1580

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉ

ԳԻՐՔ

ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

ԵԲՐԱՑԱԿԱՆ ԵՒ ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԻՐՆԵՐԷՆ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1873

ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՑԱՆԿ

ԳՐՈՑ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԱՑ

	ՏԱՐԻ	ԵՐԵՍ
ԾՆՆԴՅԱՑ	ամիս 50	ից մինչ 5
ՆԱԽՕ	„ 40	„ 55
ՂԱԶԱՐԵՑԻՑ	„ 27	„ 98
ՔԱՀԱՑ	„ 36	„ 129
ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԵՑ	„ 34	„ 170
ՑԵՍԱՒԵՑ	„ 24	„ 209
ԴԵՑԵՒՈՐԵՑ	„ 21	„ 233
ՀՈՎՍԻՔԵՑ	„ 4	„ 258
Ե. ՔԵԴԵՒՈՐԵՑ	„ 31	„ 261
Բ. ՔԵԴԵՒՈՐԵՑ	„ 24	„ 294
Գ. ՔԵԴԵՒՈՐԵՑ	„ 22	„ 322
Դ. ՔԵԴԵՒՈՐԵՑ	„ 25	„ 353
Ե. ՄՆԵՑՈՐԴԵՑ	„ 29	„ 383
Բ. ՄՆԵՑՈՐԴԵՑ	„ 36	„ 411
ՆՋՐԵՍԵՑ	„ 10	„ 446
ՆԵՆՄԻՆԵՑ	„ 13	„ 456
ՆՈՔՆԵՐԵՑ	„ 10	„ 470
ՑՈՐԵՑ	„ 42	„ 478
ՍԵՂՄՈՍԵՑ	„ 150	„ 510
ԵՔԵՂԵՑ	„ 31	„ 595
ՃՈՂՈՎՈՂԻ	„ 13	„ 623
ՆՐԲ ՆՐԲՈՑ	„ 8	„ 633
ՄԵՐԲԵՐԵՑՈՒԹԻՒՆ		
ՆՈԵՑՒԵՑ	„ 66	„ 637
ՆՐՆՄԻՆԵՑ	„ 52	„ 701
ՑՂՐՈՒ ՆՐՆՄԻՆԵՑ	„ 5	„ 767
ՆՋԵԿՈՆԻ	„ 48	„ 773
ԴԵՂՈՒՆԻ	„ 13	„ 826
ՑՎՍՆԵՑ	„ 14	„ 842
ՑՑՎՆԻՆԵՑ	„ 3	„ 852
ԵՄՈՎՍԵՑ	„ 9	„ 855
ԵՐՒՒՈՑ	„ 1	„ 863
ՑՑՎՆԵՂՑՈՑ	„ 4	„ 864
ՄԻՔԻՆԵՑ	„ 7	„ 868
ՆԵՒՑՈՒՄԵՑ	„ 3	„ 872
ԵՄՐԵԿՈՑՄԵՑ	„ 3	„ 874
ՑՑՓՈՒՆԻՆԵՑ	ամիս 3	ից մինչ 877
ԵՂԲՈՒՆԵՑ	„ 2	„ 880
ՋԵՓԵՐԻՆԵՑ	„ 14	„ 882
ՄԵՂԵՓԻՆԵՑ	„ 4	„ 892
ԵՒՆՑԵՐԵՂ		
ՀՑՑ ՄԵՑՔԼՈՑԻ	„ 28	„ 899
ՀՑՑ ՄԵՐԿՈՑԻ	„ 16	„ 932
ՀՑՑ ՂԱՒՏԵՑԻ	„ 24	„ 952
ՀՑՑ ՑՑՎՀԵՂՆՈՒ	„ 21	„ 986
ԴՈՐԲՈՓ ԵՔԵՓՆԱՑ	„ 28	„ 1013
ՔՈՒՂՔ ՊՕՂՈՑԻ ԵՔԵՓՆԱՑՆ		
ԵՔ ՀՈՑՎՄԵՑՆԵՒՍ	„ 16	„ 1047
ԵՔ ԿՈՐՆՔԵՑՒՍ Ե.	„ 16	„ 1062
ԵՔ ԿՈՐՆՔԵՑՒՍ Բ.	„ 13	„ 1077
ԵՔ ԴԵՂՆԵՑԵՑՒՍ	„ 6	„ 1087
ԵՔ ՆՓՆԵՑՒՍ	„ 6	„ 1093
ԵՔ ՓԻԼԻՊՊՆՑՒՍ	„ 4	„ 1098
ԵՔ ԿՈՂՈՑԵՑՒՍ	„ 4	„ 1102
ԵՔ ԲՆՍԵՂՈՆՆԿՆՑՒՍ Ե.	„ 5	„ 1105
ԵՔ ԲՆՍԵՂՈՆՆԿՆՑՒՍ Բ.	„ 3	„ 1109
ԵՔ ՑԻՄՔԼՈՑ Ե.	„ 6	„ 1111
ԵՔ ՑԻՄՔԼՈՑ Բ.	„ 4	„ 1115
ԵՔ ՑԻՑՈՑ	„ 3	„ 1119
ԵՔ ՓԻԼԻՄՈՆ	„ 1	„ 1121
ԵՔ ՆԲՐԵՑՆԵՑՒՍ	„ 13	„ 1122
ԲՈՒՂՔ		
ՑԵԿՈՐՈՑ ԸՆԴՀԵՆՐԵԿՈՒՆ	„ 5	„ 1133
ՊՆՑՐՈՑ Ե. ԸՆԴՀԵՆՐԵԿՈՒՆ	„ 5	„ 1137
ՊՆՑՐՈՑ Բ. ԸՆԴՀԵՆՐԵԿՈՒՆ	„ 3	„ 1142
ՑՑՎՀԵՂՆՆՑԻ Ե. ԸՆԴՀԵՆՐԵԿՈՒՆ	„ 5	„ 1145
ՑՑՎՀԵՂՆՆՑԻ Բ.	„ 1	„ 1149
ՑՑՎՀԵՂՆՆՑԻ Գ.	„ 1	„ 1150
ՑՑՒՆԵՑԻ ԸՆԴՀԵՆՐԵԿՈՒՆ	„ 1	„ 1150
ՑԵՑՑՆՈՒԹԻՒՆ ՑՑՎՀԵՂՆՆՑԻ	„ 22	„ 1152

ԹԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ը. Ըստ քաղաքանուագիտական մեջ ամեն ամեն բանին խնամով ըստացարկու. Համար բառեր ասելցուած են, որոնց թեագրին մեջ չգանուելը խմացնելու. Համար Նոյոր գրով պահուած են։

Բ. Իսկ մեր գրած ծանոթագրութիւնները ուր որ երեսու կամ ասելը բառերու. կը վերաբերին վերջին բառին վրայ դրուած —՝ գրիչը։

Գ. [ ] Ը.յս են փակագիծի մեջ ածնուած բառերը կամ խոսքերը թեագրին նախկին օրինակներուն ամանց մեջ կը գտնուին և ամանց մեջ չեն գտնուիր։

Դ. ԵՀՈՎԱՆԵՑ անունը նիրկայնգրութեան մեջ Հ.ամարեա Ըստացոյ յատուկ անունն է ըստացով. Քէն յատ անգամ ԱՒՐ քաղաքանուած ենք, բայց երբեմն ալ յարմար անգրկցինք նոյն անունը պահել ատ քաղաքանագիտական մեջ, մանաւանդ ուր որ հնչութեանները. բնթերով կը գտուցուիր։

ԳԻՐՔ ԾՆՆԴՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երկնից ու երկրի. 3 լուսոյ. 6 ու հաստատութեան առեալ
Ադամից. 9 Երկրին ջրերն գաւառից. 11 ու պտղաբեր բոյս.
14 Լուսին. 20 ոսկերաց. 22 ձագկերաց և
բազմանալոյն. 24 ու գազանների և անասունների. 29
և Ադամից պատկերով մարդուն տալոյն. 30 կեր-
ակուր տալոյն.

1 Սկիզբն Աստուած երկինքն ու երկիրը
2 ստեղծեց։ Եւ երկիրը անձև ու պարապ էր.
և անդունդին վրայ խաւար կար. և Աստու-
3 ծոյ Հոգին ջուրերուն վրայ կը շարժէր։ Եւ
Աստուած ըսաւ, Լոյս լլայ. ու լոյս եղաւ։
4 Եւ Աստուած տեսաւ լոյսը որ բարի է. ու
5 Աստուած լոյսը խաւարէն զատեց։ Եւ Ա-
աստուած լոյսին անունը Ցերեկ, ու խաւարին
անունը Գիշեր դրաւ. և իրիկուն ու առաւօտ
եղաւ՝ առաջին օրը եղաւ։
6 Եւ Աստուած ըսաւ, Ջուրերուն մէջտեղը
հաստատութիւն լլայ, որ ջուրերը ջուրե-
7 րէն զատէ։ Եւ Աստուած հաստատութիւնը
ըրաւ, ու հաստատութեանը տակ եղած ջու-
րերը՝ հաստատութեանը վրայ եղած ջուրե-
8 րէն զատեց. ու այնպէս եղաւ։ Եւ Ա-
աստուած հաստատութիւնը երկինք կոչեց. և
իրիկուն ու առաւօտ եղաւ՝ երկրորդ օրը
եղաւ։
9 Եւ Աստուած ըսաւ, Երկնից տակը եղած
ջուրերը մէկտեղ ժողովին, ու ցամաքը երե-
10 ւոյ. և այնպէս եղաւ։ Եւ Աստուած ցամաք-
քին անունը երկիր դրաւ, ու ջուրերուն ժո-
ղովը ծովեր կոչեց. և Աստուած տեսաւ որ
11 բարի է։ Եւ ըսաւ Աստուած, Երկիրը կա-
նաչ բուսցընէ, սերմ տուող խոտ, և իր
տեսակին պէս պտուղ տուող պտղաբեր ծառ,
որ իր մէջը իր սերմը ունենայ երկրի վրայ։
12 ու այնպէս եղաւ։ Եւ երկիրը կանաչ խոտ,
իր տեսակին պէս սերմ տուող խոտ, և իր
տեսակին պէս սերմ ունեցող պտղաբեր ծառ
հանեց. ու Աստուած տեսաւ որ բարի է։
13 Եւ իրիկուն ու առաւօտ եղաւ՝ երրորդ օրը
եղաւ։
14 Եւ ըսաւ Աստուած, Երկնից հաստատու-

= Ցոփ ու։ ։ Երբ։ ։ ։

վրայ սոպացող բոլոր սպանձնեալսն ինոց իւրեանց։
27 Եւ Աստուած իր պատկերովը ստեղծանց մարդը. ՚Աստուծոյ պատկերովը ստեղծանց զանիկա,
28 ՚արու և էգ ստեղծանց զանոնք։ Եւ Աստուած օրհնեց զանոնք, և Աստուած ասաց. ՚Աճեցէք ու շատցէք, ու երկիրը լեցուցէք, և անոր տիրեցէք. ու ծովու ձուկերուն, ու երկնից թռչուններուն, և երկրի վրայ սողացող ամէն կենդանիներուն իշխեցէք։
29 Եւ բաու Աստուած, Ահա ձեզի տուի բոլոր երկրի վրայ եղած ամէն սերմ տնկացող խոտը, ու ամէն ծառ՝ որուն մէջ սերմ ուղղ ծառի պտուղ կայ. ՚ձեզի կերակուր պիտի
30 ըլլայ։ Եւ երկրի ՚բոլոր գազաններուն, ու երկնից բոլոր ՚թռչուններուն, և երկրի վրայ կենդանի էնիան չունչ ունեցող բոլոր սպասնձնելուն՝ ամէն կանաչ խոտը կերակուրի համար։ Ու այնպէս եղաւ։
31 Եւ Աստուած ՚իր ամէն բրածը տեսաւ, և ահա շատ բարի էր։ Եւ իրիկուն ու առաւոտ ԸՐԵՔԱԴ՝ վեցերորդ օրը եղաւ։

ԳԼ. Բ

1 Ա՚ երկինքն ու երկիրը՝ և
2 ՚անոնց ամէն ՚զարդ կրը։ Եւ ՚Աստուած իր բրած գործերը եօթներորդ օրը լրացուց, ու եօթներորդ օրը հանգստացաւ իր բրած
3 բոլոր գործերէն։ Եւ ՚օրհնեց Աստուած եօթներորդ օրը, ու սրբեց զանիկա. ինչու որ անոր մէջ հանգստացաւ իր ամէն գործերէն՝ որ Աստուած ստեղծեց ու բրաւ։
4 ՚Ասոնք են երկինքի ու երկրի ծնունդները՝ անոնց ստեղծուած ատենը, այն օրը որ ՏԷր
5 Աստուած երկիրն ու երկինքը բրաւ, Ու դաշտին բոլոր ՚բոյսերը՝ գնա երկրի վրայ չեղած, և դաշտին բոլոր խոտը՝ գնա չբուսած. ինչու որ ՏԷր Աստուած երկրի վրայ տակաւին ՚անձրև բերած չէր, ու ՚գետին
6 գործելու մարդ չկար. Հապա երկրէն ՚շոգի
7 կ՚ելլէր, ու գետնի բոլոր երեսը կը ջրէր։ Եւ

ՏԷր Աստուած ՚գետնի հողէն չինեց մարդը. և անոր ՚ռնդատը կենդանութիւնն ՚շունչ փչեց, ու ՚մարդը կենդանի հոգի եղաւ։
8 Եւ ՏԷր Աստուած ՚արեւելքին կողմը ՚Եդեմ մի մէջ ՚պարտէզ տնկեց, ու իր չինած մարդը
9 ՚հոն դրաւ։ Եւ ՏԷր Աստուած գետնէն տնկեցաւ հաճելի և ուտելու ապէկ ՚ամէն ծառը, ու պարտէզին մէջտեղը ՚կենաց ծառը, և ՚բարին ու չարը գիտցողութեան ծառն ալ բուսաց։
10 Ցոց։ Եւ պարտէզը ջրելու հասնար Եդեմէն գետ մը կ՚ելլէր, ու անկէ չորս գլխու կը
11 բաժնուէր։ Մէկուն անունը Փիսոն է. ասիկա ՚ևս իրալի բոլոր երկիրը կը պարտի, ուր որ ասկի
12 կայ։ Եւ այն երկրին ասկին ապիկ է. ՚Հոս՝
13 ատակ ու ՚ճոնդաքար կայ հոն։ Ու երկրորդ գետին անունը Գեհոն է. ասիկա Քուշի բոլոր
14 երկիրը կը պարտի։ Ու երրորդ գետին անունը ՚Տիգրիս է. ասիկա Ասորեստանի արեւելեան կողմը կ՚երթայ։ Եւ չորրորդ գետը Եփրատ է։
15 Եւ ՏԷր Աստուած առաւ մարդը, ու Եդեմի ՚պարտէզին մէջը դրաւ, որ գանիկա գործէ
16 ու պահէ։ Եւ ՏԷր Աստուած պատուիրեց մարդուն՝ բանիով, Պարտէզին ամէն ծառէն
17 հասնելապէս կեր. Բայց ՚բարիին ու չարին տեղեկութեան ծառէն՝ մի ուտեր. քանզի անկէ կերած օրդ ՚անշուշտ պիտի մեռնիս։
18 Եւ ՏԷր Աստուած բաու, Աղէկ չէ որ ՚Ադամ մինակ ըլլայ. անոր ՚օգնական մը բնեմ իրեն
19 յատկացար։ Եւ ՏԷր Աստուած ՚գաշտին բոլոր գազաններն ու երկինքի բոլոր թռչուններն հողէն չինեց, և ՚Ադամին տեսնելը բերաւ, որ տեսնէ թէ անոնց ինչ անուն կը դնէ. և Ադամ ինչ անուն որ գրաւ շնչաւոր կենդանիին, ան
20 եղաւ անոր անունը։ Եւ Ադամ բոլոր անասուններուն, ու երկինքի թռչուններուն, և դաշտի բոլոր գազաններուն անուններն գրաւ. բայց Ադամին՝ իրեն յատկացար օգնական մը
21 չգտնուեցաւ։ Եւ ՏԷր Աստուած ՚խորունկ քուն մը բերաւ Ադամին վրայ. ու անիկա քնացաւ. և անոր կողին ոսկորներէն մէկ կը
22 տարւ, ու անոր տեղը միս լեցուց։ Եւ ՏԷր Աստուած Ադամէն առած կողին ոսկորը կնոջ
23 չինեց, ու ՚գանիկա Ադամին բերաւ։ Եւ Ադամ բաու, Հիմա ասիկա ՚ոսկորէս ոսկոր, ու միսերէսիս միս է. ասիկա ՚կնոջ կոչուի.
24 քանզի Ի՚երկնէն ՚առնեալ եղաւ։ ՚Անոր հա-

ա Հանգստացաւ բնաւ գրր։ բ Ստեղծագործեալ բնաւ կերպիր։ գ Ն. գ-ին պարտէզը։ ժ ու. անկէ ելած գետը։ ιζ Մեկնեալ գետոյ բնաւ ծառին պատճէն ուսանիր գ՚ուրգիլ։ ιθ Ստեղծուած. նէրսան անուանեալ բնաւ։ κα Կենդան ասեղծուիլը. և. հանգստացաւ բնաւ հաստատեալ է։

ա Ա՚ կատարեալ երկինքն ու երկիրը՝ և
բ ՚անոնց ամէն ՚զարդ կրը։ Եւ ՚Աստուած իր բրած գործերը եօթներորդ օրը լրացուց, ու եօթներորդ օրը հանգստացաւ իր բրած
գ բոլոր գործերէն։ Եւ ՚օրհնեց Աստուած եօթներորդ օրը, ու սրբեց զանիկա. ինչու որ անոր մէջ հանգստացաւ իր ամէն գործերէն՝ որ Աստուած ստեղծեց ու բրաւ։
դ ՚Ասոնք են երկինքի ու երկրի ծնունդները՝ անոնց ստեղծուած ատենը, այն օրը որ ՏԷր
ե Աստուած երկիրն ու երկինքը բրաւ, Ու դաշտին բոլոր ՚բոյսերը՝ գնա երկրի վրայ չեղած, և դաշտին բոլոր խոտը՝ գնա չբուսած. ինչու որ ՏԷր Աստուած երկրի վրայ տակաւին ՚անձրև բերած չէր, ու ՚գետին
զ գործելու մարդ չկար. Հապա երկրէն ՚շոգի
է կ՚ելլէր, ու գետնի բոլոր երեսը կը ջրէր։ Եւ

ա = Կոր. ժ. ղ.
բ Գէն. ե. ա. Մ՚ոչ. ը. ιβ. Մ՚ասն. ժբ. ա. Մ՚ոբ. ժ. ե.
գ Գէն. բ. ι. ղ. ե. Ղ՚ևտ. իզ. ա. Մ՚ոչ. Ա՚ել. ե. ա. Ա՚ոբ. ե. ιδ.
դ Գէն. բ. ι. ղ. Ղ՚ևտ. իզ. ա. Մ՚ոչ. Ա՚ել. ե. ա. Ա՚ոբ. ե. ιδ.
ե Յոչ. ժ. ղ. = Ա՚ել. ժ. ա.
զ Յոբ. ժ. ղ. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
է Գէն. ը. ե. Ա՚ել. ը. ա.

ը = Կոր. ժ. ղ.
թ Գէն. ե. ա.
ժ = Մ՚ոչ. ւգ. ե.
ժա = Մ՚ոչ. ւգ. ե.
ժբ = Մ՚ոչ. ե. Ա՚ել. ը. ա.
ժգ Ա՚ել. ը. ա.
ժդ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
ժե Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
ժզ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
ժէ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
ժը Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
ի Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իա Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իբ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իգ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իդ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իե Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իզ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իէ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իը Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իթ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իժ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իի Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիա Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիբ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիգ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիդ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիե Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիզ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիէ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիը Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիթ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիժ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իի Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիա Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիբ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիգ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիդ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիե Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիզ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիէ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիը Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիթ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.
իիժ Գէն. ը. ա. = Ա՚ել. ը. ա.

մեր երիկը պիտի ձգէ իր հայրը ու իր մայրը, և իր կինայեր պիտի յարի· ու մէկ մսոտիին
25 պիտի բլլան։ Եւ Ադամ ու իր կնիկը երկուքն ալ՝ մերկ էին, ու չէին [1]ամչնար։

ԳԼ· Գ

1 Կիմիկը աւելի կը խարտեաշ։ 6 Ընդամ՝ իր կիներ մարդի մէջ կ'երթ. Նոան։ 8 Ընտանի անասուն գազանասան կ'ըսեն։ 14 Օձը կ'անիծ. ուի։ 15 Կինայեր սերունդը։ 16 Արդ կոյսին անուն պատմիր։ 21 Դարմանագործութեան հանգերձները։ 22 Ընդունք գրասիրէն կը վերաբերի։

1 Եւ Տէր Աստուծոյ բրած գաշտի բոլոր գազաններէն [2]աւելի խորամանկ էր [3]օձը։ ու կինայեր բուսու. Իրաւ Աստուած բսաւ՝ իմ
2 Պարտէզին ամէն ծառէն պիտի չուտէք։ Եւ կնիկը օձին բսաւ. Պարտէզին ծառերուն
3 պտուղէն կ'ուտենք։ Բայց [4]պարտէզին մէջտեղը եղած ծառին պտուղէն՝ Աստուած բսաւ, Անկէ մի ուտէք, և անոր մի դպչիք, որ չմեռ-
4 նիք։ [5]Եւ օձը կնկայեր բսաւ. Չի իմ անոր
5 պիտի մեռնիք։ Քանզի Աստուած գիտէ իմ՝ այն օրը որ անկէ ուտէք [6]աչքերնիդ պիտի բացուի, և աստուածներու պէս պիտի ըլլաք՝ բարին ու չարը գիտնալով։
6 Եւ կնիկը տեսնելով որ ծառը ագէկ էր կե-
բակերբ հառնար, և հաճելի աչքերուն, ու փափաքելի՝ [7]խելամտութեան բներ[8] հառնար, առաւ անոր պտուղէն ու կերաւ, և իրեն հետ իր
7 էրկանն ալ առաւ, և [9]անոնք կերաւ։ Ու անոնց երկուքին [10]աչքերը բացուեցան, ու [11]մերկ ըլլալնին գիտցան։ և իրենց տերեւներ
8 կարեցին, ու իրենց ծածկոյթներ ըրին։ Եւ օրուան զով ատենը պարտէզին մէջ պտրտող Տէր Աստուծոյ [12]ձայնը լսեցին. և Ադամ ու իր կնիկը Տէր Աստուծոյ երեսէն պարտէզին
9 ծառերուն մէջը [13]պահուեցան։ Եւ Տէր Աստուած Ադամը կանչեց, ու բսաւ անոր, Ո՞ւր
10 ես։ Եւ անոնք բսաւ, Պարտէզին մէջ քու ձայնդ լսեցի, ու [14]վախցայ, ինչու որ մերկ էի,
11 ու պահուեցայ։ Եւ Աստուած բսաւ, Ո՞վ պատմեց քեզի քու մերկ ըլլալդ։ արդեօք կերա՞ր ան ծառէն՝ որուն հառնար քեզի պատուիրեցի
12 որ անկէ չուտես։ Եւ Ադամ բսաւ, [15]Ան կնիկը՝ որ ինծի հետ ընկերացուր, ան ինծի առաւ
13 ծառէն, ու ես կերայ։ Եւ Տէր Աստուած բսաւ կնկայեր, Ի՞նչ է ասա քու բրածդ։ և կնիկը

14 բսաւ, [16]Օձը ես խաբեց, ու ես կերայ։ Եւ Տէր Աստուած օձին բսաւ, Որ բնեցուդ համար՝ ամէն անասունէն ալ գազաններէն ալ դաշտին ամէն գազաններէն անիծեալ բլլաս. փորիդ վրայ քալես, ու կնդացդ բոլոր օրերը [17]հող ուտես։
15 Եւ քու կին մը ես կնկայեր մէջտեղը, և [18]քու անբանդ իր անբանդին մէջտեղը իմ[19]անոր անբանդին մէջտեղը իմ[20]անոր պիտի դնեմ։ Նա քու գլուխդ պիտի [21]ջախջախէ, և դուն անոր գարշապարը
16 պիտի [22]խայթես։ Եւ կնկայեր բսաւ, Քու յղութիւնդ չատ ըրի խնամ պիտի չատցընեմ։ [23]չատ տագնապով պատակ ծնանիս, ու [24]էրկանդ ձեռքերուդ տակ պիտի բլլայ, և դուն անոր գարշապարը
17 բլլաս՝ ու անոնկա [25]քու մասդ իշխէ։ Եւ Ադամին բսաւ, Որովհետեւ դուն [26]քու կնկանդ խօսքը մերկ ըրիր, և [27]անոր ծառէն կերար, [28]որուն համար պատուիրեցի քեզի՝ բսելով, Չուտես անկէ, երկիրը քու պատճառովդ [29]անիծեալ բլլայ. կնդացդ բոլոր օրերուն մէջ
18 [30]անիծքով իրեն տուես անկէ. Եւ [31]փուշ ու տատասկ բուսցընէ քեզի, և [32]դաշտին խոտը
19 ուտես։ [33]Երեսիդ քրտինքովը ուտես հացդ, մինչև գետինը դառնայդ, քանզի անկէ առնուեցար. [34]հող ես դուն, ու [35]հողին պիտի դառնաս։
20 Եւ Ադամ իր կնկանը անունը [36]Եւայ դրբ-
բսաւ. [37]ինչու որ ամէն կենդանուոյ մայրն
21 ցոյնելուն միայն անիկա էր։ Եւ Տէր Աստուած Ադամին ու անոր կնկանը կաշիէ հանդերձներ
22 շինեց, ու անոնց հագուցուց։ Եւ Տէր Աստուած բսաւ, [38]Ահա Ադամ մեզմէ մէկուն պէս եղաւ՝ բարին ու չարը գիտնալով. և հիմա չըլլայ որ իր ձեռքը երկնցընէ, ու [39]կենաց ծառէն ալ
23 առնէ, և ուտէ ու յաւիտեան ապրի. Աստոր Տէր Աստուած Եդեմի պարտէզէն դուրս բսաւ զրկեցաւ, [40]որ երկիրը գործէ, ուրկից որ առ-
24 նուեցաւ։ Աքսորեց զանիկա Ադամին. ու Եդեմի պարտէզին [41]արեւելեան կողմէն [42]քերուբներ, ու ամէն կողմ դարձող բոցեղէն սուրը դրաւ, կենաց ծառին ճամբան պահելու համար։

ԳԼ· Գ

1 Կայենին ու Հաբելին ծնունդը։ արտեսաբ ու հաւատքը։ 8 Հաբելին սպանութիւնը։ 11 Կայենին անիծուածութիւնը։ 17 Ենովք ու Իրադ։ 19 Լամեք ու իր երկու կիներուն։ 25 Սէթին 26 ու Ենոսին ծնունդը։

1 Եւ Ադամ գիտցաւ իր Եւայ կնիկը, ու ան

բ· 11· = Ըմփ· ե· 21·
Ըսպառ· ժբ· 7· 17·
1 Ելիր· գլուխ ե·
5 Ելիր· գլուխ ե·
6 Ելիր· գլուխ ե·
7 Ելիր· գլուխ ե·
8 Ելիր· գլուխ ե·
9 Ելիր· գլուխ ե·
10 Ելիր· գլուխ ե·
11 Ելիր· գլուխ ե·
12 Ելիր· գլուխ ե·
13 Ելիր· գլուխ ե·
14 Ելիր· գլուխ ե·
15 Ելիր· գլուխ ե·
16 Ելիր· գլուխ ե·
17 Ելիր· գլուխ ե·
18 Ելիր· գլուխ ե·
19 Ելիր· գլուխ ե·
20 Ելիր· գլուխ ե·
21 Ելիր· գլուխ ե·
22 Ելիր· գլուխ ե·
23 Ելիր· գլուխ ե·
24 Ելիր· գլուխ ե·
25 Ելիր· գլուխ ե·
26 Ելիր· գլուխ ե·
27 Ելիր· գլուխ ե·
28 Ելիր· գլուխ ե·
29 Ելիր· գլուխ ե·
30 Ելիր· գլուխ ե·
31 Ելիր· գլուխ ե·
32 Ելիր· գլուխ ե·
33 Ելիր· գլուխ ե·
34 Ելիր· գլուխ ե·
35 Ելիր· գլուխ ե·
36 Ելիր· գլուխ ե·
37 Ելիր· գլուխ ե·
38 Ելիր· գլուխ ե·
39 Ելիր· գլուխ ե·
40 Ելիր· գլուխ ե·
41 Ելիր· գլուխ ե·
42 Ելիր· գլուխ ե·

յղացաւ ։ ու [a]կայէնը Ծնաւ ։ և բաւ ։ Արդ
2 առացայ Տէրոջմէն ։ Իւ դարձեալ անոր Հաբէլ
եղբայրը Ծնաւ ։ և Հաբէլ ոչխարներու հովիւ
3 եղաւ ։ բայց կայէն [b]երկիրը կը գործէր ։ Իւ
եղաւ որ ժամանակի մը ետքը կայէն [c]երկրի
4 պտուղէն Տէրոջը ընծայ բերաւ ։ Իւ Հաբէլ
ինքն ալ իր ոչխարներուն [d]առջինեկներէն ու
անոնց գերասունքէն բերաւ ։ և Տէրը [e]Հա-
5 բէլին ու անոր ընծային նայեցաւ ։ բայց կա-
յէնին ու անոր ընծային չնայեցաւ ։ ու սաստիկ
6 յէն խիստ բարկացաւ ու [f]երեսը կախեց ։ Իւ
Տէրը կայէնին բաւ ։ ինչո՞ւ բարկացար ։ ու
7 ինչո՞ւ երեսդ կախեցիր ։ Քէ որ ապէկ բնես ։
ընդունելի չըլլար ։ և քէ որ ապէկ չբնես ։
[g]մեղքը դռներդ դամ պառկած է ։ [h]և անիկա
քեզի պիտի հնազանդի ։ ու դուն անոր պիտի
իշխես ։
8 Իւ կայէն իր Հաբէլ եղբօրը հետ խօսեցաւ ։
ու եղաւ որ երբ անոնք դաշտն էին ։ կայէն
իր Հաբէլ եղբօրը վրայ եղաւ ։ ու [i]սպաննեց
9 զանիկա ։ Իւ Տէրը կայէնին բաւ ։ [j]Ո՞ր է
քու եղբայրդ Հաբէլ ։ Իւ անիկա բաւ ։ [k]Չեմ
գիտեր ։ միթէ ես իմ եղբօրս պահապա՞ն եմ ։
10 Իւ Ան[l]որ բաւ ։ Ի՞նչ բրիր ։ քու եղբօրդ [m]ա-
11 րիւնին ձայնը գետնէն ինծի կը բողոքէ ։ Իւ
հիմա դուն անիծեալ ես երկրէն ։ որ իր բե-
րանը բացաւ եղբօրդ արիւնը քու ձեռքդեն
12 ընդունելու ։ երբոր երկիրը գործես ։ այսու-
հետև իր ուժը քեզի չտայ տկար ։ երկրի մէջ
13 տատանող ու թափառական ըլլաս ։ Իւ
կայէն բաւ Տէրոջը ։ [n]Իմ մեղքս [o]թողութիւն
14 գտնելու չափէն [p]աւելի մեծ է ։ [q]Ահա դուն
այսօր երկրին երեսէն վռնտեցիր ։ ու ես [r]քու
երեսէդ պիտի պահուիմ ։ ու երկրի մէջ տա-
տանող ու թափառական պիտի ըլլամ ։ և
պիտի ըլլայ որ [s]ով որ զիս գտնէ ։ զիս պի-
15 տի սպաննէ ։ Իւ Տէրը [t]անոր ։ Ուրեմն ով
որ կայէնը սպաննէ ։ անկէ [u]եօթնապատիկ
վրէժ առնուի ։ Իւ Տէրը [v]նշան մը դրաւ ‖ կա-
յէնին ։ որ գտնողը զինք չսպաննէ ։
16 Իւ կայէն [w]Տէրոջը առջեւէն ելաւ ։ ու էդէն
մը արեւելեան կողմը Նայիդ երկրին բնակե-
17 ցաւ ։ Իւ կայէն իր կնոջը գիտցաւ ։ ու անիկա
յղացաւ ու Ենոքը Ծնաւ ։ և քաղաք մը
կը շինէր ու [x]որդւոյն անունը [y]իր
18 որդւոյն անունովը զինք Ենոքի գրաւ ։ Իւ
Ենոքէ Ծնաւ Գայդադը ։ և Գայդադէ Ծնաւ
Մայհէլը ։ ու Մայհէլ Ծնաւ Մաթուսայէլը ։ և
19 Մաթուսայէլ Ծնաւ Ղամէքը ։ Իւ Ղամէք իրեն
երկու կիներ առաւ ։ մէկուն անունը Ադդա ։
20 ու միւսին անունը Սիլլա էր ։ Իւ Ադդա
Ծնաւ Յաբէլը ։ որ վրաններու հովիւներուն հա-
21 յրը եղաւ ։ Իւ անոր եղբօրը անունը
Յոբալ էր ։ որ բոլոր քնարահարներուն ու
22 սրնդահարներուն հայրը եղաւ ։ Իւ Սիլլա ալ
Ծնաւ Թուբէլկայէնը ։ որ պղինձէ ու երկաթէ
ամէն գործիք կը շինէր ։ և Թուբէլկայէնին քոյրը
23 Նաամա էր ։ Իւ Ղամէք իր կիներուն [z]Ադ-
դային ու Սիլլային բաւ ։ Ձայնս լսեցէք ։ ով
Ղամէքի կիներ ։ ականջ դրէք իմ խօսքիս ։
[a]ես մարդ սպաննեցի ինծի պատուհասի ։ և
երիտասարդ մը՝ իմ հասցուցած վէրքիս համար ։
24 թէ որ կայէնին համար [b]եօթնապատիկ վրէժ
առնուի ։ Ղամէքին համար ալ եօթանասունա-
պատիկ առնուիլ պիտի ։
25 Իւ Ադամ դարձեալ իր կնոջը գիտցաւ ։ ու
անիկա որդի մը Ծնաւ ։ և անոր [c]անունը [d]Սէթ
դրաւ ։ քանզի ըսաւ ։ Աստուած ինծի կայե-
նին սպաննցած Հաբէլին տեղը ուրիշ սերունդ
26 մը տուաւ ։ Իւ Սէթի ալ [e]որդի մը Ծնաւ ։ ու
անոր անունը Ենոս դրաւ ։ այն ատենը
սկսաւ մարդիկ [f]Տէրոջը Հանունը կանչել ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ադամայ գործոց գիրքն Ադամն գիշեր ։ ու Ենոսից սա-
տանայական վարքը ու երկիրը ջրհեղեղ։

1 Ա՛յս է [a]Ադամին ազգագրութեան գիրքը ։
Ա՛ն օրը որ Աստուած մարդը ստեղծեց ։ [b]Ա՛ս-
2 տուծոյ պատկերովն ըրաւ զանիկա ։ [c]Արու և
էգ ստեղծեց զանոնք ։ և օրհնեց զանոնք ։ ու
անունց ստեղծուած օրը անունը [d]Ադամ դրաւ ։
3 Իւ Ադամ հարիւր երեսուն տարի ապրե-
ցաւ ։ և իր նմանութեանը իր պատկերին
պէս որդի Ծնաւ ։ և [e]անոր անունը Սէթ դրաւ ։
4 Իւ [f]Ադամին օրերը՝ Սէթը Ծնանելէն ետքը՝
ութը հարիւր տարի եղան ։ և տղաքներ ու
5 աղջիկներ Ծնաւ ։ Իւ Ադամին կեանցը բոլոր
օրերը ինը հարիւր երեսուն տարի եղաւ ։ [g]ու
մեռաւ ։
6 Իւ Սէթ հարիւր հինգ տարի ապրեցաւ ։
7 ու [h]Ծնաւ Ենոսը ։ Իւ Սէթ՝ Ենոսը Ծնանե-
լէն ետքը՝ ութը հարիւր եօթը տարի ապրե-
8 ցաւ ։ և տղաքներ ու աղջիկներ Ծնաւ ։ Իւ
Սէթին բոլոր օրերը ինը հարիւր տասներկու
տարի եղան ։ ու մեռաւ ։

[a] Ընդհանուր առաջաւոր ։ [b] Գէն ։ գ ։ 16 ։ [c] Ա առաջ ։ իջ ։ 22 ։ ա Ցուն ։ գ ։ 12։ Ցուն ։ 11։ [d] Ցաբ ։ ժէ ։ 30—32։ [e] Ցուն ։ ժ ։ 11։ [f] Ցուն ։ ժ ։ 12։ Ցուն ։ ժ ։ 11։ Ա ։ ա ։ գ ։ 31։ [g] Ելբ ։ ժ ։ 11։ Ցուն ։ գ ։ 11։ [h] Ելբ ։ ժ ։ 21։ Ցուն ։ գ ։ 10։ [i] Կամ յամ պատճառ ։ [j] Գէն ։ գ ։ 16։ [k] Ա առաջ ։ իջ ։ 13։ ա Ցուն ։ գ ։ 12։ Ցուն ։ 11։ [l] Ցուն ։ ի ։ 11։ [m] Ելբ ։ ժ ։ 10։ Ցուն ։ գ ։ 10։ [n] Կամ իմ պատիժս ։ [o] Կամ թողութիւն ։ [p] Ցաբ ։ ժէ ։ 30—32։ [q] Ցուն ։ ի ։ 11։ [r] Գէն ։ գ ։ 8։ Ելբ ։ ի ։ 14։ [s] Ցուն ։ ի ։ 11։ [t] Գէն ։ գ ։ 15։ Ելբ ։ ի ։ 24։ [u] Ա առաջ ։ իջ ։ 24։ [v] Ցուն ։ ի ։ 11։ [w] Կամ Կայէնին վրայ ։ [x] Գէն ։ ե ։ 4։ [y] Ա առաջ ։ իջ ։ 21։ Ցուն ։ ի ։ 11։ [z] Ա առաջ ։ իջ ։ 19։ Ցուն ։ ի ։ 11։ [a] Ցուն ։ ի ։ 11։ [b] Ցուն ։ ի ։ 11։ [c] Գէն ։ գ ։ 21։ Ցուն ։ ի ։ 11։ [d] Ցուն ։ ի ։ 11։ [e] Գէն ։ ե ։ 3։ [f] Ցուն ։ ի ։ 11։ [g] Ա առաջ ։ իջ ։ 31։ Ցուն ։ ի ։ 11։ [h] Գէն ։ ե ։ 6։ [i] Ցուն ։ ի ։ 11։ [j] Գէն ։ ե ։ 5։ [k] Ցուն ։ ի ։ 11։ [l] Ցուն ։ ի ։ 11։ [m] Գէն ։ ե ։ 8։ [n] Ցուն ։ ի ։ 11։ [o] Գէն ։ ե ։ 32։ [p] Ցուն ։ ի ։ 11։ [q] Գէն ։ ե ։ 24։ [r] Ցուն ։ ի ։ 11։ [s] Ցուն ։ ի ։ 11։ [t] Գէն ։ ե ։ 15։ [u] Ցուն ։ ի ։ 11։ [v] Ցուն ։ ի ։ 11։ [w] Գէն ։ ե ։ 16։ [x] Ցուն ։ ի ։ 11։ [y] Ցուն ։ ի ։ 11։ [z] Ցուն ։ ի ։ 11։ [a] Ցուն ։ ի ։ 11։ [b] Ցուն ։ ի ։ 11։ [c] Ցուն ։ ի ։ 11։ [d] Ցուն ։ ի ։ 11։ [e] Ցուն ։ ի ։ 11։ [f] Ցուն ։ ի ։ 11։ [g] Ցուն ։ ի ։ 11։ [h] Ցուն ։ ի ։ 11։ [i] Ցուն ։ ի ։ 11։ [j] Ցուն ։ ի ։ 11։ [k] Ցուն ։ ի ։ 11։ [l] Ցուն ։ ի ։ 11։ [m] Ցուն ։ ի ։ 11։ [n] Ցուն ։ ի ։ 11։ [o] Ցուն ։ ի ։ 11։ [p] Ցուն ։ ի ։ 11։ [q] Ցուն ։ ի ։ 11։ [r] Ցուն ։ ի ։ 11։ [s] Ցուն ։ ի ։ 11։ [t] Ցուն ։ ի ։ 11։ [u] Ցուն ։ ի ։ 11։ [v] Ցուն ։ ի ։ 11։ [w] Ցուն ։ ի ։ 11

9 Եւ Ենովս ետես զորդի որդւոյ իւրոյ, եւ կոչ-
10 եաց զանուն նորա Ծնաւ. եւ Ենովս կեցոյց զԾնաւեղէն
11 ետես՝ զիւր հարսն առաւել հինգ որդի ա-
րարեալ, եւ աղաչեաց ու աղջիկս Ծնաւ. եւ Ե-
նովսին բոլոր օրերքն ետես հարիւր հինգ որդի
եղեալ. ու մեռաւ.

12 Եւ կեցոյց Կաինան որդի որդւոյ իւրոյ,
13 ու Ծնաւ Մաղաղիէլ. Եւ կեցոյց Մաղա-
ղիէլ Ծնաւեղէն ետես՝ ութ հարիւր քառա-
սուն որդի որդւոյ իւրոյ, եւ աղաչեաց ու աղջիկս
14 նեւս Ծնաւ. Եւ կեցոյց բոլոր օրերքն ետես
հարիւր ուսուն որդի եղեալ. ու մեռաւ.

15 Եւ Մաղաղիէլ վախճանեաւ հինգ որդի ու-
16 րոյ իւրոյ, ու Ծնաւ Յարեդ. Եւ Մաղաղիէլ
Յարեդ Ծնաւեղէն ետես՝ ութ հարիւր երե-
սուն որդի որդւոյ իւրոյ, եւ աղաչեաց ու աղ-
17 ջիկս Ծնաւ. Եւ Մաղաղիէլին բոլոր օրերքն
ութ հարիւր ինգսան հինգ որդի եղեալ.
ու մեռաւ.

18 Եւ Յարեդ հարիւր վախճանեաւ երկու որդի
19 ուրոյ իւրոյ, ու Ծնաւ Ենովքայ. Եւ Յարեդ
Ենովքայ Ծնաւեղէն ետես՝ ութ հարիւր ուրե-
սուն որդի որդւոյ իւրոյ, եւ աղաչեաց ու աղջիկս Ծնաւ.
20 Եւ Յարեդի են բոլոր օրերքն հինգ հարիւր վախ-
ճանեաւ երկու որդի եղեալ. ու մեռաւ.

21 Եւ Ենովք վախճանեաւ հինգ որդի ուրոյ
22 իւրոյ, եւ Ծնաւ Մաթուսաղան. Եւ Ենովք՝ Մա-
թուսաղան Ծնաւեղէն ետես՝ երեք հարիւր
որդի Աստուծոյ հետ քալեց, եւ աղաչեաց
23 ու աղջիկս Ծնաւ. Եւ Ենովքին բոլոր օրերքն
երեք հարիւր վախճանեաւ հինգ որդի եղեալ.
24 Եւ Ենովք Աստուծոյ հետ քալեց, եւ չէր գտա-
նուեր, ինչու որ Աստուած առաւ զնա իւրոյ:
25 Եւ Մաթուսաղայ հարիւր ութսան եօթը
26 որդի որդւոյ իւրոյ եղեալ. ու Ծնաւ Ղամէքը. Եւ
Մաթուսաղայ Ղամէքը Ծնաւեղէն ետես՝ եօթը
հարիւր ութսան երկու որդի որդւոյ իւրոյ եղեալ, եւ
27 աղաչեաց ու աղջիկներ Ծնաւ. Եւ Մաթու-
սաղային բոլոր օրերքը հինգ հարիւր վախճան-
ութեր որդի եղեալ. ու մեռաւ.

28 Եւ Ղամէք հարիւր ութսան երկու որդի
29 որդւոյ իւրոյ եղեալ, ու որդի մի Ծնաւ. Եւ անոր ա-
նուն եդեր Նոյ՝ ըսելով, Ասիկա մեզ պիտի
հանգստացնէ մեր գործքերէն ու մեր ձեռ-
քերուն այն հողագործութենէն, որ Տէրոջ անիծած
30 երկրին պատճառաւ է: Եւ Ղամէք՝
Նոյը Ծնաւեղէն ետես՝ հինգ հարիւր ինսան
ու հինգ որդի որդւոյ իւրոյ եղեալ, եւ աղաչեաց ու աղ-
31 ջիկներ Ծնաւ. Եւ Ղամէքին բոլոր օրերքը հո-
ութ հարիւր յոթանասուն եօթը տարի եղեալ.
ու մեռաւ.

32 Եւ Նոյ հինգ հարիւր տարեկան եղեալ. և
Նոյ Ծնաւ Սէմը, Քամը ու Յաբեթը:

ԳԼ. Զ

1 Մարդոց չորս բիւրը շրջանցած հետո՝ Աստուած չրհեղեղը
կը պատճառէ: 9 Նոյ հաճոյք կը գտնէ Աստուծոյ առջեւը:
14 Տապանին չափերը:

1 Եւ եղաւ որ երբ մարդիկ երկրի վրայ
չատնալ սկսեցին, ու իրենց աղջիկներ Ծնան,
2 Աստուծոյ որդիքը մարդոց աղջիկներուն գե-
ղեցիկ ըլլալը տեսնելով՝ ամէն իրենց ընտ-
3 րածներէն իրենց կիներ կ'առնէին: Եւ Տէրը
ըսաւ, Իմ հոգիս միշտ մարդու վրայ պիտի
չմնայ. վասն զի անիկա մարմին է. բայց
4 անոր օրերը հարիւր քսան տարի ըլլայ: Ան
օրերը երկրի մէջ հսկաներ կային. և անկէ
ետքն ալ երբոր Աստուծոյ որդիքը մարդոց
աղջիկներուն կը մտնէին, ասոնք անոնց
Նէթ կը Ծնանէին, ասոնք ի վաղուց հետէ զո-
5 րաւոր ու անուանի մարդիկ էին: Եւ Տէրը
երբոր տեսաւ որ մարդոց չարութիւնը երկրի
վրայ կը շատնար, և անոնց սրտին խորհուրդ-
ներուն բոլոր դատափարտելիքը միայն չար էին
6 ամէն օր, Տէրը երկրի վրայ մարդը առիթ
ունենալուն զղջաց, ու իր սրտին մէջ տրտմե-
7 ցաւ. Եւ Տէրը ըսաւ, Երկրին վրայէն ջնջեմ
մարդը՝ որ առնգծելցի, մարդէն մինչև անա-
սունները և սողունները ու երկնից թռչուն-
ները, ինչու որ զանոնք առնգծելուս կը զղջամ:
8 Բայց Նոյ Տէրոջը առջեւը շնորհք գտաւ:

9 Ահա Նոյին պատմութիւնը: Նոյ իր գո-
րութեան մարդոցը մէջ արդար ու կատարեալ
մարդ մըն էր. Նոյ Աստուծոյ հետ քալեց:
10 Եւ Նոյ Ծնաւ երեք որդի, Սէմը, Քամը ու
11 Յաբեթը: Եւ երկիրը Աստուծոյ առջեւը ապա-
կառնեցաւ, ու երկիրը անիրաւութեամբ լե-
12 ցուեցաւ: Եւ Աստուած երկրի վրայ նայե-
ցաւ, և ահա ապականած էր, ինչու որ երկրի
վրայ ամէն մարմին իր ճամբան ապականեր
13 էր: Եւ Աստուած ըսաւ Նոյին, Բոլոր մարմին-
ներուն վերջը հասած է իմ առջեւս, ինչու որ եր-
կիրը անոնց ||միջոցով անիրաւութեամբ լե-
ցուեցաւ. և ահա ես զանոնք երկրին հետ
14 պիտի ապականեմ: Դուն քեզի խոշտանգներ
փայտէ տապան մը շինէ. տապանին մէջ խոր-

չեր չինէ, և գանիկա ներքէն ու գուրսէն
15 ձիւթով ծեփէ։ Եւ սա ձեւով շինես անիկա.
տասանիւն երկայնութիւնը հրկեք հարիւր կանգուն, յոյնութիւնը յիսուն կանգուն, և բարձրութիւնը հրեսուն կանգուն էլլայ։ Ջտասանիւն
16 լուսանուր չինես, ու գանիկա մէկ կանգունի չափով լրիւցնելես վերէն, և տասանիւն գուռը
մէկ կողմէն դնես. ներքնատուներ, միջնատուներով ու վերնատուներով շինես անիկա։
17 Եւ ես ահա երկրի վրայ չրհեղեղ պիտի բերեմ,
երկնիքս տակը կենդանութիւնն չունեցող
բոլոր մարմինը կորսընցնելու համար. երկրի
18 վրայ ինչ որ կայ՝ պիտի մեռնի։ Բայց քեզի
հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ, ու տապանիդ
պիտի մտնես, դուն ու քու որդիքդ, և կնի-
19 կդ ու որդւոցդ կիներնին քու հետդ։ Եւ
ամէն անասուններէն՝ ամէն մարմիններէն՝ ամէ-
նէն երկրկոտ հատ տապանիդ բերես, որ քեզի
հետ ազէ մնան. արու և էգ էլլան անոնք։
20 Թռչուններէն իրենց տեսակին պէս, և ընտա-
նասուններէն իրենց տեսակին պէս, երկրի
բոլոր սողուններէն իրենց տեսակին պէս, ա-
մէնէն երկրկոտ հատ՝ քեզի պիտի գան՝ ազէ
21 մնալու համար։ Եւ դուն առ քեզի ամէն
ուտելիքներէն՝ որ կ՚ուտուին, ու քովդ ժող-
22 վէ, որ քեզի և անոնց ուտելիք էլլայ։ Եւ
Քառասնօրեայ իրեն բոլոր պատուիրածին պէս, այնպէս ըրաւ։

ԳԼ. Է

1 Ետ Տէրը ըսաւ Նոյին, Դուն քու բոլոր
տունովդ տապանը մտիր. քեզի արդար տեսայ ես այս ազգիս մէջ։
2 Ամէն անասուններէն քեզի եօթնեական հատ առնես՝ արու և էգ. իսկ
Անասնոցմէ անասուններէն երկրկոտ հատ՝
3 արու և էգ։ Երկնիքս թռչուններէն ալ եօթնեական հատ առնես՝ արու և էգ, բոլոր երկրի
վրայ ազգ ազգով սերմանելու համար։
4 Ինչու որ եօթը օրէն ետքը՝ երկրի վրայ Քառասուն օր ու քառասուն գիշեր անձրեւ պիտի
բերեմ, և ամէն էակը որ ըրի՝ երկրէն վրայէն
5 պիտի ջնջեմ։ Եւ Նոյ՝ Տէրոջը բոլոր իրեն պատ-
6 ուիրածին պէս ըրաւ։ Եւ Ջրհեղեղը երկրի
վրայ եղած ատենը՝ Նոյ վեց հարիւր տարեկան
7 էր։ Եւ Նոյ ու իր որդիքը, և իր կնիկը ու իր
որդւոցը կնիկները իր հետը՝ Ջրհեղեղին ջուրե-
8 րուն պատճառաւ տապանը մտան։ Մաքուր անասուններէն, ու անմաքուր անասուններէն,
և թռչուններէն, ու երկրի վրայ ամէն սող-
9 ղոցներէն՝ Զոյգ զոյգ արու և էգ տապանին մէջ
Նոյին գացին, ինչպէս որ Աստուած Նոյին
10 պատուիրած էր։ Եւ եօթը օրէն ետքը՝
11 Ջրհեղեղին ջուրերը երկրի վրայ եկան։ Նոյին
կեանքին վեց հարիւրերորդ տարին՝ երկրորդ
ամիսը՝ ամսուն եօթնեերորդ օրը՝ նոյն
օրը անդունդին բոլոր ազբիւրները ձեղ-
քուեցան, ու երկնիքին պատուհանները բա-
12 ցուեցան. Եւ երկրի վրայ քառասուն օր ու
13 քառասուն գիշեր անձրեւ եկաւ։ Ճիշդ նոյն
օրը՝ Նոյ, և Նոյին որդիները՝ Սէմ ու Քամ
և Յաբեթ, և Նոյին կինը, ու անոր որդւոցը
14 երեք կիներնին անոնց հետ տապանը մտան։
Անոնք, ու բոլոր գազանները իրենց տեսակին
պէս, և բոլոր շներուն անասուններըն իրենց տե-
սակին պէս, ու երկրի վրայ սողացող բոլոր
սողուններըն իրենց տեսակին պէս, և բոլոր
թռչուններըն իրենց տեսակին պէս, ամէն տե-
15 սակ թռչուններ՝ կենդ անութիւն չունե-
ցող ամէն մարմիններէն երկրկոտ հատ Նոյին
16 քով տապանը մտան։ Եւ ներսէն մտնողներ
արու և էգ մտան ամէն մարմիններէն, ինչպէս
որ Աստուած անոր պատուիրեր էր. և Տէրը
17 անոր ետեւէն դոցեց։ Եւ երկրի վրայ
քառասուն օր Ջրհեղեղ եղաւ. և ջուրերը շատ-
ցան, ու տապանը վերցուցին, և անիկա երկ-
18 րէն բարձրացաւ։ Եւ ջուրերը զօրացան, ու
խիստ շատցան երկրի վրայ. ու տապանը ջու-
19 րերուն երեսին վրայ կը պտտէր։ Եւ ջուրերը
երկրի վրայ խիստ շատ զօրացան, ու բոլոր
երկնիքս տակը եղող ամէն բարձր լեռները
20 ծածկուեցան։ Ջուրերը տասնհինգ կանգուն
վեր բարձրացան, և լեռները ծածկուեցան։
21 Եւ երկրի վրայ շարժող ամէն մարմիններ՝ թռչ
թռչուն, թռչ անասուն, թռչ գազան, և թռչ
երկրի վրայ սողացող ամէն սողուն, և ամէն
22 մարդ մեռաւ։ Ցամաքի վրայ եղող ամէնը՝
որ ունդացը մէջ կենդ անութիւն չունէր նէր,
23 ամէնն ալ մեռաւ։ Եւ երկրի երեսին վրայ
եղող ամէն էակը ջնջուեցաւ, մարդ և մարդ
անասունը, սողունէն մինչև երկնիքս թռչուն-
ները երկրէն ջնջուեցան. ու միայն Նոյ մը-
նաց՝ և իրեն հետ տապանին մէջ եղողները։
24 Եւ ջուրերը երկրի վրայ Հարիւր յիսուն օր
Բարձրացած մնացին։

---

1 Կամ՝ յուրթ
2 Հմր 13։ Գլ. ե. 4։ 22։ 23։ 25։ բ Պետ. բ. 5։
3 Գլ. ե. 1։ 7։ 13։ — Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
4 Գլ. ե. 3։ 9։ 15։ 16։
5 Գլ. ե. 3։ 8։ 16։
6 Գլ. բ. 19։
7 Երբ. ժա. 7։ Յես. Լե. 18։
8 Գլ. ե. 3։ 8։ 16։
— Հմր. 7։ 15։ Մատ. իգ. 28։ Գործ. ժ. 10։ Երբ. ժա. 7։ — Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
9 Գլ. բ. 19։ Երբ. ժա. 7։ Յես. Լե. 18։
10 Գլ. ե. 3։ 8։ 16։
— Հմր. 8։ Գործ. ժ. 10։ Երբ. ժա. 7։
11 Գլ. է. 6։ 10։ 13։ Ընտ. բ. 1։ բ Պետ. բ. 5։
12 Հմր. 4։ 37։
13 Հմր. 1։ 7։ Գլ. է. 15։ Երբ. ժա. 7։ — Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
14 Հմր. 4։ 13։
15 Գլ. է. 9։ Ես. ԽԶ. 16։
16 Հմր. 4։ 37։
17 Հմր. 1։ 7։ Գլ. է. 15։ Երբ. ժա. 7։ — Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
18 Գլ. է. 7։ Ընտ. բ. 1։ Ես. ԽԶ. 16։ Եբր. ժա. 7։
19 Գլ. է. 20։ Ընտ. բ. 1։
20 Հմր. 4։ 13։
21 Գլ. է. 4։ 23։ Ես. Խգ. 16։
22 Գլ. է. 11։ 17։ Հմր. 16։ Յով. Խգ. 16։ Գործ. ժ. 10։ Եբր. ժա. 7։
23 Գլ. է. 21։ 23։ Հմր. 4։ 13։ Ես. Խգ. 16։
24 Գլ. է. 11։ Գլ. ը. 13։
— Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։
1 Գլ. է. 7։
— Պետ. գ. 20։ բ Պետ. բ. 5։ գ. 6։
2 Գլ. ը. 3։ Ընտ. բ. 1։ Հմր. 11։ Գլ. ը. 20։ Հմր. 21։ բ Պետ. բ. 5։

ԳԼ · Ը

1 Ջուրերը քաշուեցան· 4 ապրանքը Նոյեայ լճանդրան վրայ կը դնան· 7 Նոյ ի պատկին ապուռը ու ագռաւին· 11 Ելատ. ծոց հրամանաւը ապրանքն գուրս կ՚ելլեն· 20 սեղան շինելով գոհ կը մատուցանէ· 21 Ելատած ան գոյնը կ՚ընդունի· ու խոսք կու տայ որ ալ երկիրը չանիծէ։

1 Եւ Աստուած յիշեց Նոյը ու անոր հետ ապրանքին մէջ եղած բոլոր գազանները ու բոլոր անասունները· և Աստուած երկրի վրայ
2 հով մը բերաւ, ու ջուրերը դադրեցան· Նաև անոց ունդունքին ապրեցնելը ու երկնից պատուհանները գոցուեցան, և երկինքէն անձրևը
3 կասեցաւ· 3 ու երթալով ջուրերը երկրին վրայէն կը քաշուէին, ու Հարիւր հիսուն օրէն լեռները
4 ջուրերը քիչցան· Եւ եօթներորդ ամիսը՝ ամսուն տասնեւեօթներորդ օրը՝ ապրանքը Արա-
5 րատ լեռներուն վրայ նստաւ· Եւ ջուրերը երթալով կը քիչնային մինչև տասներորդ ամիսը· Ե տասներորդ ամսուն առաջին օրը լեռ-
6 ներուն գագաթները երեցան·
7 Եւ եղաւ որ քառասուն օրէն Նոյ իր շինած ապրանքին պատուհանը բացաւ· Եւ ագռաւը արձակեց, որ երթ ու անդ ին ան-
8 դին կը պտրտէր՝ մինչև երկրին վրայէն ջուրերը ցամքիլը· Ապա նմին ալ թռչնին արձա-
9 կեց, որ տեսնէ թէ արդեօք երկրին վրայէն ջուրերը քիչցած են· Բայց ագռաւին իր ոտքին թաթը գնելու տեղ չգտաւ, ու դէպ ի անոր՝ ապրանք դարձաւ· ինչու որ բոլոր երկրին երեսը ջուրեր կային· ան ատենը իր ձեռքը երկինացաւ ու առաւ զանիկա, և իր քովը ապ-
10 րանքին մէջ բերաւ· Ու եօթը օր ալ սպասեց,
11 և նորէն ագռաւին ապրանքէն արձակեց· Ու իրիկուան դէմ ագռաւին անոր երեսը, և ահա իր բերանը ձիթենիին նոր փրցուած տերև մը կար· ասոր Նոյ գիտցաւ որ ջուրերը երկրին
12 վրայէն քիչցած են· Եւ եօթը օր ալ սպասեց, ու նորէն ագռաւին արձակեց, որ ալ անոր չդարձաւ·
13 Եւ եղաւ որ Նոյէն Վեցհարիւր մէկ տարին՝ առաջին ամսուն առաջին օրը՝ ջուրերը երկրին վրայէն ցամքեցան· և Նոյ ապա-
14 նին ծածկոյը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա երկրին երեսը ցամքեր էր· Ու երկրորդ ամսուն՝ ամսուն քսաներեքերորդ օրը երկիրը չորցաւ·
15 Եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին, ու ըսաւ,
16 Ապրանքէն դուրս ելլիր, դուն՝ ու քու կնիկդ և քու որդիքդ և քու որդւոցդ կիներն երդ
17 քեզի հետ· քու հետդ եղող ամէն կենդանիներն ամէն մարմնէն՝ թէ թռչուններէն, թէ անասուններէն, և թէ երկրի վրայ սպրդող բոլոր սպրդողներէն քու հետդ հանէ, որ երկրի վրայ բազմանան, ու երկրի վրայ աճին ու շատնան·
18 Եւ Նոյ ու իր որդիքը և իր կնիկը ու իր որ-
19 գւոյը կիներն երդ հետը ելան· Ամէն անասուն, ամէն սպրդող ու ամէն թռչուն՝ երկրի վրայ ամէն շարժողները իրենց ազգերուն պէս ապրանքէն ելան·
20 Եւ Նոյ սեղան մը շինեց Տէրոջը, ու ամէն մաքուր անասունէն և ամէն մաքուր թռչուններէն առաւ, ու սեղանին վրայ ողջակէզներ մա-
21 ատուց· Եւ Տէրը անուշ հոտը հոտոտեցաւ, և Տէրը իր սրտին մէջ ըսաւ· Ալ ասկէ ետև մարդուն համար նորէն երկիրը պիտի չանիծեմ, զանեզի մարդուն սրտին խորհուրդը իր մանկութենէն չար է, ոչ ալ նորէն պիտի չարեցնեմ ամէն կենդանի՝ ինչպէս որ ըրի·
22 զատեն որ երկիրը կը մնայ, սերմ ու հունձք, ցուրտ ու տաքութիւն, ամառ ու ձմեռ, և ցորեկ ու գիշեր պիտի չդադրին։

ԳԼ · Թ

1 Նոյ Աստուծմէ կ՚օրհնուի· 3 Մարդ սպանութիւնէն ասոնցմէ կ՚արգիլուի· 8 Ելատ. ծոց ուխտը· 13 սրտուն խորհ. նշան· 20 Նոյ դառնը կը դրկի· 22 Նոյի անարհանը կը բարձրանայ· 25 Նոյ պղտի կը մնայ· 27 կը գիտնանայ· և իր քոմ արգիլն Յաւէթ կ՚ընդունի· 28 գնացածը կ՚ամփոփուի· 29 Ամէն կ՚ըսուի· 32 Ցեղերը կ՚օրհնուին· 33 Նոյի մահը։

1 Եւ Աստուած օրհնեց Նոյը՝ ու անոր որդիները, և ըսաւ անոնց, Աճեցէք ու շատցէք,
2 ու երկիրը լեցուցէք· Եւ ձեր վախը ու երկիւղը երկրի բոլոր գազաններուն վրայ, ու երկինքի բոլոր թռչուններուն վրայ պիտի ըլլայ· ամէն երկրի վրայ բոլոր շարժողներուն հետ, ու ծովու բոլոր ձուկերուն հետ ձեր ձեռքը
3 տրուած են· Ամէն շարժուն կենդանին ձեզի կերակուր ըլլայ· ամէնը ձեզի բանջարեղէնի պէս ու բոլոր մեր ողջակիզները մա-
4 տուցի· Բայց մեր ողջակիզներուն՝ այս-
5 հինքն անոր արիւնովը չուտէք· Եւ անշուշտ ձեր կեանցը հասնելոց պիտի խնդրեմ· ամէն գազանին ձեռքէն ու մարդուն ձեռքէն պիտի խնդրեմ այն· մարդուն կեանքը
6 Հզօրօրէն ձեռքէն պիտի խնդրեմ· Ով որ մարդու արիւն թափէ, իր արիւնն ալ մարդէ պիտի թափուի· Վասն զի Աստուած իր պատ-
7 կերին պէս ստեղծեց մարդը· Եւ դուք աճեցէք ու շատցէք, երկրի վրայ բազմացէք, ու անոր մէջ շատցէք։

= Գէ· ԺԲ· ՀԷ· ը· ԺԱ· = ԹՈՒ· ՀԳ·
ը Գէ· ժգ· ԻԱ·
թ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ժ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ի Գէ· ժգ· ԻԱ·
լ Գէ· ժգ· ԻԱ·
խ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ծ Գէ· ժգ· ԻԱ·
կ Գէ· ժգ· ԻԱ·
հ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ղ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ճ Գէ· ժգ· ԻԱ·
մ Գէ· ժգ· ԻԱ·
յ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ն Գէ· ժգ· ԻԱ·
շ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ո Գէ· ժգ· ԻԱ·
չ Գէ· ժգ· ԻԱ·
պ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ջ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ռ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ս Գէ· ժգ· ԻԱ·
վ Գէ· ժգ· ԻԱ·
տ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ր Գէ· ժգ· ԻԱ·
ց Գէ· ժգ· ԻԱ·
ւ Գէ· ժգ· ԻԱ·
փ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ք Գէ· ժգ· ԻԱ·
օ Գէ· ժգ· ԻԱ·
ֆ Գէ· ժգ· ԻԱ·
և Գէ· ժգ· ԻԱ·
= Գէ· ժգ· ԻԱ·

8 եւ Աստուած խօսեցաւ Նոյին՝ ու անոր որ-
9 դւոցը անոր հետ՝ ըսելով. Եւ ես Ահա ձեզի
հետ՝ ու ձեզմէ ետքը ձեր սերունդին հետ
10 իմ ուխտս պիտի հաստատեմ, Եւ ձեզի հետ
եղող ամէն շնչաւոր կենդանիին հետ, թէ
թռչունին, թէ անասունին, և թէ ձեզի հետ
եղող երկրի ամէն գազանին հետ, տապանէն
դուրս ելածներուն ամէնուն հետ, ու երկրի բոլոր
11 անասուններուն հետ։ Եւ ձեզի հետ իմ ուխ-
տս պիտի հաստատեմ, որ ջրհեղեղով ամէն
մարմին չկորսուի ջրհեղեղը ալ ամէն
նաբէն չկործանէ երկիրը ապրելու համար։
12 Եւ բաւ Աստուած՝ Իմ ու ձեր միջը, և ձե-
զի հետ եղող ամէն շնչաւոր կենդանիին միջը
յաւիտենական գաթերու համար ըրած ուխտս
13 նշանը սա է. իմ ամպերս ամպին մէջ պիտի
դնեմ, և ան պիտի ըլլայ իմ ու երկրի միջեւ
14 գը եղած ուխտին նշանը։ Եւ պիտի ըլլայ որ՝
երբոր երկրի վրայ ամպ բերեմ, ամպը ամպին
15 մէջ պիտի երեւնայ. Եւ իմ ու ձեր միջեւ
գը, ու ամէն մարմինէն ամէն շնչաւոր կենդա-
նիին միջեւ եղած իմ ուխտս պիտի յիշեմ.
և ջրհեղեղը եղած իմ ուխտս պիտի յիշեմ.
16 մար՝ չուրերը հեղեղ պիտի չըլլան։ Եւ ամպ-
գը ամպին մէջ պիտի ըլլայ, ու անոր պիտի
նայիմ, որ Աստուծոյ՝ ու երկրի վրայ եղող
ամէն մարմնեղէն բոլոր կենդանի անասուններին
միջեւեղած յաւիտենական ուխտը յիշեմ.
17 Եւ Աստուած Նոյին ըսաւ, Ա՛ս է ան ուխտին
նշանը՝ որն որ ես հաստատեցի իմ ու երկրի
վրայ եղող ամէն մարմինին միջեւնդը։
18 Եւ Նոյին որդիքը՝ որոնք տապանէն ելան,
Սեմ, Քամ ու Յաբեթ էին. և Քամ հայրն էր
19 Քնա. Հայրն էր։ Ա՛ս երեք Նոյի որդիքն էին,
և ասոնցմէ բոլոր երկիրը տարածուեցաւ։
20 Եւ Նոյ սկսաւ երկիրը գործել, ու այգի
21 տնկեց. Եւ գինիէն խմեց, ու գինովցաւ, և
22 իր վրանին միջը մերկացաւ։ Որ Քանանու հայրը Քամ՝ իր հօրը մերկութիւնը տեսաւ,
ու դուրս ելաւ իր երկու եղբայրներուն պատ-
23 մեց։ Եւ Սեմ ու Յաբեթ հանդերձ առին, և
իրենց երկու քիթերուն ուսերուն վրայ դրին, ու ետ
ետ երթալով իրենց հօրը մերկութիւնը ծած-
կեցին. և իրենց երեսը ետեւնուն դարձած էր-
24 ցաւով՝ իրենց հօրը մերկութիւնը չտեսան։ Եւ
Նոյ իր գինիէն արթնցնելով՝ իր պզտիկ որդւոյն
25 իրմէ ըրածը խնացաւ. Որ ըսաւ, Անիծեալ
ըլլայ Քանան. Ծառաներու ծառայ ըլլայ
26 իր եղբայրներուն։ Նաեւ ըսաւ, Օրհնեալ ըլ-
լայ Սեմին Տէր Աստուածը, և Քանան անոր
27 ծառան ըլլայ։ Աստուած Յեթ բնդարձակէ
Յաբեթը, ու Սեմին վրաններուն բնակի, և
Քանան անոր ծառան ըլլայ։
28 Ու Նոյ չորհեղեղէն ետքը երեք հարիւր
29 յիսուն տարիապրեցաւ։ Եւ Նոյին բոլոր օրերը
ինը հարիւր յիսուն տարի եղաւ. ու մեռաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Նոյի ծնունդները։ 6 Յաբեթի զաւակը։ 8 Քամի զաւակը։
15 Ներքեւի աստիճանը։ 21 Սեմի զաւակը։

1 Եւ Նոյի որդւոցը՝ Սեմին, Քամին ու Յա-
բեթին ծնունդները սոսկ են. ու ջրհեղեղէն
ետքը անոնց որդիներ ծնան։
2 Յաբեթին որդիքը՝ Գամէր, Մագոգ, Մա-
դայ, Յաւան, Թոբէլ, Մոսոք ու Թիրաս էին։
3 Եւ Գամէրին որդիքը՝ Ասքանաս, Րիփաթ ու
4 Թորգամա էին։ Եւ Յաւանին որդիքը՝ Եղի-
սայ, Թարսիս, Կիտացիք ու †Դոդանիք էին։
5 Ազգայ կղզիները իրենց երկիրներովը՝ ամէն
մէկը իր լեզուին պէս՝ ազգերուն միջեւ իրենց
տոհմերովը սոսկացան։
6 Եւ Քամին որդիքը՝ Քուշ, Մեսրեմ,
7 Փուդ ու Քանան էին։ Եւ Քուշին որդիքը՝
Սաբա, Եւիլա, Սաբթա, Ռեգմա ու Սեբթա-
քա էին։ Եւ Ռեգմային որդիքը՝ Սաբա ու
8 Դեդան էին։ Եւ Քուշ ծնաւ Ներբովթը. ա-
սիկա սկսաւ երկրի վրայ զօրաւոր ըլլալ։
9 Աստիկա Որսորդը առջեւը զօրաւոր հարարդ մըն
էր. անոր համար կ՚ըսուի, Որսորդը առջեւը
10 Ներբովթին պէս զօրաւոր հարարդ։ Եւ †իր
թագաւորութիւնը սկիզբը Բաբիլոն և Արէք
ու Աքադ և Քալանէ էր Սենաար երկրին մէջ։
11 Ան երկրէն ‡Ասորեստան գնաց, ու Նինուէն
12 և Ռոտովթ քաղաքը ու Քալան չինեց. Նի-
նուէին ու Քալային միջտեղը Ռեսէնն ալ չինեց։
13 Ասիկա մեծ քաղաք մըն էր։ Եւ Մեսրեմ
ծնաւ Ղուդացիները, Ենամացիները, Ղաբա-
14 կիները, Նեփթուքացիները, Պաթրուսացի-
ները, ու Քասղուքացիները, (Ասկից որ
15 Փղշտացիք եկան,) ու Կափթորացիները։ Եւ
16 Քանան ծնաւ իր անդրանիկը Սիդոնը, Հան.
17 Քետը, Եբուսացին, Ամորհացին, Գերգեսա-
18 ցին, Խեւացին, Արուկիացին, Ասինեացին, Արուա-
դացին, Սամարացին և Ամաթացին. ու ետքը
19 Քանանացւոց ցեղերը սփռուեցան։ Եւ †Քա-
նանացւոց սահմանը՝ Սիդոնէն Գերարա անց-
նելով մինչեւ Գազա, Սոդոմ ու Գոմոր, և Ադ-
20 մա ու Սեբոյիմ, մինչեւ Ղասա էր. Քամին որ-
դիքը՝ իրենց տոհմերովը, իրենց լեզուներովը,
իրենց երկիրներուն ազգերուն միջ սոսկացան էին։
21 Եւ Յաբեթին մեծ եղբօրը Սեմին ալ՝ որ

---

† ԳԼ. ԺԱ. 13։
‡ Նա. Ծգ. 9։
§ ԳԼ. Ժ. 19։ Ա Մն. Ը. 9։
‖ ԳԼ. ԺԴ. 9։
¶ ԳԼ. Ժ. 11։
** Նէ. Ը. 18։ Գն. Խգ. 44. 45։ Նգ. Ի. Ժգ. 60։
†† ԳԼ. ԺԱ. 13. 18։
‡‡ ԳԼ. Ժ. 6։
§§ ԳԼ. Ժ. 22։
‖‖ ԳԼ. Ժ. 24։ = ՄԿ. ա. 4. եւ։
¶¶ ԳԼ. գ. 19. 23. գ. 24։ Ես. Ի. 1։
*** Ես. ԻԲ. 1։ = Կոր. Ժ. 14։
††† Ես. Ի. 1։ = Կոր. Ժ. 14։
‡‡‡ Ես. Ի. 11։ Գործ. ԻԱ. 16։
§§§ Ես. Ի. 11։ Ես. ԻԲ. 21։
‖‖‖ Կամ անանց
¶¶¶ ԳԼ. ԻԲ. 1. 7. 19։
**** = Մն. ա. 2. եւ։
†††† Կամ Ծագումէ
‡‡‡‡ Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
§§§§ Կամ անանց
‖‖‖‖ Ես. Ի. 11։ Գործ. ԻԱ. 16։
¶¶¶¶ Ես. ԻԲ. 1։ = Կոր. Ժ. 14։
***** Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
†††††† Կամ անանց
‡‡‡‡‡ Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
§§§§§ Կամ անանց
‖‖‖‖‖ Ես. Ի. 11։ Գործ. ԻԱ. 16։
¶¶¶¶¶ Ես. ԻԲ. 1։ = Կոր. Ժ. 14։
****** Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
†††††† Կամ անանց
‡‡‡‡‡‡ Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
§§§§§§ Կամ անանց
‖‖‖‖‖‖ Ես. Ի. 11։ Գործ. ԻԱ. 16։
¶¶¶¶¶¶ Ես. ԻԲ. 1։ = Կոր. Ժ. 14։
******* Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
†††††††† Կամ անանց
‡‡‡‡‡‡‡ Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
§§§§§§§ Կամ անանց
‖‖‖‖‖‖‖ Ես. Ի. 11։ Գործ. ԻԱ. 16։
¶¶¶¶¶¶¶ Ես. ԻԲ. 1։ = Կոր. Ժ. 14։
******** Ես. ԻԲ. 15։ Երեմ. Ի. 13։ գ. 6։
†††††††† Կամ անանց

երկրին բոլոր որդւոցը Հայրն էր, որոյ
22 Ծնան։ [b]Ամմին որդիքը՝ Եղամ, Ասուբ, Ար-
23 փաքսադ, Ղուդ ու Ալամ էին։ Եւ Ալամին որդիքը՝ Հուռ, Հուլ, Գաթեր ու Մաշ էին։
24 Եւ Արփաքսադ Ծնաւ [b]Սալան, և Սալայ
25 Ծնաւ Եբերը։ Ու Եբերին երկու որդի Ծնաւ. մէկուն անունը [c]Փալէկ էր. քանզի երկիրը անոր օրերը բաժնուեցաւ. և անոր
26 եղբօրը անունը Յոկտան էր։ Ու Յոկտան Ծնաւ Եղմոդադը, Սալեփը, Ասարմաթը, Յո-
27 բաբը։ Ադորամը, Ու զայը, Դիկղան, (28) Գե-
29 բալը, Աբիմաէլը, Սաբան, Ոփիրը, Եւիլան, ու Յոբաբը. ամէն սոքա Յոկտանին որդիքն
30 էին։ Եւ սոցա բնակութիւնը եղաւ Մեսայէն
31 մինչև Սոփեր՝ արեւելեան լեռը։ Սեմին որդիքը՝ իրենց տոհմերով, իրենց լեզուներով, իրենց երկիրներուն մէջ՝ իրենց ազգե-
32 րով սոքա են։ [b]Նոյի որդւոցը տոհմերը՝ իրենց Ծնունդներուն ու ազգերուն համեմատ սոքա են. և երկրիս վրայ ազգերը ասոնցմէ տարածուեցան ջրհեղեղէն վերջ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Եւ բոլոր երկրին լեզուն մէկ՝ ու խոսուածքը
2 մէկ էր։ Ու եղաւ որ երբ [a]արեւելքէն կը չուէին, Սենեաար երկրին մէջ գտան մի դաշտ,
3 ու հոն բնակեցան։ Եւ իրարու ըսին, եկէք ազիւաներ շինենք, ու զանոնք կրակով ե-
4 փնենք։ Եւ ազիւաները անոնց քարի տեղ և-
5 ղան, ու Հիւթը անոնց ցեխի տեղ եղաւ։ Եւ ըսին, եկէք մեզի քաղաք մը ու աշտարակ մը շինենք, [b]որ անոր գլուխը մինչև երկինքը հասնի, և մեզի անուն տամուռք, որ չըլլայ
5 իբ երոյր երկրի վրայ ցրուինք։ Եւ [b]Տէրը՝ մարդոց որդիներուն շինած քաղաքն ու աշ-
6 տարակը տեսնելու իջաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Ահա [a]ասոնք մէկ ժողովուրդ մըն են, ու [b]ա-մենուն լեզուն մէկ է. և ասիկա շինելու սկը-
7 սեցին. ու հիմա ինչ որ շինել կը խորհին, անոնցմէ պիտի չպակսի։ [b]Եկէք իջնենք, և անոնց լեզուն հոն խառնակենք, որ [a]ամէն
8 մէկը իր բնակութեան լեզուն չհասկընայ։ Եւ Տէրը անկէ [b]բոլոր երկրին երեսը ցրուեց զա-
9 նոնք. ու քաղաքը շինելէն դադրեցան։ Անոր համար անոր անունը †Բաբիլան կոչուեցաւ, [b]ինչու որ Տէրը հոն բոլոր երկրին լեզուն խառ-

նակեց. և Տէրը անկէ բոլոր երկրին երեսը ցրուեց դանոնք։
10 [b]Սեմին Ծնունդները սոսկ են. Սեմ հա-րիւր տարեկան էր երբոր Ծնաւ Արփաքսադը
11 Ջրհեղեղէն երկու տարի ետքը։ Եւ Սեմ Ար-փաքսադը Ծնանելէն ետքը հինգ հարիւր տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
12 Ծնաւ։ Եւ Արփաքսադ երեսուն հինգ տարի
13 ապրեցաւ, ու Ծնաւ Սալան։ Եւ Արփաքսադ՝ Սալան Ծնանելէն ետքը չորս հարիւր երեք տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ
14 Ծնաւ։ Եւ Սալայ երեսուն տարի ապրեցաւ,
15 ու Ծնաւ Եբերը։ Եւ Սալայ՝ Եբերը Ծնանելէն ետքը չորս հարիւր երեք տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ Ծնաւ։ [b]Ու
16 Եբեր երեսուն չորս տարի ապրեցաւ, և Ծնաւ
17 Փալէկը։ Ու Եբեր՝ Փալէկը Ծնանելէն ետքը՝ չորս հարիւր երեսուն տարի ապրեցաւ, և
18 տղաքներ ու աղջիկներ Ծնաւ։ Եւ Փալէկ երե-
19 սուն տարի ապրեցաւ, ու Ծնաւ Ռագաւը։ Եւ Փալէկ՝ Ռագաւը Ծնանելէն ետքը՝ երկու հա-րիւր իննը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու
20 աղջիկներ Ծնաւ։ Եւ Ռագաւ երեսուն երկու տա-
21 րի ապրեցաւ, ու Ծնաւ Սերուգը։ Եւ Ռագաւ՝ Սերուգը Ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր եօ-թը տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկ-
22 ներ Ծնաւ։ Եւ Սերուգ երեսուն տարի ապրե-
23 ցաւ, ու Ծնաւ Նաքորը։ Եւ Սերուգ՝ Նա-քորը Ծնանելէն ետքը՝ երկու հարիւր տարի ապրեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ Ծնաւ։
24 Եւ Նաքոր քսանուինը տարի ապրեցաւ, ու
25 Ծնաւ [b]Թարան։ Եւ Նաքոր՝ Թարան Ծնա-նելէն ետքը՝ հարիւր տասնուինը տարի ապ-
26 րեցաւ, և տղաքներ ու աղջիկներ Ծնաւ։ Եւ Թարայ եօթանասուն տարի ապրեցաւ, ու [b]Ծը-նաւ Աբրամը, Նաքորը և Առանը։
27 Եւ Թարային Ծնունդները սոսկ են. Թա-րայ Ծնաւ Աբրամը, Նաքորը ու Առանը. և
28 Առան Ծնաւ Ղոտը։ Եւ Առան մեռաւ իր հօրը Թարային առջեւը՝ իր Ծննդեան երկրին՝
29 Քաղդէացւոց Ուր քաղաքին մէջ։ Եւ Աբրամ ու Նաքորը իրենց կիներուն առին. Աբրամին կնոջ անունը [b]Սարայ էր, և Նաքորին կնոջ անունը [c]Մելքան՝ Առանին աղջիկը, որ
30 Ա՜ն Մելքային ու Յիսկային հայրն էր։ Եւ
31 [b]Սարայ ամուլ էր, ան չէր Ծնանիր։ Եւ Թա-րայ իր որդին Աբրամը ու իր թոռը Առա-նին որդին Ղոտը՝ և իր որդւոյն Աբրամին կինը իր հարսը Սարան առաւ, ու անոնց հետ Քաղդէացւոց Ուր քաղաքէն ելաւ, Քանաան երկիրը երթալու համար. ու

ե = Ա՛ն · ա · 17 · ե ։
ը Գէ · ժա · 18 ։
լ = Ա՛ն · ա · 19 ։
ի Ընդհան՛ թուատառ մ՛
ի Հմր · 1 ։
ի Գէ · Թ · 18 ։

ա = Գէ · ժգ · 11 · ք Թուգ · գ · 2 · = Ա՛ն · ժգ · 6 ։
ը ք Օր · ա · 23 ։
գ Գէ · ժը · 21 ։
դ Գէ · ի · 13 · Գործ · ժե · 38 ։
ե Հմր · 1 ։
զ Սաղ · ր · 1 ։
է Գէ · ա · 28 · Սաղ · ր · 1 · 2 · Գործ · ը · 5 · 25 ։
ը Գէ · իգ · 35 · ք Օր · իգ · 45 · Երեմ՛ ե · 15 · = Կեր · ժգ · 4 · 11 ։
թ Գէ · ժ · 35 · 38 ։

ժ Գ՛ոփ · ա · 21 ։
ի Ընդհան՛ թուատառ կոչ՛ի՛ն ։
լ = Կեր · ժգ · 23 ։
խ Գէ · ժ · 28 · = Ա՛ն · ա · 17 ։
ծ Տի՛ն Գ՛ոփ · գ · 26 ։

կ = Ա՛ն · ա · 18 ։
հ Գ՛ոփ · գ · 23 ։
ձ Ելհ · իգ · 2 · = Ա՛ն · ա · 20 ։
ղ Գէ · ժե · 15 · ի · 18 · = Ա՛ն · ա · 29 ։
ճ Գէ · իգ · 20 ։
մ Գէ · ժգ · 1 · 2 · ժը ։

ա · 12 ։
ը Գէ · ժը · 1 ։
ի Նհեմ՛ · ի · 7 · Գործ · ի · 4 ։
ղ Գէ · ժ · 19 ։

32 նման մինչև խաւտան, և հան բնակեցան ի քաղաքին սրբերը հրկու հարիւր հինգ տարի և գան. և քաղաք խաւտանին մէջ մնաւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ընաւտան կը հանչի Ընդանը. ու ի՛րմնի գանիկա։ 4 Ընդամ գոմսին հետ խաւտանէն կ՚ելլի. 6 գանանաս երկրին կ՚անդնի. 7 Ան երկերը տախտակի մէջ երկան կը խաւտացուի. 11 ընդամ ամի պատասով նգիքատաս կ՚երկայ. 13 փախնալով իր կնկանը համար՝ սաս քնտիր իր քոյրը ըլլալ կը ձևացնի. 14 փարաւոն իր քովը բերել կու տայ Սարան. և պատասխով նա կը դարձնի։

1 Եւ ՚Յէրը բաւ Ընդամին, քու երկրէդ, և քու ազգականներէդ, ու քու հօրդ տունէն դէպ ան երկիրը՝ որ ես քեզի պիտի ցուցընեմ։
2 ՚Եւ քեզ մեծ ազգ պիտի բնեմ, ու քեզ պիտի օրհնեմ, և քու անունդ պիտի մեծցընեմ։ ՚ու
3 գ ան՚ն ՚օրհնող պիտի ըլլամ։ ՚Եւ քեզ օրհնողները պիտի օրհնեմ, ու քեզ անիծողները պիտի անիծեմ։ ու Երկրի բոլոր ազգերը քեզմով պիտի օրհնուին։ 4 Ընդամ գնաց՝ ինչպէս որ Յէրը անոր բաւր էր. Ղոտն ալ անոր հետ գնաց. ու Ընդամ եօթանասուն հինգ տարեկան էր երբ Սարան՝ 5 կանէ էր երբոր խաւտանէն ելաւ։ Եւ Ընդամ իր կնիկը Սարան, ու իր եղբօրորդին Ղոտը, և իրենց բոլոր ստացուածքը, և ՚խաւտանին մէջ հրնց ստացած հոգիները առնելով, ելան որ գանանաս երկիրը երթան. և գանանաս երկիրը 6 եկան։ Ընդամ ան երկրէն մինչև Սիւքէմին տեղը՝ ՚մինչև Մօրէի կաղնիին ՚անցաւ. և ՚նան ատենը գանանացիները կային ան երկրին։
7 Յէրը Եւ Յէրը երեցաւ Ընդամին, ու բաւ. ՚գու տերութիւդ պիտի տամ ան երկիրը։ Եւ հան ՚տեղան շինեց Յէրոջը՝ որ իրեն երեցաւ։
8 Եւ անկէ գնաց ՚ի բնկճելին արեւելեան կողմը եղող լեռը չուեց, ու իր վրանը բացաւ, Բեթէլը արեւմտեան կողմը՝ ու Գայիին արեւելեան կողմը տեղեցաւ. և հան Յէրոջը տեղան շինեց, 9 ու ՚Յէրոջը անուանը կանչեց։ Եւ Ընդամ միշտ գնաց ՚ի հարաւ կը չուէր։
10 Եւ ՚նան երկրին մէջ սով եղաւ. և Ընդամ ՚նդ եգիպտաս իջաւ հան տեղը պանդխտանալու համար. ինչու որ ՚ան երկրին մէջ սովը սաստիկ
11 էր։ Եւ եղաւ որ՝ երբ եգիպտաս մտնելու մտաքցաւ, իր կնոջը Սարային ըսաւ. Ահա գիտեմ որ գուն ՚գեղեցիկ տեսքով կինկ մէն
12 ես։ Եւ եղի՛ր որ երբ եգիպտացիք քեզ տեսնեն, պիտի ըսեն, Անկիա անոր կինկին է. ու ՚զիս պիտի մեռցընեն, բայց քեզ ողջ կը

13 գան։ Ճնորհք ըրէ՛ ըսէ թէ դուն իմ ՚քոյրս ես. որպէս զի քու պատճառովդ ինծի ապրիլ բլլայ, ու քու պատճառովդ իմ անձս ապրի։
14 Եւ եղաւ որ՝ երբ Ընդամ եգիպտաս մտաւ, եգիպտացիք տեսան կինին, որ շատ գեղե-
15 ցիկ էր։ փարաւոնին իշխանները ալ տեսան, ու գովեցին զանիկա փարաւոնին առջեւը. և
16 կինիկը փարաւոնին տունը առնուելաւ։ Եւ հանոր հետևոր Ընդամին բարիք բրաւ. ու անկիա ոչխարներ ու արջառներ և էշեր ու ծառաներ և աղախիններ ու էգ էշեր և ուղ-
17 տեր ունեցաւ։ Եւ Յէրը ՚մեծ հարուածներով զարկաւ փարաւոնը ու անոր տունը՝ Ընդամին
18 բանին կինոջը Սարային հետևոր։ Եւ փարաւոն կանչեց Ընդամը, ու բաւ, Ալա ի՞նչ է որ ինծի բրիր. ինչո՞ւ ինծի չյայտնեցիր թէ
19 ասիկա քու կինիկդ է. ինչո՞ւ հետևոր՝ Ասիկա քոյրս է՝ բաւիր. և ե՛ս ՚զայն ՚ը անիկա ինծի կինիկ պիտի առնէի. բայց հիմա ահա կինիկդ՝
20 առ ու գնա։ Եւ ՚փարաւոն նէ մարդ ոգը պատուիրեց անոր հետևոր. ու զանիկա իր կնիկովը ու իր բոլոր ստացուածքովը խրկեցին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ընդամ ու Ղոտ եգիպտաս կը դառնան։ 7 հովիւներուն անհամաձայնութեանը հետևոր իրարմէ կը բաժնուին։ 10 Ղոտ Սոդոմ կ՚երթայ։ 14 Ընդամին հան խաւտանէն նորագ ու քնելը։ 18 Ընդամ Քեբրոն երթալով հան տեղան կը շինէ։

1 Եւ Ընդամ իր կնիկովը ու իր բոլոր ունեցածներովը՝ եգիպտաս դէպ ՚ի հարաւ ելաւ, ու Ղոտն ալ իր հետը։
2 Եւ ՚Ընդամ շատ հարուստ էր անասուններով,
3 արծաթով ու ոսկիով։ Եւ իր ճանապարհովը գնաց ՚հարաւայն կողմէն մինչև Բեթէլ, այն տեղը՝ ուր էր առաջ իր վրանը,
4 Բեթէլին ու Գայիին միջտեղը։ ՚Այն տեղանին տեղը՝ որ հան առաջ շիներ էր. և Ընդամ հան ՚Յէրոջը անունը կանչեց։
5 Եւ Ընդամին հետ գացող Ղոտն ալ՝ ոչխարներ ու արջառներ ու վրաններ ունէր։
6 Եւ հան երկիրը բաւական չէր անոնց՝ որ միասին բնակին. ինչու որ անոնց ստացուածքը շատ բլլալով՝ չէին կրնար միասին բնակիլ։
7 Եւ Ընդամին անասուններուն հովիւներուն ու Ղոտին անասուններուն հովիւներուն միջտեղը ՚վէճ կար. և հան ատենը Քանանացիները ու Փերեզացիները կը բնակէին ան
8 երկրին մէջ։ Եւ Ընդամ բաւ Ղոտին, Խնա-

---

1 Գէ. ԺԱ. 31։ 2 Գէ. ԺԲ. 2։ ԺԳ. 6։ ԺԷ. 6։ ԽԶ. 22։ ԽԸ. 4։ Ել. Ա. 7։ Բ. 24։ Գ. 6։ Ե. 5։ Ղե. ԻԶ. 45։ Երկ. Ա. 8։ Բ. 4։ Ե. 1։ Ա Մն. Ը. 11։ Ա Մն. Ժ. 1։ Ա Մն. ԺԲ. 15։ Ա Մն. ԺԳ. 23։ Ա Մն. ԺԵ. 4։ Ա Մն. ԺԶ. 33։ Բ Մն. Ա. 18։ Բ Մն. Գ. 3։ Բ Մն. Ժ. 29։ Բ Մն. ԺԴ. 24։ Բ Մն. ԺԵ. 9։ Բ Մն. ԺԶ. 3։ Բ Մն. ԻԱ. 26։ Բ Մն. ԻԳ. 13։ Ա Մն. Ժ. 26։ Բ Մն. Ա. 17։ Ա Մն. Ժ. 29։ Բ Մն. Ա. 1։ Բ Մն. Գ. 4։ Բ Մն. Ը. 65։ Բ Մն. ԺԴ. 25։ Բ Մն. ԻԳ. 29։ Բ Մն. ԻԵ. 21։ Ա Մն. Ժ. 26։ Բ Մն. Ա. 17

զայնմ՝ քեզի, Իմ՝ ու քոյ մէջտեղդ՝ և իմ հովիւներուս ու քոյ հովիւներուդ մէջտեղը միշտ չըլլայ, ինչու որ Ինձնէ եղբայր ունիք։
9 Բոլոր երկիրը քոյ առջեդ չէ՞. կ'ապշնամ զատուիլ ինձմէ. Իմ որ ձախ կողմը երթաս, ես աջ կողմը կ'երթամ՝ և Իմ որ աջ
10 կողմը երթաս, ես ձախ կողմը կ'երթամ՝ Եւ Ղովտ իր աչքերը վեր վերցուց, ու Յորդանանեան ամէն կողմը դիտեցաւ՝ որ ամէն տեղ ջրատուած էր, Տէրը Սոդոմն ու Գոմորը կործանեցնելէն առաջ՝ մինչև Սողոր Տէրոջը դրախտին
11 պէս՝ եգիպտացւոց երկրին պէս էր։ Եւ Ղովտ Յորդանանեան բոլոր կողմը բնակեց իրեն, ու Ղովտ գնաց՝ Ի արեւելք տեղից. և իրարմէ
12 զատուեցան։ Աբրամ բնակեցաւ երկրին մէջ բնակեցաւ. Ղովտն ալ դաշտին քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ, ու Իր վրաներ Սոդոմի քով
13 բացաւ։ Եւ Սոդոմի մարդիկը Տէրոջը առջեւը
14 Եւ Տէրը Աբրամին բաւ՝ Ղովտ անկէ զատուելէն ետքը, Հիմա աչքերդ վեր վերցուր, ու քու եղած տեղէդ դէպ Ի հիւսիս ու հարաւ, և դէպ Ի արեւելք ու արեւմուտք նայէ.
15 Ինչու որ ատ բոլոր երկիրը՝ որ կը տեսնես, քեզի ու քու սերունդիդ պիտի տամ յաւիտեան
16 տեսան։ Եւ Քու սերունդդ երկրի փոշիին պէս ընելու պիտի բնեմ. անտակ որ՝ եթէ մէկը երկրի փոշին կրնայ հաշիւ քու սերունդդ ալ
17 հաշուիւ։ Ելլիր, ատ երկիրը ամբողջ անոր երկայնութիւնը ու լայնութիւնը հանիւնատ.
18 քանզի անիկա քեզի պիտի տամ։ Եւ Աբրամ վերցուց իր վրաներ, ու եկաւ ու բնակեցաւ Մամբրէի կաղնիներուն մէջ, Որ Քեբրոնին մէջն է, և հոն սեղան շինեց Տէրոջը։

ԳԼ· ԺԴ

1 Ջոր թագաւորներուն՝ Հինդ թագաւորներու հետ բռած պատերազմիս։ 11 Ղովտ գերի կ'առնուի, 14 ու Աբրամ գնին կ'ազատի։ 18 Մելքիսեդեկ Աբրամը կ'օրհնէ։ 20 Աբրամ ալ անոր տասանորդ կու տայ։ 22 ուսկի կ'ազատէ իր հետ եղողներուն բաժին տալէն ետքը. Ջոյուածը Սոդոմի թագաւորին հետ կու տայ։

1 Ու եղաւ որ՝ Ամեթսափէլ Ասիրացոց թագաւորին, Եղլասարի Արիովք թագաւորին, Քեդոր
2 Լաոմերի Ելամացւոց թագաւորին, և Թովգի Ազգեր թագաւորին հետ պատերազմեցան։
3 Ասոնք ամէնը Ժողուեցան Սիդդիմ՝ Ձորին
4 մէջ, Որ է Ազի Ծովը։ Տասներկու տարի Քոդողոմոռի ծառայութիւնը ըրին, ու երկրորդ
5 տասներեքերորդ տարին ապստամբ եղան։ Եւ չորեքտասաներեքերորդ տարին Քոդողոմոռ ու իր հետ եղող թագաւորները եկան, ու Աշտարովթ-կառնայիմի մէջ եղող Ռափայիմներուն, ու Համի մէջ Զուզիներուն, և Շաւէ
6 կարթիաթհէմի մէջ Էմիներուն, Եւ Քոդողոմոռի իրենց Սէիր լեռները մինչև Եղ-պարան անապատին
7 քովը եղող Էլ-փարանը գարձին։ Եւ գարձան, ու եկան Էնմիսատ փոխ՝ այսինքն Կադէս. և Ամաղեկացւոց բոլոր դաշտերը, ու Ամաղեկացւոց մէջ բնակող Ամորհացիներն
8 ալ գարկին։ Եւ Սոդոմի թագաւորը, ու Գոմորի թագաւորը, և Ադմացիի թագաւորը, ու Սեբոյիմի թագաւորը, և Բաղայի (այսինքն Սիգովրի) թագաւորը ելլելով, Սիդդիմ Ձորին մէջ անոնց հետ պատերազմեցան
9 Քոդողոմոռի, Ազգեր Թովգի հետ, Ամրափէլ Սենաարի հետ, և Գողիմի Թագաղ հետ, Եղլասարի Արիովքի հետ, հինգ թագաւոր հինգերուն հետ։
10 Եւ Սիդդիմ Ձորը Ասփալտի հորերով լեցուն էր. և Սոդոմին ու Գոմորին թագաւորները փախան, և հոն ինկան. ու մնացորդները լեռ-
11 ը փախան։ Եւ առնուք Սոդոմին ու Գոմորին ամէն բարիքը, ու անոնց բոլոր պաշարը,
12 նէրբը ատին ու գացին։ Եւ Սոդոմի մէջ բնակող Աբրամին Եղբօրորդի ին Ղովտը՝ ու անոր բոլոր բարիքը առին ու գացին։
13 Եւ փախստականն մը եկաւ, ու — Քանէրէ եբրայեցի Աբրամին պատմեց. և անիկա էշքոլին ու Ամներին եղբօրը Ամորհացի Մամբրէին կաղնիներուն մէջ կը բնակէր. ինչու որ ասոնք
14 Աբրամին հետ դաշնակից էին։ Եւ Աբրամ երբ որ իր եղբօրը գերի առնուելը լսեց, Իր տուներ մէջ ծնած՝ երեք հարիւր տասնութ կրթած ծառաները հանեց, ու անոնց հետեւեցաւ
15 մինչև Դան։ Եւ ինքն ու իր ծառաները գիշերով գունդ գունդ անոնց վրայ յարձա-

β — Կար· գ· 7։
γ Տե՛ս գլ· ժա· 27· 31· Եզ· բ· 13։ Ես· Ն· 4։ Գործ· ե· 29։
δ Գէն· ի· 15։ ԻԳ· 19։
ε Հասմ՛ժր· 18։ Երբ· ժր· 14։ Ես· գ· 17։
ζ Գէն· ԺԲ· 17։ ր Օր· ԻԳ· 3։ Ես· ՀԸ· 34։
η Գէն· ԺԲ· 24· 25։
θ Գէն· Ժգ· 24· ԺԲ· 22։
ι Գէն· ԺԲ· 22։ Ես· Ժ· 4։
ια Գէն· ԺԲ· 22։ Ես· Ժ· 7։ Ժե· 15։ Ժե· 41։ Ես· Ժ· 4։ Ես· Ժ· 7։ Ես· Ժ· 9։ Ես· Ժ· 11։ Ես· Ժ· 13։ Ես· Ժ· 15։ Ես· Ժ· 17։ Ես· Ժ· 19։ Ես· Ժ· 21։ Ես· Ժ· 23։ Ես· Ժ· 25։ Ես· Ժ· 27։ Ես· Ժ· 29։ Ես· Ժ· 31։ Ես· Ժ·

կնցան, ու զարկին անոնք և քշեցին անոնք մինչև Փոքա՝ որ Դամասկոսի Հիւսիսային
16 կողմն է։ Եւ Արտոր բարիքը ետ բերաւ և իր ազգացը Ղովսան ալ, ու անոր բարիքը, և կիսկ-
ները, ու ժողովուրդն ալ ետ բերաւ։
17 Եւ Ղինքը՝ Փոգոզացոյն ու անոր հետ և-
զող թագաւորները գարնանին ու գաւնաշէն
ետքը, Սոգոմի թագաւորը կրանիկա գխնաւ-
բիրս. Սալա գէզ ի Շաւէ ձորը (այսինքն
18 Թագաւորի ձորը)։ Եւ Մալքիսի թագաւո-
րը Ա՛լբրահամ հաց ու գինի հանեց. ու ա-
նիկա Քահանայապետ Աստուծոյ Բարձրեալ էր։
19 Եւ օրհնեց զանիկա, ու ըսաւ, Օրհնեալ ըլ-
լայ Աբրամ Բարձրեալ Աստուծմէն, երկինքն ու երկրի տէրը եղող
20 Քահանայապետ Աստուծմէն։ Եւ Բարձրեալ ըլլայ
Քահանայապետ Աստուածը՝ որ քու թշնամիներդ
քու ձեռքդ մատնեց։ Եւ անիկա Ամէնէն
տասանորդ տուաւ անոր։
21 Եւ Սոգոմի թագաւորը ըսաւ Աբրամին,
Արդիւնքը ինծի տուր, ու բարիքը դուն քեզի
22 առ։ Եւ Աբրամ ըսաւ Սոգոմի թագաւորին,
Երկինքը ու երկրի տէրը եղող Քահանայապետ Աստուծ
23 Աստուծոյ վերցուցի իմ ձեռքս, Որ գերձանէ
մինչև կօշիկի կապ՝ բան մը չառնեմ՝ ինչ որ
քու կդ է, որ չըլլայ ինչ Աբրամը ես հարստա-
24 ցուցի ըսելս։ Բաց ի ոտքիներուն կերածէն,
ու ինծի հետ եկող մարդոցը՝ այսինքն Ան-
բին ու Եշքոլին ու Մամբրեին բաժինները
լեն. իրենց անոնք իրենց բաժինը առնեն։

ԳԼ. ԺԸ

1 Աստուած Աբրամը կը քաջալերէ։ 2 Աբրամ անորդի կ՚ըլլայ։ 5 Անոր
հաճար կը գանգատի։ 4 Աստուած կը խոստանայ Աբրամին
զաւակ մը ուղ։ ու անոր սերունդը չատցնել։ 6 Աբրամ
հաւատալով կ՚արդարանայ։ 7 Քանանա երկիրը նորէն անոր
կը խոստանայ ինչպէս մէջ։ 12 և ան։ յետքով մէջ։

1 Ա՛ս բաներէն ետքը՝ տեսիլքի մէջ Տէրոջը
խօսքը Աբրամին եղաւ՝ ըսելով, Մի վախնար,
ով Աբրամ, ես քեզի վահան եմ, ու քու
2 վարձդ խիստ չատ պիտի ըլլայ։ Եւ Աբրամ
ըսաւ, Ով Տէր Եհովայ, ինծի ի՞նչ պիտի տաս,
երբոր որ տասնից զաւկի կը մնամ, և իմ տանս
3 տիրոջը սա Դամասկացի Եղիեզերն է։ Նաև
ըսաւ Աբրամ, Որովհետև ինծի սերունդ չը-
տուիր, ահա տիրս տանս ծառան ինծի ժա-

4 ռանգ կ՚ըլլայ։ Եւ ահա Տէրոջը խօսքը անոր
եղաւ՝ ըսելով, Անիկա քեզի ժառանգ պիտի
չըլլայ. բայց ան պիտի ըլլայ քու ժառանգդ՝
5 որ քու մէջդէդ պիտի ելլէ։ Եւ զարդս հա-
նեց գանիկա, ու ըսաւ, Հիմա գէպ ի երկինք
քը նայէ, ու տասգիրը հաշիւ, եթէ որ գա-
նաք հաշիւ կարող ես. և ըսաւ անոր, Քու
6 սերունդդ ասանկ պիտի ըլլայ։ Եւ անիկա
հաւատաց Տէրոջը, որ նոր արդարութիւն
շնչաց անոր։
7 Եւ ըսաւ անոր, Ես եմ Տէրը՝ որ քեզ
Քաղդէացոց Ուր հանեցի՝ ատ երկիրը քեզի ժառանգութիւն տալու համար։
8 Եւ անիկա ըսաւ, Ով Տէր Եհովայ, ի՞նչպէս
գիտամ եթէ ան պիտի ժառանգեմ։
9 Եւ ըսաւ անոր, Ինծի երեք տարեկան երինջ
մը, ու երեք տարեկան այծ մը, և երեք տա-
րեկան խոյ մը, ու տատրակ մը, և ագաւնիի
10 ձագ մը առ։ Եւ անիկա բոլոր ասոնք առաւ
անոր, ու մասնց մէջտեղէն կտրեց, և ամէն
մէկ կտորը իր մասին հետ դիմացդ դիմաց
11 դրաւ. բայց հիւռնիները չկտրեց։ Եւ երբոր
գիսբառն վրայ գիշատիչ թռչունները իջան,
12 Աբրամ վռնտեց զանոնք։ Եւ երբոր արեը մա-
տը կը մտնէր, Աբրամին վրայ խոր քուն մը իջաւ, և ահա սոսկալի վրայ մեծ մթութիւն
13 սոսկաւ մը ինկաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ Աբրամին,
Գիտցիր գիտցիր որ քու սերունդդ չէզոք երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլան,
և ծառայութիւն պիտի ընեն. ու հոն չորս
14 հարիւր տարի պիտի չարչարեն զանոնք։ Բայց
ան ազգը՝ որուն պիտի ծառայեն, Ես պիտի
դատեմ. և անկէ ետքը չատ ստացուածքով
15 պիտի ելլեն։ Եւ դուն խաղաղութիւնով քու
հայրերուդ պիտի երթաս. ազէկ մը ծերացած
16 պիտի թաղուիս։ Եւ չորրորդ գարուն
մէջ հոս պիտի գառնան. ինչու որ Ամորհա-
17 ցոց անօրէնութիւնը դեռ լրցուած չէ։ Եւ
եղաւ որ երբ արեը մտաբը մտաւ, ու խաւար
եղաւ, ահա մխուած հնոց մը, ու վառած ջահ
18 մը հոն կտորներուն մէջտեղէն անցաւ։ Ան նոյն
օրը Տէրը Աբրամին հետ ուխտ մը բրաւ՝ ըսե-
լով, Քու սերունդդ իգ տուի սա երկիրը՝ Եգիպ-
տոսի գետէն մինչև մեծ գետը՝ այսինքն Եփ-
19 րատ գետը. Կինեզացիները, և Կինեզացիները,

---

1 Եսա. ի. 2։
2 Երէմ. ձաթ.
3 Հմր. 11. 12։
4 Երբ. ի. 1։
5 Դատ. ժա. 24. ա Թագ. մբ. 6։
6 բ Թագ. մբ. 14։
7 Երբ. ի. 1։
8 Մխ. գ. 6. Գործ. մբ. 17։ Հռոմ. ի. 19։ բ Թագ. ը. 3։
9 Սաղ. ճ. 1. Գործ. մ. 10. 11։
10 Սաղ. ճմ. 4։ Երբ. ի. 4։
11 Հմր. 11. 12։ Գործ. ժա. 24։
12 Դատ. ժ. 1. Գործ. ժ. 16. 17։
13 Գործ. ի. 19։ Ա Կոր. ժե. 51։ Ա Թես. դ. 15։ Յայտ. ի. 7։
14 Ա Կոր. ժե. 52։ Ա Թես. դ. 16։
15 Ծն. ի. 26։ Ա Կոր. ժե. 49։
16 Ա Թես. բ. 16։
17 Ա Կոր. ժ. 11։
18 Ա Թես. բ. 16։
19 Ա Կոր. ժ. 20։ Ա Տիմ. զ. 15։ Յայտ. ժե. 3։
20 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
21 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
22 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
23 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
24 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
25 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
26 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
27 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
28 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
29 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
30 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
31 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
32 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
33 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
34 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
35 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
36 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
37 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
38 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
39 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
40 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
41 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
42 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
43 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։
44 Ա Կոր. ժ. 20։ Եփես. ե. 5։ Կող. գ. 5։

20 ու. կնգ սինեացիները, և. փեռացիները, ու
21 փերեզացիները, և. Գեփփայիները, և. Ամո-
րհացիները, ու. փառնեացիները, և. Գերգեսա-
ցիները ու. Յեբուսացիները։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ասաց իր ամբիծ հառնը՝ Հապարը Աբրամին ի-
ասալ։ 2 Հապար իր սիկինը սարհամարհելուն համար նեղու-
թիւն կը կրէ ու կը փոխէ։ 3 Հրէշտակ մը գտնիկա ևս կը
խրկէ։ 11 անոր գաւակ ծնանելուն առթիւ ապրիլ։ 12 Ի-
սմայէլի ծնունդը։

1 Եւ Աբրամին կինիկը Սարայ՝ չէր ծնանիր
անոր. ու. ունէր Հագարայ ազախին մը ու-
2 նէր, որուն անունը Հագար էր։ Սարայ
ըսաւ Աբրամին, Ահա հիմա Տէրը՝ արգիլեց
զիս ծնանելէն։ Ուրեմն ազախնիկիս մօտիկ,
գուցէ անկէ գաւակ առնեմ։ Եւ Աբրամ՝ Սա-
3 րայիին խօսքը մտիկ ըրաւ։ Եւ Աբրամին կը-
նիկը Սարայ իր եգիպտացի ազախնիկը Հա-
գարը առաւ, Աբրամ՝ քանանեան երկրին մէջ
տասը տարի բնակելէն ետքը, և զանիկա իր
էրկանը Աբրամին տուաւ՝ անոր կնիկ ըլլալու։
4 Ան ալ մտաւ Հագարին, որ յղացաւ. և երբ
իր յղի ըլլալը իմացաւ, իր տիկնիկը՝ իր աչ-
5 քին տակ անարգուելու եղաւ։ Սարայ ըսաւ
Աբրամին, Քեզի եղած անիրաւութիւնը քու
վրադ ըլլայ. ես իմ ազախնիկս գրկիդ տուի,
ու երբոր անիկա իմացաւ իր յղի ըլլալը, ես
անոր աչքին տակ անարգուելու եղայ։ Տէրը
6 իմ ու քու միջտդ դատաստան բնէ՝ Եւ
Աբրամ ըսաւ Սարայիին, Ահա ազախնիկդ քու
ձեռքդ է, քու աչքերուդ հաճոյ երեւցածին
պէս ըրէ անոր. ու երբոր Սարայ ներկայ ե-
7 ղաւ, անոր երեսէն փախաւ։ Եւ Տէրոջ հրեշտակը գտաւ զանիկա անապատին
մէջ Շուրի ապրիւրին մը քով՝ Սուրի ճամբա-
8 պարհին մէջ եղած ապրիւրին քով։ Եւ ըսաւ,
Ով Սարայիին ազախնիկը Հագար, ուրկից կու
գաս, և ո՞ր կ'երթաս։ Եւ անիկա ըսաւ, Իմ
9 Սարայ տիկնոջս երեսէն կը փախչիմ։ Եւ Տէ-
րոջ հրեշտակը ըսաւ անոր, Դարձիր քու
տիկնոջդ, ու անոր ձեռքին տակը հնազանդե-
10 ցիր։ Եւ հրեշտակը ըսաւ անոր, Շատ
պիտի շատցնեմ քու սերունդդ, անհնարին ար-
11 տաքին չհամրուիր։ Եւ Տէրոջ հրեշտակը
ըսաւ անոր, Ահա դուն յղի ես, ու որդի պի-
տի ծնանիս ու անոր անունը Իսմայէլ դնես.
12 քանզի որ Տէրը քու տառապանքդ լսեց։ Եւ
անիկա վայրենի մարդ պիտի ըլլայ. անոր
ձեռքը ամէնուն դէմ ըլլայ, ու ամէնուն ձեռքն ալ
անոր դէմ պիտի ըլլայ. և անիկա իր բոլոր ազ-
13 մակիցներուն առջեւ պիտի բնակի։ Եւ անիկա
իր հնար խօսող Տէրոջը անունը կանչեց, ըսելով,
Դուն իմ տեսողիս դէմ երեսուն Աստուածն ես.
քանզի ըսաւ, Արդեօք հոս՝ իմ հա՞ խմ
14 տեսնողիս ետեւէն ալ տեսայ։ Անոր համար այն ջրհորին
անունը՝ Լահայրոյի ջրհոր՝ գրաւ։ Ահա
անիկա Կադեսին ու Բարադին միջտեղն է։
15 Եւ Հագար որդի մը ծնաւ Աբրամին. և Աբ-
րամ Հագարին իրեն ծնած որդւոյն անունը
16 իսմայէլ դրաւ։ Եւ Աբրամ ութսունեւվեց տա-
րեկան էր, երբոր Հագար Իսմայէլը ծնաւ
Աբրամին։

ԳԼ. ԺԷ

1 Աստուած իր անուն կը նշանակէ։ 2 և. Աբրամին անունը Աբ-
րահամ կը դնէ։ 10 թլփատութիւնն պատուիրէ։ 15 Սարրայ
Սարրա կ'անուանի։ և. ուրախութիւն կ'ուգէ։ 17 խոհեմ կը
խաղայ։ 23 Աբրահամին և. Իսմայէլին թլփատիլը։

1 Եւ երբ Աբրամ ինիսունեւնը տարեկան էր,
Տէրը՝ Աբրամին երեւցաւ, ու ըսաւ անոր, Ես
եմ Ամենակարող Աստուածդ. իմ առջեւս քալէ,
2 ու կատարեալ եղիր։ Եւ իմ ու քու միջտդդ
իմ ուխտս պիտի դնեմ, ու խիստ պիտի շատ-
3 ցնեմ քեզ։ Եւ Աբրամ՝ իր երեսին վրայ ին-
կաւ, ու Աստուած անոր հետ խոսեցաւ՝ ըսե-
4 լով, Ահա իմ ուխտս քեզի հետ է, և. ազգե-
5 րու բազմութեան հայր պիտի ըլլաս. Ու այ-
սուհետեւ քու անունդ ||Աբրամ չըլլայ, հապա
Աբրահամ անունդ պիտի ըլլայ. քանզի
6 քեզ ազգերու բազմութեան հայր կրնի. Եւ
քեզ խիստ պիտի աճեցնեմ, ու քեզ ազգեր
պիտի բնեմ. ու թագաւորներ պիտի
7 ելլեն։ Եւ իմ ու քու միջտդդ՝ ու քեզմէ ետ-
քը քու սերունդիդ միջտներդ իրենց ազգերուն
մէջ՝ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ՝ յաւիտենա-
կան ուխտ մը, որ Քեզի ու Քեզմէ ետքը
8 քու սերունդիդ համար Աստուած ըլլամ։ Եւ
ամբողջ Քանանի երկիրը՝ ուր հիմա օտարական
ես, քեզի՝ ու քեզմէ ետքը քու սե-
րունդիդ յաւիտենական ժառանգութիւն հա-
մար ամբողջ երկիրը. ու Աստուած

9 պիտի բլլան։ Եւ Աստուած բսաւ Աբրահամին, Ու-
սուի գուն ու քեզմէ ետքը քու սերունդդ
10 իրենց ազգերուն մէջ պահէք իմ ուխտս։ Ա-
յ իմ ձեր մէջտեղը, և քեզմէ ետքը քու
սերունդիդ. մէջտեղը եղած իմ ուխտս՝ որ պի-
տի պահէք. Ձեզմէ ամէն արուն թլփատուի։
11 Ձեր անթլփատութեան միսերնիդ թլփտեցէք,
ու ասիկա իմ ու ձեր մէջտեղը եղած նշանին
12 Ութ օրուան արու ամէն մանչ ձեր ազգերուն մէջ ան-
պատճառ ձեզի մէջ ծնած-
ծը, կամ քու սերունդէդ չեղող բոլոր օտա-
րականներէն առակով ծախու առնուածը
13 թլփտուի։ Քու տունդ ծնածը և առակով
ծախու առնուածը անպատճառ պիտի թլփտուի։
և իմ ուխտս ձեր միսերնիդին մէջ յաւիտենա-
14 կան ուխտ մը պիտի բլլայ։ Եւ անթլփատ ա-
րուն՝ որուն անթլփատութեան միսերնիդը թլ-
փտուած չէ, նան անձը իր ժողովուրդէն պի-
տի կտրուի. անիկա իմ ուխտս ուրացած է։
15 Եւ Աստուած բսաւ Աբրահամին, Քու կը-
նոջդ Սարայիին անունը Սարայ մի կանչեր,
16 հապա անոր անունը Սարրա բլլայ։ Եւ զա-
նիկա պիտի օրհնեմ, նաև նանկէ որդի մը
պիտի տամ քեզի. ու պիտի օրհնեմ զանիկա,
ու ազգերու մայր պիտի բլլայ. ժողովուրդ-
17 ներու թագաւորներ պիտի ելլեն անկէ։ Եւ
Աբրահամ երեսի վրայ ինկաւ, ու խնդաց,
և իր սրտին մէջ բսաւ, Հարիւր տարեկան
մարդուն գաւակ պիտի բլլայ ասիկա՞. և
Սարրա, որ իննսուն տարեկան է, պիտի ծը-
18 նանի՞։ Եւ Աբրահամ բսաւ Աստուծոյ, Ինդ
19 խմայէլը ապրի քու առջեւդ։ Եւ Աստուած
բսաւ, Այո, նրա կնիկդ Սարրա որդի պի-
տի ծնանի քեզի, ու անոր անունը Իսա-
հակ պիտի դնես. և անոր հետ, ու անկէ
ետքը անոր սերունդին հետ իմ ուխտս պի-
20 տի հաստատեմ յաւիտենական ուխտ մը։ Եւ
խմայէլին համար ալ քեզի կ՚ունկնդրեմ. ահա օր-
հնեցի զանիկա, ու պիտի աճեցնեմ զանի-
կա, ու չափազանց պիտի շատցնեմ. անիկա
հարիւր երկոտասան իշխան պիտի ծնանի, և մեծ
21 ազգ մը պիտի բնակի անկէ։ Բայց գալ տարի
այս ատենս՝ Սարրայիին քեզի ծնանելու Իսա-
հակին հետ իմ ուխտս պիտի հաստատեմ։
22 Եւ անոր հետ խօսելը լմնցուց, ու Աս-
23 տուած Աբրահամին վերէն վեր ելաւ։ Եւ
Աստուած Աբրահամ իր որդին խմայէլը, ու
բոլոր իր ատենը ծնածներըը, և բոլոր առակով
վը ծախու առնուածներըը՝ Աբրահամին ըն-
տանեացը մէջ գտնուած ամէն արուն, ու
նոյն օրը անոնց անթլփատութեան միսերնիդը
թլփտեցին, ինչպէս որ Աստուած անոր բսաւ
24 էր։ Եւ Աբրահամ իննսունեւինը տարեկան էր՝
երբոր իր անթլփատութեան միսերնիդը թլփտ-
25 ուեցաւ։ Եւ իր որդին խմայէլը տասներե-
քը տարեկան էր՝ երբոր իր անթլփատու-
26 թեան միսերնիդը թլփտուեցաւ։ Նոյն օրը թլ-
փտուեցան Աբրահամ, ու իր որդին խմա-
27 յէլը։ Եւ իր տանը բոլոր մարդիկը՝ թէ իր
տունը ծնած և թէ օտարականներէն առակով
ծախու առնուած՝ իրեն հետ թլփտուեցան։

ԳԼ. ԺԸ

1 Աբրահամ երկիր հրեշտակները կ՚ընդունի։ 9 Սարրա խնդա-
լուն համար կը յանդիմանուի։ 17 Սոդոմի կործանման մէջ Աբ-
րահամին կը յայտնուի։ 23 Աբրահամ բարեխոսութիւն կ՚ընէ
Սոդոմացւոց համար։

1 Եւ Տէրը երեցաւ անոր Մամբրէի կողմն-
եղած մէջը։ Ու անիկա օրուան տաք ատե-
2 նը վրանին դուռը նստած էր. Եւ իր աչք-
րը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա երեք մարդ
կոչնեը էին իրեն մօտ. Ու երբոր ատ-
տաս զանոնք՝ վրանին դուռնէն վազեց զանոնք
դիմաւորելու, ու գետինը խոնարհ մը-
3 նաւ երկրպագութիւն ըրաւ, Եւ ըսաւ, Տէր իմ, հմնա
իմ որ շնորհք գտայ քու աչքիդ, կ՚ապաշխի
քեզի՝ քու ծառայիդ քովէն մի անցնիր.
4 կ՚ապաշխի ձեզի՝ ջրիկ մը չառ բերուիս, ու
ատրիրնիդ լուացէք, ու ծառին տակը հան-
5 գըստացէք. Եւ պատառ մը հաց բերեմ, ու
հոգեպնդուիդ զօրացուցէք, ետքը անցնիք. քան-
զի ասոր համար ձեր ծառային քովը եկաք։
Եւ անոնք ըսին, Ինչպէս որ ըսիր, անուսկ
6 ըրէ։ Եւ Աբրահամ արագապով գնաց ի վրա-
նը Սարրային դացաց, ու ըսաւ, Շուտով երեք
գրիւ թոսակ ալիւր շուռ, ու շիմիր շինէ։
7 Եւ Աբրահամ վազեց արջառներուն, ու մեծ-
գոյ և ապկի արմի մը առաւ, ու պատանիին
մը տուաւ. ան ալ շուտով պատրաստեց զա-
8 նիկա։ Եւ կաթ ու կարմ ու իր պատրաս-
տած արմը առաւ, և անոնց առջեւը դրաւ.
ու ինքը ծառին տակը անոնց քովը կայնե-
9 ցաւ, ու անոնք կերան։ Եւ ըսին իրեն, Ո՞ւր
է քու Սարրա կնիկդ. ու ինքը ըսաւ, Ահա
10 վրանին մէջն է։ Եւ Տէրը ըսաւ, Դալ տա-
րի՝ անպատճառ քեզի պիտի գառնամ, և ահա
քու կնիկդ Սարրա որդի մը պիտի ունենայ.
և Սարրա մնիկ կ՚ընկէր վրանին դրանը մէջ՝
11 որ անոր հետն էր։ Եւ Աբրահամ ու Սարրա

ա Գծ. ի. ա։ բ Գծ. ի. ե. Հռոմ. դ. ։։ գ Ղե. ժգ. ։. Գծ. ի. ։։ Գ-
ծ. ։։. Մատ. ի. ։։ Ղկ. ա. ։։ Գծ. ի. ։։ դ Եբ. գ. ։։ ե Գծ. ի. ։։
զ Գծ. ժգ. ։։ Գծ. ի. ։։ Գծ. ժգ. ։։ Գծ. ի. ։։ Գծ. ժգ. ։։ Գծ. ի. ։։
Գծ. ի. ։։ Գծ. ժգ. ։։ Գծ. ի. ։։ Գծ. ժգ. ։։ Գծ. ի. ։։ Գծ. ժգ

Ծերացած էին ու օրերնին անցուցած. Ե Սարրա
թայէն պակաս էր ՚կանանց օրէնքին մէջ էր-
12 լալէ· եւ Սարրա ներ մեղքին մէջ ինդ ալ ըսե-
լով, ՚Կը պատուէիս եւտքը կատարմամբէն
պիտի ունենամ, ՚տէրս ալ Ծերացած էլլալով
13 Ե· Տէրը ըսաւ Աբրահամին, Սարրա ինչո՞
ինդ ալ, ըսելով, Միթէ կը իրաւ ըլլիմ պիտի
14 Ծնանիմ, որ պատուէր եմ· ՚Տէրոջը առջեր
գ ժամանելն բան կայ արդեօք· ՚ամսնուած
ժամանակին՝ ՚գալ ասրի՝ ինդ պիտի գա-
նամ, ու Սարրա որդի մը պիտի ունենայ·
15 Ե· Սարրա ուրացաւ ու ըսաւ, Ձինդ ալ ի-
ինչու որ վախցաւ· Ե· Անիկա ըսաւ, Չէ, իրա-
գ ալիր·
16 Ե· մնաց իկը երան անկէ, ու երեսնին դէպ ի
Սոդոմ չխակնցին· և Աբրահամ գանոնք ՚ին-
17 գարկելու համար հետերնին գնաց· Ե· Տէրը
ըսաւ, Միթէ ՚Աբրահամէն պահնի՞ ինչ որ ը-
18 նելու եմ· Որովհետև Աբրահամ անշուշտ մեծ
ու զօրաւոր ազգ մը պիտի ըլլայ, ու երկրի բո-
19 լոր ազգերը ՚անով պիտի օրհնուին· Քանզի
գիտեմ գանիկա, որ ՚իր որդւոցը՝ ու իրմէ
ետքը իր տանը պիտի պատուիրէ, և անոնք
ազգ ազգ իմնն ու իրաւունք բնելու համար՝
Տէրոջը ճամբան պիտի պահեն· որպէս զի Տէ-
րը Աբրահամին վրայ բերէ ինչ որ խոսեցաւ·
20 Ե· Տէրը ըսաւ, ՚Սոդոմեցւոց Սոդոմին ու Գո-
մորին ազազակը չատցաւ, և անոնց մեղքը
21 խոտո ծանրացաւ· ՚Հիմա պիտի իջնեմ տեսնե-
լու՝ իրենց բոլորովին ինծի եկած ազազակին պէս
22 բրին· և իրենց որ չէ, ՚գիտնամ· Ե· անոնք մնաց
անկէ երան, ՚ու գէպ ՚ի Սոդոմ գացին· և Աբ-
րահամ առաջին ՚Տէրոջը առջեր կայներ էր·
23 Ե· Աբրահամ ՚մօտեցաւ, ու ըսաւ, Միթէ
գ եօթ ամբարշտին հետ արդարն ալ պիտի կոր-
24 պնչցնես· ՚Գուցէ ան քաղաքին մէջը իննսուն
արդար ըլլան· արդեօք անոր մէջը եղած յի-
սուն արդարին համար չխնայես պիտի կոր-
25 պնչցնես ան տեղը· Քու լիցի քեզ ասանկ բան
ընելը՝ որ արդարը ամբարշտին հետ մեռցնես,
ու ՚արդարը ամբարշտի պէս ըլլայ· քու լիցի
քեզ· միթէ ՚բոլոր երկրին Դատաւորը արդա-
26 րութիւն պիտի չընէ՞· Ե· Տէրը ըսաւ, ՚Թէ
որ Սոդոմին մէջ իննսուն արդար գտնեմ քա-
ղաքին մէջը, անոնց համար բոլոր տեղը պիտի
27 խնայեմ· Ե· Աբրահամ պատասխանեաւ ու-
ու ըսաւ, Ահա հիմա ՚ես որ հող ու մոխիր
28 եմ, ՚Տէրոջը հետ խոսելու սկսայ· Գուցէ
յիսունէն արդարէն հինգ պակաս բլլայ, ան հին-
գին համար բոլոր քաղաքը պիտի կորպնչցնե՞ս·
Ե· Անիկա ըսաւ, Թէ որ հոն քառասունհինգ
29 գտնեմ, չեմ կորպնչցներ· Ե· գարձեալ խո-
սեցաւ անոր ու ըսաւ, Գուցէ հոն քառասուն
գտնուի· Ե· Անիկա ըսաւ, Քառասունին համար
30 ալ չեմ ըներ· Ե· ինքը ըսաւ, Ո՛հ, Տէրը չբար-
կտնայ, ու խոսեմ· Գուցէ հոն երեսուն գտնուի·
Ե· Տէրը ըսաւ, Թէ որ հոն երեսուն գտնեմ, չեմ
31 ըներ· Ե· ինքը ըսաւ, Ահա հիմա Տէրոջը հետ
խոսելու սկսայ· Գուցէ հոն քսան գտնուի·
Ե· Անիկա ըսաւ, Քառասունին համար ալ չեմ կոր-
32 պնչցներ· Ե· ինքը ըսաւ, ՚Ո՛հ, Տէրը չբար-
կտնայ, ու միւսակ ատ անգամ խոսեմ· Գուցէ
հոն տասը գտնուի· ՚Ե· Անիկա ըսաւ, Տասնին
33 համար ալ չեմ կորպնչցներ· Ե· Տէրը Աբրա-
համին հետ խոսիլը լմննցուցածին պէս գնաց·
Աբրահամ ալ իր տեղը գարձաւ·

ԳԼ· ԺԹ

1 Ե· ՚ան երկու հրեշտակներն իրիկուան գէմ
Սոդոմ եկան· ու Ղովտ Սոդոմին դուռը նստած
էր· և ՚Ղովտ տեսնելով՝ գանոնք դիմաւորե-
լու ելաւ, ու իր երեսը մինչև գետինը ծռելէ
2 խոնարհութիւն բրաւ· Ու ըսաւ, Ազէ իմ տէ-
րերս, կ՚ապաչեմ, ՚ձեր ծառային տունը գար-
ձէք, և գիշերը հոն կեցէք, ու ՚ոտքերնիդ կ-
լուացէք· ու առտուընց կանուխ երթ ու ձեր
ճամբան գացէք· Ե· անոնք բսին, ՚Չէ՛ գի-
3 շերը փողոցը կը կենանք· Ե· չատ բռնադա-
տեց գանոնք, ու անոր գարձան, և անոր
տունը մտան· ՚ու անոնց խնճոյք բրաւ, և
բոցաթխէ հնխց, ու կերան·
4 Բայց անոնց պառկելէն առաջ քաղաքին
մարդիկը՝ այսինքն Սոդոմցիք՝ երիտասարդ-
նելէն մինչև ծերերը՝ ամէն կողմէն բոլոր ժո-
5 ղովուրդը տունը պատեցին· ՚Ե· Ղովտը կան-
չեցին ու անոր բսին, Ո՞ր են ան մարդիկը որ
առ գիշեր քեզի եկան· ՚ատոնք գուրս հանէ
6 մեզի, ՚ու գիտնանք անոնք· Ե· ՚Ղովտ գրա-
նէն գուրս ելաւ անոնց քովը, ու իր ետեւէն
7 գուռը գոցեց· Ե· բսաւ, Եղբայրնե՛ր, կ՚ա-

ե Գլ· ը· 33·
ի Գլ· ժէ· 17·
ա Ղ· ի· ա· 18·
ր — Գեն· գ· 8·
ս Երեմ· ը· 17· Զ-
ը· 6· Մատ· գ· 9·
ժբ· 22· Ղ· ի· ա·
37·
ա Գլ· ժէ· 21· Հմր·
10· գ Քոր· գ·
18·

ե Եզէ· Կենաց ժամա-
նակին
ի Հռոմ· ժէ· 22·
գ Ըմխ· 6·
ր Ասոմ· ի· 14· Ելմ·
գ· 7· Ըմխ· ժ·
11·
ս Գլ· ժբ· 3· իբ· 18·
Գոր· գ· 25· Գոզ·
գ· 8·
տ ը Օր· գ· 9· 10· գ· 7·

ը Երբ· ժ· 22·
է Ը· ա· ժգ· 22· բԸ· գ·
իգ· 17·
ա Երեմ· ի· 1·
ր Ըա· ը· 20· Ես· գ·
10· 11·
ս Ըա· ը· 3· ւգ· 17·
Ասգ· ծբ· 11· գգ·
21· Հռոմ· գ· 6·
տ Երեմ· ի· 1· Եզէ· ի·
իբ· 20·

ի Գլ· գ· 19· Ըա· գ·
19· Ելագ· ժբ· 7·
ա Գոգ· ժէ· 47· 48·
բ Գոբ· ի· 1·
գ Ղ· ի· 1·
ր Գոա· գ· 38·
տ Ըա· ի· 16·
—
ա Գլ· ժբ· 22·
ր Գլ· ժբ· 1· ևս·

ի Երբ· ժգ· 3·
ա Գլ· ժբ· 4·
ր Տ՛ա Ղ· ի· իգ· 3·
ս Գլ· ժբ· 8·
տ Ես· գ· 3·
ը Գոա· ժբ· 22·
է Գլ· գ· 1· Հռոմ·
ա· 24· 27· Ըա· գ·
7·
ի Գոա· ժբ· 22·

8 գալեմ ձեզի՝ չարութիւն մի ընէք. Ահա հինգ
ութ երկու ապրիկ ունիմ, որ երիկ մարդ չին
դիտեր. անոնք հիմա ձեզի գուրս հանեմ,
ու ձեր աչքին առջեր ապիկ եղածը բրէք
անոնց. բայց միայն ես մարդ ալը բան մը մի
բնէք. Քանզի անոր համար իմ յարկիս չա-
9 քին տակը մնան. էր անոնք բռնի, Աւետիք
կնկիր. ու բռնի ալ, Ասիկա պանդ խաղ մնան
եկաւ, ու գտաստան ընել կ՚ուզէ. հիմա
քեզի անոնցմէ գէշ կ՚ընենք. էր առարիկ
բռնազատելցին մարդ մ՚այնտեղ Ղոմար, ու
10 գուռը կապելու մնացան. բայց ան մարդ
գիրկը ձեռ բերնին երկնցուցին, ու Ղոմար ան-
նր մէջ քաղիւնին ուխտ, ու գուռը գոցեցին.
11 էր ուրիշ գուռը կայնած մարդ իրը կուրա-
խեանէ զարկին պրծիկէն մէնկ մեծը, անանկ
որ գուռը գտնելէն խուլցան.
12 Էր մարդ իրը բռնի Ղոմարին. Հոս ուրիշ ալ
ունիս. փետանէք ու որդ իներդ և ազխիներդ,
ու քաղաքին մէջ ով որ ունիս հոս տեղէն հա-
13 նէ. Ինչու որ մենք ան տեղը պիտի կորսնց-
ցնենք. քանզի տանող տէրոջը ան-
ջկեր մեծ եղաւ. ու Տէրը մեզ խրկեց անի-
14 կա կորսնցնելու. Էր Ղոմար երես, ու իր
ազխիներըն ուղեղ փետանելուն խոսեցաւ,
ու բաւ, Վեր ու ասկէն գացէք, ին-
չու որ Տէրը պիտի կորսնցնէ ան քաղաքը.
բայց իր փետանելուն ծաղր բնող մը երեցաւ.
15 Էր առաւ եղածին պէս Հրեշտակները ար-
արցուցին Ղոմար ըսելով, Վեր՝ կինիդ ու
հա գտնուած երկու ազխիդ առ, որ քաղա-
16 քին անօրէնութեանը մէջ չկորսնս ես. Էր երբ
որ անոնք կը անտնար, ան մարդ իրը բռնեցին
անոր ձեռքէն ու անոր կնկանը ձեռքէն
և անոր ազխիներուն ձեռքերէն Տէրոջը
անոր ողորմելուվը, որ հանեցին անկից, և
17 քաղաքին դուրսը դրին դրսին. Ու եղաւ որ
երբ զանոնք դուրս հանեցին, ետը բաւ, Ազ-
ատ ըրա հանեցին փախիր. Հետդ մի նա-
յիր, և բոլոր դաշտին մէջ մի կայներ. լեռը
18 փախիր, չըլլայ որ կորսնս ես. Էր Ղոմար բաւ
19 անոնց, Չէ, Տէր իմ, չնորհք բրէ. Ահա հիմա
ծառայդ քու առջեդ չնորհք գտաւ, ու իմ
կեանքս ազատելով ինծի մեծ ելթախտիք բրիր.
և ես չեմ կրնար լեռը փախչիլ, չըլլայ որ
20 չարիք հասնի ինծի՝ ու մեռնիմ. Ահա ան քա-
ղաքը հոն փախչելու մնաս է, ու ան պըղ-
ծիկ է. չնորհք բրէ՝ հոն փախչիմ, (չէ՞
որ անիկա պղծիկ է,) և իմ անձս ազխ մնայ.
21 Ու բաւ անոր, Ահա ասա բանիս մէջէն ալ
քաղաքդ բնաւնջի, որ ան քաղա-
քը չկործանցնեմ՝ որուն հասար խոսեցար.
22 Շատա բրէ հոն փախիր. քանզի գուն մինչև
որ հոն չհասնիս, ես բան մը չեմ կրնար բնել.
անոր համար հոն քաղաքին անունը Սկզար
23 կոչուաւ. Արեը երկրի վրայ կը ծագէր, երբոր
24 Ղոմար Սկզարի մտաւ. Ատաւնոր Տէրը Սո-
դոմին ու Գոմորին վրայ ծծումբ ու կրակ
25 տեղացց Տէրոջը կողմանէ երկինքէն, էր ան
քաղաքները, ու բոլոր գաշտը, և ան քա-
ղաքներուն բոլոր բնակիչները ու երկրի վը-
26 րայ բուսածը կործանցուց. Ու կանէն անոր
կնիկը Նայեցաւ, ու դարի սիւնան եղաւ.
27 Էր Աբրահամ առաւանց կանուխ երկիրով՝
28 Տէրոջը առջեր կայնած տեղը էր. Ու Սո-
դոմին ու Գոմորին ու բոլոր գաշտի երկրին
վրայ նայեցաւ՝ ահաւասիկ որ աշխ ան երկրէն
ծխացի ելլէր ինչպէս պէս ելլէր.
29 Այսպէս եղաւ՝ որ երբոր Աստուած ան
գաշտին քաղաքները կը կործանցնէր, Աս-
տուած Աբրահամը միտքը բերաւ, ու երբոր
Ղոմարին բնակած քաղաքները կը կործանց-
նէր, ան կործանումին մէջէնէն Ղոմար հա-
նեց.
30 Էր Ղոմար Սկզարէն եղաւ, ու լեռը բր-
նակեցաւ, և իր երկու ազխիները իր հետ.
բայց որ Սկզարին մէջ բնակելու կը վախ-
նար. ու մէկ ալրի մը մէջ բնակեցաւ՝ ինքն
31 ու իր երկու ազխիները. Էր մեծ ազխիկը
պղծիկին բաւ. Մեր հայրը ծեր է, ու երկ-
րին մէջ մէկը չկայ՝ որ ամէն երկրին սովո-
32 րութեանը պէս մեզի մտնէ. եկուր մեր հո-
րը գինի խմցնենք, ու իր հետ պառկինք,
33 ու մեզմէ հօրմէն սերունդ պահենք. Էր ան
գիշերը իրենց հօրը գինի խմցուցին, ու մեծ
ազխիկը մտաւ, ու իր հօրը հետ պառկեցաւ.
և Ղոտը չխնդացաւ անոր պառկիլն ու ելլելը.
34 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը մեծ ազխիկը պղծիկ-
կին բաւ, Ահա երեկ գիշեր հօրս հետ պառ-
կեցայ. ասս գիշեր ալ անոր գինի խմցնենք,
և մուր ու իր հետ պառկիլ, ու մեր հօր-
35 մէն սերունդ պահենք. Էր ան գիշերն ալ
իրենց հօրը գինի խմցուցին, և պղծիկ ազխ-
կը եկաւ ու անոր հետ պառկեցաւ. և Ղոտը
36 չխնդացաւ անոր պառկիլն ու ելլելը. Այսպէս
Ղոմարին երկու ազխիները իրենց հօրմէն յղի
37 մնացին. Էր մեծը պոռի մը ծնաւ, ու ա-
նոր անունը Մոաբ դրաւ. Նա մինչև Մոաբ-

1 Տէրոջ Դատ. ժբ. 31։ 2 Ա Թագ. իբ. 1։ 3 Ա Թագ. ա. 18։ 4 Քան. ժգ. 21։ 43։ 5 Ելք. բ. 21։ Դատ. ժէ. 18։ իգ. 11։ 6 Քան. ժգ. 24։ 28։ Ցաղմ. ժբ. 4։ 7 Գալ. ժբ. 20։ 8 Ա Թագ. ժ. 18։ 9 Ելք. ժբ. 21։ Դատ. ժբ. 2։ 10 Ելք. իգ. 20։ Ղեւտ. ժգ. 13։ 11 Ա Թագ. ժգ. 11։ 12 Ա Թագ. ժբ. 4։ 13 Դատ. ժբ. 12։ Հեր. 16։ 17։ 14։ Ա Թագ. իբ. 13։ 14 Ելք. ժգ. 19։ 15 Տէրոջ Ա Թագ. ժգ. 19։ 16 Ելք. իգ. 10։ Բ Օր. իբ. 14։ 17 Ա Թագ. ժգ. 3։ 18 Դատ. ժգ. 19։ Ա Թագ. ժգ. 2։ 19 Ա Թագ. ժգ. 19։ 20 Դատ. ժգ. 3։ Ա Թագ. ժգ. 2։ 21 Ա Թագ. ժգ. 49։ 50։ Ա Թագ. ժ. 6։ 11։ Ա Թագ. ժ. 9։ Դատ. ժէ. 19։ Բ Պետ. բ. 6։ Ցաղմ. ժ. 7։ 1 Դատ. ժէ. 28։ 2 Դատ. ժբ. 1։ 3 Դատ. ժբ. 4։ 5։ Ա Թագ. ժբ. 3։ 4 Ա Թագ. ժբ. 12։ 5 Ա Թագ. ժբ. 19։ 6 Բ Օր. բ. 9։

38 բայց ոց հայրն է մնում այսօր։ Եւ պղծիր ոչ այդ մի ճշտաւ, ու անոր անուն բնաւոր մի դրաւ։ Հաճիկա Աբիմելեքայ հայրն է մին չև այսօր։

ԳԼ Ի

1 Երբահամ Գերարայի մէջ կը պանդխտանայ։ 8 և Աբիմելեքին իր կինին բերած կ՚ուրանայ։ 9 Աբիմելեք երկար մը ատենով կ՚անդիմադրէ Երբահամին հետևանք հանոր։ 9 և ինչո՞ւ կը յանդիմանէ Երբահամը։ 11 Աբիմելեք Սարրան նոր կու ուղղի։ 19 ու գանիկա ոչ կը յանդիմանէ։ 17 Երբահամին աղաչանքովը Աբիմելեքի ընտանիքը կը բժշկուի։

1 Եւ Աբրահամ ՚ուներկ գ՚էջ ՚ի հարաւայիւն երկիրը չուեց։ և ՚կացաւ նստիւ ու Սուրին մէջտեղը բնակեցաւ, ու ՚Գերարայիւ մէջ պանդուխտ
2 եղաւ։ Եւ Աբրահամ իր կնոջը Սարրայիւն հաւնար, ՚Ասիկա իմ քոյրս է՝ բսաւ։ և Գերարայիւն ինազուցաւը Աբիմելեք հաղ ուղարկ խրկեց, ու ՚առաւ Սարրան։
3 Բայց Աստուած եկաւ Աբիմելեքին ՚գիշերը երազի մէջ՝ ու բսաւ անոր, Ահա ասն կնկանդ համար՝ որ գուն առիր տասը, ՚պիտի մեռնիս
4 Նոյն։ Բայց նա անիկա չէրկ ուներ։ Բայց Աբիմելեք անոր մօտենալ չէր։ և բսաւ, Սո՛վ Տէր,
5 ՚սպանա ազգ ալ պիտի մեռցնե՞ս։ Ինքն ինծի՝ Ասիկա իմ քոյրս է՝ չբսաւ։ և ան ալ՝ Ասիկա իմ եղբայրս է՝ բսաւ։ ՚Եւ ան բանը ուղիղ պրատի ու ձեռքերը անու բերիր։
6 Եւ Աստուած անոր բսաւ երազի մէջ, Եւ ալ գիտցայ որ ան բանը ուղիղ պրատի ըրիր։ Նաև քեզ ՚ինծի գէմ մեղք գործելէն ետ պահեցի։ անոր համար քեզ չթողուցի որ
7 անոր մօտենաս։ Բայց հիմա կինիկը իր կնկանը դարձուր։ ՚քանզի մարգարէ է, և քեզի համար ազօթք կնայ ընէ՝ որ ապրիս։ և եթէ որ դուն անդին ետ չդառնաս, ՚գիտցիր որ անշուշտ պիտի մեռնիս, գուն և ամէն քոյրերդ։
8 Առաւօտ առաւօտուն կանուխ եղաւ Աբիմելեք, ու կանչեց իր բոլոր ծառաներըը, և բոլոր այս բաներըը անոնց ՚պատմեց։ ու մարդիկ շատ վախցան։ Եւ Աբիմելեք կանչեց Աբրահամը, ու բսաւ անոր։ Մեզի ի՞նչ ըրիր։ ու ես քեզի ի՞նչ յանցանք ըրի՝ որ ՚իմ վրայս ու իմ թագաւորութեանս վրայ մեծ մեղք մը բերիր։ ՚Չգործուելու գործեր գործեցիր
10 ինծի։ Եւ Աբիմելեք բսաւ Աբրահամին, Ի՞նչ
11 տեսար որ այս բանը ըրիր։ Եւ Աբրահամ բսաւ, Որովհետև կը մտածէի որ իրաւ ցրնկ Աստուծոյ վախը չկայ, ու ՚կինկանս համար պիտի մեռնիմ։
12 ցրնկ է։ Եւ ասկա ալ իրաւ ցրնկ ՚իմ քոյրս է. հօրս ազջիկն է, բայց մօրս ազջիկը չէրկ եղաւ
13 իմ կնիկս եղաւ։ Եւ երբոր Աստուած զիս իմ հօրս տունէն ատարտիեցուց, ըսի անոր, Ինծի բնելու շնորհդ այս կ՚ըլլայ։ ու որ երթայինք կ՚ըլլանք, հոն ՚ինծի համար բսիս
14 իմ եղբայրս է։ Եւ Աբիմելեք ոչխարներ ու արջառներ և ծառաներ ու աղախիններ առաւ, և Աբրահամին տուաւ։ անոր
15 կինիկը Սարրան ալ անոր ետ տուաւ։ Եւ Աբիմելեք բսաւ, Ահա ՚իմ երկիրս քու առջեդ
16 է։ ուր որ կ՚ուզես բնակէ։ Եւ Սարրայիւն բսաւ, Ահա հազար կտոր արծաթի տուի ՚ղարդա ան քեզի հաչելուան ծածկոց կ՚ըլլայ, բոլոր քեզի հետ եղողներուն առջեր և ամէն
17 ոնուն։ Աղաչեց անիկա յանդիմանելացաւ։ Եւ Աբրահամ ՚աղօթք ըրաւ Աստուծոյ։ և Աստուած բժշկեց Աբիմելեքը ու անոր կնիկը
18 և անոր աղախիններըը, ու կը ծնանէին։ Քանզի Տէրը Աբրահամին կնոջը Սարրայիւն համար ՚Աբիմելեքին բնաւանեցաւը բոլոր արգանդները գոխուիւն գացեր էր։

ԳԼ ԻԱ

1 Խոհանիին ծնունդը։ 4 ու թլփատութիւնը։ 6 Սարրա կ՚ուրախանայ։ 9 Հագար ու Խոհան գուրս կը ձգուին։ 12 Հագար Ներգ-Խուան մէջ գտանելով։ 17 Հրեշտակին կը միխիթարէ։ 22 Աբիմելեք Աբրահամէն մէջ ուխտ կ՚ընկ Ներգհաճին հետ։

1 Եւ Տէրը իր բսածին պէս Սարրայիւն ՚այցելութիւն բրաւ։ և ՚իր գրածին պէս բրաւ
2 Տէրը Սարրայիւն։ Եւ Սարրա ՚յղացաւ, ու արդի մը ծնաւ Աբրահամին իր ծերութեան ատեներ, ՚ուն ժամանակին՝ որ Աստուած
3 բսեր էր անոր։ Եւ Աբրահամ իրեն ծնած՝ այսինքն Սարրայիւն իրեն ծնած իր արդ՝ որին անուն
4 դրաւ ՚Խոհանիկ գրաւ։ Եւ Աբրահամ ՚թլփատեցաւ իր արդ իրեն Խոհանիկը երբոր ութ օրուան եղաւ։
5 ՚Իրեն պէս որ Աստուած իրեն պատուիրեր էր։ Եւ ՚Աբրահամ հարիւր տարեկան էր։ Երբոր իր
6 արդ իրեն Խոհանիկ ծնաւ իրեն։ Եւ Սարրա բսաւ, ՚Աստուած իս ինծի ծաղր՝ ամէն լսողը ՚ինծի
7 հետ պիտի ինծաղրէ։ Դեռ բսաւ, Աբրահամին ո՞վ կ՚ըսէր որ Սարրան ծոցերնէր պիտի անուացնէի։ ՚քանզի իր ծերութեան ատեներ իրեն
8 արդի ծնայ։ Եւ տղան մեծցաւ ու կաթէն կըտ-

բուէցաւ. և Աբրահամ մեծ ինձոյք ըրաւ խա-
հակին կամէն կատաւած օրը։
9 Եւ Սարրա տեսանելով որ Եգիպտացի Հա-
գարին որդին, Իսահակին
10 ծնաւ, Ծաղր կ'ընէ, Ըսաւ Աբրահամին, Վռն-
ռընուէ սա ազախինը ու անոր որդին. ինչու
որ սա ազախինին որդին իմ որդւոյս Իսահա-
11 կին հետ ժառանգ պիտի չըլլայ։ Եւ սա բանը
Աբրահամին շատ գժուար երեցաւ՝ իր որդւոյն
12 պատճառաւ։ Եւ Աստուած ըսաւ Աբրահա-
մին, Ցգուն հանար ու ազախինիդ համար՝ ամ-
ենայն ինչ որ քեզի գժուար չերեւնայ. Սարրային
քեզի ըսած բոլոր խօսքը մտիկ ըրէ, քանզի
13 Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի։ Եւ
ազախինին որդին ալ հազգ մը պիտի ընեմ, ին-
14 չու որ անիկա քու սերունդդ է։ Ու Աբրա-
համ առաւտուն կանուխ երաւ, և հաց ու ափիկ
մը Ագար առաւ, ու Հազարին առաւ՝ անոր
ուսին վրայ դնելով, և տգան ալ ղրկաւ, ու
Իսկից անիկա. և գնաց անիկա ու Բներսա-
բեէի անապատին մէջ անգի ին տգի կը պր-
15 տրէր։ Եւ տիկին Ջուրը հատաւ, ու մոցաւ
16 նեռան մէկուն տակը ձգեց տգան։ Եւ նե-
տրնկեցի մը չափ հեռու գնաց ու դիմացը նըս-
տաւ, ինչու որ ըսաւ, Ցգուն մեռնիլը չտես-
նեմ. և դիմացը նստելով իր ձայնը վերցուց
17 ու լացաւ։ Եւ Աստուած տգուն ձայնը լսեց.
ու Աստուծոյ հրեշտակը երկինքէն կանչեց
Հազարը, ու անոր ըսաւ, Հազար, քեզի ի՞նչ
եղաւ. մի վախնար, ինչու որ Աստուած լսեց
18 տգուն ձայնը՝ անոր եղած տեղէն. Ելիր, տը-
գան վերցուր, ու ձեռ քովդ օգնէ անոր. ինչու
19 որ մեծ ազգ մը պիտի ընեմ անիկա։ Եւ Աս-
տուած Հազարին աչքերը բացաւ, ու ջրհոր մը
տեսաւ. և գնաց ու տիկը Ջրով լեցուց, ու
20 տգուն խմցուց։ Եւ Աստուած տգուն հետ
էր, որ մեծցաւ, ու անապատը բնակեցաւ, և
21 պատնէշաւոր եղաւ։ Ու փառանի անապատին
մէջ բնակեցաւ. և մոցրը հանար կնիկ մը առաւ
Եգիպտոսի երկրէն։
22 Ու եղաւ որ անոնք Աբիմելէք և իր
զորավարը Փիքոզ խօսեցան Աբրահամին ըսե-
լով, Աստուած քեզի հետ է ամէն բանի մէջ
23 ինչ որ գործես։ Եւ հիմա Հոս ինձի երդուի
երկի Աստուծով, որ ինձի, ու իմ զաւկիս, և
իմ սերունդիս հետ նենգութեամբ պիտի չմը-
նաս. հապա իմ քեզի ըրած բարութեանս պէս
պիտի ընես ինձի, ու այս երկրին որուն մէջ
24 բնակեր ես։ Եւ Աբրահամ ըսաւ, Ես երդում
25 կ'ընեմ։ Ու Աբրահամ յանդիմանեց Աբիմելէ-
քը ջրհորին մը համար՝ որն որ Աբիմելէքին ծա-
26 ռաներք բռնութեամբ առած էին։ Եւ Աբի-
մելէք ըսաւ, Աս բանը ով ընելը չիմ գիտեր.
և դուն ալ չիմացուցիր ինձի, ու Հոս ալ բաժ
27 չէի, բայց միայն այսօր։ Եւ Աբրահամ ոչխար-
ներ ու արջառներ առաւ, ու Աբիմելէքին
28 տուաւ, ու երկու գինին ալ Հատու բրին։ Եւ
Աբրահամ ոչխարներէն եօթը հատ էգ գառ-
29 ներ զատ դրաւ։ Ու Աբիմելէք ըսաւ Աբրա-
համին, Ի՞նչ պիտի ըլլան սա եօթը էգ գա-
30 ռներք որ դուն զատ դրիր։ Եւ անիկա ըսաւ,
Աս եօթը էգ գառներէն իմ ձեռքէս առնես,
որ անոնք ինձի վկայութիւն ըլլան՝ թէ Հոս
31 հորը ես փորեր եմ։ Անոր համար հոն անգին
անունը Բներսաբէէ կոչեց. ինչու որ երկուքը
32 հոն ալ հաս երդում ըրին։ Եւ Բներսաբէէի մէջ
ուխտ ըրին. անատներ եւս Աբիմելէք ու անոր
զորավարապետը Փիքոզ, և Փղշտացւոց երկիրը
դարձան։
33 Եւ Աբրահամ ծառեր անկից Բներսաբէէի մէջ.
ու հոն Յաւիտենական Աստուծոյ՝ Եհովային
34 անունը կանչեց։ Եւ Աբրահամ շատ օրեր զան-
գրեսաբերին երկրին մէջ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Աստուած Աբրահամը կը փորձէ հրամայելով որ իր Իսահակ որդին զոհ բերէ։ 2 Աբրահամին հնազանդութիւնը։ 11 Հրեշտակը կ'արգիլէ զոհելու Իսահակը հրամայելէն։ 13 և անոր տեղը Աբրահամ խոյ մը կը զոհէ։ 14 Ընծ անգը Եհովի վայրկ կ'անուանէ։ 15 Աբրահամ նորէն կ'օրհնուի։ 20 Նահորի զաւակները։ Քենէի ծնունդը։

1 Ու եղաւ որ սա բաներէն ետքը Աստուած
փորձեց Աբրահամը, ու ըսաւ անոր, Ով Աբ-
2 րահամ. և անիկա ըսաւ, Ահա հոս եմ. Եւ
անիկա ըսաւ, Հիմա քու սիրած միակնանուկ որդիդ Իսահակը առ, ու Մորիայի երկիրը
գնա, և հոն զանիկա ողջակէզ բրէ լեռներէն
մէկուն վրայ՝ որն որ ես քեզի պիտի
3 ըսեմ։ Եւ Աբրահամ առաւտուն կանուխ երաւ,
ու իր էշուն հասկաւը գրաւ, և իր հետը եր-
կու ծառայ, ու իր Իսահակ որդին առաւ.
և ողջակէզի համար փայտ ճեղքեց, ու երաւ
գնաց այն տեղը՝ որ Աստուած իրեն ըսաւ։
4 Ու երրորդ օրը Աբրահամ իր աչքերը վեր վեր-
5 ցուց, ու հեռուէն տեսաւ այն տեղը։ Եւ Աբ-
րահամ ըսաւ իր ծառաներուն, Դուք էշուն
հետ հոս մնացէք, և ես ու տգան մինչև հոն
երթանք, ու երկրպագութիւն ընենք, և դա-
6 րձեն ձեզի դառնանք։ Ու Աբրահամ ողջակէզ-

դին փայտերն առաւ, ու դրեր որդւոյն իւր Հակիմն վրայ դրաւ, և ինքն իր ձեռքը առաւ կրակը ու գանակը, ու երկու քինն ալ կանգ
7 գացին։ Եւ Իսահակ իր հօրը Աբրահամին խօսեցաւ ու ըսաւ, Հայր իմ։ և անոնիկա ըսաւ, Ահա հո՛ւս եմ, որդեակ։ Եւ անոնիկա ըսաւ, Ահա կրակը ու փայտը, բայց ոչխարիկ ը՛ւլլայ դա-
8 ւր ո՞ւր է։ Եւ Աբրահամ ըսաւ, Աստուած իրեն ոչխարիկ ը՛ւլլայ, զաւակս իմ, որդեակ իմ։ Եւ չորեքը երկու քրիստոնեայ ալ
9 անդ գացին։ Եւ եկան այն տեղը որ Աստուած անոր ըսեր էր. և Աբրահամ հոն սեղան չի-նեց, ու փայտերը շարեց, և իր որդին Իսահակ կապեց, ու դրաւ զանիկա սեղանը՝ փայտե-
10 րուն վրայ դրաւ։ Եւ Աբրահամ իր ձեռքը երկնցուց, ու գանակը առաւ որ իր որդին
11 մորթէ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը երկինքէն անոր կանչեց, ու ըսաւ, Աբրահա՛մ Աբրահա՛մ. և
12 անիկա ըսաւ, Ահա հո՛ւս եմ։ Եւ ըսաւ, Ձգուն ձեռքդ մի դպչիր, և անոր բան մի մի ընե-քանզի Հիմա գիացայ որ Աստուծմէ կը վախ-նաս. զատիկամէ քու միկհատիկ որդիդ մինձմէ
13 չխնայեցիր։ Եւ Աբրահամ իր աչքերը վեր վեր-ցուց ու նայեցաւ, և ահա ետեւէ խոտի մէջ ցանեցրած մէջը եղջիւրներէն բռնուած խոյ մը կար. ու Աբրահամ գնաց, ու խոյը առաւ, և զանիկա իր որդւոյն տեղը ողջակէզ մա-
14 ուց։ Եւ Աբրահամ այն տեղին անունը Եհո-վայիրէ կոչեց, որ մինչև այսօր կ՚ըսուի, Տէրը
15 լեռան մէջ պիտի երեւայ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն Աբրա-
16 համը կանչեց, Ու ըսաւ, Քիմ անձիս վրայ երդուա՛լ ըրիր կ՚ըսէ Տէրը, զատիկամէ ասա ըրեր ես ետեւէ խոտի մէջ միկհատիկ որ-
17 դւոդ չխնայեցիր, միկ օրհնելով պիտի օրհ-նեմ, ու քու սերունդդ Երկինքին աստղերուն, ու ծովեզերքը եղող աւազին պէս խիտ շատցընեմ. և քու սերունդդ իր թշնա-միներուն դռները պիտի ժառանգէ.
18 Ու երկրի բոլոր ազգերը քու սերունդովդ պիտի օրհնուին. զատիկամէ իմ ձայնիս ականջ
19 դրիր։ Աբրահամ իր ծառաներուն դարձաւ, ու եղան ու միասին Բերսաբէէ գա-ցին. և Աբրահամ Բերսաբէէ մէջ կը բնակէր.
20 Ու եղաւ որ ասոնցնէն ետքը Աբրահա-մին պատմեցան՝ ըսելով, Ահա Մեղքան ինքն ալ որդիներ ծնաւ քու եղբօրդ Նա-
21 խորին. Առջինեկ որդին Հուսը, և անոր եղբայրը Բուզը, ու Արամին հայրը կամու-
22 էլը, Եւ Քեսադը, ու Ասուրը, և Փագդասը,
23 ու Բեթուելը. և Բեթուէլը եւ Բեբեկան. ասոնք ութը Մեղքան Նախորին ծնաւ.
24 ծնաւ Աբրահամին եղբօրը Նաքորին ալ անոր Հայրեր պատուական անունով Բեհումն էր, անոր-կա ալ ծնաւ Տեբասը և Գահամը ու Թահասը և Մաասքան։

ԳԼ. ԻԳ

1 Սարրայի կեանքը տեղը ու հասը։ 3 Ընբրահամ ծախու կ՚առնէ Մաքփելայի դաշտը։ 19 ու Սարրան հոն կը թաղէ։

1 Եւ Սարրա հարիւր քսանեւեօթը տարի ապրեցաւ. այսուհետեւ Սարրայինն կ՚ընեցաւ տարի-
2 ները Նեբրոնին Սարրայինն մէջ, որ է Քերբեան՝ Քանանացւոց երկրին մէջ. ու Աբրահամ Սարրայինն հառաչ տալու ու լալու եկաւ.
3 ապրայաւ եկաւ։ Եւ Աբրահամ իր մեռելին քովէն եղաւ, ու Քեթացւոց որդիներուն հետ
4 խօսեցաւ ըսելով, Ես ձեր մէջը օտարական ու պանդուխտ եմ. ձեր մէջը ինձի գերեզմանի տեղ ետղջ տուէք, որ իմ երեսիս առ-
5 ջեւէն մեռելս թաղեմ։ Եւ Քեթացւոց որդիները պատասխան տուին Աբրահամին, ու անոր
6 ըսին, Տէր իմ, մեզի ըրէ մեզմէ, դուն մեր մէջը Աստծոյ նա՛խ ես. մեր ամենէն ընտիր գերեզմաններին մէջը թաղէ քու մեռելդ. քու մեռելդ թաղելու համար մեզմէ մէկը
7 չխնայեր իր գերեզմանը քեզի տայու։ Եւ Աբրահամ եղաւ, ու խոնարհութիւն ըրաւ այն երկրին ժողովուրդին՝ Քեթացւոց որդիներուն
8 ըսելո։ Եւ անոնց գրացից ըսելով, Թէ որ կը հաճիք որ ես իմ երեսիս առջեւէն մեռելս թաղեմ, լսեցէք միտկ ըրէք, և ինձի Սահառին որդւոյն Եփրոնին հետ խօսեցէք,
9 որ իր արտին ծայրը եղած Մաքփելային ան-ցրը ինձի տայ. ամենիկա ձեր մէջը ինձի գե-րեզմանի տեղացաւ ըլլալու համար լսելո
10 գնալ տայ։ Ու Եփրոն Քեթացւոց որդւոցը մէջ կը նստէր։ Եւ Քեթացւոց Եփրոնը պատասխան տուաւ Աբրահամին՝ ներկայ իր քաղաքին դու-ռը մտնող բոլոր Քեթացւոց որդիներուը կը լսէին,
11 ու ըսաւ, Չէ, տէր իմ, լսեցէ միտկ ըրէ. արտը քեզի կու տամ, և հոն եղած այրն ալ քեզի կու տամ. իմ ժողովուրդիս որդւոցը առջեւը ան
12 քեզի տուի. թաղէ քու մեռելդ։ Եւ Աբրա-համ ան երկրին ժողովուրդին առջեւը խոնար-
13 հութիւն ըրաւ. Ու Եփրոնին խօսեցաւ, երբ որ ան երկրին ժողովուրդը կը լսէին, ու ըսաւ, Բայց իմ որ դո՛ւն լսես. կ՚ազատիմ քե-զի՝ ինձի միտկ ըրէ. ես արտին առակը տամ՝

---

1 Ծագմ. ժբ. 17։ Բեր. ժա. 11։ Ծագմ. ը. 21։ 2 Մխը. գ. 7. 8։ 3 Գլ. իգ. 2։ Ծագմ. ը. 21։ Ընդհան. Տէրը տե. ժա. 4։ Ծագմ. ժե. 1։ Բեր. գ. 15։ 5 Գլ. ժե. 8։ Բեր. իգ. 29։ 6 Ծագ. ԻՅ. 9։ Բեր. գ. 15։ 7 Գլ. ժե. 8։ Բեր. իգ. 29։ 8 Ծագ. ժե. 1։ 9 Գլ. իգ. 15։ 10 Հռով. իբ. 10։ Գլ. ժգ. 16։ իգ. 2։ 11 Գլ. իգ. 22։ Ծագ. ժե. 1։ Գլ. ժգ. 16։ Ծագ. ժե. 1։ Գլ. ժգ. 8։ ժգ. 14։ իգ. 23։ 12 Գլ. ժգ. 8։ ժգ. 14։ իգ. 23։ 13 Ընդհան. կրկնու-թիւն։

14 առ. ինձմէ, ու ես իմ մեռելս հան թաղեմ. Ու
Եփրան պատասխան առաւ. Աբրահամին ու
15 անոր բառս. Տէր իմ, լսէ ինձի. գետինը չորս
հարիւր սիկղ արծաթի [1]՝ ես եւ քու մէջդ
ատեղի. ան ինծի է. ուրեմն թաղէ քու մեռելդ։
16 Ու Աբրահամ Եփրանին մտիկ բրաւ. ու Ա-
բրահամ [2]կշռեց արծաթը — — — Եփրանին,
ինչպէս որ անիկա փնտռեց որդւոցը առջեւը
խօսեր էր, այսինքն չորս հարիւր սիկղ արծաթի՝
17 վաճառականներուն մէջ անցած ըլլալ։ Ու [3]Եփ-
րանին արտը՝ որ Մաքփելային մէջ Մամբրէին
դիմացն է, արտը՝ ու հոն եղած այրը, ու
անոր բոլոր ծառերը՝ շրջակայքին մէջ եղած ար-
18 տին մէջի բոլոր ծառերը՝ Աբրահամին առա-
ջաւորաց բլլալու համար հաստատուեցաւ, անոր
քաղաքին դուռնէն մտնող բոլոր փնտռին որ-
19 դւոյը առջեւը։ Ես անկէ ետքը Աբրահամ իր
կնիկը Սարրան թաղեց Մամբրէին դիմացը
եղող Մաքփելային արտին մէջը, որ է
20 Քնէրան՝ Քանահոս երկրին մէջ։ Ես արտը՝ ու
հոն եղած այրը [4]փնտռին որդի ինեթէրն Աբրահա-
մին գերեզմանի առաջաւորաց բլլալու համար
հաստատուեցաւ։

ԳԼ· ԻԹ

1 Աբրահամ հ՚երթ ՚ձերբն իր ծառան։ 12 Ծառային ՚ուղերա-
կութիւնը։ 18 եւ ապրիլը։ 11 Ի՚երեկան անոր կը հանդիպի
Քրէբքին քոյր։ 16 անոր ըստ կը խոստանայ։ 22 եւ պարգեւ կ՚ըն-
դունի։ 24 եւ իր որո՚ն յայտնի բլլալը կը ծանուցանէ անոր։ 29
Լապան իր ասուր կ՚երթգտնի գանիկս։ 34 Ծառան իր գործն
պատմուածը կը պատմի։ 38 Լապան եւ Բաթուէլ կ՚երթգունեն
Ծառային առաքելութիւնը։ 58 Ի՚երեկան կը հանի երթալու։
61 Իսահակ կը հանդիպի անոնց գալուն մէջ։

1 Ե Աբրահամ [5]օրերը անցուցած — Տէրը
ցած էր. ու Տէրը [6]ամէն բանի մէջ օրհնեց
2 Աբրահամը։ Ես Աբրահամ բառս [7]իր ատեր
երէց ծառային՝ որ [8]իր բոլոր ունեցածին վե-
րակացուն էր, կ՚ըսէի՝ քիզի [9]ձեռքդ իմ
3 երանելիս տակը դիր։ Ես [10]Տէրով կ՚երդնեմ
Տէրոջմով, որ երկինքը Աստուածն ու երկրին
Աստուածն է, որ [11]իմ որդւոյս կնիկ չառնես
քանանացւոց ազգէն ինկնելէն, որոնց մէջը որ ես
4 կը բնակիմ. Հապա իմ երկիրս ու իմ ազգա-
կանութեանս [12]երթաս, ու իմ որդւոյս կնիկ
5 կին ձեր կնիկ առնես։ Ես ծառան բառս անոր,
Գուցէ կնիկը իմ ետեւէս ատ երկիրը գալ չու-
զէ. կ՚ըլլայ որ քու որդիդ ան երկիրը գար-
6 ձընեմ [13]ատկից որ իմ որդիս հան
7 չդարձընես։ երկինքէն Տէր Աստուածը, որ [14]զիս

1 Գէն. ԻԳ. 15։ Նեէմ. Ե. 8։ Ա-
մոս. Ե. 12։
2 Նէր. Ը. 2։
3 Գէն. ԻԴ. 3։ ԻԸ. 3։ ԻԹ. 37։ ԽԴ.
28։ 31։ 32։ Ե. 1։ Գործ. Է. 16։
4 Ցնծ. Հռոմ. Գ. 24։ Ա. Տիմ. Ա. 15։
Ա. Պետ. Ա. 19։

1 Գէն. ԻԴ. 11։ Խոս. Ա. 2։
2 Գէն. ԻԴ. 2։ Հմր. 27։ Ա. Պետ. Ա. 17։
3 Գէն. ԻԵ. 1։
4 Գէն. ԻԶ. 19։ Հմր. 16։ Գէն. ԼՓ. 2։ 5։ 8։
5 Գէն. ԻԽ. 23։ — ՄԹ. 21։ ԽԲ. 21։ ՄԲ. 19։ 21։
6 Գէն. ԻԴ. 1։

1 Գէն. ԻԴ. 7։ ՄԳ. 15։ ՄԷ. 13։ 8։ Նէր. Բ. 15։ Ը Օր. Ա. 13։ Ցնծ. Ա. 13։
2 Գէն. ԻԴ. 31։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։ Գործ. Ա. 18։
3 Գէն. ԻԵ. 1։ Ա. Պետ. Գ. 22։
4 Գէն. ԻԲ. 1։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։
5 Գէն. ԻԴ. 1։
6 Գէն. ԻԲ. 1։
7 Գէն. ԻԴ. 1։
8 Գէն. ԻԴ. 22։ Ը Օր. Ա. 13։ Ցնծ. Ա. 13։ Ա. Պետ. Գ. 22։
9 Գէն. ԻԴ. 2։ ԻԷ. 2։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։
10 Գէն. ԻԴ. 10։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։
11 Գէն. ԻԴ. 10։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։
12 Գէն. ԻԴ. 10։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։
13 Գէն. ԻԴ. 10։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։
14 Գէն. ԻԴ. 10։ Ելից. Ա. 13։ Ը Օր. Ա. 13։

7 Հմր. 27։
8 Գէն. ԻԲ. 1։ Ցնծ. Գ. 17։ 27։ — ՄԳ. 7։ Ժ. 7։ 10։ Ի. 7։
9 Գէն. Ժ. 22։ ԻԲ. 2։ Դ. 25։ Ցնծ. Գ. 17։ 27։ — ՄԳ. 7։ Ժ. 7։ 10։ Ի. 7։
10 Գէն. ԻԵ. 1։
11 Գէն. ԻԵ. 1։
12 Գէն. ԻԵ. 1։
13 Գէն. ԻԵ. 1։
14 Գէն. ԻԵ. 1։

ինչ առաւ ու. իմ ծնած երկրէս հանեց,
և որ խօսեցաւ ինծի, ու երդում բրաւ ինծի,
ըսելով՝ Ես երկիրը քու սերունդիդ պիտի
տամ, անիկա իր հրեշտակը քու առջեւդ պի-
տի խրկէ, ու դուն անկէ իմ որդւոյս կնիկ
8 պիտի առնես։ Եւ թէ որ կնիկը քու ետեւէդ
գալ չուզէ, Ասա իմ երդումէս դուն անպատա-
կիր բլլաս. միայն թէ իմ որդիս հան չդարձը-
9 նես։ Ետեւ ես ծառան իր տիրոջը Աբրահամին երա-
նացաւ ատկը գրաւ իր ձեռքը, ու սա բանին
համար երդում բրաւ անոր։
10 Ես ծառան իր տիրոջը ուղտերէն տասը
ուղտ առաւ ու գնաց, [15]քանի թ իր տիրոջը
բոլոր բարիքները իր ձեռքն էր. և ելաւ ու
գնաց՝ ի [16]Մեսոպոտամիա [17]Նաքորին քաղաքը գը-
11 նաց։ Ես քաղաքին դուրսի դին ուղտերը
նստեցուց իրիկուն մը ջրհորի մը քով իրիկուան գէմ
12 [18]կինիներուն ելած ատենը։ Ես
բառս՝ [19]Ով Տէր՝ իմ տիրոջս Աբրահամին Ա-
ստուածը, կ՚ուզեմ քեզի [20]յաջողակ ինծի այս-
օր, և իմ տիրոջս Աբրահամին բարեբարո-
13 թիւն բրէ. Ահա [21]ես չուրի աղբիւրին քով
կը կայնիմ. և [22]աս քաղաքիս բնակչացը աղ-
14 ջիկները չուր հանելու կ՚ելլեն։ Ես ըլլայ թէ՝
երբոր աղջկան բանիմ, Շնորհք բրէ ատիրոգ
իջնցուր որ խմեմ, ու անիկա թէ թէ խմէ,
ու քու ուղտերուդ ալ խմցընեմ, անիկա ըլլայ
քու [23]հաստակ ծառայիդ Հասնար առնելածդ.
և [24]ասով պիտնամ որ իմ տիրոջս բարեբարո-
թիւն բրիր։
15 Ու եղաւ որ ասկաւին իր խօսքը չլրնցու-
ցած, ահա Աբրահամին եղբօրը Նաքորին
կնոջը [25]Մելքային որդւոյն Բաթուէլին ծնած
Ռեբեկան եկաւ, իր ուսին վրայ ատիրը ու-
16 նենալով։ Ես աղջիկը [26]խիստ գեղեցիկ տես-
քով կոյս մըն էր, ու էրիկ մարդ մը գոհացած չէր. և անիկա իջաւ ազբիւրը, ու իր
17 ատիրը լեցուց ու կը գառնար։ Ես ծառան
գանիկս դիմաւորելու վազեց, ու բառս, Շնորհք
բրէ՝ քու ատիրէդ ինծի փոչ մը չուր խմցնես։
18 [27]Ես անիկա բառս, խմէ, ու իմ ատիրս
ատիրը իր ձեռքին վրայ իջնցուց, և խմցուց
19 անոր։ Ու երբոր անոր խմցնել լմնցուց, բառս
Ուզածերուդ ալ չուր քաշեմ, մինչեւ որ ամէնքը
20 խմեն։ Ես շտապով ատիրը աւազանին մէջը
պարպեց, ու նորէն հարր վազեց չուր քաշե-
լու, և անոր բոլոր ուղտերուն համար չուր
21 քաշեց։ Ես մարդը զարմնալով անոր վրայ
լուռ կը մնար, մնասելով թէ արդեօք [28]Տէ-

15 Գէն. ԻԴ. 7։ Ժգ. 15։ Եբէր. Ընտիր Հատ. Ե. 8։
16 Գէն. ԻԲ. 23։ Հմր. 43։
17 Գէն. ԻԹ. 10։ Ելից. Բ. 15։ Ցնծ. Գ. 17։ 27։ — ՄԳ. 7։ Ժ. 7։ 10։ Ի. 7։
18 Գէն. ԻԴ. 11։ Ցնծ. Գ. 17։ 27։ — ՄԳ. 7։ Ժ. 7։ 10։ Ի. 7։
19 Գէն. ԻԴ. 11։ Ցնծ. Գ. 17։ 27։ — ՄԳ. 7։ Ժ. 7։ 10։ Ի. 7։
20 Գէն. ԻԴ. 11։ Ցնծ. Գ. 17։ 27։ — ՄԳ. 7։ Ժ. 7։ 10։ Ի. 7։
21 Գէն. ԻԴ. 11։ Ցնծ. Գ. 17։ 27։ — ՄԳ. 7։ Ժ. 7։ 10։ Ի. 7։

22 բր անոր ճամբան յաջողեց, ինք չէ՛ր ու երբ
որ ուզածը խոսեցը իմացուցին, մարդը
կէս սիկղ դահեկ օգակ մը, և անոր ձեռքը
բուն հասնար տասը սիկղ ոսկիէ երկու ապա-
23 բանիկան հանեց, — մնաց գոռա՛ ու բաու, Գուն
գրա՛ն ազի ինչ ես, կ՛ազաչեմ բան ինձի. քու
հօրդ տունը մեզի հասնար գիշերը կնստա-
24 ակց կաչ, էր անիկա բաու անոր, էս Մեզ-
քացին որ ուզա Աբրահամէն ազի ինչ եմ, պրն
25 որ Մե՛ծ նախօրի բին Ծնաւ, Նաև բաու անոր,
Մենք շատ յարդ ու ճարակ ունինք, և դիշե-
26 բր կնստար տակ — ու մարդը ՝խոնարհեցաւ
27 ու Տէրոջը երկրպագութիւն բրաւ. էր բաու,
՝Օրհնեալ ըլլայ իմ տիրոջս Աբրահամին Տէր
Աստուածը, որ իմ տէրս վրը պզտնեցիմնէն
ու իր ճշմարտութիւնէն չզրկեց. քանի որ ես
ճամբան մէջն էի. Տէրը ՝դիս իմ տիրոջս եղ-
28 բայրներուն տունը առաջնորդեց. էր ապջիկը
վազեց, ու աս բաներըը իր մօրը տունը պատ-
մեց.
29 Էր Ռեբեկան եղբայր մը ունէր ՝Լաբան
անուն. ու Լաբան դուրս վազեց դէպ՛ի աղ-
30 բիւրը մարդուն քովը. Ինչու որ տեսնելով օ-
զակը, և իր քրոջը ձեռքերուն վրայի ապա-
բանիկաններըը, ու լսելով իր քրոջը Ռեբեկային
խօսքերը, որ կ՛բաներ իրեն. Աս մարդը ասանկ
խօսեցաւ ինձի, մարդուն եկաւ. և անոր ան-
կա ուզածնուն քովը ազբիւրին մօտ կայներ էր-
31 ու բաու ՝ըսաւ, եկուր, ՝օվ Տէրոջը օրհնեալը,
ինչո՞ւ դուրսը կայներ ես. քանզի տունը պատ-
32 բաուեցի, և ուզածնուն համար տեղ մը. ու
մարդը տունը եկաւ. և ուզտերը քակեց, և
՝ուզածնուն յարդ ու ճարակ՝ և անոր ոտքերը
ու անոր հետ եղող մարդոցը ոտքերը լուալու
33 ջուր տուաւ. և էր անոր առջևը կնբակուր
դրուելու. բայց անիկա բաու, ՝Մինչև որ իմ
խօսքերս չդ բուցեմ, չեմ ուտեր. և Լ—ն բաու,
34 Ըսուցէ. ու անիկա բաու, Ես Աբրահամին
35 ծառան եմ. էր Տէրը ՝մեծապէս օրհնեց իմ
տէրս, ու մեծ ՝ըլլ եղաւ. և անոր հօտեր
ու արջառներ, և ոսկի ու արկի, և ծա-
ռաներ ու ապտխիներ, և ուզտեր ու էշեր
36 տուաւ. և էր իմ տիրոջս կինիկը Սարրան իր
պատուհանն առներ ՝ծերի մը ծնաւ իմ տի-
րոջս, որ ՝իրոյր իր ունեցածը անոր տուաւ.
37 էր իմ տէրս ՝ինձի երդում բնել տուաւ՝ բան-
լով, Չըլլայ որ իմ որդւոյս կնիկ առնես Քա-
նաանացւոց աղջիկներէն, որոնց երկիրը որ ես
38 կը բնակիմ. ՝Հապա իմ հօրս տունը ու իմ
ազգատոհմիս երթաս, ՝ու իմ որդւոյս կնիկ
39 առնես. ՝Էս ես իմ տիրոջս բան, Գուցէ կնիկը
40 իմ ետևէս չգայ. ՝Էս անիկա ինձի բաու, Տէ-
րը՝ ՝որուն առջևը ես կը քալեմ, իր հրեշտա-
կը քեզի հետ պիտի խրկէ, ու քու ճամբադ
պիտի յաջողէ, և իմ որդւոյս՝ իմ ազգատոհ-
մէս ու իմ հօրս առնէն կնիկ պիտի առնես.
41 ՝Իսկ դուն անատներ իմ երդումէս անպատա
պիտի ըլլաս, երբոր իմ ազգատոհմիս երթա-
լով, քեզի չտան, անատներ իմ երդումէս
42 անպատա պիտի ըլլաս. Էս ապրիւրին եկայ այ-
օր, ու բսի, ՝Ով Տէր, իմ տիրոջս Աբրահա-
մին Աստուածը, թէ որ հիմա ուղի իմ երթա-
43 բաս ճամբաս դուն կը յաջողես, Ահա հիս կա-
րի ապրիւրին քովը կը կայնիմ. և ըլլայ որ
ապջիկը ջուր քաշելու գայ, և ես անոր բանի
թէ Շնորհք ըրէ, ինձի քա սափորդ քիչ մը
44 ջուր խմցուր, էս անիկա ինձի՝ Դուն ալ խը-
մէ, և ուզտերուդ համար ալ ջուր քաշեմ
բաէ, թող անիկա ըլլայ Տէրոջը ասհնուած
45 կինիկը իմ տիրոջս որդւոյն համար. Էս ՝իմ սրբ-
ոտս մէջը ասսկաւին խոսքը չլմնցուցած, Ահա
Ռեբեկան կ՛ելլէր սափորը իր ուսին վրայ ու
նէնուցով, և ապրիւրը իջաւ, ու ջուր քաշեց.
և բան անոր, Շնորհք ըրէ՛ ինձի էս խմցուր.
46 էս անիկա շատով սափորը իր ուսէն վար
առաւ, ու բաւ, խմէ, և ուզտերուդ ալ խոմ-
ցընեմ. ուստի ես խմեցի, և ուզտերուն ալ
47 խմցուց. էս հարցուցի անոր ու բսի, Գուն
որո՞ն ազջիկն ես. և անիկա բաւ, Մենգրայի
Նախորի բին Ծնած որդւոյն Բաթուէլին ազջի-
կըն եմ. ուստի ես ՝օղակը անոր քիթը, ու
ապրանջանները անոր ձեռքերուն վրայ դրի.
48 ՝Էս խոնարհեցայ, ու Տէրոջը երկրպագութիւն
բրի, և իմ տիրոջս Աբրահամին Տէր Աստուա-
ծը օրհնեցի, որ ՝իմ տիրոջս եղբօրը ազջիկը
իր որդւոյն առնելու համար՝ դիս ուղիղ ճամ-
49 բան առաջնորդեց. էս հիմա թէ որ իմ տի-
րոջս Խնորհք ու ճշմարտութիւն պիտի բնէք,
ինձի պատմեցէք. և թէ չէ՝ նոյն ինձի բսէք,
որ ես ալ կողմն կամ ձախ կողմն դառնամ.
50 Ուստի Լաբան ու Բաթուէլ պատասխան տուին
ու բսին, ՝Այս բանը Տէրոջմէն է. ՝մենք քեզի
51 զէշ կամ ապէկ չենք կրնար բսել. Ահա Ռե-
բեկան ՝քու առջևդ է, առ ու գնա. և Տէ-
րոջը բսածին պէս թող քու տիրոջդ որդւոյն
52 կինիկ ըլլայ. Ու եղաւ որ երբոր Աբրահամին
ծառան անոնց խօսքերը լսեց, մինչև գետինը
53 ՝խոնարհելով երկրպագութիւն բրաւ Տէրոջը. էս
ծառան ադրծաթիներէն զարդեր ու ոսկեզին
զարդեր և հագուստներ հանեց, ու Ռեբե-

կայնէ առաւ. և անոր եղբօրը ու մօրը ՙպատ-
54 առական բնակութիւն առաւ. եւ կերան ու խըմեցին՝ ինքն ու իր հետը եղող մարդիկը,
ու գիշերը հոն մնացին. և առաւոտուն կանուխ,
ու ինքը ըսաւ, ՙՁիս իմ տիրոջս խրկեցեք.
55 եւ ազգիկներ եղբայրը ու մայրը ըսին, Թող
ազգիկը ՙքանի մը օր՝ գոնէ տասը չափ քո-
56 վը կենայ, — ետքը երթայ. եւ ինքն ըսաւ
անոնց, Ձիս մի պզտիկէք, ինչու որ Տէրը իմ
ճամբաս յաջողեց. խոց առէք գիս՝ որ տիրո-
57 ջըս երթամ՝ եւ անոնք ըսին, Ազգիկը կանչենք
58 ընդ ու անոր բերանէն փնտռենք. եւ կանչեցին Ռեբեկան, ու ըսին անոր, Այս մարդուն
59 հետ կ՚երթաս՝ և անիկա ՙկ՚երթամ ըսաւ. Ու
իրենց քոյրը Ռեբեկան ու ՙանոր գայլակը,
և Աբրահամին ծառան ու անոր մարդիկը
60 իրկեցին. եւ օրհնեցին Ռեբեկան, ու ըսին
անոր, Դուն մեր քոյրն ես. ՙհազարաւոր բիւ-
բեռ ըլլաս, և ՙքու սերունդդ իր թշնա-
61 միներուն ՙքաղաքներէն ժառանգէ. եւ Ռեբեկա ու իր ազախիներն ելան և ուղտերը
հեծան, ու անոնք մարդուն հետեւէն գացին. և
ծառան առաւ Ռեբեկան ու գնաց.
62 եւ Իսահակ Լահայրոյի ՀրՀարէն գալճած
կու գար. ինչու որ անիկա հարաւային երկիրը
63 կը բնակէր. եւ Իսահակ ՙիրիկուան դէմ գաշ-
ար երթը էր †մտածմունքն ընելու. ու իր աչքերը վերցուց ու նայեցաւ, և ահա ուղտեր
64 կու գային. եւ Ռեբեկա իր աչքերը վերցուց,
ու երբոր Իսահակը տեսաւ, ուղտէն վար իջաւ.
65 եւ ըսաւ ծառային, Դաշտին մէջ գէպ ՙի մեզ
գալ եղող այս մարդը ո՞վ է. և ծառան ըսաւ,
Իմ տէրս է. ու ինքը քողը առաւ ու ծած-
66 կուեցաւ. եւ ծառան իր բոլոր բրած բաներէն
67 պատմեց Իսահակին. եւ Իսահակ զանիկա իր մօրը Սարրայինն մտաւ տարաւ, ու առաւ Ռեբեկան, որ իր կնիկը եղաւ. և ինքը սիրեց զանիկա. Ու Իսահակ ՙմխիթարուեցաւ իր մօրը ‡վրայով.

ԳԼ. ԻԵ

1 Աբրահամ արդէօք քնաւ բայնի ծառան։ 2 Ընդիմ իր առաքելոյն որ ուղարկէ ի բարեկ։ 3 Անոր կենացը օրէնքը ու ձանը։ 5 Ի քարտէզ։ 10 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 11 Ի քարտէզ։ 12 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 13 Ի քարտէզ։ 14 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 15 Ի քարտէզ։ 16 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 17 Ի քարտէզ։ 18 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 19 Ի քարտէզ։ 20 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 21 Ի քարտէզ։ 22 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 23 Ի քարտէզ։ 24 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 25 Ի քարտէզ։ 26 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 27 Ի քարտէզ։ 28 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 29 Ի քարտէզ։ 30 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 31 Ի քարտէզ։ 32 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 33 Ի քարտէզ։ 34 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 35 Ի քարտէզ։ 36 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 37 Ի քարտէզ։ 38 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 39 Ի քարտէզ։ 40 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 41 Ի քարտէզ։ 42 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 43 Ի քարտէզ։ 44 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 45 Ի քարտէզ։ 46 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 47 Ի քարտէզ։ 48 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 49 Ի քարտէզ։ 50 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 51 Ի քարտէզ։ 52 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 53 Ի քարտէզ։ 54 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 55 Ի քարտէզ։ 56 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 57 Ի քարտէզ։ 58 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 59 Ի քարտէզ։ 60 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 61 Ի քարտէզ։ 62 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 63 Ի քարտէզ։ 64 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 65 Ի քարտէզ։ 66 Իսահակ ու Ռեբեկա ամուսնանան։ 67 Ի քարտէզ։

1 Եւ Աբրահամ նորէն կնիկ մը առաւ, ու անոր
2 անունը Քետուրա էր. եւ ՙանիկա Զեմրանը
ու Յոկսանը և Մադանը ու Մադիանը և
3 Իսբոկը ու Շուհէն ծնաւ. անոր եւ Իեկան ծնաւ Սաբան ու Դեդանը. և Դեդանին որդիքը Ասուրիմ ու Լատուսիմ և Լումիմիմ էին.
4 եւ Մադիանին որդիքը՝ Գեփա ու Ափեր և Հենոք ու Աբիդա և Էլդաա. ասոնք ամէնը Քետուրային որդիներն էին.
5 Եւ ՙԱբրահամ իր բոլոր ունեցածը Իսահա-
6 կին տուաւ. Բայց Աբրահամին հարճերուն որդւոցը Աբրահամ պարգեւներ տուաւ, և ՙիր կենդանութեանը անոնք՝ զանոնք իր որդւոյն Իսահակին քովէն գէպ ՙի արեւելք՝ ՙարեւելեան երկիրը խրկեց.
7 Եւ Աբրահամին կեանցը տարիներուն օրերը՝ որ ինքը ապրեցաւ, հարիւր հոսմանասունհինգ
8 հատ էր. եւ Աբրահամ ՙագին ծերու-
թեամբ ծերացած ու իր օրերը լեցուած՝ ա-
ւանդեց իր հոգին, ու մեռաւ, և ՙիր ժողո-
9 վուրդին մտաւ. եւ Իսահակ ու Իսմայէլ իրենց որդի իրը՝ Եփրոնայ որդի Սոհարայ Քետացիին դաշտին Մաքփելայի քարայրին մէջը, որ Փնտռայի Առհատին առջեւն էր, թաղեցին զանիկա Աբրահամ
10 իր ՙմեռած կնոջը Սարրայի քովը. Ինքն ալ Աբրահամ Քետացիներուն ՙորդւոցը ծախած տեղը էր. ՙՆոյն թաղուեցաւ Աբրահամ, և իր կնիկը Սարրան.
11 Եւ եղաւ որ Աբրահամին մեռնելէն ետքը Աստուած օրհնեց անոր որդի Իսահակը. և Իսահակ ՙԼահայրոյի ՀրՀարին քովը բնակեցաւ.
12 Եւ ասոնք են Աբրահամի որդւոյն Իսմայէլին ծնունդները, որ զանիկա Սարրայինն ՙԵգիպտացի աղախինը Հագար ծնաւ Աբրահամին.
13 Եւ Իսմայէլին որդւոցը անուններն ալ՝ իրենց անուններուն եւ իրենց ծննդեանները. Իսմայէլին անդրանիկը՝ Նաբէովթ, ետքը կե-
14 դար, Ադբէէլ, Մասուամ, Մասմա, Դումա,
15 Մասաէ, ՙՀադադ, Թեմա, Իետուր, Նաբիս
16 ու Կեդմա. Ասոնք են Իսմայէլին որդիքը. և իրենց վրանները եւ իրենց գիւղերովը իրենց անուններն ասոնք են. ՙիրենց ազգերուն հա-
17 մեմատ տասներկու իշխաններ էին. Եւ Իսմայէլին կեանցը օրերը հարիւր երեսունեօթը տարի եղան. և ՙկը հոգին աւանդեց եւ մեռաւ, և ՙիր հողին աւանդեցաւ մեծ
18 ուսու, ու իր ժողովուրդին մտաւ. եւ Իսահակ ՙբնակեցաւ եւ իրոյէն մինչեւ Սուր, որ Եգիպտոսի դիմացը Ասորեստան երթալու ճամբուն վրայ է. ՙԲոլոր իր եղբայրներուն առջեւը ՙբնակեցաւ.
19 Եւ Աբրահամին որդւոյն Իսահակին ծննդեանը ասոնք են. ՙԱբրահամ ծնաւ Իսահակ.
20 Եւ Իսահակ քառասուն տարեկան էր, երբոր §Մինջազգեանէն ՙԱսորի Բեթուէլին ազջիկը՝ ՙԱռեբի Լաբանին քոյրը Ռեբեկան իրեն կնիկ առաւ.

ա Բ. Ա՛ն. խա. ։ Եգիպ. գաւառը. ։ գ Գէն. ժգ. ։ դ Գէն. ժգ. ։ ե Գէն. ժե. ։ զ Գէն. ժե. ։ է Գէն. իբ. ։ ը Գէն. ժե. ։ թ Գէն. ժե. ։ ի Գէն. ժե. ։ ժա Գէն. ժե. ։ ժբ Գէն. ժե. ։ ժգ Գէն. ժե. ։ ժդ Գէն. ժե. ։ ժե Գէն. ժե. ։ ժզ Գէն. ժե. ։ ժէ Գէն. ժե. ։ ժը Գէն. ժե. ։ ժթ Գէն. ժե. ։ ի Գէն. ժե. ։ իա Գէն. ժե. ։ իբ Գէն. ժե. ։ իգ Գէն. ժե. ։ իդ Գէն. ժե. ։ իե Գէն. ժե. ։ իզ Գէն. ժե. ։ իէ Գէն. ժե. ։ իը Գէն. ժե. ։ իթ Գէն. ժե. ։ լ Գէն. ժե. ։ լա Գէն. ժե. ։ լբ Գէն. ժե. ։ լգ Գէն. ժե. ։ լդ Գէն. ժե. ։ լե Գէն. ժե. ։ լզ Գէն. ժե. ։ լէ Գէն. ժե. ։ լը Գէն. ժե. ։ լթ Գէն. ժե. ։ խ Գէն. ժե. ։ խա Գէն. ժե. ։ խբ Գէն. ժե. ։ խգ Գէն. ժե. ։ խդ Գէն. ժե. ։ խե Գէն. ժե. ։ խզ Գէն. ժե. ։ խէ Գէն. ժե. ։ խը Գէն. ժե. ։ խթ Գէն. ժե. ։ ծ Գէն. ժե. ։ ծա Գէն. ժե. ։ ծբ Գէն. ժե. ։ ծգ Գէն. ժե. ։ ծդ Գէն. ժե. ։ ծե Գէն. ժե. ։ ծզ Գէն. ժե. ։ ծէ Գէն. ժե. ։ ծը Գէն. ժե. ։ ծթ Գէն. ժե. ։ կ Գէն. ժե. ։ կա Գէն. ժե. ։ կբ Գէն. ժե. ։ կգ Գէն. ժե. ։ կդ Գէն. ժե. ։ կե Գէն. ժե. ։ կզ Գէն. ժե. ։ կէ Գէն. ժե. ։ կը Գէն. ժե. ։ կթ Գէն. ժե. ։ հ Գէն. ժե. ։ հա Գէն. ժե. ։ հբ Գէն. ժե. ։ հգ Գէն. ժե. ։ հդ Գէն. ժե. ։ հե Գէն. ժե. ։ հզ Գէն. ժե. ։ հէ Գէն. ժե. ։ հը Գէն. ժե. ։ հթ Գէն. ժե. ։ ղ Գէն. ժե. ։ ղա Գէն. ժե. ։ ղբ Գէն. ժե. ։ ղգ Գէն. ժե. ։ ղդ Գէն. ժե. ։ ղե Գէն. ժե. ։ ղզ Գէն. ժե. ։ ղէ Գէն. ժե. ։ ղը Գէն. ժե. ։ ղթ Գէն. ժե. ։ ճ Գէն. ժե. ։ ճա Գէն. ժե. ։ ճբ Գէն. ժե. ։ ճգ Գէն. ժե. ։ ճդ Գէն. ժե. ։ ճե Գէն. ժե. ։ ճզ Գէն. ժե. ։ ճէ Գէն. ժե. ։ ճը Գէն. ժե. ։ ճթ Գէն. ժե. ։ մ Գէն. ժե. ։ մա Գէն. ժե. ։ մբ Գէն. ժե. ։ մգ Գէն. ժե. ։ մդ Գէն. ժե. ։ մե Գէն. ժե. ։ մզ Գէն. ժե. ։ մէ Գէն. ժե. ։ մը Գէն. ժե. ։ մթ Գէն. ժե. ։ յ Գէն. ժե. ։ յա Գէն. ժե. ։ յբ Գէն. ժե. ։ յգ Գէն. ժե. ։ յդ Գէն. ժե. ։ յե Գէն. ժե. ։ յզ Գէն. ժե. ։ յէ Գէն. ժե. ։ յը Գէն. ժե. ։ յթ Գէն. ժե. ։ ն Գէն. ժե. ։ նա Գէն. ժե. ։ նբ Գէն. ժե. ։ նգ Գէն. ժե. ։ նդ Գէն. ժե. ։ նե Գէն. ժե. ։ նզ Գէն. ժե. ։ նէ Գէն. ժե. ։ նը Գէն. ժե. ։ նթ Գէն. ժե. ։ շ Գէն. ժե. ։ շա Գէն. ժե. ։ շբ Գէն. ժե. ։ շգ Գէն. ժե. ։ շդ Գէն. ժե. ։ շե Գէն. ժե. ։ շզ Գէն. ժե. ։ շէ Գէն. ժե. ։ շը Գէն. ժե. ։ շթ Գէն. ժե. ։ ո Գէն. ժե. ։ ոա Գէն. ժե. ։ ոբ Գէն. ժե. ։ ոգ Գէն. ժե. ։ ոդ Գէն. ժե. ։ ոե Գէն. ժե. ։ ոզ Գէն. ժե. ։ ոէ Գէն. ժե. ։ ոը Գէն. ժե. ։ ոթ Գէն. ժե. ։ պ Գէն. ժե. ։ պա Գէն. ժե. ։ պբ Գէն. ժե. ։ պգ Գէն. ժե. ։ պդ Գէն. ժե. ։ պե Գէն. ժե. ։ պզ Գէն. ժե. ։ պէ Գէն. ժե. ։ պը Գէն. ժե. ։ պթ Գէն. ժե. ։ ջ Գէն. ժե. ։ ջա Գէն. ժե. ։ ջբ Գէն. ժե. ։ ջգ Գէն. ժե. ։ ջդ Գէն. ժե. ։ ջե Գէն. ժե. ։ ջզ Գէն. ժե. ։ ջէ Գէն. ժե. ։ ջը Գէն. ժե. ։ ջթ Գէն. ժե. ։ ռ Գէն. ժե. ։ ռա Գէն. ժե. ։ ռբ Գէն. ժե. ։ ռգ Գէն. ժե. ։ ռդ Գէն. ժե. ։ ռե Գէն. ժե. ։ ռզ Գէն. ժե. ։ ռէ Գէն. ժե. ։ ռը Գէն. ժե. ։ ռթ Գէն. ժե. ։ ս Գէն. ժե. ։ սա Գէն. ժե. ։ սբ Գէն. ժե. ։ սգ Գէն. ժե. ։ սդ Գէն. ժե. ։ սե Գէն. ժե. ։ սզ Գէն. ժե. ։ սէ Գէն. ժե. ։ սը Գէն. ժե. ։ սթ Գէն. ժե. ։ տ Գէն. ժե. ։ տա Գէն. ժե. ։ տբ Գէն. ժե. ։ տգ Գէն. ժե. ։ տդ Գէն. ժե. ։ տե Գէն. ժե. ։ տզ Գէն. ժե. ։ տէ Գէն. ժե. ։ տը Գէն. ժե. ։ տթ Գէն. ժե. ։ ր Գէն. ժե. ։ րա Գէն. ժե. ։ րբ Գէն. ժե. ։ րգ Գէն. ժե. ։ րդ Գէն. ժե. ։ րե Գէն. ժե. ։ րզ Գէն. ժե. ։ րէ Գէն. ժե. ։ րը Գէն. ժե. ։ րթ Գէն. ժե. ։ ց Գէն. ժե. ։ ցա Գէն. ժե. ։ ցբ Գէն. ժե. ։ ցգ Գէն. ժե. ։ ցդ Գէն. ժե. ։ ցե Գէն. ժե. ։ ցզ Գէն. ժե. ։ ցէ Գէն. ժե. ։ ցը Գէն. ժե. ։ ցթ Գէն. ժե. ։ ւ Գէն. ժե. ։ ւա Գէն. ժե. ։ ւբ Գէն. ժե. ։ ւգ Գէն. ժե. ։ ւդ Գէն. ժե. ։ ւե Գէն. ժե. ։ ւզ Գէն. ժե. ։ ւէ Գէն. ժե. ։ ւը Գէն. ժե. ։ ւթ Գէն. ժե. ։ փ Գէն. ժե. ։ փա Գէն. ժե. ։ փբ Գէն. ժե. ։ փգ Գէն. ժե. ։ փդ Գէն. ժե. ։ փե Գէն. ժե. ։ փզ Գէն. ժե. ։ փէ Գէն. ժե. ։ փը Գէն. ժե. ։ փթ Գէն. ժե. ։ ք Գէն. ժե. ։ քա Գէն. ժե. ։ քբ Գէն. ժե. ։ քգ Գէն. ժե. ։ քդ Գէն. ժե. ։ քե Գէն. ժե. ։ քզ Գէն. ժե. ։ քէ Գէն. ժե. ։ քը Գէն. ժե. ։ քթ Գէն. ժե. ։ օ Գէն. ժե. ։ օա Գէն. ժե. ։ օբ Գէն. ժե. ։ օգ Գէն. ժե. ։ օդ Գէն. ժե. ։ օե Գէն. ժե. ։ օզ Գէն. ժե. ։ օէ Գէն. ժե. ։ օը Գէն. ժե. ։ օթ Գէն. ժե. ։ ֆ Գէն. ժե. ։ ֆա Գէն. ժե. ։ ֆբ Գէն. ժե. ։ ֆգ Գէն. ժե. ։ ֆդ Գէն. ժե. ։ ֆե Գէն. ժե. ։ ֆզ Գէն. ժե. ։ ֆէ Գէն. ժե. ։ ֆը Գէն. ժե. ։ ֆթ Գէն. ժե.

21 և՝ խաւհակ ազգեցոյց Ջէրոյէ իր հնկաները հա-
մուր՝ ամեւոյ լլյաւրուն զգաստասաւ. և Ջէրոյ
ուներ ազգեսնդրը լնոց ունենց. ու ՝ուներ կնիկը
22 Ռեբեկան յղացաւ. և՝ ազգեսնդրը ուներ ար-
գանդին մէջը կը կռուէին. ու բաւ, թէ որ
ազգէս է, ինչո՞ն եզաւ ինձի ասիկա. Եվ Ջէ-
23 րոյ ը հարցնելու գնաց. ՈՒ Ջէրոյ բաւ ուներ,
՝երկու ազգ կան ազգանդ իդ մէջը, և քու
ազգեսնդրդ երկու ժողովուրդ ազգի մէջէն կ
ժողովուրդ մը միւսէն զաւաւր ազ-
գի լլյայ, և՝ մեծը ազգի ծառայէ ազգիկին.
24 ՈՒ երբոր ուներ ծնանելու օրերը լնցաւնցան,
ահա երկու օրնակ էին ուներ ազգանդ մէջը.
25 և՝ առջինը եզաւ կարմրագոյն, Ղոլոր մոյնը
մեզաւոր վերարկուի պէս էր. ու անոր անունը
26 ՝Եսաւ դրին, և՝ անկէ ետքը ուներ եղբայրը
եզաւ, ու ՝ուներ ձեռ քը Եսաւի գաղջապա-
րէն բռնած էր, և՝ ուներ անունը ՝Յակոբ դր-
րին. ու անոնց ծնած ատենը Խաւհակ վաթ-
27 ուն տարեկան էր. և՝ ծնողքն քը մեծցան.
ու Եսաւ գաշտի մարդ՝ հմտաքանչ որսորդ
եզաւ. իսկ Յակոբ ՝հանդարտ բարքով մարդ
28 էր ու ՝վրաններու մէջ կը բնակէր. և՝ Խաւ-
հակ կը սիրէր Եսաւը, ինչու որ ՝ուներ որսէն
կ՝ուտէր. ՝բայց Ռեբեկան Յակոբը կը սիրէր.
29 Օր ՝ը երբոր Յակոբ ապուր կ՝եփէր, Եսաւ
30գաշտէն եկաւ և ՃՃ-ՂՂՆՆ կը մնար. ՈՒ Եսաւ
Յակոբին բաւ. Շնորհք բրէ՝ ասա չիկաթա-
նէն ասուր որ ուտեմ, քանզի կը մնարիմ. ուներ
31 հառնար անուն ՝Եդոմ կոչուեցաւ. և՝ Յա-
կոբ բաւ. Նրանէ առաջ ինձի այսօր քու անդ-
32 րանկութիւնդը. ՈՒ Եսաւ բաւ, Ահա մեռնելու կը մնամնամ, և անդ բանիս
33 ինձի ինձի ի՞նչ օգուտ կայ. և՝ Յակոբ բաւ,
Նէսօր ինձի երդուամ բրէ. և անոնկա երդուամ
բրաւ անոր, ու ՝իր անդ բանկութիւնան իրաւ-
34 ունքը ծախեց Յակոբին. Ուսուներ Յակոբ
հաց ու ապուր տուաւ Եսաւին. և՝ անիկա կերաւ ու խմեց, ու եղաւ գնաց. այսպէս
Եսաւ ՝ը անդ բանկութիւնը անարգեց.

ԳԼ. ԻԶ

1 Խաւհակ սովին պատճառով Գերարա կ՝երթայ. 2 Ընտա ան
ցանիկա կը խրատուի ու կ՝օրհնուի. 7 Իր կինը ուրանալուն հա
մար Աբիմելիքէն կը յանդիմանուի. 12 Իր հարստութիւնը.
23 Խաւհակ Բերսաբեէ կը փոխի. 26 Աբիմելիք Բերսաբեէի
մէջ ուխտ կ՝անի Խաւհակին հետ. 34 Եսաւին կիներուն.

1 ՈՒ. երկրին մէջ սով եզաւ, ՝առջի սովէն զաս՝
որ Աբրահամին օրերը եղեր էր. և Խաւհակ
Գերարա գնաց՝ փղշտացոց ՝Աբիմելիք քա-
2 գաւորին. և՝ Ջէրոյ երևցաւ անոր, ու բաւ,

Եգիպտոս մի իջներ, ՝բնակէ ան երկրին մէջ
3 որն որ քեզի պիտի բանամ. ՝Գանդ ու քու եղիր
ասա երկրին մէջ, ու՝ ես քեզի հետ պիտի ըլլամ,
և՝ քեզ պիտի օրհնեմ. ինչու որ ՝քոյդր ասա
երկիրներդր քեզի ու քու սերունդիդ պիտի
տամ, ու ՝քու հօրդ Աբրահամին բրած երդ-
4 ումն պիտի հաստատեմ. և՝ քու սերունդդ
երկինքի աստղերուն չափ պիտի շատցնեմ, և
քոյդր ասա երկիրներդր քու սերունդիդ պիտի
տամ. ու ՝երկրի բոլոր ազգերը քու սերուն-
5 դովդ պիտի օրհնուին. ՝ինչու որ Աբրահամ
իմ ձայնիս ականջ դրաւ, և իմ հրամաններս
ու պատուիրանքներս, իմ կանոններս ու
օրէնքներս պահեց.
6 և՝ Խաւհակ բնակեցաւ Գերարայի մէջ.
7 ՈՒ ան տեղին մարդիկը հարցուցին ՃՃ-ին իր
կնկանը համար. և ՝ան կինկս բաւ, իմ քոյրս
է. քանզի ՝իմ կինկս է՝ բաւ. վախցաւ. չըլ-
լայ որ, ըՃՃ, ասա տեղին մարդիկը դիս մեռ-
ցնեն Ռեբեկային համար. ինչու որ ՝ան կինկս
8 տեսքով գեղեցիկ էր. ՈՒ եղաւ որ երբ հոն
շատ աաւն կեցաւ, փղշտացոց Թագաւորը
Աբիմելիք պատուհանէն նայեցաւ ու տեսաւ,
և ահա Խաւհակ իր կնկանը Ռեբեկային հետ
9 կը խաղար. և՝ Աբիմելիք կանչեց Խաւհակը
ու բաւ, Ահա իրաւցնէ անկիկա քու կինկդ
է. և ի՞նչպէս Անկիկա իմ քոյրս է՝ բաւիր. ու
Խաւհակ բաւ անոր, Քանզի բան թէ Չըլլայ
10 որ անոր պատճառովը մեռնեմ. և Աբիմելիք
բաւ, ի՞նչ է ասա քու մեզի բրածդ. փոչ
մնաց որ ժողովուրդէն մէկը քու կնկանդ հետ
պառկէր, ու ՝մեր վրայ յանցանք պիտի բե-
11 րեիր. և՝ Աբիմելիք ՃՃ բոլոր ժողովուրդին
պատուիրեց՝ բանալով, Ով որ ՝ասա մարդուն
կամ անոր կնկանը դպչելու ըլլայ, անշուշտ
պիտի սպանուի.
12 Եվ Խաւհակ ան երկրին մէջ ցանեց, ու ան
տարին Հարիւրապատիկ արդիւնք քաղեց. և
13 Ջէրոյ օրհնեց զանիկա. ՈՒ մարդը ՝բարձրա-
ցաւ, ու երթալով մեծցաւ. անանկ որ խիստ
14 մեծ եզաւ. և՝ ունեցաւ ոչխարներ, ու սր-
ջատներ, և շատ ծառաներ. ու փղշտացիք
15 նախանձեցան անոր. և՝ իր հօրը Աբրահամին
օրերը ՝իր հօրը ծառաներուն փորած բոլոր
ջրհորներդր փղշտացիք գոցեցին, ու հողով լ-
16 ցուցին զանոնք. և՝ Աբիմելիք բաւ Խաւհա-
կին, Գնա մեզմէ, ինչու որ ՝մեզմէ շատ աաւ-
17 լի զօրաւոր եզար. և՝ Խաւհակ գնաց անկից
ու իր վրաններդր Գերարայի ձորին մէջ բա-
ցաւ, ու հոն բնակեցաւ.

1 = ՄՆ. Ե. 29. ր ՄՆ. 43. 13. Նէմ. ը. 23. 2 Ես. ամ. ԻԲ. 18. 3 Գէ. ԻԶ. 14. ԻԸ. 10. ԻԹ. 4. ԽԶ. 3. Ես. ԽԲ. 8. 4 Գէ. ԻԶ. 14. ԽԲ. 13. ր ԹՒ. ԺԴ. 14. 5 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 6 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 7 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 8 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 9 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 10 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 11 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 12 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 13 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 14 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 15 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 16 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 17 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 18 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 19 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 20 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 21 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 22 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 23 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 24 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 25 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 26 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 27 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 28 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 29 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 30 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 31 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 32 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 33 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18. 34 Գէ. ԻԶ. 11. 18. ԻԹ. 5. ԽԲ. 16. ԽԶ. 5. Ղե. ԺԸ. 18.

18 Եւ խաւսակ նոքին փոքոյ ան ջրհորներըդ, զոր
ոքանք իր հօրդ Աբրահամին օրերըդ փորեր
էին, ու Աբրահամին մեռանելէն ետքը փղշ-
տացիք գացեր էին, ան իր հօրդ գրած անուն-
19 ներուն պէս անոնց անուններ գրաւ։ Ու խաւ-
սակին ծառաներըդ ան ձորին մէջը փորելին,
20 ու հոն °վտակ ջուրի հոր գտան։ Եւ Գե-
րարային հովիւներըդ խաւսակին հովիւներուն
հետ կռուելին բանալով, Ջուրը մերն է.
անոր համար ան հորին անունը †Էսեկ գրաւ.
21 ետքը որ անոր հետ կռուեցան։ Եւ ուրիշ հոր
մը փորելին, ու անոր համար ալ կռուեցան.
22 և անոր անունը ‡Սիդնա գրաւ։ Ու անկից
չգնաց, և ուրիշ հոր մը փորեց. և անոր հա-
մար չկռուեցան. և անոր անունը ||Ռոռովթ
գրաւ՝ բանալով, Քանզի հիմա Տէրը մեզ ըն-
գարձակեց, ու երկրի մէջ պտղաբեր պիտի
ըլլանք։

23 Եւ անկից բերթաթէէ երթաւ։ (24) Ու ան
գիշերը Տէրը երեցաւ անոր ու բաւ. Ես
քու հօրդ Աբրահամին Աստուածն եմ. Մի
վախնար, ետքս որ ես քու հետդ եմ, և
քեզ օրհնեմ, ու քու սերունդդ պիտի
օրշնեմ՝ ու քու սերունդդ պիտի չսպաննեմ՝
25 Եւ հոն °սեղան մը շինեց, ու †Տէրոջը անունը
կանչեց, և հոն իր վրաններ բացաւ. ու խաւ-
սակին ծառաներըդ հոր մը փորելնին հոն։
26 Եւ Աբիմելէք, ու իր բարեկամին Ոքոզաթ,
ու °իր սպարապետը փիքոլ՝ Գերարայէն անոր
27 գացին։ Եւ խաւսակ բաւ անոնց, Ի՞նչ պատ-
ճառաւ ետքս որ եկաք. որովհետև †դուք ատե-
28 ցիք, ու °դուք ձեզմէ վռնտեցիք։ Եւ անոնք
բսին, Մատղիս տեսանք որ Տէրը †քեզի հետ
է, ու բսինք, Հիմա մեր մէջը՝ այսինքն մեր ու
քու մէջտեղդ երդում մը ըլլայ, և քեզի հետ
29 ուխտ ընենք, Որ մեզի գէշութիւն չընես,
ինչպէս որ մենք քեզի բան մը չդպրինք, ու
այն թէ քեզի ապիկութիւն ըրինք, ու քեզ
խաղաղութեամբ յետ գարկեցինք։ °Դուն հիմա
30 Տէրոջը օրհնեալն ես։ Եւ ինքը անոնց խըմ-
31 ցում կռաւ, ու †իրարու ետքը
ոգջ ըրաւ. ու անոնք կեցան ու խոնդցին։ Եւ
առաւուտուն կանուխ էրան, ու °իրարու ետ-
դաս ըրին. և խաւսակ յետգարկեց զանոնք,
32 ու անոնք խաղաղութեամբ իրմէ գացին։ Ու
եղաւ որ նոյն օրը խաւսակին ծառաներըդ եկան,
և անոր պատմեցին իրենց փորած հորին հա-
33 մար, ու անոր բսին, Ջուր գտանք։ Եւ ին-
քը անոր անունը †Սաբէէ գրաւ. °ասոր հա-
մար մինչև այսօր ան քաղաքին անունը °Բեր-
սաբէէ է։

34 °Ու երբոր քառասուն տարեկան էր՝ երբոր
իրեն կնիկ առաւ Փեւոսցի Բէէրիին ազջիկը
Յուդիթը, ու Փեւոսցի Եղոնին ազջիկը Բա-
35 սեմաթը։ Եւ սոսկալի խաւսակին ու Բեբեկա-
յին °սրտի ցաւ եղան։

ԳԼ. ԻԸ

1 Ու եղաւ որ երբ խաւսակ ծերացաւ, ու
°իր աչքերը տեսանելու գօրութենէն սկսաւ
ցաւիլ, իր մեծ որդին Եսաւը կանչեց, ու բաւ
անոր, Որդեակ իմ. և անիկա բաւ, Ահա
2 հոս եմ։ Եւ խաւսակ բաւ, Ահա ես ծերացեր
3 եմ, ու °տեղեղուս օրը չեմ գիտեր. °Եւ հի-
մա զէնքերդ՝ կապարձդ ու ագեղդ առ, և
4 դաշտը ելլիր, ու ինծի որս մը որսա. Եւ իմ
սիրածիս պէս ինծի խորտիկներ ըրէ, ու ինծի
բեր որ ուտեմ, որպէս զի մեռնելէս առաջ
5 °իմ հոգիս քեզ օրհնէ։ Եւ Բեբեկա լսեց
երբոր խաւսակ իր որդւոյն Եսաւին կը գրա-
ցէր. ու Եսաւ դաշտը գնաց որս մը որսալու
և բերելու։
6 Եւ Բեբեկա իր որդւոյն Յակոբին գրուցեց՝
բսելով, Ահա ես լսեցի երբոր քու հայրդ
քու եղբօրդ Եսաւին խաւսեցաւ ու բաւ,
7 Ինծի որս բեր, ու ինծի համար խորտիկներ
ըրէ, որ ուտեմ, ու մեռնելէս առաջ քեզ
8 Տէրոջը առջևը օրհնեմ։ Եւ հիմա, որդեակ
իմ, ինչ որ ես քեզի պատուիրեմ, °իմ խաւս-
9 մունկ ըրէ։ Հիմա գէպ °ի հօտը գնա, ու ան-
կից ինծի երկու ապիկ ոչ բեր այծերէն, և
պատրաստ քու հօրդ համար խորտիկներ ընեմ
10 իր սիրածին պէս։ Ու հօրդ տար՝ որ ուտէ,
որպէս զի °իր մեռնելէն առաջ քեզ օրհնէ։
11 Ու Յակոբ բաւ իր մօրը Բեբեկայի՝ Ահա
°իմ եղբայրս Եսաւ մազոտ մարդ մըն է, ու ես
12 լերկ մարդ եմ։ Գուցէ հայրս °դիս չօշա-
փէ, ու ես իր աչքին խաղալի մը պէս երե-
նամ, և °իմ վրաս անէծք բերեմ, ու չէ թէ
13 օրհնութիւն։ Եւ իր մայրը բաւ անոր, Որ-
դեակ իմ, °քեզի ետևը անէծքը իմ վրաս ըլ-
լայ. միայն թէ ինծի իմ խաւսքս մտիկ ըրէ, ու
14 գնա ինծի բեր ըսածս։ Եւ անիկա գնաց, ու
առաւ, և իր մօրը բերաւ. ու մայրը հանար

---

1 Գէ. իա. 31։
2 Եբէ. կիներուն
3 Գէ. իա. 33։
4 Ընթերն՝ կիսատ-
կիսիկ։
5 Ընթերն՝ կիսատ-
կիսիկ։
6 Գէ. ժե. 8. իէ. 31։
ի. 33։ կէ. 1։ իէ. 31։
7 Գէ. ժե. 1։ իդ. 33։
իէ. 33։ կէ. գ. 8։
Գոբ. ե. 38։
8 Գէ. ժե. 1։
9 Հմր. 3. 41։
10 Գէ. ժբ. 7։ ժգ. 33։
11 Սաղ. ծժգ. 37։
12 Գէ. իա. 31։
13 Գէ. իա. 33։ կէ. գ. 8։
կը. 33։ կէ. գ. 8։
գ. 8։
14 Գէ. իա. 31։
15 Ընթերն՝ ընտիր հա-
գուստ։
16 Գէ. լգ. 8։
17 Գէ. իե. 40։ իգ. 1։ 2։
18 Գէ. իէ. 10։ ամօթ-
գ. 8։
19 Ընտ. իե. 1։ Ցած-
գ. 14։
20 Գէ. իե. 37։ 38։
21 Հմր. 37։ Գէ. իգ. 8։
գ. 11։ իսի. 33։
ր Օր. լգ. 1։
22 Հմր. 13։
23 Հմր. 4։
24 Հմր. 41։
25 Գէ. իե. 33։
26 Հմր. 33։
ի Գէ. իբ. 33։ ր Օր.
իե. 13։
ւ Գէ. իգ. 3։ ամօթ.
իե. 31։ ր Ցած-
ժգ. 3։ Մատ. իե.
33։
ւ Հմր. 4։ 8։

15 Հօրը սիրածին պէս խորտիկներ բրաւ ։ Եւ Ռեբեկա իր մեծ որդւոյն Եսաւին [a]զգեստները հանդերձեալը առաւ՝ որ անդր առնր մէջ իր քովն էին, ու իր պզտիկ որդւոյն Յակոբին հագ-
16 ցուց ։ Եւ այծի ուլերուն մորթիները անոր ձեռքերուն ու անոր լերկ պարանոցին վրայ դր-
17 բաւ ։ Եւ իր բրած խորտիկներըն ու հացը իր որդւոյն Յակոբին ձեռքը տուաւ ։
18 Եւ անիկա իր հօրը եկաւ, ու ըսաւ, Ով հայր իմ։ և անիկա ըսաւ, Ահա հոս եմ։ ո՞վ
19 ես դուն, որդեակ իմ։ Ու Յակոբ իր հօրը ըսաւ, Ես քու անդրանիկ որդիդ Եսաւն եմ։ ինծի բռնածիդ պէս բրի։ չնորհք բրէ՝ նստիլ և իմ որակս կերբ, [b]որ քու հագիդ դիր
20 օրհնէ ։ Եւ Իսահակ ըսաւ իր որդւոյն, [c]Ինչպէս այդ չափ շուտով գտար, որդեակ իմ։ ու անիկա ըսաւ, Քանզի Տէրը քու Աստուածդ
21 իմ առջեւս բերաւ ։ Եւ Իսահակ ըսաւ Յակոբին, Մօտ եկուր որ [d]կրկը չօշափեմ, որդեակ իմ, թէ արդեօք դուն իմ որդիս Եսաւն ես,
22 թէ չէ ։ Եւ Յակոբ իր հօրը Իսահակին մօտեցաւ ։ որ չօշափեց զանիկա, ու ըսաւ ։ Ձայնը Յակոբին ձայնն է, բայց ձեռքերը Եսաւ-
23 ին ձեռքերն են ։ ԵՒ չճանչցաւ զանիկա, [e]ինչու որ [f]անոր ձեռքերը իր եղբօրը Եսաւին ձեռքերուն պէս մազոտ էին։ և օրհ-
24 նեց զանիկա ։ Ու ըսաւ, Դո՞ւն ես իմ որդիս
25 Եսաւը ։ և անիկա ըսաւ, Ես եմ։ Եւ ինքը ըսաւ ։ Մօտ բեր ինծի, ու իմ որդւոյս որակն առնեմ, որ [g]իմ հոգիս քեզ օրհնէ ։ և մօտեցուց անոր, ու կերաւ ։ և գինի բերաւ անոր,
26 ու խմեց ։ Եւ անոր հայրը Իսահակ ըսաւ անոր, Հիմա մօտեցիր, ու պիտ համբուրէ, որ-
27 դեակ իմ։ Եւ անիկա մօտեցաւ, ու համբուրեց զանիկա ։ և անոր հագին հոտը հոտառեցաւ, ու օրհնեց զանիկա, ու ըսաւ, Ահա՛ իմ որդւոյս հոտը Տէրոջը օրհնած արտին
28 հոտին պէս է ։ Ու [h]Աստուած տայ քեզի [i]երկինքէն ցօղն, ու [k]երկրի պարարտութենէն, և [l]ցորնեղ ու գինեղ առատութիւն-
29 ներ քեզի [m]ծառայեցնեն ազգեր քեզի խոնարհութիւն բնեն ։ քու եղբայրներուդ տէրը եղիր, և քու [n]մօրդ որդիքը քեզի խոնարհութիւն բնեն ։ [o]Քեզ անիծողը անիծեալ ըլլայ ։ ու քեզ օրհնողը՝ օրհնեալ։
30 Եւ եղաւ որ երբ Իսահակ դադրեցաւ Յակոբը օրհնելէն, ու հազիւ թէ Յակոբ իր հօրը Իսահակին առջեւէն ելեր էր, անոր եղ-
31 բայրը Եսաւ որակն եկաւ ։ Եւ անիկա ալ խորտիկներ բրաւ, ու իր հօրը բերաւ, և իր հօրը ըսաւ ։ Թող իմ հայրս ելլէ, ու [p]իր որ-

դւոյն որակն առնէ, որ քու հոգիդ [q]օրհնէ ։
32 Եւ անոր հայրը Իսահակ ըսաւ անոր, Դուն ո՞վ ես։ և անիկա ըսաւ, Ես քու որդիդ՝ քու
33 անդրանիկդ Եսաւն եմ։ Ու Իսահակ խիստ շատ ապշահիացաւ՝ ու ըսաւ, Ա՛ն որը բռնաղ՝ ու [r]ինծի բերածը ո՞վ էր, որ ես քու գալէդ առաջ ամէնէն կերայ, և օրհնեցի զանիկա։ Այ անշուշտ անիկա օրհնեալ պիտի ըլլայ ։
34 Երբոր Եսաւ իր հօրը խօսքերը լսեց, [s]խիստ մեծ ու դառն ազաղակով լացաւ, և իր հօրը
35 ըսաւ, Ես, ես ալ օրհնէ, ով հայր իմ։ Եւ անիկա ըսաւ, Քու եղբայրդ եկաւ նենգութեամբ՝
36 ու քու օրհնութիւնդ առաւ ։ Եւ [t]ինքը ըսաւ, [u]Անոր անուանը Յակոբ կոչուելուն համա՞ր է որ աս երկու անգամ իս խաբեց։ Իմ անդրանկութիւնս խլեաւ, և ահա հիմա օրհնութիւնս ալ առաւ ։ Դարձ ըսաւ, ինծի
37 համար օրհնութիւն մը չմնացուցիր ։ Եւ Իսահակ պատասխան առաւ ու ըսաւ Եսաւին, [v]Ահա զանիկա քեզի տէր կրկ, և անոր բոլոր եղբայրները իրեն ծառաներ ընդուներ ։ ու [w]գինիով ու ցորնեղով հաստատեցի-
38 ։ ալ հիմա քեզի ի՞նչ բնեմ, որդեակ իմ։ Եւ Եսաւ իր հօրը ըսաւ, Ով հայր իմ, քու օրհնութիւնդ միայն մի՞ կ մնա է ։ իս, իս ալ օրհնէ, ով հայր իմ։ ու Եսաւ իր ձայնը վերցուց
39 ու լացաւ ։ Եւ իր հայրը Իսահակ պատասխան առաւ ու ըսաւ անոր, Ահա՛ քու բնակութիւնդ երկրի պարարտութենէն, ու
40 վերէն՝ երկինքի ցողէն ըլլայ ։ Եւ քու սրովդ ապրիս, ու [x]եղբօրդ ծառայութիւն բնես ։ և [y]ըլլայ որ ատեն մերթուած առնես՝ անոր լուծը քու պարանոցէդ կոտրես ։
41 Ու Եսաւ [z]ատեց Յակոբը անոր օրհնութիւնը հասնոր՝ որով իր հայրը օրհնեց զանիկա ։ ու Եսաւ իր սրտին մէջ ըսաւ, Իմ հօրս [a]սգի-
42 ները օրերը մօտ են, [b]անատանը իմ եղբայրս Յակոբը կը մեռցընեմ։ Եւ Ռեբեկային պատմեցուցին իր մեծ որդւոյն Եսաւին խօսքերը ։ ու իր պզտիկ որդին Յակոբը կանչել տուաւ, ու ըսաւ անոր, Ահա քու եղբայրդ Եսաւ [c]քեզ մեռցընելով կ՚ուզէ քու վրադդիդ
43 դիմելը կը մխիթարէ ։ Եւ հիմա, որդեակ իմ, իմ խօսքս մտիկ ըրէ, ու ելիր [d]դէպ ի Խա-
44 ռան իմ Լաբանին եղբօրս մօտերը ։ Եւ անոր քովը տանն մի կեցիր, մինչև եղբօրդ բար-
45 կութիւնը անցնիլը ։ Մինչև որ եղբօրդ բարկութիւնը քեզմէ անցնի, ու քու անոր ըրածդ մոռնայ ։ Հապը քեզ անկից բերել կուտամ։ Ինչու՞ ձեր երկուքէն ալ մէկ օրուան մէջ զրկուիմ։

[a] Եբր ։ ժա ։ 30։
[b] Բ Օր ։ լգ ։ 13 ։ 35 ։ բ Թագ ։ ա ։ 21 ։
[c] Գէ ։ բե ։ 18 ։
[d] բ Օր ։ լգ ։ 35 ։
[e] Գէ ։ քհ ։ 24 ։ բե ։ 35։
[f] Եբր ։ ժա ։ 30։
[g] բ Օր ։ լգ ։ 13 ։ 35 ։ բ Թագ ։ ա ։ 21 ։
[h] Գէ ։ բե ։ 28 ։
[i] Հմր ։ 4։
[k] Հմր ։ 13։
[l] Հմր ։ 14։
[m] Հմր ։ 41։
[n] Հմր ։ 41։
[o] Ծննդ ։ ժգ ։ 6։
[p] Գէ ։ քհ ։ 24 ։ բե ։ 35։
[q] Հմր ։ 4։
[r] Գէ ։ քհ ։ 8 ։
[s] Գէ ։ ժգ ։ 38 ։ Եսա ։ ժա ։ 19 ։
[t] Եբր ։ ժգ ։ 17 ։
[u] Գէ ։ բե ։ 26։
[v] Գէ ։ բե ։ 35։
[w] Ե բր ։ ժգ ։ 17 ։
[x] Հմր ։ 24։ Եբր ։ ժա ։ 29 ։
[y] Գէ ։ բե ։ 40 ։ Ընդ ։ 14 ։ 13 ։ 29 ։ 33 ։ բ Թագ ։ ը ։ 22 ։
[z] Գէ ։ ը ։ 32 ։ Թագ ։ ա ։ 10 ։
[a] Ընդ ։ 10 ։
[b] Ծայր կեր ։ 5 ։
[c] Գէ ։ ժա ։ 31 ։
[d] Գէ ։ ժ ։ 3 ։ 4 ։ 10 ։

46 Եւ Ռեբեկա բառ. Խառնակիչն, քնարն ազ-
ՉԻՆԵԼԲԱՆ պատճառաւոր ՚Հոգիս զզուեր ի մ-
ՒՄԻ որ Յակոբ առ երիքին ազՉԻՆԵԼԻՆ տանջ
պէս՝ քնարն ազՉԻՆԵԼԻՆ ինչ առնէ, ոչ
առ կեանքս ի՞նչ պէտք է ինձի։

ԳԼ· ԻԸ

1 Խառնակ կ՚օրհնէ Յակոբ, ու զանիկա Աբրահամ կը խրէ, 6 Եսաւ խաղցնելն ազՉԻՆԸ իրեն ինչ կ՚առնէ։ 10 Յակոբին առաքելութիւնը։ 18 Բնակիչ ցորէն։ 22 Յակոբին տեսը։

1 Եւ խառնակ կանչեց Յակոբը, ու ՚օրհնեց
անիկա, և անոր պատուիրեց ու բառ, ՚Դա-
2 Նաւոտ ազՉԻՆԵԼԻՆ ինչ չառնես ՚Ելիր՝ գէզ
ի ՚Աբրահամ քու Խնդզ հօրը բաթուէլին
տունը գնա, և անկից քու Խնդզ Լիայօր
3 Լսրատնեն ազՉԻՆԵԼԻՆ քեզի ինչ առ. ՚Ա-
ԱՒՆոակարող Աստուածը քեզ օրհնէ, ու քեզ
ածկցնէ, և քեզ չատցնէ՝ ու չատ ժողո-
4 ովրդներու հոգը լլլաս։ Եւ քեզի ՚Աբրահա-
մին օրհնութիւնը տայ, քեզի ու քեզի հետ
քու սերունդիդ՝ որպէս զի ժառանգես ՚քու
պանդխտացած երկիրդ՝ զոր Աստուած Ա-
5 բրահամին տուաւ։ Եւ Խառնակ իրեկից Յակո-
բը, և անիկա գնաց գէզ ի ՄէՀոպոտամ Աս-
րի Բաթուէլի որդւոյն Լսրատնեի, որ Յակոբին ու
Եսաւին մորը Ռեբեկային եղբայրն էր։
6 Եւ Եսաւ տեսաւ որ Խառնակ օրհնեց
Յակոբը, ու իրեկից գանիկա գէզ ի ՄէՀոպ-
գետ՝ անկից իրեն կնիկ առնելու համար, և
որ գանիկա օրհնած ատեն պատուիրեց
անոր՝ բսելով, Քանաանու ազՉԻՆԵԼԻՆ քեզի
7 կնիկ չառնես, Եւ որ Յակոբ հնազանդեցաւ
իր հօրը ու իր մորը, ու ՄէՀոպոտամ գնաց.
8 Նաև Եսաւ տեսնելով ՚որ Քանաանու ազՉԻՆ-
9 Ներըը իր հօրը Խառնակին հաճելի չէին, Ե-
ատեն Եսաւ Իսմայէլին գնաց, և իր ՚Ա-
ՆԻՆԵԼԻՆԵՐԷՆ ի զատ՝ Աբրահամին որդւոյն Ի-
մայէլին ազՉԻՆԸ ՚Նաբաթեանին քոյրը ՚Մա-
ՀԱԼԷԹ իրեն կնիկ առաւ։
10 Եւ Յակոբ ՚Բեերսաբէէլէն ելաւ. ու գնաց ՚ի
11 ՚Խառան գնաց. Եւ տեղ մի հասաւ, ու գի-
շերը հոն մնաց, Քանզի որ արեգը մտաւ
էր. և ան տեղի քարերէն առաւ, ու իր գլ-
խուն տակը գրաւ, և ան տեղը պառկեցաւ։
12 Ու Երազ մի տեսաւ, և ահա սանդուխ մի
երկրի վրայ դրուած էր, որուն գլուխը երկ-
նիքը կը հասնէր, և ՚ահա Աստուծոյ հրեշ-
13 տակներըը անկից կ՚ելլէին ու կ՚իջնէին։ ՚Եւ

ահա Տէրը կայնեցաւ անոր վրայ, ու բառ,
՚Ես եմ Եհովան՝ քու Հօրդ Աբրահամին Ա-
ստուածը, ու Խառնակին Աստուածը. ՚ան եր-
կիրը՝ որուն վրայ դուն կը պառկիս, քեզի
14 ու քու սերունդիդ պիտի տամ։ Եւ ՚քու սե-
րունդդ երկրի աւազին չափ չըլլայ պիտի ըլ-
լայ, ու ՚դէպ ի արեւմուտք ու արեւելք, և
դէպ ի Հիւսիս ու Հարաւ պիտի տարած-
ծուի. ու ՚երկրի բոլոր ազգերը քեզմով
15 ու քու սերունդովդ պիտի օրհնուին։ Եւ
ահա ես քեզի հետ եմ՝ ու ՚ամէն տեղ որ
երթաս՝ քեզ պիտի պահեմ՝ ու ՚քեզ ետ
երկիրը պիտի դարձնեմ։ Քանզի ՚մինչև որ
իմ քեզի գրածս չընեմ՝ ՚քեզ պիտի չհո-
16 գամ։ Եւ Յակոբ արթնցաւ իր քունէն ու
բառ, Իրաւցնէ Տէրը ՚ատ տեղ է եղեր,
17 ու ես չդիտցայ։ Եւ վախցաւ ու բառ, Ո՜ր
ահաւոր է ատ տեղը. ատ ուրիշ բան չէ՝ բայց
միայն Աստուծոյ տունը, ու ատ է երկինքց դու-
18 ռը։ Եւ Յակոբ առաւօտուն կանուխ եղաւ,
ու իր գլխուն տակը դրած քարը առաւ, և
՚զանիկա արձան կանգնեց, Ետ անոր գլուխը
19 եղ Թաւսիլ։ Եւ ՚ան տեղին անունը ՚Բեթէլ
դրաւ. բայց առաջ ան քաղաքին անունը
20 Լուզ էր։ Եւ ՚Յակոբ ուխտ բրաւ ու բառ,
Թէ որ ՚Աստուած ինձի հետ լլլայ, ու ատ
երթալու ճամբուս մէջը պիտ պահէ, և ինձի
՚ուտելու հաց ու հագնելու հանդերձ տայ,
21 Եւ ՚խմ հօրս տունը խաղաղութեամբ դաս-
22 նամ՝ ՚Տէրը ինձի Աստուած լլլայ. Եւ ատ
քարը՝ որն որ ես արձան կանգնեցի, ՚Աստու-
ծոյ տունը լլլայ. ՚և ան ամէնէն՝ որ ինձի
տաս, քեզի տասանորդ տամ։

ԳԼ· ԼԹ

1 Յակոբ Խառանէ Գիլեադը կը հասնի։ 9 Յակոբին հետ ծանօթա-
նալէն ետքը կ՚ըսէ, 13 և տարի դանիկա իր տունը կ՚ընդունի։ 18
Յակոբ Ռաքելին համար կը խոստանայ։ 23 Խաբեութեամբ
Լիան տունը կը տարուի։ 28 Յակոբ Ռաքելն ալ կ՚առնէ։ 31 Աստուած
կը տեսնէ, ու տունը համար հոգը տալի ալ կը ծառայէ։ 32
Լիան կը ծնանի Ռուբինը։ 33 Շմաւոնը։ 34 Ղեւին։ 35 ու
Յուդան։

1 Եւ Յակոբ ՚ճամբայ ելաւ՝, ՚ու արեւելեան
2 ժողովրդոց՝ երկիրը եկաւ։ Եւ նայեցաւ, ու
ահա դաշտին մէջ հոր մը կար, և ահա հոն
անոր քովը ոչխարներու երեք հօտ պառկեր
էր. Քանզի որ ան հորէն կը խմցնէին հօտե-
3 րը. ու հորին բերանը մեծ քար մը կար. Եւ
բոլոր հօտերը հոն կը ժողովէին. ու հովիւնե-

Գէն· իզ· 22· իը· 2·
Գէն· իթ· 3·
—
Գէն· իե· 22·
Գէն· իզ· 3·
Ծիե· ՚ժր· 12·
Գէն· իե· 22·
Գէն· իը· 22·
Գէն· իզ· 22·
Գէն· ժե· 1, 2·
Գէն· ժր· 2·

Գէն· ժե· 2·
Գէն· իզ· 3· իը· 22·
Գէն· իե· 22·
Գէն· ՚ժգ· 1·
Ծիե· ՚ժր· 12·
Գաբ· է· 2·
Գէն· ՚խա· 1· Ցար· ՚իգ· 12·
Ցարէ· ՚ա· 22· Եբր· ա· 16·
Գէն· իը· 1· ՚խը· 2·

Գէն· իզ· 22·
Գէն· ՚ժգ· 2· իզ· 12·
Գէն· ՚ժգ· 12· իե· 12·
Գէն· ՚ժգ· 16·
Գէն· ՚ժգ· 14· ը Օր· ՚ժր· 22·
Գէն· ՚ժր· 2· ՚ժր· 16· իր· 12· իզ· 1·
Տ՚ե· Հիր· 20· 21· Գէն· իզ· 22· ՚իե· 1·
Գէն· իը· 16· Ծաղ· ՚ժա· 2· ՚ի· 2·

Գէն· իե· 6·
Ցար· ՚իգ· 19·
Ը Օր· իր· 2· Ցե· ա· 2· գ Ցաղ· ը· 27· Եբր· ՚ժգ· 2·
Եբ՚ը· ՚ժգ· 13· Ցե· ՚ա· 11·
Գէն· ը· 10· 11· 12· Ցա· ՚ե· 1·
Դաա· ա· 23· 24·

Ծիե· գ· 13·
Ընտիր Ընտանեաց ատեան·
Գէն· ը· 3· Դաա· ՚ժա· 20· ը Ցաղ· ՚ժե· 1· Ցե· ՚ա· 22·
ը Ցաղ· ՚ժե· 44· 26·
ը Օր· իր· 17·

ը Ցաղ· ՚ժե· 8·
գ Ցաղ· ե· 17·
Գէն· իը· 3· 14·
Ղ Ղե· իե· 22·
—
Եբ՚ը· ատեանը քրբ ՚ՅՈՒՏ·
Ցաղ· իգ· 1· Ծիե· ՚ժր· 12·
Եբ՚ը· ատեանը քրբ

Հոբիմ բնակէն քարը մէկդի կը դորցընէին, ու Յաւելքը կը խոյնընէին, և քարը նոքէն իր
4 տեղը Հոբիմ բնակած կը դնէին։ Եւ Յակոբ քաւ անուշց, ՈՎ եղբայրնեբս, ուսկից էք դուք։ և անոնք ըսին՝ Մենք խաւանէն ենք։
5 Ու քաւ անուշց՝ Նաքովբին որդին Լաբանը կը ճանչնաք։ և անոնք ըսին՝ կը ճանչնանք։
6 Եւ քաւ անուշց՝ Ողջ աւո՞ղջ է։ և անոնք ըսին՝ ՈՎՂ է, և ահա անոր Բաքել ազջիկը
7 ոչխարներուն հետ կու գայ։ Եւ անիկա քաւ, Ահա տակաւին ՊԻրկուն ըլլալս չատ աւուն կայ՝ և Յաւելքան ժողվելու աւելը չէ։ ոչխարները խմցուցէք, ու գացէք արածեցէք։
8 Եւ անոնք ըսին՝ Մենք չենք կրնար, մինչև որ բոլոր հօտերը միկտեղ ժողվուին։ ու Ետքը Հոբիմ բնակին քարը մէկդի դնելով ոչխարները խմցնեն։
9 անոնցմէ ոչխարներըը կը խմցընենք։ Եւ Երբ որ տակաւին անուշց հետ կը խօսէր՝ Բաքել իր Հօրը ոչխարներուն հետ եկաւ. Քանի
10 որ անիկա էր անոնց Հովիւը։ Ու երբ որ Երբ Յակոբ իր մօրեզբօրը Լաբանին Բաքել ազջիկը, ու իր մօրեզբօրը Լաբանին ոչխարները տեսաւ, անուանէր Յակոբ մօտեցաւ, և գլորեց քարը Հոբիմ բնակին գլուխէն, ու իր մօրեզբօրը Լաբանին ոչխարները խմցուց։
11 Ետքը Լաբանին ոչխարներըը խմցուց։ Եւ Յակոբ Համբուրեց Բաքելը, ու ձայնը վերցը-
12 նելով լացաւ։ Եւ Յակոբ պատմեց Բաքելին Հօրէ հետը որ Հորը Հորդ ազգականն է։ Նան ալ վազեց ու իր Հորը
13 պատմեց։ Ու երբոր Լաբան իր քրոջէր որդոյն Յակոբին վրայով լսեց, Հանդիպակ գնաց ու զանիկա գրկեց, ու համբուրեց զանիկա, ու իր տունը տարաւ։ և անիկա
14 պատմեց Լաբանին՝ բոլոր այս բաներըը։ Եւ Լաբան քաւ անոր, Իրաւ ոսկրէս գուն իմ՝ ազգականս ու մարմինս ես։ և անոր հետ քանի ամիս մը կեցաւ։
15 Եւ Լաբան քաւ Յակոբին, Դուն իմ եղբայրս ըլլալուդ համար ինծի ձրի պիտի ծառայես. քանի՞ ինծի՛ ի՞նչ ըլլայ քու վարձդ։
16 Եւ Լաբան երկու ազջիկ ունէր. մեծին անունը
17 Լիա՝ ու պզտիկին անունը Բաքել էր։ Եւ Լիայինն աչքերը տկար էին, բայց Բաքել գե-
18 ղեցիկ էր։ և տեսքով գեղեցիկ էր։ Եւ Յակոբ սիրեց Բաքելը, ու քաւ, Քու պզտիկ ազջիկներդ Բաքելին համար եօթը տարի քեզի
19 կը ծառայեմ։ Եւ Լաբան քաւ, Անիկա քեզի տալը՝ ուրիշ մեզի տալէն աղեկ է. Երը-
20 նակէ ինծի հետ։ Եւ Յակոբ Բաքելին համար եօթը տարի ծառայեց. ու զանիկա սիրելուն պատճառաւ՝ իրեն քանի մը օրի չափ երեցաւ։
21 Եւ Յակոբ քաւ Լաբանին, Իմ կիներս տուր. որովհետև ժամերս լրացած են, որ հետ անոր մտա-
22 նեմ։ Եւ Լաբան ան տեղին բոլոր մարդիկը
23 ժողվեց, ու խնճոյք բրաւ։ Ու եղաւ որ իրիկունը իր Լիա աղջիկը առաւ, և անոր բե-
24 քաւ. ու աղիկա անոր մուտաւ։ Եւ Լաբան իր աղախիններէ Զելփան իր աղջկանը Լիային աղա-
25 խին տուաւ։ Ու երբոր առաւօտ եղաւ, ահա անիկա Լիան էր. ու Յակոբ Լաբանին քաւ, Ի՞նչ է ասա քու ինծի բրածդ. Եա քեզի Բաքելին համար չծառայեցի՞. ատոր ինչո՞ւ դիա-
26 խաբեցիր։ Եւ Լաբան քաւ, Մեր երկրին մէջ առանձ բան չըլլար, պզտիկը մեծէն առաջ
27 տալ։ Լիայինուր ատոր հարսանիքը շաբաթը, և ինծի եօթը տարի ալ ծառայեցուդ համար՝
28 ան ալ քեզի տամ։ Եւ Յակոբ անանկ բրաւ, ու Լիային շաբաթը բլլեցաւ. և Լաբան իր
29 քեղ աղջիկը անոր կնիկ ըլլալու տուաւ։ Ու Լաբան իր Բազպա ազախիներէ իր աղջկանը
30 Բաքելին ազախին տուաւ։ Եւ Յակոբ Բաքելին ալ մտաւ, ու Բաքելը Լիայէն աւելի սիրեց. և Լաբանի եօթը տարի ալ ծառայեց։
31 Եւ Տէրը երբոր Լիային ատելի ըլլալը տե-
32 սաւ, անոր արգանդը բացաւ. բայց Բաքել ամուլ էր։ Եւ Լիա յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, և անոր անունը Ռուբէն դրաւ. քանզի ըսաւ, Տէրը իմ տառապանքիս նայեցաւ Հանդար, ասկէետև էրիկս զիս պիտի սիրէ։
33 Եւ նորէն յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, ու քաւ, Որովհետև Տէրը իմ ատելի ըլլալս լսեց, անոր Հանդար ինծի ալ տուաւ։
34 ու անոր անունը Շմաւոն դրաւ։ Եւ գարձեալ յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, ու քաւ, Հիմա ան անգամին էրիկս ինծի հետ սիրալիր պիտի ըլլայ. քանզի երեք որդի ծնայ իրեն։
35 անոր համար անոր անունը Ղեւի դրաւ։ Եւ յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ, և քաւ, Աս անգամ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն։ անոր համար անունը Յուդա դրաւ։ Ետքը դադրեցաւ ծնանելէն։

ԳԼ. Լ.

1 Բաքել իր ամուսնին համար չարչրանքով իր Քրոջը տեսնելով, իր Քրոջը ըսաւ, Ինծի զաւակներ տուր, Երբեմն կը մեռնիմ։ 2 Լիայի ալ իր Չնեցած պատիժին համար ան ատեն Բաքելին գոհացում տալով, որ Յակոբ ի Ռաբէլ կը ծնանի։ 11 Ու Լիան կը ծնանի Խոսրոյը։ Չորս զաւակ և Դինան։ 22 Ռաբէլ կը ծնանի Յովսէփը։ 25 Եւ Յակոբ իր հարսնիքները գոհանալ կ'ուզէ։ 27 Լաբան ամուսնին խոտ խոստումով գանիկա կրկին կը պահէ։ 37 Յակոբին հնարքը ու ամով իր հարստանալը։

1 Եւ երբ Բաքել տեսաւ որ Յինքը Յակոբին

ը—ֆնէ չծնաւ, Յակոբ ՚իր քրոջը նախանձե-
ցաւ, ու Յակոբին բաւ, ինծի զաւակներ
2 աւար, ևեթ ոչ՝ կը մեռնիմ։ Եւ Յակոբին բար-
կութիւնը բորբոքեցաւ Յակոբին դէմ, ու
բաւ, Միթէ Աստուծոյ տեղն եմ, որ
3 արգանդի պտուղը քեզմէ արգիլեց։ Եւ անդ-
կաւ բաւ, Ահա ՚իմ ազախնիս Բաղդա, անոր
մուրը. Նո անիկա իմ ծունկերուս վրայ ծնա-
4 նի, և ՚ևս ալ անկէ որդիներ առնեմ։ Եւ իր
Բաղդա ազախինը անոր ՚կնիկ րլլալու տուաւ,
5 և Յակոբ անոր մուտ։ Եւ Բաղդա յղացաւ,
6 ու Յակոբին որդի մը ծնաւ։ Եւ Յակոբ
բաւ, Աստուած ինծի ՚զատաստան բրաւ, ու
իմ ձայնս ալ լսեց, և ինծի որդի մը տուաւ.
7 անոր Հասնար անոր անունը ՚Դան գրաւ։ Եւ
Բաղբայի ազախինը Յակոբ գարձեալ յղա-
ցաւ, ու Յակոբին երկրորդ որդի մը ծնաւ։
8 Եւ Յակոբ բաւ, իմ քրոջս հետ մեծ բմբշա-
մարտութիւններով մարտնչեցայ, և յաղթեցի. ու
անոր անունը ՚†Նեփթաղիմ գրաւ։
9 Երբոր Լիա տեսաւ որ ինքը ծնանելէն գա-
դարեցաւ, իր ազախինը Զելփան առաւ, ու
10 Յակոբին կնիկ րլլալու տուաւ զանիկա։ Եւ
Լիայի ազախինը Զելփա Յակոբին որդի մը
11 ծնաւ։ Եւ Լիա բաւ, Բաղդա յաջողցաւ.
12 ու անոր անունը ՚‡Գադ գրաւ։ Եւ Լիայի
ազախինը Զելփա երկրորդ որդի մը ծնաւ
13 Յակոբին։ Եւ Լիա բաւ, Երանելի եմ ևս.
ինծի որ աղջիկները ինծի Երանի պիտի կոչեն.
ու անոր անունը ‖Ասեր գրաւ։
14 Եւ Ռուբէն գնաց ցորենի հնձոց օրերը, ու
արտին մէջ մանդրագրնկեր գտաւ, ու իր մօ-
րը Լիայինն բերաւ. ու Ռաքէլ բաւ Լիայինն,
՚Կ՚ազաչեմ՝ տուր ինծի որդւոյդ մանդրագրնկեր-
15 ներէն։ Եւ անիկա բաւ անոր, Իմ Էրիկս առնելդ քիչ ևկաւ որ իմ որդւոյս մանդրա-
գրնկերն ալ պիտի առնես. և Ռաքէլ բաւ,
Աստի քու որդւոյդ մանդրագրնկերուն Համար
16 ա՛ս գիշեր քեզի հետ պառկի։ Եւ Իրիկունը
երբոր Յակոբ գաշտէն կու գար, Լիա ընդառաջ
գնաւ ու բաւ, ինծի պիտի
մտնես. քանզի իրաւցընէ վարձքով առի քեզ
իմ որդւոյս մանդրագրնկերովը. և ան գիշերը
17 անոր հետ պառկեցաւ։ Եւ Աստուած լսեց
Լիային. ու յղացաւ, ու Յակոբին հինգերորդ
18 որդի ծնաւ։ Եւ Լիա բաւ, Աստուած ինծի
վարձք տուաւ, որովհետև ազախինս իմ էր-
կանս տուի. և անոր անունը §Իսաքար գր-
19 րաւ։ Եւ Լիա նորէն յղացաւ, ու Յակոբին
20 վեցերորդ որդի ծնաւ։ Եւ Լիա բաւ, Աս-

† Գէ. լ. 11։
‡ Գէ. ժգ. 2։
§ Գէ. ժգ. 3։

ուած ինծի բարի պարգև մը պարգևեց.
ա՛ս անգամին էրիկս ինծի հետ պիտի բնակի.
ինչու որ իրեն վեց որդի ծնայ. ու անոր
21 անունը ՚Զաբուղոն գրաւ։ Եւ անկէ ետև
աղջիկ մը ծնաւ, ու անոր անունը ††Դինա
գրաւ։
22 Եւ Աստուած յիշեց Ռաքէլը, ու Աս-
տուած լսեց անոր, և նորէն արգանդը բա-
23 ցաւ։ Եւ յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ. և բաւ,
24 Աստուած ՚իմ նախատինքս վերցուց։ Եւ անոր
անունը §§Յովսէփ գրաւ, ու բաւ, ՚Տէրը
ինծի ուրիշ որդի մըն ալ պիտի աւելցնէ։
25 Եւ եղաւ որ երբ Ռաքէլ Յովսէփը ծնաւ,
Յակոբ բաւ Լաբանին, ՚Թող տուր զիս որ
26 ՚իմ տեղս ու իմ երկիրս երթամ. իմ կիներուս
ու ազախիններս՝ որոնց համար քեզի ծառայե-
ցի, տուր ինծի որ երթամ. ինչու որ քեզի
27 բրած ծառայութիւնս դուն գիտես։ Եւ Լա-
բան բաւ անոր, Թէ որ քու աչքիդ շնորհք
գտայ՝ կացարուիմ քեզի, ‖‖փորձով
գիտցայ՝ որ Տէրը ՚քեզի համար իս օրհնեց։
28 Եւ բաւ, ՚Քու վարձքդ ինծի խնայուր, ու
29 պիտի վճարեմ։ Եւ անիկա բաւ անոր, ՚Դուն
գիտես որ ես ինչպէս ծառայեցի քեզի, ու
30 քու անասուններդ ինչպէս էին իմ քովս. ին-
չու որ իմ գալէս առաջ քիչ էր քու ունե-
ցածդ, և վխտաց չատցաւ, ու Տէրը քեզ օրհ-
նեց իմ գալուս. և հիմա ես ալ ՚իմ տունս
31 համար ե՞րբ պիտի աշխատիմ։ Եւ անիկա
բաւ, Քեզի ի՞նչ տամ։ Եւ Յակոբ բաւ,
Ինծի բան մը մի տար. թէ որ ա՛ս բանը ինծի
բնես, նորէն քու հօտերդ կ՚արածեմ ևս
32 կը պահեմ։ Ես այսօր քու բոլոր հօտերուդ միջէն
անցնելով, անկից ամէն պիտակ ու խայտաբղձ
ոչխարը, և ամէն սև ոչխարը, ու խայտաբղ-
ձուհ և պիտակ այծերը զատեմ, ու ՚իմ վարձ-
33 քս անոնք րլլան։ Եւ §§ապակի ևս՝ իմ ար-
դարութիւնս քու առջեդ պիտի յայտնուի,
երբոր իմ վարձքիս հոգ տանես. իմ քովս
գտնուած ամէն պիտակ ու խայտաբղձուհ չը-
զած այծ, ու սև չզած ոչխար գողցուած
34 սեպուի։ Եւ Լաբան բաւ, Թող քու բանիդ
35 պէս րլլայ։ Եւ ան օրը զատեց բոլոր խայտա-
բղձ ու խայտաբղձուհ նոխազները, և բոլոր պիտակ
ու խայտաբղձուհ էգ այծերը, և ամէն ճերմակ
ունեցողը, ու բոլոր սև ոչխարները, և իր
36 որդիներուն ձեռքը տուաւ։ Եւ իր ու Յակո-
բին միջտեղը երեք օրուան ճամբայի միջոց
դրաւ. և Յակոբ Լաբանին ճաշացած հօտերը
կ՚արածէր։

† Գէ. ե. 1 — Թուոց. ա. 15։
‡ Գէ. խը. 11։
§ Գէ. ժ. 1։
‖ Գէ. խը. 27։
¶ Գէ. խը. 30։
** Գէ. խը. 3։
†† Գէ. խգ. 14։
‡‡ Գէ. խգ. 14։
§§ Գէ. խգ. 30։
‖‖ Գէ. խգ. 27։
¶¶ Գէ. խգ. 30։
*** Գէ. խգ. 3։
††† Գէ. խգ. 14։
‡‡‡ Գէ. խգ. 14։
§§§ Գէ. խգ. 30։
‖‖‖ Գէ. խգ. 27։
¶¶¶ Գէ. խգ. 30։
**** Գէ. խգ. 3։
†††† Գէ. խգ. 14։
‡‡‡‡ Գէ. խգ. 14։
§§§§ Գէ. խգ. 30։
‖‖‖‖ Գէ. խգ. 27։
¶¶¶¶ Գէ. խգ. 30։
***** Գէ. խգ. 3։
†††††

37 Ո՞վ ասաց թէ Աբրահամ կազդուռնախն է. Նա չէ՞ ու սոսին գաւազանները առաւ, և անոնց կեղևները տակ տակ հանեց, անոնք որ գաւազաններուն մէջը եղած ճերմակը կ՚երևնար։
38 Եւ իր կեցուած գաւազանները ջուր խմցնելու աւազանները մէջը դրաւ, որ եկէր հօտերը ջուր խմելու գան, և իրենց ոչխարները ատչին բռնան, և անոնք խմելու
39 եկած ատենները տաքնան։ Ու ոչխարները գաւազաններուն առջևը շատնալով՝ բոլորխայտ, սիրուն և խայտաբղէտ կ՚ծրնանէին։ Եւ ոչխարին գառները Լաբանին կը դարձնէր, և իր հօտերը զատ դրաւ, ու
40 զանոնք Լաբանին հօտերուն քովը չդրաւ։
41 Եւ երբոր հզօրաւոր ոչխարները կը տաքնային, Յակոբ անոնց գաւազաններն աչքին առջևը աւազանները մէջը կը դնէր,
42 որ գաւազաններուն առջևը տաքնան։ Բայց տկար ոչխարներուն չէր դներ. այսպէս տկարները Լաբանինը՝ ու զօրաւորները Յակոբինը
43 կ՚ըլլային։ Եւ մարդը չափաւ հարստացաւ, ու շատ հօտեր, և աղախիններ, ու ծառաներ, և ուղտեր ու էշեր ունեցաւ։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Յակոբ նկատեցաւ՝ Լաբանին զաւակները կ՚ըսէին. Յակոբ իր հօրը ամէն բանը կը գողնայ. և Լաբանին երեսները կ՚երևնայ. 3 ու Եհովան Յակոբին ըսաւ. Դարձիր քու հարցդ ու ազգիդ քովը, և ես քեզի հետ պիտի ըլլամ։ 4 Յակոբ Ռաքէլն ու Լիան դաշտը իր հօտերուն քովը կանչել տուաւ. 5 Ու բան ատենց, Տէրս ձեր հօրը երեսը կը տեսնեմ, որ ինծի՝ երէկուան ու միկալ օրուան պէս չէ. բայց իմ հարցս Աստուածը ինծի հետ եղաւ. 6 Եւ դուք գիտէք որ ես իմ բոլոր զօրութեամբս ձեր հօրը ծառայեցի. 7 Բայց ձեր հայրը իս խաբեց, ու տասը անգամ փոխեց. բայց Աստուած չզիջաւ զա-

8 Նէ՝ որ ինծի ըսաւ. Բիծաւորները քու վարձդ պիտի ըլլան, ամէն ոչխարները բիծաւորներ կը ծնանէին. և որ ըսաւ. Գոյնզգոյնները քու վարձդ պիտի ըլլան, ամէն ոչխարները գոյնզգոյնները կը ծնանէին։
9 Աստուած Հայրերէն Հօրը հօտերը առաւ, ու ինծի տուաւ։ 10 Եւ եղաւ որ հօտերուն չէրմնցած ատեն, աչքերս վերցուցի, ու երազի մէջ տեսայ, և ահա հօտերուն հետ զուգաւորող նոխազները բիծաւոր գոյնզգոյն խայտաբղէտ էին, որովհետև Լաբանին ինծի
11 ըրածը տեսայ։ Եւ Աստուծոյ հրեշտակը երազին մէջ ինծի ըսաւ. Յակոբ. ու ես ըսի,
12 Ահա՛ եմ։ Եւ ըսաւ, Հիմա աչքերդ վերցուր, ու հօտերուն հետ զուգաւորող նոխազները տես. ամէնքը խայտաբղէտ, սիրուն ու գորշախայտ են. վասն որ Լաբանին
13 ըրածը ամէն տեսայ։ Ես եմ Բեթէլի Աստուածը, հոն որ դուն օծեցիր, և հոն ինծի ուխտ ըրիր. հիմա ելիր գնա այս երկրէն, ու քու ծննդեանդ երկիրը դարձիր։

14 Եւ Ռաքէլը ու Լիան պատասխան տուին՝ ու ըսին անոր, Ժառանգութիւն մեր հօրը տունը մեզի հասնալ բաժին ու ժառանգ ալ թո՞ղ։
15 Մենք օտարականներ չհամարուեցա՞ք անոր. քանզի մեզ ծախեց, ու մեր առածին ալ բո-
16 լորովին կերաւ. Բնաւ որ բոլոր հարստութիւնը՝ որ Աստուած մեր հօրմէն վերցուց, մերն է ու մեր զաւակներունն է. և հիմա ինչ որ Աստուած քեզի ըսաւ, ըրէ։
17 Յետոյ Յակոբ ելաւ, ու իր որդիները ու
18 կիներները ուղտերուն վրայ հնծցուց. Եւ իր բոլոր անասուններն ու, ու իր բոլոր առացուածքը՝ որ ինքը առացաւ, իր առացած անասուններն որ Պադան-Արամին մէջ առացաւ, ճամբայ հանեց գնաննու երկիրը գէպ՝ ի իր
19 հայրը Իսահակ հօրը երկիրը։ Եւ Լաբան իր խաչինքը ասպարեսը ըլնելու գացեր էր. ու Ռա-
20 քէլ իր հօրը կուռքերը գողցաւ։ Եւ Յակոբ Ասորի Լաբանէն գաղտուկ փախաւ. ինչու-
21 որ իր փախչիլը չդիտցուց անոր։ Ուրեմն անիկա իր բոլոր ունեցածովը փախաւ, ու եղաւ ու Գետէն անցաւ, և իր երեսը գէպ՝ ի Գաղաադ լեռը չխոկեց։
22 Ու երրորդ օրը Յակոբին փախչիլը Լաբա-
23 նին պատմուեցաւ։ Եւ անիկա՝ իր եղբայրները հետը առնելով, անոր հետևէն եօթը օրուան ճամբայ գնաց, ու անոր հասաւ Գաղաադ
24 ազգ լեռը։ Եւ Աստուած գիշերուան երազի

զՀ Աստի լսեաւնին եկեալ : ու բնաւ անոյշ
զԳԱՀ կիցեր որ Աստիպին ապեկ կամ գէշ
25 չգործեցաւ : Աւասիկ լսեան Հասաւ Աստիպին և
Ասիկա իր վրանը կանգներ էր : ու լսեան
իր հպարտութեան հետ գոցուած չէր իյաւ :
26 Եւ լսեան բնաւ Աստիպին . Ինչ է ասա
բրածդ որ ինձմէ գոցուուն փախաւ . և ինչ
ապիքինեաս սրով աւետած գերիներս պէս
27 փարիզիք : Ինչո՞ փախչիք գոցուած պահ-
ցիր : և ինձմէ փախաւ : ու ինձի չհանցաւ
ցիր : որ էս գիտ ու բոլոր ինձանք ու երգ և
28 բոյ : ինչու կենդանի ու քնացնելով խրկեր : Ես
չիմացայ գիս ՚որ իմ որդիներս ու ապիքին
հերս Հանիւաբեր : Հիմա ու բանը անհնաւ
29 քիանի բրեր : Ինչ չարիք չունիր գոցաւ ինչն
ունիմ ձեռ քիս մէջը : բայց ՚ձեր Տէր Ա-
ստուածը երկնի գիշեր ինձի խոսքաւ՝ բանով .
զԳԱՀ կիցեր որ Աստիպին ապեկ կամ գէշ չէր .
30 գործեցաւ : Եւ հիմա՝ քիչ ետ քան Տերգ ասա-
ծը չաւս փոփոխելուց Հաւնար գոցիր : Ինչ
31 ինչո՞ Իմ ասուածներս գոցցաւ : Եւ Ա-
կոց պատասխան ասաւ : ու բնաւ լսեանին
Գոցաւ երթալ գոցեաց ՚ն ու որ փախչիցս :
քանդի բան : Զէյ լսեց որ քու ապիքինեաց լրաս
32 ևս քիանի ինձմէ ասենաս : Բայց քու ասուած-
ներդ գրան փոխ որ գտնես . ՚ինոց անիկա
չապրի . մեր եղբայրներուն առջեր քննէ ևս
Հան : քիչ որ իմ քովս քու մէկ բանդ գտնե-
ս ես : քանդի Աստիպ չէր գիտեր որ Առաքէլ
33 գոցցեր էր գանոնք : Եւ լսեան Աստիպին
վրանը ու լսեանին վրանը և երկու ապրանին
ներուն վրանը մտաւ : բայց չգտաւ : Հոսկ
լսեանին վրանէն էյաւ : ու Առաքէլին վրանը
34 մտաւ : Եւ Առաքէլ ասուա կուտ բերեր էր : ու գա-
նոնք ուղտի պատասխին մէջը գրաւ : ու վր-
րան նստաւ : և լսեան բոլոր վրանը փնտռեց
35 բայց չգտաւ : Եւ անիկա իր Տերը բաւս : Իմ
տիրոջս աչքերուն Ժամը չհրնայ . որ Հրա-
ւանիկ չեմ կրնար ատր եղիլ : Քնչու որ կա-
նոնց տափրտութիւնը մէջս եմ : Աչքերս փնտ-
տրեց : բայց կուտ բերը չգտաւ :
36 Եւ Առաքէլ բարկացաւ ու լսեանին Հետ
կռիւ բրեր : և Առաքէլ պատասխան ասաւ ու
բաւս լսեանին . Ինչ է իմ յանցանքս . Ինչ
է իմ մեղքս . որ տակաւին Հետեւ բռնե-
37 կար : Որովհետեւ իմ բոլոր կարասիքս քնա-
նեցիր : քու տանդ առէն կարասիքեն ինչ որ
գտար : Հոս իմ եղբայրներուս ու քու եղ-
բայրներուդ առջեր գիր : որ երկու կողմս մէջ
38 տեղը գատաստան կտրեն : Լիսան քսան տարի
է որ քեզի Հետ եմ . ոչխարներդ ու այծերդ

54 Եւ Յակոբ գնահեր ձեռաց իւոց ի վերայ
ա իր եդեալ էին՝ հայր ա տեսոյր հրաման
55 և հաց կերան՝ ա գիշերը ի՛ն անցին՝ և
Լ ապան առաւաւտուն կանուխ էրան՝ ա իր որ
գիներըն ա իր ոչխարներըն հանգիստ քնոց՝ ա
Լաբանին գնաց՝ և Լապան գնաց՝ ա իր
տեղը գացաւ։

ԳԼ. ԼԱ

1 Եւ Լաբանի որդիքն լսեցին՝ որ ասէին՝ Յակոբ
2 առին ա մեր հօրմերէն ամէն ինչ՝ և մեր հօրմերէն
ունեցածներէն ա մեծութիւն ա ստացաւ։ Եւ Յակոբ
տեսաւ ա Լաբանին երեսը՝ և ահա ա չէր հետ
3 ինչպէս երէկ ա միւս օրը։ Եւ ՏԷՐ ասաց Յակոբի՝
դարձի՛ր ի հայրենիս քո՝ և ի ազգս քո՝ և
4 ես քեզի հետ պիտի ըլլամ։ Եւ Յակոբ ղրկեց՝ և
կանչեց զՐաքէլ և զԼիա ագարակը իրենց հօտին՝
5 և ըսաւ անոնց՝ տեսայ ա հօրնիդ երեսը՝ որ
չէ հետ ինծի ա երէկ ու միւս օր՝ բայց ա հայրս
Աստուած եղաւ ինծի հետ։
6 Եւ դուք գիտէք՝ որ ա ձեր հօրը զօրութեամբ
7 ծառայեցի ձեզի։ Եւ ա հայրս խաբեց զիս՝ և
փոխեց ա իմ ռոճիկս տասն անգամ՝ բայց ա
Աստուած չտուաւ զայն ինծի չարութիւն ընել։
8 Եթէ ասէր՝ ա բծաւորները քու ռոճիկդ պիտի
ըլլան՝ ա ամէն հօտերը բծաւոր կծնէին։ Եւ եթէ
ասէր՝ ա սպիտակները քու ռոճիկդ պիտի ըլլան՝
9 ա ամէն հօտերը սպիտակ կծնէին։ Ա Աստուած
ա հօրերնիդ առաւ ա անասունները ինծի։
10 Եւ եղաւ՝ ա ժամանակին որ հօտերը կ՚ընդունէին՝
ես աչքերս վերցուցի՝ և տեսայ երազի մէջ՝ և
ահա ա նրբերը՝ որ ա նրբերը կ՚ելլային ա հօտին
վրայ՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա
11 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
12 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
13 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
14 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
15 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
16 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
17 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
18 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
19 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
20 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
21 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
22 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
23 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
24 Եւ Յակոբ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
25 Եւ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա
ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
26 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ Յակոբ
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
27 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
28 ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
Յակոբ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա
ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝
ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝ ա ոչխարներուն՝

29 յապիեցիր։ Եւ Բաղաղ հարցուց ու բսաւ, Շնորհք ըրի՝ անուղղ քակ Ըզնէ։ Եւ անիկա բսաւ, Ընչո՞ւ իմ անուանս կը հարցնիս։ Եւ
30 հան օրհնեց զանիկա։ Եւ Բաղաղ անուն անոգին անուաներ ՙՓաղաղ էլ գբսաւ, քանզի ըսաւ, Գէմ ու գէմ տեսայ զԱստուած, ու իմ անձս ազատեցաւ։

31 Եւ փաղաղէն անցած ատեն՝ արևը ուղղ վրայ ծագեցաւ, ու իր գաղթն վրայ կը կաց-
32 զար։ Ասոր համար իսրայէլի որդիքը գաղթն վրայէն †իմմաճ ջիղը՝ չեն ուտեր մինչև այս օր, ինչու որ Բաղորբին գաղթն ‡իմմաճ ջիլն՝ դպաւ։

ԳԼ· ԼԳ

1 Բաղաղ ու Եսաւ միմեանց հանդիպելով իրարու սէր կը ցուցնեն, 17 Բաղաղ Սուկքովի կ'երթայ, 18 Սալէմ մէջ գալու ատենը, Հոն սեղան մը կը շինէ, ու ըսանիսկ Էլ-Էլոհէ Իսրայէլ կ'անուանէ։

1 Եւ Բաղաղ իր աչքերը վեր վերցուց ու նայեցաւ, և ահա Եսաւ կու գար ու անոր հետը չորս հարիւր մարդ։ և նէ գաղթները Լիայնին ու Բաղթելին ու երկու աղախիններ
2 ներքև բաժնեց։ Եւ աղախիններն իրենց զաւակներովը առջևը գբսաւ, և Լիան իր զաւակներովը ետևը, և Բաղթէլը ու Բաղքէլը
3 վերջն ետևը։ Եւ ինքը անոնց առջևը անցաւ, ու մինչև իր եղբօրը մօտենալուն, ևթ անգամ հաւասար երկիր անդամ խոնարհութիւն ըրաւ։
4 Եւ Եսաւ գանիկա գիմաւորելու վազեց, ու գրկեց գանիկա, և ետևը պաղատացնելն վրայ
5 ինկաւ, ու համբուրեց գանիկա։ և լացին։ Եւ Եսաւ իր աչքերը վեր վերցուց, ու տեսաւ կիներն ու զաւակները, և բսաւ, Ասոնք քուկդի՞նչ են։ և անիկա բսաւ, ՙԱստուծոյ գբաւ ծառայիդ պարգևած զաւակներն
6 են։ Աղաուներն ազախիններովը ու անոնց զաւակներովը մօտեցան, ու խոնարհութիւն ըրին։
7 Եւ Լիան ալ ու իր զաւակներովը մօտեցան, ու խոնարհութիւն ըրին։ և ետքը Բաղթէլ ու Բաղքէլ մօտեցան ու խոնարհութիւն ըրին։
8 Եւ Եսաւ բսաւ, Ա՛ս քու հրոլոր խաւնիդ ի՞նչ պիտի ըլլայ, որուն ես պատահեցայ։ և Բաղաղ բսաւ, ՙիմ տիրոջս առջևը շնորհք գտնելու
9 համար է։ Եւ Եսաւ բսաւ, Իմ շատ ունիմ,
10 եղբայր իմ, քուկինդ քեզի ըլլայ։ Եւ Բաղաղ բսաւ, Չէ, կ'աղաչեմ քեզի՝ թէ որ հիմա քու առջևդ շնորհք գտայ, իմ ձեռքէս ըն-

Ժաս ընդունէ։ ինչու որ †քու երեսդ՝ Աստուծոյ երեսը տեսնելու պէս տեսայ, և ինձի
11 հաճելացար։ Շնորհք ըրէ, քեզի բերուած ‖ընծաս առ։ քանզի Աստուած ողորմելացաւ ինձի, և քանզի ՙհէս ամէն բան ունիմ։ Եւ տղայն
12 անոր, ու ան ալ ընդունեց։ Եւ անիկա բսաւ, Եղինք երթանք։ ու հէս քու առջևէդ կ'եր-
13 թամ։ Եւ նա բսաւ անոր, Իմ տէրս գիտէ որ զաւակներն մանուշ են, ու հետս եղած հօտերն ու արջառներն ձագ երած են։ և թէ որ մէկ օր մը բոնաթափ վարեն գանոնք,
14 բոլոր հօտերն պիտի մեռնին։ Որ թեմն իմ տէրս իր ծառային առջևը անցնի։ ու հէս կամաց կամաց առջևս եղած անասուններուն ոտքովը ու ազախիններուն ոտքովը կ'երթամ,
15 մինչև որ իմ տիրոջս ՙԷսիր հասնիմ։ Եւ Եսաւ բսաւ, Ասոր իմ հետս եղող ժողովուրդէն քու քովդ ձգեմ։ և անիկա բսաւ, Ի՞նչ պէտք է. գիտեմ իմ տիրոջս առջևը շնորհք գտնելս։
16 Աղաչէս Եսաւ այն օրը իր ճամբան գտնէաւ դէպ ՚ի Սէիր։
17 Եւ Բաղաղ ՙՍուկքովի չափեց, ու իրեն տուն մը շինեց, և իր հօտերուն փարախներ շինեց։ անոր համար այն տեղին անունը ՙՍուկքովի բսաւ կոչեցաւ։

18 Եւ Բաղաղ Աիշաղեմէն գարձած ատենը՝ ՙԱիս քենանացոց ՙԱպակէմ քաղաքը եկաւ, որ Փադանէն երկրին մէջն է, և քաղաքին առ-
19 ջև բնակեցաւ։ Եւ իր վրանը կանգնած տեղը Աիս քենին հօրը Եմմորէն հարիւր կեսուած դրամ ՙարժէքով գնեց։
20 տեղի։ Եւ հոն սեղան մը շինեց, ու նա-ղանդը ††Էլէլօհէ-Իսրայէլ՝ գբսաւ։

ԳԼ· ԼԳ

1 Դինա Աիքեմէն կը պղծուի։ 4 Աիքեմ կ'ապրի որ Իակոբ իրեն քիչ բան տայ։ 13 Բաղորբի որդիքը Աիքեմացիներուն խիստ կ'ատամբերին։ 25 Եղբարք և Աիքեմ իրենց քաղաքներէն կ'ելլեն։ 27 Ընծայ կը հանգիսանան իրենց տղոցը համար։ Բաղորբին որդիքը գանոնք կը յաղթեն։ 31 ու անոնց քաղաքը կը կողոպտեն։ 30 Բաղաղ կը յանդիմանէ Եղբարքը ու Ղևին։

1 Եւ Լիային Բաղորբին ծնած ազջիկը ՙԴինան՝
2 ան երկրին ազջիկները †տեսնելու կ'ելլէ։ Եւ ան երկրին իշխանը խևացի Եմմորէն որդի Աիս քեմ ՙտեսաւ զանիկա, †և առաւ ու պատ-
3 կեցաւ անոր հետ, ու ՙպղծեց զանիկա։ Եւ անոր հոգին Բաղորբին Դինա ազջկանը յօժարեցաւ։ ու սիրեց ազջիկը, և ազջկան †‡քաղց-

= Դաւ· ժգ· 18։
• Ընդհան՝ Աստուծոյ երեսը։
* Գէս· ժգ· 13· Եր· իդ· 11· լգ· 22· ր Օր· ե· 24· Դաւ· գ· 22· ժգ· 22· Եր· ը· 1։
1 Կամ՝ սուրբիկը
‡ Կամ՝ սուրբիկն

= Գէ· լբ· 8։
ք Գէ· ժբ· 2· իբ· 8· իգ· 22։
ր Գէ· իբ· 22։
ֆ Գէ· իբ· 23։
ֆ Գէ· իբ· 14· 15։
ֆ Գէ· իբ· 2· Ելս· Ա՛ՀՀ· 2· Ես· ը· 13։
ֆ Գէ· իբ· 16։
ֆ Գէ· իբ· 2։
ֆ Գէ· իգ· 3· բ Թագ· ֆ· 13· ժ· 34· 35· 32· Մաս· ժբ· 10։
ֆ Եսր· առհասարակ· Դբ· Տիս· Աս· 15։ = Թագ· իե· 27· է· 26· ը Թագ· ե· 13։
ֆ Փիլ· ը· 13։
ֆ ը Թագ· ե· 23։

ֆ Գէ· լբ· 2։
ֆ Գէ· լգ· 11· իե· 23· Հաւ· բ· 13։
ֆ Ելս· ժգ· 32· Դաւ· ը· 2· Ես· կ· 6։
ֆ Ընդհան՝ փարախներ։
ֆ Գէ· լե· 7։
ֆ Ընդհան՝ Աստուած Իսրայէլի Աստուած ըսէ։
= Գէ· է· 21։
ֆ Ելս· բ· 2։
ֆ Գէ· ը· 4· Դաւ· ժգ· 1։
ֆ Գէ· բ· 2։
ֆ բ Օր· իբ· 22։
ֆ Ելս· Ես· ի· Ելս· բ· 14։
ֆ Եսր· առհասարակ

4 բաբհամի խոսեցաւ։ Ու Աբրքէմ Իր հօրը
Իշմաէլին գրացնիչ՝ բանալով, Ա՛ա ապրիկը ինծի
5 հինկ ատ։ Իւ Բակոր բանց որ անոնկա Իր Դի-
նա ապրիկը պղծեց։ բայց Իր որդիներըը Իր
Հօտերուն հետ գաշան էին։ ու մինչև անոնց
գալը Բակոր հրաւ կեցաւ։
6 Ու Աբրքէմին հօրըը Իշմաէլ գնաց Բակո-
7 բին, որ անոր հետ խոսի։ Իւ Բակոբին որ-
գիքը լսածնուն պէս՝ գաշտին ելան։ և մար-
դիկը գժտութեան ու Ֆխիսա բարկացան։
ինչու որ Բակոբին ապրիկներ հետ պատկեալ՝
Ֆխիսայէլին մէջ անպատուհիմն բրաւ, Ֆոր
8 ասանկ բլլալու չէր։ Ու Իշմաէլը խոսցաւ անոնց
հետ՝ բանալով, Իմ Աբրքէմ որդւոց հազին ձեր
ապրիկներ հետ սիրահարելու։ կ՛ապաչեմ ձե-
9 զի, զանիկա անոր կնութեան առէք։ Իւ
մեզի հետ խնամութիւն բրէք։ ձեր ապրիկ-
ներըը մեզի առէք, ու մեր ապրիկներըը ձեզի
10 առէք։ Իւ մեզի հետ բնակեցէք, ու հաս եր-
կիրը ձեր առջևը պիտի բլլայ։ անոր մէջ բր-
նակեցէք Ֆու առուտուր բրէք, և Ֆանոր մէջ
11 կալուածքներ առացէք։ Ու Աբրքէմ բսաւ
ապրիկան հօրը ու անոր եղբայրներուն, Թող
ձեր առջևը չնորհք գտնեմ, և ինչ որ ինծի
12 բսէք, կու տամ։ Խնդրեցէք ինծմէ խիստ շատ
ածիս ու բնծայ, ու ինծի բսածնուդ պէս
պիտի տամ։ միայն թէ ապրիկը ինծի առէք՝
13 կինկ բլլալու հաւնար։ Իւ Բակոբին որդիքը
Ֆխարէաթեամբ պատասխան տուին Աբրքէմին
ու անոր հօրը Իշմաէլին, ու բսին, (քանզի
14 անիկա իրենց Դինա քոյրը պղծեց։) Իւ բսին
անոնց, Մենք աս բանը չենք կրնար բնել,
որ մեր քոյրը անթլփատ մարդու մը տանք.
15 ինչու որ Ֆատ մեզի անանկ բան մըն է. բայց
միայն ատով կը հաւանինք ձեզի, թէ որ ձեզմէ
ամէն արուն թլփատուելով՝ մեզի պէս բլլաք.
16 Աետոնոր մեր ապրիկներըը ձեզի կու տանք, և
ձեր ապրիկներըը մեզի կ՛առնենք, ու ձեզի
հետ կը բնակինք, ու Ֆ֊ի Ֆո մէկ ժողովրդ
17 կ՛բլլանք։ բայց թէ որ մեզի մտիկ չընելով՝
չթլփատուիք, անոնկնոր մենք մեր ապրիկը
18 կ՛առնենք ու կ՛երթանք։ Իւ անոնց խոսքը
հաւնելի եղաւ Իշմաէլին, ու Իշմաէլի որդւոյն
19 Աբրքէմին։ Իւ ան պատասխին ատ բանը ընե-
լու չուշցուց. քանզի Բակոբին ապրիկներ բղ-
ծացուցած էր. և իր հօրը տանը մէջ եղողնե-
րուն համեմատ պատուականն էր անիկա։
20 Ու Իշմաէլ և անոր որդիներ Աբրքէմ Իրենց
քաղաքին դուռը եկան, ու Իրենց քաղաքին
21 մարդոցը հետ խոսցան՝ բանալով, Ա՛ա մարդիկ
կը խաղաղասիրեմ կը փափաքին մեզի հետ.
ուստի Իրենց — երկրին մէջ բնակին, ու անոր
մէջ առուտուր բնեն. Իրենց որ աշխ երկիրը
բնդարձակ է անոնց առջևը. Իրենց՝ անոնց ապ-
րիկներըը մեզի կիներնոր առնենք, և մեր ապ-
22 րիկներըը անոնց տանք։ Բայց այն միայն մեզի
մեզի հետ բնակելու, մէկ ժողովրդ բլլա-
նալու համար միայն աս բանով կը հաւնին մեզի,
որ անոնց Իրենց արուն պէս՝ մեր ամէն
23 արուն Իրենց թլփատուիր։ Անոնց հասնիր, ու անոնց
ասպարսպ ըրբ, և ամէն անասունները մերը
չէ՞ն բլլար. միայն Իրենց մենք անոնց հաւնինք,
24 որ մեզի հետ բնակին։ Ու Իշմաէլին և անոր
որդւոյն Աբրքէմին մտիկ ըրին ան ամէնը՝
որ անոր Ֆքաղաքին դուռնէն գացող կ՛ելլէին.
և ամէն արու՝ որ անոր քաղաքին դուռնէն
գացող կ՛ելլէր, Իրենց թլփատուեցան։
25 Ո՛ եղաւ որ երրորդ օրը երբոր անոնք ցա-
ւին մէջ էին, Բակոբին երկու որդիքը Շիմա-
ւան ու Ղևի՝ Դինայինն եղբայրները՝ ամէն
մէկը Իր սուրը առաւ, և հանդուգնաբար քա-
զաքը մտան, ու ապտնեցին ամէն արուն.
26 Ու Իշմաէլը և անոր որդին Աբրքէմը առին
բնդեղ անցուցին. և Աբրքէմին տունէն ան
27 Դինան ու գացող եկան։ Իշ Բակոբին որդիք
ապտնուածնեղնուն վրայ եկան, ու քա-
զաքը կոտորածեցին, Իրենց քոյրը պղծելնուն
28 համար։ Անոնց հօտերը, ու անոնց արջառ-
ներըը, ու էշերը, և քաղաքին մէջ եղածը,
29 ու գաշտին մէջ եղածը առին. Իշ անոնց
բոլոր ստացուածքը ու անոնց բոլոր ապա-
նիներըը ու կիներնոր գերի առին, և ամէն
30 բան մէջ բոլոր գանուածը կոտորեցին։ Իշ
Բակոբ բսաւ Շիմաւանին ու Ղևիին, Ձեր աս
երկրին բնակիչը՝ քանանացւոց ու փերեզա-
ցւոց մէջը Ֆտուխլի բնելով՝ դուք փորձանքի
մէջ ձգեցիք. Ես բնծի հետ քիչ մարդիկ բլ-
լալով՝ անանք իմ վրաս պիտի հաւաքուին,
ու զիս պիտի զարնեն, և ես ու իմ տունս
31 պիտի կորսուինք։ Ու անոնք բսին, Հապա
մեր քոյրը բազի պէս գործածել պէ՞տք էր
անոր։

ԳԼ· ԼՆ

1 Ընտաւած Բակոբը ԲՆԻՒԷլ կը խրկի։ 2 Բակոբ իր տունը
կառքերուն կը մարդէ։ 6 ԲՆԻՒԷլի մէջ տեղն կը չնեն։ 9 Դե-
րասանի մահը։ 10 Ընտաւած ԲՆԻՒԷլի մէջ կ՛օրհնեն Բակոբը։
16 Ռաքէլ ԲՆԻՒԱՄԻՆը կը ծնանի։ ու Եփրաթին ճամբան
կը մեռնի։ 22 Բօրեն Բադգոլին հետ կը պատկի։ 23 Բակոբի
որդիքը։ 27 Բակոբ Իսահակի կու գայ իր Իսահակ հօրը։
29 Իսահակին կենացը օրերը։ մեռնի ու թաղուիլը։

1 Ե՛ւ Ընտաւած բսաւ Բակոբին, Ելիր՝ մեր
Ֆգէպ Ի ԲՆԻՒԷլ գնա, ու հոն բնակէ, և հոն
անդան մը չընել Ընտաւծոյ Ֆոր բեզի երեւցաւ,
Ֆքու եղբօրդ Եսաւին երեսէն փախած ատե-

---

2 Դատ · ժգ · ։ 3 = Քոպ · ժ · ։ 4 Քոպ · ժգ · ։ 5 Գէ· խԲ· ։ Որ Քոպ· ժգ · ։ 6 Գէ· ժգ · ։ Ֆ · ։ 7 Որ Օր· խգ · ։ Որ Քոպ· ժգ · ։ 8 Գէ· ժգ · ։ Ֆ · ։ 9 Գէ· խԲ· ։ 10 Գէ· խԲ· ։ 11 Գէ· խԲ· ։ Որ Օր· խր · ։ = Քոպ · ժԸ · ։ 12 Գէ· խԲ· ։ 13 Որ Օր· խգ · ։ Որ Քոպ· ժգ · ։ 14 Գէ· խԲ· ։ 15 Գէ· խԲ· ։ 16 Գէ· խԲ· ։ 17 Գէ· խԲ· ։ 18 Գէ· խԲ· ։ 19 Գէ· խԲ· ։ 20 Գէ· խԲ· ։ 21 Գէ· խԲ· ։ 22 Գէ· խԲ· ։ 23 Գէ· խԲ· ։ 24 Գէ· խԲ· ։ 25 Գէ· խԲ· ։ 26 Գէ· խԲ· ։ 27 Գէ· խԲ· ։ 28 Գէ· խԲ· ։ 29 Գէ· խԲ· ։ 30 Գէ· խԲ· ։ 31 Գէ· խԲ· ։ 32 Գէ· խԲ· ։ 33 Գէ· խԲ· ։ 34 Գէ· խԲ· ։ 35 Գէ· խԲ· ։ 36 Գէ· խԲ· ։ 37 Գէ· խԲ· ։ 38 Գէ· խԲ· ։ 39 Գէ· խԲ· ։ 40 Գէ· խԲ· ։ 41 Գէ· խԲ· ։ 42 Գէ· խԲ· ։ 43 Գէ· խԲ· ։

2 Նրզ · կ· Յակոբ իր ՙընտանիքին ու բոլոր
իրեն հետ եղողներուն բսաւ , Ձեր միջէը եղող
ՙօտար աստուածներըը վերցուցէք , ու ՙմաք-
3 րատուեցէք , և Հանդերձներդ փոխեցէք · Ու կե-
լէյով դէպ՚ի Բեթէլ վեր երթանք · ու հոն
անդան մը չընեմ Աստուծոյ , ՙոր իմ նեղու-
թեանս օրը ինծի լսեց , ու իմ գացած ճամ-
4 բուս միջ ինծի հետ էր · Կ· իրենց ձեռքը
եղած բոլոր օտար աստուածներըը , ու իրենց
ՙականջներըը եղած օղերը Յակոբին տուին · և
Յակոբ թաղեց զանոնք Սիւքեմի մօտ եղած
5 ՙբեւեհինին տակը · Ու ճամբայ ելան · և
իրենց բոլորտիքը եղած քաղաքներուն վրայ
ՙԱստուծոյ վախը ինկաւ , ու Յակոբին որդ՚ո-
6 ցը հետէն չհնկան · Կ· Յակոբ գնաւ ու
երկրին մէջ եղող Լուզ՝ այսինքն Բեթէլ հկաւ ,
ինքն ու իր հետը եղող բոլոր ժողովրդը ·
7 Կ· հոն ՙանդան մը չհնաց , ու ան տեղին անունը
°Էլ-Բեթէլ դրաւ · քանզի իր եղբօրը երե-
սէն փախած ատենը՝ ՙԱստուած հոն իրեն
երեցեր էր ·
8 Կ· Ռեբեկային գոյնակը ՙԴեբորա մեռաւ ,
ու Բեթէլին վարի կողմը կաղնիին տակը թա-
ղուեցաւ · ու անոր անունը †Ալոնբաքութ
դրուեցաւ ·
9 Կ· ՙԱստուած նորէն երեցաւ Յակոբին՝
երբոր անկից Մեզոպոտամիա գարձեր էր , ու
10 օրհնեց զանիկա · Կ· Աստուած բսաւ անոր ,
Քու անունդ Յակոբ է · ՙայլ միջոցին այլ քու
անունդ Յակոբ չըսուի , ՙհապա Իսրայէլ ըլ-
լայ քու անունդ · ու անոր անունը Իսրա-
11 յէլ դրաւ · Կ· Աստուած բսաւ անոր , ՙԵս
Ամենակարող Աստուած եմ · աճէ ու շատ-
ցիր · °ազգ՝ ու ազգերու բազմութիւնը
ըլլայ , և քու երեսէդ թագաւորներ ելլեն ·
12 Ու ան երկիրը ՙոր Աբրահամին և Իսահակին
տուի , քեզի պիտի տամ · ու քու ետքդ
13 քու սերունդիդ պիտի տամ ան երկիրը · Կ·
Աստուած ան տեղէն՝ ուր որ անոր հետ խո-
14 սեցաւ , ՙանոր բարձրն վեր ելաւ · Ու Յակոբ
ՙքարէ արձան մը կանգնեց ան տեղը՝ ուր
որ Ա------ հետ խոսեցաւ · և անոր վր-
15 բան խմիչքու նուէր մատուց , ու անոր վր-
բան իւղ թափեց · Կ· Յակոբ ան տեղին անունը
ուր որ Աստուած իր հետը խոսեցաւ , °Բեթէլ
16 Ու Բեթէլէն ճամբայ ելան · ու գետ Եփ-
րաթա չհկած քիչ մը ճամբայ Ռաքէլ՝ ծա-
քիլ ծնաւ , և ծնած ատենը շատ գժուարու-
17 թիւն քաշեց · Ու եղաւ որ երբ իր ծնունդ-
ը շատ գժուարութիւն կը քաշէր , ծնո-
ցիչը բսաւ անոր , Մի վախնար , քիչուս որ հոս
18 ալ քեզի որդի է · Կ· եղաւ որ երբ անոր
հոգին կ՚ելլէր , (քանզի մեռաւ ,) անոր
անունը ‡Բենոնի դրաւ · բայց անոր հայրը՝
19 ||Բենիամին կոչեց զանիկա · Կ· ՙԱբրաթէլ մե-
ռաւ , ու Եփրաթայ ՙկիսաճամբան՝
20 որ Բեթլեհէմ է , Կ· Յակոբ անոր գերեզման-
նին վրայ արձան մը կանգնեց , որ ՙմինչև
այսօր Ռաքէլին գերեզմանին արձանն է ·
21 Ու Իսրայէլ ճամբայ ելաւ , և իր վրանը
22 ՙՄիկայադէդ երթ անդ իր կողմը կանգնեց · Ու
եղաւ որ՝ երբոր Իսրայէլ ան երկիրը կը բը-
նակէր , Ռուբէն գնաց՝ ու իր հօրը Բազպա
հարճին հետ պառկեցաւ · և Իսրայէլ լսեց
—ԽԲ—
Աբդ Յակոբին որդիքը տասներկու էին ,
23 Լէյային որդիքը՝ °Յակոբին անդրանիկը Ռու-
բէն , Շմաւուն , Ղեւի , Յուդա , Իսասքար ու
24 Զաբուղոն · Ռաքէլին որդիքը՝ Յովսէփ ու Բե-
25 նիամին · Կ· Ռաքէլին բազդա ազախնիին որ-
26 դիքը՝ Դան ու Նեփթաղիմ · Կ· Լէյային
Զիլպա ազախնիին որդիքը՝ Գադ ու Ասէր ·
Ասոնք են Յակոբին որդիքը , որոնք Մեզո-
գեսի մէջ ծնաւ անոր ·
27 Կ· Յակոբ եկաւ իր հօրը Իսահակին գէպ՚ի
°Մամբրէ՝ ՙԱրբայի քաղաքը՝ այսինքն Քեբ-
րոն , ուր որ Աբրահամ ու Իսահակ պատ-
28 գի եսան · Իսահակին օրերն եղան հարիւր
29 քսան տարի · Իսահակ նուաղեցաւ և մեռաւ ,
ու ժողովուրդին հետ պառկեցաւ , ծեր ու կեր
ՀԼ · ԼԶ
1 Եդոմի երկիր ՓԻՓԻՆԵՐԸ · 6 ու Սէիր լեռը հրթռաբ · 9 Ընտ
ՀՐԹՈՒԹԻՒՆ · 11 և ՈՒՆԱՑԱԾ էլան իշխանները · 20 Սէիրի ՀՐԹՈՒԹ
ՒՆ իշխանները · 31 Երգումի թագաւորները · 40 Եսաւ են նոր
իշխանները ·

1 Եսաւ ասոնք են Եդոմին ծնունդներըը՝ ՙոր է
2 Երգումի · ՙԵսաւ իրեն կիներուն առաւ Քանա-
նեաց աղջիկներէն , Փեսատոյն Եղեոնին աղջիկը

Աղգ ունե, ու խնայէր Աբրահամէն ազգիանէր
3 Աստիւն ազգիկը Աղկիսանիւն, էր խանգկիւն
4 ազգիկը Նահէօթիւն քոյրը Բասանիմիվ ու էր
Աղգա Ծնաւ էսաւ իւր էդկիսազ ու Բասան-
5 նիսի Ծնաւ Գազաւէլը ու Աղկիսանիս Ծնաւ
Քեուսա ու Քեղգամի և կորիսը ունուն էսաւ
իւր որդկիրը՝ որ Ծնաւն իրին՝ Քասանաս
երկրին մէջ։
6 Ու էսաւ առաւ իր կիներէրը ու ազա-
նէրը և ազջիկներէրը ու իր ամէն բոլոր մար-
դիկը՝ և իր հօտերը ու իր բոլոր անասուն-
նէրը՝ և իր բոլոր ստացուածքը՝ որ Քասանաս
երկրին մէջ ստացաւ, և իր եղբօրը Յակոբին
7 երես էն երկիր մը գնաց. Վիճաւ որ իրին
ստացուածքը շատ էր բոլորն հասար՝ չէին կրը-
նար միասին բնակիլ. և իրին հօտերուն
պատճառովը Իրին պատճառ Քեուսի էր
8 Նահած երկիրը բաւական չէր իրին. Ու էսաւ
Աէվիր բնաւ բնակեցաւ. Էսաւը՝ էդ ումին է։
9 Էր Աէվիր բնաւ եղող էդ ումինցուց Հօրը
10 էսաւ Ծնաւնդներէր ասուք են։ էսաւ որ-
դ ուղղ անուններէր ասուք են. էսաւ Ծնաւ կիներ
Աղգ ուղին որդ Ծնաւ Էդկիսազ, — էսաւ Ծնաւ
11 կուր Բասանիմիվ որդ Ծնաւ Գազաւ էր։ Էր էգի-
փազին որդ էրր՝ Քեուսան, Օմար, Քեփով և
12 Գաթամ ու Կինէզ էրին։ Էր Քասանաս՝ էսաւ Ծնաւ
որդ ուղն էդկիսազ Հազան էր, որ էդկիսա-
գին Աէվիր Ծնաւ. էսաւ Ծնաւ Աղ-
13 գ ուղին որդ էրր ասուք էրին։ Էր Քազաւ էրին
որդ էրր ասուք են. Նահաթ, Զարա, Սամմա
ու Մէզա. ասուք էրին էսաւ Ծնաւ կիներ Բա-
14 սանիմիվ Ծնաւ որդ էրր։ Ու էսաւ Ծնաւ կիներ Քե-
բեզ ունէր ազջիկներ Աստղ ազջիկներ Ոգիսանա-
յին որդ էրր ասուք են. և Ծնաւ էսաւ Ծնաւ
Քեուսա ու Քեզգամի և կորիսը։
15 Էսաւ որ ուղ ուղղ եղող իշխաններէրը ասուք
են. էսաւ Ծնաւ ունէր բանկիներ էգիփազ Ծնաւ որդ էր-
էրր՝ Քեուսան իշխան, Օմար իշխան, Քեփով
16 իշխան, Կինէզ իշխան, Կորիս իշխան, Գա-
թամ իշխան, Աէվիր իշխան. էդ ումին երկրին
մէջ էգիփազին եղող իշխաններէրը ասուք են.
17 ասուք Աղգ ուղին որդ Ծնաւ էրին։ Ու էսաւ Ծնաւ որ-
դ ուղն Բասանիմիվ որդ էրր ասուք են. Նահ-
հաթ իշխան, Զարա իշխան, Սամմա իշխան,
Մէզա իշխան. էդ ումին երկրին մէջ Բասա-
ւէն եղող իշխաններէրը ասուք են. էսաւ Ծնաւ
18 կիներ Բասանիմիվ որդ էրր ասուք էրին։ Ու
էսաւ Ծնաւ կիներ Ոգիսանային որդ էրր ասուք
են. Քեուսա իշխան, Քեղգամ իշխան, Կորիս իշ-
խան. էսաւ Ծնաւ Կինէզիվ Աստղ ազջիկը եղող
Ոգիսանայէն Ծնաւ իշխաններէրը ասուք էրին։
19 Ասուք են էսաւ Ծնաւ ոգիսին էդ ումինն որդ էր-
նէրը, և ասուք են անոնց իշխաններէրը։
20 Էր սա երկրին մէջ բնակող Քասանի Աէվ-
իրին որդ էրր ասուք են. Զասան, Սոբաղ,
21 ու Սէբէգան, և Ասա, Ու Դիսան, ու Էսէր
և Դիսան. ասուք էրին Քասանի իշխաններէրը
22 Աէվիրի որդ էրր էդ ումին երկրին մէջ։ Էր Զա-
ասանին որդ էրր՝ Քասի ու Հեմամ էրին, ու Զա-
23 ասանին քոյրը Թամնա։ Էր Սոբաղին որդ էրր
ասուք են. Գաղաս ան, ու Մանա քաթ, և Գի-
24 բաղ. Սէփով ու Ոնամ։ Էր Սէբէգանին որդ էր-
էրր ասուք են. Այիա ու Ասա. սա ան Ասան
է, որ իր Հօրը Սէբէգանին էշերը արածած
ատենը՝ անապատին մէջ չիրանս կիներ գտաւ։
25 Էր Ասանին որդ էրր ասուք են. Դիսան, ու
26 Ասանին ազջիկը Ոգիսանա։ Էր Դիսանին որ-
դ էրր ասուք են. Ամնոն ան, ու Էսրան, և
27 Սէհրան ու Քասան։ Էսէրին որդ էրր ասուք
28 են. Բազգան, ու Զաասանան և Ական։ Դիսանին
29 որդ էրր ասուք են. Հաս ու Ասան։ Քասի-
ցուց իշխաններէրը ասուք են. Գաղաս իշխան,
Սոբաղ իշխան, Սէբէգան իշխան, Ասա իշխան,
30 Դիսան իշխան, Էսէր իշխան, Դիսան իշխան.
ասուք են Քասանցուց իշխաններէրը Աէվիր երկ-
րին մէջ իրին իշխանաքիաներ Հասանիսան
Համանիսան։
31 Էր ասուք են սա Բազաւորներէրը՝ որ Ի-
դումին երկրին մէջ Բազաւորացին, իսրայէլին
որդ ուղղ վրայ Բազաւոր մը Բազաւորի-
32 էն առաջ։ Էր Բէորին որդ էրն Բալգա Քա-
զաւորից էդ ումին մէջ. ու անոր քաղա-
33 քին անունը Դինհաբա էր։ Էր Բալգա մե-
ռաւ, ու անոր տեղը Բազրացին Զարային որ-
34 դ էրն Յոբաւ Բազաւորից։ Էր Յոբաւ մե-
ռաւ, ու անոր տեղը Թեմանացուց երկրէն
35 Հասամ Բազաւորից։ Էր Հասամ մեռաւ,
ու անոր տեղը Բազադ որդ էրն Աղգ ազ Քա-
զաւորից, որ Մովաբի դաշտին մէջ Մա-
դիանացիներէրը կոտորից. և անոր քաղաքին
36 անունը Աւիթ էր։ Էր Աղգ ազ մեռաւ, ու
անոր տեղը Մասրեկացի Սամլացան Բազաւո-
37 րից։ Էր Սամլացա մեռաւ, ու անոր տեղը
Գետնէն գավը Ռաքովիէն եղող Սաւուղը Բա-
38 զաւորից։ Էր Սաւուղ մեռաւ, ու անոր
տեղը Աքթաբրի որդ էրն Բաալանանան Բազա-
39 ւորից։ Էր Աքթաբրի որդ էրն Բաալանանան
մեռաւ, ու անոր տեղը Աղ ազ Բազաւո-
րից. և անոր քաղաքին անունը Փագով էր.
ու անոր կիներուն անունը Մեհետաբէլ էր, որ
Մէզաաբին ազջիկան Մատրէթին ազջիկն էր։
40 Էր իրին ազգներուն ու իրին տեղերուն
համաձայնաց իրին անուններովը էսաւէն եղած
իշխաններէրուն անուններէրը ասուք են. Քասի-
նաս իշխան, Գաղաս իշխան, Ցեխաթի իշխան,
41 Ոգիսանա իշխան, Էրան իշխան, Փինոն իշխան,
42 Կինէզ իշխան, Քեհենան իշխան, Մադիան իշ-
43 խան, Ազգ ան իշխան, Իթամ իշխան։ Ա-

ֆ Հմր · ՃՀ ·
ֆ Գէ · Իշ · ֆ ·
ֆ = Մ֊ · ա֊ · ՃՀ ·

ֆ Գէ · Ժգ · ա · ՃՀ ·
ֆ Գէ · ԺՀ · ֆ · Իշ֊ ·
ֆ Գէ · ԼՀ · ֆ · բ Օբ ·

բ · ֆ · Ճ֊ · Իշ֊ · ֆ ·
ֆ Հմր · ֆ ·
ֆ = Մ֊ · ա֊ · ՃՀ · Ան ·

ֆ Նէ · ԺՀ · ֆ · ՃՀ ·
Ճ֊ · Իշ֊ · ՃՀ · ֆ · Ա֊ ·
ԺՀ · ֆ · Ֆ · Ան ·

ֆ Գէ · Ժգ · ֆ · բ Օբ ·
բ · ՃՀ · ՃՀ ·
ֆ = Մ֊ · ա֊ · ՃՀ ·

ֆ = Մ֊ · ա֊ · ՃՀ ·
ֆ = Մ֊ · ա֊ · ՃՀ ·
ֆ = Մ֊ · ա֊ · ՃՀ ·

ամէնք են եգովմի իշխանները բնա-
կութիւնքը Համեւնաստ՝ իրենց ասպատա-
կրին մէջ. ահա է եղաւ եգովմացւոց հայրը։

ԳԼ. ԼԼ.

1 Յակոբ բնակեցաւ երկրին՝ ուր հայրն իր էր
2 քանանա երկրին մէջ բնակեցաւ։ Ասոնք են
Յակոբին ծնունդները. Յովսէփ տասնեւ-
եօթը տարեկան էր, երբոր իր եղբայրներուն հետ
հօտերը կ'արածէր, և պատանի էր հայրոջմէ իր
հօրը կիներուն որդիներուն հետ
եւ. Զեղբայրն որդիներուն հետ էր. և Յակոբ
3 բանից չար լուր անոնց հօրը կը բերէր. Եւ
Իսրայէլ իր բոլոր որդիներէն աւելի կը սիրէր
Յովսէփ, ինչու որ ի՛ր ծերութիւներ որդին էր
անոր. և բազմագոյն պատմուճան մը շինեց
4 անոր։ Եւ անոր եղբայրները տեսնելով որ
իրենց հայրը կը սիրէ զանոնք իր բոլոր եղ-
բայրներէն աւելի, ատեցին զանոնք, ու խօս-
ցան ընդդէմ անոր չկրնար խօսիլ անոր հետ։
5 Եւ Յովսէփ երազ մը տեսաւ, ու իր եղ-
բայրներուն պատմեց. և անոնք աւելի ատեցին
6 զանոնք։ Ան ըսաւ անոնց, Կ'ազաչեմ՝ Հնչեք,
7 մնոկ երկու ասս իմ՝ տեսած երազս. Ահա մենք
գաշտին մէջ պատներ կը կապէինք, և ահա իմ
պատս եղաւ, ու չխոտակ կանգնեցաւ. և ահա
ձեր պատները անոր բոլորտիքը կոյնեցան, ու
8 իմ պատիս երկրպագութիւն երկիր։ Եւ անոր
եղբայրները ըսին անոր, Իրաւցնէ մեր վրայ
պիտի թագաւորիս՝ կամ իրաւցնէ մեր վրայ
պիտի տիրես՝ և անոր երազներուն ու խօս-
9 քերուն համար աւելի ատեցին զանոնք։ Եւ
ուրիշ երազ մըն ալ տեսաւ, ու զանոնք իր եղ-
բայրներուն պատմեց, ու ըսաւ, Ահա երազ
մըն ալ տեսայ, և ահա արեւը ու լուսինը ու
տասնմէկ աստղերը ինծի երկրպագութիւն
10 կ'ընեն։ Եւ իր հօրը ու իր եղբայրներուն պատ-
մեց. և իր հայրը յանդիմանեց զանոնք, ու
ըսաւ անոր, Ի՞նչ է այս երազ որ տեսած երազդ.
միթէ ես ու քու մայրդ և քու Իեղբայրներդ
իրաւցնէ պիտի գանք՝ մինչեւ գետինը քեզի
11 խոնարհութիւն ընելու։ Եւ Իեղբայրները նա-
խանձեցան անոր. բայց հայրը Ին մտաց պա-
հեց այս խօսքը։

12 Եւ անոր եղբայրները գացին որ իրենց հօրը
13 հօտերը Սիւքեմի մէջ արածեն։ Եւ Իսրայէլ
ըսաւ Յովսէփին, Քու եղբայրներդ Սիւքեմի
մէջ չե՞ն արածեր. եկուր ես քեզ
անոնց խրկեմ. ու անկից ըսաւ, Ահա ես հո-
14 մէն։ Եւ ըսաւ անոր, Գնա՝ նայէ թէ քու եղ-
բայրներդ Ողջ ատ ողջ են, և հօտերը ո՛ղջ են,
ու բերէ ըսւ մէջ բեր. այսպէս խրկեց զանկից
Խեբրոնէն հովխաձոր. և ան ալ Սիւքեմ եկաւ.
15 Եւ մարդ մը գտաւ զանկից, որ գաշտին մէջը
ման կու գար անդին կը պտրտէր. և ան մարդը
16 հարցուց անոր ըսելով, Ի՞նչ կը փնտռես։ Եւ
անկից ըսաւ, Իմ եղբայրներս կը փնտռեմ.
կ'ազաչեմ՝ ըսէ ինծի, անոնք ո՞ր կ'արածեն։
17 Եւ ան մարդը ըսաւ, Անկէ եղան. քանզի
ըսեցի որ Դոթայիմ երթանք՝ կ'ըսէին։ Եւ
Յովսէփ իր եղբայրներուն ետեւէն գնաց, ու
18 գտանք Դոթայիմի մէջ գտաւ։ Եւ երբ զանկից
կան հետաւէն տեսան, գնա ինքը անոնց չմո-
տեցած, Նզանկից մեռցնելու գտան ման։
19 Իրեւ ըրին։ Ու իրարու ըսին, Ահա այն Երազ
20 տեսնողը կու գայ։ Նուսուր Հիմա եկէք մեռ-
ցնենք զանկից, ու գուբի մը մէջ նետենք,
ու ըսենք թէ Չար գազան մը կերաւ զանկից.
և տեսնենք թէ անոր երազները ինչ պի-
21 տի ըլլան։ Ու Ռուբէն լսածին պէս անոնց
ձեռքէն ազատել զանկից, ըսելով, Չմեռց-
22 նենք զանկից։ Եւ Ռուբէն ըսաւ անոնց,
Արիւն մի թափէք, Նայց զանկից ան գուբը
նետեցէք՝ որ անապատին մէջն է, և անոր
ձեռք մի զարնէք. — Նորոշ որ կարենայ ազա-
տել զանկից անոնց ձեռքէն՝ իր հօրը գար-
ձընելու համար։
23 Ու եղաւ որ Յովսէփ իր եղբայրներուն
քովը եկաւծին պէս՝ անկից մերկացուցին Յովսէփը
իր պատմուճանէն, պատմուճանը իր վրայէն բաղմա-
24 գոյն պատմուճանէն. Եւ առին զանկից, ու
գուբը նետեցին. և գուբը դատարկ էր, ջուր
25 չկար անոր մէջ։ Նետ նստան հաց ուտելու. ու
իրենց աչքերը վերցուցին ու տեսան, և ահա
Իսմայէլացւոց ճամբայ կու գար Գաղաադէն, որ իրենց ուղտերը հասնելիներով
և Ռեթոմով ու գնուածով բեռնաւորած
26 եգիպտոս տանելու կ'երթային։ Եւ Յուդա
ըսաւ իր եղբայրներուն, Ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ
թէ որ մեր եղբայրը մեռցնենք, ու Ռանոր
27 արիւնը ծածկենք. Եկէք Իսմայէլացիներուն
ծախենք անոնք, և Ռմեր ձեռքը անոր չկ-
գայ. ինչու որ անոնք Ռմեր եղբայրը —
Ռմեր մարմինն է. և անոր եղբայրները հաճե-
28 ցան։ Ու Երբոր Մադիամացի վաճառականներ

- Գէ. ժէ. ե. իգ. ե. իգ. ե. լգ. ե. Նրբ. ժա. ե.
- = Քնաց. բ. ըե. եը. ըե.
- Գէ. իգ. ըե.
- Գէ. իգ. ե. ը. իգ. ե. ը. իգ. ե. ը

կ՚անցնէին, Բոսոռէն գաղթէն քաշելցին՝ ու գաղթս հանելցին էր Եփրատէն, և Խոռնկեցիներուն Ծոռևէն Բոսոռի Շամխի, անանց ալ Բոսոռէն եղ խոտոռս ասԺամին, 29 բին։ Եւ Քաղէն գէպ՚ի գաղթը գարձաւ, և ահա Բոսոռէն գաղթին մէջը չէր. ու Վր 30 հանեց երձնեները պատանց։ Եւ գարձաւ իր եղբայրներուն ու բաւ, Տղան ՚չկայ. ու ես՝ ո՞ր երթամ։

31 Եւ ասին ՚Բոսոռէնին պատմեցին ասոնք, ու այծերէն նոխազ մը սիրեցին, և պատմեց 32 ձանը արեները Բոսոռէնին։ Ու խրկեցին բազմագոյն պատմեցանոց, ու իրենց Հօրը տարին, ու բսին, Ահա գտանք մենք. դիտցիր հիմա իմ ան քոռ որգւոյդ պատմեցանոն ՚են ։՝ 33 իմ չէ։ Եւ անոնց ճանչցաւ ան, ու բաւ, Իմ՝ որգւոյս պատմեցանն է, Կատար գազան մը կերած է զանոնք. Բոսոռէնը անշուշտ պատ 34 ռատեցաւ։ Եւ Բաղաք ՚պատեց իր հանդերձները, ու քուրձ հագաւ իր մէջքին վրայ. և իր որգւոյն համար շատ օրեր աղ 35 բաւ։ Ու իր բոլոր որդիները ու իր բոլոր ազջիկները ՚գիրքը մխիթարելու եկան. բայց ինքը մխիթարուիլ չէր ուզեր. ու բաւ, ՚Կա աւգով պիտի իջնեմ՝ գերեզմանը՝ իմ որգւոյս քովը։ Աչագէս անոր Հայրը լացաւ անոր 36 համար։ Եւ ՚Մադիանցիները Ծախեցին զանիկա Եգիպտոսի մէջ՝ փարաւոնի ՚ներքինիին Պետափրէս գահճապետին։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ա. եղաւ որ անատաներ Բոսոռա իր եղբայրներուն քովէն իջաւ, ու Ոդոմացի Հիրա 2 մը ՚քով գնաց, որուն անունը Խուա էր։ Եւ Բոսոռա ՚Շուա անուն Քանանացիի մը ազջիկը տեսաւ, ու առաւ զանիկա, և մտաւ 3 անոր։ Ու անիկա յղացաւ, ու որդի մը ԾրԱ 4 նաւ. և անոր անունը ՚Էր գրաւ։ Ու նորէն յղացաւ, ու որդի մը Ծնաւ. և անոր անուն 5 նը ՚Օնան գրաւ։ Եւ գարձեալ որգի մըն ալ Ծնաւ, ու անոր անունը ՚Սելոմ գրաւ. և երբոր գանիկա Ծնաւ՝ Բոսոռա Քեզիբի մէջ էր։

6 Եւ Բոսոռա իր առաջինեկ ազուն Էրին ՚Քնիկ 7 մը առաւ, որուն անունն էր Քամար։ Եւ ՚Բոսոռային առաջինեկը էր չար էր Տէրոջը աս 8 ՚կեր. ՚ու Տէրը մեռցուց զանիկա։ Եւ Բոս

ե Ոգ· ՀՀ· ՐՀ· Գ·ք· Հ· ը·	ֆ Հ·ր· ՀՀ· ր Ք·ոգ· ը· ՀՀ·	հոգեւոր։
գ Տ·ր Ա·ա· ·ր·ե· ը·	ը Ք·ոգ· ·ա· ՀՀ·	—
է Ք·ր· ·ա· ՀՀ·	ի ր Ք·ոգ· ·ժ· ՐՀ·	= Գէ· ·ժ·ը· ը Ք·ոգ·
~ Գէ· ·ր·ր· ՐՀ· ՀՀ·	ժ Գէ· ·ր·ր· ՀՀ· ·ր·ե· ՀՀ·	ը· Ա·
ը Հ·ր· ՀՀ·	ՀՀ· ՀՀ·	ֆ Գէ· ·ր· ը·
Ը Հ·ր· ՀՀ· Գէ· ·ր·ե· ՀՀ·	= Գէ· ՀՐ· ը·	ֆ Գէ· ·ր· ը·
	ֆ Գէ· ·ր· ը·	ֆ Գէ· ·ր·է· ՐՀ· ը Ք·ոգ·
	ֆ Ե·ա·ն·ե·ն՝ գաղթ·ն· ·ե·ա՝ ա·ն·ն·	·ր·ե· ՀՀ·

ղա բաւ. Մտանէն, Մտիր ՚քու եղբօրդ կնկանը, ու ապգատիճան իրաւունքը կատարէ անոր, և քու եղբօրդ սերմանդ հանէ։ 9 Եւ Օնան գիտցաւ որ սերմանդը ՚իրենը պիտի չըլլար. անոր համար երբոր իր եղբօրը կնկանը կը մտնէր, ՚Երէ դետինը կը թափէր՝ որ իր 10 եղբօրը սերմանդ չտայ։ Եւ ան բրած բանը Տէրոջը աչքին գէշ երեցաւ, ու ՚զանիկա ալ 11 մեռցուց։ Եւ Բոսոռա իր թառնար հարսին բաւ, ՚Որբևարի նստէ քու հօրդ տունը՝ մինչև որ իմ Սելոմ որդիս մեծնայ. քանզի բաւ, Գուցայ որ ան ալ իր եղբայրներուն պէս մեռնի. և թառնար գնաց ու ՚իր հօրը տունը նստաւ։

12 Եւ չաս օրերէն Տարը մեռաւ Շուային աղջիկը՝ Բոսոռային կնիկը. և Բոսոռա Հմխիթարուեցաւ, ու Թառնա գնաց իր հօտերը ապտակաւոր բնակներուն՝ Թնդան ու իր բարեկամ 13 Հիրա Ոդոմացի իրապ։ Եւ գրուցուեցաւ Թառնարին՝ բսելով, Ահա քու սկեսրայրդ ՚գէպ ՚ի Թառնա կ՚ելլէ՝ իր ոչխարները ապտակաւոր 14 ընելու։ Ան ալ իր սրբևապատիճան հանդերձները հանեց իր վրայէն, ու քօղով մը ծածկուեցաւ ու փաթթուեցաւ, և Թառնա յի ճամբան մէջ եզոզ Էնայիմի մուտքը նստաւ. քանզի տեսաւ որ Սելոմը մեծցաւ, ու Էնքը անոր կնիկ ըլլալու չտուեցաւ։ 15 Երբոր Բոսոռա տեսաւ զանիկա, բազ կար 16 ծեց, Ընչու որ իր երեսը ծածկեր էր։ Եւ ճամբան անոր գարձաւ ու բաւ, Շնորհք բրէ, քեզի մուտիմ. քանզի չէր գիտեր թէ անիկա իր հարսն է։ Եւ անիկա բաւ, Ին 17 ձի մուտնելու համար ի՞նչ կու տաս Ինծի։ Ան ալ բաւ, ՚Ես ուղ այծի ուլ մը կը խրկեմ Հօտէրէն. և անիկա բաւ, ՚Գրաւ մը կու 18 տաս մինչև խրկիդ։ Եւ Բոսոռա բաւ, Ի՞նչ գրաւ տամ քեզի. ու անիկա բաւ, ՚Քու կնիքդ ու Ժապաւէնդ և ձեռքիդ գտածդ ՚ոսկի. ան ալ առաւ անոր, ու մտաւ անոր, 19 և յղացաւ անկէ յետոյ։ Եւ եղաւ ու գնաց, ու ՚իր վրայէն քօղը հանեց, ու իր 20 որբևապատիճան հանդերձները հագաւ։ Եւ Բոսոռա իր բարեկամին Ոդոմացիին ձեռքով այծին ուլը խրկեց, որ կնկանէն ձեռքն 21 գրաւը առնէ. բայց չգտաւ զանիկա։ Եւ ան տեղի մարդոցը հարցուց՝ բսելով, Ջամբուն վրայ Էնայիմի մէջ եղած բազը ո՞ր է. 22 և անոնք բսին, Հոս բազ չկար։ Եւ գարձաւ Բոսոռայինն, ու բաւ, Գտայ զանիկա, և ան տեղի մարդիկն ալ բսին թէ հոս բազ 23 չկար։ Եւ Բոսոռա բաւ, Իրեն թող ըլլայ,

ե Գէ· ·ր· ՀՀ· ք·ա· ·ր· ՀՀ·	ֆ ր Օր· ·ր· ե· Մ·ա· ·ր· ՀՀ·	է Ցե·ա· ·ր· ՀՀ· ·ր·ա· ·ժ· ՀՀ·	
գ Գէ· ·ր· ՀՀ· ·ր· ՀՀ·	ը ր Օր· ·ր· ը·	ը Ե·ա·ն·ե·ն՝ ·ր· ՀՀ·	
է Գէ· ·ր· ՀՀ· ·ր· ՀՀ·	ի Գէ· ·ր· ՀՀ· ·ր·ա· ·ր· ՀՀ·	ժ Ե·ա·ն·ե·ն՝ ·ր· ՀՀ·	
~ Գէ· ·ր· ՀՀ·	ժ Հ·ա·ք· ·ա· ·ր· ՀՀ·	ՀՀ·	
ը Գէ· ·ր· ՀՀ· ·ր· ՀՀ·	ֆ Գէ· ·ր· ՀՀ· ·ր· ՀՀ·	ֆ Ե·ա·ն·ե·ն՝ ·ր· ՀՀ·	
Ը Գէ· ·ր· ՀՀ· ·ր· ՀՀ·	ֆ ր Ք·ոգ· ·ժ· ՀՀ·	ֆ Ե·ա·ն·ե·ն՝ ·ր· ՀՀ·	

որ խոչտանակ չլլայնք· ահա ես առ ա[ր]
24 իրիկնի· ու գոն չգտար զանիկա· կո[ւ] եզար
որ երկնք ամիսի չափ եւարքը Ցուգ սղին պատ[ա]-
ռնեցար՝ բանալով· քու հարազ թոռնար պատ[ա]-
նդիկցար, նաև ահա պատնեշ բնենէն յղի մնաց-
և Ցուգա բառ· Հանդիպ զանիկա· ու
25 պղոտի· Երբոր զանիկա գուբա կը հանդիպի,
էշոռնեշը իր սկիզբոյդին խրկից՝ բանալով· Կո
ես բանեցուն ամրոշմէն յղի եմ· նաև ը-
ռաս, Շնորհ բրէ՝ գիտցիր զիւ ես ինձի
ու Ժողովէնր և գաւազանդ որ ունին ձեռ·
26 կո Ցուգա հանդիպցար ու բառ, Ամենա
ինձմէ ազգար է· ինչու որ զանիկա իմ որ-
գուդս Ակօսին չառաւ· ու Հմ յինն ալ նորէն
չգիտցար զանիկա·
27 Ա· եզար որ անոր Ծնած առնէր՝ ահա
28 անոր ազգանդին մէջ երկար օրեակ էին· կո
եզար որ երբ կը Ծնանիր, ձեռ ձեռ քը երկնի-
ցաց· և մանկարարէր առաւ՝ ու անոր ձեռ·
քին վրայ կարմիր գերձան կապից՝ բանալով·
29 Առաջ ան ելաւ· կո անդիկա իր ձեռ քը ետ
քաշածին պէս՝ ահա անոր եղբայրը ելաւ· և
Հանդիպեշը բառ, ինչո՞ ցանկը պատռեցիր·
ան պատռաւ ելլ քու վրադ բլլայ· անոր հա·
30 մար անոր անունը Փարէս դրուեցաւ· Ետ
ետքը ձեռ քին վրայ կարմիր գերձան անն·
ցող եղբայրը ելաւ, և անոր անունը Զարա
գրուեցաւ·

ԳԼ· Լ Թ

1 Ցուդի Պատգիմին առիր մէջ կը յայտնուին· 7 Իր ոմ·
նէր փոքրիկներուն գէմ կը կռուին· 13 Ցուսի քեռիէր ան
բասատանուելով· 20 բանալ կը ձգուի· 21 Բանտին մէջ Ե·
սուան անոր հետ կ'ըլլայ·

1 Ա· Ցուդի երդեցաւ էլիցաբեթին· և փա·
բաւանի նէրբրինին՝ երդեցողի Պետրոսին
† գաշնակցողը Ժամեան առաւ զանիկա խոնա·
յէլացիներուն ձեռ քին, որոնք զանիկա հան·
2 էլիցաբեթին· Կո Ցէլբը Ցուդի հետն էր,
ու անդիկա յաղողակ մնալ չէր· ու իր
3 երդեցողի սիրոյը առնել էր անդիկա· Կո
անոր ակբը տեսաւ որ Ցէլբը անոր հետն է·
և քէ Տիրոջ որ ըներ, Ցէլբը կը յաջողէր անոր
4 ձեռ քովը· Կո Ցուդի Շնորհ գուսաւ անոր
առջևը, ու կը Ժառայէր անոր, որ Սիր առ·
նէր վրայ վիրակացու բրաւ զանիկա, և իր
5 բոլոր ունեցածը անոր ձեռ քը յանձնեց· Ի·
եզար որ զանիկա իր առնր ու իր բոլոր ու·
նեցածին վրայ վիրակացու բրած Ժամանա·
կէն Ցէլբը երդեցողին առնր օրհնեց Ցուդ·
ային Տանար· և քէ առնր մէջ և քէ դաշ·
տին մէջ անոր բոլոր ունեցածին վրայ Ցէլբ·
6 էլը օրհնութիւնը եզաւ· Կո իր բոլոր ունե·
ցածը Ցուդի ձեռ քը թողուց· ու ինչ որ
կար անոր քովը՝ չէր գիտեր, իր կերած հա·
ցէն զատ· Կո Ցուդի գեղեցիկ էր գէմքով
ու գեղեցիկ տեսքով·
7 Կո եզաւ որ ան բաներէն ետքը՝ անոր
տիրոջը կնոջը աչք անկից Ցուդի վրայ,
8 ու բառ, Գաղկէ ինծի հետ· Բայց անդիկա
չհանեցաւ, ու իր տիրոջը կնկանը բառ,
Ահա իմ տէրս տանը մէջ իմ քովս ինչ որ կայ՝
չգիտեր· և իր բոլոր ունեցածը իմ ձեռ քս
9 յանձնեց· Ան տանը մէջ ինծմէ մեծը չկայ·
ու բան մը ինծմէ չպահեցաւ· քանի՝ ի զատ,
ինչու որ դուն անոր կնկինն ես· Ուրեմն ես
ի՞նչպէս ան մեծ չարութիւնը ընեմ՝ ու Աս·
10 տուծոյ դէմ մեղանչեմ՝ Կո քանի որ անդիկա
օրէ օր Ցուդի կը դրացնէր, անդիկա մերկ
չէր ըներ անոր՝ որ հետը պառկի կամ հետը
11 բլլայ· Ի· եզաւ որ օր մը իր գործին հա·
մար տունն եկաւ· և հոն տանը մէջ տանր
12 մարդ բնիկներէն մէկը չկար· Ի· Ցէնէշ բռնեց
անոր հանդերձէն՝ բանալով, Գաղկէ ինծի հետ·
և անդիկա իր հանդերձ անոր ձեռ քը թողուց,
13 ու փախաւ գուրս ելաւ· Ի· երբոր տեսաւ որ
անդիկա իր հանդերձ անոր ձեռ քը թողուց, ու
14 գուրս փախաւ, իր տանր մարդիկը կանչեց,
և գրացոյց անոնց բանալով, Նայեցէք, մեզ
երբայեցի մը բերաւ՝ մեզ խայտառակ ընելու
համար· անդիկա ինծի եկաւ՝ ինծի հետ պառ·
կելու համար, ու ես բարձր ձայնով պոռա·
15 ցի· Ի· երբոր լսեց իմ բարձր ձայնով պո·
ռալս, իր հանդերձ քովս թողուց, և փա·
16 խաւ գուրս ելաւ· Ի· մինչև որ անոր տէրը
տունն եկաւ, անոր հանդերձ իր քովը պա·
17 հեց· կո Խօսեցաւ անոր ան խօսքերուն
պէս՝ բանալով, Ան երբայեցի ծառան՝ որ գուն
մեզի բերիր, իս խայտառակ ընելու համար
18 եկաւ ինծի· Ի· երբոր իմ ձայնս վերցուցի
ու պոռացի, իր հանդերձ քովս թողուց,
ու գուրս փախաւ·
19 Կո եզաւ որ երբ անոր տէրը լսեց իր
կնկանը խօսքերը որ գրացոյց իրեն՝ բանալով,
Քու ծառադ ինծի այսպէս բրաւ, իր բար·
20 կութիւնը բորբոքեցաւ· կո Ցուդի զանիկա
առաւ զանիկա ու կաշառ գրաւ, ան տեղը
ուր որ թագաւորին բանտարկեալները կա·
21 պուած էին· և հոն բանտին մէջ մնաց· Բայց
Տէրը Ցուդի հետն էր, ու ողորմութիւն
ցուցուց անոր· և կարանտապետին առջևը շը·
22 նորհք գտնել տուաւ անոր· Ի· բանտապետը

1 Գաւա· ԺԲ· 2· 2 Գէ· խա· 9· բ Օգ·
խբ· 21· 3 Գէ· ըճ· 38· 4 Հմր· 18· 5 Գէ· ըճ· 33·
6 — Քաղ· խգ· 17· 7 Հմր· 14· 8 Գէ· ըճ· 31· 32·
9 Գէ· խգ· 11· Քաղ· ԺԸ· 17· 10 Ծագ· լգ· 31· 32·
11 Գէ· ըճ· 31· 32· 12 Ա Պաս· ժ· 3· 13 Ընդհան·
պատմ· ա· 3· 14 Գէ· ըճ· 36· Ելաց· ԺԸ· 17·
15 Գէ· խգ· 11· Քաղ· ԺԸ· 17· 16 Ծագ· լգ· 31· 32·
17 Գէ· խգ· 11· Քաղ· ԺԸ· 17· 18 Գէ· խգ· 11· 32·
19 Գէ· ըճ· 31· 20 Գէ· խգ· 11· 21 Գէ· խգ· 11·
Հոպոմ· 22 Գէ· ըճ· 31· 32· Գործ· ե· 3·
1 Ծագ· ա· 3· 2 Գէ· ժբ· 31· 32· Ելաց· ԺԸ· 17·
3 Գէ· խգ· 11· Քաղ· ԺԸ· 17· 4 Ելաց· ԺԸ· 17·
5 Գէ· ըճ· 31· 6 Գէ· ժբ· 3· ԺԲ· Ելաց· ԺԸ· 17·
7 Գէ· ժբ· 3· ԺԲ· 13· Հմր· 33· 8 Գէ· ժբ· 3·
9 Ծագ· խգ· 9· 10 Գէ· լ· 27· 11 — Քաղ· ժգ· 13·
12 Բ Քաղ· ժգ· 11· 13 Ընդհան· գ· 20· 14 Ելաց·
ԺԸ· 17· 15 Գէ· խգ· 11· 16 Գէ· խգ· 11· 17 Գէ·
խգ· 11· 18 Գէ· խգ· 11· 19 Գէ· խգ· 11· 20 Ընդհան·
ե· 13· 21 Ելաց· ԺԸ· 17· 22 Գործ· ե· 3·

Յովսեփ ձեռս իւր յանձնեալ բանտին մէջ եղած
բոլոր բանտարկեալները. և հան ամէն գործը
23 անոնցմէ անիկա էր. բանտապետը անոր
ձեռս եղած մէկ բանին չէր նայիր. ետկա
որ Տէրը անոր հետ էր, և անոր ամէն
բանին Տէրը կը յաջողցնէր։

ԳԼ. Խ

1 Փարաւոնին մատուռներէ ու հացագործէ բանտին մէջ։ 4 Բանտապետը զանոնք Յովսեփին պահպանութեան կը յանձնէ. 5 Երկուքն ալ մէկ գիշերուընէ կ՚երազեն. 20 որ երրորդ օրը Փարաւոն զանոնք կը մեռցնէ. 23 Պատուհասին ապերախտ կ՚ոտնատրուին։

1 Ու եղաւ որ այս բաներէն ետքը՝ Եգիպտոսի
թագաւորին հացագործը և մատուռներէն
իրենց տիրոջը Եգիպտոսի թագաւորին դէմ
2 յանցանք գործեցին։ Եւ փարաւոն բարկա-
ցաւ իր երկու ներքսիներուն այսինքն մեծ
3 մատուռապետին ու հացագործապետին. Եւ
զանոնք գուշակապետին տունը բանտին մէջ բան-
տարկեց՝ ուր որ Յովսեփ բանտարկուած էր։
4 Եւ գուշակապետը Յովսեփին ապագրեց անոնց
հասնելու, ու անոնք կը ծառայէր անոնց. և
անոնք առնէր մէջ բանտը ժողոված։
5 Ու Եգիպտոսի թագաւորին մատուռապետը ու
հացագործը՝ որոնք բանտին մէջ կապուած
էին, երկուքն ալ մէկ գիշեր՝ մէկմէկ երազ
տեսան, ամէն մէկն ի երազին ըստ մեկնու-
6 թեր իւրոյ տեսիլին միանգամայն էին։
Եւ գալով Յովսեփ առաւօտուն անոնց եկաւ.
7 ու տեսաւ զանոնք որ խռովոտ էին։ Եւ իր
տիրոջը մատներ իր հետը բանտարկուած փա-
րաւոնին ներքսիներուն հարցուց՝ բանելով
Տիրոջն հետևեալ ձեր երեսները տրտում են այս-
8 օր։ Եւ անոնք ըսին անոր, Երազ տեսանք,
ու գուշակ մը չկայ։ և Յովսեփ բսաւ
անոնց, Ո՞չ որ Աստուծոյ կը վերագրեն
մեկնութիւնները. ազէ պատմեցէք ինծի։
9 Եւ մատուռապետը իր երազը պատմեց
Յովսեփին, ու բսաւ անոր, Երազիս մէջ ան-
10 ոդ որ ասմենս որթի մը կար. Եւ որթին վրայ
երեք ճիւղ կային. և ան բոլորովետեւ ծա-
ղիկ բացաւ, ու անոր ողկոյզները խաղող հաս-
11 ցուցին. Եւ փարաւոնին գաւաթը ձեռս իս էր.
ու խաղողները առի, և փարաւոնին գաւաթին
մէջ ճմլեցի, ու գաւաթը փարաւոնին ձեռս
12 տուի։ Եւ Յովսեփ անոր բսաւ, Անոր մեկ-
13 նութիւնը սա է. երեք ճիւղը երեք օր է. Ե-
րեք օրէն ետքը փարաւոն քու գլուխդ պիտի վեր-
ցնէ, ու քեզ նորէն քու պաշտօնիդ պիտի
դարձնէ. և փարաւոնին գաւաթը անոր ձեռս
պիտի տաս՝ անոր մատուռապետը եղած ժա-
14 ամանակդ ատենդ պէս. Բայց քեզի բարիք
եղած ատենդ՝ իմ մասիս բեր, և ինծի ողոր-
քութիւն ըրէ, և զիս փա-
րաւոնին ականջին յիշեցուր՝ զիս սա տանէն
15 գաւթս հանել. Քանզի իրաւցնէ գողցած եղայ
Եբրայեցւոց երկրէն. և հոս ալ բան մը չէրի
որ ես սա գաւթը ձգտէին։
16 Երբոր հացագործապետը տեսաւ որ ազէկ
մեկնութիւն տուաւ, բսաւ Յովսեփին, Ես ալ
երազիս մէջ տեսայ՝ որ գլխուս վրայ երեք
17 ի ձեղնայարկ տակաւ. Եւ ամենավերի վրայի
տակաւին մէջ հացագործին չգիտած փարաւոնին
ամէն կերակուրներէն կար. ու թռչունները
կ՚ուտէին գանոնք գլխուս տակաւէն։
18 Եւ Յովսեփ պատասխանեց ու բսաւ,
Ասոր մեկնութիւնը սա է. Երեք տակաւ
19 երեք օր է. Երեք օրէն ետքը փարաւոն
վրայէդ պիտի վերցնէ քու գլուխդ, ու քեզ
ծառի մը պիտի կախէ. և թռչունները վրայդ
քու մսերդնիդ պիտի ուտեն։
20 Ու եղաւ որ երրորդ օրը՝ փարաւոնին ծնունդ
գալուստ օրն էր, և իր բոլոր ծառաներուն խրախ-
ճանք բրաւ. և իր ծառաներուն մէջը մատուռապետին ու հացագործապետին գլուխ
21 վերը վերցուց։ Եւ մատուռապետը պաշտօնը
պետը իր պաշտօնին, և անոնք գաւաթը փա-
22 րաւոնին ձեռս տուաւ. Բայց հացագործապետը կախեց տուաւ, ինչպէս որ Յովսեփ
23 մեկներ էր անոնց։ Եւ մատուռապետը Յովսեփը միտքը չբերաւ. Յովսեփը, հապա մոռցաւ զանիկա։

ԳԼ. ԽԱ

1 Փարաւոն երկու երազ կը տեսնէ։ 25 Յովսեփ գուշակը կը մեկնէ. 33 ու փարաւոնին խորհուրդ կու տայ։ 38 Յովսեփին յարմարութիւնները։ 44 Պատուհասին ու Եփրեմին ծնունդը. 54 Սովը կը սկսի։

1 Ու եղաւ որ լման երկու տարիէն ետքը՝ փա-
րաւոն երազիս մէջ տեսաւ՝ որ գետին եկեր
2 քով կայներ էր. Եւ ահա գետէն գեղեցիկ տես-
քով ու պարարտ մսերանով եօթը երինջներ
ելան, ու ձիմոզաց տեղին մէջ կ՚արածէին։
3 Եւ ահա անոնց ետեւէն՝ գետէն ուրիշ եօթը
երինջներ ելան զազիր տեսքով ու նիհար
մսերանով, ու ուրիշ երինջներուն քովը գետին
4 եկեր քովը կայնեցան. Եւ զազիր տեսքով ու
նիհար մսերանով երինջները կերան եօթը գե-
ղեցիկ տեսքով ու պարարտ երինջները։ Եւ քնա-
5 փարաւոն արթնցաւ. Եւ քնացաւ, ու երկ-
րորդ անգամ երազիս մէջը տեսաւ՝ որ մէկ
ծղոտի վրայ եօթը պարարտ ու ազէկ հասկեր

1 Գէն. խ. 3. 4։
2 Հմմտ. 8. 3։
—
— Ղեւիմ. ա. 11։
3 Ելատ. ժգ. 14։
4 Գէն. լ ևս. 20. 23։
5 Ղեւիմ. բ. 8։
6 Գէն. խա. 13։
7 Տես Գէն. խա. 16։
Դատ. բ. 11. 28. 47։
— Երէմ. ե. ուշ.
8 Հմմտ. 10. Գէն. խա.
16. 23։ Դատ. է.
14։ Դան. բ. 28։
9 10։
10 Գէն. խա. 26։
11 Գ Թագ. իե. 37։
Պատ. գ. 13։ Երեմ.
ծբ. 21։
12 Ղեւիմ. իե. 42։
13 Ելատ. իե. 25։
14 Գործ. իբ. 14։
15 Ելատ. գ. 22։
16 Մատ. ժգ. 8։
17 Մատ. գ. 23։
18 Հմմտ. 13. 19։ Մատ.
իե. 19։
19 Հմմտ. 13։
20 Ղեւիմ. բ. 3։
21 Հմմտ. 19։
22 Ելատ. ժգ. 24։ Ելդ.
ե. 14. 16։ Ես. ժե. 6։
23 Գործ. իբ. 14։ Պատ.
ե. 10։ Ես. ժե. 6։
Ելդ. ե. 14. 16։ Ես. ժե. 6։
1 Կամ պատասխանեց
անոր

6 կ՚ելլէին։ Եւ ահա անոնց հետէն հօտը նիհար
7 ու խոշտանգահար հասկերը կը բուսանէին։ Եւ ան
նիհար հասկերը կլլեցին հօտը պարարտ ու
լեցուն հասկերը։ Եւ փարաւոն արթնցաւ,
8 և ահա երազ էր։ Ու ճգնաւ որ առաւոտուն
ատոր հոգին նեղացաւ, ու կանչել տուաւ ե-
դիպտոսի բոլոր մոգերը, և ան ամբի բոլոր
իմաստունները. ու փարաւոն պատմեց անոնց
իր երազները, բայց մէկը չկար որ զանոնք
փարաւոնին մեկնէ։
9 Ապա ան ըսաւ փարաւոնին՝ ըսելով. Այսօր ես իմ յանցանքներս
10 կը յիշեմ։ Փարաւոն բարկացաւ իր ծառա-
ներուն, ու զիս դահճապետին տունը բանտարկ
11 դրաւ, զիս ու հացագործապետը։ Եւ մենք
անիկա մէկ գիշեր երազ տեսանք. ամէն մէ-
կերնիս իր երազին նշանակութեանը պէս երազ
12 տեսանք։ Եւ հոն մեզի հետ Եբրայեցի ծառան՝ դահճապետին
ծառան՝ երբոյնցի պատանի մը կար, ու անոր
պատմեցինք, և անիկա մեզի մեր
13 մեկնեց երազները, ամէն մէկուն իր երազին պէս
մեկնեց։ Ու ինչպէս որ մեկնեց, այնպէս եղաւ. զիս իմ պաշտօնիս դարձուց,
ու զանիկա կախեց։
14 Ապա փարաւոն մարդ խրկեց ու կանչեց Յովսէփը, և շուտով բանտէն հանեցին
զանիկա. և ածիլուեցաւ, ու իր հանդերձները
15 փոխեց, ու փարաւոնին եկաւ։ Եւ փարաւոն ըսաւ Յովսէփին, Երազ տեսայ, ու զա-
նիկա մեկնող չկայ. և քեզի համար լսեցի
16 որ կ՚ըսեն, թէ լսած երազդ կը մեկնես։ Եւ Յովսէփ պատասխանեց փարաւոնին՝ ու
ըսաւ, Չէ թէ ես. Աստուած պիտի տայ
խաղաղութեան պատասխան փարաւոնին։
17 Եւ փարաւոն ըսաւ Յովսէփին, Երազիս
18 մէջ տեսայ որ գետին եզերքը կայներ էի։ Եւ
ահա գետէն հօտը երինջներ լսան՝ պարարտ
մսեղիով ու գեղեցիկ տեսքով, և մեզուց ուտէ-
19 նին միայ կ՚արածուէին։ Եւ ահա անոնց ե-
տեւէն ուրիշ հօտը երինջներ լսան՝ նիհար ու
խիստ գազիր տեսքով և մսոտ մսեղիով, որ
ամբոյց պէս գազիր բնաւ չտեսայ Եգիպտոսի
20 բոլոր երկրին մէջ։ Եւ նիհար ու գազիր երինջ-
ները կերան ան առջի հօտը պարարտ երինջ-
21 ները. Ու անոնց փորը մտնելին նշոյր չկի
դիտցուեր թէ անոնք անոնց փորը մտան.
Տարօրինակ տեսքը առջինին պէս գազիր էր։
22 Երազը արթնցայ։ Եւ տեսայ երազիս մէջ
տակայ՝ որ ահա մէկ ծղոտի միայ հօտը լեցուն
23 ու ագէկ հասկեր կ՚ելլէին. Եւ ահա անոնց
ետեւէն հօտը չոր, նիհար — խոշտանգահար
24 հասկեր կը բուսանէին. Եւ նիհար հասկերը
կլլեցին ան հօտը ագէկ հասկերը։ Ու պատա-
ռիցի մոգերուն, բայց մէկը չկայ որ ինծի
մեկնէ։
25 Եւ Յովսէփ ըսաւ փարաւոնին։ Մէկ է
փարաւոնին երազը. Աստուած իր ընելիքը
26 յայտնեց փարաւոնին։ Հօտը ագէկ երինջնե-
րը հօտը ասոր է, և հօտը ագէկ հասկերը
27 հօտը ասոր է. երազը մէկ է։ Եւ անոնց ե-
տեւէն ելած հօտը նիհար ու գազիր երինջնե-
րը հօտը ասոր է, և հօտը պարապ — խոշ-
տանգահար հասկերը՝ հօտը ասոնք տարի են։
28 Փարաւոնին պրուցած խօսքս ասիկա է. Աստուած
29 իր ընելիքը փարաւոնին ցուցուցեր է։ Ահա
բոլոր Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ հօտը ասոր տարի մեծ
30 առատութիւն պիտի գայ. Եւ անոնց ետեւէն
հօտը ասոր տարի սով պիտի գայ, ու Եգիպտոսի
երկրին մէջ բոլոր առատութիւնը պիտի մո-
31 ռանայ. և սովը պիտի ապառէ երկիրը. Ու
երկրին մէջ առատութիւնը պիտի չդիտցուի՝
անկէ ետքը գալու սովին պատճառաւ. քանզի
32 որ խիստ սաստիկ պիտի ըլլայ։ Եւ երազը
երկու անգամ փարաւոնին կրկնուելուն պատ-
ճառը ան է որ աս բանը Աստուծմէ հաստա-
տուելու է, և Աստուած շուտով պիտի բնէ ան։
33 Ուստի հիմա թող փարաւոն հանճարեղ ու
խելամուտ մարդ մը գտնէ, ու զանիկա Եգիպ-
34 տոսի երկրին վրայ կեցնէ։ Թող փարաւոն
ասանկ բնէ, ու երկրին վրայ դարձակալներ դնէ,
ու Եգիպտոսի երկրին արտիւնքին առատու-
թեան հօտը տարիներուն մէջ հինգ էն մկրէ
35 առնէ։ Եւ ան գալու ագէկ տարիներուն բոլոր
պաշարը ժողվեն, ու փարաւոնին ձեռքին տա-
կը ցորեն դիզեն, և քաղաքներուն մէջ պա-
36 շար պահեն։ Ու Եգիպտոսի երկրին մէջ բռնա-
նալու հօտը տարուան սովին գէմ ան պաշարը
երկրին համար պահուի, որ երկիրը չսովնայ
չկորսուի։
37 Եւ Հաս բանը փարաւոնին աչքին ու անոր
38 բոլոր ծառաներուն աչքին ագէկ երեցաւ։ Եւ
փարաւոն ըսաւ իր ծառաներուն, Կրնա՞նք
գտնել ասոր պէս մէկը՝ որ իր ներսիդին Աս-
39 տուծոյ Հոգին ունի։ Եւ փարաւոն ըսաւ Յովսէ-
փին, Որովհետև Աստուած ան ամէնը քեզի
դիտցուց, քեզի պէս հանճարեղ ու խելամուտ
40 չկայ։ Դուն իմ տունս պրոյ կեցիր, և իմ բո-
լոր ժողովուրդս քու բերանդ նայելին. ես միայն
41 աթոռով քեզմէ մեծ ըլլամ։ Եւ փարաւոն
ըսաւ Յովսէփին, Ահա կանգնեցի քեզ բոլոր
42 Եգիպտոսի երկրին վրայ կեցուցի։ Եւ փարաւոն իր ձեռ-
քէն մատանին հանեց, ու Յովսէփին ձեռքը

- Դան. բ. 31. գ. 3. 19.
- Ել. ի. 11. 22. Ես. խի. 14. Դան. ա. 10. բ. 8. գ. 7.
- Աստ. բ. 1.
- Ել. խ. 8. 3.
- Ել. լբ. 23.
- Ղե. խ. 3.
- Ել. լե. 26.
- Ել. խ. 12. Ես.
- Ել. խ. 12.
- Ել. խ. 8. Դան. գ. 28. Աստ. բ. 21. Յայտ. ի. 7. 8.
- Ել. խ. 12. Յայտ. խե. 3.
- Դան. ը. 15. Աստ. բ. 1. Ել. խ. 8. Դան. բ. 28. 45. գ. 31.
- Հար. 1.
- Հար. 8. Դան. գ. 7.
- Հար. 12. Յայտ. խե. 3.
- Դան. բ. 28. 29. 45.
- Ել. ի. 11. 12. Ես. խի. 14. Դան. ա. 10. Ղե. խ. 3.
- Յայտ. գ. 1.
- Յայտ. ը. 3.
- Հար. 22.
- Հար. 27.
- Հար. 24.
- Ել. խ. 13.
- Ել. խ. 13. Յայտ. խե. 9. Ես. խգ. 10. 11.
- Ընտ. գ. 6. 7. 8.
- Հար. 23.
- Ել. խ. 13. 19.
- Յայտ. ձե. 13. Գար. ի. 10.
- Ընտ. խե. 13. Յայտ. լբ. 8. Ընտ. բ. 6. Դան. գ. 3.
- 13. ի. 11. 14. գ. 3.
- Յայտ. ձե. 21. 22. Գար. ի. 10.
- Դան. գ. 4.
- Եսթ. գ. 10. ը. 2. 3.

դրաւ. և ՙանոր բնհնգի հանդերձներ հագ-
ցուց, ՚ու անոր պարանոցը ականի մանեակ ան-
43 ցուց։ Եւ զանիկա իր երկրորդ կառքը հնձ-
ցուց. ՙու կը պոռային անոր առջևէն, Ինքնա-
դրամբիւն ըլլալ. և ՚նդ իսրաէլ բոլոր երկրին
44 վրայ կնցուց զանիկա։ Եւ Փարաւոն ըսաւ
Յովսեփայ, Ես Փարաւոն եմ, և առանց քեզ
բնաւ մէկը իր ձեռքը կամ իր ոտքը չվերցը-
45 նէ եգիպտացի բոլոր երկրին մէջ։ Ու Փարա-
ւոն Յովսեփայ անունը ՙՓառնիփթամիահ դը-
րաւ. և ՚Ասենթ գաղաբրին Պետափրայ քա՛-
հնին աղջիկը Ասենթը անոր կնոջ ընկալաւ
առաւ. ու Յովսէփ եգիպտացի երկիրը ալ-
արտեղը եկաւ։
46 Եւ Յովսէփ եգիպտացի Փարաւոն թագա-
ւորին ՙառջևը եցաւ առնեը երեսուն տարեկան
էր։ Եւ Յովսէփ Փարաւոնին առջևէն եկաւ,
47 ու եգիպտացի բոլոր երկիրը պտրտեցաւ։ Եւ
առատութեան եօթը տարիներուն մէջ երկի-
48 րը խիտ շատ արդիւնք առաւ։ Ու եգիպ-
տացի երկրին մէջ եղած եօթը տարիներուն
բոլոր պաշարը ժողվեց, ու քաղաքներուն
մէջ դրաւ պաշարը. ամէն քաղաքին բոլոր-
ի՛ր եղած արտերուն պաշարը նոյն ՙուրիշ
49 մէջը դրաւ։ Եւ Յովսէփ ՙծովու աւազին
չափ խիտ շատ ցորեն դիզեց. անանկ որ հա-
շիւ չգտաւ հանելը չափելէ ձգելց։
50 Եւ առիթ տարիներըը գալէն առաջ ՚Յով-
սեփին երկու որդի ծնաւ, որ Ասենթ քաղա-
քին Պետափրայ ՙքուրմին աղջիկը Ասենթ
51 իր ծնաւ անոր։ Եւ Յովսէփ առջինեկին
անունը ‡Մանասէ դրաւ. քանզի ըսաւ, Ա-
ստուած ինծի մոռցուց իմ բոլոր վիշտերս, ու
52 իմ հօրս բոլոր տունը։ Եւ երկրորդին անունը
‖Եփրեմ դրաւ. քանզի ըսաւ, Աստուած իմ
տառապանացս երկրին մէջ ՙաճեցուց զիս։
53 Ու եգիպտացի երկրին մէջ եղած տա-
54 տարիներուն եօթը տարին անցան։ Եւ ՚Յովսէ-
փին բսածին պէս ՙտարին եօթը տարին գալ
սկսաւ. և բոլոր երկիրներուն մէջ սով եղաւ,
բայց եգիպտացի բոլոր երկրին մէջ հաց կար։
55 Ու երբոր եգիպտացի բոլոր երկիրը անօթի-
ցաւ, ժողովուրդը հացի համար փարաւոնին
աղաղակից. և փարաւոն ըսաւ բոլոր եգիպ-
տացիներուն, Յովսէփին գացէք. ինչ որ ձեզի
56 ըսէ, ան ըրէք։ Ու երկրին բոլոր երեսին վրայ
սով եղաւ. և Յովսէփ բացաւ բոլոր շտեմա-
րանները, ու ՙեգիպտացիներուն պաշար ծա-
խեց. և սովը սաստկացաւ եգիպտացի երկ-
57 րին մէջ։ Ու բոլոր աշխարհն եգիպտոս կու
գային Յովսէփէն պաշար ծախու առնելու,

1 Յակոբ իր սուրբ պատգամը եգիպտոս կը խրկէ յղութեան ծախու առնելու համար։ 10 Յովսէփ գանոնք բառով կը գնէ։ Լրտես կը բանտարկէ։ 13 ու հարցը կ՚ապահովի գանոնք այր պայմանով՝ որ բնիկներէն բերեն։ 21 Յովսէփը ծախընդին միտք բերելով իրմէ ներում կ՚խնդրեն մէջ կը խոստովանին։ 24 Շմաւոն իրմէ պատանդ կը պահուի։ 25 Փիւնեները գրպանը առնելով՝ նոր կը դառնան։ 29 ու սա բաները Յակոբին կը պատմեն։ 36 Յակոբ բնիկները իրեն կը տխրեցնեն։

1 Եւ երբր Յակոբ իմացաւ եգիպտոսի մէջ
պաշար գտնուելը, Յակոբ ըսաւ իր որդիներուն,
2 Ինչո՞ւ իրարու կը նայիք։ Եւ ըսաւ, Ահա լը-
սեցի որ եգիպտոսի մէջ պաշար կայ. հոն
իջէք՝ ու անկէ մեզի համար ծախու առէք,
3 որ ՚ապրինք ու չմեռնինք։ Եւ Յովսէփին
տասը եղբայրները իջան եգիպտոսէն ցորեն
4 ծախու առնելու. բայց Յակոբ Յովսէփին եղ-
բայրը Բենիամինը անոր եղբայրներուն հետ
չխրկեց. քանզի ըսաւ, ՚Չըլլայ որ փորձանք
մը պատահի անոր։
5 Եւ Իսրայէլին որդիները հոն գացողներուն
հետ պաշար ծախու առնելու եկան. քանզի
6 ՚Քանանացի երկրին մէջ սով կար։ Ու Յովսէփ
՚ան երկրին իշխանն էր. և ինքը երկրին բո-
լոր ժողովուրդին պաշար կը ծախէր. ու Յով-
սեփին եղբայրները եկան, ու ՙվրիներց երես-
ները մինչև գետինը խոնարհեցուցին ըրին
7 անոր։ Եւ Յովսէփ իր եղբայրները տեսածին
պէս ճանչցաւ զանոնք, բայց ինքզինքը անոնց
չճանչցուց, ու անոնց հետ խստութեամբ խօ-
սեցաւ, և անոնց ըսաւ. Ուրկէ՞ եկաք. և
անոնք ըսին, Քանանացի երկրէն կեցակուր
8 ծախու առնելու եկանք։ Եւ Յովսէփ իր եղ-
բայրները ճանչցաւ, բայց անոնք զինքը չը-
9 ճանչցան։ Եւ Յովսէփ ՚անոնց վրայով իր
տեսած երազները միտքը բերաւ, ու ըսաւ
անոնց, Դուք լրտեսներ էք. երկրին ՚տկար
10 տեղերը տեսնելու եկած էք։ Եւ ըսին անոր,
Չէ, տէր իմ, հապա քու ծառաներդ կեցա-
11 կուր ծախու առնելու եկանք։ Մենք ամէն-
քրս մէկ մարդու մը որդիներ ենք, մենք
չեստակ մարդիկ ենք. ծառաներդ լրտեսներ
12 չեն։ Եւ անոնք ըսաւ անոնց, Չէ, հապա
երկրին տկարութիւնը տեսնելու եկած էք։
13 Եւ անոնք ըսին, Մենք քու ծառաներդ տա-
սնհատու երկրին մէջ մէկ մարդու մը որդիք
ըլլալով՝ տասնչորս եղբայրներ ենք. և
ահա կրտսերը այսօր մեր հօրը քովն է,
14 ու մէկալը չկայ։ Եւ Յովսէփ ըսաւ անոնց,
Ան է որ ձեզի գըսացի՝ լրտեսով, թէ դուք

ր Նմմ. բ. 13։ ս Գծ. խգ. 23։ խբ. 1։ խգ. 1։ խդ. 1։ խե. 1։ խզ. 1։ խէ. 1։ խը. 1։ խթ. 1։ ձ. 1։ ղ. 1։ ճ. 1։ ճա. 1։ ճգ. 1։ ճդ. 1։ ճե. 1։ ճզ. 1։ ճէ. 1։ ճը. 1։ ճթ. 1։ ճժ. 1։ ճժա. 1։ ճժգ. 1։ ճժդ. 1։ ճժե. 1։ ճժզ. 1։ ճժէ. 1։ ճժը. 1։ ճժթ. 1։ ճի. 1։ ճիա. 1։ ճիգ. 1։ ճիդ. 1։ ճիե. 1։ ճիզ. 1։ ճիէ. 1։ ճիը. 1։ ճիթ. 1։ ճլ. 1։ ճլա. 1։ ճլգ. 1։ ճլդ. 1։ ճլե. 1։ ճլզ. 1։ ճլէ. 1։ ճլը. 1։ ճլթ. 1։ ճխ. 1։ ճխա. 1։ ճխգ. 1։ ճխդ. 1։ ճխե. 1։ ճխզ. 1։ ճխէ. 1։ ճխը. 1։ ճխթ. 1։ ճծ. 1։ ճծա. 1։ ճծգ. 1։ ճծդ. 1։ ճծե. 1։ ճծզ. 1։ ճծէ. 1։ ճծը. 1։ ճծթ. 1։ ճկ. 1։ ճկա. 1։ ճկգ. 1։ ճկդ. 1։ ճկե. 1։ ճկզ. 1։ ճկէ. 1։ ճկը. 1։ ճկթ. 1։ ճհ. 1։ ճհա. 1։ ճհգ. 1։ ճհդ. 1։ ճհե. 1։ ճհզ. 1։ ճհէ. 1։ ճհը. 1։ ճհթ. 1։ ճձ. 1։ ճձա. 1։ ճձգ. 1։ ճձդ. 1։ ճձե. 1։ ճձզ. 1։ ճձէ. 1։ ճձը. 1։ ճձթ. 1։ ճղ. 1։ ճղա. 1։ ճղգ. 1։ ճղդ. 1։ ճղե. 1։ ճղզ. 1։ ճղէ. 1։ ճղը. 1։ ճղթ. 1։ ճճ. 1։ ճճա. 1։ ճճգ. 1։ ճճդ. 1։ ճճե. 1։ ճճզ. 1։ ճճէ. 1։ ճճը. 1։ ճճթ. 1։ ճմ. 1։ ճմա. 1։ ճմգ. 1։ ճմդ. 1։ ճմե. 1։ ճմզ. 1։ ճմէ. 1։ ճմը. 1։ ճմթ. 1։ ճյ. 1։ ճյա. 1։ ճյգ. 1։ ճյդ. 1։ ճյե. 1։ ճյզ. 1։ ճյէ. 1։ ճյը. 1։ ճյթ. 1։ ճն. 1։ ճնա. 1։ ճնգ. 1։ ճնդ. 1։ ճնե. 1։ ճնզ. 1։ ճնէ. 1։ ճնը. 1։ ճնթ. 1։ ճշ. 1։ ճշա. 1։ ճշգ. 1։ ճշդ. 1։ ճշե. 1։ ճշզ. 1։ ճշէ. 1։ ճշը. 1։ ճշթ. 1։ ճչ. 1։ ճչա. 1։ ճչգ. 1։ ճչդ. 1։ ճչե. 1։ ճչզ. 1։ ճչէ. 1։ ճչը. 1։ ճչթ. 1։ ճպ. 1։ ճպա. 1։ ճպգ. 1։ ճպդ. 1։ ճպե. 1։ ճպզ. 1։ ճպէ. 1։ ճպը. 1։ ճպթ. 1։ ճջ. 1։ ճջա. 1։ ճջգ. 1։ ճջդ. 1։ ճջե. 1։ ճջզ. 1։ ճջէ. 1։ ճջը. 1։ ճջթ. 1։ ճռ. 1։ ճռա. 1։ ճռգ. 1։ ճռդ. 1։ ճռե. 1։ ճռզ. 1։ ճռէ. 1։ ճռը. 1։ ճռթ. 1։ ճս. 1։ ճսա. 1։ ճսգ. 1։ ճսդ. 1։ ճսե. 1։ ճսզ. 1։ ճսէ. 1։ ճսը. 1։ ճսթ. 1։ ճվ. 1։ ճվա. 1։ ճվգ. 1։ ճվդ. 1։ ճվե. 1։ ճվզ. 1։ ճվէ. 1։ ճվը. 1։ ճվթ. 1։ ճտ. 1։ ճտա. 1։ ճտգ. 1։ ճտդ. 1։ ճտե. 1։ ճտզ. 1։ ճտէ. 1։ ճտը. 1։ ճտթ. 1։ ճր. 1։ ճրա. 1։ ճրգ. 1։ ճրդ. 1։ ճրե. 1։ ճրզ. 1։ ճրէ. 1։ ճրը. 1։ ճրթ. 1։ ճց. 1։ ճցա. 1։ ճցգ. 1։ ճցդ. 1։ ճցե. 1։ ճցզ. 1։ ճցէ. 1։ ճցը. 1։ ճցթ. 1։ ճփ. 1։ ճփա. 1։ ճփգ. 1։ ճփդ. 1։ ճփե. 1։ ճփզ. 1։ ճփէ. 1։ ճփը. 1։ ճփթ. 1։ ճք. 1։ ճքա. 1։ ճքգ. 1։ ճքդ. 1։ ճքե. 1։ ճքզ. 1։ ճքէ. 1։ ճքը. 1։ ճքթ. 1։ ճօ. 1։ ճօա. 1։ ճօգ. 1։ ճօդ. 1։ ճօե. 1։ ճօզ. 1։ ճօէ. 1։ ճօը. 1։ ճօթ. 1։ ճֆ. 1։ ճֆա. 1։ ճֆգ. 1։ ճֆդ. 1։ ճֆե. 1։ ճֆզ. 1։ ճֆէ. 1։ ճֆը. 1։ ճֆթ. 1։

15 լրտեսներ էք. Ձառայութիւնը փորձուելիք. 16 փարա-
ւոնին կենդանի հանեսք՝ գուք ամէն պիտի
չիլլէք, մի որ ձեր պզտիկ եղբայրը հոս չը-
գայ։ 16 գոց. Ձեզմէ մէկը ձեր եղբայրը բերելու խրը-
կեցէք, ու գուք բանտը պրուիք, որ ձեր
խօսքերը փորձուին, մի արդեօք ձեր մէջը
ճշմարտութիւն կայ. և մի չէ, փարաւոնին
17 կենդանի հանեսք՝ գուք լրտեսներ էք։ Ե-
րեք օր բանտը գրաւ դնուեցաք։
18 Ե. երրորդ օրը Յովսէփ ըսաւ անոնց, Ա-
մանակ ըրէք որ ապրիք. Աստուածը
19 մէկը փակեսցի, մի որ գուք շիտակ հաւտիկ էք,
ձեր եղբայրներէն մէկը ձեր բանտարկուած
տանը մէջ արգիլուի. և գուք գացէք, ձեր
տանը անօթութիւնը հանեցէք պատրաստելով.
20 Ու ձեր պզտիկ եղբայրը բնաւ բերէք, որ ձեր
խօսքերը շիտակ երեւին, ու չմեռնիք։ Եւ ա-
21 նանկ ըրին։ Ու իրարու ըսին, Իրաւցնիվ մեր
եղբօրը վրայով յանցաւոր ենք. երբոր ին-
քը մեզի ազաչեց, ու մենք չլրսինք. ասոր
22 համար ա՛ս նեղութիւնը վրանիս եկաւ։ Ե՛ւ
Ռուբէն պատասխան տուաւ անոնց ըսելով
Ես ձեզի չըսա՞ցի, ըսելով մի՛ Տղուն գէմ
մեղք մի գործէք. ու գուք մենք չլրսիք. և
ահա հիմա անոր արիւնը հարցուի կը պահանջուի։
23 Ե. անոնք չէին գիտեր որ Յովսէփ կը հասկը-
նար. ինչու որ թարգմանով կը խօսէր իրենց
24 հետ։ Ե. անոնցմէ զատուելու ատ. և լացաւ. և
դարձաւ անոնց գալու, ու խօսեցաւ անոնց
հետ. և անոնցմէ Շմաւոնը առաւ, ու անոնց
աչքին առջեւը կապեց զանիկա։
25 Ետքը Յովսէփ հրամայեց որ անոնց
ամանները ցորենով լեցնեն, ու ամէն մէ-
կուն սակը իր փոքթին մէջը գնեն, և ա-
նոնց ճամբու պաշար տան։ Ու նասակի բրաւ
26 անոնց։ Ե. անոնք իրենց էշերուն վրայ բեռ-
27 ցուցին ցորենին, ու անկէ գացին։ Ե. անոնց-
մէ մէկը՝ իջեւանին մէջ իր էշուն կեր տալու
համար իր փոքթը բացածին պէս՝ իր սակը
28 տեսաւ, որ ահա իր փոքթին բերանն էր։ Ու
իր եղբայրներուն ըսաւ, իմ սակս ետ տրուե-
ցաւ, և ահա հոս իմ փոքթիս մէջն է. ու
անոնց սիրտը խառնեցաւ, ու վախնալով իրա-
րու ըսին, Ի՞նչ է ասիկ որ Աստուած մեզի բրաւ։
29 Ու եկան Քանանացի երկիրը իրենց հօրը
Յակոբին, և բոլոր իրենց դիպուածները
30 պատմեցին անոր՝ ըսելով, Այն երկրին տէրը
եղոց մեզի խոստութեամբ խօսեցաւ,
ու մեզ երկիրը լրտեսութեան տեղ դրաւ։
31 Ե. ըսինք անոր, Մենք շիտակ հաւտիկ ենք.
32 լրտեսներ չենք. Մենք՝ մեր հօրը որդիքը՝

տասներկու եղբայրներ ենք. մէկը չկայ, և
ահաւասիկ պզտիկը Քանանացի երկրին մէջ մեր հօրը
33 քովն է այսօր։ Ե. այն երկրին տէրը եղոց
մեզի ըսաւ, Ձեր շիտակ հաւտիկ ըլլա-
լը ասկէ գիտնամ. ձեր եղբայրներուն մէկը
իմ քովս ձգեցէք, և ձեր բնտանեացդ անօ-
թութիւնը հանեցէք գացէք, ու գացէք.
34 Ե. ձեր պզտիկ եղբայրը բերէք ինծի բերէք, որ
գիտնամ մի գուք լրտեսներ չէք, հապա շի-
տակ հաւտիկ էք. այնժամ ձեր եղբայրը ձեզի կու
տամ, ու առ երկրին մէջ առուտուր բրէք։
35 Ու եղաւ որ իրենց քոթակները պարպած ատեն-
նին, ահա ամէն մէկուն առաքին ծրարը իր
քոթակին մէջն էր. և իրենք ու իրենց հայրն
ալ առաքին ծրարները տեսան՝ վախ-
36 ցան։ Ե. անոնց հայրը Յակոբ ըսաւ անոնց,
Ինծ ատեղի թողուցիք. Յովսէփը չկայ, Շմաւ-
ոնը չկայ, Բենիամինն ալ պիտի առնէք. ու
37 ամէն ամէնը իմ դէմս եկաւ։ Ե. Ռուբէն
խօսեցաւ իր հօրը՝ ու ըսաւ, Թէ որ ես զա-
նիկա քեզի չբերեմ, իմ երկու որդիներս սպա-
նցուր. զանիկա իմ ձեռքս յանձնէ, ու ես քե-
38 զի կը բերեմ անիկա։ Բայց Յակոբ ըսաւ,
Իմ որդիս ձեզի հետ չիջնէ. ինչու որ նորա
եղբայրը մեռած է, ու անիկա մինակ մնաց.
և մի՛թէ որ ձեր երթալու ճամբուն մէջ անոր
փորձանք մը պատահելու բլլայ, իմ ճերմակ
մազերս սգաւորութեամբ գերեզմանը պիտի
իջեցնէք։

ԳԼ. ԽԹ

1 Քաղբ գժտութիւն կը հարուցանէ բնակութենէ խրկելու։ 12
Յովսէփ իր եղբայրները կ՚ընդունի։ 31 անոնց խնջոյք կը
կրճատէ։

1 Ե. սովը Աստուածացաւ երկրին մէջ։ (2) Ու
եղաւ որ երբ էգիպտոսէն բերած պաշարնին
կերան հատցուցին, հայրերնին բաւ անոնց,
Գացէք նորէն մեզի քիչ մը ուտելիք ծախա-
3 ռեցէք։ Ե. Յուդա պատասխան անոր՝ ըսելով,
Ան մարդը մեզի հաստատ վկայութեամբ խօ-
սելով՝ բաւ, Թէ որ Ձեր եղբայրը հետերնիդ
4 Նիզ չիլլայ, իմ երեսս պիտի չտեսնէք։ Թէ
որ մեր եղբայրը մեզի հետ խրկես, կ՚իջնենք
5 ու քեզի ուտելիք ծախու կ՚առնենք. Բայց
թէ որ չխրկես, չենք իջներ. ինչու որ ան մար-
դը բաւ մեզի, Թէ որ Ձեր եղբայրը հետերնիդ
6 Նիզ չիլլայ, իմ երեսս պիտի չտեսնէք։ Ե.
Իսրայէլ բաւ, Ինչո՞ւ համար չարութիւն
բրիք ինծի ան մարդուն խնայնելով Թէ ու-
7 նիք եղբայր մ՚ալ հօրնիդմէ։ Ե. անոնք բան-
դը մեզի համար ու մեր ազգականներուն
համար ճշդիւ հարցուց՝ ըսելով, Ձեր հայրը
տակաւին կ՚ապրի՞ք. ուրիշ եղբայր մ՚ունիք. և մենք

ե Ցես. ա Թագ. ա. · ա. 44. ժէ. 55. · թ Դատ. իե. 45. Դե-
ւտ. է. 12. · ի Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ժ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · ժա Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ժբ Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ժգ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
ժդ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ժե Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · ժզ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ժէ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · ժը Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ժթ Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ի Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իա Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իբ Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իգ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իդ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իե Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իզ Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իէ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իը Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իթ Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · ի Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իա Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իբ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իգ Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իդ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իե Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իզ Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իէ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իը Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իթ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ի Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իա Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իբ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իգ Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իդ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իե Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իզ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իէ Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իը Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իթ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ի Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իա Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իբ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իգ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իդ Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իե Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իզ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իէ Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իը Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իթ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · ի Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իա Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իբ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իգ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իդ Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իե Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իզ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իէ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իը Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իթ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
ի Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իա Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իբ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իգ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իդ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իե Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իզ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իէ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իը Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իթ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ի Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իա Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իբ Ելք.
իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իգ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. ·
իդ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իե Ելք. իե. 20. Ա Թագ.
իե. 12. · իզ Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · իէ Ելք. իե. 20.
Ա Թագ. իե. 12. · իը Ելք. իե. 20. Ա Թագ. իե. 12. · ի

աս խոսքերուն համեմատ պատասխան տուին ա-
ւետ. ապրելո՞վ մենք կրնայի՞ք դիտնալ որ
անիկա պիտի լսէ ինձ Ձեր եղբայրը իջնցու-
8 ցէք. եւ Յուդա իր հօրը խոստացաւ բսաւ,
Տգան ինծի հետ խրկէ, ու երթանք երթանք,
9 որ ապրի ամենքս ու չմեռնինք, մենք ալ՝ դուն
10 ալ՝ մեր բնտանիքներն ալ. էս երաշխաւոր
կ'ըլլամ անոր համար. ազնիկա իմ՝ ձեռքէս
պահանջէ. ինձի որ անիկա քեզի չբերեմ, ու
քու առջեւդ չկայնեցնեմ, յաւիտեան քեզի
11 յանցաւոր ըլլամ. փաղդի ինձ որ չյապաղէինք,
մինչեւ հիմա երկրորդ անգամ գաթձած կ'ըլ-
12 լայինք. եւ անոնց հայրը խոսքէն բսաւ անոնց,
ելիէ այդ պէս է, հիմա աս բրէք. Ձեր աման-
ներուն մէջը երկրիս ամենէն ազնիկ պտուղնե-
րէն առէք, ու տվնտրոն ինծի ապրէք, փիչ
մը բալասան, և փիչ մը մեղր, համեմներ ու
13 գնուռս, փաղդ ու նռնչ. էս ձեռքերնիդ
կրկնապատիկ առակ առէք, ու ձեր քսբնե-
րուն բերանը եղած առակը՝ նոր ետ բերուե-
ցար, ձեռքերնիդ եղած ըլլալ կ'ըսէք. գուցէ
14 սխալմունք եղած էր. էդ բայցիւնիդ ալ առէք,
ու ելէք նորէն աս մարդուն գացէք. եւ
Ամենակարող Աստուած ձեզի շնորհք գտնել
ասոր աս մարդուն առջեւը, որ ձեր միկալ եղ-
բայրը ու Բենիամիմը ինձ ետ ձեզի. և ես
իմ որ անդամալոյծ ըլլալս եմ, ինձ անդամալոյծ
ըլլամ՝:

15 Էս մարդ իջան աս բնծաներն, ու ձեռ-
քերնին կրկնապատիկ առակ առին, նաեւ Բե-
նիամիմը, ու ելան երթալու Եգիպտոս իջան, և կա-
16 ցան Յովսէփին առջեւը կայնելցան. էս երբ Յովսէփ
Բենիամիմը անոնց հետ տեսաւ, հիր տանը
վերակացուին բսաւ, Տգան տար աս մարդիկ
կը, ու ՚՚պատրաստ կենդանի՞ներ մորթէ, և
պատրաստակ. ինչու որ աս մարդիկ կէսօրին
17 ինծի հետ պիտի ճաշեն. էս այն մարդը Յով-
սէփին բսածին պէս բրաւ. ու այն մարդը
18 Յովսէփին տունը տարաւ. մարդիկը՝ էս մեր-
դիկը վախցան Յովսէփին տունը տարուելնա-
նէն համար, ու բսին, Առջի անգամին մեր
քսբնէներուն մէջը դարձած առակին հա-
մար կը տարուինք, որ ՚վրանիս յարձակի, ու մեր
վրայ իյնայ, մեզ ծառաներ առնէ՝ ու մեր
19 էշերը. էս Յովսէփին տունը վերակացուն
եղող մարդուն մտան, ու տունը դրան
20 մէջ խոսեցան անոր, ու բսին, Ո՛հ տէր, դուս-
կէ առաջ կերակուր ծախու առնելու իջանք.
21 Ու հետո որ երբ իջնանք հասանք, ու մեր
քսբնէները բացինք, ահա առջի մէկ քսբնէ-
առակը իր քսբնին բերանն էր, մեր առակը
լման կշռով. և դարձեալ մեր ձեռքով

22 ետ բերինք. Ու ձեռքերնիս մէջ ուրիշ քա-
սակ բերինք՝ կերակուր ծախու առնելու հա-
մար. չենք դիտեր թէ ով դրաւ մեր առա-
23 կը մեր քսբնէներուն մէջ. էս անիկա բսաւ,
խաղաղութիւն ձեզի, մի վախնաք. ձեր Ա-
ստուածը և ձեր հօրը Աստուածը ձեզի գանձ
տուաւ ձեր քսբնէներուն մէջ. Ես առի ձեր
առակը՝՚ էս Շմաւոնը դուրս հանեց անոնց
24 Ու այն մարդը Յովսէփին տունը տարաւ
մարդիկը, և ջուր տուաւ ՚՚նոր, ՚ու՝ իրենց
ագռաները լուացին, ու անոնց էշերուն կեր
25 տուաւ. էս անոնք բնծաները պատրաստե-
ցին մինչեւ Յովսէփին կէսօրուան գալը. քան-
զի խնացան որ հոնկէ պիտի ուտեն
26 էս երբ Յովսէփ տունը եկաւ, իրենց ձեռ-
քերը եղած բնծաները տունը մտնալուն տուին
ալ՝ ու ՚մինչև գետինը խոնարհ տունը խոնար-
27 հան իրեն բրին. էս անոնց ողջոյնէ տուաւ
ցուց՝ բսելով, Ա՞ն ձեր ծեր հայրը ՚որուն
վրայով խոսեցաք ըսիք, ապրի՞ կ. ողջոյնէ տուին
28 ան՝ էս բսին, Քու ծառադ մեր հայրը
ապրի է, ողջոյնէ տուին. և ՚ծունկ եցան ու
29 խոնարհեցան բրին. էս իր աչքերը վեր-
ցուց, ու հոր մորը որդի՝ իր եղբայրը Բե-
նիամիմը տեսաւ, և բսաւ, Ա՞ն է ձեր պզտիկ
եղբայրը, ՚որուն վրայով խոսեցաք ինծի. ու
բսաւ, Աստուած պզտիկ քեզի՝ որ-
30 դեակ իմ՝ էս Յովսէփ չատով եղաւ. բանդի
՚իր ողխքը զգացուցաւ իր եղբօրը վրայ, և
լալու տեղ կը փնտռէր. ու ներքին անկողնակը
31 մտաւ, ու հոն լացաւ. էս լուացաւ իր երեսը,
ու դուրս ելաւ. և զսպեց ինքզինքը, ու
32 բսաւ, Հաց բերէք. էս իրեն զատ, ու անոնց
զատ, և իրեն հետ ուտող եգիպտացիներուն
զատ դրին. քանզի եգիպտացիները Եբրայե-
ցւոց հետ հաց չեն կրնար ուտել, ինչու որ
33 Եգիպտացիներուն գզուելի էր. էս նստան
անոր առջեւը, անոր բանիկը իր անոր բանիկա-
կին պէս, և պզտիկը իր պզտիկա կին պէս
34 տեղացին. էս անիկա իր առջեւէն բաժիններ
իրենց ուտող բայց Բենիամիմին բաժինը մե-
կայնեցուց բաժիներէն ՚հինգ անգամ աւելի էր.
և խմեցին ու հոտոր հետ մէկտեղ զուար-
թացան.

ԳԼ. ԽԴ.

1 Յովսէփ իր եղբայրներէն հարցուցին ետ գոբեկնելու համար
հնարք կը բանեցնէ. 11 Յուդայինն խոստովանութիւնը.

1 Եւ իր տանը վերակացուին հրամայեց բսաւ,
բանկով. Աս մարդոց ալիր քսբնէները տանելով կը-
ցաժեռնէ չափ ուտելիք լեցուր, ու ամէն

---

4 Գլ. խգ. 34. փխ. լիսի. 10. 13. 7 Գլ. կբ. 20 Ընտանեկան. ժբ. 38. 8 Գլ. կե. 22. Եբրայեցի. բ. 22. 9 Գլ. խգ. 22. 23. 10 Գլ. խգ. 4. խգ. 1. 11 — Քնաց. խե. 11. 12 Եբր. մարդիկները 13 Գլ. ժբ. 41. 14 Գլ. խգ. 3. 10. 15 Գլ. խգ. 27. 33. 16 Եբր. մեր առակը խնդիր եմ. 17 Գլ. խգ. 13. 18 Գլ. ժբ. 41. խգ. 20. 19 Գլ. կե. 7. 10. 20 Գլ. կե. 34. 21 Գլ. խգ. 12. 13. 22 Գլ. կե. 7. 10. 23 Գլ. կե. 11. 18. 24 Գլ. խգ. 13. 25 գ Քնաց. գ. 25. 26 Գլ. խգ. 14. 27 Հմր. 22. 28 Գլ. խգ. 34. Եզ. բ. 25. 29 Գլ. խե. 28. 30 Ընդ. ա. 8. Քաղ. բ. 19.

2 մի կամ ասակը իր քաղքին բերանը գիր։ Եւ
ահաւասիկ պարկին քաղքին բերանը իմ գաւա-
ղիքս՝ արծաթի գաւաթիդ ու իր պաշարին քա-
սակը գիր։ Ու անիկա Յովսեփին ըսած խոս-
քին պէս ըրաւ։
3 Եւ առաւօտուն յառաջիին պէս մարգիկը
4 իրկուեցան, իրենք ու իրենց էշերը։ Ա՚ոնք
քաղաքէն էլլելով գետ չհասցած, Յովսեփ
իր տունը վերակացուին ըսաւ։ Էլիր՝ ան մար-
դոց հետէն փակէ, ու անոնց հասիր, և ըսէ
անոնց ։ Ինչո՞ւ բարիին փոխարէն չար հա-
5 ատցիք։ Ա՚ս ան չէ՞ որուն ձկնչին իմ ուրա
կը խմէ , ու անով կը հմայէ ։ առանկ ընե-
6 իր՝ գէշութիւն ըրիք ։ Եւ անիկա հասաւ
անոնց , և բաւ անոնց ատ նոյն խոսքերը։
7 Եւ բոլն անոնք, ինչո՞ւ իմ ուրա ատանկ խոս-
քեր կը դրուցէ ։ քառ չիդի որ քառ Յոսա-
8 ՆԵրդ առանկ բան մը ընեն։ Ա՚հա մեր քա-
ղքուն բերանը գտած առաջիկա փանասու
երկրէն փեգի ետ բերինք։ ուրեմն ի՚նչպէս
քառ արծաթ կամ ոսկի պիտի
9 գողնանք ։ քառ Յոսաանեցուց որուն քովը
որ գտնուի , մեզ անիկա մեռնի, ու մենք
10 ալ իմ արծաթս Յոսաանք ըլլանք ։ Եւ անի-
կա բաւ ։ Հիմա ճիշդ ձեր բառածին պէս
մեզ ըլլայ ։ որուն քովը որ գտնուի , ան ինձի
Յոսաագ ըլլայ, ու գուք անպատճ ըլլաք ։
11 Անոնք ամէն մէկը արագութեամբ իր քաղքը գե-
տին իջեցուց, ու ամէն մէկը իր քաղքը
12 բացաւ ։ Եւ անիկա մեծէն սկսաց փնտռել,
ու մինչև պզտիկը ծագեցաւ ։ և գաւաթը Բե-
ղամինին քաղքին մէջ գտնուեցաւ ։
13 Ա՚նոնք իրենց հագուկերձերը պատռե-
ցին ։ և ամէն մէկը իր էշը բեռցուց ։ ու քա-
14 ղքը գարձան ։ Եւ Յուդա ու անոր եղբայր-
ները Յովսեփին տունը եկան ։ և անիկա ան-
կաւ ին հոն էր ։ ու Ասանոր առջին գետինը ին-
15 կան ։ Եւ Յովսեփ բաւ անոնց ։ Ա՚ս ի՚նչ բան
է որ ըրիք ։ չէ՞ք գիտեր որ ինձի պէս մարդ
16 մը անչուշտ Ա՚կը հմայէ ։ Եւ Յուդա բաւ ,
իմ արծաթս ի՚նչ բանէ , ի՚նչ խոսքէ , կամ
ի՚նչպէս արդարացնենք մեզ։ Ա՚ս-
տուած քառ Յոսաանեցուց յանցանքը բաւ-
նեց ։ ահա Ասանոր մեր արծաթ ը Յոսաանք ենք ,
մենք ալ՝ անիկա ալ՝ որուն քովը գտնուի
17 գտնուեցաւ ։ Եւ անիկա բաւ , Ա՚քառ չիդի
որ ես այդպէս ընեմ։ Հապա ան մարդը՝ որուն
քովը գտնուեցաւ , անիկա ինձի Յո-
սագ ըլլայ ։ ու գուք խաղաղութեամբ ձեր
հարը երթք ։
18 Ա՚նոնք Յուդա մեռեցաւ անոր՝ ու բաւ ,
Ո՚վ , ասոր իմ ընդհանր բրէ՝ իմոց քառ Յոսաագ
խոսք մը խոսի իմ արծաթս ականջներուն , ու
Յոսաագին վրայ բարկութիւնդ չբար-
կանք ։ ինչու որ գուն փարաւոնին պէս ես ,
19 իմ ասոս իր Յոսաանեցուն հարցուց՝ բանալով ,
20 Հայր կամ եղբայր ունիք ։ Եւ մենք բանիք
մեր տիրոջը ։ իմ Յոր հայր մը ունինք , և
իմ Յոր հայր մը ունինք , և
21 կը սիրէ զանիկա ։ Եւ քառ Յոսաանեցուց բանը ,
22 Յոսի իջեցուցէք անիկա , որ Ասանոր Եւ
իմ տիրոջս բանիք ։ Յգան իր հայրը չկրնար
ձգել ։ քանզի իմ որ իր հայրը ձգելու բլլայ ,
23 անիկա պիտի մեռնի ։ Եւ քառ Յոսաանեցուց
բանը , Ի՚մ որ Յոր պզտիկ եղբայրը ձեզի հետ
չիջնէ , իմ երեսս ալ պիտի այլեւս չտեսնէք ։
24 Ու երբոր քառ Յոսաագին իմ հարս երանք , իմ
25 տիրոջս խոսքերը պատմեցինք անոր ։ Եւ մեր
հայրը բաւ ։ Դարձէք նորէն , ու մեզի քիչ մը
26 կերակուր Յոսիաս տանէք ։ Եւ մենք բանիք ,
Չենք կրնար իջնել։ իմ որ մեր պզտիկ եղ-
բայրը մեր հետը բլլայ , անասնիր կ իջնենք ։
Ինչու որ պիտի չկրնանք տեսնել այն մարդուն
երեսը , իմ որ մեր պզտիկ եղբայրը մեր հե-
27 տը բլլայ ։ Եւ քառ Յոսաագ իմ հայրս բաւ
մեզի , Դուք գիտէք որ Ի՚մ կնիկս երկու ո-
28 չի Ցն Յոսաս բնձի ։ Եւ մէկը քովէս երաւ , ու
ես բաի , Ա՚նշուշտ քաշկռտուած է ,
29 ու մինչև հիմա գինքը չտեսայ ։ Եւ իմ որ
առիկա ալ քովէս առնէք , ու անոր փորձանք
մը պատահի , իմ ճերմակ մազերս տրտմու-
30 թիւով գերեզմանը պիտի իջեցնէք ։ Ու ասի-
կայ հիմա՝ երբոր քառ Յոսաագին իմ հարս երթայ ,
ու տղան մեր հետը չբլլայ , Յովնան հոգին տը-
31 պատ հետ կապուած բլլալով , երբ-
որ տեսնէ իմ տղան հետ գնաց չէ , պիտի մեռ-
նի ։ և Յոսաանեցուց՝ քառ Յոսաագին մեր հարը
ճերմակ մազերը տրտմութիւնով գերեզմանը
32 պիտի իջեցնենք ։ Ինչու որ Յոսաագ տղան
հասնելը իմ հարս երաշխաւորեցաւ հոգի՝ բանալով ,
Ի՚մ որ ես անիկա քեզի չբերեմ , իմ հարս
33 յաւիտեան յանցաւոր բլլամ ։ Ու ասի
կ՚ապրելիմ քեզի , տղան անոր՝ Յոսաագ իմ
տիրոջս Յոսաագ մնայ ։ և տղան իր եղբայրնե-
34 բուն հետ երթայ ։ Քանզի իմ որ տղան իմ հե-
տը չբլլայ , ի՚նչպէս երթամ իմ հարս ։ չբլլայ
որ իմ հարս գտնու փորձանքը տեսնեմ։

ԳԼ· ԽԵ

1 Յովսեփ գիտէր իր եղբայրներուն կը նմանցնէր ։ և անոնք քա-
ղքը Եգիպտոս Յոսաագին մօտ՝ կը փիլիսոփա-
գանէին ։ 2 — կը իրեն որ իր հայրը բլլալ ։ Եւ փարաւոն
ան բաներն կը հասկնայ ։ Եւ Յովսեփ անոնց պատրաստ
կու տայ ։ Եւ գանոնք կը յղուցանէ որ քառ Յոսաագին
մեռնիլին ։ Եւ Յովսեփ իր տղան մեռնելով կը գրա-
նայ ։

= Գէ· խգ· ղ։
ք Գէ· լ· ։
ֆ Գէ· լե· ։ ։
քառ· ։ Ա՚ղ· ։ ։

ք քառ· ։ ։
ղ Գէ· լե· ։ ։
ճ Ելի· ։ ։
ն Ելի· ։ ։

ե Ասան· ։ ։
ճ Գէ· ։ ։
ի Գէ· ։ ։
ք Գէ· լե· ։ ։

ե Գէ· խգ· ։ ։
ի Ելի· ։ ։
ք Գէ· լե· ։ ։

ե Գէ· խգ· ։ ։
ի Գէ· խգ· ։ ։
ք Գէ· լե· ։ ։
ֆ Գէ· խգ· ։ ։

ե = քառ· ։ ։
ի Գէ· խգ· ։ ։
ք Ելի· ։ ։

1 Եւ Յովսէփ չկրցաւ զսպել ինքզինքը բոլոր
իր ծառայից առջեւ, ու պատուց՝
Ամենքդ հեռացէք բոլոր մարդիկ ի՛ւր մօտէն։
2 Յետոյ՝ ձայնը մարդ մի չկիցաւ ։ Եւ ՚Ձայնը մինչ-
չեմ լացաւ։ ու եգիպտացիք լսեցին, ու
3 փարաւոնին տան ալ լսեց ։ Եւ Յովսէփ բաւ
իր եղբայրներուն ։ ՚Ես Յովսէփն եմ։ իմ՝ հայ-
րս տակաւին ո՞ղջ է ։ ու եղբայրները չկրն-
կրնար պատասխան տալ անոր ։ ինչու որ անոր
4 ամչնալ ՚տարած մնացին ։ Եւ Յովսէփ բաւ
իր եղբայրներուն ։ ինծի մօտ եկէք ։ անոնք
ալ մօտ եկան։ և բաւ ։ Ես Ձեր եղբայրը
Յովսէփն եմ՝ ՚որ եգիպտոս ապրեցաք Յոսէփ
5 ջիր ։ Ու տակը հիմա դիս հոս Յոսէփտուց հասնիլ
՚մի վշտանաք, ու Ձեզի Յոսէր չկրնայ
6 կեանք պահելու համար ։ Քանզի երկրիս վր-
րայ սովին երկրորդ տարին է ու ։ և տակա-
ւին հինգ տարի կայ՝ որ ոչ փարաւոնան ։ ոչ ալ
7 հունձք պիտի ըլլայ ։ Եւ Աստուած դիս Ձեր
առջեւէն խրկեց՝ որ երկրի վրայ Ձեզի մնալու
պահէ, և մեծ ազատութիւնով Ձեզ ապրեց-
8 ցնել ։ Եւ հիմա դիս հոս խրկողը դուք չէք ։
հապա Աստուած է ։ ու ՚դիս փարաւոնին հայր
և իր բոլոր տանը տէր՝ ու եգիպտոսի բոլոր
9 երկրին իշխան գրաւ ։ Շուտով իմ հայրս երկը-
ու բանը ունաք ։ Աստուած բոլոր եգիպտոսին տէր բրաւ
10 գիս։ չուտանաք ինծի իջնելու ։ Եւ դիմանալի
երկրին մէջ պիտի բնակիս, որ ինծի մօտ բլ-
լաս ։ գուն ու քու որդիդ՝ և քու որդւոց
որդիդ՝ և հօտերդ ու արջառներդ՝
11 և քու բոլոր ունեցածդ ։ Եւ հոն քեզ պիտի
սնուցանեմ՝ ինչու որ տակաւին հինգ տարի
տակ կայ ։ չրլլայ որ գուն ու քու տունդ
և քու բոլոր ունեցածդ չքաւորանաք քա-
12 չէք ։ Եւ ահա Ձեր աչքերը ու իմ՝ եղբօրս
Բենիամինին աչքերը կը տեսնեն՝ որ ՚Ձեզի
13 խոսողը իմ բերանս է ։ Ու եգիպտոսի մէջ
իմ ունեցած բոլոր փառքս, ու Ձեր բոլոր
տեսածը պատմեցէք իմ՝ հօրս ։ և չուտով ՚իմ
14 հայրս հոս իջեցուցէք ։ Եւ իր եղբօրը Բենի-
ամինին պարանոցին վրայ ինկաւ՝ ու լացաւ ։
Բենիամինն ալ անոր պարանոցին վրայ լա-
15 ցաւ ։ Եւ իր բոլոր եղբայրները համբուրեց,
ու անոնց վրայ լացաւ ։ և անկէ ետքը իր եղ-
բայրները իրեն խօսեցան ։
16 Եւ ան լսուեր փարաւոնին տանը մէջ բաւ-
ցաւ՝ իբր Յովսէփին եղբայրները եկեր են։
և փարաւոնին ու անոր ծառաներուն հա-
17 ճելի եղաւ ։ Եւ փարաւոն բաւ Յովսէփին,
Քու եղբայրներուդ բսլ ։ Ա՛ս բրէք ։ Ձեր անա-
սունները բեռցուցէք ։ ու փութաւոր երկիրը
18 գացէք ։ Եւ Ձեր հայրը ու Ձեր բնտանիքները
առէք ։ ու ինծի մօտ եկէք ։ և եղիպտոսի երկրին
ապրելիք ամէն ՚բան Ձեզի կտամ ։ ու երկրին պտուղը
19 կերէք ։ Եւ քեզի հրամայեր եղաւ ։ ան
բրէք ։ Ձեր սայլերուն համար ու Ձեր կա-
նիկներուն համար եգիպտոսի երկրէն կառ-
քեր առէք Ձեզի, և Ձեր հայրը բերէք՝ ու
20 եկէք ։ Եւ Ձեր կահասկերին ՚մի նայիք ։ ին-
չու որ բոլոր եգիպտոսի երկրին բարիքը Ձե-
րինն է ։
21 Եւ իսրայէլին որդիները անանկ բրին ։ և
Յովսէփ անոնց կառքեր տուաւ փարաւոնին
՚խոսքին պէս, ու ճամբու համար պաշար
22 տուաւ անոնց ։ Ամէնց ամէն մէկուն զոյգ զոյգ
փոխելու հագուստներ տուաւ ։ բայց Բենիա-
մինին երեք հարիւր արծաթի՝ ու ՚հինգ
23 Ձեռք փոխելու հագուստ տուաւ ։ Եւ իր հօրը
ասոր պէս բաներ խրկեց ։ տասը էշ եգիպտոսի
բարիքներով բեռցած՝ և տասը էգ էշ ցորենով
ու հացով և ուտելիքներով բեռցած՝ իր հօրը
24 համար ճամբուն մէջ համար ։ Աղբակս իր եղ-
բայրները խրկեց, ու գացին ։ և բաւ անոնց,
ճամբուն մէջ չբարկանաք ։
25 Եւ անոնք եգիպտոսէն ելան, ու գէպ ՚ի
փութաւոր երկիրը իրենց հօրը Յակոբին գացին.
26 Եւ անոր պատմեցին՝ ըսելով ։ Յոսէփ ան-
կաւին ողջ է ։ ու եգիպտոսի բոլոր երկրին
իշխանը անիկա է ։ Եւ Յ-ն սիրտը մնաք-
27 չաւ ։ չհաւատաց ։ Եւ անոր
պատմեցին Յոսէփին բոլոր խօսքերը որ իրենց
ըսեր էր ։ ու երբոր տեսաւ Յոսէփին խրկած
կառքերը զինքը տանելու համար, անոնց հո-
28 րը Յակոբին հոգին ոգեշնչուեցաւ ։ Եւ ՚ըսաւ
բաւ ։ Բաւական է ։ իմ՝ որդի Յոսէփս տես-
կաւին ողջ է ։ երթամ ու մեռնելէս առաջ
տեսնեմ անիկա ։

ԳԼ. ՝ Խ

1 Եւ Իսրայէլ իր բոլոր ունեցածովը հասկաց
եկաւ ։ ու ՚Բերսաբէէ եկաւ ։ և ՚իր հօրը Ի-
2 սահակին Աստուծոյն զոհեր մատուց ։ Ու Աս-
տուած ՚գիշերտեսի տեսիլքի մէջ խոսեցաւ

խաղալիքին՝ ու քաոս։ Յակոբ՝ Յակոբ. և ասէ 3 կա քաոս։ Ահա ես հանդերձեալ եմ։ Ես քաոս Ասա ինձ՝ դու հարց Աստուածդ։ Եդիր ասա իջանել մի փախստեան։ Ելոյր որ հանդերձ 4 ազգ մի պիտի լինիս քեզ։ Ես քեզի հետ եղայի ասա պիտի քեզ։ Նաև քեզ անուշ պիտի հանիմ։ ու Յովսէփ պիտի դնէ իր ձեռ 5 քը քաոս աչքերուդ վրայ։ Ես Յակոբ երթայ ինձմէ հեռանայ։ ու խաղալիքին որդի ինքը տարին իրենց հայրը Յակոբը՝ ու իրենց տղայքները և իրենց կիներն ալ կառքերով։ Հարած որ 6 փարատած իրենց գանձերը տանելու հանուար։ Ես առին իրենց անասուններն ու իրենց աստ ցուածքը՝ որ ձեռնասու երկրին մէջ ստացեր էին, ու եկ ինայաս եկան՝ Յակոբ ու անոր 7 բոլոր սերունդը իրեն հետ. իր որդիներ ու իր որդւոյն որդիներ իր հետը՝ իր աղջիկ ներ ու իր որդւոյն աղջիկներ՝ և իր բոլոր սերունդը իր հետ եկ ինայաս բերաւ։

8 Ես Հասած են խաղալիքին որդւոյն անուն ներ որ եկ ինայաս եկան։ Յակոբ ու անոր որ 9 գ իրը։ Յակոբին անդրանիկը Ռուբէն։ Ես Ռուբէնին որդիքը՝ Հենոքի, ու Փալլու, և Հեսրոն, և Քարմի։ 10 Եղբան ու Փալմի։ Ես Շեմաւոնին որդիքը՝ Յեմուէլ, ու Յամին, և Յոհազ, ու Յաքին, և Սաւհաւ, ու Փառնաքայի կնկանէն որդին 11 Յաւաղ։ Ես Ղեւիին որդիքը՝ Գերսոն, Կա 12 հաթ ու Մերարի։ Ես Յուդայինն որդիքը՝ Էր, ու Ենան, և Հեսրոն, ու Փարէս և Զարա. բայց Էր ու Ենան վախճանած երկրին մէջ մնա ած։ և Փարեսին որդիքը՝ Եզրոն ու Համուլ։ 13 Ես Իսաքարին որդիքը՝ Թովղա, ու Փուա, 14 և Յոբ ու Յաղրան։ Ես Զաբուղոնին որդիքը՝ 15 Սէրէդ, ու Եղոն և Յաղէլ։ Աստը են Լիայէին որդիքը, որոնք Միջագետին մէջ Դնաւ Յակոբին, ու անոր Դինա աղջիկը։ անոր բո լոր որդիներ ու աղջիկներ երեսուներեքը 16 Հագի էին։ Ես Գադին որդիքը՝ Սափոն, ու Եզբի, Սունի, և Եթսոն, Էրի, ու Արոդի և 17 Արէլի։ Ես Ասերին որդիքը՝ Եիմնա, ու Եշ ուա, և Եիսուի, ու Բերիա, և անոնց քոյրը Սարա։ և Բերիային որդիքը՝ Փաղիէլ ու 18 Մեղքիէլ։ Աստը են Զելփային որդիքը՝ որոնք Լաբան իր Լիա աղջիկները տուաւ։ և անոնք Դնաւ ասած Յակոբին՝ տասնեւմէկ հոգի։ 19 Յակոբին կիներէն Ռաքելին որդիքը՝ Յովսէփ 20 ու Բենիամին։ Ես Յովսէփին՝ եկ ինայաս երկրին մէջ Մանասէ ու Եփրեմ Դնաւ, որոնք Ասենէթ փարաւոնի քահանայապետին Պետեփրեայի

21 աղջիկը Ասենէթը Դնաւ անոր։ Ես Բենիամինին որդիքը՝ Բալա, ու Բեքեր, և Ասբէլ, Գերա, ու Նեհման, Եհի, ու Ռոսիս, Մափփիմ, 22 և Հփիմ ու Արեդ։ Աստը են Ռաքելին որդիքը՝ որոնք Դնան Յակոբին, ամէնը տասնեւչորս հոգի։ 23 ու յաջո հոգի։ Ես Դանին որդիքը՝ Հուսիմ։ 24 Ես Նեփթաղիմայ խնին որդիքը՝ Եասիէլ, ու Գու 25 նի, և Եասեր ու Սիլլեմ։ Աստը են Բազգային որդիքը՝ որն որ Լաբան իր Ռաքել ազջկան տուաւ։ ու ամենքն Յակոբին տասնեւչորս Ձրբ 26 նաւ։ Ոչ ամէնը եկան հոգի էին։ Յակոբին հետ եգիպտոս եկող բոլոր հոգի ներէն, որ անոր երասնքէն ելած էին, Յակոբին որդւոյն կիներէն զատ՝ ամէնը վաթսունեւմէկ հոգի էին։ 27 Ես Յովսէփին որդիքը՝ որ եգիպտոսի մէջ անոր Դնան, երկու հոգի էին։ Եգիպտոս գացող Յակոբին տունը բոլոր հոգի ներէն եօթանասուն էին։

28 Ես անոնք Յուդան իր առջևէն Յովսէփին Յոր Գեսեմի ցուցնել իրեն։ և ա 29 նոնք Գեսեմի երկիրը եկան։ Ես Յովսէփ իր կառքը պատրաստեց, ու իր Հայրը Իսրայէլը դիմաւորելու Հասնար Գեսեմ երթ։ և երբ անոր դէմ ելաւ երթ, Յանոր պատուանդին վրայ ինկաւ։ ու շատ մը ատեն անոր պատուանդին 30 վրայ լացաւ։ Ես Իսրայէլ բաւ Յովսէփին, Հիմա քաւ երեսդ տեսնելէս ետքը իմ մեռ 31 նիմ։ Եիմ։ ինչու որ տակաւին ողջ էս։ Ես Յովսէփ իր եղբայրներուն ու իր Հօր տանը բաւ, Ելլեմ։ և փարաւոնին պատմեմ, ու բսեմ անոր, իմ եղբայրներս ու իմ Հօրս բնտանիքը 32 որ Քանանէ երկրին մէջ էին ելեր, ինձի եկան։ Ես ան մնոտ իկը Հովիւներ են, ինչու որ խաշնայ ակը են, և իրենց Հօտերը ու իրենց ար Ջատներն և իրենց բոլոր ունեցածը բերին 33 Ես երբոր որ կերը փարաւոն ձեզ կանչէ, ու 34 բսէ իմ Ի՞նչ է արհեստդ, բսէք, փոս Դատանեցի ներ մանկութենէն մինչև հիմա՝ մենք ալ, մեր Հայրերն ալ, Խաշնայ ակը ենք. որ Գեսեմի երկրին մէջ բնակիմք. ինչու որ ամէն Հովիւ եգիպտացւոց ատելի ըզ արջ է։

ԳԼՈՒԽ Խ

1 Յովսէփ իր Հայրը գալուն Հետը, ու իր Հայրը Փարաւոնին կը ներկայացնէ։ 11 տեղ բնակեցնելով զանոնք ու սորդ ու 13 Երբոր եգիպտացիք սովը, 18 ու կուրծքերը Փարաւոնին Հանձար Դնան։ կ՚ուզէ, 19 Փարաւոնին երկիրը Դնան։ 23 Եգիպտոսի հինգ տարիներ։ 27 Եբրայեցիք սերմերնին բան Հինգերորդ մասը Թագաւորին տալու պայմանով։ եր.

1 Գե· իբ· 13·
2 Գե· իժ· 1· ր Օբ· իզ· 1·
3 Գե· իբ· 13· իբ· 21·
4 Գե· իժ· 18· 19· 22· 24· իէ· 9·
5 Գե· իե· 1·
6 Գոր· է· 13·
7 Գե· իբ· 13· 21·
8 ր Օբ· իզ· 1· Ել· ի· 1· Ես· իզ· 14·
9 Գե· իբ· 3· 7· 10·
10 Ել· ա· 1· ը· 11·
11 Ել· ի· 1·
12 Գե· իե· 20· = Ա՜Ն· բ· 1·
13 = Ա՜Ն· է· 1·
14 Կո՜ Ե՜սոր
15 = Ա՜Ն· ը· 1· 16·
16 = Ա՜Ն· բ· 3· 7· 11·
17 = Ա՜Ն· է· 1·
18 = Ա՜Ն· է· 1·
19 = Ա՜Ն· է· 1·
20 = Ա՜Ն· է· 1·
21 = Ա՜Ն· է· 1·
22 = Ա՜Ն· է· 1·
23 = Ա՜Ն· է· 1·
24 = Ա՜Ն· է· 1·
25 = Ա՜Ն· է· 1·
26 = Ա՜Ն· է· 1·
27 = Ա՜Ն· է· 1·
28 = Ա՜Ն· է· 1·
29 = Ա՜Ն· է· 1·
30 = Ա՜Ն· է· 1·
31 = Ա՜Ն· է· 1·
32 = Ա՜Ն· է· 1·
33 = Ա՜Ն· է· 1·
34 = Ա՜Ն· է· 1·
35 = Ա՜Ն· է· 1·
36 = Ա՜Ն· է· 1·
37 = Ա՜Ն· է· 1·
38 = Ա՜Ն· է· 1·
39 = Ա՜Ն· է· 1·
40 = Ա՜Ն· է· 1·
41 = Ա՜Ն· է· 1·
42 = Ա՜Ն· է· 1·
43 = Ա՜Ն· է· 1·
44 = Ա՜Ն· է· 1·
45 = Ա՜Ն· է· 1·
46 = Ա՜Ն· է· 1·
47 = Ա՜Ն· է· 1·
48 = Ա՜Ն· է· 1·
49 = Ա՜Ն· է· 1·
50 = Ա՜Ն· է· 1·
51 = Ա՜Ն· է· 1·
52 = Ա՜Ն· է· 1·
53 = Ա՜Ն· է· 1·
54 = Ա՜Ն· է· 1·
55 = Ա՜Ն· է· 1·
56 = Ա՜Ն· է· 1·
57 = Ա՜Ն· է· 1·
58 = Ա՜Ն· է· 1·
59 = Ա՜Ն· է· 1·
60 = Ա՜Ն· է· 1·
61 = Ա՜Ն· է· 1·
62 = Ա՜Ն· է· 1·
63 = Ա՜Ն· է· 1·
64 = Ա՜Ն· է· 1·
65 = Ա՜Ն· է· 1·
66 = Ա՜Ն· է· 1·
67 = Ա՜Ն· է· 1·
68 = Ա՜Ն· է· 1·
69 = Ա՜Ն· է· 1·
70 = Ա՜Ն· է· 1·
71 = Ա՜Ն· է· 1·
72 = Ա՜Ն· է· 1·
73 = Ա՜Ն· է· 1·
74 = Ա՜Ն· է· 1·
75 = Ա՜Ն· է· 1·
76 = Ա՜Ն· է· 1·
77 = Ա՜Ն· է· 1·
78 = Ա՜Ն· է· 1·
79 = Ա՜Ն· է· 1·
80 = Ա՜Ն· է· 1·
81 = Ա՜Ն· է· 1·
82 = Ա՜Ն· է· 1·
83 = Ա՜Ն· է· 1·
84 = Ա՜Ն· է· 1·
85 = Ա՜Ն· է· 1·
86 = Ա՜Ն· է· 1·
87 = Ա՜Ն· է· 1·
88 = Ա՜Ն· է· 1·
89 = Ա՜Ն· է· 1·
90 = Ա՜Ն· է· 1·
91 = Ա՜Ն· է· 1·
92 = Ա՜Ն· է· 1·
93 = Ա՜Ն· է· 1·
94 = Ա՜Ն· է· 1·
95 = Ա՜Ն· է· 1·
96 = Ա՜Ն· է· 1·
97 = Ա՜Ն· է· 1·
98 = Ա՜Ն· է· 1·
99 = Ա՜Ն· է· 1·
100 = Ա՜Ն· է· 1·

Կիրք նզիպատոյ կա առ։ ա Բանիցն առիթը ։ ա Ընդ կա կ նզ ՚ձեռնէ Ընկենէ զ ՚ձեռ իր Նզիպեալն Կնա Քնալ։

1 Եւ Յովսէփ ՚նկաւ ա պատանց փարաւոնին՝ ա քառ ։ խմ Հայրս ա նզբայրներս ։ և անձանց հասեալն ա արջառներք ։ և անձանց բոլոր ունեցածք նկան Քանաան երկրէն ։ և ահա ՚Գնե-
2 ան իւրիցն են ։ Եւ իր նզբայրներեան ՚ձզէն հինգ մարդ առաւ ։ ա ՚գտանէք փարաւոնին
3 առջեր ՚ներկայացոյց ։ Եւ փարաւոն քառ անոր նզբայրներեան ։ ՚Ի՞նչ է ձեր արհեստ ։ և անձանք փարաւոնին քսին ։ ՚Քառ Ծառանեալք հովիւներ ենք ։ մեր և մեր հայրերն այ։
4 Նաև քսին փարաւոնին ։ Վասն երկրին ձզ գայեալ հաւատարա նկանք ։ զհան գի ՚Քանանա երկրին ձզ սաստիկ սովակեալ առ նզ ։ քառ Ծառանեալք հասեալ չեն արձիւք չկայ ։ ա-
5 սի հիմա շնորհք բրէ՝ Ծառանեալք ՚Գնեան երկրին ձզ բնակիլնք ։ Եւ փարաւոն խոսեցաւ Յովսէփայ՝ քսելով ։ քառ հայրդ ա նզբայր-
6 ներդ գնգ է նկան ։ ՚Նզիպատոյ երկիրք առջեդ է ։ քառ հայրդ ա նզբայրներդ երկրին ամենէն ազկ տեղը բնակեցար ։ ՚Գնեան երկրին ձզ ՚ի քոզ բնակին ։ և ՚ի՛ որ անոնց ձզ ՚ի ճարտիկ մարդ ՚ի՛ ըլլալը գիտես ։ զանոնք իմ հասարակաց վրայ վերակացու բրէ ։
7 Եւ Յովսէփ իր հայրը Յակոբը բերաւ ։ ա փարաւոնին առջեր հանեց ։ և Յակոբ օրհնեց
8 փարաւոնը ։ Եւ փարաւոն քառ Յակոբին ։ քառ կինացդ տարիներուն օրերը աշխատ են ։
9 Եւ Յակոբ քառ փարաւոնին ։ ՚Իմ պանդխտութեան տարիներուն օրերը հարիւր երեսուն տարի են ։ ՚Իմ կինացս տարիներուն օրերը քիչ ա ցաւով եղան ։ ա ՚Իմ հայրերուս պանդխտութեան օրերուն ձզ ՚ի եղած խրնդ կե-
10 նացդ տարիներուն օրերուն չհասան ։ Եւ Յակոբ ՚օրհնեց փարաւոնը ։ ա գնաց ելաւ փարաւոնին առջեն ։
11 Եւ Յովսէփ նզիպատոյ երկրին ամենէն ազկ կողմը՝ ՚Գեսեմայ երկրին ձզ բնակեցոյց իր հայրն ա նզբայրներք ։ և անոնց կարաւոյ տուաւ ։ ՚ինչպէս որ փարաւոն հրամայեր էր ։
12 Եւ Յովսէփ իր հայրն ա նզբայրներք և իր հօրը բոլոր տունը ՚Հանդ բնակութիւնքներուն համեմատ հացով կը սնուցանէր ։
13 Եւ բոլոր երկրին ձզ հաց չկար ։ ՚ինչպէս որ սովը խոստիացաւ ։ ա նզիպատոյ երկիրը և Քանանա երկիրը սովին պատճառաւ
14 նուաղեցաւ ։ ՚Ի՛ Յովսէփ պարար Ծառանեալնին՝ նզիպատոյ երկրին ձզ ա Քանանա երկրին ձզ գանուած բոլոր առակը Ծագելնց ։ և Յովսէփ փարաւոնին առջեր տարաւ

15 առակը ։ Եւ երբոր նզիպատոյ երկրին ա Քանանա երկրին ձզ առակը հասաւ ։ բոլոր նզիպատոյեներք եկան Յովսէփին ա քսին ։ Մեզի հաց տար ։ քառեր առակ չէ՛ լրացաւ
16 հասնիք ՚ինչո՞ւ մեռնինք քառ առջեզ ։ Եւ Յովսէփ քառ ։ Ձեր անասուններք բերէք ։ և ի՛ր որ առակ չկայ ։ ձեր անասուններուն փո-
17 խարէն առ ՚ձեզի ։ Եւ անոնք իրենց անասուններք Յովսէփին բերին ։ և Յովսէփ հաց տաւ անոնց ՚ձիերուն փոխարէն ։ ա ոչխարներուն փոխարէն ։ և արջառներուն փոխարէն ։ ա էշերուն փոխարէն ։ և անոնց տարին զանոնք հացով կերակրեց՝ իրենց բոլոր անասուններուն փոխարէն ։
18 Ու երբոր լրացաւ անոր տարին ՝ հետեւեալ տարին եկան անոր ա քսին ։ Մենք տիրոջմէն չենք պահեր որ առակը հասաւ ։ և հոգ անասուններն այ մեր տիրոջն եղան ։ այ բան մը չմնաց մեր տիրոջը առջեր ։ բայց մեր մարմինք
19 ա երկիրը ։ ՚ինչո՞ւ հասնիք քառ աչքիդ առջեր մեռնինք ։ մեզի ա մեր երկիրը ։ մեզ ա մեր երկիրը հացով ծախու առ ։ և մենք մեր երկիրովը փարաւոնին ծառաներ ըլլանք ։ և սերմ տուր ՚ձզի՝ որ ապրինք ա չմեռնինք ։ և
20 երկիրը ամայի չըլլայ ։ Եւ Յովսէփ բոլոր նզիպատոյ երկիրը փարաւոնին հասնիք ծախու առաւ ։ քառեր նզիպատոյեաց վրայ ամէն առակ ըլլալուն համար՝ անոնց ամէնն ալ իրենց իր տա-
21 ր ծախեց ։ ա երկիրը փարաւոնին եղաւ ։ Եւ նզիպատոյ առջեներին մէկ ծայրէն մինչեւ մեկայ ծայրը՝ ժողովուրդը ՚քաղաքի քաղաք՝
22 փոխադրեց ։ Միայն ՚քառ քահանայուն երկիրը ծախու չառաւ ։ ինչու որ քառ քահանայք փարաւոնէն կոչուած բաժին առնելին ։ ա ՚ի՛ուտելին իրենց բաժինը ։ որ փարաւոն կու տար անոնց ։ անոր
23 համար իրենց երկիրը չծախեցին ։ Եւ Յովսէփ քառ ժողովուրդին ։ Ձեզի այսօր ծախու առի ձեզ ա ձեր երկիրը փարաւոնին համար ։ տեղ ձեզի սերմ կա՛մ ։ ա սերմնացեք երկիրը ։
24 Եւ ՚ի՛նչ որ ելնելին ձեզի մի՛կ փարաւոնին պիտի տաք ։ ա չորս մասը ձերը պիտի ըլլայ ։ որ սերմին սերմ՝ ա ձեզի և ձեր տանը մէջ եղողներուն ա ձեր ազարակներուն ուտելիք ըլ-
25 լայ ։ Եւ ՚նոքա ՚ըսին ։ Մեզ ապրեցուցիր ։ ՚ինչ մեր տիրոջը աչքին շնորհք գտանենք ։ ա փարաւո-
26 նին ծառաներ ըլլանք ։ Եւ Յովսէփ ա օրէնքը հաստատեց նզիպատոյ երկրին ձզ մինչեւ այսօր՝ որ հինգէն մի՛կը փարաւոնին ըլլայ ։ ՚բաց ՚ի Քառ քահանայուն երկրէն ։ որ փարաւոնին չեղաւ ։
27 Եւ Իսրայէլ ՚նոր բնակեր նզիպատոյ երկրին ձզ՝ Գեսեմի երկիրը ։ ա ՚նոն կալուածք առան ։ և ՚նաճեցան ա խիստ չատցան ։

ա Գէ · խգ · 31 ։
բ Գէ · խե · 19 · խգ · 38 ։
գ Գոզ է · 12 ։
դ Գէ · խգ · 33 ։
ե Գէ · խգ · 34 ։
զ Գէ · ԺԸ · 13 · բՕԸ · խգ · 2 ։
է Գէ · խգ · 1 · Գոզ · է · 11 ։
ը Գէ · խգ · 34 ։
թ Գէ · ի · 15 · ի՛ · 11 ։
ժ Ելզ · ԺԳ · 1 ։
ի Հմր · 4 ։
լ Ելզ · ի՛ · 13 · Ներ · Ժա · 2 · 33 · Ելզ · ԺԳ · 1 ։
խ Գէ · ի՛ · 7 · ի՛ · 11 ։
ծ Հմր · 7 ։
կ Նե · ա · 11 · ԺԸ · 37 ։
հ Հմր · 8 ։
ձ Գէ · ի · 21 ։
ղ Գէ · խա · 10 · Գոզ · է · 11 ։
մ Գէ · խա · 12 ։
յ Հմր · 13 ։
ն Ներ · քառաքնեան ։
շ Ներ · է · 24 ։
ո Գէ · խա · 12 ։
չ Գէ · է · 13 ։
պ Հմր · 22 ։
ջ Հմր · 22 ։
ռ Հմր · 21 ։
ս Գէ · խգ · 3 ։

28 Եւ Յակոբ եդիցաւոյծ երկրին մէջ տատուա-
եօթը տարի տարիցաւ. ու Յակոբին՝ կինացը
տարիներուն օրերը հարիւր քառասուներեւօթը
29 տարի եղան։ Ու երբոր Իսրայէլին մեռնելու
օրերը մօտեցան, կանչեց իր Յովսէփ որդին
ու ըսաւ անոր, Թէ որ հիմա քու աչքիդ
շնորհք գտայ, կ՚ազաչեմ քեզի՝ ձեռդ իմ
երանելիս տակը դիր, և ինծի մեծ ոտիրու-
թիւն ու ճշմարտութիւն ըրէ. կ՚ազաչեմ քե-
30 զի՝ ինծի Եգիպտոսի մէջ մի թաղեր. Հապա ինծի
հայրերուս հետ ննջեմ, ու զիս Եգիպտո-
սէն հանես, և ինծի անոնց դերեզմանը թաղես։
Եւ անոնց ըսաւ, կա՛ս քու բանիդ պէս պի-
31 տի ընեմ։ Եւ ինծի երդում ըրէ. և անոնց երդում ըրաւ։ Եւ Իս-
րայէլ մահիգլխին գլուխն վրայ երկրպա-
գութիւն ըրաւ։

ԳԼ. ԽԸ

1 Ե. եղաւ որ ասոնք բաները Յովսէփին
ըսուեցան, Ահա քու հայրդ հիւանդ է. և
անոնք իր երկու որդիքը Մանասէն ու Եփ-
2 րեմը իր հետը առաւ։ Եւ Յակոբին պատ-
մեցուցին ու ըսուեցաւ, Ահա քու որդիդ Յով-
սէփը քեզի կու գայ. և Իսրայէլ ուժովցաւ
3 ու անկողինին վրայ նստաւ։ Եւ Յակոբ ըսաւ
Յովսէփին, Ամենակարող Աստուածը Քանա-
նու երկրին՝ Լուզի մէջ երեւցաւ ինծի, ու
4 օրհնեց զիս։ Եւ ըսաւ ինծի, Ահա քեզ պի-
տի աճեցնեմ ու շատցնեմ, և քեզ շատ
ժողովուրդներու հաւաքութիւն պիտի ընեմ. և ասոր
հետքը քեզմէ ետքը քու սերունդիդ յաւի-
5 տենական կալուածք պիտի տամ։ Եւ հի-
մա քու երկու որդիքդ՝ որ Եգիպտոսի երկրին մէջ քեզի
Եգիպտոս գալէդ առաջ, ինծի եղան. Եփրեմը ու Մանասէն
Ռուբինին ու Շմաւոնին պէս ինծի պիտի ըլ-
6 լան։ Բայց ետեւնուդ քու ծնած որդիդ
քուկդ ըլլան. անոնք իրենց ժառանգութիւնները
7 իրենց եղբայրներուն անուններովը կան-
չուին։ Եւ ես երբոր Միջագետքէն գալս, Քա-
նանացոց երկրին մէջ ուղիի ճամբուն վրայ՝ որ
տակաւին Եփրաթա երթալու քիչ մը ուղ
կայ, Ռաքէլը մեռաւ իմ քովս. ու գանձե-
կան հոն Եփրաթացին՝ այսինքն Բեթղեհեմին
ճամբուն մէջ թաղեցի։

8 Եւ Իսրայէլ տեսաւ Յովսէփին որդիները,
9 ու ըսաւ, Ովքե՞ն են ասոնք։ Եւ Յովսէփ ըսաւ
իր հօրը, Ասոնք են որ Աստուած հոս
ինծի տուաւ. և անոնք ըսաւ, Շնորհքով բրէ՛
10 ինծի բեր զանոնք, Որ օրհնեմ։ Ու Իսրա-
յէլին աչքերը ծերութենէն ծանրացած էին,
անոնք՝ չէր կրնար տեսնել. և զանոնք մե-
տեցուց անոր, ու համբոյր տուց զանոնք
11 և գրկեց։ Ու Իսրայէլ ըսաւ Յովսէփին, Ես
չէի յուսար որ քու երեսդ տեսնեմ, և ահա
Աստուած ինծի քու սերունդդ ալ ցուցուց։
12 Եւ Յովսէփ հանեց զանոնք անոր ծունկերէն,
և իր երեսը մինչեւ գետինը խոնարհութիւն
13 ըրաւ։ Եւ Յովսէփ առաւ անոնց երկուքն
ալ՝ Եփրեմը իր աջ ձեռքովը Իսրայէլին ձախ
կողմը՝ և Մանասէն իր ձախ ձեռքովը Իս-
14 րայէլին աջ կողմը, ու մտեցուց անոր։ Եւ
Իսրայէլ իր աջ ձեռքը երկնցուց, ու Եփրե-
մին գլուխն վրայ դրաւ, որ պզտիկն էր, ու
իր ձախ ձեռքը Մանասէին գլուխն վրայ.
անոնք խորհրդով իր ձեռքերը փոխեց. ին-
15 չու որ Մանասէն անդրանիկն էր։ Եւ օրհնեց
Յովսէփը ու ըսաւ, Այն Աստուածը՝ որուն
առջեւը իմ հայրերս Աբրահամ ու Իսահակ
քալեցին, այն Աստուածը՝ որ ծնած ատենէս
16 մինչեւ այսօր իս կերակրեց, Այն Հրեշտակը՝
որ իս ամէն չարիքներէն ազատեց, օրհնէ
ասոնք պատիկները, և իմ անունս ու իմ հայրե-
րուս Աբրահամին և Իսահակին անունը ասոնց
վրայ կանչուի, ու երկրին մէջ շատանան
17 չափազանց։ Եւ երբ Յովսէփ տեսաւ որ հայրը
իր աջ ձեռքը Եփրեմին գլխուն վրայ դրաւ,
իրեն դէշ երեցաւ. և իր հօրը ձեռքը
բռնեց՝ որ զանոնք Եփրեմին գլխուն վրայէն
18 Մանասէին գլխուն վրայ փոխադրէ. Եւ Յով-
սէփ ըսաւ իր հօրը, Ոչ այդպէս, հայր իմ.
ինչու որ անդրանիկը ասա է. քու աջ ձեռքդ
19 անոր գլխուն վրայ դիր։ Եւ իր հայրը չա-
պեց ու ըսաւ, Գիտեմ, որդեակ իմ, գիտեմ.
ասիկա ալ ժողովուրդ պիտի ըլլայ, և ասի-
կա ալ մեծ պիտի ըլլայ. բայց անոր պզտի-
կին եղբայրը անկէ աւելի մեծ պիտի ըլլայ,
ու անոր սերունդը խնաս մեծ ազգ պիտի
20 ըլլայ։ Եւ ան օրը օրհնեց զանոնք ու ըսաւ,
Իսրայէլ քեզմով պիտի օրհնէ, ու Աստուած
քեզ Եփրեմին պէս և Մանասէին պէս բնէ"
բսելով. ու Եփրեմը Մանասէին առաջ դրաւ։
21 Եւ Իսրայէլ ըսաւ Յովսէփին, Ահա ես կը
մեռնիմ. և Աստուած ձեզի հետ պիտի ըլ-
լայ, ու ձեզ ձեր հայրերուն երկիրը պիտի
22 դարձնէ։ Եւ հոս քու եղբայրներէդ մէկ

բաժին ասելի առաւ քեզի, որոն որ Աստուծոյ ներաւն ձեռքէն իմ որովհա ու ապերախտ առաւ։

ԳԼ. ԽԹ

1 Բահոր իր որդիներէն կը կանչէ զանոնք օրհնելու համար։ 3 Ընդհանուր օրհնութիւնը։ 29 Իր թաղելուն վերաբերեալ պատուիրտ կու տայ։ 33 Իր մահը։

1 Ե. Յակոբ կանչեց իր որդիներէն ու ըսաւ։
Ժողովուեցէք, որ՝ ինչ ինձի օրերը ձեր գալիքը պատմեմ ձեզի։
2 Ժողովուեցէք ու ականջ ասէք, ով Յակոբին որդիներ։
Եւ ձեր հօրը խրատներուն մտիկ ըրէք։
3 Ով Ռուբէն, դուն անդ բանիկ,
իմ զօրս ու իմ զօրութեանս սկիզբը,
Յարգութեան կատարելութիւնը ու զօրութեան կատարելութիւնը դուն ես։
4 Ջուրի պէս եռացիր, առաջին պիտի չըլլաս։
Ելար որ քու հօրդ անկողինը եկար։
Աղտաւորեց զայն (իմ անկողի՛նս ելաւ։)
5 Շմաւոն ու Ղեւի եղբայրներ են։
Յուրերնին անիրաւութեան զրահներ են։
6 Իմ հոգիս անոնց խորհուրդներուն չմտնէ,
իմ պատիւս անոնց ժողովին հետ չմիանայ։
Ինչու որ իրենց բարկութեանմբ մարդ սպանեցին,
եւ իրենց կամապաշտութեանմբ ցուլի ջիլ կտրեցին։
7 Անէծքալ ըլլայ անոնց բարկութիւնը, ինչու որ խիստ էր,
ու անոնց պատճառութիւնը, ինչու որ սաստիկ էր։
Զանոնք Յակոբին մէջ պիտի բաժնեմ,
ու զանոնք Իսրայէլին մէջ պիտի ցրեմ։
8 Ով Յուդա, քու եղբայրներդ քեզ պիտի գովեն.
Քու ձեռքդ քու թշնամիներուդ պարանոցին վրայ ըլլայ։
Քու հօրդ որդիքը քեզի երկրպագութիւն բնեն։
9 Յուդան առիւծի ձագ է։
Որդեակ իմ, կողոպտուելէն եկար։
Առիւծի պէս ծռնդկ կրկնեց, մատակ առիւծի պէս պառկեցաւ։
Զանիկա ո՞վ պիտի արթընցնէ։
10 Իշխանութիւնը Յուդայէն պիտի չպակսի,

11 Կապելով իր էշիկը որթին,
ու իր էգ էշուն ձագը ամենէն ազնիւ որթին։
Իր պատմուճանը գինիով պիտի լուայ,
ու իր հանդերձը խաղողի արիւնով։
12 Իր աչքերը գինիէն կարմիր՝
ու իր ակռաները կաթէն ճերմակ պիտի ըլլան։
13 Զաբուղոն ծովուն եզերքը պիտի բնակի,
ու անիկա նաւերուն հանդիպարտ պիտի ըլլայ,
եւ անոր սահմանը Սիդոն հասնի։
14 Իսաքար ուժեղ էշ մըն է,
որ գոմերուն միջտեղը կը պառկի.
15 եւ տեսնելով որ հանգստութիւնը ազնիւ էր,
ու երկիրը որ դիւրնկիկ էր,
իր ուսը բեռցնելու խոնարհեցուց,
ու հարկատու ծառայ եղաւ։
16 Դան իր ժողովուրդը պիտի դատէ,
իսրայէլի ցեղերէն միւսուն պէս։
17 Դան ճամբու վրայ օձ մը պիտի ըլլայ,
ու ճամբու վրայ իժ մը,
որ ձիուն գարշապարը կը խածնէ,
Անոնկ որ հեծնողը ետեւը կ'իյնայ։
18 Ով Տէր, քու փրկութեանդ ապասեցի։
19 Գադ՝ զօրք դունդ մը վրան պիտի յարձակի.
Բայց վերջապէս ինքը պիտի յարձակի։
20 Ասերին հացը պարարտ պիտի ըլլայ.
ու ինքը թագաւորի հաճոյամբ կերակուրներ պիտի տայ։
21 Նեփթաղիմ դեղեցիկ խօսքեր տուող
Ազատ խոսուած եղջերու մըն է։
22 Յովսէփ պտղաստուտ ատո մըն է,
Աղբիւրի քով պտղաբեր ատո մը,
Որուն բողբոջները պատի վրայ կ'ելլեն։
23 Աղեղնաւորները զինք վշտացուցին զանիկա,
ու նետահարեցին զանիկա.
24 Բայց անոր ուժգին զօրաւոր մնաց,
եւ իր ձեռացը բազուկները ուժգնացան,
Յակոբին հզօր Աստուծոյ ձեռքերովը։
Իսրայէլին հովիւը հոգով հովիւը անկէ է։
25 Աստուած քու հօրդ Աստուածն է՝ որ քեզի պիտի օգնէ,
եւ Ամենակարողն՝ որ քեզ պիտի օրհնէ,

վիրէն՝ երկնից օրհնութիւններով ըստ
Ու վարը պառկող խորութիւնան օրհնութիւն-
ներով ըստ
Ստինքներուն ու արգանդին օրհնութիւններով ըստ
26 Քու հօրդ օրհնութիւնները՝ իմ նախնեացս
օրհնութիւնէն՝
Մինչև յաւիտենական բլուրներուն գագաթը՝
գօրացան.
Յովսեփին գլխուն վրայ պիտի բլլան,
Եւ անոր գագաթին վրայ՝ որ իր եղբայրնե-
րէն զերազանց է։

27 Բենիամին խլացուցող գայլ պիտի բլլայ.
Առաւօտուն որսը պիտի ուտէ,
Ու գիշերը կողոպտուրը պիտի բաժնէ։

28 Ամէն սոյնք իսրայէլի տասներկու ցե-
ղերն են. և սա է՝ որ անոնց հայրը խօսե-
ցաւ անոնց, ու օրհնեց զանոնք. ամէն մէ-
29 կուն օրհնութիւնովը պէս օրհնեց զանոնք։ Ու
պատուիրեց անոնց ու ըսաւ, Ես իմ ժողո-
վուրդիս պիտի խառնուիմ. իմ հայրերուս հետ
ան սպրին մէջ թաղեցէք զիս, որ Քետացի
30 Եփրոնին արտին մէջն է. Ան սպրին մէջ որ
Քանանու երկիրը՝ Մամբրէին դիմացը եղող
Մաքփելայի արտին մէջն է, զոր որ Աբրա-
համ արտին հետ ժկտեց գերեզմանի կա-
յուածքին համար՝ Քետացի Եփրոնէն Ժախու-
31 ատաւ։ Աբրահամն ու անոր կնիկը Սարրան
հոն թաղեցին. Իսահակը ու անոր կնիկը
Ռեբեկան հոն թաղեցին. Ես ալ Լիան հոն
32 թաղեցի։ Այն արտը ու հոն եղած սպրը Քե-
33 տացիներէն առնուելնուն։ Երբ Յակոբ իր որդիներուն պատուիրելը վերջացուց, իր ոտքերը անկողինին մէջ ժողվեց, ու հոգին ատաւ, և իր ժողովուրդին խառնուեցաւ։

ԳԼ. Ծ

1 Յովսեփ հայրուն երեսին վրայ ինկաւ, ու լացաւ անոր վրայ, և համբուրեց զանի-
2 կա։ Եւ Յովսեփ իր բժիշկ ծառաներուն հրա-
մայեց որ իր հայրը զմուռսեն. և բժիշկները
3 զմռսեցին Իսրայէլը։ Եւ անոր քառասուն օրը

1 Եւ Յովսեփ իր հօրը երեսին վրայ ինկաւ, ու լացաւ անոր վրայ, և համբուրեց զանի-
2 կա։ Եւ Յովսեփ իր բժիշկ ծառաներուն հրա-
մայեց որ իր հայրը զմուռսեն. և բժիշկները
3 զմռսեցին Իսրայէլը։ Եւ անոր քառասուն օրը

4 Հասնելը եօթանասուն օր ատոր կրին։ Եւ երբ
անոր սուգին օրերը անցան, Յովսեփ գրու-
ցեց Փարաւոնի տանը՝ ըսելով, Թէ որ հիմա
ձեր առջեւը շնորհք գտայ, կ՚ապացուի ձեզի՝
փարաւոնին ականջին գրուցեցէք ու ըսէք,
5 Իմ հայրս ինծի երդում բնել տուաւ՝ ըսելով,
Ահա ես կը մեռնիմ. իմ գերեզմանիս մէջը՝
որ ես ինծի հանար փառատու երկրին մէջ
փորեցի, հոն թաղես. և հիմա չնորհք կրէ՝
6 իմ հայրս թաղելու երթամ, ու նորէն գամ։ Եւ
փարաւոն ըսաւ, Երթիր ու թաղէ քու հայրդ՝
ինչպէս որ անիկա քեզի երդում բնել տուաւ։
7 Եւ Յովսեփ իր հայրը թաղելու երթալ, և
փարաւոնին բոլոր ծառաները, անոր տանը
ծերերը ու եգիպտոսի երկրին բոլոր ծերերը
8 անոր հետ երթան. Նաեւ Յովսեփին բոլոր տունը՝
ու անոր եղբայրները՝ և անոր հօրը տունը.
միայն իրենց բնաւորիքները, ու իրենց հօտե-
րը, և իրենց արջառները Գեսեմի երկրին մէջ
9 թողուցին։ Եւ անոր հետ կառքեր ու ձիաւոր-
10 ներ երթան, ու շատ մեծ բանակ մը եղաւ։ Եւ
երբոր Առագին կալը՝ որ Յորդանանու մէկալ
կողմն է, հոն հասան՝ մեծ ու խիստ սասիկ լացով
մը ողբացին, և իր հօրը համար եօթը օր սուգ
11 բրաւ։ Եւ այն երկրին մէջ բնակող Քանանա-
ցիները երբոր սեասան Առագին կալին մէջի
սուգին հանդիսը, ըսին, Այս մեծ սուգ մը բլլա-
լու է եգիպտացիներուն. անոր համար անոր
անունը Աբելմիսրայիմ դրին, որ Յորդանանու
12 մէկալ կողմն է։ Եւ անոր որդիքը երթան՝
13 ինչպէս որ պատուիրեր էր։ Եւ անոր որդիքը
Քանանու երկիրը տարին զանիկա, ու թաղե-
ցին զանիկա Մաքփելայի արտին մէջը, այն որ Աբրահամ
գերեզմանի կալուածքի համար Ժախու ատաւ
14 արտին հետ մէկտեղ Քետացի Եփրոնէն։ Եւ
Յովսեփ իր հայրը թաղելէն ետեւ՝ եգիպտոս
դարձաւ, ինքն ու իր եղբայրները և անոնք ամ-
15 ենք որ իրեն հետ իր հայրը թաղելու երթան։
Եւ Յովսեփին եղբայրները տեսնելով որ
իրենց հայրը մեռաւ, ըսին Գուցէ
Յովսեփ մեզ պահելով՝ պիտի հատուցանէ մեզ
16 ի չար ամէն չարիքը որն որ ըրինք իրեն։ Եւ
Յովսեփին պատուիրեցին՝ ըսելով,
17 Քու հայրդ մեռնելէն առաջ պատուիրեց՝ ըսելով,
Նորէն ըրէք՝ քու եղբայրներուդ յանցանքը ու
անոնց մեղքը ներէ, հիմա որ քեզի չարու-

4 Հասնելը եօթանասուն օր ատոր կրին։ Եւ երբ
անոր սուգին օրերը անցան, Յովսեփ գրու-
ցեց Փարաւոնի տանը՝ ըսելով, Թէ որ հիմա
ձեր առջեւը շնորհք գտայ, կ՚ապացուի ձեզի՝
փարաւոնին ականջին գրուցեցէք ու ըսէք,
5 Իմ հայրս ինծի երդում բնել տուաւ՝ ըսելով,
Ահա ես կը մեռնիմ. իմ գերեզմանիս մէջը՝
որ ես ինծի հանար փառատու երկրին մէջ
փորեցի, հոն հասն թաղես. և հիմա չնորհք կրէ՝
6 իմ հայրս թաղելու երթամ, ու նորէն գամ։ Եւ
փարաւոն ըսաւ, Երթիր ու թաղէ քու հայրդ՝
ինչպէս որ անիկա քեզի երդում բնել տուաւ։
7 Եւ Յովսեփ իր հայրը թաղելու երթալ, և
փարաւոնին բոլոր ծառաները, անոր տանը
ծերերը ու եգիպտոսի երկրին բոլոր ծերերը
8 անոր հետ երթան. Նաեւ Յովսեփին բոլոր տունը՝
ու անոր եղբայրները՝ և անոր հօրը տունը.
միայն իրենց բնաւորիքները, ու իրենց հօտե-
րը, և իրենց արջառները Գեսեմի երկրին մէջ
9 թողուցին։ Եւ անոր հետ կառքեր ու ձիաւոր-
10 ներ երթան, ու շատ մեծ բանակ մը եղաւ։ Եւ
երբոր Առագին կալը՝ որ Յորդանանու մէկալ
կողմն է, հոն հասան՝ մեծ ու խիստ սասիկ լացով
մը ողբացին, և իր հօրը համար եօթը օր սուգ
11 բրաւ։ Եւ այն երկրին մէջ բնակող Քանանա-
ցիները երբոր սեասան Առագին կալին մէջի
սուգին հանդիսը, ըսին, Այս մեծ սուգ մը բլլա-
լու է եգիպտացիներուն. անոր համար անոր
անունը Աբելմիսրայիմ դրին, որ Յորդանանու
12 մէկալ կողմն է։ Եւ անոր որդիքը երթան՝
13 ինչպէս որ պատուիրեր էր։ Եւ անոր որդիքը
Քանանու երկիրը տարին զանիկա, ու թաղե-
ցին զանիկա Մաքփելայի արտին մէջը, այն որ Աբրահամ
գերեզմանի կալուածքի համար Ժախու ատաւ
14 արտին հետ մէկտեղ Քետացի Եփրոնէն։ Եւ
Յովսեփ իր հայրը թաղելէն ետեւ՝ եգիպտոս
դարձաւ, ինքն ու իր եղբայրները և անոնք ամ-
15 ենք որ իրեն հետ իր հայրը թաղելու երթան։
Եւ Յովսեփին եղբայրները տեսնելով որ
իրենց հայրը մեռաւ, ըսին Գուցէ
Յովսեփ մեզ պահելով՝ պիտի հատուցանէ մեզ
16 ի չար ամէն չարիքը որն որ ըրինք իրեն։ Եւ
Յովսեփին պատուիրեցին՝ ըսելով,
17 Քու հայրդ մեռնելէն առաջ պատուիրեց՝ ըսելով,
Նորէն ըրէք՝ քու եղբայրներուդ յանցանքը ու
անոնց մեղքը ներէ, հիմա որ քեզի չարու-

1 Ծննդ. ՀԶ. 29. ՀԸ. 5. 2 Ծննդ. ՀԸ. 8. 3 Ծննդ. ՀԸ. 10. 4 Ծննդ. ՀԸ. 2. 5 Ծննդ. ՀԸ. 4. 6 Ծննդ. ՀԸ. 4. 7 Ծննդ. ՀԸ. 5. 8 Ծննդ. ՀԸ. 6. 9 Ծննդ. ՀԸ. 7. 10 Ծննդ. ՀԸ. 8. 11 Ծննդ. ՀԸ. 9. 12 Ծննդ. ՀԸ. 10. 13 Ծննդ. ՀԸ. 11. 14 Ծննդ. ՀԸ. 12. 15 Ծննդ. ՀԸ. 13. 16 Ծննդ. ՀԸ. 14. 17 Ծննդ. ՀԸ. 15. 18 Ծննդ. ՀԸ. 16. 19 Ծննդ. ՀԸ. 17. 20 Ծննդ. ՀԸ. 18. 21 Ծննդ. ՀԸ. 19. 22 Ծննդ. ՀԸ. 20. 23 Ծննդ. ՀԸ. 21. 24 Ծննդ. ՀԸ. 22. 25 Ծննդ. ՀԸ. 23. 26 Ծննդ. ՀԸ. 24. 27 Ծննդ. ՀԸ. 25. 28 Ծննդ. ՀԸ. 26. 29 Ծննդ. ՀԸ. 27. 30 Ծննդ. ՀԸ. 28. 31 Ծննդ. ՀԸ. 29. 32 Ծննդ. ՀԸ. 30. 33 Ծննդ. ՀԸ. 31. 34 Ծննդ. ՀԸ. 32. 35 Ծննդ. ՀԸ. 33. 36 Ծննդ. ՀԸ. 34. 37 Ծննդ. ՀԸ. 35. 38 Ծննդ. ՀԸ. 36. 39 Ծննդ. ՀԸ. 37. 40 Ծննդ. ՀԸ. 38. 41 Ծննդ. ՀԸ. 39. 42 Ծննդ. ՀԸ. 40. 43 Ծննդ. ՀԸ. 41. 44 Ծննդ. ՀԸ. 42. 45 Ծննդ. ՀԸ. 43. 46 Ծննդ. ՀԸ. 44. 47 Ծննդ. ՀԸ. 45. 48 Ծննդ. ՀԸ. 46. 49 Ծննդ. ՀԸ. 47. 50 Ծննդ. ՀԸ. 48. 51 Ծննդ. ՀԸ. 49. 52 Ծննդ. ՀԸ. 50.

քիւն բրին. և հեծու կ'ազատէնք փեզի՝ Դատ
Հօրդ Աստուծոյն Ծառանեցուն յանցանքը նե-
րէ. և Յովսէփ յացաւ՝ երբոր անոնք խօսե-
18 ցան ընդ նմա. Ու անոր եղբայրներն ալ գացին,
և անոր առջևը ինկան. ու ըսին. Ահա մենք
19 քու Ծառանեցիդ ենք. Եւ Յովսէփ բաւ ա-
նոնց. Մի վախնաք. Միթէ ես Աստուծոյ տե-
20 դին եմ՝ Դուք իմկայս գաղափար ընեցիք դէմ չարու-
քիւն ինծի համար, Բայց Աստուած ան ապրեցու-
ցանել խորհեցաւ. անոնկ որ՝ ես օրուան
21 եղածին պէս՝ շատ ժողովրդ ապրեցընել. Եւ
հեծու մի վախնաք. Ես ձեզ ու ձեր բնտանիք-
ներդ պահ կ'բռակցնեմ. Ալյպէս մխիթարեց
զանոնք և բազցրաբիւնաբար խօսեցաւ
22 Եւ Յովսէփ եգիպտոս բնակեցաւ, ինքը
և իր Հօրը տունը. և Յովսէփ հարիւր տասը
23 տարի տարեցաւ. և Յովսէփ Եփրեմին որդի-
ները տեսնէր երրորդ սերունդը անոնց, և
Մանասէին որդւոցն Մաքիրին որդի ինկան
Յովսէփին ծունկերուն վրայ ծնան.
24 Եւ Յովսէփ իր եղբայրներուն ըսաւ, Ես
կը մեռնիմ, ու Աստուած անշուշտ ձեզի
այցելու բիւն պիտի բնէ, ու ձեզ ան երկրէն
պիտի հանէ դէպ ի այն երկիրը՝ զոր ան հա-
ստատ ինքը երդում ըրաւ Աբրահամին, Իսա-
25 հակին ու Յակոբին. Եւ Յովսէփ խրատեցի
որդւոցը երդում բնել ատոնց բանով, Ա-
ստուած անշուշտ ձեզի այցելու բիւն պիտի
26 բնէ, ու իմ ոսկորներս ասկից հանէք. Եւ
Յովսէփ հարիւր տասը տարեկան բլլալով մե-
ռաւ. ու զնուտցին զանիկա, և տապանի
մը մէջ դրին եգիպտոսի մէջ.

ԳԻՐՔ ԵԼԻՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յովսէփն ու անոր եղբայրներէն որոնք կը շառանան,
2 Դէպ Քանաանացը իրենց ծառանեցուն ծառը գործե-
ցած՝ բոլոր անոնք ուղիղ կը շառանան. 11 Մանաւանդ ատենէն
Աստուծոյ վախնալով ատոր գառանիները կ'ապրեցընեն. 22
Փարաւոն կը հրամայէ ատոր գառանիները գետը նետել.

1 Ե՛ւ եգիպտոս գացող Իսրայէլի որդւոցը
անուններն ասոնք են. ամէն մէկը իր տունը
2 մը Յակոբին հետ գնաց. Ռուբէն, Շմեսոն,
3 Ղեւի ու Յուդա, Իսասքար, Զաբուղոն և Բե-
4 նիամին, Դան ու Նեփթաղիմ, Գադ ու Ա-
5 սեր. Եւ Յակոբին ներսէն ելած բոլոր հոգի-
ները եղան եօթանասուն հոգի էին. Յովսէփն ալ
6 եգիպտոս էր. Եւ Յովսէփ ու անոր բոլոր
7 եղբայրները և բոլոր այն ազգը մեռան. Եւ
Իսրայէլի որդիքը ամէնքն ալ բազմացան և
շատացան ու խիստ զօրացան. և ան երկիրը
անոնցմով լեցաւ եղաւ.
8 Այդ եգիպտոսի վրայ մէկ նոր թագա-
9 ւոր ելաւ, որ Յովսէփը չէր ճանչնար. Եւ
անիկա բսաւ իր ժողովրդին, Ահա Իսրա-
էլի որդւոցը ժողովրդը մեզմէ շատ ու
10 զօրաւոր են. Եկէք իմնաստուածութիւն բանեցը-
նենք անոնց դէմ, որ չբլլայ թէ շատանան,
ու երբոր պատերազմ պատահելու բլլայ,
23 տարի տարեցաւ. և Յովսէփ Եփրեմին որդի-
ները մինչև երրորդ սերունդը տեսաւ, և
Մանասէին որդւոյն Մաքիրին որդի ինկան
Յովսէփին ծունկերուն վրայ ծնան.
24 Եւ Յովսէփ իր եղբայրներուն ըսաւ, Ես
կը մեռնիմ, ու Աստուած անշուշտ ձեզի
այցելու բիւն պիտի բնէ, ու ձեզ ան երկրէն
պիտի հանէ դէպ ի այն երկիրը՝ զոր ան հա-
ստատ ինքը երդում ըրաւ Աբրահամին, Իսա-
25 հակին ու Յակոբին. Եւ Յովսէփ խրատեցի
որդւոցը երդում բնել ատոնց բանով, Ա-
ստուած անշուշտ ձեզի այցելու բիւն պիտի
26 բնէ, ու իմ ոսկորներս ասկից հանէք. Եւ
Յովսէփ հարիւր տասը տարեկան բլլալով մե-
ռաւ. ու զնուտցին զանիկա, և տապանի
մը մէջ դրին եգիպտոսի մէջ.

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եւ ասոնք են Իսրայէլի որդւոցը անունները որոնք եգիպտոս եկան Յակոբին հետ. իւրաքանչիւրը իր տունովը եկան.
2 Ռուբէն, Շմեսոն, Ղեւի ու Յուդա,
3 Իսասքար, Զաբուղոն ու Բենիամին,
4 Դան ու Նեփթաղիմ, Գադ ու Ասեր.
5 Եւ Յակոբին ազգէն ելած անձերը եօթանասուն հոգի էին. Յովսէփ արդէն եգիպտոս էր.
6 Յովսէփ մեռաւ ու անոր բոլոր եղբայրները և այն սերունդը ալ.
7 Իսրայէլի որդիքը պտղաբեր եղան ու շատացան ու բազմացան ու խիստ զօրացան, և երկիրը անոնցմով լեցաւ.
8 Յետոյ եգիպտոսի վրայ մէկ նոր թագաւոր ելաւ, որ Յովսէփը չէր ճանչնար.
9 Եւ անիկա ըսաւ իր ժողովրդին, Ահա Իսրայէլի որդւոցը ժողովուրդը մեզմէ շատ ու զօրաւոր է.
10 Եկէք իմնաստութեամբ բանեցնենք անոնց դէմ, որ չբլլայ թէ շատանան, ու երբոր պատերազմ պատահի, անոնք ալ մեր թշնամիներուն հետ միանան, ու մեզի դէմ պատերազմին, և աս երկրէն
11 ելլեն. Ասոր համար գործակատարներ դրին անոնց վրայ, որ շաբաթաբեր գաներ իրենց ծանր գործերուն մէջ. և փարաւոնին շինարանի քաղաքներ՝ փիթոմն ու Ռամսէսը շինեցին.
12 Բայց որչափ կը շարչարէին զանոնք, այնչափ ալ աւելի կը շատնային ու կ'աճէին. և
13 անոնք խրայէլի որդւոցմէն ձանձրացան. Եւ եգիպտացիք բռնութեամբ կը ծառայեցնէին
14 Իսրայէլի որդիները. Եւ անոնց կեանքը ծանր գործով՝ հողով ու աղիւսներով և դաշտային ամէն գործով կը դառնացնէին. Ինչ ծառայութիւն որ անոնց բնել տային՝ բռնութիւնով էր.
15 Եւ եգիպտոսի թագաւորը խօսեցաւ Իսրայէլացւոց մանկաբարձներուն, որոնց մէկուն անունը Սեփրա՝ ու մէկալին անունը Փուա
16 էր. Ան ըսաւ, Երբոր Իսրայէլի կիներուն ծառայութիւն տանիք՝ նստարանները վրայ նայիք, թէ որ աղայ է՝ սպաննեցէք անիկա, և
17 թէ որ աղջիկ է՝ թող ապրի մնայ. Բայց մանկաբարձները Աստուծմէ վախցան, ու Եգիպտոսի թագաւորին խրնդ բաժնին պէս չըրին. հապա արուներն ալ կը թողուին. Եւ
18 Եգիպտոսի թագաւորը կանչեց մանկաբարձ-

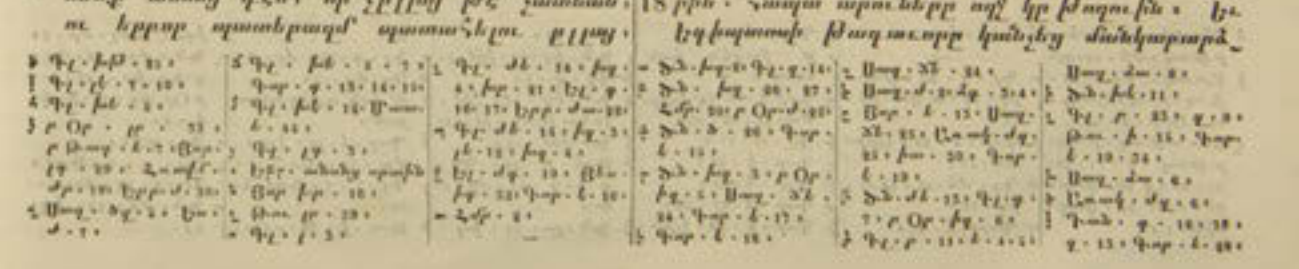

ներբ, ու բաւ անոնց, ինչո՞ւ աս բաներ ըրիք,
19 ու պատներբ ոչ ինծի ցնծալիք, ու հանելու բարձներբ ամէն փառաւորութիւն, քանի որ երբայրներբ չեն կենդանի եղիսաբեթի պէս չեն. ինչպէս որ ապրող եմ, անոնցմէ աւելի անոնց
20 չդացած՝ կը ծառայեմ։ Ասոր համար Աստուած անոնց երբարձրութեան բարիք ըրաւ. և ժողովուրդը
21 մեղք չգործեց, ու խոտ գօրացաւ։ Ու եղաւ որ անոնց երբարձրութիւնը Աստուծմէ վախցաւ,
22 ուստեքն համար, հանուց տուներ չունեց։ Ու փարաւոն իր բոլոր ժողովուրդին հրամայեց՝ բանալով, Ամէն ծնած տղան գետը նետեցէք, և ամէն աղիկը ոչ ինծի ցնծալիք։

ԳԼ. Բ

1 Մովսէս կը ծնանի։ 3 և տապանակով մը չորեքտան մէջ կը ձգուի։ 5 Փարաւոնին աղիկը կը գտնէ զանիկա։ 10 իբեն որդեգիր կ'ընէ։ 11 Մովսէս եգիպտացի մը կը սպաննէ։ 13 Երբայրներ մը կը յանդիմանէ։ 15 և Մադիամ փախչելով։ 21 հոն Սեպփորան իբեն կին կ'առնէ։ 23 Գերբանին ծնունդը։ 25 Իսրայէլցոց ակնարկը Աստուծոյ կը հասնի։

1 Ե. Ղևիին տունէն մէկը գնաց, ու Ղևիին
2 ձկի աղիկը ընդ առաւ։ Ու կնիկը յղացաւ, ու որդի մը ծնաւ. և տանոր գեղեցիկ բլլալը
3 տեսնելով՝ երեք ամիս պահեց զանիկա։ Ու երբ ալ չէր կրնար պահել անիկա, պրաւեց զէն տապանակ մը առաւ անոր համար, և կպրաւ ու ձիւթով ծեփեց, և տղան մէջը դրաւ, ու գետին եզերքը եղած չամբին մէջ
4 ձգեց։ Ու անոր քոյրը հեռու կայնեցաւ, որ
5 տեսնէ թէ ինչ պիտի պատահի անոր։ Ու Փարաւոնին աղիկը գետը իջաւ լուացուելու, և անոր ապրիճներբը գետին եզերքը կը պտրաւէին. և երբ անիկա չամբին մէջտեղը տապանակը տեսաւ, իր ապրիճները խրկեց, որ բե-
6 րան զանիկա։ Ու երբոր բացաւ, տղան տեսաւ, և ահա տղան կու լար. և խղճաց անոր վրայ, ու բաւ, Աբիկա երբայրներց տղայ-
7 ներէն է։ Ետքը անոր քոյրը բաւ փարաւոնին աղիկանը, երթամ ու քեզի երբայրցիներէն Ծիծ տուող կնիկ մը կանչեմ, որ տղան տու-
8 ցանէ քեզի համար։ Ու փարաւոնին աղիկը բաւ անոր, Գնա. և աղիկը գնաց, ու աղ-
9 ջուն մայրը կանչեց։ Ու փարաւոնին աղիկը բաւ անոր, Առ տա տղան՝ որ ինծի ցանէս ինծի համար, ու ես քու վարձքդ կու տամ. Ու կնիկը առաւ տղան ու ուռեց անիկա։ Երբ-
10 որ տղան մեծցաւ, փարաւոնին աղիկանը բե-րաւ զանիկա, ու անոր որդի եղաւ. և անոր անունը Մովսէս դրաւ, ու բաւ, Քանզի ջուրէն հանեցի զանիկա։

11 Ե. ան օրերը Մովսէս մեծցաւ, իր եղբայրներուն երթաւ, ու անոնց ծանր գործքերնուն նայեցաւ. և տեսաւ եգիպտացի մը որ իր երբայրցի եբրայերէն մէկը կը ծեծէր.
12 Ու երբ անդին ու նայելով տեսաւ որ մէկը չկայ, սպաննեց եգիպտացին, ու աւազին
13 մէջը թաղեց զանիկա։ Ու երկրորդ օրը երթաւ, և ահա երկու եբրայերցի միրգ իրարու կռիւ կը կառնէին իրարու դէմ. և բաւ անոր որ իրաւունք չունէր, ինչո՞ւ քու ընկերդիդ կը
14 զարնես։ Ու անիկա բաւ, Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ. ինծի՞ սպանդիս մտքդ ունիս, ինչպէս որ եգիպտացին սպաննեցիր։ Ու Մովսէս վախցաւ՝ ու բաւ, Անշուշտ աս բանը խնացուած է։
15 Ու երբ փարաւոն լսեց աս բանը, Մովսէս սպաննել կ'ուզէր. բայց Մովսէս փարաւոնին երեսէն փախաւ, ու Մադիամին երկիրը
16 բնակեցաւ. և հորի մը քով նստաւ։ Ու Մադիամին քուրմն եօթը աղիկ ունէր. ու անոնք եկան՝ և ջուր քաշեցին, ու իրենց հօրը հօտը խմցնելու համար աւազանները
17 լեցուցին։ Ու հովիւները եկան ու վռնտեցին զանոնք. և Մովսէս երթ ու օգնեց
18 անոնց, և անոնց հօտին ջուր խմցուց։ Ու երբ անոնք իրենց հօրը գացին, սա ըսաւ, Այսօր ինչ պատճառով շուտ
19 եկաք։ Ու բոլին, Մէկ եգիպտացի մը մեզ հովիւներուն ձեռքէն ազատեց, և մեզի ալ
20 շատ ջուր քաշեց, ու հօտին խմցուց։ Ան ալ բաւ իր աղիկներուն, Ու՞ր է անիկա. ինչո՞ւ ան մարդը այդպէս թող տուիք. կան-
21 չեցէք անիկա՝ որ հաց ուտէ։ Ու Մովսէս համաձայնեցաւ ան մարդուն հետ բնակիլ, ու անիկա Սեպփորա աղիկը Մովսէսին տուաւ։
22 Ու ծնունդ որդի մը ծնաւ, և անիկա անոր անունը Գերսամ դրաւ. քանզի բաւ, Գան-
23 գատեղ եղայ օտար երկրի մէջ։ Ե. եղաւ որ շատ օրերէն հետը եգիպտոսի թագաւորը մեռաւ, և իսրայէլ որդիքը հառաչանքին պատճառաւ հառաչեցին ու ազազակեցին. և ծառայութիւնն հասաւ
24 անոնց ազազակը Աստուծոյ երթաւ։ Ու Աստուած անոնց հեծեծմունքը լսեց. ու Աստուած յիշեց Իր ուխտը՝ որ Աբրահամին,
25 Իսահակին ու Յակոբին հետ եղեր էր։ Ու Աս-

---

4 Ջեւ Ջեւ-բ-ւ-եա։ բ թ-պ-ց-ժ-ւ-ցս։
5 Ընաւ-ք-ժա-ւ-ե։ ծ-գ-բ-ւե։ Ե-պ-ւե։ Եբբ-գ-ւ։
6 Ջեւ-պ-ց-բ-ւ-ես։ բ թ-պ-ց-ժ-ւ-ես։ 27-ես-գ թ-պ-ց-բ-ւ։ ես-ժա-ւե։ Ցպ-ւ-ես։
7 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ — Գլ-գ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ես-ա։ — Ա՛ն-իգ-ւ։
8 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Ժա-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։
9 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ա-ւ։ Գբ-ւ-ես։ Գբ-ւ-ես-ես։ Գբ-ւ-ես-ես։ Գբ-ւ-ես-ես։ Գբ-ւ-ես-ես-ես։
10 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
11 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
12 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
13 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
14 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
15 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
16 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
17 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
18 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
19 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
20 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
21 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
22 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։
23 Գբ-ւ-ես-ք-ես։ Եբբ-ժա-ես-ես։ Գլ-ժն-բ-ես-թ-պ-ւ։ իգ-ւ։ Գբ-ւ-ես-ք-ես։

առաւած Նայեցաւ Խթայիլի որդւոցը վրայ, ու Աստուած գիտացաւ ամենը ըստ ինքեան։

ԳԼ· Գ

1 Մոխա֊ի իբ Բաիթար անէրքը հասք կ'արածէ։ 2 Ընդոց. մը բնիկին մէջ Աստուած կ'երեւնայ Մոխային։ 3 ու գանիկա Սգիպտոս կը երթիկ Իւսիկը փրկելու։ 14 Աստուծոյ անունը։ 15 ու իր Իւսիկեանց իրիկան պատգամը։

1 Եւ Մոխա֊ Մոգ խօսաւ. քան բոլոր իր Բաիթար անէրքը հասք կ'արածէր, ու հասք անապատին ներսը կ'երթայր։ 2 Անգաս Աստուծոյ հրեշտակը կրակի բոցով մէնիներուն մէջէն երեցաւ անոր. և անիկա տեսաւ որ ահա մէնիները կրակով կը վառէր, բայց 3 մէնիները չէր ապառնար։ Եւ Մոխա ըսաւ, Չխոնս գառնամ ու սա տեսիլ անապատը տեսս, 4 Տէրը իմ կ'երեսնայ Հասնոյ մէնիներուն չապրիր։ Եւ երբ Տէրը տեսաւ որ անիկա տեսնելու գալ Աստուած մէնիներուն մէջէն կանչեց անոր ու ըսաւ, Մոխա՛ Մոխա֊ և անիկա ըսաւ, 5 Ահա հոս եմ։ Եւ Աստուած ըսաւ, Հոս մի մտներ, վճշխիներդ հանէ քու ոտքերէդ, ինչու որ այն տեղը որ դուն կեցեր ես, 6 սուրբ երկիր է։ Նաեւ ըսաւ, Ես եմ քու հօրդ Աստուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Յակոբին Աստուածը։ և Մոխա իր երեսը ապահով։ ինչու որ Աստուծոյ նայելու վախցաւ։

7 Եւ Տէրը ըսաւ, Եգիպտոսի մէջ եղող ժողովուրդս չարչարուածը յիշած է անոնց, և Իգործածութեանը պատճառաւը Հանդէպ Ըշչուածի ազազակը լսեցի։ ինչու որ Հանդէպ նեղութիւն։ 8 Նեղը գիտեմ։ Եւ գանդ եգիպտացւոց ձեռքէն ազատելու, ու գանդ այն երկրէն Իմէ ելլէկ ու բոլոր երկիր մը՝ Կամ ու մէղը բղխող երկիր մը՝ Խանանեացւոց ու փերեզացւոց և Եւնթշնացւոց ու փերեզացւոց և խեւացւոց ու Եբրուացւոց տեղը Հանելու համար։ 9 Իիմայ։ Եւ ահա Իսրայէլի որդւոցը ազազակը հիմա Հասած է ու Եգիպտացիները նեղութեան տեսնելը գրած Հարատևութիւնն ալ տեսայ։ 10 տես։ Պատրաստ հիմա՝ քեզ փարաւոնին ղրկեմ, և իմ ժողովուրդս Իսրայէլի որդիները հանես։ 11 Գիքը Եգիպտոսէն Հանելուս Եւ Մոխա ըսաւ Աստուծոյ, Ես ո՞վ եմ՝ որ փարաւոնին երթամ, ու Իսրայէլի որդիքը Եգիպտոսէն Հանեմ։ 12 Նեմ Եւ ըսաւ, Անշուշտ ես քեզի հետ ըլլամ։ և սա քեզի նշան՝ որ ես քեզ ղրկեր եմ։ երբոր ժողովուրդը Եգիպտոսէն Հանելուս, սա լեռան վրայ պիտի պաշտաւ դԱստուած։

13 Եւ Մոխա ըսաւ Աստուծոյ, Ահա ես կ'երթամ Իսրայէլի որդւոցը՝ ու կ'ըսեմ անոնց, Ձեր Հայրերուն Աստուածը իս Ձեզի ղրկեց։ և Ինչ բան ինծի կ'ըսէ անոր անուն՝ 14 Որ, ի՞նչ ըսեմ անոնց։ Եւ Աստուած ըսաւ Մոխայի, Ես եմ ՈՐ Լինը։ Եւ ըսաւ, Այսպէս պիտի ըսես Իսրայէլի որդւոցը. Ինս ՈՐ 15 Լինն ղրկեց Ձեզի։ Եւ դարձեալ Աստուած ըսաւ Մոխայի, Ասանկ պիտի ըսես Իսրայէլի որդւոցը. Ձեր Հայրերուն Եհովայ Աստուածը՝ Աբրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը ու Յակոբին Աստուածը իս Ձեզի ղրկեց։ Իմ անունս յաւիտեան սա է, և ազգէ ազգ իմ յիշատակս սա է։ 16 Գնա՝ Իսրայէլի ծերերը մէկտեղ ժողվէ, ու բսէ անոնց, Ձեր Հայրերուն Եհովայ Աստուածը՝ Աբրահամին Իսահակին ու Յակոբին Աստուածը ինծի երեցաւ՝ բսելով։ Ձեզ ու ինչ Հայցելութիւն ըրի Ձեզի, ու Եգիպտոսի մէջ Ձեր գործը տեսայ։ 17 Եւ ըսի որ Ձեզ Եգիպտոսի չարչարանքէն պիտի հանեմ ցաւոց, ու Քանանացւոց և Ամորհացւոց ու փերեզացւոց և խեւացւոց ու Եբրուացւոց երկիրը՝ կաթ ու մեղր բղխող երկիրը հանեմ։ 18 Երկիրը Հանեմ։ Եւ Ձանունք քու Ձայնիդ մէկ պիտի բնեն։ և դուն ու Իսրայէլի ծերերը Եգիպտոսի թագաւորին պիտի մտնէք, ու բսէք անոր։ Եբրայեցւոց Աստուածը Եհովան մեզի Հանդիպեցաւ։ և հիմա կ'ազաչենք՝ երեք օրուան ճամբայ երթամք գԵհ՝ անապատը, որ մեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ 19 մատուցանենք։ Եւ ես գիտեմ որ Եգիպտոսի թագաւորը Ձեզի որ երթաք Ձեռք չի տար։ 20 Իմաք, ոչ ալ զօրաւոր Ձեռքով։ Եւ ես դՁեռքս պիտի երկնցնեմ, ու պիտի զարնեմ Եգիպտոսը իմ ամէն հրաշքներովս՝ որ անոր մէջը պիտի բնեմ։ և ետքը Ձեզ պիտի 21 թողու որ երթաք։ Եւ ես ետս ժողովուրդին Ներշնորհք պիտի տամ Եգիպտացւոց առջեւը։ ու 22 երբոր երթիք, դատարկ պիտի չերթիք։ Իհետ ամէն կնիկ իր դրացիին՝ ու իր տանը մէջ բնակող կնիկին ոսկեայ կարգեր ու

ասկէզէն զարգեր աւ հանգերձներ պիտի
ֆնդրէ , և ասոնց ձեր որդիներուն աղջիկնե-
րուն վրայ պիտի դնէք . աւ Եգիպտացոց պիտի
կողոպտէք ։

ԳԼ · Գ

1 Ա Մաքսէս պատասխան տուաւ , ըսաւ , Բայց ահա անոնք ինծի պիտի չհաւատան ,
ոչ ալ իմ ձայնիս մտիկ պիտի ընեն . զանոնք
2 պիտի ըսեն թէ Տէրը քեզի չերեւցաւ ։ Եւ
Տէրը բսաւ անոր , Ա՛ր քու ձեռքիդ է՞նչ է։
3 և անիկա բսաւ , Գաւազան ։ Եւ բսաւ անոր ,
Գետինը ձգէ ան . և անիկա գետինը ձգեց ,
աւ օձ եղաւ ։ և Մաքսէս անոր առջեւէն փա-
4 խաւ ։ Եւ Տէրը բսաւ Մաքսէսին , Ձեռքդ երկ-
կընցուր՝ աւ պոչէն բռնէ ։ և անիկա իր ձեռ-
քը երկրցուց աւ գաւազան եղաւ , և գաւա-
5 գան եղաւ իր ձեռքին մէջ ։ Որ հաւատան
թէ իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը , Ա-
բրահամին Աստուածը՝ Իսահակին Աստուածը
աւ Յակոբին Աստուածը երեցաւ քեզի ։

6 Եւ Տէրը դարձեալ բսաւ անոր , Հիմա քու
ձեռքդ ծոցդ դիր . աւ անիկա իր ձեռքը
ծոցը դրաւ . և երբոր դուրս հանեց , ահա
իր ձեռքը ձիւնի պէս ջրաղ բորոտ եղաւ ։
7 Եւ Տէրը բսաւ , Ձեռքդ նորէն ծոցդ դիր .
և անիկա նորէն իր ձեռքը ծոցը դրաւ , և
երբոր ծոցէն հանեց , ահա նորէն իր մար-
8 մնոյն պէս եղաւ ։ Եւ ըլլայ որ եթէ քեզի
չհաւատան , ու ուրիշ նշանին ձայնիս մտիկ
չընեն , նախ նշանին ձայնին մտիկ
9 տան ։ Ըսկ եթէ այս երկու նշաններուն ալ
չհաւատան , ու քու ձայնիդ ալ մտիկ չընեն ,
գետինն ջուրէն առ , ու ցամաքը ջրոյն թափէ .
և ուն ջուրը՝ որ գետէն առիր , ցամաքին
վրայ արձնէ պիտի ըլլայ ։

10 Եւ Մաքսէս բսաւ Տէրոջը , Ա՛ն , Տէր իմ՝
ես ձարտարախօս չեմ , ոչ երէկուընէ ու միւ-
կայ օրուընէ , ոչ ալ ծառայիդ հետ խօսելէդ
ետեւ . հապա բնաւ ծանրախօս ու ծանրալեզու
11 եմ ։ Եւ Տէրը բսաւ անոր , Ո՞վ մարդուն բե-
գուն բերան . կամ ո՞վ կրնայ հաստիլը կամ խու-
լը՝ կամ աչք ունեցողը կամ կոյրը . չէ՞ որ ես

12 Տէրս ։ Ուստի գնա հիմա , ու ես քու բերնիդ
հետ պիտի ըլլամ , և քեզի պիտի ուսուցա-
13 նեմ թէ որ պիտի խօսիս ։ Եւ անիկա բսաւ ,
Ա՛ն , Տէր իմ , խնդրեմ՝ դո՛ւք ուղարկեցէ որու
14 ձեռքով խրկել կ՚ուզես՝ խրկէ ։ Եւ Տէրոջը
բարկութիւնը բորբոքեցաւ Մաքսէսին դէմ ,
ու բսաւ , Ղեւտացի Ահարոն քու եղբայրդ
չէ՞ ես գիտեմ որ անիկա ճարտարախօս է .
նաեւ ահա նա քեզ դիմաւորելու պիտի
գայ , և քեզ տեսածին պէս իր սրտին մէջ
15 պիտի ուրախանայ ։ Եւ դուն խօսէ անոր , ու
խօսքը բերանը խօսքը դիր . և ես քու բեր-
նիդ ու անոր բերնին հետ պիտի ըլլամ , ու
ձեզի պիտի ուսուցանեմ թէ որ պիտի ընէք .
16 Եւ քու տեղդ անիկա ժող խօսի ժողովուր-
դին . և անիկա քեզի բերնի տեղ պիտի ըլլայ , ու
17 դուն անոր Աստուծոյ տեղ պիտի ըլլաս ։ Եւ հա-
գաւազանը ձեռքդ առ , որ անով նշանները
ընես ։

18 Եւ Մաքսէս գնաց , ու իր մամոր անեղբօրը
դարձաւ , ու բսաւ անոր , Հիմա երթամ՝ ու
Եգիպտոսի մէջ եղող եղբայրներուս դառնամ ,
և նայիմ թէ տակաւին ողջ են անոնք . ու
Յոթրո բսաւ Մաքսէսին , Գնա խաղաղութիւնով ։
19 Եւ Տէրը Մադիամին մէջ բսաւ Մաքսէսին ,
Գնա՝ Եգիպտոս դարձիր . վասն զի քու կեան-
20 քդ փնտռողները բոլոր մեռան ։ Եւ
Մաքսէս իր կիներն ու իր որդիները առաւ , և
իշուս վրայ հեծցուց դարձաւ , ու Եգիպտոսի
երկիրը դարձաւ ։ և Մաքսէս Աստուծոյ գա-
21 ւազանը իր ձեռքը առաւ ։ Եւ Տէրը բսաւ
Մաքսէսին , Երբոր դառնաս Եգիպտոս եր-
թաս , նայէ որ փառաւորեն առջեւը բոլոր հրա-
շքները ընես , որոնք քու ձեռքդ դրի . և
ես անոր սիրտը պիտի խստացնեմ , ու ժո-
22 ղովուրդը պիտի չթողու ։ Եւ բսես փարաւո-
նին , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ , Իսրայէլը իմ որ-
23 դիս՝ անդրանիկս է ։ Եւ քեզի կ՚ըսեմ ,
իմ որդիս թող տուր որ ինծի պաշտէ . բայց թէ
որ անիկա թող տալ չուզես , ահա ես քու
որդիդ՝ անդրանիկդ կը սպանանեմ ։

24 Եւ եղաւ որ ճամբան իջած տեղը Տէրը
անոր պատահեցաւ , և ուզեց սպաննել
25 զանիկա ։ Ուստի Սեպփորա տառը քար մը
առաւ , ու իր որդւոյն անթլփատութիւնը
թլփատեց , և անոր առբերաւ ձգեց , ու բսաւ ,
Իսաւ արիւնէ դուն ինծի արձնաւոր էրիկ մըն ես ։
26 Ա՛յսպէս Տէրը թող տուաւ զանիկա . անոնաւ

• Ըսբ · թե · 17 · Ը-
ասկ · ժգ · 22 · Ել-
գնկ · չԹ · 10 ·
—
ա Հմր · 17 · 20 ·
բ Գլ · ԺԹ · 9 ·
գ Գլ · գ · 11 ·
դ Թաս · ժբ · 10 ·
ե Թաս · կ · 31 ·

զ Թաս · ժբ · 13 · 14 ·
բ Օր · լբ · 22 · Թաս-
կ · 14 · Ա՛ասս · բ · 3 ·
է Գլ · կ · 18 ·
ը Գլ · գ · 18 · Երեմ-
ս · 6 ·
թ Ասղ · գչ · 9 ·
ժ Ելս · ծ · 4 · Երեմ-
ս · 9 · Ա՛ասս · ժ · 19 ·

Ա՛սբ · ժգ · 11 ·
Դ՚ասհ · ժբ · 11 · 12 ·
Թաս · 14 · 15 ·
ի Տես Ըսբ · ա · 3 ·
լ Հմր · 27 · ա Թագ-
ժ · 2 · 3 · 5 ·
խ Գլ · կ · 1 · 2 ·
ծ Թաս · իբ · 26 · Թգ ·
3 · 18 · 16 · բ Օր ·

ժբ · 18 · Ելս · ծա · 16 ·
Երեմ · ա · 5 ·
ր Օր · կ · 24 ·
ձ Գլ · կ · 1 · ժբ · 18 ·
ղ Հմր · 8 ·
ճ Գլ · բ · 13 · 25 ·
Ա՛սս · բ · 29 ·
ռ Գլ · ժե · 2 · Թաս ·
ք · 2 · 9 ·

Ա Գլ · գ · 20 ·
Գլ · կ · 1 · 12 · Թ-
12 · 26 · ժ · 1 · ժգ ·
2 · բ Օր · բ · 20 ·
Ըսբ · ժա · 29 · Ելս ·
կգ · 17 · Ըսգ · ժբ ·
ԼԱ · Հա · մ · Թ · 18 ·
Ել · ժա · 1 · Հբ ·
ա · մ · Թ · 4 · բ Գեր ·

գ · 18 ·
Երեմ · լա · 9 · Ըսե ·
ա · 18 ·
Գլ · ժա · 4 · ժբ ·
23 ·
Թաս · իբ · 28 ·
Դն · ժե · 14 ·
Ըսե · կ · 2 · 3 ·

նը քրմապետիներ համար Աեդէոն բաու ,
Աբեհեաու էրիկ մին ևս ։
27 Եւ Տէրը բաու Ահարոնին , Գնա անապա-
ռը Մովսէսը դիմաւ օրելու . և անիկա գնաց .
ու Աառաժոյ լեռանը վրայ պատահեցաւ ա-
28 նոր , և համբուրեց զանիկա ։ Եւ Մովսէս
պատմեց Ահարոնին Տէրոջը բոլոր խօսքերը
որ խրկեց զինքը , և բոլոր նշանները որ
հրամայեց պատրաստել ։
29 Եւ Մովսէս ու Ահարոն գացին , ու ժողո-
30 վեցան բոլոր Ժէլրերը Իսրայէլին ։ Եւ
Ահարոն Տէրոջը Մովսէսին բաած բոլոր խօս-
քերը պատմեց ամէնը , ու ժողովուրդին առջեւը
31 նշանները բրաւ ։ Եւ ժողովուրդը հաւատացաւ .
և երբոր լսեցին թէ Տէրը հոգ կու տանի
է իսրայէլի որդւոցը , և թէ անոնց հնա-
գոյնութիւնը նայած է , խոնարհեցան ու
երկրպագութիւն ըրին ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Փարաւոն կը յանդիմանէ Մովսէսը ու Ահարոնը իրենց բե-
րած պատգամին համար . 4 ու խրոչկոտից գործերը կը
ծանրացնէ . 11 և անոնց գանգատը կը մերժէ . 20 Իսրա-
էլացիք կը գանգատին Մովսէսին ու Ահարոնին . 22 Մով-
սէս դէպ Աստուծոյ կ՚ապրատիկ ։

1 Եւ ետքը Մովսէս ու Ահարոն փարաւոնին
մտան՝ ու բսին , Իսրայէլին Եհովայ Աստուա-
ծը այսպէս կ՚բսէ , Իմ ժողովուրդս թող տուր՝
որ անապատին մէջ ինծի տօնախմբութիւն
2 բնեն ։ Եւ փարաւոն բաու . Ո՞վ Եհովան է ,
որ անոր խօսքը մտիկ ընեմով՝ Իսրայէլը թող
տամ։ Եհովան չեմ ճանչնար , և Իսրայէլն ալ
3 չեմ թողուր ։ Եւ անոնք բսին , Երբայեցւոց
Աստուածը մեզի հանդիպեցաւ . Հրամայեա տուր
որ երեք օրուան ճամբայ անապատը երթանք ,
ու մեր Եհովայ Աստուծոյն զոհ մատուցա-
նենք , որ չըլլայ թէ ժանտախտով կամ սրով
4 մեզի դէմ ելլէ ։ Եւ Եգիպտոսի թագաւորն ը-
սաւ անոնց , Ով Մովսէս ու Ահարոն , ինչո՞ւ
ժողովուրդը իրենց գործքերէն կամ կը թո-
5 ղուք ։ գացէք աշխատեցէք ։ Եւ փարաւոն
բաու , Ահա հիմա երկրին ժողովուրդը շատա
է , ու դուք կը հանգստացնէք զանոնք ի-
րենց գործքերէն ։
6 Եւ փարաւոն այն օրը ժողովուրդին գոր-
ծավարներուն ու անոնց վերակացուներուն
7 հրամայեց՝ բսելով , Երէկուան ու միկսայ օր-
ուան պէս՝ այլ ևս մի տաք ժողովուրդին
աղիւս շինելու համար . թող իրենք
8 երթան ու իրենց համար ժողովեն ։ Եւ աղիւս-
ներուն թիւը որ առաջ կը շինէին , անոնց վրայ դրէք , անկէ մի պակսեցընէք . .
ինչու որ ծոյլ են , — անոր համար կը գոռան՝
բսելով , երթանք՝ մեր Աստուծոյն զոհ մա-
9 տուցանենք ։ թող գործը աս մարդոցը վրայ
ծանրանայ , որ անով աշխատին , ու փուճ
10 խօսքերու մտիկ չընեն ։ Եւ ժողովուրդին գոր-
ծավարները ու վերակացուները ելան , և ժո-
ղովուրդին բսին բսելով , փարաւոն ա-
11 սանկ կ՚բսէ , Ես ձեզի յարդ չեմ տար . Դուք
գացէք՝ ձեզի յարդ առէք՝ ուր անդ որ կրնաք
գտնել . բայց ձեր գործէն բան մը պիտի չը-
12 պակսի ։ Ուստի ժողովուրդը եգիպտոսի բո-
լոր երկրին մէջ ցրուեցաւ՝ յարդի տեղ խոզան
13 ժողվելու համար ։ Եւ գործավարները կը
ստիպէին՝ բսելով , Ձեր առջի օրուան
գործը լմնցուցէք , ինչպէս երբոր յարդ ու-
14 նէիք ։ Նէիք ։ Եւ փարաւոնին գործավարները խոս-
տեցին որ Իսրայէլի որդւոցը վրայ իրենց դրած վերակա-
ցուներըը ծեծելցին ու բսին , Ձեր վրայ դրուած
ապրանքնուն առկը երէկ ու այսօր լնչո՞ւ
չլմնցուցիք առջինին պէս ։
15 Եւ Իսրայէլի որդւոցը վերակացուները եր-
կան ու փարաւոնին բողոքելցին՝ բսելով , Ին-
16 չո՞ւ քու ծառաներուդ տուրկ կ՚ընես ։ Քու
ծառաներուդ յարդ չին տար , ու միսկ կ՚ը-
սեն մեզ Աղիւսներ շինեցէք . և ահա քու
ծառաներդ ծեծ կերան , ու յանցանքը քու
17 ժողովուրդդ եղէ ։ Եւ անիկա բաու , Ծոյլ էք
դուք , ծոյլ . անոր համար կ՚բսէք մեզ եր-
18 թանք՝ Տէրոջը զոհ մատուցանենք ։ Ուստի
գացէք հիմա բանեցէք . ու ձեզի յարդ պի-
տի չտրուի , բայց պատրաստուած տուկը պիտի
19 տաք ։ Եւ Իսրայէլի որդւոցը վերակացուները
իրենց ինքզինքնին փորձանքի մէջ տեսան , երբ
որ բսուեցաւ թէ Ամէն օրուան ձեր վրայ
դրուած պատրաստուած աղիւսներուն մէջէն
20 նուազ մի ընէք ։ Եւ փարաւոնէն դուրս եկած ատենները հան-
դիպեցան Մովսէսին ու Ահարոնին , որ կե-
21 նէին դիմաւ օրելու կը սպասէին ։ Եւ բսին
անոնց , Տէրը ձեզի նայի ու դատէ . ինչու որ
դուք մեր հոտը փարաւոնին ա-
չքը , ու անոր ծառաներուն աչքը , մեզ
սպանելու համար անոնց ձեռքը տուր տուիք ։
22 Եւ Մովսէս Տէրոջը դարձաւ ու բսաւ ,
Ով Տէր , ինչո՞ւ ատ ժողովուրդը փորձանքի
23 մէջ ձգեցիր , և իս ինչո՞ւ խրկեցիր ։ Վասն զի
քանի որ քու անունովդ փարաւոնին դրուցե-
լու եկեր եմ , անկէ ատ ժողովուրդը փորձանքի
մէջ ձգեց , ու դուն բնաւ չազրկեցիր քու
ժողովուրդդ ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Աստուած իր խոստումները կը նորոգէ իր Եհովայ անունը
յայտնելով ։ 14 Ցեղաբանութիւն Ռուբինեան , 15 Համաոնեան ,
16 Ղեւիին ուսումից որ Մովսէս ու Ահարոն եկան ։

1 Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին, փարաւոնին ինչ
ընելիքս նեմնա պիտի անեմ. որ [a]Ղրկած ձեռ-
քով պիտի ինքս զանոնք, ու Ղրկած ձեռ-
2 [b]պիտի վռնտէ զանոնք իր երկրէն։ Եւ Ա-
ստուած խօսեցաւ Մովսէսին ու բաւ անոր,
3 Ես եմ Եհովան։ Եւ Աբրահամին Իսահակին
ու Յակոբին [c]Ամենակարող Աստուծոյ անու-
նով երեւցայ, բայց իմ [d]Եհովայ անունովս անոնց
4 չյայտնուեցայ։ Նաեւ անոնց հետ իմ ուխտս
հաստատեցի, որ անոնց տամ Քանանացւոց եր-
կիրը, անոնց օտարութիւնն երկիրը՝ ուր որ
5 պանդխտացան։ Եւ [e]լսեցի ալ Իսրայէլի որ-
գւոցը հառաչանքը, որ Եգիպտացիները ծա-
6 ռայեցուցին։ ու իմ ուխտս յիշեցի։ Անոր հա-
մար Իսրայէլի որգւոցը բսէ, [f]Ես եմ Եհո-
վան։ և Ես ձեզ Եգիպտացւոց ծանր գործ-
քերուն տակէն պիտի հանեմ, ու ձեզ անոնց
ծառայութիւնէն պիտի ազատեմ, և [g]ձեզ եր-
կնցած բազուկով ու մեծ դատաստաններով
7 պիտի փրկեմ։ Եւ [h]ձեզ ինծի ժողովրդ պի-
տի առնեմ, ու Ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ։
և պիտի գիտնաք որ ձեզ [i]Եգիպտացւոց ծա-
նրը գործքերուն տակէն հանող Տէրը՝ ձեր
8 Աստուածը ես եմ։ Եւ ձեզ ան երկիրը պի-
տի տանեմ, զոր որ Աբրահամին՝ Իսահակին
ու Յակոբին տալու [j]երդում ըրի՛, ու ան
ձեզի ժառանգութիւն ըլլալու պիտի տամ։
9 Ես եմ Տէրը։ Եւ Մովսէս Իսրայէլի որգւոցը
ասանկ գրաց։ Բայց անոնք հոգի՛ ներու-
թիւնէն ու գործին ծանրութիւնէն ունկի չդրին
Մովսէսին։
10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բսելով,
11 Մտիր խօսէ Եգիպտոսի փարաւոն Թագաւո-
րին՝ որ Իսրայէլի որգիքը իր երկրէն արձա-
12 կէ։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ Տէրոջը առջեւ՝
բսելով, Ահա Իսրայէլի որգիքը [k]ինծի ունկի
չդրին, Հապա փարաւոն ինծի [l]ինչպէս մը-
ռնկի պիտի լսէ. որ [m]Ես դժանդակելոց եմ։
13 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին,
ու հրամուն տուաւ անոնց՝ որ Իսրայէլի որ-
գւոցը ու Եգիպտոսի փարաւոն Թագաւորին
հրշեմ, Իսրայէլի որգիքը Եգիպտոսի երկրէն
հանելու հրամայր։
14 Անոնց հայրերուն տուներուն գլուխներն
ասոնք են. Իսրայէլին անդրանիկը Ռուբէ-

---

[a] Գլ. գ. 19։
[b] Գլ. ժա. 1։ ԺԲ. 31։ 33։ 39։
[c] Ծն. ԺԷ. 1։ ԻԵ. 11։ ԽԸ. 3։
[d] Գլ. գ. 14։ Ռաբ. ԻԸ. 4։ Հգ. 11։ Ցաղ. ՃԲ. 18։ Ցաղ. ՃԽԶ. 18։
[e] Ծն. ԺԶ. 13։ ԻԱ. 7։
[f] Գլ. ե. 22։
[g] Հմր. Ե. 8։ 15։

[h] Գլ. գ. 17։ ԺԹ. 4։ ԲՕր. ԻԲ. 9։ Ռաբ. Հա. 6։ Ղեւտ. 11։ 18։
[i] Գլ. ԺԱ. 13։ ԲՕր. Ե. 8։ = ՄԿ. ԺԱ. 21։ Ղեւտ. ՃԱ. = ՄԿ. ՃԱ. 5։
[j] ԲՕր. գ. 23։ Ե. 6։ ԺԳ. 5։ ԻԲ. 13։ ԲՕր. ԼԱ. 7։
[k] Գլ. ե. 4։ ԺԲ. 31։ 33։ 59։
[l] Ծն. ԺԸ. 1։ ԻԸ. 11։ ԽԲ. 3։
[m] Գլ. գ. 14։ Ռաբ. ԿԲ. 4։ ՃԲ. 15։ Ցաղ. ՃԽԵ. 5։ ՃԽԶ. 18։

[a] Գլ. ե. 4։ ԺԲ. 1։ Ռաբ. Հա. 6։ Ղեւտ. ԻԵ. 38։
[b] Ծն. ԺԵ. 18։ ԻԲ. 3։ ԽԲ. 13։ ԼՀ. 12։
[c] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Ե. 22։ Ղեւտ. ԻԶ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[d] Ծն. ԺԵ. 18։ ԻԲ. 3։ ԽԲ. 13։ ԼՀ. 12։
[e] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[f] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[g] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[h] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[i] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[j] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[k] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[l] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[m] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։

[a] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[b] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[c] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[d] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[e] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[f] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[g] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[h] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[i] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[j] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[k] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[l] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։
[m] Ելք. ՀԱ. 1։ ՄԿ. Զ. 10։

ԳԼ· Լ

1 Աստուած կը փորձէր Աբրահամ որ համբերութիւն փորձութեան առիթը եկաւ։ 7 Աբրահամ ապրիլը։ 9 Ընծայ գառ ապրեր ած կ'ըսուց։ 11 Աբրահամ ոչ նոյն բանը կ'ընէին։ 13 Փորձութեան միջոցը կը կոչուցաւոյ։ 19 Գեհենի ջուրը ապրած կը գառնայ։

1 Եւ Տէրը բաւ Աբրահամ, Եայէ՛ քեզ ՚փորձութեան առաջուած բրէ, ու քու եղբայրդ
2 Աշխարհ ՚քու մեղադրելդ բլլայ։ Առ ՚քու միակ ածդ որ քեզի կը հրամցնեմ, և քու եղբայրդ Աշխարհ իմոյ խոսք փորձութեան որ
3 խրախճի որդիքը իր երկրէն արձակէ։ Եւ ես ՚փորձութեան տեղը պիտի խոստացուեմ, ու իմ Վկայութեանս և հրամաններս եղիցուած երկրին
4 մէջ հպիտի չգտնեմ։ Եւ փորձութեան ձեզի մնացեալ պիտի չլնի։ ու Ես իմ ձեռ քս եղիցուած պիտի ժողովրդեան խրախճիի որդիքը ՚մեծ գառաուածութեամբ պիտի հանեմ եղիցուած երկրէն,
5 Եւ ՚երբոր իմ ձեռ քս եղիցուած մրոյ երկրացնեմ՝ ու խրախճի որդիքը անոնց մէջէն հանեմ, ՚պիտի գիտնան եղիցուածիք իմ ես
6 եմ Տէրը։ Եւ Աբրահամ ու Աշխարհ ՚Տէրոջ խրնդոյ գառաուածութեան տես բրին։ անոնկ բրին։
7 Եւ Աբրահամ ՚ոխիտ ածրկուած էր, ու Աշխարհ ոխիտ ածրկուած էր, երբոր փորձութեան հետ խոսեցաւ։
8 Եւ Տէրը խոսեցաւ Աբրահամ ու Աշխարհ՝
9 քանի՛, երբոր փորձութեան ձեզի խոսի ու քանի, ՚Զեզի հանուր հրաշք ցուցուցէք, անոնցմէ Աշխարհ քանի իմ ՚գառաուածոյ. առ, ու փորձութեան առջևը ՚ելան։ Ե անիկա վիշտով
10 պիտի բլլայ։ Եւ Աբրահամ ու Աշխարհ մնան փորձութեան ու ՚Տէրոջ գառաուածութեան տես բրին։ և Աշխարհ իր գառաուածոյ ՚ելան փորձութեան առջևը ու անոր ծառաներուն առ-
11 ջևը, և ՚պիտի չգտան։ Եւ փորձութեան ոչ իմաստուններ ու ՚կախարդներ հետևցաւ։ և Եղիցուած մնացեալ ՚իրենց կախարդ-
12 ութեամբ անոնկ բրին։ Եւ ամէն մէկ իր գառաուածոյ ՚ելան, ու անոնք պիտի չգտան։ բայց Աշխարհ գառաուածոյ անոնց գա-
13 տպատներըը կրնայ։ Եւ փորձութեան պիտի կարծացաւ, ու անոնց մնացեալ չբլաւ, ՚իրենց որ Տէրը գրուցեր էր։
14 Եւ Տէրը բաւ Աբրահամ, ՚փորձութեան պիտի խոստացաւ, ժողովրդը արձակել չու-
15 զեր։ Ես ՚Աստուածոյ փորձութեան դեռ ու աշխարհ ոչ-
16 նիկա գնաց ՚ի Չարբր կ'ելլէ, ու գառնի գեհենի եղերքը անոր գիմացը կայնէ, և ան ՚օձ գար-

1 Եւ Տէրը բաւ Աբրահամ, Եայէ՛ քեզ ՚փորձութեան առաջուած բրէ, ու քու եղբայրդ
2 Աշխարհ ՚քու միակ ածդ որ քեզի կը հրամցնեմ, և քու եղբայրդ Աշխարհ իմոյ խոսք փորձութեան որ
3 խրախճի որդիքը իր երկրէն արձակէ։ Եւ ես ՚փորձութեան պիտի խոստացուեմ, ու իմ Վկայութեանս և հրամաններս եղիցուած երկրին
4 մէջ հպիտի չգտնեմ։ Եւ փորձութեան ձեզի մնացեալ պիտի չլնի։ ու Ես իմ ձեռ քս եղիցուած մրոյ երկրացնեմ՝ ու խրախճի որդիքը անոնց մէջէն հանեմ, ՚պիտի գիտնան եղիցուածիք իմ ես
5 եմ Տէրը։ Եւ Աբրահամ ու Աշխարհ ոխիտ ածրկուած էր, ու Աշխարհ ոխիտ ածրկուած էր, երբոր փորձութեան հետ խոսեցաւ։
6 Եւ Տէրը խոսեցաւ Աբրահամ ու Աշխարհ՝
7 քանի՛, երբոր փորձութեան ձեզի խոսի ու քանի, ՚Զեզի հանուր հրաշք ցուցուցէք, անոնցմէ Աշխարհ քանի իմ ՚գառաուածոյ. առ, ու փորձութեան առջևը ՚ելան։ Ե անիկա վիշտով
8 պիտի բլլայ։ Եւ Աբրահամ ու Աշխարհ մնան փորձութեան ու ՚Տէրոջ գառաուածութեան տես բրին։ և Աշխարհ իր գառաուածոյ ՚ելան փորձութեան առջևը ու անոր ծառաներուն առ-
9 ջևը, և ՚պիտի չգտան։ Եւ փորձութեան ոչ իմաստուններ ու ՚կախարդներ հետևցաւ։ և Եղիցուած մնացեալ ՚իրենց կախարդ-
10 ութեամբ անոնկ բրին։ Եւ ամէն մէկ իր գառաուածոյ ՚ելան, ու անոնք պիտի չգտան։ բայց Աշխարհ գառաուածոյ անոնց գա-
11 տպատներըը կրնայ։ Եւ փորձութեան պիտի կարծացաւ, ու անոնց մնացեալ չբլաւ, ՚իրենց որ Տէրը գրուցեր էր։
12 Եւ Տէրը բաւ Աբրահամ, ՚փորձութեան պիտի խոստացաւ, ժողովրդը արձակել չու-
13 զեր։ Ես ՚Աստուածոյ փորձութեան դեռ ու աշխարհ ոչ-
14 նիկա գնաց ՚ի Չարբր կ'ելլէ, ու գառնի գեհենի եղերքը անոր գիմացը կայնէ, և ան ՚օձ գար-

16 ձած գառաուածը ձեռ քդ առ, ՚ու քանի անոր, Աբրահամ Աշխարհ Առաուածը իմ քնելի խրնդոյ՝ քանի, Աբրահամ իմ ժողովրդը՝ որ դիմ պատուէն անառապատին մէջ։ և անդա մնիր։
17 Հրեա մնիկ չբրիր։ Աբրահամ կ'բան Տէրը, Աբրահամ դիտեաս իմ ես եմ Տէրը։ Աշխարհ ես իմ ձեռ քս եղած գառաուածոյ գեհենի մէջէն չառ-
18 բերեն պիտի գալեմ, ու ՚արիւն Աբրահամ գառնան։ Եւ գեհենի մէջ եղած ձուկերը պի-
19 տի մնան, ու գեհենը պիտի Հատ։ և Եղիցուածիք ՚պիտի գիտնան գեհենի չառ բերեն պիտի։
20 Եւ Տէրը բաւ Աբրահամ, Բան Աշխարհ, գառաուածոյ ու ՚ձեռ քդ երկրացուր և գիտացուց չառ բերեն գիտ, անոնց առնե-
21 բեն գիտ, անոնց գեհենեն գիտ, ու անոնց լրնեբեն գիտ, և անոնց բոլոր Հրամանք ներեն գիտ՝ որ արիւն բլլան։ ու Եղիցուածիք բոլոր երկրին մէջ փոյտ ու քարէ անմնեն-
22 բեն մէջէն Հանեն։ Եւ Աբրահամ ու Աշխարհ ՚Տէրոջ խրնդոյ կատարեցին ու Եղիցուածիք մնացեալ բրին։ և փորձութեան պիտի կարծացաւ, ու ՚Տէրոջ բառեցին պիտի՝
23 անոնց մնիկ չբլաւ։ Եւ փորձութեան գարձաւ ու իր տեղը եկաւ, ու ՚առ ոչ անոր պատին
24 չգտաւ։ Եւ բոլոր Եղիցուածիք գեհենի բո-
25 լորովքը փոքրիկին խոսեցաւ։ Եւ Տէրը գեհենը չառ բերեն գիտ։ Եւ Տէրը գեհենը պիտի գալեմ՝ ես եմ Տէրը։

ԳԼ· Ը

1 Եղիցուածին վրայ գառաուածը կը խրախճի։ 2 Փորձութեան ՚գառաուածը Աբրահամ։ 12 Աբրահամ ոչ ապրիլով գառնալը կը վերջանի։ 16 Նոյնը փորձին գեհենի երկիրը կը գառնի։ ու Տան երկրացուցիչ մնիկ Տէրոջ չէին կրնար Տեղը գալ։ 20 Շանաձաղին հոսուածը։ 22 Փորձութեան չէր հրէ կը հանգստի։ 23 ասիկա Հոգին կը խոսեցաւ։

1 Եւ Տէրը բաւ Աբրահամ, փորձութեան մնացեալ, ու քանի անոր, Տէրը այսպէս կ'ըսէ, Աբ-
2 ձակէ իմ ժողովրդը ՚որ պաշտուն գիտ, Եւ իմ որ ՚ընծան արձակել չուզես, ահա ես քու բոլոր առհասարակ ՚գործերով պիտի զարնեմ,
3 Եւ գեհենը շատ գործերը պիտի Հանեն, ու անոնք

= Գէ· ը· 16· Եբրա՛ր· ա· 10·
β Գէ· ը· 16·
ֆ Գէ· ը· 17·
ֆ Գէ· ը· 21·
ֆ Գէ· ը· 7·
ֆ Գէ· ժա· 9·
ֆ Գէ· ժ· 1· ժա· 9·
ֆ Գէ· ը· 4·
ֆ Գէ· ը· 8· ժ· 1· ժա· 9·
ֆ Գէ· ը· 10·
ֆ Գէ· ը· 11·
ֆ Գէ· ը· 11·
ֆ Գէ· ը· 11· Եբրա՛ր· ա· 10

պիտի լլլին , ու քու տանդ և տանկոցներ ան-
ձնականիդ՝ ու անկոչնիդդ՝ և քու ծառանեքուդ
տանեքուն՝ և քու ժողովրդդիդ՝ ու քու
քնանիքներուդ՝ և խնոցի տալուդ մէջ պի-
4 տի մնանին ։ Եւ դարտեղը քու վրադ՝ և ժո-
ղովրդդիդ վրայ՝ ու բոլոր ծառանեքուդ վը-
րայ պիտի լլլին ։
5 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Անոնցմէ ա-
ղեղ ըսէ , Ղեւտացիները ա-
ռէք վրայ , գետնուն վը-
րայ ու լիճերուն վրայ ։ Ձեռդ երկնցու-
քու գաւազանովդ , ու եղիպտոսի երկիրին
6 վրայ գորտեր հանէ ։ Եւ Հարուն երկնցուց
իր ձեռքը եղիպտոսի ջուրերուն վրայ ։ և
գորտերը ելան՝ ու եղիպտոսի երկիրը ծած-
7 կեցին ։ Եւ մոգերն ալ իրենց կախարդու-
թիւններովը անանկ ըրին , ու եղիպտոսի
երկրին վրայ գորտեր հանեցին ։
8 Եւ փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու Հարու-
նը և ըսաւ , Ազաչեցէք Տէրոջը՝ որ հեռցնէ
ու իմ ժողովրդիս վերցնէ գորտերը , ու
ժողովրդը պիտի պրծանկնի որ Տէրոջը զոհ
9 մատուցանեն ։ Եւ Մովսէս ըսաւ փարաւոնին ,
Քեզի մը պատիւ հնձի , քեզ և քու ծա-
ռաներդ ու ծառանեքուդ համար՝ և ժողովր-
դիդ համար ազաչեմ , որ քեզմէ ու քու
տաներէդդ գորտերը կտրատին , ու միայն
10 գետէն մէջը մնան ։ Եւ անիկա ըսաւ , վաղը ։
Եւ ինքը ըսաւ , Քու խօսքիդ պէս ըլլայ , որ
գիտնաս թէ մեր Աստուծոյն պէս
11 չկայ · Եւ քեզմէ ու քու տաներէդդ՝ և
քու ծառանեքիդ՝ ու քու ժողովրդիդ գոր-
տերը պիտի վերնան . միայն գետին մէջը
12 պիտի մնան ։ Եւ Մովսէս ու Հարուն փարա-
ւոնին քովէն ելան . ու Մովսէս Տէրոջը ազա-
ղակեց ան գորտերուն համար՝ որ փարաւո-
13 նին վրայ բերեր էր ։ Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ-
ծին պէս ըրաւ . ու տաներէն , բակերէն և ար-
14 տերէն գորտերը մեռան ։ Եւ զէդ զէդ ժող-
15 վեցին զանոնք , ու երկիրը հառնցաւ ։ Բայց
երբոր փարաւոն հանգստութիւն ըլլալը տե-
սաւ , իր սիրտը խստացուց , ու անոնց մտիկ
չըրաւ՝ Տէրոջը ըսածին պէս ։
16 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Կամ Հարունին ,
Քու գաւազանդ երկնցուր , ու երկրին հո-
ղին զարկ , որ եղիպտոսի բոլոր երկրին վը-
17 րայ մլուն ըլլայ ։ Եւ անանկ ըրին . քանզի
Հարոն իր գաւազանովը իր ձեռքը երկնց-
ուց , ու երկրի հողին զարկաւ , և մլունդ ոց
վրայ ու անասուններուն վրայ մնաւ ։
Եղիպտոսի բոլոր երկրին վրայ երկրին բոլոր
18 հողը մլուն եղաւ ։ Եւ մոգերն ալ իրենց կա-
խարդութիւններովը այնպէս ըրին՝ որ մլուն
հանեն , բայց չկրցան · այսպէս մլունդ ու
19 անասուններուն վրայ մնաւ ։ Եւ մոգե-
րը բսին փարաւոնին , Ա՛ս Աստուծոյ մատն
է · բայց փարաւոնին սիրտը կարծրացաւ , ու
անոնց մտիկ չըրաւ՝ Տէրոջը ըսածին պէս ։
20 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին , Առտուընց
կանուխ կելլիր , ու փարաւոնին առջևը կայնիլ .
(ահա անիկա դ ելլ ի ջուրը կելլէ ·) և բսէ
անոր , Տէրը այսպէս կ՛ըսէ , Ազատակէ իմ ժո-
21 ղովրդս որ ինձ պաշտեն · Հապա թէ որ իմ
ժողովրդս չազատակես , ահա ես քու վրադ՝
ու քու ծառանեքուդ վրայ՝ և քու ժող-
ովրդիդ վրայ՝ ու քու տաներուդ վրայ
չատնաձանձ պիտի խրկեմ , և եղիպտացոց
տաներէն չատնաձանձով պիտի լեցուին , նաև
22 անոնք գետինը որուն վրայ անոնք կը տան ։ Եւ
ան օրը իմ ժողովրդիս բնակած Գեսեմի
երկիրը պիտի զատեմ , ու հոն չատնաձանձ պի-
տի չըլլայ · որ գիտնաս թէ երկրին մէջտեղը
23 ես եմ Տէրը ։ Եւ իմ ժողովրդիս ու քու
ժողովրդիդ մէջ խորհրդարան պիտի դնեմ .
24 վաղը ասա նշանը պիտի ըլլայ ։ Եւ Տէրը այն-
պէս ըրաւ · ու փարաւոնին տաներէն և անոր
ծառանեքուն տաներն՝ ու եղիպտոսի բո-
լոր երկրին վրայ չատ չատնաձանձ եկաւ · —
չատնաձանձին պատճառովը երկիրը ապրուս-
չատ ։
25 Եւ փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու Հարու-
նը՝ և ըսաւ , Գացէք ձեր Աստուծոյն զոհ
26 մատուցէք — երկրին մէջ ։ Եւ Մովսէս ըսաւ ,
Պիտի չ՚ուզեն այսպէս ընել · վասն զի մենք
մեր Աստուծոյն Տէրոջը պիտի զոհենք ։ Ահա
չուզենք զոհենք մեր Աստուծոյն զոհ պիտի մատուցանենք . թէ որ եղիպ-
տացոց զոհերը իրենց աչքին առջևը զոհ մատուցանենք , չեն պիտի
27 քարկոծեն մեզ · Մենք երեք օրուան ճամ-
բայ պիտի երթանք անապատին մէջ , ու զոհ
պիտի մատուցանենք մեր Տէր Աստուծոյն ,
28 ինչպէս որ ինքը մեզի պատուիրէ ։ Եւ փարաւոն ըսաւ , Ես ձեզ կը թողում որ անապատին մէջ ձեր Աստուծոյն զոհ
մատուցանէք , միայն թէ շատ հեռու չերթաք
29 ինծի համար աղաչեցէք ։ Եւ Մովսէս ըսաւ , Ահա ես քու ձեռքէդ կ՚ելլեմ ու Տէ-
րոջը կ՚աղաչեմ որ վաղը փարաւոնէն , անոր
ծառանեքէն ու անոր ժողովրդէն չատնա-
ճանճերը երթայ · բայց փարաւոն մի խաբէ
ինծի՝ չթողուր ժողովրդը Տէրոջը
30 զոհ մատուցանելու ։ Եւ Մովսէս փարաւոնէն
31 ելաւ , ու Տէրոջը աղաչեց · Եւ Տէրը

---

7 Ա—ղ · 38 · 39 ։
8 Գէ · ճ · 19 ։
9 Ա—ղ · ՀԸ · 42 · 38 · 39 ։
10 Գէ · ճ · 11 ։
11 Գէ · Քո · 45 · ժ · 17 · Քո—ռ · Գ—ղ · 24 ։

12 Գէ · Քո · 14 · բ Օր · ԼԳ · 28 · բ Քո—ղ · ճ · 22 · ա Ա՛ն · Ա՛ն · 23 · Ա—ղ · Ձղ · 8 · Ե—ռ · ԽԳ · 9 · ԵԲՒՄ · ժ · 8 · 7 ։
13 Գէ · Քո · 22 · Գէ · Քո · 25 · ժ · 18 · բ Ար · ԼԵ · 1 · Ե—ռ · Ա՛ն · 31 · Ա—ղ · ՀԸ · 42 · 38 · 39 ։
14 Ա—ղ · ՀԸ · 42 · 38 · 39 ։
15 Գէ · ճ · 11 ։
16 Ա—ղ · ՀԸ · 42 · 38 · 39 ։
17 Ա—ղ · Հբ · 42 · 38 · 39 ։
18 Գէ · ճ · 11 ։

1 Ղ—ճ · ժ · 18 · բ ՏԻՄ · ՁԱ · 8 · 9 ։
2 — Քո—ղ · ԼԳ · 5 · 9 · Ա—ղ · բ · 3 · Ա—ռ · ԺԲ · 33 · Ղ—ռ · ժ—ռ · 38 ։
3 Հբ · 13 ։
4 Գէ · ճ · 15 ։
5 Հբ · 1 ։
6 Գէ · Քո · 4 · 8 · 38 · ժ · 33 · ժ—ռ · 6 · 7 · ժբ · 13 ։
7 Ա—ղ · Հբ · 42 · 38 · 39 · Ձ—ռ · Ե—ղ · 24 · բ Օբ · ճ · 25 ։
8 Հբ · 1 ։
9 Գէ · Քո · 4 · 8 · 38 · ժ · 33 · ժ—ռ · 6 · 7 · ժբ · 13 ։
10 Գէ · ժբ · 31 ։
11 Գէ · ժ · 18 ։
12 Գէ · ժ · 18 ։
13 Հբ · 8 · Գէ · Քո · 33 · ժ Քո—ղ · ժբ · 40 ։
14 Հբ · 11 ։
15 Հբ · 14 ։

Մովսէսին խօսքին պէս բրաւ , ու փարաւո-
նէն , անոր ժառանելէն և անոր ժողովր-
դէն չառաձանեաց վերցուց . մէկ հատ մնաց ալ
32 չմնաց : Եւ փարաւոն ան անգամին ալ ՚իր
սիրտը խստացուց , ու ժողովրդը չարձակեց :

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ածանց մահը : 3 Ցուհգինելու ու խաչաձեւանելու հար-
ուածքը : 21 Գողգոթայ : 27 Փարաւոն կորստեան հասնելը
կ՚ազդէ Մովսէսին : 28 ասկէն դարձեալ անոր մերձ կը
կատարուին :

1 Եւ Տէրը բրաւ Մովսէսին , ՚Փարաւոնին
մնոր , ու խօսէ անոր . Երրայեցւոց Տէր Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ , Արձակէ իմ ժողո-
2 վուրդս որ իս պաշտեն . Քանզի թէ որ ՚Շ-
նդս արձակել չուզես , ու տակաւին պիտի
3 բռնես զանոնք , Ահա ՚Տէրոջը ձեռքը դաշ-
տին մէջ եղած քու հօտերուդ վրայ բլլալով ,
ձիերուն էշերուն ուղտերուն արջառներուն
ու ոչխարներուն վրայ խիստ սաստիկ կսուա-
4 րած պիտի բլլայ : Եւ ՚Տէրը Իսրայէլի հօտե-
րուն ու եգիպտոսի հօտերուն միջտեղը պիտի
զատէ . և Իսրայէլի որդւոցը մէկ ամասնէ պիտի
5 չմնայ : Եւ Տէրը ժամնոտակ պարչեց՝ բսելով ,
վաղը Տէրը ասր բանը պիտի բնէ երկրին վրայ :
6 Եւ հետեւեալ օրը Տէրը ասր բանը բրաւ , ու
եգիպտացւոց ՚բոլոր հօտերը մեռան . բայց
Իսրայէլի որդւոցը հօտերէն մէկը չմեռաւ :
7 Եւ փարաւոն հաղորդ խրկեց , ու ահա Իսրայէլի
հօտերէն մէկին ալ մեռած չէր . և ՚փարաւոնին
սիրտը խստացաւ , ու ժողովրդը չարձակեց :
8 Եւ Տէրը բրաւ Մովսէսին ու Ահարոնին ,
Առէք ձեզի ձեռքերնիդ լեցուն հնոցի մոխիր ,
և Մովսէս դէպ ՚ի երկինքը ցանէ անր փարա-
9 ւոնին առջեւը : Ու եգիպտոսի բոլոր երկրին
մէջ փոշի պիտի բլլայ , ու եգիպտոսի բոլոր
երկրին մէջ մնդոց ու անասուններուն վրայ
՚խոպոպաւոյներ հանող առուգքներ պիտի բլ-
10 լայ : Եւ հնոցի մոխիրը առին , ու փարաւոնին
առջեւը կայնեցան . և Մովսէս դէպ ՚ի երկին-
քը ցանեց անր , ու մնդոց ու անասուններուն
վրայ ՚խոպոպաւոյներ հանող առուգքներ ե-
11 ղան : Եւ ՚նզդերը առուգքներուն պատճա-
ռով չկրցան կայնիլ Մովսէսին առջեւը . բնչու-
որ առուգքները մզդերուն վրայ ալ՝ ու բոլոր
12 եգիպտացւոց վրայ ալ եղան : Եւ Տէրը կար-
ծրացուց փարաւոնին սիրտը . ու անոնց մնրկ
չլրցաւ , ՚ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին բսեր էր :
13 Եւ Տէրը բրաւ Մովսէսին , ՚Ուռաստանց
կանուխ կելլէ , ու փարաւոնին առջեւը կայնէ ,
ու անոր բսէ , Երրայեցւոց Տէր Աստուածը
ասանկ կ՚ըսէ , Արձակէ իմ ժողովրդս որ ին
14 պաշտեն . Քանզի ես անգամ իմ բոլոր հա-
րուածներս պիտի խրկեմ քու ՚վրադ և քու
ծառաներուդ՝ ու քու ժողովրդիդ վրայ .
որ դիտնաս իմ բոլոր երկրի մէջ ինծի պէս
15 չկայ : Քանզի հիմա ՚իմ ձեռքս պիտի
երկրացրնեմ՝ որ քեզ ու քու ժողովրդդ
ժանտախտով զարնեմ , ու երկրէն պիտի կոր-
16 սուս : Եւ ՚ասոր համար քեզ վերցուցի՝ որ
իմ զօրութիւնս քեզմով ցուցընեմ , ու բոլոր
17 երկրի մէջ իմ անունս պատմուի : Գուն ան-
կասին իմ ժողովրդիս ինչ դէմ կենալով՝ պիտի
18 չարձակեն զանոնք : Ահա ես վաղը ասր ատեն
խիստ սաստիկ կարկուտ պիտի տեղցնեմ , որ անոր
պէս Եգիպտոսի մէջ եղած չէ՝ անոր հասած
19 ատեն օրէն մինչեւ հիմա : Եւ հիմա ՚ուղարկէ խրբ-
կի , ու ժողովէ քու հօտերդ՝ ու ինչ որ ունիս
գաշտին մէջ . ՚մարդ ալ՝ ու անասուն
որ գաշտին մէջ գտնուի՝ ու տուներդ ժո-
ղովուած չբլլայ , անոնց վրայ կարկուտ պիտի
20 իջնէ , ու պիտի մեռնին : Փարաւոնին ծառա-
ներէն ով որ Տէրոջը խօսքէն կը վախնար՝ իր
ծառաները ու հօտերը տուներու մէջ ժողվեց :
21 Եւ ով որ Տէրոջը խօսքին ուշագրութիւն չը-
բրաւ , իր ծառաները ու իր հօտերը գաշտին
մէջ թողուց :
22 Եւ Տէրը բրաւ Մովսէսին , Քու ձեռքդ
դէպ ՚ի երկինքը երկնցուր , ու եգիպտոսի
բոլոր երկրին մէջ մնդոց ու անասուններուն
վրայ՝ և եգիպտոսի երկրին մէջ եղած արտե-
րուն բոլոր խոտին վրայ կարկուտ պիտի գայ :
23 Եւ Մովսէս իր գաւազանը դէպ ՚ի երկինքը
երկրցուց . ու ՚Տէրը որոտաց և կարկուտ
խրկեց , ու երկրին վրայ կրակ կը վազէր . ու
Տէրը եգիպտոսի երկրին վրայ կարկուտ տե-
24 ղաց : Եւ կարկուտ՝ ու կարկուտին միջտեղը
խառնուած կրակ եկաւ . անանկ սաստիկ էր որ
եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ ազգ բլլալէն
25 հետէ անոր պէս եղած չէր : Եւ կարկուտը
եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ զարնեց
ամէնը՝ մնդոց էն մինչեւ անասուն գարկաւ . և
կարկուտը ՚դաշտին բոլոր խոտը գարնեց , ու
26 դաշտին բոլոր ծառերը կոտրեց : Միայն Գե-
սեմի երկրին մէջ ուր որ Իսրայէլի որդիքը
էին՝ հոն չկար .
27 Եւ փարաւոն հաղորդ խրկեց , ու կանչեց
Մովսէսը ու Ահարոնը՝ և բսաւ անոնց , ՚Ես
անգամ մեղանչեցի . ՚Եհովան արդար է , և
28 ես ու իմ ժողովուրդս չնզոցաւոր ենք : ՚Աղաչե-
ցէք Տէրոջը՝ որ Աստուծոյ ՚որոտաց մեռները ու
կարկուտը ՚դադար տրուին . ու ձեզ պիտի արձա-

– Հմմ . 15 . Գլ . 7 . 21 .
Գլ . 8 . 22 .
Գլ . 9 . 34 .
Գլ . 10 . 1 .
Գլ . 8 . 4 .
Գլ . 6 . 4 .
Գլ . 8 . 1 .
Գլ . 9 . 22 .
Ա՚ղ . 16 . 26 .
Գլ . 9 . 33 .
Գլ . 8 . 28 .
Գլ . 9 . 29 .
Գլ . 8 . 10 .
Գլ . 9 . 23 .
Հմմ . Ծն . 19 . 11 . Ա՚ղ . 6 . 18 .
Գլ . 9 . 27 .
Գլ . 9 . 15 . 16 . ր Տիմ . 3 . 8 .
Գլ . 9 . 2 .
Գլ . 9 . 17 .
Գլ . 9 . 13 .
Ա՚ղ . 33 . 13 .
Գլ . 9 . 22 . Թ . 6 . 8 .
Ժ . 23 . Ժա . 7 . Ժբ . 13 . Ի . 12 . Խա . 19 . 13 .
Գլ . 9 . 18 .
ր Ա՚ն . Ժբ . 6 . Ա՚ղ . Ժ . 11 . Ժբ . 1 .
Ծն . 19 . 24 . Ա՚ղ . 38 . 22 .
Ա՚ղ . 33 . 13 .
Գլ . 9 . 31 .
Գլ . 9 . 32 .
Ա՚ղ . 6 . 18 .
Ա՚ղ . 38 . 22

29 կեմ, և ալ պիտի չկենամ։ Եւ Մովսէս բսաւ
ամեսր, Քաղաքէն դուրս ելայիս պիտ՝ Իմ
ձեռքերս Տէրոջը պիտի երկինցրնեմ, — որ-
տաւիներր պիտի դադարին, և ալ կարկուտ
պիտի չըլլայ, որ գիտնաս իմ Երկիրը Տէ-
30 րոջն է։ Բայց ես գիտեմ որ դուն ու քու
ծառաներդ տակաւին Տէր Աստուծմէն չէք
վախնար։
31 Եւ քիմանը ու գարին ջարդուեցան. Վինու
որ գարին հասած էր, ու քիմանը ածիլի գա-
32 ցած։ Բայց ցորենը ու հաճարը չջարդուեցան.
Վինու որ ուշ կը բուսանին։
33 Եւ Մովսէս փսաւսանին քաղաքէն
դուրս եղաւ, ու Իր ձեռքերը Տէրոջը երկին-
ցուց. և որտաւիներր ու կարկուտը դադարե-
34 ցան, ու անրար խաղացուց Երը գետին ու էր ծա-
ռաներր։ Եւ Փարաւոն երբոր տեսաւ որ
անձրեւին ու կարկտանին և որտաւիին դադարիլը տեսաւ, նորէն մեղան-
չեց, ու սիրտը խստացուց՝ Երը ու էր ծա-
35 ռաներր։ Եւ չկամեցաւ Փարաւոն սիրտը կար-
ծրացուր. ու Իսրայէլի որդիները չարձակեց,
Վինչպէս որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը բսած էր։

ԳԼ. Ժ

1 Աստուած կը պատուիրէ Մովսէսին երթալ, և Փարաւոն էր ծա-
ռաները ազատելուն դէմ կը համարձակի Խորհուրդները
պարձակելու։ 12 Մարիեները կու գան։ 16 որոնց համար Փա-
րաւոն կ՚ազդէ Մովսէսին։ 21 Խաւարին հարուածը։ 24 Փա-
րաւոն նորէն կ՚ազդէ Մովսէսին։ 27 բայց ապահարին անոր
սիրտը կը կարծրանայ։

1 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին, Մտիր Փարաւո-
նին. Վինչու որ ես անոր սիրտը ու անոր
ծառաներուն սիրտը խստացուցի, Որ ասս իմ
2 նշաններս ցուցնեմ անոնց մէջը. Եւ որ Պատ-
մես քու որդիիդ՝ ու քու որդւոյդ որդիին
ականջներուն՝ Վինչ որ Երբ Եգիպտացւոց մէջ,
և իմ նշաններս որ անոնց մէջ ցուցուցի, որ
գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
3 Եւ Մովսէս ու Ահարոն մտան Փարաւոնին,
ու բսին անոր, Եբրայեցւոց Եհովայ Աստուա-
ծը այսպէս կ՚բսէ, Մինչև ե՞րբ պիտի չկամիս
Խոնարհիլ իմ առջեւս. արձակէ իմ ժողովուրդս
4 որ իս պաշտեն։ Վասն զի թէ որ իմ ժողո-
վուրդս արձակել չուզես, ահա վաղը քու
սահմաններուդ մէջ Պմարեները պիտի բերը-
5 կեմ. Որ երկրին երեսը պիտի ծածկեն, և Պէնէ
պիտի չկրնայ տեսնել երկիրը. ու կարկտանէն
ազատած ձեղի մնացածը Պեղեւի ուտեն, և
պիտին մէջ բուսած ձեր բոլոր ծառերը պիտի
6 ուտեն։ Եւ Պտ. տուներդ՝ ու քու բոլոր
ծառաներդ պիտի լեցուին. որ ոչ քու Հայրերդ՝
ոչ ալ քու Հայրերուդ Հայրերը տեսած են Ի-
րենց երկրի վրայ եղած օրէն մինչև այսօր։ Եւ
դարձաւ ու փսաւսանին քովէն դուրս եկաւ։
7 Եւ փսաւսանին ծառաները բսին անոր,
Մինչև ե՞րբ աս Պէտէ մեզի պատպանի պիտի
ըլլայ. արձակէ մարդիկը որ իրենց Եհովայ
Աստուածը պաշտեն. տակաւին չե՞ս գիտեր որ
8 Եգիպտոսը աւերուեցաւ։ Եւ Մովսէսը ու Ա-
հարոնը փսաւսանին դարձուցին. և անոնց
բսաւ անոնց, Գացէք պաշտեցէք ձեր Եհո-
վայ Աստուածը. Բայց Պորո՞նք են պատրաստ-
9 րը։ Եւ Մովսէս բսաւ, Մեր մանկտւեքներովը
ու մեր Ծերերովը պիտի երթանք, մեր ազա-
ներովը ու մեր ազջիկներովը, մեր Հօտերովը
ու մեր արջառներովը պիտի երթանք. քանզի
10 Տօն պիտի պահենք Տէրոջը։ Եւ բսաւ ա-
նոնց, Տէրը անանկ ձեր Հետը ըլլայ, Վինչպէս
որ ես ձեզ ու ձեր ապրանքներր կ՚արձակեմ.
զգուշացէք, քանզի չարիք կան ձեր առջեւը։
11 Ոչ այդպէս. Հիմա գուք երիկ մարդ Երկնեցք
գացէք՝ ու Տէրը պաշտեցէք. Վինչու որ գուք
ասիկա կ՚ուզէիք։ Եւ փսաւսանին առջեւէն
վռնտուեցան։
12 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին, Երկընցուր քու
ձեռքդ Եգիպտոսի երկրին վրայ մարախնե-
րուն համար, որ Եգիպտոսի երկրին վրայ
ելլեն, և Երկրին բոլոր խոտը՝ կարկտանէն
13 բոլոր մնացածը ուտեն։ Եւ Մովսէս երկրն-
ցուց իր գաւազանը Եգիպտոսի երկրին վրայ.
ու Տէրը բոլոր ան օրը ու բոլոր գիշերը երկ-
րին վրայ արեւելեան հով փչել տուաւ։ Երբ
առաւօտ եղաւ՝ արեւելեան հովը մարախները
14 բերաւ։ Եւ մարախները եգիպտոսի բոլոր
երկրին վրայ ելան, ու եգիպտոսի բոլոր սահ-
մաններուն վրայ իջան. խիստ սաստիկ էին.
Պանոնցմէ առաջ անանկ մարախ չեղաւ, անոնց
15 ետեւ ալ անանկ պիտի չըլլայ։ Եւ Պրոլոր
երկրին երեսը ծածկեցին, ու երկիրը մթնե-
ցաւ, ու Պերկրին բոլոր խոտը՝ և կարկտանէն
մնացած ծառերուն ամէն պտուղները կերան.
ու եգիպտոսի բոլոր երկրին մէջ եղած ծա-
ռերուն վրայ և արտերն խոտերուն վրայ բնաւ
կանաչեղէն չմնաց։
16 Փարաւոն շտապով կանչեց Մովսէսը ու
Ահարոնը, և բսաւ, Պձեր Տէր Աստուծոյն ու
17 ձեզի դէմ մեղանչեցի. Եւ հիմա չեմարհ բրեք՝
միայն աս անգամ ներեցէք իմ յանցանքս, ու
Պձեր Տէր Աստուծոյն աղաչեցէք՝ որ իմ վրա-
18 յէս միայն աս մահը վերցնէ։ Եւ անոնք
Փարաւոնին քովէն դուրս եկան, ու Տէրոջը

ղ Գ Թագ. ը · ՀԳ · ՅՀ · ՍՀ · Ա Մակ. ա · ՀԳ · ՍՀ · Ա Մակ. ժդ · ՀԳ · ՍՀ · Ա Մակ. ժդ · ՀԳ · ՍՀ · Ա Մակ. ժդ

19 ազատից։ Եւ Տէրը խոստացաւ արեւմուտեան
Հոյ մի խրկից, որ մեզ ազատիցէ ու
[a]կարծիր ծովը քշից դուռերը։ Եգիպտացի բո-
լոր ասիմներեալութեան մէջ մի կեր մեզ մի չմնայ։
20 Բայց Տէրը [b]կարծրացուց փարաւոնին սիրտը,
ու ամենևին խոստովի արձակեց։
21 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, [c]Ձեռքդ գէպ
ի երկինքը երկնցուր, որ եգիպտոսի երկ-
րին վրայ խաւար գայ, շօշափելի խաւար
22 մի գայ։ Եւ Մովսէս իր ձեռքը գէպ ի եր-
կինքը երկնցուց, ու եգիպտոսի բոլոր երկ-
րին մէջ [d]մութ խաւար եղաւ երեք օր։
23 Մէկզմէկ չէին տեսներ, և երեք օր մէկը
իր տեղէն չէրաւ։ Սրտից իսրայէլի բոլոր որ-
գիքը իրենց բնակութեանցը մէջ լոյս ունէին։
24 Եւ փարաւոն կանչեց Մովսէսը ու ըսաւ։
Գացէք՝ պաշտեցէք Եհովան։ միայն ձեր հօ-
ւերը ու արջառները մնան։ Ձեր բնաւորեք-
25 ներն ալ ձեզի հետ իրենց երթան։ Եւ Մով-
սէս ըսաւ։ Գուն մեզ մեր ձեռքը
գոհեր ու ողջակէզներ ալ տաս, որ մեր Տէր
26 Աստուծոյն մատուցանենք։ Եւ մեր հօտերն ալ
մեր հետը պիտի երթան՝ ոտնոցիվ մէկ կճղակ
մը չմնալով։ Ինչու որ մեր Տէր Աստուածը
պաշտելու համար պարտիմէ առնենք։ ու մենք մինչև որ հոն չերթանք, չենք
27 գիտեր իրեն ինչով պիտի պաշտենք Տէրը։ Եւ
Տէրը [e]կարծրացուց փարաւոնին սիրտը, որ
28 չուզեց արձակել զանոնք։ Եւ փարաւոն ըսաւ
անոր, Փոսիս գնա. զգուշանիր երբ քո
անձիդ, մի յիշեր ալ իմ երեսս տեսնելու. քանզի
ան օրը որ իմ երեսս տեսնես, պիտի մեռնիս։
29 Նէոս ըսաւ Մովսէս ըսաւ, Ըդիկ ըսիր. Ես մի յիշեր
ալ քու երեսդ. պիտի չտեսնեմ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ասաւ կը պատրաստ իսրայէլացւոց որ իրենց գրացիէ-
րէն ծանօթացին բաներ ուզեն։ 4 Մովսէս կը պատասխանէ փա-
րաւոնին անդրանիկաց մահը։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, փարաւոնին վրայ
ու եգիպտոսի վրայ հարուած մըն ալ պիտի
բերեմ, անկէ ետև ձեզ ասկէ պիտի արձակէ.
և [f]երբոր ամբողջ ձեզ ասկէ բոլորովին
2 դուրս պիտի քշէ, Հեռու խօսէ ժողովուրդին
ականջներուն, ու ամէն մարդ իր դրացիէն
և ամէն կնիկ իր դրացիէն [g]արծաթեղէն գոր-
3 գեր ու ոսկեղէն գործեր խնդրեն։ [h]Եւ Տէրը
շնորհք տուաւ ժողովուրդին՝ եգիպտացւոց
առջևը։ [i]Մովսէս ալ եգիպտոսի երկրին մէջ
փարաւոնին ծառաներուն առջևը ու ժող-
ովուրդին առջևը խոստ մեծ մարդ մըն էր։
4 Եւ Մովսէս ըսաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
[j]Կէս գիշերին եգիպտոսի մէջտեղը պիտի
5 ելլեմ. ու եգիպտոսի երկրին մէջ համի ա-
ջինեկը պիտի մեռնի, իր գահուն վրայ նստող
փարաւոնին առջինեկէն մինչև ադախ բերան եղող ադախինին առջինեկը՝ և բոլոր անասուն-
6 ներուն առջինեկը։ Ու եգիպտոսի բոլոր երկ-
րին մէջ [k]մեծ ազաղակ պիտի լլայ, անանկ որ
անոր պէս ոչ եղած է, ոչ ալ ետևէն պիտի լի-
7 նայ։ Բայց [l]իսրայէլի որդւոցը մէկուն գէմ շան
գէն մինչև անասունն չուռն մի պիտի չչար-
ժի իր լեզուն։ որ գիտնաք իրեն Տէրը եգիպ-
տացւոց ու իսրայէլի մէջտեղը տարբերութիւն
8 կ'ընէ։ Եւ [m]այս բոլոր քու ծառաներդ ինծի
պիտի իջնեն, ու ինծի խոնարհութիւն բնեն՝
ըսելով, Գուն ու բոլոր [n]ժողովուրդ հետդ ժող-
ովուրդը ելլէք։ ու ետևէ եղբը պիտի ելլեմ։
Եւ [o]մեծ սաստիկ բարկութիւնով փարաւո-
նին քովէն դուրս եղաւ։
9 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Փարաւոն ձեզի
մտիկ պիտի չընէ, որ [p]իմ հրաշքներս շատա-
10 ցնեմ երկրին մէջ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն այս ամէն հրաշքները փարաւոնին
առջևը բրին։ [q]Եւ Տէրը կարծրացուց փարա-
ւոնին սիրտը, ու իսրայէլի որդիքը իր երկ-
րէն չարձակեց։

ԳԼ. ԺԲ.

1 Տարւոյն սկիզբը կը փոխուի։ 3 Զառիթի առնուելուիքը։ 11
ու անոր կանոնները։ 12 Անիմաստ հոգ ուտելու հրամանը։
29 Անդրանիկաց մահը։ 31 Եգիպտացիք արտաքսեն իսրայէլ-
ացիները։ 37 Որքա՞ն ծնկոցի կը հասնին իսրայէլացիները։ 43 Զառիթի վրայով պատուիրուիլը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին
2 եգիպտոսի երկրին մէջ՝ ըսելով, [r]Ասոր ամիսը
ձեզի ամիսներուն սկիզբն ըլլայ. ձեզի տա-
3 րւոյն ամիսներուն առաջինն ըլլայ։ Իսրայէ-
լի բոլոր ժողովքին գրուցեցէք՝ ըսելով, Ասոնց առնուն տասներորդ օրը ամէն մէկը իրեն
մէկ առնէ՝ հայրերուն տուներ համեմատ,
4 այսինքն տան գլուխ մէկ մարդուն։ Եւ
[s]եթէ որ մէկ տունը մէկ գառնուն չի հա-
գայ, ան [t]հարեւանը իր տունը քովը կա-
ռնէ՝ հոգիներուն համեմատ. ամէն մարդ
իր ուտելուն համեմատ գառնուն վրայով՝ ամէն մէկուն
5 իր կերածին չափ հաշիւ բնէք։ Ձեր գառ-
նուկը [u]անարատ արու՝ տարեկան ըլլայ։
6 ոչխարներէն կամ այծերէն առնէք ա։ Եւ

[a] Ը·ամ·ի · բ · 20 ·
[b] Կ·ա · ի · 21 · ժա · 10 ·
[c] Կ·ա · բ · 22 ·
[d] Ա·ա·ղ · 24 · 22 ·
[e] Կ·ա · ը · 22 ·
[f] Ա·ա · ե · 8 ·
[g] Հ·ր · 10 ·
[h] Հ·ր · 10 · Կ·ա · ի · 21 · ժգ · 3 ·
[i] Ելբ · ժա · 37 ·
—
[j] Կ·ա · ժբ · 51 · 23 · 29 ·
[k] Կ·ա · ի · 22 · ժբ · 33 ·
[l] Կ·ա · ժբ · 33 ·
[m] Ելբ · ժբ · 26 ·
[n] Ը·ամ · ի · 17 ·
[o] Կ·ա · ժբ · 12 · 29 ·
[p] Ելբ · ժբ · 10 ·
[q] Ը·ամ · ի · 17 ·
[r] Ա·ա · ի · 19 ·
[s] Ելբ · ժբ · 26 · Ը·ամ · ի · 17 ·
[t] Կ·ա · ի · 22 ·
[u] Ա·ա · ի · 19 · ի · 4 ·
[v] Կ·ա · ի · 3 ·
[w] Կ·ա · ի · 20 · 27 ·
Հ·ա·մ·ր · ի · բ · 22 ·
—
[x] Կ·ա · ի · 20 · Ելբ · ի · 22 ·
[y] Կ·ա · ի · 3 ·
[z] Կ·ա · ի · 3 ·
[aa] Կ·ա · ի · 3 ·
[ab] Կ·ա · ի · 3 ·
[ac] Կ·ա · ի · 3 ·
[ad] Կ·ա · ի · 3 ·
[ae] Կ·ա · ի · 3 ·
[af] Կ·ա · ի · 3 ·
[ag] Կ·ա · ի · 3 ·
[ah] Կ·ա · ի · 3 ·
[ai] Կ·ա · ի · 3 ·
[aj] Կ·ա · ի · 3 ·
[ak] Կ·ա · ի · 3 ·
[al] Կ·ա · ի · 3 ·
[am] Կ·ա · ի · 3 ·
[an] Կ·ա · ի · 3 ·
[ao] Կ·ա · ի · 3 ·
[ap] Կ·ա · ի · 3 ·
[aq] Կ·ա · ի · 3 ·
[ar] Կ·ա · ի · 3 ·
[as] Կ·ա · ի · 3 ·
[at] Կ·ա · ի · 3 ·
[au] Կ·ա · ի · 3 ·
[av] Կ·ա · ի · 3 ·
[aw] Կ·ա · ի · 3 ·
[ax] Կ·ա · ի · 3 ·
[ay] Կ·ա · ի · 3 ·
[az] Կ·ա · ի · 3 ·
[ba] Կ·ա · ի · 3 ·
[bb] Կ·ա · ի · 3 ·
[bc] Կ·ա · ի · 3 ·
[bd] Կ·ա · ի · 3 ·
[be] Կ·ա · ի · 3 ·
[bf] Կ·ա · ի · 3 ·
[bg] Կ·ա · ի · 3 ·
[bh] Կ·ա · ի · 3 ·
[bi] Կ·ա · ի · 3 ·
[bj] Կ·ա · ի · 3 ·
[bk] Կ·ա · ի · 3 ·
[bl] Կ·ա · ի · 3 ·
[bm] Կ·ա · ի · 3 ·
[bn] Կ·ա · ի · 3 ·
[bo] Կ·ա · ի · 3 ·
[bp] Կ·ա · ի · 3 ·
[bq] Կ·ա · ի · 3 ·
[br] Կ·ա · ի · 3 ·
[bs] Կ·ա · ի · 3 ·
[bt] Կ·ա · ի · 3 ·
[bu] Կ·ա · ի · 3 ·
[bv] Կ·ա · ի · 3 ·
[bw] Կ·ա · ի · 3 ·
[bx] Կ·ա · ի · 3 ·
[by] Կ·ա · ի · 3 ·
[bz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ca] Կ·ա · ի · 3 ·
[cb] Կ·ա · ի · 3 ·
[cc] Կ·ա · ի · 3 ·
[cd] Կ·ա · ի · 3 ·
[ce] Կ·ա · ի · 3 ·
[cf] Կ·ա · ի · 3 ·
[cg] Կ·ա · ի · 3 ·
[ch] Կ·ա · ի · 3 ·
[ci] Կ·ա · ի · 3 ·
[cj] Կ·ա · ի · 3 ·
[ck] Կ·ա · ի · 3 ·
[cl] Կ·ա · ի · 3 ·
[cm] Կ·ա · ի · 3 ·
[cn] Կ·ա · ի · 3 ·
[co] Կ·ա · ի · 3 ·
[cp] Կ·ա · ի · 3 ·
[cq] Կ·ա · ի · 3 ·
[cr] Կ·ա · ի · 3 ·
[cs] Կ·ա · ի · 3 ·
[ct] Կ·ա · ի · 3 ·
[cu] Կ·ա · ի · 3 ·
[cv] Կ·ա · ի · 3 ·
[cw] Կ·ա · ի · 3 ·
[cx] Կ·ա · ի · 3 ·
[cy] Կ·ա · ի · 3 ·
[cz] Կ·ա · ի · 3 ·
[da] Կ·ա · ի · 3 ·
[db] Կ·ա · ի · 3 ·
[dc] Կ·ա · ի · 3 ·
[dd] Կ·ա · ի · 3 ·
[de] Կ·ա · ի · 3 ·
[df] Կ·ա · ի · 3 ·
[dg] Կ·ա · ի · 3 ·
[dh] Կ·ա · ի · 3 ·
[di] Կ·ա · ի · 3 ·
[dj] Կ·ա · ի · 3 ·
[dk] Կ·ա · ի · 3 ·
[dl] Կ·ա · ի · 3 ·
[dm] Կ·ա · ի · 3 ·
[dn] Կ·ա · ի · 3 ·
[do] Կ·ա · ի · 3 ·
[dp] Կ·ա · ի · 3 ·
[dq] Կ·ա · ի · 3 ·
[dr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ds] Կ·ա · ի · 3 ·
[dt] Կ·ա · ի · 3 ·
[du] Կ·ա · ի · 3 ·
[dv] Կ·ա · ի · 3 ·
[dw] Կ·ա · ի · 3 ·
[dx] Կ·ա · ի · 3 ·
[dy] Կ·ա · ի · 3 ·
[dz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ea] Կ·ա · ի · 3 ·
[eb] Կ·ա · ի · 3 ·
[ec] Կ·ա · ի · 3 ·
[ed] Կ·ա · ի · 3 ·
[ee] Կ·ա · ի · 3 ·
[ef] Կ·ա · ի · 3 ·
[eg] Կ·ա · ի · 3 ·
[eh] Կ·ա · ի · 3 ·
[ei] Կ·ա · ի · 3 ·
[ej] Կ·ա · ի · 3 ·
[ek] Կ·ա · ի · 3 ·
[el] Կ·ա · ի · 3 ·
[em] Կ·ա · ի · 3 ·
[en] Կ·ա · ի · 3 ·
[eo] Կ·ա · ի · 3 ·
[ep] Կ·ա · ի · 3 ·
[eq] Կ·ա · ի · 3 ·
[er] Կ·ա · ի · 3 ·
[es] Կ·ա · ի · 3 ·
[et] Կ·ա · ի · 3 ·
[eu] Կ·ա · ի · 3 ·
[ev] Կ·ա · ի · 3 ·
[ew] Կ·ա · ի · 3 ·
[ex] Կ·ա · ի · 3 ·
[ey] Կ·ա · ի · 3 ·
[ez] Կ·ա · ի · 3 ·
[fa] Կ·ա · ի · 3 ·
[fb] Կ·ա · ի · 3 ·
[fc] Կ·ա · ի · 3 ·
[fd] Կ·ա · ի · 3 ·
[fe] Կ·ա · ի · 3 ·
[ff] Կ·ա · ի · 3 ·
[fg] Կ·ա · ի · 3 ·
[fh] Կ·ա · ի · 3 ·
[fi] Կ·ա · ի · 3 ·
[fj] Կ·ա · ի · 3 ·
[fk] Կ·ա · ի · 3 ·
[fl] Կ·ա · ի · 3 ·
[fm] Կ·ա · ի · 3 ·
[fn] Կ·ա · ի · 3 ·
[fo] Կ·ա · ի · 3 ·
[fp] Կ·ա · ի · 3 ·
[fq] Կ·ա · ի · 3 ·
[fr] Կ·ա · ի · 3 ·
[fs] Կ·ա · ի · 3 ·
[ft] Կ·ա · ի · 3 ·
[fu] Կ·ա · ի · 3 ·
[fv] Կ·ա · ի · 3 ·
[fw] Կ·ա · ի · 3 ·
[fx] Կ·ա · ի · 3 ·
[fy] Կ·ա · ի · 3 ·
[fz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ga] Կ·ա · ի · 3 ·
[gb] Կ·ա · ի · 3 ·
[gc] Կ·ա · ի · 3 ·
[gd] Կ·ա · ի · 3 ·
[ge] Կ·ա · ի · 3 ·
[gf] Կ·ա · ի · 3 ·
[gg] Կ·ա · ի · 3 ·
[gh] Կ·ա · ի · 3 ·
[gi] Կ·ա · ի · 3 ·
[gj] Կ·ա · ի · 3 ·
[gk] Կ·ա · ի · 3 ·
[gl] Կ·ա · ի · 3 ·
[gm] Կ·ա · ի · 3 ·
[gn] Կ·ա · ի · 3 ·
[go] Կ·ա · ի · 3 ·
[gp] Կ·ա · ի · 3 ·
[gq] Կ·ա · ի · 3 ·
[gr] Կ·ա · ի · 3 ·
[gs] Կ·ա · ի · 3 ·
[gt] Կ·ա · ի · 3 ·
[gu] Կ·ա · ի · 3 ·
[gv] Կ·ա · ի · 3 ·
[gw] Կ·ա · ի · 3 ·
[gx] Կ·ա · ի · 3 ·
[gy] Կ·ա · ի · 3 ·
[gz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ha] Կ·ա · ի · 3 ·
[hb] Կ·ա · ի · 3 ·
[hc] Կ·ա · ի · 3 ·
[hd] Կ·ա · ի · 3 ·
[he] Կ·ա · ի · 3 ·
[hf] Կ·ա · ի · 3 ·
[hg] Կ·ա · ի · 3 ·
[hh] Կ·ա · ի · 3 ·
[hi] Կ·ա · ի · 3 ·
[hj] Կ·ա · ի · 3 ·
[hk] Կ·ա · ի · 3 ·
[hl] Կ·ա · ի · 3 ·
[hm] Կ·ա · ի · 3 ·
[hn] Կ·ա · ի · 3 ·
[ho] Կ·ա · ի · 3 ·
[hp] Կ·ա · ի · 3 ·
[hq] Կ·ա · ի · 3 ·
[hr] Կ·ա · ի · 3 ·
[hs] Կ·ա · ի · 3 ·
[ht] Կ·ա · ի · 3 ·
[hu] Կ·ա · ի · 3 ·
[hv] Կ·ա · ի · 3 ·
[hw] Կ·ա · ի · 3 ·
[hx] Կ·ա · ի · 3 ·
[hy] Կ·ա · ի · 3 ·
[hz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ia] Կ·ա · ի · 3 ·
[ib] Կ·ա · ի · 3 ·
[ic] Կ·ա · ի · 3 ·
[id] Կ·ա · ի · 3 ·
[ie] Կ·ա · ի · 3 ·
[if] Կ·ա · ի · 3 ·
[ig] Կ·ա · ի · 3 ·
[ih] Կ·ա · ի · 3 ·
[ii] Կ·ա · ի · 3 ·
[ij] Կ·ա · ի · 3 ·
[ik] Կ·ա · ի · 3 ·
[il] Կ·ա · ի · 3 ·
[im] Կ·ա · ի · 3 ·
[in] Կ·ա · ի · 3 ·
[io] Կ·ա · ի · 3 ·
[ip] Կ·ա · ի · 3 ·
[iq] Կ·ա · ի · 3 ·
[ir] Կ·ա · ի · 3 ·
[is] Կ·ա · ի · 3 ·
[it] Կ·ա · ի · 3 ·
[iu] Կ·ա · ի · 3 ·
[iv] Կ·ա · ի · 3 ·
[iw] Կ·ա · ի · 3 ·
[ix] Կ·ա · ի · 3 ·
[iy] Կ·ա · ի · 3 ·
[iz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ja] Կ·ա · ի · 3 ·
[jb] Կ·ա · ի · 3 ·
[jc] Կ·ա · ի · 3 ·
[jd] Կ·ա · ի · 3 ·
[je] Կ·ա · ի · 3 ·
[jf] Կ·ա · ի · 3 ·
[jg] Կ·ա · ի · 3 ·
[jh] Կ·ա · ի · 3 ·
[ji] Կ·ա · ի · 3 ·
[jj] Կ·ա · ի · 3 ·
[jk] Կ·ա · ի · 3 ·
[jl] Կ·ա · ի · 3 ·
[jm] Կ·ա · ի · 3 ·
[jn] Կ·ա · ի · 3 ·
[jo] Կ·ա · ի · 3 ·
[jp] Կ·ա · ի · 3 ·
[jq] Կ·ա · ի · 3 ·
[jr] Կ·ա · ի · 3 ·
[js] Կ·ա · ի · 3 ·
[jt] Կ·ա · ի · 3 ·
[ju] Կ·ա · ի · 3 ·
[jv] Կ·ա · ի · 3 ·
[jw] Կ·ա · ի · 3 ·
[jx] Կ·ա · ի · 3 ·
[jy] Կ·ա · ի · 3 ·
[jz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ka] Կ·ա · ի · 3 ·
[kb] Կ·ա · ի · 3 ·
[kc] Կ·ա · ի · 3 ·
[kd] Կ·ա · ի · 3 ·
[ke] Կ·ա · ի · 3 ·
[kf] Կ·ա · ի · 3 ·
[kg] Կ·ա · ի · 3 ·
[kh] Կ·ա · ի · 3 ·
[ki] Կ·ա · ի · 3 ·
[kj] Կ·ա · ի · 3 ·
[kk] Կ·ա · ի · 3 ·
[kl] Կ·ա · ի · 3 ·
[km] Կ·ա · ի · 3 ·
[kn] Կ·ա · ի · 3 ·
[ko] Կ·ա · ի · 3 ·
[kp] Կ·ա · ի · 3 ·
[kq] Կ·ա · ի · 3 ·
[kr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ks] Կ·ա · ի · 3 ·
[kt] Կ·ա · ի · 3 ·
[ku] Կ·ա · ի · 3 ·
[kv] Կ·ա · ի · 3 ·
[kw] Կ·ա · ի · 3 ·
[kx] Կ·ա · ի · 3 ·
[ky] Կ·ա · ի · 3 ·
[kz] Կ·ա · ի · 3 ·
[la] Կ·ա · ի · 3 ·
[lb] Կ·ա · ի · 3 ·
[lc] Կ·ա · ի · 3 ·
[ld] Կ·ա · ի · 3 ·
[le] Կ·ա · ի · 3 ·
[lf] Կ·ա · ի · 3 ·
[lg] Կ·ա · ի · 3 ·
[lh] Կ·ա · ի · 3 ·
[li] Կ·ա · ի · 3 ·
[lj] Կ·ա · ի · 3 ·
[lk] Կ·ա · ի · 3 ·
[ll] Կ·ա · ի · 3 ·
[lm] Կ·ա · ի · 3 ·
[ln] Կ·ա · ի · 3 ·
[lo] Կ·ա · ի · 3 ·
[lp] Կ·ա · ի · 3 ·
[lq] Կ·ա · ի · 3 ·
[lr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ls] Կ·ա · ի · 3 ·
[lt] Կ·ա · ի · 3 ·
[lu] Կ·ա · ի · 3 ·
[lv] Կ·ա · ի · 3 ·
[lw] Կ·ա · ի · 3 ·
[lx] Կ·ա · ի · 3 ·
[ly] Կ·ա · ի · 3 ·
[lz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ma] Կ·ա · ի · 3 ·
[mb] Կ·ա · ի · 3 ·
[mc] Կ·ա · ի · 3 ·
[md] Կ·ա · ի · 3 ·
[me] Կ·ա · ի · 3 ·
[mf] Կ·ա · ի · 3 ·
[mg] Կ·ա · ի · 3 ·
[mh] Կ·ա · ի · 3 ·
[mi] Կ·ա · ի · 3 ·
[mj] Կ·ա · ի · 3 ·
[mk] Կ·ա · ի · 3 ·
[ml] Կ·ա · ի · 3 ·
[mm] Կ·ա · ի · 3 ·
[mn] Կ·ա · ի · 3 ·
[mo] Կ·ա · ի · 3 ·
[mp] Կ·ա · ի · 3 ·
[mq] Կ·ա · ի · 3 ·
[mr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ms] Կ·ա · ի · 3 ·
[mt] Կ·ա · ի · 3 ·
[mu] Կ·ա · ի · 3 ·
[mv] Կ·ա · ի · 3 ·
[mw] Կ·ա · ի · 3 ·
[mx] Կ·ա · ի · 3 ·
[my] Կ·ա · ի · 3 ·
[mz] Կ·ա · ի · 3 ·
[na] Կ·ա · ի · 3 ·
[nb] Կ·ա · ի · 3 ·
[nc] Կ·ա · ի · 3 ·
[nd] Կ·ա · ի · 3 ·
[ne] Կ·ա · ի · 3 ·
[nf] Կ·ա · ի · 3 ·
[ng] Կ·ա · ի · 3 ·
[nh] Կ·ա · ի · 3 ·
[ni] Կ·ա · ի · 3 ·
[nj] Կ·ա · ի · 3 ·
[nk] Կ·ա · ի · 3 ·
[nl] Կ·ա · ի · 3 ·
[nm] Կ·ա · ի · 3 ·
[nn] Կ·ա · ի · 3 ·
[no] Կ·ա · ի · 3 ·
[np] Կ·ա · ի · 3 ·
[nq] Կ·ա · ի · 3 ·
[nr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ns] Կ·ա · ի · 3 ·
[nt] Կ·ա · ի · 3 ·
[nu] Կ·ա · ի · 3 ·
[nv] Կ·ա · ի · 3 ·
[nw] Կ·ա · ի · 3 ·
[nx] Կ·ա · ի · 3 ·
[ny] Կ·ա · ի · 3 ·
[nz] Կ·ա · ի · 3 ·
[oa] Կ·ա · ի · 3 ·
[ob] Կ·ա · ի · 3 ·
[oc] Կ·ա · ի · 3 ·
[od] Կ·ա · ի · 3 ·
[oe] Կ·ա · ի · 3 ·
[of] Կ·ա · ի · 3 ·
[og] Կ·ա · ի · 3 ·
[oh] Կ·ա · ի · 3 ·
[oi] Կ·ա · ի · 3 ·
[oj] Կ·ա · ի · 3 ·
[ok] Կ·ա · ի · 3 ·
[ol] Կ·ա · ի · 3 ·
[om] Կ·ա · ի · 3 ·
[on] Կ·ա · ի · 3 ·
[oo] Կ·ա · ի · 3 ·
[op] Կ·ա · ի · 3 ·
[oq] Կ·ա · ի · 3 ·
[or] Կ·ա · ի · 3 ·
[os] Կ·ա · ի · 3 ·
[ot] Կ·ա · ի · 3 ·
[ou] Կ·ա · ի · 3 ·
[ov] Կ·ա · ի · 3 ·
[ow] Կ·ա · ի · 3 ·
[ox] Կ·ա · ի · 3 ·
[oy] Կ·ա · ի · 3 ·
[oz] Կ·ա · ի · 3 ·
[pa] Կ·ա · ի · 3 ·
[pb] Կ·ա · ի · 3 ·
[pc] Կ·ա · ի · 3 ·
[pd] Կ·ա · ի · 3 ·
[pe] Կ·ա · ի · 3 ·
[pf] Կ·ա · ի · 3 ·
[pg] Կ·ա · ի · 3 ·
[ph] Կ·ա · ի · 3 ·
[pi] Կ·ա · ի · 3 ·
[pj] Կ·ա · ի · 3 ·
[pk] Կ·ա · ի · 3 ·
[pl] Կ·ա · ի · 3 ·
[pm] Կ·ա · ի · 3 ·
[pn] Կ·ա · ի · 3 ·
[po] Կ·ա · ի · 3 ·
[pp] Կ·ա · ի · 3 ·
[pq] Կ·ա · ի · 3 ·
[pr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ps] Կ·ա · ի · 3 ·
[pt] Կ·ա · ի · 3 ·
[pu] Կ·ա · ի · 3 ·
[pv] Կ·ա · ի · 3 ·
[pw] Կ·ա · ի · 3 ·
[px] Կ·ա · ի · 3 ·
[py] Կ·ա · ի · 3 ·
[pz] Կ·ա · ի · 3 ·
[qa] Կ·ա · ի · 3 ·
[qb] Կ·ա · ի · 3 ·
[qc] Կ·ա · ի · 3 ·
[qd] Կ·ա · ի · 3 ·
[qe] Կ·ա · ի · 3 ·
[qf] Կ·ա · ի · 3 ·
[qg] Կ·ա · ի · 3 ·
[qh] Կ·ա · ի · 3 ·
[qi] Կ·ա · ի · 3 ·
[qj] Կ·ա · ի · 3 ·
[qk] Կ·ա · ի · 3 ·
[ql] Կ·ա · ի · 3 ·
[qm] Կ·ա · ի · 3 ·
[qn] Կ·ա · ի · 3 ·
[qo] Կ·ա · ի · 3 ·
[qp] Կ·ա · ի · 3 ·
[qq] Կ·ա · ի · 3 ·
[qr] Կ·ա · ի · 3 ·
[qs] Կ·ա · ի · 3 ·
[qt] Կ·ա · ի · 3 ·
[qu] Կ·ա · ի · 3 ·
[qv] Կ·ա · ի · 3 ·
[qw] Կ·ա · ի · 3 ·
[qx] Կ·ա · ի · 3 ·
[qy] Կ·ա · ի · 3 ·
[qz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ra] Կ·ա · ի · 3 ·
[rb] Կ·ա · ի · 3 ·
[rc] Կ·ա · ի · 3 ·
[rd] Կ·ա · ի · 3 ·
[re] Կ·ա · ի · 3 ·
[rf] Կ·ա · ի · 3 ·
[rg] Կ·ա · ի · 3 ·
[rh] Կ·ա · ի · 3 ·
[ri] Կ·ա · ի · 3 ·
[rj] Կ·ա · ի · 3 ·
[rk] Կ·ա · ի · 3 ·
[rl] Կ·ա · ի · 3 ·
[rm] Կ·ա · ի · 3 ·
[rn] Կ·ա · ի · 3 ·
[ro] Կ·ա · ի · 3 ·
[rp] Կ·ա · ի · 3 ·
[rq] Կ·ա · ի · 3 ·
[rr] Կ·ա · ի · 3 ·
[rs] Կ·ա · ի · 3 ·
[rt] Կ·ա · ի · 3 ·
[ru] Կ·ա · ի · 3 ·
[rv] Կ·ա · ի · 3 ·
[rw] Կ·ա · ի · 3 ·
[rx] Կ·ա · ի · 3 ·
[ry] Կ·ա · ի · 3 ·
[rz] Կ·ա · ի · 3 ·
[sa] Կ·ա · ի · 3 ·
[sb] Կ·ա · ի · 3 ·
[sc] Կ·ա · ի · 3 ·
[sd] Կ·ա · ի · 3 ·
[se] Կ·ա · ի · 3 ·
[sf] Կ·ա · ի · 3 ·
[sg] Կ·ա · ի · 3 ·
[sh] Կ·ա · ի · 3 ·
[si] Կ·ա · ի · 3 ·
[sj] Կ·ա · ի · 3 ·
[sk] Կ·ա · ի · 3 ·
[sl] Կ·ա · ի · 3 ·
[sm] Կ·ա · ի · 3 ·
[sn] Կ·ա · ի · 3 ·
[so] Կ·ա · ի · 3 ·
[sp] Կ·ա · ի · 3 ·
[sq] Կ·ա · ի · 3 ·
[sr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ss] Կ·ա · ի · 3 ·
[st] Կ·ա · ի · 3 ·
[su] Կ·ա · ի · 3 ·
[sv] Կ·ա · ի · 3 ·
[sw] Կ·ա · ի · 3 ·
[sx] Կ·ա · ի · 3 ·
[sy] Կ·ա · ի · 3 ·
[sz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ta] Կ·ա · ի · 3 ·
[tb] Կ·ա · ի · 3 ·
[tc] Կ·ա · ի · 3 ·
[td] Կ·ա · ի · 3 ·
[te] Կ·ա · ի · 3 ·
[tf] Կ·ա · ի · 3 ·
[tg] Կ·ա · ի · 3 ·
[th] Կ·ա · ի · 3 ·
[ti] Կ·ա · ի · 3 ·
[tj] Կ·ա · ի · 3 ·
[tk] Կ·ա · ի · 3 ·
[tl] Կ·ա · ի · 3 ·
[tm] Կ·ա · ի · 3 ·
[tn] Կ·ա · ի · 3 ·
[to] Կ·ա · ի · 3 ·
[tp] Կ·ա · ի · 3 ·
[tq] Կ·ա · ի · 3 ·
[tr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ts] Կ·ա · ի · 3 ·
[tt] Կ·ա · ի · 3 ·
[tu] Կ·ա · ի · 3 ·
[tv] Կ·ա · ի · 3 ·
[tw] Կ·ա · ի · 3 ·
[tx] Կ·ա · ի · 3 ·
[ty] Կ·ա · ի · 3 ·
[tz] Կ·ա · ի · 3 ·
[ua] Կ·ա · ի · 3 ·
[ub] Կ·ա · ի · 3 ·
[uc] Կ·ա · ի · 3 ·
[ud] Կ·ա · ի · 3 ·
[ue] Կ·ա · ի · 3 ·
[uf] Կ·ա · ի · 3 ·
[ug] Կ·ա · ի · 3 ·
[uh] Կ·ա · ի · 3 ·
[ui] Կ·ա · ի · 3 ·
[uj] Կ·ա · ի · 3 ·
[uk] Կ·ա · ի · 3 ·
[ul] Կ·ա · ի · 3 ·
[um] Կ·ա · ի · 3 ·
[un] Կ·ա · ի · 3 ·
[uo] Կ·ա · ի · 3 ·
[up] Կ·ա · ի · 3 ·
[uq] Կ·ա · ի · 3 ·
[ur] Կ·ա · ի · 3 ·
[us] Կ·ա · ի · 3 ·
[ut] Կ·ա · ի · 3 ·
[uu] Կ·ա · ի · 3 ·
[uv] Կ·ա · ի · 3 ·
[uw] Կ·ա · ի · 3 ·
[ux] Կ·ա · ի · 3 ·
[uy] Կ·ա · ի · 3 ·
[uz] Կ·ա · ի · 3 ·
[va] Կ·ա · ի · 3 ·
[vb] Կ·ա · ի · 3 ·
[vc] Կ·ա · ի · 3 ·
[vd] Կ·ա · ի · 3 ·
[ve] Կ·ա · ի · 3 ·
[vf] Կ·ա · ի · 3 ·
[vg] Կ·ա · ի · 3 ·
[vh] Կ·ա · ի · 3 ·
[vi] Կ·ա · ի · 3 ·
[vj] Կ·ա · ի · 3 ·
[vk] Կ·ա · ի · 3 ·
[vl] Կ·ա · ի · 3 ·
[vm] Կ·ա · ի · 3 ·
[vn] Կ·ա · ի · 3 ·
[vo] Կ·ա · ի · 3 ·
[vp] Կ·ա · ի · 3 ·
[vq] Կ·ա · ի · 3 ·
[vr] Կ·ա · ի · 3 ·
[vs] Կ·ա · ի · 3 ·
[vt] Կ·ա · ի · 3 ·
[vu] Կ·ա · ի · 3 ·
[vv] Կ·ա · ի · 3 ·
[vw] Կ·ա · ի · 3 ·
[vx] Կ·ա · ի · 3 ·
[vy] Կ·ա · ի · 3 ·
[vz] Կ·ա · ի · 3 ·
[wa] Կ·ա · ի · 3 ·
[wb] Կ·ա · ի · 3 ·
[wc] Կ·ա · ի · 3 ·
[wd] Կ·ա · ի · 3 ·
[we] Կ·ա · ի · 3 ·
[wf] Կ·ա · ի · 3 ·
[wg] Կ·ա · ի · 3 ·
[wh] Կ·ա · ի · 3 ·
[wi] Կ·ա · ի · 3 ·
[wj] Կ·ա · ի · 3 ·
[wk] Կ·ա · ի · 3 ·
[wl] Կ·ա · ի · 3 ·
[wm] Կ·ա · ի · 3 ·
[wn] Կ·ա · ի · 3 ·
[wo] Կ·ա · ի · 3 ·
[wp] Կ·ա · ի · 3 ·
[wq] Կ·ա · ի · 3 ·
[wr] Կ·ա · ի · 3 ·
[ws] Կ·ա · ի · 3 ·
[wt] Կ·ա · ի · 3 ·
[wu] Կ·ա · ի · 3 ·
[wv] Կ·ա · ի · 3 ·
[ww] Կ·ա · ի · 3 ·
[wx] Կ·ա · ի · 3 ·
[wy] Կ·ա · ի · 3 ·
[wz] Կ·ա · ի · 3 ·
[xa] Կ·ա · ի · 3 ·
[xb] Կ·ա · ի · 3 ·
[xc] Կ·ա · ի · 3 ·
[xd] Կ·ա · ի · 3 ·
[xe] Կ·ա · ի · 3 ·
[xf] Կ·ա · ի · 3 ·
[xg] Կ·ա · ի · 3 ·
[xh] Կ·ա · ի · 3 ·
[xi] Կ·ա · ի · 3 ·
[xj] Կ·ա · ի · 3 ·
[xk] Կ·ա · ի · 3 ·
[xl] Կ·ա · ի · 3 ·
[xm] Կ·ա · ի · 3 ·
[xn] Կ·ա · ի · 3 ·
[xo] Կ·ա · ի · 3 ·
[xp] Կ·ա · ի · 3 ·
[xq] Կ·

մինչև աս ամառն չորս քառասնամեայ ողբ պահէք ան· ու խորակիլի ժողովրին բոլոր բազմութիւնը մերիմէն անիկա [o]իրիկուան գէմ։"
7 Եւ արքանէն առնէ ու առնելու երկու կողմ դրանց հացը ու վերի սենեակ վրայ գրան, ու
8 որ գանիկա պիտի ուտեն· Եւ միայ ան գիշերը ուտեն· գանիկա կրակի վրայ խորոված՝ բաղարջով — լեզի խառնուրդ պիտի ուտեն·
9 Անկէ՝ հաւ կամ չուրի մէջ եփած չուտէք· հրայց կրակի վրայ խորոված, անոր գլուխը ոտքերովը ու փորոտիքովը մէկտեղ ուտէք·
10 Եւ անկէ բան մը չմնայուք մինչև առաւ· ու անկէ ինչ որ առաւուն կը մնայ՝ կրակով
11 այրէք· Եւ այսպէս պիտի ուտէք ան· Ձեր գօտիները մէջերնիդ՝ ու Ձեր կօշիկները ոտքերնիդ՝ և Ձեր ցուպերը Ձեռքերնիդ՝ բլլալով· գանիկա արագութիւ ուտէք· [p]Զատիկը
12 [q]գառնին է ան· Եւ [r]ան գիշերը Եգիպտոսի երկրէն պիտի անցնիմ, ու Եգիպտոսի երկրին մէջ ամէն առջինեկը՝ մարդէն մինչև անասուն պիտի զարնեմ՝· և [s]Եգիպտոսի բոլոր Հասաւածներուն վրայ գատաստան պիտի կատարեմ·
13 բնաւ· Ան ատ Ձեզի՝ Եւ արիւնը Ձեր եզած տուներուն վրայ նշանի համար բլլայ, ու երբոր արիւնը տեսնեմ՝ Ձեր վրայէն պիտի անցնիմ· և հարուածը Ձեր վրայ պիտի չգայ Ձեզ կորսընցնելու, երբոր Եգիպտոսի երկիրը
14 զարնեմ՝· Եւ ան օրը Ձեզի [t]յիշատակի համար բլլայ· և զանիկա [u]Տիրոջը տօն պահէք· Ձեր [v]անբուժելի մէջ կատարեալ կատա-
15 նալ մը տօն պահէք ան· [w]Եօթը օր բաղարջ ուտէք· նոյն իսկ առաջին օրը Ձեր տուներէն գութը Ձգէք իրենց· քանի որ առջի օրէն մինչև եօթներորդ օրը ոտ որ խմոցնալ հաւ ուտէ, [x]ան անձը խորակիլէն պիտի կորսուի·
16 Եւ առաջին օրը Հաւաքը ժողով մը բլլայ· եօթներորդ օրն ալ Ձեզի տաքը ժողով մը բլլայ· ան [y]շաբաթ բնաւ գործ մը չգործուի, բայց ամէն մէկուն ուտելիքը՝ ան միայն
17 պատրաստուի· Եւ բազարջներուն [z]տօն պահէք· քանի [a]ան նոյն օրուան մէջ Ձեր զօրքերը Եգիպտոսի երկրէն հանեցի· ուստի Ձեր սերունդներնիդ մէջ յաւիտենական կանոնով մը
18 ան օրը պահէք· [b]Առաջին ամսուն չորեքտասնեորդ օրուան իրիկուընէն՝ մինչև ամսուն քսանմէկին իրիկուան՝ բաղարջ
19 զարջ պիտի ուտէք· [c]Եօթը օր տուներնիդ

[d]Ա. Կիր. ԺԱ. 23։ Մտ. ԻԶ. 17։ Մրկ. ԺԴ. 22։ Ղկ. ԻԲ. 19։ Ա. Կոր. ԺԱ. 24։ [e]Ա. Կոր. Ե. 7։ [f]Ա. Կոր. ԺԱ. 25։ [g]Ա. Կոր. Ե. 8։ [h]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [i]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [j]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [k]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [l]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [m]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [n]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [o]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [p]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [q]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [r]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [s]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [t]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [u]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [v]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [w]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [x]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [y]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [z]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [a]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [b]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [c]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։

[d]Ա. Կիր. ԺԱ. 23։ Մտ. ԻԶ. 17։ Մրկ. ԺԴ. 22։ Ղկ. ԻԲ. 19։ Ա. Կոր. ԺԱ. 24։ [e]Ա. Կոր. Ե. 7։ [f]Ա. Կոր. ԺԱ. 25։ [g]Ա. Կոր. Ե. 8։ [h]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [i]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [j]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [k]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [l]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [m]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [n]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [o]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [p]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [q]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [r]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [s]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [t]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [u]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [v]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [w]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [x]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [y]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [z]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [a]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [b]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։ [c]Ա. Կոր. ԺԱ. 26։

32 որ խոք. Դևան ձեր հոտերը ու ձեր որ-
չաուները առէք՝ ինչպէս որ խոք, ու գա-
33 ցէք. և ինձ ալ օրհնեցէք. Ես եղիսա-
յիք բռնադատեցին Ժողովուրդը՝ որ շուտով
ան երկրէն դուրս իրկեն զանոնք. քանզի
34 ըսին, Ամէնքս ալ կը մեռնինք. Եւ Ժող-
ովուրդը իրենց զանգուածը դեռ չխմորած՝ ի
բնից Խաղերն տաշտերը իրենց շորեղովը փաթ-
35 թած ուսերնուն վրայ վիրցուցին. Եւ Իսրա-
յէլի որդիքը Մովսէսին խօսքին պէս ըրին,
ու եղիսացիներէն Ոսկեղէն զարդեր և
ասկիզէն զարդեր ու հանդերձներ խնդրեցին.
36 Եւ Տէրը Ժողովուրդին շնորհք տուաւ եղիս-
ացւոց առջեւը, անոնք որ նէնդոպոլ անոնց
խնդրածը տուին. ու Անոնք կողոպտեցին
եղիսացիները.
37 Եւ Իսրայէլի որդիքը Ռամեսէն դէպ ի
Սոկքոթի չուեցին. բնտանեկքներէն զատ՝ վեց
հարիւր հազարի չափ հետևակ էրկի մարդ
38 գիկ էին. Եւ Անոնց հետ խառն բազմութիւն
ալ ելաւ. և ոչխարներով ու արջառներով խիստ
39 մեծ հօտ էին. Եւ եղիսացիները իրենց հանած
զանգուածէն անխմոր չօթեր եփեցին, ինչու
որ խմորեալ չէր. քանզի Եղիսացիները վռնդ-
ուածներ, ու չէին կրնար ուշանալ. ու իրենց
պաշար ալ չէին պատրաստած.
40 Եւ եղիսացիներէն Իսրայէլի որդւոցը բը-
նակած ժամանակը Երես հարիւր երեսուն
41 տարի էր. Եւ երբոր որ չորս հարիւր երե-
սունն տարիները վերջը՝ անոնց օրը Տէ-
րոջը բոլոր զօրքերը եղիսացիներէն ելան.
42 Ասիկա Տէրոջը հանելու պահելու գիշեր մըն
է, ինչու որ զանոնք եղիսացիներէն հա-
նեց. ասոնք են գիշերն է Տէրոջը հանելու Իսրա-
յէլի բոլոր որդիներէն իրենց ազգերուն մէջ
պահելիք.
43 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին ու Ահարոնին,
Ասա է հրամային կանոնը. Բնաւ մէկ օտարա-
44 կան մը առկով Ժոխու ասած Ժասան՝ երբոր
զանոնիկա թլփատես, անոնցնէ ետքը ան-
45 կե. Օտարականն ու վարձկանը անկէ պիտի
46 չուտէ. Մէկ տան մէջ պիտի ուտուի ան.
տանէն դուրս չհանես ան միսէն. ոս ան որ
47 մէկ ոսկորը պիտի չկոտրէք. Իսրայէլի բոլոր
48 ժողովը ընէ ան. Եւ երբ օտարական մը քու
քովդ պանդխտանայ. բլլայ, ու Տէրոջը զա-
տիկ ընելու բլլայ, անոր արուն ինչ
թլփատուի, և անոնցնէ ան ընելու ծնանողաց
ու ինչը երկրին բնակիչ պէս բլլայ. քանզի
անթլփատ մէկը բնաւ անկէ պիտի չուտէ.
49 Երկրացիին ու ձեր միջը բնակող օտարակա-
50 նին համար մէկ օրէնք բլլայ. Եւ Իսրայէլի բոլոր
որդիքը՝ Տէրոջը Մովսէսին ու Ահարոնին պա-
51 տուիրեցին պէս ըրին. անոնցնէ ըրին. Ուր եղաւ
որ ան նոյն օրը Տէրը եղիսատաի երկրէն հա-
նեց Իսրայէլի որդիքը Իրենց զօրքերովը.

ԳԼ. ԺԳ

1 Ընդ բանիրիներդը Ընտանդ Դատիկա. 2 և գաղիի յիշատա-
կարանդ պահելու. 11 և անասունդ անդ բանիրիներդ ու Ընտ-
անդ Դատիկա վ ոչով պատուհիներ. 17 Իսրայելացիդ Ե-
գիպտոսէն դուրս ի՛ երեն. և Յովսեփին ոսկորները հետերնին
կ՚առնեն. 20 ու ԱՀԵԱՆ կու գան. 21 Ընտանդ Իսրայելացւոց
հ՚առաջորդ ամէն ու երկի սիւնով.

1 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Սրբէ ինծի ամէն անդրանիկը՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը մէջ ամէն արգանդ բացողը, մարդէն
3 ալ անասունէն ալ. ան ինծի է. Եւ Մովսէս
ըսաւ ժողովուրդին, Յիշեցէք այս օրը որ
եղիսատաէն ծառայութենան տունէն ելաք.
ինչու որ Տէրը ձեզ ասկից զօրաւոր ձեռքով
4 հանեց. Ուստի խմորեալ հաց պիտի չուտուի. Դուք
5 այսօր ելաք, Ադիպ ամսուն մէջ. Եւ բլլայ
որ երբ Տէրը տանիդ բլլայ քեզ Քանանա-
ցւոց ու Քետացւոց և Ամովրհացւոց ու Խեւա-
ցւոց և Յեբուսացւոց երկիրը՝ որն որ քեզի
տալու համար Քու Հայրերուդ երդում ըրաւ,
ան երկիրը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ, դուս
Տանիդ մէջ պիտի կատարես այս պաշտօնը.
6 Իօթը օր բաղարջ պիտի ուտես, և ևօթնե-
7 րորդ օրը տօն բլլայ Տէրոջը. Ան ևօթը օրե-
ուն մէջ բաղարջ պիտի ուտուի. ու քովդ
խմորեալ հաց պիտի չտեսնուի. ոչ ալ քու
քովդ խմոր պիտի տեսնուի քու բոլոր սահ-
8 մանիդ մէջ. Եւ Ան օրը քու որդւոյդ
պիտի պատմես՝ ըսելով, Ան անոր համար է
որ Տէրը ըրաւ ինծի, երբոր ես եղիսատաէն
9 ելայ. Եւ ասիկա քեզի նշանի համար պիտի
բլլայ ձեռքիդ վրայ, ու քու աչքերուդ մէջ
տեղը յիշատակի համար, որ Տէրոջը օրէն-
քը քու բերնիդ մէջ բլլայ. ինչու որ Տէրը
քեզ զօրաւոր ձեռքով հանեց եղիսատաէն.
10 Ուստի դուն ան կանոնը տարիէ տարի իր
11 տեղին պիտի պահես. Եւ բլլայ որ երբ
Տէրը քեզ Քանանացւոց երկիրը տանի, ինչ-

Գ Գէ · ժ · 18 ·
Գ Դա · ի · 34 ·
Գ Գէ · ժա · 8 · Ելաց · 38 · 39 ·
Գ Դա · ի · 3 ·
Գ Գէ · ը · 3 ·
Գ Գէ · գ · 33 · ժա · 3 ·
Գ Գէ · գ · 31 · ժա · 3 ·
Գ Դա · ժե · 14 · Գէ · ժ · 31 · Ելաց · 38 ·
37 ·
Բ Թա · ւգ · 3 · 3 ·
Գ Դա · ի · 11 ·
Գ Դա · ժը · 8 · ի · 2 · Գէ · ը · 26 · Թա · ա · 48 · ժա · 21 ·
Բ Թա · ժա · 4 ·
Գ Գէ · գ · 1 · ժա · 1 · Հմր · 33 ·
Գ Դա · ժե · 13 · Գա · 17 · ժը · 13 · ը Օր · 6 · Գէ · ի · 3 · ի · 17 · Գա · ի · 16 · ժե · 13 · Գէ · ժ · 31 · Ելաց · 38 ·
Ա Գէ · ե · 4 · Հմր · 31 ·
Գ ը Օր · ժգ · 6 ·
Բ Թա · ի · 14 ·
Գ Դա · ժե · 12 · 13 ·
Ի Ել · ի · 18 ·
Գ Դա · ժե · 12 · Գէ · ժ · 28 · 30 · ի · 13 · Գէ · ի · 28 · Թա · ի · 13 · Ելաց · 38 · 39 ·
Գ Գէ · ի · 1 · ժգ · 1 · Հմր · 6 · Թա · ի · 13 · Հմր · 32 · 36

պէս որ քեզի ու. քու Հայրերուդ երդուա
12 ըրած, ու զանիկա քեզի տայ, ՚Ան ամէնը որ
արդանդ կը բանայ, Ձէրոյը Համար պիտի
զատես. և քու անեցած անասունդիդ ամէն
13 առ ֆնեկ արուներդը Ձէրոյը պիտի բլլայ. և
Իշուն ամէն առ ֆնեկը ոչխարով մը փրկես.
և թէ որ չփրկես, անոր վիզը կոտրես. ու
քու որդւոցդ մէջ մարդոց ամէն անդ բանիկ
14 կը ՚պիտի փրկես. ՚Ու բլլայ որ երբ քու որ
դիդ ՚օր մը՝ քեզի հարցնէ ըսելով, Ի՞նչ կ
ա՛ս. անոր պիտի ըսես թէ ՚Ձէրոյը մեզ Եգիպ
տոսէն՝ Ծառայութեան տունէն զօրաւոր Ձեռ
15 քով հանեց. Ու եղաւ որ երբ փարաւոն խրա
ղացաւ. — մեզ արձակել չ—ֆ, ՚Ձէրոյը Եգիպ
տոսի երկրին մէջ ամէն առ ֆնեկը՝ մարդու առ
ֆնեկէն մինչև անասունին առ ֆնեկը մեռ
ցուց. անոր Համար ես ամէն արդանդ բացող
արուն Ձէրոյը կամ կ՛բնեմ, ու իմ որդւոցս ա
16 մէն առ ֆնեկը կը փրկեմ՛. Ու ասիկա քու Ձեռ
քիդ վրայ ՚նշանի Համար՝ ու ալքերուդ մէջտեղ
ճակատացի Համար բլլայ. ֆնչու որ Ձե
րոյ ձեռքով զօրաւոր Ձեռքով հանեց.
17 Ու եղաւ որ երբ փարաւոն ժողովրդդ
արձակեց, Աստուած զանոնք փղշտացոց եր
կրին ճամբայէն չտարաւ, թէև ան ճամբան
մօտ էր. քանզի Աստուած բաւ. Ձրլլայ որ
ժողովրդդ ՚պղծայ երբոր պատերազմը տես
18 նէ, ու ՚Եգիպտոս դառնայ. Հապա Աստուած
ժողովրդդը կարմիր ծովուն անապատին
ճամբայէն պտտցուց. ու խրոխտ երդիկ
19 դուռդ դուռդ Եգիպտոսի երկրէն եկան. Ու
Մովսէս՝ Յովսեփին ոսկորները իր հետը առաւ.
ֆնչու որ անիկա խրոխտ երդուցոյց Հաստատ
երդուեցաւ բնել առաւ՝ ըսելով, ՚Աստուած Ա
ստուածդ ձեզի այցելութիւն պիտի բնէ, ու իմ
ոսկորներս ասկէ հետերնիդ Հանեցէք.
20 Ու ՚Սոկթովթիէն չուեցին, ու Ովթամի մէջ
21 անապատին ծայրը իջեւան բռնին. Ու ՚Ձէրոյ
անոնց առջևէն կ՛երթար ցորեկը ամպի սիւ
նով՝ անոնց ճամբայ ցուցնելու Համար, ու
գիշերը կրակի սիւնով՝ անոնց լոյս ատլու
22 Համար, որ ցորեկ ու գիշեր երթան. Ցորեկը
ամպի սիւնը՝ ու գիշերը կրակի սիւնը՝ ժողո
վուրդին առջևէն չպակսեցուց.

ԳԼ· ԺԳ

1 Խօսեցաւ Տէրը Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Ինծի խորհրդի սրբացուր՝ որ զառնան ա
մէն ՚բխածդ բանալով դնէն. Բնեզափնեին առջին
3 անոր դխնացը ծովուն քովը բանակ զբնէք. Ու
փարաւոն խորհրդի սրբացուր Համար պիտի
բսէ թէ ՚Երկրին մէջ ՚մոլորած են, անապա
4 ստ անոնց բոլորտիքը պատեց. Ու ՚փարաւո
նին սիրտը պիտի կարծրացնեմ՛, ու անոնց
հետևէն պիտի իյնայ. ու ես փարաւոնին վրայ
և անոր բոլոր զօրքերուն վրայ Հռչակ փա
ռաւորեմ՛, ՚ու Եգիպտացիք պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէրը. Ու անոնք անանկ բրին.
5 Ու պատմեցաւ Եգիպտոսի թագաւորին
թէ ժողովուրդը փախաւ, ՚և փարաւոնին ու
անոր ծառաներուն սիրտը ժողովուրդին դէմ
դարձաւ՝ ու ըսին, Մենք ինչո՞ բրինք սա
բանը՝ որ Իսրայէլը մեզի ծառայութիւն բնե
6 լէն թող առնինք. Ու իր կառքը պատրաս
7 տեց, ու իր ժողովուրդը իր հետը առաւ. Ու
՚վեց Հարիւր ընտիր կառքեր՝ ու Եգիպտոսի
բոլոր կառքերը՝ և անոնց ամէն մէկուն վրայ
8 ռազմիկներ առաւ. Ու Տէրը ՚Եգիպտոսի փա
րաւոնին թագաւորին սիրտը կարծրացուց, ու
անիկա Իսրայէլի որդւոցը հետևէն ինկաւ. և
9 ՚Իսրայէլի որդիքը բարձր Ձեռքով կ՛ելլէին.
Եգիպտացիք անոնց հետևէն ինկան. փարաւո
նին ամէն Ձիերը — կառքերը՝ և անոր Հե
ւորները ու զօրքերը, և Հասան անոնց որ
բանակած էին ծովուն մօտ Փիհահիրոթին քով՝
Բէելզեփոնին առջին.
10 Ու երբ փարաւոն մօտեցաւ, Իսրայէլի որ
դիքը իրենց աչքերը վերցուցին, և ահա Ե
գիպտացիք իրենց հետևէն կու գային, ու խիստ
վախցան. և Իսրայէլի որդիքը ՚ազաղակեցին
11 Տէրոջը. ՚Ու ըսին Մովսէսին, Եգիպտոսի մէջ
գերեզմաններ չբլլալուն Համար մեզ անապա
տին մէջ մեռնելու բերիր. ի՞նչ է սա մեզի
12 ըրածդ որ մեզ Եգիպտոսէն Հանեցիր. Ալ չէ՞
սա խօսքը որ քեզի պատուցինք Եգիպտոսին
մէջ՝ ըսելով, Թող առլ մեզ՝ որ Եգիպտացւոց
ծառայութիւն բնենք. քանզի աւելի ապրիլ
է մեզի Եգիպտացւոց ծառայութիւն բնել,
13 քան թէ անապատին մէջ մեռնիլ. Ու Մով
սէս ըսաւ ժողովուրդին, ՚Մի վախնաք, կաց
նեցէք, ու տեսէք Տէրոջը փրկութիւնը՝ որ
այսօր պիտի բնէ ձեզի. ֆնչու որ ասոնցմէ
բանակին հետևը կը գառնայ՝ 21 Խորհրդոյ Կարիք Ծովին
հ՛անդիպ. 22 իսկ Եգիպտոսի կը խոցոտին.

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ գառնան ու
՚փիհահիրոթին առջևը՝ Միգդոլի ու Ծովուն
մէջտեղը բանակ դնեն. Բէելզեփոնին առջին
3 անոր դխնացը Ծովուն քովը բանակ զբնէք. Ու
փարաւոն Իսրայէլի որդւոցը Համար պիտի
բսէ թէ ՚Երկրին մէջ ՚մոլորած են, անապա
4 ստ անոնց բոլորտիքը պատեց. Ու ՚փարաւո
նին սիրտը պիտի կարծրացնեմ՛, ու անոնց
հետևէն պիտի իյնայ. ու ես փարաւոնին վրայ
և անոր բոլոր զօրքերուն վրայ Հռչակ փա
ռաւորեմ՛, ՚ու Եգիպտացիք պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէրը. Ու անոնք անանկ բրին.
5 Ու պատմեցաւ Եգիպտոսի թագաւորին
թէ ժողովուրդը փախաւ, ՚և փարաւոնին ու
անոր ծառաներուն սիրտը ժողովուրդին դէմ
դարձաւ՝ ու ըսին, Մենք ինչո՞ բրինք սա
բանը՝ որ Իսրայէլը մեզի ծառայութիւն բնե
6 լէն թող առնինք. Ու իր կառքը պատրաս
7 տեց, ու իր ժողովուրդը իր հետը առաւ. Ու
՚վեց Հարիւր ընտիր կառքեր՝ ու Եգիպտոսի
բոլոր կառքերը՝ և անոնց ամէն մէկուն վրայ
8 ռազմիկներ առաւ. Ու Տէրը ՚Եգիպտոսի փա
րաւոնին թագաւորին սիրտը կարծրացուց, ու
անիկա Իսրայէլի որդւոցը հետևէն ինկաւ. և
9 ՚Իսրայէլի որդիքը բարձր Ձեռքով կ՛ելլէին.
Եգիպտացիք անոնց հետևէն ինկան. փարաւո
նին ամէն Ձիերը — կառքերը՝ և անոր Հե
ւորները ու զօրքերը, և Հասան անոնց որ
բանակած էին ծովուն մօտ Փիհահիրոթին քով՝
Բէելզեփոնին առջին.
10 Ու երբ փարաւոն մօտեցաւ, Իսրայէլի որ
դիքը իրենց աչքերը վերցուցին, և ահա Ե
գիպտացիք իրենց հետևէն կու գային, ու խիստ
վախցան. և Իսրայէլի որդիքը ՚ազաղակեցին
11 Տէրոջը. ՚Ու ըսին Մովսէսին, Եգիպտոսի մէջ
գերեզմաններ չբլլալուն Համար մեզ անապա
տին մէջ մեռնելու բերիր. ի՞նչ է սա մեզի
12 ըրածդ որ մեզ Եգիպտոսէն Հանեցիր. Ալ չէ՞
սա խօսքը որ քեզի պատուցինք Եգիպտոսին
մէջ՝ ըսելով, Թող առլ մեզ՝ որ Եգիպտացւոց
ծառայութիւն բնենք. քանզի աւելի ապրիլ
է մեզի Եգիպտացւոց ծառայութիւն բնել,
13 քան թէ անապատին մէջ մեռնիլ. Ու Մով
սէս ըսաւ ժողովուրդին, ՚Մի վախնաք, կաց
նեցէք, ու տեսէք Տէրոջը փրկութիւնը՝ որ
այսօր պիտի բնէ ձեզի. ֆնչու որ ասոնցմէ

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ գառնան ու
՚փիհահիրոթին առջևը՝ Միգդոլի ու Ծովուն
մէջտեղը բանակ դնեն. Բէելզեփոնին առջին
3 անոր դխնացը Ծովուն քովը բանակ զբնէք. Ու
փարաւոն Իսրայէլի որդւոցը Համար պիտի
բսէ թէ ՚Երկրին մէջ ՚մոլորած են, անապա
4 ստ անոնց բոլորտիքը պատեց. Ու ՚փարաւո
նին սիրտը պիտի կարծրացնեմ՛, ու անոնց
հետևէն պիտի իյնայ. ու ես փարաւոնին վրայ
և անոր բոլոր զօրքերուն վրայ Հռչակ փա
ռաւորեմ՛, ՚ու Եգիպտացիք պիտի գիտնան
թէ ես եմ Տէրը. Ու անոնք անանկ բրին.
5 Ու պատմեցաւ Եգիպտոսի թագաւորին
թէ ժողովուրդը փախաւ, ՚և փարաւոնին ու
անոր ծառաներուն սիրտը ժողովուրդին դէմ
դարձաւ՝ ու ըսին, Մենք ինչո՞ բրինք սա
բանը՝ որ Իսրայէլը մեզի ծառայութիւն բնե
6 լէն թող առնինք. Ու իր կառքը պատրաս
7 տեց, ու իր ժողովուրդը իր հետը առաւ. Ու
՚վեց Հարիւր ընտիր կառքեր՝ ու Եգիպտոսի
բոլոր կառքերը՝ և անոնց ամէն մէկուն վրայ
8 ռազմիկներ առաւ. Ու Տէրը ՚Եգիպտոսի փա
րաւոնին թագաւորին սիրտը կարծրացուց, ու
անիկա Իսրայէլի որդւոցը հետևէն ինկաւ. և
9 ՚Իսրայէլի որդիքը բարձր Ձեռքով կ՛ելլէին.
Եգիպտացիք անոնց հետևէն ինկան. փարաւո
նին ամէն Ձիերը — կառքերը՝ և անոր Հե
ւորները ու զօրքերը, և Հասան անոնց որ
բանակած էին ծովուն մօտ Փիհահիրոթին քով՝
Բէելզեփոնին առջին.
10 Ու երբ փարաւոն մօտեցաւ, Իսրայէլի որ
դիքը իրենց աչքերը վերցուցին, և ահա Ե
գիպտացիք իրենց հետևէն կու գային, ու խիստ
վախցան. և Իսրայէլի որդիքը ՚ազաղակեցին
11 Տէրոջը. ՚Ու ըսին Մովսէսին, Եգիպտոսի մէջ
գերեզմաններ չբլլալուն Համար մեզ անապա
տին մէջ մեռնելու բերիր. ի՞նչ է սա մեզի
12 ըրածդ որ մեզ Եգիպտոսէն Հանեցիր. Ալ չէ՞
սա խօսքը որ քեզի պատուցինք Եգիպտոսին
մէջ՝ ըսելով, Թող առլ մեզ՝ որ Եգիպտացւոց
ծառայութիւն բնենք. քանզի աւելի ապրիլ
է մեզի Եգիպտացւոց ծառայութիւն բնել,
13 քան թէ անապատին մէջ մեռնիլ. Ու Մով
սէս ըսաւ ժողովուրդին, ՚Մի վախնաք, կաց
նեցէք, ու տեսէք Տէրոջը փրկութիւնը՝ որ
այսօր պիտի բնէ ձեզի. ֆնչու որ ասոնցմէ

1 Ելք · ԺԴ · 1 · Թուոց · ԼԳ · 7 ·
2 Ելք · ԺԴ · 2 · Թուոց · ԼԳ · 8 ·
3 Ելք · ԺԴ · 3 · Ելք · ԺԴ · 11 · Ելք · ԺԴ · 14 · Ելք · ԺԴ · 25 · Ելք · ԺԴ · 26 · Ելք · ԺԴ · 27 · Ելք · ԺԴ · 28 · Ելք · ԺԴ · 29 · Ելք · ԺԴ · 30 · Ելք · ԺԴ ·

ձեր անասած երդնայնեներդ մի՛ դիմէք ու պի-
14 ու չանեմք յաւետեան։ [1]Ձերդ ձեզի հա-
մար պիտի պատերազմի, ու դուք հանդարտ կե-
ցէք։
15 Եւ Տէրը բառ Մովսէսին, [2]ելլո՛ւ ինծի
կ'ապաստակիս։ բակ խրտչիլը որդւոցը որ չաւեն-
16 եւ [3]դուն գաւազանդ վերցուր, ու ձեռքդ
ծովուն վրայ երկնցուր, ու ճեղքէ անոր. և
խրտչիլը որդիքը ծովուն միջէն ցամաքով
17 երթան։ Եւ ես ահա [4]երդնայնեցուց սիրտը
պիտի կարծրացնեմ՝ ու անոնց հետէն պիտի
երթան. և ես [5]փառաւորեմ ու անոր բոլոր
զօրքերուն վրայ՝ անոր կառքերուն ու անոր
18 ձիաւորներուն վրայ պիտի փառաւորուիմ։ Եւ
երբոր ես փառաւորեմ ու անոր կառքերուն
և անոր ձիաւորներուն վրայ փառաւորուիմ,
երդնայնեցը [6]պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
19 Եւ Աստուծոյ հրեշտակը՝ որ խրտչիլը
բանակին առջեւէն կ'երթար, երթալ ու անոնց
հետը գնաց. և ամպի սիւնը երես անոնց ա-
20 ջեւէն՝ ու անոնց հետեւ կայնեցաւ. Եւ երդնայ-
նեցոց բանակին ու խրտչիլը բանակին միջ
տանը եկաւ՝ ու [7]ամպը մութ էր, բայց խշխշացոյց գիշերը լոյս կու տար.
և բոլոր գիշերը իրարու չմտան։
21 Եւ Մովսէս իր ձեռքը ծովուն վրայ եր-
կնցուց, ու Տէրը առաւօտ արեւելեան հովով
գարձաց ծովը բոլոր գիշերը, և [8]ծովը ցա-
22 մաք բրաւ, ու ջուրերը [9]անդրադարձան։ Եւ
[10]խրտչիլը որդիքը ծովուն միջէն ցամաքով
քալեցին. ու ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու
ձախ կողմէն [11]պարիսպ եղան։
23 Եւ երդնայնեցը անոնց հետէն իյնան, ու
փառաւորեմ բոլոր ձիերը՝ կառքերը ու ձիա-
ւորները անոնց հետէն ծովուն միջտեղը գա-
24 ցին։ Եւ եղաւ որ առաւօտուան պահուն [12]Տէրը
երդնայնեցոց բանակին նայեցաւ կրակի ու
ամպի սիւնէն, ու երդնայնեցոց բանակը խռ-
25 ովուքի մէջ ձգեց. Եւ անոնց կառքե-
րուն անիւները հանեց, որ գ'ժառանգեմ ամա-
ուտ կ'երթային. անոնք որ երդնայնեցը
բսին, փախչինք խրտչիլին երեսէն. ինչու որ
[13]Եհովան [14]անոնց համար երդնայնեցոց
հետ կը պատերազմի։
26 Եւ Տէրը բառ Մովսէսին, [15]Ձեռքդ ծո-
վուն վրայ երկնցուր, որ ջուրերը երդնայ-
նեցոց վրայ՝ անոնց կառքերուն ու անոնց
27 ձիաւորներուն վրայ դառնայ. Եւ Մովսէս
իր ձեռքը ծովուն վրայ երկնցուց, և առա-
ւօտուն գիմ [16]ծովը իր անգը դարձաւ, ու
երդնայնեցը անոր դիմացէն փախան. և Տէ-
րը [17]ծովուն միջտեղը երդնայնեցոց ծովուն մէջ
28 Եւ [18]ջուրերը դարձան՝ ու [19]ծածկեցին փառա-
ւորեալ կառքերը ու ձիաւորները և բոլոր զօր-
քերը՝ որոնք անոնց հետէն ծովուն մէջ մնացան.
29 ու անոնցմէ մէկին ալ չմնաց. Բայց [20]խրտչիլը
որդիքը ծովուն միջէն ցամաքով կ'երթային,
և ջուրերը անոնց աջ կողմէն ու ձախ կողմէն
30 անոնց պարիսպ էին. Եւ Տէրը այն օրը երդնայ-
նեցոց ձեռքէն [21]ազատեց խրտչիլը. ու խրտչիլ [22]տեսան եղերքը երդնայնեցոց մեռած
31 ըլլան ծովուն եզերքը. Եւ խրտչիլ տեսան այն մեծ
[23]գործը՝ որ Տէրը ըրաւ երդնայնեցոց
վրայ. ու ժողովուրդը վախցաւ Տէրոջմէն, ու
[24]հաւատացին Տէրոջը՝ և անոր ծառային Մով-
սէսին։

ԳԼ. ԺԵ

1 Մովսէսին երգը, ու ծովուրդը իսրայէլ երգեցին այս երգը Եհովային, ու ասացին՝ Երգեցի՛ Տէրոջը, ու փառաւորեցաւ հիմա. ձի եւ անոր հեծեալը ծովը նետեց։

1 Ա՛նասունը [25]Մովսէս ու խրտչիլը որդիքը այս
երգը երգեցին Տէրոջը, և խօսեցան ըսելով,
Գիմն ու անոր հեծեալը ծովը նետեց։
2 Տէրն է իմ զօրութիւնս ու իմ [26]գովութիւնս,
Եւ իմ փրկութիւնս եղաւ.
Ասիկա է իմ Աստուածս, ու պիտի փառաւո-
րեմ զանիկա.
իմ [27]հօրս Աստուածն է, ու [28]պիտի բարձրա-
ցնեմ զանիկա։
3 Տէրը [29]հզօր պատերազմող է.
Անոր [30]անունը ԵՀՈՎԱՅ է։
4 [31]Փարաւոնին կառքերը ու անոր զօրքերը
ծովը նետեց.
Եւ [32]անոր բնտիր սպրիկանները կարմիր ծո-
վուն մէջ ընկղմեցան։
5 [33]Անդունդները ծածկեցին զանոնք.
[34]Քարի պէս խորունկը իջան։
6 [35]Քու աջ ձեռքդ, ով Տէր, փառաւորեալ է
զօրութեամբ.
Քու աջ ձեռքդ, ով Տէր, խորտակեց թըշ-
նամին։

1) Հմմ. 15։ 1 Որ ա-
նուն ։ 2) Գլ. ժգ. 21։ Լեռ
20։ գ. 22։ Ք. 4։ Ելից
ա. 14։ 43։ Լեռ. ա. 12։
Լեռ. 3։ Ր Աե. Ք.
23։ Նհմ. գ. 20։ Նա-
ա. 4։ 2) Նա. Լ. 13։
3) Հմմ. 21։ 26։ Գլ. Լ.
19։ 4) Հմմ. 2։ Գլ. Լ.
3։ 5) Հմմ. 4։ 6) Հմմ.
4։ 7) Գլ. ժգ. 21։ Լեռ
20։ Ր. 24։ Ելից. Ք.
16։ Նա. Լեռ. 8։ Տէ-
ա. Նա. Ր. 14։ Ր Կար. գ. 5։ 8) Հմմ.
10։ 9) Սաղ. Կգ. 6։ Ես.
Ք. 15։ 10) Գլ. ժգ. 8։ Ելից
գ. 10։ գ. 23։ Նհմ.
Ք. 11։ Սաղ. Նգ.
23։ Ա՛ղ. 9։ Ա՛ժգ. 2։
Նա. Կգ. 13։ 11) Հմմ.
Հմմ. 22։ Գլ. ժե. 8։
Ելից. Ա. 16։ 12) Հմմ.
Հմմ. 24։ Գլ. ժե. 13։
Սաղ. Կգ. 6։ Նգ.
Ա՛ղ. Սաղ. Նգ. 17։
Ելից. 14։ 15) Հմմ.
16։ 16) Ելից. գ. 15։
Գլ. ժե. 8։ 17) Հմմ.
Հմմ. 19։ 18) Գլ. ժե.
Հմմ. 4։ Սաղ. Կգ.
Ելից. ժ. 1։ Ր Օր.
ժա. 4։ Սաղ. Նգ.
13։ Ելից. Լգ. 8։
Սաղ. Կգ. 6։ Նգ.
15։ Նա. Կգ. 13։
Ա՛ղ. Նգ. 11։
Ելից. ժ. 1։ Ելից.
ժա. 23։ 19) Հմմ.
Ելից. գ. 10։ 20) Հմմ.
Հմմ. 22։ Գլ. ժե. 8։
Ելից. Ա. 16։ 21) Հմմ.
Հմմ. 14։ 22) Հմմ.
Հմմ. 16։ 23) Ելից.
Գլ. ժե. 1։ 7։ Ր Օր.
ժա. 4։ Սաղ. Նգ.
43։ —
Ելից. ժա. 23։
Ելից. գ. 11։
Ելից. Ա. 12։
Հմմ. 21։
Ր Օր. ժ. 21։ Սաղ.
ժգ. 2։ Ելից. 3։ Նհմ.
17։ Նգ. 6։ Նգ. 1։
Նժգ. 14։ Նհ. 7։
Նա. ժգ. 2։ Ելից.
գ. 18։ 19։
Գլ. գ. 35։ 36։
Ելից. 16։ 24) Գլ.
Ելից. Ա. 12։ Նհմ.
Ելից. Ա. 12։ Նհմ.
Ելից. Ա. 12։ Նհմ

7 Եւ քո [a]փառացդ մեծութեամբը քեզի դէմ
կեցողներդ կործանեցիր.
քո բարկութիւնդ խրկեցիր, ու զանոնք [b]յար-
դի պէս կերար.
8 եւ [c]քու շունչիդ փչելովը ջուրերը ժողովե-
ցան.
[d]հեղեղներ դէպի պէս կայնեցան.
ծովուն սիրտը անդունդները պաղեցան.
9 [e]թշնամին ըսաւ, Պիտի հալածեմ, պիտի
հասնիմ,
[f]աւարը պիտի բաժնեմ.
իմ անձս անոնցմէ պիտի կշտանայ.
իմ սուրս պիտի քաշեմ,
իմ ձեռքս զանոնք պիտի սրէ.
10 [g]քու հովդ փչեցիր, [h]ծովը զանոնք ծածկեց.
Զօրաւոր ջուրերուն մէջ կապարի պէս ընկղմե-
ցան.
11 Ով Տէր, [i]աստուածներուն մէջ քեզի պէս
ո՞վ կայ.
[j]սրբութեան մէջ փառաւորեալ, օրհնութեան
մէջ սքանչելի,
[k]հրաշքներ ընող՝ ո՞վ կայ քեզի նման.
12 [l]քու աջ ձեռքդ երկրին ցուցիր,
երկիրը զանոնք կլլեց.
13 քու ողորմութեանդով [m]առաջնորդեցիր ան
ժողովուրդին՝ որ գոնէ փրկեցիր.
քու զօրութեանդով տարիր [n]զանոնք քու սուրբ
բնակութիւնդ.
14 [o]ժողովուրդները պիտի լսեն ու սարսափին.
փղշտացւոց երկիրին բնակիչները [p]ցաւ պիտի
բռնէ.
15 Ազատներ Եդոմի իշխաններուն պիտի տագ-
նապին.
[q]Մոաբին զօրաւորներուն պիտի դողան.
[r]քանանեայ բոլոր բնակիչները պիտի հալին.
16 [s]Ի՛նոնց վրայ վախ ու դող պիտի իյնայ.
քու բազուկիդ մեծութենէն [t]քար պիտի կտրին,
Մինչեւ որ անցնի քու ժողովուրդդ, ով Տէր,
Մինչեւ որ անցնի այս ժողովուրդը՝ [u]որ գոնէ
առեցար.
17 Պիտի բերես զանոնք, ու քու ժառանգու-
թիւնդ բնակ [v]պիտի անկնես զանոնք,
Ով Տէր, այն տեղը՝ [w]ուր դու բնակութիւնդ
ընդ. հաստատ չինեցիր.
Ով Տէր, այն [x]սրբարանին մէջ՝ [y]ուր քու ձեռ-
քերդ չինեցին.
18 [z]Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեան յաւի-
տենից.
19 Վասնզի [aa]փարաւոնին ձիերը իր կառքերով
ու ձիաւորներովը ծովը մտան, եւ [ab]Տէրը ծո-
վուն ջուրերը անոնց վրայ դարձուց. բայց
իսրայէլի որդիքը ծովուն միջէն ցամաքով
գացին.
20 Եւ [ac]Հարոնին քոյրը Մարիամ [ad]մարգարէ-
ուհին իմբալներ իր ձեռքը առաւ. ու բոլոր
կիներն իմբալներով ու պարերով անոր
21 ետեւէն ելան. Եւ Մարիամ [ae]պատասխան ալ-
ուս անոնց,
[af]Երգեցէք Տէրոջը, քանզի փառքով փա-
ռաւորեալ է.
Ձին ու անոր հեծեալը ծովը նետեց.
22 Եւ Մովսէս Կարմիր ծովէն ճամբայ հանեց
իսրայէլը, ու [ag]Սուրի անապատը ելան. եւ ե-
րեք օրուան ճամբայ գացին անապատին մէջ,
23 ու ջուր չգտան. Ու երբոր [ah]Մեռայ եկան,
չկրնար խմել Մեռային ջուրերէն, քանզի
դառն էին. անոր համար անոր անունը
24 [ai]Մեռայ կոչուեցաւ. Եւ ժողովուրդը [aj]տըր-
տընջեց Մովսէսին դէմ՝ ըսելով, Ի՞նչ խմենք.
25 Եւ անիկա [ak]Տէրոջը աղաղակեց, ու Տէրը անոր
փայտ մը ցուցուց. [al]Որն որ ջուրերուն մէջ
դրաժին պէս՝ ջուրերը անուշ եղան. Հոն [am]անոնց
կանոն ու դատաստան դրաւ, եւ հոն [an]փոր-
ձեց.
26 Ձեց զանոնք, Եւ ըսաւ, [ao]Թէ որ Տէրոջը քու
Աստուծոյդ ձայնին ուշադրութեամբ մտիկ
ընես, ու ինչ որ անոր առջեւին չխտակ է՝ ընես.
և անոր պատուիրանքներուն ականջ դնես,
ու անոր բոլոր կանոնները պահես, ան [ap]հի-
ւանդութեան մէկը քու վրադ պիտի չբերեմ, որուն
Եգիպտացւոց վրայ բերի. ինչու որ ես եմ
Տէրը՝ [aq]որ քեզ կը բժշկեմ.
27 [ar]Ու եկան Եղիմ, ու հոն տասներկու ջուր-
ի աղբիւրներ ու եօթանասուն արմաւենիներ
կային. և հոն ջուրերուն քովը բանակ դրին.

ԳԼ. ԺԶ

1 Իսրայէլացիք Սին անապատը կը հասնին. 2 ու հիւրասիրութեան համար տրտնջել կ'իջնեն. 4 Աստուած երկինքէն հաց տալ կը խոստանայ. 11 Լատամարդիները. 14 և մանանան կը խոր-
հուին. 16 Մանանայ ժողվելուն կանոնը. 21 Շաբաթ օրերը հանանայ չեր իջներ. 28 Աստուած կը պատուիրէ որ անկէ մէկ ամեր պահուի.

1 Ե՛ւ [as]ճամբայ եղեմէն, ու խորհրդի որդւոց

---

a Ելք. ԺԵ. 26. b Ելք. ԺԵ. 25. c Ելք. ԺԵ. 8. d Ելք. ԺԵ. 8. e Ելք. ԺԵ. 9. f Ելք. ԺԵ. 9. g Ելք. ԺԵ. 10. h Ելք. ԺԴ. 28. i Ելք. ԺԵ. 11. j Ելք. ԺԵ. 6. k Ելք. ԺԵ. 11. l Ելք. ԺԵ. 12. m Ելք. ԺԵ. 13. n Ելք. ԺԵ. 13. o Ելք. ԺԵ. 14. p Ելք. ԺԵ. 14. q Ելք. ԺԵ. 15. r Ելք. ԺԳ. 28. s Ելք. ԺԵ. 16. t Ելք. ԺԵ. 16. u Ելք. ԺԵ. 16. v Ելք. ԺԵ. 17. w Ելք. ԺԵ. 17. x Ելք. ԺԵ. 17. y Ելք. ԺԵ. 17. z Ելք. ԺԵ. 18. aa Ելք. ԺԴ. 23. ab Ելք. ԺԴ. 28. ac Ելք. Զ. 20. ad Ելք. ԺԵ. 20. ae Ելք. ԺԵ. 21. af Ելք. ԺԵ. 21. ag Ելք. ԺԵ. 22. ah Ելք. ԺԵ. 23. ai Ելք. ԺԵ. 23. aj Ելք. ԺԵ. 24. ak Ելք. ԺԵ. 25. al Ելք. ԺԵ. 25. am Ելք. ԺԵ. 25. an Ելք. ԺԶ. 4. ao Ելք. ԺԵ. 26. ap Ելք. ԺԵ. 26. aq Ելք. ԺԵ. 26. ar Ելք. ԺԵ. 27. as Ելք. ԺԶ. 1.

ցը բոլոր ժողովքը եկան [1]Միմն անապատը՝ որ
Եզիմին ու. Միւսայիլն ամէնայն Եգիպ-
տացի երկրէն էլլեալն երկրորդ ամիսն առաջ-
2 ուհինգերորդ օրը • Եւ խոսեցաւ օրդ • ցը
բոլոր ժողովքը անապատին մէջ Մովսէսին ու
3 Ահարոնին գէմ [2]ասացողջ բրին • Եւ խոսել
լի օրդ իրը բանն անոնց • [3]Երանի թէ Տէրոջը
ձեռքովը մեռած բլլայինք Եգիպտոսի երկ-
րին մէջ • [4]երբոր մեր կոխտաձեղութեան փորը
նստած էինք • — կուլա հաց կ'ուտէինք •
քանզի մեզ ան անապատը հանեցիք որ բո-
լոր աս ժողովքը սովամահ ընէիք մեռցնէք •
4 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին • Ահա ես ձեզի
երկինքէն հաց պիտի տեցնեմ • և ժողովուր-
դը պիտի ելլէ [5]ու օրէ օր ժողվէ ամէն մէկ
օրուան պէտք եղածը • որ [6]փորձեմ գանոնք
թէ իմ օրէնքիս համեմատ պիտի քալեն թէ
5 չէ • Եւ բլլայ որ վեցերորդ օրը բերածնին
պատրաստեն • և [7]անոնց ամէն օրուան ժող-
վածներեն կրկինը բլլայ •
6 Եւ Մովսէս ու Ահարոն բսին խոսեցան բոլոր
որդւոցը • [8]Այս իրիկուն պիտի գիտնաք որ
ձեզ եգիպտոսի երկրէն հանողը Եհովան է •
7 Եւ առաւօտուն պիտի տեսնէք [9]Տէրոջը փառ-
քը • քանզի որ Տէրոջը գէմ ձեր բրած տրը-
մունջը լսեը բանց • և [10]մենք ո՞վ ենք՝ որ մեզի
8 գէմ կը տրմնջէք • Եւ Մովսէս բսաւ • երբոր
Տէրը ձեզի իրիկուն միս, ու առաւ-
օտուն կշտանալու չափ հաց տայ • [11]ընդդէմ
ընդ որ Տէրը լսած է իրեն գէմ բրած տրը-
մունջնիդ • և մենք ո՞վ ենք • ձեր տրմունջը
9 չը մեզի գէմ չէ • հապա [12]Տէրոջը գէմ • Եւ
Մովսէս բսաւ Ահարոնին • խոսեցէլի օրդ ւոց
բոլոր ժողովքին կը խոսէք • անոնք գէմ [13]ի
անապատը մոտեցան • և ահա Տէրոջը փառ-
11 քը [14]ամպին մէջ երեցաւ • Եւ Տէրը խոսեցաւ
12 Մովսէսին՝ բսելով • [15]խոսեցէլի օրդ ւոցը տր-
մունջը լսեցի • խոսէ անոնց՝ բսելով • [16]իրիկուան
գէմ միս պիտի ուտէք • ու առաւօտուն հացով
պիտի կշտանաք • և պիտի գիտնաք իմ Ես
եմ Եհովայ ձեր Աստուածը •
13 Եւ եղաւ որ իրիկուան [17]լորտանորդ հնձեր եկան •
ու բանակը ծածկեցին • և առաւօտուն բանա-
14 կին բոլորտիքը [18]ցօղ իջաւ • Եւ երբոր իջած
ցօղը վերցաւ • ահա անապատին երեսին վը-
րայ [19]մանր իրերա ծածկուած պէս եր •

15 մանր՝ գետնին վրայ • Եւ երբոր խոսեցէլի որ-
գիները տեսան • իրարու բսին • [20]Ի՞նչ է ատ՝
քանզի ինչ բլլալը չգիտեր ու Մովսէս ը-
սաւ անոնց • Ան է այն հացը՝ որ Տէրը ձեզի
16 ուտելու տուաւ • Տէրոջը պատուիրած բանը
ատ է • Ժողվեցէք անկէ ամէն մէկ ընթեց իր
կերածին չափ • ամէն մէկ ընթեց իր վրանին
մէջ ուզողներուն համար՝ ձեր հոգիներուն համ-
րանքին նայելով՝ մարդ գլուխ [21]մէկ մէկ
17 առնէք • Եւ խոսեցէլի օրդ իրը այնպէս ը-
18 րին • և որը շատ ու որը քիչ ժողվեց • Եւ
երբ սէլեով կը չափէին • շատ ունեցողներ
չաւելցուր • ու քիչ ունեցողներ չպակսեցուր •
19 ամէն մէկը իր կերածին չափ ժողվեց • Եւ
Մովսէս բսաւ անոնց • Մէկը անկէ մինչև առ-
20 ատ չպահէ • Բայց մեկ չբրին Մովսէսին •
հապա անոնք մարդոցին անկէ մինչև առատ •
և որդնատեցաւ ու հոտեցաւ • և Մովսէս
21 բարկացաւ անոնց • Եւ ամէն առտու կը ժող-
վէին անկէ ամէն մէկը իր կերածին չափ • ու
արեւը տաքցածին պէս կը հալէր •
22 Եւ եղաւ որ վեցերորդ օրը կրկնապատիկ
ուտելիք այսինքն ամէն մէկուն համար երկու
ամբ ժողվեցին • և ժողովքին բոլոր իշխանները
23 եկան՝ ու պատմեցին Մովսէսին • Եւ անիկա
բսաւ անոնց • Ան է Տէրոջը բսածը • վաղը
հանգստութիւն սուրբ շաբաթն է Տէրոջը •
ինչ որ պիտի եփէք՝ եփեցէք • և ինչ որ պիտի
եռացնէք՝ եռացուցէք • ու ինչ որ կ'ուտելիայ՝
ձեզի համար առատութեամբ պահեցէք •
24 Եւ անիկա առատութեամբ պահեցին՝ Մովսէսին հր-
բանացածին պէս • և ոչ հոտեցաւ • ոչ ալ անոր
25 մէջը որդ եղաւ • Եւ Մովսէս բսաւ • Այսօր
կերէք ան • ինչու որ այսօր շաբաթ է Տէրոջը •
26 այսօր գտնուիլ մէջ անկէ պիտի չգտնէք • [22]վեց
օր պիտի ժողվէք անիկա • բայց եօթներորդ
27 օրը՝ որ շաբաթ է՝ պիտի չգտնուիլ • Եւ եղաւ
որ եօթներորդ օրը ժողովուրդէն ոմանք ժող-
28 վելու գացին ու չգտան • Եւ Տէրը բսաւ Մով-
սէսին • Մինչև ե՞րբ պահել իմ
29 պատուիրանքներս ու օրէնքներս • Նայեցէք
որ Տէրը տուաւ ձեզի շաբաթը • անոր համար
վեցերորդ օրը ինքը ձեզի երկու օրուան հաց
կու տայ • ամէն մէկերնիդ իր տեղը քալ ա-
սիր • մէկը իր տեղէն չելլէ եօթներորդ օրը •
30 Եւ ժողովուրդը հանգստացաւ եօթներորդ
31 օրը • Եւ խոսեցէլի [23]որդ իրը անոր անունը Ման
գրին • ու [24]ան գինձի սերմի պէս ճերմակ ու
անոր համը մեղրով [25]շաղուած գաթայի պէս էր •

---

[1] Նեհ. ի. 1 • [2] գ. 11 • [3] Գէ. ԺԶ. 41 • Ես. Ա. 31 • Ես. Ա. 13 • [4] Գէ. ԺԶ. 3 • Ես. Ա. 13 • [5] Ես. Ա. 1 • [6] Ես. Ա. 1 • [7] Ես. Ա. 1 • [8] Ես. Ա. 1 • [9] Ես. Ա. 1 • [10] Ես. Ա. 1 • [11] Ես. Ա. 1 • [12] Ես. Ա. 1 • [13] Ես. Ա. 1 • [14] Ես. Ա. 1 • [15] Ես. Ա. 1 • [16] Ես. Ա. 1 • [17] Ես. Ա. 1 • [18] Ես. Ա. 1 • [19] Ես. Ա. 1 • [20] Ես. Ա. 1 • [21] Ես. Ա. 1 • [22] Ես. Ա. 1 • [23] Ես. Ա. 1 • [24] Ես. Ա. 1 • [25] Ես. Ա. 1 •

32 և. Ամենէս բաւ, Ձկրտչէր հրամայած բա-
նը աս է. Ամեկ օրէրը մէր լեցուցէք որ ձեր
ազգերուն մէջ պահուի. որ ամենէք անոնին
ան հայրը որն որ ձեզի կերցուցի անապատին
մէջ. երբոր ձեզ եղիպտոսի երկրէն հանեցի.
33 և. Ամենէս բաւ. Ընդունիմ, Պատրոր մէր աս.
ու անոր մէջը օձէր մէր լեցուն մնանային դիր.
և անենկս ձեր ազգերուն մէջ պահուելու հա-
34 մար Ձկրտչէրը առչնը դիր. խնդրէս որ Ձկրր
Ամենէսին պատուիրեց, անոնկ ալ Ընդունե-
ցիկայու իմանան առչնը դ բաւ. զանենկս որ պա-
35 հուի հաւ. և. Խորայէլի որդի իրը ցորեանուն տարի
կերպան մնանային, ցմինչև որ չէն երկիր նկան.
մնանային կերպան մինչև որ ճանեսու երկրին
36 առհնանը նկան. և. օձէրը ազգ ազ իրն տասնեակ
բոլոր մնան է.

ԳԼ. ԺԻ

1 Ցոգովմբրը ջուրի հանար ազատչէ կ'ընկ ընտիրների մէջ.
2 Ընտան ծիլերի մէջ ժայռ ի չը ջուր հանել կու ասց.
3 Ամենս իր ձեռքը վէր բանելով. Ընտրելիր կը յայտնուի.
11 Ամենս անկան չը կը ընկնի ու ցանենս կ անան ուրիշ
ներ.

1 և. ցխորայէլի որդւոցը բոլոր ժողովրը Ձէ-
կտրը խոտրին պէս իրենց գնացրին Հասմնանա
Սին անապատէն չտեցին, և Խտիմիոց խոի մէջ
բանակ դրին. ու ժողովրդ իրն Հասնար խոմ
2 յու. Ջուր չկար. ցհյե ժողովրդը Ամենսին
հետ վիճեցան ու բաւ. Մեզի Ջուր տուր,
որ խմենք. և Ամենս բաւ անոնց. Ինչու՞
իմիի հետ կը վիճիք. ինչու՞ ցՁերը կը փորձէք.
3 և. ժողովրդը հոն Ջուրին Հասնար ծարաւե-
ցաւ. ու ժողովրդը ցԱմենսին գէմ տրտունջ
ըրաւ. ու բաւ. Ինչու՞ Հասնար մեզ եղիպտոս
աչն Հանեցիր, որ մեզ ու մեր որդիները և
մեր Հօտերը ծարաւ ոսիմեսի մեռցնելու.
4 և. Ամենս ցՁերոջը ազատկից՝ բաւ, Ի՞նչ
ընեմ ասս ժողովրդ. գրեթէ պատ-
5 բաստ են իս ւքարկածելու. և. Տէրը բաւ
Ամենսին, ցիմիոցովրդ առչնը անցիր, ու
Խորայէլի ծերերէն քու հետդ առ, և քու
գաւազանդ որով ցգետը զարկիր, ձեռքդ
6 առ՝ ու գնար. ցՆա ես քեզի մէջ ժայռ իի վրայ՝
հոն քու առչնդ կը կայնեմ. և ժայռ իի զարկ,
ու անկէ Ջուր պիտի ելլէ, և ժողովրդ պիտի
խմի. և. Ամենս անանկ բրաւ Խորա-
7 յէլի ծերերուն առչնը. և. անոնկ անկին անուն-

2 Ելբր · բ · 4 ·
= Գէ · ժգ · 1 · Թուա-
լդ · 13 · 14 ·
3 Թուա · ի · 3 · 4 ·
4 բ Օր · ը · 18 · Պապ-
ղը · ին · 41 · Ելա · է ·
13 · Մաա · գ · 7 ·
ասկր · ժ · 21 ·
5 Գէ · ժգ · 2 ·
6 Գէ · ժգ · 15 ·
= ա Թագ · լ · 8 · Ճամ-
բ · 29 · ժ · 31 ·
7 Ցիա · ե · 12 · Ղևիտ ·
ի · 12 ·

= Գէ · ժգ · 1 · Թուա-
լդ · 13 · 14 ·
8 Թուա · ի · 3 · 4 ·
9 բ Օր · ը · 18 · Պապ-
ղը · ին · 41 · Ելա · է ·
13 · Մաա · գ · 7 ·
ասկր · ժ · 21 ·
10 Գէ · ժգ · 2 ·
11 Գէ · ժգ · 15 ·
= ա Թագ · լ · 8 · Ճամ-
բ · 29 · ժ · 31 ·
12 Ելբր · ի · 12 · Ղևիտ ·
ի · 12 ·

= Գէ · է · 29 · Թուա ·
ի · 8 ·
13 Թուա · ի · 13 · 14 ·
Պապ · ին · 13 · 20 ·
Ամե · ին · 41 · Ելա · է ·
13 · Մաա · գ · 7 ·
ասկր · ժ · 21 ·
14 Գէ · ի · 8 · Ելբր ·
ի · 8 ·
15 Թուա · ի · 13 · Պապ ·
ժա · ե · 2 · գէ · 8 ·
16 Ելբր · գ · 8 ·
ի ֆարաւոնի քիւն ու
ֆիլոպատոռաս քիւն ·
17 Դան · լգ · 12 · Թուա ·

խգ · 30 · բ Օր · իի ·
17 · ա Թագ · ժ · 1 ·
ի ·
18 Գաղ · ի · 42 · Ելբր ·
գ · 8 ·
19 Գէ · գ · 20 ·
20 Գէ · լգ · 27 ·
21 Ելբր · ամանելեկտրան
մէջը գիր՝
22 Թուա · իի · 23 · բ Օր ·
իի · 13 · ա Թագ · ժ ·

3 · 7 · լ · 3 · 27 ·
բ Պապ · ը · 13 · Ելբր ·
իի · 14 ·
23 Գէ · ժգ · 1 · Թուա ·
ի · 3 · 4 ·
24 Գէ · ժգ · 1 · Թուա ·
ի · 3 · 4 ·
25 Ելբր · ի · 12 · Ղևիտ ·
ի · 12 ·

Թուա · ի · 3 · 4 ·

= Գէ · ը · 18 · գ ·
1 ·
= Պապ · իի · 1 · հի ·
14 · 13 · հը · 4 · 33 ·
3 · 43 · ժգ · 3 · 8 ·
4 Գաղ · ի · 42 ·
5 Ի՛ Ելբր իմ գրա-
ծոյ ասկան ·

5 բան անեին առաքեն ապատից։ Եւ Մովսէսին անե-
ցաւ Յոթոր՝ աներ որդի Կենեզացի՝ աներ կենդ-
կամբ եկաւ Մովսէսին գէպ ի անապատ՝ ուր որ անեկա բանակ գրեր էր Աստուծոյ
6 լեռաներ քովը։ Եւ ըսեցաւ Մովսէսին ընդ-
նա քա անեցաւ Յոթոր քեզի կու գամ՝ նաև քա կնիկդ իր երկու որդիքը իր հետը ու-
7 նենալով։ Եւ Մովսէս իր անեցաւ դիմաւորե-
լու եկաւ, և համբուրեց զանիկա։ և իրարու հարցուցին խաղաղութիւնը
8 հարցուցին՝ ու վրաներ մտան։ Եւ Մովսէս իր անեցաւ պատմեց ան ամէնը՝ որ Տէրը բրաւ փարաւոնին ու Եգիպտացիներուն՝ իսրայէլին համար, և ճամբուն մէջ բոլոր իրենց քա-
9 շած աշխատութիւնը, ու Տէրոջը զանիկ ազատեցաւ։ Եւ Յոթոր ուրախացաւ բոլոր բա-
րութիւններուն համար՝ որ Տէրը բրաւ իս-
րայէլին, փրկելով զանիկ Եգիպտացւոց ձեռ-
10 քէն։ Եւ Յոթոր ըսաւ, Օրհնեալ ըլլայ Տէ-
րը՝ որ ազատեց ձեզ Եգիպտացւոց ձեռքէն՝ ու փարաւոնին ձեռքէն. ինչու որ ազատեց ժողովուրդը Եգիպտացւոց ձեռքին տակէն։
11 Հիմա գիտեմ որ Եհովան բոլոր աստուած-
ներէն մեծ է. Քանզի ինչ բանի մէջ որ հպ-
12 հարատանացան, անոնցմէ վեր եղաւ։ Եւ Մով-
սէսին անեցաւ Յոթոր ազգակից ու զոհեր բե-
րաւ Աստուծոյ. և Ահարոն ու իսրայէլի բո-
լոր ծերերը Մովսէսին անեցաւ հետ Աստու-
ծոյ առջեր հաց ուտելու եկան։
13 Եւ եղաւ որ հետեւեալ օրը Մովսէս ժողո-
վուրդը դատելու նստաւ, ու ժողովուրդը ա-
ռաւօտէն մինչև իրիկուն Մովսէսին քովը կայ-
14 նեցաւ։ Եւ Մովսէսին անեցաւ երբոր տեսաւ
ինչ որ կ'ըներ Մովսէս ժողովուրդին, բսաւ, Ի՞նչ է աս բանը՝ որ դուն կ'ընես ժողովուր-
դին. ինչու՞ դուն մինակդ կը նստիս, ու բոլոր ժողովուրդը առաւօտէն մինչև իրիկուն քա-
15 զիմ կը կայնի։ Եւ Մովսէս բսաւ իր անեցո-
ջը, Քանզի ժողովուրդը կու գայ ինծի՝ Ա-
16 աստծմէ դատաստան հարցնելու։ Երբոր անեն-
քան մը ունենան՝ ինծի կու գան, և ես անեց
մէջտեղը դատաստան կ'ընեմ, ու Աստուծոյ
կանոնները և օրէնքները անոնց կը դատեցնեմ։
17 Եւ Մովսէսին անեցը բսաւ անոր, Քաա բրածդ
18 ազէկ բան չէ։ Իսաւ կրնես դուն պիտի մնաչես, դուն ալ ու քու հետդ եղած աս ժողովուրդն
ալ. ինչու որ աս բանը քեզի չաա ծանր է.
19 դուն մինակ չես կրնար բնել աս։ Հիմա մինչ
բրէ իմ խօսքս. ես քեզի խրատ տամ, ու Աստուած քեզի հետ պիտի ըլլայ. ժողո-
վուրդին համար Աստուծոյ առջեր դուն դնա,
որ դատերը դուն Աստուծոյ հասցնես։
20 Եւ անոնց ասրմիցուր կանոնները ու օրէնք-
ները, և դուցաբ անոնց ինչ որ քաղելու ճամ-
21 բան ու ինչ որ բնելու գործը։ Աւաղ դուն
բոլոր ժողովուրդէն կարող մարդ մի Աստուծ-
մէ վախցող՝ ճշմարտասէր — ագահութիւնը
ատող մարդ մի բնտրէ, ու հազարապետ-
ներ, հարիւրապետներ, յիսնապետներ ու տաս-
22 նապետներ դիր անոնց վրայ։ Որ համէն ատեն
ինք անոնք դատեն ժողովուրդը. և ամէն
մեծ բաներ քեզի հասցնեն, ու ամէն պզտիկ բաներ անոնք դատեն. այսպէս քեզի
հանգիստ կրնայ ըլլալ՝ ու անոնք քու հետդ
23 բեռնակից կրնան ըլլալ։ Եթէ որ աս բանը բնես, ու Աստուած ալ քեզի
հրամայէ այսպէս եղիր, անեցնեը կարող կ'ըլլաս
դիմանալու, և բոլոր աս ժողովուրդն ալ
խաղաղութեամբ տեղը կ'երթայ։
24 Եւ Մովսէս իր անեցոջը խօսքը մինչ
25 բրաւ, ու անոր ամէն բանը բրաւ։ Եւ Մովսէս բոլոր իսրայէլէն կարող մարդ մի բնտրեց, ու զանոնք ժողովուրդին վրայ գլուխ-
ներ՝ այսինքն հազարապետներ՝ հարիւրապետ-
ներ՝ յիսնապետներ ու տասնապետներ կար-
26 գեց։ Եւ անոնք ամէն ատեն կը դատէին ժողովուրդը. դժուարին բանը Մովսէսին կը ներկայացնէին, ու ամէն պզտիկ բանը
27 իրենք կը դատէին։ Եւ Մովսէս իր անեցը հանդիպ հանեց, ու անիկա իր երկիրը գնաց։

ԳԼ· ԺԹ

1 ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ Սինայի անապատը կը գայ։ 3 Աստուծոյ պատգամը Մովսէսին՝ ժողովուրդին կը հրամայէ։ 8 Մովսէս ժողովրդին պատասխանը Աստուծոյ կը տանի։ 10 ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԵՐԵՔԴ ՕՐՈՒԱ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ։ 14 ԼԵՌԱՆ ՀԱՆԴԻՍԱՆԱԼԸ ԿՒ ՍԿՍԻ ՀՆՉԵԼ։ 18 ԱՍՏՈՒԱԾ ԻՆԿԱՒ ԵՐԵՍ ՍԻՆԱՅԻ ԼԵՌԱՆԸ ՎՐԱՅ։

1 Երորդ ամսուն մէջ իսրայէլի որդւոցը ե-
գիպտոսի երկրէն ելլելէն ետքը, նոյն օրը
2 Սինայի անապատը եկան։ Քանզի Ռափի-
դիմէն չուեցին, ու Սինայի անապատը եկան,
ու անապատին մէջ բանակ դրին. և իսրա-
3 յէլը հոն Լեռանը դիմացը բանակ դրաւ։ Եւ

[1]Ամենայն ասուածոյ երամ . ու ՅԵրբ [2]լուանէն կանչից գանիկա՝ բանալով , Յակոբին ասանկ
4 լսեա , և Իսրայէլի պղտոյդը խնացընեա . Պատ առասաք ինչ որ բրի եղ խոտացուց . և ընդ [3]ձեզ արծիւն ի՛ևերուն վրայ վերցուցի ու քաշ
5 բերի . Եւ հիմա եթէ որ իրաւցընէ իմ՝ ձայնիս հնազանդիք ու իմ ուխտս պահէք , դուք ինձի անգնահատ [4]ընտրուած պիտի ըլլաք ամէն
6 ազգերէն . ինչու որ [5]բոլոր երկիրը իմն է . Եւ դուք ինձի [6]քահանաներու թագաւորութիւն ու սուրբ ազգ մը պիտի ըլլաք . Իսրայէլի որդւոցը պատճառով խօսքերդ ասանք են :
7 Եւ Մովսէս եկաւ ու ժողովուրդին ծերերը կանչից , և ՅԵրեսը իրեն պատուիրած ասո
8 բոլոր խօսքերը անոնց առջևը դրաւ : Եւ ԸՐՈ բոլոր ժողովուրդը միաբերան պատասխանեցին ու ըսին , ՅԵրեսը բոլոր բաներն որ պիտի ընենք : Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը ՅԵրեսը դարձուց :
9 Եւ ՅԵրը բաւ Մովսէսին , Ահա ես քեզի կու գամ [7]Քանձր ամպի մը մէջ , Որ ժողովուրդը լսէ երբոր ես քեզի հետ խօսիմ , ու նաև [8]յաւիտեան քեզի հաւատայ : Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսքերը ՅԵրեսը պատմեց :
10 Եւ ՅԵրը բաւ Մովսէսին , Գնա ժողովուրդին , և [9]զանոնք սրբէ այսօր ու վաղը , և թող
11 [10]հրէնց լաթերը լուան , Որ երրորդ օրուան համար պատրաստ ըլլան . քանզի երրորդ օրը ՅԵրը բոլոր ժողովուրդին աչքին առջևը Սի-
12 նայ լեռանը վրայ [11]պիտի իջնէ : Եւ դուն ժողովուրդին բոլորտիքը սահման դնես՝ բսելով , Ինքզինքնիդ լեռը երթալէն կամ անոր ծայրին դպչելէն զգուշացուցէք . [12]Ով որ լեռանը դպչի
13 չի , անշուշտ պիտի մեռցուի : Անոր ձեռք չդպչի . քանզի [13]քարկոծուելու պիտի քարկոծուի , կամ նետով գարնուի . Թէ անասուն ըլլայ և թէ մարդ՝ պիտի չապրի . երբոր [14]փողին ձայնը երկար հնչուի , անոնք լեռը պիտի երթան :
14 Եւ Մովսէս լեռնէն գէպ ի ժողովուրդը իջաւ , ու [15]սրբեց ժողովուրդը . և անոնք իրենց
15 լաթերը լուացին : Եւ անոկա բաւ ժողովուրդին , Երրորդ օրուան համար պատրաստ եղէք . [16]Ձեր կիներուն մի մերձենաք :
16 Եւ եղաւ որ երրորդ օրը առաւուանց [17]որոտ ասուիներ ու կայծակներ կ՚ըլլային , և Թանձր ամպ մը կար լեռանը վրայ , ու խիստ սաստիկ փողի ձայն մը , և բանակին մէջ եղած բոլոր
17 ժողովուրդը [18]զարհուրեցաւ : Եւ Մովսէս բանակէն Աստուծոյ առջևը հանեց ժողովուրդը .
18 ու անոնք լեռանը տակը կայնեցան : Եւ Սինա լեռը բոլորովին կը մխար , ինչու որ ՅԵրը անոր վրայ [19]կրակով իջաւ , ու անոր մուխը հնոցի մուխի պէս կ՚ելլէր , և [20]բոլոր լեռը սաս
19 սիկ կը դողար : Եւ [21]քանի որ փողին ձայնը չաս կը սաստկանար , [22]Մովսէս խօսեցաւ , ու Աս տուած ձայնով մը անոր պատասխան տուաւ :
20 Եւ ՅԵրը Սինայ լեռանը վրայ՝ լեռանը գլուխը իջաւ . ու ՅԵրը կանչից Մովսէսը լեռանը
21 գլուխը , և Մովսէս եկաւ : Եւ ՅԵրը բաւ Մովսէսին , Իջիր՝ ժողովուրդին պատուիրէ , որ չբռնայ [23]իմ ՅԵրը տեսնելու համար սահմանէն
22 անցնին , ու անոնց շատերը կորսուին : Եւ ՅԵրոջը մօտեցող քահանաներն ալ [24]սրբուին ,
23 որ չբռնայ [25]իմ ՅԵրը [26]անոնց վրայ յարձակի : Եւ Մովսէս բաւ ՅԵրոջը , Ժողովուրդը չկրնար ելլել Սինայ լեռը . ինչու որ դուն ինծի պատուիրեցիր՝ բսելով , [27]Սահման դիր լեռանը , և անիկա սրբէ : Եւ ՅԵրը բաւ անոր , Գնա՝ վար իջիր , ու Ահարոնին հետ ինծի ելլիր . բայց քահանաները ու ժողովուրդը ՅԵրոջը ելլելու համար՝ սահմանէն չանցնին , որ չբռնայ
25 [28]իմ անոնց վրայ յարձակի : Եւ Մովսէս ժողովուրդին իջաւ , և [29]ինչ խօսեցաւ անոնց :

ԳԼ . Ի

1 ՅԱյդ պատուիրանքները . 13 ժողովուրդը կը վախնայ . 22 ու Մովսէսն կը միխիթարէ . 23 կռապաշտութենէ կ՚արգիլէ . 24 Սիջան շինուելուն կ՚երթէ .

1 Եւ Աստուած [30]աս բոլոր խօսքերը պատուեց՝ բսելով ,
2 Ես եմ ԵՀովայ քու Աստուածդ՝ որ քեզ Եգիպտոսէ երկրէն՝ [31]ծառայութեան տունէն հանեցի :
3 [32]Ինծմէ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաս :
4 [33]Քուն քեզի կուռք չշինես , ոչ ալ վերը երկինքի մէջ՝ կամ վարը երկրի վրայ՝ կամ երկրին տակի ջուրերուն մէջ եղած բանէրուն
5 մէկ նմանութիւնը . [34]Անոնց երկրպագութիւն

չընես, ու զանազ չզայրանաս. ինչու որ նա քու Տէր Աստուածդ՝ Հսկայ Աստուած եմ, Հայր կը հատուցանեմ հայրերուն անօրէնութիւնը որդւոյը վրայ՝ մինչև անոնց երրորդ 6 ու չորրորդ ազգը՝ որ կ'ատեն զիս. Եւ կ'ողորմիմ անոնց մինչև հազար ազգը՝ որ կը սիրեն զիս ու իմ պատուիրանքներս կը պահեն։

7 Տէրոջը քու Աստուծոյդ անունը պարապ տեղը չառնես. ինչու որ Տէրը՝ իր անունը պարապ տեղը չառնողը՝ անմեղ պիտի չսեպէ։

8 Շաբաթաւուրիւնն օրը միտդ բեր՝ անի- 9 կա տուրը պահելու. Հաստատ Վեց օր պիտի 10 աշխատես, ու բոլոր գործդ բնես. Բայց Եօթներորդ օրը՝ Տէրոջը քու Աստուծոյդ Հանգստաւորիւնն օրն է. Ան ոչ գործ մը չգործես, ոչ դուն՝ ոչ քու որդիդ՝ ոչ քու աղջիկդ՝ ոչ քու ծառադ ու աղախինդ՝ ոչ քու անասունդ՝ ոչ ալ օտարը՝ միշ եղած 11 օտարականդ. Քանզի Տէրը վեց օրուան միջ բուն երկինքը ու երկիրը՝ ծովը ու բոլոր անոնց միջ եղածները, և եօթներորդ օրը Հանգստացաւ. անոր համար Տէրը օրհնեց Հանգստաւորիւնն օրը՝ ու սրբեց զանիկա։

12 Պատուէ քու Հայրդ ու մայրդ, որ քու օրերդ երկար ըլլան անի երկրին վրայ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ կու տայ քեզի։

13 Պատառիրիւն մի բնես։

14 Շնութիւն մի բնես։

15 Գողութիւն մի բնես։

16 Քու դրացիիդ դէմ սուտ վկայութիւն մի բնես։

17 Քու դրացիիդ տանը մի ցանկար. Քու դրացիիդ կնկանը՝ կամ անոր ծառայինն՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ անոր եզին՝ կամ անոր էշուն՝ և քու դրացիիդ ամէնեն մէկ բանին մի ցանկար։

18 Եւ ժողովուրդը Կը տեսնէին որոտումներըն՝ ու կայծակներըն՝ և փողին ձայնը՝ ու լեռանը ծխալը. Եւ երբ ժողովուրդը տեսաւ, հեռացան ու հետու կայնեցան.

19 Եւ ըսին Մովսէսին, Դուն խօսէ մեզի հետ, ու մենք կ'լսենք. բայց Աստուած թող չխօ- 20 սի մեզի հետ՝ որ չմեռնինք. Եւ Մովսէս ըսաւ ժողովուրդին, Մի վախնաք. Հինցաւ որ Աստուած ձեզ փորձելու եկաւ, Անանկ որ անոր վախը ձեր առջևը ըլլայ, որ չմեղանչէք։ 21 Եւ ժողովուրդը հետու կայնեցաւ. ու Մովսէս մտաւ մէգին մէջ՝ ուր Աստուած էր։

22 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին, Ասանկ պիտի բսես Իսրայէլի որդւոցը, Դուք տեսաք որ 23 ձեզի հետ Երկինքէն խօսեցայ. Ինծի հետ արծաթի աստուածներ չշինէք, ոչ ալ ոսկի 24 աստուածներ շինէք ձեզի. Ինծի հոգի տեղան մի շինես, ու անոր վրայ քու ոչխարներդ ու խաշտաբեհան պահերդ. Քու ոչխարներդ ու արջառներդ տաղաւարիդ. Ամէն տեղ ուր որ իմ անունս յիշել կու տամ, քեզի պի- 25 տի գամ, ու օրհնեմ զիս. Եւ Քէզ որ ինծի քարէ սեղան շինելու ըլլաս, տաշած քարէ չշինես. քանզի քէ որ անոր վրայ երկաթի գործիք վերցնես, կը պղծես անիկա։ 26 Եւ աստիճաններով չելլես իմ սեղանս, որ քու մերկութիւնդ չերեւնայ անոր վրայ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ջանազան կանոններ ծառաներու համար։ 2 Ան ծառային համար որուն ականջը պիտի ծակուի։ 7 Աղջիկներու համար։ 12 Մարդասպանութեան համար։ 16 Մարդ գողցողի համար։ 17 Ծնողաց հայհոյութիւն ընծայներուն համար։ 18 Ջարնելիներուն համար։ 22 Պատահմամբ եղած վնասի մը համար։ 28 Ջարնոց եզի համար։ 33 Վնասի մը պատահելու եղանակին համար։

1 Եւ ասոնց առջևը դնելու զատաստաններդ. 2 ասոնք են. Քէ որ Եբրայեցի ծառայ մը ծառ- խու առնելու ըլլաս, անիկա վեց տարի պի- տի ծառայէ, և եօթներորդ տուրը ձրի ազատ 3 պիտի ելլէ. Քէ որ մէնակ մտաւ, մէնակ պի- տի ելլէ. Քէ որ կնիկ առնէր, կնիկը ալ իր հետ 4 ելլէ պիտի ելլէ. Քէ որ իր տէրը իրեն կնիկ տուաւ, ու անիկա իրեն որդիներ կամ աղջիկ- ներ ծնաւ է, կնիկը ու անոր տղաքը տէրոջ ըլլ պիտի ըլլան, ու ինքը մէնակ պիտի ելլ- 5 էլ. Եւ Հաստատ քէ որ ծառան յայտնի բսելու ըլլայ քէ Ես կը սիրեմ իմ տէրս, իմ կնիկս

ե Գէ·լէ·ի·ա·ը Օր· ը· ի· Ա Ք·ը· ի· ա· ը· ի· Ք·ա·ա· ի· Գ·ա· ա· ի· ը Գէ·լէ·ի· Դ·ա·ի· ի· ի·ը· ի· ի· ը· ի· Ք·ա·ա

ու իմ ազգականս, չեմ [illegible] որ կլինի և ազատ
6 [illegible]։ Առաւեղը անոր ասիրը [1]գաւառապետ-
րան պիտի տանին գանիկա, և գրանը կամ
գրանգեացը մնաւցընեն. ու անոր ասիրը [2]անոր
ականջը հերիսնով պիտի ծակէ, և անիկա
յաւիտեան ծառայ պիտի ըլլայ անոր։
7 Եւ թէ որ մէկը [3]իր ազջիկը ազախին ըլ-
լալու հաներ ծախէ, անիկա [4]ծառաներուն
8 կելլեցուն պէս պիտի չելլէ։ Թէ որ անիկա հա-
ճելի չերեւնայ իր տիրոջը աչքին՝ որ զանի-
կա իրեն նշաներ էր, մազ փրկել ասոր գանի-
կա. [5]ոչ գանիկա օտար ազգի ծախելու կա-
րող չըլլայ, բնչու որ խաբեսիրեն բրաւ անոր։
9 Եւ թէ որ գանիկա իր որդւոյն նշանած է,
աղջկանց օրէնքին համեմատ պիտի ընէ անոր։
10 Թէ որ իրեն ուրիշ [6]կին առնէ, անոր ուտելի-
քը՝ հանդերձը ու ամուսնական իրաւունը պիտի
11 չկորչի։ Եւ թէ որ անոր սա երեք բանը չընէ,
անառանը անիկա առանց տոկոսի ձրի պիտի
երթայ։
12 [7]Մարդ զարնող մեռցընողը՝ անշուշտ պի-
13 տի մեռցուի։ Իսկ [8]թէ որ գ ամառնամուտ չե-
զաւ, հապա [9]Աստուած [10]մատնեց անոր
ձեռքը, հրեցի տեղ մը պիտի սահմանեմ, որ
14 անիկա հոն փախչի։ Բայց թէ որ մէկը [11]իր
դրացիին սեռ ունենայ, և գանիկա նենգու-
թեամբ մեռցընէ, [12]իմ սեղանէս [13]պիտի առ-
15 նես գանիկա՝ որ մեռնի։ Եւ իր հօրը կամ
մօրը զարնողը անշուշտ պիտի մեռցուի։
16 Եւ մարդ [14]գողցողը՝ թէ [15]գանիկա ծախած
ըլլայ, և թէ [16]իր ձեռքը գտնուի, անշուշտ
պիտի մեռցուի։
17 Եւ [17]հայրը կամ մայրը անիծողը՝ անշուշտ պիտի մեռցուի։
18 Եւ թէ որ մարդիկ իրարու հետ վէճ ընեն,
ու մէկը մէկալին քարով կամ բռունցքով զար-
նէ, ու անիկա չմեռնի, հապա անկողինը պառ-
19 կի, թէ որ [18]ոտքի ելլէ, ու [19]գաւազով պտրտի,
զարնողը անպատիժ ըլլայ, միայն անոր [20]կոր-
պնցուցած ժամանակին [21]հատուցանէ, ու
բոլորովին առողջացընէ [22]։
20 Եւ թէ որ մէկը գաւազանով իր ծառան՝
կամ իր ազախինը զարնէ, ու անիկա իր ձեռ-
քին տակը մեռնի, անշուշտ անկէ վրէժ պիտի
21 առնուի. [23]բայց թէ որ օր մը կամ երկու օր
ապրի, անկէ վրէժ չառնուի. [24]բնչու որ [25]անի-
կա իր տանէն է։
22 Եւ թէ որ մարդիկ կռուին, ու յղի կնկան
մը զարնելով՝ անոր ազան անցընել տան, և
[26][illegible] մեռնայ, անիկա անշուշտ ան
կնոջը հրկանը իր վրայ դրած տուժը պիտի
քաշէ, [27]գատաւորներուն դատաստանին պէս հա-
23 տուցանելով։ Բայց թէ որ մեռնայ մը ըլլայ,
24 անձի տեղ՝ անձ պիտի տաս, [28]աչքի տեղ՝ աչք,
ակռայի տեղ՝ ակռայ, ձեռքի տեղ՝ ձեռք,
25 ոտքի տեղ՝ ոտք, խարանի տեղ՝ խարան,
վէրքի տեղ՝ վէրք, հատուածի տեղ՝ հատուած։
26 Եւ թէ որ մէկը իր ծառային աչքը կամ
իր ազախինին աչքը զարնէ ու կուրցընէ, գա-
նիկա իր աչքին փոխարէն ազատ պիտի ար-
27 ձակէ. Եւ թէ որ իր ծառային ակռան՝ կամ
իր ազախինին ակռան ջարէ, գանիկա իր
ակռային փոխարէն ազատ պիտի արձակէ։
28 Եւ թէ որ եզ մը իր եզջիւրովը մարդ մը
կամ կնիկ մը զարնէ մեռցընէ, [29]եզը անշուշտ
պիտի քարկոծուի, ու անոր միսը պիտի չու-
29 տուի. բայց եզին տէրը անպատիժ ըլլայ։ Հա-
պա թէ որ եզը երկուքնէ [30]մէկ օրուընէ
զարնող է, և անոր տիրոջն ալ գրուցուած
է, ու գանիկա պահած չէ, թէ որ մարդ մը
կամ կնիկ մը մեռցընելու ըլլայ, եզը պիտի
քարկոծուի, ու անոր տէրն ալ պիտի մեռցուի։
30 Թէ որ փրկանք մը ձգուի անոր վրայ, անիկա
[31]իր անձին ազատութեանը համար՝ ինչ որ
իր վրան ձգուի պիտի վճարէ. Թէ ազգ մը՝
32 և թէ ազջիկ մը զարնելու ըլլայ [illegible], ան
գատաստանին պէս ըլլայ անոր։ Թէ որ եզը
ծառայ մը կամ ազախին մը զարնէ, անոնց
տիրոջը երեսուն սիկղ արծաթ պիտի տայ,
ու [illegible] պիտի քարկոծուի։
33 Եւ թէ որ մէկը փոս մը բանայ, կամ մէկը
փոս մը փորէ՝ ու չծածկէ, և հոն եզ մը կամ
34 էշ մը իյնայ. [32]տէրը փոսին տէրը պիտի հա-
տուցանէ, [33]անոնց տիրոջը տուկ պիտի
տայ, և մեռածը իրը պիտի ըլլայ։
35 Եւ թէ որ մէկուն մը եզը իր դրացիին եզը
զարնէ մեռցընէ, ողջ եզը պիտի ծախեն, ու
անոր տուկը բաժնեն, և մեռածն ալ բաժնեն։
36 Հապա թէ որ եզին երկուքնէ [34]մէկ օր-
ուընէ զարնող ըլլալը գիտցուած ըլլալով,
անոր տէրը գանիկա պահած չէ, անշուշտ եզին
տէրը եզ պիտի հատուցանէ, ու մեռածը իրը
պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Գաղթականի վրայով։ 2 Աստուածադիր ճառին վրայով։ 12 Փոխ առնելու վրայով։ 16 Գանկաքեանի վրայով։ 18 Հմայութեան վրայով։ 19 Ընծաների հետ պղծութեան վրայով։ 20 Գազապաշտութեան վրայով։ 21 Օտարներուն սրբութեան և սրբերուն վրայով։ 23 Դրամի վրկութի տարբ վրայով։ 26 Գրատեղեր վրայով։ 28 Խրատներէրը պատուելու վրայով։ 29 Երախայրիքներու վրայով։

1 Թէ որ մէկը աղջատ մը կամ ուխտար մը գազ-

---

1 Գէմ. ժբ. 12. խր. 2. 22.
2 Ա՝ոդ. խ. 6.
3 Ղեմ. է. 2.
4 Հմր. 2. 2.
5 = Կոր. է. 2.
6 Ծն. իբ. 2. Ղէ. իգ. 17. Թագ. ժբ. 30. 31. Աստ. իզ. 22.
7 Թագ. ժբ. 22. ր Օր. ժբ. 4. 2.
8 = Թագ. իգ. 2. 10. 12.
9 Թագ. ժ. 11. 12. Եսր. ժ. 25.
10 գ Թագ. ր. 21—24. գ Թագ. ժա. 12.
11 ր Օր. իգ. 7.
12 Ծն. իբ. 2.
13 Գ Թագ. գ. 28.
14 Ելք. իա. 16. Ա Տիմ. ա. 10.
15 Ելք. իա. 17. Ղէ. ի. 9. Մտթ. ժե. 4.
16 Ելք. իբ. 4.
17 Ելք. իա. 15. Ղէ. ի. 9. Մտթ. ժե. 4.
18 Ելք. իա. 22. 23.
19 Ծն. իբ. 2. Ղէ. իգ. 17. Ա Թագ. իթ. 13.
20 Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
21 Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
22 Ելք. իա. 23. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
23 Ելք. իա. 24. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
24 Ելք. իա. 25. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
25 Ելք. իա. 26. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
26 Ելք. իա. 27. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
27 Ելք. իա. 28. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
28 Ելք. իա. 29. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
29 Ելք. իա. 30. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
30 Ելք. իա. 31. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
31 Ելք. իա. 32. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
32 Ելք. իա. 33. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
33 Ելք. իա. 34. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
34 Ելք. իա. 35. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
35 Ելք. իա. 36. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.
36 Ելք. իա. 37. Ղէ. ի. 20. Ա Թագ. իթ. 13. Ա Մակ. զ. 4.

նայ՝ ու մորթիկ կամ ծախիկ զանիկա, մի՛կ որ
ջատին տեղը հինգ արջառ՝ ու մի՛կ ոչխարին
2 տեղը։ Երբոր ոչխար պիտի հատուցանէ՝ թէ որ
գոց մը ի՛ւրեն ծախելու վրայ դնուած է, ու գտա-
նուի մէնակ, տասը հատուր արիւն չի մտածուի։
3 Թէ որ անոր վրայ արիւը ծագէր էր, անոր
հատուր արիւն պիտի մտածուի. անիկա բնաւ
կրնար հատուցանել. թէ որ բան մըն ալ չու-
նէնար, անասնոյն իր գողցած բանին հատուր
4 կրնար ծախուիլ։ Թէ որ գողցածը ի՛րր ձեռ-
քը ազջ գտնուի, թէ եզ ըլլայ՝ թէ էշ և թէ
ոչխար, երկուքին պիտի հատուցանէ։
5 Թէ որ մի՛կը արտի մը կամ այգիի մը ՚վնաս
տայ՚, ինչ տալով իր անասունը ուրիշի մը
արտին մէջ արածելու, իր արտին առինէն
ազէկ ըրլլալնէն՝ ու իր այգիին առինէն ազէկ
6 բերքէն պիտի հատուցանէ։ Թէ որ կրակ ցախ-
կէ՝ ու ցանքը փուչերուն փակչի, և դիզուած
որաներըր՝ կամ չհնձուած ցորեներ՝ կամ արտը
այրի, կրակը վառողը այրածին ըրածը ըլնան
պիտի հատուցանէ։
7 Թէ որ մի՛կը իր դրացիին առակ կամ ամանե-
ներ տայ պահելու հանար, և անոնք մեռած
առնէն գողցուի, ՚թէ որ գողը գտնուի, անիկ-
8 կա կրկինը պիտի հատուցանէ. Թէ որ գո-
ղը չգտնուի, տանուտէրը ՚գաւառապետութեան
պիտի տարուի, իր ձեռքը իր դրացիին տուա-
9 ցուած բիներ չդպցընելը ուրիշ հանար։ Ամէն
կերպ անիրաւութիւնի համար, թէ եզի՝ թէ
իշու՝ թէ ոչխարի՝ և թէ հանդերձի հանար,
ինչ ամէն կերպ կորսուած բաներ հանար՝ որն
որ ՚ըսէ կը հասատատէ թէ իրն է, ՚երկու կող-
մին գաւառ գաւառապետներուն առջին տարուի.
— գաւառապետները որուն վրայ վճռելու ըլլան,
անիկա իր դրացիին կրկինը պիտի հատուց-
ցանէ։
10 Թէ որ մի՛կը իր դրացիին էշ մը՝ կամ եզ
մը՝ կամ ոչխար մը՝ կամ բան մը իր իսկ անասուն
մը պահելու հանար տայ, ու անիկա մեռնի՝
կամ վիրաւորի՝ կամ ՚ի՛ր տեսնողն առնէ տանի՝ ու
11 տեսնող մը չըլլայ, Տէրոջը երկու բերին մէջտեղ
կը ՚ելլէ՝ երդումն ըլլայ՝ իր դրացիին առա-
ջուած բին ձեռք չդպցընելուն հանար. ու
անոր տէրը պիտի ընդունի երդումը, և ինքը
12 պիտի չհատուցանէ։ Եթէ ՚ի՛ր որ իրաւ գրնէր իր
գողէն գողցուեր է, ինքը անոր տիրոջը պի-
13 տի հատուցանէ։ Թէ որ ՚ի՛ր պատառուած
է, ինչ բերէ անիկա՝ վկայութիւնն ընծա՛ր հո-
ւ՛ր։ — պատառուածին ՚ի՛ր պիտի չհատու-
ցանէ։
14 Եթէ որ մի՛կը իր դրացիէն ՚ի՛ր փոխ
առնէ, ու անիկա վնասուելու կամ մեռնելու
ըլլայ՝ անոր տէրը հետը չըլլալով, ինքը ան-
15 շուշտ պիտի հատուցանէ. Բայց թէ որ անոր
տէրը հետն էր, պիտի չհատուցանէ. Թէ որ
վարձքով առնուած էր, վարձքին տեղը ան-
պուն է։
16 Եթէ ՚թէ որ մի՛կը ընչանուած աղջիկ մը խա-
բէ, ու անոր հետ պառկի, անշուշտ անոր
օժիտը ինքը տալով՝ զանիկա իրեն կինիկ պի-
17 տի ընէ։ Թէ որ անոր հայրը ամենևին չտա՛ր
անոր տայ, անիկա կրցեր է օժիտին չափ
առակ պիտի ՚տայ։
18 ՚Կախարդ կինիկը չապրեցընես։
19 ՚Ով որ անասունի հետ պառկի, անշուշտ
պիտի մեռցուի։
20 ՚Մէյն Տէրոջմէն ՚ի զատ՝ ուրիշ աստուած-
ներու զոհ ընողը բոլորովին պիտի կորսուի։
21 Եւ օտարականը մի չարչարես, ու զանի-
կա մի նեղես. ինչու որ դուք ալ եղիպտոսի
22 երկրին մէջ օտարական էիք։ Ոչորևէ որին ու
23 որբը բնաւ մի չարչարէք։ Թէ որ զանոնք չար-
չարէք ինչ և իցէ կերպով մը, ու անոնք ՚ին-
ձի բողոքելու ըլլան, անշուշտ ՚պիտի լսեմ
24 անոնց ազաղակը. Եւ իմ ՚բարկութիւնս պի-
տի բորբոքի, ու ձեզ սրով պիտի սպաննեմ.
և ՚ձեր կիներնիդ որբևարբ՝ ու ձեր տղա-
քներդ որբ պիտի ըլլան։
25 ՚Թէ որ իմ ժողովուրդէս քու քովդ եղած
ազքատ մէկու մը փոխ առակ տաս, վաշխ առ-
նողի մը պէս մի ըլլաք անոր, ու անոր վրան
26 վաշխ մի դնէք։ ՚Թէ որ քու դրացիդդ հան-
դերձը գրաւ առնես, արեւը մտքը չմնասած՝ իրեն
27 նա դարձընես. ինչու որ ան է միայն անոր
ծածկոցը, իր մարմնոյն հանդերձը է ան. ին-
չո՞վ պիտի պառկի. և պիտի ըլլայ որ ՚ինձի
աղաղակէ, պիտի լսեմ, քանզի ես ՚ո-
գորմած եմ։
28 ՚Աստուածները մի հայհոյեր, և քու ժո-
ղովուրդիդ իշխանը մի անիծեր։
29 Քու արտիտ քաղցրութիւնդ ու հեզանիւթութիւն-
երթալայրիներդ մի ուշացըներ. քու որդւոցդ
30 ՚առաջ բանիկներդ ինծի պիտի տաս։ Նոյնա-
— ոչխարիդ — ասանկ պիտի ընես. ՚եօթը

որ մերթ հնար պիտի բլլայ · ու թէ երբոր օրը՝ ան ինծի պիտի տաս ։

31 Ու զատ ինծի տաբէր մերգիկ պիտի բլլաս · և զայլսին մէջ հաստատուն ծին միւռ պիտի չտաս · չտնեսուն պիտի նե- տէք ան ։

ԳԼ· ԻԳ

1 Բանաստեղծ և տաս փիլոսոփան վրայով։ 2 · 6 Ընդդէմ գաղտագործի վրայով։ 7 · 8 Ընդհանուր տիպեր վրայով։ 10 Հանճարեղ տաղանդի վրայով։ 12 Շարժարուի վրայով։ 14 Ն. բրջ տանտիրոջ մեռնելուն վրայով։ 19 Չարերուն տիպանին ու հարցին վրայով։ 20 Ձեզը կը խոստանայ տանջից հնար հրեշտակ մը իջնել · ու զանոնք տրհնել, մի որ իրեն հնար գտնեին ։

1 Ա՛ստա քու չտանես · անօրէնին հնար ձեռ քդ 2 չդնես · անիրաւ փիսդ բլլալով · Զարտարիւն բնելու հատնիր՝ թագուհի քեռներ չհնաստես · ու զաստատաստան մէջ նշոտնէշ ծուխ ու հատնիր չտաբերուն հատէն խոտորիկով՝ իրաք չիրաս ։

3 Իւ ազգատին աչառութիւն չընես իր գատին մէջ ։

4 Թէ՛ որ քու ինդատիդ մերգած հզին կամ իւրուն հանդիպելու բլլաս, անդուշտ իրեն 5 գարձընես անկից · Թէ՛ որ քեզ ատոգին հզը բնոյ տակ ինկած տեսնես, ու գանկիս ազատելէն հրաժարելու ոչ բլլաս, անդուշտ հնար նշ ազատես ։

6 Թա՛ր ազգատիդ գատին մէջ անիրաւ իրա- 7 տունքը չծռես · Հաւա իրագէն հնաս հեղիր, և Թանձիկը ու արդարը մի տնոցցներ · ինչու որ Թես չարը պիտի չարդարացնեմ ։

8 Ես Կաշառս չառնես · ինչու որ կաշառը աչքը բաց տարդինկը կը կուրացնէ, և արդարներուն Թիրաքերը կը իանդարէ ։

9 Ես Աւտարականը մի նեղեր · ինչու որ դուք աւտարականին սիրտը գիտէք · որովհետև դուք ալ էդիպատսի երկրին մէջ աւտարական էիք ։

10 Ես Ք՛ու երկիրդ վեց տարի տնկանանես, ու 11 անոր արդիւնքը ժողվես · Բայց եօթներորդ տարին անդորմ ձգես ու ինդատս ան, որ քու ժողովուրդիդ աղքատները ուտեն, և անոնց մէ մնացածը գազանին անտառները ուտեն · քու այգիիդ ու ձիթատունիդ ալ նոյնպէս պիտի ընես ։

12 Վեց օր քու գործդ գործէ, ու եօթներորդ օրը հանգստացիր, որ քու եզդ ու էշդ հանգստանայ, և քու ազախնիդիդ որդին ու օտարականդ հոգի առնէ ։

13 Բոլորովին չտանդ առնէ · Ու բոլոր ձեզի գրատածներուս մէջ զգուշաւոր բլլաք, և ուրիշ աստուածներուն անուներ չյիշէք · ձեր բերնէն ալ չլսուին ։

14 Տարին երեք անգամ ինծի տօն պահէ ։

15 Բաղարջակերաց տօնը պահէ · քեզի պատուիրածիս պէս եօթը օր անխմոր հաց պիտի ուտես Աղիւս ամսուան մէջ տաշնտատած ժամանակին · քանզի այն ամսուն մէջ Եգիպատացէն ելար · և բնաս մէկը ինծի դատարկ չերեւնայ · 16 բնդդէմ իմ տարջևս · Ու տարեդարձին մէջ ցանելու աշխատութիւնդ երախայրիք պատարդ տնելու տօնը՝ ու տարեդարձը վերջը ժողվելու տօնը պահես, երբոր արտէն քու աշխատութիւնդ 17 Գալ կը ժողվես · Տարին երեք անգամ քու տղէդ արտնէրդ Տէր Եհովային առջեւը պիտի երեւնան ։

18 Իմ զոհիս արիւնը խմորեալ հացով չմատուցանես, ու իմ տօներս ճարպը միւռնչ առաւօտ պիտի չմնայ · 19 առ պիտի չմնայ · Քու երկրիդ առջի երախայրիքները քու Տէր Աստուծոյդ տանը տանիս · Ուլը իր մօրը կաթին մէջ չեփես ։

20 Ա՛նա քու առջեւդ հրեշտակ մը կը խրբրկեմ, որ քեզ ճամբուն մէջ պահպանէ, ու 21 իմ պատրաստած տեղս տանի քեզ · Անկէ զգուշացիր, ու անոր խօսքը միտիկ բրէ, Թանար ան Թողացնէդ մի բլլար · քանզի որ անիկա Անէր յանցանքը պիտի չներէ, քանզի Իմ անունս 22 անոր վրայ է · Բայց եթէ որ ուշագրաթեամբ անոր խօսքը միտիկ ընես, ու իմ բոլոր բանաձ ընես, անատնեաց Քու թշնամիներուդ թշնամի պիտի բլլամ, և քու հակառակորդներդ 23 քու հակառակորդ · Գնանդ իմ հրեշտակս քու առջեւդ պիտի երթայ, և քեզ Ամորհացւոց ու Քետացւոց և փերեզացւոց ու Քանանացւոց · Խեւացւոց ու Բերուսացւոց պի-

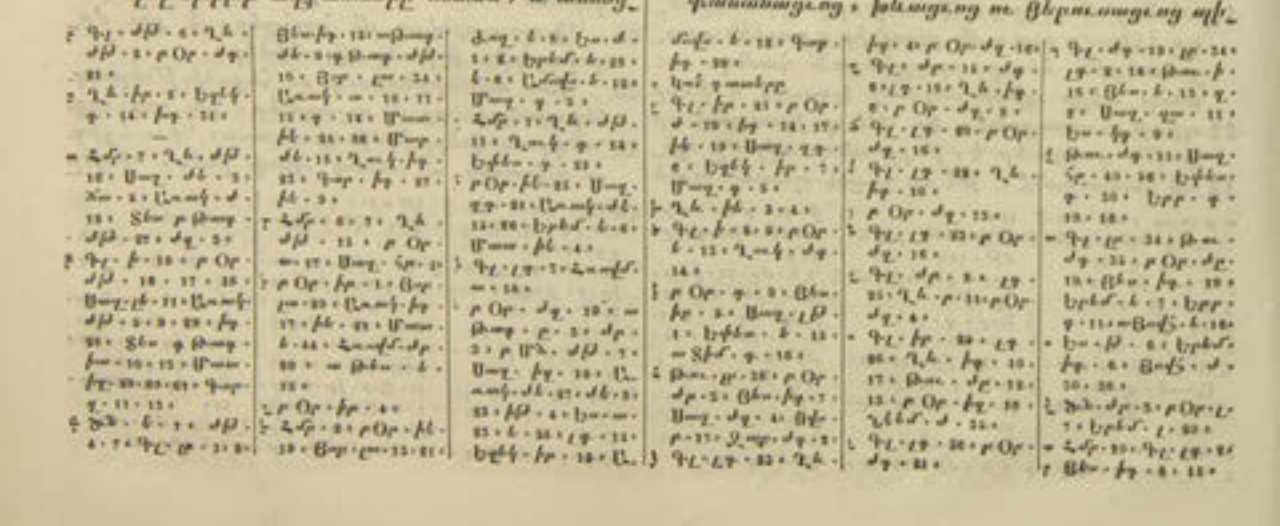

24 ասի տասնի, և նա պիտի ջարդեմ զանոնք։ Անոնց
աստուածները [1]երկրպագութիւն կամ ծա-
ռայութիւն չընեն, ու՝ անոնց գործին պէս
չընեն։ [2]Հապա բոլորովին կործանեն զանոնք,
25 ու անոնց կուռքերը բոլորովին կոտրեսցես։ Ու
[1]ձեր Տէր Աստուածը պաշտէք, [2]ու ինքը ձեր
հացը ու ջուրը պիտի օրհնէ։ Ես [3]ձեր մէջէն
26 հիւանդութիւնը պիտի վերցնեմ։ [4]Քու երկ-
րիդ մէջ վիժող ու ամուլ պիտի չըլլայ։ Քու
27 օրերուդ թիւը [5]պիտի լեցնեմ։ [6]Իմ երկիւղս
քու առջեւդ պիտի խրկեմ, և [7]պիտի կոր-
սնցնեմ՝ ան բոլոր ժողովուրդը որուն
28 որ դուն կ՚երթաս, ու քու բոլոր թշնամիներուդ
[1]կռնակը քեզի պիտի դարձնեմ։ Ու [2]քու
առջեւդ իշամեղուն պիտի խրկեմ, որ Խեւա-
ցիները, Քանանացիները ու Հիւռացիները քու
29 առջեւդ վռնտէ։ [1]Անոնք քու առջեւդ մէկ
տարուան մէջ պիտի չվռնտեմ, որ չըլլայ թէ
երկիրը ամլոյի ըլլայ, ու քու գազանին
30 գազանները չատնեն։ Անոնք քու առջեւդ
կամաց կամաց պիտի վռնտեմ, մինչեւ որ
31 դուն բազմանաս ու երկիրը ժառանգես։ Ու
[1]քու սահմանիներդ կարմիր ծովէն մինչեւ Փի-
ղըշտացւոց ծովը՝ ու անապատէն մինչեւ Եփ-
րատ գետը պիտի դնեմ. [2]ինչու որ [3]ան երկիրին
բնակիչները քու ձեռքդ պիտի տամ՝ ու դո-
32 նանք քու առջեւդ վռնտես։ [1]Անոնց հետ
ու անոնց աստուածներուն հետ ուխտ չընես։
33 Քու երկիրդ մէջդ չբնակին, որ քեզի մեզք
գործել չտան ինծի դէմ. [2]ինչու որ եթէ անոնց
աստուածները պաշտես, [3]անշուշտ ան քեզի
որոգայթ պիտի ըլլայ։

ԳԼ· ԻԳ

1 Մովսէս [1]ամբողջ Իսրայէլը կը կանչէ։ [2]Ձեզի ըսածիս
հետաքրքիր ըլլաք, [3]ու ականջ կու տայ, [4]ու լսածիս մէջ կը
հմտի, ու աստուածային ուժեան կը հանդիպի։ [5]Ու ամբողջ
ազգին մէջ կը գտնի։ [6]Ընտրեալ փառքը կը յայտնուի։ [7]Ան ժո-
ղովրդին կու տայ ամբողջական Աստուածային ուժեան ու Քրիս-
տոսի կը հանդիպի։ [8]Ու Քրիստոսին ու Եկեղեցին կը ստանձ-
նեսի։ [9]Ու Քրիստոսի կը հանդիպի։ [10]Ու Քրիստոսի կը հանդիպի։

1 [1]Ես բառ Մովսէսին, Տէրոջը խրկեր՝ գուն ու
Ահարոն՝ [2]Նադապ ու Աբիհու՝ [3]և Իսրայէ-
լի ծերերէն եօթանասուն հոգի, ու հետ ուէն
2 երկրպագութիւն բրէք։ Ու [1]միայն Մովսէս

3 Եւ Մովսէս եկաւ, ու Տէրոջը բոլոր խօս-
քերը և բոլոր դատաստանները պատմեց ժո-
ղովրդին։ և բոլոր ժողովուրդը միաձայն
պատասխան տուին ու ըսին, [2]Տէրոջը գրուցած
4 բոլոր խօսքերը պիտի ընենք։ Ու Մովսէս
[1]Տէրոջը բոլոր խօսքերը գրեց, ու առաւօտուն
կանուխ ելաւ, ու լեռանը տակը սեղան մը
շինեց, ու Իսրայէլին տասներկու ցեղերուն
5 համեմատ տասներկու [1]սիւներ։ Ու Իսրայէլի որոշեալ պատանիները խրկեց, ու
ողջակէզներ մատուցին և խաղաղութիւնեան զո-
հերու համար զուարակներ զոհեցին Տէրոջը։
6 Ու Մովսէս [1]արիւնին կէսը առաւ, ու կոնքե-
րու մէջ դրաւ. և արիւնին կէսը սեղանին վրայ
7 սրսկեց։ Ու առաւ ուխտին գիրքը՝ ու ժո-
ղովրդին ականջներուն կարդաց. և անոնք
ըսին, [2]Տէրոջը բոլոր բաները պիտի ընենք, ու
8 [3]հնազանդ ըլլք։ Ու Մովսէս առաւ
արիւնը, ու ժողովուրդին վրայ սրսկեց, ու
ըսաւ, Ահա բոլոր այս խօսքերուն համեմատ՝
[4]Տէրոջը ձեզի հետ բրած ուխտին արիւնը։
9 Անոնք [1]Մովսէս ու Ահարոն՝ Նադապ ու
Աբիհու՝ և Իսրայէլի ծերերէն եօթանասունն
10 հոգի ելան։ Ու Իսրայէլի Աստուածը տեսան.
ու անոր տակերուն տակը սափիւռէ յատակա-
ծի պէս [1]շափիւրայ՝ և պայծառութիւնեան [2]բուն
11 երկինքին պէս էր։ Ու Իսրայէլի որդւոցը
ընտրեալներուն վրայ [1]իր ձեռքը չերկնցուց.
և [2]զԱստուած տեսան, ու [3]կերան և խմեցին։
12 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, [1]Լեռը ելիր
[2]ինծի, ու հոն կայնէ, և [3]պիտի տամ քեզի
քարեղէն տախտակները ու իմ գրած օրէնքս
և պատուիրանները՝ որ անոնց սորվեցնեմ։
13 Ու Մովսէս ու [1]անոր պաշտօնեան Յեսու
14 ելան, և Մովսէս [2]Աստուծոյ լեռը ելաւ. Ու
ըսաւ ծերերուն, Դուք հոս մնացէք, մինչեւ որ ձեզի դառնանք. և ահա Ահարոն
ու Ողր ձեր հետ են. [3]ով որ մէկը գտա
ըլլ ուներնոյ՝ [4]թող անոնց երթայ։
15 Ու Մովսէս լեռը ելաւ, ու [1]ամպը պատեց
16 լեռը։ Ու [1]Տէրոջը փառքը Սինայ լեռանը
վրայ հանգչեցաւ, ու ամպը պատեց զանիկա
վեց օր. և եօթներորդ օրը Տէրը ամպին մէջէն

1 Գէ· ի· 1·
— Գէ· ժբ· 3· բ Օբ· ժբ· 30· 31·
4 Գէ· լդ· 13· Թուա· լդ· 32· բ Օբ· ե· 2· 33· ժբ· 3·
6 բ Օբ· գ· 13· ժ· 18· 20· ժ·· 13· 14· ժգ· 4· Ցե·· իբ· 2· իդ· 14· 15· 21· 30· ·· Թուա· ե· 3· ժբ· 30· 34· Մ···· գ· 10· 11·
8 Գէ· ժե· 20· բ Օբ· ե· 13· իբ· 3· 8·
9 ե· 11·
— բ Օբ· ե· 14· իբ· 4· Ցե·· իթ· 10· Մ···· գ· 10· 11·
10 Ելհ· իե· 8· լե· 29· — Մ՚ե· իգ· 1· Ցե·· լդ· 3· բ Օբ· ժ·· 34· Ցե·· ·· 4· գ Թուա· գ· 21· 24· Մ···· Հր· 8·
11 Ելհ· լե· 21· Գէ· ժե· 14· 16· բ Օբ· բ· 22· ժ·· 33· Ցե·· բ· 3· 11· ·· Թուա· ժգ· 13· Ցե·· ժգ· 13· բ Մ՚ե· ժգ· 14·
12 Գէ· լդ· 18· բ Օբ· ե· 11· Գ···· գ· 18· 20·
13 բ Օբ· լ·· 9·
— Ելհ· իբ· 15· լ··· 25· Ցե·· իբ· 10· ժբ· 30· Ցե·· ի· 12· Գ···· ժբ· 30· Ցե·· իթ· 18·
14 Ելբ· Բ· 19·
15 Ելբ· Բ· 19·
16 Ելհ· 3·
— Գէ· իբ· 1· Ղե· ժ· 3· 2·
2 Գէ· ·· 3· Թ·· ժ·· 16·
3 Հր· 13· 15· 18· 27· Գէ· ժբ· 8· բ Օբ· ե· 27· Գ···· գ· 18· 20·
4 բ Օբ· լ·· 9·
5 Ելհ· իբ· 15· լ··· 25·
6 Ելբ· Բ· 19·
7 Ելբ· Բ· 20· ժգ· 26· ·· Գ···· ·· 2·
— Հր· 1·
8 Տի·· Ելհ· լբ· 30· Գէ· գ· 2· Գ···· ժգ· 22· Ելհ· 1· 2· Գէ· լգ· 20· 23· Ցե·· ժբ· 18· ·· Գ՚ե· ժգ· 11· ·· Գ՚ե· ժբ· 11· ·· Գ՚ե· ժբ· 11· ·· Գ՚ե· ժբ· 11·
9 Հր· 1·
10 Գէ· լբ· 18· լբ· 15· 18· բ Օբ· ի· 22· Գէ· լբ· 17· լգ· 31·
11 Հր· 2·
12 Գէ· ժբ· 2· 18· Մ···· ե· 2·
13 Գէ· ժգ· 10· Ելհ· ժգ· 10· Ելհ· ժգ· 13· 20· Ելհ· ժգ· 10· Ելհ· ժգ· 10·
14 Ելհ· ժգ· 10·
15 Գէ· ժգ· 10· Ելհ· ժգ· 10·
16 Ելհ· ժգ· 10·

17 կանչեց Մոսեհսը։ Եւ Տէրոջը փառաց տե-
սիլքը լուսաւոր գաղափարին վրայ՝ մինչդեռ կրակի
18 պէս էր խորհրդի որդւոցը առջեւը։ Եւ Մոսե-
սէս անկաւ մէջ մտաւ, ու լեռը երաւ, և
Մոսեհս քառասուն օր ու քառասուն գիշեր
լեռը կեցաւ։

ԳԼ· ԻԸ

1 Խորհրդատուց տալու բնակութիւնը խորհրդի շինութիւնը հա-
մար։ 10 Տապանակին մասը։ 17 Քառասնից և քերովբէնե-
րը։ 23 Սեղանը իր անօթներովը։ 31 Աշխատողը իր պարտիզո-
վովը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մոսեհսին՝ ըսելով,
2 Ջրուցէ խորհրդի որդւոցը՝ որ ինծի ընծայ
բերեն. ամէն յօժար կամքը սրտով մարդէն
3 պիտի առնէք իմ ընծայս։ Եւ ձեր անոնցմէ
առնելու ընծայն ասոնք էն. ոսկի՝ և արծաթ՝ ու
4 պղինձ, Եւ կապուտակ՝ ու ծիրանեգոյն՝ և
կրկնակի կարմիր՝ ու բուրակ քէման՝ և այ-
5 ծի մորթ, Եւ կարմիր ներկուած խոյի մորթ
քեր՝ ու թէհաշի մորթեր՝ և Սատիմի փայտ
6 ներ, Լուսաւորելու համար ձէթ՝ օծելուն համար
ու բանուշահոտ խունկի համար Համակիներ,
7 Իշիդնաքարեր՝ ու ներփակուելու քարեր
նակին վրայ դասելու քարեր։
8 Եւ ինծի սրբարան մը շինեն՝ որ բնակիմ
9 ձէջը բնակիմ։ Խորանին օրինակը և անոր բոլոր
կարասիքին օրինակը՝ ինչպէս ցուցուցածիս պէս՝ ճիշդ անանկ պիտի շինէք։
10 Եւ Սատիմի փայտէ տապան մը շինեն-
անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն ու կէս՝
և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն ու կէս
և անոր բարձրութիւնը մէկ կանգուն ու կէս
11 ըլլայ։ Եւ անոր ներս ու դուրս պատեն
նէքէն ու դուրէն պատեն ան. և անոր վը-
12 րան բոլորտիքը՝ ոսկի շրջանակ մը շինեն։ Եւ
անոր համար չորս ոսկի օղակ ձուլես, ու
անոր չորս անկիւնները դնես չորս, որ անոր
մէկ կողմը երկու օղակ՝ ու մէկալ կողմը եր-
13 կու օղակ ըլլայ։ Եւ Սատիմի փայտէ ձողեր
14 շինես, ու զանոնք ոսկիով պատես։ Եւ ձո-
ղերը տապանակին կողմերը եղած օղակներուն
անցընես, որ տապանակը անոնցմով վերցուի։
15 Ձողերը տապանակին օղակներուն մէջը մը-
16 նան. անոնք չհանուին։ Եւ տապանակին մէջ
դնես վկայութիւնը՝ որ քեզի պիտի
տամ։
17 Եւ գուռ ոսկիէ քաւութիւն մը շինես,
անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն ու կէս՝
և անոր լայնութիւնը մէկ կանգուն ու կէս։
18 Ըլլայ։ Եւ ոսկիէ երկու քերովբէներ շինես
քառութիւնէն երկու ծայրին վրայ։ Կռա-
19 ծայ շինես զանոնք։ Եւ մէկ քերովբէն մէկ
ծայրէն՝ ու մէկալ քերովբէն մէկալ ծայրէն
շինես. քերովբէները քաւութիւնէն անոր եր-
20 կու ծայրերուն վրայ շինես։ Եւ քերովբէ-
ները թևերնին վերէն տարածելով՝ իրենց թե-
ւերովը քաւութիւնը պիտի ծածկեն. և անոնց
երեսները իրարու դէմ Նային. քերովբէներուն
երեսները դէպ ի քաւութիւնը պիտի ըլլան։
21 Եւ քաւութիւնը տապանակին վրայ պիտի
դնես. և քեզի տամ վկայութիւնա՝ ան-
22 պանակին մէջ դնես։ Եւ հոն ես քեզի պիտի
հանդիպիմ՝ ու քաւութիւնէն վրայէն՝ վկա-
յութիւնն տապանակին վրան եղած երկու
քերովբէներուն մէջէնէն՝ իսրայէլի որդւոց
համար բոլոր քեզի պատուիրելու բանե-
րուս վրայով պիտի խօսիմ քեզի հետ։
23 Եւ Սատիմի փայտէ սեղան մը շինես. անոր
երկայնութիւնը երկու կանգուն և անոր լայ-
նութիւնը մէկ կանգուն ու անոր բարձրու-
24 թիւնը մէկ կանգուն ու կէս պիտի ըլլայ։ Եւ
անիկա զուտ ոսկիով պատես. ու անոր բոլոր-
25 տիքը ոսկի շրջանակ մը շինես։ Եւ անոր չորս
մատնաչափ ապառաժ մը շինես. ու ապա-
ռաժին բոլորտիքը ոսկի շրջանակ մը շինես։
26 Եւ անոր չորս ոսկի օղակ շինես. ու անոր չորս
անկիւնը՝ չորս ոտքին քովը դնես օղակները։
27 Օղակները ապառաժին քովը պիտի ըլլան,
որ սեղանը վերցնելու համար՝ ձողերուն տե-
28 ղը ըլլան։ Եւ ձողերը Սատիմի փայտէ շի-
նես, ու զանոնք ոսկիով պատես. և սե-
29 ղանը անոնցմով պիտի վերցուի։ Եւ անոր
սկուտեղները՝ ու անոր խնկամանները՝ և բա-
ժակները ու գաւաթները շինես, որ անոնց-
մով թափելու նուէրը վառուելու։ զանոնք
30 զուտ ոսկիէ շինես։ Եւ անգադին վրան հաւա-
ջաժողովոյն հացը դնես միշտ իմ առջեւս։
31 Եւ զուտ ոսկիէ աշտանակ մը շինես. կռա-
ծայ պիտի շինուի աշտանակը, — անոր բունը՝
ճիւղերը՝ սկահակները՝ գնդակները ու ծա-
32 ղիկները իրմէ ելլեն։ Եւ անոր կողմերէն
վեց ճիւղեր ելլեն. աշտանակին մէկ կողմէն
երեք ճիւղ՝ և աշտանակին մէկալ կողմէն երեք
33 ճիւղ։ Մէկ ճիւղին վրայ նշանակ երեք
սկահակ ըլլայ՝ գնդակով ու ծաղիկով, և
մէկալ ճիւղին վրայ նշանակ երեք սկահակ՝
գնդակով ու ծաղիկով. աշտանակէն ելած

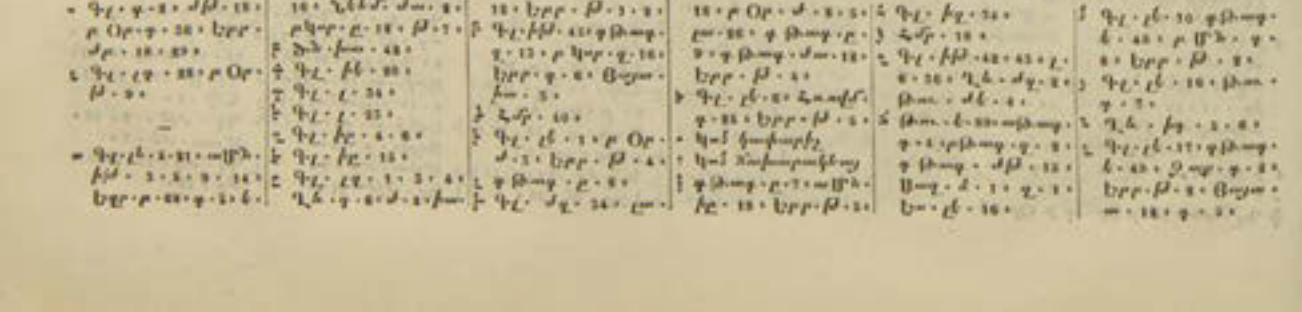

34 վից ճիւղերը առանկ պիտի բլլան։ Եւ աշ-
առանկին վրայ չորս նշաձև սկահակ պիտի
բլլայ իրենց գնդակներովը ու ծաղիկներովը։
35 Եւ աշտանակէն ելած վից ճիւղերուն՝ երկու
ճիւղին առակը իրմէն մէկ գնդակ՝ ու երկու
ճիւղին առակը իրմէն մէկ գնդակ՝ և երկու
ճիւղին առակը իրմէն մէկ գնդակ պիտի բլ-
36 լայ։ Անոնց գնդակներըն ու ճիւղերը իրմէն
պիտի բլլան. ամէնը մէկ կտոր՝ զուտ ոսկի
37 կտած պիտի բլլայ։ Եւ անոր եօթը ճրագ-
ներըն շինես. ու անոր ճրագներըն վառուած
38 առնեն լոյսը առջևէն տան։ Եւ անոր ուն-
դիներըն ու անոր բաժակներըն զուտ ոսկի
39 պիտի բլլան։ Անիկա՝ բոլոր առ գործիքնե-
րով տաղանդ մը զուտ ոսկի պիտի շինուի։
40 Եւ տեսիլ որ ընծի ցուցուած օրինա-
կին պէս շինես ըսծոր։

ԳԼ· ԻԶ

1 խորանին առաջ վարագոյրը։ 7 Ներսի մասին շինուած սուրբ մէկ վարագոյրը։ 14 Խոյի մորթիով ծածկոյթ։
17 խորանին տախտակները իրենց խարիսխներովը ու նիզակ-
ները։ 31 Ցաղտանոցին առջի վարագոյրը։ 36 Դրան վարա-
գոյրը։

1 Եւ խորանը շինես տասը վարագոյրներով՝
մանուած բուրակ քիմանէ ու կապուտակէ և
ծիրանագոյնէ ու կրկնակի կարմիրով. վար-
պետի գործ շինես զանոնք քերովբէներով։
2 Մէկ վարագոյրին երկայնութիւնը քսանու-
թը կանգուն՝ և մէկ վարագոյրին լայնու-
թիւնը չորս կանգուն պիտի բլլայ. բոլոր վա-
3 րագոյրներուն չափը մէկ բլլայ։ Հինգ վա-
րագոյրները իրարու պիտի կցուին, և հինգ
հինգ վարագոյրները իրարու պիտի կցուին։
4 Եւ կցուած ջրին ծայրի մէկ վարագոյրին
վրայ կապուտակեայ օղակներ շինես. մէկ-
կալ կցուած ջրին ծայրի վարագոյրին եզերք-
5 քին ալ՝ անանկ բնես։ Մէկ վարագոյրին
վրան հիսուն օղակ շինես, և մէկալ կցուած-
քին վրան եզած վարագոյրին ծայրն ալ հի-
սուն օղակ շինես. օղակներըը դիմացդ դիմաց
6 պիտի բլլան։ Եւ հիսուն կարմիածև ոսկի
ճաղմանեղներ շինես. ու վարագոյրները ճաղ-
մանեղներով կռկռես, և մէկ խորան պիտի բլ-
լայ։
7 Եւ խորանին վրան ծածկոյ բլլալու հա-
մար մայթի մազէ վարագոյրներ շինես. տասն-
8 ու մէկ վարագոյր բնես անոնք։ Մէկ վա-
րագոյրին երկայնութիւնը երեսուն կանգուն՝
և մէկ վարագոյրին լայնութիւնը չորս կան-
գուն բլլայ. տասնումէկ վարագոյրներուն
9 չափը մէկ բլլայ։ Եւ հինգ վարագոյրները
զատ՝ ու վից վարագոյրները զատ կցես. և
վեցերորդ վարագոյրը խորանին առջևի կող-
10 մէն երկպատիկ բնես։ Եւ կցուած ջրին ծայ-
րը եզած մէկ վարագոյրին եզերքին վրայ
հիսուն օղակ՝ ու մէկալ կցուած ջրին ծայրը
եզած վարագոյրին եզերքին վրայ հիսուն օղակ
11 շինես։ Եւ պղնձէ հիսուն կարմանեղ ճար-
մանեղներ շինես, ու ճարմանեղները օղակնե-
րուն անցընես, և վրանը կռկռես, ու մէկ
12 բլլայ։ Եւ վրանին վարագոյրներէն աւե-
լորդ մնացածը՝ այսինքն վարագոյրին աւելցած
կէսը՝ խորանին հետևէն կախուած պիտի մը-
13 նայ։ Եւ վրանին վարագոյրներուն երկայ-
նութենէն մէկ կանգուն մէկ կողմէն՝ ու մէկ
կանգուն մէկալ կողմէն աւելցուածը՝ խորանին
վրանը կախուած մնայ՝ զանիկա մէկ կողմէն
14 ու մէկալ կողմէն ծածկելու համար։ Եւ վր-
րանին համար կարմիր ներկուած խոյի մոր-
թիներէն ծածկոյ մը, ու անոր վրայէն թխհաչի
մորթիներէն ծածկոյ մը շինես։
15 Եւ խորանին տախտակները կասիայի փայ-
16 ռէ շինես որ կանգնած մնան։ Մէկ տախ-
տակին երկայնութիւնը տասը կանգուն՝ և
մէկ տախտակին լայնութիւնը մէկ ու կէս
17 կանգուն պիտի բլլայ։ Մէկ մէկ տախտակը
երկիրկու ապուշիկ ծայրեր պիտի ունենայ
իրարու հաւասարցնելու. խորանին բոլոր տախտակ-
18 ներըն ասանկ բնես։ Եւ խորանին տախտակ-
ները շինես. դէպ ի հարաւ՝ հարաւային կող-
19 մը քսան տախտակ։ Եւ քսան տախտակ-
ներուն տակը քառասուն արծաթի խարիսխ
շինես. մէկ տախտակին տակը իր երկու ապա-
կիկ ծայրը համար երկու խարիսխ՝ և մէկալ տախտակին տակը իր երկու ծայ-
րը համար երկու խարիսխ պիտի
20 բլլայ։ Եւ խորանին մէկալ կողմին համար
21 հիւսիսային կողմի՝ քսան տախտակ, Եւ անոնց
քառասուն արծաթի խարիսխներըը, մէկ տախ-
տակին տակը երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախ-
22 տակին տակը երկու խարիսխ պիտի։ Եւ խո-
րանին հետևի կողմին համար արեւմտեան կող-
23 մը վից տախտակ շինես։ Եւ խորանին ան-
կիւնեներուն համար՝ հետևի կողմը երկու տախ-
24 տակ շինես։ Եւ վարէն պիտի կցուին, ու
վերէն մէկ օղակով կցուած մէկ պիտի բլլան.
երկուքն ալ տասնակ պիտի բլլան. անոնք եր-
25 կու անկիւնները համար պիտի բլլան։ Եւ
ութը՝ տասը ութը տախտակ պիտի բլլան.
ու անոնց արծաթի խարիսխներըը տասնուվից
խարիսխ պիտի բլլան. մէկ տախտակին տակը
երկու խարիսխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը
26 երկու խարիսխ բլլայ։ Եւ սասիայի փայտէ նե-
զեր շինես. խորանին մէկ կողմի տախտակ-
27 ներուն համար հինգ նիզ, Եւ խորանին մէ-
կալ կողմի տախտակներուն համար հինգ նիզ,
ու դէպ ի արեւմուտք խորանին հետևի կողմին

տախտակներուն հատնուր հինգ հեզ պիտի լլ-
28 լայ · և՝ մէջտեղի հեզը , սկսելէն տախտակ-
ներուն մէջտեղը եւգածը՝ մէկ ծայրէն մէկալ
29 ծայրը պիտի անցնի : և՝ տախտակները ա-
հիւղ պատես , ու անոնց օգտակներըն սկսելէն
հեզ ներքուն ալ ոսկիով պատես :
30 և՝ կանգնես խորանը ՚իր ձեւին համաձայն ,
ինչպէս որ լեռան վրայ քեզի ցուցուեցաւ :
31 և՝ վարագոյր ապիկ՝ ու ծիրանեզոյն պղնձի և կրկ-
նակի կարմիրով՝ ու մանուած բարակ քիմանի
վարպետ ձեռք մը չինես . անոնց վարպետով գործ
32 քերովբէներով պիտի չինուի : և՝ անոնց
Սատիմի ֆայթ չորս ոսկիապատ սիւներուն վրայ
գնես . անոնց ՚ճանկերը ոսկի պիտի լլլան .
-- չորս արծաթի խարիսխներուն վրայ պիտի
33 լլլան : և՝ վարագոյրը ճարմանդներէն վար
կախես , ու հոն վարագոյրուն ներսի կողմը
վկայու խնամ տապանակը բերես . և վարա-
գոյրը ձեզի պիտի բաժնէ ՚սրբուն խնդիրն ու
34 սրբուն խնամոց սրբուն խնդիրն մէջտեղը : և՝ քա-
ւութիւնը վկայու խնամ տապանակին վրայ
35 սրբուն խնամոց սրբուն խնդիրն մէջ գնես : և՝
՚վարագոյրուն ներսի գոտին դիր սեղանը , ու ՚սեղա-
նին դիմացը խորանին հարաւ ալյին կողմը՝ աշ-
մանակը գնես . ու սեղանը հիւսիսային կողմը
36 գնես : և՝ վրանին դրսէն հատնուր կախազարդ՝
ու ծիրանեզոյն պղնձի և կրկնակի կարմիրով՝ ու մա-
նուած բարակ քիմանի՝ ներքուդ գործ ՚գրուած
37 վարագոյր մը չինես : և՝ գրուած վարագոյրուն քի
հատնուր Սատիմի ֆայթ հինգ սիւն , ու
գամածը ոսկիով պատես . և անոնց ճանկերը
ոսկի լլլան . ու անոնց հատնուր պղնձի հինգ
խարիսխ ձուլես :

ԳԼ · ԻԹ

1 Ընդհանրին սեղանը իր գործիքներուն , ե խորանին սրահը՝ վարագոյրներով ու սիւներով : 13 Սեղանը եւ իրեն պատկանող իրերը , ու լամպարը հատնուր եւ իրեն պատկանող իրերը :

1 Ե՝ ղամին սեղանը Սատիմի փայտէ չինես , երկայնութիւնը հինգ կանգուն՝ ու լայնութիւնը հինգ կանգուն . սեղանը քառակուսի լլլայ , և անոր բարձրութիւնը երեք կանգուն :
2 գ ու՛ն լլլայ : և՝ անոր եղջիւրներ անոր չորս անկիւնները՝ ի մայ չինես . անոր եղջիւրները իրմէ պատես , ու անոր պղինձով պատես :
3 պատես : և՝ անոր մոխիրը ժողվելու հատնուր անոր թիակներըն՝ ու անոր խմոցներըն՝ և անոր կեռ գիրըն՝ ու անոր մնուհատներըն՝ ու անոր կրակի անօթներըն չինես . անոր բոլոր գոր-
4 ծիքները պղինձէ չինես : և՝ անոր ցանցա-
կեղէն մայ լլլան . և՝ ցանցին վրան չորս պղնձէ
5 օղակ չինես՝ անոր չորս անկիւնները մայ : և՝ անիկա սե-
զանին շրջատակին տակը դնես՝ ներքեւէն , որ
6 ցանցը գրեթէ սեղանին մէջտեղը լլլայ : և՝
սեղանին հատնուր ձողեր չինես . ձողերը ին-
ամին փայտով լլլան . ու զանոնք պղնձով պա-
7 տես : և՝ անոր ձողերը օղակներուն պիտի
անցուի են . ու ձողերը սեղանին երկու կողմե-
8 պիտի լլլան՝ անիկա վերցնելու համար : Ա՝ն-
կա տախտակներով՝ մէջը դատարկ պիտի չի-
նես . ՚ինչ որ ինդ ցուցուածին պէս՝ անանկ
պիտի չինեն ՚նոյնը :
9 Ե՝ ՚խորանին սրահը չինես . հարաւ ալյին
կողմին հատնուր՝ սրահին վարագոյրներ մա-
նուած բարակ քիմանի լլլայով՝ մէկ կողմի
երկայնութիւնը հարիւր կանգուն պիտի լլ-
10 լայ : և՝ անոր չորս սիւներուն ու անոնց չորս
խարիսխներուն պղինձէ , և՝ սիւներուն ճանկերը
11 և անոնց կապերը արծաթեայ պիտի լլլան : և՝
նոյնպէս հիւս. սիւսյին կողմին հատնուր՝ հա-
կայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ վարագոյրներ հա-
րիւր հատ երկայն պիտի լլլան . ու անոր
չորս սիւներուն և անոնց չորս խարիսխներուն
պղինձէ , սիւներուն ճանկերը ու անոնց կապե-
12 րը արծաթեայ պիտի լլլան : և՝ արեւմտեան կող-
մին հատնուր արահին լայնութիւնը հանկուր՝
վարագոյրներ լինուն կանգուն պիտի լլլան .
անոնց սիւներուն տասը՝ ու անոնց խարիսխներուն
13 տասը պիտի լլլան : և՝ արահին արեւելեան
կողմին հատնուր՝ անոր լայնութիւնը արեւելեան
14 կողմէն հիւսուն կանգուն են պիտի լլլայ : և՝ դռնին
մէկ կողմին վարագոյրներ տասնուհինգ կան-
գուն պիտի լլլան . անոնց սիւներուն երեք՝ ու
15 անոնց խարիսխներուն երեք : և՝ մէկալ կողմին
վարագոյրներ տասնուհինգ կանգուն պիտի լլ-
լան . անոնց սիւներուն երեք՝ ու անոնց խարիսխ-
16 ներուն երեք : և՝ արահին դրան հատնուր կա-
պուտակէ՝ ու ծիրանեզոյն պղնձի և կրկնակի կար-
միրով՝ ու մանուած բարակ քիմանի՝ գոյն
ներկուած գործ վարագոյր մը չինես . .
անոնց սիւներուն չորս՝ ու անոնց խարիսխներուն
17 չորս պիտի լլլան : Արահին բոլորտիքը եղած
բոլոր սիւներուն արծաթով կապերով՝ ու անոնց
ճանկերը արծաթով՝ և անոնց խարիսխներուն
18 պղինձ պիտի լլլան : Արահին երկայնութիւնը
հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը ամէն
տեղ հիսուն՝ և բարձրութիւնը հինգ կան-
գուն . վարագոյրներուն մանուած բարակ քիմանի
պիտի լլլան , ու անոնց խարիսխներուն պղինձէ
19 պիտի լլլան : Խորանին բոլոր գործիքներն
իր ամէն պաշտամունքին համար՝ և անոր բոլոր
ցիցերը՝ ու արահին բոլոր ցիցերը պղինձէ պի-
տի լլլան :

---

1 Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ա · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
բ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
գ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
դ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ե · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
զ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
է · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ը · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
թ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ժ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ի · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
լ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
խ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ծ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
կ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
հ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ձ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ղ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ճ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
մ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
յ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ն · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
շ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ո · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
չ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
պ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ջ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ռ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ս · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
վ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
տ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ր · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ց · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ւ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
փ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ք · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
օ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·
ֆ · Գէ · իե · ա · ամ · իե ·

20 Եւ դաւն զայսոսիկ խորհելի զդէպս՝ զի
որ գնդի ՚Ծեծուած մեռցուր ձկի բնդնե
յուսոյ Հասնիս, որ կամիցիցեն մէջտ մա-
21 ռին ։ Ղհնդաւն ու անոր զդէպ ծեծի
քի խորհելին մէջ՝ Ի վկայս ի՛ ան՝ ասելի
մեռցուցանել զդէպ զի՝ իրիկուն լինի մէջ
առաս Ձէրմէր ասելը ան Հասնիս կարգա-
գրեն ։ Հասելու անոնց յաւ խնդասկան կանոն
բլլոյ իրենց ազգերուն մէջ խորհելի զդ-
գէպը կալլնել ։

ԳԼ· ԻՐ

1 Եւ դաւն գնդի մեռցուցանել Ղհնդաւնը՝ ու անոր զդէպ ին իր հետը՝ խո-
րհելի զդէպը մէջ՝ ին, որ ինծի քահանայա-
պետ լինի ։ Ղհնդաւնը՝ և Ղհնդաւնին զդէպ
ին Նազարէթ ու Գալիլեայ՝ երթալարը ու Իմա-
2 նալը ։ ետքը ։ Հաս. երբորդ Ղհնդաւնին ասը
զդեսանելը տեսած չլինիս զասածդ ու մեռա-զդ
3 Հասնիս ։ Եւ դաւն բան բերը խնամուած մեռ-
ան ելոցդնելուն՝ Տղուն որ ես խնամուած եմ ան
Հոգիով բերայլի ։ որ Ղհնդաւնին զդեսանելը
չլինին՝ անկից զբաշնելու Հասնիս՝ որ ինծի քա-
4 հանայապետ եմ ։ Հասնիս ին ետքը զդեսա-
նելը ասած չէ ։ Խաչելեալին՝ ու Հարուած և
Հարուածելու ան՝ ու Հինգերորդ շաբթի՝ խորհ՝ և
զ օսի ։ և ասը բրլ զդեսանելը չլինին քու եղբօրդ
Ղհնդաւնին՝ ու անոր զդէպ ինելուն ։ որ ինծի
քահանայապետ եմ ։
5 Եւ անոնք զբնդի ասնին ասկին՝ ու կապա-
ասակը՝ և ծերակուտը՝ ու կրկեսակի կաթողիկը՝
6 և քահանայ զբնդի ։ Հէյ ասկի Ինչ՝ կապա ասա-
կին՝ ու ծերակուտը՝ կրկեսակի կաթողիկ՝ և
մեռցուցանելու՝ քահանայ զբնդի մեռ-
7 ասի չլինին Հասնիս ։ Անոնք երկու ծաղկերը երկու
կողմ ասած մեռցուցանելը զբնդի ասնին՝ որ Հնդաւնը
8 մեռցած բլլոյ ։ Եւ Հասնիս զբոյ Հնդաւ ծա-
զած էին՝ անոնք չլինուած բնդի զբնդի
զբնդի բլլոյ ։ ասկին՝ կապա ասակին՝ ու ծերակուտը
զբնդի՝ և կրկեսակի կաթողիկ՝ ու մեռցուցանելու քա-
9 քանի զբնդի զբնդի բլլոյ ։ Եւ երկու Հնդաւնը
քաղաքները ասնին ։ ու անոնց զբոյն խորհելին զբ-
10 գ ասը անոնցնելը զբնդի ։ Անոնց անոնց-
նելուն զբոյը մէկ քաղաքը զբոյ՝ և մեռցուցած զբոյ
անոնցնելը մէկ քաղաքը զբոյ՝ անոնց ծնունդ-
11 նելուն Հասնիսնուս ։ Ան երկու քաղա-

բուն զբոյ խորհելի զբ ասը անոնցնելը
ասկին քաղաքի զբնդի՝ զբնդի զբնդ-
զբնդնուն զբնդ զբնդ ասկի քաղաքի զբ-
12 զասնիս զբնդ ։ Եւ երկու քաղաքը Հնդաւնին
ասելուն զբոյ զբնդ զբնդ ։ որ խորհելի զբ-
զ ասը զբնդասկի քաղաքը բլլան ։ ու Ղհնդաւն
անոնց անոնցնելը Հնդաւնի Հասնիս իր երկու
13 ասելուն զբոյ զբնդ կրկ Ձէրմէր ասելը ։ Եւ
14 ասկին քաղաքը զբնդ չլինիս ։ Եւ զասը ասկին
զբոյ ասած Հնդ ասած՝ երկու չզբնդնելը զբնդ
չլինիս ։ ու Հնդասած չզբնդնելը քաղաքը ասը
անոնցնիս ։
15 Եւ զբ ասասասնելի քահանապետին զբոյ զբնդ
զբոյ չլինիս ։ անոնց Հնդաւնին քաղաքը զբնդ
զբնդ չլինիս ։ ասկին՝ կապա ասակին՝ ու ծերա-
նելզբնդ՝ և կրկեսակին կաթողիկ՝ ու մեռցուցած
16 բաղաք զբնդնելը չլինիս ։ Քաղաքացիներ զբնդ
բլլոյ երկու զբ ծաղկերելով ։ անոր երկրորդ
զբնդնելը մէկ զբնդ՝ ու անոր քաղաքացիները մէկ
17 զբնդ բլլոյ ։ Եւ անոր մէջ ասկին զբնդելու զբ-
մեռցած զբնդ Հասնիսնուս՝ չզբ կողմ զբնդեր զբ-
ասի զբնդիս ։ — կարգը ասզբ ինչ ։ ասզբնդնուն
18 ու զբնդ զբ ասասնելի կարգը զբնդ բլլոյ ։ Եւ
երկրորդ կարգը զբնդ բլլոյ կասկնուն ։ չա-
19 զբնդ զբ ու ասզբնդնելը ։ Եւ երրորդ կարգը
20 զբնդ բլլոյ զբնդասկ՝ ասկան ու մեզնդնիկ ։ Եւ
չորրորդ կարգը զբնդ ասկի քաղաքի՝ երկրնգ-
նուքաբ ու յաղթող ։ ասասնելը ասկի քաղաքացիներ
21 մէջ զբնդնած զբնդ բլլոյ ։ Եւ քաղաքը խո-
րհելի զբ ասը անոնցնելուն զբնդ ասնիս եր-
կու զբնդ բլլոյ ։ անոնց անոնցնելուն Հասնի-
նուս ։ ասկին մէջը իր անոնցնելը ասասնելու
ցնելին Հասնիսնուս՝ Հնդ զբոյ զբնդ զբնդ
22 Հնդաւնին զբնդ բլլոյ ։ Եւ քահանապետին
զբոյ զբնդ ասկի զբոյ ասած Հնդ ասած չզբնդ-
23 նելը զբնդ չլինիս ։ Եւ քահանապետին զբոյ
երկու ասկի զբնդնելը չլինիս ։ ու ան երկու զ-
զբնդնելը քահանապետին երկու ծաղկերելուն
24 զբոյ զբնդ ։ Եւ ան երկու Հնդ ասած ասկի
չզբնդնելը՝ քահանապետին ծաղկեր եղած երկու
25 զբնդնելուն անոնցնելու ։ Եւ երկու Հնդ ասած
չզբնդնելուն Հնդ՝ երկու ծաղկերը՝ ան երկու
զբնդերուն անոնցնելու ։ ու քահանապետ ասա-
26 զբնդ չնի կրկնի ասնելուն զբոյ զբնդ ։ Եւ երկու
ասկի զբնդնելը ասկ չլինիս ։ ու զբնդնելը քահա-
նապետին նեղուն կրկնի Հնդաւնին զբնդ ասած
27 Հնդ երկու ։ ծաղկերը զբնդ ։ Եւ երկու ասկի
զբնդնելը չլինիս ։ ու զբնդնելը Հնդաւնին
երկու ասնելուն Հնդ՝ ան ասկի կողմի կրկնի ասած
զբնդ Հնդ ։ Հնդաւնին ծաղկերելուն զբոյ
28 Հնդ անոնցնելու ։ Եւ քահանապետին զբ զբնդ-
բնդ կապա ասակ ։ ։ ։ ։ զբոյ Հնդաւնին զբ-
զբնդնելուն զբնդ ։

---

1 Գ. ԽՊ · ԽԳ · ԳԼ ։ ԽԱ ։ ԱՄԲԱԿ · Լ · ԽԱ ։
2 Ա. ՀՈՎ · ԽԳ · ԽԴ ։ ՀՈՎ · ԽԱ ։
3 Գ. ՀՈՎ · ԽԳ · ԽԴ · ՀՈՎ · ԽԱ · ՀՈՎ · ԽԲ · ՀՈՎ · ԽԳ · ՀՈՎ · ԽԴ · ՀՈՎ · ԽԵ · ՀՈՎ · ԽԶ · ՀՈՎ · ԽԷ · ՀՈՎ · ԽԸ · ՀՈՎ · ԽԹ · ՀՈՎ · Լ · ՀՈՎ · ԼԱ · ՀՈՎ · ԼԲ · ՀՈՎ · ԼԳ · ՀՈՎ · ԼԴ · ՀՈՎ · ԼԵ · ՀՈՎ · ԼԶ · ՀՈՎ · ԼԷ · ՀՈՎ · ԼԸ · ՀՈՎ · ԼԹ · ՀՈՎ · Մ · ՀՈՎ · ՄԱ · ՀՈՎ · ՄԲ · ՀՈՎ · ՄԳ · ՀՈՎ · ՄԴ · ՀՈՎ · ՄԵ · ՀՈՎ · ՄԶ · ՀՈՎ · ՄԷ · ՀՈՎ · ՄԸ · ՀՈՎ · ՄԹ · ՀՈՎ · Ն · ՀՈՎ · ՆԱ · ՀՈՎ · ՆԲ · ՀՈՎ · ՆԳ · ՀՈՎ · ՆԴ · ՀՈՎ · ՆԵ · ՀՈՎ · ՆԶ · ՀՈՎ · ՆԷ · ՀՈՎ · ՆԸ · ՀՈՎ · ՆԹ · ՀՈՎ · ՇԱ · ՀՈՎ · ՇԲ · ՀՈՎ · ՇԳ · ՀՈՎ · ՇԴ · ՀՈՎ · ՇԵ · ՀՈՎ · ՇԶ · ՀՈՎ · ՇԷ · ՀՈՎ · ՇԸ · ՀՈՎ · ՇԹ · ՀՈՎ · ՈՄ · ՀՈՎ · ՈՄԱ · ՀՈՎ · ՈՄԲ · ՀՈՎ · ՈՄԳ · ՀՈՎ · ՈՄԴ · ՀՈՎ · ՈՄԵ · ՀՈՎ · ՈՄԶ · ՀՈՎ · ՈՄԷ · ՀՈՎ · ՈՄԸ · ՀՈՎ · ՈՄԹ · ՀՈՎ · ՈՆ · ՀՈՎ · ՈՆԱ · ՀՈՎ · ՈՆԲ · ՀՈՎ · ՈՆԳ · ՀՈՎ · ՈՆԴ · ՀՈՎ · ՈՆԵ · ՀՈՎ · ՈՆԶ · ՀՈՎ · ՈՆԷ · ՀՈՎ · ՈՆԸ · ՀՈՎ · ՈՆԹ · ՀՈՎ · ՈՇ · ՀՈՎ · ՈՇԱ · ՀՈՎ · ՈՇԲ · ՀՈՎ · ՈՇԳ · ՀՈՎ · ՈՇԴ · ՀՈՎ · ՈՇԵ · ՀՈՎ · ՈՇԶ · ՀՈՎ · ՈՇԷ · ՀՈՎ · ՈՇԸ · ՀՈՎ · ՈՇԹ · ՀՈՎ · ՊՄ · ՀՈՎ · ՊՄԱ · ՀՈՎ · ՊՄԲ · ՀՈՎ · ՊՄԳ · ՀՈՎ · ՊՄԴ · ՀՈՎ · ՊՄԵ · ՀՈՎ · ՊՄԶ · ՀՈՎ · ՊՄԷ · ՀՈՎ · ՊՄԸ · ՀՈՎ · ՊՄԹ · ՀՈՎ · ՊՆ · ՀՈՎ · ՊՆԱ · ՀՈՎ · ՊՆԲ · ՀՈՎ · ՊՆԳ · ՀՈՎ · ՊՆԴ · ՀՈՎ · ՊՆԵ · ՀՈՎ · ՊՆԶ · ՀՈՎ · ՊՆԷ · ՀՈՎ · ՊՆԸ · ՀՈՎ · ՊՆԹ · ՀՈՎ · ՊՇ · ՀՈՎ · ՊՇԱ · ՀՈՎ · ՊՇԲ · ՀՈՎ · ՊՇԳ · ՀՈՎ · ՊՇԴ · ՀՈՎ · ՊՇԵ · ՀՈՎ · ՊՇԶ · ՀՈՎ · ՊՇԷ · ՀՈՎ · ՊՇԸ · ՀՈՎ · ՊՇԹ · ՀՈՎ · ՌՄ · ՀՈՎ · ՌՄԱ · ՀՈՎ · ՌՄԲ · ՀՈՎ · ՌՄԳ · ՀՈՎ · ՌՄԴ · ՀՈՎ · ՌՄԵ · ՀՈՎ · ՌՄԶ · ՀՈՎ · ՌՄԷ · ՀՈՎ · ՌՄԸ · ՀՈՎ · ՌՄԹ · ՀՈՎ · ՌՆ · ՀՈՎ · ՌՆԱ · ՀՈՎ · ՌՆԲ · ՀՈՎ · ՌՆԳ · ՀՈՎ · ՌՆԴ · ՀՈՎ · ՌՆԵ · ՀՈՎ · ՌՆԶ · ՀՈՎ · ՌՆԷ · ՀՈՎ · ՌՆԸ · ՀՈՎ · ՌՆԹ · ՀՈՎ · ՌՇ · ՀՈՎ · ՌՇԱ · ՀՈՎ · ՌՇԲ · ՀՈՎ · ՌՇԳ · ՀՈՎ · ՌՇԴ · ՀՈՎ · ՌՇԵ · ՀՈՎ · ՌՇԶ · ՀՈՎ · ՌՇԷ · ՀՈՎ · ՌՇԸ · ՀՈՎ · ՌՇԹ · ՀՈՎ · ՍՄ · ՀՈՎ · ՍՄԱ · ՀՈՎ · ՍՄԲ · ՀՈՎ · ՍՄԳ · ՀՈՎ · ՍՄԴ · ՀՈՎ · ՍՄԵ · ՀՈՎ · ՍՄԶ · ՀՈՎ · ՍՄԷ · ՀՈՎ · ՍՄԸ · ՀՈՎ · ՍՄԹ · ՀՈՎ · ՍՆ · ՀՈՎ · ՍՆԱ · ՀՈՎ · ՍՆԲ · ՀՈՎ · ՍՆԳ · ՀՈՎ · ՍՆԴ · ՀՈՎ · ՍՆԵ · ՀՈՎ · ՍՆԶ · ՀՈՎ · ՍՆԷ · ՀՈՎ · ՍՆԸ · ՀՈՎ · ՍՆԹ · ՀՈՎ · ՍՇ · ՀՈՎ · ՍՇԱ · ՀՈՎ · ՍՇԲ · ՀՈՎ · ՍՇԳ · ՀՈՎ · ՍՇԴ · ՀՈՎ · ՍՇԵ · ՀՈՎ · ՍՇԶ · ՀՈՎ · ՍՇԷ · ՀՈՎ · ՍՇԸ · ՀՈՎ · ՍՇԹ · ՀՈՎ · ՏՄ · ՀՈՎ · ՏՄԱ · ՀՈՎ · ՏՄԲ · ՀՈՎ · ՏՄԳ · ՀՈՎ · ՏՄԴ · ՀՈՎ · ՏՄԵ · ՀՈՎ · ՏՄԶ · ՀՈՎ · ՏՄԷ · ՀՈՎ · ՏՄԸ · ՀՈՎ · ՏՄԹ · ՀՈՎ · ՏՆ · ՀՈՎ · ՏՆԱ · ՀՈՎ · ՏՆԲ · ՀՈՎ · ՏՆԳ · ՀՈՎ · ՏՆԴ · ՀՈՎ · ՏՆԵ · ՀՈՎ · ՏՆԶ · ՀՈՎ · ՏՆԷ · ՀՈՎ · ՏՆԸ · ՀՈՎ · ՏՆԹ · ՀՈՎ · ՏՇ · ՀՈՎ · ՏՇԱ · ՀՈՎ · ՏՇԲ · ՀՈՎ · ՏՇԳ · ՀՈՎ · ՏՇԴ · ՀՈՎ · ՏՇԵ · ՀՈՎ · ՏՇԶ · ՀՈՎ · ՏՇԷ · ՀՈՎ · ՏՇԸ · ՀՈՎ · ՏՇԹ · ՀՈՎ · ՈՄ · ՀՈՎ · ՈՄԱ · ՀՈՎ · ՈՄԲ · ՀՈՎ · ՈՄԳ · ՀՈՎ · ՈՄԴ · ՀՈՎ · ՈՄԵ · ՀՈՎ · ՈՄԶ · ՀՈՎ · ՈՄԷ · ՀՈՎ · ՈՄԸ · ՀՈՎ · ՈՄԹ · ՀՈՎ · ՈՆ · ՀՈՎ · ՈՆԱ · ՀՈՎ · ՈՆԲ · ՀՈՎ · ՈՆԳ · ՀՈՎ · ՈՆԴ · ՀՈՎ · ՈՆԵ · ՀՈՎ · ՈՆԶ · ՀՈՎ · ՈՆԷ · ՀՈՎ · ՈՆԸ · ՀՈՎ · ՈՆԹ · ՀՈՎ · ՈՇ · ՀՈՎ · ՈՇԱ · ՀՈՎ · ՈՇԲ · ՀՈՎ · ՈՇԳ · ՀՈՎ · ՈՇԴ · ՀՈՎ · ՈՇԵ · ՀՈՎ · ՈՇԶ · ՀՈՎ · ՈՇԷ · ՀՈՎ · ՈՇԸ · ՀՈՎ · ՈՇԹ · ՀՈՎ · ՊՄ · ՀՈՎ · ՊՄԱ · ՀՈՎ · ՊՄԲ · ՀՈՎ · ՊՄԳ · ՀՈՎ · ՊՄԴ · ՀՈՎ · ՊՄԵ · ՀՈՎ · ՊՄԶ · ՀՈՎ · ՊՄԷ · ՀՈՎ · ՊՄԸ · ՀՈՎ · ՊՄԹ · ՀՈՎ · ՊՆ · ՀՈՎ · ՊՆԱ · ՀՈՎ · ՊՆԲ · ՀՈՎ · ՊՆԳ · ՀՈՎ · ՊՆԴ · ՀՈՎ · ՊՆԵ · ՀՈՎ · ՊՆԶ · ՀՈՎ · ՊՆԷ · ՀՈՎ · ՊՆԸ · ՀՈՎ · ՊՆԹ · ՀՈՎ · ՊՇ · ՀՈՎ · ՊՇԱ · ՀՈՎ · ՊՇԲ · ՀՈՎ · ՊՇԳ · ՀՈՎ · ՊՇԴ · ՀՈՎ · ՊՇԵ · ՀՈՎ · ՊՇԶ · ՀՈՎ · ՊՇԷ · ՀՈՎ · ՊՇԸ · ՀՈՎ · ՊՇԹ · ՀՈՎ · ՌՄ · ՀՈՎ · ՌՄԱ · ՀՈՎ · ՌՄԲ · ՀՈՎ · ՌՄԳ · ՀՈՎ · ՌՄԴ · ՀՈՎ · ՌՄԵ · ՀՈՎ · ՌՄԶ · ՀՈՎ · ՌՄԷ · ՀՈՎ · ՌՄԸ · ՀՈՎ · ՌՄԹ · ՀՈՎ · ՌՆ · ՀՈՎ · ՌՆԱ · ՀՈՎ · ՌՆԲ · ՀՈՎ · ՌՆԳ · ՀՈՎ · ՌՆԴ · ՀՈՎ · ՌՆԵ · ՀՈՎ · ՌՆԶ · ՀՈՎ · ՌՆԷ · ՀՈՎ · ՌՆԸ · ՀՈՎ · ՌՆԹ · ՀՈՎ · ՌՇ · ՀՈՎ · ՌՇԱ · ՀՈՎ · ՌՇԲ · ՀՈՎ · ՌՇԳ · ՀՈՎ · ՌՇԴ · ՀՈՎ · ՌՇԵ · ՀՈՎ · ՌՇԶ · ՀՈՎ · ՌՇԷ · ՀՈՎ · ՌՇԸ · ՀՈՎ · ՌՇԹ · ՀՈՎ · ՍՄ · ՀՈՎ · ՍՄԱ · ՀՈՎ · ՍՄԲ · ՀՈՎ · ՍՄԳ · ՀՈՎ · ՍՄԴ · ՀՈՎ · ՍՄԵ · ՀՈՎ · ՍՄԶ · ՀՈՎ · ՍՄԷ · ՀՈՎ · ՍՄԸ · ՀՈՎ · ՍՄԹ · ՀՈՎ · ՍՆ · ՀՈՎ · ՍՆԱ · ՀՈՎ · ՍՆԲ · ՀՈՎ · ՍՆԳ · ՀՈՎ · ՍՆԴ · ՀՈՎ · ՍՆԵ · ՀՈՎ · ՍՆԶ · ՀՈՎ · ՍՆԷ · ՀՈՎ · ՍՆԸ · ՀՈՎ · ՍՆԹ · ՀՈՎ · ՍՇ · ՀՈՎ · ՍՇԱ · ՀՈՎ · ՍՇԲ · ՀՈՎ · ՍՇԳ · ՀՈՎ · ՍՇԴ · ՀՈՎ · ՍՇԵ · ՀՈՎ · ՍՇԶ · ՀՈՎ · ՍՇԷ · ՀՈՎ · ՍՇԸ · ՀՈՎ · ՍՇԹ · ՀՈՎ · ՏՄ · ՀՈՎ · ՏՄԱ · ՀՈՎ · ՏՄԲ · ՀՈՎ · ՏՄԳ · ՀՈՎ · ՏՄԴ · ՀՈՎ · ՏՄԵ · ՀՈՎ · ՏՄԶ · ՀՈՎ · ՏՄԷ · ՀՈՎ · ՏՄԸ · ՀՈՎ · ՏՄԹ · ՀՈՎ · ՏՆ · ՀՈՎ · ՏՆԱ · ՀՈՎ · ՏՆԲ · ՀՈՎ · ՏՆԳ · ՀՈՎ · ՏՆԴ · ՀՈՎ · ՏՆԵ · ՀՈՎ · ՏՆԶ · ՀՈՎ · ՏՆԷ · ՀՈՎ · ՏՆԸ · ՀՈՎ · ՏՆԹ · ՀՈՎ · ՏՇ · ՀՈՎ · ՏՇԱ · ՀՈՎ · ՏՇԲ · ՀՈՎ · ՏՇԳ · ՀՈՎ · ՏՇԴ · ՀՈՎ · ՏՇԵ · ՀՈՎ · ՏՇԶ · ՀՈՎ · ՏՇԷ · ՀՈՎ · ՏՇԸ · ՀՈՎ · ՏՇԹ · ՀՈՎ ։

պահելուն կապին, որ եփուտին ժողովէնին
վրայ բլլայ, ու յանձնապատակը եփուտին վրա-
29 յէն չգաստի։ Եւ Ահարոն երբոր արբաներ
մնայէ, Իսրայէլի որդւոցը անուններըը Ջէրոյը
առկնը Իմիսամակի հառնայ՝ միւտա իր պարին
վրայ եզած գառաստաներն լանջապատակին վրայ
30 պիտի կրէ։ Եւ գառաստաներն լանջապատակին
մէջ °Ուրիմն ու †Թումիմը դնես. և Ահա-
րոնին պարին վրայ պիտի բլլան, երբոր անի-
կա Ջէրոյը առկնը երթայ. ու Ահարոն Ջէ-
րոյը առկնը միւտա իր պարին վրայ պիտի կրէ
Իսրայէլի որդւոցը գառաստաները։
31 Եւ ՚եփուտին պատմուճանը բոլորովին կա-
32 պուտակէ պիտի չբնենա։ Եւ անոր մէջտեղը
գլուխ մնչնիր ձեգքատած մը բլլայ. ձեգ-
քատած բրնի բոլորտիքը պրտնի ձեգքատած բրնի
պէս հիւսուած եղերք ունենայ՝ որ չպատռի
33 Եւ անոր քղանցքներուն վրայ կապուտակէ՝
ու ծիրանեգոյնէ և կրկնակի կարմիրէ նռա-
ւներ պիտի չբնենա քղանցքներուն բոլորտիքը,
ու անոնց մէջտեղը չուրջանակի ոսկի զան-
34 գակներ։ Գառաստաներուն քղանցքին վրայ
չուրջանակի ոսկի զանգակ մը ու նռուա մը՝
ասկի զանգակ մը ու նռուա մը պիտի բլլայ։
35 Եւ պաշտօնին հառնայ՝ անրնկա Ահարոնին վը-
րան պիտի բլլայ. ու Ջէրոյը առկնի սրբարա-
նը մտած ու երած ատենը՝ անոր ձայնը պի-
տի լսուի որ չմեռնի։
36 Եւ ՚գաւաթ ասկիէ բիբիեզ մը պիտի չբնենա,
ու անոր վրան կնիք փորագրելու պէս
37 ‡ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵՒԱԻՆ՚՚ փորագրես։ Եւ կա-
պուտակ Ժապաւէն մը անոնցմնա անոր՝ որ
խոյրին վրայ դրուի. և խոյրին վրան՝ անոր
38 առկնի կողմը բլլայ։ Եւ անրնկա Ահարոնին
ճակատին վրայ պիտի բլլայ, որ Իսրայէլի
որդւոցը նուիրած °բոլոր առբր ընծանե-
րուն անօբէնութիւնը Ահարոն կրէ. ու միշտ
իր ճակատին վրայ պիտի բլլայ, որ անոնք
՚ընդունելի բլլան Ջէրոյը առկնը։
39 Եւ չապիկը բարակ քիմանէ նկարէն հիւ-
սես, ու խոյրը բարակ քիմանէ պիտի չբնենա
և գօտին նկարագործ պիտի չբնենա։
40 Եւ Ահարոնին որդւոցը չապիկներ պիտի
չբնենա, ու անոնց գօտիներ պիտի չբնենա. և
պատուոյ ու փառաց համար անոնց տպարաս-
41 ներ պիտի չբնենա։ Եւ զանոնք քու եղբօրդ՝
Ահարոնին՝ ու իր հետը իր որդւոցը պիտի
հագցնես. ու ՚անոնք պիտի օծես, և ՚՚պի-
տի օրհնես՚՚, ու սրբես անոնք՝ որ ինծի քա-
42 հանայութիւն ընեն։ Եւ անոնց կտաւէ անդ-
րաւարտիքներ պիտի չբնենա իրենց մարմինին
ծածկութիւնը ծածկելու համար. մէջ-
43 քերէն մինչև ծունկերնին պիտի հասնին։ Եւ
անոնք Ահարոնին ու անոր որդւոցը վրայ
պիտի բլլան՝ երբոր ժողովքի խորանը մտնեն,
կամ երբոր սեղանին մօտենան սրբարանին
մէջ պաշտելու համար, որ չբլլայ թէ յան-
ցանքնին կրեն ու մեռնին։ Յաւիտեան կանոն
մը բլլայ իրեն՝ ու իրմէ ետքը իր սերունդին։

ԳԼ· ԻԹ

1 Փառնայի սրնուքնան գոնելը ու սրբարարքնիները։ 20 Պատրաստ պիտիկը։ 41 Աստուած կը խոստանայ բնակիլ Իսրայէլացոց մէջ։

1 Եւ ասա է որ անոնց պիտի բնես՝ զանոնք սրբ-
բելու համար, որ ինծի քահանայ բլլան.
առջաւնելին ՚զուարակ մը ու երկու անա-
2 բատ խոյ առնես, և ՚անխմոր հաց՝ ու եղով
շաղուած անխմոր չօթեր՝ և եղով օծուած
անխմոր բաւշներ ՚՚ից. ասնք ցորենին բա-
3 րակ ալրէն չնենա. եւ ասկաւթ մը մէջ դը-
նես. ու անոնք ասկաւթին մէջ, և զուարակը
4 ու երկու խոյերը մօտեցնես. եւ Ահարոն
ու անոր որդիները ժողովքի խորանին դրա-
5 նը մօտեցնես, ու ՚անոնք ջրով լուասա. ՚եւ
պգեստները պիտի առնես, ու շապիկը և
եփուտին պատմուճանը ու եփուտը և բան-
չապանակը Ահարոնին պիտի հագցնես. ու
՚եփուտին ժապաւէնովը գօտեպնես զանի-
6 կա. ՚եւ խոյրը անոր գլուխը դնես, ու խոյ-
7 րին վրայ սուրբ պսակը դնես. եւ ՚օծ-
ման եղը առնես, ու անոր գլխուն վրայ
8 թափելով՝ օծես զանիկա. եւ ՚անոր որդի-
ները մօտեցնես, ու անոնց չապիկներ հագ-
9 ցնես. եւ գօտիներով գօտեպնես զանոնք՝
այսինքն Ահարոնը ու անոր որդիները, ու
անոնց ՚՚շուրջ ապարօշներ փաթթես. ու ՚քա-
հանայութիւնը անոնցը բլլայ յաւիտենական
կանոնով. Աչսպէս ՚պիտի սրբնես Ահարոնը
ու անոր որդիները։
10 Եւ զուարակը ժողովքի խորանին առջևը
մօտեցնես, ու ՚Ահարոն և անոր որդիները
իրենց ձեռքը զուարակին գլխուն դնեն.
11 եւ ժողովքի խորանին դրանը ՚՚ի՝ Ջէրոյը
12 առջևը մորթես զուարակը. եւ ՚զուարակին
արիւնէն առնես, ու մատովդ անզանին ՚եղ-

ա Ելք· ։ ։
բ Ղև· ը· ։ ։ Թուոց· իե· ։ ։ բ Օր· լդ· ։ ։ Թուոց· իբ· ։ Երեմ· բ· ։ Ղևէմ· ։ ։
գ Ջ բրբեր (բուսա նախնի)։
դ Ջ կաստրեր (բուսա քիմնին)։

ա Գլ· լ· ։ ։
բ Գլ· լք· ։ ։ Ջ.ոգ· ժգ· ։ ։
գ Ջ Ջէրոյը սրբատաւ
բ Ելք· ։ ։ Ղև· ։ Ժ· ։ ։ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
դ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ե Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
զ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
է Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ը Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
թ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ժ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ի Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ա Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
բ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
գ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
դ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ե Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
զ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
է Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ը Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
թ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ժ Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։
ի Ելք· իշ· ։ ։ Ղև· ։ ։

ջ խրնեբուն վրան գնեա. և հաշտ բոյոր արմ-
13 նը անգամին առակով քաոխնա. Եւ [1]փորոխքը
ծաձկոց ամէն ճարպը՝ ու լեարդին վրան
եղած քաղանթքը՝ և երկու երիկամունքը՝ ու
անոնց վրան եղած ճարպը առնեա, և անգա-
14 նին վրայ սլրնա. Բայց կուտրակին միսը՝ ու
անոր մորթը՝ և անոր ագրը բանակին դուրսի
դին կրակով սլրնա. աս մեղքի պատարագ է.
15 Եւ [2]խոյնբան մէկը առնեա, և Ահարան
ու անոր որդիքը իրենց ձեռ քերը խոյին գլու-
16 խուն վրայ դնեն. Եւ ան խոյը մորթնա, ու
անոր արիւնը առնեա, և անգանին վրայ շաբ-
17 ջանակի պռակնա. Եւ խոյը կտոր կտոր ընեա,
ու անոր փորոխքը և անոր ոտքերը լուա, ու
ուրիշ անոր կտորներուն և գլխուն վրայ
18 դնեա. Եւ բոյոր խոյը սլրնա անգանին վրայ.
աս ողջակէզ է Տէրոջը. Հոտու շահատ պատա-
րագ մին է Տէրոջը.
19 Եւ մէկալ խոյը առնեա. ու Ահարան և
անոր որդիքը իրենց ձեռ քերը խոյին գլխուն
20 վրայ դնեն. Եւ խոյը մորթնա, ու անոր ա-
րիւնէն առնեա, և Ահարանին և անգին
գլխակին վրայ՝ ու անոր ուղեցը աջ ականջ-
ներուն գլխակին վրայ՝ և անոնց աջ ձեռ-
քին մեծ մատին վրայ՝ ու անոնց աջ ոտքին
մեծ մատին վրայ դնեա. և հաշտ արիւնը ան-
21 գանին վրայ շաբջանակի պռակնա. Եւ անգանին
վրայ եղած արիւնէն՝ ու [3]օծնան եղէն առնեա,
և Ահարանին վրայ ու անոր զգեստներուն վրայ
և անոր հետ իր որդուցը վրայ՝ ու իր որդ-
ուցը զգեստներուն վրայ սրսկնա. և [4]անիկա՝
ու անոր զգեստները և անոր հետ իր որդի-
ները ու իր որդուցը զգեստները սուրբ պիտի
22 գլլան. Եւ խոյէն առնեա ճարպը ու գնակը՝
և փորոխքը ծաձկոց ճարպը՝ և լեարդին քա-
ղանթքը՝ ու երկու երիկամունքը և անոնց
վրայ եղած ճարպը՝ ու աջ գխաը. (քնեա որ
23 աս [5]խոյնբան օրհնութեան խոյն է.) Եւ Տէրոջը
առջեը եղած անխմոր հացի սակաւէն մէկ
զան հացի ու մէկ եղով հացի չօթի և մէկ
24 լաւաշ առնես, Եւ ամէնը Ահարանին ձեռ քը
ու անոր որդուցը ձեռ քը դնեա, և [6]զանոնք
Տէրոջը առջեը երերցընելու ընծայ [7]սնաուա-
25 ցանես. Եւ անոնց ձեռ քէն առնես զանոնք,
ու անգանին վրայի ողջակէզին վրայ սլրնա
Տէրոջը առջեը անուշ հոտի համար. ասիկա
26 պատարագ մին է Տէրոջը. Եւ Ահարանին [8]հա-
նած օրհնութեան համար պատրաստուած
խոյէն՝ [9]երերցը առնեա, ու զանիկա Տէրոջը
առջեը երերցընելու ընծայ սնաուացանես. և
27 ան [10]երու բաժինդ ըլլայ. Եւ Ահարանին հա-
նար ու անոր որդուցը համար եղած [11]հանած
օրհնութեան խոյէն՝ երերցընելու երցուածը ու
28 բարձրացընելու գխաը պիտի ըլլայ. Եւ ասիկա
[12]յաւիտենական կանոնով Ահարանին ու անոր
որդուցը պիտի ըլլայ՝ Իսրայէլի որդուցը կող-
մանէ. [13]վասն որ աս բարձրացընելու ընծայ է,
և [14]պիտի ըլլայ բարձրացընելու ընծայ՝ Իս-
րայէլի որդուցմէն իրենց խաղաղութեան զո-
հերէն ըսած իրենց բարձրացընելու ընծան
Տէրոջը.
29 Եւ Ահարանին սուրբ զգեստները իրմէն
ետքը Վր որդուցը պիտի ըլլան, [15]որ անոնց
30 մով օծուին, ու անոնցմով օրհնուին. Եւ [16]ան-
կա որ իր որդուցմէն իր տեղը քահանայ ըլլա-
լով՝ սրբատեղի մէջ պաշտօն կատարելու հա-
մար ժողովքի խորանը պիտի մտնէ, զանոնք
31 [17]հագնի օր հագնի. Եւ [18]օրհնութեան
խոյը առնեա՝ ու [19]անոր միսը սուրբ տեղ մը
32 եփնա. Եւ Ահարան ու անոր որդիքը ժողով-
քի խորանին դրանը քով պիտի ուտեն խոյին
33 միսը՝ ու [20]հացը՝ որ [21]անոնք պիտի ուտեն այն բաներըը՝ որ իրենց օրհնութ-
յուն սրբութեան համար անոնցմով քաւու-
թիւն եղաւ, [22]և օտարական մը ուտէ պիտի
34 չուտէ. [23]վասն որ անոնք սուրբ են. Եւ թէ որ
օրհնութեան միսէն ու հացէն մինչև առաւո-
ցեայ, [24]աս ուխլցածը կրակով սլրնա. անիկա
պիտի չուտուի, [25]վասն որ սուրբ է.
35 Եւ Ահարանին ու անոր որդուցը ասանկ
ընեա, բոյոր քեզի ըսածիս պէս. [26]եօթը
օրուան մէջ կատարես անոնց օրհնութիւնը.
36 Եւ [27]օրը մէկ զուարակ մեղքի պատարագ ընես
քաւութեան համար. ու անգանին համար
քաւութիւն ընելու ատենդ մաքրես զանիկա,
37 և սուրբ ընելու համար [28]օծես զանիկա. Եօ-
զանին համար եօթը օր քաւութիւն ընես, ու
սուրբ ընես ան. [29]և անգանը ամէնասուրբ պի-
տի ըլլայ. [30]Ինչ որ անգանին դպչի սուրբ պի-
տի ըլլայ.
38 Եւ անգանին վրայ բնելու [31]ընծան ասիկա է. [32]մինչ-
ամէն օր [33]մէկ տարեկան երկու գառինք.
39 Մէկ գառը առաւուընայ մատուցանես, ու
մէկալ գառը իրիկուան գէմ մատուցանես.
40 Եւ մէկ գառին հետ մէկ հինգնի քառորդ
[34]ձեթատաճ ձէթով շաղուած մէկ տասանորդ
բարակ ալիւր, և թափելու [35]նուէրին համար
41 մէկ հինգնի քառորդ մը գինի [36]խոյացնես. Եւ
մէկալ գառը [37]իրիկուան գէմ գործես. ու առ-
աւուան հացի ընծային պէս՝ և անոր թափելու

---

1 Ղև. գ. 3.
2 Ղև. գ. 11. 12. 31. Երբ. ժգ. 11.
3 Ղև. ը. 18.
4 Ղև. ը. 18.
5 Ղև. ա. 5—9.
6 Ելք. ը. 31.
7 Հմր. 3. Ղև. ը. 31.
8 Գլ. լ. 21. 27. Ղև. ը. 22.
9 Ելք. ի. 1. Երբ. ի. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50.

Դաւիթն ոչխ ընեու ուսոց · սաս՝ ուսու չահաս
42 պատարագ մնի է Տէրոջ։ Ասիկա ձեր ազգե-
բուն մէջ իմանալիներուս ազխակէզ պիտի ըլլայ
Տէրոջ առջեւը ժողովքի խորանին դրան դէզ,
ուր որ ձեզի պիտի հանդիպիմ՝ քեզի հետ
43 խօսելու։ Եւ հոն խորհրդէն որդւոցը պիտի
հանդիպիմ, ու խորանը փառքովս սուրբ
44 պիտի ըլլայ։ Եւ ժողովքի խորանը ու սեղանը
պիտի սրբեմ։ Ահարոնը ու անոր որդիները ալ
Քահանայապետութիւնս պիտի պահեն,
45 եւ Իսրայէլի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ, ու
46 անոնց Աստուած պիտի ըլլամ։ Եւ պիտի գի-
տնան թէ ես Անոնց Տէր Աստուածը եմ՝ որ
անոնց մէջը բնակելու համար Եգիպտոսի
երկրէն հանեցի զանոնք · ես եմ անոնց Տէր
Աստուածը ։

ԳԼ · Լ

1 Խառնիի ժլատը · 11 Հոգեվարքն փչելը · 17 Պղնձէ սա-
կառը · 22 Օձեան սուրբ եղաւ · 24 Ընտանեաց խառնիճա-
ղատութիւնը ։

1 Եւ Խառնիկ ծխեցաւ Նադաբն ու Յիսուս ու
2 ամէն փայտակ չխնեաս անոնց · Անոր երկոյ-
նովխիներ կանգնուն ու անոր բոյսնովխիներ
կանգնուն ու քառանկիսով պիտի ըլլայ ·
3 եւ անոր բոյսնոյթ խիներ երկու կանգնուն · անոր
պիտն ու անոր քոսիները չորչանակի եւ ա-
նոր եղէնիները պատ ու սկիով պատուս · ու
չորչանակի ակի պատկ ու չխնեաս անոր ·
4 Եւ երկու ակի օգտնեաս չխնեաս անոր · պը-
տակիս ակիէն անոր երկու քոսիները երկու
կողմերէն չխնեաս, որ ան անոնցմով վերցուե-
լու համար ձողերուն մէջերը ակի ըլ-
5 լան · Եւ ձողերը Աստուծոյ փայտէ չխնեաս ,
6 ու անոնք ակիով պատես · Եւ անոնք զը-
նեաս վկայութեան վրայի Քաւութեան տա-
ղին՝ վկայութեան տապանակին քովը եղած
վարագոյրէն առջեւը , ուր որ ես քեզի պի-
7 տի հանդիպիմ խորհրդի · Եւ Ահարոն անոր ծխա-
խառնիկ խառնէ պիտի ծխի , ամէն առաւօտ Երբ
լամպերը չխոհած առնէ խառնէ պիտի ծխի ,
8 Եւ Ահարոն իրիկնայան գիմ ճրագներն վա-
ռած առնէ խառնէ պիտի ծխի , որ Տէրոջ
առջեւը յիշատակի խառնիկ բլլայ ձեր ազ-
9 գերուն մէջ · Անոր վրան Խառնիկ խառնէ , կամ
ազխակէզ , կամ հացի ընծայ չխնաս ըլ-
նէք · ոչ ալ անոր վրան Նուէր ընծայ ։

10 Եւ Ահարոն տարին անոր մէկ անգամ հիմնե-
նելուն վրայ քաւութիւն պիտի ընէ · անոնց
քաւութիւնեաններուն մեղքի պատարագին արիւ-
նովը անոր վրայ քաւութիւն պիտի ընէ տա-
րին անգամ մը ձեր ազգերուն մէջ · սրբու-
թիւն անգամ մը Տէրոջը ։

11 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
12 Երբոր Իսրայէլի որդւոցը մարդահա-
շիւ ըլլան՝ իրենց հաշուելուն ատեն ,
նոր անոնց ամէն մէկը իր հոգւոյն փրկանքը
պիտի տայ Տէրոջը՝ զանոնք հաշուած ատենդ ,
որ անոնց մէջը Ներքոյ չըլլայ՝ երբոր զա-
13 նոնք հաշուես · Անոնք ատ պիտի տան , ամէն
մէկը որ կ'անցնի կը հաշուուի , արքատանէն
սկսելով հասկնալու կէս սիկղ ըստ սրբոյ
Մէկ սիկղ քսան կերաս է · Տէրոջը ընծան
14 կէս սիկղ պիտի ըլլայ · Ամէն քսան տարե-
կանէն վեր եղողը՝ որ կ'անցնի կը հաշուի ,
15 — ընծան Տէրոջը պիտի տայ · Երբոր Ձեր
հոգիներուն քաւութիւն ընելու համար Տէրո-
ջը ընծայ տան , կէս սիկղէն ոչ հարստացը
պիտի , ու ոչ աղքատը պակսու պիտի տայ ։
16 Եւ խորհրդի որդւոցմէ քաւութիւնն արծա-
թը առնես , ու Ժողովքի խորանին պաշտօ-
նին տաս , որ Տէրոջը առջեւը յիշատակ ըլ-
լայ խորհրդի որդւոցը՝ Ձեր հոգիներուն քա-
ւութիւն ընելու համար ։

17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
18 Պղնձէ պղնձէ աւազան ու անոր պղնձէ բլլոյ · և
Ժողովքի խորանին ու սեղանին մէջտեղը դնես
19 ան , ու անոր մէջը ջուր լեցնես · Եւ Ահարոն
ու անոր որդիքը իրենց ձեռ քերը ու ոտքերը
20 պիտի լուան անկից · Երբոր անոնք Ժողովքի
խորանը մտնելու բլլան , կամ երբոր սեղանին
մօտենալու բլլան պաշտօն կատարելու և կը-
րակով Տէրոջը գոհ ծխառնելու համար ,
21 Ջրով լուացուին՝ որ չմեռնին · Այսպէս իրենց
ձեռ քերը ու ոտքերը լուան՝ որ չմեռնին · և
Ահարոնի իրենց յաւիտենական կանոն պիտի բլ-
լայ , իր եւ իր սերունդին իրենց
ազգերուն մէջ ։

22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
23 Առ քեզի նախաստակաց հանելիներէ , դառա-
զեան հինգ հարիւր սիկղ , և անոր կէսին չափ՝
այսինքն երկու հարիւր յիսուն սիկղ անոյշ
հինամանի , ու երկու հարիւր յիսուն հանու-
24 չահոտ խունկերկերէն , Եւ հինգ հարիւր սիկղ

կասխոյ՝ պրպտասիրեմ սիրտին հասկնալուս ։ ու
25 Եմ ի հիմն ձէիմ ։ Եւ ասաց ցնծալն եղ չ ինձս
ան՝ խոզագործի արշեւասուլ բազում բուսած ։
26 անիկա ։ասաց ցնծալն պիտի լլայ ։ ։Եւ
անով ծծնա ժողովրդի խոցոտեր, ու վկայու-
27 թիւնն տապաստակը ։ Եւ անցաւեր ու անոր ամէն
անօգնեները, եւ աշտանակը ու անոր գործիք-
28 ներըը ։ եւ խառնիմն անցաւեր ։ Եւ ոչխարիկ ին
անցաւեր իր ամէն գործիքներուն հետ մէկտեղ ։
29 եւ ասացաւեր ու անոր խորխորատ ։ Եւ սրբեւ
անոնք ։ որ ամէնասուրբ լլլան ։ Կինչ որ անոնց
30 գ գլխի՝ ասաց պիտի լլայ ։ ։Եւ Ահարոնի ու
անոր որդիքը ծծնա, ու ասաց ինձն գ ։
31 որ ինձի քահանայութիւնն ինձն ։ Եւ խորտիկի
որդ ։ ոչի գրուցիկ՝ բանիով ։ Անիկա ինձի ասաց
ծծնան եղ պիտի լլայ ձէր ազգերուն մէջ ։
32 Մարդ ու մնալմինի վրայ պիտի չ իմափառի ան ։
եւ անոր բազում բուիներ պէտ անոր ներանել
չ ինձի ։ ասաց ասաց ի ։ — ձէիմ ասաց պիտի
33 լլայ ։ Ոչ որ անոր ներանել չ ինձի ։ կամ ոչ որ
անկէ օտարականի վրայ գնել ։ ։Իր ժողովուրդ
գ էն պիտի կորսուի ։
34 Եւ Տէրը ասաց Մովսէսին ։ Անա քեզի ու-
ռան չահան հասնելիներ ։ այսինն քն ասաց ին ու ե-
գուզգն եւ քազգասն ։ — անոր չահան հասնել
ներըը մնացած կերդասի կամ ։ ամէնը հաստատ
35 կշռով պիտի լլայ ։ Եւ գանձը ։ իւզագործի
արշեւասուլ ։ իրար խառնած՝ բազում բուս-
36 ինն ին ։ Եւ անկէ մէկ բանը ։ ան ։ Եւ
անկէ փշրէ ծծնա չատ բազում, ու ժողովրդի
խոցոտելն մէջ վկայութիւնը առջեւը գ ։ Եւ
ասաց պիտի հանդիպ քեզի հանդիպ ։ Անկնկա
37 ձէիմ ամէնասուրբ պիտի լլայ ։ Եւ ան քա-
չ ինձս խառնելով բազում ին ինձ հասնելիս
։գ ասաց ձէիմ հասնիր չ ինձի ։ ան քեզի ասաց
38 պիտի լլայ Տէրոջի հասնիր ։ ։Իր որ հասա-
տելու հասնիր անոր հասնելիր չ ինձի լլայ ։ իր
ժողովուրդ էն պիտի կորսուի ։

ԳԼ · ԼԱ.

1 Տէրը խ՚ինդրի ինձնէին ու ինդրէր գործերը
քեզնա ։ 12 և չորսերը պահելու պատուիրը կը հարցնի ։ 13
Մովսես հրան ասխոսանիները խ՚ընդունի ։

1 Եւ Տէրը խոսցաւ Մովսէսին բանիով ,
2 ։Ահա ես ոչի ին կոչէ ին ։Ուխրի որդ ։ ոչի բնին
3 որդ ին ինձնէին անուանիով կանչեցի ։ Եւ

1 Գէ · ինի · 40 ։
2 Գէ · չէ · 33 · ին ։ ան ։
չէ · 23 · Աստ · ձէի ։
33 · Ոչ ք · 8 ։
4 Գէ · ք · 9 · Գ. ն · ը ։
10 · ին ։ ան · է · 3 ։
5 Գէ · ինի · 37 ։
6 Գէ · ինի · 9 · ն. ։
Գ. ն · ը · 13 · 30 ։
7 Հ՚ր · 33 · 32 ։
8 Հ՚ր · 34 ։

9 Գ. ն · ժէ · 14 · Գէ ։
ժ ք · 14 · Գ. ն · է ։
30 · 31 ։
10 Գէ · ինի · 6 · չէ · 33 ։
11 Հ՚ր · 35 ։
12 Կամ ասաց ան · ան ։
Գ. ն · ը · 3 ։
13 Գէ · ինի · 44 · Գ. ն ։
ժ ք · 2 ։
14 Գէ · ինի · 32 · Գէ · ինի ·
37 · Գ. ն · ը · 3 ։

15 Հ՚ր · 38 ։
16 Հ՚ր · 35 ։
17 Գէ · չ ք · 20 · է ք · 1 ։
18 ան · ը · 17 ։
19 Գէ · ինի · 11 ։
20 Գէ · ը · 1 ։
21 Գէ · ինի · 50 ։
22 Գէ · ինի · 11 ։
23 Գէ · ը · 1 ։
24 Գէ · ինի · 8 ։
25 Գէ · ինի · 17 · 41 · Աստ ·
ը · 3 · 6 · 16 ։
26 Գէ · է · 35 · 31 · չէ ։
27 Գէ · ինի · 1 ։
28 Գէ · չ ք · 8 ։
29 Գէ · ինի · 1 ։
30 Գէ · ինի · 6 ։
31 Գէ · չէ · 50 ։
32 Գէ · չէ · 11 ։
33 Գէ · ը · 1 ։
34 Գէ · ը · 8 ։
35 Գէ · ինի · 2 · Ը. ն ։
36 Գէ · ինի · 1 ։
37 Գէ · ինի · 1 ։
38 Գէ · ինի · 1 ։
39 ։
40 Գէ · է · 34 · չէ ·
39 ։
41 Գ. ն · ժէ · 2 · 38 · ինի ·
է · Ն չ ին · ք · 18 · 29 ·
ինի · 14 ։
42 Գէ · ք · 2 · ք Օր · է ·
13 · Ն չ ին · ք · 11 ։
43 Գէ · չէ · 2 · Աստ ·
ժ ն · 14 ։
44 Գ. ն · ք · 2 · Գէ · ժչ ·
23 · ք · 10 ։
45 Հ՚ր · 12 · Ն չ ին · ք ·
13 · 25 ։
46 Ձէ · ա · 31 · ը · 2 ։
47 Գէ · ինի · 38 · չէ ·
31 · 10 · է ք · 23 · 33 ·
ը Օր · ք · 13 · ն · 23 ·
ինի · 10 · 11 · ը Կոչ · ք ·
2 ։

ԳԼ· ԼԲ

1 Ի Ժողովրդը տեսնելով որ Մովսէս ուշացաւ իջնելն լճէն, ժողովրդը Ահարոնին քովը ժողովուեցան՝ ու ըսին անոր, Ելիր, մեզի աստուածներ շինէ որ մեր առջևնէն երթան. քանզի այն Մովսէսը՝ մեզ եգիպտոսի երկրէն հանող մարդը, չենք գիտեր 2 թէ ինչ եղաւ անոր։ Եւ Ահարոն բաւ անոնց, Ձեր կիներուն, ձեր աղջիկներուն եւ ձեր տղոց ականջներուն ոսկիէ օղերը 3 հանեցէք, ու բերէք ինծի։ Եւ բոլոր ժողովուրդը իրենց ականջներուն եղած ոսկի օղերը 4 հանեցին ու Ահարոնին բերին։ Ինք անոնց առաւ անոնց ձեռքէն, ու ոսկեայ մի շինեց, և ձուլածոյ որթի մը ըրաւ։ Եւ ըսին, Ով Իսրայէլ, սոսկ են քու աստուածներդ՝ որ 5 քեզ եգիպտոսի երկրէն հանեցին։ Եւ երբ Ահարոն տեսաւ զայն, անոր առջևը սեղան մը շինեց. և Ահարոն հրապարակել տուաւ՝ ըսելով 6 վաղը տօն է Տէրոջը։ Եւ հետևեալ առաւօտուն կանուխ էտան, ու ողջակէզներ մատուցին, և խաղաղութեան զոհեր բերին. և Ժողովուրդը ուտելու ու խմելու նստան, ու խաղալու ելան։

7 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Գնա իջիր. վասնզի քու ապականեցաւ քու ժողովուրդդ՝ որ 8 եգիպտոսի երկրէն հանեցիր. Անոնք շուտով խոտորեցան ան ճամբայէն՝ զոր ես իրենց պատուիրեցի. իրենց ձուլածոյ որթի շինեցին, և անոր երկրպագութիւն բերին, ու անոր զոհեր մատուցին, ու ըսին, Ով Իսրայէլ, սոսկ են քու աստուածներդ՝ որ քեզ եգիպտոսի 9 երկրէն հանեցին։ Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Կը տեսայ զայս ժողովուրդը, և ահա ան 10 խոստացեալ ժողովուրդ մին է։ Ուստի հիմա ինծի թող տուր իմ՝ որ իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բորբոքի, ու փճացնեմ զանոնք. և քեզ մեծ ազգ մը ընեմ։ 11 Եւ Մովսէս իր Տէր Աստուծոյն աղաչեց, ու ըսաւ, Ով Տէր, ինչո՞ւ քու բարկութիւնդ բորբոքի քու ժողովուրդիդ վրայ, որ եգիպտոսի երկրէն հանեցիր մեծ զօրութիւնով ու զօրաւոր ձեռ- 12 քով։ Ինչո՞ւ հաճոյ եղիպատցիք խօսին ու ըսեն թէ Չարութեան համար հանեց զանոնք՝ որ լեռներուն մէջը մեռցնէ, ու զանոնք երկրի երեսէն փճացնէ. դարձիր քու սաստիկ բարկութենէդ, ու դադար առ չա- 13 րութիւնը քու ժողովուրդիդ վերայ բերելէ։ Յիշէ քու ծառաներդ Աբրահամը՝ Իսահակը ու Իսրայէլը, որոնց դուն քու անձիդ երդուար երթիր, ու ըսիր անոնց, Չափ ու բազում երկնի աստղերուն պէս պիտի շատցնեմ, և բոլոր այս երկիրը՝ զոր ես խոստացայ, ձեր սերունդին պիտի տամ, ու ան պիտի ժառան- 14 գեն յաւիտեան։ Եւ Տէրը զղջաց այն չարիքին համար՝ որ ըսեր էր թէ իր ժողովուրդին պիտի բերէ։

15 Եւ Մովսէս դարձաւ ու լեռնէն իջաւ, ու վկայութեան երկու տախտակները իր ձեռքն էին. տախտակները իրենց երկու կողմերէն գրուած էին. անոնք մէկ կողմէն ու մէկ- 16 կողմէն գրուած էին։ Եւ տախտակները Աստուծոյ գործքն էին. ու տախտակներուն վրայ փորագրուած գիրը Աստուծոյ գրածն էր։ Ու- 17 երբոր Յեսու պատացաւ ժողովուրդին ձայնը լսեց, ըսաւ Մովսէսին, Բանակին մէջ պատե- 18 րազմի ձայն կայ։ Եւ անիկա ըսաւ, Ան յաղթողներու ազազակի ձայն չէ, ոչ ալ յաղթուածներու ազազակի ձայն է. Հապա խաղի ձայն կը լսեմ։ 19 Եւ եղաւ որ բանակին մօտենալով՝ հորթը ու պարը բռնացնելերը տեսածին պէս, Մովսէսին բարկութիւնը բորբոքեցաւ. ու տախտակներդ իր ձեռքէն նետեց, ու լեռանը տակը զանոնք կոտրտեց։ 20 Եւ անոնց շինած որթը առաւ, ու կրակով այրեց, ու մանրեց փոշի ըրաւ, և ջուրին վրայ ցան- եց, ու Իսրայէլի որդւոցը խմցուց։

21 Եւ Մովսէս ըսաւ Ահարոնին, Ինչ ժողովուրդը ինծի բերաւ քեզի, որ անոնց վրայ 22 այսչափ մեծ մեղք մը բերիր։ Եւ Ահարոն ըսաւ, Թող իմ տիրոջս բարկութիւնը չբորբոքի. դուն գիտես աս ժողովուրդը՝ որ չարին հա- 23 կամ եղած են. Եւ ինծի ըսին թէ Մեզի աստուածներ շինէ որ մեր առջևնէն երթան, վասնզի այն Մովսէսը՝ մեզ եգիպտոսի երկրէն հանող մարդը՝ չենք գիտեր թէ անոր ինչ եղաւ։ 24 Եւ ես ըսի անոնց, Ով որ ոսկի ունի, թող հանէ. ու բերին ինծի. և կրակը ձգեցի ան, ու հոս որթը ելաւ։

25 Եւ երբոր Մովսէս ժողովուրդին չափաւոր-

ա Գլ· իգ· 18· բ Որ· ի· 9։
գ Գլ· ե· 40։
դ Գլ· ժգ· 21։
ե Գործ· ը· 22· 23· 28· 37։
զ Գլ· իգ· 1· 2· 3· 4· 5· 6· Որ· ի· 18· Գործ· ժե· 1· 4· է Թագ· ժբ· 28։ ը Գործ· է· 39։ թ Որ· ի· 14· Գործ· ժե· 10։ ժ Գործ· է· 41· Հոմ· ա· 23։ ի Գործ· է· 42· 43· Ամ· ե· 25· 26։ ժա Գործ· է· 44· Ել· իգ· 21· Թուոց· ժ· 11։ ժբ Գործ· է· 45· Յես· գ· 14· Գ Թագ· ե· 5· 6· 7· 8· բ Որ· ի· 18· 19· 20· 21· 22· 23· 24· 25· 26· 27· 28· 29· 30· 31· 32· 33· 34· 35· 36· 37· 38· 39· 40· 41· 42· 43· 44· 45· 46· 47· 48· 49· 50· 51· 52· 53· 54· 55· 56· 57· 58· 59· 60· 61· 62· 63· 64· 65· 66· 67· 68· 69· 70· 71· 72· 73· 74· 75· 76· 77· 78· 79· 80· 81· 82· 83· 84· 85· 86· 87· 88· 89· 90· 91· 92· 93· 94· 95· 96· 97· 98· 99· 100· 101· 102· 103· 104· 105· 106· 107· 108· 109· 110· 111· 112· 113· 114· 115· 116· 117· 118· 119· 120· 121· 122· 123· 124· 125· 126· 127· 128· 129· 130· 131· 132· 133· 134· 135· 136· 137· 138· 139· 140· 141· 142· 143· 144· 145· 146· 147· 148· 149· 150· 151· 152· 153· 154· 155· 156· 157· 158· 159· 160· 161· 162· 163· 164· 165· 166· 167· 168· 169· 170· 171· 172· 173· 174· 175· 176· 177· 178· 179· 180· 181· 182· 183· 184· 185· 186· 187· 188· 189· 190· 191· 192· 193· 194· 195· 196· 197· 198· 199· 200· 201· 202· 203· 204· 205· 206· 207· 208· 209· 210· 211· 212· 213·

կաբինէր տեսաւ , (քանզի Հնազան էր մոգ
առեր էր զանազան անասնակերպութիւն բնեալ
26 իւրեանց իշտամբելութեան մէջը խոյացուցանել
կայնեցաւ , ու բառաչ , Ով որ Տէրոջը կազմէն
է , մոգ ինծի չըլլար . և Դևին բոլոր զօրքը
27 անոր գործը ժողովելան . Իւ բառաչ անոնց ,
խոյակերպն Տէր Աստուածը առանկ կ՚ըսէ ,
Ամէն մարդ իր առջի մոգ իր մէջը դնէ , ու
բանակին մէջ գունդ գունդ անցնելու գաղնան ,
և ՚ամէն մարդ իր նգրօտիքը՝ ու ամէն մարդ իր
բնակերը՝ և ամէն մարդ իր գազանին մեռցնէ ,
28 Ու Դևին զօրքը Մովսէսին խաբերին պէս
բրին , ու ան օրը ժողովրդէն երեք հազար
29 մարդ ու չաղ ինկան . Փառեղի Մովսէս բանը
էր ինկ Աստուած ձեզի ամէն մէկը իր զօրքովը
ձեռքի առնէ , ու իր նգրօտիքը մոգ ազգին
վրայ՝ ու իր նգրօտիքը վրայ ինքզինքը Տէրոջը
նուիրէ , որ ձեր վրայ օրհնութիւն տայ այսօր ։
30 Ու հետս որ հետևելով օրը Մովսէս բոլոր
ժողովրդին , Դուք մեծ մեղք գործեցիք .
ու հիմա Տէրոջը պիտի երթամ , գուցէ ձեր
31 մեղքին միջնորդ ինձ ձեզ հետս առնեմ ։ Ու
Մովսէս դարձաւ Տէրոջը ու բառաչ , Ով ես
ժողովրդը մեծ մեղք գործեց , Ինծի ոսկիէ
32 աստուածներ չինելով ։ Բայց հիմա քիչ որ
անոնց մեղքերը կը ներեսս՝ Եթէ ոչ՝ կ՚ա-
33 գաչեմ ՚ատրէ պիտ ՚քու գրած գիրքէդ ։ Ու
Տէրը բառաչ Մովսէսին , Ով որ ինծի գէմ մե-
գանչեց , անոնց իմ գիրքս պիտի ատրեմ ։
34 Ու ատոր հետս գնա , ժողովրդը ան տեղը
տար , որն որ քեզի բան ։ ՚Ահա իմ հրեշտակս
քու առջևդ պիտի երթայ . բայց ՚ատենը
քննութիւն բնեալու օրս՝ անոնց մեղքը իրենց վրայ
35 պիտի բերեմ ։ Ու Տէրը զարկաւ ժողովրդը ,
՚Ահարոնին շինած որձիը չինելնուն համար ։

ԳԼ · ԼԳ

1 Տէրը չրսուսրէր Մովսէս ըսելն հետ երթալու իր տեղի համար
համար դնու ։ 4 Մովսէս ըսրը ու բանին վրայ կը տարածի ։ 7 Խորհուրդ բանակին գուրս կը հանուի ։ 9 Տէրը գեմ ու գեմ
կը խօսի Մովսէսին հետ ։ 12 Մովսէս կը յանձնէ Նաւսէի
գաստը տանելու ։

1 Ու Տէրը բառաչ Մովսէսին , Երթ ասկէ գունդ
ու ՚ժողովրդովդ ալ՝ որ Եգիպտոսէն երկրէն
հանեցիր , ՚ու գնա այն երկիրը՝ որուն հետս
երդում բրի Աբրահամին , Իսահակին ու Յա-
կոբին՝ բսելով , Քու սերունդիդ պիտի տամ
2 այն ։ Ու քու առջևդ հրեշտակ մը պիտի
խրկեմ՝ ու փառաւորեցնեմ , Քանանացին , Ամո-
րացին , Փերեզացին , Խևացին ու Յեբուսա-
3 ցին պիտի վռնտեմ ։ Կաթ ու մեղր բղխող
երկիրը ՚ձեզ հետ չելլեմ . Հիմնովս որ հա ձեր ՚ճնդը
պիտի չկրկեմ . քանզի գուն խստասրտութեան
ժողովուրդ մըն հա , չըլլայ որ ՚ճամբան ձեզ
բնաջինջ բնեմ ։
4 Ու երբոր ժողովրդը սա չար խօսքը
լսեց , ՚սուգ բրաւ . ՚և մէկը իր զարդը իր
5 վրան չդրաւ . Քանզի Տէրը բառած էր Մով-
սէսին , Բսէ իսրայէլի որդւոցը , Դուք խիստ
սրտադրժանոց ժողովուրդ մըն էք . մէկ բոպէ
մը հետերնիդ մէջերնիդ ելլեմ բրլամ , ձեզ բնաջինջ
պիտի բնեմ . ուստի հիմա ձեր վրայէն զար-
դերնիդ վերցուցէք , որ ՚ձեզի բնելիքս գիտ-
6 նամ ։ Ու իսրայէլի որդիքը իրենց զարդերը
հանեցին Քոսէբ լեռանէն քովը ։
7 Ու Մովսէս առաւ խորանը , ու բանակին
գուրսի դին՝ բանակէն հեռու կանգնեց ան ,
և ՚անոր անուն՝ ժողովքի խորան գրաւ . և
ով որ Տէրը կը խնդրէր , բանակին գուրսի
8 դին երթար ժողովքի խորանը կ՚երթար ։ Ու
երբոր Մովսէս խորանը կ՚երթար , բոլոր ժո-
ղովուրդը կ՚ելլէր , ու ամէն մէկը ՚իր վրա-
նին գուռը կը կայնէր , ու Մովսէսին հետևէն
կը նայէր , մինչև որ անիկա խորանը մտնէր ։
9 Ու Մովսէս խորանը մտած ատեն՝ սիւնի սե-
ղը կ՚իջնէր , ու խորանին գուռը կը կայնէր ,
10 և Տէրը ՚Մովսէսին հետ կը խօսէր ։ Ու բոլոր
ժողովուրդը կը տեսնէր որ սիւնի սեղը խո-
րանին գուռը կը կայնէր ։ ու բոլոր ժողովուր-
դը կ՚ելլէր՝ և ամէն մէկը իր վրանին գուռը
11 ՚երկրպագութիւն կ՚ընէր ։ Ու Տէրը կը խո-
սէր Մովսէսին հետ դէմ առ դէմ , ինչպէս
որ մարդ մը իր բարեկամին հետ կը խօսի .
ու Մ-ՀՒՆ նորէն բանակը կը գառնար . բայց
՚անոր ծառան Նաւսէի որդին Յեհոսու պատա-
նին՝ խորանին մէջէն չէր հեռանար ։
12 Ու Մովսէս բսաւ Տէրոջը , Նայէ ՚դուն
կ՚ըսես ինծի , Ժամէ սա ժողովուրդը . ու
գուն ինծի չդիացուցիր՝ թէ ով ինծի հետ
պիտի խրկես . ու բսիր , ՚Քեզ անուանով կը
ճանչնամ , ու նաև իմ առջևս շնորհք գտար ։
13 Ու հիմա հնազանդիմ , հիմ որ քու առջևդ

չեզոհք գոայ։ 'Ինձի ցուցար ուրնիա քոս
ձաղիսագ՝ որ ճանչնամ՝ քեզ։ անանկ որ քոս
աստիճագ չեզոհք գանեմ՝ ու 'մեռգդ բերբ՝ որ
14 ատ ապգը Աքոս ժողովրգդ է։ Եւ անիկա
բսաւ։ 'Իմ՝ Տէրիկայս քիւնդա ես ձեզ պիտի
15 երթայ։ ու քեզ 'պիտի Հանգստացնեմ՝։ Եւ
Մ-ելէս բսաւ անոր։ 'Քէ որ քոս Տէրիկայս
քիւնդ ձէզ ձեզ չերթայ՝ մեզ ատ տեղէն մի
16 Հանիր։ Քանզի ինչո՞վ պիտի գիտցուի քիւ
ես ու քոս ժողովրգդ քոս աստիճագ չեզոհք
գտանք։ 'չէ՞ որ քոս մեզի Հետ երթայուդիվ
այսպէս Հես ու քոս ժողովրգդ երկրի երե
սին վրայ եգած բոլոր ժողովրգներէն պի
սի գաւառ ենք։
17 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին։ 'Ես բանն ալ
պիտի բնեմ՝ որ գուն բսիր։ քիւնդ որ 'իմ
աստիճս չեզոհք գտար։ ու ես քեզ անուանով
18 կը ճանչնամ՝։ Եւ անիկա բսաւ։ Կ'ազաչեմ՝
19 'քոս փառգդ ցուցար ինձի։ Եւ Տէրը բսաւ։
'Իմ՝ բոլոր բարութիւնս քոս աստիճդ պիտի
անցընեմ՝, ու Տէրոջը անուանը քոս աստիճդ
պիտի կանչեմ՝, և որու որ պիտի ողորմիմ՝
'կ'ողորմիմ՝ ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝
20 կը գթամ՝։ Ու բսաւ։ Գուն իմ երեսս չես կրր
նար տեսանել։ քիւնդ որ 'մարդ չկրնար իս տես
21 նել ու ապրիլ։ Եւ Տէրը բսաւ։ Ահա քովս տեղ
22 մի կայ։ ու ժայռին վրայ կայնիլ։ Եւ բայց
որ երբ իմ փառքս անցնելու բլլայ՝ քեզ
'ժայռին խառնիճին մէջը գնեմ՝, ու 'քեզ իմ
ձեռքովս ծածկեմ՝, մինչև որ ես անցնիմ՝։
23 Ետքը իմ ձեռքս պիտի վերցընեմ՝, ու իմ
հետս պիտի տեսնես։ բայց իմ երեսս 'պիտի
չտեսնուիր։

ԳԼ· Լ'Գ

1 Մովսէս երկու նոր տախտակներ կը կոփէ։ ու Տէրը իր անու
նը կը գրատպաբէ։ 2 Մովսէս կ'ազաչէ որ Աստուած իրենց
Հետ երթայ։ 10 Աստուած ուխտագիր կ'երգնուի։ 14
ուրիշ Աստուած մը պաշտելու կ'արգիլուի։ 18 Մովսէս
տարին երեք անգամ Հետ' բանի մը պատուիրանները կը գրէ
մէջերնին։ 29 Մովսէսի գլուխը ճառագայթներ կ'արձա
կէ։ 33 Մովսէս քօղ մը կը ձգէ իր երեսին վրայ։

1 Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին, Քեզի 'երկու
քարէ տախտակներ կոփէ առջիններուն պէս։
'ու ես տախտակներուն վրայ պիտի գրեմ
առջի տախտակներուն վրայի խօսքերը՝ որ

2 անոնք գուն կոտրտեցիր։ Եւ առաւոտեան Հա
մար պատրաստ եղիր։ ու առաւօտուն Սինայ
լեռը երթար, և Հոն 'լեռանդ գլուխը առջիս
3 կայնիլ։ 'Ու մէկը 'պիտի չելլէ քեզի Հետ, և
մէկը պիտի չտեսնուի լեռանդ վրայ, ոչ
ալ ատ լեռանդ առջեսը ոչխար կամ արջառ
պիտի արածուի։
4 Եւ առջիններուն պէս երկու քարէ տախ
տակներ կոփեց։ ու Մովսէս առաւօտուն կա
նուխ երաւ, ու Տէրոջը իրեն պատուիրածին
պէս Սինայ լեռը գնաց, և երկու քարէ տախ
5 տակներըը իր ձեռքը առաւ։ Եւ Տէրը ամ
պով իջաւ, ու Հոն անոր քովը կեցաւ։ ու
6 'Տէրոջը անուանը կանչեց։ Եւ Տէրը անոր առ
ջեւէն անցաւ, ու կանչեց, Տէր՝ Տէր 'Աստ
ուած՝ ողորմած ու բարեբար՝ երկայնամիտ
և առատ 'ողորմութիւնով ու 'ճշմարտութիւ
7 նով, 'Հազարներուն ողորմութիւն բնող, 'ան
բիծութիւնը՝ յանցանքը ու մեղքը ներող,
բայց 'չանգստացը ամենեւին անպատիժ չթողուր,
Հայրերուն անօրէնութիւնը որդի՛ներուն վրայ՝
ու որդւոց որդի՛ներուն վրայ՝ մինչև երրորդ
8 ու չորրորդ ազգը Հատուցանելով։ Եւ Մով
սէս անապատիկով մինչև գետինը խոնարհե
9 ցաւ ու երկրպագութիւն բրաւ։ Ու բսաւ։
Ով Տէր, թէ որ Հիմա քու աչքիդ չեզոքդ
գտայ, կ'ազաչեմ՝ 'իմ՝ Տէրս մեր Հետը
երթայ։ 'քանի որ՝ 'ասիկա խստասրտութեան
ազգ մըն է, և մեր անօրէնութիւնը ու
մեր մեղքերը, և մեզ քու ժառանգութիւնդ
բրէ։
10 Եւ Տէրը բսաւ։ Ահա 'ես ուխտ մը կ'բնեմ՝
քու բոլոր ժողովրդիդ առջեւը անանկ 'գործ
չերեւցըներ որոնք բնեմ՝, որ բոլոր երկրի վրայ
ու բոլոր ազգաց մէջ չբգած։ և բոլոր ժող
ովրդը որուն մէջն ես գուն, պիտի տեսնեն
Տէրոջը գործը։ քանզի Հրաշալի է ան բանը
11 որ քեզի պիտի բնեմ՝։ 'Այսօր պահէ քեզ որ
ես քեզի կը պատուիրեմ՝ այսօր։ ահա 'պիտի
վռնտեմ քու առջեւդ Ամորհացին՝ ու Քանա
նացին՝ և Փերեզացին՝ ու Քեւտացին՝ և Եբուսացին՝։
12 զգոյշ ու Ցեխուսացին՝։ Զգուշացիր քու ան
ձիդ, չբլլայ որ քու երթալուդ երկրիդ բնակ
չները Հետ ուխտ բնես, չբլլայ որ անկիւն քու
13 մէջտեղդ 'որոգայթի բլլայ։ Հապա 'անոնց

---

1 Ելք· ԼԴ· 1· Բհ· 11· Ղգ· 11· ՆՀԲ· 13։
2 Ելք· ՃԻ։
3 Բ Օր· ԲՐ· 28· 29։ ՕՀՄ· Բ· 17։
4 Գէ· Ժգ· 21· Բ· 24։ —28։ Եր· Եգ· 9։
5 Բ Օր· Բ· 28· ՕՀՄ· Բ· 11։ Գէ· Ժգ· 21։ Ելք· ԼԴ· 1։
6 Ելք· ԼԴ· 7։ Ես· ԽԹ· 15։ Ես· Ժ· 6։ Ես· ԽԹ· 15։ Ես· Ժ· 6։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։
7 Ելք· ԼԴ· 11։ Բ Օր· Բ· 22։ Ելք· ԼԴ· 11։ Ելք· ԼԴ· 29։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։
8 Ելք· ԼԴ· 11։ Բ Օր· Բ· 22։ Ելք· ԼԴ· 11։ Ելք· ԼԴ· 29։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։
9 Ելք· ԼԴ· 11։ Բ Օր· Բ· 22։ Ելք· ԼԴ· 11։ Ելք· ԼԴ· 29։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։
10 Ելք· ԼԴ· 11։ Բ Օր· Բ· 22։ Ելք· ԼԴ· 11։ Ելք· ԼԴ· 29։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։
11 Ելք· ԼԴ· 11։ Բ Օր· Բ· 22։ Ելք· ԼԴ· 11։ Ելք· ԼԴ· 29։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։
12 Ելք· ԼԴ· 11։ Բ Օր· Բ· 22։ Ելք· ԼԴ· 11։ Ելք· ԼԴ· 29։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։
13 Ելք· ԼԴ· 11։ Բ Օր· Բ· 22։ Ելք· ԼԴ· 11։ Ելք· ԼԴ· 29։ Գէ· ԺԹ· 33։ Ելք· ԼԴ· 29։

բագինները կործանէք , ու անոնց կուռքե-
րը փշրէք , և անոնց Աստարովթները կո-
14 տրտուքք ։ Ինչու որ ուրիշ աստուծոյ երկրր-
պագութիւն պիտի չընես ։ քանզի Եհովան նա-
խանձոտ Աստուած է ։ Նախանձոտ Աստուած
15 է ։ Զգուշացիր որ ան երկրին բնակիչներ հետ ուխտ
չընես , և անոնք՝ իրենց աստուածներուն ե-
տեւէն երթալով՝ պատնէշութիւն բրած ատեն
նին՝ ու իրենց աստուածներուն զոհ բրած
ատենին՝ քեզ կանչեն , ու դուն ուտես զո-
16 հէն ուտես ։ Եւ աղջիկներէն
քու որդիներուդ համար առնես , ու անոնց ա-
ղջիկները՝ իրենց աստուածներուն ետեւէն եր-
թալով՝ պատնէշութիւն բրած ատենին՝ քու
որդիներուդ ալ պատնէշութիւն բնել տան՝ ի-
17 րենց աստուածներուն ետեւէն ։ Ձեզ
դի ձուլածոյ աստուածներ չշինես ։
18 Բաղարջասկերաց տօնը պիտի պահես ։ Ա-
պիպ ամսուն որոշ ժամանակին մէջ քեզի պա-
տուիրածիս պէս՝ եօթը օր բաղարջ պիտի ու-
տես ։ Ինչու որ Ապիպ ամսուն մէջ եգիպտա-
ցէն ելար ։
19 Ամէն ծէզ արգանդը բացողը ինծի է ։ և քու
անասուններուդ մէջ ամէն արու առջինները՝
20 թէ արջառ բլլայ և թէ ոչխար ։ Իսկ էշ
Ինչուն առջինները գառնուկով փրկես ։ և թէ
որ չես փրկեր , անուանդր անոր վիզը կոտրես ։
Քու որդւոցդ ամէն առջինները փրկես ։ ու
ինծի կրկր ոտքս ՝Ձեռնունայն չերեւնայ ։
21 Վեց օր պիտի գործես , ու եօթներորդ
օրր Հանգստանաս ։ թէ վարուցանն բնելու և
թէ հնձելու ատենր Հանգստանաս ։
22 Ու չաբաթներուն՝ պիտի քեզի համար
քրնի երախայրիներուն տօնը , ու տարեգլո-
վիրջը՝ ժողովելէդ ժողովելու տօնը բռնես ։
23 Քու ամէն տրու գաւակդ Տէրոջ երեսը
անգամ խորհելի Աստուծոյն Եհովայ Տէրո-
24 ջը տեսնելը երեսը ։ Ինչու որ ՝քու ազգերդ
պիտի վռնտեմ՝ և քու սահմանները
ներդ պիտի ընդարձակեմ ։ ու տարին եր-
եք անգամ քու Տէրը Աստուծոյդ տեսնելը
երեսը երթալու եղած ատենդ՝ ոեւէ մարդ
պիտի չցանկայ ։
25 Իմ ՝զոհիս թանրեակ Հացով չնուխես ՝՝ ,
՝ու զոհի տօնին գոնէ մինչեւ առաւօտ չմը-
26 նայ ։ ՝Քու երկրիդ երախայրիներուն առջին-

ները քու Տէր Աստուծոյդ տունը բերես ։
՝Ուլիկ իր մօրը կաթին մէջ չեփես ։
27 Եւ Տէրը քուս Մովսէսին , Գրէ ատ խոս-
քերը ։ Ինչու որ ատ խոսքերուն համաձայն
քեզի հետ ու Իսրայէլին հետ ուխտ բրի ։
28 ՝Եւ անիկա հոն կեցաւ Տէրոջ հետ քառա-
սուն օր ու քառասուն գիշեր ։ ոչ հաց կե-
րաւ՝ ոչ ալ ջուր խմեց ։ և ՝ուխտակներուն
վրայ ուխտին խոսքերը գրեց՝ պատուիրա-
պատուխոսքերը ։
29 Եւ եղաւ որ երբ Մովսէս Սինայ լեռնէն
իջաւ , (Վկայութեան երկու տախտակները
Մովսէսին ձեռքն էր լեռնէն իջած ատենը , ու
Մովսէս ՝իր երեսին մորթը քաւոխայ բլլալը
չէր գիտեր՝ երբոր Տէրոջ իր հետը խոսեցաւ ։
30 Եւ Ահարոն ու Իսրայէլի բոլոր որդիքը տե-
սան Մովսէսը , և ահա անոր երեսին մորթը
քաւոխայ էր ։ ու անոր մտանելու վախցան ։
31 Եւ Մովսէս կանչեց անոնք , ու Ահարոն և
ժողովքին բոլոր իշխաններըր գալէնան անոր ,
32 ու Մովսէս խոսեցաւ անոնց հետ ։ Եւ անկէ
ետքր Իսրայէլի բոլոր որդիքր մտեցան ՝ու
պատուիրեց անոնց ամէն ինչ որ Տէրը խոսեր էր
33 իրեն հետ Սինայ լեռը ։ Եւ Մովսէս վերջ անոնց
հետ խոսիլը լրնցուցեր էր՝ իր երեսը քող դր-
34 բաւ ։ Բայց ՝Մովսէս Տէրոջը տեսնելը՝ անոր
հետ խոսելու մտած ատենր՝ մինչեւ գուրս
ելլելը քողը կը վերցներ ։ ետքը գուրս կ՚ել-
լեր ու իրեն պատուիրածը Իսրայէլի որ-
35 գւոցը կը խոսեր ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Մով-
սէսին երեսը կը տեսնէին , որ Մովսէսին եր-
եսին մորթը քաւոխայ էր ։ ու Մովսէս իր
երեսը քողով կը ծածկէր՝ մինչեւ Անոր հետ
խոսելու մտնելը ։

ԳԼՈՒԽ Լ

1 Եւ Մովսէս ժողովից Իսրայէլի որդւոցը բո-
լոր ժողովքը , ու բաւ անոնց , ՝Ասոնք են
այն բաներր որ Տէրը պատուիրեց որ անոնք
2 բնէք ։ ՝Վեց օր գործ գործուի , բայց եօթ-
ներորդ օրը ձեզի համար սուրբ պիտի բլլայ Ձեզի՝ պիտի
Հանգստութեան շաբաթ Տէրոջը ։ Ան որ գործ

* ր Օր · ե · ։ · Ժր · ։ · Ա ։ ա · Ա · ։ · Ա · ։ · Ա · ։

3 գործոցը պիտի մնոցուի։ Ընտրեցի այդ ձեր
բոլոր բնակարանները մէջ կրակ պիտի չվա-
ռէք։
4 Ես Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը
բոլոր ժողովին լսելով, Սէկրոջը պատուիրա-
5 ցած բաներս ահա է։ Ձեր մէջէն ընծայ առէք
Տէրոջը։ Ով որ սրտով կը յօժարի՝ իր ան-
կա Տէրոջը ընծան բերէ, ոսկի ու արծաթի և
6 պղինձ, Ու կապուտակ և ծիրանեգոյն ու
կրկնակի կարմիր և բարակ քիմած ու այծի
7 մազ, Ես կարմիր ներկուած խոյի մորթիներ,
ու թխամորթ մորթիներ և Սատիմի փայտեր,
8 Ու լուսոյ համար եղ, և օծման եղի համար
ու անուշահոտ խունկի համար համեմներ,
9 Ես եղեզնազարերը ու եփոտէին համար և
ընտիրազուարակին համար գոտեղօղ քարեր։
10 Ես Ձեր մէջը ամէն արուեստ խելացածն եղող-
ներըը իրար գան, ու Տէրոջը բոլոր պատուի-
11 րած բաները շինեն։ Խորանը, անոր վրանը,
ու անոր ծածկոցը, անոր ճարմանդներըը, ու
անոր տախտակներըը, անոր ձողերըը, անոր
12 սիւներըը, և անոր խարխիներըը։ Տապանակը
ու անոր ձողերըը, քաւութիւնը, ու ծածկոց
13 վարագոյրը։ Սեղանը ու անոր ձողերըը ու անոր
բոլոր անօթներըը, Ես առաջաւոր հացը,
14 Ես մաքուր աշտանակը ու անոր պարագաներըը
15 և անոր ճրագներըը ու լուսոյ եղը, Ես խունկի
սեղանը ու անոր ձողերըը, Ես օծման
եղը, և անուշահոտ խունկը, ու խորանին
16 դրան վարագոյրը։ Ողջակիզին սեղանը ու
անոր պղինձէ ցանցանկրտած սեղանը, անոր ձո-
ղերըը ու անոր բոլոր պարագաներըը, աւազանը
17 ու անոր խարխիոյը։ Պատհին վարագոյրները,
անոր սիւներըը ու խարխիներըը, և սրահին
18 դրան վարագոյրը, խորանին ցիցերըը ու սր-
19 բոյհին ցիցերըը ու անոնց չուանները, Պաշ-
տօնեայ զգեստները՝ սրբասրահին մէջ պաշտե-
լու համար, և Ահարոն քահանային սուրբ
զգեստները ու անոր որդւոցը զգեստները,
որ քահանայութիւն բնեն։
20 Ես Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովրդը Մով-
21 սէսին առջեւէն գացին։ Ես ամէն յօժարա-
սիրտ եղողը ու ամէն բոլոր հոգիով կամեցողը
եկան, ու ժողովրդի խորանին գործին համար՝
և անոր բոլոր պաշտօնին համար՝ ու սուրբ
զգեստներուն համար՝ Տէրոջը ընծան բերին։
22 Ես եկան երկեակ մորթիկ ու կնիկներ՝ որուն որ
սրտով կամեցաւ կոյին, — ականջնոց և
օղեր ու մատնիներ և Պատեհանիներ՝ ամէն ան-
ոսկի ոսկի գործք բերին։ ամէն ընծայ բե-
23 րողը որուն քովը Տէրոջը։ Ես որուն

ամէնը՝ որուն քովը կը գտնուէր կապուտակ
ու ծիրանեգոյն և կրկնակի կարմիրը ու բարակ
քիմած և այծի մազ ու կարմիր ներկուած խոյի
24 մորթիներ և թխամորթի մորթիներ՝ բերին։ Ամէն
արծաթի ու պղինձ ընծայ առնողը՝ Տէրոջը
ընծան բերաւ, և որու քով որ պատուանին
ամէն գործին գործէ Սատիմի փայտեր կը
25 գտնուէր՝ բերաւ։ Ես ամէն արուեստ խելա-
ցածն եղող կիներըը իրենց ձեռքերովը մա-
ծեցին, ու իրենց մանած կապուտակը, ծիրա-
նեգոյնը, կրկնակի կարմիրը ու բարակ քիմածը
26 բերին։ Ես բոլոր արուեստ փափաքող և յօժա-
րակամ իմաստուն կիներըը այծի մազ մա-
27 ծեցին։ Ես Իշխանները՝ եղեզնազարեր, ու
եփոտէին և ընտիրազուարակին համար գոտեղօղ
28 քարեր բերին։ Նաև լուսոյ համար՝ ու օծման
եղի համար՝ և անուշահոտ խունկի համար՝
29 համեմներ ու եղ։ Իսրայէլի որդիքը՝ ամէն
իրենց կամովը յօժարակամ ընծայ բերին Տէրոջը, ամէն
կնիկ՝ որուն յօժարութիւն ունէին բերելու
ամէն գործի համար՝ որ Տէրոջը Մովսէսին
ձեռքովը պատուիրեց որ շինուի։
30 Ես Մովսէս ըսաւ Իսրայէլի որդւոցը՝
Ահա Տէրը Բեսաղէլ Ուրիի որդւոյն Ու-
րիին որդիին բնաւիլէլը անունովը կանչեց։
31 Ու Աստուծոյ Հոգիով՝ իմաստութիւնով՝ հան-
ճարով՝ և գիտութիւնով՝ ու ամէն կերպ ճար-
32 տարութիւնով բերցուց գանելիք, Որ փայտերուն
գործեր հնարելով՝ ոսկիի ու արծաթի և
33 պղինձի վրայ բաներ։ Ես գտնելու համար քա-
րեր բանելով, ու փայտեր քանդակելով ամէն
34 կերպ փառաւոր գործ բնել։ Ես անոր սրտին
մէջ ուրիշներու նշանակելու շնորհք դրաւ, անոնցմէ
ալ՝ ու Դանէի ցեղէն Աքիսամաքին որդւոյն
35 Ոողիաբին ալ։ Արուեստ խելացածութիւնով լե-
ցուց զանոնք, որ ամէն տեսակ գործ գործող
և հնարք բներ հնարող քանդակող գործի ու
ասուելատառ որի գործը, նաև կապուտակի՝ ու
ծիրանեգոյնի՝ և կրկնակի կարմիրի՝ և բարակ
քիմածի վրայ նկարագրող գործող և ասպիսեակի
իշխէր բնեն։

ԳԼ. ԼԶ

1 Աստուածներ բնաւելիլ ու Ոողիաբ և ամէն
արուեստ խելացածն եղողը՝ որուն որ Տէրը
խելացածութիւն ու հանճար տուաւ, որպէսզի

դին պաշտաւնին ամէն կերպ գործ բերը բնիկ
գիտնայու Հաւնար ։ Տէրոջը բոլոր պատուիրա-
2 բանին պէս գործելին ։ Եւ Մովսէս կանչեց
Իսրայէլին ու Յոգիաբը և ամէն պատուի
խնամատար եղոյը՝ պատրաստ ըլլալու Տէրոջ
3 գործը հանձնարար ։ Եւ անոնք առին Մով-
սէսէն բոլոր ընծաները՝ որ Իսրայէլի որդի-
ներուն պրպտանութեան պաշտաւնին գործը ամէն
օր բնիկ ըլլալու Հաւնար ։ Եւ անոնք առին ամէն
առաւօտ կամաւոր ընծաներ կը բերէին անոր ։
4 Եւ պրպտանութեան ամէն գործը բանող բոլոր
խնամատարները մեկուկ իջան՝ ամէն մէկը իր գործ-
5 գործէն եկան ։ Եւ խօսեցան Մովսէսին՝ ըսե-
լով ։ Ժողովուրդը շատ է բերել՝ քան որ-
չափ պէտք էր Տէրոջը շինելու պատրաստած
6 բաներուն գործին Հաւնար ։ Եւ Մովսէս պա-
տուիրեց բոլոր կողմերուն մէջ՝ ըսե-
լով ։ Ալ ոչ մեկը՝ ոչ ալ կիներ գործ մը գոր-
ծեն պրպտանութեան ընծային Հաւնար ։ Ալ ժո-
7 ղովուրդը ետ բերելէն գործ արգիլուած ։ Եւ
ան նիւթերը՝ բոլոր գործը շինելու Հաւնար
բաւական էր իրենց, ու աւելի ալ ։
8 Եւ խորանին գործը բանողներէն բոլոր
պատուի խնամատարը եղողները՝ մետաքսի բոլորակ
փիտանէն ու կապոյտ ասկէն և ծիրանեգոյնէն ու
կրկնակի կարմիրէն տասը վարագոյր շինե-
ցին ։ գանոնք վարպետ գործի բերովը շինե-
9 ցին ։ Մէկ վարագոյրին երկայնութիւնը
քսանուրը կանգուն՝ ու մէկ վարագոյրին
լայնութիւնը չորս կանգուն էր ։ Ամէն վարա-
10 գոյրներուն չափը մէկ էր ։ Եւ հինգ վարա-
գոյրը իրարու կցեց ։ ու հինգ վարագոյրն ալ
11 ասանկ իրարու կցեց ։ Եւ կցուած բերան ծոցին մէկ
վարագոյրին եզերքին վրայ կապոյտ ասկէ ա-
12 զանկներ շինեց ։ մէկալ կցուած բերան ծոցին վա-
րագոյրին եզերքին ալ անանկ ըրաւ ։ Մէկ
վարագոյրին վրան հիսուն ազանկ շինեց ։ և մէկ-
կալ կցուած բերան եղած վարագոյրին
ծոցին՝ հիսուն ազանկ շինեց ։ ազանկները դի-
13 մացի հանդիպակաց էին ։ Եւ հիսուն հատ կարմիր
ձև ոսկի հարմանդներ շինեց ։ ու վարագոյր-
ները հարմանդներով իրարու հետ կռկինց ։
անոնք որ խորանը մէկ եղաւ ։
14 Եւ խորանին վրայի վրանին համար այծի
մազէ վարագոյրներ շինեց ։ գանոնք տասնա-
15 մէկ վարագոյր շինեց ։ Մէկ վարագոյրին եր-
կայնութիւնը երեսուն կանգուն՝ ու մէկ վա-
րագոյրին լայնութիւնը չորս կանգուն էր միատեղ
16 տասնամէկ վարագոյրին չափը մէկ էր ։ Եւ
հինգ վարագոյրները զատ՝ ու վեց վարագոյր-
17 ներըն զատ կցեց ։ Եւ կցուած բերան ծոցին վա-
րագոյրին եզերքին վրայ կապոյտ ասկէ ազանկ՝ ու մէկ-
կալ կցուած բերան ծոցին վարագոյրին եզերքին
18 վրայ հիսուն ազանկ շինեց ։ Եւ հիսուն հատ պղ-
ինձ հարմանդներ շինեց ։ որ վրա-
19 նը կռնկէ ։ ու մէկ ըլլայ ։ Եւ վրանին հա-
մար կարմիր ներկուած խոյի մորթէ ծած-
կոց մը՝ ու անոր վրայէն թէհաշի մորթէ ծա-
20 ծկոց մը շինեց ։
Եւ խորանին համար Աստուծոյ փայտէ կանգ-
21 նած տախտակներ շինեց ։ Մէկ տախտակին
երկայնութիւնը տասը կանգուն՝ և մէկ տախ-
տակին լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր ։
22 Մէկ մէկ տախտակ իրարու համեմատ երկու
կոտ ազուցիկ ծայր ունէր ։ խորանին բոլոր
23 տախտակներուն ասանկ ըրաւ ։ Եւ խորանին
տախտակներուն համար քսան տախտակ
24 շինեց ։ գանոնք տասնամէկ բան ասկի գա-
նանաձև արծաթի խարիսխ ։ այսինքն մէկ տախ-
տակին տակը իր երկու ծայրը ծռծեռնեաց հա-
մար երկու խարիսխ ու մէկալ տախտակին
տակը իր երկու ծայրը ծռծեռնեաց համար եր-
25 կու խարիսխ շինեց ։ Եւ խորանին մէկալ
կողմին համար՝ դէպ ի հիւսիս քսան տախ-
26 տակ շինեց ։ Ու անոնց քսան հատ արծաթի
խարիսխ ։ մէկ տախտակին տակը երկու խա-
րիսխ՝ ու մէկալ տախտակին տակը երկու
27 խարիսխ շինեց ։ Եւ խորանին ետեւի կողմին
համար դէպ ի արեւմուտք՝ վեց տախտակ
28 շինեց ։ Եւ խորանին ետեւի անկիւնին հա-
29 մար երկու տախտակ շինեց ։ Եւ
անոնք վարէն կը միանային ։ ու վերէն ալ մէկ
օղակով մէկտեղ կը միանային ։ երկու քով ալ
30 երկու անկիւնները նմանապէս ըրաւ ։ Եւ այսպէս
ութ տախտակ էին ։ ու անոնց արծաթի խա-
րիսխները տասնեւվեց խարիսխ էին ։ ամէն
մէկ տախտակին տակը երկուքական խարիսխ
31 էր ։ Եւ Աստուծոյ փայտէ նետեր շինեց ։
խորանին մէկ քովի տախտակներուն համար
32 հինգ՝ Ու խորանին մէկալ քովի տախտակ-
ներուն համար հինգ նետ՝ և խորանին դէպ
ի արեւմուտք եղած ետեւի կողմի տախտակ-
33 ներուն համար հինգ նետ ։ Եւ միջնակը նե-
րդը անուկ շինեց ։ որ տախտակներուն մէջ-
տեղէն մէկ ծայրէն միւսը հասնի մէկալ ծայրը ատց-
34 կեր ։ Եւ տախտակները ոսկիով պատեց ։ ու
անոնց օղակները ոսկի շինեց՝ նետերուն
տեղեր ըլլալու համար ։ նետերն ալ ոսկիով
պատեց ։
35 Եւ կապոյտ ասկէ ու ծիրանեգոյն և կրկնա-
կի կարմիրէ ու մետաքսի բոլորակ փիտանէ
շինեց վարագոյր ։ վարպետի գործ բերով
36 բներնով շինեց անոնք ։ Եւ Աստուծոյ հոյ-
չար սիւներ շինեց անոր ։ ու ոսկիով պատեց
գանոնք ։ անոնց համակերը ոսկի էին ։ և անոնց
37 չորս արծաթի խարիսխ ձուլեց ։ Եւ խորանին
դրան համար կապոյտ ասկէ ու ծիրանեգոյն

---

1 Գլ. ը · ա · ա · ա ։ 2 Գլ. ը · ա · ա ։ 3 Գլ. ը · ա · ա ։ 4 Գլ. ը · ա · ա ։ 5 Գլ. ը · ա · ա ։ 6 Գլ. ը · ա · ա ։ 7 Գլ. ը · ա · ա ։ 8 Գլ. ը · ա · ա ։ 9 Գլ. ը · ա · ա ։ 10 Գլ. ը · ա · ա ։ 11 Գլ. ը · ա · ա ։ 12 Գլ. ը · ա · ա ։ 13 Գլ. ը · ա · ա ։ 14 Գլ. ը · ա · ա ։ 15 Գլ. ը · ա · ա ։ 16 Գլ. ը · ա · ա ։ 17 Գլ. ը · ա · ա ։ 18 Գլ. ը · ա · ա ։ 19 Գլ. ը · ա · ա ։ 20 Գլ. ը · ա · ա ։ 21 Գլ. ը · ա · ա ։ 22 Գլ. ը · ա · ա ։ 23 Գլ. ը · ա · ա ։ 24 Գլ. ը · ա · ա ։ 25 Գլ. ը · ա · ա ։ 26 Գլ. ը · ա · ա ։ 27 Գլ. ը · ա · ա ։ 28 Գլ. ը · ա · ա ։ 29 Գլ. ը · ա · ա ։ 30 Գլ. ը · ա · ա ։ 31 Գլ. ը · ա · ա ։ 32 Գլ. ը · ա · ա ։ 33 Գլ. ը · ա · ա ։ 34 Գլ. ը · ա · ա ։ 35 Գլ. ը · ա · ա ։ 36 Գլ. ը · ա · ա ։ 37 Գլ. ը · ա · ա ։

և կրճատի կտրիլ ու մնացած բոլոր քիմանէ ձկտրագործ Դպրան վարագոյր մի
38 չինէց · Եւ անոր հինգ սիւներէն ու անոցմէ ճանկերէն չինէց · և անոցմէ խոյակներէն ու անոցմէ կապերէն ոսկիով պատեց · և անոցմէ հինգ խոռոչներէն պղնձէ էին ·

ԳԼ · ԼԷ

1 Ասագանակ · 2 Փատրիճը և քերմակներէն · 10 Պեղանը իր անոթներուն · 17 Ընդառաջակը իր ջրագներուն ու գոգոնէր. ներսէն · 21 Խունկի սեղանը · 28 Օծման ձէթ ու անուշահոտ խունկը ·

1 Եւ բնաւիլ Աստուծմէ փայտէ չինէց ասպանակը · անոր երկայնութիւնը երկու ք ու կէս կանգուն՝ ու անոր լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն՝ և անոր բարձրութիւնը մէկ ու
2 կէս կանգուն էր · Եւ ներսէն ու դուրսէն զաւռ ոսկիով պատեց անոկա · և անոր բոլորտիքը
3 ոսկի չրջանակ մը չինէց · Եւ անոր չորս անկիւնները ըստ չորս ոսկի օղակներ ձուլեց , որոնք անոր մէկ կողմէն երկու օղակ՝
4 ու մէկալ կողմէն երկու օղակ · Եւ Աստուծմէ փայտէ ձողեր չինէց , ու զանոնք ոսկիով պա-
5 տեց · Եւ ձողերը ասպանակին կողմերը եղած օղակներուն անցուց , որ ասանկով ասպանակը վերցուին ·
6 Եւ բաւարիճը զաւռ ոսկիէ չինէց · անոր երկայնութիւնը երկու ք ու կէս կանգուն՝ ու անոր լայնութիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր ·
7 Եւ երկու ոսկիէ քերուբներ չինէց · զանոնք կռացեալ չինէց բաւարիճին երկու
8 ծայրերէն · Մէկ քերուբէն մէկ ծայրէն՝ ու մէկալ քերուբէն մէկալ ծայրէն բլլալով՝ քերուբները բաւարիճին ,
9 երկու ծայրերէն չինէց · Եւ քերուբներուն երեսները վերէն ասպանակի՝ իրենց թեւերը վերէն տարածելով՝ իրենց թեւերով բաւարիճը կը ծածկէին , ու անոնց երեսները իրարու կը նային · քերուբներուն երեսները բաւարիճին վրայ էին ·
10 Եւ սեղանը Աստուծմէ փայտէ չինէց · անոր երկայնութիւնը երկու կանգուն , ու լայնութիւնը մէկ կանգուն , և բարձրութիւնը մէկ
11 ու կէս կանգուն էր · Եւ զաւռ ոսկիով պատեց անոր , ու անոր բոլորտիքը ոսկի չրջանակ
12 մը չինէց · Եւ անոր բոլորտիքն ալ չորս մատնաչափ ապառաժած մը՝ ու ապառաժին բո-
13 լորտիքը ոսկի չրջանակ մը չինէց · Եւ չորս ոսկի օղակ ձուլեց անոր Համար , ու օղակները անոր չորս ապրանքն փոխ չորս անկիւնները պրաս · Օղակները ապառաժին փոխ բլլալով՝ սեղանը վերցնելու Համար
15 ձողերուն սեղաւանքն էին · Եւ սեղանը վերցնելու Համար ձողերը Աստուծմէ փայտէ չի-
16 նէց , ու զանոնք ոսկիով պատեց · Եւ սեղանին վրայ եղած սեռմնիները , անոր ծախսա-

ներն ու խնկամանները և նաև մատուցանելու գաւաթները ու բաժակները զաւռ ոսկիէ չինէց ·
17 Եւ ընդառաջակը զաւռ ոսկիէ չինէց · կռացեալ չինէց ընդառաջակը · անոր բունը ու ճիւղերը , անոր սկահակները , գնդակներն ու ծաղիկնե-
18 րը իրմէն էին · Եւ անոր կողմերէն վեց ճիւղեր կ'ելլէին · ընդառաջակին մէկ կողմէն երեք ճիւղ
19 ու ընդառաջակին մէկալ կողմէն երեք ճիւղ · Մէկ ճիւղին վրայ նշանակ երեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով , և մէկալ ճիւղին վրայ նշանակ երեք սկահակ՝ գնդակով ու ծաղիկով · ընդա-
20 ռաջակին եղած վեց ճիւղերը ասանկ էին · Եւ ընդառաջակին վրայ գնդակներով ու ծաղիկնե-
21 րով չորս նշանակ սկահակ կային · Եւ անկէ եղած վեց ճիւղերուն նայելով՝ երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ ու երկու ճիւղին տակը իրմէն գնդակ մը՝ և երկու ճիւղին տակը իրմէն
22 գնդակ մը կային · Անոնց գնդակներն ու ճիւղերը իրմէն էին · ամէնը մէկ՝ զաւռ ոսկիէ
23 կռացեալ էին · Եւ անոր լամպը եօթը ճրագներէն և մխելիներէն ու անոր բոցակալներէն զաւռ ո-
24 սկիէ չինէց · Զանիկա իր բոլոր գործիքներովը մէկ տալանդ զաւռ ոսկիէ չինէց ·
25 Խունկի սեղանը Աստուծմէ փայտէ չինէց · անոր երկայնութիւնը կանգուն մը՝ ու անոր լայնութիւնը կանգուն մը՝ քառակուսի բլլալով , և անոր բարձրութիւնը երկու կանգուն
26 էր · անոր եղջիւրները իրմէն էին · Եւ անոր վրան՝ ու շուրջանակի պատերը՝ և անոր եղջիւրները զաւռ ոսկիով պատեց · և բոլորտիքը
27 ոսկի չրջանակ մը չինէց անոր · Եւ անոր Համար՝ անոր չրջանակին տակէն՝ անոր երկու կողմերը երկու կողմէն երկու ոսկի օղակներ չինէց , որ ասոնք ձողերուն տեղ ասանկը բլլալով՝ անոնցմով վերցուի ·
28 Եւ ձողերը Աստուծմէ փայտէ չինէց , ու զանոնք ոսկիով պա-
29 տեց · Եւ նուրբ օծանելի եղը՝ ու մնացած անուշահոտ խառնակը չինէց խունկագործի արհեստով ·

ԳԼ · ԼԸ

1 Ողջակէզի սեղանը Աստուծմէ փայտէ չինէց · անոր երկայնութիւնը հինգ կանգուն՝ ու անոր լայնութիւնը հինգ կանգուն՝ քառակուսի էր , և անոր բարձրութիւնը երեք կան-
2 գուն · Եւ անոր եղջիւրները չորս անկիւնները վրայ չինէց · անոր եղջիւրները իրմէն
3 էին · ու պղինձով պատեց ան · Եւ սեղանին բոլոր գործիքները՝ սրսիները և խխունջները ու կաթսաները՝ մսուհանները ու կրակարկի ամանները չինէց · անոր բոլոր գործիքները պղինձէ չինէց · Եւ սեղանին Համար՝ անոր

չիշխանակին տակէն գրեին ու ջրեն զանոնք՝ պղնձէ
5 ցանցակերպ կտակարոյ մի շինեց։ Եւ պղնձէ
կտակարոյին չորս անկիւնները չորս օղակներ
6 ձուլեց ձգելու համար։ Եւ ձգերը Սատանի փայտէ շինեց, ու պատեց
7 պղնձով զանոնք։ Եւ ձգերը անցուց զոհերը
եղած սրահներուն անցուց, որ անոնով անոնց
տեղ վերցուի. տախտակներով շինեց՝
— ջուրը գատարկ։
8 Եւ պղնձէ աւազաններ ու անոր պղնձէ խա-
րիսխը՝ ժողովքի խորանին գունդը Տէրտիճ-
րով ժողովուղ կիներէն հայելիներէն շի-
նեց։
9 Եւ տարածը շինեց. հարաւակողմն կոզմին
համար՝ սրահին վարագոյրներ մանուած բա-
րակ քիմանէ երկայնով՝ հարիւր կանգուն էին.
10 Անոնց սիւներն քսան՝ ու անոնց պղնձէ խա-
րիսխներն քսան էին. սիւներուն ճանկերը ու
11 անոնց կապերը արծաթէ էին։ Եւ հիւսիսա-
կողմն կոզմին համար՝ երկայնքին հարիւր կան-
գուն, անոնց քսան սիւներն ու անոնց քսան
խարիսխներն պղնձէ էին. սիւներուն ճանկերն
12 ու անոնց կապերն արծաթէ էին։ Եւ արեւմտեան
կոզմին համար՝ վարագոյրներ յիսուն կան-
գուն էին. անոնց սիւներն տասը ու անոնց
խարիսխներն տասն էին. սիւներուն ճանկերն
13 ու անոնց կապերն արծաթէ էին։ Եւ արեւելեան
կոզմին համար՝ երկայնքին յիսուն կանգուն
14 էին։ Դէպ ի մի կոզմին վարագոյրներ տասն
ու հինգ կանգուն՝ անոնց սիւներն երեք՝ ու
15 անոնց խարիսխներն երեք էին. Եւ մի կող
կոզմին համար ալ՝ այսինքն դրան մի կոզմէն ու մի կող կոզմէն վարագոյրներ
տասնհինգ կանգուն՝ անոնց սիւներն երեք՝
16 ու անոնց խարիսխներն երեք էին։ Ամբողջ
բոլոր վարագոյրներ շուրջանակի մանուած
17 բարակ քիմանէ էին։ Եւ սիւներուն խարիս-
ներն պղնձէ՝ սիւներուն ճանկերն ու անոնց
կապերն արծաթէ՝ և անոնց խոյակներն ար-
ծաթապատ՝ ու սրահին բոլոր սիւներն ալ
18 արծաթէ կապերով էին։ Եւ սրահին դրանը
վարագոյրը նկարագործ էր, կապոյտ ու
ծիրանագոյնէ՝ և կրկնակի կարմիրէ՝ ու մա-
նուած բարակ քիմանէ. երկայնութիւնը քսան
կանգուն՝ և բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր՝ ու համեմատ
19 հինգ կանգուն էր։ Եւ անոնց սիւներն չորս՝
ու անոնց պղնձէ խարիսխներն չորս էին. անոնց
ճանկերն արծաթէ՝ և անոնց խոյակներն ար-
20 ծաթապատ՝ ու կապերն արծաթէ էին. Եւ
խարանին ու շուրջանակի սրահին բոլոր ցի-
ցերն պղնձէ էին։
21 Աբիկա է խարանին՝ այսինքն վկայու-

խարանին հաշիւը, որ Մովսէսին պատուիրա-
ծին պէս՝ Ղեւտացոց պաշտօնին համար Ի-
թամարայ քահանային որդւոյն Եթամարին ձեռ-
22 քովը հաշուեցաւ։ Եւ Բսաղէլի որդի Ուրի
որդւոյն Ովրեին որդին Բնաղիել բրած ան
23 ամէնը՝ որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց։ Եւ
վարպետ քանդակագործ՝ և կապուտակով
ու ծիրանագոյնով և կրկնակի կարմիրով ու
բարակ քիմանով նկարագործ՝ Դանի ցե-
ղէն Աքիսամեկի որդին Ոզիաբ անոր հետն
էր։
24 Ամբողջ բոլոր ոսկին՝ որ գործածուած բո-
լոր գործին՝ այսինքն սրբարանին բոլոր շինուած-
քին նուիրուած ոսկին՝ սրբարանին սիկղին հա-
մեմատ՝ քառասուն հարիւր տալանդ ու եօթը
25 հարիւր եօթանասունհինգ սիկղ էր։ Եւ ժողովքէն հաշ-
րուածներուն արծաթը՝ սրբարանին սիկղին
համեմատ՝ հարիւր տալանդ ու հազար եօ-
թը հարիւր եօթանասունհինգ սիկղ էր։
26 Քսան տարեկանէն վեր հաշրուածներուն անցնող-
ներէն ամէն մի կը գար մէկ մէկ՝ այսինքն սրբա-
րանին սիկղին համեմատ՝ կէս սիկղ գրամ,
27 սկզբ հարիւր հազար հոգի հարիւր յի-
սուն հոգի էրգ հազար հինգ հարիւր յիսուն։ Եւ սրբարանին խա-
րիսխներն՝ ու վարագոյրին խարիսխներն ձու-
լելու համար՝ հարիւր տալանդ արծաթը գր-
նաց. մի կ խարիսխ մի կ տալանդ էրգ հարիւր տալանդ՝ հարիւր տալանդէն հարիւր խարիսխ եղաւ։
28 Եւ հազար եօթը հարիւր եօթանասունհինգ սիկղ արծաթով սիւներուն ճանկերը շինեց, ու
անոնց խոյակներն պատեց, և գանձը կա-
29 պեց։ Եւ նուիրուած պղինձը եօթանասուն
տալանդ ու երկու հազար չորս հարիւր սիկղ
30 էր։ Եւ անով ժողովքի խորանին դրանը խա-
րիսխներն ու պղնձէ սեղանը և անոր պղնձէ
կաճախաւն ու սեղանին բոլոր գործիքները,
31 Եւ շուրջանակի սրահին խարիսխներն ու սր-
բարանին դրանը խարիսխներն և խարանին բո-
լոր ցիցերն ու շուրջանակի սրահին բոլոր ցի-
ցերը շինեց։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Կապոյտէ ծիրանագոյնէ ու կրկնակի կարմիրէ նկարագործ՝ սպասաւորութեան հանդերձներ՝ սրբարանին մէջ պատրաստեցին հանդերձներ՝ Ահարոնին համար սուրբ պղնեայ
շինեցին, Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս։

ի Գէ. լ. 18։
ի Թագ. ր. 33։
ի Գէ. իե. 8։
ի Գէ. իե. 10։

ա Թագ. ա. 38. 33։ իր. 13. ժ. 11. ժէ. ի. 3. ժբ. 3. բ Մն. իգ. 6. Գար. ե. 11։
գ Թագ. գ. 35. 33։ ե Գէ. լ՝. 3. 6։ զ Գէ. լ՝. 13. 34. Ղէ. ի. 13. 15։ է Թագ. ա. 38։

Թագ. գ. 47. ժբ. 18։ ը Գէ. իգ. 13. 21. 32։ թ Գէ. լ՝. 83։ ժ Գէ. լ՝. 83։ ի Գէ. լ՝. 10. լ՝. 13։ ի Գէ. իբ. 4։

2 [1]Ու եփաւոր չինէց ոսկիէ, կապար ոսկէ ու
ծիրանեգոյնէ ու կրկնակի կարմիրով ու մանրաս
3 բարակ քիմանէ։ Եւ ոսկին բարակ թիթե-
ղաձեւ ըլլալու ծեծեցին, և թելերը կտե-
ցին, որ կապար ոսկիին, ծիրանեգոյնին ու կրկ-
նակի կարմիրովն ու բարակ քիմանիէն հնա
4 փարպետաւոր գործեն։ Կռնակաց փակաս-
ներ չինեցին անոր՝ անոնք իրեն, ոչ եր-
5 կա. Ժապաւէնը որ կռնակը էր։ Եւ եփաւոր վրայ
եղած մանրաս էներ նոյն ինքնէն էր՝ անոր գործ-
ին համեմատ, ոսկիէ, կապար ոսկիէ ու ծի-
րանեգոյնէ ու կրկնակի կարմիրով ու մանրաս
բարակ քիմանէ էր։ Տէրոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս։
6 [2]Ու ոսկի խարիսխներ ալ եղեց նախապարերը
գոռնցին, — անոնց վրայ խորագիրի պէս ո-
րոշ անուններով կնիք փորագրելու պէս փո-
7 րագրեց։ Ու զանոնք եփաւոր ուսերուն
վրայ դրաւ, որ հիշատակի քարեր ըլլան
իսրայէլի որդւոցը։ Տէրոջը Մովսէսին պա-
տուիրածին պէս։
8 [3]Ու բանիմացութեամբ ճարտարապետի եփա-
ւորին գործին պէս ոսկիէ, կապար ոսկիէ ու ծի-
րանեգոյնէ ու կրկնակի կարմիրով ու մանրաս
9 բարակ քիմանէ չինեց։ Քառակուսի՝ երկու-
քին ծայրատ չինեցին բանիմացութեամբ։ Մէկ
մխոց երկայնութիւնն ու մէկ մխոց լայնու-
10 թիւնն՝ երկուքին մէկ ծայրատ էր։ Ու անոր
վրան չորս կարգ քարեր գոռնցին։ Առաջին
կարգ՝ սարդիոն, տոպազիոն ու զմրուխտ՝ առա-
11 ջին կարգն էր։ Եւ երկրորդ կարգը՝ կարկին,
12 հասն, չոփրոզ քար ու անոր անունով էր։ Եւ եր-
րորդ կարգն էր՝ գաճաճ, ակատ ու մանր-
13 սիկ։ Եւ չորրորդ կարգն էր՝ ոսկի քար, եղինջ-
նաքար ու յասպիս։ Ասոնք ոսկի խարիսխներ
14 մէջ գոռնցած էին։ Եւ քարերը՝ իսրայէլի որ-
դւոցը անուններուն համեմատ՝ անուններուն
ներուն պէս տասներկու էին։ Ամէն մէկուն
անունը տասներկու ցեղերուն համեմատ՝ կնի-
քի փորագրութիւն գործով փորագրուած էր։
15 Եւ բանիմացութեամբ վրայի գաւազան ոսկիէ ոս-
16 րաւած շղթաներ չինեցին։ Եւ եր-
կու ոսկի խարիսխ ու երկու ոսկի օղակ չինե-
ցին։ Եւ երկու օղակները բանիմացութեամբ եր-
17 կու ծայրերը գրին։ Եւ բանիմացութեամբ ծայ-
րերը եղած երկու օղակներուն անցուցին եր-
18 կու ոսկիէ շղթաները։ Եւ երկու
շղթաներուն՝ — երկու ծայրերը՝
երկու խարիսխներուն անցուցին։ Ու տասը եփա-
ւորին ուսերուն վրայ՝ անոր առջեւի կողմը գր-
19 րին։ Եւ — բանիմացութեամբ ներքի կողմէն՝
եփաւորին կցած եզերքին երկու ծայրերը
20 գրին։ Եւ — երկու ոսկի օղակներ չինե-
ցին, ու զանոնք եփաւորին երկու ուսերուն
վրայէն՝ անոր առջեւի կողմի կցած տեղը մօ-
21 եփաւորին ժապաւէնին վրայէն անցած էին։ Եւ
բանիմացութեամբ իր օղակներէն՝ կապար ոսկի-
— յասպիս եփաւորին օղակները կապ ըրին,
որ եփաւորին ժապաւէնին վրայ ըլլայ, ու
բանիմացութեամբ եփաւորին չպոռնան,
Տէրոջը Մովսէսին պատուիրածին պէս։
22 [4]Ու եփաւորին պատմուճանը ամայնոսկի
23 գործով բոլորովին կապար ոսկիէ չինեց։ Եւ
պատմուճանին մէջտեղը գլուխ ձեղքուած
տեղ մը էր։ Ձեղքուածք մը միր կար։ — Ձեղքուած
տեղը բոլորտիքը — եզերք ունէր՝ որ
24 չպոռնան։ Եւ պատմուճանին քղանցքներուն
վրայ՝ կապար ոսկիէ ու ծիրանեգոյնէ և կրկ-
նակի կարմիրով — մանրաս բարակ թել-
25 ուներ։ Ու զանգակներ ալ ոսկիէ [5]զանգակներ
չինեցին, ու զանգակները նռնակներուն մէջտեղ
պէս՝ պատմուճանին քղանցքներուն վրայ չորս
26 չորս նռնակներուն մէջը գրին։ Պատմուճանին
քղանցքներուն վրայ չորս չորս զանգակ մը
ու նռնակ մը՝ զանգակ մը ու նռնակ մը կար, պաշ-
տօնին համար։ Տէրոջը Մովսէսին պատուի-
րածին պէս։
27 [6]Ու Ահարոնին ու անոր որդւոցը համար՝
բարակ քիմանէ ասպիսիներ գործ չապիկներ
28 չինեցին։ [7]Եւ խոյրը բարակ քիմանէ՝ ու հան-
գուցներուն ապարանջանները բարակ քիմանէ՝ ու [8]գօտի
գուցներ՝ ոսկի բարակ քիմանէ՝ ու ծիրանե-
29 գոյնէն ու կրկնակի կարմիրով ու մանրաս բարակ
քիմանէ, [9]Ու գօտին ուսերուն բարակ քիմա-
նէ, կապար ոսկիէ, ծիրանեգոյնէ և կրկնակի
կարմիրով նկարուած գործ չինեցին, Տէրոջը Մով-
սէսին պատուիրածին պէս։
30 Ու սուրբ պսակին թիթեղը գաւ ոսկիէ
չինեցին, ու անոր վրան կնիքի փորագրութեան
31 պէս՝ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵՐՈՒՆ գրեցին։ Եւ
անոր կապար ոսկիէ ժապաւէնին մէջ անցուց-
ին, որ վերէն խոյրին վրայ դրած։ Տէրոջը Մով-
սէսին պատուիրածին պէս։
32 Ու ամէն խորանին՝ ժողովրդեան վրանին
բոլոր գործը լմնցաւ։ Եւ իսրայէլի զաւակ-
ները Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս
33 ըրին։ անանկ ըրին։ Եւ խորանը Մովսէսին
բերին, վրանը ու անոր բոլոր գործիքները,
անոր ճարմանդներըն, անոր տախտակներըն,
անոր նիգերը և անոր սիւներըն ու խարխա-
34 նները, Եւ կարմիր ներկուած խոյի մորթիէ ծած-
կոյթ, ու բիւրեղաշէն մորթիէ ծածկոյթ
35 կացը, և ծածկոյթ վարագոյրը, Վկայու[10]թեան
տապանակը ու անոր ձողերը, և քաւութեան
36 պատարագը — անոր բոլոր անօթներն ու առաջաս-
37 րանը իսրայէլ։ Ջուռ ու — [11]ոտքերը իր ձո-
ղերովը, սեղանը կարգ ու բոլոր անոր ծառա-
յութեանները ու իր բոլոր գործիքներովը, և յաւա-

---

[1] Գլ. խը. 6։
[2] Գլ. խը. 9։
[3] Գլ. խը. 10։
[4] Գլ. խը. 22։
[5] Գլ. խը. 35։
[6] Գլ. խը. 39։
[7] Գլ. խը. 40։
[8] Գլ. խը. 41։
[9] Գլ. խը. 42։
[10] Գլ. խը. 43։
[11] Գլ. խը. 44։

38 եղբ. Եւ ասկի անգամեր, ու օձման եղբ. և անոթ-
շահաս բաներէն, ու խորտիսն գրամեր վարագ ոչ-
39 րը, գինձէ անգամեր ու անոթ պինձէ կամկարան,
անոթ ձոզերը և անոթ բոլոր գործիքներըն,
40 աւազանը ու անոթ խարխոյ, Սրահին վարա-
գոյրներըն, անոթ սիւներըն ու խարխոյներըն, և
սրահին գրամեր վարագոյրը, անոթ շուռնիներըն
ու ցիցերըն, և խորտիսն այսոցիկ ծոզոմքի
վրանին պաշտօնէին համար եղած բոլոր կարա-
41 սիքը. Որբասրանին մէջ պաշտելու համար
պաշտօնին համար երգիներըն, ու Ահարոն քահա-
նային ու որդւոցն զգեստներըն, ու անոթ պղծացը
42 զգեստներըն, որ քահանայապետին բնին. Ան-
ոնիաւն պէս՝ որ Տէրը Մովսէսին պատուիրե-
ցեր, անոնք ըրին Իսրայէլի որդիքը ամէն
գործը.

43 Եւ Մովսէս բոլոր շինուածքին նայեցաւ,
և ահա Տէրոջը պատուիրածին պէս ըրին ան-
անոնք ըրին. և Մովսէս օրհնեց զանոնք.

ԳԼ. Խ

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Ա՛ռաջին ամսուն առաջին օրը կանգնեսո՛ ծա-
3 բանը՝ այսինքն ժողովքի վրանը. Եւ անոր
մէջը դնես վկայութեան տապանակը, ու ծա-
4 րագ ա՛ռ ծածկես տապանակը. Եւ սեղանը
ներս բերես. ու անոր վրայ շարունելու հաց-
շարես. Ան ալ տապանակը ներս բերես, ու անոր
5 հրաշեղերը վառես. Եւ վկայութեան տապա-
նակին առջեւը դնես խաղերին առկի սեղանը.
6 ու խորտիսն գրամեր վարագոյրը դնես. Եւ
խորտիսն այսոցիկ ծոզոմքի վրանին գրամեր
7 առջեւը՝ ոչխարկի սեղանը դնես. Եւ ծոզոմ-
քի վրանին ու սեղանին մէջտեղը դնես աւա-
8 զանը, ու անոր մէջը ջուր գնես. Եւ շրջա-
նակի սրահը կանգնես, ու սրահին գրամեր
9 վարագոյրը գնես. Եւ օծանիւն եղը առնես,
ու խորտիսն և անոր մէջը եղած ամէն բաներըն
օծանես. և անոնիս ու անոր ամէն անօթներըն
10 սրբես, որ սուրբ ըլլայ. Եւ ոչխարկի սեղանը
ու անոր բոլոր գործիքներըն օծանես, ու սեղա-
նը սրբես. և սեղանը ամենասուրբ պիտի
11 ըլլայ. Եւ աւազանը ու անոր խարխոյը օծանես,
12 ու սրբես անոնիս. Եւ Ահարոնը ու անոր որ-
դիքը ծոզոմքի խորանին դրանը մօտեցնելու,
13 ու ջանով չորս լուան. Եւ Ահարոնին հագ-
ցընես սուրբ զգեստներըն, ու օծես անոնիս,
և սրբես անոնիս, որ ինծի քահանայութիւն
14 ընեն. Եւ անոր որդիքն ալ մօտեցընես, ու
15 անոնց հագուցընես Եւ անոնց հայրը
օծածիդ պէս՝ օծես զանոնք, որ ինծի քա-
հանայութիւն ընեն. և անոնց օծումը իրենց
ազգերուն մէջ յաւիտենական քահանայու-
թիւն համար պիտի ըլլայ.

16 Եւ Մովսէս Տէրոջը իրեն բոլոր պատուի-
17 րածին պէս ըրաւ. անանկ ըրաւ. Եւ եղաւ
որ երկրորդ տարին՝ առաջին ամսուն առաջին
18 օրը խորտիսն կանգնուեցաւ. Եւ Մովսէս կանգ-
նեց խորտիսն, ու անոր խարխոյները դրաւ,
և անոր սահմանակները կանգնեց, ու անոր
19 նիզակները անցուց, ու սիւները կանգնեց. Եւ
խորտիսն վրայ տարածեց վրանը, ու վերէն
վրանին ծածկոցը անոր վրայ դրաւ՝ ինչպէս
20 որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր. Եւ վկա-
յութիւնը առաւ ու տապանակին մէջը դրաւ.
և ձողերը տապանակին վրայ անցուց, ու վե-
րէն տապանակին վրայ քաւութիւնը դրաւ.
21 Եւ տապանակը խորտիսն մէջը բերաւ, ու
ծածկոց վարագոյրը դրաւ, և վկայութեան
տապանակը ծածկեց, ինչպէս որ Տէրը Մով-
22 սէսին պատուիրեր էր. Եւ ժողովքի վրանին
մէջ՝ խորտիսն հիւսիսային կողմը վարագոյրին
23 դուրսի դին դրաւ սեղանը. Եւ անոր վրայ
շարունելու հացերը շարեց Տէրոջը առջեւը,
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր.
24 Եւ ժողովքի վրանին մէջ սեղանին դիմացը
խորտիսն հարաւային կողմը դրաւ աշտանակը.
25 Եւ Տէրոջը առջեւը ճրագները վառեց, ինչ-
26 պէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր. Եւ
ժողովքի վրանին մէջ՝ վարագոյրին առջեւը
27 դրաւ ոսկի սեղանը. Եւ անոր վրայ անուշա-
հաս խունկ ծխեց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէ-
28 սին պատուիրեր էր. Եւ խորտիսն դռանը
29 վարագոյրը դրաւ. Եւ խորտիսն այսոցիկ ծո-
ղոմքի վրանին դռանը քով ողջակէզին սեղա-
նը դրաւ. ու անոր վրայ ողջակէզը ու հացի
ընծան մատուցց, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
30 պատուիրեր էր. Եւ ժողովքի վրանին ու սե-
ղանին մէջտեղը դրաւ աւազանը, և անոր
31 մէջը լուացուելու համար ջուր դրաւ. Եւ
Մովսէս ու Ահարոն և անոր որդիքը իրենց
32 ձեռքերը ու ոտքերը անկէ կը լուային. Ժո-
ղովքի վրանը մտած ատեննին, և սեղանին
մօտենալուն ատենին կը լուացուէին, ինչպէս
33 որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր. Եւ խո-
րտիսն ու սեղանին բոլորտիքը սրահը կանգ-
նեց, և սրահին դրանը վարագոյրը դրաւ.
Ա՛յսպէս Մովսէս գործը կատարեցաւ.

1 Ելք. լե. 18.
2 Ելք. խ. 33. ա. Ելք. ժբ. 2. ժգ. 1.
3 Ելք. խ. 17. Ելք. խգ. 1. 20.
4 Ելք. խ. 21. Ելք. խգ. 33. Թուոց. գ. 8.
5 Ելք. խ. 26.
6 Ելք. խ. 29.
7 Ելք. խ. 30. Ելք. լ. 18.
8 Ելք. խ. 18.
9 Ելք. խ. 10. Ելք. խթ. 36. 37.
10 Ելք. խթ. 37. Ղեւ. ը. 10. 11.
11 Ելք. խ. 11.
12 Ելք. խ. 12. Ղեւ. ը. 4.
13 Ելք. խթ. 5. Ղեւ. ը. 6.
14 Ելք. խթ. 8. Ղեւ. ը. 13.
15 Ելք. խթ. 9. Ղեւ. ը. 30.
16 Ելք. խ. 33. Ելք. լ. 18.
17 Ելք. խգ. 33.
18 Ելք. խ. 4.
19 Ելք. խգ. 33.
20 Ելք. խգ. 37. Ելք. խթ. 6.
21 Ելք. խ. 3. Ելք. լ. 6.
22 Ելք. լ. 7.
23 Ելք. խ. 16.
24 Ելք. խ. 22.
25 Ելք. խ. 23.
26 Ելք. խ. 24.
27 Ելք. խ. 25.
28 Ելք. խ. 26.
29 Ելք. խ. 27.
30 Ելք. խ. 28.
31 Ելք. խ. 30. Եսթ. ա. 10.
32 Ելք. խ. 31.
33 Ելք. խ. 32.
34 Ելք. խ. 33. Ելք. խգ. 36.
35 Ելք. խ. 34.
36 Ելք. խ. 35. Ելք. խգ. 38.
37 Ելք. խ. 36.
38 Ելք. խ. 37.
39 Ելք. խ. 38.
40 Ելք. խ. 39. Ելք. խթ. 32.
41 Ելք. խ. 40. Ելք. խթ. 33.
42 Ելք. խ. 41. Ելք. խթ. 34.
43 Ելք. խ. 42. Ելք. խթ. 35.

34 Եւ ահա մի ժայռիկ ժողովքի վրայէր՝ և
35 Ոչխարք փառքը լեցուց խորանը։ Եւ Աստուա-
ծոյ կրնար մնալ ժողովքի վրայէր՝ ինչու որ
ամպը անոր վրայ կը կենար՝ ու Ոչխարք
36 փառքը լեցուցեր էր խորանը։ Եւ Իսրայելի
որդիքը իրենց բոլոր ճամբորդութիւնքը մէջ
երբոր ամպը խորանին վրայէն վերանար՝ ան-
37 պէս կը յառէին։ Եւ երբ ամպը չվերնար՝
38 մինչեւ անոր վերնալու որը չէին յառեր։ Քանի
որ Ոչխարք ամպը խորանին վրայ էր՝ և
գիշերը անոր վրայ կրակ կար՝ Իսրայելի բո-
լոր ժողովուրդին առջեւ իրենց ամէն ճամ-
բորդութիւնքը մէջ։

ԴԱՆԻԷԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ք Ե՛ր Ոչխարք Յոսիա՝ ու ժողովրդ
2 Իսրայէլ թագաւոր՝ թագով, խոսե Իս-
րայելի որդւոց՝ ըսե՝ ու քեզ անոնց, երբ քե-
զի ձեռք անասնոնեակներն բնծայ մատուցա-
նես Ոչխարք՝ ձեր բնծան արջառներէն
կամ հաւերէն պիտի մատուցանէք։
3 Թէ որ անոր բնծան ողջակէզ
է, արու ոչնոպատու պիտի մատուցանէ՝ ու
ժողովքի խորանին դրանը քով պիտի մա-
տուցանէ անո Ոչխարք առջեւը ընդունելի ըլ-
4 լայու համար՝ Եւ իր ձեռքը ողջակէզին
գլխուն վրայ պիտի դնէ՝ ու անո իրեն հա-
մարուի ըլլայու համար՝ քեզ ետնելի պիտի
5 ըլլայ՝ Եւ զառնարակը պիտի մորթվի Ոչխարք
առջեւը՝ ու Ահարոնին որդիքը քահանայք
արիւնը պիտի մատկցնեն՝ և ժողովքի
խորանին դրանը քով եղած սեղանին վրայ
6 չորս կողմանի պիտի արակին արիւնը՝ Եւ ողջա-
կէզին մորթվի պիտի հանի՝ ու կտոր կտոր
7 պիտի բնէ՝ Եւ Ահարոն քահանային
որդիքը սեղանին վրայ կրակ պիտի դնեն՝
8 ու կրակին վրայ փայտեր շարեն՝ Եւ Ահա-
րոնին որդիքը քահանայքը՝ սեղանը եղած
կրակին վրայի փայտերուն վրայ պիտի չո-
9 բեն կտորներըը՝ գլուխը ու ճարպը՝ Բայց
անոր փորոտիքը ու սրունքը ջրով պիտի լուայ՝
և քահանան պիտի ամէնը սեղանին վր-
րայ ողջակէզ = Ոչխարք համար հոտաոյ
բոյր ընդունելու համար՝

10 Եւ եթէ անոր ողջակէզը բնծան հօտե-
րէն՝ գոմիշէն ու խոյերէն կամ այծերէն է՝
11 արու անարատ պիտի մատուցանէ՝ Եւ պի-
տի մորթվի անոնկ Ոչխարք առջեւը հիւսիսային կողմը՝ ու Ահարոնին որդիքը
քահանայքը սեղանին վրայ չորս կողմանի պի-
12 տի թափեն անո արիւնը՝ Եւ կտոր կտոր պի-
տի բնէ անո գլխովը ու ճարպովը՝ և քա-
հանան սեղանը եղած կրակին վրայի փայ-
13 տերուն վրայ պիտի շարէ անոնք՝ Եւ փորո-
տիքը ու սրունքը ջրով պիտի լուայ՝ ու քա-
հանան ամէնը պիտի բերէ՝ ու սեղանին վրայ
ողջակէզ՝ ասիկա ողջակէզ = անոնչահոտ պա-
տարագ մըն է Ոչխարք։
14 Եւ եթէ որ ողջակէզի համար Ոչխարք
ընծան թռչուններէն է՝ անատունէր
անիկա իր բնծան առատրահոտելէն կամ ազա-
15 ռիէն պիտի մատուցանէ՝ Եւ քա-
հանան սեղանին մօտ բերէ անո ու անոր
գլուխը փրցնէ՝ և սեղանին վրայ պիտի
ողջէ՝ ու անոր արիւնը սեղանին մէյ քովը
16 քամուի՝ Եւ անոր կուռնան քը ու ապրը պի-
տի գռասէ՝ և սեղանին արեւելեան կողմը
17 եղած մոխրատեղը նետէ՝ Եւ գանիկա թեւե-
րէն պիտի պատռէ՝ սակայն զատէ՝ ու
քահանան պիտի սղջէ զանիկա սեղանին վր-
րայ՝ կրակին վրայի փայտերուն վրայ՝ հաւ-
ողջակէզ = անոնչահոտ պատարագ մըն է
Ոչխարք։

ԳԼ. Բ

1 Հոգի երբոր բարակ ալիւրի նզով ու խունկով պիտի մա-
տուցանէ՝ ու ցորենի մէջ՝ ու ասոնցմէ մէյ մէյ
բռնուա չափը հանէ՝ ու Ոչխարք քահանայ
բռնուա հոգի բնծան

1 Ա. Երբոր մէկը [a]հայի բնաւոյ մնասուցանէ
զս. բերայ Տէրոջէր, անոր բնաւոն բարակ ոչխ-
2 բէ պիտի բերայ։ ու անոր վրան եզ պիտի
բաժէ, և կնգբուկ գնէ վրան։ Ը. Ա[b]հարո-
նին որդւոցը քահանայութեան պիտի բերէ ան։
ու տեղան անկէ իր ձեռքը ջիղան անոր քա-
րակ ոչխբէն ու եզէն պիտի առնէ բոլոր
կնգբուկին հետ ու զԱտեսէ, և քահանան [c]յի-
շատակի համար անգործին վրայ պիտի Տէրոջը
3 անուշահոտ պատարագ բլլայու համար։ Ը.
[d]հայի բնաւոյն մնացածը Ա[e]հարոնին ու անոր
որդւոցը պիտի բլլայ։ [f]սրբոց սրբոցներէն
պատարագ մին է Տէրոջը։
4 Ը. բէ որ իր մէջէն եփած հայի բնաւոյ
մնասուցանելու բլլայու, բարակ ոչխբէ եզով
չորսուած անխմոյր չորիներ՝ կամ [g]եզով օծուած
անխմոյր բուսուչներ պիտի բլլայ։
5 Ը. բէ որ քու բնաւոյ առաջին վրայ
եփուած հայի բնաւոյ է, բարակ ոչխբէ եզով
6 չորսուած անխմոյր պիտի բլլայ։ Կոտոր կոտոր
պիտի կտրուտս ան, ու վրան եզ թափես։
սրբոց հայի բնաւոյ է։
7 Ը. բէ որ քու բնաւոյ տապի մէջ եփուած հայի
բնաւոյ է, բարակ ոչխբէ եզով պիտի շի-
8 նուի։ ու տարեցող չբնուած հայի բնաւոյն Տէ-
րոջը պիտի բերես, ու քահանային ներկայաց-
9 ցնես։ և ինքը անգործին մնասեցնէ ան։ Ը.
քահանան բնաւոյէն [h]անոր յիշատակը պիտի
առնէ, ու անգործին վրայ պիտի Տէրոջը [i]անուշ-
10 [k]հոտ պատարագ բլլայու։ Ը. [l]բնաւոյէն մը-
նացածը Ա[m]հարոնին ու անոր որդւոցը պիտի
բլլայ։ սրբոց սրբոցներէն պատարագ մին է
Տէրոջը։
11 Հայի բնաւոյն որ գոս ը Տէրոջը պիտի մը-
սուցանեն, բնաւ [n]խմորով պիտի չշինուի.
[o]քնայու որ պատարագի համար սրբոցներէն իր-
12 մէր կամ մեղր պիտի չտրուի Տէրոջը։ [p]Առաջ-
իրբեն երեսփոխի պատուի բնաւոյ մնասուցանելը
Տէրոջը։ բայց անգործին վրայ պիտի չդրուին
13 անուշահոտութեան համար։ Ը. քու ամէն
հայի բնաւոյիդ [q]աղ պիտի գնես, ու քու հայի
բնաւոյիդ [r]քու Աստուծոյդ ուխտին աղը պա-
կաս չընես։ [s]քու ամէն բնաւոյիդ աղ պիտի մը-
սուցանես։
14 Ը. բէ որ առաջին պատուհանուն բնաւոյ մը-
սուցանելու բլլայ Տէրոջը։ [t]առաջին պատուղ-
ներուն բնաւոյին համար կրակով բերուած
բարի [u]հասկերէն ծեծուած ցորեն մնասու-
15 ցանես։ [v]ու անոր վրան եզ պիտի թափես,
ու կնգբուկ գնես վրան։ սրբոց հայի բնա-
16 ւոյ է։ Ը. քահանան անոր ծեծուած ցորե-
նէն ու անոր եզէն՝ անոր բոլոր կնգբուկովը
[w]անոր յիշատակը պիտի պլրէ՝ Տէրոջը պա-
տարագ բլլայու համար։

ԳԼ. Գ

[x]Ըսխտաներէն։ [y]կամ հատներէն։ [z]բէ գառն։ [aa]և բէ պա-
պիտ մնասուցանելը խոտոր-բէտ գրէ համար։

1 Ե. բէ որ անոր բնաւոյ [ab]խաղաղութեան զոհ
է, երբոր արջառներէն կը մնասուցանէ, բէ
արու բլլայ և բէ էգ, Տէրոջը առջեր [ac]անա-
2 բաս պիտի մնասուցանէ ան։ Ը. [ad]իր ձեռքը
իր բնաւոյած մեռոցին գլխուն վրայ պիտի
դնէ, ու ժողովքին խորանին գռան մէրքին
ան։ և Ա[ae]հարոնին որդիքը արիւնը
գանին վրայ շուրջանակի պիտի սրսկեն արիւ-
3 նը։ Ը. խաղաղութեան զոհէն պատարագ
պիտի մնասուցանէ Տէրոջը, այսինքն [af]փոս-
ախքը ծածկոց ճարպը՝ ու փորոտիքին վրայ
4 եղած բոլոր ճարպը։ Ը. երկու երիկամունքը՝
ու կռնիքին վրայ եղած անոնց վրայի ճար-
պը՝ և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով
5 մէկտեղ պիտի փրցնէ։ Ը. Ա[ag]հարոնին որդի-
քը անգործը եղած կրակին վրայի փայտերուն
վրայ ողջակէզին հետ [ah]պիտի պլրեն ասոնք,
Տէրոջը անուշահոտ պատարագ բլլայու համար։
6 Ը. բէ որ խաղաղութեան զոհի համար
Տէրոջը [ai]ասոցանելու բնաւոյ հատներէն է, բէ
արու բլլայ և բէ էգ՝ [aj]անարատ պիտի մը-
7 սուցանէ ան։ բէ որ անիկա իր բնաւոյին հա-
մար գառն մնասուցանէ, Տէրոջը առջեր պիտի
8 բերէ ան։ Ը. ձեռքը իր բնաւոյին գլխուն
վրայ պիտի դնէ, ու ժողովքին խորանին առջեր
մէրքին ան։ և Ա[ak]հարոնին որդիքը արիւնը
վրայ շուրջանակի պիտի սրսկեն անոր արիւնը։
9 Ը. խաղաղութեան զոհէն պատարագ պիտի
մնասուցանէ Տէրոջը, այսինքն անոր ճարպը ու
բոլոր գլուխը [al]ասկէն փրցնելով, և փորոտի-
քը ծածկոց ճարպը՝ ու փորոտիքին վրայ եղած
10 բոլոր ճարպը։ Ը. երկու երիկամունքը՝ ու
կռնիքին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը՝ և
լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկ-
11 տեղ պիտի փրցնէ։ Ը. քահանան անգործին
վրայ պիտի պլրէ ասոնք՝ [am]Տէրոջը [an]պատա-
րագ բլլայու համար։
12 Ը. բէ որ անոր բնաւոյ ալ է, [ao]Տէրոջը
13 առջեր պիտի բերէ ան։ Ը. իր ձեռքը անոր

գլխոյն վրայ պիսի դնէ , ու Յոզովքի խոյանին ատչէը մերկէ ան . և Աղեքսանդր զգիքը անգամին վրայ շուրջանակի պիսի պակեն անոր
14 արիներ . Եւ անկիա իր բնակչէն պատասխ պիսի մնասուցանէ Տէրոջէ , որովհետև փոսափքը ժամկոց ճարպէ՝ ու փոսափքին վրայ ե-
15 գած բոլոր ճարպը , Եւ երկու երիկամունքը՝ ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը՝ և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկ-
16 տեղ պիսի փրցնէ . Եւ քահանան անգամին վրայ պիսի այրէ անոնք , անոնց հաշտ պատասխ բոց լլլայու համար . Եւ ամէն ճարպը Տէրոջէն
17 է . Քէր ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակարանները՝ ամէն ուտելիքի կամաց լլլայ , որ ոչ ճարպ ուտէք՝ ոչ ալ արիւն :

ԳԼ . Գ

1 Քահանային , ու Յոզովքի , ու իսրաէլի մէջ . ու և հասարակ ճարպ . մէջ անգամներուն չրան անգիտութեամբ .

1 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
2 խոսէ իսրայէլի որդւոցը՝ ու ըսէ , Թէ որ անձ մը սխալմամբ մեղանչէ , ու Տէրոջը բո-
3 լոր արգիլած բաներուն մէկը գնէ , Թէ որ օծուած քահանան Յոզովքը յանցաւոր ընէ՝ ու մեզը մը պատճառ լլլայ . իր գործած մեղքին համար Աստուծոյն անարատ զուարակ մը մեզքի պատասխ մնասուցանէ
4 Տէրոջը . Եւ Յոզովքի խոյանին գուռը՝ Տէրոջը ատչէը պիսի բերէ զուարակը , ու իր ձեռքը զուարակին գլխուն վրայ դնէ , և Տէրոջը
5 ատչէը մերկէ զուարակը . Եւ օծուած քահանան Աստուածային զուարակին արիւնէն պիսի առնէ ու
6 Յոզովքի խոյանը բերէ . Եւ քահանան իր մատը արիւնը պիսի թաթխէ , ու Տէրոջը առջեւ արտարանին վարագուրին առջեւը եօ-
7 թը անգամ պիսի ցանէ Տէրոջը առջեւ անուշահոտ խառնկի սեղանին եղջիւրներուն վրայ , որ Յոզովքի խոյանին մէջն է . ու զուարակին ճարպը բոլոր արիւնը՝ Յոզովքի խոյանին դուռը գտնուած ոչխարին ճարպը ու
8 յատակը թաթխէ . Եւ մեզքի պատասխ եղած զուարակին բոլոր ճարպը՝ այսինքն փոսափքը ժամկոց ճարպը ու փոսափքին վրայ
9 եղած բոլոր ճարպը անկէ պիսի վերցնէ . Եւ երկու երիկամունքը՝ ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը՝ և լեարդին թաղանթը երիկամունքներով մէկտեղ պիսի
10 փրցնէ , Խաղաղութեան զոհին արջառէն

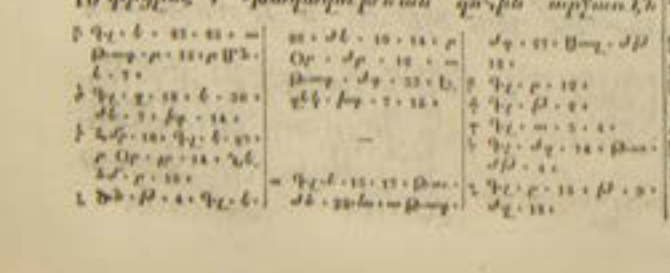

վերցուելուն պէս . և քահանան ոչխարի անգամին վրայ պիսի այրէ անոնք . Եւ զուարակին մորթը՝ ու անոր բոլոր միսը՝ գլխովը ու սրտովը , և անոր փորոտիքը ու ապրը ,
12 Աբեղեքը բոլոր զուարակը բանակին դուրս դին մաքուր տեղ՝ մոխիրը թափուած տեղը պիսի հանէ , և փայտերու վրայ կրակով այրէ ան . մոխիրը թափուած տեղը այրուի .
13 Եւ եթէ ողջ խորհուրդը բոլոր Յոզովքը Ծանօթութեան սխալին , ու Տէրոջը բոլոր արգիլած բաներէն մէկը գործով յանցաւոր
14 լլլայ , երբոր խնդրուի ան բուռն մեղքը՝ նէին , Յոզովքը մեղքը պատասխ հանար արջառներէն զուարակ մը պիսի մնասուցանէ , ու Յոզովքի խոյանին առջեւը բերէ անոնք ,
15 Եւ Յոզովքին ծերերը իրենց ձեռքերը զուարակին գլխուն վրայ պիսի դնեն Տէրոջը առջեւը , ու զուարակը Տէրոջը առջեւը պիսի
16 մերկուի , Եւ օծուած քահանան զուարակին արիւնէն Յոզովքի խոյանը պիսի բերէ ,
17 Եւ քահանան իր մատը արիւնը պիսի թաթխէ , ու Տէրոջը առջեւը՝ վարագուրին առ-
18 ջեւ եօթը անգամ պիսի . Եւ արիւնէն դէպի Յոզովքի խոյանին մէջ Տէրոջը առջեւը եղած անուշահոտ եղջիւրներուն վրայ պիսի դնէ . ու ՀԱՅՈՑ բոլոր արիւնը՝ Յոզովքի խոյանին դրան քով եղած ողջակէզի սեղանին յա-
19 տակը թաթխէ . Եւ անոր բոլոր ճարպը պիսի վերցնէ անկէ , ու սեղանին վրայ ող-
20 ջակէզ պիսի մատուցանէ . Եւ զուարակին եղած զուարակին ընելէն որ ըրաւ , ասոր զուարակին ալ անանկ պիսի ընէ . Եւ քահանան անոնց համար քաւութիւն ընէ , ու անոնց թողութիւն
21 լլլայ . Եւ բանակէն դուրս պիսի հանէ զուարակը , ու ինչպէս որ առջի զուարակը այրեց , ասոր ալ անանկ պիսի այրէ . Յոզովքին համար մեզքի պատասխ մէն է ասիկա :
22 Երբոր իշխան մը մեզք գործէ լլլայ , ու իր Տէր Աստուծոյն արգիլած բաներէն մէկը
23 անգիտութեամբ ընելով՝ յանցաւոր լլլայ , Թէ որ իր ըրած մեղքը իրեն ծանուցուի , իրեն հա-
24 մար այծեամ արու անարատ նոխազ մը բնծայ
պիսի բերէ . Եւ իր ձեռքը նոխազին գլխուն վրայ պիսի դնէ , ու զանիկա Տէրոջը առջեւը ողջակէզին մերկուած տեղը մերկէ . մեզքի
25 պատասխ մէն է ասիկա . Եւ քահանան մեզքի պատասխին արիւնէն իր մատովը պիսի առնէ , ու ողջակէզի սեղանին եղջիւրներուն վրայ պիսի դնէ , և անոր հաշտ արիւնը ողջակէզի
26 սեղանին յատակը թաթխէ . Եւ անոր բոլոր

ձեռքը՝ խոցոտեսցեն զնոսին ՚ճարպիւն պահ՝ անգամին մեռանիլ. ու քահանան առնու մեզքին հաւնիլ քաւութիւն ընել, և ներուած ըլլայ անոր։

27 Եւ ՚բիւ որ երկրին ծոցովոտ ըզկնի մկր սեռնլուսի մեզանչէ՝ ու Տէրոջը ապրկեսած բա-
28 նեկնի մկր բնակով յանցաւոր ըլլայ. ՚բիւ որ իր բրած մեզքը իրեն ծանուցանի, իր բրած մեզքին հաւնիլ իր բնծան այծեքնի անարատ
29 էգ այծ մը պիտի բերէ. ՚նա իր ձեռքը մեզքի պատարագին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու մեզքի պատարագ եղած ատեանը պզնակեզ-
30 նեկնին հոշատեցնէ տեղը մորթէ. Եւ քահանան իր մատովը անոր արիւնէն պիտի առնէ, ու պզնակեզի սեղանին եզրը իւրեանը վրան դնէ, և ետոյ բոլոր արիւնը սեղանին յատակը թա-
31 փէ. Եւ անոր բոլոր ճարպը՝ խոզոտեսնելու պահ ՚ճարպը փրցուելուն պէս ՚պիտի փրցնէ. ու քահանան պիտի ապրկ անկիա սեղանին վրայ ՚անոյշ հոտի հաւնիլ Տէրոջը առջեր. Եւ քահանան անոր հաւնիլ քաւութիւն ընէ,
32 ու անոր ներուած ըլլայ։ Եւ ՚բիւ որ մեզքի պատարագի հաւնիլ գառն մատուցանելու ըլլայ, անարատ ՚էգ մը պիտի բերէ.
33 Եւ իր ձեռքը մեզքի պատարագին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու պզնակեզնեկնուն մորթելու տեղը մեզքի պատարագին համար մորթէ
34 ան։ Եւ քահանան իր մատովը մեզքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ, ու պզնակեզի սեղանին եզրը իւրեանը վրան դնէ. և ետոյ
35 բոլոր արիւնը սեղանին յատակը պիտի թափէ. Եւ խոզոտեսնելու գնէնը գառնին ճարպը փրցուելուն պէս՝ ատոր բոլոր ճարպը պիտի փրցնէ, ու քահանան սեղանին վրայ պիտի այնՏէրոջը պատարագներուն հետ՝ ին քահանան անոր բրած մեզքին համար քաւութիւն ընէ, ու ներուած ըլլայ անոր։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Դիցուք բանին վկայութիւն առաջ մարգարէ, և անձնագիր բանի մը գոչողին, և վկայեմին անկրա երդում բնող ինքն ծանուցանելու յանցանքի պատարագը, և կամ հասկնայ,
2 կամ ինչ նեղութիւն, 11 և կամ բոլորակ ուրիշ պիտի բլլայ, 12 Ուստի բանիցս մէջ յանցաւոր գտանուելն, 17 և անգիտութեամբ մեզանչելի պատարագը։

1 Եւ ՚բիւ որ անձ մը մեզանչէ, ու ՚երդում ուղի ձայնը լսելով՝ վկայ ըլլայ, կամ իմացած ըլլայ կամ գիացած, ՚բիւ որ չխոնարհի, իր ՚յան-
2 յանքը պիտի կրէ. կամ ՚անձ մը անմաքուր բանէ մը՝ կամ անմաքուր գազանի մը դիէն՝ կամ անմաքուր անասունի մը դիէն՝ կամ ան-
3 մաքուր սողունի մը դիէն գգլխուս ըլլայ, իմկամեան չգիտնալով, անիկա անմաքուր ու-
3 ՚յանցաւոր գլխէ ՚ելլուն։ կամ ՚մարդու ան-
մաքրութեան՝ որ և իցէ պիտի բնող անմաքրութեան գգլխուս ըլլայ չգիտնալով, ինքը ան գիացած ատենը յանցաւոր պիտի ըլլայ։
4 կամ անձ մը ՚չարիք կամ ՚բարիք բնելու համար բերնովը անխոհեմաբար գրուցելով՝ երգում ընելու ըլլայ, (իրչպէս որ մարդ իսկ երդումով անխոհեմաբար կը գրուցէ,) ինքը ան գիացած առնէն առնելով ըլլայ, ինքը ան գիացած առնէն առնելով
5 մէկուն մէջ յանցաւոր պիտի ըլլայ. Եւ ինչ որ առ բանէրէն մէկուն մէջ յանցաւոր ըլլայ, անոր համար ՚իր մեզքը գգրծելէն խոստովանի.
6 Եւ իր բրած մեզքին համար իր յանցանքին պատարագը՝ հասկրէն էգ մը, ոչխարէն էգ գառնուկ մը՝ կամ այծերէն էգ ուլ մը մեզքի պատարագը համար պիտի բերէ Տէրոջը. ու քահանան քաւութիւն ընէ անոր՝ իր մեզքին համար։
7 Եւ ՚բիւ որ ոչխար կամ այծ բերելու կարող չըլլայ, իր բրած յանցանքին համար ՚երկու տատրակ կամ ազաւնիի երկու ձագ եր պիտի բերէ Տէրոջը, մէկը մեզքի պատարագ,
8 և մէկալը ողջակէզ ըլլալու համար. Եւ քահանային պիտի բերէ զանոնք, ու անիկա նախ պիտի մատուցանէ մէկը՝ որ մեզքի պատարագ է, և անոր գլուխը իր վիզէն չպատռի
9 յետ՝ ՚փրցնելէ. Եւ մեզքի պատարագին արիւնէն սեղանին ՚էն փոմբ պիտի պահէ, ու մնացած արիւնը սեղանին յատակը պիտի քամի.
10 մնա՛ն. ասիկա մեզքի պատարագ է. Եւ մէկալը ՚բուա օրինի ողջակէզ պիտի բնէ. ՚ու քահանան անոր քաւութիւն ընէ իր բրած մեզքին համար, և անոր ներուած ըլլայ։
11 Եւ ՚բիւ որ երկու տատրակ կամ ազաւնիի երկու ձագ եր բերելու կարող չըլլայ, անոնց համար մեզք գգրծողը իր ընծային համար արգ ու մի տասնեկորդ մասը բարակ ալիւր պիտի բերէ մեզքի պատարագի համար. ու անոր վրայ ձէթ պիտի դնէ՝ ոչ ալ վրան կնդրուկ դնէ.
12 քանի որ մեզքի պատարագ է ան. Եւ քահանային պիտի բերէ ան, ու քահանան անկէ իր ձեռքը լեցուն ՚անոր յիշատակին համար առնէ, ու սեղանին վրայ ապրկ Տէրոջը ՚պատարագներուն հետ. մեզքի պատարագ է ան։
13 ՚Եւ քահանան քաւութիւն պիտի ընէ անոր՝ ան բաներուն մէկուն մէջ բրած մեզքին համար, ու անոր ներուած ըլլայ. և ՚ետոյնէ հացի ընծային պէս քահանային պիտի ըլլայ։
14 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ բանիով,

---

1 Գէ. գ. 5։
2 Ղե. 22։ Թուա. 31։ 33։
3 Ղե. 22։ Թուա. 31։
4 Ղե. 4. 22։
5 Գէ. գ. 3։
6 Գէ. գ. 12։
7 Ելբ. 29։ Գէ. 8։ 9։ 10։ 11։ 12։ 13։ 14։ 15։ 16։ 17։ 18։ 19։ 20։ 21։ 22։ 23։ 24։ 25։ 26։ 27։ 28։ 29։ 30։ 31։ 32։ 33։ 34։ 35։
8 Ղե. 22։ 23։ 24։ 25։ 26։ 27։ 28։ 29։ 30։ 31։ 32։ 33։ 34։ 35։ 36։ 37։ 38։ 39։ 40։ 41։ 42։ 43։ 44։ 45։ 46։ 47։ 48։ 49։ 50։ 51։ 52։ 53։ 54։ 55։ 56։ 57։ 58։ 59։ 60։ 61։ 62։ 63։ 64։ 65։ 66։ 67։ 68։ 69։ 70։ 71։ 72։ 73։ 74։ 75։ 76։ 77։ 78։ 79։ 80։ 81։ 82։ 83։ 84։ 85։ 86։ 87։ 88։ 89։ 90։ 91։ 92։ 93։ 94։ 95։ 96։ 97։ 98։ 99։ 100։ 101։ 102։ 103։ 104։ 105։ 106։ 107։ 108։ 109։ 110։ 111։ 112։ 113։ 114։ 115։ 116։ 117։ 118։ 119։ 120։ 121։ 122։ 123։ 124։ 125։ 126։ 127։ 128։ 129։ 130։ 131։ 132։ 133։ 134։ 135։ 136։ 137։ 138։ 139։ 140։ 141։ 142։ 143։ 144։ 145։ 146։ 147։ 148։ 149։ 150։ 151։ 152։ 153։ 154։ 155։ 156։ 157։ 158։ 159։ 160։ 161։ 162։ 163։ 164։ 165։ 166։ 167։ 168։ 169։ 170։ 171։ 172։ 173։ 174։ 175։ 176։ 177։ 178։ 179։ 180։ 181։ 182։ 183։ 184։ 185։ 186։ 187։ 188։ 189։ 190։ 191։ 192։ 193։ 194։ 195։ 196։ 197։ 198։ 199։ 200։ 201։ 202։ 203։ 204։ 205։ 206։ 207։ 208։ 209։ 210։ 211։ 212։ 213։ 214։ 215։ 216։ 217։ 218։ 219։ 220։ 221։ 222։ 223։ 224։ 225։ 226։ 227։ 228։ 229։ 230։ 231։ 232։ 233։ 234։ 235։ 236։ 237։ 238։ 239։ 240։ 241։ 242։ 243։ 244։ 245։ 246։ 247։ 248։ 249։ 250։ 251։ 252։ 253։ 254։ 255։ 256։ 257։ 258։ 259։ 260։ 261։ 262։ 263։ 264։ 265։ 266։ 267։ 268։ 269։ 270։ 271։ 272։ 273։ 274։ 275։ 276։ 277։ 278։ 279։ 280։ 281։ 282։ 283։ 284։ 285։ 286։ 287։ 288։ 289։ 290։ 291։ 292։ 293։ 294։ 295։ 296։ 297։ 298։ 299։ 300։ 301։ 302։ 303։ 304։ 305։ 306։ 307։ 308։ 309։ 310։ 311։ 312։ 313։ 314։ 315։ 316։ 317։ 318։ 319։ 320։ 321։ 322։ 323։ 324։ 325։ 326։ 327։ 328։ 329։ 330։ 331։ 332։ 333։ 334։ 335։ 336։ 337։ 338։ 339։ 340։ 341։ 342։ 343։ 344։ 345։ 346։ 347։ 348։ 349։ 350։ 351։ 352։ 353։ 354։ 355։ 356։ 357։ 358։ 359։ 360։ 361։ 362։ 363։ 364։ 365։ 366։ 367։ 368։ 369։ 370։ 371։ 372։ 373։ 374։ 375։ 376։ 377։ 378։ 379։ 380։ 381։ 382։ 383։ 384։ 385։ 386։ 387։ 388։ 389։ 390։ 391։ 392։ 393։ 394։ 395։ 396։ 397։ 398։ 399։ 400։ 401։ 402։ 403։ 404։ 405։ 406։ 407։ 408։ 409։ 410։ 411։ 412։ 413։ 414։ 415։ 416։ 417։ 418։ 419։ 420։ 421։ 422։ 423։ 424։ 425։ 426։ 427։ 428։ 429։ 430։ 431։ 432։ 433։ 434։ 435։ 436։ 437։ 438։ 439։ 440։ 441։ 442։ 443։ 444։ 445։ 446։ 447։ 448։ 449։ 450։ 451։ 452։ 453։ 454։ 455։ 456։ 457։ 458։ 459։ 460։ 461։ 462։ 463։ 464։ 465։ 466։ 467։ 468։ 469։ 470։ 471։ 472։ 473։ 474։ 475։ 476։ 477։ 478։ 479։ 480։ 481։ 482։ 483։ 484։ 485։ 486։ 487։ 488։ 489։ 490։ 491։ 492։ 493։ 494։ 495։ 496։ 497։ 498։ 499։ 500։ 501։ 502։ 503։ 504։ 505։ 506։ 507։ 508։ 509։ 510։ 511։ 512։ 513։ 514։ 515։ 516։ 517։ 518։ 519։ 520։ 521։ 522։ 523։ 524։ 525։ 526։ 527։ 528։ 529։ 530։ 531։ 532։ 533։ 534։ 535։ 536։ 537։ 538։ 539։ 540։ 541։ 542։ 543։ 544։ 545։ 546։ 547։ 548։ 549։ 550։ 551։ 552։ 553։ 554։ 555։ 556։ 557։ 558։ 559։ 560։ 561։ 562։ 563։ 564։ 565։ 566։ 567։ 568։ 569։ 570։ 571։ 572։ 573։ 574։ 575։ 576։ 577։ 578։ 579։ 580։ 581։ 582։ 583։ 584։ 585։ 586։ 587։ 588։ 589։ 590։ 591։ 592։ 593։ 594։ 595։ 596։ 597։ 598։ 599։ 600։ 601։ 602։ 603։ 604։ 605։ 606։ 607։ 608։ 609։ 610։ 611։ 612։ 613։ 614։ 615։ 616։ 617։ 618։ 619։ 620։ 621։ 622։ 623։ 624։ 625։ 626։ 627։ 628։ 629։ 630։ 631։ 632։ 633։ 634։ 635։ 636։ 637։ 638։ 639։ 640։ 641։ 642։ 643։ 644։ 645։ 646։ 647։ 648։ 649։ 650։ 651։ 652։ 653։ 654։ 655։ 656։ 657։ 658։ 659։ 660։ 661։ 662։ 663։ 664։ 665։ 666։ 667։ 668։ 669։ 670։ 671։ 672։ 673։ 674։ 675։ 676։ 677։ 678։ 679։ 680։ 681։ 682։ 683։ 684։ 685։ 686։ 687։ 688։ 689։ 690։ 691։ 692։ 693։ 694։ 695։ 696։ 697։ 698։ 699։ 700։ 701։ 702։ 703։ 704։ 705։ 706։ 707։ 708։ 709։ 710։ 711։ 712։ 713։ 714։ 715։ 716։ 717։ 718։ 719։ 720։ 721։ 722։ 723։ 724։ 725։ 726։ 727։ 728։ 729։ 730։ 731։ 732։ 733։ 734։ 735։ 736։ 737։ 738։ 739։ 740։ 741։ 742։ 743։ 744։ 745։ 746։ 747։ 748։ 749։ 750։ 751։ 752։ 753։ 754։ 755։ 756։ 757։ 758։ 759։ 760։ 761։ 762։ 763։ 764։ 765։ 766։ 767։ 768։ 769։ 770։ 771։ 772։ 773։ 774։ 775։ 776։ 777։ 778։ 779։ 780։ 781։ 782։ 783։ 784։ 785։ 786։ 787։ 788։ 789։ 790։ 791։ 792։ 793։ 794։ 795։ 796։ 797։ 798։ 799։ 800։ 801։ 802։ 803։ 804։ 805։ 806։ 807։ 808։ 809։ 810։ 811։ 812։ 813։ 814։ 815։ 816։ 817։ 818։ 819։ 820։ 821։ 822։ 823։ 824։ 825։ 826։ 827։ 828։ 829։ 830։ 831։ 832։ 833։ 834։ 835։ 836։ 837։ 838։ 839։ 840։ 841։ 842։ 843։ 844։ 845։ 846։ 847։ 848։ 849։ 850։ 851։ 852։ 853։ 854։ 855։ 856։ 857։ 858։ 859։ 860։ 861։ 862։ 863։ 864։ 865։ 866։ 867։ 868։ 869։ 870։ 871։ 872։ 873։ 874։ 875։ 876։ 877։ 878։ 879։ 880։ 881։ 882։ 883։ 884։ 885։ 886։ 887։ 888։ 889։ 890։ 891։ 892։ 893։ 894։ 895։ 896։ 897։ 898։ 899։ 900։ 901։ 902։ 903։ 904։ 905։ 906։ 907։ 908։ 909։ 910։ 911։ 912։ 913։ 914։ 915։ 916։ 917։ 918։ 919։ 920։ 921։ 922։ 923։ 924։ 925։ 926։ 927։ 928։ 929։ 930։ 931։ 932։ 933։ 934։ 935։ 936։ 937։ 938։ 939։ 940։ 941։ 942։ 943։ 944։ 945։ 946։ 947։ 948։ 949։ 950։ 951։ 952։ 953։ 954։ 955։ 956։ 957։ 958։ 959։ 960։ 961։ 962։ 963։ 964։ 965։ 966։ 967։ 968։ 969։ 970։ 971։ 972։ 973։ 974։ 975։ 976։ 977։ 978։ 979։ 980։ 981։ 982։ 983։ 984։ 985։ 986։ 987։ 988։ 989։ 990։ 991։ 992։ 993։ 994։ 995։ 996։ 997։ 998։ 999։ 1000։

15 Թէ որ առնէ մի յանցանք մի բնէ՝ ու սխալ-
ուիմ Տէրոջը սուրբ բաներուն մէջ մեղք գոր-
ծէ, իր յանցանքի պատարագին Տէրոջը արջ-
բարեներին սիկղին համեմատ՝ քու արժէքդ
չափ սիկղի արծաթով Խօսքէրէն առ-
16 բառ իայ մի պիտի բնէրէ Տէրոջը. Եւ սուրբ
բաներուն մէջ իր չրած վնասը պիտի հատու-
ցանէ, ու անոր վրան հինգերորդ մասը մի
ալ աւելցնէ, և քահանային տայ ան. ու
քահանան յանցանքի պատարագին խոյովը
քաւութիւն ընէ անոր, և Թողութիւն ըլլայ
անոր։
17 Եւ Թէ որ Հոգի մը մեղանէ, ու Տէրոջը
բոլոր արգիլած բաներէն մէկը ընէ, Թէև
անգիտութենէ մեղաւոր է, Հոգին յանցաւոր է, ու
18 իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ. Եւ քու ար-
ժէքդ չափ՝ յանցանքի պատարագին
Հոգիը Խօսքէրէն ՝անապատ իայ մի պիտի
բնէ քահանային. ՝ու քահանան անոր Հա-
մար քաւութիւն պիտի ընէ՝ անոր անգիտու-
թենուն պատճառին Հոգիը. և անոր Թողու-
19 թիւն պիտի ըլլայ. Ան՝ յանցանքի պատա-
րագ է. Հաւատիւա անշուշտ յանցաւոր եղած է
Տէրոջը առջեը։

ԳԼ. Զ

1 Գիտութեամբ գործած մեղքի համար յանցանքի պատարագը։ 8 Ողջակիզին։ 14 ու հացի ընծային կանոնը։ 19 Քահանայի ուրնութեան համար մատուցելու պատարագը։ 24 ու մեղքի պատարագին կանոնը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով.
2 Թէ որ անձ մը մեղանէ, ու Տէրոջը դէմ
՝յանցանք մը ընէ, և իր դրացիին ՝ստութիւն
խօսի Հաւատիւ մը Հաւատիւ՝ կամ իր ձեռքը
յանձնուած բանի մը Հաւատիւ՝ և կամ յափր-
տակած բանի մը Հաւատիւ, կամ ՝իր դրացիին
3 խորթ ախտութիւն ընելու. Ըլլայ, կամ ՝կոր-
ուած բան մը գտնէ, և ուրանալով՝ Հաւա
տիւ անոր երդում՝ ընէ, բոլոր այս բաներուն մէ-
կուն մէջ որ մարդ կրնայ ընել, մեղանելու
4 Ըլլայ, Ատանոր մեղք գործելուն ու յան-
ցաւոր Ըլլալուն Հաւատիւ՝ բռնութիւնով յա-
փշտակած բանը՝ կամ խորթ ախտութիւնով ա-
ուած բանը՝ կամ իրեն յանձնուած աւանդը՝
5 կամ գտած կորուստը ետ պիտի տայ. կամ
ամէն բան՝ որուն Համար աուր տէրը եր-
դում՝ բրած է, անկիւա ընան ՝պիտի Հատու-
ցանէ, ու անոր վրայ հինգերորդ մասը մի
աւելցնէ, և իր յանցանքի պատարագին օրը՝

6 որու որ կը մերթաբերէ՝ անոր պիտի տայ. Եւ
իր յանցանքի պատարագը Տէրոջը պիտի բերէ,
ոչխարին Հօտէրէն ատանաուս խոյ մը՝ քու ար-
ժէքդ չափ, Հաւատիւա, քահանային
7 Եւ յանցանքի պատարագի Համար. ՝Եւ քա-
հանան անոր Համար քաւութիւն պիտի ընէ
Տէրոջը առջեը. և ինչ բաներ Համար որ յան-
ցանք բրած է, Թողութիւն պիտի ըլլայ անոր։
8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով.
9 Պատուիրէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և
ըսէ. Ողջակիզին օրէնքը սա է. ողջակէզը
բոլոր գիշերը մինչև առաւօտ սեզանոր եզած
կրակին վրայ պիտի ըլլայ, ու սեզանին կրակը
10 Ատ անոր մէջ վառած պիտի Ձգայ։ ՝Եւ քահա-
նան իր քիմանէ պատմուճանը պիտի հագնի,
ու Ե քիմանէ վարտիքը մերկութիւնն վրայէն
հագնի, և կրակով այրուած ողջակիզին մոխի-
րը սեզանին վրայէն պիտի վերցնէ, ու սեզա-
11 նին քովը դնէ. Եւ իր զգեստները պիտի
հանէ, և ուրիշ զգեստներ հագնի. ու մո-
խիրը բանակէն դուրս Տնտուր սեզ մի պի-
12 տի հանէ. Եւ սեզանին վրայի կրակը անոր
մէջ Ատ վառած պիտի ըլլայ, -- պիտի չմա-
րի. և քահանան ամէն առաւօտ անոր վրայ
փայտեր այրէ, ու անոր վրան ողջակէզը շա-
րէ, և անոր վրան ՝խաղաղութիւնն զոհերուն
13 ճարպը պիտի այրէ. կրակը սեզանին վրայ
միշտ վառած պիտի ըլլայ -- պիտի չմարի։
14 Եւ հացի ընծային օրէնքը սա է. Ահարո-
նին որդիքը պիտի մատուցանեն անիկա Տէ-
15 րոջը առջեը սեզանին առջեն. Եւ իր ձեռքը
լեցուն անկէ՝ ալրէնքն հացի ընծային բարակ
ալրէրէն ու անոր եղէնն և հացի ընծային
վրայ եղած բոլոր կնդրուկը պիտի վերցնէ,
և անոր յիշատակը սեզանին վրայ անոյշ հո-
16 տի Համար այրէ Տէրոջը. Եւ ՝ամէնէ ետքը
ծը Ահարոն ու անոր որդիքը պիտի ուտեն.
Համեմատ հացին ըստ ՝ամէնէ սուրբ տեղը պիտի
ուտուի ան. ժողովքին խորանին պատին մէջ
17 ուտեն ան. ՝խմորով պիտի չթխուի. ՝իմ պա-
տարագներէս ասոնց սուրբ իրենց բաժին
ըլլալու. ՝ասոնք մեղքի ու յանցանքի պա-
18 տարագներու պէս ամէնուսուրբ է. ՝Ահարո-
նի որդւոցը բոլոր արուներէն պիտի ուտուի ան.
Տէրոջը պատարագներէն՝ ձեր ազգերուն մէջ
՝յաւիտենական կանոն ըլլայ սա. ՝ամէն ոեղոց
դպղոցը սուրբ ըլլայ։
19 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով.
20 Ահարոնին ու անոր որդւոցը օծուելու օրը՝

---

1 Գլ· իբ· 14։
2 Եր·ի· 13· Գլ·իե·25։
3 Եզր· ժ· 19։
4 Գլ· զ· 5· իբ· 14· իե· 13· 15· 27· 31· Թուա· ե· 7։
5 Գլ· գ· 16։
6 Գլ· գ· 9։
7 Հմր· 15· Գլ· գ· 8· 13· 22· 27· Կողո· ժբ· 13· Դ·ա·ժբ·45։
8 Հմր· 1· 2։
9 Հմր· 15։
10 Հմր· 16։
11 Եզր· ժ· 8։
12 Թուա· ե· 8։
13 Գլ· ժբ· 11· Գօր·
14 Գլ· ե· 16· Թուա·
15 Գլ· ե· 15։
16 Գլ· գ· 20։
17 Գլ· ժգ· 4· Եր·իբ· 39· 40· 41· 43· Եզե·ի· 17· 18։
18 Գլ· ա· 16։
19 Եզե·ի· 19։
20 Գլ· գ· 18։
21 Գլ· գ· 3· 9· 14։
22 Գլ· բ· 1· Թուա· ժե· 4։
23 Գլ· բ· 2· 9։
24 Գլ· բ· 3· Եզե·ի· իգ· 19։
25 Հմր· 26· Գլ· ժ· 12· 13· Թուա· ժբ· 19։
26 Գլ· բ· 11։
27 Թուա· ժբ· 9· 10։
28 Հմր· 25· Գլ· բ· 2· 3· Եր·ի· 1· Եզ· իբ·33։
29 Հմր· 23· Թուա· ժբ· 19։
30 Գլ· գ· 17։
31 Գլ· իբ· 3· 4· 5· 6· 7· Եզ· իբ· 37։

ՏԷրոջը մատաղ ցանելու գոհութիւնն առ է · 21 որ գալի ընծայի հանցաւ ընդ հոգեւոյն, կենդ առաւօտուն ու կենդ իրիկունը · Ցորակին մէջ 22 ԼԱՒՈՒՅՆ հետ պիտի չխնայէ · ընտրեալ բնակ պիտի բերէս առ · Ե գալի ընծային եփած կաթնաւ ընծան անոյշ հոտի հանար ՏԷրոջը պի- 23 տի մատաղ ցանես · Եւ իր որդիներէն Երր առ- ջը օծելու քահանան պիտի մատաղ ցանէ առ · առաջիկ ՏԷրոջը յատկութեան կանուն ըլլալով՝ 24 ընտրովին պիտի սպրտի · Եւ քահանային ամէն գալի ընծան ընտրովին պիտի սպրտի, պիտի չուտուի ·

25 Եւ ՏԷրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով , 26 ԱՀարոնին ու անոր որդւոցը և ըսէ , Ա- Մեղքի պատարագին օրէնքը առ է · Կիզիչ- կէտին մերձակայ տեղը պիտի մերձակ մեղ- քի պատարագը ՏԷրոջը առջեւը · Սուրբ անիծ- 27 սուրբ է · Ամէն որ անոր միսէն դպչի՝ սուրբ պիտի ըլլայ · Ե եթէ որ անոր արիւնէն հանդերձի մը վրայ ցաքին , սուրբ տեղը պիտի լուացուի անիկա · 28 վրայ ցաքին էր · Եւ հողէ անօթը որուն մէջ եփացուցած է — Ձէ , Ապիտի կոտրուի · ու եթէ որ պղնձէ անօթի մէջ եփացուցած ըլ- 29 լայ , պիտի շփուի՝ ու ջրով լուացուի · Քահա- նային բոլոր արուներէն պիտի ուտուի անիկա · 30 Սուրբ անիծսուրբ է · Եւ ամէն մեղքի պատա- րագը՝ որուն արիւնէն ժողովքին խորանը կը բերուի տալ մեղքին մէջ քաւութիւն ընելու համար , պիտի չուտուի , կրակով պիտի այ- րուի ·

ԳԼ · Լ

1 Կանոն յանցանքի պատարագին , 11 և խաղաղութեան գոհու- 12 թեան շնորհակալութեան համար ըլլայ · 16 եթէ ուխտ և եթէ համարձակ ընծայի համար · 28 Հարկ է որ արիւն ուտել չը պրկուած է · 29 խաղաղութեան գոհութենէն քահանային իրաւունքը ·

1 Եւ Յանցանքի պատարագին օրէնքը առ է ·
2 Սուրբ անիծսուրբ է · Ողջակիզը մերձեցան տեղին յանցանքի պատարագը պիտի մեր- քին , և անոր արիւնը անկանին վրայ շուր- 3 ջանակի պիտի արակէ · Եւ անկէ Բոլոր ճարպը՝ պոչին գլուխը ու փորոտիքը ծածկող ճար- 4 պը պիտի մատաղ ցանէ · Եւ երկու երիկամունք- ը ու կուշտին վրայ եղած անոնց վրայի ճարպը և լեարդին վրայի խազանիքը երի- 5 կամունքներով մէկտեղ պիտի փրցնէ · Եւ քահանան անոնք պիտի ապրէ մատաղ ՏԷրոջը պատարագ ըլլալու · ասիկա յան- 6 ցանքի պատարագ է · Քահանայից ամէն արուն պիտի ուտէ առ · սուրբ տեղը պիտի 7 ուտուի , Ճանճ համեմատ է · Մեղքի պա- տարագը ինչպէս որ կ'ըլլայ , Յանցանքի պա- տարագն ալ անոնք ըլլայ · անոնց օրէնքը մէկ է · անոնք քաւութիւն բնող քահանային 8 պիտի ըլլայ առ · Եւ քահանայ մը որ մէկուն ողջակիզը կը մատաղ ցանէ , առ քահանան իր մատաղ ցանած ողջակիզին մորթը իրեն պիտի 9 առնէ · Եւ Բոլոր խնկերի մէջ եփուած՝ ու բոլոր տապի մէջ և տապակի վրայ չինուած հացի ընծան , զանիկա մատաղ ցանող քահա- 10 նային պիտի ըլլայ · Եւ ամէն եղով չզգուած՝ կամ Ճաւսած եղի՝ հացի ընծան ԱՀարոնին բոլոր որդւոցը պիտի ըլլայ · ամէն մէկուն բաժինը հաւասար պիտի ըլլայ ·

11 Եւ ՏԷրոջը մատաղ ցանելու խաղաղութեան 12 գոհին օրէնքը առ է · Թէ որ շնորհակալու- թեան համար մատաղ ցանէ առ , անասունը շնոր- հակալութեան գոհին հետ եղով չզգուած անխմոր չօխեր ու Եղով օծուած անխմոր յա- 13 ւազներ և բարակ ալիւրէ եղով չզգուած՝ բա- զադրեալ չօխեր պիտի մատաղ ցանէ · Շնորհա- կալութեան համար եղած իր խաղաղութեան գոհին չօխերէն զատ՝ Խմորեալ հացէ ընծայ 14 մը պիտի մատաղ ցանէ · Եւ անկէ ամբողջ ընծան բնծայանէրէն մէկ հատ բարձրացնելու ընծայ պիտի մատաղ ցանէ ՏԷրոջը · Ու ասիկա խաղա- ղութեան գոհին արիւնը սրսկող քահանային 15 պիտի ըլլայ · Եւ շնորհակալութեան համար՝ իր Խաղաղութեան գոհին միսը մատաղ ցանած օրը պիտի ուտուի · անկէ մինչեւ առաւօտ չմնայ · 16 Եւ Եթէ որ իր ընծան ուխտի համար է կամ կամաւոր գոհ է , գոհը մատաղ ցանած օրը պիտի ուտուի , ու մնացածը հետեւեալ օրը պիտի 17 ուտուի · Եւ գոհին միսէն երրորդ օրուան 18 մնացածը կրակով պրուի · Եւ եթէ որ երրորդ օրը իր խաղաղութեան գոհին միսէն ուտուի- լու բլլայ , ընդունելի պիտի չըլլայ , ոչ ալ անիկա մատաղ ցանողին Ընծի պիտի անպատ է · Հպզծութիւն պիտի ըլլայ , ու անկէ ուտող 19 անձը իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ · Եւ ամէն Թուռ անասունի բանի դպած միսը պիտի չու- տուի , կրակով պիտի պրուի · ասկայն ամէն մաքուր եղով պիտի ուտէ Խաղաղութեան գո- 20 հին միսէն · Բայց այն անձը՝ որ Իր անասնոյ- թիւնը իր վրան ունենալով , ՏԷրոջը խաղա- ղութեան գոհէն միս ուտէ , այն անձը Իր ժո-

---

1 Նէ · ԼԲ · 2 ·
2 Նէ · Ժգ · 28 ·
3 Կամ կոյր կոյր եղած
4 Գէ · գ · 3 ·
5 Նէ · ԼԲ · 22 ·
6 Գէ · գ · 3 · Եւս ·
7 Գէ · ա · 3 · 5 · 11 · գ · 14 · 39 · 53 ·
8 Հմր · 17 · Գէ · Եւս · 23 ·
9 Գէ · Ժ · 17 · 18 · Քաս · Ժբ · 3 · 18 · Նէ · Ի · Խգ · 28 · 29 ·
10 Հմր · 18 ·
11 Նէ · ԼԲ · 27 · 1 · 29 ·
12 Գէ · Ժա · 55 · Ժե · 18 · Հմր · 18 · Քաս · Ժբ ·
13 Գէ · ա · 3 · 5 · 11 · գ · 14 · 39 · 53 ·
14 Գէ · գ · 4 · 9 · 10 · 14 · 15 · 16 · գ · 3 · 9 · Նէ · ԼԲ · 15 ·
15 Գէ · գ · 16 · 17 · 18 · Քաս · Ժբ · 9 · 10 ·
16 Գէ · բ · 3 ·
17 Գէ · ԼԲ · 27 · 1 · 29 · Գէ · Ժա · 55 · Ժե · 18 · Հմր · 18 · Քաս · Ժբ ·
18 Գէ · գ · 17 · 18 · Ժգ · 15 ·
19 Գէ · ա · 3 · 5 · 11 · գ · 14 · 39 · 53 ·
20 Գէ · բ · 3 · 10 · Քաս · Ժբ · 9 · Նէ · Ի · Խգ · 29 ·
21 Նէ · ԼԲ · 27 · 1 · 18 · Քաս · Ժբ · 9 · 10 ·
22 Գէ · բ · 4 · Քաս · գ · 14 ·
23 Գէ · Ժե · 5 ·
24 Ձե · Ժե · 14 ·

21 զոմանցդէն պիտի կոտորէ։ Եւ ամէն մեռ-
անելիքը բանի մը՝ թէ մնացողն անելիքը
կ'ըլլան՝ թէ անելիքն անասունի՝ և թէ ամէն
կերպ անելիքը պիղծ բանի՝ մի գոյլ ան-
ձը՝ թէ որ Տէրոջը խոստացեալ ուխտին մէ-
ջէն ուտելու բլլայ, ան անձը իր ժողովուր-
դէն պիտի կորսուի։

22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
23 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Արև-
ելեան կամ արեւմտեան կամ այծի ճարպ չուտէք։
24 Եւ մեռած անասունին ճարպը՝ ու վատա-
ռուածին ճարպը՝ ամէն գործի մէջ պիտի
գործածուի, բայց անկէ բնաւ պիտի չուտէք։
25 Քանզի ով որ Տէրոջը պատարագ մատու-
ցանէ, անասունին ճարպէն ուտելու բլլայ,
ան ուսոց անձը իր ժողովուրդէն պիտի կոր-
26 ուսի։ Ու ձեր ամէն բնակարանները մէջ
բնաւ արիւն պիտի չուտէք, թէ թռչուն
27 բլլայ և թէ անասուն։ Ամէն անձ որ ինչ և
իցէ արիւն ուտէ, ան անձը իր ժողովուրդէն
պիտի կորսուի։
28 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
29 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Ով խա-
զագնիւ զոհը Տէրոջը մատուցանողը՝ իր
խաղագնիւ զոհէն բնծայ մը պիտի բերէ
30 Տէրոջը։ Տէրոջը պատարագները իր ձեռ-
քովը պիտի բերէ. երբոր ճարպը պիտի
բերէ, որ երբոր երեսցընելու բնծայի հա-
31 մար երեսցնելու համար Տէրոջը առջևը։ Եւ քահա-
նան ճարպը պիտի սպրէ սեղանին վրայ. Երայց
երբոր Ահարոնին ու անոր որդւոցը պի-
32 տի բլլայ։ Եւ ձեր խաղագնիւ զոհերէն
ամէն գիտար քահանայիին պիտի տաք բարձ-
33 րացընելու բնծայի համար։ Ահարոնի որ-
դւոցմէն՝ խաղագնիւ զոհին արիւնը ու
ճարպը ով որ մատուցանէ, անի գիտար անոր
34 բաժինը պիտի բլլայ։ Քանզի ես առի Իսրա-
էլեան զոհերէն երեսցընելու երբոր և
բարձրացընելու գիտար Իսրայէլի որդւոցմէն
առի, և անոնք յաւիտենական կանոնով Իս-
րայէլի որդւոցմէն Ահարոն քահանային ու
35 անոր որդւոցը առի։ Ասիկա Տէրոջը պա-
տարագներէն Ահարոնին և անոր որդւոցը
օծմանն իրաւունքի համար օրն որ
Տէրոջը քահանայութիւն ընելու մատուցած
36 օրը։ Որ պատուիրեց օծած օրը Տէրը Իսրա-
էլի որդւոցմէն իրենց ցեղերուն
մէջ յաւիտենական կանոնով անոնց տուաւ։
37 Ողջակէզին՝ նուագի բնծայիին՝ և մեղքի
պատարագին՝ և յանցանքի պատարագին՝
ու օրհնութիւնները՝ և խաղաղութիւնն զո-
38 հերուն համար Իսրայէլի որդւոցը Տէրոջ
Սինայ լերան վրայ Մովսէսին պատուիրեց որ
Իսրայէլի որդւոցը Տէրոջը մատուցանելու Սինայի անապատին մէջ։

ԳԼ. Ը

1 Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին ու անոր որդիքը։ 11 Ու-
նդոց մեղքի պատարագը։ 18 Ողջակէզը։ 22 Օրհնու-
թիւնն իրենց։ 31 Ընդոց պահելիքը։ 33 Օրհնու-
թեան օրերը ու ժամանակը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Առ Ահարոնը ու անոր որդիքը իր հետը, և
զգեստները՝ ու օծման եղը՝ և մեղքի պա-
տարագին զուարակը՝ ու երկու խոյերը՝ և
3 անխմոր հացին ամանը։ Եւ ժողովէ բոլոր
ժողովքը մկրտուց ժողովքի խորանին դուռը։
4 Եւ Մովսէս Տէրոջը իրեն պատուիրածին պէս
ըրաւ. ու ժողովքը մկրտուց ժողովուեցաւ ժո-
5 ղովքի խորանին դուռը։ Եւ Մովսէս բաւ
ժողովքին, Ասիկա է բանը որ Տէրը պատուիրեց
6 ընելու։ Եւ Մովսէս մօտեցուց Ահարոնը ու
7 անոր որդիքը, և ջուրով լուաց. Ու
անոր հագուցց վերարկուն, ու անոր գոտիով կա-
պեց զօսեն, և պատմուճանը հագուցց անոր,
ու եփուդը անոր վրայ դրաւ, ու եփուդին
ժապաւէնովը վրան կապեց, ու անով զօսեպնդեց
8 զանիկա։ Եւ լանջապանակը անոր վրայ դրաւ,
ու վերլանջապանակին մէջ Ուրիմը ու Թումիմը
9 դրաւ։ Եւ խոյրը անոր գլուխը դրաւ, ու
խոյրին վրայ՝ անոր առջևի կողմէն ոսկի թի-
թեղը՝ պսակին սուրբ պսակը դրաւ, Տէրոջը
Մովսէսին պատուիրածին պէս։
10 Եւ Մովսէս օծման եղը առաւ, ու խորանը
և բոլոր անոր մէջի եղածները օծեց, ու սրբեց
11 անոնք. Եւ անկէ սեղանին վրայ սրսկեց եօթ
անգամ. և սեղանը ու անոր բոլոր գործիք-
ները՝ և աւազանը ու անոր խարխափը օծեց,
12 զանոնք սրբելու համար։ Եւ օծման եղէն Ա-
հարոնին գլխուն վրայ թափելով՝ անոնք
13 սրբելու համար օծեց։ Եւ Մովսէս մօտեցուց
Ահարոնին որդիները, ու անոնց չուխիններ
հագուցց, և մէջքերնին գօտի կապեց, ու
անոնց գլխարկներ փաթթեց, Տէրոջը
Մովսէսին պատուիրածին պէս։
14 Եւ մեղքի պատարագին զուարակը մօտե-
ցուց. և Ահարոն ու անոր որդիքը կիրներուն
ձեռքերը մեղքի պատարագ զլուարակուն գլուխը
15 կին գլխուն վրայ գրին։ Եւ մորթեց զայն. Ու

---

2 Գլ. ժը. ժգ. ժէ։ 3 Գլ. ժա. ԻԱ. ԻԲ։ 5 Ղեւ. գ. 14։ 6 Ել. ի. 3։ 7 Ելք. ի. 22։ 8 Գլ. ժգ. 13։ ր Օր. ժգ. 31։ Ելք. գ. 14։ Խգ. 21։ 9 Ծն. մ. 4։ Գլ. ը. 17։ ժէ. 18—14։ 10 Գլ. գ. 1։ 12 Գլ. գ. 3. 4. 9. 14։ — Ել. ԼՊ. 14. 27։ Գլ. ը. 27։ Ա. 31։ Թուա. գ. 20։ — Գլ. գ. 3. 11. 16։ 13 Ելք. ի. 34։ — Ելք. ի. 34։ Գլ. Ա. 21։ Թուա. գ. 39։ 15 Ել. ԼՊ. 1. 2. 3։ 16 Ել. Իբ. 8. 4։ 17 Ել. ԻԱ. ԻԸ. ԻԹ։ 21 Թուա. գ. 39։ Ել. ԼՊ. ԻԸ. ԻԹ։ Գլ. ժ. 14. 15։ Թուա. ժը. 18. 19։ ր Օր. ժը. 3։ 22 Գլ. ը. 18. 30։ Ել. Խ. 15. 13։ — Գլ. գ. 9։ 24 Գլ. գ. 14։ 25 Գլ. գ. 35։

2 Ելք. ի. 1։ 3 Ելք. ի. 4։ Ել. ԼՊ. ԻԸ. ԻԹ։ — Ելք. ի. 11։ 5 Գլ. ա. 2։ — 7 Ելք. ի. 4։ 8 Ելք. ի. 3։ 9 Ելք. ի. 4։ 10 Ելք. ի. 6։ 11 Ելք. Իբ. 4։ Ելք. ի. 3։ Ելք. Իբ. 4։ Ելք. Իբ. 30։ Ելք. ի. 6։ Ելք. Իբ. 37. Լա։ 13 Ելք. ը. 26. 27. 28. 29։ Գլ. Խա. 10. 12։ Ելք. ԼՊ. 7։ Լ. 30։ Ա. Սպ. Ա. 2։ 14 Ելք. ի. 6. 9։ 15 Ելք. ԼՊ. 10։ Եզեկ. Խգ. 19։ 16 Գլ. գ. 4։ 17 Ելք. ԼՊ. 12. 16։ Գլ. գ. 7։ Եզեկ. Խգ. 20. 26։ Ելբ. Ի. 22։

Մոաբա արիւնը առաւ, ու իր մեռածը անգա-
նին եղջիւրները վրայ դնելով չարչարանքի,
մեքենայ անգործ, ու արիւնը անգանին յատակը
թափեց, և անոր վրայ գառնութիւն ընելու
16 համար՝ արդար աներ։ Ու փորոտիքին վրան
եղած բոլոր ճարպը, և ներսերուն ծածկոցը,
ու երկու երիկամունքը, և անոնց ճարպը
առաւ, ու Մոաբա անգանին վրայ այրեց ամա-
17 ռաց։ Բայց գառնագլուխը, այսինքն անոր մորթը և միսը
ու անոր աղբը, բանակին դուրսի դին կրա-
կով այրեց, Տէրոջը Մոաբային պատուիրա-
ծին պէս։

18 Ու ազգակից ին խոյը մեռցուց. և Հա-
րան ու անոր որդիքը իրենց ձեռքերը խո-
19 յին գլխուն վրայ դրին։ Ու մորթեց զանիւ-
և Մոաբա չարչարանքի անգանին վրայ սրակից
20 արիւնը։ Ու խոյը կտոր կտոր բրաւ. ու
Մոաբա այրեց գլուխը և կտորները ու ճար-
21 պը։ Ու փորոտիքը ու ոտքերը ջրով լուաց.
և Մոաբա բոլոր խոյը անգանին վրայ այրեց.
ասիկա ազգակից — անուշահոտ պատարագ
մին էր Տէրոջը, ինչպէս որ Տէրը Մոաբային
պատուիրեց։

22 Ու մեռցուց մէկայլ խոյը, այսինքն օրհ-
նութիւնուն խոյը. և Հարան ու անոր որդիքը
իրենց ձեռքերը խոյին գլխուն դնելուն վրայ դրին.
23 Ու մորթեց զանիւ. ու Մոաբա անոր արիւնէն
առաւ, և Հարոնին աջ ականջին ծայրը վրայ,
և անոր աջ ձեռքին մեծ մատուն վրայ,
և անոր աջ ոտքին մեծ մատուն վրայ դրաւ։
24 Ու Հարոնին որդիքը մօտեցուց, ու Մոա-
բա անոնց արիւնէն անոնց աջ ականջնե՛րուն ծայ-
րերուն վրայ, և անոնց աջ ձեռքերուն
մեծ մատներուն վրայ, ու անոնց աջ ոտքերուն
մեծ մատներուն վրայ դրաւ. և Մոաբա ան-
գանին վրայ չարչարանքի սրակից ճաշոյ արիւ-
25 նը։ Ու ճարպը, գլանկը, ու փորոտիքին վր-
րան եղած բոլոր ճարպը, և լեարդին թաղան-
թը, ու երկու երիկամունքը, և անոնց ճար-
26 պը, ու աջ գիսաց առաւ. Ու Տէրոջը առջևը
եղած անխմոր հացի սակատէն անխմոր չօթ
մը, եղով հացի չօթ մը, ու բաւաշ մը առաւ,
և ճարպերուն վրայ ու աջ գաստին վրայ դը-
27 րաւ. Ու ամէնը Հարոնին ու անոր որ-
դուցը ձեռքը դնելով՝ դանձեց Տէրոջը առ-
28 ջևը երերցնելու ընծայ։ Ու Մոա-
բա անոնց ձեռքէն առաւ զանձը, ու ան-
գանին եղած ազգակից վրայ այրեց. առանձ
օրհնութիւնուն համար անուշահոտ պատարագ
29 կին Տէրոջը։ Ու Մոաբա երրորդ առաւ, ու
Տէրոջը առջևը երերցնելու ընծայ մեռցուց.
ասիկա օրհնութիւնուն խոյէն Մոաբային բա-
ժինը եղաւ, Տէրոջը Մոաբային պատուիրա-
30 ծին պէս։ Ու Մոաբա ածմանն եղէն ու ան-
գանին վրան եղած արիւնէն առնելով՝ Հար-
րանին վրայ — անոր հանդերձներուն վրայ՝
և անոր հետ անոր որդուցը վրայ ու անոր
որդուցը հանդերձներուն վրայ սրակից. և
Հարոնը — անոր հանդերձները՝ և անոր հետ
անոր որդիքը ու անոր որդուցը հանդեր-
ձները սրբեց։
31 Ու Մոաբա բաւ Հարոնին ու անոր որ-
դուցը. Միսը ժողովքի խորանին դրանը քով
եփացուցէք, և հոն օրհնութիւնուն ամանին մէ-
ջի հացովը կերէք զանիկա, ինչպէս որ ին-
ծի պատուիրեցաւ՝ բանալով թէ Հարոնն ու
32 անոր որդիքը պիտի ուտեն զանիկա. Ու մի-
սէն ու հացէն ուրիշ բանի մը կարիք մի
33 ունիք, մինչև ձեր օրհնութիւնուն օրերուն
լիովին օրը. ինչու որ եօթ օր ձեր օրհնութիւնը կա-
34 րի օր կ՚ըլլայ. Ինչպէս որ այս օրուան եղածին պէս
ձեզի հանար քաւութիւն ընելու Տէրը հր-
35 րամայեց ընել. Ուստի ցորեկը ու
գիշերը եօթը օր ժողովքի խորանին դրանը
քով պիտի նստիք, ու Տէրոջը պահապանու-
թիւնը պիտի բռնէք՝ որ պռնուիք. քանզի
36 այսպէս պատուիրած է ինծի Տէրոջմէն։ Ու
Հարոն ու անոր որդիքը Տէրոջը Մոաբային
ձեռքովը պատուիրած ամէն բաները ըրին։

ԳԼ. Թ

1 Ընդունին հասուցած ամբի պատարագները իրեն հանար ու ժողովրդին հանար։ 2 Մեկզի պատարագը։ 12 ու իրեն հանար հասուցած պռնուիքը։ 22 ժողովրդին հանար եղած պատարագները։ 23 Մոաբա ու Ընդունի ժողովրդը կ՚օրհնեն։ 24 Տէրոջմէ կրակ կու գայ ուզածին վրայ։

1 Եւ եղաւ որ ութերորդ օրը Մոաբա կան-
չեց Հարոնը ու անոր որդիքը և Իսրայէլի
2 ծերերը. Ու բաւ Հարոնին. Առ քեզի
մեղքի պատարագի հանար արջառնե՛րէն գա-
րակ մը, ու ազգակէզի հանար խոյ մը. անոնք
անարատ ըլլան. և Տէրոջը առջևը մատ-
3 ուցանէ. Ու Իսրայէլի որդուցը պիտի խոսի՝
բանալով, Մեղքի պատարագի հանար այծե-
քէն նոխազ մը՝ և ազգակէզի հանար գառ-
րակ մը ու դառնուկ մը տարէկան. անարատ
4 կան՝ անարատ ըլլան. Նաև խաղաղութիւնուն
պտնեցան հանար Տէրոջը առջևը պտնելու
արջառ մը ու խոյ մը՝ ու հնոցով չաղուած հացի
բնծայ պատրաստած. ինչու որ այսօր Տէրը ձեզի
5 պիտի երեւնայ. Ու Մոաբային պատուիրածը

1 Նե. ԽՊ. 13. Գե. 9. 8. 2 Գե. 9. 11. 18. Նե. ԽՊ. 11. 3 Նե. ԽՊ. 15. 4 Նե. ԽՊ. 18. 5 Նե. ԽՊ. 22. 6 Նե. ԽՊ. 23. 7 Նե. ԽՊ. 24. 8 Նե. ԽՊ. 25. 9 Նե. ԽՊ. 26. 10 Նե. ԽՊ. 27. 11 Նե. ԽՊ. 28. 12 Նե. ԽՊ. 29. 13 Նե. ԽՊ. 30. 14 Նե. ԽՊ. 31. Ը. 30. 15 Նե. ԽՊ. 32. 16 Նե. ԽՊ. 34. 17 Նե. ԽՊ. 35. Ը. 16. 18 Ելք. Ը. 3. 19 Նե. ԽՊ. 1. 20 Գե. Ը. 13. 21 Գե. Գ. 23. Նե. ԽՊ. 17. Ժ. 18. 22 Հմ. Ե. 23. Նե. ԽՊ. 43.

ժողովքի խորանին առջեւը բերին. եւ բոլոր ժողովը մնաւցան՝ եւ Տէրոջը առջեւը կայ-
6 նեցան։ Եւ Մովսէս առաւ, Ա՛ւ է Տէրոջը պատուիրած բանը, առ բրէք, եւ Տէրոջը
7 փառքը ձեզի պիտի երեւնայ։ Եւ Մովսէս բաւ Ահարոնին, Մեզանին մնուկցիր, եւ ըզառ մեզքի պատարագդ եւ ոչխակէզդ բրէ, եւ քեզի հաճար եւ ժողովրդին հաճար քաւութիւն բրէ. եւ ժողովրդին ընծան մնուցանելով՝ անոնց հաճար քաւութիւն բրէ՝ Տէրոջը պատուիրածին պէս։
8 Ապառ Ահարոն մեզանին մնուկցաւ, եւ իրեն հաճար եղած մեզքի պատարագին զուա-
9 րակը մորթեց։ Եւ Ահարոնին որդիքը արիւնը մնուկցուցին անոր. եւ անիկա իր մատը արիւնը թաթխեց, եւ մեզանին եղջիւրները վրայ դրաւ. եւ հատած արիւնը ме-
10 զանին յատակը թափեց. Բայց մեզքի պատարագէն՝ ճարպը եւ երիկամունքները եւ լեարդին թաղանթը մեզանին վրայ այրեց, ինչպէս որ Տէրոջը Մովսէսին պատուիրեր էր։
11 Եւ միսը եւ մորթը բանակին դուրս դին
12 կրակով այրեց։ Եւ ոչխակէզը մորթեց. եւ Ահարոնին որդիքը արիւնը անոր բերին, եւ
13 մեզանին վրայ չուրջանակի սրակեց ան։ Եւ ոչխակէզը կտորներով եւ գլխով անոր բե-
14 րին, եւ մեզանին վրայ այրեց։ Եւ փորոտքը եւ ոտքերը լուայ, եւ մեզանին վրայի ոչխակէզին վրայ այրեց։
15 Եւ ժողովրդին ընծան մնուկցուց, եւ ժողովրդին հաճար մեզքի պատարագ բռնաւ նոխազը առաւ, եւ մորթեց անոնկ, եւ
16 մեզքի պատարագ ըրաւ առջինին պէս։ Եւ ոչխակէզը մնուկցուց, եւ ըստ օրինի մնուց։
17 Եւ հացի ընծան մնուկցուց, եւ անկէ ձեռքը լեցուց՝ եւ մեզանին վրայ այրեց, առա-
18 ուան ոչխակէզին ի զատ։ Եւ ժողովրդին խաղաղութիւն զոհ բռնաւ արջառը եւ խոյը մորթեց. եւ Ահարոնին որդիքը արիւնը անոր բերին, եւ մեզանին վրայ չուրջանակի
19 սրակեց ան։ Եւ արջառին՝ ճարպերը, եւ խո-
20 շը· Եւ ճարպերը երրուժներուն վրայ դրին, ու ճարպերը մեզանին վրայ այրեց։
21 Եւ Ահարոն՝ երրուժները եւ աջ զիստը Տէրոջը առջեւը հերծրցնելու ընծայ մնուաց, Մովսէսին պատուիրածին պէս։

22 Եւ Ահարոն իր ձեռքերը ժողովուրդին վրայ վերցուց, ու օրհնեց զանոնք. եւ մեզքի պատարագը եւ ոչխակէզը եւ խաղաղութիւն զոհերը մնուցանելէնետքը իջաւ,
23 Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողովքի խորանը մնուան, եւ ելլելով ժողովուրդը օրհնեցին. ու Տէրոջը փառքը բոլոր ժողովուրդին երե-
24 ցաւ։ Եւ Տէրոջը առջեւէն կրակ ելաւ, ու սեզանին վրայ եղած ոչխակէզը եւ ճարպկերը այրեց. եւ բոլոր ժողովուրդը տեսնելով՝ ուրախացին, ու երեսնուն վրայ իյնալան։

ԳԼ. Ժ

1 Ղեւտացւոց ու Ընդհանուր ժողովրդեան համար կրակով կ՚ուրանան։ 6 Ընդհանուրին ու անոր միացած ազգաց կը պատուիրէ որ անանց հաճար ապաշխարեն։ 8 Քահանայից գիծ գիծ համար կ՚արդիւնի խորանը մնուելու ժամանակին։ 12 Ուրբ բանները ուտելուն կանոնը։ 16 Ընդհանուր ու հանգիստ ցանց ընելէն ետքը զիշերը կ՚ուրանայնի։

1 Եւ Ահարոնին որդիքը Նադաբ ու Աբիհու՝ իրենց մէկը իր բուրվառը առաւ, ու անոնց մէջը կրակ դրին, եւ վրան խունկ դրին, ու Տէրոջը առջեւը օտար կրակ մնուցին, որ
2 ինքը պատուիրած չէր անոնց։ Եւ Տէրոջը առջեւէն կրակ ելաւ, ու ապառնց զանոնք,
3 եւ Տէրոջը առջեւը մեռան։ Ասոնկեր Մովսէս բաւ Ահարոնին, Ա՛ւ է որ Տէրը խօսեցաւ՝ ըսելով, Ինծի մնուցանելուն մէջ սուրբ պիտի սեպուիմ, ու բոլոր ժողովուրդին առջեւը պիտի փառաւորուիմ։ Եւ Ահարոն չուռ կե-
4 ցաւ։ Եւ Մովսէս կանչեց Ահարոնին հօրեղբօրը Ուզիէլին որդիքը Միսայէլը ու Եղիսափանը, եւ բաւ անոնց, Մօտեցէք, Ձեր եղբայրնեերը սրբատաղծին առջեւէն բանակին
5 դուրսի դին վերցուցէք։ Եւ անոնք մնուցան, ու Մովսէսին բաւածին պէս՝ զանոնք իրենց չտպիճներովը բանակէն դուրս վերցուցին։
6 Եւ Մովսէս բաւ Ահարոնին՝ ու անոր որդւոցը Եղիազարին եւ Իթամարին, Գլուխնիդ մի բանաք, ու հանդերձնիդ մի պատռէք, որ չմեռնիք, եւ բոլոր ժողովուրդին վրայ բարկութիւն չգայ. բայց ձեր եղբայրնեերը՝ Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը բրած սրոյտին
7 վրայ լան։ Ու դուք ժողովքի խորանին դռնին դուրս մի ելլէք, որ չմեռնիք. Ինչուա որ Տէրոջը օծման եղը վրանիդ է. եւ անոնք Մովսէսին բաւածին պէս բրին։

1 Ա· Ա· Ա·

8 Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին՝ ըսելով,
9 Երբոր ժողովքի խորանը մտնէք՝ դո՛ւք եւ
ձեր որդիքը ձեզի հետ, դիմեն կամ օգի
չմտնէք, որ չմեռնիք. ասիկա ձեր յաւիտենա-
10 կան իրաւունք կանանց ըլլայ. Որ սուրբին
ու անսուրբին միջտեղը, եւ անմաքուրին ու
մաքուրին միջտեղը տարբերութիւն ընէք.
11 Եւ որ խորհուրդ որդւոցը տալիք բոլոր
կանոններըը, որ Տէրը Մովսէսին ձեռքովը
գրուցած է անոնց։
12 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Ահարոնին ու անոր
մնացած որդւոցը Եղիազարին ու Իթամարին,
Տէրոջը պատարագներէն ուրիշացած հացին ըն-
ծան առէք, ու անոնցմէ թթխմով բարդիչ կե-
13 րէք. Ձեզ ու ձեր որդւոցը համար բերդ
կերէք անոնք. Ձեզ ու ձեր որդւոցը պատա-
րագներէն քու իրաւունքդ ու քու որդւոցդ
իրաւունքն է. քանզի Ինծի ասանկ պատուի-
14 րուած է։ Եւ Երբոյշիլու երբուծը ու բարձ-
րացնելու ձեռքը դուն ու քու որդիքդ և
քու ազիկներդ քու հետդ մաքուր տեղ մը
պիտի ուտէք. Ձեզ ու որդւոցդ համար տրուած են
15 Բարձրացնելու պետք ու երբոյշնելու երբուծը
ճարպին պատարագներովը Տէրոջը առջեւը
երբոյշնելու. Հասնիր պիտի բերին. և Տէրոջը
պատուիրածին պէս քու կողդ ու քովդ հետ քու
որդւոցդ պիտի ըլլայ յաւիտենական կանոնով։
16 Եւ Մովսէս մեղքի պատարագին նոխազը
զննուելով գտաւ, և ահա այրուած էր.
ուստի Ահարոնին Ձեռացած որդիներուն Եղիա-
17 զարին ու Իթամարին բարկացաւ՝ ըսելով, Ին-
չո՞ւ մեղքի պատարագը տուր տեղը չկերաք.
քանզի սա ամենասուրբ է, ու Տէրը տուաւ
ձեզի որ ժողովքին անօրէնութիւնը վերցնէք
— Տէրոջը առջեւը անոնց համար քաւութիւն
18 ընէք. Ահա նոյնը արիւնը սրբարանին մէջը
չբերուեցաւ. դուք Իմ պատուիրածիս պէս
անպատճառ սուրբ տեղը ուտելու էիք ան.
19 Եւ Ահարոն բսաւ Մովսէսին, Ահա այսօր
իրենց մեղքի պատարագը ու ողջակէզը Տէ-
րոջը առջեւը մատուցին, ու պիտուս ասանկ
բաներ եկան. և Ես ի՞նչ այսօր մեղքի պատա-
րագը ուտելու ըլլայի. Տէրոջը առջեւը հաճոյ
20 պիտի ըլլա՞ր այդ։ Եւ երբ Մովսէս
լսեց, հաւնեցաւ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Մաքուր ու անմաքուր չորքոտանիներուն։ 9 Ձուկերուն։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին
2 ըսելով անոնց, Խօսեցէք Իսրայէլի որդւոցը
ու ըսէք, Երկրի վրայ եղած բոլոր անասուն-
ներէն Ձեր ուտելու անասուններըը ասոնք են.
3 Ամէն ճեղքուած կճղակ ունեցող կճղակաբաշխ
4 անասունները պիտի ուտէք. Բայց
որոնցմէն կամ կճղակաբաշխ եղածէն ա-
սոնք պիտի չուտէք. ուղտը, ինչու որ անիկա
Ձէ և կ'օրանայ, բայց կճղակաբաշխ չէ, անի-
5 կա Ձեզի անմաքուր ըլլայ. Եւ ճագարը,
ինչու որ անիկա կ'օրանայ, բայց կճղակաբաշխ
6 չէ, անիկա Ձեզի անմաքուր ըլլայ. Եւ նա-
պաստակը, որ Ձէ և կ'օրանայ, բայց կճղակա-
7 բաշխ չէ, անիկա Ձեզի անմաքուր ըլլայ. Եւ
խոզը, որ Ձէ և կճղակաբաշխ է և ճեղքուած
կճղակ ունի, բայց չորոնաբար Ձանիկա Ձեզի
8 անմաքուր ըլլայ. Անոնց մսէն պիտի չու-
տէք, ու դիակներուն չդպչիք. Ձանոնք
անմաքուր են։
9 Ջուրերուն մէջ բոլոր եղածներէն ասոնք
պիտի ուտէք. Ջուրերու մէջ՝ այսինքն ծովե-
րու մէջ և գետերու մէջ ամէն Ձէ ու Ձեփ
10 ունեցողը պիտի ուտէք. Եւ ծովերու մէջ ու
գետերու մէջ եղած բոլոր անձէն ու անձեփ
եղածներըը Ջուրերուն բոլոր գետնաձերէներէն և
Ջուրերուն մէջ եղած շունչ ունեցող բոլոր
11 կենդանիներէն Պիղծ ըլլան Ձեզի. Ամեն-
ձեզի պիղծ պիտի ըլլան. անոնց մսէն պիտի
չուտէք, և անոնց դիակներուն պիտի դպիչիք.
12 Ջուրերուն մէջ եղած բոլոր անձէն ու անձեփ
եղածներըը Ձեզի պիղծ ըլլան։
13 Ասոնք Թռչուններուն մէջ ատելի պիտի
ուտէք. պիտի չուտուին, պիղծ են. արծիւը,
14 և պատկառը, ու գետատիւը, Եւ ցլունը, ու
15 անոր իր տեսակին պէս. Եւ ամէն ագռա-
16 ւը իր տեսակին պէս. Եւ Ջայլամը, ու բուն,
17 և կկուն, ու բազէն իր տեսակին պէս. Եւ
հաւապատիրը, ու հոգեվնգը, և փոշահաւը,
18 Եւ կարապը, և հաւալուսը, ու ան անգղը.
19 Եւ արագիլը, — քարագը իր տեսակին պէս,
և յոդապը, ու չիքչը։
20 Ամէն չորս ոտքի վրայ քալող թռչուն ձեզ
21 ուտն Ձեզի պիղծ ըլլայ. Սակայն ասոնք
պիտի ուտէք. բոլոր չորս ոտքի վրայ քալող
թռչուն գետնաձերէներէն երկրի վրայ ցատկե-
լու համար ոտքերնուն վրայ աղդր ունեցող
22 ներըը. Ասոնցմէ ասոնք պիտի ուտէք. Ար-
ծիւը իր տեսակին պէս, ու գրուխը իր

տեսակին պէս, և խոտագործը իր տեսակին
23 պէս, ու չորեակը իր տեսակին պէս։ Բայց
հասած բոլոր չորս տեսքով ինձ պիտի գան
24 Ձեզի պիտի ըլլայ. ու ասոնցմով ոտք ան-
ցնելու պիտի ըլլաք. ամէն անոնց դիակներուն
դպչողը մինչև իրիկուն անցնելու պիտի ըլ-
25 լայ։ Ու ամէն անոնց դիակը վերցնողը հոր
հագնի լուանալու պիտի ըլլայ, ու մինչև իրի-
26 կուն անցնելու պիտի ըլլայ։ Բոլոր անա-
սուններուն որոնք կճղակաւորչ են, բայց
կճղակները ձեղքած չէ, և չեն գոռացար, ան-
ցնելու են Ձեզի. ամէն որ անոնց դիակին դպչի
անցնելու պիտի ըլլայ։
27 Ու բոլոր չորս ոտքի վրայ քալող անասուն-
ներէն՝ թաթերնուն վրայ քալողներուն ամէնը
անցնելու ըլլայ Ձեզի. ամէն անոնց դիակներուն
դպչողը մինչև իրիկուն անցնելու պիտի ըլ-
28 լայ։ Ու անոնց դիակը վերցնողը իր հագնին
պիտի լուայ, ու մինչև իրիկուն անցնելու
պիտի ըլլայ. անոնք անցնելու են Ձեզի։
29 Ու երկրի վրայ սողացող սողուններուն մէջ՝
ասոնք անցնելու ըլլան Ձեզի. արքիւր ու
30 Տնուկը՝ և Տատրեւը իր տեսակին պէս, Ու
կոխոց խոյն ու մկնաքր և քարամիոյն ու խո-
31 մէրը և գետասոխը։ Բոլոր սողացողներուն
մէջ Ձեզի անցնելու եղածներէն ասոնք են.
ամէն անոնց մեռածին դպչողը մինչև
32 կուն անցնելու պիտի ըլլայ։
Ու անոնց մէկ մեռածը ինչ բանի վրայ որ
իյնայ, թէ փայտի, անկէ ըլլայ՝ կամ հագնի կամ
կամ մորթի՝ կամ քարձ, ինչ տեսակ գործա-
ծառնան անկէ որ ըլլայ՝ անցնելու պիտի ըլ-
լայ. ջուրը պիտի ձգուի ան, ու մինչև իրի-
կուն անցնելու ըլլայ, և ետքը անցնելու ան-
33 պատ։ Ու ասոնց մէկը որ հողի անկոչեցին մէջ
իյնայ, ամէն անոր մէջին եղածը անցնե-
լու պիտի ըլլայ, ու նաև անիկա պիտի կոտ-
34 րէք։ Ամէն ուտելու կերակուրը որուն վրայ
ջուր կայ, — ասոնց ջրէն ջրէն կ՚ինայ՝, անցնելու
պիտի ըլլայ. նոյնպէս ամէն անոնց մէջ եղած
բոլոր խմելու իմիկը անցնելու պիտի ըլ-
35 լայ։ Ու ամէն բան՝ որուն վրայ ասոնց դիա-
կէ իյնայ, անցնելու պիտի ըլլայ. Թէ թոնիր
ըլլայ և թէ վառարան՝ պիտի ուրուրէ. ասոնք
անցնելու են, ու անցնելու պիտի անպատճ
36 Ձեզի. Բայց ազբիւրը կամ հորը՝ ջուր որ
ժողված չար կայ՝, անցնելու պիտի ըլլայ.
սակայն անոնց դիակներուն դպչողը անցնելու
37 ըլլայ։ Ու թէ որ անոնց դիէն ցանելու սեր-
մի մը վրայ իյնայ, անցնելու պիտի ըլլայ ան.
38 Բայց թէ որ սերմին վրայ ջուր գրուած
ըլլայ՝ ու անոր վրան անոնց դիէն իյնայ, ան
Ձեզի անցնելու պիտի ըլլայ։

39 Ու թէ որ Ձեր ուտելու կենդանիներէն մէ-
կը մեռնի, անոր դիէն դպչողը մինչև իրի-
40 կուն անցնելու պիտի ըլլայ։ Ու անոր դիէն ու-
տողը իր հագնի լուանայ պիտի ըլլայ, ու մինչև
իրիկուն անցնելու պիտի ըլլայ։ ԵՒ անոր դիէն
վերցնողը իր հագնի լուանայ պիտի ըլլայ, ու
մինչև իրիկուն անցնելու ըլլայ։
41 Ու երկրի վրայ սողացող ամէն սողունը
42 պիտի է. պիտի չուտուի ան։ Երկրի վրայ
բոլոր սողացող սողուններէն ամէն որ փորին
վրայ քալողը՝ կամ ամէն չորս ոտքի վրայ
գնացողը՝ և կամ ամէն բազմոտանի եղողները
43 պիտի չուտէք. Ինչու որ պիտի են՝ Ի՞նչ ա-
պականով սողունով մի անձնէրնիդ մի պղծէք. ոչ
ալ անոնցմով պղծուելով անձնէրնիդ անցնելու
44 Ընէք. Ինչու որ ես եմ Ձեր Տէր Աստուածը.
ուստի պատրաստ անձնէրնիդ ու Սուրբ եղէք,
Ինչու որ ես սուրբ եմ՝ ու ընտ երկրի վրայ
մէկ սողացող սողունով մի անձնէրնիդ մի պղծ-
45 Թէ՛ Վերացնել եմ եմ Եհովան՝ որ Ձեզ եղած
ուսի երկրէն հանելնի որ Ձեզի Աստուած ըլ-
լամ. Սուրբ սուրբ եղէք, Ինչու որ ես սուրբ
եմ։
46 Օրէնքը անասունին՝ և Թռչունին՝ ու
Ջուրերուն մէջ շարժող բոլոր շնչաւոր կենդա-
նիներուն՝ և երկրի վրայ սողացող ամէն կեն-
47 դանիներուն օրէնքը սա է. Պէտ անցնելու բանին
ու անցնելու մէջ՝ և ուտելու անասունին
ու չուտելու անասունին մէջ՝ ամէն բնակիչ ընէք։

ԳԼ. ԾԲ

1 Կինոջ մը զաւակ ծնանելն ետև մաքրութեան կերպը. 6 Իր մաքրութեան համար մատուցանելիքը ընծաները։

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով՝,
2 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Թէ որ
կինոջ մը սերմ առնէ՝ ու արու զաւակ ծնա-
նելու ըլլայ, Անոր օր անցնելու պիտի ըլ-
լայ. Իր դաշտանին համար գաղտնելու օրե-
3 րուն չափ անկիրթ պիտի ըլլայ։ Ու
տասնհինգերորդ օրը անոր թլփատութեան միտ-
4 քին մէջ պիտի թլփատուի։ Ու անիկա իր մաք-
րութեան արիւնովը երեսուն երեք օր պիտի
նստի. ու մինչև իր մաքրութեան լրանալը
դպնալը բնաւ ոտքը բանի մը պիտի չդպչի, ոչ
5 ալ սրբատեղը մտնէ. Բայց թէ որ անկիրթ ազ-
ջիկ ծնանելու ըլլայ, Երկու շաբաթ անցնե-
լու պիտի ըլլայ իր դաշտանին նման, և վաթսունհինգ օր իր մաքրութեան
արիւնովը պիտի նստի։
6 Ու երբոր ատիկ կամ ազջիկ զաւկին համար
իր մաքրութեան օրերը լրացնայ, ժողովքի խո-

ե Գե. ժգ. ա. ժե. ։ ի Գե. ժե. ։ ։ ։

թանիւն գառը ոչխակից հասնայ մէկ տարեկան գառն՝ ու մէկդի պատարագի հասնայ ապատնիւն ձագ մը՝ կամ տատրակ մը պիտի բերէ
7 քահանային, ու պիտի մատուցանէ զանիկա Տէրոջը առջեւը՝ ու քաւութիւն պիտի անայ հասնայ, և անիկա իր արեանը պրիւքէն պիտի մատրուի։ Աւրա կամ էդ գառակ ծառանային
8 օրէնքը սա է։ Երբ մէկ որ գառն բերէ կատարելու չէ, երկու տատրակ կամ ապատնիւն երկու ձագ առնէ, մէկը ոչխակից՝ ու մէկալը մեղքի պատարագի հասնայ, ու քահանան քաւութիւն պիտի անայ հասնայ, ու անիկա մնաքսուի։

ԳԼ· ԺԳ

1–13 Բորոտութեան պիտի վրայով՝ քահանային ծանուցած կանոնները ու նշանները։

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
2 ըսելով, Մարդու մը մնաքսուին մորթին մէջ ու ուռնգ կամ պզտիկ կամ պայծառ բաւլայով՝ անոր մնաքսուին մորթին մէջ բորոտութեան պէս նշան երեւնայու բլլայ, տանուանիր անիկա քահանային՝ կամ անոր որդւոցը
3 քահանաներէն մէկուն պիտի բերուի։ Ու քահանան պիտի նայի մնաքսուին մորթին մէջ եղած պուճին նշանին։ ու մէկ որ պուճին մէջի մազերը ճերմկնայ՝ պուճը մնաքսուին մորթէն խորունկ երեւնայ, բորոտութեան պէս է այն. և քահանան պիտի նայի անոր՝ ու պիտի դատապարտէ զանիկա անոր
4 մնաքսուի բլլալը։ Հապա եթէ որ անոր մնաքսուին մորթին մէջ պայծառը ճերմկնակ է՝ ու մորթէն խորունկ չերեւնար, և մազն ալ ճերմկնակի գարձած չէ, անառանիր քահանան եօթը օր գոցած պիտի պահէ զանիկա
5 Ու քահանան եօթներորդ օրը պիտի նայի անոր. ու եթէ որ անոր դէմ կը կենայ, ու մորթին մէջ տարածուած չէ, անառանիր քահանան եօթը օր ալ գոցած պիտի պահէ
6 անիկա։ Ու քահանան եօթներորդ օրը նորէն պիտի նայի անոր, ու եթէ որ անոր չբլլայ, ու մորթին մէջ տարածուած չէ՛ բլլայ, քահանան †պիտի դատապարտէ անոր մնաքսուի բլլալը՝ ասիկա է. և անիկա իր լաթերը պիտի լուայ, ու մաքրուի։
7 Բայց եթէ որ իր մնաքսուելուն համար քահանային նորէն երեւնայէն յետոյ՝ մորթին մէջ տարածուի, քահանան նորէն
8 պիտի նայի անոր։ Ու քահանային նայած առնէր՝ եթէ որ մորթին մէջ տարածուած է, անառանիր քահանան անոր անմնաքսուի բլլալը պիտի դատապարտէ. բորոտութիւն է։
9 Երբոր մնաքսուի մը վրայ բորոտութեան պատ տանուի քահանային պիտի տա-
10 րուի։ Ու քահանան պիտի նայի. և եթէ որ մորթին մէջ ճերմկնակ ուռնգ կայ՝ ու ճերմկնակի գարձեր է մազը՝ և ուռնգին մէջ հում միս երեւնայ,
11 ասիկա հին բորոտութիւն է մորթին մէջ, ու քահանան պիտի անոր անմնաքսուի բլլալը պիտի դատապարտէ. չպիտի գոցէ զանիկա, քանի որ անմնաքսուի է։
12 Ե. եթէ որ բորոտութիւնը մորթին մէջ տարածուած է, ու քահանային բոլոր մորթը գլխէն մինչեւ տատը, այսինքն քահանային աչքերուն բոլոր տեսած տեղը բորոտութիւնը
13 պատած է, Ե. քահանան պիտի նայի, որ բորոտութիւնը անոր բոլոր մնաքսուին պատած է, անառանիր անիկա մնաքսուի բլլալը դատապարտէ. ամբողջ բոլորովին ճերմկնակ եղած է՝ անիկա մնաքսուի չէ։
14 Բայց երբոր անոր միսը ոչ մէկ տեղ երեւնայ, անիկա անմնաքսուի պիտի
15 բլլայ։ Ե. քահանան պիտի նայի անոր միսը, և անոր անմնաքսուի բլլալը դատապարտէ. միսը անմնաքսուի է. բորոտութիւն է։ Նորէն եթէ որ միսը փոխուի նորէն՝ ու ճերմկնակի դառնայու բլլայ, անառանիր քահանային պիտի
17 գայ. Ե. քահանան պիտի նայի անոր՝ ու եթէ որ անոր ճերմկնակի գարձեր է, անառանիր քահանան անիկա մնաքսուի բլլալը դատապարտէ. անիկա մնաքսուի է։
18 Ե. եթէ որ մնաքսուին մորթին մէջ պատար
19 բլլայ՝ ու առողջանայ, Ե. պատարին տեղը ճերմկնակ ուռնգ՝ կամ քիչ մը կարմրատակ ճերմկնակ պայծառ բլլայ, քահանային պիտի ցու-
20 ցուի։ Ու Ե. երբ քահանան տեսնէ որ մորթէն ցած ի՛նկնայ, և մազը ճերմկնակի գարձած է, քահանան անոր անմնաքսուի բլլալը դատապարտէ. անիկա պատարէ եղած բորոտութիւն է. եթէ որ քահանան տեսնէ որ ճերմկնակ մազ չկայ անոր մէջ, ու մորթէն ցած չէ՛ բայց շատցած է, անառանիր քահանան եօթը օր գոցած պիտի պահէ զանի-
22 կա։ Ե. եթէ որ մորթին մէջ տարածուած է, անառանիր քահանան անոր անմնաքսուի բլլալը
23 դատապարտէ. ատոր է այն։ Բայց եթէ որ պայծայքը իր տեղը կը կենայ՝ չէ տարածուիր, պատարին ապին է. և քահանան անոր մնաքսուի բլլալը պիտի դատապարտէ։
24 Կամ եթէ որ մնաքսուին մորթին մէջ կրակին պատած բլլայ, ու կայծակին նշանը՝ քիչ մը կարմրատակ ճերմկնակ՝ կամ բոլորովին ճերմկնակ
25 պայծառ բլլայ, քահանան անոր նայած առնէ՝ եթէ որ պայծառին մէջ մազը ճերմկնակի գարձած է, ու մորթէն խորունկ կ՛երեւնայ, անիկա պրածէն առաջ եկած բորոտութիւն է. և քահանան անոր անմնաքսուի բլլալը դատապարտէ. բորոտութեան ախտ է։
26 Նայած առնէ. անիկա բորոտութեան ախտ չէ, բայց

ՀԳԼ· ե· ։ ՂՀԿ· ։
բ· ։
ի ԴԼ· ։ ·ա· ։ ·իե· ։

բ Օբ· ։ ·իբ· ։ ·ղ· ։
ե բ Օբ· ։ ·ԺԼ· ։ ·ի· ։ ·իբ· ։
է ։ ՂՀԿ· ։ ·ԺԼ· ։ ·ղ· ։

ը ։ ԵՀԲ· ։ գ·ՆԿԼԿ· ։ ՄՀ·
թ ։ ԵՀԲ· ։ գ·ՆԿԼԿ· ։ ՄՀ·

գ·ՆԿԼԿ· ։ ·ԺԲ· ։ ·ղ· ։ ·ԺԳ· ։
ժ ։ ԵԼ· ։ ·ԺԲ· ։ ·ղ· ։ ·ԺԳ· ։
ի ։ ԿՀ· ։ ՇՐՄԱԾԸ ԱՍՏՂ·
ՄՀ· ։ ·իգ· ։ ·ղ· ։ ՀԱՆԱՉԱՎ

քէ որ քահանապետն նայած առնէր՝ պատպաղիւն
մէջ մեղք ճերմակ չէ, ու մորթէն խորտակ չէ,
հապա շրջացած է, անասունը քահանան եօթը
27 օր գոցուած պիտի պահէ անկից։ Եւ եօթ-
ներորդ օրը քահանան պիտի նայի անոր. քէ
որ մորթին մէջ տարածուած է, քահանան
անոր անմաքուր ըլլալը ծանուցանէ. անկից
28 բորոտութեան ախտ է։ Եւ քէ որ պատպաղը
իր տեղը կը կենայ՝ ու մորթին մէջ տարա-
ծուած չէ, հապա շրջացած է, անկից պրա-
ծին ուռկեցք է. և քահանան անոր մաքուր
ըլլալը ծանուցանէ. ինչու որ պրածին ապխտ է։
29 Եւ քէ որ մարդ ու մի կամ կնիկ մի գլու-
30 խր կամ կզակը ախտ մը ըլլայ, քահանան
պիտի տեսնէ ախտը. և քէ որ մորթէն խո-
րտակ երեւնայ, ու անոր մէջը բարակ դեղին
մազ ըլլայ, անասունը քահանան անոր անմա-
քուր ըլլալը պիտի ծանուցանէ. անկից գան-
31 ջութիւն է, գլուխ կամ կզակի բորոտութիւն
է։ Եւ քէ որ քահանան գանջութեան ախտը
տեսնէ՝ որ մորթէն խորտակ չերեւնար, ու ա-
նոր մէջը սև մազ չկայ, անասունը քահանան
գանջութեան ախտացածը եօթը օր գոցուած
32 պիտի պահէ։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան
ախտակիրն պիտի նայի, ու քէ որ գանջու-
թիւնը տարածուած չէ, և անոր մէջ դեղին
մազ չկայ, ու գանջութիւնը մորթէն խորտակ
33 չերեւնար, Անկից պիտի սանթրուի, բայց գան-
ջութիւնը պիտի չսանթրի. և քահանան եօթը
օր ալ գոցուած պիտի պահէ գանջութիւն ու-
34 նեցողը։ Եւ եօթներորդ օրը քահանան գան-
ջութիւն ունեցողին պիտի նայի. և քէ որ գան-
ջութիւնը մորթին մէջ տարածուած չէ, ու
մորթէն խորտակ չերեւնար, անասունը քահա-
նան անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ. և
անկից իր լաթերը պիտի լուայ, ու մաքուր
35 ըլլայ։ Բայց քէ որ իր մաքրուելէն ետքը
36 գանջութիւնը մորթին մէջ տարածուի, Անա-
ւանդ քահանան պիտի նայի անոր. և քէ որ
գանջութիւնը մորթին մէջ տարածուած է,
անասունը քահանան՝ ոչ դեղին մազ պիտի
37 չփնտռէ. անկից անմաքուր է։ Բայց քէ որ
գանջութիւնը եղածին պէս կը կենայ, և անոր
մէջ սև մազ բուսած է, գանջութիւնը բժշկ-
ուած է. անկից մաքուր է, ու քահանան
անոր մաքուր ըլլալը ծանուցանէ։
38 Եւ քէ որ մարդ ու մի կամ կնիկ մի իր մար-
մնին մորթին մէջ պատպաղներ՝ պզտիկ պ-
39 ճերմակ պատպաղներ ունենայ, Անասունը քա-
հանան պիտի նայի, և քէ որ մորթին մար-
մնեղրուն մորթին մէջ պատպաղներ շա-
ջուած ճերմակ ըլլան, անկից մորթին մէջ պ-
յացած պիտակ է. անկից մաքուր է։
40 Եւ քէ որ մարդ ու մի գլխուն մազը թա-
փելու ըլլայ, անկից կնաւակ է՝ բայց մաքուր
41 է։ Եւ քէ որ անոր երեսին կողմն գլխուն
մազերը ինկած ըլլայ, անկից ճակ է՝ բայց մա-
42 քուր է։ Հապա քէ որ կնաւ թեան կամ ճակա-
թեան մէջ քիչ մը կարմիր բաց ճերմակ վէրք
մը ըլլայ, ան՝ անոր կնաւ թեանը կամ ճա-
կատեանը մէջ դղրացած բորոտութիւն է։
43 Անասունը քահանան պիտի նայի անոր. և
քէ որ անոր կնաւ թեանը կամ ճակատեանը
մէջ վէրքին ուռկեցքը քիչ մը կարմիր բաց
ճերմակ ըլլայ՝ մարմինին մորթին մէջ եղած
44 բորոտութեան երեսկին պէս. Ան մարդը
բորոտ է, անմաքուր է. քահանան անպատ-
ճառ անոր անմաքուր ըլլալը պիտի ծանու-
ցանէ. անոր ախտը իր գլուխն է։
45 Եւ ախտ ունեցող բորոտին հագուելիքը
պատռած պիտի ըլլայ, և անոր գլուխը մերկ,
ու հանոր †շրթունքներըը ծածկած պիտի
ըլլայ, և ձայն պիտի տայ քէ Անմաքուր
46 եմ՝ անմաքուր։ Ամեն իր վրան եղած բո-
լոր օրերը անմաքուր պիտի սեպուի. անկից
անմաքուր է, միայնակ պիտի նստի. հանոր բը-
նակութիւնը բանակէն դուրս պիտի ըլլայ։
47 Եւ ան հագուելիքը՝ որուն մէջը բորոտու-
թեան ախտ կայ, քէ բուրդէ հագուելիք ըլլայ՝
48 և քէ քմանէ հագուելիք, քմանեղէնի կամ
բրդեղէնի առէջի կամ թելազանի մէջ՝ կամ մոր-
քի մէջ և կամ մորթէ շինուած ամէն բանի
49 մէջ, Աչխիւքն՝ քէ որ հագուելիքի կամ մորթի
մէջ՝ կամ առէջի կամ թելազանի մէջ՝ կամ մորթէ
շինուած ամէն կերպ բանի մէջ քիչ մը կանաչ
կամ կարմիրցած ախտ նշան ըլլայ, բորոտու-
թեան ախտ է, ու քահանային պիտի ցուցուի։
50 Եւ քահանան պիտի նայի ախտին՝ ու եօթը
օր գոցուած պիտի պահէ ախտացեալ բանը։
51 Եւ եօթներորդ օրը ախտացեալ բանին պիտի
նայի. քէ որ ախտին նշանը տարածուած է
հագուելիքին մէջ, կամ առէջի կամ թելազանի
մէջ, կամ մորթի մէջ, և կամ գործածուելու
համար մորթէ շինուած ամէն բանի մէջ, ան
ախտը հրոտրտացած բորոտութիւն է. անմա-
52 քուր է։ Ուստի անկից պիտի այրէ բրդեղէնն
կամ քմանեղէնն հագուելիքը՝ կամ առէջը կամ
թելազանը, կամ ամէն կերպ մորթէ շինուած
բանը որուն մէջ ան ախտը կայ. ինչու որ բոր-
բոքած բորոտութիւն է ան, կրակի մէջ պի-
53 տի այրուի։ Եւ քէ որ քահանան տեսնէ որ
ախտին նշանը հագուելիքին մէջ, կամ առէջին
կամ թելազանին մէջ, կամ ամէն կերպ մորթէ
54 շինուած բանին մէջ տարածուած չէ, Անասունը
քահանան պիտի հրամայէ որ ան ախտացեալ
բանը լուան. ու նորէն եօթը օր գոցուած
55 պիտի պահէ ան։ Եւ ախտացեալ բանը լուա-
ցուելէն ետքը քէ որ քահանան տեսնէ որ
ախտին նշանը իր գոյնը չէ փոխեր, ու ախտը
տարածուած ալ չէ, անկից անմաքուր է.

կրակի ՀԿ պիտի պրկես ան. անոր տակը կամ
56 միւսն փուխիւն կայ, էւ քէ որ քահանան առնէ որ անոր լուացուիլէն ետքը սխտին նշանը չյայտած է, անոնցմէ ան ինծի հանդիպելէն կամ մերիէն կամ առէլէն և կամ
57 քնգամէն պիտի պատառէ, էւ քէ որ ան հանդիպիլ ՀԿ, կամ առէլին կամ քնգամին ՀԿ, կամ ամէն մերիէ ընտրուած բանին ՀԿ նայէն երևնացու ըլլայ, անիկա տարաժամ ընդոծուն է. միւսն սխտ անեցող
58 բանը կրակի ՀԿ պրկես։ էւ ան հանդիպելէն քնգը, կամ առէլը կամ քնգամը, կամ ամէն մերիէ քէ ընտրուած բանը, որ լուացուիլէն ետքը սխտը անկէ գացած է, նորէն պիտի լուացուի, ու
59 միւսն ըլլայ։ Բուրդէ կամ քիմանէ հանդիպիլ ՀԿ, կամ առէլը կամ քնգամին ՀԿ, կամ մերիէ ընտրուած բանին ՀԿ նայած բորոտութեան սխտին օրէնքը ատ է, անոր միւսն կամ անմիւսն ըլլալը ծանուցանելու հանար։

ԳԼ· ԺԴ

1 Բորոտի մը մաքրուելուն արարողութիւնները ու ցուհրը։ 33 Տան մը ՀԿ երևցած բորոտութեան նշանները։ 43 Ընտանի տանը մաքրուելուն կերպը։

1 Ե. ՏԷՐը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով.
2 Բորոտին օրէնքը սա է իր միսրուելու օրը.
3 Անիկա քահանային պիտի տարուի. էւ քահանան բանակէն գուրս պիտի ելլէ, ու քահանան պիտի նայի. ու քէ որ բորոտին բորոտութեան սխտը բժշկուած է. Անոնցմէր քահանան պիտի հրամայէ որ միսրուելու համար
4 առնեն անոր համար որ միսրուելու համար առնեն երկու ողջ և միսրուած մաքուր թռչուն՝ ու Եղէնատփայտ ու կրկնտակի կտաւիր և զոպայ առնուի։ էւ քահանան պիտի հրամայէ որ
5 ան թռչուններէն մէկը հողի անոթի մը ՀԿ ակնաղբիւրի ջուրի վրայ մորթուի։ էւ ողջ թռչունը ու եղէնատփայտը և կրկնտակի կտաւիրը ու զոպան պիտի առնէ, և ատոնք ողջ թռչունին հետ կնդգածեն ջուրին վրայ մորթուած թռչունին
7 նորն արեանը ՀԿ պիտի թաթխէ. էւ բորոտութենէն միսրուելու համար եօթն անգամ հարակէ, ու միսրուի անոնիկ. և ողջ թռչունը
8 ուներ գէզ՝ գազարը արձակէ։ էւ միսրուելու համար իր հանդերձները պիտի լուայ, ու իր բոլոր մազերը ածիլէ, և ջրով պիտի լուացուի, ու միսրուի. և անկէ ետև բանակը պիտի մտնէ, ու եօթը օր իր վրանին գուրսը պիտի
9 պիտի կենայ։ էւ եօթներորդ օրը իր բոլոր մազերը ածիլէ, իր գլուխը ու միրուքը և յօներ քերը՝ պիտի քերի իր բոլոր մազերը ածիլէ. և իր լոմիերը պիտի լուայ, ու իր մարմինը ջրով լուայ, ու միսրուի։
10 էւ ութերորդ օրը երկու անարատ արու գառն, ու մէկ տարեկան մէկ անարատ էգ գառն, և հնգայն ընծայի համար եղով շաղուած երեք տասնորդ բարակ ալիւր, ու
11 մէկ ճաշակ եղ պիտի առնէ. էւ միսրուող քահանան միսրուելու մարդը առնելով ՏԷրոջը առջեը ժողովքի խորանին գուռը պիտի կայնէ.
12 ետքը էւ քահանան արու գառին մէկը պիտի առնէ ու մեռանցնէ յանցանքի պատարագի համար. ու եղին ճաշակը հետ, և զանոնք ՏԷրոջը առջեը երևելութեան ընծայի
13 պիտի բնէ. էւ գառը պիտի մորթէ մեղքի պատարագին ու ողջակիզին մորթուած տեղը, սուրբ տեղը հետ. ինչու որ յանցանքի պատարագը մեղքի պատարագին պէս քահանային
14 ետքին է. մաքուր ամէնասուրբ է. էւ քահանան յանցանքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ, ու քահանան միսրուելու մարդուն ականջի ականջին բիմակին վրայ՝ և անոր աջ ձեռքին ու ոտքին մեծ մատին վրայ՝ ու անոր աջ ոտքին մեծ
15 մատին վրայ պիտի դնէ. էւ քահանան եղին ճաշակէն հետ պիտի առնէ, ու իր ձախ
16 ձեռքին մէջը թօթափէ. էւ քահանան աջ մատը իր ձախ ձեռքին մէջը եղած եղին պիտի թաթխէ, ու իր մատովը ՏԷրոջը առջեը եօթը
17 անգամ պրկէ ան եղէն. էւ քահանան իր ձեռքին մէջը մնացած եղէն միսրուելու մարդուն աջ ականջին բիմակին վրայ՝ ու անոր աջ ձեռքին ու ոտքին մեծ մատին վրայ՝ յանցանքի պատարագին
18 արիւնին վրան պիտի դնէ. էւ քահանան իր ձեռքին մէջ մնացած եղը միսրուելու մարդուն գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու անոր համար քաւութիւն պիտի բնէ ՏԷրոջը առջեը.
19 բայց առջեը. էւ քահանան մեղքի պատարագը պիտի մատուցանէ, և իր անմիսրութենէն միսրուելու մարդուն համար քաւութիւն բնէ, ու անկէ ետև ողջակիզը պիտի
20 էւ քահանան ողջակիզը ու նուէրը ընծան ՏԷրոջը զոհասեղանին վրայ պիտի մատուցանէ, ու անոր համար քաւութիւն բնէ, և անիկա պիտի միսրուի.
21 Ե. Բայց եթէ աղքատ ըլլայ ու այսչափին իր կարողութիւնը չհասնի, անասունը անոր քաւութիւն բնելու համար երևելութեան յանցանքի պատարագի գառնուկ մը, և հնգայն ընծայի համար եղով շաղուած տասնորդ մը բարակ ալիւր ու ճաշակ մը եղ պիտի առնէ.
22 էւ երկու տատրակ՝ կամ ապուռներէ երկու ձագ, որը որ գտնէ, և մէկը մեղքի պատա-

23 քաղ՝ ու մի կալը ագռաւիզ բլլայ։ Ու ես մին_
քարդ օրը իր ծառրուելուն համար զանոնք
քահանային պիտի բերէ ժողովքի խորանին
24 գառը։ Տէրոջը առնէք։ Ու քահանան պի_
տի ածէ յանցանքի պատարագին գառնա_
կը ու եղիւն ճաշակը, և զանոնք Տէրոջը առ_
25 Ինք երեսցնելու ընծայ ծառայանէ։ Ի_
յանցանքի պատարագին գառնակը պիտի մոր_
թէ, ու քահանան յանցանքի պատարագին
արիւնէն պիտի առնէ, ու ծայրերուն մոր_
գուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ և աջոց
աջ ձեռքին մեծ մատուին վրայ՝ ու ոտից աջ
26 ոտքին մեծ մատուին վրայ դնէ անոնց։ Ու քա_
հանան եղէն իր ձախ ձեռքին մէջը պի_
27 տի թաթխէ։ Ու քահանան իր աջ մատովը իր
ձախ ձեռքին մէջ եղած եղէն Տէրոջը առ_
28 Ինք եօթը անգամ պիտի սրսկէ։ Ու քահա_
նան իր ձեռքին մէջ եղած եղէն ծայրերուն
մորգուն աջ ականջին բլթակին վրայ՝ ու
անոնց աջ ձեռքին մեծ մատուին վրայ՝ և անոնց
աջ ոտքին մեծ մատուին վրայ՝ յանցանքի պա_
տարագին արիւնէն եղած տեղին պիտի
29 դնէ։ Ու քահանան իր ձեռքին մէջ մնացած
եղը ծայրերուն մորգուն գլխուն պի_
տի դնէ՝ Տէրոջը առջեր անոնց համար քա_
30 ւմբիւն ընելով։ Ու տատրակներէն կամ
31 աղաւնիներ ձագ երէն մէկը, որը որ դանէ, Ու_
ներ տուն որ իր ձեռքը հասնի, մէկը
մեղքի պատարագի համար՝ և մէկալը ողջա_
կիզի համար՝ հացի ընծային հետ մէկտեղ
պիտի մատուցանէ։ Ու քահանան ծայրերուն
մորգուն համար քաւութիւն ընէ Տէրոջը
32 առջեր։ Բաւութիւնեան օրէնքն ասոր համար
որ ունեցող է՝ որուն ձեռքը հասնիր կարողութիւն չու_
նեցողին օրէնքը ասե է։
33 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարո_
34 նին՝ ըսելով, Կերկրոյ մտնէք Քանանու երկի_
րը՝ որ ձեզի ժառանգութիւն կուտամ, և ձեր ժառանգութեան
տան մէջ բորոտութիւնեան հարուածը տա_
35 ռնամ երկրին մէկ տան մէջ բորոտութիւնեան հարուածը տա_
նի տիրոջը քահանային՝ ըսելով, Ինծի ի՛ երեւնաց
36 որ տունս մէջը սեւ կայ։ Ու քահանան պի_
տի հրամայէ որ տունը պարպեն, դեռ քա_
հանան մտնէ տունը տեսնելու համար, որպէս զի տունը
մէջ եղած բաներէն մէկը անհնարին չըլլայ։
ու անկէ ետև քահանան տունը մտնելու
37 պիտի մտնէ։ Ու սեւութիւնը նայի պիտի նայի,
ու իսկ որ սեւութիւն տան պատերուն վրայ փո_
սիկ կանաչագոյն կամ կարմրագոյն փոս տեղ տեղ
երեւ է, ու անոնք պատուէն երեւնան խորունկ
38 կ՚երեւնան, Ու տունէն քահանան տունէն պի_
տի ելլէ տանը դուռը։ Ու եօթը օր տունը
39 պիտի գոցէ։ Ու եօթներորդ օրը քահանան
նորէն պիտի գայ ու նայի։ Ու իսկ որ սեւու_
40 թիւնը պատերուն վրայ տարածուած է, Ան_
ատեն քահանան պիտի հրամայէ որ սեւութիւնով
քարերը հանեն, և քաղաքէն դուրս նետեն
41 քարը տեղ մը նետեն զանոնք։ Ու տունը
ներսէն չորչուանակի քերել պիտի տայ, ու
անոնք թափած հողը քաղաքէն դուրս դին
42 անոնք քարը տեղ մը պիտի խոթեն։ Ու ուրիշ
քարեր պիտի առնեն ու անոնք քարերուն տե_
ղը դնեն, և ուրիշ հող պիտի առնէ, ու
43 տունը ծեփեն։ Ու իսկ որ քարերը հանելէն
ետքը ու տունը քերելէն և ծեփելէն ետքը
սեւութիւնը նորէն գայ ու տունը մէջ երեւնա_
44 լի, Ատեն քահանան պիտի գայ ու նայի։
և իսկ որ սեւութիւնը տունը մէջ տարածուած է,
տունը մէջ բորոտութիւն կայ։ ան_
45 մաքուր է ան։ Ու տունը, անոր քարերը ու փայտերը, ու տունը բոլոր ծե_
փերը հողը փլցնեն, և քաղաքէն դուրս
46 դին անտեղ տեղ մը հանէ։ Ու ով որ
ան տունը մտնէ անոր բոլոր գոցուած օրե_
րը, մինչև իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ։
47 Ու ան տունը պառկողը իր հանգերձները պիտի
լուայ, ու ան տունը մէջ ճաշ ուտողը իր հան_
48 գերձները պիտի լուայ։ Ու իսկ որ քահանան
գայ ու նայի որ տունը ծեփուելէն ետքը
սեւութիւնը տունը մէջ տարածուած չէ, անատե_
ղը քահանան ան տունը մաքուր ըլլալը ծա_
49 նուցանէ, քանզի որ սեւութիւնը բժշկուած է։ Ու
տունը մաքրութիւնը համար վերկու թռչու_
նուն ու եղեւնափայտ և կրկնակի կարմիր ու
50 զոպայ պիտի առնէ։ Ու պիտի մորթէ թռչու_
նուն մէկը հողէ անոթի մը մէջ՝ կենդանի
51 ջուրի վրայ։ Ու եղեւնափայտը ու զոպանն և
կրկնակի կարմիրը ու այդ թռչունը պիտի
առնէ, ու զանոնք մորթուած թռչունին արեա_
նը և ան կենդանի թռչունին մէջ պիտի թաթխէ
52 իսկ, ու եօթը անգամ տունը վրայ պիտի սրսկէ։ Ու
թռչունին արիւնովը ու ան կենդանի ջրով
և ան այդ թռչունով ու եղեւնափայտով և
զոպայով ու կրկնակի կարմիրով պիտի մաքրէ
53 իսկ տունը։ Ու այդ թռչունը թողուի պիտի
ան դին դէպ ի դաշտը պիտի արձակէ, ու
տունը համար քաւութիւն ընէ, և պիտի
մաքրուի ան։
54 Այսոր բորոտութեան ախտին ու դանձի_
55 կին։ Ու հնամեն հրեղ կամ տան մը բորո_
56 տութեան, Ու քահանային առջեւ երեւնալու համար մը բորո_
57 տութեան օրէնքը ասե է։ Ախտ ըլլալը ու որ տունն
անմաքուր ըլլալը ու որ տունն անոր մաքրու_
թիւլը տալիս համար՝ բորոտութեան օրէնքը ասե է։

---

1 Հմր. 11։
2 Հմր. 12։
3 Հմր. 14։
4 Հմր. 22։ Գլ. 26։ 12։

5 Հմր. 19։
6 Ծն. 38։ 9։ Ելս. 12։ 22։ Ղե. 14։ 6։ Օր. 6։ 4։ 32։ 40։

7 Հմր. 19։ 21։
8 Ելս. 30։ 20։ Ղե. 11։ 25։ 40։ 4։
9 Գլ. 14։ 47։

10 Ընծ. 8։ 11։ 21։ Ելս. 29։ 24։ Ղե. 7։ 30։ 14։ 10։ 21։ 6։ 8։
11 Ղե. 8։ 6։ 30։ 14։ 20։

12 Ղե. 5։ 15։ 16։ 24։
13 Ղե. 4։ 6։ 17։
14 Ղե. 8։ 15։ 23։ 24։
15 Ղե. 14։ 8։ 9։

16 Ղե. 15։ 5։
17 Ղե. 14։ 47։
18 Ղե. 5։ 10։ 16։ 26։
19 Ղե. 12։ 2։ 5։ 7։ 8։
20 Ղե. 14։ 31։
21 Ղե. 5։ 7։ 11։ 13։ 15։ 16։ 17։ 18։ 21։ 22։ 27։ 28։ 29։ 30։ 31։ 32։ 33։ 34։ 35։ 36։ 37։ 38։ 39։ 40։ 41։ 42։ 43։ 44։ 45։ 46։ 47։ 48։ 49։ 50։ 51։ 52։ 53։ 54։ 55։ 56։ 57։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ա Ա Ա

ու մկկալը ազկակէզ պիտի ընէ. և քահանան
ՏԷրոջը առնէր քաւութիւն պիտի ընէ անոր
իր անանցրտութիւնը Յոգուտն հասնիր։
31 Ա՚յպէս Իսրայէլի որդւոցը իրենց անանց-
րտութիւնէն պիտի ազուշցնէք, որ իրենց
մէջը եղած Վրդ խորանս պղծելով՝ իրենց ան-
32 ցրտութիւնը պատճառով չմեռնին։ Ա՚յդ-
պէս պատուիրեալ կ՚ընդունի, և իրմէ զատ
33 ուրիշ մը չկայ։ Եւ ելլելով անանցրտութիւն
եղողին, Ա՚ր իր գաչտա-
ղովը հետևող եղող կիներէն՝ և Յոգուտ ան-
ցող մարդուն Ա՚կամ կիներէն՝ Ա՚ու անանցրտու-
կեան հետ պատկող մարդուն օրէնքը սա է։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ա՚ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին, Ա՚Հարունին
երկու որդւոցը մեռնելէն ետքը, որոնք ՏԷ-
2 րոջը առջևը մատուցան ու մեռան. Եւ Տէրը
ըսաւ Մովսէսին, խօսէ քու եղբօրդ Ահա-
րոնին որ Ա՚ամէն ատեն սուրբ սեղանը վարա-
գոյրին ներսի դին՝ տապանակին վրայ եղած
քաւութիւնէն առջևը չմտնէ, որ չմեռնի.
ինչու որ Ա՚ամպի մէջ պիտի երևնամ քաւու-
3 թիւնին վրայ։ Ահարոն ասա ըսածիս Ա՚պիս ի
մտնէ սրբատեղը Ա՚սեղբի պատարագի հա-
մար զատարակով մը, և ալկահէզի համար խո-
4 յով մը։ Սպասէ առջի չափիկ պիտի հագնի,
և իր մարմնոյն վրայէն կտաւէ վարտիք ու-
նենայ, ու իր մէջքը կտաւէ գօտի կապէ, և
իր գլուխը կտաւէ խոյր դնէ. սուրբ զգեստներ են.
ուստի Ա՚իր մարմինը ջրով
5 պիտի լուայ, ու զանոնք հագնի։ Ա՚յնպէս
իրմէ զատ Ժողովրդէն սեղբի պատարագի
համար այծերէն երկու նոխազ, ու ալկահէ-
6 զի համար մէկ խոյ մը պիտի առնէ։ Եւ
Ահարոն իր սեղբի պատարագին զատարակը
պիտի մատուցանէ, և Ա՚իրեն համար ու իր
7 տանը համար քաւութիւն պիտի ընէ։ Եւ
երկու նոխազը պիտի առնէ, ու ՏԷրոջը առ-
8 ջևը ժողովրդի խորանին դուռը կեցնէ։ Եւ
Ահարոն այն երկու նոխազներուն վրայ վի-
ճակներ պիտի ձգէ. մէկ վիճակը ՏԷրոջը հա-
մար՝ ու մէկ ալ վիճակը ազատ արձակուելու
9 նոխազին համար։ Եւ Ահարոն պիտի մօտե-
ցընէ այն նոխազը որուն վրայ ՏԷրոջը վի-
ճակը ելլաւ, ու մեղքի պատարագ ընէ զա-
10 նկիկա։ Եւ այն նոխազը որուն վրայ ազատ
արձակուելու վիճակը ելլաւ, ՏԷրոջը առ-
ջևը ողջ պիտի կեցնեցընէ՝ Ա՚որ անով քաւու-
թիւն ընէ, և ազատ արձակելու համար զայն
Ա՚ի անապատը խրկէ։
11 Եւ Ահարոն իր սեղբի պատարագին զատա-
րակը պիտի մատուցանէ, և իրեն համար ու
իր տանը համար քաւութիւն պիտի ընէ, և
իր սեղբի պատարագին զատարակը մորթէ։
12 Եւ ՏԷրոջը առջևը եղած սեղանին վրայէն
Ա՚բուրվառը լիցուն կրակի կայծեր պիտի առ-
նէ, ու քաթակ ծեծուած անուշահոտ խունկ-
կէն իր ձեռքերը լեցընէ, ու վարագուրին
13 ներսի դին բերէ։ Ա՚Եւ խունկը կրակին վրայ
պիտի դնէ ՏԷրոջը առջևը, ու խունկին Ա՚ծու-
խը վկայութիւնին վրայի Ա՚քաւութիւնը պիտի
14 ընէ, որ չմեռնի։ Եւ Ա՚զատարկին արիւ-
նէն պիտի առնէ, ու Ա՚իր մատովը քաւու-
թիւնին վրայ արևելեան կողմը սրսկէ, և իր
մատովը արիւնէն քաւութիւնին առջևը եօ-
թը անգամ սրսկէ։
15 Ա՚Եւ ժողովրդին համար մեղքի պատարագ
ըլլալու նոխազը պիտի մորթէ, ու անոր արիւ-
նը վարագուրին ներսի դին պիտի բերէ. և
զատարակին արիւնովը ըրածին պէս անոր
արիւնովը, այսինքն քաւութիւնին վրայ ու
16 քաւութիւնին առջևը սրսկէ այն։ Եւ Ա՚սրբա-
րանին համար քաւութիւն պիտի ընէ՝ խոտա-
կելի որդւոցը անանցրտութիւնովը և անոնց
բոլոր մեղքերուն յանցանքներուն պատճառաւ.
ասանկ պիտի ընէ ժողովքի խորանին համար
ալ, որ անոնց հետ — անոնց անանցրտութիւն-
17 ներուն մէջ կը կենայ։ Եւ սրբատեղը քաւու-
թիւն ընելու մտած ատենը, մինչև որ իրեն
համար ու իր տանը համար և Իսրայէլի բոլոր
ժողովքին համար քաւութիւն ընէ ու դուրս
ելլէ, Ա՚ժողովքի խորանին մէջ մարդ մը պիտի
18 չըլլայ։ Եւ երբոր ՏԷրոջը առջևը եղած սեղանը
պիտի ելլէ, ու Ա՚անոր համար քաւութիւն ընէ.
և զատարակին արիւնէն ու նոխազին արիւնէն
առնէ, և սեղանին եղջիւրներուն վրայ շուր-
19 ջանակի դնէ։ Եւ արիւնէն իր մատովը եօթը
անգամ անոր վրայ պիտի սրսկէ. ու Իսրայէլի
որդւոցը անանցրտութիւններէն մաքրէ, ու
Նոր բնէ անոր։
20 Եւ սրբատեղին ու ժողովքի խորանին և
սեղանին համար Ա՚քաւութիւն ընելէն բնչնոր-
նելէն ետքը, ողջ նոխազը պիտի մօտեցընէ.

ե Գլ. ժա. 47. բ Օր. իդ. 6. Նչ. ի. իգ. 53. գ Ելք. ի. 13. ե Թիւ. ի. 3. ժբ. 13. 20. Նչ. ի. 6. իդ. 38. է Ելք. ի. 8. ը Ելք. ի. 16. թ Ելք. ի. 19. ժ Ելք. ի. 21.

ա Ելք. ի. 24. — = Գլ. ժ. 1. գ Նչ. լ. 10. Գլ. իգ. 27. Նչ. բ. 7. դ Նչ. ի. 22. ե. 24. զ Ելք. ի. 10. Գլ. ժ. 1. է Նչ. լ. 20. Գլ. ը. 6. 7. ը Ա՚ես. վլ. 4. Ա՚ես. ի. 31. բ Ա՚ն. իբ. 21. Նչ. լ. 12. Նչ. իգ. 33.

թ Գլ. գ. 3. ժ Նչ. իբ. 39. 42. 43. Գլ. ը. 19. Նչ. իգ. 37. 38. ի Նչ. լ. 20. Գլ. ը. 6. 7. ժբ Նչ. ի. 1. 2. 3. 4. գ Նչ. իբ. 7. Նչ. իգ. 27. 28. բ. 7. դ Նչ. ի. 1. 2. 3. ե Գլ. ժ. 1. Թիւ. ժգ. 18. 46. Ա՚ես. ը. 5. է Նչ. լ. 24. ը Նչ. լ. 1. 2. 3. 4. 5. Թիւ. ժգ. 7. 15. 46. Ա՚ես. ի. 33. 35.

թ Գլ. բ. 7. Նչ. ի. 27. 28. բ. 7. ժ Ելք. լ. 3. ժա Նչ. ի. 21. ժբ Նչ. ի. 1. Թիւ. ի. 1. Ա՚ես. ի. 3. գ Ելք. ի. 6. դ Նչ. ի. 6. ե Նչ. բ. 17. ի. 9. բ. 7. 28. զ Ելք. ի. 3. Նչ. բ. 19. բ. 3. 7. 12.

է Ելք. ի. 3. ը Ելք. ի. 15. 22. ժ. 4. թ Ելք. ի. 6. ժ Նչ. բ. 17. ի. 9. բ. 7. 28. ժա Ելք. ի. 3. Նչ. ի. 15. 22. ժ. 4. ժբ Ելք. ի. 10. Գլ. ժ. 7. 15. Նչ. բ. 22. 23. ժգ Նչ. ի. 3. Գ. ես. ի. 3. ժդ Նչ. ի. 10. Գլ. ժ. 7. 15. Նչ. բ. 22. 23. ժե Նչ. ի. 16. Նչ. իգ. 6. ժզ Նչ. ի. 16. Նչ. իգ. 30.

21 և. Ահարոն իր երկու ձեռքերը ապ՚ նոխազին գլխուն վրայ պիտի դնէ, ու խոստովի պատուաստ բոլոր անօրէնութիւններն և անոնց բոլոր յանցանքներն և բոլոր մեղքերը պիտի խոստահատի անոր վրայ. և ՚զանոնք նոխազին գլխուն վրայ դնելով՝ յայտնար ձորգ ու
22 մը ձեռքով անապատը թրկէ. և նոխազը անոնց բոլոր անօրէնութիւնները իր վրան առած՝ անբնակ երկիր մը պիտի տանի. և նոխազը անապատին մէջ ձոգ տայ նոխազը։
23 և. Ահարոն ժողովրդի խորանը պիտի մտնէ, ու արդարոնի հագուստները՝ որ սրբարանը մտնած կատեն հանդերձները հանէ, և զանոնք
24 հոն դնէ։ և. սուրբ տեղը իր ձորգութիւնը չըտայ պիտի լուայ, ու իր հանդերձները հագնի. ելլէ իր ոչխարկը ու ժողովրդին ոչխարկը ձուռաց տանի, ու իրեն համար և ժո-
25 ղովրդին համար քաւութիւն բնէ. և. ՚ձեղքի պատարագին ճարպը անզանին վրայ պիտի այրէ։
26 և. նոխազը ազազ արձակելու մարդը իր հանդերձները պիտի լուայ, ՚ու իր մարմինը չըտայ լուայ, և ետքը բանակը մտնէ։
27 և. ան ձեղքի պատարագին զուարակը ու ձեղքի պատարագին նոխազը՝ որուն արիւնը քաւութիւն բնելու համար առին՝ ելլէ դուրս տեղը և անոնց մորթերը ու անոնց մսերը և անոնց
28 պղրը կրակով այրէն։ և. զանոնք այրողը իր հանդերձները պիտի լուայ, ու մարմինը չըտայ լուայ, ու ետքը բանակը մտնէ։
29 և. սա ձեզի յաւիտենական կանոն ըլլայ, որ ՚եօթներորդ ամսուն ՚ի մէջ ամսուն տասներորդ ՚ը ձեր անձերը պիտի խոնարհեցնէք, ու բնաւ գործ մը չգործէք, թէ երկրացին և թէ ձեր մէջը գտնուող օտարական
30 որ։ ՚քանզի ան օրը տեսնած ձեզի քաւութիւն պիտի բնէ ՚ձեզ մաքրելու համար, որ ձեր բոլոր մեղքերէն մաքրուիք ՏԷրոջը առ-
31 ջեր։ ՚Ան ձեզի հանգստութեան շաբաթ պիտի ըլլայ, և յաւիտենական կանոնով մը պիտի
32 ոխ խոնարհեցնէք ձեր անձերը։ և. իր հոգը տեղը քահանայութիւն բնելու համար ՚օծուած ու ՚օրհնուած քահանան քաւութիւնը պիտի բնէ, և ՚հագնի կտաւէ հանդերձները՝
33 սրբութեան սուրբ հանդերձները։ ՚և. տաճառսուրբ տեղին համար քաւութիւն պիտի բնէ, և ժողովքին խորանին ու սեզանին հա-
34 մար քաւութիւն բնէ, և քահանաներուն ու ժողովքին բոլոր ժողովուրդին համար քաւութիւն բնէ։ ՚Ասիկա ձեզի յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ՝ որ Իսրայէլի որդւոցը համար իրենց բոլոր մեղքերուն քաւութիւն բնելու ՚տարի մէկ անգամ մը։ և. ան ինչպէս Տէրոջը Մովսէսին պատուիրեց պէս ըրաւ։

ԳԼ· ԺԼ

1 Աստուծոյ մեծարանքն արիւնը Տէրոջը պիտի հաստատուի խորանին դրանը քով։ 7 Դեւերուն զոհ ընելը կ՚արգիլուի։ 10 Աստուծոյ բանը։ 13 ու մեռածը և գազանի փառաւորութիւն կ՚արգիլուի։

1 և. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը՝ և Իսրայէլի բոլոր որդւոցը, ու ըսէ անոնց, Այս է
3 որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով, Իսրայէլի տունէն ով որ ՚արջառ մը կամ ոչխար մը և կամ այծ մը բանակին մէջ մորթէ, կամ բանակէն
4 դուրս մորթէ, ՚և. Տէրոջը խորանին առջեւը Տէրոջը զոհ մատուցանելու համար ժողովքին խորանին դուռը չբերէ, արիւն պիտի անպատճառ ան մարդուն. անիկա արիւն թափած է, ու ան մարդը ՚իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կոր-
5 ծուի. Որպէս զի Իսրայէլի որդիքը ան զոհերը ՚որ ՀԻՄ դաշտի մէջ կը մորթեն, Տէրոջը բերեն, այսինքն ժողովքի խորանին դուռը քահանային բերեն, և խաղաղութիւնաց զոհերու-
6 համար զանոնք Տէրոջը զոհեն։ և. քահանան ՚պիտի արակէ արիւնը ժողովքի խորանին դուռը՝ Տէրոջը անզանին վրայ, ու հնոցը անոյշ
7 հոտ համար այրէ Տէրոջը առջեւը։ և. իրենց զոհերը՝ ոչ չզոհեն ՚դեւերուն, որոնց հետեւին ՚պոռնկութիւն ընելու. ասիկա անոնց յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ իրենց ազ-
8 գերուն մէջ։ և. պիտի բսես անոնց, Իսրայէլի տունէն կամ ձեր մէջը պատգամաւոր օտարականներէն մէկ մարդ մը ՚ողջակէզ կամ
9 զոհ մատուցանելու ըլլայ, և. զանիկա ՚Տէրոջը մատուցանելու համար ժողովքի խորանին դուռը չբերէ, ան մարդը իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի։
10 ՚և. Իսրայէլի տունէն կամ ձեր մէջը պատգամաւոր օտարականներէն մէկ մարդ մը ինչ և իցէ արիւն ուտելու ըլլայ, ՀԻՄ երեսս ան արիւն ուտող անձին վրայ պիտի անկում, ու զանիկա իր ժողովուրդին մէջէն կորսնցնեմ.
11 Նեմ. ՚Ինչու որ մարմնին կենդանութիւնը

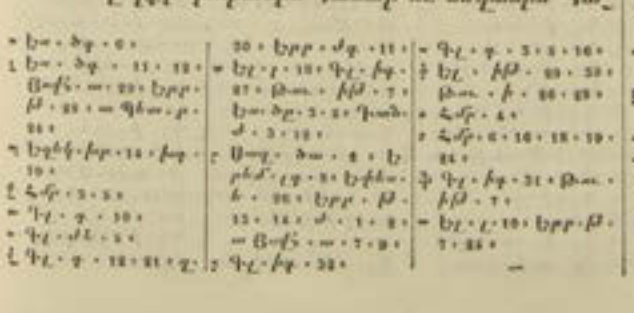

արիւնին մէջն է. և ես ձեզի տուի ան, որ անգամին վրայ [1]ձեր հոգիներուն համար քա-
առիթ ընէ. քանզի հոգիին համար քա-
12 առիթ կընէ արիւնն է։ Ոեւէր համար խո-
րհելի որդւոցը բան. Ձեզմէ մէկը արիւն չու-
տէ. ձեր մէջը պանդխտացած օտարականն ալ
13 արիւն չուտէ։ Եւ խորհելի որդւոցմէ՝ կամ
ձեր մէջը պանդխտացած օտարականէն մէկը՝
[2]ասպատելու անասունի կամ թռչունի որս որսա-
րու կըլլայ, [3]անոր արիւնը պիտի թափէ, ու [4]հո-
14 գով ծածկէ ան. [5]ինչու որ ամէն մարմինին
կենդանութիւնը իր արիւնն է. անոր է բուն
կենդանութիւնը. ուստի խորհելի որդւոցը
ըսի, Ձեր մարմինին մի արիւնը պիտի չուտէք,
քանզի ամէն մարմինին կենդանութիւնը իր
արիւնն է. ով որ ուտէ ան՝ պիտի կորսուի։
15 Եւ երկրացիներէն կամ օտարականներէն՝ ով
կամ փառաւոր ուտոց ամէն մարդ [6]իր բա-
կերը պիտի լուայ, [7]ու ինքը չորով լուացուի,
և մինչև իրիկուն անհագուր կըլլայ, ու նոյն
16 մաքուր կըլլայ. Բայց եթէ որ չլուայ [8]անոնք, և
իր մարմինը չլուայ, անառակներ [9]իր անօրէնու-
թիւնը պիտի կրէ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Ընդրկուած ամուսնութիւններուն համար։ 19 Ընդրկուած ցանկութիւններուն համար։

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց,
Ես եմ Եհովայ ձեր Աստուածը։ 3 Ինչ ձեր
բնակած Եգիպտոսի երկրին գործին պէս ան-
որ չընէք. և [1]գանանացւոց երկրին գործին պէս՝
ուր որ ձեզ պիտի տանիմ, պիտի չընէք, ու
անոնց կանոններուն համեմատ պիտի չգոր-
4 ծէք. [2]իմ դատաստաններս պիտի ընէք, և
իմ կանոններս պահէք, որ անոնցմով քալէք.
5 Ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։ Ուստի իմ կա-
նոններս ու իմ դատաստաններս պիտի պա-
հէք, [3]որ զորնէնք կատարող մարդը անոնց
միով պիտի ապրի. Ես եմ Տէրը։
6 [4]Ձեռ մէկը իր մօտ ազգականին չմտնէ-
նայ՝ անոր մերկութիւնը բանալու. Ես եմ
7 Տէրը։ [5]Քու հօրդ մերկութիւնը կամ քու
մօրդ մերկութիւնը չբանայես. անիկա քու մօրդ
8 է. մի՛ բանար անոր մերկութիւնը։ Քու հօրդ
կնկանը մերկութիւնը չբանայես. ան
9 քու հօրդ մերկութիւնն է։ Քու հօրդ ազ-
չկանը կամ քու մօրդ ազչկանը քու քրոջդ
մերկութիւնը, [6]իե՛ տանը մէջ ծնած [7]իե՛
դուրսը ծնած, անոնց մերկութիւնը չբա-
10 նայես։ Քու որդւոյդ ազչկանը կամ քու ազ-
չիկիդ ազչկանը մերկութիւնը՝ անոնց մեր-
կութիւնը չբանայես, [8]ինչու որ անոնց մեր-
11 կութիւնը քուկդ է։ Քու հօրդ կնկանը ազչի-
կին մերկութիւնը՝ քու հօրմէդ ծնած քու
քրոջդ [9]ըլլալով՝ անոր մերկութիւնը չբա-
12 նայես։ Քու հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբա-
13 նայես. անիկա քու հօրդ ազգականն է։ Քու
մօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանայես. ին-
14 չու որ անիկա քու մօրդ ազգականն է։ Քու
հօրդ եղբօրը մերկութիւնը չբանայես, անոր
կնկանը չմօտենաս. անիկա քու հօրաքրոջդ
15 [10]է համարձակ։ Քու հարսիդ մերկութիւնը չբա-
նայես. անիկա քու որդւոյդ կնիկն է, անոր
16 մերկութիւնը չբանայես։ Քու եղբօրդ կնկա-
նը մերկութիւնը չբանայես. ան քու եղբօրդ
17 մերկութիւնն է։ Կնկան մը ու անոր ազչի-
կանը մերկութիւնը չբանայես. և անոր որ-
դւոյն ազչիկը կամ անոր ազչկանը ազչիկը
չառնես՝ անոնց մերկութիւնը բանալու հա-
մար. անոնք անոր ազգականներն են. ան-
18 [11]չեստիւթիւն է ան։ Եւ կնկիկ մը իր քրոջը
հետ չառնես [12]ընդդիմանալ՝ իր կենդանութեան ատե-
նը մերկացնելու համար՝ անոր մերկու-
թիւնը բանալով։
19 Եւ իր անմաքրութեանը առնեը գտած
կնկան մը չմօտենաս՝ անոր մերկութիւնը բա-
20 նալու։ Եւ դրացիիդ կնկանը հետ ննջումդ տա-
դարիիդ կնկանը չխառնուիս, անոր հետ
21 պղծուելով։ Քու սերունդէդ Մոլոքին հա-
մար [13]ընծայելու չիմացուս, և [14]քու Աս-
22 տուծոյդ անունը չպղծես. Ես եմ Տէրը։ [15]Էր
արուի հետ՝ կնկան հետ պառկելու պէս չը-
23 պառկիս. պղծութիւն է ան։ [16]Էր բնաւ անա-
ռէն մը հետ չպառկիս, անոր հետ պղծ-
ծուելով. ու բնաւ կնկիկ մը անասունի մը առ-
ջև չկայնի՝ անոր հետ պառկելու. [17]գար-
շելութիւն է ան։
24 [18]Ասոնց մէկովը ալ բնաւ չպղծուիք, [19]ինչու-

---

1 Ա Օր. ժ. 31. Գէն. ժ. 19. Ա Օր. ժ. 31. Գէն. ժ. 19. Ա Օր. ժ. 31. Գէն. ժ. 19.

որ բոլոր ասոնցմով պղծուեցան ան ապդերը՝
25 որ ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ։ Եւ դուն եր-
կիրը պղծուելով՝ դաժան անօրէնութիւներ անոր
վրայ պիտի հասուցանես՝ ու ան երկիրը իր
26 բնակիչները պիտի փսխի։ Իմ դա՛տ իմ
կանոնները ու դուք առաջինութիւնը պահէք, ու
ասոնց պղծութիւնէն ձեզի ոչ մէկ չբնէք, ոչ եր-
կրացին, ոչ ալ ձեր մէջը պատուիրուող օտա-
27 րականը. քանզի ձեզմէ առաջ եղած ան եր-
կրին մարդիկը ասոնց բոլոր պղծութիւնները
28 ըրին, ու ան երկիրը պղծուեցաւ։ Որ-
պէս որ չբղխայ իմ դատաստանս ձեզ ալ
զուրս փսխէ՝ ան պղծած ատեննիդ, ինչպէս
29 որ ձեզմէ առաջ եղած ազգերը փսխեց։ Քանի
մը ով որ ասոնց պղծութիւնէն մէկը
ընելու բղխայ, ան ընող անձերը իրենց ժո-
30 ղովուրդին միջէն պիտի կորսուին։ Ուստի իմ
հրամանիս պահէք, որ ձեզմէ առաջ գոր-
ծուած պիտի ասոնցմէ ոեւէ չընէք, ու անոնցմով
չպղծուիք։ Ես եմ Տէրը ձեր
Աստուածը։

ԳԼ. ԺԹ

1—37 Հանգամանք տէրնդրան կրօնութեան։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին ու
ըսէ անոնց, Դուք սուրբ եղէք, ինչու որ ես
ձեր Եհովայ Աստուածը սուրբ եմ։
3 Ձեր ամէն մէկը իր մօրմէն ու իր հօրմէն
պիտի վախնայ. և իմ շաբաթներս պիտի
պահէք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
4 Կռապիկներուն մի դառնաք, Եւ ձե-
զի ձուլածոյ աստուածներ մի շինէք. ես եմ
Տէրը ձեր Աստուածը։
5 Եւ հիմ որ խաղաղութիւնաց զոհ մատուցա-
նէք Տէրոջը, ամեն մատուցէք որ ընդունելի
6 բլլայ։ Զոհը մատուցած օրնիդով և հետև-
եալ օրն ալ պիտի ուտուի. ու երրորդ օրուան
7 մնացածը կրակով պիտի սրբուի։ Եւ հիմ որ
անկէ երրորդ օրը ուտուելու բլլայ, ան պիղծ
8 է, պիտի չընդունուի։ Եւ զանիկա ուտողը
իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ, ինչու որ Տէ-
րոջը սուրբ բանը պղծեց, ու ան անձը իր
ժողովուրդէն պիտի կորսուի։
9 Եւ երբ երկրին հունձքը հնձէք, հնձելու ատեն
ծայրէ քու արտիդ եզերքը բնաւ չհնձես, ու
10 քու հունձքիդ ինկած հասկերը չժողվես։ Եւ
քու այգիդ ճառագայ չընես, այլեւս քու այգիդ
մէջ մնացած ողկոյզները չքաղես. զանոնք
աղքատին և օտարականին համար թող-
ես. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
11 Չգողնաք մի բնէք. սուտ մի գրուցէք,
12 և մէկդիմէկ մի խաբէք։ Եւ իմ անունովս
սուտ մի երդնուիք մի բնէք. ու ձեր Աս-
տուծոյն անունը մի պղծէք. ես եմ Տէրը։
13 Դրա դրացիդ զրկանք մի ընեներ, և յափշտա-
կութիւն մի բնեներ. Գործի վարձքով բանուորին
տունը վարձքը մէկ գիշեր մնայուն առանց քու
քովդ չմնայ։
14 Խուլին մի հայհոյեր, Եւ կոյրին առջևը
գայթակղութիւն մի դնեներ, հապա Քու Աս-
տուծմէդ վախցիր. ես եմ Տէրը։
15 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն մի բնէք.
աղքատին անսաւութիւն մի ընեներ, և մեծը մի
չպատուիներ. քու դրացիդ արդարութեամբ
դատէ։
16 Ու ժողովուրդիդ մէջը չարախօսութիւն
բնեներ չպտրտիս. Ուրս ընկերիդ արիւնը չը-
17 միանես. ես եմ Տէրը։ Եղբայրդ քու սրտիդ
մէջը չատիս. Քու դրացիդ անպատճառ յան-
դիմանես, Որ անոր հանուր մեղքը չկրես։
18 Վրէժ չառնես, և քու ժողովուրդիդ որ-
դւոցը դէմ չպահես, Հապա քու ընկերդ քու
անձիդ պէս սիրես. ես եմ Տէրը։
19 Իմ կանոնները պահէք. քու անասունդիդ
մէկ տեսակը ուրիշ տեսակին հետ զուգաւո-
րել չտաս. Քու արտիդ մէջ գանազան սերմ
չցանես. Ու երկու նիւթէ գործուած զգես-
տաւն հագիդ երթայ չհագնիս։
20 Եւ հիմ որ մէկը կնկան մը հետ պառկի-
լով զուգաւորութիւն բնէ, ու անիկա մէկու
մը նշանուած ապահիներէն է ու փրկուած չէ, ոչ
ալ անոր ազատութիւնը տրուած, անոնք պի-
տի պատժուին. անոնք պիտի չմեռնին, Ին-
21 չու որ կիներէն ազատ չէր։ Եւ Ուխտը իր յան-
ցանքին պատարագը Տէրոջը պիտի բերէ ժո-
ղովքին խորանին դուռը, խոյ մը յանցանքին
22 պատարագի համար։ Եւ քահանան յանցան-
քին պատարագին խոյովը Տէրոջը առջևը քա-

1 Թա. ւէ. 24. Նբհմ. բ. 7. ժգ. 18 Նգ. ի. բգ. 17. 2 Ա՝ա. գ. 32. Նբ-
հգ. 21. Նբհմ. ի. 3 29. իդ. 9. ժգ. 30. հգ. 3. Ոհբ. բ. 13. բ. 13. իդ. 9. 4 Հմր. 28. 5 Հմր. 5. 30. Գղ. ի. 22. 23. 6 Գղ. ի. 22. Նբհմ. իդ. 19. Նգհկ. ղգ. 15. 17. 7 Հմր. 5. 30. Գղ. ի. 22. 23. 8 Գղ. ի. 22. Նբհմ. իդ. 19. Նգհկ. ղգ. 15. 17. 9 Թա. ւէ. 24. Նբհմ. բ. 7. ժգ. 18 Նգ. ի. բգ. 17. 10 Հմր. 24. 11 Հմր. 2. 4. 12 Գղ. ի. 16. 13 Գղ. իգ. 22. բ Օր. իգ. 10. 22. 23. Հա՝ա. բ. 15. 16. 14 Նղ. ի. 15. իգ. 1. 7. 10. բ Օր. ի. 18. 15 Գղ. ղ. 2. Նբհմ. գ. 23. Կա՝. գ. 9. 16 Նղ. ի. 7. Գղ. ղ. 3. բ Օր. ա. 11. Ա՝ա. ի. 33. Ճո՛ւ. ի. 12. 17 Գղ. ժ՝. 21. Ա՝ա. ժ՝. 18. ա՝ի՝ա. գ. 4. 18 Ա՝ա. ի. 19. Նղ. իգ. 1. 2. բ Օր. ա. 17. ժգ. 19. իի. 19. Ա՝ա. ժբ. 2. Ընտ. իգ. 23. Ճո՛ւ. բ. 9. 19 Նղ. իգ. 1. Ա՝ա. ժի. 20. 21. Ես. ի. 22. Եզ. իգ. 9. Ոհբ. իգ. 4. 20 Ա՝ա. ի. 19. Նղ. իգ. 1. 7. 9. Ա՝ա. ի. 20. Ես. իգ. 1. 21 Նղ. իգ. 1. 7. 9. Ա՝ա. ի. 20. Ես

ւսութիւն պիտի լինի անոր իր ըրած մեղքին համար. և անոր ըրած մեղքը պիտի նէրուի իրեն։

23 Ու երբոր ան երկիրը մտնէք, ու ամէն տեսակ ծառեր անկէք՝ դուռը ուտելու համար, անոնց պտուղը չկիթխատուած պիտի սեպէս անոնց պտուղովը պիտի չկիթխատուածի պէս անպատեղով պիտի չուտուի։ Եւ չորրորդ տարին՝ անոր բոլոր պտուղը Տէրը փառաւորելու համար պիտի ըլլայ։ Եւ հինգերորդ տարին՝ անոր պտուղը պիտի ուտէք, որ իր արդիւնքը ձեզի համար աւելցնէ. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

26 Մի՛ գուշակութիւն չընէք ու հմայիչ չըլլաք, և գուշակութիւն չընէք ու հմայ չնայիք։

27 Ձեր գլուխները կլորիկ չկտրէք, ու քու մօրուքդ եզերքի մազերը չկորչիք, ու քու մօրուքդ եզերքը չաւրեր։ Եւ մէկու մը համար հանգուցեալի վրայ կտրածներ չընէք, ու ձեր վրան դիրքի նշան չընէք. ես եմ Տէրը։

29 Աղջիկդ պոռնիկ ընելով մի պղծեր, որ երկիրը պոռնկութեան մէջ չիյնայ, ու երկիրը չարութիւնով չլեցուի։

30 Իմ շաբաթներս պահէք, ու իմ սրբատեղիս մէջ վախցիր. ես եմ Տէրը։

31 Նրա յարգէք. ես եմ Տէրը։ Կռնակներուն մի դառնաք, և հմայողներուն ետեւ մի երթայք, որ անոնցմով չպղծուիք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

32 Ամպը ճերմակածիր առջեւը ոտք կելլէր, և ծերը պատուէ, ու քու Աստուածմէդ վախցիր. ես եմ Տէրը։

33 Եւ քիչ որ օտարական մը ձեր երկրին մէջ ձեր քովը պանդխտանալու ըլլայ, չնեղէք զանիկա։ Ձեր քովը պանդխտացող օտարականը ձեր երկրին բնակիչին պէս ըլլայ ձեզի, և քու անձիդ պէս սիրես անիկա, ինչու որ դուք ալ Եգիպտոսի երկրին մէջ օտարական էիք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։

35 Դատաստանի մէջ անիրաւութիւն չընէք. կանգուններ մէջ կշիռքի մէջ ու չափի մէջ

36 ալ։ Ձեր կշիռքները ճիշտ, ձեր կշռաքարերը ճիշտ, ձեր արգուն ճիշտ ու հինվեղը ճիշտ պիտի ըլլայ. ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանող Տէրը ձեր Աստուածը ես եմ։

37 Հետեւ Տէրը ձեր Աստուածը ես եմ, ու իմ բոլոր կանոններս ու իմ բոլոր դատաստաններս պահէք, և ընէք զանոնք. ես եմ Տէրը։

ԳԼ. Ի

1 Մարդին գաւակ ներքնը ինչպիսի՞ է։ և Ընծար գաւակ մատուցիրը տեսնելով գանձրնեան պատիրը։ 6 Գ.հանգ ներս հետ պատրաստ համար։ 7 Ուսրը ը լսուր պատուհրը։ 9 Իր ծնողքը հոգնչցնելն։ 10 Շնութիւն բնակներուն։ 11։ 16։ 17։ 19 ապրպտելին։ 13 սրտագիտին։ 15 և անոնցնի հետ պղծութիւն բնակելն պատիրը։ 22 Ընտրեցոյ հետագ գնալ վրայով։ 27 Գ.հանգիներրը շարժելը պատուհրը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ՛ Ահարոնի որդւոցը ըսելս, Իսրայէլի որդւոցմէն և իսրայէլի մէջ պանդխտացող օտարականներէն ով որ իր ընծան կը մատուցանէ իր բոլոր նուիրներուն համար, անոնց չպիտի մեռցուի. ան երկրին ժողովուրդը քարերով պիտի քարկոծեն անիկա։
3 կամ։ Եւ ես իմ երեսս ան մարդուն վրայ պիտի անկնեմ, ու զանիկա իր ժողովուրդին մէջէն կտրանցնեմ, ինչու որ անիկա իր սերունդէն Մոլոքին տուած է՝ իմ սրբարանս պղծելու
4 ու իմ սուրբ անունս անարգելու համար։ Եւ քիչ որ ան մարդը իր սերունդէն Մոլոքին տուած ատենը՝ ան երկրին ժողովուրդը չսպանանի,
5 Ես ալ՝ զանիկա կը դնեմ ես իմ երեսս պիտի անկնեմ ան մարդուն վրայ ու անոր բնտանիքին վրայ, և անիկա և Մոլոքին հետ պոռնկութիւն ընելու համար ան մարդուն եսեւէն բոլոր գողցողները իրենց
6 ժողովուրդին մէջէն պիտի կտրտնցնեմ։ Եւ հմայութիւններուն ու հմայողներուն եսեւէն երթալու դարձայ մարդուն վրայ ալ երեսս պիտի անկնեմ, ու անիկա իր ժողովուրդին մէջէն կտրանցնեմ։
7 Ուրեմն սրբեցէ՛ք ձեր անձերը, ու սուրբ եղէ՛ք, ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
8 Ու իմ կանոններս պահեցէ՛ք, ու զանոնք գործեցէ՛ք. ես եմ Տէրը որ ձեզ կը սրբեմ։
9 Ով որ իր հայրը կամ իր մայրը անիծէ, անպատճառ պիտի մեռցուի. անիկա իր հայրը կամ իր մայրը անիծեց, անոր արիւնը իր վրայ
10 ըլլայ։ Եւ ով որ մարդու մը կնկան հետ շնութիւն ընէ, իր դրացիին կնկան հետ շնութիւն ընողը անպատճառ պիտի մեռցուի.
11 շնացողն ալ շնացեալն ալ մահու պիտի մատնուին։ Եւ ով որ իր հօրը կնկան հետ պառկի, իր հօրը ամօթը յայտնած է. անպատճառ երկուքն ալ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց վրայ
12 ըլլայ։ Եւ քիչ որ մարդ մը իր հարսին հետ պառկի, անպատճառ երկուքն ալ պիտի մեռցուին. գարշութիւն ըրին. անոնց արիւնը իրենց
13 վրայ ըլլայ։ Եւ քիչ որ մարդ մը կնկան

ե բ Օր. ժբ. 17. 18։ Ա—ած. գ. 9։
— Գլ. ժէ. 10. Եւ բ Օր. ժբ. 23։
ի բ Օր. ժբ. 10. 11։ 14։ ա—ած. ժէ. 31։ գ—ած. ժէ. 17։ իա. 6։ բ Մն. լգ. 6։ Ա—ած. գ. 5։
ի Նէ. իա. 2։ Երեմ. ի. 38։ իբ. 37։ Եւ—ժէ. 5։
ի Գլ. ժէ. 21։ ժգ. 1։ Երեմ. ժգ. 6։ իբ. 37։
ր բ Օր. իգ. 17։
ղ Հմր. 5։ Գլ. իգ. 2։
— Ել. ե. 1։
ղ Նէ. իբ. 18։ Գլ. ի. 6։ 27։ բ Օր. ժբ. 10։ — ի—ած. իբ. 7։ — Մն. ժ. 13։ Ես—ը. 18։ Դատ. ժգ. 16։
ի Ա—ած. ի. 23։ ա—ած. ե. 1։
ի Հմր. 14։
ի Նէ. իբ. 21։ իգ. 3։ — Նէ. ժբ. 45. 49։
ի բ Օր. ժ. 19։
ի Հմր. 15։
ր բ Օր. իե. 13. 15։ Ա—ած. ժա. 1։ ժգ. 11։ ի. 10։
ր Գլ. ժբ. 4. 5։ բ Օր. գ. 5։ ե. 1։ գ. 23։
— Գլ. ժբ. 21։

ի Գլ. ժբ. 21։ բ Օր. ժբ. 21։ ժբ. 10։ գ ի—ած. ժէ. 17։ իգ. 10։ ե. Երեմ. ի. 31։ ըբ. 33։ Երգ. ի. 2։ 28. 31։
ի Գլ. ժբ. 21։
ր բ Օր. ժէ. 2. 5։ ե. Գլ. ժէ. 10։
ղ Նէ. ի. 2։
ի Գլ. ժբ. 2։
ի Նէ. ի. 2։
ի Գլ. ժբ. 21։ բ Օր. իե. 16։ Ա—ած. ի. 23։ Գլ. ժբ. 21։ Ես—ած. ժէ. 31։ Գլ. ժբ. 21։ Ես—ած. ժէ. 31։ Գլ. ժբ. 21։ Ես—ած. ժէ. 31։ Գլ. ժբ. 21։ Ես—ած. ժէ. 31։ Գլ. ժբ. 21։ Ես—ած. ժէ. 31։ Գլ. ժբ. 21։ Ես—ած. ժէ. 31։

հետ պատկեալ պէս պատի հետ պատկի, երկուքն ալ պղծութիւն բերին. անշուշտ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։
14 Եւ եթէ որ մարդ մը կնոջ մը ու անոր մայրը առնէ, անօրէնութիւն է. զանոնք ալ կրակով պիտի այրեն, որ ձեր մէջը անօրէնութիւն չըլլայ։ Եւ եթէ որ մարդ մը անասունի հետ պատկի, անշուշտ պիտի մեռցուի,
16 ու անասունը պիտի սպաննէք։ Եւ եթէ որ կնոջ մը որ և իցէ անասունի հետ դուգաւորելու համար անոր մօտենայ, կնոջին ալ անասունն ալ պիտի սպաննես. անոնք անշուշտ պիտի մեռցուին. անոնց արիւնը իրենց վրայ
17 ըլլայ։ Եւ եթէ որ մարդ մը իր քոյրը առնէ՝ իր հօրը աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը, ու անոր մերկութիւնը տեսնէ, ու աղջիկն ալ անոր մերկութիւնը տեսնի, չարութիւն է. անոնք իրենց ժողովուրդին աչքին առջեւ պիտի կտրուին. անոնց իր քրոջը մերկութիւնը
18 բացաւ. իր անօրէնութիւնը պիտի կրէ։ Եւ եթէ որ մարդ մը իր դաշտանին մէջ եղող կնկան մը հետ պատկի ու անոր մերկութիւնը բացայայ, ինքը անոր ազբիւրը բացաւ, կինն ալ իր արեան ազբիւրը բացաւ. երկուքն ալ իրենց ժողովուրդին մէջէն պիտի կտրուին։
19 Եւ քու մօրդ քրոջը կամ քու հօրդ քրոջը մերկութիւնը չբանայես. զի՛նչու որ նմին ազգականին մերկութիւնը բանացար ըլլայ, ետքն՝ իրենց անօրէնութիւնը պիտի կրեն։
20 Եւ եթէ որ մարդ մը իր հօրեղբօրը կնկանը հետ պատկի, իր հօրեղբօրը մերկութիւնը բացաւ. անոնք իրենց մեղքը պիտի կրեն. անպատակ պիտի մեռնին։
21 Եւ եթէ որ մարդ մը իր եղբօրը կնիկը առնէ, պղծութիւն է ան. անոնք իր եղբօրը մերկութիւնը կը բացայ. անպատակ պիտի ըլլան։
22 Ուստի՛ իմ բոլոր կանոնները և իմ բոլոր դատաստանները պահէք, ու բնէք անոնք, որ ան երկիրը ձեր որ ձեզ պիտի տանիմ՝ հոն բնակելու, գուցէ չփսխէ ձեզ։
23 Եւ պիտի չքալէք ան ազգերուն սովորութիւններովը, զորս ձեր առջևէն պիտի վռնտեմ. զանոնք ատեցի ամէն բաներէն զրկին անոնք, ու ես ձեր
24 պատճառով անոնցմէ. Եւ ըսի ձեզի. Անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք, ու ես անոնց ձեզի պիտի տամ՝ ժառանգութիւն ըլլալու, երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը՝ որ ձեզ ազգերէն զատեցի։
25 Ուստի ձեզ՝ Աստի՛ զատութիւն ու անմաքուր անասունները մէջտեղը՝ և անմաքուր ու մաքուր թռչունները մէջտեղը տարբերութիւն պիտի բնէք. և ձեր անձերը չպղծէք անասուններով կամ թռչուններով կամ գետնի վրայի բոլոր սողուններով՝ որոնք ես զատեցի ձեզի իբրև անմաքուր։
26 Եւ դուք սուրբ պիտի ըլլաք ինծի. զի՛նչու որ ես Տէրս սուրբ եմ, ու ձեզ ազգերէն զատեցի՝ որ իմս ըլլաք։
27 Ով հուկ կամ հմայող եղողը՝ եթէ էրիկ մարդ ըլլայ և եթէ կինկ՝ անշուշտ պիտի մեռցուի. քարերով քարկոծեն զանոնք. անոնց արիւնը իրենց վրայ ըլլայ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Քահանաներէն իրենց մէջ ազգականին համար կրնային ապականիլ։ 8 Ընծայ սուրբ պիտի ըլլայինն։ 9 ու սուրբ պիտի սեպուհին։ 7 Հասարակ քահանաները։ 13 ու քահանայապետին տեսակը։ 17 Ընտանի ունեցող քահանայի արգիլուած էր ընծայանդէս մատուցանել։

1 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, խօսէ Ահարոնին որդւոցը քահանայներուն ու ըսէ անոնց, Քահանայ չը մեռնուն համար անոնց
2 քոյր չըլլայ իր ժողովուրդին մէջը. բայց միայն իր մօտ ազգականին համար, այսինքն իր մօրը ու իր հօրը և իր որդւոյն ու իր
3 աղջկանը և իր եղբօրը համար, Եւ իր կոյս քրոջը համար որ մօտ է իրեն ու էրկան առ-
4 ուած չէ, կրնայ անոնցմով ըլլալ։ Ինքիկա իր ժողովուրդին մէջը գլխաւոր մարդ ըլլալով անմաքուր պիտի չըլլայ՝ ինքզինքը
5 պղծելով։ Անոնք գլուխին փեսաներով կեռակ պիտի չընեն, և իրենց մօրուքին եզերքը չածիլեն, ու իրենց մարմինին վրայ կտրածներ
6 չընեն. Սուրբ պիտի ըլլան իրենց Աստուծոյն. և Իրենց Աստուծոյն անունը չպղծեն, ինչու որ Տէրոջը պատարագները՝ իրենց Աստուծոյն հացը անոնք կը մատուցանեն. ուստի
7 սուրբ պիտի ըլլան։ Պոռնիկ կամ պղծուած կնիկ չառնեն, և իր էրկինէն արձակուած կնիկ մը չառնեն. ինչու որ Հոնոմ սուրբ է
8 իր Աստուծոյն. Ուստի պիտի սրբես անոնք, ինչու որ քու Աստուծոյդ հացը անոնք կը մատուցանէ. անոնք սուրբ պիտի ըլլայ քեզի, Քանզի ես Տէրս որ ձեզ կը սրբեմ՝ սուրբ
9 եմ՝ Եւ եթէ որ քահանայի մը աղջիկը պոռնկութիւն բնելով պղծուելու ըլլայ, իր հայրը կը պղծէ. անոնք կրակով պիտի այրուին։
10 Ուն իր եղբայրներէն մեծ եղող քահանան՝

արուն դլխան վրայ ծեռնե եղը խափանած
է, ու [a]զգեստները հագնելու արշաւած, [b]իր
դլխոյն պիտի չտանայ, և իր բաիքերը չպատ-
11 ռէ. եւ մեռած մարդու մը քով չերթայ,
ոչ ալ իր հօրը կամ իր մօրը համար անուա-
12 քարը ըլլայ. [c]եւ սրբութենէն գուրս չելլէ,
ու իր Աստուծոյն սրբարանը չպղծէ. [d]ետու որ
[e]իր Աստուծոյն օծման եղին պսակը իր վրան
13 է. ես եմ Տէրը։ եւ [f]առնիկա կոյս մը իրեն
14 կնիկ պիտի առնէ. [g]որբևայր կամ արձա-
կուած կամ պղծուած [h]մը բոզ չառնէ. հա-
ռաս կնիկ ըլլայտու. հառնոր իր ժողովուրդէն
15 կոյս մը առնէ, [i]որ իր սերմը չպղծէ իր ժո-
ղովուրդին մէջը. [j]ետու որ [k]ես եմ Տէրը՝ որ
կը սրբեմ զանիկա։
16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
17 խօսէ Ահարոնին ու ըսէ, Քու սերունդիդ
իրենց ազգերուն մէջ ով որ իր վրան արատ
մը ունի, [l]հոգ չընծայէ իր Աստուծոյն հացը
18 մատուցանելու. [m]ետու որ բնաւ արատ ունե-
ցող մարդ մը պիտի չընծայէ. կոյր մարդը՝
կաղը՝ կամ կարճաունը՝ կամ [n]երկարնդուռը
19 հէ. [o]առնիցով բան մը ունեցողը՝ կամ ոտքը
20 կոտրած՝ կամ ձեռքը կոտրած մարդը, կամ
աչքամոտը՝ կամ քոսոտը՝ կամ խոցկոտը՝ կամ
21 բիծ ունեցողը՝ կամ քարաւոր՝ կամ [p]փոչտաւոր.
22 կամ [q]փափաւոնկը. Ահարոն քահանային ան-
ունդէն արատ մը ունեցող մարդը [r]Տէրոջը
պատարագները մատուցանելու պիտի չընծա-
ռնայ, [s]անոր արատաւոր ըլլալուն՝ իր Աստուծոյն
23 հացը մատուցանելու պիտի չընծառնայ։ Միայն
իր Աստուծոյն հացը պիտի ուտէ, [t]բայց վա-
24 տուելու [u]քով պիտի չմտնէ, և սեղանին
չմօտենայ, [v]ետու որ արատ ունի, ու [w]իմ
սուրբ բաներս չպղծէ, քանզի ես եմ Տէրը
որ կը սրբեմ զանոնք։ — 25 Եւ Մովսէս խօսեցաւ
Ահարոնին ու անոր որդւոցը՝ և իսրայէլի
բոլոր որդիներուն։

ԳԼ. ԻԲ

1 քահանայք իրենց անմաքրութեան ժամանակը սուրբ բա-
ներուն մօտենալու չիտի։ 8 իրենց հոգալուհան վրայով։ 10
քահանային ընտանիքին ով իրաւունք ունի սուրբ բանե-
րուն ուտելու։ 17 ընծայատրելու անասունը անարատ
ըլլալու կը։ 26 ու ինչ օրուան չկած անասուն մը Տէրոջը պի-
տի չմատուցանէր։ 29 Շնորհակալութեան գոհ ուտելուն
պատուիրանը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,

2 Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը՝ որ իս-
րայէլի որդւոցը հաւատքով սուրբ բաներէն
[a]զգոյշ կենան, և [b]իմ սուրբ անուանս չպղծեն
ան բաներով որ [c]ինծի կը սրբեն. ես եմ Տէրը։
3 Ըսէ անոնց, Ձ[d]ով բոլոր սերունդներնիդ ձեր ազ-
գերուն մէջ ով որ [e]իր անմաքրութիւնը իր
վրան ունենալով մատուցանէ այն սուրբ բան-
բաներն որ իսրայէլի որդիները կը սրբեն Տէրոջը,
ան անձը իմ առջեւէս պիտի կտրուի. ես եմ
4 Տէրը։ Ով որ Ահարոնին զաւակէն բորոտ ըլլայ,
կամ [f]յարատ ունենայ, սուրբ բաներէն պիտի
չուտէ՝ [g]մինչեւ որ մաքրութիւնը։ և [h]ով որ մեռելի
պղծուած բանէ մը դպչի, կամ [i]սերմ մը
արտաքս արձակութեան պատճառ եղած
5 է, կամ [j]ով որ դպչի որ և իցէ սողուն մը
որով կրնայ անմաքուր ըլլալ, կամ [k]մարդու
մը որմէն կրնայ անմաքուր ըլլալ, որ և իցէ
6 անմաքրութիւնը որ անիկա ունենայ, [l]անոր
դպչող մարդը մինչեւ իրիկուն անմաքուր պի-
տի ըլլայ, և սուրբ բաներէն չուտէ, [m]հապա
7 [n]իր մարմինը ջրով լուայ. եւ երբ արե-
գակը մտնէ, մաքուր պիտի ըլլայ, ու
ետքը սուրբ բաներէն ուտէ, [o]քանզի անոնք
8 իր հացն է. [p]անիկա մեռած կամ գազանա-
բեկ պիտի չուտէ, որ անով չպղծուի. ես եմ
9 Տէրը։ Եւ [q]իմ կարգադրութիւնս պիտի պա-
հեն, [r]որ անոր համար մեղք չկրեն, ու անո-
պղծելուն համար չմեռնին. ես եմ Տէրը որ
զանոնք կը սրբեմ։
10 Կինամ օտարական մը սուրբ բանէ պիտի
չուտէ. քահանային հիւրը կամ վարձկանը
11 սուրբ բանէ պիտի չուտէ. [s]բայց քահանային
իր սատկով ծախու առած անձը ու իր
տունը ծնածը անկէ պիտի ուտէ. [t]անոնք
12 անոր կերակուրէն պիտի ուտեն. [u]եւ որ քա-
հանային աղջիկը օտարականի մը հետ ամուս-
նանայ, անիկա նուիրատուած սուրբ բաներէն
13 պիտի չուտէ. [v]բայց [w]եւ որ քահանային աղ-
ջիկը այրեալ կամ արձակուած ըլլայ՝ ու
զաւակ չունենայ, [x]ան իր հօրը տունը գաս-
նայ, [y]մանուհիի պէս ապրելու [z]ժամանակին
պէս իր հօրը հացէն պիտի ուտէ. սակայն
[a]բնաւ օտարական մը անկէ չուտէ։
14 Եւ [b]եւ որ մարդ մը անգիտութեամբ սուրբ
բաներէ մը ուտէ, անոր վրայ հինգերորդ մասը
մը պիտի աւելցնէ, ու սուրբ բաները քահանային
15 քահանային տայ։ եւ [c]իսրայէլի որդւոցը Տէ-
րոջը մատուցած [d]սուրբ բաները չպղծեն։

1 Եբր. գաս
2 Գլ. ԻԵ. 31. Գլ. ԺԷ. 15.
3 Գլ. Ժ. 3. Թուա. ԺԹ. 14. Տես
Հմր. 1. 8.
4 Գլ. Ժ. 7.
5 Եւ. Իբ. 36. Գլ.
Ը. 3. 12. 30.
6 Հմր. 1. Եսդ. 4.
7 Գլ. Ժ. 3. Թուա.
ԺԹ. 5. Ասաղ. կե. 4.
8 Կամ անբնութիւնը.
9 Գլ. Իբ. 23.
10 Ը Օր. ԺԴ. 1.
11 Կամ ամբարիշտը չէ-
լսուածը. կամ միայ-
ձին.
12 Հմր. 8.
13 Գլ. Բ. 3. 10. Ը.
17. 29. Է. 1. Իդ.
9. Թուա. ԺԸ. 8.
14 Գլ. Իբ. 16. 22. Թուա.
ԺԸ. 19.
15 Հմր. 18.
16 Թուա. Ը. 3.
17 Գլ. Ժ. 8.
18 Եւ. Իբ. 43. Թուա.
ԺԸ. 22. 32.
19 Տես աճառագործ.
20 Թուա. ԺԸ. 11. 13.
21 Գլ. Ժ. 11. 13.
22 Գլ. Ժ. 14. Թուա.
ԺԸ. 11. 19.
23 Գլ. Է. 15. 16.
24 Թուա. ԺԸ. 28.
25 Գլ. Ժ. 7. 19.
26 Գլ. ԺԵ. 5. Երբ.
Ժ. 22.
27 Գլ. Իա. 22. Թուա.
ԺԸ. 11. 13.
28 Եւ. Իբ. 21. Գլ.
ԺԵ. 11. 13. Եսդ. 4.
29 Գլ. Է. 15. 16.
30 Թուա. ԺԸ. 28.
31.
1 Եւ. Իբ. 43. Թուա.
ԺԸ. 22. 32.
2 Տես աճառագործ.
3 Թուա. ԺԸ. 8.
4 Գլ. Ժ. 14. Թուա.
ԺԸ. 11. 19.
5 Գլ. Է. 15. 16.
6 Թուա. ԺԸ. 28.

16 °Ու իրենց առջև բաներդ ուտելով՝ չսանչես
նաև անօրէնութիւնը իրենց վրայ չբերնին,°
ինչու որ ես եմ Տէրը որ զանոնք կը սրբեմ։
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
18 Խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը՝ ու խօսա
յելի բոլոր որդւոցը, ու ըսէ անոնց, Ինչա
յելի մարդէն՝ կամ իսրայէլի մէջ գտնուող
րոպէներէն՝ անոնց ողջակէզի նուիրած Տէրոջը
մնասուցածը՝ իրենց բոլոր ուխտերուն և բոլոր
կամաւոր ընծաներուն համար, իր պահը մա
19 սուցանող ամէն մարդը՝ Արջառներէն՝ ոչ
խարներէն կամ այծերէն անսպաս արու ան
հաւատնի՝ որ ձեզի համար ընդունելի ըլլայ։
20 Բնաւ սպաս մի ունեցողը պիտի չնասուցա
նէ, ինչու որ ձեզի համար ընդունելի չըլ
21 լայ։ Ու ինչ հաղորդութեան համար կամ կա
մաւոր ընծայի համար՝ ոչ որ արջառներէն
կամ ոչխարներէն Տէրոջը խաղաղութեան զոհ
մնասուցանելու՝ ըլլայ, անսպաս պիտի ըլլայ
ան, որ ընդունելի՝ բնաւ սպաս պիտի չըլլայ
22 անոր մէջ։ Կոյր՝ կամ ձեռ կոչտ կտրած՝ կամ
կարուած՝ կամ խոպոպ սպաս ունեցող՝ կամ քո
սած՝ կամ որբևնաս եղածներէն Տէրոջը պիտի
չնասուցանէք, ոչ ալ ՚սատեցնէք Տէրոջը պա
տարագի համար անոնցմէ մէկը պիտի դնէք։
23 Բայց ձագաձեռ՝ ձէ՝ ետեղտոտ մէկը կամ
պակաս մէկը ունեցող գառնուկը՝ կամ ոչխա
րը կրնաս որ ընծայի համար մնասուցանես.
ասկայն ուխտի համար պիտի չընդունիս ան։
24 Աղնդած ճմռտած՝ կամ ճղնուած՝ կամ փրը
ցուած՝ կամ կտրուածը չնասուցանէք Տէ
րոջը, և ձեր երկիրին մէջ չընէք ։ ։
25 Ինչ ասպրակներէ մը ձեռքնէն ալ՝ ամէն ասոնցմէ
՚ձեր Աստուծոյն †պատարագ չնասուցանէք,
ինչու որ տանոնց մէջ խեղուածներ ու արատ
կայ. անոնք ձեզի համար ընդունելի պիտի
չըլլան։
26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
27 Ինչուան զառապակ կամ ոչխար կամ այծ ծնանի,
եօթը օր իր մօրը տակ պիտի մնայ. և ութե
րորդ օրէ՝ ու անկէ առաջը Տէրոջը ընդունելի
28 պիտի ըլլայ պատարագի ընծայի համար։ Ու
կովը կամ ոչխարը՝ իր ձագովը մէկտեղ մի
սպանուի մէկ օրուան մէջ չներքնիք։
29 Եւ երբոր ՚գոհաբանութեան զոհ մնասուցանէք
Տէրոջը, ան՝ պիտի մնասուցանէք որ ձեզի
30 համար ընդունելի ըլլայ. Նոյն օրը պիտի ու
տուի անկից. ՚առնէք մինչև առաւօտ չթողուք.
ես եմ Տէրը։
31 Ուստի իմ պատուիրանքներս պահեցէք, և
32 զանոնք անուանք. ես եմ Տէրը։ Ու իմ սուրբ
անունս չպղծէք, որ ես սրբուիմ իսրայէլի
որդւոցը մէջ. ես եմ Տէրը որ ՚ձեզ կը սրբ
33 բնեմ, ՚Որ ձեզի Աստուած ըլլալու համար՝
ձեզ եգիպտացի երկրէն հանեցի. ես եմ Տէրը։

ԳԼ. ԻԳ

1 Տէրոջը առները. 2 չսրբուիք. 4 Ե. գարնիկը. 9 †պահպանել
բան. 12 ա. Պենտեկոստէի տօնը պահելու միջոց. 23
Հաղորդելի Յայտնի հաճելիը ու սրբելին ձեռնարկելու
պատուէրը. 27 Փող Հնչեցնելու տօնը. 36 Քառասնից օրը.
38 Ցանելու պարտականութ տօնը.

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, ՚Տէ
րոջը տօներէն որ գուք ՚սուրբ ժողով պիտի
3 կոչէք, իմ տօներս սոսկ են. ՚վեց օր գործ
գործուի, բայց եօթներորդ օրը հանգստու
թեան շաբաթը բլլալով սուրբ ժողով է.
բնաւ գործ պիտի չգործէք. Տէրոջը շաբաթի
պիտի բլլայ ձեր բոլոր բնակութեանցը մէջ։
4 ՚Տէրոջը տօները, որ իրենց ատենին հա
մեմատ սուրբ ժողովներ պիտի քարոզէք,
5 տօներս են. ՚Առաջին ամսուն չորեքտասաներ
րորդ օրը իրիկուան դէմ՝ Տէրոջը զատիկն է.
6 Եւ նոյն ամսուն հինգհետասաներորդ օրը բա
զարջակերաց տօնն է Տէրոջը. եօթը օր բա
7 զարջ պիտի ուտէք. ՚Առաջին օրը սուրբ ժո
ղով պիտի ունենաք. բնաւ ծառայութեան
8 գործ պիտի չգործէք. Եւ եօթը օր պատա
րագ պիտի մնասուցանէք Տէրոջը. եօթներորդ
օրը սուրբ ժողով պիտի բլլայ. բնաւ ծառա
յութեան գործ պիտի չգործէք։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
10 Խօսէ իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, ՚Երբ
որ մտնէք այն երկիրը որ ձեզի կու տամ, ու
անոր հունձքը հնձէք, ՚ձեր հունձքին նրա
11 խպղրի արագ մը քահանային բերէք. Ան ալ
՚Տէրոջը առջևը երեցցնէ պիտի մնասու
ցանէ զայն, որ ձեզի համար ընդունելի ըլ
լայ. քահանան շաբաթին հետևեալ օրը այն
12 սի մնասուցանէ անոր. Եւ որուն մնասուցած
օրերնիդ՝ ոչխարէ մի առնէք անսպաս գառ մը Տէրոջը.
13 ՚Ու անոր հացի ընծան եզով չորս տասն երկ

16

կաւ առաջնոյդ բարակ ալիւր պիտի ըլլայ · ապիկա անոյշահոտ պատարագի հանոյր է Տէրոջը · և անոր ետեւէն նուէրը հինգերորդ
14 չորրորդ մասը գինի պիտի ըլլայ · և մինչև այն օրը՝ որ ձեր Աստուծոյն ընծան կը մատուցանէք , հաց՝ կամ բոխրած ցորեն՝ կամ խաշած հասկեր չուտէք · ձեր ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակարանները մէջ աս յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ ։
15 Եւ Յաբաթին հետեւեալ օրէն՝ որ դուք նուիրուած սրտեր բերիք , բնեն եօթը շաբաթ
16 պիտի համրէք ձեզի · Մինչև եօթներորդ շաբաթին հետեւեալ օրը կրնաք օր պիտի համրէք , և Նոր հացի ընծայ մատուցանէք
17 Տէրոջը · Ձեր բնակարաններէն երկրացնելու ընծայի համար՝ երկու հաց պիտի բերէք , որ անոնք երկու առաջնոյդ բարակ ալիւրէ ըլլալով՝ խմորնակ եփած պիտի ըլլան · աս Նոր
18 խայրի է Տէրոջը · Եւ հացին հետ՝ մէկ առաջնի եօթը հատ անարատ գառներ , և արջառներէն մէկ զատարակ մը , ու երկու խոյ պիտի մատուցանէք Տէրոջը , որոնք հացի ընծայ նուիրուն ու իրենց հետ ալէզ
19 կէզ — անուշահոտ պատարագ պիտի ըլլան Տէրոջը · Եւ Մեղքի պատարագի համար այծեքէն մէկ նոխազ , և խաղաղութեան զոհի համար մէկ տարեկան երկու գառներ պիտի
20 մատուցանէք · Եւ քահանան երախայրի հացին հետ երերցնելու ընծայի համար՝ երկու գառներըը պիտի մատուցանէ Տէրոջը առջև · Նուիրեալ սուրբ պիտի ըլլան Տէրոջը , և քա-
21 հանային ըլլան · Եւ ան նոյն օրը պիտի քարոզէք որ ձեզի սուրբ ժողով ըլլայ · բնաւ ծառայութիւնէ գործ չգործէք · աս յաւիտենական կանոն ըլլայ ձեր բոլոր բնակարանները մէջը ձեր ազգերուն մէջ ։
22 Եւ Երբոր ձեր երկրին հունձքը հնձէք , հնձած ատենդ արտին եզերքը բնաւ չհնձես , ու հունձքիդ մնացած հասկերը չժողվես · զանոնք ազքատին ու օտարականին թողուս · ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
24 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , Եօթներորդ ամսուն մէջ ամսուն առաջին օրը ձեզի հանգստութիւնն օր՝ փող հնչեցնելուն յի-
25 շատակը՝ սուրբ ժողով պիտի ըլլայ · բնաւ ծառայութիւնէ գործ պիտի չգործէք , հապա պատարագ մատուցանէք Տէրոջը ։
26 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
27 Նաև աս եօթներորդ ամսուն տասներորդ օրը քաւութիւնն օրը ըլլալով՝ սուրբ ժողով ըլլայ ձեզի · և պիտի խոնարհեցնէք ձեր հոգիները , ու պատարագ մատուցանէք Տէրոջը ։
28 Եւ ան օրը բնաւ գործ չգործէք , քանզի օր Տէրոջը ձեր Աստուծոյն առջեր ձեզի համար
29 քաւութիւն բնելու՝ օր քաւութիւնն է , զանազի ով որ նոյն օրը չխոնարհի՝ իր ժողովրդեն
30 զի ինչ մէկը պիտի կորսուի · Եւ ով որ նոյն օրը գործ մը գործէ , ան անձը՝ իր ժողովրդեն ինչ
31 մէջէն պիտի կորսընցնեմ · Բնաւ գործ մը պիտի չգործէք · ասիկա ձեր ազգերուն մէջ ձեր բոլոր բնակարաններուն մէջ յաւիտենական
32 կանոն ըլլայ · Ան ձեզի հանգստութիւնն շաբաթ պիտի ըլլայ , և ձեր հոգիները պիտի խոնարհեցնէք · ամսուն ինսներորդ երեկոն ձեր շաբաթը պիտի պահէք՝ իրիկունէ մինչև իրիկուն ։
33 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
34 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ , Այս եօթներորդ ամսուն Տնեացառաջներորդ օրը եօթը օր առաջաւարաշարաց տօն է Տէրոջը ·
35 Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ · բնաւ
36 ծառայութիւնէ գործ պիտի չգործէք · եօթը օր պատարագ մատուցանէք Տէրոջը · Ը հանգիստ օրը սուրբ ժողով պիտի ըլլայ ձեզի , և պատարագ մատուցանէք Տէրոջը · հաւաքական ժողով է ան · բնաւ ծառայութիւնէ
37 գործ չգործէք · Տէրոջը պատարագ , այծքեն ողջակէզ ու հացի ընծայ զոհ և խաղաղութեան նուէրներ՝ ամէն օրուան պէտք եղածը մատուցանելու համար ձեր սուրբ ժողովներէն կո-
38 չեր Տէրոջը տօներէն զատ ու Տէրոջը շաբաթներէն զատ , և ձեր բոլոր ընծաներէն զատ , ու ձեր բոլոր ուխտերէն զատ , և ձեր բոլոր Տէ-
39 րոջը տալու կամաւոր ընծաներէն զատ · Նաև եօթներորդ ամսուն Տնեացառաջներորդ օրը , Երկրին արդիւնքը ժողված առնելիդ , եօթը օր տօն պիտի պահէք Տէրոջը · առաջին օրը շաբաթ և ութներորդ օրը շաբաթ ։
40 Եւ Առաջին օրը ձեզի գեղեցիկ ծառերու պտուղ , արմաւենիի ոստեր՝ ու տերեւախիտ ծառերու ոստեր՝ և ձորի ուռիներու · ու-
41 րախ պիտի ըլլաք , ու Տէրոջը ձեր Աստուծոյն առջեւ եօթը օր տօնախմբեցէք · Եւ աս տօնը տարին եօթը օր պիտի պահէք Տէրոջը · ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական կանոն ըլլայ ան ·
42 եօթներորդ ամսուն մէջ պիտի բնէք ան · Եօթը օր տապաւարներու մէջ պիտի բնակիք · Իսրայէլի բոլոր բնակիները տապաւարներու մէջ
43 բնակին · Որպէս զի ձեր սերունդները գիտ-

---

1 Ղեւ · ւգ · 22 · Գեւ · իե · 9 · բ Օր · ժգ · 9 ։
2 Գար · բ · 1 ։
3 Թուա · իբ · 25 ։
4 Եւր · իբ · 33 · իգ · 18 · 19 · ւգ · 22 · 23 · Թուա · մե · 17 ։
5 Ես · իբ · 33 · բ Օր · իգ · 1 · Ես ։
6 Գեւ · գ · 23 · 23 · Թուա · իբ · 30 ։
7 Գեւ · գ · 1 ։
8 Թուա · ժբ · 11 · բ Օր · ժբ · 4 ։
9 Գեւ · ժբ · 9 ։
10 բ Օր · իգ · 10 ։
11 Թուա · իբ · 1 ։
12 Գեւ · իե · 9 ։
13 Գեւ · ժգ · 30 · Թուա · իբ · 7 ։
14 Դտն · մե · 14 ։
15 Գեւ · ի · 3 · 3 · 6 ։
16 Եւր · իգ · 16 · Թուա · իբ · 11 · բ Օր · ժգ · 11 ։
17 Եւր · իգ · 16 · բ Օր · ժգ · 4 ։
18 բ Օր · ժգ · 14 · Ելս · ժ · 14 · Ղեւ · ը · 11 · Ես · ի · 3 · Ղեւ · ը · 14 · Ջ · ամ · 13 · 14 · Ելս · իգ · 18 · Ղեւ · ը · 14 · Ես · ի · 3 · Ղեւ · ը · 14 · Ջ · ամ · 13 · 14 · Ելս · իգ · 18 ։
19 Ղեւ · ը · 11 ։
20 Ղեւ · ը · 14 · 15 · 16 ։
21 բ Օր · ժգ · 14 · 15 · Թուա · իբ · 11 · Ղեւ · ը · 11 ։
22 Ղեւ · ի · 9 ։
23 Թուա · իբ · 1 ։
24 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
25 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
26 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
27 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
28 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
29 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
30 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
31 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
32 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
33 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
34 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
35 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
36 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
37 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
38 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
39 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
40 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
41 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
42 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։
43 Ղեւ · ի · 23 · 24 · Թուա · իբ · 1 ։

նաեւ քէ խոպոչէլի որդւոցը եղիսպատի երկրէն հանած առնեմ՝ առաջնորդներու մէջ բնակելու զանոնք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
44 Եւ Մոաբէս Խոպոչէլի որդւոցը պատճառ Տէրոջը առնելը։

ԳԼ· ԻԹ

1 Ե Տէրը խօսեցաւ Մոսէսին՝ ըսելով,
2 Գաւառքէ Խոպոչէլի որդւոցը՝ որ ծնեցաւ ձեր բնակելու քեզի յատուկ հանելոյ, որ
3 միշտ ձրագ վառի։ Խորհրդոյ խորանին մէջ վկայութեանը վարագոյրին դուրսի դին Ահարոն միշտ պիտի պատրաստէ զայն՝ իրիկուընէ մինչեւ առաւօտ Տէրոջը առջեւը հանոյ։ Ասիկա ձեր ազգերուն մէջ յաւիտենական
4 կանոն ըլլայ։ Ձրագներըը մաքուր աշտանակին վրայ Տէրոջը առջեւը միշտ պիտի պատրաստէ։
5 Եւ բարակ ալիւր պիտի առնես, ու անով տասներկու հոգի հիմնես. ամէն մէկ հոգիի
6 երկու տասնորդ պիտի ըլլայ։ Եւ զանոնք Տէրոջը առջեւը մաքուր սեղանին վրայ՝ երկու կարգով պիտի դնես. ամէն մէկ կարգը
7 մէկ մէկ հաւատ ըլլայ։ Եւ անոնք կարգին վրայ զուտ կեղտուկ պիտի դնես, որ հացին վրայ
8 պատարագի յիշատակ ըլլայ Տէրոջը։ Խոպոչէլի որդւոցը կողմանէ յաւիտենական ուխտով՝ ամէն շաբաթի օր միշտ Տէրոջը առջեւը
9 զանոնք պիտի կարգադրէ։ Եւ Ահարոն ու անոր որդւոցը պիտի ըլլայ, որ զանոնք պատարագեն Տէրոջը յաւիտենական կանոնով ամէնասուրբ է անոր։
10 Եւ Խոպոչէլի որդւոցը մէջ Խոպոչէլացի կնկան մը որդին ելաւ, որուն հայրը Եգիպտացի էր. ու ան Խոպոչէլացի կնկայեր որդին Խոպոչէլացի մարդու մը հետ բանակին մէջ
11 կռուեցաւ. Եւ ան Խոպոչէլացի կնկայեր որդին հայհոյեց Տէրոջը անունը՝ ու նզովեց. և Մոսէսին բերին անիկա. ու անոր մօրը անունը Սողոմիթ էր, Դանի ցեղէն Դաբրիին
12 աղջիկը։ Եւ զանազանակնքին զանիկա, մինչեւ Տէրոջը
13 որ Տէրոջը հրամաններ յայտնուի իրենց։ Եւ
14 Տէրը խօսեցաւ Մոսէսին՝ ըսելով, Ան հայհոյողը մարդը բանակէն դուրս հանէ, և բոլոր լսողներըը զնոյ վրան իրենց ձեռները ու

կանիցէ , և քո քոյդ պանդխտացած առա-
7 քակամիցէ · Եւ քո անառանձնելոյդ ու քոյ
երկիրդ մէջ եղած կենդանիներուն կեթակաս ը
ըլլայ անոր բոլոր արդիւնքը ։
8 Եւ գուն քեզի տարիներու համբ չարամիտ
համրիւս , որպէսզի համբ անոր համբ տարի ·
ու տարիներուն համբ չարամիտներուն ժամա-
նակը քառասունհինգ տարի պիտի ըլլան
9 քեզի · Եւ համիներոյդ առնուն տասներորդ ՚ՀՀ
ապրատրաստիւան փողը պիտի հնչեցնիս ,
՚քառասիւան օրը ձեր բոլոր երկրիդ մէջ պի-
10 տի հնչեցնիք փողը · Եւ յիսներորդ տարին
պիտի սրբէք , ու երկրի վրայ անոր բոլոր
բնակիչներուն հառնար ՚ազատութիւն քարող
կոչոդալ տաք · տարին ձեզի Յոբելեան ՚ՀՀ՚
ըլլայ · Ան ձեզմէ ամէն մէկը իր առացուած-
քին պիտի գառնայ , ու ձեզմէ ամէն մէկը իր
11 ազգատոհմին գառնայ · Ան յիսներորդ տա-
րին Յոբելեան տարի ըլլայ ձեզի · ՚ոչ պիտի
ցանէք , ոչ ալ ինքիրմէ բուսածը պիտի հնձ-
ձէք , և ձեր չհատած ՚ողկոյզ պիտի չժողվէք ·
12 Ինչու որ Յոբելեան ՚ՀՀ է , ան ձեզի սուրբ
պիտի ըլլայ · ՚արտէն անոր արդիւնքը պիտի
13 ուտէք ։ ՚Ան Յոբելեան տարին՝ ձեզմէ ամէն
մէկը իր առացուած-քին պիտի գառնայ ։
14 Եւ քիչ որ քու դրացիդ բան մը ծախե-
րու ըլլաս , կամ քու դրացիդ ձեռքէն ծա-
խու առնելու ըլլաս , ՚ձեզմէ մէկը իր ընկե-
15 րին անիրաւութիւն պիտի չընէ · ՚Յոբելեան
՚ՀՀ՚ետքը եղած տարիներուն հաշիւովը
ծախու պիտի առնես քու դրացիդ , անի-
կա ՚ը տարիներուն տարիներուն հաշիւովը
16 պիտի ծախէ քեզի · Տարիներուն շատութիւնը
նէ նայելով պիտի աւելցնես անոր գինը ,
և տարիներուն քիչութիւնը նայելով պիտի
պակսեցնես անոր գինը · Ինչու որ անիկա
17 տարիներուն հաշիւովը կը ծախէ քեզի · Եւ
՚ձեզմէ մէկը իր ընկերին անիրաւութիւն
չընէ , ու քու Աստուածդ պիտի վախ-
նայ · Ինչու որ ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը ։
18 ՚Եւ իմ կանոններս պիտի ընէք , ու իմ գա-
տաստաններս պահէք և ընէք անոնք · ՚ու
ան երկրին մէջ ապահովութեամբ պիտի բը-
19 նակիք · Եւ երկիրը իր արդիւնքը պիտի
տայ , ու ՚մինչև կշտանալնիդ պիտի ուտէք ·
և անոր մէջ ապահովութեամբ պիտի բնակիք ։
20 Եւ քիչ որ ըսէք քիչ ՚էրիներորդ տարին
ի՞նչ պիտի ուտենք · ահա ՚պիտի չցանենք
21 ու մեր արդիւնքները պիտի չժողվենք · Ու-
րբեմն ՚մեկնելորդ տարին ձեր վրայ պիտի
՚իջնեմ իմ օրհնութիւնս , և երեք տարուան
22 արդիւնք պիտի տայ · ՚Եւ ութերորդ տարին
պիտի ցանէք , ու ՚հին արդիւնքէն պիտի
ուտէք մինչև իններորդ տարին · մինչև անոր
արդիւնքին հասնիլը՝ հինէն պիտի ուտէք ։
23 Եւ երկիրը պիտի չծախուի մշտնջենապէս ·
ինչու որ ՚երկիրը իմն է , ու գուք իմ քով
24 ՚պանդուխտներ ու հիւրեր էք · Եւ ձեր
կալուածքին բոլոր երկրին մէջ փրկանք պի-
25 տի տաք երկրին հասնար · ՚Թէ որ քու եղ-
բայրդ ազքատանայ՝ և իր առացուած քին ՚ի
հաւ ծախէ , ու իրէ որ ՚անոր մօտ ազգականը ·
անոր գայ , անիկա իր եղբօրը ծախածէն պի-
26 տի փրկէ · Եւ թէ որ մարդը փրկող մը չու-
նի , ու ՚ինքըիրմէ կարողանայ ան փրկելու ·
27 Ատեներ ՚իր ծախքէն հաշիւ բնէ տարինե-
րը , և ան էլցածը նոր տայ ան մարդուն՝ որուն
ծախած էր , ու իր առացուած քին գառնայ ։
28 Բայց թէ որ անոր նոր տալու կարող չէ , ատե-
ներ իր ծախած բանը ծախու առնողին
ձեռքը պիտի մնայ մինչև Յոբելեան տարին ,
՚և Յոբելեան ՚ՀՀ՚ պիտի ելլէ , ու ինքը իր
առացուած քին պիտի գառնայ ։
29 Եւ թէ որ մէկը պարսպաւոր քաղաքի մէջ
բնակելու տան մը ծախէ , ցանկալու ծախքէն
ետև մինչև լման տարի մը կրնայ փրկել ատե-
նները փրկանքը մէկ տարուան մէջ պիտի ըլ-
30 լայ · Եւ թէ որ բոլոր տարուան լմնելուն
անիկա չփրկուի , ատ տանիր պարսպաւոր քա-
ղաքին մէջ եղած տունը միշտ ծախու տա-
նողին պիտի մնայ իր ազգերուն մէջ · Յոբել-
31 լեան ՚ՀՀ՚ ՚ՀՀ՚ պիտի չդառնայ · Բայց
բաղաքին քր պարսպաւոր չեղած գիւղաքաղաք-
ներուն տներուն երկրին արտերուն պէս պի-
տի համարուին , անոնք կրնան փրկուիլ , ու Յո-
32 բելեան ՚ՀՀ՚ պիտի գառնան · Իսկ Ղեւտա-
ցւոց քաղաքներուն մէջ Ղեւտացիներուն միշտ
քաղաքներուն տներուն Ղեւտացիներուն մէջտ
33 կրնան փրկել · Եւ թէ որ մէկը Ղեւտացիներ-
էն ‡ծախու տներուն՝ ըլլայ , տներուն ‖իր
կալուածքը եղած քաղաքին մէջէն ծախուած
տներ՝ ՚Յոբելեան ՚ՀՀ՚ պիտի գառնայ · ին-
չու որ Իսրայէլի որդւոցը մէջ Ղեւտացւոց քա-
ղաքներուն տներն իրենց կալուածքն են ։
34 Բայց ՚իրենց քաղաքաց արտաքաղաքներուն
արտերը պիտի չծախուին , ինչու որ անոնց
յաւիտենական կալուածքն է անոնց ։
35 Եւ թէ որ քու եղբայրդ քու քովդ ազքա-

ա Գէ · իգ · 24 · 27 ։
բ Ած · կա · 2 · իգ · 4 · Երե-
մ · լէ · 8 · 32 · 17 · Գաղ · գ · 19 ։
գ Հիր · 15 · Ելս · լէ · 6 ։
դ Հիր · 5 ։
ե Հիր · 6 · 7 ։
զ Հիր · 18 · Գէ · իե · 24 · 25 ։
է Ելս · իե · 8 · Ղե · իէ · 10 ։
ը Հիր · 17 · Գէ · ոթ · 13 · Ելս · ի · 22 · Ղե · ի · 3 · Ա Կոր · գ · 6 ։
թ Գէ · իե · 15 · 33 ։
ժ Հիր · 14 ։
ի Հիր · 43 · Գէ · ոթ · 14 · 38 ։
ի Գէ · ոթ · 37 ։
լ Գէ · իե · 5 · Ր Օր · ոթ · 10 · Ասղ · գ · 8 · Նահ · ա · 33 · Երեմ · իգ · 4 ։
խ Գէ · իգ · 3 · Երկ · լ · 23 · 27 · 29 ։
ծ Ղե · իե · 2 · Ր Օր · իգ · 5 · Ասղ · գ · 8 · Ա Կոր · ի · 21 ։
կ Ելս · ոգ · 29 ։
հ Երէ · հրամայեմ · 2 · 6 ։
ձ Ղե · ի · 11 · 13 ։
ղ Ր Օր · իգ · 6 · Տես · Ելէ · ոգ · 29 ։
ճ Ելս · իե · 8 · Ասղ · ա · 11 ։
մ Ելս · իե · 9 · Ասղ · ա · 11 · Ղե · իե · 10 · Ա Կոր · ի · 23 · Ա Թես · դ · 15 · Յակ · ե · 7 · 8 ։
յ Ելս · իե · 13 · Ամի · 19 · Ասղ · ե · 11 ։
ն Ելս · իե · 22 · Ղե · իե · 10 · Ա Կոր · ի · 23 · Ա Թես · դ · 15 · Յակ · ե · 7 · 8 ։
շ Երէ · փրկիչ ։
ո Երէ · Ծախուած տուներ և իր ներսի ցանկերը քաղաքին քաղաքին ։
չ Հիր · 15 ։
պ Տես · Ելս · ի · Ելս · ի · 2 · Ելս · ի · 6 ։
ջ Տես · Գաղ · գ · 38 · 37 ։

ասեայ՝ ու անոր ձեռքը ակռայեայ, անոր
Կպիտի ագնես օտարականէ ու պանդուխտի
36 դէ, որ քու քովդ ապրի։ Անկէ վաշխ ու
տոկոսիք պիտի չառնես, հապա քու Աստուածդ
մէկդ վախնայ, որ եղբայրդ քու քովդ ապրի։
37 Քու տուածդ վաշխով պիտի չտաս անոր, և
38 քու կերակուրդդ տոկոսիքով չտաս։ Ես եմ
Տէրը ձեր Աստուածդ, որ ձեզ Եգիպտոսէ
երկրէն հանեցի՝ Քանանայ երկիրը ձեզի տա-
լու համար, և ձեզի Աստուած ըլլալու հա-
մար։
39 Ու եթէ որ եղբայրդ քու քովդ ապրածա-
նայ, ու ինքզինքը քեզի ծառայ, դանիկա ծա-
40 ռայի մը պէս պիտի չգործածես. Անիկա քու
քովդ վարձկանի կամ պանդուխտի պէս պիտի
ըլլայ, — ծառայէ քեզի մինչև Յոբելեան
41 տարին։ Ես անոնէ քու քովդէն պիտի ելլէ,
ինքն ու իր որդիքն ալ՝ իր հնար, և իր
ազգատոհմին դառնայ, ու իր հայրերուն կա-
42 լուածքին դառնայ։ Քանզի անոնք իմ ծա-
ռաներս են՝ որ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի.
անոնք ծառայի ծախուելուն պէս պիտի չծա-
43 խուին։ Դուն անոնց ծախաւերութեան պիտի
44 չնայիս, հապա քու Աստուածէդդ վախնաս։ Քու
ունենալու ծառայ ու աղախինդ ձեր բոլոր
անդը եղած ազգերէն ըլլան. ծառայ ու աղա-
45 խին անոնցմէ կրնաք ծախու առնել։ Նաև
ձեր քովը բնակող օտարականներուն զաւակ-
ներէն, կամ անոնցմէ և կամ ձեր քովը եղող
անոնց բնտանիքներէն որ ձեր երկրին ծնած
են՝ կրնաք ծախու առնել, որ ձեր սեպհակած-
46 քը ըլլան։ Ու անոնցմէ ետքը ձեր որդւոցը
ծառայեցնելու համար սեպհակած ըլլալու համար
ինքզինքը պահած, որ յաւիտեան ձեր ծառաները
ըլլան. բայց ձեր եղբայրներուն Իսրայէլի որ-
դւոցը համար՝ Տէրոջ վրայ խստութեամբ
պիտի չիշխէք։
47 Ու եթէ որ քու քովդ եղած օտարականը
կամ պանդուխտը հարստացայ, ու անոր քովը
ծառայ ձեռնածու քու եղբայրդ ապրածանայ, և քու
քովդ պանդխտացած օտարականին, կամ ան
օտարականին բնտանեացը ցեղ ազգականին
48 ինքզինքը ծախելու ըլլայ, ինքզինքը ծա-
խելէն ետքը անոնց կրնայ փրկուիլ. իր եղ-
49 բայրներէն մէկը կրնայ փրկել զանիկա. Անոր
հօրեղբայրը կամ հօրեղբօրորդի մը փրկել զանի-
կա, կամ իր ազգատոհմին մէկը փրկել զանիկա. կամ եթէ
50 որ կարողանայ, ինքզինքը ետք փրկել. Ու
անոնցմէ ծախու առնողին հետ՝ ինքզինքը անոր
ծախած տարիէն մինչև Յոբելեան տարին
հաշիւ պիտի բնէ, և իր փրկուելուն առակը ան-
րնեներուն հաշիւովը ըլլայ. անոր ամսեայ
51 վարձկանի ժամանակին պէս հաշուուի. Թէ
որ տակաւին շատ տարի կայ, անոնց հատկովը
իր ծախած գինէն իր փրկանքը պիտի տայ.
52 Ու եթէ որ Յոբելեան տարին քիչ տարի մնա-
ցեր է, անոր հետ հաշիւ պիտի բնէ, — իր
տարիներուն համեմատ իր փրկանքը տայ.
53 Ինքը անոր քովը տարեկան վարձկանի պէս
պիտի ապրածնայ. — ան ան խստութեամբ չիշխի
54 անոր վրայ քու աչքիդ. Ու եթէ որ ան ձեր-
ակերտը չփրկուի, Յոբելեան տարին՝ ինքն
ալ ու իր որդիքն ալ իր հնար պիտի ելլեն.
55 Քանզի որ Իսրայէլի որդիքը իմ ծառաներս
են. Իմ եղբայրներս իմ հանած ծառաներս
են անոնք. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը.

ԳԼ. ԻԶ

1 Կ ապրուստ գնեն վայրէ։ 2 Ընթերակայութեան վայրէ։
3 Ընտանեաց պատուիրանքները տրուելէն ետքը
ներ մինչև 14 և ընծայի չկարողանալուն համար տրուելիք,
15 Ընտանեաց կը խոստանայ ապրուստ տրուելիքներուն իր ազգա-
կիներուն մէկը գնել իր տեղը ծառայելու համար։

1 Դուք ձեզի ուռուռաններ ու կուռքեր
պիտի չշինէք, և ձեզի տարձաններ պիտի չդ-
նեցնէք, և ձեր երկրին մէջ պատկերաւոր
կոմզոց պիտի չդնէք՝ անոր երկրպագութեան
բնելու համար. Քանզի որ ես եմ Տէրը ձեր
Աստուածը։
2 Իմ շաբաթներս պիտի պահէք, ու իմ սըր-
բութեան յարգ ընէք. Ես եմ Տէրը։
3 Եթէ որ իմ կանոններուս քայլէք, և իմ
պատուիրանքներս պահէք՝ ու զանոնք ի
4 գործ դնէք, Ես ալ ձեզի անձրևը տանելիս
պիտի տամ, Նե երկիրը իր արդիւնքը պիտի
տայ, ու դաշտին ծառերը իրենց պտուղը
5 պիտի տան. Ու ձեր կալը մինչև այգեկո-
չը պիտի հասնի, ու այգեկոչը մինչև ցա-
նելու ժամանակը հասնի. և Ձեր հացը կուշտ
պիտի ուտէք, ու ապահով ձեր երկրին մէջ բնակիք.
6 Խաղաղութիւն բնակիք. Ես խաղաղութիւն պի-
տի տամ երկրին, ու հանգչիք պիտի պատահիք.

և վախցրնաց մի պիտի չըլլայ · ու երկրէն
Իսր գազաններըդ պիտի հատցընեմ, և ձեր
7 երկրէն սուր պիտի չանցնի · Եւ ձեր թշնա-
միներդ պիտի հալածէք, ու անոնք սրով պի-
8 տի իյնան ձեր առջեւը · Եւ Իհինգ հինգ
հազիւ հարիւրաւորը պիտի հալածէ, և ձեզմէ
հարիւր հազիւ բիւրաւորը պիտի հալածէ,
ու ձեր թշնամիներդ սրով պիտի իյնան ձեր
9 առջեւը · Եւ Իձեզի պիտի նայիմ, ու Ձեզ
աճեցընեմ և չատցընեմ, ու ձեզի հետ իմ
10 ուխտս հաստատեմ · Եւ Հհին պաշարը պիտի
ուտէք, ու նորին Ոտեղ բնելու համար» հի-
11 նը դուրս պիտի հանէք · Եւ իմ խորանս ձեր
մէջը պիտի դնեմ, ու իմ հոգիս Ձեզմէ պի-
12 տի չգլուխ · Եւ ձեր մէջը պիտի քալեմ, ու
Ձեզի Աստուած ըլլամ, և դուք ինծի ժո-
13 ղովուրդ պիտի ըլլաք · Ես եմ Տէրը ձեր
Աստուածը, որ ձեզ եգիպտացւոց երկրէն
հանեցի, որ անոնց ծառայ չըլլաք, Ոու ձեր
լուծին կապերը խորտակեցի, և ձեզ բարձ-
րացուխս քալեցուցի ·
14 Ինայց եթէ որ ինծի մտիկ չընէք, ու ամ բո-
15 լոր պատուիրանքներս չկատարէք, Եւ եթէ
կանոններս անարգէք, ու ձեր հոգին իմ
դատաստաններէս գզուի, անանկ որ իմ բո-
լոր պատուիրանքներս չընէք, և իմ ուխտս
16 արհէք, Ես ալ ձեզի ասս պիտի բնեմ, այսին-
քըն ձեր վրայ Ահ դիմացընեմ և սիրտ մա-
շեցընող Հիվանդ, Ծիերակատ ախտը ու Տը-
րատաղտալ տենդը պիտի խրկեմ, և Ձեր
աչքին պարապ տեղը պիտի տեսնեիք · Ինչու-
17 որ ձեր թշնամիներդը պիտի ուտեն ան · Եւ
Իիմ երեսս ձեր վրայ պիտի տնկեմ, ու Ձեր
թշնամիներուն առջեւը պիտի պատնեշուիք · Ձեզ
ատողներդ պիտի իշխեն ձեր վրայ, ու Իձեզ
հալածող մը չեղած ատենը պիտի փախչիք ·
18 Եւ եթէ որ ասոնցմով ալ ինծի մտիկ չընէք,
անատնեն ձեր մեղքերուն համար ձեզ Իեօթն-
19 պատիկ ալ պիտի պատժեմ · Եւ Ձեր զօրու-
թիւնը հպարտութիւնը պիտի խորտակեմ,
ու Իձեր երկինքը երկաթի պէս՝ և ձեր եր-
20 կիրը պղինձի պէս պիտի ընեմ · Եւ ձեր Ոյժը
պարապ տեղը պիտի հատնի, ու ձեր երկիրը իր արդիւնքը պիտի չտայ, և երկրին ծառերը իրենց պտուղը չտան ·
21 Եւ եթէ որ դուք Ինծի հետ հակառակ երթաք՝ ու չուզէք ինծի մտիկ ընել, անատնեն ձեր մեղքերուն համեմատ եօթնապատիկ հա-
22 րուածք պիտի ածկցընեմ ձեր վրայ · Եւ Ձեր վրայ գաշտի գազանները պիտի խրկեմ, ու Ձեզ անպատակ պիտի բնեն, ու ձեր անասուն-
ները կոտրտեն, և Ձեզ պիտի քիչցընեն · ու Ձեր ճամբաները անապատ պիտի գառնան ·
23 Եւ եթէ որ Ասոնցմով ալ չխրատուիք ինծի,
24 ու ինծի հետ հակառակ երթաք, Ոես ալ ձեզի հետ հակառակ պիտի երթամ, և ես ալ ձեր մեղքերուն համար եօթնապա-
25 տիկ պիտի պատժեմ ձեզ · Եւ Ձեր վրայ սո-
սկա վրէժը առնող սուրը պիտի խրկեմ, ու Ձեր գազաքներուն մէջ պիտի ժողվուիք, և Ձեր մէջը Ժանտախտ պիտի խրկեմ, ու թըշ-
26 նամիին ձեռքը պիտի մատնուիք · Ձեր հացին ցուպը կատած ատենս, տասը կնիկ մէկ թո-
նիրի մէջ պիտի եփեն Ձեր հացը, և Ձեր հացը կշռով պիտի ուտուի Ձեզի · ու Ձեր ուտէք և չկշտանաք ·
27 Եւ Իթէ որ ասոնցմով ալ ինծի մտիկ չընէք,
28 հապա հակառակ երթաք ինծի հետ, Ես ա-
տենը ես ալ Ձեզի հետ հակառակ պիտի եր-
թամ Իբարկութեամբ, և Ձեր մեղքերուն հա-
29 մար եօթնապատիկ պիտի պատժեմ Ձեզ · Ինչ
Ձեր ազգքերուն միսը պիտի ուտէք, ու Ձեր
30 աղջիկներուն միսը ուտէք · Եւ Ձեր բարձր տեղատեղը պիտի ոչնչացընեմ, ու Ձեր արեգական կուռքերը կտրտեմ, և Իձեր դիակը Ձեր կուռքերուն դիակներուն վրայ պիտի դնեմ, ու
31 իմ հոգիս Ձեզմէ պիտի Իզզուի · Ինչու Ձեր քա-
ղաքները ամերսկ՝ ու Ձեր սուրբ տեղերը ամայի պիտի ընեմ, և Ձեր անոյշ հոտը պիտի
32 չհամբառնամ · Ինչ ան երկիրը ամայի պիտի
ընեմ, որ հոն բնակող Ձեր թշնամիները զար-
33 մանան անոր վրայ · Եւ Ձեզ ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ, ու Ձեր հետևէն սուր պիտի քաշեմ, և Ձեր երկիրը ամայի պիտի ըլլայ, ու

Ի գ Քաոգ · ժե · 21 · Եզեկ · ե · 17 · ժգ · 15 ·
Լ Եզեկ · ժգ · 17 ·
Խ ր Օր · լբ · 30 · Քհա · իգ · 19 ·
Ծ Եր · ր · 23 · գ Քաոգ · ժգ · 25 ·
Կ Դան · ժե · ը · 7 · Ես. ե՛ր · բ՛ · 23 · Ասպ · ձե · 28 ·
Հ Գր · իե · 22 ·
Ո Եզե · Լրեսանց
Ղ Եր · իե · ե · իթ՛ · 45 · Քհա · իթ · 19 · Ասպ · հգ · 2 · Եզեկ · իե · 20 · 21 · 23 · Քհա · իա · 2 ·
Ճ Գր · ի · 23 · ր Օր · լբ · 19 ·
Ճ ր Կր · գ · 26 ·
Նշ · գ · 1 · Եբեմ · ե · 23 · ժա · 4 · լ · 22 · Եզեկ · ժա · 20 · լգ · 25 ·
Ղ Գր · իե · 38 · 43 · 23 ·
Ն Երեմ · ր · 20 · Եզեկ · լգ · 27 ·
Շ ր Օր · իբ · 13 · Քգբ · ր · 17 · Ասպ · ր · 2 ·
Ո Հեր · 43 · գ Քաոգ · ժե · 11 ·
Չ ա Քաոգ · ր · 33 ·
Պ ր Օր · իբ · 61 · 62 · 63 · լբ · 22 · Երեմ · ժե · ե ·
Ջ ր Օր · իբ · 22 ·
Ռ ր Օր · իբ · 23 · 31 · Քգբ · լբ · ե · Երեմ · ե · 17 · ժբ · 13 · Ասիբ · գ · 13 ·
Վ Գր · ժե · 10 ·
Տ ր Օր · իբ · 23 · Դատ · ր · 14 · Երեմ · իթ · 7 · Եզեկ · գ · 8 ·
Ր Ես · ի · 21 · Ասպ · հբ · 13 · Հբ · իթ · 3 · Երեմ · ժգ · 9 · Եզեկ · ի · 16 · ժգ · 13 ·
Ց Նա · իթ · 23 · Ասիբ · գ · 14 · Ընդ · ա · 6 ·
Փ Հեր · 21 · 24 ·
Ք Նա · իթ · 18 · Ինգ · 3 · հգ · 11 · Երեմ · ես · 2 · Եզեկ · ե · 13 · 15 · ր · 18 ·
Օ ր Օր · իբ · 23 · գ Քաոգ · գ · 23 · Քգբ · գ · 10 · Եզեկ · ե · 10 ·
Ֆ ր Մն · լգ · 2 · 4 · 7 · Նա · իե · 2 · Եզեկ · գ · 2 · 4 · 5 · 6 · 13 ·
Ա գ Քաոգ · ինգ · 23 · ր Մն · լգ · 4 ·
Բ Աագ · 32 · 16 · Նա · գ · 1 · Եզեկ · գ · 16 · ե · 16 · ժգ · 13 ·
Գ Նա · իթ · 23 · Միք · գ · 14 · Ընդ · ա · 6 ·
Դ Հեր · 21 · 24 ·
Ե Նա · ինգ · 18 · Ինգ · 3 · հգ · 11 · Երեմ · ես · 2 · Եզեկ · ե · 13 · 15 · ր · 18 ·
Զ ր Օր · իբ · 23 · գ Քաոգ · գ · 23 · Քգբ · գ · 10 · Եզեկ · ե · 10 ·
Է ր Մն · լգ · 2 · 4 · 7 · Նա · իե · 2 · Եզեկ · գ · 2 · 4 · 5 · 6 · 13 ·
Ը գ Քաոգ · ինգ · 23 · ր Մն · լգ · 4 ·
Թ Գէ · ի · 23 · Աագ · հբ · 13 · Ինգ · 2 · իթ · 20 · Եր. բիմ · ժգ · 13 ·
Ժ Գէեմ · բ · 3 · Երեմ · գ · 7 · Եզեկ · գ · 8 ·
Ի Աագ · հգ · 2 · Քգբ · ա · 10 · Եզեկ · իթ · 8 · ես · 3 ·
Լ Երեմ · իթ · 11 · իե · 11 · 15 ·
Խ ր Օր · իբ · 37 · գ Քաոգ · իթ · 8 · Երեմ · ժբ · 16 · ժթ · 8 · Եզեկ · ե · 13 ·
Ծ ր Օր · գ · 37 · իբ · 61 · Աագ · իգ · 11 · Երեմ · իթ · 16 · Եզեկ · ե · 37 · իգ · 15 · ի · 25 · իբ · 15 · Ջաոգ · ե · 24 ·

34 Ձեր քաղաքները աւերակ՝ Ո՛չնաւանդ երկիրը
իր անկաւտ բնակութիւնը բոլոր օրերը՝ իր շաբաթները
պիտի վայելէ, երբոր դուք Ձեր թշնամի-
ներուն երկիրը բլլաք. երկիրը անոնցմով հան-
գիստ բլլալով՝ իր շաբաթները պիտի վայելէ.
35 իր անկաւտ բնակութիւնը բոլոր օրերը պիտի հանգս-
ցուցնէ, քանզի Ձեր շաբաթներուն մէջ չէր
հանգուցուցած, երբոր անոր վրայ կը բնակէիք։
36 Եւ Ձեզմէ մնացածներուն սրտին մէջ պիտի
բերեմ խրնդոց թշնամիացը երկիրներուն
մէջ, ու հովին քշուած տերեւին ձայնը պիտի
հալածէ զանոնք, և սուրի երեսէն փախչելու
պէս՝ պիտի փախչին անոնք, ու հալածող մը
37 չեզած ատեններ պիտի իյնան. Եւ հալածող մը
չեզած ատեն՝ սուրի երեսէն իրարու վրայ
իյնալու պէս պիտի իյնան. և պիտի չկրնաք Ձեր
38 թշնամիներուն առջեւը կայնիլ։ Եւ ազգերուն
մէջ պիտի կորսուիք, ու Ձեր թշնամիներուն
39 երկիրը Ձեզ պիտի ուտէ. Եւ Ձեզմէ մնացած-
ները՝ իրենց անօրէնութեանը պիտի հալին
Ձեր թշնամիացը երկիրներուն մէջ. նաեւ իրենց
հայրերը անօրէնութիւններովը մէկտեղ պիտի
հալին։
40 Եւ կրնան որ խոստովանին իրենց անօրէնու-
թիւնը ու հայրերուն անօրէնութիւնը՝ ինծի
դէմ գործած իրենց յանցանքներովը, և թէ
41 իրենց ինծի հետ հակառակ երթալը. Ու նաեւ
ես հակառակ երթալս, ու զանոնք
իրենց թշնամիներուն երկիրը տանելս. թէ որ
անոնցմէ անձին անթլփատ սիրտը խոնարհի,
և իրենց անօրէնութիւնը պատժուրը յօժարու-
42 թիւնով ընդունին. Ես Յակոբին հետ իմ
ցանկալի հետ ըրած ուխտս, նաեւ Իսահակին
հետ ըրած ուխտս, և Աբրահամին հետ ըրած
ուխտս ալ պիտի յիշեմ, ու երկիրն ալ պիտի
յիշեմ։
43 Եւ անոնք երկիրը պիտի ձգուի անոնցմէ, ու իր շաբաթները պիտի վայելէ, քանի
որ անոնցմէ ամլացի մնայ. և անոնք իրենց
անօրէնութիւնը պատժուրը յօժարութիւնով
պիտի ընդունին. քանզի թէ՛ զ առաստաններս
բան անարգեցին, ու անոնց հոգիներուն իմ
44 կանոններնիս գզուեցաւ. Ա՛յնու ամենայնիւ
երբոր իրենց թշնամիներուն երկիրը բլլան,
չանանք պիտի չաեղծեմ, և զանոնք բոլորո-
վին կատարածելու՝ ու անոնց հետ ըրած
ուխտս չընկնելու համար պիտի չդգուիմ. Ես
45 Էրնոյ որ ես եմ Տէրը անոնց Աստուածը. Բայց
անոնց հանուր պիտի յիշեմ Եղբնոց նախնեացը
ու խոստ, որոնք եղած էին երկրին հանելուն՝
ազգաց առջեւը անոնց Աստուած բլլալու
համար. ես եմ Տէրը։
46 Ա՛նոնք են այն կանոնները և զառաստան-
ները ու օրէնքները՝ որ Տէրը առաւ իր ու
իսրայէլի որդւոցը միջ՝ Մինայ լեռը Մովսէ-
սին ձեռքովը։

ԳԼ. ԻԵ

1 Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բսելով,
2 Խօսէ իսրայէլի որդւոցը ու բսէ անոնց, Երբ-
որ մէկը ուխտ բնելու բլլայ, անձնանց Տ-
քոյ արժեցուցածիդ պէս՝ Տէրոջը պիտի բլ-
3 լայ. Եւ քու կտրելու դ ինդ ոսկի պիտի բլ-
լայ. գաւազանդ ձեռնդ՝ պիտի բսկան ելոյ սրսուին կտրելու դ ինդ. Ոսկրա-
բանութեան սրկդին համեմատ՝ չափուն սրկդ արժանի
4 պիտի բլլայ. Եւ թէ որ էգ է, քու կտրելու
5 դ ինդ երեսուն սրկդ պիտի բլլայ. Եւ թէ որ
հինդ տարեկանէն մինչեւ քսան տարեկան է,
անասունը սրսուին համար քու կտրելու դ ին-
ծոյդ քսան սրկդ՝ ու էգին համար տասը սրկդ
6 պիտի բլլայ. Եւ թէ որ մէկ ամսականէն մին-
չեւ հինդ տարեկան բլլայ, անասունը սրսուին
համար կտրելու դ ինդ հինդ սրկդ արժանի,
ու էգին համար կտրելու դ ինդ երկու սրկդ
7 արժանի պիտի բլլայ. Եւ թէ որ վաթսուն
տարեկանէն վեր բլլայ, սրսուին քու
կտրելու դ ինդ տասնեւհինդ սրկդ՝ ու էգին
8 համար տասը սրկդ պիտի բլլայ. Եւ թէ որ
քու կտրելու դ ինդդ աւելի կարողութիւնը չը-
հասնի, անիկա քահանային առջեւ պիտի կե-
լլ, ու անոր դ ինդ քահանան կարէ. քահա-
նան ուխտ բնողին կարողութեանը նայելով՝
անոր դ ինն պիտի կարէ։
9 Եւ թէ որ նը Տէրոջը գոհ մատու-
ցանելու անասուններէն է, անոնցմէ ինչ որ
10 Տէրոջը տայ, սուրբ պիտի բլլայ. ինքը պի-
տի չփոխէ ան, և ապիկը դ էշին հետ՝ կամ
դ էշը ապիկին հետ չփոխէ. և թէ որ անա-
սունը անասունի հետ երբէք փոխելու բլլայ,
անասունը ան ընծայուածը ու անոր փոխանակը
11 սուրբ պիտի բլլայ. Եւ թէ որ նը Տէ-
րոջը գոհ չմատուցանելու անասնոցմէ անաս-

---

1 Մարգս. մը անձնական ուխտին համար։ 2 Ընձեռնած փոր-
ձանոց գինը։ 3 Ութսուն շրջանած անասու ձեռնս վճռով։
14 Ընձեռնած տան մը վճռով։ 16 Ընծայուած արտ մը ու
անոր փոխանակը վճռով։ 28 Նշանակուած բանը չէր կրնար
փոխուիլ։ 34 Տասանորդը չէր կրնար փոխուիլ։

առնելքն բլլայ, անասունը քահանային առ-
12 ջևը պիտի դառնէ ան անասունը. եւ քահա-
նան անոր ապկոյին կամ գէշութիւնը
նայելով՝ գին պիտի կարկ. քահանան ինչ գին
13 որ կարկ, անասնակ իրագ բլլայ. Իսկ եթէ ան
գանձիկա երբէք փրկելու բլլայ, անասունը
քու կարած գնդագ վրայ հինգերորդ մաս մը
պիտի աւելցնէ.
14 Եւ երբոր մարդ մը իր տունը Տէրոջը սուրբ
բլլալու համար ընծայէ, անասունը քահա-
նան անոր ապկոյին կամ գէշութիւնը
նայելով՝ գին պիտի կարկ. քահանային անոր
15 ինչ գին որ կարկ, անասնակ պիտի կ'ինագ. Եւ
եթէ անոր ընծայողը իր տունը փրկելու բլլայ,
քու կարած գնդագ տասկին վրայ հինգերորդ
մաս մը պիտի աւելցնէ, ու տունը պի-
տի բլլայ.
16 Եւ եթէ մարդ մը իր կալուած քին սրանէն
ընծայելու բլլայ Տէրոջը, անասունը քու կրա-
րած գինագ անոր սերմին համեմատ պիտի բլ-
լայ. մէկ քոս գարիի սերմի համար՝ հիսուն
17 սիկղ արծաթի բլլայ. եթէ որ իր սրտոյ ցանքի-
նան տարիէն ընծայէ, քու կարած գնդագ պէս
18 պիտի կինագ. Եւ եթէ որ իր սրտոյ ցանքինան
տարիէն ետքը ընծայէ, քահանան անոր հետ
տասկը մինչև ցանքինան տարիին հասնելնուն
նայելով՝ Հայրէ պիտի բնէ, ու քու
19 կարած գինէգ վար պիտի իջնցնէ. Իսկ եթէ որ
սրտոյ ընծայողը երբէք փրկելու բլլայ ուրիեկա,
անասունը քու կարած գնդագ տասկին վրայ
հինգերորդ մաս մը աւելցնէ, ու ան պրտ
20 պիտի հաստատուի անոր. Եւ եթէ որ սրտոյ
չփրկէ, կամ սրտոյ մէկ ուրիշին մը ծախած
21 բլլայ, ալ նորէն պիտի չփրկուի ան. Հապա
սրտոյ՝ երբոր ցանքինան տարին մէջ գա-
նայ, ընտիրատած սրտին պէս սուրբ պիտի բլ-
լայ Տէրոջը. Իանոր կալուածքը քահանային
պիտի բլլայ.
22 Եւ եթէ որ մէկը Տէրոջը ընծայէ իր ծախու
առած սրտոյ, որ Իր կալուածքին սրտէն չէ,
23 Իանասունը քահանան անոր հետ քու կարած
գնդագ հաշիւը բնէ մինչև ցանքինան տարին,
եւ ան օրը քու կարած գինագ սուրբ բանի պէս
24 պիտի տայ Տէրոջը. Ցանքինան տարին սրտոյ
ծախագին՝ այնին որուն որ կը վերցուէր
25 գետնէն կալուածքը, անոր պիտի դառնայ. Եւ
քու բոլոր կարած գինեգդ սրբատուներին սիկղին
համեմատ պիտի բլլան. Իսիկղը քսան կերա
բլլայ.
26 Միայն եթէ Իանասունները առջինեակ՝
առջի ծնած բլլալուն համար Տէրոջը բլլա-
լիքը, մէկը պիտի չընծայէ ան. Եթէ արջառ
27 բլլայ՝ և եթէ ոչխար, Տէրոջն է. Եւ եթէ որ
անասնոցը անասուններէն է, քու կարած
գնդագ համեմատ պիտի փրկէ ան. Ու անոր
վրայ հինգերորդ մաս մը աւելցնէ. և եթէ որ
չփրկուիր, քու կարած գնդագ չափ ծախուի.
28 Բայց մարդ մը իր բոլոր ունեցած մեր-
գոյքէն և անասուններէն ու իր կալուածքին
սրտէն Տէրոջը նուիրածը պիտի չծախուի ու
Իչփրկուիր. ամէն նուէր ամենասուրբ է Տէրո-
29 ջը. Մարդ մարդէ նուիրուած նուէր մը բնաւ
պիտի չփրկուիր, հապա անշուշտ պիտի մեռցուի.
30 Եւ հերկրին բոլոր տասանորդը՝ թէ հերկրին
հատիկներէն և թէ ծառերուն պատղին՝ Տէրո-
31 ջը սուրբ է. ամենևին ուրիշ է Տէրոջը. Ցեւ եթէ որ
մարդ մը իր տասանորդներէն երբէք փրկել
ուզէ, անոր վրայ հինգերորդ մաս մը պիտի
32 աւելցնէ. Եւ արջառներուն ու ոչխարնե-
րուն ամէն տասանորդը՝ Ցգաւազանին տա-
կէն անցնողին տասներորդը՝ սուրբ պի-
33 տի բլլայ Տէրոջը. Ազէկին ու գէշին մէջտե-
ղը տարբերութիւն պիտի չընէ, ու չփոխէ
ան. Եւ եթէ երբէք փոխելու բլլայ, անաս-
նոցը ան ալ՝ անոր փոխանակին ալ սուրբ պի-
տի բլլայ. պիտի չփրկուի.
34 Տէրոջը՝ Խոպէի ծովուն համար Սինայ
լեռը Մովսէսին պատուիրած պատուիրանք-
ները սոսկ են.

ԳԻՐՔ ԹՈՒՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընտրած Մովսէսին կը պատուիրէ որ ժողովուրդը հաշիւ, 2 Յիւրաքանչիւր իշխանները, 17 Ընծան ամէն ցեղին հաշիւը, 47 Ղեւտացիները ամենայն ցեղերուն հետ չհամրուելուն՝ Տէրոջ պաշտամունքին համար պատրաստուելով։

1 Եւ Տէրը Մովսէսին խօսեցաւ՝ Սինայի անա-
պատը՝ ժողովքի խորանին մէջ՝ անոնց ըսելով՝
2 թրթռ. ամէնուն առաջին ցէղ բանալով, ըստ Ազգ
խոպոյկի որդւոցը բոլոր ժողովքին գումարը
իրենց ազգատոհմերուն ու իրենց հարցը
տուներուն հաճելուան՝ ամէն մէկ արուն իրենց
3 անուններուն թուով հաշուէ։ Դուն ու Ահա-
րան՝ խոպոյկի մէջ բոլոր պատերազմու-
կարող եղողները՝ քսան տարեկանէն վեր
անոնց գունդերուն հաճելուան պիտի հաշ-
4 րէք։ Եւ ձեր հետ ամէն ցեղէն մէկական մարդ
պիտի ըլլայ. ամէն մէկը իր հօրը տա-
նը իշխանը ըլլայ։
5 Եւ ձեզի հետ կենալու մարդոցը անուննե-
րը սոսկ են. Ռուբինէն՝ Եղիսուրի որդի
6 Եղիսուր, Շմաւոնէն՝ Սուրիսադայի որդի
7 Նաղաթիել, Յուդայէն՝ Ամմինադաբի որդի
8 Նաասոն, Իսաքարէն՝ Սոգի որդի Նա-
9 թանայէլ, Զաբուղոնէն՝ Փելոնի որդի Ե-
10 ղիաբ, Յովսեփի որդւոցմէն Եփրեմէն՝ Ամմի-
հուդի որդի Եղիսամա, Մանասէէն՝ Փա-
11 դասուրի որդի Գամալիել, Բենիամինէն՝
12 Գեդէոնիի որդի Աբիդան, Դանէն՝ Ամմի-
13 սադայի որդի Աքիեզեր, Ասերէն՝ Եքրա-
14 նի որդի Փագիէլ, Գադէն՝ Դագուելի որ-
15 դի Եղիասաֆ, Նեփթաղիմէն՝ Ենանի որ-
16 դի Աքիրէ։ Ասոնք էին ժողովքին կոչ-
ւելիները՝ իրենց հարցը ցեղերուն իշխանները
՝ Իսրայէլի հազարապետները։
17 Եւ Մովսէս ու Ահարան առ իրենց անուն-
18 ներով կչուած ամբողջ ժողովքը ամսոյն
բրթռ. առաջին օրը բոլոր ժողովքը
ժողվեցին, որոնք իրենց տարեկանութիւն ու իրենց
հարցը տուներուն հաճելուան՝ քսան տարե-
կանէն վեր ամէնքը մէկ մէկ հանրուելով
իրենց անուններուն թուով արձանագրեցան։
19 Տէրը Մովսէսին ինչպէս որ պատուիրեց, ա-
նիկա Սինայի անապատին մէջ անոնք հաշիւ
ընծայ։
20 Եւ Իսրայէլի անդրանիկ որդւոյն Ռուբե-
նին որդիքը իրենց ազգատոհմով՝ իրենց տա-
կութիւն ու իրենց հարցը տուներուն հաճելուան՝
քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատերազմու-
կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն իրենց անուն-
21 ներուն թուով, Ռուբինի ցեղէն հաշուածնե-
րը քառասունեւվեց հազար հինգ հարիւր
հոգի էին։
22 Շմաւոնէն որդիքը իրենց ազգատոհմով՝ իրենց
տարեկանութիւն ու իրենց հարցը տուներուն հա-
կութիւնաւ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմու կարող եղողները՝ ամէն մէկ արուն
23 իրենց անուններուն թուով, Շմաւոնի ցեղէն
հաշուածները յիսունեւինը հազար երեք հա-
րիւր հոգի էին։
24 Գադի որդիքը իրենց ազգատոհմով՝ իրենց
տարեկանութիւն ու իրենց հարցը տուներուն հա-
կութիւնաւ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմու կարող եղողները՝ իրենց անուններուն
25 թուով, Գադի ցեղէն հաշուածները քա-
ռասունեւհինգ հազար վեց հարիւր յիսուն
հոգի էին։
26 Յուդայի որդիքը իրենց ազգատոհմով՝ իրենց
տարեկանութիւն ու իրենց հարցը տուներուն հա-
կութիւնաւ՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պատե-
րազմու կարող եղողները՝ իրենց անուններուն
27 թուով, Յուդայի ցեղէն հաշուածները եօ-
թանասունեչորս հազար վեց հարիւր հոգի
էին։
28 Իսաքարի որդիքը իրենց ազգատոհմով՝ ի-
րենց տարեկանութիւն ու իրենց հարցը տուներուն
հաճելուան՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմու կարող եղողները՝ իրենց անուննե-
29 րուն թուով, Իսաքարի ցեղէն հաշուածնե-
րը յիսունեւչորս հազար չորս հարիւր հոգի
էին։
30 Զաբուղոնի որդիքը իրենց ազգատոհմով՝
իրենց տարեկանութիւն ու իրենց հարցը տուներուն
հաճելուան՝ քսան տարեկանէն վեր բոլոր պա-
տերազմու կարող եղողները՝ իրենց անուննե-
31 րուն թուով, Զաբուղոնի ցեղէն հաշուածնե-
րը յիսունեւեօթը հազար չորս հարիւր հո-
գի էին։
32 Յովսեփի որդւոցմէն Եփրեմի որդիքը իրենց
ազգատոհմով՝ իրենց տարեկանութիւն ու իրենց հար-
ցը տուներուն հաճելուան՝ քսան տարեկանէն
վեր բոլոր պատերազմու կարող եղողները՝
33 իրենց անուններուն թուով, Եփրեմի ցեղէն
հաշուածները քառասուն հազար հինգ հա-
րիւր հոգի էին։
34 Մանասէի որդիքը իրենց ազգատոհմով՝ ի-

բնդեղ առնելոյն ու իբրեւ հարկն առնելոյն համեմատ՝ քանի տարեկանէն վեր բոլոր զօրաթուոյն կարգ եղոյնների՝ ընդդէմ անուանեալ
35 քան զ իմաստիս : Մանաւանդ ցնծալն համբառնալն Տեառն երբեմն երեսուն երկու հազար երկու հարիւր հոգի էին :
36 Կենեհամիտեի որդի իբրեւ ասելոյ որ իբրեւ առնելոյն ու իբրեւ հարկն առնելոյն քան զ իմաստիս՝ քանի տարեկանէն վեր բոլոր զօրաթուոյն կարգ եղոյնների՝ ընդդէմ
37 անուանեալ քան զ իմաստիս : Բենեհամիտեի ցնծալն համբառնալն երեսուն հինգ հազար չորս հարիւր հոգի էին :
38 Դանի որդի իբրեւ ասելոյ որ իբրեւ առնելոյն ու իբրեւ հարկն առնելոյն համեմատ՝ քանի տարեկանէն վեր բոլոր զօրաթուոյն կարգ եղոյնների՝ ընդդէմ անուանեալ
39 քան զ իմաստիս : Դանի ցնծալն համբառնալն վաթսունեւերկու հազար հարիւր հոգի էին :
40 Ասերի որդի իբրեւ ասելոյ որ իբրեւ առնելոյն ու իբրեւ հարկն առնելոյն համեմատ՝ քանի տարեկանէն վեր բոլոր զօրաթուոյն կարգ եղոյնների՝ ընդդէմ անուանեալ
41 քան զ իմաստիս : Ասերի ցնծալն համբառնալն քառասունեւմէկ հազար հինգ հարիւր հոգի էին :
42 Նեփթաղիմի որդի իբրեւ ասելոյ որ իբրեւ առնելոյն ու իբրեւ հարկն առնելոյն համեմատ՝ քանի տարեկանէն վեր բոլոր զօրաթուոյն կարգ եղոյնների՝ ընդդէմ անուանեալ
43 քան զ իմաստիս : Նեփթաղիմի ցնծալն համբառնալն յիսունեւերեք հազար չորս հարիւր հոգի էին :
44 Այսոքա են ան համբառնած հոգիները , որ Մովսէս , Ահարոն ու իսրայէլի իշխանները համրեցին . — էին տասներկու տասուներեակ . մարդ իւր էին , ամէն մէկը իր հայրերուն տան կոզմէն :
45 Ամբողջ իսրայէլի որդւոցը ամէնը իրենց հարցը առնելոյն համեմատ՝ իսրայէլի մէջ քանի տարեկանէն վեր բոլոր զօրաթուոյն կարգ
46 եղոյնները համբառնցան . էր բոլոր համբառնածները վեց հարիւր երեք հազար հինգ հարիւր հոգի էին :
47 Բայց Ղեւտացիները իրենց հայրերուն ցեղովը
48 զոնէ առանց հետ չհամրեցան . քանզի Տէրը
49 խօսեր էր Մովսէսին՝ ըսելով , Ամէնը դուռացոց ցնծալը պիտի չհամրես , և իսրայէլի որդւոցը հետ անոնց գումարը պիտի չառնես .
50 Բայց դուն Ղեւտացիները վկայութեան խորանին ու անոր բոլոր կահասպասներուն և անոր վերաբերեալ բոլոր բաներուն վրայ պիտի դնես . անոնք պիտի վերցնեն խորանը ու անոր բոլոր կահասպասները , և անոր սպասաւորութիւն պիտի բնեն . ու խորանին
51 չորս կողմերը անոնք պիտի բանակին : Երբ խորանին չնալու առնէր՝ Ղեւտացիները վար պիտի առնեն զայն , ու խորանին իջնած բան առնէր՝ Ղեւտացիները պիտի կանգնեն զայն . և ուրիշ մեռնելոյ օտարականը պիտի մերձենայ :
52 Եւ իսրայէլի որդիքը իրենց գունդերով բանակ պիտի զնեն իրենց բանակին քովը ու առանձին իրենց դրօշակին քովը պիտի բնեն :
53 Բայց Ղեւտացիները վկայութեան խորանին չորսկողմը պիտի բանակին , որ իսրայէլի որդւոցը ժողովին վրայ բարկութիւն չգայ . Ղեւտացիները վկայութեան խորանին պահպանութիւն պիտի բնեն :
54 Իսրայէլի որդիքը այնպէս բրին . ամէնը որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր , այնպէս բրին :

ԳԼՈՒԽ Բ

1–34 Ընդհանուր ցնծալը իրենց բանակներուն կարգը :

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին
2 ըսելով , Իսրայէլի որդւոցը առնէն մէկը իր դրօշակին քովը իրենց հայրերուն տան նշանով իրենց պիտի բնեն . Ժողովքին խորանին դիմացը շուրջանակի իրենց բնեն :
3 Եւ առջեւի կողմէն դէպ ի արեւելք իրենց բնակելը Յուդայի բանակին դրօշակը՝ իրենց զօրքերովը՝ իրենց գունդերուն կարգովը . և Ամինադաբ որդի Նաասոնի Յուդայի որդւոցը
4 զօրքին իշխան պիտի բլլայ . (Եւ անոր համրուած զօրքը եօթանասունեւերկու հազար վեց հարիւր հոգի էին :)
5 Եւ անոր քովը իրենց բնակելը Իսաքարի ցեղը պիտի բլլայ . և Նաթանայէլ Սուարի որդին Իսաքարի որդւոցը
6 զօրքին իշխան պիտի բլլայ . (Եւ անոր համրուած զօրքը հիսունչորս հազար չորս հարիւր հոգի էին :)
7 Եւ անոր Զաբուղոնի ցեղը . և Փելովնի որդի Եղիաբ Զաբուղոնի որդւոցը
8 զօրքին իշխան պիտի բլլայ . (Եւ անոր համրուած զօրքը յիսունեւեօթը հազար չորս հարիւր
9 հոգի էին . Բուդայի բանակին մէջ համրուածները ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր սեսնեւեօթը հազար հարիւր հոգի էին :) Եւ առնէն առջեւէն պիտի չառնեն .
10 Հրամոյսին կողմէն Բուբինի բանակին դրօշակը՝ զօրքերովը պիտի բլլայ իրենց գունդերուն կարգովը . և Եղիսուր Շեդէուրի որդի Ռուբինի որդւոցը
11 զօրքին իշխան պիտի բլլայ . (Եւ անոր համրուած զօրքը քառասունեւեօթը հազար
12 հինգ հարիւր հոգի էին :) Եւ անոր քովը իրենց բնակելը Շեմաւնի ցեղը պիտի բլլայ . և Շեմաւնի որդւոցը իշխան Սուրիսադդայի

---

1 Ղեւ . ժ . 6 . Գէդ . ը . 2 . | 2 Թուոց . ա . 52 . | 3 Ես . ի . 16 . Ես . ձ . 27 . Գէդ . ը . 33 . Գէդ . ժ . 13 . | 4 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 5 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 6 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 7 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 8 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 9 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 10 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 11 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 12 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 13 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 14 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 15 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 16 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 17 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 18 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 19 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 20 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 21 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 22 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 23 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 24 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 25 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 26 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 27 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 28 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 29 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 30 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 31 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 32 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 33 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 . | 34 Գէդ . ը . 33 . Ես . ձ . 21 . Գէդ . ժ . 13 .

13 որդի Յազամիել պիտի լիցի ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը յիսուն հազար եղեր
14 հարիւր հազի էին ։) Եւ Դանի ցեղը. և Դազի որդւոցը իշխանն՝ Դազաելի որդին
15 Եղիասափ պիտի լիլայ ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը քսան տասնեւհինգ հազար վեց հարիւր
16 յիսուն հազի էին ։ Բանակին մէջ հաշիւնուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր յիսունական հազար հարիւր հազի էին ։) Եւ երկրորդ
17 պիտի ճամբայ ելլեն ։ Վկայութեան վրանը բանակին մէջ՝ միւս ցեղերուն հետ՝ բանակներուն մէջտեղը ժողովքին խորանը պիտի ճամբայ ելլեն ։ Ամէն մարդ իր տեղը իրենց դրօշակներուն քովը իջեւան բռնած պիտի ճամբայ ելլեն ։
18 Ափրեմեանց կողմէ՝ Եփրեմի բանակին դրօշակը պիտի լիլայ՝ իրենց գունդերուն համեմատ՝ Ամիհուդի որդի Եղիսամա
19 գի որդին Եղիասաւիս պիտի լիլայ ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը քսան հազար
20 հինգ հարիւր հազի էին ։) Եւ անոր քովը Մանասէի ցեղը. ու Մանասէի որդւոցը իշխանն՝ Փադասուրի որդին Գամալիէլ պիտի
21 լիլայ ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը երեսուն հազար հարիւր հազի էին ։)
22 Եւ Բէնեամինի ցեղը. և Բէնեամինի որդւոցը իշխանն՝ Գեդէոնիի որդին Աբիդան
23 պիտի լիլայ ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը երեսունհինգ հազար հարիւր հազի էին ։)
24 Էֆրեմի բանակին մէջ հաշիւնուն ամէնը իրենց գունդերուն համեմատ՝ հարիւր ութսուն հազար հարիւր հազի էին ։) Եւ երրորդ
25 պիտի ճամբայ ելլեն ։ Դանի բանակին դրօշակը պիտի լիլայ՝ իրենց գունդերուն կարգովը. և Դանի որդւոցը իշխանն՝ Ամիսադայի
26 որդին Աքիեզեր պիտի լիլայ ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը վաթսունհինգ հազար
27 եօթը հարիւր հազի էին ։) Եւ անոր քովը իջեւան բռնածները Աշերի ցեղը պիտի լիլայ. ու Աշերի որդւոցը իշխանն՝ Եքրանի որդին Փագիէլ
28 պիտի լիլայ ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը քառասունմէկ հազար հինգ հարիւր
29 հազի էին ։) Եւ Նեփթաղիմի ցեղը. ու Նեփթաղիմի որդւոցը իշխանն՝ Էնանի որդին
30 Աքիրէ պիտի լիլայ ։ (Եւ անոր հաշիւնուն զօրքը յիսուներեք հազար չորս հարիւր հազի
31 գի էին ։ Դանի բանակին մէջ հաշիւնուն ամէնը՝ հարիւր յիսունեւօթը հազար վեց հարիւր հազի էին ։) Վերջը իրենց դրօշակներուն ամէնուն հետէն պիտի չերթան ։
32 Իսրայէլի որդւոցմէ իրենց հայրերուն տուներուն համեմատ հաշիւնուածները սոսկ են. Բանակներուն մէջ հաշիւնուածները ամէնը իրենց գունդերուն կարգովը վեց հարիւր հազի
33 գոյ հինգ հարիւր յիսուն հազի էին ։ Բայց Ղեւտացիները չհաշիւնուեցան Իսրայէլի որդւոցը հետ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց ։
34 Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս ըրին. Այսպէս իրենց գունդերովը ճամբայ կ՚ելլեն ։ ու այսպէս անոնք ամէն մէկ կիրճին իրենց տուներուն կարգովը՝ իրենց հայրերուն տուներովը կը չարչին ։

ԳԼ. Գ

1 Ահարոնին ու Մովսէսին ազգատոհմիկները սա է ։ Տէրոջը Մովսէսին հետ Սինայի
2 լեռան վրայ խօսած օրը ։ Եւ Ահարոնի որդւոցը անունները սա՛ են. Առաջնեկը Նադապ և Աբիհու ։ Եղիազար ու Իթամար ։
3 Ասոնք էին Ահարոնի որդւոցը՝ քահանայապետը օծեալները, որ օծուած օրհնուած էին
4 քահանայական իրին գործը ընելու ։ Եւ Նադապ ու Աբիհու Սինայի անապատին մէջ Տէրոջը առջեւը օտար կրակ մատուցած ատենին՝ մեռան Տէրոջը առջեւը, ու անոնք որդի չունեցին. և Եղիազար ու Իթամար հօրը Ահարոնին առջեւը քահանայական իրին վրայ ։
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
6 Ղեւիին ցեղը մօտեցուր, ու պատրաստ Ահարոնին քահանայութեան առջեւը կայնեցուր՝ որ անոր սպասին
7 ատ պատիրէն ընեն և ամբողջ ազգաստանին իրէնց՝ ու բոլոր ժողովքին վրանին առջեւը ժողովքի խորանին ատ գործը պիտի պահեն ։ Բա-
8 րեխնի պահածոյ բնեն ։ Եւ ժողովքի խորանին բոլոր կահաւորները՝ ու Իսրայէլի որդւոցը պահածոյ իրենց պիտի պահեն ։ Խո-
9 պատուոյ բնեն ։ Եւ Ահարոնին ու անոր որդւոցը պիտի տաս Ղեւտացիները. տուած կ՚ըլան Իսրայէլի որդւոցմէն անոր տրուած
10 են ։ Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը՝ իրենց քահանայական պաշտօնը կատարելու պիտի կարգես. և մեռնելոյ օտարականը պիտի մեռ-
11 ցուի ։ Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով ,
12 Եւ ես առնու Իսրայէլի որդւոցմէն Ղեւտացիները առի, Իսրայէլի որդւոցը մէջ ամէն

---

1 Ա. Մնաց. ը. 1։ 2 Ա. Մնաց. ը. 3։ 3 Ա. Մնաց. ը. 4։ 4 Ա. Մնաց. ը. 5։ 5 Ա. Մնաց. ը. 6։ 6 Ա. Մնաց. ը. 7։ 7 Ա. Մնաց. ը. 8։ 8 Ա. Մնաց. ը. 9։ 9 Ա. Մնաց. ը. 10։

ձորէ արդանգը բացագ առջինեկին տեղը · ու-
13 ան Ղևտացիներըդ խնն պիտի բլլան · գնացի
համէն առջինեկը խնն է · Ներբոր եգիպտացոց
երկրին մէջ բոլոր առջինեկներըդ զարկի · խա-
րտյելի մէջ բոլոր առջինեկներդ սնոգ էն մինչև
անասուն սրբեցի ինծի · անոնք խնն պիտի
բլլան · ես եմ Տէրը ·
14 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին Սինայի անա-
15 պատին մէջ՝ ըսելով · Համրէ Ղևիի որդիքը
հրներց հարցը տուներուն և հրներց ազգատոհ-
մերուն նայելով · Ամէն ամնականէն վեր եղող
16 ամէն արուն պիտի համրես · Եւ Մովսես Տէ-
րոջը խոսքին համեմատ համրեց զանոնք՝ հնս-
17 պէս որ հրնն պատուիրեցաւ · Ներ Ղևիի
որդիքը հրներց անուններովը սոսնք էին ·
18 Գերսոն և Կահաթ ու Մերարի · Եւ Գերսոնի
որդոցը անուններըդ հրներց տոհմերովը սոսնք
19 էն · Ղ ևնիներ ու Սեմէի · Եւ կահաթի որ-
դիքը հրներց տոհմերովը՝ Ամրամ և Խահար ,
20 Փերսոն ու Ոզիէլ էին · Ներ Մերարիի որ-
դիքը հրներց տոհմերովը՝ Մոսղի ու Մուսի
էին · Ղևտացոց տոհմերը հրներց հարցը տու-
21 ներուն համեմատ՝ սոսնք էն ·
Գերսոնէն՝ Ղ ևնիներուց տոհմը և Շեմէ ևներց
տոհմը եզաւ · Գերսոնեներց տոհմերը սոսնք
22 էն · Անոնցմէ համրուածներըդ՝ ամէն ամնական-
նէն վեր եղող բոլոր արուներուն թուովն հա-
մեմատ համրուածներըդ՝ եօթը հազար հինգ
23 հարիւր հոգի էին · Գերսոնեներց տոհմերը
խորանին ետևի կողմը դէպ՝ արևմուտք իջե-
24 ուան պիտի բնեն · Եւ Գերսոնեներց հօրը տա-
նը իշխանը՝ Լայելի որդին Եղիասափ պիտի
25 բլլայ · Եւ ժողովքի խորանին մէջ Գերսոնին
որդոցը պահպանութիւնը չադիրով ծածկո-
ցը և ժողովքի խորանին դրան վարագոյ-
26 րը , խորանին և սեղանին բոլորտիքը եղած
սրահներուն վարագոյրները , և սրահներուն դրանը
վարագոյրը , և անոր ամէն գործին համար
եղած չուաններըդ ·
27 Եւ կահաթիէն Ամրամեներց տոհմը՝ ու Խա-
հարեներց տոհմը՝ և Ներբրոնեներց տոհմը՝ ու
Ոզիելեներց տոհմը եզաւ · կահաթեներց տոհ-
28 մերը սոսնք էն · Ամէն ամնականէն վեր եղող
բոլոր արուներըդ հրնն թուովն համեմատ՝ ութ
հազար վեց հարիւր հոգի էին , որ սրբարա-
29 նին պահպանութիւնը կ՝ընէին · Կահաթիին
որդոցը տոհմերը խորանին հարաւային կողմը
30 իջևան պիտի բնեն · Եւ կահաթեներց տոհմե-
րուն հօրը տունը իշխանը՝ Ոզիելի որդին ե-
31 ղիսափան բլլայ · Եւ հրներուն պահպանու-

թիւնը չադիրով ծածկոցը և տապանակը
ու հացիպատրիճան հոգին տեղերը՝ և հաշտութե-
կր՝ ու հրեղանները՝ և սրբարանին գործիք-
ներըդ որոնցմով պաշտօն կ՝ընեն , և վարա-
գոյրը՝ ու անոր վերաբերեալ ամէն բաներըդ ·
32 Եւ Ղևտացոց իշխանութեան իշխանը՝ Ահա-
րոն քահանային որդին եղիասափ պիտի բլ-
լայ , որ սրբարանին պահպանութիւնը ընդ-
հերնե վրայ վերակացու պիտի բլլայ ·
33 Մերարիէն՝ Մոսղեներց տոհմը և Մուսեներց
տոհմը եզաւ · սոսնք էն Մերարիին տոհմե-
34 րը · Եւ անոնց համրուածներըդ՝ ամէն ամնական-
նէն վեր եղող բոլոր արուներըդ հրնն թուովն
համեմատ՝ վեց հազար երկու հարիւր հոգի
35 էին · Եւ Աբիսաիլեներց տոհմերուն հօրը տու-
նը իշխանը՝ Աբիխայիլի որդին Հուրիէլ բլլայ ·
սոսնք էն խորանին հիւսիսային կողմը իջևան
36 պիտի բնեն · Եւ Մերարիի որդոցը պահ-
պանութիւնը չադիրով ծածկոցը ևն · խո-
րանին տախտակներըդ ու անոր ձողերը և
սիւներըդ ու խորխոնները՝ և անոր բոլոր գոր-
ծիքներըդ ու անոր վերաբերեալ ամէն բաներ-
37 ըդ , Եւ չորս կողմի սրահին սիւներըդ՝ անոնց
խորխոնները՝ և ցիցերըդ՝ ու անոնց չուաններըդ ·
38 Եւ խորանին առջևի կողմը՝ այսինքն Հա-
զովքի խորանին առջևը դէպ՝ արևելք իջե-
ուան ընդհերնե՝ Մովսես ու Ահարոն և ա-
նոր որդիքը պիտի բլլան , որ սրբարանին
պահպանութիւնը Իսրայելի որդոցը պահ-
պանութիւնը հասնոր պահպանեն · ու ՝ մեր-
39 տեղ օտարականը պիտի մեռցուի · Ղևտա-
ցոց բոլոր համրուածներըդ՝ որոնք իրներց տոհ-
մերովը Տէրոջը խոսքին համեմատ՝ Մովսես
ու Ահարոն համրեցին , ամէն ամնականէն վեր
եղող բոլոր արուներըդ փոսնոր երկու հազար
էին ·
40 Եւ Տէրը բսաւ Մովսեսին , Իսրայելի որ-
դոցը ամէն ամնականէն վեր բոլոր առջինեկ
արուներըդ համրէ , ու անոնց անուններուն
41 խիւբ ասե · Եւ Իսրայելի որդոցը բոլոր առ-
ջինեկներուն փոխարէն՝ Ղևտացիներըդ պիտի
առնես ինծի համար · Ես եմ Տէրը · ու Ղև-
տացոց անասուններըդ՝ Իսրայելի որդոցը
անասուններուն բոլոր առջինեկներուն տեղը ·
42 Եւ Մովսես համրեց Իսրայելի որդոցը բոլոր
առջինեկներըդ՝ ինչպես որ Տէրը իրեն պա-
43 տուիրեց · Եւ բոլոր առջինեկ արուներըդ իրնց
անուններուն թուովն համեմատ՝ ամէն ամնա-
կանէն վեր համրուածներըդ՝ քսաներկու հա-
զար երկու հարիւր եօթանասունեւիրեք հո-
գի էին ·

ե Նէ · ժգ · ե · Ղև · իմ · ին · Գէ · ը · ιե · Ղ—ի · ը · ιե ·
ը Նէ · ժգ · ιե · ιե · Գէ · ը · ιէ ·
է Հմր · ιո · Գէ · իէ · ξգ ·

ը Ձն · իէ · ιι · Նէ · ը · ιε · Ղ—ի · ը · ιե · Մ—ն · ը · ι · ιե · իգ · ե ·
թ Նէ · ը · ιէ ·
ժ Նէ · ը · ιը ·
ի Նէ · ը · ιը ·

ժա Գէ · ո · ξե ·
ιβ Գէ · գ · ξգ , ξե · ξը ·
ιգ Նէ · իե · ե ·
ιդ Նէ · իէ · ը ·
ιե Նէ · իէ · ը · ը · ը ·
ιզ Նէ · իէ · ιը · ը ·
ιէ Նէ · իէ · ը · ը · ը ·
ιը Նէ · իէ · ը · ը · ը ·
ιթ Նէ · իէ · ը · ը · ը ·
κ Գէ · ժը · ը ·
κա Հմր · ը · ե ·
κբ Հմր · ιո · ե ·
κգ Ձե · գէ · իէ · ξգ ·
κդ Հմր · ιե ·
κե Հմր · ιը · ξե ·

44 Եւ ՏԷրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
45 Իսրայէլի որդւոցը ըսէ՝ ամէն առջինեկներուն
առջը՝ Ղեւտացիներըը, և անոնց անասուններ-
ուն տեղը՝ Ղեւտացւոց անասուններըը առ,
որ Ղեւտացիներըը իմ ըլլան. ես եմ ՏԷրը։
46 Եւ Ղեւտացւոց ընծն առնելցած՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը երկու հարիւր եօթանասունեւութէրկ
առջինենիներուն փրկանք ըլլալու համար,
47 Մարդ գլուխ հինգ սիկղ պիտի առնես. սըր-
բարանին սիկղին համեմատ պիտի առնես.
48 մէկ սիկղը փոսն կերթայ է։ Եւ անոնց մէջ
առելցածներուն փրկանքին տակը Ահարո-
49 նին ու անոր որդւոցը տուս։ Եւ Մովսէս Ղե-
ւտացիներով փրկուածներուն առելցածներէն
50 փրկանքին տակը առաւ։ Իսրայէլի որդւո-
ցը առջինենիներէն սրբարանին սիկղին համե-
մատ՝ հազար երկը հարիւր վաթսունեւհինգ
51 դրամ առաւ։ Եւ Մովսէս ՏԷրոջը խօս-
քին պէս փրկուածներուն տակը Ահարոնին
ու անոր որդւոցը տուաւ, ինչպէս որ ՏԷրը
Մովսէսին պատուիրեր էր։

ԳԼ. Դ

1 Ղեւտացիներուն պաշտօն կատարելու համար արշաւած հա-
մար։ 4 Քահանաներէրը խորանը քակելին ետեւ։ Կահավորանց
յանձնառելու բաներըը։ 18 Եղեւտացիին վերահսկութեան պաշ-
տօնը։ 17 Քահանայից բնակարանները։ 21 Գեր-
շոնեանց։ 29 ու Մերարեանց տոհմերու բաներըը։ 34 Կահա-
վոնց։ 38 Գերշոնեանց։ 42 ու Մերարեանց թիւը։

1 Եւ ՏԷրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին
2 ըսելով, Ղեւիի որդւոցը մէջէն կահաւիի որ-
դւոցը գումարը առ՝ իրենց տոհմերուն ու ի-
3 րենց հարցը տուներուն համեմատ. երեսուն
տարեկանէն վեր մինչեւ յիսուն տարեկանը՝ ժո-
ղովքի խորանին մէջ ծառայութիւն բնելու
համար գունդին մէջ ամէն մտնողը հաշիւ։
4 Ժողովքի խորանին մէջ Կահաւիի որդւոցը
պաշտօնը տամնեսաւորը բաներըը պիտի ըլլան։
5 Եւ երբոր բանակը չուելու ըլլայ, Ահարոն
ու անոր որդիքը պիտի գան, ու ծածկոցին
վարագոյրը իջնցընեն, և անով Վկայութեան
6 տապանակը ծածկեն։ Եւ թէհաչի մորթեայ
ծածկոցը անոր վրայ պիտի դնեն, ու անոր
7 վրայ բոլորովին կապուտակ լաթ մը տարա-
ծեն, և անոր ձողերը պիտի անցընեն։ Եւ
Երեսաջառութեան սեղանին վրայ կապուտակ
լաթ մը տարածեն, ու անոր վրայ սկուտեղ-
ները և խնկամանիներըը ու գաւաթներըը և
թափելու նուէր ընելու բաժակներըը
8 պիտի ըլլան. և անոնց վրայ կրկնակի կար-

միրլաթ մը տարածեն, ու թէհաչի մորթե-
9 այ ծածկոցով ծածկեն ան. և անոր ձողերը
անցընեն։ Եւ կապուտակ լաթ մը առնեն, ու
ծածկեն լուսաւորութեան աշտանակը՝ և անոր հրա-
տներըը՝ ու անոր մաքրելիներըը և բաղմակարներըը՝
ու անոր բոլոր ձէթ ամանեներըը՝ որոնցմով կը
10 ծառայեն անոր. Եւ զանիկա իր ամէն գոր-
ծիքներով թէհաչի մորթեայ ծածկոցի մը մէջ
11 դնեն, ու լծակի մը վրայ դնեն ան։ Եւ ոսկի
սեղանին վրայ կապուտակ լաթ մը տարածեն,
ու թէհաչի մորթեայ ծածկոցով մը ծածկեն
12 ան. և անոր ձողերը անցընեն։ Եւ սրբարա-
նին պաշտօնին գործածուած բոլոր գործիքնե-
րը պիտի առնեն, ու կապուտակ լաթի մը մէջ
փաթթեն, և թէհաչի մորթեայ ծածկոցով
13 ծածկեն զանիկա, ու լծակի մը վրայ դնեն։ Եւ
սեղանէն մսխրնները հանելով՝ անոր
14 վրայ ծիրանեգոյն լաթ տարածեն, Եւ անոր
վրայ պաշտօնին համար գործածուած անոր
բոլոր գործիքնները՝ այսինքն կրակի ամաններ-
ը՝ մսհանները՝ ու թիակներըը՝ և կնդիրը՝
(սեղանին բոլոր գործիքները՝) ան ընդ վրայ
դնեն, ու անոր վրայ թէհաչի մորթեայ ծած-
կոց մը տարածեն. և անոր ձողերը անցընեն։
15 Եւ Ահարոն ու անոր որդիքը բանակին չուած
առնեն՝ սրբարաններ ու սրբարանին բոլոր կա-
բասիներըը ծածկելը լմնցընեն. ու ետքը Կա-
հաւիին որդիքը գան՝ վերցնելու գան. Բայց
սուրբ բաներուն չդպչին՝ որ չմեռնին. Կահա-
ւի որդւոցը բնակներըը ասոնք պիտի ըլլան
ժողովքի խորանին մէջ։
16 Եւ Ահարոն քահանայապէն որդին Եղիազար
ձէթուայ եղին՝ ու անուշահոտ խունկին՝ և հա-
ցահատակօրեայ հացի ընծայքին՝ ու օծման եղին
վրայ վերակացու պիտի ըլլայ. և բոլոր խո-
րանին ու անոր մէջի ամէն բաներուն, սրբա-
րանին ու անոր կարասիներուն վրայ վերա-
կացու ըլլայ։
17 Եւ ՏԷրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարո-
18 նին՝ ըսելով, Ղեւտացւոց մէջէն կահաւիներուն
19 տոհմերուն ցեղը մի կորսընցընէք. Բայց ա-
նոնց ասանկ ըրէք՝ որ չմեռնեսաւրը բաներուն
մօտեցած ատենին ոչ մեռան ու չմեռնին.
Ահարոն ու իր որդիքը գան, ու անոնց ամէն
20 մէկուն իր պաշտօնը ու իր բեռը որոշեն. Բա-
յց երբոր սուրբ բաները կը ծածկեն, անոնք
մտնելու համար ներս չմտնեն՝ որ չմեռնին։
21 Եւ ՏԷրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
22 Դարձեալ Գերսոնի որդւոցը գումարը առ՝ ի-
րենց հարցը տուներուն ու իրենց տոհմերուն
23 համեմատ. Երեսուն տարեկանէն վեր մինչեւ

ա Ահր · 18 · 41 ·
բ Ահր · 20 · 43 ·
գ Ել · ժգ · 13 · Գլ · ժբ · 16 ·
դ Ղեհ · իե · 6 · Գլ · ժբ · 18 ·
ե Ել · ժգ · 13 · Գլ · ժբ · 15 · Ղեհ · իե · 8 · Գլ · ժբ · 18 ·
զ Գլ · ժբ · 16 · Եզեկ · իե · 13 · է Ահր · 16 · 47 · ը Ահր · 46 · — Ջն · գլ · ը · 24 · —
թ Ահր · 3 · 24 · 37 · ժ Ահր · 15 · ի Ահր · 19 · լ Ել · իգ · 31 · խ Ել · իե · 10 · 18 · ծ Ել · իե · 13 · կ Ել · իե · 22 · 29 · 30 ·

ա Ղեհ · իգ · 6 · 8 ·
բ Ել · իե · 31 ·
գ Ել · իե · 27 · 28 ·
դ Ել · է · 1 · 3 ·
ե Գլ · է · 9 · ժ · 21 · Ղեհ · իե · 8 · Գլ · ժբ · 15 · Ղեհ · իե · 6 · Գլ · ժբ · 16 · ե Եզեկ · իե · 3 · զ Գլ · գ · 21 · է Ել · իե · 6 · Ղեհ · իգ · 6 · ը Ել · է · 34 · թ Ել · իե · 40 · ժ Ել · է · 23 · ի Ահր · 4 · ի Ջն · Ել · ժբ · 21 · լ Գլ · իգ · 19 ·

յիսուս տալեկաներ՝ ժողովքի խորհուրդ մէջ
Ծառայութիւն ընելու համար գալով ի մէջ
24 ամէն մուտացեալներ պիտի համբնա։ Գնացուցանող
տաճիկներուն ծառայելու բան վերցնելու
25 պատճառներ առ է։ Ամէնք պիտի վերցնեն խո-
րհուրդ պիտեղքը ու ժողովքի խորհուրդ,
ուսոր ծառկոցը ու ուսոր վրայի իշխանք ծառ-
կոցը, և ժողովքի խորհուրդ գրաներ վարա-
26 գոյրը։ Եւ խորհուրդ ու տեզաւորի քորհուրդ
եղած պատճառ վարագոյրեղքը՝ ու պատճառ միա-
նելու գրած վարագոյրը՝ ու ուսոր չուսուցել-
լը՝ և ուսոր պատճառելու բոլոր գործիքները
Ղեւտ Ջրաբեր։ ու տուսոր հարկաւոր եղած բա-
27 լոր պատճառարարքներուն պիտի ընեն։ Գնը-
ուսուցող պրպտոյ բոլոր պատճառը՝ իրենց ամէն
բնութեան ու իրենց ամէն պատճառութեան
համար՝ Աղարոնին ու ուսոր պրպտոյ հրա-
մանով պիտի լլայ։ և ուսոր բոլոր բնութեան
28 լը ուսոր պատճառարարքներ յանձնէ։ Գնը-
ուսուցող պրպտոյ պատճառը պատճառեր ան
պիտի լլայ ժողովքի խորհուրդ մէջ։ և ուսոր
պատճառարարքներ Աղարոն քահանայապետ ու
պրպտոյ իշխանութեան ձեռքին տակը պիտի լլայ։
29 Մերարիի որդիքին՝ համիկան, իրենց տուն-
ներուն ու իրենց հարցը տուներուն համա-
30 ձայն։ Երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուրդ ծառա-
յութիւնը ընելու համար գալով ի մէջ ամէն
31 մուտացեալները համբնա։ Եւ ժողովքի խորհուրդ
մէջ ուսոր ամէն պատճառութեան համար՝
ուսոր յանձնած բոլոր գործերը սուտը են.
խորհուրդ տարհամարհելը, ու ուսոր ծերպ երը,
32 և ուսոր սիւները ու իրարհամարհերը, Եւ չոր-
ջանակի պատճառ սիւները, ու ուսոր իրարհա-
նելը և ցիլցերը ու չուսուցելը՝ ուսոր ամէն
գործիքներով և ուսոր ամէն պատճառով.
ուսոր պատճառարարքներ բնութեան գործ գոր-
ծիքներ ուսուցելով պիտի յանձնէք ասոնց։
33 Այս է Մերարիի որդւոյ տուներուն պատճա-
նը ժողովքի խորհուրդ մէջ իրենց բոլոր պատ-
ուսուցելու համար՝ Աղարոն քահանայապետ
որդւոյն իշխանութեան ձեռքին տակը։
34 Կհաթ Մոսեհս ու Աղարոն և ժողովքին իշ-
խանները համրնելին կատարեցին ուրդիքներ
ուսոր ցեղերը ուսոր տուներուն ու ուսոր հարցը տուներուն
35 համեմատ՝ երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուրդ մէջ
ծառայութիւն ընելու համար գալով ի մէջ
36 ամէն մուտացեալներ՝ Եւ ուսոր տուներուն համրնա-
իրենց տուներուն համեմատ երկու հազար վեց հարիւր
37 յիսուն հոգի էին։ Ասոնք են ժողովքի խո-
րհուրդ բոլոր ծառայութիւնը ընող կատա-
րելու ուսոր տուներուն համրնա, որ Մոսեհս
ու Աղարոն համրնելին՝ Տէրոջ պատուի-
րանքին համեմատ Սինա լերան վրայ։
38 Եւ Գերսոնի որդւոց տուներուն համրնա-
ուսոր տուներուն ու իրենց հարցը տուներուն հա-
39 մեմատ՝ երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուրդ մէջ ծա-
ռայութիւն ընելու համար գալով ի մէջ ամէն
40 մուտացեալներ համրնուեցան։ Եւ ուսոր տուներուն հա-
մեմատ իրենց ուսոր տուներուն ու իրենց հարցը տու-
ներուն համեմատ երկու հազար վեց հարիւր
41 երեսուն հոգի էին։ Ասոնք են ժողովքի խո-
րհուրդ մէջ բոլոր ծառայութիւն ընող Գերսոնի
որդւոցը տուներուն համրնուածները, որ Մոսե-
սէս ու Աղարոն համրնելին՝ Տէրոջ պատուի-
րանքին պէս։
42 Եւ Մերարիի որդւոցը տուներուն համ-
րնուածները իրենց տուներուն ու իրենց հարցը
43 տուներուն համեմատ, երեսուն տարեկանէն
վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուր-
դին մէջ ծառայութիւն ընելու համար գալով
44 ի մէջ ամէն մուտացեալները համրնուեցան։ Եւ ուսոր
համրնուածները իրենց տուներուն համեմատ երեք հա-
45 զար երկու հարիւր հոգի էին։ Ասոնք են Մե-
րարիի որդւոցը տուներուն համրնուածները,
որ Մոսեհս ու Աղարոն համրնելին՝ Տէրոջ
պատուիրանքին համեմատ Մոսեհսի ձեռքով։
46 Ղեւտացւոց բոլոր համրնուածները՝ որ Մո-
սէս ու Աղարոն և իսրայէլի իշխանները համ-
րնեցին իրենց տուներուն ու իրենց հարցը տու-
47 ներուն համեմատ՝ երեսուն տարեկանէն վեր
մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուրդ
մէջ պատճառ ու բեռ կրելու ծառայութիւնը
48 ընելու ամէն մուտացեալները՝ Եւ ուսոր
համրնուածները ութ հազար հինգ հարիւր
49 սխսուն հոգի էին։ Ասոնք Տէրոջ պատուի-
րանքին պէս համրնուեցան Մոսեհսի ձեռքով,
համէն մէկը իր պատճառին ու իր բեռին հա-
մեմատ։ այսպէս համրնուեցան ուսոր, որ Տէրը
պատուիրեց Մոսեհսի։

ԳԼ. Ե

1 Ա Տէրը խօսեցաւ Մոսեհսի՝ ըսելով,
2 Հրամայե բրդ իսրայէլի որդւոցը որ բանա-
կէն դուրս ձգեն ամէն բորոտը, և ամէն Ծծո-
րատ ունեցողը, ու մեռելէ մը ամէն ուսոր
3 քրտ եղողը. Արուն ալ էգն ալ դուրս ձգե-
ցէք. բանակէն դուրս պիտի ձգէք ուսոր,
որ չպղծեն իրենց բանակները՝ որուն մէջտեղը
4 ես կը բնակիմ։ Եւ իսրայէլի որդիքը այնպէս

---

1 Գէ · գ · 23 · 28 ·
2 Ելք · ի · 31 ·
3 Գէ · գ · 36 · 37 ·
4 Ելք · իգ · 15 ·
5 Ելք · ի · 31 ·
6 Ելք · գ ·
7 Ելք · ի · 33 ·
8 Ելք · ի · 33 ·
9 Ելք · ի · 33 ·
10 Ելք · ի · 33 · 39 ·
11 Ելք · ի · 33 · 34 · 35 ·
12 Ելք · ի · 31 ·
13 Ղե · ժգ · 3 · 45 · Գէ · ժբ · 14 ·
14 Ղե · ժե · 2 ·
15 Ղե · խա · 1 · Գէ · ի · 8 · 13 · ժի · 31 · 33 · ի · 13 ·
16 Ղե · խգ · 11 · 13 ·
17 Ղե · խգ · 11 · 13 · Բ Կոր · գ · 18 ·

ու Աղարոն համրնելին, իրենցէն որ Տէրը Մո-
սէսին ձեռքով պատուիրեր էր։
38 Եւ Գերսոնի որդւոցը տուներուն համրնա-
ուածները իրենց տուներուն ու իրենց հարցը տուներուն հա-
39 մեմատ՝ երեսուն տարեկանէն վեր մինչև յի-
սուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուրդ մէջ ծա-
ռայութիւն ընելու համար գալով ի մէջ ամէն
40 մուտացեալներ համրնուեցան։ Եւ ուսոր տուներուն հա-
մեմատ իրենց ուսոր տուներուն ու իրենց հարցը տու-
ներուն համեմատ երկու հազար վեց հարիւր
41 երեսուն հոգի էին։ Ասոնք են ժողովքի խո-
րհուրդ մէջ բոլոր ծառայութիւն ընող Գերսոնի
որդւոցը տուներուն համրնուածները, որ Մոսե-
սէս ու Աղարոն համրնելին՝ Տէրոջ պատուի-
րանքին պէս։
42 Եւ Մերարիի որդւոցը տուներուն համ-
րնուածները իրենց տուներուն ու իրենց հարցը
43 տուներուն համեմատ, երեսուն տարեկանէն
վեր մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուր-
դին մէջ ծառայութիւն ընելու համար գալով
44 ի մէջ ամէն մուտացեալները համրնուեցան։ Եւ ուսոր
համրնուածները իրենց տուներուն համեմատ երեք հա-
45 զար երկու հարիւր հոգի էին։ Ասոնք են Մե-
րարիի որդւոցը տուներուն համրնուածները,
որ Մոսեհս ու Աղարոն համրնելին՝ Տէրոջ
պատուիրանքին համեմատ Մոսեհսի ձեռքով։
46 Ղեւտացւոց բոլոր համրնուածները՝ որ Մո-
սէս ու Աղարոն և իսրայէլի իշխանները համ-
րնեցին իրենց տուներուն ու իրենց հարցը տու-
47 ներուն համեմատ՝ երեսուն տարեկանէն վեր
մինչև յիսուն տարեկանը՝ ժողովքի խորհուրդ
մէջ պատճառ ու բեռ կրելու ծառայութիւնը
48 ընելու ամէն մուտացեալները՝ Եւ ուսոր
համրնուածները ութ հազար հինգ հարիւր
49 սխսուն հոգի էին։ Ասոնք Տէրոջ պատուի-
րանքին պէս համրնուեցան Մոսեհսի ձեռքով,
համէն մէկը իր պատճառին ու իր բեռին հա-
մեմատ։ այսպէս համրնուեցան ուսոր, որ Տէրը
պատուիրեց Մոսեհսի։

ԳԼ. Ե

1 Ա Տէրը խօսեցաւ Մոսեհսի՝ ըսելով,
2 Հրամայե բրդ իսրայէլի որդւոցը որ բանա-
կէն դուրս ձգեն ամէն բորոտը, և ամէն Ծծո-
րատ ունեցողը, ու մեռելէ մը ամէն ուսոր
3 քրտ եղողը. Արուն ալ էգն ալ դուրս ձգե-
ցէք. բանակէն դուրս պիտի ձգէք ուսոր,
որ չպղծեն իրենց բանակները՝ որուն մէջտեղը
4 ես կը բնակիմ։ Եւ իսրայէլի որդիքը այնպէս

---

1 Ա Ամեքաբ մարդիկ բանակին դուրս կը ձգուին ։ 2 Ա Ամ-
ուսի մը փոխարէն հատուցում ։ 11 Երկան մը իր կինոջը վե-
րաբեր ունեցած կասկածին համար բերել փորձ ։

բրմին, ու բանակին դուրս ձգեցին զանազ-
ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին խոսեցաւ, անանկ
բրմին խորհրդին որդի էր։
5 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
6 խոսէ խորհրդին որդւոցը, Երբոր մարդ մը
համ կինիկ մը՝ մարդոց առջեւն մեղքերէն մէկը
գործելով՝ Տէրոջը դէմ մեղանչէ, ու ան անձը
7 յանցաւոր ըլլայ՝ Անանիա իր բրած մեղ-
քը պիտի խոստովանի, և անիկա իր բրած
յիշատակ իրեան պիտի հատուցանէ, ու անոր մէ-
քայ հինգերորդը մնա մէն ալ ըլլայ, ու զանի-
8 կա յիշատակ հատուցանելով՝ քահանային
ան ուրիշ մարդուն մէկ տզրուկնին ալ
չըլլայ, որուն ան յիշատակ հատուցանի, անանիկ
եղած յիշատակ Տէրոջը հատուցանելով՝ քահա-
նային պիտի ըլլայ, բայց իր հաստատելու խո-
յին, որով ան յանցաւոր հոգուն համար քա-
ւութիւն պիտի ըլլայ։
9 Եւ խորհրդին որդւոցը բոլոր առբր բաներ-
բուն ամէն նուիրած որ կը բերեն քահանային,
10 անոր պիտի ըլլայ։ Եւ ամէն մէկուն առբր
բաները անոր պիտի ըլլան. ամէն մարդ ինչ
որ ոոյն քահանային, նանոր ըլլայ։
11 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
12 խոսէ խորհրդին որդւոցը ու ըսէ անոնց, Թէ
որ մարդու մը կինիկը խոտորի ու անոր ան-
13 հաւատարմութիւն բնէ, Եւ մէկը նանոր
պառկելով գաղտնաբար, ու անոր էրիկը տեսած
չըլլալով ջանք գաղտուկ մնայ, և անոր պղծ-
ուած առնէր՝ անտեղի մը չըլլայ, ու կինիկը
14 չբռնուի, Եւ նէյնէ մարդ նախանձոտութ-
իւն ոգի գայով՝ իր կնկանը պղծուածէն
համար նախանձի. կամ կինիկը պղծուած չըլ-
լայով՝ նէյնէ մարդ նախանձոտութիւն ոգի
15 գայ՝ ու նախանձի, Անանիա ան մարդը իր
կնիկը քահանային պիտի բերէ, և անոր բեր-
ծայնի համար գործիք պիտի բերէ որով ան բե-
նաղրդ բամիներ պիտի բերէ. ձէթ պիտի չթափի
անոր վրան, ու ալ ծխնի գնէ վրան, մին-
չու որ նախանձոտութիւն բնծայ մնան է ան,
յիշատակի բնծայ որ մեղքը կը յիշատակէ։
16 Եւ քահանան կինիկը պիտի մօտեցնէ, ու Տէ-
17 րոջը առջեւը կայնեցնէ. Եւ քահանան հոգի
ամանով սուրբ ջուր պիտի առնէ. ու քահա-
նան խորանին յատակը եղած հողէն պիտի առ-
18 նէ, և ջուրին մէջը դնէ. Եւ քահանան Տէ-
րոջը առջեւը պիտի կայնեցնէ կինիկը, ու կրնկ-
կանոց գլուխը բանայ, և յիշատակի բնծան՝
այսինքն նախանձոտութիւն բնծան անոր
ձեռքը պիտի տայ. ու անձրի բերը ջուրը
19 քահանան իր ձեռքը պիտի ունենայ. Եւ քա-
հանան անոր երդում պիտի տայ, ու բան
կինկանը, Թէ որ մարդ մը քեզի հետ չպառ-
կեցաւ, և թէ որ քու էրկանդ անհաւատար-
մութիւն բնելով չպղծուեցար, անձրի բերը ան
20 բեզի ջուրը քեզի վնաս չընէ. Բայց թէ որ
քու էրկանդ անհաւատարմութիւն բնելով
պղծուեցար, և քու էրկիդգ զատ ուրիշ մարդ
21 մը քեզի հետ պառկեցաւ. (Անանիա քա-
հանան կինկանը անձրի երդում բնել պիտի
տայ, և քահանան կինկանը պիտի բսէ.) Տէրը
քեզ քու ժողովրդդ մէջտեղը անձրի ու
երդումի համար պիտի դնէ, երբոր Տէրը քու
ղեսդ փտեցնէ ու քու փորդ ուռեցնէ.
22 Եւ ան անձրի ջուրը քու սրտիդ մէջդ պիտի երթայ, որ ու փորդ ուռեցնէ,
ու ու ղեսդ փտեցնէ. Եւ կինկը պիտի բսէ,
23 Ամէն՝ ամէն։ Եւ քահանան ան անձրի գիրերը
գրէ քի մէջ պիտի գրէ, ու ան ջուրէն ջրա-
24 մը պիտի տրբէ. Եւ անձրի բերը ջուրը ան
կինկանը պիտի խմցնէ. ու անձրի ջուրը
անոր ներսն պիտի պիտի երթայ՝ լեզի ըլլալու
25 համար. Եւ քահանան կինկանը ձեռքէն նա-
խանձոտութիւն բնծան պիտի առնէ, ու
Տէրոջը առջեւը հերծրցնէ բնծան, և սեղանին
26 մօտեցնէ ան. Եւ քահանան բնծայէն իր
ձեռքը բերան պիտի առնէ յիշատակի համար,
ու սեղանին վրայ պիտի այրէ ան. ու ետքը
27 ան ջուրը կինկանը պիտի խմցնէ. Եւ ջուրը
անոր խմցնեցնելէն ետև՝ թէ որ անհնկա պղծ-
ուած է, ու իր էրկանը անհաւատարմու-
թիւն բրած է. անձրի բերը ջուրը լեզի ըլլա-
լով՝ երբոր մտնէ անոր նեղութիւն պիտի, անոր փորը
պիտի ուռենայ, ու անոր դիտուր փտի, և
կինկը իր ժողովրդեան մէջը անիծուած պիտի
28 ըլլայ. Իսկ թէ որ կինկը պղծուած չըլլալով
մաքուր է, միայն պիտի չկրէ, ու զաւակ պի-
29 տի ծնանի. Նախանձոտութիւն օրէնքը
ան է, երբոր կինկ մը՝ իր էրկանը անհաւա-
30 տարմութիւն բնելով պղծուի, կամ երբոր
մարդու մը վրայ նախանձոտութիւն ոգի
գայ՝ ու իր կինկանը վրայ նախանձի. Տէրոջը
առջեւը պիտի կայնեցնէ կինկը, և քահանան
31 կատարէ ան բոլոր օրէնքը անոր վրայ. Եւ
ան մարդը ազատ պիտի ըլլայ յանցանքէն,
և կինկը իր յանցանքը պիտի կրէ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խոսէ իսրայէլի որդւոցը ու բսէ անոնց, Թէ
որ մարդու մը կամ կինկ մը Նազիրացութիւնը Տէրոջը
նազիրացութիւն նանոր առնելու ատեն ի-

---

1 Ա. Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 2 խոսէ իսրայէլի որդւոցը ու բսէ անոնց, Թէ որ մարդու մը կամ կինկ մը Նազիրացութիւնը Տէրոջը

3 Ձեզու ըլլայ, ևգինիէն և օդիէն պիտի զգուշանայ. գինիի քացախ կամ օդիի քացախ չըխմէ, և բնաւ խաղողի օշարակ չխմէ, ու
4 խաղող կամ չամիչ չուտէ. ինքգինքը նուիրելուն բոլոր օրերը՝ °օրթիէն եղած բան մը
5 չուտէ, կուտրէն մինչև կնգուղը. ինքգինքը նուիրելու ուխտին բոլոր օրերը՝ ևիր գլխուն ածելի չդպցնէ. մինչև ինքգինքը Տէրոջը նուիրած օրերուն լմընային՝ ինքը սուրբ ըլլայ. և իր գլխու մազերուն վարսքը թող սայ որ
6 աճի. ինքգինքը Տէրոջը նուիրած բոլոր օրե-
7 րը՝ ևմեռած †մարմինի մը չմօտենայ. ևիր հօրը հասնար կամ մօրը հասնար՝ իր եղբօրը կամ իր քրոջը հասնար՝ ինքգինքը պիտի չպղծէ, երբոր անոնք մեռնին, ինչու որ իր Աստուծոյն
8 ‡ուխտը իր գլխուն վրան է. ինքգինքը նուիրելուն բոլոր օրերը ինքը սուրբ է Տէրոջը։
9 Եւ քիչ որ իր քովը յանկարծ մարդ մը մեռնի, ու իր նուիրած գլուխը պղծուի, իր մաքրուելու օրը ևիր գլուխը ածիլէ. եօթներորդ
10 օրը ածիլէ ան. Եւ ևաքերորդ օրը ժողովքի խորանին դուռը երկու տատրակ կամ ապուա-
11 ղի երկու ձագ բերէ քահանային. Եւ քահանան մէկը մեղքի պատարագ՝ ու մէկալը ողջակէզ պիտի մատուցանէ, և մեռելին պատճառովը եղած մեղքին համար քաւութիւն պիտի բնէ անոր. ու նոյն օրը պիտի սրբէ անոր
12 գլուխը։ Եւ իր ուխտին օրերը Տէրոջը նուիրէ, ու °յանցանքի պատարագի համար մէկ տարեկան գառնուկ մը բերէ. և առաջի օրերը պիտի չհամրուին, ինչու որ իր ուխտը պղծուեցաւ։
13 Եւ ուխտուարին օրէնքը սա է. ևերբոր ինքգինքը նուիրելուն օրերը լմընային, անիկա ժողովքի խորանին դուռը պիտի բերուի.
14 Եւ իր զոհը Տէրոջը պիտի մատուցանէ, մէկ տարեկան անարատ արու գառնուկ մը ողջակէզի համար, ու մէկ տարեկան անարատ էգ գառնուկ մը ևմեղքի պատարագի համար, և մէկ անարատ խոյ մը †խաղաղութեան զո-
15 հի համար. Եւ ուսկաս մը հարկակ ալիւր եղով շաղուած անխմոր հօքերը, ու Նեղով օծուած անխմոր լաւաշներ, և անոնց հացի ըն-
16 ծան ու ևմատնելու նուէրը Նեեմիային։ Եւ քահանան անոր մեղքի պատարագը ու անոր ողջակէզը Տէրոջը մատչելը մեռելովը պիտի
17 մատուցանէ. Եւ խոյը խաղաղութեան զոհ պիտի մատուցանէ Տէրոջը՝ անխմոր հացին տակառովը. ու քահանան անոր հացի ընծան
18 ու ևմատնելու նուէրը մատուցանէ. Եւ ու-

տատրը իր նուիրած գլուխը պիտի ածիլէ ժողովքի խորանին դուռը. ու իր նուիրած գլուխն մազը առնէ՝ և խաղաղութեան զո-
19 հին տակը եղած կրակին մէջը դնէ. Եւ քահանան խոյէն ևեփած թևը, և ամկաւէն մէկ անխմոր հօք ու մէկ անխմոր լաւաշ առնէ, և Նազիրացուին ձեռքերուն վրայ դնէ՝ մա-
20 զերը ածիլուելէն ետքը. Եւ քահանան երկրպագութեան ընծայ մատուցանէ զանոնք Տէրոջը առջեւը. Նազիրք երեսրպագելու երրուժով՝ ու բարձրացրնելու գլուխով քահանային համար սուրբ են. և անկէ ետև ուխտուարը գինի
21 թող խմէ. Ուխտուարին մէն — անոր նուիրելուն համար Տէրոջը խոստացած իր ընծային օրէնքը սա է, իր ձեռքը հասածէն ևի զատ. անոնք իր բրած խոստումնքը իր նուիրելուն օրէնքովը պիտի կատարէ.
22 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
23 խօսէ Ահարոնին ու անոր որդւոցը և ըսէ, Աչքի ևպիտի օրհնէք Իսրայէլի որդիքը՝ ըսե-
24 լով անոնց, Տէրը օրհնէ քեզ, և ևպահէ քեզ.
25 Տէրը ևպայծառացրնէ իր երեսը քու վրաց,
26 ու Նողորմի քեզի. Տէրը իր երեսը քու վրադ վերցրնէ, և խաղաղութիւն տայ քեզի։
27 Նէ իմ անունս Իսրայէլի որդւոցը վրայ պիտի դնեն, ու Նես պիտի օրհնեմ զանոնք։

ԳԼ. Ի

1 Իշխանները կը մատուցանեն նուիրատուութիւնները. 10 Պատարագներ նուիրելու համար մատուցուած ընծաները. 89 Աստուած քաւութիւնին վրայէն Մովսէսի հետ կը խօսի.

1 Եւ եղաւ որ՝ այն օրը որ Մովսէս °լմընցուց խորանը կանգնելը, և զանիկա ու անոր բոլոր անօթները օծեց ու սրբեց, և սեղանը ու անոր բոլոր գործիքները օծեց ու զանոնք սրբեց,
2 Ազատներ ևԻսրայէլի իշխանները՝ իրենց հայրենական տուներ գլուխներն էին՝ հաշուողներն հասուելուն վրայ վերակացու եղող ցեղերուն իշխանները,
3 Ներբ ընծաներ տուին՝ Եւ բերին իրենց ընծաները Տէրոջը առջեւը, վեց ծածկուած սայլեր և տասներկու եզներ. սայլ երկու իշխաններէն մէկ սայլ, և սայլ մէկը մէկմէկ եզ. և մատուցուցին զանոնք խորանին առջեւը։ Եւ
5 Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, Ազատցիներուն սայլերը ու եզները անոնցմէ առ, ու ղևտացւոց տուր սաոնք՝ սայլն ու եզները իր պաշտօնին նայելով, որ ժողովքի խո-
6 րանին պաշտօնին մէջ գործածուին։ Եւ Մովսէս սայլերը ու եզները, ու զանոնք
7 ղևտացւոց տուաւ։ Երկու սայլը ու չորս եզը

1 Ելք. ի. 25 · Ղեւ. ը. 10 · Ղեւ. ա. 13 ·
2 Ելք. ի. 22 · Ղեւ. ը. 10 · Ղեւ. ա. 13 · Ելք. ի. 5

ի Գերսոնի որդւոցդ տուաւ՝ անոնց պաշտօնին
8 նայելով · ՚Եւ չորս սայլը և ութը եզը Մե-
րարիի որդւոցդ տուաւ , ՚Ահարոն քահանա-
յին որդւոյն ի ձեռս Իթամարայ ՚Մուսեայ
9 եղած անոնց պաշտօնին նայելով · Բայց կա-
հաթի որդւոցդ չտուաւ · վասնզի որ սրբարա-
նին պաշտաման անունց վրայ ըլլալով , ՚իրենց
ուսերով պիտի վերցնէին ։
10 Եւ ան զոհասեղանը օծուած օրը՝ ձեռք նա-
խա-
շեան հանեց Եսիի հասնող իշխանները բերան
տուին · և իշխաններ իրենց բնծաները ան-
11 դամին առջեւը մատուցին ։ Եւ Տէրը բսաւ
Մովսէսին , Մի գայթին նաւ իրմէն հանեց Եսիի հա-
սնող՝ ամէն մէկ իշխան մէյմէկ օր իրենց ըն-
ծաները մատուցանէն ։
12 Եւ առաջին օրը իր բնծան մատուցանողը՝
Յուդայի ցեղին Եղբոնէ ՚Ամինադաբի որդին
13 Նաասոնն էր · Եւ ան էր անոր բնծան · ՚Որ ը-
նարանին սրբոյն հասնելու՝ հարիւր երեսուն
սրկոյ մէկ արծաթի սկուտեղ , եօթանասուն
սրկոյ մէկ արծաթի կնդիր , երկուքն ալ լը-
ցուն էին ՚Հացի բնծայի հասնող եղով շաղուած
14 բարակ ալիւրով · Տասը ոսկիէ մէկ խըն-
15 կանան խունկով լեցուն , ՚Մէկ զուարակ՝
մէկ խոյ — մէկ տարեկան մէկ գառն ողջա-
16 կէզի հասնող , Եւ յծերէն մէկ նոխազ ՚մեղքի
17 պատարագի հասնող , Եւ վերջապէս եռա-
տի հասնող երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ
նոխազ , հինգ հատ մէկ տարեկան գառներ.
Ամինադաբի որդւոյն Նաասոնին բնծան ատ
էր ։
18 Երկրորդ օրը մատուցանողը՝ Իսաքարի իշ-
19 խանը Սոփաթի որդին Նաթանայէլն էր · Ա-
նոր մատուցած բնծան ատ էր · սրբարանին
սրկոյն հասնելու՝ հարիւր երեսուն սրկոյ մէկ
արծաթի սկուտեղ , եօթանասուն սրկոյ մէկ
արծաթի կնդիր , երկուքն ալ լցուն էին հացի
20 բնծայի հասնող եղով շաղուած բարակ ալիւ-
21 րով · Տասը ոսկիէ մէկ խնկանման խունկով
22 լեցուն , մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ , մէկ տա-
րեկան մէկ գառն ողջակէզի հասնող , Եւ յծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի հասնող ,
23 Եւ խաղաղութեան զոհի հասնող երկու ար-
ջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ , հինգ հատ
մէկ տարեկան գառներ . Սոփաթի որդւոյն
Նաթանայէլին բնծան ատ էր ։
24 Երրորդ օրը մատուցանողը՝ Զաբուղոնի որդւոց
25 իշխանը Փելոնի որդին Եղիսաբն էր · Անոր
բնծան ատ էր · սրբարանին սրկոյն հասնելու՝
հարիւր երեսուն սրկոյ մէկ արծաթի սկուտեղ ,
եօթանասուն սրկոյ մէկ արծաթի կնդիր , եր-
կուքն ալ լցուն էին հացի բնծայի հասնող
26 եղով շաղուած բարակ ալիւրով , Տասը ոսկիէ
27 մէկ խնկանման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ , մէկ տարեկան մէկ գա-
28 ռն ողջակէզի հասնող , Եւ յծերէն մէկ նոխազ
29 մեղքի պատարագի հասնող , Եւ խաղաղու-
թեան զոհի հասնող երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝
հինգ նոխազ , հինգ հատ մէկ տարեկան
գառներ . Փելոնի որդւոյն Եղիսաբին բնծան
ատ էր ։
30 Չորրորդ օրը մատուցանողը՝ Ռուբինի որդւոց
31 իշխանը Սեդէուրի որդին Եղիսուր էր · Անոր
բնծան ատ էր · սրբարանին սրկոյն հասնելու՝
հարիւր երեսուն սրկոյ մէկ արծաթի սկու-
տեղ , եօթանասուն սրկոյ մէկ արծաթի կնդիր ,
երկուքն ալ լցուն էին հացի բնծայի հասնող
32 եղով շաղուած բարակ ալիւրով , Տասը ոսկիէ
33 մէկ խնկանման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ , մէկ տարեկան մէկ գա-
34 ռն ողջակէզի հասնող , Եւ յծերէն մէկ նոխազ
35 մեղքի պատարագի հասնող , Եւ խաղաղու-
թեան զոհի հասնող երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝
հինգ նոխազ , հինգ հատ մէկ տարեկան գա-
ռներ . Սեդէուրի որդւոյն Եղիսուրին բնծան
ատ էր ։
36 Հինգերորդ օրը մատուցանողը՝ Շիմէոնի որ-
դւոց իշխանը Սուրիսադայի որդին Սալա-
37 միէլն էր · Անոր բնծան ատ էր · սրբարանին
սրկոյն հասնելու՝ հարիւր երեսուն սրկոյ մէկ
արծաթի սկուտեղ , եօթանասուն սրկոյ մէկ
արծաթի կնդիր , երկուքն ալ լցուն էին հացի
բնծայի հասնող եղով շաղուած բարակ ալիւ-
38 րով , Տասը ոսկիէ մէկ խնկանման խունկով
39 լեցուն , Մէկ զուարակ՝ մէկ խոյ , մէկ տա-
40 րեկան մէկ գառն ողջակէզի հասնող , Եւ յծե-
րէն մէկ նոխազ մեղքի պատարագի հասնող ,
41 Եւ խաղաղութեան զոհի հասնող երկու ար-
ջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ , հինգ հատ
մէկ տարեկան գառներ . Սուրիսադայի որ-
դւոյն Սալամիէլին բնծան ատ էր ։
42 Վեցերորդ օրը մատուցանողը՝ Գադի որդւոց
43 իշխանը Դագաւէլի որդին Եղիսասաֆին էր · Անոր
բնծան ատ էր · սրբարանին սրկոյն հասնելու՝
հարիւր երեսուն սրկոյ մէկ արծաթի սկու-
տեղ , եօթանասուն սրկոյ մէկ արծաթի կնդիր ,
երկուքն ալ լցուն էին հացի բնծայի հասնող
44 եղով շաղուած բարակ ալիւրով , Տասը ոսկիէ
45 մէկ խնկանման խունկով լեցուն , Մէկ
զուարակ՝ մէկ խոյ , մէկ տարեկան մէկ գա-
46 ռն ողջակէզի հասնող , Եւ յծերէն մէկ նոխազ
47 մեղքի պատարագի հասնող , Եւ խաղաղու-
թեան զոհի հասնող երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝
հինգ նոխազ , հինգ հատ մէկ տարեկան
գառներ . Դագաւէլի որդւոյն Եղիսասաֆին
բնծան ատ էր ։

ֆ Գէ · գ · 21 ·
ր Գէ · գ · 21 ·
ի Գէ · գ · 23 · 23 ·
· Եզէ · Ամոթ

ղ Գէ · գ · 13 ·
ի Գէ · գ · 6 · 8 · 10 · 12 · 14 · Բիւոգ · ղ · 13 ·

ը Տէ՛ր Օր · ի · 3 · գիւոգ · ը · 65 · բԱ՛ն · ճ · 3 · 9 · Եզր · գ · 16 · Ղեմ · ժը · 87 ·

Ա՛ղ · ը · 1 ·
ւ Նէ · է · 34 ·
ի Ղե · ա · 4 ·
ի Ղե · գ · 33 ·

ի Ղե · գ · 1 ·

48 Եօթներորդ օրը հաւաքեսցէ եփրեմի որ-
դւոց իշխանը Աժիուդի որդին եղիսամանն էր։
49 Ունայ ընծան ասա էր. արբատանէին սիկղին հա-
մեհնոյ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մի կապոսի
սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մի արծաթի
կուժ, երկու քան ալ լեցուն էին հացի ընծայի
50 համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով, Ցասը
-ին ասիլ մի խնկամանն խառնելով լեցուն,
51 Մէկ գառնապակ՝ մի խոյ և մի տարեկան մի
52 գառն պղակէզի համար, Աբիհելին մի նա-
53 խագ մեղքի պատարագի համար, եւ խաղա-
ղութեան գոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հասա մի տարեկան
գառնիք. Ամիուդի որդւոյն եղիսամայկին
ընծան ասա էր։
54 Եւթներորդ օրը հաւաքեսցէ Ասանասի որ-
դւոց իշխանը փագատսիի որդին Գամալիէլ-
55 էին էր։ Ունայ ընծան ասա էր. արբատանէին սիկ-
ղին համեհնոյ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մի
արծաթի սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մի
արծաթի կուժ, երկու քան ալ լեցուն էին հացի
ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
56 Ցասը -ին ասիլ մի խնկամանն խառնելով լե-
57 ցուն, Մէկ գառնապակ՝ մի խոյ և մի տարե-
58 կան մի գառն պղակէզի համար, Աբիհելին
59 մի նոխազ մեղքի պատարագի համար, եւ
խաղաղութեան գոհի համար երկու արջառ՝
հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հասա մի
տարեկան գառնիք. փագատսիի որդւոյն
Գամալիէլեին ընծան ասա էր։
60 Ինեներորդ օրը հաւաքեսցէ բենիամինի որ-
դւոց իշխանը Գեդէոնիի որդին Աբիդանն
61 էր։ Ունայ ընծան ասա էր. արբատանէին սիկղին
համեհնոյ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մի արծաթի
սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մի արծաթի
կուժ, երկու քան ալ լեցուն էին հացի ընծայի
62 համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով, Ցասը
-ին ասիլ մի խնկամանն խառնելով լեցուն,
63 Մէկ գառնապակ՝ մի խոյ և մի տարեկան մի
64 գառն պղակէզի համար, Աբիհելին մի նա-
65 խագ մեղքի պատարագի համար, եւ խաղա-
ղութեան գոհի համար երկու արջառ՝ հինգ
խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հասա մի տարե-
կան գառնիք. Գեդէոնիի որդւոյն Աբիդանեին
ընծան ասա էր։
66 Տասներորդ օրը հաւաքեսցէ Գամէլ որդւոյ
իշխանը Ամիուդային որդին Աբիհեզերին էր։
67 Ունայ ընծան ասա էր. արբատանէին սիկղին հա-
մեհնոյ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մի արծաթի
սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մի արծաթի
կուժ, երկու քան ալ լեցուն էին հացի ընծայի
համար եղով շաղուած բարակ ալիւրով,
68 Ցասը -ին ասիլ մի խնկամանն խառնելով լե-
69 ցուն, Մէկ գառնապակ՝ մի խոյ և մի տարե-
70 կան մի գառն պղակէզի համար, Աբիհելին
71 մի նոխազ մեղքի պատարագի համար, եւ
խաղաղութեան գոհի համար երկու արջառ՝
հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հասա մի
տարեկան գառնիք. Ամիուդային որդւոյն Ա-
քիհեզերին ընծան ասա էր։
72 Մետասաներորդ օրը հաւաքեսցէ Ասիր
որդւոյ իշխանը Եգրանէի որդին Փագիէլին
73 էր։ Ունայ ընծան ասա էր. արբատանէին սիկղին
համեհնոյ՝ հարիւր երեսուն սիկղ մի ար-
ծաթի սկուտեղ, եօթանասուն սիկղ մի
արծաթի կուժ, երկու քան ալ լեցուն էին հա-
ցի ընծայի համար եղով շաղուած բարակ ալի-
74 րով, Ցասը -ին ասիլ մի խնկամանն խառն-
75 նով լեցուն, Մէկ գառնապակ՝ մի խոյ և մի
76 տարեկան մի գառն պղակէզի համար, Աբի-
ժեզերէն մի նոխազ մեղքի պատարագի հա-
77 մար, եւ խաղաղութեան գոհի համար երկու
արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ և հինգ հասա
մի տարեկան գառնիք. եգրանէի որդւոյն
փագիէլին ընծան ասա էր։
78 Երկոտասաներորդ օրը հաւաքեսցէ Նեփ-
թագիմի որդւոյ իշխանը Ենանէի որդին Ա-
79 քիրէն էր։ Ունայ ընծան ասա էր. արբատա-
նէին սիկղին համեհնոյ՝ հարիւր երեսուն սիկ-
ղ մի արծաթի սկուտեղ, եօթանասուն սիկ-
ղ մի արծաթի կուժ, երկու քան ալ լեցուն
էին հացի ընծայի համար եղով շաղուած բա-
80 րակ ալիւրով, Ցասը -ին ասիլ մի խնկա-
81 մանն խառնելով լեցուն, Մէկ գառնապակ՝ մի
խոյ և մի տարեկան մի գառն պղակէզի
82 համար, Աբիժեզերէն մի նոխազ մեղքի պատա-
83 րագի համար, եւ խաղաղութեան գոհի հա-
մար երկու արջառ՝ հինգ խոյ՝ հինգ նոխազ
և հինգ հասա մի տարեկան գառնիք. Ենա-
նէի որդւոյն Աքիքէլին ընծան ասա էր։
84 Ամենայնին օծուած օրը՝ ունայ նաւիրութեան հան-
դերձին համար խորանէլի իշխանութենէն ներ-
կայացուցեալ ասեղ էին. ասեղներկու արծաթի
սկուտեղ՝ ասեղներկու արծաթի կուժ, — ասե-
85 ղներկու ոսկի խնկամանն, Ամէն մի արծաթի
սկուտեղը հարիւր երեսուն -ին՝ և ամէն մի
կուժը եօթանասուն -ին էր. ասեղներկուքան
բոլոր արծաթիը երկու հազար չորս հարիւր -ին
86 էր, արբատանէին սիկղին համեհնոյ. Ցասեղեր-
կու ոսկի խնկամանն խառնելով լեցուն, ամէն մի
խնկամանը արբատանէին սիկղին համեհնոյ՝ ասե-
ղներկուքան -ին էր՝ խնկամանները բոլոր
87 ոսկին հարիւր քսան -ին էր. Ողջակէզի հա-
մար բոլոր արջառները ասեղներկու գառնապակ,
խոյերը ասեղներկու, մի տարեկան գառնիքը
ասեղներկու էին, իրենց հացի ընծայովը. և
մեղքի պատարագի համար այծերէն նոխազ-
88 ներ ասեղներկու. Եւ խաղաղութեան գոհի
համար բոլոր արջառներն քսանչորս գառ-
նապակ էին, խոյերը վաթսուն, նոխազներ վաթ-
սուն, և մի տարեկան գառնիքը վաթսուն
էին. Այս էր անգամին նաւիրութեան համար՝
ասեղ հօծուելէն ետքը։

89 Եւ երբոր Մովսէս ժողովքի խորանը կը
սկսէր [1]Աստուծոյ հետ խօսելու, անոնկից կը
խօսցնէին ձայնը վկայութիւնոյ տապանակին վը-
րայ եղած քաւութիւնէն վրայէն երկու քե-
րովբէներուն միջնակէն կը լսէր, ու ինքը Ա-
ստուծոյ հետ կը խօսէր։

ԳԼ· Ը

1 ճրագներէն վառուած կերպը։ 2 Ղեւտացոց նախապատրաստութիւնը։ 23 Անոնց պաշտօնի կատարելու համար որոշուած հասակը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 խօսէ Ահարոնին ու ըսէ անոր, երբոր [2]ճրագ-
ները վառես, եօթը ճրագները աշտանակին
3 առջեւի կողմէն լոյս պիտի տան։ Եւ Ահարոն
անանկ ըրաւ. անոր ճրագները աշտանակին
առջեւի կողմը վառեց, [3]ինչպէս որ Տէրը Մովսէ-
4 սին պատուիրեց։ [4]Եւ աշտանակին շինուքը
սանկ էր. [5]կռատոյ ոսկիէ էր. անոր բու-
ներէն մինչեւ անոր ծաղիկները [6]կռատոյ էր։
[7]Տէրոջը Մովսէսին ցուցցուցած գաղափարին
պէս՝ անանկ շինեց աշտանակը։
5 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
6 խորայէլի որդւոցը միջէն Ղեւտացիները առ,
7 ու մաքրէ անոնք։ Եւ անոնք մաքրելու հա-
մար սանակ պիտի բնես անոնց. [8]մաքրու-
թեան ջուր սրսկես անոնց վրայ, ու նոքանք
իրենց բոլոր մազերնին խոզ ածիլեն, և
իրենց հանդերձները լուան ու մաքրուին։
8 Ետքը զուարակ մը խոզ առնեն ու [9]անոր
հացի ընծային համար եղով չզտուած բարակ
ալիւր. դուն ալ ուրիշ զուարակ մը պիտի
9 առնես մեղքի պատարագի համար։ [10]Ու Ղե-
ւտացիները ժողովքի խորանին առջեւը մօտե-
ցընես. [11]և խորայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը
10 ժողվես։ Ու Ղեւտացիները Տէրոջը առջեւը
մօտեցընես, ու խորայէլի որդիքը [12]իրենց ձեռ-
11 քերը Ղեւտացոց վրայ դնեն։ Եւ Ահարոն
խորայէլի որդւոցը կողմէն Ղեւտացիները Տէ-
րոջը առջեւը [13]ընծայ պիտի մատուցանէ՝, և
անոնք Տէրոջը պաշտօնը կատարելու համար
12 ըլլան։ [14]Ու Ղեւտացիք իրենց ձեռքերը գլու-
խներուն դնելու վրայ պիտի դնեն. ու
Ղեւտացոց քաւութիւն բնելու համար՝ մէկ
ցուլուկը մեղքի պատարագ՝ ու միւսը ողջակէզ
13 մատուցանես Տէրոջը։ Եւ Ղեւտացիները Ահա-
րոնին ու անոր որդւոցը առջեւը կայնեցընես,
14 ու զանոնք ընծայ մատուցանես Տէրոջը։ Այս-
պէս պիտի զատես Ղեւտացիները խորայէլի որ-
դւոցը միջէն, ու Ղեւտացիները ինծի պիտի
15 ըլլան։ Եւ անկէ ետև Ղեւտացիները ժողով-

[1] Եբր. ժբ. 8. Եել. լգ. 9. 11. [2] Եել. խե. 23. [3] Եել. խե. 44. [4] Եել. խե. 31. խ. 33. [5] Եել. խե. 31. [6] Կամ հատուածներուն։ [7] Եել. խե. 18. [8] Եել. խե. 23. [9] Գէ. ժբ. 9. 17. 18. [10] Եբր. ժբ. 9. [11] Գէ. ժբ. 10. [12] Ղե. ը. 3. [13] Ղե. ը. 4. [14] Ղե. ը. 6. [15] Ղե. ը. 9. [16] Ղե. ը. 13. [17] Ղե. ը. 15. [18] Ղե. ը. 16. [19] Ղե. ը. 17. [20] Ղե. ը. 18. [21] Ղե. ը. 19. [22] Ղե. ը. 20. [23] Ղե. ը. 21. [24] Ղե. ը. 22. [25] Ղե. ը. 23. [26] Ղե. ը. 24.

պատին մէջ՝ անոնց նգիպտոսի երկրէն ելլելուն երկրորդ տարին առաջի ամսուն մէջ՝ ըսելով,
2 թող Իսրայէլի որդիքը ⁻իր որոշած ժամանակին
3 Նախին Պասք ընեն գաղիկը։ Ան ամսուն չորեքտասաներորդ օրը ⁵իրիկուան գէմ պիտի ընէք զանիկա իր որոշած ժամանակին. անոր բոլոր կանոններուն ու անոր բոլոր կարգադրութիւնը
4 Նէրան Հաճիւսան պիտի ընէք անիկա։ Եւ Մովսէս խօսեցաւ Իսրայէլի որդւոցը՝ որ գաղիկը
5 ընեն։ Եւ անոնք ⁴առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան գէմ գաղիկը երկիր Սինայի անապատին մէջ. Տէրոջը Մովսէսին բոլոր պատուիրածին պէս՝ Իսրայէլի որդիքը ասանկ ըրին։
6 Եւ կային անոնք՝ որ ⁵մեռոց ու մեուելի պղծուած էյլսած, ան օրը չկրցան գաղիկը ընել։ Ու ան օրը Մովսէսին ու Հարոնին առջևը
7 եկան. Եւ ան մեռոց ինչը ըսին անոր, Մենք մեռոց ու մեուած մեռքմիսէ պղծուած ենք. ինչո՞ համար կրնանք Իսրայէլի որդւոցը մէջ Տէրոջը պատարագը իր որոշած ժամանակին մեռցուցած։
8 Նէլէն որդիներուն. Եւ Մովսէս բսաւ անոնց, կեցէք՝ ⁶ես պիտի Տէրը լսեմ կը պատուիրէ ձեր վրայով։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
10 խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ, Թէ որ ձեզմէ կամ ձեր սերունդէն մէկը մեուած մեռքմիսէ մը պղծուի, կամ հեռաւոր ճամբորդութեան մէջ բլլայ, անիկա ալ գաղիկը պիտի
11 ընէ Տէրոջը. ⁵Երկրորդ ամսուն չորեքտասաներորդ օրը իրիկուան գէմ ընեն ան. ⁶բայց
12 գարիով ու լեզի խառնուով ուտեն ան. ⁵Ոչնիկ մնցնէ առաւոտ բան մը չթողուն, ⁶և ոսկոր մը չկոտրեն. ⁵գաղիկին բոլոր կանոններուն
13 համեմատ ընեն ան։ Բայց թէ որ մնգտուի եղոջ՝ ու ճամբորդութեան մէջ չեզոջ մնգոր գաղիկը ընելը զանց ընէ, ան անձը ⁻իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի, ⁻նէյտի որ ⁵Տէրոջը պատարագը իր որոշած ժամանակին չմատուցած։ ան մնգոր ⁵իր մեղքը պիտի
14 կրէ։ Եւ թէ որ օտարական մը ձեր մէջը պատրաստուի, ու գաղիկը ընելու բլլայ Տէրոջը, գաղիկին կանոնին և անոր կարգադրութեանը համեմատ պիտի ընէ. թէ օտարականին և թէ երկրին բնակիչին համար ⁵մէկ կանոն պիտի ունենաք։
15 Եւ ⁵ան օրը՝ որ խորանը կանգնուեցաւ, ամպը խորանը՝ վկայութեան վրանին վրայով ամպը պատեց խորանը. ու ⁵իրիկուընէ մինչև առաւոտ խո-
16 րանին վրայ կրակի երեւոյթով կը կենար։ Միշտ ասանկ էր. ⁻ամպը ամպը կը ծածկէր ան, և
17 գիշերը՝ կրակին երեւոյթը։ Ու երբոր ամպը խորանէն կը վերնար, անկէ ետև Իսրայէլի որդիքը կը չուէին. և ուր որ ամպը կը կենար, հոն Իսրայէլի որդիքը իջևան կ'ընէին։
18 Ին։ Տէրոջը հրամանով Իսրայէլի որդիքը կը չուէին, և Տէրոջը հրամանով իջևան կ'ընէին. ⁵ամպը խորանին վրայ օրչափ ատեն որ կը կենար, անոնք իրենց վրանները մէջ կը
19 մնային։ Եւ երբոր ամպը շատ օրեր խորանին վրայ մնար, Իսրայէլի որդիքը ⁷Տէրոջը պահպանութիւնը կը պահէին, ու չէին չուեր.
20 Նոյնպէս ալ երբոր ամպը խորանին վրայ քիչ օր կենար. Տէրոջը հրամանին համեմատ իջևան կ'ընէին, ու Տէրոջը հրամանին համեմատ
21 մնար կը չուէին։ Նոյնպէս ալ երբոր ամպը իրիկուընէ մինչև առաւօտ մնար, առաւօտուն ամպին վեր երած ատենը կը չուէին. թէ ցորեկ բլլար և թէ գիշեր՝ ամպին երած ատենը կը
22 չուէին։ Կամ երկու օր՝ կամ մէկ ամիս՝ և կամ մէկ տարի՝ որ ամպը խորանին վրայ կենալով մնար, Իսրայէլի որդիքը իջևան կ'ընէին, ու չէին չուեր. բայց երբոր վերնար,
23 կը չուէին. Տէրոջը հրամանին համեմատ իջևան կ'ընէին, և Տէրոջը հրամանին համեմատ կը չուէին. Մովսէսին ձեռքովը ⁻Տէրոջը ⁻Տէրոջը պատուիրածը կը պահէին։

ԳԼ. Ժ

1 Ընդհանուր գործածութիւնը։ 11 Իսրայէլացիները Սինայէն կ'երթան փառան կը չուեն։ 14 Ընծայ չուգուն կորգը։ 29 Մովսես իր ծառայ անթոմեցի կը խնդրէ որ իրենց հետ երթայ։ 33 Տապանակին չուելու ու կենալու առեիք Մովսեսու առած օրհնութիւնը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 գիտցի երկու հատ արծաթէ փող չընել. կուժոյ պիտի չընեւս անոնք, որ ⁻ժողովքը կանչելու հանար՝ ու բանակներուն չուելուն հա-
3 մար ⁴զ որ ժամանակ։ Եւ երբոր ⁵զանոնք հնչեցնեն, բոլոր ժողովքը քովդ պիտի ժողովին
4 ժողովքի խորանին դուռը։ Եւ թէ որ ⁵մէկը հնչեցնեն, իշխանները՝ ⁵Իսրայէլի հա-
5 զարապետները քովդ պիտի ժողովին։ Եւ երբոր ազդ արարութիւնն հանար հնչեցնէք, ⁵արեւելքը իջևան բնող բանակները պիտի
6 չուեն։ Ու երբոր երկրորդ անգամ ազդ արարութիւնն հնչեցնէք, ⁵հարաւայինն կողմը իջևան բնող բանակները պիտի չուեն. անանց չուելուն հանար ազդ արարութիւնն պիտի
7 հնչեցնեն։ Եւ երբ ժողովուրդը ժողվելու բլլաք՝ հնչեցնէք, բայց ⁵ազդ ա-

---

- Եւ. ժբ. 1. ես. 18.
ղե. իգ. 2. Գէ. իբ. 16. բ Օբ. ժչ. 1. 3.
ե Եւ. ժբ. 6.
զ Ցես. ե. 10.
է Գէ. ե. 2. ժԹ. 51. 16. Ցես Ցովշ. ժբ.
ը 18.
թ Եւ. ժբ. 15. 19. 22. Գէ. իե. 2.
ժ Գէ. իե. 3.
ի Եբբ. մեռկ ընեմ ժբ. 11.
ժա բ Մ Ե. ե. 3. 18.
ժբ Եւ. ժբ. 8.
ժգ Եւ. ժբ. 10.
ժդ Եւ. ժբ. 46. Ցովշ. ժԹ. 28.
ժե Եւ. ժբ. 45. ես.
ժզ Ցես. ժե. 14. Եւ. ժբ. 11.
ժէ Եբբ. մեռկ ընեմ ժբ. 11.
ժը Հմբ. 1.
ժթ Գէ. ե. 31.
ի Եւ. ժբ. 43.

ա Եւ. ե. 34. Դեմ. ի. 16. 19. Ումա. Հբ. 14.
բ Եւ. ե. 38. 37.
գ Հմբ. 19.
դ Գէ. ա. 55. գ. 8.
ե Եբբ. գ. 3. Ցես. ի. 5. Գէ. ր. 15.
զ Եւ. ժբ. 31. Գէ. ա. 18. ե. 8.
է Գէ. բ. 3.
ը Գէ. բ. 10.
թ Հմբ. 3.
ժ Ցովշ. ե. 1.

ա Եւ. ե. 34. Դեմ. ի. 16. 19. Ումա. Հբ. 14.
բ Եւ. ե. 38. 37.
գ Հմբ. 19.
դ Գէ. ա. 55. գ. 8.
ե Եբբ. գ. 3. Ցես. ի. 5. Գէ. ր. 15.
զ Եւ. ժբ. 31. Գէ. ա. 18. ե. 8.
է Գէ. բ. 3.
ը Գէ. բ. 10.
թ Հմբ. 3.
ժ Ցովշ. ե. 1.

8 բարութիւն պիտի չընէք։ ¶Եւ փոգերը հնչեցնողներըն Ահարոնին որդիքը քահանաներըն պիտի ըլլան. և ասիկա ձեր ապրելուն մէջ
9 յաւիտենական կանոն ըլլայ ձեզի։ Եւ ¶քիչ որ պատերազմելու երթաք ձեր երկրին մէջ ¶ձեզի հակառակ հարուստ թշնամիին դէմ, փողերով ազդարարութիւն պիտի ընէք. ու ¶պիտի յիշուիք Տէրոջը ձեր Աստուծոյն առջեւը,
10 և ձեր թշնամիներէն ազատուիք։ Եւ ¶ձեր ուրախութեան օրերուն՝ ու ձեր տոներուն՝ և ձեր ամսագլուխներուն մէջ՝ փողերը պիտի հնչեցնէք ձեր ողջակէզներուն վրայ, ու ձեր խաղաղութեան զոհերուն վրայ, որ ձեզի ¶յիշատակի համար ըլլան ձեր Աստուծոյն առջեւը. ես եմ Տէրը ձեր Աստուածը։
11 Եւ եղաւ որ երկրորդ տարին երկրորդ ամսուն քառասնորդ ութ ¶ժամկոտութեան խորանին
12 վրայէն ամպը վեր ելաւ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը կրնոց դնացքին համեմատ չուեցին ¶Սինայի անապատէն. ու ամպը ¶Փառանի անապատին մէջ կեցաւ։ Եւ առաջ՝ Մովսէսին
13 ձեռքովը տրուած ¶Տէրոջը հրամանին պէս
14 չուեցին։ ¶Եւ առաջ՝ Յուդայի որդւոցը բանակին դրօշակը չուեց՝ իրենց գունդերուն կարգովը. ու անոր գունդին վրայ Ամմինադաբի
15 զաւակ Նաասոն էր։ Եւ Իսասքարի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Ներեայի որդի
16 Նաթանայէլ էր։ Եւ Զաբուղոնի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Փելոնի որդի Եղիաբ էր։
17 Եւ խորանը վար իջեցուցին. ու ¶խորանը վերցնող Գերսոնի որդիքը և Մերարիի որդիքը չուեցին՝ ¶ու Հրեութիներ բանակին դրօշակը չուեց իրենց գունդերուն կարգովը. ու անոր գունդին վրայ Ելիսուրի որդի
19 Եղիաւր էր։ Եւ Շմաւոնի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Ասուրհասդայի որդի Շաղումիէլ էր։
20 Եւ Գադի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Դագուելի որդի Եղիասափ էր։
21 Եւ ¶սրբարանը վերցնողներըն կոհաթացիները չուեցին. ու խորանը կը կանգնեցնէր մինչեւ
22 անոնց գալը։ Եւ ¶Եփրեմի որդւոցը բանակին դրօշակը չուեց իրենց գունդերուն կարգովը. ու անոր գունդին վրայ Ամիուդի որդի Եղիսամա էր։
23 Եւ Մանասէի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Փադասուրի որդի Գամալիէլ էր։
24 Եւ Բենիամինի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ
25 Գեդէոնիի որդի Աբիդան էր։ Եւ ¶Դանի որդւոցը բանակին դրօշակը իրենց գունդերուն կարգովը բոլոր բանակներուն ¶ետեւէն չուեց՝ ու անոր գունդին վրայ Ամիսադայի որդի
26 Աքիեզեր էր։ Եւ Ասերի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Եգբոնի որդի Փագիէլ էր։ Եւ
27 Նեփթաղիմի որդւոցը ցեղին գունդին վրայ Եւնանի որդի Աքիրէ էր։ ¶Այս էր խորայէլի որդւոցը չուելուն կարգը իրենց գունդերուն համեմատ՝ երբոր կը չուէին։
29 Եւ Մովսէս իր աներոջը՝ այրիէն Մադիանացի ¶Ռագուէլի որդւոյն Յոթորին ըսաւ. Մենք կը չուենք այն տեղը՝ որուն համար Տէրը ըսաւ որ ¶Ձեզի պիտի տամ. միզի հետ եկուր, ու Իսրայէլ պիտի բնենք քեզի. ետ չես որ ¶Տէրը խոստացեր է բարիք մեզի։
30 ըսաւ։ Եւ անոնա ըսաւ անոր, Չեմ երթար, այլ իմ երկիրս ու իմ ազգականներուս պիտի
31 երթամ։ Եւ ըսաւ, Ընդհ բրէ՝ միզի մի թողուր. քանզի անապատին մէջ մեր իջեւանը գիտնալուն՝ միզի ¶աչքերը դիտես, ու միզի ¶առաջ
32 նորդ կ'ըլլաս։ Եւ թէ որ միզի հետ երթալու ըլլաս, ¶ինչ բարութիւն որ Տէրը միզի բնէ, միզ ալ քեզի նոյն բարութիւնը կ'ընենք։
33 Եւ անոնք ¶Տէրոջը լեռնէն երեք օրուան ճամբայ չուեցին. ու Տէրոջը ուխտին տապանակը ¶երեք օրուան ճամբայով անոնց առջեւէն կ'երթար՝ անոնց հանգստանալու տեղ
34 գտնելու համար։ Եւ երբ բանակէն կը չուէին, ¶Տէրոջը ամպը ցորեկը անոնց վրան էր։
35 Եւ տապանակին չուելու ատենը՝ Մովսէս կ'ըսէր, Ելիր, ով Տէր, ու քու թշնամիներդ թող ցրուին, ու քեզ ատողները առջեւէդ
36 փախչին։ Եւ անոր կեներալու ատենը ¶կը կ'ըսէր, Ով Տէր, խորայէլի հազարաց բիւրաւորներուն դարձիր։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Մովսէսին ազաչանքովը Տաբերայի հրկիզութիւնը կը դադրի։ 4 Ժող վրդը պահ ուտելու կը ցանկայ։ 10 Մովսէս իր վիճակը կը գանգատի։ 16 Եօթանասուն ծերեր կը ընտրուին։ 18 Ընտան անոր ծառայութիւնը երթալուան ձեռքը կը բռնեն։ 31 Տէրը անոնց քանի մը ժամուան վրայ բարկանալով կը պատժէ։

1 Եւ ¶ժողովուրդը չարաչար ազաւնչ կ'ընէր Տէրոջը ¶ականջը. ու Տէրը լսեց, ¶ու իր բարկութիւնը բորբոքեցաւ, ու անոնց մէջ ¶Տէրոջը կրակը վառեցաւ, և բանակին ծայրերը

2 եղոզներըդ կոտրիցցուց, եւ ժողովուրդդ ապա-
զակից Մովսէսի. ու Մովսէս [a]ապօրինէ Ցե-
3 բոլը, և կրակը դուզ ուրիցցու. եւ ան տեղին
անուանը [b]Տաբերա դու. Տէրոջը կրակը անուաց
4 մէջ ոչխարուն հանուար. եւ անուաց մէջին [c]խառ-
նիճադամեան բազմութիւնըդ չատ ցանկացան. ու
խոտակէլի որդիքն ալ [d]գաթնալ յոյնին, և
լսին, [e]ովի մեզի ուտելու միս պիտի տայ.
5 [f]Եգիպտոսի մէջ մեր ձրի կերած ձուկերը,
վարունգներըդ ու սեխերը և պրասներըդ ու
սոխերը և խառտներըդ միտքերնիս կու գան.
6 եւ հիմա [g]մեր անձը չորցաւ. մուռատացէն զատ
7 ուրիշ բան մը չկայ աչքերնուս առջեը. եւ
[h]մուռատան գինձի պէս՝ ու անոր գոյնը
8 [i]մուռատի գոյնի պէս էր. ժողովուրդը կը
պտռտէր ու կը ժողվէր զ, և ագոյգիր մէջ
կ'ագային, կամ անկոնի մէջ կը ծեծէին. և
պատկենալու մէջ կ'եփէին, ու անկէ չորիներ
կը շինէին. և [j]անոր համը եղաւ գոմմանե-
9 բու համին պէս էր. եւ գիշերը երբոր բա-
նակին վրայ ցօղ կ'իջնէր, մուռատան [k]անոր
վրայ կ'իջնէր.
10 Ա[l]նասնոր Մովսէս լսեց որ ժողովուրդը
իրենց առհասարակ ամէն մէկը իր վրանին
դուռը կու լար. և [m]Տէրոջը բարկութիւնը
խիստ բորբոքեցաւ, ու Մովսէսին ալ գէշ
11 երեցաւ — [n]— [o]եւ Մովսէս բուս Տէրոջը,
ինչո՞ւ քու ծառադ չարչարեցիր, ու ինչո՞ւ
քու աչքիդ շնորհք չգտայ, որ ասու բոլոր ժո-
12 ղովուրդին բեռը իմ վրաս կը դնես. Միթէ
ե՞ս եմ յղացեր ասու բոլոր ժողովուրդը, կամ
ե՞ս եմ ծներ ատիկ, որ ինծի կ'ըսես. [p]Գա-
ղեակի մը կրծիկները ոտան [q]— առնելուն
պէս հանձիդ գիրկդ առ, — — մինչև ան
երկիրը որն որ անոնց հայրերուն — [r]եր-
13 դում ըրիր. [s]Ես ուրկի՞ միս պիտի ունե-
նամ, որ ասու բոլոր ժողովուրդին տամ. քան-
զի իմ բոլորտիքս կու լան ու կ'ըսեն, Մեզ
14 ասոր մէկին որ ուտելու միս տուր, որ լալ
նոր կրնայ ասու բոլոր ժողովուրդը. ինչու որ
15 ասու ինծի չատ ծանր է. եւ իմ որ ինծի ասանկ
պիտի ընես, կ'ապաչեմ մէկէն [t]մեռցուր իս-
կ, իմ որ շնորհք գտայ քու առջեդ, որ [u]իմ
16 չարչարս չտեսնեմ. եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին,
Ինծի [v]խորհրդոյ ծերերէն հոսմանասունը հոգի
ժողվէ, որոնք որ գուն գիտես իմ ժողո-
վուրդին ծերերը ու [w]գլխաւորներին են. և
զանոնք ժողովքին խորանը բեր, ու հոն քեզի
17 հետ կայնին. եւ ես հոն [x]պիտի իջնեմ ու խո-
սիմ քեզի հետ. և [y]քու վրադ եղած Հոգիէն
պիտի առնեմ, ու անոնց վրայ պիտի դնեմ,
որ ժողովուրդին բեռը վերցնեն քեզի հետ,
18 ու գուն միսակ չվերցնես. եւ ըսէ ժողո-
վուրդին, [z]Ազատուեցէք հասնար պրատեցէք, ու
միս պիտի ուտէք. [aa]քանզի որ [ab]Տէրոջը ականջ-
նեբուն լսեցիք ըսելով, Ո՞վ մեզի միս պիտի
կերցընէ. [ac]քանզի Եգիպտոսի մէջ ապրեր կ'ատ-
բեիք. ուստի Տէրը ձեզի միս պիտի տայ,
19 ու գուք պիտի ուտէք. [ad]Գուք ոչ մի՛ միսակ
մի՛ օր պիտի ուտէք, և ոչ երկու օր՝ ոչ հինգ
20 օր՝ ոչ տասը օր՝ ոչ ալ քսան օր. [ae]Լմնեն մի՛
ամիս միտնդ քիներնիդ գուրս գալը [af]— —
— —, անանկ որ զզուիք. որովհետև ձեր մէջ-
տեղը եղող Տէրը արհամարհեցիք, և անոր
առջեը լացիք՝ ըսելով, [ag]Ինչո՞ւ մենք Եգիպ-
տոսէն ելանք.
21 Եւ Մովսէս բուս, [ah]Ես ժողովուրդը՝ որոնց
մէջ կը գտնուիմ, վեց հարիւր հազար հե-
տևակ հոգի են, ու գուն ըսիր, Ես անոնց
միս պիտի տամ՝ որ լմնան մի՛ ամիս ուտեն.
22 [ai]Անոնց բաւական ըլլալու համար՝ միթէ ոչ-
խարները ու արջառները մորթին. կամ
անոնց բաւական ըլլալու համար՝ ծովուն բոլոր
23 ձուկերը մէկտեղ հաւաքուին. եւ Տէրը բուս
Մովսէսին, [aj]Միթէ [ak]ձեռքը է Տէրոջը ձեռքը.
հիմա կը տեսնես իմ [al]քեզի բաժինս պէս պի-
24 տի բլլալնիս իմ ոչ. եւ Մովսէս ելաւ, ու Տէ-
րոջը խօսքերը ժողովուրդին պատմեց. և ժո-
ղովուրդին ծերերէն [am]եօթանասունը հոգի ժո-
ղվեց, ու զանոնք խորանին բոլորտիքը կացնել-
25 ցուց. եւ Տէրը [an]ամպի մէջ իջաւ, ու անոր
հետ խօսեցաւ, և անոր վրայ եղած Հոգիէն
առաւ, ու այն եօթանասունը ծերերուն վրայ
դրաւ. և եղաւ որ [ao]Հոգին անոնց վրայ
հանգչեցաւ [ap]մնրգարէութիւն ըրին, [aq]բայց անկէ
26 ետև չըրին. եւ երկու հոգի բանակին մէջ
մնացին, մէկուն անունը Եղդադ էր ու մի-
սաէն անունը Մովսէսի. և Հոգին հանգչեցաւ
անոնց վրայ. ու անոնք այն գրուածներէն էին,
բայց [ar]խորանը ելած չէին. և բանակին մէջ
27 մնրգարէութիւն կ'ընէին. եւ պատանի մը
վազեց ու պատմեց Մովսէսին և ըսաւ, Եղ-
դադ ու Մովսէսի մնրգարէութիւն կ'ընեն
28 բանակին մէջ. եւ Նաւէի որդի Յեսու՝
Մովսէսին [as]ընտրեալ ծառան պատասխան տը-
ւաւ ու ըսաւ, Տէր իմ Մովսէս, [at]զսրգիլ զա-

---

[a] Ելք. ե. 16.
[b] Ա՛ր. ժդ. 3.
[c] Ելք. ժբ. 38.
[d] Ա՛ր. ժա. 4.
[e] Ելք. ժբ. 2.
[f] Ելք. ժգ. 5.
[g] Ա՛ր. ժա. 6.
[h] Ելք. ժգ. 31.
[i] Ելք. ժգ. 15. 16.
[j] Ելք. ժզ. 31.
[k] Ելք. ժզ. 14.
[l] Ելք. ժզ. 15. 16.
[m] Ա՛ր. ժա. 10.
[n] Ելք. ե. 22.
[o] Ելք. ե. 23.
[p] Ելք. ե. 7.
[q] Ելք. ե. 8.
[r] Ելք. ե. 11.
[s] Ելք. ե. 12.
[t] Ելք. ե. 15.
[u] Ելք. ե. 14.
[v] Ելք. ե. 16.
[w] Ելք. ե. 17.
[x] Ելք. ե. 18.
[y] Ելք. ե. 19.
[z] Ելք. ե. 20.
[aa] Ելք. ե. 21.
[ab] Ելք. ե. 22.
[ac] Ելք. ե. 23.
[ad] Ելք. ե. 24.
[ae] Ելք. ե. 25.
[af] Ելք. ե. 26.
[ag] Ելք. ե. 27.
[ah] Ելք. ե. 28.
[ai] Ելք. ե. 29.
[aj] Ելք. ե. 30.
[ak] Ելք. ե. 31.
[al] Ելք. ե. 32.
[am] Ելք. ե. 33.
[an] Ելք. ե. 34.
[ao] Ելք. ե. 35.
[ap] Ելք. ե. 36.
[aq] Ելք. ե. 37.
[ar] Ելք. ե. 38.
[as] Ելք. ե. 39.
[at] Ելք. ե. 40.

29 Նաեւ ք· Եւ Մովսէս բաւ անոր, ինծի՞ հասնար
կը նախանձիս· Ո՛հ որքան կ՚ուզէի ես զի ամենայն
30 Հոգի ունենայ զիրայ գնէր· Եւ Մովսէս բա-
նակը դարձաւ եցաւ, ինքն ու իսրայէլի ծերերը·
31 Եւ Տէրջմէն հով մը եկաւ, ու ծովուն
կոզմէն լորտանդրի ինկը բնաւ, ու բանակին
վրայ մէկ օրուան ճամբայ մէկ կոզմէն եւ մէկ
օրուան ճամբայ միւս կոզմէն բանակին բո-
լորտիքը տարածեց, երկրի երեսին վրայէն
32 երկու կանգուն չափ բարձր· Եւ ժողովուրդը
ան բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը եւ հետեւեալ
բոլոր օրը կրկնով՝ լորտանդրի ինկերը ժողվե-
ցին· քիչ ժողվողը տասը քոր ժողվեց· եւ
իրենց համար բանակին բոլորտիքը ընծուծ փռ-
33 ուեցին ընձան· Եր- երբոր գետ. մինչ իրենց
ախորժանքնուն վրան էր, տակաւին չծամուտած՝
Տէրջմէ բարկութիւնը ժողովուրդին վրայ բոր-
բոքեցաւ· ու Տէրը խոտ մեծ հարուածով
34 զարկաւ ժողովուրդը· Եւ ան տեղին անունը
Կիբրոթ-Հաթթաաւա գրուեցաւ, ինչու որ
35 հոն խազցին ցանկացող ժողովուրդը· Կի-
բրոթ-Հաթթաաւայէն Ասերոթի չուեց ժողո-
վուրդը, ու Ասերոթի մէջ †ձեացին·

ԳԼ· ԺԲ

1 Ընաւած կը յանդիմանէ Մարիամն ու Ահարոնն յանդգ-
նութիւնը· 10 Մովսէսին ապշանքով Մարիամին բորոտ-
թիւնը կը բժշկուի· 14 Ընաւած կը հրամայէ որ Մարիամը
բանակէն դուրս դուս պահեն·

1 Եւ Մարիամ ու Ահարոն Մովսէսին դէմ խո-
սեցան՝ անոր առած Եթովպացի կինոջը հա-
մար, քանզի՝ առեր էր Եթովպացի կնիկ առեր
2 էր· Ու ըսին· Միթէ Տէրը միայն Մովսէսո՞վ
ձեռ քա՞ր խոսեցաւ· †չէ՞ որ մեր ձեռ քովն
3 ալ խոսեցաւ· Եւ Տէրը լսեց· Եւ Մովսէս շատ
հեզ մարդ մըն էր՝ երկրի վրայ եղած բոլոր
4 մարդոցմէ աւելի· Եւ իսկոյն Տէրը բաւ
Մովսէսին եւ Ահարոնին ու Մարիամին, Դուք
երեքդ ալ ժողովրդի խորանը երթ ք· Եւ երեքն
5 ալ երան· Եւ Տէրը ամպին սիւնով իջաւ,
ու խորանին դուռը կայնեցաւ· Եւ Ահարոնը
ու Մարիամը կանչեց, ու անոնք երկու քն ալ
6 երան· Եւ ըսաւ· Լսեցէք իմ խօսքս մը·
Ասիկա իմ խօսքս մըն
է, եթէ ձեզմէ մէկը մարգարէ ըլ-
լայ, ես Տէրս ինքզինքս տանեսիքի մէջ կը
ծանուցցնեմ անոր, հոմ †երազի մէջ կը խօսիմ
7 անոր հետ· †Իմ ծառաս Մովսէս անանկ չէ,
8 որ իմ †բոլոր տանս մէջ †հաւատարիմ է· Անոր
հետ †բերան †ի բերան †յայտնապէս կը խո-
սիմ, եւ ոչ թէ առակով· ու †անիկա Տէրջմէ
կերպարանքը կը տեսնէ· ուստի †իմ ծառա-
յիս Մովսէսին դէմ խօսելու ինչո՞ւ չվախցաք·
9 Եւ Տէրջմէ բարկութիւնը անոնց վրայ բոր-
10 բոքեցաւ· ու ինքը գնաց· Եւ ամպը վերա-
ցաւ խորանէն, ու ահա Մարիամ ձիւնի պէս
ջրաւոտ եղաւ· Եւ Ահարոն Մարիամին նայե-
11 ցաւ, և ահա անիկա բորոտ էր· Եւ Ահա-
րոն բաւ Մովսէսին, Ո՛հ, տէր իմ, կ՚ապա-
շիմ, †մեզի մեղք մի դներ· քանզի յիմա-
12 րութիւն ըրինք, ու մեղք գործեցինք· Թող
չնմանի հոն մեռած պատ՝ որ իր մօրը որ-
պանդէն եկած ատեներ անոր մարմնոյն կէսը
13 ուտուտած է· Եւ Մովսէս ազազակեց Տէրջմէ
բանիով, կ՚ըսէ ընծ քեզմէ, ով Աստուած,
14 բժշկէ անիկա· Եւ Տէրը բաւ Մովսէսին,
†Թէ որ անոր հայրը միայն անոր երեսը թքբ-
նելու ըլլար, եօթը օր պիտի չամչնա՞ր· Թող
անիկա †եօթը օր բանակէն դուրս դուսուած
15 պահուի, ու անկէ ետեւ ընդունի· †Եւ Մա-
րիամ բանակէն դուրս եօթը օր դուսուած մը-
նաց· ու ժողովուրդը չչուեց մինչեւ Մարիա-
մին ընդունուիլը·

ԳԼ· ԺԳ

1 Երկրէն լրտեսելու խրկուած մարդոց անուններէն· 18 Ընծանց
որ ան պատուիրեցին· 21 անոնց գործերէն· 27 ու անոնց
բերած լուրէն·

1 Եւ Ետքը ժողովուրդը †Ասերոթէն չուեցին,
2 ու փառանի անապատը իջեւան բրին· Եւ
3 Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով· †Մար-
դիկ խրկէ որ լրտեսեն Քանանացւոց երկիրը,
որ ես որ տալու եմ Իսրայէլի որդւոցը
ամէն մէկը իշխան ըլլալով մէկական մարդ
4 իր հայրերուն ցեղին կոզմէն խրկէք· Եւ
Մովսէս Տէրջմէ հրամանովը խրկեց
զանոնք †փառանի անապատէն· բոլոր
անոնք մարդիկը Իսրայէլի որդւոցը գլխաւոր-
5 ներն էին, Որոնց անուններն ասանք ին,
6 Ռուբինի ցեղէն՝ Շամուա Զաքուրի որդի Եսանուա· Շը-
7 մեւոնի ցեղէն՝ Փոսի որդի Սափատ, †Գա-
8 դայի ցեղէն՝ Գեփունէի որդի †Փաղէլ, Յա-
9 քարի ցեղէն՝ Յոսեփի որդի Իգաղ, Եփ-
10 րեմի ցեղէն՝ Նաւէի որդի Հոսէա, Բենի-

11 ամէնէն ցնդէն՝ Ընտրեալ որդին փոպոս , Զա-
բուդոնի ցնդէն՝ Սուդիի որդին Գէդոդիէլ ,
12 Յոփեթին ցնդէն՝ այսինքն՝ Մանասէի ցնդէն՝
13 Սուսիի որդին Գադդի , Դանի ցնդէն՝ Գա-
14 մալիէլ որդին Ամիհէլ , Ասերի ցնդէն՝ Սէթուր ,
15 յեղի որդին Հաբիսար , Նեփթաղիմի ցնդէն՝
16 Վահեղի որդին Նաբի , Գադի ցնդէն՝ Մաք-
քիի որդին Գուէլ ։
17 Ասոնք են ան ցեղով ազգ անուններըը որ Մով-
սէս խրկեց երկիրը լրտեսելու . և Մովսէս
Նաւէի որդուն Օսէսին անունը †Յեսու
18 դրաւ ։ Եւ Մովսէս խրկեց զանոնք քանանա-
երկիրը լրտեսելու , ու բսաւ անոնց , Ան Հա-
րաւային կողմէն գէպ ի վեր երթալով ելեր
19 երէք . Եւ ան երկրին ինչպէս ըլլալը՝ ու հոն
բնակող ժողովրդին զօրաւոր կամ տկար ,
20 քիչ ու շատ ըլլալը տեսէք . Եւ ան
երկիրը ուր որ անոնք կը բնակին՝ ինչպէս է ,
ապէ՞ կ՚ երթ գէշ . և ինչպէս են ան քաղաք-
ները ուր որ անոնք կը բնակին , վրաններո՞վ
21 բաղկացած են՝ թէ պարսպաւոր են ։ Եւ եր-
կիրը ինչպէս է , հարստո՞ւր է՝ թէ աղքատ ,
ծառեր կա՞ն՝ թէ ոչ ։ Եւ Հոգիով եղէք ,
ու ան երկրին պտուղներն առէք ։ Եւ ան օրե-
22 րը խաղողին նոր եւած օրերն էին ։ Եւ եկան
ու ան երկիրը լրտեսեցին Սինն անապատէն
23 մինչև գէպ ի Լեմեհ երթալու Հրոյ ։ Եւ
հարաւային կողմէն եկան , ու գէպ ի Քեբրոն
եկան . ու հոն էր Ահիման՝ Շեսէի որդիները
եկան , Աղէմ և Թոլմի . ու Հեբրոն եգիպտոսի
Տանեոս քաղաքէն եօթը տարի առաջ շի-
24 նուած էր ։ Եւ մինչև Եշքոլի ձորը եկան ,
ու անկէ խաղողի ողկոյզ մը կտրեցին ու առաջ
մի կտակ , և երկու հոգի լծակով վերցուցին
անկէ . և նռնենէն ու թուզերէն ալ ։
25 Խոյակելի որդուցը անկէ կտրած ողկոյզին
համար՝ ան տեղին անունը ‡Եշքոլի ձոր զը-
26 րաւեցաւ ։ Եւ քառասուն օրէն եկան ան եր-
27 կիրը լրտեսելէն դարձան ։ Եւ գացին հասան
Մովսէսին ու Ահարոնին և Իսրայէլի որդուցը
բոլոր ժողովքին՝ Փառանի անապատը՝ Կա-
դէս . և անոնց ու բոլոր ժողովքին լուր բե-
րին . և երկրին պտուղը ցուցուցին անոնց ։
28 Եւ պատմեցին անոր ու բսին , Մենք Իսկած
երկիրը գացինք . Իրաւցընէ՝ կաթ ու մեղր
29 կը բղխէ ան , և անոր պտուղը սա է ։ Բայց
հոն երկրին մէջ բնակող ժողովրդը զօրաւոր
է , և քաղաքները պարսպաւոր — Իսկա մեծ
30 են . Նաև հոն Ենակին որդիքը տեսանք ։ Ա-
մաղեկացիք ան երկրին Հարաւային կողմը կը
բնակին . ու Քետացիք և Բերասացիք ու Ա-
մորհացիք լեռները կը բնակին , և Քանանա-
ցիք ծովուն քովը ու Յորդանանին ափերը
31 կը բնակին ։ Եւ Կալէբ ժողովուրդը Մովսէ-
սին առջեւը լռեցուց , ու բսաւ , Ելլե՛նք ,
ու ժառանգենք ան . քանզի մենք անոնց կա-
32 րող ենք անոր տիրելու ։ Բայց անոր հետ
ելլող մարդիկը բսին , Մենք ան ժողովուրդին
վրայ ելլելու կարող չենք , քանի որ անոնք
33 մեզմէ զօրաւոր են ։ Եւ Երկրին լրտեսած եր-
կրին համար գէշ լուր բերին Իսրայէլի որդուց՝
բսելով , Ան երկիրը որուն մէջտեղէն անցանք՝
զանիկա լրտեսելու համար , իր բնակիչները
ուսող երկիր մըն է . և ամբողջ մէջի բոլոր ժո-
ղովուրդը որ մենք տեսանք , յոգեթափառական
34 մարդիկ են ։ Եւ հոն տեսանք Հսկաները ,
Ենակին որդիքը որ Հսկաներէն են . անոնց
որ մենք մեր աչքին Մարախի պէս երեցանք ,
և անոնք ալ ամնոց աչքին երեցանք ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Ժողովուրդը ամբողջ ձայնը վերցուցին ու
ողբացին . և ժողովուրդը լացաւ այն գիշերը ։
2 Եւ Իսրայէլի բոլոր որդիքը տրտնջեցին Մով-
սէսին ու Ահարոնին դէմ . ու բոլոր ժողով-
քը բսաւ անոնց , Երանի՛ թէ եգիպտացի եր-
կրին մէջ մեռած ըլլայինք . կամ Երանի՛ թէ
3 ասս անապատս մէջ մեռած ըլլայինք . Եւ
ինչո՞ւ Տէրը մեզ ասս երկիրը բերաւ ,
որ սրով ինանք , և մեր կիներնիրը ու մեր
որդիքը յափշտակուին . ապէ՞ չըլլար մեզի
4 որ եգիպտոս դառնանք . Եւ իրարս բսին ,
Մե՛նք մեզի գլխաւոր մը ընտրենք , ու Եգիպ-
5 տոս դառնանք ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն
իրենց երեսին վրայ ինկան Իսրայէլի որդուց
6 ցը բոլոր ժողովքին առջեւը ։ Եւ
երկիրը լրտեսածներէն Նաւէի որդին Յեսու
ու Յեփոնէի որդի Քաղէբ իրենց հանդերձ-
7 ները պատռեցին . Եւ Իսրայէլի որդուցը ը-
բոլոր ժողովքին խոսեցան բսելով , Ան երկիրը
որուն մէջտեղէն անցանք՝ զանիկա լրտեսե-

8 լու հանապ, խիստ բարի երկիր մին է. թէ
որ Տէրը [1]մեզի հաճի, մեզ ան երկիրը պիտի
տայ, և զանիկա մեզի պիտի տայ, [2]որ կաթ
9 ու մեղր բղխող երկիր մին է. Միայն թէ
[1]Տէրոջը դէմ ապստամբ մի ըլլաք. Ու ան
երկրին ժողովրդէն մի վախնաք, քանզի
[2]անոնք մեր կերակուր են. անոնց [3]պաշտ-
պանութիւնը դացած է իրենց վրայէն, [4]ու
Տէրը մեզի հետ է. անոնցմէ մի վախնաք.
10 [1]Ու բոլոր ժողովը ըսին թէ քարկոծով քար-
կոծեն զանիկա. բայց [2]Տէրոջը փառքը ժո-
ղովքի խորանին մէջ բոլոր Իսրայէլի որդւոց
11 ցր երեցաւ. Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Ան
ժողովրդը մինչև ե՞րբ [1]զիս պիտի արհա-
մարհէ, և իրենց մէջը բրած բոլոր հրաշք-
ներովս ալ մինչև ե՞րբ պիտի [2]չհաւատան ին-
12 ձի. Ես անոնք ժանտախտով պիտի զարնեմ,
ու կորնչցնեմ անոնք. և քեզ [1]անոնցմէ մեծ
13 ու զօրաւոր ազգ մը պիտի բնեմ. Եւ [1]Մով-
սէս ըսաւ Տէրոջը, Եգիպտոսը եդ իրաւացիք
պիտի լսեն. (քանզի դուն քու կարողու-
թիւնովդ ան ժողովուրդը անոնց մէջէն հաներ
14 ցիր.) և անոնք պիտի պատմեն ան երկրին
բնակիչներուն. [2]Լսած անոնք լսած են որ դուն,
ով Տէր, ան ժողովուրդին մէջտեղն ես, որ
դուն, ով Տէր, դէմ առ դէմ կը տեսնուիս,
և որ [3]քու ամպդ անոնց վրայ կը կայնի, և
որ ցորեկը ամպի սիւնով՝ ու գիշերը կրակի
15 սիւնով կը քալես անոնց առջևէն. Հիմա թէ
որ ան ժողովուրդը մէկ մարդու պէս մեռ-
ցնելու ըլլաս, քու հռչակդ լսող ազգերը
16 պիտի խօսին՝ ըսելով, Տէրը ան ժողովուրդը
[1]անոնց երդումով խոստացած երկիրը տանել
լու կարող չըլլալուն համար անապատին մէջ
17 մեռցուց զանոնք. Եւ հիմա թող իմ Տէրոջս
կարողութիւնը մեծ ըլլայ, ինչպէս որ խոսե-
18 ցար՝ ըսելով, Տէրը [1]երկայնամտութեան է, և առատ
ողորմութիւնով, անօրէնութիւնը ու յան-
ցանքը ներող. բայց չ[2]եղողը ամենևին ան-
պատիժ չթողուր, [3]հայրերուն անօրէնութիւնը
որդիներուն վրայ՝ մինչև երրորդ ու չորրորդ
19 ազգը հասցնելով. Կ՚ազատէ՛ [1]քու մեծ
ողորմութիւնովդ. համեմատ ներէ ան ժողո-
վուրդին անօրէնութիւնը, [2]ինչպէս որ ներե-
ցիր ան ժողովուրդին Եգիպտոսէն մինչև հոս
20 Եւ Տէրը ըսաւ, [1]Քու խոսքիդ պէս ներեցի.
21 Բայց կենդանի եմ ես, որ [1]երկրի երկիրը Տէ-
22 րոջը փառքով պիտի լեցուի. [1]Քանզի բո-
լոր այն մարդիկը որ եգիպտոսի մէջ ու անա-
պատին մէջ իմ փառքս ու իմ բրած հրաշք-
ներս տեսան, և մինչև հիմա [2]տասը ան-
դամ փորձեցին, ու իմ խօսքս մտիկ չըրին,
23 [1]պիտի չտեսնեն ան երկիրը՝ զոր իրենց
հայրերուն երդում ըրի. իս արհամար-
24 հողներուն մէկն ալ պիտի չտեսնէ ան. Բայց
որովհետև իմ ծառաս [1]Քաղէբ ուրիշ միտք
ունեցաւ, ու [2]ինծի [3]բոլոր սրտով հնազանդե-
ցաւ, ես ալ անոնիկ իր գացած երկիրը պի-
տի տանիմ, և անոր սերունդը պիտի ժառան-
25 գէ. Եւ Ամաղեկացիք ու Քանանացիք
ձորերուն մէջ կը նստին. վաղը դարձէք, [1]և
դէպ ի անապատը կարմիր ծովուն ճամբան
չուեցէք.
26 Եւ Տէրը խոսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
27 ըսելով, [1]Մինչև ե՞րբ ան չար ժողովքին ինծի
դէմ տրտնջելուն հանդիպիմ. [2]Ես լսեցի խրտչելի
որդւոցը տրտունջը որ ինծի դէմ կը տրտընջեն.
28 Ըսէ՛ անոնց, [1]Ես կենդանի եմ, կ՚ըսէ
Տէրը, որ [2]ինչպէս դուք իմ ականջներուս խո-
29 սեցաք, անանկ ալ պիտի բնեմ ձեզի. Ձեր
դիակները ան անապատին մէջ պիտի իյնան. և
ձեր բոլոր հաշիւին համեմատ՝ [1]ձեզմէ ամէն
համրուածներդ քսան տարեկանէն վեր եղող-
ներդ՝ դուք [2]ինծի որ ընծի դէմ տրտնջեցիք,
30 Անշուշտ պիտի չմտնէք ան երկիրը՝ որուն մէջ
ձեզ բնակեցընելու [1]Ձեռքս բերի, [2]բաց ի
Յեփոնէի որդի Քաղէբէն ու Նաւէի որդի
31 Յեսուէն. [1]Բայց ձեր որդիքը՝ որոնց հասնար
դուք ըսիք թէ պիտի յափշտակուին, անոնք
պիտի տանիմ, և [2]ձեր չհաւնած երկիրը անոնք
32 պիտի [1]տեսանեն. Բայց [2]ձեր դիակները ան անա-
33 պատին մէջ պիտի իյնան. Եւ ձեր որդիքը
անապատին մէջ [1]քառասուն տարի [2]պիտի
[3]մնայրին, ու ձեր [4]պոռնկութիւնները կրնան,
մինչև որ ձեր դիակները անապատին մէջ ապականին.
34 [1]Ինչպէս որ երկիրը [2]քառասուն օրուան մէջ
լրտեսեցիք, անանկ ալ ան օրերուն քառսուն
համեմատ՝ ամէն մէկ օրուան տեղը [3]մէկմէկ

[1] բ Օր · ժ · ։ · բ[1]Մն · ժգ · ։ · ժ · ։ · բ[2]Մն · ժ · ։ · ժ · ։ · ։ · բ[3]Մն · ժ · ։ · ժ · ։ · ։ · բ[4]Մն · ժ · ։ · ժ · ։ · ։ ·

տաքին Ահիշէլ՝ քառատասներորդ տարի պիտի կրկէս
ձեր ամաբէնութիւնները, ու իմ Յուշէ հետս
35 նայս ճանդնաք։ Եւ Տէրս քեզի, ինծի գէմ
ժպիտած բոլոր ևատ չար ժպտիքին անդուլ
պիտի բնեմ՝ ատ բանը. անանք ատ անապատին
36 մէջ պիտի ապատին, ու հան մեռնին։ Եւ ան
մնդիկ որ Մոսէսս խրկեց ան երկիրը լրտե-
սելու, որոնք դարձան ու երկրին վրայով
դէշ լուր հանելով՝ բոլոր ժողովրդը ատոր դէմ
37 տրամիելու դրդռելին, Ան մնդիկ որ ան եր-
կրին վրայով դէշ լուր հանելնին՝ Տէրոջմէ ատ-
38 մեռան Տէրոջ առջևը։ Բայց Նաւէ որդի
Յեսու և Յեփոնէի որդի Քաղէբ որ եր-
կիրը լրտեսելու դացող մնդիկն էին, ապ
39 մեռցին։ Եւ Մոսէս ատ խօսքերը խօսցաւ
լի բոլոր որդւոցը պրուցից, ու ժողովրդ
40 դը մեծ ատգ բրաւ։ Եւ առաւսուց կանուխ
լեռանը դնացին ըսելով, Ահա մենք դո-
շուս ենք, և Տէրոջը բսած տեղը պիտի երթ-
41 ինք. ետևս որ մեզի դործեցիք։ Եւ Մոս-
սէս բսաւ, ինչո՞ւ այդ պէս կ՚Տէրոջը հրամանէն
դուրս կ՚երթաք. ատ բանը պիտի չյաջողի,
42 Մի երթաք, (բանի Տէրը ձեր մէջը չէ,)
չըլլայ որ ձեր թշնամիներուն առջևը չար-
43 դասիք. ետևս որ Ամաղեկացիք ու Քանանա-
ցիք հոն առջևնիդ են, և սրով պիտի իյնաք.
դարձաք Տէրոջմնէն ետև դառնալնուդ համար՝
44 Տէրը ձեզի հետ պիտի չըլլայ։ Բայց անանք
յամառութիւն ընելով՝ լեռանը դագաթը ու Մոս-
45 սէս բանակին մէջէն չդաստեցան։ Ան-
անր ան լեռանը վրայ բնակող Ամաղեկացիք
ու Քանանացիք իջան, և ջարդին անանք, ու
հալածեցին մինչև Հորմա։

ԳԼ. ԺԵ

1 Հետի բնակուին ու Քաղէբ Նաւէին կանդը։ 12։ 33 Օտա-
րականին ալ նոյն կանոնով պիտի բնեցնէր։ 17 Ընտրի խմորէն
բաղարջացնելու բնեցոյ մասնայատկութեան կանդը։ 22 Ընդ-
առաջանալը գործառնութեան մէջերն պատասխանատու
Քնան պատիժը։ 28 Շատ ապիրատ մեղաւոր մը քարկոծուի
լը։ 31 Ծաղկեան պատիժը։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մոսէսին՝ ըսելով,
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը և ըսէ անանց,
Երբոր մտնէք ձեր բնակութեան երկիրը՝ որն
3 որ ձեզի պիտի տամ, Եւ Տէրոջը Հատ-
նեալքնու Հանուր՝ ողջակէզ՝ կամ Հատ-
քէն պատարագ պիտի մատուցանէք Տէրոջը,
ողջակէզ՝ կամ Ուխտ կատարելու գոհ՝ Ի
կամաւոր բնեցոյ Հանուր, և Ի ձեր ժո-

4 րան մէջ, Ատնանէր Իր գոհը Տէրոջը մա-
տուցանող՝ Հացի բնեցոյ Հանուր Էնհիւ-
ին չորրորդ մասը եղով չաղաւած Ի կ ատաս-
5 նորդ բաժակ ալիւր պիտի մատուցանէ, Ու
ողջակէզին կամ զոհին Հետ Ի գառն Հա-
մար՝ Հինհինէ մի չորրորդ մասը գինի Թափէ
6 լու. Նաէր պիտի բնես, Կամ խոյի մի Համար՝
Հինհինէ մի երրորդ մասը եղով չաղաւած Ի ր-
կու տասնորդ բաժակ ալիւր Հոյի բնեցոյ
7 պիտի բնես, Ու Թափելու Նաէրի Համար Հի-
նինէ մի երրորդ մասը գինի՝ անոյշ Հոտ Հա-
8 մար Տէրոջը պիտի մատուցանես, Եւ երբոր
ողջակէզի Համար՝ կամ ուրիշ կատարելու
զոհի Համար՝ կամ Խաղաղութեան զոհի Հա-
9 մար զառնոտի մի մատուցանես Տէրոջը, Ատ-
տաներ զառնոտին Հետ կէս Հինհին եղով չա-
ղաւած երկու տասնորդ բաժակ ալիւր քէ Հա-
10 ղի բնեցոյ մատուցանես, Եւ Թափելու Նաէրի
Համար կէս Հինհին գինի մատուցանես, ատ-
կա Տէրոջը անուշահոտ պատարագ մին է,
11 Ամէն մէկ զառնոտին Համար՝ կամ ոչխարին Համար՝ կամ այծի Համար ատանկ պիտի ըլ-
12 լայ, Ձեր պատրաստելու Թուովն Նոյնպէս՝
ատանկ Թուովն Համեմատ ամէն մէկուն ատանկ
13 պիտի բնէք, Երկրին ամէն բնականը ատ բանել-
րը ատանկ պիտի բնէ, Տէրոջը անուշահոտ
14 պատարագ մատուցանելու Համար, Եւ քէ
որ ձեր քովը պատգ խառնուրդ ատտրականը՝
կամ ձեր ազգերուն մէջ ձեր մէջը քնակող՝
Տէրոջը անուշահոտ պատարագ բնելու ըլլայ,
ձեր ըրածին պէս ատնպէս ալ ատանկ պիտի
15 բնէ, Որ ժողովը, Ի ձեզի Համար և Ձեր ետևէ
պատգ խառնուրդ ատտրականին Համար մէկ կա-
նոն պիտի ըլլայ, ձեր ազգերուն մէջ յաւի-
տենական կանոնով՝ Տէրոջը ատչափ ինչպէս
ձեր գործ, ատանկ պիտի ըլլայ ատտրականն
16 ալ, Շնորհ Համար և ձեր քովը պատգ խառ-
նուրդ ատտրականին Համար՝ մէկ օրէնք ու
մէկ կարգադրութիւն պիտի ըլլայ,
17 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մոսէսին՝ ըսելով,
18 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անանց,
Երբոր ատ երկիրը մտնէք՝ ուր որ ձեզ պիտի
19 տանիմ, Ու ըլլայ որ երբ ատ երկրին հացէն
ուտէք, բարձրացնելու բնեցոյ մատուցանէք
20 Տէրոջը, Ձեր առջի խմորէն շոթ մը բարձ-
րացնելու բնեցոյ պիտի մատուցանէք, Հողի
բարձրացնելու բնեցոյ ատ ինչպէս որ կ՚բնէք, ատ
21 ալ անանց պիտի բարձրացնէք, Ձեր առջի
խմորէն բարձրացնելու բնեցոյ պիտի մատու-
ցանէք Տէրոջը ձեր ազգերուն մէջ,

ե Գլ. իգ. 19։
ի Հմր. 27. 23։ Գլ. իգ. 63։ Ասդ. ժ. 2։
ա Գլ. ժգ. 25. 33։
ի Գոր. ժ. 19։ Երբ. գ. 17։ Ելս. գ. 5։
ղ Գլ. իգ. 63։ Ելս. ժգ. 6։ 19։
ճ Գլ. իգ. 19։
ի Ելս. իգ. 8։
ա Ր Օր. ա. 43։
ր Ր Պե. ժե. 2։
գ Ր Օր. ա. 41։
ե Հմր. 43։ Ր Օր. ա. 44։
զ Գլ. իգ. 2։ Դատ. ա. 27։
է Հմր. 18։ Գլ. իգ. 19։ Ր Օր. ե. 2։
ը Ր Օր. ժ. 21։ Ես. իգ. 19։
թ Գլ. իգ. 8։ 18. 26։ Գլ. իգ. 19։ 27։ իգ. 2։ 8։ 12։ Ր Օր. ժգ. 10։
ժ Գլ. ա. 3։ գ. 14։
ի Գլ. ա. 3։ գ։
ա Գլ. ե. 9։ իգ. 13։
բ Գլ. ե. 10։ իգ. 13. 21։
գ Գլ. իգ. 22։ Գլ. իգ. 2։
դ Գլ. ժգ. 10։ Գլ. իգ. 2։
ե Գլ. իգ. 7։ 14։
զ Գլ. իգ. 12։ 14։
է Գլ. իգ. 11։
ը Գլ. իգ. 18։ 14։
թ Հմր. 29։ Ելս. ժգ. 43։ Գլ. իգ. 14։
ժ Հմր. ա. Ր Օր. իգ. 14։
ի Ցնո. ե. 11։ 13։
ա Ր Օր. իգ. 2։ 30։ Ընտ. գ. 2։ 10։
գ Գլ. ր. 14։ իգ. 10։ 16։

22 Իսկ ՝ինքն որ սեպհական ու չունէր ոտ բոլոր
պատուիրանքներըն՝ որ Տէրըն բան. Մովսէսին,
23 նա՛ ան ամէնըն որ Տէրըն ձեռնի պատուիրեց
Մովսէսին ձեռնադրելու ան օրէնն ի վեր՝ որ Տէրըն
24 պատուիրեց ձեր ազգերուն մէջ յաջորդ. եւ
բոլոյն որ ՝ինքն ժողովըն սեպհականի չանցնելոյ
մէջ լինել, անոնցնէր բոլոր ժողովըն Տէրոջը
անուանց չհաւատալ ազգակիցն հաւատոյ՝ մէկ զատարակ
մը պիտի մնասցանեն ՝բան օրինին հաղիւ լի-
նելոյ ու ինքնին նաւելով, և մեզի պա-
25 տարագի հասնոյ ՝այծերէն մէկ նախատ. ՝Եւ
քահանան քաւութիւն պիտի լինի խորտակելի
որդւոյն բոլոր ժողովրդին հասնոյ, ու ինքնու-
թիւն պիտի բլլայ անոնց, ինչու որ սեպհականի
էր, և անոնք իրենց սեպհելուն հասնոյ իրենց
ընծան Տէրոջը պատարագ բերին, ու նաև
իրենց մեղքին պատարագը Տէրոջը առջեր.
26 Ու ամէն խորտակելի որդւոյն բոլոր ժողովրդին ու
անոնց մէջը պատգամաւոր օտարականներուն
ինքնութիւն պիտի բլլայ. քանզի բոլոր ժո-
ղովուրդը սեպհական մէջ էր.
27 Եւ ՝ինքն որ անոնց մէջ սեպհական մեղք գործէ,
անոնցնէր մեղքին պատարագին հասնոյ մէկ տա-
28 րեկան էգ այծ մը պիտի բերէ. ՝Եւ քահանան
քաւութիւն պիտի բնէ սեպհականի մեղք գոր-
ծող անձին հասնոյ. երբոր Տէրոջը առջեր
սեպհականի մեղք գործէ, անոր համար քա-
ւութիւն պիտի բնէ, ու անոր ինքնութիւն բլ-
29 լայ. ՝Սեպհականի մեղք գործողին հասնոյ՝ ինչ
խորտակելի որդւոյն մէջը բնակիլին հասնոյ, և ինչ
անոնց մէջը պատգամաւոր օտարականներուն հա-
մար, մէկ օրէնք պիտի ունենաք.
30 ՝Իսկ ան անձը որ ՝յանդգնութեամբ գործէ, ըլլա
կ՝ըլլայ, ինչ երկրին բնակը ըլլայ և ինչ օտա-
րական, անիկա Տէրը կը նախատէ. ան անձը
31 իր ժողովուրդին մէջէն պիտի կորսուի. ՝Տէ-
րոջը խօսքը արհամարհելուն ու անոր պա-
տուիրանքը զանց բնելուն համար՝ ան անձը
անշուշտ պիտի կորսուի. ՝անոր անօրէնու-
թիւնը իր վրան պիտի բլլայ.
32 Եւ երբ խորտակելի որդիքը անապատն էին,
՝մարդ մը գտան՝ որ շաբաթի օրը փայտ կը
33 ժողվէր. Եւ անոնք որ փայտ ժողվելու վրայ
գտան զանիկա. Մովսէսին ու Ահարոնին և
34 բոլոր ժողովքին առջեր բերին. Եւ Տէրը
պատուիրակցին զանիկա, ինչու որ անոր ինչ բնել
35 լիբնին ծանուցուած չէր. Եւ Տէրը ըսաւ
Մովսէսին, ՝Ան մարդը անպատճառ պիտի
մեռցուի. բոլոր ժողովքը բանակէն դուրս
36 հանեն զանիկա. Եւ բոլոր ժողովքը Տէրոջը Մովսէսին պատուիրա-
ծին պէս՝ բանակէն դուրս հանեցին զանիկա,
և քարերով քարկոծեցին, ու մեռաւ.
37 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
38 Խօսէ իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ անոնց, ՝որ
իրենց ծոցերը չքնեն իրենց հաւտոց երէնեքուն
քսանչորքնեքուն վրայ՝ իրենց ազգերուն մէջ.
ու քսանչորք ծոցերուն վրայ կապոյտ ժա-
39 պատէն մը դնեն. Եւ ան ձեզի ծոց պիտի
բլլայ, որ զանիկա տեսնէք ան ու Տէրոջը բո-
լոր պատուիրանքներըն միտքերնիդ բերէք,
և բնէք անոնք. ու ՝ձեր սրտերուն և ձեր
աչքերուն չետեւիլ չունենաք, որոնց ետե-
40 ւէն դուք ՝կը մոլորիք. Անոնց որ միտ-
քերնիդ բերէք ու բնէք իմ բոլոր պատուի-
րանքներս, ու ՝սուրբ բլլաք ձեր Աստուծոյն
41 համար. ՝Ես եմ ձեր Տէր Աստուածը, որ ձե-
զի Աստուած բլլալու համար՝ ձեզ եգիպտա-
ցի երկրէն հանեցի. Ես եմ ՝Յեհովայ՝ ձեր Ա-
աստուածը.

ԳԼ. ԺԵ

1 Կորխ. Դաթանի և Աբիրոնի ապստամբութիւնը. 21 Մո-
ւսէս կը գտնէ ժողովուրդը ապաստիրեներուն վրանները. 31
Երկիրը կը կոխ Կորխը պատ բնակիչները կրակով կը ոչն-
չէ. 36 Բոլոր մեռելներ սարի գործածած էրս Հարոնի
կը պահուին. 41 Ջուռնալցած հարուր ութը հազար հոգի
Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ արտաքոյ բնելնուն համար.
Ժանտախտով կը մեռնին. 44 Ահարոն խունկ ծխելով ժան-
տախտը կը դադրեցնէ.

1 Եւ Կղևիի որդւոցն կահաթի որդւոցն խա-
հաթ որդին ՝Կորխ՝ և Ռուբինի որդւոց-
ւոյ Էղիաբի որդիքը Դաթան ու Աբիրոն՝ և
2 Փալեթի որդին Ովն Պեղաթ, Եւ խորտակելի որ-
դւոցմէ երկու հարիւր յիսուն հոգի ՝ժողով-
քին խորհրդականն գլխաւորներ՝ ան անուանի
մարդիկ հնչուն՝ Մովսէսին առջեր
3 եկան, Եւ ՝Մովսէսին ու Ահարոնին վրայ ժո-
ղովեցան, ու ըսին անոնց, Ձեզ հերիք է ըն-
նէք. ինչու որ ՝բոլոր ժողովքը ամէնքն ալ
սուրբ են, ու Տէրը անոնց մէջն է. և ինչու՞
Տէրոջը ժողովուրդին վրայ գուք ձեզ կը բար-
4 ձրացնէք. Եւ երբ Մովսէս լսեց, ՝ինքն երե-
5 սին վրայ ինկաւ. Ու խօսեցաւ Կորխին և
անոր բոլոր ժողովքին՝ ըսելով, վաղը Տէրը
պիտի ցուցնէ թէ ո՛րն է իրը, և ո՛րն է Սուրբ
բը, ու ընդունի իրեն պիտի մօտեցնէ. և ո՛րն
որ ինքը ընտրէ, ՝իրեն պիտի մօտեցնէ.
6 Ա՛ս բրէք. առէք ձեզի բռնարաններ, գուն

7 Կղևի. գ. 8. 8 Կղևի. գ. 12. 9 Հմր. 8. 9. 10. 10 Ել. Կղևի. գ. 33. Գէ. Կբ. 15. Եսդր. 7. 11 Կղևի. գ. 10. 12 Կղևի. գ. 37. 38. 13 Կղևի. գ. 33. 14 Հմր. 13. 15 Ել. Ե. 15. 16 Ել. Ե. 14. 15. 17 Ել. Ե. 14. 18 Ել. Ե. 14. 19 Ել. Ե. 14. 20 Ել. Ե. 14. 21 Ել. Ե. 14. 22 Ել. Ե. 14. 23 Ել. Ե. 14. 24 Ել. Ե. 14. 25 Ել. Ե. 14. 26 Ել. Ե. 14.

7 ով կորիս, և քու բոլոր ժողովդ. Եւ վագը անոնց մէջը կրակ դրէք, ու Տէրոջը առջևը անոնց վրայ խունկ դրէք. և ասիրը անիկա ըլլայ, որն որ Տէրը կ'ընտրէ. ալ հերիք է
8 ձեռնէդ, ով Ղևիի որդիքը։ Եւ Մովսէս բսաւ
9 Կորխին, Լսեցէք, ով Ղևիի որդիքը. Գոհ կ'բան կ'երևնայ ձեզի որ խորշելին Ասուածը ձեզ իրեն մօտեցնելու համար՝ խորհելի ժողովքին գաւազ ձեզ, որ Տէրոջը խորանին պաշտաօնը բնէք, և ժողովքին առջևը կայնիք՝
10 անոնց պաշտաօնութիւնը ընելու. Եւ քեզ ու քեզի հետ քու բոլոր եղբայրներդ Ղևիի որդիքը ձեզ մօտեցուց, ու դուք քահանայու-
11 թիւն ալ կը փնտռէք. Ուրեմն դուն ու քու բոլոր ժողովդ Տէրոջը դէմ ժողովեցաք. Եւ Ահարոն ո՞վ է՝ որ անոր դէմ դուք տրտունջ
12 կ'ընէք. Եւ Մովսէս եղբարին որդիքը Դաթանը ու Աբիրոնը կանչելու համար հաղորդ եղը-
13 ևց. և անոնք բսին, Չենք երթար. Մեզ անապատին մէջ մեռցընելու համար՝ կաթ ու մեղր բղխող երկրէ մը մեզ հանելդ բաւական է,
14 որ նաև մեր վրայ տիրապետել կ'ուզես։ Եւ մեզ կաթ ու մեղր բղխող երկիր մը չտարիր, ոչ ալ մեզի արտ ու այգիի ժառանգութիւն տուիր. միթէ աս մարդոցը աչքերը պիտի
15 հանես. մենք չենք երթար։ Եւ Մովսէս խիստ բարկացաւ, ու բսաւ Տէրոջը, Մի նայիր ա-նոնց ընծաներուն. Անոնցմէ էշ մըն ալ չառի,
16 և անոնց մէկուն չարիք մը չըրի։ Եւ Մովսէս բսաւ Կորխին, Վագը գուն ու քու բոլոր ժողովդ Տէրոջը առջևը ներկայանաք,
17 գուն և անոնք՝ ու Ահարոն. Եւ առէք ամէն մէկերնիդ ձեր բուրվառները, ու անոնց մէջը խունկ դրէք, և ամէն մէկը իր բուրվառը առնէ՝ այսինքն երկու հարիւր յիսուն բուրվառներ, և դուն ալ ու Ահարոն ամէն մէկերնիդ ձեր բուրվառները Տէրոջը առջևը մե-
18 տեցուցէք. Եւ ամէն մէկը իր բուրվառը առնելով՝ անոնց մէջը կրակ դրին, ու անոնց վրայ խունկ դրին, և ժողովքի խորանին դուռը կայնեցան Մովսէսին ու Ահարոնին հետ։
19 Եւ Կորխ անոնց դէմ ժողովքի խորանին դուռը ժողվեց բոլոր ժողովքը. ու Տէրոջը փառքը բոլոր ժողովքին երևցաւ։
20 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնի-
21 նին ըսելով, Ա՛ռ ժողովքին մէջէն զատուեր-
22 ցէք, որ չոչնոզով կորստեցընեմ զանոնք։ Բայց անոնք երեսնուն վրայ իյնան՝ ու ըսին, Ով Աստուած, Հոգիներուն Աստուածը, մէկ մարդուն մեղանչելովը բոլոր ժողովքին վրայ պիտի զայրանաս։
23 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
24 խօսէ ժողովքին ու ըսէ, Կորխին, Դաթանին ու Աբիրոնին բնակութիւնէն բոլորտիքէն
25 հեռացէք։ Եւ Մովսէս երթաւ, ու Դաթանին և Աբիրոնին գնաց, և իսրայէլի ծերերը անոր
26 ետևէն գացին։ Եւ խօսեցաւ ժողովքին՝ ըսելով, Ա՛ռ չար մարդոցը վրաններուն քովէն հեռացէք, ու անոնց մէկ բանին մի դպչիք, որ անոնց բոլոր մեղքերովը չկորսուիք։
27 Ալեկոծ անոնք Կորխին, Դաթանին ու Աբիրոնին բնակութիւնէն բոլորտիքէն հեռացան. և Դաթան ու Աբիրոն և անոնց կիներն ու անոնց որդիքը և թոռունքը՝ իրենց վրան-
28 նին դուրս եկան կայնեցան։ Եւ Մովսէս բսաւ, Ասով պիտի գիտնաք թէ Տէրն է իս խրկողը բոլոր այս գործերը ընելու, և ոչ թէ
29 ես ինծմէ ըստ սրտի։ Եթէ անոնք՝ ամէն մարդու մեռնելուն պէս մեռնին, և թէ որ ամէն մարդու պատահածը ատոնց ալ
30 պատահի, Տէրը իս խրկած չէ. Բայց թէ որ Տէրը նոր բան մը բնէ, և երկիրը իր բերանը բանայ, ու զանոնք և անոնց բոլոր ունեցածը կլլէ, ու անոնք ողջ ողջ գերեզմանը իջնեն, անոնք պիտի գիտնաք որ ատ մարդիկը Տէրը անարգեցին։ Ու եղաւ որ ատ
31 բոլոր խօսքերը խօսիլը լմնցուցածին պէս, հողը որ անոնց տակի գետինը պատուեցաւ. Եւ երկիրը իր բերանը բացաւ, ու զանոնք և անոնց տուներն ու Կորխին ունեցած բոլոր մարդ-
33 կիկը և բոլոր ստացուածքը կլլեց։ Եւ անոնք ու բոլոր անոնցներն ողջ ողջ գերեզմանը իջան. և երկիրը ծածկեց զանոնք, ու ժողովքին մէջ-
34 էէն կորսուեցան։ Եւ անոնց բոլորտիքը եղած բոլոր իսրայէլը անոնց ձայնէն փախան. քանզի
35 զի բսին, Չըլլայ որ երկիրը մեզ ալ կլլէ։ Եւ Տէրոջմէն կրակ ելլաւ, ու հրկիզեց անոնք երկու հարիւր յիսուն մարդիկը որ խունկը կը մատուցանէին։
36 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
37 խօսէ Ահարոն քահանային որդւոյն Եղիազարին՝ որ բուրվառները ան սրբատեղին մէջէն վերցընէ. և գուն ուրիշ հրէն կրակը անդին ցրուէ. քանզի անոնք սուրբ եղան։
38 Ա՛ս իրենց հոգիներուն դէմ մեզք գործեցին՝ ան-

ֆ ա-թաք · ժը · 23 · եօ · ե · 13 ·
ի Գէ · ֆ · 41 · 43 · ը · 14 · ր Օր · ժ · 3 ·
լ Նէ · ժգ · 3 · ա-կոր · գ · 5 ·
խ Հմր · 9 ·
ծ Նէ · ր · 14 · գ-որ · ե · 27 · 28 ·
կ Նէ · գ · 8 · Ղև · բ · 24 ·
հ ա-թաք · ժը · 3 · 7 ·
ձ Հմր · 48 · Նէ · ժգ · 7 · 10 · Ղև · բ · 6 · 23 · Գէ · ժգ · 19 ·
ղ Հմր · 45 · Ես · ժը · 17 · 22 · Երեմ · ծա · 6 · Գոր · ր · 40 · Ցաս · ժը · 4 ·
ճ Հմր · 45 · Երեմ · ծա · 15 · Ես · ժը · 18 · 19 · Գէ · ֆ · 16 · Ցոր · ժը · 19 · ի-նս · ձե · 10 · Ջաք · ժը · 1 · Երբ · ժը · 3 ·
մ Եզր · մարգիկ
յ Ես · ժբ · 12 · 14 · նս · ծր · 11 · ր Կոր · գ · 17 · Ցաս · ժը · 4 ·
ն Նէ · գ · 13 · ր Օր · ժը · 23 · Ջաք · ր · 3 · 11 · գ · 8 · Ցաք · ե · 28 ·
շ Գէ · իգ · 13 · Երեմ · իգ · 16 · Եզկ · ժգ · 17 · Ցաք · ժգ · 13 · Հաբ · 3 · 13 · Ես · ժգ · 3 · Ցաք · ժգ · 13 · Ես · ժգ · 3 · Ցաք · ժգ · 13 · Ես · ժգ · 3 · Ցաք · ժգ

զանը պատերս. Հանիար. ինչու որ անուանք Ցկ-
բովը ասլիսը մնասուցանելով՝ սուրբ եղած են.
39 և խոպոխելի որդւոցը նշան պիտի լլլայե. Ու
եղիազար քահանան այն պղտնաց մնացող
մնասացած պղնձէ բուրվառները առաւ.
և զանոնք անզանը պատերս. Հանիար Քիքնզ-
40 ներ չինելցին. (խոպոխելի որդւոցը չիշատակ
լլլալու Հանիար, ՝որ Ա՛հարոնի անբուանդ էն չ-
զոգ օտար մկը Ցէրովը ասլիսը խունկ մնա-
ասցանելու չմնանայ, և կորխին պէս ու
անոր ժողովրին պէս չլլլայ.) ինչպէս որ
Ցէրը լուաւ անոր՝ Մովսէսին ձեռ քովը.
41 Ա՛ն հետեւեալ օրը ՝խոպոխելի որդւոցը բո-
լոր ժողովը Մովսէսին գէմ ու Ա՛հարոնին
գէմ ադաւանիլ լլրին՝ բանլով, Դուք Ցէրովը ժո-
42 ղովուրդը մնասացիք. Ա՛ն եղաւ որ երբ
ժողովը Մովսէսին ու Ա՛հարոնին գէմ ժող-
վուած էին, գէպ՝ի ժողովրին խորանը նայե-
ցան, և ահա ՝ամպը ժածկեց այն, ու ՝Ցէրո-
43 ջը փառքը երեցաւ. Ա՛ն Մովսէս ու Ա՛հա-
44 րոն ժողովրին խորանին առջևը եկան. Ա՛ն Ցէրը
45 խոսեցաւ Մովսէսին՝ բանլով, ՝Ա՛հա ժողովրին
մէջէն ելէք, որ չատով ոչնանամ զանոնք. և
46 ՝անոնք երեսնուն վրայ իյնկան. Ա՛ն Մովսէս
բսաւ Ա՛հարոնին, Բռնիարը առ, ու մէջը
անգանին վրայէն կրակ դիր, և չուռ խունկ
դիր, ու չատով ժողովրը գնա, ու անոնց
Հանիար քաւութիւն բրէ, ՝ինչու որ Ցէրոջ-
մէն բարկութիւն ելաւ. ժանտախտը սկսաւ.
47 և Ա՛հարոն Մովսէսին բսածին պէս՝ ՝ուռ-
ռաց առաւ, ու ժողովրին մէջը վազեց, և ահա
ժանտախտը սկսած էր ժողովուրդին մէջը,
և չուռ խունկ գրաւ, ու ժողովուրդին հա-
48 մար քաւութիւն բրաւ. Ա՛ն մնացեալներուն
ու ողջերուն մէջտեղը կայնեցաւ. ու ժան-
49 տախտը գադրեցաւ. Ա՛ն ժանտախտէն մե-
ռածներուն տասնուչորս հազար եօթը հարիւր
հոգի էին, կորխի բանին Հանիար մնացածնե-
50 րէն զատ. Ա՛ն Ա՛հարոն դարձաւ Մովսէսին՝
ժողովրին խորանին դուռը, ու ժանտախտը
գադրեցաւ.

ԳԼ. ԺԱ.

1 Յաւուրերս չեչերան գաւազանները ժէջը Ա՛հարոնին
գաւազանը կը ծագիկ. 10 ու ժողովուրդին ադաւանութեան
գէմ վկայութիւն ըլլալու Հանիար կը պահուի.

1 Ցէրը խոսեցաւ Մովսէսին՝ բանլով,
2 խօսէ իսրայէլի որդւոցը, ու անոնցմէ ՝ընդ-
Հարցը առնելուան Հանիար մէկմէկ գաւազան՝
այսինքն իրենց Հարցը առնելուն բոլոր ի-
խաներնէրէն տասներկու գաւազան առ. ամէն
մնացեալ գաւազանը իր գաւազանին վրայ գրէ.
3 ՝Ա՛հարոնին անունը ՚Ղեւիին գաւազանին
վրայ պիտի գրես. ինչու որ անոնց Հայրերուն
տունը իշխանին Հանիար մէկ գաւազան պիտի
4 բլլայ. և զանոնք ժողովքի խորանը՝ վկայու-
թիւնին առջևը դնես, ՝ուր որ ձեզի պիտի
5 Հանդիպիմ. և պիտի բլլայ որ ՝մէկ ընտրած
մնարդուս գաւազանը պիտի ծագկի. ու պիտի
գադրեցնեմ ինծի իսրայէլի որդւոցը սբր-
մանքը՝ ՝որմէնք կը ադաւնին ձեր վրայով.
6 Ա՛ն Մովսէս խոսեցաւ իսրայէլի որդւոցը.
ու անոնց բոլոր իշխաններէրը իրենց Հարցը
առնելուան Հանիար՝ տասներկու գաւազան
տուին անոր, ամէն մէկ իշխանին Հանիար մէ-
7 մէկ գաւազան, և Ա՛հարոնին գաւազանը անոնց
8 գաւազաններուն մէջը էր. Ա՛ն Մովսէս գաւա-
զանները Ցէրոջ առջևը գրաւ ՝վկայութիւնն
խորանին մէջ. Ա՛ն եղաւ որ հետեւեալ օրը Մով-
սէս վկայութիւնն խորանը մնաւ. և ահա Ղեւի-
տներ կսմէն պտուղ Ա՛հարոնին գաւազանը
ծագկեցաւ, ու ծիլ ցաւ, և ծաղիկ բացաւ, ու
9 նուշներ հասցուց. Ա՛ն Մովսէս բոլոր գաւա-
զանները Ցէրոջ առջևէն գուրս Հանեց ի-
սրայէլի բոլոր որդւոցը առջևը. ու անոնք տե-
սան, և ամէն մէկը իր գաւազանը առաւ.
10 Ա՛ն Ցէրը բսաւ Մովսէսին, ՝Ա՛հարոնին գաւա-
զանը վկայութիւնին առջևը նոր գարձուր,
նոր ապստամբներուն նշան բլլալու Հանիար
պահուի. ՝ու անունց տրտունջը ինծմէ վերջ-
11 նես, որ չմեռնին. Ա՛ն Մովսէս Ցէրոջը իրմէն
12 պատուիրածին պէս բրաւ, անանկ բրաւ. Ա՛ն
իսրայէլի որդիքը խոսեցան Մովսէսին՝ բան-
լով, Ա՛հա կը մեռնինք, կը կորսուինք. մեռնք
13 ամէնքս կը կորսուինք. Ամէն ով որ ՚Ցէրոջը
խորանին մնտենայ՝ կը մեռնի. ամէնքս ալ
պիտի մեռնի՞նք.

ԳԼ. ԺԲ

1 Քահանայից ու Ղեւտացւոց յանձնուած պահպանութիւնը.
2 Քահանայից բաժինը. 21 Ղեւտացւոց բաժինը. 25 Ղե-
ւտացւոց բաժինն բարձրացնելու բնած քահանայից իս-
տանալը կ՚ըսուի.

1 Ա՛ն Ցէրը բսաւ Ա՛հարոնին, ՝Դուն ու քեզի
հետ գու որդիքդ և գու Հօրդ տունը ՚սբր-
բարանին անօրէնութիւնը պիտի կրէք. և
գուն ու քեզի հետ գու որդիքդ ձեր գա-
հանայութիւնը անօրէնութիւնը պիտի կրէք.
2 և գու Հօրդ ցեղին՝ այսինքն Ղեւիին ցեղն
եղող գու հարսյիներդ մնտեցնելու, որ ՝քեզի
հետ միանան, ու ՚քեզի սպասաւորութիւն
բնեն. և ՝գուն ու քեզի հետ գու որդիքդ
վկայութիւնին խորանին առջևը պիտի բլլաք.

---

* Գլ. ժե. 10. իգ. 10 Նգնկ. ժգ. 8. ա Գլ. գ. 10. բ Մ՚ն. իգ. 18. գ Գլ. ժգ. 8. Սաղ. ճգ. 11. դ Գլ. ժգ. 8. ե Գլ. ժգ. 11. զ Նե. ը. 81. թ Գլ. ժգ. 11. ի Նե. ի. 4. ժը. 1. ա Մ՚ն. իե. 14. Սաղ. ճգ. 19. — ժը. 2. Գա. է. 44. ի Գլ. ժգ. 9. ա Հի. 1. բ Գլ. ա. 21. 22. ժը. 4. 7. գ Գլ. ժե. 13. դ Նե. իբ. 28. ե Տե. Ծ՚ն. իի. 14. զ Գլ. գ. 6. 7. է Գլ. գ. 10.

3 Եւ քու պաշտաւնեայիդ ու բոլոր Իսրայէլին
պաշտաւնեայիդ պիտի պաշնին։ Միայն թէ
որպարտանին անօթներուն ու սեղանին չմնան։
4 Նաեւ, որ ոչ անոնք մեռնին՝ ոչ ալ դուք։ Եւ
անոնք Ահրոն ու իր որդիները պիտի ըլլան, ու ժողովքի
խորանին պաշտաւնութիւնը պիտի պահեն՝ ինչ
բանին որ պաշտօնին նայելով։ Եւ օտար
5 մէկը պիտի չմօտենայ ձեզի։ Եւ որպարտանին
պաշտաւնութիւնը ու սեղանին պաշտաւնու-
թիւնը պիտի պահէք, որ այլ խրտչելի որ-
6 դւոց վրայ բարկութիւն չըլլայ։ Եւ ահա ես
խրտչելի որդւոցը միջէն Ահրոն եղբայրներդ Ղե-
ւտացիները առի։ Նուիրուած ձեզի Տէրոջը համար
պարգեւ տրուած են, որ ժողովքի խորանին
7 պաշտօնը բնեն։ Եւ դուն ու քեզի հետ քու
որդիդ սեղանին բոլոր բաներուն համար եւ
վարագուրին ներսը եղած բաներուն համար
Ձեր քահանայութիւնը պիտի պահէք, ու
պաշտօնը կատարէք։ Ձեր քահանայութիւնը
ես պարգեւի պաշտօն տուի, եւ մօտեցող օ-
տարականը պիտի մեռցուի։
8 Ես Տէրը խօսեցայ Ահարոնին, Եւ ահա ես
խրտչելի որդւոցը բոլոր սուրբ բաներէն իմ
բնծայներուս պահպանութիւնը քեզի տուի։
Նուէրներուն օծման իւղուածքի համար քեզի
եւ քու որդւոցդ տուի յաւիտենական կանո-
9 նով։ Ասիկա քեզի պիտի ըլլայ սահմնասուրբ
բաներէն՝ որ չին մղուիր։ Անոնց ամէն
նայի բնծայներուն՝ անոնց ամէն ցեղքի պա-
տարագներուն՝ եւ անոնց ամէն յանցանքի
պատարագներուն բոլոր բնծայներէն՝ որ ինծի
պիտի հատուցանեն, սահմնասուրբ են քեզի
10 ու քու որդւոցդ համար։ Սահմնասուրբ տե-
ղին մէջ պիտի ուտես ան։ ամէն արու պիտի
ուտէ ան։ անիկա սուրբ պիտի ըլլայ քեզի։
11 Ասոնք ալ քուկդ պիտի ըլլայ։ Անոնց պարգե-
նելուն բարձրացնելու բնծան, եւ խրտչելի
որդւոցը բոլոր երկրպագնելու բնծաները։ Քե-
զի եւ քեզի հետ քու որդւոցդ ու քու աղ-
ջիկներուդ տուի անոնք յաւիտենական կա-
նոնով։ Քու տանդ մէջ ամէն մնքատուր եղողը
12 անկէ պիտի ուտէ։ Ամենէն ազնիւ եղիւղ եւ
ամենէն ազնիւ գինիին ու ցորենին բոլոր նուի-
րեալները՝ որ Տէրոջը պիտի մատուցանեն,
13 քեզի տուի։ Անոնց երկրին մէջ եղած ամէն
ինչ որ հասած՝ որ Տէրոջը պիտի
բերեն, քուկդ պիտի ըլլայ։ Քու տանդ
մէջ ամէն մնքատուր եղողը անկէ պիտի ուտէ։
14 Իսրայէլի մէջ ամէն նզովքած բաներ քուկդ
15 պիտի ըլլայ։ Ամէն մնքածինէ ամէն կարգանդ
բացողը որ Տէրոջը կ՚ընծայեն, թէ մարդ ըլ-
լայ եւ թէ անասուն՝ քուկդ պիտի ըլլայ։ Միայն
թէ մարդուն առջի ծնեալը անշուշտ պիտի փրց-
կես, եւ անմաքուր անասունին առջի ծնեալն ալ
16 պիտի փրկես։ Ու երբոր փրկուելու ըլլայ մէկ
ամսուան ըլլան, արծաթովին փրկագին հասնի
դուն՝ հինգ սիկղ ազնիւ դրամով պիտի փրց-
17 կես։ Բայց գոմէշին առջի ծնեալը եւ ոչխարին առջի ծնեալը կամ այծին
առջի ծնեալը պիտի չփրկես։ անոնք սուրբ են։
Անոնց արիւնը սեղանին վրայ պիտի սրսկես,
ու անոնց ճարպը պիտի այրես անուշահոտ
18 պատարագ Տէրոջը։ Եւ անոնց միսը
քուկդ պիտի ըլլայ։ Երնջկալելու կրծքին
19 ու աջ գիսարը քուկդ ըլլալուն պէս։ Սուրբ
բաներէն ամէն բարձրացնելու բնծաներէն՝ որ
խրտչելի որդւոցը Տէրոջը կը մատուցանեն,
քեզի եւ քեզի հետ քու որդիներուդ ու
աղջիկներուդ տուի յաւիտենական կանոնով։
Անիկա Տէրոջը առջեւը քեզի եւ քեզի հետ
քու սերունդիդ՝ աղի ուխտ մըն է յաւիտեան։
20 Եւ Տէրը խօսեցաւ Ահարոնին, Անոնց երկրին մէջ
դուն ժառանգութիւն պիտի չունենաս, ու
անոնց միջտեղը բաժին չունենաս։ Իսրայէ-
լի որդւոցը մէջ քու բաժինդ ու ժառան-
գութիւնդ եմ եմ։
21 Եւ ահա Իսրայէլի բոլոր տասանորդը Ղեւիի
որդւոցը տուի ժառանգութիւնուն համար ի-
րենց պաշտօնին փոխարէն, ժողովքի խորա-
22 նին պաշտօնը ընելնուն համար։ Ու Իսրա-
յէլի որդիքը ալ ժողովքի խորանին պիտի
23 չմօտենան, որ մեղք չգլխեն ու չմեռնին։ Ուր
ժողովքի խորանին պաշտօնը Ղեւտացիք պիտի
բնեն, ու իրենց անօրէնութիւնը իրենք պի-
տի կրեն։ Ասիկա ձեր ազգերուն մէջ յաւի-
տենական կանոն պիտի ըլլայ, որ անոնք Իս-
րայէլի որդւոցը մէջ ժառանգութիւն չունե-
24 նան։ Զի Ղեւտին Իսրայէլի որդւոցը տասանորդը՝
որն որ Տէրոջը կ՚ընծայեն, Ղեւտացւոց ժա-
ռանգութիւն տուի. ան պատճառով անոնց
համար ըսի որ Իսրայէլի որդւոցը մէջ ժա-
ռանգութիւն չունենան։
25 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
26 Խօսէ Ղեւտացւոց ու ըսէ անոնց,

ա Գէ· փ· 35· 21· 28։
բ Գէ· ժգ· 49։
գ Գէ· փ· 13։
դ Գէ· փ· 10։
ե Եւ· իէ· 21· է· 7։ Ղե· իգ· 3· Գէ· ը· 2։
զ Գէ· ժգ· 48։
է Գէ· փ· 18· 28։
ը Գէ· փ· 3· ը· 19։
թ Հմր· 3· Գէ· փ· 10։
ժ Ղե· ը· 2· 6։
ի Ղե· ը· 16· 18· 26։
ժա Ելք· ի· 6· 31· Գէ· ի· 9։
ժբ Եղ· իի· 33։ Ի· 15· 33։
ժգ Եղ· իի· 33։ Ի· 15· 33։
ժդ Ելք· կո· 16։
ժե Ղե· ր· 8· 3։ Ժ· 18· 13։
ժզ Ղե· ը· 22· 27։ Ը· 25· 26։
ժէ Ղե· ի· 1· ի· 7։ Ժ· 18· 21։
ժը Ղե· ը· 16· 18· 20· 29· ի· 6։
ժթ Ղե· ի· 27· 28։
ի Ղե· ի· 30· 31։
ի ա Եղ· իի· 33· Ի· 15· 33։
ի բ Ղե· ի· 31։ Ի· 2։
ի գ Ղե· ի· 32· 37։ Ի· 2։
ի դ Ղե· ի· 33· 34։
ի ե Ղե· ի· 32։ Ի· 2։
ի զ Ղե· ի· 35· 36։
ի է Ղե· ի· 36։ Գէ· փ· 13։
ի ը Ելք· ժգ· 13· ի· 29։
ի թ Ղե· ի· 29։
ի ժ Ելք· իի· 29· իգ· 19· ի· 14· Գէ· ժ· 14։
ի ի Ղե· ժ· 14։ ր Օր· ժ· 2։
ի ժա Ղե· իր· 2· 3· 11· 13· 15։
ի ժբ Հմր· 33· Ելք· իգ· 19· ր Օր· ժ· 4· Ղեհմ· ժ· 35· 36։
ի ժգ Ելք· իր· 29։
ի ժդ Ելք· իր· 29· իգ· 19· ի· 14· Գէ· ժ· 14· Ղե· ր· 14· Գէ· ժ· 6։
ի ժե Ելք· ի· 13· Ղե· իի· 27· 28։
ի ժզ Ելք· իի· 27· 28։
ի ժէ Ղե· ի· 1· 2։
ի ժը Ղե· ի· 3· 4· 5· 6· 7· 8· 9· 10· 11· 12· 13· 14· 15· 16· 17· 18· 19· 20· 21· 22· 23· 24· 25· 26· 27· 28· 29· 30· 31· 32· 33· 34· 35· 36· 37· 38· 39· 40· 41· 42· 43· 44· 45· 46· 47· 48· 49· 50· 51· 52· 53· 54· 55· 56· 57· 58· 59· 60· 61· 62· 63· 64· 65· 66· 67· 68· 69· 70· 71· 72· 73· 74· 75· 76· 77· 78· 79· 80· 81· 82· 83· 84· 85· 86· 87· 88· 89· 90· 91· 92· 93· 94· 95· 96· 97· 98· 99· 100· 101· 102· 103· 104· 105· 106· 107· 108· 109· 110· 111· 112· 113· 114· 115· 116· 117· 118· 119· 120· 121· 122· 123· 124· 125· 126· 127· 128· 129· 130· 131· 132· 133· 134· 135· 136· 137· 138· 139· 140· 141· 142· 143· 144· 145· 146· 147· 148· 149· 150· 151· 152· 153· 154· 155· 156· 157· 158· 159· 160· 161· 162· 163· 164· 165· 166· 167· 168· 169· 170· 171· 172· 173· 174· 175· 176· 177· 178· 179· 180· 181· 182· 183· 184· 185· 186· 187· 188· 189· 190· 191· 192· 193· 194· 195· 196· 197· 198· 199· 200· 201· 202· 203· 204· 205· 206· 207· 208· 209· 210· 211· 212· 213· 214· 215· 216· 217· 218· 219· 220· 221· 222· 223· 224· 225· 226· 227· 228· 229· 230· 231· 232· 233· 234· 235· 236· 237· 238· 239· 240· 241· 242· 243· 244· 245· 246· 247· 248· 249· 250· 251· 252· 253· 254· 255· 256· 257· 258· 259· 260· 261· 262· 263· 264· 265· 266· 267· 268· 269· 270· 271· 272· 273· 274· 275· 276· 277· 278· 279· 280· 281· 282· 283· 284· 285· 286· 287· 288· 289· 290· 291· 292· 293· 294· 295· 296· 297· 298· 299· 300· 301· 302· 303· 304· 305· 306· 307· 308· 309· 310· 311· 312· 313· 314· 315· 316· 317· 318· 319· 320· 321· 322· 323· 324· 325· 326· 327· 328· 329· 330· 331· 332· 333· 334· 335· 336· 337· 338· 339· 340· 341· 342· 343· 344· 345· 346· 347· 348· 349· 350· 351· 352· 353· 354· 355· 356· 357· 358· 359· 360· 361· 362· 363· 364· 365· 366· 367· 368· 369· 370· 371· 372· 373· 374· 375· 376· 377· 378· 379· 380· 381· 382· 383· 384· 385· 386· 387· 388· 389· 390· 391· 392· 393· 394· 395· 396· 397· 398· 399· 400· 401· 402· 403· 404· 405· 406· 407· 408· 409· 410· 411· 412· 413· 414· 415· 416· 417· 418· 419· 420· 421· 422· 423· 424· 425· 426· 427· 428· 429· 430· 431· 432· 433· 434· 435· 436· 437· 438· 439· 440· 441· 442· 443· 444· 445· 446· 447· 448· 449· 450· 451· 452· 453· 454· 455· 456· 457· 458· 459· 460· 461· 462· 463· 464· 465· 466· 467· 468· 469· 470· 471· 472· 473· 474· 475· 476· 477· 478· 479· 480· 481· 482· 483· 484· 485· 486· 487· 488· 489· 490· 491· 492· 493· 494· 495· 496· 497· 498· 499· 500· 501· 502· 503· 504· 505· 506· 507· 508· 509· 510· 511· 512· 513· 514· 515· 516· 517· 518· 519· 520· 521· 522· 523· 524· 525· 526· 527· 528· 529· 530· 531· 532· 533· 534· 535· 536· 537· 538· 539· 540· 541· 542· 543· 544· 545· 546· 547· 548· 549· 550· 551· 552· 553· 554· 555· 556· 557· 558· 559· 560· 561· 562· 563· 564· 565· 566· 567· 568· 569· 570· 571· 572· 573· 574· 575· 576· 577· 578· 579· 580· 581· 582· 583· 584· 585· 586· 587· 588· 589· 590· 591· 592· 593· 594· 595· 596· 597· 598· 599· 600· 601· 602· 603· 604· 605· 606· 607· 608· 609· 610· 611· 612· 613· 614· 615· 616· 617· 618· 619· 620· 621· 622· 623· 624· 625· 626· 627· 628· 629· 630· 631· 632· 633· 634· 635· 636· 637· 638· 639· 640· 641· 642· 643· 644· 645· 646· 647· 648· 649· 650· 651· 652· 653· 654· 655· 656· 657· 658· 659· 660· 661· 662· 663· 664· 665· 666· 667· 668· 669· 670· 671· 672· 673· 674· 675· 676· 677· 678· 679· 680· 681· 682· 683· 684· 685· 686· 687· 688· 689· 690· 691· 692· 693· 694· 695· 696· 697· 698· 699· 700· 701· 702· 703· 704· 705· 706· 707· 708· 709· 710· 711· 712· 713· 714· 715· 716· 717· 718· 719· 720· 721· 722· 723· 724· 725· 726· 727· 728· 729· 730· 731· 732· 733· 734· 735· 736· 737· 738· 739· 740· 741· 742· 743· 744· 745· 746· 747· 748· 749· 750· 751· 752· 753· 754· 755· 756· 757· 758· 759· 760· 761· 762· 763· 764· 765· 766· 767· 768· 769· 770· 771· 772· 773· 774· 775· 776· 777· 778· 779· 780· 781· 782· 783· 784· 785· 786· 787· 788· 789· 790· 791· 792· 793· 794· 795· 796· 797· 798· 799· 800· 801· 802· 803· 804· 805· 806· 807· 808· 809· 810· 811· 812· 813· 814· 815· 816· 817· 818· 819· 820· 821· 822· 823· 824· 825· 826· 827· 828· 829· 830· 831· 832· 833· 834· 835· 836· 837· 838· 839· 840· 841· 842· 843· 844· 845· 846· 847· 848· 849· 850· 851· 852· 853· 854· 855· 856· 857· 858· 859· 860· 861· 862· 863· 864· 865· 866· 867· 868· 869· 870· 871· 872· 873· 874· 875· 876· 877· 878· 879· 880· 881· 882· 883· 884· 885· 886· 887· 888· 889· 890· 891· 892· 893· 894· 895· 896· 897· 898· 899· 900· 901· 902· 903· 904· 905· 906· 907· 908· 909· 910· 911· 912· 913· 914· 915· 916· 917· 918· 919· 920· 921· 922· 923· 924· 925· 926· 927· 928· 929· 930· 931· 932· 933· 934· 935· 936· 937· 938· 939· 940· 941· 942· 943· 944· 945· 946· 947· 948· 949· 950· 951· 952· 953· 954· 955· 956· 957· 958· 959· 960· 961· 962· 963· 964· 965· 966· 967· 968· 969· 970· 971· 972· 973· 974· 975· 976· 977· 978· 979· 980· 981· 982· 983· 984· 985· 986· 987· 988· 989· 990· 991· 992· 993· 994· 995· 996· 997· 998· 999· 1000·

երթայ խոյակէն արգելոցին առաջնեկը առնէ՛ այն որ առնոյ կռվնտէ ձեզի ժառանգութիւնս հանար առաջ , առաջնեկը անկէ առաջնեկոյց ին առաջնեկոյց մնաց բարձացը
27 Եվ ըստ պիտի մնաս ցանէք Տէրոջը ։ Եւ առ ձեր բարձացնելու ընծան կռվն ցորենի պէս և հնձանի բերքի պէս պիտի անպատ ձեզ
28 գի ։ Եւ յառկս խոյակէն արգելոցին ձեր առաջ բոլոր առաջնեկոյցներէն գառ ու բարձացը Եվ ընծայ պիտի մնաս ցանէք Տէրոջը ։ և առնոյցի՝ Տէրոջը բարձացնելու ընծան Եհոա
29 բան քահանային պիտի առ ։ Բոլոր ձեզի եղած ընծաներէն՝ Տէրոջը ամէն բարձացը Եվ ընծան բոլոր ընտրելին նոյնը ամէնապատուականն
30 առոր առ ըրր մնալէն պիտի մնաս ցանէք ։ Ուրիշ պիտի բան առնոյ , Լերկոյ առոր ամէնապատուականն մնաս ցանէք , առաջնեկոյցներ հաց-ձը կամ ոչխարի պէս՝ ու հնձանի ոչխարի
31 պէս առաջ Դ.առաջնեկոյցներուն ։ Եւ ամէն տեղ պիտի առ, գ ու ձեր բնակութեանդ ըրր ։ վասն գի Տ.ոգովքին խորհրդանշեցնելու ձեր վարձքն է ան ։
32 Եւ առնկէ ամէնապատ մնացած ցանելէն եւ ըրր նոյնը հանար մեզի պիտի չկրնաք , ու խոյակէն արգելոցը առ ըրր բանելը չպղծեցէք որ չմեռնիք ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Կարմիր երինջի մեխելով շնորհած մաքրութեան ըրջը ։ 11 Ընծայելը մեղքն մաքրութեան համար՝ ան ըստ ըրին գործածութեանը ։

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին՝
2 ըսելով , Այս է օրէնքին կանոնը որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով , Խոսէ իսրայէլի որդւոցը՝ որ քեզի կարմիր երինջ մը բերեն անարատ ու անբիծ , որուն վրայ լուծ գրուած չըլլայ ։
3 Եւ Եղիազար քահանային պիտի տաք անոր , որ դուրսէն գործը հանէ , ու իր առաջին ջնջ պիտի մորթեն անոր ։ Եւ Եղիազար քահանան իր մատովը անոր արիւնէն պիտի առնէ , ու դէպ ի Ժողովքին խորանին առջեւը կողմը եօթը անգամ պիտի սրսկէ անոր արիւնէն ։
5 Եւ անոր իր աչքին առջեւը պիտի այրեն երինջը ։ Անոր մորթիը ու միսը և անոր արիւնը ճարպովը մէկտեղ պիտի այրեն ։ Եւ քահանան պիտի առնէ նկնեղեն փայտ , զոպով ու կրկնակի կարմիր , և երինջին այրուած կրակին մէջը
7 պիտի նետէ ։ Եւ քահանան իր հագուկերպարանքը ու իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , ու ետքը բանակը մտնէ ։ և քահանան մինչեւ իրիկուն անմաքուր պիտի ըլլայ ։
8 Ան ալ՝ որ զանիկա

այրեցը իր հագուկերպարանքը ու իր մարմինը ջրով պիտի լուայ , և մինչեւ իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։
9 Քաղ ըլլայ ։ Եւ մարդ մը մաքուր որ երինջին մոխիրը պիտի ժողվէ , ու բանակէն դուրս դնէ մաքուր տեղ մը գնէ ։ և խորհրդի որ զոպոցը ժողվեցին հանար պիտի պահուի , մեղայ հանար մնացորդին համար ջուր ըլլայ ։
10 Եւ երինջին մոխիրը ժողվողը իր հագուկերպները պիտի լուայ , ու մինչեւ իրիկուն անմաքուր ըլլայ ։ և ասիկա խորհրդի որդւոցը ու անոնց մէջ պատճառող օտարականին հանար յաւիտենական կանոն պիտի ըլլայ ։
11 Ինչ որ մեռած մարդու ու մը մարմինին դիպչի՝
12 չի , եօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Անիկա ասով պիտի սրսկի երրորդ օրը , և եօթներորդ օրը մաքուր պիտի ըլլայ ։ բայց եթէ որ չմաքրուի երրորդ օրը , եօթներորդ
13 օրը մաքուր պիտի չըլլայ ։ Ինչ որ մեռած մարդու ու մը մարմինին դպչի ու ինքը չմաքրի , Տէրոջը խորանը կը պղծէ ։ և այն անձը խորհրդի պիտի կտրուի ։ անոր վրայ մեղայ հանար չջրուած ըլլալուն համար անիկա անմաքուր է ։ Իր անմաքրութիւնը
14 տակաւին իր վրան է ։ Վրանի մէջ մեռնողի մարդուն հանար օրէնքը սա է ։ Այն որ վրանին մէջ ամէն մտնողը և այն որ վրանին մէջ ամէն
15 եղողը եօթը օր անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ամէն բաց անոթը որ իր վրան կապուած չէ
16 խուփ չունի , անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ ով որ դաշտի դարշտի վրայ սրով սպանուածի մը , կամ նշանէ մեռածի մը , կամ մարդու ոսկորի մը , և կամ գերեզմանի մը , եօթը օր
17 անմաքուր պիտի ըլլայ ։ Եւ անմաքուրը եղողին հանար՝ այն մեղայ հանար սպրսուած երինջին մոխիրէն առնեն՝ ու ջուր մը խմիչքի վրայ և
18 դնեղ անի ջուր գնեն ։ Եւ մաքուր մարդ մը զոպոցը պիտի առնէ , ու ան ջուրը խմիչքի , և վրանին վրայ ու բոլոր անօթներուն վրայ և հոն եղած մարդոց վրայ , ու ոսկորի մը կամ սպանուածի մը կամ մեռածի մը և կամ գե-
19 բեզմանի մը դպչողին վրայ պիտի սրսկէ ։ Եւ մաքուր մարդը պիտի սրսկէ անմաքուրին վրայ երրորդ օրը ու եօթներորդ օրը ։ Ան եօթներորդ օրը զանիկա պիտի մաքրի , ան ալ իր հագուկերպները պիտի լուայ ու ջրով լուացուի , և իրիկուն
20 Եւ մարդ մը որ անմաքուր ըլլալով չմաքրուի իր , ան անձը ժողովքին մէջէն պիտի կտրուի , քանզի որ Տէրոջը սրբարանը պղծեց ։ անոր վրայ մեղայ հանար չջրուած ըլլալուն համար , անիկա անմաքուր է ։
21 Եւ յաւիտենական կանոն մը ըլլայ անոնց , որ

մեաքրութիւնն Յուդայ պակասը իր ցանկերը պի-
տի լուայ. ու մեաքրութիւնն Յուդայի գպշտը
22 մինչև իրիկուն անմեաքուր պիտի ըլլայ. եւ
անոնց անձեր ինչ բանի որ գպշի, ան
ալ անմեաքուր պիտի ըլլայ. ու անոր գըպ-
չող մարդը մինչև իրիկուն անմեաքուր պիտի
ըլլայ։

ԳԼ. Ի

1 Խրայելի որդւոցը բոլոր ժողովքը Սին
անապատը եկան ամսին առաջին, ու ժողովուր-
դը կայներ Կադես. և Մարիամ
հոն վախճանեցաւ, ու հոն թաղուեցաւ։
2 Ու ժողովքին ջուր չկար. ու Մով-
3 սէսին և Ահարոնին վրայ հաւաքուեցան եւ
ժողովուրդը Մովսէսին հետ վիճելով խօսե-
ցան ու ըսին, երանի թէ մենք ալ մեռնէինք
Տէրոջը մեր եղբայրներուն մեռած ատեն
4 Տէրոջը առ-
ջեւը. եւ ինչո՞ւ Տէրոջը ժողովուրդը առ անա-
պատը բերիք, որ մենք ու մեր անասուններդ
5 հոս մեռնինք։ եւ ինչո՞ւ մեզ եգիպտոսէն
հանեցիք՝ մեզ աս գէշ տեղը բերելու համար.
հոս ոչ սերմ ցանելու տեղ է, ոչ ալ թզենիներու
ու այգիներու և նռնենիներու. խմելու ջուր
6 անգամ չկայ։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողով-
քին առջեւէն Ժողովքի խորանին դուռը
գացին, ու երեսնին վրայ ինկան. և
Տէրոջը փառքը անոնց երեցաւ։
7 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
8 Գաւազանը առ, ու ժողովքը ժողվէ, դուն
ու քո եղբայրդ Ահարոն, և անոնց աչքե-
րուն առջեւը խօսեցէք ապառաժին, ու իր
ջուրը պիտի տայ. և գուն ապառաժէն ջուր
9 անասուններուն խմցնելես։ Եւ Մովսէս առաւ
գաւազանը Տէրոջը առջեւէն, ինչպէս որ իրեն
10 պատուիրեց։ Եւ Մովսէս ու Ահարոն ժողով-
քը ապառաժին առջեւը ժողվեցին. և ըսաւ
անոնց, Լսեցէք հիմա, ով ապստամբներ,
11 ձեզի ա՞ս ապառաժէն ջուր հանենք։ Եւ Մով-
սէս իր ձեռքը վերցուց, ու գաւազանը երկու

անգամ ապառաժին զարկաւ. և շատ ջուր
ելաւ, և ժողովքը ու անոնց անասուն-
ները խմեցին։
12 Ու Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարո-
նին, Որովհետև Իմ չհաւատացիք Իսրա-
էլի որդւոցը աչքերուն առջեւը զիս փառա-
ւորելու, անոր համար աս ժողովուրդը դուք
պիտի չտանիք այն երկիրը՝ որն որ անոնց տուի։
13 Մերիպայի ջուրը աս է. վասն զի Իսրայէլի
որդիքը Տէրոջը դէմ վիճեցան, և ինքը փա-
ռաւորուեցաւ անոնց մէջ։
14 Ու Մովսէս պատգամներ իրկեց
եդոմի թագաւորին՝ ըսելով, Ա՛յսպէս կ՚ըսէ
քու եղբայրդ Իսրայէլ, Դուն գիտցար
15 բոլոր նեղութիւնը որ հասաւ մեզի վրայ.
մեր հայրերը եգիպտոս իջան, և մենք եգիպ-
տոսի մէջ տասը տարի նստանք. և եգիպտացիք չար-
16 չարեցին մեզ ու մեր հայրերը։ Եւ երբ մենք
Տէրոջը աղաղակեցինք, լսեց մեր ձայնը. և
հրեշտակ մը իրկեց, ու մեզ եգիպտոսէն հա-
նեց. և ահա մենք քու սահմանիդ ծայրի կա-
17 դէս քաղաքին մէջն ենք. Շնորհք լրէ՝ անց-
նինք քու երկրէդ. արտերէն ու այգիներէն
պիտի չանցնինք, և հորերէն ջուր պիտի չը-
խմենք. արքայական ճամբայէն պիտի եր-
թանք, աջ կամ ձախ կողմը պիտի չխոտորինք
18 մինչև որ քու սահմանիդ անցնինք։ Եւ Ե-
դոմ ըսաւ անոր, Իմ երկրէս պիտի չանց-
նես, հապա թէ ոչ՝ սրով քու դէմդ կ՚ելլեմ։
19 Եւ Իսրայէլի որդիքը ըսին անոր, Մենք մի-
ճամբայէն կ՚անցնինք, և թէ որ ես ու իմ
անասուններս քու ջուրդէդ խմենք, հասար
պիտի կրտատցնեմ. առանց ուրիշ բան մը
20 ընելու իմ ոտքերս կ՚անցնեմ։ Եւ անիկա
ըսաւ, Պիտի չանցնիս. և եդոմ մեծ բազ-
մութիւնով ու հզօր ձեռքով անոնց դէմ ելաւ։
21 Այսպէս եդոմ՝ իր սահմանէն Իսրայէլին ճամ-
բայ տալ չուզեց. ուստի Իսրայէլ հեռացաւ
անկէ.
22 Ու Կադեսէն չուեցին, ու Իսրայէլի որ-
23 դւոցը բոլոր ժողովքը Հոր լեռը եկան։ Եւ
Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ու Ահարոնին Հոր
լեռը՝ եդոմի երկրին սահմանին քովը՝ ըսե-
24 լով, Ահարոն իր ժողովուրդին պիտի խառ-
նուի. քանզի Մերիպայի ջուրին քովը՝ իմ
հրամանիս դէմ ապստամբութիւն ընելնուդ
համար՝ պիտի չմտնէ այն երկիրը՝ որն որ ես
25 Իսրայէլի որդւոցը տուի։ Ահարոնը ու անոր

---

1 Ընդ. ր. 13։
2 Գէս. ժե. 1։
—
3 Գէս. էգ. 38։
4 Ել. ժե. 38. Գէս. իգ. 33։
5 Ել. ժե. 1։
6 Ել. ժգ. 28. 43։
7 Ել. ժե. 2. Գէս. ժգ. 3։
8 Ել. ժա. 1. 25. ժգ. 37. 38. 42։
9 Ել. ժե. 5։
10 Գէս. ժգ. 10։
11 Ել. ժե. 5։
12 Ղևտ. ժ. 12. Ել. ժգ. 24։
13 Ել. ժգ. 7. Բ Օր. ը. 15. — Կար. ժ. 4։
14 Գէս. իե. 14. Բ Օր. — 37. գ. 28. ը. 21։
15 Ղևտ. ժ. 3. Ելեկ. ի. 43. էգ. 23. էը. 18. — Գնաց. գ. 12։
16 Ել. ժե. 1. Գէս. ի. 16։
17 Ել. իգ. 1. Գէս. իթ. 21։
18 Ել. ժե. 4։
19 Ել. ժգ. 2։
20 Ընդ. իե. 6. Գէս. ի. 10. Ել. իգ. 3։
21 Ել. ժե. 20։
22 Ել. ժգ. 1. Բ Օր. ը. 6։
23 Ել. ժգ. 37. 38։
24 Ել. իթ. 1. Գէս. իթ. 12։
25 Ել. ժե. 1. Գէս. իթ. 26։

---

1 Ել. ժե. 7. Բ Օր. էգ. 3. Ես. ջե. 3. Ես. զ. 38. Ես.։
2 Ել. ժե. 40։
3 Ել. — 11. Ես. Բ Օր. իգ. 6. Գաղ. ե. 13։
4 Ել. գ. 2. ժգ. 13։
5 Ել. գ. 2. ժգ. 13։
6 Ել. ժգ. 10. էգ. 2։
7 Տես Գէս. իա. 22։ Բ Օր. ը. 9։
8 Գնաց. ժա. 18։
9 Գէս. ժգ. 33. Գէս. իգ. 8. Բ Օր. ը. 6։
10 Գնաց. ժա. 17։
11 Ել. ժգ. 6. Գաղ. ե. 13։

---

1 Ել. ժր. 40։
2 Ել. — 11. Ես. Բ Օր. իգ. 6. Գաղ. ե. 13։
3 Ել. գ. 2. ժգ. 13։
4 Ել. ժգ. 7։
5 Տես Գէս. իա. 22։ Բ Օր. ը. 9։
6 Գնաց. ժա. 17։

---

1 Տես Բ Օր. ը. 37. 38։
2 Բ Օր. ը. 4. Ես. 8։
Գնաց. ժա. 18։
3 Գէս. իե. 32։
4 Գէս. ժգ. 37։
5 Գէս. իթ. 1. Գէս. իթ. 13. էա. 2. Բ Օր. իգ. 10։
6 Ես. ե. 4։
7 Ընդ. իե. 3. Գէս. իե. 13. էա. 2. Բ Օր. իգ. 10։
8 Ես։
9 Գէս. իթ. 12։
10 Գէս. իթ. 1։
11 Գէս. իթ. 26։
12 Գէս. իթ. 37։
13 Գէս. իթ. 1։
14 Գէս. իթ. 28։
15 Գէս. իթ. 33։
16 Գէս. իթ. 38։
17 Գէս. իթ. 39։
18 Գէս. իթ. 38։
19 Գէս. իթ. 39։
20 Գէս. իթ. 39։
21 Գէս. իթ. 39։
22 Գէս. իթ. 39։
23 Գէս. իթ. 39։
24 Գէս. իթ. 39։
25 Գէս. իթ. 39։

որդին Եղիազարայ առ, ու Հովր լեռը Հանէ
26 զանունք· Եւ Աղաբոնը իր զգեստներէն մեր-
կացաւ, ու անոր որդւոյն Եղիազարին հագ-
ցուց զանոնք· ինչու որ Աղարոն իր ծննդոց-
27 ըն պիտի խառնուի, ու հոն մեռնի· Եւ
Մովսէս Տէրոջը պատուիրածին պէս բրաւ·
ու բոլոր ժողովքին աչքին առջեւը Հովր լեռը
28 ելան· Եւ Մովսէս մերկացուց Աղարոնը իր
զգեստներէն, ու անոր որդւոյն Եղիազարին
հագցուց զանոնք· և Աղարոն հոն լեռան
գագաթը մեռաւ· ու Մովսէս և Եղիազար լեռ-
29 նէն իջան· Եւ երբ բոլոր ժողովքը տեսան որ
Աղարոն մեռաւ, Իսրայէլի բոլոր տունը Աղա-
րոնին համար ութսուն օր լացին·

ԳԼ· ԻԱ.

1 Եւ Հարաւային կողմը բնակող Քրագ ի Փա-
ռանացի թագաւորը լսելով որ Իսրայէլ Աթա-
րիմի ճամբայէն կու գայ, Իսրայէլին հետ
պատերազմեցաւ, և անոնցմէ գերիներ առաւ·
2 Եւ Իսրայէլ ուխտ բրաւ Տէրոջը ու բաւ,
Թէ որ աս ժողովուրդը իմ ձեռքս մատնես,
անոնց քաղաքները Հրոթորմին պիտի կործան-
3 ցընեմ· Եւ Տէրը Իսրայէլին ձայնը լսեց,
ու Փառանացիները անոր Կեռւ մատնեց· և Ի-
րենք բոլորովին կործանեցուց զանոնք ու անոնց
քաղաքները, և անոր անունը Հորմա
դրաւ·
4 Ու Հոդոմի երկրին բոլորտիքէն անցնե-
լով՝ Հովր լեռնէն կարմիր ծովուն ճամբան
մտան, ու ճամբուն մէջ ժողովուրդին սիր-
5 տը նեղացաւ· Եւ ժողովուրդը Աստուծոյ
դէմ ու Մովսէսին դէմ խօսեցաւ ըսելով, Ին-
չո՞ւ մեզ Եղիպտոսէն հանեցիք՝ որ անապա-
տին մէջ մեռնինք· քանզի հաց չկայ, Ջուր
չկայ· և հաս չնչին հացէն մեր սիրտը զզուեր
6 է· Եւ Տէրը ժողովուրդին մէջ օձեր
խրկեց, ու խածին ժողովուրդը, անոնցմէ որ
7 խրկեց շատ ժողովուրդ մեռաւ· Եւ ժո-
ղովուրդը Մովսէսին եկան ու բսին, Տէրոջը
դէմ ու քեզի դէմ խօսելնիս համար մեղաւոր
Հայթիք Բրէ Տէրոջը՝ որ մեր վրայէն օձերը
վերցնէ· և Մովսէս ժողովուրդին հաստոր
8 աղաչեց· Եւ Տէրը բսաւ Մովսէսին, Քեզի

կիպող օձ մը չինէ, ու զանիկա ձողի մը վը-
րայ դիր· և բլլայ որ խածնածի՝ անոր
9 նայի ու ապրի· Եւ Մովսէս պղինձէ օձ մը
չինեց, ու զանիկա ձողի մը վրայ դրաւ· և
եղաւ որ օձ մը երբոր մարդ մը խածնէր,
անիկա պղինձէ օձին նայածին պէս կ'առող-
ջանար·
10 Եւ Իսրայէլի որդիքը չուեցին, ու Որով-
11 թի մէջ իջևան բրին· Եւ Որովթէն չուեցին,
ու Իյէաբարիմի մէջ դէպ ի արեւելեան կող-
մը՝ Մովաբին դիմացի անապատին մէջ իջևան
12 բրին· Անկէ չուեցին՝ և Զարէդ ձորին
մէջ իջևան բրին·
13 Անկէ չուեցին, ու իջևան բրին Առնոնին
մէկալ կողմը անապատին մէջ՝ որ Ամո-
հացւոց սահմանէն կ'ելլէ· ինչու որ Առնոն
Մովաբացւոց սահման է, Մովաբացւոց ու
14 Ամորհացւոց մէջտեղը· Անոր համար Տէրոջը
պատերազմներուն գրքին մէջ կ'բսաւ,

Սուփային մէջ վահեղը,
Ու Առնոնին գետերը,
15 Եւ Արին կեցած տեղը վազով՝
Ու Մովաբին սահմանը կոչացող
Գետերուն յորձանքը·

16 Եւ անկէ Ջրհորը հաս· սա այն Ջրհորն է
որուն համար Տէրը ըսեր էր Մովսէսին, Ժո-
ղովուրդը ժողվէ, ու ես անոնց ջուր պիտի
17 տամ· Այնատենը Իսրայէլ սա երգը երգեց·

Ով հոր, բղխէ· երգեցէք անոր·
18 Հորը իշխանները փորեցին,
Ժողովուրդին ազնուականները՝ օրէնս-
գրքին հրամանովը՝
Իրենց գաւազաններովը փորեցին սա·

19 Եւ անապատէն դէպ ի Մաթանա, Ու
Մաթանայէն դէպ ի Նաւալիէլ, ու Նաւալիէ-
20 լէն դէպ ի Բամոթ, Եւ Բամոթէն Մոաբի
դաշտին մէջ գտնուած հովիտը ըսուեցաւ
գագաթը նայած Հովիտը ըսուեցաւ·
21 Եւ Իսրայէլ դեսպաններ խրկեց Ամորհա-
22 ցւոց Սիհոն թագաւորին՝ բսելով, Դիտ երկ-
րիդ անցնենք· արտի կամ այգիի մէջ չենք
մտներ, հորի ջուրէ չենք խմեր· մեծի ճա-
նապարհ անցնելնիս՝ արքունական ճամբայ
23 չենք կ'երթանք· Եւ Սիհոն իր սահմանէն
ճամբայ չտուաւ Իսրայէլին· հապա Սիհոն իր
բոլոր ժողովուրդը ժողվեց, և դէպ ի անա-
պատը Իսրայէլին դէմ ելաւ, Ու Յասսա հա-
24 սաւ, և Իսրայէլին հետ պատերազմեցաւ· Եւ

* Եր· ԻԳ· 28· 38·
* Գե· ԼԳ· 38· բ Օր· ժ· 6· բբ· 22·
† բ Օր· Լ Գ· 8·
— Գե· Լ Գ· 40· Ջեւ· Դատ· ա· 16·
ա Կա՛մ Քանանէն
բ Ծն· իբ· 22· Դատ· ժա· 28·
գ Կա՛մ պիտի Նգմ՛ա-
պատ կոչեցանաւ՝
դ Ել· ի· 3·
ե Ել· գ· 8·
զ Սպա· Կր· 18·
է Ել· ժգ· 3· ԺԼ· 3·
ը Գե· ժա· 4·
թ Գե· ժա· 5·
ժ Կար· ժ· 3·
ի բ Օր· բ· 13·
լ Սպա· Կր· 34·
խ Գե· ի· 22· ԼԳ· 41·
ծ Ել· գ· 8·
կ Ել· բ· 23· ա·
Թուա· ժբ· ա· գ·
Թուա· ժգ· 6· Դատ· ժա· 18·
ղ բ Օր· բ· 13·
ճ Գե· իբ· 36· Դատ· ժա· 18·
մ Ել· ժգ· 3· ԺԼ· 3·
յ բ Օր· բ· 13·
ն Գե· իբ· 36· Դատ· ժա· 18·
շ բ Օր· բ· 18· 23·
ո Դատ· բ· 21·
չ Ել· ժե· 1· Պսա· ԻՀ· 2·
պ Ես· ԼԹ· 34·
ջ Գե· իգ· 28·
ռ Կա՛մ անապատը
ս բ Օր· բ· 26· 37· Դատ· ժա· 19·
վ Գե· բ· 17·
տ բ Օր· իբ· 7·
ր Օր· բ· 24· Դատ· ժա· 20·

Խոսեցաւ աւուրն երկրորդի ասելով. Ես եմ Աստուած Աբրահամու հօրդ քո, մի՛ երկնչիր, զի ես ընդ քեզ եմ, եւ օրհնեցից զքեզ, եւ բազմասցուցից զսերմանս քո վասն Աբրահամու հօրդ քո։ Եւ շինեաց անդ սեղան, եւ կոչեաց զանուն Տեառն, եւ կանգնեաց անդ զվրան իւր։ Եւ հրամայեաց Իսահակ ծառայից իւրոց, եւ փորեցին անդ ջրհոս մի։ Եւ գնաց առ նա Աբիմելէք ի Գերարայ, եւ Ոքոզաթ բարեկամ նորա, եւ Փիքոլ զօրավար նորա։ Եւ ասէ ցնոսա Իսահակ. Ընդէ՞ր եկէք առ իս, զի դուք ատեցէք զիս, եւ արձակեցէք զիս ի ձէնջ։ Եւ նոքա ասեն. Տեսանելով տեսաք, եթէ Տէր ընդ քեզ է, եւ ասացաք. Եղիցի երդումն մեր ընդ մեզ, եւ դիցուք ուխտ ընդ քեզ, եւ ուխտիցես ընդ մեզ, եւ ոչ արասցես ընդ մեզ չարիս, որպէս ոչ մերձեցաք ընդ քեզ, եւ ոչ արարաք ընդ քեզ բնաւ բարի, այլ արձակեցաք զքեզ ի խաղաղութեան։ Դու այժմ օրհնեալ Տեառն։ Եւ արար նոցա խրախոյս, եւ կերան եւ արբին։ Եւ յարուցեալ կանխաւ առաւօտուն, երդուան միմեանց։ Եւ արձակեաց զնոսա Իսահակ, եւ գնացին ի նմանէ ի խաղաղութեան։ Եւ եղեւ յաւուրն յայնմիկ, եկին ծառայքն Իսահակայ, եւ պատմեցին նմա վասն ջրհոսին, զոր փորեցին, եւ ասեն ցնա. Գտաք ջուր։ Եւ կոչեաց զնա Սենեկ. վասն այնորիկ կոչեցաւ անուն քաղաքին Բերսաբեէ մինչեւ ցայսօր։ Եսաւ էր ամաց քառասնից, եւ ա՛ռ կին զՅուդիթ դուստր Բերի Քետացւոյ, եւ զԲասեմաթ դուստր Եղոնի Քետացւոյ։ Եւ եղեն նոքա դառնութիւն հոգւոյ Իսահակայ եւ Հռեբեկայ։

Եւ եղեւ յաւուրս ծերութեան Իսահակայ, եւ խաւարեցան աչք նորա ի տեսանելոյ, եւ կոչեաց զՍեպուհ որդի իւր զմեծագոյնն, եւ ասէ ցնա. Որդեակ իմ։ Եւ նա ասէ ցնա. Ահա ես առաջի քո եմ։ Եւ ասէ ցնա. Ահա ծերացեալ եմ, եւ ոչ գիտեմ զաւուր մահուան իմոյ։ Արի՛ առ զգենուս քո զզէնս եւ զտոպրակ քո, եւ ել ի դաշտ, եւ որսա ինձ որս, եւ արա ինձ կերակուր որպէս սիրեմ, եւ բեր ինձ, եւ կերայց, զի օրհնեսցէ զքեզ անձն իմ յառաջ քան զմահ իմ։ Եւ Հռեբեկա լսէր զխօսս Իսահակայ ընդ Եսաւ։ Եւ գնաց Եսաւ յորս, եւ որսալ զորս։ Եւ Հռեբեկա ասէ ցՅակոբ որդի իւր. Ահա լուայ զխօսս հաւր քո ընդ Եսաւ եղբարս քո, եւ ասէ. Բեր ինձ որս, եւ արա ինձ կերակուր, եւ կերայց, եւ օրհնեցից զքեզ առաջի Տեառն յառաջ քան զմահ իմ։ Եւ այժմ, որդեակ իմ, լո՛ւր ձայնի իմում, զոր ես պատուիրեմ քեզ։ Եւ գնա՛ առ հօտս, եւ ա՛ռ ինձ անտի երկու ուլս գեղեցիկս եւ բարիս, եւ արասցէ ինձ կերակուր հայր քո որպէս սիրէ, եւ տարցես հաւր քում, եւ կերիցէ, զի օրհնեսցէ զքեզ հայր քո յառաջ քան զմահ իւր։ Եւ ասէ Յակոբ ցՀռեբեկա մայր իւր. Ահա Եսաւ եղբայր իմ մազոտ է, եւ ես հարկ է մարմին իմ։ Գուցէ շօշափեսցէ զիս հայր իմ, եւ եղիցիմ նմա իբրեւ զպատրաստ, եւ բերից անէծս ի վերայ իմ, եւ ոչ օրհնութիւն։ Եւ ասէ ցնա մայր իւր. Ի վերայ իմ անէծքդ, որդեակ իմ, միայն լո՛ւր ձայնի իմում, եւ գնա՛ եւ ա՛ռ ինձ զոր ասացի քեզ։ Եւ գնաց եւ ա՛ռ, եւ եբեր մօր իւրում, եւ արար մայր նորա կերակուր որպէս սիրէր հայր նորա։ Եւ ա՛ռ Հռեբեկա զզգեստս Եսաւայ որդւոյ իւրոյ մեծի, որ էին առ նմա ի տանն, եւ զգեցոյց զՅակոբ որդի իւր կրսեր։ Եւ զերկու ուլիկսն զգենոյց ի ձեռս նորա, եւ զպատառս կերակրոյն զոր արար։ Եւ ել Յակոբ առ հայր իւր, եւ ասէ. Հայր իմ։ Եւ ասէ Իսահակ. Ահա ես, ո՞վ ես դու, որդեակ իմ։ Եւ ասէ Յակոբ ցհայր իւր. Ես եմ Եսաւ անդրանիկ որդի քո, արարի որպէս հրամայեցեր ինձ. յարի՛ եւ նստիր, եւ կե՛ր յորսոյ իմմէ, զի օրհնեսցէ զիս անձն քո։ Եւ ասէ Իսահակ ցորդի իւր. Ո՞րպէս գտեր այդչափ շուտ, որդեակ իմ։ Եւ ասէ. Զի Աստուած քո ընդ իս էր։ Եւ ասէ Իսահակ ցՅակոբ. Մերձեցի՛ր առ իս, եւ շօշափեցից զքեզ, որդեակ իմ, եթէ դու ես Եսաւ որդի իմ, եթէ ոչ։ Եւ մերձեցաւ Յակոբ առ Իսահակ հայր իւր, եւ շօշափեաց զնա, եւ ասէ. Ձայնն ձայն Յակոբայ է, եւ ձեռքն ձեռք Եսաւայ։ Եւ ոչ ծանեաւ զնա, զի էին ձեռքն նորա մազոտ իբրեւ զձեռս Եսաւայ, եւ օրհնեաց զնա։ Եւ ասէ. Դու ես Եսաւ որդի իմ։ Եւ ասէ. Ես եմ։ Եւ ասէ. Մատո՛ւ ինձ, եւ կերայց յորսոյ որդւոյ իմոյ, զի օրհնեսցէ զքեզ անձն իմ։ Եւ մատոյց նմա, եւ կերաւ, եւ բերաւ նմա գինի, եւ արբ։ Եւ ասէ ցնա հայր իւր Իսահակ. Մերձեցի՛ր առ իս, եւ համբուրեսցես զիս, որդեակ իմ։ Եւ մերձեցաւ, եւ համբուրեաց զնա։ Եւ առնու հոտ հանդերձից նորա, եւ օրհնեաց զնա, եւ ասէ. Ահա հոտ որդւոյ իմոյ իբրեւ զհոտ արտի զոր օրհնեաց Տէր։ Եւ տացէ քեզ Աստուած ի ցօղոյ երկնից, եւ ի պտղոյ երկրի, եւ առատութիւն հացի եւ գինւոյ։ Եւ ծառայեսցեն քեզ ազգք, եւ երկրպագեսցեն քեզ թագաւորք։ Եղիցի տէր եղբարցդ քոց, եւ երկրպագեսցեն քեզ որդիք հաւր քո։ Որ անիծանիցէ զքեզ, անէծք լիցին, եւ որ օրհնիցէ զքեզ, օրհնութիւն լիցի։ Եւ եղեւ իբրեւ կատարեաց Իսահակ օրհնել զՅակոբ, եւ եղեւ իբրեւ ել Յակոբ յերեսաց Իսահակայ հաւր իւրոյ, եւ Եսաւ եղբայր նորա եկն յորսոյ իւրմէ։ Եւ արար եւ նա կերակուր, եւ մատոյց հաւր իւրում, եւ ասէ ցնա. Յարի՛ հայր իմ, եւ կե՛ր յորսոյ որդւոյ քո, զի օրհնեսցէ զիս անձն քո։ Եւ ասէ ցնա Իսահակ հայր նորա. Ո՞վ ես դու։ Եւ ասէ. Ես եմ որդի քո անդրանիկ Եսաւ։ Եւ զարհուրեցաւ Իսահակ զարհուրմամբ մեծաւ յոյժ, եւ ասէ. Ո՞ր ոք է որ որս որսացեալ էր եւ մատոյց ինձ, եւ կերայ յամենայնէ յորոյ մտանէր ի բերան իմ յառաջ քան զգալ քո, եւ օրհնեցի զնա, եւ եղիցի օրհնեալ։ Եւ իբրեւ լուաւ Եսաւ զբանս հաւր իւրոյ, աղաղակեաց աղաղակաւ մեծաւ եւ դառնացաւ յոյժ, եւ ասէ ցհայր իւր. Օրհնեա՛ եւ զիս, հայր իմ։ Եւ ասէ. Եկն եղբայր քո նենգութեամբ, եւ ա՛ռ զօրհնութիւն քո։ Եւ ասէ Եսաւ. Ճշմարտապէս անուանեցաւ Յակոբ, եւ խարեաց զիս այս երկիցս. զիրաւունս իմ ա՛ռ, եւ ահա արդ ա՛ռ զօրհնութիւն իմ։ Եւ ասէ. Ոչ պահեցե՞ր ինձ օրհնութիւն։ Եւ պատասխանի ետ Իսահակ, եւ ասէ ցԵսաւ. Ահա զտէր քեզ արարի զնա, եւ զամենայն եղբարս նորա ետու նմա ի ծառայս, եւ զցորեան եւ զգինի հաստատեցի նմա, եւ քեզ ինչ արարից, որդեակ իմ։ Եւ ասէ Եսաւ ցհայր իւր. Միթէ մի՞ միայն է քեզ օրհնութիւն, հայր իմ։ Օրհնեա՛ եւ զիս, հայր իմ։ Եւ ամբարձ Եսաւ զձայն իւր, եւ լայր։ Եւ պատասխանի ետ Իսահակ հայր նորա, եւ ասէ ցնա. Ահա յճարտարութենէ երկրի եղիցի բնակութիւն քո, եւ յցօղոյ երկնից յերկնից։ Եւ սրով քով կեցցես, եւ եղբարցդ քոց ծառայեսցես, եւ եղիցի ժամանակ, յորում հատցես եւ խափանեսցես զլուծ նորա ի պարանոցէ քումմէ։ Եւ Եսաւ ատեաց զՅակոբ վասն օրհնութեանն, որով օրհնեաց զնա հայր իւր, եւ ասէ Եսաւ ի սրտի իւրում. Մերձեսցին աւուրք սգոյ հաւր իմոյ, եւ սպանից զՅակոբ զեղբայր իմ։ Եւ յայտնեցան բանք Եսաւայ մեծի որդւոյ Հռեբեկայի, եւ գնաց եւ կոչեաց զՅակոբ կրսեր որդի նորա, եւ ասէ ցնա. Ահա Եսաւ եղբայր քո սպանանել զքեզ խորհի։ Եւ արդ, որդեակ իմ, լո՛ւր ձայնի իմում, եւ յարի՛ եւ փախի՛ր առ Լաբան եղբայր իմ ի Խառան, եւ կաց ընդ նմա աւուրս մի կամ երկու, մինչեւ դարձցի սրտմտութիւն եղբաւր քո ի քէն, եւ մոռասցի զոր արարեր նմա, եւ առաքեցից եւ կոչեցից զքեզ անտի։ Ընդէ՞ր զերկոտեալ լինիցիմ ի միում աւուր զձէնջ։ Եւ ասէ Հռեբեկա ցԻսահակ. Ձանձրացայ ես ի կենդանութեան իմում յերեսաց դստերացն Քետացւոց. եթէ առցէ Յակոբ կին յազգէ Քետացւոց, որպիսի՞ ինչ է ինձ կեանք։ Եւ կոչեաց Իսահակ զՅակոբ, եւ օրհնեաց զնա, եւ պատուիրեաց նմա, եւ ասէ ցնա. Մի՛ առցես կին յազգէ Քանանացւոց։ Յարի՛ եւ գնա՛ ի Խառան ի տուն Բաթուելի հաւր մաւր քոյ, եւ ա՛ռ քեզ անտի կին յաղջկանց Լաբանայ եղբաւր մաւր քոյ։ Եւ Աստուած ամենակալ օրհնեսցէ զքեզ, եւ աճեցուսցէ զքեզ, եւ բազմասցուսցէ զքեզ, եւ եղիցիս ի ժողովս ազգաց, եւ տացէ քեզ զաւրհնութիւն Աբրահամու հաւր քո, եւ սերնդեան քո ընդ քեզ, զի ժառանգեսցես զերկիր հիւրութեան քո, զոր ետ Աստուած Աբրահամու։ Եւ առաքեաց Իսահակ զՅակոբ, եւ գնաց ի Խառան առ Լաբան որդի Բաթուելի Ասորւոյ, եղբայր Հռեբեկայի մաւր Յակոբայ եւ Եսաւայ։ Եւ Եսաւ ետես, զի օրհնեաց Իսահակ զՅակոբ, եւ առաքեաց զնա ի Խառան, եւ ա՛ռ կին անտի, եւ օրհնեաց զնա, եւ պատուիրեաց նմա, եւ ասէ. Մի՛ առցես կին յազգէ Քանանացւոց։ Եւ հնազանդեցաւ Յակոբ հաւր իւրում եւ մաւր իւրում, եւ գնաց ի Խառան։ Եւ Եսաւ ետես, զի չար են աղջիկունք Քանանացւոց յերեսաց հաւր իւրոյ Իսահակայ։ Եւ գնաց Եսաւ առ Իսմայէլ, եւ ա՛ռ զՄաղաթ դուստր Իսմայէլի որդւոյ Աբրահամու, քոյր Նաբեովթայ, կին իւր, ի կանայսն իւրոց։ Եւ ել Յակոբ ի Բերսաբեէ, եւ գնաց ի Խառան։ Եւ հասեալ ի տեղի մի, եւ մնաց անդ գիշերել, զի մտեալ էր արեգակն։ Եւ ա՛ռ ի քարանց տեղւոյն, եւ եդ ի վերայ ականց իւրոց, եւ ննջեաց ի տեղւոջն յայնմիկ։ Եւ տեսանէր երազ, եւ ահա սանդուխ մի էր հաստատեալ ի վերայ երկրի, եւ գլուխ նորա հասանէր յերկինս, եւ ահա հրեշտակք Աստուծոյ ելանէին եւ իջանէին ի սանդխոյն։ Եւ ահա Տէր հաստատեալ էր ի վերայ նորա, եւ ասէ. Ես եմ Տէր Աստուած Աբրահամու հաւր քո, եւ Աստուած Իսահակայ։ Երկրի զոր դու հանգչիս ի վերայ նորա, քեզ տացեմ զնա, եւ սերնդեան քո։ Եւ եղիցի սերունդ քո իբրեւ զաւազ երկրի, եւ տարածեսցիս ի հարաւ եւ ի հիւսիս, եւ ի վայր եւ ի վեր, եւ օրհնեսցին ընդ քեզ եւ սերնդեան քո ամենայն ազգք երկրի։ Եւ ահա ես ընդ քեզ եմ, եւ պահեցից զքեզ ընդ ամենայն ուր եւ գնասցես, եւ դարձուսցեմ զքեզ յերկիրս զայս, զի ոչ թողից զքեզ մինչեւ արարից զամենայն զոր խոսեցայ ընդ քեզ։ Եւ յարուցեալ Յակոբ յաւուրն յայնմիկ ի քնոյ իւրմէ, ասէ. Ճշմարիտ է Տէր ի տեղւոջ սմին, եւ ես ոչ գիտէի։ Եւ երկեաւ, եւ ասէ. Զի՞նչ է տեղիս սա, եթէ ոչ տուն Աստուծոյ է, եւ սա է դուռն երկնից։ Եւ կանխաւ առաւօտուն յարուցեալ Յակոբ, եւ ա՛ռ զքարն զոր եդ ի վերայ ականց իւրոց, եւ կանգնեաց զնա ի վերայ սեանի, եւ եդ իւղ ի վերայ գլխոյ նորա։ Եւ կոչեաց զանուն տեղւոյն յայնմիկ Բեթէլ, եւ Լուզ էր անուն քաղաքին յառաջագոյն։ Եւ ուխտեաց Յակոբ ուխտ, եւ ասէ. Եթէ եղիցի Աստուած ընդ իս, եւ պահեսցէ զիս ընդ ամենայն ուր եւ գնամ, եւ տացէ ինձ հաց ուտել եւ հանդերձ զգենուլ, եւ դարձուսցէ զիս խաղաղութեամբ առ հայր իմ, եւ եղիցի Տէր ինձ Աստուած։ Եւ քարդ զոր կանգնեցի սեան, եղիցի տուն Աստուծոյ, եւ ամենայնի զոր տացես ինձ, տասանորդս տասանորդեսցեմ քեզ։

Եւ համբարձեալ Յակոբ զոտս իւր, գնաց ի տեղի մի, եւ եհաս

16 և ասէլի պատասխան խրխնջեր խրկեց։ Եւ անոնք Բազասմին հետն ու բոլն անոր։ Անոց֊ փօրի որդին Բազակ ասանկ կ՚ըսէ, կ՚ապաչեմ՞
17 ինծի գալէն մի հրաժարիր։ Քանզի ինչի չատ պատճառ պիտի բնեմ, և ինծի ինչ որ բանա֊ պիտի բնեմ։ Ասասի կ՚ապաչեմ՞ նկատը, անի֊
18 ծէ ատ ժողովրդը ինծի հասնիր։ Եւ Բա֊ զասմ պատասխան ասաս ու բաս. Բազակին ծառաներուն։ Թէ որ Բազակ իր առնեմը լեցուն արծաթի ու ոսկի ասդ ինծի, Իմ Տէր Աստուծոյս խոսքէն չեմ կրնար անցնիլ՝ պզդ֊
19 ուիկ կամ մեծ բան մը բնելու։ Եւ հիմա կ՚ա֊ գայես՞ ատ գիշեր դուք ալ հոս կեցէք, որ գիտամ թէ Տէրը ուրիշ ինդ պիտի բան ինծի։
20 Եւ Աստուած գիշերը Բազասմին նկատ ու բաս ատոր, Թէ որ մարդիկը քեզ կանչելու գան, ելիր, անոնց հետ գնա. Բայց ինչ որ քեզի խոսիմ, միայն ատ բնես։
21 Եւ Բազասմ առաւաստուն ելաւ, ու իր էշուն հասիսը դրաւ, և Մոաբի իշխաններուն
22 հետ գնաց։ Ու երթալուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը բորբոքեցաւ, ու Տէրոջը հրե֊շտակը ճամբուն վրայ կայնեցաւ իրրև անոր իշխանի մը։ և անիկա իր էշուն վրայ հե֊ծած էր, ու անոր երկու ծառաները իր հե֊
23 տէն էին։ Եւ էշը տեսաւ Տէրոջը հրեշտա֊ կը, որ ճամբուն վրայ կայնած էր, ու իր ձեռքը սիրկ ատր մը ունէր, ու էշը ճամ֊ բայէն դարձաւ և արտը մտաւ։ ու Բազասմ էշը ծեծեց, որ ճամբուն դարձնել ջանի֊
24 կար։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը այգիներուն նեղ ճամբուն մէջ կայնեցաւ, որ ամէն կողմէն
25 պատ՝ ու մխա կողմէն պատ կար։ Եւ երբ որ էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ, պատին քովը խոհմեցաւ, և Բազասմին ատրը պա֊ տին քովը ճնշեց։ ան ալ նորէն ծեծեց զա֊
26 նիկա։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը առաջ գնաց, ու նեղ տեղ մը կայնեցաւ, ուր աջ կամ ձախ
27 կողմը խոտորելու ճամբայ չկար։ Եւ երբոր էշը Տէրոջը հրեշտակը տեսաւ, Բազասմին տակը նստաւ։ ու Բազասմին բարկութիւնը
28 բորբոքեցաւ, և գաւազանով ծեծեց էշը։ Եւ Տէրը էշուն բերանը բացաւ, ու անիկա Բա֊ զասմին բաս։ Ի՞նչ երթի քեզի՝ որ այսպէս
29 երեք անգամ իս ծեծեցիր։ Եւ Բազասմ բաս էշուն, Իս ծաղր բնելուդ համար։ Երա֊ նի թէ ձեռքս սուր մը ըլլար, ատ հիմա քեզ
30 սպաննէի։ Եւ էշը բաս Բազասմին, Իս ան բաս էշդ չեմ՝ որուն վրայ կը հեծնեիր ի֊բաս մինչեւ այսօր։ քեզի ասանկ բնել իմ սովորութիւնս էր։ ու ան֊
31 կա բաս, Չէ։ Աստուծոյ Տէրը տեսաւ Բա֊ զասմին աչքերը։ ու երբ տեսաւ որ Տէրոջը հրեշտակը ճամբուն վրայ կայնած էր, և իր ձեռքը սիրկ ատր մը ունէր, ի֊իր երեսին
32 վրայ խոնարհ ու երկրպագութիւն բրաւ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը բաս անոր, Ինչո՞ւ ասանկ երեք անգամ բաս էշդ ծեծեցիր։ ահա ես ե֊ղայ իշխանութիւն բնելու։ երբ֊ վասն
33 ճամբադ ինծի չէ իմ առջեւս։ Եւ էշը իս տեսաւ, ու ասս երեք անգամ է որ իմ առ֊ջեւս ինկդի քաշուեցաւ։ Թէ որ անկից իմ առջեւէս ինկդի չքաշուէր, հիմա ես քեզ ան֊ չատ մեռցուցեր՝ ու զանկից ազդ կենդաներ
34 էր։ Եւ Բազասմ բաս Տէրոջը հրեշտակին, Մեղք գործեցի՝ չգիտնալով որ ճամբուն վր֊ րայ ինծի գէմ կայներ էիր։ ատսի Թէ որ քեզի անհաճոյ կ՚երեւնայ Ես դնամ։ Եւ գաս֊
35 նամ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը բաս Բազասա֊ մին, Գնա ատ մարդոցը հետ, Բայց ան խոս֊ քը որ քեզի պիտի բաս, ան միայն խո֊ սիս։ և Բազասմ գնաց Բազակին իշխաննե֊ րուն հետ։
36 Եւ Բազակ երբոր լսեց որ Բազասմ կու գայ, ելաւնկնեկաս գ֊իւնաւորելու երես։ Ին ատ֊ միներ եղած Արնոն ձորին ծովի Մոաբացւոց
37 մէկ քաղաքը՝ որ ատհմանին ծայրն է։ Եւ Բազակ բաս Բազասմին, Քեզ կանչելու չատկապէս չխրկեցի՞։ Ինչո՞ւ չեկար ինծի։ արդեօք Հրեշտակ պատիս բնելու կարողութիւն
38 չունիմ։ Եւ Բազասմ բաս Բազակին, Ահա ես քեզի եկայ։ բայց ես բնաւ զօրութիւն ունիմ բան մը բանալ։ Աստուած իմ բերա֊
39 նիս բան մը բանայ։ Նոյն խօսք որ դնէ, ան պիտի խոսիմ։ Եւ Բազասմ Բազակին հետ գնաց, ու կարթամ
40 հասան եկան։ Եւ Բազակ արջառներ ու ոչխարներ մորթեց, ու Բազասմին և անոր հետ եղող իշխաններուն խրկեց։
41 Ու երբոր առաւտ եղաւ, Բազակ առաւ Բազասմը, ու բարձրի տեղ մը ելուցանքը հանեց գանկից։ ու անկէ ժողովրդին ծայ֊ րը տեսաւ։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Բալաամ բաս Բազակին, Շինէ ինծի եօթը սեղան շինէ, ու հոս ինծի եօթը զուա֊
2 րակ և եօթը խոյ պատրաստէ։ Եւ Բազակ Բազասմին բաածին պէս բրաւ։ և Բազակ ու Բազասմ ասմէն մէկ սեղանին վրայ մէջ֊
3 մէկ զուարակ ու մէկմէկ խոյ մատուցին։ Եւ Բազասմ բաս Բազակին, Դուն քու ողջա֊

---

1 Հմր. 9։
2 Գլ. իգ. 15։
3 գ Թագ. իբ. 14. գ Մն. ժբ. 13։
4 Հմր. 8։
5 Հմր. 9։
6 Հմր. 14. Գլ. իգ. 1։
12. 26. իգ. 13։
7 Նհ. գ. 11։
8 Տես գ Թագ. գ. 17. Դան. ժ. 7. Գաղ. իբ. 17. գ Թագ. գ. 17. գ Մն. ը. 10. Ճառ. 11։
9 գ Պետ. բ. 16։
10 Ընտ. ժբ. 19։
11 բ Պետ. բ. 10։
12 Կամ գուցէ բանալ։ Տես գ Թագ. գ. 17. Դան. ժ. 7. Գաղ. իբ. 17. գ Մն. ը. 10. Ճառ. 11։
13 Գաղ. իբ. 16. 31։
14 Հմր. 33։
15 Հմր. 32։
16 Տես Ծն. ժգ. 17։
17 Գլ. իգ. 1։
18 Գաղ. իբ. 16։
19 Ընտ. ժբ. 19։
20 բ Պետ. բ. 15. Յուդ. 11. Յայտ. բ. 14։
21 Գլ. իգ. 1։
22 Ելից. իգ. 12. Ղեւտ. ժթ. 32. Բ Օր. ժ. 12։
23 Գլ. իգ. 1։
24 Գլ. իգ. 1։
25 Գլ. իգ. 1։
26 Գլ. իգ. 1։
27 Գլ. իգ. 1։
28 Գլ. իգ. 1։
29 Գլ. իգ. 1։
30 Գլ. իգ. 1։
31 Գլ. իգ. 1։
32 Գլ. իգ. 1։
33 Գլ. իգ. 1։
34 Գլ. իգ. 1։
35 Գլ. իգ. 1։
36 Գլ. իգ. 1։
37 Գլ. իգ. 1։
38 Գլ. իգ. 1։
39 Գլ. իգ. 1։
40 Գլ. իգ. 1։
41 Գլ. իգ. 1։

կէգիէդ. քովը կայնէ, ու ես երթամ, գուցէ
Տէրը [a]իմ գթութեա ելլէ. և ինչ որ ինծի ցու-
ցընէ՝ բերդի պիտոյ բանիմ. ու [b]բարձր ձեզ մի
4 ելաւ. [c]Ու Աստուած Բաղաամին հանդիպեցաւ. ու Բաղաամ բաւ ունոյ. Եօթը սեղան պատրաստեցի, ու ամէն մի սեղանին վրայ մի մի զուարակ ու մի մի խոյ մատուցի.
5 Ու Տէրը [d]Բաղաամին բերանը խօսք դրաւ ու բաւ, Դարձիր Բաղակին և այսպէս խօսէ.
6 Ու գարձաւ անոր. և ահա անիկա իր ողջակէզին քով կայներ էր, ինքը ու Մոաբի բոլոր
7 իշխանները. Ու [e]իր առակը սկսաւ ու բաւ,
Մոաբի Բագաւորը Բաղակ զիս Ասորւոյն
Լեռներեն բերնելէն բերաւ, ըսելով,
[f]Եկուր, Յակոբը անիծէ ինծի,
Եկուր, խրոխտացը նզովէ.
8 Աստուծոյ չանիծածը ի՞նչպէս անիծեմ,
Կամ Տէրոջը չնզովածը ի՞նչպէս նզովեմ.
9 Վասն զի ապառաժներուն գլխէն կը տեսնեմ
անիկա,
Ու բլուրներէն կը նայիմ անոր.
Ահա [g]ասա ժողովուրդը զատ պիտի բնակի,
Ու [h]ազգերուն հետ պիտի չսեպուի.
10 [i]Յակոբին փոշին ո՛վ կրնայ հաշուել,
Ու Իսրայէլին քառորդը ո՛վ կրնայ հաշուել.
Թող իմ անձս [k]արդարներուն մեռնի մեռնի,
Ու իմ վախճանս անոնց [l]նմանի պէս ըլլայ.
11 Ու Բաղակ բաւ Բաղաամին, Ա՛ր [m]ինչ ըրիր իմ թշնամիներս անիծելու, և ահա դուն բոլորովին օրհնեցիր.
12 Յիր. Ու անիկա պատասխան առաւ ու բաւ, [n]Ինչ որ Տէրը իմ բերանս դնէ, ան խօսելու հոգ տանելու չե՞մ.
13 Ու Բաղակ [o]նէ բաւ անոր, Կ'ապաչեմ՝ [p]ինծի հետ ուրիշ տեղ մը եկուր, որ անոնք տեսնես, և անոնց ամէնը պիտի չտեսնես. ու
14 անկէ անիծէ անոնք ինծի համար. Ու տարաւ զանիկա Սոփիմին արտը՝ [q]Փսգաղային գլուխը, ու եօթը սեղան չինեց, և ամէն մի սեղանին վրայ մի մի զուարակ ու մի մի
15 խոյ մատուց. Ու բաւ Բաղակին, Դուն հոս քու ողջակէզիդ քովը կայնէ, ու ես
16 հոն Տէրէն գթութիւն առնեմ. Ու Տէրը Բաղաամին գթացաւ, և [r]անոր բերանը խօսք դրաւ ու բաւ, Բաղակին դարձիր ու տուն կ
17 բսէ. Ու եկաւ անոր, ահա անիկա իր ողջակէզին քովը կայներ էր. Մոաբի իշխանները ալ անոր հետ էին. և Բաղակ
18 բաւ անոր, Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ. Ու անիկա իր առակը սկսաւ ու բաւ,
[s]Ելիր, ով Բաղակ, ու լո՛ւր.
Ով Սեպփորի որդի, ինծի մտիկ ըրէ.
19 [t]Աստուած մարդ չէ որ սուտ խօսի,
Ոչ ալ մարդու որդի՝ որ զղջայ.
Ինքը բաւ, ու պիտի չընէ՞,
Կամ ինքը խօսեցաւ, ու անոր պիտի չբերէ՞.
20 Ահա հրաման առի օրհնելու. և [u]ինքը օրհնեց,
Ու ես չեմ կրնար ետ դարձընել.
21 [v]Յակոբին վրայ անօրէնութիւն մը չդիտեց,
Ոչ ալ Իսրայէլին վրայ անպատուութիւն տեսաւ.
[w]Անոր Տէր Աստուածը իր հետն է.
Ու անոր մէջը թագաւորի ցնծութիւնն ձայն կայ.
22 [x]Զանոնք Եգիպտոսէն հանողը Աստուած է.
[y]Անիկա մեծ ցլերուն պէս ոյժ ունի.
23 Քանի որ Յակոբին դէմ կախարդութիւն չկայ,
Ու Իսրայէլին դէմ գուշակութիւն չըլլար.
Յակոբին ու Իսրայէլին վրայով ժամանակին
Պիտի բսուի թէ [z]Աստուած ինչե՜ր բրաւ.
24 Ահա ան ժողովուրդը [a]վեհապէս պիտի կենայ,
Ու առիւծի պէս պիտի բարձրանայ.
[b]Ո՛ր պիտի չպառկի մինչև որ որսը չուտէ,
Ու սպանուածներուն արիւնը չխմէ.
25 Ու Բաղակ բաւ Բաղաամին, Ոչ անէծք
26 տուր անոնց, ոչ ալ օրհնութիւն. Ու Բաղաամ պատասխան տուաւ՝ Բաղակին բաւ, Միթէ ես քեզի չխոսացայ բսելով, [c]Ինչ որ Տէրը խօսի, ան պիտի բնեմ.
27 Ու Բաղակ բաւ Բաղաամին, [d]Եկուր, ես ուրիշ տեղ մը տանիմ քեզ. գուցէ Աստուած հաճի, որ անկէ անիծես զանոնք ինծի համար.
28 Ուստի Բաղակ տարաւ Բաղաամը Փոգորային գագաթը, որ կ'նայ [e]երեսնին կը
29 նայի. Ու Բաղաամ բաւ Բաղակին, [f]Շինա՛ ինծի եօթը սեղան հոս, ու հոս [g]ինծի եօթը
30 զուարակ ու եօթը խոյ պատրաստէ. Ու Բաղակ Բաղաամին բսածին պէս բրաւ, ու ամէն մի սեղանին վրայ մի մի զուարակ ու մի մի խոյ մատուց.

ԳԼ. ԻԴ

1 Բաղաամ տեսանք հմայքներէ փնտռելու. խորհրդին երբեմն կուռքներուն վրայ կը մտրդտրեմայ. 10 Բաղակ զբդռոցով կը խրճի գանիկա որ երթայ. 14 Բաղաամ մտրդտրելութիւնն կ'երթայ Յակոբին վրայ. ու գանի մը ապագայ նորհանդէսը վրայ.

[a] Գլ. իգ. 1.
[b] Կամ առանձինն և [g]ոչ բաց
[c] Ելք. 16.
[d] Ելք. 16. Գլ. իգ. 35. ը Օր. ժգ. 18. Նեհեմ. ա. 2.
[e] Ելք. 18. Գլ. իգ. 2. Ես. 8. 15. 33. Ցաղ. իե. 1. իհ. 1. Սաղ. ծե. 2. Եզեկ. ժե. 2. Մաթ. գ. 5. Ղուկ. գ. 6.
[f] Գլ. իգ. 8. 21. 17. Ես. իե. 6. [h] Եսթ. իե. 13.
[i] ը Օր. լգ. 43.
[k] Ելք. լգ. 10. Եզեր. իե. 2. իհ. 1. Ցաղ. ծե. 2. Եզեկ. ժե. 2. Մաթ. գ. 5. Ղուկ. գ. 6.
[l] Գլ. իգ. 21. 17. իգ. 10. Գլ. իգ. 25.
[m] Կամ բրաւ
[n] Գլ. իգ. 1.
[o] Ես. 1. 2.
[p] Հմր. 1. Գլ. իգ. 33. Դատ. գ. 28.
[q] Ելք. ժգ. 21. իհ. 45. 46. լգ. 14. Գլ. իգ. 8. ժա. 19. Ցաղ. իե. 17. Ես. 8. 15. Ցաղ. ա. 17. Ցաղ. ծե. 2. Եզեկ. ժե. 2. Մաթ. գ. 5. Ղուկ. գ. 6.
[r] ը Օր. լգ. 17. Ցաղ. իե. 10. 11.
[s] Կամ փառք
[t] Թուա. իգ. 19.
[u] Հռովմ. գ. 7. 8. Ելք. ժգ. 21. իհ. 45. 46. լգ. 14. Գլ. իգ. 8. ը Օր. լգ. 17. Ցաղ. իե. 10. 11.
[v] Դան. իհ. 9.
[w] Դան. իհ. 21.
[x] Հմր. 13. Գլ. իգ. 38. 14. Ես. 1.
[y] Գլ. իգ. 22.
[z] Գլ. իգ. 33.
[a] Թուա. իգ. 9.
[b] Ես. 1.
[c] Գլ. իգ. 26.
[d] Գլ. իգ. 1.
[e] Հմր. 13.
[f] Գլ. իգ. 29.
[g] Ես. 1.

1 Երբոր բազաւոր անաս որ Տէրը կը հանի
իսրայէլը օրհնել, ՚մէնա անգամներուն պէս
հնչեցնելու փիւռաւերը չդնաց, այլ իր երեսը
2 դէպ ի անապատը դարձուց։ Եւ բազաւոր
իր աչքերը վերցնելով անաս որ իսրայէլ
իր ցեղերուն կարգովը ՚շուքին մէջ բանակած
է. ու ՚Աստուծոյ Հոգին անոր վրայ եկաւ.
3 ՚Եւ իր առակը ակնկալով բռաւ,

Բէաովրի որդւոյն բազաւաքին խօսքը,
Եւ աչքը ՚բաց մնդրգուն խօսքը,
4 Աստուծոյ խօսքերը լսող,
Եւ Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող,
՚վհատած դէմքով դետին ինկող
Եւ աչքերը բաց եղողին խօսքը ասէ.
5 Ով ծակոբ, քու վրաններդ,
Եւ, ով իսրայէլ, քու խորանները հոյակ են
գիշերկ են.
6 Ձորերու պէս տարածուեցան.
Գետերու քով եղող պարտէզներու պէս,
՚Տէրոջ անկած ՚հարեւէր ծառերուն
Եւ՝ չաբեր եղերքը եղող եղեւիններուն պէս
են։
7 Անոր գոյներէն ջուր պիտի վազէ,
Եւ անոր սերմը առատ ջուրերու մէջ պի-
տի ըլլայ.
Անոր թագաւորը ՚Ագագէն աւելի պիտի բարձ-
րանայ,
Եւ իր թագաւորութիւնը աճի։
8 ՚Զանիկա Եգիպտացին հանողը Աստուած է.
Մեհեղներուն պէս ոյժ ունի.
՚Իրեն թշնամի եղող ազգերը պիտի ուտէ,
՚Անոնց ոսկորները պիտի կոտրտէ, ու ՚շե-
նդե իր նետերովը պիտի զարնէ։
9 ՚Առիւծի պէս նստաւ պառկեցաւ, ու մատակ
առիւծի պէս.
Զանիկա ո՛վ պիտի արթնցնէ։
՚Քեզ օրհնողները օրհնեալ ըլլան,
Եւ քեզ անիծողները անիծեալ։

10 Ան առնէր Բազակ շատ բդոզեցաւ Բա-
զաամին, ու ՚ձեռք քերր իրարու զարկաւ. և
Բազակ բռաւ Բազաամին, ՚Կո քեզ կանչեցի
որ իմ թշնամիներուս անէծք տաս, և ահա
աս երեք անգամ է որ ամէն օրհնութիւն
11 առիր։ Եւ ատ դուն հիմա քու տեղդ փա-
խիր. ՚քեզի շատ պատիւ ընեմ՞ ըսի, բայց
12 ահա Տէրը քեզ պատիւ զրկեց։ Եւ Բազաամ
բռաւ Բազակին, Կո քու խրկած դեսպաններ-

13 րուդ ալ չխօսեցայ՞ բանիով, ՚Բազակը թէ որ
ինծի իր առնուած լեցուն արծաթի ու ոսկի
տայ, ես Տէրոջը խօսքէն չեմ կրնար անցնիլ՝
որ ինքիմիմէս ոսկի կամ գէշ բան մը ընեմ։
14 Տէրը ինչ որ լսէ, ան պիտի խօսիմ։ Եւ ահա
ես հիմա իմ ՚հայրենիքս կ՚երթամ։ Եկաը,
՚քեզի հասկըցնեմ թէ աս ժողովուրդը ՚ետա-
քի օրերը ինչ պիտի ընէ քու ժողովուրդիդ։
15 ՚Անոնէր իր առակը ակնկալով բռաւ,

Բէաովրի որդւոյն բազաամին խօսքը,
Եւ աչքը բաց մնդրգուն խօսքը,
16 Աստուծոյ խօսքերը լսող,
Եւ Բարձրեալին գիտութիւնը գիտցող,
Եւ Ամենակարողին տեսիլքը տեսնող,
՚վհատած դէմքով դետին ինկող
Եւ աչքերը բաց եղողին խօսքը աս է.
17 ՚Զանիկա պիտի տեսնեմ, բայց հիմա չէ.
Զանիկա պիտի գիտեմ, բայց մօտերս չէ.
՚Յակոբէն մէկ Աստղ մը պիտի ծագի,
Եւ իսրայէլէն ՚նշանաւոր գաւազան մը
պիտի ելլէ,
Եւ ՚Մոաբի էիշխանները պիտի ջարդէ,
Եւ Սեթի բոլոր որդիները բնաջինջ պիտի
ընէ։
18 Նաև ՚Եդոմ պիտի նուաճի.
Սեիր ալ իր թշնամիներէն պիտի նուաճի։
Բայց իսրայէլ քաջութիւն պիտի ընէ։
19 Եւ ՚Յակոբէն Տէրը պիտի իշխէ,
Եւ քաղաքին մէջ մնացորդը պիտի կորսընցնէ։

20 Եւ Ամաղեկին նայեցաւ, ու իր առակը
ակնկալով բռաւ,
Ամաղէկ ազգերուն գլուխն է,
Բայց վերջը ՚բոլորովին պիտի կորսուի։

21 Ու Կինեացիին նայեցաւ, և իր առակը սկը-
սելով բռաւ,
Աշտէն քու նստած տեղդ անառիկ է.
Եւ քու բոյնդ ապառաժի վրայ դրեր ես։
22 Բայց ՚կինեացին պիտի ապրուի,
Մինչև որ Ասուր քեզ գերի տանի։

23 Եւ իր առակը ակնկալով բռաւ,
Ախաա, երբոր Աստուած աս բանները ընէ,
ո՛վ ազդ պիտի ճարայ։
24 Եւ նաև ՚Կիտացւոց եղերքներէն նաւեր պիտի
գան,
Եւ Ասուր պիտի չարչարեն, ու ՚Եբերը չար-
չարեն.
Բայց անոնք ալ բոլորովին պիտի կորսուին։

ա Գէ. իգ. 3. 13։
բ Գէ. բ. 8. ես։
գ Գէ. ժա. 23. ա
ինպ. ժ. 10. ժԲ.
39. 23. բ Մն. ժե. 1։
դ Գէ. իգ. 7. 13։
ե Կ=Ի գոյ
զ Տես ա ինպ. ԺԲ.
24. Եզեկ. ա. 28։
Դատ. բ. 18. ժ. 13։
է Գէ. իգ. 22։
ը Ելից. ԺԲ. 3. 7։
թ Ելից. ԺԳ. 16։
ժ Ելից. ԺԵ. 1. 11։
ի Ելից. ԺԷ. 1. 22։
ժա Ելից. ԺԸ. 18։
ժԲ Ելից. ԺԹ. 29։
ժԳ Ելից. ԻԵ. 27։
ժԴ Ելից. ԻԶ. 4։
ժԵ Ելից. ԻԸ. 14։
ժԶ Ելից. ԻԹ. 10։
ժԷ Ելից. Լ. 8։
ժը Ելից. Լ. 30։
ժթ Ելից. ԼԱ. 42։
ի Ելից. ԼԲ. 11։
ի Գէ. իգ. 22։
ի Գէ. ժգ. 9։ իգ. 14։
ի Ելից. ԼԳ. 18։
ի Ելից. ԼԵ. 1։
ի Ելից. ԼԶ. 1։
ի Ելից. ԼԸ. 2։ Եբ-
ր. 12։ Եբեմ. ԺԲ. 17։
ի Ելից. ԼԹ. 2։ Եբ-
եմ. ԺԲ. 17։
ի Ելից. Ա. 8։
ի Ելից. Ա. 30։ Ես-
ր. 13։ Եբեմ. Ժ. 17։
ի Ելից. խե. 2։ Ես.
ր. 10։
ի Ելից. ԽԶ. 1։
ի Դատ. իԲ. 10։ Ելից.
ՃԶ. 2։
ի Ելից. ՃԸ. 2։ Ես.
ր. 11։
ի Դատ. իԲ. 2։
ի Դատ. ԺԲ. 2։ իե. 33։
ի Դատ. իԳ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. իԴ. 1։ Դատ.
ր. 11։ Ր Օր.
իգ. 4. 5։ Յես. իգ.
9. 10։ Գնեմ. ժգ.
8։
ի Գէ. իգ. 17. 27։
ի Գէ. իգ. 15։
ի Եբէր ժողովուրդ
ի Մեր. գ. 5։ Յես.
ր. 14։
ի Դատ. իԲ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. իԳ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. իԴ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. իԵ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. իԶ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. իԷ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. իը. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. իթ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԱ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. ԻԲ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԳ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. ԻԴ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԵ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. ԻԶ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԷ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. Իը. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԹ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. Ի. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԱ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. ԻԲ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԳ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. ԻԴ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԵ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. ԻԶ. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԷ. 1։ Դատ.
ր. 14։
ի Դատ. Իը. 1։ Դատ.
ր. 11։
ի Դատ. ԻԹ. 1։ Դատ.
ր. 14։

25 Եւ բոլոր ընտրեալ էին գնաց, ու ի իր տեղը գարձաւ. ընդակ ալ իր ճամբան գնաց։

ԳԼ. ԻԵ

1 Իսրայէլ Մովսիսի մէջ պատճառելու եւ հատուցումը կ՚ընէ։ 6 Փենհէս (Քահանայ յարձակելը եւ վարձքը։ 10 Ու բանին համար Աստուած յանդիմանած քահանայութիւնը տնաւ կու տայ։ 16 Մադիանացիք խնդրի համար կռիւ կ՚ելլեն։

1 Եւ Իսրայէլ Սատիմի մէջ բնակեցաւ, ու ի ժողովուրդը Մովաբի աղջիկներուն հետ 2 սկսաւ պոռնկութիւն ընել։ Որ ի անոնք ժողովուրդը հրաւիրեցին իրենց աստուածներուն զոհերուն, ու ժողովուրդը ընդունեց ուտելով անոնց աստուածներուն երկրպագութիւն 3 բրին։ Եւ Իսրայէլ Բէելփեղովրին յարեցաւ. ուստի Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ 4 բորբոքեցաւ։ Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ, ի Ժողովուրդին բոլոր իշխանները առ, ու զանոնք Տէրոջը առջեւը արեւին գէմ կախէ, հոր Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը Իսրայէլէն 5 գառնայ։ Եւ Մովսէս ի Իսրայէլի գատաւորներուն ըսաւ, ի Մէնջ ամէն մէկերնիդ 6 ձեր մարդիկը որ Բէելփեղովրին յարեցան։ Եւ ահա Իսրայէլի որդւոցմէ մէկը եկաւ, ու իր եղբայրներուն մէկ Մադիանացի կնիկ մը բերաւ՝ Մովսէսին աչքին առջեւը, ու Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովին առջեւը, ի երբոր անոնք ժողովին խորանին դրանը լալիս կու 7 լային։ Եւ Ահարան քահանային որդւոյն Եղիազարին որդին ի Փենհէս՝ զայն տեսնելով՝ ժողովին մէջէն եկաւ, ու ձեռքը գետզետ մը 8 առաւ։ Եւ Իսրայէլացի մարդուն հետէն ետեւէն գնաց, ու երկուքն ալ այսինքն Իսրայէլացի մարդը եւ կնիկը փորէն խոցեց. ու ի հարաւածը Իսրայէլի որդւոցմէ դադրեցաւ։ 9 Եւ ի հարաւածէն մեռածները քառասուներկու հազար հոգի էին։

10 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 11 Ահարան քահանային որդւոյն Եղիազարին որդին ի Փենհէս իմ բարկութիւնս Իսրայէլի որդւոցմէ դարձուց, որովհետեւ անոնց ի ինծի հասար նախանձ ունեցաւ անոնց մէջէը. այսպէս ես չիմ նախանձեցաւ Իսրայէլի որդիքը 12 բնաջինջ չըրի։ Ասոր համար բսէ որ ի Ահա ես անոր կու տամ իմ խաղաղութիւնս ուխտս. 13 Եւ անոր ու անկէ ետքը ի անոր սերունդին յաւէտ քահանայութիւնս ուխտ մը ըլլայ, որովհետեւ ի իր Աստուծոյն նախանձը ունեցաւ, ու Իսրայէլի որդւոցմէ քաւութիւն ըրաւ։ 14 Ու մէնչուն բրաւ։ Եւ Մադիանացի կնկանը հետ զարնուած Իսրայէլացի մարդուն անունը Զամբրի էր, որ Սաղուի որդին — Շմաւնի ազգին մէկ 15 տոհմին իշխանն էր։ Ու զարնուած Մադիանացի կնկանը անունը Քազբի էր, որ Մադիանու մէջ ազգատոհմի իշխան եղող Սուրին աղջիկն էր։

16 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով, 17 Մադիանացւոց թշնամութիւն բրէք ու ա18 նոնք զարկէք. քանի անոնք իրենց բրած նենգութիւնովը ձեզի թշնամութիւն բրին փողովրի գործին մէջ ու իրենց քրոջը գործին մէջ, այսինքն Մադիանացի իշխանին աղջկանը Քազբիին, որ հարուածին օրը ջարնուեցաւ փողովրին համար։

ԳԼ. ԻԶ

1 Մովսէսի գաշտերուն մէջ Իսրայելացւոց գումարը կ՚առնուի, 26 Նրկերը ժառանգութիւն համար բաժնելու օրէնքը։ 37 Ղեւտացւոց առնելը եւ անոնց հարկաւորը։ 52 Սիհոնի անդամին մէջ հարուածներին վերջ տալը ու Բնաս ազգ կը մեռնի։

1 Ու հարուածէն ետքը Տէրը Մովսէսին եւ Ահարոնին որդւոյն Եղիազարին քահանային 2 խօսեցաւ ըսելով, ՝Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքին գումարը առէք, անոնց հարցը տուներնուն համեմատ, ի քանի տասնեկանէն վեր եղողներըմ այսինքն Իսրայէլի մէջ բոլոր պատերազմելու։ ՝կարող եղողներըմ հաշիւնէ։ 3 Ու ետեւ Մովսէս ու Եղիազար քահանան ի Մովաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի դէմացը Յորդանանի մօտ անոնց հետ խօսեցան՝ ըսելով, 4 Քանի տասնեկանէն վեր եղողներըմ հաշիւնէ, ինչպէս որ Տէրը ՝Մովսէսին ու Իսրայէլի երկրէն ելած Իսրայէլի որդւոցը հրամայեց։ 5 ՝Ռուբէն՝ Իսրայէլին անդրանիկը, և Ռուբենի որդիքը. Ենովքեան Ենովքեանց տոհմը, 6 Փալլուեան՝ Փալլուեանց տոհմը, Էսրոնեան՝ Էսրոնեանց տոհմը, Քարմիեան՝ Քարմիեանց տոհմը։ 7 Ռուբենեանց տոհմերը սոսկ են. ու անոնց հաշուածներըը քառասուն հազար հարիւր երեսուն հոգի 8 էին։ Եւ Փալլուեան որդին Եղիաբ էր։ 9 Ու Եղիաբին որդիքը՝ Նեմուէլ, Դաթան ու Աբիրոն էին. սոս Դաթանը ու Աբիրոնը ժողովքին մէջ երեւելիներ էին, ու սոսկ էին որ Տէրոջը դէմ կեցող Կորխին ժողովքին մէջ 10 էը՝ Մովսէսին ու Ահարոնին դէմ կեցան, ի Եւ

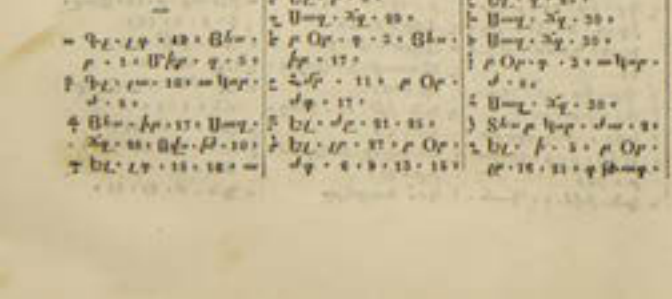

երկիրը իր բնութը բանալով կլլից զանազ
ու կորնչ ազ, ան Դաթանին ու Աբիրոնին
երրոր կրակը ան երկու հարիւր յիսուն մար
դիկը կերաւ։ ու անուն սրինակ եղան։
11 Բայց Կորխան որդի երը չմեռաւ ։
12 Շմուէլէ որդի երը իրենց տունին տեղին
մուխլին Նաանի կելանին տունին, Բաղխինէն Բա
միրնանց տունին, Բաբրինէն Բաբրինանց տուն
13 ին, Զաթայէն Զաթայնանց տունին, Սաու
14 զէն Սաուզնանց տունին յոթը հիւ։ Շմու
նանց տունիրը տասը էն, քանաւանրկու
հազար երկու հարիւր հոգի ։
15 Գադի որդի երը իրենց տունիրով։ Դա
փոնէն Դափոնանց տունին, Ագիլինէն Ագիլանց
16 տունին, Սունիէն Սունեանց տունին, Ազն
նիէն Ազնիանց տունին, Էրիէն Էրիանց տուն
17 ին, Արոդիէն Արոդեանց տունին, Արելիէն
18 Արելիանց տունին յոթը հիւ։ Գադի որդւոց
ըր տունիրը տասը էն։ ու անուն հարիւրաս
նիրը քառասուն հազար հինգ հարիւր հոգի
էին ։
19 Յուդայի որդի երը էր ու Օնան էին։ բայց
էր ու Օնան փանանու երկրին մէջ մեռան ։
20 եւ Յուդայի որդի երը իրենց տունիրով տասը
էին։ Սելոմէն Սելոմեանց տունին, Փարեսէն
Փարեսանց տունին, Զարայէն Զարայնանց
21 տունին յոթը հիւ։ ու Փարեսի որդի երը տասը
էին։ Էսրոնէն Էսրոնեանց տունին, Համուլէն
22 Համուլեանց տունին յոթը հիւ։ Յուդայի տուն
նիրը տասը էն։ անուն հարիւրաս նիրը եօ
թանասունուվեց հազար հինգ հարիւր հոգի
էին ։
23 Իսասքարի որդի երը իրենց տունիրով։ Թուա
գայէն Թուգայնանց տունին, փուային
24 յեանց տունին, Յասուբէն Յասուբեանց տուն
նին, Սամբրանէն Սամբրանանց տունին յոթը հիւ։
25 Իսասքարի տունիրը տասը էն։ անուն հարիւրաս
նիրը վեցհարիւր հազար երկու հարիւր հոգի
էին ։
26 Զաբուղոնի որդի երը իրենց տունիրով։
Սարեդէն Սարեդեանց տունին, Էլոնէն Էլո
նեանց տունին, Յահլէէն Յահլեանց տունին
27 յոթը հիւ։ Զաբուղոնի տունիրը տասը էն։
անուն հարիւրաս նիրը վեցհարիւր հազար հինգ
հարիւր հոգի էին ։
28 Յոսեփի որդի երը իրենց տունիրով Մա
29 նասէ ու Եփրեմ էին։ Մանասէի որդի երը
Մաքիրէն Մաքիրեանց տունին յոթը հիւ։ ու
Մաքիր Գաղաադը, — Գաղաադէն
30 Գաղաադեանց տունին յոթը հիւ։ Գաղաադի
որդի երը տասը էն։ Իմղելէն Իմղելեանց
31 տունին, Քելզելէն Քելզելեանց տունին։ Ու
Աբիելէն Աբիելեանց տունին, ու Մոքելէն
32 Մոքելեանց տունին, Ու Սեմիդայէն Սեմի
դայեանց տունին, ու Ովսէէն Ովսէեանց տուն
33 ին յոթը հիւ։ Ու Ովսէի որդի են Պասպասա
սայ քներ չունեցան, միայն այլ իններ էին։
ու Պասպասայ են այլ իններուն անունները
Մասա, Նուա, Լգա, Մեգբա ու Թերա
34 էին։ Մանասէի տունիրը տասը էն, ու անուն
հարիւրասնիրը յոթանասունհինգ հազար երկու
հարիւր հոգի էին։
35 Եփրեմի որդի երը իրենց տունիրով տասը
էն։ Սուսապայէն Սուսապայեանց տունին,
Բաքրելէն Բաքրելեանց տունին, Թասնէն Թա
36 նեանց տունին յոթը հիւ։ Ու Սուսապայեին
որդի երը տասը էն։ Իլբանէն Իլբանեանց
37 տունին յոթը հիւ։ Եփրեմի որդւոցը տունիրը
տասը էն։ անուն հարիւրասնիրը երեսուն
ութերկու հազար հինգ հարիւր հոգի էին։
Բոլոր փրի որդի երը իրենց տունիրով տասը էն։
38 Վենիամինի որդի երը իրենց տունիրով։
Բաղայէն Բաղայեանց տունին, Ասբելէն Աս
բելեանց տունին, Ագիրամէն Ագիրամեանց
39 տունին, Սուփամէն Սուփամեանց տունին, Ու
40 փիմէն Ուփիմեանց տունին յոթը հիւ։ Ու Բա
զայիի որդի երը Արեդ ու Նեհեման էին։ Ազնի
Արեդեանց տունին, Նեհեմանէն Նեհեմանեանց
41 տունին յոթը հիւ։ Բենիամինի որդի երը իրենց
տունիրով տասը էն։ ու անուն հարիւրաս
նիրը քառասուներկու հազար վեց հարիւր
հոգի էին։
42 Դանի որդի երը իրենց տունիրով տասը
էն։ Սուհամէն Սուհամեանց տունին յոթը
հիւ։ Դանի տունիրը իրենց տունիրով տասը
43 էն։ Սուհամեանց բոլոր տունիրուն համ
բուածները վաթսունուչորս հազար չորս հա
րիւր հոգի էին։
44 Աշերի որդի երը իրենց տունիրով։ Յիմ
նայէն Յիմնայեանց տունին, Յեսուելէն Յի
սուելեանց տունին, Բարիայէն Բարիայեանց
45 տունին։ Բարիայի որդւոցմէ Փաբելէն Փա
բելեանց տունին, Մելքիելէն Մելքիելեանց
46 տունին յոթը հիւ։ Ու Աշերին աղջկաներ անուա
47 ներ Սարա էր։ Աշերի որդւոցը տունիրը տասը
էն։ անուն հարիւրասնիրը չորսհարիւր հա
զար չորս հարիւր հոգի էին։
48 Նեփթաղիմի որդի երը իրենց տունիրով։
Յասիելէն Յասիելեանց տունին, Գունիէն Գու
49 նեանց տունին, Յասերէն Յասերեանց տունին,
Սիլլեմէն Սիլլեմեանց տունին յոթը հիւ ։
50 Նեփթաղիմի տունիրը իրենց տունիրով ա

ե Գլ. ժգ. 28։ Ցե
ոսկեր. ժ. ե. բ Գնա
ր. ե։
թ Ես. ջ. 34։ — Մն.
ջ. 33։
ժ Դն. խգ. 19։ Եզ.
ջ. 33։

ա Կամ Յամանէլեան
Յամանէլեանց
ը — Մն. գ. 21 հ՚բ.
տուբ Յարիբ։
ի Դն. խգ. 19 հ՚նաա
Սահա։
ժ Դն. խգ. 16։

ի Ցե. Դն. խգ. 16։
ժ Դն. խգ. 16։
ի Դն. կբ. 2. եւ.
խգ. 13։
ղ — Մն. բ. 3։
ի Դն. խգ. 13։ — Մն.
ե. 1։

ե Դն. խգ. 14։
ը Դն. խգ. 20։
ի Ցե. ժե. 11։ — Մն.
է. 14։ 15։
ի Ցե. ժե. 9։ Դատ.
ջ. 11։ 24. 34 հ՚բ.
տուբ Ըբենկէր։

ղ Գլ. խե. 1։ էզ.
11։
ի Կամ Էդեհէն Է.
գեհեմ
ա Դն. խգ. 21։ — Մն.
է. 9։
ի Դն. խգ. 33 հ՚նաա

Հասիմ։
ի Դն. խգ. 17։ — Մն.
է. 50։
ի Դն. խգ. 24։ —
Մն. է. 13։

ամէնք են· ու անոնց համբուրածներէն քառասունհինգ հազար չորս հարիւր հոգի էին։
51 Աս է իսրայէլի որդւոցը գումարը, վեց հարիւր ու մէկ հազար երեք հարիւր երեսուն։
52 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին ըսելով,
53 Այն երկիրը ժառանգութիւնն հանար ասոնց թուոնց իրենց անուններուն համեմատ։
54 Շատ ազգին շատ ժառանգութիւնը տուր, ու քիչ ազգին քիչ ժառանգութիւնը քիչ տուր. ամէն մէկուն իր համրանքին համեմատ ժառանգութիւնը անոր տրուի։
55 Բայց երկիրը վիճակով բաժնուի, ու իրենց հայրենական ցեղերուն անուններուն համեմատ ժառանգեն։
56 Շատին ու քիչին մէջ ժառանգութիւնը վիճակով բաժնուի։
57 Ղեւացւոց համբուրածներն իրենց տոհմերով ասոնք են. Գերսոնէն՝ Գերսոնեանց տոհմը, Կահաթէն՝ Կահաթեանց տոհմը, Մերարիէն Մերարեանց տոհմը։
58 Ղեւացւոց տոհմերը սոնք են. Ղեւտացւոց տոհմը, Քերսոնեանց տոհմը, Մոզենանց տոհմը, Մուսեանց տոհմը, Կորհեանց տոհմը։ Եւ Կահաթ Ամրամի։ 59 Ու Ամրամին կնոջ անունը Յովքաբեդ էր, Ղեւիին ազգիկը, որուն Եգիպտոսի մէջ Ծնաւ Ղեւիին. ու անոր Ամրամին Ծնաւ Ահարոնը 60 ու Մովսէսը և անոնց քոյրը Մարիամը։ Ու Ահարոնին՝ Նադաբ և Աբիհու, Եղիազար ու 61 Իթամար Ծնան։ Բայց Նադաբ ու Աբիհու Տէրոջը առջեւը օտար կրակ մատուցած ատեննին 62 մեռան։ Անոնցմէ համբուրածները այսրիւքն մէկ ամսականէն վեր եղող բոլոր արուները քանոտ իրենք հազար հոգի էին։ Քանի մը անուն իսրայէլի որդւոցը հետ չհամրուեցան, որովհետեւ իսրայէլի որդւոցը մէջ անոնց ժառանգութիւն չտրուելուն համար։
63 Մովսէսի գաւառութեան մէջ երիքովի դէմ Յորդանանոտ մօտ՝ իսրայէլի որդիքը հաշիւի անցընող Մովսէսն ու Եղիազար քահանային 64 համբուրածները սոսկ են։ Ու սոնոց մէջը բնաւ մէկ մարդ մը չկար իսրայէլի որդւոցը համբուրածներէն՝ որոնք որ Մովսէս ու Ահարոն քահանան Սինայի անապատին մէջ 65 համրեցին։ Քանզի Տէրը անոնց համար ըսեր էր որ Անշուշտ անապատին մէջ պիտի մեռնին։ ուստի անոնցմէ մարդ մը չմնաց, բայց Յեփոնեան Քալէբէն ու Նաւեան Յեսուէն։

ԳԼ· ԻՀ

1 Յետոյ աղջիկները Ժառանգութեան իրաւունքի համար

Եր· Ջէս· գլ· ա· 48·
Եր· Ջէս· ժա· 23· ժգ· 1·
Հ Գլ· լգ· 54·
Ե Գլ· լգ· 11· լգ· 23· Ջէս· ժա· 23· ժգ· 1·
Ջ Ծն· խգ· 11· Նէհ· գ· 18· 17· 18· 19· ա Մն· գ· 1· 16·
Է Նէհ· բ· 1· 2· գ· 20· Գլ· գ· 2·
Ը Գն· ժ· 1· 2· Գլ· գ· 4· ա Մն· խգ· 2·
Թ Ջէս· գլ· գ· 29·
Ժ Գլ· ա· 49·
ԺԱ Գլ· ԺԶ· 20· 21· 24· Ող Օր· ժ· 9· Ջէս· ժգ· 14· 32· ժգ· 3·
ԺԲ Հր· 3·
ԺԳ Գլ· ա· ը Օր· ը· 14· 15·
ԺԴ Գլ· ԺԶ· 22· 23·

1 Ասոնք են Մաասեհին տոհմերն՝ Մաասեհի որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադ որդւոյն Հփերի որդւոյն Սալպհադի ազգիկներուն մասնցան. ու ազգիկներուն անուններն ասոնք են. Մահլա, Նոա, Լեգլա, 2 Մեղքա ու Թերսա. Ասոնք Մաասեհին և Եգիազար քահանային ու իշխաններուն և բոլոր ժողովին առջեւը կայնելացան ժողովքին խօսեցան 3 Հնին դուռը, ու ըսին, Մեր հայրը անապատին մէջ մեռաւ. ու անիկա Տէրոջը դէմ ժողովուածներուն ժողովքին մէջ՝ Կորհի ժողովքին մէջը չէր, բայց անիկա իր մեղքովը մեռաւ, ու ոգւոյ չունէր. Ինչո՞ւ համար մեր հօրը անունը իր տոհմին մէջէն վերնայ ոգւոյ չունենալուն համար. Մեզի կալուածք 5 տուէք մեր հօրը եղբարցը մէջ։ Ու Մովսէս 6 Տանուց դատը Տէրոջը առջեւը դրաւ։ Եւ Տէր 7 րը խօսեցաւ. Մովսէսին ըսելով, Սալպհադին ազգիկները չխօսակ խօսեցան. Տանուցաձառ անուց ժառանգութիւնն կալուածք տուր իրենց հօրը եղբարցը մէջ, ու անոնց հօրը ժառանգութիւնը իրենց վրայ դարձընես. 8 Եւ իսրայէլի որդւոցը խօսիս ու ըսես, Թէ որ մարդ մը մեռնի, ու ոգւոյ չունենայ, անոր ժառանգութիւնը իր ազգկանը վրայ դարձը 9 Նէ. Եւ թէ որ անիկա ազգիկ ալ չունենայ, անոնք անոր ժառանգութիւնը իր եղբայրը 10 Նէրտեն տաք. Եւ թէ որ եղբայրներ ալ չունենայ, անոնք անոր ժառանգութիւնը իր 11 հօրեղբայրներուն տաք. Ու թէ որ հօրեղբայրներ ալ չունենայ, անոր ժառանգութիւնը իր տոհմին մէջ իր ամենէն մօտ ազգականին տաք, ու ան զայն անոր ժառանգէ. և սոսկիկա իսրայէլի որդւոցը դատաստանի կանոն ըլլայ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեց։
12 Եւ Տէրը Մովսէսին ըսաւ, Ելա Աբարիմի լեռը երթ, ու տես այն երկիրը, որն որ 13 իսրայէլի որդւոցը պիտի տամ. Եւ այն տեսնելէդ ետքը, դուն ալ քու ժողովուրդիդ պիտի խառնուիս, ինչպէս որ քու եղբայրդ 14 Ահարոն խառնուեցաւ. Որովհետեւ դուք իմ հրամանիս դէմ ապստամբութիւն բրիք Սինի անապատին մէջ ժողովքին հակառակութիւնն բրած ատենը, ու անոնց առջեւը պիտի ջուրս տուուրնալիք այն Կադէսի

Եր· Կոր· ժ· 2· 6·
Հ Գլ· ժգ· 30·
Ե Գլ· ժգ· 33· խգ· 64· 65·
Ջ Գլ· ժգ· 1· 2·
Է Ջէս· ժա· 4·
Ը Նէհ· ժբ· 12· 13·
Թ Գլ· լգ· 2·
Ժ Գլ· ը· 23·
ԺԱ Գլ· լգ· 47· ը Օր· գ· 1·
ԺԲ Գլ· բ· 21· 23· ըս· 3· ը Օր· ժ· 6·
ԺԳ Գլ· բ· 32· 34· ը Օր· ա· 37· գը· 63·
ԺԴ Պտ· Ձգ· 38·
ԺԵ Երէ· ՀՀԲ 38·

կը բոլորին։ ա Յառաջագոյնէն պէսպէս։ 12 Մովսես խնդրելով իրէ իրեն պիտի ծանչնայ. կ՚ուզէ Տէրոջը որ իրեն յայտ մը ընծայէ։ 13 Ցնոա կ՚ընդդատի Մովսեսին յանդգնելուն։

սի Մերիթացի [a] քուրը՝ Միր անասպատուին մէջ։)
15 Եւ Մովսէս խօսեցաւ Տէրոջը ու ըսաւ,
16 Տէրը Գոյոց մարդոց Հոգիներուն Աստուածը
17 սա ժողովուրդին վրայ մարդ մը կեցնէ, [b] Որ
անոնց առջեւէն ելլէ ու մտնէ, ու
զանոնք հանէ ու մտցնէ, որպէս զի Տէրոջը
ժողովուրդը [c] անհով ու հովիւներու պէս չըլլայ։
18 Եւ Տէրը ըսաւ Մովսէսին, Առ քեզի Նա-
ւէի որդին Յեսուն [d] որուն վրայ Հոգի կայ,
19 [e] ու անոր վրայ ձեռքդ դիր։ Եւ զանիկա
Եղիազար քահանային ու բոլոր ժողովրդին
առջեւը կայնեցուր։ Եւ [f] անոնց աչքին առջեւ
20 անոր պատուէր տուր։ Ու [g] անոր փառքէդ
անոր վրայ դիր, որպէս զի Իսրայէլի որդւոց
բոլոր ժողովուրդը [h] անոր հնազանդութիւն բնէն։
21 [i] Ու անիկա Եղիազար քահանային պիտի կայնի, ու Տէրոջը առջեւը [j] Ուրիմին
կանոնովը [k] անոր պիտի հարցնէ։ [l] Անոր
խօսքովը պիտի ելլեն, ու անոր խօսքովը
մտնեն, ինքը և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլի
22 որդիքը ու բոլոր ժողովքը։ Եւ Մովսէս անանկ
ըրաւ, ինչպէս որ Տէրը անոր հրամայեր էր։
առաւ Յեսուն, ու զանիկա Եղիազար քահա-
նային ու բոլոր ժողովքին առջեւը կայնեցուց։
23 Եւ իր ձեռքերը անոր վրայ դնելով՝ անոր
պատուէր տուաւ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
ձեռքովը խօսեր էր։

ԳԼ. ԻԸ

1 ԸՆծանեքը պրպտած ժամանակին պիտի մատուցուին։ 3 Մշտական պրկակը։ 9 Հարսի օրհնուն։ 11 անոնց գործերուն։ 16 գասիին։ 25 և երթալորինեան ժամանակին մատուցելու կարգը։

1 Ե Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Գաւառիդ Իսրայէլի որդւոցը ու անոնց ըսէ,
Իմ անուս չահաս պատարագներուս [a] ընծայուած
հացը՝ պարսուած աւետիսի բնծի մատուցանելու
3 ժամուն չուիքին ըսէ ք։ Ու անոնց ըսէս, [b] Ասոնք
են այն պատարագները որ Տէրոջը պիտի մա-
տուցանէք ք։ Օրը երկու հատ մէկ տարեկան
անարատ գառներ ետնաձեղ պրկակէզի
4 համար։ Մէկ գառը առաւոտուն մատուցա-
նես, ու մէւս գառը իրիկնադէմ մատու-
5 ցանես։ Եւ [c] մէկ տասներորդ մասը
բարակ ալիւրով [d] Հոգի ընծայի հետ, որ չա-
գաւած պիտի ըլլայ [e] Հիմնին մը քառորդ ձէ-
6 ծուած եղով։ Ասիկա Միշայ լեռանը վրայ
[f] տահնիւռած հետնաձեղ ողջակէզ է, Տէ-
րոջը անուշահոտ պատարագ ըլլալու համար։
7 Ու անոր [g] խմելու նուէրը մէկ քառորդ հի-
նար՝ հիմնին մը չորրորդ մասն ըլլայ։ օղին
սուրբ տեղին մէջ [h] խմելու նուէր բնես Տէ-
8 րոջը։ Եւ մէւս գառը իրիկնադէմ գէմ մատու-
ցանես։ — առաւուան հացի ընծային ու անոր
[i] խմելու նուէրին պէս բնես, Տէրոջը անու-
շահոտ պատարագ ըլլալու։
9 Բայց շաբաթի օրը՝ մէկ տարեկան երկու ա-
նարատ գառներ, ու եզով չաղուած երկու
տասներորդ բարակ ալիւր հացի ընծային հա-
մար, ու անոր [j] խմելու նուէրը գինւոյ
10 չափ։ Ամիսը միւնիվնեանը ողջակէզին ու
անոր [k] խմելու նուէրին [l] զատ՝ [m] անոնց չա-
բաթի ողջակէզը պիտի ըլլայ։
11 Եւ [n] Հէնց ամսագլխնեիրուն մէջ Տէրոջը ող-
ջակէզ մատուցանէք, երկու զուարակ, մէկ
խոյ — եօթը հատ մէկ տարեկան անարատ
12 գառներ։ Եւ ամէն մէկ զուարակին համար
եզով չաղուած [o] երեք տասներորդ բարակ ալիւր
հացի ընծայ, և մէկ խոյին համար եզով չա-
ղուած երկու տասներորդ բարակ ալիւր հացի
13 ընծայ, Ու ամէն մէկ գառին համար եզով
չաղուած մէյմէկ տասներորդ բարակ ալիւր
հացի ընծայ [p] հոտաղեղ, Տէրոջը ողջակէզ —
14 անուշահոտ պատարագ ըլլալու։ Եւ անոնց
[q] խմելու նուէրները՝ ամէն մէկ զուարակին
համար կէս հիմնի, ու մէկ խոյին համար հի-
մնին երրորդ մասը, և ամէն մէկ գառին հա-
մար հիմնին չորրորդ մասը գինի պիտի ըլլայ։
ասիկա տարւոյն ամիսներուն համար ամիս
15 ամիս [r] ետնաձեղ ողջակէզն է, Եւ [s] միւնիվնեանը
ողջակէզին [t] զատ՝ մէկ գառ պատարագի հա-
մար [u] այծերէն ներսէտ մը իր [v] խմելու նուէ-
րովը մէկտեղ մատուցուի Տէրոջը։
16 [w] Եւ առաջին ամսուն չորեքտասաներորդ
17 օրը զատիկ է Տէրոջը։ Ու այ ամսուն հնգե-
տասաներորդ օրը տօն է։ եօթը օր բաղարջ
18 ուտուի։ [x] Առաջին օրը սուրբ ժողով պիտի
19 ըլլայ։ բնաւ ծառայական գործ մը չընէք։ Եւ
Տէրոջը պատարագ — ողջակէզ մատուցանէք,
երկու զուարակ, մէկ խոյ ու եօթը հատ մէկ
տարեկան գառներ։ [y] անարատ ըլլան ձե-
20 զի։ Եւ անոնց հացի ընծան եզով չաղուած
բարակ ալիւր ըլլայ։ ամէն մէկ զուարակին
համար երեք տասներորդ, ու մէկ խոյին հա-
21 մար երկու տասներորդ մասը բնես։ եօթը
գառներէն ամէն մէկ գառին համար մէյմէկ
22 տասներորդ մատուցանէք։ Եւ ձեզի քաւու-
թիւն ընելու համար մէկ նոհատ մեզքի պա-

23 տաբատ հաճոյանիւ։ Ոսկի մխիթարեալ ոչ
չահիկ եղոյ առաւել այլակերպն ի զատ պի-
24 սի մնասուցանէք։ Այն հօիմ օրհնեալն ամէն
մի օրը տանէ պէս Տիրոջը անուշահոտ ոչ-
տաբատ բնի։ Մխիթարեալ ոչխարկէն ի զատ
ասիկա ու տասը խոտիկ նուէրը պիտի մը-
25 սուցուի։ Եւ Հօիմնեղորդ օրը առը ժողով
պիտի ըլլայ ձեզի։ Բնաւ ծառայական գործ
մի չընէք։
26 Եւ Հերախայրենեղուն օրը՝ երբոր ձեր չա-
րախնեղուն համար մէջ Տիրոջը նուէր հաղի ըն-
ծայ կը մնասուցանէք, առը ժողով ըլլայ ձեզ
27 դի։ Բնաւ ծառայական գործ մի չընէք։ Ու
Տիրոջը անուշահոտ ոչխարկէն համար հրկու
զատրակ, մի հոչ — մի տարեկան հօիմ
28 հաս գառներ մնասուցանէք։ Եւ անոնց հաղի
ընծան՝ ամէն մի զատրակին համար երկու
տասանորդ, մի հոչին համար երկու տասա-
29 նորդ, Հօիմ գառներէն ամէն մի գառին
համար մէյմի տասանորդ եղոյ չորսուած բա-
30 րակ ալիւր հաճոյանիւ։ Եւ ձեզի քաւու-
թիւն ընելու համար այծերէն մի նոհոգ հա-
31 ճոյանիւ։ Մխիթարեալ ոչխարկէն ու անոր
հաղի ընծայէն ի զատ, ասոնք իրենց թա-
փելու նուէրներովը մնասուցանէք։ Անարատ
ըլլան ձեզի։

ԳԼ։ ԻԹ

1 Փող հնչեցնելու տօնի։ Հրաւիրուած օրուան։ 33 և տա-
ղաւորհոգոյ տօնի տիրը օրերուն կտնէրը։

1 Եւ հօիմնեղորդ ամիսուն մէջ՝ ամիսուն առա-
ջին տը առը ժողով ըլլայ ձեզի։ Բնաւ ծա-
ռայական գործ մի չընէք։ Փող հնչեցնելու
2 օր ըլլայ ձեզի։ Եւ Տիրոջը անուշահոտ ոչ-
չահիկ համար մի հոչ, մի հոչ — հօ-
իմ հաս մի տարեկան անարատ գառներ
3 մնասուցանէք։ Եւ անոնց հաղի ընծան՝ մի հոչ
զատրակին համար երկու տասանորդ, — մի հոչ
4 խոյին համար երկու տասանորդ, Եւ հօիմ
գառներէն՝ ամէն մի գառին համար մէյմի տա-
տասանորդ, եղոյ չորսուած բարակ ալիւր ըլ-
5 լայ։ Եւ ձեզի քաւութիւն ընելու համար այ-
ծերէն մի նոհոգ հաճոյանիւ։
6 Նէ։ Ամիսուն ոչխարկէն ու անոր հա-
ճոյանիւ։ Համեմատ ոչխարկէն ու անոր հա-
ղի ընծան, և Հրաւիրուած ոչխարկէն ու
անոր հաղի ընծան, և տասնոց քաւութիւն նուէր-
ներն Հրինոց կանոնովը հաճոյանիւ ի զատ։
7 Եւ Հօ հօիմնեղորդ. ամիսուն տասնորդը
տը առը ժողով ըլլայ ձեզի։ ու հձեր անձերը
պիտի խոնարհեցնէք, — ամէնեն գործ մի
8 չընէք։ Եւ Տիրոջը անուշահոտ ոչխարկէն
համար մի զատրակ, մի հոչ — հօիմ հաս
մի տարեկան գառներ մնասուցանէք։ Հանոնք
9 ձեզի անարատ ըլլան։ Եւ անոնց հաղի ընծան՝
մի զատրակին համար երեք տասանորդ, մի հոչ
10 խոյին համար երկու տասանորդ, Հօիմ գա-
ռներէն ամէն մի գառին համար մէյմի տա-
տասանորդ եղոյ չորսուած բարակ ալիւր ըլլայ։
11 Ո— այծերէն մի նոհոգ մեղքի պատարագ
հաճոյանիւ։ բաց Հ քաւութիւնն ըզ հաճոյանի
մեղքի պատարագէն ու մնասուցանէք ոչխար
կէն և անոր հաղի ընծայէն ու անոնց հա-
փելու նուէրներն։
12 Եւ Հօհնեղորդ. ամիսուն Հեզ նատասանեղորդ
ըզ տը առը ժողով ըլլայ ձեզի։ Բնաւ ծառայա-
կան գործ մի չընէք։ ու հօիմ օր Տիրոջը տօն
13 պահէք։ Եւ Տիրոջը ոչխարկէն — անուշահոտ
պատարագի համար՝ տասը իրեք զատրակ,
երկու խոյ — մի հոչ տարեկան տասնոց ոչխա
ներ մնասուցանէք։ անոնք անարատ պիտի
14 ըլլան։ Եւ անոնց հաղի ընծան՝ տասը իրեք
զատրակներէն ամէն մի զատրակին համար
երեք տասանորդ, — երկու խոյերէն ամէն
15 մի խոյին համար երկու տասանորդ, Եւ
տասնոց ոչխա գառներէն ամէն մի գառին հա-
մար մէյմի տասանորդ եղոյ չորսուած բա-
16 րակ ալիւր ըլլայ։ Ու այծերէն մի նոհոգ
մեղքի պատարագ հաճոյանիւ, բաց Հ մնասնէ-
նուեր ոչխարկէն ու անոր հաղի ընծայէն և
իրենց նուէրներն։
17 Եւ երկրորդ օրը տասնհերկու զատրակ,
երկու խոյ — մի հոչ տարեկան տասնոց ոչխա
18 բաս գառներ հաճոյանիւ։ Եւ անոնց հաղի ըն-
ծան ու իրենց նուէրներըզ զատրակներուն,
խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց հա-
19 համեմատ՝ ոչխա օրինի պիտի ըլլան։ Ու այ-
ծերէն մի նոհոգ մեղքի պատարագ հաճո-
ճոյանիւ, բաց Հ մնասնէնուեր ոչխարկէն և անոր
հաղի ընծայէն ու իրենց նուէրներն։
20 Եւ երրորդ օրը տասնհոչ զատրակ, եր-
կու խոյ — մի հոչ տարեկան տասնոց ոչխա ներ
21 բաս գառներ հաճոյանիւ։ Եւ անոնց հաղի
ընծան ու իրենց նուէրներըզ զատրակներուն,
խոյերուն ու գառներուն համար, իրենց հա-
համեմատ՝ ոչխա օրինի պիտի ըլլան։
22 Ու մի նոհոգ մեղքի պատարագ հաճոյանիւ,
բաց Հ մնասնէնուեր ոչխարկէն և անոր հա-
ղի ընծայէն ու իրենց նուէրներն։
23 Եւ չորրորդ օրը տասը զատրակ, երկու
խոյ — մի հոչ տարեկան տասնոց ոչխա ներ
24 գառներ հաճոյանիւ։ Անոնց հաղի ընծան ու
իրենց նուէրներըզ զատրակներուն, խոյե-

• Նիւ։ պատրաստի հոգ
ա Նիւ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ժ։ ի։ Նիւ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
բ Նիւ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
գ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
դ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ե Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
զ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
է Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ը Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
թ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ժ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ի Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
լ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
խ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ծ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
կ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
հ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ձ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ղ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ճ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
մ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
յ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ն Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
շ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ո Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
չ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
պ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ջ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ռ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ս Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
վ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
տ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ր Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ց Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ւ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
փ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ք Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
օ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։
ֆ Գհ։ ժբ։ ժգ։ ե։ Գհ։ ի։ ժ։

բուն ու գաւնեբուն Համար, իրենց Թուոյն
25 Համեմատ՝ բան օրինի պիտի ըլլան. Ու այժմ
բէն մէկ նոթագ մեզքի պատարագ Տ֊ուդանէ,
բայց ի միւնդինեաւ ոչխակէզէն և անոր Հա֊
ցի ընծայէն ու Թափելու նուէրէն,
26 Եւ հինգերորդ օրը ինը զատարակ, երկու
խոյ -- մէկ տարեկան տղոտ չորս անարատ
27 գառներ Տ֊ուդանէ. Եւ անոնց Հացի ընծան
ու Թափելու նուէրները՝ զատարակներուն, խո֊
յերուն ու գառներուն Համար, իրենց Թուոյն
28 Համեմատ՝ բան օրինի պիտի ըլլան. Ու մէկ
նոթագ մեզքի պատարագ Տ֊ուդանէ, բայց ի
միւնդինեաւ ոչխակէզէն և անոր Հացի ընծա֊
յէն ու Թափելու նուէրէն,
29 Եւ վեցերորդ օրը ութը զատարակ, երկու
խոյ -- մէկ տարեկան տղոտ չորս անարատ
30 գառներ Տ֊ուդանէ. Եւ անոնց Հացի ընծան
ու Թափելու նուէրները՝ զատարակներուն, խո֊
յերուն ու գառներուն Համար, իրենց Թուոյն
31 Համեմատ՝ բան օրինի պիտի ըլլան. Ու մէկ
նոթագ մեզքի պատարագ Տ֊ուդանէ, բայց ի
միւնդինեաւ ոչխակէզէն և անոր Հացի ընծա֊
յէն ու Թափելու նուէրէն,
32 Եւ եօթներորդ օրը եօթը զատարակ, եր֊
կու խոյ -- մէկ տարեկան տղոտ չորս անա֊
33 րատ գառներ Տ֊ուդանէ. Եւ անոնց Հացի
ընծան ու Թափելու նուէրները՝ զատարակներ֊
բուն, խոյերուն ու գառներուն Համար, իրենց
Թուոյն Համեմատ՝ բան օրինի պիտի ըլլան.
34 Ու մէկ նոթագ մեզքի պատարագ Տ֊ուդանէ,
բայց ի միւնդինեաւ ոչխակէզէն և անոր Հացի
ընծայէն ու Թափելու նուէրէն,
35 Ութերորդ օրը ձեզի Համաժողով Թուեն ըլ֊
36 լայ. բնաւ ծառայական գործ մը չընէք. Եւ
Տ֊ուդանէ ոչխակէզ -- անուշահոտ պատարագի
Համար՝ մէկ զատարակ, մէկ խոյ -- մէկ տա֊
րեկան եօթը անարատ գառներ ձուլատ ցանէք.
37 Եւ անոնց Հացի ընծան ու Թափելու նուէր֊
ներըն՝ զատարակին, խոյին ու գառներուն Հա֊
մար, իրենց Թուոյն Համեմատ՝ բան օրինի պի֊
38 տի ըլլան. Ու մէկ նոթագ մեզքի պատարագ
Տ֊ուդանէ, բայց ի միւնդինեաւ ոչխակէզէն և
անոր Հացի ընծայէն ու Թափելու նուէրէն.
39 Ձեր Համաժողովներուն մէջ տուած պիտի ձուլատ֊
ցանէք Տ֊ուդանէ, ձեր ուխտերուն ու ձեր կա֊
մաւոր ընծաներուն ոչխակէզներէն, Հացի ըն֊
ծաներէն, Թափելու նուէրներէն ու խաղա֊
զաբերան զոհերէն ի զատ։
40 Եւ Մոսէս խոսեցաւ որդւոց Իսրայէլ ա֊
ռած ամէնը որ Տ֊էրը Մոսէսին պատուիրեր
էր։

ԳԼ. Լ.

1 Ու Մոսէս խոսեցաւ Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն իշ֊
խաններուն խոսելով, Տ֊էրոջը պա֊
2 տուիրած բանը սա է. Երբ որ մէկ մեր֊
մին Տ֊էրոջը ուխտ ընէ, կամ երդումի ընելով
իր անձը կապելու բլլայ, իր խօսքը պարապ
չՀանէ. Խոսքը իր բերնէն ելածին պէս ընէ։
3 Եւ եթէ որ մէկ կին իր Տ֊էրոջը ուխտ ընէ,
ու իր մանկութեան տանը իր Հօրը տանը մէջ
4 չըՀոչ կապելու բլլայ. Եւ անոր Հայրը անոր
ուխտը ու անձին վրայ կապած կապը լսէ, և
անոր Հայրը բան մը չըսէ անոր, անոնք
անոր բոլոր ուխտերը պիտի Հաստատուին, ու
անձին վրայ կապած բոլոր կապերն ալ պիտի
5 Հաստատուին. Բայց եթէ որ անոր Հայրը իր
լսած օրը զանիկա արգիլէ, անոնք անոր
բոլոր ուխտերը ու անձին վրայ կապած կա֊
պերը անվաւեր պիտի ըլլան. և Տ֊էրը անոր
ներումը պիտի տայ. քանզի անոր Հայրը
զանիկա արգիլեց։
6 Եւ եթէ որ ուխտ ըրած, կամ իր չբծախո֊
սելէն իր անձը կապող անխորհուրդ խօսք մը
7 ելած ըլլալով ամուսնանայ. Ու անոր էրիկը
լսէ, և լսած օրը անոր բան մը չըսէ, անոնք
անոր ուխտերը պիտի Հաստատուին, ու
8 անձին վրայ կապած կապերն ալ պիտի
Հաստատուին. Բայց եթէ որ անոր էրիկը Վր
լսած օրը զանիկա արգիլէ, անոնք անոր
վրայ եղած ուխտը ու չբծախոսելէն ելած
անխորհուրդ խօսքը որով իր անձը կապեր էր՝
անվաւեր կ՚ընէ. և Տ֊էրը անոր ներումը
պիտի տայ։
9 Բայց պրկարարի կամ արձակուածի մը ուխ֊
տը -- իր անձին վրայ կապած ինչ և իսկ կա֊
10 պը իր վրայ Հաստատ պիտի մնայ։ Եւ եթէ որ
անիկա իր էրկանը տանը մէջ ուխտ ըրած էր,
կամ երդումով իր անձին վրայ կապ կապեր
11 էր, Ու անոր էրիկը լսելով բան մը ըրած չէր
անոր և զանիկա արգիլած չէր, անոնք անոր
բոլոր ուխտերը պիտի Հաստատուին, ու իր
անձին վրայ կապած կապերը Հաստատ պիտի
12 մնան. Բայց եթէ որ անոր էրիկը իր լսած օրը
զանոնք խափանեց, ուրացնելը ուխտ ընելու ու
իր անձը կապելու Համար անոր բերնէն ելած
բոլոր խօսքերը անվաւեր պիտի ըլլան, Հան֊
ման էրիկը խափանեց զանոնք. և Տ֊էրը անոր
13 ներումը պիտի տայ. Ինչ որ ալ ուխտը
ու անձը խոնարհեցնելու Համար ըրած կա֊
պող էրկուանէ անոր էրիկը կրնայ Հաստատել,
14 ու անոր էրիկը կրնայ խափանել. Եւ եթէ որ
անոր էրիկը օրէ օր անոր բան մը չըսէ, անոնք
անոր ամէն ուխտերը ու վրան եղած

1 Ուխտերը կամ արձակուածքը։ 2 Ընդհան. մը։ 3 Ընդհան. մը։ 4 Ընդհան. մը։ 5 Ընդհան. մը։ 6 Ընդհան. մը։ 7 Ընդհան. մը։ 8 Ընդհան. մը։ 9 Ուխտը կամ արձակուածքի մը։ 10 Ուխտի մը կամ արձակուածքի մը։

ամէն կապերը կը հատատուի. իր լուծ օրը անար բան մը չըսելուն համար գանձք տա-
15 տատած կ'ըլլայ։ Բայց թէ որ լուծ ալ եւ քը մէկ կերպով մը խափանել գանձք, անա-
տանը ինքը պիտի կրէ անոր անօրէնութիւնը։
16 Իսրայէլ մը ու անոր հինգեր մէջ, և հօր մը ու մնացեալ թիւան տասնը իր հօրը տասը ըն-
ծայ ազգիներ մէջ գնուելիք կանանցներէն տասնք են, որոնք Տէրը Մովսէսին պատուիրեց։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Մադիանացիք պատերազմի մէջ կը յաղթուին. ու ըստ որում ալ կը սպանուին։ 13 Մովսէս զորքը դիմաւորելու կը դուրս գայ Մադիանացոց ինկիներէն ալ պահելուն համար։ 19 Չի-
նաւորելուն, գերիներուն և աւարին մաքրութեան կերպը։ 21 Ելարը բաժնելուն կերպը։ 48 Տէրոջը նուիրուած կամ-
ուր ընծաները։

1 Ետ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 Մադիանացիներէն Իսրայէլի որդւոց վրէ-
ժը առնելս. ու ետքը քու ժողովուրդիդ
3 խառնուելս։ Եւ Մովսէս ժողովուրդին խօսե-
ցաւ ու ըսաւ, Զինեցէք ձեզմէ մարդիկ պատերազմին
պատերազմի համար, ու Մադիանին վրայ
երթան, որ Մադիանին Տէրոջը վրէժը առ-
4 նեն։ Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն ամէն մէկէն
5 հազարական մարդ պատերազմի ղրկեցէք։ Եւ
Իսրայէլի հազարապետներէն ամէն մէկ ցեղէն
հազարական մարդ բնտրուեցաւ. այսպէս տա-
սը հազար հոգի պատերազմի համար
6 պատրաստուած։ Եւ Մովսէս պատերազմի
ղրկեց զանձք, ամէն մէկ ցեղէն հազարա-
կան մարդ. ու անոնց հետ եղիազար քահա-
նային որդին փինեհէսը պատերազմի կերթար,
որուն ձեռքն էին սուրբ անօթներըն ու հաղ-
7 դարաթմբեան փողերը։ Եւ Մադիանացոց
դէմ պատերազմեցան, ինչպէս որ Տէրը Մով-
սէսին հրամայեր էր. ու ամէն բոլոր էրիկ
8 մարդիկը սպանեցին։ Եւ անոնց սպանուածնե-
րուն հետ Մադիանու իննգ արքաներն ալ՝
Եւէին, Բոկային, Սուրը, Ուրը և Բաւրէն Մա-
դիանու հինգ իննգ արքաները սպանեցին, ու
Բէաղամի որդին Բաղաամն սրով մեռցուցին։
9 Եւ Իսրայէլի որդիքը Մադիանացոց կիներ-
ներըն ու ազատներըն գերի առին, ու անոնց
բոլոր անասուններըն և հօտերըն ու ապացուած-
10 քը աւար առին։ Եւ անոնց բնակած բոլոր
քաղաքներըն ու բոլոր գեղերըն կրակով այ-
11 րեցին։ Եւ երբոր աւարը ու բոլոր կողոպուտ-
12 ար առին մարդէ մինչև անասուն։ Եւ գերի-
ներըն ու կողոպուտը և աւարը Մովսէսին, և
գիազար քահանային ու Իսրայէլի որդւոց
ժողովին՝ բանակը բերին, որ երիքովի դիմաց
Յորդանանու մօտ՝ Մովաբի դաշտերուն մէջն
էր։
13 Ետ Մովսէս ու եղիազար քահանան և ժո-
ղովրդին բոլոր իշխանները բանակէն դուրս
14 ելան զանձք դիմաւորելու։ Եւ Մովսէս պա-
տերազմէն դարձող զօրաց իշխանները՝ հա-
զարապետները ու հարիւրապետները որ-
15 ոգեցաւ. Եւ Մովսէս անոնց բսաւ, Ձեր-
16 դ էնք բոլոր կիներըն ա՞ղ թողուցիք։ Ահա
Բաղաամին խրատովը Իսրայէլ որդիք Տէրոջմէ
հեռանալու, որ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը դէմ մեղանչե-
ցին փոզովրի դործին մէջ, և Տէրոջը ժողով-
17 քին վրայ հաս հարուածը եկաւ։ Ուստի հի-
մա Ղազրանելէն ամէն արու մեռցուցէք, ու
բոլոր կիներըն որ էրիկ մարդ դիպացած են
18 արուի հետ պառկելով՝ մեռցուցէք։ Եւ կը-
նիկներէն ան բոլոր մանկահասակ ազջիկները
որ երկու տարի դիպացած չեն արուի հետ պառ-
19 կելով՝ ձեզի ազ թողուցէք։ Եւ դուք եօթը
օր բանակին դուրս մնացէք. ով որ մարդ
մեռցուցեր է, ու ով որ մեռածի դպեր է,
երրորդ օրը ու եօթներորդ օրը ինք ձեզ
20 բուի՝ թէ դուք և թէ ձեր գերիները։ Եւ
ամէն հագուստ, ու ամէն մորթէ շինուած ամանն,
և այծի մազէ չինուած ամէն բան, ու ամէն
փայտակէն ամանն մաքրեցէք։
21 Եւ եղիազար քահանան պատերազմի դա-
ցող զօրքերուն բսաւ, Ասիկա է այն օրէնքին
22 կանոնը՝ որ Տէրը Մովսէսին հրամայեց. Մի-
այն ոսկին, արծաթը, պղինձը, երկաթը,
23 անագը ու կապարը, Ամէն կրակը մտնելու
բաներ կրակէ անցընէք, ու մաքուր պիտի ըլ-
լայ, բայց հնացրութեան ջրով մաքրուի. ամ-
կայն կրակը չմտնող ամէն բան ջուրէ անցընէք։
24 Եւ եօթներորդ օրը ձեր հագուստները լուա՛ք
և մաքուր ըլլա՛ք, ու ետքը բանակին մէջ
մտնէ՛ք։
25 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
26 Դուն եղիազար քահանային ու ժողովքին նա-
հապետական հայրերուն իշխանները հետ՝ ա-
նուած կողոպուտին գումարը առ, մարդ է
27 մինչև անասուն. Եւ հան կողոպուտը պատե-
րազմի գացող պատերազմիկներուն ու բոլոր
28 ժողովքին հասատարակաց բաժնեա։ Եւ պա-
տերազմի գացող պատերազմիկներէն Տէրոջը
հասը առնես, հինգ հարիւրէն մէկը՝ թէ
մարդ ոգիէն, թէ արջառներէն, թէ էշերէն և
29 թէ ոչխարներէն։ Ա՛ հանը անոնց կէս բաժի-
նէն պիտի առնես, ու եղիազար քահանային
30 տաս իրեն. Տէրոջը բնծայ։ Եւ Իսրայէլի որ-
դւոցը կէս բաժինէն հիսունէն մէկը առնես,
թէ մարդ ոգիէն, թէ արջառներէն, թէ էշե-

ա = Գէ. թե. 17։
բ Գէ. թե. 12։
գ Գէ. ժ. 9։
դ Տե՛ս Դատ. է. 1։
ե. 35։

զ Բ Օր. ի. 12։ Դատ. թե. 11։ աթոռ. թե. 9։ գ Թագ. ժա. 12։ 16։
է Ցնծ. ժգ. 21։

ը Ցնծ. ժգ. 22։
թ Բ Օր. ի. 14։
ժ Տե՛ս բ Օր. ի. 15։ ա Թագ. ժե. 3։
ժա Գէ. իդ. 14։ բ Պետ. գ. 10։

ժբ = 14։
ժգ Եզեկ. խոստմամբ
ժդ Գէ. թե. 9։
ժե Գէ. ժբ. 11։ եա։
ժզ Գէ. ժբ. 9։ 17։
ժէ Գէ. ժա. 33։

ի Գէ. է. 3։
ժթ Գէ. ժբ. 11։ եա։
ի Գէ. ժբ. 9։ 17։
իա Գէ. ժա. 33։

իբ Ցնծ. խգ. 8։ ա Թագ. ի. 4։
իգ Ցնծ. հգ. 30։ 47։
Գէ. ժգ. 26։
իդ Ցնծ. հգ. 43—47։

րէն, թէ ոչխարներէն և ֆ ամէն անասուն-
ներէն. ու անոնք Տէրոջը խոստումն պահպա-
31 նեն թողով զևռացիներուն առաջ։ Եւ
Մովսէս ու Եղիազար քահանան Տէրոջը Մով-
սէսին հրամայածին պէս ըրին։
32 Եւ կոզոպուտը՝ որմէն զօրքին պատերազմիլ գոր-
ծին առած աւարին ոչխարը աս էր. վեց
հարիւր հազար ոչխար,
33 եօթանասուն հազար արջառ, (34) ու
35 վաթսուն հազար էշ. ու մարդ որմէն
էրկիկ մարդու անկոգին չդիպոգ կիներուն
ամէնը երեսուն հազար հոգի էին։
36 Եւ պատերազմի գացողներուն բաժէն կէս
բաժինը աս էր. ոչխարներուն թիւը երեք
հարիւր երեսուն եօթը հազար հինգ հարիւր
37 էր. ու ոչխարներէն Տէրոջը հասը վեց հա-
38 րիւր եօթանասուն հինգ եղաւ. Եւ արջա-
նները երեսուն վեց հազար էրկուով՝ անոնց-
մէ Տէրոջը հասը եօթանասուն երկու
39 եղաւ. ու էշերը երեսուն հազար հինգ հա-
րիւր էրկուով՝ անոնցմէ Տէրոջը հասը վաթ-
40 սուն հինգ եղաւ. Եւ մարդիկը տասնու-
վեց հազար հոգի էրկուով՝ անոնցմէ Տէրոջը
41 հասը երեսուն երկու հոգի եղաւ. Եւ Մով-
սէս Տէրոջը նուիրուած հասը Եղիազար քա-
հանային տուաւ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
հրամայեր էր։
42 Եւ Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն ալ,
որն որ Մովսէս պատերազմողներէն զատեր
43 էր, Տէրէէ հոգ ——— Եւ ժողովքին կէս բա-
ժինը երէք հարիւր երեսուն եօթը հազար
44 հինգ հարիւր ոչխար, երեսուն վեց հազար
45 արջառ, երեսուն հազար հինգ հարիւր էշ,
46 ու տասնուվեց հազար հոգի էր. (47) Եւ
Մովսէս Իսրայէլի որդւոցը կէս բաժինէն,
թէ մարդէն, թէ անասուններէն յիսուներէն մէկը
առնելով, Տէրոջը խոստումն պահպանող Լեւիներուն
զևռացիներուն տուաւ. ինչպէս որ Տէ-
րը Մովսէսին հրամայեր էր։
48 Եւ զօրքին հազարապետներուն վերակա-
ցուներէն՝ որմէն հազարապետներն ու հա-
49 րիւրապետները Մովսէսին մօտեցան. ու Մով-
սէսին ըսին, Քու ծառաներդ մեր ձեռքին
տակն եղող պատերազմողներուն գումարը
50 առին, ու մեզմէ մարդ մը պակաս չէ. ու-
ստի ամէն մէկնիս ինչ որ գտածը Տէրոջը
ընծայ բերինք, ոսկիէ զարդեր, շղթաներ,
ապարանջաններ, մատանիներ, օղեր ու † մա-
նեակներ, որ Տէրոջը առջևը մեր հոգի-
51 ներուն քաւութիւն ընենք. Եւ Մովսէս ու
Եղիազար քահանան անոնցմէ ոսկին առին,
52 ամէնն ալ բանուած գարգեր էին. Եւ հազա-
րապետներէն ու հարիւրապետներէն Տէրոջը
մատուցուած բնծային բոլոր ոսկին տասնու-
վեց հազար եօթը հարիւր յիսուն սիկղ էր.
53 զօրականներուն ամէն մէկը իրեն համար
54 կողոպուտ առեր էր. Եւ Մովսէս ու Եղիազար
քահանան հազարապետներէն ու հարիւրա-
պետներէն ոսկին առին, և ժողովքի խորանը
բերին, որ Տէրոջը առջևը Իսրայէլի որդւոց
յիշատակը ըլլայ։

ԳԼ· ԼԲ

1 Ռուբինի և Գադի որդիքը մեծ ու շատ անասուններ ունէին. ուստի Յազերի երկիրը ու Գաղաադայ երկիրը տեսնելով, որ այն տեղը անասուն պահելու յարմար
2 տեղ մըն է, Գադի որդիքը և Ռուբինի որդիքը գացին, ու Մովսէսին, Եղիազար քահանային և ժողովքին իշխաններուն հետ խօ-
3 սելով ըսին, Աստարովթ, Դիբոն, Յազեր, Նեմրա, Եսեբոն, Եղեաղէ, Սեբաման, Նա-
4 բաւ ու Բէան, Երկիրն որ Տէրոջը Իսրայէլի ժո-
ղովքին առջևը զարկած երկիրը՝ անասուն պա-
հելու յարմար երկիր մըն է, ու քու ծառաներդ
5 բոլոր անասուններ ունին. Եւ ըսին, Թէ որ
մեզի քու առջևդ շնորհք գտանք, աս եր-
կիրը քու ծառաներուդ կալուածքի համար
տուր. մեզ Յորդանանէն մի անցըներ։
6 Եւ Մովսէս Գադի որդւոցը և Ռուբինի որդւոցը ըսաւ, Ձեր եղբայրները պատերազ-
7 մի երթան, ու դուք աս տեղս նստիք. Եւ
ինչո՞ւ համար Իսրայէլի որդւոցը սիրտը կը
թուլցնէք, որ չանցնին այն երկիրը որ Տէրը
8 անոնց տուած է. Ձեր հայրերն ալ առանց
ըրին, երբոր զանոնք Կադէս-բառնեայէն
9 խրկեցի Եշկոլի երկիրը լրտեսելու համար. Քանի
մ անոնք մինչև Եշկոլի ձորը եկան ու երկիրը
տեսան, և Իսրայէլի որդւոցը սիրտը թուլ-
ցուցին, որ չմտնեն այն երկիրը որ Տէրը անոնց
10 տուեր էր. Ուստի օրը Տէրոջը բարկու-
թիւնը բորբոքեցաւ, ու երդում ընելով ըսաւ,
11 Եգիպտացւոյն երած մարդկանցմէն քսան տարեկա-
նէն վեր եղողները երկրին չեն տեսնիր,
զանգնեցուցած համար՝ քանզի լաւութեամբ չհետևե-
ցան ինծի, բայց Կենեզացի Յեփոնեի որդին Քաղէբէն ու Նա-
ւէի որդին Յեսուէն, որովհետև անոնք հետևեցան Տէրոջը։
13 Տէրոջը հոգին տոչորեցաւ Իսրայէլի վրայ, ու զա-
նանց ըրաւ զանոնք անապատին մէջ քառասուն տարի, մինչև որ
ամբողջ ազգը որ չարութիւն ըրած էր Տէրոջը աչքին առջևը, վերջացաւ։

1 Ա Ա Ա

նանք [b] քառատառն տարբ անուագրանին մէջ պէր-
պատուոյց , մինչև որ [c] Տէրոջը առնիցը չարու-
14 թիւն բնակ ազգը բոլորովին ապառնեցաւ : Եւ
ահա դուք ձեր հայրերուն տեղը եկած մե-
գաւոր մարդոց զաւակներուն պէս , որ Տէրոջը
հառասիկ բարկութիւնը խրտչելէն վերայ հասնէին
15 առ ոչինչ : [d] Ասած պիտի իմ որ գուք [e] անկիկ
խառնուիք , ան ալ հասնի առ Յեսուայ անա-
պատին մէջ պիտի ձգէ . ու դուք առ բոլոր
ժողովուրդին կորստանդր պատճառ պիտի լի-
նիք :
16 Եւ անոնք մեռելոցան անոր ու ըսին , Մենք
առ տեղս մեր անասուններուն համար փա-
րախներ , ու մեր քնասնեացդր համար քաղաք-
17 ներ չինենք . բայց [f] մենք զինուոր առնենք ,
ու շուտով խրտչելէն որ ուղղ առջևէն եր-
թանք , մինչև որ զանոնք իրենց տեղերը առ-
նենք . և մեր բնակիչներ պարսպաւոր քա-
զաքներու մէջ բնակին երկրին բնակչացդր պատ-
18 ճառու . Ո՛չ [g] մինչև որ խրտչելէն որդւոց
ամէն մէկը իր ժառանգութիւնը չժառանգէ ,
19 մենք մեր տաներէդր չդառնանք . խակ մենք
Յորդանանու անդի կողմն անոնց հետ ժա-
ռանգութիւն չառնենք . [h] Քանզի որ մեր
ժառանգութիւնը Յորդանանու ասդի կողմն
դէպ [i] արևելք բնկած է :
20 Եւ [k] Մովսէս րսաւ անոնց , Թէ որ առ բա-
նըր բնէք , ու Տէրոջը առջևը պատերազմի
21 համար զրահներ առնէք , Եւ Տէրոջը
առջևը դուք ամէնդդ ալ զէնքերով Յորդա-
նանէն անցնիք , մինչև որ անիկա իր թշնա-
22 միներդր իր առջևէն վռնտէ , Եւ [l] ան երկիրը
Տէրոջը առջևը նուաճի , անկէ ետև Ժողովր-
դուս դառնաք , Տէրոջը առջևը ու Իսրայէլին
առջևը անհոգ պիտի բլլաք . և հոս երկիրը
Տէրոջը առջևը ձեզի կալուածք պիտի բլլայ :
23 Բայց [m] թէ որ այսպէս չընէք , ահա Տէրոջը դ էմ
մեղք գործեցիք . ու գիտցէք որ [n] ձեր մեղքը
24 ձեզ պիտի գտնէ : [o] Ձեր բնտանեացդր համար
քաղաքներ ու ձեր հօտերուն համար փա-
րախներ շինեցէք , ու ձեր բերնէն ելածը
կրեք :
25 Եւ Գադի որդիքը և Ռուբինի որդիքը
խօսեցան Մովսէսին [p] ըսելով , Ջառատնեցդր մեր
26 տիրոջը պատուիրած պէս պիտի բնենք . [q] Մեր
զառնիներդր , մեր կիներնիերդր , մեր հօտերը ու
մեր բոլոր անասուններդր հոս Գաղաադ ու
27 քաղաքներուն մէջ մնան . [r] բայց ծառանեցդր
մեր տիրոջը բառածին պէս՝ ամէնքս ալ զէնք
զէնք պատրաստուելնք , ու Տէրոջը առջևէն
անցնինք պատերազմի համար :
28 [s] Ասոնց մասին Մովսէս եղիազար քահանային
ու Նաւէի որդւոց այն գլուխներուն որ-
գ ուղղ ցեղերուն հայրապետներուն իր հան-
նելու ան պատուիրը տուաւ անոնց վրայով .
29 Եւ Մովսէս րսաւ անոնց , Թէ որ Գադի որ-
գիքը և Ռուբինի որդիքը Տէրոջը առջևը
ամէնքն ալ պատերազմի համար պարսպա-
ւորած՝ ձեզի հետ Յորդանանէն անցնին , ու
ան երկիրը ձեր առջևը նուաճի , անոնուն
Գաղաադ ու երկիրը անոնց կալուածք տաք .
30 Բայց [t] թէ որ պատրաստուած ձեզի հետ չանց-
նին , անոնց կալուածքը ձեզի հետ Քանանա-
31 ցիներուն մէջ բլլայ : Ինկ Գադի որդիքը և
Ռուբինի որդիքը պատասխան տուին ու ըսին ,
Տէրը քու ծառաներուդ ինչպէս որ պատուի-
32 րեց՝ անոնք պիտի բնենք . Մենք զէնքերնիս
առած՝ Տէրոջը առջևէն Քանանա երկիրը
պիտի անցնինք . բայց մեր ժառանգութիւնն
կալուածքը Յորդանանու ասդի կողմն բլլայ :
33 Ուստի [u] Մովսէս անոնց այսինքն Գադի որ-
գւոցը և Ռուբինի որդւոցը և Յովսէփին
Մանասէին կէս ցեղին տուաւ Ամորհացւոց
Հպետին թագաւորին թագաւորութիւնը , ու
Բասանին Ովգ թագաւորին թագաւորութիւնը ,
երկիրը իր քաղաքներովը — երկրին քաղաք-
ներուն բոլորտիքը եղած տնդամներովը :
34 Եւ Գադի որդիքը [v] պարսպաւոր քաղաք-
ներ շինեցին , այսինքն [w] Դիբոն , Ատարոթովիմ
35 ու [x] Արոէրը , Եւ Ատրոթ-սոփիմն , Յազերը
36 ու Յոգբեհան , Եւ [y] Բեթ-նեմրան ու Բեթ-
արան , և հօտերու փարախներ ալ շինեցին :
37 Ռուբինի որդիքն ալ [z] Եսեբոնը , Եղիազին
38 ու Կարիաթայիմը շինեցին . Ու [a] Նեբոն ու [b] Բէ-
էլմոնը , ([c] որ ատոնց անուանները փոխեցին .)
ու Սիբման . ու իրենց շինած քաղաքներուն
[d] անուանները դրին :
39 Եւ [e] Մանասէին Մաքիրին որդիքը Գա-
ղաադ գացին , ու առին զանիկա , և անոր
40 մէջը [f] Ամորհացիները փոխադրեցին : Եւ
Մովսէս [g] Գաղաադը տուաւ Մանասէի Մա-
41 քիրին , որ հոն բնակեցաւ : Ու [h] Մանասէի
Յայիր գնաց անոնց գիւղերուն քաղաքներն ալ առաւ ,
42 ու զանոնք [i] Հաւոթ-յայիր անուանեցաւ : Եւ
Նոբահ գնաց , ու Կենաթը ու անոր գիւղերը
առաւ , և զանիկա իր անունովը Նոբահ կոչեց :

---

[b] Գէ · ժգ · 35 · 34 · 35 ·
[c] Գէ · իգ · 61 · 63 ·
[d] բ Օր · ա · 34 ·
[e] բ Օր · է · 17 · Ելս · իբ · 28 · 18 · բ Մն · է · 19 · ժէ · 2 ·
[f] Ելս · գ · 22 · 17 ·
[g] Ելս · իբ · 4 ·
[h] Հմր · 32 · Ելս · ժբ · 1 · բ Օր · ժ · 9 · Ելս · ժբ · 4 ·
[i] բ Օր · գ · 15 · Ելս · ա · 14 · գ · 12 · 13 ·
[k] բ Օր · գ · 28 · Ելս · ժա · 21 · ժբ · 1 ·
[l] Ելս · իբ · 4 ·
[m] բ Օր · գ · 12 · 15 · 18 · 18 · Ելս · ա · 14 · ժգ · 8 · 23 · իբ · 4 · գ ·
[n] Դն · գ · 7 · իգ · 16 · իա · իբ · 22 ·
[o] Հմր · 18 · 34 · իա · 7 · Ելս · ա · 14 ·
[p] Ելս · գ · 12 · գ · 12 ·
[q] Ելս · ա · 14 · գ · 12 ·
[r] Ելս · ա · 15 ·
[s] բ · Օր · գ · 18 — 23 · իբ · 3 · Ելս · ժբ · 1 · ժգ · 8 · իբ · 4 ·
[t] Գէ · իա · 31 ·
[u] իա · իգ · 1 ·
[v] Գէ · իբ · 41 ·
[w] Գէ · իա · 34 · 35 ·
[x] Հմր · 34 ·
[y] Գէ · լգ · 43 · 36 ·
[z] բ Օր · բ · 36 ·
[a] Հմր · 3 ·
[b] Գէ · իա · 37 ·
[c] իա · 1 ·
[d] Ելս · ժգ · 20 · ա Մն · բ · 21 · 22 · 23 ·
[e] Ելս · հմր · 3 · Լէ · իգ · 13 · Ելս · իգ · 3 ·
[f] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[g] բ Օր · գ · 14 · Ելս · ժգ · 20 · ա Մն · բ · 21 · 22 · 23 ·
[h] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[i] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[k] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[l] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[m] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[n] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[o] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[p] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[q] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[r] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[s] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[t] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[u] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[v] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[w] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[x] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[y] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[z] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[a] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[b] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[c] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[d] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[e] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[f] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[g] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[h] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[i] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·
[k] Ելս · իգ · 21 · ժէ · 1 ·

ԳԼ· ԼԳ

1 Խոպանկատարք քառասուներեքիս իջևանելոյն անուանքը, եւ Նշանակ եւ պատահարք իւրեանց ընդ ելս ըստ գրանցական ձեռն։

1 Մ ասահալեան ու. Ձհարանելն ձեռ քով եղեալ ասահ երկրէն իջնելոց զոբ քերովք եւ լեալ խոպա_
2 յեւի որդւոցդ իջևանելոյն ասանք են։ եւ Մասհա Ցեկոյ եր Հրամանաւք անուանց իջևան_ նելոյն Համանման անուանց գնացքներդ պրեց։ ու. անուանց գնացքներն Համանման անուանց ի_
3 նչ անուանելոյ ասանք են։ ՝Ձուռջին անուանն մէջ՝ այսինքն առաջին անուան Հնգետասաներորդ օրը՝ ՝Ռամնահէն չուեցին։ գատիկին Հետեւեալ օրը խոպանէն որդ իջը ՝իսրայէլ եղան
4 բոլոր եղիպտացւոց աչքերուն առջեւը։ ՈՒ եղիպտացիք նոցա գեռնեղուէր կը իմացին։ ՝գան_ դի Ցէրը անուանց բոլոր անոց բանխիներդը Չարգեց։ եւ ՝Ցէրը անուանց առասաստանելոյն վրայ գա_ ատասան բրաւ։
5 ՝Ւեւ իսրայէլի որդիքը Ռամնահէն չուեցին՝
6 Սոկքոթի իջևան բրին։ ՈՒ ՝Սոկքոթիէն չուե_ լով՝ անապատին ծայրը եղած Ոիմոմ իջևան
7 բրին։ եւ ՝Ոիմոմէն չուելով՝ գէպ ՚ի փխոռ_ թոմի գարձան, որ Բէելզեփոնին դիմացն է, ու Ադգդոլին առջեւը իջևան բրին։ եւ փխոռ_ թոմին առջեւէն չուելով, ու ՝ծովուն մէջէն անցնելով՝ անապատը Եւն, եւ Ոիմոմի անապատ_ ին մէջ երեք օրուան ճամբայ քալելով՝ Մա_
9 ռայ իջևան բրին։ եւ Մեռայէն չուելով՝ ՝Ե_ ղիմ կուգան։ ու եղիմի մէջ տասներկու Ջուր_ ակղբեր ու եօթանասուն արմաւենի կային։
10 ու Հոն իջևան բրին։ եւ եղիմէն չուելով՝
11 կարմիր ծովուն քովը իջևան բրին։ եւ կար_ միր ծովէն չուելով՝ ՝Սինի անապատը իջևան
12 բրին։ եւ Սինի անապատէն չուելով՝ Դափկա
13 իջևան բրին։ եւ Դափկայէն չուելով՝ Եղուս
14 իջևան բրին։ ՈՒ Եղուսէն չուելով՝ ՝Ռափիդիմ_ իջևան բրին։ ու Հոն ժողովուրդին Ջուխար
15 խմելու Ջուր չկար։ եւ ՈՒռափիդիմէն չուելով՝
16 ՝Սինայի անապատը իջևան բրին։ ՈՒ Սինայի անապատէն չուելով՝ ՝Կիբրոթ_Հաթթաւա_
17 Ջևան բրին։ եւ Կիբրոթ_Հաթթաւայէն չուե_
18 լով՝ ՝Ռաեդրոմի իջևան բրին։ ՈՒ Ռաեդրոմէն
19 չուելով՝ ՝Ռամմոնա իջևան բրին։ եւ Ռամմո_ նայէն չուելով՝ ՈՒմնոն_փարեսա իջևան բրին։
20 ՈՒ ՈՒմնոն_փարեսէն չուելով՝ Լիբնա իջևան
21 բրին։ եւ Լիբնայէն չուելով՝ ՈՒռսա իջևան
22 բրին։ ՈՒ ՈՒռսայէն չուելով՝ Կէհելաթա իջևան
23 բրին։ եւ Կէհելաթայէն չուելով՝ Սափար լեռը
24 իջևան բրին։ ՈՒ Սափար լեռնէն չուելով՝
25 Քարագա իջևան բրին։ եւ Քարագայէն չուե_
26 լով՝ Մակհելաթ իջևան բրին։ ՈՒ Մակհելաթէն
27 չուելով՝ Թահաթ իջևան բրին։ եւ Թահաթէն
28 չուելով՝ Թարա իջևան բրին։ ՈՒ Թարայէն
29 չուելով՝ Մասեկա իջևան բրին։ եւ Մասե_
30 կայէն չուելով՝ Համմոնա իջևան բրին։ ՈՒ Համմոնայէն չուելով՝ Մասերոթ իջևան բրին։
31 եւ Մասերոթէն չուելով՝ Բնէե_յաական իջևան
32 բրին։ ՈՒ ՝Բնէե_յաականէն չուելով՝ ՝Հորդգադ_
33 գադ իջևան բրին։ եւ Հորդգադգադէն չուե_
34 լով՝ Եոտբաթա իջևան բրին։ ՈՒ Եոտբաթա_
35 յէն չուելով՝ Եբրոնա իջևան բրին։ ՈՒ Եբ_ րոնայէն չուելով՝ ՝Եսիոն_գաբեր իջևան Ը_
36 բրին։ եւ Եսիոն_գաբերէն չուելով՝ ՝Սին ա_ նապատը՝ այսինքն Կադէս իջևան բրին։
37 Եւ ՝Հոր լեռնէն չուելով՝ Հովր լեռը իջևան
38 բրին, որ եղոմի երկրին ծայրն է։ ՈՒ ՝Ա_ հարոն քահանան Ցէրովք Հրամանաւով Հովր լեռը ելաւ, և հոն մեռաւ, իսրայէլի որդւոց_ ըն եգիպտացի երկրէն ելլելուն քառասներորդ
39 տարին՝ հինգերորդ ամսուն առաջին օրը։ եւ ՈՀարոն Հովր լեռանը վրայ մեռած ատենը Հարիւր քսանեօթը տարեկան էր։
40 Եւ Քանանա երկրին հարաւային կողմը բնակող ՝Քանանի ՚Քանանեաց իմացաւ իս_ րայէլի որդւոց գալը լսեց։
41 Եւ ՝Հովր լեռնէն չուելով՝ Սելմոնա իջևան
42 բրին։ ՈՒ Սելմոնայէն չուելով՝ Փունոն իջևան
43 բրին։ ՈՒ Փունոնէն չուելով՝ ՝Իրոթի իջևան
44 բրին։ եւ ՝ՈՒրոթիէն չուելով՝ Մոաբի սահ_ մանին մէջ եղող ՝Իյէ_աբարիմ իջևան բրին։
45 Եւ Իյէ_աբարիմէն չուելով՝ ՝Դիբոն_գադ իջևան
46 բրին։ ՈՒ Դիբոն_գադէն չուելով՝ ՝Ալմոն_
47 դ էբրաթիէմ իջևան բրին։ ՈՒ Գիլոն_գ էբրա_ թիմէն չուելով՝ Նաբաուին առջեւը ՝Աբարիմի
48 լեռներուն իջևան բրին։ եւ Աբարիմի լեռնե_ րէն չուելով՝ Երիքովի դիմացը Յորդանանու մօտ՝ ՝Մոաբի գաշտերուն մէջ իջևան բրին։
49 ՈՒ ասոնք անոնք Յորդանանու մօտ Մոաբի գաշ_ տերուն մէջ իջևան բրին, Բեթհասիմոթէն մին_ չեւ ՝Աբելսատիմ։
50 Եւ Ցէրը Մոաբի գաշտերուն մէջ Երիքո_ վի դիմացը Յորդանանու մօտ՝ խոսեցաւ Մով_
51 սէսի՝ ըսելով, իսրայէլի որդւոցը խոսէ ու անոնց ըսէ, ՝Երբոր Յորդանանէն փոխանակ_ ցիք
52 դուք երկիրը անցնելիք, ՝Ան երկրին բոլոր բնակիչները ձեր առջեւէն փախուցէք, ու անոնց բոլոր պատկերները կոթողները կոտրտանէք, և անոնց բոլոր ձուխտեղ կուռքերը կոտրտանէք,
53 ու անոնց բոլոր բարձր տեղերը փշրեցէք։ Եւ_ ան երկիրը ձեր իշխանութիւնը առնէք անոր_

ե Եվ· ՄԲ· Ը· ՄԳ· Ե·
ը Եվ· ՄԳ· ՍՀ·
թ Եվ· ՄԲ· ՍՀ·
ժ Եվ· ՄԲ· ՍԲ·
ժա Եվ· ՄԲ· ՍԳ· ՄԴ·
ժբ Եվ· ՄԲ· ՍԳ· ՄԴ·
ժգ Եվ· ՄԳ· Ը·
ժդ Եվ· ՄԳ· ՍԲ·
ժե Եվ· ՄԳ· ՍԳ·
ժզ Եվ· ՄԳ· ՍԴ·
ժէ Եվ· ՄԴ· Ա·
ժը Եվ· ՄԴ· Բ·
ժթ Եվ· ՄԴ· Գ·
Ի Եվ· ՄԴ· Դ·
ԻԱ Եվ· ՄԴ· Ե·
ԻԲ Եվ· ՄԴ· Ը·
ԻԳ Եվ· ՄԴ· Թ·
ԻԴ Եվ· ՄԴ· Ժ·
ԻԵ Եվ· ՄԴ· ԺԱ·
ԻԶ Եվ· ՄԴ· ԺԲ·
ԻԷ Եվ· ՄԴ· ԺԳ·
ԻԸ Եվ· ՄԴ· ԺԴ·
ԻԹ Եվ· ՄԴ· ԺԵ·
Ի Եվ· ՄԴ· ԺԶ·
ԻԱ Եվ· ՄԴ· ԺԷ·
ԻԲ Եվ· ՄԴ· ԺԸ·
ԻԳ Եվ· ՄԴ· ԺԹ·
ԻԴ Եվ· ՄԴ· Ի·
ԻԵ Եվ· ՄԴ· ԻԱ·
ԻԶ Եվ· ՄԴ· ԻԲ·
ԻԷ Եվ· ՄԴ· ԻԳ·
ԻԸ Եվ· ՄԴ· ԻԴ·
ԻԹ Եվ· ՄԴ· ԻԵ·
Ի Եվ· ՄԴ· ԻԶ·
ԻԱ Եվ· ՄԴ· ԻԷ·
ԻԲ Եվ· ՄԴ· ԻԸ·
ԻԳ Եվ· ՄԴ· Ի

նեալով՝ անար միջը բնակիք. քանզի ան երկիրը
54 ձեզի տուի որ ժառանգիք. եւ ան երկիրը
վիճակով ժառանգիք ձեր առնելութեան համե-
մատ. շատուց եղոյնն ժառանգութիւնը շատ
պիտի տաք, ու քիչուց եղոյնն ժառանգու-
թիւնը քիչ պիտի տաք. ում ինչն ու վիճակը
որու որ ելլէ, անար բլլայ նորանէ. ձեր հար-
55 ցը ցեղերուն համեմատ ժառանգիք. բայց
թէ որ ան երկրին բնակիչները ձեր առջեւէն
վռնտիք, անոնուն անոնցմէ ոմք թողու-
ցածներն ձեր աչքերուն փուշեր՝ ու ձեր կո-
ղերուն տատասկներ պիտի բլլան. ու ձեր
բնակած երկրին միջ ձեզի ինդառնութիւն պի-
56 տի բնեն. եւ պիտի բլլայ որ ինչ որ անոնց
ընելու մտածեր էի, նոյնը պիտի ընեմ ձեզի.

ԳԼ· ԼԴ

1 Երկրին առմաններէն. 14 Երկիրը բաժնելու համար պատրաստ
մարդոց անուններէն.

1 Ե՛ ցեղը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
2 իսրայէլի որդւոց պատուիրեա ու անոնց ըսա,
երբոր դուք ՚Քանանու երկիրը մտնէք, ձեզ
ժառանգութիւն իյնալու երկիրը աս պի-
տի բլլայ, Քանանու երկիրը իր առմնիներէ-
3 րովը. եւ ՚ձեր հարաւային առմնիներ Սինի
անապատէն մինչեւ Եդոմ բլլայ, և ձեր հա-
րաւային առմնիները արեւելքէն՝ ՚Ադի ծովուն
4 ծայրէն ©ակո. Ու ձեր հարաւային առմնի-
ներ ՚Ակրաբիմի գառ՝ ի վերը պատռելով մինչեւ
Սին հասնի, ու Ենէ կելլելով ՚Կազ էս-բառնեայի
հարաւային կողմն երթայ, ու ՚Ասար-ադդա-
5 րէն կելլելով Ասմոն հասնի. եւ Ասմոնէն
՚մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը պատռելով՝ ծո-
վուն մէջ լմննայ առմնիներ.
6 Իսկ ձեր արեւմտեան առմնիներ մեծ ծովն
ըլլայ. ձեզի արեւմտեան առմնիան ան բլլայ.
7 Ե՛ ձեր հիւսիսային կողմի առմնիներ աս
բլլայ. մեծ ծովէն մինչեւ ՚Հոռի լեռը նշա-
8 նակիք. Հոռի լեռնէն ՚մինչեւ Եմաթի նշանա-
կէք, ու անկէ առմնիները մինչեւ ՚Սեդադ հաս-
9 նի. եւ ան առմնիները մինչեւ Զեփրոն ելլէ,
ու ՚Ասար-Ենանի մէջ լմննայ. ձեր հիւսիսա-
յին առմնիները աս բլլայ.
10 Ե՛ ձեր արեւելեան առմնիներն համար
11 Ասար-Ենանէն մինչեւ Սեփամ նշանակէք. Ու
աս առմնիները Ռիպլեի արեւելեան կողմէն՝ մի-
չեւ Այենի արեւելեան կողմը հասնին. ու աս առմնիները արե-
ւելեայ կողմէն իջնելով՝ մինչեւ ՚Քենեռեթիի ծո-
12 վուն ուղերքը հասնի. Ե՛ աս առմնիները Յոր-
դանան իջնէ, ու ՚Ադի ծովուն մէջ վերջա-

† Գէ· իգ· 33· 34· 35.
* Ցեր· իգ· 33· Դատ· ը· 3· Սամ· ձգ· 34· 36· Ցես· եչ· իգ· 33· Եզեկ· իը· 34.
= Ծն· ժե· 8· ը Օբ· 11· 31· Սամ· ի· 1· Ցես· իե· 11· Եզեկ· խե· 14.
§ Ցես· ժե· 3· Ցես· Եզեկ· խե· 13· Ես· 4· Ծն· ժգ· 3· Ցես· ժե· 3.
• Եզեկ· խե· 15· 17.
ը Գէ· ժգ· 28· իը· 3· Ցես· Ցես· ժե· 3· 4.
ե Ծն· ժե· 18· Ցես· ժե· 4· 47· ֆ Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ֆ Գէ· ժգ· 22· Թագ· ժգ· 21· Եզեկ· խե· 15· Եզեկ· խե· 17· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 15· Ես· Ծն· ժե· 3· Ցես· ժե· 3· Ես· 4· 47· Թագ· ժե· 3.
ձ Գէ· ԼԳ· 37·
ղ Գէ· ժգ· 22· Թագ· ժգ· 21·
ի Եզեկ· խե· 15·
ձ Եզեկ· խե· 17·
ճ Թագ· խգ· 22· Եզեկ· ԼԳ· 2· 6· Ես· 4· 47· Ես· Ծն· ժե· 3· Ցես· ժե· 3·
ն Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
յ Գէ· ժգ· 22· Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
շ Գէ· ԼԳ· 37·
ո Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
չ Գէ· ժգ· 22· Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ռ Գէ· ժգ· 22· Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ս Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
վ Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
տ Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ր Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ց Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ւ Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
փ Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ք Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
օ Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.
ֆ Ես· 4· 47· Թագ· ը· 33· Ես· խե· 18· Եզեկ· խե· 20· Ամո· ե· 12· Զաք· ժդ· 8.

նայ. երկիրը իր չրջակայ առմնիներովը ձե-
զի աս բլլայ.
13 Ե՛ Մովսէս իսրայէլի որդւոց պատուիրեց
ու բսաւ, Ասիկա է ան երկիրը որ դուք վի-
ճակով պիտի ժառանգէք, ինչպէս որ ՏԷրը
հրամայեց ինն ու կէս ցեղի տալու համար.
14 Քանզի Ռուբինի որդւոց ցեղը իրենց հար-
ցը առնելուն համեմատ՝ ու Գադի որդւոց
ցեղը իրենց հարցը առնելուն համեմատ՝ և
Մանասէի կէս ցեղը իրենց ժառանգութիւնը
15 առին. Այս երկուք ու կէս ցեղը իրենց ժա-
ռանգութիւնը առին երիքովի ՚դիմաց Յոր-
դանանու ափին կողմը դէպ ի արեւելք.
16 Ե՛ ՏԷրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ ըսելով,
17 Ասոնք են ան մարդոց անուները՝ որոնք
երկիրը ժառանգութեան համար ձեզի պիտի
բաժնեն. Եղիազար քահանան ու Նաւէի որ-
18 դին Յեսու. Ե՛ ամէն ցեղէն ալ մէկմէկ ի-
շխան առնէք, ան երկիրը ժառանգութեան
19 բաժնելու. Ե՛ ան մարդոց անուները սասնք
են. Յեսուայի ցեղէն Յեփոնէի որդին Քաղէբ,
20 Շմաւոնի որդւոց ցեղէն Ամիուդի որդին
21 Սամուէլ, Բենիամինի ցեղէն Քասլոնի որդին
22 Ելդադ, Դանի որդւոց ցեղէն իշխան՝ Եզ-
23 ղի որդին Բոկկի, Յովսեփի որդւոցմէ՝ Մա-
նասէի որդւոց ցեղէն իշխան՝ Եփոտի որդին
24 Անիէլ, Ու Եփրեմի որդւոց ցեղէն իշխան՝
25 Սամխմանի որդին Կամուէլ, Ե՛ Զաբուլոնի
որդւոց ցեղէն իշխան՝ Քասնաղի որդին Եղի-
26 սափան, Ե՛ Խաքարի որդւոց ցեղէն իշխան՝
27 Ազանի որդին Քասփիէլ, Ու Աշերի որդւոց
28 ցեղէն իշխան՝ Յեղոմիի որդին Ախիուդ, Ու
Նեփթազիմի որդւոց ցեղէն իշխան՝ Ամիուդի
29 որդին Փադայէլ. Ասոնք են ՚հրամայեցեալները՝ որոնց
ՏԷրը հրամայեց որ Քանանու երկրին մէջ
իսրայէլի որդւոցը ժառանգութիւն բաժնեն.

ԳԼ· ԼԵ

1 Դևտացւոց տրուելու քաղաքներէն քաղաքները՝ իրենց
արտարածներով. 2 Ընտանի մը տալու քաղաքներ
պիտի բլլային. 3 Մարդ սպանութեան վրայով պատիժներ.
31 Մարդ սպանի մը համար փրկանք ընդունուելու չեր.

1 Ե՛ ՏԷրը Մովաբի դաշտերուն մէջ երիքովի
՚դիմաց Յորդանանու մօտ՝ խօսեցաւ Մովսէսին՝
2 ըսելով, ՚Պատուիրէ իսրայէլի որդւոցը, որ
իրենց ժառանգութենան կարգած քրէն Ղեւտա-
ցւոց բնակելու քաղաքներ տան. նաեւ քա-
ղաքներուն բոլորտիքը եղած արտարձանները
3 ըրէ Ղեւտացւոց տաք. Ե՛ քաղաքները բնա-
կութեան համար բլլան անոնց, ու արտար-

ձանձնելը անանց արքայութեան, ⁰հատեալն
4 ու բոլոր անասնանելութեան հանուր բլլան։ Ու
ղևտացւոց տալու քաղաքներուն ու արուարձանները քաղաքին պարիսպին դուրս չուր-
ջանակի հազարական կանգուն ընդ-
5 ձեռք։ Ու սահմ քաղաքին դուրսը արևելեան կողմէն երկու հազար կանգուն, հարաւային
կողմէն երկու հազար կանգուն, արեւմտեան
կողմէն երկու հազար կանգուն, ու հիւսի-
սային կողմէն երկու հազար կանգուն չափէք.
և քաղաքը միջտեղը պիտի բլլայ. անանց
քաղաքներուն արուարձանները տասնիկ բլ-
6 լան։ Եւ ձեր ղևտացւոց տալու քաղաքնե-
րէն ¹վեցը ապաստանի քաղաք բլլալու որո-
շեք, որ ապանողը հոն փախչի. ու տասնեցի
7 զատ քաղաքներու քաղաք տաք։ Ղևտ-
ացւոց տալու քաղաքներուն ամէնը ¹քա-
ռասնեւուերք քաղաք բլլայ. զանոնք իրենց
8 արուարձաններովը տաք։ Եւ ան քաղաքները
որ ²Իսրայէլի որդւոցը կողմանէ պիտի
տաք, ²շատերուն եղբայրն չատ ու քիչերուն
եղբայրն քիչ տանիք. ամէն մէկը իր տուած
ժառանգութենանը չափովը իր քաղաքներէն
ղևտացւոց պիտի տայ։
9 Եւ Տէրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բսելով,
10 Իսրայէլի որդւոցը խօսիս ու անոնց բսես,
Հիրտր Յորդանանէն փանանտու երկիրը անց-
11 նէք, ²Ձեզի քաղաքներ պատրաստ, որոնք ապաս-
տանի քաղաքներ բլլան ձեզի, որ սխալմամբ
12 մարդ զարնող ապանողը հոն փախչի։ ²Եւ
ան քաղաքներէն ձեզի ապաստանարան բլլան
սրբուն վրէժխնդիրէն իր եղբօրն, ու ապանողը դա-
տաստանի հանուր ժողովրդին առջեւը չկրնա-
13 յած չմեռնի։ Եւ ձեր տալու քաղաքներէն
14 ³վեցը ձեզի ապաստանի քաղաք բլլայ։ ³Քա-
ղաքներուն երկրը Յորդանանէ տակ իր կող-
մը տաք, ու քաղաքներուն երկրը փանա-
նտու երկրին մէջ տաք, և անոնք ապաստանի
15 քաղաքներ բլլան։ ԵՒս վեց քաղաքներըս Իս-
րայէլի որդւոցը ու ²օտարականին և ձեր
մէջը ըսնողին ապաստանարան բլ-
լան, և ով որ սխալմամբ մարդ մեռցնէ՝ հոն
փախչի։
16 ²Եթէ իմ երկաթէ գործիքով մէ-
կը զարնէ մեռցնէ, անիկա մարդասպան է.
մարդասպանը անպատճառ պիտի մեռցուի։
17 Կամ իմ որ մարդ իմ բռնադատով մը մկրատն
գրնէ՝ որ մեռնի, անիկա մարդասպան է.
մարդասպանը անպատճառ պիտի մեռցուի։
18 Կամ իմ որ ձեռքով գործածուելու փայտէ-

ղէն մեռնելի գործիքով մը զարնէ՝ որ մեռ-
նի, անիկա մարդասպան է. մարդասպանը
19 անպատճառ պիտի մեռցուի։ ²Արեան վրէժ-
խնդիրը պիտի մեռցնէ մարդասպանը. երբ-
որ անոր հանդիպի՝ իրեն մեռցնէ զանիկա։
20 Կամ ³իմ որ իրմէ ատելով հրէ մէկը, ու
²նենգութենով վրան բան ձգէ՝ զանի-
21 կա մեռցնելու բլլայ, կամ իմ իշնամու-
թենէն պատճառով ձեռքովը զարնէ անոր՝ որ
մեռնի, զարնողը անպատճառ մեռցուի. անի-
կա մարդասպան է. արեան վրէժխնդիրը երբոր
մարդասպանին հանդիպի՝ զանիկա մեռցնէ։
22 Բայց իմ որ յանկարծ ու հաւանութենէ
դուրս իմ հրէ, կամ իմ առանց նենգու-
թենէ անոր վրայ մէկ գործիք մը ձգէ,
23 կամ իմ առանց տեսնելու՝ անոր վրայ քնէ
և իրմէ մեռնելի քար մը ձգէ՝ որ մեռնի,
և աիրկա անոր իշնամին չէր, ու անոր չա-
24 րիքը չէր ուզեր, ³Ատեանը ժողովրդը ապան-
ողին ու արեան վրէժխնդիրին միջտեղը աս-
25 պրէնքներուս համեմատ դատաստանի բնէ. Եւ
ժողովրդը պիտի ազատէ ապանողը արեան վը-
րէժխնդիրին ձեռքէն, ու ժողովրդը զանիկա
նորէն իր ապաստնած ապաստանի քաղաքը
դարձնէ. ու հոն պիտի բնակի, մին-
չև որ ²սուրբ եղած օծուած քահանայապետը
26 մեռնի։ Բայց իմ որ ապանողը իր ապաս-
տնած ապաստանի քաղաքին սահմանէն երբէք դուրս
27 ելլէ. Ու արեան վրէժխնդիրը զանիկա իր
ապաստանի քաղաքին սահմանէն դուրս դտ-
նէ, և արեան վրէժխնդիրը ապանողը մեռ-
28 ցնելու բլլայ. մեռնողութիւն չունենայ։ Քան-
զի անիկա իր ապաստանի քաղաքը նստելու
էր, մինչև որ քահանայապետը մեռնէր. բայց
քահանայապետին մեռնելէն ետքը ապանողը
29 իր կալուածքին երկիրը դառնայ։ Ասոնք ²ձեզի
դատաստանի կանոններ բլլան ձեր ազ-
գերնուն մէջ — ձեր բոլոր բնակութեանցը մէջ։
30 Ով որ մարդ կը մեռցնէ, ապանողը ²վը-
կանէրնուն բերնովը մեռցուի. բայց մարդ մը
մեռցնելու համար՝ դիւն մէկ վկայի վկայու-
31 թիւնը բաւական չբլլայ։ Եւ մեռնողութեան փրկանք չառնէք.
քանզի անիկա անպատճառ մեռցուելու է։
32 Ու ապաստանի քաղաքը փախչողին համար
փրկանք չառնէք, որպէս զի անիկա իր քա-
զաքը դառնայ նստի քահանայապետին մեռնելէն
33 առաջ։ Ու ասոր ձեր բնակած երկիրը չպղծէք,
քանզի արիւնը երկիրը կը պղծէ երկիրը. ու անոր մէջը
թափուած արեանը համար երկրին —

• Եբր. առաջս անդրէն։ ¹ Գէ. իշ. 34։ ² Ելս. ի. 13։ Բ Օր. գ. 41։ Յես. ի. 7։ ³ Յես. բ. 2. 3։ ⁴ Յես. բ. 1. 2։ ⁵ Յես. ի. 13։ ⁶ Գէ. իշ. 34։ ⁷ Յես. բ. 1. 2։ ¹ Բ Օր. ժԹ. 4. 13։ Յես. ի. 7։ ² Գէ. ժե. 18։ ³ Ելս. իդ. 13։ ⁴ Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11. 12։ ⁵ Ելս. իդ. 14։ ⁶ Ելս. իդ. 13։ ⁷ Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ¹ Ելս. իդ. 13։ ² Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ³ Ելս. իդ. 14։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ⁴ Ելս. իդ. 13։ ⁵ Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ⁶ Գէ. ժե. 18։ ⁷ Ելս. իդ. 14։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ¹ Ելս. իդ. 13։ ² Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ³ Ելս. իդ. 14։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ⁴ Ելս. իդ. 13։ ⁵ Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ⁶ Գէ. ժե. 18։ ⁷ Ելս. իդ. 14։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ¹ Ելս. իդ. 13։ ² Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ³ Ելս. իդ. 14։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ⁴ Ելս. իդ. 13։ ⁵ Ելս. իդ. 12։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։ ⁶ Գէ. ժե. 18։ ⁷ Ելս. իդ. 14։ Ղև. իդ. 17։ Բ Օր. ժԹ. 11։

Նա՛ հը փառաւթիւն չըլլար, բայց եթէ ուրիշ մարդոց
34 թարգման արիւնավը։ Ուրեմն ձեր բնական
երկիրը չպղծէք, որուն մէջտեղը ես պիտի
բնակիմ. քանզի ես Տէրս կը բնակիմ Իսրա-
յէլի որդւոց մէջը։

ԳԼ. ԼԶ

1 Ժառանգութիւն ունեցող ազգին։ 2 Իր ցեղին հետ միա-
նը հնա պիտի կորսուի։ 7 որպէսզի ժառանգութիւնը ան
ցեղին չերթար։ 10 Սալպատի աղջիկները իրենց հօրեղբ-
որդւոյն հետ կ՚ամուսնանան։

1 Եւ Յովսեփի որդւոյը առաջիկէն Մանասէի
որդւոյն Մաքիրի որդւոյն Գաղաադայ որ-
դւոց առաջին իշխաններըը մօտեցան, ու Մով-
սէսին առջևը և Իսրայէլի որդւոյը նահապե-
տութիւնց իշխաններուն առջևը խօսեցան,
2 Ու ըսին, Տէրը մեր տիրոջը հրամայեց, որ
երկիրը Իսրայէլի որդւոյը վիճակով ժառան-
գութիւն տայ. ու Տէրը մեր տիրոջը հրա-
մայեց, որ մեր եղբօրը Սալպատի ժառան-
3 գութիւնը անոր աղջիկներուն տայ. Արդ թէ
որ անոնք Իսրայէլի որդւոց ցեղէն մը ու-
րուշ ցեղի մը որդւոյը կնիկ ըլլան, անոնց ժառանգութիւնը
մեր հայրերուն ժառանգութենէն պիտի վեր-
նայ. ու որ ցեղէն մարդոց որ ըլլան, ան
ցեղին ժառանգութիւնը պիտի խառնուի, ու
մեր ժառանգութիւնը վիճակէն պիտի վեր-
4 նայ։ Եւ Իսրայէլի որդւոյը Յոբելեան տօնն
անոնց ժառանգութիւնը իրենց երկիրներուն
ցեղին ժառանգութենէն պիտի վերնայ. ու
անոնց ժառանգութիւնը մեր հայ-
րերուն ցեղին ժառանգութենէն պիտի վեր-
նայ։

5 Եւ Մովսէս Տէրոջը հրամանաւ Իսրայէլի
որդւոյը պատուիրեց ու ըսաւ. Յովսեփի որ-
6 դւոց ցեղը ճշմարիտ կը խօսի. Սալպատի
աղջիկներուն վրայով Տէրոջը հրամայած ու
ըսած խօսքը սա է. Որանոյ որ կը հաճին ա-
նոնք, թող անոնց կնիկ ըլլան. միայն թէ ի-
րենց հօրը ցեղէն ազգութեան կնիկ ըլլան.
7 Որպէս զի Իսրայէլի որդւոց ժառանգութիւնը
մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի. քանզի Իսրա-
յէլի որդւոց ամէնքն ալ իրենց հայրերուն
8 ցեղին ժառանգութիւնը պիտի յարին. Եւ
ամէն աղջիկ՝ որ Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն
մէջ մէկ կալուածքի մը ժառանգ կ՚ըլլայ, իր
հօրը ցեղէն եղող մէկու մը կնիկ ըլլայ, որ
Իսրայէլի որդւոց ամէն մէկը իր հայրերուն
9 ժառանգութիւնը ժառանգէ. Եւ ժառան-
գութիւնը մէկ ցեղէ ուրիշ ցեղ չանցնի, բայց
Իսրայէլի որդւոց ցեղերուն ամէն մէկը իր
ժառանգութիւնը յարի։

10 Եւ Տէրը Մովսէսին ինչպէս որ հրամայեց,
11 Սալպատի աղջիկներըն անանկ ըրին։ Քանզի
Սալպատի աղջիկները՝ Մաղա, Թիր-
սա, Էգգա, Մեղքա ու Նոա իրենց հօր-
12 եղբօրորդւոյը հետ ամուսնացան. Այսպէս
Յովսեփեան Մանասէի որդւոց առաջիկէն է-
ղան, ու անոնց ժառանգութիւնը իրենց հօրը ցեղին ու ազգատոհմին մէջ
մնաց։

13 Ասոնք են ան պատուիրանքները ու դա-
տաստանները, որ Տէրը Մովսէսի գործակա-
նութեամբ Յորդանանի մօտ՝ Մով-
սէսին ձեռքովը Իսրայէլի որդւոյը պատուի-
րեց։

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԻՆԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Փառաւորութիւն մարդոց մէջը։ Մովսէս Իսրայէլացւոց ժո-
ղովով հանուածոյ մէջը կը պատմէ ։ Նահատակ
մը։ 12 Իշխանները կարգելը։ 19 երկիրը լրտեսելու համար
մարդ իրկելը։ 34 անոնց անհնազանդութիւնը պատմելով Ա-
ստուծոյ բարկութիւնը։ 41 և անոնց անհնազանդութիւնը։

1 Ասոնք են ան խօսքերը որ Մովսէս բոլոր
Իսրայէլին գրուցից Յորդանանու ապի մէջ
անապատին մէջ, որ Սուփին դիմացի գա-
ւառ՝ փառանի, Տոփելի, Դաբանի, Ազերոթի մէ
2 ու Զիզահապի մէջտեղն է։ (Քսան օրուընէ

կապէս-բառնեայ տասնումէկ օր է Սէիր լե-
3 ռնոյն ճամբայով։) Արդ Քառասնեերորդ տա-
րին մեհտասներորդ ամսուն առաջին օրը
Մովսէս Իսրայէլի որդւոց գրուցից ինչ որ
Տէրը անոր պատուիրեր էր անոնց համար,
4 Հետևրներէն մէջ բնակող Ամորհացւոց Սենհո-
նի թագաւորը և Աստարովթի՝ Եդրէյիի մէջ
բնակող Բասանի Ովգ թագաւորը զարնելէն
5 ետքը։ Յորդանանու ապի մէն կողմը Մովաբի
երկրին մէջ Մովսէս սկսաւ սա օրէնքը յայտ-
նել, բանալով,

---

1 Ա. Գ. Թ. 9։
2 Ղե. Թ. 6։
3 Ղե. Ժբ. 33։ Բ Օր. Ա. 35։
4 Ել. Իթ. 43։ 46։

5 Թ. Գ. 28։
6 Գ. Իգ. 33։ Ա. Գ. Իգ. 11։ Ես. 24։ Ցես. Ժե. 3։ 4։
7 Գ. Իե. 1։ 7։ Ցես. Ժե. 3։ 4։

8 Ղե. Իե. 10։
9 Գ. Իե. 7։
10 Հմր. 12։
11 Բ Թագ. Իթ. 8։
12 Ես. Իթ. 11։

1 Գ. Իե. 1։
2 Գ. Իգ. 3։ Ես. 50։

3 Ցես. Բ. 1. 10։ Իթ. 4։ 7։
4 Թագ. Ժգ. 37։ Գ. Բ. 32։

5 Թագ. Ես. 28։
6 Թագ. Խա. 34. 35։
7 Թագ. Խա. 33։ Ցես. Ժգ. 18։

6 Մեր Տէր Աստուածդ սիրտերիդ ու զաւակներուդ սիրտերը թլփատէ, որպէսզի կենդանի սիրես զանիկա քու բոլոր սրտովդ եւ քու բոլոր անձովդ, որպէսզի կեանք ունենաս։
7 Եւ այս բոլոր անէծքները պիտի դնէ Տէրը քու թշնամիներուդ վրայ եւ քու քեզի հալածողներուդ վրայ, որոնք չարչարեցին քեզ։
8 Դուն ալ պիտի դառնաս ու հնազանդիս Տէրոջ ձայնին եւ կատարես անոր բոլոր պատուիրանները, զորս ես կը պատուիրեմ քեզի այսօր։
9 Եւ Տէրը քու Աստուածդ պիտի առատացնէ քեզի բարիքները քու ձեռքիդ բոլոր գործերուն մէջ, քու որովայնիդ պտուղին մէջ, քու անասուններուդ պտուղին մէջ եւ քու հողագործութեանդ պտուղին մէջ։ Վասն զի Տէրը նորէն պիտի ուրախանայ քու վրայ՝ քեզի բարիք ընելու համար, ինչպէս որ ուրախացաւ քու հայրերուդ վրայ։
10 Եթէ հնազանդիս Տէր Աստուածիդ ձայնին, պահելով անոր պատուիրանները եւ կանոնները, որոնք գրուած են այս օրէնքի գիրքին մէջ, եթէ դառնաս Տէր Աստուածիդ քու բոլոր սրտովդ եւ քու բոլոր անձովդ։
11 Վասն զի այս պատուիրանը զոր կը պատուիրեմ քեզի այսօր, անիկա քեզմէ ծածուկ չէ եւ ոչ ալ հեռու։
12 Երկինքը չէ որ ըսես թէ՝ Ո՞վ պիտի ելլայ երկինք մեզի համար եւ մեզի պիտի բերէ զանիկա եւ պիտի լսելի ընէ մեզի, որպէսզի կատարենք զանիկա։
13 Ոչ ալ անդունդին անդիի կողմն է, որ ըսես թէ՝ Ո՞վ պիտի անցնի անդունդին անդիի կողմը մեզի համար եւ պիտի բերէ զանիկա մեզի եւ պիտի լսելի ընէ մեզի, որպէսզի կատարենք զանիկա։
14 Վասն զի խօսքը շատ մօտ է քեզի, քու բերնիդ մէջ եւ քու սրտիդ մէջ, որպէսզի կատարես զանիկա։
15 Տես, այսօր քեզի առջեւ դրի կեանքը եւ բարին, մահը եւ չարիքը։
16 Վասն զի այսօր կը պատուիրեմ քեզի, որ սիրես Տէր Աստուածդ, քայլես անոր ճամբաներուն մէջ եւ պահես անոր պատուիրանները, կանոնները եւ դատաստանները, որպէսզի կենդանանաս եւ բազմանաս, եւ Տէր Աստուածդ օրհնէ զքեզ այն երկրին մէջ, որուն մէջ կը մտնես անոր տիրանալու համար։
17 Բայց եթէ դառնայ սիրտդ եւ չլսես, այլ մոլորեցուցուիս եւ երկրպագես ուրիշ աստուածներու եւ անոնց ծառայես,
18 այսօր կը յայտնեմ քեզի, որ անպատճառ պիտի կորսուիք։ Երկար օրեր պիտի չապրիք այն երկրին վրայ, որուն մէջ կ՚անցնիք Յորդանանէն՝ մտնելու համար զանիկա եւ տիրանալու համար։
19 Այսօր երկինքն ու երկիրը վկայ կը կոչեմ քու դէմդ, որ կեանքն ու մահը, օրհնութիւնն ու անէծքը դրի քու առջեւդ։ Ուրեմն ընտրէ կեանքը, որպէսզի կենդանանաս դուն եւ քու սերունդդ,
20 սիրելով Տէր Աստուածդ, հնազանդելով անոր ձայնին եւ կապուելով անոր, վասն զի անիկա քու կեանքդ է եւ քու օրերուդ երկայնութիւնը, որպէսզի բնակիս այն երկրին վրայ, որուն համար երդում ըրաւ Տէրը քու հայրերուդ՝ Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին՝ որ պիտի տայ զանոնք անոնց։

9 Եւ Մովսէս եւ քահանայապետ Ղեւտացի քահանաները խօսեցան բոլոր Իսրայէլին՝ ըսելով. Ուշադրութիւն ըրէ եւ լսէ, Իսրայէլ. այսօր դարձար քու Տէր Աստուածիդ ժողովուրդը։
10 Ուրեմն հնազանդէ քու Տէր Աստուածիդ ձայնին եւ կատարէ անոր պատուիրանները եւ կանոնները, զորս ես կը պատուիրեմ քեզի այսօր։

11 Այդ օրը Տէրը Մովսէսի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով.
12 Ելիր այս լերան վրայ Աբարիմ, Մովաբայ երկրին մէջ, Երիքովի դիմացը, եւ տես զանիկա՝ Քանանացւոց երկիրը, զոր ես կու տամ Իսրայէլի որդիներուն՝ իբրեւ ժառանգութիւն։
13 Եւ մեռիր այն լերան վրայ, ուր կ՚ելլաս, եւ ժողովուրդիդ մէջ հաւաքուէ՛ր, ինչպէս մեռաւ քու եղբայրդ Ահարոն Հոր լերան վրայ եւ ժողովուրդին մէջ հաւաքուեցաւ,
14 վասն զի դուն տեսար զանիկա հեռուէն, բայց հոն չանցար այն երկիրը, զոր ես կու տամ Իսրայէլի որդիներուն։
15 Եւ Մովսէս մեռաւ հոն՝ Մովաբայ երկրին մէջ, Տէրոջ հրամանով։
16 Եւ թաղեց զանիկա Բեթ-Փեորի դէմ՝ Մովաբայ երկրին մէջ, բայց անոր գերեզմանը մինչեւ այսօր չի գիտցուիր։
17 Մովսէս հարիւր քսան տարեկան էր, երբ մեռաւ. անոր աչքերը չէին տկարացած եւ անոր ուժը չէր պակսած։
18 Իսրայէլի որդիները լացին Մովսէսը Մովաբայ դաշտերուն մէջ՝ երեսուն օր։ Այսպէս լրացան լացի եւ սգի օրերը Մովսէսի համար։
19 Եւ Յեսու Նաւեայ որդին լեցուեցաւ իմաստութեան հոգիով, վասն զի Մովսէս ձեռքերը դրած էր անոր վրայ։ Իսրայէլի որդիները անոր հնազանդեցան եւ ըրին ինչպէս Տէրը Մովսէսին պատուիրած էր։
20 Եւ Մովսէսի պէս այլեւս մարգարէ չելաւ Իսրայէլի մէջ, զոր Տէրը երես առ երես ճանչնար,
21 ամէն նշաններու եւ սքանչելիքներու համար, զորս Տէրը զինք ղրկեց որ ընէ Եգիպտոսի երկրին մէջ՝ Փարաւոնին, անոր բոլոր ծառաներուն եւ անոր բոլոր երկրին դէմ,
22 եւ զոր ամէն զօրութեամբ ու մեծ սարսափով ըրաւ Մովսէս՝ Իսրայէլի բոլոր աչքերուն առջեւ։

1 Եւ Տէրը խօսեցաւ Յեսուի՝ Նաւեայ որդիին, որ Մովսէսի սպասաւորն էր, եւ ըսաւ.
2 Մովսէս իմ ծառաս մեռաւ. հիմա ելիր այս Յորդանանէն, դուն եւ այս բոլոր ժողովուրդը, անոր երկիրը որ կու տամ անոնց՝ Իսրայէլի որդիներուն։
3 Ամէն տեղ որ ձեր ոտքի ներբանը դնէ, ձեզի տուի զանիկա, ինչպէս որ Մովսէսին խոստացայ։
4 Անապատէն եւ այս Լիբանանէն մինչեւ մեծ գետը՝ Եփրատ գետը, Քետացիներուն բոլոր երկիրը եւ մինչեւ Միջերկրական ծովը՝ դէպի արեւմուտք, ձեր սահմանը պիտի ըլլայ։
5 Ոչ ոք պիտի կարենայ դիմանալ քու առջեւդ քու կեանքիդ բոլոր օրերուն։ Ինչպէս որ Մովսէսի հետ էի, նոյնպէս քեզի հետ պիտի ըլլամ. քեզ չպիտի թողում եւ քեզմէ չպիտի հեռանամ։
6 Զօրաւոր եղիր եւ քաջալերուէ՛ր, վասն զի դուն պիտի տիրանաս այս ժողովուրդին՝ անոր երկիրը տալու համար անոնց, որոնց երդում ըրի անոնց հայրերուն, որ պիտի տամ զանոնք։
7 Միայն զօրաւոր եղիր եւ շատ քաջալերուէ՛ր, որպէսզի զգուշանաս ընելէ ամէն համաձայն այն օրէնքին, զոր պատուիրեց քեզի Մովսէս իմ ծառաս. մի՛ դառնար անկէ աջ կամ ձախ, որպէսզի յաջողութիւն ունենաս ամէն տեղ ուր որ երթաս։
8 Այս օրէնքի գիրքը մի՛ հեռանար քու բերնէդ, հապա անոր վրայ խորհէ՛ր օր ու գիշեր, որպէսզի զգուշանաս ընելէ ամէն համաձայն անոր մէջ գրուածին, վասն զի այն ատեն պիտի յաջողցնես քու ճամբաներդ եւ պիտի յաջողութիւն ունենաս։
9 Ահա քեզի պատուիրեցի՝ զօրաւոր եղիր եւ քաջալերուէ՛ր. մի՛ վախնար եւ մի՛ զարհուրիր, վասն զի Տէր Աստուածդ քեզի հետ է ամէն տեղ ուր որ երթաս։

10 Յեսու հրամայեց ժողովուրդին պետերուն՝ ըսելով.
11 Անցէ՛ք ճամբարին մէջտեղէն եւ հրամայեցէ՛ք ժողովուրդին՝ ըսելով. Պատրաստեցէ՛ք ձեզի համար ճամբու պաշար, վասն զի երեք օրէն պիտի անցնիք այս Յորդանանէն, որպէսզի մտնէք եւ տիրանաք այն երկրին, զոր Տէր Աստուածդ կու տայ ձեզի տիրանալու համար։
12 Եւ Հռուբինացիներուն, Գադացիներուն եւ Մանասէի կէս ցեղին Յեսու ըսաւ՝ ըսելով.
13 Յիշեցէ՛ք այն խօսքը զոր պատուիրեց ձեզի Մովսէս՝ Տէրոջ ծառան, ըսելով. Տէր Աստուածդ հանգստութիւն պիտի տայ ձեզի եւ պիտի տայ ձեզի այս երկիրը։
14 Ձեր կիները, ձեր մանուկները եւ ձեր անասունները պիտի մնան այն երկրին մէջ, զոր Մովսէս տուաւ ձեզի Յորդանանէն այս կողմը, բայց դուք զինուած պիտի անցնիք ձեր եղբայրներուն առջեւէն, բոլոր զօրաւոր մարտիկները, եւ պիտի օգնէք անոնց,
15 մինչեւ որ Տէր Աստուածդ հանգստութիւն տայ ձեր եղբայրներուն ձեզի պէս, եւ անոնք ալ տիրանան այն երկրին, զոր Տէր Աստուածդ կու տայ անոնց։ Ապա դարձէ՛ք ձեր տիրացած երկրին եւ տիրացէ՛ք անոր, զոր Մովսէս տուաւ ձեզի Յորդանանէն այս կողմը՝ դէպի արեւելք։
16 Անոնք պատասխանեցին Յեսուի՝ ըսելով. Ամէն ինչ որ մեզի պատուիրեցիր, պիտի ընենք, եւ ամէն տեղ ուր որ զրկես մեզ, պիտի երթանք։
17 Ինչպէս որ Մովսէսի հնազանդեցանք ամէն բանի մէջ, նոյնպէս քեզի պիտի հնազանդինք. միայն Տէր Աստուածդ քեզի հետ թող ըլլայ, ինչպէս որ Մովսէսի հետ էր։
18 Ամէն մարդ որ քու հրամանիդ դէմ դուրս գայ եւ քու ամէն ըսածներուդ չհնազանդի, ամէն ինչ որ պատուիրես անոր, պիտի մեռցուի։ Միայն զօրաւոր եղիր եւ քաջալերուէ՛ր։

2 Եւ Յեսու Նաւեայ որդին երկու մարդ ղրկեց Սատիմէն գաղտնի՝ ըսելով. Գացէ՛ք, նայեցէ՛ք երկիրը եւ Երիքովը։ Անոնք գացին եւ մտան պոռնիկ կնոջ մը տունը, որուն անունը Ռաքաբ էր, եւ հոն պառկեցան։
2 Երիքովի թագաւորին ըսուեցաւ՝ ըսելով. Ահա այս գիշեր մարդիկ եկան հոս՝ Իսրայէլի որդիներէն, որպէսզի երկիրը լրտեսեն։
3 Երիքովի թագաւորը ղրկեց Ռաքաբին՝ ըսելով. Հանէ՛ քեզի մօտ եկած մարդերը, որոնք մտան քու տունդ, վասն զի եկան որ երկիրը լրտեսեն։
4 Կինը առաւ երկու մարդերը եւ պահեց զանոնք. ըսաւ. Այո, մարդիկ եկան ինծի մօտ, բայց չգիտցայ թէ ուրկէ էին։
5 Երբ դուռը պիտի գոցուէր մթնցած ատեն, մարդիկ դուրս ելան. չգիտցայ թէ ուր գացին մարդերը։ Շուտով հետապնդեցէ՛ք զանոնք, որովհետեւ պիտի հասնիք զանոնք։
6 Բայց ինք տանիքը բարձրացուցեր էր զանոնք եւ ծղոտի ցախերուն տակ պահեր էր զանոնք, որոնք իր տանիքին վրայ շարուած էին։
7 Հետապնդողները ետեւէն գացին Յորդանանի ճամբուն՝ անցքերուն մօտ, եւ դուռը գոցուեցաւ այն հետապնդողներուն ետեւէն գացողներէն յետոյ։
8 Անոնք նախքան պառկելնին, կինը ելաւ տանիքին վրայ անոնց մօտ
9 եւ ըսաւ մարդերուն. Գիտեմ որ Տէրը ձեզի տուած է այս երկիրը, եւ որ ձեր սարսափը մեզի ինկած է, եւ որ այս երկրին բոլոր բնակիչները ձեր առջեւ հալեցան։
10 Վասն զի լսեցինք թէ ինչպէս Տէրը ձեր առջեւէն ջուրերը ցամքեցուց, երբ Եգիպտոսէն ելաք, եւ ինչ որ ըրիք Յորդանանի անդիի կողմը Ամովրացիներու երկու թագաւորներուն՝ Սեհոնին եւ Ովգին, զորս նզովքի ենթարկեցիք։
11 Երբ լսեցինք, սիրտերնիս հալեցաւ եւ ձեր պատճառով ոչ ոքի հոգին մնաց, վասն զի Տէր Աստուածդ ինքն է վար երկինքի եւ վեր երկրի Աստուածը։
12 Հիմա երդում ըրէ՛ք ինծի Տէրոջ անունով, որովհետեւ ես ալ ձեզի բարութիւն ըրի, դուք ալ նոյնպէս պիտի ընէք իմ հայրերուս տան հետ, եւ ինծի նշան մը տուէ՛ք ճշմարիտ,
13 որ պիտի ազատէք հայրս, մայրս, եղբայրներս, քոյրերս եւ անոնց ունեցած ամէն ինչ, եւ մեր անձերը մահէն պիտի փրկէք։
14 Մարդիկը պատասխանեցին անոր. Մեր անձերը ձեր անձերուն տեղ մահուան մատնուին, եթէ մեր այս գործը չյայտնէք։ Երբ Տէրը մեզի երկիրը տայ, քեզի բարութիւն եւ ճշմարտութիւն պիտի ընենք։
15 Ապա պատուհանէն պարանով վար իջեցուց զանոնք, վասն զի անոր տունը պարսպին վրայ էր, եւ ինք պարսպին վրայ կը բնակէր։
16 Եւ ըսաւ անոնց. Լեռնակողմ գացէ՛ք, որպէսզի հետապնդողները չհանդիպին ձեզի, եւ երեք օր ինքզինքնիդ պահեցէ՛ք հոն, մինչեւ որ հետապնդողները դառնան. ետքը ձեր ճամբան գացէ՛ք։
17 Մարդիկը ըսին անոր. Այս երդումէն պիտի ազատ ըլլանք, զոր մեզի տուիր տալու համար,
18 եթէ, մենք երկիրը մտնելու ատեն, այս կարմիր թելի կապոյտը չկապես այն պատուհանին, որմէ որ մեզ վար իջեցուցիր, եւ հայրդ, մայրդ, եղբայրներդ եւ քու հօրդ բոլոր տունը քեզի մօտ չհաւաքես։
19 Ամէն մարդ որ քու տանդ դռնէն դուրս ելլայ, անոր արիւնը իր գլխուն պիտի գայ, եւ մենք անպատիժ պիտի ըլլանք։ Բայց ամէն մարդ որ քեզի հետ տան մէջ ըլլայ, անոր արիւնը մեր գլխուն պիտի գայ, եթէ ձեռք մը վրան դրուի։
20 Եթէ մեր այս գործը յայտնես, այս երդումէն պիտի ազատ ըլլանք, զոր մեզի տուիր տալու համար։
21 Ան ալ ըսաւ. Ինչպէս որ ըսիք, նոյնպէս ըլլայ։ Ապա զանոնք ճամբու դրաւ, եւ անոնք գացին։ Ինք կարմիր թելը կապեց պատուհանին։
22 Անոնք գացին եւ մտան լեռնակողմ, եւ հոն մնացին երեք օր, մինչեւ որ հետապնդողները դարձան։ Հետապնդողները ամէն կողմ փնտռեցին, բայց չգտան։
23 Երկու մարդիկը դարձան, վար իջան լեռնակողմէն, անցան գետը եւ եկան Յեսուի՝ Նաւեայ որդիին մօտ, եւ անոր պատմեցին ամէն ինչ որ պատահած էր իրենց։
24 Ըսին Յեսուի. Տէրը մեր ձեռքը տուաւ այս երկիրը բոլորովին, եւ երկրին բնակիչները ալ մեր առջեւէն հալեցան։

3 Յեսու վաղ առաւօտուն կանուխ ելաւ Սատիմէն, ինք եւ բոլոր Իսրայէլի որդիները, եւ հասան Յորդանանի ափը, եւ հոն գիշերեցին՝ անցնելէ առաջ։
2 Երեք օր վերջ պաշտօնեաները ճամբարին մէջտեղէն անցան
3 եւ հրամայեցին ժողովուրդին՝ ըսելով. Երբ տեսնէք Տէր Աստուածնիդ ուխտի տապանակը եւ զայն շալկող Ղեւտացի քահանաները, դուք ալ ձեր տեղէն պիտի շարժիք եւ անոր ետեւէն պիտի երթաք։
4 Բայց անոր եւ ձեր միջեւ երկու հազար կանգուն չափ հեռաւորութիւն պահեցէ՛ք, մի՛ մօտենաք անոր, որպէսզի գիտնաք ճամբան որ պիտի երթաք, վասն զի այս ճամբայէն առաջ չէք անցած։
5 Յեսու ըսաւ ժողովուրդին. Սրբացէ՛ք ձեզ, վասն զի վաղը Տէրը հրաշքներ պիտի ընէ ձեր մէջ։
6 Յեսու ըսաւ քահանաներուն. Ուխտի տապանակը առէ՛ք եւ անցէ՛ք ժողովուրդին առջեւէն։ Անոնք ուխտի տապանակը առին եւ ժողովուրդին առջեւէն գացին։
7 Տէրը Յեսուի ըսաւ. Այսօր պիտի սկսիմ քեզ մեծցնել բոլոր Իսրայէլի աչքերուն առջեւ, որպէսզի գիտնան թէ ինչպէս որ Մովսէսի հետ էի, նոյնպէս քեզի հետ պիտի ըլլամ։
8 Դուն ուխտի տապանակը շալկող քահանաներուն հրամայէ՝ ըսելով. Երբ Յորդանանի ջուրերուն ափը հասնիք, Յորդանանի մէջ պիտի կենաք։
9 Յեսու ըսաւ Իսրայէլի որդիներուն. Մօտեցէ՛ք հոս եւ լսեցէ՛ք Տէր Աստուածնիդ խօսքերը։
10 Յեսու ըսաւ. Ասով պիտի գիտնաք թէ կենդանի Աստուած կայ ձեր մէջ, եւ անկասկած պիտի վռնտէ ձեր առջեւէն Քանանացին, Քետացին, Եւացին, Փերեզացին, Գերգեսացին, Ամովրացին եւ Յեբուսացին։
11 Ահա ամբողջ երկրի Տէրոջ ուխտի տապանակը ձեր առջեւէն պիտի անցնի Յորդանանէն։
12 Հիմա տասներկու մարդ առէ՛ք Իսրայէլի ցեղերէն, ամէն ցեղէն մէկ մարդ։
13 Երբ ամբողջ երկրի Տէրոջ տապանակը շալկող քահանաներուն ոտքերուն ներբանները Յորդանանի ջուրերուն մէջ դրուին, Յորդանանի ջուրերը, վար իջնող ջուրերը, պիտի կտրուին եւ մէկ կոյտի պէս պիտի կենան։
14 Ժողովուրդը ելաւ իր վրանէն, որպէսզի անցնի Յորդանանէն, եւ քահանաները ուխտի տապանակը շալկելով ժողովուրդին առջեւէն գացին։
15 Երբ տապանակը շալկողները Յորդանանի մօտ հասան, եւ տապանակը շալկող քահանաներուն ոտքերը ջուրերուն ափը թաթխուեցան (Յորդանան բոլոր հունձքի ժամանակ կը լեցուի մինչեւ եզերքները),
16 վար իջնող ջուրերը վերեւէն կտրուեցան եւ մէկ կոյտի պէս կեցան շատ հեռու՝ Ադամ քաղաքին մօտ, որ Սարթանի կողքին է, եւ վար իջնող ջուրերը՝ դէպի Արաբայի ծովը՝ Աղի ծովը, բոլորովին կտրուեցան։ Ժողովուրդը անցաւ Երիքովի դիմացէն։
17 Տէրոջ ուխտի տապանակը շալկող քահանաները Յորդանանի մէջտեղ, չոր տեղ մը, կեցան, եւ բոլոր Իսրայէլ անցաւ չոր տեղէ։ Մինչեւ որ ամբողջ ազգը Յորդանանէն անցաւ,

4 Երբ ամբողջ ազգը Յորդանանէն անցաւ, Տէրը Յեսուի ըսաւ՝ ըսելով.
2 Ժողովուրդին մէջէն տասներկու մարդ առէ՛ք, ցեղէ ցեղ մէկ մարդ,
3 եւ հրամայեցէ՛ք անոնց՝ ըսելով. Ասկէ առէ՛ք Յորդանանի մէջտեղէն, քահանաներուն ոտքերը կայուն կեցած տեղէն, տասներկու քար, եւ անոնք հոն տարէ՛ք ձեզի հետ եւ գիշերելու տեղը դրէ՛ք զանոնք։
4 Յեսու կանչեց տասներկու մարդերը, զորս նշանակած էր Իսրայէլի որդիներէն, ցեղէ ցեղ մէկ մարդ,
5 եւ ըսաւ անոնց. Անցէ՛ք Տէր Աստուածնիդ տապանակին առջեւէն Յորդանանի մէջտեղը եւ ձեզմէ ամէն մէկը քար մը առէ՛ք ուսին վրայ, Իսրայէլի որդիներուն ցեղերուն թիւին համեմատ,
6 որպէսզի ձեր մէջ նշան մը ըլլայ։ Երբ ձեր որդիները վաղը հարցնեն հայրերնուն՝ ըսելով. Ինչ կը նշանակեն ձեզի համար այս քարերը,
7 պատասխան տուէ՛ք անոնց. Յորդանանի ջուրերը կտրուեցան Տէրոջ ուխտի տապանակին առջեւէն, երբ Յորդանանէն անցաւ։ Այս քարերը Իսրայէլի որդիներուն համար յաւիտենական յիշատակ պիտի ըլլան։
8 Իսրայէլի որդիները այնպէս ըրին ինչպէս Յեսու հրամայեց եւ Յորդանանի մէջտեղէն տասներկու քար առին, Իսրայէլի որդիներուն ցեղերուն թիւին համեմատ, ինչպէս Տէրը Յեսուի հրամայած էր, եւ զանոնք հոն տարին իրենց հետ եւ գիշերելու տեղը դրին զանոնք։
9 Յեսու տասներկու քար ալ Յորդանանի մէջտեղ կանգնեց, ուխտի տապանակը շալկող քահանաներուն ոտքերը կայուն կեցած տեղը, եւ անոնք հոն մինչեւ այսօր կան։
10 Ուխտի տապանակը շալկող քահանաները Յորդանանի մէջտեղ կեցած էին, մինչեւ որ ամէն ինչ կատարուեցաւ զոր Տէրը Յեսուի հրամայած էր ժողովուրդին՝ ըսելու համար անոնց, համաձայն Մովսէսի Յեսուին հրամայած ամէն բանին։ Ժողովուրդը շտապեց եւ անցաւ։
11 Երբ ամբողջ ազգը անցաւ, Տէրոջ տապանակը եւ քահանաները ժողովուրդին առջեւէն անցան։
12 Հռուբինացիները, Գադացիները եւ Մանասէի կէս ցեղը զինուած անցան Իսրայէլի որդիներուն առջեւէն, ինչպէս Մովսէս անոնց ըսած էր։
13 Քառասուն հազար զինուած մարտիկներ անցան Տէրոջ առջեւէն՝ պատերազմի, Երիքովի դաշտերուն համար։
14 Այդ օրը Տէրը Յեսուն մեծցուց բոլոր Իսրայէլի աչքերուն առջեւ, եւ անոր վախցան, ինչպէս որ Մովսէսին վախցած էին իր կենդանութեան օրերուն։
15 Տէրը Յեսուի ըսաւ՝ ըսելով.
16 Ուխտի տապանակը շալկող քահանաներուն հրամայէ՝ որ Յորդանանէն ելլան։
17 Յեսու հրամայեց քահանաներուն՝ ըսելով. Ելէ՛ք Յորդանանէն։
18 Երբ Տէրոջ ուխտի տապանակը շալկող քահանաները Յորդանանի մէջտեղէն ելան, եւ քահանաներուն ոտքերուն ներբանները ցամաքին վրայ դրուեցան, Յորդանանի ջուրերը իրենց տեղը դարձան եւ առաջուան պէս ամբողջ ափերուն վրայէն կը հոսէին։
19 Ժողովուրդը Յորդանանէն ելաւ առաջին ամսուն տասներորդ օրը եւ Երիքովի արեւելեան կողմը՝ Գաղգաղ մէջ բանակեցաւ։
20 Յորդանանէն առնուած տասներկու քարերը Յեսու Գաղգաղ մէջ կանգնեց,
21 եւ ըսաւ Իսրայէլի որդիներուն. Երբ վաղը հարցնեն ձեր որդիները հայրերնուն՝ ըսելով. Ինչ կը նշանակեն այս քարերը,
22 ծանուցէ՛ք անոնց՝ ըսելով. Իսրայէլ չոր տեղէ անցաւ այս Յորդանանէն,
23 վասն զի Տէր Աստուածնիդ ձեր առջեւէն Յորդանանի ջուրերը ցամքեցուց, մինչեւ որ անցաք, ինչպէս որ Տէր Աստուածնիդ Ովկիանոսին ալ ըրաւ, զոր ցամքեցուց մեր առջեւէն, մինչեւ որ անցանք,
24 որպէսզի երկրի բոլոր ազգերը գիտնան Տէրոջ ձեռքին զօրութիւնը, թէ որքան զօրաւոր է, եւ որպէսզի միշտ երկնչիք Տէր Աստուածնիդ։

5 Երբ Յորդանանի անդիի կողմը՝ Ամովրացիներուն բոլոր թագաւորները եւ Միջերկրականի բոլոր թագաւորները լսեցին թէ Տէրը Յորդանանի ջուրերը ցամքեցուց Իսրայէլի որդիներուն առջեւէն, մինչեւ որ անցան, անոնց սիրտերը հալեցաւ եւ ոչ ոքի հոգին մնաց անոնց մէջ Իսրայէլի որդիներուն պատճառով։

2 Այդ ատեն Տէրը Յեսուի ըսաւ. Սուրեր շինէ՛ քեզի համար եւ նորէն թլփատէ՛ Իսրայէլի որդիները։
3 Յեսու սուրեր շինեց իրեն համար եւ Գաբաթ-Ահարովթի մէջ թլփատեց Իսրայէլի որդիները։
4 Եւ Յեսու թլփատելուն պատճառը այս է. Եգիպտոսէն ելած ամբողջ ազգին արու բոլոր մարտիկները անապատին մէջ, ճամբան, Եգիպտոսէն ելլելնուն մեռած էին։
5 Վասն զի ամբողջ ազգը թլփատուած էր, բայց Եգիպտոսէն ելլելնուն անապատին մէջ, ճամբան, ծնած բոլոր մանուկները չէին թլփատուած։
6 Վասն զի Իսրայէլի որդիները քառասուն տարի անապատին մէջ շրջեցան, մինչեւ որ Եգիպտոսէն ելած ամբողջ ազգին, այսինքն՝ Տէրոջ հնազանդած մարտիկներուն բոլորն ալ մեռան, որոնց Տէրը երդում ըրաւ որ չտեսնեն այն երկիրը, զոր Տէրը երդում ըրաւ անոնց հայրերուն որ տայ մեզի, երկիրը որ կը հոսի կաթով եւ մեղրով։
7 Անոնց տեղ անոնց որդիները կանգնեց, եւ զանոնք Յեսու թլփատեց, վասն զի անթլփատ էին, որովհետեւ ճամբան չէին թլփատած զանոնք։
8 Երբ ամբողջ ազգը թլփատուեցաւ, մինչեւ որ բուժուեցան, հոն՝ ճամբարին մէջ, տեղերնուն վրայ մնացին։
9 Տէրը Յեսուի ըսաւ. Այսօր Եգիպտոսի նախատինքը ձեր վրայէն հեռացուցի։ Անոր համար այդ տեղին անունը մինչեւ այսօր Գաղգաղ կոչուեցաւ։
10 Իսրայէլի որդիները Գաղգաղ մէջ բանակեցան եւ Երիքովի դաշտերուն մէջ զատկական զոհը մատուցին ամսուն տասնչորսին, իրիկուն։
11 Զատկէն յետոյ, հացի նոր տարեկանէն, նոյն օրը, անխմոր հացեր եւ խաշած հատիկներ կերան։
12 Մանանան դադրեցաւ այն օրէն, երբ երկրին հացէն կերան, եւ Իսրայէլի որդիները մանանայ չունեցան այլեւս, այլ այդ տարի Քանանի երկրին արդիւնքներէն կերան։
13 Երբ Յեսու Երիքովի մօտ էր, աչքերը վերցուց եւ նայեցաւ, եւ ահա մարդ մը իր դիմացը կեցած էր, ձեռքին մէջ մերկացուցած սուր մը։ Յեսու անոր մօտեցաւ եւ ըսաւ անոր. Մեզի՞ համար ես, թէ մեր թշնամիներուն համար։
14 Ան ալ ըսաւ. Ոչ, այլ Տէրոջ զօրքին իշխան եմ, հիմա եկայ։ Յեսու երեսի վրայ խոնարհեցաւ գետին եւ երկրպագեց, եւ ըսաւ անոր. Տէրս իր ծառային ի՞նչ կ՚ըսէ։
15 Տէրոջ զօրքին իշխանը ըսաւ Յեսուի. Քու ոտքերուդ կօշիկը հանէ՛ քու ոտքերուդ վրայէն, վասն զի ուր որ դուն կեցած ես, սուրբ տեղ է։ Յեսու այնպէս ըրաւ։

6 Երիքովը ամուր կը գոցուէր Իսրայէլի որդիներուն պատճառով։ Ոչ ոք դուրս կ՚ելլար եւ ոչ ոք ներս կը մտնար։
2 Տէրը Յեսուի ըսաւ. Ահա Երիքովը, անոր թագաւորը եւ զօրաւոր մարտիկները ձեռքդ տուի։
3 Դուք բոլոր մարտիկները քաղաքին շուրջը պտտեցէ՛ք, քաղաքին չորս կողմը մէկ անգամ պտտեցէ՛ք։ Այսպէս ընէ՛ք վեց օր։
4 Եօթը քահանաներ եօթը եղջիւրի փող պիտի առնուն իրենց ձեռքերուն մէջ, տապանակին առջեւէն պիտի երթան, եւ եօթներորդ օրը քաղաքին շուրջը եօթ անգամ պտտեցէ՛ք, եւ քահանաները փողերը պիտի հնչեցնեն։
5 Երբ եղջիւրի փողը երկար հնչեցնելով հնչեցնեն, եւ դուք փողին ձայնը լսէք, ամբողջ ազգը մեծաձայն պիտի աղաղակէ, եւ քաղաքին պարիսպը տեղին վրայ պիտի փլի, եւ ժողովուրդը ամէն մարդ իր դիմացէն պիտի մտնէ քաղաքը։
6 Նաւեայ որդի Յեսու քահանաները կանչեց եւ ըսաւ անոնց. Ուխտի տապանակը առէ՛ք եւ եօթը քահանաներ եօթը եղջիւրի փող առնուն իրենց ձեռքերուն մէջ, Տէրոջ տապանակին առջեւէն երթան։
7 Ժողովուրդին ալ ըսաւ. Անցէ՛ք եւ քաղաքին շուրջը պտտեցէ՛ք, եւ զինուած մարդիկ Տէրոջ տապանակին առջեւէն երթան։
8 Երբ Յեսու ժողովուրդին խօսեցաւ, եօթը քահանաները եօթը եղջիւրի փող առնուն իրենց ձեռքերուն մէջ, Տէրոջ առջեւէն անցան եւ փողերը հնչեցուցին, եւ Տէրոջ ուխտի տապանակը անոնց ետեւէն գնաց։
9 Զինուած մարդիկ փողերը հնչեցնող քահանաներուն առջեւէն գացին, եւ ետեւի պահակը տապանակին ետեւէն գնաց, եւ փողերը անդադար հնչեցուցին։
10 Յեսու ժողովուրդին հրամայեց՝ ըսելով. Չաղաղակէ՛ք, ձայնը մի՛ լսցուի ձեր բերնէն, եւ ոչ մէկ խօսք ելլայ ձեր բերնէն, մինչեւ այն օրը զոր ես կ՚ըսեմ ձեզի. Աղաղակեցէ՛ք, այն ատեն պիտի աղաղակէք։
11 Տէրոջ տապանակը քաղաքին շուրջը մէկ անգամ պտտեցուց, եւ ճամբարին մէջ եկան եւ հոն գիշերեցին։
12 Յեսու կանուխ ելաւ առաւօտուն, եւ քահանաները Տէրոջ տապանակը առին։
13 Եօթը քահանաներ եօթը եղջիւրի փող առնուն իրենց ձեռքերուն մէջ, Տէրոջ տապանակին առջեւէն կ՚երթային եւ անդադար փողերը կը հնչեցնէին։ Զինուած մարդիկ անոնց առջեւէն կ՚երթային, եւ ետեւի պահակը Տէրոջ տապանակին ետեւէն կ՚երթար, եւ փողերը անդադար կը հնչեցնէին։
14 Երկրորդ օրը քաղաքին շուրջը մէկ անգամ պտտեցուցին եւ ճամբարին մէջ դարձան։ Այսպէս ընին վեց օր։
15 Եօթներորդ օրը կանուխ ելան արշալոյսին, եւ քաղաքին շուրջը նոյն կերպով եօթ անգամ պտտեցուցին։ Միայն այդ օրը քաղաքին շուրջը եօթ անգամ պտտեցուցին։
16 Եօթներորդ անգամ քահանաները փողերը հնչեցուցին, եւ Յեսու ժողովուրդին ըսաւ. Աղաղակեցէ՛ք, վասն զի Տէրը ձեզի տուաւ քաղաքը։
17 Քաղաքը եւ անոր մէջ եղածները Տէրոջ նզովքի ենթարկուեցան։ Միայն պոռնիկ Ռաքաբ կինը պիտի ապրի, ինք եւ անոր հետ տան մէջ եղողները, վասն զի մեր ղրկած մարդերը պահեց։
18 Դուք միայն նզովքի ենթարկուածներէն զգուշացէ՛ք, որպէսզի երբ նզովքի ենթարկուածներէն առնէք, Իսրայէլի ճամբարը նզովքի չենթարկէք եւ զայն չանհանգստացնէք։
19 Բայց ամբողջ արծաթը եւ պղինձէ ու երկաթէ անօթները Տէրոջ սուրբ գանձարանին համար պիտի ըլլան։
20 Ժողովուրդը աղաղակեց, եւ քահանաները փողերը հնչեցուցին։ Երբ ժողովուրդը փողին ձայնը լսեց, մեծաձայն աղաղակեց, եւ պարիսպը տեղին վրայ փլաւ, եւ ժողովուրդը ամէն մարդ իր դիմացէն քաղաքը մտաւ, եւ քաղաքը առին։
21 Եւ քաղաքին մէջ եղածները, արու եւ էգ, մանուկ եւ ծերունի, եզ, ոչխար եւ էշ, բոլորը սուրի բերանով նզովքի ենթարկեցին։
22 Յեսու ըսաւ երկրին լրտեսած երկու մարդերուն. Պոռնիկ կնոջ տունը մտէ՛ք եւ հոնկէ հանեցէ՛ք կինը եւ անոր ունեցածները, ինչպէս երդում ըրիք անոր։
23 Երիտասարդ լրտեսները մտան եւ հանեցին Ռաքաբը, անոր հայրը, մայրը, եղբայրները եւ անոր ունեցածները, անոր բոլոր ազգականները հանեցին եւ Իսրայէլի ճամբարին դրսի կողմը թողուցին զանոնք։
24 Քաղաքը եւ անոր մէջ եղածները հրդեհի մատնեցին, միայն արծաթը եւ պղինձէ ու երկաթէ անօթները Տէրոջ տան գանձարանին մէջ դրին։
25 Յեսու պոռնիկ Ռաքա

37 տաբէրնակս Տէրոջը հնուհեցաւ ։ [1]Զկնի հա-
մար Տէրը ինծի ալ բարկացաւ , ու ըսաւ ,
38 Դուն ալ հոն պիտի չմտնես . Ա[2]ր[3]ա-
ւաւորդ [4]Նաւէի որդին Յեսու՝ անիկա հոն
պիտի մտնէ . զօրացուր անիկա , վասն զի ան
Իսրայէլ անիկա պիտի ժառանգեցնէ իրենց
39 [5]Լի՛ն ։ [6]Ձեր ան ձեր պզտիկ տղաքը , որոնց հա-
մար [7]կ՚ըսէիք թէ աւար պիտի ըլլան , ու ան
ձեր որդիները որ այսօր [8]ազկը ու գէշը չեն
ճանչնար , անոնք պիտի մտնեն հոն . անոնց
պիտի տամ ան երկիրը , ու անոնք պիտի ժա-
40 ռանգեն ան ։ [9]Բայց դուք նո՛ դարձէ՛ք , ու
կարմիր ծովուն ճամբայէն գէպ՚ի անապատը
չուեցէ՛ք ։
41 Եւ[10]աբր դուք պատասխան տուիք ու ինծի
ըսիք , [11]Մենք Տէրոջը առջեւը մեզի գործե-
ցինք . մենք պիտի երթանք պատերազմինք ,
ինչպէս որ մեր Տէր Աստուածը մեզի պա-
տուիրեց . ու ամէն մէկիդնիդ իր պատերազ-
մական զէնքը առնելով , [12]թեխեւտնուքեամբ
42 ուզեցիք՞ լեռը երթալ ։ Ու Տէրը ինծի ըսաւ ,
Անոնց ըսէ , [13]Մի երթա՛ք ու մի պատերազմի՛ք ,
քանզի ես ձեր մէջը չեմ՝ չըլլայ որ ձեր
43 թշնամիներուն առջեւը չարգուի՛ք ։ Ես ալ ձե-
զի խօսեցայ , բայց դուք մտիկ չըրիք , հա-
պա Տէրոջը հրամանին գէմ դրի՛ք , և [14]յանդա-
44 ուտիքն բռնելով լեռը երթա՛ք ։ Ու ան լեռանը
վրայ բնակող Ամո՛ռհացիները [15]մեզուներու պէս
ձեր գէմը երթլելով ձեզ հալածեցին , ու Սէի-
45 րի մէջ ձեզ գարկին մինչեւ Հորմա ։ Ես դար-
նալով Տէրոջը առջեւը լացի՛ք , սակայն Տէրը
46 ձեր ձայնը չլսեց ու ձեզի ականջ չդրաւ ։ [16]Ես
կազեսի մէջ շատ օրեր կեցաք , որչափ օրեր
որ հոն կեցաք ։

ԳԼ . Բ

1 Ա Ապա մենք հոս դարձանք ու կարմիր ծո-
վուն ճամբայէն գէպ՚ի անապատը չուեցինք ,
[1]ինչպէս որ Տէրը ինծի ըսեր էր , ու շատ
օրեր Սէիր լեռանը շրջապտոյտը պտրտեցանք ։
2 Եւ Տէրը ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ , (3) [2]Ձեզ
հերիք է սա լեռանը շրջապտոյտը պտրտիլնիդ .
4 հիւսիսային կողմը դարձէ՛ք ։ Եւ ժողովուր-
դին պատուիրէ ու ըսէ , [3]Դուք հիմա Սէիր
բնակող ձեր եղբայրը Եսաւի որդւոցը սահ-

մանէն պիտի անցնի՛ք . անոնք ձեզմէ պիտի
վախնան , բայց դուք մեծապէս զգուշացէ՛ք .
5 Անոնց հետ մի ծեծկռտի՛ք . քանզի ես ձեզի
անոնց երկրէն մէկ ոտնատակ տեղ միւս ալ
տալու չեմ , [4]որովհետեւ Սէիր լեռը Եսաւին
6 ժառանգութիւն տուեր եմ՝ կերակուրը ար-
ծաթով ծախու առնէ՛ք անոնցմէ և ուտէ՛ք ,
և ջուրն ալ արծաթով ծախու առնէ՛ք անոնցմէ
7 ու խմէ՛ք . [5]քանզի քու Տէր Աստուածդ քու
ձեռքիդ ամէն գործերուն մէջ օրհնեց քեզ .
անիկա գիտէ որ դուն ան մեծ անապատին
մէջ կը պտրտիս . [6]քու Տէր Աստուածդ ա-
քսան տարիէ քեզի հետ էր , ու բանի
մը պակասութիւն չքաշեցիր ։
8 [7]Ասոր մենք մեր եղբայրներուն՝ Եսաւի
որդւոցը գոյն որոնք Սէիր կը բնակէին , դա-
րձի ճամբայէն՝ [8]Էղեմէն ու Գասեռե-գաբերէն
անցանք . ու ետին դառնալով Մոաբի անա-
9 պատին ճամբայէն անցանք ։ Եւ Տէրը ինծի
բսաւ , Մոաբացւոց թշնամութիւն մի ընէր ,
ու անոնց հետ պատերազմ մի բնէր . քանզի
անոնց երկրէն քեզի ժառանգութիւն տալու
չեմ , որովհետեւ [9]Ար ղամի որդւոցը ժա-
10 ռանգութիւն տուի ։ (Ան տեղը առաջուց [10]է-
միմներըը կը բնակէին , որոնք մեծ ու շատ ու
ու [11]Ենակիմներուն պէս երկայնահասակ ազգ
11 մըն էին . Անոնք ալ Ենակիմներուն պէս հրա-
կաներ կը սեպուէին . ու Մոաբացիք զանոնք
12 Էմիմ կը կոչէին . Եւ Սէիրի մէջ առաջուց
[12]Հուռեացիք կը բնակէին , բայց Եսաւ որդիքը
զանոնք վռնտելով ու իրենց առջեւէն զանոնք
չարգելով՝ անոնց տեղը բնակեցան . ինչպէս որ
Իսրայէլացիք երբեք իրենց ժառանգութիւնը
13 երկրին , որն որ Տէրը անոնց տուաւ ։) Հիմա
երէ՛ք [13]Զարեդ ձորէն անցէ՛ք . ու մենք Զա-
րեդ ձորէն անցանք ։
14 Մեր պտրտած օրերը՝ [14]Կադէս-բառնեայէն
Եւթը մինչեւ Զարեդ ձորէն անցնելնիս՝ երե-
սուն ութ տարի եղաւ . [15]մինչեւ որ բանակին
մէջէն պատերազմող մարդոց այն բոլոր ազգը
հատաւ , [16]ինչպէս որ Տէրը անոնց երդում ը-
15 րեր էր ։ Եւ զանոնք բանակին մէջէն բնաջինջ
բնելու համար՝ [17]Տէրոջը ձեռքն ալ անոնց
վրայ էր , մինչեւ որ անոնք հատան ։
16 Ու երբոր բոլոր պատերազմող մարդիկը
17 ժողովուրդին մէջէն մեռան ու հատան , Տէրը
18 ինծի խօսեցաւ ըսելով , Դուն այսօր Մոաբին
19 սահմանը եղած Արէն պիտի անցնիս , Ու Ամ-
մոնին որդւոցը [18]սահմանին պիտի մօտենաս .

---

[1] Ելք . ժգ . 22 . [2] Թուոց . ժգ . 33 . [3] Թուոց . ժգ . 39 . [4] Թուոց . ժգ . 40 . [5] Թուոց . ժգ . 41 . [6] Թուոց . ժգ . 42 . [7] Թուոց . ժգ . 43 . [8] Թուոց . ժգ . 44 . [9] Թուոց . ժգ . 44 . [10] Թուոց . ժգ . 45 . [11] Թուոց . ժգ . 46 . [12] Թուոց . ժգ . 47 . [13] Թուոց . ժգ . 48 . [14] Թուոց . ժգ . 49 . [15] Թուոց . ժգ . 50 . [16] Թուոց . ժգ . 51 . [17] Թուոց . ժգ . 52 . [18] Թուոց . ժգ . 53 .

[1] Թուոց . ժգ . 33 . [2] Թուոց . ժգ . 34 . [3] Թուոց . ժգ . 35 . [4] Թուոց . ժգ . 36 . [5] Թուոց . ժգ . 37 . [6] Թուոց . ժգ . 38 . [7] Թուոց . ժգ . 39 . [8] Թուոց . ժգ . 40 . [9] Թուոց . ժգ . 41 . [10] Թուոց . ժգ . 42 . [11] Թուոց . ժգ . 43 . [12] Թուոց . ժգ . 44 . [13] Թուոց . ժգ . 45 . [14] Թուոց . ժգ . 46 . [15] Թուոց . ժգ . 47 . [16] Թուոց . ժգ . 48 . [17] Թուոց . ժգ . 49 . [18] Թուոց . ժգ . 50 .

անոնց քշտամութիւն մի ըներ, և անոնց հետ
մի ծեծկուիր. քանզի Աստուծոյ երկրին գերի
ըլլն գերի ժառանգութիւն տալու չէ՛, որով-
հետև անիկա Դոմաի որդւոյը ժառանգու-
20 թիւն տուի. (Ան ալ հսկաներու երկիր կը սե-
պուէր. առաջուց ան տեղը հսկաներ կը բնա-
կէին. ու Ամմոնացիք զանոնք Զամզումիմ կը
21 կոչէին. Որոնք ենթակիմներուն պէս մեծ ու
շատ ու երկայնահասակ ազգ մըն էին. բայց
Տէրը զանոնք բնաջինջ բրաւ անոնց առջևէն,
որ վռընտելցին զանոնք, և անոնց տեղը բնա-
22 կեցան. ինչպէս որ Ասկիր բնակող Եսաւի որ-
դւոյը հանար ալ բրաւ, երբոր Խորհացիները
բնաջինջ բրաւ անոնց առջևէն. և զանոնք
վռընտելցին, ու անոնց տեղը բնակեցան մինչև
23 ատ օրս. Եւ Աւացիները որ մինչև Գազա
գիւղաքաղաքները կը բնակէին, զա-
24 նոնք ալ Կափթորէն ելլող Կափթորացիք չար-
գնցին, ու անոնց տեղը բնակեցան.) ելէք,
չուեցէք ու Արնոն ձորէն անցէք. ահա կսե-
րանի թագաւորը՝ Ամորհացի Սիհոնը ու անոր
երկիրը քու ձեռքդ տուի. սկսէ՛ ունի՛ ժա-
ռանգելու, ու անոր հետ պատերազմ բրէ՛.
25 Այսօր քու ահոնդ վախը ու սոսկումը բոլոր
երկնիքի տակը եղող ազգերուն վրայ պիտի
սկսիմ դնել, անոնք որ քու համբաւդ լսող-
ները քու երեսիդ դողան ու տագնապին.
26 Եւ կադեմոթի անապատէն եսբոնի Սի-
հոն թագաւորին խաղաղութեան խօսքերով
27 դեսպաններ խրկեցի, բսելով. Անցնիմ քու
երկրիդ. †ճիշդ ճամբայէն՝ պիտի երթամ, --
28 այ կամ ձախ կողմն չեմ խոտորիր. կերակու-
րը ինծի առակով ծախե որ ուտեմ, ու ջուրն
ալ ինծի առակով տուր որ խմեմ. Միայն թէ
29 ոտքերուս անցնիմ. ինչպէս որ Սէիր բնա-
կող Եսաւի որդիքը ու Ար բնակող Մոաբա-
ցիք ինծի բրին. մինչև որ Յորդանանէն
անցնիմ դէպ ի այն երկիրը, որն որ մեր Տէր
30 Աստուածը մեզի պիտի տայ. Բայց եսբոնի
Սիհոն թագաւորը չուզեց որ մենք անկէ
անցնինք. ինչու որ Տէր Աստուածդ՝ անոր
հոգին խստացուցեր էր, ու սիրտը կարծրա-
ցուցեր էր, որ ձեռքդ տայ,
31 ինչպէս որ այսօր կ՚երեւի. Եւ Տէրը ինծի
բսաւ. Ահա Սիհոնը ու անոր երկիրը սկսայ
քու ձեռքդ տալու. սկսէ՛ ունի՛ ժառանգես
32 Սիհոն՝ ինքը իր բոլոր ժողովուրդովը
գալ Յասայի մէջ մեր դէմ եկաւ, որ մե-
33 զի հետ պատերազմի. Եւ Տէր Աստուա-
ծը զանիկա մեր ձեռքը մատնեց, ու Սինէք
անիկա և անոր որդիքը ու անոր բոլոր ժո-
34 ղովուրդը զարկինք. Եւ ծայն առներ անոր
բոլոր քաղաքներէը առինք, ու ամէն բոլոր քա-
ղաքներուն մէջ եղած էրիկ մարդիկը, կիներ-
նեէրը ու տղաքներէը՝ կոտորեցուցինք, անոնց-
35 մէ մէկ մին ալ ողջ չթողուցինք. Միայն անա-
սուններէը ու առած քաղաքներուս աւար-
36 նեէրը մեզի տարին. Արնոն ձորին եզերքը
եղած Արոերէն՝ ու ձորին մէջը եղած քա-
ղաքէն մինչև Գաղաադ՝ բնաւ մեզի դէմ դը-
նող քաղաք մը չեղաւ. Մեր Տէր Աստուածը
37 ամէնն ալ մեր ձեռքը մատնեց. Միայն թէ
Ամմոնի որդւոյը երկրին, ու բոլոր Յաբոկ ձո-
րին կողմերուն և լեռնային քաղաքներուն, ու
Մեր Տէր Աստուածդ բոլոր մեզի արգիլած
տեղերուն չմտաք.

ԳԼ. Գ

1 Մօտիկ կը գտնեմ Բասանի վրէժ թագաւորին յաղթութիւն,
11 անոր մահճին մեծութիւնը. 12 Սիհոնի ու Ովգի երկիր-
ներէը երկուքը ու հինգ քաղաքներուն տրուիլը. 23 և թէ ինչը ինչ-
պես վճռուեցաւ երկիրը մեզի տրուելու տրտունջին համար
ներում. 28 և թէ Տէրը հրամայեր էր որ Ցեսուէն
տեսնէ.

1 Անկէ դարձանք՝ Բասանի ճամբան ելանք,
ու Բասանի Ովգ թագաւորը՝ ինքը իր բո-
լոր ժողովուրդովը Եդրայիի մէջ մեր դէմ
2 ելաւ պատերազմելու. Եհովան ալ Տէրը ին-
ծի բսաւ, Անկէ մի վախնար, վասն զի ան-
կա ու անոր բոլոր ժողովուրդը ու երկիրը
քու ձեռքդ կու տամ. ու անոր ալ՝ Եսբոնի
մէջ բնակող Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորին
3 բրածիդ պէս բրէ. Եւ մեր Տէր Աստուածը
Բասանի Ովգ թագաւորն ալ ու անոր բոլոր
ժողովուրդը մեր ձեռքը տուաւ. Եւ մենք
անոնք կոտորեցինք՝ զանոնք, որ անոնցմէ
4 մէկ մին ալ ողջ չմնաց. Եւ նոյն առներ անոր
բոլոր քաղաքները առինք. -- քաղաք մըն
ալ չմնաց, որ անոնցմէ առած չբերինք. վեց-
սուն քաղաք՝ որ մինչև Արգոբի գա-
ւառը՝ Բասանի մէջ Ովգին թագաւորութիւ-
5 նը. Նը. Առնոց ամէնն ալ բարձր պարիսպներով,
դռներով ու դռնախոփներով ամրացած քա-
ղաքներ էին, անպարիսպ քաղաքներէն՝ ի
6 գատ՝ որոնք խիստ շատ էին. Եւ զանոնք բը-
նաջինջ բրինք, ինչպէս որ Եսբոնի Սիհոն
թագաւորը բրինք, ամէն քաղաքներու մէջ
մնդիկը, կիներնեէրը ու տղաքներէը կոտորելով.
7 Նեէրով. Սակայն բոլոր անասուններէը ու քա-
8 ղաքներուն աւարներէը մեզի առինք. Եւ ան

ա Դտ. ժթ. 38.
բ Ցես Դտ. ժգ. 8.
գ Ցես Հր. 10.
դ Դտ. լգ. 8.
ե Դտ. ժգ. 8. լգ. 20—38. Հր. 12.
զ Ցես. ժգ. 3.
է Երեմ. իե. 22.
ը Կաւ Ընթրիք

ա Դտ. ժ. 14. Ելեվթ. իգ. 7.
գ Թուա. խա. 13. 14. Դատաւ. ժա. 18. 21.
դ Նեէ. ժե. 11. 12. Գաղ. ժա. 22.
ե Թագ. ժե. 11. Գաղ. ժա. 22. Ցես. բ. 10.
զ Գաղ. ժա. 22. Ցես. ժգ. 3.
է Թուա. խա. 33. 34.
ը Թուա. խա. 21. 22.
թ Ցես. ժգ. 3.
ժ Դտ. ժ. 19.
ի Երէր. Համրացեալն
լ Թուա. ի. 19.
խ Ցես. Թուա. ի. 19. Գաղ. ժա. 17. 18.
ծ Թուա. խա. 33.
կ Ցես. ժգ. 3.

ա Կաղ. գ. 11.
բ Գաղ. ա. 8.
գ Թուա. խա. 33.
դ Գաղ. ի. 3. ի. 18. Ցես. ժգ. 3. ի. 18.
ե Թուա. խա. 34. Գաղ. իթ. 7.
զ Գաղ. ի. 9. 22.
է Գաղ. ի. 19. գ. 12. Ցես. ժգ. 3.

ա Ցես. գ. 2.
բ Դտ. լբ. 33. Թուա. խա. 33. Գաղ. գ. 18.
գ Հմր. 3. 9. 13.
դ Թուա. խա. 33. Գաղ. իթ. 7.
ե Գաղ. ա. 4.

ա Թուա. խա. 21.
բ Թուա. խա. 21.
գ Երէր. գանկիա. ա. Նոր Ճառագայթ չքնաղ գիրքս չսիւ.
դ Գաղ. բ. 13.
ե Գաղ. բ. 11. Կաղ. Ձկն. 10. 11. 18. Ձկէգ. 19. 20. 21.

Նոյն ժամանակին՝ Յորդանանու ափերէն կոչմը եղաւ Աստուծոյ երկու իշխանաւորներուն ձեռքէն առնել երկիրը՝ Աղնան անունով մին, 9 և Հերմոն լեռը։ Սիդոնացիք Հերմոնին Սարիոն կ՚ըսէին, բայց Ամորհացիք զանիկա Սանիր։ 10 Ամէն կը կայէին։ Բոլոր գաշտի քաղաքները, բոլոր Գազգազը ու Բոլոր Բասանը մինչև Սաղքա ու Եդրայի, Բասանի մէջ եղած Ովգին թագաւորութիւնը քաղաքները։ 11 Քանի Համաներուն Ռեփայէն մնացեալը մեռած էր։ Ասոր անոր մահճակալը որ երկաթէ մահճակալ մըն է, Ամմոնի որդւոց Հաբբայովն մէջը կ՚ըլլայ։ Երկայնութիւնը իր կանգուն է, ու լայնութիւնը չորս կանգուն է մարդու կանգունով։

12 Ու նոյն ժամանակին մէջ ասոնք երկիրը՝ Աղնան Արոերէն մինչև Գազգազ լեռանը կէսը՝ իր քաղաքներովը Բուբինեանց ու Գազ եանց տուի։ 13 Ու Գազգազին մնացածը ու բոլոր Բասանը՝ այսինքն Ովգին թագաւորութիւնը — բոլոր Արգովբի գաւառը՝ բոլոր Բասանին հետ, որ Հակոչից երկիր կ՚ըսուէր, Մանասէի կէս ցեղին տուի։ 14 Եայիր Մանասեան Բայիր բոլոր Արգովբի գաւառը առաւ մինչև Գեսուրացւոց ու Մաքաթացւոց սահմանը, ու անունը իր անունովը մինչև այսօր Բասան-Հաւօթ-Եայիր կոչեց։ 15 Մաքիրին Գազգազը տուի։ 16 Ու Գազգազէն մինչև Աղնան ձորը, (այսինքն ձորին մէջտեղը որ սահման է,) ու մինչև Ամմոնի որդւոց սահմանը եղած Յաբոկ ձորը, Յուբինեանց ու Գազ եանց 17 տուի, Նաև գաշտը Յորդանանու սահմանը՝ Քենեռեթէն մինչև գաշտային Ծովը, այսինքն մինչև Աղի Ծովը, արեւելեան կողմը եղած Աղեղովի-փսգայէն տակը։

18 Ես անոնոնց ձեզի պատուիրեցի ու ըսի, Ձեր Տէր Աստուածը սա երկիրը ձեզի ժառանգութիւն տուաւ։ Բոլոր ամէնգդ որ կորիճներէ էք, զէնքերնիդ առէք, ու խաչայէի որդւոցը՝ ձեր եղբայրներուն առջեւը անցէք։ Բայց ձեր կիներնիդը, ձեր որդիներդ ու ձեր անասուններդը, (Ես գիտեմ ձեր անասուններուն շատ ըլլալը գիտեմ,) իմ ձեռնս ձեր քաղաքներուն մէջ՝ զոր ես ձեզի տուի, 20 Մինչև որ Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս հանգուցանէ, ու անոնք ալ ժառանգեն այն երկիրը՝ զոր ձեր Տէր Աստուածը Յորդանանու անդիի կողմը անոնց պիտի տայ։ ու ետքը դուք ամէնդ ձեր ժառանգութիւնը՝ զոր ես ձեզի տուի։

21 Ես Յեսուայ պատուիրեցի այն ատեն՝ ըսելով, Քու աչքերդ տեսան ինչ որ ձեր Տէր Աստուածը սա երկու թագաւորութեանց բրաւ. անոնց ալ պիտի ըլլայ Տէրը այն ամէն թագաւորութիւններուն, Դուրսէն վրայ գալ պիտի 22 երկնաւ։ Ասոնցմէ չվախնաք. վասն զի Տէր Աստուածը ինքը կը պատերազմի ձեզի 23 համար։ Ես Աստուածը Տէրոջը ազաչեցի ու 24 ըսի, Ով Տէր Եհովայ, դուն սկսեցիր քու մեծութիւնդ ու քու զօրաւոր ձեռքդ քու ծառայիդ ցուցընելու. վասն զի երկինքով մէջ կամ երկրիս վրայ ան է այն աստուածը, որ քու գործերուդ ու քու զօրութիւնդ պէս 25 Դուն ես ընելու կարող բլլայ։ Ընդհ ըրէ որ անցնիմ, ու Յորդանանու անդիի կողմի բարի երկիրը, այն բարի լեռը ու Լիբանանը տես։ 26 Եհովա բայց Տէրը ինձի պատճառովդ բնաջինջ եղաւ, իմ խնդիրքս չընդունեց. և Տէրը ինծի ըսաւ, Ալ հերիք է քեզի. մի՛ յիշեր ալ 27 սա բանը ինծի չդրուցես. Փսգայի գագաթը ելլիր, ու գէպ ի արեւմուտք, հիւսիս, հարաւ ու արեւելք աչքերդ վերցուր, ու քու աչքերովդ դիտէ. քանզի դուն սա Յորդանանը 28 նաեւէն պիտի չանցնիս։ Ես Յեսուայ պատուէր տուր քաջալերէ զօրացուր, ու անոր սիրտ տուր. քանզի անիկա պիտի անցնի սա ժողովուրդին առջեւը, և քու դիտելու երկիրդ անիկա պիտի 29 ժառանգեցնէ անոնց։ Ասոր վրան մնանք Բեթփեղովրի դիմացը նստանք։

ԳԼ. Գ

1 Մովսէս Ասուածոյ հնազանդելու կը յորդորէ Իսրայէլացիները, բզ. 41 ու Յորդանանու անդիի կողմը երեք ապաստանի քաղ. 5 ը գրած։

1 Ես Հրամայեցի, ով Իսրայէլ, քեզի սորվեցուցած կանոնները ու դատաստանները ամէն բրէ, որ ըսածս ընելով ապրիս, ու մտնէք ժառանգէք այն երկիրը որն որ ձեր Հայրերուն Տէր Աստուածը ձեզի կու տայ։ 2 Ձեզի պատուիրած խօսքիս վրայ բան մը չաւելցնէք, ու անկէ բան մը չպակսցնէք, այլ ձեր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները 3 պահէք, որոնք ես ձեզի կը պատուիրեմ։ Ձեր

ա Գլ. գ. 45. Սաղ. ԽԴ. ե։ բ Գլ. գ. 36. Ելս. ԻԳ. ե։ գ Ելս. ԻԴ. 33. դ Գլ. գ. 48. ե Ելս. ԻԴ. 5. Գլ. գ. 11. զ Ելս. ԻԴ. 33. է Ես. ԼԶ. 1. ը Ելս. ԻԴ. 33. թ Գլ. գ. 3. ժ Ելս. ԻԴ. 33. ի Ելս. ԻԴ. 33. Գլ. գ. 3. ժ Ելս. ԻԴ. 33. Գլ. գ. 3. ժ Ելս. ԻԴ. 33. Գլ. գ. 3. ժ

աչքերը տեսան ինչ որ Տէրը Իսրայէլ ազգին
բրաւ · ժամպի քու Տէր Աստուածդ ինչ-
փեղ ազգին նայէն գացող բոլոր մարդ իկը
4 ձեր միջէն կորսընցուց · Բայց դու ք որ ձեր
Տէր Աստուծոյն յարեցաք , ամէնդդ այսօր
5 ողջ էք · Ահա ձեզի կանոններ ու դատաս-
տաններ սորվեցուցի , ինչպէս որ իմ Տէր Աս-
տուածս ինծի պատուիրեց , որ գանոնք ի
գործ դնէք ան երկրին միջ , ուր որ պիտի
6 մտնէք ժառանգելու համար · Ուստի դուք
պահեցէք ու բրէք · ժամպի ձեր իմաս-
տութիւնը ու հանճարը աս պիտի բլլայ ազ-
գաց առջեր , որոնք աս բոլոր կանոնները լը-
սելով պիտի ըսեն , Իրաւցնէ աս մեծ ազգը
իմաստուն ու հանճարեղ ժողովրդ մըն է ·
7 Քանզի ո՞ր ազգը այնչափ մեծ է , որ Ինք
աստուածներըը իրեն մօտ ըլլան , ինչպէս որ
մեր Եհովայ Աստուածը հոն ու ամէն բա-
8 նի միջ որ անկէ կը խնդրենք · Ու ո՞ր ազգը
այնչափ մեծ է , որ իմ այսօր ձեր առջեր դը-
րած աս բոլոր օրէնքիս նման արդար կա-
9 նոններ ու դատաստաններ ունենայ · Միայն
քեզ ազէկ նայէ , ու խոհ հոգւոյդ չատ զգ-
ուշութիւն ըրէ , որ չերսայ քէ աչքերուդ
տեսած բաներըը մոռնաս , և չերսայ քէ կե-
նաղդ բոլոր օրերուն միջ քու սրտէդ ելլին ·
այլ ծանուցէք քու որդիներուդ ու որդւոյդ
10 որդիներուն տարեկցընես · Այն օրը որ դուն
Հորէբ քու Տէր Աստուծոյդ առջեր կեցեր
էիր , Տէրը ինծի բաւ , Ժողովուրդը ինծի
ժողվէ , ու իմ խօսքերս լսել պիտի տամ անոնց ,
որպէս զի սորվին ինծի վախնալը որչափ
օրեր որ երկրի վրայ պիտի ապրին , ու իրենց
11 որդիներուն ալ սորվեցընեն · Եւ դուք մօտե-
նալով՝ լեռանը տակը կայնեցաք · ու լերը
խառնուով , ամպով ու մութաթոյով ծածկուած ,
12 մինչև երկինքը կրակով կը բորբոքէր · Ու
Տէրը կրակին միջէն ձեզի խօսեցաւ · Դուք
ձայն խօսքերուն ձայնը լսեցիք · ու նմանու թիւն
13 մը չտեսաք , բայց միայն ձայն ընդդ · Ուր իր
ուխտը՝ տասը պատուիրանքներըը ձեզի խոս-
ցաւց , ու պատուիրեց որ անոնք բնէք · և ինձ
նոնք երկու հատ քարէ տախտակներու վրայ
14 գրեց · Ու ես ատոնք Տէրը ինծի պատուիրեց ,
որ ձեզի կանոններ ու դատաստաններ սորվե-
ցընեմ , որ գանոնք ի գործ դնէք ան երկրին
միջ , ուր որ պիտի մտնէք ժառանգելու համար ·
15 Ուրեմն ձեր հոգիներուն ազէկ զգուշ-
թիւն ըրէք · որովհետև ան օրը որ Տէրը
Հորէբ ինձ կրակին միջէն ձեզի խօսեցաւ ,
16 բնաւ ոեւմնաւ թիւն մը չտեսաք · Զգուշ որ
սանսրիմէք , ու ձեզի կուռք մը ին որ և իցէ
քանի պատկերը՝ կին արու և կին էգի նման
17 նաւ թիւնը , կամ երկրի վրայ եղող անասունի
մը նմանու թիւնը , կամ օդին միջ թռչող կենա-
18 ղան նմանու թիւնը , կամ երկրի
վրայ սողացող սողունի մը նմանու թիւնը , կամ
երկրին տակը ջուրերու միջ եղող ձուկի մը
19 նմանու թիւնը չլինիք · Նաև չերսայ որ աչքերդ
երկինքը վերցընելով , ու արեւը կամ լուսինը
կամ աստղերը — Երկինքոյ բոլոր զօրքը տես-
նելով խաբուիս , ու պաշտոնց երկրպագուիս
ընես , և անոնք պաշտես · որովհետև քու
Տէր Աստուածդ զանոնք բոլոր երկինքոյ տակը
20 եղող ազգերուն համար կարգաւորեց · Բայց
Տէրը ձեզ առաւ , ու ձեզ երկաթի հնոցէն՝
Եգիպտոսէն հանեց , որ իրեն ժառանգաւոր
ժողովրդ ըլլաք , ինչպէս որ այսօր եղած էք ·
21 Եւ Տէրը ձեր պատճառաւ ինծի սրտմտ-
ելով երդում ըրաւ որ Յորդանանէն չանցնիմ , ու
չմտնեմ ան բարի երկիրը՝ որն որ քու Տէր
Աստուածդ քեզի կուտայ ժառանգելու հա-
22 մար · Արդ վա ես երկրիս միջ պիտի մեռնիմ ,
ու Յորդանանէն պիտի չանցնիմ · բայց դուք
պիտի անցնիք ու տան բարի երկիրը պիտի
23 ժառանգէք · Զգոյշ կեցէք , չերսայ որ ձեր
Տէր Աստուծոյն ձեզի հետ բրած ուխտը մոռ-
նաք , ու ձեզի կուռք մը ին որ և իցէ բա-
նի մը նմանու թիւնը չընէք , որն որ քու Տէր
24 Աստուածդ քեզի արգիլեց · Քանզի քու
Տէր Աստուածդ մեծող կրակ է , անիկա նա-
խանձոտ Աստուած է ·
25 Երբոր դուք որդիներ ու որդւոց որդիներ
ծնանելու բլլաք , և ան երկրին միջ շատ տարի
նստելու բլլաք , տմտութիւնը թէ որ ամօթի-
նիք , և կուռք մը ին որ և իցէ բանի նման
նու թիւնը չընէք , ու ձեր Տէր Աստուծոյն
աչքեր չարութիւն բնէք ու զանիկա բարկա-
26 ցընէք , Ես յաւ երկինքը ու երկիրը ձեզի վկայ
կը բռնեմ , որ դուք անպատճառ շուտով պի-
տի կորսուիք ան երկրէն , որն որ Յորդանա-
նէն անցնելով պիտի ժառանգէք · ան տեղը
կեանքերնիդ երկար պիտի չբլլայ , այլ բոլո-
27 րովին բնաջինջ պիտի բլլաք · Եւ Տէրը ձեզ

---

4 Թուա · ԺԲ · 4 · Ես · Ա · 2 · Բ · Ես · Ա · 17 · Մատ · ԻԶ · 23 · 29 ·
5 Ես · ԻԸ · 1 · Մատ · ԻԳ · 23 ·

ազգերուն մէջ պիտի ցրուէ , ու Նոր ասկաւա-
քիս պիտի ձուազ ան ազգերուն մէջը , ուր որ
28 Տէրը ձեզ պիտի քշէ : Եւ հոն մնալդու ձեռ-
քով չհիմուած քարէ ու փայտէ աստուածներ
պիտի պաշտէք , որոնք ոչ կը տեսնեն , ոչ կը
29 լսեն , ոչ կ՚ուտեն ու ոչ կը հոտուոտան : Եւ
հոն քու Տէր Աստուածդ պիտի փնտռես , ու
քիչ որ գտնիկա բոլոր սրտովդ և բոլոր հոգւո-
30 վըդ փնտռելու ըլլաս , պիտի գտնես : Երբոր
քու վրադ նեղութիւն գայ ու աս բոլոր բա-
ները հիմիկուն օրերը քեզի պատահին , քիչ որ
Տէր Աստուածդդ. դառնաս ու անոր խօսքը
31 մտիկ ընես , քու Տէր Աստուածդ՝ հոգթուած
Աստուած ըլլալուն համար՝ քեզ պիտի չթո-
ղու , ու քեզ չկործանցընէ . ու նաև քու հայ-
րերուդ երդում ըրած ուխտը պիտի չմոռնայ :
32 Այդ Հինգմէ առաջ եղած ատչի օրերուն
համար՝ այսօրէն Աստուած մնալդը երկրի
վրայ առնդած օրէն ի վեր՝ հարկնից մէկ ծայ-
րէն մինչև մէկալ ծայրը հարցուր , քիչ ասդհօք
ասոր պէս մեծ բան մը եղած է , ու ասոր պէս
33 բան մը լսուած է : Միգհօք մէկ ազգ մը կրա-
կին մէջէն խօսող Աստուծոյն ձայնը քու լսա-
34 ծիդ պէս լսեր ու ողջ մնացեր է . կամ քիչ
Աստուած մէկ ազգը ուրիշ ազգի մը մէջէն իրեն
առնելու համար փորձերով , հրաշքներով ,
զարմանալի գործքերով , պատերազմով , հզո-
րաս ձեռքով ու կարձր բազուկով և մեծ
սոսկալութիւններով դալ ուզեր է , ինչպէս
որ ձեր Տէր Աստուածդ եդիպտոս մէջ ձեզի
համար ասոր բոլոր բաները ըրաւ ձեր աչքերուն
35 առջեւը : Ասիկա քեզի ցուցուեցաւ , որ գիտ-
նաս թէ Եհովան ինքը հոն Աստուած է . ան-
36 կէ ուրիշ Աստուած չկայ : Իրեն խրատելու հա-
մար իր ձայնը երկինքէն լսել տուաւ քեզի ,
ու երկրի վրայ իր մեծ կրակը քեզի ցուցուց ,
37 ու անոր խօսքերը կրակին մէջէն լսեցիր : Եւ
քու հայրերդ սիրելուն համար անոնցմէ ետ-
քը անոնց սերունդը ընտրեց , ու իր ներկա-
յութեամբը մեծ զօրութիւնով քեզ եդիպտոս
38 հէն հանեց . Որպէս զի քեզմէ մեծ ու զօ-
րաւոր ազգեր քու առջեւէդ վռնտէ , ու քեզ
տանի անոնց երկիրը քեզի ժառանգութիւն
39 տայու , ինչպէս որ այսօր կ՚երեւի : Եւ այս-
օր գիտցիր ու սրտիդ մէջը դիր , որ վերը
երկինքից մէջ ու վարը երկրիս վրայ Եհովան
40 ինքը հոն Աստուած է , ուրիշ մը չկայ : Անո-
ւոր անոր կանոնները ու պատուիրանքները
պահես , որոնք ես այսօր քեզի կը պատուի-
րեմ , որ քեզի ու քեզմէ ետքը քու որդւոցդ
ալ կարկ ըլլայ , ու նաև քու օրերդ երկար ըլլան
ան երկրին վրայ՝ որն որ քու Տէր Աստուածդ
քեզի կու տայ յիւանդկնապէս :
41 Անասներ Մովսէս Յորդանանու ապի-
կողմն գէպ ի արեւելք Աերկ քաղաք զատեց .
42 Որպէս զի երկնրնկ ու մկկալ օրութնկ ա-
ւերութիւն չունեցող , ու անդխռովութեամբ իր
դրացին մեղցընող մարդասպանը հոն փախչի ,
ու աս քաղաքներուն մէկուն մէջ փախչելով ազ
43 մնայ . Բոսորնեանց հանար գաշտային երկրի
վրայ անապատին մէջ Հրեաները , և Գադ եանց
հանար Գաղաադ ու մէջ Բասանի Գ , ու Մանա-
սեանց հանար Բասանի մէջ Գողգոնը ըսուած :
44 Ասիկա է այն օրէնքը որ Մովսէս խրատել
45 էր որդւոց ասլէլը գրաւ . Ես ատեն էն այն
վկայութիւնները , կանոնները և գատաստան-
ները , որոնք Մովսէս խրատելէ որդւոցը ետ-
քեցաւ՝ անոնց եդիպտոսէն եկած ատեն ,
46 Յորդանանու ապի մէջ կողմը բնիմիզովրին
դիմացի հովիտին մէջ , էսեբոնի մէջ բնակող
Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորին երկրին մէ-
ջը , որ Մովսէս ու իսրայէլի որդիքը զար-
47 կին իրենց եդիպտոսէն եկած ատենը , Եւ
անոր երկիրը ու Բասանի Ոգ թագաւորին
երկիրը՝ այսինքն Յորդանանու ապի մէ-
ւելեան կողմը Հնաւոր Ամորհացւոց երկու թա-
48 գաւորներուն երկիրը , Արնոն ձորին եզեր-
քը եղող Արոերէն մինչև Սիոն լեռը որ Հերմոն
49 կ՚ըսուի , Ու Յորդանանու ապի արեւելեան
կողմը եղած բոլոր գաշտը մինչև Ասեղոմ-
փսդոպին տակերքը գաշտի ծովուն քովը ա-
ւանդեցին :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Քարէի մէջ Հնդ տախտակները : 6 Տասը պատուիրանքները : 22 Ժողովուրդին ապշանքին վրայ Մովսէս Աստուծմէ օրհնուած կ՚ըսուի :

1 Եւ Մովսէս բոլոր Իսրայէլը կանչեց ու անոնց
ըսաւ , Լսէ , ով Իսրայէլ , աս կանոնները ու
դատաստանները որոնք ես այսօր ձեր ականջ-
ներուն կը խօսիմ . սորվիցէք անոնք և ըզ-
2 գուշութեամբ ի գործ գրէք . Մեր Տէր Ա-
ստուածը Քորէբի վրայ մեզի հետ ուխտ ըրաւ .
3 Տէրը հաս ուխտ մեր հայրերուն հետ չըրաւ ,
հապա մեզի հետ , որ մենք ամէնքս այսօր
4 հոս ողջ ենք . Տէրը լեռանը վրայ կրակին

5 Գլ · իբ · 24 · աթ · ագ · իգ · 19 · Երեմ · մգ · 11 ·
6 Ցաղ · ձմե · 4 · 5 · ոչե · 15 · 16 · Նո · իգ · 3 · իգ · 7 ·
7 Ղևտ · իգ · 39 · 40 · Գլ · է · 2 · 3 · 5 · ը Ա Ես · ի · 9 · Ղև · ճմ · իթ · 21 · Ցաղ · ձմե · ը · 21 · Ցաղ · ը · 8 · Ես · ճմ · 4 · Ղև · ճմ · ա · 3 · Նե · ճմ · 8 · 7 · Երեմ · իթ ·
8 Ես · ճգ · 22 · Ես · ճգ · 1 · Գլ · ըմ · 29 · Երեմ · իգ · 23 · 9 Ես · ճե · գ · 3 · 10 Ես · ճգ · 31 · 11 Ես · ճգ · 1 · ԼԳ ·
12 Ես · ճգ · 14 ·
13 Ես · ճգ · 1 · Գլ · ե · 19 · իթ · 2 · 14 Ես · ե · 3 · 15 Ես · ժգ · 3 · 16 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 3 · 17 Ես · ժգ · 3 · 18 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 3 · 19 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 3 · 20 Գլ · ե · 21 · 22 · 23 Գլ · ե · 19 · իթ · 24 Ես · ե · 3 ·
25 Գլ · իբ · 9 · 10 · իթ · 26 · 27 Գլ · իթ · 1 · 28 Ես · ժգ · 1 · 29 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 30 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 31 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 32 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 33 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 34 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 35 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 36 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 37 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 38 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 39 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 40 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 41 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 42 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 43 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 44 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 45 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 46 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 47 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 48 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ · 49 Ես · ճգ · 1 · Գ · իթ ·
1 Գլ · ե · 1 · Գ · ը · 1 · 2 Գլ · ժգ · 3 · 9 · 14 · 3 Գլ · ժգ · 4 · 4 Գլ · ժգ · 4 · 5 Գլ · ժգ · 4 · 6 Գլ · ժգ · 4 · 7 Գլ · ժգ · 4 · 8 Գլ · ժգ · 4 · 9 Գլ · ժգ · 4 · 10 Գլ · ժգ · 4 · 11 Գլ · ժգ · 4 · 12 Գլ · ժգ · 4 · 13 Գլ · ժգ · 4 · 14 Գլ · ժգ · 4 · 15 Գլ · ժգ · 4 · 16 Գլ · ժգ · 4 · 17 Գլ · ժգ · 4 · 18 Գլ · ժգ · 4 · 19 Գլ · ժգ · 4 · 20 Գլ · ժգ · 4 · 21 Գլ · ժգ · 4 · 22 Գլ · ժգ · 4 · 23 Գլ · ժգ · 4 · 24 Գլ · ժգ · 4 · 25 Գլ · ժգ · 4 · 26 Գլ · ժգ · 4 · 27 Գլ · ժգ · 4 · 28 Գլ · ժգ · 4 · 29 Գլ · ժգ · 4 · 30 Գլ · ժգ · 4 · 31 Գլ · ժգ · 4 · 32 Գլ · ժգ · 4 · 33 Գլ · ժգ · 4 · 34 Գլ · ժգ · 4 · 35 Գլ · ժգ · 4 · 36 Գլ · ժգ · 4 · 37 Գլ · ժգ · 4 · 38 Գլ · ժգ · 4 · 39 Գլ · ժգ · 4 · 40 Գլ · ժգ · 4 · 41 Գլ · ժգ · 4 · 42 Գլ · ժգ · 4 · 43 Գլ · ժգ · 4 · 44 Գլ · ժգ · 4 · 45 Գլ · ժգ · 4 · 46 Գլ · ժգ · 4 · 47 Գլ · ժգ · 4 · 48 Գլ · ժգ · 4 · 49 Գլ · ժգ · 4 ·

մէջէն մեզի հետ գէմ առ գէմ խօսելու ։
5 (՚ՊԸ– ես անուանը Տէրոջը ու. ձեր մէջը կայ-
նելոյ ։ որ Տէրոջը խօսքերը ձեզի պատմեմ·
վասն զի ՚դուք կրակէն վախնալով լեռը չե-
լաք ·) և բառ ։

6 ՚Ոյս եմ ԵՀովայ քու Աստուածդ՝ որ քեզ
եգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութեան տունէն
հանեցի ։
7 ՚Կնծայ զատ ուրիշ աստուածներ չունենաս ։
8 ՚Կուն քեզի կուռք չչինես ։ ոչ ալ վերը
երկինքը մէջ՝ կամ վարը երկրի վրայ՝ կամ եր-
կրին տակի ջուրերուն մէջ եղած բաներուն մէկ
9 նմանութիւնը · Անոնց երկրպագութիւն չը-
նես ։ ու պաշտօնք չպաշտես · ես եմ քու
Տէր Աստուածդ՝ նախանձոտ Աստուած եմ՝
՚որ կը հատուցանեմ հայրերուն անօրէնութիւ-
նը որդւոցը վրայ՝ մինչև անոնց երրորդ ու
10 չորրորդ ազգը՝ որ կ՚ատեն զիս · ՚Եւ կ՚ողոր-
միմ անոնց միներդ հազար ազգը՝ որ կը սիրեն
զիս ու իմ պատուիրանքներս կը պահեն ։
11 ՚Տէրոջը քու Աստուածդ անուանը պարապ
տեղը չխոնարհ չառնես · ես եմ որ Տէրը իր
անուանը պարապ տեղը չխոնարհ առնողը անմեղ
պիտի չնկատէ ։
12 ՚Շաբաթաւութեան օրը զգուշութիւն բրէ
առը պահելու , ինչպէս որ քու Տէր Ա-
13 ստուածդ քեզի պատուիրեց · ՚Վեց օր պիտի
14 աշխատես ու բոլոր գործդ բնես · Բայց եօթ-
ներորդ օրը ՚Տէրոջը քու Աստուածդ հան-
գստութեան օրն է · ան ոչ գործ մը չգործես ,
ոչ դուն , ոչ քու որդիդ , ոչ քու աղջիկդ ,
ոչ քու ծառադ ու աղախինդ , ոչ քու եզդ
ու էշդ , ոչ քու ամէն անասունդ , ոչ ալ քու
տանդ մէջ եղած օտարականդ , որ քու ծա-
ռադ ու աղախինդ պէս հանգստանա-
15 նայ · ՚Եւ մտածդ բերես որ դուն եգիպտոսի
երկրին մէջ ծառայ էիր , ու քու Տէր Ա-
ստուածդ ՚զօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազու-
կով քեզ անկէ հանեց · անոր համար քու Տէր
Աստուածդ քեզի պատուիրեց որ հանգստու-
թեան օրը պահես ։
16 ՚Պատուէ քու հայրդ ու մայրդ , ինչպէս որ
քու Տէր Աստուածդ քեզի պատուիրեց · հար
քու օրերդ երկար ըլլան , ու քեզի աղէկ ըլլայ
ան երկրին վրայ՝ զոր քու Տէր Աստուածդ
քեզի կու տայ ։
17 ՚Պատուիրին մի ըներ ։
18 ՚Ու չնութիւնն մի ըներ ։
19 ՚Ու գողութիւն մի ըներ ։
20 ՚Ու քու դրացիիդ դէմ սուտ վկայութիւն
մի ըներ ։
21 ՚Ու քու դրացիիդ կնկանը մի ցանկար · քու
դրացիիդ տանը՝ կամ անոր արտին՝ կամ անոր
ծառային՝ կամ անոր աղախինին՝ կամ անոր է-
զին՝ կամ անոր իշուն՝ և քու դրացիիդ ամէ
նևէն մէկ բանին մի ցանկար ։
22 Տէրը աս խօսքերը լեռան վրայ , կրակին ,
ամպին ու մանր մունջ մէջէն բարձր ձայ-
նով ձեր բոլոր ժողովքին գրուցեց , և ուրիշ
բան չաւելցուց · ու ՚երկու հատ քարէ տախ-
տակի վրայ գրեց զանոնք , ու ինծի տուաւ ։
23 ՚Երբ լեռան կրակով վառած ատենը , երբոր
խաւարին մէջէն ան ձայնը լսեցիք , իմ գլուխ
եկաք գուք , այսինքն ձեր ցեղերուն բոլոր
24 գլխաւորները և ձեր ծերերը , ու ըսիք , Ահա
մեր Տէր Աստուածը իր փառքը ու մեծու-
թիւնը մեզի ցուցուց , ու ՚անոր ձայնը կրա-
կին մէջէն լսեցինք · այսօր տեսանք որ Ա-
ստուած մարդու հետ խօսելուս , ու մարդը
25 ՚ողջ մնաց · ՚Ու հիմա մենք ինչո՞ մեռնինք ·
(քանզի աս մեծ կրակը մեզ պիտի ապառնի ·)
՚թէ որ մենք մեր Տէր Աստուածդին ձայնը մի-
26 լսենք ալ մեռնինք · ՚Վասն զի մեր մէջէն
որևէ բոլոր մարմնոյն՝ ո՞վ է որ կրակին մէ-
ջէն խօսող կենդանի Աստուածդին ձայնը մեզի
27 պէս լսեց ու ապրեցաւ · Դուն մօտեցիր և
մեր Տէր Աստուածդին բոլոր բանը լսէ , Խօսէ
ու հմեր Տէր Աստուածը քեզի հետ ինչ որ
խօսի , դուն մեզի լսէ · մենք մնիկ կ՚ընենք
28 ու կը կատարենք · ՚Ու Տէրը ձեր խօսքերուն
ձայնը լսեց , երբոր դուք ինծի կը խօսէիք ,
ու Տէրը ինծի բաւ , Ա՛ս ժողովուրդին քեզի
բաւած խօսքերուն ձայնը լսեցի · ՚անոնց ամէն
29 բանը չխօսակ է · ՚Երանի թէ անոնց սիրտն
ալ անանկ ըլլար , որ ինծմէ վախնալով միտ
բոլոր պատուիրանքներս միշտ պահէին , ՚որ
իրենց ապրկ ըլլար՝ ու իրենց որդւոցն ալ
30 յաւիտեան · Գնա անոնց ըսէ , Դուք ձեր
31 վրանները դարձէք · Բայց դուն հոս իմ հետս
կեցիր , ես բոլոր անանց տօրինցիներդ պա-
տուիրանքներդ , կանոններդ ու դատաստան-
ներդ քեզի ըսեմ , որ ՚անոնց կատարեն ան
երկրին մէջը՝ որն որ ես անոնց կու տամ ժա-
ռանգութեան համար ։
32 Այդ դդջ նկէք ձեր Տէր Աստուածին ձե-
զի պատուիրածին պէս ընելու , ՚ու աջ դին

33 կամ ձախ դին չխոտորիք։ Զկեր Ձեր Աստուածդ
ձեզի ձեզի պատուիրած բոլոր ճամբանեւրուն
մէջը քալէք, որ ապրիք, ու ձեզի ազէկ
ըլլայ, և ձեր ժառանգելու երկրին մէջ եր-
կայնակեաց ըլլաք։

ԳԼ. Զ

1 Մովսես կը սորվեցնէ իր հրեղէն լուսէ հնազանդութիւն
և ուշ կը տրուի որ հնազանդին։

1 Ե ասոնք են ՚ան պատուիրանքները, կա-
նոնները ու դատաստանները, որ ձեր Ձեր
Աստուածը ընդ պատուիրեց ձեզի սորվեց-
նելու համար, որ ձեր ձեռնելու ու ժառան-
2 գելու երկրին մէջ ՚ի դարձ դնէք ընծա։ ՚Որ-
պէս զի քու Ձեր Աստուծմէդ վախնաս, ու
անոր ամէն կանոնները ու պատուիրանքները՝
որ ես քեզի կը պատուիրեմ, քու կենացդ
բոլոր օրերուն մէջ պահես, թէ դուն, թէ
քու որդիդ և թէ քու որդւոյդ որդին, ՚որ
3 քու օրերդ երկար ըլլան։ Ալդ, ով Իսրա-
էէլ, մտիկ ըրէ, ու գործադրելու ըրէ ընծա։
կատարելու, որ քեզի ազէկ ըլլայ, և ՚կաթ
ու մեղր բղխող երկրին վրայ խիստ չատնես,
՚ինչպէս որ քու Հայրերուդ Ձեր Աստուածը
քեզի խոստացաւ։

4 ՚Մով Իսրայէլ, մտիկ ըրէ։ Մեր Ձեր Ա-
5 աստուածը ՙմի միայն՚ Ձեր է։ Ու ՚քու Ձեր Ա-
աստուածդ հրոյդ պատվդ, բոլոր հոգւովդ ու
6 բոլոր զօրութիւնովդ սիրես։ Եւ ՚ես խօսք-
րը որ ես այսօր քեզի պատուիրեցի, քու
7 սրտիդ մէջը ըլլան։ Ու ՚անոնք քու որդւոց-
ցդ կրկին և կրկին անդամ սորվեցնես։ և
թէ տանդ մէջ նստած ատենդ, թէ ճամբայ
քալած ատենդ, և թէ պառկելու ու ելլե-
8 լու ատենդ անոնց վրայով խօսիս։ ՚Ձեռ զա-
նոնք նշանի համար ձեռքիդ վրայ կապես,
ու ճակատնոցի համար աչքերուդ միջտեղը
9 ըլլան։ ՚Դուռ անոնք քու տանդ դրանդեա-
ցը վրայ և դռներուդ վրայ գրես։

10 Ու երբոր քու Ձեր Աստուածդ քեզ տա-
նի այն երկիրը՝ որուն համար քու Հայրերուդ
Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում
ըրաւ, որ քեզի մեծ ու գեղեցիկ քաղաքներ
11 տայ, ՚որոնք դուն չշինած չես, և ամէն բա-
րիքներով լեցուած տուներ որոնք դուն լեցու-
ցած չես, ու փորուած չրհորներ որոնք դուն
փորած չես, այգիներ ու ձիթենիներ որոնք դուն
անկած չես ու ՚կերթայ ուտես ու կշտանաս,
12 Զդոյշ կեցիր, որ չրլլայ թէ քեզ նեղխոտաք
երկրէն՝ ծառայութեան առնէն հանող Ձեր
13 մոռնաս։ ՚Քու Ձեր Աստուածմէդ վախնաս, ու
զանիկա պաշտես, և ՚անոր անուամբ երդում
14 ընես։ ՚Օտար աստուածներուն՝ ՚ձեր բոլոր-
տիքը նոյն ժողովրդոց աստուածներուն եան-
15 ՚էն չերթաք։ (Վասն զի ՚քու Ձեր Աստուա-
ծըդ որ քու միջտեղդ է, նախանձառ Ա-
աստուած է։) ՚Չրլլայ որ քու Ձեր Աստուածդդ
բարկութիւնը քու վրադ բորբոքի, ու քեզ
երկրի երեսէն բնաջինջ ընէ։
16 ՚Զկեր Ձեր Աստուածը չփորձէք, ՚ինչպէս որ
17 Մասային մէջ փորձնեցիք։ ՚Զկեր Ձեր Աստու-
ծոյն պատուիրանքները, ու ձեզի պատուի-
րած վկայութիւնները ու կանոնները ղժա-
18 յտութիւն պահէք։ Եւ ՚Ձերոջը առջեը ինչ
որ ուղիղ ու հաճելի է, ան ընես, որ քեզի
ազէկ ըլլայ, ու մտնես ժառանգես ան բա-
րի երկիրը՝ որ որ Ձերը քու Հայրերուդ եր-
19 դում ըրաւ ՙերդ քու առջեէդ հալածես, ինչպէս
որ Ձերը բաւ։

20 ՚Երբոր վազը քու որդիդ քեզի հարցնէ
ու քսէ թէ ի՞նչ պիտի ըլլան ան վկայութիւն-
ները, կանոնները ու դատաստանները, որոնք
որ մեր Ձեր Աստուածը ձեզի պատուիրեց։
21 Անոնք քու որդւոյդ պիտի բանս, Մենք
եգիպտոսի մէջ փարաւոնին ծառայ էինք, և
Ձերը ՚զօրաւոր ձեռքով մեզ եգիպտոսէն
22 հանեց։ ՚Դառն Ձերը մեր աչքերուն առջեը
եգիպտոսի վրայ, փարաւոնին վրայ ու անոր
բոլոր տանը վրայ մեծ ու †տակալի նշաններ
23 ու հրաշքներ ըրաւ։ Եւ մեզ անկէ հանեց,
որ մեզ տանի ու մեր Հայրերուն երդումով
24 խոստացած երկիրը տայ մեզի։ Ուստի Ձերը
մեզի պատուիրեց, որ ասոր բոլոր կանոններուն
՚ի դարձ դնենք, ՚ու մեր Ձեր Աստուածմէն
վախնանք, ՚որ մեզի ազէկ ըլլայ միշտ, ու
25 ՚ողջ պահէ մեզ, ինչպէս որ ենք այսօր։ Եւ
թէ որ մեր Ձեր Աստուածդին առջեը ասոր բոլոր
պատուիրանքներուն դժ ուշադրութեամբ կատարենք,
ինչպէս որ ինքը մեզի պատուիրեց, ՚ան մե-
զի արդարութիւն պիտի անպատ։

ԳԼ. Լ

1 Ուրեմն ապրեցէք հնազանդութեամբ քրիստոսի կրօնքին. և
եթէ ապրելու համար ունիք հանգամանք, և ծագումդ
ազնիւ համար, և քաջութիւն ազգասէր ունիք. և
դարձի եկած հեթանոսներ ունիք, որ ձեզ սիրեն.
2 բաւական են, որ երբոր քրիստոս Տէր Աստուածդ
[1]զանազան ազգաց մէջ, զանազան գործեր
[2]ունի քրիստոնեայ հնազանդութեան համար ուրախա-
3 չինել ու ամօթով չոգոցմամբ. որ ալ [3]ամօթով հնազ
խնամքի բնաւ, քրիստոս ազգիկդ ամօթ ազգէն
չասաս, ու ամօթ ազգիկդ քրիստոս ազգ չասնես.
4 վասն զի քրիստոսի իմ ծառայութիւնէս
պիտի գործեն օտար աստուածներ պաշ-
տելու. նա Տէրոջը բարկութիւնը ձեր վրայ
բորբոքելով ձեզ չաւսով պիտի կորսընցնէ.
5 [4]մակայն ամօթով ապրիլը. [5]ամօթով անգամ-
ներդ կործանեցէք, ամօթով արձանները խոր-
տակեցէք, ամօթով Աստարտիներդ կտրեցէք,
ու ամօթով քանդակուած կուռքերը կրակով
6 այրեցէք. [6]քանի գուն քրիստոս Տէր Աստուածդդ
ասրբ ժողովուրդն ես. և [7]քրիստոս Տէր Աստուածդ
երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր ազգերուն
մէջէն քեզ ընտրեց, որ գուն անոր սեպհա-
7 կան ժողովուրդը ըլլաս. Տէրը որ ձեզ սիրեց
ու ընտրեց, ամէն ազգերէն չասաս բազ-
նաս համար չէ, քանզի գուք համէն ազգե-
8 րէն փոքրաց կիք. [8]այլ [9]Տէրը ձեզ սիրելուն
համար, ու [10]ձեր հայրերուն երդումը
պահելու համար, [11]Տէրը ձեզ զօրաւոր ձեռ-
քով ծառայութենան տունէն հանեց, և եգիպ-
տացւոց փարաւոն թագաւորին ձեռքէն ազա-
9 տեց. ան գիտցիր որ քրիստոս Տէր Աստուածդ
[12]ինքն է Աստուած, [13]հաւատարիմ Աստուածը,
[14]որ գինքը սիրողներուն ու իր պատուիրանք-
ները պահողներուն միւնոյն հազար ազգը ուխտ
10 ու ողորմութիւն կը պահէ. և [15]գինքը ատող-
ներուն ալ իրենց երեսին դէմ պատիժը կու
տայ, ու գանոնք կը կորսընցնէ. [16]գինքը ա-
տողին [17]չյապաղիր չեն յապաղիր, անոր երեսը կու
11 տայ. Ուրեմն պահէ գուն այն պատուիրանք-
ները, կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք
ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, որ գանոնք
բնես.
12 Այսուհետև երբոր այս դատաստանները լսելով
անոնք պահես ու ի գործ դնես, քրիստոս Տէր Ա-
ստուածդ ալ քեզի համար [18]քրիստոսական եր-
դումը բրած ուխտը ու ողորմութիւնը պիտի
13 պահէ. [19]նաև [20]քեզ պիտի սիրէ և քեզ օրհ-
նէ ու քեզ պիտի չատցնէ. և [21]քրիստոս ողովուր-
դիդ պատուղը, քրիստոս երկրիդ պատուղը, քրիստոս ցո-
րեղդ, քրիստոս դինիդ, քրիստոս ձիթիդ, կովերուդ
ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը պիտի օրհ-
նէ այն երկրին վրայ՝ որ Տէրը քրիստոս հայրե-
14 րուդ երդումը բրաւ քեզի տալու. [22]գուն ա-
մէն ազգերէն աւելի օրհնեալ պիտի ըլլաս.
ու ձեր մէջը և ձեր անասուններուն մէջը [23]բիւ
պտուղներէն և բիւ էգերէն ամուլ պիտի չգըտ-
15 նուի. [24]նաև [25]Տէրը ամէն հիւանդութիւնները
քեզմէ պիտի վերցնէ. ու [26]ան եգիպտացւոց
գէշ ցաւերը՝ որոնք գուն գիտես, բնաւ քրիս
վրադ պիտի չբերէ, այլ անոնք քրիստոս բոլոր
16 թշնամիներուդ վրայ պիտի խրկէ. [27]և [28]գուն
պիտի ապառնաս այն բոլոր ազգերը, որոնք որ
քրիստոս Տէր Աստուածդ քրիստոս ձեռքդ պիտի ապ-
ու [29]քրիստոս աչքդ անոնց չխնայէ, ու անոնց աս-
տուածներուն չպաշտաս, վասն զի այն [30]քեզի
17 որոգայթի պիտի ըլլայ. [31]թէ որ սրտիդ մէջը
[32]ըսես թէ Այն ազգերը [33]ինծմէ չատուար են, ես
18 [34]ի՞նչպէս կրնամ անոնք հալածել. [35]Անոնցմէ
մի վախնար, [36]յիշ միշտ յիշէ [37]ինչ որ քրիստոս Տէր
Աստուածդ ըրաւ փարաւոնին ու բոլոր եգիպ-
19 տացիներուն, [38]Այն մեծամեծ փորձերը որոնց
գուն ականատես եղար, այն նշաններըը ու հր-
քուշքներըը, այն զօրաւոր ձեռքը ու բարձր
բազուկը, որոնցմով քրիստոս Տէր Աստուածդ քեզ
հանեց. քրիստոս Տէր Աստուածդ անանկ պիտի
[39]ընէ այն բոլոր ազգերուն, որոնցմէ գուն կը
20 վախնաս. [40]Ու նաև քրիստոս Տէր Աստուածդ անոնց
վրայ իշամեղու պիտի խրկէ, որ [41]ձեզմէ ազատ
ու քրիստոս երեսէդ պահուըտողներըը կորսուին.
21 Ա՛յնճա անոնց երեսէն մի վախնար. քանզի քրիստոս
Տէր Աստուածդ [42]ան զօրաւոր ու ահարկու
22 Աստուածը [43]ձեր մէջն է. [44]և քրիստոս Տէր Ա-
ստուածդ ան ազգերը քրիստոս աստիճան աստիճան
կամաց կամաց պիտի վռնտէ. գանոնք չես կրնար
միկէն հատցընել, որ չըլլայ [45]թէ դազանին գա-

---

1 Բ. Օր. ը. 6. Ա. Պտր. բ. 9. 2 Ա. Պտր. գ. 1. 3 Ա. Պտր. գ. 1. 4 Դտ. ժե. 19. Ես. ԼԹ. 8. 5 Գլ. է. 25. Բ. 5. 6 Ելհ. ԻԳ. 22. Ես. ԽԳ. 20. Ա. Պտր. բ. 9. 7 Գլ. ժ. 15. Ես. ԽԱ. 8. Ամո. գ. 2. 8 Ելհ. ԼԴ. 24. Գլ. ը. 17. Ես. ԽԸ. 1. Եր. ԼԱ. 33. 9 Ելհ. ԺԵ. 13. Գլ. է. 8. Ես. ԽԹ. 20. Ես. ԾԱ. 6. Եր. ԼԱ. 31. Եզ. ԼԶ. 27. 10 Ելհ. ԼԴ. 7. Գլ. է. 10. Ա. Թագ. Ը. 18. Ես. Ա. 15. Եր. ԺԱ. 11. Միք. Գ. 4. Զաք. Է. 13. Յհ. Ա. 9. Ա. Յհ. Ա. 9. 11 Գլ. Ը. 1. Ժ. 8. Ես. ԽԲ. 6. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. Ես. ԽԲ. 6. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 12 Գլ. Ը. 1. Ժ. 8. Ես. ԽԲ. 6. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 13 Գլ. Է. 13. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 14 Գլ. Ը. 1. Ժ. 8. Ես. ԽԲ. 6. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 15 Գլ. Է. 15. Ելհ. ԺԵ. 26. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 16 Գլ. Է. 16. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 17 Գլ. Է. 17. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 18 Գլ. Է. 18. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 19 Գլ. Է. 19. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 20 Գլ. Է. 20. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 21 Գլ. Է. 21. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27. 22 Գլ. Է. 22. Ես. ԽԹ. 8. Եր. ԼԱ. 33. Եզ. ԼԶ. 27.

23 զանձերը վրաց չառնան։ Եւ քա. Տէր Աս-
տուածդ զանձդ ՚քա. ձեռք պիտի մնասիլ,
ու զանձդ մեծ կոտծանումով պիտի կոտծանիլ,
24 մինչև որ ՚ոչնչով բնակ ինչ ըլլան ՚ղաս ա-
նանց թագաւորներըն քա. ձեռք պիտի ասց,
և անոնց անունները ՚երկինքց տակէն պղտցայր-
նես ։ ՚ոչ. բնաւ մէկը պիտի չկրնայ քեզի դէմ
25 կենալ, մինչև որ զանձդ կոտրտցընես ։ Ա-
նոնց աստուածներուն քանդակուած կուռ-
քերը ՚կրակով այրես ։ ու ՚անոնց վրայ եղած
ոսկիին ու արծաթին ալ մի՛ սիրեր՝ անոնք քե-
զի չառնիս, որ անոնցմով ՚օրդ պիտի չբըռ-
նուիս ։ վասն զի անոնք ՚քա. Տէր Աստուածդ
26 առիւծը գարշելի են ։ Որդ գարշելի բան մի
առնիր մէ տանիր, որ դուն ալ անոր պէս
նզոված չըլլաս ։ անկէ բոլորովին զզուիս, ու
զանիկա խիստ գարշելի սեպես, վասն զի
նզոված է ան ։

ԳԼ ։ Ը

1—20 Մովսես կը յորդորէ Իսրայէլացիները Աստուծոյ հնազան-
դիլ ։ անոր բարերարութիւնները յիշեցնելով ։

1 Ամէն պատուիրանքներըն որ ես այսօր կը
պատուիրեմ ձեզի՝ ՚դուդ պահ եղէք որ բնէք, որ-
պէս զի ապրիք ու շատնաք ու մտնէք ժա-
ռանգէք ան երկիրը, որն որ Տէրը ձեր հայ-
2 բերան երդումով խոստացաւ ։ Ու միտքդ
պահէ ան բոլոր ճամբան, որ քա. Տէր Ա-
ստուածդ աս քառասուն տարին ՚քեզ անա-
պատին մէջ պտրտցուց, ՚քեզ խոնարհնցընե-
լու, փորձելու ՚ոս պտիպ. մէջիններ խիտնալու
համար, թէ արդեօք դուն անոր պատուիրանք-
3 ներըն պիտի պահես թէ ոչ ։ Եւ Տէրը քեզ խո-
նարհնցուց, ՚անօթիցուց և ՚մանանայով կե-
րակրեց, որն որ ոչ դուն կը ճանչնայիր և ոչ
քա. հայրերդ, քեզի իմացընելու համար՝ թէ
՚ոչ միայն հացով կ՚ապրի մարդ, հապա մարդը
Տէրոջը բերնէն ելած ամէն խօսքէն կ՚ապրի ։
4 ՚Ձա քառասուն տարին քա. վրայիդ լաթե-
րըդ չհինցան, ու ոտքերդ չուռնցան ։
5 ՚Ուս պտիպ մէջը գիտնաս որ ինչպէս մարդ
մը կը խրատէ իր որդին, քա. Տէր Աստուա-
6 ծդ ՚ըզ քեզ ՚ածի՛ կը խրատէ ։ Ուրեմն քա.
Տէր Աստուածդ պատուիրանքներըն պահես,
՚որ անոր ճամբաներուն մէջը քալես, ու ան-
7 կէ վախնաս ։ Քանզի քա. Տէր Աստուածդ
մէկ ապէկ երկիրը մը կը տանի քեզ, ՚ածի՛ եր-
կիր մը որ գետերէ ու լիճերէ բղխող ջրե-
8 ր ունի, աղբիւրներով ու խորունկ ջուրե-
րով, որոնք դաշտերէն ու լեռներէն կելլեն ։
Ցորեն է ։ Ածի՛ երկիր մը որ ցորենով, գա-
րիով, այգիներով, թզենիներով և նռնենի-
ներով լեցուն է ։ իւղ առատ ձիթենիներու ու
9 մեղրի երկիր ։ Ածի՛ երկիր մը՝ որ հան
՚կուշտ հաց պիտի ուտես, ու անոր մէջ բր-
նաւ բան մը պիտի չպակսի քեզի ։ երկիր մը՝
որուն քարերը երկաթի են, ու անոր լեռնե-
րէն պղինձ պիտի հանես ։
10 ՚Ուստի երբոր ուտես ու կշտանաս, քա.
Տէր Աստուածդ օրհնես ան ապէկ երկիրը քեզի
11 տուրն համար ։ Զգուշ անձիդ դպուչ թերն
ըրի՛, չըլլայ որ քա. Տէր Աստուածդ մոռնաս,
ու չպահես անոր պատուիրանքներըն, դա-
տաստաններըն ու կանոններըն, որոնք ես այս-
12 օր քեզի կը պատուիրեմ ։ ՚Ու երբոր ուտես
ու կշտանաս, և գեղեցիկ տուներ չինես ու
13 բնակիս անոնց մէջը, ՚ու երբոր արջառներդ և
հօտերդ շատնան, ու ՚նոս արծաթիդ ու ա-
կիդ շատնայ, և քա. ամէն ունեցածդ չատ-
14 նայ, ՚զբլլայ որ սիրտդ հպարտանայ, և ՚քա.
Տէր Աստուածդ մոռնաս, ան որ Եգիպտա-
յոց երկրէն ծառայութեան տունէն քեզ հա-
15 նեց, Եւ ան մեծ ու ահագին, Ե ՚կիպտ օձե-
րով ու կարիճներով չորցած, չոր ու անջուր
անապատին մէջ ՚դեզ պտրտցուց, ՚ոս քեզի
16 ապառաժ քարէն ջուր հանեց ։ Եւ անապա-
տին մէջ քա. հայրերդ չճանչցած ՚մանա-
նայովը քեզ կերակրեց, որ քեզ խոնարհեցը-
նէ ու փորձէ, և ՚վերջը քեզի բարիք ընէ ։
17 Եւ սրտիդ մէջը չըսես թէ Ա՛ս հարստու-
թիւնը իմ կարողութենովս ու իմ ձեռքս
18 ասիկա ինծի ըրաւ ։ Հապա քա. Տէր Ա-
ստուածդ յիշես, ՚քանզի հարստութիւն ը-
նելու համար քեզի այժ առողը ան է, ՚որ
քա. հայրերդուդ իր երդումով ըրած ուխտը
հաստատէ, ինչպէս որ այսօր Ը տեսնես ։
19 Եւ բէ որ քա. Տէր Աստուածդ մոռնալով
ուրիշ աստուածներու ետեւէ երթաս, զանոնք
պաշտես ու անոնց երկրպագութիւն ընես,
ես այսօր ձեզի կը վկայեմ՝ որ գուք բոլորո-
20 վին պիտի կորսուիք ։ Ան ազգերուն պէս որ
Տէրը ձեր առջևէն պիտի կորսնցընէ, ՚ոնանկ
պիտի կորսուիք, ինչու որ ձեր Տէր Աստու-
ծոյն խօսքը մտիկ չըրիք ։

ԳԼ ։ Թ

1—29 Մովսես իսրայէլացւոց յանձն առաջարկութիւնները

* Ձեր · ց ։
* Ըն · ժ · ցե · ցը · ցէ · ժը · ւ · ես ։
ֆ Ել · ժե · ւ · Գէ · ք · ւ · ք · ժե · ւ · ք · ժ · ւ · ֆ · ես · ք · ֆ · ես · ք · ֆ · ես · ք

ինչով կը վերջանայ հանգիստին խնդիրքին տրուած ուղղութիւնը։

1 Ով խրատել՝ մտիկ բրէ. Դաւն այսօր Յոր-
դանանէն կ'անցնիս, որ երթաս ի քեզմէ մեծ
ու զօրաւոր ազգեր, ու ի մէնէն երկիներդը պա-
2 րսպատուր մեծ քաղաքներ ժառանգես, Ան
մեծ ու երկայնահասակ ազգը Ենաքիմներուն
որդիքը՝ որոնք դուն կը ճանչնաս, ու նաև
լսեր ես թէ ենաքին որդւոցը ով կրնայ դէմ
դնել։
3 Այդ դուն այսօր գիտցիր որ քու Տէր
Աստուածդ ինքը ի քու առջեւդ կ'անցնի իբր
հուրայոց կրակ մը, ու զանոնք պիտի կորսընց-
նէ, և քու առջեւդ զանոնք պիտի նուաճէ,
ու դուն անոնք պիտի հալածես ու չուտով
կորսընցնիս, ինչպէս որ Տէրը քեզի բսաւ։
4 Երբոր քու Տէր Աստուածդ զանոնք քու
առջեւդ հալածէ, սրտիդ մէջը չըսես թէ
Տէրը իմ արդարութեանս համար զիս ատ եր-
կիրը բերաւ որ ժառանգեմ. քանզի Տէրը
ատ ազգերը իրենց անօրէնութեանը համար
5 քու առջեւդ կը վռնտէ։ Չէ՛ թէ քու ար-
դարութեանդ ու սրտիդ ուղղութեանը հա-
մար կը մտնես անոնց երկիրը ժառանգելու.
այլ քու Տէր Աստուածդ ան ազգերուն անօ-
րէնութեանը համար զանոնք քու առջեւդ
կը վռնտէ, և որ հաստատէ հան խոսքը որուն
համար քու հայրերուդ Աբրահամին, Իսա-
6 հակին ու Յակոբին երդում բրաւ։ Ուստի
գիտցիր որ քու արդարութեանդ համար չէ
որ քու Տէր Աստուածդ ատ բարի երկիրը
քեզի ժառանգել կու տայ. քանզի դուն
խստասրտութեդ ժողովուրդ մէն ես։
7 Մխոցդ պահէ՝ մի մոռնար որ դուն քու
Տէր Աստուածդ անապատին մէջ բարկացու-
ցիր. ի յն իսկոսէ երկրէն ելած օրէդ մինչև
հոս եկած օրդ Տէրոջը անհնազանդ եղար։
8 Քորէբի մէջ ալ Տէրը բարկացուցիք. և Տէ-
րը ձեզ կորսընցնելու համար ձեզի բարկա-
9 ցաւ։ Երբոր ես լեռը ելայ, որ քարեղէն
տախտակները առնէմ, այսինքն Տէրոջը ձե-
զի հետ բրած ուխտին տախտակները, քա-
ռասուն օր ու քառասուն գիշեր լեռը կե-
10 ցայ. ոչ հաց կերայ և ոչ ջուր խմեցի. Աստ-
ուծոյ մատամբ գրուած երկու քարեղէն տախտակները
ինձ տրուեցան որ ըլլար ըստ կրակին
11 ժողովրդեան օրը լեռանը վրայ կրակին
մէջէն Տէրը ձեզի գրուցից։ Ապ քառասուն
օրէն ու քառասուն գիշերէն ետքը Տէրը ե-
կու քարեղէն տախտակներըն այսինքն ու-
12 խտին տախտակները ինծի տուաւ։ Ու Տէրը
ինծի բսաւ. Ելլ՝ չուտով ասկէ վար իջիր,
քանզի ազգականեցաւ քու ժողովուրդդ որ
եգիպտոսէ երկրէն հանեցիր. իմ պատուի-
րած ճամբայէս չուտով խոտորեցան, իրենց
13 ձուլածոյ կուռք չինեցին։ Ու նաև Տէրը
ինծի հետ խօսելով բսաւ. Ես աս ժողովուր-
դին նայեցայ, և ահա խստասրտութեդ ժո-
14 ղովուրդ մէն է ան. Թող առ գիս որ զա-
նոնք կորսընցնեմ, ու անոնց անունը երկինքէ
տակէն բնաւ ինչ ընեմ, ու քեզ անոնցմէ զո-
բաւոր ու բազմաթիւ ազգ մը պիտի բնեմ։
15 Պատասիր ես դարձայ, լեռնէն վար իջայ.
ու լեռը կրակով կ'այրէր. և ուխտին երկու
տախտակները երկու ձեռքերուս վրան էին։
16 Նայեցայ ահաւասիկ որ ձեր Տէր Աստ-
ծոյն դէմ մեղք գործելով՝ ձեզի ձուլածոյ
որթ չիներ էիք. Տէրոջը ձեզի պատուիրած
17 ճամբայէն չուտով խոտորեր էիք. Պատասիր
ան երկու տախտակները բռնեցի, ու իմ ե-
կու ձեռքերուս վրայէն վար նետեցի, և ձեր
18 աչքերուն առջեւ զանոնք կոտրտեցի. Նո-
քա առջի ինէն պէս Տէրոջը առջեւ ազատեցի
քառասուն օր ու քառասուն գիշեր. ոչ հաց
կերայ ոչ ալ ջուր խմեցի, ձեր գործած բոլոր
մեղքին համար. վասն զի Տէրոջը առջեւ չա-
րութիւն ընելով զանիկա բարկացուցեր էիք.
19 Քանզի վախցայ ան սաստիկ բարկութենէն
որով Տէրը ձեր վրայ բարկացաւ ձեզ կորսըն-
ցնելու համար. Տակայն Տէրը ան անգամին
20 ալ ինծի լսեց. Ու Տէրը Ահարոնին խիստ բար-
կացաւ, անոնք ալ զանիկա պիտի կորսընց-
նէր. ու նոյն ատեներ Ահարոնին համար ալ
21 ազօթք բրի. Ու ձեր բրած մեղքը՝ այսինքն
որթը առի, ու զանիկա կրակով այրեցի. ետ-
քը զանիկա ծեծելով լաւ մը փշրեցի, մին-
չև որ մանր փոշի եղաւ. և ան փոշին լեռ-
նէն իջնող առուին մէջը նետեցի։
22 Նաև Տաբէրային, Մասային ու Կիբրոթ-
23 Հաթթաւային մէջ Տէրը բարկացուցիք. Ու
երբոր Տէրը ձեզ կաց ևս բանեցնելէն խրկեց,
և Ինէն բսաւ, Ելլէք ու իմ ձեզի առած եր-
կիրս ժառանգեցէք, անոնք ձեր Տէր Աս-
տուծոյն հրամանին անհնազանդ ելլելուն բերիք,

ա Գէ. ժա. 31։ Ցհս. գ. 16։ դ. 19։ բ Գէ. է. 23։ գ Գէ. գ. 28։ է. 1։ ժա. 23։ դ Գէ. ա. 38։ ե Թհ. ա. 5։ Ժդ. 22. 23. 33. 34։ զ Գէ. բա. 3։ Ցհս. գ. 11։ է Գէ. գ. 24։ Նէ. բ. 26։ ը Գէ. է. 23։ թ Գէ. ժ. 1։ ժա. 8. 10։ Ղե. ժբ. 22։ Գէ. ժբ. 18։ ժ Ցհ. ժ. 5։ ժա Ցհս. գ. 8։ ժբ Ցհ. ժբ. 7։ ժգ. 4։ ժգ Գէ. է. 22։ ժդ Նէ. ժգ. 7։ ժե Ժա. 6. 10։ Ես. ա. 4։ ժզ Գէ. ժ. 1։ ժէ Գէ. ժ. 12։ ժը Նէ. ժգ. 11։ ժգ. 8։ ի. 4։ իբ. 15։ իգ Հմր. 13։ Նէ. իբ. 2։ լգ. 3։ լգ. 6։ իդ Նէ. ժգ. 11։ ժգ. 8։ իե Ժէ. 7։ ժէ. 8։ իզ Նէ. իբ. 18։ իգ. 1։ իէ Նէ. իբ. 10։ իը Նէ. ժբ. 10։ Գէ. ժբ. 15։ ի Նէ. ժբ. 17։ բ. 1։ Գէ. գ. 10։ ժ. 4։ ժբ. 16։ իա Նէ. իբ. 7։ իբ Գէ. իբ. 29։ Դատ. բ. 17։ իգ Նէ. իբ. 9։ իդ Նէ. իբ. 19։ իե Նէ. իբ. 11։ իզ Նէ. իգ. 28։ Ա Մկ. ին. 13։ իը Նէ. իբ. 10։ Գէ. իթ. 25։ Ա Մկ. բ. 2։ ՆՀ. 13։ ի Նէ. ժբ. 15։ Գէ. գ. 11։ է. 22։ ի Նէ. իբ. 19։ ի Նէ. իգ. 28։ Ա Մկ. ին. 13։ ի Նէ. իբ. 9։ ի Նէ. իբ. 10։ ի Նէ. իբ. 15։ ի Նէ. ժբ. 16։ իգ Գէ. ժ. 1։ ի Նէ. իբ. 19։ ի Նէ. իգ. 28։ Ա Մկ. ին. 13։

ու Ասաղ չհատատալով անոր խօսքը մեղք
24 չընիլ։ Հետ Ճանչցած օրէս ի վեր Տէրոջը
ան[ա]հնազանդ եղ։
25 Ոսոր ես քառասուն օր ու քառասուն
գիշեր որ ապաչեցի, Տէրոջը ասդիճ ապաչեցի,
որովհետև Տէրը բառ որ ձեզ կորսընցընել։
26 Ու ես Տէրոջը ապաչելով բսի, Ով Տէր Էհո-
վայ, մի կորսընցըներ քու ժողովրդդ ու ժա-
ռանգութիւնդ՝ որն որ քու մեծ[ա]թիւնդ
ազատեցիր, ու զօրաւոր ձեռքով Էգիպտոսէն
27 հանեցիր։ Քու ծառաներդ՝ Աբրահամի, Իսա-
հակի ու Յակոբի յիշէ, և աս ժողովրդին
խստութիւնը, անօրէնութիւնը ու մեղքին
28 մի նայիր։ Զբնիայ որ ան երկիրին, ուսկից որ
մեզ հանեցիր, [Ե]ովհետև բսին թէ Տէրը կա-
րող չընիլով զանոնք առնելու ան երկիրը որ
անոնց խոստացեր էր, կամ զանոնք սատկով,
հանեց զանոնք որ անապատին մէջ մեռցընէ։
29 Որովհետև անոնք քու ժողովրդդ ու ժա-
ռանգութիւնդ էն, որոնք դուն մեծ զո-
րութիւնդով ու բարձր բազուկովդ Էհանեցիր։

ԳԼ· Ժ

1 Ա[ւ]ետ կը յիշէ Աստծոյ պղծութիւնը որ Նաբէն ուրիշ
երկու տախտակներու վրայ գրելը։ 6 քահանայա-
կան յաջորդութիւնը սրուելը։ 8 Ղեւիին ցեղը զատելը։ 10
ու ժողովրդին համար Մովսէսին ըրած աղաչանքը ընդ-
դէմ։ 12 Հնազանդութեան յորդորանք մը։

1 Ա[ն]ատոր Տէրը ինծի բսաւ, Քեզի ասոնց
նմանութեան պէս երկու հատ քարէ տախտակներ
կոփէ, ու լեռը ինծի ելլիր, ու նաև Քեզի
2 մէկ փայտէ տապանակ մը չընիէ։ Ես տախտակ-
ներուն վրայ՝ քու կոտրած առջի տախտակ-
ներուդ վրայի խօսքերը պիտի գրեմ, ու զա-
3 նոնք տապանակին մէջը դնես։ Ուստի ես Ա-
մանի փայտէ տապանակ մը չընիեցի, ու տա-
ղ ընիելին պէս երկու հատ քարէ տախտակներ
կոփեցի, ու ան երկու տախտակներըը ձեռքս
4 առնելով լեռը ելայ։ Ես տախտակներուն վրայ
առջի գրուածքին պէս ան տասը խօսքերը
գրեց, որոնք Տէրը ձեզի լեռանը վրայ կրա-
կին մէջէն խօսեցաւ ժողովքին օրը, և Տէ-
5 րը զանոնք ինծի տուաւ։ Անկէ դառնալով
իջեւանէն վար իջայ, ու տախտակներըը չընիած
տապանակիս մէջը գրի ար ան տեղը կընան,
ինչպէս որ Տէրը ինծի պատուիրեց։

6 Ու Իսրայէլի որդիքը Բերոթ-բանէ-յա-
կանէն Մոսերա չուեցին։ Հոն Ահա-
րան, ու հոն թաղուեցաւ, և անոր որդին
7 Եղիազար անոր տեղը քահանայ եղաւ։ Ան-
կէ Գադգոդ, ու Գադգոդէն Յոթբի առա-
ւներու երկիրը՝ հեռաքաղ չուեցին։
8 Ա[ն]ատոր Տէրը Ղեւիին ցեղը զատեց, որ
Տէրոջը ուխտին տապանակը կրէ, Տէրոջը աս-
չելը կենալ ու անոր ծառայութիւն ընէ, ու
9 հանոր անուանով օրհնէ, մինչև աս օրս։ Ա-
պատճառաւ Ղեւին իր եղբարցը հետ բաժին
ու ժառանգութիւն չունի։ անոր ժառանգու-
թիւնը Տէրն է, ինչպէս որ քու Տէր Աստա-
ծդ անոր բսաւ։
10 Ես հոս առջի օրերուն համեմատ՝ քառա-
սուն օր ու քառասուն գիշեր լեռանը վրայ
կեցայ, ու Տէրը աս անգամին ալ ինծի մեղք
11 ընելով չուզեց քեզ կորսընցընել։ Ան Տէրը
ինծի բսաւ, Ելիր ու ժողովրդին առջեւէն
չուէ, որ մտնեն ու ժառանգեն ան երկիրը՝
որն որ անոնց հայրերուն երդում ըրի անոնց
տալու համար։
12 Ուրեմն, ով Իսրայէլ, Հիմա քու Տէր Ա-
ստուածդ քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ, միայն թէ
Քու Տէր Աստուածմէդ վախնաս, հանոր ամէն
ճանապարհներուն մէջը քալես և հանիկա սիրես,
ու նաև քու բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգւովդ
13 քու Տէր Աստուածդ պաշտես, Ես Տէրոջը
պատուիրանքները ու կանոններըը պահես, ո-
րոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, Ար քե-
14 զի ալէկ ըլլայ։ Ահա Երկինքը ու երկնից
երկինքը, Հոն երկիրը ու բոլոր անոր մէջը
եղածը քու Տէր Աստուածդդ է[ն]։
15 Միայն թէ Տէրը քու հայրերուդ հաւնեցաւ
ու զանոնք սիրեց, և անոնցմէ ետքը անոնց
զաւակներըը՝ այսինքն ձեզ բնտրեց բոլոր ազ-
գերուն մէջէն, ինչպէս որ այսօր է[ն]։
16 Ուստի Ձեր սրտերուն անթլփատութիւնը
թլփատեցէք, ու Ձեր պարանոցներըը՝ ալ մի
17 խստացրնէք։ Քանզի Ձեր Տէր Աստուածը
Աստուածներուն Աստուածը ու Տէրերուն
Տէրն է, մեծ, Հզօր ու ահեղ Աստուածն է,
որ Աչառութիւն չընիեր ու կաշառք չառներ։
18 Ան Եթիմ որբին ու այրեաւորին իրաւունք կը-
նէ, պանդուխտը կը սիրէ, ու անոր հաց ու
19 հանդերձ կու տայ։ Ուրեմն պանդուխտը սի-
րեցէք։ Քանզի դուք ալ Եգիպտացւոց եր-

ֆ Սաղ· Ճգ· 34· 22·
= ԳԼ· ԼՈ· 27·
ի Հմր· 18·
ֆ ԵԼ· ԼՐ· 11· Ես·
ր ԵԼ· ԼՐ· 28· Քառ·
ԺԳ· 10·
ե ԳԼ· ր· 20· գՔաոգ·
ԸՐ· 21· Ղեւիտ· ա·
10· Սաղ· գե· 7·
—
ա ԵԼ· ԼԳ· 1·9·
բ ԵԼ· ԲՒ· 10·
գ ԵԼ· ԲՒ· 10· 21·
դ ԵԼ· ԲՒ· 5· 10· ԼՒ·
1·
ե ԵԼ· ԼԳ· 6·
զ ԵԼ· ԼԳ· 33·
է ԵԼ· Բ· 1·
ը ԵԼ· ԺԲ· 17· ԳԼ·
ԲՒ· 10· ԺԸ· 10·
թ ԵԼ· ԼԳ· 33·
ժ ԵԼ· Խ· 33·
ի գՔաոգ· Ը· 2·
լ Քաո· ԼԳ· 31·
խ Քաո· Խ· 33· ԼԳ·
36·
ծ Քաո· ԼԳ· 33· 33·
կ Քաո· գ· 6· գ· 8·
Ը· 34· ԺԸ· 9·
հ Քաո· գ· 15·
ձ ԳԼ· ԺԸ· 3·
ղ Ղե· Բ· 33· Քաո·
ը· 33· ԳԼ· Խո·
1·
ճ Քաո· ԺԸ· 33· 34·
ԳԼ· ԺԸ· 1· Ես·
ՁՂԽՀ· Խգ· 10·
մ Ես· Ը· 1·
յ Ես· Ը· 2·
ն Ես· Ը· 3·
շ Ես· Ը· 4·
ո Ես· Ը· 5·
չ Ես· Ը· 6·
պ Ես· Ը· 7·
ջ Ես· Ը· 8·
ռ Ես· Ը· 9·
ս Ես· Ը· 10·
վ Ես· Ը· 11·
տ Ես· Ը· 12·
ր Ես· Ը· 13·
ց Ես· Ը· 14·
ու Ես· Ը· 15·
փ Ես· Ը· 16·
ք Ես· Ը· 17·
և Ես· Ը· 18·
օ Ես· Ը· 19·
ֆ Ես· Ը· 20·
ա Ես· Ը· 21·
բ Ես· Ը· 22·
գ Ես· Ը· 23·
դ Ես· Ը· 24·
ե Ես· Ը· 25·
զ Ես· Ը· 26·
է Ես· Ը· 27·
ը Ես· Ը· 28·
թ Ես· Ը· 29·
ժ Ես· Ը· 30·
ի Ես· Ը· 31·
լ Ես· Ը· 32·
խ Ես· Ը· 33·
ծ Ես· Ը· 34·
կ Ես· Ը· 35·
հ Ես· Ը· 36·
ձ Ես· Ը· 37·
ղ Ես· Ը· 38·
ճ Ես· Ը· 39·
մ Ես· Ը· 40·
յ Ես· Ը· 41·
ն Ես· Ը· 42·
շ Ես· Ը· 43·
ո Ես· Ը· 44·
չ Ես· Ը· 45·
պ Ես· Ը· 46·
ջ Ես· Ը· 47·
ռ Ես· Ը· 48·
ս Ես· Ը· 49·
վ Ես· Ը· 50·
տ Ես· Ը· 51·
ր Ես· Ը· 52·
ց Ես· Ը· 53·
ու Ես· Ը· 54·
փ Ես· Ը· 55·
ք Ես· Ը· 56·
և Ես· Ը· 57·
օ Ես· Ը· 58·
ֆ Ես· Ը· 59·
ա Ես· Ը· 60·
բ Ես· Ը· 61·
գ Ես· Ը· 62·
դ Ես· Ը· 63·
ե Ես· Ը· 64·
զ Ես· Ը· 65·
է Ես· Ը· 66·
ը Ես· Ը· 67·
թ Ես· Ը· 68·
ժ Ես· Ը· 69·
ի Ես· Ը· 70·
լ Ես· Ը· 71·
խ Ես· Ը· 72·
ծ Ես· Ը· 73·
կ Ես· Ը· 74·
հ Ես· Ը· 75·
ձ Ես· Ը· 76·
ղ Ես· Ը· 77·
ճ Ես· Ը· 78·
մ Ես· Ը· 79·
յ Ես· Ը· 80·
ն Ես· Ը· 81·
շ Ես· Ը· 82·
ո Ես· Ը· 83·
չ Ես· Ը· 84·
պ Ես· Ը· 85·
ջ Ես· Ը· 86·
ռ Ես· Ը· 87·
ս Ես· Ը· 88·
վ Ես· Ը· 89·
տ Ես· Ը· 90·
ր Ես· Ը· 91·
ց Ես· Ը· 92·
ու Ես· Ը· 93·
փ Ես· Ը· 94·
ք Ես· Ը· 95·
և Ես· Ը· 96·
օ Ես· Ը· 97·
ֆ Ես· Ը· 98·
ա Ես· Ը· 99·
բ Ես· Ը· 100·

20 կրնե մէջ պանդուխտ էիր։ ՚Քու Տէր Աստուածդ
մէդ վախնաս, ու զանիկա պաշտես, և անոր
՚յարես, ՚ու անոր անունովը երդուիս բնես։
21 ՚Քու պարծանքդ անիկա է, և քու Աստուա-
ծդ անիկա է, ՚որ քեզի հանար աս մեծ ու
սքանչելի բաները ըրաւ, որոնք դուն քու
22 աչքերովդ տեսար։ Քու հայրերդ ՚եօթանա-
սուն հոգի էին երբոր եգիպտոս իջան. ու
հիմա քու Տէր Աստուածդ քեզ ՚երկինքը տար-
պէս շատցուց։

ԳԼ· ԺԱ

1 Սիրեցէք Տէր Աստուածդ, ու միշտ անոր պահածները, կանոն-
ները, դատաստանները ու պատուիրանքնե-
2 րը պահեցէք։ Իւր պարծերդ, որ ձեր որ-
դւոցը չէ խօսեր, որովհետև անոնք չեն գի-
տեր, ու չտեսան ՚ձեր Տէր Աստուածդին խրա-
տը, ՚անոր մեծութիւնը, ՚զօրաւոր ձեռքը
3 ու բարձր բազուկը, եգիպտոսի մէջ եգիպ-
տացւոց փարաւոն թագաւորին ու անոր բո-
լոր երկրին վրայ ըրած նշանները ու գործ-
4 քերը։ Իւր ինչ որ ըրաւ եգիպտացւոց զօրքե-
րուն, ձիերուն ու կառքերուն. ու երբոր
անոնք ձեր ետևէն հնկան, ՚ինչպէս Տէրը կոր-
միր ծովուն չուրերը անոնց վրայ °գարձուց
5 ու զանոնք կորսընցուց մինչև աս օրս. Իւ
ինչ որ ըրաւ ձեզի անապատին մէջ մինչև
6 ձեր հոս գալը. Ու ինչ որ Ռուբինեան եղիա-
բին որդւոցը °Գաթանային ու Աբիրոնին ըրաւ,
ինչպէս երկիրը իր բերանը բացաւ, ու զա-
նոնք իրենց բնակութիւնքներովը, իրենց վրան-
ներովը ու իրենց ամէն առարկաներովը կո-
7 րսընցուց մէջերնէն կլլեց. ՚Սակայն Տէրոջ
Իր ըրած բոլոր մեծ գործերը աներեսը ձեր
8 աչքերն են։ Ուրեմն պահեցէք այն ամէն պա-
տուիրանքները որ ես այսօր ձեզի կը պա-
տուիրեմ, որպէս զի ՚զօրանաք, ու մտնէք
ժառանգէք այն երկիրը, ուր որ կ'երթաք
9 զանիկա ժառանգելու. Իւ ՚ձեր օրերը եր-
կար ըլլան այն երկրին վրայ, ՚որն որ Տէրը
ձեր հայրերուն երդուաւ՝ անոնց և անոնց

սերունդին տալու, ՚Հանապատ երկիրը մէր որ կաթ
ու մեղր կը բղխէ։
10 Քանզի այն երկիրը՝ ուր որ դուք այժմ
մտնելու անոնիկա ժառանգելու համար, եգիպ-
տոսի երկրին պէս չէ ուսկից որ եկաք. ՚Որ
հոն երբոր սերմ կը ցանէիր, բանջարի պար-
տէզի պէս ոտքովդ ՚ետ չուր կու տայիր.
11 Ա՛յլ ձեր մտնելու ու ժառանգելու երկիրը
բլուներու ու հովիտներու երկիր մըն է. երկ-
12 նից անձրեւին չորովը կը չբուխ. Հոնակ երկիրը
մըն է, որն որ քու Տէր Աստուածդ կը գտ-
տնէ. ՚քու Տէր Աստուածդուդ աչքը տարեցոյն
սկիզբէն մինչև վերջը միշտ անոր վրայ է։
13 Ուստի թէ որ ՚ուշադրութեամբ մտիկ ընէք
իմ պատուիրանքներս, որ այսօր ձեզի կը
պատուիրեմ, ՚ու ձեր Տէր Աստուածդ սի-
րէք, և զանիկա ձեր բոլոր սրտովը ու բո-
14 լոր հոգւովը պաշտէք, Ատեն որ ՚ձեր եր-
կրին անձրեւը ՚առջի ու վերջի անձրեւը իրենց
ատենին պիտի տամ, և քու ցորենդ, քու գի-
15 նիդ ու քու եղդ պիտի ժողվես։ ՚Ու նաև
քու արտիդ մէջ խոտ պիտի տամ անասուն-
ներուդ համար, որ ՚ուտես ու կշտանաս։
16 Ձեր անձերնուն զգուշութիւն ըրէք, ՚չըլլայ
որ ձեր սիրտը խաբուի, ու դուք շեղիք հե-
թանոս խոստութեամբ ՚օտար աստուածներուն պաշ-
17 տէք, ու անոնց երկրպագութիւն ընէք. Իւ
՚Տէրը ձեզի դէմ սաստիկ բարկանալով փա-
կէ երկինքը դոցէ, որ անձրեւ չըլլայ ու երկիրը
իր պտուղը չտայ, և ՚Տէրոջմէ ձեզի տուած
բարի երկրէն շուտով կորսուիք։
18 ՚Ա՛ս իմ խօսքերս ձեր սրտին ու հոգւոյն
մէջ դրէք, ու ՚զանոնք նշանի համար ձեր
ձեռքերնուն վրայ կապեցէք, ու ճակատնոցի
19 համար ձեր աչքերուն միջտեղը ըլլան. Կի-
զանոնք ձեր տղոցը սորվեցնէք, ու տունը
նստած ատենդ, ճամբան քալած ատենդ և
պառկելու ու կ'ելլելու ատենդ անոնք խոսիս։
20 ՚Իւ զանոնք քու տանդ դրանդեանդը վրայ
21 ու դուռներուդ վրայ գրես։ Որպէս զի ան երկ-
րին վրայ՝ որ Տէրը ձեր հայրերուն երդուաւ
ըրաւ անոնց տալու, ՚ձեր օրերը ու ձեր որ-
դւոցը օրերը շատնան ՚երկրի երկնից օրերը
երկրի վրայ։
22 Քանզի ՚թէ որ աս իմ ձեզի պատուիրած
բոլոր պատուիրանքներս զգուշութեամբ պա-
հէք ու կատարէք, և ձեր Տէր Աստուածը
սիրէք, ու անոր բոլոր ճամբաներուն մէջէը

23 քաղէք և ՚առնոր յարիք , Տէրն ալ ՚ձեզ ամէն
ազգերը ձեր առջևէն պիտի վռնտէ , և դուք
՚ձեզմէ մեծ ու զօրաւոր ազգերու վրայ պիտի
24 տիրէք ։ ՚Ձեր ատբին ամէն կոխած տեղը ձերը
պիտի ըլլայ · ձեր սահմանը ՚անապատէն ու
Լիբանանէն , գետէն՝ այսինքն Եփրատ գետէն
25 մինչև ՚արեւմտեան ծովը պիտի ըլլայ ։ ՚Քնաւ
մէկը պիտի չկարենայ ձեզի դէմ դնել · ձեր
Տէր Աստուածը ՚ձեր ամէն կոխած երկրին
վրայ ձեզմէ վախ ու սոսկում պիտի
բերէ , ՚ինչպէս որ ձեզի բսաւ ։
26 ՚Ահա ես այսօր ձեր առջեր օրհնութիւն ու
27 անէծք կը դնեմ · ՚Օրհնութիւնը՝ թէ որ Տեռ
ւանդ ուքիւն լսէք ձեր Տէր Աստուծոյն պա
տուիրանքներուն , որոնք ես այսօր ձեզի կը
28 պատուիրեմ · և ՚անէծքը՝ թէ որ ձեր Տէր
Աստուծոյն պատուիրանքներուն չհնազան
դիք , ու խոտորիք այն ճամբայէն որ ես այսօր
ձեզի կը պատուիրեմ , ու ձեր չճանչցած օտար
29 աստուածներուն ետևէն երթաք ։ Ու տի բեր
որ քու Տէր Աստուածդ քեզ տանի այն եր
կիրը , ուր որ պիտի մտնես ու ժառանգես ,
օրհնութիւնը Գարիզիմ լեռան վրայ , ու
30 անէծքը Գեբաղ լեռան վրայ տաս · ՚Ահա
տանք Յորդանանէն անդին կողմը արեւմտեան
ճամբան վրայ , ՚Մօրէի կաղնիներուն մօտ ,
Գաղգաղայէն դիմացի հովիտին մէջ բնակող
31 քանանացւոց երկրին մէջն են ։ ՚Որովհետև
դուք Յորդանանէն պիտի անցնիք , որ մտնէք
ու ժառանգէք այն երկիրը՝ որն որ ձեր Տէր
Աստուածը ձեզի պիտի տայ , ու զանիկա պի
տի ժառանգէք և անոր մէջ պիտի բնակիք ։
32 Ուրեմն ՚դուք յիշեցէք ՚ի գործ դրէք այն
ամէն կանոնները ու դատաստանները՝ որոնք
ես այսօր ձեր առջևը կը դնեմ ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Կ՚ապաշխարեն Ոման չէնք՛րը պիտի կործանէ ։ 2 Ընտրեալ ժողովուրդ իր բնակած տեղը պիտի մնասուռ ։ 13 Զոհ ը ամենը կ՚ըզգէ ։ 17 Ը Ը Ը

զոր ոչխարիդ՝ ան տեղը մնասցանես, որ
որ Տէրը քու ընտրեսցի ի միոյ ի քոյոց
ցեղից քոց՝ անդ մինչ ի տարին նո-
րոգ։ Ոչ կերիցես ի նմանէ խմոր ինչ
մինչ ցայն ժամ՝ եւ եօթն աւուրս ոչ կերիցես
անկից հաց նեղութեան, զի նեղութեամբ
հաներ զանկից յերկրէ Եգիպտացւոց, զի
ամենայն աւուրս կենաց քոց յիշեսցես
զաւուրն զայն, յորում հաներ զանկից
յերկրէ Եգիպտացւոց։ Եւ ոչ երեսցի
ոք ի քեզ խմոր ինչ ամենայն սահմանս
քով եօթն աւուրս, եւ մի՛ մնասցէ ի մար-
մինս քում ի միում աւուր ի զոհէ զոր
զոհեսցես ընդ իրիկուն առաջին աւուր
մինչ ցառաւօտ։ Ոչ կարասցես զոհել
զզատիկն Տեառն Աստուծոյ քոյ ի միում
ի քաղաքաց քոց, զոր Տէրն Աստուած
քո տայ քեզ, այլ ի տեղւոջ յորում բնա-
կեցուցանիցէ անուն իւր անդ, անդ զոհես-
ցես զզատիկն Տեառն Աստուծոյ քոյ
երեկոյ ի մտանել արեգական ի ժամ
յորում ելեր յԵգիպտոսէ։ Եւ եփեսցես
եւ կերիցես զնա ի տեղւոջ յորում ընտրե-
սցի Տէրն Աստուած քո ի նմա, եւ ար-
շաւեսցես առաւօտուն եւ երթիցես ի
վրանս քո։ Վեց աւուրս կերիցես զհաց
անխմոր, եւ յաւուրն եօթներորդի տօն
Տեառն Աստուծոյ քոյ է, ոչ գործեսցես
ոչ ինչ։ Եւ համարեսցիս քեզ եօթն շա-
բաթս եւ սկսցիս համարել եօթն շաբաթս
յորժամ սկսցի մանել հունձ ի հնձանի։
Եւ արասցես զտօն շաբաթոցն Տեառն
Աստուծոյ քոյ, զպատարագ ձեռաց
կամաց քոց զոր տացես, որպէս օրհնեաց
քեզ Տէրն Աստուած քո։ Եւ ուրախ լի-
ցիս առաջի Տեառն Աստուծոյ քոյ դու
եւ որդի քո եւ դուստր քո եւ ծառայ քո
եւ աղախին քո եւ լեւտացի որ ի քաղա-
քի քում եւ պանդուխտ եւ որբ եւ այրի
որ ի միջի քում, ի տեղւոջ յորում ընտրե-
սցի Տէրն Աստուած քո անուն իւր ան-
դ։ Եւ յիշեսցես զի ծառայ էիր յԵգիպ-
տոս, եւ պահեսցես եւ կատարեսցես
զհրամանս զայս։ Զտօն խորանաց ա-
րասցես քեզ եօթն աւուրս յորժամ ժո-
ղովիցես ի հնձանէ քումմէ եւ յանկա-
նէ քումմէ։ Եւ տօնեսցես զտօնն եւ
ուրախ լիցիս դու եւ որդի քո եւ դուստր
քո եւ ծառայ քո եւ աղախին քո եւ լեւ-
տացի եւ պանդուխտ եւ որբ եւ այրի
որ ի քաղաքի քում։ Եւ եօթն աւուրս
տօնեսցես Տեառն Աստուծոյ քոյ ի տե-
ղւոջ յորում ընտրեսցի Տէրն Աստուած
քո, զի օրհնեսցէ զքեզ Տէրն Աստուած
քո ամենայն արդեանց քոց եւ ամենայն
գործոց ձեռաց քոց, եւ լիցիս ուրախ։
Երիք անգամ յամի երեւեսցի ամենայն
արու քո առաջի Տեառն Աստուծոյ քոյ
ի տեղւոջ յորում ընտրեսցի, ի տօնի
զատկին եւ ի տօնի շաբաթոցն եւ ի տօնի
խորանաց։ Եւ ոչ երեւեսցի առաջի Տե-
առն Աստուծոյ քոյ ոք ձեռնունայն։
Ամենայն մարդ որպէս զօրութիւն ձե-
ռաց իւրոց, որպէս օրհնութիւն Տեառն
Աստուծոյ քոյ զոր տացէ քեզ։ Դատա-
ւորս եւ գրագիրս կացուսցես քեզ ի
ամենայն դրունս քո զոր Տէրն Աստուած
քո տայ քեզ ի ցեղս քո, եւ դատեսցեն
զժողովուրդն դատաստանաւ արդարու-
թեան։ Մի՛ խոտորեսցիս ի դատաստա-
նէ, մի՛ երեսս առցես, եւ մի՛ ընդունիցիս
պատարագս, զի պատարագք կուրացու-
ցանեն զաչս իմաստնոց եւ ապականեն
զբանս արդարոց։ Զարդարութիւն եւ
զարդարութիւն հետեւեսցիս, զի կեցցես
եւ ժառանգեսցես զերկիրն զոր Տէրն
Աստուած քո տայ քեզ։ Մի՛ տնկեսցես
քեզ ծառ ինչ առ սեղանոյ Տեառն Աս-
տուծոյ քոյ, զոր ոչ արասցես քեզ կուռս
եւ կոթողս, զոր ատեցեալ է Տէրն Աս-
տուած քո։ Մի՛ զոհեսցես Տեառն Աս-
տուծոյ քոյ զոչխար եւ զեզն, յորում
իցէ պատառ կամ ինչ չարութիւն, զի
պղծութիւն է առաջի Տեառն Աստուծոյ
քոյ։ Եթէ գտցի ի միում ի քաղաքաց քոց
զոր Տէրն Աստուած քո տայ քեզ, այր
կամ կին, որ արասցէ զչարն առաջի Տե-
առն Աստուծոյ քոյ, եւ անցցէ զուխտ
նորա, եւ երթիցէ եւ պաշտեսցէ աստուա-
ծոց օտարաց, եւ երկրպագեսցէ նոցա
կամ արեգական կամ լուսնի կամ ամե-
նայն զինուոյ երկնից, զոր ես ոչ պատուի-
րեցի, եւ պատմեսցի քեզ, եւ լուիցես
եւ հետազօտեսցես զբանս զայս լաւ-
ապէս, եւ ահա ճշմարիտ է բանն եւ
հաստատեալ է զբանն զայն ի մէջ քում
ի Սրայէլի, եւ հանցես զայրն զայն
կամ զկինն զայն, որ արասցէ զբանն
զայն չարութեան, առ դրունս քո զոր
Տէրն Աստուած քո տայ քեզ, եւ հարցես
զայրն զայն կամ զկինն զայն քարամբ,
եւ մեռցին։ Ի բերանոյ երկուց կամ
երից վկայից սպանցի որ մեռանելի է,
եւ ոչ սպանցի ի բերանոյ միոյ վկայի։
Ձեռք վկայիցն նախ սկսցին սպանա-
նել զնա, եւ ձեռք ամենայն ժողովրդեան
յետոյ, եւ հատցես զչարն ի միջոյ քո։
Եթէ դժուարասցի քեզ դատաստան ի
միում ի քաղաքաց քոց, ի մէջ արեան
եւ արեան, ի մէջ դատաստանի եւ դա-
տաստանի, ի մէջ հարուածոյ եւ հարուա-
ծոյ, ի մէջ բանից դատաստանի քոյ, եւ
յարիցես եւ ելցես ի տեղին զոր ընտրե-
սցի Տէրն Աստուած քո ի նմա, եւ գա-
սցես առ քահանայսն Լեւտացիս եւ առ
դատաւորն որ իցէ յաւուրսն յայնմիկ,
եւ հարցանիցես զնոսա, եւ պատմեսցեն
քեզ զբանն դատաստանի։ Եւ արասցես
ըստ բանին զոր պատմեսցեն քեզ ի տե-
ղւոջ յորում ընտրեսցի Տէրն Աստուած
քո ի նմա, եւ պահեսցես եւ արասցես
ըստ ամենայնի զոր ուսուցանիցեն քեզ։
Ըստ օրինին զոր ուսուսցեն քեզ եւ ըստ
դատաստանին զոր ասասցեն քեզ արա-
սցես, մի՛ խոտորեսցիս ի բանէ զոր
պատմեսցեն քեզ ոչ յաջմէ եւ ոչ յա-
հեկէ։ Եւ այրն որ արասցէ ամբարտա-
ւանութեամբ, եւ ոչ լուիցէ քահանային
կայացելոյ պաշտել անդ առաջի Տեառն
Աստուծոյ քոյ, կամ դատաւորին, եւ
մեռցի այրն այն, եւ հատցես զչարն ի
միջոյ Սրայէլի։ Եւ ամենայն ժողովուրդ
լուիցեն եւ երկեսցին, եւ ոչ ամբարտա-
ւանասցին ի հետագայ։ Եթէ մտցես ի
երկիրն զոր Տէրն Աստուած քո տայ քեզ,
եւ ժառանգեսցես զնա եւ բնակեսցիս
ի նմա, եւ ասասցես թագաւորել ինձ
թագաւոր որպէս ամենայն ազգք որ
շուրջ զիս, ընդ որ ես ոչ կարասցես
թագաւորել ինձ թագաւոր, զոր ընտրե-
սցի Տէրն Աստուած քո ի նմա, ի միոյ
ի եղբարցն քոց թագաւորեսցես ինձ
թագաւոր, ոչ կարասցես ինձ թագաւոր
ի մարդոյ օտարի, որ ոչ իցէ եղբայր քո։
Եւ ոչ ունիցի նմա ձիս բազումս, եւ ոչ
դարձուսցէ զժողովուրդն յԵգիպտոս
վասն ձիոց բազմութեան, զի Տէրն
Աստուած ասաց ձեզ, թէ ոչ դարձջիք
ընդ ճանապարհ զայն ևս յետ այսորիկ։
Եւ ոչ ունիցի նմա կանայս բազումս,
զի մի՛ խոտորեսցի սիրտ նորա, եւ ար-
ծաթ եւ ոսկի ոչ ունիցի նմա բազում։
Եւ եղիցի յորժամ նստցի ի գահ թագա-
ւորութեան իւրոյ, եւ գրեսցէ զկրկնու-
թիւն օրինացդ զայսոցիկ ի գրքի յայլ
օրինացդ որ առ քահանայսն Լեւտացիս։
Եւ եղիցի նմա ի նոսին, եւ կարդասցէ
զնոսա զամենայն աւուրս կենաց իւրոց,
զի ուսցի երկնչել զՏեառնէ Աստուծոյ
իւրոյ, եւ պահել զամենայն բանս օրի-
նացդ զայսոցիկ եւ զկանոնս զայսոսիկ
եւ առնել զնոսա։ Եւ ոչ բարձրասցի
սիրտ նորա ի մէջ եղբարցն իւրոց, եւ
ոչ խոտորեսցի ի պատուիրանացդ ոչ ի
յաջմէ եւ ոչ յահեկէ, զի կատարեսցէ
զթագաւորութիւն իւր եւ զորդիս իւր
ի մէջ Սրայէլի։ Եւ քահանայքն Լեւտա-
ցիք եւ ամենայն ցեղ Լեւտի ոչ ունիցին
բաժին եւ ժառանգութիւն ընդ Սրայէլ,
զի զպատարագս Տեառն եւ զժառանգու-
թիւն նորա կերիցեն, եւ ժառանգութիւն
ոչ ունիցին ի մէջ եղբարցն իւրեանց,
զի Տէրն ինքն ժառանգութիւն նոցա է
որպէս ասաց նոցա։ Եւ սա իրաւունք
քահանայիցն ի ժողովրդենէ, ի զոհող-
ացն զոհս կամ զեզ կամ զոչխար, եւ
տացեն քահանային զուս եւ զծնօտս եւ
զորովայն։ Զանդրանիկ ցորենոյ քո եւ
գինւոյ քո եւ իւղոյ քո եւ զառաջին
մազս ոչխարաց քոց տացես նմա։ Զի
զնա ընտրեաց Տէրն Աստուած քո ի
միոյ ի տասանց ցեղից քոց կալ կենալ
առաջի Տեառն Աստուծոյ քոյ եւ պաշ-
տել անուանն Տեառն ինքն եւ որդիք
նորա յամենայն աւուրս։ Եւ եթէ գայցէ
Լեւտացի մի ի միոյ ի քաղաքաց քոց ի
միոյ ի տեղեաց Սրայէլի, յորում նա
բնակեալ է անդ, եւ գայցէ ըստ ամենայն
ցանկութեան անձին իւրոյ յտեղին զոր
ընտրեսցի Տէրն Աստուած քո ի նմա,
եւ պաշտեսցէ անուանն Տեառն Աստու-
ծոյ իւրոյ որպէս ամենայն եղբարքն
նորա Լեւտացիք որ կան անդ առաջի
Տեառն Աստուծոյ քոյ, բաժին ընդ բա-
ժին կերիցեն, զատ ի նուիրատուութեանց
հարանց իւրոց։ Եթէ մտցես ի երկիրն
զոր Տէրն Աստուած քո տայ քեզ, մի՛
սովորեսցիս առնել ըստ գարշելեաց
ազգացն յայնոցիկ։ Մի՛ գտցի ի քեզ
որ անցուսցէ զորդի իւր կամ զդուստր
իւր ընդ հուր, կամ որ գործեսցէ կախա-
րդութիւն կամ որ ընդունիցի ի նմանէ
կախարդութիւն, կամ որ ընդունիցի ի
նմանէ կախարդութիւն, կամ որ ընդու-
նիցի ի նմանէ կախարդութիւն, կամ
որ ընդունիցի ի նմանէ կախարդութիւն,
կամ որ ընդունիցի ի նմանէ կախարդու-
թիւն, կամ որ ընդունիցի ի նմանէ կա-
խարդութիւն, կամ որ ընդունիցի ի նմա-
նէ կախարդութիւն, կամ որ ընդունիցի
ի

բայէն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի պատուիրեց որ անոր մէջ քալէք. հայոցական չըլլայ ձեր մէջէն վերցընէք։
6 Թէ որ քու մերձ տգան քու եղբայրդ, կամ քու տղադ կամ աղջիկդ, կամ Ծոցիդ կընիկը, և կամ քու բարեկամդ որ քու անձիդ պէս կ՚սիրես, գնց մերթցընել ուզելով ծածկապար ըսէ, երթանք և օտար աստուածներ պաշտենք, որոնք ոչ դուն ճանչցար,
7 ոչ ալ քու հայրերդ, Ձեր բոլոտերը եղող ազգաց աստուածներէն՝ թէ ձեզի մօտ ըլլան և թէ ձեզմէ հեռու, երկրիս մէկ ծայրէն
8 մինչև մէկալ ծայրը, Անոր հաւանութիւն չտաս, ոչ ալ անոր մտիկ ընես. քու աչքդ անոր չխնայէ, ոչ ալ անոր վրայ գութ ունենաս
9 նայելով պահես անիկա. Այլ անպատճառ մեռցընես. ու գանիկա մեռցընելու համար նախ քու ձեռքդ անոր վրայ ըլլայ, ու ետքը բոլոր
10 ժողովուրդին ձեռքը. քարերով քարկոծես անիկա որ մեռնի, քանզի ուզեց քեզ մոլորեցընել քու Տէր Աստուածիդէդ, որ քեզ եգիպտացի երկրէն ծառայութեան տունէն
11 հանեց. ու բոլոր Իսրայէլը լսելով վախնայ, ու ձկ չկրնան ալ ձեր մէջը ասոր պէս չարութիւն մը չընեն։
12 Թէ որ քու Տէր Աստուածդ՝ բնակութեան համար քեզի տուած քաղաքներուն մէկուն
13 վրայով լսես, որ կ՚ըսեն թէ Ձեր մէջէն քանի մը անօգուտ երան, ու իրենց քաղաքին բնակիչները մոլորեցուցին, լսելով, երթանք ձեր չճանչցած օտար աստուածներուն պաշտենք,
14 Աստանիկ ալ ձկ մը քննես ու հարցուփորձ ընես, ու երթալ տեսնես որ ճշմարիտ բան ճշմարիտ ու ապտպ է, և ան գարշելի բանը ձեր մէջը եղած է,
15 Անպատճառ սուրի բերնէն անցընես, ջնջէ ան և թէ անոր մէջը եղած բոլոր բաներըը նզովելով. անասուններն ալ սուրի
16 բերնէ ձգէ։ Ետքը անոր բոլոր աւարը անոր հրապարակին մէջը ժողվես, ու ամբողջ քաղաքը և անոր բոլոր աւարը քու Տէր Աստուածդդ համար բոլորովին կրակով այրես. ու անիկա յաւիտեան աւերակ ըլլայ, ձկ չշինուի
17 նորէն։ Ետ ան նզովածէն ձեռքիդ մէջ բան մը չմակչի, որպէս զի Տէրը վեր դառնայ քու բարկութենէդ ու գթութիւն ընէ, և քեզ շատցընէ, ինչպէս
18 որ քու հայրերուդ երդում ըրաւ, թէ որ դուն քու Տէր Աստուածդդ ձայնին հնազան-

դութիւն ընելով անոր բոլոր պատուիրանքներըը պահես, որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, ու Տէր Աստուածդդ աչքին ուղիղ եղածը ընես։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ընչեփոփ դուք ձեր Տէր Աստուածդդ որդիքն էք. մեռելի համար ձեր մարմինդ վրադ կտրածներ չընէք, ու ձեր աչքերուն միջեւ
2 դի մազերը չխուզէք. քանզի դուն քու Տէր Աստուածդդ սուրբ ժողովուրդն ես. և Տէրը երկրի վրայ եղած բոլոր ժողովուրդներուն մէջէն քեզ ընտրեց, որ իրեն անգհական ժո-
3 ղովուրդ ըլլաս։ Բնաւ պիղծ բան մը չուտես։
4 Ասոնք են ձեր ուտելու անասուններըը.
5 արջառը, ոչխարը ու այծը, եղջերուն, այծեւամը, վիթը, խարրուղը, այծքաղը, յա-
6 մըրը ու անապատը. և չորքոտանիներուն մէջ ամէն կճղակաւորը (այսինքն կճղակը երկու բաժնուած), ու որռնացող անասուններըը ու-
7 տէք. բայց որռնացողներէն կամ կճղակաւորէն եղողներէն ասոնք չուտէք. ուղտը, նապատակը ու ճագարը. քանզի անոնք թէպէտ և կ՚որռնան, բայց կճղակաւոր չեն. անոնք
8 ձեզի անմաքուր ըլլան։ Եւ խոզը՝ որ թէ և անիկա կճղակաւոր է, բայց չորռնար. անիկա ձեզի անմաքուր ըլլայ։ Անոնց միսը չուտէք, ու ասոնց դիակներուն չդպչիք։
9 Ջուրերուն մէջ բոլոր եղածներէն ասոնք ուտէք. ամէն թև ու թեփ ունեցողը ուտէք,
10 բայց ամէն թև ու թեփ չունեցողը չուտէք. անիկա ձեզի անմաքուր ըլլայ։
11 Ամէն մաքուր թռչուններ ուտէք։ (12) Եւ ձեր չուտելու նշանակեցէք ասոնք են. արծիւը,
13 և պատկուճը, ու գետաբծիւը, եւ ցիները, ու
14 անգղը, և ուրուրը իր տեսակին պէս, Ու
15 ամէն ագռաւը իր տեսակին պէս, եւ ջայլամը, ու բուն, և կկուն, ու բազէն իր տե-
16 սակին պէս, և հաւասատիրը, ու փալահա-
17 րը, և կարապը, եւ հաւասուտը, ու ան անգ-
18 գը, և հոգեմաղը, եւ արագիլը, ու քաջաղը իր տեսակին պէս, և յոպոպը, ու
19 չղջիկը։ Եւ ամէն թռչող զեռուններըը ձեզի

ը Գլ. ԺԶ. ի. խբ. ԻԱ. ԻԲ. ԻԴ. = Կբ. ի. ԻԲ։
թ Գլ. ԺԶ. ի։
ժ Գլ. ԺԶ. ի. Գբ. ի. ԻԵ։
ի Գլ. ԺԶ. ԻԲ. ԺԲ. ԻԵ։
ժա Գլ. ԺԶ. ԻԲ. Գբ. ԻԵ։
ժբ Գլ. ԺԶ. ԻԲ. ԺԲ. ԻԵ։
ժգ Ելն. Ծն. ԺԶ. ի. Գլ. խբ. ԻԴ. Ելամ. ի. ԻԲ. ԻԳ. = Կբ. ի. ԻԲ։
ժդ Ելն. խբ. ԻԱ. Ես. Գբ։
ժե Ելն. ի. ԻԲ. = Ես. Գբ։
ժզ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
ժէ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
ժը Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
ժթ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
ի Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իա Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իբ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իգ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իդ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իե Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իզ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իէ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իը Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իթ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
ի Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իա Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իբ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իգ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իդ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իե Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իզ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իէ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իը Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իթ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
ի Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իա Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իբ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իգ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իդ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իե Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իզ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իէ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իը Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իթ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
ի Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իա Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իբ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իգ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իդ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իե Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իզ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իէ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իը Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։
իթ Ելն. ի. ԻԲ. Գբ։

անձնդրան բլլան. Հանդէպ պիտի չտատանին։
20 Ամէն մեծարան քահանայապետը ուտէ։
21 Ինքիմքի մեռածը բնաւ չուտէք. պանդխտին
որ գոնէրդ եղոյ պանդուխտին տաս որ ուտէ,
կամ օտարազգիի մը ծախես. Որովհետև դուն
գուն որ Տէր Աստուծոյդ սուրբ ժողովուրդն
ես։
Հուր իր մորը կաթիլն մի՛ չեփեր։
22 Տարին տարի որ որ չորս սերմիդ ուղիներուն
որոնէն եկած ամէն արտասերիդներէն անոգաս
23 ճաշ տաստանդ տաս։ Եւ որ ցորնիդ,
գինիդ ու եղիդ տաստանդդ, ու Արջառներուդ և
ոչխարներուդ առջի ծնունդները Որ Տէր Աստուծոյդ առջեր ուտես, այն տեղը որ
ինքը իր անուանը բնակութիւնը հաստար պի-
տի բնակէ. որպէս զի միշտ որ Տէր Աստուծ-
24 մէդ վախնալ սորվիս։ Ու եթէ որ Տէր
Աստուծոյդ քեզ օրհնելուն հաստար ճամբան
քեզի հեռու իյնայ, Ու ան տեղը որ Տէր
Աստուածդ պիտի բնակել իր անունը հան
դնելու հաստար, քեզմէ հեռու բլլալով կա-
25 րող չըլլաս զանոնք հոն տանելու, Առաջներ
զանոնք ասակ ընես, ու ասակը ծրարելով
ձեռքդ ըռնես, և Որ Տէր Աստուծոյդ ըն-
26 տրելու տեղը երթաս. Ու ան ասակը արտիդ
բոլոր ցանկացած բաներուն, արջառներու
կամ ոչխարներու, գինիի կամ օղիի, ու որը-
տեղ ալ ուզած բաներն տաս. Ան հոն Որ
Տէր Աստուծոյդ առջեր ուտես և ուրախա-
27 նաս՝ դուն և Որ բնաւորիդդ. Ու Որ գրա-
նելդ եղոյ Ղեւտացին ալ զանոր չթողես. քանի
որ Անոնք քեզի հետ բաժին ու ժառանգութիւն չունի։
28 Ամէն երեք տարուընն վերջը ան նոյն տա-
րուընն արտասերիդներուն բոլոր տասանորդը հա-
նես, և գանոնք Որ գրանելդ տեղը
29 պահես. Ու Ղեւտացին՝ որ Քեզի հետ բա-
ժին ու ժառանգութիւն չունի, և գոնելդ
եղոյ օտարականը, որբը ու որբևայրին գան
և ուտեն կշտանան. որպէս զի Որ Տէր Ա-
ստուածդ քեզ օրհնէ Որ ձեռքիդ բրած
ամէն գործքերուն մէջ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Ամէն եօթներորդ տարին թողութիւն ընես։
2 Ու թողութեան կանոնը ասի է. Ամէն պարտա-
ւորը որ իր դրացիին բան մը փոխ տուած է,
անիկա պիտի թողու. իր դրացիէն կամ եղ-
բօրմէն պիտի չպահանջէ՝ որ, Որովհետև
3 Թողութիւն քարոզուած է Տէրոջը։ Օտարազգիէն
պիտի պահանջես, բայց Որ եղբօրմդ ու-
4 նեցդ պիտի թողուս. Մինչև որ Որ քովդ
աղքատ չգտնուի. Որովհետև որ Տէրը անշուշտ
քեզ պիտի օրհնէ այն երկրին մէջ, որն որ Որ
Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն պիտի
5 տայ որ առնես տիրես։ Միայն Թէ որ Որ Տէր
Աստուածդ խօսքին ամէն կերպով հնազանդիս,
ու սա բոլոր պատուիրանքներն որ ես այսօր
քեզի կը պատուիրեմ՝ զգուշանալով՝ Ի գործ
6 դնես, Որ Տէր Աստուածդ ալ քեզի բսածին
պէս քեզ պիտի օրհնէ, և Գուն շատ ազգե-
րու փոխ պիտի տաս, բայց գուն փոխ պիտի
չառնես, ու Գուն շատ ազգերու վրայ պիտի
տիրես, բայց անոնք Որ վրադ պիտի չտի-
րեն։
7 Որ Տէր Աստուածդ քեզի տւած երկրին
մէջը՝ Որ քաղաքներուդ մէկուն մէջ՝ Թէ որ
եղբայրներուդ մէկը ազքատ բլլայ, Խստա-
սրտութիւն չընես ու ազքատ եղբօրդ ձեռքդ
8 չգոցես. Հապա անպատճառ ձեռքդ պիտի
բանաս անոր, ու անոր կարօտութիւնը բաւա-
9 կան ընայ, ու անոր կարօտութիւնը բաւա-
կան ընայ՝ Որ Տէրոջ չսիտ անոր փոխ տաս։ Զգոյշ կե-
ցիր, չըլլայ որ սրտիդ մէջէն չար խորհուրդ
մը անցընես, ու Եօթներորդ տարին՝ Թողու-
թեան տարին մօտ է՝ բսելով, ազքատ եղբօրդ
վրայ Խանգուտի աչքով նայիս ու անոր Ոչ
բան տաս. և Ան ալ քեզի դէմ Տէրոջը ազաղա-
10 կէ, ու Գուն մեղքի տէր բլլաս։ Անպատճառ
անոր պիտի տաս, ու անոր տալու ատենդ
չխրտչդ. Վասն զի Որ Տէր Ա-
ստուածդ աս պատճառաւ Որ ամէն գործքե-
րուդ ու ամէն ձեռք զարկած բաներուդ մէջ
11 քեզ պիտի օրհնէ։ Որովհետև Երկրին մէջէն
ազքատ պակաս պիտի չբլլայ, անոր Հաստար
քեզի կը պատուիրեմ ու կ'ըսեմ, Որ երկրիդ
մէջ եղած ազքատ ու չքաւոր եղբօրդ ձեռքդ
բաց բլլայ։
12 Եթէ Քու եղբայրներէդ Եբրայեցի
մարդ մը կամ կնիկ մը քեզի ծախուի, անիկա
վեց տարի քեզի ծառայութիւն պիտի ընէ, ու
եօթներորդ տարին զանիկա Որ Որ Տէր
13 պիտի արձակես։ Եւ Որ Որ Տէր ար-

Ա Թագ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Ա Թագ. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԴ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Բ Թագ. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԴ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Գ Թագ. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԴ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Դ Թագ. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԴ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Ա Մնաց. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԴ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Բ Մնաց. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԴ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Եզր. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Նեեմ. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. Եսթ. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. Յոբ. Ա. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ. Ժ. ԺԱ. ԺԲ. ԺԳ. ԺԴ. ԺԵ. ԺԶ. ԺԷ. ԺԸ. ԺԹ. Ի. Ի. Ի

ձակէքս առնեց զանիկա պատառ չորձակէս ։
14 Եւ աչխարհքդ , քու կալէդ և քու հնձա-
նէդ անպատճառ պարգև առս անոր ։ քու
ՏԷր Աստուածդ ինձ էս որ ՚քեզ օրհնեց , մանչ
15 պիտի առս անոր ։ Էս ՚մարգ բերիս որ գան
ալ եղիպտոսի երկրին մէջ ծառայ էիր , ու
քու ՏԷր Աստուածդ քեզ ազատ փրկեց ։ ասս
պատճառավ այսօր քեզի կը պատուիրեմ ասս
16 բանը ։ Բայց եթէ որ քեզ և քու առնեց սի-
րելուն հաճար , ու անոնիկա քու տոհմդ հան-
դիսաւ ըլլալուն հաճար ՝ Ջիմէդ չելլէր՝
17 քեզ , Ականջներն հերիւն մը առնելս ու անոր
ականջը դրանը վրայ ծակելս , և անոնիկա քեզի
յաւիտենան ծառայ ըլլայ ։ ազախինիդ ալ այս-
18 պէս ընելս ։ Ձանիկա քու քովիդ ազատ արձա-
կելդ դժուար չերեւնայ քեզի ։ վասն զի քեզի
վեց տարի ծառայութիւն ըրաւ ։ ՚ոչ վարձ
կանես մը վարձքին կրկնապատիկ ՚ոչխոչ ընե-
նաս , զանիկա քու ՏԷր Աստուածդ ամէն գործ քերուդ
մէջ քեզ պիտի օրհնէ ։
19 ՚Քու արջառներէդ ու հօտներէդ ծնած ամէն
արու առջինեկները քու ՏԷր Աստուածդայ պի-
տի նուիրես ։ արջառներուդ առջինեկներովը
չգործես , ու առջինեկ ոչխարներուդ բուրդը
20 չկտրես ։ Տարին տարի քու ՏԷր Աստուածդայ
առջևը՝ ՏԷրոջը ընտրած տեղը պիտի ուտես
21 զանոնք՝ դուն և քու բնտանիդդ ։ Բայց եթէ
որ անոնք արատաւոր ըլլան , կաղ կամ կոյր
ըլլան , ՚ի՞նչ ինչ և իցէ չարաւոր մը ՚ոչխոչ
նոյն , զանոնք քու ՏԷր Աստուածդայ չպիտես ։
22 Անոնիկա քու բաղաքներուդ մէջ պիտի ուտես ։
Ապականարբու ու մնացարբ եղջերուին պէս ինարտարար
23 ՚ոչխոչ ալ անոնց ու եղջերուին պէս ։ Միայն
անոր արիւնը չուտես ։ Ջուրի պէս գետինը
թափես անոնց ։

ԳԼ· ԺԶ

ՀԱպիսկ ամսուն զատուկութիւնով նայէ , որ
զատիկը բնես քու ՏԷր Աստուածդայ ։ Վասն
զի քու ՏԷր Աստուածդ Ապիսկ ամսուն մէջ
2 ՚գիշերով հանեց քեզ եղիպտոսէն ։ Զատկին
հաճար քու ՏԷր Աստուածդայ ոչխարներ ու
ԵարջառներՀ մէջերնիս Տանն անոր՝ որ ՏԷրը պի-
տի բնտրէ իր անուանը բնակութիւնը հաճար ։
3 ՚Անոր հետ խմորեալ հաց չուտես , եօթը օր
անոր խմորեալ հաց պիտի ուտես անոր
հետ ։ վասն զի եղիպտոսի երկրէն ապշտապով
ելար ։ որ քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ
եղիպտոսի երկրէն ելած օրդ միտքդ բերես ։
4 ՚Եւ քու բոլոր արհնութիւններուդ մէջ եօթը օր
բնաս խմոր չերեւնայ քովդ ։ ու առջի օրուան
իրիկունը միսերնիդ միշտ ուտուս չմնայ ։
5 Քու ՏԷր Աստուածդայ քեզի ուսած քու քա-
ղաքներուդ մէկուն մէջ բնաս կարող չըլլաս
6 զատիկը միսելով ։ Հապա միայն անոր անունը որ
քու ՏԷր Աստուածդ պիտի բնտրէ իր անուա-
նը բնակութիւնը հաճար , հոն պիտի միսե-
ցնես զատիկը ՚իրիկուան գէմ՝ արեւը մնած
7 ատենը , եղիպտոսէն ելած ժամուընակդ ։ Ու
՚քու ՏԷր Աստուածդայ բնտրած անունը ՚խնդ-
եփես և ուտես ։ և առաւուընց դառնաս ՚ուս-
8 պէդ երթաս ։ Վեց օր բաղարջ ուտես ։ ու
եօթներորդ օրը քու ՏԷր Աստուածդայ հա-
մար ՚ասնախնչիս ըլլալու օր ըլլայ , և գործ մը
չընես ։
9 ՚Քսան քեզի եօթը շաբաթ համրես ։ — —
եօթը շաբաթը հունձքերուն մէջը մանդաղ
10 դրած առնելդ պիտի սկսիս համրել ։ Եւ քու
քու ՏԷր Աստուածդայ շաբաթներուն ասոր չա-
փովը , ՚քու ՏԷր Աստուածդայ քեզի տուած օրհ-
նութիւնը համեմատ՝ ձեռքդ եկած կամա-
11 ւորբնածաւ պիտի տաս ։ Եւ ան անոր որ քու
ՏԷր Աստուածդ պիտի բնտրէ իր անուանը
բնակութիւնը հաճար , ՚հոն քու ՏԷր Աստու-
ծդայ առջև ուրախութիւն ընես , դուն ու
քու որդի և աղջիկդ , քու ծառայ ու աղա-
խինդ , ու քու †բաղաքներդ եղող Ղեւա-
ցին , և ձեր մէջերդ գտնուած օտարականը ,
12 որբը ու այրին , ՚որ եղիպտոսի մէջ ծա-
ռայ ըլլալդ միտքդ բերելով աս կանոնները
դղտ չարխիսելու ՚ի գործ դնես ։
13 ՚Քու կալիդ ու հնձանիդ ՚խնդ ժողվելդ
եօթը օր տապար տարհարար ասոնց պա-
14 հես ։ ՚Եւ ասնիդ մէջերը ուրախութիւն ընես
դուն ու քու որդի և աղջիկդ , քու ծա-
ռայ ու աղախինդ , և քաղաքներդ եղող Ղե-
ւացին , օտարականը , որբը ու այրին ։
15 Քու ՏԷր Աստուածդ քու բոլոր բերքերդ
ու ձեռքդ բոլոր գործ քերը օրհնելուն հա-
մար , ՏԷրոջը ընտրած տեղը ՚քու ՏԷր Ա-
ստուածդայ եօթը օր ասն պահելով ուրախ-
16 ութիւն ընես ։
՚Տարին երեք անգամ՝ այսինքն բաղարջակեր-

Ա Ապիսկ ամսուն զատուկութիւնով նայէ , որ զատիկը բնես քու ՏԷր Աստուածդայ ։ Վասն զի քու ՏԷր Աստուածդ Ապիսկ ամսուն մէջ 2 ՚գիշերով հանեց քեզ եղիպտոսէն ։ Զատկին հաճար քու ՏԷր Աստուածդայ ոչխարներ ու ԵարջառներՀ մէջերնիս Տանն անոր՝ որ ՏԷրը պիտի բնտրէ իր անուանը բնակութիւնը հաճար ։ 3 ՚Անոր հետ խմորեալ հաց չուտես , եօթը օր անոր խմորեալ հաց պիտի ուտես անոր հետ ։ վասն զի եղիպտոսի երկրէն ապշտապով ելար ։ որ քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ եղիպտոսի երկրէն ելած օրդ միտքդ բերես ։ 4 ՚Եւ քու բոլոր արհնութիւններուդ մէջ եօթը օր բնաս խմոր չերեւնայ քովդ ։ ու առջի օրուան իրիկունը միսերնիդ միշտ ուտուս չմնայ ։ 5 Քու ՏԷր Աստուածդայ քեզի ուսած քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ բնաս կարող չըլլաս 6 զատիկը միսելով ։ Հապա միայն անոր անունը որ քու ՏԷր Աստուածդ պիտի բնտրէ իր անուանը բնակութիւնը հաճար , հոն պիտի միսեցնես զատիկը ՚իրիկուան գէմ՝ արեւը մնած ատենը , 7 եղիպտոսէն ելած ժամուընակդ ։ Ու ՚քու ՏԷր Աստուածդայ բնտրած անունը ՚խնդ-եփես և ուտես ։ և առաւուընց դառնաս ՚ուս-պէդ երթաս ։ 8 Վեց օր բաղարջ ուտես ։ ու եօթներորդ օրը քու ՏԷր Աստուածդայ հա-մար ՚ասնախնչիս ըլլալու օր ըլլայ , և գործ մը չընես ։ 9 ՚Քսան քեզի եօթը շաբաթ համրես ։ — — եօթը շաբաթը հունձքերուն մէջը մանդաղ 10 դրած առնելդ պիտի սկսիս համրել ։ Եւ քու քու ՏԷր Աստուածդայ շաբաթներուն ասոր չա-փովը , ՚քու ՏԷր Աստուածդայ քեզի տուած օրհ-նութիւնը համեմատ՝ ձեռքդ եկած կամա-11 ւորբնածաւ պիտի տաս ։ Եւ ան անոր որ քու ՏԷր Աստուածդ պիտի բնտրէ իր անուանը բնակութիւնը հաճար , ՚հոն քու ՏԷր Աստու-ծդայ առջև ուրախութիւն ընես , դուն ու քու որդի և աղջիկդ , քու ծառայ ու աղա-խինդ , ու քու †բաղաքներդ եղող Ղեւա-ցին , և ձեր մէջերդ գտնուած օտարականը , 12 որբը ու այրին , ՚որ եղիպտոսի մէջ ծա-ռայ ըլլալդ միտքդ բերելով աս կանոնները դղտ չարխիսելու ՚ի գործ դնես ։ 13 ՚Քու կալիդ ու հնձանիդ ՚խնդ ժողվելդ եօթը օր տապար տարհարար ասոնց պա-հես ։ 14 Եւ ասնիդ մէջերը ուրախութիւն ընես դուն ու քու որդի և աղջիկդ , քու ծա-ռայ ու աղախինդ , և քաղաքներդ եղող Ղե-ւացին , օտարականը , որբը ու այրին ։ 15 Քու ՏԷր Աստուածդ քու բոլոր բերքերդ ու ձեռքդ բոլոր գործ քերը օրհնելուն հա-մար , ՏԷրոջը ընտրած տեղը ՚քու ՏԷր Ա-ստուածդայ եօթը օր ասն պահելով ուրախ-16 ութիւն ընես ։ ՚Տարին երեք անգամ՝ այսինքն բաղարջակեր-

Ա Ապիսկ ամսուն զատուկութիւնով նայէ , որ զատիկը բնես քու ՏԷր Աստուածդայ ։ Վասն զի քու ՏԷր Աստուածդ Ապիսկ ամսուն մէջ 2 ՚գիշերով հանեց քեզ եղիպտոսէն ։ Զատկին հաճար քու ՏԷր Աստուածդայ ոչխարներ ու ԵարջառներՀ մէջերնիս Տանն անոր՝ որ ՏԷրը պիտի բնտրէ իր անուանը բնակութիւնը հաճար ։ 3 ՚Անոր հետ խմորեալ հաց չուտես , եօթը օր անոր խմորեալ հաց պիտի ուտես անոր հետ ։ վասն զի եղիպտոսի երկրէն ապշտապով ելար ։ որ քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ եղիպտոսի երկրէն ելած օրդ միտքդ բերես ։ 4 ՚Եւ քու բոլոր արհնութիւններուդ մէջ եօթը օր բնաս խմոր չերեւնայ քովդ ։ ու առջի օրուան իրիկունը միսերնիդ միշտ ուտուս չմնայ ։ 5 Քու ՏԷր Աստուածդայ քեզի ուսած քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ բնաս կարող չըլլաս 6 զատիկը միսելով ։ Հապա միայն անոր անունը որ քու ՏԷր Աստուածդ պիտի բնտրէ իր անուանը բնակութիւնը հաճար , հոն պիտի միսեցնես զատիկը ՚իրիկուան գէմ՝ արեւը մնած ատենը , 7 եղիպտոսէն ելած ժամուընակդ ։ Ու ՚քու ՏԷր Աստուածդայ բնտրած անունը ՚խնդ-եփես և ուտես ։ և առաւուընց դառնաս ՚ուս-պէդ երթաս ։ 8 Վեց օր բաղարջ ուտես ։ ու եօթներորդ օրը քու ՏԷր Աստուածդայ հա-մար ՚ասնախնչիս ըլլալու օր ըլլայ , և գործ մը չընես ։ 9 ՚Քսան քեզի եօթը շաբաթ համրես ։ — — եօթը շաբաթը հունձքերուն մէջը մանդաղ 10 դրած առնելդ պիտի սկսիս համրել ։ Եւ քու քու ՏԷր Աստուածդայ շաբաթներուն ասոր չա-փովը , ՚քու ՏԷր Աստուածդայ քեզի տուած օրհ-նութիւնը համեմատ՝ ձեռքդ եկած կամա-11 ւորբնածաւ պիտի տաս ։ Եւ ան անոր որ քու ՏԷր Աստուածդ պիտի բնտրէ իր անուանը բնակութիւնը հաճար , ՚հոն քու ՏԷր Աստու-ծդայ առջև ուրախութիւն ընես , դուն ու քու որդի և աղջիկդ , քու ծառայ ու աղա-խինդ , ու քու †բաղաքներդ եղող Ղեւա-ցին , և ձեր մէջերդ գտնուած օտարականը , 12 որբը ու այրին , ՚որ եղիպտոսի մէջ ծա-ռայ ըլլալդ միտքդ բերելով աս կանոնները դղտ չարխիսելու ՚ի գործ դնես ։ 13 ՚Քու կալիդ ու հնձանիդ ՚խնդ ժողվելդ եօթը օր տապար տարհարար ասոնց պա-հես ։ 14 Եւ ասնիդ մէջերը ուրախութիւն ընես դուն ու քու որդի և աղջիկդ , քու ծա-ռայ ու աղախինդ , և քաղաքներդ եղող Ղե-ւացին , օտարականը , որբը ու այրին ։ 15 Քու ՏԷր Աստուածդ քու բոլոր բերքերդ ու ձեռքդ բոլոր գործ քերը օրհնելուն հա-մար , ՏԷրոջը ընտրած տեղը ՚քու ՏԷր Ա-ստուածդայ եօթը օր ասն պահելով ուրախ-16 ութիւն ընես ։ ՚Տարին երեք անգամ՝ այսինքն բաղարջակեր-

թագ տանելն ։ չարաբարեբար տանելն ու տարտարագոյ տանելն քո. տան ՏԷր Աստուծոյդ տալիք պիտի երեւնան առ տեղը որն որ ընդրէ պիտի բնակուիլ ։ ու 17 ոչխ ՏԷ_ րոջը տալիք չիւղ պարսաւ չերեւնայ ։ Այլ ն տէ կը Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած օրն_ նեալ թեւուներ հանելուան ։ Ձեռքէն եկածին չափ պիտի ։

18 Քու ՏԷր Աստուծոյդ քեզի տուած տէրն քաղաքներուդ մէջ քու ցեղերուդ համեմատ քեզի դատաւորներ ու տարեկանեներ կար_ գելը, ու անոնք արդար դատաստանով ժո_
19 ղովուրդը դատեն ։ Իրաւունքը չդարձնեն, հաւատաբեկ չըլլան ու կաշառք չառնեն. վասն զի կաշառքը իմաստուններուն աչքը կը կուրցընէ, ու արդարներուն խօսքը տան
20 կը հանէ ։ Ազ արդարեւնան արդարութիւն միայն հետեւիդ ըլլաս, որ ապրիս եւ քու ՏԷր Աստուծոյդ քեզի տուած երկիրը ժա_ ռանգես ։
21 Քու ՏԷր Աստուծոյդ համար չիներես ան_ գանիք քովը ինչ եւ իցի ծառէ Աստուած չտնկես
22 կնա քեզի ։ Քանդան ալ չկանգնես քեզի, ոտ_ կից որ քու ՏԷր Աստուածդ կը զզուի ։

ԳԼ ԺԱ

1 ՏԷրոջը համար ցուլով ամօրան պիտի բլլալին ։ Կատարելութիւն պիտի չտանիին ։ Դատաբերի վիճակը քո. համանեանը ու գառատրիկը պիտի վճռեն ։ 12 ու ան ժո_ ղովուրդը պիտի մեռցնեն ։ 13 Քու ժողովուրդ մը ըլլար քեզի պիտի մեռցնեն ։ 16 ու անոր պարտատրութիւնները ։

1 Ապատ մը իմ ինչ եւ իցի ։ պակասութիւն մը ունեցող արմատը կամ ոչխարը քու ՏԷր Ա_ աստուծոյդ զոհ չմատուցանես. վասն զի ան քա_ նը քու ՏԷր Աստուծոյդ առջեւը պիղծ է ։
2 Թէ որ քու ՏԷր Աստուծոյդ քեզի տուած քաղաքներուն մէկուն մէջ ձեզմէ մեռնի մարդ մը կամ կնիկ մը դատուի, որ քու ՏԷր Ա_ աստուծոյդ առջեւը չարութիւն ընելով ։ու ա_
3 նոր ուխտը չպահելով, ։ իմ հրամանները դէմ երթայ ուրիշ աստուածներու, ։ արեգակին կամ լուսնին եւ կամ երկինքոյ որ եւ իցէ զօրքե_ րուն ծառայութիւն ու երկրպագութիւն ընէ.
4 Նէ. ան բանը քեզի պատմուի, ու դուն լսե_ լէդ ետքը ախուրեայ մը քննութիւն ընես ։ եւ ահա բանը ճշմարիտ ու ապացոյց է, որ խորհրդէ մէջ
5 անանուն պղծութիւն մը եղած է ։ Անանուները ան չարութիւնը ընող մարդը կամ կնիկը գուռնե_ րուդ հանես ։ եւ ան մարդը կամ կնիկը քարերով
6 քարկոծես, ու մեռնի ։ Երեք հատ մարդկանց երկու կամ երեք վկայի բերնովը մեռնի ։ Մէկ
7 վկայի բերնովը չմեռնի ։ Ջանիկա մեռցնելու համար, առաջ վկաներուն ձեռքը անոր վրայ պիտի բլլայ, ու անկէ ետքը բոլոր ժո_ ղովուրդին ձեռքը ։ ան կերպով չարութիւ_ նը ձեր միջէն վերցընես ։
8 Երբոր գատաստան առնալ արիւնհեղու_ թիւնելուու, դատելու կամ վէրքերու վրա_ յով" ու քաղաքներուդ մէջ եղած վիճա_ բանութիւնը վճռատնաութիւնը խիստ դժուար երե_ ւոյ քեզի, անանուները երթես եւ ։ քու ՏԷր Ա_
9 ստուծոյդ ընտրած տեղը երթաս, ու ։ Ղեւտա_ ցի քահանաներուն եւ անի ժամանակի դա_ տաւորին մեռնելով ։ հարցընես. ։ ու անոնք դատաստանին վճիռը քեզի պիտի
10 բսեն ։ Ու պիտի բնես ան վճռոյն համեմատ որ ՏԷրոջը ընտրած տեղը քեզի կ'բսեն, ու ին_ չ որ քեզի սորվեցընեն զգուշութեամբ ։
11 գործ դնես ։ Անոնց քեզի սորվեցուցած օրէն_ քը ու քեզի դրուցած դատաստանը պիտի կատարես ։ անանց քեզի յայտնած խօսքէն չը_
12 խոտորիս ոչ աջ դին եւ ոչ ձախ դին ։ Բայց թէ որ ։Ղ մէկ մարդ մը հպարտութիւն ընելով, ։ քու ՏԷր Աստուածդ հոն պաշտելու կեցող քա_ հանային կամ դատաւորին խօսք մտիկ չընէ, ան մարդը պիտի մեռնի ։ ու ։ չարութիւնը
13 Իսրայէլէն վերցընես ։ ։ Ու բոլոր ժողովուրդը լսելով վախնայ ։ ու ալ յանդգնութիւն չընէ ։
14 Երբոր քու ՏԷր Աստուծոյդ քեզի տուած երկիրը մտնես ու անոր տիրելով հոն բնակիս ։ ու բսես ։ Իմ բոլորտիքս եղող ամէն ազգերուն
15 պէս ես ալ իմ վրաս թագաւոր մը դնեմ։ Ան_ պատճառ ։ քու ՏԷր Աստուածդ ընտրած մար_ դը վրադ թագաւոր դնես ։ ։ քու եղբայրներէդ մէկը վրադ թագաւոր դնես ։ քու եղբայրդ չեղող օտարական դնելու կարող չըլլաս ։
16 Միայն չըլլայ որ անոնք ։իրեն համար ձիեր չատցընէ, ոչ ալ շատ ձիեր ժողվելու համար ժողովուրդը Եգիպտոս դարձընէ ։ որովհետեւ ։ՏԷրը ձեզի բսաւ որ ։Ա Է յետը այլ ան ճամբան
17 չդառնաք ։ Նաեւ անիկա իրեն կիներ չպատ_

ա · Ել · իգ · 13 · լգ · 20։
ե Հմր · 18 ։
ը Կոր · ը · 14 ։
ի Գէ · ա · 16 · ա Աշ · իգ · 4 · իգ · 29 · ը Աշ · ԺԲ · 3 · 8 ։
ղ Ել · իգ · 3 · 6 · Դէ · ԺԲ · 11 ։
ձ Գէ · ա · 17 · Ընտ · իգ · 33 ։
ի Ել · իգ · 3 · Ընտ · ԺԱ · 23 · ՃՈԳ · 6 · 17 ։
ի Ելգէկ · ԺԸ · 2 · 9 ։
ձ Ել · լգ · 23 · գ Թագ · ԺԱ · 1 · գ Թագ · ԺԱ · 23 · իա · 2 · ը Աշ · լգ · 20 ։
ժ · 12 · ԺԳ · 23 · գ Թագ · ԺԱ · 28 · իա · 2 · ը Աշ · լգ · 20 · Ել · իգ · 16 · Դ · ԺԲ · 3 · ի Ել · ա · 14 · Ել · իգ · 14 · 16 · Դէ · ա · 3 · 23 · 24 ։
ի Ելգէկ · ԺԸ · 4 ։
ձ Գէ · ԺԳ · 6 ։
ղ Ցնո · ե · 11 · 25 · իգ · 16 · Դատ · ը · 22 · գ Թագ · ԺԸ · 2 · ը Աշ · ա · 2 · 3 · 4 · Ել · իգ · 3 · 6 · Դէ · ԺԲ · 11 ։
ժ · 12 · ԺԳ · 23 · գ Թագ · ԺԱ · 28 · իա · 2 · ը Աշ · լգ · 20 · Ել

ցրնէ, որ՝ սիրոյը չխոտորի. ու իրմէ հանուր
18 խիստ շատ սրծամի ու ակին չժողվէ. Ա՛ւ իր
քաղաքավարութեանը սիտուին վրայ նստածին
պէս, աս օրինաց էշէն օրինակը հղկատացի
գահանանեղուն քովը նստած ուսուցիչ՝ իրմէն հա-
19 նար մէկ գիրքի մը մէջ գրէ. եւ՝ անիկա իր
քովը ձնոյ, ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
կարգայ. որպէս զի իր Տէր Աստուծմէն վախ-
նալ սորվի, և աս օրէնքին բոլոր խօսքերը
ու աս կանոնները զգուշութեամբ ի գործ դնէ.
20 Որ իր սիրտը իր եղբայրներուն վրայ չհպարա-
տանայ, ու՝ աս պատուիրանքներէն ալ դին
կամ ձախ դին չխոտորի. որ իր թագաւորու-
թեանը վրայ երկար կեանք մը վայելէ իս-
րայելի մէջ՝ ինք ինքը և իր որդիները.

ԳԼ. ԺԸ

1 Քահանայից ու Ղեւտացւոց ժառանգութիւնը. Տէրը պիտի
ըլլայ. 3 Քահանայից իրաւունքը. 6 Ղեւտացւոց բաժինը.
9 Ազգաց պղծութիւնները. 14 Կիսոս. 15 Մարգարէն մեզի կանչու-
ցած. 20 ու անոգործի մարգարէն մեռ-
ցընել. պատ.

1 Ղեւտացի քահանաները՝ Ղեւիին բոլոր ցեղը
՝իսրայէլին հետ բաժին ու ժառանգութիւն
չունենան. ՝Տէրոջը պատարագները ու անոր
2 ժառանգութիւնը ուտեն. վասն որոյ անոնք
իրենց եղբայրներուն մէջ ժառանգութիւն
չունենան. անոնց ժառանգութիւնը Տէրը ինքն
է, ինչպէս որ անոնց ըսաւ.
3 Ու աս պիտի ըլլայ քահանայից իրաւունքը
ժողովուրդին կողմէն երբոր զոհ կը մա-
տուցանեն, թէ արջառ ըլլայ ան և թէ ոչ-
խար. ՝թիկը, ծնօտները ու քաղխրիը քա-
4 հանային պիտի տան. ՝գեղ. ցորենիդ, գինիիդ
ու ձիթիդ երախայրիները, ու ոջխարին
5 բուդ առջի բուրդը անոր պիտի տաս. վասն
զի ՝քա. Տէր Աստուածդ քու բոլոր ցեղը
բուդ մէջէն ընտրեց, որ Տէրոջը
անունովը ծառայութիւն ընելու միշտ կենայ
ինքն ու իր որդիները.
6 Ու երբոր Ղեւտացի մը քու քաղաքնե-
րուդ մէկէն՝ այսինքն բոլոր Իսրայէլի մէջ՝ իր
պանդխտացած տեղէն գայ, ու իր սրտին
բոլոր փափաքովը ՝Տէրոջը ընտրած տեղը
7 գայ, Աստուծոյ հան Տէրոջը առջեւը կեցող
՝բոլոր իր Ղեւտացի եղբայրներուն պէս իր
Տէր Աստուծոյն անունովը ծառայութիւն ընէ.
8 ու՝ մուռներուն հետ հաւասար ՝բաժին պի-
տի ուտէ, իր հայրենական ՝ժառանգութիւնը դի-
նելէն՝ զատ.
9 Երբոր քու Տէր Աստուածդ քեզի տուած
երկիրը մտնես, չսո ազգ երեսն գարշելի գործ-
10 քերուն պէս բնել չսորվիս. Քեզ մէջէդ չգըտ-
նուի անանկ մարդ մը, որ իր տղան կամ աղ-
ջիկը կրակէ անցընէ, ՝հմայ բազդ նայի, ՝հ-
դուչակութիւն, կամ հմայութիւն և կամ
11 դիւթութիւն ընէ, ՝դաւեւ կախարդ, կամ մը-
հուկ, կամ նշանագէտ, կամ մեռելահարց
12 ՝հարց. Վասն զի ով որ աս բաները կ՚ընէ՝
Տէրոջը առջեւը գարշելի է. ու աս գարշելի
բաներուն հետեւոր քու Տէր Աստուածդ քու
13 առջեւէդ կը հալածէ զանոնք. քու Տէր Աս-
14 տուածդ առջեւը կատարեալ ըլլաս. Վասն
զի ան ազգերը որոնց դուն պիտի տիրես,
դուշակներուն ու բազդ նայողներուն մարիկ
կ՚ընեն. բայց քու Տէր Աստուածդ քեզի այս-
պէս ընելու հրամայեր չսաւաւ.
15 ՝Քու Տէր Աստուածդ ՝քու եղբայրներուդ
մէջէն՝ ինծի պէս մարգարէ մը պիտի հանէ
16 քեզի. անոր մարիկ լսէք. ինչպէս որ Քորէբ
լեռը ժողովքին օրը քու Տէր Աստուածմէդ
խնդրեցիր, ըսելով. ՝Թէ Տէր Աստուածոյս ձայ-
նը մէյ մըն ալ չլսեմ, ու աս մեծ կրակը մէյ-
17 մըն ալ չտեսնեմ, որ չմեռնեմ. Եւ Տէրը ին-
18 ծի ըսաւ. ՝Ըսած խօսքերնին չխտակ է. ՝ինչ-
պէս պիտի մարգարէ մը պիտի հանեմ անոնց
իրենց եղբայրներուն մէջէն, և իմ՝ խօսքե-
րըս անոր բերանը պիտի դնեմ. ՝ու ինչ որ
19 անոր պատուիրեմ, անոնց պիտի ըսուցէ. Ա՛ւ
ով որ մարիկ չընէ իմ խօսքերս, որ անոնիկա իմ
անունովս պիտի խոսի, ան մարգէն ես չդնեմ
պիտի խնդրեմ.
20 Իսկ մէկ որ ՝մարգարէ մը յանդգնի իմ չը-
պատուիրած խօսքս իմ անունովս դըսելու,
կամ ՝ուրիշ աստուածներու անունովը բան մը
21 գրուցելու, ան մարգարէն պիտի մեռնի. Ա՛ւ
մէկ որ գուն քու սրտիդ մէջ բանս մէկ
22 չը յիշած բանը ի՞նչպէս գիտնանք. ՝Թէ որ
մէկ մարգարէ մը Տէրոջը անունովը բան մը
ըսէ, ՝ու ան բանը իրօք չկատարուի, Տէրոջը
չըրած խօսքը ան է. ան մարգարէն Հպար-
դադնութեամբ գրուցեր է ան. անոր չվախ-
նաս.

ԳԼ. ԺԹ

1 Ընդասանի քաղաքները. 4 Ինչ իրաւունքով մարդասպանը
անոնց մէկուն մէջ փախչելու եր. 14 Կալուածքին սահմանը

– Տէր · գ քաղ · ժա · ։ ։ ։ · գ քաղ · ժա · ։ ։ · Ղէւ · ըս · ։ · ։ · Տէր · գ քաղ · իր · ։ · ՝Տէր · ա · ։ · Ելից · ԽԺԲ · ։ · ։ · Դէւ · ե · ։ · գ քաղ · ժե · ։ ։ · քաղ · ժբ · ։ · ։ · Ղէւ · ժբ · ։ · ։ · Ելից · իբ · ։ · քաղ · ժ · ։ · Ելից · իբ · ։ · քաղ · ժ · ։ · Դէւ · ժբ · ։ · ։ · Ղէւ · ժբ · ։ · ։ · Դէւ · ժբ · ։ · ։ · Ղէւ · ժԲ · ։ · ։ · Ելից · ժբ · ։ · ։ · Ղէւ · ժբ

պետք եր ոչ անչարժ ՇԱՐ։ 12 Գանձ երկու մարդու վիշտ. քնացրը պիտի վնասուի տանն տասասան. 13 Աստ վիշտի մը պատիժը։

1 Երրոր քու ՏԷր Աստուածդ ՚ընաջինջ բնի
ան ապգերը՝ որոնց երկիրը քու ՏԷր Աստուածդ քեզի պիտի տայ, և դուն անոնք վռնտես
2 անոնց բնակիս, ՚փղեզի երկիր քաղաք զատես քու
երկրիդ մէջ՝ որ քու ՏԷր Աստուածդ քե-
3 զի կու տայ ժառանգելու. փեզի ճամբայ
պատրաստես, և քու ՏԷր Աստուածդ քեզի
ժառանգութիւն հանուր տուած քու երկրիդ
սահմանը երկքան բաժնես. որպէս զի ամէն
մարդ ապատն հոն փախչի։

4 Եւ ՚հոն փախչելու ու ազդ ՇԱՐԱՐ. մարդ սա-
պանին կանոնը սա է. Ան հոդը որ երկուքնի
ու մէկալ օգուտնի իշնանութիւն չունենալով՝
5 անդ խառ ՇԱՐԱՐ իր դրացին ՇԱՐԱՐ. Ջոր
օրինակ՝ ՇԱՐ որ մէկը իր դրացիին հետ ան-
տառը երթայ փայտ կտրելու. հանար, ու իր
ձեռքովը տապարը փայտ կտրելու վերցու-
ցած ատենը երկաթը կոխէն դուրս ցամքիկ
լայ դրացիին հանդ խփի, և ան՝ մեռնի. ան
անկա սա քաղաքներէն մէկուն մէջ փախչի,
6 որ ապրի, ՚Զոր երայ որ արնան վրէժխնդիրը
սիրտը այրելուն հանար մարդ սպանողին հասն
խլեայ, և ճամբան հետու երկայնայ ու զանիկա ՇԱՐԱՐ, ՇԱՐԱՐ
նէ ու զանիկա ՇԱՐԱՐ, ՇԱՐԱՐ
արժանի չէր, որովհետև երկուքնի ու մէկալ
օգուտնի անոր դէմ ՇԱՐԱՐ չունէր.
7 Ասոր համար ես քեզի կը պատուիրեմ՝ ու կ'ը-
ամէ՝ որ քեզի երեք քաղաք զատես։

8 Եւ ՇԱՐ որ քու ՏԷր Աստուածդ քու հայ-
րերուդ երդնուց ընդարձակէ, ու քու հայրերուդ խոս-
9 տացած բոլոր երկիրնները քեզի տայ, ՇԱՐ որ
պահես ու կատարես սա բոլոր պատուիրան-
ները՝ որ ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, և
քու ՏԷր Աստուածդ սիրես ու միշտ անոր
ճամբաներուն մէջը քալես, հանուն սա
երեք քաղաքին վրայ ուրիշ երեք քաղաք ալ
10 աւելցնես. Որպէս զի քու երկրիդ մէջը՝ որ
քու ՏԷր Աստուածդ քեզի ժառանգու-
ՇԱՐԱՐ պիտի տայ, անմեղ արիւն չթափուի
ու դուն արնան պատասխան չտայես։

11 Բայց ՚ՇԱՐ որ մէկ մարդ մը իր դրացիին ոխ
ունենալով անոր դէմ դաւադրութիւն ՇԱՐԱՐ, ու ա-
նոր դէմ ելլելով անկա զարնի, ու ան
հոգը սա քաղաքներուն մէկուն մէջ փախչելու
12 ՇԱՐԱՐ, Անոնք իր քաղաքին ծերերը հոգ-
խրկեն, ու զանիկա անկէ առնեն, և արնան
13 վրէժխնդրին ձեռքը տան, որ մեռնի. Քու
աչքդ անոր չխնայէ. Դու խորհրդով մէջէն ան-
մեղ արիւնը վերցնես, որ քեզի ապէկ ըլլայ։
14 ՚Քու կալուածքիդ մէջը՝ որն որ քու ՏԷր
Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն առած
երկրին մէջ պիտի ժառանգես, չըլլայ որ փո-
խես քու դրացիդ սահմանը՝ որ ՚նախա-
հայրերդ հաստատեցին։

15 ՚Մէկ մարդ մը որ և իցէ անօրէնութիւնը
ու մեղքին հանար՝ որով կրնայ յանցաւոր ըլ-
լալ, մէկ վկայ մը ՇԱՐԱՐ չհերիք. Ան-
կու կամ երեք վկաներու բերնով հաստատուի
ան բանը։

16 Թէ որ մէկ մարդ մը դէմ առաւ վկայ ել-
լէ, ու անոր վրայով անօրէնութիւն մը հա-
17 մար վկայէ, Ատեանը ան երկու մարդիկը՝
որոնց մէջ ՇԱՐԱՐ հակառակութիւնը կայ, ՏԷրոջը
առջեը դնեն ան ժամանակի քահանաներուն ու
18 դատաւորներուն առջեը կայնին. Եւ դատա-
ւորները ապէկ մը քննեն. և Թէ որ ան վկան
սուտ վկայ ըլլալով իր եղբօրը դէմ սուտ վր-
19 կայութիւն բերեր է, ՚Ատեանը՝ ինչպէս որ
անկա իր եղբօրը ընել խորհեցաւ, նոյնը ը-
րեք անոր, ու չարութիւնը ձեր մէջէն վեր-
20 ցուցէք. ՚Եւ ուրիշներն ալ լսելով վախնան,
ու ՇԱՐ մէջերնիդ ալ ձեր մէջը անանկ գէշ բան մը
21 չընեն. ՚Քու աչքդ չխնայէ. Հանձի տեղ անձ,
աչքի տեղ աչք, ակռայի տեղ ակռայ, ձեռքի
տեղ ձեռք, ու ոտքի տեղ ոտք ՇԱՐԱՐ։

ԳԼ. Ի

1 Քահանաներէն պիտի չխնայուիներին մեղքերը պատերազմի
ժամանակ։ 5 Ամէնքին կարգ կարգով պատերազմին համար։ 10 Խաղաղ քաղաքներ հրամայելը
ընդունել կամ մերժել։ 15 Գերուհիներուն հետ ինչպէս պետք եր
վարուիլ։ 18 Ոչ մէկ քաղաքներէ պետք եր կործանել։ 19 Պատ-
շաճութեան ժամանակ պտուղներ ծառերէն չկտրուիլ վտանգ-
ուելէ։

1 Երրոր քու ՇԱՐԱՐԱՐ պատերազմ
մեղու ելլես, ու ՚ձիեր և կառքեր՝ քեզ-
մէ շատուար ժողովուրդ տեսնես, անոնցմէ
չվախնաս. վասն զի ՚քեզ հետ եղող Տէրը
կրնէն հանար քու ՏԷր Աստուածդ քու հետդ
2 է. Ու երբոր պատերազմի մտնելնաս, քա-
հանան մտնելով՝ ժողովուրդին պիտի խօսի,
3 Ու անոնց ըսէ. Ով Իսրայէլ, մտիկ ըրէ. այս-
որ դուք ձեր թշնամիներուդ դէմ պատերազ-
մելու կը մտնեիք. պատրաստիր. չհուսայ. մի
վախնար. մի զարհուրիր. ու անոնց երեսէն
4 մի դողար. Վասն զի ձեր ՏԷր Աստուածը

ձեզի հետ կ՚երթայ, ⁴ձեզի համար ձեր քրիստոնեութեան գէմ պատերազմելու և ձեզ ապստամբելու։

5 Ա՛նատնե՛ր ասիկանոնները ժողովուրդին ետեւէն պիտի գան, որ նոր տունն չունեն և ոտքնին նստելու տեղ չունին, երթայ իր տունը գառնայ։ 6 Երբ որ պատերազմին մէջը մեռնին, և ուրիշ մէկը նստելու պիտի գնայ։ 7 Այդ պատերազմին մէջը մեռնողը մի ուռչիր, որ կենդանի մը ուռչի։ Վերջապէս մի՛ նեղանար, երթայ իր տունը գառնայ։ 8 Մէկ ուրիշ մարդ մի առնէ։ Երբ ասիկանոնները իրենց խօսքը չարաչարելով պիտի գան ժողովուրդին, ⁵որ վախկոտ ու խուրձ սիրտ է, խոց երթայ իր տունը գառնայ։ 9 Այն պէս խուլցնէ։ Որ երբոր ասիկանոնները ժողովուրդին առջեւը իրենց խօսքը լսցնեն, ⁶ժողովուրդին վրայ զօրապետներ կարգեն։"

10 Երբոր մէկ քաղաքի մը կը մօտենաս՝ անոր հետ պատերազմելու համար, նայնիկա խաղաղութեան պատասխան տալու կ՚ելլայ, ու դուռները քեզի բանայ, ամէնը գանուած բոլոր ժողովուրդը քեզի հարկատու կ՚ելլան, ու քեզի ծառայութիւն կ՚ընեն։ 12 Բայց եթէ որ քեզի հետ խաղաղութիւն չընէ չուզէ ու պատերազմ բռնէ, 13 անոնց անիկա պաշարես։ Ու երբոր Տէր Աստուածդ քու ձեռքդ մատնէ անոնը, ⁷անոնց բոլոր արուներն սուրի բերնէ անցուցուր։ 14 Բայց կիներնին, տղաքներն ու ⁸անասուններն ու ինչ որ կայ ան քաղաքին մէջը, անոնց բոլոր աւարը քեզի համար առնես։ Եւ ⁹քու Տէր Աստուածդ քեզի մատնած քու թշնամիներուդ աւարը ուտես։ 15 Այս ասանկ պիտի ընես քեզմէ հեռու եղող ամէն քաղաքներուն, որ ասոնց ազգերուն քաղաքներէն չեն։ 16 Միայն ¹⁰քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն տուած ասոնց ազգերուն քաղաքներուն մէջէն ոչինչ մնայուն մի ողջ չթողուր։ 17 Հապա՛ւս վասն զի փետացիները, Ամորհացիները, Քանանացիները, փերեզացիները, Եւեսացիները ու Երուսացիները բոլորովին պիտի կոտորէցընես, ինչպէս որ քու Տէր Աստուածդ քեզի պատուիրեց։ 18 Որպէս զի ձեզ չսորվեցընեն իրենց բոլոր գարշութիւնները որ անոնք իրենց աստուածներուն կ՚ընեն։ ու գուք ¹¹Տէրոջը ձեր Աստուծոյն մեղք մի գործէք։

19 Երբոր մէկ քաղաքի մը գէմ պատերազմիս, ու գանիկա առնելու համար երկար ժամանակ պաշարելու լլլաս, անոր ծառերուն տապար չգարնես ու գանոնք չտրեւս, ինչու որ անոնցմէ պիտի ուտես։ ուրեմն անոնք չկտրես։ գանդի գաշտին ծառը ¹²մարդ է որ քու երեսիդ պաշարման մէջ մտնէ։" Բայց այն ծառերը որոնք կը ճանչնաս թէ ուտելու պտուղ չեն բերեր, անոնք ուրես ու կտրես, և քեզի հետ պատերազմող քաղաքին դիմացը ամրոց պատնէշներ չթողես, մինչև որ անիկա նուաճի։

ԳԼ· ԻԱ

1 Թէ որ քու Տէր Աստուածդ քեզի ժառանգութիւն առած երկրին մէջ գաշտի մէջ սպանուած -- մեղցուած մէջը գտնուի, ու ան 2 ներկա գտնողը չգիտցուի։ Անատնե՛ր քու ծերերդ ու գատաւորներդ ելլեն, և մեղցուած մարդուն եղած տիրին միտնէն չբզկտակոյ քաղաքներդ 3 չափեն։ Ու մեղցուածին մօտ եղող քաղաքին ծերերը արջառներէն չգործածուած -- լծած 4 ատակ չմուած երինջ մը առնեն։ Եւ ան քաղաքին ծերերը երինջը մէկ չհերկուած ու չցանուած ապառաժ ձոր մը իջնցընեն, ու ան 5 ձորին մէջ երինջին վիզը կոտրեն։ Եւ Ղեւիին որդի քրմերը քովնին գան։ Վասն զի քու Տէր Աստուածդ զանոնք ընտրեց իրեն ծառայեցնելու, ու Տէրոջը անունովը օրհնելու համար։ և ամէն վէճ ու ամէն վիրք 6 ⁵անոնց խօսքովը պիտի գատուի։ Եւ ան մեղցուածին մօտ եղող քաղաքին բոլոր ծերերը ձորին մէջ վիզը կոտրած երինջին վրայ ⁶ձեռները 7 քրիստին լուան։ Եւ պատասխան տալով ըսեն, Մեր ձեռքերը չթափեցին ան արիւնը, ու մեր աչքերը չտեսան։ 8 Որ Տէր, քաւէ քու խորհրդիդ ժողովուրդիդ, որն որ գուն փրկեցիր, ու անմեղ արիւնը քու խորհրդիդ ժողովուրդիդ մէջ մի՛ տեսներ։ այսպէս ան արիւնը համար քաւուի 9 իրեն պիտի լլլայ անոնց։ Խոկ գուն Տէրոջը առջեւը ուղիղ եղածը ընելով ⁷անմեղ արիւնը քեզմէ վերցնես։

10 Երբոր քու թշնամիներուդ դէմ պատերազմի կ՚ելլես, և քու Տէր Աստուածդ զանոնք քու

ձեռքդ տայ, ու անոնցմէ գերիներ առնես,
11 եւ գերիներուն մէջէն գեղեցիկ տեսքով կնիկ
մը տեսնես, ու զանիկա սիրելով քեզի կնիկ
12 առնելու ըլլաս, Զանիկա քու տունդ տանիս,
և անիկա իր գլուխը ածիլէ ու իր եղունգները
13 կտրէ. եւ իր վրայէն գերութեան հագերը
հանէ ու քու տունդ նստի, և հայրովը ամբողջ մէկ իր հօրը ու մօրը համար լայ. ու անկէ
ետև անոր մտնես, և դուն անոր էրիկը
14 ըլլաս, ան ալ քու կնիկդ ըլլայ. թէ որ անկէ
զատ չըլլաս, անիկա ազատ պիտի արձակես.
բայց առակով բնաւ չծախես, ոչ ալ ծառացընես, որովհետև նվաստցուր զանիկա.
15 Թէ որ մէկ մարդ մը երկու կնիկ ունենայ,
ու մէկը սիրելի ու միւսըատելի ըլլայ. ու
սիրելին ալ և ատելին ալ անոր զաւակներ
ծնանին, և թէ որ անդրանիկ զաւակը ատելիին
16 կնիկէն ծնած է, ետքը առացուածքը որդւոցը
բաժնելու օրը կարող չըլլայ սիրելիին զաւակը
անդրանկացընելու, ու ատելիէն ծնածի առ-
17 դրանիկը երեսէ ձգելու. Հապա ատելիին զաւակը անդրանիկ ճանչնալով՝ բոլոր իր ձեռքը
գտնուածէն ներկու բաժին տայ անոր. վասն
զի նիր զօրութեանը սկիզբը անիկա է. հան-
դրանկութեան իրաւունքը անոր կը վերաբերի։
18 Թէ որ մէկ մարդ մը առանձակ ու անհնազանդ տղայ մը ունենայ, որ իր հօրը ու իր
մօրը խօսքը բնաւ մտիկ չընէր, ու երբոր զա-
19 նոնք խրատեն անոնց չհնազանդիր. Անոնքներ
անոր հայրը ու մայրը զանիկա բռնելով, քա-
զաքին ծերերուն ու անոր դռնէն ելնող տեղին գու-
20 ր հասնին. Եւ քաղաքին ծերերուն ըսեն, Ա-
մեր տղան առանձակ ու անհնազանդ է, մեր
խօսքը մտիկ չընէր, որկրամոլ ու գինեմոլ է.
21 Անոնքներ անոր քաղաքին բոլոր մարդիկը քա-
րերով քարկոծեն զանիկա որ մեռնի. Ու չա-
րութիւնը ձեր մէջէն վերցընես. Ա և բոլոր Իսրայէլը լսելով վախնան։
22 Ու երբոր մարդ մը մահու արժանի մեղք
մը գործէ, և զանիկա մեռցընելու համար
23 ծառէ մը կախես, նՄնոր մարմինը ծառին վրայ
գիշերը չմնայ, հապա նոյն օրը անպատճառ
թաղես անիկա. վասն զի նկախուածը ՀԱստուծոյ անիծածն է. ու նչպղծես ան երկիրը՝
որն որ քու Տէր Աստուածդ քեզի կու տայ
ժառանգելու համար։

ԳԼ. ԻՌ

1 Մարգարէութեան բնկեր վրայով պատուէր. 2 Մարդը ու
հինիր իրենց հարցաքննութիւն պիտի տարբերին. 6 Քահանային իր
պարկեշտութեան համար պատիժ չտանելու. 8 ատի մը տանիքին

բարերարը չիրնան մը չինելու։ 9 խառնափնդիռ հետաքննու. 13 և հանգերնի վրայ ծագեր գնելու պատուիրանը. 15 իր հինանը համար գրպարտութիւն ընելին. 20. 21 շնացողին. 25 կրա ըլլալին. 28 ու պատնեշ քիան ընելին պատիժը. 30 Աղգ-ազգէն-քիանը կ'արգիլուի.

1 Երբոր տեսնես որ եղբօրդ եզը կամ ոչխարը իր ճամբայէն խաւարեր է, անոնք անտես
չընես. անպատճառ զանոնք քու եղբօրդ
2 դարձընես. Բայց թէ որ քու եղբայրդ քեզի մօտ չէ, կամ զանիկա չես ճանչնար, անառներ քու տունդ առնես ան, ու մինչև
քու եղբօրդ զանիկա փնտռելը քու քովդ
թող կենայ. ետքը զանիկա անոր դարձընես.
3 Անոր իշուն ալ առանկ ընես, զգեստին ալ առանկ ընես. Նաև եղբօրդ ամէն կորսուած
բանը որ դուն կը գտնես, առանկ ընես. չկրնար որ ձեզմէ անտես ընես։
4 Երբոր տեսնես որ եղբօրդ էշը կամ եզը
ճամբան մեռայ ինկեր է, անոնք անտես չընես. քանի որ առանձնա անոր հետը վերցընես։
5 Կինան մը մարդու հագուստ
չըլլայ, ու մարդը կինան հագուստ չհագնի. քանի որ ասանք կ'ընէ քու Տէր
Աստուծոդ առջևը պիղծ է։
6 Թէ որ ճամբան ծառի մը վրայ կամ գետնի վրայ ձագերով կամ հաւկիթներով թռչունի մը բոյն հանդիպի քու առջևդ, ու
մայրը ձագերուն կամ հաւկիթներուն վրայ
նստած ըլլայ, նմայրը իր ձագերովը մի կռնէդ
7 չառնես. Անպատճառ մայրը արձակես, ու
ձագերը քեզի առնես. որպէս զի ազնիկ ըլլայ քեզի, ու կեանքդ երկայն ըլլայ։
8 Նոր տուն շինած առնես տանիքիդ շուրջը շրջանակ մը չինես, որ չըլլայ թէ մէկը
անկէ վար իյնայ, ու քու տունդ արեան
պատասխան ընես։
9 նԱյդինդ մէջ այլ և այլ սերմեր չցանես,
որ ցանած սերմիդ արդիւնքը ու այդինդ
10 բերքը չպղծուի։ Եզով մը ու էշ մը միասին
երկինք հերկելու չպարծանաս։
11 նԲուրդով ու քմծաւալ պարծուած այլազանները հանդերձ չհագնիս։
12 Հագած հանդերձիդ չորս ծայրը ծոպեր
չինես։
13 Թէ որ մէկ մարդ մը կնիկ առնէ, ու նանոր
14 մտնելովէն ետքը զանիկա ատէ, նւ անոր
վրայ գրպարտութեան խօսքեր գնելով անոր
անունը գէշ հանէ, ու ըսէ, Ես սա կնիկը
առի, բայց երբոր անոր մտերցայ, անոր վը-
15 րայ կուսութիւն չգտայ. Անոնքներ ազգականները հայրը ու մայրը ազգական կուսութեան նշանը

առնեն, և գառը հանեն քաղաքին ծերե-
16 րուն առջևը. Ու ազգիան հայրը ծերերուն
պիտի ըսէ, Իմ ազգիկս ասոնց մեղայ ըրած
17 ատիս, ու ատելով զանիկա, Ահա ձեզ էշ-
դրպարտութեան խօսքեր կը դնէ, ըսելով Թէ
ես քու ազգիկդ վրայ կատութիւն չդատեցի.
բայց ահա իմ ազգիկոս կատութեան նշանը.
և լաթը քաղաքին ծերերուն առջևը պիտի
18 փռեն. Ետքը ան քաղաքին ծերերը ան մար-
19 դը առնեն ու զանիկա պատժեն, Ու իս-
րայէլացի կոյս ազգիկոն անուներ ատելուն հա-
մար անկէ հարիւր սիկղ արծաթի տալ տանեն,
ու ազգիկոջը հօրը տան. և անիկա անոր կը-
նոջին ըլլայ. ու իր բոլոր կենացը մէջ կարող
20 չըլլայ զանիկա արձակելու. Բայց Թէ որ ան
բանը ատոդ է, ու ազգիկոջը վրայ կատու-
21 Թիւն չէ գտուած, Աւետաններ ազգիկը իր հօ-
րը տանը դուռը հանեն, ու անոր քաղաքին
մարդիկը քարկոյս քարկոծեն զանիկա որ
մեռնի. որովհետև Իսրայէլի մէջ անպատուու-
Թիւն ընելով իր հօրը տունը պոռնկութիւն
ըրեր է. Ասա կերպով չարութիւնը ձեր մէջէն
վերցնես.

22 Թէ որ մէկը էրիկ առնելոյ կինոջ մը հետ
պառկած գտնուի, անոնք երկուքն ալ
մեռնին, Թէ ան կնկանը հետ պառկոյ մարդը
և Թէ ան կնոջը. ու Իսրայէլէն չարու-
Թիւնը վերցնես.

23 Թէ որ մէկ կոյս ազգիկ մը Իմարդու մը նը-
շանած ըլլայ, ու մէկ մարդ մը քաղաքի մէջ
24 գտնելով զանիկա՝ անոր հետը պառկի, Եր-
կուքն ալ ան քաղաքին դուռը հանէք, ու
զանոնք քարերով քարկոծէք որ մեռնին.
ազգիկը՝ քանզի քաղաքին մէջ չիգոչնչէր
կանչուրտուց, և մարդը՝ քանզի Իյր գըր-
ցիին կնկանը ւմէկց. ու չարութիւնը ձեր մէ-
ջէն վերցնես.

25 Բայց Թէ որ մէկ մարդ մը նշանած ազգիկ
մը գաշտի մէջ գտնէ, ու Իզանիկա բռնադա-
տելով անոր հետ պառկի, անոնք անոր
26 հետ պառկող մարդը միայն մեռնի. Իսկ ազ-
գիկոջը բան մը չընես. ազգիկը մեղք
չունի մահու չափ. վասն զի ինչպէս որ մէկը
իր դրացիին վրայ կը յարձակի ու զանիկա կը
27 մեռցնէ, ասոր գործածն ալ այնպէս է. Քան-
զի գաշտի մէջ գտաւ զանիկա, ու Թէ և նշա-
նած ազգիկը կանչուրտուց, բայց գիշերը ա-
զատող մը չկար.

28 Թէ որ մէկ մարդ մը չնշանուած կոյս ազ-
գիկ մը գտնէ, և զանիկա բռնադատելով ա-
29 նոր հետ պառկի, ու Իրանը խնայուի. Ան-
ատնոր անոր հետ պառկող մարդը ազգիկոջը
հօրը չորս հարիւր սիկղ արծաթ պիտի տայ, ու ա-
նիկա իր կնիկն ըլլայ. Որովհետև չկրնայ գա-
նիկա, իր բոլոր կենացը մէջ զանիկա արձա-
կելու կարող չըլլայ.

30 Ըրլայ որ Ումէկ մարդ մը իր հօրը կնիկը
առնէ, ու Ի իր հօրը քղանցքը բանայ.

ԳԼ. ԻԹ

1 Ամբձիքը ծդմնուած կամ կտրուած մարդը
2 Տէրոջը ժողովքը չմտնէ. Պառնկորդին Տէրո-
ջը ժողովքը չմտնէ, ու անոր ը---ը մինչև
տասներորդ ազգը Տէրոջը ժողովքը չմտնէ.
3 Ամմնացին ու Մոաբացին Տէրոջը ժո-
ղովքը չմտնէ, ու մինչև ընդ տասներորդ ազ-
գը անոնց ը---ը Տէրոջը ժողովքը չմտնէ յա-
4 ւիտեան. Քանզի երբոր դուք եղիպտոսէն
ելաք, ճամբան մէջ հացով ու ջրով ձեզ չդի-
մաւորեցին. ու Մեզոպոտամիա Փեթորայ
Բէաղամ որդին Բաղաամը վարձքով բերել
5 տուին, որ քեզ անիծէ. Բայց քու Տէր Ա-
ստուածդ չուզեց Բաղաամին մտիկ ընել, հա-
պա քու Տէր Աստուածդ անէծքը քեզի օրհ-
նութիւնա դարձուց, որովհետև քու Տէր Ա-
6 ստուածդ քեզ սիրեց. Քու բոլոր կենացդ
մէջ անոնց խաղաղութիւնը ու ապէհութիւնը
չփնտռես յաւիտեան.

7 Ըրլայ որ եդովմացին առես, Քանզի
անիկա քու եղբայրդ է. եղիպտացին ը---ը յա-
ռես, քանզի հաւոր երկրին մէջը պանդուխտ
8 եղար. Անոնց ծնած զաւակներուն երրորդ ազ-
գը Տէրոջը ժողովքը թող մտնեն.

9 Երբոր թշնամիներուդ դէմ բանակով կ'եր-
10 թաս, ամէն չար բանէն զգուշանաս. Թէ որ
ձեր մէջը մէկ մարդ մը երազափորձութեան
պատճառաւ մարդաբ չէ, թող բանակէն դուրս
11 ելլէ, ու բանակին մէջը չմտնէ. Իր իրիկուան դէմ
Իջրով լուացուի, ու արեւը մտածին պէս
12 բանակին մէջը մտնէ. Նաև բանակէն դուրս
մէկ տեղ մը ունենաս, որ հոն գուրս ելլես.
13 Ու զէնքերուդ մէջը ցից մը ունենաս, որ
երբոր գուրսը նստելու ըլլաս անով փորես,
14 ու դառնաս քու յանկարծադ ծածկես. Քան-
զի քու Տէր Աստուածդ քեզ ազատելու հա-
մար ու քու թշնամիներդ քու ձեռքդ մատ-
նելու համար Ուքու բանակիդ մէջը կը քա-
լէ. ուստի քու բանակդ մարդաբ ըլլայ, որ
անիկա քու վրադ ապտակութիւն մը տես-
նելով քեզմէ հետ չդառնայ.

ա. Ա-ի յանգխմնէն. | բ. ֊ ֊ | գ. Ղ-ի ֊ ֊ ֊

15 [a]Ասաց մը որ ականջին հնչէր քու քո-
վրդ ապառաժներէ , իր անդորը ձեռքը
16 չմոռնայ . Թող քեզի հետ բնակի իր հա-
ղած անդը քու քաղաքներուդ մէկուն մէջ
աւելի որ ինքը կ՚ուզէ , և [b]զանիկա չնեղցնես ։
17 [c]Իսրայէլի ազգին երեսէն բաղ չըլլայ , ու խա-
18 բայէլի ազգէն [d]իզ ապեհաղ չըլլայ . Որ և իցէ
ուխտ հաստիր բազի վարձքը կամ չուներ դի-
նր քու Տէր Աստուծոյդ առնիր չառնիս . քան-
զի քու Տէր Աստուծոյդ առջեր երկու ալ
պիղծ են ։
19 [e]Ասակը կամ ուտելիքը և կամ որ և իցէ
բանիր՝ որ չահով կրնայ արուիլ , քու եղբօրդ
20 չահով չտաս . [f]Ասարեակներէն չահ առնես ,
բայց քու եղբօրմէդ չահ չառնես , [g]որ քու
Տէր Աստուածդ քու առջեր ձեռք զարկած
գործքերուդ մէջ քեզ օրհնէ այն երկրին վը-
րայ , ուր որ պիտի մտնես անոնկ ժառանգե-
լու համար ։
21 [h]Երբոր քու Տէր Աստուծոյդ ուխտ մը ը-
նես , առանց ուշացընելու կատարես . քանզի
քու Տէր Աստուածդ անպատճառ անոնկ քեզ-
մէ պիտի պահանջէ , ու մեղքի տէր պիտի ըլ-
22 լաս . բայց թէ որ ուխտ չընել չուզես , այն քե-
23 զի մեղք չըլլար ։ Զինչ որ բերնովդ կը խոս-
տանաս ու քու կամքդ քու Տէր Աստուծոյդ
կ՚ուխտես , քու չբմտնքնելիդ երաժը զգու-
շանալով կատարես ։
24 Երբոր քու դրացիդ ոտդին կը մնանես ,
ուզածիդ չափ խաղող ուտես ու կշտանաս ,
25 բայց անօթիդ մէկդը չդնես ։ Երբոր քու դրա-
ցիդ հունձքին մէջը կը մնանես , [i]ձեռքովդ
հասկերը փրցընես , բայց դրացիդ հունձ-
քին մնեղաց չգործնես ։

ԳԼ · ԻԴ

1 Թէ որ [a]մէկը կնիկ մը առնէ ու անոր էրիկը
ըլլայ , և անոր վրայ անարգութիւնան բան մը
դանելուն համար անկնա իր աչքին հաճոյ չըլ-
լայ , անստանիր անոր արձակման թուղթ մը
գրէ ու անոր ձեռքը տայ , և իր տունէն ճամ-
2 բէ ։ Ու երբոր անկնա անոր տունէն ելլելով՝
3 երթայ ուրիշ էրկան մը ինն ըլլայ , թէ որ
ետքի էրիկն ալ զանկնա ատելով արձակման

[a] = Թուոց · ղ · 12 ։
[b] Նէ · իր · 21 ։
[c] Ղև · ժթ · 29 · Տնօ-
ընաց · ը · 30 ։
[d] Ցած · ժթ · 3 · գ
Թուոց · իգ · 7 ։
[e] Նէ · իր · 23 · Ղև ·
իե · 36 · 37 · Ղևնէմ ·
է · 2 · 7 · Ծաղ · ժե ·
3 · Ղևսի · գ · 35 · 37 ·
[f] Ցե · Ղև · ժթ · 24 ·
Գլ · ժե · 3 ։
[g] Գլ · ժե · 18 ։
[h] Քան · ղ · 2 · Ճոգ ·
է · 4 · 5 ։
[i] Ցե · ղ · 2 · Ծաղ ·
Գլ · 13 · 14 ։
[a] Ընթ · Ղ · 1 ։
[b] Ցած · ժթ · 24 ։
[c] Գլ · ժե · 3 ։
[d] Գլ · ժե · 18 ։
[e] Քան · ղ · 2 · Ճոգ ·
է · 4 · 5 ։
[f] Նէ · իր · 22 ։
[g] Ցոր · իթ · 11 · 12 ·
ղ · 10 · ր Կոր · թ ·
13 · ր Տիմ · ա · 18 ։
[h] Գլ · ժե · 18 ։
[i] Գլ · ղ · 21 · Ցաղ ·
Ցէ · 21 · Ցէր · 3 ·
Գան · գ · 21 ։
[a] Ցե · ժթ · 1 · Ցաղ ·
Ցէ · 21 · Ցէր · 3 ·
Գան · գ · 21 ։
[b] Գլ · ժե · 18 ։
[c] Ցոր · իթ · 11 · Ն.
բան · իր · 13 · Ցաղ ·
է · 4 ։
[d] Ցաղ · է · 4 ։
[e] Ցաղ · ժթ · 4 · բ
Թաղ · ժբ · 6 · բ
Ցէ · իր · 21 · 22 · Ն.
ան · իր · 3 · Նէեմ ·
իր · 19 · Ջաղ · է ·
4 · Ցաղ · գ · 4 ։
[f] Ցե · ժթ · 1 · Նբեմ ·
բ · 22 · 23 · Նէեմ ·
ժբ · 23 ։
[g] Նէ · իր · 21 · 22 · Ն.
ան · իր · 3 · Նէեմ ·
ա · 22 · Նբեմ · է ·
22 · իր · 3 · Նէեմ ·
իր · 19 · Ջաղ · է ·
4 · Ցաղ · գ · 4 ։

[a] Ասոր վրայ տե՛ս Ա Կորնթ · է · 15 ։
[b] Նոյն կերպով ամէն մարդ իր առաջին կոչման մէջ պահուըցի երթայ · է · 16 Գերանդեան վրայով ։
[c] Ցաղ · գ · 21 · 22 ։
[d] Ցաղ · ժե · 18 ։
[e] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[f] Ցաղ · ժե · 18 ։
[g] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[h] Ցաղ · ժե · 18 ։
[i] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[a] Ցաղ · ժե · 18 ։
[b] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[c] Ցաղ · ժե · 18 ։
[d] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[e] Ցաղ · ժե · 18 ։
[f] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[g] Ցաղ · ժե · 18 ։
[h] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[i] Ցաղ · ժե · 18 ։
[a] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[b] Ցաղ · ժե · 18 ։
[c] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[d] Ցաղ · ժե · 18 ։
[e] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[f] Ցաղ · ժե · 18 ։
[g] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[h] Ցաղ · ժե · 18 ։
[i] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։

[a] Ասոր վրայ տե՛ս Մատթ · ե · 31 · Ղուկ · ժզ · 18 ։
[b] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[c] Ցաղ · ժե · 18 ։
[d] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[e] Ցաղ · ժե · 18 ։
[f] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[g] Ցաղ · ժե · 18 ։
[h] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[i] Ցաղ · ժե · 18 ։
[a] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[b] Ցաղ · ժե · 18 ։
[c] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[d] Ցաղ · ժե · 18 ։
[e] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[f] Ցաղ · ժե · 18 ։
[g] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։
[h] Ցաղ · ժե · 18 ։
[i] Ցաղ · ժե · 3 · 4 ։

տաւ. որբևարիքին հանդերձը գրաւ չառնեսս։
18 Եւ Ա՛մարգ բեր որ գուն կդիպատաի մէջ ծա-
ւայ էիր, ու գոռ ՏԷր Աստուածդ քեզ ան-
կէ ազատեց. անոր համար ես քեզի կը պա-
տուիրեմ որ աս բանը ընես։
19 Ընդոր գոռ տարեդ մէջ հունձդ հնձես,
ու արտին մէջը մէկ ցորեան մը մոռցած ըլլաս,
դանիկա առնելու համար ետ չդառնաս. անի-
կա օտարականին, որբին ու որբևարիքին թող
ըլլայ. որպէս զի գոռ ՏԷր Աստուածդ քեզ
ձեռքերուդ ամէն գործին մէջ քեզ օրհնէ։
20 Զիթենիդ թօթուելէդ ետքը ճիւղերուդը ա-
ռէ ետ չփնտռես. անիկա օտարականին, որ-
21 բին ու որբևարիքին թող ըլլայ։ Եւ որդիդ
խաղողներդը ժողվելէդ ետքը ճառագաղ չընես.
անիկա օտարականին, որբին ու որբևարիքին
22 թող ըլլայ։ Եւ Ա՛մարգ բեր որ եղիպատի
երկրին մէջ ծառայ էիր. անոր համար ես
քեզի կը պատուիրեմ որ աս բանը ընես։

ԳԼ. ԻԵ

1 Ե Ընդոր Ոմարգոց մէջ վէճ մը ըլլայ և դա-
տաստանի երթան, դատաւորները անոնց դատը
ծնրիկ ընելով Իրաւունք ունեցողը արդարա-
2 ցընեն, ու յանցաւորը դատապարտեն։ Եւ
յանցաւոր եղողը թէ որ Ծեծի արժանի է,
դատաւորը գանիկա պառկեցընէ, ու անոր
յանցանքին համեմատ Իր առջևը ծեծել տայ
3 գանիկա թուով. Քառասունէն աւելի զար-
նել չտայ. չըլլայ որ ասկէ աւելի զարնելո-
վը եղբայրդ Ձգտս աչքիդ առջևը անարգուի։
4 Կալի մէջ ցորեան եղէն գոնդը չկապես։
5 Ընդոր եղբարք մէկտեղ բնակին, ու անոնց
մէկը առանց զաւկի մեռնի, մեռնողին կնիկը
գուրսը օտար մարդու հետ չկարգուի. Փաս-
րը անոր մտնելոյ և զանիկա իրեն կնիկ առնէ,
ու ապրուեցնան պարտաւորութիւնը անոր
6 հասուցանէ. Եւ անոր ծնած առջինէկ որ-
գան Ոմեռնող եղբօրը անունովը Կոչուի, որ
Ոչըլլայ թէ անոր անունը խթայելէն չնջուի։
7 Եւ թէ որ այն մարդը Իր հարսը առնել չու-
զէ, անոնք հարսը գուռը էլէր ծերերուն
ու բսէ, իմ տագրս խթայելի մէջ իր եղբօրը
անունը հաստատելէն կը հրաժարի. տագրս-

Քնան պարտաւորութիւնը ինծի հասուցա-
8 նել չուզեր։ Անոնք անոր քաղաքին ծե-
րերը գանիկա պիտի կանչեն, ու անոր խո-
սին. և թէ որ անիկա հաստատ կեցողով բսէ
9 թէ Ոաիկա չեմ ուզեր առնել, Անոնը հարս-
սր անոր պիտի մատնացոյց ծերերուն առջևը,
Եւ անոր ոտքէն կօշիկը հանէ, ու անոր երե-
սը թքնէ, և խօսելով պիտի բսէ, Որ եղբօ-
րը տունը չինել չուզող մարդուն ասանկ կ'ըլ-
10 լայ։ Եւ անոր անունը խթայելի մէջ կօշիկը
հանուած մարդուն տունը բսուի։
11 Ե Երբոր երկու մարդիկ իրարու հետ կը ծեծ-
կռտին, և մէկուն կնիկը գարնոգին ձեռքէն
իր էրիկը ազատելու համար մօտենայ, ու
ձեռքը երկընցընելով անոր ամօթոցքը բռնէ,
12 Ընտունը անոր ձեռքը կտրես, և Ոքու աչ-
քդ բնաւ ափ չինոչէ։
13 Ա Ամբողջ մէջ տեսակ տեսակ մէծ ու
14 պզտիկ կշռքի քարեր չըլլայ։ Տանդ մէջ
տեսակ տեսակ մէծ ու պզտիկ սրգուններ
15 չըլլայ։ Քու կշռքիդ քարը ըմնան ու ար-
դար ըլլայ, քու սրգուդ ըմնան ու սրդար
ըլլայ, Որ քու օրերդ երկար ըլլան այն եր-
կրին վրայ որն որ քու Տէր Աստուածդ քե-
16 զի կու տայ։ Քանզի Ոամէն աս բաները ըն-
դը ամէն անիրաւութիւն ընողը քու Տէր Ա-
ստուածդդ առջևը պիղծ է։
17 Ոէգիպտասէն եկած տունդ Ճամնան Աես-
18 զեկին քեզի ըրածը միտդ պահէ. Ճամնան
մէջ ինչպէս քեզ դիմաւորեց, և քու ետե-
ւէդ եկողըդոյր տկարներդը կոտրեց, երբոր դուն
աշխատած ու յոգնած էիր, ու Ոաստուծմէ
19 չվախցաս։ Ետոտի Երբոր քու Տէր Աստու-
ծդդ քու բոլոր չորջակայ թշնամիներդէդ քեզ
հանդստացընէ այն երկրին մէջ, որն որ քու
Տէր Աստուածդդ քեզի ժառանգութիւն կու
տայ որ անոր տիրես, այն ատենը Ոմոռցեկին
յիշատակը երկինքէ տակէն բոլորովին վերց-
նես. չըլլայ որ մոռնաս։

ԳԼ. ԻԶ

1 Երեխայրինեան կռիւ հաստատուելէն ետքը Ա-
ՀԵ։ 11 Երբոր տարեկան ասուածպղծները բերելու ե-
ղած ատեն։ 14 Աստուծոյ և ժողովրդին միջնէը եղած ա-
րել։

1 Ե Երբոր մնանես այն երկիրը որն որ քու Տէր
Աստուածդդ քեզի ժառանգութիւն կու տայ,
2 և զանիկա ժառանգես ու հոն բնակիս, Ա-
ասոնը երկրին ամէն պտուղներուն երամայ-

---

2 Եր. խբ · 28։
3 Հրդ. 11։ Դէ. ժգ · 13։
4 Դէ. ժբ · 9։ 10։ խդ · 23։
5 Դէ. ժե · 19։ Ես. խս · 1։ Ասաղ. ժբ · 17։
6 Հրդ. 18։
—
7 Դէ. ժբ · 17։ Եզեկ. ժ · 11։
8 Ես. Ասաղ · ժե · 11։
9 Ասաղ · ժբ · 48։
10 Ասաղ · ժ · 17։
11 բ Կոր · ժա · 24։
12 Ըսր · ժբ · 3։
13 Ասաղ · ժբ · 10։ ա Կոր · բ · 5։ ա Ջհ. ե · 18։
ա Ջհ · ժբ · 17։ Եզեկ. ժ · 11։
բ Ես. Ասաղ · ժե · 11։
գ Ասաղ · ժբ · 48։
դ Ասաղ · ժ · 17։
ե Ես. ժա · 24։
զ Ըսր · ժբ · 3։
է Ասաղ · ժբ · 10։ ա Ես. խբ · 28։
բ Հրդ. 11։ Դէ. ժգ · 13։
գ Դէ. ժբ · 9։ 10։ խդ · 23։
դ Դէ. ժե · 19։ Ես. խս · 1։ Ասաղ. ժբ · 17։
ե Ես. ժա · 24։
զ Ըսր · ժբ · 3։
է Ասաղ · ժբ · 10։ ա Ես. խբ · 28։
բ Հրդ. 11։ Դէ. ժգ · 13։
գ Դէ. ժբ · 9։ 10։ խդ · 23։
դ Դէ. ժե · 19։ Ես. խս · 1։ Ասաղ. ժբ · 17։
ե Ես. ժա · 24։
զ Ըսր · ժբ · 3։
է Ասաղ · ժբ · 10։ ա Ես. խբ · 28։
բ Հրդ. 11։ Դէ. ժգ · 13։
գ Դէ. ժբ · 9։ 10։ խդ · 23։
դ Դէ. ժե · 19։ Ես. խս · 1։ Ասաղ. ժբ · 17։
ե Ես. ժա · 24։
զ Ըսր · ժբ · 3։
է Ասաղ · ժբ · 10։ ա Ես. խբ · 28։
բ Հրդ. 11։ Դէ. ժգ · 13։
գ Դէ. ժբ · 9։ 10։ խդ · 23։
դ Դէ. ժե · 19։ Ես. խս · 1։ Ասաղ. ժբ · 17։
ե Ես. ժա · 24։
զ Ըսր · ժբ · 3։
է Ասաղ · ժբ · 10։ ա Ես. խբ · 28։

բնակարանէդ պիտի առնես, զայնք քու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած երկրէն մոզովը ես, ու մէկ կոզովի մը մէջ դնելով [1]երթաս անտեղը՝ որ քու Տէր Աստուածդդ պիտի բնակէ իր անուն 3 նէր հոն դնելու համար. եւ ան օրերը եղող քահանային երթաս ըսես, Ես այսօր քու Տէր Աստուածդդ [2]—ին կը խոստովանիմ որ ես մտայ ան երկիրը, զոր նահատ Տէրը մեր հայրե 4 րուն երդում ըրեր էր մեզի տալու. Եւ քրմը քահանան կոզովը քու ձեռքէդ առնելով՝ զանիկա քու Տէր Աստուածդդ սեղանին առջեւը 5 պիտի դնէ. Եւ դուն պատասխան տալով՝ քու Տէր Աստուածդդ առջեւը ըսես, Իմ հայրս Թա փառական [3]Ասորի մը ըլլալով, [4]եկաւ Եգիպտոս իջաւ, ու հոն [5]քիչ հոգիներով պանդխտու թիւն ընելով՝ մէկ մեծ, զօրաւոր ու չատուր 6 ազգ մը եղաւ. Ու [6]եգիպտացիք մեզ չարչա րեցին, մեզ նեղցուցին և մեր վրայ ծանր ծա 7 ռայութիւններ դրին. Ու [7]մենք մեր հայրե րուն Տէր Աստուածդդ ապաւակեցինք. և Տէրը մեր ձայները լսելով՝ մեր նեղութիւնը, աշխա տութիւնը ու մեզի եղած դրկանքը տեսաւ. 8 [8]Եւ Տէրը զօրաւոր ձեռքով ու բարձր բազու կով, [9]մեծ ահարկութիւններով, նշաններով 9 ու հրաշքներով մեզ եգիպտացւէն հանեց. Եւ մեզ ան տեղը բերաւ, ու մեզի ան երկիրը՝ 10 [10]կաթ ու մեղր բղխող երկիրը տուաւ. Եւ արդ, ով Տէր, բնձի տուած երկրիդ պտուղներուն երախայրիները հոն բերի. Ու անոնք քու Տէր Աստուածդդ առջեւը դնելով՝ Տէր Աստուածդդ 11 առջեւը երկրպագութիւն ընես. Եւ [11]քու Տէր Աստուածդդ քեզի ու քու տանդ տուած բոլոր բարիքներովը ուրախութիւն ընես, դուն ալ՝ Ղեւտացին ալ՝ և ձեր միջը եղող օտարականն ալ.

12 Երբորդ տարին տասանորդի տարի ըլլալով, երբոր դուն [12]քու տրդ իւքներուդ բոլոր տա ասանորդները պատես բննցընես, և անոնք Ղե տացիին, օտարականին, որբին ու որբևարիին տաս, որ [13]—ի քու քաղաքներուդ միջը 13 ուտեն կշտանան, Աստուծոյ քու Տէր Աստու ծդդ առջեւը ըսես, Սուրբ եղած բանը բոլո րովին տունէս հանեցի, և քու բոլոր հրա տիւյած պատուիրանքներուդ համեմատ զա նիկա Ղեւտացիին, օտարականին, որբին ու որբևարիին տուի. քու պատուիրանքներդ 14 զանց չըրի, [14]ու [15]—ի չմոռցայ. Սուգիս չեղ ած միջ անկէ չկերայ, ու անմաքուր բանի մը չդործածեցի, և անկէ մեռելի համար չտուի. Իմ Տէր Աստուծոյս խօսքը մտիկ ըրի. ինծի ինչ որ պատուիրեցիր, անոր համեմատ ըրի.

15 [16]Նայէ երկինքէն քու սուրբ բնակարանէդ, և օրհնէ քու ժողովուրդդ, ու ան եր կիրը որ տուիր մեզի, ինչպէս որ մեր հայ րերուն երդում ըրած էիր՝ —ին, երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ.

16 Այսօր քու Տէր Աստուածդդ քեզի կը պա տուիրէ որ սա կանոնները ու դատաստան ները [17]ի գործ դնես. ուստի բոլոր սրտովդ ու բոլոր հոգւովդ պահես ու կատարես զանոնք. 17 Դուն [18]այսօր Տէրոջը խօսք կու տաս, որ անի կա քեզի Աստուած ըլլայ, ու դուն անոր ճամբաներուն մէջը քալես, և անոր կանոն ները, պատուիրանքները ու դատաստաններըը 18 պահես, ու խօսքը մտիկ ընես. [19]Տէրն ալ այսօր քեզի խօսք կու տայ, որ դուն իրեն սեպհական ժողովուրդ ըլլաս, ինչպէս որ քեզի բսաւ, որ 19 անոր բոլոր պատուիրանքները պահես. Եւ [20]բոլոր իր ստեղծած ազգերէն գերազանց ընէ քեզ գովութիւնով, համբաւով ու փառքով, որ [21]սուրբ ժողովուրդ մը ըլլաս քու Տէր Աստուածդդ իր ըսածին պէս.

ԳԼ. ԻԹ

1 Մովսէս կը հրամայէ որ բոլոր պատուիրանքները քարերու վրայ գրուին, 2 և յորդանան գալէն յետոյ մէկ չինուին. 11 Մովսէս կ'ուրուէ Գերիզիմի ու Գեբալ լեռներուն վրայ կրնալու ձե ւերը. 14 Գեբալ լեռան վրայ խոստանալու անեղծները.

1 Ես Մովսէս խորհրդի ծերերուն հետ ժողո վուրդին պատուիրելով ըսաւ, Պահեցէք ան բոլոր պատուիրանքները որոնք ես այսօր ձե 2 ղի կը պատուիրեմ. Ու [1]Յորդանանէն քու Տէր Աստուածդդ քեզի տուած երկիրը ան ցած օրդ՝ [2]քեզի մեծ քարեր կանդնես, ու 3 զանոնք կիրով ծեփես. Եւ ան օրէնքին բո լոր խօսքերը անոնց վրայ գրես, երբոր անց նես ու մտնես ան երկիրը՝ որն որ քու Տէր Աստուածդդ քեզի կու տայ, երկիր մը որ կաթ ու մեղր կը բղխէ, ինչպէս որ քու հայրե 4 րուդ Տէր Աստուածը քեզի ըսաւ. Ուստի երբոր Յորդանանէն անցնիս, սա սրսան քե զի պատուիրածիս պէս՝ սա քարերը [3]Գեբալ լեռան վրայ կանդնես, ու զանոնք կիրով 5 ծեփես. Եւ հոն քու Տէր Աստուածդդ մէկ սեղան մը չինես, քարերէ՝ —ի սեղան մը. 6 [4]անոնց վրայ երկաթի չդպցընես. Ա—ին քու Տէր Աստուածդդ սեղանը ամբողջ քարերէ չի նես, ու անոր վրայ քու Տէր Աստուածդդ 7 ողջակէզներ մատուցանես. Եւ խաղաղութեան զոհեր մատուցանելով՝ հոն ուտես, ու քու 8 Տէր Աստուածդդ առջեւը ուրախանաս. Եւ

1 Գէ. ժբ. 2. 2 Ել. բ. 23. 24. 25. գ. 9. դ. 31. 3 Ել. ժբ. 37. 41. ժդ. 3. 14. 16. Գէ. ե. 15. 4 Ել. ժե. 27. Գէ. ժ. 22. 5 Ել. ա. 11. 14. 6 Ել. բ. 23. 24. 25. գ. 9. դ. 31. 7 Ել. ժբ. 37. 41. ժդ. 3. 14. 16. Գէ. ե. 15. 8 Գէ. գ. 24. 9 Ել. գ. 8. 10 Գէ. ժբ. 7. 12. 13. ժզ. 11. 11 Գէ. ժբ. 23. 24. 12 Գէ. ժզ. 28. 29. 13 Ղե. իե. 28. Թո. ժբ. 21. 14 Ել. ժբ. 32. ՀԺԲ. 141. 155. 176.

1 Ղե. ե. 22. իա. 1. 11. Գէ. ժբ. 4. 2 Ել. ժբ. 24. 3 Ել. գ. 7. 8. իբ. 1. 4 Ել. Ա—ը. 25. 5 Ել. ժԲ. 6. Գէ. ե. 1. 6 Ել. ա. 11. 14. Ա—ը. 25. 7 Ել. ժբ. 32. Ա—ը. 26. 8 Ել. իբ. 11. Ա—ը. 1. 9 Ել. ժբ. 32. Ա—ը. 26. 10 Գէ. ժբ. 33. Ա—ը. 1. 11 Ել. իգ. 5. Ա—ը. 1. 12 Ել. իգ. 5. Ա—ը. 1. 13 Ել. իգ. 5. Ա—ը. 1. 14 Ել. իգ. 5. Ա—ը. 1. 15 Ել. իգ. 5. Ա—ը. 1. 16 Ել. իգ. 5. Ա—ը. 1.

աս օրէնքիս բոլոր խօսքերը գործերուն վրայ
խիստ պարտ կ'երթայ մէր դրելս։
9 Եւ Մովսէս Դատաւորներուն հետ
բոլոր Իսրայէլին խօսելով ըսաւ, Ոտ խոս-
տէ, յուս կեցիր ու մնիկ ըրէ. Դուն այսօր
10 քու Տէր Աստուծոյդ ժողովուրդը եղար. Ու-
ստի քու Տէր Աստուծոյդ խօսքը մնիկ ըն-
լով՝ ի գործ դնես անոր պատուիրանքները
ու կանոններըը, որոնք ես այսօր քեզի կը պա-
տուիրեմ։
11 Եւ նոյն օրը Մովսէս ժողովուրդին պա-
12 տուիրեալ բաւ, ըսելով Բոլոր անոնկին անց-
նիլը, Ժողովուրդը օրհնելու համար Գարի-
զին լեռան վրայ տունը իջոց կայնին. Շմա-
ւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսաքար, Յովսէփ ու
13 Բենիամին։ Իւ Նախիճքի համար Գերսոց լե-
ռան վրայ տունը իջոց կայնին. Ռուբէն, Գադ,
Ասեր, Զաբուղոն, Դան ու Նեփթաղիմ։
14 Ու Ղեւացիք խոսելի բոլոր մնիգոցը
հետ խօսելով՝ բարձր ձայնով պիտի բանն,
15 Անիծեալ ըլլայ այն մնիգը՝ որ պատկառա-
ւորի ձեւացիգով՝ ու Տէրոջը տալիքը պիղծ ե-
ղող փորուած կամ ձուլածոյ կուռք կը շի-
նէ, ու գաղտուկ տեղ մէր կը դնէ. Ու բոլոր
ժողովուրդը պատասխան տալով՝ Ամէն պի-
16 տի բսէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ իր հօրը
կամ մօրը գէմ հայհոյութիւն կ'ընէ. Ու բո-
17 լոր ժողովուրդը Ամէն պիտի բսէ։ Անի-
ծեալ ըլլայ այն՝ որ իր դրացիին սահմանը կը
փոխէ. Ու բոլոր ժողովուրդը Ամէն պիտի ը-
18 սէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ կորը չէ ճամ-
բայէն կը խոտորնցնէ. Ու բոլոր ժողովուրդը
19 Ամէն պիտի բսէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ պան-
դուխտին, որբին ու այրեւիմին իրաւունքը
կը ծռէ. Ու բոլոր ժողովուրդը Ամէն պիտի
20 բսէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ իր հօրը կնկանը
հետ կը պառկի. քանզի իր հօրը քղանցքը կը
բանայ. Ու բոլոր ժողովուրդը Ամէն պիտի բ-
21 սէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ ոև իցէ անասու-
նի հետ կը պառկի. Ու բոլոր ժողովուրդը Ա-
22 մէն պիտի բսէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ իր
հօրը աղջիկը կամ իր մօրը աղջիկը եղող իր
քրոջը հետ կը պառկի. Ու բոլոր ժողովուրդը
23 Ամէն պիտի բսէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ իր
զգուանքին հետ կը պառկի. Ու բոլոր ժող-
24 ովուրդը Ամէն պիտի բսէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝
որ իր դրացին գաղտուկ կը սպանէ. Ու բո-
25 լոր ժողովուրդը Ամէն պիտի բսէ։ Անիծեալ
ըլլայ այն՝ որ անմեղ մնոգը սպանելու հա-
մար կաշառք կ'առնէ. Ու բոլոր ժողովուրդը
26 Ամէն պիտի բսէ։ Անիծեալ ըլլայ այն՝ որ աս
օրէնքիս ամէն խօսքերուն մէջը չկենայ՝ որ
զանոնք կատարէ. Ու բոլոր ժողովուրդը Ամէն
պիտի բսէ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Հնազանդութեան օրհնութիւնները։ 15 Անհնազանդութեան
անէծքները։

1 Եւ եղիր որ քու Տէր Աստուծոյդ խօսքը ու-
շադրութեամբ մնիկ ընելով՝ զգուշութեամբ
ի գործ դնես անոր բոլոր պատուիրանքները՝
որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, քու
Տէր Աստուածդ երկրիս բոլոր ազգերէն զ-
2 բազուկ պիտի բնէ քեզ։ Եւ եղիր որ քու Տէր
Աստուծոյդ խօսքին հնազանդիս, ես բոլոր
օրհնութիւններըը քու վրադ գալով քեզի
3 պիտի հասնին։ Քաղաքի մէջ օրհնեալ, ու
4 դաշտի մէջ օրհնեալ պիտի ըլլաս. Որու որ-
վայնիդ պտուղը, քու երկրիդ պտուղը, քու
անասուններուդ պտուղը, կովերուդ ծնունդ-
դը ու ոչխարներուդ հօտերը օրհնեալ պիտի
5 ըլլան. Քու կողովդ ու աւազան օրհնեալ պի-
6 տի ըլլան. Մտած ատենդ օրհնեալ, ու ելած
7 ատենդ օրհնեալ պիտի ըլլաս. Տէրը քու
առջեւէդ ջարդել պիտի տայ քու վրադ ել-
լոյ թշնամիներդ. անոնք քեզի դէմ մէկ
ճամբով պիտի գային, ու քու առջեւէդ եօթը
8 ճամբով պիտի փախչին. Տէրը քու չտուներ-
դուն ու ամէն ձեռք գործելու բանդ-
դուդ մէջ օրհնութիւն պիտի խրկէ քեզի. Ու
քու Տէր Աստուծոյդ քեզի տուած երկրին
9 մէջ քեզ պիտի օրհնէ. Թէ որ քու Տէր Ա-
ստուծոյդ հրամանները պահելով՝ անոր ճամ-
բաներուն մէջը գաս, Տէրը քեզի երդում
ըրածին պէս՝ քեզ իրեն սուրբ ժողովուրդ
10 պիտի հաստատէ. Ու երկրիս ամէն ժող-
ովուրդներըը պիտի տեսնեն որ Տէրոջ անու-
նը քու վրադ կը կոչուի, ու քեզմէ պիտի
11 վախնան։ Եւ Տէրը բարիքներով քեզ պիտի
լնցընէ, քու որովայնիդ պտուղը, քու անա-
սուններուդ պտուղը ու քու երկրիդ պտու-
ղը շատցընէ այն երկրին վրայ, որուն որ Տէրը
քու հայրերուդ երդում ըրաւ քեզի տալու։
12 Տէրը իր բարութեան գանձը այսմիկ եր-

ղ Գէդ · իչ · 18 ·
ղ Գէդ · իչ · 18 · Պաշ · Հմր · 1 · 4 ·
Ծամ · 21 · Երեմ · ժա · 5 · Գաղ · գ · 10 ·
— Էչ · ժե · 26 · Ղէ · իչ · 3 · Նա · ծե · 4 ·
ի Գէդ · իչ · 19 ·
ի Հմր · 11 · Դն · իչ · 17 · իմ · 21 · Գէդ · ե · 15 · Պաշ · Ա՛ · 28 · Ամ · 3 · Ամբ · 3 · Ա՛մ · գ · 3 ·
ա Ղէ · ժբ · 3 · ի · 11 · Գէդ · իչ · 20 ·
բ Ղէ · ժբ · 23 · ի · 15 ·
գ Ղէ · ժբ · 3 · ի · 17 ·
դ Ղէ · ժբ · 17 · ի · 18 ·
ե Էչ · ի · 13 · իա · 18 · 14 · Ղէ · իչ · 17 · Թուա · ի՛ · 31 · Գէդ · ժի · 11 ·
զ Էչ · իչ · 7 · 8 · Գէդ · ժ · 17 · ժգ · 13 · Ե·
է Ղէ · ժբ · 9 · ի · 11 · Գէդ · իչ · 20 ·
ը Ղէ · ժբ · 23 · ի · 15 ·
թ Ղէ · ժբ · 9 · ի · 17 ·
ժ Ղէ · ժբ · 17 · ի · 18 ·
ի Էչ · ի · 13 · իա · 18 · 14 · Ղէ · իչ · 17 · Թուա · ի՛ · 31 · Գէդ · ժի · 11 ·
լ Էչ · իչ · 7 · 8 · Գէդ · ժ · 17 · ժգ · 13 · Ե·
խ Ղէ · ժբ · 21 ·
ծ Ելա · գ · 10 ·
կ Գէդ · ժե · 10 ·
հ Էչ · ժի · 5 · 6 · Գէդ · է · 6 · իչ · 13 · 18 · իի · 12 ·
ձ Թուա · գ · 27 · բ Պէ · է · 14 · Ես · իչ · 19 · Դան · ի՛ · 13 · 19 ·
ղ Գէդ · ժա · 25 ·
ճ Հմր · 4 · Գէդ · է · 8 · Ելա · Հմր · 25 ·
մ Ելա · ժ · 28 ·

կինքը քեզի պիտի բառնայ, [2]որ քու երկիրդ անձրևը առնելովը ապց, ու [3]քու ձեռ քիդ ամէն գործը օրհնէ. և դուն չատ ազգերու փոխ պիտի առաս, բայց դուն փոխ պիտի չառ_
13 նես. Տէրը ձեզի գլուխ պիտի բնի քեզ, և չի ըլլ ապչ. դուն միշտ վրայ պիտի ելլես, ու բնաւ վար պիտի չիյնաս, թէ որ քու Տէր Աստուծոյդ պատուիրանքները մը_
14 ապով քեզի կը պատուիրեմ, [1]եւ ատոր առաւածնելուն նայելէն երթալու համար, — անոնց ծառայութիւն բնելու համար, այլ կոչ_ մի կամ ձախ կողմը չխոտորիս ան բոլոր խոս_
քերէն՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ՝
15 Բայց [2]թէ որ քու Տէր Աստուծոդ խօսքին չհնազանդիս, և չպահես ու չբնես անոր բո_ լոր պատուիրանքները ու կանոններդ՝ որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ, անատներ առ
16 ամէն անէծքները քու վրադ պիտի [3]քեզի պիտի հասնին. [4]քաղաքի մէջ անիծեալ, ու
17 դաշտի մէջ անիծեալ պիտի ըլլաս. Քու կո_
18 ղովդ ու ապտոդ անիծեալ պիտի ըլլայ. Քու արտայդին պատուղը, երկրիդ պատուղը, կովե_ րուդ ծնունդը ու ոչխարներուդ հօտերը անի_
19 ծեալ պիտի ըլլան. Քու մուտդ առնդ անի_ ծեալ՝ ու քու ելած առնդ անիծեալ պիտի
20 ըլլաս. [5]Տէրը քու ամէն ձեռք գործած գործիդ մէջը [6]անէծք, դառապանք ու դիտնդ խնամատիճն պիտի խրկէ քեզի՝ քու չար գործերուդ ու պիս ձգելուդ համար, մինչև
21 որ չաւատով բնաջինջ ըլլաս ու կորսուիս. Տէրը [7]քեզի ժանտախտը պիտի փակցնէ, մինչև որ քեզ հասցնէ այն երկրին վրայէն, ուր որ
22 դուն կը մտնես անոր ժառանգելու. [8]Տէ_ րը քեզ պիտի զարնէ ծխախտով ախտով, հրա_ ռաձնագ տենդով, ջերմով ու սաստիկ տարա_ ձիմեամբ, [9]երաշտաձիմեամբ, [10]խորշակահարա_ ձիմեամբ ու [11]ցօղածաղ գալուկով. և ատոնք պիտի
23 հալածեն քեզ մինչև որ կորսուիս։ Եւ [12]գլուխդ վրայի երկինքը պղինձ, ու տակդ եզած
24 երկիրը երկաթ պիտի ըլլայ. Տէրը անձրեւի տեղ հող ու փոշի պիտի տայ քու երկրիդ. — երկինքէն քու վրադ պիտի իջնեն մինչև
25 որ դուն բնաջինջ ըլլաս։ [13]Տէրը քու թշնա_ միներուդ առջևը քեզ չարդել պիտի տայ. անոնց դէմ մէկ ճամբով պիտի ելլես, և անոնց առջևէն եօթը ճամբով պիտի փախչիս. ու
[14]երկրիս բոլոր թագաւորութիւնց մէջը քա_
26 փառական պիտի ըլլաս. Եւ [15]քու մնացինդ երկինդ բոլոր թռչուններուն ու երկրիս գա_ զաններուն կերակուր պիտի ըլլայ, և ընդո_
27 վընացող մը պիտի չըլլայ. Տէրը [16]Եգիպտոսի պատիներով, [17]խնդալով, թոքաուխտիով ու ես քով պիտի զարնէ քեզ, որ անոնցմէ չկա_
28 րնաս բժշկուիլ. Տէրը ապշութիւնով, կա_ րութիւնով ու [18]պատառ ոտով պիտի զարնէ քեզ.
29 Եւ ինչպէս որ կոյրը խաւարի մէջ ձեռ քովը կը խարխափի, դուն ալ կէս օրուան ատեր անտակ պիտի խարխափիս, ու գործ քերուդ մէջ բարերապտութիւն պիտի չունենաս. և միշտ դրկանք ու յափշտակու թիւն պիտի կրես, ու
30 [19]ոչ ապատող պիտի չըլլայ. [20]Դուն կնկան մը պիտի նշանաս, ու անոր հետ ուրիշը պիտի պառկի. [21]տուն պիտի չրնակիս. [22]այդի պիտի տնկես, ու
31 անոր խաղողը պիտի չժողվես. Քու եզդ քու աչքիդ առջևը պիտի մորթուի, բայց դուն անկէ պիտի չուտես. քու էշդ քու առջևէդ պիտի յափշտակուի, ու քեզի հետ պիտի չը_ տարուի. Հօտերդ քու թշնամիներուդ պիտի մատուցուին, ու ընդոն քեզի ապատող պիտի
32 չըլլայ. Քու ազգքներդ ու աղջկներդ մէկ ուրիշ ժողովրդի մը պիտի տրուին, և աչ_ քերդ պիտի տեսնեն, ու [23]բոլոր օրը անոնց հա_ մար ապնոյ [24]նչուածներ պիտի ծառապին. և
33 ձեռ քդ պիտի չհասնի [25]ջնդ։ [26]Քու երկրիդ արդիւնքը ու քու բոլոր աչխատութիւնդ քեզի անծանօթ եղած ժողովրդ մը պիտի ուտէ. և դուն ամէն օր միայն զրկանք ու
34 ճնշում պիտի կրես. Եւ [27]այլերուդ տեսած
35 բաներէն պիտի խենդնանաս. Տէրը [28]քու ծունկերդ ու սրունքներդ, — ատրճդ խաթին մինչև գլխուդ գագաթը դէշ պապարներով պիտի զարնէ, ու պիտի չկրնաս բժշկուիլ
36 դանել. Տէրը [29]պիտի տանի քեզ և քու վրադ դրած թագաւորդ անտակ ազգի մը՝ որ ոչ դուն ճանչցած ես, ոչ ալ քու հայրերդ. և [30]հոն օտար աստուածներու՝ փայտի ու քարի ծա_
37 ռայութիւն պիտի բնես։ Եւ դուն [31]զարմանքի ու առակի [32]և կատակի ենթակայ պիտի ըլ_ լաս այն բոլոր ժողովրդներուն մէջը, ուր որ
38 Տէրը քեզ պիտի տանի։ [33]Արտերդ մէջը շատ սերմ պիտի հանես, ու քիչ [34]ցորեն պիտի ժո_ ղովես. քանզի [35]մնացորդները պիտի ուտեն գա_
39 ներդ։ Այգիներ պիտի տնկես ու գործնանես,

---

[1] Գլխ. իգ. 4. Գէն. ժա. 14.
[2] Գէն. ժգ. 29.
[3] Գէն. ժե. 6.
[4] Նա. բ. 14. 15.
[5] Գէն. ե. 24. ժա. 16.
[6] Գէն. ե. 24. ժա. 16.
[7] Գէն. իգ. 14. Ամբ. բ. 17. Դատ. բ. 14. 15. Սաղ. բ. 9.
[8] Ձնդ. գ. 9.
[9] Տես Ելմ. ե. 12.
[10] Սաղ. ժ. 13.
[11] Սաղ. ժ. 16. Նա. բ. 17. Ամ. 29. 33. Կող. բ. 8.
[12] Գէն. իգ. 14. Ամբ. բ. 13.
[13] Գէն. իգ. 14. Ամբ. բ. 17. Դատ. բ. 14. Սաղ. ժ. 14. Եսայ. ժ. 5. Երեմ. իգ. 10.
[14] Ամբ. բ. 15.
[15] Կամ տրամ.
[16] Ձնդ. գ. 9.
[17] Տես Ելմ. ե. 12.
[18] Ձնդ. իգ. 19.
[19] Ձնդ. ե. 24. Ղեւ. իգ. 16. Երեմ. ե. 10.
[20] Ամբ. բ. 17. Դատ. ժգ. 1. Ա Թագ. ժ. 2.
[21] Ամբ. ե. 11. Սոփ. գ. 13. Յոբ. ե. 5.
[22] Ամբ. ե. 11. Միք. գ. 15. Սոփ. ե. 13.
[23] Ամբ. ե. 11. Միք. գ. 15. Սոփ. ե. 13.
[24] Տես Ելմ. ե. 12.
[25] Ձնդ. իգ. 19.
[26] Ձնդ. իգ. 19.
[27] Ձնդ. ե. 24. Ղեւ. իգ. 16. Երեմ. ե. 17.
[28] Ձնդ. իգ. 19.
[29] Ձնդ. իգ. 19.
[30] Ձնդ. իգ. 19.
[31] Ձնդ. իգ. 19.
[32] Ձնդ. իգ. 19.
[33] Ձնդ. իգ. 19.
[34] Ձնդ. իգ. 19.
[35] Ձնդ. իգ. 19.
[36] Ձնդ. իգ. 19.
[37] Ձնդ. իգ. 19.
[38] Ձնդ. իգ. 19.
[39] Ձնդ. իգ. 19.

բայց գինին պիտի չխմես, ու խոշոր պիտի
չուտիս. քանզի անիկա որդերը պիտի ուտեն.
40 գու ամէն տնկուածներուդ մէջ ձիթենիներ
պիտի ունենաս, բայց եղով պիտի չօծուիս.
քանզի քու ձիթենիներուդ պտուղ դեռեւ պիտի
41 թափին. Տղաքներ ու աղջիկներ պիտի ծնա-
նիս, բայց քու կիդ պիտի չըլլան. քանզի գե-
42 ղերդ պիտի երթան. բոլոր ծա-
ռերդ ու երկրիդ պտուղները խլուելիք պի-
43 տի ըլլան. Քեր մէջդ եղող օտարականը քեզ-
մէ գերազանց պիտի բլլայ, և շատ պիտի
բարձրանայ, ու գուն շատ վար պիտի իջնես.
44 նա քեզի փոխ պիտի տայ, բայց գուն
անոր փոխ պիտի չտաս. անիկա գլուխ պիտի
45 ըլլայ, բայց գուն պոչ պիտի բլլաս. եւ հա-
բոյր անէծքները քու վրադ պիտի գան, քեզ
պիտի հալածեն, ու քեզի պիտի հասնին, մին-
չեւ որ գուն բնաջինջ բլլաս. որովհետեւ քու
Տէր Աստուծոյդ խօսքին հնազանդութիւն չը-
րիր, և քեզի հրամայած պատուիրանքներն ու
46 կանոնները չպահեցիր. եւ անոնք քու վրադ
ու քու սերունդիդ վրայ նշան ու հրաշք
47 պիտի ըլլան յաւիտեան. Որովհետեւ գուն
ամէն բաներն առատութեանը համար՝ ուրա-
խութեամբ և յօժար սրտով քու Տէր Աստու-
48 ծոյդ ծառայութիւն չըրիր, Անոր հառնար գուն
անօթութիւնով, ծարաւով, մերկութիւնով ու
ամէն բաներ կարօտութիւնով ծառայութիւն
պիտի բնես քու թշնամիներուդ, որոնք Տէրը
քու վրադ պիտի խրկէ. և քու պարտեզիդ
վրայ երկաթէ լուծ պիտի դնէ, մինչեւ որ բնա-
49 ջինջ քեզ. Տէրը քու վրադ հեռուէն երկ-
րի ծայրէն արծիւի թռչելուն պէս ազգ մը
պիտի բերէ, անոնէ ազգ մը որուն լեզուն
50 գուն չես հասկընար, Գիմադրելու ազգ մը, որ
ծերոց պատկառ պիտի չընէ, ու տղայոց վրայ
51 գութ պիտի չունենայ. Եւ անիկա քու անա-
սուններուդ պտուղը ու երկրիդ պտուղը պի-
տի ուտէ, մինչեւ որ գուն բնաջինջ բլլաս.
որովհետեւ քեզի ցորեն, գինի, եղ, կովերուդ
ծնունդներ ու ոչխարներուդ հօտերը պիտի
52 չթողու, մինչեւ որ քեզ բնաջինջ ընէ. Եւ ա-
նիկա քու բոլոր բաղաքներուդ մէջ քեզ պի-
տի պաշարէ, մինչեւ որ կործանին քու բարձր
ու ամուր պարիսպներդ, որոնց գուն ապաւի-
ներ ես, քու բոլոր երկրիդ մէջ. և քեզ պիտի
պաշարէ քու ամէն բաղաքներուդ մէջ — քու
բոլոր երկրիդ մէջ, որն որ քու Տէր Աստուածդ
53 քեզի կու տայ. Ու պաշարման ատենը և քու
թշնամիդ քեզ նեղը ձգած ատենը՝ քու որո-
վայնիդ պտուղը՝ քու Տէր Աստուածդ քեզի
տուած քու ազատներուդ և աղջիկներուդ
54 միսը պիտի ուտես. Քեր մէջը քնքուշ ու
խիստ փափուկ մարդը իր եղբօրը ու Կր ծոցի
կնկանը և իր ապրիլ թողացած որդւոցը՝ ծուռ
55 աչքով պիտի նայի, Որպէս զի իր ուտելու
որդւոցը միսէն անոնց մէկուն չտայ, քանզի
պաշարման ատենը՝ ու քու թշնամիդ ամէն
քաղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած ատենը՝
56 —չէ բան մը պիտի չմնայ անոր. Քեր մէջը
խիստ քնքուշ ու փափուկ եղող կնիկը, որ իր
փափկութենէն ու քնքուշ բլլալէն ոտքը
գետին վրայ կոխելու տրժած չէր, իր ծոցի
57 երկանքը, իր որդւոյն, Եւ՝ իր ա-
քերան մէջ ունեցէն ելլող ոտը ընկերքին, ու իր
ծնած զաւակներուն Ծածուկ ոչխարով պիտի նա-
յի. քանզի պաշարման ատենը՝ ու քու թշնա-
միդ քու քաղաքներուդ մէջ քեզ նեղը ձգած
ատենը՝ ամէն բաներն պակսելուն համար գա-
նոնք ծածկաբար պիտի ուտէ.
58 Թէ որ գուն աս գրքին մէջ գրուած աս
օրէնքին ամէն խօսքերը զգուշութեամբ չկա-
տարես, և՝ աս՝ ՓԱՌ ԵՒ ԱՀԱԿԱԼՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՑ
պատուական ու ահաւոր անունէն չվախնաս,
59 Տէրն ալ ՝անսովոր հարուածներով, մեծ ու
երկարատեւ հարուածներով, գէշ ու երկայն
հիւանդութիւններով պիտի զարնէ քեզ և քու
60 սերունդդ. Ու ՝Եգիպտոսի բոլոր հիւանդու-
թիւնները՝ որոնցմէ գուն կը վախնաս, քու
վրադ պիտի դարձընէ. ու անոնք քեզի պի-
61 տի փակչին. Նաեւ աս օրինաց գրքին մէջը
չգրուած ամէն հիւանդութիւնը ու ամէն հա-
րուածը Տէրը քու վրադ պիտի բերէ, մինչեւ
62 որ գուն բնաջինջ բլլաս. Եւ քու Տէր Ա-
ստուածդ խօսքին հնազանդութիւն չընե-
լուդ համար, գուք՝ որ ՝շատութեան կտա-
նէ երկինքի աստղերուն պէս էիք, ՝խիստ սա-
63 կաւիկ պիտի մնաք. Եւ ինչպէս որ Տէրը
ձեզի ագնկութիւն ընելով ու ձեզ շատցնե-
լով ՝ձեր վրայ ուրախացաւ, անանկ ալ ձեզ
կորսնցընելով ու բնաջինջ ընելով ՝ձեր վրայ
պիտի ուրախանայ, և պիտի ջնջուիք այն եր-
կրին վրայէն, ուր որ հիմա կ՝երթաք գանոնք
64 ժառանգելու. Եւ Տէրը երկրիս մէկ ծայրէն
մինչեւ միւս ծայրը ՝բոլոր ժողովուրդներուն
մէջ պիտի ցրուէ քեզ, ու ՝հոն ծառայու-
թիւն պիտի ընես օտար աստուածներու՝ փայ-
տի ու քարի, որոնք ոչ դուն ճանչցեր էիր՝
65 ոչ ալ քու հայրերդ. Եւ ՝հոն ազգերուն մէ-
ջը հանգստութիւն պիտի չգտնես, ու ոտքիդ

Ի Ոչբ · ա · ե ·
ա Ելէ · գրաւ · ե ·
բ Հմր · ւե ·
գ Հմր · ւե · Ոչբ · ա · ե ·
դ Հմր · ւե ·
ե Ա · ը · ւե · Եղբկ · Ժգ · ե ·
զ Ղևմ · Բ · ձե · ձե ·
է ձ ·
ը Գլ · ը · ւե ·
թ Երկմ · իբ · ւե ·
ժ Երկմ · ե · ւե · գ · ձե · ձ · ւե · Ղահ · ԺԲ · ա · ւե ·
ժա Ոչբ · գ · ւե · Ոչխ · ԺԲ · գ · ւե ·
ժբ Երկմ · իբ · ւե · իԲ · ձե · Ոչբ · գ · ւե ·
ժգ Հմր · ձ · Ե · ա · ձ ·
ժդ Եղբկ · Ժե · ձ · ւե · Ոչխ · ը · ւ ·
ժե Ի ՄՆ · ՀՀ · ւ · Ե · իԲ · ե ·
ժզ Հմր · ւե · Ե · ա · ձ ·
ժէ Ելէ · գ · ձ ·
ժը Գահ · Բ · ւե ·
ժթ Գլ · ե · ւե ·
ի Գլ · ա · ձ · Ղևմ · Եմ · Բ · ձ ·
իա Գլ · գ · ձ ·
իբ Ղևմ · Ի · ւե · Երկմ · ը · ձ ·
իգ Ա · ա · ձ · Երկմ · Ժգ · ձ · Հմր · ձ ·
իդ Ա · ա · ձ · Ե · Ոչխ · Բ · ե ·

քաֆիին հանդչելու տեղ պիտի չըլլայ · և հոն
Տէրը քեզի դողացող սիրտ , աչքի նուաղում
66 ու ²հոգիի տրտմութիւն պիտի տայ · եւ քու
կեանքդ քու առջեւդ կախեալ մէջ պիտի ըլ-
լայ , ու գիշեր ցորեկ պիտի վախնաս , և քու
67 կեանքիդ վրայ ապահով պիտի չըլլաս · ին
սրտիդ ահագոչէն և ²աչքերուդ տեսած բա-
նէրէն , հասաւոտուն պիտի բսես , երանի թէ
իրիկուն ըլլար , ու իրիկունն ալ պիտի բսես ,
68 երանի թէ առաւօտ ըլլար · եւ Տէրը ²նաւե-
լով նիզակաւոր պիտի դարձընէ քեզ ան ճամ-
բայով , որուն համար քեզի ըսի թէ անիկա
²ալ պիտի չտեսնես · և հոն ծառաներ
ու ապրանիներ ըլլալու պիտի ծախուիք ձեր
թշնամիներուն , և ծախող առնող պիտի չըլ-
լայ ·

ԳԼ · ԻԹ

1 Մովաբ հնազանդութեան կը յորդորի գանգատ , անոնց սե-
ամ գործերը յիշատակելով · 10 Աղիջը կը նկարագրուհան
Աստուծոյ ազգը ամբ հետ ունեցաւ · 18 Իր չարու-
թեանը մէջ հանդարտ ապրելով կիցորին վրայ գալու բարկու-
թիւնը · 20 Յոաբայի բաները Աստուծոյ կը վերաբերին ·

1 Ա՛սանք են ան ուխտին խօսքերը , որ Տէրը
Մովաբայ հրամայեց խրտվելի որ ուղղուի հետ
ընելու Մովաբի երկրին մէջ , ²անոնց հետ
Քորէբի վրայ բրած ուխտէն զատ ·
2 Աստի Մովաբ բոլոր խրտվելը կանչելով՝
անոնց բսաւ , ²Դուք աչուանդ ան ամէնը՝ որ
Տէրը ձեր աչքերուն առջեւը եգիպտոսի երկ-
րին մէջ բրաւ փարաւոնին , և անոր բոլոր
3 ծառաներուն , ու անոր բոլոր երկրին · Ա֊չքին-
քըն ²ան մեծ փորձառութիւնները , նշաններըը
ու մեծ հրաշքներըը · որոնք դուն քու աչ-
4 քերովդ տեսար · եւ ²Տէրը մինչև այսօր չը-
տուաւ ձեզի ճանչ սիրտ մը որ իմանաք , և
ոչ աչքեր որ տեսնէք , ոչ ալ ականջներ որ
5 լսէք · ²ու ես քառասուն տարի անապատին
մէջ ձեզ պտըտցուցի · ²ձեր վրայի լաթերը
չհինցան , ու ոտքերուդ կօշիկները չմնաւ-
6 ցան · ²Հաց չկերաք ու գինի կամ օղի չխմե-
ցիք , որ գիտնաք թէ ես ձեր Տէր Աստուածն
7 եմ · ²ու երբոր այս տեղ եկաք , ²Եսեբոնի Սիհոն
թագաւորը և Բասանի Ովգ թագաւորը մեր
առջեւը ելան մեզի հետ պատերազմելու , ու
8 մենք զարկինք անոնք · եւ անոնց երկիրը
առինք , ու ²զանիկա Ռուբենեանց , Գադ եանց
ու Մանասէի կէս ցեղին ժառանգութիւն
9 տուինք · ²Ուստի աս ուխտին խօսքերը պա-

հէք ու կատարէք , որ ²ձեր ամէն գործքին
մէջ յաջողութիւն գտնէք ·
10 Ա՛յսօր դուք ամէնդդ ձեր Տէր Աստու-
ծոյն առջեւը կը կայնիք · ձեր °ցեղերուն իշ-
խաններըը ,° ձեր ծերերըը , ձեր սահմանակներըը
11 -- բոլոր Իսրայէլի մարդիկը , Ձեր տղաքնե-
րըը , ձեր կիներնեըը , և քու բանակիդ մէջը
եղող օտարականդ , ²քու փայտ կտրողէդ մին-
12 չեւ քու Ջրկիդ · Որ քու Տէր Աստուծոյդ
ուխտին ու ²անոր երդումին մէջ մանես , որն
որ այսօր քու Տէր Աստուածդ քեզի հետ
13 կ՚ընէ , Որպէս զի ²քեզ այսօր իրեն ժողովուրդ
հաստատէ , և ինքը քեզի Աստուած ըլլայ ,
ինչպէս որ քեզի բսաւ , ու ²ինչպէս որ քու
հայրերուդ՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Յա-
14 կոբին երդում բրաւ · Ու ես ²աս ուխտը և
15 աս երդումը միմակ ձեզի հետ չեմ ըներ , Հա-
պա այսօր մեզի հետ մեր Տէր Աստուծոյն
առջեւը հոս կայնողներուն հետը , և այսօր
16 մեզի հետ հոս չկայնողներուն հետն ալ · Քանզի
դուք գիտէք թէ ինչպէս բնակեցանք եգիպ-
տոսի երկրին մէջ , և ինչպէս անցանք ան ազ-
17 գերուն մէջէն որ գուք անցաք · Ու անոնց
քովը եղած անոնց գարշելի բաներըը , և անոնց
փայտ , քար , արծաթէ ու ոսկիէ կուռքե-
18 րը տեսաք · Զգուշացէ որ ձեր մէջը երիկ մարդ
կամ կնիկ մարդ կամ ազգատոհմ կամ ցեղ մը
դառնաք , ²որ իր սիրտը այսօր մեր Տէր Ա-
ստուծմէն խոտորեցընելով , երթայ ան ազգաց
աստուածներուն ծառայութիւն բնէ · ²չըլլայ
որ ձեր մէջը թոյն ու դառնութիւն բերող
19 արմատ մը գտնուի · եւ չըլլայ որ հնչ ատ անէծ-
քին խօսքերը լսելով՝ սրտին մէջը իրեն օրհ-
նութիւն տարով բսէ , թէ և ²ամ սրտիս յամա-
ռութեանը մէջ քալեմ , ինծի խաղաղութիւն
կ՚ըլլայ , և այսպէս անիկա ²իր ծարաւութեանը
20 վրայ գինովութիւն ածէ ըլլայ · ²Տէրը պիտի
չկամենայ անոր խնայելու , Հապա անառնէը ²Տէ-
րոջը բարկութիւնը ու նախանձը ան մար-
դուն վրայ պիտի բորբոքի , և աս գրքին մէջը
գրուած ամէն անէծքը անոր վրայ պիտի իջ-
նէ , ու Տէրը ²անոր անունը երկինքի տակէն
21 բնաջինջ պիտի բնէ · Եւ Տէրը աս օրէնքաց
գրքին մէջը գրուած ուխտին ամէն անէծք-
ներուն համեմատ անոր վրայ չարիք հաւաքելէ-
համար՝ զանիկա Իսրայէլին բոլոր ցեղերէն
22 պիտի զատէ , Եւ պիտի բսէ յետագայ ազգը՝
այսինքն ձեզմէ հետքը ելլող զաւակներնիդ ,
ու հեռու երկրէ եկող օտարականը , երբոր

տեսանէն ան երկրին հարուածներըն ու անոր
հիւանդութիւններըն, որոնցմով Տէրը զանիկա
23 պիտի հնձէ. Ո՞ Եգիպտոս թեւերն ինկ ան բոլոր եր-
կիրը ծծումբ, ՚ազ ու այրած բլլալով, հան
բան մը չցանուիր, ու պտուղ մը չբերեր, և
խոտ մը չբուսանիր, ՚Սոդոմին, Գոմորին, Ադ-
մայիմ ու Սեբոյիմին տեղուանքը պէս, որոնք
Տէրը իր բարկութիւնովը ու սրտմտութիւնովը
24 քանդեց ըրաւ. Նաև ամէն ազգերը պիտի
բսեն, Ինչո՞ւ համար Տէրը ասանկ երկրին այս-
պէս ըրաւ. ասա մեծ սրտմտութիւնն ու բար-
25 կութիւնն ասոր հետ է. Ընդդէմ պիտի
բսեն, Պատճառը ասա է՝ որ անոնք մեր Աստուծոյն
իրենց Հարցրը Տէր Աստուծոյն ուխտը, որն որ
անոնց հետ ըրեր էր՝ զանոնք Եգիպտոսէ եր-
26 կրէն հանած առնեն, Ու գացին ուրիշ աս-
տուածներու ծառայեցին, ու անոնց երկրը-
պագութիւն ըրին, անանկ աստուածներու՝
որ իրենք բնաւ չէին ճանչցած, և որ Տէրը
27 որոշած չէր անոնց. Ուստի Տէրոջը բարկու-
թիւնը ան երկրին դէմ բորբոքեցաւ, ՚որ ասա
դրբոս մէջը գրուած ամէն անէծքները անոր
28 վրայ բերէ. Ու Տէրը բարկութիւնովը, սրտմ-
տութիւնովը ու մեծ զայրացմամբ ՚զանոնք իրենց
երկրէն արմատախիլ խլելով՝ մէկ ուրիշ երկիր
29 մը նետեց, ինչպէս որ այսօր կ՚երեւի. Գա-
ծուկ բաներըն մեր Տէր Աստուծոյն կ՚ըլլան,
բայց յայտնուած բաներըն մեզի ու մեր
որդւոցը տրուած կ՚յաւիտեան, որ ասա օրէնք-
քիս ամէն խօսքերը կատարենք.

ԳԼ. Լ

1 Ընդդիմախօսներուն խոստացած մեծ պարգեւները. 11 Աստուծոյ պատուիրանները դիւրին բլլալը. 15 Մա-
հը ու կեանքը ժողովրդին առջեւ կը դնուի.

1 Ու. ՚երբոր ասա քեզի ցուցուցած բաներս՝ թէ
անէծքը և թէ օրհնութիւնը քու վրադ գան,
ու Ինք ան ազգերուն մէջը ներէն ցիրուցան
2 ասած բոլոր ազգերուն մէջը, ուր որ քու Տէր
Աստուածդ քեզ պիտի վռնտէ, և դուն
՚քու Տէր Աստուծոյդ դառնաս, և բոլոր որբ-
ուտիդ ու բոլոր հոգւովդ անոր խօսքին հնա-
3 զանդիս, թէ դուն և թէ քու որդիքդ, ինչ-
պէս որ ես այսօր քեզի պատուիրեցի, ՚Քու
Տէր Աստուածդ ալ քեզ գերութենէն դար-
ձընելով պիտի ողորմի քեզի, ու ՚նորէն պիտի
ժողվէ քեզ ան ամէն ազգերէն, որոնց մէջը
4 քու Տէր Աստուածդ քեզ ցրուեր էր. ՚Թէկ որ
մինչեւ երկինքը ծայրը վռնտուած ալ բլլաս,
քու Տէր Աստուածդ քեզ անկէ պիտի ժողվէ,
5 ու անկէ պիտի առնէ քեզ. Ու քու Տէր Ա-
ստուածդ քու հայրերուդ ժառանգած երկիրը
պիտի դարձընէ քեզ, ու զանիկա պիտի ժա-
ռանգես, և քեզի ապէկութիւն ընելով քու
6 հայրերուդ աւելի պիտի շատցընէ քեզ. Ու
՚քու Տէր Աստուածդ քու սիրտդ և քու որ-
դւոցդ սիրտը պիտի թլփատէ, որպէս զի քու
Տէր Աստուածդ բոլոր սրտովդ ու բոլոր հո-
7 գւովդ սիրես, որ ապրիս. Ու քու Տէր Ա-
ստուածդ ան բոլոր անէծքները քու թշնամի-
ներուդ վրայ՝ քեզ ատողներուն ու հալածող-
8 ներուն վրայ պիտի դարձընէ. Ու դուն պիտի
դառնաս, ու Տէրոջը խօսքին հնազանդիս, ու
կատարես անոր բոլոր պատուիրանքներըն
9 որոնք ես այսօր քեզի կը պատուիրեմ. ՚Ու-
քու Տէր Աստուածդ քու ձեռագործ բոլոր գործ-
քերը, արտիւղիդ պտուղը, անասուններուդ
պտուղը ու երկրիդ պտուղը չատցընելով քե-
զի յաջողութիւն պիտի տայ. քանզի Տէրը
ապէկութիւն ընելով ՚նորէն պիտի ուրախանայ
քու վրադ. ինչպէս որ քու հայրերուդ վրայ
10 ուրախացաւ. Երբոր դուն քու Տէր Աստու-
ծոյդ խօսքին հնազանդիս, ու ասա օրինաց
դրքին մէջը գրուած անոր պատուիրանքներըն
ու կանոններըն պահես, և բոլոր սրտովդ ու
բոլոր հոգւովդ քու Տէր Աստուծոյդ դառնաս.
11 ՎՈնպէս ասա պատուիրանքը որ ես այսօր
քեզի կը պատուիրեմ՝ ՚քեզի անհնարանալի չէ,
12 ու քեզմէ հեռու ալ չէ. ՚Անիկա երկինքը չէ,
որ բսես թէ Մեզի համար ան պիտի ելլէ եր-
կինքը, և անիկա մեզի պիտի բերէ, որ բանք
13 ու բնանք. Ու անիկա ծովուն անդին կողմն
ալ չէ, որ բսես թէ Մեզի համար ծովուն ան-
դին կողմը ո՞վ պիտի անցնի, ու զանիկա մեզի
14 պիտի բերէ, որ լսենք ու բնենք. Քանզի ասա
խօսքը քեզի շատ մօտ է, քու բերնիդ ու
սրտիդ մէջն է, որ դուն անիկա կատարես.
15 Նայէ, Ես այսօր կեանքը ու բարին, ու-
16 Հր ու չարը քու առջեւդ դրի. Որովհետեւ ես
այսօր քեզի կը պատուիրեմ որ քու Տէր Ա-
ստուածդ սիրես, անոր ճամբաներուն մէջը քա-
լես, ու անոր պատուիրանքներըն, կանոններըն
ու դատաստաններըն պահես, որ ապրիս ու
շատնաս, և քու Տէր Աստուածդ քեզ օրհնէ
ան երկրին մէջը, ուր որ կ՚երթաս ժառան-
17 գելու համար. Բայց թէ որ քու սիրտդ դառ-
նայ, ու հնազանդութիւն չընես, հապա մո-
լորելով ուրիշ աստուածներու երկրպագու-
18 թիւն ընես ու զանոնք պաշտես, ՚Ձեզի այս-
օր կը ծանուցանեմ որ անշուշտ պիտի կորչիք,
— երկար կեանք պիտի չունենաք ան

- Պագ. ՀՀ. 24. Ել. ԻԹ. 6. Պտ. Ե. 9.
- Դատ. Բ. 11. 13. Ժ԰. 6. 10. Ա Թագ. Է. 4. ԺԲ. 10. Ա Մնաց. Զ. 31. Ես. ԿԲ. 15. Երեմ. Ե. 19. ԺԶ. 11. Եզեկ. Ը. 10.
- Ծն. Ժ. 10. Ղեւտ. ԺԸ. 24. ԻԹ. 22. Երեմ. Ծ. 23. Ղեւտ. Ժ. 1. Թուոց Գ. 4. ԻԶ. 2. Ա Մնաց. ԻԴ. 2. Ես. ԼԸ. 5. Եզեկ. ԻԳ. 11. Ամբ. Գ. 9. Ա Կոր. Ժ. 6. Եբր. Ժ. 1.
- Ել. Ի. 5. Ա Թագ. Ժ. 9. Ա Մնաց. ԻԹ. 8. Ես. Ա. 9. Ե. 9. Երեմ. ԽԴ. 7. Ղեւտ. Ի. 2. Ա Մնաց. ԻԹ. 13. Ես. ԽԳ. 10. Երեմ. Ե. 1. Ե. 20. Ղեւտ. ԻԶ. 41. Ա Մնաց. ԻԹ. 18. Ես. ԽԲ. 19. Երեմ. Ե. 21. Եզեկ. ԺԲ. 2. Մատ. ԺԳ. 13. Մարկ. Ը. 18. Ղուկ. Ը. 10. Յհ. Թ. 39. Գործ. ԻԸ. 26. Հռոմ. ԺԱ. 8. Բ Կոր. Գ. 14. Ա Յհ. Դ. 20.
- Ել. ԻԳ. 22. Ղեւտ. ԻԶ. 15. Երեմ. Ե. 25. ԺԴ. 10. Եզեկ. ԺԸ. 30. ԼԳ. 11. Յովէլ Բ. 13. Յովն. Գ. 5. Մատ. Գ. 2. Ժ. 7. ԺԲ. 28. Մարկ. Ա. 15. Ղուկ. Ի. 9. Գործ. Բ. 38. Գ. 19. Ա Կոր. Ե. 5. Բ Կոր. Է. 10. Եբր. Ը. 10. Ա Պետ. Գ. 21.
- Ել. ԼԲ. 32. Ղեւտ. ԻԶ. 44. Ա Թագ. ԺԲ. 22. Ա Մնաց. ԻԹ. 11. Ես. ԽԹ. 15. Ա Կոր. Ժ. 13. Եբր. Ժ. 23. Ա Պետ. Ա. 5. Ա Յհ. Բ. 1. Ե. 18.
- Ել. ԼԲ. 40. Գործ. Ժ. 42. Ա Կոր. Ե. 10. Բ Կոր. Ե. 10. Ա Պետ. Դ. 5. Յհդ. 15.

13.
- Ել. ԼԲ. 43. Ղեւտ. ԻԶ. 45. Ա Մնաց. ԻԹ. 12. Ես. ԽԲ. 19. Երեմ. ԼԱ. 34. Եզեկ. ԼԴ. 27. Ես. ԽԳ. 13. ԼԳ. 22.
- Ղեւտ. ԻԶ. 44. Ա Թագ. Ժ. 9. Ա Մնաց. ԻԹ. 11. Ես. Ա. 9. Ե. 9. Երեմ. ԽԴ. 7. Ես. ԽԲ. 19. ԼԳ. 22. Երեմ. Ե. 19. Եզեկ. Ժ. 9. Ամբ. Գ. 9. Ա Կոր. Ժ. 6. Եբր. Ժ. 1.
- Ել. Ի. 5. Ա Թագ. Ժ. 9. Ա Մնաց. ԻԹ. 8. Ես. Ա. 9. Ե. 9. Երեմ. ԽԴ. 7. Ես. ԽԲ. 19. ԼԳ. 22. Երեմ. Ե. 19. Եզեկ. Ժ. 9. Ամբ. Գ. 9. Ա Կոր. Ժ. 6. Եբր. Ժ. 1.
- Ել. ԼԲ. 43. Երեմ. ԼԱ. 41. Ես. Խ. 19. Հռոմ. Ժ. 6. Եփ. Ա. 10. Յհ. Ա. 19. Գործ. ԺԱ. 18.
- Գործ. Ժ. 15. Ա Կոր. Թ. 9. Ա Թես. Դ. 16. Ա Պետ. Գ. 9. Յհտ. ԻԸ. 6. ԻԹ. 2.

երկրին վրայ, ուր որ մնանելու ես անդիկա ժառանգելու համար Քոյդ անասնովդ կ'անցնիք։
19 Ձեռաց երկինքը ու երկիրը վկայ կը բռնեմ ձեզի, որ կեանքը ու մահը, օրհնութիւնը ու անէծքը ձեր առջեւը գրի. ուրեմն կեանքը ընտրէ որ ապրիս դուն և քու սերունդդ։ 20 Քու Տէր Աստուածդ սիրելով՝ անոր խօսքին հնազանդելով ու անոր յարիս, (ասանկ քու կեանքդ ու օրերուդ երկայնութիւնը ան է,) որ դուն բնակիս ան երկրին վրայ, որն որ Տէրը քու հայրերուդ՝ Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդում ըրաւ անոնց տալու։

ԳԼ. Լ.Ա

1 Ե՛ Մովսէս գնաց բոլոր խօսակցին գրածները 2 ան ժողովքին, ու անոնց ըսաւ. «Ես այսօր հարիւր քսան տարեկան եմ. ալ չեմ կրնար ելլալու ու մտնելու կարգադրութիւն չունիմ. և Տէրը ինծի ըսաւ, «Դուն ան Յորդանանէն պիտի չանցնիս։ 3 Քու Տէր Աստուածդ ինքը քու առջեւդ պիտի անցնի, ու ան ազգերը քու առջեւդ ինքը պիտի կարթնցնէ, և դուն անոնց ժառանգութիւնը պիտի տիրես. — Յեսուն ալ քու առջեւդ պիտի անցնի քու ըսածին պէս Տէրոջ։ 4 Ինչ Տէրը անոնց այնպէս պիտի ընէ, ինչպէս որ Ամորհացւոց Սիհոնն ու Ովգ թագաւորները և անոնց երկրին բրաւ, զանոնք ըրէ։ 5 Նաև զինքզինք բնելով. և Տէրը անոնք ձեր ձեռքը պիտի տայ, ու իմ ձեզի բոլոր պատուիրածիս պիտի անէք։ 6 Քաջ եղէք ու քաջ եղէք, մի վախնաք ու անոնց երկնչիք մի զարհուրիք. քանզի քու Տէր Աստուածդ ինքը քու հետդ կ'երթայ. Անիկա քեզ չթողուր ու քեզ երեսէ չձգեր։

7 Եւ Մովսէս Յեսուն կանչեց, ու բոլոր Իսրայէլին առջեւը անոր բրաւ, Քաջ եղիր ու քաջ եղիր. քանզի ես Ժողովրդդ դուն պիտի տանիս ան երկիրը, որն որ Տէրը անոնց հայրերուն երդում ընելով անոնց տալու. ու դանիկա դուն պիտի ժառանգեցնես անոնց։ 8 Եւ քու առջեւդ գացողը նոյն ինքն Տէրն է, Անիկա քու հետդ պիտի ըլլայ, անիկա քեզ պիտի չթողու ու քեզ երեսէ պիտի չձգէ. մի վախնար ու մի զարհուրիր։

9 Ա.ԲԴ Մովսէս ան օրէնքը գրեց, և զանիկա Տէրոջը ուխտին Ղեւտացիներուն վերցնող Դեւտացի քահանաներուն, ու Իսրայէլի բոլոր ծերերուն տուաւ. 10 Մովսէս անոնց պատուիրելով բաւ. Ամէն եօթներորդ տարին՝ պարտքերուդ ներման տարուն տաղաւարաց տօնին, 11 երբոր բոլոր Իսրայէլ կու գայ քու Տէր Աստուածդ առջեւը երեսնայու՝ անոր ընտրած տեղը, պիտի կարդաս այդ օրէնքը պիտի կարդան անոնց ականջներուն։ 12 Ժողվեցէք ժողովուրդը՝ երիկնեները, կիներն ու մանչերը ու քաղաքներդ եղող օտարականդ, որ լսեն, և որ վախով՝ ձեր Տէր Աստուածդին վախնան, ու սա օրէնքիս բոլոր խօսքերը պահեն ու կատարեն։ 13 Անոնց չգիտցող ազգքերը լսելով՝ ձեր Տէր Աստուածդին վախնալ սորվին, բոլոր ան օրերուն ձկդը որչափ որ պիտի ապրիք ան երկրին վրայ՝ որն որ Յորդանանէն հոն պիտի անցնիք ժառանգելու համար Քոյդ անասնովդ կ'անցնիք։

14 Եւ Տէրը Մովսէսին բաւ. Ահա մեռնելու օրերդ մօտեցան. Յեսուն կանչէ, ու ժողովքին խորանին մէջը ներկայացէք, որ անոր պատուէր տամ։ Եւ Մովսէս ու Յեսու գացին ժողովքին խորանին մէջը ներկայացան։ 15 Եւ Տէրը ամպի սիւնով խորանին մէջը երեցաւ, ու ամպի սիւնը խորանին դրանը վրայ կայնեց։ 16 Եւ Տէրը Մովսէսին բաւ. Ահա դուն քու հայրերուդ հետ պիտի ննջես, ու սա ժողովուրդը պիտի ելլէ, ու իր գացած երկրին օտար աստուածներուն հետևէն երթալով՝ անոր մէջ շնութիւն պիտի ընէ, և զիս պիտի թողու, ու իրենց հետ բրած ուխտս պիտի 17 խափանէ։ Եւ ան օրը իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բորբոքելով՝ զանոնք պիտի մերժեմ, ու երեսս անոնցմէ պիտի ծածկեմ, ու բնաջինջ պիտի ըլլան. և շատ չարիքներու ու նեղութիւններու հանդիպելով՝ ան օրը պիտի բսեն, Մեր Աստուածը մեր մէջը չըլլալուն համար չէ՞ որ մեզի այս չարիքները կու կրենք։ 18 Եւ ան օրը ես իմ երեսս բոլորովին պիտի ծածկեմ անոնց բրած բոլոր չարութիւնաներուն համար, որովհետև ուրիշ աստուածներու դարձան։

19 Հիմա դուն հիմա սա երգը գրեցէք, ու իսրայէլի որդւոցը սորվեցուցէք, զանիկա անոնց

ա Գլ. գ. ։ ե. ։ ։ Հմր. ։ ։ Պտ. իմ. ։ կդ. ։ Ասմ. ժա. ։ — ։ Եր. ի. ։ Գլ. լդ. ։ ։ թ Թաս. իմ. ։ ։ Պտ. իդ. ։ ։ ժ Գլ. գ. ։ ։ ժա Գլ. գ. ։ ։ ժբ Գլ. գ. ։ ։ ժգ Թաս. իմ. ։ ։ ժդ Գլ. ժ. ։ ։ ժե Գլ. գ. ։ ։ ժզ Թաս. իմ. ։ ։ ժէ Գլ. ժ. ։ ։ ժը Գլ. ժ. ։ ։ ժթ Գլ. ժ. ։ ։ ի Գլ. ժ. ։ ։ իա Գլ. ժ. ։ ։ իբ Գլ. ժ. ։ ։ իգ Գլ. ժ. ։ ։ իդ Գլ. ժ. ։ ։ իե Գլ. ժ. ։ ։ իզ Գլ. ժ. ։ ։ իէ Գլ. ժ. ։ ։ իը Գլ. ժ. ։ ։ իթ Գլ. ժ. ։ ։ լ Գլ. ժ. ։ ։ լա Գլ. ժ. ։ ։ լբ Գլ. ժ. ։ ։ լգ Գլ. ժ. ։ ։ լդ Գլ. ժ. ։ ։ լե Գլ. ժ. ։ ։ լզ Գլ. ժ. ։ ։ լէ Գլ. ժ. ։ ։ լը Գլ. ժ. ։ ։ լթ Գլ. ժ. ։ ։ Ղ Գլ. ժ. ։ ։ ղա Գլ. ժ. ։ ։ ղբ Գլ. ժ. ։ ։ ղգ Գլ. ժ. ։ ։ ղդ Գլ. ժ. ։ ։ ղե Գլ. ժ. ։ ։ ղզ Գլ. ժ. ։ ։ ղէ Գլ. ժ. ։ ։ ղը Գլ. ժ. ։ ։ ղթ Գլ. ժ. ։ ։ Ճ Գլ. ժ. ։ ։ ճա Գլ. ժ. ։ ։ ճբ Գլ. ժ. ։ ։ ճգ Գլ. ժ. ։ ։ ճդ Գլ. ժ. ։ ։ ճե Գլ. ժ. ։ ։ ճզ Գլ. ժ. ։ ։ ճէ Գլ. ժ. ։ ։ ճը Գլ. ժ. ։ ։ ճթ Գլ. ժ. ։ ։ մ Գլ. ժ. ։ ։ մա Գլ. ժ. ։ ։ մբ Գլ. ժ. ։ ։ մգ Գլ. ժ. ։ ։ մդ Գլ. ժ. ։ ։ մե Գլ. ժ. ։ ։ մզ Գլ. ժ. ։ ։ մէ Գլ. ժ. ։ ։ մը Գլ. ժ. ։ ։ մթ Գլ. ժ. ։ ։ յ Գլ. ժ. ։ ։ յա Գլ. ժ. ։ ։ յբ Գլ. ժ. ։ ։ յգ Գլ. ժ. ։ ։ յդ Գլ. ժ. ։ ։ յե Գլ. ժ. ։ ։ յզ Գլ. ժ. ։ ։ յէ Գլ. ժ. ։ ։ յը Գլ. ժ. ։ ։ յթ Գլ. ժ. ։ ։ ն Գլ. ժ. ։ ։ նա Գլ. ժ. ։ ։ նբ Գլ. ժ. ։ ։ նգ Գլ. ժ. ։ ։ նդ Գլ. ժ. ։ ։ նե Գլ. ժ. ։ ։ նզ Գլ. ժ. ։ ։ նէ Գլ. ժ. ։ ։ նը Գլ. ժ. ։ ։ նթ Գլ. ժ. ։ ։ շ Գլ. ժ. ։ ։ շա Գլ. ժ. ։ ։ շբ Գլ. ժ. ։ ։ շգ Գլ. ժ. ։ ։ շդ Գլ. ժ. ։ ։ շե Գլ. ժ. ։ ։ շզ Գլ. ժ. ։ ։ շէ Գլ. ժ. ։ ։ շը Գլ. ժ. ։ ։ շթ Գլ. ժ. ։ ։ Ո Գլ. ժ. ։ ։ ոա Գլ. ժ. ։ ։ ոբ Գլ. ժ. ։ ։ ոգ Գլ. ժ. ։ ։ ոդ Գլ. ժ. ։ ։ ոե Գլ. ժ. ։ ։ ոզ Գլ. ժ. ։ ։ ոէ Գլ. ժ. ։ ։ ոը Գլ. ժ. ։ ։ ոթ Գլ. ժ. ։ ։ Չ Գլ. ժ. ։ ։ չա Գլ. ժ. ։ ։ չբ Գլ. ժ. ։ ։ չգ Գլ. ժ. ։ ։ չդ Գլ. ժ. ։ ։ չե Գլ. ժ. ։ ։ չզ Գլ. ժ. ։ ։ չէ Գլ. ժ. ։ ։ չը Գլ. ժ. ։ ։ չթ Գլ. ժ. ։ ։ Պ Գլ. ժ. ։ ։ պա Գլ. ժ. ։ ։ պբ Գլ. ժ. ։ ։ պգ Գլ. ժ. ։ ։ պդ Գլ. ժ. ։ ։ պե Գլ. ժ. ։ ։ պզ Գլ. ժ. ։ ։ պէ Գլ. ժ. ։ ։ պը Գլ. ժ. ։ ։ պթ Գլ. ժ. ։ ։ Ջ Գլ. ժ. ։ ։ ջա Գլ. ժ. ։ ։ ջբ Գլ. ժ. ։ ։ ջգ Գլ. ժ. ։ ։ ջդ Գլ. ժ. ։ ։ ջե Գլ. ժ. ։ ։ ջզ Գլ. ժ. ։ ։ ջէ Գլ. ժ. ։ ։ ջը Գլ. ժ. ։ ։ ջթ Գլ. ժ. ։ ։ Ռ Գլ. ժ. ։ ։ ռա Գլ. ժ. ։ ։ ռբ Գլ. ժ. ։ ։ ռգ Գլ. ժ. ։ ։ ռդ Գլ. ժ. ։ ։ ռե Գլ. ժ. ։ ։ ռզ Գլ. ժ. ։ ։ ռէ Գլ. ժ. ։ ։ ռը Գլ. ժ. ։ ։ ռթ Գլ. ժ. ։ ։ Ս Գլ. ժ. ։ ։ սա Գլ. ժ. ։ ։ սբ Գլ. ժ. ։ ։ սգ Գլ. ժ. ։ ։ սդ Գլ. ժ. ։ ։ սե Գլ. ժ. ։ ։ սզ Գլ. ժ. ։ ։ սէ Գլ. ժ. ։ ։ սը Գլ. ժ. ։ ։ սթ Գլ. ժ. ։ ։ Վ Գլ. ժ. ։ ։ վա Գլ. ժ. ։ ։ վբ Գլ. ժ. ։ ։ վգ Գլ. ժ. ։ ։ վդ Գլ. ժ. ։ ։ վե Գլ. ժ. ։ ։ վզ Գլ. ժ. ։ ։ վէ Գլ. ժ. ։ ։ վը Գլ. ժ. ։ ։ վթ Գլ. ժ. ։ ։ Տ Գլ. ժ. ։ ։ տա Գլ. ժ. ։ ։ տբ Գլ. ժ. ։ ։ տգ Գլ. ժ. ։ ։ տդ Գլ. ժ. ։ ։ տե Գլ. ժ. ։ ։ տզ Գլ. ժ. ։ ։ տէ Գլ. ժ. ։ ։ տը Գլ. ժ. ։ ։ տթ Գլ. ժ. ։ ։ Ր Գլ. ժ. ։ ։ րա Գլ. ժ. ։ ։ րբ Գլ. ժ. ։ ։ րգ Գլ. ժ. ։ ։ րդ Գլ. ժ. ։ ։ րե Գլ. ժ. ։ ։ րզ Գլ. ժ. ։ ։ րէ Գլ. ժ. ։ ։ րը Գլ. ժ. ։ ։ րթ Գլ. ժ. ։ ։ Ց Գլ. ժ. ։ ։ ցա Գլ. ժ. ։ ։ ցբ Գլ. ժ. ։ ։ ցգ Գլ. ժ. ։ ։ ցդ Գլ. ժ. ։ ։ ցե Գլ. ժ. ։ ։ ցզ Գլ. ժ. ։ ։ ցէ Գլ. ժ. ։ ։ ցը Գլ. ժ. ։ ։ ցթ Գլ. ժ. ։ ։ Ւ Գլ. ժ. ։ ։ ւա Գլ. ժ. ։ ։ ւբ Գլ. ժ. ։ ։ ւգ Գլ. ժ. ։ ։ ւդ Գլ. ժ. ։ ։ ւե Գլ. ժ. ։ ։ ւզ Գլ. ժ. ։ ։ ւէ Գլ. ժ. ։ ։ ւը Գլ. ժ. ։ ։ ւթ Գլ. ժ. ։ ։ Փ Գլ. ժ. ։ ։ փա Գլ. ժ. ։ ։ փբ Գլ. ժ. ։ ։ փգ Գլ. ժ. ։ ։ փդ Գլ. ժ. ։ ։ փե Գլ. ժ. ։ ։ փզ Գլ. ժ. ։ ։ փէ Գլ. ժ. ։ ։ փը Գլ. ժ. ։ ։ փթ Գլ. ժ. ։ ։ Ք Գլ. ժ. ։ ։ քա Գլ. ժ. ։ ։ քբ Գլ. ժ. ։ ։ քգ Գլ. ժ. ։ ։ քդ Գլ. ժ. ։ ։ քե Գլ. ժ. ։ ։ քզ Գլ. ժ. ։ ։ քէ Գլ. ժ. ։ ։ քը Գլ. ժ. ։ ։ քթ Գլ. ժ. ։ ։ Օ Գլ. ժ. ։ ։ օա Գլ. ժ. ։ ։ օբ Գլ. ժ. ։ ։ օգ Գլ. ժ. ։ ։ օդ Գլ. ժ. ։ ։ օե Գլ. ժ. ։ ։ օզ Գլ. ժ. ։ ։ օէ Գլ. ժ. ։ ։ օը Գլ. ժ. ։ ։ օթ Գլ. ժ. ։ ։ Ֆ Գլ. ժ. ։ ։ ֆա Գլ. ժ. ։ ։ ֆբ Գլ. ժ. ։ ։ ֆգ Գլ. ժ. ։ ։ ֆդ Գլ. ժ. ։ ։ ֆե Գլ. ժ. ։ ։ ֆզ Գլ. ժ. ։ ։ ֆէ Գլ. ժ. ։ ։ ֆը Գլ. ժ. ։ ։ ֆթ Գլ. ժ. ։

բերանը դնելով, որպէս պի առ երգը խոստացէր որդւոցը մէջ ինձի վկայութիւնն հաստիր ըլլայ։
20 Քանդէ անուանք պիտի առնեմ առ կամ ու մեզը բդեսպ երկիրը, որուն համար ես անոնց հայրերուն երդում երի. և անուանք պիտի առնեն ու կրառնան և դիւնան. ու ետոյ ուրիշ աստուածներու դառնալով և անոնց ծառայութիւն ընելով՝ զիս պիտի արհամարհեն, ու իմ
21 ուխտս պիտի խափանեն։ Իսկ երբոր անոնք շատ չարչարութիւններու հանդիպին, ան երգը անոնց առջեւը վկայութիւն պիտի ելլայ. որովհետեւ անոնց զաւակներուն բերնէն պիտի չմոռցուի. վասն զի գիտեմ անոնց խորհուրդը՝ որ այսօր կ՚ընեն, քանի որ գիս իմ երդումով խոստացած երկիրս տա-
22 րած չեմ զանոնք։ Ուստի Մովսէս նոյն օրը ան երգը գրեց, ու Իսրայէլի որդւոցը սորվեցուց անիկա։
23 Եւ Տէրը Նաւէի որդւոյն Յեսուայի պատուիրելով ըսաւ, Զօրացիր ու քաջ եղիր. քանզի Իսրայէլի որդիքը դուն պիտի տանիս ան երկիրը, որուն համար անոնց երդում երի. ու ես քու հետդ պիտի ըլլամ։
24 Ու երբոր Մովսէս ան օրէնքիս բոլոր խոս-
25 քերը գիրքի մը մէջ գրեց լրիւցուց, Տէրոջը ուխտին տապանակը վերցնող Ղեւտացիներուն պատուիրեց Մովսէս ու ըսաւ, Ան օրէնքիս գիրքը առէք, ու զանիկա ձեր Տէր Աստուծոյն ուխտին տապանակին քովը դրէք, որ հոն քեզի դէմ վկայութիւնն հաստիր ըլ-
27 լայ. քանզի ես քու ապստամբութիւնդ ու քու պարանոցիդ խստութիւնդ գիտեմ. ահա այսօր որ տակաւին ես ձեզի հետ ապրիս եմ դուք Տէրոջը դէմ ապստամբութիւն կ՚ընէք.
28 այ որչափ աւելի իմ մեռնելէս ետքը. Ձեր ցեղերուն բոլոր ծերերը ու ձեր սատրկանները իմ առջեւս ժողվեցէք, որ անոնց աս խոսքերը դրուցեմ, որ լսեն. հոն երկինքը ու եր-
29 կիրը վկայ բռնեմ անոնց. քանզի գիտեմ որ իմ մեռնելէս ետքը դուք անշուշտ ապականեցնելու պիտի ելլաք, ու իմ ձեզի պատուիրած ճամբայէս պիտի խոտորիք. ու ետքի օրերը չարչարութիւն պիտի հանդիպի. որովհետեւ Տէրոջը աչքին չարութիւն պիտի ընէք, ու ձեր ձեռքերուն գործերովը զանիկա
30 պիտի սրդոդցընէք. Ուստի Մովսէս ան երգին խոսքերը Իսրայէլի բոլոր ժողովքին ականջներուն ամբողջ կրսացից.

ԳԼ· ԼԲ

1 Ովս երկինք, ականջ դրէք որ խոսիմ.
Ու երկիրը իմ բերնիս խոսքերը իմաց ունիկ ընէ։
2 Իմ խրատս անձրեւի պէս պիտի կաթի.
Իմ խօսքս ցօղի պէս պիտի իջնէ.
Անձրեւի պէս կանանձիւղէնի վրայ,
Ու առատ անձրեւներու պէս խոտի վրայ.
3 Քանզի Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ.
Մեր Աստուծոյն պատիւ տուէք.
4 Աստուծոյ գործը կատարեալ է.
Քանզի ամեն ամէն ճամբաներըը իրաւունք են.
Աստուած հաւատարիմ է, ու անիրաւութիւն չունի.
Ան իսկ արդար և ուղիղ է.
5 Ամէնք ապականեցան. իրենց արատը անոր որդւոցը չէ.
Ան իսկ մէկ խառնած ու ծռած ազգ մըն է.
6 Տէրոջը բրած հատուցումով ասիկա՞ է,
Ով յիմար ու անմիտ ժողովուրդ.
Անիկա Հայրդ չէ՞, որ քեզ ստացաւ,
Քեզ առնեց, ու քեզ հաստատեց.
7 Հին օրերը մի՛ւռդ բեր,
Անցած գարերուն տարիներըը մտածէ.
Քու Հօրդ հարցուր, ու քեզ պիտի պատմէ.
Քու Ծերերուդ հարցուր, ու քեզ պիտի ըսեն.
8 Երբոր Բարձրեալը ազգերուն ժառանգութիւնն բաժնեց,
Ու Ադամի որդիքը տարածեց,
Ազգերուն սահմանները
Իսրայէլի որդւոց թիւովը դրաւ.
9 Քանզի Տէրոջը բաժինը իր ժողովուրդն է,
Ու իր ժառանգութիւնն վիճակը Յակոբն է.
10 Զանիկա անապի երկրի մէջ,
Ակոխ ու աւազին անապատի մէջ գտաւ.
Զանիկա պատչազանեց, խնամեց,
Ու իր աչքին բիբին պէս պահեց.
11 Ինչպէս որ արծիւը իր բոյնը կը զրգռէ,
Կը շարժի իր ձագերուն վրայ,

1 Ա՛ովս երկինք, ականջ դրէք որ խոսիմ. Ու երկիրը իմ բերնիս խոսքերը իմաց ունիկ ընէ։ 2 Իմ խրատս անձրեւի պէս պիտի կաթի. Իմ խօսքս ցօղի պէս պիտի իջնէ. Անձրեւի պէս կանանձիւղէնի վրայ, Ու առատ անձրեւներու պէս խոտի վրայ. 3 Քանզի Տէրոջը անունը պիտի կանչեմ. Մեր Աստուծոյն պատիւ տուէք. 4 Աստուծոյ գործը կատարեալ է. Քանզի ամեն ամէն ճամբաներըը իրաւունք են. Աստուած հաւատարիմ է, ու անիրաւութիւն չունի. Ան իսկ արդար և ուղիղ է. 5 Ամէնք ապականեցան. իրենց արատը անոր որդւոցը չէ. Ան իսկ մէկ խառնած ու ծռած ազգ մըն է. 6 Տէրոջը բրած հատուցումով ասիկա՞ է, Ով յիմար ու անմիտ ժողովուրդ. Անիկա Հայրդ չէ՞, որ քեզ ստացաւ, Քեզ առնեց, ու քեզ հաստատեց. 7 Հին օրերը մի՛ւռդ բեր, Անցած գարերուն տարիներըը մտածէ. Քու Հօրդ հարցուր, ու քեզ պիտի պատմէ. Քու Ծերերուդ հարցուր, ու քեզ պիտի ըսեն. 8 Երբոր Բարձրեալը ազգերուն ժառանգութիւնն բաժնեց, Ու Ադամի որդիքը տարածեց, Ազգերուն սահմանները Իսրայէլի որդւոց թիւովը դրաւ. 9 Քանզի Տէրոջը բաժինը իր ժողովուրդն է, Ու իր ժառանգութիւնն վիճակը Յակոբն է. 10 Զանիկա անապի երկրի մէջ, Ակոխ ու աւազին անապատի մէջ գտաւ. Զանիկա պատչազանեց, խնամեց, Ու իր աչքին բիբին պէս պահեց. 11 Ինչպէս որ արծիւը իր բոյնը կը զրգռէ, Կը շարժի իր ձագերուն վրայ,

իր թևերը կը տարածէ , զանոնք վրան կ՚առնէ ,
ո- թևերով կը վերցնէ .
12 Աւետ ~ Տէրը միայն զանիկա պարեցուց ,
ու անոր հետ օտար աստուած չկար .
13 Զանիկա երկիրս բարձր տեղերուն վրայ ֊հա-
նեց ,
որ արտերուն պտուղը ուտէ .
ու անոր՝ ֊վէմէն մեղր ,
ու ապառաժ վէմէն եղ ծծել տուաւ .
14 Անոր կովերու խոզ ու ոչխարներու կամ նր-
ջոյ ,
Գառներու ու Բասանի խոյերու և նոխազ-
ներու հարթով ,
ու ցորենի †բնոտիր ալիւրով .՝
եւ ֊խաղողին արիւնը՝ գինի խմեցիր .
15 ու ‡խրոխտ եղիր ետքը տգրացար .
(֊Գիրցար , հաստրցար , եղ կապուցիր .)
ու ֊իր Աբարիչ Աստուածը ֊մոռցար ,
եւ ֊իր փրկութիւնան վէմը արհամարհեց .
16 Օտար ~~~~~ներով ֊անոր նախանձը գըր-
գռեցին ,
ո- գարշելի բաներով զանիկա սրդոլցուցին .
17 ֊Դեւերուն զոհ մատուցին , և ոչ Աստուծոյ ,
իրենց չգիտցած աստուածներուն ,
Նոր ~ մեռելոս եզոզներուն ,
ոչ ձեր հայրերը անոնցմէ չվախցան .
18 ֊Դուն քեզ ծնռնող վէմը մոռցար ,
ու ֊քեզ առիւծող Աստուածը մոռցիր հա-
նեցիր .
19 ֊Եւ Տէրը տեսնելով զգուեցաւ ,
֊Որովհետև իր տղաքները ու աղջիկները
չնչ֊ոչ զգուցին .
20 ու ըսաւ , ֊Անոնցմէ երեսս ծածկեմ ,
ո- տեսնեմ թէ անոնց վերջը ինչ պիտի ըլ-
լայ .
վասն զի անոնք ծուռ ազգ մըն են ,
֊Անհաւատարիմ որդի՛ներ են .
21 ֊Անոնք չաստուածներով իմ նախանձս գըր-
գռեցին ,
ո- ֊իրենց անասի բաներովը զիս սրդոլ-
ցուցին .
֊Ես ալ անպիտան ժողովրդով մը անոնց նա-
խանձը պիտի գրգռեմ ,
ո- անմիտ ազգով մը զանոնք պիտի սրդոլ-
ցնեմ .
22 Քանզի ֊իմ բարկութենէս կրակ վառեցաւ ,
եւ դժոխքին մինչև ներքին տեղատեղը
պիտի ուրկի .
երկիրը և անոր արտիւքը պիտի ուտէ ,
ու լեռներուն հիմերը պիտի բռնկցնէ .
23 ֊Անոնց վրայ չարիքներ պիտի դիզեմ ,
֊Իմ նետերս անոնց վրայ ֊ծ֊ծէ պիտի հատ-
ցընեմ .
24 Անօթութեամբ պիտի մնան ,
ու ‡հրատարակող տենդով՝ և դառն ժան-
տախտով պիտի հատնին ,
ու ֊անոնց վրայ գազաններուն ակռաները
ու գետնի վրայ սողացողներուն թոյնը պի-
տի խրկեմ .
25 ֊Դուրսէն սուրը ու §ներսէն վախը
երիտասարդները ու կոյս աղջիկները ,
կաթնակեր տղաքները
ու ալեւոր մարդերը պիտի չխրտչեն .
26 ֊Ըսի որ զանոնք ջնջեմ- ամէն կողմէ գրաւեմ ,
Անոնց յիշատակը մարդոց միջէն վերցընեմ ,
27 Միայն թէ թշնամիին բարկութենէն վախցայ .
Չըլլայ որ անոնց հակառակորդները ու-
րանան .
Չըլլայ որ ֊ըսեն թէ Ա՛ս բոլոր բաները
Մեր բարձր ձեռքն է , և ոչ թէ Տէրը .
28 Քանզի անոնք խորհրդակորոյս ազգ մըն են ,
֊ու անոնց միջ խելաւորութիւն չկայ .
29 ֊Երանի թէ խելաւոր ըլլային , ~ աս բանը
հասկնային ,
֊Ի՛ր իրենց վախճանը մտածէին .
30 ֊Մէկ մարդ մը հազարը ի՞նչպէս կը հալածէր ,
ու երկու մարդ տասը հազարը ի՞նչպէս
կրնար փախցընել ,
թէ որ անոնց վէմը ֊զանոնք չծախէր ,
ու Տէրը զանոնք չմատնէր .
31 Քանզի ֊անոնց վէմը մեր վէմին պէս չէ ,
ու ֊մեր թշնամիներըը ~ ինքնին գտաւոր
ըլլան .
32 Ինչու որ ֊անոնց արքը Սոդոմի արքային է ,
ու Գոմորի արտէն է .
Անոնց խաղողնին թունաւոր խաղողներ են ,
ո- անոնց ողկոյզները դառն են .
33 Անոնց գինին ֊վիշապներուն ժանտաւոր թունը
ու ֊իժերուն մահաբեր թոյնն է .
34 Արդեօք ֊իմ քովս պահուած ,

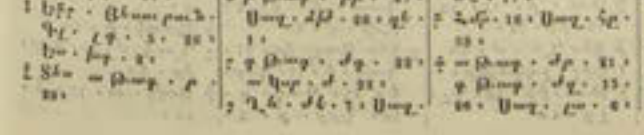

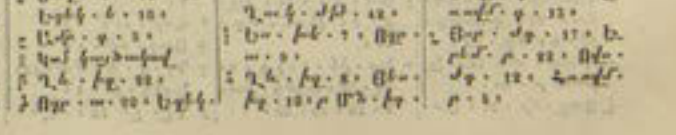

Ո՞ւր իմ չանհնազանդութիւնս ու մեղքս մեծ է
ապրելօք։
35 Ահա ի վրէժխնդրութիւնդ ես հասայ ցաւիդ.
Ազնիւ ազգքդ Հռոմայեցի ժանիւտակին պիտի
դլորի.
Ինչու որ հանուց կթասեան օրը մնաց է,
Ու անոնց գլխուն գալիքները կ'արտասան։

36 Գանգի Տէրը իր ժողովուրդը պիտի գատէ,
Ու իր ծառայութեան վրայ պիտի դիմայ,
Որովհետև պիտի տեսնէ ձեռք անկարութիւնը,
Երբոր գոցած ու ձգուած չկայ։
37 Եւ պիտի բսէ, Ո՞ւր են անոնց աստուածները,
Ան վհիմի որուն վրայ իրենց յոյսը դրեր
էին,
38 Անոնց գոհերուն ճարպը ուտողները,
Ու թափելու նուէրներուն գինին խմողները.
Թող ելլեն ու ձեզի օգնեն,
Եւ ձեզի պաշտպան ըլլան։
39 Հիմա նայեցէք, որ Ես միայն ԵՍ ԵՄ,
Ու Ինծմէ ուրիշ Աստուած չկայ.
Ես կը մեռցնեմ ու ես կ'ապրեցնեմ.
Ես կը զարնեմ ու ես կը բժշկեմ,
Ու իմ ձեռքս ազատող մը չկայ։
40 Գանգի ձեռքս երկինքը վերցնելով կ'ըսեմ,
Ես յաւիտեան կենդանի եմ.
41 Թէ որ փայլակի պէս սուրս սրեմ,
Ու դատաստանի երկրնցնեմ,
Իմ թշնամիներուս վրէժխնդրութիւն պիտի
ընեմ,
Եւ պիտ ատելներուն հատուցում ընեմ։
42 Իմ պատուաստներուս ու գերիներուս արիւնէն,
Թշնամեաց իշխաններուն գլխէն
Իմ նետերս արիւնով պիտի արբեցնեմ,
Ու իմ սուրս միս պիտի ուտէ,

43 Ով ազգեր, ուռաք ժողովուրդին ու բախտակից
եղէք,
Գանգի Ինծ ծառայներուն արեան վրէժը
պիտի խնդրէ.
Իր թշնամիներէն վրէժ պիտի առնէ,
Եւ իր երկրին ու ժողովուրդին քաւութիւն
պիտի ընէ։

44 Ուստի Մովսէս գնաւ ան ցեղին հետ
եկաւ, ու սա երգին բոլոր խօսքերը ժո-
45 ղովուրդին ականջներուն դրուցից։ Ու երբոր
Մովսէս սա ամէն խօսքերը բոլոր Իսրայէլին
46 դրուցից բլլեցուց, Անոնց բսաւ, Զձեր սրտին
մէջը դրէք սա ամէն խօսքերը որոնք այսօր
ձեզի վկայութիւն բերի, որ անոնք ձեր ապագայ
զաւակներուն, որ սա օրէնքիս ամէն խօսքերը
47 պահեն ու կատարեն։ Գանգի ասիկա ձեզի
պարապ բան մը չէ. Հարկավոր ձեր կեանքն
է, ու սա բանով երկայնակեաց պիտի բլլաք
ան երկրին վրայ, որուն Յորդանանէն
կ'անցնիք անիկա ժառանգելու։

48 Ու Տէրը նոյն օրը խօսեցաւ Մովսէսին՝ բսե-
49 լով, Ասո Աբարիմ լեռը երթիր Մովաբի երկրին
մէջը եղող Երիքովին դիմացի Նաբաւ լեռը,
ու տես Քանանաց երկիրը, որն որ Իսրայէլի
50 որդւոցը կ'առնուած պիտի տամ. Եւ դուն ան
քու եղած լեռանդ վրայ մեռնիս, ու քու
ժողովուրդիդ հաւաքուիս, ինչպէս որ Հրա
եղբայրդ Ահարոն Հոռի լեռանդ վրայ մեռաւ,
51 ու իր ժողովուրդին հետ հաւաքուեցաւ. Որովհետև
Իսրայէլի որդւոցը մէջ՝ Սինի անապատը Կա
դէսի Հակառակութեան Ջուրերուն վրայ Ին
ձի անհնազանդեցաք ինծ. գանգի Իսրայէլի
52 որդւոցը մէջ պիտ չսրտակցիք Ուստի
ան երկիրը Հեռուէն պիտի տեսնես, բայց
դուն հոն պիտի չմտնես, ան երկիրը որ ես
Իսրայէլի որդւոցը կու տամ։

ԳԼ. ԼԳ

1 Ընտրեալ վկայաբանութիւնք։ 8 Ցասումն երկու ցեղերուն որ
ետքանեցան, 10 Իսրայէլի երջանկութիւնը։

1 Եւ սա է այն օրհնութիւնը՝ որով Աստ
ծոյ մարդը Մովսէս իր մեռնելէն առաջ ի
2 րայէլի որդիները օրհնեց. Ու բսաւ,
Տէրը Սինայէն եկաւ,
Ու Սէիրէն անոնց երեցաւ,
Ան փառաւ լեռնէն փայլեցաւ,
Ու բիւրաւոր սուրբերով եկաւ.
Անոր աջ ձեռքն օրէնսդոյ կրակը նէ անոնց։
3 Այո, Անիկա ժողովուրդները կը սիրէ.
Բոլոր Սուրբերը քու ձեռքդ են.
Ու անոնք քու խօսքերդ ընդունելու հա
մարձակ
Քու ստիներուդ փոքը կը նստին։
4 Մովսէս մեզի սուրս օրէնքը,

• Ամէն · ՃՃ · 1 · Հը-
ուիմ · Ժը · 18 · Երե-
մ · 50 ·
ե Ը Գնաս · ը · 2 ·
զ Ամէն · Ձին · 14 ·
է Դատ · ը · 18 · Ամէն ·
Ձգ · 15 · Երեմ · ըս ·
20 · Ամին · բ · 14 ·
ը Ը Ամէն · Ժգ · 18 ·
խա · 21 · Ը Ամէն ·
Ը · 8 · Ժգ · 22 ·
թ Գատ · ժ · 14 · Ե-
բեմ · բ · 23 ·
ժ Ամէն · Ձր · 27 · Ես ·
խա · 4 · խը · 15 ·
ի Երե · ա · խը · 18 ·
ի Գէ · գ · 25 · Ես ·
խե · 5 · 18 · 22 ·
լ ա Ամէն · բ · 6 · Ը
Ամէն · ե · 7 · Ամէն ·
ե · 18 · Ամէն · ՃԸ ·
23 · Ամե · գ · 1 ·
խ Դա · Ժգ · 23 · Ես ·
գ · 6 · Ամէն · Ժգ ·
23 ·
ծ Ես · խե · 3 · Ես ·
ՃԸ · 16 · Ես ես · ի ·
23 · 14 · 23 ·
կ Ես · ա · 24 · Ն ·
ա · 2 ·
հ Ամէն · Ժգ · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ձ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ղ Երեմ · խա · 10 ·
ճ Հա · ամ · Ժե · 10 ·
ն Ամէն · գ · 19 · Ժե ·
3 ·
շ Հա · ե · 11 ·
ո Ամէն · Ձ · 1 ·
չ Ամէն · խե · 3 · Ես ·
ՃԸ · 14 ·
պ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ջ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ռ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ս Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
վ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
տ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ր Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ց Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ւ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
փ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ք Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
օ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·
ֆ Ես · ա · 24 · Ն ·
բեմ · Ը · 14 · Ամէն ·
բ · 3 ·

Յակոբի ժողովրդին ժառանգութիւնը։
5 Ու. Երբոր ժողովուրդին գլխաւորները
Իսրայէլի ցեղերուն հետ միանալ ժողովեցան,
Ինքը Իսրայէլի միջ Իշխան եղաւ։

6 Ռուբէն թող ապրի ու չմեռնի,
Եւ անոր ժողովուրդը շատ սակաւ ըլլան։

7 Եւ Յուդային հետեւեալ սա բանը ըսաւ.
Ով Տէր, Յուդային ձայնը լսէ,
Ու զանիկա իր ժողովուրդին տար.
Անոր ձեռքերը իրեն բաւական ըլլան,
Եւ անոր թշնամիացը դէմ օգնական եղիր։

8 Ու Ղեւիին համար բաւ.
Քու Թումմիմդ և Ուրիմդ քու սուրբ մարդուդ ըլլայ,
Որ զանիկա Մասային միջ փորձեցիր,
Ու Մերիպայի ջուրին վրայ անոր հետ վիճեցար։
9 Ան որ իր հօրը ու մօրը համար
Ցանկիկա չտեսայ՝ բաւ.
Ու իր եղբայրները չճանչցաւ.
Ու իր որդիները չգիտցաւ.
Քանզի անոնք քու խօսքիդ պատուիրեցին
Ըրին,
Ու քու ուխտդ պահեցին։
10 Անոնք դատաստանները քու Յակոբին
Ու քու օրէնքդ Իսրայէլին անոնք պիտի սորվեցնեն.
Քու աչքիդ խունկ պիտի մատուցանեն,
Ու քու սեղանիդ վրայ ողջակէզ։
11 Ով Տէր, անոր զօրութիւնը օրհնէ,
Ու անոր ձեռքին գործքը ընդունէ.
Անոր վրայ ելլողներուն ու անոր թշնամիներուն մէջքը կոտրէ,
Որ մէյմըն ալ չելլեն։

12 Բենիամինին համար բաւ.
Տէրոջը սիրելին անոր քովը ապահովութեամբ բնակի.
Ան միշտ զանիկա պահպանէ,
Ու անոր ուսերուն մէջը բնակի։

13 Ու Յովսեփին համար բաւ.
Անոր երկիրը Տէրմէն օրհնեալ ըլլայ
Երկնից ընտիր պարգեւներովը, ցօղովը,
Ու վարը պառկող անդունդներովը,
14 Եւ արեգակէն յառաջ եկած ընտիր բերքերովը,
Ու ամիսներուն ընտիր արդիւնքներովը,
15 Եւ հին լեռներուն ընտիր պատուհասներովը,
Ու հաստատուն բլուրներուն ընտիր պարգեւներովը,
16 Եւ երկրին ու անոր առատութեանը ընտիր պարգեւներովը,
Ու մորենիին միջէը բնակողին բարեհաճութեամբը.
Այս Յովսեփին գլխուն վրայ,
Իր եղբարցը միջ երեւելի եղողին գագաթին վրայ թող գան։
17 Անիկա իր ցուլին առաջինեկին նման գեղեցկութիւն ունի,
Ու իր եղջիւրները մեղջերուն եղջիւրներու նման են.
Անոնցմով պիտի զարնէ ժողովուրդները
Մինչեւ երկրին ծայրերը.
Անոնք են Եփրեմին բիւրաւորները
Ու Մանասէին հազարաւորները։

18 Եւ Զաբուղոնին համար բաւ.
Ուրախացիր, ով Զաբուղոն, քու երթած առեղդ,
Ու դուն, ով Իսաքար, քու վրաններուդ միջէը։
19 Ժողովուրդները լեռը հրաւիրեմ
Հոն արդարութեան զոհեր պիտի մատուցանեն.
Քանզի անոնք ծովերուն առատութիւնը
Ու աւազին ծածուկ գանձերը պիտի ծծեն։

20 Ու Գադին համար բաւ.
Գադը ընդարձակողը օրհնեալ ըլլայ.
Առիւծի պէս կը նստի,
Ու թեւեր և գլուխներ կը դիշատէ.
21 Եւ անիկա երկրին առաջինը մասը իրեն յատուցեալ տեսաւ.
Քանզի հոն օրէնսդրին բաժինին միջէը պահուեցաւ,
Եւ ժողովուրդին գլխաւորներովը գալով՝
Տէրոջը արդարութիւնը ու անոր դատաստանները
Իսրայէլի հետ ի գործ դրաւ։

22 Եւ Դանին համար բաւ.
Դան առիւծի ձագ է.
Անիկա Բասանէն պիտի ցաթիկէ։

23 Ու Նեփթաղիմին համար բաւ.
Նեփթաղիմ՝ Աստուծոյ չտարհմրովը կշտացած,
Եւ Տէրոջը օրհնութիւնովը լցուած,
Արեւմուտքը ու հարաւը պիտի ժառանգէ։

24 Ու Աշերին համար բաւ.

1 Բաղ. ԻԹ. 111։ 2 Եր. Ե. 7։ Ես. Ե. 7։ 3 Ել. Ժ. 7։ Թուոց Ի. 13։ Գ. Ը. 2։ Բ. 16։ Բաղ. Ժա. 7։ 4 Ել. Ի. 7։ Ա. 8։ Ես. Ի. 7։ Ժ. 10։ Ա Թագ. Ը. 7։ 5 Ել. Ե. 2։ Ես. Ե. 7։ Ժ. 10։ Ա Թագ. Ը. 7։ 6 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 7 Ես. Ես. 8։ Ա Թագ. Ը. 7։ 8 Ել. ԺԷ. 7։ Թուոց Ի. 13։ Բ Օր. Թ. 22։ Թուոց. Ե. 2։ 9 Ել. Ի. 11։ Ղեւ. Ը. 22։ Թուոց. Գ. 12։ 10 Ղեւ. Ժ. 11։ Գ Թագ. Ժ. 3։ Բ Մնաց. Ի. 3։ Եզեկ. Ի. 26։ 11 Ել. ԺԷ. 7։ Թուոց. Ի. 13։ Ես. Ի. 7։ Ժ. 10։ Ա Թագ. Ը. 7։ 12 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 13 Ել. Ի. 7։ Ա. 8։ Ես. Ի. 7։ Ժ. 10։ Ա Թագ. Ը. 7։ 14 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 15 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 16 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 17 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 18 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 19 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 20 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 21 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 22 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 23 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։ 24 Ես. Ես. 21։ Երեմ. Բ. 2։ Ժ. 3։

[a]Ասեր արդ առն. օրհնեալ.
իր եղբայրներուն հաճոյ լլլայ.
Ու [b]տարբ եղի մէջ իմաթիսկ.
25 Քա. [c]կոչիներդ [d]երկաթէ ու պղնձէ լլլան.
Ու քա [e]ոյժդ քա օրերուդ չափ լլլայ.

26 [f]Խեսրայէլի [g]Աստուծոյն պէս չկայ.
[h]Երնիկա քեզի օգնութիւն բնելու համար՝
իր մեծվայելչութիւնովբ երկինքներու
Ու ամպերու վրայ կը նստի.
27 Յաւիտենական Աստուածը [i]ապաւէն է.
Ու անոր յաւիտենական բազուկներբ [k]ապտապան են.
Քանզի [l]թշնամիներբ քա առջեէդ պիտի վռնտեսէ.
Ու Ջնաց կսսրլ՝ պիտի բսէ.
28 Եւ [m]Իսրայէլ ապահովութեամբ առանձին պիտի բնակի.
[n]Յակոբին աղբիւրբ ցորեններ ու գինիի երկրին մէջ պիտի լլլայ.
Ու [o]անոր երկինքբն ցօղ պիտի կաթի.
29 [p]Երանի քեզ, ով Իսրայէլ. [q]ո՞ր ժողովուրդբ քեզի պէս
Ցերջը ձեռ քովը փրկուած է.
Վահ [r] քա օգնութեանդ սուսերբ
Ու յաղթութեանդ առբր անթիկ է.
[s]Քա թշնամիներդ քեզի պիտի [t]խոնարհին,
Ու հանդոց բարձր տեղատանքբ պիտի կոխես.

ԳԼ. ԼԴ

1 Մովսես Աստուա լեռներէն երկիրբ կ՚դիտէ. 5 ու հոն կը վախճանի. 6 Ընդր թաղուելբ. 7 ու կենդանբ պահբ. 8 Ժողովբրդբ կը սգայ. 9 Յեսուա անոբ տեղը կը յաջողի. 10 Մովսեսին գովեստը.

1 [u]Ե. Մովսես Մովաբի դաշտերէն [v]Նաբաւա լեռանբ վրայ Երիքովի դիմացի փսգայ գագաթբը ելաւ. և Ցերբ [w]անոբ ցուցուց բո-

2 լբ Գաղաադ ու երկիրբ [x]մինչև Դան, հանբ բոլոր Նեփթաղիմբ, ու Եփրեմի և Մանասէի երկիրբ, ու Ցուդայի բոլոր երկիրբ [y]մինչև
3 չև արեւմտեան ծովբ, և Հարաւայինն կողմն ու Երիքովի հովիտին դաշտբ, — [z]Արմաւենեաց
4 Նետաց փսգաքբ մինչև Սեգովբ. և Ցերբ անոբ ըսաւ, [a]Ա՛ս է այն երկիրբ՝ որուն համար Աբրահամին, Իսահակին ու Յակոբին երդուեր բրի բսելով, Քու սերունդիդ պիտի տամ անիկա. [b]Թոյլ քա աչքերուդ ցուցուցի, բայց դուն հոն պիտի չանցնիս.
5 [c]Ուստի Ցերջը ծառան Մովսէս հոն Մովաբի երկրին մէջ Ցերջը բսածին պէս մեռաւ.
6 ու Եր զանիկա Բեթփեղովրին դիմացը՝ Մովաբի երկիրբ ձորի մը մէջ թաղեց. ու [d]մինչև աս օրս անոբ գերեզմանբ մարդ մը չբ-
7 գիտցաւ. [e]Եր Մովսես իր մեռած ատենբ հարիւր քսան տարեկան էր. [f]անոբ աչքերբ
8 չմգացան, ու անոբ ոյժբ չդնաց. Եր Իսրայէլի որդիբբ Մովաբի դաշտերուն մէջ Մովսէսին համար [g]երեսուն օր բացին. ու Մովսէսին համար սուգի բացին օրերբ լմնցան.
9 Եր Նաւէի որդին Յեսու [h]իմաստութեան հոգւով լցուեցաւ, որովհետև [i]Մովսես իր ձեռ բերբ անոբ վրայ դրեր էր. ու Իսրայէլի որդիբբ անոբ հնազանդութիւն բրին, և Ցերբ ինչ որ Մովսէսին պատուիրեր էր, անանկ բրին.
10 Եր անկէ ետև [k]Ցերջը երես առ երես ճանչցած Մովսէսին պէս [l]Իսրայէլի մէջ մեռոգ ալ
11 մը չեղաւ. Ան [m]բոլոր նշաններով ու հրաշքներով, որ Ցերբ Իսրայէլ զանիկա եգիպտացոց երկրին մէջ բնելու փարաւոնին ու անոբ ամէն
12 ծառաներուն և անոբ բոլոր երկրին, Ու ան բոլոր զօրաւոր ձեռ բով և բոլոր մեծ սոսկումով՝ որ Մովսէս բրաւ բոլոր Իսրայէլին աչքին առջեև.

ա ՑԻՆ ԴՆ · ԽԲ · ՃԱ ·
բ ՑԻՆ ՁՈՐ · ԽԲ · Ը ·
գ ԿԻՆ ԿՂՂՊՆԵՐՂ
դ ԿԼ · Ը · Ի ·
ե ԿՈՆ ՀԱՆԳԻՍՏ
զ ԳԼ · ԼԴ · ԼԵ ·
է ԵՓՐ · ՁԻՈՒՐԵՆԻ
ը ԵԼ · ՄՀ · ԺԱ · ՍՈՂ · ՀՂ · Ը · ԵՐԻՒՐ · Ժ · Ը ·
թ ՍՈՂ · ՀԸ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·

ժ ՀՂ · Յ · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
ի ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
ժա ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
ժբ ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
ժգ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
ժդ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
ժե ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
ժզ ԳԼ · ԼԴ · ԺԸ ·
ժէ ԴՈՒ · ԽԼ · ԻԸ · ԳԼ · ՀՂ · Ը · ԵՐԻՒՐ · Ժ · Ը ·
ժը ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
ժթ ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
ի ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
ի ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
իա ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
իբ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
իգ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
իդ ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
իե ԳԼ · ԼԴ · ԺԸ ·
իզ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
իէ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
իը ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
իթ ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
ի ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
իա ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
իբ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
իգ ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
իդ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
իե ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
իզ ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
իէ ԳԼ · ԼԴ · ԺԸ ·
իը ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
իթ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
ի ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
իա ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
իբ ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
իգ ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
իդ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
իե ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
իզ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
իէ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
իը ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
իթ ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
լ ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
լա ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
լբ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
լգ ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
լդ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
լե ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
լզ ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
լէ ԳԼ · ԼԴ · ԺԸ ·
լը ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
լթ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
լի ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
լա ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
լբ ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
լգ ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
լդ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
լե ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
լզ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
լէ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
լը ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
լթ ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
խ ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
խա ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
խբ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
խգ ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
խդ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խե ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խզ ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
խէ ԳԼ · ԼԴ · ԺԸ ·
խը ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խթ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խի ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
խա ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
խբ ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
խգ ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
խդ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
խե ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
խզ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խէ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խը ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
խթ ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
խի ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
խա ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
խբ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
խգ ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
խդ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խե ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խզ ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
խէ ԳԼ · ԼԴ · ԺԸ ·
խը ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խթ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խի ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
խա ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
խբ ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
խգ ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
խդ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
խե ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
խզ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խէ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խը ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
խթ ՍՈՂ · ՀՁ · Ո · ՃՃ · ՀԴ ·
խի ՀՂ · Ը · ԻՆՐ · Գ · Ի ·
խա ՍՈՂ · Ջ · Ի ·
խբ ԵՓՐ · ՍՈՒՆ ԼՂ ·
խգ ԳԼ · ԲՈ · Յ · Ո · Ի ·
խդ ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խե ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խզ ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·
խէ ԳԼ · ԼԴ · ԺԸ ·
խը ԳԼ · ՀՈՒ · ԽԲ · Ի · ԼՂ · ԺԸ ·
խթ ԳԼ · Ը · Ծ · Ի ·
խի ԴՈՒ · ԽՂ · Ի · ԵՐԻՒՐ · ՀՂ · ԺԸ ·

ԳԻՐՔ ՅԵՍՈՒԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Տէրը Մովսէսին յայտնէց կը կարգի Քնաւն։ 2 խոստացած երկրին սահմանները։ 3 Ներառած կը խոստանայ Քնաւին օգնել։ 4 ու անոր պատուէր կու տայ։ 10 Քնաւ կարգի կը դնէ ժողովուրդը Յորդանանէն անցնելու համար։ 12 կը յիշեցնէ երկուք ու հինգ ցեղերուն թէ որ Մովսէսին խոստացեր էին։ 16 Անոնք ալ իրեն հնազանդութիւն կը խոստանան։

1 Տէրոջը ծառային Մովսէսին մեռնելէն ետքը՝ Տէրը Մովսէսին ըսպասաւորին Նաւէի որ-
2 դւն այն Քնաւին հետ խօսելու ըսելով, Իմ ծառաս Մովսէս մեռաւ. հիմա եկ — անցիրատ Յորդանանէն՝ դուն և ատ բոլոր ժողովուրդը՝ այն երկիրը, որն որ ես իսրայէլի որդւոցը
3 կու տամ։ Ձեր ատբին բոլոր կոխած տեղերը ձեզի պիտի տամ, ինչպէս որ Մովսէսին ըսի.
4 Անապատէն ու ատ Լիբանանէն մինչև մեծ գետը՝ այսինքն Իփրատ գետը, Քետացւոց բոլոր երկիրը մինչև մեծ ծովը արեւմուտեան
5 կողմը ձեր սահմանը ըլլայ։ Քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ մարդ մը չկարենայ քեզի դէմ դնել. հինչպէս որ Մովսէսին հետ էի, քեզի հետ ալ անոյ պիտի ըլլամ. ձքեզ պիտի չթողում ու քեզ անտես պիտի չընեմ։
6 Զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր. քանզի ատ ժողովուրդին դուն պիտի ժառանգեցնես այն երկիրը, որուն համար աւոնց հայրերուն երդում
7 դւսի ըրի տալու։ Միայն թէ զօրացիր ու խիստ քաջ եղիր, որ իմ ծառային Մովսէսին բոլոր քեզի պատուիրած օրէնքը պահես ու բնես. նանկէ աչ կամ ձախ կողմը չդխոտորիս, որ քու ամէն երթալու տեղդ յաջողութիւն գտնես։
8 Չպատմութիւն գանես ատ՝ Այս օրինաց գիրքը քու բերնէդ չպաուսի, հապա գիշեր ցորեկ անոր վրայ մտածես, որ բոլոր անոր մէջի գրուածները պահես ու կատարես. քանզի անատեներդ քու գործդ քեզի յաջողակ կը տանիս, և անատեներ
9 յաջողութիւն կը գտնես։ Ահա քեզի կը պատուիրեմ, զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր, չմի վախնար ու մի զարհուրիր. քանզի քու ամէն երթալու տեղերդ քու Տէր Աստուածդ քու հետդ է։
10 Անկէ ետքը Քնաւ ժողովուրդին ատեն-
11 կաւնեներուն պատուիրելով ըսաւ, Բանակին

մէջէն անցէք, ու ժողովուրդին ապսպրելով ըսէք, Ձեզի պաշար պատրաստեցէք. քանզի երեք օրէն հոն դուք աս Յորդանանէն պիտի անցնիք, որ երթաք ժառանգէք այն երկիրը, որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի ժառանգութիւն կու տայ։
12 Ու Ռուբինեանց ու Գադեանց և Մանասէի կէս ցեղին Քնաւ խօսեցաւ ու ըսաւ,
13 Մխաբերնիդ բերէք հան խօսքը, որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի պատուիրեց ըսելով, Ձեր Տէր Աստուածը ձեզ հանգստացուց, ու
14 աս երկիրը ձեզի տուաւ. Ձեր կիներնիդը, ձեր տարփներդ և ձեր անասուններդ Յոդ բնակին այն երկրին մէջը, որ Մովսէս ձեզի տուաւ Յորդանանէս այգիի կողմէ. բայց դուք ա-
15 մէնդդ որ ուժով կարիճներ էք՝ զապաստա-գինեալ ձեր եղբայրներուն առջեւը անցնելով՝ անոնց օգնութիւն բնէք, Մինչև որ Տէրը ձեր եղբայրներն ալ ձեզի պէս հանգստացնէ, և անոնք ալ ժառանգեն այն երկիրը, որն որ ձեր Տէր Աստուածը անոնց կու տայ. ետքը ձեր ժառանգութեան երկիրը դառնաք, և ժառանգէք զանիկա, որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի տուաւ Յորդանանէս այգիի կողմէ դէպ ի արեւելք։
16 Ու անոնք Քնաւին պատասխան տուին ու ըսին, Քու ամէն պատուիրածներդ պիտի բնենք, և ուր որ մեզ խրկես պիտի երթանք։
17 Ինչպէս որ Մովսէսին հնազանդութիւն կ'ընէինք, անանկ ալ քեզի հնազանդութիւն պիտի ընենք. միայն թէ քու Տէր Աստուածդ քու հետդ ըլլայ, ինչպէս որ Մովսէսին հետն
18 էր։ Ով մարդ մարդ որ քու հրամանիդդ դէմ դնէ, և ամէն ինչ որ անոր պատուիրես՝ քու խօսքերդ մտիկ չընէ, պիտի մեռցուի. միայն թէ զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր։

ԳԼ. Բ

1 Ետքը՝ Սատիմէն երկուս լրտեսները կ'ընդունի ու կը պահէ։ 8 և գալիքը կ'ըսէ անոնց հետ։ 23 Լրտեսները կը դառնան ու բոլոր կը տանին։

1 Եւ Նաւէի որդին Քնաւ Սատիմէն երկու մարդ խրկեց՝ ծածկաբար երկիրը լրտեսելու

27

Համար, ու ասաց քոյր, Գայլէ՛ ան երկիրը
ու երթալով տեսէք. և անոնք գացին ու
եկան տունը Խաղաղ ու գտան զայն ու
2 մեռած, և հան ընկած էր անոր երեսին
վրայ ու թաղարձեր լար արտեւցաւ՝ բանով, Ան-
ա՛ս գիշեր երկիրը լրտեսեցաք Համար խոր-
3 յէն որդւոցմէ մեղքի նկեր են հա՝ ու
երթալով թաղարդը Խաղաղին հոգը խրը-
կից բանով, գնայ նկոյ ու տունդ մեռոց
մեղքի կը գտնս Համէ. քանզի անոնք ան ըս-
4 որ երկիրը լրտեսելու նկեր են՝ Ու կնիկը
ան երկու մեղքը առաւ պահից, ու բաւ,
Խոտ ան մեղքի չեմ գիտեր. չատով անոնց նեռէն
5 կից ըլլալին չգիտցայ՝ Ու գոնեռան գո-
ցուելու առնը մուտան ան մեղքի գտնս
եկան. և ան մեղքց առ երթալը չեմ գիտեր.
չատով անոնց նեռէն իրենք, որ անոնց հաս-
6 նիք՝ Իսկ նա իրը տանիքը հանելով զանոնք
պահեր էր քիանի եզիպեռուն միջը՝ որ տա-
7 նիքին վրայ գիցուած ունէր՝ Ուստի մեր-
դիկը Յորդանանու համրով մինչև անցքերը
անոնց եռան իրենան, և անոնց եռան իր-
կայնելը գտնս երթալն եռքը գտնը գոցե-
ցին՝

8 Ու երբոր անոնք դեռ չէին քնացած, կնիկ-
9 կը տանիքին վրայ անոնց քովը եկաւ՝ Ու
մեռոցը բաւ՝ Ես գիտեմ որ Տէրը ան եր-
կիրը ձեզի տուաւ, ու Ձեր վախը մեր վրայ
իրենան՝ և ձեր պատճառաւ ան երկրին բոլոր
10 բնակիչները Հալեցան. Քանզի մենք լսեցինք
թէ ինչպէս Տէրը ձեր Եղիպտոսէն եկած ատե-
նը Կարմիր Ծովուն ջուրերը ձեր առջեւէն ցամ-
քեցուց. նաև Ինչ որ գուք երկու Յորդա-
նանու անդի Ամովրհացւոց երկու
թագաւորներուն Սեհոնին ու Ովգին՝ որոնք
11 քնացինչ երկու՝ Ուստի Ես լսեցինք լսածնուս
պէս Սիրտերնիս Հալեցաւ, ու Ձեր երեսէն
Հոգի մը վրայ Հառնեցաւ՝ Քանզի Տէր
կուԹիւն չմեաց. քանզի Ձեր Եհովայ Ա-
ստուածը վերը երկինքի ու վարը երկրի
12 վրայ Աստուած անիկա է՝ Հիմա կ՛ազաչեմ,
Տէրոջմով երդուեցէք երկու քնացի, որ ես ձեզի
ողորմութիւն բնեցած Համար, գուք ալ Իմ
Հօրս տանը ողորմութիւն բնէք. և Ինծի Ճշ-
13 մարիտ նշան մը տուէք, Որ Իմ Հոգիս, մեռոց,
եղբայրներս, քոյրերս ու բոլոր անոնց վերա-
բերեալները ողջ պահի Թագաւ, և մեր անձեր
14 մեռնելէ պահի ազատէք՝ Ու ան մեռոց կիկը
անոր բաւ՝ Թէ որ ան մեր բանը չհայտնեէք,
Ձեր տեղը մեր անձինքը մեռնին. ու երբոր
Տէրը ան երկիրը մեզի տայ, Ճշգի ողորմու-
թիւն ու Հաւատարմութիւն պիտի բնենք՝
15 Ետքը Կրնանք մէկ չատով մը պատուհանէն
վար իջեցուց. (քանզի իր տունը բերդին պա-
րսպին վրայ էր, ու ինքը պատին վրայ
16 կը բնակէր.) Ու անոնց բաւ, Լեռը գացէք,
չըլլայ որ Հալածողները ձեզի Հանդիպին, ու
Հոն երեք օր պահուեցէք, մինչև որ Հալա-
ծողները Ետ գառնան, անկէ Ետև ձեր Ճամ-
17 բան գացէք՝ Եւ ան մեռոց կիկը անոր բաւին,
Ան- մենք առ Ճշգի բնել տուած երդումդ --
18 Ներշը անպատրա կ՛ըլլանք. Երբոր մենք ա
երկիրը մտնենք, ա կապմիր գ երձանել չատը
ան պատուհանին վրայ կապես, ուսկից որ մեզ
իջեցուցիր. և քոյրդ, մեռոցդ, եղբայր-
ներդ ու քոյր Հօրդ բոլոր տունը քոյր քովդ ա
19 տանը մէջ ժողվես՝ Ու ածելուն ով որ քոյր տանդ
դռնէն գուրս ելլէ, անոր արիւնը իր գլխուն
վրայ ըլլայ. մենք անպատրա ենք. բայց քոյր
քովդ ա տանը մէջ բոլոր եղողներուն Թէ որ
ձեռք մը դպչի, անոնց արիւնը մեր գլխուն
20 վրայ ըլլայ. Ու Թէ որ ա մեր բանը Հրա-
յայտնես, ան ատենը քոյր մեզի բնել տուած
21 երդումէդ անպատրա կ՛ըլլանք՝ Ու ինիկը ը-
ստաւ, Ձեր խօսքերուն պէս՝ անանկ Թող ըլ-
լայ. և Թողուց գանոնք, ու անոնք գացին.
և ան կապմիր չատը պատուհանին վրայ
կապից՝

22 Ե՛ անոնք անկէ լեռնակողմը գացին, ու
Հոն երեք օր նստան, մինչև որ Հալածողնե-
րը ետ գարձան. ու Հալածողները գանոնք
ամէն ճամբու մէջ փնտռեցին, բայց չգտան.
23 Ամառնոր ան երկու մեռոց կիկը ետ գառնալով
լեռնէն վար իջան, և անցնելով Նաւէի որ-
դւոյն Յեսուէին գացին, ու իրենց պատահած
24 բոլոր բաները անոր պատմեցին. Ու Յեսուէին
բսին, Իրաւցնէ Տէրը ան բոլոր երկիրը մեր
ձեռքը տուաւ, ու ան երկրին բոլոր բնա-
կիչները մեր երեսէն Հալեցան՝

ԳԼ. Գ

1 Ե՛ Յեսու առաւտուն կանուխ եղաւ. և ին-
քը ու բոլոր Իսրայէլի որդիքը Աստեղէն
չուեցին, ու մինչև Յորդանան եկան. և անց-
2 նելէն առաջ Հոն իջևան ըրին. Ու Հերսկ օրէն
եռքը ասոնկ անցան.

---

1 Ե՛ Յեսու առաւտուն կանուխ եղաւ. և ին-
քը ու բոլոր Իսրայէլի որդիքը Աստեղէն
չուեցին, ու մինչև Յորդանան եկան. և անց-
2 նելէն առաջ Հոն իջևան ըրին. Ու Հերսկ օրէն
եռքը ասոնկ անցան.

ա Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։
՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։
՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։
՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։
՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։
՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։
՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։
՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։
՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։ ՟ Ա՛ատ. ա. ՟. ՟ ։
՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։ ՟ Ելք. ժգ. ՟. ՟ ։

3 եւ ժողովրդին պատուիրելով ըսին. Երբ-
որ ձեր Տէր Աստուծոյն ուխտին տապան-
կը տեսնէք, ու գնացէք քահանաներէն
4 որ անոր առջեւ են. Բայց ձեր
ու անոր միջեւնիդ երկու հազար կանգուն
չափ միջոց պիտի բլլայ. անոր չմօտենաք, որ
երթայնիս ետեւնիդ գնաք. քանի ատեն
5 աւազ աս ձեռքերնիդ անցած չէք. եւ Յեսու
ժողովրդին ըսաւ. Սրբեցէք ձեր անձերը.
քանի Տէրը վաղը ձեր միջը հրաշքներ պի-
6 տի բնէ. Ընկէ եւս Յեսու քահանաներուն
խօսեցաւ ըսելով. Ուխտին տապանակը վեր-
ցուցէք, ու ժողովրդին առջեւը անցէք. Ու
անոնք ուխտին տապանակը վերցու-
ցին, ու ժողովուրդին առջեւէն գացին.
7 Եւ Տէրը ըսաւ Յեսուին. Այսօր պիտի կո-
կոսեմ Իսրայէլին ամբողջ մարդիկը վեր-
ձնծղնելու, որ գիտնան թէ ինչպէս որ Մով-
սէսին հետ էի, քեզի հետ ալ պիտի
8 բլլամ. Հիմա դուն ուխտին տապանակը վեր-
ցնող քահանաներուն պատուիրելով ըսա,
երբոր Յորդանանա ջուրին եզերքը հասնիք,
Յորդանանա մէջը կայնեցէք.
9 Ու Յեսու Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ, Հոս
մտնեցէք, և ձեր Տէր Աստուծոյն խօսքերը
10 մտիկ ըրէք. Ու Յեսու ըսաւ, Ասով պիտի
գիտնաք, որ կենդանի Աստուած ձեր միջին
է, ու Ձեր առջեւէն փառաւորապէս
յեբուսացիները, ամորհացիները, փերեզացիները, Գեր-
գեսացիները, Եւեսացիները եւ Յեբուսացի-
11 ները բոլորովին պիտի վռնտէ. Ահա Բոլոր
երկրին Տէրոջը ուխտին տապանակը ձեր առ-
12 ջեւը պիտի անցնի Յորդանանա մէջ. Եւ հի-
մա գուք Իսրայէլի ցեղերէն տասներկու
13 մարդ առէք՝ ամէն ցեղէն մէկմէկ մարդ. Ու
երբոր Բոլոր երկրին Եհովայ Տէրոջը Աստ-
ուածին տապանակը վերցնող քահանաներուն
ոտքերը Յորդանանա ջուրերուն մէջ դնեն,
Յորդանանա ջուրերը վար պիտի իյնան.
14 Ու երբոր ժողովուրդը Յորդանանէն անց-
նելու համար իրենց վրանները քակեցին, ուխ-
տին տապանակը վերցնող քահանաները ժո-
15 ղովուրդին առջեւէն գացին. Ու տապանակը
վերցնողները մինչեւ Յորդանան հասնելով
տապանակը վերցնող քահանաներուն ոտ-
քերը ջուրին եզերքը մտուգիին պէս (բնու-
թիւնը հունձքի բոլոր ժամանակը Յորդանան
ջուրը առատապէս իր բոլոր եզերքները կը
16 կոխէ.) Անոնք վերէն իջնող ջուրը կայ-
նեցուց, ու Ադամ քա-
ղաքէն շատ հեռու կողմանակողմի մը պէս
բարձրացաւ. ու գաշտի ծովը՝ այսինքն Ալի
ծովը իջնողը բոլորովին կտրեցաւ. և ժողովուրդը
17 գնաց Երիքովի դիմացը անցաւ. Ու Տէրոջը
ուխտին տապանակը վերցնող քահանաները
Յորդանանա մէջը ցամաքի վրայ հաստատ
կայնեցան. ու բոլոր Իսրայէլը ցամաքով ան-
ցաւ, մինչեւ որ բոլոր ժողովուրդին Յորդա-
նանէն անցնիլը բլլեցաւ.

ԳԼ. Դ

1 Տասներկու մարդ կ'ուզուիր որ Յորդանանէն հիւսուածքի
համար տասներկու քար առնեն. 9 Ուրիշ տասներկու քար
ալ Յորդանանա մէջտեղը կը կանգնեն. 10. 18 ժողովուրդը
կ'անցնի. 14 Աստուած Յեսուին պատիւ կու տայ. 19 Տաս-
ներկու քարերը Գաղգաղայի մէջ կը կանգնեն.

1 Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին Յորդանանէն
անցնիլը բլլեցաւ, Տէրը խօսեցաւ Յեսուին
2 ու ըսաւ. Ժողովուրդէն տասներկու մարդ
3 առէք, ամէն ցեղէն մէկմէկ մարդ. Ու անոնց
պատուիրելով ըսէք. Ահկէ Յորդանանա միջէն՝
քահանայից ոտքերուն առնելու կեցած տեղէն՝
ձեզի տասներկու քար վերցուցէք, և գա-
նեք ձեր հետը տարէք, ու գիշեր տան մէջ
4 դրէ ուր որ առ գիշեր իջեւան պիտի բնէք. Եւ
Յեսու Իսրայէլի որդւոցմէ իր պատրաստ տաս-
ներկու մարդ իկր կանչեց, ամէն ցեղէն մէկ-
5 մէկ մարդ. Ու Յեսու անոնց ըսաւ, Յորդա-
նանա մէջը ձեր Տէր Աստուծոյն տապանակին
առջեւը անցէք, ու Իսրայէլի որդւոցը
ցեղերուն թիւովը տասներկու ձեր ուսերուն վրայ մէկմէկ քար վերցուցէք.
6 Որ ատիկա ձեր մէջը նշան բլլայ. Երբոր
վաղը ձեր որդիքը Ձեզ հարցնելու բլլան ու
ըսեն թէ Ձեզ քարերը ի՞նչ պիտի բլլան ձեզի.
7 Անոնց ըսէք, Քանի Տէրոջը ուխտին տապա-
նակին առջեւէն Յորդանանա ջուրերը կտր-
տուեցան. Երբոր անոնք Յորդանանէն կ'անց-
նէր Յորդանանա ջուրը կտրեցաւ. ու ատ քա-
րերը Իսրայէլի որդւոց միջը յիշատակի հա-
8 մար պիտի բլլան յաւիտեան. Եւ Իսրայէլի
որդիքը Յեսուին պատուիրածին պէս ըրին.
ու Յորդանանա միջէն տասներկու քար
առին՝ Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն թիւովը,
ինչպէս որ Տէրը Յեսուին հրամայեր էր, և
գնացուցէք իրենց հետը իրենց տեղը տարին,

9 ու. Հան գրին • Եւ Յեսու ասէր առաւելեալ
քաջեր ալ կանգնեց Յորդանանու մէջը, ու թա-
սին տապանակը վերցնող քահանայից ա-
քերան կեցած տեղը, ու մինչև աս օրս հան
10 կն • Եւ տապանակը վերցնող քահանաներըր
Յորդանանու մէջը կայնեցան, մինչև որ լը-
միննալ ան բոլոր խօսքը, որն որ Տէրը Յե-
սուին պատուիրեց ժողովուրդին բանալու, ինչ-
պէս որ Մովսէս Յեսուին պատուիրեր էր • և
11 ժողովուրդը պատրաստով անցան • Ու երբոր
բոլոր ժողովուրդին անցնիլը լմննացաւ, անա-
ռաները Տէրոջը տապանակը ու քահանաներըր
ժողովուրդին առջեւը անցան •
12 Եւ Հռուբինի որդիքը ու Գադի որդիքը
և Մանասէի կէս ցեղը ապառազինեալ՝ Իս-
րայէլի որդւոցը առջեւը անցան, ինչպէս որ
13 Մովսէս անոնց բսեր էր • Քառասուն հազարի
չափ պատրաստուած զօրք Տէրոջը առջեւը՝
պաեբազմի համար երիքովի դաշտը անցան •
14 Այն օրը Տէրը բոլոր Իսրայէլին աչքերուն
առջեւը Յեսուն մեծցուց, ու անոր կենացը
բոլոր օրերուն մէջ՝ Մովսէսին վախցածներուն
15 պէս անկէ կը վախնային • Եւ Տէրը խօսեցաւ
16 Յեսուին՝ բսելով • Վկայութեան տապանակը
վերցնող քահանաներուն հրամայէ բրէ որ Յոր-
17 դանանէն ելլեն • Յեսու քահանաներուն հրամայեց ու բսաւ • Յորդանանէն ելէք •
18 Ու երբոր Տէրոջը ուխտին տապանակը վեր-
ցնող քահանաները Յորդանանու մէջէն ելան,
և քահանայից ոտքերուն թաթերը ցամաքի
վրայ կոխեցին, Յորդանանու ջուրը իր տեղը
գարձաւ, Ինչ առջուին պէս իր բոլոր եզերք-
ներուն վրայ քաշեց •
19 Եւ ասաջին ամսուն տասներորդ օրը՝ ժող-
ովուրդը Յորդանանէն գուրս ելլելով, Գաղ-
գազայի մէջ երիքովի արեւելեան կողմը իջևան
20 բրին • Եւ Ինան տասներկու քարը՝ որ Յոր-
դանանէն առեր էին, Յեսու Գաղգազայի մէջ
21 կանգնեց • Եւ Իսրայէլի որդւոցը խօսեցաւ
բսելով, Ովազը մի որ ձեր որդիքը իրենց
հայրերուն հարցնելու բլլան՝ ու բսեն մի Ա-
22 փառիքը ի՞նչ են • Ձեր ազգը խնայցնիէք բսե-
լով • Իսրայէլ աս Յորդանանէն ցամաքով
23 անցաւ • Որովհետև ձեր Տէր Աստուածը ձեր
առջեւէն Յորդանանու չուրերը ցամքեցուց
մինչև որ գուք անցաք, ինչպէս որ ձեր Տէր
Աստուածը կարմիր ծովուն մէջէն ալ բրաւ,
որն որ ցամքեցուց մեր առջեւէն մինչև որ մենք
24 անցանք • Որպէս զի երկրիս ամէն ազգերը
գիտնան որ Տէրոջը ձեռքը զօրաւոր է, և
գուք ձեր Տէր Աստուածէն միշտ վախնաք •

ԳԼ • Ե

1 Քանանացիք կը վախնան • 2 Յեսու կը նորոգէ Իւխտա-
բերդը • 10 Գաղգազայի մէջ զատիկը կ'անեն • 11 Քանանի
երկրէն կը գադարի • 13 Հրեշտակ մը կ'երեննայ Յեսուին •

1 Ա. երբոր Ամորհացւոց բոլոր թա-
գաւորները, որոնք Յորդանանու ափին արև-
մուտեան կողմը կը բնակէին, ու Քանանացւոց բո-
լոր թագաւորները, որոնք ծովուն ափովը
կը բնակէին, լսեր Տէրը Իսրայէլի որդւոցը ա-
ջևէն մինչև անոնց անցնիլը Յորդանանու ջու-
րերը ցամքեցուցեր է, անոնց սիրտը հալեցաւ,
ու Իսրայէլի որդւոցը երեսէն անոնց վրայ
հոգւովրեակ մնաց չմնաց •
2 Անոնաներ Տէրը Յեսուին բսաւ, Քեզի
համար դպրոցական դանակներ շինէ, ու գործէր
3 Իսրայէլի որդիքը նորէն թլփատէ • Եւ Յեսու
իրեն դպրոցական դանակներ շինեց, ու Գիբ-
աթ-Ալլփատութեանց տեղը Իսրայէլի որ-
4 դիքը թլփատեց • Եւ ասկէ պատճառը, որուն
համար Յեսու ընդ թլփատեց • Եգիպտացին
եկած բոլոր ժողովուրդին արուներըր՝ ամէն
պատերազմող մարդիկը Եգիպտացին ելլելէն
5 ետքը անապատին մէջ ճամբան մեռան • Ու
բոլոր եկած ժողովուրդը թլփատուած էր • բայց
Եգիպտացին ելլելէն ետքը անապատին մէջ
ճամբան ծնած բոլոր ժողովուրդը չթլփատե-
6 ցին • Քանզի Իսրայէլի որդիքը քառասուն
տարի անապատին մէջը պտրտեցան, մինչև որ
Տէրոջը խօսքին հնազանդութիւն չընող բոլոր
ազգը այրերը Եգիպտացին ելլելով պատերազ-
մական մարդիկը սպառեցան • որովհետև Տէրը
անոնց երդում բրաւ որ երնար անոնց չցու-
ցընէ ան երկիրը՝ Ովր կաթ ու մեղր բղխող
երկիրը, որն որ Տէրը անոնց Հայրերուն եր-
7 դում բրեր էր մեզի տալու • Յետոր Ովնոց
անոնց զաւակներըր Հանեց, ու զոնոնք
թլփատեց Յեսու • քանզի անթլփատ էին,
որովհետև ճամբան մէջ թլփատած չէին զա-
8 նոնք • Ու երբոր բոլոր ժողովուրդին թլփա-
տելը լմննացաւ, բանակին մէջ իրենց տեղը
9 նստան Մինչև որ առողջացան • Աստուածը Տէ-
րը Յեսուին բսաւ, Այսօր Եգիպտացիին նախա-
տինքը ձեր վրայէն վերցուցի • ուստի ան
տեղին անունը մինչև աս օրս Գաղգազա
10 բսուեցաւ • Եւ Իսրայէլի որդիքը Գաղգազայի
մէջ բանակեցան • ու ամսուն չորեքտասաներ-
որդ օրը իրիկուան գէմ՝ երիքովի դաշտե-
11 րուն մէջ զատիկը բրին • Եւ զատկին հետև-
նալ օրը ան երկրին արտադէն բաղարջ կերան,
ու նոյն օրը բարխած ցորեն ալ ուտեցան •

ը Յեսու • ըր • 20-27 • 28 •
բ Գէ • գ • 7 •
գ Նէ • ի՛ • 16 • 22 •
դ Գէ • գ • 13 •
ե Գէ • է • 9 •
զ Հմր • 2 •
է Հմր • 6 •
ը Գէ • գ • 17 •
թ Նէ • ժգ • 21 •
ժ գ Յեսու • ը • 45 • 45 •
գ Յեսու • ԺՔ • 19 •
Ասգ • Ռգ • 8 •
ի Նէ • ԺԷ • 18 • ասՅե-
ԺՔ • 19 • Ասգ • ՀՔ • 13 •
ժ Նէ • ժգ • 21 • ր Օր •
գ • է • Ասգ • ԺՔ • 7 •
ժա Նէ • ժգ • 21 •
—
Նէ • ԺԷ • 14 • 15 •
Գէ • ր • 9 • 10 • 11 •
Ասգ • Խը • 6 • Ե.
գի՛ • Խա • 7 •
ժբ Յեսու • ժգ • 30 •
ժգ գ Յեսու • ժ • 5 •
Նբ՛ՀՀ • ժ • 7 •
—
ժդ Յեսու • ժգ • 19 • Խգ •
24 • 62 • ր Օր • ր • 18 •
ժե Յեսու • ժգ • 23 • ր
Օր • ա • 38 •
ժզ Տ՛ա • Ծ՛ • ւգ • 23 •
ժէ Ծ՛ • ւգ • 14 • ա
Յեսու • ժգ • 6 • Տ՛ա •
ժը • 5 •
ի • Կ՛ասր • Տ՛ա Նէ •
գ • 23 •
ի Յեսու • ժգ • 19 • Խգ •
24 • 62 • ր Օր • ր • 18 •
ժթ Յեսու • ժգ • 23 • ր
Օր • ա • 3 • ր • 7 •
14 • Ասգ • գի՛ • 18 •
ի Յեսու • ժգ • 23 • Ասգ •
ի՛ • 11 • Նբր • գ •
11 •
ի Նէ • գ • 8 •
ի Յեսու • ժգ • 21 • ր
Օր • ա • 38 •
ի Տ՛ա • Ծ՛ • ւգ • 23 •
Յեսու • ժգ • 6 • Տ՛ա •
Գ՛ • ժր • 3 • Գէ •
Խգ • 14 • Նբէ՛ • ի •
7 • Խգ • 3 • 6 •
ի Նբէ՛ • գ ւ ր Յ ր ր ր •
ի Գէ • գ • 19 •
ի Յ՛ գ ւ ր ա ր ր •
ի Նէ • ժր • 6 • Յեսու •
ի՛ • 5 •

12 Եւ հետեւեալ օրը երթոր ան երկրին ել-
ան ոչխն կերան, [a]ինետաեան գ ազ ապրեցաւ. ու
անկէ ետքը խոպոչելի որդւոցը համար՝ ոյ
մնետաեայ չէր գանել բէ. և ան տարին գետա-
նաւ երկրին պատ ոչխն կերան.

13 Ու երթոր Յեսու երիքովի հա էր, ա՛չքե-
րը վերցնելով տեսաւ որ ահա [b]իր գեմնացը
մէկ մարդ մը կայներ էր, և անոր ձեռքը
մերկ սուր մը կար. ու Յեսու անոր մոտե-
նալով՝ անոր ըսաւ, Մե՞զմէ՞ ես քէ մեր թշ-
14 նամիներէն ես. Եւ անիկա ըսաւ, Ոչ, այլ
ես [c]Տէրոջը զօրավարն եմ. — Հիմա ինկաւ։ Եւ
Յեսու երկրի վրայ գետինը ինկաւ ու երկրը-
պագութիւն ըրաւ, և անոր ըսաւ, Իմ ա՛ռա
15 իր ծառային ի՞նչ կը հրամայէ. Ու Տէրոջը
զօրավարը Յեսուին ըսաւ, Ոտքերէդ կօշիկ-
ները հան, քանզի կայնած տեղդ սուրբ է.
և Յեսու այնպէս ըրաւ.

ԳԼ. Զ

1 երիքով կը գոցէր ։ 2 Ընտրած Յեսուին կ'ինամքեան քէ
ինչպէս պիտի պաշարի գաղիքը։ 12 Կապտին բոլորտիքը կը
գառնան։ 17 Ան քաղաքը պիտի նզովենք։ 20 Պարիսպները
վար կ'ինկան։ 22 Պոռնիկ կազատուի։ 23 Յեսու կ'անիծէ
երիքովը նորէն շինողը։

1 Ա երիքով խոպոչելի որդւոցը [a]պատճա-
ռաւ ամենը կերպով մը փակուած էր. և լոյզ
2 ու մնացող չկար։ Եւ Տէրը Յեսուին ըսաւ,
Նայէ՛, երիքովը ու [b]անոր թագաւորը և զո-
3 րաւոր կտրիճները [c]քու ձեռքդ տուի։ Ու-
ստի ամէն պատերազմնական մարդիկը քաղա-
քին բոլորտիքը գառնալով՝ մէկ անգամ քա-
ղաքին բոլորտիքը պտըտիք. վեց օր ասանկ
4 ընէս։ Եւ տապանակին առջևը եօթը քա-
հանայ եօթը [d]Յոբելեան փողերը առնեն ու
եօթնեկտրդ օրը քաղաքին բոլորտիքը եօթը
անգամ պտըտիք, և [e]քահանաները փողերը
5 հնչեցընեն։ Ու երբոր Յոբելեան եղջիւրները
երկար հնչեցընեն, և դուք փողերուն ձայնը
լսէք, բոլոր ժողովուրդը մեծ ազաղակ մը
հանէ. և քաղաքին պարիսպները վար պիտի
իյնան, ու ժողովուրդին ամէն մէկը չխոչակ
յառաջ երթալով՝ անոր պիտի մտնէ։

6 Եւ Նաւէի որդին Յեսու քահանաները
կանչեց ու անոնց ըսաւ, Ու[f]խտին տապանա-
կը վերցուցէք, ու Տէրոջը տապանակին առ-
ջևէն եօթը քահանայ եօթը Յոբելեան փողեր
7 առնեն։ Իսկ ժողովուրդին ըսաւ, Անցէք
ու քաղաքին բոլորտիքը պտըտեցէք, և զի-
նուորները Տէրոջը տապանակին առջևը անց-
8 նին։ Ու երբոր Յեսու ժողովուրդին պատուի-
րեց, եօթը քահանաները՝ որ եօթը Յոբե-
լեան փողերը առնէին, Տէրոջը առջևը անց-
նելով փողերը հնչեցուցին, ու Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը անոնց ետևէն կ'երթար։
9 Եւ զինուորները փողերը հնչեցնող քա-
հանաներուն առջևէն կ'երթային, [g]բայց վեր-
ջապահները՝ տապանակին ետևէն. — [h]—
10 Նաիէ փողերը հնչեցընելով կ'երթային։ Եւ
Յեսու ժողովուրդին պատուիրելով ըսաւ, Չը-
նա ազազակ մի հանէք, և ձայնէներնիդ չլսուի,
ու ձեր բերնէն խօսք մը չելլէ, մինչև ան օրը
որ ես ձեզի ըսեմ քէ Ազազակ հանեցէք.
11 անոնէնար ազազակեցէք։ Ուստի Տէրոջը տա-
պանակը քաղաքին բոլորտիքը մէկ անգամ
պտըտցնէն ետև բանակը գարձան, ու գիշե-
րը բանակին մէջը մնացին։

12 Եւ Յեսու առաւօտուն կանուխ էլաւ, [i]ու
քահանաները Տէրոջը տապանակը վերցուցին։
13 Իւ եօթը Յոբելեան փողերը կրող եօթը քա-
հանաները Տէրոջը տապանակին առջևէն կ'եր-
թային՝ փողերը հնչեցընելով, ու զինուորները
անոնց առջևէն կ'երթային, ու վերջապահները՝
Տէրոջը տապանակին ետևէն. ԵՒ [k]—
14 զերը հնչեցընելով կ'երթային։ Երկրորդ օրն
ալ քաղաքին բոլորտիքը մէկ անգամ պտըտե-
ցուի՝ բանակը գարձան. վեց օր այսպէս ըրին։
15 Ու եօթներորդ օրը կանուխ էլան՝ արշալոյսին
ծագած ատենը, ու քաղաքին բոլորտիքը եօ-
թը անգամ պտըտեցան նոյն կերպով. միայն
թէ ան օրը քաղաքին բոլորտիքը եօթը անգամ
16 պտըտեցան։ Ու եօթներորդ անգամին երբոր
քահանաները փողերը հնչեցուցին, Յեսու ժո-
ղովուրդին ըսաւ, Ազազակեցէք, քանզի Տէ-
17 րը աս քաղաքը ձեր ձեռքը տուաւ։ Եւ քա-
ղաքը ու բոլոր անոր մէջը եղածը Տէրոջմէ
նզոված ըլլան, միայն Բահաբ պոռնիկը տիր
խրկած լրտեսները պահելուն համար ապրի,
թէ ինքը և թէ իրեն հետ տանը մէջ բոլոր
18 եղողները։ Բայց դուք տամէն կերպով զգու-
շանաք նզովածէն. չըլլայ որ նզովածէն ա-
ռնելով դուք [l]նզոված ըլլաք, ու խոպոչելի
բանակը նզովքին մէջ ձգելով՝ [m]դաներնիս նեղու-
19 թեան մէջ ձգէլով։ Բայց արծաթը ու
ոսկին և պղնձի ու երկաթի առանները Տէրոջը
համար սուրբ ըլլան. Տէրոջը գանձը մտնէն։
20 Ուստի ժողովուրդը ազազակեց, որովհետև
փողերը հնչեցուցին. ու երբոր ժողովուրդը
փողերուն ձայնը լսեց, ու ժողովուրդը բար-
ձրաձայն ազազակեց, [n]պարիսպները վար ին-
կան. և ժողովուրդին ամէն մէկը չխոչակ յա-
21 ռաջ քաղաքը մտնելով՝ քաղաքը առին։ Ու
[o]բոլոր քաղաքին մէջը եղողը՝ այր և կին,
երիտասարդ և ծեր, արջառ, ոչխար ու էշ

---

[a] եղ. ժգ. 33։ [b] Յես. ժբ. 8։ բր. ը. 24։ ես. խգ. 13։ Զաք. ը. 3։ Գործ. ը. 10։ [c] Յես. խբ. 15։ [d] Ել. ժ. 1։ Ղեւտ. ի. 10։ ժբ. 1։ Թուոց. ժբ. 7։ ժբ. 11։ 14։ [e] Յես. ժ. 1։ ժբ. 1։ [f] Ել. գ. 3։ Գործ. ե. 33։ [g] բ Օր. ե. 21։ [h] Գել. բ. 3։ 4։ Ա-նի խոյի եղջիւրով։ [i] Յես. ժ. 8։ [k] Յես. ժ. 21։ [l] բ Օր. ը. 26։ [m] Գել. ե. 21։ գ Թագ. ի. 1։ [n] Ել. ե. 1։ Գործ. ե. 19։ [o] բ Օր. ե. 21։ ժբ. 17։ 18։ Ցած. ը. 12։ Ես. ժբ. 21։ Երե. ժ. 20։ [p] բ Օր. ե. 2։

22 առաքի բերեալ Ազքինեալ կոթողեցուցին։ Եւ Յես-
սու ասէ ցերկիրսդ լրտեսել զերկիր մերոյդ ոգին բուռ.
Ամէն պատերիկ կենդանեաց առնոյր գայլէք, ու Սինչ-
պէս որ անոյր երդումն լրիւք, կինկիր ու անոյ
23 ամէն ունեցուածք անկէ գուբս հանեցէք։ Յես-
սու ասէ ցերկիրսդ լրտեսել զերկիրսդ գացին, ու
Քաղարքը Սև անոյր Հոգերը ու մոյրը ու եղ-
բայրներդ և անոյր ամէն ունեցուածք գուբս հա-
նեցին, ու անոյր բոլոր ազգատոհմն ալ գուբս
հանեցին, և զանոնք խոյակէլի բանակին գուբ-
24 ալ կեցուցին։ Եւ քաղաքը և բոլոր անոյր
միջը եզածը կրակով այրեցին, Սմիայն ար-
ծաթը ու ականին և պղնձէ ու երկաթէ առնոյ-
25 ները Տէրոջը տանոյր դանձին միջը դրին։ Ետ-
պէս Յեսու ազէ պահեց Քաղար պառնեկը ու
անոյր հօրը տունը և անոյր ամէն ունեցուածք,
ու Սանիկա խոյակէլի միջը բնակեցաւ մինչև
այսօր. քանզի անիկա պահեց ան ©լրտեսնե-
րըն որոնք Յեսու խրկեր էր Երիքովը լրտե-
սելու. Հասեր։
26 Եւ անոյնոյր Յեսու երդումն բնելով բաւ.
Ձերոջը առջևը անիծեալ լլլայ ան մարդը
որ երկի ու աս Երիքով քաղաքը շինէ. իր
անդրանիկովը անոյր հիմերը դնէ, ու անոյր
դռներն ալ իր պզտիկ ազովը կանգնէ։
27 Եւ Տէրը Յեսուին հետ եր, ու Սանոյր Համ-
բաւը բոլոր երկրին միջը տարածուեցաւ։

ԳԼ. Լ

1 Խոյակէլեայք կը յանկնին Գայիի բնակիչներուն։ 2 Յեսու ան բանին համար Աստուծոյ կը բողոքի։ 12 Աստուած կ'ի-մացնէ անոր իր ինչ պարտ ընել։ 16 Աքանը գինովով կը բռնուի։ 19 Ընդ խոստովանութիւնը։ 22 Չանիկա իր բոլոր ունեցուածովն Ձորին մէջ կը կրակէ[ն]նին։

1 Բայց խոյակէլի որդիք զանգիր վրայով յան-
ցանք գործեցին. քանզի Յեսուայ ցեղէն
Զաբդայի որդւոյն ¦Զաբդի իր որդւոյն Քարմիին
որդին ¯Աքար նզովածէն առաւ, ու Տէրոջը
բարկութիւնը խոյակէլի որդւոյը վրայ բոր-
բոքեցաւ։
2 Եւ Յեսու երիքովէն մարդիկ գէզ
ի Գայի. որ բնիմաւանին մօտ է՝ բնիմելիին
արևելեան կողմը, և խոսեցաւ անոնց բան-
լով. Երթ ու ան երկիրը լրտեսեցէք. և ան
3 մարդիկը երթան ու Գայիին լրտեսեցին։ Եւ Յես-
սուին գարձան ու անոր ըսին. Բոլոր ժողո-
վուրդը չելլէ, Սիլն երկու կամ երիք հազար
մարդ ու չարի երլլեն, ու Գայիին գաբնեն. բո-
լոր ժողովուրդը Հոն տանելով մի յոգնեցներ.
4 քանզի անոնք փիչ որ են։ Ետսու ժողովուր-
դէն երիք հազար չափ մարդ Հոն երթան,
5 ¦բայց Գայիի մարդոցը առջևէն փախան. Եւ
Գայիի մարդիկը անոնցմէ երեսուն մարդ
ու չափ գարկին, քանզի գանոնք դրանը
առջևէն մինչև Սեբարիմ Հարածեցին, ու գնոս
¦ի վայրին վրայ գանոնք գարկին. ուստի ¦ժո-
ղովուրդին սիրտը Հալեցաւ ու Ջուրի պէս
եղաւ։
6 Եւ Յեսու ¦իր Հանդերձները պատռեցաւ
Տէրոջը տապանակին առջևը երեսին վրայ
գետինը ինկաւ մինչև իրիկուն, ինք ինքը և
ինք խոյակէլի ծերերը, ու ¦իրենց գլխուն վր-
7 բայ Հող ցանեցին։ Եւ Յեսու բաւ. Ո՜ն, Տէր
Եհովայ, ¦ինչո՞ Հանար աս ժողովուրդը Յոր-
դանանու տագ ինդի կոդմը անցուցիր, որ մեզ Ա-
մորհացւոց ձեռքը մատնեես, ու մեզ կոտորես-
նես. երանի ինք Յորդանանու անդին կոդմը
8 գոն բլլայինք։ Ո՜ն, Տէր, ¦խոյակէլ
իր թշնամիներուն առջևը կռնակ գարձնե-
9 լին Հետև՝ ալ ես ի՞նչ բամ։ Քանի՞սն գա-
նանացիները ու երկրին բոլոր բնակիչները լը-
սեսլով՝ մեզ պիտի պատնեշեն, ու ¦մեր անունը
երկրիս վրայէն բոլորովին պիտի վերցնեն.
անոնցմէ ¦քու մեծ անունդ ի՞նչ պիտի ը-
նես։
10 Եւ Տէրը Յեսուին բաւ. Ոտքի վրայ ելլէ.
ինչո՞ Հոսիար պատկես երեսիդ վրայ ինկիր
11 Հա. ¦խոյակէլ մեզք գործեց, և իմ անոնց
Հրամայած ուխտս գանոնք բրին. ¦քանզի Նր-
գամածէն առին, ու գողցեր Հերն բրին, և Հասա
պրան ցերցին, ու Նաև իրենց կարասիքներուն
12 մէջը գրին. Հետևաբար խոյակէլի որդիքը պիտի
չկրնան իրենց թշնամիներուն առջևը կենալ.
իրենց թշնամիներուն առջևը կռնակ պիտի
գարձընեն, քանզի ¦նզոված եղան. և ալ
ձեր Հետ պիտի չբլլամ, ինչ որ գուք նզո-
13 վածը ձեր մէջէն բնաջինջ չընէք։ Ելլէ ¦ժո-
ղովուրդը սրբէ, ու բակ, ¦պատրաստ Հանար
սրբուհցէք. քանզի խոյակէլին Տէր Աստուա-
ծը այսպէս կ'ըսէ, Ով խոյակէլ, ձեր մէջը
նզոված կայ. մինչև որ նզովածը ձեր մէջէն
չմերկրնեք, գոն թշնամիներուդ առջևը պիտի
14 չկրնաք կենալ։ Ետսու առաւսուան ձեր ցե-
ղերովը մատնեսք, ու ¦Տէրը որ ցեղը Ջե-
ռնդէ բռնեսլ բլլայ, անիկա իր ազգատոհմ-
ներովը մատնեսլ. և Տէրը որ ազգատոհմը
բռնեսլու բլլայ, անիկա իր տուներովը մատ-
նեսլ. ու Տէրը որ տուները բռնեսլու բլլայ, անի-
15 կա իր մարդոց ինկեներովը մատնեսլ։ ¦Եւ ով
որ նզովածով բռնեսի, կրակով պիտի այրեսի,
ինք ինքը և ինչ իր ամէն ունեցուածը. քանի-

---

1 Գլ. բ. 14. Երբ. ժա. 21. 2 Գլ. բ. 13. 3 Հմր. 13. 4 Տես Պատ. ա. 5. 5 Երբ. պատգամ. ուրիշը. 6 գ Թագ. ժգ. 14. 7 Գլ. ա. 5. 8 Գլ. բ. 1. 2. — 9 Գլ. բ. 6. — Գլ. իբ. 23. — Պն. բ. 7. 10 Գլ. բ. 7. 11 Գլ. է. 1. 12 Գլ. բ. 9. 11. Գլ. իբ. 24. Պտգ. իբ. 14. 13 Ծն. չբ. 33. 34. 14 Գլ. է. 16. 15 Գլ. է. 25. — Գլ. իբ. 20. 21 Ա Թագ. ժդ. 4. 16 Գլ. է. 1. 17 Գլ. է. 18. 18 Գլ. է. 25. 19 Գլ. է. 19. 20 Գլ. է. 11. 21 Գլ. է. 12. 22 Գլ. է. 24. 25 Գլ. է. 26. 27 Գլ. է. 1. 28 Գլ. է. 2. 29 Գլ. է. 3. 30 Գլ. է. 4. 31 Գլ. է. 5. 32 Գլ. է. 6. 33 Գլ. է. 7. 34 Գլ. է. 8. 35 Գլ. է. 9. 36 Գլ. է. 10.

զի Տէրոջը ոխտը հզանց լրաւ, ու խոտա-
յելի մէջ ՚անդղանիքն լրաւ։
16 Աւասի Բնաւ առաւաւոտ կանուխ եկաւ,
ու խորհրդը իր ցնծութեամբ մտածեցաց, և Բա-
17 զայի ցեղը բռնեցաւ։ Ու Բաղայի ազգա-
ւորներն մտածեցին, Զարթնեցաց ազգա-
ւորն բռնեցաւ։ ու Զարթնեցաց ազգը
մտքի խիտութեամբ մտածեցին, Զարդ իւր լրա-
18 նեցաւ։ Նորը ոխտը մտքի մտքի խիտութեամբ
մտածեցին, Բաղայի ցեղէն Զարգի ար-
գելոյն Զարդի արգելոյն գլուխին արդ իւր Ա-
19 քար ՚բռնեցաւ։ Աւասիներ Բնաւ Աքա-
րին լրաւ, Արդեօ, ՚հինու խորհրդի Տէր Ա-
ւասիոյն վրայ ազգ, ու ՚հաս-ՀՀՀ ոխտը խոտա-
ւորմանէ, և ՚քոյ լրացիդ հինու խնդի յայտ-
20 նէ, խնդացիր մի պարծիր։ Ու Աքար պատաս-
խանեաց առաւ Բնաւին և լրաւ, Խրատցրնէ
ես խորհրդի Տէր Աւասիոյն զէմ մեզք գոր-
21 ծեցի, ու առանձ առանձ բան մի լրի։ Աւո-
ւինքն աւարին մէջը մէկ ազգաւոր Բաբ-
ելացին մի լրաւ, ու երկու հարիւր սիկղ
արծաթի, և յիսուն սիկղի ծանրութեամբ մէկ
ականի լեզու մի ուներ, ու ոխտը ցանկացաւ
առի։ և ահա ոխտը իմ վրանիս մէջ հազիւ
տակը պահուած են, ու արծաթը ոխտը տակին
22 է։ Ուստի Բնաւ լրահրեցաւ խրկից։ ու ա-
նոնք վրանը վազցին։ և ահա վրանին մէջը
պահուած էր ան, ու արծաթը ոխտը տակին
23 էր։ Եւ զոնոնք վրանին մէջէն առնելով Բե-
ւաւին ու բոլոր Իսրայելի որդւոցը բերին, և
զոնոնք Տէրոջը առջեւը գրին։
24 Աւասիներ Բնաւ ու իրեն հետ բոլոր Ի-
սրայէլ Զարգնեան Աքարը ու ան արծաթը և
վերարկուն ու ականի լեզուն և ոխտը ազգաւոր,
ազգիներէն, արջառներէն, էշերը, ոչխարնե-
րը, վրանը ու ոխտը ամէն բանը առին, և
25 զոնոնք ՚Աքորի ձորը հանեցին։ Ու Բնաւ
լրաւ, Ինչո՞ հասիար դուն մեզ նեղեցիր։
Տէրը այսօր քեզ պիտի նեղէ։ ՚ուստի բոլոր
Իսրայէլ զոնոնք քարերով քարկոծեցին, ու
զոնոնք քարերով քարկոծելէն հետո կրակով
26 այրեցին։ Նորը հոնոր վրայ մէկ մեծ քարա-
կոյտ մը դիզեցին, ոչ ևս ՚հինոյ մինչև այս օրս։
Ու ՚Տէրը իր սաստիկ բարկութենէն դադա-
րեցաւ։ ասոր պատճառաւ ան տեղին անուն
՚՚Աքորի Ձոր լրաւեցաւ մինչև այս օրս։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Եւ Տէրը Բնաւին լրաւ, ՚Մի վախնար ու
մի զարհուրիր։ բոլոր պատերազմող մարդիկը
հետդ առ, ու ելիր դէպ ի Գայի գնա։ ՚Հա՛ս
Գայիի թագաւորը ու անոր ժողովրդը և անոր
քաղաքը ու անոր երկիրը քու ձեռքդ առի։
2 Եւ ՚Երիքովին ու անոր թագաւորին լրացիդ
պէս՝ Գայիին ու անոր թագաւորին ալ լնես,
միայն թէ ՚անոր աւարը ու անասուններն ձե-
զի առնէք։ փաղաքին եասէն կոգիդ գարսե-
3 ներ պատրաստես։ Ուստի Բնաւ ու բոլոր
պատերազմող մարդիկը առաք ելան, որ Գայիի
վրայ երթան։ և Բնաւ երեսուն հազար զո-
րաւոր մարդ ընտրեց, ու զոնոնք գիշերով
4 խրկից։ Եւ անոնց պատուիրեց լրաւ, Նա-
յեցէք, դուք քաղաքին եասէն ան քաղա-
քին համար գարսեր մէջ պիտի նստիք։ քա-
ղաքէն չատ մի հեռանաք, և ամէնքնիդ ալ
5 պատրաստ լրացէք։ Ու ես իմ հետս եղող բո-
լոր ժողովրդովդ քաղաքին պիտի մտնեմ։
ու երբոր անոնք առջի անգամին պէս ինծի
դէմ ելլեն, հանդոց առջևէն պիտի փախչինք։
6 Ու անոնք մեր եասէն պիտի ելլեն, մինչև որ
զանոնք քաղաքէն զատնենք։ որովհետև անոնք
պիտի լսեն թէ Մենք առջևէն փախան առջի
անգամին պէս։ ու մենք անոնց առջևէն պի-
7 տի փախչինք։ Աւասիներ դուք գարսեն ելլէք
ու քաղաքը առնէք, քանզի Տէր Ա-
ւասիոյն ձեռքիս ձեռքը պիտի տայ։
8 Ու երբոր քաղաքը առնէք, քաղաքը կրակով
այրէք։ Տէրոջը բանին պէս ընէք։ ՚Հա՛ս ձե-
9 զի պատուիրեցի։ Եւ Բնաւ զոնոնք խրկից,
ու անոնք գացին դարսեր նստան Բեթէլի ու
Գայիի միջտեղը, Գայիի արեւմտեան կողմն։
և Բնաւ այն գիշերը ժողովրդին մէջը մնաց։
10 Ու Բնաւ առաւաւոտ կանուխ եկաւ ու
ժողովրդը ուրկէ անցաց, և իսրայէլ
11 ի Գայի գնաց։ Եւ իր հետ եղող բոլոր պա-
տերազմական մարդիկ ալ եկան, ու մոտե-
նալով քաղաքին առջևը գացին, ու Գայիի
հիւսիսային կողմը բանակեցան։ և անոնց ու
12 Գայիի միջտեղը մէկ ձոր մը կար։ Եւ հինգ
հազարին չափ մարդ առաւ, ու զանոնք գա-
նան միջ Բեթէլի ու Գայիի միջ
13 տեղը †քաղաքին արեւմտեան կողմը։ Ու ժո-
ղովրդը քաղաքին հիւսիսային կողմը գրին
բոլոր բանակը, ու քաղաքին արեւմտեան կող-
մը դադարեցը։ և Բնաւ այն գիշերը ձորին
միջը գնաց։
14 Ու երբոր Գայիի թագաւորը ՚՚հինու տեսաւ,
քաղաքին մարդը շուտով ու կանուխ

1 Ասոնք կը քաշտիրի Բնաւն։ 3 Գայի քաղաքը տեղան-
ուն հետդրը։ 10 Խորհին թագաւորը կը կոչուի։ 12 Բնաւ
տեղան մը կը չկոչ։ 24 քարերու փոյ կը գրի արձանը։ 33 և
բոլոր արձանիկները ու տեղերդները ժողովրդին առջևը
կը կոչուի։

2 Հմր · 11 ·
3 Ծան · կգ · 7 · Դասո-
բ · 6 ·
4 = Թագ · Ժգ · 13 ·
5 Տեսն = Թագ · գ · 2 ·
Երեմ · Ժգ · 18 ·
Ծոմ · Բ · 14 ·
6 Թաս · ե · 6 · 7 · ր
Մ Ն · յ · 22 · Ա գ ·
Ծա · 3 · Դատ · Բ · 14 ·
= Թագ · Ժգ · 43 ·
Հմր · 22 · Գէ · Ժե · 11 ·
7 Գէ · ջ · 18 · = Մ Ն ·
բ · 1 · Գաղ · է · 12 ·
ղ բ Օր · Ժե · 3 ·
8 Գէ · ջ · 9 ·
9 Գէ · ջ · 22 ·
10 բ Օր · ե · 11 ·
11 բ Օր · ա · 21 · է ·
13 · լա · 3 · Գէ · ա ·
9 ·
12 Գէ · ջ · 2 ·
13 Գէ · ջ · 21 ·
14 բ Օր · բ · 11 ·

Թագ · Բա · 14 ·
Հմր · 22 · Նա · ին ·
13 · Ելմ · բ · 13 ·
Ծննդ · Ժ · 1 ·
Խոսեցաւ Եհոան
—
1 Դասո · բ · 23 ·
2 Դասո · բ · 23 ·
3 բ Թագ · Ժգ · 23 ·
4 Հմր · 2 ·
5 Գաղ
6 Հմր · 4 ·

գուբա եղաւ, որ ինքը ու իր բոլոր ժողովուրդը
պատ ժամանակով մը գաղտի վրայ խոպանէլի
գէմ պատերազմին, ու Էհէր գիտեր որ քա-
զաքին եռակը իրեն հաւնար գարան դրաշ.
15 —Ած Է։ Իր Յեսու ու բոլոր Իսրայէլ Հանդոյ
առջևը գիրենք զարնուածի պէս ցուցնելով
16 անապատին ճամբան փախան։ Որ քաղաքին
մէջը եղող բոլոր ժողովուրդը ժողովուեցաւ
որ գանոնք հալածէն, ու Յեսուին եռակէն
17 էյնպով քաղաքէն գաւառեցան։ Իր Գայիի
ու Բեթելի մէջ մնդոց չմնաց՝ որ Իսրայէլին
եռակէն չելլէ. ուստի քաղաքը բաց թող-
ցին, ու Իսրայէլին եռակէն ինկան։
18 Իր Տէրը Յեսուին բաւ, Ձեռքդ եղած
նիզակը դէպ ի Գայի երկրացուր, քանդի գա-
նիկա քու ձեռքդ պիտի տամ։ Ու Յեսու ձեռ-
քը եղած նիզակը դէպ ի քաղաքը երկրացուց։
19 Որ գարանակալները շուտով իրենց տեղէն
եղան, և անիկա իր ձեռքը երկրացուցածին
պէս, վազելին քաղաքը մտան ու առին անի-
կա, և շուտով մը քաղաքը կրակով բռնկե-
20 ցուցին։ Որ Գայիի բնակիչները եռակնին գար-
ձան ետևնին որ տեսա քաղաքին ծուխը մին-
չև երկինքը կ'ելլէր, և անոնք հոս կամ հոն
փախչելու կարազութիւն չունէին. ու անապա-
տը փախչող ժողովուրդն ալ իր եռակէն ին-
21 կոյնեղաւն վրայ գարձաւ։ Իր Յեսու ու բո-
լոր Իսրայէլ երբոր տեսան որ գարանակալ-
նեղը քաղաքը առին, ու քաղաքին ծուխը
վեր կ'ելլէր, իրենք ալ հոս գարձան ու Գա-
22 յիի մարդիկը գարկին։ Միւնեղն ալ քաղա-
քէն անոնց դէմը ելան. ուստի մէկ կողմնեղ
ասոնք՝ ու միւս կողմնեղ ալ անոնք Իսրայէլ
Գայիի մարդիկը ետևցին. ու գանոնք գարկին մինչև որ հարոնցմէ մնդոց
23 մը ողջ չմնաց ու չազատեցաւ։ Իր Գայիի
թագաւորը ողջ բռնեցին, ու գանիկա Յեսուին
բերին։
24 Իր երբոր Իսրայէլացիք Գայիի բոլոր բնա-
կիչները գիրենք հալածողները գաշտին ու
անապատին մէջ կորզ եցին, ու անոնց ամէնքն
ալ ատրի բերնով հատան, բոլոր Իս-
րայէլացիք Գայի գարձան, ու գանիկա ատրի
25 բերնէ անցուցին։ Իր այն օրը ինկածներուն
ամէնը, իրկ էրկիկ մնդոց և իրկ կնիկ մնդոց,
տասներկու հազար էր, այսինքն Գայիի բո-
26 լոր մնդոցը։ Իր Յեսու նիզակով երկրա-
ցուցած ձեռքը հետ չդարձուց մինչև որ Գայիի
27 բոլոր բնակիչները բնաջինջ ըրաւ։ Իսրայէլ Ի-
րայէլացիք անասուններն ու քաղաքին ասա-
րը իրենց առին, Տէրոջը Յեսուին հրամայած
28 խօսքին համեմատ։ Իր Յեսու Գայիին սրբեց,
ու զանիկա միշտնենաստ ատերակներու գէզ
29 ըրաւ մինչև այսօր։ Իր Գայիի թագաւորը
ծառի մը կախեց մինչև իրիկուն։ Ու արեգը
մտնելուն Յեսու հրամայեց որ անոր մեռած
մարմինը ծառէն վար իջեցնեն, և գանիկա
քաղաքին դրան առջևը նետեցին, ու վրան
մեկ մեծ քարակոյտ մը դիզեցին, որ ես
կոյտ մինչև այսօր։
30 Այնատենը Յեսու Իսրայէլի Տէրը Աստ-
ծոյն սեղան մը շինեց Եբաղ լեռան վրայ,
31 ինչպես որ Տէրոջը ծառան Մովսէս Իսրայէ-
լի որդւոցը պատուիրեր էր. — Մովսէսին
օրինաց գրքին մէջի գրուածին պէս՝ Քե-
սու անզործ ատիսով քարերէ շինէք, որոնց վր-
րայ երկաթի չէր գպած. և անոր վրայ Տէ-
րոջը ողջակիզներ ու խաղաղութեան պատ-
32 նէրը մատուցին։ Իր հոն այն քարերուն վրայ գր-
քին Մովսէսին օրինաց երկրորդ օրինակը, որն որ
33 Իսրայէլի որդւոցը առջևը գրեց։ Ու բոլոր
Իսրայէլ և անոնց ծերերը ու սպասաւորները
և գատաւորները տապանակին մէկ կողմնեղ
ու միւս կողմնեղ՝ Տէրոջը ուխտին տապանա-
կը վերցնողաց Ղեւտացի քահանաներուն առ-
ջևնեղ կ'երթային, թէ՝ օտարականներն ալ թէ
բնակիչներն. անոնց կէսը Գարիզիմ լեռանը կող-
մը՝ ու կէսն ալ Գեբաղ լեռանը կողմը կեցած,
Մովսէսին որ Տէրոջը ծառան Մովսէս պա-
տուիրեր էր առաջ որ Իսրայէլի ժողովուրդ-
34 դը օրհնեն։ Իր անկէ ետև օրէնքին բոլոր
խօսքերը կարդաց, Եհկ օրհնութիւններն և
եհկ անէծքներն, ինչ որ գրուած էր օրինաց
35 գրքին մէջը։ Մովսէսին բոլոր պատուիրած-
ներէն բնաւ խօսք մը չմնաց, որ զանիկա
Յեսու Իսրայէլի բոլոր ժողովին և Օձնոց կր-
նիկներուն ու ազգերուն և անոնց մէջը
պատահած օտարականներն առջևը չկարդայ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Թագաւորները կը միաբանին Իսրայէլի դէմ. 3 Գաբաւո-
նացիք խորամանկութեամբ խաղաղութիւն ուխտ մը ձեռք կը բե-
րեն։ 10 Անոր համար յաղթութեամբ ծառայութիւն կը գո-
տեպաստեն։

1 Ա. երբոր Բոզդ անուանու ազգին եղող
բոլոր թագաւորները՝ Յորդանանէ միւս
գաւառի վրայ ու Մեծ Ծովուն բոլոր եզերքը
մինչև Լիբանանին դիմացը եղող Քեանիները,
Ամորհացիք, Քանանացիք, Փերեզացիք, Եւեոսացիք ու Յեբուսացիք — իր-
2 նեղ լսեցին, Համաձայնեցան որ Յեսուին ու Իսրայէլին դէմ պատերազմին։

1 Ա. երբոր Բոզդ անուանու ազգին եղող
բոլոր թագաւորները՝ Յորդանանէ միւս
գաւառի վրայ ու Մեծ Ծովուն բոլոր եզերքը
մինչև Լիբանանին դիմացը եղող Քեանիները,
Ամորհացիք, Քանանացիք, Փերեզացիք, Եւեոսացիք ու Յեբուսացիք — իր-
2 նեղ լսեցին, Համաձայնեցան որ Յեսուին ու Իսրայէլին դէմ պատերազմին։

1 Ա. երբոր Բոզդ անուանու ազգին եղող
բոլոր թագաւորները՝ Յորդանանէ միւս
գաւառի վրայ ու Մեծ Ծովուն բոլոր եզերքը
մինչև Լիբանանին դիմացը եղող Քեանիները,
Ամորհացիք, Քանանացիք, Փերեզացիք, Եւեոսացիք ու Յեբուսացիք — իր-
2 նեղ լսեցին, Համաձայնեցան որ Յեսուին ու Իսրայէլին դէմ պատերազմին։

1 Ա. երբոր Բոզդ անուանու ազգին եղող
բոլոր թագաւորները՝ Յորդանանէ միւս
գաւառի վրայ ու Մեծ Ծովուն բոլոր եզերքը
մինչև Լիբանանին դիմացը եղող Քեանիները,
Ամորհացիք, Քանանացիք, Փերեզացիք, Եւեոսացիք ու Յեբուսացիք — իր-
2 նեղ լսեցին, Համաձայնեցան որ Յեսուին ու Իսրայէլին դէմ պատերազմին։

3 Բայց ᵃգաթաւանի բնակիչները ᵇերթով կա-
ցին ինչ որ Յեսու. երիքովին ու Գայիին ըրին
4 էր, իրենք ալ վարպետութիւն մը բանեց-
ցին. գացին պատրաստակցին, ու
իրենց էշերուն վրայ հին քուրձեր, ու հին,
պատառած ու ᵇկապկռտած գինիի տիկեր գրին,
5 ու իրենց ոտքերուն կօշիկներըը հինցած ու
կարկտած էին, ու վրանին ալ հին թաղիք
—ի։ և բոլոր իրենց պաշար —ի հացը չոր-
6 ցած — մկրտած էր. Ու Գաղգաղայի
Յեսուին Գազդազային մէջ, և անոր ու Իսրայէլի
մարդոցն ըսին, Մենք հեռու երկրէ կու
գանք. ուստի հիմա մեզի հետ դաշնակցու-
7 իրուն ըրէք. Ամաւներ Իսրայէլի մարդիկը
ան ᵇԽեւացիներուն ըսին, Գուցէ դուք մեր
մէջը կը բնակիք, ու ᵃէնչի հետ ի՞նչպէս գաշ-
8 նակցութիւն ընենք. Բայց անոնք Յեսուին
ըսին, ᵇՄենք քու ծառաներդ ենք. և Յեսու
անոնց ըսաւ, Դուք ո՞վ էք և ուրկէ՞ կու
9 գաք. Ու անոր ըսին, ᵇՔու ծառաներդ իսկա-
հեռու երկրէ եկած են քու Եհովայ Աստու-
ծոյդ անուանը համար, քանզի ᵃանոր համ-
բաւը ու եղիքատաի մէջ բոլոր բաժնեներ լը-
10 սեցինք. Ու նաև Յորդանանու անդին կողմի
ըլլալոնը Ամորհացւոց ᵇերկու թագաւորներուն
Եսեբոնի Հեհան թագաւորին ու Աստարթովթի
ըլլալոնը Բասանի Ովգ թագաւորին գէմ բոլոր
11 բրած բաներըը ըՆդՆ. Եւ մեր ծերերը ու մեր
երկրին բոլոր բնակիչները մեզի խօսեցան ու
ըսին, Ձեռք բերէնիդ ճամբու համար պաշար
առէք, և գանոնք դիմաւորելու գացէք, ու
անոնց ըսէք, Մենք ձեր ծառաներն ենք,
12 հիմա մեզի հետ դաշնակցութիւն ըրէք. Ասիկա
օրը որ մենք հոնտէ ձեզի գալու համար,
ատ պարարտ հացերնիս մեր առներէն առած
առինք, և ահա հիմա չորցած ու մկրտած են.
13 Եւ ատ գինիի տիկերը նոր էին, երբոր լը-
ցուցինք, բայց ահա պատառած են. ու ատ
մեր հանդերձներն ու կօշիկներս ճամբուն
14 խիստ երկայնութենէն հնացան հիմա. Ու
ᵃանոնց պաշարին նայեցան՝ ան ձեռքերնին չխն-
15 դրեցին՝ ᵇատ Տէրոջը չհարցուցին. Եւ Յե-
սու ᵃանոնց հետ խաղաղութիւն ըրաւ, ու
անոնց ապրեցնել որ գանոնք ապրեցնէ. և ժո-
ղովրդին իշխաններն ալ անոնց երդուեցան.
16 Ու անոնց հետ դաշնակցութիւնն ընելէն ե-
րեք օր ետքը լսեցին որ անոնք իրենց գրա-
17 ցիներն էին, ու իրենց մէջը կը բնակին. Եւ
Իսրայէլի որդիքը չտեղան՝ երրորդ օրը անոնց
քաղաքները հասան. ու անոնց քաղաքները
Գաբաւոն, Կեփիրա, Բերոթի և Կարիաթիա-
18 րիմ էին. Ու Իսրայէլի որդիքը գանոնք չզար-
կին, քանզի ժողովրդին իշխաններըը Իսրայէլի
Տէր Աստուծոյն անունով երդուած էին. բայց բոլոր ժողովրդը կռնչեցան դէմ
արանչեցին.
19 Եւ ամէն իշխաններըը բոլոր ժողովրդին ըսին,
Մենք Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունով ա-
նոնց երդուած ենք, ու հիմա չենք կրնար
20 անոնց դպչիլ. Անոնց այսպէս բնենք. գանոնք
ապրեցնենք, որ մեր վրայ բարկութիւն չգայ
21 անոնց երդուածնուն համար. Ու ատոր իշ-
խաններըը անոնց ըսին, Թող ապրին. բայց
բոլոր ժողովրդին փայտահատներ ու ջրկիրներ
բլլան. և ըստ ինչպէս ըսին իշխաններըը
22 Եղբը Յեսու գանոնք կանչեց, ու անոնց
խօսեցաւ ըսելով, Ինչո՞ւ համար մեզ խաբեցիք
ու ըսիք թէ Շատ հեռու ենք, ու
23 գուք մեր մէջը կը բնակիք. Ուրեմն գուք
հիմա անիծեալ էք, ու քիչ Աստուծոյ տունը
համար ձեզմէ ծառայ, փայտահատ ու ջրկիր
24 կրլլար. Եւ անոնք Յեսուին պատասխան
տուին ու ըսին, Քանզի քու ծառաներդ տու-
դիր խնդացան, որ քու Եհովայ Աստուածդ ի-
ր ծառային Մովսէսին հրամայեր է ատ բոլոր եր-
կիրը ձեզի տալու, ու ատ երկրին բոլոր բնա-
կիչները ձեր առջևէն բնաջինջ ընելու. ուստի
ᵃմենք ձեր պատճառաւ մեր անձերուն հա-
25 մար շատ վախցանք, ու ատ բանը ըրինք. Եւ
ահա հիմա ᵃքու ձեռքդ ենք. ինչի ինչ որ
հաճոյ ու արդար կ'երևնայ, ան ըրէ մեզի.
26 Ու ատոր անոնց այնպէս ըրաւ, և գանոնք Իս-
րայէլի որդուոցը ձեռքէն ազատեց, ու գանոնք
27 չսպաննեցին. Եւ Յեսու նոյն օրը ᵃփայտահատ
ու ջրկիր ըրաւ գանոնք ժողովրդին ու Տէրոջը
սեղանին համար, ու ᵇՏէրոջը ընտրելու տեղը
ցայսօր մինչև ատ օրս.

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ա. Երբոր Երուսաղէմի Ադոնեսեդեկ Քա-
դաւորը լսեց Քէ Յեսու Գայիին առաւ ու զա-

ᵃ Գեղ. ժ. 2. բ Քննաց. Իսա. 1. 2.
ᵇ Գեղ. գ. 17.
ᶜ Եբր. Խոպան
ᵈ Գեղ. Ես. 10.
ᵉ Գեղ. ժա. 19.
ᶠ Ելք. Իգ. 21. բ Օր. ե. 2. ի. 16. Դատ.

բ. 2.
ᵇ բ Օր. ի. 11. գ Քննաց. ժ. 2.
ᵈ բ Օր. ի. 12.
ᵉ Ելք. ժե. 14. Յես. բ. 10.
ᶠ Քննաց. Իսա. 24. 33.
ᵍ Կամ Խորհրդէն մարդ.

ᵃ Գեղ. ժա. 19. բ Քննաց. Իսա. 2.
ᵇ Գեղ. ժբ. 33. 38. 39. Եզր. բ. 25.
ᶜ Ելք. ժե. 4. Ժող. ե. 3.
ᵈ Տէր. Իգ. 4. ԺԱ. 16.
ᵉ Գեղ. ժա. 19. բ Քննաց. Իսա. 1. 4. 6. Եզեկ. ժե.

13. 17. 18. 19. Ջոզ. ե. 2. 4. Մատ. գ. 2.
ᶠ բ Օր. ԻԲ. 11.
ᵍ Ելք. 15.
ʰ Ելք. ե. 2.
ⁱ Ելք. 16.
ʲ Դան. Բ. 43.

ᵏ Ելք. 21. 27.
ˡ Ելք. Իգ. 24. բ Օր. ե. 1. 2.
ᵐ Ելք. ժե. 14.
ⁿ Դան. ժգ. 6.
ᵒ Ելք. 21. 23.
ᵖ բ Օր. ժբ. 4.

նիկա բազմամբն կոթծանանց , ՚ի ին ինչ որ երի֊
քամբն ու անոր թագաւորութն ըրաւ , ՚ի Գայիթն
ու անոր թագաւորութն ալ այնպէս ըրաւ , և
բէ ՚Գաթաւանեմ բնակիչներըր խրայկլացւոց հետ
հաշտութիւն ըրին , ու անոնց ծիշ ինացին ,
2 ՚Շատ վախցան ին ի ՚ի ին ին ին , քանի
Գաթաւանեմ թագաւորութիւնա քաղաքն մը պէս
մեծ քաղաք մըն էր , ու անիկա Գայիթէն մեծ
էր , և անոր բոլոր մարդիկը զօրաւոր էին ,
3 Անոր համար երուսաղէմի Ադոնիսեդեկ թա֊
գաւորն՝ Հեբրոնէն Հոհամ թագաւորին , Բե֊
րեմուքի Փիրամ թագաւորին , ու Լաքիսի
Յաֆիայ թագաւորին , ու Էդգոնի Դաբիր թա֊
գաւորին հետ խրկեց , ըսելով , Ինծի ելէք ու
ինծի օգնութիւն ըրէք որ Գաթաւաներ զար֊
նենք . ՚քանի Յեսուին հետ ու խրայկլի որ֊
5 դ ոցը հետ հաշտութիւն ըրաւ . Ուստի Ամո֊
հացւոց հինգ թագաւորներըր՝ երուսաղէմի
թագաւորը , Հեբրոնէն թագաւորը , Երեմուքի
թագաւորը , Լաքիսի թագաւորը -- Էգոնէն
թագաւորը Հոգեմաւեցան , և իրենք ու իրենց
բոլոր բանակներըր ելլան , և Գաթաւանեմն քովը
բանակ դրին , ու անոր դէմ պատերազմ ըրին ,
6 Եւ Գաթաւանեմ բնակիչներըր ՚Գաղգազայի
մէջ բանակը Յեսուին հոգ խրկեցին , ըսելով ,
Քու ծառաներուդ ձեռ քդ մի քաշեր , շուտով
մեզի ել , մեզ ազատէ ու մեզի օգնութիւն
ըրէ . քանի լեռնադնակ Ամորհացւոց բոլոր
7 թագաւորներըր մեր վրայ ժողմեւեցան . Եւ
Յեսու՝ ինքը ու ՚իրեն հետ բոլոր պատերազ֊
մական մարդիկը և զօրքին բոլոր զօրաւոր֊
8 ներըր Գաղգազայէն ելան . Ու Տէրը Յեսուին
ըսաւ , ՚Անոնցմէ մի վախնար , քանի զանոնք
քու ձեռ քդ տուի . ՚ընաւ անոնցմէ մէկը պի֊
9 տի չկարենայ քու առջեդ կայնիլ . Եւ Յեսու
Գաղգազայէն բոլոր գիշերը ՚քալելով՝ յանկար֊
10 ծակի անոնց վրայ հասաւ . Ու Տէրը ՚խռո֊
վեցուց զանոնք Իսրայէլին առջեը , և զանոնք
Գաթաւանեմ ին մեծ կոտորածով մը կոտրեց ,
ու զանոնք ՚Բեհորոնի ելլելու ճամբուն վրայ
հալածեց , և զանոնք մինչև ՚Ազեկա ու Մա֊
11 կեդա զարկաւ . Ու երբոր անոնք Իսրայէլին
առջեէն կը փախչէին , ու Բեհորոնէն վար
կ՚իջնէին , ՚Տէրը անոնց վրայ երկինքէն ին֊
ին մեծ քարեր նետեց մինչև Ազեկա , ու
մեռան . կարկտոնն քարերէն մեռնողներըր
Իսրայէլի որդ ոցը սրով մեռցուցածներէն
շատ էին .
12 Այնաժամ Յեսու Տէրոջը հետ խօսեցաւ ,
այն օրը որ Տէրը Ամորհացիներըր Իսրայէլի որ֊
դ ոցը ձեռ քը տուաւ , ու Իսրայէլին առջեը
բաւ , ՚Արեգ , դուն Գաբաւոնին դէմ հանգչ կաց֊
նէ . Լուսին , դուն ալ ՚Այիղոնի ձորին դէմ ,
13 որ ՚ին ին . Ու արեգ կայնեցաւ , և լուսինը իր
տեղը մնաց , մինչև որ ժողովուրդը իր թշնա֊
միներէն վրէժ առաւ . ՚Արիմ ասիկա Յաշի֊
կեան գրքին մէջը գրուած չէ՞ . ուստի արեգ
երկինքին մէջտեղը կայնեցաւ , ու բնաւ մէկ օրի
14 մը չափ մնաներ չարեցաւ . ՚Անոր պէս օր
մը չեղաւ , ոչ առաջ ու ոչ ետքը , որ Տէրը
մարդու ձայնը լսեց . քանի ՚Տէրը Իսրայէլի
համար պատերազմեցաւ .
15 ՚Եւ Յեսու ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ
16 Գաղգազա բանակը դարձան . Եւ հինգ թա֊
գաւորներըր փախան , ու Մակեդա՝ այրին մէջ
17 պահուեցան . Եւ Յեսուին պատմեցան բան֊
լով , Ան հինգ թագաւորներըր Մակեդա՝ այ֊
18 րին մէջ պահուած գտնուեցան . Եւ Յեսու
բաւ , Այրին բերանը մեծ քարեր դ որթեցէք ,
ու անոր վրայ մարդ իկ դրէք որ պահպանու֊
19 Իսուն չնայ . Բայց դուք մի կայնիք , ձեր Իր֊
նամիներըր հալածեցէք , ու անոնց ետեւնիներըր
զարկէք , և անոնց թոյլ մի տաք որ իրենց
քաղաքներըր մտնեն . քանի ձեր Տէր Ա֊
20 ստուածը զանոնք ձեր ձեռ քը մատնեց . Ու
երբոր Յեսու իրողութիւն հետ զանոնք
խիստ մեծ կոտորածով մը կոտրեց , ու զանոնք
հաւցուց բնչնցուց , և անոնց փախստական֊
ներըր պարսպաւոր քաղաքներու մէջ մտան ,
21 Բոլոր մարդիկը խաղաղութեամբ Մակեդա՝
բանակը Յեսուին դարձան . ՚ոչ իսրայէլի որ֊
դ ոցը դէմ բնաւ մէկը իր լեզուն չշարժեց .
22 Այնաժամ Յեսու բաւ , Այրին բերանը
բացէք , ու այրէն ան հինգ թագաւորներըր
23 հանեցէք ինծի բերէք . Եւ այնպէս ըրին , ու
այրէն ան հինգ թագաւորներըր՝ այսինքն Երու֊
սաղէմի թագաւորը , Հեբրոնի թագաւորը ,
Երեմուքի թագաւորը , Լաքիսի թագաւորը
-- Էգոնի թագաւորը հանեցին անոր առջեը ,
24 Ու երբոր ան թագաւորներըր Յեսուին առջեը
հանեցին , Յեսու Իսրայէլի բոլոր մարդիկը
կանչեց , ու իրեն հետ գացող պատերազմա֊
գլխաւորներուն բաւ , Մօտեցէք ու
՚ձեր ոտքերը ան թագաւորներուն պարանոց֊
ներուն վրայ դրէք . և անոնք մօտեցան ու
իրենց ոտքերը անոնց պարանոցներուն վրայ
25 դրին . Եւ Յեսու անոնց բաւ , ՚Մի վախնաք
ու մի զարհուրիք , ուժգնացէք և քաջասիրտ
եղէք . քանի ՚Տէրը աստուած պիտի ընէ ձեր
ամէն թշնամիներուն , որոնց հետ որ դուք
26 պիտի պատերազմիք . Եւ անկէ ետեւ Յեսու
զանոնք զարկաւ մեռցուց , ու զանոնք հինգ

ա Դէ · գ · 21 ·
բ Դէ · ը · 22 · 26 · 23 ·
գ Դէ · թ · 15 ·
դ Նէ · ժե · 14 · 15 · 16 · ը Օր · ժա · 23 ·
ե Հր · 1 · Դէ · թ · 15 ·
զ Դէ · բ · 3 ·
է Դէ · ե · 22 · թ · 6 ·
ը Դէ · ը · 3 ·
թ Դէ · ժա · 6 · Դառ · գ · 14 ·
ժ Դէ · ժե · 35 ·
ժա Դէ · ժգ · 3 · 5 ·
ժբ Դէ · ժե · 35 ·
ժգ Նէհ · հ֊ի֊ւրմ
ժդ Դառ · գ · 15 · ա Թառ · ե · 10 · 13 · Ասգ · ժբ · 14 · Եսա · իբ · 21 ·
ժե Դէ · ժգ · 3 · 5 ·
ժզ Դէ · ժե · 35 ·
ի Ասգ · ժբ · 13 · 14 · Հե · 17 · Եսա · ը · 30 · Ասյա · ժգ · 21 · Եր · իբ · 11 · Ընդ · գ · 11 ·
ի Դառ · ժբ · 12 ·
ի ը Թառ · ա · 18 ·
ի թ Տե֊ւ Եսա · ը · 8 ·
ի ժ ը Օր · ա · 30 · Հմր · 43 · Դէ · իգ · 3 · Հմր · 43 ·
ի ժա Եզ · ժա · 7 ·
ի ժբ Ասգ · 3է · 43 · 3ժ · 3 · 3ԹՓ · 3 · 9 · Եսա · իգ · 3 · 6 · Ասգ · գ · 3 ·
ի ժգ ը Օր · ը · 6 · 8 · Դէ · ա · 2 ·
ի ժդ ը Օր · գ · 21 · է · 19 ·

ծառէ կախեց , և ՚ծառերուն վրայ մինչև
27 իրիկուն կախուած Ձեռքին : Ու օրն ը մնեն-
ցուն Գեսու հրամայեց , ու ՚դիակներ ը ծառ-
ուն վրայէն իջեցուցին , և իրենց պահուած
տեղին մէջը նետեցին զանոնք , ու տեղին քա-
րեր մեծ քարեր դրին , ՚ր են մինչև
այսօր :
28 Ու Գեսու նոյն օրը Մակեդան ալ առաւ ,
ու զանիկա սուրի բերնէ անցուց , և անոր
թագաւորը ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հո-
գիները կոտորեցաց , ՚ի մէկը ազ չթողուց .
ու Մակեդայի թագաւորին ալ անանկ ըրաւ ,
ինչպէս որ Երիքովի թագաւորին ըրած էր :
29 Ետքը Գեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Մակեդայէն Լիբնա անցան , ու Լիբնայի դէմ
30 պատերազմեցան : Ու Տէրը զանիկա ալ անոր
թագաւորով Իսրայէլի ձեռքը մատնեց , և
զանիկա ու անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգի-
ները սուրի բերնէ անցուցին , — մէկը ազ
չթողուցին . և անոր թագաւորին անանկ ըրին ,
ինչպէս որ Երիքովի թագաւորին ըրած էին :
31 Ետքը Գեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Լիբնայէն Լաքիս անցան , և անոր դէմ պա-
32 տերազմ ըրին : Ու Տէրը Լաքիսը Իսրայէլի ձեռքը մատնեց , և
զանիկա երկրորդ օրը առնելով , զանիկա ու
անոր մէջ գտնուած բոլոր հոգիները սուրի
բերնէ անցուցին , ինչպէս որ Լիբնային ըրած
էին :
33 Այնատենը Գազերի Հորամ թագաւորը Լա-
քիսին օգնութիւն բերելու եկաւ . և Գեսու զա-
նիկա ու անոր ժողովուրդը կոտորեց , անանկ
որ անոնցմէ մէկը ազ չմնաց :
34 Ետքը Գեսու և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Լաքիսէն Եգղոն անցան , և անոր դէմ պա-
35 տերազմ ըրին : Ու զա-
նիկա նոյն օրը առնելով սուրի բերնէ անցու-
ցին . ու Գեսու նոյն օրը անոր մէջ գտնուած
բոլոր հոգիները կոտորեցաց , ինչպէս որ Լա-
քիսին ըրած էր :
36 Ետքը Գեսու ու իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ
Եգղոնէն ՚Քեբրան եկան , ու անոր դէմ պա-
37 տերազմ ըրին : Ու զանիկա առնելէն ետքը
սուրի բերնէ անցուցին զանիկա ու անոր թա-
գաւորը , և անոր բոլոր քաղաքները ու անոր
մէջ գտնուած բոլոր հոգիները , — մէկը ազ
չթողուցին , ինչպէս որ Եգղոնին ըրին . այլ
զանիկա ու անոր մէջ գտնուած բոլոր
հոգիները կոտորեցաց :
38 Ետքը Գեսու՝ և իրեն հետ բոլոր Իսրայէլ՝
՚Դաբիր գացին , ու անոր հետ պատերազ-
39 մեցաւ . Ու զանիկա ու անոր թագաւորը և
անոր բոլոր քաղաքները առին , ու զանոնք
սուրի բերնէ անցուցին . և անոր մէջ գտնը-
ւած բոլոր հոգիները կոտորեցին , — մէկը
ազ չմնացուցին . ինչպէս որ Քեբրոնին ըրաւ ,
և ինչպէս որ Լիբնային ու անոր թագաւորին
ըրաւ , անանկ ալ Դաբիրին ու անոր թագա-
ւորին ըրաւ :
40 Ու Գեսու բոլոր լեռնային , հարաւային ,
գաւազանին ու լեռնեցուն տակը եղած երկիր-
ներն ը և անոնց բոլոր թագաւորներն ը գարկաւ ,
— մէկը ազ չթողուց , հապա ամէն ինչ ատը
մեռցուց , ինչպէս որ Իսրայէլի Տէր Աստուա-
41 ծը հրամայեր էր : Ու Գեսու կադէս-բառ-
նեայէն մինչև ՚Գազա՝ ու բոլոր Գոսեմի եր-
42 կիրը մինչև Գաբաւոն՝ զանոնք գարկաւ : Ու
ան բոլոր թագաւորներն ը ու անոնց երկիրը
Գեսու մէկէն առաւ . ՚զանոնք Իսրայէլին հա-
մար Իսրայէլի Տէր Աստուածը պատերազմ
43 կ՚ընէր : Ու Գեսու ու իրեն հետ բոլոր Իս-
րայէլ Գալգաղա դանակը գարձան :

ԳԼ . ԺԱ .

1 Քանի մը թագաւորներ Աստուծմէ յուսահատին կռիւ կը յարձակին :
10 Հասար կը բռնուի ու կրակով կ՚այրուի : 16 Գեսու ան բո-
լոր երկիրը կ՚առնէ : 21 Ենաքիները կը ջարդէ :

1 Ու Հասորի Յաբին թագաւորը երբոր ասոր
ծէրչ լսեց , Մադոնի Յոբաբ թագաւորին և
՚Սամրոնի թագաւորին ու Աքսափի թագա-
2 ւորին , Ու Հիւսոյայէն լեռներուն ու ՚Քին-
րոթի հարաւային գաշտը ու Հովիտը և արև-
մտեան կողմի ՚Գոմրի գաւառներուն մէջը
3 եղող թագաւորներուն , Արևելեան ու արև-
մտեան կողմէն եղող Փառեսեացիներուն , Ամո-
հացիներուն , Բեւուսացիներուն , Փերեզացիներ-
ուն ու լեռնային Եբուսացիներուն , և
՚Հերմոնին տակը ՚Մասփոյի երկրին եղող
4 Հեւացիներուն ՚ծովը իրենց , Ու ասոնք
իրենց բոլոր բանակներովը — շատ ժողովուր-
դով հաս , որ ՚ծովուն եզերքը եղող աւա-
զին չափ բազմութիւն էին , և ձիերն ը խիստ
5 շատ էին ու կառքեր — : Ու ատ բոլոր
թագաւորներն ը միաբանելով ու գալով
Մաւանի Մերոմ վրայ բանակցան , որ Իս-
րայէլին հետ պատերազմին :
6 Ու Տէրը Գեսուին ըսաւ , ՚Անոնց երեսէն
մի վախնար , զանոնք վաղը ատ առէնս ես անոնց
ամէնը Իսրայէլին առջեւը կատրելու պիտի
մնանիմ . ՚անոնց ձիերուն ջլերը պիտի կտր-
բես , ու անոնց կառքերն ալ կրակով պիտի
7 այրես : Գեսու Գեսու և իրեն հետ բոլոր պատերազ-
մական ժողովուրդը յանկարծակի Մաւանի

ա Գէ · ը · ՝ի · ՝ի Օր · ֆա · ՝ի · Գէ · ը · ՝ի · ՝ի Գէ · ջ · ՝ի · ՝ի Տէս գէ · ժգ · ՝ի · ժէ · ՝ի · Դատ · ա · ՝ի · ՝ի Տէս գէ · ժէ · ՝ի · Դատ · ա · ՝ի · Հ Օր · ֆ · ՝ի · ՝ի · ա Դն · ժ · ՝ի · ՝ի Գէ · ժա · ՝ի · ՝ի Հմր · ՝ի · ՝ի · գ Գէ · ժգ · ՝ի · ՝ի Քան · ՝ի գ · ՝ի · ՝ի Գէ · ժէ · ՝ի · Դատ · ա · ՝ի · ՝ի Տէս գէ · ժգ · ՝ի · ՝ի · դ Դն · ը · ՝ի · ՝ի Գէ · ժ · ՝ի · ՝ի Դատ · գ · ՝ի · ՝ի · ե Դն · ֆբ · ՝ի · ը · ՝ի · ՝ի Գէ · ժ · ՝ի · ՝ի · զ Դատ · է · ՝ի · ՝ի · ՝ի Գէ · ժ · ՝ի · ՝ի · է Դն · ֆբ · ՝ի · ՝ի · ը Քան · ՝ի է · ՝ի · ՝ի · ՝ի · ը Գէ · ժ · ՝ի · ՝ի · ՝ի

չաբբին քոյր անոնց գէմ երթալով վրանին
8 յարձակեցան։ Եւ Տէրը զանոնք խրտչեցուց
ձեռքը առաջ, ու զանոնք զարկին, և մինչև
Ժեզ Միզրայիմ ու Ասորեստան-ելլիսի, և մինչև
Ասորեստի հովիտը գէպ ի արեւելք հալածե-
ցին, ու զանոնք զարկին՝ մինչև որ անոնցմէ
9 մէկը չազատեցաւ։ Եւ Բնաւ անոնց այնպէս
ըրաւ, ինչպէս որ Տէրը իրեն ըսեր էր. ա-
նոնց ձիերուն ջիլերը կտրեց, ու անոնց
կառքերը կրակով այրեց։
10 Եւ նոյն ատենը Բնաւ դարձաւ՝ Հասորը
առաւ, ու անոր թագաւորը սրով մեռցուց.
քանզի Հասոր առաջուց ան բոլոր թագա-
11 ւորութիւնները գլուխ էր։ Եւ անոր մէջ
գտնուած բոլոր հոգիները սրբի բերնէ ան-
ցուցին, ու բնաջինջ ըրին. բնաւ մէկ չնչա-
ւոր մը չձգեց. ու Հասորը կրակով այրեց։
12 Ցաւսի Բնաւ ան թագաւորներուն բոլոր քա-
ղաքներն ու անոնց բոլոր թագաւորները ա-
ռաւ, և զանոնք սրբի բերնէ անցրնելով բը-
նաջինջ ըրաւ, ինչպէս որ Տէրոջը ծառան Մով-
13 սէս պատուիրեր էր։ Բայց խրտչել չկրցին ան
քաղաքներէն որոնք իրենց հաստատութեանց
վրայ կը կենային, բայց միայն Հասորը՝ որն որ Ցե-
14 աս այրեց։ Եւ ան քաղաքներուն բոլոր ա-
ռըը ու անասուններն իրենց սրով իրենց
սրբի բերնէ անցուցին, մինչև որ զանոնք բնաջինջ ըրին,
15 — բնաւ մէկ չնչաւոր մը չթողուցին։ Ինչպէս
որ Տէրը իր Մովսէս ծառային պատուիրեր էր,
անոնկ ալ Մովսէս Բնաւին պատուիրեց, ու
Բնաւ ալ այնպէս ըրաւ. Ան ինչ որ Տէրը
Մովսէսին պատուիրեր էր, բնաւ անոնց մէկ
գանց չըրաւ։
16 Ցաւսի Բնաւ ան բոլոր երկիրը առաւ,
լեռնականդին ու բոլոր Հարաւային կողմն ու
բոլոր Գեսեմի երկիրը, Հովիտը ու գաւառը,
17 և Իսրայէլի լեռը ու անոր Հովիտը, Ակիր ել-
լող գետակ լեռնէն մինչև Հերմոն լեռանը առ-
կը Լիբանանու Հովտին մէջը եղող Բաալ-
գադ, և անոնց բոլոր թագաւորները բռնեց,
18 ու զանոնք զարկաւ մեռցուց։ Բնաւ ատ բո-
լոր թագաւորներուն հետ շատ օրեր պատե-
19 րազմ ըրաւ։ Գաբաւոնի մէջ բնակող Եհու-
ցիներէն՝ ի զատ Իսրայէլի որդւոցմէ հետ հաշ-
տութիւն ընող քաղաք մը չկար. ամէնն ալ
20 պատերազմով առին։ Քանզի Անոնց սրտին
կարծրանալը, ու պատերազմով Իսրայէլին
գէմ գնալնին Տէրոջմէն եղաւ, որ անոնց ոչըն-
մնալիքնին չողորմելով զանոնք կոտորտնցնէ ու բը-

1 Գէ · Ժգ · 8։
2 Հմր · 8։
3 Քաւ · լգ · 31 · բ Օր · ի · 8 · ք · 18 · 37։
4 Նէ · լգ · 11 · 18։
5 բ Օր · ի · 4։
6 Գէ · ա · 7։
7 Գէ · Ժ · 8։
8 Գէ · Ժ · 41։
9 Գէ · Ժբ · 7։
10 բ Օր · ի · 34 · Գէ · Ժբ · 7։
11 Գէ · բ · 5 · 7։
12 բ Օր · բ · 30 · Դատ · Ժգ · 4։ — Քաւ · ղ · 33։ — Ժբ · 13։ Հաւմր · 13։
13 Քաւ · ի · 22։
14 բ Օր · ի · 16 · 37։ — Քաւ · Ժգ · 23 · 24։ բ Օր · ա · 29 · Գէ · Ժէ · 13 · 14։
15 — Քաւ · Ժէ · 4։ — Գէ · Ժէ · 46։ — Քաւ · լգ · 8 · ես։ — Քաւ · իգ · 33 · Գէ · Ժգ · 11։
16 Գէ · Ժգ · 12 · ես · 44 · իբ · 4 · իգ · 1։
17 — Քաւ · ես · 21։
18 բ Օր · գ · 8 · 9։
19 Քաւ · ես · 21 · բ Օր · բ · 33 · 36 · գ · 6 · 10։
20 բ Օր · ի · 16 · 37։
21 Քաւ · Ժգ · 23 · 24։ բ Օր · ա · 29 · Գէ · Ժէ · 13 · 14։
22 Ես · 10։
23 բ Օր · գ · 17։
Գէ · Ժգ · 10։
բ Օր · գ · 17 · գ · 49։
բ Օր · գ · 11 · Ժգ · 12։
Քաւ · ես · 33 · բ Օր · գ · 4 · 10։
բ Օր · ա · 4։
բ Օր · գ · 8։
բ Օր · գ · 10 · Գէ · Ժգ · 11։
բ Օր · գ · 14։
Քաւ · ես · 24 · 33։
Քաւ · ղբ · 39 · 52։
բ Օր · գ · 11 · 12։
Գէ · Ժգ · 8։
Գէ · Ժա · 17։

նաջինջ ընէ, ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին պա-
տուիրեր էր։
21 Եւ անոնցմէ Բնաւ գնաց, ու լեռնականդին
Հեբրոնէն, Դաբիրէն, Ագաբէն ու Բաղդայէ
բոլոր լեռնականդին, և Իսրայէլի բոլոր լեռնա-
կանդին Ենագիմներէն կտրեց. Բնաւ զանոնք իրենց
22 քաղաքներովը մէկտեղ կոտորեցուց։ Եւ Ես-
րայէլի որդւոցմէ երկրին մէջ Ենագիմներէն
Հնչ չմնաց, բայց միայն Գազային, Գեթին ու
Ազոտոսի մէջ միացին։
23 Ցաւսի Բնաւ բոլոր երկիրը առաւ, ինչպէս
որ Տէրը Մովսէսին պատուիրեր էր, և Բնաւ
զանիկա Իսրայէլին ժառանգութիւնը առաւ,
ինչպէս անոնց ցեղերուն բաժնեցնելու համեմատ։
Ու երկիրը պատերազմէն հանգստացաւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ան երկրին թագաւորները որոնց երկիրները Մովսէս առաւ
ու բաժին ըրաւ։ 7 Որոց անուններ անդին կ՚գրէ եւ նոցա
հանգիստ թագաւորութիւնը՝ որոնք Բնաւ զարկաւ։

1 Ասոնք են այն երկրին թագաւորները՝ զո-
րոնք Իսրայէլի որդիքը զարկին, ու անոնց
երկիրներնին առին, Յորդանանու անդի կողմը
գէպ ի արեւելք, ՚Արնոն ձորէն ՚Հերմոն
լեռը՝ արեւելեան կողմին բոլոր գաւառովը,
2 Եսեբոնի մէջ բնակող ՚Ամորհացւոց Սիհոն
թագաւորը, որ ներկայ՝ Արնոն ձորին եզերքը
եղող Արոերէն, և ձորին մէջտեղէն, ու Գա-
ղաադին կէսէն մինչև Ամմոնի որդւոցը
3 մնացը եղած Յաբոկ ձորը, Նաև ՚գաւառին,
արեւելեան կողմէն մինչև Քինեռեթին ծովը, ու
արեւելեան կողմէն ՚Բեթհեսիմոթի ճամբան, ու
հարաւ այնին կողմէն ՚Պիսգայ ոտքերուն տա-
կը մինչև գաւառի ծովը՝ այսինքն մինչև Աղի
4 ծովը կը տեսնէր. Եւ Հակառակութեան միացողը էր
Բաասեին Ովգ թագաւորին տաշտնուն, Հար
ներկայ Աստարովթի ու Եդրայիմ մէջ կը բնա-
5 կէր, Եւ կը տեսնէր Հերմոն լեռանը, Նա-
Սելքայի և բոլոր Բասանի մինչև Գեսուրա-
ցւոց ու Մաքաթացւոց սահմանը, ու մինչև
Գաղաադ ին կէսը, որ Հեսեբոնի Սիհոն թագա-
6 ւորութեան սահմանն էր։ Ցաւսի Մովսէս Իսրայէլի որդւոցմէ հետ զարկաւ, ու
Մովսէս Իսրայէլին Տէրոջը ծառան Ռուբենեանոց, Գադեանոց ու Մանասէի կէս ցե-
ղին ժառանգութիւնը առաւ։
7 Եւ ասոնք են երկրին թագաւորները, որ
Բնաւ ու Իսրայէլի որդիքը զարկին Յորդա-
նանու ասդի կողմը գէպ ի արեւմուտք, Լի-
բանանու Հովտին մէջը եղող Բաալգադէն

մինչև քալակ լեռը, որ Ակիր կ'երթայ. և Յեսուա ամենը էրնեցին Իսրայէլի ցեղերուն ժառանգութիւն ըստ իրենց խումբերուն հողը։
8 Աստուած Իսրայէլի ամենակալութիւնը ու հովիտներուն և գաւառները ու լեռներուն առատութիւնը և անապատը ու հարաւային կողմը Քետացիներուն, Ամորհացիներուն, Քանանացիներուն, Փերեզացիներուն, Խեւացիներուն ու Յեբուսացիներուն
9 Նեղբը։ Երիքովի քաղաքը մինչև Բեթհելի
10 քովը եղող Լայիի քաղաքը մինչև Ներուամոկի քաղաքը մինչև, Քերրոնի քաղաքը
11 րը մինչև, Յեբրեոնի քաղաքը մինչև, Լաքիշ
12 ան քաղաքը մինչև, Էգղոնի քաղաքը մինչև,
13 Գազերի քաղաքը մինչև, Դաբիրի քաղաքը
14 սքը մինչև, Գազերի քաղաքը մինչև, Հօրմայի քաղաքը մինչև, Արադի քաղաքը մինչև,
15 Վէրնայի քաղաքը մինչև, Ողզոմի քաղաքը
16 սքը մինչև, Մակեդայի քաղաքը մինչև,
17 Բնհէլի քաղաքը մինչև, Թոփասայի քաղաքը
18 գաւառը մինչև, Ոփերի քաղաքը մինչև, Ափեկի քաղաքը մինչև, Լասարոնի քաղաքը
19 մինչև, Մադմեն քաղաքը մինչև, Հասարի
20 քաղաքը մինչև, Կամէլոն մեռած քաղաքը
21 րը մինչև, Ազոտի քաղաքը մինչև, Թանատքի քաղաքը մինչև, Մակեդոնի քաղաքը
22 մինչև, Դաղեմի քաղաքը մինչև, Կարմելոնը
23 եղած Բնհմոնի քաղաքը մինչև, Դաւիթի գաւառին մինչև Դաւիթի քաղաքը մինչև, Գազ
24 ի ավազին Դոյնիի քաղաքը մինչև, Թեբասայի քաղաքը մինչև. ասոնք քաղաքներուն ամենը եւթնասնեակ են։

ԳԼՈՒԽ ԺԹ

1 Ա. երրորդ բնաւ Շմաւոնի Ցեղերուն ազգերուն ժառանգութիւնը, Յուդայի ամենը բաւական չըլլալուն համար Շմաւոն ալ ժառանգեց անոնց մէջ։
2 Անոնց ժառանգութիւնը եղաւ Բերսաբէէ, Շեբա, Մողադա,
3 Հասարսուաղ, Բաղա, Ասեմ,
4 Եղթոլատ, Բեթուղ, Հորմա,
5 Սիկլակ, Բեթմարքաբովթ, Հասարսուսա,
6 Բեթղեբաոթ, Սարուհեն. տասներեք քաղաքներ ու անոնց գիւղերը։
7 Այէն, Հեթեր ու Ասան. չորս քաղաքներ ու անոնց գիւղերը։
8 Ամենայն գիւղեր, որ այս քաղաքներուն շուրջը կային մինչև Բահաղաթ Բերսաբէէ, որ է Հարամաթ։ Ասիկա է Շմաւոնի ցեղին ժառանգութիւնը ըստ իրենց ազգերուն։
9 Յուդայի բաժնին չափէն առնուեցաւ Շմաւոնի ցեղին ժառանգութիւնը, որովհետև Յուդայի բաժինը շատ էր անոնց համար, ուստի Շմաւոն ալ ժառանգեց անոնց մէջ։
10 Երրորդ վիճակը ելաւ Զաբուղոնի որդիներուն ազգերուն համեմատ։ Անոնց ժառանգութեան սահմանը եղաւ մինչև Սարիդ։
11 Ասոնց սահմանը ելաւ դէպի արեւմուտք Մարալա, հասաւ Դաբասքթ ու հասաւ մինչև առուն որ Յոկնամի դիմացն է։
12 Սարիդէն դարձաւ արեւելք դէպի արեւածագ Քասլոթ-Թաբորի սահմանին, ելաւ Դաբրաթ ու Յափիա
13 ելաւ։ Անկից անցաւ արեւելք դէպի Գիթ-Հեփեր, Ետ-Կասին, ելաւ Նէա ու հասաւ Հադար։
14 Անկից դարձաւ հիւսիս դէպի Անաթոն ու անոնց ելքերը եղան Յեփթահելի հովիտը։
15 Կաթաթ, Նահալոլ, Շիմրոն, Յիդալա ու Բեթղեհեմ. տասներկու քաղաքներ ու անոնց գիւղերը։
16 Ասոնք են Զաբուղոնի որդիներուն ազգերուն համեմատ ժառանգութիւնը, այս քաղաքները ու անոնց գիւղերը։
17 Չորրորդ վիճակը ելաւ Իսաքարի,
18 Իսաքարի որդիներուն ազգերուն համեմատ։ Անոնց սահմանը եղաւ Յեզրաելի, Քեսուղոթ, Սունեմ,
19 Հափարայիմ, Սիհոն, Անահարաթ,
20 Դաբրաթ, Յարմութ, Ենգաննիմ, Ենհադդա, Բեթփասէս։
21 Սահմանը հասաւ մինչև Թաբոր, Սահասիմա ու Բեթսեմէս, ելաւ Յորդանանի մօտ։ Տասնվեց քաղաքներ ու անոնց գիւղերը։
22 Սահմանը հասաւ մինչև Թաբոր, Սահասիմա ու Բեթսեմէս, ելաւ Յորդանանի մօտ։ Տասնվեց քաղաքներ ու անոնց գիւղերը։
23 Ասոնք են Իսաքարի որդիներուն ազգերուն համեմատ ժառանգութիւնը, այս քաղաքները ու անոնց գիւղերը։
24 Հինգերորդ վիճակը ելաւ Ասերի որդիներուն ազգերուն համեմատ։ Անոնց սահմանը եղաւ Հեղղաթ, Ղարղաղա, Աղամմաղա, Աշափաղա, Դեբաղաթ ու Ակկափսիզ,
25 Ալամմելեք, Ամաղ ու Մեսալ։ Անոնց սահմանը հասաւ մինչև Քարմել արեւմուտք ու Սիհորլիբնաթ։
26 Ասոնք են Ասերի որդիներուն ազգերուն համեմատ ժառանգութիւնը, այս քաղաքները ու անոնց գիւղերը։
27 Վեցերորդ վիճակը ելաւ Նեփթաղիի որդիներուն, Նեփթաղիի որդիներուն ազգերուն համեմատ։ Անոնց սահմանը եղաւ Հեղեփ, Ենանիմ, Ադամի, Նեկեբ, Յաբնէել մինչև Լակում ու անոնց ելքերը եղան Յորդանանի կողմը։
28 Ասոնք են Նեփթաղիի որդիներուն ազգերուն համեմատ ժառանգութիւնը, այս քաղաքները ու անոնց գիւղերը։
29 Եօթերորդ վիճակը ելաւ Դանի որդիներուն ազգերուն համեմատ։ Անոնց սահմանը եղաւ Սարա, Եսթաոլ, Իրսեմէս,
30 Սաղաբին, Այաղոն, Յեթղա,
31 Ելոն, Թամնաթա, Եկրոն,
32 Թեղեկ, Գաբբաթոն, Բաղաղ,
33 Յեհուդ, Բնէբրաք, Գազ ու անոնց ելքերը եղան Մեդիերկրական ծովը։
34 Յոպպէ։ Անոնց սահմանը դարձաւ արեւմուտք դէպի Ազնոթթաբոր ու անկից ելաւ Հուկոկ։ Հասաւ հարաւ դէպի Զաբուղոն ու հասաւ արեւմուտք դէպի Ասեր ու հասաւ արեւելք դէպի Յորդանան։
35 Ամուրի քաղաքները եղան Սիդդիմ, Սեր, Համաթ, Ռակաթ, Քինարեթ,
36 Ադամա, Հարամա, Ասոր,
37 Կեդես, Եդրեի, Ենհասոր,
38 Յիրոն, Մագդալէլ, Հորեմ, Բեթանաթ, Բեթսեմէս. տասնիննը քաղաքներ ու անոնց գիւղերը։
39 Ասոնք են Նեփթաղիի որդիներուն ազգերուն համեմատ ժառանգութիւնը, այս քաղաքները ու անոնց գիւղերը։
40 Եօթներորդ վիճակը ելաւ Դանի որդիներուն ազգերուն համեմատ։
41 Անոնց ժառանգութեան սահմանը եղաւ Սարա, Եսթաոլ, Իրսեմէս,
42 Սաղաբին, Այաղոն, Յեթղա,
43 Ելոն, Թամնաթա, Եկրոն,
44 Թեղեկ, Գաբբաթոն, Բաղաղ,
45 Յեհուդ, Բնէբրաք, Գազ ու անոնց ելքերը եղան Մեդիերկրական ծովը։
46 Յոպպէ։ Անոնց սահմանը դարձաւ արեւմուտք դէպի Ազնոթթաբոր ու անկից ելաւ Հուկոկ։ Հասաւ հարաւ դէպի Զաբուղոն ու հասաւ արեւմուտք դէպի Ասեր ու հասաւ արեւելք դէպի Յորդանան։
47 Ամուրի քաղաքները եղան Սիդդիմ, Սեր, Համաթ, Ռակաթ, Քինարեթ,
48 Ադամա, Հարամա, Ասոր,
49 Կեդես, Եդրեի, Ենհասոր,
50 Յիրոն, Մագդալէլ, Հորեմ, Բեթանաթ, Բեթսեմէս. տասնիննը քաղաքներ ու անոնց գիւղերը։
51 Ասոնք են Նեփթաղիի որդիներուն ազգերուն համեմատ ժառանգութիւնը, այս քաղաքները ու անոնց գիւղերը։

1 Դան · ժգ · ո · ը · 2 · ը Օր · ը · 1 · 4 · 3 Գլ · ժա · 23 · 4 Գլ · ժ · 13 · ժա · 16 · 5 Նլ · գ · 8 · իգ · 23 · Գլ · ի · 1 · 6 Գլ · է · 8 · 7 Գլ · ը · 32 · 8 Գլ · ժ · 33 · 9 Գլ · ժ · 32 ·
1 Գլ · ժ · 38 · 2 Գլ · ժ · 39 · 3 Գլ · ժ · 48 · 4 Գլ · ը · 17 · Դաս · ա · 23 · 5 ը Քոփ · գ · 10 · 6 Գլ · ժա · 10 · 7 Գլ · ժա · 1 · ԺՔ · 23 · 8 Գլ · ԺՔ · 31 · 9 Գլ · ժա · 8 ·
1 Դան · ժգ · 1 · 8 · Ես · Ի · 1 ·
—
2 Տես գլ · ժգ · 10 · իգ · 1 · 3 Դաս · գ · 1 · 4 Ըմիլ · գ · 4 · 5 Հմր · 13 · ը Քոփ · գ · 3 · ժգ · 32 · 34 · 6 Նրեմ · ը · 33 ·
2 ը Քոփ · գ · 3 · ա Քոփ · գ · 4 · 16 Ծոփ · ը · 3 · 3 ը Օր · ը · 23 · 4 Գլ · ԺՔ · 30 · 5 Տես Դաս · ա · 24 · 6 ը Քոփ · ե · 11 · Ծալ · ժգ · 7 · Ես · գեկ · ԻԲ · 9 · 7 Գլ · ԺՔ · 2 · 8 Գլ · ժա · 1 ·
3 Տես գլ · իգ · 13 · 14 · Դաս · ը · 21 · 23 · 4 Գլ · ժգ · 1 · 2 · 5 Քոփ · ը · 53 · ը Օր · գ · 13 · 35 · Գլ · ԻԲ · 4 · 6 Հմր · 14 · Քոփ · ԻՀ · 30 · 7 Քոփ · ԻՀ · 34 · 35 · 8 Գլ · ԺՔ · 3 · 9 ը Օր · գ · 11 · Գլ · ԻԲ · 4 ·
ԺՔ · 4 · 5 Քոփ · ԻՀ · 34 · 35 · 6 Հմր · 11 · 7 Քոփ · ԻՀ · 10 · 35 · 34 · Գլ · ժգ · 2 · 4 · 8 Հմր · 33 · 9 Գլ · ԺՔ · 8 · 10 Քոփ · ԻՀ · 33 · 11 Քոփ · ԻՀ · 30 · Հմր · 8 ·

19 ու. Դագ Եղիմի , ու. Մենփայաթի , ընդ. Դա-
բեթիմ՝ , ու. Սկերաման , և Պաթիմ-աանան
20 Գեմնի լեռան վրայ , Ո. Բնիփիզոմբ , և
21 Պանդոմիմ-փսաղա , ու. Բնիմնամնիմ , ընդ.
գաշտին ամէն քաղաքներըն , ու. Եսեբոնի մէջ
Խազաւորոյ՝ Ամորհացւոց Սիհոն Խազաւորին
բոլոր Խազաւորութիւնը , զոր պանիկա ու
Մագեսաւու իշխաններըն՝ Եւին , Բոկամի , Սա-
րը , Ուրը ու Ռեբէն , ան երկրին մէջը բնա-
կող Սիհոնին նախագահներըն Մոաբա զաթիաս
22 Եւ Իսրայէլի որդիքը Բնեոմբեան Բաղաամ
հարցուին ալ սրով մեռցուցին Ցոր ազան
23 Նաւածնեցուն հետ։ Ո. Ռաբինի որդւոյը
աշխարհը Բորդանան և Ենոր աշխարհը եղաւ ,
Ռաբինի որդւոյը ազգաւորներուն Ժառան-
գութիւնը ասիկա է , աս քաղաքներըն ու աստղ
գեղերը ։
24 Եւ Մոաբա Գագի ցեղին , Գագի որդւոյը՝
իրենց ազգաւորներուն համեմատ Ցոաբեր
25 Ցին առաւ ։ Ո. անոնց աշխարհը ասիկա է ,
զաւ ։ Բաղեր ու բոլոր Գաղաադի քաղաքներըն ,
և Ամմոնի որդւոյը երկրին կէսը՝ մինչև Արո-
26 եր , որ Ռաբբայի դիմացն է ։ Ո. Եսեբոնին
մինչև Մասփայի Ռամոթիմը՝ ու Բետոնիմ ,
և Մանայիմին մինչև Դաբիրի սահմանները ։
27 Ո. Հովիտին մէջ՝ Բնեթարամ՝ ու Բնեթամ-
բա , Սոկոթի՝ ու Սափոն՝ Եսեբոնի Սիհոն
Խազաւորին Խազաւորութիւնէն մնացորդը ,
Բորդանան ու Ենոր սահմանը , մինչև Բնին-
բնեթի ծովուն եղերքը՝ Բորդանան անդի կող
28 կոզին գետ՝ ի արեւելք ։ Գագի որդւոյը ժա-
ռանգութիւնը իրենց ազգաւորներուն հա-
մեմատ ասիկա է , աս քաղաքներըն ու աստղ
գեղերը ։
29 Եւ Մոաբա Մանասէի կէս ցեղին ընտ-
անիքին առաւ , որ Մանասէի որդւոյը կէս
ցեղին եղաւ իրենց ազգաւորներուն համե-
30 մատ ։ Ո. անոնց սահմանը ասիկա եղաւ ։ Մա-
նայիմէն՝ Բասանի Ովգ Խազաւորին բոլոր
Խազաւորութիւնը՝ բոլոր Բասան , ու Բա-
սանի մէջ եղող Յայիրի բոլոր գիւղաքաղաք-
31 ները՝ վաթսուն քաղաք ։ Ո. Գաղաադի կէս
ալ՝ և Աստարովթի ու Եդրէյի՝ Բասանի մէջ
Ովգին Խազաւորութեանը քաղաքներըն Մա-
նասեան Մաքիրին որդւոյը եղաւ , այսինքն
Մաքիրի որդւոյը կէսին՝ իրենց ազգաւոհմ-
ներուն համեմատ ։
32 Ասոնք են ան տեղերը , որ Մոաբա Մո-
վաբի դաշտերուն մէջ Երիքովի մօտ Յոր-
դանան անդի կողմը գիւղ՝ ի արեւելք Ժա-
33 ռանգեցին։ Բայց Մովսէս Ղեւիի ցեղին ժառանգութիւն չտուաւ ։ Անոնց Ժա-
ռանգութիւնը Իսրայէլին Տէր Աստուածն է ,
ինչպէս որ անոնց ըսաւ ։

ԳԼ ԺԳ

1 Ինն ու կէս ցեղերը իրենց ժառանգութիւնը վիճակով պիտի առնեին ։ ։ Ցեղերը յաւուկ կէտով մը իրեն ժառանգութիւն կը առնուին Եհոսուէ։

1 Ո. Քանանա՝ երկրին մէջ Իսրայէլի որդւոյ-
ոց ժառանգած տէրերը ասոնք են , որ Եղիա-
զար քահանան և Նաւեան Յեսու ու Իս-
րայէլի որդւոյոց ցեղերուն նահապետները
2 իրենց ժառանգ եցուցին անոնց ։ Ինն ու
կէս ցեղերուն վիճակով ժառանգ անոնց ժա-
ռանգութիւնը , ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
3 ձեռքովը հրամայեր էր ։ Քանզի Մովսէս եր-
կու ու կէս ցեղերուն Բորդանան անդի կողմը ժառանգութիւն տուեր էր ։ բայց անոնց
մէջը՝ Ղեւտացիներուն ժառանգութիւն տուած
4 չէր ։ Որովհետև Յովսեփայ որդիքը երկու ցեղ էին , Մանասէ ու Եփրեմ ։ ու երկրին
մէջը Ղեւտացւոց բաժին չտուին , բայց միայն
քաղաքներ՝ բնակելու համար , ու արուարձաններն ալ՝ անոնց խաշանցը և ստացուա-
5 ծոցը համար ։ Ինչպէս որ Տէրը Մովսէսին
պատուիրեր էր , Իսրայէլի որդիքը այնպէս
ըրին , ու երկիրը բաժնեցին ։
6 Եւ Յուդայի որդիքը Գաղգաղայի մէջ Յե-
սուի մօտեցան , ու Կենեզեան Յեփոնեհին
որդին Քաղէբ անոր ըսաւ , Դուն դիտես Տէր
Խոսքը՝ որ Տէրը Եհոսուէ-քահանային մէջ
Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին հետ խոսեցաւ՝
7 ինծի ու քեզի համար , երբոր Տէրոջը ծա-
ռան Մովսէս զիս Եհոսուէ-քահանային իրկեց
երկիրը լրտեսելու համար , ես քառասուն
տարեկան էի ։ ու պատա՛ մ ինչը եղածին պէս
8 անոր բերի ։ Սակայն իմ հետս եկող
եղբայրներս ժողովուրդին սիրտը խուլ ըրին ,
բայց ես †իմ բոլոր պատա՛ մ իմ Տէր Աստուծոյս
9 հետապնդեցայ ։ Եւ Յոյն օրը Մովսէս երդում
բրաւ՝ ըսելով , Ձէն քու ոտքիդ կոխած եր-
կիրը Յաւիտեան քեզի ու քու որդւոյդ
յաւիտեան ժառանգութիւն պիտի ըլլայ , ո-
րովհետև իմ Տէր Աստուծոյս քու բոլոր սրբ-
10 ութիւնդ պէս պէս քաղաքներուն համար
իր բաժինն պէս պէս քաղաքներուն համար

= Քան. լը. 37 ։
= Քան. լը. 38 ։
= Կամ հաճոյ
Ե.ր Օր. գ. 17 ։ Գէ.
ժը. 3 ։
= ր Օր. գ. 10 ։
ր Քան. խա. 34 ։
ջ Քան. կա. 8 ։
= Քան. իբ. 6 ։ ղա.
8 ։

ֆ Քան. լը. 33 ։
ի Բաղդաամ Քան.
խա. 20. 28. 29. ր
Օր. ր. 10 ։ Ե.Դատ.
ժա. 13. 15. Նե.
ր Քան. ժա. 1 ։
ժը. 26 ։
ֆ Քան. լը. 36 ։
= Դան. լգ. 17 ։ գ
Քաղ. Ե. 46 ։

ֆ Քան. լը. 33 ։
ի Քան. լը. 41 ։ ա
Մն. ր. 23 ։
ղ Գէ. ժը. 4 ։
ր Քան. լը. 39. 43 ։
ղ Հմր. 14 ։ Գէ. ժը.
ր ։
ֆ Քան. ժը. 40 ։ ր
Օր. ժ. 8 ։ ժը. 3 ։
ջ ։

= Քան. լգ. 17 ։
15 ։
ջ Քան. խգ. 35 ։ լգ ։
54 ։ լգ. 15 ։
ֆ Գէ. ժգ. 8 ։ 24.
33 ։
ր Դն. խը. 2 ։ = Մն.
Ե. 1 ։ 3 ։
ֆ Քան. ջբ. 8 ։ Գէ.
խա. 8 ։

ղ Քան. լը. 11 ։ Գէ.
ժէ. 17 ։
ֆ Քան. ժգ. 24. 30 ։
ր Օր. ա. 36. 38 ։
ղ Քան. ժգ. 27 ։
ֆ Քան. ժգ. 7 ։ ժգ.
6 ։
ֆ Քան. ժգ. 38. 23 ։
ր Օր. ա. 35 ։
† Եփէ. իմ Տէր Ե.

ասուծոյս եսան էն
յաւիտ ։
ֆ Քան. ժգ. 34 ։ ր
Օր. ա. 36 ։
ղ Տես Քան. ժգ.
25 ։
ֆ Քան. ժգ. 33. 34 ։
ր Օր. ա. 36 ։ Գէ.
ա. 5 ։
ֆ Քան. ժգ. 30 ։

բին իմ կեանքս պահել, ան ժանիւռակէն՝ ի վեր՝ որ Տէրը աս խօսքը Մովսէսին բաւ, քանի որ խոպոպել անապատին մէջ կը պաղատէր. և ահա ես այսօր ութսուն հինգ տա-
11 րեկան եմ. Այս այսօր ասկարելի ու ժոյռ եմ, ինչպէս որ էր Մովսէսին գիտ խօսիլ օրը. ան առանձին գօրութիւնս ինծառը էր, հիմակուան գօրութիւնս այ անոնկ է՝ պատերազմելու,
12 և երկրին ու մուտքս կռուելոնէ. Ու աստ հինս ինծի տուր ան լեռը, որուն հաստիր Տէրը ան օրը խօսելուս. քանզի դուն ան օրը լսեցիր որ Հնակիմներն հոն են քաղաք, ու մեծ պա-
րսպատուր քաղաքներ ունին. գուցէ Տէրը իմ հետս ըլլայ, ու ես զանոնք վռնտեմ՝ ինչ-
13 պէս որ Տէրը բաւ. Ու Յեսու զանիկա օրհնեց, ու Քեփոնեան Կալեբին՝ Փերրոնը ժա-
14 ռանգ ու իրեն առաւ. Վասն հասիր Փերրոն կինեզեան Քեփոնէի որդ ույն Փազրիին ժառանգ ու իրեն մինչև այսօր, որովհետև Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն բոլոր պատով
15 հետզհետէ ու իրեն բրաւ. Ու Փերրոնին անունն առաջուց Կարխամ-արբա էր. — ան Հէ-
ֆեն Հնակիմներուն մէջ մեծ մարդ էր. Եվ երկիրը պատերազմէն հանգստացաւ.

ԳԼՒ ԺԵ

1 Եւ ցեղին վիճակին առիմաններէրը՝ 12 Քազիրին բաժինը ու
2 ըստ յարմարութիւնը՝ 16 Դարձանիկ իր քաղաքներուն հետ
3 Քազիրին ազգին ընտան իրեն ինկի կ'առնէ՝ 18 ան ալ իր
4 հարցին պատասխանը մէջ կը խնդրէ. ու կը տանայ՝ 21 Ցե-
5 ղին քաղաքներէրը՝ 63 Յերուսաղէմէրը չէ-ընտանեան.

1 Եւ Ցեղին որդ ույն ցեղերն վիճակը իրենց
առաջնեաց հասնելուան՝ մինչև Եդոմին սահմանը կը հասնէր. Հարաւային կողմն Ինին
2 անապատը մինչև Հարաւային ծայրն էր.
3 Ու անոնց Հարաւային սահմանը աս եղաւ. Աղի ծովուն ծայրէն՝ այսինքն Հարաւակողմի
4 նայող ծոցէն մինչև՝ Ու Հարաւային կողմն Ակրաբիմի ցած՝ Սինն կ'անցնի, ու Հարաւային կողմն Կադէս-բառնեայ կելլելով՝ Եսրոն կ'անցնի. Եւ ցոլ դէպ ի Ազդար
5 կելլելով՝ Կարկային կողմը կը պտտի. Եւ ցոլ Աքաս ծովեզերքն անցնելով՝ Եդ իպատոսի հնդկաձորը կ'ելլէ, ու աս սահմանը ծովուն մէջ կը վերջանայ. Ձեր Հարաւային սահմանը աս է.
6 Եւ արեւելեան սահմանը Աղի ծովը է մինչև Յորդ անառնու ծայրը.
Ու Հիւսիսային կողմի սահմանը Յորդ անառ-
7 նու ծայրը եղաւ ծոցէն ի հիւս. Եւ աս սահ-

մանը մինչև Բեթ-խոգլա կ'ելլէ, ու Բեթ-արաբա-
թային հիւսիսային կողմէն կը պտտի. և աս սահմանը մինչև Բոհանայ Բառանեան քարին
7 կ'ելլէ. Եւ ցոլ աս սահմանը Աքորէն Դաբիր կ'ելլէ, ու հիւսիսային կողմէն Գաղգաղա կը գառնայ, որ ան Ադումին վերեւի կողմը եղող Լիդ-ամմիներ գառ՝ ի վերին գ իւնացին է. և աս սահմանը Եներոմէլ ջուրէրն կ'անց-
8 նի, ու Ռոգել ին ապրիւրը կը վերջանայ. Եւ աս սահմանը Հնոմին որդ ույն Ձորը՝ Հարաւ-
ույին կողմէն Բեբուսին՝ այսինքն Երուսաղէմ քովը կ'ելլէ. Եւ ցոլ աս սահմանը մինչև ան լեռան գլուխը կ'ելլէ, որ արեւմտեան կողմէն Հնոմին Ձորին դ իմացին է, ու հիւսիսային
9 կողմէն Ռափայեայ Ձորին ծայրն է. Եւ աս սահմանը լեռան գլխէն մինչև Նեփթոյեայ ջուրին աղբիւրը կը հասնի, ու Եփրոն լեռան քաղաքներն կ'ելլէ. Եւ ցոլ աս սահմանը Բաղա՝ այսինքն Կարիաթ-արիմ՝ կը հասնի.
10 Եւ աս սահմանը Բաղայէն դ էպ ի արեւմուտք Սէիր լեռը կը պտտի, ու հիւսիսային կողմէն Քասիմ լեռան քովէն կ'անցնի, որ անիկա Փեսաղոն է. անկէ Բեթ-սամէս ու կ'իջնէ,
11 ու Թաւղիա կ'անցնի. Եւ աս սահմանը Ակկարոնի քովը կ'ելլէ դ էպ ի հիւսիս, ու աս սահմանը Սաքարոն հասնելով՝ Բաղա լեռը կ'անցնի, ու Յաբնէլ կ'ելլէ. և աս սահմանը ծովուն մէջ կը վերջանայ.
12 Եւ արեւմտեան սահմանը Մեծ ծովուն եզերքն է. Յուդայի որդ ույն սահմանը չորս կողմանի իրենց սահմանովը հասեալ ասիկա է.
13 Ու Քեփոնեան Քազիրին՝ Յուդայի մէջ Հնակիի հօրը Արբային քաղաքը՝ այսինքն Փերրոնը բաժին տուաւ, ինչպէս որ
14 Տէրը Յեսուին հրամայեր էր. Եւ Քազիր անկէ Հնակիին երեք որդիները՝ Սէսային ու Աքիմանը
15 և Թոլմին Հնակիին որդիները վռնտեց. Եւ Ան-
կէ Դաբիրին բնակչացը վրայ գնաց. (ու Դաբիրին անունը առաջուց Կարխամ-սեփեր էր.)
16 Եւ Քազիր բաւ, Ով որ Կարխամ-սեփերը գարնէ ու առնէ, իմ Աքսա աղջիկս անոր կնու-
17 թիւն պիտի տամ. Եւ Քազիրին եղբօրը Կենեզին որդին Յոթոմիէլ առաւ գանիկա. ու Քաղ իր Աքսա աղջիկը անոր կնութիւն
18 առաւ. Ու երբոր ինք կ'երթար, գանիկա յորդորեց որ իր հօրմէն մէկ ագարակ մը ուզէ. և կիշնայ էշուն վրայէն ու Քազիր անոր
19 բաւ. Ի՞նչ եղաւ քեզի. Եւ ան կ'ըսէ ինծի՝ օրհնեա մեզ. որովհետև ինծի

---

1 Տէ- բ Օբ · լդ · ի · 2 բ Օբ · լա · ե · 3 Քա- · մգ · 59 · 34 · 4 Ասդ · մբ · 34 · 34 · ի · 18 · Հասմ-բ · 31 · 5 Գլ · ժ · 14 · Դաա- · ա · 29 · 7 Գլ · լբ · 6 · 8 Գլ · ժ · 21 · ժե · 15 · Դաա- · ա · 29 · Տէ- գլ · խ · 11 · 12 · ա · Մե- գ · 55 · 56 · 9 Գլ · խ · 12 · 10 Հէ- · 8 · 5 · Դե- խգ · 8 · Գլ · ժե · 13 · ժ Ընբ-ոյի քաղաքը · 11 Գլ · ժ · 22 · ժե · 15 · — 12 Գլ · ժ · 45 · Դաա- · ա · 29 · Տէ- գլ · խ · 11 · 12 · ա · Մե- գ · 55 · 56 · 13 Գլ · խ · 12 · 14 Հէ- · 8 · 5 · Դե- խգ · 8 · Գլ · ժե · 13 · ժ Ընբ-ոյի քաղաքը · 15 Գլ · ժ · 45 · — 16 Քաա- · լդ · 3 · 17 Քաա- · լդ · 36 · 18 Քաա- · լդ · 4 · 19 Քաա- · լդ · 3 · 20 Գլ · ժբ · 19 · 21 Գլ · ժբ · 17 · 22 Գլ · ե · 32 · 23 Գլ · ժա · 11 · 24 Գլ · ժբ · 16 · 25 Գլ · ժբ · 11 · 26 Մե- · ժգ · 6 · 27 Դաա- · ժբ · 32 · 28 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 29 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 30 Գլ · ժգ · 43 · 31 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 32 Գլ · ժգ · 13 · 33 Գլ · ժգ · 13 · 34 Դաա- · ա · 33 · 35 Քաա- · ժգ · 35 · 36 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 37 Քաա- · լդ · 3 · 38 Քաա- · լդ · 36 · 39 Քաա- · լդ · 4 · 40 Քաա- · լդ · 3 · 41 Գլ · ժբ · 19 · 42 Գլ · ժբ · 17 · 43 Գլ · ե · 32 · 44 Գլ · ժբ · 16 · 45 Գլ · ժբ · 11 · 46 Մե- · ժգ · 6 · 47 Դաա- · ժբ · 32 · 48 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 49 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 50 Գլ · ժգ · 43 · 51 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 52 Գլ · ժգ · 13 · 53 Գլ · ժգ · 13 · 54 Դաա- · ա · 33 · 55 Քաա- · ժգ · 35 · 56 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 57 Քաա- · լդ · 3 · 58 Քաա- · լդ · 36 · 59 Քաա- · լդ · 4 · 60 Քաա- · լդ · 3 · 61 Գլ · ժբ · 19 · 62 Գլ · ժբ · 17 · 63 Գլ · ե · 32 · 64 Գլ · ժբ · 16 · 65 Գլ · ժբ · 11 · 66 Մե- · ժգ · 6 · 67 Դաա- · ժբ · 32 · 68 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 69 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 70 Գլ · ժգ · 43 · 71 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 72 Գլ · ժգ · 13 · 73 Գլ · ժգ · 13 · 74 Դաա- · ա · 33 · 75 Քաա- · ժգ · 35 · 76 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 77 Քաա- · լդ · 3 · 78 Քաա- · լդ · 36 · 79 Քաա- · լդ · 4 · 80 Քաա- · լդ · 3 · 81 Գլ · ժբ · 19 · 82 Գլ · ժբ · 17 · 83 Գլ · ե · 32 · 84 Գլ · ժբ · 16 · 85 Գլ · ժբ · 11 · 86 Մե- · ժգ · 6 · 87 Դաա- · ժբ · 32 · 88 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 89 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 90 Գլ · ժգ · 43 · 91 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 92 Գլ · ժգ · 13 · 93 Գլ · ժգ · 13 · 94 Դաա- · ա · 33 · 95 Քաա- · ժգ · 35 · 96 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 97 Քաա- · լդ · 3 · 98 Քաա- · լդ · 36 · 99 Քաա- · լդ · 4 · 100 Քաա- · լդ · 3 · 101 Գլ · ժբ · 19 · 102 Գլ · ժբ · 17 · 103 Գլ · ե · 32 · 104 Գլ · ժբ · 16 · 105 Գլ · ժբ · 11 · 106 Մե- · ժգ · 6 · 107 Դաա- · ժբ · 32 · 108 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 109 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 110 Գլ · ժգ · 43 · 111 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 112 Գլ · ժգ · 13 · 113 Գլ · ժգ · 13 · 114 Դաա- · ա · 33 · 115 Քաա- · ժգ · 35 · 116 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 117 Քաա- · լդ · 3 · 118 Քաա- · լդ · 36 · 119 Քաա- · լդ · 4 · 120 Քաա- · լդ · 3 · 121 Գլ · ժբ · 19 · 122 Գլ · ժբ · 17 · 123 Գլ · ե · 32 · 124 Գլ · ժբ · 16 · 125 Գլ · ժբ · 11 · 126 Մե- · ժգ · 6 · 127 Դաա- · ժբ · 32 · 128 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 129 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 130 Գլ · ժգ · 43 · 131 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 132 Գլ · ժգ · 13 · 133 Գլ · ժգ · 13 · 134 Դաա- · ա · 33 · 135 Քաա- · ժգ · 35 · 136 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 137 Քաա- · լդ · 3 · 138 Քաա- · լդ · 36 · 139 Քաա- · լդ · 4 · 140 Քաա- · լդ · 3 · 141 Գլ · ժբ · 19 · 142 Գլ · ժբ · 17 · 143 Գլ · ե · 32 · 144 Գլ · ժբ · 16 · 145 Գլ · ժբ · 11 · 146 Մե- · ժգ · 6 · 147 Դաա- · ժբ · 32 · 148 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 149 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 150 Գլ · ժգ · 43 · 151 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 152 Գլ · ժգ · 13 · 153 Գլ · ժգ · 13 · 154 Դաա- · ա · 33 · 155 Քաա- · ժգ · 35 · 156 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 157 Քաա- · լդ · 3 · 158 Քաա- · լդ · 36 · 159 Քաա- · լդ · 4 · 160 Քաա- · լդ · 3 · 161 Գլ · ժբ · 19 · 162 Գլ · ժբ · 17 · 163 Գլ · ե · 32 · 164 Գլ · ժբ · 16 · 165 Գլ · ժբ · 11 · 166 Մե- · ժգ · 6 · 167 Դաա- · ժբ · 32 · 168 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 169 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 170 Գլ · ժգ · 43 · 171 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 172 Գլ · ժգ · 13 · 173 Գլ · ժգ · 13 · 174 Դաա- · ա · 33 · 175 Քաա- · ժգ · 35 · 176 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 177 Քաա- · լդ · 3 · 178 Քաա- · լդ · 36 · 179 Քաա- · լդ · 4 · 180 Քաա- · լդ · 3 · 181 Գլ · ժբ · 19 · 182 Գլ · ժբ · 17 · 183 Գլ · ե · 32 · 184 Գլ · ժբ · 16 · 185 Գլ · ժբ · 11 · 186 Մե- · ժգ · 6 · 187 Դաա- · ժբ · 32 · 188 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 189 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 190 Գլ · ժգ · 43 · 191 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 192 Գլ · ժգ · 13 · 193 Գլ · ժգ · 13 · 194 Դաա- · ա · 33 · 195 Քաա- · ժգ · 35 · 196 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 197 Քաա- · լդ · 3 · 198 Քաա- · լդ · 36 · 199 Քաա- · լդ · 4 · 200 Քաա- · լդ · 3 · 201 Գլ · ժբ · 19 · 202 Գլ · ժբ · 17 · 203 Գլ · ե · 32 · 204 Գլ · ժբ · 16 · 205 Գլ · ժբ · 11 · 206 Մե- · ժգ · 6 · 207 Դաա- · ժբ · 32 · 208 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 209 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 210 Գլ · ժգ · 43 · 211 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 212 Գլ · ժգ · 13 · 213 Գլ · ժգ · 13 · 214 Դաա- · ա · 33 · 215 Քաա- · ժգ · 35 · 216 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 217 Քաա- · լդ · 3 · 218 Քաա- · լդ · 36 · 219 Քաա- · լդ · 4 · 220 Քաա- · լդ · 3 · 221 Գլ · ժբ · 19 · 222 Գլ · ժբ · 17 · 223 Գլ · ե · 32 · 224 Գլ · ժբ · 16 · 225 Գլ · ժբ · 11 · 226 Մե- · ժգ · 6 · 227 Դաա- · ժբ · 32 · 228 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 229 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 230 Գլ · ժգ · 43 · 231 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 232 Գլ · ժգ · 13 · 233 Գլ · ժգ · 13 · 234 Դաա- · ա · 33 · 235 Քաա- · ժգ · 35 · 236 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 237 Քաա- · լդ · 3 · 238 Քաա- · լդ · 36 · 239 Քաա- · լդ · 4 · 240 Քաա- · լդ · 3 · 241 Գլ · ժբ · 19 · 242 Գլ · ժբ · 17 · 243 Գլ · ե · 32 · 244 Գլ · ժբ · 16 · 245 Գլ · ժբ · 11 · 246 Մե- · ժգ · 6 · 247 Դաա- · ժբ · 32 · 248 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 249 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 250 Գլ · ժգ · 43 · 251 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 252 Գլ · ժգ · 13 · 253 Գլ · ժգ · 13 · 254 Դաա- · ա · 33 · 255 Քաա- · ժգ · 35 · 256 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 257 Քաա- · լդ · 3 · 258 Քաա- · լդ · 36 · 259 Քաա- · լդ · 4 · 260 Քաա- · լդ · 3 · 261 Գլ · ժբ · 19 · 262 Գլ · ժբ · 17 · 263 Գլ · ե · 32 · 264 Գլ · ժբ · 16 · 265 Գլ · ժբ · 11 · 266 Մե- · ժգ · 6 · 267 Դաա- · ժբ · 32 · 268 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 269 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 270 Գլ · ժգ · 43 · 271 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 272 Գլ · ժգ · 13 · 273 Գլ · ժգ · 13 · 274 Դաա- · ա · 33 · 275 Քաա- · ժգ · 35 · 276 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 277 Քաա- · լդ · 3 · 278 Քաա- · լդ · 36 · 279 Քաա- · լդ · 4 · 280 Քաա- · լդ · 3 · 281 Գլ · ժբ · 19 · 282 Գլ · ժբ · 17 · 283 Գլ · ե · 32 · 284 Գլ · ժբ · 16 · 285 Գլ · ժբ · 11 · 286 Մե- · ժգ · 6 · 287 Դաա- · ժբ · 32 · 288 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 289 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 290 Գլ · ժգ · 43 · 291 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 292 Գլ · ժգ · 13 · 293 Գլ · ժգ · 13 · 294 Դաա- · ա · 33 · 295 Քաա- · ժգ · 35 · 296 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 297 Քաա- · լդ · 3 · 298 Քաա- · լդ · 36 · 299 Քաա- · լդ · 4 · 300 Քաա- · լդ · 3 · 301 Գլ · ժբ · 19 · 302 Գլ · ժբ · 17 · 303 Գլ · ե · 32 · 304 Գլ · ժբ · 16 · 305 Գլ · ժբ · 11 · 306 Մե- · ժգ · 6 · 307 Դաա- · ժբ · 32 · 308 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 309 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 310 Գլ · ժգ · 43 · 311 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 312 Գլ · ժգ · 13 · 313 Գլ · ժգ · 13 · 314 Դաա- · ա · 33 · 315 Քաա- · ժգ · 35 · 316 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 317 Քաա- · լդ · 3 · 318 Քաա- · լդ · 36 · 319 Քաա- · լդ · 4 · 320 Քաա- · լդ · 3 · 321 Գլ · ժբ · 19 · 322 Գլ · ժբ · 17 · 323 Գլ · ե · 32 · 324 Գլ · ժբ · 16 · 325 Գլ · ժբ · 11 · 326 Մե- · ժգ · 6 · 327 Դաա- · ժբ · 32 · 328 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 329 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 330 Գլ · ժգ · 43 · 331 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 332 Գլ · ժգ · 13 · 333 Գլ · ժգ · 13 · 334 Դաա- · ա · 33 · 335 Քաա- · ժգ · 35 · 336 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 337 Քաա- · լդ · 3 · 338 Քաա- · լդ · 36 · 339 Քաա- · լդ · 4 · 340 Քաա- · լդ · 3 · 341 Գլ · ժբ · 19 · 342 Գլ · ժբ · 17 · 343 Գլ · ե · 32 · 344 Գլ · ժբ · 16 · 345 Գլ · ժբ · 11 · 346 Մե- · ժգ · 6 · 347 Դաա- · ժբ · 32 · 348 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 349 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 350 Գլ · ժգ · 43 · 351 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 352 Գլ · ժգ · 13 · 353 Գլ · ժգ · 13 · 354 Դաա- · ա · 33 · 355 Քաա- · ժգ · 35 · 356 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 357 Քաա- · լդ · 3 · 358 Քաա- · լդ · 36 · 359 Քաա- · լդ · 4 · 360 Քաա- · լդ · 3 · 361 Գլ · ժբ · 19 · 362 Գլ · ժբ · 17 · 363 Գլ · ե · 32 · 364 Գլ · ժբ · 16 · 365 Գլ · ժբ · 11 · 366 Մե- · ժգ · 6 · 367 Դաա- · ժբ · 32 · 368 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 369 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 370 Գլ · ժգ · 43 · 371 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 372 Գլ · ժգ · 13 · 373 Գլ · ժգ · 13 · 374 Դաա- · ա · 33 · 375 Քաա- · ժգ · 35 · 376 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 377 Քաա- · լդ · 3 · 378 Քաա- · լդ · 36 · 379 Քաա- · լդ · 4 · 380 Քաա- · լդ · 3 · 381 Գլ · ժբ · 19 · 382 Գլ · ժբ · 17 · 383 Գլ · ե · 32 · 384 Գլ · ժբ · 16 · 385 Գլ · ժբ · 11 · 386 Մե- · ժգ · 6 · 387 Դաա- · ժբ · 32 · 388 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 389 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 390 Գլ · ժգ · 43 · 391 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 392 Գլ · ժգ · 13 · 393 Գլ · ժգ · 13 · 394 Դաա- · ա · 33 · 395 Քաա- · ժգ · 35 · 396 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 397 Քաա- · լդ · 3 · 398 Քաա- · լդ · 36 · 399 Քաա- · լդ · 4 · 400 Քաա- · լդ · 3 · 401 Գլ · ժբ · 19 · 402 Գլ · ժբ · 17 · 403 Գլ · ե · 32 · 404 Գլ · ժբ · 16 · 405 Գլ · ժբ · 11 · 406 Մե- · ժգ · 6 · 407 Դաա- · ժբ · 32 · 408 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 409 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 410 Գլ · ժգ · 43 · 411 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 412 Գլ · ժգ · 13 · 413 Գլ · ժգ · 13 · 414 Դաա- · ա · 33 · 415 Քաա- · ժգ · 35 · 416 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 417 Քաա- · լդ · 3 · 418 Քաա- · լդ · 36 · 419 Քաա- · լդ · 4 · 420 Քաա- · լդ · 3 · 421 Գլ · ժբ · 19 · 422 Գլ · ժբ · 17 · 423 Գլ · ե · 32 · 424 Գլ · ժբ · 16 · 425 Գլ · ժբ · 11 · 426 Մե- · ժգ · 6 · 427 Դաա- · ժբ · 32 · 428 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 429 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 430 Գլ · ժգ · 43 · 431 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 432 Գլ · ժգ · 13 · 433 Գլ · ժգ · 13 · 434 Դաա- · ա · 33 · 435 Քաա- · ժգ · 35 · 436 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 437 Քաա- · լդ · 3 · 438 Քաա- · լդ · 36 · 439 Քաա- · լդ · 4 · 440 Քաա- · լդ · 3 · 441 Գլ · ժբ · 19 · 442 Գլ · ժբ · 17 · 443 Գլ · ե · 32 · 444 Գլ · ժբ · 16 · 445 Գլ · ժբ · 11 · 446 Մե- · ժգ · 6 · 447 Դաա- · ժբ · 32 · 448 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 449 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 450 Գլ · ժգ · 43 · 451 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 452 Գլ · ժգ · 13 · 453 Գլ · ժգ · 13 · 454 Դաա- · ա · 33 · 455 Քաա- · ժգ · 35 · 456 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 457 Քաա- · լդ · 3 · 458 Քաա- · լդ · 36 · 459 Քաա- · լդ · 4 · 460 Քաա- · լդ · 3 · 461 Գլ · ժբ · 19 · 462 Գլ · ժբ · 17 · 463 Գլ · ե · 32 · 464 Գլ · ժբ · 16 · 465 Գլ · ժբ · 11 · 466 Մե- · ժգ · 6 · 467 Դաա- · ժբ · 32 · 468 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 469 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 470 Գլ · ժգ · 43 · 471 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 472 Գլ · ժգ · 13 · 473 Գլ · ժգ · 13 · 474 Դաա- · ա · 33 · 475 Քաա- · ժգ · 35 · 476 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 477 Քաա- · լդ · 3 · 478 Քաա- · լդ · 36 · 479 Քաա- · լդ · 4 · 480 Քաա- · լդ · 3 · 481 Գլ · ժբ · 19 · 482 Գլ · ժբ · 17 · 483 Գլ · ե · 32 · 484 Գլ · ժբ · 16 · 485 Գլ · ժբ · 11 · 486 Մե- · ժգ · 6 · 487 Դաա- · ժբ · 32 · 488 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 489 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 490 Գլ · ժգ · 43 · 491 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 492 Գլ · ժգ · 13 · 493 Գլ · ժգ · 13 · 494 Դաա- · ա · 33 · 495 Քաա- · ժգ · 35 · 496 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 497 Քաա- · լդ · 3 · 498 Քաա- · լդ · 36 · 499 Քաա- · լդ · 4 · 500 Քաա- · լդ · 3 · 501 Գլ · ժբ · 19 · 502 Գլ · ժբ · 17 · 503 Գլ · ե · 32 · 504 Գլ · ժբ · 16 · 505 Գլ · ժբ · 11 · 506 Մե- · ժգ · 6 · 507 Դաա- · ժբ · 32 · 508 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 509 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 510 Գլ · ժգ · 43 · 511 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 512 Գլ · ժգ · 13 · 513 Գլ · ժգ · 13 · 514 Դաա- · ա · 33 · 515 Քաա- · ժգ · 35 · 516 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 517 Քաա- · լդ · 3 · 518 Քաա- · լդ · 36 · 519 Քաա- · լդ · 4 · 520 Քաա- · լդ · 3 · 521 Գլ · ժբ · 19 · 522 Գլ · ժբ · 17 · 523 Գլ · ե · 32 · 524 Գլ · ժբ · 16 · 525 Գլ · ժբ · 11 · 526 Մե- · ժգ · 6 · 527 Դաա- · ժբ · 32 · 528 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 529 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 530 Գլ · ժգ · 43 · 531 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 532 Գլ · ժգ · 13 · 533 Գլ · ժգ · 13 · 534 Դաա- · ա · 33 · 535 Քաա- · ժգ · 35 · 536 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 537 Քաա- · լդ · 3 · 538 Քաա- · լդ · 36 · 539 Քաա- · լդ · 4 · 540 Քաա- · լդ · 3 · 541 Գլ · ժբ · 19 · 542 Գլ · ժբ · 17 · 543 Գլ · ե · 32 · 544 Գլ · ժբ · 16 · 545 Գլ · ժբ · 11 · 546 Մե- · ժգ · 6 · 547 Դաա- · ժբ · 32 · 548 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 549 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 550 Գլ · ժգ · 43 · 551 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 552 Գլ · ժգ · 13 · 553 Գլ · ժգ · 13 · 554 Դաա- · ա · 33 · 555 Քաա- · ժգ · 35 · 556 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 557 Քաա- · լդ · 3 · 558 Քաա- · լդ · 36 · 559 Քաա- · լդ · 4 · 560 Քաա- · լդ · 3 · 561 Գլ · ժբ · 19 · 562 Գլ · ժբ · 17 · 563 Գլ · ե · 32 · 564 Գլ · ժբ · 16 · 565 Գլ · ժբ · 11 · 566 Մե- · ժգ · 6 · 567 Դաա- · ժբ · 32 · 568 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 569 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 570 Գլ · ժգ · 43 · 571 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 572 Գլ · ժգ · 13 · 573 Գլ · ժգ · 13 · 574 Դաա- · ա · 33 · 575 Քաա- · ժգ · 35 · 576 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 577 Քաա- · լդ · 3 · 578 Քաա- · լդ · 36 · 579 Քաա- · լդ · 4 · 580 Քաա- · լդ · 3 · 581 Գլ · ժբ · 19 · 582 Գլ · ժբ · 17 · 583 Գլ · ե · 32 · 584 Գլ · ժբ · 16 · 585 Գլ · ժբ · 11 · 586 Մե- · ժգ · 6 · 587 Դաա- · ժբ · 32 · 588 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 589 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 590 Գլ · ժգ · 43 · 591 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 592 Գլ · ժգ · 13 · 593 Գլ · ժգ · 13 · 594 Դաա- · ա · 33 · 595 Քաա- · ժգ · 35 · 596 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 597 Քաա- · լդ · 3 · 598 Քաա- · լդ · 36 · 599 Քաա- · լդ · 4 · 600 Քաա- · լդ · 3 · 601 Գլ · ժբ · 19 · 602 Գլ · ժբ · 17 · 603 Գլ · ե · 32 · 604 Գլ · ժբ · 16 · 605 Գլ · ժբ · 11 · 606 Մե- · ժգ · 6 · 607 Դաա- · ժբ · 32 · 608 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 609 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 610 Գլ · ժգ · 43 · 611 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 612 Գլ · ժգ · 13 · 613 Գլ · ժգ · 13 · 614 Դաա- · ա · 33 · 615 Քաա- · ժգ · 35 · 616 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 617 Քաա- · լդ · 3 · 618 Քաա- · լդ · 36 · 619 Քաա- · լդ · 4 · 620 Քաա- · լդ · 3 · 621 Գլ · ժբ · 19 · 622 Գլ · ժբ · 17 · 623 Գլ · ե · 32 · 624 Գլ · ժբ · 16 · 625 Գլ · ժբ · 11 · 626 Մե- · ժգ · 6 · 627 Դաա- · ժբ · 32 · 628 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 629 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 630 Գլ · ժգ · 43 · 631 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 632 Գլ · ժգ · 13 · 633 Գլ · ժգ · 13 · 634 Դաա- · ա · 33 · 635 Քաա- · ժգ · 35 · 636 Գլ · ժ · 28 · Դաա- · ա · 33 · — 637 Քաա- · լդ · 3 · 638 Քաա- · լդ · 36 · 639 Քաա- · լդ · 4 · 640 Քաա- · լդ · 3 · 641 Գլ · ժբ · 19 · 642 Գլ · ժբ · 17 · 643 Գլ · ե · 32 · 644 Գլ · ժբ · 16 · 645 Գլ · ժբ · 11 · 646 Մե- · ժգ · 6 · 647 Դաա- · ժբ · 32 · 648 Դե- · բբ · 15 · Դաա- · ա · 1 · 649 Գլ · ժբ · 15 · Դաա- · ա · 33 · 650 Գլ · ժգ · 43 · 651 Հմր · 47 · Քաա- · լդ · 6 · 7 · 652 Գլ · ժգ · 13 · 653 Գլ · ժգ

հարաւային երկիր մը առաբ, ինծի "Չաբի ազբիւրներ" ալ առաբ. առանձ անոր՝ վերի ազբիւրներըն ալ վարի ազբիւրներըն առաբ։

20 Յակոբայի որդւոցը ցեղին մասնաձիւղերը իրենց տաշտերուն համեմատ ասիկա է։

21 Ու եգովմի տաշտին թիվը հարաւային կողմը Յակոբայի որդւոցը ցեղին վերջին քաղաքներըն ատանք են։ Կաբսահէլ, Եդեր, Յաղ
22 գուր, Կինա, Դիմոնա, Ադադա, (23) Կադէս,
24 Հասոր, Յեխոան, Զիփ, Տելեմ, Բեալոթ,
25 Հասոր-ադաթթա, Կարիոթ, Եսրոն՝ որ է
26 Հասոր, Ամամ, Սեմա, Մոլադա, (27) Ասար-
28 գադգադա, Եսեմոն, Բեթփաղէթ, Ասար-սուալ,
29 Բերսաբէէ, Բազիոթիա, Բեալա, Իյիմ,
30 Ասէմ, Էլթոլադ, Փէսիլ, Հորմա, (31) Սիկ-
32 կեղակ, Մադմաննա, Սանսաննա, Լեբաոթ, Սիլհիմ, Ային ու Ռեմոն. ամէնը քսանեւերկու քաղաք է, ու անոնց գիւղերը։

33 Գաշտավայրին մէջ՝ Եշթաուոլ, Սարաա,
34 Ասնա, Զանոյ, Էնդանեմ, Թափուա, Էնոա-
35 յիմ, Յերմութ, Ազեկա, Սոքով, Ազեկա,
36 Սոքարիմ, Ադիթայիմ և Գագերա (ու Գադերոթայիմ.) տասնեւչորս քաղաք ու անոնց
37 գիւղերը։ Սեննան, Ադաստա, Մադդադգադ,
38 Դալեան, Մասփա, Բեկեմովէլ, (39) Լաքես,
40 Բոս, Բազկաթ, Լեգդոն, Գեդերն, Լաճմաս,
41 Գեդերոթ, Գադերոթայիմ, Բեթդագոն, Նաաման ու Մակեդա. տասնմէկ քաղաք և
42 անոնց գիւղերը։ Լիբնա, Եթեր, Ասան,
43 Եփթա, Աշնա, Նեսիբ, (44) Կեիլա, Աքզիբ և Մարեսա. ինը քաղաք ու անոնց գիւղերը։
45 Եկրոն։ Անկարոն իր գիւղաքաղաքներովը ու
46 գիւղերովը։ Անկարոնէն մինչեւ Ծովը, Ասգոդիին քովի բոլոր տէրութիւնը իրենց գիւղերով։
47 Ազոտ։ Ասդոդի իր գիւղաքաղաքներովը ու գիւղերովը։ Գազա իր գիւղաքաղաքներովը ու գիւղերովը մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը ու մինչեւ մեծ Ծովը իր սահմաններովը։
48 Եւ լեռնադաշտը՝ Սամիր, Յաթիր,
49 Սոքով, Դաննա, Կիրիաթ-սաննան՝ այսինքն
50 Դաբիր, Ասար, Էշթեմոհ, Անիմ, (51) Գոշեմ, Քոլոն և Գիլոն. տասնմէկ քաղաք
52 ու անոնց գիւղերը։ Երբեր, Դումա, Էշեան,
53 Յանում, Բեթթափուա, Ափեկա, (54) Հումտա, Կիրիաթ-արբա՝ այսինքն Քեբրոն,
55 ու Սիեմը։ ինը քաղաք և անոնց գիւղերը։ Մաոն, Կարմէղոս, Զիփ, Յուտա,
56 Յեզրէել, Յոկդեամ, Զանոյ,
57 Յեկդաամ, Զումով, Կային, Գաբաա ու Թիմնա. տասը քաղաք ու անոնց գիւղերը։
58 Հաղուղ, Բեթսուր, Գեդոր,
59 Մաարաթ, Բեթանովթ ու Եղթեկոն. վեց քաղաք ու անոնց
60 գիւղերը։ Կարիաթ-բաալ՝ այսինքն Կարիաթ-

Բաղ և Ռաբբա. երկու քաղաք ու անոնց գիւղերը։

61 Անապատին մէջ Բեթ-արաբա, Մադդին,
62 Նիքոմոն, Ենգեդի, Աղի քաղաքը ու Են-գադդի. վեց քաղաք ու անոնց գիւղերը։

63 Բայց Յեբուսացին որ կապրէր Երուսաղէմի մէջ՝ բնակիլ Յեբուսացիներըն մինչեւ այսօր։ Ուստի Յեբուսացիները Յուդայի որդւոցը հետ Երուսաղէմի մէջ կը բնակին մինչեւ այսօր։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ելքը Յովսեփի որդւոցը վիճակը Երիքովի կողմը Յորդանանէն Երիքովի ջուրին արեւելեան կողմէն անապատը կ'երթայ, որ Երիքովէն բլուրակոպին
2 Բեթէլ կ'ելլէ, Ու Բեթէլէն Լուզ կ'ելլէ,
3 և Արքի-սաարթովթի սահմանէն կ'անցնի, Ու արեւմտեան կողմէն Յեփլեթիի սահմանը կ'իջնէ, մինչեւ վարի Բեթ-որոնին սահմանը ու մինչեւ Գազեր, և Ծովուն մէջ կը վերջանայ։
4 Եւ Յովսեփին որդիքը՝ Մանասէ ու Եփրեմ ժառանգ ալիքն ասին։
5 Ու Եփրեմի որդւոցը սահմանը իրենց տաշտերուն համեմատ ատ է եղաւ. այսինքն անոնց ժառանգ ալիքին սահմանը արեւելեան կողմէն Աատարոթ-ադդար եղաւ մինչեւ վերի Բեթ-
6 որոն. Ու ատ սահմանը հիւսիսային կողմէն դէպ ի Միքմեթաթ՝ ծովը կ'ելլէ, ու ատ սահմանը արեւելեան կողմէն մինչեւ Թաանաթ-սիլով կը դառնայ, ու ատկէ արեւելեան կողմէն Ենոքը կ'անցնի։
7 Անկէ Յանոախ կը մտնէ, Ու Յանոախէն Աատարոթով ու Նաարաա կ'իջնէ, ու Երիքովին քովէն
8 կ'ելլէ անցնելով Յորդանան կ'ելլէ. Ու սա սահմանը Թափուայէն Կանա հեղեղատը կ'երթայ ու արեւմտեան կողմէն, ու Ծովուն մէջ կը վերջանայ։ Եփրեմի որդւոցը ցեղին ժառանգ ալիքն իրենց տաշտերուն համեմատ ասիկա է։
9 Նաեւ Եփրեմի որդւոցը համար զատուած քաղաքներըն Մանասէի որդւոցը ժառանգ ալիքներուն մէջ են, բոլոր քաղաքներըն իրենց գիւղերովը։
10 Ու անոնք Գազերի մէջ բնակող Քանանացիներըն չվռնտեցին. ու Քանանացիները մինչեւ այսօր Եփրեմի մէջ բնակելով՝ հարկառու ծառայեցան։

ԳԼ. ԺԷ

1 Մանասէին վիճակը։ Ան Եփրեմի որդւոցը հետ համեմատութիւնը։ Ան Գաբաաթի որդւոցը համար ալ վիճակ մը ելաւ։ Ան Գաբաաթի որդւոցը համար ալ վիճակ մը ելաւ։

ա Կամ Քեմոսաներ
ե Կամ Կարմոնեցիներ
ը = ԺԲ։ Ա Ելք. ԻԴ։
թ = Ա Թագ. ԺԴ։ Ե Ելք. ԺԴ։
ժ = Ե Թագ. ԺԴ։ Ը
Ա Թագ. ԺԴ։ Ի Ելք. ԺԴ։
ի Հմր. Ա։
ձ Ելք. ԺԴ։ Ա Թագ. Ը։
ղ Գլ. Ժ։ Ա Մն. ԺԱ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ճ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ռ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ն Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
շ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ո Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
չ = Մն. Ի։ ԺԳ։
պ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ջ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ռ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ս = Մն. Ի։ ԺԳ։
վ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
տ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ր Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ց = Մն. Ի։ ԺԳ։
ւ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
փ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ք = Մն. Ի։ ԺԳ։
օ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։
ֆ Գլ. ԺԴ։ Ա Մն. ԺԳ։ Ժ։ ԺԶ։ ԺԷ։ ԺԸ։

1 Եւ ասիկա եղաւ Ամասայի ցեղին վիճակը, քանզի անիկա Յովսեփին անդրանիկին էր. Մասնաւորաբար անդրանիկը Մաքիր Գաղաադայ հայրը պատերազմով ժառանգ մը ըլլալուն համար. Գաղաադ ու Բասան անոր եղան. 2 եւ Ամասայի միւս որդիքն ալ՝ Աբիեզերին որդիքը, Քելէքին որդիքը, Ասրիելին որդիքը, Սիւքեմին որդիքը, Ոփերին որդիքը, ու Սեմիդային որդիքը իրենց առանձին համաձայնութեամբ ըլլալով՝ Յովսեփեան Մանասէի արու զաւակներն էին. 3 հաւանօր Հեփերին որդի էին. եւ Ամասայի որդի էր Մաքիրն որդի Գաղաադի որդի էր Մաքիրի դուստրերուն Աղաղլեհաթ տոքթերը անուն ունէին, ու անոր ազգականներուն անուններն են. Մաղա, Նուա, Լեգա, Միլքա ու Թիրսա. 4 Անոնք Եղիազար քահանային առջեւը, Նաւեան Յեսուի առջեւը, ու իշխաններուն առջեւը ներկայանալով ըսին, Տէրը Մովսէսին հրամայեց որ մեր եղբայրացը մէջ մեզի ժառանգութիւն տայ. եւ Յեսուն Տէրոջ հրամանաւ անոնց հօրը եղբայրացը մէջ ժառանգութիւն տուաւ. 5 Եւ Մանասէին բաժանումներ անդի կողմը եղող Գաղաադն ու Բասանի երկիրն՝ ի զատ միայն Գաղաադի ու Բասանի երկրին՝ որ յայն կողմն Յորդանանայ է. 6 քանզի Մանասէին ազգին մարդիկը անոր ազգէն մէջ ժառանգութիւն առին, ու Գաղաադ երկիրը Մանասէին միւս որդւոցը եղաւ.

7 Եւ Մանասէին սահմանը ասիկա եղաւ. Ասերէն մինչեւ Մաքմեթաթ՝ որ Սիւքեմի դիմացն է, ու աս սահմանը աջ կողմը գացեալ մինչեւ Թափուախի ազբիւրին կողմը. 8 Յորդանանէն կը հասնի. Թափուախի երկիրը Մանասէին եղաւ, ու Մանասէի սահմանին մէջը եղող Թափուախ քաղաքը եփրեմեան որդւոցը. 9 ալ եղաւ. եւ աս սահմանը Կանայ հեղեղատը կիջնէ. հեղեղատին հարաւային կողմն են Մանասէի քաղաքներուն մէջը մտած եփրեմին քաղաքներն են. և Մանասէին սահմանը հեղեղատին հիւսիսային կողմն է, ու 10 ծովուն մէջ կը վերջանայ. Հարաւային կողմը եփրեմին, ու հիւսիսային կողմը Մանասէին ըլլալով, անանց սահմանը ծովը եղաւ. և հիւսիսային կողմն Ասերին, ու արեւելեան կողմն Իսաքարին. 11 մէջն Բեթսանին հետ կը միանան՝ եւ Իսաքարին ու Ասերին մէջը Ենիմաան ու անոր գիւղաքաղաքները, և Կիբղամաի ու անոր գիւղաքաղաքները, և Դովրի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, ու Ենդորի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, և Թաանաքի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, Մակիդդովի բնակիչները ու անոր գիւղաքաղաքները, սա երեք գաւառը 12 Մանասէին եղաւ. Եւ Մանասէի որդիքը չկրցան աս քաղաքներուն բնակիչները դուրս վռնտել. ու Քանանացիները կամակորութեամբ 13 ան երկրին մէջ բնակեցան. Եւ Իսրայէլ որդիքը երբոր ուժգնացան՝ Քանանացիները բռնի հարկատու ըրին, բայց զանոնք չվռնտեցին իսպառ.

14 Եւ Յովսեփի որդիքը Յեսուին հետ խօսեցան ու ըսին, Ինչո՞ւ համար բնաւ մէկ վիճակ մը ու մէկ բաժին մը ժառանգութիւն տուիր, ու ես՝ բազմութիւն ժողովուրդ մնեմ համեմատ Աստուած մինչեւ հիմա դէպ օրհնեց. 15 Եւ Յեսու անոնց ըսաւ, Թէ որ դուն բազմութիւն ժողովուրդ ես, անտառը երթալ ու գաղնիկա կոպէ, և փերիզացւոց ու Հռափայնոց երկրին մէջը քեզի տեղ շինէ, որովհետեւ Եփրեմ 16 մի լեռը բնակի նեղ կու գայ. Եւ Յովսեփի որդիքը ըսին, Լեռը մեզի հաճար չէ. ու հովիտի երկրին մէջը՝ Բեթսանի մէջ ու անոր գիւղաքաղաքներուն մէջ, և Յեզրեայէլի հովիտին մէջ բնակող բոլոր քանանացիները երկաթի կառքեր ունին. Ու Յեսու Յովսեփեան տոհմերուն՝ Եփրեմին ու Մանասէին հետ խօսելով ըսաւ, Դուն բազմութիւն ժողովուրդ ես, ու շատ մեծ ուժ ունիս. քեզի մէկ վիճակ մը չբաւէ. 18 Լեռը քուկդ ըլլայ. և որ ի՛նչ անտառ որ կայ, զանիկա կարէ, ու մինչեւ ծայրը քուկդ ըլլայ. քանզի դուն զանոնք պիտի վռնտես, չնայելով անոնք երկաթի կառքեր ունենան ու զօրաւոր ըլլան.

ԳԼՈՒԽ ԺԸ

1 Խորհուրդ Սիլովի մէջ կը հաստատեն. և երկիրն հնազանդեալ գտնուելով երեսուն եօթը տարի կ'անցնի. 10 Յեսու վիճակով կը բաժնէ զանիկա. 11 բնակիչներն ցնծալը ու սահմանը. 21 և քաղաքները.

1 Եւ Իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժողովքը Սիլոյի մէջ ժողովուեցան, և հանդիպակաց ժողովքի խրճիթը կանգնեցին, ու երկիրը անոնց առջեւը հնազանդեցաւ.

2 Եւ Իսրայէլի որդւոցը մէջ եօթը ցեղ մնացեր էր, որոնք իրենց ժառանգութիւնը առած 3 չէին. Եւ Յեսու Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ, Մինչեւ ե՞րբ անհոգութիւն պիտի ընէք, ու պիտի չերթաք ժառանգելու այն երկիրը, որն որ Տէր Հայրերնուն Ձեր Աստուածը Ձեզի տը-

4 եաւ · Ա֊ն ձեղէն երկաթ մարդ. °բնաթելցէք ,
ու զանոնք խրկեմ , որ էլլեն ան երկրին մէջը
պտըտին , ու զանիկա իրենց ժառանգութիւնը
նեը համեմատ գրեն , ու նուէր բնձի գառ֊
5 նան · եւ զանիկա ւօթը մնալու բան ընեն ·
°Յուդա իր սահմանին մէջը հարատային կայ֊
մի կենայ , ու °Յոսեփին տուներ իրենց սահ֊
մանները մէջը հիւսիսային կողմը կենան ·
6 եւ գուք երկիրը ւօթը բաժին գրեցէք ,
ու հոս բնձի բերէք , ես մեր Տէր Աստուծմէն
7 առջեը հոս ձեզի համար վիճակ ձգեմ · °զան֊
գի Ղեւտացիները ձեր մէջը բաժին չունին ,
որովհետեւ անոնց ժառանգութիւնը Տէրոջը
քահանայութիւնն է · եւ Գադ ու Ռուբէն և
Մանասէին կէս ցեղը Յորդանանս անդի իր
կողմը գէզ ի տալէն՝ իրենց ժառանգու֊
թիւնները առին , որուն Տէրոջը ծառան
Մովսէս անոնց տուաւ ·
8 Եւ ան մարդիկը երան գացին · ու Յեսու
ան երկիրը գրելու գացողներուն պատուիրեց
ըսելով , Գացէք և ան երկրին մէջը պտըտ֊
տելով զանիկա գրեցէք · եւ ետքը ինձի գար֊
ձէք , որ հոս Սիլովի մէջ Տէրոջը առջեը ձեզ
9 զի հաւնար վիճակ ձգեմ · Եւ ան մարդիկը
գացին , ու ան երկրին մէջը պտըտեցան , և
զանիկա չորս քաղաքներով եօթը բաժին ընելով՝
գրքի մը վրայ գրեցին , ու Սիլով՝ բանակը
10 եկան Յեսուին · Եւ Յեսու Սիլովի մէջ Տէրո֊
ջը առջեը անոնց հաւնար վիճակ ձգեց · ու
Յեսու հոն երկիրը բաժնեց Իսրայէլի որդւոց֊
ը՝ իրենց բաժիններուն համեմատ ·
11 Եւ Յուդայի ընտանիներ որդւոցը ցեղին վիճակը
ելաւ իրենց տուներուն համեմատ · ու իրենց
վիճակին սահմանը Յորդանի որդւոցը ու Յով֊
12 սեփի որդւոցը մէջտեղը ելաւ · °Եւ անոնց
հիւսիսային կողմի սահմանը Յորդանէն է֊
ալաւ · ու ան սահմանը հիւսիսային կողմէն
Երիքովին քովը կ'ելլէ , և գէզ ի արեւմուտք
լեռը վրայ կ'ելլէ , ու Բեթաւընի անապատին
13 մէջ կը վերջանայ · Եւ սահմանը անկէ Լուզէն
կ'անցնի , Լուզին °այսինքն Բեթէլին
հարաւային կողմէն · ետքը սա սահմանը Աստա֊
թօթ-ադար կ'իջնէ , որ °վերի Բեթհորոնին
14 հարաւային կողմը եղող լեռանը քովէն է · Եւ
սա սահմանը արեւմուտք Յորդը հաւանելով՝
գէզ ի հարաւ կը դառնայ՝ հարաւային կող֊
մէն Բեթհորոնին դիմացի լեռնէն , ու կը վեր֊
ջանայ Կարթեաթ-բաալի մէջ՝ որ է Կարթեաթա֊
բիմ , Յուդայի որդւոցը քաղաքը · Արեւմտեան
15 Ծայրը սոսկա է · Եւ հարաւային կողմը Կա֊
րթեաթարիմի Ծայրէն ելլելով , սահմանը գէզ ի
արեւմուտք կ'երթայ , Դա֊ Նեփթոախին Ջուրին
16 ազբիւրը կ'ելլէ · Եւ սա սահմանը Բենհինոմ

հովիտին մէջը՝ Հիւսեպայիս կողմը եղող °Լեռ֊
ին որդւոցը դիմացը լեռանը եզերքը
կ'իջնէ , ու Բերսաբէս քովէն գէզ ի հարաւ
Լեբուսի ձորէն իջնելով °Ռոգելի ազբիւրը
17 կ'իջնէ · Եւ հիւսիսային կողմէն նշան կարելով
Ենշեմիս կ'ելլէ , ու Ադումմիմի գաւ֊
վերին դիմացը եղող Գալիլովի կ'ելլէ , և
18 °Բոհենեան Բասանին վէմը կ'իջնէ · Եւ ետքը
°Արաբային դիմացի կողմէն գէզ ի հիւսիս
19 անցնելով Արաբա կ'իջնէ · Եւ ետքը սա սահմանը
գէզ ի հիւսիս Բեթհոգլային քովէն կ'անցնի ,
ու սա սահմանը Ազի ծովուն հիւսիսային ծոցը՝
— Յորդանանս հարաւային ծայրը կը վեր֊
20 ջանայ · Հարաւային սահմանը ասոնք է · Եւ
արեւելեան կողմի սահմանը Յորդանանն է ·
Բնեհամիներ որդւոցը ժառանգութիւնը ետ֊
նակի իր սահմաններովը անոնց տուներուն
համեմատ ասոնք է ·
21 Եւ սոսկը են Բնեհամիներ որդւոցը ցեղին
քաղաքները իրենց տուներուն համեմատ ·
22 Երիքով , Բեթհոգլա , Եմեկկասես , Բեթարաբա ,
23 բա , Սեմարիմ , Բեթէլ , Աւիմ , Փարա , Եփ֊
24 բա , Քեփարամմոնեա , Հոփնի ու Գաբա ·
25 տասնուերկու քաղաք և անոնց գիւղերը · Գա֊
26 բաւոն , Ռամա , Բերոթիմ , Մասփա , Կեփի֊
27 բա , Մոսա , Ռեկեմ , Յերփէել , Թարալա ,
28 Սելա , Էլէփ , °Յերուսաղէմին էբուսացիմ ,
Գաբաաթ — կարիաթ · տասնեւչորս քաղաք
և անոնց գիւղերը · Բնեհամիներ որդւոցը ժա֊
ռանգութիւնը իրենց տուներուն համեմատ
ասիկա է ·

ԳԼ · ԺԹ

1 Շմաւոնին · 10 Զաբուղոնին · 17 Խարտիին · 24 Ասերին · 32
Նեփթաղիմին · 40 Դանին վիճակները · 49 Ի֊րենց ժառանգութիւն
Յեսու եւ ժառանգութիւն հոս առաւ ·

1 Ա. երկրորդ վիճակը Շմաւոնին ելաւ , Շմաւ֊
ոնի որդւոցը ցեղին իրենց տուներուն հա֊
մեմատ · °ու անոնց ժառանգութիւնը Յու֊
դայի որդւոցը ժառանգութեան մէջը եղաւ ·
2 Եւ °իրենց ժառանգութեանը մէջ — Բերսաբէէ֊
ը , Շեբա , (Մաբէէ ,) Մովադա ,
3 Ասար-սուաղ , Բալա , Ասէմ , (4) Էլթոլադ ,
5 Բաթուել , Հորմա , Սիկեղակ , Բեթմարքաբ֊
6 բաթի , Ասար-սուսա , Բեթլեբաոթ եւ Սա֊
րուհէն · տասներեք քաղաք ու անոնց գի֊
7 գերը · Ային , Ռեմմոն , Եթեր և Ասան · չորս
8 քաղաք ու անոնց գիւղերը · Եւ սա գաղա֊
ղներուն բոլոր շուրջ գիւղերը՝ մին֊
չեւ °Բաալաթ-բէէր , — Հարաւային Ռամոն ·
Շմաւոնի որդւոցը ցեղին ժառանգութիւնը
9 իրենց տուներուն համեմատ ասիկա է · Շմաւ֊
ոնի որդւոցը ժառանգութիւնը Յու֊
դայի որդւոցը բաժինէն առնուեցաւ ·
Եւ Յուդայի որդւոցը բաժինը շատ
եղաւ անոնց համար , ու Շմաւոնի որդւոցը
ժառանգութիւնը անոնց մէջը եղաւ ·

• Նեղ · առեք ·
7 Գէ · Ժէ · 1 ·
8 Գէ · Ժգ · 1 · 2 ·
9 Գէ · Ժգ · 2 · Ես ·
10 ·
ե Գէ · Ժգ · 33 ·
զ Գէ · Ժգ · 2 ·
է Գէ · Ժգ · 1 ·
ը Ջն · իր · 19 · Գաս֊
ա · 15 ·
թ Գէ · Ժգ · 3 ·
ժ Ջն · գլ · Ժգ · 1 ·
ի Գէ · Ժէ · 9 ·
լ Գէ · Ժէ · 9 ·
խ Գէ · Ժէ · 7 ·
ծ Գէ · Ժէ · 6 ·
կ Գէ · Ժէ · 6 ·
հ Գէ · Ժէ · 6 ·
ձ Գէ · Ժէ · 6 ·
ղ ամէն · գ · 25 ·
ճ Կամ Բաալաթ-բէէր
Հրամանի հարա֊
ւային կողմին ·

դուռը բաժինէն եղաւ . քանդի Բուզոյի որդուոյ բաժինը չաւ էր իրենց . Նաեւ Համայր Շնաւանի որդիքը անուանց ժառանգութիւնաւ մէջ ժառանգութիւն առին ։

10 Եւ երրորդ վիճակը Զաբուղոնի որդուոյ եղաւ իրենց առձիրաւն համաձայն . և անուանց ժառանգութիւնաւ սահմանը մինչև Սարիդ
11 եղաւ . Եւ անուանց սահմանը դէպ ի ծովը ու Մարալա կ՚երթայ , և Դաբասեթի կը հասնի , ու Յեկնեամի դիմացը եղող ձորը կը հասնի ,
12 եւ Սարիդէն դէպ ի արեւելեան կողմը՝ Քասլոթ-Թաբորին սահմանը կը գառնայ , ու
13 Դաբրաթեթէն ելլելով Յափիա վրը կ՚երթայ . եւ անկէ դէպ ի արեւելք անցնելով՝ Գեթ-փափրը և Իթթազասին կ՚անցնի , ու Ռեմմոն-մեթոարը և Նեաս կ՚երթայ .
14 Յետոյ և Նեաս կ՚երթայ . Հետքը աս սահմանը հիւսիսային կողմէն Հնաննոն կը պարսփ . ու
15 Յեփթայելի ձորին մէջ կը վերջանայ . Եւ Կատաթի , ու Նահալոլ , և Սիմրոն ու Յեազեա , և Բեթլեհեմ . տասներկու քաղաք ու անոնց
16 գիւղերը ։ Զաբուղոնի որդուոյ ժառանգութիւնը իրենց առձիրաւն համաձայն աս քաղաքները ու անոնց գիւղերը ։
17 Երրորդ վիճակը Իսաքարին եղաւ , Իսաքարի որդուոյ իրենց առձիրաւն համաձայն .
18 Ու անոնց սահմանը Յեզրաելէ , Քեզոյլէ ,
19 ու Փառեմմի , և Յաւեամ , Ու Ափրեմ , և
20 Ռեհոբ , ու Համաթեի , Եւ Քաթրիթ , ու Կիշիոն , ու Հաբեղ , Եւ Թաբորիթ , ու Շահասիմա , և Բեթ-հեմէս . ասոնց քաղաքը ու անոնց
22 գիւղերը ։ Եւ Հնդազդա , ու Բեթփասես . Եւ աս սահմանը Թաբոր , Սահասիմա ու Բեթսամիս կը հասնի , ու անոնց սահմանը Յորդանանով մէջ կը վերջանայ . տասներմէկ քաղաք ու անոնց
23 գիւղերը ։ Իսաքարի որդուոյ ցեղին ժառանգութիւնը իրենց առձիրաւն համաձայն ասիկա է , աս քաղաքները ու անոնց գիւղերը ։
24 Եւ հինգերորդ վիճակը Ասերի որդուոյ
25 ցեղին եղաւ իրենց առձիրաւն համաձայն . Ու անոնց սահմանը ասիկա եղաւ . Քեզկեմ , ու
26 Ադի , և Բեհալ , ու Ասքասփ , Եւ Ասմիլէթ , ու Ամոդ , և Մոսոդ . ու արեւելեան կողմէն մինչև Կարմելոս և Սիհոր-լիբնաթ կը հասնի ,
27 Ու արեւելեան կողմէն դէպ ի Բեթդագոն կը գառնայ , ու հիւսիսային կողմէն Զաբուղոնի ձորը , Բեթեմէկ ու Նէիել կը
28 հասնի , և ձախ կողմէն փառոց կ՚երթայ . Ու Եբրոն , և Բոսր , ու Համմոն , և Կանա , մինչև
29 մեծ Սիդոն . Եւ հետքը աս սահմանը Ռամա կը գառնայ մինչև Տիւրոսի ամուր քաղաքը , և աս սահմանը Ոսա գառնալով՝ ծովեզրը մէջ՝
30 Աքեզիբի վիճակին մէջ կը վերջանայ . Ու Ումմա , և Աֆեկ , ու Րոսոբ . քսաներկու
31 քաղաքներ ու անոնց գիւղերը ։ Ասերի որդուոյ ցեղին ժառանգութիւնը իրենց առձիրաւն համաձայն ասիկա է , աս քաղաքները ու անոնց գիւղերը ։
32 Վեցերորդ վիճակը Նեփթաղիմի որդուոյը եղաւ , այսինքն Նեփթաղիմի որդուոյը իրենց
33 առձիրաւն համաձայն ։ Ու անոնց սահմանը ասիկա եղաւ . Հելեփէն — Աղանէի մինչև Նաեմիմ , ու Ադամի-նեգեբ , և Յաբնէլ մինչև Լակում , ու ելքերը Յորդանանու մէջ կը վերջանայ .
34 Ետոյ Եւ աս սահմանը արեւմտեան կողմէն Ազնոթ-Թաբոր կը գառնայ , ու անկէ Հուկոկ կ՚երթայ . և հարաւային կողմէն մինչև Զաբուղոն կը հասնի , ու արեւմտեան կողմէն մինչև Ասեր , և արեւելեան կողմէն մինչև Յորդանան
35 ու Յորդանան կը հասնի . Եւ պարսպաւոր քաղաքներն Ասդիմ , Հէր , Համիթ , Բեհք ,
36 կաթ , Բենեթեհէ , Ադամա , Ռաման , Հասոր ,
37 Կադէս , Եդրայի , Ենհասոր , (38) Յարօն , Մակդալիէլ , Հորեմ , Բեթհանաթ ու Բեթսամէս . տասնոթներ քաղաք և անոնց գիւղերն են ։
39 Նեփթաղիմի որդուոյ ցեղին ժառանգութիւնը իրենց առձիրաւն համաձայն ասիկա է , աս քաղաքները ու անոնց գիւղերը ։
40 Եօթներորդ վիճակը Դանի որդուոյ ցեղին
41 եղաւ իրենց առձիրաւն համաձայն ։ Եւ անոնց ժառանգութեան սահմանը ասիկա եղաւ .
42 Սաբաա , ու Եղեհաւզ , և Իթաղէս , Ու
43 Յաղաբին , և Աֆեղոն , ու Յեմլա , Եւ Եղոն ,
44 ու Թաքեհաթա , և Ակկարոն , Ու Եղթեկէ , և
45 Գաբաթոն , ու Բաղաթի , Ու Եհուդ , և Բաներակ , ու Գեթրեմմոն , Եւ Մէարկոն , ու Ռակկոն , Յոպպէին դիմացը եղած սահմանը .
47 Նոյը ելլելով ։ Եւ Դանի որդուոյ սահմանը իրենց դուրս եղաւ . ու աս Դանի որդիքը աք եղան , ու Լեսեմ հետ պատերազմեցան , և զանիկա առնելէն ետքը սուրի բերնէ անցուցին , ու անկոնկ ժառանգելով անոր մէջը բնակեցան , և Լեսեմը իրենց Դանին Նախնեցան ։ և Լեսեմի իրենց Դանին
48 անունովը Դան կոչեցին ։ Դանի որդուոյ ցեղին ժառանգութիւնը իրենց առձիրաւն համաձայն ասիկա է , աս քաղաքները ու անոնց գիւղերը ։
49 Եւ երկիրը իր սահմաններովը բաժնելը լմնցընելէն ետքը , Իսրայելի որդիքը Նաւեան Յեսուէին իրենց մէջը ժառանգութիւն տուին .
50 Ցէրոյը Տրամադրեալ անոր ուզած քաղաքը Թամնաթ-սարան իրեն տուին՝ Եփրեմի լեռներուն վրայ . ու անկոնկ քաղաքը շինեց , և անոր մէջ բնակեցաւ ։
51 Ասոնք են աս ժառանգութիւնները՝ որ եղիազար քահանան և Նաւեան Յեսուէին որդուոյ ցեղերուն հարազատները՝ Սիլոյի մէջ Տէրոջը առջեւ՝ ժողովքի խորա-

---

ֆ հմր · ւ ։
ր Ծն · իթ · ւն ։
ի Գէ · ժբ · ըե ։

լ Գէ · ժա · ը · Դատ · ա · ւ ։
ա · իե ։
ն բ Թագ · ե · ըւ ։

ղ Ծն · ը · ւ · Դատ · ա · իե · Մհբ · ա · ւե ։
ճ բ Օբ · հէ · ըե ։

ձ Դատ · ա · իե ։
ծ Գոթ · բ · իզ ։
ղ Տէս · Դատ · ժբ ։

խ Դատ · ժբ · ըթ ։
ծ Գէ · իդ · իզ ։
ֆ Թատ · հէ · ւ · Գէ ։

ժգ · ւ ։
ղ Գէ · ժբ · ւ · ւզ ։
—

նրին գրանք քոյր վիճակով բաժնեցին. ու երկիրը բաժանել լինեցան։

ԳԼ. Ի

1 Առաւած հրաման կ՚բնի. 2 ու Իսրայէլ զրկէը ապաստան
կ՚ընդունին։

1 Ե. Տէրը խօսեցաւ Յեսուին՝ ըսելով.
2 Խօսէ Իսրայէլի որդւոցը ու ըսէ. Ապահովեցէք
ձեզ քաղաքներ ան իմ ձեզի խօսած ապաստանի
3 քաղաքներս ձեզի համար որոշելէն. Որպէս
զի սպաննիչը — անգիտութեամբ մեռցը զար-
նող ապահովուիլը հոն փախչի. ու անոնք ձեզի
ապաստանարան լինան արեան վրէժխնդիր իր
4 հետզհետէ. Ե. ընդունուինէ ապաստանը ան քաղաք-
ներուն մէկուն մէջը կեցած փախչի, ու դրա-
զարքին դուռը կայնի, և ան քաղաքին ծե-
րերուն իր իրաւունքը խօսի. որ ընդ. ու
անոնք զանիկա քաղաքին մէջը իրենց քովը
առնելով՝ անոր մէկ տեղ մը տան, որ իրենց
5 հետ բնակի. Ու երբոր արեան վրէժխնդիրը
անոր ետևէն կ՚գայ, ապահովուիլը անոր ձեռքը
չտան. քանզի անիկա իր դրացին անգիտու-
թեամբ մեռցուցեր է, և առաջուց անոր զէմ
6 թշնամութիւն մը չունէր. Ե. անիկա ան քա-
զաքին մէջը պիտի բնակի, մինչև որ դա-
տաստանի հանուար ժողովրդին առջևը կայնի,
— մինչև որ ան օրերը եզոզ քահանայապետը
մեռնի. եւ քը ապահովուիլը կրնայ դառնալ
քաղաքը ու իր տունը երթալ, այսինքն ան
քաղաքը ուրկից որ փախեր էր.
7 Ու առին Գալիլեայի մէջ Կեդես Գալիլեա-
ցին նեփթաղիմի լեռնականքը, Սիւքեմը
եփրայիմի լեռնականքը, և Կարբեաղ-արբաան՝
8 այսինքն Քերբոնը Քեբրոնը լեռնականքը. Ու
երիքովի կողմէն Յորդանանա անդին դէպ
ի արեւելք՝ Բեսերը անապատին
դաշտին մէջ Բեսերը, և Գադի ցեղէն Գա-
զաղոթ ու մէջ Բեսամիմը, ու Մանասէի ցե-
9 ղէն Բեսանի մէջ Գաւղանը տուին. Բոլոր
Իսրայէլի որդւոցը համար՝ ու անոնց մէջը
բնակող օտարականին համար որոշուած քա-
զաքներս տուած են. որպէս զի ամէն ով որ
սխալմամբ մեռցնէ՝ հոն փախչի, ու
արեան վրէժխնդիրին ձեռքը չմեռնի, Մին-
չև որ ժողովրդին առջևը չը-
կայնի.

ԳԼ. ԻԱ

1 Ղեւտացւոց վիճակով քահանայապետը քաղաք կը տրուի

1 Ա. Ղեւտացւոց նահապետները Եղիազար
քահանային, Նաւեան Յեսուին և Իսրայէլի
որդւոցը ցեղերուն նահապետները մօտե-
2 ցան, Ու Քանանա երկիրը Սիլովի մէջ խօ-
սեցան անոնց՝ ըսելով. Տէրը Մովսէսին ձեռ-
քովը հրամայեց որ մեզի բնակելու համար
քաղաքներ, ու մեր անասուններուն համար
3 անոնց արուարձանները տուին. Ու խօս-
չելի որդիքը Տէրոջը հրամանովը իրենց ժա-
ռանգութենէնին ան քաղաքներն ու անոնց
արուարձանները Ղեւտացւոց տուին.
4 Ու — ելլը վիճակը կանխեցաւ ազգա-
տոհմերուն երբ. ու Ղեւտացիներէն Ահա-
րոն քահանային որդւոցը՝ վիճակով տասն և
երեք քաղաք երբ, Յուդայի ցեղէն, Շմէո-
5 նի ցեղէն ու Բենիամինի ցեղէն. Ու Կա-
հաթին մնաց որդւոցը՝ Եփրեմի ցեղին ազգա-
տոհմներէն, ու Դանի ցեղէն, և Մանասէի
կէս ցեղէն՝ վիճակով տասը քաղաք տրուեցաւ.
6 Ու Գերսոնի որդւոցը՝ իսաքարի ցեղին ազ-
գատոհմներէն և Ասէրի ցեղէն ու Նեփթա-
լիմի ցեղէն և Բասանի մէջ եզոզ Մանասէի
կէս ցեղէն վիճակով տասներեք քաղաք տրուեցաւ.
7 Մերարիի որդւոցը իրենց ազգատոհմերուն
համեմատ՝ Ռուբինի ցեղէն, Գադի ցեղէն ու
Զաբուղոնի ցեղէն տասներեք քաղաք տրուեցաւ.
8 Ու Իսրայէլի որդիքը ան քաղաքներն
ու անոնց արուարձանները վիճակով Ղեւտա-
ցւոց տուին, Ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր էր
Մովսէսին ձեռքովը.
9 Ե. Յուդայի որդւոցը ցեղէն ու Շմէոնի
որդւոցը ցեղէն ան իրենց անունովը յիշուած
10 քաղաքները տուին. Ու Ահարոն որդւոցը
եղան, որոնք Ղեւիի որդւոցմէ եզոզ կահա-
թիներուն ազգատոհմներէն էին. քանզի առա-
11 ջինը վիճակը անոնցն էր. Ուր անոնց Արբայի մեծ
մարդը Ենակին Հեբրոն Հրէաստան քա-
զաքը՝ այսինքն Քեբրոնը տուին, անոր չորս
12 Հակայ արուարձանները քովը. Ե. քաղաքին ա-
գարակներն ու գիւղերը Քեղեբոնի Փոսիին
13 կուտած տուին. Ու սոր Ահարոն քահանային
որդւոցը՝ ապաստանի համար սպաննիչի քա-
զաքը Հեբրոն Քեբրոնը տուին իր ար-
ուարձաններովը. Դաբեր Լիբնան իր արուար-
14 ձաններովը, Եւ Յաթիր իր արուարձան-
ներովը, ու Եշթեմոան իր արուարձանները,
15 Ու Հոլոն իր արուարձաններովը, ու

2 Բեր. խա. 13. Քա-
բէ. ա. 11. 14. բՕր.
ժԲ. 7. 8.
3 Հաս. ԺԲ. 1. 8.
4 Քաս. բե. 13.
5 Քաս. բե. 13. 21.
6 ԳԼ. խա. 38. ա՝Ա-
Ղ. 18.
7 Ես. ԺԵ. 7.
Ա Մն. ժԲ. 6.
Ա Մն. ժԳ. 15.
Ա Մն. ժԴ. 1.
ԳԼ. խա. 15. խա.
11. 13.
Դ Կր. ե. 29.
Ա Մն. ժԲ. 25.
Ա Մն. ժԳ. 1.
ԳԼ. խա. 21. բՄՆ.
ժ. 1.
ԳԼ. խա. 27.
Քաս. բե. 13.
Ես. ԺԵ. 7.
ԳԼ. խա. 28. գԹագ.
իբ. 3.
ԳԼ. խա. 27.
Ա Մն. ժԳ. 11.
Ա Մն. ժԴ. 9.
ԳԼ. ժգ. 1. Դ Կր.
ե. 29.
ԳԼ. ժԶ. 55.
ԳԼ. ժԶ. 44.
ԳԼ. ժԶ. 45.
ԳԼ. ժԶ. 52.
Ա Մն. ժԳ. 38. ԳԼ.
ժԶ. 51.

16 Դարիրը իր արուարձաններով, Եւ Աինը իր
արուարձաններով, Ասա Բեթասան իր արուար-
ձաններով, Եւ Բեթթափուա իր արուարձան-
ներով. ասա երկու ցեղն ինը քաղաք ։
17 Ի Բենիամինի ցեղէն Գաբաւոնը իր արուար-
ձաններով, Գաբան իր արուարձաններով,
18 Անաթովթը իր արուարձաններով, ու Ալա-
մմեթ իր արուարձաններով. չորս քաղաք
19 ։ Ամենայն որդւոց քահանայապետն քա-
ռասն քաղաքներով ասասիրեակ քաղաք էին՝ ու
անոնց արուարձաններով ։
20 Կհ. Կահաթի որդւոցմէ մնացած Ղեւտացի
կահաթեանց ազգատոհմերն ալ Եփրեմի ցե-
21 ղէն վիճակով քաղաքներ առին. Ի անոնց՝
Եփրեմի լեռնականքին՝ ապաստանի Համար ասա-
ասին քաղաք ըստ-ուշ-ուշ Սիւխեմն իր
արուարձաններով. Նաեւ Գազերը իր ար-
22 ուարձաններով, Եւ Կամսանմը իր արուար-
ձաններով, ու Բեթհորոնը իր արուարձան-
23 ներով. չորս քաղաք ։ Եւ Դանի ցե-
ղէն՝ Եղթեկէն իր արուարձաններով, Գա-
24 բաթոնը իր արուարձաններով, Աիլեցոնը իր
արուարձաններով, Գեթրեմմոնը իր ար-
25 ուարձաններով. չորս քաղաք ։ Եւ Մա-
նասէի կէս ցեղէն՝ Թանաքը իր արուարձան-
ներով, ու Գեթրեմմոնը իր արուարձաններով.
26 երկու քաղաք ։ Կահաթի որ-
դւոց մնացած ազգատոհմերուն բոլոր քա-
քաղաքներն ասասն էին՝ և անոնց արուարձան-
ներն ։
27 Ա Ղեւտացւոց ազգատոհմերէն կէս Գեր-
սոնի որդւոցը՝ Մանասէի կէս ցեղէն ապաս-
տանի Համար ասասիրեակ քաղաք ըստ-ուշ-
ուշ Բասանի մէջ Գողոնը իր արուարձան-
ներով. Նաեւ Բեեսթարան իր արուարձան-
28 ներով. երկու քաղաք ։ Եւ Իսաքա-
րի ցեղէն՝ Կեսիոնը իր արուարձաններով,
29 Դաբարաթը իր արուարձաններով, Եարմո-
թը իր արուարձաններով, Ենգանիմը իր
30 արուարձաններով. չորս քաղաք ։ Եւ
Ասերի ցեղէն՝ Մասալը իր արուարձաններով,
31 Աբդոնը իր արուարձաններով, Քեզ-
կոնիմը իր արուարձաններով, և Բոորը իր
32 արուարձաններով. չորս քաղաք ։ Ու
Նեփթաղիմի ցեղէն՝ ապաստանի Համար ասա-
ասին քաղաք ըստ-ուշ-ուշ Գալիլեայի մէջ
Կադէսը իր արուարձաններով, Նաեւ Համմո-
դաթը իր արուարձաններով, ու Կարթանը
իր արուարձաններով. երկու քաղաք ։
33 Գերսոնեանց բոլոր քաղաքներն անոնց ազգա-
տոհմերուն Համեմատ ասասիրեակ քաղաք
էին՝ ու անոնց արուարձանները ։
34 Եւ Մերարացիներուն՝ այսինքն Մե-
րարիի որդւոց ազգատոհմերէն Յոկնեամ
իր արուարձաններով, Կարթա իր արուարձան-
ներով, Դիմնան իր արուարձաններով, Նա-
35 հաղոլը իր արուարձաններով. չորս քաղաք
36 ։ Եւ Բեսնեի ցեղէն Բեսերը իր արուարձաններով,
37 ու Եասան իր արուարձաններով, Կադեմո-
թը իր արուարձաններով, ու Մեփաաթը
իր արուարձաններով. չորս քաղաք ։
38 Եւ Գադի ցեղէն ապաստանի Համար ասա-
ասին քաղաք ըստ-ուշ-ուշ Գաղաադի մէջ
Ռամոթը իր արուարձաններով. Նաեւ Մա-
39 Նայիմը իր արուարձաններով, Եսեբոնը իր
արուարձաններով, Եազերը իր արուար-
40 ձաններով. ամէնը չորս քաղաք ։ Ղե-
ւտացւոց ազգատոհմերէն մնացած Մերարիի
որդւոցը բոլոր քաղաքներն իրենց տասնի-
սը քաղաք եղան ։
41 Իսրայէլի որդւոցը կալուածքներուն մէջ
Ղեւտացւոց բոլոր քաղաքներն քառասունու-
ութ քաղաք էին՝ ու անոնց արուարձաննե-
42 րը ։ Այս քաղաքներուն ամէն մէկը իր բոլոր
սահմերը արուարձաններ ունէր. ասա քաղա-
քներն ամէնն ալ այնպէս էր ։
43 Եւ Տէրը Իսրայէլին տուաւ ամէն բոլոր եր-
կիրը, որն որ անոնց հայրերուն տալու երդում
բրեր էր. և գաղթելով ժառանգեցին ու անոր
44 մէջ բնակեցան ։ Եւ Տէրը գոնեալ ամէն կող-
մէն հանգստացուց, ինչպէս որ անոնց հայրե-
րուն երդում բրեր էր. ու ամենուն բոլոր թըշ-
նամիներէն բնաւ մէկը չկրցաւ անոնց դէմ դր-
նել. Տէրը անոնց ամէն թշնամիները անոնց
45 ձեռքը տուաւ ։ Տէրը Իսրայէլի ասոր
Հաստատ որչափ բարի խոսքեր որ գրուցեր էր,
անոնցմէ բան մը չպակսեցաւ. ամէնն ալ կա-
տարուեցաւ ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Եբիսոք ու ֆիւ ցեղերը օրհնաբերելով առաքելին կը խրախուն.
5 որոնք իրենց հաճութեան մէջ վկայութիւն ունան մը
կը չինեն. 11 Խորհրդովք կը գործադրեն ու բանիս վերջ.
21 Ինչ անունը իրենց գիտութեան կը բացատրեն.

1 Ա Նասանէլը Բեսու Նէնի կանչեց Բասնեանե-
ները, Գադեանները ու Մանասէի կէս ցեղը,
2 Եւ անոնց բսաւ. Տէրոջը ծառան Մովսէս
ինչ որ ձեզի հրամայեր էր, դուք անոնց ա-
մէնն ալ պահեցիք. Ես ալ ինչ որ ձեզի բրի-
3 ամէն բանի մէջ ալ ձեզի պատասխանեցի. Այ-
սամ շատ օրեր մինչև ասօր ձեր եղբայրնե-
րը չմոռցիք, և ձեր Տէր Աստուծոյն պա-
4 տուիրանքները ամբողջ պահեցիք. Ու հիմա
ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրները հան-

1 Գէն. ժե. 43 ։ 2 = Գէն. ժե. 44 ։ 3 Գէն. ժե. 45 ։ 4 Գէն. ժե. 46 ։ 5 Գէն. ժե. 47 ։ 6 Գէն. ժե. 48 ։ 7 Գէն. ժե. 49 ։ 8 Գէն. ժե. 50 ։ 9 = Գէն. ժե. 51 ։ 10 = Գէն. ժե. 52 ։ 11 Ելք. ե. 6 = Գէն. ժե. 53 ։ 12 Գէն. ժե. 54 ։ 13 Գէն. ժե. 55 ։ 14 Գէն. ժե. 56 ։ 15 = Գէն. ժե. 57 ։ 16 Գէն. ժե. 58 ։ 17 Գէն. ժե. 59 ։ 18 Գէն. ժե. 60 ։ 19 Գէն. ժե. 61 ։ 20 Գէն. ժե. 62 ։ 21 Գէն. ժե. 63 ։ 22 = Գէն. ժե. 64 ։ 23 Գէն. ժե. 65 ։ 24 Գէն. ժե. 66 ։ 25 Գէն. ժե. 67 ։ 26 Գէն. ժե. 68 ։ 27 Գէն. ժե. 69 ։ 28 Գէն. ժե. 70 ։ 29 Գէն. ժե. 71 ։ 30 Գէն. ժե.

գրասացուց, ինչպէս որ անուեց քաւ. ուստի հիմա գործէք, ձեր վրանները — ձեր կա-
քաւածոց երկիրը գայէք, ասն որ Տէրոջը ծա-
ռան Մովսէս Յորդանանու անդի կողմն ձեզի
5 առաւ. Միայն թէ ապրկ ապրուշխըն ընէք
ի գործ դնելու ան պատուիրանքը ու օրէնք,
որն որ Տէրոջը ծառան Մովսէս ձեզի
պատուիրեց, ասր ձեր Տէր Աստուածը սիրէք,
և անոր ամէն ճամբաներուն մէջը քալէք, ու
անոր պատուիրանքները պահէք, և անոր յա-
րիք, ու ձեր բոլոր սրտովը և բոլոր հոգւովը
6 զանիկա պաշտէք. Ու Յեսու հօրհնեց զանոնք
և արձակեց. ու անոնք իրենց վրանները
7 գացին. (Ու Մանասէի կէս ցեղին Մովսէս
տուեր էր Բասանի մէջ, ասու հո կէս-
սին՝ Յեսու անոնց եղբայրներուն հետ՝ Յոր-
դանանու ասդիի կողմն առաւ գէպ ի արև-
մուտք.) Ու երբոր Յեսու զանոնք իրենց
8 վրաններըը իրկնց, զանոնք օրհնեց· Ու անոնց
խօսեցաւ բսելով, Շատ հարստութիւնով ու
խիստ շատ անասուններով, արծաթովը, ոս-
կւով, պղնձով, երկաթովը ու խիստ շատ հան-
դերձներով ձեր վրանները գործէք, — ձեր
թշնամեաց աւարը ձեր եղբայրներուն հետ
բաժնեցէք.

9 Ասոր Ռուբինի որդիքը, Գադի որդիքը
ու Մանասէի կէս ցեղը գառնալու երկիրը Սի-
լովի մէջ իսրայէլի որդւոցմէ գառնացան գա-
ցին, որ իրենց ժառանգութիւնն երկիրը՝ որ-
ին որ Պատգամով Մովսէսին ձեռքովը տրուա-
ծառ էին.

10 Ու երբոր Յորդանանու մօտ անզաւանքը
եկան, ան կողմն որ գտնուող երկրին մէջն է,
Ռուբինի որդիքը, Գադի որդիքը ու Մանա-
սէի կէս ցեղը հոն Յորդանանու մօտ անզաւ
մը շինեցին, երեւոյթով մեծ անգաւ մը.
11 Ու իսրայէլի որդիքը լսեցին որ ահա Ռու-
բինի որդիքը, Գադի որդիքը և Մանասէի
կէս ցեղը գառնացեր Յորդանանու մօտ՝ ուր որ իսրայէլի որդիքը անցեր էին,
12 անգաւ մը շիներ են· Ու երբոր իսրայէլի որ-
դիքը լսեցին, իսրայէլի որդւոցը բոլոր ժո-
ղովը Սիլովի մէջ ժողվուեցան, որ անոնց
13 վրայ երթան պատերազմելու. Յեսու իս-
րայէլի որդիքը Ռուբինեանց, Գադեանց ու
Մանասէի կէս ցեղին՝ Գաղաադու երկիրը
խրկեցին Եղիազարի որդին փինէհէս քահա-
14 նուն, Ու անոր հետ տասը իշխան, այրեր՝ ին-
րայէլի ամէն ցեղերուն նահապետութիւններէն
մէկական իշխան, Հարանց ամէն մէկը իսրայէլի
հազարաւոր տներուն նահապետութեանց իշ-
15 խաններէն էին. Ու անոնք Գաղաադ ու երկիրը
գացին ու խօսեցան որդւոցը, Գադի որդւոցը ու
Մանասէի կէս ցեղին, և անոնց հետ խօս-
16 ցան՝ բսելով, Տէրոջը բոլոր ժողովը այսպէս
կ'ըսէ. Ան ի՞նչ միգք է, որ դուք իսրայէ-
լի Աստուծոյն դէմ գործելով՝ այսօր Տէրոջմէ
մէ խօսորդելով, և այսօր Տէրոջը դէմ ապս-
տամբութիւն ընելու համար ձեզի սեպան շի-
17 նեցիք. Միթէ Փողովրի անօրէնութիւնը
պզտիկ բան մըն է միգի, որ անկէ մինչև աս
օրս չսրբուեցանք, ու Տէրոջը ժողովէն վր-
18 րայ ան հարուածը եկաւ. Ու դուք այսօր
Տէրոջմէ խօսորդիցաք. ուստի թէ որ դուք
այսօր Տէրոջմէ ապստամբիք, ան ալ վաղը
իսրայէլի բոլոր ժողովէն վրայ պիտի բար-
19 կանայ. Սակայն թէ որ ձեր կալուածոց եր-
կիրը անսիգաբար կ'անցնի, Տէրոջը կալուա-
ծոց երկիրը անցէք, ուր որ Տէրոջը խորանը
կանգնած է, ու մեր մէջը ժառանգութիւն
առէք. և մեր Տէր Աստուծոյն սեպանէն զատ ձեզի սեպան չշինելով Տէրոջը ապստամբ
20 մի բլլաք, ու մեզի ալ մի ապստամբիք՝ երբ-
որ Զարայեան Աքարը նզովածէն անհնազանդ միգք
գործեց, միթէ Տէրոջը բարկութիւնը իսրայէլի
բոլոր ժողովրդին վրայ չեկաւ, ու ան մարդը
իր անօրէնութեանը մէջ մինակ չմեռաւ.
21 Ու Ռուբինի որդիքը, Գադի որդիքը ու
Մանասէի կէս ցեղը պատասխան տուին, ու
22 իսրայէլի հազարապետներուն բսին, Ան-
աստուածներուն Եհովայ Աստուածը, աստուած-
ներուն Եհովայ Աստուածը՝ ինքը գիտէ, ու
իսրայէլն ալ թող գիտնայ, թէ որ — ըն-
ստամբութեան համար՝ կամ Տէրոջը դէմ յան-
ցանք գործելու համար ըլլայ, մեզ այսօր չազա-
23 րեցնէ. թէ որ մեզի սեպան շինեցինք Տէրոջ-
մէ ետ դառնալու համար, կամ անոր վրայ
ողջակէզ ու հացի ընծայ մատուցանելու հա-
մար, և կամ անոր վրայ խաղաղութեան զո-
հեր ընելու համար, Տէրը ինքը չդնաւ թէն
24 ընէ. Ալ մենք ասկից մեր վախսն չենք ցնեցիք,
մտածելով որ գուցէ վաղը ձեր որդիքը մեր
որդւոցը խօսին ու բսեն թէ Դուք իսրայէլի
25 Տէր Աստուածոյն հետ ի՞նչ ունիք. Ով Ռու-
բինեանք ու Գադեանք, Տէրը մեր ու ձեր
մէջը Յորդանանը սահման դրաւ. դուք Տէ-
րոջմէ բնաւ բաժին չունիք. և — կրնայ ձեր
որդիքը մեր որդւոցմէ Տէրոջը երկիւղը վեր-
26 ցընեն. Ան պատճառաւ բսինք, Հիմա մեզի

---

4 Թագ. ը. 33. բ Օր. իբ. 8. Գէդ. ժգ. 9.
7 բ Օր. գ. 6. 17. ժա. 24.
8 բ Օր. ժ. 12.
12 Ծն. իե. 7. Ել. լբ. 45. Գէդ. ժգ. 13. բ Թագ. գ. 18.
Գաս. իգ. 30.
Դ Գէդ. ժէ. 5.
ը Թագ. լգ. 27. ա Թագ. ը. 14.
Թագ. լը. 1. 26. 29.
ժ բ Օր. ժգ. 12. հա.
Գաս. իգ. 32.
Դ Գաս. իե. 1.
ե Ելլ. ժ. 4. բ Օր. ժգ. 14. Գաս. իգ. 13.
ը Գէդ. ժգ. 1.
թ Գէդ. է. 1. 3. ժ Գէդ. ժգ. 1.
ժա Գէդ. ժգ. 1.
ժբ Գէդ. ժգ. 1.
ժգ Գէդ. ժգ. 1.
ժդ Գէդ. ժգ. 1.
ժե Գէդ. ժգ. 1.
ժզ Գէդ. ժգ. 1.
ժէ Գէդ. ժգ. 1.
ժը Գէդ. ժգ. 1.
ժթ Գէդ. ժգ. 1.
ի Գէդ. ժգ. 1.
իա Գէդ. ժգ. 1.
իբ Գէդ. ժգ. 1.
իգ Գէդ. ժգ. 1.
իդ Գէդ. ժգ. 1.
իե Գէդ. ժգ. 1.
իզ Գէդ. ժգ. 1.
իէ Գէդ. ժգ. 1.
իը Գէդ. ժգ. 1.
իթ Գէդ. ժգ. 1.
կ Գէդ. ժգ. 1.
կա Գէդ. ժգ. 1.
կբ Գէդ. ժգ. 1.
կգ Գէդ. ժգ. 1.
կդ Գէդ. ժգ. 1.
կե Գէդ. ժգ. 1.
կզ Գէդ. ժգ. 1.
կէ Գէդ. ժգ. 1.
կը Գէդ. ժգ. 1.
կթ Գէդ. ժգ. 1.
Ելլ. ժգ. 1.
Ելլ. ժգ. 1.
Ելլ

մէկ անգամ մը չխնայէք, ըստ չէ թէ ոգւական-
27 գի համար, այլ ալ գոհի համար։ Ալ որպէս
գի անիկա Տէր ու Ձեր մէջը, և մեզմէ եօ-
թը մեր ատրանդներուն մէջը փակցնելու բա-
յայ, որ Տէր ոգւականքներով, մեր պատա-
րագներով ու մեր խոստովանեան գոհերով
Տէրոջը ծառայեմք։ Անոր առջեւ ընենք,
ու փայլը Ձեր որդիքը մեր որդւոցը չբռնեն թէ
28 Գուք Տէրոջմէ բաժնի չունիք։ Ու ըսինք,
թէ որ մեզի կամ մեր ատրանդին փայը — ըսենք
բանաս բլլայ, պիտի ընենք թէ Տեսէք Տէ-
րոջը սեղանին օրինակը՝ զոր ան մեր հայրերը
չունեցին, չէ թէ ոգւականքի համար կամ գո-
հի համար, հապա մեր ու Ձեր մէջը փա-
29 յատիւնի մը բլլալու համար։ Քան լսեցի որ
մենք Տէրոջմէ ապստամբիմք, ու այսօր Տէրոջ-
մէ ետ դառնալով, խոստանին առջեւը եղող մեր
Տէր Աստուծոյն սեղանէն՝ ի գոռ՝ ոգւականքի
համար, հացի ընծայի համար և գոհի համար
սեղան չունենք։
30 Ու երբոր փինէհէս քահանան և անոր հետ
եղող ժողովրդին իշխանները, ու խոտորկլին հա-
զարապետները Իսրայէլի որդւոցը, Գադ ի որ-
դւոցը ու Մանասէի որդւոցը բաւած խօսքերը
31 լսեցին, իրենց հաճոյ երեցաւ։ Ու էլիազար
քի որդին փինէհէս քահանան Իսրայէլի որ-
դւոցը, Գադ ի որդւոցը ու Մանասէի որդւոցը
բաւ, Այսօր գիտցանք որ Տէրը մեր մէջն
է, որովհետեւ գուք Տէրոջը դէմ ասանցան-
քը չդործեցիք, և խոտորկլին որդիքը Տէրոջը
ձեռքէն ազատեցիք։
32 Այսպէս էլիազարի որդին փինէհէս քա-
հանան և իշխանները Իսրայէլի որդւոցը ու
Գադ ի որդւոցը քովէն Գաղաադայ երկրէն
դառնալու երկիրը Քանանու երկրին որդւոցը,
33 և անոնց լուր բերին։ Ու ասոր բանը խոտո-
րկլէլի որդւոցը հաճոյ երեցաւ, և խոտորկլին
որդիքը Աստուած օրհնեցին, ու Իսրայէլի
որդւոցը և Գադ ի որդւոցը բնակած երկիրը
կործանելու համար անոնց վրայ երթալնին ար-
34 տերացմունք չլսեցին։ Ու Իսրայէլի որդիքը ու
Գադ ի որդիքը անոր անունը Վկայու-
թիւն դրին, որովհետեւ ըսին, Անիկա մեր մէջը
վկայ է, որ Յէ Աստուածը Էհովան է։

ԳԼՈՒԽ ԻԳ

1 Ետքը քիչ մնացեալ օրերէն առաջ, երբոր Տէրը հանգուցա-
ցուցեր էր Իսրայէլը անոր բոլորտիքը եղած
ամէն թշնամիներէն, Յեսու Յ ծերացած ու
2 տարիքը առած էր։ Ու Յեսու Իսրայէլ բոլոր
Իսրայէլը՝ անոր ծերերը, իշխաններըը, դատա-
րներըը ու սատիկաններըը, և անոնց ըսաւ,
3 Ես ծերացայ — տարիքս առած։ Ու դուք ամ-
բողջ ան ամէնը, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր
առջեւը բրաւ ասոնց բոլոր ազգերուն. քանզի
ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար
4 պատերազմ բրաւ։ Նայեցէք, Յես ձեզի
ան ազգացած ազգերը վիճակով ժառանգու-
թիւն բաժնեցի ձեր ցեղերուն համեմատ,
Յորդանանէն՝ մինչեւ մեծ ծովը դէպ ի արեւմուտք։
5 Ու ձեր Տէր Աստուածը անոնք ձեր առջեւէն
պիտի հալածէ զանոնք ու պիտի վռնտէ, և
անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք, ինչ-
6 պէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի բաւ։ Ըլլա-
ուր խիստ ժիր եղէք, որ Մովսէսին օրինաց
դրքին մէջը գրուած բոլոր բաներըը զգուշա-
նալու ի գործ դնէք, Ցա անկէ աջ կողմը
7 կամ ձախ կողմը չխոտորիք. Որպէս զի ձեր
քովը ձեացած Ցաս ազգերուն Հետ չխառ-
նուիք, ու Ցանոնց աստուածներուն անուն-
ներըը չյիշէք, և ծանրով երդում չընէք, ու
8 անոնց երկրպագութիւն չընէք. Հապա Ցձեր
Տէր Աստուծոյն յարիք, ինչպէս որ մինչեւ ու
9 օրս ըրիք։ Ցես Տէրը ձեր առջեւէն մեծ ու
զօրաւոր ազգեր վռնտեց, ու մինչեւ ուս օրս
10 Ցոնաս մէկը չկրցաւ ձեզի դէմ դնել։ Ցձեզմէ
մէկը հազարը պիտի հալածէ, քանզի
ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար կը
պատերազմի, Ցինչպէս որ ձեզի բաւ։
11 Ցուստ ձեր անձերուն ազէկ զգուշանալնիւն
12 ընէք, որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք։ Ցայլ
քիչ որ անկէ դարձնաս բլլաք, ու ձեր քովը
ձեացած ասոր ազգերուն ձեացորդին յարիք, և
Ցանոնց հետ խնամութիւն ընէք, ու գուք
անոնց հետ խառնուիք, և անոնք ալ ձեզի
13 հետ, Այսպէս գիտցէք որ Ցձեր Տէր Աստու-
ծը ինչպէս ալ ասոր ազգերը ձեր առջեւէն պիտի
չվռնտէ. Ցհապա անոնք ձեզի որոգայթ ու
գայլամկրտութիւն պիտի բլլան, և ձեր կող-
քերուն խմաններ, ու ձեր աչքերուն փուշեր,
մինչեւ որ բնաջինջ բլլաք ասոր բարի երկրին
վրայէն, որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի
14 տուաւ։ Ցու ահա ես այսօր Ցամէն երկրին

1 Ե. շատ օրերէն ետքը՝ որ Տէրը Ցհանգուցա-
ցուցեր էր Իսրայէլը անոր բոլորտիքը եղած
ամէն թշնամիներէն, Յեսու Ցծերացած ու
2 տարիքը առած էր։ Ցու Յեսու Ցկանչեց բոլոր
Իսրայէլը՝ անոր ծերերը, իշխաններըը, դատա-
րներըը ու սատիկաններըը, և անոնց ըսաւ,
3 Ցես ծերացայ — տարիքս առած։ Ցու դուք ամ-
բողջ ան ամէնը, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր
առջեւը բրաւ ասոնց բոլոր ազգերուն. քանզի
ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար
4 պատերազմ բրաւ։ Նայեցէք, Յես ձեզի
ան ազգացած ազգերը վիճակով ժառանգու-
թիւն բաժնեցի ձեր ցեղերուն համեմատ,
Յորդանանէն՝ իմ կտրած բոլոր ազգերուն
մէկտեղ՝ մինչեւ մեծ ծովը դէպ ի արեւմուտք։
5 Ցու ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեր առջեւէն
պիտի հալածէ զանոնք ու պիտի վռնտէ, և
անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք, ինչ-
6 պէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի բաւ։ Ցու-
ուր խիստ ժիր եղէք, որ Մովսէսին օրինաց
դրքին մէջը գրուած բոլոր բաներըը զգուշա-
նալու ի գործ դնէք, Ցաս անկէ աջ կողմը
7 կամ ձախ կողմը չխոտորիք. Որպէս զի ձեր
քովը ձեացած Ցաս ազգերուն Հետ չխառ-
նուիք, ու Ցանոնց աստուածներուն անուն-
ներըը չյիշէք, և ծանրով երդում չընէք, ու
8 անոնց երկրպագութիւն չընէք. Հապա Ցձեր
Տէր Աստուածը ինչպէս որ մինչեւ ուս օրս
9 ըրիք։ Ցես Տէրը ձեր առջեւէն մեծ ու
զօրաւոր ազգեր վռնտեց, ու մինչեւ ուս օրս
10 Ցոնաս մէկը չկրցաւ ձեզի դէմ դնել։ Ցձեզմէ
մէկը հազարը պիտի հալածէ, քանզի
ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար կը
պատերազմի, Ցինչպէս որ ձեզի բաւ։
11 Ցուստ ձեր անձերուն ազէկ զգուշանալնիւն
12 ընէք, որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք։ Ցայլ
քիչ որ անկէ դարձնաս բլլաք, ու ձեր քովը
ձեացած ասոր ազգերուն ձեացորդին յարիք, և
Ցանոնց հետ խնամութիւն ընէք, ու գուք
անոնց հետ խառնուիք, և անոնք ալ ձեզի
13 հետ, Այսպէս գիտցէք որ Ցձեր Տէր Աստու-
ծը ինչպէս ալ ասոր ազգերը ձեր առջեւէն պիտի
չվռնտէ. Ցհապա անոնք ձեզի որոգայթ ու
գայլամկրտութիւն պիտի բլլան, և ձեր կող-
քերուն խմաններ, ու ձեր աչքերուն փուշեր,
մինչեւ որ բնաջինջ բլլաք ասոր բարի երկրին
վրայէն, որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի
14 տուաւ։ Ցու ահա ես այսօր Ցամէն երկրին

1 Ե. շատ օրերէն ետքը՝ որ Տէրը Ցհանգուցա-
ցուցեր էր Իսրայէլը անոր բոլորտիքը եղած
ամէն թշնամիներէն, Յեսու Ցծերացած ու
2 տարիքը առած էր։ Ցու Յեսու Ցկանչեց բոլոր
Իսրայէլը՝ անոր ծերերը, իշխաններըը, դատա-
րներըը ու սատիկաններըը, և անոնց ըսաւ,
3 Ցես ծերացայ — տարիքս առած։ Ցու դուք ամ-
բողջ ան ամէնը, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեր
առջեւը բրաւ ասոնց բոլոր ազգերուն. քանզի
ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար
4 պատերազմ բրաւ։ Նայեցէք, Յես ձեզի
ան ազգացած ազգերը վիճակով ժառանգու-
թիւն բաժնեցի ձեր ցեղերուն համեմատ,
Յորդանանէն՝ իմ կտրած բոլոր ազգերուն
մէկտեղ՝ մինչեւ մեծ ծովը դէպ ի արեւմուտք։
5 Ցու ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեր առջեւէն
պիտի հալածէ զանոնք ու պիտի վռնտէ, և
անոնց երկիրը դուք պիտի ժառանգէք, ինչ-
6 պէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի բաւ։ Ցու-
ուր խիստ ժիր եղէք, որ Մովսէսին օրինաց
դրքին մէջը գրուած բոլոր բաներըը զգուշա-
նալու ի գործ դնէք, Ցաս անկէ աջ կողմը
7 կամ ձախ կողմը չխոտորիք. Որպէս զի ձեր
քովը ձեացած Ցաս ազգերուն Հետ չխառ-
նուիք, ու Ցանոնց աստուածներուն անուն-
ներըը չյիշէք, և ծանրով երդում չընէք, ու
8 անոնց երկրպագութիւն չընէք. Հապա Ցձեր
Տէր Աստուածը ինչպէս որ մինչեւ ուս օրս
9 ըրիք։ Ցես Տէրը ձեր առջեւէն մեծ ու
զօրաւոր ազգեր վռնտեց, ու մինչեւ ուս օրս
10 Ցոնաս մէկը չկրցաւ ձեզի դէմ դնել։ Ցձեզմէ
մէկը հազարը պիտի հալածէ, քանզի
ձեր Տէր Աստուածը ինքը ձեզի համար կը
պատերազմի, Ցինչպէս որ ձեզի բաւ։
11 Ցուստ ձեր անձերուն ազէկ զգուշանալնիւն
12 ընէք, որ ձեր Տէր Աստուածը սիրէք։ Ցայլ
քիչ որ անկէ դարձնաս բլլաք, ու ձեր քովը
ձեացած ասոր ազգերուն ձեացորդին յարիք, և
Ցանոնց հետ խնամութիւն ընէք, ու գուք
անոնց հետ խառնուիք, և անոնք ալ ձեզի
13 հետ, Այսպէս գիտցէք որ Ցձեր Տէր Աստու-
ծը ինչպէս ալ ասոր ազգերը ձեր առջեւէն պիտի
չվռնտէ. Ցհապա անոնք ձեզի որոգայթ ու
գայլամկրտութիւն պիտի բլլան, և ձեր կող-
քերուն խմաններ, ու ձեր աչքերուն փուշեր,
մինչեւ որ բնաջինջ բլլաք ասոր բարի երկրին
վրայէն, որն որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի
14 տուաւ։ Ցու ահա ես այսօր Ցամէն երկրին

ճամբան կ՚երթամ, ու դուք ձեր բոլոր սրտով եւ բոլոր հոգւովը գիտէք որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի համար ըրածի բոլոր խօսքերը որ բաւ, համողեցաւ բան մը չպակսեցաւ. ամէնն ալ ձեր վրայ կատարուեցաւ, անոնցմէ
15 բնաւ մէկ խօսք մը գետինը չինկաւ. Ու ինչպէս որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի համար բրած ամէն բարի խօսքերը ձեր վրայ կատարեցաւ, նոյնպէս ալ Տէրը չամէն չար խօսքերը ձեր վրայ պիտի բերէ, մինչեւ որ բնաջինջ բնէ ձեզ աս բարի երկրին վրայէն, որ ձեր Տէր Աստուածը ձեզի տուաւ,
16 թէ որ ձեր Տէր Աստուածին ձեզի պատուիրած ուխտը գնդց բնէք, ու երթաք օտար աստուածներ պաշտէք, եւ անոնց երկրպագութիւն բնէք, Տէրոջը բարկութիւնը ձեր վրայ պիտի բորբոքի, ու ան ձեզի աւած բարի երկրին վրայէն շատով պիտի կորսուիք։

ԳԼ. ԻԹ

1 Ե Յեսու Իսրայէլի բոլոր ցեղերը Սիքեմի մէջ կը ժողվի. ու Քաղքենի ակնոյքով հաստատուելու կը պատրաստուին Աստուծոյ բարեմիտները. 11 եւ անոնց ու Աստուծոյ ուխտը կը հաստատէ. 28 Ան ամբոխը վերադարձնելէն ետքը կը մեռնի. 29 Յեսուին աշխատութիւնը. մահը եւ թաղումը. 32 Յովսեփին ոսկրները թաղուելը. 33 Եղիազար քահանային մահը.

1 Ե Յեսու Իսրայէլի ամէն ցեղերը Սիքեմի մէջ ժողվեց, ու Իսրայէլի ծերերը, իշխաններն, դատաւորներն եւ սպասաւորները կանչեց. ու անոնք Աստուծոյ առջեւը կայնեցան։
2 Եւ Յեսու բոլոր ժողովրդին ըսաւ. Իսրայէլի Տէր Աստուածը պատգամ կ՚ըսէ. Աւազի ձեր հայրերը՝ Աբրահամին հայրը ու Նաքորի հայրը միւս կողմը բնակեցան, եւ օտար աստուածներ պաշտեցին։
3 Ու ես ձեր հայրը Աբրահամը միւս կողմէն առի, ու զանիկա Քանանի բոլոր երկրին մէջը պտրտցուցի, եւ անոր սերունդը շատցուցի, ու Իսահակը անոր տուի. Եւ Իսահակին Յակոբը ու Եսաւը տուի. ու Եսաւին Սէիրը բնակ ըլլալ տուի. Յակոբ ու անոր որդիքը Եգիպտոս իջան։
5 Ես Մովսէսը ու Ահարոնը խրկեցի. Եգիպտոսը գարկի, (ինչպէս որ անոր մէջը բրի,)
6 ետքը ձեզ հանեցի. Յեսու ես ձեր հայրերը Եգիպտոսէն հանեցի, եւ դուք ծովը եկաք. Ու Եգիպտացիները կառքերով ու ձիաւորներով մինչեւ Կարմիր ծովը ձեր հայրերուն
7 հետեւէն խնդան. Անոնք անձնք Տէրոջը ազազակեցին, ին անիկա ձեր ու Եգիպտացւոց միջտեղը խաւար դնելց, ու ծովը անոնց վրայ բերելով զանոնք ծածկեց. և ձեր աչքերը Եգիպտոսի մէջ բրած բաներս տեսան. ու շատ ժամանակ անապատին մէջը բնակեցաք.
8 ետքը ես ձեզ բերի Յորդանանեան անդի կողմի բնակող Ամորհացւոց երկիրը, ու ձեզի հետ պատերազմ բրին, և զանոնք ձեր առջեւէն տուի, ու անոնց երկիրը ժառանգեցիք.
9 և զանոնք ձեր առջեւէն բնաջինջ բրի. Եւ Մովաբի թագաւոր Սեպփորեան Բաղակ ելաւ, ու Խորհրդին դէմ պատերազմ բրաւ, և Բէորի որդին Բաղաամի կանչեցաւ,
10 որ ձեզ նզովէ. Բայց չուզեցի Բաղաամին մտիկ բնել. Ու անիկա ձեզ բարեմիտ օրհնեց, և ես ձեզ ձեռքէն ազատեցի.
11 Ետքը Յորդանանէն անցնելով Երիքով եկաք, ու Երիքովի բնակիչները, Ամորհացիները, Փերեզացիները, Քանանացիները, Քետացիները, Գերգեսացիները, Խեւացիները ու Յեբուսացիները ձեզի գէմ պատերազմ բրին, ու զանոնք ձեր առջեւէն տուի.
12 Նաեւ ձեր առջեւէն ոչ ոսկի. Եւ Ձեր առջեւէն իշամեղուները խրկեցի, որ զանոնք՝ այծենի Ամորհացւոց երկու թագաւորներն ձեր առջեւէն վռնտեցին. Ոչ թէ սրովդ և ոչ թէ
13 աղեղովդ. Ես ձեզի ձկ երկիրը միւս տուի, որ դուք անոր մէջը չաշխատեցաք, և Քաղաքներ՝ որ դուք չշինեցիք, ու անոնց մէջը կը բնակիք. ԵՒ կ՚ուտէք այն այգիներէն ու ձիթհնձիներէն, որ դուք չտնկեցիք.
14 Ու հիմա վախցէք դուք Տէրոջմէն ու ճշմարտութեամբ ու անարատ սրտով Տէրոջը ծառայեցէք եւ հեռացուցէք ձեր հայրերը Գետին անդի կողմն ու Եգիպտոսի մէջ ծառայած աստուածները, ու Տէրոջը ծառայեցէք.
15 Ձգեցէք, և Տէրը պաշտեցէք. Բայց եթէ որ Տէրոջը ծառայութիւն բնելը ձեզի համար չբնաւ, ձեզի բնարիցէք այսօր թէ ո՛վ պիտի պաշտէք. Գետին անդի կողմը ձեր հայրերուն պաշտած աստուածները թէ Ամորհացւոց աստուածները որ դուք անոնց երկրին մէջը կը բնակիք. Բայց ես ու իմ տունս Տէրոջը պիտի պաշտենք։
16 Ե ժողովուրդը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Քաւ լիցի՝ որ մենք Տէրոջմէն թողունք
17 և ուրիշ աստուածներ պաշտենք. Քանզի Տէրոջ Աստուածը ինքն է մեր Աստուածը, որ մեզ

---

1 Գէս. խա. 42. Գաղ. խա. 22։
2 ր Օր. իգ. 6։
3 Գէս. իգ. 15. ր Օր. իգ. 15. 16. Ես.
—
4 Գէս. կբ. 4։
5 Գէս. իդ. 8։
6 — Ելս. ժ. 19։
7 Գէս. ժա. 28. 31։
8 Եփթաեան։
9 Գէս. յա. 25։
10 Գէս. ժբ. 1. Գաղ. ե. 2։
11 Գէս. ժբ. 3. Գաղ. ե. 13։
12 Գէս. խբ. 4. Ելս. ի. 28. Թուոց ի. 21։
13 Գէս. ժբ. 24. 33. Թուոց իգ. 33։
14 Գէս. իգ. 8. ր Օր. ը. 1։
15 Գէս. խբ. 1. 8. Գաղ. ե. 13։
16 Գէս. կ. 18։
17 Ելս. ե. ը. թ. ժ. ժբ։
18 Գէս. ժբ. 1. Գաղ. ե. 2։
19 Գէս. իգ. 3. Գաղ. ե. 8. Ելս. ի. 7։
20 Գէս. իգ. 3. 6. Ելս. ի. 7։
21 Ելս. ժբ. 37. 38։
22 Ելս. ժգ. 8։
23 Ելս. ժգ. 8։
24 Ելս. ժգ. 8։
25 Ելս. ժգ. 8։
26 Ելս. ժգ. 27. 28։
27 Ելս. ժգ. 8։
28 Ելս. ժգ. 8։
29 Ելս. ժգ. 27. 28։
30 ր Օր. գ. 27. խթ. 20։
31 Գաղ. ե. 13։
32 ր Օր. իգ. 1։
33 Թուոց իգ. 11. 29. իդ. 1։
34 Գաղ. ե. 1. ժ. 1։
35 Գաղ. ե. 13. ժ. 1։
36 Ելս. իգ. 18։
37 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
38 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
39 Թուոց իգ. 11. 29. իդ. 10։
40 Գէս. ժգ. 14. 17. գ. 10. 11. 12։
41 Գէս. ժգ. 1. ժ. 1։
42 Գէս. խբ. 1. 8. Գաղ. ե. 13։
43 Յեսու. խա. 1. ր Օր. իգ. 4։
44 ր Օր. իգ. 1։
45 Թուոց. իգ. 11. 29. իդ. 10։
46 Գէս. ժգ. 14. 17. գ. 10. 11. 12։
47 Գէս. ժգ. 1. ժ. 1։
48 Գէս. ժգ. 1. ժ. 1։
49 Գէս. խբ. 1. 8. Գաղ. ե. 13։
50 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
51 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
52 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
53 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
54 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
55 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
56 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
57 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
58 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
59 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
60 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
61 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
62 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
63 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
64 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
65 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
66 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
67 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
68 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
69 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
70 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
71 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
72 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
73 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
74 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
75 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
76 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
77 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
78 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
79 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
80 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
81 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
82 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
83 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
84 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
85 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
86 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
87 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
88 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
89 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
90 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
91 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
92 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
93 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
94 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
95 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
96 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
97 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
98 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
99 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։
100 Ելս. ժգ. 1. ր Կար. ժ. 11։

ու մեր հայրերը էգիպտոսի երկրէն՝ ծառայութիւան առնէն հանից, և ինքը մեր աչքերուն առջեւը սա մեծ նշաններն բրաւ, ու մեզ պահեց մեր ամէն գացած ճամբուն մէջ և ամէն ազգերուն մէջ, որոնց մէջէն որ անցանք։ 18 Ու եհոսան բոլոր ազգերը ու — երկրիս մէջ բնակող Ամորհացիները մեր առջեւէն վռնտեց. մենք ալ եհոսան պիտի պաշտենք, որովհետեւ մեր Աստուածը ինքն է։

19 Ու Յեսու ժողովրդին բաւ, Դուք չէք կրնար եհոսան պաշտել, քանզի անիկա սուրբ Աստուած է. ու անիկա նախանձոտ Աստուած էր[ա] ձեր յանցանքներն ու մեղքերը չէր 20 ներեր։ Քանզի երբոր եհոսան թողուք ու օտար աստուածներու պաշտէք, դառնալով պիտի գան[բ] ու ձեզ չարչարելով բնաջինջ պիտի բնէ։

21 Ու ժողովրդը Յեսուին բաւ, Չէ. հապա մենք եհոսան պիտի պաշտենք։

22 Ու Յեսու ժողովրդին բաւ, Դուք ձեր անձանցը վկայ էք, որ դուք ձեզի եհոսան ընտրեցիք՝ զանիկա պաշտելու համար. (ա. 23 անոնք բսին, վկայ ենք.) Ուրեմն հիմա ձեր մէջը եղած օտար աստուածները վռնտեցէք, և ձեր սիրտը իսրայէլի Տէր Աստուծոյն դարձուցէք։ 24 Ու ժողովրդը Յեսուին բաւ, Մենք մեր Տէր Աստուածը պիտի պաշտենք, ու անոր խօսքը մտիկ բնենք։

25 Ու նոյն օրը Յեսու ժողովրդին հետ ուխտ բրաւ, ու Սիւքեմի մէջ անոր կանոն 26 ու դատաստան դրաւ. Ու Յեսու սա խօսքերը Աստուծոյ օրինաց գրքին մէջ գրեց, ու մեծ քար մը առաւ, և զանիկա Եհոսուէի սրբատաշին փոքր եղած թրեւինիին առ 27 կը կանգնեց. Ու Յեսու բոլոր ժողովուրդին բաւ, Ահա սա քարը մեզի վկայ կըլլայ, քանզի ասիկա Տէրոջը մեզի հետ խօսած բոլոր խօսքերը լսեց. ուստի ասիկա ձեզի վկայ կըլլայ, որ չըլլայ թէ ձեր Աստուածը ուրանաք։ 28 Նաեւ Եհոսուա Յեսու ժողովուրդը արձակեց, — ամէն մարդ իր ժառանգութիւանը գնաց։

29 Ու սա բաներէն ետքը Տէրոջը ծառան Նաւեան Յեսու մեռաւ, հարիւր տասը տարեկան էր։ 30 Ու զանիկա իր ժառանգութիւանը սահմանին մէջը՝ Գաաս լեռանը հիւսիսային կողմը՝ Եփրեմի լեռը՝ Թամնաթսարայի մէջ թաղեցին։

31 Ու Յեսուին բոլոր օրերուն մէջ, ու Յեսուէն ետքը այլ մեռացող և իսրայէլի համար Տէրոջը բրած ամէն գործքերը գիտցող ծերերուն բոլոր օրերուն մէջը՝ իսրայէլ Տէրոջը ծառայութիւն բրաւ։

32 Ու Յովսեփին ոսկորները՝ որ իսրայէլի որդիքը եգիպտոսէն հաներ էին, Սիւքեմի մէջ թաղեցին այգագործին այն մասին մէջ, որուն որ Յակոբ Սիւքեմի հօրը Եմմորին որդիներէն հարիւր կտոր արծաթի՝ ժառանգութիւն եղաւ։

33 Ու Հարոնի որդին Եղիազար ալ մեռաւ, ու զանիկա Եփրեմի լեռը՝ անոր որդւոյն՝ Փենեհեսին տրուած բլուրին վրայ թաղեցին։

ԳԻՐՔ ԴԱՏԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եւ եղաւ Յեսուէն յետքը իսրայէլի որդիքը Տէրոջը հարցուցին ու բսին, Մեզի

[ա] Յես. ի. 19։ [բ] Բ Օր. լա. 29։

1 Յես. ի. 1։ [ա] Յես. ա. 1։ [բ] Յես. ա. 10։ [գ] Յես. ա. 2։ [դ] Յես. ա. 3։ [ե] Յես. ա. 4։ [զ] Յես. ա. 5։ [է] Յես. ա. 6։ [ը] Յես. ա. 7։ [թ] Յես. ա. 8։ [ժ] Յես. ա. 9։ [ի] Յես. ա. 10։ [լ] Յես. ա. 11։ [խ] Յես. ա. 12։ [ծ] Յես. ա. 13։ [կ] Յես. ա. 14։ [հ] Յես. ա. 15։ [ձ] Յես. ա. 16։ [ղ] Յես. ա. 17։ [ճ] Յես. ա. 18։ [մ] Յես. ա. 19։ [յ] Յես. ա. 20։ [ն] Յես. ա. 21։ [շ] Յես. ա. 22։ [ո] Յես. ա. 23։ [չ] Յես. ա. 24։ [պ] Յես. ա. 25։ [ջ] Յես. ա. 26։ [ռ] Յես. ա. 27։ [ս] Յես. ա. 28։ [վ] Յես. ա. 29։ [տ] Յես. ա. 30։ [ր] Յես. ա. 31։ [ց] Յես. ա. 32։ [ւ] Յես. ա. 33։ [փ] Յես. ա. 34։ [ք] Յես. ա. 35։ [օ] Յես. ա. 36։ [ֆ] Յես. բ. 1։ [ա] Յես. բ. 2։ [բ] Յես. բ. 3։ [գ] Յես. բ. 4։ [դ] Յես. բ. 5։ [ե] Յես. բ. 6։ [զ] Յես. բ. 7։ [է] Յես. բ. 8։ [ը] Յես. բ. 9։ [թ] Յես. բ. 10։ [ժ] Յես. բ. 11։ [ի] Յես. բ. 12։ [լ] Յես. բ. 13։ [խ] Յես. բ. 14։ [ծ] Յես. բ. 15։ [կ] Յես. բ. 16։ [հ] Յես. բ. 17։ [ձ] Յես. բ. 18։ [ղ] Յես. բ. 19։ [ճ] Յես. բ. 20։ [մ] Յես. բ. 21։ [յ] Յես. բ. 22։ [ն] Յես. բ. 23։ [շ] Յես. գ. 1։ [ո] Յես. գ. 2։ [չ] Յես. գ. 3։ [պ] Յես. գ. 4։ [ջ] Յես. գ. 5։ [ռ] Յես. գ. 6։ [ս] Յես. գ. 7։ [վ] Յես. գ. 8։ [տ] Յես. գ. 9։ [ր] Յես. գ. 10։ [ց] Յես. գ. 11։ [ւ] Յես. գ. 12։ [փ] Յես. գ. 13։ [ք] Յես. գ. 14։ [օ] Յես. գ. 15։ [ֆ] Յես. գ. 16։ [ա] Յես. գ. 17։ [բ] Յես. գ. 18։ [գ] Յես. գ. 19։ [դ] Յես. գ. 20։ [ե] Յես. գ. 21։ [զ] Յես. գ. 22։ [է] Յես. գ. 23։ [ը] Յես. գ. 24։ [թ] Յես. գ. 25։ [ժ] Յես. գ. 26։ [ի] Յես. գ. 27։ [լ] Յես. գ. 28։ [խ] Յես. գ. 29։ [ծ] Յես. գ. 30։ [կ] Յես. գ. 31։ [հ] Յես. գ. 32։ [ձ] Յես. գ. 33։ [ղ] Յես. գ. 34։ [ճ] Յես. գ. 35։ [մ] Յես. գ. 36։ [յ] Յես. գ. 37։ [ն] Յես. գ. 38։ [շ] Յես. գ. 39։ [ո] Յես. գ. 40։ [չ] Յես. գ. 41։ [պ] Յես. գ. 42։ [ջ] Յես. գ. 43։ [ռ] Յես. գ. 44։ [ս] Յես. գ. 45։ [վ] Յես. գ. 46։ [տ] Յես. գ. 47։ [ր] Յես. գ. 48։ [ց] Յես. գ. 49։ [ւ] Յես. գ. 50։ [փ] Յես. գ. 51։ [ք] Յես. գ. 52։ [օ] Յես. գ. 53։ [ֆ] Յես. գ. 54։ [ա] Յես. գ. 55։ [բ] Յես. գ. 56։ [գ] Յես. գ. 57։ [դ] Յես. գ. 58։ [ե] Յես. գ. 59։ [զ] Յես. գ. 60։ [է] Յես. գ. 61։ [ը] Յես. գ. 62։ [թ] Յես. գ. 63։ [ժ] Յես. գ. 64։ [ի] Յես. գ. 65։ [լ] Յես. գ. 66։ [խ] Յես. գ. 67։ [ծ] Յես. գ. 68։ [կ] Յես. գ. 69։ [հ] Յես. գ. 70։ [ձ] Յես. գ. 71։ [ղ] Յես. գ. 72։ [ճ] Յես. գ. 73։ [մ] Յես. գ. 74։ [յ] Յես. գ. 75։ [ն] Յես. գ. 76։ [շ] Յես. գ. 77։ [ո] Յես. գ. 78։ [չ] Յես. գ. 79։ [պ] Յես. գ. 80։ [ջ] Յես. գ. 81։ [ռ] Յես. գ. 82։ [ս] Յես. գ. 83։ [վ] Յես. գ. 84։ [տ] Յես. գ. 85։ [ր] Յես. գ. 86։ [ց] Յես. գ. 87։ [ւ] Յես. գ. 88։ [փ] Յես. գ. 89։ [ք] Յես. գ. 90։ [օ] Յես. գ. 91։ [ֆ] Յես. գ. 92։ [ա] Յես. գ. 93։ [բ] Յես. գ. 94։ [գ] Յես. գ. 95։ [դ] Յես. գ. 96։ [ե] Յես. գ. 97։ [զ] Յես. գ. 98։ [է] Յես. գ. 99։ [ը] Յես. գ. 100։

մէջ Ադոնիբեզեկը գտնելով՝ անոր հետ պա-
տերազմեցան, ու փառասպղինները և փիրե-
զացիները զարկին։ Եւ Ադոնիբեզեկ փախաւ.
բայց անոնք անոր հասնելէն իյնալով գանիկա
բռնեցին, ու անոր ձեռ բերտուն ու ոտքերուն
7 մեծ մատները կտրեցին։ Եւ Ադոնիբեզեկ ըսաւ,
Ձեռ բերտուն ու ոտքերուն մեծ մատները
կտրած եօթանասուն թագաւորներ իմ սեղա-
նիս տակը ընկած հաւաքած կը ժողվեին. ինչ
ինչպէս որ բրի, Աստուած ալ ինծի այնպէս
հատուցաւ՝ բրաւ։ Եւ գանիկա Երուսաղէմ
տարին, ու հոն մեռաւ։

8 Եւ Յուդայի որդիքը Երուսաղէմի հետ
պատերազմ բնելով գանիկա առին, ու սուրի
բերնէն անցընելով քաղաքը կրակով այրեցին։
9 Անկէ ետև Յուդայի որդիքը վար իջան,
որ լեռնակողմի ու հարաւային կողմի ու դաշ-
տի մէջ բնակող Քանանացւոց դէմ պատերազ-
մին։ Եւ Յուդա Քերբրոնի մէջ բնակող Քա-
նանացիներուն վրայ գնաց. (ու Քերբրոնին
անունը առաջուց Կարբաղ-արբա էր.) և
անոնք Սիսին, Աքիմանը ու Թալմին գարկին։
11 Եւ անկէ Դաբիրի բնակիչներուն վրայ գնաց. (ու
Դաբիրին անունը առաջուց Կարբաղ-ասփեր
12 էր.) Եւ Քաղէբ բսաւ, Ով որ Կարբաղ-ասֆե-
փերը գարնէ ու առնէ, իմ աղջիկս Աքսան
13 անոր կնութեան պիտի տամ։ Եւ Քաղէ-
բին պզտիկ եղբօրը Կնազի որդին Գոթնիէլ
ընդ առաւ գանիկա. և Քսան իր աղջիկը
14 Աքսան անոր կնութեան տուաւ։ Եւ Երբոր
աղջիկը հոն կ'երթար, գանիկա յորդորեց որ
իր հօրմէն տպատակ մը ուզէ, և էշէն վար
իջաւ. ու Քաղէբ բսաւ անոր, Ինչի՞ հա-
15 մար։ Եւ աղջիկը անոր բսաւ, Ինծի օրհ-
նութիւն տուր. որովհետև ինծի Հարաւային
երկիրը մը տուիր, ինծի Ջուրի ակերնէր ալ
տուր։ Եւ Քաղէբ վերի ակերնէրը ու
վարի ակերնէրը տուաւ անոր։
16 Եւ Մովսէսին անեղբօրը կինեցիին որդիքը
Յուդայի որդւոցը հետ Արմաւենեաց քաղա-
քէն Արադի հարաւային կողմի եղող Յուդայի
անապատը ելան, ու գացին ժողովուրդին
հետ բնակեցան։
17 Եւ Յուդա իր եղբօրը Շմիւսոնին հետ գը-
նաց. ու Սեփաթի մէջ բնակող Քանանացիներ-
րը զարկին, և զանիկա նզովեցին, ու անուն քա-
18 ղաքին Հորմա կոչեցին։ Եւ Յուդա Գա-
զայեանք Գազան ու անոր սահմանները, և Ա-
կաղոնը ու անոր սահմանները, և Ակկարոնը ու
19 անոր սահմանները առին։ Եւ Տէրը Յուդային
հետ էր, ու անիկա լեռնանը տիրեց. բայց
հովիտներուն բնակիչները չկրցաւ վռնտել,
20 քանզի անոնք Երկաթի կառքեր ունէին։ Եւ
Քերբրոնը Քաղէբին տուին, ինչպէս որ Մով-
սէս բսեր էր. ու անկէ Ենակին երեք որդի-
ները վռնտեց։
21 Եւ Բենիամինի որդիքը Երուսաղէմի մէջ
բնակող Յեբուսացիները չվռնտեցին. ու Յե-
բուսացիք Բենիամինի որդւոցը հետ Երու-
սաղէմի մէջ բնակեցան մինչև այս օրս։
22 Եւ Յովսեփին տունն ալ Բեթէլի վրայ ելան,
23 ու Տէրը անոնց հետ էր։ Եւ Յովսեփին տունը
Բեթէլը լրտեսեցին. (ու ան քաղաքին անու-
24 նը Ղուզ էր.) Եւ պահապանները
մարդ մը տեսան որ ան քաղաքէն կ'ելլէր, ու
անոր բսին, Ցնորհք բրէ, քաղաքը մեզի
կողմ մեզի ցուցուր, ու ողորմութիւն
25 կ'ընենք։ Եւ անիկա քաղաքը մեզի կողմ
ցուցուց անոնց. ու քաղաքը սուրի բերնէ
անցուցին, բայց ան մարդը և անոր բոլոր
26 ազգատոհմը ինոր տուին։ Ու ան մարդը Քե-
տացւոց երկիրը գնաց, և հոն մէկ քաղաք
մը շինեց, ու անոր անունը Ղուզ կոչեց, Ե
մինչև այս օրս անոր անունն է։
27 Եւ Մանասէ Բեթսանը և անոր գիւղա-
քաղաքները, Թաանաքը ու անոր գիւղաքա-
ղաքները, Դովրի բնակիչները և անոր գիւղա-
քաղաքները, Երբաամի բնակիչները ու անոր
գիւղաքաղաքները, Մակեդոնի բնակիչները
ու անոր գիւղաքաղաքները չզրկեցաւ. և Քա-
նանացիք կամակորութեամբ այս երկրին մէջ
28 բնակեցան։ Ու երբոր Իսրայէլ ուժովցաւ
Քանանացիները հարկատու բրաւ, բայց զա-
նոնք բոլորովին չվռնտեց։
29 Եփրիմ ալ Գազերի մէջ բնակող Քանա-
նացիները չվռնտեց. ու Քանանացիք անոր
հետ Գազերի մէջ բնակեցան։
30 Զաբուղոն Կեհրոնի բնակիչները և Նա-
ահոլի բնակիչները չվռնտեց. ու Քանանա-
ցիք անոնց մէջը բնակելով հարկատու եղան։
31 Ասեր Ակքոյի բնակիչները, ու Սիդոնի,
Աքղաբի, Աքզիբի, Եղրոյի, Աֆեկի ու Րո-
32 քոբի բնակիչները չվռնտեց. Հապա Ասերեանք
Քանանացիներուն մէջ բնակող Քանանացւոց մէջ բնա-
կեցան, որովհետև զանոնք չվռնտեցին։
33 Նեփթաղիմ Բեթսամիսի բնակիչները ու
Բենհանաթի բնակիչները չվռնտեց, Հապա
Քանանացիներուն մէջ բնակող Քանանացւոց մէջը բնա-
կեցաւ. և Բեթսամիսի ու Բենհանաթի բը-
նակիչները անոր հարկատու եղան։

---

1 Գէն. խդ. 13. — Թագ. իե. 33. Մահ. բ. 13. 2 Տես Քան. իե. 63. 3 Քան. իե. 33. իզ. 11. 4 Քան. իե. 16. 17. 5 Գէն. գ. 9. 6 Քան. իե. 18. 19. 7 Դատ. ա. 11. 17. — Քան. իե. 36. իս. 21. իե. 11. 8 Քան. իգ. 13. իե. 10. 9 Քան. իե. 36. իս. 21. իե. 11. 10 Քան. իե. 36. Քան. իե. 63. 11 Դատ. ա. 11. 12 Քան. իե. 36. Դատ. ա. 11. 13 Դատ. գ. 9. 14 Դատ. ա. 11. 15 Դատ. ա. 11. 16 Դատ. ա. 11. 17 Դատ. ա. 11. 18 Դատ. ա. 11. 19 Դատ. ա. 11. 20 Դատ. ա. 11. 21 Դատ. ա. 11. 22 Դատ. ա. 11. 23 Դատ. ա. 11. 24 Դատ. ա. 11. 25 Դատ. ա. 11. 26 Դատ. ա. 11. 27 Դատ. ա. 11. 28 Դատ. ա. 11. 29 Դատ. ա. 11. 30 Դատ. ա. 11. 31 Դատ. ա. 11. 32 Դատ. ա. 11. 33 Դատ. ա. 11.

34 Եւ Ամբհաւաքիք Դանէ որպիսեալքը լեռնային վրայ՝ նեզը ձգեցին, քանզի անանց իմոզ չառնին
35 որ հավխտանքը իջնեն։ Եւ Ամբհաւաքիք կանխակալաբիեամբ Հարեա լեռը։ Ալիպնեի ու Ապարիմի միջ բնակեցան։ բայց երբոր Յովսեփին տանէր ձեռքը ուժովցու, անանք հարկաւոր
36 կառաւ եղան։ Եւ Ամբհաւաքիք առնձնեալ Աիկ բաբխմի գաւ՝ի վերնի՝ վէմին՝ի վեր էր։

ԳԼ. Բ

1 Հրէշտակ մը Տ֊ոջիի միջ ժողովուրդը կը յանդիմանէ, և Ցնաւէն նոյը ևկող նոր ապրի բան յայտնելուն։ 11 Նոյա, նոյ անանց վրայ բարկացար ու գիտար։ 20 Նոյաա ի՞նա նայիներուն միջտեղ խոստացը կը փրկէ։

1 Ց Տէրոջը հրէշտակը Գալգալայէն՝ Բոքիմ եկաւ ու բաւ, Ձեզ եդիպտոսէն հանեցի, և ձեզ այն երկիրը բերի, որուն համար ձեր հայրերուն երդուած բրեր էի. ու՝ բան որ Ձեզի հետ բրած ուխտս յաւիտեան պիտի չաբեմ։
2 Եւ՝ դուս երկրին բնակչացը հետ դաշնակցութիւն մի ընէք, ՝անոնց անզանները փլցուցէք։ ՝բայց դուք իմ խօսքիս հնազանդութիւն չբրիք։
3 Ինչո՞ւ համար ասա բաներ բրիք։ Ես ալ բան, Զանոնք ձեր առջևէն պիտի չվռնտեմ, հապա անոնք՝ձեզի թշնամի, ու ՝անոնց աստուածներն ալ ձեզի հարցապարի պիտի բլլան։
4 Ու երբոր Տէրոջը հրէշտակը բոլոր խօսքերը որդւոցը ասա խօսքերը բաւ, ժողովուրդը
5 ձայներ վերցնելով լացաւ։ Եւ անոր անունին ա՝նուանեցին °Բոքիմ կոչեցին։ ու հոն Տէրոջը զոհ մատուցին։
6 Ու երբոր ՝Ցեսու ժողովուրդը արձակեց, իսրայէլի որդիքը ամէն մէկը իր կալուածքը
7 դնաց՝ երկիրը ժառանգելու համար։ ՝Եւ ժողովուրդը Ցեսուին բոլոր օրերուն միջ, ու Ցեսուէն ետքը ոչ միայն՝ և իսրայէլի համար Տէրոջը բրած ամէն մեծ գործքերը տեսած ծերերուն բոլոր օրերուն միջ Տէրոջը ծառա-
8 յութիւն բրին։ Եւ ՝Տէրոջը ծառան Ցեսու Նաւէնի հարիւր տասը տարեկան մեռաւ։
9 ՝Ու զանիկա իր ժառանգութեանը սահմանին միջ Գասա լեռանը հիւսիսային կողմը Եփրեմի լեռը ՝Թաւնեաթ-Հարեսին միջը թաղեցին։
10 Եւ ան գարան բոլոր մնացեալ իրենց հայրերուն խառնուեցան։ ու անոնցմէ ետքը միւս սերունդ մը եղաւ, որ ՝Տէրը ու իսրայէլի համար անոր բրած գործքերը չճանչցան։
11 Եւ իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աչքին չա-
12 րութիւն բրին ու Բահաղիմը պաշտեցին։ Եւ

՝Թագուցին իրենց հայրերուն Տէր Աստուածը, որ զիրենք եդիպտոսի երկրէն հաներ էր, ու ետևնին աստուածներու ետևէ գացին, այսինքն իրենց բոլորտիքը եղող ազգաց ՝ետևէ ու աստուածներուն, ու ՝անոնց երկրպագութիւն
13 բրին, և Տէրը սրդացուցին։ Ու՝ասի Տէրը թագուցին ՝և Բահաղը ու Աստարովթը պաշ-
14 տեցին։ Եւ Տէրոջը բարկութիւնը իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ, ու ՝զանոնք կողոպտիչներու ձեռքը մատնեց, ու զանոնք կողոպտացուց։ և ՝զանոնք շրջակայ թշնամիներուն ծառայեց, ու ալ ՝չկրնար իրենց թշնամիներուն դի-
15 մանալ։ Ուր որ երթային՝ Տէրոջը ձեռքը անոնց վրայ էր չարիք ընելու համար, ինչպէս որ Տէրը բանր էր, և ՝ինչպէս որ անոնց երդում բրեր էր։ ու խիստ մեծ նեղութեան մէջ էին։
16 Եւ ՝Տէրը դատաւորներ հանեց, որոնք կողոպտիչներուն ձեռքէն ազատացնեն զանոնք։
17 Սակայն իրենց դատաւորներուն ալ մտիկ չրբին, ու °օտար աստուածներու ետևէ մոլորեցան, զանոնք երկրպագութիւն բրին։ չատով խոտորեցան այն ճամբայէն՝ որուն մէջ իրենց հայրերը կը քալէին Տէրոջը հրամանները հնազանդելով, ՝այլ ասանք
18 այնպէս չբրին։ Ու երբոր Տէրը անոնց դատաւորներ կը հանէր, ՝Տէրը դատաւորին հետ բլլալով՝ դատաւորին բոլոր օրերը զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքէն կ՝ազատէր, քանզի անանց ՝եղած թշնամիներուն ու չարչարողներուն երեսէն անանց հնծութիւններուն
19 համար ՝Տէրը կը զղջար։ Ու երբոր նոյա դատաւորը մեռնէր, կը դառնային նորէն օտար աստուածներու ետևէ կ՝երթային, զանոնք կը պաշտէին և անանց երկրպագութիւն կ՝ընէին, ու իրենց հայրերէն աւելի անօրէնութիւն կ՝ընէին։ իրենց °ոչ գործքերէն ու իրենց ՝ժուռ
20 ճամբայէն չէին դառնար։ ՝Ուստի Տէրոջը բարկութիւնը իսրայէլի վրայ բորբոքելով՝ ըսաւ, Որովհետև այս ազգը իրենց հայրերուն պատուիրած ուխտս ՝զանց ընելով՝ իմ ձայնիս
21 հնազանդութիւն չրբին, Ես ալ այսուհետև անանց առջևէն բնաւ մէկը պիտի չվռնտեմ այն ազգերէն, որոնք Ցեսու իր մեռած ատե-
22 նը թողուց։ ՝Որպէս զի անոնցմով ՝իսրայէլը փորձեմ, թէ արդեօք իրենց հայրերուն պէս զգուշութիւն պիտի ընեն Տէրոջը ճամբան քա-
23 լելու, թէ ոչ։ Ուստի Տէրը այս ազգերը թող առաւ, և չուտով չվռնտեց, ու զանոնք Ցեսուին ձեռքը չմատնեց։

• Ցեսու • ԺԴ • 43 • ֆ Քնա • ԼՋ • 4 • Ցեսու • ԺԶ • 1 • — • Հրբ • 1 • ֆ Դան • ԺԼ • 1 • ֆ ր Օբ • Ե • 8 • ֆ ր Օբ • Ժբ • 1 • ֆ Հրբ • 20 • Ասպ • ՆՀ • 34 • Ցեսու • Իգ • 12 • ֆ Գէ • գ • 6 • ֆ Նէ • Իգ • 33 • ԼԳ • 12 • ր Օբ • Ե • 16 • Ասպ • ՆՀ • 36 • • ՝ լոյսներ • ֆ Ցեսու • Իբ • 6 • Իգ • 22 • ֆ Ցեսու • Իգ • 31 • ֆ Ցեսու • Իգ • 33 • ֆ Ցեսու • Իգ • 30 • ֆ Ցեսու • ԺԲ • 30 • ր Օբ • Ը • 14 • Իգ • 30 ՝ Ասպ • ֆ Նէ • Ի • 8 • ր Ցեսու • ա • 8 • ր Ցեսու • ա • 16 • Ցեսու • ա • 18 • ր Օբ • Ը • 16 • ր Օբ • գ • 14 • Ե Նէ • Ի • 8 • ֆ Գէ • գ • 7 • ժ • 8 • Ասպ • ՆՀ • 36 • ֆ Գէ • գ • 8 • Ասպ • ՆՀ • 36 • Ե Գէ • գ • 8 • Ասպ • ՆՀ • 40 • 41 • 42 • ֆ գ Քասպ • ԺԶ • 30 • ֆ Գէ • գ • 8 • գ • 8 • Ասպ • Իգ • 12 • Նա • Ի • 1 • ֆ Գէ • գ • 9 • 10 • 15 • Գէ • գ • 9 • 10 • 15 • Ասպ • ԺԲ • 11 • Գաբ • ԺԳ • 40 • Նէ • ԼԳ • 15 • 16 • Գէ • գ • 15 • գ • 1 • Գէ • գ • 15 • գ • 1 • Ցեսու • Իգ • 30

ԳԼ. Գ

1 Իթրայէլ փոքրէկը հասաւ պահատան ապիկրա։ 2 Իթրայէլ ու Նաթան հնա հարբերպահատներ բնակուեցան Իփրաթ կ՚երթ։ 3 Գոմեմիէլ Քահանայութեան ձեռքին կ՚պատուի գանձուց։ 4 Ու Աւոմի Էդոմեան Իթրայէլի որդի Մոաբի Էդոմեան թագաւորին տասնեւութ տարի Իսրայէլ ըրեն։

1 Ե՛ւ տասէք են ՚ան ազգերը որոնք Տէրը թող տուաւ, որ անոնցմով Իսրայէլը այրենքն փո-
2 ցոխները փորձէ. (Միայն տասը հասար՝ որ Իսրայէլի որդւոցը անհատանդ՚ մնացած տասը
3 Չուց չգիտցողները պատերազմ տարվին ու գիտ-
3 նան.) ՚Փղշտացւոց հինգ նահապետութիւնները, և բոլոր Քանանացիները ու Սիդոնացի-
4 նները, Լիբանան լեռը բնակող Եւսացիները՝ Բաալ-Հերմոն լեռնէն մինչև Լեմաթի մտածքը։
4 ՚Առանցնով զիրենք փորձէր Իսրայէլը որ գիտ-
նայ թէ արդեօք պիտի հնազանդին Տէրոջը պատուիրանքներուն, որոնք Մովսէսին ձեռքովը անոնց հայրերուն հրամայեր էր։
5 ՚Եւ Իսրայէլի որդիքը Քանանացւոց, Քե-
ռացւոց, Ամորհացւոց, Փերեզացւոց, Եւս-
6 ցւոց ու Յեբուսացւոց միջը բնակեցան. Եւ
՚առնոնց աղջիկները իրենց կնիկ առին, ու իրենց աղջիկները ալ անոնց որդւոց առին, և
7 անոնց աստուածները պաշտեցին։ ՚Իսրա-
յէլի որդիքը Տէրոջը առջևը չարութիւն ըրին, և իրենց Տէր Աստուածը մոռցան ՚Բահա-
8 զիմը ու ՚Աստարովթը պաշտեցին։ Եւ Տէրոջ
Չը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բորբոքեցաւ, ու զանոնք ՚Միջագետք Քուսարսաթիմ թա-
գաւորին ՚ձեռքը մատնեց. և Իսրայէլի որ-
դիքը ութը տարի ծառայութիւն ըրին Քու-
սարսաթիմին։
9 Նաբը Իսրայէլի որդիքը ՚Տէրոջը աղաղա-
կեցին. ու Տէրը Իսրայէլի որդւոցը փրկիչ մը
Հանեց, Քաղէբին պզտիկ եղբօրը Կենազին
10 որդին ՚Գոթնիէլը, որ զանոնք ազատեց։ Եւ
՚Տէրոջը Հոգին անոր վրայ ըլլալով՝ Իսրայէլի
միջ դատաւորութիւն կ՚ընէր. ու երբոր պա-
տերազմի ելաւ, Տէրը Միջագետք Քուսար-
սաթիմ թագաւորը անոր ձեռքը տուաւ, և
անոր ձեռքը Քուսարսաթիմին դէմ զօրացաւ։
11 Ու երկիրը քառասուն տարի Հանգստացաւ.
և Կենազին Գոթնիէլ մեռաւ։
12 ՚Ու Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէրոջը առջևը
չարութիւն ըրին. և Տէրոջը առջևը չարու-
թիւն ընելնուն համար Տէրը ՚Մովաբի Էդոն
13 թագաւորը Իսրայէլին դէմ ուժեղցուց. Եւ
անիկա Ամմոնի ու ՚Ամաղեկի որդիքը իր քո-
ղովը ժողվեց, և դնաց Իսրայէլը զարկաւ ու
14 ՚Արմաւենեաց քաղաքին տիրեց։ Եւ Իսրա-
յէլի որդիքը Մովաբի Էդոն թագաւորին
ասաւատութիւն տարին ՚ծառայութիւն ըրին։
15 Ու Իսրայէլի որդիքը ՚Տէրոջը աղաղակե-
ցին, և Տէրը անոնց մէկ փրկիչ մը Հանեց, Բենիամինեան Գերայի որդին Ասովդ որ ՚ա-
հնկաց ազգէ էր. ու Իսրայէլի որդիքը անոր
ձեռքովը Մովաբի Էդոն թագաւորին ընծայ
16 խրկեցին։ Եւ Ասովդ մէկ ՚կանգնաչափ եր-
կայնութեամբ երկսայրի սուր մը շինեց իրեն,
ու զանիկա իմիներուն տակէն իր աջ ազդրին
17 վրայ կապեց։ Եւ ընծան Մովաբի Էդոն թա-
գաւորին տարաւ. (ու Էդոն խոստ գէր մարդ
18 մըն էր.) Ու երբոր ընծան տուաւ լմնցուց,
19 ընծան կրող մարդիկը ետ խրկեց. Եւ ինքը
՚գազգազի մօտ եղած ՚քարահանքէն ետ
գարձաւ ու ըսաւ, Ով թագաւոր, քեզի մէկ
ծածուկ խօսք մը ունիմ։ և անիկա ըսաւ,
Լաւ ՚կեցիր. ու բոլոր անոր քովը եղողները
20 դուրս ելան։ Եւ Ասովդ անոր քովը մտաւ,
ու անիկա ննասեր էր իրեն յատկացեալ
տանուտէրին վերնատունը միջ. և Ասովդ անոր
ըսաւ, Քեզի Աստուծոյ կողմանէ մէկ խօսք մը
21 ունիմ։ ու անիկա աթոռէն վրայէն ելաւ։ Եւ
Ասովդ իր ձախ ձեռքը երկրնցընելով սուրը
իր աջ ազդրին վրայէն քաշեց ու անոր փորը
22 խրճեց, Աիտակա որ երկաթին հետևէն կրնայ
ալ ներս մտաւ. ու գիրուցը երկաթը բռնեց,
ուստի որ սուրը անոր փորէն չկրցաւ Հանել,
23 ու ապրը դուրս ելաւ։ Եւ Ասովդ պատշն ելաւ
ու վերնատունը գոնեքը անոր վրայէն գոցեց
24 ու կղպեց. Եւ ինքը ելաւ ճամբայ։ Ու անոր ծա-
ռաները գացին նայեցան որ ահա վերնատունը
դռնեքը կղպուած էին. ու ըսին, Անիկա ան-
տարակոյս իր ամառնային անհատին միջը
25 ՚Հարկաւ զուարճանալ գացած է։ Եւ անոնք
ապասեցին՝ մինչև որ ամչցան, բայց ահա վեր-
նատունը դռնեքը չէր բանար. ու բանալին
առին բացին, և ահա իրենց տէրը գետնի
26 վրայ ինկած մեռած էր։ Ու քանի որ անոնք
կը տատանէին՝ Ասովդ փախաւ, և քարա-
հանքէն անցնելով ազէ աստղէ Սէիրա հասաւ։
27 Ու երբոր հասաւ՝ Եփրեմի լեռնանց վրայ
՚փող հնչեցուց, և Իսրայէլի որդիքը անոր
հետ ան լեռնէն վար իջան, ու ինքը անոնց
28 առջևէն կ՚երթար։ Եւ անոնց ըսաւ, Իմ ետևէս
եկէք, քանզի ՚Տէրը ձեր թշնամիները՝ Մո-
վաբացիքը ձեր ձեռքը տուաւ. ու անոր անոնք
ետևէն իջան, և ՚Մովաբին ՚՚յորդանանի

= Գէ. բ. 21. 22։
ք Ք՚ես. ժգ. 3։
ր Գէ. բ. 22։
ս Ծագ. Ա՚ղ. 23։
տ Նէ. էդ. 18. բ Օր. է. 3։
ու Գէ. բ. 11։
փ Գէ. բ. 13։
ք Ես. էդ. 13. բ Օր.

ժգ. 21. Գէ. գ. 22։
ֆ Դ՚ն. իգ. 19։
ց Գէ. բ. 14։
ղ Հմր. 13. Գէ. գ. 3. է. 7. ժ. 19. = Թագ. ժբ. 19. Նէհ. ժ. 27. Ծագ. Ա՚ղ. 44. Ա՚ղ. 13. 19։

ը Գէ. բ. 16։
թ Գէ. ա. 13։
ժ Տ՚ես Թագ. իէ. 18։ Գէ. գ. 24. ժա. 29։ ժգ. 22. ժգ. 6. 19. = Թագ. ժա. 9. բ Մն. ժէ. 1։
ի Գէ. բ. 19։
ա = Թագ. ժբ. 2։

ծ Գէ. է. 14։
ձ Գէ. ա. 16։
ղ բ Օր. իբ. 48։
ճ Գէ. գ. 8. Ծագ. Հբ. 24։
յ Գէ. է. 18։
ն Եբբ. = Ա՚ես. ժէ. 1. գոգաւոր մարգ
շ Կ՚ոյ ՚քաղաքի

չ Ք՚ես. գ. 20։
ո Կ՚ոյ փոքրաւոր ժայռ. ուխրեն
ռ Կ՚ոյ կիտիք։
ս Տ՚ես Ընտ. գ. 15։
վ = Թագ. իդ. 4։
տ Նէհ. գ՚ղ. 4. կամ է։
ր Ք՚ես. ա. 10։
ց Ք՚ես. ժէ. 15. Գէ.

է. 22. ժէ. 3. ժբ. 13։
փ Գէ. է. 14. գ. 24. = Թագ. ժգ. 3։
ք Գէ. է. 12. = Թագ. ժէ. 47։
և Կ՚ոյ Մովաբ Եղեբեզ Եղեբեզ
= Ք՚ես. բ. 7. Գէ. ժբ. 5։

զանեանս. անդ քերր բռնեցին, ու իմոյ չառին
29 որ մարդ մի անցնի. Իւր ան ժամուն ակր Մո-
վաբէն առաջ հազարի չափ մարդ կոտրեցին,
ուշադ ամէնն ալ յաղթանդամ ու զօրաւոր մար-
30 դիկ էին. և ձկկր չկրցաւ փախչիլ. Ու ան
օրր Մոաբ խոտորեցաւ ձեռքին տակր Նաա-
ձեցւոյ. ու Երկիրր ութսուն տարի հանգըս-
տացաւ.

31 Ու անկէ ետև Ամաթին որդին Սամեգար
եղաւ, ու Եզեղերու իմաւոյ մի փղշտացիներ-
բէն վեց հարիւր մարդ կոտրեց. Ու ասիկա ալ Իսրայէլը ազատեց.

ԳԼՒ. Գ

1 Դէբօրա ու Բարակ Աբինէն ու Սխատրէն ժամկէն խոտ-
չէր կ'ուտեն: 12 Ակուդ կը մատնեն Սխատրա ջարդելու համար:

1 Ու Աւոդին ժամկէն ետքը Իսրայէլի որ-
դիքը Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրին.
2 Ու Տէրը Իմաստնոց գետնէր գետնատուց Քա-
նին թագաւորին ձեռքը, որ Հասորի մէջ կր
թագաւորէր. և անոր զօրագլուխը Սխատրա
էր, ու Հադդաց Աբիսօմինն մէջ կը բնակէր.
3 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ազաղակեցին.
քանզի անիկա ինր հարիւր Երկաթի կառ-
քեր ունէր. ու անիկա քսան տարի Իսրա-
յէլի որդիքը ասաստիկ նեղեց.
4 Ու անառներ Դէբօրա մարգարէուհին՝
Ղապիդովի կնիկը Իսրայէլի մէջ զատաստու-
5 թիւն կ'ընէր. Ու անիկա Եփրեմի լեռնոտր
վրայ՝ Ռամայի ու Բեթէլի միջտեղը՝ Դէբօ-
բայի արմաւենիին տակր կը բնակէր, և Իս-
րայէլի որդիքը գատաստանի համար անոր կ'ել-
6 լէին. Ու Աբինոամ Հազէ Իրկնց, և Նեփթաղ-
մի կողմէն Աբինաամի որդին Բարակր կանչ-
ցուց, ու անոր ըսաւ. Իսրայէլին Տէր Աստուա-
ծը Հրէշ չհրամայեցնի՝ ըսելէն. Գնա՝ Թաբոր լե-
ռը ելիր, ու Նեփթաղիմի որդւոցմէ և Զա-
բուղոնի որդւոցմէ քու հետդ տասը հազար
7 մարդ առ. Ու ես Քարիթի գետակին քով Սի-
սարան, և անոր կառքերը ու ջրաց բազմու-
թիւնը քու դիմացդ պիտի հանեմ Կիսոն հե-
ղեղատին քովր, ու զանիկա քու ձեռքդ պի-
8 տի մատնեմ. Եւ Բարակ անոր ըսաւ. Թէ որ
դուն ալ իմ հետս երթաս, կ'երթամ, բայց թէ
9 որ իմ հետս չերթաս, չեմ երթար. Եւ անի-
կա ըսաւ. Անշուշտ ես քու հետդ պիտի եր-
թամ, բայց քու երթալու ճամբադ մէջ գուն
փառք մը չես առներ, քանզի Տէրը Սիսա-
րան մէկ կնկան մը ձեռքը պիտի մատնէ. Ու
Դէբօրա եղաւ Բարակին հետր կազէս գնաց.
10 Եւ Բարակ Զաբուղոնը ու Նեփթաղիմը կա-
ղեմ մէջ Ժամկից, և տասը հազար մար-
դոմ եղաւ. Դէբօրա ալ անոր հետր եղաւ.
11 (Ու Մովսէսին անեղբօրը Հոբաբին որդիքն
Կինեցի Փաղերը Կինեցիներէն զատուեր
էր, ու իր վրանը Կադէսի մօտ Սաանեմին
կաղնիին քովր կանգներ էր.)
12 Ու Նաատներ Սիսարային խնացուցին որ Աբի-
նոամի որդին Բարակ Թաբոր լեռր ելեր է.
13 Եւ Սիսարա իր բոլոր կառքերը՝ ինր հարիւր
երկաթի կառքերը, ու իր հետր եղող բոլոր
ղօրքը ազգաց Աբիսօմինն կիսան հեղեղատր
Ժամկից.
14 Եւ Դէբօրա բուռ Բարակին, Ոտք ելիր,
քանզի Տէրը այսօր Սիսարան քու ձեռքդ
մատնեց. Տիրոջ Տէրը քու առջևդ չելաւ.
Ու Բարակ Թաբոր լեռնէն իջաւ, և իր հե-
15 տր տասը հազար մարդ կար. Ու Տէրը Սի-
սարան և բոլոր կառքերը ու բոլոր բանակը
Բարակին առջևը սուրի բերնով խոտոտկեց.
և Սիսարա կառքէն վար իջաւ ու ոտքով վա-
16 խաւ. Եւ Բարակ կառքերը ու բանակը մին-
չև ազգաց Աբիսօմը հալածեց, ու Սիսարա-
յին բոլոր բանակը սուրի բերնով ինկաւ, ու
մարդ մի չմնաց.
17 Եւ Սիսարա ոտքով կնկանը Փաբէրին կրն-
կանը Յայելին վրանը փախաւ. քանզի Հա-
սորի Քաբրին թագաւորին ու կնկանցն Փաբէ-
18 րին տանը մէջտեղը խաղաղութիւն կար. Ու Յա-
էլ Սիսարան դիմաւորելու ելաւ ու ա-
նոր ըսաւ. Տէր իմ, գարձիր, ինծի գարձիր,
մի վախնար. Ու ատ անիկա գէպ ի վրանը
անոր գարձաւ, և ինիկը գաներկա վերմակով
19 մր ծածկեց. Ու անիկա կնկանը ըսաւ. Շը-
նորհք բրէ՝ ինծի փիչ մր ջուր տուր որ խը-
մեմ, քանզի ծարաւած եմ. Ան ալ մսկաթին
տիկը բացաւ, ու անոր խմցուց. Եւ զր գա-
20 նիկա ծածկեց. Եւ անիկա կնկանը ըսաւ.
վրանին դուռը կեցիր, ու թէ որ մարդ մը
գայ, քեզի հարցնէ ու ըսէ թէ Ա՞ս տեղ
21 մարդ կայ, Ըսիր՝ ըսես. Ու Փաբէրին կնկիկը
Յայէլ վրանին մէկ ցիցը առաւ, և ուռն ալ
ձեռքը բռնելով կամացուկ մը անոր գոմիր
գնաց, ու ցիցը անոր ծամերուն միջէն
զետինը գամեց, և անիկա յաղաճած քնա-
ցաւն հանգոյն խորունկ քունի մէջ էր. այսպէս
22 մեռաւ. Եւ ահա Բարակ Սիսարային հասնելն
կը մտնէր, և Յայէլ ելաւ նորան ընդառաջ ելաւ
ու անոր ըսաւ. Եկուր, քու փնտռած մարդ-
դ քեզի ցուցնեմ. ու անիկա կնկանը հետ
ներս մտաւ, և ահա Սիսարա մեռած պառ-

ա Հմր · ։։ ։
ը Գէ · ե · ը · ։ ։ —
Թագ · ժգ · ։։ · ։։
գ — Թագ · ժէ · ։։ · ։։
ե Գէ · ր · ։։
զ Գէ · գ · ։ · ։ · Հա ·
ժ · ։։ · ։։ · ժա · ։ ·
է Գէ · է · ։։ · ։։
ի Գէ · ժ · ։ · ։։
ժ Գէ · ր · ։։
ժա Գէ · ա · ։։
ժբ Գէ · ր · ։։
ժգ Գէ · է · ։ · ։։
ժդ Գէ · ժ · ։։
ժե Գէ · է · ։։
ժզ Գէ · ժ · ։։
ժէ Գէ · ժ · ։։
ժը Գէ · ժ · ։։
ժթ Գէ · ժ · ։։
ի Գէ · ժ · ։։
իա Գէ · ժ · ։։
իբ Գէ · ժ · ։։
իգ Գէ · ժ · ։։
իդ Գէ · ժ · ։։
իե Գէ · ժ · ։։
իզ Գէ · ժ · ։։
իէ Գէ · ժ · ։։
իը Գէ · ժ · ։։
իթ Գէ · ժ · ։։
լ Գէ · ժ · ։։
լա Գէ · ժ · ։։
լբ Գէ · ժ · ։։
լգ Գէ · ժ · ։։
լդ Գէ · ժ · ։։
լե Գէ · ժ · ։։
լզ Գէ · ժ · ։։
լէ Գէ · ժ · ։։
լը Գէ · ժ · ։։
լթ Գէ · ժ · ։։
խ Գէ · ժ · ։։
խա Գէ · ժ · ։։
խբ Գէ · ժ · ։։
խգ Գէ · ժ · ։։
խդ Գէ · ժ · ։։
խե Գէ · ժ · ։։
խզ Գէ · ժ · ։։
խէ Գէ · ժ · ։։
խը Գէ · ժ · ։։
խթ Գէ · ժ · ։։
ծ Գէ · ժ · ։։

կեր էր , ու. ցիցր անոր Դաւիթին միչեւ էր ։
23 Եւ Աստուած ան օրը փառաւորեց Յա-
բին թագաւորը Խրայէլի որդւոց առջեւը կո-
24 րագրաւ ։ Ու փառաւորց Յաբին թա-
գաւորին գէմ Խրայէլի որդւոց ձեռքը օրէ
օր կը զօրանար , մինչեւ որ փառաւորց Յա-
բին թագաւորը բնաջինջ ըրին ։

ԳԼ · Ե

1—31 Դէբօրայի ու Բարակի երգը ։

1 Եւ ան օրը ՝Դէբօրա ու Աբինոամի որդին
Բարակ երգեցին ու ըսին ,
2 Խրայէլի զօրավարացը առաջնորդելուն
ՙՈ՜ ժողովուրդին յօժարակամ անձնանուէր
ըլլալուն համար՝
Տէրը օրհնեցէք ։
3 ՚Ով թագաւորներ , մտիկ ըրէք ,
Ով նախարարներ , ականջ դրէք .
Ես Տէրոջը պիտի երգեմ ,
Խրայէլի Տէր Աստուծոյն սաղմոս պիտի ըսեմ ։
4 Ով Տէր , ՚Երբոր գաղն Կէիրէն ելար ,
Ու եդոմի գաշտէն չուեցիր ,
՚Երկիրը չարժեցաւ , երկինքը ՚անձրեւ տեզաց ,
Ամպերն ալ ջուր կաթիլցուցին ։
5 ՚Տէրոջը երեսէն լեռներըն հալեցան ,
՚Խրայէլի Տէր Աստուծոյն երեսէն Սինայ ալ
հալեցաւ ։
6 ՚Անաթի որդւոյն Յաէլի օրերը՝
՚Քարաւանները
՚Մեծ ճամբաներէն ՚անկոխ էին ,՚
Ու ճանապարհորդները խոտորնակ ճամբաներ
բռ կ՚երթային ։
7 Խրայէլի մէջ գօրավարներ չմնացին ,
Չմնացին , մինչեւ որ ես Դէբօրա ելայ ,
Մինչեւ որ ելայ ՚Խրայէլի մէջ մայր ըլլալու ։
8 ՚Նոր աստուածներ ընտրեցին .
Անոնոր դռներուն մէջ պատերազմ
եղաւ ։
՚Որդեւօք Խրայէլի քառասուն հազար ՚ասպ
մէջը
՚Նայեան կամ նիզակ երեցաւ ։
9 Իմ սիրտս Խրայէլի իշխաններուն վրայ է .
՚Ով ժողովուրդին անձնանուէր եղողները ,
Տէրը օրհնեցէք ։
10 ՚Ճերմակ էշերու վրայ հեծնողներ ,
՚Գատաստանի տեղեր նստողներ ,
Ու ճամբու վրայ պտըտողներ , ՚պրտցեցէք ։
11 †Աղեղնաւորներուն ձայնէն ՚ըսուածի՝

Ջուր հանելու տեղերուն մէջ ,
Հոն ՚Տէրոջը արդար գործերը ,
Ու Խրայէլի մէջ անոր գօրավարացը արդա-
րութիւնները պատմեն ։
Անառնոր Տէրոջը ժողովուրդը դռները իջան ։
12 ՚Արի՜ արի՜ , արի՜ Դէբօրա ,
Արի՜ արի՜ , արի՜ երգ ըսէ ։
Ով Բարակ , ելիր .
Ով Աբինոամի որդի , ՚քու գերութիւնդ դէ-
րի ըրէ ։
13 Անառնոր փոխանակներըր
՚Ժողովուրդին զօրաւորներուն վրայ յաջող-
կեցան ։
Տէրը ինծի հետ
Զօրաւորներուն դէմ իջաւ ։
14 ՚Եփրեմի արմատէն եղողները ՚Ամաղեկին վրայ
ելան ։
Բնիամինն քու ետեւդ քու ժողովուրդիդ
մէջ եկաւ ։
՚Մատրիրէն իշխաններ՝
Ու Զաբուղոնէն գրիչ գրիչ բռնողներ իջան ։
15 Եւ Իսաքարի գօրավարներըր Դէբօրայինն հետ ,
Ու Իսաքարն ալ ՚Բարակին պէս
Անոր ետեւէն հովիտը խրկուեցաւ .
Ռուբինի ՚առուներուն մէջը
Մեծ յուզմունք կար ։
16 Ինչո՞ւ հաներ ՚փարախներուն մէջը նստար ,
Որ ՚հօտերուն ծիւլիլը լսես ։
Ռուբինի առուներուն մէջը
Մեծ տրտունջ կար ։
17 ՚Գաղաադ Յորդանանու անդի կողմը կը բը-
նակէր ,
Ու Դան ինչո՞ւ հաներ նաւերու մէջ պան-
դուխտ մնաց ։
՚Ասեր ծովուն եզերքը կը նստէր ,
Ու իր նաւահանգիստներուն քովը կը բնակէր ։
18 ՚Զաբուղոն ու Նեփթաղիմ ՚դաշտ ժողովուրդ
մըն է ,
Որ գաշտին բարձր տեղերը զինքը մա-
հուան վտանգի մէջ կը դնէ ։
19 Թագաւորներըր եկան , պատերազմ ըրին .
Անառնոր Քանանի թագաւորներըր
Մակեդոնի ջուրերն քովը Թաանաքի մէջ պա-
տերազմ ըրին .
՚Արծաթ չշահեցան ։
20 ՚Երկինքէն պատերազմ ըրին .
՚Աստղերը իրենց շրջանակներէն՝
Սիսերային դէմ պատերազմ ըրին ։
21 ՚Կիսոն հեղեղատը՝ ան հին հեղեղատը՝

ե Ա՜ով · ժը · 47 ·
— Տ՚ա՜ Եվ · ժե · 1 · Ա՜ով · ժը · քեր՜ա՜ գ՚երը ·
ը ը Ա՚ն · ժե · 10 ·
թ ը Օր · լը · 1 · 3 · Ա՜ով · բ · 10 ·
ի ը Օր · լգ · 31 · Ա՜ով · կը · 7 ·

ա ը Թ՜ով · խը · 3 · Ա՜ով · կը · 3 · Եվ · 5 · Ընր · գ · 3 · 10 ·
ե ը Օր · գ · 11 · Ա՜ով · գե · 1 ·
զ Նե · ժը · 18 ·
է Գէ · գ · 31 ·
ը Գէ · գ · 17 ·
թ Գ՚ա · խէ · 22 · ը Ա՚ն · 3 · Ես · 1 · 18 ·
ժ Ես · 1 · Ես · լգ · 8 · Ա՜ով · ա · 4 · գ · 18 ·
ի ը Օր · լը · 16 · Գէ · ը · 11 · 17 ·
լ — Թ՜ով · ժգ · 19 · 22 · Գէ · գ · 3 ·
խ Դ՚ա · 2 ·

ա Գէ · ժ · 4 · ժը · 14 ·
բ Ա՜ով · խը · 14 ·
գ Գէ · գ · 27 ·
դ Գէ · գ · 13 ·
ե Թ՜ու · լը · 38 · 40 ·
զ Գէ · գ · 14 ·
է Կա՜ հեղեղատին գրեթ՜ն ·
ը Թ՜ու · լը · 1 ·
թ Կա՜ հոտերուն մէջ տրինգի ձայնը

ժ — Տ՚ա՜ Ես՜ · ժգ · 22 · 31 ·
ի — Ես՜ · ժը · 19 · 21 ·
լ Գէ · գ · 19 ·
խ — Գէ · գ · 16 · Ա՜ով · խգ · 12 · Տ՚ա՜ Հմր · 20 ·
ծ Տ՚ա՜ Ես՜ · ժ · 11 · Ա՜ով · Հե · 17 · 18 ·
կ Գէ · գ · 12 ·
հ — Գէ · գ · 7 ·

կիսան հնգհազար զանուանք քշից տարաւ ։
Ով իմ անձս , ասեց զօրագիխներ կոխակիր ։
22 Աստուածը ձիերուն սմբակներըը
Ստասիկ փայլիւնուն հասնար կատր կատր եղան ,
Զօրաւորներուն վազդղելովը ։
23 Տէրոջը հրեշտակը լսաւ . Մարտիրը նզովեցէք ,
Անոր բնակիչներըը ստասիկ նզովեցէք ,
Քանզի †Տէրոջը օգնութիւնը՝
Զօրաւոր իշխանութեան դէմ Տէրոջը օգնութիւնը
չեկաւ ։
24 Դինեցի գազելին կինիկը Յայէլ
Կինիկներուն մէջը եղնի աւելի օրհնեալ ըլլայ .
†Վրանները մէջ քովը կինիկներէն
Աւելի օրհնեալ ըլլայ ։
25 ¯Ուռը ջուր ուզեց . կաթ տուաւ ,
Իշխանաց ամանովը կագի մատուց ։
26 †Ձախակ իր ձեռքը ցիցին՝
Ու իր աջ ձեռքը հնուտն ուռին երկրնցուց ,
Եւ Սիսարային գլուխը ճեղքեց .
Ու ջնջեց անոր ծոծկիրքը մխելով խոցեց ։
27 Ձախակ ծռեցաւ , ցաւելուն տակերուն մէջը ինկաւ փռուեցաւ ,
Ոտքերուն մէջը ծռեցաւ ինկաւ .
Ուր որ ծռեցաւ , հոն մեռած ինկաւ ։

28 Սիսարային մայրը պատուհանէն նայեցաւ ,
Ու վանդակին ետեւէն ազդակեց .
Ինչո՞ւ համար անոր կառքը կ'ուշանայ գալու ,
Ի՞նչու անոր կառքերուն քայլերը ետ կը մնան ։
29 Անոր խնամուն սիկիներըը անոր պատասխան տուին ,
Ինքն ալ իր խօսքերուն պատասխանը իրեն կու տար ,
30 †Անշուշտ անոնք աւար գտան ,
Զանոնք բաժնելու վրայ են .
Աղջիկ կամ երկու աղջիկ ,
Ամէն Սիսարային համար գոյնզգոյն աւար մը ,
Գոյնզգոյն նկարազարդ աւար մը ,
Երկու կողմէ բանուած ու գոյնզգոյն վիշտոցներ աւար ¯¯¯ պէս ։
31 ¯Ով Տէր , քու թշնամիներդ
Այսպէս կորսուին .
Իսկ զԱնիկա սիրողներըը
†Իր գօրութեամբը երկոց նմանուն պէս ըլլան ։

Ու երկիրը քառասուն տարի հանգստացաւ ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Իսրայէլացիք Տէրոջը դէմ չարութիւնով Մադիանացիներուն կը
նեղուին ։ 2 Մարգարէ մը գալով կը յանդիմանէ ։ 11 Հր-

† = Թագ · ժէ · 47 ·
ժգ · 17 · իե · 28 ·
* Գէ · իա · 9 · 10 · Դան.
ե · 9 · 2 ·
‡ Գէ · գ · 17 ·
§ Դան · ա · 28 ·
¯ Գէ · գ · 19 ·

‖ Գէ · գ · 21 ·
Եզր · ժէ · 8 ·
** Ասղ · ժգ · 9 · 10 ·
†† Ասղ · ժթ · 5 ·
‡‡ Բագ · իգ · 4 ·

§§ = Գէ · բ · 19 ·
¯¯ Ածր · գ · 7 ·
= Թագ · ժգ · 6 ·
Երբ · ժա · 28 ·
¶¶ Գէ · գ · 13 ·
‖‖ Դան · իթ · 1 · Գէ · ե · 11 · բ · 10 · գ

բէտասիի մը Գեդէոն կը խրախուսէ խորտիկը պատրաստ հասնելու ։ 17 Գեդէոնին գոչը կատովը կը պատսի ։ 21 Գեդէոն բահով զին անգամը կը փչրցնէ ։ ու իր շինած սեղանին վրայ պիտի կը մատուցանէ ։ 28 Յաջորդ իր օրերն կը պաշտպանի ։ Ա գանիկ Բէրսեայ կ'անուանի ։ 33 Գեդէոնին չորրորդ 36 Գեդէոնին տրուած նշաններըը ։

1 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրին , ու Տէրը զանոնք եօթը տարի
2 †Մադիանացւոց ձեռքը մատնեց ։ Եւ Մադիանացւոց ձեռքը Իսրայէլի վրայ ուժգնացաւ . — Իսրայէլի որդիքը Մադիանացւոց պատճառաւ իրենց համար †լեռներու մէջ խոռոչներ , քարայրներ և պատսպարանոցներ շինեցին ։
3 Ցիւն , Ու երբոր Իսրայէլացիք ամէն կը ցանէին , Մադիանացիք անոնց վրայ կ'ելլէին . և ¶Ամաղեկացիք †ու արեւելքի բնակիչներն ալ կ'ելլէին ։
4 Հէն . Եւ անոնց դէմ բանակ կազմելով դաշտին բերքը կ'ապրէին մինչեւ Գազա , ու Իսրայէլին ապրուստ մը չէին թողուր , ոչ ոչխար , ոչ արջառ և ոչ էշ .
5 քանզի անոնք իրենց հօտերովը ու վրաններովը կ'ելլէին , և †մարախի պէս բազմութեամբ կու գային . թէ անոնք և թէ անոնց ուղտերը չէին հաշուիր . ու խոշտնջի երկիրը կու գային զանիկա ապականելու ։
6 լաւ համար . Եւ Իսրայէլ Մադիանացւոց պատճառաւ չատ աղքատացաւ . ու Իսրայէլի որդիքը †Տէրոջը աղաղակեցին ։
7 Ու երբոր Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը աղաղակեցին Մադիանացւոց պատճառաւ ,
8 Տէրը Իսրայէլի որդւոցը մէկ մարգարէ մը ղրկեց . ու անոնց բսաւ անոնց , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ես ձեզ եգիպտացւոց ձեռքէն հանեցի , ու ձեզ ծառայութեան տունէն դուրս
9 բերի , Եւ ձեզ եգիպտացւոց ձեռքէն , ու բոլոր ձեզի նեղութիւն տուողներուն ձեռքէն ազատեցի , և †զանոնք ձեր առջեւէն վռնտեցի , և երկիրը ձեզի տուի .
10 Ու ես ձեզի ըսի . Ես եմ ձեր Աստուածը . †մի վախնաք Ամորհացւոց աստուածներէն , որոնց երկրին մէջ կը բնակիք . բայց դուք իմ ձայնիս չլսեցիք ։
11 Եւ Տէրոջը հրեշտակը եկաւ , ու †Աբիեզրեան Յովասին բլուտին տակը նստաւ , որ եփրայիմ մէջ էր . ու անոր որդին Գեդէոն հնձանին մէջ ցորեն կը ծեծէր՝ Մադիանացւոց երեսէն վախցնելու համար ։ Եւ †Տէրոջը հրեշտակը անոր երեւցաւ , ու բսաւ , Ով
13 զօրաւոր կտրիճ , Տէրը †քու հետդ է ։ Եւ Գեդէոն անոր բսաւ , Ո՛հ , Տէր իմ , թէ որ Տէրը մեր հետն է , ինչո՞ւ համար ատ բոլոր բաները մեր գլուխը եկաւ . և ո՞ր են անոր ամէն հրաշքները , †որոնք մեր հայրերը մեզի

թագ · գ · 30 · Ցոր · ա · 3 ·
ե Գէ · իգ · 16 · ր Օր · իբ · 30 · 33 · 51 · Մկբ · գ · 15 ·
† Գէ · է · 12 ·
‡ Ցիւն · ա · 1 ·
§ Գէ · գ · 33 · Ոմա · է · 1 ·
¯ Գէ · ժգ · 3 · Ղուկ · ա · 11 · 23 ·
Ցիւն · ա · 5 ·
** Ասղ · ԶԹ · 49 · Նա · ԶԹ · 1 · կգ · 15 ·
†† Ասղ · իգ · 1 ·

կը պատմէին՝ բանալով իւրեանց եղելութեան հանգոյց. բայց Հրեայք մեզ եւս ձգեցին ու մեզ Պաւղոսի տանուցաւոց ձեռք մատնեցին։
14 Եւ Տէրն ասոյ ցնա, ու ըսաւ, Վստահ ըս զօրաւիւնով դնա, որ խօսեցեալ Պաւղոսի տանուցաւոց ձեռքն ազատես. Տէ՛ր որ եմ քեզ
15 խրկեցի։ Եւ անիկա ասոյ ըսաւ, Ոչ, Տէր իմ, խօսեցեալը ինձ՛մի ազատեմ. ահա իմ °ազգասէրն Պաւղոսի ձեռքն պիտի ազատուի է,
16 ու ես իմ հօրս ասոյ պիտի պատմեն եմ։ Եւ Տէրն ասոյ ըսաւ, Դնա անդուստ ըս. հետդ պիտի չըլայ՝ ու Պաւղոսի մէկ մարդ
17 պէս պիտի գործես։ Եւ անիկա ասոյ ըսաւ, Կ՛ազգեմ, իմ որ ես քու աչքիդ առջեւը շնորհք գտայ, Տէրնի ինձմէ մը ցուցաբ, որ
18 ինձ՝մէ ինծի հետ խօսագր գաս ես։ Կ՛ազգեմ որ առկէ չերթաս, մինչև որ ես քեզի գամ, իմ ընծաս բերեմ ու քու առջեդ դնեմ։ Եւ անիկա ըսաւ ցես կը ազգեմ մինչև որ
19 գաս գաղտաս։ °Ու Գեղէոն ներս մտաւ, այծերէն ուլ մը եւ մէկ արգու ալիւր բազմէ չօթեր պատրաստեց. միսը ասկաւթի մը մէջ դրաւ, ու արգանակն ալ պատկի մը մէջ դրաւ, եւ անոր առջեւը հանեց բնկնիին տա-
20 կը ու ծառ մատուց։ Եւ Աստուծոյ հրեշտակը անոր ըսաւ, Միսը ու բազմէ չօթերը առ, հաս վէմին վրայ դիր, ու արգանակը խա-
21 փէ։ Եւ անիկա անանկ ըրաւ։ Եւ ձեռք Տէրոջ հրեշտակը իր ձեռքի գաւազանին ծայրը երկնցուց, ու միսին եւ բազմէ չօթերուն դըպաւ. ու վէմէն կրակ ելլելով միսը եւ բազմէ չօթերը սպրեց. ու Տէրոջ հրեշտակը
22 անոր աչքերուն առջեւէն գնաց։ Եւ Գեղէոն °անաւ որ անիկա Տէրոջ հրեշտակն է. ու Գեղէոն ըսաւ, Ո՜ւխ, Տէր Եհովայ, °որ Տէրո-
23 ջը հրեշտակը երես առ երես տեսայ։ Բայց Տէրը անոր ըսաւ, Խաղաղութիւն ըլլայ քեզի, մի վախնար. պիտի չմեռնես։
24 Եւ Գեղէոն հոն Տէրոջը սեզան մը շինեց, ու անոր անունը °Եհովայ-շալոմ կոչեց, որ մինչև այս օրս °Աբիեզերեանց Եփրայիմի մէջ կեցած է։
25 Եւ այն գիշերը Տէրը անոր ըսաւ, Քու հօրդ զաւրակը, եօթը տարեկան երկրորդ զուարակը առ, և քու հօրդ ունեցած Բահալի սեզանը փլցուր, ու °քովի Աստարովթ
26 իր կտրէ։ Եւ °ասոր սպասած բարին զըլխովը՝ քու Տէր Աստուծոդ սեզան մը շինէ, ու երկրորդ զուարա-

կը առ, և քու կտրած Աստարովթիդ փայ-
27 տովը պշակէզ ըրէ։ Ու Գեղէոն իր ծառաներէն տասը հոգի առաւ, և Տէրոջը խրնն բսածին պէս ըրաւ, ու իր հօրը տանէն, և քաղաքին մարդոց ոչխէն վախնալով — °ընել ցընկը ընելու՝ գիշերը ըրաւ։
28 Ու երբոր քաղաքին մարդիկը առաւօտուն կանուխ եղան, տեսան որ Բահալին սեզանը փլած, և անոր քովի Աստարովթը կտրած, ու երկրորդ զուարակը չմեռած սեզանին վը-
29 րայ ողչակէզ եղած էր։ Ու սուտ իրարու ըսին, Ո՞վ բանը սի ըրաւ. և փնտռեցին ու քննեցին. ու բսուեցաւ Եհ Ոա բանը Յովաշին
30 որդին Գեղէոն ըրաւ։ Եւ քաղաքին մարդիկը Յովաշին ըսին, Որդիդ դուրս հանէ որ մեռնի, քանզի Բահալին սեզանը փլցուցեր՝ ու
31 անոր քովի Աստարովթը կտրեր է։ Եւ Յովաս իր վրան եկող բոլոր մարդոցն ըսաւ, Միեմէ Բահալին իրաւունքը պո՞ւ պիտի պաշտպանէք, կամ Եհ զանիկա պո՞ւ պիտի ազատէք. ով որ անոր իրաւունքը պաշտպանէ՝ մեզ մեռցնի մինչև առաւօտ. Եհ որ աստուած է՝ Եհոդ ինքը իր իրաւունքը պաշտպանէ անոր
32 պէս, իր սեզանը փլցընելուն համար։ Եւ նոյն օրը զանիկա °Երբաաղ անուանեց, քանզի ըսաւ, Թող Բահալ իր իրաւունքը պաշտպանէ անոր պէս, իր սեզանը փլցընելուն համար։
33 Եւ բոլոր °Մադիանացիները, Ամաղեկացիները ու արեւելքի բնակիչները միկտեզ ժողովուեցան, ու Յորդանանէ անցնելով՝ °Եզրաե-
34 լեան հովտին մէջ բանակեցան։ Եւ °Տէրոջը Հոգին Գեղէոնին վրայ հանդչեցաւ, ու անիկա °փող հնչեցուց, և Աբիեզերեանք անոր
35 հետևէն ժողովուեցան։ Ու բոլոր Մանասէին պատգամաւորներն խրկեց, ան ալ անոր հետևէն ժողովուեցան. և Ասերին, Զաբուղոնին ու Նեփթաղիմին ալ պատգամաւորներ խրկեց, ու անոնք դացին դանդաղ դիմաւորելու։
36 Եւ Գեղէոն Աստուծոյ ըսաւ, Եհ որ բաժիդ պէս խօսեցեալը իմ ձեռք փրկես ազգասէրս.
37 ես, °Ահա ես կալին մէջը բուրդի դզամ մը կը դնեմ. եհ որ մինակ դզամին վրայ ցօղ ու բոլոր գետնին վրայ չորութիւն ըլլայ, անաւանդ պիտի դիտնամ որ բաժիդ պէս խօս-
38 կելը իմ ձեռք փրկես պիտի ազգասես։ Եւ այնպէս եղաւ. վաղը դի առաւօտուն կանուխ էյար, ու զդամը քաշեց, և զդամէն ցօղը հանեց,
39 որ կաթը մը լեցուն ջուր եղաւ։ Աստուանդ Գեղէոն Աստուծոյ ըսաւ, °Քու բարկութիւնդ

---

1 բ Մն · ժէ · ։
2 — թագ · ժբ · ։ Նբբ · ժա · ։
3 Ցհս · ա · ։ Գէ · գ · ։
4 Տհս ա թագ · բ · ։
5 Նշդ · Հազարաւոր · ։
6 Նէ · գ · ։ Ցհս · ա · ։
7 Նէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
8 Նա · է · ։
9 Նէ · գ · ։ Ցհս · ա · ։
10 Նէ · գ · ։ Հմր · ։ Գէ · ժգ · ։
11 Դն · ժբ · ։
12 Գէ · ժգ · ։
13 Տհս գ թագ · ժբ · ։
14 Գէ · գ · ։ Ցհս · ա · ։
15 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
16 Նա · է · ։
17 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
18 Նա · է · ։
19 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
20 Նա · է · ։
21 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
22 Նա · է · ։
23 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
24 Նա · է · ։
25 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
26 Նա · է · ։
27 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
28 Նա · է · ։
29 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
30 Նա · է · ։
31 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
32 Նա · է · ։
33 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
34 Նա · է · ։
35 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
36 Նա · է · ։
37 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։
38 Նա · է · ։
39 Գէ · գ · ։ Հմր · ։ Ցաղ · ։

իմ վրաս չբարկանաք, ու միմեանց ամենամեծ խաբեմ։ Միայն ես անգամ դ'ամենքդ փորձեմ. հիմա միմեանց դ'ամենին վրայ չարաբախտ, ու
40 բոլոր դ'ամենին վրայ ցօղ բերայ։ Եւ ան դ'իշերը Աստուած այնպէս բրաւ. միմեանց դ'ամենին վրայ չարաբախտ՝ ու բոլոր դ'ամենին վրայ ցօղ եղաւ։

ԳԼ. Լ

1 Եւ Աստուած յիշեցաւ Դեղէօնի՝ ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը կանոնաւ ելան, Հարօգի ադրիւրին քովը բանակեցան. ու Մադիամու բանակը անոր հիւսիսային կողմի՝
2 դ'ելայ ի Մօրէի բլուրը՝ հովխոին միջէն էր։ Եւ Տէրը բաւ Դեղէօնին, Քու հետդ եղող ժողովուրդը շատ է. չէ՛ Մադիամի անձնդ ձեռքը տալ, չըլլայ որ իսրայէլ ինծի գէմ պարծենայ ու բսէ իմ ձեռքս պրծաւ։
3 ականջ։ Ուստի հիմա քարոզ կարդալ տուս որ ժողովուրդը լսէ, ու բանս ինձի որ վատասիրտ ու երկնած է՝ Գազատ լեռնէն երթայ. ու ժողովուրդէն քսանուերկու հազար հոգի ետ դարձան, ու
4 տասը հազար մնացին։ Եւ Տէրը բսաւ Դեղէօնին, Ժողովուրդը տակաւին շատ է. չուրին քովը իջնցուր զանոնք, ու հոն քեզի համար զանոնք փորձեմ. և որուն համար քեզի բսեմ իմ Աստիկա քու հետդ երթայ, անիկա քու հետդ իմ երթայ. ու որուն համար քեզի բսեմ իմ Աստիկա քու հետդ չերթայ, անիկա
5 իմ չերթայ։ Ուստի ժողովուրդը չուրին քովը իջնցուց. և Տէրը Դեղէօնին բսաւ, Ով որ չունի լափելուն պէս չուրը լեզուովը լափէ, անիկա զատ կայնեցընես. ու ով որ խմելու համար իր ծունկերուն վրայ ծռի, անիկա
6 նոյնպէս։ Եւ ձեռքը բերանը տանելով լափելուն թիւը երեք հարիւր մարդ էր, և բոլոր մնացած ժողովուրդը իրենց ծունկերուն
7 վրայ ծռեցան չուր խմելու համար։ Ու Տէրը Դեղէօնին բսաւ, Ես երեք հարիւր մարդովը մնացածները՝ որանք չուրէն լափեցին, ձեզ պիտի ազատեմ, և Մադիամը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ. ու բոլոր հոգւոյ ժողովուրդը՝ ամէն մարդ
8 իր տեղը երթայ։ Ուստի ժողովուրդը իրենց ձեռքը պաշար առին և իրենց փողերն ալ։ Եւ Գ'ընձեռ իսրայէլի բոլոր մարդիկը՝ ամէն մէկը իր վրաններ խրկեց, բայց ան երեք հարիւր մարդը իր քովը պահեց. ու Մադիամու բանակը անոր ատկը հովխոին մէջ էր։
9 Եւ նոյն գիշերը Տէրը անոր բսաւ, Պատրաստուէ՛ երթալ -- -- բանակը իջիր, քանզի զանիկա
10 քու ձեռքդ մատնեցի. Եւ թէ որ դուն իջնելու կը վախնաս, նէ՛ դուն քու ծառայիդ
11 Փուրային հետ բանակը իջիր. Եւ հպատի լսես թէ անոնք ինչ կը խօսին. անկէ ետև քու ձեռքերդ պիտի ուժնանան, որ բանակը իջնես. Ուստի իջաւ և իր ծառան Փուրա բանակին
12 մէջի գունդերուն ծայրը իջան։ Ու Մադիամ և Ամաղէկ ու բոլոր արեւելցիները մնացեր էին պէս բազմութեամբ հովխոին մէջ պառկեր էին, և անոնց ուղտերը անթիւ էին -- ծովեզրի եղերքը եղող աւազին չափ շատ էին։
13 Եւ Գեղէօնն հոն երթալով՝ ընդ ընկերին երազ կը պատմէր ու կ'բսէր, Ես երազ մը տեսայ, և ահա մէկ գարիջէն հաց մը գլոր ի Մադիամու բանակը կը գլորուէր, և վրանին հասնելով զանիկա զարկաւ որ իյնաւ, ու գլխիվար գարձուց, և վրանը իյնաւ։
14 Ու անոր ընկերը պատասխան տուաւ և բսաւ, Ասիկա ուրիշ բան չէ, բայց միայն Իսրայէլացի Յոաշի որդւոյն Գեղէօնին սուրը. Աստուած Մադիամը ու բոլոր բանակը անոր ձեռքը մատներ է։
15 Ու երբոր Գեղէօն երազին պատմութիւնը ու անոր մեկնութիւնը լսեց, Տէրոջ երկրպագութիւն ըրաւ, և իսրայէլին բանակը դարձաւ ու բսաւ, Պատրաստուեցէք, քանզի Տէրը Մադիամ
16 դիմաս բանակը ձեր ձեռքը տուեր է։ Եւ ան երեք հարիւր մարդը երեք գունդի բաժնելով՝ ամէնուն ձեռքը փողեր ու պարապ սափորներ տուաւ, և սափորներուն մէջն ալ
17 ջահեր դրաւ։ Ու անոնց բսաւ, Ինծի նայեցէք և անանկ ըրէք. ու երբոր բանակին եղերքը հասնիմ, ես ինչպէս որ ընեմ, դուք ալ այնպէս
18 ըրէք։ Ու երբոր ես ու բոլոր իմ հետս եղողները փողը հնչեցնենք, անասնով դուք ալ բոլոր բանակին չորս կողմը փողերը հնչեցուցէք, և բսէք, Տէրոջը ու Գեղէօնին սրը։
19 Եւ Գեղէօն ու անոր հետ եղող հարիւր մարդը կէս գիշերասեան պահուն սկիզբը՝ երբոր պահապանները նոր գրած էին, բանակին եղերքը հասան, և փողերը հնչեցնելով ձեռքնուն մէջ եղած սափորները կոտրտեցին։
20 Ամենուն երեք գունդն ալ փողերը հնչեցուցին ու սափորները կոտրտեցին, ու ձախ ձեռքով ջահերը, և աջ ձեռքով փողերը բռնելով հնչեցնելու համար, կը պատային -- Տէրոջ,
21 Տէրոջը ու Գեղէօնին սրը։ Եւ ամէն մարդ բանակին բոլորտիքը իր տեղը կայներ էր. ու բոլոր բանակը վազելով և ազազակելով կը
22 փախչէին։ Ու երբոր ան երեք հարիւր մարդը փողերը հնչեցուցին, Տէրը բոլոր բա-

նակին մէջ ամէն մարդ ուր որ իր բնակութիւն վրայ գար ու գործը մինչև ետքը գէպ ի Սարեպտա , — մինչև Աբէլբեթմաքա տիները և Յարէմի փոսերը ։

23 Ու խորհրդոյն ընթացքին , Աբէլն և բոլոր Մանասէին ժողովուրդն , ու Մագ խո-
24 նարհ եղան ։ Եւ Գեդէօն էփրեմի բոլոր երկրագունեայ պատգամաւորներ խրկեց , ըսելով , Մագ իջնայիներուդ դիմաւորելու իջէք , և անոնց առջևէն Յորդանան մինչև Բեթբարա , նաև Յորդանան ։ Ու ամէն էփրեմի բոլոր մարդիկը ժողովեցան , ու Ջուրերը բռնեցին մինչև Բեթբարա , նաև Յորդանան ։
25 Եւ Մագ իջումն երկու իշխաններըն Օրէբը ու Զէբը բռնեցին ։ Օրէբը Օրէբի վէմին քովը մեռուցին , ու Զէբը Զէբի հնձանին քովը մեռուցին ։ Եւ Մագ իջնայիները հալածեցին , ու Օրէբին և Զէբին գլուխները Գեդէօնին բերին Յորդանանէ անդի ։

ԳԼ ։ Ը

1 Գեդէօն էփրեմի մարդոց հետ կռիւ կռնէր ։ 4 Սոկքոթի ու Փանուելի բնակիչները Գեդէօնին ուրացան կերակուր կը ծախեն ։ 10 Գեդէօն կը բռնէ Զէբէէն ու Սալմունան ։ 13 և դառնալով Սոկքոթի ու Փանուելի բնակիչները կը խրատէ ։ 17 Գեդէօն իր երջանկութեան մահուանը վերջը Զէբէէն ու Սալմունան կ՚սպանէ ։ 22 և չհամիր մարդիկին վերջ իշխան ըլլալու ։ 24 Ընծար շինած եփուդը կռապաշտութեան պատճառ կ՚ըլլայ ։ 28 Մադիամ կը նուաճի ։ 29 Գեդէօնին տղոցները ։ — իր մահը ։ 33 Իսրայէլացւոց կռապաշտութիւնը ու ապերախտութիւնը ։

1 Ու ՚ի խրնամքանք անոր ըսին , Ա՛ս մեզի ըրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ , որ Մագ իջումն դէմ պատերազմելու գացիր , և մեզ չկանչեցիր ։
2 ու անոր հետ սաստիկ վէճ ըրին ։ Եւ անիկա անոնց ըսաւ , Ես հիմա ձեզի պէս ի՞նչ բան ըրի ։ Եփրեմի ճառագայթքիներ Աբիեզրի այգեկութէն լաւագոյն չէ՞ արդեօք ։
3 ՚Աստուած Մագ իջումն իշխաններըն Օրէբը ու Զէբը ձեր ձեռքը տուաւ ։ Ես ձեզի պէս ի՞նչ բան կրցայ բնել ։ Ա՛ս խօսքը բանէին պէս անոր վրայով ՚անոնց սիրտը հանդարտցաւ ։
4 Եւ Գեդէօն Յորդանան եկաւ , ու ինքը և իր հետը եղող երեք հարիւր մարդիկը անցան ։ թէպէտև նուաճած էին , բայց ետ-
5 կը հալածէին ։ Ու ՚Սոկքոթի մարդոցը ըսաւ , Շնորհք բերէք , հանէք ինծի ժողովուրդին հացի նկատակներ տուէք , քանզի նուաճած են ։ ու ես Մագ իջումն թագաւորներուն՝ Զէբէէին ու Սալմունային հետևէն կը հա-
6 լածեմ ։ Եւ Սոկքոթի իշխաններըն ըսին , ՚Մի՞թէ Զէբէէին ու Սալմունային ձեռքը այդ ևն քու ձեռքիդ մէջն է , որ ՚մենք քու զօրքդ հաց տանք ։
7 Քիզ հաց տանք ։ Ու Գեդէօն ըսաւ , Ուրեմն երբոր Տէրը Զէբէէն ու Սալմունան իմ ձեռքս տայ , ՚ձեր մարմինները անապատին փուշերովը ու տատասկներովը պիտի ծեծեմ ։
8 Եւ անկէ ՚Փանուէլ եկաւ , ու անոնց այն պէս բաւ ։ բայց Փանուէլի մարդիկը՝ Սոկքոթի մարդոցը տուած պատասխանին պէս
9 պատասխան տուին ։ Ու Փանուէլի մարդոցն ալ խօսեցաւ , ըսելով , Երբոր ՚խաղաղ դառնամ , ՚աս աշտարակը պիտի փլցընեմ ։
10 Եւ Զէբէէ ու Սալմունա և անոնց հետ անոնց բանակը — ՚արևելքի բնակիչներուն բոլոր բանակէն մնացած ՟տասն՝ ամէնը տասնեւհինգ հազարի չափ մարդ կարկառի մէջ էին ։ ու բնկած մեռածներն ՚հարիւր քսան հա-
11 զար սուսերամարկ մարդիկ էին ։ Եւ Գեդէօն ՚նաւարհ ու Յոգբեհայի արևելեան կողմէն՝ վրանարտակներուն ճամբովը եկաւ , ու բանակը զարկաւ , քանի բանակը ՚անհոգ կը
12 կենար ։ Եւ Զէբէէ ու Սալմունա փախան ։ ու Գեդէօն անոնց հետևէն խյնայով՝ ՚Մագ իջումն երկու թագաւորները՝ Զէբէէն ու Սալմունան բռնեց , ու բոլոր բանակը ամէնովին բրաւ ։
13 Եւ Յոհասին արդի Գեդէօն՝ ՚արևք չելած՝
14 պատերազմէն ետ դարձաւ ։ Ու Սոկքոթի մարդոցմէն երիտասարդ մը բռնեց , և անոր հարցուց ։ ու անիկա Սոկքոթի իշխաններըն ու ծերերը՝ եօթանասունևեօթը մարդ գրեց՝
15 ՟՟՟՟ անոր ։ Եւ Գեդէօն Սոկքոթի բնակիչներուն եկաւ , ու բաւ , Ահա Զէբէէն ու Սալմունան՝ որոնց հետևնուդ ՚զիս նախատեցիք՝ ըսելով , Միթէ Զէբէէին ու Սալմունային ձեռքը արդէն քու ձեռքիդ մէ՞ջն է , որ մենք
16 քու հաստած մարդոցդ հաց տանք ։ ՚Ու-րեմն փուշերը ծերերը առաւ , և անոնցմէն փուշերու տատասկներով ՟՟՟ , և անոնց-
17 մով Սոկքոթի մարդիկը ուսուցուց ։ Եւ աշտարակը փլցուց ։ և քաղաքին մարդիկը կոտրեց ։
18 Ու Զէբէէին և Սալմունային ըսաւ , ՚Քաղաքին մէջ մեռուցած մարդիկնիդ ի՞նչպէս էին էին ։ Ու անոնք ըսին , Ինչպէս ես դուն , անոնք ալ այնպէս էին ։ ամէն մէկը
19 իշխանի տղու կը նմանէր ։ Եւ անիկա բաւ , Անոնք իմ եղբայրներս՝ մօրս տղաքներն էին ։ կենդանի է Տէրը , թէ որ դուք զանոնք ազդ
20 մեռուցած չեք ։ Եւ Եթեր իր անդրանիկին բաւ , Ելիր , սպանք մեռուցէ ։ Բայց պատանին իր սուրը չքաշեց ։
21 քանզի մանկահասակ էր՝ երկնչեցաւ ։ Ու-րեմն Զէբէէ ու Սալմունա ըսին , Դուն ելիր որ

---

1 ա՝ Քոգ ։ ժգ ։ ձ ։ ե՝ Մ՚Ն ։ ի ։ ի ։ ա ։ ի՝ Ա՚ա ։ ժգ ։ ը ։ ա ։ ի՝ Գէ ։ գ ։ ի ։ ի՝ Գէ ։ գ ։ ի ։ ի՝ Ա՚ա ։ ժգ ։ ը ։ ա

մեզ զայնոնա , քանզի մարդասէր ոյժ իր ե-
ղիցի համեմատ կ'ըլլայ · և Գեդէօնն ասէր եղեալ ,
ու ՚Ջերբէէլն և Յաղնիանան մեռցուց · ու անոնց
ուղտերուն պարանոցին վրայ եղած մանիկներ
րը առաւ ։
22 Եւ խրայէլի մարդիկը Գեդէօնին ըսին ,
Մեր վրայ թագաւորէ , դուն ու քու որդիդ
և քու որդւոյդ որդին , որովհետև մեզ Մա-
23 գիամնու ձեռքէն ազատեցիր ։ Ու Գեդէօն
անոնց բսաւ , Ես ձեր վրայ չեմ թագաւորիր ,
ոչ ալ իմ որդիս ձեր վրայ պիտի թագաւորէ ·
Տէրը թագաւորը ձեզի ըլլայ ։
24 Նաբը Գեդէօն անոնց բսաւ , Ձեզմէ բան
մը պիտի խնդրեմ· ամէն մարդ իր աւարին
օղերը ինծի տայ · (Քանզի անոնք իսմայէ-
25 լացի ըլլալով ոսկի օղեր ունէին ։) Ու անոնք
ըսին , Բոլոր սրտով կու տանք · ու անդր բաճ
մը փռեցին , ու ամէն մարդ իր աւարին օղերը
26 հոն ձգեց ։ Եւ ան իր ուզած ոսկի օղերուն
կշիռքը հազար եօթը հարիւր սկղի եղաւ ·
միւնիներէն , գինեներէն ու Մադիամու թա-
գաւորներուն վրայէն ծիրանի պատմուճաններ
րէն , և անոնց ուղտերուն պարանոցին վրայ
27 եղած մանիկներէն ։ Ու Գեդէօն
՚անոնցմով եփուր մը չինեց , և Իր եփրա
քաղաքին մէջը դրաւ · ու բոլոր խրայէլ հոն
անոր եաևէն նշուշէ պաշտելու եկաւ · և Գեդէօ-
նին ու անոր տանը Որոգայթ եղաւ ։
28 Այսպէս Մադիամ խրայէլի որդւոց առ-
ջևը նաւամեցաւ , և այնուհետև չկրցաւ գլուխ
վերցնել · ու Գեդէօնին օրերը երկիրը քա-
ռասուն տարի հանգստացաւ ։
29 Եւ Յովաաս որդին Երոբաաղ գնաց , ու
30 իր տանը մէջ նստաւ ։ Եւ Գեդէօն ՚եօթա-
նասուն ազգ ունէր իր ներքնէն եղած , քան-
31 զի շատ կիներ ունէր ։ Ալ Սիւքեմի մէջ
ունեցած հարճն ալ անոր տղայ մը ծնաւ , և
32 անոր անունը Աբիմելէք դրաւ ։ Ու Յովաաս
որդին Գեդէօն ՚բարի ծերութեամբ մեռաւ ,
և ՚Աբիեզերեանց Եփրայիմ մէջը իր հօրը Յո-
վաասին գերեզմանը թաղուեցաւ ։
33 Եւ ՚Գեդէօն մեռածին պէս՝ խրայէլի որ-
դիքը դարձան ու ՚Բահաղիմին եաևէն նշուշ-
էլ պաշտելու եղան , ու Բահաղ-բերիթը իրենց
34 աստուած ըրին ։ Եւ խրայէլի որդիքը ՚չյիշե-
ցին իրենց Տէր Աստուածը , որ զիրենք ազատեր
էր իրենց բոլորտիքը եղած ամէն թշնամիներուն
35 ձեռքէն ։ Ու Երոբաաղին (այսինքն Գե-
դէօնին) տանը՝ անոր խրայէլին բրած բոլոր
բարութեանը համեմատ՝ ՚դիմաթիւն չըրին ։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Ու Երոբաաղին որդին Աբիմելէք Սիւքեմ
՚իր մօրը եղբայրներուն գնաց · և անոնց հետ
ու իր մօրը հօրը բոլոր ազգատոհմին հետ
2 խօսեցաւ , ըսելով , Ընդրուեցէք բրէք՝ Սիւքեմի
բոլոր °քնակիչներուն ականջներուն դրուցեցէք
թէ Ձեզի ո՞րը ապէկ է · Երոբաաղին բոլոր
որդւոցը՝ ՚եօթանասուն մարդոց ձեր վրայ
թագաւորելը , թէ մէկ մարդուն ձեր վրայ
թագաւորելը · և միտքներնիդ բերէք , որ ես
3 ՚ձեր ոսկորն ու ձեր միսերնիս եմ ։ Ուստի իր
մօրը եղբայրները անոր վրայով ամէն աս խօս-
քերը Սիւքեմի բոլոր բնակիչներուն ականջներուն
դրուցեցին · ու անոնց սիրտը Աբիմելէքին
դարձաւ , քանզի ըսին թէ Անոնք մեր ՚եղ-
4 բայրն է · Եւ ՚Բահաղ-բերիթին տունէն եօ-
թանասուն կտոր արծաթ առին անոր , ու
Աբիմելէք անոնցմով դատարկակեաց ու արբ-
կաց մարդիկ վարձքով բռնեց , և անոր եաևէն
5 գացին · Ու ՚Եփրայի մէջ իր հօրը տունը մը-
տաւ , և իր եղբայրները Երոբաաղին որ-
դիքը՝ եօթանասուն հոգին մէկ քարի մը վրայ
սպաննեց · բայց Երոբաաղին պզտիկ տղան
6 Յովաթամը պահուելով ազէ մնաց · Եւ բո-
լոր Սիւքեմի բնակիչները և Մէլօնին բոլոր
տունը մէկտեղ ժողովուեցան , ու գացին Սի-
քեմի մէջ ՚կանգնացող կաղնիին քովը Աբի-
մելէքը թագաւոր ըրին ։
7 Ու երբոր ՚Յովաթամին խնացուցին ,
անիկա գնաց ՚Գարիզիմին լեռանը գլուխը կայ-
նեցաւ , և ձայներ վերցնելով պոռաց ու անոնց
ըսաւ , Ով Սիւքեմի բնակիչներ , ինծի մտիկ
8 ըրէք , և Աստուած ձեզի մտիկ ընէ ։ Ծառ-
երը գացին որ իրենց համար թագաւոր մը
օծէն , ու ձիթենիին ըսին , ՚Մեր վրայ թա-
9 գաւոր եղիր ։ Բայց ձիթենին անոնց ըսաւ ,
Իմ պտուղս թողում , ՚Որ ինծմով
զԱստուած ու մարդիկը կը պատուեն , ու եր-
10 թամ ծառերուն վրայ ՚երթա՞ ըսելով ։ Եւ
ծառերը թզենիին ըսին , Դուն եկուր մեր
11 վրայ թագաւոր եղիր ։ Եւ թզենին անոնց
ըսաւ , Իմ քաղցրութիւնս ու ազէկ պտուղս

---

1 Ա· Ժ· Ա· ։ 2 Ա· Ժ· ԺԱ· ։ 3 Ա· Ժ· ԺԲ· ։ 4 Ա· Ժ· ԺԳ· ։ 5 Ա· Ժ· ԺԴ· ։ 6 Ա· Ժ· ԺԵ· ։ 7 Ա· Ժ· ԺԶ· ։ 8 Ա· Ժ· ԺԷ· ։ 9 Ա· Ժ· ԺԸ· ։ 10 Ա· Ժ· ԺԹ· ։ 11 Ա· Ժ· Ի· ։ 12 Ա· Ժ· ԻԱ· ։ 13 Ա· Ժ· ԻԲ· ։ 14 Ա· Ժ· ԻԳ· ։ 15 Ա· Ժ· ԻԴ· ։ 16 Ա· Ժ· ԻԵ· ։ 17 Ա· Ժ· ԻԶ· ։ 18 Ա· Ժ· ԻԷ· ։ 19 Ա· Ժ· ԻԸ· ։ 20 Ա· Ժ· ԻԹ· ։ 21 Ա· Ժ· Ի· ։ 22 Ա· Ժ· ԻԱ· ։ 23 Ա· Ժ· ԻԲ· ։ 24 Ա· Ժ· ԻԳ· ։ 25 Ա· Ժ· ԻԴ· ։ 26 Ա· Ժ· ԻԵ· ։ 27 Ա· Ժ· ԻԶ· ։ 28 Ա· Ժ· ԻԷ· ։ 29 Ա· Ժ· ԻԸ· ։ 30 Ա· Ժ· ԻԹ· ։ 31 Ա· Ժ· Լ· ։ 32 Ա· Ժ· ԼԱ· ։ 33 Ա· Ժ· ԼԲ· ։ 34 Ա· Ժ· ԼԳ· ։ 35 Ա· Ժ· ԼԴ· ։ 36 Ա· Ժ· ԼԵ· ։ 37 Ա· Ժ· ԼԶ· ։ 38 Ա· Ժ· ԼԷ· ։ 39 Ա· Ժ· ԼԸ· ։ 40 Ա· Ժ· ԼԹ· ։ 41 Ա· Ժ· Խ· ։ 42 Ա· Ժ· ԽԱ· ։ 43 Ա· Ժ· ԽԲ· ։ 44 Ա· Ժ· ԽԳ· ։ 45 Ա· Ժ· ԽԴ· ։ 46 Ա· Ժ· ԽԵ· ։ 47 Ա· Ժ· ԽԶ· ։ 48 Ա· Ժ· ԽԷ· ։ 49 Ա· Ժ· ԽԸ· ։ 50 Ա· Ժ· ԽԹ· ։ 51 Ա· Ժ· Ծ· ։ 52 Ա· Ժ· ԾԱ· ։ 53 Ա· Ժ· ԾԲ· ։ 54 Ա· Ժ· ԾԳ· ։ 55 Ա· Ժ· ԾԴ· ։ 56 Ա· Ժ· ԾԵ· ։ 57 Ա· Ժ· ԾԶ· ։

քազամ՝ ու երթամ ծառեայեն վրայ իշխաց-
12 ցըլլամ՝ Աշառանդ ծառեյը տեսին ըսին, Դուն
13 եկուր մեր վրայ քազաւոր եղիր։ Ուրիշն ալ
անոնց ըսաւ, Զգեսուած ու մարգիկը ուրա-
խացընող գիներս քազամ՝ ու երթամ ծառե-
14 յուն վրայ իշխաց ըլլամ։ Աշառանդ ամէն
ծառեյը դմռնկին ըսին, Դուն եկուր մեր վր-
15 րայ քազաւոր եղիր։ Եւ դմռնկը ծառեյուն
ըսաւ, Թէ որ դուք իրաւցընէ զիս ձեր վրայ
քազաւոր կ՚օծէք, եկէք իմ հովանիիս տա-
կը նստէք, եթէ ոչ՝ զդմռնկէն կրակ քազ ել-
16 լէ՝ ու Լիբանանու եղեւինները այրէ։ Եւ հի-
մա թէ որ դուք Արիմելէքը քազաւոր բնե-
լով՝ ճշմարտութեամբ ու արդարութեամբ վա-
րուեցաք, և թէ որ Ցերոբաալին ու անոր
տանը բարութիւն ըրիք, և թէ որ հանոր
գործքերուն համեմատ անոր հատուցաք՝ ը-
17 րիք։ (Քանզի իմ հայրս ձեզի համար պա-
տերազմ ըրաւ, ու իր անձը զվտանգի մէջ
դրաւ, 18 և ձեզ Մադիամու ձեռքէն ազա-
տեց։ Դուք այսօր իմ հօրս տունը դէմ
առաք եղաք, ու անոր որդիքը՝ եօթանասուն
մարդ մէկ քարի մը վրայ սպաննեցիք, ու
անոր աղախնին ազգն Արիմելէքը՝ ձեր եղ-
բայրը իշխան հաներ՝ Սիւքեմի բնակիչնե-
19 րուն վրայ քազաւոր ըրիք։) Ուստի թէ որ այս-
օր Ցերոբաալին ու անոր տանը վրայով ճըշ-
մարտութեամբ ու արդարութեամբ վարուե-
ցաք, Արիմելէքին վրայ ուրախացէք, ան
20 ալ ձեր վրայ քազ ուրախանայ։ Ապա թէ ոչ՝
Քազ Արիմելէքէն կրակ ելլէ՝ և Սիւքեմի եր-
նակիրներն ու Մելօնի տունը այրէ։ Եւ Սիւ-
քեմի բնակիչներէն ու Մելօնի տունէն կրակ
21 ելլէ՝ և Արիմելէքը այրէ։ Յոթը Ցովաթամ
փախաւ ազատեցաւ, ու Բէէրը գնաց, և
իր Արիմելէք եղբօրմէն չնչուեցաւ հետ
բնակեցաւ։
22 Եւ Արիմելէք երեսուն վրայ երկու տարի
23 քազաւորեց։ Ու Աստուած Արիմելէքին և
Սիւքեմի բնակիչներուն մէջ չար ոգի մը խրդ-
կեց, ու Սիւքեմի բնակիչները Արիմելէքին
24 հետ նենգաւորութեամբ վարուեցան։ Որպէս զի
Ցերոբաալին եօթանասուն որդւոցը եղած
անիրաւութիւնը գայ՝ և անոնց հատուցը արիւնը
անոնց եղբօրը Արիմելէքին վրայ հասնի՝ որ
զանոնք սպաններ էր, ու Սիւքեմի բնակիչնե-
վրայ՝ որոնք անոր ձեռքերը ուժացուցեր էին
25 իր եղբայրներուն սպաննելու։ Ուստի Սիւքեմի
բնակիչները լեռներուն գլուխները անոր դա-
րաններ պատրաստեցին, և ճամբան իրենց
գտնէին ամէն անցուդարձերը կը թալչէին։ ու —

26 Եբեդ Արիմելէքին խնամուցին։ Եւ Արկդ որ-
դին գաղտ ու անոր եղբայրներըն եկան՝ Սիւ-
քեմի մէջ մտան։ և Սիւքեմի բնակիչներըն անոր
27 սպասեցնեցան։ Ու գաշտը ելլելով իրենց այ-
գիներուն խաղողները քաղցին, և կոխելով
հատրաստեցին ըրին, ու Աբիմելէքի տունը
մտնելով կերան ու խմեցին և Արիմե-
28 լէքը անիծեցին։ Ու Արկդեան Գաղ ըսաւ,
Արիմելէք ո՞վ է, և Սիւքեմ ո՞վ է որ մենք
անոր ծառայ ըլլանք։ անիկա Ցերոբաալին
սպան չէ՞, ու Զեբուղ անոր փոխանորդը չէ՞։
Սիւքեմի հօրը Եմմորին մարդոցը ծա-
ռայեցէք։ ու մենք ինչո՞ւ համար անոր
29 պիտի ծառայենք։ Կրնաւ թէ ան ժողովուր-
դը իմ ձեռքս տակը անցնէր, ու ես Արի-
մելէքը վերցնէի։ և Արիմելէքին ըսաւ, Զօր-
քերդ շատցուր ու ելլիր։
30 Եւ քաղաքին իշխանը Զեբուղ Եղբոր Արկ-
դեան գաղտնի խօսքերը լսեց՝ խիստ բարկա-
31 ցաւ։ Եւ ծածուկ կերպով մը Արիմելէքին
պատգամաւորներ խրկեց, ըսելով, Ահա Ա-
բկդեան գաղտը ու իր եղբայրները Սիւքեմ
եկան, և ահա անոնք քեզի դէմ քաղաքը
32 ատր կը հանեն։ Ուստի հիմա դուն գիշերով
ելլիր, ու գաշտը գտնուելու մէջ նստէ քու հետդ
33 եղող ժողովուրդով։ Եւ առաւօտուն արեը
ծագածին պէս կանուխկեկ ելլիր, ու հար-
քաղքին վրայ յարձակէ։ և ահա անոնք ու
անոր հետ եղող ժողովուրդը քեզի դէմ պի-
տի ելլեն։ ատոնցմէ ձեռքդ եկածը ընես
անոր։
34 Ուստի Արիմելէք և անոր հետ եղող բոլոր
ժողովուրդը գիշերով ելան, ու չորս գունդի
ընդդէմ Սիւքեմի դէմ դարանի մէջ նստան։
35 Եւ Արկդեան Գաղ ելաւ ու քաղաքին դր-
ան առջեւն կայնեցաւ։ և Արիմելէք իր հետ
եղող ժողովուրդով դարաններէն դուրս
36 ելաւ։ Ու Գաղ ան ժողովուրդը տեսնելով
Զեբուղին ըսաւ, Ահա լեռներուն գլխէն ժո-
ղովուրդ կ՚իջնէ։ Ու Զեբուղ անոր ըսաւ,
Լեռներուն շուքը քեզի մարդոց պէս կ՚երև-
37 նայ։ Նորէ Եւ Գաղ դարձեալ խօսեցաւ ու ըսաւ,
Ահա երկրին †բարձր տեղատեղերէն ժո-
ղովուրդ կ՚իջնէ, և մէկ գունդ մըն ալ Մէօ-
38 նենիմի կաղնիին ճամբովը կու գայ։ Ու Զե-
բուղ անոր ըսաւ, Ո՞ւր է ան քու բերանդ,
որով կ՚ըսէիր թէ Արիմելէք ո՞վ է որ մենք ա-
նոր ծառայութիւն ընենք։ քու վար զրկուած
ժողովուրդդ ատիկա չէ՞։ հիմա ելիր ու անոր
39 հետ պատերազմ ըրէ։ Ուստի Գաղ Սիւքե-
մի բնակիչներուն առջեւէն ելլելով Արիմելէքի հետ

ե Սուղ · ՆՂ · ԺԵ ·
զ Եւ · Լ · Ե · Դան · Գ · ԺԲ · ՌՀԵ · ՃԳ · Ե ·
է Հմր · ՀՁ · Քաա · Խաա · ՀՁ · Նպէհ · ՃՔ · ԺԴ ·
ը Սուղ · ՆՂ · ԺԲ · Եա · Ը · ԺԳ · ՔՀ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
թ Հմր · Ա · Ը ·
ժ Գիշ · Ը · ՀՁ ·
ժա Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ժբ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ժգ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ժդ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ժե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ժզ Հմր · ՀՁ · Ա · Ը ·
ժէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ժը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ժթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ի Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
իա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
իբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
իգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
իդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
իե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
իզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
իէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
իը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
իթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
լ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
լա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
լբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
լգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
լդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
լե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
լզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
լէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
լը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
լթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
խ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
խա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
խբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
խգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
խդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
խե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
խզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
խէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
խը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
խթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ծ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ծա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ծբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ծգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ծդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ծե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ծզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ծէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ծը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ծթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
կ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
կա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
կբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
կգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
կդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
կե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
կզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
կէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
կը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
կթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
հ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
հա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
հբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
հգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
հդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
հե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
հզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
հէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
հը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
հթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ձ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ձա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ձբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ձգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ձդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ձե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ձզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ձէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ձը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ձթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ղ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ղա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ղբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ղգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ղդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ղե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ղզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ղէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ղը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ղթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ճ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ճա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ճբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ճգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ճդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ճե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ճզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ճէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ճը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ճթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
մ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
մա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
մբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
մգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
մդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
մե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
մզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
մէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
մը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
մթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
յ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
յա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
յբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
յգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
յդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
յե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
յզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
յէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
յը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
յթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ն Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
նա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
նբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
նգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
նդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
նե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
նզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
նէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
նը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
նթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
շ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
շա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
շբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
շգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
շդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
շե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
շզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
շէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
շը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
շթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ո Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ոա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ոբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ոգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ոդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ոե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ոզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ոէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ոը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ոթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
չ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
չա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
չբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
չգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
չդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
չե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
չզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
չէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
չը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
չթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
պ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
պա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
պբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
պգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
պդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
պե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
պզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
պէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
պը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
պթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ջ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ջա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ջբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ջգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ջդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ջե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ջզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ջէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ջը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ջթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ռ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ռա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ռբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ռգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ռդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ռե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ռզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ռէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ռը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ռթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ս Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
սա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
սբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
սգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
սդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
սե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
սզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
սէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
սը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
սթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
վ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
վա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
վբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
վգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
վդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
վե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
վզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
վէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
վը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
վթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
տ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
տա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
տբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
տգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
տդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
տե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
տզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
տէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
տը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
տթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ր Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
րա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
րբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
րգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
րդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
րե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
րզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
րէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
րը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
րթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ց Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ցա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ցբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ցգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ցդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ցե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ցզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ցէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ցը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ցթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ւ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ւա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ւբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ւգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ւդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ւե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ւզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
ւէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
ւը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
ւթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
փ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
փա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
փբ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
փգ Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
փդ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
փե Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
փզ Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
փէ Ելէկ · ՃՔ · ՃՀ · Ա · Ը · ՃՀ · Ա · Ը ·
փը Եա · Ե · Փէշ · Գ · Ե ·
փթ Հմր · ԺԲ · ԼԸ · ՀՇ ·
ք Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ · Ե · ԺԸ · Ա · Ե ·
քա Քաա · ՃՂ · ԺԳ · Ճէա · Գ · ԺԵ · ՃՔ ·

40 պատերազմ ըրաւ. եւ Աբիմելէք զանիկա
հալածեց, ու անիկա անոր առջեւէն փախաւ,
ու մինչեւ դրան առջին շատերը մեռած ին-
41 կան. եւ Աբիմելէք Արուսեղի մէջ նստաւ, ու
Զեբուղ՝ Գաւազը եւ անոր եղբայրները վըռն-
42 տեց, որ ալ Սիւքեմի մէջ չթողուին. եւ հե-
տեւեալ օրը ժողովուրդը դաշտը ելաւ. ու
43 երբոր Աբիմելէք խնդացաւ, իր ժողովուրդը
առաւ՝ երեք գունդի բաժնեց, և գաշտին
մէջը դարանամուտ եղաւ. ու երբ տեսաւ որ
ժողովուրդը քաղաքէն դուրս կ'ելլէ, անոնց
44 վրայ յարձակելով զանոնք զարկաւ. եւ Աբի-
մելէք ու անոր հետ եղող գունդը յարձակե-
լով՝ քաղաքին դրան առջին կայնեցան. ու
երկու գունդերը բոլոր դաշտի մէջ եղողներուն
45 վրայ յարձակելով զանոնք զարկին. եւ Աբի-
մելէք այն բոլոր օրը քաղաքին հետ պատե-
րազմեցաւ ու ՝քաղաքը առաւ, և մէջը եղող
ժողովուրդին կոտորեց, ու ՝քաղաքը փլցուց և
հոն ազ ցանեց.
46 Ու Սիւքեմի աշտարակին բոլոր բնակիչնե-
րը երբոր ասիկա լսեցին, ՝Բերիթի աստուծոյն
47 տաճար բերդը մտան. եւ Աբիմելէքին խնա-
յուցին թէ Սիւքեմի աշտարակին բոլոր բնա-
48 կիչները ժողվուեր են. Աբիմելէք իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդով ՝Սելմոն լե-
ռը ելաւ. ու Աբիմելէք տապարը ձեռքը առ-
նելով ծառի ոստ մը կոտրեց, ու զանիկա վեր-
ցուց իր ուսին վրայ դրաւ, և իր հետը եղող
ժողովուրդին ըսաւ, Ինչ տեսաք ինձ որ ես
49 ըրի, շուտով դուք ալ ինծի պէս ըրէք. Ուս-
կի ժողովուրդին ամէնն ալ մէկական ոստ կըտ-
րեցին, ու Աբիմելէքին ետեւէն գացին, և ա-
ծուղ բերդին վրայ դրին, ու անոնցմով բեր-
դը կրակով այրեցին. այսպէս Սիւքեմի աշ-
տարակին բոլոր մարդիկն ալ՝ որոնք հազարի
չափ էրիկ ու կնիկ մարդիկ էին՝ մեռան.
50 Եւ Աբիմելէք Թեբես գնաց, ու Թեբեսը
51 պաշարեց ու զանիկա առաւ. եւ քաղաքին
մէջտեղը մէկ ամուր աշտարակ մը կար. ու
քաղաքին բոլոր բնակիչներըն՝ թէ էրիկ և թէ
կնիկ մարդիկ հոն փախան, դուռը ներսէն
52 գոցեցին ու աշտարակին տանիքը ելան. եւ
Աբիմելէք մինչեւ աշտարակը գնաց ու անոր
հետ պատերազմ ըրաւ, և աշտարակին դրանը
53 մօտեցաւ որ զանիկա կրակով այրէ. Ու կնիկ
մը ՝Աբիմելէքին գլխուն վրայ երկաթաբարի
կտոր մը նետեց, և անոր գլուխը կտրեց.
54 Ու ՝անիկա շուտով իր զէնքերը կրող երի-
տասարդը կանչեց և անոր ըսաւ. Սուրդ քա-
շէ ու զիս մեռցուր, չըլլայ որ ինծի համար
ըսեն թէ Զանիկա մէկ կնիկ մը մեռցուց. Եւ
երիտասարդը զանիկա ՝սուր խոցեց, ու մեռաւ.
55 Ու Իսրայէլի մարդիկը Աբիմելէքին մեռնելը
տեսնելով՝ ամէն մարդ իր տեղը գնաց.
56 ՝Այսպէս Աստուած Աբիմելէքին ՝չարու-
թիւնը՝ զոր ան չարութիւնը, որն որ անիկա իր հօ-
րը ըրեր էր իր եօթանասուն եղբայրները ըս-
57 պանելով. եւ Սիւքեմի մարդոցը բոլոր չա-
րութիւնը Աստուած անոնց գլուխը գարձուց.
ու ՝Երոթաթայի որդւոյն Յովաթամին անէծքը
անոնց վրայ եկաւ.

ԳԼ. Ժ

1 Թովլա Սամիրի մէջ ժողովուրդը կը դատէ. 3 Հայր Յայիր. տասն երեսուն որդիքը երեսուն քաղաք ունէին. 6 Փղշտացիք և Ամմոնացիք Իսրայէլը կը նեղէին. 10 ապաշխարեն Աստուծոյ քանզի իրենց չաստուածներուն կը խոկան. 11 բայց երբոր կը զղջան անոնց կ'ողորմի.

1 Եւ Աբիմելէքէն ետքը Իսրայէլին Գողմ
պայի որդւոյն Փուային որդին Թովլա ՝ելաւ
Իսրայէլը ազատելու. Հանար. ու անիկա եփ-
2 րեմի լեռը՝ Սամիրի մէջ կը բնակէր. եւ Իս-
րայէլի մէջ քսանուերկու տարի դատաւորու-
թիւն ըրաւ, ու մեռաւ և Սամիրի մէջ թա-
ղուեցաւ.
3 Ու անկէ ետև Գաղաադացի Յայիր ելաւ,
և Իսրայէլի մէջ քսանուերկու տարի դատա-
4 ւորութիւն ըրաւ. Ու անոնք երեսուն որդի
ունէր, որոնք ՝երեսուն աւանակի վրայ կը
հեծնէին. և անոնք Գաղաադու երկրին մէջ
երեսուն քաղաք ունէին, ՝որոնք մինչեւ ա-
օրս ՝Յայիրի գիւղաքաղաքները կ'ըսուին.
5 Եւ Յայիր մեռաւ ու կամոնի մէջ թաղուեցաւ.
6 Եւ Իսրայէլի որդիքը նորէն Տէրոջը ա-
չքերը չարութիւն ըրին, ու Բահաղիմի և Աս-
տարովթի, ու ՝Ասորւոց աստուածներուն
և Սիդոնի աստուածներուն, ու Մոաբի աստուած-
ներուն, և Ամմոնի որդւոց աստուածներուն, ու
փղշտացւոց աստուածներուն պաշտեցին. և Տէ-
րը թողուցին ու անոր ծառայութիւն չըրին.
7 Եւ Տէրոջը բարկութիւնը Իսրայէլի վրայ բոր-
բոքեցաւ, ու ՝զանոնք փղշտացւոց ձեռքը
8 ու Ամմոնի որդւոց ձեռքը մատնեց. Եւ անոնք
այն տարին մինչեւ աստուածութիւնը տարի Իսրա-
յէլի որդիքը նեղեցին ու հարատահարեցին,
այսինքն բոլոր Իսրայէլի որդիքը որոնք Յոր-
դանանայ անդին կողմը՝ Գաղաադ ու մէջ Ամոր-
9 հացւոց երկրին մէջ էին. Նաեւ Ամմոնի
որդիքը Յորդանանէն անցան, որ Յուդայի
հետ, Բենիամինի հետ ու Եփրեմի տանը հետ
ալ պատերազմ բնեն. ու Իսրայէլ խիստ մեծ
նեղութեան մէջ էր.
10 Եւ Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը ազազակե-
ցին ու ըսին, Քեզի գէմ մեղք գործեցինք, քանզի մեր Աստուածը թողուցինք ու Բա-

---

ա Դհ. ը. 30. | ե Ել. ը. 14. | ի Ել. ը. 33. ա Թագ. ժ. 25. ա Թագ. գ. 11. ա Թագ. ժբ. 11. | ա Ել. ը. 11. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11. | ա Ել. ը. 11. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11.
բ Ել. ը. 33. | զ Ել. ը. 14. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11. | ա Ել. ը. 11. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11.
գ Ել. ը. 33. | է Ել. ը. 14. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11. | ա Ել. ը. 11. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11.
դ Ել. ը. 33. | ը Ել. ը. 14. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11. | ա Ել. ը. 11. ա Թագ. ժբ. 11. ա Թագ. ժբ. 11.

11 հապճեպ պաշտեցիք, եւ Տէրը խոստացաւ որ
դուք քանդէ, Ձի՞ որ Յեհ՝ եղեալ ի
ցիներէն, Ամենեքեան որ սուր
12 ձեռ ու Փղշտացիներէն. Նաեւ երբոր Սիղո-
նացիները, Ամաղեկացիները ու Մաոնացիներ
ձեզ նեղցին, ու դուք ինձի ազաղակեք
13 ցիք, ես ձեզ անոնց ձեռքէն ազատեցի։ Բայց
դուք զիս թողուցիք ու ուրիշ աստուածներ
քաւ Ծառայեցիք։ Ուստի Տէրը ըսաւ
14 ձեզ յետին ալ ձեզ պիտի չազատեմ։ Գացէք ձեր
ընտրած աստուածներուն ազաղակեցէք. ձեր
նեղութեան ատեն թող անոնք ձեզ ազատեն։
15 Եւ խոստացի որդիքը Տէրոջը ըսին. Մեզի
դարձեցիր. Քան այրերը ատկէ որ հա-
ձելի է, ան ըրէ մեզի. բայց միայն կ'ազա-
16 չենք՝ ազատէ մեզ այսօր։ Ուստի իրենց մէ-
ջէն օտար աստուածներըը վերցուցին, ու Տէ-
րոջը ծառայութիւն ըրին. և Անոր անկաո
իջաւ խոստացի նեղութիւնները հանիար։
17 Եւ Ամմոնի որդիքը ժողովեցան, ու Գա-
ղաադ մէջ բանակեցան. Իսրայէլի որդիքն
ալ ժողովեցան, ու Մասփայի մէջ բանակե-
18 ցան։ Եւ ժողովուրդը — Գաղաադ իշխան-
ները իրարու ըսին, Ով որ Ամմոնի որդւոց
հետ պատերազմ կ'ընէ սկսի, անիկա Գա-
ղաադ բոլոր բնակիչոց գլուխ կ'ըլլայ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Գաղաադացի Եփթայ հզօր ու
կարիճ մարդ մը էր, ու անիկա պոռնիկ կնկան մէ զաւակ էր. ու Գաղաադին Հայրը
2 Գաղաադ էր։ Եւ Գաղաադի կնկան ալ զա-
ւակներ ծնան. ու երբոր կնկանը զաւակները
մեծցան՝ Եփթայէն վռնտեցին, ու անոր
ըսին, Դուն մեր հօրը տունը մէջ ժառանգու-
թիւն պիտի չունենաս, քանզի դուն օտար
3 կնկան մէ զաւակ ես։ Ուստի Եփթայ իր եղ-
բայրներէն փախչելով՝ Տոբի երկրին մէջ
բնակեցաւ. և Եփթայէին քով՝ դատարկ մար-
դիկ ժողովուեցան ու անոր հետ կը պտռտէին։
4 Եւ եղաւ որ առնել մէ հետը Ամմոնի որ-
5 դիքը խոստացի հետ պատերազմ ըրին։ Ու
երբոր Ամմոնի որդիքը խոստացի հետ պատե-
րազմ կ'ընէին, Գաղաադ ծերերը գացին որ
6 Եփթայէն Տոբի երկրէն առնեն, եւ Եփ-
թայէին ըսին, Եկուր՝ մեզի զօրավար եղիր
որ Ամմոնի որդւոց հետ պատերազմ ընենք։
7 Ու Եփթայ Գաղաադ ծերերուն ըսաւ,
Ահա դուք զիս ատելով եւ իմ հօրս տունէն
զիս վռնտեցիք, ու հիմա որ նեղութեան
8 մէջ եք՝ ինծի՞ հասար եկաք։ Եւ Գա-
ղաադ ծերերը Եփթայէին ըսին, Անոր
համար հիմա դարձի դիմեցինք, որ մեզի հետ
երթաս ու Ամմոնի որդւոց դէմ պատերազմ
ընես, և մեզի Գաղաադ բոլոր բնակիչոցը
9 գլուխ ըլլաս։ Ու Եփթայ Գաղաադ ծե-
րերուն ըսաւ, Թէ որ դուք զիս դարձընէք
Ամմոնի որդւոց դէմ պատերազմ ընելու հա-
մար, ու Տէրը զանոնք իմ ձեռքս մատնէ, ես
10 ձեզի գլուխ ըլլա՞մ։ Եւ Գաղաադ ծերերը
Եփթայէին ըսին, Տէրը մեր մէջը վկայ ըլ-
11 լայ՝ որ քուքդ պէս պիտի ընենք։ Ու Եփ-
թայ Գաղաադ ծերերուն հետ գնաց. և
ժողովուրդը զանիկա իրենց գլուխ ու
զօրավար դրին. ու Եփթայ Մասփայի մէջ
Տէրոջը ատենը իր բոլոր խօսքերը զրացից։
12 Եւ Եփթայ Ամմոնի որդւոց թագաւո-
րին պատգամաւորներ իրկից, ըսելով, Դուն
ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս, որ ինծի եկար
իմ երկրիս մէջը պատերազմ ընելու համար։
13 Եւ Ամմոնի որդւոց թագաւորը Եփթայէին
պատգամաւորներուն ըսաւ, Որովհետեւ Իս-
րայէլ Եգիպտոսէն ելած ատենը՝ Առնոնէն
մինչեւ Յաբոկ ու մինչեւ Յորդանան իմ երկիրս
առաւ. հիմա զանիկա խաղաղութեամբ ետ
14 դարձուր։ Ու Եփթայ Ամմոնի որդւոց
թագաւորին նորէն պատգամաւորներ իրկից,
15 եւ անոր ըսաւ, Եփթայ այսպէս կ'ըսէ,
Իսրայէլ Մոաբի երկիրը ու Ամմոնի որդւոց
16 երկիրը չառաւ. Քանզի Եգիպտոսէն ելած
ատենը Իսրայէլ մինչեւ Կարմիր Ծովը անա-
17 պատէն գնաց, ու Կադէս եկաւ. Եւ Իս-
րայէլ Եդոմի թագաւորին դեսպաններ իրր-
կից ըսելով, Ընդարձ բրէ՝ քու երկրիդ անց-
նեմ. Բայց Եդոմի թագաւորը մտիկ չըրաւ.
անտեսկ ալ Մոաբի թագաւորին իրկից, ան
ալ հոգ չառաւ. ու Իսրայէլ Կադէսի մէջ
18 մնաց։ Եւ անապատէն մէջէն գնաց, ու Ե-
դոմի երկրին ու Մոաբի երկրին բոլոր կողմը
պտռտեցաւ, և Մոաբի երկրին արեւելեան
կողմէն երթալով Առնոնի անդի կողմը բա-
նակեցաւ, բայց Մոաբի սահմանին մէջը չը-
մտաւ. քանզի Առնոնը Մոաբի սահման էր։

---

1 Եւ Ըզ · Ժգ · 30 ։
2 Քան · խա · 21 · 24 · 23 ։
3 Գէ · գ · 18 · 23 ։
4 Գէ · գ · 21 ։
5 Գէ · գ · 3 ։
6 Սաղ · ՃԿ · 44 · 45 ։
7 ր Օր · ը · 14 · Ե. ըմմ · ը · 13 ։
8 ը Օր · ը · 31 · 28 · գ Քառ · գ · 13 · Երեմ · ը · 28 ։
9 ա Քառ · գ · 18 · ը Քառ · ԺԵ · 26 ։
10 ը Ա՛ն · է · 14 · ԺԵ · 8 · Երեմ · ԺԸ · 7 · 8 ։
11 Սաղ · ՃԿ · 41 · 45 · Ե· · ԿԲ · 9 ։
12 Գէ · Ժա · 11 · 23 · Ծն · լ · 43 ։
13 Գէ · Ժա · 8 · 11 ։
14 Երր · Ժա · 26 ։
15 Գէ · գ · 18 · գ Քառ · Ե · 4 · Քառ · գ · 18 · 20 ։
16 Գէ · Ժ · 13 ։
17 Երեմ · Խր · 2 ։
18 Եզէ · քե · ար անապատ գաս · ըստ Եզեկ · ցան ։

Խր · 8 ։
Ծն · Իզ · 37 ։
Գէ · Ժ · 13 ։
Գաղ · ԺԼ · 4 ։
Գէ · Ժ · 19 ։
Երեմ · Խր · 2 ։
Եզէ · քե · ար անապատ գաս · ըստ Եզեկ · ցան ։
Գէ · Ժ · 17 · Խ · 1 · Քառ · Ժ · 17 · Ժա · 13 ։
Քառ · Խա · 24 · 25 · 26 ։
Ծն · լ · 22 ։
ր Օր · ը · 2 · 19 · Քառ · Ժգ · 21 · ը Օր · ա · 42 · Քառ · է · 6 ։
Քառ · Ժգ · 27 · Խ · 1 · ը Օր · ա · 46 · Քառ · Խ · 14 · Քառ · Խ · 18 · 21 · Քառ · Խ · 1 · Քառ · Խա · 4 · ը Օր · ը · 1 — 8 · Քառ · Խա · 31 · Քառ · Խա · 13 · Խր · 24 ։

19 Ու Նթոդայել գնացաւնեաւ խրկեց Աձիրհացւոց
Աճհան իշոց առջեւն (որ էտեբանի իշոց առջեն
էր ,) և Նթոդայել անոր բառ , Շնորհք քրիւ
քու երկրէդ անցնելո՛ , որ իմ՝ անգս երթալո՛ ,
20 Բայց Աճհան Նթոդայելին Հրաման չառաւ որ
իր ետևնեն անցնի։ ու Աճհան իր բոլոր ժո-
ղովրդը ժողվեց , և Բաասայի մէջ բանակե-
ցան ։ ու անոնց Նթոդայել գէմ պատերազմ
21 բրաւ ։ Ու Նթոդայել Տէր Աստուածը Աճհանը
ու անոր բոլոր ժողովրդը Նթոդայելին ձեռ-
քը մատնեց , ու Հրանանք զարկին ։ և Նթոդ-
էլ ան երկրին մէջը բնակող Ամորհացւոց բո-
22 լոր երկիրը առաւ ։ Ու Խուդէ Ամորհացւոց
բոլոր սահմանը Աղեռնէն մինչև Բաբակ , ու
անապատէն մինչև Բարգաւան ժառանգեց ։
23 Ու տէր Հիսու որ Նթոդայելի Տէր Աստուածը
Ամորհացիներըը իր Նթոդայել ժողովրդին առ-
ջեւէն վռնտեցեր է , դո՞ւն պիտի ժառանգես
24 ան երկիրը ։ Կեռս աստուծոյդ Քամոսին քեզի
ժառանգութիւն առածը դուն չե՞ս ժառան-
գեր ։ մենք ալ Տէր Հեովայ Աստուծոյն մեր
առջեւէն վռնտած ազգերուն երկիրը կը ժառան-
25 գենք ։ Ու Հիսու դուն Մոաբի թագաւորէն
Միպփովրեան Բաղակին աւելի Հզօրագո՞ր ես։
մէմի՞ն անոնց բնաւ Նթոդայելի հետ ճեմկռե-
ցա՞ւ , կամ անոնց հետ պատերազմ բրա՞ւ ,
26 Նթոդայել Հեսեբոնի ու անոր գեղերուն մէջը ,
Ոյրոերի ու անոր գեղերուն մէջը , և Աղոռ-
նեի եզերքերին վրայ եղող բոլոր քաղաքներուն
մէջը՝ երեք Հարիւր տարի է որ կը բնակին ։
և ինչո՞ւ համար չազատեցուցիք անոնց մէջ
27 չատատեցիք ։ Ու ասիկա ես քեզի գէմ չանցայ-
ծիր չեմ բրած , և դուն ինծի հետ պատերազմ
բնելով ինծի չարութիւն կ՚ընես ։ այսօր Նթ-
Նթոդայելի որդւոց ու Ամմոնի որդւոց մէջը Դա-
տաւորը եղող Տէրը Նթոդ գատաստան բնէ ։
28 Բայց Ամմոնի որդւոց Թագաւորը Եփթայելին
խրկած խոսքերը մտիկ չըրաւ ։
29 Ապատոնը Եփթայելին վրայ Տէրոջը Հո-
գին եկաւ ։ ու անոնց Գաղաադէն ու Մա-
նասէէն անցաւ , Գաղաադ ու Մասփայէն ալ
անցաւ , ու Գաղաադ ու Մասփայէն Ամմոնի
30 որդւոցը վրայ գնաց ։ Ու Եփթայել Տէրոջը
ուխտ բրաւ ու բաւ , Թէ որ Ամմոնի որդի-
31 ըը բոլորովին իմ ձեռքս մատնես , Ու Ամմո-
նի որդւոցմէ խաղաղութեամբ հետ գառնամ ,
անասուններ իմ առաջս գալէն գիս գ խնամ արնլու
եղողը Տէրոջը համար բլլայ , ու զանոնք ող-
32 ջակէզ մատուցանեմ ։ Ու Եփթայել Ամմոնի
որդւոցը վրայ գնաց որ անոնց հետ պատե-

բազմ բնէ , ու Տէրը անոր ձեռքը մատնեց
33 զանոնք ։ Ու Աղոռէն մինչև Մինիթի՝ քսան
քաղաք , ու մինչև Աբէլքերամիմ աստիկ կո-
ստատածով չատ մեծ զանոնք ։ ու Ամմոնի որ-
դիքը Նթոդայելի որդւոցը ստիպեցուցին ։
34 Ու Եփթայել Մասփա իր տունը եկաւ ։
ու ահա Նաղոր ազջիկը թմբուկներով և պար
բռնելով զանիկա դիմաւորելու կ՚ելլէր ։ և
անիկա անոր մէկ հատիկ զաւակն էր , ու անկէ
35 ի զատ ուրիշ կամ ազջիկ չունէր ։ Ու Եփթա-
էրբոր զանիկա տեսաւ , Իր լաթերը պատռեց ,
ու բաւ , Ա՛հ , ազջիկս , դուն զիս բոլորովին
Նկուն բրիր , և դուն ինծի համնեցողները
մէկը եղար ։ քանզի ես Նթրեաս բացի Տէրոջը
36 ու Նչեմ կրնար ես դարձընել ։ Ու ազջիկը
անոր բաւ , Ով հայր իմ , Դո՛ւ Տէրոջը բա-
ցիդ բացիր , Նրնդունդ եղածը բրի ։ քանզի Նտէրը քե-
զի Ամմոնի որ-
դւոցմէն գեզի Հասնար վրէժխնդրութիւն
37 բրաւ ։ Ես իր Հօրն բաւ , Միայն ասա բանն
բրի ինծի ։ Ձիս երկու ամիս ինձ տուր որ
լեռներուն վրայ երթամ ու իջնեմ , ու ես իմ
38 ընկերներուս համ կուսութիւնս վրայ լամ ։ Ես
անոնց բաւ , Գնա ։ ու զանոնք երկու ամիս
ինձ տուաւ ։ և անոնց իր ընկերներովը գնաց ,
ու լեռներուն վրայ իր կուսութիւնը լացաւ ։
39 Ես երկու ամսոյ լմընցնելէն ետքը իր Հօրը
գարձաւ , ու անոնց Հիր բրած ուխտը անով
կատարեց ։ և անոնց Երիկ մարդ չճանչցաւ ։
40 Ու Նթոդայելի մէջ սովորութիւն եղաւ , Որ
տարէ տարի Եփթայելին ազջիկները Հա-
մատ տարին չորս օր լան ։

ԳԼ ԺԲ

1 Ե Ֆրեմի մարդիկը ժողվուեցան , և դէպ
ի Հիւսիսային կողմը անցան , ու Եփթայելին
բսին , Ինչո՞ւ համար Ամմոնի որդւոցը հետ
պատերազմելու գացած ատենդ մեզ չկանչե-
ցիր , որ քու հետդ երթայինք ։ Հիմ քեզ և-
քու առնդ քու վրադ կրակով պիտի այրենք ։
2 Ես Եփթայել անոնց բաւ , Ես ու իմ ժողո-
վուրդս Ամմոնի որդւոցը հետ մեծ կռիւներ
ունեցանք , և ձեզ կանչեցի , բայց դուք զիս
3 անոնց ձեռքէն չազատեցիք ։ Ես ալ երբոր

1 Ա։ Ֆրեմի ։ ժողով։ ։ ես ։ ես ։ ես

աւասյ որ գուք գիա չէք ազատեր , ¹Հոգիս
Ձեռքիս մէջը դնելով Աստծոյ պատուոյր վրայ
գայի , ու Տէրը զանազատ իմ Ձեռքս մնաւնէ .
և ինչո՞ Համար գուք այսօր ինձի դէմ պա-
4 տերազմ ընէիք . Եկաք . Ու Յեփթայէ Գա-
ղաադացւոց բոլոր մարդիկը ժողվելով Եփրեմի
Հետ պատերազմ բրաւ , և Գաղաադացիք մարդ-
իկը Եփրեմացիներէն զարկին . քանզի բանէր
էին թէ Դուք Գաղաադացիք՝ Եփրեմի մէջ
— Մանասէի մէջ՝ ¹Եփրեմի փախստականն
5 Ներքն էք . Ու Գաղաադացիք Եփրեմին —Ձեռ-
²Յորդանանու ամրջերը բռնեցին . ու երբոր
Եփրեմի փախստական մը թող տուէք անցնիմ՞
բսէր , Գաղաադացիք մարդիկը անոր կ'բսէին ,
6 Եփրեմացո՞ն Էս . ու անիկա Չէ՝ կ'բսէր . Ու
անոնք անոր կ'բսէին , Յուբանի ³Շիպպոլէթ
բսէ . ու անիկա Սիպպոլէթ կ'բսէր , (քանզի
չէր կրնար շիտակ արտասանել .) ուստի զա-
նիկա կը բռնէին , և Յորդանանու անցքերուն
մէջը կը սպաննէին . ու անասնոր Եփրեմէն
քառասուներկու հազար մարդ ինկաւ .
7 Ու Յեփթայէ Իսրայէլի մէջ վեց տարի
դատաստանեց բրաւ . ու Գաղաադացի
Յեփթայէ մեռաւ , և Գաղաադացւոց քաղաքնե-
րուն մէջ թաղուեցաւ .
8 Ու անոր ետև Իսրայէլի մէջ Բեթղեհեմցի
9 Աբեսան դատաստանեց բրաւ . Ու անիկա
երեսուն տղայ ունէր , ու երեսուն աղջիկ որոնք
գուրս տուաւ , ու գուրսէն աղջիկ որոնք
երեսուն տղայիկ Ներս տուաւ . ու ինքը Իս-
րայէլի մէջ հօթը տարի դատաստանեց
10 բրաւ . Ու Աբեսան մեռաւ , ու Բեթղեհեմի
մէջ թաղուեցաւ .
11 Ու անոր ետև Զաբուղոնացի Եղօն Իսրա-
յէլի դատաստանեց եղաւ , ու Իսրայէլի մէջ տասը
12 տարի դատաստանեց բրաւ . Ու Զաբուղո-
նացի Եղօն մեռաւ , ու Զաբուղոնի երկրին
Այիղոնի մէջ թաղուեցաւ .
13 Ու անոր ետև Փարաթոնացի Հէլլելի որ-
14 դին Աբդոն Իսրայէլի դատաստանեց եղաւ . Ու
անիկա քառասուն որդի ու երեսուն թոռ
ունէր , որոնք Էշաթաստան ուսանողներու
վրայ կը հեծնէին . և ինքը Իսրայէլի մէջ ու-
15 ր տարի դատաստանեց բրաւ . Ու փա-
րաթոնացի Հէլլելի որդին Աբդոն մեռաւ , և
Ամաղեկացւոց լեռանը վրայ՝ Եփրեմի երկի-
րը՝ փարաթոնի մէջ թաղուեցաւ .

ԳԼ· ԺԳ

1 Իսրայէլ Փղշտացւոց չնորը կը տառապի . 2 Հրեշտակ մը
Մանոհէին հինգերը կ'երեսնայ . 3 Մանոհէին ալ կ'երեսնայ . 15
Մանոհ զոհ մատուցանելով կը հասկնայ թէ անիկա հրեշ-
տակ է . 24 Սամփսոնին ծնունդը .

1 Ու Իսրայէլ որդի եղբը Տէրոջը ապիկ
չարութիւն բրին . ու Տէրը զանազատ ²Փղշ-
տացւոց ատրի փշրատացուց Ձեռքը մնաւնէց .
2 Ու Դանի ցեղէն Մանոհ անուամբ ³Սարա-
ացի մարդ մը կար , ու անոր կնիկը ամուլ էր
3 և զաւակ չէր ծնաներ . Ու ⁴Տէրոջը հրեշ-
տակը աս կնիկոջը երեսցաւ և անոր բսաւ ,
Ահա գուն հիմա ամուլ ես ու չես ծնաներ ,
բայց պիտի յղանաս ու որդի մը ծնաներս .
4 Ուստի հիմա զգոյշ կեցիր , ¹ոչ մէկ անսուրբ բան մը ու-
5 տես . Քանզի ահա գուն պիտի յղանաս և
որդի մը ծնաներս , ու Նաղար գլխուն վրայ
մաճկի պիտի չելլէ . քանզի այն տղան ²ից
որդանից էն՝ ³Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի բլ-
լայ , և անիկա ⁴Իսրայէլը փղշտացւոց Ձեռ-
6 քէն ազատելու պիտի սկսի . Ու կնիկը գը-
նաց և իր էրկանը պատմեց բսելով , ⁵Աստու-
ծոյ մարդ մը ինծի կուգար , ու անոր ⁶գէմքը
Աստուծոյ հրեշտակի գէմքին պէս խոստա-
կատ էր . և ⁷անոր ուրկից բլլալը չհարցու-
ցի , ոչ ալ անիկա իր անունը ինծի գրացուց .
7 Ու ինծի բսաւ , Ահա գուն պիտի յղանաս
ու որդի մը ծնաներս , և հիմա գինի ու օղի
չխմես , ու անսուրբ բան մը չուտես . քան-
զի այն տղան ²ից որդանից էն մինչև իր մա-
ուան օրը Աստուծոյ ուխտաւորը պիտի բլլայ .
8 Ու Մանոհ Տէրոջը աղաչելով բսաւ , Կ'ա-
զաչեմ , ով Տէր , այն Աստուծոյ մարդը որ
գուն խրկեցիր՝ նորէն մեզի գայ , ու մեզի
սորվեցնէ թէ այն ծնանելու տղան ի՛նչ ընենք .
9 Ու Աստուած Մանոհէին ձայնը լսեց , ու Աս-
տուծոյ հրեշտակը նորէն կնկանը եկաւ՝ երբ-
որ անիկա արտին մէջը նստած էր . ու անոր
10 էրկիը Մանոհ անոր հետը չէր . Ու կնիկը
շուտով վազեց , ու իր էրկանը պատմեց և
անոր բսաւ , Ահա այն օրը ինծի եկող մարդը
11 Նորէն ինծի երեսցաւ . Ու Մանոհ եղաւ իր կնի-
կանը ետևէն գնաց , և այն մարդուն գովը
մնաւցաւ ու անոր բսաւ , Կնկանդ հետ խո-
սող մարդը գո՞ն էս . ու անիկա բսաւ , Ես
12 եմ . Ու Մանոհ բսաւ , Երբոր քու բսածդ
բլլայ՝ տղան պէտք եղածը ի՞նչ է , ու ³ի՞նչ
13 բնելու է . Ու Տէրոջը հրեշտակը Մանոհէին
բսաւ , Կնիկը ամէն բսածէս թող զգուշանայ .
14 Որիվէն եղած բան մը բնաւ չուտէ և գինի
ու օղի չխմէ , և անսուրբ բան մը բնաւ չու-
տէ , — իմ ամէն պատուիրածս պահէ .
15 Ու Մանոհ Տէրոջը հրեշտակին բսաւ ,

---

1 — Թագ · ԺԳ · 1 · Իբ · 21 · Ճար · Ժգ · 11 · Ցաղ · Ամբ · 100 ·
2 Ցեր — Թագ · իե · 18 · Ցաղ · Հբ · 9 ·
3 Ցեր · բ · 11 · գ · 7 · 9 · 1 · 3 · Ժ · 6 ·
4 — Թագ · Ժբ · 9 ·
5 Ցեր · ե · 13 · Ժ · 4 · 14 ·
6 Ցեր · գ · 12 · 27 · 4 · 14 ·
7 Ցեր · գ · 12 · Գ · 5 · 11 · 15 · 28 · 31 ·
8 Ցեր · բ · 11 · գ · 7 · 9 · 1 · 3 · Ժ · 6 ·
9 — Թագ · Ժբ · 9 ·
10 Ցեր · ԺԲ · 41 ·
11 Գէ · ը · 12 · Ժ · 1 · 3 · Ղ · 4 · 15 ·
12 Գէ · ը · 2 · 17 · Ղ · 4 · 15 ·
13 Ցեր · գ · 12 · Ղ · 4 · 15 ·
14 Հար · 14 · Թագ · գ · 3 · Ղ · 4 · 15 ·
15 Թագ · գ · 2 · 16 · 17 · 18 ·
16 Ցեր · ը · 12 · Թագ · ը · 1 · Մն · Ժը · 1 ·
17 Ծն · 32 · 30 · Դ · 1 · 2 · 3 · Ելհ · 1 · 2 · 3 · Ղ · 4 · 15 ·
18 Ելհ · 17 · 18 ·
19 Կամ ի՛նչ ընծայ ընծայեր ·
20 Հար · 4 ·
21 Ելհ · 17 · 18 ·
22 Ելհ · 17 · 18 ·
23 Գէ · ը · 12 · Ելհ · 17 · 18 ·
24 Ելհ · 17 · 18 ·

կ՚ազատեմ՝ ՚ի քէն մի մեր քոյր նոսէ , ու այ-
ժերէն ու մի պատրաստուիր — քու ասդիզ
16 գնես։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը Մանուէին բաու ,
ես քու քոյդ նոսեմ՝ այ՝ քու հացէդ պիտի
չուտեմ՝ բայց ինչ որ ողջակէզ պիտի բնես՝ գա-
նելու Տէրոջը բնեցիր ։ քանզի Մանուէ չէր
17 գիտցաւ ինչ անելու Տ՚էրոջը հրեշտակին է ։ Եւ
Մանուէ Տէրոջը հրեշտակին բաու , Ինուդ
ի՞նչ է , որպէս զի երբոր խօսքդ կատարի՝
18 քեզ պատուիր ։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը անոր
բաու , ՚Իմ անունս ինչո՞ւ առանդ կը հարցը-
19 նես , որովհետև անելու նգանելի է ։ Եւ Մա-
նուէ ուլը ու հացին ընծան առաւ , ՚և ապա-
ռաւոյին վրայ Տ՚էրոջը ընծայից ։ ու հրեշտակը
Մանուէին և անոր կնկանը աչքերուն առ-
20 ջևը հրաշք մը բրաւ ։ Քանզի երբոր բոցը
սեղանէն դէպ ՚ի երկինքը վեր կ՚ելլէր՝ Տէ-
րոջը հրեշտակին այ սեղանին բոցովը վեր ելաւ ։
և Մանուէ ու իր կնկիը կը նայէին , ու ՚ինկան
21 ան վրայ դեմերնէ ինկան ։ Եւ Տէրոջը հրեշ-
տակը ալ չերևցաւ Մանուէին ու անոր կնկա-
նը չերևցաւ ։ Ասոնցմով Մանուէ հասկցաւ
22 որ անիկա Տէրոջը հրեշտակն է ։ Եւ Մանուէ
իր կնկանը բաու , ՚Անշուշտ պիտի մեռնինք ,
23 քանզի Աստուած տեսանք ։ Եւ կնկիը անոր
բաու , Թէ որ Տ՚էրը մեզ մեռցընել ուզէր , մեր
ձեռքէն ողջակէզը ու հացի ընծան չէր ըն-
դուներ , ու ասոնց բոլորը մեզի չէր ցու-
ցներ , և ասու մէջտեղս մեզի չէր լսե-
24 ցներ ։ Եւ կնկիը որդի մը ծնաւ , և անոր անունը
՚Սամփսոն կոչեց ։ ու տղան մեծցաւ , և Տէ-
25 րը զանիկա օրհնեց ։ Եւ ՚Տէրոջը Հոգին ՚Սա-
րայի ու Եշթաուղի մէջ՝ ՚Դանի բանա-
կին՝ մէջը՝ սկսաւ անոր վրայ դալ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Եւ Սամփսոն Թամնաթա իջաւ , ու Թամ-
նաթայի մէջ Փղշտացոց աղջիկներէն ՚Կնիկ
2 մը տեսաւ ։ Եւ նորէն ՚ի ասուշ ելաւ , ու իր հօրը
և մօրը պատմեց ու բաու , Թամնաթայի մէջ
Փղշտացոց աղջիկներէն կնիկ մը տեսայ ։ ու
3 հիմա ՚դանիկա ինծի կնիկ առէք ։ Եւ անոր
հայրը ու մայրը անոր բսին , Միթէ ՚քու եղ-
բարցդ աղջիկներուն մէջը , ու իմ բոլոր ժո-
ղովրդիս մէջը կնիկ չկայ՝ որ դուն կաս-
կիածաս Փղշտացիներէն կնիկ առնելու պիտի
երթաս ։ բայց Սամփսոն իր հօրը բաու , Ջա-
նիկա ինծի տուր , քանզի իմ աչքերուս անե-
4 կա հաճելի է ։ Եւ անոր հայրը ու մայրը չէին
գիտեր որ սա բանը ՚Տէրոջմէն է ։ քանզի
անիկա Փղշտացիներէն մէկ առիթ մը կը փնտ-
տռէր ։ ու անոնք ՚Փղշտացիները իշխելի
վրայ կ՚իշխեին ։
5 Եւ Սամփսոն իր հօրը ու մօրը հետ Թամ-
նաթա իջաւ ։ ու մինչև Թամնաթայի այգի-
ներուն հասան , և ահա առիւծի կորիւն մը մռ-
6 ռնչելով անոր դիմաց եկաւ ։ Եւ ՚Տէրոջը Հոգին
անոր վրայ դալով՝ ան մի ձեռքերու պէս զա-
նիկա ձեռքից , ու ձեռքին մէջ բան մը չկար ։
և բրած բանը իր հօրը ու մօրը չպատմեց ։
7 Եւ իջաւ ու կնկանը հետ խօսեցաւ ։ և կնիկը
Սամփսոնին աչքերուն հաճելի երևցաւ ։
8 Եւ ժամանակ մը ետքը երբոր դարձաւ
կնիկը առնելու , առիւծին դին տեսնելու հա-
մար Եւ հոն՝ բոյներուն խոսրովցաւ ։ և ահա առիւ-
ծին դիին մէջ մեղուներու գունդ ու մեղր
9 կար ։ Եւ զանիկա ձեռքը առաւ և առնելով
կ՚երթար , ու իր հօրը ու մօրը դնաց , և ա-
նոնց ալ տուաւ ։ ու կերան ։ բայց անոնց չէ-
պատմեց թէ մեղրը առիւծին դիէն հանեց ։
10 Եւ անոր հայրը ան կնկանը փոքը իջաւ ։
ու Սամփսոն հոն խնջույք մը բրաւ , քանզի
11 երիտասարդները այսպէս կ՚ընեին ։ Եւ երբոր
զանիկա տեսան՝ երեսուն բնկեր բերին , որ
անոր հետը բլլան ։
12 Եւ Սամփսոն անոնց բաու , Հիմա ձեզի
՚մի հանելուկ մը պիտի բանամ՝ թէ որ զանի-
կա ՚տաս խնջոյքիս օրերը սրտանց մէջ ինծի
բացատրէք ու գտնէք , նո ալ ձեզի երեսուն
՚շապիկ ու երեսուն ձեռք ՚փոխելու հան-
13 գերձ կու տամ ։ բայց թէ որ չկրնաք ընծ-
ինծի բացատրել , անատներ դուք ինծի
երեսուն շապիկ ու երեսուն ձեռք փոխելու
հանդերձ տաք ։ և անոնք բսին , Քու հանե-
14 լուկդ ըսէ որ լսենք ։ Եւ անոնց բաու ,
Կերողէն կերակուր ելաւ , ու հզօրէն անոյշ
ելաւ ։ Եւ անոնք սա հանելուկը երեք օրուան
15 մէջ չկրցան բացատրել ։ Եւ ՚եօթներորդ օրը
Սամփսոնին կնկանը բսին , Խրիդդ խոսէ որ
հանելուկը մեզի բացատրէ , ՚որ չբլլայ թէ
քեզ ու քու հօրդ տունը կրակով այրենք ։
մեզ թալլելու հոսնոր կանչեցիք ։ անանկ չէ՞

16 եւ Սամփաներին կնիկը անոր քովը լալով՝ բաւ, [a]Աղուհաց գուն զիս առակիր ու զիս չսիրեցիր. իմ ժողովրդիս որդւոցը մէկ հանելուկ մը ըսիր, ու ինծի չբացատրեցիր։ եւ անիկա բաւ անոր, Ահա իմ հօրս ու մօրս չըսացա- 17 նեցի, ու քեզի՞ պիտի յայտնեմ։ եւ իրենց խնջոյքին եօթը օրուան մէջ անոր քովը լացաւ. ու եօթներորդ օրը անոր բացատրեց, քանզի իրեն նեղութիւն կու տար. անիկա ալ իր ժողովրդին որդւոցը բացատրեց։ 18 բնչ հանելուկը։ եւ քաղաքին մարդիկը եօթներորդ օրը արեւը մտնելէն առաջ անոր բսին, Մեղրէն անոյշ՝ ու առիւծէն զօրաւոր ի՞նչ կայ։ եւ անիկա բաւ անոնց, Թէ որ գուք իմ երինջովս չհերկեիք, իմ հանելուկս չէիք 19 կրնար գտնել։ Ու [b]Տէրոջը Հոգին անոր վրայ եկաւ, և անիկա Ասկաղոն իջաւ ու անոնցմէ երեսուն մարդ, և անոնց հանդերձները առաւ ու հանելուկը բացատրողներուն տուաւ, և սաստիկ բարկանալով իր հօրը 20 տունը եկաւ։ Ու Սամփաներին կնիկը անոր բարեկամէն եղաւ ընկերին տրուեցաւ։

ԳԼՈՒԽ ԺԴ

1 Սամփան անանկով որ իր կնիկը տեսնէր մը տրուեր է, 3 ու զանազան պատճառ չունէր կոպիով Փղշտացոց հանձիքը կ՚ուզէ։ 6 Փղշտացիք Սամփանին կնիկը ու անոր հայրը կ՚այրեն։ 7 Սամփան չորեքտասը կը քարկոծէ զանոնք։ 9 Ցուդայի մարդոցմէ կը կապուի, ու Փղշտացոց ձեռքը կը մատնուի։ 14 Ծնօտի ոսկրով մը հարիւր Փղշտացի կը սպաննէ, 18 Ջուրեւ անոր ըսիր կը խմցնէ Լէքիի մէջ։

1 Եւ եղաւ որ ժամանակ մը եօթը ցորենի հնձոց օրերը՝ Սամփան այծեքէն ուլ մը առաւ, ու իր կնկանը այցելութեան գնաց ու բաւ, Ներքին սենեակին մէջ կնկանս քովը մտնեմ. բայց հայրը զանիկա չթողուց որ մտնա- 2 նէ։ եւ անոր հայրը բաւ, Իրաւցընէ կարծելի որ գուն զանիկա բոլորովին ատելիր, ու զանիկա քու բնակերդոյդ տուի. ահա անոր պզտիկ քոյրը անկէ գեղեցիկ է, հիմա անոր 3 տեղը անիկա քեզի ըլլայ։ եւ Սամփան ցանց անոնց հասնելու բաւ, Ես անգամ փղշտացոցմէ անպարտ պիտի ըլլամ, թէ որ անոնց չարու- 4 թիւն մը բնեմ։ Ու Սամփան գնաց երեք հարիւր աղուէս բռնեց, և չահիներ առաւ, ու զոյգ զոյգ պոչ պոչի գարձուց, ու երկու պո- 5 չերուն մէջտեղը չահի մը դրաւ։ եւ չահիները հրդեհ կրակով բռնկեցուցեր էր՝ զանոնք փղշտացոց հունձքերուն մէջը ձգեց, ու դեզերուն եւ կեցուածքներուն հունձքերը ու մինչեւ ան- 6 գաստները այրեց։ եւ Սամփան, քանզի իր կինը առին եւ անոր բնկերին տուին, Փղշտացիք եկան եւ կնիկը ու անոր հայրը կրակով այրեցին։ 7 կրակով այրեցին։ իսկ Սամփան անոնց բաւ, Թէ եւ գուք այսպէս ըրիք, բայց ես վրէժ պիտի առնեմ ձեզմէ, ու ետքը պիտի դա- 8 դարիմ։ եւ զանոնք սրատրքէն մինչեւ երանքը մեծ հարուածով մը զարկաւ. ու իջաւ եւտամ ապառաժին խոռոչը բնակեցաւ։

9 Եւ Փղշտացիք եկան ու Ցուդայի մէջ բա- 10 նակեցան, ու Լէքիի մէջ ապրածուեցան։ եւ Ցուդայեանք բսին, Ինչո՞ւ համար մեր վրայ եկաք։ Անոնք ալ բսին, Սամփանը կապելու եկանք, որ մեզի բրածին պէս մենք ալ անոր 11 բնենք։ Ու Ցուդայէն երեք հազար մարդ եւտամ ապառաժին խոռոչը իջան, և Սամփանին բսին, Չէ՞ որ փղշտացիք մեր վրայ կ՚իշխեն. ինչո՞ւ համար ասա բաները մեզի բրիր։ Ու անիկա անոնց բաւ, Ինծի ինչպէս որ բրին, ես ալ անոնց այնպէս բրի։ 12 եւ անոր բսին, Մենք իջանք որ քեզ կապենք ու փղշտացոց ձեռքը տանք։ եւ Սամփան անոնց բաւ, Ինծի երդում բրէք որ գուք 13 գիս պիտի չմեռցնէք։ եւ անոնք անոր հետ խօսեցան ու բսին, Չէ, բայց հիմա քեզ պինդ կապելնք ու անոնց ձեռքը տանք, և քեզ պիտի չմեռցնենք։ ու զանիկա երկու նոր չուանով կապեցին և ապառաժէն գուրս հանեցին։

14 Երբոր անիկա մինչեւ Լէքի եկաւ, փղշտացիք ազազակելով զանիկա դիմաւորեցին. և [b]Տէրոջը Հոգին անոր վրայ գալով՝ անոր թեւերուն վրայ եղող չուաններըր կրակով այրած քիմաներ պէս եղան, ու կապերը ձեռքերէն 15 քակուեցան։ եւ մէկ իշու ծնօտ մը գտաւ որ գետ չորցած չէր, ու ձեռքը երկարեցուց զանիկա առաւ և հարուով հազար մարդ մեռցուց։ 16 Ու Սամփան բաւ, Իշու ծնօտով դէզ դէզ իշեշ ընծա, իշու ծնօտով հազար մարդ մեռ- 17 ցուցի։ Ու երբոր իր խօսքը լմնցուց ծնօտը ձեռքէն նետեց, և անոն տեղին անունը [c]Ռամաթ-լէքի կոչեց։

18 Եւ խիստ շատ ծարաւելով Տէրոջը աղաղակեց ու բաւ, Դուն քու ծառայիդ ձեռքովը սա մեծ փրկութիւնը յաղթողիդը. և հիմա ծարաւովի մեռնեմ, ու անթլփատներուն 19 ձեռքը իյնամ։ եւ Աստուած [d]Լէքիին մէջ եղած փոսը բացաւ, ու անկէ ջուր եկաւ. և Սամփան խմեց, ու ոգին իրեն գարձաւ, և ապրեցաւ. անոր համար անուանը [e]Ենդոփէ կոչեցաւ, որ Լէքիին մէջն է մինչեւ աս օրս։

20 Ու անիկա [f]Փղշտացոց օրերը Իսրայէլի մէջ քսան տարի դատաւորութիւն բրաւ։

---

a Դէմ. ժգ. 12։ — b Դէմ. գ. 10. ժգ. 25։ — c Դէմ. ժգ. 4։ Ես. ի. 1։ — d Դէմ. ժգ. 19։ — e Դ. Թագ. ե. 8։ — f Դէմ. ժգ. 1։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ Սամիւէան Դաւիթ գնաց, ու հան ապառնիկ
2 հինիկ մը առաւ և անոր մնաց։ Ու Դաւիթ
ցաւ բառնցաւ թէ Սամիւէան հոս եկեր է։
Եւ [a]պաշարիչին՝ ու բոլոր գիշերը անոր գա-
րանակալ եղան քաղաքին դրանը քովը, ու
բոլոր գիշերը լուռ կեցան և բան։ Առաւօ-
3 տուն կանուխ գանիկա կը մեղցընէին։ Ու
Սամիւէան մնալն կէս գիշեր քնացաւ, և կէս
գիշերուն ելաւ, ու քաղաքին դրանը փակ-
կերը երկու սեմերովը բռնեց, և գանգաթ նո-
գովը ու կոպակը առնելով
գանգաթ գետրերին դիմացի լեռանը գլուխը
հանեց։

4 Եւ անկէ ետքը Սովրեկ հեղեղատին [b]քովը
մէկ կինիկ մը սիրեց, ու անոր անունը
5 Դալիլա էր։ Եւ փղշտացւոց նախաթաթերը
կինիկոջ քովը եկան ու անոր բան
[c]Գանիկա խաբէ, ու ուշ հասկցիր, թէ անոր մեծ զո-
րութիւնը ինչէ՛ն է, և թէ ինչո՛վ կրնանք անոր
յաղթել, որ գանիկա կապենք ու հնազան-
դեցնենք. և մենք քեզի ամէն մէկ կը տանք
6 հազար հարիւր [d]արծաթ կու տանք։ Ու
Դալիլա Սամիւէանին բաւ, Կ՛ազաչեմ՝ յայտ-
նէ ինծի, թէ քու մեծ զօրութիւնդ ինչէ՛ն է,
և քեզ հնազանդեցնելու համար ի՛նչ բանով
7 կապել պէտք է։ Ու Սամիւէան անոր բաւ,
թէ որ գիս եօթը հատ չորցած [e]թարմ չի-
լերով՝ կապեն՝ կը տկարանամ, և ուրիշ մար-
8 դոց պէս կ՛ըլլամ։ Ու փղշտացւոց
նախաթաթերը անոր եօթը հատ չորցած թարմ
չիլեր բերին. ու գանիկա անոնցմով կապեց։
9 Եւ անոր քովը նեղբին անկանկին մէջ դարա-
նակալներ նստեր էին։ Ու կինիկը անոր բաւ,
Ով Սամիւէան, փղշտացիք քու վրադ [f]ե՛կան։
անոնք անիկա չիլերը կրակի հոտէն փըր-
թած խծուծէ լորի պէս փրցուց, ու անոր
10 ոյժը չհասկցուեցաւ։ Եւ Դալիլա բաւ Սամի-
ւէանին, Ահա դուն խաբեցիր ու ինծի սուտ ը-
րուցիր. հիմա կ՛ազաչեմ՝ յայտնէ ինծի թէ
11 ինչո՛վ կը կապուիս։ Եւ անոր բաւ, թէ որ
դուն նոր ու չգործածուած [g]պարաններով ամէն
մը կապեն՝ անոնք կը տկարանամ, և ուրիշ
12 մարդոց մէկուն պէս կ՛ըլլամ։ Ու Դալիլա նոր
պարաններ առաւ, և անոնցմով գանիկա կա-
պեց, ու անոր բաւ, Ով Սամիւէան, փղշտա-
ցիք քու վրադ [h]ե՛կան։ (և գաբանակալները
նեղբին անկանկին մէջը նստեր էին։) անոր
ատոր գանգաթ իր թևերէն մէկ գերձանի պէս
13 պէտս փրցուց։ Ու Դալիլա բաւ Սամիւէանին,
Մինչև հիմա դուն խաբեցիր և ինծի սուտ ը-
րուցիր. բան ինծի թէ ինչո՛վ կը կապուիս։
Ու անոր բաւ, թէ որ գլուխս եօթը
14 բաժին մազերը ազդով հիւսես և անոնք [i]ա-
[j]ռա՛ջ [k]ա՛ռ, [l]ծ[m]ղ[n]քովը ցիցովը ամրացուց, ու
անոր բաւ, Ով Սամիւէան, փղշտացիք քու
վրադ [o]ե՛կան։ Եւ անոնք քունէն արթնցաւ, ու
ատացնիին ցիցը ազդովը մէկտեղ քաշեց
15 [p]ա՛ռ։ Անոնք Դալիլա անոր բաւ, Ինչու
սիրտդ իմ հետս չէ, ու [q]ինչպէս կ՛ըսես թէ
ինծի կը սիրես. հիմա սա երեք անգամ է որ
դուն խաբեցիր, ու ինծի չըրուցիցիր թէ քու
16 մեծ զօրութիւնդ [r]ինչո՛ւ է։ Եւ օրօրհասև
ամէն օր իր խօսքերովը անոր նեղութիւն կու
տար, ու զանիկա կը բանտադ ատէր, անանկ որ
անոր սիրտը մինչև մահուան [s]նեղա-
17 ցաւ, [t]Բոլոր իր սրտին մէջ եղածը անոր գը-
րուցից, ու բաւ անոր, [u]Իմ գլխուս մրգանդ
ածելի չէ եղած. քանզի իմ մօրս արգանդէն
ես Աստուծոյ նազարատ եմ. թէ որ ածիլուիմ,
իմ զօրս ինծմէ կ՛երթայ ու կը տկարանամ,
18 և ամէն մարդոց պէս կ՛ըլլամ։ Ու երբոր Դա-
լիլա տեսաւ որ անիկա բոլոր իր սրտին մէջ
եղածը իրեն գրուցից. փղշտացւոց նախա-
թաթերը կանչել տուաւ ու բաւ, Ա՛ն անգամ
ելէք. քանզի բոլոր իր սրտին մէջ եղածը
ինծի գրուցից։ Անոնք փղշտացւոց նախա-
թաթերը անոր քովը եկան, ու արծաթն ալ
19 †հետներնին բերին։ Եւ Դալիլա գանիկա իր
ծունկերուն վրայ քնացուց, ու մարդ մը կան-
չից, և անոր գլխուն եօթը բաժին մազերը
ածիլել տուաւ, ու սկսաւ գանիկա նեղել. և
20 անոր ոյժը իրմէն գնաց։ Ու կինիկը բաւ,
Ով Սամիւէան, փղշտացիք քու վրադ [v]ե՛կան։
և անիկա քունէն արթնցաւով բաւ, Ելի-
մ, ու առաջի անգամներուն պէս ինքզինքիս
և անիկա չէր գիտեր որ Տէրը [w]իրմէ գացեր
21 է։ Ու փղշտացիք գանիկա բռնեցին և անոր
աչքերը փորեցին, ու գանիկա Գազա [x]իջեցու-
ցին և մանեակապերով կապեցին. ու բանտին
մէջը ցորիքի քար կը դարձնէր։
22 Եւ անոր գլխուն մազը ածիլուելէն ետքը
23 [y]նորէն սկսաւ։ Ու փղշտացւոց նախաթաթեր-
րը ժողովեցան, որ իրենց աստուածն Դա-
գոնին մեծ զոհ մատուցանեն և ուրախութիւն
ընեն. ու բան, Մեր աստուածը մեր ձեռքը
24 մատնեց մեր թշնամին Սամիւոնը։ Ու ժողո-
վուրդը գանիկա տեսնելով՝ իրենց աստուա-
ծը գովեցին. քանզի բան, Մեր աստուա-

---

a Թուոց. իգ. 18. | ղ Ելից. ի. 11—13. | ո Կամ գալով առաջ.
Սաղ. ծէ. 10. 11. | ե 3—11. գ. 34. | բուով
14. Գար. Բ. 31. | 23. 25. ե. 21. 22. | փ Դէմ. Ժգ. 16.
բ Դէմ. Ժգ. 11. Յհ- | 23. | ք Մխբ. ե. 3.

ե Քան. գ. 3. Դէմ. | 27. | ի Քան. Ժգ. 9. 12. | Ժբ. 12. իբ. 12.
Ժգ. 1. | 41. Ցհո. ե. 12. | 16. բ Մն. Ժե.
ը Բէէ. իրենց հետքը | 2.
թ Ասոկ. ե. 26. | — Քանդ. Ժբ. 14. | չ Դան. ե. 4.

Ձր մեր ձեռքը մատնել մեր թշնամին, մեր երկիրը ապրող և մեր մեռնիլները չատ-
25 ցնողը։ Ու երբոր անոնց սիրտը հալածեր էր, բան, Սամփոնը կանչեցին որ մեր առջևը խաղայ։ Ու տարի Սամփոնը բանտէն կանչեցին, ու անոնց առջևը խաղայ։ և զանիկա
26 պիւնեցան մէջտեղը կացնեցուցին։ Ու Սամփոնն իր ձեռքին բռնող պատանիին ըսաւ։ Թող տաք ես, որ աս տաճար վերցնող սիւները
27 բռնեմ, ու անոնց վրայ կռթնիմ։ Եւ տաճար էրկի ու կնիկ մարդոցմով լեցուն էր։ ու փղշտացւոց բոլոր նախարարները հոն էին. և տանիքին վրայ երեք հազարի չափ մար-
28 դիկ ու կնիկներ կային, որոնք Սամփոնին խաղալը կը դիտէին։ Եւ Սամփոն Տէրոջը աղաղակեցաւ ըսաւ։ Ով Տէր Եհովայ, Ի՛նչ զաչեմ՞ դիս յիշէ. ով Աստուած, միայն աս անգամ ալ դիս ուժովցուր, որ փղշտացիներէն մէն իմ երկու աչքերուս վրէժը մէկէն առ-
29 նեմ։ Ու Սամփոն ան տաճար վերցնող երկու միջին սիւները՝ մէկը ոյ ձեռքովը ու միւսը ձախ ձեռքովը բռնելով՝ անոնց վր-
30 րայ կռթնեցաւ. Եւ Սամփոն ըսաւ, Իմ անձս փղշտացիներուն հետ մեռնի. ու ջանք ուժովը ծռեցաւ. և տաճար նախարարներուն ու ամբողջ բոլոր ժողովուրդին վրայ ինկաւ. և իր մեռած առնները մեռցուցածներէն իր կեն-
դանի առնները մեռցուցածներէն աւելի
31 էին։ Ու անոր եղբայրներն և բոլոր հօրը տունը իջան, ու վերցուցին և Հանեցին իր հօրը Մանուէին գերեզմանը Կիոսեցին զանիկա Սարայի ու Եսթաուղի միջտեղը։ Եւ անիկա Իսրայէլի միջ դատաստանութիւն ըրաւ։

ԳԼ. ԺԻ

1 Միքա իր մօրմէն գողցած արծաթը անոր կը դարձնէ. ան ալ կուռքեր շինել կու տայ։ 5 Միքա անոնց գործը չինել կու տայ։ 6 ու Ղեւտացի մը վարձքով կը բռնէ իրէն քահանայ ըլլալու։

1 Ու Եփրեմի լեռնէն Միքա անուանով մարդ
2 մը կար։ Եւ անիկա իր մօրը ըսաւ, Քեզմէ առնուած այն հազար հարիւր դրամի արծաթը որուն համար անէծք տուիր ու իմ ականջս դուրցնցիր, ահա այն արծաթը իմ քովս է, զանիկա ես առի. ու մայրը անոր ըսաւ, Որ-
3 դեակ իմ, Տէրը քեզ օրհնէ։ Եւ անիկա հազար հարիւր դրամի արծաթը իր մօրը դարձուց. բայց անոր մայրը ըսաւ, Ես այն արծաթէն իմ ձեռքս բոլորովին Տէրոջը նուիրեցի իմ որդեակս համար, Քանդակած ու ձեռ-

= Դեւ. բ. 37։
Ե Ա Օր. խր. 8։
Ը Նրեմ. ժե. 13։
Թ Գեւ. ժգ. 22։

= Դեւ. ժգ. 19. Հր. ա. ա. բ. գ. 10։
Ի Ջեր. Նէ. բ. ե. 22։ Ղեւ. ժբ. ե։
Ժ Նր. խգ. ե։
ԺԱ Եզր. ե. գ. 8։

= Դեւ. ը. 37։
Ժ Դեւ. ը. 18. 20։ Ոիմ. գ. ե։
ԺԲ Նէ. խի. 9. գԹ. ա. գ. 33։
Ժգ. 33։
ԺԳ Գեւ. ժը. 1. ժբ.

կուռք չինելու համար. ուստի Հեռու գանիկա
4 քեզի ետ կու տամ։ Իսկ Մէյ ան արծաթը իր մօրը դարձուց. և մայրը Երկու Հարիւր նոյ արծաթ առաւ, ու անոնք ոսկերչին տուաւ. ան ալ անոնցմով քանդակած ու ձուլածոյ կուռք չինեց. և անոնք Միքայէլին
5 տունը ՈՂ բան եղան։ Ու աս մարդը Միքա տաճար ունէր ու սեղան ու մէն մի անեցաւ. ու Եփոդ ու Խնամոփիմ չինեց, ու Հին տղոցը մէկը օրհ-
6 նեց որ իրեն քահանայ եղաւ։ Ի՛ն օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար. Համէն մարդ իր աչքին Հաճելի եղածը կ՚ընէր։
7 Եւ Յուդայէն ազգատոհմէն — Յուդայի բնիկ հնէրէ մէկ պատանի մը կար. և անիկա Ղեւտացի էր, ու հոն կը բնակէր պան-
8 դխտի պէս։ Եւ աս մարդը Յուդայի բնիկ հնէրէ գացած էր, որ — դաւած տեղը պանդխտութիւն բնէ, ու ճամբայ ելնելով՝ Մինչև Եփրեմի լեռը — Մինչև Մի-
9 քայէլի տունը եկաւ։ Եւ Միքա անոր ըսաւ, Ուրկէ՞ կու գաս։ Ու անիկա անոր ըսաւ, Ես Ղեւտացի եմ — Յուդայի բնիկ հնէրէ — և — դաւած տեղս պանդխտու-
10 թիւն կ՚երթամ։ Ու Միքա անոր ըսաւ, Իմ քովս բնակէ, Հայր ու քահանայ եղիր. և ես քեզի տասրեակ տարի տասը արծաթի, Հագուստ մը և ապրուստդ կու տամ։ Եւ Ղեւտացին հոն գնաց։
11 Ու Ղեւտացին ան մարդուն հետ բնակելու համաձայնեցաւ. և աս պատանին անոր
12 որդւոցմէ մէկուն պէս եղաւ անոր։ Ու Միքա Ղեւտացին օրհնեց, և պատանին անոր քահանան եղաւ, ու Միքայէլին տունը կը բնա-
13 կէր։ Եւ Միքա ըսաւ, Հիմա գիտեմ որ Տէրը ինձի բարիք պիտի ընէ, քանզի աս Ղեւտացին իմ քահանաս եղաւ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Դանի ցեղէն հինգ մարդ կը խրկեն իրենց ժառանգութիւնը մը գտնելու համար։ 2 Անոնք Միքայէլի տունը երթալով՝ քահանայ կ՚ընեն Ցոնաթանին հետ, որ անոնց քարոզէ. 7 Լայիսը կը լրտեսեն. ու բարի լուր կը բե-
րեն։ 11 Վեց հարիւր մարդ կը խրկեն ու անոնք տասնեակ տասնեակ։ 14 որոնք իրենց հետերուն մէջ Միքայէլի քահանան ու անոր տարբ բռնելը կը տեսնեն։ 27 Լայիսը առնելով՝ Դան կը կոչեն զանիկա։ 30 Կուռքերը կը կանգնեն. և Ցո-
նաթան ու անոր որդիները քահանայութիւնը կը-
նեն։

1 Ա՛ն օրերը Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար. ու ան օրերը Դանի ցեղը իրեն ժառանգու-
թիւն մը կը փնտռէր բնակելու համար. քան-
զի մինչև ան օրը Իսրայէլի ցեղերուն մէջը

Ե Ա Օր. խր. 8։
Ը Ա Օր. ժբ. 8։
Թ Նէ. Ցէ. ժբ. 11։
Ժ Դեւ. ժբ. 1. Հր. ա. ա. 8։

= Ա Օր. ժբ. 30։
ԺԲ Դեւ. ժբ. 16։
ԺԳ Դեւ. խե. 6. Ցոբ. խի. 16։
ԺԴ Հմր. 3։

= Դեւ. ժե. 6. խա. 33։
ԺԵ Ցես. ժի. 47։

անոր ըստ[1] ժառանգութիւն ինկած չէր։
2 Եւ Դանէլ որդիքը իրենց ապրատուհիներէն —
իրենց տնտիներէն[2] Աթասային ու Եսթա-
ւուդէն հինգ գօրաւոր մարդ խրկեցին, որ
երկիրը լրտեսեն ու քննեն. և անոնց ըսին,
Գացէք երկիրը քննեցէք. ու անոնք Եփրեմի
լեռը մինչև Միքայեան տունը եկան, և գի-
3 շերը հոն ննացին։ Ու երբոր անոնք Միքա-
յեան տունը ծանօթ եղան, ղևտացի պատանիին
ձայնը ճանչցան, և հոն դարձան ու ըսին,
Ո՞վ քեզ հոս բերաւ, և դուն հոս ի՞նչ կ՚ը-
4 նես, ու ինչ[3] հատնոր հոս կեցեր ես։ Եւ
անոնց բսաւ. Անանր հոս ինձի ասանկ
ասանկ բրաւ, ու վարձքով բռնեց, որ
5 անոր քահանայ ըլլամ։ Եւ անոր ըսին, Հիմա
Աստուծոյ հարցուր, որ գիտնանք թէ ար-
գեօք մեր գացած ճամբան մեզի պիտի յա-
6 ջողի։ Ու քահանան անոնց բսաւ, Խաղա-
ղութեամբ գացէք. ձեր երթալու ճամբան
Տէրոջը առջեր հաճելի է։
7 Ասոնք ան հինգ մարդ իկր գացին Լա-
յիս հասան, և անոր ժողովուրդը ապահով ժո-
ղովուրդը տեսան՝ որ Սիդոնացւոց պէս անհոգա-
թեամբ հանգիստ ու ապահով կը բնակէին,
և ան երկրին մէջ ինտա տուող մը չկար՝
որ իշխէր ամեն բան։ ու Սիդոնացիներէն հե-
ռու բլլալով՝ բնաւ մէկ մարդու մը հետ գործ
8 չունէին։ Եւ ան հինգ հոգին Սաթաոս ու Ես-
թաուղ գարձան իրենց եղբայրներուն. և
անոնց եղբայրները անոնց բսին, Դուք ի՞նչ
9 կ՚ընէք։ Ու անոնք բսին, Ելէք՝ անոնց վրայ
երթանք, քանզի մենք երկիրը տեսանք, և
ահա շատ ապիկ է. ու դուք կ՚ինձլ կը կենաք.
երթալու համար երկիրը ժառանգելու համար հա-
10 մնելու անհոգութիւն մի բնէք. երբոր հա-
մնինք, մէկ անոնց ժողովուրդի մը ու շատ
բնդարձակ երկրի մը մէջ պիտի մնինք, որ
Աստուած գանիկա ձեր ձեռքը տուեր է. ու
հանանկ տեղ մըն է՝ որ հոն երկրի վրայ եղող
բաներուն մէկը պակաս չէ։
11 Եւ Դանի ազգատոհմէն, անկէ՝ այսինքն
Աթասայէն ու Եսթաուղէն վեց հարիւր ըս-
12 պատազինեալ մարդ իկր գացին։ Ու երան Քա-
գայի Կարիաթիարիմի բանակեցան. անոր հա-
մար ան տեղը մինչև աս օրս ‡Մահանէ-գան
կ՚ըսուի. ահա անիկա Կարիաթիարիմին ետեւն
13 է։ Եւ անկէ Եփրեմի լեռը անցան, ու մինչև
14 Միքայեան տունը եկան։ Եւ Լայիսի երկիրը
լրտեսելու գացող ան հինգ մարդը Աղասա-
խան տղայով՝ իրենց եղբայրը բսին, Գիտէ՞ք
որ հոս տուներուն մէջ եփուած, թերափիմ,
և քանդակած ու ծածկու կուռք կայ. ու
15 հիմա ձեր բնելու բանը գիտցէք. Աղասանր
անոնք գէպ ի հոն գարնալով՝ ան ղևտացի
պատանիին տունը՝ Միքայեան տունը մտան,
16 ու ողջոյն սկզբնաբնեց հարցուցին։ Եւ Դանի
որդւոցմէ եղող հոն վեց հարիւր զինուոր
17 հեսալ մնալով իկր դրան բերանը կայնեցան. Ու
երկիրը լրտեսելու գացող հոն հինգ մարդիկր
հոն մտան, և քանդակած կուռքը, եփուած,
թերափիմն ու ծածկու կուռքը առին. և
քահանան ան վեց հարիւր զինուոր պատազինեալ
18 մարդոց հետ դրան բերանը կայներ էր. Ու
երբոր անոնք Միքայեան տունը մտան, և քան-
դակած կուռքը, եփուած, թերափիմն ու
ծածկու կուռքը առին, քահանան անոնց
19 բսաւ, Դուք ի՞նչ կ՚ընէք. Ու անոնք բսին
անոր, Լաւ կեցիր, ձեռքդ բերնիդ վրայ
դիր ու մեր հետը եկուր, հա մեզի հայր ու
քահանայ եղիր. քեզի մէկ մարդու մը տունը
նոր քահանայ ըլլալը աղէկ է, թէ Խրայէլի
մէկ ցեղին ու մէկ ազգատոհմին քահանայ
20 ըլլալը։ Եւ քահանան սրտին մէջը ուրախա-
նալով՝ եփուած, թերափիմն և քանդակած
կուռքը առաւ ու ժողովուրդին մէջը մտաւ.
21 Եւ անոնք դարձան գացին, ու ընտանիքները
և անասուններն ու իրանկագին կարասիները
իրենց առջեր գրին.
22 Երբոր անոնք Միքայեան տունէն հեռացան,
Միքայեան տանը մօտ եղող տուներուն մարդիկր
ժողովեցան, ու Դանի որդւոցը հասնելէ հա-
23 ատ. Եւ Դանի որդւոցը հասին կանչուրտաւ-
ցին, որոնք երեսնին դարձուցին ու Միքայեան
բսին, Քեզի ի՞նչ եղաւ որ հասիր քաղմու-
24 թիւնով։ Ան ալ բսաւ, Իմ շինած աստուածներս ու քահանան առիք գա-
ցիք, և ասկէ ետեւ ինձի ի՞նչ կը մնայ. ու
ինձի հետ հա՞ հոս կ՚ըսէք թէ Քեզի ի՞նչ
25 եղաւ։ Եւ Դանի որդիքը անոր բսին. Մեր
ձայնդ չլսուի ետեւ. չըլլայ որ բարկա-
ցած մարդիկ ձեր վրայ յարձակին, ու քա-
կեանդդ և քա բնաւնեացդ կեանքը կորսնցնես։
26 Ըրնաս։ Ու Դանի որդիքը իրենց ճամբան
գացին. և Միքա տեսնելով որ անոնք իրմէն
զօրաւոր են, գարձաւ իր տունը գնաց։
27 Ու անոնք Միքայեան շինածներն և անոր
քահանան առին, ու Լայիսի վրայ հասնելով
և անհոգ կեցող ժողովուրդի մը վրայ գացին,
ու զանոնք սուրի բերնէն անցընելով՝ քաղա-
28 քը կրակով այրեցին։ Եւ անոնք Սիդոնէն

---

[1] Գէդ. ժգ. 22։
[2] Քան. ժգ. 17։ Քան. ը. 1։
[3] Գէդ. ժէ. 1։
[4] Նեղ. ք՚ոնչ առնես։
[5] Տես գէդ. ժէ. 10։
[6] Տես գէդ. ժէ. 2։
[7] Հմմտ. 11։
[8] գ Քան. իբ. 1։ Եսթ. ը. 1։ Ելմ. գ. 10։
[9] Քան. ժգ. 31։ Տես ը. 27։ 31։
[10] գ Քան. իբ. 3։
[11] Հմմտ. 27։ 28։
[12] Հմմտ. 1։
[13] Տես գէդ. ժգ. 22։
[14] Հմմտ. 11։
[15] Գէդ. ժգ. 22։
[16] Տես գէդ. ժգ. 22։
[17] Հմմտ. 1։
[18] Հմմտ. 11։
[19] Գէդ. ժգ. 22։
[20] Գէդ. ժգ. 22։
[21] Գէդ. ժգ. 22։
[22] Գէդ. ժգ. 22։
[23] Գէդ. ժգ. 22։
[24] Գէդ. ժգ. 22։
[25] Գէդ. ժգ. 22։
[26] Գէդ. ժգ. 22։
[27] Գէդ. ժգ. 22։
[28] Գէդ. ժգ. 22։

հետս. բլլալնուն ու մարդս մը հետ դուժ
չունենալնուն համար, ընձե ազատած մը չկար.
և ան ըսաւ [a]ինքրոպի հավիտեան մէջին էր.
ու քաղաքը չինցին և անոր մէջը բնակեցան։
29 Ու [b]քաղաքին անունը իրենց հօրը խոտակելուան
Դանին անունովը [c]Դան կոչեցին, բայց քա-
30 գաքին անունը առաջուց Լայիս էր։ Ու Դանի
որդիքը քանդակած կուռքը կանգնեցին ի-
րենց. ու Մանասէի որդւոյն Գերսոնին որ-
դին Յոնաթանն՝ ինքը ու իր որդիքը [d]մին-
չև երկիրին գերութեան օրը Դանի ցեղին քա-
31 հանաներն էին։ Ու Միքային շի-
նած կուռքը իրենց պահեցին, [e]որչափ ժամա-
նակ որ Աստուծոյ տունը Սիլովն էր։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ու [f]Իսրայէլի մէջ թագաւոր չկար։ Ու Եփրեմի լեռնային կողմերը
բնակող մէկ պանդուխտ Ղեւտացի մը կար.
ու անիկա [g]Բեթղեհէմէն մէկ հարճ
2 մը առաւ իրեն։ Ու անոր հարճը անոր դէմ
չնութիւն ընելով՝ անկէ իր հօրը տունը՝ Բե-
թղեհէմ գնաց, ու չորս ամիսը չափ
3 հոն կեցաւ։ Ու էրիկը երթալ անոր ետևէն
գնաց, որ [h]քաղցրութեամբ խօսի անոր հետ
ու զանիկա ետ բերէ. և իր հետը [i]երեք
իր ծառան ու երկու էշ. ու կնիկը զանիկա
իր հօրը տունը տարաւ. և աղջկան հայրը
երթալ զանիկա տեսաւ՝ ուրախութեամբ զա-
4 նիկա դիմաւորեց։ Ու աղջկան հայրը անոր
ունեցը զանիկա ներս առաւ, և երեք օր անոր
հետ նստաւ. կերան խմեցին ու գիշերները
հոն մնացին։
5 Ու չորրորդ օրը երթալ առաւօտուն կա-
նուխ եղան, անիկա ոտք եղաւ որ երթայ.
բայց աղջկան հայրը իր փեսային [j]ըսաւ, կը-
ատր մը հաց կեր [k]որ սիրտդ ուժգնայ, ու
6 ետքը կ'երթաք։ Ու նստան ու երկուքը մէկ-
տեղ կերան և խմեցին. ու աղջկան հայրը ան
մարդուն ըսաւ, կ'ազատիմ՝ ան գիշեր ալ հոս
7 կեցիր, ու սիրտդ զուարճանայ։ Ու ան մարդ-
ը ելաւ որ երթայ, բայց անոր անեղբը զա-
նիկա բռնազանելուն համար՝ գարձաւ գիշե-
8 րը հոն մնաց։ Ու հինգերորդ օրը առաւօ-
տուն կանուխ ելաւ որ երթայ. և աղջկան
հայրը ըսաւ, կ'ազատիմ՝ սիրտդ ուժգնաւ.
և ուշացան մինչև կէս օրը անցնելը, ու եր-
9 կուքը ճաշ կերան։ Ու ան մարդը ելաւ՝
իրեն, իր հարճը ու իր ծառան՝ ճամբայ եր-
թալու համար. բայց անոր աները աղջկան
հայրը ըսաւ, Ահա օրը իրիկուն ըլլա-
լու վրայ է. կ'ազատիմ՝ գիշերը հոս մնացէք.
ահա օրը կ'իջնէ, գիշերը հոս կեցիր, ու սիր-
տդ զուարճանայ. և վաղը կանուխ ճամբայ
10 երէք ու ձեր վրաններ գացէք։ Ու ան մարդը
գիշերը մնալ չուզեց, ու ելաւ գնաց, ու մին-
չև [l]Բիւրսաթն այսինքն Երուսաղէմին դէմ-
ը հասաւ, և իր հետը երկու հանասած էշ
ունէր, ու իր հարճն ալ իր հետն էր։
11 Ու երբոր Բերսաթին մօտեցան՝ օրը չատ
անցած բլլալուն համար՝ ծառան իր տիրոջը
ըսաւ, եկուր ատ [m]Բերսացւոց քաղաքը խո-
12 տորը, ու գիշերը հոն մնանք։ Բայց տէրը
անոր ըսաւ, խորտիկի որդւոցմէ չենզոց տոր-
պղծութեան քաղաքը չխոտորինք, հարա-
13 պատ մինչև [n]Գարատա անցնինք։ Ու իր ծառային
ըսաւ, եկուր ան տեղերուն մէկուն մօտե-
նանք, ու գիշերը Գարատայի կամ [o]Ռամայի
14 մէջ մնանք։ Ու անցան գացին. ու երբոր
Բենիամինի Գարատային մօտեցան՝ արեգը մտաւ։
15 Ու հոն գարձան որ Գարատա մտնեն ու գիշե-
րը հոն մնան. և գնաց քաղաքին հրապարակին
մէջ նստաւ. ու մարդ մը չկար որ [p]գանանք
իր տունը առնէ՝ գիշերը անցընելու համար։
16 Ու ահա իրիկուան ատեն մէկ ծեր մարդ
մը կու գար՝ [q]իր գործէն դաշտէն. ու ան-
կա Եփրեմի լեռնէն էր, և Գարատայի մէջ
ատենները կը բնակէր. [r]իսկ ան տեղին բնակիչնե-
17 րը Բենիամինեանք էին։ Ու երբոր աչքերը վերցուց և ճամբորդ մարդը քաղա-
քին հրապարակին մէջ տեսաւ՝ ծեր մարդը
ըսաւ, Ո՞ւր կ'երթաս, և ուսկի՞ կու գաս։
18 Ու անոր ըսաւ, Մենք Բեթղեհէ-
մէն մինչև Եփրեմի լեռները կողմերը կ'ան-
նենք. հոս ան տեղացի եմ, ու մինչև Բեթղա-
մի բնիկ հեւմը գացի, և հի- [s]Տիրոջը տունը
կ'երթամ. ու գիս [t]իր տունը ընդունող մարդ
19 մը չկայ. բայց մեր էշերուն համար յարդ ու
ճարակ կայ. և [u]ինծի համար, քու ազախ-
նիդ համար ու քու ծառայիդ հետ եղող
մանուկուն համար հաց ու գինի ունինք. բնա-
20 կութեան մէկ բան մը պակաս չէ։ Ու ան ծեր մարդը
ըսաւ, [v]խաղաղութիւն քեզի. քու ամէն պակա-
սութիւնդ հոգ իմ վրաս բլլայ. [w]բայց գիշերը
21 հրապարակին մէջ մի մնար։ [x]Ու զանիկա իր
տունը տարաւ, և էշերուն կերակուր տուաւ. [y]ու
անոնք ոտքերնին լուալէն ետքը կերան և
խմեցին։
22 Ու երբոր անոնց սիրտը կը զուարճանար,

---

a Թուոց. ժգ. 33. բ Թուոց. ժ. 6. գ Ելս. ժԲ. 47. դ Դան. ժգ. 14. Գէն. ի. 2. գ Ելս. ժԲ. 49. զ Գէն. ժգ. 1. Թուոց. ի. 2. ե

աչա ՝քաղաքին բնակիչներէն՝ չար մարդիկ ամէն չորս կողմէ պատրուցին, ու գուռը ձեւք առին. և ասին ախոջը՝ ան ծեր մարդուն հետ խօսացան ու ըսին, ՚Ջո՛ւռեղ եկող մարդը
23 հանէ, որ գիտենք գործունէք. Եւ՝ ան տա՛ռաւէր մարդը անոնց ելաւ, ու անոնց բացաւ, ըշ, եղբայրնե՛րս. ի՛նպատիմ՝ գէշութիւն մի ընէք. ասա մարդը իմ տանս մէջն եկաւ
24 ասա անզգաստութիւն մի ընէք. ՚Աչա իմ կոյս աղիկս, ու ան մարդուն հարցը հիմա ձեզի հանեմ՛, և զանոնք լլկեցէք, ու ձեր ուզածը րրէք անոնց, և ասա մարդուն ասա անարգ
25 գործ մի ընէք. Բայց ան մարդիկը չուզեցին անոր խօսքը մտիկ ընել. ու ան մարդը իր հարճը բռնեց դուրս հանեց անոնց. և անոնք ՚գիտեկա գիտցան, ու բոլոր գիշերը գիտեկա լլկեցին մինչև առաւօտ, ու երբոր արշալոյսը ծագեցաւ, գիտեկա իմ
26 ասին որ երթայ. Եւ ան կնիկը առաւօտան գէմ գնաց, ու ինկաւ ան մարդուն տանը դրանը առջևը, ուր որ իր տէրը Ը ՚Ինոշ. --
27 մինչև որ լուսացաւ՝ Հո՛ Ջաց. Եւ՝ անոր տէրը առաւօտուն ելաւ, տանը դուռները բացաւ, որ ելլէ իր ճամբան երթայ. և աչա կնիկը՝ իր հարճը տանը դրանը առջին ինկեր էր,
28 և ձեռքերը սեմին վրայ էր. Ու անոր ըսաւ, ելիր երթանք. բայց պատասխան առաջ չէր կար. Անասունը գիտեկա իր իշուն վրայ դրբ
29 բաւ, ու մարդը ելաւ իր տեղը գնաց. Եւ երբոր իր տունը հասաւ՝ դանակ մը առաւ, ու իր հարճը բռնեց և ՚գիտեկա ոսկորներուվրայ տասնըերկու կտորի բաժնեց, ու խրա-
30 յելի ամէն տաշտիները խրկեց. Եւ ամէն անտեղները կ՚ըսէին թէ Իսրայէլի որդւոցը երկրէն ելած օրէն մինչև աս օրս՝ ասանկ բան մը ոչ եղեր է, ոչ ալ տեսուեր է. տարը վրայ մտածեցէք, Խորհուրդ ըրէք ու խօսացէք։

ԳԼՒԽ

1 Ա՚Նասունները ՚բոլոր Իսրայէլի որդիքը ելան, ու ժողովը մէկ մարդու պէս ՚Դանէն մինչև Բեերսաբէէ՝ և Գաղաադ ու երկիրը՝ ՚Մասփայ
2 փայլի մէջ Տէրոջը առջևը ժողովեցան. Եւ

բոլոր ժողովուրդին՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն գլխաւորը մարդիկը՝ չորս հարիւր հազար հետեւակ գործ բռլլուող՝ Աստուծոյ ժո-
3 ղովուրդին ժողովքին մէջ ներկայացան. Եւ Բենիամինին որդիքը լսեցին որ Իսրայէլի որդիքը Մասփա ելեր են. Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին. Մե՛նք պատմեցէք իմ աս չարու-
4 թիւնը ի՞նչպէս եղաւ. Եւ ան ղեւտացի մարդը՝ մեռցուած կինոջը երիկը պատասխանեց ու ըսաւ. ՚Ես ու իմ հարճս Բենիամինի Գաբաաան եկանք, որ գիշերը հոն մնանք.
5 Եւ Գաբաայի բնակիչները ինծի գէմ ոտք ելան, ու գիշերով իմ տեղս տունս պատրաստեցին, և զիս մեռցընել կ՚ուզէին, Ու իմ հարճս
6 լլկեցին և մեռուց. ՚Ես ալ իմ հարճս առի ու զանոնք կտոր կտոր րրի, և Իսրայէլի ժառանգութեանը բոլոր երկիրը խրկեցի. քանզի անիծք ՚Իսրայէլի մէջ մեծ յանցանք ու ան-
7 գործութիւն եղաւ. Ահա դուք ամէնդուդ ալ Իսրայէլի որդիք էք, ՚Հոս ձեր մէջը խօսեցէք
8 ու խորհուրդ ըրէք. Եւ բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու մը պէս ոտք ելաւ, ու բաւ, Մենգի՛ տնաւ մէկը իր վրանը պիտի չերթայ,
9 ու տնաւ մէկը իր տունը չդառնայ. Եւ հիմա Գաբաային ընելու բանէրնիս ասիկա է. Անոր
10 վրայ վիճակով երթանք. Ու Իսրայէլին ամէն ցեղերէն՝ հարիւրէն տասը, և հազարէն հարիւրը, ու տասը հազարէն հազար մարդ առնենք, որ ժողովուրդին պաշար առնեն. ու նոյնպէս ալ Բենիամինի Գաբաան մտնելով, անոր
11 ընելուչը Իսրայէլի մէջ ըրած բոլոր անզգաստութեանը վրայ հատուցանեն. Եւ ան քաղաքին վրայ նշանագրե՛ հաւաք՝ Իսրայէլի բոլոր մարդիկը մէկ մարդու մը պէս միաբանութեամբ ժողովեցան.
12 ՚Ու Իսրայէլի ցեղերը Բենիամինի բոլոր ցեղին մարդիկ խրկեցին ու ըսին, Ա՛ս ի՞նչ չա-
13 րութիւն է որ ձեր մէջը եղաւ. Եւ հիմա Գաբաայի մէջ եղող տան չար մարդիկը առէք, որ գոնանք մեռցընենք, ու ՚Իսրայէլէն չարը խլացնենք. Բայց Բենիամինեանք իրենց եղբարցը՝ Իսրայէլի որդւոց խօսքը
14 մտիկ ընել չուզեցին. Ու Բենիամինի որդիքը Իսրայէլի որդւոցը դէմ պատերազմի ընելու համար՝ իրենց քաղաքներէն Գաբաայի մէջ ժո-
15 ղովեցան. Եւ ան օրը նշանագրեալ քաղաքներէն Բենիամինի որդիքը համրուեցան. -- քառասուն հազար սուր քաշող մարդ ի՛նչ-ինչ-, բայց ի՛ Գաբաայի բնակիչներէն՝ ասանք հոգի
16 հարիւր ընտիր մարդիկ համրուեցան. Ա՛ս բո-

1 Դան · մր · ա · Գէ · ի · Ին · մր · ա · ժ · ա ·
2 ը Որ · ժգ · ιγ ·
3 Դան · մր · ա · Հը · ոսկր · — · ια · ιζ ·
4 Դան · մր · ա · ի ·
1 ը Քսագ · ժգ · ιβ ·
2 Դան · մր · ա · ը Դան · էգ · ա · ը Որ · իս · ιδ ·
3 = Դան · գ · ի ·
4 Գէ · ի · ը · Տին — = ը Որ · ժգ · ιβ · Ցին ·
1 Քսագ · ժա · գ ·
2 Գէ · ի · ը · Ընտ · ժգ · ιβ ·
1 Քսագ · ժա · ի ·
2 Գէ · ը · ժգ · ιβ ·
3 Գէ · ժգ · ιβ · = Քսագ · գ · ιβ · ը Քսագ · գ ·
4 = Քսագ · ժա · ժ · ιγ ·
5 ·
6 Գէ · ը · ιβ ·
7 Գէ · ժգ · ιβ ·
8 Գէ · ժգ · ιβ ·
9 Գէ · ժ · ιγ · ժա · իգ · ιβ · ա · = Քսագ · ի · ա ·
10 Գէ · ժգ · ιβ ·
11 Գէ · ժգ · ιβ ·
12 Գէ · ժ · ιγ · ժա · իգ · ιβ · ա · = Քսագ · ի · ա ·
13 Ցին · ի · ιγ ·
14 ը Որ · ժգ · ιβ · Ցին · իգ · ιγ · ιβ ·
15 ը Որ · ժգ · ιγ · Գէ · ժգ · ιβ ·
16 Իգ Որ · ժի · ιβ ·

տուաւած Յահնկապոյծ մնդղիկ կային, որոնց
ամէնն ալ պարսաւոիկով մնդղի վրայ քար կը
17 Նետէին առանց վրիպելու։ Իւ Իսրայէլի մար-
դիկն ալ հալածուեցան։ — Բնեհամինէն ի զատ
չորս Հարիւր Հազար սուր քաշող մնդղ ։։։

որ Ռեհաբեամ վէմն փախաւ. անտեղեակ եաւ բանեցուն մէջ հինգ հազար մարդ ճաշակ ըրին. և գանձեաց մինչև Գեզամ հազարեակով՝
46 անոնցմէ երկու հազար մարդ գարկին. Ու Բենիամինէն ան օրը բոլոր ինկածները քսան ու հինգ հազար սուր քաշող մարդ էր. անոնց
47 ամէնն ալ զօրաւոր մարդիկ էին. Ու վեց հարիւր մարդ դարձան ու անապատը Ռեհաբեամ վէմն փախաւ, ու Ռեհաբեամ վէմը չորս
48 տարի կեցաւ. Ու Իսրայէլացիք Բենիամինի որդւոցը գառնալով՝ գանձեցին սուրի բերան անցուցին, քաղաքներուն մէջէն մարդոցմէ մինչև անասուններըը, ու ինչ որ գտնուեցաւ. ու բոլոր գտնուած քաղաքներն ալ կրակով այրեցին.

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ե. Իսրայէլի մարդիկը Մասփայի մէջ երդում բրեր էին, ու ըսեր էին Թէ Մեզմէ ոեւէ մէկ մարդ մը իր աղջիկը Բենիամինին
2 կնիկ ըլլալու չտայ. Ու ժողովուրդը Բեթէլ երթալով՝ հոն Աստուծոյ առջեւը մինչև իրիկուն նստան, ու ձայնները վերցնելով՝ մեծ
3 լացով մը լացին, Ու ըսին, Ով Իսրայէլի Տէր Աստուածը, ինչո՞ւ հասնար սա բանը Իսրայէլի մէջ պատահելուս, որ այսօր Իսրայէլէն ցեղ
4 մը պակսի. Ու հետեւեալ օրը ժողովուրդը կանուխ եղաւ, և Հոն սեղան մը չինեցին, ու ողջակէզներ և խաղաղութեան զոհեր մատուցին.
5 Ու Իսրայէլի որդիքը ըսին, Իսրայէլի ամէն ցեղերէն ժողովքին հետ Տէրոջը առջեւ չելլողը ո՞վ է. Քանզի Տէրոջը առջեւը Մասփա չելլոզ մարդուն հասնար մեծ երդում ըրեր էին, ըսելով Թէ Անշուշտ անպատճառ պիտի
6 մեռնի. Աստուածը Իսրայէլի որդիքը իրենց եղբօրը Բենիամինին համար ցաւելով ըսին, Այսօր Իսրայէլէն մէկ ցեղ մը բնաջինջ եղաւ.
7 Ա՛ս ինչպէս ընենք, որ մենք կնիկներ հասնինք. քանզի մենք Տէրոջը անուամբ երդում ըրինք որ մեր աղջիկներէն անոնց
8 կնիկ չտանք. Ու ըսին, Իսրայէլի ցեղերէն ո՞վ է որ Տէրոջը առջեւը Մասփա չելաւ. և ահա Գազատաղտ. Յաբէսէն բնաւ մարդ մը
9 եկած չէր բանակը. Ժողովքը Ու ժողովուրդը մշրկ անցուցին. և ահա անոնց մէջէը Գազատաղտ. Յաբէսի բնակիչներէն մարդ մը չէր.
10 գտնուեցաւ. Աստուածը ժողովքը խոտա զօ-

11 րական մարդիկ հոն տասներկու հազար մարդ խրկեցին, ու անոնց պատուիրելով ըսին, Գացէք, և Գազատաղտ. Յաբէսի բնակիչները սուրի բերնէ անցուցէք, կնիկներն ալ ու
12 ազատներն ալ. Ու ձեր ընելու բանը ասկէ՛ղ մէն էրիկ մարդը ու էրիկ մարդու անկոյսին պատոգ ամէն կնիկը կոտրտնցուցէք. Ու գտան Գազատաղտ. Յաբէսի բնակիչներուն մէջ չորս հարիւր կոյս աղջիկներ գտան, որ անուն արու հետ պառկած չէին, ու էրիկ մարդ չէին գիտեր, և գանոնք Քանանու երկրին մէջ Սիլոյ
13 բանակը բերին. Ու բոլոր ժողովքը հաղորդ խրկելով, Բենիամինի վէմին եղող Բենիամինին որդւոցը խօսեցան, և Գանոնք խաղաղութեան
14 հրաւիրեցին. Ու անոնք Բենիամինեան գարձան. և անոնց այն կիներըը տուին, որ Գազատաղտ. Յաբէսի կիներէն ազդ ծողցեր
15 էին. բայց անոնց բաւական չեղան. Ու ժողովուրդը Բենիամինին համար ցաւելուն, քանզի Տէրը խոտան ցեղերուն մէջ խռովութիւն բրաւ.
16 Ու ժողովքին ծերերը ըսին, Մնացածներուն ի՞նչ ընենք կիներ հասնար. որովհետեւ Բենիամինի կիներէն կորսուեցան.
17 Ու ըսին, Ողջ մնացող Բենիամինեանց ժառանգութիւն պէտք է, որ Իսրայէլէն ցեղ մը
18 բնաջինջ չըլլայ. Ու մենք անոնց մեր աղջիկներէն կիներ չենք կրնար տալ. Քանզի Իսրայէլի որդիքը երդում ընելով ըսին Թէ Ան
19 նեղիէն կիներ առնողը անիծեալ ըլլայ. Ու ըսին, Ահա տարուէ տարի Տէրոջը տօնախմբութիւն կ'ըլլայ Սիլոյի մէջ, որ Բեթէլի հիւսիսային կողմը, ու Բեթէլէն Սիքեմ երթոզ ճամբուն արեւելեան կողմը, և Ղեւ
20 բնակիչներուն կողմն է. Ու Բենիամինի որդւոցը պատուիրելով՝ ըսին, Գացէք
21 ու երդոց ամէնուն մէջը պահուռտեցէք. Ու երբոր տեսնէք որ Սիլոյի աղջիկները պարելու ելեր են, անոնք այդիներէն ելէք, և ամէն մէկ կնիկ Սիլոյի աղջիկներէն ձեզի մէկ մէկ կնիկ յափշտակեցէք,
22 ու Բենիամինի երկիրը գացէք. Ու թէ որ անոնց հայրերը կամ եղբայրները մեզի գալով՝ գանգատ բնեն, անոնց կ'ըսենք Թէ Մեր մէջերնին հասնար չնորհք ըրէք անոնց. քանզի մենք պատերազմին մէջ անոնց ամէնուն մէկ մէկ կնիկ չպահեցինք. ու հիմա դուք չատաբ
23 անոնց որ յանցաւոր ըլլաք. Ու Բենիամինի որդիքը անանկ ըրին, ու իրենց թիւովն չափ պարի բռնողներէն կիներ յափշտակելով՝ առին ու գացին իրենց ժառանգութիւնը գարձան, ու քաղաքները չինեցին և ա-
24 նոնց մէջը բնակեցան. Ու անոնք հոտա-

յեղի որդիքը՝ անկէ ամէն մարդ իր ցեղին ու իր ազգատոհմին գնաց. և ամէն մարդ անկէ
25 իր ժառանգութեանը եղաւ։ Այն օրերը Իս-
րայէլի մէջ թագաւոր չկար. ամէն մարդ իր աչքին հաճելի եղածը կ՚ընէր։

ԳԻՐՔ ՀՌՈՒԹԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եղիմելէք ամի պառակտով Մովաբացոց երկիրը կ՚երթայ. ու հան կը մեռնի. 4 Մաղոն և Քեղիոն Մովաբացի կ՚առնեն իրենց. ու կը մեռնին. 6 Նաւմի իր քաղաքը դառնալ ուզելով՝ 8 իր հարսները կը յորդորի որ իր հնոյ չէրքան. 14 Որփա անկէ կը դառնայ. բայց Հռութ հաստատուն մտքով կ՚ընկերանայ անոր. 19 ուրկէ երկուքն ալ Բեթլհեհեմ հասնելով՝ մերով կ՚ընդունուին։

1 Դատաւորաց կառավարութեան օրերը Երկրին մարդ սով եղաւ. և Յուդայի Բեթլհեհեմէն մէկ մարդ մը իր կնիկովը ու երկու որդիներովը Մովաբի երկիրը գացին պանդխտանալու։
2 Գնացող էր ան մարդուն անունը Եղիմելէք, ու կնկանը անունը Նաւմի, ու երկու որդւոցը անուններըը Մաղոն ու Քեղիոն էին. անոնք Եփրաթացի էին՝ Յուդայի Բեթլհեհեմէն, և Մովաբի երկիրը գացին ու հոն բնակեցան։
3 Եւ Նաւմիին էրիկը եղիմելէք մեռաւ. ու
4 անոնիկ իր երկու որդիներովը մնաց, Որոնք իրենց Մովաբացի կիներ առին. մէկուն անունը Որփա, ու միւսին անունը Հռութ էր. և անոնք հոն տասը տարի բնակեցան։
5 Ու Մաղոն և Քեղիոն երկուքն ալ մեռան. և կիները իր երկու որդւոցմէն ու էրիկէն զուրկ մնաց։
6 Եւ անոնիկ իր երկու հարսներովը ելաւ, որ Մովաբի երկրէն դառնայ. քանզի Մովաբի երկրին մէջ լսեր էր որ Տէրը Իր ժողովուրդին այցելութիւն բրեր է՝ հանոնց հաց տալ։
7 Ուստի ան անոնիկ իր եղած տեղէն իր երկու հարսներուն հետը ելաւ, և Յուդայի երկիրը դառնալու համար ճամբորդութիւն կ՚ընէին։
8 Ու Նաւմի իր երկու հարսներուն ըսաւ, Դացէք, և ամէն մէկերնիդ իրոց իր մորը տունը դառնայ. — Տէրը ձեզի ողորմութիւն ընէ, ինչպէս որ դուք մեռածներուն ու ինծի բրիք.
9 Տէրը ձեզի տայ որ ամէն մէկերնիդ իր երկրորդ տունը հանգստութիւն գտնէ. ու գանգատ հաստատեց, և ամէնք ձայներնին վերցնելով
10 լացին. Ու անոր ըսին, Մենք անպատճառ քու հետդ քու ժողովուրդիդ կը դառնանք։
11 Բայց Նաւմի ըսաւ, Ով իմ աղջիկներս, նո դարձէք. ինչո՞ւ համար իմ հետս պիտի երթաք. միթէ իմ արգանդիս մէջը ուրիշ որ-
12 գիներ կան՞ն, որ ձեզի էրիկ ըլլան. Նո դարձէք, իմ աղջիկներս, — դացէք. քանզի ես պառաւեր եմ, ու նորէն պիտի չկարգուիմ. Թէ որ յոյս ունիմ ըսելով՝ ասօ դիշեր կարգուելու ըլլայի, ու ազգիներս ալ ծնանէի,
13 Դուք միտնէ անոնց սպասելը պիտի տագաւիք. և դուք ասոր համար պիտի չկարգուիք ու — պիտի ձեռնիք. չէ աղջիկներս, քանզի Ձեզի համար չատ կը ցաւիմ. որովհետև
14 Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս ժամանացաւ. Ու անոնք նորէն ձայներնին վերցնելով լացին. Եւ Որփա իր կնասրը համբուրեց. բայց Հռութ
15 ուրիշ անկէ չհեռացաւ. Ուստի Նաւմի ըսաւ, Ահա քու նեղդ իր ժողովուրդին ու իր Աստուածներուն դարձաւ. դուն ալ նեղդ
16 ետևէն նո դարձիր. Եւ Հռութ ըսաւ, Իմ վրաս մի խնդրեր որ քեզ թողում, ու քեզմէ դառնամ. քանզի ուր որ երթաս՝ հոն պիտի երթամ, և ուր որ մնաս՝ հոն պիտի մնամ. Քու ժողովուրդդ իմ ժողովուրդս ըլլայ, ու
17 քու աստուածդ իմ աստուածս ըլլայ. Ուր որ մեռնիս՝ ես ալ հոն պիտի մեռնիմ ու հոն թաղուիմ. Տէրը ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, Թէ որ միա քեզմէ մնհատանի — ես։
18 Երբոր Նաւմի տեսաւ որ անոնիկ միտքը դրեր է իր հետը գալու, ալ չխօսեցաւ անոր։
19 Ու երկուքը Բեթլհեհեմ գացին, մինչև որ Բեթլհեհեմ հասան. ու երբոր Բեթլհեհեմ մտան, ամբողջ պատճառովը բոլոր քաղաքը չարժեցաւ, ու կ՚ըսէին, Միթէ այդ Նաւմին ասիկա՞
20 է։ Եւ ան անոնիկ անոնց ըսաւ, Ինծի Նաւմի մի կանչէք, հոս Մարա կանչեցէք. քանզի Ամ-
21 նակարող գառնութեամբ լեցուց հոս. Ես

---

1 Դատ. ժէ. 8. ժը. 1. ԺԲ. 1.
2 Ա Օր. ժբ. 3. Գէ. ժէ. 8.
3 Դատ. ը. 12.
4 Տես Ծն. ժբ. 10. իգ. 1. դ Թագ. ը. 1.
5 Դատ. ժէ. 8.
6 Տես Ծն. իգ. 15. Դատ. գ. 10. Ե. 31. Դ. Թագ. ը. 33. Ա. Մնաց. գ. 11.
7 Ա. Թագ. ժ. 2. Գէ. ժ. 25. Ա. Մնաց. ժբ. 10.
8 Ծն. ԼԸ. 20. Դատ. իգ. 11. Ռթ. գ. 10. Ա. Թագ. ի. 21. Մատ. ե. 7.
9 Ծն. ԻԴ. 15. Ռթ. գ. 1.
10 Ծն. ԻԳ. 4. Ղեւ. ԻԵ. 23. Ես. ԾԸ. 8. Ա. Պետ. ե. 6.
11 Ծն. ԼԸ. 7. Ռթ. դ. 11.
12 Ա. Թագ. ա. 18. Ես. ԽԹ. 21. Ղեւ. ԻԶ. 22. Ես. ԽԹ. 20.
13 Ծն. ԼԸ. 7. Ռթ. դ. 11.
14 Ա. Թագ. ա. 18. Ես. ԽԹ. 21. Ղեւ. ԻԶ. 22. Ես. ԽԹ. 20.
15 Ծն. ԼԸ. 7. Ռթ. դ. 11.
16 Ա. Թագ. ա. 18. Ես. ԽԹ. 21. Ղեւ. ԻԶ. 22. Ես. ԽԹ. 20.
17 Ծն. ԼԸ. 7. Ռթ. դ. 11.
18 Ա. Թագ. ա. 18. Ես. ԽԹ. 21. Ղեւ. ԻԶ. 22. Ես. ԽԹ. 20.
19 Ծն. ԼԸ. 7. Ռթ. դ. 11.
20 Ա. Թագ. ա. 18. Ես. ԽԹ. 21. Ղեւ. ԻԶ. 22. Ես. ԽԹ. 20.
21 Ծն. ԼԸ. 7. Ռթ. դ. 11.

լեցուն գայի , ու Տէրը պիտ պարապ դարձուց . ինչո՞ պիտ նահատի կը կանչէք . քանզի Տէրը [a]ինծի գէմ վկայութիւն տուաւ , ու
22 Աշնամակարգը պիտ վշացուց ։ Աչքակս Նահատի իր հարսին Մոսէսացի Հուսիին հետ Մոսէսէն երկրէն ետ գարձաւ . ու [b]գալիլ հրնձոց սկիզբը Բեթլհեմ հասան ։

ԳԼ· Բ

1 Հուսի հոգի կը ժողվի բոազին արաբերն ։ 2 Բոաս խնամով ու անոր ով բլլալը ։ Հարգանքին կը յուշքան անոր ։ 19 Ու Հուսի իր բոլոր ժողովրդը նահատին կը տանի ։

1 Ե· Նահատի իր էրկանը կողմանէ մէկ [a]ազդական մը ունէր . անիկա էլիմելէքի ազգատոհմէն էր , ու շատ հարուստ մարդ մըն էր ։ Ու
2 անոր անունը [b]Բոաս էր ։ Ու Մոսէսացի Հուսիին Նահատին բաւ . Աղտերը երթամ՝ , և որուն աչքին առջեւը գտնեմ՝ անոր ետեւէն բլլամ՝ , անոր համար ինծի — [c]հասկեր ժողվեմ՝ ։ Ու անիկա բաւ անոր , Գնա ազջիկս ։
3 Ու անիկա գնաց , և արտը մը մտնելով հնձողներուն ետեւէն հաւաքել կը ժողվէր . ու այնպէս պատահեցաւ որ անիկա էլիմելէքի ազգատոհմէն եղող Բոասին արտին մէջը գըտնուեցաւ ։
4 Ու ահա Բոաս Բեթլհեմէն եկաւ , ու հընձողներուն բաւ , [d]Տէրը ձեր հետը բլլայ ։ Ու
5 անոնք բսին , Տէրը քեզ օրհնէ ։ Ու Բոաս հընձողներուն վրայ կեցող իր մանչուն բաւ , Ան
6 ազջիկը որո՞նն է ։ Ու հընձողներուն վերակացու մանչը պատասխան տուաւ ու բաւ , [e]Նահատին հետ Մոսէսի երկրէն գարձող Մոսէսացի ազջիկն է ։ Ու ինծի
7 ըսաւ՝ , ո՛ազաչեմ՝ , որուներուն մէջէն հընձողներուն ետեւէն հաւաքեմ՝ ու ժողվեմ՝ . ու անիկա առաւոտուց կանգուն եկաւ , ու մէնակ հիմա կեցաւ , հոն ին հիմա քիչ մը տուներ նստաւ ։
8 Ու Բոաս բաւ Հուսիին , Մտիկ ըրէ , ազջիկս . հաւաքելու համար ուրիշին արտը չերթաս , ու աս տեղէն ալ չպառուիս , հապա
9 աս հոս իմ ազջիկներուս փոխ կենաս . գուն աչքերդ անոնց հընձած արտին վրայ բլլան , ու անոնց ետեւէն դնաս . ահա մանչերուն ապրանք չեմ որ քեզի չդպչին . ու երթար ծարաւնա՝ ամանիներուն քովը դնաս , ու մանչերուն
10 քաշած ջուրէն խմէ ։ Ու ազջիկը վերնոսի վրայ ինկաւ , ու գետնէն երկրպագութիւն ընելով անոր բսաւ , Ինչո՞ւ է որ ես քու աչքերուդ առջեւը շնորհք կը գտնեմ՝ , ու գուն ինծի հետ ծանօթութիւն կ՚ընես , որովհետեւ ես մէկ
11 օտար կնիկ մըն եմ՝ ։ Ու Բոաս պատասխան տուաւ ու անոր բսաւ , Քու էրկանդ մեռնելէն ետքը [f]գուն քու կեսարիդ ինչ որ ըրիր՝ բոլորն ալ պատմեցին ինծի , և թէ ինչպէս քու հայրդ ու մայրդ և ծնած երկիրդ թողուցիր , ու եկար անոն ժողովուրդին՝ որն որ առաջուց
12 չէիր ճանչնար ։ Քու գործդ փոխարէն Տէրը հատուցանէ՝ բնէ , և քու վարձդ խոստացեալ Տէր Աստուծոյն կողմանէ առատապէս տրուի , քանզի գուն եկար որ [g]անոր թեւերուն
13 տակը ապաստանարան մը գտնես ։ Ու անիկա բաւ , Ով տէր իմ՝ , [h]քու աչքերուդ առջեւը շնորհք գտնեմ՝ . քանզի գուն զիս մխիթարեցիր , ու քու ապահովեցուդ [i]բազդատելով եւս ինծի խօսեցար , չէակա և ես քու ազա-
14 խիներուդ մէկուն պէս ալ չեմ՝ ։ Ու Բոաս կերակուրի ատենը անոր բսաւ , Հոս եկուր , ու հացէն կեր և պատառդ քացախին մէջ թաթխէ ։ Ուստի անիկա հնձողներուն քովը նստաւ . ու անոր բոհրած ցորեն տուաւ . ան ալ
15 կերաւ կշտացաւ և [j]ուելցածը պահեց ։ Ու երբոր հասկ ժողվելու երթաւ , Բոաս իր մանչերուն պատուիրելով բսաւ , Թող որ անիկա
16 մէջէն ալ ժողվէ , ու զանիկա մի ամչցնէք ։ Եւ խուրձերէն ալ անոր համար գեռներ ձգեցէք , ու թող առնէ որ ժողվէ , և զանիկա մի յան-
17 դիմանէք ։ Ու անիկա մինչև իրիկուն ան արտին մէջը հաւաքէ հաւքիլ ժողվեց ։ ու երբոր ժողվածը ծեծեց , մէկ արգուի չափ գարի եղաւ ։
18 Եւ զանիկա առաւ ու քաղաքը մտաւ . և կեսարը անոր ժողվածը տեսաւ . ու Հաւքի հանեց [k]ան իր կշտացածէն ուելցածը անոր տուաւ ։
19 Ու կեսարը անոր բսաւ , Քսոր առիիդ հաւքի ժողվեցիր , և ո՞ր բանեցար . [l]քեզի ճանչուրթիւն բնողը օրհնեալ բլլայ ։ Ուստեներ անիկա իր կեսարին խնացուց թէ որուն քովը բաներ է , ու բսաւ , Ան մարդը որուն քովը
20 ես այսօր բանեցայ , Բոաս կը կոչուի ։ Ու Նահատի իր հարսին բսաւ , [m]Անիկա Տէրոջմէն օրհնեալ բլլայ , որ [n]կենդանիներէն ու մեռածներէն իր պատմութիւնը չկտրեց . և Նահատի անոր բսաւ , Ան մարդը մեր ազգատոհմէն է ,
21 անիկա մնաս ազգական է մեզի ։ Ու Մոսէսացի Հուսիի բսաւ , Անիկա նաև ինծի բսաւ թէ իմ մանչերուս քովէն չպառուիս , մինչև որ
22 ատենը իմ բոլոր հունձքս բընծցընեն ։ Ու Նահատի իր հարսին Հուսիին բսաւ , Աղէկ է , ազջիկս , որ գուն անոր ազջիկներուն հետը ելլես , ու քեզ ուրիշ արտի մէջ [o]չանանեն ։
23 Ու անիկա Բոասին ազջիկներէն չպառուեցաւ .

ա Տ՚ին ԱՀբ · ա · ԶԱ ։ ա · Կամ գին խնամակալ, ցուց ։ ա · Եր · Բ · 21 · 58 · Գլ · ր · 25 · բԹագ · խա · 2 ։ — ա Գլ · գ · 2 · 12 ։ բ Գլ · գ · 2 · 21 Մատ · ա · 1 ։ գ Գլ · ա · 3 · բՕր · խգ · 12 ։ դ Ա՚ագ · Ա՚ԲՀ · 1 · 8 · Ղահ · ա · 22 · բ ։ ե Գլ · գ · 2 · 12 ։ զ Գլ · ա · 22 ։ է Թագ · խե · 22 ։ ը Գլ · ա · 14 · 15 · 17 ։ թ Թագ · խգ · 12 ։ ժ Թագ · խե · 41 ։ ի Ժե · 8 · ԼՁ · 7 · Ծե · 1 · ԽԳ · 7 · ։ ա Ծե · ԼՁ · 12 · ա Թագ · ա · 15 · ։ բ Ծե · ԼՁ · 5 · Դատ · ԺԲ · 5 · ։ գ Հր · 12 · ։ դ Տ՚ին Հր · 14 · ։ ե Հր · 16 · Ա՚ագ · խա · 1 · ։ զ Գլ · գ · 16 · բԹագ · բ · 8 · Ցա՚ · ԽԲ · 13 · ։ է Ընտ · Ժե · 17 · ։ ը Գլ · գ · 9 · գ · 8 · Ղահ · խե · 22 · ։ թ Եփ՚ · Հանգ խոչն · — —

ու մինչև գարնան հնձոցը և ցորենին հնձոցը բլիթնատյալը հաւ ժողվից , ու իր կնասրին գովը կը բնակիր ։

ԳԼ · Գ

1 Եւ անոր կնասրը Նաւմի անոր բաւս , Ազ֊ ջիկս , գնգի ՝հանգստասիրուն Իսրաէլեմ՝ , որ
2 գնգի ապէկ ըլլայ ։ Հիմա բաւս մեր ազգականեր չէ՞ , որ գուն ՝անոր ազգիկներուն գովը կե֊ ցար ։ ահա անոնց աս գիշեր կալին մէջ գարին
3 կը հռաչ ։ Եւ գուն լուացուիլ ՝ու. նշանէ օծուիլ , և լաթիերդ հագիր ու կալը իջիր ։ և մինչև որ ուտելը ու խմելը չլմընցընէ , ան մարդուն
4 մի յայտնուիր ։ Ու երբոր քնանայ՝ անոր պառ֊ կած տեղը իմացիր , և գնա անոր ոտքերուն կողմէն ծածկոցը բաց ու պառկէ , և անիկա
5 գնգի պիտի իմացընէ քեզ ինչ ընելու ես ։ Ու Հ֊֊֊ի անոր բաւս , Ամէն ինծի ապագրածնելդ պիտի ընեմ ։
6 Եւ կալը իջաւ , ու կնասրին ամէն ապրա֊
7 պրանքին պէս բրաւ ։ Եւ Բոաս ուտելէն խր֊ մելէն ու ՝սիրտը գուարճանալէն ետքը՝ գի֊ գուած ֆ֊֊ի՝ եղերքը պառկելու գնաց ։ և Հ֊֊֊ի ալ կամացուկ մը գնաց , ու անոր ոտ֊ քերուն կողմէն ծածկոցը բացաւ և պառկե֊
8 ցաւ ։ Ու կէս գիշերուն մարդը վախցաւ , ու ծռելով ՝֊֊֊ ։ ահա իր ոտքերուն գովը
9 կնիկ մը պառկեր էր ։ Եւ բաւս , Դուն ո՞վ ես ։ Ու անիկա բաւս , Ես քու ազախընիդ Հռութն եմ ։ Վա քու թրանգրգ քու ազախընդդ վրայ տարածէ , քանզի գուն ՝մօտ ազգականս ես ։
10 Անոյ բաւս , ՚Գուն Տէրոջմէ օրհնեալ ըլլաս , ազջիկս ։ քու ետքի ազեկութիւնդ ՝առջինէն մեծ է , որովհետև ազքատ կամ Հարուստ երի֊
11 տասարդներուն ետևէն չգացիր ։ Եւ հիմա , ով ազջիկս , մի վախնար , գուն ինծի ինչ որ բսես՝ քեզի պիտի ընեմ ։ քանզի իմ ©քաղա֊ քիս բոլոր ժողովուրդը՝ գիտէ որ գուն ՝առա֊
12 քինի կնիկ մըն ես ։ Ու հիմա իրաւցնէ ես ՝֊֊֊ ազգականդ եմ ։ բայց ինծմէ մօտ ՝֊֊ի՝
13 ազգական՝ կայ ։ Ամ գիշեր հոս կեցիր , ու ինչ որ անիկա ՝առաւօտուն իր ազգականու֊ թիւնը պարտաւորութիւնը քեզի հատուցանել ուզէ , ապէկ , ինչ հատուցանէ ։ բայց ինչ որ անիկա ազգականութիւնը պարտաւորութիւնը քեզի հատուցանել չուզէ , անատնը ես կը հատուցանեմ , Ինկնդանի է Տէր ։ մինչև առա֊ ւօտ հոս պառկէ ։

14 Ուստի մինչև առաւօտ անոր ոտքերուն գովը պառկեցաւ ։ ու հրաշտ , երբոր մարդիկ գէտ չկրնար միկզմիկ ճանչնալ , ելաւ ։ և Բ֊֊֊ բաւս , ՚Մարդ չգիտնայ որ կալին մէջը
15 կնիկ մտեր է ։ Նաև բաւս , վրայի ծածկոցդ բեր , ու զանիկա բռնէ ։ Եւ Հ֊֊֊ի զանի֊ կա բռնեց ։ ու անոր վից ըչ֊ գարի չափեց , ու անոր վրայ բեռնաւորեց ։ և անիկա քա֊
16 ղաքը գնաց ։ Ու Հ֊֊֊ի իր կնասրին գա֊ ձաւ , որ անոր բաւս , Ով ազջիկս , ի՞նչ֊ պէս ես ։ ու անիկա անոր պատմեց ինչ որ ան
17 մարդը բրաւ իրեն ։ Եւ բաւս , Ինծի սա վից ըչ֊ գարին տուաւ , բանիով , Գնա կնասրիդ
18 պարապ չերթաս ։ Եւ Նաւմի բաւս , ՚Ազջիկս , նստէ , մինչև որ գիտնաս թէ ո֊ գործը ինչ֊ պէս պիտի բլլընայ ։ քանզի ան մարդը մինչև որ աս գործը այսօր չլմընցընէ՝ չհանգստանար ։

ԳԼ · Դ

1 Եւ Բոաս գուռը ելաւ ու հոն նստաւ ։ և ահա ՚ան Բոասին բաւծ ազգականը կ՚անցնէր ։ ու Բ֊֊֊ անուանովը կանչեց զանիկա ու բաւս , Եկուր՝ հոս նստէ ։ և անիկա գարձաւ ու նս֊
2 տաւ ։ Առաւներ անիկա ՚քաղաքին ծերերէն տասը մարդ առաւ , ու ՚ըսաց բաւս , Աս տեղս
3 նստեցէք ։ և անոնք նստան ։ Եւ ըսաւ ան ազ֊ գականին բաւս , Մոաբի երկրէն գարձող Նա֊ սիմին մեր եղբօրը Եղիմելեքին արտին բաժինը
4 ծախելու վրայ է ։ Ու ես մտածեցի որ քեզի իմացընեմ ու բսեմ , Ձանիկա ՚առ նստողներուն առջևը ու իմ ժողովուրդիս ծերերուն առջևը ՚ծախու առ ։ եթէ որ ազգականութիւնն ինծի ՚ծախու առ ։ բայց եթէ որ ծախու առնել չես ուզեր , ինծի իմացուր որ գիտնամ ։ ՚քանզի քեզմէ ՚ի զատ ազգականութիւնն իրաւունքը կատարելու մէկը չկայ , ու ետևդ ես եմ ։ Եւ անիկա բաւս , Ես ազգականութիւնն
5 իրաւունքը կը կատարեմ ։ Ու Բոաս բաւս , Դուն Նաւմիին ձեռքէն արտը ծախու առած օրդ՝ մեռնողին կնիկին՝ Մոաբացի Հռութին ալ ծախու առնելու ես , Որ մեռնողին անունը
6 պահես իր ժառանգութիւնը մէջ ։ ՚Եւ ազ֊ գականը բաւս , Ես իմ ազգականութիւնս իրաւունքը չեմ կրնար կատարել ։ չըլլայ որ իմ ժառանգութիւնս աւրեմ ։ իմ առնեցած

= Գէ · ա · 9 ։
β = Կար · է · 36 · = Տիմ · է · 2 ։
φ Գէ · բ · 8 ։
τ β Քոտ · Ժգ · 8 ։
ի Դաս · ՅԲ · ը · 9 · 22 ։ ը Քոտ · Ժգ ·

22 ։ Ե֊Բ · ա · 10 ։
ζ Եղէկ · Ժգ · 8 ։
ի Գէ · բ · 20 · Հմր · 12 ։
ը Գէ · բ · 20 ։
β Գէ · ա · 8 ։
• Նէե · Ժողովրդոց

բոլոր գաւառը
β Ընտ · Ժբ · 4 ։
ի Հմր · 2 ։
ւ Գէ · գ · 1 ։
ի բ Օբ · ԲԼ · 2 · Գէ · գ · 2 · Մաս · Իբ · 24 ։

ի Դաս · բ · 19 · Ե բԼԼ · գ · 2 ։
ւ Հաւմ · Ժբ · 17 · Ժգ · 18 · ա Կար · Ժ · 28 · բ Կար · բ · 21 · ա֊Թես · է · 22 ։
† Կա֊Ի ՚Ա֊Ղ

ի Ա֊Ղ · ԼԼ · 3 · 3 ։

—

= Գէ · գ · 12 ։
ջ գ Քոտ · Իա · 2 · Ընտ · Լա · 23 ։

ի Ծն · Իգ · 38 ։
† Երեմ · բ · 7 · 8 ։
ի Գ֊Ե · ԲԼ · 22 ։
ւ Ծն · բբ · 8 · բ Օբ · ԲԼ · 3 · 6 · Գէ · գ · 17 · Մաս · Իբ · 24 ։
ի Գէ · գ · 18 · 23 ։

ազգականութիւնս իրաւունքը դուն կատա-
7 րէ , քանզի ես չեմ կրնար կատարել ։ Եւ
իսրայէլի մէջ առաջուց սա սովորութիւնը կար
փրկելու ու ծախու առնելու գործերուն մէջ
ամէն բան հաստատելու համար , մեռելը իր
կօշիկը կը հանէր ու իր բնակիչին կու տար . և
ասիկա իսրայէլի մէջ վկայութիւն կ'ըլլար ։
8 Ուստի ազգականը Բոոսին ըսաւ , Դուն ծա-
խու առ . ու իր կօշիկը հանեց ։
9 Եւ Բոոս ծերակուռն ու բոլոր ժողովուրդին
ըսաւ , Դուք այսօր վկայ էք , որ ես ելիմե-
լեքին բոլոր առացուածքը , ու Քեղղոնին և
Մաալոնին բոլոր առացուածքը Նոեմիին ձեռ-
10 քէն ծախու առի . Ու Մաալոնին կնիկը՝ Մո-
վաբացի Հռութն ալ ինծի կնիկ առի , որ մեռ-
նողին անունը պահեմ իր ժառանգութեանը
մէջ , ու մեռնողին անունը իր եղբայրներէն
ու իր բնակարանին դռնէն չվերնայ . դուք
11 ես այսօր վկայ էք ։ Ամառնը դուռը բոլոր ժողովուրդը ու ծերերը ըսին ,
Վկայ ենք ։ Տէրը քու տունդ մեռնող կնիկը
նաքելին ու Լիայեին պես ընէ , որ անոնց երկուքը Իսրայէլին տունը շինեցին . և դուն
Եփրաթայի մէջ ուժովցիր , ու Բեթղեհեմի
12 մէջ անուն վաստկէ ։ Ու քու տունդ փա-
րեսին տամար պես ըլլայ , Թամար Յուդային , Թան որ թամար Յը-
նու ծոռնցին , Թան սերունդով՝ որ Տէրը պի-
տի տայ քեզի սա ջոպահասակ կնիկէն ։
13 Եւ Բոոս Հռութը առաւ , որ իրեն կնիկ
եղաւ , ու անոր մտաւ . և Տէրոջը ոգեմու-
14 թիւնը յղացաւ ու որդի մը ծնաւ ։ Եւ Նկը-
նիկները Դաւիթին ըսին , Օրհնեալ ըլլայ Տէ-
րը , որ այսօր քեզ առանց մնա ազգականի
չթողուց , որ անոր անունը Իսրայէլի մէջ յի-
15 շուի ։ Ու ասիկա քու հոգւոյդ միխիթարութիւ-
նը՝ և ծերութիւնդ . Քանզի քու ազատողիդ բոլոր
գնահատելի հարսդ ծնաւ , որ քե-
16 զի Եօթը որդիէ ազէկ է ։ Ու Դաւիթը ազատ
առաւ՝ իր գիրկը դրաւ , և անոր դայեակը
17 եղաւ ։ Եւ գրացի կիներն անոր անուն գը-
րին , ըսելով , Նոեմիին որդի մը ծնաւ , և
անոր անունը Ովբէդ կոչեցին . ասիկա Դաւի-
թին Հօրը Յեսսէին Հայրն էր ։
18 Ու փարեսին ծնունդները ասոնք էն . Փա-
19 րես Ծնաւ Եսրոնը , Ու Եսրոն Ծնաւ † Արամը
20 և Ամմինադաբը , Ու Ամմինադաբ
Ծնաւ Նաասոնը , և Նաասոն Ծնաւ Սալմո-
21 նը , Ու Սալմոն Ծնաւ Բոոսը , և Բոոս Ծնաւ
22 Ովբէդը , Ու Ովբէդ Ծնաւ Յեսսէն , և Յես-
սէ Ծնաւ Դաւիթը ։

‡ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Եղիա անունով Ղևտացի մը որ երկու կնիկ ունէր . առին
մարդ Սիւոփ կ'երթար Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու . և Ն-
նիա իր Աննա կնիկը կը տեսնէր . բայց և սանուկ էր . 2 Աննա
վրատած որսով ազգ մը կը խնդրէ Տէրոջմէն . 12 Իսկ Հեղկ
նաև կը յանդիմանուի կռնիկոս . ու երբոր կ'ուշնէ . 19 Աննա
Սամուէլը ծնանելէն ետև՝ մարդ կը ծառայեցնէ անոր կոմսը
հաստիքը . 21 և իր ըրած ախոյեան պես՝ Տէրոջը կը մատուցա-
նէ զանիկա ։

1 Ու Եփրեմի լեռնէն Արիմաթեմ-սոփիմէն
Եղկանա անունով Եփրաթացի մարդ մը կար ,
որ Յոսիփի որդւոյն Թոփայի որդւոյն Եղիուի
2 որդւոյն Ցերոամին որդին էր ։ Եւ անիկա երկու կնիկ ունէր . մէկուն անունը Աննա , ու
միւսին անունը Փէնաննա էր . ու Փէնաննա զաւակներ ունէր , բայց Աննա զաւակ չու-
3 նէր ։ Եւ այն մարդը տարին մէկ տարի իր քա-
ղաքէն կ'ելլէր , Որ Սեղովի մէջ զօրութիւնաց
Տէրոջը Երկրպագութիւն ու զոհ մատուցանէ .
և հոն Հեղիին երկու որդիքը՝ Ովնի ու Փի-
4 նեհէս Տէրոջը քահանայութեան էին ։ Ու եղկա-
նա երբ զոհ մատուցած օրը իր կնկանը Փէ-
նաննային և անոր զաւակներուն ու աղջիկնե-
5 րուն մէկ բաժին տուաւ . իսկ Աննային
Եկրկին բաժին տուաւ , քանզի անիկա Աննան կը սիրէր . Բայց Տէրը անոր արգանդը
6 գոցեր էր ։ Ու անոր նախանձորդը փնո-
Զանիկա կսկծցնելու համար խիստ վշտա-
ցուց . արդարև Տէրը անոր արգանդը գո-
7 ցեր էր ։ Եւ Աննա տարուէ տարի Տէրոջը տու-
նը երթած ատենը՝ Եղիա այնպէս կ'ընէր . Փի-
նեհա ալ նոյնպէս Աննան կը վշտացընէր . ու անի-
8 կա կու լար և չէր ուտեր ։ Ու Երկիկը Եղկա-
նա անոր ըսաւ , Աննա , ինչո՞ւ կու լաս և ին-
չո՞ւ չես ուտեր , ու ինչո՞ւ հանար սիրտդ ցա-

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԻՐՔ ՍԱՄՈՒԷԼԻ Ա.

ընդ առաւտմէ . մինչեւ ևս փեղի տապր որպիսի բան չինի.

9 Եւ Աննա ՚Ելովի մէջ ուտելէն ու խմելէն ետքը առաջ ելաւ . (ու Հեղի քահանան ՚Տէրոջ տաճարին սեմնացը քովը աթոռի մը վրայ նստեր էր .) 10 եւ տրտմայրից հոգւով Տէրոջ աղաչեց ողջիկ բրաւ ու խոստ շատ լացաւ . 11 ու ուխտ ընելով՝ ըսաւ . Ով Տէր զօրութեանց , թէ որ ՚քու ապախնեցդ նեղութիւնը նայես ու ՚զիս յիշես , և քու ապաղաչեդ չմոռնաս՝ քու ապախնեցդ ՚աղու զաւակ մը՝ տաս , զանիկա Տէրոջը պիտի նուիրեմ իր կենացը բոլոր օրերուն մէջը , ու նաւնոր գլխուն վրայ ածելի պիտի չելլէ . 12 Երբոր անիկա Տէրոջը առջեւը իր ապօթքը շատցուց , Հեղի անոր բերանին կը նայէր . 13 եւ Աննա իր սրտին մէջէն կը խօսէր . միայն անոր շրթունքները կը շարժէին , բայց ձայներ չէր լսուեր . անոր համար Հեղի զանիկա գինով կարծեց . 14 եւ Հեղի անոր լսաւ , Մինչեւ ե՞րբ գինովութիւն պիտի ընես . քու գինիդ հրաժարէ . 15 եւ Աննա պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ով տէր իմ , ոչ՝ տէր չէ . ևս վշտացած սրտով կնիկ մըն եմ , և գինի կամ օղի չեմ խմած . առ 16 կայն ՚Տէրոջը առջեւը ՚իմ սիրտս բացի . ՚քու ապախնեդ ՚չար կնիկ մը մի կարծեր , քանզի իմ վշտացս ու նեղութիւնս չատութիւնեն համար մինչեւ հիմա խօսեցայ . 17 Ելաւնոր Հեղի պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Գնա խաղաղութիւն , և ՚Իսրայէլին Աստուածը քու խնդրատուդ՝ ինչ՝ ոսկի՝ որ անկէ խնդրեր ես՝ տայ՝ ինչ որ անկէ խնդրեր ես . 18 ցկեր . Ու անիկա ըսաւ , ՚Քու ապախնիդ քեզի քու աչքերդ շնորհք գտնէ . և կնիկը ՚իր ճամբան գնաց , ու կերաւ , ու երեսը ալ չտրտմեցաւ . 19 Եւ անոնք առտուընուն կանուխ երեան , ու Տէրոջը առջեւը երկրպագութիւն ըրին , և դարձեալ ու իրենց տունը գացին . Ու Եղկանա իր Աննա կնկան ծանեցաւ . և ՚Տէրը զանիկա յիշեց . 20 Ու Աննա յղացաւ , և ժամանակը հասնելուն ետքը մէկ ծնաւ , ու անոր անունը ‡Սամուէլ կոչեց՝ ըսելով՝ Քանզի զանիկա ՚Տէրոջմէն խնդրեցի . 21 Նէնկա Տէրոջմէն խնդրեցի . Եւ ՚նոյ էրիկը Եղկանա իր բոլոր ընտանեօքովը ՚Տէրոջ երթալ ու Տէրոջը ասլեւը տալու զնոր ուխտադրանքնէ , 22 ու իր ուխտը կատարել . բայց Աննա չգնաց , քանզի իր էրիկոջը ըսաւ . Մինչեւ որուն կաթիկ կտուտիլը կ՚ուշանի . ՚նորը զանիկա կը տանիմ , որ Տէրոջը առջեւը երեւնայ , ու ՚միշտ հոն ՚կենայ 23 Նոյ . Եւ Էրիկը Եղկանա անոր ըսաւ . Աչքիդ քու հաճելի եղածը բրէ . մնայն որ գանիկա կաթիկն կտրես՝ նայէ . ՚միայն թէ Տէրը իր խօսքը հաստատէ . ուստի կինիկը նստաւ , ու մինչեւ իր որդան կաթիկն կտրեց՝ գանիկա կը մնաւ գանէր .

24 Եւ գանիկա կաթիկն կտրածին պէս ՚իր հետը առաւ , ու երեք զուարակով , մէկ ոպղ ալիւրով ու մէկ ոսկի գինեվով՝ գանիկա Տէրոջը տունը տարաւ , որ Սիլովի մէջ էր . ու 25 որան վոչխրիկ էր . Եւ զուարակը մորթեն , 26 ցին , ու ՚որան Հեղիին տարին՝ Եւ Աննա ըսաւ , Ո՞ , տէր իմ , ՚քու անձդ կենդանի է . ևս ան կինին եմ , որ հոս քու քովդ կայնեցայ 27 Տէրոջը ապօթք բնելու համար . ՚Ես ասոր զանի համար ապօթք բրի , ու Տէրը իմ խնդրատուծքս ինծի տուաւ՝ ինչ որ անկէ խնդրեի . 28 ցի . ՚Հիմա ևս ալ գանիկա Տէրոջը փոխ կուտամ . անիկա իր բոլոր կենացը մէջ Տէրոջը փոխ տրուած բլլայ . ու անիկա ՚հոն Տէրոջը երկրպագութիւն ըրաւ .

ԳԼ . Բ

1 Աննայի շնորհակալութիւնը երգը . 11 Հեղիի տղոցը մեղքը . 18 Սամուէլին պաշտօնը . 22 Հեղի տղոցին կոտորածը . 27 Աննայի՝ որ ուրիշ զաւակներ ալ կը ծնանի , 31 Հեղի իր տղոցը կը խրատէ . 35 Հեղիին տունը վերջով մեղքը կ՚իմանայ մէջ .

1 Եւ Աննա ՚ապօթք բրաւ ու ըսաւ ,
՚Իմ սիրտս Տէրոջմով ուրախացաւ ,
՚Իմ եղջիւրս Տէրոջմով բարձրացաւ .
Բերանս իմ թշնամիներուս վրայ բացուեցաւ ,
Քանզի ՚քու փրկութիւնովդ ուրախացայ .
2 ՚Տէրոջը պէս սուրբ չկայ , քանզի ՚քենէդի ուրիշը չկայ ,
Ու մեր Աստուծոյն պէս վէմ չկայ .
3 Ալ ասկէ առեւ հպարտութիւնով մի պարծենաք ,
՚Ու ձեր բերնէն ամբարտաւանութիւն չելլէ ,
Քանզի Տէրը գիտութիւնց Աստուածն է ,
Ու անիկա ՚գործս դրծքը կը կշռէ .
4 ՚Զօրաւորներուն աղեղները կտրուեցան ,
Ու տկարները զոյ հագան .
5 ՚Կուշտ հացովները հացի համար վարձկան եղան ,
Եւ անօթի եղողները կշտացան . Մինչեւ որ ՚ամուլը եօթը ծնաւ ,

1 Եղ · խա · ե ·
2 Հմր · 11 · 22 ·
3 Դն · խգ · 38 · 52 ·
4 Փխ · գ · ե ·
5 Տն · Ղահ · ա · 46 · Ես · ։
6 Ել · ժե · 11 · ր Օր · գ · 34 · ր Ել · ժե · 4 · Սաղ · ձգ · 8 · ձՓ · ե · 8 ·
7 Ել · ժե · 11 · ր Օր · գ · 34 · ր Թագ · իբ · 38 ·
8 Սաղ · ղգ · 4 · Մաղ · գ · 13 · Ես · գ · 38 ·
9 Սաղ · ևբ · 15 · 17 · Հգ · 8 ·
10 Սաղ · ղէ · 10 · Ղահ · ա · 33 ·
11 Սաղ · ՀՁ · 4 ·

ա Հաւ · Փ · 15 ·
բ Գլ · գ · 3 ·
գ Ել · ե · 11 · ժ · 1 · ր Թագ · ժե · 8 ·
դ Դն · խբ · 20 · Ես · ղ · 31 · Դատ · ժա · 20 ·
ե Դն · խՓ · 32 · Եր · գ · 31 · ր Թագ · ժգ · 11 · Սաղ · խե · 18 ·
զ Դն · բ · 1 · է · 22 ·
ը Եփ · մարգոյ ան · բանդ
թ Ես · գ · 3 · Դատ · ժգ · 3 ·
ժ Սաղ · կբ · 8 · Ծնր · ը ·
ի Եփ · մարգոյ ան · գիտնդ ·
ժա ր Օր · ժգ · 15 ·
ժբ Դատ · ժգ · 6 · Մաղ · ե · 34 · Գաղ · ե · 22 ·
ժգ Ես · իգ · 13 · Հբ · ատ · Փ · 13 ·
ժդ Ել · իբ · 7 ·
ժե Դն · է · 32 ·
ժզ Սաղ · ֆ · 4 · 5 ·
ժէ Դն · է · 13 · Հբ · ատ · Փ · 13 ·
ժը Ել · ժե · 11 · ր Օր · գ · 34 · ր Թագ · իբ · 38 ·
ժթ Սաղ · ղգ · 4 · Մաղ · ձգ · 8 · ձՓ · ե · 8 ·
ի Օր · գ · 34 · ր Թագ · իբ · 38 ·
իա Սաղ · ղգ · 4 · Մաղ · գ · 13 · Ես · գ · 38 ·
իբ Սաղ · ևբ · 15 · 17 · Հգ · 8 ·
իգ Ես · իգ · 13 · Ղահ · ա · 33 ·
իդ Սաղ · ՀՁ · 4 ·

Ո՛ւ [1]չատ զաւակ ունեցողը տկարացաւ։
6 [2]Մեռցընողը ու ապրեցնողը,
Գերեզմանը իջեցնողը ու վեր հանողը
Տէրն է։
7 [3]Աղքատացընողը ու հարստացընողը,
[4]Ցածցընողը ու բարձրացընողը Տէրն է։
8 [5]Անիկա ազքատը փոշիէն կը վերցնէ,
Ո՛ւ կաթսայ ապրուստէն կը հանէ,
[6]Որ իշխաններուն հետը նստեցընէ,
Ո՛ւ փառաց աթոռը անոնց ժառանգ ընէ.
Քանզի [7]երկրին հիմերը Տէրոջն են,
Ո՛ւ աշխարհս անոնց վրայ հաստատեց։
9 [8]Անիկա իր սուրբերուն ոտքերը կը պահէ,
Ո՛ւ չարագործները մութին մէջ պիտի [9]կորսուին.
Քանզի մարդ չ՚ոյժով յաղթող չըլլար։
10 Տէրոջը դէմ հակառակորդները [10]պիտի կատըսին.
[11]Երկինքէն անոնց վրայ պիտի որոտայ.
[12]Տէրը երկրիս ծայրերը պիտի դատէ,
Եւ իր թագաւորին զօր պիտի տայ,
Ո՛ւ [13]իր օծեալին եղջիւրը պիտի բարձրացընէ։
11 Ո՛ւ եգիպտա՛ցւոյ [14]ամուս իր տունը դնաց. Ա՛մ
Ո՛ւ [15]ամուկը Հեգի քահանային առջեւը
12 Տէրոջը ժառանգութիւն կ՚ընէր։ Ո՛ւ Հեգիին
որդիքը [16]չար մարդիկ ըլլալով [17]Տէրը չէին
13 ճանչնար։ Եւ քահանային սովորութիւնը առ
էր, որ երբոր ժողովուրդէն մէկը զոհ մատուցանէր, մինչեւ եփած առնէր քահանային
ապառաւորը ձեռքը երեք ժանիք մսահան մը
14 առած կու գար։ Ո՛ւ զանիկա կաթսային կամ
ամանին կամ ճաշարանին կամ պատկին մէջը կը
խոթէր, ու մսահանը [18]ինչ որ հանէր կըլար,
քահանան զանիկա իրեն կ՚առնէր։ Անոնք Սիլոյին մէջ բոլոր հան հետզ հետէ խարդախութիւն
15 ապացոյց կ՚ընէին։ Նաեւ [19]ճարպը պըրնէլէն առաջ
քահանային ապառաւորը կու գար, ու զոհ
բնող մարդուն կ՚ըսէր, քահանային համար
խորովելու միս առ, քանզի անիկա քեզմէ
16 եփած միս չառնէր, այլ հում։ [20]Եւ
ան մարդը երբոր ըսէր թէ նախ ճարպը
պրնէն, ու [21]յետոյ ուզածին չափ առ. ան
առնէր կ՚ըսէր, Չէ, հիմա տուր. եթէ ոչ
17 բռնի կ՚առնեմ։ Ա՛յսպէս ան երիտասարդներուն մեղքը [22]Տէրոջը առջեւը չատ մեծ էր,
քանզի մարդիկ [23]Տէրոջը զոհը կ՚արհամարհէին։
18 [24]Եւ Սամուէլ մանուկը [25]կրճատ եփուած հագած [26]Երոջը առջեւը ծառայութիւն կ՚ընէր։
19 Ո՛ւ անոր մայրը [27]տարի պզտիկ պատմուճան կը
շինէր անոր, ու տարուէ տարի երբոր [28]իր
էրկանը հետ տարեկան զոհը բնելու կ՚ելլէր,
20 անոր կը տանէր։ Եւ Հեգի [29]էրկանան ու անոր
կնիկը օրհնելով ըսաւ, Տէրը քեզի սա կինիկէն
զաւակներ տայ, [30]Տէրոջը տրուած փոխին ան-
21 դր. ու անոնք իրենց տեղը գացին։ Եւ Տէրը
[31]այցելութիւն բրաւ Ա՛ննային, որ յղացաւ, ու
երեք տղայ ու երկու աղջիկ ծնաւ. Սամուէլ
մանուկն ալ [32]Տէրոջը առջեւը մեծցաւ։
22 Եւ Հեգի խիստ ծերացեր էր. ու անոր որ-
դիքը բոլոր որ կ՚ընէին բոլոր Իսրայէլին, և ինչ-
պէս անոնք [33]ժողովքի խորանին առջեւը [34]խում-
բերով ժողովուած կիներուն հետ կը պառ-
23 կէին, ամէնն ալ կը լսէր։ Եւ անոնց [35]ըսաւ,
Ինչո՞ւ համար ասանկ բաներ կ՚ընէք. քանզի
ես սա բոլոր ժողովուրդին բերնէն ձեզի հա-
24 մար գէշ խօսքեր կը լսեմ։ Մի՛ ընէ՛ք, տղաքս,
քանզի ան լուրը չէն որ ես կը լսեմ.
25 զուք Տէրոջը ժողովուրդը կը մեղցընէք։ Թէ
որ մարդ մը մարդու դէմ մեղք գործէ, [36]անոր
դատաստանը Աստուած կը կտրէ։ [37]Բայց թէ
որ մարդ մը [38]Տէրոջը դէմ մեղք գործէ, անոր
համար ո՞վ ազաչանք պիտի ընէ։ Սակայն անոնք
իրենց հօրը խօսքը մտիկ չէին ըներ, [39]քանզի
26 Տէրը գանոնք մեռցընել կ՚ուզէր։ Ո՛ւ Սամու-
էլ մանուկը [40]օրէ օր կը մեծնար, և [41]Տէրոջը
ու մարդոց հանոյ էր։
27 [42]Եւ Աստուծոյ մէկ մարդը Հեգիին ներս
ու անոր ըսաւ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ, [43]Քու
հօրդ տանը յայտնապէս երեցայ, երբոր անոնք
եգիպտոսի մէջ փարաւոնին տանը ծառայ էին.
28 Ո՛ւ [44]Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն զանիկա ինծի
քահանայ ընտրելի, որ իմ սեզանիս վրայ զոհ
մատուցանէ, խունկ ծխէ, ու իմ առջեւս ե-
փուդ հագնի. և [45]Իսրայէլի որդւոցը բոլոր
29 պատարագները քու հօրդ տանը տուի. Ո-
[46]՛ր տանս համար [47]պատուիրած զոհերս ու ըն-
ծաներս ինչո՞ւ կ՚անարգէք, և քու որդիներդ
[48]քեզ ինծմէ աւելի կը փառաւորես, որ իմ ժո-
ղովուրդիս Իսրայէլին բնած զոհերովը ձեզ
30 գիրցընէք։ Ասոր համար Իսրայէլին Տէր Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ. [49]Իրաւցընէ ըսեր էի
որ քու տունդ ու քու հօրդ տունը յաւիտեան
իմ առջեւս պատարեն. բայց հիմա Տէրը կ՚ըսէ,
[50]Հաւ չիցի. քանզի ես զիս փառաւորողները

---

[1] ՚Ի՛նչ. ՚Ի՛նչ. [2] Մեռց. իջ. 1։ Ելք. ժբ. 1։ Ա՛մ. ժե. 9։
[3] Բ Օր. ըբ. 29։ Ցաւ. ե. 18։ Ոչխ. գ. 1։ [4] Ցաւ. ա. 21։
[5] Ա՛մ. հե. 7։ [6] Ա՛մ. ձ՚ժգ. 7։ ե. 8։ Ղեւտ. գ. 17։ Դատ. ա. 24։
[7] Ցաւ. ե. 7։ [8] Ա՛մ. ձ՚ժգ. 9։ [9] Ա՛մ. ձ՚ժգ. 13։ ա. 9։
[10] Ա՛մ. իգ. 8։ Ա՛մ. ձ՚ժգ. 21։ ա. 3։ [11] Ա՛մ. գա. 11։ Ա՛մ. 3։
[12] Ա՛մ. ձ՚ժգ. 9։ [13] Ա՛մ. ձ՚ժգ. 13։ ա. 9։ [14] Ա՛մ. ա. 3։
[15] Ա՛մ. ա. 3։ [16] Ա՛մ. ձ՚ժգ. 19։ [17] Ա՛մ. ա. 25։
[18] Ա՛մ. ա. 24։ [19] Ա՛մ. ա. 25։ [20] Ա՛մ. ա. 24։ [21] Ա՛մ. ա. 25։
[22] Ա՛մ. ա. 24։ [23] Ա՛մ. ա. 25։ [24] Ա՛մ. ա. 24։ [25] Ա՛մ. ա. 25։
[26] Ա՛մ. ա. 24։ [27] Ա՛մ. ա. 25։ [28] Ա՛մ. ա. 24։ [29] Ա՛մ. ա. 25։
[30] Ա՛մ. ա. 24։ [31] Ա՛մ. ա. 25։ [32] Ա՛մ. ա. 24։ [33] Ա՛մ. ա. 25։
[34] Ա՛մ. ա. 24։ [35] Ա՛մ. ա. 25։ [36] Ա՛մ. ա. 24։ [37] Ա՛մ. ա. 25։
[38] Ա՛մ. ա. 24։ [39] Ա՛մ. ա. 25։ [40] Ա՛մ. ա. 24։ [41] Ա՛մ. ա. 25։
[42] Ա՛մ. ա. 24։ [43] Ա՛մ. ա. 25։ [44] Ա՛մ. ա. 24։ [45] Ա՛մ. ա. 25։
[46] Ա՛մ. ա. 24։ [47] Ա՛մ. ա. 25։ [48] Ա՛մ. ա. 24։ [49] Ա՛մ. ա. 25։
[50] Ա՛մ. ա. 24։

ի պիտի փառաւորեմ, ու նրա արհամարհողնե-
31 րը պիտի անարգուին։ Ահա ի օրեր պիտի գան,
որ քու թևդ ու քու հօրդ տանը թևը պի-
տի կտրեմ, որ քու տանդ մէջ ծեր չգտնուի։
32 Եւ Իսրայէլ ամէն տեսակ բարութիւն վայելած
տանը, դուն նրա տանս մէջ դժբաղդութիւն
պիտի տեսնես, ու քու տանդ մէջ բնաւ ծեր
33 պիտի չգտնուի։ Եւ քու ինձմէդ Հաղ-
ցած մարդը ես իմ սեղանէս չեմ կտրեր, քու աչքերդ նուա-
ղեցնելու ու քու սիրտդ վշտացնելու հա-
մար դէպ Հայ. և քու տանդ բոլոր զաւակնե-
րը ՙերիտասարդութեան մէջ՚ պիտի մեռնին։
34 Ո՛ր քու երկու որդւոդդ Ովփնիին ու Փենէ-
հեսին դիպուածը դալիքը քեզի նշան լինայ,
այսինքն երկուքին ալ մէկ օրուան մէջ մեռ-
35 նիլը։ Եւ ինծի մէկ հաւատարիմ քահանայ
մը պիտի հանեմ, որ բոլոր իմ սրտիս ու հո-
գւոյս մէջի եղածը կատարէ, և հաստ մէկ
հաւատարիմ տուն մը պիտի շինեմ. ու միշտ
36 իմ օծեալիս առջեւը պիտի պտըտի։ Եւ քու
տունէդ ով որ մնայ, կուգայ մը արծաթիի հա-
մար ու նկանակ մը հացի հառնար պիտի գայ
անոր երկրպագութիւն բնէ, ու ըսէ, Կ'ա-
ղաչեմ, պիտ մէկ քահանայական պաշտօնի մը
վրայ դիր, որ պատառ մը հաց ուտեմ։

ԳԼ. Գ

1 Տէրոջը խօսքը տղի անգամ Սամուէլին կը յայտնուէր։ 11 Ըս-
տուած Սամուէլին կը ծանուցանէ Հեղիի տանը ատելութիւնը։
19 Սամուէլ ամէնուն իր տեսիլը Հեղիին կը պատմէ։ 19 Սա-
մուէլին համբաւը կը տարածուի։

1 Եւ Սամուէլ մնուկը Հեղիին առջեւը Տէ-
րոջը ծառայութիւն կ'ընէր. և ատեն օրերը
Տէրոջը խօսքը հազուագիւտ էր — յայտնի
2 տեսիլք չկար։ Ու ի՛ր մը Հեղի իր տեղը
պառկեր էր. (Ուր անոր աչքերը սկսեր էին
3 ծանրանալ, ու չէր կրնար տեսնել.) Եւ ՙԱս-
տուծոյ կանթեղը տակաւին մարած չէր, ու
Սամուէլ ՚Տէրոջը տաճարին մէջը կը քնանար,
4 ուր որ Աստուծոյ տապանակը կար։ Եւ Տէրը
կանչեց Սամուէլը. ու անիկա Ահա եմ՛ ըսաւ.
5 Եւ Հեղիին վազելով՝ ըսաւ, Ահա հոս եմ. ին-
ծու որ դիմ կանչեցիր։ Ու անիկա ըսաւ, Ես
չկանչեցի. դարձիր պառկէ. Ան ալ գնաձաւ
6 պառկեցաւ։ Եւ Տէրը միւսին ալ Ով Սամուէլ՝
կանչեց. ու Սամուէլ եկաւ Հեղիին դնաց ու
ըսաւ, Ահա հոս եմ. ինծու որ դիմ կանչեցիր։
Ու անիկա ըսաւ, Որդեակ իմ, ես չկանչեցի.
7 դարձիր պառկէ. Եւ Սամուէլ դեռ կուգ չէր
ճանչնար, ու Տէրոջը խօսքը
8 դեռ անոր յայտնուած չէր. Եւ Տէրը երրոր-
դիւ Սամուէլ կանչեց. Ով Սամուէլ. ու Ս-
տուածը Հեղիին գնաց ու ըսաւ, Ահա հոս
եմ. ինծու որ դիմ կանչեցիր. Եւ Հեղի խոս-
9 ցաւ որ մանուկը Տէրն է. Ու Հեղի
Սամուէլին ըսաւ, Գնա պառկէ, ու թէ որ
դ'քեզ կանչէ, ըսէ, Ով Տէր, խօսէ,
քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ։ Ու Սամուէլ
10 գնաց իր տեղը պառկեցաւ։ Եւ Տէրը եկաւ
կայնեցաւ, ու առջի անգամներուն պէս Ս-
մուէլ՝ Սամուէլ՝ կանչեց. ու Սամուէլ ըսաւ,
Խօսէ, Տէր, քանզի քու ծառադ մտիկ կ'ընէ։
11 Աստուածը Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Ահա ես
Իսրայէլի մէջ հասկ բան մը պիտի բնեմ, ՚որ
զանիկա ամէն լսողին երկու ականջները պիտի
12 խոսին։ Ան օրը Հեղիին վրայ պիտի կատարեմ
Տամէն ինչ որ անոր տանը վրայով խօսեր եմ.
13 պիտի սկսեմ ու պիտի բլնցընեմ։ Վ'նի իրեն
խնացուցեր եմ որ ՚անոր տանը պիտի դատեմ
միշտ յաւիտան, իր գիտցած անօրէնու-
թեանը համար. քանզի ՚անոր որդիքը իրենց
վրայ անէծք կը բերին, ու անիկա չյանդի-
14 մեցուց զանոնք։ Ուստի պատճառաւ Հեղիին տանը
համար երդում ըրի, որ Հեղիին տանը անօ-
րէնութիւնը ՚զոհերով ու ընծաներով յաւի-
տեան քաւուիլ չըլլայ։
15 Եւ Սամուէլ միւսին առաւօտ պառկեցաւ, ու
հօրը Տէրոջը տանը դռներըը բացաւ. և Սա-
մուէլ վախցաւ ան տեսիլքը Հեղիին պատմե-
16 լու։ Բայց Հեղի Սամուէլը կանչեց ու ըսաւ,
Որդեակ իմ Սամուէլ. ու անիկա ըսաւ, Ահա
17 հոս եմ։ Եւ անիկա ըսաւ, Քեզի ըսած խօս-
քը ի՞նչ է. ինծմէ մի պահեր. ՚Աստուած քե-
զի այսպէս ու ասկէ աւելի բնէ, եթէ որ քե-
զի պրուցած բոլոր խօսքերէն մէկ խօսք մը
18 ինծմէ պահես։ Եւ Սամուէլ բոլոր խօսքերը
անոր պատմեց, անկէ չպահեց։ Ու Հեղի ը-
սաւ, Ան Տէրն է. իր աչքերուն հաճոյ
երևցածը թող բնէ։
19 Եւ Սամուէլ ՚մեծցաւ. ու ՚Տէրը անոր հետն
էր, ու իր շուրթ խօսքերէն մէկը գետինը չը-
20 ձգեց։ Ու ՚գիտէն միւսին բնբռնեցաւ բոլոր
Իսրայէլ իմացաւ, որ Սամուէլ Տ'հաստատուած
21 է Տէրոջը մարգարէ ըլլալու։ Եւ Տէրը Ա-
ղոյի մէջ նորէն երևցաւ. քանզի Տէրը Ա-
ղոյի մէջ՝ Սամուէլին կը յայտնուէր ՚Տէրոջը խօս-
քովը։ Ու բոլոր Իսրայէլի մէջ Սամուէլին խօս-
քը կը տարածուէր։

ի Սալ. ժբ. 10. գբ. 11.
ա Մակ. բ. 9.
ե Ա Թագ. բ. 27. Ե-
զեկ. խթ. 10. Տիս-
գէ. գ. 11. 18. 20.
ժգ. 3. խբ. 18. Ես.
ը Տիս Ջագ. բ. 4.
թ Նէե. մագդ ըսաւ.
ժ Ա Թագ. գ. 27.
ի գ Թագ. ժգ. 3.
ա Գէ. գ. 11.
գ գ Թագ. բ. 35. ա
Մն. իթ. 22. Նեհէմ.
խգ. 10.
ե բ Թագ. է. 11. 27.
զ գ Թագ. ժա. 38.
է Սալ. բ. 8. ժբ. 20.
ը Գէ. բ. 27.
թ Գէ. բ. 29. 30. 31.
ա. 15.
ի Նէ. իե. 21. Գէ.
իգ. 3. բ Մն. ժգ.
11.
ա Գէ. ա. 9.
բ Տիս Գագ. ժբ. 3.
գ գ Թագ. իա. 18.
դ Նէե. ժբ. 3.
ե Գէ. բ. 30—36.
զ Գէ. բ. 33. 30. 31. ա.
է Նեհէմ. է. 3. ժբ. 30.
ը Գէ. բ. 18. 17. 33.
թ Գէ. բ. 23. 25.
ի Թագ. ա. 28. 32.
ժ Ես. իբ. 14.
ա Հառաբ. ա. 17.
բ Ծագ. ա. 31. բ. 10.
Սալ. լբ. 9. ե. լբ. 3.
գ Գէ. բ. 21.
դ Ծն. լբ. 3. 21. 33.
ե Գէ. բ. 4.
զ Դատ. բ. 1.
է Կաթ հատածաբեմ
ը Հմր. 1. 4.

ԳԼ. Գ

1 Եւ խրոխտացեալ Աբիմելեքի համար փղշտացիներն յարձակեցան
2 ամրանոցը բռնել կամ ասել։ 2 Նորա վրայ փղշտացիք խիստ
կը վախնան։ 10 Խրոխտացեալ Նաբէն կը յարձակուի։ ամրանոցը
կը գերէ կը տարաւէ։ և Միխի ու փեղնհէս կը սպանուին։
13 Հեզի ա բռնելը լսելով՝ նստած վրայ կ'իյնայ։ ու մէջը
կը կոտրի։ 19 Նահ փեղնհէսի յղի կնկանը սիրտը խռովելով
Իքաւոդը կը ծնանի։ ու ինքը կը մեռնի։

1 Եւ խրոխտալ պատերազմով փղշտացիները դիմեցուցին
Իսրայէլ. ու Իսրայէլի մէջ բանակեցան. ու փղշտացիք Ափեկի մէջ բանակեցան։
2 կեցան։ Եւ փղշտացիք խրոխտալին դիմացը շարուեցան։ ու պատերազմը տարածուեցաւ.
և խրոխտալ յաղթուեցաւ փղշտացւոց առջեւը,
որոնք պատերազմի տափարկին մէջ շուրս հա-
3 ղար մարդ ա չափ կատարին։ Եւ ժողովուրդը
գալ բանակը գաթնաւ. և խրոխտալի ծերերը
ըսին, Ինչո՞ւ Տէրը փղշտացւոց առ-
ջեւը կատրեց մեզ այսօր. Տէրոջը ուխտին ա-
պառնակը Սիլովէն մեր քովը առնենք, ու մեր
մէջը գայնաբ, ու մեզ ազատէ մեր թշնամի-
4 ներուն ձեռքէն։ Եւ ժողովուրդը հարցուին
խրկեց գէպ ի Սիլով, և քերովբէներուն վրա-
յոյ նստող տէրոջ Տէրոջը ուխտին ա-
պառնակը անկէ վերցուցին. ու Հեզիին երկու
որդիքը Ովնի ու փեղնհէս հոն Աստուծոյ ուխ-
5 ուին ատենը էին։ Եւ երբոր Տէ-
րոջը ուխտին ապառնակը բանակին մէջ մտաւ,
բոլոր խրոխտալ մեծ ձայնով մի ազաղակեց, ա-
6 ռնէնին ձայն տուաւ։ Եւ փղշտացիք ան ազա-
ղակի ձայնը լսելով՝ ըսին, Եբրայեցւոց բանա-
կին մէջ ա բարձրաձայն ազաղակը ի՞նչ ա-
րեր լսուի. ու իմացան որ Տէրոջը ապառնակը
7 բանակը եկեր է։ Եւ փղշտացիք վախցան,
քանզի ըսին, Աստուած բանակին մէջը եկաւ.
ու նաեւ ըսին, վա՜յ մեզի, քանզի մինչեւ հի-
8 ւս ասանկ բան եղած չէ. վա՜յ մեզի, ա՞ս զո-
րաւոր Աստուածներուն ձեռքէն ո՞վ մեզ ա-
զատէ. սոնոր ա՛ն Աստուածներն են,
որ եգիպտոսը ամէն հարուածներով զարկին
9 անապատին մէջ։ Եւ ժո՛ղովրդ ու կարճ եղէք.
ով փղշտացիք, չլլլայ որ եբրայեցւոց ծա-
ռայ լլլաք, ինչպէս որ անոնք ձեզի ծառայ
եղան. ուռաք կարճ եղէք և մարդ ջիղ ա-
10 ներայդիցէք։ Եւ երբոր փղշտացիք պատե-
րազմեցան, Իսրայէլ յաղթուեցաւ և ամէն
մարդ իր վրաններ փախաւ, ու շատ մեծ կո-
տորած եղաւ, և Իսրայէլէն երեսուն հազար
11 հետեւակ գօրք ինկաւ. Նաեւ Աստուծոյ ա-
պառնակը առնուեցաւ. ու Հեզիին երկու որ-
դիքը՝ Ովնի ու փեղնհէս մեռան։
12 Եւ բենիամինեան մարդ մի բանակէն վա-

1 Եւ փղշտացիք Աստուծոյ տապանակը առին,
ու զանիկա Աբինեզերէն Ազոտաս տարին։

2 եւ փղշտացիք Աստուծոյ տապանակը առին, ու զանիկա Դագոնի տունը տարին, և Դա-
3 գոնին դրին։ Ու հետեւեալ օրը Ազովտացիք առաւօտուն կանուխ էլլելով, տեսան որ Դագոն Տէրոջը տապանակին առջեւը երե-
բեսի վրայ դեմքին իյնած էր. ու անոնք Դա-
4 գոնը վերցուցին տէր տեղը դրին։ Եւ հետեւեալ օրը՝ շաբաթ առաւօտուն կանուխ էլած, ու տեսան որ Դագոն Տէրոջը տապանակին առջեւը երեսի վրայ դեմքին իյնած էր, և Դագոնին գլուխը ու ձեռացը երկու բեմիները կտրտած՝ սեմին վրայ ըլլած էր, և միայն
5 Դագոնին ձկնեղէնը՝ մնացեր էր։ (Ասոր համար Դագոնի քուրմերը ու Դագոնի տունը բոլոր մտնողները մինչեւ այս օրս Ազովտոս եւ-
6 զոյ Դագոնի սեմին վրայ չեն կոխեր։) Անկէետեւ Տէրոջը ձեռքը Ազովտացւոց վրայ ծանրացաւ, ու զանոնք կոտորեցուց, և զանոնք Ազովտոսի ու անոր սահմաններուն մէջը հիմնա-
քի ուռկեցներով զարկաւ։
7 Եւ Ազովտոսի բնակիչները տեսնելով թէ այնպէս է՝ ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյ տապանակը մեր քովը չի մնար. քանզի անոր ձեռքը մեր վրայ ու մեր աստուծոյն Դագոնին
8 վրայ ծանրացաւ։ Եւ ղրկելով հաւաքեցին, ու փղշտացւոց բոլոր նախանայիները իրենց քովը ժողվեցին, ու ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյն տապանակը ի՞նչ ընենք. ու ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյ տապանակը Գէթ փոխադրուի։ Ու Իսրայէլի Աստուծոյ տապանակը Գէթ փո-
9 խադրեցին։ Եւ զանիկա հոն փոխադրելէն ետքը, Տէրոջը ձեռքը ան քաղաքին վրայ ըլլալով՝ մեծ խառնակութիւն եղաւ. ու Տէրը քաղաքին մարդիկը պզտիկէն մինչեւ մեծը զարկաւ. և անոնց վրայ թաղտիներ ելան։
10 Եւ Աստուծոյ տապանակը Ակկարոն խրկեցին. ու երբոր Աստուծոյ տապանակը Ակկարոն հասաւ, Ակկարոնացիք կանչ ու բուռաւելով ը-
սին, Իսրայէլի Աստուծոյ տապանակը մեզի բերին՝ որ մեզ ու մեր ժողովրդը սպաննեն։
11 Եւ ղրկելով՝ փղշտացւոց բոլոր նախանայիները ժողվեցին, ու ըսին, Իսրայէլի Աստուծոյ տապանակը հոգ առէք երթայ և իր տեղը դառնայ, որ մեզ ու մեր ժողովուրդը չսպանէ. քանզի բոլոր քաղաքին մէջը մա-
հաբեր ահակուժ մը կար, Աստուծոյ
12 ձեռքը խիստ ծանրացեր էր։ Եւ չմեռածները դիմկը թաղելով գարնուեցան, ու քաղաքին աղաղակը երկինքը ելաւ։

Գլ. Զ

1 Տէրոջը տապանակը փղշտացւոց երկրին
2 մէջը եօթը ամիս մնաց։ Ու փղշտացիք ՚ին-
նդ քուրմերը ու բախտ նայողները կանչելցին ու ըսին, Ես Տէրոջը տապանակին ի՞նչ ընենք. մեզի խնդացիք թէ զանիկա ետ՚ղի իր տեղը
3 խրկենք։ Անոնք ալ ըսին, Թէ որ Իսրայէլի Աստուծոյ տապանակը խրկիք, զանիկա դա-
տարկ չխրկիք, հապա անպատճառ Յանցանքի պատարագ տուէք անոր. անոնովնէր կը բժշկուիք, ու ՚Ձեզի յայտնի կ՚ըլլայ թէ ետ՚ղի Տէրոջը ձեռքը անոր ձեռքը ձեր վրայէն չերթար։
4 Եւ անոնք ըսին, Անոր ի՞նչ տեսակ պատարագ տանուք զանիկա։ Ու անոնք ըսին, ՚Փղշտացւոց նախանայիներուն թիւովը հինգ ոսկի՚զին թաղտիքի ուռկեցներ ու հինգ ոսկի մուկ ընդ-
դհանուր ձեր ամէնուն վրայ՝ և ձեր նախանայ-
5 ներուն վրայ՝ մի և նոյն հարուածը եղաւ։ Եւ հիմա ձեր թաղտիքի ուռկեցներուն պատկերները, ու ձեր երկիրը ապրազ մնակերպն պատկերները չինեցէք, ու ՚Իսրայէլի Աստուծոյն փառք տուէք. գուցէ ի՛ր իր ձեռքը ձեր վրայէն, ՚ձեր աստուածներուն վրայէն
6 ու ձեր երկրին վրայէն ՚+ վերցնէ։ Եւ ինչո՞ւ համար ձեր սիրտերը կը խստացնէք, ՚ինչպէս որ Եգիպտացիք ու փարաւոն իրենց սիրտերը խստացուցին. չէ՞ որ Ա---- անոնց մէջը հրաշալի գործեր ընելէն ետքը՝ ՚զանոնք թող
7 տուին որ երթան։ Հիմա ՚մի կ նոր սայլ մը շինեցէք, ու երկու հատ կաթնատու երինջ առէք, ՚որ անոնց վրայ բնաւ լուծ գրուած չըլլայ. ու երինջները սայլին լծեցէք, և անոնց ձա-
8 գերը անոնց ետեւէն տուն դարձուցէք. Եւ Տէրոջը տապանակ առէք, և զանիկա սայլին վրայ դրէք, ու ՚ան ոսկիէն ՚ձ պատկերները՝ որ դուք յանցանքի համար անոր ընծայ պիտի տաք, պզտիկ արկղով մը անոր մէկ կողմը դրէք, ու զանիկա խրկեցէք որ եր-
9 թայ։ Եւ նայեցէք, թէ որ իր սահմանին ճամբովը Բեթսամիս ելլէ, աս մեծ չարիքը մեզի բնաւը անիկա է. ապա թէ ոչ՝ ՚գիտնանք որ անոր ձեռքը ի՛ր մեզի գպած չէ, հապա բանը դիպուածով պատահեր է մեզի։
10 Եւ այն մարդիկը այսպէս ըրին. երկու հաս

ե Դաս. ժգ. 22։
զ Ես. ԻԶ. 1։ Երեմ. ԻԷ. 1։ Ամբ. ա. 1։
է Ելք. ԻԲ. 5։ Ղեւտ. ԻԶ. 34։ Երեմ. ԻԷ. 1։ Ամբ. ա. 7։
ը Ելք. ԻԲ. 5։ Ղեւտ. ԻԶ. 34։ Երեմ. ԻԷ. 1։ Ամբ. ա. 7։
թ Կամ՝ ժանտախտ։

ա Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
գ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
դ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ե Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
զ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
է Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ը Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
թ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ժ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ի Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
լ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
խ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ծ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
կ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
հ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ձ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ղ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ճ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
մ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
յ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
ն Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։
շ Ելք. ԻԹ. 6։ Ես. ԿԲ. 8։ Ա Պետ. բ. 9։

կամ՝ նաու. երինչ ասէն, ու զանոնք ապրիլ
թէ չէին, և անոնց ձագերը սուն մէջ զոցէին։
11 Ո՛ Տէրոջը տապանակը, և ամէն մէկ կերպուն
ու իրենց իմաստից ուսուցչութեան պատկերին
12 բան պղծիկ արկղը ապրիլ վրայ գրին։ Ո՛
երինչներուն չխոսակ բնիմասիրութ ձամբան բրա-
նելին, ու մեծ ձամբայէն բաւականով կ'եր-
իմայէն, և ամէ կամ ձախ կողմը չխոսարեցան-
ու փղշտացւոց նախապարանները մինչև բնիմա-
13 մրուխ ապահանոր անոնց հասէն գայէն։ Եւ
բնիմասիրութ հավիտին մէջ ցոքնին հանձ-
կը հնձէին, ու իրենց աչքերը վերցնելով ապ-
պատանակը տեսան, ու տեսնելնուն հասնար ու-
14 բոխացան։ Եւ ապրը բնիմասիրութ Բեսամին
այրը մնաս ու հան կայնեցաւ, և հան մէկ
մեծ քար մը կար։ ու ապրին փայտերը ճեղ-
քեցին, և ան երինչները Տէրոջը ապրակեց
15 մատուցին։ Ո՛ դևտացիք Տէրոջը ապատանա-
կը, և անոր հետ եղող ամէն պատկերներուն
պղծիկ արկղը վար իջեցուցին, ու ան մեծ
քարին վրայ գրին։ և ան օրը բնիմասիրութ
մարդիկը Տէրոջը ապրակեցներ ու զոհեր մա-
16 ատցին։ Ո՛ Փղշտացւոց հինգ նախապարան-
րը ասկղոնէն Եկրոն տեսնելնուն
17 բան գացան։ Ասիկա են ոսկիէն թանչրի ու-
ռեցքները՝ որ Փղշտացիք յանցանքի համար
Տէրոջը ընծայ տուին, առաջ Էսի։ Մէկ հատ
մը Ազոտոսի համար, մէկ հատ մը Գազայի
համար, մէկ հատ մը Ասկաղոնի համար, մէկ
հատ մը Գէթի համար — մէկ հատ մը Ակ-
18 կարոնի համար։ Եւ ոսկի մուկերը փղշտա-
ցւոց հինգ նախապարանութիւններուն բոլոր քա-
ղաքներուն իրաւունք էին, պարսպատ գեղե-
քէն մինչև անպարիսպ գեղը, ու մինչև ան
մեծ քարը՝ որուն վրայ Տէրոջը տապանակը
դրուեցաւ։ — մինչև աս օրս ։։։։ Բնի-
սամիրացի Բեսամին արտին մէջ կը կայնի։
19 Եւ՝ Տէրոջ Բնիսամիրի մարդիկը զարկաւ,
քանզի անոնք Տէրոջը տապանակին մէջը նա-
յեցան։ ու ժողովուրդէն յիսուն հազար և օ-
իսնասուն մարդ զարկաւ։ և Տէրը ժողովուրդ-
դին մէջը կոտորած ընելուն համար ժողովուրդ-
20 դը սուգ բռնեց։ Ո՛ Բնիսամիրի մարդիկը
ըսին՝ Ո՞վ առաջ Տէր Աստուծոյն սրբազան
21 կրնայ կայնիլ։ ու մեր քովէն որո՞ն ելլէ։ Եւ
Կարիաթիարիմի բնակիչներուն պատգամներ ու-
ղարկելով ըսին՝ Փղշտացիք Տէրոջը տա-
պանակը հոս բերին։ իջէք ու զանիկա ձեր
քովը հանեցէք։

Գլ. Է

1 Կարիաթիարիմի մարդիկը եկան Բնիսամիրի տանէն Տէրոջը տապանակը առին հանեցին, և զանիկա տարին Աբինադաբին տունը որ բլուրին վրայ էր. ու անոր որդին Եղիազարը Տէրոջը տապանակին պահապան ձրնեցին։
2 Եւ տապանակը Կարիաթիարիմի մէջ գրատած օրէն հարը շատ օրեր անցաւ, ու քսան տարի եղաւ, և Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը ետևէն հառաչեցին։
3 Ա՛նատեղը Սամուէլ Իսրայէլի բոլոր տանը խոսեցաւ՝ ըսելով, թէ որ դուք ձեր բոլոր սրտովը Տէրոջը դարձեր էք, ձեր մէջէն օտար աստուածները ու Աստարովթը վերցուցէք, և ձեր սիրտերը Տէրոջը պատրաստեցէք, ու միայն զանիկա պաշտեցէք. ու անիկա փղշտացւոց ձեռքէն ձեզ պիտի ապա-
4 տէ։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Բահաղիմը ու Աստարովթը վերցուցին, ու միայն Տէրոջը
5 ծառայութիւն բրին։ Եւ Սամուէլ ըսաւ, Իսրայէլը Մասփային մէջ ժողվեցէք, ու
6 ձեզի համար Տէրոջը աղօթք ընեմ։ Եւ Մասփայի մէջ ժողվուեցան, Ու ջուր քաշեցին և Տէրոջը առջևը թափեցին. ու ան օրը ծոմ բռնեցին, և հան ըսին, Տէրոջը դէմ մեզք գործեցինք։ Եւ Սամուէլ Մասփայի մէջ Իսրայէլի որդւոցը դատաւորութիւն բրաւ։
7 Ո՛ երբոր փղշտացիք լսեցին որ Իսրայէլի որդիքը Մասփայի մէջ ժողված են, փղշտացւոց նախապարանները Իսրայէլին դէմ եկան. ու Իսրայէլի որդիքը — լսելով՝ փղշտացւոց երե-
8 ակն վախցան։ Եւ Իսրայէլի որդիքը Սամուէլին ըսին, Ազատ մեր Տէր Աստուծոյն ազատական մեզի համար, որ մեզ փղշտացւոց
9 ձեռքէն ազատէ։ Ո՛ Սամուէլ մէկ կաթնակեր գառնուկ մը առաւ, ու զանիկա բոլորովին ողջակէզ բրաւ Տէրոջը. և Սամուէլ Իսրայէլի համար Տէրոջը ազատական —։։։։ ու Տէրը անոր պատասխան տուաւ։
10 Ո՛ երբոր Սամուէլ ողջակէզը կը մատուցանէր, փղշտացիք մօտեցան որ Իսրայէլի դէմ պատերազմ ընեն. և Տէրը նոյն օրը փղշտա-

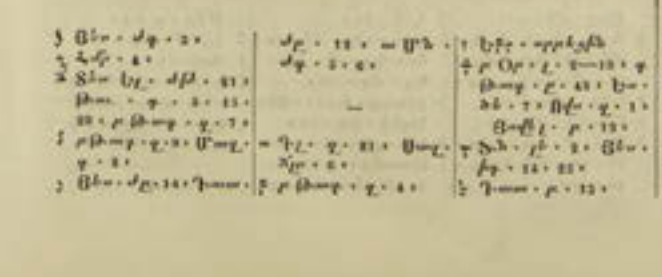

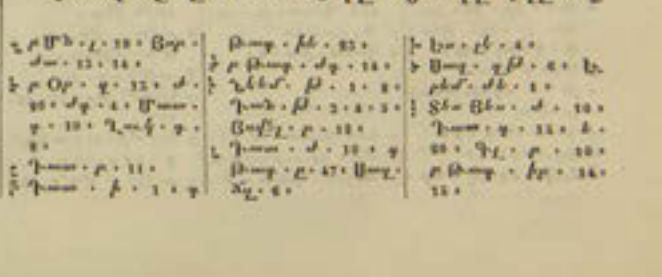

ցաց վրայ մեծ ձայնով մը պոռաց, ու գա-
նձեք խաչեցուց. ու խորայելին առջևը գար-
11 ձան։ Եւ խորայելի մարգիկը Մասեփայէն
հրելով փղշտացիները հալածեցին, ու մինչև
12 Բեթ-քարի տակը զանձեք կոտրեցին։ Ա-
ռաւնեը Սամուէլ *մէկ քար մը առաւ, և Մա-
ղայի ու Յեշանի միջտեղը կանգնեց, ու անոր
անունը ¹⁰Ներնեկեր կոչեց, ըսելով, Տէրը մին-
13 չև աս տեղս մեզի օգնեց։ Ե՛ւ փղշտացիք
կորագտեր եղան, ու *մէլ յետին ալ խորայելի
սահմանին մէջ չմտան. և Սամուէլին բոլոր
օրերը Տէրոջը ձեռքը փղշտացւոց վրայ էր։
14 Եւ փղշտացիք խորայելէն առած քաղաքներ
որ առեր էին, Ակկարոնէն մինչև Գէթ, ի-
ր խորայելին նոր տուեցան. ու խորայել
անոնց սահմաններըր փղշտացւոց ձեռքէն ա-
զատեց. և խորայելի ու Ամորհացւոց միջտեղ
15 րը խաղաղութիւն կար։
16 Ե՛ւ Սամուէլ *իր կենացը բոլոր օրերուն
17 մէջ խորայելը դատեց։ Եւ տարւոյ տարի ըն-
թիլ, Գաղգաղա ու Մասփա կ'երթար կը պը-
տրաէր, և բոլոր այն տեղատեղերը խորայելը
կը դատէր։ Եւ Հառմա կը դառնար, քան-
զի իր տունը հոն էր. և հոն կը դատէր խո-
րայելը. ու հոն ¹Տէրոջը սեղան շինեց։

ԳԼ. Ը

1 Ե՛ւ երբոր Սամուէլ ծերացաւ՝ *իր որդինե-
2 րը խորայելի վրայ *դատաւոր դրաւ։ Եւ *իր
անդրանիկ որդւոյն անունը Յոէլ, ու երկ-
րորդին անունը Աբիա էր, — Բեերսաբէէի մէջ
3 դատաւորութիւն կ'ընէին։ Եւ անոր որդիքը
*անոր ճամբաներուն մէջ չգնացին, հապա
*ագահութեան եռանդ խնդրելով՝ կաշառք
կ'առնէին, և իրաւունքը կը ծռէին։
4 Ե՛ւ խորայելի ամէն ծերերը ժողովուեցան,
5 ու Ռամա Սամուէլին գացին, Եւ անոր ըսին,
Ահա դուն ծերացեր ես, ու քու որդիքդ քու
ճամբաներուդ մէջ չեն գտներ. *հիմա
*մեր վրայ թագաւոր մը դիր, որ ամէն ազ-
6 գերուն պէս մեզ *կառավարէ։ Ու սա բանը
Սամուէլին առջևը գէշ երեցաւ, որ ըսին թէ
Մեզի մէկ թագաւոր մը տուր, որ մեզ կա-
ռավարէ. ու Սամուէլ Տէրոջը ազօթք ըրաւ։
7 Եւ Տէրը Սամուէլին ըսաւ, Ժողովուրդին խօս-

քը ու անոնց ընդդէմ ամէն բանը մինչև ըրէ.
քանզի *անոնք քեզ չեն մերժեր, այլ *ինձ
կը մերժեն, որ անոնց վրայ չիշխագործեմ։
8 Ըսածնէն եղիսաոսկէն հանած օրէս մինչև ա-
օր ինչ որ ըրին՝ գիս թող տալով, և ուրիշ
աստուածներու ծառայելով, նոյնը
9 քեզի ալ կ'ընեն։ Ու հիմա գալ անոնց խօսքը
մինչև ըրէ. բայց անոնց յայտնի վկայութիւն
բնաւ, ու *անոնց վրայ իշխելու թագաւորին
վարմունքը անոնց իմացնելա։
10 Ե՛ւ Սամուէլ Տէրոջը բոլոր խօսքերը իմաց
11 թագաւոր ուզող ժողովուրդին պատմեց։ Ու
ըսաւ, *Ձեր վրայ իշխելու թագաւորին վար-
մունքը ասիկա պիտի ըլլայ. *Ձեր տղաքը պի-
տի առնէ, ու *ի՛ր իրեն համար իր կառքե-
րուն ու ձիերուն վրայ պիտի դնէ. և իր կա-
12 ռքերուն առջևէն պիտի վազեն. Ու իրեն հա-
զարապետներ ու հիւնապետներ պիտի ընէ,
և իր արտերը պիտի հերկեն, ու հունձքերը
հնձեն, և իր պատերազմական գէնքերը ու
13 կառքերուն գործիքները շինեն. Ե՛ւ Ձեր աղ-
ջիկները պիտի առնէ, որ խոզապուխտ, խոհա-
14 րար ու հացթխացը ըլլան. Ե՛ւ *Ձեր ընտիր
արտերը, այգիները ու ձիթհնձիները առնելով՝
15 իր ծառաներուն պիտի տայ. Ե՛ւ Ձեր հունձ-
քերուն ու Ձեր այգիներուն տասանորդը պիտի
առնէ, ու զանիկա *իր ներքինիներուն ու ծա-
16 ռաներուն պիտի տայ. Ե՛ւ Ձեր ծառաները ու
ազախինները, ու Ձեր պիտակաւոր կոխիններ-
րը, և Ձեր էշերը պիտի առնէ ու իր ծառա-
17 յութեան գործածէ. Ձեր հօտերուն տասա-
նորդը պիտի առնէ, ու դուք անոր ծառա-
18 յ պիտի ըլլաք. Ան օրը դուք Ձեր ընտրած
թագաւորին պատճառաւ պիտի ազաղակէք,
բայց Տէրը *ան օրը Ձեզի պատասխան պիտի
չտայ։
19 Սակայն ժողովուրդը *Սամուէլին խօսքը մի-
տիկ ընել չուզելով՝ ըսին, Չէ, անպատճառ
20 մեր վրայ թագաւոր մը ըլլայ. Ու մենք ալ
*բոլոր ազգերուն պէս ըլլանք, և մեր թա-
գաւորը մեզ կառավարէ. անիկա մեր առջև
ելլէ, ու մեր *պատերազմներուն մէջ
21 առաջնորդութիւն ընէ։ Ե՛ւ Սամուէլ ժողո-
վուրդին բոլոր խօսքերը լսեց, ու զանոնք
22 Տէրոջը ականջներուն դրաւ։ Ե՛ւ Տէրը Սա-
մուէլին ըսաւ, *Անոնց խօսքը մտիկ ըրէ, ու
անոնց վրայ թագաւոր մը դիր։ Ա՛ետու Սա-
մուէլ Իսրայէլի մարդոցն ըսաւ, Թող ամէն
մարդ իր քաղաքը երթայ։

---

5 Դան · իբը · 18 · բա · 21 · չի · 14 · Ցիս · գ · 2 · իդ · 22 ·
3 Գէլ · գ · 1 · · Ջ — գտնեն քեան քաղ ·
4 Դաա · Ժգ · 1 ·
5 Գէլ · Ժգ · 2 ·
6 Հմր · 6 · Գէլ · Ժբ · 11 · Դաա · բ · 18 ·
7 Գէլ · բ · 4 ·
8 Դաա · իա · 4 · — Տէա Դաա · Ժ · 4 · Ժբ · 14 · բաղքա. անբոլ Դաա · 6 ·
10 ին հէա ·
9 բ Օբ · Ժգ · 18 · բ Մն · ԺԲ · 2 ·
10 = Մն · գ · 23 ·
11 Նբհմ · իբ · 15 · 16 · 17 ·
12 Նբ ԺԸ · 21 · = Տիմ · գ · 2 · գ · 10 ·
13 բ Օբ · Ժգ · 19 ·
Ասգ · Ժե · 2 ·
14 Հմր · 19 · 20 · բ Օբ · Ժե · 14 · Ցիս · Ժգ · 10 · Գաբ · Ժգ · 21 ·
15 Նբհմ · գ · 18 ·
16 Տէա բ Օբ · Ժե · 16 · Եա · Գէլ · Ժ · 15 ·
17 Գէլ · Ժգ · 12 ·
18 գ Ցիս · իբ · 7 · Տէա Նբհմ · իբ · 18 ·
19 Ծն · չե · 16 ·
20 Ընաա · ա · 25 · 28 · 27 · 28 · Նա · ա · 15 ·
Մէբ · գ · 4 ·
21 Նբհմ · իբ · 18 ·
22 Հմր · 1 ·
23 Նբհ · պատերազմ · Նեղք բաղքա · Հմր · 7 · Ցիս · Ժգ · 11 ·

ԳԼ. Թ

1 Սաուղ իր հորը կէրը գանելու չորս ջուենալով ։ իր ծառային խոսսաւ ։ 11 ու ապիկներուն առաջորդութիւնը։ 12 Նաւուծոյ չորսանութիւնը հաստատուս ։ 13 Սամուէլին կոչ ։ 19 Սամուէլ խնդրելին կը հրամիչ Սաուղ ։ 23 ու ուր հնա գալուն խոսկութիւն ընդհան հորը ջնորհ ։ ամէն ։

1 Ա. Բնեհամինի ազգէն Կիս անուանով գօրաւոր մարդ մը կար ։ ու անոր բնեհամինեան Ախիայի որդւոյն Բեքորաթի որդւոյն Մերօրի 2 որդւոյն Աբիելին որդին էր ։ Եւ անոր որդի մը ունէր ։ որուն անունը Սաուղ էր ։ անիկա կարիճ ու գեղեցիկ էր ։ ու Իսրայէլի որդւոց մէջ անկէ գեղեցիկ մարդ չկար ։ Բոլոր ժողովուրդէն ուսէն վեր երկայն էր ։

3 Եւ Սաուղին հօրը կիսին էշերը կորսուեցան ։ ու Կիս իր որդւոյն Սաուղին ըսաւ , Մանչերուն մէկը հետդ առ , ու ելիր գնա 4 էշերը փնտռէ ։ Ան ալ Եփրեմի լեռնէն անցաւ , և Սափթա երկրէն ալ անցնելով՝ չգտան ։ Ետքը Սափղի երկրէն անցան , ու հոն չէին ։ անկէ բնեհամինեանց երկիրը անցան ։ 5 Նէրմով՝ հոն ալ չգտան ։ Ո՞ երբոր անոնք Սուֆին երկիրը եկան , Սաուղ իր հետը եղող մանչուն ըսաւ , Եկուր ետ դառնանք , չըլլայ որ իմ հայրս էշերուն հոգը թողու ու 6 մեզի համար հոգայ ։ Բայց անիկա անոր ըսաւ , Ահա աս քաղաքիս մէջ Աստուծոյ մարդը կայ , ու անիկա պատուաւոր մարդ մըն է ։ Ինչո՞ւ ամէն բանէն անդուլար կը կատարուի ։ Հիմա հոն երթանք , գուցէ մեր երթալուն 7 ճամբան մեզի խնայցընէ ։ Եւ Սաուղ իր մանչուն ըսաւ , Բայց ինչ որ երթալու ըլլանք , հոն մարդուն ի՞նչ տանինք ։ Քանզի մեր անօթներէն հացը պակսեցաւ , ու Աստուծոյ մարդուն տանելու բնաւ մը չունինք ։ Քովիրը 8 նէյա ի՞նչ ունինք ։ Եւ մանչը նորէն Սաուղին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա իմ քովս մէկ մասին չորրորդ մասը արծաթի կայ ։ զանիկա Աստուծոյ մարդուն կու տամ՝ որ մեր 9 ճամբան մեզի խնայցընէ ։ (Առաջուց Իսրայէլի մէջ մէկ մարդ մը երբոր Աստուծոյ հարցընելու կ՚երթար , այսպէս կ՚ըսէր , Եկուր անոնց նայինք երթանք ։ քանզի այսօր մարգ ալ 10 ըը առաջուց հեռատես կ՚ըսուէր ։) Եւ Սաուղ իր մանչուն ըսաւ , Աղէկ խոսք , եկուր երթանք ։ ու Աստուծոյ մարդուն քնակած 11 քաղաքը գացին ։ Ո՞ երբոր անոնք գառ՝ ի վեր էրէն գէզ ի քաղաքը կ՚ելլէին , Տքանի մը աղջիկներ գտան , որ ջուր հանելու եկեր էին , 12 ու անոնց ըսին , Տեսանողը հոն է ։ Եւ ազ-

= Գլ· Ժգ· 31 ։ ՄԻՆ· ը· 35 ։ Ի· 39 ։
ք Գլ· Ժ· 21 ։
ֆ Թ·ագ· գ· 42 ։
ա Կամ Ա·ֆիֆ· ան· գլ· ա· 1 ։
ը Ը Որ· լգ· 1 ։ գ

Թ·ագ· Ժգ· 1 ։
ե Գլ· գ· 13 ։
զ Տ՚ն· Դ·աա· գ· 18 ։ Ժգ· 11 ։ գ Թ·ագ· Ժգ· 3 ։ գ Թ·ագ· գ· 42 ։ ը· 3 ։
է Ծն· ի·ե· 22 ։

ը Ը Թ·ագ· իգ· 11 ։ գ Թ·ագ· Ժէ· 13 ։ ՄԻՆ· ի·է· 23 ։ ԻՀ· ը Ը ՄՆ· Ժգ· 7 ։ 10 ։ Ե·ա· լ· 10 ։ Ա·ՀԵՀ· լ· 12 ։
թ Ծն· իգ· 11 ։

ժ գ Թ·ագ· գ· 2 ։
ի Ծն· լ·ա· 44 ։ Գլ· Ժգ· 2 ։
լ Գլ· Ժէ· 3 ։ Դ·գ· Ժգ· 21 ։
խ Գլ· ի· 2 ։
ծ Գլ· Ժ· 1 ։

կ Եզ· ը· 25 ։ գ· 7 ։ 9 ։
ձ Գլ· Ժգ· 11 ։ ՈՀ· Ժգ· 11 ։
ղ Հմ· 3 ։
ճ Գլ· ը· 3 ։ 13 ։ Ժը· 13 ։

յ Կամ Ժ·յ·ՀՈՒ·ՔԻ·ՆԸ
ն Դ·աա· ի· 40· 47 ։ 48 ։ Ա·ՂԸ· կը· 27 ։
շ Գլ· Ժէ· 17 ։
ո Տ՚ն· Դ·աա· գ· 12 ։
չ Գ·Ա· է· 38· 33 ։ Ե· գէկ· իգ· 1 ։

Գլ. Թ

1 Սաուղ իր հորը կէրը գանելու չորս ջուենալով ։ իր ծառային խոսսաւ ։ 11 ու ապիկներուն առաջորդութիւնը։ 12 Նաւուծոյ չորսանութիւնը հաստատուս ։ 13 Սամուէլին կոչ ։ 19 Սամուէլ խնդրելին կը հրամիչ Սաուղ ։ 23 ու ուր հնա գալուն խոսկութիւն ընդհան հորը ջնորհ ։ ամէն ։

1 Ա. Բնեհամինի ազգէն Կիս անուանով գօրաւոր մարդ մը կար ։ ու անոր բնեհամինեան Ախիայի որդւոյն Բեքորաթի որդւոյն Մերօրի 2 որդւոյն Աբիելին որդին էր ։ Եւ անոր որդի մը ունէր ։ որուն անունը Սաուղ էր ։ անիկա կարիճ ու գեղեցիկ էր ։ ու Իսրայէլի որդւոց մէջ անկէ գեղեցիկ մարդ չկար ։ Բոլոր ժողովուրդէն ուսէն վեր երկայն էր ։

3 Եւ Սաուղին հօրը կիսին էշերը կորսուեցան ։ ու Կիս իր որդւոյն Սաուղին ըսաւ , Մանչերուն մէկը հետդ առ , ու ելիր գնա 4 էշերը փնտռէ ։ Ան ալ Եփրեմի լեռնէն անցաւ , և Սափթա երկրէն ալ անցնելով՝ չգտան ։ Ետքը Սափղի երկրէն անցան , ու հոն չէին ։ անկէ բնեհամինեանց երկիրը անցան ։ 5 Նէրմով՝ հոն ալ չգտան ։ Ո՞ երբոր անոնք Սուֆին երկիրը եկան , Սաուղ իր հետը եղող մանչուն ըսաւ , Եկուր ետ դառնանք , չըլլայ որ իմ հայրս էշերուն հոգը թողու ու 6 մեզի համար հոգայ ։ Բայց անիկա անոր ըսաւ , Ահա աս քաղաքիս մէջ Աստուծոյ մարդը կայ , ու անիկա պատուաւոր մարդ մըն է ։ Ինչո՞ւ ամէն բանէն անդուլար կը կատարուի ։ Հիմա հոն երթանք , գուցէ մեր երթալուն 7 ճամբան մեզի խնայցընէ ։ Եւ Սաուղ իր մանչուն ըսաւ , Բայց ինչ որ երթալու ըլլանք , հոն մարդուն ի՞նչ տանինք ։ Քանզի մեր անօթներէն հացը պակսեցաւ , ու Աստուծոյ մարդուն տանելու բնաւ մը չունինք ։ Քովիրը 8 նէյա ի՞նչ ունինք ։ Եւ մանչը նորէն Սաուղին պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ահա իմ քովս մէկ մասին չորրորդ մասը արծաթի կայ ։ զանիկա Աստուծոյ մարդուն կու տամ՝ որ մեր 9 ճամբան մեզի խնայցընէ ։ (Առաջուց Իսրայէլի մէջ մէկ մարդ մը երբոր Աստուծոյ հարցընելու կ՚երթար , այսպէս կ՚ըսէր , Եկուր անոնց նայինք երթանք ։ քանզի այսօր մարգ ալ 10 ըը առաջուց հեռատես կ՚ըսուէր ։) Եւ Սաուղ իր մանչուն ըսաւ , Աղէկ խոսք , եկուր երթանք ։ ու Աստուծոյ մարդուն քնակած 11 քաղաքը գացին ։ Ո՞ երբոր անոնք գառ՝ ի վեր էրէն գէզ ի քաղաքը կ՚ելլէին , Տքանի մը աղջիկներ գտան , որ ջուր հանելու եկեր էին , 12 ու անոնց ըսին , Տեսանողը հոն է ։ Եւ ազ-

= Գլ· Ժգ· 31 ։ ՄԻՆ· ը· 35 ։ Ի· 39 ։
ք Գլ· Ժ· 21 ։
ֆ Թ·ագ· գ· 42 ։
ա Կամ Ա·ֆիֆ· ան· գլ· ա· 1 ։
ը Ը Որ· լգ· 1 ։ գ

Թ·ագ· Ժգ· 1 ։
ե Գլ· գ· 13 ։
զ Տ՚ն· Դ·աա· գ· 18 ։ Ժգ· 11 ։ գ Թ·ագ· Ժգ· 3 ։ գ Թ·ագ· գ· 42 ։ ը· 3 ։
է Ծն· ի·ե· 22 ։

ը Ը Թ·ագ· իգ· 11 ։ գ Թ·ագ· Ժէ· 13 ։ ՄԻՆ· ի·է· 23 ։ ԻՀ· ը Ը ՄՆ· Ժգ· 7 ։ 10 ։ Ե·ա· լ· 10 ։ Ա·ՀԵՀ· լ· 12 ։
թ Ծն· իգ· 11 ։

ժ գ Թ·ագ· գ· 2 ։
ի Ծն· լ·ա· 44 ։ Գլ· Ժգ· 2 ։
լ Գլ· Ժէ· 3 ։ Դ·գ· Ժգ· 21 ։
խ Գլ· ի· 2 ։
ծ Գլ· Ժ· 1 ։

կ Եզ· ը· 25 ։ գ· 7 ։ 9 ։
ձ Գլ· Ժգ· 11 ։ ՈՀ· Ժգ· 11 ։
ղ Հմ· 3 ։
ճ Գլ· ը· 3 ։ 13 ։ Ժը· 13 ։

յ Կամ Ժ·յ·ՀՈՒ·ՔԻ·ՆԸ
ն Դ·աա· ի· 40· 47 ։ 48 ։ Ա·ՂԸ· կը· 27 ։
շ Գլ· Ժէ· 17 ։
ո Տ՚ն· Դ·աա· գ· 12 ։
չ Գ·Ա· է· 38· 33 ։ Ե· գէկ· իգ· 1 ։

առջևը գրաւ ։ եւ Սահակ ասաւ ։ Ահաւասիկ
ծառայածը ։ զանիկա առջեւդ դիր ու կեր ։
քանզի երբոր լսի որ ժողովուրդը «Հրաւիրեր եմ,» ան վայրկեանէն ի վեր անիկա քեզի
համար պահուած է ։ ու ան օրը Յաւուզ Սահակեան հետ կերաւ ։
25 Եւ բարձր ձեռնէն քաղաքը իջաւ ։ ու Սահակ նէր տեսը տանիքին վրայ Յաւուզին հետ
26 խօսելու ։ եւ առաւօտուն կանուխ ելաւ ։ ու յուսացածին պէս Յաւուզը տանիքը
կանչեց ու ըսաւ ։ ելիր ու քեզ պիտի խրկեմ ։
եւ Յաւուզ ելաւ ։ ու ինքը և Յաւուզ մէկ
27 տեղ գացին ։ երբոր անոնք քաղաքին ծայրը կ'իջնէին ։ Յաւուզ ըսաւ Յաւուզին ։
Մանուած ըսէ որ մեր առջևը անցնի ։ (և
անիկա անցաւ ։) ու հիմա դուն հոս կեցիր ։
որ Աստուծոյ պատգամը քեզի խնայցընեմ։

ԳԼ ։ Ժ

1 Սահակ Յաւուզը կ'ուժէ ։ ու երկը նշանները կանխաւացոյց. քիմնը բնակով կը քարկոծէ զանիկա ։ 9 Յաւուզին փրոը կը փախուի ու կը մոռցուի ։ 11 Նա Յաւուզ վիճակով քաղաքը կ'ելնէ բուն Սահակի մէջ ։ 28 Ժողովուրդին զանազան զգացմունքը անոր վերաբերմամբ։

1 Եւ Սահակ երկին չիշը առաւ ։ ու անոր գլխուն վրայ թափեց ։ և զանիկա համբուրեց ։ ու ըսաւ ։ Չէ՞ որ Տէրը քեզ Իր ժառանգութեան վրայ Իշխան օծեց ։ Ա՛սոր համար
2 դուն Եհուան վրայ Իշխան օծեց ։ Աղսոր ինձմէ գացած առենդ բնեհամիներ առնանդր Սհլաանի մէջ՝ Ռաքելին գերեզմանին քովը երկու մարդ պիտի գտնես ։ ու քեզի պիտի ըսեն ։
Գտնուեցան ան էշերը որոնք փնտուելու գացած էիր ։ և ահա քու հայրդ էշերուն հոգը
3 թողուց ։ ու ձեզի համար կը հոգայ ։ ու կ'ըսէ ։ Ցգուա համար ի՞նչ ընեմ։ Ու երբոր անկէ անդին երթաս և թաբորի կաղնին հասնիս ։
հոն երեք մարդ քեզի պիտի հանդիպին, որոնց մէկը երեք ուլ ։ մէկը երեք հացի նկանակ
ու մէկն ալ ոսկի մի գինի տանելով Աստուծոյ
4 ծոյ կ'երթան դէպ ի Բեթէլ ։ Ու ըսուն ողջոյնը հարցընելով՝ քեզի երկու հաց պիտի
տան ։ դուն ալ անոնց ձեռքէն պիտի առնես ։
5 Անկէ ետքը Աստուծոյ բլուրը պիտի երթաս ։
ուր որ փղշտացւոց բերդապահն գտնուի ։
Հոն ։ ու երբոր հոն քաղաքը մտնես ։ մարգարէներ մէկ պիտի հանդիպիս ։ որոնք խունկ առջևէն տուող
6 գալով ։ Աստուծոյ Հոգին պիտի գայ ։ ու մանուկ հետ մարգարէութիւն պիտի ընես ։ և դուն պիտի
7 փոխուիս ։ ուրիշ մարդ մը պիտի ըլլաս ։ Ու երբոր այս նշանները քու վրադ գան՝ ձեռքդ եկածը ընես ։ քանզի Աստուած քու
8 հետդ է ։ Եւ ինծմէ առաջ Գալգաղա իջնես. և ահա ես քեզի պիտի իջնեմ ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուցանելու համար ։ ԵՒ դուն եօթը օր սպասես մինչև որ ես քեզի գամ ։ ու քու ընելու գործդ քեզի խնայցընեմ։
9 Ու երբոր անիկա իր կռնակը դարձուց՝ Սահակեան փոխն երթալու համար ։ Աստուած անոր մէկ ուրիշ սիրտ մը տուաւ ։ և նոյն երբ
10 այս բոլոր նշանները կատարուեցան ։ Ու երբոր հոն բլուրը եկան ։ ահա մարգարէից գունդ մը անոր առջևը ելաւ ։ և անոր վրայ Աստուծոյ Հոգին եկաւ ։ ու անոնց մէջ մարգարէու-
11 թիւն ըրաւ ։ Եւ ամէն անոնք որ զանիկա առաջուց կը ճանչնային ։ երբոր տեսան որ անիկա մարգարէներուն հետը մարգարէութիւն կ'ընէ ։ ժողովուրդը իրարու ըսին ։ Այս ի՞նչ բան է որ կիսին որդւոյն հանդիպեր է ։ Սաւ-
12 ուղ ալ մարգարէներուն մէջն է ։ Եւ ան տեղի մարդ ոմանք մէկը պատասխան տուաւ ու ըսաւ ։ Հապա անոնց հայրը ո՞վ է ։ Անոր համար ասիկա մէկ առակ մը եղաւ ։ Սաւուղ ալ մարգարէներուն մէջն է ։
13 Սաւուղն ալ մարգարէութիւն մէջն է ։ Ու երբոր մարգարէութիւն ընելը լմընցուց՝ բարձր տեղը եկաւ ։
14 Եւ Սաւուղին հօրեղբայրը անոր ու անոր մանչուն ըսաւ ։ Ո՞ր գացիք ։ Ու անիկա ըսաւ ։
Էշերը փնտուելու ։ բայց երբոր տեսանք որ
15 չկան ։ Սահակին գացինք ։ Եւ Սաւուղին հօրեղբայրը ըսաւ ։ Սահակ ձեզի ի՞նչ ցը-
16 րուցից ։ պատմէ ինծի ։ Ու Սաւուղ իր հօրեղբօրը ըսաւ ։ Էշերուն գտնուիլը մեզի յայտնապէս իմացուց ։ Բայց թագաւորութեան վրայով Սահակին ըսած խօսքը անոր չյայտնեց ։
17 Եւ Սահակ ժողովուրդը Մասփային մէջ
18 Տէրոջը առջևը ժողվեց ։ Ու Իսրայէլի որդւոցը ըսաւ ։ Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ ։ Ես Իսրայէլը Եգիպտոսէն հանեցի, ու ձեզ Եգիպտացւոց ձեռքէն և ձեզի
19 նեղութիւն տուող բոլոր թագաւորներուն ձեռքէն ազատեցի ։ Ալ դուք այսօր ձեր Աստուածը մերժեցիք, որ ձեր ամէն չարիքներէն ու նեղութիւններէն ձեզ ազատեց, ու ըսիք ։ Անպատճառ մեր վրայ մէկ թա-

---

ա Կամ հրամայեմ։ ե Ը Օր · իր · ե · ը Թագ · ժա · ձ։ Գագ · ժ · ձ։ — ի Գէ · Բ · ւե · Ժգ · ւձ · ի Թագ · Բ · ձ։ ե։ ը Սագ · ր · ւե · ը Ը Օր · ըր · ձ · Սագ · հը · ղւ · ի Գաբ · Ժգ · ձւ · ի Ցէս · Ժբ · ւե · ի Ցէս · իբ · ձւ · ի · ձ · ղ ։ ը Գաս · Ժբ · ւձ · ի Հմր · ւձ · ի Գէ · Ժգ · ձ · ի Գէ · Բ · ւե · ի Եէ · Ժե · ձւ · ձւ · ի Թագ · գ · ւձ · ա Կագ · Ժգ · ւ · ի Թաս · ժա · ձւ · Գէ · Ժգ · ւձ · ի Հմր · ւ · ի Գէ · Ժգ · ձ · ի Գէ · Ժբ · ձւ · Աաս · ե · ւե · Գաբ · գ · ւձ · ի Գէ · ե · ձ · ը · ի Գաս · Ժա · ււ · բ · ձ · ի Գէ · Ժա · ւե · ի Գաս · գ · ձ · ը · ի Ցիէ · Թագաւորութիւն ։ ի Գէ · ը · ղ · ւը · Ժբ · ւը ։

գաւառ մը դիր։ Ու բնակեցան հոնտեղ ձեր ցեղերով ու հազարաւոր ոչխարներով ձեր ոչխարը արածեն
20 ցեր։ Ու երբոր Սամուէլ [1]խոտորկրեն առնէ ցեղերը մօտեցուց, վիհակը բնէնամիսի ցեղին
21 եկաւ։ Եւ բնէնամիսի ցեղը ազգատոհմերովը մօտեցուց, ու վիհակը Մատրիին ազգատոհմին եկաւ. եւ Կիսի որդւոյն Սաուղին եկաւ. բայց երբոր զանիկա փնտռեցին՝
22 անիկա չգտան։ Եւ նորէն [2]Ցերծը հարցուցին, թէ Արդեօք ան մարդը հոս կու գայ. ու Ցերծը ըսաւ, Ահա անիկա կապոսիներուն
23 մէջտեղը պահուած է։ Եւ վազելով՝ զանիկա անկէ առին, ու ժողովուրդին մէջտեղը կայնեցուց. և երբոր ժողովուրդէն՝ ուսէն վեր երկայն
24 էր։ Ու Սամուէլ բոլոր ժողովուրդին ըսաւ, [3]Ցերծը ընտրած մարդը աւասիկ, որ բոլոր ժողովուրդին մէջ անոր պէս չկայ. և բոլոր ժողովուրդը ազազակեց ու ըսաւ, [4]Կեցցէ՛ արքայ։ Եւ Սամուէլ [5]իմաց տուաւ ժողովուրդին զրուցեց, ու [6]ընդ գիրքի մը մէջ գրեց, ու Ցերծը առջևը գրաւ. և Սամուէլ բոլոր ժողովուրդը արձակեց,
26 ամէն մարդ իր տունը երթայ։ Սաուղ ալ [7]Գաբաա իր տունը գնաց. ու խումբ մը մարդիկ անոր հետը գացին, որոնց սիրտը
27 Աստուած դպեց։ [8]Բայց [9]չար մարդիկ ըսին, Ասիկա մեզ ի՞նչպէս պիտի ազատէ. ուստի զանիկա քաննարկեցին, [10]ու անոր ընծայ մը չտարին. բայց անիկա լուռ կեցաւ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Նաս Գազատա Բաբիի բնակիչը նախատեցին պատճառի մը կ՚ատրճին։ 4 Ընդդէմ ալ պատգամաւորներ կը խրկեն. ու Սաուղին ձեռքը կ՚ազատին։ 12 Նորէ վերյ Սաուղ կը զբօսնայ. ու իր թագաւորութիւնը կը հաստատէ։

1 Եւ [11]Ամմոնացի Նաս եկաւ, ու [12]Գազատա Բաբիի դէմ բանակեցաւ. և Բաբիի բոլոր բնակիչները Նասին ըսին, [13]Մեզի հետ դաշ-
2 նակցութիւն ըրէ, ու քեզի ծառայենք. Բայց Ամմոնացի Նաս անոնց ըսաւ, Ձեզի հետ ան պայմանով դաշնակցութիւն կ՚ընեմ, որ ձեր ամէնուն աջ կողմի աչքը փորեմ, ու ան բանը բոլոր Իսրայէլին վրայ [14]նախատինք դնեմ։
3 Նէմ՛։ Եւ Բաբիի ծերերը անոր ըսին, Մեզի հոմը օր ժամանակ տուր, որ Իսրայէլին բոլոր սահմաններուն պատգամաւորներ խրկենք, ու թէ որ մեզ ազատող չըլլայ՝ անոնուն քեզի [15]անձնատուր կ՚ըլլանք։
4 Աստի պատգամաւորները [16]Սաուղին Գա-

- Ցեր· ե· 14· 16· 17· Դոբ· ա· 24· 25·
- Գէ· իգ· 3· 4· 10· 11·
- Գէ· բ· 3·
- բ Թագ· իա· 8·
- բ Թագ· ա· 21· 30· բ Թագ· ժա· 12·
- Տես բ Օր· ժե· 14· Նա· Գէ· Ը· 11·
- Դատ· ի· 24· Գէ· ժա· 4·
- Գէ· ժա· 12·
- բ Օր· ժգ· 13·
- բ Թագ· Ը· 3· բ Թագ· գ· 21· ժ· 23· բ Մն· ժէ· 1· Սաղ· կը· 10· Մատ· ը· 11·
- Գէ· ժբ· 28·
- Դատ· իա· 5·
- Դան· իշ· 24· Գէ· իգ· 32· բ Թագ· ի· 24· Ցար· իա· 4· Եզեկ· ժէ· 15·
- Դան· իշ· 24· Գէ· ժէ· 29·
- Եզր· կ՚էզդեկ·
- Գէ· ժ· 28· ժէ· 34· բ Թագ· իա· 4·
- Դատ· ը· 4· իա· 8·
- Դատ· գ· 20· գ· 24· ժա· 28· ժգ· 8· Գէ· ժ· 10· ժգ· 12·
- Դատ· ժբ· 29·
- Դատ· իա· 3· 8· 10·
- Դատ· ի· 3·
- Դատ· ա· 5·
- բ Թագ· իգ· 3·
- Հմր· 3·
- Տես Գէ· ը· 11·
- Գէ· ժ· 27·
- Տես Ղահ· ժբ· 27·
- Ը բ Թագ· ժբ· 33·
- Նէ· ժգ· 23· 30· Գէ· ժբ· 3·
- Գէ· ժ· 8·
- Գէ· ժ· 17·
- Գէ· ժ· 8·

ԳԼ· ԺԲ

1 Եւ Սամուէլ բոլոր խրատկէնին բաւ՝ Ան
դուք ինծի ինչ որ գրուցիք, ես ՚ձեր խօս
քը ընկալ բրի, ու ՚ձեր վրայ թագաւոր դրի։
2 եւ ահա հիմա ՚ձեր առջեւէն թագաւորը կ՚եր
թայ· երայց ես ծերացայ ու մազերս ճերմկե
ցան· և ահա իմ որդիքս ձեզի հետ են· ու ես
իմ մանկութենէս մինչև ասա օրս ձեր առջեւը
3 քալեցի։ Ահա ես հոս կանգնե՛մ· Տէրոջը առջեւը
ու ՚անոր օծեալին առջեւը ինծի համար յայտ
նապէս գրուցեցէք, թէ հոս արձան եզը առի,
ու արձան էշը առի, արձան գրկանք կամ անի
րաւութենէն բրի, ու արձան ձեռքէն կաշառք
առի, և անով իմ աչքերս գոցեցի· ու ես
4 ձեզի հոս գարձընեմ։ Եւ բսին, Մեզի գրկանք
կամ անիրաւութենէն բրած չես, ու բնաւ մար
5 դու ձեռքէ բան մը առած չես։ Եւ անոնց
բսաւ անոնց, Ա՛յսօր Տէրը ու անոր օծեալը
ձեզի վկայ բլլան, որ գտած ՚իմ ձեռքիս
մէջը ՚բան մը չգտաք։ Եւ անոնք բսին, Վկայ
բլլան։
6 Անսամներ Սամուէլ ժողովուրդին բաւ,
՚Մովսէսը ու Ահարոնը ՚բնաւորը, և ձեր
հայրերը եգիպտոսի երկրէն հանողը Տէրն է։
7 Ու հիմա առաջ եկէք, և ՚ձեզի հետ Տէրոջը
առջեւը քննեմ ան բոլոր արդարութիւններէն՝
8 որ Տէրը ձեզի ու ձեր հայրերուն բրաւ։ ՚Երբ
որ Յակոբ եգիպտոս գնաց, հն ձեր հայրերը
՚Տէրոջը աղաղակեցին· և Տէրը ՚Մովսէսը ու
Ահարոնը խրկեց, որոնք ձեր հայրերը եգիպ
տոսէն դուրս հանեցին, ու գոնոնք սա տեղս
9 բնակեցուցին։ Բայց անոնք ՚իրենց Տէր Ա
ստուածը մոռցան· անոնկա ալ գոնոնք Հասորի
զօրագլուխը Յաբին թագաւորին ձեռքը ու ՚Փը
ղշտացւոց ձեռքը և ՚Մովաբի թագաւորին
՚ձեռքը մատնեց, ու անոնց հետ պատերազմ
10 բրին։ Եւ Տէրոջը աղաղակելով բսին, ՚Մենք
մեզը գործեցինք, գանգի Տէրը թողուցինք,
ու Բահաղիմին ու Աստարովթին ծառայու
թիւն բրինք· և հիմա ՚մեզ մեր թշնամիներ
բոն ձեռքէն ազատէ, ու քեզի ծառայու
11 թիւն պիտի բնենք։ Ասոր Տէրը ՚Երթոբաա
ղը, Բեդանը, ՚Յեփթայէն ու ՚Սամուէլը խրբ
կեց, և ձեր չրջակայ թշնամիներուն ձեզ
ազատեց· ու ապահովութեամբ բնակե
12 ցաք։ Ու երբոր տեսաք որ ՚Ամմոնացւոց թա
գաւորը Նաաս ձեր վրայ կու գայ, կինձի
ըսիք· Չէ, այլազաւաա մեր վրայ թագա
ւոր մը բլլայ· թէպէտ և ձեր թագաւորը
13 ՚ձեր Տէր Աստուածն էր։ Եւ հիմա ՚ահա այն
թագաւորը, զոր դուք ընտրեցիք և ուզեցիք·
ահա ՚Տէրը ձեր վրայ թագաւոր մը դրաւ։
14 Թէ որ ՚Տէրոջմէ վախնաք, ու անոր ծառա
յութիւն բնէք, և անոր խօսքին հնազանդ
բլլաք, ու Տէրոջը պատուիրանքին դէմ չկե
նաք, անանկներ թէ դուք և թէ ձեր թագա
ւորը՝ որ ձեր վրայ կը թագաւորէ, ձեր Տէր
15 Աստուծոն ետեւէն պիտի երթաք։ Բայց թէ
որ ՚Տէրոջը խօսքին հնազանդութիւն չընէք,
ու Տէրոջը հրամանին դէմ կենաք, անանկներ
Տէրոջը ձեռքը ձեր վրայ ՚ու ձեր հայրերուն
16 վրայ պիտի բլլայ։ Եւ հիմա ՚կացեցէք
ու տեսէք այն մեծ բանը՝ որ Տէրը ձեր ա
17 կերաց առջեւը պիտի բնէ։ Ա՚յսօր ՚ցորենի
հունձքի ժամանակ չէ՞· ես Տէրոջը պիտի
աղաղակեմ, և անկից որոտայ ու անձրեւ
պիտի խրկէ, որ հասկընաք ու տեսնէք թէ
՚դուք Տէրոջը առջեւը մեծ չարութիւն բրիք՝
ձեզի թագաւոր մը ուզելով։
18 Անսամներ Սամուէլ Տէրոջը աղաղակեց, ու
Տէրը նոյն օրը որոտայ ու անձրեւ տուաւ·
և ՚բոլոր ժողովուրդը Տէրոջմէն ու Սամուէլէն
19 խիստ վախցաւ։ Ու բոլոր ժողովուրդը Սա
մուէլին բսաւ, ՚Քու Տէր Աստուծոդ ազօք
րէ քու ծառաներուդ համար որ չմեռնինք·
գանգի մեր ամէն մեղքերուն վրայ ասոր
թիւնն ալ աւելցուցինք՝ որ ձեզի թագաւոր
20 ուզեցինք։ Եւ Սամուէլ ժողովուրդին բսաւ,
Մի վախնաք· դուք ՀՆ՚ ասոր բոլոր չարութիւնը
րրիք, սակայն Տէրոջմէ մի խոտորիք, ու բո
լոր սրտերովդ Տէրոջը ծառայութիւն րրէք·
21 եւ ՚ՀՆ՚ մի խոտորիք· ՚գանգի ալ ինչ բաներ
բոն ետեւէ ՀՆ՚՝ որ անոնք ՀՆ՚ օգուտ
մը բնելու ու ՀՆ՚ ազատելու կարող չեն, ին
22 չու որ անոնք ալ ինչ են։ Գանգի Տէրը ՚իր մեծ
անունը համար՝ իր ժողովուրդը չի թողուր·
որովհետև ՚Տէրը ուզեց ձեզ իրեն ժողովուրդ
23 բնել։ Բայց ես՝ քար լինի որ Տէրոջը դէմ մեզք
գործեմ՝ ՚ձեզի համար ազօք բնելէն ետ

ա Գէ· բ· ե· ի· ժ· ի· ժա· ժբ· ժգ· ի· ի· ժ· ի· ժա· ժբ· ժգ· ի· ի· ժ· ի· ժա· ժբ· ժգ· ի

կնեցոյով. Հապա ես ձեզի ասդիկ ու չխոսիք
24 Համրան ասիսի ամբիցքեանէ. Ամիսին քէ Ա՛ստ-
ծոյմէն վախցէք, և ձչնորհաւոր քեռմէր — ըսելոր
պատուիրեց անոր ծառայութիւնն ըրէք. քանզի
առեւտուր որ անդիկա ձեզի հասնար ինչ ասիճ բա-
25 ներ ըրաւ. իսկ քէ որ չարութիւնն ընելէր շա-
րունակէք, ասիկ գուք և քէ ձեր թագաւորը
ապիսի կորսնուիք.

ԳԼ. ԺԳ

1 Յաւուրն ընդառաջ զորոյ. 2 Ընդիմս երբայեցիներոյ Գազ
գաղափ մէջ կը կոչուի Փղշտացոց գետ. որուն պահապան
ըլլալէրէ կոչեր էր Ցաղիմեան. 3 Փղշտացոց անդիմ. զոր-
ծոյ. 4 Խորհրդոյ խոսակցիներէ. 5 Յաւուց ձամբեալոյ
լով Յաղիկի հասնար ապահովին գնար կը ձեռնադրեն. 11
Յաղիկ կը յանդիմանեն գանիկա. 17 Փղշտացոց երկիր ասա-
րատ. գանդերէ. 18 Փղշտացոց վիրաւորութեամբ վիրաւո-
ւոյ Խորհրդի մէջ գործեն չդասնելոյ.

1 Եղեւ — ընդհէրէ Խնդ. Յաւուց մէկ տարուան
թագաւոր էր. ու երբոր խորհրդի վրայ էր-
2 կու տարի թագաւորութիւնն ըրաւ, Յաւուց
խորհրդէն երկը հազար մարդ ընտրեց իրեն
համար. երկու հազարը Յաւուցմէն հետ Մաք-
մաս ու Բեթէլի լեռն էին, և հազարն ալ Յով-
նաթանէն հետ Բենիամինի Գաբաան էր. ու
մնացած ժողովուրդը՝ ամէն մարդ իր վրանը
իրկեց.
3 Եւ Յոնաթան Գաբայի մէջ եղող փղշտա-
ցւոց պահապան զօրքերը զարկաւ, ու փղշ-
տացիք լսեցին. Աստուած բոլոր երկրին մէջ փող հնչեցրեցէք տուաւ, բանալով, երբ-
4 բայեցիներըդ իմդ լսեն. Եւ բոլոր իսրայէլ լսեց
որ Յաւուց փղշտացւոց պահապան զօրքերը
զարկաւ, և իսրայէլ փղշտացւոց առջևը առա-
րի եղաւ. ու ժողովուրդը Գազգազալի մէջ
5 Յաւուցմէն քովը ժողվուեցան. Եւ փղշտացիք
ալ ժողվուեցան, որ իսրայէլի դէմ պատե-
րազմ ընեն. և ասոնք երեսուն հազար կառք
ու վեց հազար ձիաւոր առնէին, և ժողովուր-
դը ծովուն եզերքը եղող աւազին չափ շատ
էր. ու եկան և բնեմաւանէին արևելեան կող-
6 մը Մաքմասի մէջ բանակեցան. Եւ իսրայէլի
մարդ իրենք նեղութեան մէջ տեսան. և
ժողովուրդը ստղնապաչտ ըլլալով՝ սղերնու,
քարափներու, ժայռերու, աչտարակներու ու
7 փոսերու մէջ պահուեցան. Եւ երբայեցիք
Յորդանանէն Գադի ու Գաղաադի երկիրը
անցան. բայց Յաւուց դեռ Գազգազալի մէջ
էր. ու բոլոր ժողովուրդը դողդողալով անոր ետև
կ'երթային.
8 Եւ անիկա Սամուէլին որոշած ժամանակին
չափ եօթը օր սպասեց, բայց Սամուէլ Գազ-
գազա չեկաւ, ու ժողովուրդը անոր քո-
9 վին ցրուեցաւ. Եւ Յաւուց ըսաւ, Ողջակէզը
և խաղաղութեան զոհը ինծի մօտ բերէք. ու
10 ինքը ողջակէզը մատուց. Եւ երբոր անիկա
ողջակէզը մատուցանելը լմնցուց, անառաջ
Սամուէլ եկաւ. և Յաւուց գնաիկա դի-
11 մաւորելու ու բարևելու. Եւ Սամուէլ ըսաւ,
Ի՞նչ ըրիր. Եւ Յաւուց ըսաւ, Տեսայ որ ժո-
ղովուրդը իմ քովիս կը ցրուի, ու գուն ան-
որոշած օրերուդ մէջ չեկար, ու Փղշտացիք
12 Մաքմասի մէջ ժողովուած են, Եւ ըսի, Փղ-
շտացիք հիմա իմ վրաս Գազգազա պիտի իջ-
նեն, ու ես Տէրոջը աղաչք ազօթք չըրած չեմ.
ուստի ստիպուեցայ ողջակէզը
13 մատուցի. Եւ Սամուէլ ըսաւ Յաւուցին, Հի-
մարութիւն ըրիր, որ Տէր Ա՛ստծոյդ
քեզի պատուիրած պատուիրանքը չպահե-
ցիր. քանզի հիմա Տէրը քու թագաւորու-
թիւնդ իսրայէլի վրայ միշտ յաւիտեան պի-
14 պի հաստատէր. Բայց հիմա քու թագաւո-
րութիւնդ հաստատ պիտի չըլլայ. Տէրը իրեն
համար իր սրտին համեմատ մարդ մը կը փնտ-
տռէ, այն որ Տէրը իշխան պիտի կարգէ իր
ժողովուրդին վրայ. քանզի դուն Տէրոջը քե-
զի պատուիրած հրամանը չպահեցիր.
15 Եւ Սամուէլ եղաւ, ու Գազգազայէն
Բենիամինի Գաբաան դնաց. Եւ Յաւուց իր
քովը գտնուղ ժողովուրդը համրեց, ու ստիպ
16 հարիւրի չափ մարդ էին. Եւ Յաւուց և անոր
որդին Յոնաթան ու անոնց հետ գտնուղ
մարդիկը Բենիամինի †Գաբաան կը նստէին.
ու փղշտացւոց բանակը Մաքմասի մէջ էր.
17 Եւ փղշտացւոց բանակէն երեք գունդ ասա-
բաու եկաւ. գունդ մը մէկը դէպ ի Եփրայի
18 ճամբան Յաւսալի երկիրը գարձաւ. Եւ գուն-
դ մէկը դէպ ի Բեթհորոնի ճամբան գար-
ձաւ. ու գունդ մէկն ալ դէպ ի անապատը
գարձաւ, — ստիպովին Հովիսը նայող ան-
ճամբան ճամբան ըրաւ.
19 Եւ իսրայէլի բոլոր երկրին մէջ մէկ գար-
բին ալ չէր գտնուեր, քանզի փղշտացիք
թաքր էին թէ Ըբրայեցիք սուր կամ
20 նիզակ չշինեն. Եւ բոլոր իսրայէլացիք՝ ամէն
մէկը իր ցրիչը, խոփը, տապարը ու քան-
չիակները հասնար՝ փղշտացւոց երթային կ'իջնէին.
21 Բայց ցրիչներուն, խոփերուն, երեսաժանի
գործիքներուն ու տապարներուն համար՝ և
խթաններուն արելու համար խարտոցներ առնէին.
22 Անոր անօնակ եղաւ որ պատերազմին օրը՝
Յաւուցին ու Յոնաթանին հետ եղող բոլոր
ժողովուրդին ձեռքը նաբ կամ նիզակ չէր

դառնաւէր · միայն Սաուղիս ու անոր որդւոյն Յոնաթանի փոխը կը գտնաւէր ։
23 Եւ փղշտացւոց պահապան զօրքը Մաքեղոթի կիրճը եկան ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Յոնաթան առանց իր հօրը · քահանային և ժողովուրդին գիտնալուն ՝ Երիվայ ու Հրաշքով մը Փղշտացւոց պահապան զօրքերը կը ցրուի · 15 որուն վրայ Աստուծոյ վախը էնալով՝ կը սկսին շարժիլ · 17 Սաուղ քահանային պատասխանն չտալուելով՝ Բնակութեան վրայ կը յարձակի · 21 Իսկ գիր բառատ Իսրայէլացիները ու պահապանները ալ անոր հետ կը փախան Փղշտացւոց դէմ · 24 Սաուղ անխոհեմ երդում տալով յոգնեցնել ուզած ժողովուրդը կը զրկէ ուտելիքէ · 28 Յոնաթան անգիտակ կերած մեղրով կը բռնուի · 32 Ժողովուրդը կը զոհէ արիւնն ուտելով · 35 Սկսած մը կը շինէ · 36 Յոնաթան փնտռելով կը բռնուի · բայց ժողովուրդը կ՚ազատէ զանիկա · 47 Սաուղին գործերուն ու անոր զինուորներուն

1 Եւ եղաւ որ մէկ օր մը Սաուղի որդին Յոնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին բսաւ · Եկուր · անոր իր կողմը փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնինք · բայց իր հօրը չխնացուց ։
2 Ու Սաուղ Գաբաայիին ծայրը՝ Մագրոնի մէջ եղող նռնենիին տակը կը նստէր · և անոր հետ եղող ժողովուրդը՝ վեց հարիւր մարդու չափ
3 էր · Ու Ահիդի որդւոյն Փինէհասի որդւոյն Ելիի Տիրոջ քահանան էր , որ Եփոդ կը հագնէր · ու ժողովուրդը Յոնաթան չգիտէր թէ անկից ալ գնացեր է ։
4 Բերձայր չէր գիտեր · Եւ ան կիրճերուն մէջը , ուսկից որ Յոնաթան փղշտացւոց պահապան զօրքին անցնիլ կ՚ուզէր , մէկ կողմնակի մէկ քարաժայռ մը՝ ու միւս կողմնակի մէկ քարաժայռ մը կար , որոնց մէկուն անունը Բոզէս՝
5 ու միւսին անունը Սենան էր · Ու քարաժայռներուն մէկը հիւսիսային կողմի՝ Մաքմասին դիմացը ցցուած էր , ու միւսը հարաւային
6 կողմի՝ Գաբաայիին դիմացը · Եւ Յոնաթան իր զէնքերը կրող պատանիին բսաւ , Եկուր ան անթլփատներուն պահապան զօրքին անցնինք , կարելի է որ Տէրը մեզի համար բան մը բնէ · քանզի Տէրը դիւրաւ կամ քիչ մարդով ազատելու կարի ունի մարդերէ մը չկայ Տէ-
7 րոջը առջևը · Ու իր զէնքերը կրողը անոր բսաւ , Բոլոր քու սրտիդ մէջը եղածը ըրէ · յառաջ գնա · ահա քեզի հետ համաձայն եմ ։
8 զարհուրեցուց · Եւ Յոնաթան բսաւ , Հիմա մենք ան մարդոց անցնինք , ու անոնց երե-
9 նառք · Թէ որ մեզի այսպէս բսեն , Կայնեցէք՝ մինչև որ մենք ձեզի գանք , անտեղը մեր
10 տեղը կայնինք ու անոնց չերթանք · Բայց թէ որ այսպէս բսեն , Մեզի եկէք , անտեղը երթանք , քանզի Տէրը զանոնք մեր ձեռքը
11 տուած է · ու Գաբէկա մեզի նշան թլլայ · Ու երբոր երկուքնին փղշտացւոց պահապան զօրքին երեցան , փղշտացիք բսին , Ահա Եբրա-

ա Գլ · ԺԴ · 1 · 4 ·
— Գլ · ԺԴ · 15 ·
բ Գլ · գ · 21 ·
գ Գլ · Իր · 3 · 11 · 20
դ Հեբր · Ընկերակէր ·
ե Գլ · ը · 23 ·
զ Գլ · ԺԴ · 23 ·
է Գլ · ԺԴ · 23 ·
ը Կամ Գաբաայի
թ Դատ · ե · 4 · 7 · ը
ժ Մ Ն · ԺԴ · 11 ·
ի Տես Ծն · Իգ · 14 ·
Դատ · ե · 11 ·
լ Գթած · ե · 7 · Ճոբ · ԺԸ · 11 ·
խ Գլ · ԺԴ · 17 ·
ծ Դատ · է · 24 · ը
Մ Ն · բ · 22 ·
կ Գլ · ԺԴ · 6 ·
հ Ել · ԺԴ · 28 · Մաթ · Իգ · 6 · 7 · Մարկ · ը · 18 · Ղուկ · ժ · 4 ·
ձ Գլ · ԺԴ · 5 ·
ղ Ճոխ · ը · 28 ·
ճ Եփր · Երիքով · տես բՕր · բ · 28 · Մատ · գ · 5 ·

յեցիք իրենց պահապատած ծակերէն դուրս
12 կ՚ելլեն · Եւ պահապան զօրքերը Յոնաթանին ու անոր զէնքերը կրողին պատասխան տուին ու բսին , Մեզի եկէք , ու ձեզի մէկ բան մը ծանուցընենք · և Յոնաթան իր զէնքերը կրողին բսաւ , Յետևէս եկիր , քանզի Տէրը
13 զանոնք Իսրայէլին ձեռքը կը տայ · Ու Յոնաթան ձեռքերովը ու ոտքերովը վեր եկաւ , և անոր զէնքերը կրողն ալ անոր ետևէն · ու Յոնաթանին առջևը ինկան · անոր զէնքերը
14 կրողն ալ անոր ետևէն կը մեռցնէր · Եւ Յոնաթան ու անոր զէնքերը կրողը առաջին կոտորածին մէջ՝ քսան մարդու չափ մեռցուցին
15 ցին կէս թմաղարի չափ դաշտին վրայ · Ու բանակին մէջ՝ դաշտին մէջ ու բոլոր ժողովուրդին մէջ՝ Խուռամխիւն եղաւ · պահապան զօրքերը ու Ասպատաւորներն ալ դողդողացան , ու երկիրը դողաց , անանկ որ Աստուծոյ Երկիւղ Աստուծոյ էրամն մը եկաւ ։
16 Եւ Բնիամինի Գաբաայէն Սաուղին դիտերը տեսան որ ահա ան բազմութիւնը Իմիջ չխռմռտելնան մէջ է՝ ու երթալով կը ցրուի ։
17 Եւ Սաուղ իր հետը եղող ժողովուրդին բսաւ , Հիմի մարդկանց ետևէ ելէք , ու նայեցէք որ մեզմէ ո՛վ գացեր է · ու երբ անոնք տեղէն անցուցին , և ահա Յոնաթան ու անոր զէնքերը կրողը չէ-
18 կան · Անտեղը Սաուղ Աքիայիին բսաւ , Արտաշտդ տապանակը մօտեցուր · քանզի անտեղը Աստուծոյ տապանակը Իսրայէլի որդւոց
19 ցը հետ էր · Ու երբոր Սաուղ Քահանային հետ կը խօսէր , փղշտացւոց բանակին մէջէն ազմուկը երթալով կը շատնար · և Սաուղ
20 բսաւ քահանային , Ձեռքդ քաշէ · Ու Սաուղ և իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդը մէկտեղ ժողովեցան , ու մինչև պատերազմին տե-
21 ղը գացին · և ահա Խամէն մարդ իր բարեկիրթ վրայ դարձուցեր էր , ու շատ մեծ խռովութիւն մը կար · Եւ ան Եբրայեցիները որ առաջուց փղշտացւոց հետ էին , ու շրջակայ երկիրներէն անոնց հետ բանակը երթ էին , անոնք ալ Սաուղին ու Յոնաթանին հետ եղող ամ-
22 բոխին հետևեցան · Ու Եփրեմի լեռնանիվ վրայ Պահապատած Իսրայէլի բոլոր մարդիկը փղշտացւոց փախչիլը լսելով , անոնք ալ անոնց
23 հետևեցան պատերազմին մէջը մտան · Եւ այն օրը Տէրը ազատեց Իսրայէլը · ու պատերազմը Բեթաւենի անցաւ ։
24 Եւ այն օրը Իսրայէլի մարդիկը տագնապեցան · քանզի Սաուղ Ժողովուրդին երդում բնել տուեր էր՝ բսելով , Ով որ մինչև իրիկուն հաց ուտէ՝ անիծեալ թլլայ · պահէս մի՛ թէ իմ թշնամիներէս վրէժ առնեմ՝ ու բոլոր ժո-
25 ղովուրդը բնաքար հաց չդտաւ · Եւ բոլոր Ժո-

զաւուրգդ մէկ անառաս մը մնաս , ու չգնա-
26 նե երեսին վրայ մեղը կար ։ Ու երբոր ժո-
ղովուրդը անառաջ մնաս , տեսաս որ մեղը
կը վազէր , բայց ձեռքը բերնին մտածկըտով
չկար , քանզի ժողովուրդը երդուաձն վախցաս ։
27 Եւ Յոաննէս չտեսց , երբոր իր հօդրը ժո-
ղովուրդին երդուաձ բնել տուաս ։ ուստի իր
ձեռքը գառագաւնին ծայրը երկինցուց , ու
գանիկա մեղրին խորխորին մէջ խոթեց ու իր
ձեռքը բերանը տանելով՝ աչքերը բացաւն-
28 ցան ։ Ասանկը ժողովուրդին մէկը պատաս-
խան տուաս ու բաս , Քու հօդրդ ժողովուր-
դին մեծ երդուաձ բնել տուաւ՝ բսելով , Ա՛ռ-
որ հաց ուտող մարդը անիծեալ ըլլայ ։ Եւ
29 ժողովուրդը նուաղած էր ։ Ու Յոնաթանն
բաս , Իմ հօդրս ժողովուրդը նեղութեան մէջ
ձգեց ։ Նայեցէք , աս մեղրէն փիչ մը ուտե-
30 լուս պէս աչքերս բացուեցան ։ Ալ որուան ուտե-
լի՛ էր եթէ ժողովուրդը այսօր իր թշնամիներէն
բերն գտած աւարը կրնաներ ուտել ։ քանի-
գի հիմա փղշտացւոց մէջ ՚աւելի մեծ կո-
տորած կ՚ըլլար ։՚
31 Եւ ան օրը անոնք փղշտացիները Մաք-
մասէն մինչև Աիլոն զարկին ։ ու ժողովուր-
32 դը խիստ նուաղեցաս ։ Եւ ժողովուրդը աւա-
րին վրայ խնկաս ։ ու ոչխարները , արջառնե-
րը և որթերը առին , ու գետին վրայ մոր-
թեցին ։ ու ժողովուրդը ՚արիւնովը կերաս ։
33 Եւ Յաւուդին խնայացին ու բսին , Ահա ժո-
ղովուրդը Տէրոջը դէմ կը մեղանչէ , քանզի ա-
րիւնով կ՚ուտէ ։ Եւ անիկա բաս , Անօրէնաս-
րիթն երիք ։ հիմա ինծի մէկ մեծ քար մը
34 գլորեցէք ։ Ու Յաւուդ բաս , ժողովուրդին
մէջը ցրուեցէք , և անոնց բսէք , Ամէն մարդ
իր արջառը ու իր ոչխարը ինծի մօտեցնէք ,
ու հոս մորթէք և ուտէք , ու արիւնով ուտե-
լով Տէրոջը դէմ մեղք չգործէք ։ Ուստի բո-
լոր ժողովուրդը՝ ամէն մարդ իր ձեռքովը
այն գիշերը իր արջառը մօտեցուց , ու հոն մոր-
35 թեց ։ Եւ Յաւուդ ՚Տէրոջը սեղան չինեց ։ աս
էր Տէրոջը համար Յ՚՚՚՚ չինած առաջի սե-
զաներ ։
36 Եւ Յաւուդ բաս , Գիշերով փղշտացւոց
հետևէն իջնանք , ու մինչև որ առաւօտը ծա-
գէ՝ գանոնք թալանենք , ու անոնցմէ մարդ մը
չմնացնանք ։ և անոնք բսին ։ Քու աչքերուդ
ինչ որ հաճոյ է՝ անիկա ըրէ ։ Ու քահանան բաս ,
37 Հոս Աստուծոյ մտահնանք ։ Եւ Յաւուդ Աս-
տուծոյ հարցուց՝ ըսելով , Փղշտացւոց հետևէն
իջնե՞մ։ գանոնք իսրայէլին ձեռքը պիտի տա՞ս ։
Բայց ան օրը պատասխան չտուաս անոր ։
38 Անասնոր Յաւուդ բաս , ՚Հոս մօտեցէք՝ ժո-
ղովուրդին բոլոր իշխանները , և հասկըցէք
ու տեսէք թէ այսօր աս մեղքը որուն՚ն է ։
39 Քանզի իսրայէլը ազատող ՚Տէրոջը կենդանի է
որ թէ և իմ որդւոյս Յոնաթանին ալ ըլլայ ,
անպատճառ պիտի մեռնի ։ ու բոլոր ժողո-
վուրդին մէջը անոր պատասխան տուող մը չէ-
40 կար ։ Անասնոր անիկա բոլոր իսրայէլին բաս ,
Դուք մէկ կողմը կայնեցէք , ու ես և իմ որդիս
Յոնաթանն մեռս կողմը կայնենք ։ ու ժողո-
վուրդը Յաւուդին բաս , Աչքերուդ հանոյ
41 երեցածը ըրէ ։ Եւ Յաւուդ իսրայէլի Տէրը
Աստուծոյն բաս , ՚՚Ճշմարտութիւնը յայտ-
նէ ։՚՚ Եւ Յոնաթանն և Յաւուդ ՚՚՚՚ ըրա-
42 ւնցան , ու ժողովուրդը ազատ մնաց ։ Եւ
Յաւուդ բաս , Իմ վրաս ու իմ որդւոյս Յով-
նաթանին վրայ վիճակ ձգեցէք ։ ու Յոնաթա-
43 նան բռնուեցաս ։ Եւ Յաւուդ Յոնաթանին
բաս , Ինծի խնայացը թէ ի՞նչ ըրիր ։ ու Յով-
նաթան անոր խնայաց ու բաս , ՚Ձեռքիս
գառագաւնին ծայրովը փիչ մը մեղր կերայ եմ ։
44 — ահա ես պիտի մեռնիմ ։ Եւ Յաւուդ բաս ,
՚Աստուած ինձ այպէս ու ասկէ աւելի ընէ՝
45 նոր անշուշտ պիտի մեռնիս , Յոնաթան ։ Բայց
ժողովուրդը Յաւուդին բաս , Յոնաթա՞ն
պիտի մեռնի , ան որ այսօր իսրայէլի մէջ ան
մեծ փրկութիւնը ըրաս ։ Քաւ լիցի ։ ՚կեն-
դանի է Տէրը որ անոր գլխուն մէկ մազը գե-
տինը պիտի չիյնայ ։ քանզի այսօր Աստուծոյ
յ՚՚՚՚ ըրաս ։ Այսպէս ժողովուրդը Յով-
46 նաթանը ազատեց , ու անիկա չմեռաս ։ Եւ
Յաւուդ փղշտացիներէն ետ դարձաս , ու փղ-
շտացիք իրենց տեղը գացին ։
47 Այսպէս Յաւուդ սկսաս իսրայէլի վրայ թա-
գաւորել ։ ու բոլոր չրջակայ թշնամիներուն
հետ՝ այսինքն Մոաբին հետ , և ՚Ամմոնի որ-
դւոցը հետ , Եդոմի հետ , ՚Սուբայի թա-
գաւորներուն հետ , ու փղշտացւոց հետ պա-
տերազմ ըրաս ։ և որ կողմէ որ դարձաւ՝ յազ-
48 թահարեց ըրաս ։ Ու ՚քաջութիւն ընելով՚՚
՚Ամաղկը զարկաս , և ազատեց իսրայէլը իր
կողոպտիչներուն ձեռքէն ։
49 Այ ՚Յաւուդին որդիքը Յոնաթան , Իշ-
ուի ու Մելքիսուէ էին ։ և անոր երկու աղ-
ջիկներուն անունները՝ առաջինին անունը Մի-
50 րոմ , ու պզտիկին անունը Միքոդ էր ։ Եւ
Յաւուդին կնկանը անունը Աքինոամ էր՝ Աքի-
մասին աղջիկը , ու անոր զօրավարին անու-
նը Աբներեր էր՝ Յաւուդին հօրեղբօրը Ներին
51 որդին ։ Եւ Կիս՝ Յաւուդին հայրը , ու Աբն-
ներին հայրը Ներ՝ Աբիէլի որդիքն էին ։
52 Եւ Յաւուդին բոլոր օրերը՝ փղշտացւոց դէմ
սաստիկ պատերազմ կար ։ ու Յաւուդ ամէն

ե Եր· գ · ։ Քաս ·
Ժգ · ։ Մաս · գ ·
։։ ։
ի Կո՛ շտաս մեծ հո-
ազգած չիլլաս ։
զ Գէ · գ · ։։ ի · ։։
Ժէ · ։։ · ԺԲ · ։։ ·
բ Օր · Ժբ · ։։ · ։։
։։ ։
ը Գէ · է · ։։ ։
թ Գէ · իբ · ։
ժ Եհ · գ · ։։ · է · ։։
Ժ · ։։ ։
ժա Գէ · է · ։։ · Գէ ·

քիւն սաս ։
ժբ Ցե՛ս · է · ։։ · Գէ ·
Ժ · ։։ · ։։ ։
ժգ Ցե՛ս · է · ։։ ·
Հէ · ։։ ։
ժդ Հաս՛ · ս · ։։ ։
ժե Հէ · ։։ ։
ժզ Գէ · ժս · ։։ ։
ժէ Գէ · ժս · ։։ ։
ժը Բ Քաղ · Ժբ · ։։ ։
ժթ Գէ · ժս · ։։ ։
Ի Քաղ · Ժբ · ։։ ։
Ի ։ Գէ · ։։ ։
Ի ։ Ի Գ՛ · ։։ ։
Ի ։ ։ Գէ · Ժ · ։։ ։
Ի ։ ։ Ի Գ՛ · ։։ ։
Ի ։ ։ ։ Գէ · Բ · ։ ։

առաած զօրաւոր մարդը և ամէն ուժի առ
նզուած իր քովը կը ժողվէր ։

ԳԼ · ԺԸ

1 Սամուէլ կը խրկի Սաուղը՝ որ երթայ Ամաղեկը ջարդէ ։ 4 Սաուղ կենդանեաց մարդ ափերնին կը յաչքին ։ 8 Ա
գագին ։ 10 աստրին ալ կենդանեաց կը խնայէ ։ 12 Սամուէլ կ'ի
մացնէ Սաուղին թէ Նաաման ինչու՞ միթէ գանգիս իր
անհնազանդութեանը համար ։ 24 Սաուղ կը խոնարհի ։ 34 Սա
մուէլ Նայոթը կը մեկնի ։ 35 Սամուէլ ու Սաուղ կը գ
տանին ու իրենց տունը կ'երթան ։

1 Եւ Սամուէլ բաւ Սաուղին , Զիս զիս զիս՝
իր խոստակել ժողովուրդին վրայ քեզ թագա
ւոր օծելու խրկեց . ու հիմա Տէրոջը խօսքե
2 րուն ձայնը մտիկ ըրէ ։ Զօրաց Տէրը այսպէս
կ'ըսէ , Մխօքս բերի ինչ որ Ամաղեկ ըրաւ
Իսրայէլին , անոր երթալուանէն ելած առէնը՝
3 Ճամբան մէջ անոր դէմ դնելով ։ Հիմա գնա
ու Ամաղեկը զարկ , և ամէնը բոլոր ունեցածը
ջնջած պէտ բնաջինջ ըրէ , ու անոր չխնա
յեր . և էրիկ մարդէն մինչև կնիկ մարդը , ու
ազգէն մինչև կաթնակերը , արջառէն մինչև
ոչխարը , և ուզտէն մինչև էշը մեռցընես ։
4 Սաուղ ժողովուրդը կանչեց , ու
Տէզպիմի մէջ զանոնք համրեց , որ երկու հա
րիւր հազար հետեւակ զօրք էին , ու Յուդա
5 յեանք ալ տասը հազար ։ Եւ Սաուղ մինչև
Ամաղեկացւոց մէկ քաղաքը գնաց , ու հեղե
6 զուկին մէջ դարանակալ եղաւ ։ Եւ Սաուղ
Կենեղիներուն բաւ , Գացէք , զատուեցէք
ու Ամաղեկացւոց մէջէն իջէք , չըլլայ որ ձեզ
անոնց հետ մէկտեղ զարնեմ . քանզի դուք
բոլոր Իսրայէլի որդւոցը ողորմութիւն ըրիք՝
անոնց եգիպտացէն ելած առէնը ։ Կենե
գիները Ամաղեկացւոց մէջէն զատուեցան ։
7 Եւ Սաուղ Եւիլային մինչև Եգիպտոսին դի
8 մացի Շուրը՝ Ամաղեկը զարկաւ ։ Ու Ամա
գեկին թագաւորը Ագագը ողջ բռնեց , ու
բոլոր ժողովուրդը սուրի բերնով չջարդեց ։
9 Բայց Սաուղ ժողովուրդին հետ Ագագը , և
ոչխարներուն ու արջառներուն ամէնին գե
րեները , և գառները , ու ամէն պատուա
կան բաները խնայեցին , և չուզեցին զանոնք
ջարդել , հապա բոլոր անարգ ու անպիտան
անասուններըը ջարդեցին ։
10 Եւ Տէրոջը խօսքը Սամուէլին եղաւ՝ բսե
11 լով , Սաուղը թագաւոր ընելուս գղջացի .
քանզի ինծմէ հետ դարձաւ , ու իմ խօսքերս
չկատարեց ։ Եւ Սամուէլ տրտմեցաւ , ու բո
12 լոր գիշերը Տէրոջը ազազակեց ։ Ու Սամուէլ
առաւօտուն կանուխ եղաւ , որ երթայ Սաուղը
դիմաւորէ . և Սամուէլին խնդացուցին ու բսին ,
Սաուղ Կարմէղոս եկաւ , և ահա իրեն հա
մար Ֆյադիսթեանն նշան՝ կանդնեց , ու ան
կէ դարձեալ անցաւ , ու Գալգալա իջաւ ։
13 Եւ Սամուէլ Սաուղին քովը գնաց . ու
Սաուղ անոր բաւ , Օրհնեալ Տէրոջմէն սր
14 նակ բլլաս . Տէրոջը խօսքը կատարեցի ։ Եւ
Սամուէլ բաւ , Հապա ա ոչխարներուն ձայ
նը իմ ականջս պիտի բլլայ՝ որ իմ ականջս կու գայ ,
15 ու արջառներուն ձայնը որ ես կը լսեմ ։ Եւ
Սաուղ բաւ , Զանոնք Ամաղեկացիներէն բե
րին . Ժողովուրդը պիտնա ազէկ ոչխար
ներուն ու արջառներըը ողջ թագուցին , որ զանոնք
քու Տէր Աստուծոյդ զոհ մատուցանեն . ա
16 կայն մնացեալները ջարդեցինք ։ Ասաներ Սա
մուէլ բաւ Սաուղին , Կեցիր որ քեզի պատ
մեմ թէ որ Տէրը ա գիշեր ինծի խօսեցաւ ։
17 Ան ալ անոր բաւ , Խօսէ ։ Եւ Սամուէլ բաւ
Սաուղին , Անհա գուն էիր քա աչքերուդ պզտ
ուկ կ'երեւնայիր , Իսրայէլի որդւոցը ցեղերուն
գլուխ եղար , ու Տէրը քեզ Իսրայէլի վրայ
18 թագաւոր օծեց . Եւ Տէրը քեզ ճամբայ
մը խրկեց՝ բսելով , Գնա , ու ան մեղաւոր
Ամաղեկացիներըը ջնջած պէտ ջարդէ , և ա
նոնց դէմ պատերազմի բրէ , մինչև որ զանոնք
19 բնաջինջ բնես . Ինչ գուն ինչո՞ւ համար Տէրո
ջը ձայնին հնազանդութիւն չըրիր , ու աս
բին վրայ խլեալով՝ Տէրոջը առջեւը չարութիւն
20 ըրիր . Եւ Սաուղ բաւ Սամուէլին , Ահա
ես Տէրոջը ձայնին հնազանդութիւն ըրի , ու
Տէրը զիս որ ճամբան որ խրկեց , ան ճամբան
գացի , և Ամաղեկի թագաւորը Ագագը բերի ,
21 ու Ամաղեկը ջնջած պէտ բնաջինջ ըրի . Ա
կայն ժողովուրդը ան առաջէն ոչխարներ ու
արջառներ առաւ , ջնջածներէն պիտի ազէկ
նեըը՝ որ Գալգալայի մէջ քու Տէր Աս
22 տուծոյդ զոհ բնեն . Եւ Սամուէլ բաւ , Մի
թէ Տէրոջը ամէնը ողջակիզներըը ու զոհերը
Տէրոջը ձայնին հնազանդութիւն բնելու չափ
հաճոյ է . ահա հնազանդութիւնը՝ զոհէն ,
ա՛ն լսել մտիկ բնելը խոյերուն ճարպէն ազէկ
23 է . Քանզի ապստամբութիւնը կախարդու
թեան մեղքին պէս , ու կամակորութիւնը ի կը
ռապաշտութեան պէս է . որովհետեւ դուն
Տէրոջը խօսքը մերժեցիր , ան ալ քեզ
մերժեց՝ որ թագաւոր չըլլաս ։
24 Եւ Սաուղ բաւ Սամուէլին , Մեղք գոր

ա Գլ · ը · 11 ·
— գ Գլ · բ · 18 ·
ե Եր · ժե · ա · 14 · Ամո · իգ · 20 · բՕր · իե · 17 · 18 · 19 ·
զ Ցես · գ · 17 · 21 ·
է Թագ · իգ · 21 · Դատ · 16 · գ · 11 ·
ը Ձե · ժբ · 22 · ժբ · 13 · 14 · Ցաւ · ժբ · 4 ·
թ Եր · ժբ · 19 · 19 · Ամո · ժ · 25 · 26 ·
ժ Ձե · իե · 18 ·
ի Ձե · ժգ · 7 ·
ժա Գլ · ժգ · 45 ·
ժբ Տես · բ Թագ · բ · 24 · 35 · Ես ·
ժգ Տես գլ · ը · 1 ·
ժդ Ես · 3 · 13 ·
ժե Կամ երկրագործական Նեղը ·
ժզ Ամո · ժե · 13 ·
ժէ Ամո · ժ · 25 · 26 ·
ժը Ես · 35 · Ձե · գ · 6 · 7 · բ Թագ · իգ · 16 ·
ի Ցես · իբ · 16 · գ Թագ · բ · 6 ·
իա Գլ · ժգ · 13 · Ես · 3 · 9 ·
իբ Եբր · քև ·
իգ Ձե · 3 · 13 ·
իդ Ամո · ժե · 13 ·
իե Ես · 13 ·
իզ Ամո · 3 · 15 · Ամո · ժ · 25 · Ցաւ · ժ · 3 · 4 · Ես · 3 · 15 · Ձե · գ · 6 · 7 · բ Թագ · իգ · 16 · Ամո · ժ · 8 · 9 · Ամոս · իա · 3 · Եսա · 11 · 12 · 13 · 16 · 17 · Եբր · 6 · 22 · 23 · Միք · գ · 6 · 7 · 8 · Եբր · 3 · 4 · 7 · 8 · 9 ·
իէ Եբր · քև ·
իը Ձե · 13 ·
իթ Ձե · 12 ·
ի Ամո · 8 · 9 · Ամոս · իա · 3 · Եսա · 11 · 12 · 13 · 16 · 17 · Եբր · 6 · 22 · 23 · Միք · գ · 6 · 7 · 8 · Եբր · 3 · 4 · 7 · 8 · 9 ·
ի Գաղ · 6 · 1 · Ձե · գ · 6 · Ամո · 6 · 22 · Բ · 13 · 3 · 7 · Ամո · 3 · 25 ·
իգ Բ Օր · 3 · 10 ·
իդ Եբր · անձնամբ քեւ · Քրոնիկ Քեւ · 16 · 19 ·
իե Գլ · ժգ · 14 ·
իզ Տես բ Թագ · 3 · 25 ·

ծեզի՝ որ Տէրոջը հրամանը ու. քու խօսքերդ
գանց ըրի. քանզի ՚ժողովուրդէն վախցայ ու
25 հաճեա անոնց խօսքը մտիկ ըրի. Ու հիմա
կ՚ապաչեմ՝ իմ յանցանքս ներէ, և իմ հետս
դարձիր, որ Տէրոջը երկրպագութիւն ընեմ.
26 Ու Սամուէլ բսաւ Սաուղին, Քո քու հետդ
չեմ դառնար. ՚քանզի գուն Տէրոջը խօսքը
մերժեցիր, Տէրն ալ քեզ մերժեց՝ որ ըլլաս
27 յեղի վրայ թագաւոր չըլլաս. Ու Սամուէլ
դարձաւ որ ու---ին երթայ. բայց անոր
կա հասեր վերտակոսին ծայրէն բռնեց, որ
28 պատռեցաւ. Սամուէլ անոր բսաւ,
՚Տէրը այսօր քու վրայէդ խորտկելին թագա-
ւորութիւնը պատռեց, ու քու ընկերիդ
29 ազգի՝ որ քեզմէ աւելի բարի է. Ու խորտկելին
Ազգաչէնը ՚սուտ չըսաւ ու չդղջաց. քանզի
30 անիկա մարդ չէ՝ որ զղջայ. Ու---ը բսաւ,
Մեղք գործեցի. կ՚ապաչեմ՝ հիմա իմ ժողո-
վուրդիս ծերերուն առջեւը ու Իսրայէլին առ-
ջեւը ՚դիս պատուէ, և իմ հետս դարձիր, որ
քու Տէր Աստուծոդ երկրպագութիւն ընեմ.
31 Ու Սամուէլ Սաուղին ետեւէն դարձաւ, և
Սաուղ Տէրոջը երկրպագութիւն բրաւ.
32 Եւ Սամուէլ բսաւ, Ամաղեկին թագա-
ւորը Ագագը բերէք ինձի մօտ. ու Ագագ փնջաս-
թեամբ անոր մօտեցաւ. և Ագագ բսաւ, Ա-
չուշտ մահուան դառնութիւնը անցած է.
33 Բայց Սամուէլ բսաւ, ՚Քանզի որ քու սուրդ
կիներուն անզաւակ թողուց, նոյնպէս ալ քու
մայրդ կիներուն մէջը անզաւակ պիտի ըլլայ. Ու
Սամուէլ Գաղգաղայի մէջ Տէրոջը առջեւը կտոր
կտոր բրաւ Ագագը.
34 Ե՛ Սամուէլ Ռամա գնաց, ու Սաուղ իր
35 տունը՝ ՚Սաուղին Գաբաաան ելաւ. Ե՛ Սա-
մուէլ մինչեւ իր մահուանն օրը՝ մէկ մը ալ Սա-
ուղը չտեսաւ. բայց Սամուէլ ՚Սաուղին հա-
մար սուգ կ՚ընէր. և Տէրը ՚Սաուղը խորտ-
կելի վրայ թագաւոր ընելուն զղջաց.

ԳԼ. ԺԶ

1 Սամուէլ Սաուղին կը խրատէ զոհ մը մատուցանելու պատ-
ճառով. ու Բեթղեհեմ կու գայ, և Յեսսէ որդոց կերպին գ-
նահատելով. կը յայտնուի թէ՝ ու Սամուէլ Դաւիթը կ՚օծէ,
11 Սաուղ Դաւիթը կանչել կու տայ որ զինքը նուագով
ոգիին հանգստութիւն գտնէ.

1 Ե՛ Տէրը Սամուէլին բսաւ, ՚Մինչեւ ե՞րբ
Սաուղին համար սուգ կ՚ընես. որովհետեւ
ես զանիկա մերժեցի, որ Իսրայէլի վրայ
չթագաւորէ. Ուղղիդդ եղջիւրդ լեցուր, ու եկուր
քեզ բնթրելու Յեսսէի Բեթղեհեմացիին. քանզի
՚ասոր որդոցմէ ինկը ինծի թագաւոր
2 բնտրեր. Ու Սամուէլ բսաւ, Ի՞նչպէս երթամ.
թէ որ Սաուղ լսէ՝ զիս կը մեռցնէ. և Տէրը
բսաւ, ՚Հետդ մէկ երինջ մը առ, ու բսէ թէ
3 Տէրոջը զոհ ընելու եկայ. Ե՛ Բեթղէն զոհին
հրաւիրէ. ու ՚քու ընելու բանդ ես քեզի կը
հասկըցնեմ. և ինծի ---ը օծես ան մարդը
որ քեզի պիտի բսեմ.
4 Ու Սամուէլ Տէրոջը բսածը բրաւ, ու Բեթ-
լեհեմ գնաց. Ե՛ քաղաքին ծերերը ՚դողա-
յով զանիկա դիմաւորելուն, ու բսին, ՚Սէր-
5 գեօք խաղաղութեամբ եկար. Ե՛ անիկա բ-
սաւ, խաղաղութեամբ. Տէրոջը զոհ ընելու ե-
կայ. ՚պրծուեցէք՝ ու իմ հետս զոհի եկէք. և
Յեսսէն ու անոր որդիները սրբել տուաւ, և
6 անոնք զոհի հրաւիրեց. Ու երբոր անոնք եկան,
՚Եղիաբը տեսնելով՝ ՚բսաւ, իրաւ որ Տէրոջը
7 օծեալը իր առջեւն է. Բայց Տէրը Սամուէ-
լին բսաւ, ՚Անոր երեսութիւնն ու հասակին եր-
կայնութիւնը մի՛ նայիր, քանզի ես զանիկա
անարգեցի. ՚որովհետեւ մարդը ուշ նայիր չիմ-
լար. քանզի մարդը ՚երեսցածին կը նայի,
8 բայց Տէրը ՚սրտին կը նայի. Ե՛ Յեսսէ ՚Աբի-
նադաբը կանչեց, ու զանիկա Սամուէլին առ-
ջեւէն անցուց. և Ա---ը բսաւ, Տէրը ասիկա
9 ալ չընտրեց. Ու Յեսսէ ՚Սամման անցուց. և
10 Ա---ը բսաւ, Տէրը ասիկա ալ չընտրեց. Ու
երբոր Յեսսէ Սամուէլին առջեւէն իր եօթը
որդիները անցուց, Սամուէլ Յեսսէին բսաւ,
11 Տէրը ասոնցմով ՚ինչ չընտրեց. Ե՛ Սամուէլ Յես-
սէին բսաւ, Տղաքներդ ա՞յդ չափ են. Ու ա-
նիկա բսաւ, ՚Տակաւին պզտիկը մնաց,
և ահա ոչխարները կ՚արածէ. Ու Սա-
մուէլ Յեսսէին բսաւ, ՚Մարդ խրկէ ու զանի-
կա բերել տուր. քանզի մինչեւ որ անիկա հոս
12 չգայ, մենք ---ը պիտի չնստինք. Ու ան-
խրկեց, ու զանիկա բերել տուաւ. և անիկա
՚կարմիր էր, ու ազուր աչքեր ունէր, ու
գեղեցիկ ալ պզնգիկ էր. ՚Աստուած Տէրը ը-
սաւ, Էլիր՝ ասիկա օծէ, քանզի ասիկա է.
13 Ե՛ Սամուէլ եղջիւրը առաւ, ու ՚զա-
նիկա իր եղբայրներուն մէջ օծեց. ու ան օրէն ետ-
քը ՚Տէրոջը Հոգին Դաւիթին վրայ եկաւ. ու
Սամուէլ ելաւ Ռամա գնաց.
14 ՚Ե՛ Տէրոջը Հոգին Սաուղէն հեռացաւ.
ու Տէրոջը կողմանէ ՚չար ոգի մը ||ատոր նե-

---

1 Ա Թագ. ԺԶ. 1 ։ Ա Թագ. Ժ. 24 ։ Ա Թագ. ԺԵ. 35 ։ Ա Թագ. ԺԵ. 23 ։ Ա Թագ. ԺԵ. 26 ։ Ա Թագ. ԺԵ. 28 ։ Ա Թագ. ԺԵ. 35 ։ Ա Թագ. ԺԶ. 1 ։ Ա Թագ. ԺԵ. 11 ։ Ա Թագ. ԺԶ. 1 ։ Ա Թագ. ԺԶ. 12 ։ Ա Թագ. ԺԶ. 13 ։ Ա Թագ. ԺԶ. 14 ։ Ա Թագ. ԺԶ. 23 ։ Ա Թագ. ԺԸ. 10 ։ Ա Թագ. ԺԹ. 9 ։ Ա Թագ. ԺԹ. 18 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 1 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 11 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 18 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 19 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 22 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 24 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 24 ։ Ա Թագ. ԻԹ. 24

15 զաթիւն կա՛ւտար։" Եւ Սաւուղին Դաւթին
ըր անոր բսին, Ահա Աստուծոյ կոչնեակ չար
16 ոգի մը փակի Նեզուիթեան կա՛ւտ։ Մեր ան-
րը Իր աղջիկ եզոց Դաւթեան պրաչէ՝ որ
ոգիկ քնացնար մը վնասէ, ու երբոր Ա-
աստուծոյ կոչնեակ ան չար ոգին քա՛ւ վրաց
գայ, անոնիկա՝ իր ձեռ քովը նուագ զարնէ, ու
17 ⁰գուն հանգստանա։" Եւ Սաւուղ իր Դա-
ստանեքուն բսաւ, Հիմա բնեմ մէկ ազէկ քը-
նագնար մը գտէք, ու զանիկա բնեմ բե-
18 րէք։ Եւ Դաւթեան մէկ պատասխան տը-
ւաւ ու բսաւ, Ահա Բեթղէհեմացի Յեսսէին
մէկ տգան տեսայ, որ քնար գարնելը գիտէ,
ու ՚անիկա զօրաւոր, պատերազմիկ, ճարտա-
ան, ու գեղեցիկ տեսքով կարճ մէն է, և
19 Տ՚էրը անոր հետն է։ Ու Սաւուղ Յեսսէին
պատգամաւորներ խրկեց ու բսաւ, ՚Ոչխար-
ները քովը գանուող տգան Դաւթիը բնեմ
20 խրկէ։ Եւ Յեսսէ ՚էշեն հց հաց, ոխկ մը գի-
նի, ու այծերէն ուլ մը առնելով՝ իշու վրայ
բնածուցնց, ու զանոնք իր տգուն Դաւթիին
21 ձեռ քովը Սաւուղին խրկեց։ Եւ Դաւիթ Սա-
ւուղին եկաւ, ու ՚անոր առջեը կայնեցաւ։
Եւ Սաւուղ զանիկա չատ սիրեց, ու Դաւիթ անոր
22 կապարճակիրը եղաւ։ Եւ Սաւուղ Յեսսէին
հաղ խրկեց ըսելով, Դաւիթը իմ առ-
ջեւս կայնի, քանզի անիկա իմ աչքս շնորհք
23 գտաւ։ Ու երբոր Աստուծմէ ՚ղը ոգին Սա-
ւուղին վրայ կու գար, Դաւիթ քնարը կ՚առ-
նէր, ու իր ձեռ քովը կը զարնէր։ Եւ Սաւուղ
կը հանգստանար ու կը գեղանար, և չար
ոգին անոր վրայէն կ՚երթար։

ԳԼ՝ ԺԷ

1 Փղշտացիք ՚իրենց զօրքերը ժողվեցին
պատերազմելու համար, և ՚Յուդայի Սոքովին
մէջ ժողվուեցան. և Սոքովի ու Ազեկային մէջ
2 ահեղը ՚Ափեսդամմին բանակեցան։ Եւ Սաւուղ
ու Իսրայէլի մարդիկը ժողվուեցան, ու Էլայի
հովիտին մէջ բանակեցան, և Փղշտացւոց
դէմ պատերազմ բնելու համար կարգ ու չա-
3 րեցան։ Ու Փղշտացիք մէկ կողմնեն մէկ
լեռան մը վրայ կայներ էին, ու Իսրայէլացիք
միւս կողմնեն մէկ լեռան մը վրայ կայներ էին.

4 ու հովիտը անոնց մէջն էր։ Եւ Փղշտացւոց
բանակէն ՚Գողիաթ անուռնով՝ մէկ կռնգուն
ու մէկ թիզ բարձրութեամբ ՚Գեթացի ան-
5 յեան մը ելաւ։ Անոր գլուխը պղնձէ սաղաւարտ
կար, ու հետաւած զրահ մը հագեր էր. ու
անոր պղնձէ զրահին ծանրութիւնը հինգ հա-
6 զար սիկղ էր։ Եւ ատրկուն վրայէն պղնձէ
առնապատեներ, ու ուսերը մէջ պղնձէ †գեղարդ
7 մը ունէր։ ՚Անոր նիզակին բունը սաղայեան
կաց գլանին պէս էր, ու նիզակին ասկը մէկ
հարիւր սիկղ երկաթէ էր. և անոր վահանը
8 կրողը անոր առջեն կ՚երթար։ Անիկա եր-
կայնեցաւ, ու Իսրայէլի գունդերուն կանչե-
լով՝ անոնց բսաւ, Ելէք հասնար դէմ պա-
տերազմ բնելու երեր էք, ու գունդերով չա-
րաներ էք. միթէ ես փղշտացի չնի՞մ, ու գուք
՚Սաւուղին ծառաներ չնի՞ք. ձեր մէջէն մարդ
մը բնտրեցէք, որ իջնէ ՚ինծ հանդիպի։
9 Թէ որ կարող բլլայ ինծի հետ ճակտնբա,
ու զիս մեռցնէ, անառնար մենք ձեզի ծա-
ռայ բլլանք. բայց թէ որ ես յաղթնեմ ու զա-
նիկա մեռցնեմ, անառնար դուք մեզի ծա-
ռայ բլլաք ու ՚մեզի ծառայութիւն բնէք։
10 Եւ ան փղշտացին բսաւ, Ես ՚այսօր Իսրայէլի
գունդերը նախատեցի. ինծի մէկ մարդ մը
11 տուէք, որ իրարու հետ ճակտնբնք։ Ու
երբոր Սաւուղ ու բոլոր Իսրայէլ փղշտացիին
այս խօսքերը լսեցին, զարհուրեցան ու խիստ
վախցան։
12 Եւ Դաւիթ ՚Եփրաթացի՝ այսինքն Բեթղա-
ղէհեմէն Յեսսէ անուռնով ՚մարդ ու. մը
որդի էր. անոնիկա Սաւուղին օրերը մարդ ու ունէր, ու անի-
կա Սաւուղին օրերը մարդոց մէջ ծեր մարդ
13 կը սեպուէր։ Եւ Յեսսէին երեք մեծ որդինե-
րը Իր ետեւէն եղեր էին. և պատերազմի գացող
՚երեք որդոցը անուններն՝ անոց բանկաւոր եղի-
ար, երկրորդը ինր Աբինադաբ, և երրոր-
14 դինր Սամմա էր. Ու Դաւիթ ամէնէ պզտի-
սին էր. և երեք մեծերը Սաւուղին եառնէին
15 գացին. բայց Դաւիթ Սաւուղին քովէն ել-
լելով՝ Բեթղէհէմ գարձեր էր, ՚որ իր հօրը
16 ոչխարները արածէ։ Եւ ան փղշտացին քա-
ռասուն օր առաւ ու իրիկուն կը մնանար,
ու ինքնա հնամարտութեան հրաւիրելով կը կայնէր։
17 Եւ Յեսսէ իր որդւոյն Դաւիթին բսաւ,
Քու եղբարցդ համար այս միկ ագռաւ բան-
դած ցորենը ու այս տասը հացը առ, բանա-
18 կը վազէ եղբարցդ ՚մէջ։ Եւ այս տասը պըս-
պատիքը ածող հազարապետին տար, ու ՚նայէ
որ եղբայրներդ ողջ առաջի են, ու անոնցմէ

---

1 Ես. խա. 46. Հմր. 21. 22. գ Թագ. ժ. 8.
2 Հմր. 23. գ Թագ. գ. 12.
3 Ելք. քսվ. ազեկ ՀԱՅՍ՝
4 Գլ. ժե. 32. 34. 35. 36.
5 Գլ. գ. 19. ԺԸ. 18. 14.
6 Հմր. 11. Գլ. ժե. 15. 24.
7 Յեսս. գլ. ժ. 37.
8 Գլ. ժե. 1. ԺԹ. 18. Ես. խա. 46. գ Թագ. ժ. 3. Ես. ամակ. ԽԸ. 29.
9 Հմր. 14. 19.
10 Գլ. ժգ. 1.
11 Ելս. ժե. 25. բ Մն. ԽԸ. 18.
12 Գլ. բ. 17.
13 Հմր. 26. բ Թագ. խա. 21.
14 Ես. ժա. 13.
15 բ Թագ. խա. 19.
16 Գլ. ժա. 1.
17 Հմր. 24. Հաւար. 1. Մն. ա. 13. 14. 15.
18 Գլ. ժգ. 1. 10. Յես. Մն. բ. 13. 14. 15.
19 Գլ. ժգ. 6. 8. 9. Մն. բ. 13.
20 Գլ. ժգ. 19.
21 Ես. ԼԸ. 14.

19 Նչան առ։ Եւ Սաուղ ու անոնք ու բոլոր
ժողովուրդը որ անոր հետ էին՝ հաւաքուեցան
ու գացին մինչեւ Մելխամայի մօտ։ Ամմոնացի-
20 ներուն երկիրը։ Դաւիթ ու իր հետ եղող
մարդիկը ելան ու Ամմոնացիներուն երկրին
21 մէջ մտան։ Եւ Նաքաս մեռաւ ու անոր տեղ
22 անոր որդին Անան թագաւորեց։ Դաւիթ
ըսաւ. Անանի հետ բարութիւն պիտի ընեմ,
որովհետեւ անոր հայրը ինծի բարութիւն
ըրաւ։ Ուստի Դաւիթ իր մարդիկը անոր հայրը
23 մխիթարելու համար անոր ղրկեց։ Դաւիթին
մարդիկը Ամմոնացիներուն երկրին մէջ եկան։
24 Ամմոնացիներուն իշխանները Անանի ըսին.
Կարծես թէ Դաւիթ քու հայրդ պատուելու
համար մխիթարողներ ղրկեց քեզի։ Դաւիթի
մարդիկը չէ՞ որ քեզի մօտ եկան, որ երկիրը
քննեն, քանդեն ու լրտեսեն։ Ուստի Անան
25 Դաւիթին մարդիկը բռնեց ու անոնց մօրուքը
կտրեց ու անոնց հագուստները կիսէն վար
մինչեւ հասակները կտրեց ու զանոնք արձա-
26 կեց։ Անոնք գացին։ Ատոր համար մարդիկ
գացին ու Դաւիթին պատմեցին։ Ան ալ անոնց
դիմաւորելու համար մարդիկ ղրկեց, որովհե-
տեւ այդ մարդիկը շատ կը նախատուէին։ Ան
ալ անոնց ըսաւ. Երիքով մօրուքերնիդ բուսնի
27 ու յետոյ դարձէք։ Ամմոնացիներ տեսան թէ
Դաւիթին աչքին մէջ ատելի եղան, ուստի
Ամմոնացիները ղրկեցին ու Բեթ-Հռովբէն ու
Սուբայէն քսան հազար հետեւակ զինուոր
վարձեցին, Մաաքայէն թագաւորին հազար
մարդ ու Տոբէն տասներկու հազար մարդ։
28 Երբ Դաւիթին լսելի եղաւ, Յովաբը ղրկեց
զինուորական զօրքերուն հետ, որոնք քաջ
29 մարդիկ էին։ Ամմոնացիները դուրս ելան ու
իրենց պատերազմի կարգը բռնեցին քաղաքին
դրան առջեւ, իսկ թագաւորին եկած մարդիկը
30 առանձին դաշտի մէջ էին։ Երբ Յովաբ տեսաւ
թէ պատերազմը իր դէմ ու թիկունքէն կը
սկսի, Իսրայէլի ամենաընտիր զինուորներէն
ընտրեց ու Ասորիներուն դէմ պատերազմի
31 կարգը բռնեց։ Իսկ զօրքի մնացեալը իր եղբօր
Աբիսայի ձեռքը տուաւ ու Ամմոնացիներուն
32 դէմ պատերազմի կարգը բռնեց։ Եւ ըսաւ.

---

2 Գլ. իգ. 9։
3 Տ՚ա Դաւա. ժգ. 11։
4 Ելհ. 3։
5 Ցե՚ա. ժե. 16։
6 Գլ. ժա. 2։
7 Գլ. ժգ. 6։
8 Բ Օր. է. 28։
9 Ելհ. 18։
10 Ելհ. 21։
11 Դան. լե. 4. 8. 11։ Մաա. ժ. 36։
12 Կամ խրատագրավ։
13 Ելհ. 28. 37։
14 Բ Օր. ի. 1. 3։
15 Գլ. ժգ. 18։
16 Տ՚ա Քնա. ժգ. 28։ Բ Օր. իթ. 2։
17 Ա՚ա. ժգ. 16. 17։
18 Գլ. 7. 5։ 11. 6։ Բ Տիմ. գ. 17. 18։
19 Գլ. ժ. 17. 18։
20 Գլ. ժգ. 12։
21 Գլ. իգ. 12։ ա Մն. իգ. 11. 16։
22 Գլ. ժգ. 12։
23 Գլ. իգ. 8. իթ. 8. ժգ. 11։
24 Ա՚ա. ժգ. 15։
25 Գլ. ժգ. 12։
26 Գլ. ժգ. 12։
27 Գլ. ժգ. 12։
28 Գլ. ժգ. 12։
29 Գլ. ժգ. 12։
30 Գլ. ժգ. 12։
31 Գլ. ժգ. 12։
32 Գլ. ժգ. 12։
33 Գլ. ժգ. 12։
34 Գլ. ժգ. 12։
35 Գլ. ժգ. 12։
36 Գլ. ժգ. 12։
37 Գլ. ժգ. 12։
38 Գլ. ժգ. 12։
39 Գլ. ժգ. 12։
40 Գլ. ժգ. 12։
41 Գլ. ժգ. 12։
42 Գլ. ժգ. 12։
43 Գլ. ժգ. 12։
44 Գլ. ժգ. 12։
45 Գլ. ժգ. 12։
46 Գլ. ժգ. 12։
47 Գլ. ժգ. 12։
48 Գլ. ժգ. 12։
49 Գլ. ժգ. 12։
50 Գլ. ժգ. 12։
51 Գլ. ժգ. 12։
52 Գլ. ժգ. 12։
53 Գլ. ժգ. 12։
54 Գլ. ժգ. 12։
55 Գլ. ժգ. 12։
56 Գլ. ժգ. 12։
57 Գլ. ժգ. 12։
58 Գլ. ժգ. 12։
59 Գլ. ժգ. 12։
60 Գլ. ժգ. 12։
61 Գլ. ժգ. 12։
62 Գլ. ժգ. 12։
63 Գլ. ժգ. 12։
64 Գլ. ժգ. 12։
65 Գլ. ժգ. 12։
66 Գլ. ժգ. 12։
67 Գլ. ժգ. 12։
68 Գլ. ժգ. 12։
69 Գլ. ժգ. 12։
70 Գլ. ժգ. 12։
71 Գլ. ժգ. 12։
72 Գլ. ժգ. 12։
73 Գլ. ժգ. 12։
74 Գլ. ժգ. 12։
75 Գլ. ժգ. 12։
76 Գլ. ժգ. 12։
77 Գլ. ժգ. 12։
78 Գլ. ժգ. 12։
79 Գլ. ժգ. 12։
80 Գլ. ժգ. 12։
81 Գլ. ժգ. 12։
82 Գլ. ժգ. 12։
83 Գլ. ժգ. 12։
84 Գլ. ժգ. 12։
85 Գլ. ժգ. 12։
86 Գլ. ժգ. 12։
87 Գլ. ժգ. 12։
88 Գլ. ժգ. 12։
89 Գլ. ժգ. 12։
90 Գլ. ժգ. 12։
91 Գլ. ժգ. 12։
92 Գլ. ժգ. 12։
93 Գլ. ժգ. 12։
94 Գլ. ժգ. 12։
95 Գլ. ժգ. 12։
96 Գլ. ժգ. 12։
97 Գլ. ժգ. 12։
98 Գլ. ժգ. 12։
99 Գլ. ժգ. 12։
100 Գլ. ժգ. 12։

46 Ձոյն անուշով քնգի կու գամ։ Ա֊յսօր Ցէրը քնգ ֊իմ՝ Հնա֊ցա պիտի մնանէ ֊ ու ես քնգ պիտի մնուցընեմ՝ ու վրայէդ գ֊լախ պիտի առնեմ։ և ֊Փղշտացւոց բանակին դ֊խակուռքը այսօր ևրկնից ֊ի֊ւնեներուն ու երկրի գա֊զաններուն պիտի տամ։ ֊որպէս դի բոլոր եր֊կիրը գիտնայ որ Իսրայէլի Հնէ Աստուած կայ։

47 և՛ աս բոլոր ժողովքը գիտնան որ Ցէրը ֊սրով ու նիզակով չազատեր ֊ քանզի ֊պատերազմին Ցէրոջն է, ու անիկա Հնձ մեր Հնա֊քը պիտի

48 մատնէ ֊ Ու երբոր փղշտացին ևլաւ ու ևկաւ Դաւիթին մատնցաւ ֊ Դաւիթ ալ չտատամ պա֊տերազմի ասպարէզը վազեց փղշտացին դի֊

49 մատարկաւ ֊ և՛ Դաւիթ իր Հնա֊քը իր մէջտա֊դին Հնձ֊ը խոթեց, ու անկէ քար մը առաւ, և ֊ծնէ֊ պարտաւ Հնեանց, ու փղշտացիին ճա֊կատը զարկաւ։ և քարը անոր ճակատին Հնձ֊ը մտաւ, ու անիկա երեսի վրայ գետինը ինկաւ։

50 Ա֊յսպէս ֊Դաւիթ պարտաւ ու քարաւ փղշտա֊ցիին յաղթեց֊ և զարկաւ փղշտացին ու մեռ֊ցուց զանիկա֊ բայց Դաւիթին Հնա֊քը սուր

51 չկար֊ և՛ Դաւիթ վազելով փղշտացիին վրան կայնեցաւ֊ ու անոր սուրը առաւ, պատառ֊նէն Հանեց, ու զանիկա մեռցընելէն ետքը՝ գ֊լախը անով կտրեց֊ և՛ փղշտացիք իրենց զօրաւոր մարդուն մեռնիլը տեսնելով՝ ֊փա֊

52 խան֊ Ա֊ռաուծը խրտչելի ու Յուգայի մար֊գիկը ելան, և ազաղակելերով միտնէ Հովիսը՝ ու մինչև Ակկարոնի դռնները՝ փղշտացիներր հարածեցին֊ և փղշտացւոց մեռցաւածներր ֊Սազարիմի ճամբուն վրայ, ու մինչև Գէթ

53 ու Ակկարոն ինկան֊ և՛ իսրայէլի որդիքը փղշտացիներր հարածելէն ետ դարձան, ու

54 անոնց բանակը կողոպտեցին֊ և՛ Դաւիթ փղ֊շտացիին գլուխը առաւ, ու զանիկա Երու֊սաղէմ տարաւ֊ բայց անոր զէնքերը իր վրա֊Նին մէջը գրաւ֊

55 Ու երբոր Սաուղ Դաւիթը տեսաւ, որ փղշտացիին գէմ կելլէր է, Նր զօրավարին Աբներ֊Նէրին ըսաւ, Ով Աբներ, ֊սա պատանին որո՞ն ազան է֊ Ու Աբներ ըսաւ, Կենդա֊Նի է քո անձդ, ով թագաւոր, որ չեմ գի֊

56 տեր֊ և՛ թագաւորը ըսաւ, Հարցուր իմ սա

57 պատանին որո՞ն ազան է֊ Ու երբոր Դաւիթ փղշտացին մեռցընելէն ետ դարձաւ, Աբներ֊Նէր առաւ զանիկա ու Սաուղին առջև տա֊ րաւ֊ ֊ու փղշտացիին գլուխը անոր ձեռ֊քն

58 էր֊ և՛ Սաուղ ըսաւ անոր, Որո՞ն ազան ես դուն, պատանի֊ Ու Դաւիթ ըսաւ, ֊Քու֊ ծառայիդ Բնթէ Հնէմացի Յեսսէին ազան եմ֊

ԳԼ֊ ԺԲ

1 Ա֊ երբոր Սաուղին հետ խօսիլը բնինցուց, ֊Յովնաթանին սիրտը Դաւիթին սրտին հետ կապուեցաւ֊ և՛ Յովնաթան իր անձին պէս

2 սիրեց զանիկա֊ և՛ Նոյն օրը Սաուղ զանի֊կա առաւ, ֊ու թող չտուաւ որ իր հօրը տու֊

3 նը դառնայ֊ և՛ Յովնաթան Դաւիթին հետ ուխտ ըրաւ, քանզի իր անձին պէս կը սի֊

4 րէր զանիկա֊ Ու Յովնաթան իր վրայի վե֊րարկուն Հանեց, և զանիկա ու իր Հանդերձները, մինչև իր սուրը, իր աղեղը ու իր գո֊

5 տին Դաւիթին տուաւ֊ և՛ Դաւիթ ամէն տեղ կ՛երթար՝ ուր որ Սաուղ զանիկա կը խրկէր֊ ու ֊իմաստութեամբ կը վարուէր֊ և Սաուղ զանիկա պատերազմնական մարդոց վրայ կեցուց, ու բոլոր ժողովրդին ու Սա֊ուղին ծառաներուն ալ Հանդ եցաւ֊

6 Ու երբոր Դաւիթ փղշտացին մեռցընելէն կը դառնար, ու ֊ը֊ետ կու գային, իսրայէլի բոլոր քաղաքներէն ֊Կինիներր երգելով ու պար բռնելով, թմբուկներով, ուրախութեամբ ու ծնծղաներով Սաուղ թագաւորը դիմա֊

7 ւորելու ելան֊ և՛ պար բռնող կիներուն երգը պատասխան տալով կ՛երգէին ու կ՛ըսէին,

֊Սաուղ իր Հազարաւորներր զարկաւ֊,
Ու Դաւիթ իր բիւրաւորներր֊

8 և՛ Սաուղ խիստ բարկացաւ ու աս խօսքին Համար չգ֊ոհացաւ֊ և՛ ըսաւ, Բիւրաւոր֊ներր Դաւիթին տուին, ու Հազարաւորներր ինծի տուին֊ ու Հիմա ֊թագաւորութենէն ու֊

9 րիշ ի֊նչ գ֊ոհ֊ա Հաց անոր֊ և՛ ան օրէն ֊ի վեր Սաուղ ժուռ աչքով կը նայէր Դաւիթին֊

10 Ու Հետևեալ օրը ֊Սաուղին վրայ Ա֊ստուծմէ չար ոգի եկաւ, ֊ու տուներ մէջ մար֊գարէութիւն ըրաւ֊ և Դաւիթ ուրիշ անգամ֊ներու պէս իր ձեռ֊քով Հաւ կը զարնէր֊ ֊ու

11 Սաուղին ձեռ֊քը նիզակ կար֊ և՛ Սաուղ ֊նիզակը նետեց՝ բանալով, Դաւիթը պատին վրայ պիտի գամեմ֊ բայց Դաւիթ անոր երեսէն

12 երկու անգամ մէկ֊ի քաշուեցաւ֊ Ու Սա֊ուղ ֊Դաւիթին երեսէն կը վախնար, քանզի

• Եզր֊ խմ ձեռքիս մէջը պիտի գտնէ֊ ֆր Որ֊ իբ֊ ֆ֊ = Ա֊ռ֊ գ֊ ֆ֊ գ֊ ֆ֊ ը֊ ֆ֊ ժր֊ ֆ֊ գ֊ ֆ֊ ֆ֊ ֆ

ՙՑէրը անոր հետն էր. բայց ՙՍաուղէն հե-
13 ռացեր էր. եւ Սաուղ զանիկա իր փոխէն հետացուց, ու զանիկա հարթարագետ բրաւ. ու ՙանիկա ժողովրդին առջեւը կ՚երթար կը
14 մնար. եւ Դաւիթ իր ամէն ճամբաներուն մէջ վհատաւոր կը վարուէր. ու ՙՑէրը
15 անոր հետն էր. եւ Սաուղ անոր այնքան խնամատարեցաւ վարուելով՝ անոր ե-
16 րեսէն կը վախնար. ու ՙրոլոր Իսրայէլ և Յուդա Դաւիթը կը սիրէին, քանզի անոնց առջեւը անիկա կ՚երթար կը մտնէր.
17 եւ Սաուղ Դաւիթին բրաւ, Ահա իմ մեծ աղջիկս Մերոմիը ՙքեզի կնիկ պիտի տամ. միայն թէ զիս ընծի զօրաւոր մէկ մը եղիր, ու ՙՑէրոջը պատերազմներըն պատերազմէ. քանզի Սաուղ բրաւ, ՙՉեռք իմ ձեռքս չըլլայ, այլ Փղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ
18 ըլլայ. եւ Դաւիթ Սաուղին բրաւ, ՙԵս ո՞վ եմ, ու իմ կեանքս կամ իմ հօրս ազգատոհմը Իսրայէլի մէջ ի՞նչ է՝ որ թագաւորին փեսայ
19 ըլլամ. եւ Սաուղին աղջիկը Մերոմիը Դաւիթին տրուելու առնեը՝ ՙՄաուլացի Ադրիէլին տրուեցաւ.
20 ՙՈւ Սաուղին Մեղքոզ աղջիկը կը սիրէր Դաւիթը. ու երբոր Սաուղին խնդացուցին,
21 առ բանը անոր աչքերուն հաճոյ երեցաւ. եւ Սաուղ բրաւ, Ես զանիկա անոր տամ՝ որ անոր ՙորոգայթ ըլլայ, ու ՙՓղշտացւոց ձեռքը անոր վրայ ըլլայ. Սաուղ Դաւիթին բրաւ, Կամ երկրորդ փեսայ կ՚ունենաս
22 դիր. եւ Սաուղ իր ծառաներուն հրամայեց, որ Դաւիթին հետ ծածկաբար խօսին ու բանեն, Ահա թագաւորը քեզի հաճեցեր է, ու անոր բոլոր ծառաները քեզ կը սիրեն. ուս-
23 տի հիմա թագաւորին փեսայ եղիր. եւ Սաուղին ծառաները առ խօսքերը Դաւիթին ականջներուն դրաւցին. ու Դաւիթ բրաւ, Թագաւորի փեսայ ըլլալը ձեր աչքին պզտիկ բան կ՚երեւնայ. քանզի ես ազքատ ու ան-
24 նշան մարդ մըն եմ. եւ Սաուղին ծառաները անոր խնդացուցին ու բրին, Դաւիթ այս-
25 պէս խօսեցաւ. եւ Սաուղ բրաւ, Դաւիթին այսպէս բսէք, Թագաւորը ՙոսկւոյ օժիտ չուզեր, բայց միայն Փղշտացւոց հարիւր ան-
թլփատութիւնը, որպէս զի ՙթագաւորին թշնամիներէն վրէժ առնուի. (ու ՙՍաուղ կը խորհէր Դաւիթը Փղշտացւոց ձեռքը մատ-
26 նել.) ՙՈւ երբոր անոր ծառաները առ խօսքերը Դաւիթին խնդացուցին, առ բանը Դաւիթին աչքերուն ազեկ երեցաւ. որ թագաւորին
փեսայ ըլլայ. Ուստի ՙօրերը լմնցնելէն առաջ
27 Դաւիթ եղաւ, ու ՙիր մարդոց ոգեւորով գնաց, և փղշտացիներէն երկու հարիւր մարդ սպանեց. ու ՙԴաւիթ անոնց անթլփատութիւնները բերաւ, ու զանոնք լման թագաւորին տուին, որ թագաւորին փեսայ ըլլայ. Ու Սաուղ իր Մեղքոզ ազջիկը կնիկ տուաւ անոր.
28 եւ Սաուղ երբոր անաւ ու հասկցաւ որ ՑէրՑ Դաւիթին հետն է, ու Սաուղին Մեղ-
29 քոզ աղջիկը զանիկա կը սիրէ, Սաուղ՝ աւ աւելի վախցաւ Դաւիթէն. և Սաուղ չա-
30 րունակ Դաւիթին թշնամութիւն կ՚ընէր. ՈՒ փղշտացւոց իշխանները ելան, և անոնց ելլելէն ետքը՝ Դաւիթ Սաուղին ամէն ծառաներէն աւելի հմտաւորութեամբ կը վարուէր. ու անոր անունը շատ ՙհռչակաւոր եղաւ.

ԳԼ. ԺԹ

1 Բայց Սաուղ իր որդւոյն Յովնաթանին ու իր ամէն ծառաներուն բաւ որ Դաւիթը մեռ-
2 ցնեն. Բայց Սաուղին որդին Յովնաթան ՙԴաւիթը շատ կը սիրէր. ու Յովնաթան Դաւիթին խնդացուց ու բաւ, Իմ Հայրս Սաուղ քեզ մեռցնել կ՚ուզէ. ուրեմն հիմա մինչեւ առաւօտ զգոյշ կ՚ընաս, ու մէկ ծածուկ տեղ
3 մը նստէ ու պահուիր. Ու ես ելլեմ, և քու նստած արտին մէջը հօրս քովը կացնեմ, ու քեզի համար իմ հօրս հետ խօսիմ, և ինչ որ
4 իմանամ՝ քեզի պատմեմ. Ու Յովնաթան ՙԴաւիթին վրայով ազէկ խօսիլ ըրաւցնց իր հօրը Սաուղին, և անոր բաւ, Ով թագաւոր, ՙքու ծառայիդ Դաւիթին դէմ մեզք մի գործեր. քանզի անիկա քեզի դէմ մեզք չըրաւ, ու անոր գործքերը քեզի շատ ազէկ
5 են. Ինչու որ ՙիր հոգին ձեռքին մէջը դրաւ, ու ՙՓղշտացին զարկաւ. և ՙՑէրը բոլոր Իսրայէլին մէկ մեծ փրկութիւնը մը շնորհեց. դուն տեսար և ուրախացար. Ուրեմն հա-
մար Դաւիթը առանց պատճառի մեռցնելով՝
6 Սաուղ արեան մեղք պիտի մնանես. Եւ Սաուղ Յովնաթանին խօսքը մտիկ բրաւ, ու Սաուղ երդում բրաւ՝ ըսելով, Ցէրը կենդանի
7 է որ անիկա պիտի չմեռցնես. Եւ Յովնաթան

---

1 Գէ. ԺԳ. 13. 18.
2 Գէ. ԺԴ. 14. Իբ. 13.
3 Հմր. 14. Քաո. Իմ. 17. Բ Թագ. Ե. 1.
4 Հմր. 5.
5 Ծն. ԼՒ. 2. 3. 23. Ելք. Գ. 17.
6 Հմր. 5.
7 Գէ. ԺԵ. 23.
8 Գէ. ԺԶ. 14. Իբ. 13. Գէ. Իմ. 23.
9 Քաո. Լբ. 20. 27. Գէ. Իմ. 23.
10 Հմր. 21. 25. Բ Թագ. ԺԲ. 9.
11 ՑՀո Հմր. 23. Գէ. Իմ. 23. Բ Թագ. Ե. 18.
12 Դատ. Ե. 22.
13 Բ Թագ. Իա. 8.
14 Հմր. 13.
15 Ծն. ԼՀ. 2. Ելք. Գ. 17.
16 Գէ. ԺԶ. 21.
17 Գէ. ԺԸ. 11. Քաո. Լբ. 20. 27. Գէ. Իմ. 23.
18 Հմր. 21. 25. Բ Թագ. ԺԲ. 9.
19 ՑՀո Հմր. 23. Գէ. Իմ. 23. Բ Թագ. Ե. 18.
20 Դատ. Ե. 22.
21 Գէ. ԺԹ. 11. Գ Թագ. Ա. 1. Ա Մնաց. ԻԹ. 29.
22 Գէ. ԺԹ. 12.
23 Գէ. ԺԹ. 18.
24 Գէ. ԺԹ. 19. 20.
25 Գէ. ԺԹ. 22.
26 Գէ. ԺԹ. 22. Ա Մնաց. ԺԲ. 18.
27 Գէ. ԺԹ. 23.
28 Հմր. 13.
29 Գէ. ԺԹ. 24. Ա Մնաց. ԺԲ. 19.
30 Գէ. ԺԹ. 24. Ա Մնաց. ԺԲ. 19.
31 Գէ. ԺԹ. 25. Ա Մնաց. ԺԲ. 20.
32 Գէ. ԺԹ. 26. Ա Մնաց. ԺԲ. 21.
33 Գէ. ԺԹ. 27. Ա Մնաց. ԺԲ. 22.
34 Գէ. ԺԹ. 28. Ա Մնաց. ԺԲ. 23.
35 Գէ. ԺԹ. 29. Ա Մնաց. ԺԲ. 24.
36 Գէ. ԺԹ. 30. Ա Մնաց. ԺԲ. 25.

Դաւիթը կանչեց. ու Բոլոխայեան ասո բոլոր
խաչերը անոր պատմեց. և Բոլոխայեան Դա-
ւիթը Յաւուդին տարաւ, ու անիկա Երուսա-
ղէմ գնաց անոր առջեւը կը կայնէր։
8 Եւ Նոբէն պատերազմ եղաւ. ու Դաւիթ
եղաւ. Փղշտացւոց հետ պատերազմ բրաւ, ու
անոնց մէջը մեկ մեծ կոտորած մը բրաւ. և
9 անոնք անոր առջեւէն փախան։ Ու Յաւուդին
վրայ Տէրոջմէ չար ոգի եկաւ. և անիկա իր
տունը կը նստէր, ու նիզակը իր ձեռքն էր.
Դաւիթ ալ իր ձեռքովը նուագարանը կը զար-
10 նէր։ Եւ Յաւուդ ուզեց որ Դաւիթը նիզակով
զարնէ ու պատին վրայ երթ. բայց անիկա
Յաւուդին երեսէն մեկդի քաշուեցաւ, և Ա-
նոր նիզակը պատին զարկաւ. ու Դաւիթ
11 փախաւ և անդ գիշերը ազատեցաւ։ Իսկայ Յա-
ւուդ Դաւիթին տունը մարդիկ խրկեց, որ
դանիկա պահպանեն, ու առաւօտուն մեռցընեն։
Յաւիայն Դաւիթին կնիկը Միգալ անոր խնա-
յեաց ու բսաւ, թէ որ ան գիշեր քու անձդ
չազատեցընես, վաղը քեզ պիտի մեռցընեն։
12 Ուստի Միգալ Դաւիթը պատուհանէն վար
իջեցուց. և անիկա գնաց՝ փախաւ ու ազա-
13 տեցաւ։ Ու Միգալ մեկ °արձան մը առաւ,
և դանիկա անկողինին մէջը դրաւ, ու անոր
գլխուն տակը այծի մազէ բարձ մը դրաւ, և
14 դանիկա ծածկոցով մը ծածկեց։ Ու երբոր
Յաւուդ մարդիկ խրկեց Դաւիթը բռնելու
15 համար, անիկա բսաւ, Հիւանդ է։ Եւ Յա-
ւուդ նորէն մարդիկ խրկեց Դաւիթը տեսնելու
համար, ու բսաւ, Զանիկա անկողինովը բեր
16 ինծի, որ մեռցընեմ։ Ուստի ան մարդիկը
եկան. և ահա անկողինին մէջը մեկ արձան
մը կար, ու գլխուն տակը այծի մազէ բարձ
17 մը։ Եւ Յաւուդ Միգալին բսաւ. Ինչո՞ւ
համար այպէս խաբեցիր, ու իմ թշնամիս
ետ տուիր, ու ազատեցաւ։ Ու Միգալ
Յաւուդին բսաւ. Անիկա ինծի բսաւ. Թող
տուր դիս որ երթամ. ինչո՞ւ համար քեզ
18 ալ սպանէի փախաւ Դաւիթ ու ազատեցաւ,
և Նայոթ գնաց Սամուէլին քովը, ու անոր
պատմեց ան ամէնը որ Յաւուդ ըրեր էր իրեն։
Ետքը անիկա Սամուէլին հետ գնաց, ու Նա-
19 յոթի մէջ բնակեցան։ Եւ Յաւուդին խնա-
յեացին ու բսին, Ահա Դաւիթ Նայոթի Նա-
20 յոթին մէջ է։ Ուստի Յաւուդ մարդիկ
խրկեց որ Դաւիթը բռնեն, ևս անոնք մար-
գարէներուն բնող մարդ տեսնելով մարգա-
րէացան, և անոնց վրայ կեցող Սամուէլը երբոր տես-
նան, Աստուծոյ Հոգին Յաւուդին խրկած
մարդոց վրայ եկաւ, ու անոնք ալ °մարգա-
21 րէացան։ Եւ երբոր Յաւուդին բսին, Ու երբոր Յաւուդ նորէն մար-
դիկ խրկեց, ու անոնք ալ մարգարէացան։ Ու Յաւուդ նորէն
երրորդ անգամ մարդիկ խրկեց, և անոնք
22 ալ մարգարէացան։ Անոնք ինկն ալ Ռամա գնաց, ու մինչև Սկղուի մեծ ջրա-
հորը գալով, հարցուց ու բսաւ, Սամուէլ
ու Դաւիթ ո՞ւր են։ Եւ մէկը բսաւ,
23 Ահա անոնք Ռամայի Նայոթին են։ Ուստի
Ռամայի Նայոթը գնաց. և անոր վրայ ալ
Աստուծոյ Հոգին եկաւ, ու մինչև Ռամայի
Նայոթը հասնելը ճամբան երթալով մարգա-
24 րէացաւ։ Եւ անիկա ալ իր հագուստները հանեց, ու Սամուէլին առջեւը անիկա ալ
մարգարէացաւ կ՚ընէր. և այն գիշեր երբ ու
բոլոր գիշերը °մերկ կ՚ընկնէր։ Անոր հա-
մար կ՚ըսեն թէ Աստուածն ալ մարգարէներուն
մէջն է։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Դաւիթ իր ապահովութեանը համար Բեթաբաթին հետ խոր-
հուրդ կ՚ընէ։ 11 Բեթաբաթ։ Դաւիթ երդումով կը հաս-
տատէ իրենց ուխտը։ 12 Բեթաբաթին Դաւիթին տուած նը-
շանը։ 24 Աստուած Դաւիթին երդումը խնամքով Բեթա-
նիա մեռցընել կ՚ուզէ։ 25 Բեթաբաթ Դաւիթին հետ կը հաս-
տատէ։

1 Եւ Դաւիթ Ռամայի Նայոթէն փախաւ, ու
գնաց Յովնաթանին առջեւը բսաւ, Ես ի՞նչ
բրեր եմ, յանցանքս ի՞նչ է, ու ի՞նչ մեղք
գործեր եմ քու հօրդ առջեւը, որ անիկա դի-
2 մեցընել կ՚ուզէ։ Եւ Բեթաբաթ բսաւ անոր,
Քեզ չիյնի, դուն պիտի չմեռնիս. ահա իմ
հայրս մեծ կամ պզտիկ բան մը չընէր առանց
ինծի յայտնելուս. ու իմ հայրս ինչո՞ւ հա-
մար այս բանը ինծմէ պիտի պահէ. առանկ
3 բան չկայ։ Եւ Դաւիթ երդում ալ բրաւ ու
բսաւ, Քու հայրդ ազէկ գիտէ որ ես քու
աչքերդ շնորհք գտեր եմ. անոր համար կ՚ը-
սէ իմ Բեթաբաթին այս բանը չգիտնայ, չըլ-
լայ որ վշտանայ. բայց կենդանի է Տէրը ու կեն-
դանի է քու անձդ, որ իմ ու մահուան մէջ
4 տակաւ միայն մէկ քայլ մը մնացեր է։ Եւ Բեթ-
նաբաթին բսաւ Դաւիթին, °Որովհետեւ ուզած բա-
5 նդ ինծի բսիր, ես քեզի կընեմ։ Եւ Դաւիթ
բսաւ Բեթաբաթին, Ահա վաղը նորմանոգյեաց
է, ու պէտք է որ ես թագաւորին հետ կե-
րակուր ուտելու համար նստիմ. առակայն
դիս իմ տուր, որ մինչև երրորդ օրուան
6 իրիկունը °դաշտին մէջ պահուիմ. թէ որ քու
հայրդ դիս փնտռելու բլլայ, բսես որ Դա-
ւիթ ինծմէ չատ ազաչեց որ արագութեամբ °իր քա-
ղաքը Բեթղեհեմ երթայ. քանզի հոն իր բո-
լոր ազգատոհմին տարեկան °զոհը կ՚ընծայէ։
7 °Թէ որ այպէս բսէ, Աղէկ, քու ծառայիդ

ե Գէ. ժգ. 21. ժը. 8. 33.
զ Գէ. ժգ. 14. ժը. 19. 11.
է Ա՛ոգ. ծի. քրնա. ուրիշ։
ը Բ՚ն. ը. 12. Դոր. ի. 31.
ժ. 31.
թ Երէ. իմ՚ափսիմ. Ծն. լա. 13. Դատ. ժէ. 5.
ժ Բ՚ն. ը. 22.
ժա Տ՚ես Ա՚ել. է. 28. 42. ևս.
ժբ = Կոր. ժգ. 3. 11. Գէ. ժգ. 3. 6.
ժգ Թագ. ա. 4.
ժդ Գէ. ժգ. 11.
ժե Երէ. իմ՚ափսիմ. հմմ. 12. Գէ. ի. 13.
ժզ Երէ. ինչ որ քու անձդ ինծի ըսէ. = Թագ. ժ. 10. իր.
ժէ. ժը Գէ. ժգ. 4.
ի Գէ. ի. 13.
ի Ա՚ես Օր. ա. 33. Բ Թագ. ժէ. 4.

թագաւորութիւն է. բայց թէ որ խիստ բարկա-
նայ, պիտոյիր որ հանիկա զոյներ է քեզ չա-
8 բաւիւն ընելու. և ես Ժամպիզ ազգութիւն
լրէ, քանզի զգուն քու Ժամպիզ հետ Տէ-
րոջը ամենէն աւելի լրէր. ու թէ որ իմ վր-
դաս մէկ տանցանէ մը կայ, գուն մեղաւոր
պիտ. ինչո՞ համար պիտ քու հօրդ տանիս.
9 և Թոփեռիան բաւ, քու լեզի որ ես բա-
ցայդ գիտնալով թէ իմ հօրս կողմանէ քեզի
հասնիլ չարիք պատահած է, քեզի չխնայելեմ.
10 ու Դաւիթ բաւ Թոփեռիանեայ, Հապա թէ
որ քու հայդդ քեզի խաղաղութիւն պատահ-
11 նան տայ, ինծի ո՛վ պիտի խնայդնէ. և Թով-
նադիան բաւ Դաւիթին, Եկուր գաշնագ եղ-
12 լինք. ու երկու գինեն գաշնագ եղան. և Թով-
նադիան բաւ Դաւիթին, Ինչ է խոպդելին
Տէրը Աստուածդ. թէ որ մազդ աս առնես կամ
մէս որ իմ հայդս գինելով անհնարի թէ Դա-
ւիթին հասնիս ազկութիւն մը կայ, և նայն
13 առներ չըդդ չխրկեի ու ինքզի չդայտնեի, ինչ-
րը Թոփեռիանեին պատճէս ու ասկէ աւելի բնէ.
բայց թէ որ իմ հայդս քեզի չարութիւն մը
բնել ուզէ, ընդունիր քեզի պիտի դայտնեի, ու
քեզ պիտի արձակեի, որ խաղաղութեամբ եր-
թաս. ու Տէրը քու հետդ եղդայ, ինչպէս
14 որ իմ հօրս հետ եր. և ոչ միայն իմ կեն-
դանութեանս ատենը գուն ինծի Տէրոջը պդդ-
15 նութիւնս բնես՝ որ ես չմեռնիմ, Մանաւանդ
ինքս պդդնութիւնդ իմ առնէս յաւիտան
չկտրես, ոչ ալ անոնցնէ՝ երբոր Տէրը Դա-
ւիթին բոլոր թշնամիներդը երկրիս վրայէն վեր-
16 ցնէ. և Թոփեռիան Դաւիթին ատեր հետ
գաշնակցութիւն բրաւ. ու ըսաւ, ինչը Դա-
17 ւիթին թշնամիներուն վրէժ առնէ. ու Թով-
նադիան Դաւիթին նայելէն երդդում ընել տուաւ՝
գաղիկա սիրելուն հասնար. ինչպէս գաղիկա
18 իր անձին պէս կը սիրէր. և Թոփեռիան անոր
բաւ, Վազդը ամենագդտխ է, ու գուն պի-
տի փնտռուիս, քանզի քու տեղդ պարապ
19 պիտի մնայ. ու երբորդ օրը շատով իջնես,
և գաս նայն տեղդ՝ ուր որ գործին օրը պա-
հուեցար, ու Եգիլի քարին քովը նստիս.
20 ու ես ահաւ քովը նշանի մը նետելու պէս՝
21 երկը նետս պիտի նետեմ. և ահա մանդը պի-
տի խրկեմ՝ ըսելով, Գնա՛ նետերը գտիր. ու
թէ որ մանդուն բաւի, Ահա նետերը քեզմէ ան-
դին են, գաննէք առ. անոնցնէ գաս,
քանզի քեզի խաղաղութիւն է, և Տէրոջը կեն-
22 դանութեան է. բայց թէ որ մանդուն
չաւն պատիս բաւի, Ահա նետերը քեզմէ ան-
դին են. ճամբէդ երթալու, քանզի Տէրը քեզ
23 կը խրկէ. ու ինս խոստումս հասնար որ ես ու
դուն խոսեցանք՝ ահա Տէրը իմ ու քու մէջդ
յաւիտեան էնոյ ըլլայ.
24 Եւ ագռի Դաւիթի գաշտին մէջը պահուեցաւ.
և ամսոդդ նոր հասնելով՝ թագաւորը կերա-
25 կուր ուտելու հասնար նստաւ. և իր թա-
գաւորը իր սովորութեանը պէս իր աթոռը՝
պատին նրդեան աթոռը նստաւ. ու Թովնա-
թան ոտք եղաւ, և Սաւուղին քովը Աբենները
26 նստաւ, ու Դաւիթին տեղը պարապ մնաց. և
Սաւուղ ան օրը բան մը չխոսեցաւ, քանզի
բաւ, Անոր բան մը պատահեր է. անիկա
մաքուր չէ, անտարակոյս մաքուր պիտի չըլ-
27 լայ. և ագռի ետեւը որը՝ ամսոդ երկրորդ օր-
Դաւիթին տեղը պարապ էր. ուստի Սաւուղ
իր որդւոյն Թովնադանեին բաւ, Եսայիին որ-
դին ինչո՞ հասնար երէկ ու այսօր ալ գաղտ
28 կու. և Թովնադան Սաւուղին պատասխան
տուաւ, Դաւիթ ինծի չատ ագաչեց որ Բեթ-
29 լհեմ երթայ. ու բաւ, Ներէդ բրէ՝ գիս
խրկէ, քանզի ան քաղաքին մէջ մեր ազ-
գատոհմը զոհ կ՚ընէ, ու իմ եղբայրս ինծի
պատուիրած է. և թէ որ քու աչքերուդ առ-
ջեր շնորհք գտեր եմ, կ՚ազատիմ՝ գիս թող
տուր որ երթամ ու եղբայրներս տեսնեմ. ասոր
30 պատճառաւ թագաւորին սեղանը չեկաւ. և
Սաւուղին բարկութիւնը բորբոքեցաւ Թովնա-
թանեին գէմ, ու անոր բաւ, Ով ապստամբ
ու չար գաւակ, ես չեմ գիտեր որ դուն քեզ-
եին որդին ընտրեցիր ամօթդ ու մերդով
31 ամենուս ամօթ հասնար. քանզի քանի որ Եսայիին
որդին երկրիս վրայ ապրի, դուն պիտի չհաս-
տատուիս, ոչ ալ քու թագաւորութիւնդ.
ուստի հիմա րդաչ խրկէ ու զանիկա ինծի
32 բեր, քանզի անիկա մեռնելու տարժանի է. և
Թովնադան իր հօրը Սաւուղին պատասխան
տուաւ ու բաւ, Ինչո՞ համար պիտի մեռ-
33 նի. ինչ խնդիր բրաւ. և Սաւուղ նետակը
նետեց անոր, որ զանիկա զարնէ. ասոնով
Թովնադան իմացաւ որ իր հօրը որոշեր է
34 Դաւիթը մեռցընել. ու Թովնադան սաստիկ
բարկութեամբ սեղանէն եղաւ, ու ամսոդն
երկրորդ օրը կերակուր չկերաւ. քանզի Դա-
ւիթին համար տխրած կատրեցաւ, որովհետև
իր հայրը զանիկա անարգեց.
35 Եւ Թովնադան առաւօտուն դաշտը եղաւ,
ինչպէս որ Դաւիթին հետ ժամնաակ որոշեր
36 էր, ու իր հետը պզտիկ մանչ մը կար. և
իր մանչուն բաւ, Վազէ ու աս իմ նետերս
նետերս գտիր. ու մանչուն վազած ատենը
37 անիկա նետը անկէ անդ նետեց. ու երբոր

ղ Գէ · ին · ԺԲ · Նաթ-
ն · ղ ·
ի Քնա · ր · ղ ·
ձ Հր · ԺԸ · Գէ · Ժբ ·
յ · իգ · ԺԳ ·
ճ բ Քնա · Ժգ · ՃԲ ·

ի Հր · ձ ·
ի Հաւ · թ · ա · ղ ·
ձ Քնա · ա · ա · Գէ · Ժե · ՃԸ ·
ա Ժե · յ · ԺԱ · իգ · ա Ժ ·
ԺԱ · ԺԸ ·
ի բ Քնա · Ք · ղ · յ · ճ Հր · ձ ·

ղ · իա · ղ ·
ի Գէ · իգ · ՃԲ · Տէա-
ՃԷ · ՃԸ · ձ բ Քնա · գ · ղ · իա · ղ ·

յ Գէ · ԺՔ · ձ ·
ղ Նբե · գ · ձ ·
ճ Հր · ղձ · ՃԱ · ՃԲ ·
ի Ղէ · ի · ՃԷ · Ժե · ձ · ի ·

ձ Հր · ճ ·
ի Նբե · գաա ամբիթ
ե ամբիթ ամբիթ
ԹՒաա ամբիթ
ղ Նբե · ոգթ

ղ Գէ · ԺՔ · ձ · Տէա-
ՄՒաա · իգ · ՃԲ ·
Գաա · ի · ՃԳ ·
ղ Գէ · Ժբ · ՃԲ ·
ձ Հր · ղ ·

մանչը Բաղեամիանին նեռած նեռին անգը գնաց , Բաղեամիան մանչուն հետևէն կանչելով
38 բառ , Ահա նեռը քեզմէ անգին է ։ Ես Բաղեամիան մանչուն հետևէն կանչից , Շուտ բրէ , արագացիր , մի կնեռար ։ Ու Բաղեամիանին մանչը
39 նեռերը ժողվից , իր ախոջը եկաւ ։ Բայց մանչը բան մը չէր գիտեր ։ աս բաներ միայն
40 Բ՚ղեամիան ու Դաւիթ գիտէին ։ Ես Բաղեամիան իր գործիքներըը իր մանչուն առաւ ու
41 անոր բառ , Գնա՝ քաղաքը տար ։ Ես մանչը գացած պէս Դաւիթ հարցուցին կռռվէն եկար , ու երեսի վրայ գետնիը ինկաւ ու երկը անգամ՝ երկրպագութիւն բրաւ ։ Ես մէկմէկ հարցնելնին , ու իրարու վրայ լացին սկսին
42 որ Դաւիթ չափէ դուրս բացաւ ։ Ես Բաղեամիան՝ Դաւիթին բառ , Գնաս խաղաղութիւնով , Ղեղպէն որ երկու քոխս ալ Տէրոջը անուանովը երգեցիր ու բռնիր , Տէրը իմ ու քու միջդ՝ և իմ անբռնազխս ու քու անբռնազխդ
43 միջը ելաւ բլլայ մինչև յաւիտեան ։ Ես Դաւիթ եկաւ գնաց ։ Բաղեամիան ալ քաղաքը մնաւ ։

ԳԼ ։ ԻԱ

1 Դաւիթ Նոբ գնաց՝ Աքիմելէքի քահանային ։ և Աքիմելէք Ահիմելէքի որդուն Դաւիթը դիմաւորելց , ու անոր բառ , Ինչո՞ համար
2 մէնակ ես ու հետդ մարդ չկայ ։ Ես Դաւիթ Աքիմելէքը քահանային բառ , Թագաւորը ինծի բան մը հրամայեց ու ինծի բառ ։ Մարդ մը չգիտնայ ան բանը որուն համար որ քեզ կը խրկեմ՝ ու ինչ որ քեզի հրամայեցի ։ ու
3 ես մանչերուն մէյ մէկ տեղ որոշեր եմ՝ Հիմա ի՞նչ կայ ձեռքդ տակը ։ ինծի հինգ հաց
4 տար ։ կամ ինչ որ կը գտնուի ։ Ես քահանան Դաւիթին պատասխան տուաւ ու բառ , Չունիմ սակայն տակը հասարակ հաց չկայ , միայն Նուբը հաց կայ ։ Թէև որ մանչերը գոնէ կնիկներէ
5 զգուշացած են՝ Շուշ տուին ։ Ես Դաւիթ քահանային պատասխան տուաւ ու անոր բառ , Իրաւցնէ կնիկները մեզմէ հեռու են իմ ճամբայ գալ եղած օրէս , այսօրէն երեկուընէ ու մէկալ օրուընէ ։ և մանչերուն անօթներըը մաքուր են ։ և աս ալ Հասարակ հաց կրնայ անպռիլ , մանաւանդ որ այսօր հանոնիներուն մէջը ուրիշ
6 հաց կը պրպտգործուի ։ Ու անոր քահանան Նուբը հաց տուաւ անոր ։ քանզի հոն ուրիշ հաց չկար , բայց միայն առաջաւորութենան հացը , հոր Տէրոջը առջևէն կը վերցուէր , ու վեր-

7 ցուած օրը տարբ հաց կը դրուէր ։ Ես ան օրը Սաուղին ծառաներէն մէկը հոն Տէրոջը առջևը արգիլուած էր ։ ու անոր անունը Կդոմիկ էր ։ անիկա Սաուղին հովիւներուն Դոեկ էր ։
8 Նեռանէ գտնուած էր ։ Ես Դաւիթ Աքիմելէքին բառ , Ա՛ն անգո քու ձեռքիդ տակը նիզակ մը կամ սուր մը չկայ ։ քանզի թագաւորին գործը շատոգական բլլալուն համար իմ սուրս
9 ու զէնքերս հետս չառի ։ Ես քահանան բառ , Ահա փղշտացի Գողիաթին սուրը՝ որ զանիկա Կդոմի հովիտին մէջը մեռցուցիր ։ անիկա եփոտուին հետը բաճկի մը մէջ փաթթուած կը կենայ ։ թէ որ կ՚ուզես զանիկա առնել առ ։ քանզի հոս անկէ ուրիշ չկայ ։ ու Դաւիթ բառ ։ Անոր նմանը չկայ ։ զանիկա ինծի տուր ։
10 Ես ան օրը Դաւիթ եղաւ ու Սաուղին երեսէն փախաւ ։ և Գէթի Ակիսայ թագաւորին
11 մօրին գնաց ։ Ու Ակիսայ ծառաներըը անոր բառին ։ Երկրին թագաւորը Դաւիթ սակայն չէ՞ սաոր համար չէր որ ազգ բռնացնելըը պարտաւոր սաղով կ՚երգէին ու կ՚բաւէին ։

Սաուղ իր հազարաւոր սպաներ գարկաւ ,
Ու Դաւիթ իր բիւրաւորներըը ։

12 Ես Դաւիթ ասս խոսքերը իր սրտին մէջ գրբաւ , ու Գէթի թագաւորին Ակիսայէն երե-
13 սէն շատ փախաւ ։ Ես ուրանոց առջևը իր գէմքը փոխելով՝ անոնց ձեռքին տակը գինքը խենդ ձեւացաւ ։ դուռներուն փեղկերուն մօտ նշաններ կը գծէր , ու թուքնուն գետնիրը
14 մօրուքին մօտ կը վազցնէր ։ Ես Ակիսայ իր ծառաներուն բառ , Ահա աս մարդուն խենդ բլլալը տեսաք ։ ուրեմն ինչո՞ համար ինծի
15 բերիք ։ Միթէ ես խենդերուս կարօտ եմ՝ որ ասոնիկ իմ առջևս բերիք խենդութիւն ընելու համար ։ ասոնիկ իմ առնէս մտնէ ։

ԳԼ ։ ԻԲ

1 Ես Դաւիթ անկէ գնաց , ու ապ՚ աղ՚ Ոդոզամի քարայրը հասաւ ։ ու իր եղբայրներըը և իր հօրը բոլոր առներ լսելնին , ու հոն անոնք
2 իջան ։ Ես բոլոր նեղութիւն մէջ եղող , պարտք ունեցող ու տխուր միրուքով մարդիկ մարդ իրեն անոնց քովը ժողվուելնան , և անիկա անոնց

1 Գէթ ։ ա ։ ՚՚ ։ գ Հոն ։ ՚՚ ։ — ։ Գէթ ։ ժգ ։ ՚ ։ Մաքր ։ բ ։ ՚՚ ։ ե Գէթ ։ ժէ ։ ՚ ։ ֆ Նէթ ։ ինգ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ իգ ։ ՚ ։ Մաս ։ ժբ ։ ՚՚ ։ զ Նէթ ։ ժբ ։ ՚՚ ։ Ջոք ։ ե ։ ՚ ։ աքնա ։ գ ։ ՚ ։ է Գէհ ։ բ ։ ՚՚ ։ ը Նէթ ։ հինգսուն ։ Հասարակ ե ։ ժ Մաս ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ի Մաբ ։ բ ։ ՚՚ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ գ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժ Գէհ ։ իգ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժա Գէթ ։ ե ։ ՚՚ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ իգ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժբ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժգ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժդ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժե Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժզ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժէ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ժը Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ի Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իա Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իբ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իգ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իդ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իե Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իզ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իէ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իը Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իթ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ իժ Գէթ ։ ժբ ։ ՚ ։ իբ ։ Մաղ ։ ՚՚ ։ Գէհ ։ ժբ ։ ՚ ։ ՚ ։ ի

վրայ գօրագլուխ եղաւ . ու անոր քով չորս հարիւրը չափ մարդ եղան ։

3 Ու Դաւիթ անկէ Մոաբի Մառափան գը-
նաց , ու Մոաբի թագաւորին ըսաւ , Կ՚ա-
ղաչեմ՝ իմ հայրս ու մայրս ձեր քովը °կե-
նան , մինչև որ դիտնամ թէ Աստուած ինծի
4 ինչ պիտի ընէ ։ Ու զանոնք Մոաբի թագա-
ւորին առջեւը բերել տուաւ . և անոնք անոր
քովը բնակեցան՝ որչափ ժամանակ որ Դա-
ւիթի բերդին մէջը կեցաւ ։
5 Ու ՚Գադ մարգարէն Դաւիթին ըսաւ , Բեր-
դին մէջը մի նստիր , երթալ Յուդայի երկիրը
գնա ։ Ու Դաւիթ գնաց Հարեթի անտառը
մտաւ ։
6 Ու Սաուղ լսեց որ Դաւիթ ու անոր հետ
եղող մարդիկը գտնուած էին . ու Սաուղ Գա-
բաայի մէջ Ռամային °ծառին տակը նստած էր ,
ու նիզակը իր ձեռքն էր , և իր առջեն ծա-
7 ռայներն ալ իր բոլորտիքը կայնած էին ։ Ու
Սաուղ իր քովը կայնող ծառայներուն ըսաւ ,
Ով որդիք Բենիամինի , մարիկ լսէք . Միթէ
Յեսսէի որդին ՚ամէնքնուդ ալ արտեր ու այ-
գիներ պիտի տայ , ամէնքնիդ ալ հազարա-
8 պետներ ու հարիւրապետներ պիտի ընէ , Որ
ամէնդդ ինծի դէմ միաբանած էք . ու Չկա-
ւէ որ ինծի իմ որդւոյս հետ բրած դաշնակ-
ցութիւնը ՚իմ ականջս բանայ մը չկայ . և ձեր
մէջը մարդ մը չկայ որ ինծի համար ցաւի ,
ու ինծի յայտնէ թէ իմ որդիս իմ ծառա
ինծի դէմ սաք հանեց , որ դարանամուտ
ըլլայ , ինչպէս որ այսօր կ՚երեւի ։
9 Ու Սաուղին ծառաներուն վրայակացուն
°եդոմլիացի Դոեկ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Քեռւէի որդին տեսայ , որ Նոբ եկաւ
10 ՚Աքիտոբի որդւոյն ՚Աքիմելեքին . ՚Ու անի-
կա անոր Տէրոջը հարցուց , ու ՚անոր
պաշար տուաւ , և անոր Փղշտացի Գողիաթին
սուրը տուաւ ։
11 Ա՚ետաւներ թագաւորը Հոյդ խրկեց , ու
Աքիտոբի որդին Աքիմելեք քահանան , ու
անոր հօրը բոլոր տունը՝ Նոբի մէջ եղող քա-
հանաներըր կանչից . ու ամէնքն ալ թագաւո-
12 րին եկան ։ Ու Սաուղ ըսաւ , Ով որդի Աք-
ոտոբայ , մարիկ լսէ . ու անիկա ըսաւ , Ահա
13 հոս եմ , տէր իմ ։ Ու Սաուղ անոր ըսաւ ,
Ինչո՞ւ համար դուն ու Քեռւէի որդին ինծի
դէմ միաբանեցաք , ու դուն անոր հաց ու
սուր տուիր , և անոր համար Աստուծոյ հար-
ցուցիր , որ անիկա ելլէ ինծի դարանամուտ
14 ըլլայ , ինչպէս որ այսօր կ՚երեւի ։ Ու Աքիմե-
լեք պատասխան տուաւ թագաւորին ու ըսաւ ,
Քու բոլոր ծառաներուդ մէջ ո՞վ հաւատարիմ
է Դաւիթին պէս , որ թագաւորի փեսայ , քա-
ջաստանիք վերակացուն՝ ու քու տանդ մէջ
15 պատուաւոր է ։ Միթէ այսօր սկսայ անոր
համար Աստուծոյ հարցնելու . քա՛ւ լիցի .
թագաւորը իր ծառային վրայ՝ ամ իմ հօրս
բոլոր տանը վրայ՝ բան մը չդնէ , քանզի
քու ծառադ ասոնց բոլոր բաներէն պզտիկ կամ
16 մեծ բան մը չէր գիտեր ։ Ու թագաւորը
ըսաւ , Ով Աքիմելեք , անպատճառ պիտի
մեռնիս , քեզ և քու հօրդ բոլոր
17 տունդ ։ Ու թագաւորը իր քովը կայնող սու-
հանդակապետներուն ըսաւ , Դարձէք՝ Տէրոջը քա-
հանաներուն մեռցուցէք , քանզի անոնց ձեռքն
ալ Դաւիթին հետ է , և որովհետև անոր
փախչելը գիտնալով՝ ինծի չյայտնեցին ։ Բայց
թագաւորին ծառաները ՚չուզեցին իրենց ձեռ-
քը երկրնցնել՝ Տէրոջը քահանաներուն զար-
18 նելու ։ Ու թագաւորը Դոեկին ըսաւ , Դուն
դարձիր ու քահանաներուն զարկ ։ Ու եդո-
մլիացի Դոեկ դարձաւ և քահանաներուն զար-
կաւ , ու °այն օրը ութսունհինգ
մարդ մեռցուց , որ բմանէ եփուած կը հագ-
19 նէին ։ Ու քահանաներուն Նոբ քաղաքը
սուրի բերնէ անցուց . էրկն մարդէն մինչև
կինէկ մարդը , ոզագէն մինչև կամիկներ մե-
նակը , ու մինչև արջառը , էշը ու ոչխարը
սուրի բերնէ անցուց ։
20 °Ու Աքիտոբայեան Աքիմելեքի մէկ որդին՝
որուն անունը Աբիաթար էր , ազատեցաւ ու
21 °փախաւ Դաւիթին եւսէլէն ։ Ու Աբիա-
թար Դաւիթին պատմեց թէ Սաուղ Տէրոջը
22 քահանաները մեռցուց ։ Ու Դաւիթ Աբիա-
թարին ըսաւ , Ես այն օրը գիտէի որ Եդո-
մլիացի Դոեկ հոն դանուելով՝ անշուշտ Սա-
ուղին պիտի պատմէ . քա՛ւ հօրդ տանը բոլոր
23 մարդոց մեղաւոր ես պատճառ եղայ ։ Իմ
քովս նստէ , մի վախնար . Հրամցնողը իմ հոգիս
փնտռողը քա՛ւ հոգիդ ալ կը փնտռէ , բայց
դուն իմ քովս ապահով կաս ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Դաւիթ Աբիաթարին միջոցաւ Տէրոջը հարցնելէն ետք՝
կէիլան հասաւ , ու Աստուած Դաւիթին կը յայտնէ Սա-
ուղին գալը . ու Կէիլացւոց անհնազանդութիւնը . ան ալ
կ՚ելլայ կը փախչի . 14 Ջիֆի մէջ Յովնաթան կու գայ ու
Դաւիթը կը քաջալերէ . 19 Ջիֆեցիք Սաուղին կը յայտնեն
Դաւիթին տեղը . 25 ու անկից Մաոնի մէջ Սաուղին
հալածած փղշտացոց յարձակմանը պատճառ եղան ։

1 Ու Դաւիթին խնայացին լսելով , Ահա փը-
ղշտացիք °կէիլայի հետ պատերազմ կ՚ընեն ,
2 ու կալերը կը կողոպտեն . Ու Դաւիթ ՚Տէրո-
ջը հարցուց ու ըսաւ , Երթամ աս փղշտա-
ցիներուն զարնե՞մ . Ու Տէրը Դաւիթին ըսաւ ,

ա · Եբէր · հրէն ։
բ Ր Թագ · իգ · ։ · ։ ·
ՈՐՆ · իա · ։ · ր ՄՊՆ ·
իմ · ։։ ։
գ Կամ մերձակայ

ե Գէ · ը · ։։ ։
զ Գէ · ժը · ։ · ի · ։։
է Գէ · ի · ։ ։
ը Գէ · իա · ։ · Ոտք
ծր · վիրապերը

թ ։ · ։ · ։ Համար.
Նէրը ։
ժ Գէ · ժգ · ։ ։
ի Գէ · իա · ։ ։
ժա Թա · իե · ։։ ։

ժբ Գէ · իա · ։ · ։ ։
ժգ Տէս գէ · ր · ։։ ։
ժդ Կամ սատանայ մըտ-
նաց · և յամ հրա-
մանատարից գաղանը ։
ժե Գէ · իգ · ։ · ։ ։
ժզ Հմր · ։ · ։։ ։
ժէ Գէ · իգ · ։ ։
ժը Գէ · ր · ։։ ։
ի Տէս Եէ · ա · ։։ ։

ի Գէ · իա · ։ · ։ ։
իա Հմր · ։ · ։։ ։
իբ Գէ · իգ · ։ ։
իգ Գէ · ր · ։։ ։
իդ Թագ · ր · ։։ ։

իե Ելե · ժե · ։։ ։
իզ Հմր · ։ · ։ · ։ · Գէ ·
է · ։ · ր Թագ · ։ ·
։։ · ։։ ։

Գնա փղշտացիներէն գարկ ու կէհիան ազատէ։
3 Եւ Դաւիթին մարդիկը անոր ըսին, Ահա մենք հոս Ցուդայի մէջ կը վախնանք. ալ մ՚ըչափ աւելի՝ թէ որ Կէիլա երթանք փղշտացւոց
4 գունդերուն դէմ։ Ու Դաւիթ նորէն Տէրոջմէն ալ Տէրոջը հարցուց. և Տէրը անոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ,Ելիր՝ Կէիլա իջիր, քանզի ես փղշտացիներէրը քու ձեռքդ կու-
5 տամ։ Եւ Դաւիթ իր մարդոցմովը Կէիլա գնաց, ու փղշտացւոց հետ պատերազմ ըրաւ, ու անոնց անասուններէրը առաւ, և զանոնք մեծ հարուածով մը զարկաւ. ու Դաւիթ Կէի-
6 լացիներէրը ազատեց։ Եւ Աբիմելէք բին որդին Աբիաթար Դաւիթին քովը Կէիլա փախած առենն՝ եփուդը ձեռքը իջաւ։
7 Ու երբոր Սաւուղին խնդացուցին, թէ Դաւիթ Կէիլա մտեր է, Սաւուղ ըսաւ, Աստուած իմ ձեռքս մատներ է զանիկա, քանզի պըտ-
8 ներ ու նիգեր ունեցող քաղաքի մը մէջ մտեր է։ Սաւուղ բոլոր ժողովուրդը պատերազմի կանչեց, որ Կէիլա իջնէ,
9 ու Դաւիթը և անոր մարդիկը պաշարէ։ Իակ Դաւիթ խնդացաւ որ Սաւուղ իրեն հասնիլը գաղտուկ չգիտնար մը կը հնարէ, ու Աբիաթար քահանային ըսաւ, Եփուդը մօտեցուր։
10 Եւ Դաւիթ ըսաւ, Ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, քու ծառադ լսեց որ Սաւուղ Կէիլան վրաս գալ կ՚ուզէ, որ քաղաքը իմ
11 պատճառովս աւրէ. Աբդեօք Կէիլացին զիս անոր ձեռքը պիտի մատնեն՞ և Ծառայիդ լսածին պէս՝ Սաւուղ հո պիտի իջնէ՞. ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, կ՚ազաչեմ՝ Ծառայիդ յայտնէ։ Եւ Տէրը ըսաւ, Պիտի
12 իջնէ։ Ու Դաւիթ ըսաւ, Կէիլացին զիս և իմ մարդիկս Սաւուղին ձեռքը պիտի մատնեն՞։ Եւ Տէրը ըսաւ, Պիտի մատնեն։
13 Նէն ու Դաւիթ ու անոր մարդիկը՝ մօտ Հարիւր մարդու չափ էրան՝ Կէիլայէն գացին, և ուր որ կրնացին երթալ՝ կ՚երթային. ու երբոր Դաւիթին Կէիլայէն ելլելը Սաւուղին խնդացուցին, հո երթալէն ետ կեցաւ։
14 Եւ Դաւիթ անապատին մէջ տեղ տեղ ապրեցաւ, ու Զիփի անապատին մէջ Հիւռեան մը վրայ նստաւ. և Սաւուղ ամէն օր զանիկա կը փնտռէր, բայց Աստուած անոր
15 ձեռքը չմատնեց զանիկա։ Ու Դաւիթ տեսաւ որ Սաւուղ իր անձը փնտռելու ելեր է. և Դաւիթ Զիփի անապատը անտառի մը մէջ էր։
16 Ու Սաւուղին որդին Յովնաթան ելաւ՝ անտառը գնաց Դաւիթին, ու անոր ձեռքը Աս-
17 տուծով զօրացուց. Եւ անոր ըսաւ, Մի վախնար, քանզի իմ հօրս Սաւուղին ձեռքը քեզ պիտի չգտնէ, ու դուն Իսրայէլի վրայ թա-
18 գաւոր պիտի ըլլաս, ու ես քու երկրորդ պիտի ըլլամ. և հօս բաներ իմ հայրս Սաւուղն ալ գիտէ։ Ու երկու հոգին Տէրոջը առջեւը բրին. և Դաւիթ անտառին մէջը մնաց, բայց Յովնաթան իր տունը գնաց։
19 Ու Զիփեցիք Գաբաա ելան Սաւուղին, ու ըսին, Ահա Դաւիթ մեր քովը ամուր ապաւէնքրը անտառին մէջ՝ Եքիլա բլուրին վրայ՝ Եսիմոնէն հարաւային կողմը պահուած է։
20 Հիմա, ով թագաւոր, ինչպէս որ քու անձդ իջնելու կը փափաքի՝ իջիր, ու Իսրայէլա թա-
21 գաւորին ձեռքը մատնելը մեզի մնայ։ Ու Սաւուղ ըսաւ, Դուք Տէրոջմէն օրհնեալ ըլ-
22 լաք, որ ինծի ցաւակից եղաք։ Ուրեմն գացէք -- աւելի ապէկ գիտցէք, և անոր ապրին կոխած տեղը դիտցէք ու տեսէք, Հ՚ընդ
23 ով զանիկա հոն տեսեր է. քանզի ինծի բաւ-ն է թէ անիկա շատ խորամանկ է։ Ուստի նայեցէք ու անոր բոլոր պահուելու տեղատեղը իմնացէք, և ետ-ը տուգեկոյ մեզի դարձէք, և ձեզի հետ երթամ. ու թէ որ անիկա ան երկրին մէջն է, զանիկա Յուդայի բո-
24 լոր հազարաւորներուն մէջը ապէկ մը պիտի փնտռեմ։ Ու անոնք էրան և Սաւուղին առջեւէն Զիփ գացին. ու Դաւիթ իր մարդոցմովը Մաոնի անապատը գաշտին մէջ՝ Եսիմոնէ
25 նի հարաւային կողմն-ը էր. և Սաւուղ իր մարդոցմովը ետ-ը փնտռելու գնաց. ու երբոր Դաւիթին իմնացուցին՝ վէմը իջաւ և Մաոնի անապատին մէջ նստաւ. ու Սաւուղ բանց, ու Դաւիթին հետևէն Մաոնի անապատը
26 վազեց։ Եւ Սաւուղ լեռնէր ատ կողմէն կ՚երթար, Դաւիթ ալ իր մարդոցմովը լեռնէր անդիի կողմէն կ՚երթար. ու Դաւիթ կը փու-թար որ Սաւուղին երեսէն փախչի. բայց Սաւուղ ու իր մարդիկը Դաւիթին ու անոր մարդոցը չորս կողմը պատեցին, որ զանոնք
27 բռնեն։ Ու լրտես մը եկաւ Սաւուղին ու ըսաւ, Շուտով եկուր, քանզի փղշտացիք
28 երկիրը կոխեցին։ Ուստի Սաւուղ Դաւիթը հալածելէն դարձաւ գնաց, որ փղշտացւոց դէմ գնէ. անոր համար ան տեղին անունը Սելա-Հաշլեգոթ կոչեցաւ։

ԳԼ. ԻԴ

1 Դաւիթ Ենգադդիի անապատին մէջ Սաւուղին քաղաքական կոչելով. անոր կենդանի կը խնայէ. 8 և զայն իր անիրաւութենէն կը յանդիմանէ. 11 Սաւուղ իր չարութենէն խոստովանելով Դաւիթին երկար ընծայ կու տայ, ու կը մեկնի.

1 Եւ Դաւիթ անկէ ելաւ ու Ենգադդիի ամուր
2 տեղատեղերը նստաւ. Ու Իսրայէլ Սաւուղ փղշտացիներէն ետ դարձաւ՝ անոր խնդացուցին ու ըսին, Ահա Դաւիթ Ենգադդիի անապա-

---

4 Գլ. խբ. 23։
7 Թես. բի. 21։ Գլ. լ. 7։
8 Գլ. խբ. 19։
9 Գլ. խբ. 8։ բի. 11։
10 Ելք. իզ. 22։
11 Սաղ. ժա. 1։
12 Սաղ. ծգ. 3. 4։
13 Գլ. խբ. 20։
14 Գլ. ի. 22։ իա. 1։ Սաղ. ծգ. 7։
15 Գլ. ի. 22։ իգ. 19։ Գլ. իա. 1։ իգ. 1։
16 Գլ. իգ. 23։
17 Գլ. իբ. 6։ իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
18 Գլ. ի. 22։ իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
19 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
20 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
21 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
22 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
23 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
24 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
25 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
26 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
27 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։
28 Գլ. իգ. 19։ Գլ. իդ. 1։ իե. 1։

3 ասին ամէնն է։ Եւ Սաուղ բոլոր Իսրայէլէն
երեք հազար ընտրուած մարդիկ առաւ, ու
գնաց որ Դաւիթը ու անոր մարդիկը փնտռէ
4 այծեմնոց ժայռերուն վրայ։ Եւ ճամբուն
վրայ եզդ ոչխարներուն փարախներէն եկաւ,
ու հոն ամէկ քարայր մը կար. ու Սաուղ
ներս մտաւ հարկաւորութիւնն հոնտեղ ննջելու. և
Դաւիթ իր մարդոցմովը քարայրին ներսի
5 դին նստեր էր։ Ու Դաւիթի մարդիկը անոր
ըսին, Ահա Տէրոջը քեզի ըսած օրը ասիկա է,
թէ ըն ի քու ձեռքդ պիտի մատնեմ, և քու աչքերուդ հանգոյ երեսցածը բրէ
անոր։ Ու Դաւիթ եղաւ և Սաուղին վերար-
6 կուին ծայրը գաղտուկ կտրեց։ Բայց անկէ
ետքը Դաւիթին սիրտը խռնգաց, Սաուղին
7 չըշտիներուն ծայրը կտրելուն վրայ։ Ու իր մար-
գոցը ըսաւ, Աստուած չընէ որ Տէրոջը օծեա-
լին՝ իմ տիրոջս ես բաներ բնեմ, ձեռս անոր
վրայ երկլնցնելով. քանզի անիկա Տէրոջը
8 օծեալն է։ Եւ Դաւիթ դաս խօսքերով իր
մարդիկը զսպեց, ու գանոնք չթողուց որ Սա-
ուղին վրայ յարձակին։ Եւ Սաուղ քարայ-
րէն դուրս ելաւ ու իր ճամբան գնաց։
9 Անկէ ետև Դաւիթ ալ քարայրէն դուրս
ելաւ, ու Սաուղին ետևէն կանչելով ըսաւ,
Ով տէր իմ թագաւոր։ Ու երբոր Սաուղ
ետևին նայեցաւ, Դաւիթ երեսը գետինը ծռե-
10 լով երկրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ
Սաուղին, Ինչո՞ւ համար մարդոց խօսքը
մտիկ կ'ընես, որ ձեզ կ'ըսեն թէ Ահա Դա-
11 ւիթ քեզի չարութիւն ընելը կը ջանայ։ Ահա
այսօր քու աչքերդ կը տեսնեն, որ Տէրը այսօր
քարայրին մէջը քեզ իմ ձեռքս մատնեց. ու
ըսին որ քեզ սպաննեմ, բայց ես քեզի խնա-
յեցի, ու ըսի, Ես իմ ձեռքս իմ տիրոջս չեմ
երկլնցնեներ, քանզի անիկա Տէրոջը օծեալն
12 է։ Ու տես, Հայր իմ, տես, քու վերնոցիդ ծայրը իմ ձեռքս մէջն է. ու ես քու վեր-
նոցիդ ծայրը կտրելով՝ քեզ չսպաննեցի. ե-
ւ ի՛մացիր ու տես, որ չեմ ձեռքս մէջը չարութիւն ու անօրէնութիւն չկայ, ու քեզի
յանցանք մը չեմ բրած, բայց դուն դիս
13 սպասելու կ'ուզտասիս։ Տէրը դատաստան
ընէ իմ ու քու մէջդ, ու Տէրը իմ վրէժս
քեզմէ առնէ. բայց իմ ձեռքս քու վրադ
14 չըլլայ։ Ինչպէս որ հին առակը կ'ըսէ, Ան-
բիւներէն անօրէնութիւն կ'ելլէ. բայց իմ ձեռ-
15 քըս քու վրադ չըլլայ։ Իսրայէլի թագաւորը
որո՞ն ետևէն ելեր է, և դուն որո՞ն ետևէն
ընթացը կը հալածես. Մեռած շան մը ետևէ,
16 լաւ մը ետևէ ելեր է։ Անոնց Տէրը դատաւոր
ըլլայ, և իմ ու քու մէջդ դատաստան ընէ.
և տեսնէ ու պաշտպանէ դիս, և քու ձեռ-
քէդ ազատէ։
17 Ու երբոր Դաւիթ այս խօսքերը Սաուղին
խօսելը լմնցուց, Սաուղ բսաւ, Ձորդեակ
իմ Դաւիթ, այսինքն քու ձայնդ է. և Սա-
18 ուղ իր ձայնը վերցուց ու լացաւ. Ու Դա-
ւիթին բսաւ, Դուն ինծի այգաւ ես. քանզի
դուն ինծի բարիք հատուցիր, բայց ես քեզի
19 չարիք հատուցի։ Ու դուն այսօր քու ինծի
բրած ազնիւութիւնդ յայտնեցիր, որովհետև
Տէրը զիս քու ձեռքդ մատնեց, ու դուն
20 զիս չսպաննեցիր։ Վասն զի մէկ մարդ մը իր
թշնամին գտնելու բլլայ՝ զանիկա բոց կու
տայ որ խաղաղութեամբ երթայ. ու այսօր
քու ինծի բրածիդ փոխարէն Տէրը քեզի բա-
21 րի մը հատուցանէ։ Եւ հիմա ահա գիտեմ որ
դուն անշուշտ թագաւոր պիտի բլլաս, ու
Իսրայէլին թագաւորութիւնը քու ձեռքիդ
22 մէջը պիտի հաստատուի։ Եւ հիմա Տէրոջմով
ինծի երդում բրէ՝ Չէ՛ ինծի ետքը իմ սե-
րունդս պիտի չսպաննես, ու իմ հօրս տունէն
23 իմ անունս բնաջինջ պիտի չընես։ Եւ Դաւիթ
Սաուղին երդում բրաւ։ Եւարքը Սաուղ իր
տունը գնաց, ու Դաւիթ իր մարդոցմովը
հասնելը անդր ելաւ։

ԳԼ. ԻԸ

1 Սամուէլ կը մեռնի։ 3 Դաւիթ Նաբալին մարդ կը խրկէ։ 10
և Նաբալին ժառանգներուն հետը պարզելով՝ միտը կը
գտնէ որ գինեխոհ բնութիւնը բռնէ։ 14 Աբիգէա ու բանը լսելով՝ 18 բնաւ
չի պատրաստուիր։ 23 և իր խնամութիւնովը
28 Դաւիթին սիրտը կը հանդարտցնէ։ 36 Նաբալ ալ ան
բանները բռնած կը տարածէ։ ու հարբած կը մեռնի։ 39 Դաւիթ
իրմէն կին կ'առնէ Աքինոամէն։ 44 Միքոլ ալ ուրիշի կ'առնեն։

1 Ե՛ Սամուէլ մեռաւ, ու բոլոր Իսրայէլ ժո-
ղովուեցան ու ետևը հառաչ մատ բրին, ու
զանիկա Ռամայի մէջ իր տունը թաղեցին։
Եւ Դաւիթ եղաւ փարանէի անապատը իջաւ։
2 Եւ Մաոնի մէջ մարդ մը կար, ու անոր
գործը Կարմելոսի մէջ էր. և անիկա խիստ
մեծ մարդ էր, ու երեք հազար ոչխար և
հազար այծ ունէր. ու իր ոչխարները ասրա-
կատու բնելու Կարմելոսի մէջ կը գտնուէր։
3 Նաբալը։ Եւ անոր մարդուն անունը Նաբալ էր,
ու անոր կնկանը անունը Աբիգէա. և կինիկը
խոհեմութեամբ ու գեղեցկադէմ էր, բայց երի-
կը խստասրտոտ ու չարագործ էր, ու անիկա
Քաղէբեան էր։

1 Հմր. 13. 2 Ես Մն. իգ. 22. 3 Գէ. իգ. 23. իգ. 1. 4 Գէ. իգ. 18. իգ. 1. 5 Գէ. իգ. 17. 6 Ծն. խս. 22. Սաղ. 104. 15. 7 Գէ. իգ. 1. 8 Գէ. իգ. 2. 9 Գէ. իգ. 3. 10 Գէ. իգ. 4. 11 Գէ. իգ. 5. 12 Գէ. իգ. 6. 13 Գէ. իգ. 7. 14 Գէ. իգ. 8. 15 Գէ. իգ. 9. 16 Գէ. իգ. 10.

4 Եւ Դաւիթ անդադարումն ՚ի քանդ որ նա-
5 բաղ իր աշխարհներըն ՚առթական՚ր կ՚ընէ ։ Ու
Դաւիթ տասը մանչ իրկնց, և Դաւիթ ման-
չերուն ըսաւ , կարմելցւոց երկիր ու նաբալին
գացէք , և իմ անուանս ՚անոր ազգակիցներ
6 տարցուցէք ։ Ու ՚ին՚ն այպէս ըսէք , ՈՂՋ
կենդիր ։ Երկայն և քու տանդ ու քու բոլոր
7 առաջնորդքդ խաղաղութիւն լլլոյ ։ Եւ հի-
մա լսեցի որ ոչխարներդ ապակաուր կ՚ընես ։
քու հովիւներդ մեր հետ էին ։ անոնց ՚ին՚ս
մ՚ չաւրինք , ու անոնք կարմելեան մէջ որ-
չափ առին որ կերցան , ՚անոնց մէկ բանիր չէ-
8 կորսուեցաւ ։ քու մանչերդ հարցուր , ու
քեզի ինդ ըսին ։ ուստի ան մանչերը քու
աչքերուդ առջեւ շնորհք գտնեն , քանի
գի ՚բարի օր եկանք ։ շնորհք բրէ՛ քու ծա-
ռաներուդ ու քու որդւոյդ Դաւիթին ձեռ-
9 քեդ եկածը ՚ին՚ս ։ Եւ Դաւիթին մանչերը
գացին , ու ան բոլոր խօսքերուն համեմատ
Դաւիթին անուանովը Նաբալին գրուցեցին ու
10 կացնեցան ։ Եւ Նաբալ Դաւիթին ծառանե-
րուն պատասխան տուաւ ու ըսաւ , ՚Դաւի-
թը ո՞վ է , ու Յեսսէի որդին ո՞վ է ։ ան օրե-
րս իրենց տէրերուն երեսէն փախչող ծառա-
11 ներր չատցեր են ։ Ես իմ հացս , ջուրս ու ան-
բասկուսս բնդունելուս համար մորթած ան-
ասունները առնե՞մ ու ՚ին՚ն մարդոց տամ ,
12 որոնց ուսկից լլլալը չեմ գիտեր ։ Եւ Դաւի-
թին մանչերը իրենց ճամբան դարձան , ու
գացին ան բոլոր խօսքերը անոր պատմեցին ։
13 Եւ Դաւիթ իր մարդոցը ըսաւ , ՊԱՀՆ մարդ
իր սուրը ՊՀՔը կապէ ։ ու ամէն մարդ իր
սուրը ՊՀՔը կապեց , և Դաւիթ ալ իր սու-
րը ՊՀՔը կապեց ։ ու Դաւիթին եռակն չորս
հարիւրը չափ մարդ ելաւ , ու երկու հարիւրը
մարդ հոն ՚կթաոսիներուն քովը մնացին ։
14 Եւ ծառաներուն ՊՀՔ Նաբալին հնկածեր
Աբիգեայլին խնացուց ու ըսաւ , Ահա Դաւիթ
անապատէն մարդիկ իրկնց մեր տէրը օրհնե-
լու համար ։ իսկ անիկա ՚խռոխ խօսեցաւ
15 անոնց հետ ։ Բայց այն մարդիկը մեզի հետ
չատ ազէկ էին , ու ՚մեզի ձեռս մը չտուին ։
և գաշտի ՊՀՔ որչափ առեն որ անոնց հետ
պտռտեցանք , մեզմէ բան մը չկորսուեցաւ ։
16 Անոնք մեզի պարիսպ էին՝ թէ գիշերը և թէ
ցորեկը՝ որչափ առեն որ անոնց քովը ոչխար-
17 ներր կ՚արածէինք ։ Ու հիմա գիտցիր ու տես՝
թէ ինչ պիտի ընես , քանդի մեր տիրոջը վը-
րայ և անոր բոլոր տանը վրայ չարիքը հա-
ատած է ։ որովհետև անիկա այնպէս չարը մարդ
մըն է , որ անոր հետ մարդ չկրնար խօսիլ ։
18 Եւ Աբիգեա չուտով հերկու հարիւր հաց ,
ու երկու ափսկ գինի , և հինգ ՚եփած ոչխար ,
ու հինգ գրիս բոհրած ցորեն , հարիւր ողկոյզ
չամիչ , ու երկու հարիւր չորաց թուզ առաւ
19 ու ծառաներ էշերու վրայ դրաւ ։ Եւ իր ծա-
ռաներուն ըսաւ , ՚Առջեւս անցէք , ահա ես
ձեր ետեւէն կու գամ ։ բայց իր երկաներր Նա-
20 բալին չհնացուց ։ Ու երբոր կենկր իջաւ վրայ
հնծած՝ լեռանր գոց տեղէն կ՚իջնէր , ահա
Դաւիթ ու անոր մարդիկր անոր առջեւր կ՚ի-
21 ջնէին ։ Նէ՛ն ու անիկա անոնց հանդիպեցաւ ։ Եւ
Դաւիթ ըսեր էր , Ի բաւին անապատին մէջ
ան մարդուն բոլոր ունեցած բաներր պահած
տեղը պահեր եմ ՝ ու անոր բոլոր ունեցածէն
բան մը չկորսուեցաւ ։ և անիկա ինծի ՚չա-
22 կութիւն փոխարէն գէշութիւն բրաւ ։ Ա-
ստուած Դաւիթին թշնամիներուն այպէս ու
ասկէ աւելի ընէ , թէ որ ՚մինչև վաղր առաւ-
անոր մարդոցմէն չմկ էրիկ մարդ՝ մը տղ
թողուի՛ ։
23 Ի՛ Աբիգեա Դաւիթը տեսածին պէս չու-
տով էշէն վրայէն իջաւ , և Դաւիթին առ-
ջեւր երեսի վրայ իյնալով՝ մինչև գետինր եր-
24 կրպագութիւն բրաւ ։ Ու անոր ոտքր բեկաւ
ու ըսաւ , Ով տէր իմ , յանցանքր իմ վրաս
լլլոյ ։ բայց հրամուն առաջ՝ որ քու աղախինդ
քու առջեդ խօսի , և քու աղախնոջդ խօս-
25 քերր մտիկ բրէ ։ Կ՚աղաչեմ՝ որ իմ տէրս ան
չար մարդուն Նաբալին հետս իր օրհնն մէջ
ըսածիդ չդնէ ։ քանդի իր անուանր պէս ինքն
ալ անուն է ։ անոր անունը ՊՆաբալ է , ու
անզգամութիւնր իր հետն է ։ բայց ես քու
աղախնդիս իմ տիրոջս խրկած մանչերդր չտեսայ ։
26 Եւ հիմա , ով տէր իմ , ՚ՏԷրը կենդանի է ու
քու հոգիդ ալ կենդանի է , որ ՏԷրը ՚Երկ-
չիպատիդ որ արիւն մտնելս , ու ՚քու վրէժդ
քու ձեռքդ առնելս ։ և հիմա Նաբալին թշնա-
միներդ ու իմ տիրոջս գէշութիւն ուզողներդ
27 Նաբալին պէս լլլան ։ Ու հիմա ՚ատ բնծան
որ քու ազախնդիդ իմ տիրոջս բերաւ , իմ իմ
28 տիրոջս ՚տանէն նկոյ մանչերուն տուէ ։ Կ՚ա-
ղաչեմ՝ քու ազախնոջդ յանցանքր ներէ ։ քան-
գի ՚ՏԷրը իմ տիրոջս անպատճառ հաստատ
տուն պիտի շինէ , որովհետև իմ տէրս ՚ՏԷ-
րոջը պատերազմներր պատերազմեցաւ , ու
քու օրերուդ մէջը ՚քու վրադ չարութիւն մը
29 չգտնուեցաւ ։ Բայց թէ և քեզ հալածելու՝ ու

քու հոգիդ փնտռելու համար մէկ մարդ մը ողջ եղած է, իմ տիրոջս հոգին քու ձեր Աստուծոյդ ապչիը՝ կենաց ծրարին մէջը ծրարած պահի ըլլայ. բայց Աբիկա քու թշնամիներուդ հոգիներէն պարսատիկի մէջէն նետ
30 պէս պահի նետէ. Ու երբոր Ձէրը բոլոր քիզի համար բաժ ապիկութիւնները իմ տիրոջս ընէ, ու քեզ խրատչէի վրայ թագաւոր դնէ,
31 Աբիկա քեզի դժգոհակրութիւն մը ու իմ տիրոջս սրտին խիղճ մը չըլլայ, թէ առանց պատճառի արիւն թափեցիր, կամ թէ իմ ձեռքս իր վրէժը ինքը առաւ. ու երբոր Ձէրը իմ տիրոջս բարութիւն ընէ, քու ազախինդ մտքդ բերիս.
32 Ու Դաւիթ ըսաւ Աբիգեային, Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Ձէր Աստուածը, որ այսօր
33 քեզ իրկնդ դիս դիմաւորելու. Ու քու խոհեմութիւնդ օրհնեալ ըլլայ, և դուն ալ օրհնեալ ըլլաս, որ այսօր զիս արգիլեցիր որ արիւն չմտնեմ, ու իմ վրէժս ձեռքս չառնեմ.
34 Բայց Իսրայէլին Ձէր Աստուածը՝ որ զիս արգիլեց քեզի չարութիւն ընելէն, կենդանի է, թէ որ դուն չուտով չդայիր ու առջևս չելլէիր, մինչև վաղը առաւօտ Նաբասին մէկ էրիկ
35 մարդը չէր մնար. Ու Դաւիթ անոր բերած ընծաները ձեռքէն առաւ, ու անոր ըսաւ, Խաղաղութեամբ տունդ գնա. ահա խօսքդ մտիկ ըրի ու քու դէմքդ ընդունեցի.
36 Ու Աբիգեա Նաբասին գնաց, ու ահա անոր իր տանը մէջ թագաւորական կուշտքի պէս կուշտ կ'ընէր. և Նաբասին սիրտը գաւաթիցներ էր, ու անիկա չատ գինովցեր էր. ուստի կնիկը մինչև առաւօտեան լոյսը
37 ոչինչ կամ մեծ բան մը չպատմեց անոր. Ու առաւօտուն երբոր Նաբալ գինեվայրացաւ, անոր կնիկը այս բաները անոր պատմեց. ու անոր սիրտը իր ներսի գին մեռաւ, ու քարի պէս եղաւ.
38 Եւ տասը օրէ չափ անցնելէնետև՝ Ձէրը զարկաւ Նաբալը, որ մեռաւ.
39 Ու Դաւիթ Նաբալին մեռնիլը լսելով՝ ըսաւ, Օրհնեալ է Ձէրը, որ Նաբալին ձեռքէն նախատինքիս գատաստանը ինքը գատեց, ու իր ծառան չարութենէ ետ պահեց. և Ձէրը Նաբալին չարութիւնը անոր գլխէը գարձուց. Ու Դաւիթ մարդ խրկեց՝ և Աբիգեային խօսեցաւ, որ կանիկա իրեն
40 կնիկ առնէ. Ու Դաւիթին ծառաները Կարմէղոս գացին Աբիգեային, ու անոր հետ խօսեցան ու ըսին, Դաւիթ մեզ քեզի խրկեց,
41 որ քեզ իրեն կնիկ առնէ. Եւ անիկա եղաւ ու երեսի վրայ մինչև գետինը երկրպագու թիւն ըրաւ, ու ըսաւ, Ահա ծառա ազախինդ իմ տիրոջս ծառաներուն ոտքերը լուալու հա-
42 մար ատկութիւն թող ընէ. Եւ Աբիգեա շտապ ոտք եղաւ, ու էշերն ապաստարութիւն ընող հինգ աղջիկներու հետ էշը հեծաւ, ու Դաւիթին պատգամաւորներուն ետևէն գնաց, և անոր կնիկը եղաւ.
43 Ու Դաւիթ Յեզրաելէն ալ Աքինոամն առաւ. ու անոնց երկուքն ալ անոր կնիկ-
44 ներ եղան. Բայց Սաուղ իր Միզբով աղջիկը՝ որ Դաւիթին կնիկն էր՝ Գաղղիմացի Լայիսի որդւոյն Փալտիէլին առաւ.

ԳԼ. ԻԶ

1 Սաուղ Զիփացիներուն լուր առնելով՝ Եբգէա ու գայ Դաւիթի դէմ. և Դաւիթ Կարմէղոսի անտառը երեսցուցած կ'ըլլայ. 6 Ախիմելէքի որ Սաուղը չսպաննէ. բայց Սաուղին նիզակը ու կոժը կ'առնէ. 12 Դաւիթ Աբենները կը յանդիմանէ. 13 ու Սաուղը կը յորդորէ. 21 Սաուղ իր յանցանքը կը խոստովանի.

1 Եւ Զիփացիք Գարմա գացին Սաուղին, ու ըսին, Ահա Դաւիթ Եսիմոնի դիմացը Եբգէա
2 գայլի բլուրին վրայ պահուած է. Ու Սաուղ եղաւ Զիփի անապատը իջաւ իսրայէլի երեք հազար ընտրուած մարդոցմով, որ Զիփի ա-
3 նապատին մէջ Դաւիթը փնտռէ. Եւ Սաուղ Եսիմոնի դիմացը Եբգեայի բլուրը՝ ճամբուն վրայ բանակեցաւ. Դաւիթ ալ անապատին մէջ նստած էր. ու երբոր տեսաւ որ Սաուղ
4 իր ետևէն անապատը կու գայ, Դաւիթ լրտեսներ խրկեց, ու Սաուղին ասոր գալը իմացաւ.
5 Ու Դաւիթ ելաւ և Սաուղին բանակ գրած տեղը եկաւ. ու Դաւիթ Սաուղին ու անոր զօրավարին՝ Նէրեանն Աբէննէրին պառկած տեղը տեսաւ. բայց Սաուղ կառքերուն մէջտեղը պառկեր էր, ու ժողովուր-
6 դը անոր բոլորտիքը բանակեր էին. Եւ Դաւիթ պատասխան տուաւ ու Փետացի Աքիմելէքին ու Յովաբին եղբօրը Շարուհեան Աբեսային ըսաւ, Ո՞վ Խիձի հետ Սաուղին քով բանակը կ'իջնէ. Ու Աբեսա ըսաւ, Ես քի-
7 զի հետ կ'իջնեմ. Եւ Դաւիթ Աբեսային հետ գիշերով ժողովուրդին մէջը մտաւ. և ահա Սաուղ կառքերուն մէջտեղը պառկեր կը քնանար. անոր նիզակը գլխուն քովը գետնին մէջ ցցուած էր, և Աբիներ ու ժողովուրդը
8 անոր բոլորտիքը պառկեր էին. Եւ Աբեսա Դաւիթին ըսաւ, Աստուած այսօր քու թշնամիդ ձեռքդ մատնեց. ու հիմա թող

---

2 Երեմ. ժ. 18. | 4 Հմր. 26. | 7 Գէն. իգ. 21. | 8 Գէն. ժ. 21. | 9 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 10 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 11 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
3 Ծն. իգ. 27. | 5 Հմր. 23. | 8 Գէն. ժ. 21. | 9 Բ Թագ. գ. 14. | 10 Բ Թագ. գ. 14. | 12 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
Եբէր. երեսը. | 6 Հմր. 23. | 9 Բ Թագ. ժգ. 33. | 10 Գէն. ժ. 20. | 11 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
Երեմ. ժ. 18. | 7 Գէն. իբ. 22 ; բ Թագ. ժ. 13. | 10 Գ Թագ. ժգ. 33. | 11 Բ Թագ. գ. 14. | 12 Մ Թ. ը. 16.
Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | 11 Հմր. 23. | 12 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 13 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 13 Դատ. ե. 19 ; 31.
Մատ. ե. 16. | 12 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 13 Հատաբ. ը. 19 ; 13. | 14 Բ Թագ. գ. 14. | 14 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5.
Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | Ընտան. ժէ. 33. | 15 Ես. ժ. 20. | 15 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
Հմր. 23. | 13 Հմր. 23. | 14 Հմր. 23. | 16 Բ Թագ. գ. 14. | 16 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5.
Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | 15 Հմր. 23. | 17 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 17 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | 14 Հմր. 23. | 16 Ընտան. իբ. 23. | 18 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 18 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | 15 Հմր. 23. | 17 Հմր. 23. | 19 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 19 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | 16 Հմր. 23. | 18 Հմր. 23. | 20 Գէն. իգ. 5 ; լ. 5. | 20 Գէն. ժգ. 20 ; ժէ. 22.
Ես. ժգ. 20 ; ժէ. 22. | 17 Հմր. 23. | 19 Հմր. 23. |

տաւր որ ներգակով մէկ անդամին դեմիրը ՈՂՐ-
9 ցեմ զանիկա , ու չկրկնեմ ՀԱՐՈՒԱԾ : Բայց Դա-
ւիթ Աբեսողին լուաւ , Զանիկա մի մեռցնէր .
Ի քանդի Տէրոջը օծեալին ո՞վ կրնայ ձեռք
10 երկընցընել ու անմեղ ըլլալ : Եւ Դաւիթ ը-
սաւ , Տէրը կենդանի է որ Տէրը պիտի զարնէ , կամ Ի ան-
աւր ատենը պիտի գայ
ու մեռնի , կամ թէ Ի պատերազմի մէջ պիտի
11 մտնէ ու մեռնի : Ի Աստուած չընէ որ Տէրոջը
օծեալին դէմ ձեռք երկընցընեմ . միայն թէ
հիմա անոր գլխուն քովի նիզակը ու ջուրին
12 կուժը առ ու երթանք : Եւ Դաւիթ Սաուղին գլխուն քովէն նիզակը ու ջուրին կուժը առաւ ու գացին . և ոեւէոոդ չկար , խելացող չկար ու արթնցող չկար . որովհետև ամէնքը կը քնանային , քանզի Տէրոջը կողմանէ անոնց վրայ խորունկ քուն մը բնկեր էր :
13 Եւ Դաւիթ անդին կողմն անցաւ , ու լե-
ռանը գլխուն վրայ հեռուանոց կայնեցաւ , ---
14 անոնց միջը մեծ միջոց կար : Եւ Դաւիթ ժո-
ղովուրդին ու Ներնեղի Աբենեղրին կանչելով ըսաւ , Ով Աբենեղր , պատասխան չես տար .
ու Աբենեղր պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
15 Դուն ո՞վ ես որ թագաւորին կը կանչես : Եւ
Դաւիթ Աբենեղրին ըսաւ , Դուն էրիկ մարդ չե՞ս , ու խրատելին մէջ քեզի պէս ո՞վ կայ . և
ինչո՞ւ համար քու տիրոջդ թագաւորին պահապանութիւնը չըրիր . քանզի ժողովուրդէն մէկը քու տիրոջդ թագաւորը մեռցընելու եկաւ .
16 Ան քու ըրած բանդ ապիկ չէ . կենդանի է
Տէրը՝ որ դուք Ի մեռնելու արժանի էք , քանզի Տէրոջը օծեալին՝ ձեր տիրոջը պահապանութիւնը չըրիք . ու հիմա նայէ , թագաւորին նիզակը ու անոր գլխուն քովի ջուրին կուժը որ տեղ է : Աբենեղը Սաուղ Դաւիթին ձայնը ճանչցաւ ու ըսաւ , Ի Որդեակ իմ Դաւիթ , առիկա քո՞ ձայնդ է . ու Դաւիթ ըսաւ ,
18 Ով Տէր իմ թագաւոր , իմ ձայնս է . Ու ըսաւ ,
ինչո՞ւ հետևիլ տայ պիտի իր ծառայ-
յին եանէն ինկեր է . քանզի ի՞նչ ըրի , ու
19 ձեռքիս մէջը ի՞նչ չարութիւն կայ : Եւ հիմա
իմ տիրոջս թագաւորը իր ծառային խոսքերը թող մտիկ ընէ . եթէ որ Տէրը Ի քեզ իմ վրաս
ատք հանեց , թող գոհ մը ընդունի . բայց
եթէ որ մարդոց որդիքը ՚ան- անանք
Տէրոջը առջևը անիծեալ ըլլան , Ի քանզի զիս
այսօր վռնտեցին՝ որ Ի Տէրոջը ժառանգութենէն հետ չմնամ , ու ըսին , Գնա
20 օտար աստուածներու ծառայութիւն ըրէ : Եւ
հիմա Տէրոջը առջևը իմ արիւնս գետինը չիյնայ . քանզի Իսրայէլի թագաւորը Ի մէկ լու-
մը փնտռելու եկաւ , ինչպէս որ մէկ մարդ
մը լեռներու վրայ կանչուռն մը կ'ինայ .
21 Ու Սաուղ ըսաւ , Ի Մեղք գործեցի . դար-
ձիր , որդեակ իմ Դաւիթ . իմ հոգիս այսօր
՚քու աչքերուդ պատուական երևնալուն համար՝ քեզի մէկ չարութիւն պիտի չընեմ .
ահա յիմարութիւն ըրի ու մեծապէս սխալեցայ :
22 Եւ Դաւիթ պատասխան տուաւ ու
ըսաւ , Ահա թագաւորին նիզակը . մանչերուն
23 մէկը թող գայ ու զանիկա առնէ . Ի Եւ Տէրը
ամէն մարդուն իր արդարութիւնը ու իր հաւատարմութիւնը փոխարինէ հատուցանէ . որովհետև Տէրը քեզ այսօր իմ ձեռքս մատնեց , բայց ես Տէրոջը օծեալին ձեռք երկընցընել
24 չուզեցի : Եւ ահա ինչպէս որ քու հոգիդ այսօր իմ աչքերուս պատուական երևցաւ , իմ
հոգիս ալ Տէրոջը առջևը այնպէս պատուական երևնայ , ու զիս ամէն նեղութենէ ազատէ :
25 Սաւղ Դաւիթին ըսաւ , Որդեակ իմ Դաւիթ , օրհնեալ ըլլաս . Ի քու գործերուդ մէջ յաջողութիւն պիտի գտնես , ու նաև Ի յաղթող պիտի ըլլաս . Եւ Դաւիթ իր ճամբան գնաց , ու Սաւղ իր տեղը դարձաւ :

ԳԼ . ԻԹ

1 Սաւղ Դաւիթին Գեղի մէջ ըսուած լսելով՝ ու անոր հետևելն
չէ՞ղնար : 2 Դաւիթ Մինչևոր կը խնդրէ Աբենեղն . 5 և ու-
րիշ կողմեր վկայ յարձակելով Աբենեղին կը հաստատէ թէ
Սաւղին դէմ պատերազմիր է :

1 Եւ Դաւիթ իր որսին մէջը բաւ , Վերջա-
պէս մէկ օր մը Սաւղին ձեռքովը պիտի
կորսուի . ինձի փղշտացւոց երկիրը փախչելէն
ասկէ չկայ , որ Սաւղ ինծմէ յոյսը կտրէ ,
ու դիս միշտին ալ Իսրայէլի բոլոր սահմաններուն մէջ չփնտռէ . այսպէս անոր ձեռքէն
2 կ'ազատիմ : Ու Դաւիթ ելաւ իր հետ եղող վեց
հարիւր մարդով եկաւ , ու Գեթի թագաւորին
3 Մաոքին որդւոյն Ի Աքիսին քովը գնաց . Եւ
Դաւիթ ինքը ու իր մարդիկը , իւրաքանչիւրը
մարդ իր տանովը , Դաւիթ ալ Ի իր երկու կիներովը՝ Յեզրաելացի Աքինոամին հետ ու
Կարմելացի Նաբալին կնկանը Աբիգեայիէն հետ՝
4 Աքիսին քովը Գեթի մէջ բնակեցան . Ու
երբոր Սաւղին խնդացուցին թէ Դաւիթ Գեթ
փախեր է , ևս յայլեւս ալ զանիկա չփնտռեց .
5 Եւ Դաւիթ Աքիսին ըսաւ , Կ'ազատիմ ,
թէ որ քու առջևդ շնորհք գտայ , գիւղա-
քաղաքներուն մէկուն մէջ ինծի տեղ տուէ՛ որ հոն նստիմ . քանզի քու ծառադ ինչո՞ համար քեզի հետ թագաւորանիստ քաղաքին

ա Կէղ . գարեակ
բ Գէ . իգ . ղ . ա . բ
Քաղ . ա . ոե .
գ Գէ . իե . ոե . Սաղ .
ղէ . ա . ե . ոե .
Գաղ . ժբ . ղ . Հբ .
ասմ . ժբ . ոե .
դ Տիս Ցան . իե . ոե .
բ Օբ . բա . ոե . Ցաղ .
է . ա . ժգ . ե . Սաղ .
իե . ոե .
ե Գէ . բա . ե .
զ Գէ . իգ . ղ . ա .
է Ցան . իե . ժէ .
ը Գէ . ժէ . ոե . իգ .
ոե .
թ բ Քաղ . ժբ . ե .
ժ Գէ . իգ . ոե .
ի Գէ . իգ . ոե . ոե .
ժբ . ե .
ժա Գէ . ժէ . ոե .
ժբ Նէզ . Հաստատուն .
ժգ Գէ . ժէ . ոե . իգ .
ոե .
ժդ բ Օբ . գ . ոե . Ցաղ .
Ղգ . ե .
ժե Գէ . ժբ . ոե .
ժզ Ցաղ . է . ե . ժբ .
ոե .
ժէ Նէզ . Ընկերով պիտի
ըլլան .
ժը Ցան . իե . ոե .
— Գէ . իե . ոե .
ի Գէ . իգ . ոե .
իա Գէ . իե . ղե .

6 մէջը նստեր։ Եւ ան օրը Ակիսեղակը առաւ անոր ապառաժապ [a] Սիկեղակի մէն չի ան օրս Յուդայի թագաւորներուն եղաւ։
7 Ու փղշտացւոց երկրին մէջ Դաւիթին նստած օրերուն երեք [b] մէկ տարի ու չորս ամիս եղաւ։
8 Եւ Դաւիթ ու անոր մարդիկը գնան, և [c] Գեսուրացւոց, [d] Գազրացւոց ու [e] Ամաղեկացւոց վրայ յարձակեցան. քանզի անոնք յառաջագի՛ էն որ այն երկրին մէջ կը բնակէին, 9 [f] Սուրէն մինչև եգիպտոսի երկիրը։ Եւ Դաւիթ այն երկիրը զարկաւ, ու ամէնևին էրիկ մարդ մը կամ կնիկ մարդ մը ազ չթողուց. և ոչխարները ու արջառները ու էշերը և ուղտերը ու հանդերձները առաւ, և դարձաւ
10 Ակըսայեն եկաւ։ Եւ Ակըսա ըսաւ. Այսօր ո՞ր կողմը յարձակեցաք. և Դաւիթ ըսաւ, Յուդայի հարաւային կողմը, [g] Յերահմեելացւոց հարաւային կողմը, ու [h] Կինեացւոց հարաւային
11 կողմը։ Եւ Դաւիթ մէկ էրիկ կամ կնիկ մարդ մը ազ չթողուց, որ Գէթ չըբե՛ր քանզի ըսաւ, Զըլլայ որ մեզի հասնար պատմեն ու ըսեն թէ Դաւիթ ա՛յսպէս ըրաւ։ Ու անոր սովորութիւնը ասանկ էր, քանի որ փղշտացւոց
12 երկրին մէջ կը նստէր։ Եւ Ակըսա Դաւիթին հաւատացաւ՝ ըսաւ. Ան [i] ժողովուրդին իր ժողովուրդին Իսրայէլին քովը ինքզինքը խիստ գէաւելի ընելուն հասնար, ինձի յաւիտեան ծառայ պիտի ըլլայ։

ԳԼ· ԻԸ

1 Ընդա՛ Դաւիթին վրայ կը վտահանայ։ 2 Սաուղ վհատիլը կ'արգիլեն նաև։ երբոր երկիրի մէջ կ'իջնայ։ Նաասոնց երկրին ձգած բայլով։ 3 վհատ մը կը փնտռե։ 4 ու Սումանը հանել կ'ուզուի։ 12 Սաուղ իր երդմանը մը ըսելով կ'ստիպի։ 21 Կինիը և Սաուղին ծառաները կերակուր կը գտնեն ընթիկ։

1 Ու՝ ան օրերը փղշտացիք իրենց զօրքերը ժողվեցին, որ երթան խռնակռիւին հետ պատերազմին. և Ակըսա Դաւիթին ըսաւ, Գիտացած ըլլաս որ դուն քու մարդոցմով իմ
2 հետս բանակը պիտի երթաս։ Եւ Դաւիթ Ակըսային ըսաւ, Իրավին ծառայիդ բնելու գործը պիտի տեսնես. և Ակըսա Դաւիթին ըսաւ, Անոր համար քեզ միշտ ինձի անձնապահ պիտի բնեմ։
3 Յակ [j] Սամուէլ մեռած էր. և բոլոր Իսրայէլ անոր համար սուգ ըրեր էին, ու զանիկա իր քաղաքը՝ Ռամային մէջ թաղեր էին։ Սաուղ ալ [k] վհատներն ու նշանագէտները երկրէն վռնդած էր։
4 կրէն վ՛իջցուցեր էր։ Եւ փղշտացիք ժողովուեցան ու եկան [l] Սունեմի մէջ բանակեցան։ Սաուղ ալ բոլոր Իսրայէլը ժողվեց, ու [m] Գիլբուէ
5 բանէն մէջ բանակեցան։ Եւ Սաուղ փղշտացւոց բանակը տեսնելով՝ վախցաւ, ու սիրտը
6 չատ դողաց։ Եւ Սաուղ Տ՛էրոջը հարցուց, բայց Տ՛էրը իր [n] երազներով իր [o] Ուրիմով և իր մարգարէներով [p] անոր պատասխան չը-
7 տուաւ։ Անոնոր Սաուղ իր ծառաներուն ըսաւ, Ինձի մէկ վհատ կնիկ մը փնտռեցէք՝ որ երթամ անոր հարցնեմ։ Եւ ծառաները անոր ըսին, Ահա Ենգոդիի մէջ մէկ վհատ կնիկ մը կայ։
8 Ու Սաուղ իր հանդերձները փոխելով՝ ուրիշ հանդերձներ հագաւ, և իրեն հետ եղող երկու մարդով գնաց, ու գիշերով այն կնիկին քովը հասան։ [q] Եւ Սաուղ ըսաւ, Ճըշնարդ ըրէ, ինձի վհատիկ ոգով գիտակցիւն ըրէ, ու քեզի ըսելու [r] ինձ ինձ վեր հանէ։
9 Եւ կնիկը անոր ըսաւ, Ահա դուն Սաուղին ըրած բանը գիտես, թէ ինչպէս անիկա [s] վհատներն ու նշանագէտները երկրէն բնաջինջ ըրաւ. ուրեմն ինչո՞ դիս մեռցնելու համար
10 իմ անձիս պատգամի կը պատրաստես։ Եւ Սաուղ Տ՛էրոջմով երդում ըրաւ անոր ու ըսաւ, Տ՛էրը կենդանի է որ այս բանէն քեզի մէկ
11 վնաս մը պիտի չպատահի։ Անոնոր կնիկը ըսաւ, Քեզի ո՞վ վեր հանեմ. ու անիկա ըսաւ, Սամուէլը հանէ ինձի։
12 Եւ կնիկը Սամուէլը տեսնելով՝ մեծ ձայնով մը պոռաց. ու կնիկը Սաուղին խօսեցաւ ու ըսաւ, ինչո՞ դիս խաբեցիր. քանզի
13 դուն Սաուղն ես։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ, Մի վախնար. բայց ի՞նչ տեսար։ Եւ կնիկը Սաուղին ըսաւ, Դևանէն ելլող ա-
14 տաւածներ տեսայ։ Եւ Սաուղ անոր ըսաւ, Անոր կերպարանքը ի՞նչպէս է։ Եւ կնիկը ըսաւ, Ա՛ն մէկ ծեր մարդ մը կ'ելլէ, ու վերարկու մը հագած է։ Եւ Սաուղ հասկըցաւ որ անիկա Սամուէլն է. ու երեսը գետինը
15 ծռելով՝ [t] երկրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ Սաուղին, ինչո՞ Տ՛էրոջ ինձի նեղութիւն տուիր ու զիս վեր հանեցիր։ Եւ Սաուղ ըսաւ, Ես մեծ նեղութեան մէջ եմ, որովհետև փղշտացիք ինձի հետ պատերազմ կ'բնեն, ու [u] Աստուած ինձմէ հեռացաւ, և չինձի թէ մարգարէներու միջոցով և թէ երազներով պատասխան չտար. անոր համար քեզ
16 կանչեցի, որ ինձի իմացընես թէ ինչ բնեմ։ Եւ Սամուէլ ըսաւ, ինչո՞ Տ՛էրոջ ինձի կը հարցնես, տեսա որ Տ՛էրը քեզմէ հեռացաւ՝ ու

---

[a] Ակիսեղակ · ժ · ա ·
[b] Ա · ամիս · ժ · ա ·
[c] Գեսուրացի · ժ · ա · ամիս · ժ · ա · Գազրացի · ժ · ա · ամիս · ժ · ա · Ամաղեկ

17 քեզի թշնամի եղաւ. եւ Տէրը [1]իմ °բնութեամբ
գրուցածին պէս †բրաւ, ու Տէրը քու ձեռ-
քէդ թագաւորութիւնը պառակտեց, և քանի-
18 կա՛ք քու բնակիրդ. Դաւիթին տուաւ։ Չհաւանեցաւ
դուն Տէրոջը խօսքը մտիկ չընելու, ու Ամա-
ղեկին վրայ անոր սաստիկ բարկութիւնը [2]
գործ չդրիր, անոր համար այսօր Տէրը քե-
19 զի առ բանը բրաւ. եւ Տէրը քեզի հետ խա-
բայէին ալ փղշտացւոց ձեռքը պիտի մատնէ.
ու վաղը դուն ու քու որդիդ իմ քովս պի-
տի ըլլաք. և Տէրը Իսրայէլին բանակին ալ
փղշտացւոց ձեռքը պիտի մատնէ։
20 Աղատներ Պաւուղ չուտով ինկաւ ու գետ-
նի վրայ փռուեցաւ, և Սաուլէլին խօսքե-
րէն շատ վախցաւ, ու հոնկէ վրան ոյժ չմ-
նաց. քանզի բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը հաց
21 կերած չէր. եւ կինիկը Պաւուղին քովը գնաց,
ու անոր չափազանց տակաւին տեսնելով անոր
բաւ, Ահա քու աղախինդ քու խօսքդ մը-
տիկ բրաւ. և հիմ հագիս ձեռքիս մէջէր գը-
նելով՝ ինծի բաած խօսքերուդ հնազանդ ու-
22 ղիր պատաւ մը հաց դնեմ, ու կեր՝ որ ոյժ
առնես, քանզի ճամբայ պիտի երթաս։ Բայց
անիկա չուզից, ու Ձեմ ուտեր՝ բաւ. ան-
կայն երբոր իր ծառաներէն ու կինիկն ալ զա-
նիկա բռնադատեցին, անոնց խօսքը մտիկ
23 բրաւ. ու գետնէն ելլելով անկողիներէն վրայ
նստաւ. չուտով զանիկա մորթեցին, ու ալիւր
առաւ. չոգից, և անով բաղարջ հացեր եփից.
24 ու Պաւուղին առջևը և անոր ծառաներուն
առջևը գրաւ, ու կերան, ու երան նոյն գի-
շերը գացին։

ԳԼ. ԻԹ

1 Դաւիթին փղշտացւոց հետ պատերազմի երթալը։ 3 անոնց նախատանքներուն հանդիպ չերևնալը։ 6 Ընդհանուր ետ կը խրկի Դաւիթը անոր հետևորդներուն գովքով։

1 Եւ [1]փղշտացիք իրենց բոլոր բանակները [2]Ա-
փեկի մէջ ժողվեցին. ու Իսրայէլացիք Ցե-
զրեելի մէջ եղող աղբիւրին քովը բանակեցան։
2 Եւ փղշտացւոց նախանաբներն իրենց հարիւ-
րաւորներովը ու հազարաւորներովը կ'անց-
նէին. և Դաւիթ ու իր մարդիկը անոնց ետևէն
3 [1]Ակըռոնին հետ կ'անցնէին։ Եւ փղշտացւոց
իշխանները ըսին, Ա՞ս երբայեցիները ի՞նչ գի-
տի ըլլան։ Եւ Ակիսա փղշտացւոց իշխան-
ներուն բաւ, Ասիկա Իսրայէլի թագաւորին
Պաւուղին ծառան Դաւիթը չէ՞, որ տարիներ
օրերէ՛ կամ մանաւանդ այսչափ տարիներէ

4 Գէ. ԺԸ. ԿԲ։
5 Նէէ. Ժ՚ամսեայ
6 Նէէ. իրենց հետևորդ բրաւ.
7 Գէ. ԺԸ. ԿԳ. գԲաւ.

ի. ԿԲ. = Մ՚Ն. Ժ. = Գէ. ԻԸ. ։
13. Նէէ. Իրիմ. ԻԸ. 10։ 2 Գէ. գ. ։
2 Դատ. Ժբ. 3. Գէ. 4 Գէ. ԻԸ. ։ 3.
ԺԹ. ։ 3 Ցոր. Ժգ. 14։ 5 Տիս գէ. ԻԿ. ։

'ի վեր իմ քովս է. ու ընդ մինչև այս օրս
4 չգտայ. եւ փղշտացւոց իշխանները անոր
դիմացան, ու փղշտացւոց իշխանները անոր
ըսին, Այս մարդը նա իսկ, ու երթայ իր
անդը, ան որ զանիկա դրիր. ու մեր հետը
պատերազմի մէջ չմտնէ, չըլլայ որ [1]պատե-
րազմին մէջ մեզի թշնամութիւն ընէ. քանզի
անիկա ինչո՞վ պիտի հաշտուի իր տիրոջը հետ,
5 չէ՞ որ ասոնց մարդոց գլուխներովը։ Անիկա ան
Դաւիթը չէ՞, որուն համար կիներն երգով
բռնելով ու պատահան տալով կ'բաղին,
[1]Պաւուղ իր հազարաւորներէն զարկաւ,
Ու Դաւիթ իր բիւրաւորներէն։
6 Եւ Ակիսա Դաւիթը կանչից, ու անոր բաւ,
Տէրը կենդանի է որ դուն շիտակ մարդ մըն
ես, և իմ հետս բանակին մէջը [1]մտնելդ ու
ելլելդ իմ աչքիս առիկ կ'երևնայ. [2]քանզի ին-
ծի եկած օրէդ մինչև ասօր քու վրադ չգ-
տայ մը չկայ. բայց դուն նախատարներ-
7 դուն աչքին առիկ չես երևնար. Ուստի հիմա
դարձիր և խաղաղութեամբ գնա, ու փղշտա-
ցւոց նախատարներուն աչքին դէշ երևցածը
8 մի բներ։ Եւ Դաւիթ Ակիսին բաւ, Բայց
ես ի՞նչ բրի, ու քու առջևդ կոյնաց օրէս
մինչև ասօր ծառայիդ վրայ ի՞նչ գտար, որ
ես չերթամ՞ ու իմ տիրոջս թագաւորին դէմ չ-
9 նամենաբուն հետ պատերազմ չընեմ։ Եւ Ա-
քուս պատասխան տուաւ ու Դաւիթին բաւ,
Գիտեմ՝ որ գուն իմ աչքերուս [1]Աստուծոյ հրե-
շտակին պէս առիկ կ'երևնաս. բայց [2]փղշտա-
ցւոց իշխանները ըսին թէ Անիկա մեր հետը
10 պատերազմի չելլէ. Ուստի առաւօտուն կա-
նուխ եւ ելէք՝ դուն ու քու տիրոջդ ծառանե-
րը որոնք քու հետդ եկան, առաւօտուն կանուխ
11 ելէք ու լուսցածին պէս գացէք։ Եւ Դաւիթ
ինքը ու իր մարդիկը առաւօտուն կանուխ
եղան որ երթան, ու փղշտացւոց երկիրը գա-
նան. [1]իսկ փղշտացիք Յեզրեելէ եղան։

ԳԼ. Լ

1 Ամաղեկացիք Սիկղագը կը հարստահարեն, և Դաւիթ Աստուծոյ հարցնելով՝ կը քաջալերուի որ անոնց հետևին երթայ։ 11 ու եգիպտացիին մը տարաբաղդութեամբը իշխանութեան վրայ կը հասնի, ու բոլոր աւարը ետ կ'առնէ։ 22 Դաւիթ օրենք կը հաստատէ աւարը հետևորդներուն բաժնելու։ Ին պատերազմէ բնակ և Ին պատերազմին բնակ ընդհանուր ձիրանքը։ 26 Դաւիթ իր բարեկամներուն ընծաներ կը խրկէ։

1 Ա. երբոր Դաւիթ ու իր մարդիկը երրորդ
օրը Սիկղագ հասան, [1]ահա Ամաղեկացիք
հարաւային երկրին ու Սիկղագին վրայ յար-
ձակեր էին. և Սիկղագը գարնելով՝ զանիկա
2 կրակով այրեր էին. Ու հոն եղած կիներին-
րը գերի առեր էին. պզտիկէն մինչև մեծը

2 = Մ՚Ն. Ժբ. 19։
3 Գէ. Ժգ. 21։
4 Գէ. ՀԸ. 3։
5 Գէ. Ժբ. 1. խա-
ւար։
6 Ա Թագ. Ժգ. 17։
ԺԸ. 21։
7 Ա Թագ. գ. 4։
8 Նէէ. Ա։
= Տիս գէ. Ժե. 1։
ԻԿ. 8։

մարդ մը չէին մեռցուցեր, հապա ընտր իրենց
3 հետը ասանկով ճամբորդելը գացեր էին։ Ու
երբոր Դաւիթ ու իր մարդիկը փոցորը հա-
սան, անոնք անխիղճ կրակով այրուած էր. ու
իրենց կիներնին, տղաքներնը ու աղջիկներնը
4 գերի առնուած էին։ Ուստի Դաւիթ ու իր հե-
տը եղող ժողովուրդը ձայներնին վերցուցին ու
լացին, մինչև որ անոնց մէջ այլ ոյժ չմնաց լալու։
5 Եւ Դաւիթին երկու կիներնը՝ Յեզրաելացի
Աքինոամը ու Կարմելացի Նաբալին կիներնը
6 Աբիգեան ալ գերի առնուած էին։ Եւ Դա-
ւիթ մեծ տագնապի մէջ էր, քանզի ժողո-
վուրդը զանիկա քարկոծել կ'ուզէր. որովհե-
տև բոլոր ժողովուրդին ամէն մէկուն սիրտը
կը կսկծար իր տղոցը ու աղջիկներուն համար.
բայց Դաւիթ իր Տէր Աստուծմով զօրացաւ։
7 Ինչ Դաւիթ Աբիմելէքի որդւոյն Աբիաթար
քահանային ըսաւ, Եփոդը մօտեցուր ինծի-
ու Աբիաթար Եփոդը Դաւիթին մօտեցուց։
8 Ինչ Դաւիթ Տէրոջը հարցուց ու ըսաւ, Ա-
ղունգին հասնէ՞ հալածեմ. անոնց կը հասնի՞ն.
ու Տէրը ըսաւ անոր, Հասնէն ինկիր, քանզի
անշուշտ պիտի հասնիս ու ամէն բանը պիտի
ազատես։
9 Եւ Դաւիթ՝ ինքը ու իր հետը եղող վեց հա-
րիւր մարդիկը գացին, ու մինչև Բեսոր հեղե-
ղատը եկան. ու հոն ետևցողները հոն կայնեցան։
10 Եւ Դաւիթ չորս հարիւր մարդով ետևէն հալա-
ծեց. (Երկայն երկու հարիւր մարդիկը չատ
յոգնած ըլլալնուն համար՝ Բեսոր հեղեղատին
տգիխ կողմը մնացին, ու չկրցան անցնիլ։)
11 Ու գտան մէջ Եգիպտացի մարդ մը գտան,
և զանիկա Դաւիթին բերին. ու անոր հաց
տուին, ու կերաւ, ու անոր ջուր խմցուցին.
12 Եւ անոր քիշ մը չոր խուզ ու երկու ողկոյզ
չամիչ տուին, որ կերաւ ու ոգին վրան եկաւ.
քանզի երեք օր ու երեք գիշեր հաց չէր
13 կերած ու ջուր չէր խմած։ Եւ Դաւիթ անոր
ըսաւ, Դուն որո՞ւն մարդն ես, և ուրկի՞ց
ես։ Եւ անիկա ըսաւ, Ես Եգիպտացի պա-
տանի մըն եմ, — Ամաղեկացի մարդու մը ծա-
ռայ. ու հիմա երեք օր է որ հիւանդ ըլլալուս
14 համար իմ տէրս զիս ձգեց. Մենք Քրե-
թեմի հարաւային կողմը՝ Յուդայի կողմերը՝ ու
Քաղեբի հարաւային կողմերը յարձակե-
15 ցանք, ու Սիկղակը կրակով այրեցինք։ Եւ
Դաւիթ անոր ըսաւ, Զիս ան գունդին կրնա՞ս
իջեցնել։ Ու անիկա ըսաւ, Դուն ինծի Ա-
ստուծով երդում բրէ որ զիս պիտի չմեռցը-
նես, ու զիս իմ ախոյէս ձեռքը պիտի չտաս,
ես ալ քեզ ան գունդին կ'իջեցնեմ։
16 Եւ զանիկա ձէն իջեցուց, ու ահա անոնք
բոլոր գետնին երեսին վրայ ցրուած էին.
կ'ուտէին ու կը խմէին, և փղշտացւոց երկ-
րէն ու Յուդայի երկրէն առած ան բոլոր մեծ
17 աւարին համար ուրախութիւն կ'ընէին։ Եւ
Դաւիթ «արշալոյսէն մինչև հետևեալ օրուան
իրիկունը» զանոնք զարկաւ, ու անոնցմէ մարդ
չազատեցաւ, բայց միայն չորս հարիւր երի-
տասարդներ՝ որոնք ուղտերու վրայ հեծած
18 ու փախան։ Եւ Դաւիթ Ամաղեկացւոց առած
բոլոր բաները ազատեց. ու Դաւիթ իր եր-
19 կու կիներնին ալ ազատեց։ Եւ իրենց մէկ
բանը պակաս չէր պզտիկէն մինչև մեծը, թէ
տղայ, թէ աղջիկ, և թէ աւար՝ ինչ որ անոնք
առեր տարեր էին. Դաւիթ ամէնն ալ դա-
20 րձուց։ Ու Դաւիթ բոլոր ոչխարները ու ար-
ջառները առաւ, և զանոնք նոյնոց հօտերուն
առջևէն կը տանէին, ու կ'ըսէին, Դաւիթին
աւարը ասիկա է։
21 Եւ Դաւիթ հասաւ երկու հարիւր մարդոցը
եկաւ, որոնք չատ յոգնած ըլլալնուն համար
չէին կրցեր Դաւիթին ետևէն երթալ. ու զա-
նոնք բնակեցուցին հովտացուցքը էր. և
անոնք երան Դաւիթը ու անոր հետ եղող ժո-
ղովուրդը դիմաւորելու. ու Դաւիթ երբոր
ժողովուրդին մօտեցաւ, անոնց խաղաղութիւնը
22 հարցուց։ Եւ Դաւիթին հետ գացող մար-
գոցմէն Քոլոր չար ու անպիտան մարդիկը ար-
տասանեցան ու ըսին, Ասոնք մեր հետը
չգալնուն համար՝ մենք ալ անոնց մեր ար-
ած աւարէն չենք տար. ամէն մարդ միայն
23 իր կնիկը ու տղաքներն առնէ ու երթայ։ Բայց
Դաւիթ ըսաւ, Ա՛յդ պէս մի ընէք, եղ-
բայրնե՛ր, որովհետև Տէրը մեզի տուաւ, ան-
կա, և ինքը մեզ պահեց ու մեր վրայ եկող
24 գունդը մեր ձեռքը մատնեց։ Եւ ա՞ր բանիս
մէջ ո՞վ ձեզի մտիկ կ'ընէ. քանզի Քկարասե-
ներուն բաժինը նստողներուն բաժին պատե-
րազմի գացողներուն բաժինին հետ հաւասար
պիտի բլլայ. հաւասարապէս պիտի բաժնեն։
25 Եւ ան օրէն Ի վեր ասկից յառյաջ մէջ կա-
նոն ու օրէնք դրաւ, որ կը պահուի մինչև ա՛ս օրս։
26 Եւ Դաւիթ Սիկղակ եկաւ, ու ան աւարէն
Յուդայի ծերոց՝ իր բարեկամներուն խրկեց՝
բանալով, Ահա ձեզի Տէրոջը թշնամիներուն
27 աւարէն Քընծայ կը ղրկե՛մ. Ասոնք էն Բեթէլի
մէջ եղողներուն, Հարաւային Ռամոթի մէջ
28 եղողներուն, Յաթիրի մէջ եղողներուն, Ա-
րոերի մէջ եղողներուն, Սեփամոթի մէջ եղող-
29 Եղներուն, Էշթեմոայի մէջ եղողներուն, Թա-
քալի մէջ եղողներուն, Յերամեելացւոց քաղաքնե-
րուն մէջ եղողներուն, Կենեացւոց քաղաքնե-
30 րուն մէջ եղողներուն, Հորմայի մէջ եղողնե-

ր Գէ · ֆե · ռե · ղե · ր
Թա՛ղ · ր · ե ·
ֆ Եղ · մէ · ե ·
ք Ս՛ա՛ղ · խր · ե · ծգ · ե ·
ռ · ու · Ամ՛ղ · գ · ղե · ղե ·
ն Գէ · խգ · ե · ե ·

ղ Գէ · խգ · ե · ե ·
ն Ամ՛ր · ու ·
շ Դաւա · մէ · ղե · Գէ ·
մգ · ու ·
ո Ս՛ա՛ղ · խր · ե · ե ·
ն Ամ՛ր · ղե · ր Թա՛ղ ·
ր · ղե · գ Թա՛ղ · ա ·

ռե · ռե · Եգիպ · ֆե ·
ղե · Սաֆ · ր · ե ·
ֆե · Ամ՛ր · ղե · ր
Թա՛ղ · ա · Ամ՛ղ · ե ·
Ամ՛ղ · ե · Եգիպ · ֆե ·
Ամ՛ղ · ե · Եգիպ · ֆե ·
Ամ՛ղ · ե · Եգիպ · ֆե ·

Քերէթ խրխոնը
ղ Ամ՛ր · ե ·
ն Ամ՛ր · ղե ·
շ Դաւա · մէ · ղե · Գէ ·
ո Ս՛ա՛ղ · խր · ե · ե ·
ն Ամ՛ր · ղե · ր Թա՛ղ ·
ր · ղե · գ Թա՛ղ · ա ·

Ցա՛ղ · բա՛ · ր · ղե ·
Ցա՛ղ · խր · ե ·
Ցա՛ղ · մգ · ղե ·
Ցա՛ղ · մէ · ղե ·
Գէ · ֆե · ղե ·
Դաւա · ա · ղե ·

բուն , փոխրատանի մէջ եղոզնեբուն , Ղիմաքի
31 մէջ եղոզնեբուն , Հրեբրոնի մէջ եղոզնեբուն ,
և ան ամէն տեղերը ուր որ Դաւիթ իր մար-
գոցմովը պտըտեր էր ։

ԳԼ · ԼԱ.

1 Սաուղ իր գործը կատարելով՝ ու իր օդիկը մեռցած
ըլլալով՝ ինքը ու իր կապտանները ինկզինքին կը մօտենան ։
7 Փլշտացիք Իսրայէլացիները կիզան գաղղիներուն մէջ
կը բռնկին ։ 8 և Սաուղին ու անոր որդոցը մեռած մտքին
Ները գտնելով՝ իրենց յաղողութեանը վրայ կ՚ուրախանան ։ 11
Գաղաադացիք Բարխի բնակիչները գիշերով կ՚երթան մարմին-
Ները կ՚առնեն , ու Բարխի մէջ կ՚այրեն , և ոսկորնե-
րը առտուվ կը թաղեն ։

1 Ո՚Փլշտացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ
կ՚ընէին . և Իսրայէլի մարդիկը փլշտացւոց
առջևէն փախան , ու Գելբուէ լեռանը վր-
2 րայ ապանեռած ինկան ։ Եւ փլշտացիք Սա-
ուղին ու անոր որդոցը հասան , ու
փլշտացիք Յովնաթանը Մելքիսեա-
նը , Աբինադաբը ու Մելքիսուէն զարկին ։
3 Եւ պատերազմը Սաուղին վրայ սաստկա-
ցաւ , ու ազեղնաւորներն զանիկա գտան . ու
ազեղնաւորներէն ստամիկ վիրաւորուեցաւ ։
4 Եւ Սաուղ իր կապարձակիրին ըսաւ , Սա-
ըրդ քաշէ ու անով զիս խոցէ . չըլլայ որ ա-
նթլփատները գան ու զիս խոցեն , և զիս
ծաղր ընեն . բայց կապարձակիրը չուզեց , քան-
զի շատ վախցաւ ։ Եւ Սաուղ առըր առաւ
5 ու հանոր վրայ ինկաւ ։ Եւ անոր կապարձա-
կիրը Սաուղին մեռնիլը տեսնելով՝ ան ալ
իր սուրին վրայ ինկաւ ու անոր հետ մեռաւ ։
6 Եւ Սաուղ ու անոր երկք որդիքը , ու կա-
պարձակիրը և անոր բոլոր մարդիկը նոյն օրը
միկտուղ մեռան ։
7 Ու հովիտին անդիի կողմը և Յորդանանու
անդիի կողմը եղող Իսրայէլի մարդիկը խոտա-
չկռցաւոց փախչիլը ու Սաուղին և անոր որ-
դոցը մեռնիլը տեսնելով՝ թողուցին քաղաքները ին-
զուցին ու փախան . և փլշտացիք եկան ու
անոնց միջը բնակեցան ։
8 Եւ հետևեալ օրը փլշտացիք եկան որ մե-
ռելները մերկացնեն . ու Սաուղը և անոր
երկք որդիները Գելբուէ լեռանը վրայ ինկած
9 գտան ։ Անոնք անոր գրուխը կտրեցին , ու
անոր էշուն զէնքերը հանեցին . և փլշտացւոց
երկրին չորս կողմը իրենց կռտաուներուն ու
ժողովրդին ղրկին՝ Քանդուած աւետիս ասելու
10 համար Հայոց իրենց . Եւ անոր զէնքերը
Աստարովթի տունը դրին , ու նանոր մարմինը
Բեթսանի պարիսպէն կախեցին
11 Եւ Գաղաադ ու Բարխի բնակիչները երբ-
որ լսեցին ինչ որ փլշտացիք Սաուղին բրած
12 էին , Քրոյր ուժի ամէն մարդիկ ոտք եղան ,
ու բոլոր գիշերը գացին , ու Բեթսանի պա-
րիսպէն Սաուղին մարմինը ու անոր որդոց-
ցը մարմիններըը առին , և Բարխ եկան ու
13 Հոն զանոնք այրեցին . Եւ անոնց ոսկորները
առին , ու Բարխի մէջ Թամրի տակը թա-
ղեցին , Ու եօթը օր Ժամ պահեցին ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ամաղեկացիի մը Իսրայէլացւոց յաղթուելուն վրայ Դաւիթին
կը բերէ , ու բանալով իր ինքը մեռցածը և Սաուղը . ինչ-
ալ կը մեռցնէ ։ 17 Դաւիթ Սաուղին ու Յովնաթանին հա-
մար կ՚ողբայ երգով մը ։

1 Եւ Սաուղին մեռնելէն ետքը՝ երբոր Դա-
ւիթ Ամաղեկացիները զարնելէն դարձեր էր ,
2 ու երկու օր Սիկղակի մէջ նստեր էր , եր-
րորդ օրը ահա բանակէն Սաուղին քովէն
Ի՚մէկը եկաւ , Որուն հանդերձները պատռած
էին ու գլուխն վրայ հող կար . և անիկա Դա-
ւիթին քովը գալով՝ գետնիը իյնալու ու եր-
3 կրպագութիւն բրաւ ։ Եւ Դաւիթ ըսաւ
անոր , Ուրկէ՞ կու գաս ։ Ու անիկա ըսաւ
4 անոր , Ես Իսրայէլի բանակէն փախայ ։ Եւ
Դաւիթ ըսաւ անոր , Ի՞նչպէս եղաւ ,
պատմէ ինծի ։ Ու անիկա ըսաւ , Ժողովուրդը
պատերազմէն փախաւ , ու ժողովուրդէն շատ
Հարուածներ ինկան մեռան . նաև Սաուղ ու անոր
5 որդին Յովնաթան մեռան ։ Եւ Դաւիթ իրեն
լուր բերող պատանիին ըսաւ , Սաուղին ու
անոր որդոցմէն Յովնաթանին մեռնիլը ուրկէ՞
6 գիտես ։ Ու անոր լուր բերող պատանին ըսաւ ,
Լեռնաշուրջ Գելբուէ լեռանը վրայ գտնուե-
ցայ , և ահա Սաուղ իր նիզակին վրայ կը-

Թշնեաց էր, ու կատ-
քերը և ձեռաւորները անոր
7 վրայ կը հանեն։ Անասնոց նման գառնա-
լով պիտ տեսաւ, ու պիտ կանչեց· ես ալ բան,
8 Աստ հա՛ եմ։ Էր անիկա ինձի բառ, Դուն
ո՞վ ես։ էս ալ անոր բան իմ Ամորհացի եմ։
9 Ու անիկա ինձի բառ, Կ՛ազատէմ իմ վրաս
եղիր ու պիտ մեռցար· քանզի վրաս իմ ըս-
իմն մը եկաւ, բայց տակաւին հագիս վրաս
10 է։ Անասնոց անոր վրայ եղայ ու Աստուծոյ
մեռցայի· քանզի ես հասկըցայ որ անիկա
իյնալէն ետքը պիտի չապրի· ու անոր դէմուն
վրայի թագը և անոր ինկեն վրայ եղած
ապարանջանը առի, ու զանոնք հոս իմ ան-
11 քայս բերի։ Անասնոց Դաւիթ իր հանդերձ-
նեները բռնեց պատռեց, նոյնպէս ալ անոր
12 հետը եղող բոլոր մարդիկը։ Ու անոնք Սա-
ուղին հառնար, ու անոր որդւոյն Յոնաթա-
նին հառնար, և Տէրոջը ժողովրդին հառնար,
ու Իսրայէլի տանը հառնար սուդ բռնեցին ու
լացին, ու մինչև իրիկուն ծոմ բռնեցին անոնց
պատճառաւ հառնար։
13 Ու Դաւիթ իրեն լուր բերող պատանիին
բառ, Դուն ո՞ր տեղացի ես։ Ու անիկա
բառ, Էս մէկ պանդուխտ Ամաղեկացիի մը
14 զաւակ եմ։ Ու Դաւիթ անոր բառ, Ինչո-
պէս չվախցար հանելդ երկրացնելու և Տէ-
15 րոջը օծեալը մեռցընելու։ Ու Դաւիթ ման-
չերան մէկը կանչեց ու բառ, Մօտեցիր՝
ասիկա մեռցար։ և զանիկա զարկաւ, որ մե-
16 ռաւ։ Ու Դաւիթ անոր բառ, Քու արիւնդ
քու գլուխդ ըլլայ, քանզի քու բերանդ
քեզի հառնար վկայութիւն առաւ՝ բանալով,
Տէրոջը օծեալը ես մեռցայի։
17 Ու Դաւիթ Սաուղին վրայ ու անոր որ-
18 դւոյն Յոնաթանին վրայ սա ողբը բառ· Ու
պատուիրեց որ Հղիկը Յուդայի որդւոցը սոր-
վեցընեն· ահա անիկա Յաղիկեն գրքին մէ-
ջը գրառած է։
19 Ով Իսրայէլին փառքը,
քու բարձր տեղերուդ վրայ վիրաւորուած
ինչ։
Զօրաւորները ինչպէս իյնան։
20 Գէթի մէջ մի պատմէք,
Ասկաղոնի ճամբաներուն մէջ աւետիս մի տուք·
Չըլլայ որ Փղշտացւոց աղջիկները ուրախա-
նան,
Չըլլայ որ անթլփատներուն աղջիկները ցնծա-
ծութիւն բնեն։
21 Ով Գեղբուէի լեռներըդ,
Չի՛ վրայ ոչ ցօղ էլ և ոչ անձրև,
Ու երկրագործութեան անպատուհաններ
ընծա-
նելու։
Քանզի զօրաւորներուն վահանը հոն ձգուե-
ցաւ։
Սաուղին վահանը նորեն չի օծուած
22 վիրաւորուածներուն արիւնէն — զօրաւորնե-
րուն ճարպէն՝
Յոնաթանին աղեղը ետ չդարձաւ,
Ու Սաուղին սուրը պարապ չդարձաւ։
23 Սաուղ ու Յոնաթան
Իրենց կենդանութիւնն առնար չատ սիրելի
ու հաճելի էլլար,
Իրենց մահուան ժամնեուն ալ իրարմէ չզա-
տուեցան։
Արծիւներէն աւելի թեթեւաշարժ՝
Ու առիւծներէն աւելի զօրաւոր էին։
24 Ով Իսրայէլի աղջիկները, լացէք Սաուղին
համար,
Որ ձեզի վարդագոյն կարմիրներ կը հագցնէր,
Ու ձեր հանդերձներուն վրայ ոսկիէ զարդեր
կը դնէր։
25 Պատերազմին մէջ զօրաւորները ինչպէս ին-
կան։
Ով Յոնաթան, քու բարձր տեղերուդ վրայ
մեռցուեցար։
26 Քեզի համար չատ կը ցաւիմ,
Ով եղբայր իմ Յոնաթան.
Դուն ինծի խիստ սիրելի էիր.
Քու սէրդ ինծի զարմանալի էր,
Կանանց սիրէն աւելի էր։
27 Զօրաւորները ինչպէս ինկան,
Ու պատերազմի գէնքերը կորսուեցան։

ԳԼ. Բ

1 Դաւիթ Աստուծոյ առաջորդութիւնը իր ըստ-
բան կ՚երթայ, ու հոն Յուդայի վրայ թագաւոր կ՚ըլլայ։ 5 Դաւիթ Յաբէսի մարդիկը կը գովէ, անոնց Սաուղին վրայ յաղթական հառնար։ 8 Ներներ Իսբոսեթի թագաւոր կը դնեն Գիլբոաին։ 12 Ներներ Գաբաոնի առուն կերթան, ուր Յովաբին առուն կերթան։ Մարդոցը մէջ եղած մահաբեր խաղը։ 18 Ասայէլ կը մեռցնեն։ 26 Ներներ առաջորդութիւնը Յովաբ Յուդայի ժողովրդը ետ կը դարձնեն։ 32 Ասայէլին թաղումը։

1 Ետ ասկէ եղաւ Դաւիթ Տէրոջը հարցուց ու
բառ, Յուդայի քաղաքներուն մէկը երթա՞մ։
Էր Տէրը անոր բառ, Երթիր։ Ու Դաւիթ բառ,
2 Ո՞ր երթամ։ Էր Տէրը բառ, Քեբրոն։ Էր
Դաւիթ իր երկու կիներովը՝ այսինքն Յզէ-
բաելացի Աքինոամէն ու Կարմելացի Նաբալին
կնիկը Աբիգաիլէն իր հետը առնելով՝ հոն երթա։
3 Էր Դաւիթ իր հետը եղող մարդիկն ալ՝ ամէն

մէկը իր բնառանիքովը առաքաւ . ու փերրոնի
4 քաղաքն ելաւ մէջը բնակելացան . և Յուդա-
յի մարդիկը եկան , ու Դաւիթը Յուդա-
յի տանը վրայ թագաւոր օծեցին . և Դա-
ւիթին պատմեցին ու բսին թէ Գաղաադ ու
5 Յաբիսի բնակիչներըն Սաուղը թաղեցին . և
Դաւիթ Գաղաադ Յաբիսի բնակիչներուն
պատգամաւորներ խրկեց , ու անոնց բսաւ ,
Դուք Տէրոջմէն օրհնեալ էլլաք , որ ձեր տի-
րոջը Սաուղին այս ողորմութիւնն էրիք , ու
6 զանիկա թաղեցիք . և հիմա Տէրը ձեզի ո-
ղորմութիւն ու ճշմարտութիւն լնէ . ու ես
բանը ընելնուդ համար՝ ես ալ ձեզի աս ար-
7 կութիւնս ընեմ պիտի հատուցանեմ . և հի-
մա ձեր ձեռքը ուժմնայ , ու զօրաւոր կըլ-
բիճնիք եղէք . քանզի ձեր տէրը Սաուղ
մեռաւ , և Յուդայի տունը զիս իրենց վրայ
թագաւոր օծեցին :
8 Իսկ Սաուղին զօրավարը Նէրեանի Աբնե-
ռին Սաուղին որդին Բոշեթսէթին առաւ ,
9 ու զանիկա Մահանայիմ անցուց , և զանիկա
Գաղաադայ ու Յեսրաելի վրայ , Աշուրիի
վրայ , Եփրեմի վրայ , Բենիամինի վրայ ,
ու բոլոր Իսրայէլին վրայ թագաւոր ըրաւ .
10 Եղբոր Սաուղին որդին Բոշեթսէթ Իսրայէ-
լի վրայ թագաւոր եղաւ , քառասուն տա-
րեկան էր , ու երկու տարի թագաւորութիւն
ըրաւ . միայն Յուդայի տունը Դաւիթին ետ-
11 պատակ եղաւ . և Յուդայի տունը վրայ Փեր-
բանի մէջ Դաւիթին թագաւորութիւն ըրած
ժամանակը եօթը տարի ու վեց ամիս էր :
12 Ու Նէրեանի Աբնեռը և Սաուղին որդւոյն
Բոշեթսէթին ծառաները Մահանայիմէն Գաբա-
13 աոն եկան . և Ցարուհեայի որդին Յովաբ ու
Դաւիթին ծառաները փնդռտեն եկան , ու Գա-
բաւոնի աւազանին քովը անոնց հանդիպե-
ցան . և առաջներն աւազանին մէկ կողմը ու ա-
14 նոնք աւազանին միւս կողմը նստան . և
Աբնեռը Յովաբին բսաւ , Թող կոխիճները
ելլեն ու մեր առջեւը խազան . և Յովաբ բսաւ ,
15 Թող ելլեն . Ուստի անոնք թուով եկան , ու
Բենիամինէն ու Սաուղին որդւոյն Բոշեթ-
սէթին կողմէն տասներկու մարդ , և Դաւիթ-
ին ծառաներէն տասներկու մարդ անցան .
16 Ու ամէն մէկը իր բնակերին գլխէն բռնեց , և
իր սուրը իր բնակերին կողը խրեց , ու մէկտեղ
իյնան . ու ան տեղին անունը Հելգաթ-հա-
ասուրիմ բսուեցաւ , որ Գաբաւոնի մէջ է :
17 Ու ան օրը խիստ սաստիկ պատերազմ
եղաւ . ու Աբնեռը Իսրայէլի մարդոց հետ՝
Դաւիթի ծառաներուն առջեւը յաղթուեցաւ :
18 Եւ Ցարուհեայի երեք որդիքը Յովաբ , Աբիսա
ու Ասայէլ հոն էին . ու Ասայէլ գաշտի
19 պէս վազելով իյնէն Աբնեռին ետեւէն գնաց .
20 և Աբնեռին ետեւէն գարձաւ ու բսաւ , Ասա-
յէլ , դո՞ն ես . Ու անիկա բսաւ , Ես եմ .
21 և Աբնեռը անոր բսաւ , Քու աջ կամ ձախ
կողդ խոտորէ , ու կոպճներուն մէկը բըռ-
նէ , ու անոր գէնքերը քեզի առ . բայց Ասա-
22 յէլ անոր ետեւէն դառնալ չուզեց . և Աբնե-
ռը նորէն Ասայէլին բսաւ , Ետեւէս գարձիր . քեզ ինչո՞ հարմար գիտենը
պատեմ . անառնեը ի՞նչպէս երեսս վերցընեմ
23 քու եղբօրդ Յովաբին նայիմ : Բայց անիկա հրաժարեցաւ
դառնալ չուզեց . Ու Աբնեռը նիզա-
կին ետեւի ծայրովը հարուածեց զարկաւ
զանիկա , ու նիզակը անոր կռնակէն ելաւ .
և հոն իյնաւ ու նոյն տեղը մեռաւ . և ով
որ Ասայէլին իյնաւած ու մեռած տեղը կու
24 գար՝ կանգ կառնէր . և Յովաբ ու Աբիսա
Աբնեռին ետեւէն իյնաւած կը հալածէին մին-
չու . ու երբոր անոնք Գիայի գիմացը Գաբա-
աոնի անապատին ճամբան եղող Ամմայի բլու-
րը եկան , արեւը մտաւ .
25 Եւ Բենիամինի որդիքը Աբնեռին ետեւէն
ժողովեցան , գունդ մը եղան , ու մէկ բլուրի
26 մը գլուխը կայնեցան . և Աբնեռը Յովաբին
պատասխան բսաւ , Միթէ սուրը անդադար
պիտի ուտէ . չե՞ս գիտեր որ ասոր վերջը դառն
կ՚ըլլայ . մինչև ե՞րբ ժողովուրդին պիտի հրա-
մայես որ իրենց եղբայրներէն հալածելէն ետ
27 դառնան . Ու Յովաբ բսաւ , կենդանի է Ա-
ստուած , թէ որ դուն գրուցած չըլլայիր ,
ժողովուրդին առջեւն ալ առաւօտեն ի վեր իր
եղբայրներէն հալածելէն ետ պիտի դառնար :
28 Անոնք Յովաբ փող հնչեցուց . ու բոլոր
ժողովուրդը կանգ առաւ , ու ալ Իսրայէլին
ետեւէն չհետևան , ու մէկտեղ ալ պատերազմ չը-
29 բին : Եւ Աբնեռը ու անոր մարդիկը ան գոլոր
գիշերը գաշտին միջէն երթալով՝ Յորդանանէն
անցան , ու բոլոր Բիթրոնը գալով՝ Մահա-
30 յիմ եկան . Եւ Յովաբ Աբնեռին գարձաւ ,
ու բոլոր ժողովուրդը ժողվեց . և Դաւիթին
ծառաներէն տասնուերկու մարդ ու Ասայէլ կը
31 պակսէին . Բայց Դաւիթին ծառաները Բենիա-
մինէն ու Աբնեռին մարդոցմէն երեք հա-
րիւր վաթսուն մարդ գտնկին , որոնք մեռան .
32 Եւ Ասայէլը վերցուցին , ու զանիկա Բեթլե-
հեմի մէջ իր հօրը գերեզմանը թաղեցին . Ու
Յովաբ և անոր մարդիկը բոլոր գիշերը գա-
լեցին , ու արշալոյսին Քեբրոն հասան :

ԳԼ . Գ

1 Դաւիթի տէր որ կը գրուածայ : 2 Քեբրոնի մէջ անոր վից որ-

1 հմր · 11 · գլ · ի · 3 · 2 = քոգ · բա · 11 · 13 · 3 = ք Տիմ · ա · 10 · 13 · 4 հաւթ · բ · 10 · 5 · գ · 10 · Ա=գ · բա · 11 · 13 · 6 = Ա=դ · բ · 10 · 7 = Ա=դ · բ · 33 · Ա · 8 · 9 · 10 · Ա=գ · բա · 11 · 13 · 11 = Ա=գ · ժբ · 10 · 12 = Ա=դ · բ · 10 · 13 · 14 · 15 · 16 · 17 · 18 · 19 · 20 · 21 · 22 · 23 · 24 · 25 · 26 · 27 · 28 · 29 · 30 · 31 · 32 ·

գիք կը ծնանին։ 9 Ընթեր Յեբուսեցին կը բարկանայ։ 10 ու Դաւիթին կսկիծ կը գառնայ։ 11 Դաւիթ իր Մեղբոզ հինիք իրեն գործելիք կը պահանջէ Ընթերներն։ 12 Ընթերներ Դաւիթին վերայով խրատելին հետ կը խօսի։ և Դաւիթ իրեն ձայն կը հրամայէ գոհիկ։ ու Լայբ կ'օրհնէ խոզաքաղքենուն։ 13 Յեհոթ պատերազմին գառնալով Թագաւորին կը բարկանայ։ ու Ընթերներ կը մեռչնի։ 15 Դաւիթ Յեհոթէ կը նեղվի։ 21 ու Ընթերներին համար ասդ կ'ըսէ։

1 Եւ Սաուղին տունը ու Դաւիթին տունը մէջ երկայն պատերազմ եղաւ։ ու Դաւիթ երթալով կը զօրանար, բայց Սաուղի տունը երթալով կը տկարանար։

2 Եւ Քեբրոնի մէջ Դաւիթին որդիներ ծընան։ ու անոր անդրանիկը Յեզրայելացի Ամնոն էր։

3 Երրորդին Գաղաաղին կինը Մաաքային էր, Եւ անոր երկրորդը Կաղմելացի Նաբալին կինիկին Աբիգայէն էր։ Չորրորդը Թագաւորին Թագմինին աղջկանը Մաաքային էր։

4 որդին Աբիսաղոմն էր, Եւ չորրորդը Ադոնիքին որդին Ադոնեան էր, ու հինգերորդը

5 Աբիսաղին որդին Սափատեան էր, Ու վեցերորդը Դաւիթին կնիկէն Եգդոլէն Յեհոյեան էր։ Քեբրոնի մէջ Դաւիթին ասանք ծնան։

6 Եւ Սաուղին տունը ու Դաւիթին տունը մէջ քանի որ պատերազմ կար, Աբներ Սաուղին տունին համար քիչ մ'ուժ ունէր։ Եւ Սաուղ մէկ հարճ մը ունէր՝ որուն անունը Ռեսփա էր, ու Իշբոսեթ ազջիկն էր։ Ու Յիշբոսեթ Աբները բսաւ, Իմ հօրս հարճին ինչո՞ւ մտար։

8 ցայտ։ Եւ Աբներ Յեբուսեթէն խօսքերուն համար խիստ բարկացաւ, ու բսաւ, Մինչ ես էշան գլխէս եմ՞ որ Յուդայի դէմ քու հօրդ Սաուղին տունը, անոր եղբայրներուն ու բարեկամներուն այսօր ողորմութիւն ըրի, ու քեզ Դաւիթին ձեռքը չմատնեցի, և դուն այսօր

9 ան կինիքան համար խս կը մեղադրես։ Ասուած Աբներին այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ Դաւիթին չընեմ ինչ որ Տէրը

10 անոր երդում բրաւ։ Այսինքն Թագաւորութիւնը Սաուղին տունէն վերցնեմ, ու Դաւիթին աթոռը Յուդայի և Յուդայի վրայ հաստատեմ՝ Դանէն մինչև Բեերսաբէ։

11 Ու Յիշբոսեթ մէկ բան ալ չկրցաւ Աբներին պատասխան տալ՝ անկէ վախնալուն համար։

12 Եւ Աբներ իր կողմանէ Դաւիթին պատգամաւորներ խրկեց բսելով, Այս երկիրը որո՞նն է։ ու բսաւ, Ինծի հետ դաշնակցութիւն ըրէ, և ահա իմ ձեռքս քեզի հետ պիտի ըլլայ՝ բոլոր Իսրայէլը քեզի դարձնելու հա-

13 մար։ Ու անոր բսաւ, Աղէկ, Ես քեզի հետ դաշնակցութիւն կ'ընեմ։ բայց քեզմէ բան մը կը պահանջեմ, որ իմ երեսս տեսնելու եկած

14 ատենդ՝ Իմ որ Սաուղին աղջիկը Մեղբոզը բերես, Իմ երեսս չտեսնես։ Եւ Դաւիթ Սաուղին որդւոյն Յեբուսթեէին դեսպաններ խրկեց՝ բսելով, Իմ կնիկս Մեղբոզը ինծի տուր, որն որ Փղշտացւոց հարիւր ան-

15 թրփատութիւններովը առի։ Ու Յեբուսթէ հոգը խրկեց, ու զանիկա անոր էրիկէն Կայլիսի

16 տեսն փազաթիելին առաւ։ Եւ անոր էրիկը լալով մինչև Բահուրիմ անոր ետևէն գնաց։ Ու Աբներ անոր բսաւ, Գնա դարձիր։ ու անիկա դարձաւ։

17 Եւ Աբներ Իսրայէլի Ծերերուն հետ խոսեցաւ ու բսաւ, Երէկ ու միկալ որ կ'ուզիք

18 որ Դաւիթ ձեր վրայ Թագաւոր ըլլայ։ Ուրեմն հիմա ըրէք։ Քանզի Տէրը Դաւիթին համար խոստացաւ բսելով, Իմ ժողովրդիս Իսրայէլը փղշտացւոց ձեռքէն ու անոր բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն՝ իմ ծառայիս Դաւիթ

19 թին ձեռքովը պիտի ազատեմ։ Եւ Աբներ նաև Բենիամինին ալ դուրսը։ անկէ ետքը Աբներ գնաց, որ Իսրայէլի ու Բենիամինի բոլոր տունը հաճոյ երևցածը

20 Դաւիթին ալ պատմէ։ Ու Աբներ քսան հոգով Դաւիթին, իր հետը գտած մարդոցմէ։ Եւ Դաւիթ Աբներին ու անոր հետ

21 եղող մարդոցը խնճոյք բրաւ։ Ու Աբներ Դաւիթին բսաւ, Ելլեմ երթամ, և բոլոր Իսրայէլը իմ տիրոջս Թագաւորին քովը ժողվեմ, որ քեզի հետ դաշնակցութիւն բնեն։ ու դուն սրտիդ ամէն ուզածին պէս Թագաւորութիւն բնես։ Եւ Դաւիթ Աբները խրկեց, որ խաղաղութեամբ գնաց։

22 Եւ ահա Դաւիթին ծառաները ու Յոաբ ասպատակութենէ հետ գարձան, ու խրճոց հետը խիստ շատ աւար բերին։ Իսկ Աբներ Դաւիթին քովը Քեբրոնի մէջ չէր։ քանզի Դաւիթ զանիկա խրկեր էր։ ու անիկա խաղաղութեամբ գացեր էր։ Ու երբոր Յոաբ և անոր հետ եղող բոլոր զօրքը եկան, Յոաբին պատմեցին ու բսին, Եկաւ Աբներ Թագաւորին եկաւ։ ան ալ զանիկա խրկեց, ու

24 խաղաղութեամբ գնաց։ Անոնք Յոաբ Թագաւորին գնաց ու բսաւ, Ի՞նչ ըրիր։ ահա Աբներ քեզի եկեր է։ ինչո՞ւ համար զանիկա մոգ տուիր ես, ու ան ալ գացեր է։

25 Դուն գիտես զԱբներ՝ որ Նեբեսան Աբներ քեզ խաբելու, գալդ ելլելդ ու մտնելդ գիտնալու, ու քու ամէն գործդ իմանալու

26 համար եկաւ։ Եւ Յոաբ Դաւիթին քովէն ելաւ, ու Աբներին ետևէն պատգամաւորներ խրկեց, ու զանիկա Սիրայի ջրհորէն ետ

27 դարձուցին։ և Դաւիթ չէր գիտեր։ Ու երբ

որ Աբենեզր փերթան գարձաւ , Յոսաբ ՝գա-
նիկա պղտիր ներսի պին քաղից՝ ասաց Հետ
ծառուկ խոստկցութիւն ընելու Տաճար , ու գա-
նիկա Հան՝ իր նկրտրը ՝Աղագիլին արեանը Տա-
ւնար՝ ՝անակա չաչէն գարկաւ , ու անիկա մեռաւ ։
28 Եւ անկէ հետև Դաւիթ լսեց , ու բսաւ ,
Էս ու իմ թագաւորութիւնս Նիքնսն Աբեն-
ներին արեւնէն յաւ իսկան անագատ ենք Տէ-
29 բոջը առջին ։ ՝Յոսաբին գլխուն վրայ , ու
անոր Հօրը բոլոր տունը վրայ Հասնի ։ ու Յո-
սաբին տունէն ՝տիրութեամբ , բորոտ , ցուպի
կռիքնող , որով իշնող ու Հացի կարօտ պա-
30 կաս չըլլայ ։ Աբոգիս Յոսաբ ու անոր եղբայրը
Աբիսա Աբենեզրը սպանցին , քանզի անի-
կա անուց եղբայրը ՝Ասաղիլը պատերազմի
Գաբաւոնի մէջ սպանցիք էր ։
31 Եւ Դաւիթ Յոսաբին ու անոր Հետ եղող
բոլոր ժողովուրդին բսաւ , ՝Հագնեցէք պատ-
առնեցէք , ու ՝քաշեցէք Տաղիք , և Աբեն-
ներին առջևէն լացէք ։ Եւ Դաւիթ թագաւո-
32 րը դագաղին ետևէն գնաց ։ Եւ Աբենեզրը
փերթանի մէջ թաղեցին ։ ու թագաւորը ձայնը
վերցուց ու Աբենեզրին գերեզմանին վրայ լա-
ցաւ ։ բոլոր ժողովուրդն ալ լացաւ ։
33 Եւ թագաւորը Աբենեզրին Համար պրաց
ու բսաւ ,
Մէյմէ Աբենեզր պիտակ սպանուի ,
Ինչպէս որ Հանդգամ մարդ մը կը սպանի ։
34 Քու ձեռքերդ կապանած չէին ,
Ու ոտքերդ կապանքի մէջ դրուած չէին ։
Անօրէնութեան առջևը խլեցար մը պէս ինկար ։
Ու բոլոր ժողովուրդը նորէն անոր վրայ լացաւ ։
35 Եւ քանի որ ցորեկ էր՝ բոլոր ժողովուրդը
Հետ ՝որ Դաւիթին Հաց կերցնեն ։ բայց
Դաւիթ երդում բրաւ ու բսաւ , ՝Աստուած
ինծի այպէս ու ասկէ աւելի ընէ , մէկ որ
՝արևը մինչևչէն աստ Հաց կամ ուրիշ բան մը
36 ճաշակեմ ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը ուշագրու-
թիւն բրաւ , ու ա՝ ինչ իրենց աչքին Հաճոյ
երևցաւ , ինչպէս որ թագաւորին ամէն բրա-
ծը բոլոր ժողովուրդին աչքերուն Հաճոյ կ՚ե-
37 րևնար ։ Եւ ան օրը բոլոր ժողովուրդը ու բո-
լոր Իսրայէլ Հասկըցաւ որ Նէրենան Աբենեզ-
38 րին մեռցնելը թագաւորէն չէր ։ Եւ թագա-
ւորը իր ծառաներուն բսաւ , Չէ՞ք գիտեր
որ այսօր Իսրայէլի մէջ մէկ մեծ գօրավար
39 մը ինկաւ ։ Ու ես այսօր տկար եմ , թէպէտ
և թագաւոր օծուածքայ ։ ու սա մարդիկը՝ Շե-
րուհեայի որդիքը ՝ինծմէ խիստ են ։ ՝Տէրը
Հատուցանէ չարութիւնն բնողին՝ անոր չարու-
թիւնը Համեմատ ։

ԳԼ · Գ

1 Իսրայէլացիք Աբենեզրին մեռնիլը լսելով՝ կը զարհուրին ։
2 Բաանա ու Ռեքաբ Աբոսբեթի կը սպանանն ու անոր գլուխը փերթան կը տանին ։ 3 Դաւիթ կը հրամայէ որ զանոնք մեռցնեն ու Աբոսբեթին գլուխը թաղեն ։

1 Եւ Յաւոսպի որդին Բէէռոթեն Իրրայ Աբեն-
ներին փերթանի մէջ մեռնիլը լսեց , ՝ձեռք-
րը թուլցան , ու բոլոր Իսրայէլ ՝տագնապե-
2 ցաւ ։ Եւ Յաւոսպին որդիները երկու գնդապետ
ունէր , մէկուն անունը Բաանա՝ ու միւսին
անունը Ռեքաբ էր ։ սոնք Բենիամինէն էին
գէն Բէերոթցի Ռեմմոնի որդիքն էին ։ (քանի
գի ՝Բէերոթի ալ Բենիամինեանց ՝ազգէն կը սե-
3 պուէր ։ Ու Բէերոթցիները ՝Գիթթայիմ
փախան , և Հոն մինչև ասս օրս պանդուխտ
4 պէս բնակեցան ։) Ու Յաւոսպին որդի ՝Յով-
նաթան ուրքերը կաղ ատոյ մէր ունէր ։ ՝ը երբ
Յաւոսպին ու Յովնաթանին ՝նուռան լուրը ՝Յէզ-
րէելէն եկաւ , անիկա հինգ տարեկան էր ։
և անոր գայեակը գանիկա առաւ ու փախաւ ։
ու երբոր փախչելու կը փութար , գանի ինկաւ՝
կաղ եղաւ ։ և անոր անունը ՝Մեմփիբոսթէ
5 էր ։ Ու Բէերոթցի Ռեմմոնին որդիքը Ռե-
քաբ ու Բաանա գացին , ու ցորեկուան ատ-
մանը Իշբոսթեթին առնը մտան , և անիկա
6 կէս օրուան առնը պառկեր կը քնանար ։ Ու
անոնք մինչև առնը ՝ջղջուկը մտան , ՝ինչ ՇՆ
ցորեն պիտի առնէին ։ և գանիկա ՝առնակու-
ղէն գարկին , ու Ռեքաբ և անոր եղբայրը
7 Բաանա ՃՆ փախան ։ Ան կերթալ առնը մը-
ատն ։ ու երբոր անիկա ՝ներքին սենեակը իր
անկողինին մէջ կը քնանար , գանիկա գար-
կին մեռցուցին , և անոր գլուխը կտրեցին ,
ու գլուխը առնելով՝ բոլոր գիշերը գաշ-
8 ոտին ճամբով գացին ։ Եւ Իշբոսթեթին գլ-
ուխը Հերրոն տարին Դաւիթին , ու թա-
գաւորին ըսին , Ահա քու թշնամիդ՝ ՝քու
կեանքդ փնտռող Յաւոսպին որդւոյն Շա-
ուղին գլուխը , և Տէրը Յաւոսպին ու ա-
նոր սերունդէն այսօր վրէժխնդրութիւն տր-
9 աւ ։ ու Դաւիթ Բէերոթցի Ռեմմոնին որդւոյն Ռե-
քաբին և անոր եղբօրը Բաանային պատասխան տուաւ ու
ասաց ըսաւ , ՝իմ Հոգիս ամէն նեղութենէ
10 ազատող Տէրը կենդանի է , Որ ՝ան որ ինծի
պատմեց ու ըսաւ իմ Յաւոսպ մեռաւ , կար-
ծելով իմ աւետիս տալս մէր պիտի երևնայ
ըն՚ն , գանիկա բռնեցի ու Սիկղագի մէջ գա-
նիկա մեռցուցի , և անոր տաս աւետիսին
11 վարձքը սա եղաւ ։ Ո՞րչափ աւելի նոյն ՀՆԻՆ
ՀՆԻՆ ան չար մարդոց , որոնք որդ որ մարդ

մի իր առնէր մէջ իր անկողնին վրայ մեռ-
ցուցին . և հիմա առաջ արիւնը անշուշտ ձեր
ձեռքէն պիտի պահանջեմ , ու ձեզ երկրիս
12 վրայէն պիտի վերցնեմ» : Ջեհազին Դաւիթ
էր ինչպէս լսեցինք , ու զանազ մեռ-
ցուցին . և անոնց ձեռքերը ու ոտքերը կտր-
ցին , ու փերթերնէ աւազանին վրայ կախե-
ցին : Իսկ Յեբուսացին գէտ իր առին , ու փեր-
թերն մէջ Աբենեղրին գերեզմանը թաղցին :

Գլ. Ե

1 Իսրայէլի ցեղերը Քերթան եկան Դաւիթին , ու ասոր ըսին , Ահա մենք քո
2 ոսկորդ ու քու մարմինդ ենք : Երբ առաջ ալ երբոր Սաուղ մեր վրայ թագաւոր
էր , Իսրայէլը գուրս հանողը ու ներս բերողը դուն էիր . և Տէրը քեզի ըսաւ , Դուն ժողո-
վուրդս Իսրայէլը պիտի հովուես , ու իշխա-
3 յելի վրայ իշխող ըլլաս : Երբ Իսրայէլի բոլոր
ծերերը Քերթան եկան թագաւորին . Դա-
ւիթ թագաւորը Քերթանի մէջ Տէրոջը առջեւ
անոնց հետ դաշնակցութիւն ըրաւ . ու անոնք
Դաւիթը Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցին :
4 Դաւիթ երեսուն տարեկան էր՝ երբոր
թագաւոր եղաւ , ու քառասուն տարի թա-
5 գաւորեց Քերթան : Քերթանի մէջ եօթ տարի
վեց ամիս թագաւորեց Յուդայի վրայ , ու Երու-
սաղէմի մէջ երեսուն երեք տարի թագաւորեց
6 Իսրայէլի ու Յուդայի վրայ : Երբ թագաւորը իր մարդոցմովը Երուսա-
ղէմ գնաց՝ հոն երկիրը բնակող Յեբուսացի-
ներուն վրայ , ու Դաւիթին խօսեցան թե ու,
թէ որ կոյրերը ու կաղերը չվերցնես , հոս
պիտի չմտնես . կարծելով թէ Դաւիթ չկրնար
7 հոն մտնել : Բայց Դաւիթ առաւ Սիոնին բեր-
8 դը , (որ Դաւիթին քաղաքը կ՚ըսուի) : Ու
Դաւիթ այն օրը ըսաւ , Ով որ Յեբուսացիները
զարնէ , ու ջրանցքը հասնելով Դաւիթին
առնլի հոգ կաղերը ու կոյրերը ատելի հոգ կաղերը ու կոյրերը պիտի չմտնեն տունը :
9 ու կաղը տունը չմտնէ : Ու Դաւիթ այն բեր-
դին մէջը նստաւ , ու զանունկա Դաւիթին
քաղաքը անուանեց . և Դաւիթ անոր չորս
10 կողմէն Քերթանէն դէպ ի ներս շինեց : Ու
Դաւիթ երթալով կը մեծնար , ու զօրաց Տէրը
Ասուածը անոր հետ էր :
11 Ու Տիւրոսի թագաւորը Քիրամ Դաւիթին
դեսպաններ խրկեց , նաեւ եղեւնափայտեր ու
հիւսներ ու պարիսպ իրենք՝ որոնք Դաւիթին
12 տուն շինեցին : Ու Դաւիթ հասկցաւ որ
Տէրը զինքը խոստկէլի վրայ թագաւոր հաս-
տատեց , ու իր ժողովրդին Իսրայէլին հա-
13 մար իր թագաւորութիւնը բարձրացուց : Ու
Դաւիթ Քերթանէն գալէն ետքը կրնաստե-
ղին ու երից հարճեր ու կիներ առաւ . ու
Դաւիթին ուրիշ զաւակներ ու աղջիկներ ալ
14 ծնան : Ու Երուսաղէմի մէջ անոր ծնած զաւ-
զը անուններըս ասոնք են՝ Սամուա , Սոբաբ ,
15 Նաթան , Սողոմոն , Բեհուար , Եղիսուա , Նա-
16 փեկ , Յաֆիա , Եղիսամա , Եղիադա ու Եղի-
փաղետ :
17 Ու Փղշտացիք Դաւիթին Իսրայէլի վրայ
թագաւոր օծուիլը լսելով , բոլոր Փղշտացիք
ալ եկան որ Դաւիթը փնտռեն . երբոր Դա-
18 ւիթ ասիք բանը լսեց , Իջաւ իջաւ : Ու Փ-
ղշտացիք եկան և Ռափայիմայ հովիտին մէջ
19 տարածուեցան : Ու Դաւիթ Տէրոջը հար-
ցուց ու ըսաւ , Փղշտացւոց գէմ երթա՞մ , զա-
նոնք իմ ձեռքս պիտի մատնե՞ս : Ու Տէրը Դա-
ւիթին ըսաւ , Երթ , զանոնք Փղշտացիները
20 անշուշտ քու ձեռքդ պիտի մատնեմ : Ուս-
տի Դաւիթ Բահալփերասիմ գնաց . ու Դա-
ւիթ զանոնք հոն զարկաւ , ու ըսաւ , Տէրը
իմ թշնամիներս իմ ձեռքովս պատառեց , ինչ-
պէս որ ջուրերը կը պատառեն . անոր
համար այն տեղը այնուհետեւ Բահալփերասիմ
21 յաւելաւ : Ու Փղշտացիք հոն իրենց կուռքերը
կուռքերը , ու Դաւիթ և իր մարդիկը զա-
նոնք առին :
22 Ու Փղշտացիք նորէն ելան , և
23 Ռափայիմայ հովիտին մէջը տարածուեցան : Ու
երբոր Դաւիթ Տէրոջը հարցուց , Ասոր ըսաւ ,
Չելլես հոգ գէպ ի անոնց ետեւի կողմը դա-
նդաղով՝ Բէքաներէնի կողմէն անոնց վրայ
24 երթաս : Ու երբոր Բէքաներէնի գլուխը դա-
լուածքի մը ձայն լսես , անդամներդ չարժի հա-
զիր անոնք Տէրը քու առջեւդ պիտի
ելլէ Փղշտացւոց բանակը զարնելու համար :
25 Ու Դաւիթ այնպէս ըրաւ , ինչպէս որ Տէրը
իրեն հրամայեց . ու Գաբայէն մինչեւ Գազեր
Փղշտացիները զարկաւ :

ե 1 Նեհ · քի · ե · զ ·
2 Գէշ · ա · 11 ·
3 Գէշ · գ · 23 ·
— = Ա՛ն · ժա · 3 · ժբ · 23 ·
4 Նեհ · քի · 14 ·
5 Նէբ · հբէհ ու Ա՛ն · հ՚ւ · ա՛ր
6 = Ա՛ն · ժբ · 13 ·
7 = Ա՛ն · ժբ · 1 · 12 · Ա՛ն · հր · 71 · Տէ՛ն · գէշ · ե · 7 ·
8 = Ա՛ն · ժա · 3 ·
Ա՛ն · ժա · 11 · 11 ·
9 = Ա՛ն · իգ · 31 · իբ ·
10 = Ա՛ն · ժբ · 13 ·
11 Գէշ · բ · 11 · = Ա՛ն · գ · 4 ·
12 Գ՚սաա · ա՛ · 21 ·
13 Ա՛ն · ժա · 3 · Գ՚սաա · ա՛ · 5 · ժբ · 11 · 12 ·
14 Հ՚ր · 3 · գ Ա՛ն · բ · 10 · բ · 1 ·
15 = Ա՛ն · ժբ · 13 ·
16 Հ՚ր · 19 ·
17 Նէբ · գ՚ւ · ա՛ն · ա՛ · 4 · 5 · 6 ·
18 Ա՛ն · գ · 6 · 4 · ե · 8 ·
19 Գ՚սաա · ա՛ · 6 · 4 ·
20 Ա՛ն · ժբ · 15 ·
21 Նէբ · գ՚ւ · ա՛ն · ա՛ · 4 · 5 · 6 · Ա՛ն · ժբ · 13 ·
22 Հ՚ր · 19 ·
23 Նէբ · գ՚ւ · ա՛ն · ա՛ · 4 · 5 · 6 · Ա՛ն · ժբ · 13 ·
24 Գ՚սաա · ա՛ · 11 ·
25 = Ա՛ն · ժբ · 15 · Ա՛ն · ժբ · 13 ·
Գ՚սաա · ա՛ · 11 ·
Գ՚սաա · ա՛ · 11 ·
Գ՚սաա · ա՛ · 11

ԳԼ. Զ

1 Դաւիթ տագնապեալ նայ ամէն մէր վրայ գնելով. կարճամբերիմն կը բերէ։ 6 Ոգւոյն հարատեալը։ 9 Նուաստ Ընդհանրը ի՛րենց տագնապներին համար։ 12 Դաւիթ տագնապը պատգնելով. Անոնց բերած առնչ անոր առիթը կը խոչընդոտի. իսկ Աստուած նոյն հարցը կը քաջալերէ։ 17 Դաւիթ վստահ կը մնայ որ Աստուածը ձեռ ու բռնեալներուն հասնար անդուլ կը մնայ։

1 Ե՛ւ Դաւիթ նոյնէն խոստովի բոլոր ընտրուած մարդիկը ժողովեց, ութսը հարիւր հազար
2 հոգի էին։ Ու ՚Դաւիթ իր հետը եղող բոլոր ժողովուրդով երաւ՝ և ՚Ցուդայի Բաալը գընացող, որ անկէ Աստուծոյ տապանակը վեր հանէ, որ անոր վրայ՝ ՚քերովբէից էջոյ նստող
3 զօրութիւնաց Տէրոջը անուանը կոչուած է։ Ե՛ւ Աստուծոյ տապանակը ՚մի՛ նոր սայլի մը վրայ դրին, ու զանիկա բլրացի Աբինադաբին տունէն վերցուցին։ ու Աբինադաբին որդիք՝ Ոզա
4 ու Աքիով անոր սայլը կը վարէին։ Ե՛ւ զանիկա Աստուծոյ տապանակին հետ ՚բլրացի Աբինադաբին տունէն հանեցին։ ու Աքիով
5 տապանակին առջևէն կ՚երթար։ Ե՛ւ Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը՝ մայր փայտէ ՚ընտրանի ամէն տեսակ նուագարաններով, քնարներով, տաւիղներով, թմբուկներով, դափներով ու ծնծղաներով Տէրոջը առջևը կը խաղային։
6 Ու երբոր ՚Նաբոնին կալը եկան, Ոզա ՚ձեռը Աստուծոյ տապանակին երկնցուց, ու զանիկա բռնեց, քանզի եղիները ՚ընկճեցին զանիկա։
7 Հին։ Ե՛ւ Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ Ոզային դէմ, ու ՚Աստուած զանիկա հոն տապանակին համար զարկաւ. և նոյն տեղը
8 Աստուծոյ տապանակին քովը մեռաւ։ Ու Դաւիթ տրտմեցաւ, քանզի Տէրը հարուածով Ոզան զարկաւ. ու անն տեղին անունը մինչև
9 սա օրս ՚Փարէց-ոզա կոչուեցաւ։ Ե՛ւ ՚Դաւիթ ան օրը Տէրոջմէն վախցաւ, ու ըսաւ, Տէրոջը
10 տապանակը ի՞նչպէս իմ քովս մտնէ։ Ե՛ւ Դաւիթ Տէրոջը տապանակը իր քովը՝ Դաւիթին քաղաքը չտարաւ տանիլ. ու Դաւիթ զանիկա
11 ՚Գեթացի Աբդեդոմի տունը խոստացուց։ ՚Ե՛ւ Տէրոջը տապանակը Գեթացի Աբդեդոմին տունը երեք ամիս մնաց. ու Տէրը ՚Աբդեդոմն ու անոր բոլոր տունը օրհնեց։
12 Ե՛ւ Դաւիթի թագաւորին պատմեցին ու ըսին, Աստուծոյ տապանակին համար Տէրը Աբդեդոմին տունը ու անոր ամէն ունեցածը օրհնեց։ ՚Ե՛ւ Դաւիթ գնաց, ու Աստուծոյ տապանակը Աբդեդոմին տունէն ուրախութեամբ
13 Դաւիթին քաղաքը հանեց։ Ու երբոր ՚Տէրոջ

= ՚Մն. ԺԹ. 2. 6։ ֆ Բհ. ԺԸ. 9. 60։ ֏ = Բաց. գ. 4։ Պաչ. Ձ. 1։ ֐ Տէ. Բաւ. Ը. 9։ = Բաց. գ. 7։ ֑ = Բաց. Ը. 1։ ֒ = Մն. ԺԹ. 8։ ֓ Տէ. Բաւ. գ. 11։ ֔ = Բաց. գ. 13։ ֕ Ոգւոյն հարատեալ. ՚նո. ՚ետ Ոգւոյն իրա. մատեանին։ ֖ Պաչ. ՚Ամբ. 180։ Տէ. Գ. առ. Ե. 8. 9։ ֗ = Մն. ԺԹ. 13։ ֘ = Մն. ԺԹ. 14։ ֙ = Մն. ԺԹ. 15։ ֚ Բաւ. գ. 11։ Ցնծ. գ. 3։ = Մն. ԺԹ. 16։ ֛ = Մն. ԺԹ. 17։ ֜ Տէ. գ Բաց. Բ. 5. 62։ = Մն. ԺԹ. 20։ ֝ = Մն. ԺԹ. 21։ ֞ Տէ. Կղ. Ժ. 14։ Պաչ. Ա. 1։ ֟ = Մն. ԺԹ. 22։ ֠ Տէ. գ Բաց. Բ. 5։ = Մն. ԺԹ. 23։

Չը տագնապակը վերցնեցուին վեց քայլ առաջ գացին՝ արջառներ ու պարտա ըսուածները զո-
14 հելց։ Ե՛ւ Դաւիթ ՚Տէրոջը առջևը բոլոր ուժովը կը խաղար, ու Դաւիթ ՚քրմական եփուդ
15 հագեր էր։ ՚Ու Դաւիթ ու Իսրայէլի բոլոր տունը Տէրոջը տապանակը ուրախութեամբ
16 ու փողերու ձայներով կը տանէին։ Ու ՚երբոր Տէրոջը տապանակը Դաւիթին քաղաքը կուգար, Սաուղին աղջիկը Միքոդ պատուհանէն նայելով՝ տեսաւ որ Դաւիթ Թագաւորը Տէրոջը առջևը ցնծակրաւով կը խաղայ, ու զանի-
17 կա իր սրտին մէջ անարգեց։ Ե՛ւ ՚Տէրոջը տապանակը բերին, ու զանիկա ՚իր տեղը դրին ան վրանին մէջ որ Դաւիթ անոր համար կանգներ էր. և Դաւիթ Տէրոջը առջևը ՚ողջակէզներ ու խաղաղութիւնաց պահներ մա-
18 տուց։ Ու Դաւիթ երբոր ողջակէզները ու խաղաղութիւնաց պահերը մատուցանելը լմնցուց, զօրաց Տէրոջը անուանովը ՚ժողովուրդը
19 օրհնեց։ Ե՛ւ Իսրայէլին բոլոր բազմութիւնը՝ էրկիկ մարդէն մինչև կնիկ մարդը, բոլոր ժողովուրդին ամէն մէկուն՝ մէկ նկանակ, կտոր մը միս ու կարկանդակ մը բաշխեց. ու բոլոր ժողովուրդը ամէն մէկը իր տունը գնաց։
20 ՚Ե՛ւ Դաւիթ անկէ դարձաւ իր տունը օրհնելու. Համար, ու Սաուղին աղջիկը Միքոդ Դաւիթը դիմաւորելու ելաւ, ու բսաւ, Իսրայէլի թագաւորը այսօր ի՞նչ փառաւոր էր, ՚որ անիկա այսօր իր ծառայիցը ազախինները աչքի բերգին մերկացուց, ինչպէս որ Տրեկանելին մէկը ինքզինքը կը մերկացնէ։
21 Ե՛ւ Դաւիթ Միքոդին բսաւ, Հա՛ ան Տէրոջը առջևը խաղացի, ՚որ զիս քու Հօրմէդ ու անոր բոլոր տունէն աւելի ընտրեց, ու զիս Տէրոջը ժողովուրդին Իսրայէլին վրայ իշխան գրբաւ. այո, հա՛ ան Տէրոջը առջևը կը խաղամ։
22 Նաև դիս ասկէ ալ աւելի անարգ երևցընելով՝ իմ աչքերուս առջևը նաստաս պիտի ըլլամ. իսկ ան քու բսած աղախիններուդ առ-
23 ջևը պիտի փառաւորուիս։ Ե՛ւ Սաուղին աղջկան Միքոդայ մինչև իր մեռնելուն օրը զաւակ չծնաւ։

ԳԼ. Լ

1 Նախան նախ կը հասկնայ Դաւիթին առաքելութիւնը՝ որ Տէրոջը տան մէջ չխնայ։ 2 Խորհ. Աստուծոյ խորհուրդն կ՚օգնէլ գնելու։ 12 Ե՛ւ կը խոստանայ իրեն անոր սերունդին բարութիւնը նոր ու յաւիտենական պահ տալով։ 13 Դաւիթին ապերախտ ու ընդհանրական խնդրը։

1 Ա՛ւ ՚երբոր թագաւորը իր տունը նստաւ, ու Տէրը զանիկա իր բոլորտիքը եղող ամէն թըշ-

֡ Տէ. Կղ. ԺԸ. 40։ Պաչ. Ե. 1։ ֢ Ցնծ. ԺԸ. 11։ ֣ = Բաց. Բ. 13։ = Մն. ԺԸ. 27։ ֤ = Մն. ԺԸ. 28։ ֥ Բաւ. գ. 11։ Ցնծ. գ. 3։ ֦ = Մն. ԺԸ. 29։ ֧ = Մն. ԺԸ. 30։ ֨ = Մն. ԺԸ. 31։ ֩ = Մն. ԺԸ. 32։ ֪ = Մն. ԺԸ. 33։ ֫ = Մն. ԺԸ. 34։ ֬ = Մն. ԺԸ. 1։ ֭ = Մն. ԺԸ. 1։ Պաչ. Ա. 1։ ֮ Տէ. գ Բաց. Բ. 5։ = Մն. ԺԸ. 35։ ֯ = Մն. ԺԸ. 36։ ְ Դհր. ԺԵ. 16։ Տէ. = Բաց. ԺԲ. 44։ ֱ Դատ. Բ. 4։ = = Բաց. ԺԳ. 14։ ԺԸ. 44։ — = = Մն. ԺԸ. 1. Ե։

2 նամբիներէն ---ովնէլ հանդստացաւ , թագա-
ւորը Նաթան մարգարէին բսաւ , Ահա ես
բնակեմ տանի մէջ կը բնակիմ,
ու Աստուծոյ տապանակը վրանի մէջ կեցեր
3 է ։ Եւ Նաթան բսաւ թագաւորին , Գնա՝ ին-
չոր սրտով մէջը եղածը բրէ , քանզի Տէրը
քու հետդ է ։
4 Ու նոյն գիշերը Տէրոջը խօսքը Նաթանին
5 եղաւ՝ բսելով , Գնա , իմ ծառայիս Դաւիթին
բսէ , Տէրը այսպէս կ'բսէ . Դուն ինծի բնա-
6 կելու տաճար պիտի չիներս . Որովհետև
Իսրայէլի որդիները եգիպտոսէն հանած օրս
մինչև այս օրս տան մէջ չբնակեցայ , այլ վր-
7 րանիներով ու խորանիներով պտրտեցայ ։ Ին-
չոչափ Իսրայէլի բոլոր որդւոցը հետ պրտրտեցայ , միթէ բան մը խօսեցայ Իսրայէ-
լի ցեղերուն մէկուն հետ , որոնց իմ ժողո-
վուրդս Իսրայէլը հովուելու հրամայեր տուեր
էի , ու բսի՞ բնչո՞ւ Տանիք ինծի եղեւնա-
8 փայտէ տուն մը չշինեցիք ։ Եւ հիմա իմ ծա-
ռայիս Դաւիթին ասանկ բսեր . Զօրաց Տէրը
այսպէս կ'բսէ . Ես քեզ փարախէն ոչխարնե-
րուն հետևէն առի , որ իմ Իսրայէլ ժողովուրդս
9 դիս վրայ առաջնորդ բլլաս . Եւ ին որ
կ'երթայիր՝ քու հետդ էի . Ին քու առջևէդ
բոլոր թշնամիներդ կտրեցի , ու երկրիս վրայ
եղող մեծերուն անուանր պէս քու անունդ
10 մեծցուցի ։ Եւ իմ ժողովուրդս իս Իսրայէլին ալ
մէկ տեղ մը պիտի որոշեմ , ու ին զանոնք պի-
տի անկնի՛ . ու իր տեղը պիտի բնակի , ալ
պիտի չդողդղի . Ին անիրաւութիւնան որդիք
առջինին պէս ալ պիտի չեղծեն զանի-
11 կա , ինչպէս որ ին՛ ժողովուրդս իսրայէլին
վրայ դատաւորներ կրած օրէս ի վեր եղաւ .
ու քեզ քու ամէն թշնամիներդ պիտի հան-
դըստացնեմ ։ Եւ Տէրը քեզի կ'իմացընէ
12 որ Տէրը քեզի տուն պիտի շինէ ։ Երբոր քու
օրերդ լրցան , ու դուն նրա հայրերուդ
հետ քնացար , քեզմէ ետքը քու երանելի
եղող զաւակդ պիտի բարձրացընեմ , ու անոր
13 թագաւորութիւնը պիտի հաստատեմ ։ Ին-
կա իմ անուանս տուն պիտի շինէ . ու նստոր
թագաւորութիւնան աթոռը յաւիտեան պիտի
14 կանգնեմ ։ Ին անոր հայր պիտի բլլամ , ու
անիկա ինծի որդի պիտի բլլայ . Կին որ անի-
կա անիրաւութիւն բնէ , ես զանիկա մարդոց
գաւազանովը ու մարդոց որդիներուն հա-
15 րուածներովը պիտի պատժեմ . Բայց իմ ողոր-
մութիւնս անկէ պիտի չբժրցընեմ , ինչպէս
որ Սաուղէն վերցուցի , ու զանիկա քու առ-
16 ջևէդ վռնտեցի ։ Եւ քու առնդ ու քու
թագաւորութիւնդ քու առջևդ յաւիտեան
ապահով պիտի բլլան , քու աթոռդ յաւի-
17 տեան հաստատ պիտի մնայ ։ Ըստ նաթան ասս
բոլոր խօսքերը ու ասս բոլոր տեսիլքը մի քսա
մինչև Դաւիթին պրտցնց ։
18 Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց , Տէրոջը առ-
ջևը նստաւ , ու բսաւ , Ով Տէր Եհովայ , հնա
ո՞վ եմ , ու իմ տունս ի՞նչ է , որ դուն մինչև
19 հոս բերիր ։ Սակայն ասիկա ալ քու աչքերուդ
պզտիկ երևցաւ , ով Տէր Եհովայ , ու քու
ծառայիդ տանը վրայով հեռաւոր ժամանա-
կի համար ալ խօսեցար ։ Մարդոց սովորու-
թիւնը ասիկա՞ է արդեօք , ով Տէր Եհովայ ։
20 Եւ Դաւիթ նորէն ին՛ քեզի ի՞նչ դրա-
ցի ։ քանզի դուն , ով Տէր Եհովայ , ին՛ ծա-
21 ռայիդ գիտես ։ Ասոր համար ին՛ ձեռագործ
խօսքիդ համար՝ ու քու սրտիդ պէս բրիր ,
որ ծառայիդ գիտցընես ։ Ասոր համար ին՛ մեծ
երևցար , ով Տէր Աստուած . քանզի ի՛քեզի
պէս ուրիշ մէկը չկայ , ու քեզմէ զատ Աստուած
չկայ՝ մեր ականջներովը բոլոր լսածներնուս
23 համեմատ ։ Եւ ո՞ր ազգը երկրիս վրայ քու
ժողովուրդիդ պէս է , որուն հա-
մար Նոյն ինքն Աստուած երթալ զանիկա փրը-
կելու , իրեն ժողովուրդ բնելու , ու իրեն մեծ
անուն վաստրկելու , ձեռ քու երկրիդ մէջէը
ու մեծ ու սոսկալի բաներըը բնելու , ին՛քեզի
համար եգիպտոսէն ազատած ժողովուրդիդ
առջևէն ազգերը ու անոնց աստուածները
24 ուրիշ բնելու ։ Եւ ին՛ քու ժողովուրդդ իսրայէլը
յաւիտեան քեզի ժողովուրդ հաստատեցիր ,
ու դուն , ով Տէր , անոնց Աստուած եղար ։
25 Եւ հիմա , ով Տէր Աստուած , քու ծառայիդ
համար ու անոր տան համար բացած խօսքդ
յաւիտեան հաստատէ , ու բացածիդ պէս բրէ ։
26 Եւ քու անունդ յաւիտեան մեծ ճանչցուի ,
ու բսին թէ Զօրաց Տէրը իսրայէլին
վրայ Աստուած է . ու քու ծառայիդ Դաւի-
27 թին առջևդ հաստատ մնայ ։ Քանզի դուն , ով Տէր զօրաց Աստուած Իս-
րայէլի , քու ծառայիդ յայտնեցիր ու բսիր ,

Ես քեզի տուն պիտի շինեմ . ասոր համար
քու ծառայդ սրտովը գտաւ որ քեզի այս աղօթքը
28 ընէ ։ Եւ հիմա , Տէր Աստուած , դուն ին՛ ես
Աստուած , ու քու խօսքերդ ճշմարիտ են ,
ու քու ծառայիդ այս բարութիւնը խոստացեր
29 ես ։ Հիմա հաճեցիր որ քու ծառայիդ տունը
օրհնուի , որ քու առջևդ միշտ ըլլայ . ին՛ Տէր
Աստուած խոստացեր ես , ու քու օրհնութեամբդ
ծառայիդ տունը միշտ օրհնուած ըլլայ ։

1 Ետքը եղաւ որ Դաւիթ փղշտացիները
զարկաւ ու հնազանդեցուց , ու Գէթ ու անոր
գիւղերը փղշտացիներուն ձեռքէն առաւ ։
2 Ու Մովաբացիները զարկաւ , ու զանոնք պա-
տառաքաղ ըրաւ , ու երկրագործ ըրաւ զանոնք
պարանով չափելով . երկու պարանի չափ
մեռցընելու համար , ու մէկ պարանի չափ
կենդանի թողուլու համար ։ Ու մովաբացիները
3 Դաւիթին ծառայ եղան , ու պատարագ կը
4 տանէին ։ Դաւիթ նաև Սոբա Հադարէզեր
որդի Րհովբին , Սուրիոյ թագաւորը զարկաւ ,
երբ անիկա գնաց որ իր իշխանութիւնը Եփ-
րատ գետին քովը դարձընէ ։ Ու Դաւիթ անկէ
հազար երկու հարիւր կառք , եօթը հազար
հեծեալ , ու քսան հազար հետևակ առաւ ։
Դաւիթ նաև կառքերուն ամէն ձիերուն կա-
րերը կտրեց , բայց անոնցմէ հարիւր կառքի
համար ձիեր պահուեցուց ։ Ու Դամասկոսի
Սուրիոյ մէջ եկաւ որ Սոբա Հադարէզեր թա-
գաւորին օգնէ , բայց Դաւիթ հազար երկու
6 հարիւր մարդ զարկաւ ։ Ու Դաւիթ Դամաս-
կոսի Սուրիոյ մէջ զօրանոցներ դրաւ , ու
Սուրիացիները Դաւիթին ծառայ եղան , ու
պատարագ կը տանէին ։ Ու Տէրը Դաւիթ ամէն
7 տեղ կ'օգնէր որ կ'երթար ։ Ու Դաւիթ Ադա-
դեզերի ծառաներուն վրայի ոսկի վահանները
առաւ , ու Երուսաղէմ բերաւ ։ Ու Դաւիթ Բե-
տա ու Բերոթա Ադադեզերի քաղաքներէն
9 շատ պղինձ առաւ ։ Ու Եմաթի թագաւոր Թոու
լսեց որ Դաւիթ Սոբա Հադարէզերի բոլոր
10 զօրքը զարկաւ ։ Ու Թոու իր որդին Յորամ
Դաւիթ թագաւորին ղրկեց , որ անոր խա-
ղաղութիւն հարցընէ , ու անոր օրհնէ , վասն
զի Դաւիթ անոր դէմ պատերազմեցաւ ու զար-
կաւ , (վասն զի Թոու Ադադեզերի հետ պա-
տերազմ ունէր) ու Յորամ ոսկի անօթներ ,
արծաթ անօթներ ու պղինձ անօթներ ձեռքը
11 առած էր ։ Ու Դաւիթ թագաւոր ալ զանոնք
Տէրոջը սրբացուց , ինչպէս որ ազգերէն ,
Եդովմայեցիներէն , Մովաբացիներէն , Ամո-
նացիներէն , Փղշտացիներէն , Ամաղեկացի-
ներէն առած էր , ու Սոբա Հադարէզերի որդի
12 Րհովբին Սուրիոյ թագաւոր Թոուի առած
13 ալ ։ Ու Դաւիթ աղի հովիտին մէջ տասն
հազար Եդովմայեցի զարկաւ , երբ դարձաւ
14 որ հարուածէ ։ Ու Եդովմի մէջ զօրանոցներ
դրաւ , ու բոլոր Եդովմայեցիները Դաւիթին
ծառայ եղան ։ Ու Տէրը Դաւիթ ամէն տեղ
կ'օգնէր որ կ'երթար ։
15 Ու Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւո-
րեցաւ , ու Դաւիթ իր ամբողջ ժողովուրդին
16 համար դատաստան ու արդարութիւն կ'ը-
նէր ։ Ու Սարուհեայ որդի Յովաբ զօրքին
հրամանատար էր , ու Ախիղուդի որդի Յոսա-
փատ պատմագիր էր ։
17 Ու Ախիտուբայ որդի Սադովկ ու Աբիա-
թարայ որդի Աբիմելէք քահանայ էին , ու Սա-
18 րայիա դպիր էր ։ Ու Յովիադայի որդի Բա-
նայիա Քրեթացիներուն ու Փղեթացիներուն
վրայ էր , ու Դաւիթի որդիները քահանայ էին ։

Ա Գ Ր Ա Ր Ք Ա Ց Ի Ն Ե Ր Ո Ր Դ Ա Ց Ի Ն Ե Ր Ո Ր Դ Ա Ց Ի Ն Ե Ր Ո Ր Դ

քնդէմ առնն զիմաց չինեմ. ապա Տամնոց քա-
ժառաց իր սրտին մէջ համբոյնեցնի գառա ա-
28 զգօմ քէզի բնելու. եւ Հինա, ով Տէր
եհովայ, ան Աստուածդ գուն ես, ու ի քա-
խաքերդ հիմնարկա են, և քա ժառանգ ա-
23 զգկատիքնդ խաստացար. Յետոյ Հինա կամք
բրէ քա ժառանգ առնը օրհնելու, որ յա-
ւիտեան քա առջեդ բլլայ. քանզի, ով Տէր
եհովայ, գուն գրատցիր, ու քա օրհնա-
թիւնդդ ժառանգ առնը յաւիտեան օրհ-
նեալ բլլայ։

ԳԼ. Ը

1 Դաւիթ փշտացիները ու Մոաբացիները կը հաւանի. 2 Ընդ-
բացքը ու Ասորիները կը ջարդէ. 9 Թոփա թագաւոր իր
որդին Յորամ ընծաներով կը խրկէ Դաւիթը օրհնելու հա-
մար. 11 Դաւիթ ան ընծաները ու ստացը Աստուծոյ կը նը-
խրկէ. 14 Եդոմի մէջ պահապաններ կը դնէ. 16 Դաւիթին
պաշտօնեաները։

1 Ա՚նկէ ետև Դաւիթ փշտացիները զարկաւ,
ու զանոնք նուաճեց. և Դաւիթ փշտացւոց
2 ձեռքէն Մեթեկհամմայն առաւ. Նաև ՚Մոաբը
զարկաւ, ու գծումը պառկեցնելով զանոնք
լարով չափեց. երկու լարով մեռցընելու չա-
փեց, ու մէկ ամբողջ լարով ապրեցընելու. ու
Մոաբացիք Դաւիթին ՚հարկատու ծառաներ
3 եղան։ Եւ Դաւիթ ՚Յուբային թագաւորը Բե-
հոբի որդին ՚Ադրազարը զարկաւ, երբոր Հմե-
թաս գնաւն վրայ իր †իշխանութիւնը հաս-
4 տատելու։ Ի՚նկնցաւ ու Դաւիթ անկէ ՚հա-
զար ութը Հարիւր ձիաւոր՝ ու քսան հազար
հետևակ զօրք բռնեց. և Դաւիթ երբոր ՚կռո-
քի ձիերուն Ջղերը կտրեց, ու անոնցմէ միայն
5 հարիւր ձի ՚ետեր պահեց։ ՚Եւ Դամաս-
կոսի Ասորիները Յուբային թագաւորին Ադ-
զարին օգնութիւնը բնելու եկան. ու Դաւիթ
Ասորիներէն քառասուներկու հազար մարդ
6 կաւ։ Եւ Դաւիթ Դամասկոսի Ասորւոց մէջ
բնդ ատաւ զօրքեր դրաւ. ու Ասորիները
՚Դաւիթին հարկատու ծառայ եղան. ՚ու Դա-
ւիթ ուր որ կ՚երթար՝ Տէրը անոր յաղթա-
7 թութիւն կուտար։ Եւ Դաւիթ Ադրազարին ծա-
ռաներուն †ոսկիէ վահաններըը առաւ, ու զա-
8 նոնք Երուսաղէմ բերաւ։ Եւ Ադրազարին
քաղաքներէն ՚Բետահէն ու Բերոթայէն Դա-
ւիթ թագաւորը խիստ շատ պղինձ առաւ։
9 Ա՚ւ †Եմաթի թագաւորը Թոփու լրա-
ւեց որ Դաւիթ Ադրազարին բոլոր զօրքերը
10 ջարդեր է, Թոփու իր որդին ||Յորամը Դա-
ւիթ թագաւորին խրկեց, որ անոր բարև ը-
նէ ու պատերազմ ընէ, Ադրազարին դէմ պա-
տերազմ ընելուն ու զանիկա ջարդելուն հա-
մար. (քանզի Ադրազար Թոփուի հետ պա-
տերազմներ կ՚ընէր։) Ու ձեռքը ձեռ քր ար-
ծաթէ անօթներ, ոսկիէ անօթներ ու պղինձէ ա-
11 նօթներ կային։ Դաւիթ թագաւորը զանոնք
ալ Տէրոջը նուիրեց, միւս նուիրած արծա-
թին ու ոսկիին հետ, որ բոլոր իր յաղթած
12 ազգերէն՝ Եդոմ ու՝ Ասորիներէն, Մոաբացի-
ներէն, Ամմոնի որդիներէն, Փղշտացիներէն, Ամա-
ղէկ էն, և Սուբայի թագաւորին Ռեհոբ որդւոյն
13 Ադրազարին առաւէն։ Ու Դաւիթ երբոր ՚Ադր
ձորին մէջ †առաջնաւորք հարար ՚Աստրիները
կտրելէց ու ետ դարձաւ, Դէզ անուն վաստ-
14 կեցաւ։ Ու եդոմի մէջ բնդ ատաւ զօրքեր
դրաւ. բոլոր եդոմի Երկրին մէջ բնդ ատաւ
զօրքեր դրաւ. և բոլոր եդոմացիք Դա-
ւիթին ծառայ եղան. ՚ու Դաւիթ ուր որ կ՚եր-
թար՝ Տէրը անոր յաղթութիւն կուտար։
15 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին վրայ թագա-
ւորութիւն բրաւ. ու Դաւիթ իր բոլոր ժո-
ղովուրդին իրաւունք ու արդարութիւն կ՚ը-
16 նէր։ ՚Եւ Շարաւիայի որդին Յովաբ զօրքե-
րուն վրայ էր. ու Աքիղուդի որդին Յոսա-
17 փաս յիշատակագիր էր. Եւ ՚Աքիտո-
բի որդին Սադովկ ու Աբիմելէքի որդին Աբի-
մելէք քահանաներ էին. ու ՚Սարայիա գրա-
18 տարիկ էր. Եւ ՚Յոյադայի որդին Բանեա
՚քերեթհացիներուն ու փելեթհացիներուն վրայ էր.
ու Դաւիթին որդիք նախարարներ էին։

ԳԼ. Թ

1 Դաւիթ Սիբայի միջոցով Մեմփիբոսթէն բերել կու տայ. 7 ու
Ց-իսկ անոր հարց կանիկա իրեն ուտեցնելիք կ՚ընէ.
և Սաւուղին բոլոր կալուածքները անոր վերց կը դարձնէ.
9 ու Սիբան անոր երկրագործը կ՚ընէ։

1 Եւ Դաւիթ բսաւ, Արդ եօթ Սաւուղին տու-
նէն Յեսսայի մնացած մնացք մը կայ, որ ՚Յոնաթա-
նին սիրոյն համար անոր բարեբարութիւն ընեմ։
2 Ու Սաւուղին տունէն ՚Սիբա անուամբ ծառայ
մը կար, ու զանիկա Դաւիթին կանչեցին. և
թագաւորը անոր բսաւ. Սիբան դո՞ւն ես.
3 ու անիկա բսաւ, Ծառադ եմ։ Ու թագաւո-
րը բսաւ, Սաւուղին տունէն Յեսսայի մնացք մը
չկայ, որ անոր †Աստուծոյ ողորմութիւնը ընեմ։
Եւ Սիբա բսաւ թագաւորին, Յոնաթանէն
4 ՚տարբերը կաղ որդի մը մնաց։ Ու թագաւո-

ր Յուդ. ժէ. 17։ ա Կամ սկսաւ։ գ Գէս. իբ. 51։ — ա ՚Ի Մ՚ն. ժբ. 1. եւ։ բ Թագ. իդ. 17։ գ Հմր. ը. 14. Մակ. հր. 10։ Յես. ոճ. ժ. 37։ դ Գէս. ժ. 8. Մակ. ա ՚Ի Մ՚ն. ժբ. 3։ ե Յես. Ցես. ժէ. 18։ Նէզ. ժէ. ժբ. գառ. ձիերը։ զ Յես. ա ՚Ի Մ՚ն. ժբ. 4։ է Յես. ժա. 8. 9։ ը Կամ կատարբը քա կենց. ու անոնցմէ միայն հարիւր ձի պահեց։ թ գ Թագ. ժա. 23։ 24. 25։ ժ Մ՚ն. ժբ. 3։ ժա Հմր. ը. 3։ ժբ Հմր. 14. Գէս. ե. 9։ ժգ Յես. գ Թագ. ժ. 16։ ժդ Յես. ա Մ՚ն. ժբ. 8։ ժե Կամ Ընդ ատաւը. անոնք Ասորիները։ ժզ Ի՚ն. իե. 39. 47. 48. Թագ. իգ. 18. Հմր. ը. 6։ ժէ Գէս. ժբ. 13. բ. 23. ա Մ՚ն. ժա. 6. ժբ. 15։ ժը գ Թագ. գ. 3։ ի Մ՚ն. իգ. 3։ ի Կամ Ասաս. անոնք Մ՚ն. ժբ. 18։ ժթ Մ՚ն. ժբ. 17։ ի Թագ. լ. 14։ — ա Թագ. ժբ. 3. բ. 14. 15. 16. 17. 42։ Ասաք. իե. 19։ բ Գէս. ժբ. 1. ժբ. 17. 23։ գ Թագ. ժ. 17։ դ Գէս. գ. 4։

րը անոր բաւ , Անիկա ո՞ւր է ։ եւ Սիրա ը-
աու. Թագաւորին , Ահա անիկա Լագաբարի
5 մէջ Ամիելի որդւոյն Մաքիրի առանն է ։ եւ
Դաւիթ Թագաւորը հաւր խրկեց , ու զանիկա
Լագաբարէն Ամիելի որդւոյն Մաքիրի առ-
6 նէն առաւ ։ եւ Սաուղի որդւոյն Յովնա-
թանին որդին Մեմփիբոսթէ երբոր Դաւ-
թին եկաւ , երեսին վրայ ինկաւ ու խոնար-
հութիւն ըրաւ ։ եւ Դաւիթ բաւ , Ով Մեմ-
փիբոսթէ ։ ու անիկա բաւ , Ահա քու ծա-
7 ռադ ։ եւ Դաւիթ անոր բաւ , Մի վախնար ,
քանզի հարկ եղբօրդ Յովնաթանին պիտի
ընեմ՝ ու քու հօրդ Սաուղին բոլոր արտե-
րը քու վրադ պիտի դարձընեմ՝ ու դուն
8 միշտ իմ սեղանոս հաց պիտի ուտես ։ եւ անի-
կա խոնարհութիւն ըրաւ ու բաւ , Քու
ծառադ ո՞վ է , որ ինծի պէս հիւանդ շան
9 մը վրայ նայիլար ։ Թագաւորը Սաու-
ղին ծառան Սիբան կանչեց , ու անոր բաւ ,
Սաուղին ու անոր ամէն բոլոր առանց-
10 քը քու տիրոջդ որդւոյն տուի ։ եւ դուն ու
քու որդիդ ու ծառաներդ անոր համար
երկիրը գործէք , ու ուժ գործը նէն բերես ,
որ քու տիրոջդ որդին ուտելու հաց ունենայ .
և քու տիրոջդ որդին Մեմփիբոսթէ միշտ իմ
սեղանոս հաց պիտի ուտէ ։ Ու Սիբա հարիւր
11 հինգ որդի ու քսան ծառայ ունէր ։ եւ Մի-
բա բաւ Թագաւորին , Իմ Թագաւոր տէրս
քու ծառայիդ հրամայեցիր , քու ծա-
ռադ այնպէս պիտի ընէ ։ Բայց Մեմփիբոսթէ
(ըսաւ Դաւիթ ։) Թագաւորին որդւոցը մէկուն
12 պէս իմ սեղանոս հաց պիտի ուտէ ։ Ու Մեմ-
փիբոսթէ մէկ պզտիկ ազգ մը ունէր , ու
անոր անունը Միքա էր ։ և Սիրային տուներ
բոլոր բնակիչները Մեմփիբոսթէի ծառաներն
13 էին ։ Ու Մեմփիբոսթէ Երուսաղէմի մէջ բը-
նակեցաւ , քանզի միշտ Թագաւորին սեղա-
նը հաց կ՚ուտէր ։ ու անիկա իր երկու ոտքե-
րովը կաղ էր ։

ԳԼ ։ Ժ

1 Դաւիթ գնացողներ կը խրկեն Նաասի որդին Անանը մխիթա-
րելու ։ բայց ամիկա անարգանք կը վարէ անոնց հետ ։ և
Ամմոնացիք իրենք և Բաբելեցիներն ոգեւորելին կը գանեն ։ բայց
Յովաբն ու Աբեսային կը յաղթեն ։ 15 Ասորւոց զորագլուխ-
ները Յովաբի դեմ ձեռնասուելին մէջ կ՚ընեն Ամմոնացիներն.
բաւ , իսկ իրենք Դաւիթին կը ստրկանան ։

1 Եւ անկէ ետեւ Նաասի որդւոյ Թագաւորը
մեռաւ , ու անոր որդին Անան անոր տեղը
2 Թագաւոր եղաւ ։ եւ Դաւիթ բաւ , Նաասի
որդւոյն Անանին մարդասիրութիւն ընեմ ,
քանզի հայրը ինծի մարդասիրութիւն
ըրաւ ։ ու Դաւիթ իր ծառաները անոր խրա-
կեց , որ զանիկա իր հօրը վրայով մխիթա-
րեն ։ ու Դաւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց
3 երկիրը գացին ։ եւ Ամմոնի որդւոց իշխան-
ները իրենց տիրոջը Անանին բան են , Միթէ Դա-
ւիթ քու հօրդ քու առջեդ պատուական
համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց ։ չէ՞ որ
Դաւիթ իր ծառաները քեզի խրկեց , որ քա-
ղաքը աչքէ անցընեն ու լրտեսեն , որ խո-
4 զանիկա կործանէ ։ եւ Անան Դաւիթին ծա-
ռաները առաւ , ու անոնց մօրուքին կէսը
ածիլել տուաւ , ու անոնց հանդերձները ալ
կէսը մինչեւ հասակ տակը կտրել տուաւ , և
5 անոնք խրկեց զանոնք ։ Ու երբոր ասիկա Դա-
ւիթին պատմեցան , զանոնք դիմաւորելու
խրկեց , քանզի այն մարդիկը չատ անար-
գուած էին ։ ու Թագաւորը բաւ , Երիքովին
մէջ եղածէք մինչեւ որ մօրուքնիդ աճի , ու
ետքը դարձէք ։
6 Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դաւի-
թին հետ ատելացան , Ամմոնի որդիքը հաւր
խրկեցին , ու Բեթհրոսովբի Ասորիներէն և Սո-
բոյի Ասորիներէն քսան հազար հետեւակ , ու
Մաասքայի Թագաւորէն հազար մարդ , և Թո-
սովբէն տասներկու հազար մարդ վարձքով
7 բռնեցին ։ Ու երբոր Դաւիթ ասոնց լսեց , Յովա-
8 բը ու բոլոր զօրաւոր զօրքերը խրկեց ։ Եւ
Ամմոնի որդիքը ելան , ու դրան դիմաց ա-
ջեր կարգաւ պատերազմի շարուեցան ։ բայց
Հասբային և Թոբի Ասորիները , ու Թոսովբ
ու Մաասքա դաշտի մէջ զատ կայներ էին ։
9 Եւ Յովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազմը առ-
ջեւէն ու ետեւէն իր վրայ կու հասնէ , Իսրայէլի
բոլոր ընտրուած մարդոցմէն ընտրեց , ու Ա-
10 սորւոց դէմ պատերազմի շարեց ։ Եւ միւսոցած
զօրքը իր եղբօրը Աբեսային յանձնեց , որ
11 Ամմոնի որդւոց դիմացը շարէ ։ Ու բաւ , Թէ
որ Ասորիները գիս յաղթելու ըլլան , ինծի
օգնութեան հասնիս ։ և թէ որ Ամմոնի որ-
դիքը քեզ յաղթելու ըլլան , ես քեզի օգ-
12 նութեան պիտի հասնիմ ։ Քաջասիրտ եղիր ,
ու հանր ժողովրդեան համար և մեր Աստու-
ծոյն քաղաքներուն համար ուժով պատերազ-
մինք , ու Տէրը իր աչքին հանոյ երեւցածը
13 թող ընէ ։ եւ Յովաբ իր հետ եղող զօրքով
Ասորիներուն մտաւ , որ անոնց դէմ պա-
տերազմ ընէ ։ ու անոնք անոր առջեւէն փա-
14 խան ։ եւ Ամմոնի որդիքը Ասորւոց փախչիլը
տեսնելով՝ անոնք ալ Աբեսային առջեւէն փա-
խան ու քաղաքը մտան ։ եւ Յովաբ Ամմոնի
որդիներէն դարձաւ , ու Երուսաղէմ եկաւ ։

15 Երբոր Աւորիմեըրը տեսան որ իրենք խոտա-
կեցին առջևը կատուենցան, ձկաւոց յարուցա-
16 ցան։ Ու Ագ բազար հուր իրկից, և Գեսմին
անդի կոգին եղոյ Աւորիմեըրը տար Հանից.
ու էրամ եկան. և անոնց առջևէն Ագ բազա-
17 րին գօրագլուխը Սոմբակ Նէշոյ։ Ու երբոր
Դաւիթին պատմեցին, անիկա բոլոր խրոխտ-
լը ժողվելով Բորգանաւէն անցաւ ու էրամ
Տասաւ. և Աւորիմեըրը Դաւիթին գինացը գան-
դերով չարաչարեցան, ու անոր հետ պատերազմ
18 ըրին։ Ու Աւորիմեըրը խրոխտլին առջևէն փա-
խան. ու Դաւիթ Աւորիմեըրէն եօթը հարիւր
կառք ու քառասուն հազար Ձիաւոր կոտ-
րեց, ու անոնց գօրագլուխը Սոմբակը գար-
19 կաւ, որ հոն մեռաւ։ Ու Ագ բազարին հպա-
տակ եղող բոլոր Թագաւորները երբոր տեսան
որ խրոխտլին առջևը յաղթուեցան, խրոխտ-
լին հետ հաշտութիւն ըրին, ու հանոր ծա-
ռայ եղան. և Աւորիմեըրը անկէ ետքը Ամմոնի
որդւոցը օգնելու կը վախնային։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ցաւօք Թագաւորն պաշտած առնիը, Դաւիթ շնորհն կրնէ
բնաւրէին հետ։ 6 Դաւիթ իր քրած շնորհիւնը յանկեր-
համար երեսն բերել կու ուզ. բայց անկեն առնի երկոպ
չարքը. 12 զգուշութիւնն առնիը և 13 պիտիութիւնն. 14
Ուրիա իր ճշմարիտ պատուոյ բերաւ. Նաթանը Գաւիթին կը
ատէ. 18 Ցաւօք անոր մեռնելուն լուրը Դաւիթին կը խրախ-
26 Դաւիթ Բնաւրէն իրեն կինն կ'առնէ։

1 Ու. Հետևեալ տարին՝ Թագաւորներուն գո-
րծելու ելլելու առնին՝ Դաւիթ Յովաբը ու
անոր հետ իր ծառաները ու բոլոր Իսրայէլը
խրկեց, որոնք Ամմոնացիները կոտորեցին, ու
Բաբբան պաշարեցին. բայց Դաւիթ Երուսա-
2 ղէմ կը նստէր։ Ու ընդ ոչ իրիկուան դէմ
Դաւիթ իր անկողինէն ելլելով՝ պատատեցաւ
տանիքին վրայ կը պտրտէր, և տանիքին վր-
րայէն մէկ կինիկ մը տեսաւ որ կը բաղանար,
ու այն կինիկը տեսքով խիստ գեղեցիկ էր։
3 Եւ Դաւիթ հուր իրկից, ու այն կինիկը հա-
զիար Հարցուց. ու ըսին, Ասիկա Եղիա-
ամին աղջիկը Ուրիային կինիկն՝ Հիթացին
4 †Ընդառաջն է։ Եւ Դաւիթ պատգամաւոր-
ներ իրկից, ու զանիկա առաւ, ու երբոր
կինիկը անոր եկաւ, Դաւիթ անոր հետ պատ-
կեցաւ. ու անիկա իր անմաքրութիւնէն չը-
նաց ետ դարձած էր. հետքը կինիկը իր տունը գը-
5 նաց։ Ու կինիկը յղացաւ, ու Դաւիթին իրը
6 իրկից բանալով, Ես յղի եմ։ Եւ Դաւիթ Ը-
ղաբին հետևեալ իրկից, ըսելով, Ուրիան
Հիթացին իրկեցիր անոր հետ։ Ու Ղաբ Ուրիան
7 Դաւիթի մօտ եկաւ, ու երբոր Ուրիա անոր եկաւ,
Դաւիթ Յովաբին ազէաբին ու զօրքին ա-
ջողութիւնը ու պատերազմին վիճակը հարցուց։
8 Եւ Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Տուն երթ ու
ոտքերդ լուա։ Եւ Ուրիա թագաւորին պա-
լատէն ելաւ, ու անոր ետևէն թագաւո-
9 րին պատկան պիտի տարին։ Բայց Ուրիա իր տերը-
ջը բոլոր ծառաներուն հետ պալատին դու-
10 ռը քնաւ, ու իր տունը չիջաւ։ Եւ Դա-
ւիթին պատմեցին ու ըսին թէ Ուրիան իր
տունը չիջաւ։ Եւ Դաւիթ Ուրիային ըսաւ,
Դուն ճամբայէ չե՞ն եկեր, ինչո՛ւ համար քա-
11 տունդ չես իջներ։ Եւ Ուրիա ըսաւ Դաւի-
թին, Տապանակը ու Իսրայէլ ու Յուդա վր-
րաններու մէջ կը նստին, և իմ տէրս Յովաբ
ու իմ տիրոջս ծառաները բաց դաշտի մէջ
կը բանակին, ու ես ուտելու ու խմելու և
կինիկոջս հետ պառկելու համար իմ տունս
երթամ. դուն կենդանի ես, ու քու հոգիդ
12 կենդանի է՝ որ ես այս բանը չեմ ըներ։ Եւ
Դաւիթ Ուրիային ըսաւ, Այսօր ալ հոս մնա-
ցիր, ու վաղը քեզ կրկին՝ Ուրիա այն
օրը ու հետևեալ օրը Երուսաղէմի մէջ մնաց։
13 Եւ Դաւիթ հրաւիրեց զանիկա, որ անոր առ-
ջևը կերաւ խմեց. ու Ուրիան զանիկա գինով-
ցուց. իսկ ընդ իրիկունը ելաւ՝ ու վր-
րայի ծառաներուն քովը իր անկողինին մէջ
14 պառկեցաւ. բայց իր տունը չիջաւ։ Եւ ա-
ռաւօտուն Դաւիթ Ուրիային մէջ գրեց Յովա-
15 բին, և Ուրիային ձեռքովը իրկից։ Ու նա-
մակին մէջը գրեց ու ըսաւ, Ուրիան խոտա-
ստակ պատերազմին դիմացը դրէք, ու ետ դա-
16 րձէք, որ զարնուելով ու մեռնի։ Եւ երբոր Յովաբ քաղաքը պաշարեց, Ուրիան
անոնակ տեղ մը դրաւ՝ որ Հոն գօրաւոր մար-
17 դիկ կային։ Եւ քաղաքին մարդիկը ելան ու Յովաբին հետ պատերազմ բրին.
և գօրքին Դաւիթին ծառաներէն ինկան, ու
18 Հիտացի Ուրիան ալ մեռաւ։ Եւ Յովաբ պա-
տմուճան իրկից Դաւիթին բոլոր պա-
19 տահարները Դաւիթին իմացուց։ Եւ պատգա-
մաւորին պատուիրելով ըսաւ, Պատերազմին
բոլոր դիպուածները թագաւորին պատմելդ
20 ատեն, եթէ որ թագաւորին բարկութիւնը ել-
լէ, ու քեզի ըսէ թէ՝ Ինչո՞ւ պատերազմելու
համար քաղաքին մօտեցաք. չգիտէք դիտեր
21 որ պատերէն նետ կը նետուի. Երոբաղեթին
որդին Աբիմելէքը ո՞վ մեռցուց. չէ՞ որ մէկ
կինիկ մը պատերին վրայէն երկաթեայ կը-
տոր մը նետեց անոր վրայ, որ անիկա Թե-
բեսի մէջ մեռաւ. պատերին ինչո՞ւ մօտեցաք.
անոնոր դուն ըսես, Քու ծառադ Հիտա-
22 ցի Ուրիան ալ մեռաւ։ Եւ պատգամաւորը

ֆ = Մ֊ն · ֆր · ւը ·
ֆ = Մ֊ն · ֆր · ւը ·
ւ Գէշ · ը · ե ·
—
= գ Ցոպ · ֆ · ես · ֆե ·
բ Մ֊ն · ւէ֊ · ւը ·

ֆ = Մ֊ն · ֆ · ւ ·
ֆ բ Օբ · ֆբ · ֆ ·
ր Ծ֊ն · ւէ֊ · ւ · Ցոբ · ը֊ · ւ · Մ֊ա · ֆ · ես ·
ի Գէ֊ · ֆէ · ֆո ·

գ Գ֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · ա Մ֊ն · գ · ե ·
ի Ծ֊ն · ֆբ · ֆ · ֆր · ւ ·
ւ Ցէ֊ · Բ֊ն֊ֆ֊ա֊ւ֊ն ·
ը Ա֊ա֊ւ · Ծ֊ա · վ֊ն֊ա֊ · գ֊ն֊ա֊ · ւ֊ն֊ · ւ֊ · ւ֊ · ւ֊ ·
ի Ղ֊ն · ֆէ · ւո · ես ·

ֆբ · ւո ·
ը Ծ֊ն · ֆբ · ֆ · ֆր · ւ ·
ւ Գ֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · ա Մ֊ն · գ · ե ·
ի Գ֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · ա Մ֊ն · գ · ե ·
ր Գ֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · ա Մ֊ն · գ · ե ·

ֆ Ծ֊ն · ֆբ · ես · ես ·
ւ Ձ֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · ֆբ · ֆ ·
ի Տ֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · ֆբ · ֆ · ֆր · ւ ·
ր Գ֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · ֆբ · ֆ ·
ի Ն֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն · Ցոբ · ֆ · ֆր · ւ ·

ֆբ ւ֊ն֊ւ֊ն֊ Ն֊ն֊ֆ֊ւէ֊ն֊ ֆբ֊ ֆ

գնաց, ու Յովաբին բոլոր իրին պատուիրա-
23 ծը Դաւիթին պատմեց։ Եւ պատգամաւորը
Դաւիթին ըսաւ, Ան մարդիկը մեր վրայ ու-
ժգնան, ու մեզի դէմ դաշտը ելան. բայց
մենք մենք զանոնք ետ քշեցինք մինչև
24 դանդակ։ Եւ ապի գնաւ արձակը պարապին վը-
րայէն ու Դաւիթին հետևը հետևեցին,
ու Յովաբին Դաւիթին մէկ քանիներով
25 ալ մեռաւ։ Ամաւնոր Դաւիթի պատգամաւո-
րին ըսաւ, Յովաբին պատճառ ըսէս, Ա՛ր բանը
ու աչքերուդ գէշ չերևնայ. քանի՞ տարի
երթալնին տակից կ՚առնէ ու երթալին անիկա.
քաղաքին վրայ պատերազմը աստակացուր,
և զանիկա փլցուր. ու դուն ալ քաջալերէ
26 զանիկա։ Եւ Ուրիային կնիկը իր երկանը Ու-
րիային մեռնիլը լսելով՝ իր երկանը հառաչ
27 ատ բրաւ։ Ու երբոր սուգը անցաւ, Դաւիթ
հոշ խրկեց, ու զանիկա իր տունը առաւ.
և անիկա անոր կնիկը եղաւ, ու անոր որդի
մը ծնաւ։ Բայց Դաւիթին ասը բրած բանը
Տէրոջը աչքերուն գէշ երևցաւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Նաթան եկ գառնուկին առակը կը պատմէ. արմ Դաւիթ կը տոփոխէ ինդրիջը. գառապարտէ։ 7 Դաւիթ Նաթանէն չանդիմանուելով իր մեղքը կը խոստովանի. ու Քրիստիան կը առանայ։ 13 Դաւիթ զանի որ իր ապան ապի կը. անոր համար սուգ կ՚ընէ ու կ՚ապրի։ 24 Սողոմոն կը ծնանի ու Եկեղեցիս կ՚անուանի։ 26 Դաւիթ Քաղրան կ՚առնէ, ու անոր մէջը բնակիչ ժողովուրդը կը տանջէ։

1 Եւ Տէրը Նաթանը Դաւիթին խրկեց. ու
անոր եկաւ և անոր ըսաւ, Մէկ քաղաքի
մէջ մէկ երկու մարդ կայր, մէկը հարուստ ու
2 միւսը աղքատ։ Հարուստը խիստ շատ հօտեր
3 ու արջառներ ունէր, բայց աղքատը ուրիշ
բան մը չունէր, միայն իր էգ գառնուկի մը,
որ ծախու առեր էր ու կը մեծցնէր. և
իրեանց անոր հետ ու անոր տղոցը հետ մէկ-
տեղ մեծցաւ. անոր պատառէն կ՚ուտէր ու
անոր գաւաթէն կը խմէր, և անոր ծոցը կը
պառկէր, ու անոր՝ աղջկան մը պէս էր։
4 Եւ ճամրորդ մը եկաւ ան հարուստ մարդուն.
ան ալ խնայելով իր հօտերէն ու արջառներէն
առնելու, ու իրեն եկող ճամրորդին կերակուր
պատրաստելու, ինչ ան աղքատ մարդուն էգ
գառնուկը առաւ, ու զանիկա իրեն եկող
մարդուն համար պատրաստեց։
5 Ամաւնոր Դաւիթին բարկութիւնը ան
մարդուն գէմ սաստիկ բորբքեցաւ, ու Նա-
թանին ըսաւ, Տէրը կենդանի է որ ատ բանը
6 բնող մարդը մեռնելու արժանի է. Եւ ան
գառնուկը չորեքպատիկ պիտի հատուցանէ,
քանի ատ բանը բրաւ ու գութ չունեցաւ։
7 Ամաւնոր Նաթան Դաւիթին ըսաւ, Ան մար-
դը դուն ես. Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ, Ես քեզ Իսրայէլի վրայ ես թագա-
ւոր օծեցի, ու քեզ Սաուղին ձեռքէն ես
8 ազատեցի. Եւ տիրոջդ տունը քեզի՛ ու տի-
րոջդ կիներուը քու ծոցդ տուի, և Իսրայէլի
ու Յուդայի տունը քեզի տուի. ու քիչ որ քիչ
էր, քեզի աւանցեմ տուի բաներ կու
9 տայի։ Ինչո՞ Տիրոջը Տէրոջը խօսքը անար-
դեցիր անոր աչքերուն առջևը չատրաճիւն
բնելով. Հիտտացի Ուրիան սրով մեռցուցիր,
ու անոր կնիկը քեզի կնիկ առիր, ու զանիկա
10 Ամմոնի սրովը սպաննեցիր։ Եւ հիմա
պիտ անդադար Հատնար, ու Հետացի Ու-
րիային կնիկը քեզի կնիկ առնելուդ Համար,
11 քու առնէդ աուրը յարուցանե պատճառ պիտի
չըլլայ։ Եւ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես քու
առնէդ քեզի գէմ չարիք մը պիտի հանեմ.
ու քու աչքերուդ առջևը քու կիներուդ
պիտի առնեմ, և ընծա քու դրացիդ պիտի
տամ. ու անիկա ատ արեգակին առջևը քու
12 կիներուդ հետ պիտի պառկի. Քանի որ դուն
ծածկաբար բրիր, բայց ես ատ բանը բոլոր
Իսրայէլին առջևը ու արեգակին առջևը պիտի
13 բնեմ։ Եւ Դաւիթ Նաթանին ըսաւ, Տէրոջը
գէմ մեղք գործեցի. ու Նաթան Դաւիթին
ըսաւ, Տէրն ալ քու մեղքդ Ջներից. պիտի
14 չմեռնիս։ Բայց որովհետև ատ բանով Տէրոջը
թշնամիներուն Հայհոյութիւնը բնելու առիթ
տուիր, անոր համար ատ քեզի ծնած տղան
անպատճառ պիտի մեռնի։
15 Ու Նաթան իր տունը գնաց։ Եւ Տէրը
զարկաւ ան մանուկը՝ որն որ Ուրիային կնիկը
Դաւիթին ծներ էր, ու ատանկ հիւանդացաւ։
16 Եւ Դաւիթ մանուկին համար Աստուծոյ ապա-
շեց. ու Դաւիթ ծոմ պահեց ու գնաց Բոլոր
17 գիշերը գետնի վրայ պառկեցաւ. Եւ անոր
տանը ծերերը անոր մօտը գացին, որ զա-
նիկա գետնէն վերցնեն. բայց անիկա չուզեց,
18 ու անոնց հետ հաց չկերաւ։ Ու եօթներորդ
օրը մանուկը մեռաւ. և Դաւիթին ծառաները
մանուկին մեռնիլը անոր խնացընելու վախցան,
քանի որ ըսին, Ահա քանի որ մանուկը ապի էր՝
անոր պրպտցինք, ու անիկա մեր խօսքը
մտիկ չըրաւ. և ի՞նչպէս անոր բանք իմ
19 Մանուկը մեռաւ, որ գէշ բան մը ընէ. Բայց
Դաւիթ իր ծառաներուն չտեսնալ անոնք
խնացաւ. որ մանուկը մեռաւ է. ու Դաւիթ իր

• Երէց. անանց վերջ հինգ.
4 Գէ. ժբ. 2.
— Ասոր. նա. վերջ. պիտի.
ե Տէ՛ս գէ. ժգ. 2։ ա. ը քնաց. բ։ 21—41։ նա. ե. 2։
է = քնաց. իգ. 16։
ը Երէ. իբ. 1։ Գատ. ժբ. 1։
թ = քնաց. ժգ. 33։
ժ Երէ. ասոր բնչ. ա. պէս բրաւ իր կ՚ատէրերէն։
ի Տէ՛ս = քնաց. ժե. 13։
ժա քնաց. ժե. 31։
ժբ Գէ. ժա. 33, 18։
27։ 27։
ժգ Ամաւ. ե. 2։
ժդ ր Օր. իբ. 30։ Գէ. ժգ. 22։
ժե Գէ. ժգ. 22։
ժզ Տէ՛ս = քնաց. ժե. 24։
ժէ Գէ. իգ. 10։ Յով. ե. 23։ Ասոր. 1։ Գատ. իբ. 13։
ժը Գէ. իգ. 10։ Ասոր. իբ. 1։ Գատ. ե. 1։ Ամաւ. ե. 18։ Զար. գ. 4։
ի Երէ. վերջ. գ.
ա Նր. ծբ. 2։ Նեհեմ. լէ. 22, 23։ Հռոմ. բ. 24։
բ Գէ. ժգ. 21։
գ Երէ. վերջ երբ.

ժառանգեսցեն քաղաք , Մանուկք մեռանիցեն ։ ու
20 անուանք քոյին , Մեռաւ ։ Ամենայն Դաւիթ գնացին ետու , թագաւորեցաւ , Նաժանեցաւ , Հանեց երձիներդ փոխեց , ու Ջերզը առնու մնա-
նելով՝ Երկրպագութիւն ըրաւ ։ Եւ ըսէ իր առնու գարձաւ ։ և ուղեց ։ ու անոր առջևը
21 Հաց գրէ , ու կերաւ ։ Եւ Ժառանգը անոր ըսին , Ա՛ս բրած բանդ ի՞նչ պիտի ըլլայ ։ քանի որ մնանուկը ապրի էր , մեզ հետ Ժամ պահեցիր ու լացիր ։ Իսկ մնանուկը մեռաւ-
22 պէս երբոր հաց կերաւ ։ Եւ Դ—ն բաւ ։ Քա-
նի որ մնանուկը ապրի էր՝ Ժամ պահեցի ու լացի ։ Քանզի ըսի , Ո՛վ գիտէ , գուցէ Աստուած
23 ինծի ողորմի , ու մնանուկը առողջանայ ։ Բայց հիմա անիկա մեռաւ է , ինչո՞ւ համար Ժամ պահեմ ։ միթէ ես կրնամ զանիկա ետ գար-
ձընել ։ ես անոր պիտի երթամ՝ բայց անիկա ինծի պիտի չդառնայ ։
24 Եւ Դաւիթ իր կնիկը Բերսաբէն մխիթա-
բեց ։ ու անոր քովը մնաւ , և անոր հետ պառկեցաւ ։ ու Աստիկա որդի մը ծնաւ ։ ու Անոր անունը Սողոմն գրաւ ։ և Ջերզը զանի-
25 կա սիրեց ։ Ու Նաթան մեղրգ ալէին ձեռ քովը դ—ի խրկեց ։ և անոր անունը Ջերզը Հա-
մար Ցեդեդեա կոչեց ։
26 Ու Յոաբ Ամմոնի որդւոցը Rաբբայէն դէմ պատերազմ ըրաւ , ու Թագաւորանիստ
27 քաղաքը առաւ ։ Եւ Յոաբ Դաւիթին պատ-
գամաւորներ խրկեց , ու ըսաւ , Ռաբբայի դէմ պատերազմ ըրի ու Ջուրերուն քաղաքը
28 առի ։ Եւ հիմա Ժողովուրդը Ժողովէ , ու քաղաքին դիմացը բանակ գիր և գանի-
կա առ ։ չըլլայ որ քաղաքը ես առնեմ , ու
29 անոր վրայ իմ անունս գրուի ։ Ուստի Դա-
ւիթ բոլոր Ժողովուրդը Ժողվեց ու Ռաբբա գնաց , և անոր դէմ պատերազմելով՝ գանիկա
30 առաւ ։ Ու անոնց Թագաւորին գլխէն Թա-
գը առաւ , որ տասնդեք մը ոսկիին Ծանրու-
թիւն ունէր՝ պատուական քարերով ։ և անիկա Դաւիթին գլուխը գրուեցաւ ։ ու Դ—ի քաղաքէն խիստ շատ աւար առաւ ։
31 Եւ անոր միջը եղած Ժողովուրդը հանեց , ու զանոնք ազգերու ու երկաթի կառնատորներ-
ու ու երկաթի տապարներու տակ գրաւ , և զանոնք ագիւռի փուռէ անցուց ։ ու Այ-
սինքն պզտոյ բոլոր քաղաքներուն այսպէս ըրաւ ։ ու Դաւիթ բոլոր Ժողովուրդով Երու-
սաղէմ գարձաւ ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Ա՛ւ անիկ եղաւ՝ Դաւիթին որդւոյն Աբիսա-
ղոմին ամէն գեղեցիկ քոյրը կար , որուն անու-
նը Թամար էր ։ ու զանիկա Դաւիթին որդին
2 Ամնոն սիրեց ։ Եւ Ամնոն իր քրոջը Թամա-
րին համար հիւանդացաւ , չոր նեղա-
ցաւ ։ քանզի անիկա կոյս ազջիկ էր՝ Ամնոնի համար բան մը բնելը Ամնոնին այ-
3 բուն գ Ժաւար կ'երեւնար ։ Եւ Ամնոն Յո-
նադաբ անուն բարեկամ մը ունէր , որ անին-
կա Դաւիթին եղբօրը Սամմայիին որդին էր ։ ու Յոնադաբ խիստ խոհեմ մարդ մին էր ։
4 Եւ անոր բաւ , Ով Թագաւորի տղայ , գուն
ինչո՞ւ համար այդպէս օրէ օր կը հալիս ։ ինձ
համ ինծի չե՞ս յայտներ ։ Ու Ամնոն անոր բաւ , Ես իմ եղբօրս Աբիսաղոմին քրոջը Թա-
5 մարին սիրահարած եմ ։ Եւ Յոնադաբ անոր բաւ , Անկողինդ մէջ պառկէ ու քեզ հի-
ւանդ ձեւացուր ։ ու երբոր քու հայրդ քեզ տեսնելու գայ՝ անոր բակ , Կ'ապաչեմ որ իմ քոյրս Թամար ինծի գայ , ու ինծի հաց կեր-
ցընէ , ու իմ աչքերուս առջևը կերակուր չի-
6 նէ , որ տեսնեմ ու անոր ձեռքէն առնեմ ։ Եւ Ամնոն պառկեցաւ ու գինքը հիւանդ ձեւ-
ացուց ։ ու երբոր Թագաւորը գանիկա տեսնել եկաւ , Ամնոն Թագաւորին բսաւ , Կ'ա-
պաչեմ իմ քոյրս Թամար ինծի գայ , ու իմ աչքերուս առջևը Երկու բլիթ չինէ , ու ա-
7 նոր ձեռքէն առնեմ ։ Եւ Դաւիթ Թամարին տունը խրկեց՝ ըսելով , Ամնոն եղբօրդ
8 տունը գնա ու անոր կերակուր չինէ ։ Եւ Թա-
մար իր եղբօրը Ամնոնին տունը գնաց ։ ու անին-
կա պառկած էր ։ և ազջիկը խմորը առաւ շա-
ղեց , ու անոր աչքերուն առջևը բլիթներ չի-
9 նեց ու եփեց ։ Եւ տապակը առաւ ու անոր առջևը պարպեց ։ բայց անիկա ուտել չուզեց ։ ու Ամնոն բաւ , Բոլոր մարդը գուրս հանեցէք ։ ու մարդ անոր քովէն գուրս
10 եկան ։ Եւ Ամնոն Թամարին բսաւ , Կերակու-
րը ննջարանը ներս բեր՝ որ ձեռքէդ ուտեմ ։ Ու Թամար չինած բլիթները առաւ , ու իր
11 եղբօրը Ամնոնին ննջարանը ներս տարաւ ։ Եւ անոր մօտեցուց՝ որ ուտէ ։ Իսկ Ամնոն չուզեց բսե-
նել ու անոր բաւ , Եկուր , քոյրս , ինծի
12 հետ պառկէ ։ Եւ անիկա բաւ անոր , Չէ , եղբայրս , Խնդրեմ մի բռնադատեր ։ քանզի հէս-
թակերի մէջ այդպէս բան չըլլար ։ մի՛ ընդդ-
13 դատեսներ մի ըներ ։ Ու ես իմ նախա-

1 Ա՛ւ Թամարին անուանակոչ։ Ամնոնի խրատը կը հետևեցի կը ձեռնհասի ։ ու գանիկա բանով կը սիրեց ։
11 Երբոր ուտելու կը մօտենայ ։ ու Ամնոնի գանիկա կը մեղադրեմ ։ 13 Երբոր իր ամօթանքը ուրիշներուն կը հետևցնէ ։ 22 ու երբոր իր ամօթանքը ուրիշներուն կը հետևցնէ ։ 28 Դաւիթ լսելով որ իր բոլոր զրկելը մեղադրեմ ։ ու Ամնոնի գանիկա կը մեղադրեմ ։ 37 Երբոր Թագաւորին քով Գեսուր կը փախչի ։

1 Ա՛ւ Ամնոն Թամարին սիրահարելով։ Ամնոնի խրատը կը հետևեցի կը ձեռնհասի ։ ու գանիկա բանով կը սիրեց ։ 11 ու երբոր իր ամօթանքը ուրիշներուն կը հետևցնէ ։ 28 Դաւիթ լսելով որ իր բոլոր զրկելը մեղադրեմ ։ ու Ամնոնի գանիկա կը մեղադրեմ ։ 37 Երբոր Թագաւորին քով Գեսուր կը փախչի ։

3 Հաւաք · գ · ։ | 7 Ցոր · ե · ։ · ։ · ։ · ։ · ։ | ։ = Ա՛ն · բ · ։ ։
։ Ցոր · ա · ։ · ։ | ։ Ա՛սաս · ա · ։ · ։ | ։ = բ Օր · գ · ։ ։
։ Տե՛ս Ե՛ս · բր · ։ · ։ · ։ | ։ = Ա՛ն · բր · ։ · ։ | ։ = Ա՛ն · բ · ։ ։
Ա՛ն · գ · ։ · ։ | ։ Ցոր · ա · ։ · ։ · ։ · ։ · ։ ։

= Գե · գ · ։ · ։ · ։ | ։ Դե՛ն · ժբ · ։ · ։ | ։ Գ՛ե · ժբ · ։ · ։ · ։ ։
։ = Ա՛ն · գ · ։ · ։ | ։ Դե՛ն · բա՛ · ։ · ։ | բ · ։ · ։ ։
։ Տե՛ս = Թագ · ժբ · ։ · ։ | ։ Դե՛ն · ւբ · ։ · ։ | ։ Դ՛ե · ժբ · ։ · ։ · ։ ։
։ | ։ Դե՛ն · ւգ · ։ · ։ | Դաւ · ժբ · գ · ։ · ։ ։

ամենքա՛ն ա՛ր տանեմ. գուն ալ խրատկէ՛ մէջ
անզգաւեցուածքնուն մէկուն պէս պիտի բլլաս. և
հիմա կ՚ապչի՞մ թագաւորին գրուցել, ու անկ-
14 կա գիս քեզմէ չորդիներ բայց ԱՀաւ անոր
խօսքը մտիկ ընել չուզեց. հապա անկէ զօրա-
ւոր բլլալով՝ ի՛նկնիկս բռնադատանց ու անոր
15 հետ պատկեցաւ. Ու Նոյեր Աւիան գանկիկս
խիստ չատ ատեց, անոնկ որ ուղեցած ատեր-
քիններ — ան ուղեցած ալէրնի ատէրի մէջ էր. և
16 Աւիան անոր բսաւ, Էլ՝ գնաս. Ու անկիկս անոր
բսաւ, Գատամաս չկայ՝ գիս վռնտելուդ
չարաքինները միւս ինծի բրածէդ ատէրի մէջ
17 է. բայց ԱՀաւ անոր մտիկ ընել չուզեց. Եւ
իրեն ծառայութիւն ընող մանչը կանչեց ու
բսաւ, Ախիա քովիս գուբս Հանէ, ու հանէն
18 գուսը կզկէ. (Եւ ազկան վրայ չրազմագոյն
պատուհաս մը կար. քանդի թագաւորին
կոչ ազխինները ատանկ պատուհաս կը հագ-
նէին.) Ու անոր ծառան գանկիկս գուբս հա-
19 նեց, ու հանէն գուսը կզկեց. Եւ թագաւոր
Ամխիր առաւ, — իր գլխուն վրայ չանչ,
ու իր վրայի բազմագոյն պատուհասները պատ-
առեց, և ՚ձէռքը իր գլխուն վրայ գբաւ,
20 ու լալով գնաց. Եւ անոր եղբայրը Աբիա-
գամ՝ անոր բսաւ, Մինիկ եղբայրդ Աւիան քե-
զի հէնա եզաւ. ու հիմա, քոյրս լուս կե-
ցիր. ան քու եղբայրդ է. ասիկա սիրազ մի
գներ. և թագաւոր իր եղբօրը Աբիագամին առ-
21 նր անմխիթար կը նստէր. Ու Դաւիթի թա-
գաւորը աս ամէն բաներըն լսելով՝ խիստ չբար-
22 կացաւ. Եւ Աբիագամ Աւիանին հետ ազիկ
կամ գէշ խօսք մը չխօսեցաւ. քանդի Աբի-
ագամ ՚Աւիանը կ՚ատէր՝ իր քոյրը Թամնարը լըս-
կելուն համար.
23 Ու երկու տարի անցնելէն ետքը, երբոր
Աբիագամին ընչիներէն մնար եզած բա-
ազատորին մէջ ՚ասրաելտաւը կ՚ընէին, Աբիա-
գամ՝ թագաւորին բոլոր որդիները հրաւիրեց.
24 Եւ Աբիագամ՝ թագաւորին գնաց ու անոր բ-
սաւ, Ահա քու ծառայիդ ընչիներէն ասրաելը-
տաւը կ՚ընեն. չնորհք երէ, թագաւորդ ու
անոր ծառաներըն քու ծառայիդ հետ երթան.
25 Եւ թագաւորը Աբիագամին բսաւ, Չէ, որ-
գիս, ամէնքս չերթանք, որ քու մրազ ծան-
րութիւն չբլլանք. ու գանկիկս ասիկից. բայց
Դաւիթ երթալ չուզեց, ու գանկիկս օրհնեց.
26 Եւ Աբիագամ՝ բսաւ, Երէկ ոչ՚ գոնէ իմ եղբայրս
Աւիան մեր հետը գայ. ու թագաւորը անոր
27 բսաւ, Ընչիկս ինչո՞ւ քու հետդ երթայ. Բայց
Աբիագամ գանկիկս ասիկայուն հառնար Աւիանը
ու թագաւորին բոլոր որդիները անոր հետը
28 խրկեց. Եւ Աբիագամ իր մանչերուն պատուի-
րեց ու բսաւ, Նայեցէ՛ք, երբոր Աւիանին հոգ-
որ գիներէն գատարմանայ, ու ես ձեզի Ամ-
նոնը գտրկէ՛ք բանտ, գանկիկս մեռցուցէ՛ք.
մի վախնար. ՚չէ՞ որ ես ձեզի հրամայեցի.
29 քաշմասիրտ ու գօրաւոր կարիմներ եղէ՛ք. Եւ
Աբիագամին մանչերը Աբիագամին պատուիրա-
ծին պէս բրին Աւիանին. ու թագաւորին բո-
լոր որդիքը ոտք ելան, և ամէն մէկը իր չո-
30 բին հեծնելով՝ փախան. Ու անոնք գես ճամ-
բան բլլալով, Դաւիթին լուր բերին ու բսին,
Աբիագամ՝ թագաւորին բոլոր որդիները մեռ-
31 ցուց, ու անոնցմէ մէկը չմնաց. Եւ թագա-
ւորը ոտք ելաւ, ՚իր հանդերձները պատ-
առեց, ու ՚գետինը պատկեցաւ. ու անոր բո-
լոր ծառաները հանդերձներուն պատառած ՚էր
32 Յովնադաբ կը կոչուներ. Ու Դաւիթին եղբօրը
Շամասային որդին ՚Յովնադաբ պատասխան
տուաւ ու բսաւ, Իմ տէրս չկարծէ որ բոլոր
երիտասարդներըն՝ թագաւորին որդիները մե-
ցուցին, քանդի միայն Աւիան մեռած է. վա-
սին գի ասը բաներ Աբիագամին բերնեմէն պա-
չուած էր՝ անոր քոյրը Թամնարը լրկած օրէն
33 ի վեր. Ու հիմա իմ թագաւոր տէրս իր սրբ-
սին մէջ աս բաներ չդնէ, կարծելով թէ թա-
գաւորին բոլոր որդիքը մեռան, քանդի մի-
34 նակ Աւիան մեռած է. Եւ Աբիագամ փախաւ.
Ու երբոր Դ—ն պատանին գէտը աչքերը
վերցուց նայեցաւ, տեսաւ որ իր հետևէն լե-
ռանը փոմէն խիստ չատ ժողովուրդ կու գար.
35 Յովնադաբ թագաւորին բսաւ, Ահա թագաւորին որդիքը կու գան. ծառա-
36 յիդ խօսքը եղաւ. Եւ անիկա իր խօսքը լը-
ցընցուցածին պէս՝ ահա թագաւորին որդիքը
եկան, ու ձայներնին վերցուցին ու լացին.
և թագաւորն ալ ու անոր բոլոր ծառաները
խիստ մեծ լացով մը լացին.
37 Իսկ Աբիագամ՝ փախաւ, ու Գեսուրի թա-
գաւորին՝ Ամիուդի որդուն Թոլմիին գնաց.
բայց Դ—ն ամէն օր իր որդուն համար սուգ
38 կ՚ընէր. Եւ Աբիագամ փախաւ, ու Գեսուր
գնաց, ու հոն երեք տարի մնաց. Եւ Դաւիթ
թագաւորը Աբիագամին հետքերէն կը փափա-
քէր, քանդի մեռնող Աւիանին վրայով ՚մխի-
թարուեր էր.

ԳԼ. ԺԴ

1 Յովաբ թէկոացի իմանալով որ թագաւորին սիրտը Աբիագամի
վրայ կ՚երթայ, ուղարկեց Թեկոայէն իմաստուն կին մը բերել, ու
ըսաւ անոր կանխէն խրատեց որ ինչպէս պիտի խօսի. 2 Ու Յովաբ
կանչեցուց Թեկոայէն, մեռելը, ու անոր ըսաւ, Սուգ ըրէ, սուգի
զգեստներ հագիր՝ բանի, գանկիկս մեռցուցէ՛ք
մի վախնար. ՚չէ՞ որ ես ձեզի հրամայեցի.
29 քաշմասիրտ ու գօրաւոր կարիմներ եղէ՛ք. Եւ
Աբիագամին մանչերը Աբիագամին պատուիրա-
ծին պէս բրին Աւիանին. ու թագաւորին բո-
լոր որդիքը ոտք ելան, և ամէն մէկը իր չո-
30 բին հեծնելով՝ փախան. Ու անոնք գես ճամ-
բան բլլալով, Դաւիթին լուր բերին ու բսին,
Աբիագամ՝ թագաւորին բոլոր որդիները մեռ-
31 ցուց, ու անոնցմէ մէկը չմնաց. Եւ թագա-
ւորը ոտք ելաւ, ՚իր հանդերձները պատ-
առեց, ու ՚գետինը պատկեցաւ. ու անոր բո-
լոր ծառաներըն հանդերձներուն պատառած ՚էր
32 Յովնադաբ կը կոչուներ. Ու Դաւիթին եղբօրը
Շամասային որդին ՚Յովնադաբ պատասխան
տուաւ ու բսաւ, Իմ տէրս չկարծէ որ բոլոր
երիտասարդներըն՝ թագաւորին որդիները մե-
ցուցին, քանդի միայն Աւիան մեռած է. վա-
սին գի ասը բաներ Աբիագամին բերնեմէն պա-
չուած էր՝ անոր քոյրը Թամնարը լրկած օրէն
33 ի վեր. Ու հիմա իմ թագաւոր տէրս իր սրբ-
սին մէջ աս բաներ չդնէ, կարծելով թէ թա-
գաւորին բոլոր որդիքը մեռան, քանդի մի-
34 նակ Աւիան մեռած է. Եւ Աբիագամ փախաւ.
Ու երբոր Դ—ն պատանին գէտը աչքերը
վերցուց նայեցաւ, տեսաւ որ իր հետևէն լե-
ռանը փոմէն խիստ չատ ժողովուրդ կու գար.
35 Յովնադաբ թագաւորին բսաւ, Ահա թագաւորին որդիքը կու գան. ծառա-
36 յիդ խօսքը եղաւ. Եւ անիկա իր խօսքը լը-
ցընցուցածին պէս՝ ահա թագաւորին որդիքը
եկան, ու ձայներնին վերցուցին ու լացին.
և թագաւորն ալ ու անոր բոլոր ծառաները
խիստ մեծ լացով մը լացին.
37 Իսկ Աբիագամ՝ փախաւ, ու Գեսուրի թա-
գաւորին՝ Ամիուդի որդուն Թոլմիին գնաց.
բայց Դ—ն ամէն օր իր որդուն համար սուգ
38 կ՚ընէր. Եւ Աբիագամ փախաւ, ու Գեսուր
գնաց, ու հոն երեք տարի մնաց. Եւ Դաւիթ
թագաւորը Աբիագամին կ՚ելլելու հոգը փափա-
քէր, քանդի մեռնող Աւիանին վրայով ՚մխի-
թարուեր էր.

ԳԼ. ԺԴ

1 Յովաբ թէկոացի իմանալով որ թագաւորին սիրտը Աբիագամի
վրայ կ՚երթայ, ուղարկեց Թեկոայէն իմաստուն կին մը բերել, ու
ըսաւ անոր կանխէն խրատեց որ ինչպէս պիտի խօսի. 2 Ու Յովաբ
կանչեցուց Թեկոայէն, մեռելը, ու անոր ըսաւ, Սուգ ըրէ, սուգի
զգեստներ հագիր՝ բանի,

1 Եւ Շաբաթուայն որդին Յովաք խնայատ որ
2 Թագաւորին սիրոյը Աբիսագային վրայ է ։ Ու
Յովաք Թեկուէ ՚ուղղ իրկնց , և անկէ խելացի
կնիկ մը բերել տուաւ , ու անոր ըսաւ , Կ՚ա-
զաւնիմ՝ քեզ սգաւոր ձեւացուր , ու սգոյ
հանդերձներ հագիր , եղով մի օծուիր , ու
մեռելի մը համար չսասնցայիլ տարի բոնագ
3 կնկան մը պէս եղիր ։ Ու Թագաւորին մօտիր ,
ու անոր աս կերպով խօսէ ։ Եւ Յովաք ՚անոր
4 բերանը խօսքերը դրաւ ։ Ու ան Թեկուացի
կնիկը Թագաւորին մօտաւ խօսելու համար ։
ու Երեսը վրայ գետինը իյնալով՝ անոր խո-
նարհութիւն երաւ , ու ըսաւ , Ով Թագա-
5 ւոր , օգնէ ինձ ։ Ու Թագաւորը անոր ըսաւ ,
Քեզի ի՞նչ եղաւ ։ Ու կնիկը ըսաւ , Ո՛ , Ես
մէկ պրելատի կնիկ մըն եմ ու իմ էրիկս մե-
6 ռած է ։ Ու քու ազախինդ երկու որդի ու-
նէր , ու երկուքը դաշտի մէջ իրարու հետ
ծեծկուելան ։ և անոնց մէջը հաշտեցնող մը
չըլլալուն համար՝ մէկը միւսը զարկաւ ու
7 զանիկա մեռցուց ։ Ու ահա ՚բոլոր ազգա-
տոհմը քու ազախինդի դէմ ոտք եղան , ու
ըսին , Իր եղբայրը մեռցնողը տուր , որ զա-
նիկա մեռցնենք՝ իր մեռցուցած եղբօրը կե-
նագր համար , ու ժառանգն ալ կորսնցնենք ։
և ինծի ձեռացած կայծը պիտի մարեն , երկրիս
վրայ էրկանս անուն ու ձեռագրդը չպահե-
8 լով ։ Ու Թագաւորը կնկանը ըսաւ , Տուն գնա ,
9 ու ես քեզի համար կը պատուիրեմ ։ Ու Թե-
կուացի կնիկը Թագաւորին ըսաւ , Ով տէր
իմ Թագաւոր , ՚մեղքը իմ վրաս ու իմ հօրս
տանը վրայ ըլլայ , ՚բայց Թագաւորը ու անոր
10 աթոռը անպարտ ըլլայ ։ Ու Թագաւորը ըսաւ ,
Թէ որ քեզի բան մը ըսող ըլլայ , անիկա ին-
11 ձի բեր , ու ալ քեզի չդպչիր ։ Ու անկէ ըսաւ ,
Թագաւորը չնարհք ընէ , իր Տէր Աստուածը յիշէ , ու չթոյլ տր ՚արեան
վրէժխնդիր իրենը չաւնան ապականելու , որ
իմ որդիս մեռցնեն ։ Ու անիկա ըսաւ , ՚Տէրը
կենդանի է որ քու որդւոյդ ՚մազ մը գե-
12 տին պիտի չիյնայ ։ Ապա անոր կնիկը ըսաւ ,
Թող քու ազախինդ իմ սիրոյս Թագաւորին
մէկ խօսք մը պրռնչէ ։ ու անիկա Ըրսուչէ ը-
13 սաւ ։ Ու կնիկը ըսաւ , Ու ըսենն ՚Աստուծոյ ժո-
ղովուրդին վրայ ինչո՞ւ համար այդպէս բան
կը մտածես ։ որովհետև Թագաւորը քանի որ
՚իր աքսորածը ետ չդարձնէ , աս խօսքերը
14 խօսելով յանցաւոր պէս կ՚ըլլայ ։ Քանզի մենք
՚մի հարկէ պիտի մեռնինք , ու գետինը թա-
փած ջուրին կը նմանինք , որ ՚ետ ու՞մէ կոտղ
չժողվուիր ։ և Աստուած ոչ ՚հոգին
չառնէր , հապա ՚միջոցներ կը Ընտրէ , որ
15 աքսորուածը իրմէ աքսորուած չմնայ ։ Ու
հիմա ես անոր համար իմ Թագաւոր տիրոջս
ասս խօսքը ըսելու եկայ , քանզի ժողովուրդը
դիս վախցուց ։ ու քու ազախինդ ըսաւ , Ի-
մա Թագաւորին հետ խօսիմ , գուցէ Թագա-
16 ւորը իր ազախինին խօսքը կատարէ ։ Որով-
հետև Թագաւորը մտիկ ընելով՝ իր ազախինը
պիտի ազատէ ան մարդուն ձեռքէն , ՚ետ դիս
ու իմ որդիս միասին Աստուծոյ ժառանգու-
17 թենէն ջնջել ։՚ Եւ քու ազախինդ ըսաւ ,
Իմ Թագաւոր տիրոջս խօսքը միխիթարութիւն
պիտի ըլլայ ։ քանզի իմ Թագաւոր տէրս Աս-
տուծոյ հրեշտակի մը պէս է , ՚ո բարին ու
չարը կը հասկընայ ։ և քու Տէր Աստուածդ
18 քու հետդ ՚ըլլայ ։ Ու Թագաւորը պատասխան
տուաւ ու կնկանը ըսաւ , Քեզի հարցընելու
բանս ինծմէ մի պահեր ։ Ու կնիկը ըսաւ , Իմ
19 Թագաւոր տէրս Թող դրուչէ ։ Եւ Թագաւորը
ըսաւ , Արդեօք աս ամէն բանիս մէջ Յովաբին
ձեռքը քեզի հետ է ։ ու կնիկը պատասխան
տուաւ ու ըսաւ , Ով տէր իմ Թագաւոր , քու
անձդ կենդանի է որ իմ Թագաւոր տիրոջս
ըսած բոլոր խօսքերէն բնաւ մէկը աջ ոչ ձա-
կամ ձախ դին չկրնար խոտորիլ ։ քանզի քու
ծառադ Յովաբն է ինծի պատուիրողը , ու
աս ՚բոլոր խօսքերը քու ազախինդի բերանը
20 դնողը անիկա է ։ Աս խօսքիս ձեւը դարձընե-
լու համար՝ քու ծառադ Յովաբ աս բանը
բրաւ ։ ու իմ տէրս ՚Աստուծոյ հրեշտակի մը
պէս խելացուն է՝ բոլոր երկրիս վրայ եղած
բաներդ գիտնալու ։
21 Եւ Թագաւորը Յովաբին ըսաւ , Ահա հի-
մա աս բանը բրի ։ գնա՝ Աբիսագային պատանին
22 ետ դարձուր ։ Ապա Յովաբ երեսը վրայ
գետինը ինկաւ և անոր խոնարհութիւն ը-
րաւ ու օրհնեց Թագաւորը ։ և Յովաբ ըսաւ ,
Քու ծառադ այսօր գիտցաւ որ քու աչքին
մէջ առջիդ շնորհք գտայ , ով տէր իմ Թա-
գաւոր , քանզի Թագաւորը իր ծառային խօս-
23 քը կատարեց ։ Ու Յովաբ եղաւ՝ ՚գնաւ դէ-
24 նաց , ու Աբիսագային Երուսաղէմ բերաւ ։ Եւ
Թագաւորը ըսաւ , Թող իր տունը դառնայ ,
ու ՚իմ երեսս չտեսնէ ։ Եւ Աբիսագային իր տու-
նը գարձաւ , ու Թագաւորին երեսը չտեսաւ ։
25 Եւ բոլոր Իսրայէլի մէջ Աբիսագային պէս
դեղեցիկ ու գովելի մարդ մը չկար , անկից
՚ոտքին Թաթին մինչև գլխուն գագաթը ա-
26 նար մը չունէր ։ Ու երբոր իր մազերը կը
կտրէր , (որովհետև տարին անգամ մը մազե-
րը կը կտրէր , քանզի իր վրայ ծանրանալուն
կ՚ըլլար ,) իր գլխուն մազերը կը կշռէր , ՚ե

բազաւորական կշռով երկու հարիւր սիկղ
27 ի-ից ։ եւ Արխազոմին երկաք ոսկի՝ ու թա-
սիար անուանով մի ոսկիկ մի ծնաւ . անիկա
տեսքով գեղեցիկ կնիկ մին էր ։
28 Եւ Արխազամ երուսաղէմի մէջ բնաւ երկու
տարի նստաւ , ու բազաւորին երեսը չտե-
29 սաւ ։ եւ Արխազամ Յովաբին հրէշտ խրկեց , որ
գանիկա բազաւորին խրկէ . բայց անիկա չու-
զեց անոր երթալ . ու նորէն երկրորդ անգամ
30 հրէշտ խրկեց . ու անիկա երթալ չուզեց ։ Ան-
ոնանոր Աբիհուդ իր ծառանեըուն բսաւ , Ցն-
ակ Յովաբին որոշ՝ որ իմ հրեշտ մնան է ,
ու անիկա հոն գարի ունի . գացէք՝ գանիկա
կրակով այրեցէք ։ եւ Արխազամին ծառանին
31 րը ան որոշ կրակով այրեցին ։ Ու Յովաբ և-
լաւ՝ Արխազամին ոտանը գնաց , և անոր բսաւ ,
ինչո՞ւ համար քու ծառանիդ իմ որոշ կը-
32 րակով այրեցին ։ Ու Արխազամ Յովաբին բսաւ ,
Ահա ինծի հրէշտ խրկեցի ու ըսի , Հոս եկուր ,
քեզ թագաւորին խրկեմ՝ որ ըսես թէ Գե-
ոսաբէն ինչո՞ւ եկայ . իմ հոն բլլալս ինծի ա-
ւելի ապէկ էր . և հիմա թագաւորին երեսը
տեսնեմ՝ ու թէ որ իմ վրաս յանցանքն ու մը
33 կայ , թող զիս սպաննէ ։ Եւ Յովաբ թագա-
ւորին գնաց ու — ըսաւ անոր խնդացուց . և
անիկա Արխազամը կանչեց . ու թագաւորին
քովը գնաց , և թագաւորին առջեւը երեսի
վրայ իյնաւ — մինչև գետինը խոնարհութիւն
ըրաւ . ու թագաւորը Արխազամը համբուրեց ։

ԳԼ · ԺԸ

1 Ա. Աբիսողոմ անոշ խոսքով և մտքի ոսոխութիւն ցուցնելով։ Խորհրդով մտքերը իրեն կը գրաւէ։ 7 Ուխա մը կասկածու պատճառով հրաման կ՚առնէ փերթն երթալու։ 19 ու հոն ապստամբութիւնն ալ ի գլուխ։ 23 Դաւիթ ու լուրին վրայ Եբուսացիին կը փախչի։ 28 Եղբայր Դաւիթին գալուխ չուգեր ։ 31 Աբիսողոմ ու Աբիթաղոր առ պատանին հետ ինչ կը խրախճին։ 36 Դաւիթ ու իր ժողովուրդը լուրով Յորդանան կ՚անցնին։ 37 Դաւիթ կը խնդրէ Բարզիղայ որ Աբիսողոմին խորհուրդը խափանէ։ 38 Քուսի պատուիրեալով ինչ կը խրկուի ։

1 Եւ ոանկէ ետքը Արխազամ իրեն հանար
ինչ քեր , ձիեր ու իր առջեւէն վազել տուաւ
2 տասնհինգ մարդ պատրաստեց ։ Եւ Արխա-
զամ կանուխ կ՚ելլէր ու դրանը ճամբուն մէկ
կողմը կը կայնէր . և Արխազամ ամէն դատ
ունեցող ու դատաստանի հանար թագաւորին
եկող մարդը կը կանչէր ու կ՚ըսէր , Դուն ո՞ր
քաղաքէն ես . ու երբոր անիկա՝ Իսրաէլ
3 իոպայէլի ցեղերուն մէկէն եմ՝ կ՚ըսէր , Արխա-
զամ անոր կ՚ըսէր , Նայէ , քու գատդ ճըս-
նաւոր և ուղիղ է , բայց թագաւորին կողմանէ
4 քեզի մտիկ ընող չկայ ։ Եւ Արխազամ կ՚ըսէր ,
Երանի թէ զիս աս երկրին վրայ դատաւոր
դնէին . ու ամէն մէկ հետ գատ ունեցող մարդ
5 գը ինծի գար , և անոր իրաւունք ընէի ։ Ու
երբոր մէկ մարդ մը մօտենար անոր խոնար-
հութիւն ընելու , անիկա ձեռքը կ՚երկընցը-
նէր , գանիկա կը բռնէր ու կը համբուրէր ։
6 Եւ Արխազամ գատաստանի համար թագա-
ւորին եկող բոլոր Իսրաէլին այսպէս ընելով ,
Իսրաէլի մարդոց սիրտը Իրեն գրաւեց ։
7 Ու Քառասուն տարին բլլնալէն ետքը
Արխազամ բսաւ թագաւորին , Ձնորհք ըրէ ,
երթամ ու Յէրոնը բրած ուխտս փերթոնի մէջ
8 կատարեմ . Ասիանի ծառայ Հերթոր Աղուս
Գեսուրը կը բնակէի Ասխա ըրի ու ըսի , Թէ
որ Տէրը զիս երուսաղէմ գարձնէ , Տէրոջը
9 ծառայութիւն բնեմ ։ Եւ թագաւորը անոր
բսաւ , Գնա խաղաղութեամբ ։ Ու անիկա
10 եղաւ փերթոն գնաց ։ Եւ Արխազամ Իսրաէլի
բոլոր ցեղերուն լրտեսներ խրկեց , ու բսաւ ,
փողին ձայնը բանիտգ պէս՝ Արխազամ փեր-
11 թոնի մէջ թագաւոր եղաւ՝ ըսէք ։ Ու Արի-
սողոմին հետ երուսաղէմէն երկու հարիւր
մարդ գնաց Հրաւիրուած . անոնք Իմտանու-
թիւնի գացին , ու ամենևին բան մը չգիտ գի-
12 տեր ։ Եւ Արխազամ գոհերն բրած ատենը՝
Դաւիթին խորհրդակիցը Գեղոնացի Աբիսո-
փելը իր Գեղոն քաղաքէն կանչել տուաւ ։
և գատաճանութիւնը զօրացաւ ու ժողովուր-
դը երթալով՝ կը շատնար Արխազամին քովը ։
13 Եւ Դաւիթին լրտեսը մը եկաւ ու բսաւ ,
Իսրաէլի մարդոց սիրտը Արխազամին ետևա
14 մէկ եղաւ ։ Ասոնանոր Դաւիթ երուսաղէմի
մէջ իր հետը եղող բոլոր ծառանեըուն բսաւ ,
Ելէք Փախչինք , քանզի Արխազամին երեսէն
մեզի ազատութիւն չկայ ։ չատ արէք՝ գա-
ցէք , չըլլայ որ անիկա չատով մեզի հասնի ,
ու մեր վրայ չարիք հասցընէ , ու քաղաքը
15 սուրի բերնէն անցընէ ։ Եւ թագաւորին ծա-
ռանեըը թագաւորին բսին , Ահա քու
գաւորը ինչ որ պիտի հաճարի , անոնա քա-
ծառանեըդ պատրաստ են ընելու ։
16 Ու Թագաւորը և անոր ետևէն անոր բո-
լոր տուներ ելաւ ։ ու թագաւորը Իր հարճե-
րէն տասը կնիկ թողուց , որ տունը մէջ պահ-
17 պանութիւն ընեն ։ Եւ թագաւորը ու անոր
ետևէն բոլոր ժողովուրդը ելաւ , ու անոնք
18 հեռու Տանդ մը կայնեցան ։ Եւ անոր բոլոր
ծառանեըը Ու բոլոր փերեթիներն և բոլոր
փերեթիներն անոր քովէն կ՚անցնէին ։ ու ա-
նոր հետ Գեթէն եկած բոլոր Գեթացիները՝ վեց
հարիւր մարդ՝ առջեւէն կ՚անցնէին ։
19 Եւ թագաւորը Գեթացի Իթթիին ը-

1 Տէ- գլ · ժը · 13 ·
= Հմր · 21 ·
2 Ծն · լդ · 4 · խե ·
13 · Դան · ժե · 22 ·
= Գէ · ժը · 11 ·
3 գ Թագ · ա · 2 ·
4 Նէր · բարի
5 Դատ · բ · 22 ·
6 Հատ · ժգ · 12 ·
7 Նէր · գաղտու ·
8 Ընտ · ինձդ՝ չորս
9 ա Թագ · ժգ · 2 ·
10 Գէ · ժգ · 31 ·
11 Ծն · իբ · 22 · 21 ·
ը ա Թագ · բ · 12 ·
ժգ · 3 · 2 ·
12 Ելք · ամէն՝ չորս
13 Ա Թագ · ժգ · 11 ·
14 Ելք · խա · 9 · 26 ·
12 · 13 · 14 ·
15 Ելք · գ · 1 ·
16 Հմր · ե · Դատ · բ ·
17 ·
18 Նէր · հաճէն
19 Գէ · ժբ · 31 · 32 ·
Նէր · ասոր
Գէ · ժգ · 31 ·
Նէր · ը · 18 ·
Գէ · ժբ · 2 ·

սաւ, ինչո՞ւ համար գաւն ալ մեզի հետ պի-
ակ երթաս. գարձիր ու քեզ տուր հետ
նաւակ, քանզի գաւն օտարական ես, ու նաև
20 եղած տեղդ պանդուխտ ես. Դաւն երկիկ եկար,
ու այսօր ես քեզ տեղէդ խախտե՞մ, որ ինծի
հետ երթաս. ահա ես կ՚երթամ ՚ուր որ պիտի
երթամ. գաւն գարձիր ու քու եղբայրներդ
ալ գարձուր. ողորմութիւնը ու ճշմարտու-
21 թիւնը քու հետդ ըլլայ. Ու երթի քեզ ապաւա-
րեն պատասխան տուաւ ու ըսաւ, ՚Տէրը կեն-
դանի է, ու իմ քեզ ապրա ալ կենդանի
է, որ իմ քեզ ապրա ուր որ ըլլայ, թէ
մահուան մէջ և թէ կենդանութեան մէջ քու
22 ծառադ ալ հոն պիտի ըլլայ. Եւ Դաւիթ
ԵՍԻԻին ըսաւ, Ո՚՚՚

թագաւոր, «չնորհակալ եմ.» թող քու առջեւդ չնորհք գտանեմ։
5 Եւ Դաւիթ թագաւորը մինչեւ Բահուրիմ եկաւ, և ահա անկէ Սաւուղին տանը ազգատոհմէն Գերայի որդին Սեմէի անունով մարդ մը ելաւ, ու ելլելով կ՚անիծէր, 6 եւ Դաւիթին ու Դաւիթի թագաւորին բոլոր ծառաներուն քար կը նետէր. և բոլոր ժողովուրդը ու բոլոր զօրաւոր մարդիկը երեքակողմէ գիշեր 7 ու ձախ գիշեր կ՚երթային. Եւ Սեմէի ետեւ ա նէիք ատած առներ այսպէս կ՚ըսէր. ելիր՝ ելիր, ով արիւնահեղ մարդ, ով անօրէն մարդ. 8 Տէրը Սաւուղին տանը բոլոր արիւնը քու վրադ դարձուց, որ անոր տեղը թագաւոր եղար. ու Տէրը թագաւորութիւնը քու որդւոյդ Աբիսողոմին ձեռքը տուաւ. և ահա քու չարիքդ քեզի հասաւ, քանզի դուն արիւնահեղ մարդ մըն ես։ 9 Եւ Շարուհեայի որդին Աբեսա թագաւորին ըսաւ, Ա՛ռ ատած չունը թող տանի հանուր իմ տիրոջս թագաւորին անէծք ուղղէ. թող ուրեք անցնիմ ու 10 անոր գլուխը առնեմ։ Բայց թագաւորը ըսաւ, Ով Շարուհեայի որդիք, դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք. թող ուզէ որ այսպէս անէծք ուղղէ, քանզի Տէրը ըսաւ անոր, Դաւիթը անիծէ. ու ո՞վ կրնայ ըսել թէ ինչո՞ւ 11 հանուր այդպէս ըրիր։ Եւ Դաւիթ Աբեսային ու իր բոլոր ծառաներուն ըսաւ, Ահա ինքս որ իմ արգանդէս ելլող որդիս իմ հոգիս կը փնտռէ, ո՛ր ուրացա ես բենիամինեանը. թող ուզէ զանիկա, որ անիծէ, քանզի Տէրը 12 ըսաւ անոր։ Գուցէ Տէրը իմ նեղութիւնս նայի, ու աստուած անոր տուած անէծքին 13 տեղը Տէրը ինծի բարիք հատուցանէ։ Եւ Դաւիթ իր մարդոցը հետ ճամբան կ՚երթար, ու Սեմէի դիմացէն լեռանը գագաթը կ՚երթար և անէծք տալով, քարեր նետելով ու հող 14 ցանելով կ՚երթար։ Եւ թագաւորը ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը յոգնած եկան ու հոն հանգչեցան։
15 Եւ Աբիսողոմ ու բոլոր ժողովուրդը՝ Իսրայէլի մարդիկը երուսաղէմ մտան, ու Աքիտոփել անոր հետն էր։ 16 Եւ երբոր Դաւիթին բարեկամը Արատացի Քուսի Աբիսողոմին գնաց, Քուսի ըսաւ Աբիսողոմին, կեցցէ արքան, կեցցէ արքան։ 17 Եւ Աբիսողոմ Քուսիին ըսաւ, Քարեկամդ վրայ ունեցած սէրդ ատիկա՞ է. ինչո՞ւ բարեկամիդ հետ չգացիր։ 18 Եւ Քուսի ըսաւ Աբիսողոմին, Չէ, հապա Տէրը զիս ու ասոր ժողովուրդին և Իսրայէլի բոլոր մարդոց ընտրածը ով որ ըլլայ, ես անոր պիտի ըլլամ ու անոր հետ պիտի նստիմ։ 19 Ըլլամ ու անոր հետ պիտի նստիմ. Ինչպէս ալ հոգւոյն ծառայութիւն պիտի ընեմ, անոր պիտի ըլլամ։ Ինչպէս որ քու հօրդ առջեւը ծառայեցի, անանկ ալ քու առջեւդ պիտի ըլլամ։
20 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ Աքիտոփելին, Խորհուրդ տուր թէ ի՛նչ ընելու ենք։ Ու Աքիտոփել ըսաւ Աբիսողոմին, Քու հօրդ հարճերուն մէկուն մտիր, որոնք անոնք տունը պահպանելու համար թագուց. ու երբոր բոլոր Իսրայէլ լսէ որ գուն քու հօրդ հաճելի եղար, անոնք բոլոր քեզի հետ եղողներուն 22 ձեռքերը պիտի ուժեղանան։ Ու տան մարդիկը վրայ Աբիսողոմին համար վրան կանգնեցին, և Աբիսողոմ բոլոր Իսրայէլին աչքերուն առջեւ 23 ջնջը իր հօրը հարճերուն մտաւ։ Ու այն օրերը Աքիտոփելին տուած խորհուրդը այնպէս էր, ինչպէս որ մէկը Աստուծոյ խօսքը հարցնէր. Աքիտոփելին ամէն խորհուրդը՝ թէ Դաւիթին քովը և թէ Աբիսողոմին քովը այնպէս էր։

ԳԼ. ԺԷ

1 Քուսիին յայտնաբանութիւնը Աքիտոփելի խորհուրդը կը ձրժան Աստուծոյ նախատեսութեամբ համաձայն։ 15 Դաւիթին գաղտնի կերպով լուր կը իրկուի։ 23 Աքիտոփել ինքզինքը կը կախէ։ 25 Ամասայի ցուցակը կ՚ըսուի։ 27 Մահանայիմ մէջ Դաւիթին պաշար կը բերեն։

1 Եւ Աքիտոփել ըսաւ Աբիսողոմին, Հիմա տասներկու հազար մարդ ընտրեմ ու ելլեմ, և 2 ես գիշեր Դաւիթին հասնէն իյնամ. Ու անիկա քանի որ յոգնած ու ձեռքերը իջուցած է, անոր վրայ հասնեմ ու վախցընեմ զանիկա, որ անոր հետ եղող ժողովուրդը փախչի. ու 3 սպանակ թագաւորը զարնեմ. Այսպէս բոլոր ժողովուրդը քեզի պիտի դարձընեմ. քանզի քու փնտռած մարդդ՝ ամէնը ձեռքդ անցած կը սեպուի, ու բոլոր ժող 4 մուրդը խաղաղութեան մէջ կ՚ըլլայ։ Եւ ասոր խօսքը Աբիսողոմին ու Իսրայէլի բոլոր ծերերուն աչքին † հաճոյ երեցաւ։
5 Եւ Աբիսողոմ ըսաւ, Հիմա Արատացի Քուսին ալ կանչեցէք, ‡ որ անոր խորհուրդն ալ 6 լսենք։ Ու երբոր Քուսի Աբիսողոմին մտաւ, Աբիսողոմ անոր հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Աքիտոփել ասանկ բան մը ըսաւ. արդ ես որ անոր խօսքը կ՚ընենք թէ չէ, գուն խօսէ։ 7 Եւ Քուսի Աբիսողոմին ըսաւ, Աքիտոփելին 8 ասած խորհուրդը ասանկ աղէկ չէ։ Եւ Քուսի ըսաւ, Դուն գիտես որ քու հայրդ ու

* Եբր. երկրպագա-ՔԻՆ կ՚ընեմ.
† Գլ. ԺԲ. 18. ¶ ՔԱԽ. բ. 8. 44.
‡ Ը Օր. Ժգ. 13.
§ Տե՛ս գլ. ա. 18. ¶. 33. 38. ¶. 11. 13.
|| Դատ. ՔԱ. 34. 36.
¶ 33. ՔԱԽ. բ. 38.
# = ՔԱԽ. խդ. 33.
Գլ. ՔԱ. 8.
** Ը Օր. խբ. 28.
†† Գլ. ԺԲ. 22. = ՔԱԽ. բ. 23.
‡‡ Տե՛ս գ ՔԱԽ. ԺԸ.
§§ Գլ. ԺԱ. 1. ¶ Հատ. ՔԱ. 30.
|| Դան. ԺԱ. 4.
¶¶ Գլ. ԺԸ. 13.
Դան. ՔԱ. 38. = ՔԱԽ. ա. 11. Սամ. ՔԱ. 18.
*** Գլ. ԺԱ. 37.
††† Գլ. ԺԱ. 37.
‡‡‡ Գլ. ԺԲ. 22. ¶ ՔԱԽ. ԺԱ. 17.
§§§ Գլ. ԺԱ. 24.
||| Գլ. ԺԱ. 16. ¶. 5. = ՔԱԽ. ԺԳ. 4.
¶¶¶ Գլ. բ. 1. Ջ.ԱՔ. բ. 15.
Գլ. ԺԲ. 11. Ամասի. ԺԱ. 17.
**** Գլ. ԺԱ. 11. 13.
†††† Գլ. ԺԱ. 13.
= Տե՛ս բ Օր. ԺԱ. 18.
‡‡‡‡ Գլ. ԺԱ. 14.
§§§§ Ջ.ԱՔ. ԺԳ. 1.
|||| Եբր. ու ինչ-որ կայ անոր բերանը
¶¶¶¶ Կամ բնակիչ. Թէ չէ գուն ալ խաղ.

անոր մնալոյ իւր գործաւոր էին, ու Սպանէրին պրպած էր գաշտի մէջ Հազուէրը կոխոտուցած արջառ պէս. և քու Հայրդ պատուիրանդ մնալոյ մըն է, ու դիւրերը ժողովրդի են հետ չկնաթ։
9 Եւ հինա անխիկա կամ փոսի մը մէջ կամ ուրիշ տեղ մը պահուած է. ու թէ որ ասդին անոնցմէ իշխողը ըլլայ, ամէն չարը պիտի գալ թէ Աբիաթարին եանէն գացող ժողովուրդը
10 զը կոտորեր է. Ասոնցմէ ատ իւ ծի պէս սիրտ ունեցող գործաւոր մնալոյ անոր բոլորովին Սպիտի խուճապ. քանզի բոլոր Իսրայէլ գիտէ որ քու Հայրդ գործաւոր է, ու անոր հետ
11 եղողները ուժի տէր մնալոյ են։ Ես պատճառաւ ես քեզի խորհուրդ կու տամ՝ որ բոլոր Իսրայէլ Դանէն մինչև Բերսաբէէ՝ Ծովին ջերը ծովի ափին քովի ժողովեն. դուն ալ անձամբ ընդ մէջը գաս։
12 Ետքը երթաս եւ այսպէս անոր վրայ երթանք՝ անկից ուր անոր գտնուի, ու անոր վրայ հասնինք՝ ինչպէս որ ցօղը գետնի վրայ կ՚իջնէ, և անկէ ու անոր հետ եղող բոլոր մար-
13 գոյնէն մէկը ողջ չմնայ։ Եւ թէ որ քաղաքին մը մէջ գոյան, ան քաղաքը բոլոր Իսրայէլ չուանները տանի, ու գանկիկա մինչև հեղեղատը քաշէնք, այնպէս որ հոն մէկ պզտիկ քար
14 մը անդամ չմնայ։ Եւ Աբիսողամ ու բոլոր Իսրայէլի մնալոյ մարդիկը ըսին, Աւազանչի Փուսիին խորհուրդը Աբիսողիլի խորհուրդէն ազէկ է. Քանզի Տէրը Աբիսողիլին ազէկ խորհուրդը դը ցրուելու Հրամայած տուեր էր, որ Տէրը Աբիսողամին վրայ չարիք հասցնէ։
15 Եւ Փուսի Սադոկի ու Աբիաթար քահանաներուն ըսաւ, Աբիսողիլ Աբիսողամին ու Իսրայէլի Ծերերուն այս ինչ խորհուրդը տուաւ, ես ալ այս ինչ խորհուրդը տուի. Հի-
16 մա չուտով հաղորդեցէք ու Դաւիթին խնդրեցէք ու ըսէք, Գիշերը Անապատին գաշտերուն մէջ մի կենար, հապա շուտով անցիր. չըլլայ որ թագաւորը ու անոր հետ եղող բո-
17 լոր ժողովուրդը ոչնչանայ։ Յոնաթան ու Աքիմաաց Ռոգէլի ապրիլին համար կայներ էին, քանզի չէին կրնար քաղաքը մտնել ու երեւնալ. և աղախինը գնաց ու անոնց պատմեց, և անոնք գացին ու Դա-
18 ւիթի թագաւորին իմացուցին։ Եւ պատանին մը տեսաւ զանոնք ու Աբիսողամին պատմեց. բայց անոնք երկուքը մէկտեղ չուտով գացին ու Բահուրիմ մէկ մնալոյ ու տունն մնալոյ. և անոնց իր գաւթիին մէջը ջրհոր մը ունէր, ու անոնք հոն իջան։ Եւ Կինոկը մէկ ծած-
19 կոյ մը առաւ, ջրհորին բերնին վրայ փռեց, ու անոր վրայ ձաւարը տարածեց, ու բանը
20 չհասկըցաւնցան։ Եւ Աբիսողամին ծառաները անի կնկանը տունը մնալոյ ու ըսին, Աքիմաաս ու Յոնաթան ո՞ր են։ Եւ Կինոկը անոնց ը-
տաւ, Զաւրին անդ իմ կողմէ անցան։ Ու անոնք փնտռտկցին ու չգտան, ու Երուսաղէմ գա-
21 ձան։ Եւ անոնց երթալէն ետքը չրհորէն ելան, ու գացին Դաւիթ թագաւորին իմացուցին, և Դաւիթին ըսին, Կելէք ու շուտով ջուրին անցէք, քանզի Աքիտոփէլ ձեզի հանար ա-
22 նանկ խորհուրդ մը ըրաւ։ Եւ Դաւիթ ու անոր հետ եղող բոլոր ժողովուրդը ելան ու Յորդանանէն անցան. ու մինչև առաւօտեան լոյսը Յորդանանէն չանցած մնալոյ մը չմնաց։
23 Եւ Աքիտոփէլ երբոր տեսաւ, որ իր խորհուրդը չկատարուեցաւ, իր էշուն հանին գրաւ ու ելաւ Իր քաղաքը ու իր տունը գնաց. և Իր տանը հանար պատուէր տուաւ, ու Ինքզինքը խեղդեց ու մեռաւ, և իր հօրը գերեզմանը թաղուեցաւ։
24 Եւ Դաւիթ Մանայիմ հասաւ. Աբիսողամ ալ բոլոր Իսրայէլի մնալոյ անոր հետ Յորդանանա-
25 նէն անցաւ. Եւ Աբիսողամ Յոաբին տեղը Ամասային գրաւ զօրքին վրայ. ու Ամասան Ցեթեր անուանած Իսրայէլացիի մը որդի էր, որ անիկա Յոաբին մօրը Շարուհայինը քոյրը
26 Նաասին աղջիկը Աբիգէան տեր էր. Եւ Իսրայէլ Աբիսողամին հետ Գաղաադ ու երկրին մէջ բանակեցաւ։
27 Եւ երբոր Դաւիթ Մանայիմ եկաւ, Ամմոնի որդւոցը Բաբբայէն Նաասի որդի Սոբի, ու Լագաբարէն Ամմիէլի որդի Մաքիր, և Բոզ-
28 գլեմէն Գաղաադացի Բերզելի՝ Անկողիններ, կոնքեր, հողէ անօթներ, ցորեն, գարի, ա-
լիւր, ու բոհրած ցորեն, ու բակլայ, և ոսպ,
29 ու բոհրած մեղր, Ը մեղր, և կարի, ու ոչխարներ, և կովու պանիր Դաւիթին ու անոր հետ եղող ժողովուրդին բերին որ ուտեն. քանզի ըսին, Ժողովուրդը Անապատին մէջ անօթի, յոգնած ու ծարաւած է։

ԳԼ. ԺԸ

1 Դաւիթ պատրաստէ գոցուէ ընդհանուր ուշադրութեամբ՝ անոնց պատուէր կու տայ իր որդւոցն Աբիսողամին համար։ 6 Խոյ-
շերուիթ Եփրաթի անասուն մէջ չարաչար կը տկարանայ։ 9 Աբիսողամ բանակներուն մէջ կոտորելով Ցեթերին կը մատնուի։ 11 Աբիսողամ մեռած մէջ մէջ կը ձգուի։ 18 Աբիսողամին տարածը։ 19 Ելիմաաս և փառք Դաւիթին լուր կը բերէն։ 22 Դաւիթ Աբիսողամին համար սուգ կ՚ընէ։

1 Եւ Դաւիթ իր հետ եղող զօրքը հաշիւ ըրաւ, ու անոնց վրայ հազարապետներ ու հարիւ-
2 րապետներ դրաւ։ Եւ Դաւիթ զօրքին երրորդ մասը՝ Յոաբին ձեռքը, ու երրորդ մասը՝

ֆ Դատ. ԺԸ. 25։
ֆ Ելի. Ժգ. 8։
ֆ Ցնո. բ. 11։
ֆ Գնաս. ի. 1։
ֆ Ծն. իբ. 17։
ֆ Գէ. Ժե. 31. 34։
ֆ Գէ. Ժե. 32։
ֆ Գէ. Ժե. 33։
ֆ Ելզբ. կատին։
ֆ Գէ. Ժե. 27. 36։
ֆ Ցնո. Ժե. 7. Ժգ. 16։
ֆ Գէ. Ժգ. 1։
ֆ Տնո. Ցնո. բ. 8։
ֆ Տնո. Եզ. ա. 19։
Ցնո. բ. 4. 5։
ֆ Տնո. Ցնո. բ. 17։
ֆ Հմ. Ա. 15. 16։
ֆ Գէ. Ժե. 32։
ֆ Գնաս. ի. 1։
ֆ Ելի. Ժգ. 11։
ֆ Տնո. Ցնո. բ. 17։
ֆ ա. Մն. բ. 36։
17։
ֆ Տնո. գէ. ժ. 1. Ժբ. 20։
ֆ Գէ. Ի. 4։
ֆ Գէ. Ժե. 31. 38. գ Ելզբ. բ. 7։
ֆ Գէ. Ժե. 2։

որ՝ Յովաբին եղբօրը Շաւուհեան Աբեսողիին
ձեռքը, ըստ երդման մասն Գեհազիի եմիթիին
ձեռքը յանձնեց։ և թագաւորը ժողովուր-
դին բան, Աղագաւառս ես ալ ձեզի հետ պիտի
3 երթամ։ Բայց ժողովուրդը բան, Մի երթար,
քանզի թէ որ մենք փախչինք երթանք, անոնք
մեզի համար հոգ չեն ըներ. ու թէ և կէսերը
նոյն մեռնին, անոնք պահին բանի մը տակ չեն
դներ. բայց դուն մեր տասը հազարին չափ
ես. ու հիմա ազէկը անէ որ դուն մեզի քա-
4 զաքէն օգնութիւն ընես։ Եւ թագաւորը
անոնց բան. Ձեր աչքերուն համար երևցածը
պիտի ընեմ. ու թագաւորը դրներ քով կաց-
նեցաւ, և բոլոր զօրքը հարիւրներով ու հա-
5 զարներով կ'երթային։ Ու թագաւորը Յովաբին
և Աբեսողիին ու Եթթիին պատուիրելով բան,
Ինծի համար Աբիսողոմ պատանիին խնայեցէք.
Ու երդոր թագաւորը Աբիսողոմին համար
բոլոր զօրավարներուն պատուիրեց, բոլոր
ղօրքերը լսեցին։
6 Եւ զօրքը գաշտը երթ Իսրայէլին դէմ
դնելու համար, ու պատերազմը Եփրեմի ան-
7 տառին մէջ եղաւ։ Եւ հոն Իսրայէլին զօր-
քերը Դաւիթին ծառաներուն առջևը յաղ-
թուեցան. ու հոն այն օրը մեծ կատաղած եղաւ,
8 — քսան հազար մարդ։ — Եւ հոն պատե-
րազմը բոլոր երկրին վրայ տարածուեցաւ, ու
այն օրը անտառը աւելի ջարդածէն աւելի
9 ժողովուրդ ջարդեց։ Եւ Աբիսողոմ Դաւիթին
ծառաներուն հանդիպեցաւ. ու Աբիսողոմ ջո-
րիի վրայ հեծեր էր, և ջորին մէկ մեծ բեւեկ-
նիի մը թաւ ատենուան տակը մտաւ, ու անոր
գլուխը բեւեկնիին բռնուեցաւ, ու երկնից ու
երկրի մէջ կախուած մնաց. և ջորին տակէն
10 անցաւ։ — Ու մէկ մարդ մը — տեսնե-
լով՝ Յովաբին պատմեց ու բան. Ահա Աբի-
11 սողոմը բեւեկնիի մը կախուած տեսայ։ Եւ Յո-
վաբ իրեն բոլոր բերող մարդուն բան. Որով-
հետև — տեսար, ինչո՞ւ համար գետինը
հոն զարկիր չզարկիր. տասնեւհինգ քեզի տասը
12 — արծաթի ու մէկ գօտի մը կու տայի։ Եւ
ան մարդը Յովաբին բան. թէ որ իմ ան-
հազար — կշռածով ալ արծաթի դրամը
թագաւորին որդւոյն ձեռքս չէի երկնցներ.
երանգի մենք լսեցինք՝ երդոր թագաւորը քե-
զի ու Աբեսողիին ու Եթթիին պատուիրեց՝
բռնելով, †Ամէն մէկերնիդ Աբիսողոմ պատա-
13 նիին հոգ տարէք. եթէ ոչ †պարտավ ունէր
իմ կեանքս վտանգի մէջ պիտի դնէի. քանզի
թագաւորէն բան մը թագաւորին գաղտնի չմնար.
14 ու դուն ալ բեղ դէմ պիտի կենայիր։ Եւ Յո-
վաբ բան. Չեմ քու առջևդ այսպէս ժամա-
նակ չեմ անցըներ. ու իր ձեռքը երեք գե-
զարդ առաւ, ու անոնցմով Աբիսողոմին սիրտը
խոցեց, որ անիկա տակաւին բեւեկնիին վրայ
15 ողջ էր։ Եւ Յովաբին զինակիրներէն տասը պա-
տանիներ չորս կողմէն պաշարելով՝ Աբիսողոմը
16 զարկին ու զանիկա մեռցուցին։ Եւ Յովաբ
փող հնչեցուց, ու զօրքը խոյակէլը հալածե-
լէն ետ դարձաւ, քանզի Յովաբ զօրքը զսպեց։
17 Ու Աբիսողոմը առին և զանիկա անտառին
մէջը մեկ մեծ փոսի մը մէջ նետեցին, ու շատոր
մը քարեր խոստ մեծ քարակոյտ մը դիզեցին։ և
բոլոր Իսրայէլ փախան՝ ամէն մէկը իր վրաններ։
18 Եւ Աբիսողոմ իր կենդանութեան ատեն
մեկ սրճան մը առեր էր, ու զանիկա Թագաւորի հովիտին մէջը կանգներ
էր, ըսելով թէ Որդի չունիմ որ իմ անունս
պահէ. ու ան սրճանը իր անունովը կոչեր էր, որ անիկա մինչև այս
օրս Աբիսողոմին սրճանը կ'ըսուի։
19 Եւ Սադովկի որդին Աքիմաաս բան, Չի-
նեմ վազեմ ու թագաւորին աւետիս տանեմ,
որ Տէրը անոր իրաւունք բրաւ, — Ընդ-
20 դիմ Յովաբ ըսաւ, Այս աւետիսներուն ձեռքէն — չես։ Ու Յովաբ
անոր բան, Դուն այսօր աւետիս — մարդ
չես. դուն մեկ ուրիշ օր մը աւետիս տար,
բայց այսօր աւետիս մը տանիր, քանզի թա-
21 գաւորին որդին մեռաւ։ Եւ Յովաբ Քուսիին
բան, Գնա տեսածդ թագաւորին պատմէ.
ու Քուսի Յովաբին խոնարհութիւն բրաւ,
22 և վազելով գնաց։ Ու Սադովկի որդին Աքի-
մաաս նորէն Յովաբին բան, Ինչ և իցի հր-
բամեան տար՝ որ ես ալ Քուսիին հետէն վա-
զեմ։ Ու Յովաբ բան, Ինչո՞ւ վազես, որդիս,
23 որովհետև աւետիս մը չունիս տանելու։ Ե-
— ինչ և իցի վազեմ. ու անոր բան,
վազէ։ Եւ Աքիմաաս գաշտին ճամբով վա-
24 զեց, ու Քուսիէն անցաւ։ Եւ Դաւիթ երկու
դռներուն մէջը կը նստէր. ու †գէտը դրանը
տանիքին վրայ գետ ի պարիսպը գնաց, և
աչքերը վերցընելով տեսաւ որ ահա մէկ մարդ
25 մը միայնակ կը վազէր. Աղաւնոր գէտը բարձր
ձայնով թագաւորին խնդացուց. ու թագաւո-
րը բան, թէ որ միայնակ է, անոր բերանը աւե-
տիս կայ. Ու անիկա կու գար ու կը մօտենար.
26 Եւ գէտը մէկ ուրիշ վազող մարդ մը տեսաւ.
ու գէտը դռնապանին բարձր ձայնով բան,
Ահա մէկ — մարդ մըն — միայնակ կը վազէ.
Եւ թագաւորը բան, Ան ալ աւետաբեր է.
27 Ու գէտը բան, Առջինին ընթացքը Սադով-
կի որդւոյն Աքիմաասին ընթացքին պէս կ'ե-
րևնայ ինծի. Եւ թագաւորը բան, Անիկա
բարի մարդ է, ու բարի աւետիսով կու գայ.
28 Եւ Աքիմաաս պատասխան բան թագաւորին,
Ողջոյն. ու երեսին վրայ գետինը խոնարհեցաւ թա-
գաւորին բան թագաւորին, ու բան,
Օրհնեալ ըլլայ քու Տէր Աստուածդ, որ իմ

= Գէշ · մէկ · ես ·
· Նէրէ · մէկ-մարդը ըսէր. ։ Գէշ · լուր · ես ·
։ Հէր · ես ·
։ Ճիշ · մէկ · ես · ես ·
։ Հէր · ։
։ Կամ · ինծի համար
։ Նէրէ · իմ կեանքիս

գետնատնտեսութիւն։ Ճիշ · է · ես ·
բրած պիտի ըլլար.
չէ։ Ծռ · ես · ես ·
։ Նէրէ · մէկը
։ Թագ · քո · ես ·

տիրոջս թագաւորին գէմ ձեռք վերցնողին։
29 բր ես չեմ մնացել։ Ես թագաւորը լսաւ,
Աբեդագամ պատանին սպանեց։ Ու Աբեդնագոս լսաւ, երբոր Յովաբ թագաւորին ծառան ու
30 ես քոյ ծառայ Իսրայէլից, մէկ ուժ խաւար մի
անապատ, բայց ինչ ըլլալը չգիտցայ։ Ես թա-
գաւորը լսաւ, Դարձիր ու հոս կացիր։ Ու
31 անիկա գարձաւ ու կացնեցաւ։ Ես ասոնց քու-
մէ նկատ, ու քեզի լսաւ, իմ տիրոջս թա-
գաւորին ատելոյս չես — եւ, որ բոլոր քու վր-
րադ ելլողներուն ձեռքէն Տէրը այսօր չես —
32 չես, — քեզի իրաւունք բրաւ։ Ես թագա-
ւորը ինձի լսաւ, Աբեդագամ պատանին
սպանեց։ Ուստի՝ քու լսաւ, իմ տիրոջս
թագաւորին քշտամիտներըը ու չարաբաստ
մարդ բոլոր քու վրադ ելլողներըը ան պատա-
33 Նէյին պէս ըլլան։ Ես թագաւորը խոսեցաւ,
ու գրան վերնատունը ելաւ ու լացաւ։ Ես
քայելով՝ այսպէս կ'ըսէր, Որդեակ իմ Աբի-
սագամ, որդեակ իմ, որդեակ իմ Աբեդագամ,
երանի թէ քու տեղդ ես մեռնէի։ Աբեդագամ
որդեակ իմ, որդեակ իմ։

ԳԼ· ԺԹ

1 Ես Յովաբին պատմեցան թէ Ահա թագա-
ւորը Աբեդագամին համար կու լայ ու սուգ կ'ը-
2 նէ։ Ես այն օրը յաղթութիւնը սուգի դար-
ձաւ բոլոր զօրքին առջեւ, քանզի զօրքը
լսեց այդ թագաւորը իր որդւոյն համար կը
3 լայր։ Ու այն օրը զօրքը դալի պէս գաղա-
քը կը մտնէր՝ պատերազմէն փախած ու ամիչ-
4 ցած զօրքի պէս։ Ես թագաւորը ինքն երեսը
ծածկեց, ու թագաւորը մեծ ձայնով մը կը
կանչէր, Որդեակ իմ Աբեդագամ, Աբեդագամ
որդեակ իմ, որդեակ իմ։
5 Ես Յովաբ ներս մտաւ թագաւորին քովը,
ու բաւ, Ձայոր քու կեանքդ, ու քու որ-
գաքներուդ ու աղջկներուդ կեանքը, և
քու կիներուդ ու հարճերուդ կեանքը ա-
զատած ամէն ծառաներուդ երեսը այսօր ա-
6 զատեց։ Ուստի քեզ սիրողներըը կը ա-
նես, ու քեզ ատողներըը կ'առնես։ Զուտ զի
այսօր յայտնեցիր որ — իշխաններդ ու ծա-
ռաներդ բաներ մը ունիս չես դներ։ ԵՒ այսօր
կ'ի հասկըցայ որ, եթէ այսօր Աբեդագամ ապ-
րեար, ու մենք ամէնքս մեռնէինք, անատա-
7 Որ քու աչքերուդ հաճոյ պիտի երեւնար։ Ես
հիմա ար կելլը ու գուրս եկար, ու քու
ծառաներուդ Հետ քաղցրութեամբ խոսէ.
քանզի Տէրոջմով երդուեցայ որ, եթէ գուն
գուրս չելլես, սա գիշեր քովդ մնող մը ալ
չմնայ։ Ու ասկից քեզի քու ապագադ ի-
նէդ մինչեւ հիմա գուրգդ եկած ամէն ձա-
8 Ետդ ոտքդ բարձրացուցէն առելի գէշ կ'ըլլայ։ Ես
թագաւորը ելաւ ու գուռը նստաւ։ Ատոնք
բոլոր զօրքին պատմեցին ու ըսին, Ահա
թագաւորը գուռը նստեր է։ Ու բոլոր զօրքը
թագաւորին առջեւը եկան, բայց Իսրայէլ
մարդիկը իրենց վրաններըը փախեր էին։
9 Ես Իսրայէլին ամէն ցեղերուն մէջ բոլոր
ժողովրդը կը վիճէին ու կ'ըսէին, Մեր թշ-
նամիներուն ձեռքէն մեզ փրկողը թագաւորն
է, ու փղշտացւոց ձեռքէն մեզ ազատո-
ղը անիկա է. և հիմա Աբեդագամին պատճա-
10 ռով երկրէս փախաւ։ Ու Աբեդագամ
որն որ մեր վրայ նշանուած օծեցինք, պատե-
րազմի մէջ մեռաւ. և հիմա դուք թագա-
ւորը ետ դարձնելու վրայով լեզու մի
չէք խոսիր։
11 Ու Դաւիթ թագաւոր Սադովկ ու Աբիա-
թար քահանաներուն հետ խրկեց՝ ըսելով,
Ցուդայի ծերերուն հետ խոսեցէք ու ըսէք,
թագաւորը իր տունը դարձնելու քեզ կ'ե-
կող ամբաւ։ քանզի բոլոր Իսրայէլին խոսքը
12 թագաւորին հասաւ՝ մինչեւ անոր տունը. Դուք
իմ եղբայրներս, իմ ոսկորս ու մարմինս էք. ու
թագաւորը նէ դարձնելու քեզ կ'ե-
13 կող ամբաւ։ Ես Ամասային ըսէք, Գուն իմ
ոսկորս ու մարմինս չէն. Աստած ինծի
այսպէս ու ասկէ աւելի ընէ, թէ որ Յովաբին
տեղը միշտ իմ առջեւս զօրագլուխ չըլլաս
14 Ես Ցուդայի բոլոր մարդոց սիրտը մէկ մար-
դու պէս նէյին դարձուց. ու թագաւորին
դարձուցէք խրկեցին ըսելով, Դարձիր թէ
15 գուն և քու ամէն ծառաներդ։ Ուստի թա-
գաւորը դարձաւ ու մինչեւ Յորդանան
եկաւ. Ցուդա ալ մինչեւ Գաղգաղա եկաւ,
որ թագաւորը դիմաւորէ ու թագաւորը Յոր-
դանանէն անցընէ։
16 Ու Գերայի որդի Բաւուրիմացի Բենիա-
մինեան Սեմէին աճապարելով՝ Ցուդայի մար-
դոցը հետ Դաւիթ թագաւորը դիմաւորելու
17 իջաւ, ու անոր հետ Բենիամինէն հազար մարդ
կար. ու Սաուղին տանը ծառան Սիբա իր
տասներեք որդիներովը և քսան ծառաներ-
ովը նէյաւ, ու թագաւորին առջեւը Յորդա-
18 նան հասան։ Ես թագաւորին տունը անցնե-
լու համար՝ ու անոր աչքերուն հաճոյ եղե-
ցածը ընելու համար մէկ նաւակ մը անցաւ.

ե Գէ· ԺԲ· ա·
—
ը Հբ· ԼԱ·
թ Գէ· ԺԱ· ԼԲ·

փ Գէ· Ժբ· ԼԳ·
· Եբր· արմն· Ձե·
իդ· Ա·
ք Գէ· Ժբ· ԼԱ·

ր Եբր· փրկիչներըը
կ'ըսար·
ս Գէ· ի· ե·
տ Գէ· ԺԱ· ԼԱ·

ւ Հատ· ·— ԼԶ·
· Դատ· ի· ե·
ֆ Ել· ·— Ա·

ր Գէ· ԺԳ· ա ՚ի Թագ·
ը· ա·
ի Գէ· Բ· ԼԶ· ԺԳ·

ա· ե· Ըստ ոմանց
անցան·

ու երթայր Թագաւորը Յորդանանէն անցաւ ,
Գերեզմն սրդին Սեմէի Թագաւորին առնիր
19 ինեաւ , Ի Թագաւորին բաւ , Իմ տէրս ին-
ձի յանցանք չտեսէ , ու իմ Թագաւոր ան-
բոչս երանացեալն Դաւիթ օրը Ծաղալիդ բրած
անարգանքին ինձը չյիշէ , ու Թագաւորը Դանիէլ
20 կա իր սրտին մէջը չդնէ . Քանզի գու Ծառայ
գիտցայ որ մեղք գործեցի . և ահա այսօր
Կաթսփին բոլոր առնէն առաջ ես եկայ , որ
21 իմ Թագաւոր տէրս գինուորութ. իշխեմ . Ու
Շարաւեցին սրդին Աբիսա պատասխան
առաւ ու բաւ , Միթէ Սեմէի սար հասնայ
պիտի չմեռնի՞ , որ Տ՛էրջը օծեալը անիծեց .
22 Բայց Դաւիթ բաւ , Դուք ինձի հետ ի՞նչ
բան ունիք , ով Շարաւեցիներ սրդիք , որ այսօր
ինձի Բ՛ետանեաբեան կ՛ընէք . Միթէ այսօր
Իսրայէլին մէջը մի պիտի մեռնի՞ . զգուշանա
գիտեմ որ ես այսօր Իսրայէլի վրայ Թագաւոր
23 եմ . Ի Թագաւորը Սեմէիին բաւ , Գիտէ
չմեռնիս . ու Թագաւորը անոր երդում բրաւ .
24 Ի Սաւուղի սրդին Մեմիբոսթէի Թագա-
ւորը գինուորութ. իշաւ . ու անիկա Թագաւո-
բին գացած օրէն մինչև անոր խաղաղութեամբ
եկած օրը՝ ատրերը չէր գասրնիներ , ու մե-
բոսքը չէր չխակեր , և լսիներր չէր լուացեր .
25 Ու երբոր Թագաւորը գինուորութ. Հասնար
Երուսաղէմ եկաւ , Թագաւորը անոր բաւ ,
Ով Մեմիբոսթէ , ինչո՞ւ ինձի հետ չգացիր .
26 Ի՛ անիկա բաւ , Ով Տէր իմ Թագաւոր , իմ
Ծառաս գիս խաբեց . քանզի գու Ծառադ
բաւ , Էշը պատրաստեմ՛ , որ վրան հեծնեմ
ու Թագաւորին հետը երթամ՛ . վասն զի Ծա-
27 ռադ կաղ է . Ի՛ անիկա գու Ծառադ իմ
Թագաւոր սրբոյս առջեր բամրասանց . Բայց
իմ Թագաւոր տէրս Աստուծոյ հրեշտակի մը
պես է . ուստի գու այգերուդ հաճոյ երեւցա-
28 ծը բրէ . Քանզի Բ՛եզբա և իմ հօրս բոլոր
տունը իմ Թագաւոր սրբոյս առջեր մեռնելու
մեռնելու մարդիկ էին , Բայց դուն գու Ծա-
ռադ գու անգամդ կերակուր ուտողներուն
կարգը գրիր . ուստի ալ ամէն ևսե ի՛նչ իրա-
29 ւունք ունիմ Թագաւորին բողոքելու . Ի՛
Թագաւորը անոր բաւ , Ալ խոսիր գու բա-
ներուդ վրայ կը խօսիս . Ես բան որ գուն ու
30 Միրսան արտերը միջերնիդ բաժնեցք . Ու Մեմ-
փիբոսթէ բաւ Թագաւորին , Թող անիկա
ամէնն ալ առնէ , արդէնևսե իմ Թագաւոր
տէրս խաղաղութեամբ իր տունը եկաւ .
31 Ի՛ Գաղաադացի Բերզելի Ռոգելիմէն
իջաւ , ու Թագաւորին հետ Յորդանանէն ան-
ցաւ , որ գանիկա Յորդանանէն յետաբրկէ .
32 Ու Բերզելի խիստ ծեր էր՝ ութսուն տարե-
կան ուներ . և որովհետև ժամանակ որ

Թագաւորը Մանայիմի մէջ կեցաւ , Նգանիկա
իսկը կերակրեց , քանզի խիստ մեծ մարդ
33 մըն էր . Ու Թագաւորը Բերզելիին բաւ ,
Ինծի հետ անցիր , և քեզ իմ քովս երթաս
34 գեմի մէջ կերակրեմ՛ . Ու Բերզել Թագաւո-
րին բաւ , Իմ կենացս տարիներուն օրերը
ո՞րչափ պիտի բլլան՝ որ Թագաւորին հետ երթա-
35 ամ՛ եմ՛ . Ես այսօր ութսուն տարեկան
եմ՛ . միթէ աղէկը ու գէշը կրնամ՛ զատել .
միթէ Ծառադ իր կերածին ու խմածին հա-
մը կրնամ՛ առնել . և ասկէ ետքը խօսդ կանչող
մարդերուն կամ կիներուն ձայներ կրնամ՛
բսել . ու գու Ծառադ իմ Թագաւոր տիրոջս՝
36 ալ ինչո՞ւ հասնար բես բլլայ . գու Ծառադ
Թագաւորին հետ քիչ մը Յորդանանէն պիտի
անցնի . ու Թագաւորը ինչո՞ւ ինծի այսպես
37 փոխարէն մը հատուցանէ . Թող Ծառադ գո-
նամ՛ , ու իմ քաղաքիս մէջ իմ հօրս ու մօրս
գերեզմանին քովը մեռնիմ՛ . ահա գու Ծա-
ռադ Քամհամ իմ տիրոջս Թագաւորին հետ
անցնի . ու գու աչքերուդ հաճոյ երեւցածը
38 բրէ անոր . Ես Թագաւորը բաւ , Թող Քա-
մհամ ինծի հետ անցնի , ու ես գու աչքե-
րուդ հաճոյ երեւցածը պիտի բնեմ՛ անոր . և
39 ինծմէ ինչ որ խնդրես՝ քեզի պիտի բնեմ՛ . Ու
բոլոր ժողովուրդը Յորդանանէն անցաւ . Թա-
գաւորն ալ անցաւ . Ես Թագաւորը Բերզել-
լին Հասիրութ. ու գանիկա օրհնեց . ան ալ
40 իր տեղը գարձաւ . Ես Թագաւորը Գաղգա-
զա անցաւ , ու Քամհամ անոր հետ անցաւ .
այսպես Յուդայի բոլոր ժողովուրդը ու Իս-
րայէլին ալ կէս ժողովուրդը Թագաւորը ան-
ցուցին .
41 Ի՛ ահա բոլոր Իսրայէլի մարդիկը Թագա-
ւորին եկան՝ ու Թագաւորին բսին , ինչո՞ւ
Հասնար մեր եղբայրնիրը՝ Յուդայի մարդիկը
քեզ գողցան , ու Թագաւորը և անոր տու-
նը ու անոր հետ Դաւիթին բոլոր մարդիկը
42 Յորդանանէն անցուցին . Ես Յուդայի բոլոր
մարդիկը Իսրայէլի մարդոցը պատասխան տը-
ուին ՝ Ը՛ . Քանզի Թագաւորը մեզի մօտ
ազգական է , ու սա բանիս համար բիչո՞ւ այս-
պէս կը նեղանաք . միթէ Թագաւորէն բան
մը կերա՞նք , կամ մեզ ան ինչ պարգև
43 մը տուա՞ն . Ես Իսրայէլի մարդիկը Յուդա-
յի մարդոցը պատասխան առին ու բսին ,
Մենք Թագաւորին քսան տասը բաժին ու-
նինք , ու նաև Դաւիթին մեր ձեչմէ աւե-
լի ՝՝՝՝՝՝ ունինք . և ինչո՞ւ համար մեզ
անարգեցիք , ու մեր Թագաւորը նա գարձը-
նելու համար առաջ ՝մեզմէ խորհուրդ չհար-
ցուցիք՝՝ . բայց ՝Յուդայի մարդոց խօսքը Իս-
րայէլի մարդոց խօսքէն աւելի խիստ էր .

ա = Ծառ · լր · ։ · ։ ։ Գէ · ժգ · ։ ։ ։ ։ ։ ։
բ = Գէ · ժգ · ։ · ։ · ։ ։ ։ ։ ։

ԳԼ. Ի

1 Եւ հան բնեռամիսի ցկղէն Բաղդրևան Սարէէ անուանով անօրէն մարդ մի գտանէւցաւ. և անիկա փող հնչեցուց ու բաւ, Մենք Դաւիթին քովը բաժին՝ ու Բհաղէն որդւոյն քովը ժառանգութիւն չունինք. ով Իսրայէլ, դառի
2 մարդ իր վրանը գնաց։ Բայց Իսրայէլի բոլոր մարդիկը Դաւիթին զաւտուեցան, ու Բաղդրևան Սարէէին հետէն գացին. բայց Բաղդրի մարդիկը Յորդանանէն մինչև Երուսաղէմ իրենց Թագաւորին յաղեցան։
3 Եւ Դաւիթ Երուսաղէմ իր տունը եկաւ. ու Թագաւորը իր տասը պահապանիքները հանար Թագուցած տասը դէրձերը առաւ, ու զանոնք մէկ տան մը մէջ պահել տուաւ և զանոնք կը կերակրէր, բայց անոնց չմտաւցաւ. և անոնք մինչև իրենց մեռնելու օրը պահուած մնացին, ու որբևայրի պէս ապրեցան։
4 Եւ Թագաւորը Ամասային բաւ, Մէնէ երկք օր Բաղդրի մարդիկը բնծի կանչէ, ու
5 դուն ալ հոս ներկայ եղիր։ Բայց Ամասայի Բաղդան կանչելու դնաց, ու Դաւիթ դրած
6 առանէն աւելի ուշացաւ։ Ատանէն Դաւիթ Աբիսայիին բաւ, Հիմա Բաղդրևան Սարէէ Աբիսաղոմէն աւելի չարութիւն պիտի բնէ մեզի. դուն տիրոջդ ծառաները առ ու անոր հետէն բնկիր, չըլլայ որ իրեն պարսպատոր քաղաքներ գտնէ ու մեր
7 աչքէն անչատ ըլլայ։ Ատկէ Թագաւորին մարդիկը ու Քրեթիներուն ու Փղեթիներուն և բոլոր զօրաւորները անոր հետէն եղան, ու Բաղդրևան Սարէէն հալածելու Հանար Երուսաղէմէն ելան։
8 Երբոր անոնք Գաբաւոնի մէջ եղած մեծ քարին քովն էին, Ամասան անոնց դիմացը եկաւ. և Թագաւոր իր հագած հանդերձը զօտևաւորած էր, ու անոր վրայէն սուրէ զօտիով մէջքը սուր մը կապած էր պատեանովը մէկտեղ, ու երբոր անիկա կ'երթար՝ սուրը ցած-
9 նէր բնկաւ։ Եւ Թագաւոր Ամասային բաւ, Եղբայրս, ողջ ասո՞ղ կա։ Ու Թագաւոր Ամասային Հանելու համար աջ ձեռքովը անոր մօ-
10 րուքէն բռնեց։ Եւ Ամասայի Թագաւորին ձեռքը եղած սաբէն չդգուշացաւ. ուս անով Թէ-էն Ռանակուշանի զարկաւ զանիկա և անոր ապիք-

նները դետինը թափեց, ու անոր երկու անգամ չկրկնաւ. ու անիկա մեռաւ։ Եւ Թագաւոր ու անոր եղբայրը Աբիսա Բաղդրևան Սարէէին
11 հետէն բնկան։ Ատանէն Թագաւորին պատանինեռնեն մէկը անոր քովը կայնեցաւ՝ ու բաւ, Ով որ Թագաւորը կը սիրէ՝ ու ով որ Դաւիթին
12 կողմն է՝ Թագաւորին հետէն երթայ։ Եւ Ամասայի ճամբուն վրայ էր արիւնոտ մէջ կը թաւալէր. ու ան մարդը երբոր տեսաւ որ բոլոր զօրքը կայնեցաւ մեռաւ, Ամասային ճամբու վրայէն վերցուց ու արտի մը մէջ նետեց, և անոր վրայ բաներ մը ժողվեց. քանզի տեսաւ որ ամէն
13 անոր քովը եկողը կանգ կ'առնէ։ Ու զանիկա ճամբուն վրայէն վերցուցածին պէս՝ ամէն մարդ Թագաւորին հետէն գնաց՝ Բաղդրևան Սա-
14 բէէին հալածելու համար։ (Բայց անիկա Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն մինչև Աբէլ ու Բեթմաաքա անցեր էր բոլոր Բերոցիներուն հետ, որոնք անոր քովը ժողվուեցան՝ անոր հետէն
15 գացեր էին։) Եւ անոնք եկան, ու Բեթմաքային Աբէլի գետինը պաշարեցին. ու քաղաքին առջևը Հողաթումբ մը չմնացին, որ պարսպին մատ կանգնուեցաւ. և Թագաւորին հետ եղող բոլոր զօրքը պարիսպը փլցնելու կ'աշխատէին։
16 Ու մէկ խելառուն կնիկ մը քաղաքէն կանչեց, Լսեցէք, լսեցէք. չնորհք բրէք՝ Թագաւորին բսէք, Հոս մտտիկը որ քեզի հետ
17 խօսիմ։ Եւ Թէ-էն անոր մտտեցաւ. ու կնիկը բաւ, Թագաւոր դո՞ւն ես։ Եւ անիկա բաւ, Ես եմ։ Ու կնիկը անոր բաւ, Քու ազախնիդ խօսքերը մտիկ բրէ. ու անիկա բաւ,
18 Ես մտիկ կ'ընեմ։ Եւ կնիկը խօսեցաւ ու բաւ, Հին ատենը սովրաբար կ'բսէին, Թող Աբէլին խորհուրդն ըն՝ ու անանկ լը-
19 մընցընեն։ Ես Իսրայէլի մէջ խաղաղասէր ու հաւատարիմ մարդ եմ. ու դուն կը ջանայես սրբել Տէրոջ քաղաք մը՝ որ Իսրայէլի մէջ մայրաքաղաք մըն է. Տիրոջը ժառան-
20 գութիւնը ինչո՞ւ կ'ընես ոչնչի կ'բնես։ Եւ Թագաւոր պատասխան տուաւ ու բաւ, Քաւ լիցի, քաւ լիցի, որ ես բնաջինջ ընեմ կամ սրբեմ.
21 բանը այդպէս չէ. Հողաթումբէն լեռնային Բաղդրևան Սարէէ անուանով մարդ մը իր ձեռքը Դաւիթի թագաւորին դէմ վերցուց. միայնակ անիկա տուէք, ու ես քաղաքէս կը-
22 թամ։ Եւ կնիկը բոլոր ժողովուրդին դնաց՝ Իր խելառութիւնովը խրատեց. և Բաղդրևան Սարէէին գլուխը կտրեցին ու Թագաւորին նետեցին։ Ատանէն անիկա փող հնչեցուց, ու

ա Գլ. ԺԲ. 43. | բ Գլ. ԺԲ. 13. | գ Գլ. Ժ. 11. գ Թագ. ա. 33. | դ Մատ. իգ. 43. Գատ. իգ. 47. | ե Գ Թագ. գ. 3. | զ Գլ. ը. 33. | է ¶ Թագ. ԺԱ. 39. | ը Մ Գ. Ժ. 1. | թ ¶ Թագ. ԺԲ. 38. | ժ Եզր. Հարցնեն. | ի Եզր. քաղաքին մարդը Իսրայէլի մէջ. | լ ա Թագ. իգ. 12. Գլ. իս. 2. | խ Թագ. Բ. 14. 22.

ե Գլ. ԺԲ. 43. | զ ¶ Թագ. Ժը. 16. Բ Մ Գ. Ժ. 12. | է Գլ. Ժէ. 16. Ժգ. 21. 22.

ամէն մարդ. ան քաղաքէն իր վրանը քաշուեցաւ. Բովաք ալ երաւ ազգ-ի թագաւորին գործառ.

23 Եւ ¹Բովաք Իսրայէլի բոլոր զօրքերուն վրայ էր. ու Բովհադայի որդին Բանեա փե-
24 լեթիներուն ու փելեթիներուն վրայ էր. Եւ Ադդադա ²Հարկերուն վրայ. ու ³Ադբիդուդի որդին Բովաթփատ յիշատակագիր գործի էր.
25 Եւ Սաւսա ատենադպիր էր. ու ¹Սադոկ ու
26 Աբիաթար քահանաներ էին. Ինչ Բայիրացի Իրաա ալ Դաւիթին ⁴նախաթարն էր.

ԳԼ. ԻԱ.

1 Գաթաւնացոց պատճառաւ եղած երկիր սոսկալի սովն էր երեք տարի հետզհետէ. Եւ Դաւիթ հարցուց Տէրոջմէն. Տէրը ըսաւ. Ա՛ն Սաւուղին ու անոր արիւնահեղ տանը համար է, քանի որ
2 կը Գաթաւնացիները սպաննց. Որ թագաւորը Գաթաւնացիները կանչեց ու անոնց խօսեցաւ. (և Գաթաւնացիք Իսրայէլի որդոցմէ չէին, այլ ⁻Ամորհացոց մնացորդէն էին. ու Իսրայէլի որդիքը անոնց երդում բրեր էին. բայց Սաւուղ Իսրայէլի ու Յուդայի որ-
3 դոցը համար նախանձաւորութիւն ընծեալ) զանոնք գործել ուզեր էր.) Եւ Դաւիթ Գաթաւնացիներուն ըսաւ. Ձեզի ի՞նչ ընեմ, ու ինչո՞վ քաւութիւն ընեմ, որ ¹Տէրոջը ժառան-
4 գութիւնը օրհնէք. Եւ Գաթաւնացիք անոր ըսին. Սաւուղէն ու անոր տունէն արծաթի կամ ոսկի չունք ուզեր, ու Իսրայէլէն մարդ մը սպանել չունք ուզեր. Եւ անիկա ըսաւ. Դուք
5 ինչ որ ըսէք՝ ձեզի պիտի ընեմ. Ու անոնք թագաւորին ըսին. Ան մարդը որ մեզ ջարդեց, ու մեզ անանկ կտրատեցրնել ուզեց, որ ամէնեն Իսրայէլի տարհմներուն մէջը չը-
6 գտնուինք. Անոր որդիներէն մեզի հօրը մարդ տուր, ու զանոնք ¹Տէրոջը ընտրեալ ²Սաւուղին Գաթաայէն մէջ Տէրոջը համար կախենք. Եւ թագաւորը՝ կու տամ ըսաւ.
7 Բայց թագաւորը Սաւուղեան Յովնաթանին որդոյն Մեմփիբոսթէին խնայեց, Սաւուղին որդոյն Յովնաթանին ու Դաւիթին մէջտեղը
8 եղած ¹Տէրոջը երդումին համար. Բայց թագաւորը ²Ադրիէլին ազգկանը Բեհոլացին երկու որդիները, որոնք Սաւուղին Ծներ էր, այս-
9 ինքն Արմոնին ու Մեմփիբոսթէին, և Սաւուղին ազգկանը ³Մեղբոզին հինգ որդիները՝ որոնք ⁴Սաւուղի Բներգելին որդոյն Եզրիէլի ծներ էր, առաւ, Ու զանոնք Գաբաւոնացոց ձեռքը տուաւ. ու զանոնք ⁵Տէրոջը առջևը լերան վրայ կախեցին, ու եօթն ալ միասին մեռան. և անոնք Հնձոց առջի օրերը՝ գարիի հնձոց սկիզբը մեռցուեցան.
10 Ու ¹Ադդայի ազգիկը Բեհոլա մէկ փութ մը առաւ, ու զանիկա իրեն համար ապառաժի մը վրայ փռեց, ²Հնձոց սկիզբէն մինչև անոնց վրայ երկինքէն անձրև գալը. ու ցորեկը երկնից թռչուններէը՝ ու գիշերը անապատին
11 գազաններըը չէր թողուր որ անոնց դպչին. Եւ Սաւուղին հարճին՝ Ադդայէն ազգկանը Բեհո-
12 փայէլին բրածը Դաւիթին պատմեցին. Ու Դաւիթ գնաց, և Սաւուղին ու անոր որդոյն Յովնաթանէին ոսկորները առաւ ¹Գաղաադ.ու Բաբեթի բնակիչներէն, որոնք բեհեանէն հրապարակէն գանանք գողցեր էին. վասն զի ⁻Փղշտացիք գանոնք Հան կախեր էին այն օրը՝ որ Փղշտացիք Գեղբուէլի վրայ Սաւուղը մեռ-
13 ցուցեր էին. Եւ Սաւուղին ոսկորները ու անոր որդոյն Յովնաթանին ոսկորները անկից վեր-
14 ցուց. ու կախուածներուն ոսկորները ալ ժողվեցին. Եւ Սաւուղին ու անոր որդոյն Յովնաթանին ոսկորները Բենիամինի երկիրը ²Սէլայի մէջ անոր հօրը կիսին գերեզմանը թաղեցին, ու թագաւորին բոլոր պատուիրածը բրին. ու անկէ ետքը ³Աստուած երկրին հաճոյ եղած ազօթքը ընդունեց.
15 Եւ Փղշտացիք նորէն Իսրայէլի հետ պատերազմ բրին. և Դաւիթ ու իր ծառաները իր հետը իջան ու Փղշտացւոց հետ պատե-
16 րազմ բրին. ու Դաւիթ ուժ կորնցուց. Եւ Բնոբիրնեան՝ որ Ռափայի որդիներէն էր, ու երկաթ Տարիւր ⁻Սիկղ ծանրութեամբ պղնձէ նիզակ մը ունէր, ու ⁻Ազդը նոր ⁻ով հագեր
17 էր, ուզեց որ Դաւիթը զարնէ. Բայց Շարուհեայի որդին Աբեսա անոր օգնութեան հասաւ, ու Փղշտացին զարկաւ ու զանիկա մեռցուց. Անառանը Դաւիթին մարդիկը անոր երդում բրին ու ըսին. ¹Ալևկ ետքը գուն մեզի հետ պատերազմի չելլես, որ ²Իսրայէլին ճրագը չմարես.
18 ³Եւ ասկէ ետքը նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գոբի մէջ. անառանը ⁴Յուսացի Սիբքան Սափային մեռցուց.
19 Եւ նորէն Փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ Գոբի մէջ. ու Բեթլհեհմացի Աբեսվը-

---

ե Գէ. բ. 16. 18.
ը Գէ. գ. 6.
թ Գէ. բ. 16. գ Թագ. գ. 2.
ժ Գէ. բ. 17. գ Թագ. գ. 4.
ի Գէ. իգ. 25.
ծ Գէ. բ. 18.
— Եզր. երեսը փեշը. ուկց.
— Ելս. բ. 3. 15.
16. 17.
ը Գէ. բ. 19.
գ — Թագ. ժ. 24.
դ — Թագ. ժ. 25.
ժա. 4.
ե — Թագ. ժբ. 2. բ. 8. 15. 48. իգ.
18.
ը Գէ. գ. 7.
թ Մեմփիբոսթէն. ուկ.
— Թագ. ժբ. 19.
ե — Թագ. ժբ. 19.
ը Գէ. գ. 17.
ժ Հմր. 3. Գէ. գ.
ե.
ի Տ՚ներ Օր. իա. 23.
ը — Թագ. բ. 31.
13. 15.
ժ — Թագ. բ. 19.
ի Ելս. ժբ. 23.
ը Ելս. է. 24. Գէ.
իգ. 25.
ի Գէ. ժբ. 3.
ժ գ Թագ. ժա. 38.
ժե. 4. Պաշ. ձգբ.
17.
ի — Մն. ի. 4.
ը — Մն. ժա. 38.

զխմին որդին Եղիաման Գնիայի Գոզխիմին
Նէեմոյէ գարկաւ , որ անոր նիզակին բուն
առաջնանկաց գրանին պէս էր ։
20 Եւ նոքին Գնիմի մէջ պատերազմ եղաւ .
ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար , որ
անոր ձեռքերուն մատները ու ոտքերուն մա-
տերը վեց վեց հատ էին ամբողջ՝ քսաներկու հատ
21 ատներ . անիկա ալ Ռափային որդւոցմէ էր . Եւ
անիկա Իսրայէլը հոխորտաց . բայց Դաւիթին
եղբօրը Սամային որդին Յովնաթան կոխկրտեց
22 զանիկա . Ասոնք չորսը Գնիմի մէջ Ռափային
Ծներ էին , և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր
ծառաներուն ձեռքովը ինկան ։

ԳԼ · ԻԲ

1—31 Նաւատեաց մեծ փրկութիւնը և պատմ- րարանութիւն
բան հանար ընդհանրութիւնն երգ մը ։

1 Եւ Դաւիթ ան օրը որ Տէրը զանիկա իր
բոլոր թշնամիներուն ձեռքէն ու Սաուղին
ձեռքէն ազատեց , ասոր երգին խօսքերը Տէ-
2 րոջը խօսեցաւ , ու ըսաւ ,
Տէրը իմ վէմս , ամրութիւնս ու փրկիչս է .
3 իմ Աստուածս իմ պարսպագ է , ուստ անոր
կը յուսամ .
Անիկա իմ վահանս ու իմ եղջիւրիս զօրու-
թիւնը ,
իմ աշտարակս , իմ ապաստանիս ու ազատիչս է .
Ջիս անիրաւութենէն դուն կ'ազատես ։
4 Օրհնեալ Տէրը կը կանչեմ ,
ու իմ թշնամիներէս կ'ազատիմ ։
5 Քանզի մահուան ալիքները իմ բոլորտիքս
առին ,
ու անօրէնութեան հեղեղները զիս վախցու-
ցին ։
6 Դժոխոց ամներն իմ պատրեցին ,
ու մահուան որոգայթները իմ առջեւս առին ։
7 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը կանչեցի ,
ու իմ Աստուծոյս ազաղակեցի ։
Ան իր տաճարէն իմ ձայնս լսեց ,
ու իմ ազաղակս անոր ականջներուն հասաւ ։
8 Աշխարհը երկրիը սասանեցաւ ու դղրդաց .
Երկինքի հիմերը շարժեցան ու սասանեցան .
Քանզի անիկա բարկացաւ ։
9 Անոր քթին ծուխ ելաւ ,
ու բերնէն սաստիկ կրակ .
Անկէ կայծակներ բռնկեցան ։
10 Եւ նախկա երկինքը խոնարհեցուց ու իջաւ ,
և անոր ոտքերուն տակը մուրհակ կար .
11 ու քերովբէի վրայ նստաւ ու թռաւ .
Եւ հովին թեւերուն վրայ երեցաւ ։
12 ու խաւարը ու մանձր չուրերը
ու երկնից ամպերը իր բոլորտիքը վարագոյր
քաշեց ։
13 Անոր առջեւը եղող ճառագայթէն
կրակի կայծակներ բռնկեցան ։
14 Տէրը երկինքէն որոտաց ,
ու Բարձրեալը իր ձայնը ըղձ տուաւ ։
15 Եւ նետեր խրկեց ու զանոնք ցրուեց ,
կայծակներ երկնից ու զանոնք խռովեցուց ։
16 Եւ ծովերը յանդ իսնուեցան
ու անոր սրտկութենան հովին փչելովը
գետուն յատակները երեցան ,
ու աշխարհս հիմերը յայտնուեցան ։
17 Բարձրէն խրկեց — զիս բռնեց ,
և— շատ ջուրերէն զիս հանեց ։
18 իմ զօրեղ թշնամիէս — զիս ատելիէն ծա-
ռայից զիս ,
վասն զի ինծմէ զօրաւոր էին ։
19 իմ նեղութենուս օրը իմ առջեւս ասին ,
Բայց Տէրը ինծի հոգեպահ եղաւ .
20 Եւ զիս բոլորտակ տեղ մը հանեց ,
ու զիս ազատեց , ինչու որ ինծի հաճեցաւ ։
21 Տէրը իմ արդարութենուս պէս ինծի վարձա-
բէն կու տայ .
իմ ձեռացս մաքրութենուս համեմատ հատու-
ցում կ'ընէ ինծի .
22 վասն զի Տէրոջը ճամբաները պահեցի ,
ու իմ Աստուծոյս դէմ ամբարշտութիւն չգրի ։
23 Քանզի անոր ամէն դատաստանները իմ առ-
ջեւս էին ,
ու անոր օրէնքներէն չհեռացայ ։
24 Եւ անոր առջեւը կատարեալ եղայ ,
ու իմ անօրէնութենէս զգուշացայ ։
25 ու Տէրը ինծի հատուցում ըրաւ իմ արդա-
րութենուս համեմատ ,
իմ աչքերուս մաքրութենուս համեմատ , որ անոր
առջեւը առջեւն է ։
26 Ողորմածին հետ ողորմած կ'ըլլաս ,
կատարեալ մարդուն հետ կատարեալ կ'ըլլաս ։
27 Մաքուրին հետ մաքուր կ'ըլլաս ,
ու ծուռին հետ ոկը ծուռ ։

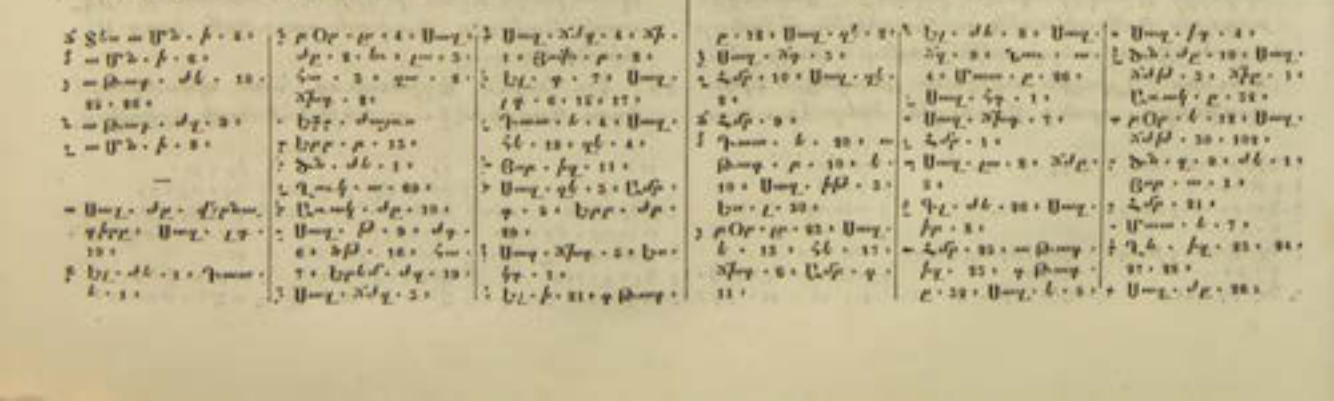

28 եւ ՛վշտացած ժողովրդիդ գուն կ՛ապաստա-
Ո- քու աչքերդ ՛ամբարտաւաններուն վրայ
են ՝ը ջնջես ցաւցընելու ։
29 Քանզի քո ՝ճրագ գուն ես , ով Տէր ,
Ո- քո խաւարս Տէրը կը լուսաւորէ ։
30 վասն զի քեզմով գունդի մը վրայ կը վազեմ ,
Ո- քո Աստուծոյդ պարիսպէ կ՛անցնեմ ։
31 ՛Աստուծոյ ճամբան կատարեալ է ։
՛Տէրոջը խօսքերը փորձուած են ։
Անիկա ամէն իրեն յուսացողներուն ապահով է ։
32 Քանի՞ ՛Տէրոջմէն զատ աստուած ,
կամ մեր Աստուծմէն զատ ո՞վ է վէմ ։
33 Իմ ՛զօրաւոր բերդս Աստուած է ,
Ո- Ինծի ճամբաս կատարեալ կ՛ընէ ։
34 իմ ոտքերս ՝եղջերուի ոտքերուն պէս կ՛ընէ ,
Ո- Ինծի բարձր տեղերուս վրայ զիս կը կեց-
նեցընէ ։
35 ՛Ձեռքերս պատերազմի կը վարժէ ,
Ո- իմ ՛բազուկներս պղինձէ աղեղ կը բռնէն ։՞
36 ինծի նաեւ քու փրկու թիւնդ ասպարը տուիր ,
Ո- քու ժողովրդականդ զիս մեծցուց ։
37 իմ ՛քայլերս ճամբաս տնօրինես յոյնցուցիր ,
Ո- իմ ոտքիս չոգուածներդ չսասանեցան ։
38 Իմ թշնամիներս հալածեցի ու զանոնք չար-
գնցի ,
Ո- ետ չդարձայ մինչեւ որ զանոնք հատցուցի ։
39 եւ զանոնք հատցուցի , գետինը զարկի՛ որ
չկանգնին ։
Անոնք ՝իմ ոտքերուս տակը ինկան ։
40 Ո- պատերազմի համար զիս ՝զօրաւորեցուցիր
հազցուցիր ։
եւ Իմ վրաս եղողներդ ետեւս ձգեցիր ։
41 Ո- իմ թշնամիներուս †կռնակը ինծի դարձնել
տուիր ,՞
որ զիս ատողներդ չարդեմ ։
42 ‡Ազապակեցին , բայց ազատող չկար ։
՝Տէրոջը ՚՚՚

5 քէ և իմ՝ տունս Աստուծոյ փոյթը պահպանէ չէ,
Պահպան ինծի հետ յաւիտենական ուխտ մը
դրաւ,
Որ ամէն բանի մէջ պատրաստ ու հաստատ է.
Փառքի իմ բոլոր փրկութիւնս ու իմ բոլոր
բաղձանքս զ-ն.
°Ու պիտի չծաղկեցնէ՞ն ա.
6 Բայց բոլոր անօրէնները՝
Դուրս նետուած փուշերու պէս պիտի ըլլան.
Փառքի անոնք ձեռքով չեն բռնուիր.
7 Եւ անոնց դպչելու մարդը
Երկաթի ու նիզակին բանը †իրեն վնաս պի-
տի բնէ.՚
Ու իրենց եզած տեղը՝
Բոլորովին կրակի մէջ պիտի այրին։

8 Դաւիթին զօրաւոր մարդոցը անուններըն
ասոնք են. ‡Յաքէր-բաասեբեթի թահքեմոնա-
ցին, որ զօրավարներուն գլխաւորն էր. անի-
կա է ||Ադինոն, Եսնացի Ադինան, Իր ամէն մէ ան-
կը հարիւր մարդը մէկէն սպաննց.՚
9 Եւ անկէ ետքը Ելիազարի Դոդոյին որ-
դին եղիազարը՝ որ Դաւիթին հետ եղող երեք
զօրաւորներուն մէկն էր, երբոր անոնք պա-
տերազմելու համար հոն ժողոված փղշտացի-
ները նախատեցին, ու իսրայէլի մարդիկը
10 փախան. Անիկա երաւ ու փղշտացիները զար-
կաւ, մինչև որ ձեռքը յոգնեցաւ, ու ձեռքը
իր սուրին վրայ փակաւ. և Տէրը այն օրը մեծ
փրկութիւն ըրաւ. ու ժողովուրդը անոր ետևէն
դարձաւ՝ միայն կողոպտելու համար.
11 Եւ անկէ ետքը Ագէի որդին
Շամմա էր. ու փղշտացիք Տգունդ մը կազ-
մեցին.՚ ու հոն ագռաւով լեցուն ագարակ մը
կար. և ժողովուրդը փղշտացւոց առջևէն փա-
12 խաւ. Բայց անիկա ագարակին մէջտեղը կայ-
նեցաւ, զանիկա պաշտպանեց ու փղշտացիները
զարկաւ. և Տէրը մեծ փրկութիւն ըրաւ.
13 Ու երեսուն հզօրաւորներուն երեքը ի-
ջան, և հունձքի առեն Ոդոզամի քարայրը
Դաւիթին եկան. ու փղշտացւոց մէկ գունդը
14 Ռափայիմայ հովիտին մէջը բանակեր էր. Եւ
անառանը Դաւիթ հրեղէն մէջն էր. ու անոս-
անները փղշտացիք բնիկներուն մէջ երեք գունդ
15 գօրք ունէին. Եւ Դաւիթ փափաքելով բաւ.
Բնիկներուն գուռը եղող Բեթղեհեմի ջուր
16 ո՞վ կը խմցնէ՞. Անառանները ասոր երեք զօրա-
ւորները փղշտացւոց բանակը ճեղքեցին ան-
ցան, ու Բնիկներուն գուռը եղող Բեթղեհեմի
ջուր քաշեցին, ու տարին Դաւիթին տարին.
Բայց անիկա չուզեց անկէ խմել, հապա զա-
17 նիկա Թափելով՝ Տէրոջը նուիրեց. Ու բաւ,
Ով Տէր, քու լիցի որ ես այս բանը բնեմ.
Իրենց կեանքը վտանգի մէջ դնելով գացող
մարդոց արիւնը խմե՞մ. ու անկէ խմել չուզեց.
Ասանք են այն երեք զօրաւոր մարդոց ըրած-
18 Ե. Շարաւհան Յոաբին եղբայրը Ազես-
սա այն երեք մարդոց գլխաւորն էր. ու անի-
կա իր նիզակը երեք հարիւր մարդոց վրայ
վիրաւորելով՝ սպաննց ընաւ. ու անոնց երե-
19 քին մէջը անուանի էր. Եւ անոնց երեքէն
աւելի հանդիսաւոր ան՞ն էր հարաւ, անոնց
գլուխ եղաւ. բայց ան՞ն երեքին ան՞ն
չհասաւ.
20 Ու Յեհոյադայի որդի Բանայիա՝ Կաբսեելացի
զօրաւոր մարդու մը որդին Յոաբին երկու զօրաւոր մար-
դիկը ջնջեց՝ Ամարին երկու զօրաւոր մար-
դիկը սպաննց. Նաև ձիւնի ժամանակ իջաւ՝
21 ու գուբին մէջը առիւծը սպաննց. Անկա
անոր՝ Եգիպտացի մարդ մը ալ
սպաննց. ու Եգիպտացիին ձեռքը մէկ նի-
զակ մը կար, բայց Բանա- յաւոյ մը անոր
վրայ իջաւ, ու Եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը
յափշտակեց, և զանիկա անոր նիզակով սպա-
22 յաց. Յեհոյադայի որդին Բանայիա ասա բաները
բրաւ, ու երեք զօրաւորներուն մէջը անուա-
23 նի եղաւ. Երեսունէն աւելի պատիւ ունէր,
բայց ան՞ն երեքին ան՞ն չհասաւ. ու Դա-
ւիթ զանիկա իր Խաասանիին վերակացու դրաւ.
24 Յոաբին եղբայրը Ասայէլ երեսունէն էր.
Նե- Բեթղեհեմացի Դոդոյին որդին Էլհանան,
25 Հարոդացի Սամմա, Հարոդացի Եղիկա,
26 ††Փելտացի Փելդէս, Թեկուացի Եկդեսի
27 որդին Իրաս, Անաթովթացի Աբիեզէր, Ով-
28 սացի Մեբունայ, Աքոյ քացի Սելմոն, Նետո-
29 փաթացի Մահարայ, Նետոփաթացի Բանայի
որդին Ադայ, Բենիամինի որդւոցը Գաբաացին
30 Ռիփայի որդին Իթթի, Փարաթոնացի Բա-
31 նեա, Գաաշի Հաբեսին Ադդայի, Աբարա-
32 թացի Աբիէլբոն, Բահաւմացի Ազմաւեթ, Սաղա-
բիոնացի Եղիահբա, Յասենի որդի Յոնաթան,
33 Հարա, Ահարարացի Սամմա, Ահարարացի Սարարի
34 որդին Աքիամ, Մահքաթիի որդւոյն Ե՞լիա-
փաղայի որդին Եղիփաղէտ, Գեղոնացի Ահիտո-
35 փելի որդին Եղիամ, Կարմելացի Հասրէ,
36 Արբացի Փաարայ, Յաւբացի Նաթանի որդին
37 Իգալ, Գադացի Բանի, Ամմոնացի Սելեկ,
Շարուհանի Յոաբին կապարձակիրը Բերով-
38 թացի Նահարա, Եթրիացի Իրա, Գեթրի-
39 ացի Գարեբ, Քետացի Ուրիա. ամէնը երե-
սունհուինն էին։

ա Գէ. ի. ։ ։ Ա՞ղ. ի. ։ Ա՞ղ. ի. ։ Ա՞ղ. ի.

ԳԼ· ԻԹ

1 Դաւիթ առաքեալն ի ծերութեան իւրում կը տեսանէ Քրիստոս որ էր թոռն Յակոբայ հարցն, 5 և զարգասիսն որ էին առաջի նորա մեռելոց յարութեան. 12 Դաւիթ ինքն իւրմէ կը վկայէ։ 13 Դաւիթ ի մեռելոց յարութեան կ՚առաքինանայ զԴաւիթն. որ կը գտնոյ. 18 և իւրմէ որպէս յառաջագոյն կ՚ըսէր. 23 Հոգւոյն Սրբոյ ներգործութեամբ. Նորա ապագայ կերպարանքն առջեւը կ՚տեսնէ. 28 Դաւիթ Դպրին ծառայ Տեառն Յիսուսի կոչ ծանաւ կ՚տեսնէ. ուր տեղ կու Տառապանքով Յարութիւն կը գոչուի։

1 Եւ ՚Ի՛րոջը բարկութիւնը նորէն խրտչելի վրայ բորբոքեցաւ. ու ՚Դաւիթը անոնց դէմ դրդուեց, ըսելով, ՚Գնա խրտչելը ու Ցու-
2 դան համբէ։ Եւ Թագաւորը իր քովը եղող Ցոյաբ զօրապետին ըսաւ, Խրտչելի բոլոր ցեղերուն մէջը՝ ՚Գնանէն մինչև Բերսաբէէ պրա-
3 տակ, ու Ժողովուրդը հաշիւնցէք, որ ՚Ժո-
3 ղովուրդին թիւը դիտնամ։ Եւ Ցոյաբ ըսաւ Թագաւորին, Քու Տէրը Աստուածդ՝ Ժողովուրդը որչափ որ է՝ հարիւրապատիկ աւելցնէ, ու իմ Թագաւոր տէրոջս աչքերը տես-
4 նեն. բայց իմ Թագաւոր տէրս ինչո՞ համար այս բանիս կը ցանկայ։ Ու Երբոր Թագաւորին խօսքը Ցոյաբին ու զօրապետներուն վրայ առաւելցաւ, Ցոյաբ զօրապետներուն հետ Թագաւորին առջևէն ելաւ, որ Խրտչելի Ժո-
5 ղովուրդը հաշիւ։ Եւ Յորդանանէն անցան, ու Գադի ձորին մէջը եղող քաղաքին աջ կող-
6 մը՝ Ազաէր բանակեցան. Հետը ՚Ցազիր, Եւ Գաղաադ ու Թահթիմհոդսի երկիրը եկան. անկէ ՚Դանեւոան, ու ՚Սիդոնի չրջակայքերը
7 եկան։ Եւ Ամուրի ամրոցը ու Խեւացւոց ու Քանանացւոց ամէն քաղաքներն գացին. և Յուդայի Հարաւային կողմը բնակուէ
8 եկան։ Ու երբոր երկիրը պտըտեցան. և ինը ամիսէն ու քսան օրէն Երուսաղէմ գա-
9 ձան։ Եւ Ցոյաբ Ժողովուրդին հաշիւնը ցուցուցի Թագաւորին տուաւ. ՚Ու Խրտչելի մէջէ ութը հարիւր հազար սուր քաշող պա-տերազմական մարդ կար. և Յուդայեանք հինգ հարիւր հազար մարդ էին։
10 Եւ ՚Դաւիթ Ժողովուրդը համրելէն հետքը՝ իր խղճմտանքը պինդը դրդեց. ու Դաւիթ Տէրոջը ըսաւ, Ու-ինկոյս ՚մեծ մեղք գոր-ծեցի. ով Տէր, հիմա քու Ծառայիդ ասս մեղ-
11 քը ներէ. քանզի ՚մեծ յիմարութիւն ըրի։ Ու Երբոր Դաւիթ առաւօտուն եղաւ, Տէրոջը խօսքը Դաւիթին Մարգարէին՝ ՚Գադ մարգ-
12 գաբէին եղաւ, ըսելով, Գնա ու Դաւիթին ըսէ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ես քեզի երկք
13 բան կ՚առաջարկեմ. անոնցմէ մէկը ընտրէ որ քեզի բնեմ։ Եւ Գադ Դաւիթին գալով՝ անոր պատմեց, ու անոր ըսաւ, Կ՚ուզես որ երկիրդ վրայ սով գայ, կամ երեք ամիս քու թշնամիներուդ երեսէն փախչես, ու անոնք քեզ հալածեն, կամ թէ երեք օր քու երկիրդ վրայ ժանտախտ գայ. Հիմա մտածէ ու տես թէ ինչ պատասխան տանիմ
14 պիտի իրկոյնին։ Եւ Դաւիթ Գադին ըսաւ, Խոստ մեծ նեղութեան մէջ եմ. Հիմա Տէրոջը ձեռքը իյնանք, Հրաշալի անոր գթութիւնը շատ է, ու ՚մարդու ձեռքը չիյնամ։
15 Եւ ՚Տէրը այն առաւօտուն մինչև պաշտած ժամանակը Իսրայէլին վրայ ժանտախտը բերաւ. ու Դանէն մինչև Բերսաբէէ Ժողովուրդէն
16 գէն եօթանասուն հազար մարդ մեռաւ։ Եւ Հրեշտակը ձեռքը երուսաղէմին վրայ երկարեցուց որ զանիկա չնչէ. ու ասոր չարիքին վրայ ՚Տէրոջը սիրտը խղճաւ, ու Ժողովուրդը չնչող հրեշտակին ըսաւ, Հերիք է, այլ ձեռքդ քաշէ. ու Տէրոջը հրեշտակը Յե-
17 բուսացի Ոռնային կալին քովն էր։ Եւ Դաւիթ Ժողովուրդը զարնող հրեշտակը տեսնելով՝ Տէրոջը ըսաւ, Ահա ես մեղանչեցայ ու ես անօրէնութիւն ըրի, բայց սա ոչխարները ի՞նչ ըրին. Կ՚աղաչեմ քու ձեռքդ իմ վրա-
18 նաս ու իմ հօրս տանը վրայ գայ։ Եւ Նոյն օրը Գադ Դաւիթին եկաւ, ու անոր ըսաւ, Ելիր, Յերուսացի Ոռնային կա-
19 լին մէջ Տէրոջը սեղան մը կանգնէ։ Եւ Դաւիթ Գադին ըսածին համեմատ վեր ելաւ,
20 ինչպէս որ Տէրը պատուիրեր էր։ Ու Ոռնա նայեցաւ, ու երբոր տեսաւ որ Թագաւորը և անոր ծառաները դէպ ՚ի իրեն կու գան, Ոռնա ելաւ ու երեսը վրան գետինը խոնար-
21 հեցուց։ Եւ Ոռնա ըսաւ, Ինչո՞ւ տէրս Թագաւորին՝ Եւ Ոռնա ըսաւ, Ողջ եօթը ի՞նչ պատճառով իմ Թագաւոր տէրս իր ծառային եկաւ։ ՚Ու Դաւիթ ըսաւ, Ուկալլը քեզմէ ծախու առնելու, ու Տէրոջը սեղան մը չնենալու համար, որ Ժողովուրդին վր-
22 րայէն Հարուածը վերցուի։ Եւ Ոռնա ըսաւ Դաւիթին, Իմ Թագաւոր տէրս ընդունի առնէ, ու իր աչքերուն համար երեցածին պէս գոհ ընէ. Ահա եզներն ողջակիզի համար, կամ նռասայլներդ ու եզներուն գործիքներդ փայտի
23 համար տուր։ Ամէնը Ոռնա Թագաւորին տուաւ։ Ու Ոռնա Թագաւորին ըսաւ, Քու Տէրը Աստուածդ ընդունի
24 ընդունի։ Բայց Թագաւորը Ոռնային ըսաւ, Չէ. հապա ես ընդունելով անոնք ամենայն

Ծախու պիտի առնեմ, ու ձրի մի՛ տաք իմ Տէր Աստուծոյս ողջակէզ պիտի չմատուցանեմ։ Եւ Դաւիթ կալը ու եզները հիւրն սիկղ արծա-
25 թի ծախու առաւ։ Ու Դաւիթ հոն Տէրոջը սեզան չինեց, ու ամէն ողջակէզներ ու խաղաղութեան զոհեր մատուց։ Եւ Տէրը թող ամէն ազգի երկրին համար, ու խոպտելի վրայէն հարուածը վերցաւ։

ԵՐԲՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ընթացք կը գործեն Դաւիթը անոր ծերութեան առնիը։ 5 Ադոնիա Դաւիթին սիրելի որդին թագաւորութիւնը յափշտակելու կը հաստատուի։ 11 Նաթանեն խորհուրդ 15 Բերսաբէի թագուհութիւն կը տրուի։ 28 Դաւիթ կը հարկադրէ իր խոստումները որ բերուին ըլլան։ 32 Սադոկն Դաւիթին հրամանով Սողոմոնի ու Նաթանեայի ձեռքով թագաւոր կ՚օծուի։ ու ժողովուրդը ուրախ կ՚ելլէ։ 41 Ադոնիա ու ընթրիքը առնելուն։ Ընդհանրին կուռհամբերը կը զրուի։ 50 Ընդհանրը սեղանին եղջիւրները բռնի կը փախչի։ Իսկ Սողոմոն կ՚որ. ձայնի գոհանայ ու պատուիրէ որ տունը իրեն վերադարձ կ՚ընծայեն։

1 Եւ Դաւիթ թագաւորը ծերացած ու տարիքը առած էր։ Զգեստով ալ չէր տաքնար։
2 Ծառաները անոր ըսին. Մեր թագաւոր տիրոջը համար կոյս աղջիկ մը փնտռենք որ թագաւորին առջևը կայնի, գանիկա գուրմանայ ու անոր ծոցը պառկի, որ մեր թագաւոր
3 տաքը առնոյ։ Ու Իսրայէլի բոլոր սահմանները մէջ մէկ գեղեցիկ աղջիկ մը փնտռեցին. և Աբեսագեցի Աբիսագը գտան, ու գանիկա թագաւորին բերին։
4 Նիկա թագաւորին բերին։ Եւ ան աղջիկը խիստ գեղեցիկ էր. ու անիկա թագաւորը կը գարմանէր ու անոր ապառաժութիւն կ՚ընէր. բայց թագաւորը գանիկա չգիտցաւ։
5 Ադոնիան Ագգիթի որդին Ադոնիա հրպարտացաւ ու ըսաւ, Ես թագաւոր կ՚ըլլամ. և իրեն համար կառքեր ու ձիաւորներ պատրաստեց, և հիսուն մարդ՝ որ իր առջևէն
6 վազեն։ Եւ անոր հայրը անոր կենացը մէջ ամենևին չանդգնեցաւ չէր գանիկա, ըսելով թէ ինչու այդպէս ըրիր. և անիկա տեսքով խիստ գեղեցիկ էր, ու անոր հետքով
7 Աբիսագեցին եղած էր։ Եւ անիկա խօսքը Յովաբի ու Աբիաթարայ քահանային հետ ալ եղաւ. և անոնք Ադոնիային հետևեցան ու անոր կողմը բռնեցին։
8 Բայց Բանայիի քահանան ու Յոյադայի որդին Բանիա և Նաթան մարգարէն ու Սեմէի և Ռեի ու Դաւիթին զօրաւոր մարդիկը Ադո-
9 նիայէն հետ չէին։ Եւ Ադոնիա Ռոգէլի ագրիւրին մօտ եղած Զոհելեթի քարին քովը ոչխարներ, արջառներ ու գէր անասուններ մորթեց. և իր ամէն եղբայրները՝ թագաւորին որդիքը, ու Յուդայի բոլոր մարդիկը
10 թագաւորին ծառաները հրաւիրեց։ Բայց Նաթան մարգարէն ու Բանիան և զօրաւորները ու իր Սողոմոն եղբայրը չհրաւիրեց։
11 Եւ Նաթան Սողոմոնին մօրը Բերսաբէին հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Չլսեցիր որ Ադոնիա Ագգիթի որդին Ադոնիա թագաւոր եղաւ, ու
12 մեր տէրը Դաւիթ չգիտցաւ։ Արդարև հիմա եկուր քեզի խրատ մը տամ՝ որ քու կեանքդ ու քու որդւոյդ Սողոմոնին կեանքը ապա-
13 հով։ Գնա՛ Դաւիթ թագաւորին քովը գնա, ու անոր ըսէ՝ Ով տէր իմ թագաւոր, դուն քու ապահովդ երդում չըրիր ու չըսիր որ Ինծմէ ետքը քու որդիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ, և իմ աթոռս անիկա պիտի նստի. ու ինչո՞ Հանիար Ադոնիա թագաւոր եղաւ։
14 Ահա դուն անդ տակաւ թագաւորին հետ խօսած առնիդ՝ ես ալ ետևէդ կու գամ, ու քու խօսքերդ կը հաստատեմ։
15 Եւ Բերսաբէ ներքին անձնակը մտաւ թագաւորին քովը. և թագաւորը չատ ծերացած էր, ու Սունամացի Աբիսագը թագաւո-
16 րին ապառաժութիւն կ՚ընէր։ Եւ Բերսաբէ գլուխը ծռեց ու թագաւորին խոնարհութիւն ըրաւ։ Ու թագաւորը ըսաւ, Ինչ կ՚ու-
17 զես։ Եւ անոր ըսաւ, Ով տէր իմ, դուն քու ապահովդ քու Տէր Աստուծոյդ անունովդ երդում ըրիր, ըսելով, Ինծմէ ետքը քու որդիդ Սողոմոն թագաւոր պիտի ըլլայ,
18 ու իմ աթոռս անի պիտի նստի. Եւ ահա հիմա Ադոնիա թագաւոր եղած է, ու դուն
19 չգիտցար, ով տէր իմ թագաւոր. Եւ անիկա շատ արջառներ ու գէր անասուններ ու ոչխարներ մորթեց, և թագաւորին բոլոր որդիները ու Աբիաթար քահանան և Յովաբ զօրավարը հրաւիրեց, բայց քու ծառայ Սո-
20 զոմոնը չհրաւիրեց։ Հիմա, ով տէր իմ թա-

ա Տէր ամէն։ բ Ես ու որդիս Սողոմոն։ գ Գէհ. դ Ես։ ե Հոր. զ Ես ու որդիս Սողոմոն։ է Հոր. ը Ես։ թ Հոր. ժ Ես։ ի Հոր. ժա Ես։ ժբ Հոր. ժգ Ես։ ժդ Հոր. ժե Ես։ ժզ Հոր. ժէ Ես։ ժը Հոր. ժթ Ես։ ի Հոր. ի Ես։ իա Հոր. իբ Ես։ իգ Հոր. իդ Ես։ իե Հոր. իզ Ես։ իէ Հոր. իը Ես։ իթ Հոր. ի Ես։ ի Հոր. ի Ես։ ի Հոր. ի Ես։ ի

զաւար , բայց խոտակէին այնքերը քու վրադ
են , որ անոնց խնայցիւնս ինձ իմ Թագաւոր
սերունդս ամուր հաստ մնայ ինձ առաջի .
21 Եթէ ալ՝ երբոր իմ Թագաւոր սերս Իւր հայ-
բերութեն հետս քաշեցաւ , ես ու իմ որդի Սո-
զոմոն յանցաւոր պիտի սեպուինք :
22 Ու երբոր անոնք Թագաւորին հետ կը խո-
23 սէր , Նաթան մտաւ արքային ներս : Ու Թագա-
ւորին խնդրացին ու բոլոր ինք Աստ նովաթ
մտրդ արէն եկաւ : Ու Թագա-
ւորին իջնացին ու բոլոր ինք Աստ նովաթ
մտրդ արէն եկաւ — ու անոնք առջեւը , ու երեսնին
Թագաւորին առջեւը , ու երկրի գետինը
Թագաւորին խնդացին :
24 Ու Նաթան բաւ , Ով տէր իմ Թագաւոր ,
դո՞ն ըսիր որ ինծի ետքը Ադոնիա Թագա-
ւոր պիտի ըլլայ , ու իմ աթոռս անոնք պիտի
25 նստի . Վասն զի անոնք այսօր իջաւ , և շատ
արջառներ ու գէր անասուններ ու ոչխարներ
մորթեց . և Թագաւորին բոլոր որդիները ,
զօրավարներն ու Աբիաթար քահանան հրա-
ւիրեց . և ահա անոնք անոր առջեւը կ՚ուտեն ,
կը խմեն ու կ՚ըսեն , Կեցցէ Ադոնիա
26 Թագաւոր : Բայց զիս քու ծառադ ու Սադոկ քահա-
նան և Բենայիա որդի Յովիադայ ու քու
27 ծառադ Սողոմոն չհրաւիրեց : Ա՞ս բանը արդեօք
իմ Թագաւոր սերոջս ձեռքդ եղաւ , ու
քու ծառայիդ չդիւացուցիր թէ ո՞վ պիտի նստի
28 Ու Դաւիթ Թագաւորը պատասխան տուաւ
ու բաւ , Բերուարէն ինծի կանչեցէք : Ու
անոնք Թագաւորին առջեւը եկաւ ու Թագա-
29 ւորին առջեւը կայնեցաւ : Ու Թագաւորը եր-
դում բրաւ ու բաւ , Իմ անձս ամէն նե-
30 գութենէ ազատող Տէրը կենդանի է որ , Ինչ-
պէս որ քեզի խոտակէին Տէրը Աստուծովը եր-
դում բրի , ու բան ինծի ետքը քու որ-
դիդ Սողոմոն Թագաւոր պիտի ըլլայ , ու իմ
աթոռս իմ աթոռիս վրայ անոնք պիտի նստի ,
31 ահա այսօր այնպէս պիտի ընեմ : Անոնք
Բերուարէն երեսը գետինը ծռելով Թա-
գաւորին խոնարհութիւն բրաւ ու բաւ ,
Իմ տէրս Դաւիթ Թագաւորը յաւիտեան ապրի
կենայ :
32 Ու Դաւիթ Թագաւորը բաւ , Սադոկ
քահանան ու Նաթան մտրդ արէն և Բենա-
դայի որդի Բենայիան ինծի կանչեցէք : Ու
33 անոնք Թագաւորին առջեւը եկան : Ու Թա-
գաւորը անոնց բաւ , Ձեր տէրոջը ծառա-
ները ձեր հետ առէք , ու իմ որդի Սողո-
մոնը իմ Ջրբխոս վրայ հնծցուցէք , ու զանիկա
34 Գիհոն իջնացուցէք : Ու Սադոկ քահանան
ու Նաթան մտրդ արէն հոն զանիկա խոտակէին
վրայ Թագաւոր օծէն , ու փող հնչեցուցէք
35 ու բաւէք , Կեցցէ արքայ Սողոմոն : Ու անոր
ետեւէն ելէք , ու անիկա գայ ու իմ Թա-
գաւոր նստի , և իմ տեղս անիկա Թագաւոր
ըլլայ . քանզի ես հրամայեր եմ որ անիկա
խոտակէին վրայ ու Ցուդայի վրայ իշխան ըլ-
36 լայ : Ու Բենայիա Յովիադայի որդի պատասխան տուաւ ու բաւ , Ամէն :
իմ Թագաւոր սերոջս Տէր Աստուածն ալ այդ
37 պէս բաւ : Ինչպէս որ Տէրը իմ Թագաւոր սե-
րոջս հետ եր , Սողոմոնին հետն ալ այնպէս
ըլլայ , ու անոր աթոռը իմ սերոջս Դաւիթ
38 Թագաւորին աթոռէն մեծ ընէ : Ու Սադոկ քահանան Նաթան մտրդ արէն Ցուդայի Բենայիա որդի Բենայիա , և Քերեթիները
ու Փղեթիները իջան , ու Սողոմոնը Դաւիթ
Թագաւորին Ջրբխոն վրայ հնծցուցին , ու զա-
39 նիկա Գիհոն տարին : Ու Սադոկ քահանան
խոտակէին Եղջիւրը առաւ ու Սողոմոնը
օծեց . և փողը հնչեցուցին , Ու բոլոր ժողո-
40 վուրդը կ՚ըսէր , Կեցցէ արքայ Սողոմոն : Ու
բոլոր ժողովուրդը անոր ետեւէն կ՚ելլէին . ու
ժողովուրդը սրինգներ հնչեցնելով մեծ ու-
րախութեամբ մը կ՚ուրախանային , անանկ որ
անոնց ձայնէն գետինը կը դղրդէր :
41 Ու Ադոնիա ու անոր բոլոր բազմութիւնները
թեցին . ու անոնք կերակուրնին էլեր էին . և
Յոաբ փողին ձայնը լսելով բաւ , Ի՞նչ պա-
տերազմի բերան դղրդիւնի ձայնը որ քաղաքին
42 կ՚ելլէ : Երբոր անիկա տակաւին կը խօսէր ,
ահա Աբիաթար քահանային որդի Յովնաթան
եկաւ . ու Ադոնիա բաւ , Եկիր , քանզի դուն
քաջ մարդ մըն ես , ու բարի աւետիս պիտի
43 տաս : Ու Յովնաթան պատասխան տուաւ ու
Ադոնիային բաւ , Շրմռակս աւէ որ մեր տէրը
Դաւիթ Թագաւորը Սողոմոնը Թագաւոր բրաւ .
44 Ու Թագաւորը Սադոկ քահանան և Նաթան
մտրդ արէն ու Բենայիա որդի Բենայիան ,
և Քերեթիները ու Փղեթիները անոր հետ
խրկեց . ու զանիկա Թագաւորին Ջրբխոն վրայ
45 հնծցուցին . Ու Սադոկ քահանան ու Նա-
թան մտրդ արէն զանիկա Գիհոնէ մինչ Թագա-
ւոր օծեցին , ու անկէ ուրախութեամբ եկան ,
ու քաղաքը դղրդեցաւ . Ա՛ս էր լսած ձայնը
46 ատ է Նաև Սողոմոն Թագաւորութիւն ալ
47 ունի վրայ նստաւ . Ու Թագաւորին ծառաները
այ մեր տէրը Դաւիթ Թագաւորը օրհնելու
եկան , ու բան , Քու Աստուածդ Սողոմոնին
անունը քու անունէդ աւելի մեծցնէ , ու
անոր աթոռը քու աթոռէդ աւելի բարձրա-
ցնէ . Ու Թագաւորը իր անկողնին վրայ

48 երկրպագութիւն բրաւ։ Նաեւ Թագաւորը այսպէս բաւ, Խրատկէքիմ Տէր Աստուածդ օրհնեալ լլլայ, որ հաւնոր իմ աթոռս վրայ
49 նստող մը առաւ, ու իմ աչքերս տեսան։ Եւ Ադոնիայեն բոլոր կռնականոցները զարհուրեցան, ու երան եւ ամէն մէկերնին իրենց ճամբան գացին։
50 Եւ Ադոնիա Սողոմոնեն երեսէն վախցաւ, ու երաւ գնաց ու Սեզաներեն եղջիւրները բռաւ
51 Նէց։ Եւ Սողոմոնեն պատմեցին ու բսին, Ահա Ադոնիա Սողոմոն Թագաւորէն վախցաւ, և ահա անիկա սեզաներեն եղջիւրները բռնեց, ու բսաւ, Սողոմոն Թագաւորը այսօր ինծի երդում բնէ որ իր ծառան սրով պիտի չսպանէ
52 ըլնէ։ Ու Սողոմոն բսաւ, Թէ որ անիկա ազաքինի ըլլայ, անոր մէկ մազը գետինը պիտի չիյնայ։ բայց թէ որ անոր վրայ չարութիւն
53 գտնուի, անոնայնը պիտի մեռնի։ Եւ Սողոմոն Թագաւորը հաղորդ խրկեց, ու զանիկա սեզաներէն վար իջնցուցին։ Եւ անիկա եկաւ ու Սողոմոն Թագաւորին խոնարհութիւն բրաւ։ ու Սողոմոն անոր բսաւ, Տունդ գնա։

ԳԼ։ Բ

1 Դաւիթ պատահեր կո ատոր Սողոմոնի՝ 2 ատոնոր ծպտելու Թեման համար, 3 Ջոաբին համար, 7 Բէրզէլլին համար, 8 Սեմէիին համար, 10 ու Դաւիթ կը մեռնի։ 11 Սողոմոն Դաւիթին յաջորդէ կ'երթայ։ 13 Ադոնիա որ Բէրսաբեին ձիդացնի Սողոմոնին Աբիսակ խնդրելու կ'ուղղի։ Հանուած կը դատապարտուի։ 36 Խրհատար Սեմէիին կռպին բլլալուն համար քաղաքապետնէն կը ջնջուի։ բայց չհնազանդիր։ 39 Ծառաներէն երկուքուն քաջ կը փախչի։ ու հոն կը սպանուին։ 42 Իւրմէ Ջոաբին ատոր կ'անցնի։ 46 Սեմէիի Երուսաղէմի մէջ ձեռքով սրի քաշուած բլլալով։ Գիմ երկրորդ հանուած կը դատապարտուի։

1 Ու երբոր Դաւիթին մեռնելու օրերը մօտեցան, իր որդւոյն Սողոմոնին պատուէր տուր
2 ուս բսելով, Ահա ես ամէն երկրին ճամբան կ'երթամ, իսկ դուն ուժովցիր ու քաշաղ
3 սիրտ եղիր։ Եւ քու Տէր Աստուծդ պահպանութիւնը պահէ, որ անոր ճամբաներուն մէջը քալես, ու անոր կանոնները, պատուիրանքները, դատաստանները ու վկայութիւնները պահես, ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց գրքին մէջը գրուած է, որպէս զի հնար որ բնաւ և ուր որ երթաց դուն գործես
4 գանես, Որպէս զի Տէրը իր խօսքը հաստատէ, որն որ ինծի համար խօսեցաւ՝ բսելով, Թէ որ քու որդիքդ իրենց ճամբաներուն զգուշութիւն բնեն, ուս իմ առջեւս բոլոր սրտով, բոլոր հոգւով ու ճշմարտութեամբ քա-

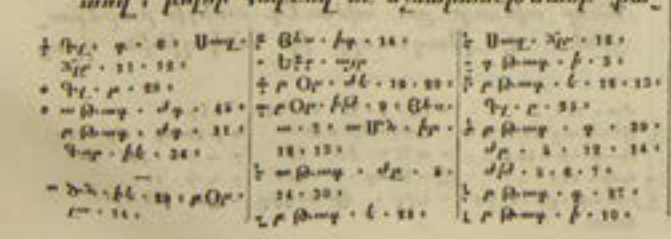

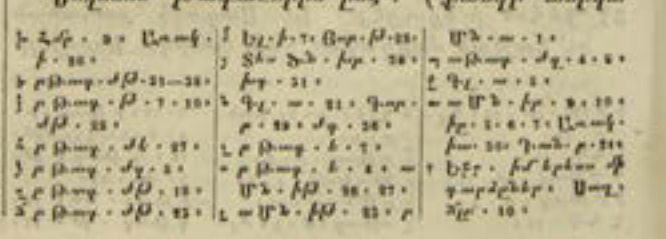

ղին, ինչպէսիր ամէն ան որ ըլլալն քեզի ձեռք
5 պակաս պիտի չլլայ։ Եւ դուն դիտես ինչ որ Ջոաբ Նեայի որդին Ներեր Իսրայէլի բրաւ, ինչ որ իրենք Աբներին ու Ենթեսանին Աթեռայիին բրաւ, քանի դանակ մեռցուց, ու խաղաղութեան ատեն պատերազմի արիւն թափեց, և իր մէջքի գօտիին ու ոտքի կօշիկներուն վրայ պատերազմի արիւն պակեց։
6 Ըսենի դուն իրաս խնամութիւնդ ի գործ դնես, ու անոր ճերմակ մազերը խաղաղու-
7 թեամբ գերեզմանը չիջեցընես։ Բայց Գաղաադացի Բերզէլլիին որդւոցը պարգեւութիւն բնես, ու իրաս սեղանակից ատոնցմէն հնար բլլան։ քանի որ փախչելու ատեն եղբօրդ Աբիսաղոմին երեսէն փախայ, ինծի այնպէս մեռաւ
8 ցան։ Եւ ահա քեզի հետ Բենիամինեան Գերայիին որդին Սեմէի քու քովդ է։ ու անիկա Մանայիմ գացած օրը ինծի ծանր անէծք տուաւ։ բայց Երբոր անիկա պիտ դիմաւորելու Յորդանան իջաւ, Տէրոջմով երդում բրի անոր՝ ու բսի, Քեզ սրով չեմ
9 մեռցըներ։ Եւ հիմա զանիկա անմեղ չսեպես, քանի դուն խելացի մարդ ես ու անոր ինչ ընելիքդ գիտես։ և անոր ճերմակ մազերը արիւնով գերեզմանը իջնցընես։
10 Ու Դաւիթ իր հայրերուն հետ քնացաւ,
11 ու Դաւիթի քաղաքին մէջ Թագաւորացաւ։ Եւ Դաւիթին իսրայէլի վրայ Թագաւորութիւնը բրած օրերը քառասուն տարի էր։ Հեբրոնը տարի եօթը երեսունէն մէջ Թագաւորութիւն բրաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տարի երեսունեւմէկ մէջ Թագաւորութիւն բրաւ։
12 Եւ Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին աթոռը նստաւ, ու անոր Թագաւորութիւնը չատ հաստատ եղաւ։
13 Եւ Ադդիթի որդին Ադոնիա Սողոմոնին մայրը Բերսաբեին գնաց։ ու Բերսաբէ անոր ըսաւ, Արդեօք խաղաղութեամբ եկար։ ու
14 անիկա բսաւ, Խաղաղութեամբ։ Եւ բսաւ, Քեզի մէկ խօսք մը ունիմ։ ու անիկա բսաւ,
15 Խօսէ։ Եւ անիկա բսաւ, Դուն ազէկ գիտես որ Թագաւորութիւնը Ինծի էր, ու բոլոր Իսրայէլին երեսը իմ վրաս էր որ Թագաւոր բլլամ։ բայց Թագաւորութիւնը դարձաւ ու իմ եղբօրս եղաւ, քանի որ անոր Տէրոջմէ եղաւ։
16 Եւ հիմա ես քեզի մէկ խնդիր մը կը խընդրեմ։ Հրաժարիր չեմ չսեպես։ Ու Բերսաբէ անոր
17 բսաւ, Խօսէ։ Եւ անիկա բսաւ, Կ'աղաչեմ՝ Սողոմոն Թագաւորին բսէ, (քանի որ անիկա

քեզի չէ չքանը։) որ Սաւեանացի Ադիսակը
18 ինձի կենդի ասց։ Ու բնդարձակ բաւ։ Ազիկ,
ես քեզի հաւնար թագաւորին կը խոսիմ։
19 Եւ բնդարձակ Սոգոնն թագաւորին գնաց,
որ Ագաբեցին հաւնար անար հետը խոսի։ ու
թագաւորը գանեկա գինու որելու. հաւնար ասր
էլաւ ու հանար խնամարհարճն բրաւ։ ու
երբար իր ամուսր նաւաւ, թագաւորին մերը
հաւնար ալ ամուս գնել սուաւ, ու անդիկա
20 անար ալ կոգին նաւաւ։ Ու բաւ, էս քեզի
մէկ պզտիկ խնդ իր մը կը ինդ բնամ։ ինձի չէ
չքանա։ Եւ թագաւորը անար բաւ, խնդ բի,
21 մարդ իմ, քանդի քեզի չէ պիտի չքանի։ Ու
անդիկա բաւ։ Սաւեանացի Ադիսակը եղբօրդ
22 Ագաբեցին կենդի ասաւ։ Եւ Սոգոնն թագա-
ւորը պատասխան սուաւ ու իր մերը բաւ։
Դուն ինչո՞ Ագաբեցին հաւնար Սաւեանացի
Ադիսակը կը ինդ բնա. անար հաւնար թագա-
ւորութիւնն ալ ինդ բի, (քանդի անդիկա իմ
մեծ եղբայրս է,) անար ու Ադիսամար քա-
23 հանայեցին և Շաթա հետն Յոտարեցին հաւնար։ Ու
Սոգոնն թագաւորը Տէրոջմով երդուար ըրաւ,
ու բաւ, Ասաւած ինձի այսպէս ու ասկէ
աւելի բնէ, որ Ագաբեա սա խօսքը իր կե-
24 նացը գէմ խօսեր է. Եւ հիմա գիս հասաս-
ւորը, ու գիս իմ հօրս Դաւիթին աֆուսր
նաւեցընցը, և իր բաւածին պէս ինձի սուն
չինդ Տէրը կենդանի է որ Ագաբեա այսօր
25 պիտի մեռցաբ։ Ու Սոգոնն թագաւորը Ե-
վիսաց այլ որդին բանեան խրկից։ ու զարկաւ
զանիկա, որ մեռաւ։
26 Եւ թագաւորը Ադիսամար քահանային բ-
սաւ, Վնամիմ քու ապարակդ գնա, քանի
դի դուն մեռնելու արժանի ես, բայց այսօր
քեզ չեմ մեռցըներ. ապրհետև իմ հօրս Դա-
ւիթին առջևը Տէրը Եհովային տապանակը
վերցուցիր. ու իմ հօրս ամէն քաշած նեղու-
27 թիւնեանդն մասնակից եղար։ Ու Սոգոնն
Ադիսամարը Տէրոջը քահանայութենէն հանեց,
որ Սիլովի մէջ Հելիին տունը հաւնար Տէրոջը
բառած խօսքը կատարէ։
28 Եւ ան բոլը մինչև Յոտարեցին հասաւ. (քան-
դի Յոտար իրեցաւ և Ադիսալոմին հետևած
չէր, բայց Ագաբեցին հետևած եղաւ.) ու
անասունը Յոտար Տէրոջը խորանը փախաւ, ու
29 Եանզանին եղջիւրները բռնեց։ Եւ Սոգոնն
թագաւորին խնայութիւն իրկ Յոտար Տէրոջը
խորանը փախաւ, և ահա անդիկա սեզանին քովը
է. ու Սոգոնն Յոտիսգայի որդին Բանեան
30 խրկից ու բաւ, Գնա անդիկա զարկ։ Եւ Բա-
նեան Տէրոջը խորանը Յ-ը-ն գնաց, ու անոր
բաւ, Թագաւորը այսպէս կ'րսէ, Դուրս ելիր։
ու անդիկա բաւ, Չէ, հա հոս պիտի մեռնիմ։
ու Բանեան թագաւորին պատմից ու բաւ,
Յոտար այսպէս բաւ, ու ինձի այսպէս պա-
31 տասխան սուաւ։ Եւ թագաւորը անար բաւ,
Ինար բաւածին պէս ըրէ, ու զանիկա մեռցուր
և զանիկա թաղէ, որ իմ վրայէս ու իմ հօրս
տունր վրայէն Յոտարին թափած անմեղ արիւ-
32 նը վերցընես։ Եւ Տէրը Նաւոր Շ-ի-ն արիւնը
անար գլուխը գարձնէ. որովհետև անդիկա
առանց իմ հօրս Դաւիթին գիտնալնուն եր-
կու իրմէ արդար ու ազնիկ մարդոց, Խուա-
յեվի սպարապետին Ներնեան Աբնեղրին, ու
Յուդայի սպարապետին Եթեթեան Ամասա-
յիին վրայ յարձակեցաւ, ու զանոնք սրով
33 մեռցուց։ Ու ասոր անանց արիւնը Յոտարին
գլուխը ու անոր Նեղրտեղ ին գլուխը գաւնայ
յաւիտեան. Բայց Դաւիթին ու անոր սերուն-
դին և անոր տունր ու անոր աթոռն Տէրոջը
34 կողմանէ յաւիտեան խաղաղութիւն իլլայ։ Եւ
Յոտիսգայի որդին Բանեան երթաւ ու անոր վրայ
յարձակեցաւ, ու զանիկա մեռցուց։ և անդի-
կա անապատին մէջ իր տունը թաղուեցաւ։
35 Ու թագաւորը անոր տեղը զօրքերուն վրայ
Յոտիսգայի որդին Բանեան գրաւ։ ու թա-
գաւորը Սադոկ քահանան Ադիսամարին
տեղը գրաւ։
36 Եւ թագաւորը Ե-ղ-ն խրկից, Նեմիին կան-
չեց ու անոր բաւ, Քեզի Երուսաղեմ մէջ
տուն մը չինել ու հոն նստիլ, ու անդիկ տղին
37 կամ անդ իմ չիլլես։ Քանդի ազիկ գիտնաս որ
եթէ երթես ու Կեդրոն հեղեղատը անցնիս,
նայն օրը անպատճառ պիտի մեռնիս։ Ե-ն քու
38 արիւնդ քու գլուխդ պիտի իլլայ։ Եւ Նեմիի
թագաւորին ատբս բաւ, Ես խօսքդ բարի է. իմ
թագաւորդ ատբս իրեզիս որ բաւ, քու ծառադ
այնպէս պիտի բնէ։ Ու Նեմիի շատ օրեր
երուսաղեմի մէջ նստաւ։
39 Ու երեք տարիէն հետը Նեմիին երկու
ծառաներէն Գեթի թագաւորին Մաոքայի
որդւոյն Աքիսայիին փոխ փախան։ ու Նե-
միին խնայցին լսելով, Ահա քու ծառա-
40 ներդ Գեթի մէջ են։ Եւ Նեմիի երթաւ ու իր
իշուն հասնար դրաւ, ու իր ծառաները փրն-
արտելու հաւնար Գեթի գնաց Աքիսայիին քովը։
և Նեմիի գնաց ու իր ծառաները Գեթիէն
41 բերաւ։ Ու երբոր Նեմիին երուսաղեմէն Գեթ
երթալը ու գառնալը Սոգոնեան պատմեցին,
42 Աքսաներ թագաւորը Ե-ղ-ն խրկից, ու Նեմիին
կանչեց ու անոր բաւ, Ձէ՞ որ քեզի Տէրոջ-
մով երդուար ընել տուի, և քեզի վկայու-

ա։
ե Գէ՛ - ա - 3 · 4 ·
է Եր - բ - 18 ·
ը Տ՛ա - Սաց - խե - ց ·
ը Գէ - ա - 1 ·
ի Հա - բ - ա - 17 ·
ժ ր Թաց - է - 11 · 13 ·
ա Ա՛ն - իբ - 10 ·

ի Ցե՛ա - խա - 18 ·
ա ա Թաց - իգ - 6 · բ
Թաց - ժե - 24 ·
29 ·
ա ա Թաց - իբ - 29 ·
23 · բ Թաց - ժե -
ա։

ե Գէ - ա - 3 ·
ը Գէ - ա - 10 ·
ի Եր - խա - 14 ·
ժ բ Թա - չե - 33 · բ Օբ -
ժբ - 15 · խա - 3 ·

ե Ա՛ա - բե - 5 ·
ը Թա - խե - 11 · 12 ·
13 · ա Թաց - բ - 34 ·
Տէ՛ա - ա Ա՛ն - ց - 33 ·
իգ - 3 ·
ի Հէ՛բ - 37 ·
ժ բ Թաց - ժե - 3 ·

Հէ՛բ - 2 ·
ը բ Թաց - ժե - 23 ·
ի Գէ՛ն - բ - 2 · Ցէ՛ա -
բ - 19 · բ Թաց -
ա - 16 ·
ձ ա Թաց - իե - 5 ·

բրի ու. քան թէ Ազէկ դիտասս որ նշուածքն
էրած ու. ապրին կամ անդ ին գացած օրդ՝ ան-
պատճառ պիտի մնանիս. ու գուն ինծի լսած
43 խօսքս բարի է՝ քանը. Ու բնաւին ինչո՞ Հաւնար
Տէրոջը երդուիլն ու քեզի առած պատուէ-
44 րիս հնազանդութիւն չըրիր. Եւ թագաւորը
Սենեքիմ բսաւ, Գուն իմ Հօրս Դաւիթին գէմ
քու ըրած Հոգոյ չարութիւնդ գիտես, ՚որուն
քու սիրտդ ու կը վկայէ.՚ ուստի Տէրը Հրա-
չարութիւնդ քու գլուխդ պիտի դարձնէ.
45 Բայց Սողոմոն թագաւորը օրհնեալ, ու Դա-
ւիթին աթոռը Տէրոջը առջեւը յաւիտեան հաս-
46 տատ պիտի ըլլայ. Եւ թագաւորը Յոյաղա-
գային որդուն Բանեայիին Հրամայեց առաւ, ու
անիկա ելաւ ու զարկաւ գանիկա, որ մեռաւ.
Եւ Թագաւորութիւնը Սողոմոնին ձեռքին
մէջ հաստատուեցաւ.

ԳԼ. Գ

1 Սողոմոն փարաւոնին աղջիկը կին կին կ՚առնէ. ու Բովը
տէրը տաճարը ու Երուսաղէմին բոլորովի Սողոմոն
Գերեզմանի մէջ շինելը կը լմնցնէ. ու Սողոմոն Գերեզմանի
մէջ Ներածոյ տաճարին բանալին խնամութիւնը բնակ-
ուն Հոգոյ. խնամութիւն. Հոգութիւն ու պարսպ կը
տանուց. 16 Սողոմոն երկու պոռնիկ կիներուն դատաստանը
խնամութիւնը կատարուն Հոգոյ խոտ անտանի կ՚ընէ.

1 Ե Սողոմոն Եգիպտոսի փարաւոնի թագա-
ւորին հետ խնամութիւն բրաւ, ու փարա-
ւոնին աղջիկը առաւ, ու զանիկա ՚Դաւիթին
քաղաքը բերաւ, մինչև որ ՚իր տուներ ու ՚Տէ-
րոջը տուներ, ու Երուսաղէմին շրջակայ պա-
2 րիսպը չինեց լմնցուց. Սակայն ժողովուրդ
դը բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցա-
նէր, քանզի մինչև այն օրերը Տէրոջը անուա-
նը տունն չինուած չէր.
3 Եւ Սողոմոն ՚Տէրը կը սիրէր, ու իր Հօրը
Դաւիթին կանոններովը կը քալէր. միայն թէ
բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէր
4 ու խունկ կը ծխէր. Եւ Թագաւորը Գերա-
ւոն գնաց, որ հոն զոհ մատուցանէ, ՚քանզի
մեծ բարձր տեղը անիկա էր. Սողոմոն
այն տեղացին վրայ հազար ոչխարակերպ զոհեց.
5 Ու Գաբաւոնի մէջ Տէրը Սողոմոնին երևցաւ
Գիշերուան երազով. և Աստուած բսաւ, Խնդ
6 մէր ինդրէ որ քեզի տամ՝ ՚Ու Սողոմոն բսաւ,
Գուն քու Ծառայիդ իմ Հօրս Դաւիթին մեծ
ողորմութիւն երկիր, ինչպէս որ անոնիկ ՚քու
առջեւդ ճշմարտութեամբ, արդարութեամբ
և ուղիղ սրտով քեզի հետ քալեց, ու անոր
սա մեծ ողորմութիւնը պահեցիր, ու Իր աթոռը
նստող որդի մը տուիր անոր, ինչպէս որ այս-
7 օր կ՚երևնայ. Եւ հիմա, ով Տէր Աստուած իմ,
գուն քու Ծառայդ իմ Հօրս Դաւիթին տեղը
թագաւոր երկիր. ՚Բայց ես պզտիկ ոտայ մըն
8 եմ՝, չգիտեմ ու մտնել չեմ գիտեր. Ու քու
Ծառայդ քու ՚ընտրած ժողովրդիդ մէջն է,
որ անթիւ չատուր՝ անթիւ ու անհամար ժո-
9 ղովուրդ մըն է. ՚Ուստի քու Ծառայիդ Խր-
տամտութիւն սիրտ տուր, ՚որ քու ժողովուրդդ
դատէ, ու ՚բարին ու չարը որոշէ. քանզի
ատ քու մեծ ժողովուրդդ ո՞վ կրնայ դատել.
10 Եւ ատ խօսքը Սողոմոնին ատ բանը
խնդ բերէր՝ Տէրոջը աչքերուն հանոյ եղեցաւ.
11 Ու Աստուած անոր բսաւ, Որովհետև ատ բա-
նը խնդ բերիր, ու ՚քեզի չատ օրեր չխնդ-
բերիր, ու քեզի հարստութիւն չխնդ բերիր,
ու քու Թշնամիներուդ հոգին չխնդ բերիր,
հապա իրատուները Խելամտութիւն
12 խնդ բերիր՝ Ահա քու խօսքիդ պէս ըրի. Ահա
քեզի խելամուտ ու հանճարեղ սիրտ տուի,
այնպէս որ քեզմէ առաջ քեզի պէս մէկը
եղած չէ, ու քեզմէ ետքն ալ քու նմանդ
13 պիտի չկայէ. Նաև ՚քու չխնդ բածդ ալ քեզի
տուի, թէ ՚հարստութիւն և թէ փառք, այն-
պէս որ քու Կեանքդ բոլոր օրերուն մէջ թագա-
14 ւորաց մէջ քեզի պէս մէկը չգտնուի. Եւ թէ
որ իմ Ճամբաներուս մէջ քալես իմ Հրամանն
ներս ու պատուիրանքներս պահելով, ՚ինչ-
պէս որ քու Հայրդ Դաւիթ քալեց, անոնցմէ
15 ՚քու օրերդ պիտի չատցնեմ՝ Ու Սողոմոն
Արթնցաւ և ահա երազ էր. ու Երուսաղէմ
գնաց, ու Տէրոջը ուխտին տապանակին առ-
ջեւը կայնեցաւ, և ողջակիզներ մատուց ու
խաղաղութիւններ զոհեր բրաւ, ու ՚իր բոլոր
ծառաներուն կուռնակ բրաւ.
16 Աետուներ երկու պոռնիկ կիներ թագա-
17 ւորին եկան, ու ՚առաջը կայնեցան. Եւ
կիներեն մէկը բսաւ, Ով տէր իմ, ՚ըսիր
ինծի. Նա ու ատ կիներէն մէկ տան մէջ կը
բնակինք. ու Նոյն տանը մէջ ատր քովը
18 ՀՀ ծնայ. Եւ իմ ծնանելուս երրորդ օրը ատ կիներն ալ ՀՀ ծնաւ. ու մենք միասին
էինք. տանը մէջ մեր հետ ատրէ ուրիշ չկը-
կար, հապա տանը մէջ մենք երկուքնիս ՀՀ-ն
19 էինք. Եւ ատ կիներուն ատուն գիշերով մեռաւ,
20 քանզի առիկա անոր վրայ պառկեցաւ. Ու
կէս գիշերուան էրաւ, և քու ազախնայդ քնա-

---

3 բ Քնաց · ժգ · ։
4 · Նիէ · որն որ քա-
ռիրաց գիտեն ·
5 Սող · ի · ։ Նիէ · ի · ։
6 Ա-ոտ · իբ · ։
7 Հմր · ։ · բ Մ՚ն ·
ա · ։

ա Գէ · ի · ։ · բ · ։ ։

8 բ Քնաց · ի · ։
9 Գէ · ի · ։
10 Գէ · գ ·
11 Գէ · իբ · ։ · ։ ։
12 Գէ · ժ · ։ · ։ ։
բ Օր · ժբ · ։ ·
։ · Գէ · իբ · ։ ։
13 բ Օր · գ · ։ · ։ · ։ ։
։ · Սող · ։ · ։ ։
Հա-ոմ · բ · ։ ։
Գ-որ · բ · ։

14 Հմր · ։ · ։ ։
15 բ Մ՚ն · ա · ։
16 Գէ · ի · ։
17 բ Մ՚ն · ժգ · ։ ։
Մ՚ն · ա · ։
18 Գէ · ։ · բ Մ՚ն ·
ա · ։
Քնա · ժբ · ։ Մ-ոտ ·
ա · ։ · ։ ։
Ա-ոտ · ։ · ։ ։
19 Գէ · ։ · ։ ։
20 Օր · ։ · ։
21 Ծն՚ · ժգ · ։ ։
։
22 Գէ · ա · ։
23 Գէ · ։ · ։ ։
24 Գէ · ։ · ։ ։
25 բ Մ՚ն · ա · ։
ա-ոտ · բ · ։ · ։ Ցա-ի ·
ա · ։
26 Նիէ · ա-ոտ

1 Սող · հր · ։ · ։ ։
2 Նբր · ի · ։ ։
3 Ցա-ի · գ · ։
4 Նիէ · բ-ոտ ·
5 Ա-ոտ · ։ · ։ ։
6 Գէ · գ · ։ · ։ ։
7 Գէ · ։ · ։ ։
8 Գէ · գ · ։ · ։ ։
9 Գէ · գ · ։ · ։ ։
10 Գէ · գ · ։ · ։ ։
11 Գէ · գ · ։ · ։ ։
12 Գէ · գ · ։ · ։ ։
13 Գէ · գ · ։ · ։ ։
14 Գէ · գ · ։ · ։ ։
15 Գէ · գ · ։ · ։ ։
16 Գէ · գ · ։ · ։ ։
17 Գէ · գ · ։ · ։ ։
18 Գէ · գ · ։ · ։ ։
19 Գէ · գ · ։ · ։ ։
20 Գէ · գ · ։ · ։ ։
21 Գէ · գ · ։ · ։ ։
22 Գէ · գ · ։ · ։ ։
23 Գէ · գ · ։ · ։ ։
24 Գէ · գ · ։ · ։ ։
25 Գէ · գ · ։ · ։ ։
26 Գէ · գ · ։ · ։ ։
27 Գէ · գ · ։ · ։ ։
28 Գէ · գ · ։ · ։ ։
29 Գէ · գ · ։ · ։ ։
30 Գէ · գ · ։ · ։ ։
31 Գէ · գ · ։ · ։ ։
32 Գէ · գ · ։ · ։ ։
33 Գէ · գ · ։ · ։ ։
34 Գէ · գ · ։ · ։ ։
35 Գէ · գ · ։ · ։ ։
36 Գէ · գ · ։ · ։ ։
37 Գէ · գ · ։ · ։ ։
38 Գէ · գ · ։ · ։ ։
39 Գէ · գ · ։ · ։ ։
40 Գէ · գ · ։ · ։ ։
41 Գէ · գ · ։ · ։ ։
42 Գէ · գ · ։ · ։ ։
43 Գէ · գ · ։ · ։ ։
44 Գէ · գ · ։ · ։ ։
45 Գէ · գ · ։ · ։ ։
46 Գէ · գ · ։ · ։ ։
47 Գէ · գ · ։ · ։ ։
48 Գէ · գ · ։ · ։ ։
49 Գէ · գ · ։ · ։ ։
50 Գէ · գ · ։ · ։ ։
51 Գէ · գ · ։ · ։ ։
52 Գէ · գ · ։ · ։ ։
53 Գէ · գ · ։ · ։ ։
54 Գէ · գ · ։ · ։ ։
55 Գէ · գ · ։ · ։ ։
56 Գէ · գ · ։ · ։ ։
57 Գէ · գ · ։ · ։ ։
58 Գէ · գ · ։ · ։ ։
59 Գէ · գ · ։ · ։ ։
60 Գէ · գ · ։ · ։ ։
61 Գէ · գ · ։ · ։ ։
62 Գէ · գ · ։ · ։ ։
63 Գէ · գ · ։ · ։ ։
64 Գէ · գ · ։ · ։ ։
65 Գէ · գ · ։ · ։ ։
66 Գէ · գ · ։ · ։ ։
67 Գէ · գ · ։ · ։ ։
68 Գէ · գ · ։ · ։ ։
69 Գէ · գ · ։ · ։ ։
70 Գէ · գ · ։ · ։ ։
71 Գէ · գ · ։ · ։ ։
72 Գէ · գ · ։ · ։ ։
73 Գէ · գ · ։ · ։ ։
74 Գէ · գ · ։ · ։ ։
75 Գէ · գ · ։ · ։ ։
76 Գէ · գ · ։ · ։ ։
77 Գէ · գ · ։ · ։ ։
78 Գէ · գ · ։ · ։ ։
79 Գէ · գ · ։ · ։ ։
80 Գէ · գ · ։ · ։ ։
81 Գէ · գ · ։ · ։ ։
82 Գէ · գ · ։ · ։ ։
83 Գէ · գ · ։ · ։ ։
84 Գէ · գ · ։ · ։ ։
85 Գէ · գ · ։ · ։ ։
86 Գէ · գ · ։ · ։ ։
87 Գէ · գ · ։ · ։ ։
88 Գէ · գ · ։ · ։ ։
89 Գէ · գ · ։ · ։ ։
90 Գէ · գ · ։ · ։ ։
91 Գէ · գ · ։ · ։ ։
92 Գէ · գ · ։ · ։ ։
93 Գէ · գ · ։ · ։ ։
94 Գէ · գ · ։ · ։ ։
95 Գէ · գ · ։ · ։ ։
96 Գէ · գ · ։ · ։ ։
97 Գէ · գ · ։ · ։ ։
98 Գէ · գ · ։ · ։ ։
99 Գէ · գ · ։ · ։ ։
100 Գէ · գ · ։ · ։ ։

ցած առնէր՝ իմ ազատ քոյրս առաւ ու զա-
նէկա իր ծոցը պառկեցուց , ու իր մեռած
21 ազատն իմ ծոցս պառկեցուց : Եւ երբոր առա-
ւօտուն ելայ որ ազատս ծիծ առայ, ահա անի-
կա մեռած էր . ու առաւօտուն մեզ ըստ
բնական անոր նայեցայ , և ահա անիկա իմ
22 ծնած ազատ չէր : Իսկ մէւս կիսիկը բաւ , Չէ ,
հազար ապ՚ եղայր իմ ազատ է , ու մեռածը
քոյր ազգ է : Եւ առիկա բաւ , Չէ , հազար
մեռածը քոյր ազգ է , ու ապ՚ եղայր իմ ազ-
գաս է . ու թագաւորին առջևը ելար կը խօ-
23 սէին : Անառնէր թագաւորը բաւ , Առիկա
կ՚ըսէ , իմ ազատ աս ապ՚ եղայն է , ու մե-
ռածը քոյր ազգ է . ու անիկա կ՚ըսէ , Չէ ,
հազար մեռածը քոյր ազգ է , ու ապ՚ եղ-
24 որ իմ ազատս է : Եւ թագաւորը բաւ , Ինծի
մէկ սուր մը բերէք . ու թագաւորին առջևը
25 սուր մը բերին : Եւ թագաւորը բաւ , Ապ՚
եղոյ ազատն կտրեցէք , երկու կտոր ընէ , ու
26 կէսը մէկուն ու կէսն ալ մէւսին տուէք : Ան-
առնէրը ապ՚ ազատն ծոցերը եղոյ կիսիկը թագա-
ւորին պատասխան տուաւ , ու իր ազատն վր-
րայ ՚ազիզը գթալով՝ հառնար՝ առնակ բաւ ,
Ով աէր իմ՝ ուղղէ ինծի . ապ՚ ազատն անոր
տուէք , ու զանիկա մի մեռցընէք . Բայց մէւ-
սը բաւ , Ոչ ինծի ըլլայ , ոչ քեզի . ընդհա-
27 ձեղքեցէք : Եւ թագաւորը պատասխան տը-
ւաւ ու բաւ , Ապ՚ ազատն աս կենդանոր տուէք ,
ու չըլլայ որ զանիկա մեռցընէք . Ուրեմն անոր
28 մայրը ասիկա է : Եւ բոլոր Իսրայէլ թագա-
ւորին կատած գատաստանէն լսելով՝ թագա-
ւորէն վախցան . քանզի տեսան որ անոր վր-
րայ ՚Աստծոյ իմաստութիւնը կայ գատաս-
տան ընելու համար :

ԳԼ . Գ

1 Եւ Սողոմոն թագաւորը բոլոր Իսրայէլի վր-
2 րայ թագաւոր էր : Ու անոր իշխանները ա-
ռանք էին . Սադոկ սրկի որդին Ազարիա քահա-
3 նայ էր . Ելիհորեփ ու Ա-
քիա առնեազ գրիչներ էին . և ՚Աբիղուդ որ-
4 դին Յովսափատ յիշատակագիր դպիր էր . Ու
՚Յոյիադային որդին Բանեա զօրքերուն վրայ
էր . և Սադոկ ու ՚Աբիաթար քահանաներ
5 էին . Ու Նաթանայի որդին Ազարիա ՚տա-
դրպետականներուն վրայ էր . ու Նաթանի որ-
դին Զաբուդ նախարար ու Թագաւորին բա-
6 րեկամն էր . Ու Աբիսար տանը հրամանատա-
րն էր . ու Աբդայի որդին ՚Ադոնիրամ հար-
կերուն վրայ էր :
7 Եւ Սողոմոն բոլոր Իսրայէլի վրայ տասներ-
կու դրժանկալներ ունէր , ու անոնք թագաւորը
ու անոր տունը կը կերակրէին . -- կերակուր
մը տարի մը կերան՝ տասներկու մէկ տարի կ՚ը-
8 նէր : Եւ անոնց անուններըն ասոնք են . Ե-
փրայիմ
9 լեռան մէջ՝ †Բէնհուր . Մաքսոն , Սողարբին ,
Բեթսամուսի ու Եղոն-բեթանանի մէջ՝ ‡Բէն-
10 դակար . Աղարսափի մէջ՝ ||Բէնհեսեդ , որուն
ի՛ջ-ջ-ին՝ Սոքով ու բոլոր Ոփերի երկիրը .
11 Բոլոր Դովրի գաւառին մէջ՝ §Բէնաբինադաբ .
Սողոմոնին աղջիկը Տափաթ առեր կնիկն էր .
12 Թանաքի ու Մակիդդոյի մէջ , ու Բեղթսան-
լի տակը՝ Սարթանէն քովը եղող բոլոր Բեթ-
սանէի մէջ , -- Բեթսանէն մինչև Աբէլմեհո-
լա , -- մինչև Յոկմոամի անդի իր կողմն , Աբի-
13 դաղի որդին Բաանա . Ռամոթ-գաղաադի
մէջ՝ ՚Բէնգաբեր . Գաղաադի մէջ եղող Մա-
նասեայ ՚Յայիրին գիւղաքաղաքներըն , ու Բա-
սանի մէջ եղող ՚Արգոբի նահանգը , վեմ-
տուն մեծ պարսպատակ ու պղնձեայ փա-
14 նակներ անոր ի՛ջ-ջ-ին : Մահոլեթիի մէջ՝
15 Ադդադովի որդին Աբիմադաբ . Նեփթալիի
մէջ՝ Աբիմաասս . ասիկա ալ Սողոմոնին աղջիկը
16 Բասեմաթը կնիկ առեր . Ասերի ու Բեալո-
17 թի մէջ՝ Փաուսի որդին Բասեա . Իսաքարի
18 մէջ՝ Փարուսայի որդին Յոսափատ . Բենիա-
19 մինի մէջ՝ Էղայի որդին Սեմէի . Գաղաադի
երկիրը ու Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորին
ու Բասանի Ովգ թագաւորին ՚երկիրը՝ Ու-րիի
որդին Գաբեր . ու ան երկրին մէջ դուն մէկ
գործակալ մը կաս :
20 Յուդա ու Իսրայէլ շատ ատենները ծո-
վեզրին ՚ծովածն եղած ատեն չափ շատ
էին . Կ՚ուտէին , կը խմէին և ուրախութիւն
21 կ՚ընէին : Եւ Սողոմոն ՚Եփրատ գետէն մինչև
Փղշտացւոց երկիրը ու մինչև Եգիպտոսի սահ-
մանները՝ Բոլոր թագաւորութիւններուն վրայ
կ՚իշխէր . և ընծաներ կը բերէին , ու
Սողոմոնին ծառայութիւն կ՚ընէին՝ անոր կե-
նաց բոլոր օրերուն մէջ :
22 Եւ Սողոմոնին մէկ օրուան ուտիքը աս էր .
երեսուն գոմ նաշխոն , ու վաթսուն գոմ ալիւր ,
23 Տասը գեր արջառ , ու գոմեն արօտական ար-
ջառ , ու հարիւր ոչխար , բաց ի եղներուն-
բէն , այծեամներէն , ††վիխերէն ու գիրցու-
24 ցած թռչուններէն : Գետին ամէնկողմ բոլոր
տակ իր կողմին՝ Թափսախէն մինչև Գազա՝
Գետին տակ իր կողմը եղող Բոլոր թագաւոր-
ներուն վրայ կ՚իշխէր . ու ՚իր բոլորտիքը

---

1 Ծն . խգ . 30 . Ել . ա 18 . Ա Մն . ժգ . 18 .
խգ . 14 . Եր լ . ա 1 . Ա Մն . ա 35 . գ Թագ . ը 16 . ի 32 .
ա 33 . Ճգ . ժա . 8 . ե Գվ . ը . 34 .
Հմր . 9 . 11 . 18 . է Տի- գէ . ը . 27 .
— ը Հմր . 7 .
ա Կ՚ Աստուած . առա- թ ը Թագ . ժէ . 21 . ժգ . 16 . Ա Մն . ժը . 10 .
ը ը Թագ . ը . 14 . թ Գվ . է . 14 .
ժ Ել . ը . 34 . ժա Ելհէմ . ը .
ժբ Տի- գէ . ը . 27 . ժգ Դատ . ը .
ժդ Հմր . ը . 7 . ժե Դատ . ը .
ժզ Ել . ը . 4 . ժէ Ել . ը . 8 .
ժը Ել . ը . 8 . ի Ա Մն . ժ . 38 . Ա Մն . ժգ . 33 .
ժթ Ել . ը . 4 . ի Ա Մն . ժ . 38 . Ա Մն . ժգ . 33 .

25 հզօրեներուն հետ խաղաղութիւն ունէր։ Եւ Սպանմնին բոլոր օրերուն մէջ Յուդա ու Իսրայէլ՝ Դանէն մինչեւ Բէերսաբէէ՝ հիւրասիրեցին մարդ իր որթին ու իր թզենիին տակը ապահով մնալով՝ կը նայէր։

26 Եւ Սպանմնի իր ձիերուն համար ձիաւոր զօրաւոր հազար աթոռ ունէր, ու տաս-

27 ներկու հազար ձիաւոր։ Եւ ան գործակալները՝ ամէն մէկը իր ատենն մէջ Սպանմնի թագաւորը ու Սպանմնի սեղանը բոլոր մօտեցողները կը կերակրէին՝ մէկ բան մը

28 պակաս չընելով։ Նաեւ ձիերուն ու վազորդներուն համար՝ անոնց եղած տեղը՝ ամէն մէկը իր վրայ դրուած հարկին չափովը գարի ու յարդ կը բերէին։

29 Եւ Աստուած Սպանմնին իմաստութիւն ու խոհ շատ հանճար և սրտի լայնութիւն տուաւ՝ ծովեզրի ղեղերքը եղող աւազին չափ։

30 Ու Սպանմնին իմաստութիւնը բոլոր Արեւելցիներուն իմաստութիւնէն ու Եգիպտացոց

31 բոլոր իմաստութիւնէն աւելի էր։ Եւ անիկա համէն մարդէ աւելի իմաստուն էր։ Եզրահացի Եթմանէն, ու Մաուղի որդւոցմէն Եմանէն, Քալքօլէն ու Դարդայէն չորսերէն եւ։ ու բոլոր

32 չրջակայ ազգերուն մէջ անուանի եղաւ։ Եւ հազարհինգ հատ առակ խօսեցաւ, ու երանոց երգերը հազար ու հինգ էին։

33 Եւ անիկա ծառերուն վրայ խօսեցաւ, Լիբանոնի եղեւնիէն մինչեւ պատի վրայ բուսնող զոպան։ ու նաեւ անասնոց վրայ, թռչուններուն վրայ, սողուններուն վրայ ու ձուկերուն

34 վրայ խօսեցաւ։ Եւ համէն ժողովուրդներէն, — անոր իմաստութիւնը հարցնել գալ երկրին բոլոր թագաւորներէն՝ Սպանմնին իմաստութիւնը մարդկ ընելու կու գային։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Եւ Տիւրոսի Փիրամ թագաւորը իր ծառաները Սպանմնին խրկեց, քանզի լսեր էր որ անոր Տէրը օծեր թագաւոր օծեր էն։ Փիրամ միշտ Դաւիթը կը սիրէր։

2 բէր։ Սպանմն ալ Փիրամին հետեւեալ խրկեց ու

3 թաւ, Դուն գիտես որ իմ Հայրս Դաւիթ չի-

կրցաւ իր Տէր Աստուծոյն անուանը տուն շինել, Տան պատերազմներուն պատճառաւ որոնք անոր բոլորտիքը պատեր էին, մինչեւ որ Տէրը զանոնք անոր ոտքերուն տակ

4 կը դրաւ։ Բայց հիմա իմ Տէր Աստուածս ինծի հանգիստ տուեր է ամէն կողմանէ, չկայ հակառակորդ մը չկայ, ու ձախորդ պատահար մը չկայ։

5 Եւ ահա ես կ՚ըսեմ որ իմ Տէր Աստուածոյս անուանը տուն մը չինեմ, ինչպէս որ Տէրը իմ Հօրս Դաւիթին հետ խօսեցաւ՝ բանալով, Քու որդիդ՝ որ քու տեղդ քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեցնեմ, անիկա իմ

6 անուանս տուն պիտի չինէ։ Ու հիմա հրամայեցէք որ ինծի համար Լիբանանէն եղեւիններ կտրեն։ ու իմ ծառաներս քու ծառաներուդ հետ ըլլան։ և քու ծառաներուդ վարձքը քու ամէն տուածիդ պէս քեզի կու տամ։ քանզի գուն գիտես որ մեր մէջը Սիդոնացոց պէս փայտ կտրող մարդիկ մը չկայ։

7 Եւ երբոր Փիրամ Սպանմնին խօսքերը լսեց՝ շատ ուրախացաւ, ու ըսաւ, Այս մեծ ժողովուրդին վրայ Դաւիթին իմաստուն որ-

8 դի տուող Տէրը այսօր օրհնեալ ըլլայ։ Եւ Փիրամ Սպանմնին դարձեալ խրկեց՝ ըսելով, Ինծի խրկած խօսքդ լսեցի։ Ես եղեւնափայտի ու մայրի փայտի համար քու ամէն կամքդ պիտի կա-

9 տարեմ։ Իմ ծառաներս Լիբանանէն ծովը իջնեցնեն։ ու ես զանոնք բաժներ ընեմ՝ մինչեւ ինծի քու ցուցուցած տեղդ ծովէն տանիմ, և հոն զանոնք քակեմ, ու գուն վերցնես։ գուն ալ իմ տանս պաշար տալով իմ կամքս կա-

10 տարես։ Եւ Փիրամ Սպանմնին ամէն ժամին չափ

11 եղեւնափայտ ու մայր փայտ կու տար։ Ու Սպանմն Փիրամին տարի հանար քսան հազար քոր ցորեն, ու երկու հարիւր մեծ մեծութեամբ եղ պաշար կու տար։ Սպանմն Փի-

12 րամին տարուէ տարի տակին կու տար։ Եւ Տէրը Սպանմնին իմաստութիւն տուաւ՝ ինչպէս որ անոր խոստացեր էր։ ու Փիրամին ու Սպանմնին միջտեղը խաղաղութիւն կար, ու երկու կնին դաշնակցութիւն ըրին։

13 Եւ Սպանմն թագաւորը բոլոր Իսրայէլէն հաւաքեց, ու հաւաքածը եղաւ

14 գար հազար եղաւ։ Եւ զանոնք իրենց տեղերը ամէնը տասնեակներ հազարներ հօդի Լիբանան կը խրկէր, արուն մէկ ամիս Լիբանան կը կենային, ու երկու ամիս իրենց տունը։ ու Ադո-

15 նիրամ ատ ալ պաշտօնին վրայ էր։ Եւ Սպանմն երեսունհատ հազար բեռնակիր, ու

լեռը ուխտուն Հազար փայտ կարագ ունէր ։
16 Բայց ի Մոզամներին երիկ Հազար երիկ Հարիւր
գլխաւոր գործակալներէն՝ որոնք գործը բա-
17 նող ժողովուրդին վրայ կ՚իշխէին ։ Եւ ինք
գաւառը հրամայեց որ մեծ ու պատուական
քարեր կոտրեն , որ տաճար հիմի Սողոմոնի
18 քարերով գնեն ։ Որ Մոզամներին վարպետ-
ներըն ու քիրամին վարպետներըն և Գեբա-
զացիք փայտերը ու քարերը տաշեցին ու
պատրաստ ընեցին՝ տաճար շինութիւնը Հաստա-

ԳԼ · Զ

1 Որոմին տաճարին շինութիւնը ։ 5 տաճար ամենասրբոցը ։ 11
Աստուծոյ խոստումը տաճար վերաբերեալ ։ 15 Ցանարին ներսը
ու դուռները ։ 23 քերովբէները ։ 31 դռները ։ 36 գաւիթը ։ 37
Տաճարին շինութեանը ժամանակը ։

1 Եւ Սողոմոն Իսրայէլի արքայ եղիպտոսի երկրէն
ելլելուն չորս Հարիւր ութսուներորդ տարին ,
— Սողոմոն Իսրայէլի վրայ իշխելուն չորրորդ տարին , Զիւս ամսուն՝ որ ծիւրեան կը-
կոչուի ամսուն մէջ , 2 Տէրոջը տաճար շինել
սկսաւ ։
2 Եւ Սողոմոն իշխելուն՝ Տէրոջը տաճար
շինած տաճար երկայնութիւնը վաթսուն կանգուն , լայնութիւնը քսան կանգուն , բարձրութիւնը երեսուն կանգուն էր ։ 3 Եւ տաճարին առջեւի սրահը քսան կանգուն երկայնութիւն ունէր , որ տաճար լայնութիւնին չափ էր , ու տասը լայնութիւնը տաճարին առջևէն տասը կանգուն էր ։ Եւ տաճարին վրանդակապատ պա-
5 տուհաններ շինեց ։ Որ տաճար պատին բոլոր-
տիքը տաճար պատին կցուած դասիճանները շինեց , իրենց առանձին և իրենց դարիրին բոլոր-
տիքը , և շուրջառակի սենեակներ շի-
6 նեց ։ Ներքի կարգին լայնութիւնը հինգ կան-
գուն՝ ու մէջինին վեց կանգուն՝ ու երրորդինին եօթը կանգուն էր ։ քանզի գաւազն տաճար բոլորտիքը մէջէնները ձգեց , որ տաճարին մէջը չմնային ։ 7 Եւ երբոր տաճա-
րը կը շինուէր՝ քարահանքին մէջ պատրաս-
տուած քարերով կը շինուէր , այնպէս որ տա-
ճար շինուած ատեն մուրճի կամ տապարի և երկաթի գործիքի մը ձայն չլսուե-
8 ցաւ տաճար մէջէ ։ Մէջտեղի կարգին դուռը տա-
ճարի ձախ կողմն էր , ու պտուտակաւոր սան-
դուխներով մէջտեղի կարգը՝ ու մէջտեղի կարգէն
9 երրորդ կարգը կ՚ելլէին ։ Ինչ- տաճար շինեց
ու պատերը բոլորտիքը , ու տաճար ձեղունները եղե-
ւոնեայ տախտակներով գործուածքով շի-
10 նեց ։ Ինչ · Իսրայէլի տունը ամբողջ տունը հինգ կար-
գը հինգ կանգուն բարձրութեամբ շինեց ,
ու եղեւոնափայտերով տաճար կցուած էր ։
11 Եւ Տէրոջը խօսքը Սողոմոնին եղաւ՝ քան-
12 յոյ , Հիմա որ դուն այս տաճարը կը շինես , եթէ
որ իմ կանոններուս քայլես , ու իմ դատաս-
տանքներս ի գործ դնես , և իմ բոլոր պատուի-
րանքներս պահես՝ անոնց մէջը քալելով , ան-
տաճարը քու հօրդ պիտի հաստատեմ՝ ինչ խօս-
13 քը քու հօրդ Դաւիթին խոստացեր եմ ։ Ու
Իսրայէլի որդւոցը մէջ պիտի բնակիմ , ու իմ
ժողովուրդս Իսրայէլը պիտի չթողում ։
14 Եւ Սողոմոն տաճարը շինեց ու վերջացուց
15 զայն ։ Ու տաճարը պատերը ներսի կողմէն
Իսրայէլին մէկուկէս պատերուն փերի ծառերը՝ հզե-
ղեւոնափայտ տախտակներով շինեց ։ Յատակէն
դէպի վայրը ծածկեց ։ ու տաճար յատակը մայր
16 փայտի տախտակներով պատեց ։ Եւ տաճար
հատէն կոպիտ քանդակներ՝ յատակէն մին-
չեւ պատին ծայրը՝ եղեւոնափայտի տախտակներով շինեց ։ ու ան ներսի մէջողը զարբիրին՝ պիտի սրբութիւնը սրբութիւնին համար
17 շինեց ։ Բայց տաճար՝ այսինքն առջևի տաճարը
18 քառասուն կանգուն էր ։ Եւ տաճար մէջ հզե-
ղեւոնափայտերուն վրայ դեղձիկներ ու բա-
ցուած ծաղիկներ փորագրուած էր ։ ու ամէնը
եղեւոնափայտ էր՝ ամենեւին քար մը չէր
19 երեւնար ։ Եւ զարբիրը ներքին տաճար մէջ պատ-
րաստեց , որ Տէրոջը ուխտին տապանակը
20 դնէ ։ Ու զարբիրին երկայնութիւնը քսան կան-
գուն էր , և անոր լայնութիւնը քսան կան-
գուն՝ ու բարձրութիւնը քսան կանգուն էր ։
և զտեղիկա մաքուր ոսկիով պատեց ։ եղեւոնա-
21 փայտէ սեղանն ալ պատեց ։ Ներսի Սողոմոն
տաճար ներքին կողմն մաքուր ոսկիով պատեց ։
ու զարբիրին առջևը ոսկի շղթաներով փակ-
ւոցուցուց ու անոցով , և զտեղիկա ոսկիով պատեց ։
22 Ու բոլոր տաճար ոսկիով պատեց առանց տեղ
մը ձգելու , և զարբիրին քովի բոլոր սեղանն
ալ ոսկիով պատեց ։
23 Եւ զարբիրին մէջը իւղաձի փայտէ երկու
քերովբէներ շինեց , — անոնց երկայնութիւնը
24 տասը կանգուն էր ։ Եւ քերովբէին մէկ թեւը
հինգ կանգուն , ու քերովբէին միւս թեւը
հինգ կանգուն էր ։ մէկ թեւին ծայրէն մինչեւ
25 միւս թեւին ծայրը տասը կանգուն էր ։ Ու միւս
քերովբէնին ալ տասը կանգուն էր , երկու
26 քերովբէներուն չափ ու ձեւը մէկ էր ։ Մէկ
քերովբէին բարձրութիւնը տասը կանգուն էր ,
27 ու միւս քերովբէնին ալ նոյնպէս էր ։ Ու քե-

† = Որ · իբր · ց ·
‡ Եբր · իմ · ց ·
— = Որ Որ · գ · ւ · ց ·
§ Գաղ · մ · 47 ·
* Եբր · ևս չհնչեր ·

‖ Տ՚ս Եբր · իմ · ց · ւ · իս ·
¶ գ՚ս՝ Հեղուն բարձրութեան գաւազանին նմանց · առնու Եբր · իմ · 16 ·
# Տ՚ս Եբր · իմ · ց ·

Ա Հմր · 16 · 19 · 20 · 21 · 21 ·
Ա Տ՚ս Որ · իմ · ւ · ց · Գէդ · ի · 15 ·
† Յի՛ հարթաքանդեր ·
Ա Հմր · 14 · 24 ·
¶ գ՚ս՝ չոլշանակը

Ա Գէդ · բ · ց · Բ · ց ·
Ա բ Քրօն · ի · 13 · = Որ · իմ · 10 ·
Ա Եբր · իմ · ց · Գէդ · իմ · 11 · բ Գաղ · 16 · Ցաղ · իմ · 3 ·

Ա բ Օբ · բա · ց ·
Ա Հմր · 24 ·
Ա Հմր · 16 ·
Ա Եբր · իմ · 23 · Գէդ · Ցաղ · 3 · Գէդ · բ · ց · բ Որ · գ · 3 · Եբր · իմ · 3 · Եբր ·

Բ · 3 ·
† Եբր · ի · 3 · 3 · ց ·
§ գ՚ս՝ վաղբնդիկ ձիքով նիմ · Եւ յ՚ս Նաքիկ
Ա Եբր · ևի · 7 · 8 · 9 · բ Որ · գ · 10 · 11 · 12 ·

բովքիները ներքին ասեր մէջ գրաւ · ու ՝քե-
բովքիները իրենց ինեերը կ՝երկրնցընեին · մէ-
կուն իներ մէկ պատին կը գտնէր · ու միւս
քերովբէին իներ միւս պատին կը գտնէր · և
անոնց միւս ինեերը տաճար մէջտեղը ին ինե-
28 կը գտնէին · Ու քերովբէներր ականով պատեց ·
29 Եւ տաճար բոլոր պատերուն վրայ քերովբէ-
ներ , արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ
քանդակաձև փորագրեց՝ ին ներսի կողմէ և
30 ին գուրսի կողմէ · Ու տաճար ներսի ու գուր-
սի յատակը ականով պատեց ·
31 Եւ գաբիրին գրանր իւղագի փայտէ փեղկեր
չինեց · որոնք գրանդ իքներով մէկտեղ գոյ-
32 հինդ երրորդ մասն էին · Ու իւղագի փայտէ
չինուած երկու փեղկերուն վրայ քերովբէ-
ներ , արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ
փորագրեց , և ընծա ականով պատեց , քերով-
բէներուն ու արմաւենիներուն վրայ ալ ականին
տարածելով ·
33 Նոյնպէս ալ տաճարին գրանր երրա · իւ-
ղագի փայտէ գրանդ իքներ չինեց , որոնք գոյ-
34 հորրորդ մասն էին · Ու գրանր երկու փեղկերր
միայր փայտէ էին · մէկ հինդկը երկու կառէ
ըլլալով կը ծալուէր , ու միւս փեղկր երկու
35 կառէ ըլլալով կը ծալուէր · Եւ անոնց վրայ
քերովբէներ , արմաւենիներ ու բացուած ծա-
ղիկներ փորագրեց , և գրաւագներուն վրայ
յատնարրացուած ականով պատեց ·
36 Ու ներքին գաւիթր երեք կարգ տաշուած
քարերով ու մէկ կարգ եղևնափայտի ՚հե-
ծանիներով չինեց ·
37 ՚Տէրոջ տաճար հինդ չորրորդ տարին Զիու
38 ամսուն մէջ գրուեցաւ · Ու մանաւանդ երրոր-
տարին Բուլ ամսուն՝ այսինքն ութերորդ ամ-
սուն մէջ՝ տաճար իրեն վերաբերեալ ամէն
բաներովը լմընցաւ · Եւ յապհա ՚եօթը տարուան
մէջ չինեց անիկա ·

ԳԼ · Է

1 Սողոմոն տաճար · 2 Լիբանանի անտառին տաճար · 4 սեան-
ցուն պատին · 7 գ տաշուածի պատին · 8 ու փորագրանի ապրե-
կան տաճար չինու իրենը · 12 Երկու սեանները · 23 ձուլածոյ ծո-
ր · 27 տասը մկրնդիներուն · 36 տասը տաշաններուն · 40 և
բոլոր կատարները պրոնզ չինեց ·

1 Եւ Սողոմոն իր տունը ՚տասներկու տարուան
մէջ չինեց , ու ամբողջ իր բոլոր տունը ·
2 Եւ Լիբանանի անտառին տունն ալ չինեց ·
երկայնութիւնը հարիւր կանդուն , ու լայ-
նութիւնը յիսուն կանդուն , ու բարձրութիւ-
նը երեսուն կանդուն · չորս կարգ եղևնափայ-
ասի սիւներու վրայ շինեց , ու սիւներուն վրայ
3 եղևնափայտի հինծանիներ դրաւ · Ու նաև եղև-
նափայտի յարկ մը չինեց սեան գերասիներուն

1 Ե · ի · ԻԸ · ի · Ը · Ը · ր Մ՚Ն · ե · Ը · ։ 2 Կ՚ընկ · խա · ԻԱ · ԻԱ · ԻԱ · ։ 3 Կ՚ընկ · ի · ։ 4 Ե · ի · ։ 5 Ե · ի · ։ 6 Ե · ի · ։ 7 Ե · ի · ։ 8 Ե · ի · ։ 9 Ե · ի · ։ 10 Ե · ի · ։ 11 Ե · ի · ։ 12 Ե · ի · ։ 13 Ե · ի · ։ 14 Ե · ի · ։ 15 Ե · ի · ։ 16 Ե · ի · ։ 17 Ե · ի · ։ 18 Ե · ի · ։ 19 Ե · ի · ։ 20 Ե · ի · ։ 21 Ե · ի · ։ 22 Ե · ի · ։ 23 Ե · ի · ։ 24 Ե · ի · ։ 25 Ե · ի · ։ 26 Ե · ի · ։ 27 Ե · ի · ։ 28 Ե · ի · ։ 29 Ե · ի · ։ 30 Ե · ի · ։ 31 Ե · ի · ։ 32 Ե · ի · ։ 33 Ե · ի · ։ 34 Ե · ի · ։ 35 Ե · ի · ։ 36 Ե · ի · ։ 37 Ե · ի · ։ 38 Ե · ի · ։ 39 Ե · ի · ։ 40 Ե · ի · ։ 41 Ե · ի · ։ 42 Ե · ի · ։ 43 Ե · ի · ։ 44 Ե · ի · ։ 45 Ե · ի · ։ 46 Ե · ի · ։ 47 Ե · ի · ։ 48 Ե · ի · ։ 49 Ե · ի · ։ 50 Ե · ի · ։ 51 Ե · ի · ։ 52 Ե · ի · ։ 53 Ե · ի · ։ 54 Ե · ի · ։ 55 Ե · ի · ։ 56 Ե · ի · ։ 57 Ե · ի · ։ 58 Ե · ի · ։ 59 Ե · ի · ։ 60 Ե · ի · ։ 61 Ե · ի · ։ 62 Ե · ի · ։ 63 Ե · ի · ։ 64 Ե · ի · ։ 65 Ե · ի · ։ 66 Ե · ի · ։ 67 Ե · ի · ։ 68 Ե · ի · ։ 69 Ե · ի · ։ 70 Ե · ի · ։ 71 Ե · ի · ։ 72 Ե · ի · ։ 73 Ե · ի · ։ 74 Ե · ի · ։ 75 Ե · ի · ։ 76 Ե · ի · ։ 77 Ե · ի · ։ 78 Ե · ի · ։ 79 Ե · ի · ։ 80 Ե · ի · ։ 81 Ե · ի · ։ 82 Ե · ի · ։ 83 Ե · ի · ։ 84 Ե · ի · ։ 85 Ե · ի · ։ 86 Ե · ի · ։ 87 Ե · ի · ։ 88 Ե · ի · ։ 89 Ե · ի · ։ 90 Ե · ի · ։ 91 Ե · ի · ։ 92 Ե · ի · ։ 93 Ե · ի · ։ 94 Ե · ի · ։ 95 Ե · ի · ։ 96 Ե · ի · ։ 97 Ե · ի · ։ 98 Ե · ի · ։ 99 Ե · ի · ։ 100 Ե · ի · ։ 101 Ե · ի · ։ 102 Ե · ի · ։ 103 Ե · ի · ։ 104 Ե · ի · ։ 105 Ե · ի · ։ 106 Ե · ի · ։ 107 Ե · ի · ։ 108 Ե · ի · ։ 109 Ե · ի · ։ 110 Ե · ի · ։ 111 Ե · ի · ։ 112 Ե · ի · ։ 113 Ե · ի · ։ 114 Ե · ի · ։ 115 Ե · ի · ։ 116 Ե · ի · ։ 117 Ե · ի · ։ 118 Ե · ի · ։ 119 Ե · ի · ։ 120 Ե · ի · ։ 121 Ե · ի · ։ 122 Ե · ի · ։ 123 Ե · ի · ։ 124 Ե · ի · ։ 125 Ե · ի · ։ 126 Ե · ի · ։ 127 Ե · ի · ։ 128 Ե · ի · ։ 129 Ե · ի · ։ 130 Ե · ի · ։ 131 Ե · ի · ։ 132 Ե · ի · ։ 133 Ե · ի · ։ 134 Ե · ի · ։ 135 Ե · ի · ։ 136 Ե · ի · ։ 137 Ե · ի · ։ 138 Ե · ի · ։ 139 Ե · ի · ։ 140 Ե · ի · ։ 141 Ե · ի · ։ 142 Ե · ի · ։ 143 Ե · ի · ։ 144 Ե · ի · ։ 145 Ե · ի · ։ 146 Ե · ի · ։ 147 Ե · ի · ։ 148 Ե · ի · ։ 149 Ե · ի · ։ 150 Ե · ի · ։ 151 Ե · ի · ։ 152 Ե · ի · ։ 153 Ե · ի · ։ 154 Ե · ի · ։ 155 Ե · ի · ։ 156 Ե · ի · ։ 157 Ե · ի · ։ 158 Ե · ի · ։ 159 Ե · ի · ։ 160 Ե · ի · ։ 161 Ե · ի · ։ 162 Ե · ի · ։ 163 Ե · ի · ։ 164 Ե · ի · ։ 165 Ե · ի · ։ 166 Ե · ի · ։ 167 Ե · ի · ։ 168 Ե · ի · ։ 169 Ե · ի · ։ 170 Ե · ի · ։ 171 Ե · ի · ։ 172 Ե · ի · ։ 173 Ե · ի · ։ 174 Ե · ի · ։ 175 Ե · ի · ։ 176 Ե · ի · ։ 177 Ե · ի · ։ 178 Ե · ի · ։ 179 Ե · ի · ։ 180 Ե · ի · ։ 181 Ե · ի · ։ 182 Ե · ի · ։ 183 Ե · ի · ։ 184 Ե · ի · ։ 185 Ե · ի · ։ 186 Ե · ի · ։ 187 Ե · ի · ։ 188 Ե · ի · ։ 189 Ե · ի · ։ 190 Ե · ի · ։ 191 Ե · ի · ։ 192 Ե · ի · ։ 193 Ե · ի · ։ 194 Ե · ի · ։ 195 Ե · ի · ։ 196 Ե · ի · ։ 197 Ե · ի · ։ 198 Ե · ի · ։ 199 Ե · ի · ։ 200 Ե · ի · ։ 201 Ե · ի · ։ 202 Ե · ի · ։ 203 Ե · ի · ։ 204 Ե · ի · ։ 205 Ե · ի · ։ 206 Ե · ի · ։ 207 Ե · ի · ։ 208 Ե · ի · ։ 209 Ե · ի · ։ 210 Ե · ի · ։ 211 Ե · ի · ։ 212 Ե · ի · ։ 213 Ե · ի · ։ 214 Ե · ի · ։ 215 Ե · ի · ։ 216 Ե · ի · ։ 217 Ե · ի · ։ 218 Ե · ի · ։ 219 Ե · ի · ։ 220 Ե · ի · ։ 221 Ե · ի · ։ 222 Ե · ի · ։ 223 Ե · ի · ։ 224 Ե · ի · ։ 225 Ե · ի · ։ 226 Ե · ի · ։ 227 Ե · ի · ։ 228 Ե · ի · ։ 229 Ե · ի · ։ 230 Ե · ի · ։ 231 Ե · ի · ։ 232 Ե · ի · ։ 233 Ե · ի · ։ 234 Ե · ի · ։ 235 Ե · ի · ։ 236 Ե · ի · ։ 237 Ե · ի · ։ 238 Ե · ի · ։ 239 Ե · ի · ։ 240 Ե · ի · ։ 241 Ե · ի · ։ 242 Ե · ի · ։ 243 Ե · ի · ։ 244 Ե · ի · ։ 245 Ե · ի · ։ 246 Ե · ի · ։ 247 Ե · ի · ։ 248 Ե · ի · ։ 249 Ե · ի · ։ 250 Ե · ի · ։ 251 Ե · ի · ։ 252 Ե · ի · ։ 253 Ե · ի · ։ 254 Ե · ի · ։ 255 Ե · ի · ։ 256 Ե · ի · ։ 257 Ե · ի · ։ 258 Ե · ի · ։ 259 Ե · ի · ։ 260 Ե · ի · ։ 261 Ե · ի · ։ 262 Ե · ի · ։ 263 Ե · ի · ։ 264 Ե · ի · ։ 265 Ե · ի · ։ 266 Ե · ի · ։ 267 Ե · ի · ։ 268 Ե · ի · ։ 269 Ե · ի · ։ 270 Ե · ի · ։ 271 Ե · ի · ։ 272 Ե · ի · ։ 273 Ե · ի · ։ 274 Ե · ի · ։ 275 Ե · ի · ։ 276 Ե · ի · ։ 277 Ե · ի · ։ 278 Ե · ի · ։ 279 Ե · ի · ։ 280 Ե · ի · ։ 281 Ե · ի · ։ 282 Ե · ի · ։ 283 Ե · ի · ։ 284 Ե · ի · ։ 285 Ե · ի · ։ 286 Ե · ի · ։ 287 Ե · ի · ։ 288 Ե · ի · ։ 289 Ե · ի · ։ 290 Ե · ի · ։ 291 Ե · ի · ։ 292 Ե · ի · ։ 293 Ե · ի · ։ 294 Ե · ի · ։ 295 Ե · ի · ։ 296 Ե · ի · ։ 297 Ե · ի · ։ 298 Ե · ի · ։ 299 Ե · ի · ։ 300 Ե · ի · ։ 301 Ե · ի · ։ 302 Ե · ի · ։ 303 Ե · ի · ։ 304 Ե · ի · ։ 305 Ե · ի · ։ 306 Ե · ի · ։ 307 Ե · ի · ։ 308 Ե · ի · ։ 309 Ե · ի · ։ 310 Ե · ի · ։ 311 Ե · ի · ։ 312 Ե · ի · ։ 313 Ե · ի · ։ 314 Ե · ի · ։ 315 Ե · ի · ։ 316 Ե · ի · ։ 317 Ե · ի · ։ 318 Ե · ի · ։ 319 Ե · ի · ։ 320 Ե · ի · ։ 321 Ե · ի · ։ 322 Ե · ի · ։ 323 Ե · ի · ։ 324 Ե · ի · ։ 325 Ե · ի · ։ 326 Ե · ի · ։ 327 Ե · ի · ։ 328 Ե · ի · ։ 329 Ե · ի · ։ 330 Ե · ի · ։ 331 Ե · ի · ։ 332 Ե · ի · ։ 333 Ե · ի · ։ 334 Ե · ի · ։ 335 Ե · ի · ։ 336 Ե · ի · ։ 337 Ե · ի · ։ 338 Ե · ի · ։ 339 Ե · ի · ։ 340 Ե · ի · ։ 341 Ե · ի · ։ 342 Ե · ի · ։ 343 Ե · ի · ։ 344 Ե · ի · ։ 345 Ե · ի · ։ 346 Ե · ի · ։ 347 Ե · ի · ։ 348 Ե · ի · ։ 349 Ե · ի · ։ 350 Ե · ի · ։ 351 Ե · ի · ։ 352 Ե · ի · ։ 353 Ե · ի · ։ 354 Ե · ի · ։ 355 Ե · ի · ։ 356 Ե · ի · ։ 357 Ե · ի · ։ 358 Ե · ի · ։ 359 Ե · ի · ։ 360 Ե · ի · ։ 361 Ե · ի · ։ 362 Ե · ի · ։ 363 Ե · ի · ։ 364 Ե · ի · ։ 365 Ե · ի · ։ 366 Ե · ի · ։ 367 Ե · ի · ։ 368 Ե · ի · ։ 369 Ե · ի · ։ 370 Ե · ի · ։ 371 Ե · ի · ։ 372 Ե · ի · ։ 373 Ե · ի · ։ 374 Ե · ի · ։ 375 Ե · ի · ։ 376 Ե · ի · ։ 377 Ե · ի · ։ 378 Ե · ի · ։ 379 Ե · ի · ։ 380 Ե · ի · ։ 381 Ե · ի · ։ 382 Ե · ի · ։ 383 Ե · ի · ։ 384 Ե · ի · ։ 385 Ե · ի · ։ 386 Ե · ի · ։ 387 Ե · ի · ։ 388 Ե · ի · ։ 389 Ե · ի · ։ 390 Ե · ի · ։ 391 Ե · ի · ։ 392 Ե · ի · ։ 393 Ե · ի · ։ 394 Ե · ի · ։ 395 Ե · ի · ։ 396 Ե · ի · ։ 397 Ե · ի · ։ 398 Ե · ի · ։ 399 Ե · ի · ։ 400 Ե · ի · ։ 401 Ե · ի · ։ 402 Ե · ի · ։ 403 Ե · ի · ։ 404 Ե · ի · ։ 405 Ե · ի · ։ 406 Ե · ի · ։ 407 Ե · ի · ։ 408 Ե · ի · ։ 409 Ե · ի · ։ 410 Ե · ի · ։ 411 Ե · ի · ։ 412 Ե · ի · ։ 413 Ե · ի · ։ 414 Ե · ի · ։ 415 Ե · ի · ։ 416 Ե · ի · ։ 417 Ե · ի · ։ 418 Ե · ի · ։ 419 Ե · ի · ։ 420 Ե · ի · ։ 421 Ե · ի · ։ 422 Ե · ի · ։ 423 Ե · ի · ։ 424 Ե · ի · ։ 425 Ե · ի · ։ 426 Ե · ի · ։ 427 Ե · ի · ։ 428 Ե · ի · ։ 429 Ե · ի · ։ 430 Ե · ի · ։ 431 Ե · ի · ։ 432 Ե · ի · ։ 433 Ե · ի · ։ 434 Ե · ի · ։ 435 Ե · ի · ։ 436 Ե · ի · ։ 437 Ե · ի · ։ 438 Ե · ի · ։ 439 Ե · ի · ։ 440 Ե · ի · ։ 441 Ե · ի · ։ 442 Ե · ի · ։ 443 Ե · ի · ։ 444 Ե · ի · ։ 445 Ե · ի · ։ 446 Ե · ի · ։ 447 Ե · ի · ։ 448 Ե · ի · ։ 449 Ե · ի · ։ 450 Ե · ի · ։ 451 Ե · ի · ։ 452 Ե · ի · ։ 453 Ե · ի · ։ 454 Ե · ի · ։ 455 Ե · ի · ։ 456 Ե · ի · ։ 457 Ե · ի · ։ 458 Ե · ի · ։ 459 Ե · ի · ։ 460 Ե · ի · ։ 461 Ե · ի · ։ 462 Ե · ի · ։ 463 Ե · ի · ։ 464 Ե · ի · ։ 465 Ե · ի · ։ 466 Ե · ի · ։ 467 Ե · ի · ։ 468 Ե · ի · ։ 469 Ե · ի · ։ 470 Ե · ի · ։ 471 Ե · ի · ։ 472 Ե · ի · ։ 473 Ե · ի · ։ 474 Ե · ի · ։ 475 Ե · ի · ։ 476 Ե · ի · ։ 477 Ե · ի · ։ 478 Ե · ի · ։ 479 Ե · ի · ։ 480 Ե · ի · ։ 481 Ե · ի · ։ 482 Ե · ի · ։ 483 Ե · ի · ։ 484 Ե · ի · ։ 485 Ե · ի · ։ 486 Ե · ի · ։ 487 Ե · ի · ։ 488 Ե · ի · ։ 489 Ե · ի · ։ 490 Ե · ի · ։ 491 Ե · ի · ։ 492 Ե · ի · ։ 493 Ե · ի · ։ 494 Ե · ի · ։ 495 Ե · ի · ։ 496 Ե · ի · ։ 497 Ե · ի · ։ 498 Ե · ի · ։ 499 Ե · ի · ։ 500 Ե · ի · ։ 501 Ե · ի · ։ 502 Ե · ի · ։ 503 Ե · ի · ։ 504 Ե · ի · ։ 505 Ե · ի · ։ 506 Ե · ի · ։ 507 Ե · ի · ։ 508 Ե · ի · ։ 509 Ե · ի · ։ 510 Ե · ի · ։ 511 Ե · ի · ։ 512 Ե · ի · ։ 513 Ե · ի · ։ 514 Ե · ի · ։ 515 Ե · ի · ։ 516 Ե · ի · ։ 517 Ե · ի · ։ 518 Ե · ի · ։ 519 Ե · ի · ։ 520 Ե · ի · ։ 521 Ե · ի · ։ 522 Ե · ի · ։ 523 Ե · ի · ։ 524 Ե · ի · ։ 525 Ե · ի · ։ 526 Ե · ի · ։ 527 Ե · ի · ։ 528 Ե · ի · ։ 529 Ե · ի · ։ 530 Ե · ի · ։ 531 Ե · ի · ։ 532 Ե · ի · ։ 533 Ե · ի · ։ 534 Ե · ի · ։ 535 Ե · ի · ։ 536 Ե · ի · ։ 537 Ե · ի · ։ 538 Ե · ի · ։ 539 Ե · ի · ։ 540 Ե · ի · ։ 541 Ե · ի · ։ 542 Ե · ի · ։ 543 Ե · ի · ։ 544 Ե · ի · ։ 545 Ե · ի · ։ 546 Ե · ի · ։ 547 Ե · ի · ։ 548 Ե · ի · ։ 549 Ե · ի · ։ 550 Ե · ի · ։ 551 Ե · ի · ։ 552 Ե · ի · ։ 553 Ե · ի · ։ 554 Ե · ի · ։ 555 Ե · ի · ։ 556 Ե · ի · ։ 557 Ե · ի · ։ 558 Ե · ի · ։ 559 Ե · ի · ։ 560 Ե · ի · ։ 561 Ե · ի · ։ 562 Ե · ի · ։ 563 Ե · ի · ։ 564 Ե · ի · ։ 565 Ե · ի · ։ 566 Ե · ի · ։ 567 Ե · ի · ։ 568 Ե · ի · ։ 569 Ե · ի · ։ 570 Ե · ի · ։ 571 Ե · ի · ։ 572 Ե · ի · ։ 573 Ե · ի · ։ 574 Ե · ի · ։ 575 Ե · ի · ։ 576 Ե · ի · ։ 577 Ե · ի · ։ 578 Ե · ի · ։ 579 Ե · ի · ։ 580 Ե · ի · ։ 581 Ե · ի · ։ 582 Ե · ի · ։ 583 Ե · ի · ։ 584 Ե · ի · ։ 585 Ե · ի · ։ 586 Ե · ի · ։ 587 Ե · ի · ։ 588 Ե · ի · ։ 589 Ե · ի · ։ 590 Ե · ի · ։ 591 Ե · ի · ։ 592 Ե · ի · ։ 593 Ե · ի · ։ 594 Ե · ի · ։ 595 Ե · ի · ։ 596 Ե · ի · ։ 597 Ե · ի · ։ 598 Ե · ի · ։ 599 Ե · ի · ։ 600 Ե · ի · ։ 601 Ե · ի · ։ 602 Ե · ի · ։ 603 Ե · ի · ։ 604 Ե · ի · ։ 605 Ե · ի · ։ 606 Ե · ի · ։ 607 Ե · ի · ։ 608 Ե · ի · ։ 609 Ե · ի · ։ 610 Ե · ի · ։ 611 Ե · ի · ։ 612 Ե · ի · ։ 613 Ե · ի · ։ 614 Ե · ի · ։ 615 Ե · ի · ։ 616 Ե · ի · ։ 617 Ե · ի · ։ 618 Ե · ի · ։ 619 Ե · ի · ։ 620 Ե · ի · ։ 621 Ե · ի · ։ 622 Ե · ի · ։ 623 Ե · ի · ։ 624 Ե · ի · ։ 625 Ե · ի · ։ 626 Ե · ի · ։ 627 Ե · ի · ։ 628 Ե · ի · ։ 629 Ե · ի · ։ 630 Ե · ի · ։ 631 Ե · ի · ։ 632 Ե · ի · ։ 633 Ե · ի · ։ 634 Ե · ի · ։ 635 Ե · ի · ։ 636 Ե · ի · ։ 637 Ե · ի · ։ 638 Ե · ի · ։ 639 Ե · ի · ։ 640 Ե · ի · ։ 641 Ե · ի · ։ 642 Ե · ի · ։ 643 Ե · ի · ։ 644 Ե · ի · ։ 645 Ե · ի · ։ 646 Ե · ի · ։ 647 Ե · ի · ։ 648 Ե · ի · ։ 649 Ե · ի · ։ 650 Ե · ի · ։ 651 Ե · ի · ։ 652 Ե · ի · ։ 653 Ե · ի · ։ 654 Ե · ի · ։ 655 Ե · ի · ։ 656 Ե · ի · ։ 657 Ե · ի · ։ 658 Ե · ի · ։ 659 Ե · ի · ։ 660 Ե · ի · ։ 661 Ե · ի · ։ 662 Ե · ի · ։ 663 Ե · ի · ։ 664 Ե · ի · ։ 665 Ե · ի · ։ 666 Ե · ի · ։ 667 Ե · ի · ։ 668 Ե · ի · ։ 669 Ե · ի · ։ 670 Ե · ի · ։ 671 Ե · ի · ։ 672 Ե · ի · ։ 673 Ե · ի · ։ 674 Ե · ի · ։ 675 Ե · ի · ։ 676 Ե · ի · ։ 677 Ե · ի · ։ 678 Ե · ի · ։ 679 Ե · ի · ։ 680 Ե · ի · ։ 681 Ե · ի · ։ 682 Ե · ի · ։ 683 Ե · ի · ։ 684 Ե · ի · ։ 685 Ե · ի · ։ 686 Ե · ի · ։ 687 Ե · ի · ։ 688 Ե · ի · ։ 689 Ե · ի · ։ 690 Ե · ի · ։ 691 Ե · ի · ։ 692 Ե · ի · ։ 693 Ե · ի · ։ 694 Ե · ի · ։ 695 Ե · ի · ։ 696 Ե · ի · ։ 697 Ե · ի · ։ 698 Ե · ի · ։ 699 Ե · ի · ։ 700 Ե · ի · ։ 701 Ե · ի · ։ 702 Ե · ի · ։ 703 Ե · ի · ։ 704 Ե · ի · ։ 705 Ե · ի · ։ 706 Ե · ի · ։ 707 Ե · ի · ։ 708 Ե · ի · ։ 709 Ե · ի · ։ 710 Ե · ի · ։ 711 Ե · ի · ։ 712 Ե · ի · ։ 713 Ե · ի · ։ 714 Ե · ի · ։ 715 Ե · ի · ։ 716 Ե · ի · ։ 717 Ե · ի · ։ 718 Ե · ի · ։ 719 Ե · ի · ։ 720 Ե · ի · ։ 721 Ե · ի · ։ 722 Ե · ի · ։ 723 Ե · ի · ։ 724 Ե · ի · ։ 725 Ե · ի · ։ 726 Ե · ի · ։ 727 Ե · ի · ։ 728 Ե · ի · ։ 729 Ե · ի · ։ 730 Ե · ի · ։ 731 Ե · ի · ։ 732 Ե · ի · ։ 733 Ե · ի · ։ 734 Ե · ի · ։ 735 Ե · ի · ։ 736 Ե · ի · ։ 737 Ե · ի · ։ 738 Ե · ի · ։ 739 Ե · ի · ։ 740 Ե · ի · ։ 741 Ե · ի · ։ 742 Ե · ի · ։ 743 Ե · ի · ։ 744 Ե · ի · ։ 745 Ե · ի · ։ 746 Ե · ի · ։ 747 Ե · ի · ։ 748 Ե · ի · ։ 749 Ե · ի · ։ 750 Ե · ի · ։ 751 Ե · ի · ։ 752 Ե · ի · ։ 753 Ե · ի · ։ 754 Ե · ի · ։ 755 Ե · ի · ։ 756 Ե · ի · ։ 757 Ե · ի · ։ 758 Ե · ի · ։ 759 Ե · ի · ։ 760 Ե · ի · ։ 761 Ե · ի · ։ 762 Ե · ի · ։ 763 Ե · ի · ։ 764 Ե · ի · ։ 765 Ե · ի · ։ 766 Ե · ի · ։ 767 Ե · ի · ։ 768 Ե · ի · ։ 769 Ե · ի · ։ 770 Ե · ի · ։ 771 Ե · ի · ։ 772 Ե · ի · ։ 773 Ե · ի · ։ 774 Ե · ի · ։ 775 Ե · ի · ։ 776 Ե · ի · ։ 777 Ե · ի · ։ 778 Ե · ի · ։ 779 Ե · ի · ։ 780 Ե · ի · ։ 781 Ե · ի · ։ 782 Ե · ի · ։ 783 Ե · ի · ։ 784 Ե · ի · ։ 785 Ե · ի · ։ 786 Ե · ի · ։ 787 Ե · ի · ։ 788 Ե · ի · ։ 789 Ե · ի · ։ 790 Ե · ի · ։ 791 Ե · ի · ։ 792 Ե · ի · ։ 793 Ե · ի · ։ 794 Ե · ի · ։ 795 Ե · ի · ։ 796 Ե · ի · ։ 797 Ե · ի · ։ 798 Ե · ի · ։ 799 Ե · ի · ։ 800 Ե · ի · ։ 801 Ե · ի · ։ 802 Ե · ի · ։ 803 Ե · ի · ։ 804 Ե · ի · ։ 805 Ե · ի · ։ 806 Ե · ի · ։ 807 Ե · ի · ։ 808 Ե · ի · ։ 809 Ե · ի · ։ 810 Ե · ի · ։ 811 Ե · ի · ։ 812 Ե · ի · ։ 813 Ե · ի · ։ 814 Ե · ի · ։ 815 Ե · ի · ։ 816 Ե · ի · ։ 817 Ե · ի · ։ 818 Ե · ի · ։ 819 Ե · ի · ։ 820 Ե · ի · ։ 821 Ե · ի · ։ 822 Ե · ի · ։ 823 Ե · ի · ։ 824 Ե · ի · ։ 825 Ե · ի · ։ 826 Ե · ի · ։ 827 Ե · ի · ։ 828 Ե · ի · ։ 829 Ե · ի · ։ 830 Ե · ի · ։ 831 Ե · ի · ։ 832 Ե · ի · ։ 833 Ե · ի · ։ 834 Ե · ի · ։ 835 Ե · ի · ։ 836 Ե · ի · ։ 837 Ե · ի · ։ 838 Ե · ի · ։ 839 Ե · ի · ։ 840 Ե · ի · ։ 841 Ե · ի · ։ 842 Ե · ի · ։ 843 Ե · ի · ։ 844 Ե · ի · ։ 845 Ե · ի · ։ 846 Ե · ի · ։ 847 Ե · ի · ։ 848 Ե · ի · ։ 849 Ե · ի · ։ 850 Ե · ի · ։ 851 Ե · ի · ։ 852 Ե · ի · ։ 853 Ե · ի · ։ 854 Ե · ի · ։ 855 Ե · ի · ։ 856 Ե · ի · ։ 857 Ե · ի · ։ 858 Ե · ի · ։ 859 Ե · ի · ։ 860 Ե · ի · ։ 861 Ե · ի · ։ 862 Ե · ի · ։ 863 Ե · ի · ։ 864 Ե · ի · ։ 865 Ե · ի · ։ 866 Ե · ի · ։ 867 Ե · ի · ։ 868 Ե · ի · ։ 869 Ե · ի · ։ 870 Ե · ի · ։ 871 Ե · ի · ։ 872 Ե · ի · ։ 873 Ե · ի · ։ 874 Ե · ի · ։ 875 Ե · ի · ։ 876 Ե · ի · ։ 877 Ե · ի · ։ 878 Ե · ի · ։ 879 Ե · ի · ։ 880 Ե · ի · ։ 881 Ե · ի · ։ 882 Ե · ի · ։ 883 Ե · ի · ։ 884 Ե · ի · ։ 885 Ե · ի · ։ 886 Ե · ի · ։ 887 Ե · ի · ։ 888 Ե · ի · ։ 889 Ե · ի · ։ 890 Ե · ի · ։ 891 Ե · ի · ։ 892 Ե · ի · ։ 893 Ե · ի · ։ 894 Ե · ի · ։ 895 Ե · ի · ։ 896 Ե · ի · ։ 897 Ե · ի · ։ 898 Ե · ի · ։ 899 Ե · ի · ։ 900 Ե · ի · ։ 901 Ե · ի · ։ 902 Ե · ի · ։ 903 Ե · ի · ։ 904 Ե · ի · ։ 905 Ե · ի · ։ 906 Ե · ի · ։ 907 Ե · ի · ։ 908 Ե · ի · ։ 909 Ե · ի · ։ 910 Ե · ի · ։ 911 Ե · ի · ։ 912 Ե · ի · ։ 913 Ե · ի · ։ 914 Ե · ի · ։ 915 Ե · ի · ։ 916 Ե · ի · ։ 917 Ե · ի · ։ 918 Ե · ի · ։ 919 Ե · ի · ։ 920 Ե · ի · ։ 921 Ե · ի · ։ 922 Ե · ի · ։ 923 Ե · ի · ։ 924 Ե · ի · ։ 925 Ե · ի · ։ 926 Ե · ի · ։ 927 Ե · ի · ։ 928 Ե · ի · ։ 929 Ե · ի · ։ 930 Ե · ի · ։ 931 Ե · ի · ։ 932 Ե · ի · ։ 933 Ե · ի · ։ 934 Ե · ի · ։ 935 Ե · ի · ։ 936 Ե · ի · ։ 937 Ե · ի · ։ 938 Ե · ի · ։ 939 Ե · ի · ։ 940 Ե · ի · ։ 941 Ե · ի · ։ 942 Ե · ի · ։ 943 Ե · ի · ։ 944 Ե · ի · ։ 945 Ե · ի · ։ 946 Ե · ի · ։ 947 Ե · ի · ։ 948 Ե · ի · ։ 949 Ե · ի · ։ 950 Ե · ի · ։ 951 Ե · ի · ։ 952 Ե · ի · ։ 953 Ե · ի · ։ 954 Ե · ի · ։ 955 Ե · ի · ։ 956 Ե · ի · ։ 957 Ե · ի · ։ 958 Ե · ի · ։ 959 Ե · ի · ։ 960 Ե · ի · ։ 961 Ե · ի · ։ 962 Ե · ի · ։ 963 Ե · ի · ։ 964 Ե · ի · ։ 965 Ե · ի · ։ 966 Ե · ի · ։ 967 Ե · ի · ։ 968 Ե · ի · ։ 969 Ե · ի · ։ 970 Ե · ի · ։ 971 Ե · ի · ։ 972 Ե · ի · ։ 973 Ե · ի · ։ 974 Ե · ի · ։ 975 Ե · ի · ։ 976 Ե · ի · ։ 977 Ե · ի · ։ 978 Ե · ի · ։ 979 Ե · ի · ։ 980 Ե · ի · ։ 981 Ե · ի · ։ 982 Ե · ի · ։ 983 Ե · ի · ։ 984 Ե · ի · ։ 985 Ե · ի · ։ 986 Ե · ի · ։ 987 Ե · ի · ։ 988 Ե · ի · ։ 989 Ե · ի · ։ 990 Ե · ի · ։ 991 Ե · ի · ։ 992 Ե · ի · ։ 993 Ե · ի · ։ 994 Ե · ի · ։ 995 Ե · ի · ։ 996 Ե · ի · ։ 997 Ե · ի · ։ 998 Ե · ի · ։ 999 Ե · ի · ։ 1000 Ե · ի · ։

4 Ե · ի · ։ 5 Ե · ի · ։ 6 Ե · ի · ։ 7 Ե · ի · ։ 8 Ե · ի · ։ 9 Ե · ի · ։ 10 Ե · ի · ։ 11 Ե · ի · ։ 12 Ե · ի · ։ 13 Ե · ի · ։ 14 Ե · ի · ։ 15 Ե · ի · ։ 16 Ե · ի · ։ 17 Ե · ի · ։ 18 Ե · ի · ։ 19 Ե · ի · ։ 20 Ե · ի · ։ 21 Ե · ի · ։ 22 Ե · ի · ։ 23 Ե · ի · ։ 24 Ե · ի · ։ 25 Ե · ի · ։ 26 Ե · ի · ։ 27 Ե · ի · ։ 28 Ե · ի · ։ 29 Ե · ի · ։ 30 Ե · ի · ։ 31 Ե · ի · ։ 32 Ե · ի · ։ 33 Ե · ի · ։ 34 Ե · ի · ։ 35 Ե · ի · ։ 36 Ե · ի · ։ 37 Ե · ի · ։ 38 Ե · ի · ։ 39 Ե · ի · ։ 40 Ե · ի · ։ 41 Ե · ի · ։ 42 Ե · ի · ։ 43 Ե · ի · ։ 44 Ե · ի · ։ 45 Ե · ի · ։ 46 Ե · ի · ։ 47 Ե · ի · ։ 48 Ե · ի · ։ 49 Ե · ի · ։ 50 Ե · ի · ։ 51 Ե · ի · ։ 52 Ե · ի · ։ 53 Ե · ի · ։ 54 Ե · ի · ։ 55 Ե · ի · ։ 56 Ե · ի · ։ 57 Ե · ի · ։ 58 Ե · ի · ։ 59 Ե · ի · ։ 60 Ե · ի · ։ 61 Ե · ի · ։ 62 Ե · ի · ։ 63 Ե · ի · ։ 64 Ե · ի · ։ 65 Ե · ի · ։ 66 Ե · ի · ։ 67 Ե · ի · ։ 68 Ե · ի · ։ 69 Ե · ի · ։ 70 Ե · ի · ։ 71 Ե · ի · ։ 72 Ե · ի · ։ 73 Ե · ի · ։ 74 Ե · ի · ։ 75 Ե · ի · ։ 76 Ե · ի · ։ 77 Ե · ի · ։ 78 Ե · ի · ։ 79 Ե · ի · ։ 80 Ե · ի · ։ 81 Ե · ի · ։ 82 Ե · ի · ։ 83 Ե · ի · ։ 84 Ե · ի · ։ 85 Ե · ի · ։ 86 Ե · ի · ։ 87 Ե · ի · ։ 88 Ե · ի · ։ 89 Ե · ի · ։ 90 Ե · ի · ։ 91 Ե · ի · ։ 92 Ե · ի · ։ 93 Ե · ի · ։ 94 Ե · ի · ։ 95 Ե · ի · ։ 96 Ե · ի · ։ 97 Ե · ի · ։ 98 Ե · ի · ։ 99 Ե · ի · ։ 100 Ե · ի · ։

հազած խոյակը նաւուն ժամկաւ. մին ա խո-
19 յակին ալ այնպէս բրաւ։ Եւ սրահին մէջի
սիւներուն գլուխը հազ խոյակներու չորս կան-
20 գուն էին չուչառանդ չինուած քով։ Ու երկու
սիւներուն վրայի խոյակներուն ու ցանցակերպ
գործին մօտ հազ փորին վրայէն ալ նռներ
կային. ու ²երկու խոյակներուն վրայ ³կոր-
21 գով չորուած երկու հարիւր նռուն կար։ ⁴Եւ
սիւները ⁵տաճարին սրահին մէջը կանգնեց.
ու աջ կողմի սիւնը կանգնելով՝ անոր անունը
†Յաքին կոչեց, ու ձախ կողմի սիւնը կանգ-
22 նելով՝ անոր անունը ‡Բոազ կոչեց։ Եւ սիւ-
ներուն գլխուն վրայ շուշանաձև գործ կար.
այսպէս սիւներուն գործը լմննցաւ։
23 Եւ ⁶ծովը ձուլածոյ չինեց, ու մէկ շրջ-
բունքէն մինչև մէւս շրջունքը տասը կանն
գուն էր՝ ու բոլորաձև էր. և անոր բարձ-
բութիւնը հինգ կանգուն՝ ու անոր շրջագա-
24 ւոր երեսուն կանգուն էր։ Ու անոր շրջուն-
քին տակը շուրջանակի ամէն կողմէն գնդակ-
ներ շուրաւած էին. ⁷ծովուն բոլորքը մէկ
կանգունէ մէկ մասնասկուն քիչ-քիչ կային,
— գնդակները երկու կարգ էին, որոնք ձու-
25 ձուլած ատենին ձուլուր էին։ Ան⁸կոտ
ուներկու եղնեքու վրայ կը կենար, երեք
քը դէպ ի հիւսիս, երեքը դէպ ի արեւմուտք,
երեքը դէպ ի հարաւ ու երեքը դէպ ի ա-
րեւելք. կը նայէին, ու ծովը անոնց վրայ էր,
և ամէնուն ետեւի կողմը դէպ ի ներս ⁹ծռած
26 էր։ Ու անոր թաւձրութիւնը չորս մատնա-
չափ էր, և շրջունքը գաւաթի շրջունքի
պէս էր, ու ¹⁰շուշան ծաղիկներ ¹¹ծռած
էր. ¹²երկու հազար մետ կ'առնէր։
27 Եւ պղնձէ տասը ¹³սեղանները չինեց, ամէն
մէկ սեղանին երկայնութիւնը չորս կանն
գուն ու լայնութիւնը չորս կանգուն և բարձ-
28 րութիւնը երեք կանգուն էր։ Ու սեղաններ
ները այսպէս չինուած էին. անոնք ազա-
ռուածներ ունէին և ազառուածներ եզերք-
29 ներուն միջտեղն էին։ Ու եզերքներուն մէջ
տեղը եղող ազառուածներուն վրայ առիւծ-
ներ, եղներ ու քերովբէներ կային. ու եզերք-
ներուն վրայ վերի կողմը ¹⁴խարխափ էր. ու
առիւծներուն ու եղներուն տակը կախուած
30 գործ էր կային։ Եւ ամէն մէկ սեղանին
պղնձէ չորս անիւ ու պղնձէ առանցքներ ու-
նէր, ու չորս ոտքերը ուներ էին անոնց. ու
ամէն կախուած գործին քովը աւազանին
31 տակը ձուլածոյ ուներ կային։ Եւ անոր բե-
րանը խոյակին միջէն դէպ ի վեր մէկ կան-
գուն էր, ու անոր բերանը խարխափ գործի
պէս բոլորաձև էր, ու մէկ ու կէս կանգուն
էր. և բերնին վրայ ալ քանդակներ ու քա-

պատուածներ կային՝ քառակուսի և ոչ բոլո-
32 րաձև. ու ազառուածներուն տակը չորս անիւ
կար, և անիւներուն առանցքները սեղանին
միացեալ հատուածի էին, ու ամէն մէկ անի-
ւին բարձրութիւնը մէկ ու կէս կանգուն էր.
33 Եւ անիւները չինուած քը կառքի անիւնե-
րուն չինուածքին պէս էր, ու անոնց առանց-
ները, շրջանակները, շառաւիղները ու գունդ-
34 երը բոլորը ձուլածոյ էին. Եւ ամէն մէկ սե-
ղանին չորս անկիւնները վրայ չորս ուս
35 կար, և ուսերը նոյն սեղանին էին. Ու
սեղանին գլխուն կէս կանգուն բարձրու-
թիւնը բոլորակ մը կար, ու սեղանին
գլխուն վրայ եղող եզերքը ու ազառուած-
36 ները իրմէ էին. Ու եզերքներուն տախտակ-
ներուն վրայ ու ազառուածներուն վրայ քե-
րովբէներ, առիւծներ ու արմաւենիներ քան-
դակուած էին, ամէն մէկ տեղին չորսբու-
թիւնեան համեմատ, ու շուրջ բոլորքը կա-
37 խուած գործեր կար. Ցասը սեղաններն
ալ այսպէս բրաւ, ամենուն ձուլուածքը, չա-
փը ու ձեւը մէկ էր.
38 Եւ ¹⁵տասը հատ պղնձէ աւազան չինեց,
ամէն մէկ աւազանը քառասուն մետրով կը լե-
ցուէր, — ամէն մէկ աւազանը չորս կանգուն
էր, — տասը սեղաններուն վրայ մէկ մէկ
39 աւազան կար. Եւ հինգ սեղանները տանը
աջ կողմը ու հինգ ¹⁶ձախակողմը տանը ձախ կող-
մը դրաւ, ու ծովը տանը աջ կողմը հարաւայ
դէմ՝ դէպ ի արեւելք դրաւ.
40 Եւ Փիրամ աւազանները, խնամներն ու
կանթեղները չինեց. ու Փիրամ կատարեց ան բոլոր
գործքերը՝ որ Տէրոջը տանը Հառնար Սողոմոն
41 թագաւորին կը չինէր. Ա¹⁷մէնքն երկու սիւ-
ները, ու սիւներուն գլուխը եղող խոյակներ-
ուն երկու գունտերը, և սիւներուն գլուխ-
ը եղող խոյակներուն երկու գունտերը ծած-
կելու համար երկու ¹⁸ցանցակերպ գործերը,
42 Ու երկու ցանցակերպ գործերուն չորս հա-
րիւր նռուները, այսինքն սիւներուն վրայի
խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու հա-
մար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ գործի վրայ
43 երկու կարգ նռուներ. Եւ տասը մեքենաները,
և մեքենաներուն վրայի տասը աւա-
44 զանները, Ու մէկ ծովը, ու ծովին տակի
45 տասներկու եզները, ¹⁹Եւ կաթսաները, ու
խնամներն ու կանթեղները. և ասոնց բոլոր կարա-
սիներն որ Փիրամ Սողոմոն թագաւորին չի-
նեց Տէրոջը տանը համար, փայլուն պղնձէ
46 էին. ²⁰թագաւորը զանոնք Յորդանան գաւա-
ռին մէջ խանձր հողի մէջ վրայ ձուլել տուաւ
47 ²¹Սակքովթի ու Սարթանի միջտեղը. Եւ Սո-
ղոմոն ասոնց կարասիներուն ամէնուն ձգեց,

• կամ՝ երկրորդ խո-
յակին
ր Ա Մն. գ. 12.
Բ Ա՛ն. ր Մն. գ. 12.
գ. 13. Երեմ. ծր.
գ. 3.
† Ա՛ն. ր Մն. գ. 17.
‡ Կամ՝ գ. 21.
§ Ա՛ն. ր Մն. գ. 21.
¶ Կամ՝ Նշանակու-
թիւն.
ր Ա Մն. գ. 23.
Կամ՝ Նշանակու-
թիւն.
** Ա՛ն. ր Մն. գ. 26.
†† Կամ՝ Հմր. 17. 13.
‡‡ Ա՛ն. ր Մն. գ. 38.
§§ Կամ՝ Խմ. ի. 5. ր Մն.
գ. 18.
¶¶ Ա՛ն. ր Մն. գ. 44.
Ա՛ն. ր Մն. գ. 45.
*** Ա՛ն. ր Մն. գ. 48.
††† Ա՛ն. ր Մն. գ. 50.
‡‡‡ Ա՛ն. ր Մն. գ. 51.
§§§ Ա՛ն. ր Մն. գ. 1.
¶¶¶ Ա՛ն. ր Մն. գ. 2.
Ա՛ն. ր Մն. գ. 3.
**** Ա՛ն. ր Մն. գ. 4.
†††† Ա՛ն. ր Մն. գ. 5.
‡‡‡‡ Ա՛ն. ր Մն. գ. 6.
§§§§ Ա՛ն. ր Մն. գ. 7.
¶¶¶¶ Ա՛ն. ր Մն. գ. 8.
Ա՛ն. ր Մն. գ. 9.
***** Ա՛ն. ր Մն. գ. 10.
†††††

ման պի խնամ չառ էին, պիղծ ը պղնձին
կշռքը Համիատքի չէր գար։
48 Եւ Սոդոմն Տէրոջը ասեր բոլոր կապակ-
ները չինեց, Նեռնէն ասկի սեպատը, ու վրան
ասաղաւորութիւն հացը ըռոնէը ասկի ան-
49 դանը, Եւ գործիրին աչքի գառ ասկիկ աչ-
ասանակներր, որոնց հինգը աջ կողին էին ու
հինգը ձախ կողը, և ասկիկ ծագիկներր, ու
50 ճրագներր, և ունելիներր, Եւ գառ ասկիկ
գաւաթներր, բազմականերր, կոնքերր, խըն-
կամաներր և բուրվառներր, ու ներքին տա-
նը՝ սրբութիւնին սրբութիւնին գռ-
նեռան — ասեր՝ որոնք առաջին գոնե-
բան ասկի ծղխնիներր։
51 Այսպէս Տէրոջը տաճարին հաներ Սոդոմն
թագաւորն բոլոր չինած գործերր բլիեցան։
ու Սոդոմն Իր Տերր Գառ իրին նուիրած բա-
ներր՝ արծաթը ու ասկին ու անօթներր տա-
բեր, Տէրոջը տանր գանձերուն մէջը գրաւ։

ԳԼ. Ը

1 Տաճարին նաւահաստց հանգերը։ 11։ 14 Սոդոմին որն
նութիւնը։ 22 տեր սրբերը։ 23 տեր մեռած խոշոր-
քնան գնելը։

1 Այնաւանդ Սոդոմն խորայէլի ծերերր ու
ցեղերուն բոլոր իշխանները, խորայէլի որ-
դուց նահապետներր Սոդոմն թագաւորին գա-
լը երուսաղէմ ժողվեց, Որ Տէրոջը ուխտին
տապանակը Գառ իրին քաղաքէն՝ այսինքն
2 Սիոնէն հանեն։ Եւ խորայէլի բոլոր մեղք իկը
հաճելորդ առնուն՝ Աթիանի առնուն մէջ՝
Տաճնին առներ Սոդոմն թագաւորին քովը
3 ժողվուեցան։ Ու խորայէլի բոլոր ծերերը ե-
կան, Ու քահանաներր տապանակը վերցու-
4 ցին։ Եւ Տէրոջը տապանակը ու ժողովքի խո-
րանը և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ
անօթները հանեցին։ ու գանոնք քահանաներր
5 ու Ղեւտացիները հանեցին։ Եւ Սոդոմն թա-
գաւորը ու անոր քովը ժողոված խորայէլին
բոլոր ժողովքը անոր հետ տապանակին առ-
ջևը ըլլալով՝ Ոչխարներ ու արջառներ կը զո-
հէին՝ այնչափ շատ որ անթիւ ու անհամար
6 էին։ Եւ քահանաներր Տէրոջը ուխտին տա-
պանակը տեղը տարին Իր տեղը՝ տանը գաթի-
րը՝ սրբութիւն սրբութեանցը, — Քերովբէ-
7 նելուն թեւերուն տակը տակ։ Վասնզի քերով-
բէներր տապանակին տեղը այն Տէրոջ թեւե-
րը կը տարածէին, ու քերովբէները վերէն

8 կը ծածկէին տապանակը ու անոր ձողերը։ Եւ
Ձողերը երկընցուցին, այնպէս որ ձողերուն
ծայրերը սրբութիւնէն կ'երեւնային գ սրբին
առջևը, բայց գուրսէն չէին երեներ. ու մին-
9 չև օրս հոն են։ Տապանակին մէջ ոչ ի-
նչ բան չկար, Բայց միայն երկու քարէ տախ-
տակներր՝ որ Մովսէս Քորէբի մէջ հոն գրաւ,
Որոնցմով Տէրոջը խորայէլի որդոց հետ անոնց
եգիպտոսէ երկրէն ելած ատեներ ուխտ բրաւ։
10 Ու երբոր քահանաները սրբութիւնէն ելան՝
11 ամպը Տէրոջը տունը։ Եւ ամպէն պատ-
ճառաւ քահանաները չէին կրնար հոն կենալ՝
որ Տէրոջ պայծառը կատարին, վասն զի Տէրո-
ջը վառ ը Տէրոջը տունը լեցուցեր էր։
12 Այնաւանդ Սոդոմն բաւ, Տէրը բաւ որ
13 ինքը մնաւոտի մէջ կը բնակի։ Ահա քեզի
բնակութիւն հաստատ տուն, — յաւիտեան քա-
նատեղի հաստատ տեղ չինեցի։ Եւ թագաւորը
14 իր երեսը դարձուց, ու Խորայէլի բոլոր ժո-
ղովքը օրհնեց։ ու խորայէլի բոլոր ժողովքը
15 ոտի էր կայներ էին։ Եւ անոնք բաւ, Օրհ-
նեալ ըլլայ խորայէլի Տէր Աստուածը, որ Իր
բերնովը իմ Հօրս Գառ իրին խօսք տուաւ, ու
16 իր ձեռքով կատարեց, քանզի բաւ, Իմ ժո-
ղովուրդս խորայէլը եգիպտոսէն հանած օրէս
ի վեր՝ խորայէլի բոլոր ցեղերէն քնաւ մէկ քա-
ղաք մը չընտրեցի տուն չինելու համար, որ Իմ
անունս հոն ըլլայ։ բայց Գառ իրը ընտրեցի,
որ իմ ժողովուրդս խորայէլին վրայ իշխէ։
17 ըլլայ։ Եւ Իմ Հայրս Գառ իրի միտք ունէր
որ խորայէլի Տէր Աստուծոյն անուն տուն մը
18 չինէ։ Բայց Տէրը իմ Հօրս Գառ իրին բաւ,
Որովհետև դուն միտքդ դրիր որ իմ անուս-
նով տուն չինես, ապէկ ըրիր որ ատ բանը
19 միտքդ դրիր։ Սակայն տունը դուն պիտի
չչինես, հապա քու որդիդ՝ որ քու ազդե-
րէդ պիտի ելլէ, անիկա իմ անուանս տունը
20 պիտի չինէ։ Եւ Էր Տէրը իր բառած խօսքը
կատարեց, ու ես իմ Հօրս Գառ իրին տեղը
յաջորդեցի, ու Տէրոջը բառածին պէս խոր-
յէլի աթոռը նստայ, ու խորայէլի Տէր Աս-
21 տուծոյն անուանը տուն չինեցի։ Եւ
հոն տեղ մը պատրաստեցի տապանակին հա-
մար, որուն մէջը Ուխտ ը Տէրոջը ուխտը,
որն ար մեր Հայրերուն հետ բրաւ, երբոր
զանոնք եգիպտոսի երկրէն գուրս հանեց։
22 Եւ Սոդոմն Տէրոջը սեղանին առջևը խո-
րայէլի բոլոր ժողովքին դիմացը կայնելով՝

1 — Ա Ն · իր · 14 ·
2 Եր · յէ · 35 · Ես ·
3 Եր · իե · 38 · Դէ · իդ · 1—3 ·
4 Եր · յէ · 16 · Ես ·
5 ր Թագ · ը · 11 · ր Ա Ն · է · 1 ·
6 ր Թագ · ը · 2 · 7 · 9 · 11 · 18 ·
7 Դէ · իդ · 24 · ր Ա Ն · է · 8 ·
8 Թագ · գ · 15 · ր Օր · չը · 9 · Ելս · 9 · 17 · — Ա Ն · Ժէ · 14 ·
9 Գէ · գ · 4 · ր Ա Ն · ա · 5 ·
10 ր Թագ · գ · 27 ·
11 ր Թագ · է · 7 · 9 · գ · 13 · 18 ·
12 Եր · իե · 33 · 34 · Գէ · գ · 19 ·
13 Գէ · գ · 27 ·
14 Եր · իե · 14 · 15 ·
15 ր Ա Ն · է · 9 ·
16 Եր · իե · 21 · ր Օր · Ժ · 5 · Եբր · իա · 4 ·
1 Եր · է · 23 ·
2 Ա գ · ձը · 14 ·
3 ր Թագ · գ · 18 ·
4 Գ Ա · ա — 22 ·
5 ր Թագ · է · 1 · 22 ·
6 ր Թագ · է · 6 · ր Ա Ն · է · 5 · Ես · 9 ·
7 Հգ · 39 · ր Օր · Ժ · 11 ·
8 — Թագ · Ժգ · 1 · ր Թագ · է · 3 · — Ա Ն · Ժէ · 1 ·
Եբ · 4 ·
— ր Թագ · է · 4 · — Ա Ն · Ժէ · 1 ·
ր Ա Ն · գ · 3 · 9 ·
Ը ր Թագ · է · 5 · 12 · 13 · Գէ · է · 5 · 8 ·
— Ա Ն · իր · 5 · 6 ·
Հգ · 3 · ր Օր · չը · 38 ·
ր Ա Ն · գ · 12 · Ես ·

23 Եւ ձեռք երդ ի երկինդրը ասպատեց, ու-
րեան, ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, վերը
երկինդրը ու վարը երկրի վրայ. բնդի պէս
Աստուած չկայ, որ քու ուխտիդ իրենց ու-
րեր սրտովը քոյդով ծառանեդուդ հետ ուխտ
24 ու ողորմութիւն կը պահես. Դուն քու ծա-
ռայիդ իմ Հօրս Դաւիթին բրած խոստումնե-
րդը պահեցիր, ու բերնովդ բոլոր ձեռ քո-
վրդ կատարեցիր, ինչպէս որ այսօր կ'երեսի։
25 Եւ հիմա, ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, պահէ
ան խոստումնդը, որ քու ծառայիդ իմ
Հօրս Դաւիթին բրիր, ու բսիր, Իմ առջեւս
Իսրայէլի աթոռին վրայ նստող մարդ քեզմէ
պակաս պիտի չըլլայ. միայն թէ քու որդի-
քդը իրենց ճամբաներուն զգուշանային բնեն
ու իմ առջեւս քալեն, ինչպէս որ դուն իմ
26 առջեւս քալեցիր։ Եւ հիմա, ով Աստուած
Իսրայէլի, խնդ քու ծառայիդ իմ Հօրս Դա-
ւիթին բոած խոսդդ հաստատէ։
27 Բայց միթէ Աստուած իսկապէս երկրիս
վրայ պիտի բնակի՞. ահա երկինդրը ու ե-
րկնից երկինդրը քեզ չեն կրնար պարունակել.
28 ո՛ր կը մնայ ան իմ շինած տաճարս։ Սակայն,
ով Տէր Աստուած իմ, քու ծառայիդ ազօթ-
քին ու խնդրուածքին նայէ, որ քու ծա-
ռայիդ այսօր քու առջեւդ բրած պաղատանդը
29 ու ազօթքը լսես. Որպէսզի աս տաճար գիշեր
դիշեր ցորեկ քու աչքերդ բաց բլլան, ան
տեղը որ դուն հոնկէ բսիր իմ անունս հոն
պիտի բլլայ. այնպէս որ աս տե-
30 ղը քու ծառայիդ բրած ազօթքը լսես։ Ու-
րեմն քու ծառայիդ և քու ժողովրդդ Իս-
րայէլին աս տեղը բրած ազօթքները լսես.
այո՛ քու բնակութիւնդ երկինքին մէ-
նես, ու լսած ատենդ ներես։
31 Թէ որ մէկը իր ընկերին գէմ մեղանչէ, ու
ան ալ երդում ընել տալու համար՝ հանոր ե-
դում առաջարկէ, ու երդումը աս տաճա քո-
32 ւանդիդ առջեւը գայ, Աստուածդ դուն ե-
րկինքէն լսես ու կատարես, ու քու ծառա-
ներդդ գատես, ինչ յանցաւորը գտատապարտես
ու անոր ըրածը անոր գլխուն բերես, և
արդարը արդարացընես ու անոր արդարու-
թիւնովը չափովը անոր հատուցում բնես։
33 Եւ թէ որ քու ժողովրդդ Իսրայէլ քե-
զի գէմ մեղանչելնուն համար իրենց թշնամի-
ներուն առջեւը յաղթուին, ու քեզի գա-
ռնան և քու անունդը փառք տան, ու աս
տաճս մէջ քեզի աղօթք ու պաղատանք բնեն,
34 Աստուածդ դուն երկինքէն լսես, և քու ժո-

զովրդդ Իսրայէլին մեղքը ներես, ու անոնց
հայրերուն տուած երկիրդ դարձը-
նես։
35 Թէ որ անոնց դէմ մեղք գործելուն
համար երկինքը գոցուի ու անձրեւ չգայ, ու
անոնք աս տեղս քեզի աղօթք բնեն, և քու
անունդը փառք տան, ու դանդք ներելու
36 համար իրենց մեղքերէն դառնան, Աստուած
դուն երկինքէն լսես, և քու ծառայիդ
ու քու ժողովրդդ Իսրայէլին մեղքը ներ-
լսես, որ անոնց ուղիղ ճամբան ասլէկ ճամ-
բան պատն մէջը պիտի քալեն, ու քու ժո-
ղովրդդ Իսրայէլին ժառանգութիւն տուած երկրիդ
վրայ անձրեւ տաս։
37 Թէ որ երկրի վրայ սով, կամ ժանտախտ,
կամ խորշակահարութիւն, կամ ցրտերէ գալար կ,
կամ մորեխ, կամ թրթիռ բլլայ, կամ անոնց
թշնամիները գանդք իրենց բնակած երկ-
րին մէջը նեղեն, կամ որ և իցէ հարուած կամ
38 հիւանդութիւն բլլայ, քու բոլոր ժողովուր-
դէդ Իսրայէլէն որ և իցէ մարդ ազօթք մը
ու խնդրուածք մը ընելու բլլայ, և իւրա-
քանչիւր մարդ իր սրտին ախտը ճանչնալով՝
39 ձեռք երդ դէպ ի աս տաճար երկինքդրէն, Աս-
տուածդ դուն երկինքէն քու բնակութեանդ
տեղէն լսես ու ներես, և ընես, և ամէն մար-
դու իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ հա-
տուցում բնես՝ անոր սիրտը դիտնալուդ հա-
մար. վասն զի բոլոր մարդոց որդիներուն սիր-
40 տը դուն միայնակ դուն դիտես. Որպէս զի քեզմէ
վախնան երեք բոլոր օրերուն մէջը՝ որ
մնան հայրերուն տուած երկրիդ վր-
րայ պիտի ապրին։
41 Ու քու ժողովրդդէդ Իսրայէլէն չերոյ՝ և
հեռաւոր երկրէ մը քու անունդ համար եկող
42 օտարականն ալ՝ (վասն զի քու մեծ անունդ
ու զօրաւոր ձեռդ ու երկնցուած բազուկդ
պիտի լսեն,) թէ որ գայ ու աս տաճս մէջ
43 ազօթք բնէ, Դուն երկինքէն քու բնակու-
թեանդ տեղէն լսես, և օտարականին քեզի
բրած ամէն խնդրուածքը կատարես, որ երկ-
րիս ամէն ժողովուրդները քու անունդը ճանչ-
նան, ու քու ժողովրդդ Իսրայէլին պէս
քեզմէ վախնան, և գիտնան թէ աս իմ շի-
նած տաճս վրայ քու անունդ կոչուած է։
44 Երբոր քու ժողովրդդ իր թշնամիին դէմ
պատերազմի երթայ ան ճամբով՝ որ դուն
պիտի խրկես զանոնք, թէ որ անոնք աս քա-
ղաքին կողմը քու ընտրած քաղաքիդ, ու քու անունդ հա-
մար աս իմ շինած տաճս կողմը դարձ-

45 բոլոր ազօթք ընել, երկիւղէն անոնց ազօթքը ու խնդրատուժքը լսես, և անոնց իրաւունք ընես։

48 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործէն, (զանազի մեղք չգործող մարդ չկայ,) ու անոնց բարկանալով զանոնք ինձմէն ձեռքը մատնես, ու անոնց գերեվարներ ինձմէն հեռու

47 կամ մօտ երկիրը գերի տանին զանոնք։ Թէ որ անոնք իրենց գերութեան երկրին մէջ դիզ֊ջին գան ու գտնեն, և իրենց գերեվարեալ֊բան երկրին մէջ քեզի ազաչեն ու ըսեն, Մեղք գործեցինք, անօրէնութիւն ու անի֊

48 րաւութիւն բրինք։ Եւ դէպ զանոնք գերի տանող թշնամիներուն երկրին մէջ իրենց բոլոր սրտովը ու իրենց բոլոր հոգւովը քեզի դառնան, ու իրենց երկրին որ իրենց հայրերուն տուիր, և քու ընտրած քաղաքիդ, ու քու անուանդ համար իմ չինած տանս կողմը

49 դարձնէ՝ քեզի ազօթք ընեն, դուն երկինքէն քու բնակութեանդ անկէն անոնց ազօթքը ու խնդրատուժքը լսես, ու անոնց իրաւունք

50 ընես, և քու ժողովրդիդ քեզի դէմ բրած մեղքը ու բոլոր յանցանքը ներես, ու դարձնես ընես որ անոնց գերեվարներ անոնց վրայ գթան, և անոնց ողորմութիւն ընեն։

51 Քանզի ասոնք քու ժողովրդդ ու քու ժառանգութիւնդ են, որ զանազ Եգիպտոսէն

52 Երկաթի հնոցին միջէն հանեցիր։ Եւ քու ծառայիդ խնդրատուժքին ու քու ժողովրդիդ Իսրայէլին խնդրատուժքին քու ուշդ դարձնէ, որ անոնց քեզի բրած ամէն

53 ազազակը լսես։ Քանզի երկրին ամէն ժողովուրդներէն զատեցիր անոնք, որ քու ժառանգութիւնդ ըլլան, ինչպէս որ քու ծառայդ Մովսէսին ձեռքովը խօսեցար երբ որ մեր հայրերը Եգիպտոսէն հանեցիր, ով Տէր Եհովայ։

54 Երբոր Սողոմոն այս բոլոր ազօթքը ու խնդրատուժքը Տէրոջը բրաւ լմնցուց, Տէրոջը առջեւէն ելաւ, ուր որ ձեռքերը դէպ՚ի

55 երկինք տարածուած ծունկ կրկներ էր, ու ատկէ վրայ կայնելով՝ Իսրայէլին բոլոր ժո֊

56 ղովքը բարձր ձայնով օրհնեց ու բաւ, Օրհնեալ Եհովա որ հանգստութիւն տուաւ իր Իսրայէլ ժողովրդին համեմատ իր ըրած բոլոր բարի խոստումներէն մէկ խոստումն անգամ չանցաւ, որ իր ծառային Մովսէսին ձեռքովը խոստացաւ։

57 Մեր Տէր Աստուածը մեզի հետ ըլլայ, ինչպէս որ մեր հայրերուն հետ էր։ Ան մեզ չթողու ու մեզ

58 երեսէ չձգէ, Եւ մեր սիրտը իրեն դարձնէ, որ իր բոլոր ճամբաներուն մէջը քալենք, ու պահենք իր պատուիրանքները, կանոնները ու իրաւունքները, որոնք մեր հայրերուն պա֊

59 տուիրեց։ Եւ Տէրոջը առջեւը մեծացած ատ պատառանքիս խոսքերս ցորեկ ու գիշեր մեր Տէր Աստուծոյն մօտենան, որ օրէ օր պատահած գործքերուն մէջ իր ծառային ու իր

60 Իսրայէլ ժողովրդին իրաւունք բնէ։ Որ երկրիս ամէն ժողովուրդները գիտնան թէ Եհովայ ինքն է Աստուած, և ուրիշ մը չկայ,

61 Ու դուք սիրտը մեր Տէր Աստուծոյն ամէնը ուղիղ ըլլայ, որ ատ օրէնքն պէս անոր կանոնքներուն մէջը քալէք, ու անոր պատուիրանքները պահէք։

62 Եւ թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլ անոր հետ

63 Տէրոջը առջեւը զոհեր մատուցին։ Եւ Սողոմոն Տէրոջը մատուցած խաղաղութեան զոհին համար՝ քսանուերկու հազար արջառ ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհ բրաւ։ և թագաւորը ու բոլոր Իսրայէլի որդիքը Տէրոջը տա֊

64 ճար տաճարին բրին։ Այն օրը թագաւորը Տէրոջը տանը առջեւը եղող գաւիթին մէջտեղը սրբեց։ քանզի հոն ողջակէզները, հացի ընծաները ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը հոն մատուցց, վասն զի Տէրոջը առջեւի պղնձէ սեղանը պզտիկ կու գար աս ողջակէզներըը, հացի ընծաներըը ու խաղաղութեան զոհերուն ճարպերը ընդունելու։

65 Եւ անատանիր Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր Իսրայէլ՝ մէկ մեծ ժողով մը՝ Եմաթի մուտքէն մինչեւ Եգիպտոսի հեղեղատը մեր Տէր Աստուծոյն առջեւը եօթը օր ու եօթը օր եւս՝

66 ասանկով տասնուչորս օր հոն բրին։ Ետքը ուրախութեան սրտերով ժողովուրդը արձակեց, որոնք թագաւորը օրհնեցին, ու իրենց վրանները գացին, Դաւթի սրտով մը ուրախանալով այն բոլոր բարիքներուն համար՝ որ Տէրը իր Դաւիթ ծառային ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին բրաւ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Երբոր Սողոմոն Տէրոջը տանը ու թագաւորական տանը և իր սրտին բոլոր ուզած

2 բանիերը չիմանց լինելոյց , Տէրը Յոզմանեին ետ-
քն երկայս՝ ։ինչպէս որ Գաբաւոնի մէջ երև-
3 ցեր էր ։ Եւ Տէրը ասաց քսաս , ։Իմ ապրիս
բրած ազգիդդ ու պագասանդդ լանցի . Հ
աս չիտած առնդ սրբեցի , ։որ իմ անուանս յա-
։բանան հան գնեմ՝ ։ու իմ աչքերս ու միտս-
4 միշտ հոն պիտի լլայն ։ Եւ թէ որ դուն իմ
առիքս ։քաս հորդ. Դաւիթին քայածին պէս՝
։կառաւելով սրտով և ուղղութեամբ քալես ,
ու բոլոր քեզի պատուիրածներս բնես ու իմ
5 կանոններս ու դատաստաններս պահես , Ա-
ռաւնդ քաս թագաւորութեանդ աթոռը իս-
րայէլի վրայ յաւիտեան պիտի հաստատեմ՝
։ինչպէս որ քաս հորդ Դաւիթին խոստացայ քսի-
լով , ։ասելով աթոռէն վրայ քեզմէ մարդ
6 պակաս պիտի չլլայ ։ Թէ որ դուք կամ ձեր
որդիքը ինձմէ խոտորիք , ու ձեր առիքը
դրած պատուիրանքներս — կանոններս չպա-
հէք , ու երթաք ուրիշ աստուածներու ծա-
ռայութիւն բնէք և անոնց երկրպագութիւն
7 բնէք , ։Ազատներ իսրայէլը պիտի չնիւմ ան
երկրին վրայէն , որն որ իրենց տուի . ու ։Իմ
անուանս համար աս սրբած առնս երեսէս
պիտի ձգեմ՝ ։և իսրայէլ բոլոր ազգաց մէջ
8 առակ ու կատակ պիտի լլայ ։ Եւ ասս բարձր
տաճար համար ամէն գոլիէն անցնողը պիտի
զարմանայ , ու սուլելով պիտի քսէ , ։Տէրը ին-
չո՞ համար աս երկրիս ու աս տանս այսպէս
9 բրաւ ։ Եւ պիտի քսեն , վասն զի անոնք իրենց
Տէր Աստուածը թողացին , որ անոնց հայրերը
Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր , ու ուրիշ աս-
տուածներու յարեցան և անոնց երկրպագու-
թիւն ու ծառայութիւն բրին . աս պատճա-
ռաւ Տէրը անոնց վրայ աս բոլոր չարիքները
բերաւ ։
10 ։Ետ Յոզմանի երկու տարի՝ Տէրոջը տաճար
ու թագաւորական տաճար քաան տարաւ մէջ
11 չինելէն ետքը , ։Տիւրոսի թագաւորը Փիղոմ՝
եղեւնափայտերով , մայր փայտերով ու ոսկիով՝
անոր ամէն ուզածին համեմատ Յոզմանեին
օգնութիւն բնելուն համար , Յոզմանի թագա-
12 որն ալ անոնուն Փիղոմին քաան քաղաք
տաւաւ. Գալիլեայի երկրին մէջ ։ Ու Փիղոմ
Տիւրոսէն ելլաւ՝ որ Յոզմանեին իրեն տաւած
քաքաքներէն տեսնէ , և իր աչքերուն հանոյ
13 չերեցան ։ Ու քաւ , ։ըսաւ , այս ի՞նչ քա-
քաքներ են՝ որ ինծի տուիր ։ու անոնց անուա-
14 նը ։Քաբոզի երկիր կոչուց մինչև աս օրս ։ Ե-
15 փիղոմ՝ թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ
ոսկի իրկեց ։
Ա ։Յոզմանի թագաւորին դրած հարկին
պատճառը աս էր՝ որ Տէրոջը տունը , իր տունը
ու ։Միւռոյ ու երուսաղէմի պարիսպը , ։Հա-
16 սոր , ։Մակէդոնի ու ։Գազերը չինէ ։ (Քանի
եգիպտոսի փարաւոնը թագաւորը ելլելով՝ Գա-
զերը առեր , ու զանիկա կրակով այրեր էր ,
և ան ։քանանացին մէջը բնակող փառանաւորնե-
րը մեռցնելով , զանիկա իր ազջկանը Յո-
17 զմանի կնկանը օժիտ առեր էր ։) Ու Յո-
զմանի Գազերը ու ։Վարի բնիմորները չինեց ,
18 ։նաև ։Բաաղնիքը ու թաղ մերը երկրին անա-
19 պատին մէջ , Եւ Յոզմանեին բոլոր շահեցաբա-
նեի քաքաքները , ու ։կառ քերուն քաքաքնե-
րը , ու ձիաւորներուն քաքաքները , և ան բո-
լոր չէնքերը , որ Յոզմանի ։ուզեց չինել Երու-
սաղէմի մէջ , Լիբանանի մէջ ու իր տէրու-
թիւնը բոլոր երկրին մէջ ։
20 ։Այն բոլոր ժողովուրդներէն՝ որ Ամորհացի-
ներէն , Քետացիներէն , Փերեզացիներէն , Խե-
ւացիներէն ու Յերուսացիներէն մնացեր էին ,
21 և իսրայէլի որդւոցմէ չէին , Այսինքն անոնց
զաւակներէն , ։որ անոնցմէ ետքը այն երկրին
մէջ մնացեր էին , ։ու իսրայէլի որդիքը չէին
կրցեր զանոնք բնաւիրէմ բնել , Յոզմանի գա-
նեաք ։հարկատու ։ծառայ բրաւ մինչև տայս-
22 օր ։ Բայց Յոզմանի իսրայէլի որդի բնելէն իրեն
։ծառայ չբրաւ . հապա անոնք իր պատերազ-
մնական մարդիկն էին , իր †պատառականներն , իր-
խանները , զօրավարներն , ու իր կառքերուն
23 ու ձիաւորներուն վերակացուներն էին ։ Յո-
զմանեին գործքին վրայ ։հինգ հարիւր յիսուն
դիւանապետ իրենց կային , որոնք բանուորը
ժողովուրդին վրայ կ'իշխէին ։
24 Իսկ ։փարաւոնէն ազջիկը Դաւիթին քա-
քաքէն ելաւ , — ։ինչ ։իր առեր՝ որն որ Յո-
զմանի անոր համար չիներ էր . ։աւաւնեց Մի-
լոյն չինեց ։
25 ։Ետ Յոզմանի տարին երեք անգամ Տէրոջը
համար չինած սեղանին վրայ ոչխարներ ու
խաղաղութեան զոհեր կը մատուցանէր , և Տէ-
րոջը առջեւ ։խունկ կը ծխէր ։
26 Ան նէեաւ տաճար չինեցաւ , Յոզմանի թագա-
ւորը Եգիպտոսի երկրին մէջ կատիկ ծովեզեր և-
զեր քրը՝ Եղոթին քովը եզոց ։Գաւաթեզ ազգէն
27 մէջ ։Տաճար չինեց ։ Եւ Փիղոմ՝ Յոզմանեին
ծառաներուն հետ , ծովու ։հաշիւները հը-

ր Գէս · գ · ։ ·
ե գ Կամ · ք · ։ · Կամ · Ա · ։ ·
ձ · ։ ·
ը Գէս · ր · ։ ·
թ ր Օր · Ա — · ։ ·
ժ Գէս · Ա — · ։ · Ա — · Ա · ։ ·
ի Գէս · ր · ։ · ։ ·
լ Գէս · Ա — · ։ ·
խ ր Ա — · ։ ·
ծ Գէս · Ա — · ։ ·
կ ր Ա — · ։ · Ա — · ։ ·
հ Գէս · Ա — · ։ ·
ձ Ա — · Ա — · ։ ·
ղ ր Ա — · ։ · Ա — · ։ ·
ճ Գէս · Ա — · ։ ·
մ ր Ա — · ։ · Ա — · ։ ·
յ Գէս · Ա — · ։ ·
ն Գէս · Ա — · ։ ·
շ Գէս · Ա — · ։ ·
ո Գէս · Ա — · ։ ·
չ Գէս · Ա — · ։ ·
պ Գէս · Ա — · ։ ·
ջ Գէս · Ա — · ։ ·
ռ Գէս · Ա — · ։ ·
ս Գէս · Ա — · ։ ·
վ Գէս · Ա — · ։ ·
տ Գէս · Ա — · ։ ·
ր Գէս · Ա — · ։ ·
ց Գէս · Ա — · ։ ·
ւ Գէս · Ա — · ։ ·
փ Գէս · Ա — · ։ ·
ք Գէս · Ա — · ։ ·
օ Գէս · Ա — · ։ ·
ֆ Գէս · Ա — · ։ ·
և Գէս · Ա — · ։ ·
ֆև Գէս · Ա — · ։ ·

մնաս հոգով իր նաւուվար ծառաներովն ան նաւե-
28 բով իսկոյն ։ Ու անոնք Պիղիր գացին , և անկէ
չորս հարիւր քառասուներորդ ակի առին , ու
Սողոմոն թագաւորին բերին ։

ԳԼ · Ժ

1 Սարայի թագուհին Սողոմոնին խնամութիւնը փոյթ կը գոր-
ծեցնէ · 14 Սողոմոնին ակին · 16 անոր փառաւորը · 18 անոր
փղոսկրեայ աթոռը · 21 անոր ամաններուն · 24 անոր բերրա-
բեր ծառաները · 26 անոր կառքերը ու ձիերը ։

1 Եւ Սարայի թագուհին Սողոմոնին համբաւը
ու Տէրոջը անունը լսեց , ու եկաւ Որ իրը-
2 թին հարցմունքներով զանիկա փորձէ ։ Ու
անիկա երուսաղէմ եկաւ խիստ շատ հանդէ-
սով , ուղտերու ու խիստ շատ ակի ու պա-
տուական քարեր բեռցած ուղտերով · և Սո-
ղոմոնին գովը գնաց , ու բոլոր իր սրտին մէջ
3 եղածը անոր գրուցեց ։ Ու Սողոմոն անոր բո-
լոր հարցմունքները բացատրեց , ու թնաւ
անանկ մէկ խոսք մը չկար , որ թագաւորը
4 չհասկընայ ու չբացատրէ անոր ։ Ու Սարայի
թագուհին Սողոմոնին բոլոր իմաստութիւնը ,
5 ու անոր շինած տունը , ու անոր սեղանին
կերակուրները , ու անոր ծառաներուն Որնա-
կացութիւնը , և ապառաւներուն կացուած-
քը , ու անոնց հագուստները , և անոր մատ-
առաւները , Որս Տէրոջը տունը երթալու ան-
6 դունը տեսնելով՝ խելքը դլխէն գնաց · Ու
թագաւորին ըսաւ , Որս սիրտիդ ու իմաս-
տութեանդ վրայով իմ երկիրս մէջ լսած խօս-
7 քերս ճշմարիտ են եղեր · Բայց ես ան խօս-
քերուն չհաւատացի , մինչև որ Ինձ եկայ
ու իմ աչքերովս տեսայ , և ահա ինծի կէսը
կէսը չպատմեցին · քու իմաստութիւնդ ու
երջանկութիւնդ իմ լսած համբաւէս աւելի է ։
8 Երանի քու մարդոցդ , երանի աս քու ծա-
ռաներուդ՝ որոնք միշտ քու առջեդ կայնելով
9 քու իմաստութիւնդ կը լսեն ։ Որս Եհովայ
Աստուածդ օրհնեալ ըլլայ , որ քեզի հաճե-
ցաւ ու քեզ Իսրայէլի աթոռին վրայ դրաւ ·
Եհովան Իսրայէլը յաւիտեան սիրելուն համար՝
քեզ թագաւոր րրաւ , Որ իրաւունք ու ար-
10 դարութիւն ընես ։ Ու Որթագաւորին հարիւր
քառասուներորդ ակի ու խիստ շատ խունկերը
ու պատուական քարեր առաւ ։ Այլ անկէ
ետև այնչափ շատ խունկ չեկաւ , որչափ որ
Սարայի թագուհին Սողոմոն թագաւորին տը-
ւաւ ։
11 Եւ Փիրամին նաւերը՝ որ Ոփիրէն ակի կը
բերէին , Ոփիրէն խիստ շատ Որսնուկ փայտեր
12 ու պատուական քարեր ալ բերին ։ Ու թա-

դաւորը արմուկ փայտէն յինապատնեներ շինեց՝
Տէրոջը տունը ու թագաւորական տունը հա-
մար , և քնարներ ու սաղմոսներ՝ երգեցողնե-
րուն համար · ասանկ Որսնուկ փայտ բնաւ
չեկաւ ու չերեւցաւ մինչև յայսօր ։
13 Ու Սողոմոն թագաւորը Սարայի թագուհիին
բոլոր ուզած ու խնդրած բաները տուաւ ,
Սողոմոն թագաւորը իր Ձառատաձեռնու-
թեամբը անոր տուածէն զատ ։ Ու անիկա
իր ծառաներուն հետ դարձաւ իր երկիրը
դնաց ։
14 Ու մէկ տարուան մէջ Սողոմոնին եկած ա-
կիին կշիռը վեց հարիւր վաթսունհատ ոսկի տա-
15 զանձ ակի էր · Զատ տարբ բնակներէն ու վա-
ճառականներէն և Որարաբացւոց բոլոր թա-
գաւորներէն ու երկրին նահապետներէն բե-
րին ։
16 Եւ Սողոմոն թագաւորը կռած ոսկիէ եր-
կու հարիւր վահան շինեց , երեք մանէ մէկ
17 վահանին համար վեց հարիւր դրամ ոսկի գը-
նաց · Որկռած ոսկիէ երեք հարիւր տապար
ալ շինեց , երեք մանէ մէկ տապարին երեք մանէ
ոսկի գնաց · ու թագաւորը Լիբանանի ան-
տառին տունը դրաւ զանոնք ։
18 Ու թագաւորը փղոսկրէ մեծ աթոռ մը շի-
19 նեց , ու զուտ ոսկիով պատեց զանիկա · Աթ-
ոռը վեց աստիճան ունէր · ու աթոռին
վերի ծայրը հասկ ունէր , և նստելու
տեղը մէկ կողմէն ու միւս կողմէն չեղոտան-
ներ ունէր , ու չեղոտաններուն քովը երկու
20 առիւծներ կը կայնէին · Ու հոն վեց աստի-
ճաններուն վրայ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն
տասներկու առիւծներ կը կայնէին · բոլոր
թագաւորութիւններու մէջ տասնեկ ոքն չի-
նուած չէր ։
21 Ու Սողոմոն թագաւորին բոլոր խմելիքի
անօթները ոսկի էին · և Լիբանանի անտառին
տունը բոլոր անօթները զուտ ոսկի էին , ար-
ծաթէ չեղար · Ընչ- ոչ անիկա Սողոմոնին օ-
22 րերը բանի մը տակ չէր անարուեր · վասն զի
թագաւորը ծովու վրայ Փիրամին նաւերուն
հետ Որթարսացւոց նաւեր ունէր · Որթարսացւոց
նաւերը երեք տարին մէկ անգամ մը՝ ոսկիով , ար-
ծաթով , փղոսկրով և կապիկներով ու սիրա-
մարդներով բեռնաւորուած կու գային ։
23 Եւ Սողոմոն թագաւորը հարստութեան ու
իմաստութեան կողմանէ երկրին բոլոր թագա-
24 ւորներէն մեծ եղաւ · Ու բոլոր երկիրը կը
փափաքէր Սողոմոնին երեսը տեսնել և անոր
իմաստութիւնը լսել , որն որ Աստուած անոր
25 սրտին մէջ դրեր էր · Ու անոնց ամէնը տա-
րեւ տարի իրենց ընծաները կը բերէին , տյո-

ե Ճար · իր · 14 ·
ը Որ Մն · բ · 1 · Եւ ·
Մ — ա · ժբ · 42 ·
Գ — հ · ժա · 21 ·
ի Տէր Գ — ա · ժ ·
ժե · Ընտ · ա — ե ·
լ Կո՛ ժողովը ·
խ ա Մն · իգ · 16 ·
ծ Կո՛ Տէրոջը տունը
մէջ բրած ոգիները
կ Ընտ · ը · 24 ·
հ Գէ · է · 7 ·
ղ Բթ · ը · 11 · Մոգ ·
հր · 8 · Ընտ · ը · 11 ·
ի Մոգ · հր · 10 · 14 ·
ձ Գէ · բ · 27 ·

բ ը Մն · ը · 8 · բ · 10 · 11 ·
գ ը Մն · բ · 11 ·
դ ը Մն · բ · 10 ·
ե Եբէր · Հետքին հա-
մար
զ ը Մն · բ · 11 · Մոգ · հր · 10 ·
է Կո՛ խաւն ժողո-
վարանը
ը Գէ · ժգ · 26 ·
թ Գէ · է · 8 ·
ժ Մն · բ · 17 · Ես · 4 · ը Մն · բ · 20 · Ես · 3 · Դն · ժ · 4 · ը Մն · բ · 36 ·
ժա Գէ · գ · 18 · 13 · գ · 20 ·

ինքն արծաթիկ անմաններ , ականիկ անմաններ , հանդերձեալներ , զէնքեր , խոնկեր , ձիեր ու ջորիներ ։

26 Եւ Սոգոմոն [1]կառքեր ու ձիաւորներ ժողովեց , ու անոնցմէ հազար չորս հարիւր կառք ու տասներկու հազար ձիաւոր ունեցաւ ։ ու զանոնք կառքերու քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի մէջ թագաւորին քովը ձգեցաւ ։

27 Ըլաչ ։ Եւ թագաւորը Երուսաղէմի մէջ արծաթը քարերու պէս հասցուց ի բաց ։ ու եղեւնափայտը հասցուց [2]Սեփեղայի ։

28 Եգիպտոսէ ձիերուն պէս բերաւ ։ Եւ Սոգոմոնին ձիերը Եգիպտոսէն կու գային , ու թագաւորին վաճառականները կ'առնուին ամէն որոշուած գնով մը ։ Եւ [3]Եգիպտոսէ ելլելուն կ'ելլուին ու կ'երթային վեց հարիւր արծաթով ձին , ու ամէն ձին՝ հարիւր յիսուն [4]դրահներ ։ Ու ինչպէս բոլոր թագաւորներուն համար՝ նոյնպէս անոնց ձեռքովը կը հանէին ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Եւ Սոգոմոն թագաւորը փարաւոնին աղջիկէն [1]զատ օտարազգի կիներ՝ Մովաբացի , Ամմոնացի , Եդոմացի ,

2 Սիդոնացի — Քեւռացի կիներ սիրեց ։ Այն ազգերէն՝ որոնց համար Տէրը Իսրայէլի որդւոցը ըսեր էր , [1]Անոնց քովը մի մտնէք , ու անոնք ալ ձեր քովը չմտնեն , որ ձեր սիրտերը իրենց աստուածներուն չդարձնեն ։ Սոգոմոն

3 զանոնք սիրով անոնց չսիրեցաւ ։ Եւ անիկա եօթը հարիւր իշխանազան կիներ՝ ու երեք հարիւր հարճ ունէր ։ ու անոր կիներուն անոր

4 սիրտը խաւարցուցին ։ Եւ Սոգոմոնին ծերութեան ժամանակը [1]անոր կիներուն անոր սիրտը օտար աստուածներու դարձուցին , ու [2]անոր սիրտը իր Տէր Աստուծոյն հետ հիւր հօրը

5 Դաւիթին սրտին պէս կատարեալ չէր ։ Եւ Սոգոմոն Սիդոնացւոց աստուածոյն [1]Աստարովթին եւ Ամմոնացւոց գարշելի [2]Մելգոմին

6 քովէն եւ գնաց ։ Եւ Սոգոմոն Տէրոջը աչքը չարութիւն բրաւ ։ ու [3]Տէրոջը հետևէն իր հօրը Դաւիթին պէս կատարեալ չեղաւ

7 չդնաց ։ Այսուհետեւ Սոգոմոն [1]Երուսաղէմի դիմացը եղող լեռան վրայ [2]Մոաբացւոց գարշելիի Քամոսին համար տպաւոր մը շինեց , ու Ամմոնացւոց գարշելի Մոլոքին համար ալ ։

8 նոյնպէս եւ իր բոլոր օտարազգի կիներուն համար ալ այնպէս բրաւ , որոնք իրենց աստուածներուն խունկ կը ծխէին ու զոհ կը մատուցանէին ։

9 Եւ Տէրը Սոգոմոնին բարկացաւ , վասն զի անիկա [1]իր սիրտը խոտորցուց Իսրայէլի Տէր Աստուծմէն , [2]ան որ երկու անգամ իրեն երեւցաւ ,

10 ցաւ , որ [1]ասոր բանիս համար պատուիրեց՝ որ ուրիշ աստուածներու հետևէ չերթայ ։ բայց

11 անիկա Տէրոջը պատուիրը չպահեց ։ Եւ Տէրը Սոգոմոնին բաւ , Որովհետեւ [1]դուն ասանկ բրիր՝ , և իմ ուխտս ու քեզի պատուիրած կանոններս չպահեցիր , [2]՝ թագաւորութիւնդ անշուշտ քեզմէ պիտի պատառեմ , ու զայն

12 ծառայիդ պիտի տամ ։ Միայն քու օրերդ զայն պիտի չպատառեմ , հապա քու որդւոյդ ձեռքէն պիտի պատառեմ ։

13 որդւոյդ ձեռքէն պիտի պատառեմ ։ [1]Սակայն բոլոր թագաւորութիւնը պիտի չպատառեմ , հապա իմ ծառայիս Դաւիթին համար՝ ու Երուսաղէմին համար՝ զոր ընտրեցի իմ անունս [2]զոր այդ մէկ տեղ մի պիտի տամ ։

14 Եւ Տէրը [1]Սոգոմոնին դէմ մէկ թշնամի մը հանեց , այսինքն Եդոմի թագաւորութեան ազգէն ։

15 զի երբ Եդոմացիներ Աղադ ։ [1]Ասած էր Դաւիթ Եդոմի մէջ եղած ատենը՝ երբոր Յովաբ զօրագլխապետը մեռցուածներուն թաղելու համար երաւ , [2]ու Եդոմի մէջ բոլոր արուներուն մեռցուցած էր ։

16 ցաւց ։ (Որովհետեւ Յովաբ բոլոր Իսրայէլին հետ՝ հոն վեց ամիս նստաւ , մինչեւ որ Եդոմի

17 մեռցուց բոլոր արուներուն մեռցուց ։) Ատենը Ադադ իր հօրը քանի մը Եդոմացիներ ծառաներուն հետ փախաւ որ Եգիպտոս երթայ ։

18 ու Ադադ [1]պզտիկ ազգ էր ։ Եւ անոնք Մադիամէն ելան ու Փարանէ եկան , և Փարանէն իրենց հետ մարդիկ առին , ու Եգիպտոս եկան Եգիպտոսի փարաւոնին թագաւորին , որ անոր տուն տուաւ , ու անոր ռամիկ կալ

19 պնդց , ու անոր երկիր տուաւ ։ Եւ Ադադ փարաւոնին աչքին շատ շնորհք գտաւ ։ ու փոյթ իր կնկանը քոյրը՝ թահփենէս թագուհիին

20 հետևի քոյրը անոր կնիկ տուաւ ։ Եւ թահփենէսին քոյրը Ատրուբ որդի մը ծնաւ , ու Դաղերթաթ [1]ան Ատրուբը ։ ու թահփենէս զանիկա փարաւոնին տունը մէջ մեծցուց ։ ու Դաղերթաթ փարաւոնին տունը՝ փարաւոնին որդւոյն մէջն

21 էր ։ Եւ երբոր Ադադ Եգիպտոսի մէջ լսեց

---

[1] Գլ · ը · 16 · բ Մն · — 14 · Բ · 25 ·
[2] բ Օբ · ժէ · 16 ·
[3] բ Մն · ա · 17—17 · Մն · ա · 16 · Բ · 28 ·
[4] Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · է · 6 · — Նէհ · ժգ · 28 · բ Օբ · ժէ · 17 · Նէ · է · 3 · 4 · բ Օբ · ժէ · 17 · Նէ · ԼԸ · 16 · բ Օբ · է · 3 · 4 · — Նէհ · ժգ · 28 · բ Նէհ · ԼԸ · 16 · բ Օբ · է · 3 · 4 · — Նէհ · ժգ · 28 · բ Գլ · ը · 61 · Գլ · Բ · 4 · բ Հմր · 33 · Գաս · բ · 13 · ը Թագ · իգ · 13 · Հմր · 13 · Հմ · ժգ · 26 · Գլ · ը · 61 · Գլ · Բ · 4 · Հմր · 33 · Գաս · բ · 13 · ը Թագ · իգ · 13 · Հմր · 13 · Հմ · ժգ · 26 ·

[1] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·
[2] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·
[3] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·
[4] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·

[1] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·
[2] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·
[3] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·
[4] Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 · Ելք · ը · 15 · Դ Թագ · իգ · 13 · Թագ · իա · 28 · Գաս · ժա · 24 · Ցէս · ա · 41 · ը Թագ · ժբ · 11 ·

քէ Դաւիթ իր հայրերուն հետ քնացեր է , ու
թաղուեր զօրապետը Յոաբ է , Ադոդ. փարա-
ւոնին բաւ , Աղձակէ պիս , որ իմ երկիրս
22 երթայ։ Եւ փարաւոն ասոր բաւ , իմ քովս
քա՛ն ինչդ պակաս է , որ քա՛ւ երկիրդ երթալ
կ՚ուզես։ Ու անիկա բաւ , Ոչ , բայց աղաչանաց
ընդ՛ , բայց անպատճառ արձակէ պիս։
23 Եւ Աստուած ասոր դէմ մէկ ուրիշ թշնամի
մը հանեց , այսինքն Եղիադային որդին Ռա-
զոնը , որ իր տիրոջէ՝ Յադրազէր Զոբայի
24 թագաւորին քովէն փախեր էր։ Ու անիկա իր
քովը մարդիկ ժողվեց և դնդապետ եղաւ .
ատ. երբոր Դաւիթ զանոնք կոտրեց , Դամաս-
կոս գացին ու հոն բնակեցան , ու Դամասկոսի
25 մէջ թագաւորութիւն ըրին։ Ուստի Ի՛սրայէլ Ա-
զաձնէին բոլոր օրերուն մէջ խորտակելին չինա-
մի եղաւ , Ադոդին ըսած չարութենէն զատ .
ու խորտակելին նեղութիւնն կու տար , և Աս-
ուած վրայ կը թագաւորէր։
26 Եւ Սոզամնեին ծառան՝ Նաբեդ տէրն Եփրա-
թացի՝ Նաբատի որդին Յերոբոամէն ալ , ո-
րուն մայրը որբևարի կին էր Սարուա
անունով , ինքն թագաւորին դէմ ձեռք վերցուց ։
27 Ու թագաւորին դէմ ձեռք վերցնելուն պատ-
ճառը սա էր . Երբոր Սոզամնեի Միլոյը շինեց ,
և իր հօրը Դաւիթին քաղաքին վրան տեղը
28 գոցեց , Յերոբոամ խիստ ուժով մարդ մը էր-
լալով , ու Սոզամնէն տեսնելով որ այնչափ գոր-
ծունեայ կտրիճ մըն է , զանիկա Յովսեփի տա-
29 ղը բոլոր բնակելուն վրայ դրաւ ։ Եւ եղաւ որ
այն ժամանակը Յերոբոամ Երուսաղէմէն դուրս
եկաւ , ու Շաղիլոնի Ահիա մար-
գարէն անոր հանդիպեցաւ , և անիկա նոր
վերարկու մը հագեր էր , ու գաշտին մէջ
30 երկու քովին միմակ էին։ Եւ Ահիա անոր վրայի
նոր վերարկուն բռնեց , ու կտրեցնիկա տաս-
31 ներկու կտոր պատռեց ։ Եւ Յերոբոամին ը-
սաւ , Տասը կտորը քեզի առ . քանզի Իսրայէ-
լին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ , Ահա Սոզա-
մնէնին ձեռքէն թագաւորութիւնը պիտի պատ-
32 ռեմ ու տասը ցեղը քեզի պիտի տամ։ Եւ իմ
ծառայիս Դաւիթին համար՝ ու Իսրայէլին բո-
լոր ցեղերէն ընտրած Երուսաղէմ քաղաքիս
33 համար՝ մէկ ցեղ մը անոր ըլլայ ։ Որովհետև
զիս թողուցին , ու Սիդոնացոց աստուծոյն
Աստարովթին և Մոաբացոց աստուծոյն Քա-
մոսին ու Ամմոնի որդւոցը աստուծոյն Մի-
լքոմին երկրպագութիւն ըրին , և իմ ճամբա-
ներուս մէջը չգացին , որ իրենց Դաւիթին
պէս իմ աչքիս ուղիղ եղածը՝ ու իմ կանոն-
34 ներս ու դատաստաններս ի գործ դնեն ։ Ա-
կայն անոր ձեռքէն բոլոր թագաւորութիւնը
պիտի չառնեմ , ու զանիկա իր կենացը բոլոր
օրերուն մէջ իշխան պիտի թողում՝ իմ ա-
ռաքեալ Դաւիթին համար , որ իմ պատուէր-
35 ներս ու կանոններս պահեց իմ ըն-
տրեալ որդւոցը ձեռքէն ու անոնց տալու եմ
անոր որդւոցը ձեռքէն թագաւորութիւնը
պիտի առնեմ , ու տասը ցեղը քեզի պիտի
36 տամ։ Եւ անոր որդւոցը մէկ ցեղ մը պիտի
տամ , որ Իմ Ծառայ Դաւիթի իմ առջևս միշտ
մէկ հրաշ մը ունենայ Երուսաղէմ քաղաքին
մէջ՝ որն որ ընտրեցի իմ անունս հոն դնելու
37 համար ։ Ու քեզ պիտի առնեմ , և որովհե-
տև բոլոր ուզածին պէս թագաւորութիւն պիտի
ընես , ու Իսրայէլի վրայ թագաւոր պիտի լի-
38 նիս ։ Ուստի եթէ քիչ որ իմ բոլոր ըսելիս պատուիրած
ներուս հնազանդուիս ընես , ու իմ հա-
մարեցուածս ընես , և իմ ծառայիս Դա-
ւիթին պէս՝ իմ կանոններս ու պա-
տուիրանքներս պահելով՝ իմ առջևս ուղիղ
եղածը ընես , անոնցմէ հետ քեզի հետ պիտի
ըլլամ , ու քեզի Իսրայէլ տուն պիտի շինեմ ,
ինչպէս որ Դաւիթին շինեցի , ու Իսրայէլը
39 քեզի պիտի տամ ։ Եւ սաոր համար Դաւիթին
սերունդը պիտի չարչարեմ , բայց յիսի միշտ ։
40 Ու Սոզամնե Յերոբոամին մեռցընել ուզեց ,
բայց Յերոբոամ եղաւ ելաւ Եգիպտոս փախաւ , —
Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորին քովը , ու
մինչև Սոզամնեին մեռնիլը Եգիպտոս մնաց ։
41 Եւ Սոզամնեին մնացորդ պատմութիւնները ու
անոր բոլոր ըրածները ու անոր իմաստու-
թիւնը՝ ահա Սոզամնեին պատմութեանը գրքին
42 մէջ գրուած են ։ Եւ Սոզամնեին Երուսաղէ-
մի մէջ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւնն
43 ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ ։ Ու Սոզամնե իր հայրերուն հետ քնացաւ , և իր
Դաւիթին քաղաքին մէջը թաղուեցաւ .
ու անոր որդին Ռոբոամ անոր տեղը թա-
գաւոր եղաւ ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ Ռոբոամ Սիւքեմ գնաց , վասն զի բո-
լոր Իսրայէլ զանիկա թագաւոր ընելու հա-
2 մար Սիւքեմ գացեր էր ։ Ու Նաբատեան
Յերոբոամ որ Սոզամնէն թռուածին

---

1 Ա Թագ. ա. 1 · Ա Թագ. բ. 1 ։ 2 Ա Թագ. բ. 3 · Ժ. 18 ։ 3 Գէն. ԻԶ. 1 · Ա Մն. Ժգ. 6 ։ 4 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 5 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 6 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 7 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 8 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 9 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 10 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 11 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 12 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 13 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 14 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 15 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 16 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 17 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 18 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 19 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 20 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 21 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 22 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 23 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 24 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 25 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 26 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 27 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 28 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 29 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 30 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 31 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 32 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 33 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 34 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 35 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 36 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 37 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 38 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 39 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 40 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 41 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 42 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։ 43 Ա Թագ. բ. 10 · Ա Մն. Ի. 1 · Ա Թագ. Ժ. 1 · Ա Մն. Ի. 1 ։

փախած՝ նգիպտոս կը բնակէր , գէտ. Նգիպ-
3 տոսի մէջ էր երթալ — ըստ ըսից ։ Եւ հաս-
տիր իրեւլով զանիկա կանչելնին . ու Քերթողամ
և խրատէլի բոլոր ժողովքը եկան , ու Քաղա-
4 վամին հետ խոսեցան ու ըսին , գէտ հայրդ
մեր մեզ ծանր լուծ մը գրաւ . գուն հիմա
գէտ հորդ խիստ ծառայութիւնը ու մեր մեզ
բոլոր գրած ծանր լուծը թեթևցուր , ու գի-
5 գի ծառայութիւն ընենք ։ Եւ անոնց ըսաւ
անոնց , Գացէք՝ ու երեք օրէն նորը ինծի
գարձէք . ու ժողովուրդը գնաց ։
6 Եւ Քաղամամ խորհուրդ հար-
ցուց ան ծերերուն՝ որ իր հօրը Սողոմոնին
առջեւը կը կայնէին երբոր անիկա ողջ էր , ու
բսաւ , Դուք ինձի ի՞նչ խորհուրդ կուտաք ,
7 որ աս ժողովուրդին պատասխան տամ ։ Եւ
անոր խոսեցան ու ըսին , Թէ որ գուն այս-
օր աս ժողովուրդին ծառայ ըլլաս ու անոնց
ծառայութիւն ընես , և անոնց բարի խոսքեր
ըսելով պատասխան տաս , անոնք անհա-
8 գիպ միշտ ծառայ կ՚ըլլան ։ Բայց անիկա ձե-
րնհաս իրեն տուած խորհուրդը մերժեց , ու
իր առջեւը կայնող — իր հետ մեծցած երի-
9 տասարդներուն խորհուրդ հարցուց ։ Եւ ա-
նոնց բսաւ , Դուք ի՞նչ խորհուրդ կուտաք ,
որ աս ժողովուրդին պատասխան տանք . քան-
զի անոնք ինծի խոսեցան ու ըսին , Գու-
10 հօրդ մեր վրայ գրած լուծը թեթևցուր ։ Ու
անոր հետ մեծցած երիտասարդները անոր
խոսեցան ու ըսին , Գուն հայրդ մեր լուծը
ծանրացուց , ու գուն մեր վրայէն թեթևցուր՝
բսող ժողովուրդին այսպէս խոսիս , ու անոնց
այսպէս բսես , Իմ ոտքիկ մեռոս իմ հօրս մէջ-
11 քէն հաստ է . իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ
գրեր էր , բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի
ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խարազաններով
խրատեր է , բայց ես ձեզ կարիճներով պիտի
խրատեմ ։
12 Եւ Երոբովամ ու բոլոր ժողովուրդը եր-
րորդ օրը Քաղամային եկան , ինչպէս որ քա-
գաւորը բսեր էր թէ երրորդ օրը ինծի եկէք ։
13 Ու քագաւորը ժողովուրդին խստութեամբ
պատասխան տուաւ , և ծերերուն իրեն տուած
14 խրատը մերժելով , երիտասարդներուն խոր-
հուրդին պէս անոնց հետ խոսեցաւ ու բսաւ ,
իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է , բայց
ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ
հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է , բայց
15 ես ձեզ կարիճներով պիտի խրատեմ ։ Եւ քա-
գաւորը ժողովուրդին խոսքը մտիկ չըրաւ , վասն
զի Տէրոջմէն եղաւ , որ Տէրը Սի-
լոնացի Աքիայիին ձեռքով Նաբատեան Երո-
16 բոամին բսած խօսքը հաստատէ ։ Ու երբոր
բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ քագաւորը իրենց
մտիկ չըրաւ , ժողովուրդն ալ քագաւորին
պատասխան տուին ու բսին , Մենք գաւ-
թին փոխ ի՞նչ բաժին ունենք , ու Յեսսէի
որդւոյն քովը ժառանգութիւն չունենք . ով
Իսրայէլ , ձեր վրաններդ գնացէ՛ . ով գաւթի ,
հիմա գուն քու առնեղ հոգա ։ Եւ Իսրայէլ
17 իրենց վրանները գացին ։ Բայց Յուդայի քա-
զաքներուն մէջ բնակող Իսրայէլին որդւոց վը-
18 րայ Քաղամամ քագաւորը եղաւ ։ Եւ Քերթո-
վամ քագաւորը Երբոր հարչերուն վրայ եղող
Ադոռամը խրկեց , բոլոր Իսրայէլ զանիկա քա-
րկոտով քարկոծելնին , ու մեռաւ ։ Եւ Քերթո-
վամ քագաւորը արագապով կառքը հնծաւ ,
19 որ Երուսաղէմ փախչի ։ Այսպէս Իսրայէլ գա-
զթեցաւ տունէն ապստամբելնուս մինչև աս օրս ։
20 Եւ բոլոր Իսրայէլ Երբոր լսեցին որ Նե-
բաթայի որդի Երոբովամին գառնալը
լսելով՝ հաստ խրկելնին ու զանիկա ժողովքին
մէջ կանչելնին , և զանիկա բոլոր Իսրայէլի
վրայ քագաւոր գրին , ու Յուդայի ցեղէն
ի զատ Դաւթին տանը ուրիշ հետևող մը
21 չկաց ։ Եւ Երոբովամ Երուսաղէմ մտաւ , ու
բոլոր Յուդայի տունէն ու Բենիամինի ցեղէն
հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազ-
մողներ ժողվեց , որ Իսրայէլի տանը հետ պա-
տերազմին , ու քագաւորութիւնը Սողոմոնի
որդւոյն Երոբովամին դարձընեն ։
22 Եւ Աստծոյ մարդուն Սեմայիային Աս-
23 տծոյ խօսքը եղաւ՝ ըսելով , Սողոմոնի որ-
դւոյն Յուդայի Երոբովամ քագաւորին ու բո-
լոր Յուդայի տանը ու Բենիամինին և մնացորդ
24 ժողովուրդին խոսիս ու ըսես , Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ , Մի երթաք , ու Իսրայէլի որդւոցը՝ ձեր
եղբայրներուդ հետ մի պատերազմիք . ամէն
մարդ իր տունը գառնայ . վասն զի ես սա
բանը ինծմէ եղաւ ։ Եւ Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրին , ու Տէրոջը բսածին պէս Երթ գարձան ։
25 Ու Երոբովամ Եփրեմի լեռնանը վրայ Սի-
քեմը շինեց ու հոն բնակեցաւ . և անկէ ե-
26 լաւ , Փանուէլը շինեց ։ Ու Երոբովամ իր
սրտին մէջը բսաւ , Հիմա Քագաւորութիւնը
27 Դաւթին տանը պիտի գառնայ ։ Թէ որ աս
ժողովուրդը Երուսաղէմ Տէրոջը տունը ելլէ
պահ ընելու համար , անոնք աս ժողովուր-
դին սիրտը իրենց տիրոջը Յուդայի Քագա-
քագաւորին պիտի գառնայ , և զիս պիտի
մեռցընեն , ու Յուդայի Քագաւոր
28 րին պիտի գառնան ։ Եւ Քագաւորը խորհուրդ
ըրաւ , ու Երկու հատ ոսկիէ որթ շինեց ։ ու
անոնց բսաւ , Հազիւ Երուսաղէմ
ելլել պէտք չէ ։ Ով Իսրայէլ , Տէրոջ քա-

ասաւածնելոյ՝ որ քեզ կոչեցաք երկրէն
29 հանելոյն։ Ու. մի՛կը ՚բնիկն մի՛ դրաւ, ու
30 միւսն ալ ՚Գանի մի՛ դրաւ։ Եւ ասոր բանիւ
վազելի ցոյնաց եղաւ. վասն զի Յոզոմբայի
մինչև Գան կ՚երթային — ՚ՀՆԳԵՏ մի կուգան ա-
31 ՀԼԵՐ ՆՀՆՉԴՈՒՆ ընկա՞ն։ Ու. ՚Յարձր ան-
զերաւ վրայ կեսասունները չմնաց. և ՚Յոզո-
վաբայի ցած մնացողն փաթիլեր էրաւ,
որոնք Գնիի որդւոցմէ չէին։
32 Ու. ՑԿԵՐՑՈՒԱԾ ուխտերայ անուան մի՛ ամ-
սան սասանա՛ հինգերայ օրը ՚Յուդայի մի՛
գո՞՞՞՞ մօտին ակն ուս ասՀնանեն, ու ան-
զանին վրայ ՊՀՆԵՐ մնացաց։ Բնիկն մի՛
այապէս էրաւ, ու իր չհնած արիներան զՀներ
մնացաց. և բարձր անգերան Հաներ էրած
33 ՚Բաւանքերը Բնիկն մի՛ դրաւ։ Ու. ՚իր մնալն
Հնարած անուան մի՛ այսինքն ուխտերայ ամ-
սան սասանա՛ հինգերայ օրը Բնիկն մի՛ ամ
չհնած անգանին վրայ զՀներ մնացաց, ու ԻՆ-
ԲԱՅԵՐԻ ԱՐՔԱՅԱՐՔ ՊՀՆԵՐ ՄՆԱՑԱՑ։ ՚ՀՆԳԵՏ
ՀՆԱՐԱՎ ԱՆՈՒԱՆ ՄԻ՛ ԱՄՍԱՆ ՍԱՍԱՆԱ՛ ՀԻՆԳԵՐԱՅ
ՕՐԸ ԲՆԻԿՆ ՄԻ՛ ՀՆ ՉՀՆԱԾ ԱՆԳԱՆԻՆ ՎՐԱՅ ՊՀՆԵՐ
ՄՆԱՑԱՑ, ՈՒ ՀՆ ԱՆԳԱՆԻՆ ՎՐԱՅ ՊՀՆԵՐ ՄՆԱՑԱՑ
ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ։

ԳԼ. ԺԹ

1 ՑԿԵՐՑՈՒԱԾ ՀՆԱՐՔ ԿԸ ՀՐԱՄԱՅ. ԲՆԻԿՆ ՄԻ՛ ՀՆ ՉՀՆԱԾ ԱՆ-
ԳԱՆԻՆ ՎՐԱՅՈՎ ՄԱՐԳԱՐԷԱՆ ԽՄԲՆ ԸՆԿՆԻՆ ԳԵՄ ՀՐԱՄԱՅԵՑ ՄԱՆ-
ՆԱՆ ՀԱՄԱՐ, և ՆԱ ՄԱՐԳԱՐԷԱՆ ՍԼԻՄՔՈՎ ԿԸ ԸՄՀՆԻՑ. ՝
ԱՆ ՄԱՐԳԱՐԷԱՆ ԲԱԳԱՏԱՐՔՆ ԸՆԿԱՆ ՊԱՏՄԱՔՈՎ ԲՆԻԿ-
ԼԻՆ Կ՚ԵՐԹԱՅ. 11 ՄԻԿ ՕՐ ՄԱՐԳԱՐԷԱՆ ՄԸ ԽՈՍԵՑԱՒ՝ ԻՆ ԿԸ
ԳԱՐՁՆԻ ԳԱՆԻԼԻՆ. 12 ՈՐ ԱՅՍՈՒՀԵՏ ԿԸ ՅԱՆԴԻՄԱՆԱՑԻ. 13 ՈՒ
ԱՆԻՒՆ ՄԸ ԿԸ ՄՆԱՑԱՑԻ. 14 ՈՒ ՕՐ ՄԱՐԳԱՐԷԱՆ ԳԱՆԻԼԻՆ ԿԸ
ԲԱՑԻ. 15 և ԱՆՈՐ ՄԱՐԳԱՐԷԱՆԱՊԱՏՆԵՆ ԿԸ ՀԱՍՆԱՑԱՒ. 16 ՑԿԵՐ-
ՑՈՒԱԾ ՀՆԱՐՔ ԿԸ ՀՐԱՄԱՅԵՑ ՄԱՐԳԱՐԷԱՆ ՍԼԻՄՔՈՎ ԿԸ ԸՄՀՆԻՑ։

1 Ու. ՚Երբոր ՑԿԵՐՑՈՒԱԾ ԽՈՍԵՑԱՒ ՀԱ-
ՍՆԱՐ ԱՆԳԱՆԻՆ ՔՈՎԸ ԿՂ ԿԱՅՆԼԸ, ԱՀԱ ՚ԱՆ-
ՍՈՒՏՅՈՅ ՍՆԱՐՔ. ՄԻ ՏԷՐՈՋԸ ԽՈՍՔՈՎ ՑԱՒՂՅԼԷՆ
2 ԲՆԻԿԼ ՆԿԱՑ. Եւ ՏԷՐՈՋԸ ԽՈՍՔՈՎ ԱՆԳԱՆԻՆ
ԿԱՆՉԵՑԻ ՈՒ ԸՍԱՑ, ՈՎ ԱՆԳԱՆ, ՈՎ ԱՆԳԱՆ, ՏԷՐՔ
ՍՊԱՌԱԼ Կ՚ԸՍԷ, ԱՀԱ ԳԱՆԻԼԻՆ ԱՍԱՑԻՆ ԱՐԴԻ ՄԻ
ԱՊԱՀ ՅԱՆԻՒՆ ՚ՑՈՒԱՀԱՑ ԱՒԱՆԱԼ, և ԳԱՆ ՎՐԱՂ
ԽՈՍԱԼՆ ՅԱՆԻՒՆ ԲԱՐՁՐ ԱՆԳԱՆԱՑԱՆ ԳԱՆԻԼԻՆՔ ԳԱՆ
ՎՐԱՂ ԱՊԱՀ ՔՈՒՀ, ՈՒ ԳԱՆ ՎՐԱՂ ՍՆԱՐՔՈՑ
3 ՈՒՆԿՆԱՆՔ ԱՊԱՀ ՍՊԱՆԻ։ Եւ ՆՈՅՆ ՕՐՔ ՚ՆՉԱՑԱՆ ՄԻ
ՍՈՒՐԱՎ՝ ԸՍԱՑ, ՏԷՐՈՋԸ ԽՈՍԱԼՈՒՆ ՆՉԱՆՔ ԱՍ Է.
ԱՀԱ ԱՆԳԱՆՔ ԱՊԱՀ ԱՊԱՍԱՒ, ՈՒ ՎՐԱՅԻՆ ՍԻՆ-
ԽԻՐՔ ԱՊԱՀ ՔԱՒԻՒ.
4 Ու. ՀՐՔԱՐ ԲԱԳԱՏԱՐՔ ՀԱՍՆԱՐ ԱՆՍՈՒՏՅՈՅ ՍՆԱՐՔՈՑՆ
ԲՆԻԿԼԻ ՄԻ՛ ԱՆԳԱՆԻՆ ՀԱՍՆԱՐ ԿԱՆՉԱԾ ԽՈՍՔՐ
ԷՍԵՑ, ՑԿԵՐՑՈՒԱԾ ԱՆԳԱՆԻՆ ՎՐԱՅԻՆ ԱՆԱՐ ՔՈՒՀ
ԵՐԻՆԵՑԱՒ, ՈՒ ԸՍԱՑ, ՀՈ ՚ՆՉՈՒՐ ԲՆԱՆԵԼՔ. և
ԱՒԵՐ ՎՐԱՅ ՀՐԻՆԵՑՈՒԱԾ ԱՆԱՐ ՀՐՔՐԱՑ ՉՀՐԱՑԱՒ, ՈՒ
5 ԳԱՆԻՆԱՑ ԽՈՍԻՆ ԳԱՐՁԻՆԼՈՅ ԿԱՐՈՂ ՉՀՐԱՑ։ Եւ
ՀԱՍՆԱՐՍՆ ՍՆԱՐՔՈՑՆ ՏԷՐՈՋԸ ԽՈՍՔՈՎ ՍՈՒՏԱԾ

ՆՇԱՆԻՆ ԱՊԱՀ՝ ԱՆԳԱՆՔ ԱՊԱՍԱՒԱՑԱՒ ՈՒ ՄԻՍԻՒՐՔ
6 ԱՆԳԱՆԻՆ ԲԱՆԻՆԱՑԱՒ։ Եւ ԲԱԳԱՏԱՐՔ ՀԱՍՆԱ-
ՐՍՆ ՍՆԱՐՔՈՑՆ ԱՊԱՍՊԱՆԱՆ ՍՈՒՏԱՒ ՈՒ ԸՍԱՑ,
՚ԻՆԱՒ ՏԷՐ ՀԱՍՆԱՐՍՆ ՍՈՒՏԱԾՈՑՆ ՍՈՒՏԱՒ ՀԱՍՆԱՐ
ԱՊՈՒՀ ՈՒՆԻՔ ԸՍԱՑ, ՈՐ ՁԵՌ ՔԱ ԲՆԻՆ Գ ՀԱՍ-
ՆԱՐ ԱՊՈՒՀ ՔՐՔ, ՈՐ ՁԵՌ ՔԱ ԲՆԻՆ Գ ՀԱՍ-
ՆԱՐ ՍՈՒՏԱԾՈՑՆ։ ՀԱՍՆԱՐՍՆ ՍՈՒՏԱԾՈՑՆ ՍՈՒՏԱՒ ՏԷՐՈՋԸ ՏԷՐՔՈՎ

կա Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդուն կան-
չելով՝ բաւ , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ , Որովհե-
տեւ դուն Տէրոջը խօսքին անհնազանդ ե՛ղիր
բերիր , ու քու Տէր Աստուծդմէ քեզի պա-
22 ւիրած պատուէրը չպահեցիր , եւ դարձար ,
ու հաց կերար ու ջուր խմեցիր՝ ան տե-
ղուն հասնելէ քեզի բաւած էր որ հաց չուտես
ու ջուր չխմես , քու մեռելդ քու հայրերուդ
դերեզմանը պիտի չմտնէ ։
23 Եւ հաց ուտելէն ու ջուր խմելէն ետքը ա-
նիկա իր էշ դարձուցած մարգարէին էշը
24 պատրաստեց · Ան ալ գնաց , ու ճամբան ձիէ
մի կատիւ մը գտաւ զանիկա ու մեռցուց ·
և անոր մեռելը ճամբուն վրայ փռուած մնաց ,
ու էշը անոր քովը կայներ էր , առիւծն ալ
25 մեռելին քովը կայներ էր ։ Եւ ահա մարդ-
եր մը մարգիկ անցնելով՝ ճամբուն վրայ փռ-
ուած մեռելը ու մեռելին քովը կայնող ա-
ռիւծը տեսան · ու գացին ան ծեր մարգարէին
26 բնակած քաղաքին մէջը պատմեցին ։ Եւ ա-
նիկա ճամբայէն դարձընող մարգարէն լսելով
բանը՝ բաւ , Անիկա Տէրոջը խօսքին անհնա-
զանդ ե՛ղաւ Աստուծոյ մարդն է , ու Տէրը
զանիկա առիւծին տուեր է , որ զանի-
կա պատառելով մեռցուցեր է՝ Տէրոջը անոր
27 բաւած խօսքին համեմատ ։ Եւ իր որդւոցը
խօսեցաւ ու բաւ , Ինծի համար էշը պատ-
28 րաստեցէք , ու անոնք պատրաստեցին ։ Եւ
գնաց անոր մեռելը գտաւ , որ ճամբուն վր-
րայ փռուած էր · ու էշը և առիւծը մեռ-
չին քովը կայներ էին · առիւծը մեռելը կե-
29 րած չէր՝ ոչ ալ էշը պատառեր էր ։ Եւ ան
մարգարէն Աստուծոյ մարդուն մեռելը վեր-
ցուց ու զանիկա իշուն վրայ դրաւ ու զանի-
կա դարձուց · և ծեր մարգարէն քաղաքը
30 մտաւ , որ ողբ բնէ ու զանիկա թաղէ · Եւ
անոր մեռելը իր դերեզմանին մէջ դրաւ , ու
Ա՛ւ եղբայր ջա՛ն , անոր վրայ ողբ ըրին ։
31 Ու զանիկա թաղելէն ետքը իր որդւոցը խօ-
սեցաւ ու բաւ , Երբոր ես մեռնիմ , դուս Աս-
տուծոյ մարդուն թաղուած դերեզմանին մէ-
ջը թաղէք , Ա՛իմ ոսկորներս անոր ոսկորներուն
32 քովը դնէք · վասն զի ինծի եղած ան-
գամին համար՝ ու Սամարիայի քաղաքներուն
մէջ եղող ամէն բարձր տեղերու կռատուներ-
րուն համար՝ անոր Տէրոջը խօսքովը կանչած
խօսքը անպատճառ պիտի կատարուի ։
33 Այս բանէն ետքը Յերոբոամ իր չար ճամ-
բայէն չդարձաւ · մինաւորներէն նորէն ժողովուր-
դին ցած մարգարէն բարձր տեղերուն Ա՛ռու-
մեր կ՚ընէր , ամէն ուզողը կ՚օրհնէր , ու անի-
34 կա բարձր տեղերուն քահանայ կ՚ընէր ։ Եւ ա-
յս բանը Յերոբոամին տանը մեղքի պատճառ եղաւ ,
նաեւ ջնջուելէ երկրին երեսէն կտրուելուն ու բը-
նաջինջ ըլլալուն ։

ԳԼ · ԺԴ

1 Յերոբոամ իր որդւոյն Աբիայի հիւանդանալուն համար՝ իր
կինոջը հագուստը փոխել կու տայ · ու գնելիս բնաւորով
Սիլով կը խրկի Աբիա մարգարէին ։ 4 Աբիա Աստուծոյ յայտ-
նութիւնը Յերոբոամի պատասխանով կը յայտնէ անոր ։ 12 Ան-
րա կը մեռնի ու կը թաղուի ։ 19 Կռատը Յերոբոամին յա-
ջորդը կ՚ըլլայ ։ 21 Ռոբոամին շար վարուելը ։ 25 Սիսակ Ե-
գիպտոսէն կը հարձակի ։ 29 Ռոբոամին յաջորդը
կ՚ըլլայ ։

1 Ա՛յնպէս Յերոբոամին որդին Աբիա հի-
2 ւանդացաւ ։ Ու Յերոբոամ իր կնկանը բաւ ,
ելիր , կերպարանքդ փոխէ , այնպէս որ Յե-
րոբոամին կինիկը ըլլալդ չգիտցուի , ու Սի-
լովի գնաս՝ ահա Աքիա մարգարէն հոն է՝ ան-
կա էր՝ որ ինծի հասնելը բաւ թէ դուս ժողո-
3 վուրդին վրայ թագաւոր պիտի ըլլամ · Ա-
ձեռքդ առած հաց , և բլիթներ , ու մէկ սա-
փոր մեղր առ , ու անոր գնաս · անիկա քեզի
պիտի պատմէ թէ տղան պիտի պատահի ։
4 Եւ Յերոբոամին կնիկը այնպէս բրաւ , ու
ելաւ Սիլով գնաց , և Աքիային տունը մտաւ ·
բայց Աքիային աչքերը ծերութենէն սկսեր-
ցեր էին , ու չէր կրնար տեսնել ։
5 Եւ Տէրը Աքիային բաւ , Ահա Յերոբո-
ամին կինիկը իր որդւոյն համար քեզի բան
հարցնելու կու գայ , վասն զի անիկա հիւանդ
է · անոր այսպէս ու այսպէս խօսս · ու անի-
կա գալու ատեր անծանօթ կերպարանքով
6 դիւրէ ։ Ու երբոր անիկա գռնէն ներս կը
մտնէր , Աքիա անոր ատիրաւն ձայնը լսածին
պէս՝ բաւ , Ով Յերոբոամին կինիկը , ներս
դուն ինչո՞ւ ուրիշի անծանօթ կերպարանք
մտեր ես · բայց ես քեզի խիստ ըսէ ։
7 խրկուեցայ · Գնա , Յերոբոամին բաւ , Խօս-
կէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ , Քեզ-
հետ քեզ ժողովուրդին մէջէն բարձրացուցի ,
ու քեզ իմ ժողովուրդիս խաղալիքին վրայ իշ-
8 խան բրի , Եւ թագաւորութիւնը Դաւիթին
տունէն պատռեցի , ու զանիկա քեզի տուի ·
ու դուն՝ իմ պատուիրանքներս պահող ու
իմ առջեւս ուղիղութիւն բնելու հասնող իր բա-
նր պատովը ինծի հետեւող եղող իմ Դաւիթի
9 ծառային պէս չեղար · Այլ աւելի չար բո-
լոր քեզմէ առաջ եղողներէն ալ չարութիւն բրիր ,
ու գնա՝ քեզի ուրիշ աստուածներ ու ձուլածոյ կռատ-
10 չինեցիր , ու զիս եսիդ ետեւդ ձգեցիր · Ասոր հա-
մար ահա Յերոբոամին տանը վրայ չարիք
պիտի բերեմ , ու Յերոբոամին ամէն էրիկ

1 Հմր · 3 ։
2 Գէ · ի · 36 ։
3 Երեմ· իր · 15 ։
4 ¤ Թագ· իգ · 17· 18։
5 Տ֊ս Գէ · Ժգ · 24 ։
6 Հմր · 3 · ¤ Թագ · իգ · 16 · 19 ։
7 Գէ · Ժր · 31 · 32 · ր Մն· Ժա· 15· Ժգ · 20 ։
8 ¤ Գաւա · Ժէ · 12 ։
9 Հմր · 3 · ¤ Թագ · իգ · 16 · 19 ։
10 Գէ · Ժր · 30 ։
11 Գէ · Ժգ · 10 ։
12 —
13 ¤ Գէ · Ժա · 31 ։
14 ¤ Թագ · իգ · 7 · 8 ։
15 Գէ · Ժա · 29 ։
16 Տ֊ս ր Թագ · Ժր · 7 · 8 · Գէ · Ժգ · 8 ։
17 Գէ · Ժա · 31 ։
18 Գէ · Ժա · 33 · 34 ։
19 Ես · 3 ։
20 Նէեր · իմ հաճելի է · Գէ · Ժր · 28 · Մն· Ժա· 12 ։
21 Գէ · Ժէ · 23 ։
22 Գէ · իա · 21 · ¤ Թագ · իգ · 8 ։
23 Նկ֊ի· իգ· 22· Կոչ· Ա֊ր· 17· Նկ֊ի· իգ· 23· Գէ · Ժէ · 23 ։
24 Գէ · իա · 21 · ¤ Թագ · իգ · 8 ։

մարգիկը, նա նա խոյակէլի մէջ գոյաւածը ու
ձգաւածը պիտի կոպգնի՛, և Յերոբոամին
առնը պիտի ալնի՛ ինչպէս որ ապրը կ'առ-
11 լին, մինչև որ Հառնի։ Յերոբոամէն քա-
քի մէջ մնացողը չունենը պիտի առնին, ու
գաշտի մէջ մնացողը երկինքի թռչունները պի-
12 տի առնին, քանզի Տէրը խոսեցաւ։ Եւ գուն
էլիր՝ քու առնդ գնա։ ու ինքու ոտքերդ
քաղաքին մէջը մտած առնը ազան պիտի
13 մնանի։ Ու բոլոր խոյակէլ ազգովով գանիկա
պիտի թաղին, վասն զի Յերոբոամէն միայն
անիկա գերեզման պիտի մնալ։ որովհետև
խոյակէլի Տէր Աստծոյն առջևը Յերոբոամ-
մին առնը մէջ ինչի բան մը հոգի անոր վրայ
14 գտնուեցաւ։ Նա Տէրը իրեն հառնոր խոյակէլի
վրայ մէկ թագաւոր մը պիտի հանէ, որ անէ-
կա Ընդյն օրը՝ Յերոբոամին առնը պիտի կո-
ապրէ։ ու ալ ի՞նչ ըսեմ, գրեթէ հիմա ալ
15 [illegible] Եւ Տէրը Իսրայել մէջ եղող
չարժառն եգիպ պէս խոյակէլը պիտի զարնէ,
ու Իսրայէլը պիտի իրէ աս Իրաւ երկրիս երե-
սէն, որն որ անոնց հայրերուն առեր էր, ու
գանոնք Գետին անդիի կողմը պիտի ցրուէ,
Որովհետև Տէրը բարկացընելով՝ իրենց Աս-
16 տարովթի կուռքեր՝ շինեցին։ Եւ խոյակէլը
Էլեհ պիտի ձգէ՝ Յերոբոամին Իրաւ մեղքե-
րուն համար ու խոյակէլին ալ մեղցնել տա-
րուն համար
17 Անառնոր Յերոբոամին կինը եղաւ գնաց
ու Թերսա մնաւ, ու Նանիկա առնը գտնելէն
18 ետքա մնաածին պէս՝ ազան մեռաւ։ Եւ գանի-
կա թաղեցին, ու բոլոր խոյակէլ անոր վրայ
ողբացին, Ինչպէս խոսքին համեմատ՝ որ իր ծա-
ռային Աքիա մարգարէին ձեռքովը խոսեր էր։
19 Ու Յերոբոամին մնացորդ պատմութիւնը՝
թէ ինչպէս Պատերազմ բրաւ, և թէ ինչպէս
թագաւորեց, ահա խոյակէլի թագաւորներուն
20 յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։ Եւ Յե-
րոբոամին թագաւորութիւնն բրած օրերը
քառասունեկու տարի եղաւ, ու իր հայրերուն
հետ քնացաւ։ ու անոր տեղը անոր որդին
Նադաբ թագաւոր եղաւ։
21 Եւ Սողոմոնին որդին Ռոբոամ Յուդայի
մէջ թագաւորեց։ Ռոբոամ քառասունհնգու մէկ
տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, և տասը
հնգու տարի Երուսաղէմ մէջ՝ այսինքն ան քաղաքին մէջ՝ որն
որ Տէրը Իսրայէլին ամէն ցեղերէն ընտրեց իր
անունը հոն գնելու համար։ Եւ անոր մայրը
22 Ամմնացի էր Նաամա անունով։ Եւ Յու-
դայեցիք ալ Տէրոջը առջևը չարութիւն բրին,
ու իրենց բրած մեղքերովը իրենց հայրերուն
բոլոր բրածէն աւելի զանիկա բարկացուցին։
23 Եւ անոնք ալ ամէն բարձր բլուրներուն վրայ,
ու հաստ կանաչ ծառերուն տակը բարձր
տեղեր ու սրձանոցներ և Աստարտեայի կուռ-
24 քեր չինեցին։ Ու երկրին մէջ Սոզոմականի
մեղք ալ գործուելիք կային, ու Տէրոջը Իս-
րայէլի որ ազգերը առջևէն վռնտած ազգե-
րուն բոլոր գարշելի բաներուն նման կ'ընեին։
25 Եւ Ռոբոամ թագաւորութեան հինգերորդ տա-
րին՝ Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը Երուսա-
26 զեմի վրայ եկաւ։ Ու Տէրոջը տաճար գանձե-
րը ու թագաւորին տանը գանձերը առաւ.
ամէնն ալ առաւ. Ոսկեվահերնին չինած բոլոր
27 ասկիլ սպարներն ալ առաւ։ Եւ Ռոբոամ
թագաւորը անոնց տեղը պղինձէ սպարներ
չինեց, ու գանոնք թագաւորական տանը գո-
ւռ պահապետներուն ձեռք առաքեց պահել
28 սկսիսնեներուն ձեռքը յանձնեց։ Ու երբոր
թագաւորը Տէրոջը տաճար կ'երթար՝ առաքա-
գակներըգ գանոնք կը կրէին, ու նորէ գանոնք
առաքաց ակներուն խուցը կը գարձնէին։
29 Եւ Ռոբոամին մնացորդ պատմութիւնը ու
անոր ամէն բրածը ահա Յուդայի թագաւոր-
ներուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է։
30 Ու Ռոբոամին և Յերոբոամին մէջտեղը
31 միշտ պատերազմ կար։ Եւ Ռոբոամ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ
Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ. Եւ ա-
նոր մօրը Ամմնացի էր Նաամա անունով։ ու
անոր տեղը անոր որդին Աբիամ թագաւոր
եղաւ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ Նաբատայեցի Յերոբոամին թագաւորու-
թեանը տասնուութերորդ տարին՝ Աբիա Յու-
2 դայի վրայ թագաւորեց։ Երեք տարի
մը Երուսաղէմ մէջ եղաւ։ Եւ անոր մօրը անունը Մաաքա էր, ու Աբի-
3 ասալոմին ազջիկն էր։ Եւ անիկա իրմէ առաջ
իր հօրը բրած բոլոր մեղքերուն հետևեցաւ.

ե ր Օր· ը· ա· ։ գ
Քոզ· ժգ· ։
զ Գէ· ժգ· 4· իս· ։
ի Հմր· ։
թ ր Մն· ժբ·ա· ժԹ·։
ժ Գէ· ժե· ։
ժա Նամ· պրոտ
ժբ Քոզ· ժե· ։

ժգ Ցիս· իգ· ։
ժդ Քոզ· ժե· ։
ժե Նէ· ։ գ· ։ ր Օր·
ժբ· ։ ։
ժզ Նամ· անասնոնդ
ժէ Գէ· ժբ· ։ ժգ·
։ ։ ժե· ։ ժգ·։
ժը Գէ· ժգ· ։ ։ ։
։ ։ ։

ի Հմր· ։ ։
ի Հմր· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի Գէ· ժա· ։ ։
ի Հմր· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի ր Օր· ժբ· ։ ։
Հր· ։ ։ ։ Նամ·
ժբ· ։

ի Եսս· ժե· ։ ։
ի ր Օր· ժբ· ։ ։
ի Գէ· ժ· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի Գէ· ժա· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի Հմր· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
Մաա· ա· ։ ։

ի ր Մն· ժբ· ։ ։ ։
ի Գէ· ժ· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի Գէ· ժա· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի Հմր· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
Եփր· Աբիամ
—
ի ր Մն· ժգ· ։ ։
ի ր Մն· ժա· ։ ։
։ ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
ի Գէ· ժա· ։ ։
ի ր Մն· ժբ· ։ ։
Մաաքա Աբիսաղոմին
աղջիկը։

ու. ՙանոր սիրոյ իր Ցէր Աստուծոյն հետ կա-
ատարել չէր իր հօրը Դաւիթին պատճն պէս ։
4 Բայց ՙԴաւիթին սիրոյն համար անոր Ցէր Ա-
ստուածը Երուսաղէմի մէջ անոր մի ՙճրագ
մը տուաւ , անկէ ետքը անոր որդին նստել
5 ցրնելով ու Երուսաղէմը հաստատելով · Որով-
հետև Դաւիթ ՙՑէրոջը ասլնէը ուղղութիւն
բրաւ , ու իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ ըր-
նաւ անոր պատուիրանքներէն չխոտորեցաւ ։
6 ՙԱհեսացի Ուրիային բանէն ՙի գատ ։ ՙԵւ Ա-
բիամն ու Ներթոմամին մէջտեղը պատե-
րազմ կար՝ անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ ։
7 ՙԱ՛ Ասիային ձեռագրդ պատմութիւնը և
անոր բոլոր բրածը ահա Յուդայի թագաւոր-
ներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է ։
ու. Ասիային ու Ներթոմամին մէջտեղը պա-
8 տերազմ կար ։ ՙԵւ Ասիա իր հայրերուն հետ
քնացաւ , ու քաղքին Դաւիթի քաղաքին մէջ
թաղուեցաւ , և անոր տեղը անոր որդին Աս
թագաւոր եղաւ ։
9 Իսրայէլի Ներթոմամ թագաւորին քա-
ներորդ տարին Աս Յուդայի վրայ թագաւոր
10 եղաւ · Ու երեսուներկուքն տարի թագաւորութիւն բրաւ , և անոր ՙմի-
րը անուն Մաախա էր ու Աբիսաղոմին ազջի-
11 կին էր ։ ՙԵւ Աս իր հօրը Դաւիթին պէս
12 Ցէրոջը ասլնէը ուղղութիւն բրաւ ։ ՙԱ՛ Ա-
գռանկան մեզը գործազներըը երկրէն վերցուց ,
և իր հայրերուն չխնած բոլոր կուռքերը բը-
13 նաջինջ բրաւ ։ Ու ՙիր մայրը Մաախան սեկ-
նուխնէ հանեց , քանզի անխիկա Աստարով-
խի կուռք մը չխներ էր · և Աս անոր կուռ-
քը կտրատեց ու Կեդրոն հեղեղատին մէջը
14 այրեց ։ ՙԲայց բարձր տեղատեղքը չվերցան ,
սակայն Ասային ՙսիրտը իր կենացը բոլոր օրե-
15 րուն մէջ Ցէրոջը հետ կատարեալ էր ։ ԵՒ իր
հօրը նուխրած բաներըը ու իր նուխրած բա-
ները՝ արծաթը ու ակխին ու անօթներըը Ցէ-
րոջը տաճարը տարաւ ։
16 ԵՒ Ասային ու Իսրայէլի Թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր օրերուն մէջ
17 պատերազմ կար ։ Ու Իսրայէլի թագաւորը
Բաասա Յուդայի դէմ եկաւ , և ՙՌամային շի-
նեց , ՙոր Յուդայի Աս թագաւորին ելլող
18 մուտք չձգե ։ Ուստի Աս Ցէրոջը տաճարը գանձերուն մէջ ու թագաւորական տա-
նը գանձերուն մէջ մնացած բոլոր արծաթը
ու ակխին առաւ , և իր ծառաներուն ձեռքը
տուաւ , ու Աս թագաւորը ՙԴամասկոս բը-
նակող Ասորւոց թագաւորին Էնդիոնի որդւոյն
Տաբրիմոնի որդւոյն ՙԲենհադադին խրկեց զա-
19 նոնք , ու բսաւ , Իմ ու քոս միջդ և իմ հօ-
րըս ու քոս հօրդ միջը դաշնակցութիւն կայ ·
ահա քեզի արծաթ ու ակխի ընծայ խրկեցի ·
ապէ խորտակէ Բաասա Թագաւորին հետ ու-
նեցած դաշնակցութիւնդ. աբէ , որ անկիկա
20 իմ վրայէս ետ քաշուի · Ու ԲենՀադադ Աս
թագաւորին խօսքը լսեց , և իր զօրքերուն իշխաններըը խորտակէլի քաղաքներուն վր-
րայ խրկեց · ու Իյոնը , ՙԴանը , ՙԱբէլ-Բէթ-
Մաախան ու բոլոր Քինեներիթը ու բոլոր Նեփ-
21 թաղիմի երկիրը գարկաւ · Եւ Բաասա ՚ետ-
քաշելով՝ Ռաման չշինելէն ետ կեցաւ ու Թիր-
22 սայի մէջ նստաւ · ՚Աթառէոր Աս թագաւո-
րը բոլոր Յուդայի մարդիկը կանչեց առանց
մէկը ձգելու , որոնք Բաասայի շինած Ռա-
մային քարերը ու փայտերը վերցուցին , և
Աս թագաւորը անոնցմով ՙՔենհամինի Գա-
բաան ու ՙՄասփան չշինեց ։
23 Եւ Ասային բոլոր միացորդ պատմութիւնը ,
ու անոր բոլոր զօրութիւնը ու բոլոր բրածը ,
և անոր շինած քաղաքներըը՝ ահա Յուդայի
թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գր-
ուած են · բայց ՙանիկա իր ծերութիւնն ա-
24 տեն ոտքերու ցաւ ունէր ։ Ու Աս իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ , և իր հայրերուն հետ
իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղուե-
ցաւ · Հռ. անոր տեղը անոր որդին ՙՅովա-
փատ թագաւոր եղաւ ։
25 Եւ Յուդայի Աս թագաւորին երկրորդ
տարին Իսրայէլի վրայ Նադաբ Իսրայէ-
լի վրայ թագաւոր եղաւ , ու անիկա Իս-
րայէլի վրայ երկու տարի թագաւորութիւն
26 բրաւ · Եւ Ցէրոջը ասլնէը չարութիւն բրաւ ,
ու իր հօրը ճամբան մէջ քալեց , ու ՙանոր
ըրած մեղքին մէջ՝ որով Իսրայէլին մեղանչել
27 տուաւ · Եւ Իսախարի տունէն ՙԱբիայի որ-
դին բաասա անոր դէմ դաւթ վերցուց · ու
Բաասա զանիկա փղշտացւոց ՙԳաբաթոնին քա-
ղաքը զարկաւ , երբոր Նադաբ բոլոր Իսրայէլի
28 հետ Գաբաթոնը պաշարած էր · Եւ Բաասա
Աս թագաւորին երրորդ տարին զանիկա սպա-
նեց զանիկա , ու անոր տեղը թագաւոր եղաւ ·
29 Եւ ինքը թագաւոր եղածին պէս Ներթոմա-
մին բոլոր տունը գարկաւ · ու Ցէրոջը խօս-
քին համեմատ որ իր ծառային Աիյեայի Ա-
քիա Սիլոնացի ասլնէն ձեռքով խօսեր էր , Ցե-
րոբոամէն բնաւ մէկ շնչաւոր մը չձգեց ,
30 ու զանիկա բնաջինջ ըրաւ , ՙՆերթոմամին
մեղքերուն համար՝ որոնցմով մեղանչեր էր ,
ու Իսրայէլին մեղանչել տուեր էր՝ Իսրայէլին
Ցէր Աստուածը բարկացնելով ։

---

1 Գէ · ժա · 4 · Սաղ · ՀԵ · 9 ։
2 Գէ · ժա · 28 · 38 · ր Մն · խա · 7 ։
3 Գէ · ժա · 38 ։
4 Գէ · ժգ · 8 ։
5 ր Թագ · ժա · 4 ։
6 Գէ · ժգ · 30 ։
7 ր Մն · ժգ · 2 · 3 · 22 ։
8 ր Մն · ժգ · 1 ։ ՚ի՛ ՚Ես Ժողով · ՚Ես ։
9 Գէ · ժգ · 41 · ր Մն · ժէ · 17 · 18 ։
10 Գէ · ժգ · 44 · խա · 3 ։
11 Ել · լր · 33 ։
12 Գէ · իր · 44 · ր Մն · ժէ · 17 · 18 ։
13 Գէ · ժգ · 15 · 24 ։
14 Ես · ժգ · 1 · եա ։
15 ր Մն · ժգ · 2 ։
16 Ցէս · ժը · 33 ։
17 Գէ · ժգ · 41 · իր · 47 · ր Մն · ժէ · 16 ։
18 Ցէս · Գէ · ժը · 27 ։
19 Գէ · ժգ · 44 · խա · 17 ։
20 Ցէս · ժը · 28 ։
21 ր Մն · ժգ · 15 ։
22 ՚Ես Ժողով · ժգ · 1 ։
23 Գէ · ժը · 35 · ժգ · 16 ։
24 Գէ · ժգ · 34 ։
25 Ցէս · ժգ · 44 · խա · 33 · Գէ · ժգ · 15 ։
26 Գէ · ժգ · 10 · 14 ։
27 Գէ · ժգ · 9 · 16 ։

31 Եւ Նաթաբիէն միացորդ պատմութիւնը ու անոր բոլոր ըրածը՝ ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած
32 է։ Եւ Աասային ու Իսրայէլի Բաասա Թագաւորին մէջտեղը՝ անոնց բոլոր օրերուն մէջ պատերազմ կար։
33 Յուդայի Ասա Թագաւորին երրորդ տարին Աբիայի որդին Բաասա Թերսայի մէջ բոլոր Իսրայէլի վրայ Թագաւոր եղաւ, ու քր-
34 ան տասնչորս տարի Տէրոնոսցիին շրջ։ Եւ անիկա Տէրոնը տաճկութիւն ըրաւ, ու Բէթ-
բաթովմին ճամբուն մէջ քալեց, և անոր մէջ-
քին մէջ՝ որով անիկա Իսրայէլին մեղանչել տուեր էր։

ԳԼ· ԺԶ

1 Բեհուի մարգարէութիւնը Բաասային գէմ, և Եղա իր հորը տեղը կը յաջորդէ։ 2 Զամբրիի Եղային գէմ գուշակութիւն
ընելով՝ անոր տեղը կ'անցնի։ 11 Բեհուի մարգարէութիւնը
Զամբրիին հետքով կը կատարի։ 12 Ժողովուրդը Ամրին
Թագաւոր կ'ընէ։ ու Զամբրի յաջորդով Իսրայէլը կ'ոչ-
րչէ։ 21 Ժողովուրդին մէջ երկպառակութիւն պատահելով՝
Ամրի Թարթիին գէմ յաղթող կը գտնուի։ 23 Ամրի Սամարիան
կը շինէ։ 25 Անոր գէշ վարմունքը։ 27 Ուրիշ տեղ տեղը կը յաջորդէ։ 29 Աքաաբին խնա գէշ վարմունքը։ 34 Բէտա-
ին անէծքը երիքով Նորոգող Իեիէլին վրայ կը կատարի։

1 Եւ Բաասային հանար Տէրոնէը խօսքը Ա՛նա-
2 Նիի որդւոյն Բեհուին եղաւ՝ ըսելով, Որով-
հետև քեզ փոշիէն բարձրացուցի, ու քեզ
իմ Ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ իշխան դրի,
և դուն Բերոբոամին ճամբան գացիր, ու
իմ Ժողովուրդիս Իսրայէլին մեղանչել տուիր,
3 ու անոնց մեղքերովը զիս բարկացուցիր, Ահա
ես Բաասան ու անոր տունը՝ բնաջինջ պիտի
ընեմ, և քու տունդ Նաբաատեան Երոբոամա-
4 մին տանը պէս պիտի ընեմ։ Բաասային քա-
ղաքի մէջ մեռնողը շուներն պիտի ուտեն, ու
դաշտի մէջ մեռնողը երկինքի թռչուններըը պի-
տի ուտեն։
5 Եւ Բաասային միացորդ պատմութիւնը ու
անոր ըրածը ու զօրութիւնը՝ ահա Իսրայէ-
լի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ
6 գրուած է։ Եւ Բաասա իր հայրերուն հետ
քնացաւ ու Թերսայի մէջ թաղուեցաւ, և
անոր տեղը անոր որդին Եղա Թագաւոր եղաւ։
7 Նաև Անանիի որդւոյն Բեհու մարգարէին ձեռ-
քովը Տէրոնէը խօսքը եղաւ Բաասային ու անոր
տանը վրայ ան ամէն չարութիւններուն համար՝
որ ինքը Տէրոնէը առջևը ըրած էր, զանիկա
իր ձեռքերուն գործովը բարկացընելով՝ --
Երոբոամին տանը պէս ըլլալով, նաև զա-
նիկա սպաննելուն համար։
8 Յուդայի Ասա Թագաւորին քառասունչորս-
րորդ տարին Բաասային որդին Եղա Թերսայի

մէջ Իսրայէլի վրայ Թագաւոր եղաւ, և երկու
9 կամ տարի Թիրսայի մէջ թագաւորեց։ Անոր
Թերսայի մէջ Թերսայի տանը հազարապետին
Աւրայի տունը խմելը ու գինովցած էր, Նանո
Ծառան Զամբրի՝ որ ձիու կառքերուն կէսին
վրայ իշխան էր, անոր դէմ դուրս ելլեցաւ։
10 Եւ Զամբրի ներս մտնելով՝ զանիկա զարկաւ
սպաննեց, և անոր տեղը ինքը Թագաւոր
եղաւ՝ Յուդայի Ասա Թագաւորին քառասուներ-
11 րորդ տարին։ Ու երբոր Թագաւոր եղաւ
ու իր աթոռը նստաւ, իսկոյն Բաասային բոլոր
տունը՝ մէկ անոր ազգականներըը և բոլոր
կամիներըը սպաննեց, ու անոր մէկ երիկ մնալը
12 ալ չթողուց։ Եւ Զամբրի Բաասային բոլոր
տունը բնաջինջ ըրաւ, Բաասային վրայով
Բեհու մարգարէին ձեռքովը Տէրոնէը բամա-
13 ծած խօսքին համեմատ, Բաասային բոլոր մեղ-
քերուն համար ու անոր որդւոյն Էլային մեղ-
քերուն համար, որոնցմով իրենք մեղանչեցին
և Իսրայէլին մեղանչել տուին, ու Իրենց
սնապաշտութիւններովը Իսրայէլին Տէր Աս-
տուածը բարկացուցին։
14 Ու Էլային միացորդ պատմութիւնը և անոր
բոլոր ըրածը՝ ահա Իսրայէլի Թագաւորներուն
յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։
15 Յուդայի Ասա Թագաւորին քառասունեօթնե-
րորդ տարին Զամբրի Թերսայի մէջ եօթը օր
Թագաւորութիւն ըրաւ. բայց ժողովուրդը
փղշտացւոց Գաբաթոնէին դէմ բանակեր էր։
16 Եւ բանակին մէջ եղող ժողովուրդը լսելով որ
Զամբրի դաւաճան վերցուցեր է, ու նաև Թա-
գաւորը մեռցուցեր է, Նոյն օրը բոլոր Իսրա-
էլ բանակին մէջ Ամրի զօրավարը Իսրայէլի
17 վրայ Թագաւոր դրին։ Եւ Ամրի ու անոր
հետ բոլոր Իսրայէլ Գաբաթոնէն եկան ու Թիր-
18 սան պաշարեցին։ Ու երբոր Զամբրի քաղա-
քին առնելը տեսաւ՝ Թագաւորական տանը
Նիւթի կողմը մտաւ, և իր վրայ Թագաւո-
19 րական տունը կրակով այրեց՝ ու մեռաւ, Իր
գործած մեղքերուն համար՝ որոնցմով Տէրո-
նէը առջևը չարութիւն ըրաւ, Նաև քալեց Բե-
րոբոամին ճամբուն մէջ ու անոր ըրած մեղ-
քին մէջ, որով անիկա Իսրայէլին մեղանչել
տուեր էր։
20 Եւ Զամբրիին միացորդ պատմութիւնը ու
անոր ըրած դաւաճանութիւնը՝ ահա Իսրայէ-
լի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ
գրուած է։
21 Այնուհետև Իսրայէլի ժողովուրդը երկու բա-
ժնուեցաւ. ժողովուրդին կէսը Գինեթի
որդւոյն Թամինիին հետևէն գնաց, որ զանիկա
Թագաւոր դնէ. ու կէսն ալ Ամրիին հետևէն

ա Հմր · 16։
բ Գէ· ժբ· 28· 33· ժգ· 32· ժգ· 18։
գ — Հմր · 7 · բ Մն։
դ ժբ· 2· բ· 24։
ե Գէ· ժգ· 7։
զ Գէ· ժե· 24։
է Հմր · 11։
ը Նէե · Բաասային հ.
թ — Հմր · 7 · բ Մն։
ժբ· 2· բ· 24։
ի Գէ· ժգ· 7։
ժ Գէ· ժե· 24։
ժա Հմր · 11։
ժբ Նէե · Բաասային հ.
ժգ Գէ· ժգ· 11։
ժդ Գէ· ժե· 18· ժե· 33։
ժե Գէ· ժգ· 18· ժե· 33։
ժզ Հմր · 11։
ժէ Գէ· ժգ· 11։
ժը բ Մն· ժգ· 1։
ժթ — Թագ· խբ· 24։
κ Հմր · 1։
κա Հմր · 1։
κբ Գէ· ժե· 27· 33· Տեռ Թեր· ա· 4։
κգ բ Օբ· լբ· 21։ — Թագ· ժբ· 21· Ղ· ասց· խա· 29· Ճոճ·
κդ Գէ· ժգ· 17· ժե· 21։
κե — Թագ· խբ· 24։
κզ Հմր · 1։
κէ Հմր · 1։
κը բ Օբ· լբ· 21։ — Թագ· ժբ· 21· Ղ· ասց· խա· 29· Ճոճ·
κթ բ· 3· — Կոր· բ· 1· 3· ժ· 11։
λ Գէ· ժե· 27։
λա Կամ պատմ.
λբ Գէ· ժբ· 33· ժե· 26 · 34։

22 գ'նաց ։ եւ Ամրիմն եռանէն զացոզ ժողովուրդ
դը Գիւաքիեան թարնիմն եռանէն զացոզ ժո-
ղովուրդէն զօրաւոր գանաւեցաւ . ու թարնիմ
23 մեռաւ , և Ամրի թագաւոր եղաւ ։ Յուզայի
Ասա թագաւորին երկաներորդ տարին
Ամրի Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ , --
տասներկու տարի [illegible] վեց
տարի Թերսայի մէջ թագաւորութիւն բրաւ ։
24 Ու Սամերէն երկու տալանդ արծաթով Սա-
մերիայի լեռը ծախու առաւ , ու լեռանդր վրայ
[illegible] չինեց , և չինած քաղաքին անունը ան
լեռանդր տիրոջը Սամերին անունովը Սամա-
րիա կոչեց ։
25 Ու Ամրի Տէրոջը առջեւը չարութիւն բրաւ ,
և բոլոր իրմէ առաջ եղոզներէն աւելի չար
26 եղաւ ։ Քանզի անիկա Նաբաատեան Երոբո-
ամին բոլոր ճամբուն մէջ քալեց , ու անոր
մեղքին մէջ որով Իսրայէլին մեղանչել տուաւ .
անոնց որ Իրենց սնապաշտութիւններովը Իս-
րայէլին Տէր Աստուածը բարկացուցին ։
27 Եւ Ամրիին բրած գործքերուն մնացորդ
պատմութիւնը ու անոր բրած զօրութիւնը՝
ահա Իսրայէլի թագաւորներուն յիշատակաց
28 գրքին մէջ գրուած է ։ Եւ Ամրի իր հայրե-
րուն հետ քնացաւ ու Սամարիայի մէջ թա-
գուեցաւ . ու անոր տեղը անոր որդին Աքաաբ
թագաւոր եղաւ ։
29 Եւ Ամրիի որդին Աքաաբ Յուդայի Ասա
թագաւորին երկաներորդ տարին Իս-
րայէլի վրայ թագաւոր եղաւ . ու Ամրիի որ-
դին Աքաաբ Իսրայէլի վրայ Սամարիայի մէջ
քսաներկու տարի թագաւորութիւն բրաւ ։
30 Ու Ամրիի որդին Աքաաբ բոլոր իրմէ առաջ
եղոզներէն աւելի Տէրոջը առջեւը չարութիւն
31 բրաւ ։ Ու Նաբաատեան Երոբոամին մեղքե-
րուն մէջ քալելը [illegible] ալ
պատեղով , Ասիդոնացւոց Եթբաալ թագաւո-
րին աղջիկը՝ Երզաբէլը Վնիկ առաւ , ու գնաց
Բահաղին ծառայութիւն բրաւ ու անոր երկ-
32 կրպագութիւն բրաւ ։ Եւ Սամարիայի մէջ
իր չինած Բահաղի տաճր մէջ Բահաղին սե-
33 ղան մը կանգնեց ։ Ու Աքաաբ Աստարովթի
կուռք մը չինեց ։ և Աքաաբ իր բրած գործ-
քերովը Վրդմ առաջ եղոզ Իսրայէլի բոլոր
թագաւորներէն աւելի Իսրայէլի Տէր Աստուա-
ծը բարկացուց ։
34 Անոր օրերը Բեթելացի Երիքովը շի-
նեց ։ ու իր անդրանիկ տղովը Աբիրոնով ա-
նոր հիմը դրաւ , և իր պզտիկ տղովը Սեգու-
բով անոր դռները կանգնեց՝ Նաւասան Յե-
սուէին ձեռքովը Տէրոջը բրած խօսքին հա-
մեմատ ։

ԳԼ · ԺԼ

1 Եղիա Բերսաբէի գիմ Յուդայուրիքն ընկերն եղոզ Տէրը
կերդիր կը խրկի գանիկա . ու հան ազատուիլը գանիկա կը
կերակրեն , 9 Նաւասան Սարեփթացի պզտիկ կինոն մը
տունը կը խրկի գանիկա . 17 Եղիա պզտիկ կինոնը մեռած
ատեն կը յարուցանէ . 21 ու պզտիկ կը հաւատայ անոր ։

1 Ու Գաղաադացի բնակիչներէն Թեզրացի Եղիա
Աքաաբին բսաւ , Իսրայէլի Տէր Աստուածը՝
Որուն առջեւը կը կայնիմ , կենդանի է որ
Հոս տարիներուս մէջ Ցօղ ու անձրեւ պիտի
չըլլայ , բայց եթէ իմ խօսքովս ։
2 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ բսելով ,
3 Անկէ գնա , ու դէպ ի արեւելք դատնալով
Երդ անատու դ իմացը եղոզ Քերիթի հեղեզա-
4 ոյն քովը պահուէ . Դուն ան հեղեզատէն
[illegible] պիտի խմես . ու ագռաւներուն հրամա-
5 յեր եմ որ հան քեզ կերակրեն ։ Եւ անիկա
գնաց ու Տէրոջը բսածին պէս բրաւ . ու
գնաց Երդ անատու դ իմացը եղոզ Քերիթի հե-
6 ղեզատին քովը նստաւ ։ Եւ ագռաւները առ-
աւտուն անոր հաց ու միս՝ ու իրիկուան ալ
հաց ու միս կը բերէին , ու անիկա հեղեզա-
7 ոյն կը խմէր ։ Եւ ժամանակ մը եղաւ
հեղեզատը ցամքեցաւ , վասն զի երկրի վը-
րայ անձրեւ չկար ։
8 Ու Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ բսելով ,
9 Երթալ , Սիդոնացւոց Սարեփթան գնա , ու հան
նստէ . ահա հան մէկ որբևարի կնկան մը հր-
10 րամայեր եմ որ քեզ կերակրէ ։ Եւ անիկա
երթալ Սարեփթա գնաց . ու քաղաքին դուռը
հասնելով՝ տեսաւ որ մէկ որբևարի կնիկ մը
փայտ կը ժողվէր , ու անիկա կանչեց ու բսաւ ,
Կ'ազաչեմ՝ ինձի ամանով փչ մը չուր բեր
11 որ խմեմ ։ Ու երբոր անիկա բերելու գնաց ,
Եղ անոր նորէն կանչեց ու բսաւ , Ձեռքդ
12 պատառ մըն ալ հաց բեր ։ Եւ
կնիկը բսաւ , Քու Տէր Աստուածդ կենդանի
է որ հնձանակ չունիմ , բայց միայն կարասին
մէջը մէկ բուռ չափ ալիւր կայ , ու կուժին
մէջն ալ փչ մը ձէթ կայ . և ահա երկու կը-
տոր փայտ կը ժողվեմ , որ երթամ գանիկա
ինձի ու իմ տղուս համար եփեմ , և ուտենք ,
13 ու Եղիա մեռնինք ։ Ու Եղիա անոր բսաւ ,
Մի վախնար , գնա բսածիդ պէս բրէ . բայց
անկէ նախ ինձի համար մէկ պզտիկ չօր մը
չինէ ու ինձի բեր , և քեզի ու քու տղուդ
14 համար հետքը չինէ . Քանզի Իսրայէլին Տէր
Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Կարասէն ալիւրը
պիտի չվատնուի , ու կուժէն ձէթը պիտի չպակ-
սի՝ մինչեւ այն օրը որ Տէրը երկրի վրայ անձ-
15 րեւ տայ ։ Եւ Եղիա գնաց ու Եղիային բսա-
ծին պէս բրաւ . ու անիկա և ինքը ու իր
16 ընտանիքը շատ մը տաւն կերան ։ Կարասէն

---

1 Տիս · Գէ · ժգ · 31 ։ 2 Թագ · ժէ · 24 ։ Թագ · գ · 1 ։ 3 Ամբ · է · 16 ։ | 1 Հիմ · 18 ։ 2 Հիմ · 13 ։ 3 Դատ · ժը · 7 ։ 4 Ը Օր · ե · 3 ։ | 5 Գէ · իմ · 21 · 26 · 2 Թագ · ժ · 11 · ժէ · 18 · 27 ։ | 7 2 Թագ · ժգ · 4 · ժէ · 19 · իմ · 3 · Ե · իմ · ժէ · 8 ։ 8 Հիմ · 20 · Գէ · իմ · 21 · | — Ցեռ · է · 26 · — 2 Թագ · գ · 14 · 9 Ը Օր · ժ · 3 · | 4 Դատ · գ · 26 · 7 Ցեռ · ե · 17 · 8 Նէե · 26 · Դատ · 2 · 26 ։

այնքր չհասաւ, ու կուժէն եղը չպակասեցաւ, Տէրոջը եղիային ձեռքով ըրածի խօսքին համաձայնաւ։

17 Եւ եղաւ որ աս բաներէն ետքը տանր ախտնոջը ազան հիւանդացաւ, ու անոր հիւանդութիւնը չատ ծանր էր՝ այնպէս որ անոր
18 մրայ շունչ չմնաց։ Եւ կնիկը եղիային ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, ինծի հետ ի՞նչ ունիս, միթէ իմ մեղքս յիշեցընելու ու իմ տղան մեռ-
19 ցընելո՞ւ համար ինծի եկար։ Ան անոկա անոր ըսաւ, Տղադ ինծի տուր։ ու գոգնոցէն անոր ծոցէն առաւ, և իր բնակած վերնատունը հանեց, ու գանկա իր անկողինին մէջը պառ-
20 կեցուց, Եւ Տէրոջը ազաղակելով ըսաւ, Ով Տէր Աստուած իմ, իրաւ ցընծի աս որթևարի կնոջին ալ՝ որուն քովը ես պանդխտութիւնով կը բնակիմ, չարչարելո՞վ անոր տղան մեռ-
21 ցընելով։ Ան ատեն մրայ երիք անգամ երկնցաւ՝ ու Տէրոջը ազաղակելով ըսաւ, Ով Տէր Աստուած իմ, կ՚ազաչեմ որ աս տղուն
22 հոգին իր մարմինին դառնայ։ Եւ Տէրը եղիային ձայնը լսեց, ու տղուն հոգին իր մարմինին դարձաւ, և անկա կենդանացաւ։
23 Ան եղիա տղան առաւ, ու գանկա վերնատունէն տունը իջնցուց, և անոր մրայը տուաւ. ու եղիա ըսաւ, Նայէ, տղադ կենդանի է։
24 Եւ կնիկը եղիային ըսաւ, Հիմա ասով ծանօթացայ որ դուն Աստուծոյ մարդն ես, ու քու բերնիդ մէջ Տէրոջը խօսքը ճշմարիտ է։

ԳԼ. ԺԸ

1 Ա Ե՝ Ա Ե՝ Ա Ե՝

կը կապաք · քէ որ Երեմիան Աստուած է՝ անոր
հաւնին գացէք , խակ քէ որ Բահաղը Աստուած
է՝ նմանը հաւնին գացէք · և ժողովուրդը բը-
22 նաւ պատասխան մը չտուաւ անոր · Ու Եղիա
ժողովուրդին ըսաւ · Տէրոջը մնացորդին ես
մնայն մնացի , իսկ Բահաղին մնացորդները
23 չորս հարիւր յիսուն մնացորդ են · Թող մին
մեզի երկու զառապակ արուի · ու զառապա-
կին մէկը անոնք իրենց հաւնար բնտրեն , ու
կտոր կտոր բնեն , և կրակը վրայէն չդնեն , բայց կրակ չդնեն · ու մէս զառապա-
կը ես պատրաստեմ՝ , ու կրակը վրայէն
24 վրայ չդնեմ՝ , բայց կրակ չդնեմ՝ · Եւ դուք ձեր
աստուծոյն անունը կանչեցէք , ես ալ Եհո-
վայի անունը կանչեմ՝ · ու Տէրոջով պատաս-
խան առած աստուածը՝ Աստուած անիկա է ·
և բոլոր ժողովուրդը պատասխան առին ու
ըսին , Ան խօսքը բարի է ·
25 Ու Եղիա Բահաղին մնացորդներուն ըսաւ ,
Ձեզի զառապներուն մէկը բնտրեցէք , ու
առաջ դուք բրէք , վասն զի դուք չատ ար
է ք · ու ձեր աստուծոյն անունը կանչեցէք ,
26 բայց կրակ մի դնէք · Եւ անոնք իրենց տրուած
զառապը առին ու պատրաստեցին · և
առաւօտէն մինչև կէս օր Բահաղին անունը
կանչեցին ու ըսին , Ով Բահաղ , մեզի պա-
տասխան առ · բայց ձայն չկար ու պատաս-
խան առող չկար · և անոնք իրենց չինած
27 սեղանին ◦քովը կը տատիկտուէին · Ու երբոր
կէս օր եղաւ , Եղիա ծանածք ծաղր ընելով
ըսաւ , Բարձր ձայնով կանչեցէք , քանզի ան-
կա աստուած է · գուցէ խոհակցութիւն մը
ունի , կամ պրաստած է , կամ ճամրորդութիւն
կ՚ընէ , կամ գուցէ քնացած է՝ ու պէտք է
28 որ արթննայ · Եւ անոնք բարձր ձայնով կը
պատային , ու իրենց սովորութիւնանց պէս ◦դա-
նակներով ու գեղարդներով իրենց մարմին-
ներնին կը կտրէին , մինչև որ իրենց վրայէն
29 արիւն կը վազէր · Ու երբոր կէս օրը անցաւ ,
մինչև նուէրին գոհին ատուներ մնացորդութիւն
բրին · ու ձայն չկար ու պատասխան առող
չկար , ու մնոկ բնող չկար ·
30 Անոնք Եղիա բոլոր ժողովուրդին ըսաւ ,
Ինծի մնտեցէք · ու բոլոր ժողովուրդը անոր
մնտեցաւ · Ան անիկա Տէրոջը փլած սեղանը
31 նորոգեց · Ու Եղիա տասներկու քար առաւ
Յակոբին որդւոցը ցեղերուն թուովը , որուն
Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ ըսելով , ◦Իսրայէլ անունդ
32 Իսրայէլ ըլլայ · Եւ ան քարերով Տէրոջը ան-
ունը սեղան չինեց , ու սեղանին բոլորտիքը
մէկ փոս մը բրաւ , որ երկու դրուի չափ հատնար
33 կ՚առնէր · Եւ ◦փայտերը չարեց , ու զառա-
բակը կտոր կտոր բրաւ և փայտերուն վրայ
34 դրաւ · Ու ըսաւ , Չորս սափոր լեցուն ջուր
բերէք , ու ողջակէզին վրայ ու փայտերուն
վրայ թափեցէք · ու ըսաւ , Երկրորդ անգամ
անանկ բրէք , ու երկրորդ անգամ անանկ
բրին · ու ըսաւ , Երրորդ անգամ անանկ բ-
35 րէք , ու երրորդ անգամ անանկ բրին · Եւ
ջուրը սեղանին բոլորտիքը գալից , ◦ու փոսն
ալ ջրով լեցուեցաւ ·
36 Եւ նուէրին գոհին մատուցուելու ատենը
Եղիա մնացորդին մնտեցաւ ու ըսաւ , Ով Ե-
հովայ ◦Աստուած Աբրահամու , Իսահակայ
և Իսրայէլի , ◦այսօր գիտցուի որ Իսրայէլի
մէջ Աստուած դուն ես , ու ես քու ծառայ
եմ՝ , ու ես բոլոր բաներդ քու խօսքովդ բրի ·
37 Ինծի պատասխան ատր , ով Տէր , ինծի պա-
տասխան ատր , ու ան ժողովուրդը գիտնայ
թէ դուն ես Աստուած , ով Տէր , և թէ
38 անոնց սիրտը ես դարձընողը դուն ես · Ան-
ատեն ◦Տէրոջմէ կրակ իջաւ , և ողջակէզը ու
փայտերը և քարերը ու հողը այրեց , ու փո-
39 սին մէջի ջուրն ալ լափեց · Եւ բոլոր ժող-
ովուրդը ◦ետևնէ անանկով՝ երեսին վրայ ին-
կան , ու ըսին , Ե՛հովան է Աստուած , Ե՛հո-
վան է Աստուած ·
40 Ու Եղիա անոնց ըսաւ , ◦Բահաղին մար-
գարէները բռնեցէք , — անոնցմէ մարդ մը
չազատի · և զանոնք բռնեցին , ու Եղիա զա-
նոնք կիսան հնդկաձոր իջեցուց , և ◦հոն զա-
նոնք մեռուցուց ·
41 Ու Եղիա Աքաաբին ըսաւ , Վեր ելիր ,
կեր ու խմէ , վասն զի ‡անձրևի ոտնաձայն՝
42 կայ · Եւ Աքաաբ ուտելու ու խմելու երաւ ,
ու Եղիա կարմելացա ◦ծոցը գետին երաւ , Եւ
գետնին ծռեցաւ , ու երեսը ծունկերուն մէջը
43 դրաւ · Եւ իր մանչուն ըսաւ , Ելլա՛ հիմա , —
դէպ՝ ի ծովակողմն նայէ · և անիկա ելաւ նա-
յեցաւ , ու ըսաւ , Բան մը չկայ · ու Եղիա ը-
44 ՝ր ութ անգամ՝ ղրկէն դարձաւ ըսաւ · Ու եօթներ-
րորդ անգամին ըսաւ , Ահա ծովէն մարդու
մարմին չափ պզտիկ ամպ մը կ՚ելլէ · ու անիկ
կա ըսաւ , ելիր , Աքաաբին ըսէ , Կառքդ
45 լծէ ու իջիր , որ անձրևի չբռնուիս · Ու մին-
չև ասդին անգամ երկինքը ամպերով
մթնցաւ և հով կաթ , ու մեծ անձրև եղաւ ·
46 Ու Աքաաբ հեծաւ , Յեզրեայէլ գնաց · Եւ Տէ-
րոջը ձեռքը Եղիային հետ եղաւ · ու անիկա
◦իր մէջքը գոտիացը , ու մինչև Յեզրեայէլ
մտնալը Աքաաբին առջևէն վազեց ·

ԳԼ · ԺԹ

1 Եւ Աքաաբ Յեզաբելին ապահովութիւն գնաց ի Բեր-

1 Տէս Գեա · իգ · 15 ·
2 Գլ · ԺԲ · 10 · 14 ·
3 Հմր · 13 ·
4 Հմր · 38 · ա ՄԲ · իա · 22 ·
5 Ա՚ր · ԻԺԱ · 1 · Ե
բեր · 4 · ԺԲ · 2 ·
6 Կամ վազ
7 Կամ մատաղներ
8 Գե · ԺԲ · 25 · Բ Օր · ԺԳ · 1 ·
9 Հմր · 36 ·
10 Գլ · ԺԲ · 18 ·
11 Ծն · իբ · 25 · իե · 101 գ Թագ · ԺԱ · 34 ·
12 Գե · ա · ե · 7 · 8 ·
13 Տէս Դատ · գ · 19 ·
14 Հմր · 32 · 38 ·
15 Եր · գ · 8 ·
16 Գլ · ԺԲ · 25 · Դատ · գ · 21 · ա ՄԲ · իա · 25 · բ ՄԲ · ե · 1 ·
17 Հմր · 24 ·
18 գ Թագ · Ժ · 21 ·
19 բ Օր · ԺԳ · 21 · ԺԸ · 101
20 Կամ շատ ամբարիշտ մարդ
21 Ծն · ե · 17 · 18 ·
22 գ Թագ · գ · 29 · իե · 1 ·

բեև կը փախչի. 4 Ընտրեսին մէջ իր կեանքին գրած բաւականի մը գանձիկ կը պահէր. 5 Բարկութիւնը Աստուած եղիսկի կ՚երեւնայ. ու գանձիկ կը խրխնջայ. 6 Եհուդա ու Եղիսկի եղբայրներն էին. Եհուդա ալ եղիսկի եղաւ իր բարեկամներուն ալ. ասոնք եղիսկի եղան կ՚երթայ.

1 Եւ Աքսաղ եղիսկին բոլոր բրածը, ու անոր՝ բոլոր մարգարէները որով մեղցընելը Յեզաբելի 2 բերին պատմեց. Եւ Յեզաբել պատգամաւոր մը խրկեց եղիսկին՝ բսելով, Աստուածները այսպէս ու ասկէ աւելի ընեն ինծի, թէ որ վաղը աս առնս քու անձդ անոնց մէկուն անձին տեղը չդնեմ.

3 Ու երբ տեսնելով՝ եղաւ իր անձին համար դնաց, և Բեղգայի Բերսաբէէն մնաւ, ու իր մանչը Հան ձգեց. 4 Եւ ինքը անապատին մէջ մէկ օրուան ճամբայ դնաց, ու գիհիի մը տակ նստաւ. և Հարատնոց մեռնիլ ուզեց, ու ըսաւ, Ալ հերիք է, ով Տէր, առ իմ հոգիս, քանզի ես իմ հայրերէս չեմ՝ Ու գիհիի մը տակ պառկեցաւ քնացաւ. և ահա մէկ հրեշտակ մը անոր դպաւ 6 ու անոր ըսաւ, Ելիր կեր. Ու երբ նայեցաւ, և ահա գլխուն քովը Հմխրի տակ եփուած չոր մը ու մէկ կուժ ջուր կար. ու կերաւ 7 խմեց, ու նորէն պառկեցաւ. Եւ Տէրոջը հրեշտակը դարձաւ երկրորդ անգամ անոր դպաւ ու անոր ըսաւ, Ելիր կեր, քանզի 8 քու երկայնաձեռնդ շատ է. Եւ անիկա ելաւ, կերաւ ու խմեց. և ան կերակուրին ուժովը քառասուն օր ու քառասուն գիշեր գնաց, մինչև Քորեբ Աստուծոյ լեռը հասաւ. 9 Եւ հոն քարայրը մնաւ ու գիշերը հոն մնաց. և ահա Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ՝ ըսե 10 լով, Ով եղիա, հոս ի՞նչ բան ունիս. Ու անիկա ըսաւ, Զօրաց Տէր Աստուծոյն հանար մեծ նախանձաւորութիւն ունեցայ, քանզի իսրայէլի որդիքը քու ուխտդ թողուցին, քու սեղանները փլցուցին ու քու մարգարէներդ սրով մեռցուցին. ու Մինակ ես մնացեր եմ, և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որ զայ 11 նիկա վերցնեն. Ու ըսաւ, Ելիր ու կեաց Տէրոջը առջևը կայնէ. Եւ ահա Տէրը կ՚անցնէր. ու Տէրոջը առջևէն լուռներըը քա կոց ու ապառաժները կոտրող մեծ ու սաստիկ հով եղաւ, Տէրը այն հովին մէջը չէր. և հովին ետևէն գետաշարժ եղաւ, Տէրը 12 րը գետաշարժին մէջը չէր. Ու գետաշարժին ետևէն կրակ եղաւ, Տէրը կրակին մէջը չէր. և կրակին ետևէն մեղմ ու բարակ 13 ձայն մը կը լսուեր. Ու եղիա լսեցին՝ լուծին պէս իր վերարկուովը երեսը ծածկեց, ու ելաւ քարայրին բերանը կայնեցաւ. Եւ ահա անոր մէկ ձայն մը եկաւ ու ըսաւ, Ով եղիա, հոս 14 ի՞նչ բան ունիս. Ու անիկա ըսաւ, Զօրաց Տէր Աստուծոյն հանար մեծ նախանձաւորութիւն ունեցայ, քանզի իսրայէլի որդիքը քու ուխտդ թողուցին, քու սեղանները փլցուցին ու քու մարգարէներդ սրով մեռցուցին. ու Մինակ ես մնացեր եմ, և իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որ զայ 15 նիկա վերցնեն. Ու Տէրը անոր ըսաւ, Գնա՝ դարձիր նկարագրով անապատին ճամբայէն երթալով Դա 16 մասկոսի անապատին ճամբայէն երթալով Ազայելի օծես. Եւ Եհուի որդին Գէհազի իսրայէլի վրայ թագաւոր օծես. ու Աբէլմեհոլացին Եղիսէի որդին Եղիսէն քու տեղդ մարգարէ 17 օծես. Եւ պիտի բլլայ թէ ով որ Ազայելին սուրէն ազատի, Գէհազ պիտի մեռցընէ ընդ, ու ով որ Գէհազին սուրէն ազատի, Եղիսէ պիտի մեռցընէ ընդ. Բայց ես իսրայէլէն եօթը հազար մարդ պահեցի, այնպիսի բոլոր ծունկ որ Բահաղին առջևը ծունկ կրկնած չեն, ու զանիկա բերնով պաղած չեն. 19 Եւ անկէ գնաց ու Սափատի որդին Եղիսէն գտաւ, որ արտ կը վարէր՝ իր առջևը տասնեւերկու զոյգ եզներ, ու ինքը երկոտասնեւրեքերորդին հետն էր. ու Եղիա անոր քովէն անցնելով՝ իր վերարկուն անոր վրայ ձգեց. 20 Եւ Եղիսէն եզները թողուց ու Եղիայի ետևէն վազեց, ու ըսաւ, Հայրս ու մայրս համբուրեմ՝ որ երթամ հետևէդ երթամ, ու քու ետևէդ գամ. ու Եղիա անոր ըսաւ, Գնա՝ ետ դարձիր, քանզի ես քեզի ի՞նչ 21 բրի. Եւ անոր քովէն դարձաւ, ու եզներուն մէկ զոյգը բռնեց մորթեց, ու եզներուն գործիքներովը եռացուց միսը եփեց, և ժողովրդին առաւ, ու կերան. և ինքը ելաւ Եղիայի ետևէն գնաց ու անոր ծառայութիւն կ՚ընէր.

ԳԼ. Ի

1 Բենհադադ Ասորեստանի բոլոր զօրքը իրեն հաւաքեց եօթնեւերեսուն թագաւոր անոր հետ էին, ու ձի ու կառք ունէր. ու ելաւ Սամարիան կը պաշարէ, ու անոր դէմ պատերազմեցաւ. 2 Ու Աքաաբ Իսրայէլի թագաւորին քով իմացուցած պիտ՝ Ասորիք այսպէս կ՚ըսէ. 3 Ան մարգարէներուն ձեռքով Ասորիք այսպէս կ՚ըսէ. Ան մարգարէներուն առաջնորդ պիտ՝

եաւ Սաւղիսեան պաշտօնէ , և անոր հետ պա-
2 տերազմ բրաւ ։ Ու Իսրայէլի Աքաար թա-
գաւորին դեռապատներ խրկեց քաղաքին մէջ ,
3 Եւ անոր բաւ , Բնեազազ այսպէս կ'ըսէ .
Քու արծաթդ ու ոսկիդ իմն է , ու քու կիներդ
4 նէրդ ու զեղեցիկ որդիներդ իմն են ։ Եւ Իս-
րայէլի թագաւորը պատասխան տուաւ ու
բաւ , Ով տէր իմ թագաւոր , քու բածիդ
պէս ես ալ քուկդ եմ ու իմ ամէն ունեցածս
ալ ։
5 Ու դեռապատներ նորէն եկան բսին , Բնեա-
զազ այսպէս կ'ըսէ . Ես քեզի հրաչ խրկեցի
ու բսի որ քու արծաթդ , քու ոսկիդ , քու
6 կիներդ ու քու որդիներդ ինծի տաս . Բայց
վաղը այս առտուն իմ ծառաներս քեզի պիտի
խրկեմ . և քու տունդ ու քու ծառաներուդ
տուներդ ալ կը աչքէ պիտի անցընեն . և
քու աչքերուդ ուրչներ պատուական սեպուած
բոլոր բաներդ ձեռնիդ պիտի առնեն ։
7 Անոնք թագաւորը երկրին բոլոր
ծերերը կանչեց ու բաւ , Հիմա դիտցէք ու
տեսէք , որ ասիկա չարութիւն կ'ուզէ ընել .
վասն զի իմ կիներուս ու որդիներուս ու
արծաթիս և ոսկիիս համար ինծի հրաչ խրկեց ,
8 ու ես անոր չէ չբսի ։ Եւ բոլոր ծերերը ու
բոլոր ժողովուրդը անոր բսին , Ականջ մի դը-
9 ներ ու յանձնառու մի ըլլար ։ Անոնք ալ Բն-
եազազին դեռապատներուն բաւ , Իմ թագա-
ւոր տիրոջս բսէք , Ամէն անգամին որ ծա-
ռադ . Ես հրաչ որ խրկեցիր՝ անոնք պիտի
ընեմ , բայց աս բանը չեմ կրնար ընել . ու
դեռապատները գացին և աս պատասխանը տա-
րին անոր ։
10 Ու Բնեազազ հրաչ խրկեց անոր ու բաւ ,
Աստուածները ինծի այսպէս ու ասկէ աւելի
բնեն , Եթէ որ Սամարիայի հողը իմ եռանէս
11 ետկոտ բոլոր զօրաց ափերուն օգտ ։ Եւ Իս-
րայէլի թագաւորը պատասխան տուաւ ու
բաւ , Ասոր պէս բսէք . Իր զինուն մէջբը կա-
պազը ընդ մէջբէն հանողի պէս չպարծի ։
12 Ու անիկա իր հետ թագաւորներուն հետ
վրաններու մէջ խմէր . և աս խօսքը լսա-
ծին պէս իր ծառաներուն բաւ , Պատրաստ
չարուեցէք , ու քաղաքին դիմացը պատրաստ
չարուեցան ։
13 Եւ ահա մէկ մարգարէ մը Իսրայէլի Աքա-
ար թագաւորին մօտեցաւ ու բաւ , Տէրը
այսպէս կ'ըսէ . Բոլոր աս մեծ բազմութիւնը
տեսար . ահա դու այսօր անոնք քու ձեռքդ
14 պիտի տամ , որ գիտնաս թէ Տէրը ես եմ ։ Եւ
Աքաար բաւ , Որո՞ն ձեռքովը . ու անիկա
բաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Գաւառաց իշ-
խաններուն մանչերուն ձեռքովը ։ Եւ բաւ ,
Պատերազմը ո՞վ սկսի . ու անիկա բաւ , Դուն ։
15 Եւ գաւառաց իշխաններուն մանչերը հաշուեց ,
ու երկու հարիւր երեսունհինգ հոգի էին .
և անոնցմէ ետքը բոլոր ժողովուրդը՝ բոլոր
իսրայէլի որդիքը հաշուեց , ու եօթը հազար
16 հոգի էին ։ Եւ ատոնք կէսօրին ելան . բայց
Բնեազազ խմբը ու անոր օգնական թագա-
ւորները , ան երեսունհինգ հոգի Թագաւորները
17 վրաններու մէջ Խմելով կը գինովնային ։ Եւ
առաջ գաւառաց իշխաններուն մանչերը ելան .
ու Բնեազազ հրաչ խրկեց , որոնք անոր պատ-
18 մեցին թէ Սամարիացիէն մարդիկ ելան ։ Ու
անիկա բաւ , Թէ որ անոնք խաղաղութեան
համար ելան՝ զանոնք ողջ բռնեցէք , ու թէ
որ պատերազմելու ելան՝ զանոնք ողջ բռնե-
19 ցէք ։ Եւ աս գաւառաց իշխաններուն ման-
չերը ու անոնց ետևէն գացող զօրքը քաղա-
20 քէն դուրս ելան . Եւ ամէն մարդ իր դիմացը
եղողը զարկաւ , ու Ասորիները փախան . և
Իսրայէլ զանոնք հալածեց , ու Ասուրց Բն-
եազազ թագաւորը ձիու վրայ ձիաւորներով ազատեցաւ ։ Եւ Իսրայէլի թա-
գաւորը ելաւ ու ձիերը ու կառքերը զարկաւ ,
ու Ասորիները մեծ կատաղութիւն զարկաւ ։
22 Եւ մարգարէն Իսրայէլի թագաւորին մո-
տեցաւ , ու անոր բաւ , Գնա ուժովցիր , ու
գիտցիր ու տես թէ ինչ պիտի ընես , վասն
զի տարի ետքը Ասուրց թագաւորը քու վրադ
պիտի ելլէ ։
23 Եւ Ասուրց թագաւորին ծառաները անոր
բսին , Անոնց աստուածները լեռնային աս-
տուածներ են , անոր համար մեզի յաղթեցին .
բայց թէ որ անոնց հետ դաշտի մէջ պատե-
րազմինք , անտարակոյս անոնց կը յաղթենք ։
24 Ուրեմն աս բանը բրէ . թագաւորներուն ա-
մէն մէկը իր տեղէն հանէ , ու անոնց տեղը
25 նախապարծերը դիր . Եւ դուն քեզի կորսը-
ւած զօրքին չափ զօրք , ու ձիերուն չափ ձի-
եր , ու կառքերուն չափ կառքեր պատրաս-
տէ քեզի , և անոնց հետ դաշտի մէջ պատե-
րազմինք . անտարակոյս անոնց կը յաղթենք .
ու անիկա անոնց խօսքը մտիկ ընելով՝ այն-
26 պէս բրաւ ։ Ու հետևեալ տարին Բնեազազ
Ասորիները համրեց , ու Աֆէկ եկաւ Իսրա-
27 յէլի հետ պատերազմելու համար ։ Իսրայէլի
որդիքն ալ համրուեցան ու պատրաստուե-
ցան , ու գանոնք դիմաւորելու գացին . և
Իսրայէլի որդիքը անոնց դիմացը այծերու
երկու երամակներու պէս բանակ կազմեցին ,
բայց Ասորիները երկիրը լեցուցին ։
28 Եւ Աստուծոյ մարդը եկաւ , ու Իսրայէլի
թագաւորին հետ խօսեցաւ ու բաւ , Տէրը
այսպէս կ'ըսէ , Որովհետև Ասորիները բսին թէ
Հովտաց լեռներու Աստուած է , ու հովիտ-
ներու Աստուած չէ , ասոր համար բոլոր աս

• Եբր . մեռքերուն մէջ գնելով ։ = Գր . ԺԲ . ։ | ‡ Եբր . ժա . ։ Դառ . գ . ։ | ‡ Հմր . ։ | ‡ Հմր . ։ | ‡ Հմր . ։ | ‡ Հմր . ։ | ‡ Գր . ԺԷ . ։ | † Եբր . մորդը | ‡ Եբր . Հարիւր | ‡ Եբր . Հարիւր | ‡ Գ՚ն պաշար առին . | ‡ Հմր . ։

մեծ բազմութիւնք քո. ձեւոքդ պիտի մեռ-
29 նեմ, որ գիտեաք թէ ես եմ Տէրը. եւ իրա-
րու գէմ հօքը որ բանակցան. ու հօքնե-
րդդ որ պատերազմ եղաւ, և խորտկելի որ-
գիքը մէկ օրուան մէջ Ասորիներէն հարիւր
30 հազար հետևակ զօրք գարկին. ու մնացած-
ները Ափէկ քաղաքը փախան. և ան մնա-
ցած քառասնօքը հազար մարդոցը վրայ պա-
րիսպ իյնաւ. ու Բենհադադ փախաւ ու քա-
զաքին մէջ ներսեակ անձնակ մնաւ.
31 Եւ անոր ծառաները անոր ըսին, Ահա մենք
լսեր ենք որ իսրայէլի տանը թագաւորները
ազգաման թագաւորներ են. հիմա մեջքնե-
նիս գոտիներ ու գլուխնիս չուաններ դնենք,
և իսրայէլի թագաւորին ածքը ելլենք, գու-
32 յե գոնա անձդ ապրեցընէ. ու մեջքնին գոտի-
ները ու գլուխնին չուաններ կապեցին, և իս-
րայէլի թագաւորին գացին ու ըսին, Քո
ծառադ Բենհադադ կ'ըսէ, Կ'ազաչեմ՝ թող
անձս ապրի. ու անիկա ըսաւ, Տակաւին
33 ո՞ղջ է. անիկա իմ եղբայրս է. եւ ան մար-
դիկը ասիկա յաղոգութիւն անկերով, անոր
բերնէն ան խօսքը առած՝ ըսաւ՝ շուտով
պատասխան ատին, Քո եղբայրդ Բենհա-
դադ հո է. ու անիկա ըսաւ, Գացէք զա-
նիկա բերէք. ու երբոր Բենհադադ անոր ե-
34 կաւ, զանիկա իր կառքին մէջը առաւ. Ան
ալ անոր ըսաւ, Իմ հօրս քու հօրմէդ առած
քաղաքները ետ տամ, ու դուն Դամասկոսի
մէջ քեզի հանար հրապարակներ ունենաս,
ինչպէս որ իմ հայրս Սամարիայի մէջ ունե-
ցաւ. ու ես այս պայմանով քեզ կ'արձակեմ. ուստի անոր հետ դաշնակ-
ցութիւն բրաւ ու զանիկա արձակեց.
35 Եւ մարգարէից որդիներուն մէկը Տէրոջ
Չէրոջ խօսքովը իր ընկերին ըսաւ, Զարնէ զիս՝
դիս զարկ. ու ան մարդը անիկա զարնել չու-
36 զեց. եւ անիկա ըսաւ անոր, Տէրոջը խօս-
քին հնազանդութիւն չընելուդ համար՝ ա-
հա իմ քովէս գացածիդ պէս՝ քեզ մէկ առիւծ
մը պիտի սպաններ. ու անիկա անոր քովէն
գնաց, ու մէկ առիւծ մը զանիկա գտաւ ու
37 սպաներ. եւ երբոր անիկա մէկ ուրիշ մարդ մը
գտաւ, ու ան ալ ըսաւ, Զարնէ զիս՝ դիս զարկ.
ու ան մարդը զանիկա զարկաւ, ու զարնե-
38 լով վիրաւորեց. Եւ ան մարդը գնաց
ճամբուն վրայ թագաւորին սպասեց, ու չը-
ճանչցուելու համար աչքերուն վրայ ⁰ծած-
39 կոց մը դրաւ. Ու երբոր թագաւորը ան-
ցաւ՝ անոր գոչեցաւ, թագաւորին ազդարարելով ըսաւ,
Ծառադ պատերազմին մէջը գնաց, և
ահա մէկ մարդ մը դարձաւ ինձի մարդ մը բերաւ, ու ըսաւ, Այս մարդը
պահէ. թէ որ ասիկա մէկ կերպով մը կորչ-
ելու ըլլայ, հոգւոյդ անոր անձին տեղը
պիտի ըլլայ, կամ տաղանդ մը արծաթի պի-
40 տի ⁰վճարես. Ու երբոր ծառադ ասդին
անդին գործով պրաղեր էի՝ անիկա կոր-
ուսաւ. Եւ իսրայէլի թագաւորը անոր ը-
սաւ, Քու գատաստանդ այդպէս է, Քանե-
41 գուն ⁰⁰ ⁰ինքնիշդ վճռեցիր. Ու անիկա շու-
տով մը ծածկոցը աչքերուն վրայէն հանեց,
ու իսրայէլի թագաւորը ճանցաւ որ անիկա
42 մարգարէներէն մին է. Եւ անիկա ըսաւ ա-
նոր, Տէրը այսպէս կ'ըսէ, Որովհետև գուն
իմ նզոված մարդս ⁰⁰ ձեռքդ ազատ ար-
ձակեցիր, անոր համար քու անձդ անոր ան-
ձին տեղը, ու քու ժողովրդդ անոր ժողո-
43 վուրդին տեղը պիտի ըլլայ. Եւ իսրայէլի
թագաւորը տխրալր կոպտած ու նեղացած՝ իր
տունը գարձաւ, ու Սամարիա եկաւ.

ԳԼ. ԻԱ.

1 Ետքը չիրհամով Նաբովթին այգին ձեռք բերել. կը պատճ. 5 Քէպրէլ Յեզաբելը գրէլով Նաբովթին գէմ, անիկա հա-
կրաբեան ձեղքով կ'սրատանաւ. ու կը գատապարտի. 15 Եղբար իրեն կ'առնէ ան այգին. 17 Եղիա Աքաաբին ու
Քէպրէլին գէմ Աստծոյ գատաստանները կը ծանուցանէ. 21 Ետ Աքաաբը կ'ապշեցնէ. ու պատճառով Աստուած
անոր գատաստանը կ'ուշացնէ.

1 Ե ու ետքը բանեցին հօրը՝ Յեզրեելացի Նա-
բովթի Սամարիայի Աքսաար թագաւորին պա-
լատին քովը Յեզրեելի մէջ այգի մը ունէր.
2 Ու Աքսաար Նաբովթին հետ խօսեցաւ ու ը-
սաւ, Քու ⁻այգիդ ինձի տուր, որ ինձի բան-
ջարի պարտէզ ըլլայ, քանզի իմ տունս մետ
է. և անոր տեղը անկէ ապէկ այգի մը տամ
քեզի. կամ թէ որ կ'ուզես՝ անոր դինը տաս-
3 կով վճարեմ քեզի. Ու Նաբովթ Աքսաարին
ըսաւ, Տէրը ինձի չպատցընէ ⁰որ իմ հայրե-
րուս ժառանգութիւնը քեզի տամ.
4 Եւ Աքսաար Յեզրեելացի Նաբովթին բաած
խօսքին համար՝ որ ըսաւ թէ իմ հայրերուս
ժառանգութիւնը քեզի չեմ տար, սիրտը կտ-
րած ու նեղացած իր տունը գնաց, և իր ան-
կողինին վրայ պառկեցաւ ու երեսը գարձուց
5 ու հաց չկերաւ. Եւ անոր կնիկը Յեզաբէլ
անոր քովը գնաց ու ըսաւ, Ինչո՞ւ համար
սիրտդ այդպէս նեղացած է ու հաց չես ուտեր.
6 Եւ անիկա ըսաւ անոր, Վասն զի Յեզրեել-
ացի Նաբովթին հետ խօսեցայ ու անոր ըսի,
Քու այգիդ ինձի տասկով տուր, կամ թէ ու-
կը հաճիս՝ անոր տեղը քեզի ⁻այգի մը
տամ. բայց անիկա՝ իմ այգիս քեզի չեմ տար
7 ըսաւ. Աստանդ անոր կնիկը Յեզաբէլ անոր
ըսաւ, Դուն հիմա Իսրայէլի վրայ ⁻թագա-
ւորութիւն պիտի ընես. ելիր՝ հաց կեր,
ու սիրտդ ինչ գուարճանայ. Յեզրեելացի
Նաբովթին այգին ես քեզի տամ.

ի Գէ. իբ. 21. | ւ ¤ Թագ. ը. 3. 5. | ր Գէ. ժգ. 34.
ի Տես Դան. է. 24. | ? 13. | - Կամ Հինիր
ի Գէ. ժե. 20. | ի Գէ. ժգ. 17. 18. | ⁰ Տես ը Թագ. ժբ.

ւ Եհ.
ւ ¤ Թագ. ժ. 31. | ր Գէ. իբ. 31—37. | = ¤ Թագ. ը. 34.
ւ Գէ. իհ. 4. | ը Գէ. իե. 23. Յեհ. 1 Ես. 21. Եզեկ. 13.

8 Եւ անիկա Ա[ք]սաբէն անուն[ով] նամանկներ
գրեց, ու ընծա[յ] անոր կնիքո[վ] կնքեց, և ան
նամանկները Նաբովթի քաղաքակից ծերերուն
9 ու ազնուականներուն խրկեց։ Ու նամանկներուն մէջը այսպէս գրեր էր։ Ցռանագահաւթիւն
քաղցրցեք, ու Նաբովթը ժողովուրդին գոյ-
10 խր նաեւցուցէք։ Եւ անոր դիմացը երկու անձ-
րէն մարդիկ նաեւցուցէք, որոնք անոր հանուր
վկայութիւն տան ու բանն իմ Աստուծոյ ու թագաւորին դէմ հայհոյութիւն ըրիր։
ու զանիկա հանեցէք ու քարկածեցէք որ
մեռնի։
11 Եւ անոր քաղաքակիցները՝ անոր քաղաքին
մէջը բնակող ծերերը ու ազնուականները ին-
գարկելին իրենց ազդարածին պէս ըրին, ինչպէս
որ անոր խրկած նամանկներուն մէջը գրուած
12 էր։ Նաեւք ծռանագահաւթիւն քաղցրցին, և
Նաբովթը ժողովուրդին գոյխր նաեւցուցին։
13 Ու երկու անօրէն մարդիկ գացին անոր գի-
մացը նստան։ և ան անօրէն մարդիկը ժողո-
վուրդին առջեւը Նաբովթին հանուր վկայու-
թիւն տուին ու բանն իմ Աստուծոյ
ու թագաւորին դէմ հայհոյութիւն ըրաւ։
Ուստի զանիկա քաղաքէն դուրս հանեցին և
14 քարկոծով քարկածեցին, ու մեռաւ։ Ու ին-
գարկելին լուր խրկեցին բանով, Նաբովթ
քարկածուեցաւ ու մեռաւ։
15 Ու երբոր ինգարկել Նաբովթին քարկածուիլը ու մեռնիլը լսեց, ինգարկել Ա[ք]սաբէն ը-
սաւ, Ելիր ժառանգէ ինգրայնքացի Նաբո-
թին այդին, որն որ ինքը քեզի ատկով տայ
չուզեց։ քանզի Նաբովթ ողջ չէ, հապա մե-
16 ռաւ։ Ու երբոր Ա[ք]սաբ Նաբովթին մեռնիլը
լսեց, Ա[ք]սաբ ատք եղաւ որ ինգրայնքացի Նա-
բովթին այդին իշնէ, ու զանիկա ժառանգէ։
17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինգրայնքացի եղիայի
18 բանով, ելիր՝ Սամարիա բնակող իսրայէլի
Ա[ք]սաբ թագաւորը դիմաւորելու իջիր։ ա-
հա անիկա Նաբովթին այդին մէջն է, ուր
19 որ իջեր է զանիկա ժառանգելու համար։ Ու
անոր խօսա ու բանս, Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Մեռցուցիր ու կը ժառանգե՞ս ալ։ Նաեւ անոր
խօսելով բանս, Տէրը այսպէս կ'ըսէ։ Ին-
ղը որ չուներ Նաբովթին արիւնը լափեցին,
20 հո՛ չուներ քու արիւնդ ալ պիտի լափեն։ Եւ
Ա[ք]սաբ եղիայեն բսաւ, Ին իմ թշնամիս,
դիս գտար։ ու անիկա բսաւ, Գտայ։ որով-
հետեւ ինգուն քեզ ծախելիր Տէրոջը աչքը
21 չարութիւն բնելու համար։ Ահա ես քու
վրադ չարիք պիտի բերեմ, ու քեզ հարա-
ծելով պիտի չնշեմ, և Ա[ք]սաբին Իշրէլի
մեջդ եղողը ու Իսրայէլի մէջ գացածը ու ձը-
22 գուածը պիտի կոտրտցընեմ։ Եւ քու տունդ
Նաբատի որդւոյն Երոբովամին տանը պէս
ու Ա[ք]իայի որդւոյն Բաասային տանը պէս
պիտի ընեմ։ որովհետեւ զիս բարկացուցիր, ու
23 Իսրայէլին մեղք գործել տուիր։ Եւ Տէրը
Երեզաբելին համար ալ խօսեցաւ ու բսաւ,
Երեզաբէլը Երեզրեելի պարսպին քովը շուներ
24 ըլ պիտի ուտեն։ Ա[ք]սաբէն քաղաքի մէջ
մեռնողը շուներ պիտի ուտեն, ու դաշտի
մէջ մեռնողը երկինքի թռչունները պիտի ու-
տեն։
25 Բայց Ա[ք]սաբին պէս բնաւ ոչ ոքան չէր
չէր, որ գինքը Յեզաբէլ աչքին չարու-
թիւն բնելու համար, որն որ անոր կնիկը Ե-
26 զաբէլ գլխէ հանեց։ Ու անիկա կուռքերուն
ետեւէն երթալով շատ գարշելի եղաւ, -- բոլոր
Ամորհացւոց ըրածներէն շո՛ւ, որոնք Տէրը
իսրայէլի որդւոց առջեւէն վռնտեց։
27 Եւ Ա[ք]սաբ ատ խօսքերը լսածին պէս՝ իր
հանդերձները պատռեց, ու մարիլեոյն վրայէն
տուրձ հագաւ, ու յամ պահեց. և տուրձով
28 կը պառկէր, ու կամաց կը քալէր։ Եւ Տէրո-
ջը խօսքը Թեզրացի եղիայեն եղաւ բսելով,
29 Կը տեսնե՞ս որ Ա[ք]սաբ իմ առջեւս խոնարհու-
թիւն կ'ընէ. անոր իմ առջեւս խոնարհութիւն
ընելուն համար՝ անոր օրերուն մէջ ան չարիքը
պիտի չբերեմ. հանոր որդւոյն օրերը ան չա-
րիքը անոր տանը վրայ պիտի բերեմ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Ընաթար տատ մարգարէներն խոստանալով՝ Մխթարին գա-
լեն պէս՝ Քրամիթագատացի մէջ կը տպասնեան։ 21 Շահերը
անոր արիւնը կը լափեն։ 24 Ա[ք]սաբ անոր տեղը կը յաջոր-
դե։ 41 Ցոխափառին բարի թագաւորութիւնը։ 44 անոր
գործերը։ 50 Ցոխամ անոր տեղը կը յաջորդե։ 51 Ա[ք]սաբ-
յին գերեզմանը։

1 Եւ երեք տարի անցաւ՝ որ Ասորիներուն
2 ու Իսրայէլին միջը պատերազմ չեղաւ։ Ու
երրորդ տարին Ցոխափատ Քա-
3 գաւորը իսրայէլի թագաւորին իջաւ։ Եւ Ի-
սրայէլի թագաւորը իր ծառաներուն բսաւ,
†Գիտէք որ Քամոթգաղաադ մերն է,
ու մենք զանիկա Ասորւոց թագաւորին ձեռ-
4 քէն առնելու հոգ չենք տանիր։ Եւ Ցոխա-
փատին բսաւ, Ինձի հետ Քամոթգաղաադ
պատերազմելու կ'երթա՞ս։ Ու Ցոխափատ
Իսրայէլի թագաւորին բսաւ, Ին քեզի պէս
եմ. իմ ժողովուրդս քու ժողովուրդիդ պէս,
-- իմ ձիերս քու ձիերուդ պէս են։
5 Եւ Ցոխափատ Իսրայէլի թագաւորին բսաւ,
6 Հիմա Տէրոջը խօսքը փնտռէ։ Ու Իսրայէլի
թագաւորը †մարգարէները ժողվեց, որոնք

---

4 Եւ. իր · ես · Գէ · իդ · 13 · 18 · Գար · է · 11 ·
7 Գէ · իդ · 14 ·
8 Եւ · նբ · 4 ·
10 Տես † Քած · Բ ·
ե Ա[ք]ս · Բ · 12 ·
է Գէ · ժգ · 32 · ր Մն · իր · 8 ·
ը Գէ · իր · 38 ·
թ Գէ · ժբ · 17 ·
ժ † Քած · ժե · 17 · Հառմ · է · 14 ·
ժա Գէ · ժգ · 10 · † Քած · Բ · 8 ·
ժգ · Կամբա տերատգգ · Եզէր · քառ հանեց
ժդ — Քած · ին · 22 ·
ժե Գէ · ժգ · 10 ·
ժզ Գէ · ժգ · 28 ·
ժէ Գէ · ժե · 33 ·
ժը Գէ · ժգ · 3 · 11 ·
ի † Քած · Բ · 36 ·
իա Գէ · ժգ · 10 · եա ·
իբ Գէ · ժգ · 31 ·
իգ Դա · ժե · 16 · † Քած · իա · 11 ·
իդ Դա · ին · 24 ·
իե † Քած · Բ · 35 ·
իզ — ր Մն · ժբ · 9 · եա ·
իէ Եզէր · Գիսէր
ր Օր · գ · 43 ·
իը † Քած · գ · 3 ·
իթ Գէ · ժբ · 19 ·

չոքս Հարիւրի չափ մարդիկ էին , ու անոնց քով , Յառնիմի-գազաղի վրայ պատերազմելու երթալ՝ , թէ ետ կենամ՝ , ու անոնք բռնեն , Գնա , ըսաւ դի Ջէրը ընդդէմ թագաւո-
7 րին ձեռքը պիտի ապրի ես՝ ։ Յովսափատ ը-սաւ , Ա՛ն անգամ Ջէրոջը ուրիշ մարդ պարզ մնա-
8 ալ չկա՞յ որ անոր հարցնենք ։ Ու Խոսիայի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ , կայ մէկ ուրիշ մարդ մնա ալ , որուն միջոցովը կրնանք Ջէրոջը հարցնել , բայց ես զանիկա կ՚ատեմ՝ . քանի որ ինծի համար ազէկ մարդարէութիւն չըներ , հապա գէշ . անիկա Եհովայի որդին Միքիան է ։ Յովսափատ ըսաւ , Թագաւորը այդպէս չպիտի ը-
9 սէ ։ Ու Խոսիայի թագաւորը Ներքինին մը կանչեց ու ըսաւ , Եհովայի որդին Միքիան շու-
10 տով հոս բեր ։ Եւ Խոսիայի թագաւորը ու Ցուդայի Յովսափատ թագաւորը Սամարիոյի դրանը առջեւ հրապարակին մէջ աթոռի վրայ նստեր էին՝ իրենց հագած՝ իրենց հանդերձներով՝ բոլոր մարդարէները անոնց առջեւը մարդարէութիւն կ՚ընէին ։ Եւ Քանաանայի որդին Եհուդ երկաթէ եղջիւրներ չինեց , ու ըսաւ , Ջէրը այսպէս կ՚ը-
11 սէ , Ասորիները ասոնցով պիտի զարնես՝ մինչեւ որ զանոնք բնաջինջ ընես ։ Բոլոր մարդարէներն ալ այնպէս կը մարդարէանային ու կ՚ը-
12 սէին , Յառնիմի-գազաղ երթալ , ու յաջողութիւն պիտի ունենաս , և Ջէրը ընդդէմ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ ։
13 Ու Միքիան կանչելու գացող մարդը խոսեցաւ անոր՝ ըսելով , Ահա՛ մարդարէները մէկ բերնով թագաւորին համար բարութիւն խօսացան ։ Թող քու խօսքդ ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս ըլլայ , ու բարութիւն խօսէ ։
14 Իսկ Միքիա ըսաւ , Ջէրը կենդանի է որ Ջէրը ինծի ինչ որ ըսէ՝ անն պիտի խօսիմ ։
15 Ու երբոր անիկա թագաւորին եկաւ , թագաւորը անոր ըսաւ , Ով Միքիա , Յառնիմի-գազաղ պատերազմելու երթա՞նք , թէ ետ կենանք ։ Եւ անիկա ըսաւ անոր , Երթալ ու յաջողութիւն պիտի ունենաս , ու Ջէրը ընդ-
16 դէմ թագաւորին ձեռքը պիտի տայ ։ Եւ թագաւորը անոր ըսաւ , Մինչեւ քանի՞ անգամ երդնուիմ քեզ , որ Ջէրոջը անունովը ինծի
17 բնաւ միայն խօսես ճշմարիտ ։ Ու անիկա ըսաւ , Բոլոր Իսրայէլը Հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս լեռներու վրայ ցրուած տեսայ ։ Եւ Ջէրը ըսաւ , Ասոնք տէր չունին , անոնց մարդ խա-
18 զարտեղի թող իր տունը դառնայ ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ , Քեզի չէ՞ որ անիկա ինծի համար ազէկ
19 մարդարէութիւն չըներ՝ հապա գէշ ։ Ու Մի-

ի ը Թագ · գ · ԺԱ · ։ ը Թագ · իբ · ԼԶ · ։ գ Մաա · Թ · ԼԶ · ։ ե Եա · չ · ի · Դան · ե · ը · ։ զ Ցար · ա · ե · բ · ը · ։ Ասպ · Ամ · ԺԹ · ԻԱ · ։ Դան · ե · ԻԹ · Մաա · Ժբ · ԼԶ · Եբբ · ա · ։ ը · ԼԶ · ։ Դաա · Բ · ԻԱ · Ցար · Ժբ · ԼԶ · Եզեկ · Ժգ · ԻԲ Քնա · ը · ԻԱ ·

ձէ՝ ըսաւ , Ու բնակ Ջէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք ։ Ջէրը իր աթոռին վրայ նստած տեսայ , ու երկինքոյ բոլոր զօրքերը անոր բոլորտիքը՝ ա-
20 ջին կողմը ու ձախ կողմը կայներ էին ։ Եւ Ջէրը ըսաւ , Ո՞վ կրնայ խաբել , որ Յովսափատ Յառնիմի-գազաղ ելլէ ու կորսուի ։ Ու մէկը
21 այսպէս ու միւսը այնպէս ըսաւ ։ Ու մէկ ոգի մը ելաւ և Ջէրոջը առջեւը կայնեցաւ , ու ը-
22 սաւ , Ես կը խաբեմ՝ ։ Ու Ջէրը անոր ըսաւ , Ի՞նչ միջոցով ։ Եւ անիկա ըսաւ , Ելլեմ ու անոր բոլոր մարդարէներուն բերանը սուտ ոգի ըլլամ՝ ։ Ու Ջէրը ըսաւ , Դուն պիտի խաբես ու պիտի յաջողիս ։ Ելիր ու այն-
23 պէս բրէ ։ Ուրեմն ահա Ջէրը սա քու բոլոր մարդարէներուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է , բայց Ջէրը քեզի համար չարիք խօսեցաւ ։
24 Ընաանեաց Քանաանայի որդին Եկեկիա մօտեցաւ , ու Միքիային ծնօտին զարկաւ ու ըսաւ , Ջէրոջը Հոգին ի՞նչպէս քա՛ զովս և ե-
25 լաւ՝ քեզի հետ խօսելու համար ։ Եւ Միքիա ըսաւ , Դուն պիտի տեսնես այն օրը որ պահուելու համար Խնեակ սենեակ մտնես ։
26 Ու Խոսիայի թագաւորը ըսաւ , Միքիան առ , ու զանիկա Ամմոն քաղաքապետին և
27 թագաւորի որդւոյն Յովսիսի հետ տար , Ու ըսէ , Թագաւորը այսպէս կ՚ըսէ , Ասիկա բանտը դիր , ու մինչեւ որես խաղաղութեամբ դառնամ՝ , զանիկա նեղութեան հացով ու նե-
28 ղութեան ջրով կերակրեցէք ։ Եւ Միքիա ը-սաւ , Թէ որ բնաւ խաղաղութեամբ դառնաս , Ջէրը ինծմով խօսած չըլլայ ։ ու ըսաւ , Ով ժողովուրդներ , ամէնդդ լսեցէք ։
29 Եւ Խոսիայի թագաւորը ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը Յառնիմի-գազաղ ելան ։
30 Ու Խոսիայի թագաւորը Յովսափատին ըսաւ , Կերպարանք պիտի փոխեմ՝ , ու պատերազմի պիտի մտնեմ՝ , բայց դուն քու հագուստդ հագիր ։ Եւ Խոսիայի թագաւորը կերպարանքը փոխեց , ու պատերազմին մէջը
31 մտաւ ։ Եւ Ասորւոց թագաւորը իր երեսուներկու կառապետներուն պատուիրեց ու ը-սաւ , Պզտիկի կամ մեծի հետ մի պատերազմիք , բայց միայն Խոսիայի թագաւորին հետ ։
32 Ու երբոր կառապետները Յովսափատը տե-սան , Խոսիայի թագաւորը անշուշտ ասիկա է՝ ըսելով , անոր վրայ պատերազմելու դա-
33 ցին ։ և Յովսափատ աղաղակեց ։ Ու երբոր կառապետները տեսան որ անիկա Խոսիայի
34 թագաւորը չէ , անկէ ետ դարձան ։ Եւ մարդուն մէկը ¤աւանց դիտելու՝ իր ախեղը քա-շեց , ու Խոսիայի թագաւորը †դրամին օգակներուն միջէն՝ զարկաւ ։ անոնցմէ անիկա իր կառավարին ըսաւ , Ձեռքդ դարձու ու զիս

ի Եզեկ · Ժգ · ԻԲ · ։ ը Բ Մն · Ժբ · ԻԱ · ։ գ Բ Մն · լե · ԻԲ · ։ ե Բ Մն · Ժբ · ԻԱ · Ընա · Ժգ · ԻԲ · ։ զ Կամ ատաղձէ բան ու գրամին միջակէն

35 բանակէն հանել, քանզի վիրաւորուեցայ։ Եւ
ան որք պատերազմին առաքեցան, ու. Թա-
գաւորն Աստուց դիմացը իր կառքին մէջ կի-
նայր, և իրիկնաւան գէմ մեռաւ։ ու. վէր-
36 քին արիւնը կառքին մէջ վազեց։ Եւ երբոր
արեւը կը մտնէր՝ բանակին մէջ մեռնելոսկի պըղ-
պատեցաւ ու բաւ, Ամէն մարդ իր քաղա-
37 քը ու ամէն մարդ իր երկիրը դառնայ։ Եւ
Թագաւորը մեռաւ, ու Samarիա բերուեցաւ,
ու Թագաւորը Samarիայի մէջ թաղեցին։
38 Եւ կառքը Samarիայի աւազանին քովը լը-
ւացին, ու շուներք անոր արիւնը լպիրտեցին։
Հոն զինքերն ալ հոն լուացին՝ Ելիային բաած
խօսքին համեմատ։
39 Եւ Աքաաբին մնացորդ պատմութիւնը ու
անոր բոլոր ըրածը, և փղոսկրով շինած առ-
նը ու բոլոր շինած քաղաքներն՝ անոնք Իսրա-
յէլի Թագաւորներուն Ժամանակագրքին մէջ
40 գրուած են։ Եւ Աքաաբ իր հայրերուն հետ
քնացաւ, ու անոր տեղը անոր որդին Ա-
քազիա Թագաւոր եղաւ։
41 Եւ Իոսափատ Աքաաբ Թագաւորին չորրորդ
տարին Ասայի որդին Յովսա-
42 փատ Թագաւոր եղաւ։ Յովսափատ երեսու-
նու հինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ,
ու Երուսաղէմի մէջ քսանու հինգ տարի Թա-
գաւորութիւն ըրաւ։ և անոր մօրը անունը
43 Ազուբա էր ու Սալհիի աղջիկն էր։ Եւ նա ինչիկա
իր հօրը Ասայի բոլոր ճամբան մէջ քալեց,
անկէ չխոտորեցաւ, ու Տէրոջը աչքին ուղ-
44 ղութիւն բրաւ։ Բայց բարձր տեղերը
չվերցան։ Ժողովուրդը տակաւին բարձր տե-
ղերու վրայ զոհեր կը մատուցանէր ու խունկ
45 կը ծխէր։ Եւ Յովսափատ Իսրայէլի Թագա-
ւորին հետ խաղաղութիւն բրաւ։
46 Եւ Յովսափատին միւսորդ պատմութիւնը
և անոր բրած քաջութիւնը ու պատերազմները՝
անոնք Յուդայի Թագաւորներուն Ժամանակագրքին
47 գրուած են։ Եւ անիկա Իր հօրը
Ասայի ժամանակէն միացած՝ Սոդոմական
մնացք դոյժանները երկրէն բնաջինջ բրաւ։
48 Եդոմի մէջ Թագաւոր չկար,
մէկ փոխադրակալ մը կար։
49 Յովսափատ Թարսիսի նաւեր չինեց,
որ Ոփիր երթան ոսկի հանեն, բայց չգա-
ցին, քանզի նաւերը Եսիոնգաբերի մէջ
50 կոտրտուեցան։ Յովսափատ Աքազիա որդին
Աքազիա Յովսափատին ըսաւ, Իմ ծառաներս
քու ծառաներուդ հետ նաւերով երթան։ բայց
51 Յովսափատ չհաճեցաւ։ Եւ Յովսափատ իր
հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն
հետ իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ Թա-
գաւորեցաւ։ և անոր տեղը անոր որդին Յովրամ
Թագաւոր եղաւ։
52 Յուդայի Յովսափատ Թագաւորին տասնե-
ւեօթներորդ տարին Իսրայէլի վրայ Աքաաբի
որդին Ոքազիա Թագաւոր եղաւ Samarիայի
մէջ, ու Իսրայէլի վրայ երկու տարի Թագա-
53 ւորութիւն ըրաւ։ Եւ Տէրոջը աչքին չարու-
թիւն ըրաւ, ու Իր հօրը ճամբան և իր մօրը
ճամբան ու Նաբաթի Երոբովամին որդի Յե-
54 րոբովամին ճամբան քալեց։ Եւ
Բահաղին ծառայութիւն ըրաւ ու անոր երկ-
կրպագութիւն ըրաւ։ և իր հօրը բոլոր ըրած
ձին պէս ընծաՀ Իսրայէլի Տէր Աստուածը
բարկացուց։

ՉՈՐՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Մովաբ ի՛ապստամբեր։ 2 Ոքազիա Բահաղ-Ջեբուբին քան հար-
ցնելու համար մարդ կը խրկի։ 9 Երեք անգամ վրայ գոյու
պատասխանը կ՚իմացնեն անոր։ 5 Երբոր անգամ երկին
քին կրակ կ՚իջնայ ան մարդուն վրայ որուն Ոքազիա խրկեր
էր գանիկա բռնելու։ 13 Իսկ երրորդ գրուագնին կը խնայէ.
ու հրեշտակն ալ քաղաքացիներուն ան երկրորդ Թագա-
որին կ՚իմացնէ իրմէ սկսեալ մեռնելնիդ։ 17 Յովրամ Ոքազիային
անոր կը յաջորդէ։

1 Եւ Ոքազիա մեռնելէնետքը Մովաբ Իս-
րայէլին դէմ ապստամբեցաւ։

2 Ոքազիա Սամարիայի մէջ իր վերնատա-
նը տանոր ակապատէն վար ինկաւ. ու հիւան-
դացաւ. ու պատգամաւորներ խրկեց՝ անոնց
ըսելով, Գացէ՛ք Ակկարոնի Բահաղ-Ջեբուբին
առաջը հարցուցէ՛ք, թէ արդեօք աս հի-
3 անդութենէս պիտի առողջանամ։ Եւ Տէրոջ
ջը հրեշտակը Թեսբացի Եղիային ըսաւ,Ելիր՝
Սամարիոյի Թագաւորին պատգամաւորները
դիմաւորելու գնա, ու անոնց ըսէ, Միթէ Իս-
րայէլի մէջ Աստուած չկայ, որ դուք Ակկա-

---

1 Կամ ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ
ԻՍՐԱՑ
2 Գլ. գ. 5։
3 ր Թագ. ը. 8։
4 ա Թագ. է. 16։

բանի Բահաղ-Ճանճիկ աստուծոյն Հարցընելու
4 կ՚երթաք. Ապա Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ոտ. Երած անկողինէդ վար պիտի չիջնես, հա-
պա անշուշտ պիտի մեռնիս. ու Եղիա գնաց։
5 Եւ պատգամաւորները անոր դարձան. ու
Ա֊ն֊ անոնց ըսաւ, Ինչո՞ւ Համար ետ դար-
6 ձաք։ Եւ անոր ըսին, Մեր դիմացը մարդ
մը եկաւ ու մեզի ըսաւ, Գացէք ձեզ խրկող
թագաւորին դարձէք ու անոր ըսէք, Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ. Միթէ Իսրայէլի մէջ Աստուած
չկայ, որ Ակկարոնի Բահաղ-Ճանճիկ աստու-
ծոյն Հարցընելու կը խրկես. անոր Համար ոտ.
Երած անկողինէդ վար պիտի չիջնես, Հապա
7 անշուշտ պիտի մեռնիս։ Եւ անոնց ըսաւ
անոնց, Ձեզ դիմաւորող ու սա խօսքերը ձեզի
8 պատգամող մարդը ի՞նչպէս մարդ էր։ Ա֊ն անոր
ըսին, Անիկա ՚մազոտ մարդ մըն էր, ու մէջ-
քը մազիկներէն գօտի մը կապեր էր։ Եւ Թ֊ի֊
֊ր֊ըն ըսաւ. Անիկա Թիշբացի Եղիան է։
9 Ա֊ն անոր՝ յիսուն մարդով մէկ յիսնապետ
մը խրկեց։ և անիկա եկաւ֊ քովը երա. ու
ե֊ւ֊ լեռան գլխին նստած էր. և ցած֊ի֊
֊ր֊ աներ ըսաւ. Մարդ Աստուծոյ, թագա-
10 ւորը կ՚ըսէ որ վար իջնես։ Ա֊ն եղիա պա-
տասխան տուաւ ու յիսնապետին ըսաւ, Թէ
որ ես Աստուծոյ մարդն եմ՝ ՚երկինքէն կրակ
իջով իջնէ, և քեզ ու քու յիսուն մարդդ
ուտէ։ Ա֊ն երկինքէն կրակ իջաւ, և զանիկա
ու անոր յիսուն մարդը կերաւ։
11 Եւ անոր նորէն յիսուն մարդով մէկ ու րիշ
յիսնապետ մը խրկեց. ու անիկա խօսեցաւ
ա֊ն անոր ըսաւ, Մարդ Աստուծոյ, թագա֊ր
12 այսպէս կ՚ըսէ. Շուտով վար իջիր։ Ա֊ն եղիա
պատասխան տուաւ ու անոնց ըսաւ, Թէ որ
ես Աստուծոյ մարդն եմ՝ երկինքէն կրակ
իջով իջնէ, և քեզ ու քու յիսուն մարդդ
ուտէ։ Ա֊ն երկինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ,
և զանիկա ու անոր յիսուն մարդը կերաւ։
13 Ա֊ն նորէն յիսուն մարդով մէկ երրորդ յիս-
նապետ մը խրկեց, ու ան երրորդ յիսնապե֊
֊ր վեր եկաւ, ու գնաց եղիային առջեը ծունկ
կրկնեց, և անոր ապաչեց ու ըսաւ. Մարդ
Աստուծոյ, իմ հոգիս ու սա յիսուն ծո֊
ռաներուդ հոգիները ՚քու աչքերուդ առ֊
14 ջեր պատուական անպատիւ։ Ահա երկինքէն
կրակ իջաւ, ու ան առջի երկու յիսնապետ֊
ները և անոնց յիսուն մարդիկը կերաւ. բայց
հիմա իմ հոգիս քու աչքերդ առջեր թող
պատուական անպատիւ։
15 Ա֊ն Տէրոջը հրեշտակը եղիային ըսաւ, Անոր
հետ իջիր, անոր երեսէն մի վհատիր. ու
16 նշ֊ի֊ եկաւ անոր հետ թագաւորին իջաւ. և ան֊
անոր ըսաւ, Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև
Ակկարոնի Բահաղ-Ճանճիկ աստուծմէն հար֊
ցընելու հասար պատգամաւորներ խրկեցիր,
իբր թէ Իսրայէլի մէջ Աստուած չկար որ անոր
բան հարցընէիր, անոր Համար ոտ. Երած
անկողինէդ վար պիտի չիջնես, Հապա անշուշտ
պիտի մեռնիս։
17 Եւ անիկա մեռաւ՝ Տէրոջը խօսքին հա֊
մեմատ՝ որն որ եղիա խօսեր էր. և որովհե֊
տև անիկա որդի չունէր, անոր տեղը ՚Յորամ
թագաւոր եղաւ՝ Յուդայի Յոսափատեան
18 Յորամ թագաւորին երկրորդ տարին. Եւ
Ա֊ի֊ ըսուածները երկրորդ տարին Իսրա֊
պատմութիւնը ահա Իսրայէլի թագաւորնե֊
րուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։

ԳԼ. Բ

1 Եղիա իր գաւազանն Համար Եղիսէին խօսելով՝ իր փոխ-
կառնելը Յորդանանէ երթալէն կը բաժնէ. ու Եղիսէին երթ.
ղերէզ կառաւորով Բեթէլ կը գնայ. 11 Եղիա՝ Եղիսէին փոխ-
կառնելով Յորդանանէ երկու բաժ. նէլով՝ երբեմն Եղիսէին տալիքը կ՚ընդունի. 16 Մարդ-
կանց որդիները Եղիան գտնատրելէ Հրաման առնելով՝ Ե.
ղիսէն փնտռելու կ՚երթան. բայց չեն կրնար գտնել. գա-
լով Երիքով կը բժշկի Ջուրերը. 23 Ուրիշներ Ե.
ղիսէն Ծաղր ընդ ուղերը կը պատռուին։

1 Ա֊ն երբոր Տէրը ՚եղիան մրրիկով երկինք
պիտի վերցընէր, եղիա ու ՚Եղիսէ Գաղգա֊
2 գալէն գացին. Ա֊ն եղիա ըսաւ Եղիսէին,
՚Դուն հոս նստէ, քանզի Տէրը զիս Բեթէլ
խրկեց. Ա֊ն Եղիսէ ըսաւ, Տէրը կենդանի է,
ու ՚քու անձդ կենդանի է, որ ես քեզ չեմ
3 թողուր. ու Բեթէլ իջան. Եւ Բեթէլի մէջ
գտնուող ՚մարդ արեւից որդիքը Եղիսէին գան,
ու անոր ըսին, Գիտե՞ս որ այսօր Տէրը քու
տէրդ քու գլխէդ պիտի առնէ. Եւ անիկա
4 ըսաւ, Ես ալ գիտեմ՝ լուռ կեցէք. Ա֊ն եղիա
անոր ըսաւ, Ով Եղիսէ, դուն հոս նստէ,
քանզի Տէրը զիս Երիքով խրկեց. Եւ անիկա
ըսաւ, Տէրը կենդանի է, ու քու անձդ կեն֊
դանի է, որ ես քեզ չեմ թողուր. ու Երիքով
5 գացին. Ա֊ն Երիքովի մէջ գտնուող մարդա֊
րէից որդիքը Եղիսէին մօտեցան, ու անոր
ըսին, Գիտե՞ս որ այսօր Տէրը քու տէրդ քու
գլխէդ պիտի առնէ. Եւ անիկա ըսաւ, Ես
6 ալ գիտեմ՝ լուռ կեցէք. Ա֊ն եղիա անոր ը֊
սաւ, Դուն հոս նստէ, քանզի Տէրը զիս Յոր֊
դանան խրկեց. Եւ անիկա ըսաւ, Տէրը կեն֊
դանի է, ու քու անձդ կենդանի է, որ ես
7 քեզ չեմ թողուր. ու երկու հոգի գացին
դիմացը՝ հեռուանց կայնեցան. ու անոնք Յոր֊
8 դանան գետը Ջրով կայնեցան. Ա֊ն եղիա
իր վերարկուն առաւ, ծալեց և Ջուրերուն
զարկաւ, ու հակ կողմ ու միւս կողմ բաժ֊
նուեցան, ու երկու հոգին ցամաքով անցան։
9 Ա֊ն երբոր անոնք անցան՝ եղիա ըսաւ Եղի֊

աչքին, խնդրէ ինչ ընեմ քեզի՝ քանի որ քեզ-
մէ վերցուած չեմ։ Ու Եղիսէ բաւ, գոռ ոչխ-
10 ից կրկնապատիկը ունենամ։ Ան անկա բաւ,
Դժուար բան խնդրեցիր. իմաց թէ որ քեզմէ
վերցուելու առնես զիս անմահ՝ քեզի այն-
պէս ըլլայ, ապա թէ ոչ՝ չըլլայ։
11 Ու երբոր անոնք խօսելով կ'երթային, ահա
հրեղէն կառք մը և հրեղէն ձիեր երեսան, ու
զանոնք իրարմէ զատեցին. ու Եղիա մրրիկով
12 երկինքը ելաւ։ Ու Եղիսէ կը տեսնէր, ու
ազազակեց, Հայր իմ, հայր իմ, իսրայէլի
կառքը ու անոր ձիաւորները. ու ալ չտեսաւ
զանիկա. և իր հանդերձները բռնեց ու զա-
13 նոնք երկու կտոր պատռեց։ Ու Եղիային
վրայէն ինկած վերարկուն վերցուց, և գար-
14 ձաւ ետ եղաւ եկաւ կայնեցաւ։ Ու Ե-
զիսէին վրայէն ինկած վերարկուն առաւ,
չուրընուն զարկաւ և բաւ, Եղիային Տէր
Աստուածը ո՞ր է հիմա. ու երբոր չուրընուն
զարկաւ, անկ կողմէ ու միւս կողմէ բաժ-
նուեցան, ու Եղիսէ անցաւ։
15 Ու երիքովի մարգարէից որդիքը զանիկա
դիմացէն տեսնելով՝ ըսին, Եղիային ոգին
Եղիսէին վրայ հանգչեցաւ. և զանիկա դի-
մաւորելու գացին ու գետնէն անոր խոնար-
16 հումբ երկրպագութիւն ըրին. Ահա քու
ծառայներուդ հետ յիսուն զօրաւոր մարդիկ
կան. թող երթան ու քու տէրդ փնտռեն.
Կարելի է որ Տէրոջը Հոգին զանիկա վեր-
ցուց, ու մէկ լեռան մը վրայ կամ մէկ ձո-
րի մը մէջ ձգեց. ու անիկա բաւ, Մի խրր-
17 կէք. Բայց անոնք բռնադատեցին զանիկա
մինչև որ ամչցաւ, ու բաւ, Խրկեցէք. Ե-
րեսուն մարդ խրկեցին, որոնք երեք օր փնտ-
18 րտեցին, բայց զանիկա չգտան. Ու անոր
գարձան. և անիկա երիքով կը նստէր. ու
անոնց բաւ, Չե՞ք ըսած որ Մի երթաք.
19 Ու քաղաքին մարդիկը Եղիսէին ըսին,
Ահա քաղաքս բնակութիւնը ապրելի է, ինչ-
պէս որ տէր ուրը կը տեսնէ, բայց չուրերը
20 գէշ ու երկիրը անպտուղ է. Ան անկա բաւ,
Ինծի մէկ նոր *կուժ մը բերէք, ու մէջը
21 աղ դրէք. ու անոր բերին. Ան անկա ելաւ
բերաւն ապրիւրը երաւ ու հոն աղ ձգեց,
ու բաւ, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ես չուրերը
բժշկեցի, էլ մրնի ալ մահ ու անպտուղ
22 ութիւն չըլլայ. Ան այն չուրերը բժշկուեցան
մինչև այս օրս՝ Եղիսէին բաւած խօսքին հա-
մեմատ։
23 Ու անկէ բեթէլ ելաւ. ու երբոր ճամբան
կ'երթար, քաղաքէն պզտիկ տղաքներ
երան, և զանիկա ծաղր կ'ընէին ու կ'ըսէին,
24 Երթ վեր կեռասկ, երթ վեր կեռասկ։ Ու ետին դար-

ձաւ ու զանոնք տեսաւ, և Տէրոջը անուան-
վր զանոնք անիծեց. Ու անտառէն երկու
մատակ արջ ելան, ու անոնցմէ քառասուներ-
25 երկու տղայ պատռեցին. Ան անկէ կարմէլոս
լեռը գնաց, ու անկէ Սամարիա դարձաւ։

Գլ. Գ

1 Ե. Աքաաբի որդին Յովրամ Յուդայի Յով-
սափատ թագաւորին տասնուութերորդ տա-
րին Սամարիայի մէջ Իսրայէլի վրայ թագա-
ւոր եղաւ, ու տասներկու տարի թագա-
2 ւորեց. և ան անկա Տէրոջը աս-
չեր չարութիւն ըրաւ, բայց ոչ իր հօրը ու
իր մօրը պէս, քանզի անիկա Իր հօրը չինած
3 Բահաղի կուռքը վերցուց. Բայց Իսրայէլին
մեղանչել տուող Նաբատեան Երոբոամին
մեղքերուն յարեցաւ, անոնցմէ չդառնացաւ.
4 Ե. Մովաբի Մեսա թագաւորը հօտեր ու-
ներ բլլալով՝ Իսրայէլի թագաւորին հարիւր
հազար գառն ու հարիւր հազար գեղմնա-
5 ւոր բուրդ կուտար. Բայց Աքաաբին մեռնե-
լէն ետքը Մովաբի թագաւորը Իսրայէլի թա-
6 գաւորին դէմ ապստամբեցաւ. Ու ան օրը
Յովրամ թագաւորը Սամարիայէն ելաւ ու
7 բոլոր Իսրայէլը համրնց, Ու գնաց, և Յու-
դայի Յովսափատ թագաւորին դրէք խրկեց՝
ըսելով, Մովաբի թագաւորը ինծի դէմ ապս-
տամբեցաւ. Ինծի հետ Մովաբի վրայ պա-
տերազմելու կ'երթաս։ Ու անիկա բաւ,
կ'երթամ. Ես քեզի պէս եմ, իմ ժողովուր-
դս քու ժողովուրդդ պէս՝ ձիերս քու
8 ձիերուդ պէս են։ Ու անիկա բաւ, Ո՞ր ճամ-
բայէն երթանք. Ան ալ բաւ, Եդոմի ա-
9 նապատին ճամբայէն. Ան խսրայէլի թագա-
ւորը, Յուդայի թագաւորը ու Եդոմի թա-
գաւորը գացին, ու եօթը օրուան ճամբայ
պտտեցան. և ջուր չեղաւ բանակին
ու անասուններուն համար չուր չկար։
10 Ան ասաւ Իսրայէլի թագաւորը բաւ, Ափ-
սոս, Տէրը այս երեք թագաւորները Մովաբին
11 ձեռքը տալու կանչեր է. Ան Յովսափատ
բաւ, Այս անգամ Տէրոջը մարգարէ մը չկայ,
որ անոր միջոցովը Տէրոջը հարցնենք. Ու
Իսրայէլի թագաւորին ծառաներէն մէկը պա-
տասխան տուաւ ու բաւ, Եղիսէին ձեռք
բուն չուր լեցնող Սափատեան Եղիսէն հոս

ե Գէ. ը. ու. Ցաղ. ա. ը Ա՛ն. գ Թագ. ժը. ա. ժբ. Եզեկ. ը. ա. Գաղ. ը. ա. գ Ա՛ն. ե Գէ. ժգ. ու. ե Ա՛ն. գ Թագ. ժը. ա. ժբ. Եզեկ. ը. ա. Գաղ. ը. ա. ը Գաղ. ը. ա. ժ Գէ. ա. ու. ժ Գէ. ժ. ու. ժա Ա՛ն. գ Թագ. ժը. ա. ժբ. Եզեկ. ը. ա. Գաղ. ը. ա. ժգ Գէ. ժ. ու. ժդ Գէ. ժ. ու. ժե Ա՛ն. գ Թագ. ժը. ա. ժբ. Եզեկ. ը. ա. Գաղ. ը. ա. ժը Գէ. ժ. ու. ժթ Գէ. ժ. ու. ի Ա՛ն. գ Թագ. ժը. ա. ժբ. Եզեկ. ը. ա. Գաղ. ը. ա. իա Գէ. ժ. ու. իբ Գէ. ժ. ու. իգ Ա՛ն. գ Թագ. ժը. ա. ժբ. Եզեկ. ը. ա. Գաղ. ը. ա. իդ Գէ. ժ. ու. իե Գէ. ժ. ու. իզ Ա՛ն. գ Թագ. ժը. ա. ժբ. Եզեկ. ը. ա. Գաղ. ը. ա.

12 է · Եւ Ծովափատ բաւ , Ամէն քովը Տէրոջը
խօսքը կայ · ու Իսրայէլի Թագաւորը և Յով-
սափատ ու Եդոմին Թագաւորը նստեր իջան ։
13 Եւ եղեւ Իսրայէլի Թագաւորին բաւ , Դուն
ինծի հետ ի՞նչ բան ունիս · Դուն քու Հօրդ
ւմորգաբէներուն ու քու մորդ մորգաբէնե-
րուն գնա · Եւ Իսրայէլի Թագաւորը անոր
բաւ , Չէ , վասն զի Տէրը աս երկու Թագա-
ւորը Մովաբին ձեռքը մատնելու կանչեր է ։
14 Եւ եղեւ բաւ , Զօրաց Տէրը՝ որուն առջեւ
կը կայնիմ , ւկենդանի է որ , եթէ Յուդային Յով-
սափատ Թագաւորին վրայ հանդիսութեան
նայի , բնաւ քու երեսդ պիտի չնայէի , ու քեզ
15 պիտի չտեսնէի · Եւ հիմա ինծի ւմէկ նուա-
գածու մը բերէք · ու երբոր նուագածուն
նուագեր կը զարնէր , անոր վրայ Տէրոջը
16 ձեռքը եղաւ · Եւ բաւ , Տէրը այսպէս կ՚ը-
17 սէ · ՚Ձա հեղեղատը փոս փոս ըրէք · Քանզի
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ · Հով պիտի չտեսնէք ու
անձրեւ պիտի չտեսնէք · բայց աս հեղեղատը
ջրով պիտի լեցուի , և պիտի խմէք դուք ու
18 ձեր հօտերը ու ձեր անասուններդը · Սակայն
ասիկա Տէրոջը աչքին պզտիկ բան մը երեւալով ,
19 Մովաբն ալ ձեր ձեռքը պիտի մատնէ · Եւ
ամէն պատուական քաղաքը ու ամէն ընտիր
քաղաքը պիտի զարնէք , և ամէն ազնիւ ծա-
ռերը կտրէք , ու ամէն ջուրի աղբիւրները
գոցէք , ու ամէն ընտիր արտերը քարերով
20 աւրէք · Եւ առաւօտուն ւգոհը մատուցած
ատենը՝ ահա Եդոմի ճամբայէն ջուրներ կու
գային , ու երկիրը ջրով լեցուեցաւ ·
21 Ու երբոր բոլոր Մովաբացիք լսեցին որ Թա-
գաւորները եկեր են իրենց հետ պատերազ-
մելու , ամէն գօտի կապելու կարողութիւն
ունեցողները ժողվուեցան , ու սահմանագլու-
22 խը կայնեցան · Եւ առաւօտուն կանուխ երբեր ,
ու արեւուն ճառագայթները ջուրերուն վրայ
զարկած ըլլալով Մովաբացիք դիմացէն ան
23 ջուրերը արիւնի պէս կարմիր տեսան , Ու բսին ,
Ասիկա արիւն է · անտարակոյս Թագաւորները
իրարու հետ կռուեր են , ու մէկմէկ զարկեր
են · Հիմա , ով Մովաբացիք , աւարը ձեզինն ։
24 Ուստի մանք Իսրայէլի բանակը գացին ,
ու Իսրայէլացիք ելան Մովաբացիները զար-
կին , անոնք անոնց երեսէն փախան · ու Ի-
սրայէլացիք Մովաբացիները զարնելով՝ անոնց եր-
25 կիրը մտան · Եւ քաղաքները կործանեցին , ու
ամէն ընտիր արտերու մէջ ամէն մարդ իր քարը
նետեց , ու զանոնք լեցուցին , և ամէն ջուրի
աղբիւրները գոցեցին , ու ամէն ազնիւ ծա-
ռերը կտրեցին , այնպէս որ միայն Կիրհա-
րեսեթին քարերը թողուցին · ու պարսատիկ-
26 ները զանոնք պաշարեցին ու զարկին · Եւ
Մովաբի Թագաւորը երբոր տեսաւ որ պատե-
րազմը իր վրայ աւտակցաւ , իր հետ եօթը
հարիւր սուսերամերկ զօրք առաւ , որ մինչեւ
Եդոմի Թագաւորը՝ ձեղքեն անցնին , բայց
27 չկրցան · Ուստի առաւ իր անդրանիկ որդին
որ իր տեղը պիտի Թագաւորէր , ու զանիկա
պարապին վրայ ողջակէզ բրաւ · և Իսրայէլա-
ցւոց դէմ մեծ բարկութիւն եղաւ · ու անոր
վրայէն ետ դարձան , ու իրենց երկիրը
դարձան ։

Գ Լ · Գ

1 Եղիսէ մարգարէին տղաքը կենդանւոյն մէկ կը-
նիկ մը եղիսէին ազդակելով բաւ , Քու ծա-
ռադ հրիկս մեռաւ · ու դուն քու ծառադ
յիշ ատատածալեաս բլլալը գիտես · և պար-
տատուէրը եկաւ ւոր իմ երկու որդիներս իրեն
2 ծառայ առնէ · Եւ եղիսէ անոր բաւ , Քեզի
ի՞նչ ընեմ · տուր ինծի տեսնը ի՞նչ ունիս · Եւ
անիկա բաւ , Քու ազախնդ տանը մէջ ւա-
մանի մը եղէն չ՚զատ ուրիշ բան մը չունի ·
3 Ու եսեան ըսաւ , Գնա դուրսէն քու բոլոր
դրացիներէդ դիպդ պարապ անօթներ ուզէ ,
4 ւսա քիչ մը ուզեր · Եւ դուռդ փակէ , քու վր-
բայիդ ու քու որդւոցդ վրայէն դուռը գո-
ցէ , և սա նէ այն բոլոր անօթներուն մէջը
5 պարպէ , ու լեցուածը վերցուր · Եւ անիկա
անոր քովէն դնաց · ու իր վրայէն ու իր որ-
դւոցը վրայէն դուռը գոցեց · անոնք անոր
6 կը մատուցանէին , ու անիկա կը լեցնէր · Ու
երբոր ան անօթները լեցուեցան՝ իր որդւոցն
բսաւ , Ինծի ուրիշ անօթ մատուցէ · ու անի-
կա բսաւ անոր , Ուրիշ անօթ չկայ · անատե-
7 նը կայնեցաւ · Եւ կինիկը գնաց Աստու-
ծոյ մարդուն պատմեց · ու անիկա բսաւ ,
Գնա կը ծախէ ու պարտքդ վճարէ , և ա-
նկէցածովը դուն ու քու որդիքդ ապրեցէք ·
8 Ու մէկ օր մը երբոր եղիսէ ւՇառնեմէն
կ՚անցնէր , հոն մէկ երեւելի կնիկ մը կար՝ որ
դանիկա հաց ուտելու առիթեց · ու ետքէն քա-
նի որ անդն կ՚անցնէր՝ հաց ուտելու համար
9 հոն կ՚իջնէր · Եւ ան կնիկը իր էրկանոջ բսաւ ,
Ահա գիտեմ որ ասիկա Աստուծոյ մէկ սուրբ
10 մարդն է , որ միշտ մեր քովէն կ՚անցնի · Հիմա
մէկ պզտիկ վերնատուն մը շինենք պատին
վրայ , ու հոն անոր համար՝ անկողին , սեղան ,
աթոռ ու աշտանակ դնենք , որ երբոր մեզի
11 գայ՝ հոն իջնայ · Եւ եղաւ որ մէկ օր մը անիկա
հոն եկաւ , ու վերնատունը մտաւ ու հոն

ւ Եղիսէ պրեսբիւրն ևոր կը շարժէ · ւ բարի Յաւետարանին
գաւակ մը կը խոստանայ · 15 անոր մեռած տղան կը յարու-
ցանէ · 22 Գոգց պատրի մը քաւոտ տարբը կը բժշկէ · 42
հարիւր մարդը քսան հարով կը էյրացնէ ։

---

1 Եսեան ւմարգարէից որդւոցը կենդանւոյն մէկ կը-
նիկ մը եղիսէին ազդակելով բաւ , Քու ծա-
ռադ հրիկս մեռաւ · ու դուն քու ծառա-
յիդ աստատածալեաս բլլալը դիտես · և պար-
տատուէրը եկաւ ւոր իմ երկու որդիներս իրեն
2 ծառայ առնէ · Եւ եղիսէ անոր բաւ , Քեզի
ի՞նչ ընեմ · քսի ինծի տեսնը ի՞նչ ունիս · Եւ
անիկա բաւ , Քու ազախնդ տանը մէջ ւա-
մանի մը եղէն չ՚զատ ուրիշ բան մը չունի ·
3 Ու եսեան ըսաւ , Գնա դուրսէն քու բոլոր
դրացիներէդ դիպդ պարապ անօթներ ուզէ ,
4 ւսա քիչ մը ուզեր · Եւ դուռդ փակէ , քու վր-
բայիդ ու քու որդւոցդ վրայէն դուռը գո-
ցէ , և սա նէ այն բոլոր անօթներուն մէջը
5 պարպէ , ու լեցուածը վերցուր · Եւ անիկա
անոր քովէն դնաց · ու իր վրայէն ու իր որ-
դւոցը վրայէն դուռը գոցեց · անոնք անոր
6 կը մատուցանէին , ու անիկա կը լեցնէր · Ու
երբոր ան անօթները լեցուեցան՝ իր որդւոցն
բսաւ , Ինծի ուրիշ անօթ մատուցէ · ու անի-
կա բսաւ անոր , Ուրիշ անօթ չկայ · անատե-
7 նը կայնեցաւ · Եւ կինիկը գնաց Աստու-
ծոյ մարդուն պատմեց · ու անիկա բսաւ ,
Գնա կը ծախէ ու պարտքդ վճարէ , և ա-
նկէցածովը դուն ու քու որդիքդ ապրեցէք ·
8 Ու մէկ օր մը երբոր եղիսէ ւՇառնեմէն
կ՚անցնէր , հոն մէկ երեւելի կնիկ մը կար՝ որ
դանիկա հաց ուտելու առիթեց · ու ետքէն քա-
նի որ անդն կ՚անցնէր՝ հաց ուտելու համար
9 հոն կ՚իջնէր · Եւ ան կնիկը իր էրկանոջ բսաւ ,
Ահա գիտեմ որ ասիկա Աստուծոյ մէկ սուրբ
10 մարդն է , որ միշտ մեր քովէն կ՚անցնի · Հիմա
մէկ պզտիկ վերնատուն մը շինենք պատին
վրայ , ու հոն անոր համար՝ անկողին , սեղան ,
աթոռ ու աշտանակ դնենք , որ երբոր մեզի
11 գայ՝ հոն իջնայ · Եւ եղաւ որ մէկ օր մը անիկա
հոն եկաւ , ու վերնատունը մտաւ ու հոն

ւ Ա Թագ · ժբ · 19 ։
ւ Ա Թագ · ժէ · 1 ·
Գլ · ի · 18 ։
ւ Տես ա Թագ · ժ · 14 ։
ւ ։
ւ Եսեան · ա · 5 · գ ·
14 · 22 · ը · 1 ։
ւ Տես Գլ · գ · 3 ։
ւ Եսեան · ի · 33 ։
ւ գ Թագ · ժբ · 19 ։
ւ գ Թագ · ժէ · 1 ։
ւ Տես Գլ · գ · 16 ։
ւ Տես ա Թագ · ժ · 14 ։
ւ Եսեան · ի · 33 ։
ւ Եսեան · ի · 33 ։
ւ գ Թագ · բ · 33 ։
ւ Տես Գլ · գ · 16 ։
Մ՚՚՚ · ժբ · 33 ։
ւ Կամ անուանեալ մը ։
ւ Տես Գլ · գ · 16 ։
ւ Տես ժբ · 33 ։

12 պատկեցաւ. Եւ իր Ժառանգին Գէհազիին բաւ. Առնուսցուք կնիկը կանչէ. ու գայիկա կանչ-
13 չեց. և անոր ատչէր կայնեցաւ. Եւ անիկա իր Ժառանգին բաւ. Ասոր բան. Ահա գուն մեզի համար սա բոլոր աչխատանքը քաչե-
ցիր. քեզի ի՞նչ բնեմ. իշխանաւորին կամ զօ-
բագլուխին բանչիք մը ունի՞ս. և անիկա բ-
աւ. Էս իմ Ժողովուրդիս մէջ կը բնակիմ.
14 Եւ ըչխե բաւ. Ասոր ի՞նչ կրնանք բնել. ու Գէհազի բաւ. Իրաւցընէ անիկա զաւակ չու-
15 նի, ու անոր էրիկը ծերացեր է. Եւ ըչխե բաւ. Զանիկա կանչէ. և գայիկա կանչեց.
16 ու գրանը մէջ կայնեցաւ. Եւ ըչխե ասդ բաւ. Գալ տարի՞ սա ատենս գիրկդ որդի մը պի-
տի ունենաս. Էս անիկա բաւ. Չէ, ով աէր իմ՝ մարդ Աստուծոյ, իրա ազախիներդ սուտ
17 մի գրուցեր. Եւ կնիկը յղացաւ ու հետևեալ տարին նոյն ատենը որդի մը ծնաւ՝ ինչպէս որ Ելիսէ անոր բանը էր.
18 Եւ տղան մեծցաւ, ու մէկ օր մը իր հո-
19 րը գնաց հնձողներուն քովը. Եւ իր հօրը բաւ, Գլո՛խս՝ գլո՛խս. ան ալ մանչուն բաւ,
20 Առիկա իր մօրը տար. Եւ գանիկա վերցուց, ու անոր մօրը տարաւ. և անիկա մինչև կէս օր անոր ծունկերուն վրայ նստաւ, ու մե-
21 ռաւ. Եւ կնիկը վեր երթ, ու գանիկա Աս-
տուծոյ մարդուն անկողինին մէջ պառկեցուց,
22 ու դուռը վրայէն գոցեց ու երաւ. Եւ իր էրիկը կանչեց ու բաւ, Կ՚ուզեմ՝ ինծի մանչ-
կերուն մէկուն հետ էշ մը խրկէ, որ չուտով մինչև Աստուծոյ մարդուն քովը երթամ ու
23 նո դառնամ. Եւ անիկա բաւ, Ի՞նչ կայ որ գուն այսօր անոր պիտի երթաս. անիսպոթե չէ, շաբաթ չէ. Եւ անիկա բաւ. Ողջմիտիւն.
24 Եւ էշը պատրաստել տուաւ, և մանչուն բ-
աւ. Քշէ գնա, ու մինչև որ քեզի չըսեմ՝
25 քչելէն նո մի կենար ինծի համար. Եւ Կարմէլ լեռը երթալով՝ Աստուծոյ մարդուն քովը գնաց. Եւ երբոր Աստուծոյ մարդը գի-
մացէն գանիկա տեսաւ, իր մանչուն Գէհազիին
26 բաւ. Ահա Սունամացի կնիկը նո՛ւռ. Հի-
մա վազէ գիմաւորէ գանիկա, ու անոր բալ, Ողջ ատո՞ղջ ես, էրիկդ ողջ ատո՞ղջ է, որ-
զա՞ն ողջ ատո՞ղջ է. Եւ անիկա բաւ, Ողջ
27 ատողջ ենք. Եւ կնիկը լեռը Աստուծոյ մարդուն եկաւ, և անոր ոտքերուն փաթթուեցաւ. ու Գէհազի մօտեցաւ որ գանիկա հո քաչէ, բայց Աստուծոյ մարդը բաւ, Թող ատր գանիկա, բանզի անոր սիրտը ցաւած է. ու Տէրը ինծմէ պահեց ու ինծի չյայտ-
28 նեց. Եւ կնիկը բաւ, Էս իմ տիրոջմէս որ-
դի խնդրե՞ցի. Հո չըսի՞ որ Ձիս մի խաբեր.
29 Եւ անիկա Գէհազիին բաւ, Մէջքդ գօտի կա-
պէ, և իմ գաւազանս ձեռքդ առ ու գնա. և եթէ որ մարդու հետ հանդիպիս՝ անոր բա-
րև մի տար, ու եթէ որ մէկ մարդ քեզի բարև տայ՝ պատասխան մի տար, և իմ գա-
30 ւազանս ատանը երեսին վրայ դիր. Իսկ ատանը մայրը բաւ. Տէրը կենդանի է, ու քո անձդ կենդանի է, որ քեզ պիտի չթողամ. Եւ
31 Եղիսէ եկաւ անոր հետևէն գնաց. Բայց Գէհազի անոնց առջևը անցաւ, ու գաւազանը ատանը երեսին վրայ դրաւ, սակայն ոչ ձայն կար՝ և ոչ զգացում. ուստի գանիկա դիմա-
ւորելու գարձաւ, և անոր պատմեց ու բաւ,
32 Տղան չարթնցաւ. Եւ երբոր Եղիսէ տունը մտաւ, ահա տղան մեռած ու իր անկողինին
33 վրայ պառկած էր. Եւ ներս մտնելով՝ երկ-
կոքնեան վրայէն գոցեց գոցից, և Տէրոջը
34 աղօթք բրաւ. Եւ երաւ տղան վրայ պառ-
կեցաւ. և իր բերանը անոր բերնին վրայ ու իր աչքերը անոր աչքերուն վրայ ու իր ֆի-
ֆերը անոր ֆռֆռերուն վրայ դրաւ, և անոր վրայ կծկեցաւ, ու տղան մարմինը տաքցաւ.
35 Եւ դարձաւ տաներ մէջ մէկ մէկ տան կողմը ու մէկ մէկ ան կողմը պտռտեցաւ, ու երաւ անոր վր-
բայ կծկեցաւ. և տղան եօթը անգամ փր-
36 ռչցաւ, ու տղան աչքերը բացաւ. Անոնք Գէհազիին կանչեց ու բաւ, Սունամացին հետևը կանչէ. ու գանիկա կանչեց. և անոր
37 եկաւ. ու Եղիսէ ներս բաւ, Տղայդ առ. Եւ հետևը ձեռք մտնելով՝ անոր տարբերը բռնեաւ, ու գնաւ խոնարհեցաւ բրաւ, և իր տղան առնելով գուրս երաւ.
38 Եւ Եղիսէ Գաղգաղա գարձաւ. և սով եր-
կրին մէջ տաղ կար, ու մարդ արեխոյ որդիները անոր առջևը կը նստէին. ու անիկա իր Ժա-
ռայիւն բաւ, Մեծ կաթսան նո՛ւռ էրաց դիր,
39 և մարդ արեխոյ որդիներուն տարը եկաւ. Եւ անկը դաշտը երաւ որ խոտեր ժողվէ, ու մէկ վայրենի բոյս մը գտաւ, և անկէ հանդ երթը լեցուն վայրենի վարունգ ժողվեց, ու եկաւ՝ գանոնք ապարիչին կաթսային մէջը մանրեց,
40 քանզի չէին ճանչնար. Եւ սա մարդոցը առջևը դրին որ ուտեն. ու երբոր սա ապուրէն կե-
րան՝ գաղափակ բաին, Կաթսային մէջը մահ կայ, ով մարդ Աստուծոյ. ու չկրցան ուտել.
41 Եւ անիկա բաւ, Ալիւր բերէք. ու գանիկա կաթսային մէջ նետեց, ու բաւ, Ժողովուրդին առջևը դիր որ ուտեն. անստաներ կաթսային մէջ վնասակար բան մը չկայ.
42 Եւ Բահաղ-սողխայէն մարդ մը եկաւ, ու Աստուծոյ մարդուն երախայրիքներէն քսան հացեր՝ բան հատ գարիկէն հաց ու իմաստ

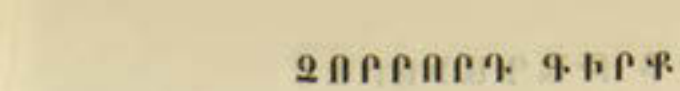

հասկեր բերաւ իր պարկովը։ Եւ անիկա բաւ ,
43 Հազարապետին տուր որ ուտէն ։ Եւ անոր ծա-
ռան բաւ , Վա՛յ ի՞նչ է որ հարիւր մարդոց
առջեւը դնեմ. բայց անիկա բաւ , Հազարա-
պետին տուր որ ուտէն , քանզի Տէրը այսպէս
44 կ՚ըսէ . Պիտի ուտեն ու պիտի աւելնայ ։ Եւ
անոնց առջեւը դրաւ , ու կերան , և Տէրոջը
բառէն պէս ետ ելլցաւ ։

ԳԼ · Ն

1 Նեեման՝ գերի բռնուած ասկիան մը ծանօթացնելովը՝ Սամարիա կը խրկուի . որ իր բորոտութենէն բժշկուի . 8 Եղիսէ զանիկա Յորդանան խրկելով՝ բորոտութենը կը բժշկէ . 11 ու Նեեմանին պարգեւները չընդունելով՝ երկրին հողէն կառայ անոր , 20 Գեհազի՝ իր տիրոջը անունովը Նեեմանը խաբելուն համար բորոտութեամբ կը պատժուի .

1 Եւ Ասորւոց թագաւորին զօրագլուխը Նեեման իր տիրոջը առջեւը մեծ ու յարգելի մարդ մըն էր , քանզի Տէրը անոր ձեռքովը Ասորւոց փրկութիւն տուեր էր . ու ան մարդը զօրաւոր կարիճ մըն էր , ինչ բորոտ էր ։ Եւ
2 Ասորւոց գունդերը ելլելով՝ Իսրայէլի երկրէն մէկ պզտիկ աղջիկ մը գերի առեր էին , ու
3 անիկա Նեեմանին կնկանը քովն էր ։ Եւ անիկա իր տիկնոջը բաւ , Երանի թէ իմ տէրս Սամարիա եղող մարգարէին առջեւը ըլլար , անշուշտ զանիկա իր բորոտութենէն կը բժշկէր .
4 կէր ։ Ու Նեեման գնաց իր տիրոջը պատմեց , ու
5 բաւ , Իսրայէլի երկրէն եղող աղջիկը այսպէս ու այնպէս խօսեցաւ ։ Եւ Ասորւոց թագաւորը բաւ , Գնա ուրեմն , ես Իսրայէլի թագաւորին նամակ կը խրկեմ։ Ու անիկա գնաց , և իր ձեռքը տասը տաղանդ արծաթ ու վեց հազար ոսկի ու տասը ձեռք փոխելու հանդերձ
6 առաւ ։ Եւ Իսրայէլի թագաւորին բերաւ նամակը , «որ այսպէս գրուած էր .» Երբ երթայ առ նամակը քեզի հասնի , †գիտցած լլլաս որ՝ իմ ծառաս Նեեման քեզի կը խրկեմ , որ
7 զանիկա իր բորոտութենէն բժշկես ։ Ու երբոր Իսրայէլի թագաւորը նամակը կարդաց՝ իր հանդերձները պատռեց , ու բաւ . Միթէ ես մեռցընելու ու ապրեցընելու Աստուած եմ , որ ասիկա ինծի մարդ մը խրկեր է՝ իր բորոտութենէն բժշկելու համար . ուստի ապէկ դիտցէք ու տեսէք , որ ասիկա ինծմէ պատճառ մը կը փնտռէ ։
8 Ու երբոր Աստուծոյ մարդը Եղիսէն լսեց՝ որ Իսրայէլի թագաւորը իր հանդերձները պատռեր է , թագաւորին հետ խրկեց ու բաւ , Ինչո՞ւ հանդերձներդ պատռեցիր . թող անիկա ինծի գայ , ու գիտնայ թէ Իսրայէլի մէջ
9 մարգարէ կայ ։ Եւ Նեեման իր ձիերովը ու կառքովը գնաց , ու Եղիսէին տանը դուռը
10 կայնեցաւ ։ Ու Եղիսէ մարդ մը խրկեց անոր՝ բանալով , Գնա Յորդանանի մէջ եօթը անգամ լուացուէ , և մարմինդ քեզի կը դառ-
11 նայ , ու կը մաքրուիս ։ Ու Նեեման բարկացաւ ու գնաց՝ բանալով , Ահա ես կ՚ըսէի որ անիկա անպատրաստ իմ քովս պիտի գայ ու կայնի , և իր Եհովայ Աստուծոյն անունը պիտի կանչէ , ու ձեռքը ան տեղը վրայ պիտի
12 իսի երթցընէ , ու բորոտութիւնը բժշկէ ։ Դամասկոսի Աբանա ու Փարփար գետերը Իսրայէլին բոլոր ջուրերէն աղէկ չե՞ն . միթէ չէ՞ն կրնար անոնց մէջը լուացուիլ ու մաքրուիլ .
13 և դարձաւ բարկութիւնով գնաց ։ Իսկ անոր ծառաները մտան , ու անոր խօսեցան բանալով , Ով Հայր , Դո՛ւ մարգարէն քեզի մէկ մեծ բան մը բաներ պիտի չընէիր . ո՛չ ինչ որ անիկա քեզի՝ լուացուէ ու պիտի մաքրուիս
14 բաւ՝ բաւ ։ Անաստեր անիկա իջաւ , ու Աստուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ եօթը անգամ Յորդանան ետք մէջ լուացուեցաւ . ու անոր մարմինը պզտիկ տղու մը մարմնին պէս եղաւ , ու մաքրուեցաւ ։
15 Եւ անիկա իր բոլոր բանակովը Աստուծոյ մարդուն գարձաւ , ու գնաց անոր առջեւը կայնեցաւ , ու բաւ , Ահա հիմա գիտցայ որ բոլոր երկրի վրայ Աստուած չկայ , բայց միայն Իսրայէլի մէջ . ուստի հիմա կ՚ազաչեմ՝ քու
16 ծառայէդ բընծայ մը ընդունիս ։ Բայց անիկա բաւ , Կենդանի է որ Տէրը որուն առջեւը կը կայնիմ , կենդանի է որ պիտի չընդունիմ։ ու զանիկա ստիպեց որ ընդունի , բայց անիկա չհաճեցաւ ։
17 Ու Նեեման բաւ , Ուրեմն քու ծառայիդ — Երեք հազէն երկու չորսին բեռ չորուիծ . քանզի քու ծառայդ ալ ուրիշ աստուածներու ողջակէզ կամ զոհ պիտի չընէ ,
18 բայց միայն Եհովային ։ Տէրը աս բանիս համար քու ծառայիդ թողութիւն տայ , այսինքն երբոր իմ տէրս Ռեմմոնի տունը մտնէ հոն երկրպագութիւն ընելու համար , և անոր իմ ձեռքս վրայ կռթնելովը , ես ալ Ռեմմոնի տունը մէջ ծռիմ , աս բանիս՝ այսինքն Ռեմմոնի տունը մէջ իմ ծռելուս համար Տէրը քու ծա-
19 ռայիդ թողութիւն տայ ։ Ու Եղիսէ անոր բաւ , Գնա խաղաղութեամբ . և անիկա անոր քովէն գնաց , — Արիւ մը ճամբայ ——։
20 Եւ Աստուծոյ մարդուն Եղիսէին ծառան Գեհազի բաւ , Ահա իմ տէրս աս Ասորի Նեեմանին խնայեց , ու անոր ձեռքէն անոր բերածը չառաւ . Տէրը կենդանի է որ ես անոր ետևէն կը վազեմ , և անկէ բան մը կ՚առնեմ։
21 Ու Գեհազի Նեեմանին ետևէն վազեց . ու Նեեման երբոր տեսաւ որ անիկա իր ետևէն կը վազէ , իր կառքէն իջաւ զանիկա դիմաւո-

---

2 Դատ · բ · 13 · Ցոչ · ը · 9 ։
3 Դատ · բ · 13 · Ցոչ · ը · 11 ։
4 Մատ · ժգ · 25 · ժե · 37 · Ցոչ · ը · 9 · Դատ · ը · 8 · 9 ։
5 Եբր · ը · 4 ։
6 Ցեռ · Գէ · գ · 41 · Ցոչ · բ · 7 ։
7 Ցոր · ւգ · 33 · Դատ · բ · 47 · գ · 39 · ը · 36 · 37 ։ Եբր · երդնեցաւ · Դատ · ւգ · 11 ։
8 Դատ · ժգ · 23 · Ցեռ · Մատ · ժ · 5 · Գէ · գ · 14 ։
9 Դատ · ժգ · 23 · Ցեռ · Մատ · ժ · 5 · Գործ · բ · 13 · 33 ։
10 Դատ · ժգ · 23 · Ցեռ · Գէ · ը · 17 · Դատ · ը · 6 · 10 ։
11 Դատ · ը · 10 ։
12 Ցեռ · Գէ · ը · 17 · Դատ · ը · 6 · 10 ։
13 Դատ · ժգ · 23 · Ցեռ · Մատ · ժ · 5 · Գործ · բ · 13 · 33 ։
14 Գէ · ը · 8 · 17 · Դատ · ը · 6 · 10 ։

22 բնու. , ու. բառ. , Ողջամբիւն է . Եւ անիկա բառ. , Ողջամբիւն է . իմ ակբս դու խրկեց ու. կ'ըսէ , Ահա հինու եփրեմի բնակիչ մարդա- բնէն որդիներէն երկու պատանի հոս ինծի . շնորհք ըրէ՝ անոնց հասնիլ մի որ ծակի ու երկու ձեռք փոխելու հանգերձ
23 առնլ . Եւ նէեման բառ. , Շնորհք ըրէ՝ եր- կու տալանդ առ . և զանիկա բռնադատեց , ու երկու պարկի մէջ երկու տալանդ արծաթ ցոյց , ու երկու ձեռք ալ փոխելու հանգերձ ծրարեց , և իր ծառաներէն երկուքին տուաւ ,
24 որ անոր առջևէն տարին : Եւ երբոր °բլուրը հոն՝ անոնց ձեռքէն առաւ ու տանը մէջ պահեց , և այն մարդիկը ճամբեց , ու գացին .
25 Եւ ինքը ներս գնաց իր տիրոջը առջևը կայ- նեցաւ . Եւ եղիսէ անոր բառ. , Ով Գէեզի , ուրկից էիր . և անիկա բառ. , Ծառադ մէկ
26 տեղ մը չգնաց : Եւ եղիսէ անոր բառ. , Երբոր այն մարդը իր կառքէն քեզ դիմաւորելու դարձաւ , միթէ իմ հոգիս հոն չգնաց՝ — Ժա- մանակ առնելու , և հանգերձներ ու ձի- թիներ և ոչխարներ ու արջառներ ու ծառաներ ու աղախիններ առնելու
27 առե՞ն է : Եւ նէեմանին բորոտութիւնը ի քեզի ու քու սերունդիդ փակչի յաւիտեան : Եւ անիկա անոր առջևէն ձիւնի պէս բորո- տած եկաւ :

ԳԼ . Զ

1 Եղիսէ հրաման կու տայ մարգարէից որդիներուն որ երթան իրենց բնակարանները ծածկեն , ու երթալը կը լսուցանէ . 8 Եղիսէ Ասորւոց թագաւորին խորհուրդը կը յայտնէ Իսրայէլի թագաւորին . 13 Եղիսէն բանելու համար Դոթայիմ իջած գտնուած գունդը կը գրաւեցնէ . 19 ու Սամարիա առնելով խոպանացնելուն համար կը խրախուսէ . 21 Սամարիա մէջ ձի պատահած ատենը պատասխանը իրենց կու- տիները կ'ուտեն , 28 թագաւորը մարդ կը խրկէ որ Եղիսէն սպաննեն .

1 Եւ °մարգարէից որդիքը եղիսէին ըսին , Ահա աս տեղը՝ ուր որ մենք քու առջևդ կը
2 նստինք՝ մեզի նեղ է . երթանք ուրեմն մինչև Յորդանան , ու անտէն ամէն մէկ հոգիներս մէկ- մէկ գերան առնենք , ու հոն մեզի բնակիլ տա-
3 տեղ շինենք : Եւ անիկա բառ. , Գացէք . Եւ °ծերկնչ մէկը բառ. , Շնորհք ըրէ՝ քու ծա- ռաներուդ հետ եկուր . և անիկա՝ կու գամ
4 բառ. . Եւ անոնց հետ գնաց . և Յորդանան
5 հասնելով ծառեր կտրեցին : Եւ երբոր մէկը գերան մը կը կտրէր , °տապտերը երկաթը ջուրին մէջ ինկաւ . ու աւազ անիկա պատասխ բառ. ,
6 Ո՜հ , ակբ իմ , ան ալ փոխ առնուած էր . Եւ Աստուծոյ մարդը բառ. , Ո՞ւր ինկաւ . ու անի- կա ան տեղը ցուցուց անոր : Եւ ի՞նչնե փայտ մը կտրեց ու հոն նետեց , ու երկաթը ջուրին
7 երեսը ելաւ . Եւ ըսաւ բառ. , Ցանիկա վեր-

ցուր . ան ալ ձեռքը երկնցուց ու զանիկա առաւ .

8 Եւ Ասորւոց թագաւորը Իսրայէլի դէմ պատերազմ կ'ընէր , ու իր ծառաներուն հետ խորհուրդ բրաւ ու բառ. , Ձիս ինչ կամ այն
9 ինչ տեղը բանակ դնեմ : Եւ Աստուծոյ մար- դը Իսրայէլի թագաւորին հաղորդ իրկեց՝ բան- բով , Զգուշացիր որ ան տեղէն չանցնիս , վասն
10 զի Ասորիները հոն իջած են : Եւ Իսրայէլի թագաւորը Աստուծոյ մարդուն բսած տեղը հաղորդ իրկեր՝ տեղկացաւ , ու անկէ զգու-
11 շացաւ . †շատ անգամ : Եւ ասոր բանին համար Ասորւոց թագաւորին սիրտը նեղնալով՝ իր ծառաներէն կանչեց ու անոնց բառ. , Ձեզի յայտներ եմէ , թէ մեր կողմերէն ով կայ ի
12 Իսրայէլի թագաւորին ըլլ ի Եւ : Եւ ծա- ռաներուն մէկը բառ. , Ձկայ տէրս , ով ակբ իմ թագաւոր . հապա Իսրայէլի մէջ եղող եղիսէ մարգարէն՝ քու պատկիս սենեակիդ մէջ խոսած խօսքերդ Իսրայէլի թագաւորին
13 կը յայտնէ : Եւ անիկա բառ. , Գացէք ու անոր ուր ըլլալը տեսէք , որ զանիկա բռնել տամ՝ : Եւ անոր պատմեցին ու բսին , Ահա անիկա °Դոթայիմի մէջ է :
14 Ասոր անիկա ձիեր ու կառքեր ու բազ- մութիւն զօրքեր իրկեց հոն , որոնք գիշերով
15 գացին և քաղաքը պաշարեցին : Եւ Աստու- ծոյ մարդուն ծառան առաւօտուն կանուխ երբ ու գուրս գնաց , և ահա զօրքեր , ձի- եր ու կառքեր քաղաքը պաշարեր էին . ու ծառան անոր բառ. , Ո՜ն , տէր իմ , ի՞նչ ը-
16 նենք : Եւ Եղիսէ բառ. , Մի վախնար , քանզի °մեզի հետ եղողները անոնց հետ եղողներէն
17 շատ աւոր են : Եւ եղիսէ աղօթք ըրաւ ու ը- սաւ , Ով Տէր , աղա աչքերը բաց որ տես- նէ : Եւ Տէրը ծառային աչքերը բացաւ . ու տեսաւ որ ահա լեռը եղիսէին չորս կողմը °հրեղէն ձիերով ու կառքերով լեցուն էր :
18 Եւ երբոր անոնք Եղիսէին քովը իջան , եղիսէ Տէրոջը աղօթք ըրաւ ու բառ. , Կ'ազաչեմ՝ սա ազգը †կուրութեամբ զարկ . և Տէրը զա- նոնք կուրութեամբ զարկաւ եղիսէին խօս-
19 քին համեմատ : Աստուծոյ եղիսէ անոնց ը- սաւ , Ձամբան սա չէ ու քաղաքը ասիկա չէ , եկէք ինկէք որ ձեզ ձեր փնտռած մարդուն
20 տանիմ՝ . և զանոնք Սամարիա տարաւ : Եւ երբոր Սամարիա եկան , եղիսէ բառ. , Ով Տէր , սոցա աչքերը բաց որ տեսնեն : Եւ Տէրը անոնց աչքերը բացաւ , ու տեսան , և ահա Սամարիայի մէջ էին :
21 Եւ Իսրայէլի թագաւորը զանոնք տեսնե- լով՝ եղիսէին բառ. , Ով հայր իմ , զարնե՞մ ,
22 զարնե՞մ : Եւ անիկա բառ. , Մի զարներ . մի- թէ քու սրովդ ու աղեղովդ գերի բռնած-

* Կամ առաջին տեղը ։ † — Տիմ . գ . 10 ։ ‡ Նկ . գ . 6 . թագ . ։ ժբ . 10 . Գէ . ժե . 31 ։ — — Գէ . գ . 28 ։ § Տէռ Գէ . բ . 21 ։ ‖ Եղէր . ոչ միայն ու ոչ հրեա ։ ♭ Ծն . կե . 17 ։ ♯ Ծն . ի . 31 ։ ¶ Կամ շատացան քիչերը ։ ** Կամ ամենայն ։ †† Ծն . ժի . 11 ։

նեղիցի կը զարնեա . Նանայ առջին հայց ու չար գիր , որ առնէն խանն ու իրենց տիրոջը եր-
23 քան ։ Եւ անոնց մէկ մեծ կռուանք մը ըրաւ , ու կերան խանչին , ու զանոնք ետ խրկեց , ու իրենց տիրոջը գացին . և ⁻Աստուց գոն-
գերը մէկմէն ալ խոտորելի երկիրը չեկան ։
24 Եւ անկէ ետքը Աստուց Բնեազատ քա-
գաւորը իր բոլոր բանակովը Ժողվեց , ու եղաւ
25 Սամարիան պաշարելց ։ Եւ Սամարիոյն մէջ մեծ ասղ եղաւ , քանզի զանիկա պաշարելը էին , այնպէս որ մէկ իշուս գլուխը ութսուն ⁻ար-
ծաթի , ու մէկ կապիճին չորրորդ մասը ⁰ագա-
ռնի ապրը՝ հինգ ⁻ար ապծաթի ծախուելցաւ ։
26 Ու երբոր խոտորելի քագաւորը պարսպին վրայէն կ՚անցնէր , մէկ կնիկ մը անոր ազա-
ղակեց ու բաւս , Ով տէր իմ քագաւոր , օգ-
27 նէ ինձ ։ Եւ անիկա բաւս , Թէ որ Տէրը քեզի չօգնէ , ես քեզի ուակի՞ց օգնեմ՞ , կալի՞ն քէն
28 Հնձանէն ։ Ու քագաւորը անոր բաւս , ինչի՞ կ՚ուզես ասել ։ Եւ անիկա բաւս , Ա կնիկը ինծի բաւս որ քու տղադ առ , ու այսօր զանիկա
29 ուտենք , և իմ տղադս վաղը ուտենք ։ Ուստի էրմ տղաս եփեցինք և զանիկա կերանք . ու երկրորդ օրը անոր բաւս , Տղադ առ որ ու-
30 տենք , բայց անիկա իր տղան պահնց ։ Եւ քագաւորը ան կնկանը խօսքը լսածին պէս էրր հանդերձները պատառեց , ու պարսպին վրայէն անցած ատենը՝ ժողովուրդը տեսաւ
31 որ ներքէն՝ անոր մարմնոյն վրայ քուրձ կար ։ Եւ անիկա բաւս , ⁻Աստուած ինծի այ-
պէս ու ասկէ աւելի ընէ , թէ որ այսօր Սա-
32 փատեան էղիսէին գլուխը իր վրայ մնայ ։ Ու էղիսէ իր առնը կը նստէր , ու ⁻ծերերը անոր հետ կը նստէին . և ⁻Ղ՚ուշը իր առջևէն մարդ մը խրկեց անոր . ու պատգամաւորը դեռ չե-
կած՝ էղիսէ ծերերուն բաւս , Կը տեսնէ՞ք որ աս ⁻մարդասպանը արդին գլուխս առնելու ⁻ղ՚ուշ խրկեց . Նայեցէք՝ ան մարդը եկածին պէս դուռը դոցեցէք , ու զանիկա գրանը քովը բռնեցէք . միթէ անոր տիրոջը ոտքե-
33 րուն ձայնը անոր ետևէն չէ՞ ։ Ու երբոր անոնց հետ կը խօսէր , ահա ան պատգամաւորը անոր քովը իջաւ ու ⁻բաւս , Ահա աս չարիքը Տէ-
րոջմէն է . ևս ասկէ ետև Տէրոջմէ ի՞նչ սպա-
սեմ յաւասմ ։

ԳԼ · Է

1 Եղիսէ Սամարիայի մէջ պատահելու անհատապի առաջա-
բանը կը նախատանչէ ։ 3 Չորս բորտաներ հանդիպանալ քնելով Ասորւոց բանակը մտնելու , անանց փախչելուն լուրը կը բերեն ։ 18 Քագաւորը լրտեսելու միջոցով ան լուրին ճշդու-
մարիա բերելով Ասորւոց փոսերը կը կոտրան ։
17 Ան իշխանը որ առաջնորդեան համար եղիսէին ըրած մար-

1 Ո՚ւ եղիսէ բաւս , Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք . Տէրը այսպէս կ՚բաւ . ⁻Վաղը առ առեն Սա-
մարիայի դրանը մէջ մէկ դրիս բարակ ալիւ-
րը՝ մէկ սիկղ ⁻ղ՚ն-ին , ու երկու դրիս գարին
2 մէկ սիկղի ⁻ղ՚ն ն-ին ։ ⁻Եւ ան զօրապետը՝ որուն ձեռքին վրայ քագաւորը կը կռթնէր , Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուաւ ու բաւս , ⁻Թէ որ Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ չընէ , միթէ ասոնկա բլլալո՞ բան է ։ Եւ անիկա բաւս , Դուն քու աչքերովդ պիտի տեսնես , բայց անկէ պիտի չուտես ։
3 Ո՚ւ ⁻դրանը առջևը չորս բորտաւ մարդիկ կային , և անոնք իրարու բսին , Ինչո՞ւ հոս
4 նստինք մինչև որ մեռնինք . Թէ որ բսինք Թէ քաղաքը մտնենք , քաղաքին մէջ սով կայ , ու հոն պիտի մեռնինք . և Թէ որ հոս մնանք , նոյնպէս պիտի մեռնինք . ուրեմն եկէք Ասո-
րւոց բանակը դիմենք . Թէ որ մեզ ողջ Թողուն՝ կ՚ապրինք , ու Թէ որ մեզ մեռցընեն՝ կը մեռ-
5 նինք ։ Եւ մութ առնելն եղան որ Ասորւոց բա-
նակը երթան . ու մինչև Ասորւոց բանակին ծայրը գացին , և ահա հոն մարդ մը չկար .
6 Քանզի Տէրը Ասորւոց բանակին մէջ ⁻կառք-
րաւ ձայն ու ձիերու ձայն՝ մէկ մեծ զօրքի մը ձայն լսել տուաւ , և իրարու բսին , Ահա Իսրայէլի Թագաւորը ⁻Քետացւոց Թագաւոր-
ներն ու Եգիպտացւոց Թագաւորները վարձքով
7 բռնեց որ մեր վրայ գան ։ Ու ⁻եղան մութին փախան , և իրենց վրաններըը ու ձիերը ու էշերը և բանակը եղածին պէս Թողուցին , ու ի-
8 րենց անձը ⁻ազատելու համար փախան ։ Եւ ան բորտաները մինչև բանակին ծայրը գացին , ու մէկ վրան մը մտնելով կերան ու խմեցին . և անկէ արծաթ ու ասկի ու հանդերձներ վերցուցին , ու գացին պահնցին . ու ետ դառնալով՝ մէկ ու-
րիշ վրան մը մտան , և անկէ ալ վերցու-
9 ցին ու գացին պահնցին ։ Ետքը իրարու բսին , Ակիկ չենք ըներ . աս օրս աւետեաց օր է , ու մենք լուռ կեցած ենք . Թէ որ մին-
չև առաւօտեան բոլոր ապառնինք . ⁻Հիմա անօրէ-
նութեան պատիժը պիտի կրենք . ուստի հիմա եկէք երթանք ու Թագաւորին տունը
10 պատմենք ։ Եւ գացին քաղաքին գռնապա-
նին պատացին , ու անոնց պատմեցին ու բսին , Մենք Ասորւոց բանակը մտանք , և ահա հոն մարդ կամ մարդու ձայն չկայ , բայց միայն ձիերը կապուած ու էշերը կապուած , ու վր-
11 րանները ալ այնպէս կերէր են ։ Եւ գռնապանները պատացին , ու Թագաւորին տունը՝ ներ-
սը խնացուցին ։

ե Հատ · մը · ցո ։ | խը · ։ · ։ ։ | ի Ղուկ · մգ · ։։ ։
է Գլ · ի · ։ · Հմր · ։ · ։ | ի գ Թուգ · խո · ։։ · | ի գ Թուգ · մը · ։ ։
ը Կը կոչուած Քի տէ- | ի Հատ · ա · ։։ · | ի Հատ · Հատ · ։
տի մը ընդհանրն է ։ | գ Թուգ · մի · ։ · | Թագաւորը բսաւ ։
ը Ղէ · խը · ։։ · բ Օր · | լ Եղէկ · ը · ։ · ի · ։ · | ։ Ցոր · ա · ։ ։

ա Հմր · ։ · ։ · | ի բ Թուգ · է · ։։ · | ։ Ասաֆ · խը · ։ ։
բ Հմր · ։։ · ։ · ։։ · | Գլ · մի · ։ · Ցոր · | ։ Եփր · տեղացնող ։
Տես գլ · է · ։ · | մի · ։։ · | Քիւնը մեզ պիտի
գ Մալ · գ · ։ · | ։ գ Թուգ · ժ · ։։ · | գան ։
դ Ղէ · մգ · ։։ · | ։ Մալ · խը · ։ · ։ · ։ ։

12 Ու թագաւորը գիշերով եղաւ և իր ծառաներուն բաւ, Առթիներուն մէջէ ըրած բանը ես ձեզի պատմեմ. Ուեռնք մեր անօթի ըլլալը գիտնալով՝ բանակէն եղած են, ու գաշտին մէջ պահուած են՝ ըսելով, Երբոր անոնք քաղաքէն դուրս ելլեն, զանոնք ողջ բռնենք
13 ու քաղաքը մտնենք։ Ու անոր ծառաներուն մէկը պատասխան տուաւ ու բաւ, Թող մէնացած ձիերուն հինգը առնեն՝ որոնք հոս մնացած են. ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութիւնեանը պէս եղան, [որոնք հոս մնացած են. ահա անոնք բոլոր Իսրայէլին բազմութիւնեանը պէս եղան,] որ հասնելու վրայ
14 է. և հոն խրկենք ու տեսնենք։ Ու երկու կառք առին իրենց ձիերով, և թագաւորը Ասորւոց բանակին ետևէն խրկեց ու բաւ,
15 Գաշէք նայիցէք։ Ու անոնք մինչև Յորդանան անոնց ետևէն գացին, և ահա բոլոր ճամբան լեցուն էր հանդերձներով ու առնուներով՝ որոնք Ասորիները աճապարանքով փախած առնուներն ձգեր էին։ Եւ պատգամաւորները դարձան ու թագաւորին պատմեցին։
16 Ասորւոց բանակը կողոպտեց ու Տէրոջը խօսքին համեմատ մէկ դրամ բարակ ալիւրը՝ մէկ սիկղ ցորենի, ու երկու դրամ գարին՝ մէկ սիկղի
17 †Ծախուեցաւ։ Եւ թագաւորը դռներու վերակացու դրաւ այն գօրապետը՝ որուն ձեռքին վրայ ինքը կը կռթնէր։ ու ժողովուրդը դրան դուռը մէջ զանիկա կոխկրտեցին, ու մեռաւ, ինչպէս Աստուծոյ մարդուն խօսքին համեմատ որ խօսեր էր՝ թագաւորը անոր գալէն իջած ատեն։
18 Որ։ Որ եղաւ՝ ինչպէս որ Աստուծոյ մարդը թագաւորին խօսեր էր՝ ըսելով, Երկու սիկղ գարին՝ մէկ սիկղ ցորենի, ու մէկ դրամ բարակ ալիւրը մէկ սիկղի պիտի ծախուի վաղը ասուան Սամարիոյ դրան մէջ երկու դրամ գարին՝ մէկ սիկղ ցորենի, ու մէկ դրամ բա-
19 րակ ալիւրը մէկ սիկղի պիտի ծախուի. Եւ այն գօրապետը Աստուծոյ մարդուն պատասխան տուեր ու ըսեր էր, Թէ որ Տէրը երկինքը պատուհաններ ալ շինէ, միթէ ասիկա ըլլալո՞ բան է։ ու Աստուծոյ մարդը ըսեր էր, Ահա դուն քու աչքերովդ պիտի տեսնես,
20 բայց անկէ պիտի չուտես։ Այսպէս եղաւ անոր, քանզի ժողովուրդը զանիկա դրան մէջ կոխկրտեցին, ու մեռաւ։

Գ Լ Ը

1 Ապա Եղիսէ խօսեցաւ այն կնկանը, որուն որդին կենդանի էր տուեր էր, ըսելով, Յարիր դուն քու ընտանիքովդ գնա, և ապրէ որ կրնաս՝ հոն պանդխտութիւն ըրէ, վասն զի Տէրը սով կանչեց. և ան ալ կու գայ երկիր եօթը տարի տա-
2 ռապար։ Եւ կինը յարիր հնազանդեցաւ Աստուծոյ մարդուն խօսքին պէս ըրաւ. և գնաց իր ընտանիքովը գնաց ու Փղշտացւոց երկրին մէջ եօթը տարի պանդխտութիւն ըրաւ։
3 Ու եօթը տարին լրիւնալէն ետքը այն կինը Փղշտացւոց երկրէն դարձաւ, և իր տունը հասնելու ու իր արտին համար թագաւորին բողոքելու գնաց։
4 Ու թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ծառային Գեհազիին հետ խօսեցաւ ու բաւ, Եղիսէի ըրած բոլոր մեծ գործերը խնդրէ պատմէ։
5 Ու երբոր անիկա թագաւորին կը պատմէր, Թէ ինչպէս անիկա մեռած մարդը ողջընցուց, ահա այն կինը՝ որուն տղան ողջընցուցեր էր, իր տունը հասնելու և իր արտին համար թագաւորին կը բողոքէր. ու Գեհազի բաւ, Ով տէր իմ թագաւոր, սա է այն կինը, ու սա է անոր տղան՝ որն որ Եղիսէ ողջընցուց։
6 Եւ թագաւորը կինանոր հարցուց, ու անիկա անոր պատմեց։ Ու թագաւորը մէկ ներքինի մը տուաւ անոր ու բաւ, Ասոր ամէն առացուածքը, նաև երկիրը թողած օրէն մինչև հիմա իր արտին բոլոր արդիւնքը իրեն դարձուր։
7 Ապա Եղիսէ Դամասկոս գնաց։ Եւ Ասորւոց բնակազատ թագաւորը հիւանդացեր էր. ու անոր պատմեցին ու բսին թէ Աստուծոյ մարդը
8 գը հոս եկաւ։ Եւ թագաւորը Ազայէլին բաւ, Ձեռքդ բնծայ առ ու գնա Աստուծոյ մարդը դիմաւորէ, ու անոր միջոցով Տէրոջը հարցուր թէ արդեօք աս հիւանդու-
9 թենէս պիտի առողջանամ։ Եւ Ազայէլ գանիկա դիմաւորելու գնաց. ու ձեռքը բնծայ առաւ, այսինքն Դամասկոսի բոլոր բարիքներէն քսան ուղտ բեռնաւորած, ու գնաց և անոր առջևը կայնեցաւ ու բաւ, Քու որդիդ Ասորւոց բնակազատ թագաւորը զիս քեզի խրկեց՝ ըսելով, Արդեօք աս հիւանդու-
10 թենէս պիտի առողջանամ։ Ու Եղիսէ անոր բաւ, Գնա անոր բսէ, Անշուշտ պիտի առողջանաս. բայց Տէրը ինծի ցուցուց, որ անիկա
11 անշուշտ պիտի մեռնի։ Եւ աչքերը անխոնջ կերպով անկաց՝ մինչև որ անիկա ամչցաւ։
12 ցաւ. ու Աստուծոյ մարդը լացաւ։ Եւ Ազայէլ բաւ, Իմ տէրս ինչո՞ւ կու լայ։ Ու անի-

---

ցիներն չար վարուեցար։ ու Ընիկա Ցեդրակէ հներդայ քրտուած Ցեմրանին տեսաբան ընկար։

1 Ապա Եղիսէ խօսեցաւ այն կինանոր, որուն որդին ողջընցուցեր էր, ու բաւ, Ելիր դուն քու ընտանիքովդ գնա, և ապրէ որ կրնաս՝ հոն պանդխտութիւն ըրէ, վասն զի Տէրը սով կանչեց. և ահա կու գայ եօթը տարի տա-
2 ռապար երկրին վրայ հասնելու։ Ու այն կինը եկաւ ու Աստուծոյ մարդուն խօսքին պէս ըրաւ. և ինքը իր ընտանիքովը գնաց ու Փղշտացւոց երկրին մէջ եօթը տարի պանդխտութիւն ըրաւ։
3 Ապա եօթը տարին լրիւնալէն ետքը այն կինը Փղշտացւոց երկրէն դարձաւ, և իր տունը հասնելու ու իր արտին համար թագաւորին բողոքելու գնաց։
4 Ապա թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ծառային Գեհազիին հետ խօսեցաւ ու բաւ, եղիսէին ըրած բոլոր մեծ գործերը խնդրէ պատմէ։
5 Ու երբոր անիկա թագաւորին կը պատմէր, Թէ ինչպէս անիկա մեռած մարդը ողջընցուց, ահա այն կինը՝ որուն տղան ողջընցուցեր էր, իր տունը հասնելու և իր արտին համար թագաւորին կը բողոքէր. ու Գեհազի բաւ, Ով տէր իմ թագաւոր, սա է այն կինը, ու սա է անոր տղան՝ որն որ եղիսէ ողջընցուց։
6 Եւ թագաւորը կինանոր հարցուց, ու անիկա անոր պատմեց։ Ապա թագաւորը մէկ ներքինի մը տուաւ անոր ու բաւ, Ասոր ամէն առացուածքը, նաև երկիրը թողած օրէն մինչև հիմա իր արտին բոլոր արդիւնքը իրեն դարձուր։
7 Ապա եղիսէ Դամասկոս գնաց։ Եւ Ասորւոց բնակազատ թագաւորը հիւանդացեր էր. ու անոր պատմեցին ու բսին թէ Աստուծոյ մարդը
8 գը հոս եկաւ։ Եւ թագաւորը Ազայէլին բաւ, Ձեռքդ բնծայ առ ու գնա Աստուծոյ մարդը դիմաւորէ, ու անոր միջոցով Տէրոջը հարցուր թէ արդեօք աս հիւանդու-
9 թենէս պիտի առողջանամ։ Եւ Ազայէլ գանիկա դիմաւորելու գնաց. ու ձեռքը բնծայ առաւ, այսինքն Դամասկոսի բոլոր բարիքներէն քսան ուղտ բեռնաւորած, ու գնաց և անոր առջևը կայնեցաւ ու բաւ, Քու որդիդ Ասորւոց բնակազատ թագաւորը զիս քեզի խրկեց՝ ըսելով, Արդեօք աս հիւանդու-
10 թենէս պիտի առողջանամ։ Ապա եղիսէ անոր բաւ, Գնա անոր բսէ, Անշուշտ պիտի առողջանաս. բայց Տէրը ինծի ցուցուց, որ անիկա
11 անշուշտ պիտի մեռնի։ Եւ աչքերը անխոնջ կերպով անկաց՝ մինչև որ անիկա ամչցաւ։
12 ցաւ. ու Աստուծոյ մարդը լացաւ։ Եւ Ազայէլ բաւ, Իմ տէրս ինչո՞ւ կու լայ։ Ապա անի-

---

ա Կամ երբոր Տէրը չէր ուզեր որ եօթը տարի իր երկրին կը հնձուէին. բայց թագաւորը Եղիսէին հրաշքներուն պատմութիւնը լսելով՝ ետ տալ անոր կուզուէր. բ Կամ գալով բնակուելու հոն տալ անոր կուզուէր. գ Ամբ. ԺԲ. 11. Ելից. ե. 1. դ Ելից. ե. 1. ե Ելից. ե. 1. զ Ելից. ե. 1. է Ելից. ե. 1. ը Ելից. ե. 1. թ Ելից. ե. 1. ժ Ելից. ե. 1. ժա Ելից. ե. 1. ժբ Ելից. ե. 1. ժգ Ելից. ե. 1. ժդ Ելից. ե. 1. ժե Ելից. ե. 1. ժզ Ելից. ե. 1. ժէ Ելից. ե. 1. ժը Ելից. ե. 1. ժթ Ելից. ե. 1. ի Ելից. ե. 1. իա Ելից. ե. 1. իբ Ելից. ե. 1. իգ Ելից. ե. 1. իդ Ելից. ե. 1. իե Ելից. ե. 1. իզ Ելից. ե. 1. իէ Ելից. ե. 1. իը Ելից. ե. 1. իթ Ելից. ե. 1. լ Ելից. ե. 1. լա Ելից. ե. 1. լբ Ելից. ե. 1. լգ Ելից. ե. 1. լդ Ելից. ե. 1. լե Ելից. ե. 1. լզ Ելից. ե. 1. լէ Ելից. ե. 1. լը Ելից. ե. 1. լթ Ելից. ե. 1. խ Ելից. ե. 1. խա Ելից. ե. 1. խբ Ելից. ե. 1. խգ Ելից. ե. 1. խդ Ելից. ե. 1. խե Ելից. ե. 1. խզ Ելից. ե. 1. խէ Ելից. ե. 1. խը Ելից. ե. 1. խթ Ելից. ե. 1. ծ Ելից. ե. 1. ծա Ելից. ե. 1. ծբ Ելից. ե. 1. ծգ Ելից. ե. 1. ծդ Ելից. ե. 1. ծե Ելից. ե. 1. ծզ Ելից. ե. 1. ծէ Ելից. ե. 1. ծը Ելից. ե. 1. ծթ Ելից. ե. 1. կ Ելից. ե. 1. կա Ելից. ե. 1. կբ Ելից. ե. 1. կգ Ելից. ե. 1. կդ Ելից. ե. 1. կե Ելից. ե. 1. կզ Ելից. ե. 1. կէ Ելից. ե. 1. կը Ելից. ե. 1. կթ Ելից. ե. 1. հ Ելից. ե. 1. հա Ելից. ե. 1. հբ Ելից. ե. 1. հգ Ելից. ե. 1. հդ Ելից. ե. 1. հե Ելից. ե. 1. հզ Ելից. ե. 1. հէ Ելից. ե. 1. հը Ելից. ե. 1. հթ Ելից. ե. 1. ղ Ելից. ե. 1. ղա Ելից. ե. 1. ղբ Ելից. ե. 1. ղգ Ելից. ե. 1. ղդ Ելից. ե. 1. ղե Ելից. ե. 1. ղզ Ելից. ե. 1. ղէ Ելից. ե. 1. ղը Ելից. ե. 1. ղթ Ելից. ե. 1. ճ Ելից. ե. 1. ճա Ելից. ե. 1. ճբ Ելից. ե. 1. ճգ Ելից. ե. 1. ճդ Ելից. ե. 1. ճե Ելից. ե. 1. ճզ Ելից. ե. 1. ճէ Ելից. ե. 1. ճը Ելից. ե. 1. ճթ Ելից. ե. 1. մ Ելից. ե. 1. մա Ելից. ե. 1. մբ Ելից. ե. 1. մգ Ելից. ե. 1. մդ Ելից. ե. 1. մե Ելից. ե. 1. մզ Ելից. ե. 1. մէ Ելից. ե. 1. մը Ելից. ե. 1. մթ Ելից. ե. 1. յ Ելից. ե. 1. յա Ելից. ե. 1. յբ Ելից. ե. 1. յգ Ելից. ե. 1. յդ Ելից. ե. 1. յե Ելից. ե. 1. յզ Ելից. ե. 1. յէ Ելից. ե. 1. յը Ելից. ե. 1. յթ Ելից. ե. 1. ն Ելից. ե. 1. նա Ելից. ե. 1. նբ Ելից. ե. 1. նգ Ելից. ե. 1. նդ Ելից. ե. 1. նե Ելից. ե. 1. նզ Ելից. ե. 1. նէ Ելից. ե. 1. նը Ելից. ե. 1. նթ Ելից. ե. 1. շ Ելից. ե. 1. շա Ելից. ե. 1. շբ Ելից. ե. 1. շգ Ելից. ե. 1. շդ Ելից. ե. 1. շե Ելից. ե. 1. շզ Ելից. ե. 1. շէ Ելից. ե. 1. շը Ելից. ե. 1. շթ Ելից. ե. 1. ո Ելից. ե. 1. ոա Ելից. ե. 1. ոբ Ելից. ե. 1. ոգ Ելից. ե. 1. ոդ Ելից. ե. 1. ոե Ելից. ե. 1. ոզ Ելից. ե. 1. ոէ Ելից. ե. 1. ոը Ելից. ե. 1. ոթ Ելից. ե. 1. չ Ելից. ե. 1. չա Ելից. ե. 1. չբ Ելից. ե. 1. չգ Ելից. ե. 1. չդ Ելից. ե. 1. չե Ելից. ե. 1. չզ Ելից. ե. 1. չէ Ելից. ե. 1. չը Ելից. ե. 1. չթ Ելից. ե. 1. պ Ելից. ե. 1. պա Ելից. ե. 1. պբ Ելից. ե. 1. պգ Ելից. ե. 1. պդ Ելից. ե. 1. պե Ելից. ե. 1. պզ Ելից. ե. 1. պէ Ելից. ե. 1. պը Ելից. ե. 1. պթ Ելից. ե. 1. ջ Ելից. ե. 1. ջա Ելից. ե. 1. ջբ Ելից. ե. 1. ջգ Ելից. ե. 1. ջդ Ելից. ե. 1. ջե Ելից. ե. 1. ջզ Ելից. ե. 1. ջէ Ելից. ե. 1. ջը Ելից. ե. 1. ջթ Ելից. ե. 1. ռ Ելից. ե. 1. ռա Ելից. ե. 1. ռբ Ելից. ե. 1. ռգ Ելից. ե. 1. ռդ Ելից. ե. 1. ռե Ելից. ե. 1. ռզ Ելից. ե. 1. ռէ Ելից. ե. 1. ռը Ելից. ե. 1. ռթ Ելից. ե. 1. ս Ելից. ե. 1. սա Ելից. ե. 1. սբ Ելից. ե. 1. սգ Ելից. ե. 1. սդ Ելից. ե. 1. սե Ելից. ե. 1. սզ Ելից. ե. 1. սէ Ելից. ե. 1. սը Ելից. ե. 1. սթ Ելից. ե. 1. տ Ելից. ե. 1. տա Ելից. ե. 1. տբ Ելից. ե. 1. տգ Ելից. ե. 1. տդ Ելից. ե. 1. տե Ելից. ե. 1. տզ Ելից. ե. 1. տէ Ելից. ե. 1. տը Ելից. ե. 1. տթ Ելից. ե. 1. ր Ելից. ե. 1. րա Ելից. ե. 1. րբ Ելից. ե. 1. րգ Ելից. ե. 1. րդ Ելից. ե. 1. րե Ելից. ե. 1. րզ Ելից. ե. 1. րէ Ելից. ե. 1. րը Ելից. ե. 1. րթ Ելից. ե. 1. ց Ելից. ե. 1. ցա Ելից. ե. 1. ցբ Ելից. ե. 1. ցգ Ելից. ե. 1. ցդ Ելից. ե. 1. ցե Ելից. ե. 1. ցզ Ելից. ե. 1. ցէ Ելից. ե. 1. ցը Ելից. ե. 1. ցթ Ելից. ե. 1. ւ Ելից. ե. 1. ւա Ելից. ե. 1. ւբ Ելից. ե. 1. ւգ Ելից. ե. 1. ւդ Ելից. ե. 1. ւե Ելից. ե. 1. ւզ Ելից. ե. 1. ւէ Ելից. ե. 1. ւը Ելից. ե. 1. ւթ Ելից. ե. 1. փ Ելից. ե. 1. փա Ելից. ե. 1. փբ Ելից. ե. 1. փգ Ելից. ե. 1. փդ Ելից. ե. 1. փե Ելից. ե. 1. փզ Ելից. ե. 1. փէ Ելից. ե. 1. փը Ելից. ե. 1. փթ Ելից. ե. 1. ք Ելից. ե. 1. քա Ելից. ե. 1. քբ Ելից. ե. 1. քգ Ելից. ե. 1. քդ Ելից. ե. 1. քե Ելից. ե. 1. քզ Ելից. ե. 1. քէ Ելից. ե. 1. քը Ելից. ե. 1. քթ Ելից. ե. 1. օ Ելից. ե. 1. օա Ելից. ե. 1. օբ Ելից. ե. 1. օգ Ելից. ե. 1. օդ Ելից. ե. 1. օե Ելից. ե. 1. օզ Ելից. ե. 1. օէ Ելից. ե. 1. օը Ելից. ե. 1. օթ Ելից. ե. 1. ֆ Ելից. ե. 1. ֆա Ելից. ե. 1. ֆբ Ելից. ե. 1. ֆգ Ելից. ե. 1. ֆդ Ելից. ե. 1. ֆե Ելից. ե. 1. ֆզ Ելից. ե. 1. ֆէ Ելից. ե. 1. ֆը Ելից. ե. 1. ֆթ Ելից. ե. 1.

կա բաւ. Ասոր համար որ Իսրայէլի որդւոց
յոր բնակեալ չարաչարեցաք զհամեմ. անոնց ամ-
բոցներըը կրակով պիտի այրես, ու անոնց
կուռքերը պիտի մեռցընես, և Եհովայի
պզտիկ ազաւրը գետինը պիտի ջարնես, ու
13 յոյն կինիներըը պիտի ձեղքես։ Եւ Ագայէլ բա-
ւաւ, Քու ծառադ ի՞նչ հոգն է՝ որ աւա մեծ
բաներըը ընէ. Ու Եղիսէ բաւ, Իմերը ինծի
ցուցուց՝ որ դուն Ասորւոց վրայ թագաւոր
14 պիտի ըլլաս։ Եւ անկից եղիսէին քովէն
եկաւ ու իր տիրոջը դնաց. ու անոնիկ անոր
բաւ, Եղիսէն քեզի ի՞նչ բաւ. և անոնիկ
բաւ, Ինծի բաւ որ անշուշտ պիտի առող-
15 ջանաս։ Ու հետևեալ օրը անոնիկ Հաւաս յոմ-
մը առաւ, ջուրը թաթխեց ու անոր երեսին
վրայ փռեց. և անոնիկ մեռաւ, ու Ագայէլ
անոր տեղը թագաւոր եղաւ։
16 Եւ Իսրայէլի թագաւորին Աքաաբեան Յոս-
րամին հինգերորդ տարին Երոսաղեմա-
ցիներ Յուդայի վրայ կը թագաւորէր, Յուդայի
Յոսափատ թագաւորին որդին Յոսրամ թա-
17 գաւոր եղաւ. Անոնիկ երեսունեուերկու տա-
րեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու երու-
սաղէմի մէջ ութը տարի թագաւորեցաւ
18 ըրաւ։ Եւ ասիկա Աքաաբին տանը ըրածին
պէս՝ Իսրայէլի թագաւորներուն ճամբան ըրա-
նոց. քանզի Աքաաբին աղջիկը տարի կնիկ
եղաւ. ու ասիկա Տէրոջը աչքին չարաչարեց
19 ըրաւ։ Սակայն Տէրը Յուդան կորսընցընել
չուզեց՝ իր Դաւիթ ծառային սրոյն համար,
ինչպէս որ անոր խոսք տուեր էր, որ Ի անոր
և Ի անոր որդւոյը միշտ մէկ ճրագ մը տայ։
20 Անոր օրերը Եդոմեացիները Յուդայի ձեռ-
քին տակէն ապստամբեցան ու իրենց վրայ
21 թագաւոր մը դրին։ Ու Յոսրամ իր բոլոր կառ-
քերը հետը առաւ ու Սայիր անցաւ. և գի-
շերով եղաւ, ու իր շուրջ կողմը առնող Եդո-
մեացիներըը ու կառքերու իշխաններըը պար-
կաւ. և ժողովուրդը իրենց վրաններըը փա-
22 խաւ։ Բայց Եդոմեացիները Յուդայի ձեռքին
տակէն ապստամբեցան մինչև աս օրս։ Ասա-
տենը Լիբնա ալ ապստամբեցաւ։
23 Եւ Յոսրամին մնացորդը ասածներըը ու
բոլորը ըրածներըը ահա Յուդայի թագաւորնե-
24 րուն յիշատակաց գրքին մէջը գրուած է։ Ու
Յոսրամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր
հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջը
թաղուեցաւ. և անոր որդին Ոքոզիա անոր
25 տեղը թագաւոր եղաւ։
Իսրայէլի Աքաաբեան Յոսրամ թագաւորին

երկուասաներորդ տարին Յուդայի Յոսրամ
թագաւորին որդին Ոքոզիա թագաւոր եղաւ։
26 Ոքոզիա քսաներկու տարեկան էր Երու-
սաղէմ թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ մէկ
տարի թագաւորեցաւ բաւ. և անոր մօրը
անունը Գոթողիա էր, որ Իսրայէլի Ամրիի
27 թագաւորին աղջիկն էր։ Ու անոնիկ Աքա-
աբին տանը ճամբան մէջ գնաց, ու Աքաա-
բին տանը պէս Տէրոջը աչքին չարաչարեց
բաւ, քանզի Աքաաբին տանը փեսան էր։
28 Եւ անոնիկ Աքաաբեան Յոսրամին հետ Ասո-
րւոց Ագայէլ թագաւորին վրայ Ռամոթ-գաղա-
դացի դնաց պատերազմելու համար, և Ա-
29 սորիք Յոսրամ վիրաւորեցին։ Եւ Յոսրամ
թագաւորը դարձաւ որ Յեզրէելի մէջ բժշկ-
ուի ան վիրքերուն որ Ասորիները անոր ար-
ուեր էին Ռամոթի մէջ՝ Ասորւոց Ագայէլ
թագաւորին հետ պատերազմի բրած ատենը.
ու Յուդայի թագաւորը Յոսրամին որդին Ոքո-
զիա Յեզրէելի իջաւ, Աքաաբին որդին Յոս-
րամ անանկ էր։

ԳԼ. Թ

1 Եղիսէ մարգարէին մէկ պատանիներէն մին կանչեց
եւ ըսաւ անոր՝ Գօտի՛ քու մէջքդ եւ այս սրուակը
ձեռքդ առ ու Գաղաադի Ռամոթ կերթաս։ 2 Երբ
հոն հասնիս Յեհու Յոսափատայ որդին Նամսիայ
որդւոյն տեսնես եւ մտնելով անոր եղբայրներուն
մէջէն զինք ելցընես եւ ներքի սենեակ մը տանիս։
3 Յետոյ սրուակին իւղը առ եւ անոր գլխուն թափէ
եւ ըսէ՝ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ
թագաւոր օծեցի։ Ու դուռը բացուս ու փախչելու
4 չմնաս։ Եւ այն պատանին՝ մարգարէին պատա-
նին Ռամոթ-գաղաադ գնաց։
5 Ու երբոր հոն հասաւ՝ ահա զօրուց իշխան-
ները նստած էին. և անոնիկ բաւ, Ով իշ-
խան, քեզի խոսք մը ունիմ. ու Եհու բաւ,
Մեր ամենէն որո՞ն. ու անոնիկ բաւ, Քե-
6 զի՛, ով իշխան։ Եւ Եհու ելաւ՝ ներս մտաւ,
ու անոնիկ եղը անոր գլխուն թափեց, ու ա-
նոր բաւ, Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-

պէս կ'ըսէ. Քեզ Տէրոջը Ժողովրդին՝ ի-
7 րակէլի վրայ թագաւոր օծելդի. եւ քու ան-
ձիդ Աքաաբին առնելը պայման է, որ իմ ծառա-
ներուս՝ մարգարէներուն արիւնին համար՝
ու Տէրոջը բոլոր ծառաներուն արիւնին հա-
8 մար Յեզաբէլին ձեռքէն վրէժ առնես։ Ու
Աքաաբին բոլոր տունը բնաջինջ պիտի ըլլայ.
և Աքաաբին էշեր էրկկ մնդդիկը, ու խոպա-
յէլի մէջ գոցուածը ու ձգուածը պիտի կոր-
9 պնցնեմ։ Եւ Աքաաբին տունը Նաբաթի որ-
դւոյն Երոբովամին տունը պէս՝ ու Աքիայի
որդւոյն Բաասային տունը պէս պիտի բնեմ։
10 Ու Յեզաբէլը Յեզրէելի ագարակին մէջ յա-
ները պիտի ուտեն, ու ոչ-ոք թագոյ պիտի
չըլլայ։ Եւ դուռը բացաւ ու փախաւ։
11 Ու Եհու իր ամբոխը ծառաներուն ելաւ,
ու անոր ըսին, Ողջո՞ւ է։ Ինչո՞ւ համար
ինձի՞ քեզի եկաւ։ Եւ անիկա անոնց ըսաւ,
Դուք ան մարդը ու անոր խօսքերը գիտէք։
12 Եւ անոնք ըսին, Սուտ է. պատմէ մեզի հի-
մա։ ան ալ ըսաւ, Անիկա ինծի այսպէս ու
այսպէս խօսեցաւ՝ ըսելով, Տէրը այսպէս կ'ը-
սէ. Քեզ Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցի։
13 Անոնք չուտով ամէն մարդ իր հանդերձը
առան, ու ամեն ոտքերուն դիմաց վրայ՝ անոր
տակը դրին, ու փող հնչեցընելով ըսին, Եհ-
14 ու թագաւոր եղաւ։ Նիմշէի Նամեսեան
Յովսափատին որդին Եհու Յովրամին դէմ
դաւթ վճռեցաւ։ (Իսկ Յովրամ բոլոր Իսրա-
էլի հետ Ասորւոց Ազոխէլ թագաւորին երե-
15 սին Ռամովթ-գաղաադը կը պահպանէր. Որ-
կայն Յովրամ թագաւորը Ասորւոց Ազոխէլ
թագաւորին հետ պատերազմ ըրած ատենը՝
Ասորիներուն առած վէրքերէն առողջանալու
համար Յեզրաելի դարձեր էր։) Եւ Եհու ը-
սաւ, Թէ որ կը հաճիք՝ փախուստական մը ան
քաղաքէն դուրս չելլէ, որ երթայ ու Յեզ-
րաելի մէջ պատմէ։
16 Ուստի Եհու հեծաւ ու Յեզրաելի գնաց, քան-
զի Յովրամ հոն պառկած էր. և Ոզոխիայի
Աքազիա թագաւորը Յովրամը տեսնելու իջեր
17 էր։ Ու Յեզրաելի մէջ աշտարակին վրայ
գտա մի կացներ էր, որ Եհուի գունդին գա-
լը տեսնելով՝ ըսաւ, Ես մէկ գունդ մը կը
տեսնեմ։ և Յովրամ ըսաւ, Մէկ ձիաւոր մը
առ ու անոնց դիմացը խրկէ, ու թող ըսէ,
18 Խաղաղութի՞ւն է։ Եւ ձիաւորը գնաց դի-
մաւորելու գնաց ու ըսաւ, Թագաւորը այս-
պէս կ'ըսէ. Խաղաղութի՞ւն է. ու Եհու ըսաւ,
Դուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի ընես. նոյա
անոնք։ Եւ գէշը պատմեց ու ըսաւ, Գնա-
գնամուրը մինչև անոնց գոմը գնաց, բայց
19 չդարձաւ։ Ու մէկ ուրիշ ձիաւոր մը խրկեց.
անիկա ալ անոնց գնաց ու ըսաւ, Թագաւորը
այսպէս կ'ըսէ. Խաղաղութի՞ւն է. և Եհու
ըսաւ, Դուն խաղաղութիւնը ի՞նչ պիտի ընես.
20 նոյա անոնք։ Ու գէշը պատմեց ու ըսաւ,
Մինչև անոնց գոմը գնաց, բայց չդարձաւ.
և սա ընթացքը Նամեսեան Եհուին ընթաց-
քին կը նմանի, քանզի կատաղաբար կը քշէ։
21 Ասոնք Յովրամ ըսաւ, Կապուտ պատրաս-
տէ. ու անոր կապը պատրաստեցին, և Իս-
րայէլի թագաւորը Յովրամ, ու Յուդայի
թագաւորը Ոզոխիա՝ ամէն մէկը իր կառքովը
ելան դիմաւորելու Եհուն, ու զանիկա Յեզ-
րաելացի Նաբովթին ագարակին մէջը գտան։
22 Եւ Յովրամ Եհուն տեսնելուն պէս ըսաւ,
Ով Եհու, խաղաղութի՞ւն է. ու անիկա ըսաւ,
Ի՞նչպէս խաղաղութիւն կ'ըլլայ, քանի որ քու
մօրդ Յեզաբելին պոռնկութիւնները ու կա-
23 խարդութիւնները կը շատնան։ Եւ Յովրամ
ձեռքերը դարձուց ու փախաւ, ու Ոզոխիա-
յին ըսաւ, Ով Ոզոխիա, դաւաճանութիւն
24 կայ։ Եւ Եհու ձեռքը ուժով բռնեց, ու
Յովրամին ուսերուն մէջտեղէն զարկաւ, ու
նետը անոր սրտէն ելաւ, և անիկա իր կառ-
25 քին մէջը կծկեցաւ։ Ու Եհու իր զօրագլու-
խին Բագեկարին ըսաւ, Առիկա վերցուր,
Յեզրաելացի Նաբովթին կալուածքի ագա-
րակին մէջը նետէ. քանզի միտքդ բեր որ
երբոր ես ու դուն անոր հօրը Աքաաբին ետեւէն
ձիաւոր էաք հնձած՝ քովէքով կ'երթայինք,
26 Տէրը անոր դէմ սա բանը ըսաւ. Տէրը
կ'ըսէ որ խրաոցնէ երէկ Նաբովթին արիւնը
ու անոր որդւոյն արիւնը տեսայ, ու քեզի
սա ագարակին մէջը պիտի հատուցանեմ,
կ'ըսէ Տէրը։ Անոր համար հիմա վերցուր զա-
նիկա՝ սա ագարակին մէջը նետէ՝ Տէրոջը բա-
ծին համեմատ։
27 Եւ Յուդայի Ոզոխիա թագաւորը ձիաւո-
րելով՝ պարտէզի տունը ճամբայն փա-
խաւ. ու Եհու անոր ետեւէն իյնալով՝ ըսաւ,
Անիկա ալ կառքին վրայ զարկէք. սա եղաւ
Գուրի ելքը Յեբղեամի քովը։ Եւ Ոզոխիա
Մակեդովի փախաւ, ու հոն մեռաւ։
28 Եւ անոր ծառաները զանիկա կառքով երու-
սաղէմ տարին, ու զանիկա Դաւիթի քաղա-
քը իր գերեզմանին մէջ իր հայրերուն հետ
թաղեցին։
29 Եւ Աքաաբի որդւոյն Յովրամին տասնմե-
կերորդ տարին Յուդայի վրայ թա-
գաւոր եղեր էր։
30 Եւ Յեհու Յեզրաելի եկաւ. ու Յեզաբէլ լսեց՝ Իր աչքերուն ծարոյը դրաւ և

---

1 ի գ Թագ. ժը. 4։
ի–ա Թագ. իե. 22։
2 ր Օր. իր. 36։
3 գ Թագ. ժգ. 10։
4 գ Թագ. իա. 21։ իբ. 19։ իա. 29։
5 գ Թագ. ժգ. 3։
6 ի գ Թագ. իա. 22։
Հար. 31. 36։
7 ի Երէմ. իհ. 23։
Յեհ. 24. 36։
8 գ Թագ. ժգ. 10։
9 Ամոս. իա. 7։
10 Գէն. ը. 23։
11 Գէն. ը. 23։
12 Ես. ը. 1։
Մատ. իա. 1։
13 Գէն. ը. 23։
14 Ես. ը. 1։
15 Գէն. ը. 23։
16 Գէն. ը. 23։
17 Գէն. ը. 23։
18 Գէն. ը. 23։
19 Գէն. ը. 23։
20 Գէն. ը. 23։
21 Գէն. ը. 23։
22 Գէն. ը. 23։
23 Գէն. ը. 23։
24 Գէն. ը. 23։
25 Գէն. ը. 23։
26 Գէն. ը. 23։
27 Գէն. ը. 23։
28 Գէն. ը. 23։
29 Գէն. ը. 23։
30 Գէն. ը. 23։

իր դլուխը զարդարից , ու պատուհանէն կը
31 նայէր ։ Ու երբոր Յեհու գանէն ներս կը մըտ-
նէր , անիկա լսաւ , Մինչ ի՞ւր ախոյը մեռցը-
32 նող Զամբրին յաղթութի՞ւն ։— Եւ Յե— իր
երեսը գէպ ի պատուհանը վերցուց , ու լսաւ ,
ինծի հետ ո՞վ կայ , ո՞վ . ու երկու ներքի-
33 սինները անոր նայեցան ։ Ասոնք լսաւ ,
Զանիկա վար նետեցէք . ու զանիկա վար նե-
տեցին , և անոր արիւնէն պատին ու ձիերուն
34 վրայ ցայտկից . ու կոխկրտուեց զանիկա ։ Եւ
ինքը ներս մտաւ ու կերաւ խմից , ու լսաւ ,
Հիմա ասոնց անիծած կնկանը հոգ տարէք ու
զանիկա թաղեցէք , քանզի թագաւորի աղ-
35 ջիկ է ։ Եւ զանիկա թաղելու գացին , բայց
անոր գագաթէն ու ոտքերէն ու ձեռքերուն
36 թաթիերէն չի գտան ուրիշ բան մը չգտան ։ Եւ
գարձան անոր պատմեցին . ու անիկա լսաւ ,
Ա՛ս է Տէրոջը խօսքը՝ որ իր ծառային Թես-
բացի Եղիային ձեռքովը խօսեցաւ՝ լսելով ,
Յեզաբելին ձարմինը Յեզրեելի ագարակին
37 մէջ չուները պիտի ուտեն . Ու Յեզաբելին
դիակը Յեզրեելի ագարակին մէջ գարաւ
երեսի վրայ եզող պղրի պէս պիտի ըլլայ ,
այնպէս որ չըսուի Թէ Աիկա Յեզաբելն է ։

ԳԼ · Ժ

1 Յեհու նամակներ խրկեց՝ Աքաաբին եօթանասուն որդիքը
որ քաղաքին մեծամեծները եւ խնամակալները եւ Աքաաբին
եղբայրները կրթողները՝ Յիզրէելի մէջ էին՝ Սամարիա
2 հրեշտակներուն ձեռքովը ։ Եւ հիմա երբոր այս նամակը ձեզ
հասնի , որովհետեւ ձեր տէրոջը որդիքը ձեզի հետ են ,
եւ կառքեր ու ձիեր եւ պարսպաշէն
3 տեղ զրահ ու վահաններ ալ ունիք . Ուրեմն
ձեր տէրոջը որդիներէն որն որ ազնիւ ու յար-
մար կը գտնէք՝ անիկա իր հօրը աթոռին վրա-
4 յ նստեցուցէք , ու ձեր տէրոջը տանը հա-
մար պատերազմ բռնեցէք ։ Ու անոնք խիստ շատ
վախցան , ու ըսին , Ահա երկու թագաւորներն
չկրցան անոր առջեւը կայնիլ , ու մենք ի՞նչ-
5 պէս պիտի կայնինք ։ Եւ պալատին հոգապահ-
պետը ու քաղաքապետը ու ծերերը եւ հո-
գաբարձուները Յեհուին հետ խրկեցին ու ը-
սին , Մենք քու ծառաներդ ենք , ու մեզի
ինչ որ հրամայես՝ պիտի ընենք . բնաւ մէկը
թագաւոր պիտի չդնենք . քու աչքերուդ
ազնիւ երևցածը ըրէ ։
6 Եւ անոնց նորէն նամակ մը գրեց՝ լսելով ,
Թէ որ դուք իմ հետս էք ու իմ խօսքս մտիկ
կ՚ընէք , ձեր տէրոջը որդւոցը գլուխները ա-
ռէք , ու վաղը այս ատենս ինծի Յեզրեէլ
եկէք ։ Ու թագաւորին որդիքը եօթանասուն
հոգի էին , ու զանոնք մեծցընող քաղաքի
7 մեծերուն քովը էին ։ Եւ նամակը անոնց հա-
սածին պէս՝ թագաւորին որդիները բռնեցին ,
ու եօթանասուն հոգի սպրթնցուցին , և անոնց
գլուխները կողմնակոթ մէջ դրին , ու անոր
8 խրկեցին Յեզրեէլ ։ Եւ լուրեր մը եկաւ ,
ու անոր պատմեց՝ լսելով , Թագաւորին որ-
դւոցը գլուխները բերին ։ Եւ անիկա ըսաւ ,
Զանոնք մինչև առտու դրանը քովը դրէք
9 երկու դէզ ընէք ։ Ու առտուընց դուրս ե-
լաւ կայնեցաւ , և բոլոր ժողովուրդին ըսաւ ,
Դուք արդար էք . ահա ես իմ տիրոջս դէմ
գլուխ վերցուցի ու զանիկա մեռուցի , բայց
10 ասոնք ամէնը ո՞վ մեռուցաւ ։ Հիմա գիտցէք
որ Տէրոջը խօսքէն երբեք ոչ մէկ բան
պիտի չկրնայ , որն որ Տէրը Աքաաբին տանը
համար խօսեցաւ . ու Տէրը իր ծառային
11 Եղիային ձեռքովը բանը բրաւ ։ Եւ Յե-
հու Յեզրեէլի մէջ Աքաաբին առնէն բոլոր մեծ-
ցածները , ու անոր բոլոր մեծ նախարարնե-
րը և մտերիմ բարեկամները , ու քահանան
մեռուցաւ , այնպէս որ անոր մնացորդ մը չմը-
12 նաց ։ Անկէ ետքը երբ Սամարիա գնաց . — ճամ-
բան վրայ հովիւներու ՝ բնակարան էն հաներէն ,
13 Յեհու Յուդայի Աքազիա թագաւորին եղբայր-
ները գտաւ , ու ըսաւ , Դուք ո՞վ էք ։
Եւ անոնք ըսին , Աքազիային եղբայրներն ենք ,
ու թագաւորին որդիները ու թագուհիին որ-
14 դիները ողջունելու կ՚իջանք ։ Ասոնք ան-
կա ըսաւ , Առնք ողջ բռնեցէք ։ Ու զանոնք
ողջ բռնեցին , և բնակարանի չորհրին քովը
մեռուցին զանոնք , որ քառասունեւերկու
հոգի էին . ու անոնց մէկը ողջ չթողուց ։
15 Եւ անկէ գնաց . ու իր դիմացը եկող Ռե-
քաբ որդին Յովնադաբը գտաւ , ու անոր
բարև տուաւ ու ըսաւ , Ինչպէս որ իմ սիրտս
քու սրտիդ հետ ուղիղ է , արդեօք քու սիր-
տդ ալ ինծի ուղիղ է ։ Եւ Յովնադաբ ըսաւ ,
Այո ։ Ուրեմն ձեռքդ տուր ։ Ու անիկա ձեռ-
քը տուաւ ։ Ու զանիկա կառքին մէջ իր քո-
16 վը առաւ , Եւ ըսաւ , Ինծի հետ եկուր , ու
Տէրոջը հասար ունեցած նախանձառութի-
ւնիս տես ։ այսպէս անոր կառքը հնծցու-
17 ցին զանիկա ։ Եւ Սամարիա գնաց , ու Սա-
մարիայի մէջ Աքաաբէն բոլոր մնացածները

զարկաւ , մինչև որ զանիկա բնակիլ բրաւ՝ ան խոստին համեմատ որ Տէրը եղիսային խոսեր էր ։

18 Եւ Յեհու բոլոր ժողովուրդը ժողվեց , ու անոնց բաւ , Աքաաբ բահագին քիչ ծառայութիւն բրաւ , Յեհու անոր շատ ծառայ-
19 յութիւն պիտի ընէ ։ Եւ հիմա Բահագին բոլոր մարգարէները , բոլոր ծառաները ու բոլոր քուրմերը բնեցէք , — մարդ մը պակաս չըլլայ , քանզի Բահագին մեծ գոհ ըսիս պիտի ընեմ ։ ամէն հան չգաներուզը պիտի չապրի ։ — Եհու խորհուրդ բրաւ , որ Բահագին ծառայութիւն բնդունելը բնակիլ բնէ ։
20 Եւ Եհու բաւ , Բահագին համար տօնախմբութիւն մը հաստատեցէք ։ ու ծանուցուի
21 բրին ։ Եւ Եհու բոլոր իսրայէլին գրկեց , ու Բահագին բոլոր ծառայութիւն բնդունելը եկան , ու չեկող մարդ չմնաց ։ եւ Բահագին տունը եկան , ու Բահագին տունը
22 ծայրէ ի ծայր լեցուեցաւ ։ Եւ հանդերձապետին բաւ , Բահագին բոլոր ծառայութիւն բնդունելուն պատմուճաններ հանէ ։ ու պատ-
23 մուճանները հանեց անոնց ։ Եւ Եհու Բենքադեր որդւոյն Յովնադաբին հետ Բահագին տունը մտաւ , ու Բահագին ծառայութիւն բնդունելուն բաւ , փնտռեցէք նայեցէք , չըլլայ որ հոս ձեզի հետ եհովային ծառաներէն հոգի գտնուի , բայց միայն Բահագին ծառայու-
24 թիւն բնդունելը ։ Եւ զոհեր ու ողջակէզներ բնելու մտան ։ ու Եհու իրեն հսամեր դուրսի ութսուն մարդ կայնեցուց , ու ըսաւ բաւ , Ով որ ձեր ձեռքը տաւած մարդոցմէն հոգի ազատի , իր անձը անոր անձին տակը պիտի
25 բլլայ ։ Ու երբոր ողջակէզը բրաւ բնելուց , Եհու աւրնադաձներուն ու զօրապետներուն բաւ , Գացէք , սատնք մարդուցէք ։ մարդ մը դուրս չելլէ ։ Ու զանոնք սուրէ անցուցին , և աւրնադաձներն ու զօրապետները ընկան
26 նետուցին ։ ու հետքը Բահագին տունը քաշա-
27 քը մտան ։ Եւ Բահագին տունը հարձանները հանեցին , ու զանոնք կրակով այրեցին ։ Եւ Բահագին արձանը կործանեցին , ու Բահագին տունը փլցուցին Նու զանիկա ար-
28 տաքնոց բրին մինչև ասօր ։ Աչսպէս Եհու
29 իսրայէլէն բնակիլ բրաւ Բահագը ։ Սակայն Եհու՝ իսրայէլին մեզանելուզ տուող Նաբատեանի Երոբովամին մեզքերէն՝ այսինքն Բեթէլի ու Դանի մէջ եղող ոսկի որթերէն հետ չկենցաւ ։
30 Եւ Տէրը Եհուին բաւ , Որովհետև դուն իմ աչքերուս առջեւ ուղիղ եղածը ի գործ դնելով՝ ազէկ բրիր , — Աքաաբին տանը բոլոր իմ սրտիս մէջը եղածին համեմատ բրիր ,
31 չորրորդ ազգը իսրայէլի վրայ պիտի նստին ։ Բայց Եհու իսրայէլի Տէր Աստուծոյն օրէնքին մէջը բոլոր սրտով քալելու զգուշութիւն չբրաւ , — իսրայէլին մեզանելուզ տուող Երոբովամին մեզքերէն հետ չկենցաւ ։
32 Ան օրերը Տէրը սկսաւ իսրայէլը դկտրել ։ Ազգայել իսրայէլացւոց բոլոր արմնանեներուն
33 մէջը զանոնք զարկաւ , Յորդանանէն դէպի արեւելք բոլոր Գաղաադացւոց երկիրը , այսինքն Գադեանները , Բուբենեանները ու Մանասեանները՝ Արնոն ձորին վրայ եղող Արոերէն մինչև Գաղաադ ու Բասան ։
34 Եւ Եհուին մնացորդ պատմութիւնը ու ամէն բրածը ու բոլոր զօրութիւնը՝ ահա իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց գրքին
35 մէջ գրուած է ։ Եւ Եհու իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու զանիկա Սամարիոյի մէջ թաղեցին ։ և անոր որդին Յովաքազ անոր տե-
36 ղը Թագաւոր եղաւ ։ Ու Եհուին իսրայէլի վրայ Սամարիոյի մէջ Թագաւորութիւն բրած օրերը քսանուութը տարի էր ։

ԳԼ ։ ԺԱ

1 Գոթողիա բոլոր Թագաւորի որդիքը լսեցած ատեն , Ե-
ֆեր իր Ե-ռաթիւն հարցրուելը ձեռքէն կ՚ազատէ ։ ու փչ տարի
Աստուծոյ տանը մէջ կը պահուի ։ Ե-ֆերն՝ հարիւրապե-
տներուն պատուիրելով տարին Թագաւոր
կ՚ծնի Ե-ֆերը ։ 13 Գոթողիա կը պատմուի ։ 17 Ե-ֆեր-
Աստուծոյ հրեշտակապետին ընկերն կը հաստատէ ։

1 Եւ Ո-քոզիասին մայրը Գոթողիա իր որդւոյն մեռնելը տեսնելով , եկաւ բոլոր Թագաւորա-
2 կան սերունդը բնաջինջ բրաւ ։ Բայց Յովրամ Թագաւորին աղջիկը՝ Ո-քոզիասին քոյրը Յոսաբէթ Ո-քոզիասին որդին Յովաս առաւ , ու Թագաւորին պատանեաց որդւոյը մէջէն գող-
ցաւ զանիկա ու անոր դայեակը . և Գոթողիայէն երեսէն անկողիններու տեղ մէջ
3 պահեցին զանիկա , ու չմեռցուեցաւ ։ Եւ տասիկա անոր հետ վեց տարի Տէրոջը տանը մէջ պահուեցաւ ։ ու երկրին վրայ Գոթողիա Թագաւորութիւն կ՚ընէր ։
4 Ու եհովեանադաց տարին Յովհադա հարիւրապետներ , և հարիւրապետներ , Քերեթացիներ ու աւրնադաձները կանչեց , և զանոնք իր քովը Տէրոջը տունը բերաւ , ու անոնց հետ ուխտ բրաւ , ու Տէրոջը տանը մէջ անոնց երդում ընել տուաւ , ու Թագա-
5 ւորին որդին անոնց ցուցուց ։ Եւ անոնց պատուիրելով բաւ , Ձեր ընելու բանը սա է ։ Ձեր երրորդ մասը՝ որ Շաբաթ ըշ պիտի մտնեն , Թագաւորին տանը պահապանութիւնը բ-

---

ֆ Թագ · խ · 21 ։
ձ Թագ · Ժգ · 21 ։ 24 ։
ի Թագ · խբ · 8 ։
ղ Նէե · ուռնիա ։

Նէե · գրեկեր ։
ճ Թագ · Ժգ · 24 ։
ղ Թագ · բ · 29 ։
ն Թագ · Ժգ · 23 ։

յ Նէե · գ · 11 · Դան · բ · 5 · գ · 29 ։
շ Թագ · Ժբ · 23 ։
ո Ցկս · հմբ · 21 · Գէ ·

Ժգ · 1 · 10 · Ժգ · 23 · Ժէ · 8 · 12 ։
չ Թագ · Ժգ · 10 ։
ս Նէե · Նպշտաեէլ ։
տ Գէ · ը · 11 ։

Ամաբ · ա · 2 ։

—

Գէ · ը · 28 ։

ր Ր Մն · խբ · 10 ։
ց Ր Մն · խբ · 11 ։
ւ Ր Մն · խգ · 1 · Եա ։
ք — Մն · բ · 23 ։

6 Նէն · Ի· երրորդ մնաց՝ Սուբի գաւառ , ու
երրորդ մնան ալ սարչանդակաց Եանի գա-
ւառ Խոքի · և այսպէս տանը պահպանեալքնեը
7 քնէք որ մնայ մի չմնայ · Ի· Ձևամ երկու
գաւազք՝ այսինքն ան ամէնը որ չարաքի ուշ տի-
ան էլլէն , Թագաւորին բոլորովին Տէրոջը
8 տանը պահպանեալքն քնէն · Իւ ամէն մնայ
իր գէնքերը Ձևո՛ր՝ Թագաւորին չորս կողմ
առնէք · ու կարգ երբէն Նեթա մնեղը պահ-
պանի · ու Թագաւորին Հնար ըլլաք՝ անոր
երած ու մնած տանը ·
9 Եւ Նահրեւրագետներդը Յովհաքա քահա-
նային բոլոր պատուիրածներդը ըրին · ու ամէն
մէկը իր մնայ իկը առաւ՝ քէչ չարաքի ուշ տի-
նայներդը և քէչ չարաքի ուշ էլլայներդ , ու Յո-
10 վհաքա քահանային քովը Նկան · Իւ քահա-
նան՝ Տէրոջը տանը եղած Դաւիթի Թագաւո-
րին նիզակներդը ու վահաններդը Նահրեւրագետ-
11 նեբուն առաւ · Ի· սարչանդակներդը ա-
մէն մնայ իր գէնքը Ձևո՛ր՝ տանը ակ կող-
մէն մինչև Ձախ կողմը՝ անգամ Խոյի
12 քովը Թագաւորին բոլորտիքը կայնեցան · Իւ
Թագաւորին որդին Հանեց , ու անոր վրայ
Թագը ու վկայութիւնը դրաւ · և զանիկա
Թագաւոր ըրին ու օծեցին , ու ծափ զար-
նելով բան՝ Նկեցին ասլքայ ·
13 Եւ Գոմպահ՝ երրոր վազազ ժողովուր-
դին ձայնը լսեց , Տէրոջը տանը ժողովուրդին
14 Նկաւ · Ի· անոնց որ անա Թագաւորը քան
սիմքոնի Նայնին քովը կայնելը էր , և
գօրապետներդը ու փողերը Թագաւորին քովը
Նէին , ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախա-
նալով՝ փողեր կը հնչեցնելին · անատնեը Գո-
Թոլիա իր Հանդ երձներդը պատռեց ու պատաս ,
15 Դաւաճանութիւն է , դաւաճանութիւն · Իւ
Յովհաքա քահանան զօրքերուն վրայ եղող
Հարիւրապետներուն Հրամայեց , ու անոնց
ըսաւ , Ասիկա կարգ երուն միջէն Հանեցէք ,
ու ասոր Եանէն զացողը սրով մեռցուցէք ·
(քանզի քահանան ըսեր էր որ Տէրոջը տա-
16 նը միջ չմեռցուի ·) Եւ անոր վրայ ձեռքեր-
նէն երկրնցուցին · ու երրոր անիկա Թագա-
ւորական տունը մտնող ձիերուն Ճամբայէն
կ՛երթար՝ Հոն մեռցուեցաւ ·
17 Եւ Յովհաքա Տէրոջը ու Թագաւորին ու
ժողովուրդին միջտեղը ուխտ ըրաւ , որ Տէրոջը
ժողովուրդը ըլլան · Նաև Թագաւորին ու ժո-
18 ղովուրդին միջտեղը · Ի· երկրին բոլոր ժո-
ղովուրդը Բահապին տունը մտան , և զանի-
կա կործանեցին , և անոր սեղաններդը ու կուռ-
քերը Նկոր կոր ըրին , և Բահապին քուր-
մը Մատթանը սեղաններուն առջև սպանեցին ·
ու Նքահանան Տէրոջը տանը միջ պաշ-
19 տօնեաներ գրաւ · Իւ Հարիւրապետներդը ,
Քերեթացիներդը ու սարչանդակներդը , ու
երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ , և Թագա-
ւորը Տէրոջը տանէն իջեցուցին , ու սարչան-
դակաց գրաներ ճամբայէն Թագաւորին տանը
մտան · և անիկա Թագաւորներուն աթոռին
20 վրայ նստաւ · Ի· երկրին բոլոր ժողովուրդը
ուրախացաւ , ու քաղաքը հանդարտութեան
միջ էր · իսկ Գոթոլիան Թագաւորական սա-
21 նը սրով մեռցուցին · Յովաս եօթը տա-
րեկան էր երրոր Թագաւոր եղաւ ·

ԳԼ · ԺՌ

1 Յեհուի եօթներորդ տարին Յովաս Թագա-
ւոր եղաւ , ու երուսաղէմի միջ քառասուն
տարի Թագաւորութիւն ըրաւ · ու անոր մօրը
2 անունը Սաբիա էր՝ Բերսաբէէ · Իւ Յո-
վհաս Տէրոջը առջև ուղղութիւն ըրաւ ան
բոլոր օրերուն միջ՝ որ Յովհադա քահանան
3 անոր կը սորվեցնէր · Բայց Նբարձր տեղերը
չվերցան · ժողովուրդը տակաւին բարձր
տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ
կը ծխէին ·
4 Եւ Յովաս քահանաներուն ըսաւ , Նտէրոջը
տանը բերուած սուրբ բաներուն բոլոր ասոնք,
Նհամրուած մարդոց ասոնք , Նդինը կորուած
անձինքներուն ասոնք , և ան բոլոր ասոնք՝
որ Նմարդոց մի Տէրոջը տանը բերելու կամք
5 կ՛ընէ , քահանաները՝ ամէն մարդ իրմէնց ճան-
չացողներէն առնեն , ու տանը փլած տեղերը
իրենք նորոգեն , ուր որ փլած տեղ մի գտնուի ·
6 Սակայն Յովաս Թագաւորին քառասունե-
րեքերորդ տարին Նքահանաները տանը փլած
7 տեղերը շնորոգեցին · Եւ Յովաս Թագա-
ւոր Նէն կանչեց Յովհադա քահանան ու Ն-
քահանաները , և անոնց ըսաւ , Տանը փլած
տեղերը ինչո՞ւ չէք նորոգեր · ու հիմա ձեր
ճանչցողներէն Ն՛ոչ — առակ մի առնէք ,
հապա զանիկա տանը փլած տեղերուն համար
8 առէք · Եւ քահանաները հաւանութիւն
տուին , որ իրենք առակ չառնեն ժողովուր-
դէն , Ն՛ոչ ալ տանը փլած տեղերը նորո-
9 գեն · Եւ Յովհադա քահանան Նմէկ մեռակ
մի առաւ , ու անոր վրան ծակ մը ծակեց , ու
զանիկա սեզաքին քովը՝ Տէրոջը տունը մտնող
ներուն աջ կողմի գրաւ · և դուռը պահող
քահանաները Տէրոջը տանը բերուած բոլոր
10 ադուռ հան կը դնէին · Ի· երբոր կը տեսնէին

ե ր Ա՛ն · իդ · ե ·
ը — թ՛ոգ · ժ · ԺԱ ·
ի ր Ա՛ն · իդ · ԺԳ · եւ ·
ի Նշ՝ սարչանդակ
Ներքեւ ե՛ն

ր Գէ · իդ · ե · ր Ա՛ն ·
էդ · ԼԱ ·
ր ր Ա՛ն · իդ · ԺԸ ·
ր ր թ՛ոգ · ժ · ե ·
լ Գէ · ժ · ԼԸ ·

ր ր Օչ · ժբ · ե · ր
Ա՛ն · իդ · ԺԴ ·
ր ր Ա՛ն · իդ · ԺԳ · եւ ·
ր ր Ա՛ն · իդ · ե ·
—

— ր Ա՛ն · իդ · ե ·
ր գ թ՛ոգ · ժ · ԺԱ ·
իբ · ԼԱ · Գէ · ժգ ·
ե ·
գ Գէ · իբ · ե ·

դ Նէ · է · ԺԳ ·
ե Գ՛ե · բև · ե · = Ա՛ն ·
իբ՛ · ե ·
զ ր Ա՛ն · իդ · ե ·

է Կռ՝ առանց Նոր-
գելու տանը փլած
տեղերուն տեղը ·
ը ր Ա՛ն · իդ · ե · եւ ·

որ անառակին մէջ առակը չատցիր է , թագաւորին դրագիրը ու մեծ քահանան կ՚երկնին , ու Տէրոջը առաջը գանուած առակը համբերով
11 կը ծրագրին · եւ պատրաստուած առակը՝ Տէրոջը առաջը դէպի վրայ գրուած բանաւորներուն ձեռքը կու տային , որ անոնք Տէրոջը առաջը մէջ գործով հաւատան ու չխնայեցնեն
12 եւ պիտակ իրենց ու քահանայապետը վճարին · նաեւ Տէրոջը առաջը փրած տեղատեղքը նորոգելու համար փայտեր ու տաշուած քարեր ծախու առնին , և առաջը նորոգութեանը համար բոլոր պէտք եղած բաներուն ծախք
13 բնին · բայց Տէրոջը առաջը բերուած առակին՝ Տէրոջը առաջը համար արծաթէ գաւաթներ , բազմակարներ , կանթեր , փողեր ու ոսկի առաջներ կամ արծաթէ առաջներ առնեն
14 չչինուելցած · գանգի բանաւորներուն կու տային գանելիք , որ անով Տէրոջը առաջը նորոգեն ·
15 եւ որոնց ձեռքը որ կը յանձնէին առ առակը՝ բանաւորներուն տալու համար , ՚առնցին հաշիւ չէին առներ · քանզի անոնք հաւատարիմ
16 մարդիկ կ՚աշխատէին · Քանզի առաջը ոսկի ու մեղքի առակը Տէրոջը առաջը չէր մտներ , ՚առնիկա քահանայապետուն կ՚բլլար ·
17 Ասոնցնէ ՚Ազայէլ թագաւորը եկաւ՝ Գեթի դէմ պատերազմ բրաւ , ու զանոնք առաւ · եւ երբ ՚Ազայէլ իր երեսը դարձուց
18 Ձուդայ , որ երուսաղէմի վրայ էլլէ · եւ Յուդայի թագաւորը Յովաս իր հայրերուն Յուդայի թագաւորներուն՝ Յովասափատին ու Յովրամին եւ Աքազիայէն ՚առնցած բոլոր առաջը բաներըը , ու իր նուիրածը , և Տէրոջը առաջը ու թագաւորական առաջը գանձերուն մէջը գտնուած բոլոր ոսկին առաւ , ու Ասորւոց Ազայէլ թագաւորին ղրկեց , որ Երուսաղէմէ վրայէն ՚նոր քաշուեցաւ ·
19 Եւ Յովասին մնացորդը պատմութիւնները ու անոր բոլոր բրածը՝ ահա Ձուդայի թագաւորներուն ժամանակագրութեան մէջ գրուած է ·
20 եւ ՚անոր ծառաները ոտք եղան , ու ՚ուխտ դիզ գաւազանագործներուն բրին · ու Յովասը գերեզմանին Մելոնի տանը մէջ , որ Սիլլային դան ՚ի վայրին
21 վրայ է · եւ անոր ծառաները՝ Յամեխի որդին Յովզաբադը ու Յովսիի որդին Յովզաբադ , զանոնք գարկին , ու մեռաւ · և զանոնք իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին · ու անոր տեղը անոր որդին ՚Ամասիա թագաւոր եղաւ ·

ԳԼ · ԺԹ

1 Յովսաքազին չորս վեցտասներորդ · ՚ի Յովսիայ Ակքազիայի Նեղոբիմ կը կոչ · բոլոր ազգերուն կը ըրտանչ · 2 Յովաս անոր տեղը կը յաջորդէ · 10 Յովսին չորս վեցտասներորդ · 12 Եղիսէ

ֆ Տէս բ Մ · ֆգ · ֆ · ֆ · ֆ

13 յիւսատակաց գրքին մէջ գրուած է։ Ու Ժո-
վան իր հայրերուն հետ քնացաւ, և անոր
աճիւնը Երբռովամ Նաամա։ ու Բաման խորա-
կէլի թագաւորութեան հետ Յուդայի մէջ
թագաւորեց։

14 Ու եղիւհ իր մեռնելու հիւանդութիւնով
հիւանդացաւ, և Խոզայէլի թագաւորը Ժո-
վան անոր ըլլաւ, ու անոր երեսին վրայ լացաւ
ու բաւ, Հայդը իմ, հայդը իմ, Իսրայէլին
15 կառքը ու անոր ձիաւորները։ Ու եղիւհ անոր
բաւ, Մինչ ազնգ մը ու նետեր առ. և անի-
16 կա ազնգ մը ու նետեր առաւ։ Ու Խոզայէլի
թագաւորին բաւ, Ձեռքդ ազեղին վրայ
հնծցուր, և անիկա ձեռքը հնծցուց. ու եղի-
ւհ իր ձեռքերը թագաւորին ձեռքերուն վրայ
17 դրաւ, Ու բաւ, Արեւելեան կողմի պատու-
հանը բայ. ան ալ բացաւ. ու եղիւհ ըսաւ,
Նետէ. ան ալ նետեց։ Ասոնց եղեռնը ըսաւ,
Տէրոջը փրկութեան նետ, ու Ասորւոց դէմ
փրկութեան նետը. քանզի Ասորիները Ափեկի
18 մէջ պիտի զարնես մինչև որ հատցնես։ Նաև
բաւ, Նետերը առ. ու անիկա առաւ.
և Խոզայէլի թագաւորին ըսաւ, Գետինը
զարկ. ու անիկա երեք անգամ քովնէ զար-
19 կաւ ու կեցաւ։ Եւ Աստուծոյ մարդը անոր
բարկացաւով բաւ, Թէ որ հինգ կամ վեց
անգամ զարնէիր, անատնը Ասորիները պիտի
զարնէիր ու պիտի հատցնէիր. բայց հիմա
Ասորիները քեզ երեք անգամ պիտի զարնեն։
20 Ու եղիւհ մեռաւ, և զանիկա թաղեցին։
Ու Հնաւեանց առին Մոաբացոց գունդե-
21 րը երկրին վրայ եկան։ Ու երբոր մարդ մը
կը թաղէին՝ անա գունդ մը տեսան, ու մարդը
եղիւհին գերեզմանը նետեցին. և ան մարդը
եղիւհին ոսկորներուն դպաւ՝ կենդա-
նացաւ ու իր ոտքերուն վրայ կայնեցաւ։
22 Եւ Ասորւոց Ազայէլ թագաւորը Յոա-
քազին բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլը նեղեց։
23 Բայց Տէրը Երբահամին, խնայեցաւ ու ող-
ջմիտ եղաւ իրենց համար՝ անոնց
ազգմէնցաւ ու դիմեցին բրաւ, և մինչև
հիմա չուզեց զանոնք կորսնցնել, ու
զանոնք դեռ իր երեսէն չձգեց։
24 Եւ Ասորւոց Ազայէլ թագաւորը մեռաւ,
ու անոր տեղը անոր որդին Բենհադադ թա-
25 գաւոր եղաւ։ Եւ Յոաքազին որդին Յոահաս
Ազայէլի որդւոյն Բենհադադին ձեռքէն նո-
առաւ ան քաղաքները, որ Ազայէլ անոր հօրը
Յոահասի ձեռքէն պատերազմով առեր էր։
Յոաս զանիկա երեք անգամ զարկաւ, ու
Իսրայէլին քաղաքները նո առաւ։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ամասիայի բարի վարմունքը։ 3 Իր հայրը մեռցնելուն
իր բոլոր ոգեւոր գործակիցները։ 7 Իր բոլոր յաղթու-
թիւնը Եդոմի վրայ։ 8 Ամասիա Յոահազ կը գրգռէ՝ բայց անկէ կը
յաղթուի ու կը կողոպտուի։ 11 Երուսաղէմ Յոահազ
ոտքը կը յաղթուի։ 17 Ամասիա գաւառաներու մէջ
կը մեռցուի։ 21 Ազարիա անոր յաջորդը կ'ըլլայ։ 23 Երու-
սաղէմի չորս վտանգները։ 28 Ձիաւորներ անոր ոտքը կը յաղթուին։

1 Իսրայէլի թագաւորին Յոահազայ որդին
Յոաս երկրորդ տարին Յուդայի թագաւորին
Ամասիա որդին Ամասիա թագաւոր եղաւ։
2 Քսանհինգ տարեկան էր երբոր թա-
գաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ քսանեւինը
տարի թագաւորեցաւ։ ԵՒ անոր մօրը
անունը Յոադան էր ու երուսաղէմցի էր։
3 Ու Տէրոջը աչքին ուղղութիւնը բրաւ, բայց
ոչ իր հօրը Դաւիթին պէս. իր հօրը Յոահասին
4 բոլոր բրածներուն համեմատ բրաւ։ Սակայն
բարձր տեղերը չվերցուցին. ժողովուրդը
տակաւին բարձր տեղերու վրայ գոհ կը մա-
5 տուցանէին ու խունկ կը ծխէին։ Ու երբոր
թագաւորութիւնը անոր ձեռքին մէջ հաս-
տատուեցաւ՝ իր ծառաները սպաննեց, որոնք
6 իր հայրը թագաւորը սպաններ էին։ Բայց
սպաննողներուն որդիքը չսպաննեց, ինչպէս որ
Մովսէսին օրինաց գրքին մէջ գրուած է, որ
Տէրը պատուիրեց ըսելով, Հայրերուն հա-
մար հայրերը չպիտի մեռցուին ու հայրերուն հա-
մար որդիք իր յանցանքին համար պիտի մեռցուին։
7 Աղիկա Ադի ձորին մէջ Եդոմացի տասը հազար եղող
մարդիկը զարկաւ, ու վէմը պատերազմով
առաւ, և անոր անունը Յեկթէել կոչեց
մինչև այս օրս։
8 Յոաս Ամասիա Խոզայէլի թագաւորին
Եհուի որդւոյն Յովախազի որդւոյն Յոահասին
դեսպաններ խրկեց՝ ըսելով, Եկուր՝ երես և-
9 րեսի տեսնուինք։ Եւ Խոզայէլի Յոահաս թա-
գաւորը Յուդայի Ամասիա թագաւորին
խրկեց ու բաւ, Լիբանանի փուշը Լիբա-
նանի եղեւնափայտին դեսպան խրկեց՝ ըսելով,
Քու աղջիկդ իմ տղուս կնիկ տուր. բայց Լի-
բանանի մէջ եղող գազանները անցան,
10 ու փուշը կոխկրտեցին։ Իրաւ եդոմացիները
զարկիր, ու Ս.քու սիրտդ քեզ հպարտա-
ցուց. Ս.քու փառքովդ գոհ եղիր, ու տուն
նստէ. քանզի ինչո՞ւ համար չարութիւնան
խառնուխ, որ իյնաս դուն ու քեզի հետ
11 Յուդան ալ։ Բայց Ամասիա մտիկ չբրաւ։
Ուստի Խոզայէլի Յոահաս թագաւորը եկաւ, և
ինքը ու Յուդայի Ամասիա թագաւորը Յո-
դայի Բեթսամիսին մէջ երես երեսի տես-

1 Գէ. բ. 19։
2 գ Թագ. բ. 18։
3 Հմր. 25։
4 Գէ. ը. 18։
5 Գէ. ժգ. 27։
6 Եզ. իբ. 13։
7 Եզ. բ. 34. 35։
8 Հմր. 13. 19։
— Գէ. ժգ. 10։
9 բ Մն. իե. 1։
10 գ Թագ. բ. 3։
11 Գէ. ժբ. 33։
12 բ Օբ. իգ. 16. Ե.
ըմկ. ժը. 4. 30։
13 բ Մն. իե. 17. 18։
և.
14 Տե. Դատ. բ. 3։
15 գ Թագ. գ. 33։
16 բ Օբ. ը. 14. բ Մն.
ը. 25։ Եզեկ. իբ.
9. 11. Ամր. բ. 4։
Երէմ. մաս. գ.
17։ Ամր. ը. 1։
17 Ես. ժբ. 28. իս.
16։

12 Նաեւցան՝ եւ Ցուդա խոյակելին առջեւը յապ-
հաեւցաւ, ու առջեն ելաղ իր վրանը փա-
13 խաւ. եւ խոյակելի Ցոաքա թագաւորը՝ Ա-քո-
զեայի որդւոյն Ցոաքասին որդին Ամասիան Ցու-
դայի թագաւորը բնեհասելուի մէջ բռնեց,
ու երուսաղէմ եկաւ, ու Եփրեմի դռնէն
մինչեւ Անկեան դուռը երուսաղէմի պարսպ-
14 պին չորս հարիւր կանգուն փլցուց. եւ որ-
քան ոսկին ու արծաթը՝ ու Ցէրոզը տաներ մէջ
ու թագաւորին տներ գանձերուն մէջ գրա-
նուած բոլոր առնելիները առաւ, և պատանդ-
ներ ալ ---, ու Սամարիա դարձաւ.
15 Եւ Ցոաքասին գործքերուն մնացորդ պատ-
մուճիները ու անոր զօրութիւնը և Ցուդայի
Ամասիա թագաւորին հետ բրուած պատերազ-
մին՝ անոնք Իսրայէլի թագաւորներուն գիշատա-
16 կաց գրքին մէջ գրուած է. Ու Ցոաքաս իր
հայրերուն հետ քնացաւ, և Իսրայէլի թա-
գաւորներուն հետ Սամարիոյի մէջ թագուե-
ցաւ. ու անոր տեղը անոր որդին Երոբովամ
թագաւոր եղաւ.
17 Եւ Ցուդայի թագաւորը՝ Ցոաքասի որդին
Ամասիա՝ Իսրայէլի թագաւորին Ցոաքազայի
մահուանէ յետոյ Ցոաքասի մեռնելէն ետքը տասնհինգ
18 տարի ապրեցաւ. Ու Ամասիային մնացորդ
պատմութիւնը ահա Ցուդայի թագաւորներ-
ուն գիշատակաց գրքին մէջ գրուած է.
19 Անոր դէմ երուսաղէմի մէջ դաւաճանութիւն
բրին, և անիկա Լաքիս փախաւ. բայց անոր
ետեւէն Լաքիս հասէ խրկեցին, ու ան-
20 կոն հոն մեռցուցին. եւ զանիկա ձիերով վերցու-
ցին, ու երուսաղէմ իր հայրերուն հետ թա-
21 ղին քաղաքին մէջ թաղուեցաւ. եւ բոլոր
Ցուդայի ժողովուրդը Ազարիան առին, որ
տասնուվեց տարեկան էր, ու զանիկա իր հո-
22 րը Ամասիային տեղը թագաւոր դրին. Ան-
կա Ելոմը շինեց, ու թագաւորը իր հայ-
րերուն հետ քնացաւէն ետքը զանիկա Ցու-
դայեն հետ դարձուց.
23 Ցուդայի թագաւորին՝ Ցոաքասի որդւոյն
Ամասիային տասնուհինգերորդ տարին՝ Իսրա-
յէլի Ցոաքազ թագաւորին որդին Երոբովամ
Սամարիոյի մէջ թագաւոր եղաւ, -- քառա-
24 սունմէկ տարի Ի---ուէց. եւ Ցէրոզը ա-
ղեկը չարութիւն բրաւ, -- Իսրայէլին մեղան-
չել տուող Նաբատեան Երոբովամին բոլոր մեղ-
25 քերէն ետ չկեցաւ. Ասիկա Իսրայէլին աս-
մանը Ամաթի մուտքէն Արաբա ծովը
ետ դարձուց՝ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն խօս-
քին համեմատ, որ իր ծառային Գէթքեփեն
բացի Ամիթեան Ցովնան մարգարէին ձեռ-
26 քով խօսեր էր. Քանզի Տէրը տեսաւ թա-
խոյակելին խիստ տասուկ տառապանքը, որ հաչ
գոյուած ու ոչ ձգուած կար, ու Իսրայէլ
27 օգնական ալ չունէր. Եւ Տէրը չըսաւ որ
Իսրայէլին անունը երկինքի տակէն բնաջինջ
ընէ. ուստի Ցոաքասեան Երոբովամին ձեռ-
քով զանոնք ապատեց.
28 Ու Երոբովամին մնացորդ պատմութիւնը,
և անոր բոլոր բրածը, ու պատերազմները
քաղուածները, և Դամասկոսը ու Եմաթը Ցու-
դային հետ դարձընելը Իսրայէլի մէջ՝ ահա
Իսրայէլի թագաւորներուն գիշատակաց գրքին
29 մէջ գրուած է. Ու Երոբովամ իր հայրե-
րուն՝ Իսրայէլի թագաւորներուն հետ քնա-
ցաւ, և անոր տեղը անոր որդին Զաքարիա
թագաւոր եղաւ.

ԳԼ. ԺԵ

1 Ամրոյիի բարի վարուեցաւ. 3 Ընկճուած կը մնայ, ու
Ցոթամ անոր յաջորդը կ'ըլլայ. 5 Ջարդիս Ցէրոբ վեր-
ջին անգամը չար կերպով կը թագաւորի. ու Սիդկիան կը
սպանի, 32 Եւ Ցոթամ ալ թագաւորելէն ետեւ մեռնի,
յետոյ կը սպանուի. 36 Մանասէ Ասորեստանի Փուղ թա-
գաւորին գալուխքը կը գրուածը. 37 Փեկեհ Փեկեհիէն կը սպանուի. 37 Փեկեհ
թագաւոր կ'ըլլայ. 38 Ցոթամ կը մեռնի, ու Ահազ կը սպանուի.

1 Ամրոյիի Երոբովամ թագաւորին քառասու-
եօթներորդ տարին՝ Ցուդայի Ամասիա թա-
գաւորին որդին Ազարիա թագաւոր եղաւ.
2 Անիկա տասնեւվեց տարեկան էր երբոր թա-
գաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ յիսունեւ-
երկու տարի թագաւորեցաւ. և անոր
մօրը անունը Եկեքելիա էր, ու երուսաղէմա-
3 ցի էր. եւ ան ալ Տէրոջը աչքին ուղղութիւն
բրաւ՝ իր հօրը Ամասիային բոլոր բրածին
4 պէս. Բայց բարձր տեղերը չվերցան. ժո-
ղովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զո-
5 հեր կը մատուցանէին ու խունկ կը ծխէին. Եւ
Տէրը Թագաւորը զարկաւ, ու մինչեւ իր մա-
հուան օրը բորոտած էր, և Ցազատան մը մէջ
կը բնակէր. ու պալատին վրայ Ցոթամ թագա-
ւորին որդին Ցամբիամ էր, ու անիկա կը
դատէր երկրին ժողովուրդը.
6 Եւ Ազարիային մնացորդ պատմութիւնը ու
անոր բոլոր բրածը՝ ահա Ցուդայի թագաւոր-
ներուն գիշատակաց գրքին մէջ գրուած է.
7 Ու Ազարիա իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու
Դաւթի քաղաքին մէջ թաղեցին. և անոր տեղը անոր որ-
դին Ցոթամ թագաւոր եղաւ.
8 Ցուդայի Ազարիա թագաւորին երեսունեւ-

ե Նեհմ. ը · 18 · մր · 19 ·
ի Ներ. ը · 38 · Ջազ. մդ · 19 ·
ի գ Թագ. ժ · 11 ·
ի Գէ · մդ · 18 ·
ի ը Թագ. թե · 34 · Եա ·
ի Ցեր. մ · 31 ·
ի Կո՛ Ցազան · ասոր գէ · 13 · ր Մն · իգ · 1 ·
ի Գէ · մգ · 8 · ր Մն · իգ · 1 ·
ի Թագ. մգ · 33 · կգ · 1 ·
ի ը Օր · գ · 17 ·
ի Եես · մբ · 13 ·
ի Ցոշ. ա · 1 · Մասն. մր · 38 · 40 ·
ի Գէ · մգ · 4 ·
ի ը Օր · ը · 38 ·
ի Գէ · մգ · 3 ·
ի Կո՛ Ցազարիա նոյնն է Ցոզիա թագաւորին հետ գործընկերը.
ի ր Թագ · ը · 6 · գ Թագ · մա · 24 · ր Մն · ը · 3 ·
ի Գէ · մե · 3 ·
ի Գէ · մգ · 21 · ր Մն · իգ · 1 · 3 · 4 ·
ի Հմր · 32 · Գէ · մր · 3 · մգ · 4 ·
ի ը Մն · իգ · 19—21 ·
ի Գէ · մգ · 25 ·
ի ը Մն · իգ · 23 ·

ուխտդրդ. ասեին՝ Իսրայէլի վրայ Բերթո-
վամին որդին Զաքարիա Թագաւոր եղաւ Սա-
9 մարիոյն մէջ, — վեց ամիս [1]Տէրեց։ Եւ
անոնիկա իր հայրերուն ըրածին պէս Տէրոջը աչ-
քին չարութիւն ըրաւ, — Իսրայէլին մեղան-
չել տուող Նաբաւտեան Երոբոամին մեղքե-
10 րէն ետ չկեցաւ։ Ու Յաբիսի որդին Սեղլում
անոր դէմ դաւ դրաւ ու զանիկա ժողո-
վուրդին առջեւը զարկաւ սպաննեց, ու անոր
տեղը ինքը Թագաւոր եղաւ։
11 Եւ Զաքարիային մնացորդ պատմութիւնը
անոնց Իսրայէլի Թագաւորներուն յիշատակաց
12 գրքին մէջ գրուած է։ Այսպէս [2]Տէրոջը խօսքն
էր որ Եհուին խօսեր էր ըսելով, Իսրայէլի
աթոռին վրայ քու որդիդդ մինչեւ չորրորդ
սերդը պիտի նստին։ Ու այնպէս եղաւ։
13 Յաբիսի որդին Սեղլում Ուզիայի [3]Ողիա
Թագաւորին երեսունմէկերորդ տարին թա-
գաւոր եղաւ, ու Սամարիայի մէջ մէկ ամիս
14 Թագաւորութիւն ըրաւ։ Եւ Գադդիի որդին
Մանայեմ [4]Թերսայէն եղաւ, ու Սամարիա
եկաւ. և Սամարիայի մէջ Յաբիսի որդին
Սեղլումը զարկաւ սպաննեց, ու անոր տեղը
ինքը Թագաւոր եղաւ։
15 Ու Սեղլումին մնացորդ պատմութիւնը ու
րուած դաւաճանութիւնը՝ անոնք Իսրայէլի Թա-
գաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած
16 է։ Այնառնէր Մանայեմ [5]Թափսան ու բոլոր
անոր մէջը եղողները, ու անոր սահմանը զար-
կաւ. [6]Մինչեւ Թերսա, [7]և չբանալնուն համար
զարկաւ — հետեւ եղող բոլոր յղի կիներուն
ձեղքեց։
17 Յուդայի Ազարիա Թագաւորին երեսու-
նուհինգերորդ տարին Իսրայէլի վրայ Գադդիի
որդին Մանայեմ Թագաւոր եղաւ, — Սամա-
18 րիայի մէջ տասը տարի [8]Տէրեց։ Եւ անոնիկա
Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ, — իր բոլոր
օրերուն մէջ Իսրայէլին մեղանչել տուող Ներ-
բոամեան Երոբոամին մեղքերէն ետ չկե-
ցաւ։
19 Եւ [9]Ասորեստանի փուղ Թագաւորը երկ-
րին վրայ եկաւ. ու Մանայեմ հազար տա-
ղանդ արծաթ տուաւ փուղին, որ [10]անոնիկա
իրեն օգնական ըլլայ, [11]Թագաւորութիւնը
20 իր ձեռքին մէջ հաստատելու համար։ Ու Մա-
նայեմ այս արծաթը Ասորեստանի Թագաւորին
տուաւ. Հարուստ Իսրայէլին բոլոր հարուստնե-
րուն վրայ հարկ դրաւ, — ամէն մէկէն յի-
սուն սիկղ արծաթ —— և Ասորես-
տանի Թագաւորը ետ դարձաւ ու այն երկրին
մէջ չկեցաւ։
21 Ու Մանայեմին մնացորդ պատմութիւնը և
անոր ամէն րուածը՝ անոնք Իսրայէլի Թագաւոր-
22 ներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։
Ու Մանայեմ իր հայրերուն հետ քնացաւ,
և անոր տեղը անոր որդին Փակեխա Թագա-
23 ւոր եղաւ։
Յուդայի Ազարիա Թագաւորին յիսունե-
րորդ տարին՝ Իսրայէլի վրայ Մանայեմի որ-
դին Փակեխա Թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ,
24 — երկու տարի [12]Տէրեց։ Եւ Տէրոջը աչքին
չարութիւն ըրաւ, — Իսրայէլին մեղանչել
տուող Նաբաւտեան Երոբոամին մեղքերէն
25 ետ չկեցաւ։ Եւ անոր զօրավար Բեմելիայի
որդին Փակէհ անոր դէմ դաւ դրաւ զանիկա
Սամարիոյ թագաւորին տան ամրոցին մէջ
Արգոբին ու Արիէին հետ, և Գաղաադացի-
ներէն հիսուն հոգի [13]անոր հետ. և Սամարիայի
մէջ Թագաւորին տունը [14]Արքեսի կայրի [15]զանի-
կա զարկաւ սպաննեց, ու անոր տեղը ինքը
Թագաւոր եղաւ։
26 Եւ Փակեխային մնացորդ պատմութիւնը
ու անոր բոլոր րուածը՝ անոնք Իսրայէլի Թագա-
ւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։
27 Յուդայի Ազարիա Թագաւորին հիսունե-
րկուերորդ տարին Իսրայէլի վրայ [16]Ռոմմե-
լիայի որդին Փակէհ Թագաւոր եղաւ Սամա-
28 րիայի մէջ, — քսան տարի [17]Տէրեց։ Եւ
Տէրոջը աչքին չարութիւն ըրաւ, — Իսրա-
յէլին մեղանչել տուող Նաբաւտեան Երոբո-
29 ամին մեղքերէն ետ չկեցաւ։ Իսրայէլի Փա-
կէհ Թագաւորին օրերը [18]Ասորեստանի Թագ-
գաթ-փաղասար Թագաւորը եկաւ, ու [19]Իյոնը
և Աբէլ-բեթմաաքան ու Յանոախն և Կադէսը
ու Հասորը և Գաղաադը ու Գալիլեան և
Նեփթաղիմի բոլոր երկիրը առաւ, ու անոնց
30 [20]Ասորեստան գերի տարաւ։ Ու Էլա-
յի որդին Ովսէէ Ռոմմելիայի որդւոյն Փակէհին
դէմ դաւաճանութիւն ըրաւ, և զանիկա
զարկաւ սպաննեց, ու անոր տեղը ինքը Թա-
գաւոր եղաւ՝ Ողիայի որդւոյն Յովաթամին
քսաներորդ տարին։
31 Ու Փակէհին մնացորդ պատմութիւնը և
անոր բոլոր րուածը՝ անոնք Իսրայէլի Թագաւոր-
ներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։
32 Իսրայէլի Թագաւորին՝ Ռոմմելիայի որդւոյն
Փակէհին երկրորդ տարին՝ Յուդայի Թագա-
ւոր Ողիայի որդին [21]Յովաթամ Թագաւոր է-
33 ղաւ։ Երեսուն քսանհինգ տարեկան էր երբ
որ Թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ
տասնմեկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. և
անոր մօրը անունը Երուսա էր, ու Սադո-
34 կին աղջիկն էր։ Եւ անոնիկա Տէրոջը աչքին
ուղղութիւն ըրաւ, [22]իր հօրը Ողիային բոլոր
35 րուածին պէս ըրաւ։ [23]Բայց բարձր տեղերը
չվերցան. ժողովուրդը տակաւին բարձր
տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէին ու խունկ

---

[1] Ա Թագ. ե. ց.
[2] Բ Թագ. ժ. ձ.
[3] Աստ. ա. ց. ա Մնաց. իզ. ա
Տէր. ա Երեմ. ա
[4] Գերաբ.
[5] Գ Թագ. ժգ. ձ.
[6] Գ Թագ. ժգ. ժէ.
[7] Գ Թագ. ը. ձ.
[8] Ա Թագ. ե. ա. Եւ
[9] Ա Մնաց. ե. իթ. Եւ
[10] Ա Թագ. ժ. ա. Եւ
[11] Ա Մնաց. ժ. ա. Եւ
[12] Գ Թագ. ժգ. ձ.
[13] Գ Թագ. ժգ. իե.
[14] Գ Թագ. ժգ. ա. Եւ
[15] Գ Թագ. ը. ձ.
[16] Գ Թագ. ժգ. ձ.
[17] Գ Թագ. ժգ. ձ.
[18] Ա Մնաց. ե. իթ. Եւ
[19] Գ Թագ. ժգ. ձ.
[20] Գ Թագ. ժգ. իե.
[21] Գ Թագ. ժգ. ձ.
[22] Գ Թագ. ժգ. ձ.
[23] Գ Թագ. ժգ. ձ.

կը ծխէին։ Ամէնա Ցէրոյը տասը ամիսէն բարձրը գաւառ չմնաց։

36 Եւ Յովաթամին մնացեալ պատմութիւնը ու անոր բոլոր բրածը՝ ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։

37 Ի ։ Ան օրերը Տէրը Ասուց Ասորւոց Ռասին թագաւորը ու Պեմելեայի որդին Փակէէն Իսրայէլի վրայ։

38 յի վրայ խրկել սկսաւ։ Եւ Յովաթամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ իր հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղուեցաւ։ ու անոր տեղը անոր որդին Աքազ թագաւոր եղաւ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Ռեմելեայի որդւոյն Փակէէնի տասնեւհինգերորդ տարին Յուդայի թագաւորին Յոթամ
2 թաժի որդին Աքազ թագաւոր եղաւ։ Աքազ քսան տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնեւվեց տարի թագաւորութիւն բրաւ։ և իր Հօրը Դաւիթին պէս՝ իր Տէր Աստուծոյն առջեւը ուղղութիւն չբրաւ։
3 Իսրայէլի թագաւորներուն ճամբուն մէջ քալեց։ Ու իր որդին ալ կրակի անցուց՝ ան ազգերուն գարշելի արարքներուն համեմատ, որոնք Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտեց։
4 Եւ բարձր տեղատեղը ու բլրակներու վրայ և ամէն կանաչ ծառերու տակ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր։
5 Ասնասներ Ասորւոց Ռասին թագաւորը ու Իսրայէլի թագաւորը՝ Ռեմելեայի որդին Փակէէ Երուսաղէմի վրայ պատերազմելու եկան, ու Աքազը պաշարեցին, բայց պատերազմել չյաղթեցին։
6 Յարուն ատեն կարող չեղան Ասնասներ Ասորւոց Ռասին թագաւորը Եղեմի Աստիճանները դարձուց, և Ցուդայեցիները Եղեմէէն վռնտեց, ու Ասորիք Եղեմ եկան ու հոն բնակեցան մինչեւ ասօր։ Եւ Աքազ Ասորեստանի թագաւորին պատգամաւորներ խրկեց՝ ըսելով, թէ ես քու ծառան ու որդի եմ։ Եկիր՝ ու զիս ազատէ Ասորւոց թագաւորին ձեռքէն ու Իսրայէլի թագաւորին ձեռքէն, որոնք իմ վրաս եկեր են։
8 Ու Աքազ Տէրոջը տանը մէջ ու թագաւորին տանը գանձերուն մէջ գտնուած արծաթը ու ոսկին առաւ, և Ասորեստանի թագաւորին պատգամ խրկեց։
9 Ասորւոց թագաւորը անոր ըսածին պէս ըրաւ։ Ասորեստանի թագաւորը Դամասկոսի վրայ գնաց, ու զայն առաւ, և անոր բնակիչները Կիր գերի տարաւ, ու Ռասինը մեռցուց։
10 Եւ Աքազ թագաւորը Ասորեստանի թագաւորին փառաւոր թագաւորը դիմաւորելու Դամասկոս գնաց, ու Դամասկոսի մէջ եղած սեղանը տեսաւ։ և Աքազ թագաւորը ան սեղանին օրինակը ու ձեւը՝ անոր բոլոր շինուածքին համեմատ Ուրիա քահանային խրկեց։
11 Ուրիա քահանան Աքազ թագաւորին Դամասկոսէն խրկած †օրինակին նման սեղան մը շինեց։ մինչև Աքազ թագաւորին Դամասկոսէն գալը՝ Ուրիա քահանան այնպէս բրաւ։ Ու երբոր թագաւորը Դամասկոսէն եկաւ՝ թագաւորը սեղանը տեսաւ, և թագաւորը սեղանին մեծացաւ, ու անոր վրան ողջակէզ
13 կէզ մատուց։ Եւ իր ողջակէզը ու հացի ընծան այրեց ու նուէրը թափեց, և իր խաղաղութեան զոհին արիւնը ան սեղանին վրայ
14 սրսկեց։ Ու Տէրոջը առջեւը եղող պղնձէ սեղանը տանը առջեւէն՝ այրելիքին ու սեղանին եւ Տէրոջը տանը մէջտեղէն քաշեց, ու զանիկա
15 սեղանին քովը դրաւ դէպ ի հիւսիս։ Եւ Աքազ թագաւորը Ուրիա քահանային հրամայեց բսելով, Մեծ սեղանին վրայ առաւոտեան ողջակէզը ու իրիկուան հացի ընծան՝ և թագաւորին ողջակիզը ու անոր հացի ընծան՝ ու երկրին բոլոր ժողովուրդին ողջակէզը և անոնց հացի ընծան ու անոնց նուէրները միասին սրսկես. ու ողջակիզներուն բոլոր արիւնը, և զոհերուն բոլոր արիւնը անոր վրայ սրսկես, ու պղնձէ
16 սեղանը ինծի բլլայ՝ հոն հարցրնելու համար։ Եւ Ուրիա քահանան Աքազ թագաւորին բոլոր
17 հրամայածին պէս բրաւ։ Ու Աքազ թագաւորը սեղանակներուն տապուտաժներն կրցրեց, ու աւազանները անոնց վրայէն վերցուց, Ծովը ալ իր տակը եղող պղնձէ եղներուն վրայէն իջեցուց, ու զանիկա քարայատակի մը
18 վրայ դրաւ։ Եւ Տէրոջը տանը մէջ շինուած շաբաթին ծածկոցը՝ ու թագաւորին գուրսի ճամբան՝ Ասորեստանի թագաւորին պատճառաւ Տէրոջը տունը դարձուց։
19 Եւ Աքազին գործերուն մնացորդը պատմութիւնը ահա Յուդայի թագաւորներուն յիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։
20 Յովաթամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ, և անոր տեղը անոր որդին Եզեկիա թագաւոր եղաւ։

ն ր Մն· իե· ֆ· ե· ե· ֆ· ե· ե· ֆ· ե·

Գլ. ԺԱ.

1 Յուզայի Աքիազ թագաւորին երկոտասաներորդ տարին խորտակէլի մրայ Ելէլայի որդին Ովաճէ թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, եւ
2 ինը տարի Իսփռուէնց։ Եւ Տէրոջը առջեւը չարութիւն բրաւ, բայց ոչ իրմէ առաջ եղող
3 խորտակէլի թագաւորներուն պէս։ Ասոր գէմ եկաւ Ասորեստանի Սալմանասար թագաւորը, եւ Ովաճէ անոր ծառայ եղաւ ու Տանոր հարկ
4 կու տար։ Եւ Ասորեստանի թագաւորը Ովաճէին մրայ նենգութիւն գտաւ, որովհետեւ անիկա եգիպտոսի Սոմա թագաւորին դեսպաններ խրկեր էր, ու Ասորեստանի թագաւորին ամէն տարուան պէս հարկ մհտրած չէր։ Անոր համար Ասորեստանի թագաւորը գանիկա
5 կապ բռնեց ու բանտի մէջ կապեց։ Եւ Ասորեստանի թագաւորը բոլոր երկրին մրայ եկաւ, Սամարիայի մրայ ալ եկաւ, ու գանիկա երեք տարի պաշարեց։
6 Ովաճէին իններորդ տարին Ասորեստանի թագաւորը Սամարիան առաւ, ու Իսրայէլը Ասորեստան փոխադրեց, Եւ զանոնք Գոզանի գետին քովը Քաղայի ու Քաբաղրի մէջ ու
7 Մարայ քաղաքներուն մէջ բնակեցուց։ Քանի որ խորտակէլի որդիքը գիրենք եգիպտոսի երկրին՝ եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին ձեռքին տակէն հանած իրենց Տէր Աստուծոյն գէմ մեղք գործեցին, և ուրիշ աստուածներէն
8 վախցան։ Ու Տէրոջը խորտակէլի որդւոցը առջեւէն վռնտած Հագգերուն կանոններուն հետեւեցան և խորտակէլի թագաւորներուն բրած
9 Իսրայէլը Հաճելուտ գրեցին։ Ու խորտակէլի որդիքը իրենց Տէր Աստուծոյն առջեւը ուղիղ չեղած բաներըը գաղտուկ բրին, և իրենց ամէն քաղաքներուն մէջ՝ Հսպահապետաց աշտարակէն մինչև պարսպապատ քաղաքը իրենց բարձր
10 տեղեր չինեցին։ Ու անոնք Համէն բարձր բլուրներու վրայ՝ և ամէն կանանչ ծառերու տակ իրենց արձաններ ու Աստարովթի կուռ-
11 քեր կանգնեցին։ Եւ հոն ամէն բարձր տեղու մրայ խունկ ծխեցին՝ Տէրոջը անոնց առջեւէն վռնտած ազգերուն պէս, ու չար գործ-
12 քեր ըրին ու Տէրը բարկացուցին։ Եւ կուռքերու ծառայութիւն ըրին, Որոնց համար
Տէրը անոնց ըսեր էր թէ Այս բաներ մի ընէք։
13 Ու Տէրը բոլոր մարգարէներուն ու բոլոր Հեռատեսներուն ձեռքով խորտակէլին ու Իսրայէլին վկայութիւն բնելով՝ ըսեր էր, Ձեր չար ճամբաներէն դարձէք, և իմ պատուիրաններս — կանոններս պահեցէք, ան ամէն օրէնքին համեմատ՝ որն որ ձեր Հայրերուն պատուիրեցի, ու իմ ծառաներուս՝ մարգարէներուն Տէրը անոնց ըսեր էր թէ Այս բաներ մի ընէք։
14 Անոնք ալ ձեր քովը ձեզի խրկեցի։ Բայց անոնք մտիկ չըրին, Հապա Հրնոց պարանոցը իրենց Տէր Աստուծոյն չՀաւատացող իրենց Հայրերուն
15 պէս պարանոցին պէս խստացուցին։ Եւ անոր կանոնները՝ ու իրենց Հայրերուն Հետ Տանոր բրած ուխտը՝ և անոր տուած վկայութիւնները մի կրկի ձգեցին, ու Տնոտապաշտութեան ետեւէ գացին ու Տնոտապաշտ եղան, և իրենց չորս կողմը գտնուած ազգերուն Հետեւած եղան, որոնց Համար Տէրը իրենց պատուիրեր
16 էր որ Տանոնց պէս չընեն։ Բայց իրենց Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները թողացին, և Հրենց երկու Տատ ձուլածոյ որմի չինեցին, Տու Աստարովթի կուռք չինեցին, ու երկնից բոլոր զօրութիւններուն երկրպագութիւն ըրին, Տև Բահաղին ծառայեցին.
17 Տու իրենց տղաքները ու աղջիկները կրակէ անցուցին, և Կախարդութիւն ու Հմայութիւն ըրին, և Տգիրենք ծախելցին Տէրոջը առջեւը չարութիւն բնելու — զանիկա բարկա-
18 ցնելու։ Ուստի Տէրը խորտակէլին խիստ բարկացաւ, ու զանոնք իր երեսէն ձգեց. Ասիդ Տէ Տէրէ չմնաց, Հրայց միայն Յուդայի ցեղը։
19 Տյուդա ալ իր Տէր Աստուծոյն պատուիրանքները չպահեց, Հապա խորտակէլին բրած
20 կանոններովը քալեց։ Եւ Տէրը խորտակէլին բոլոր սերունդը մերժեց, ու զանոնք չարչարեց, և զանոնք յափշտակողներուն Տձեռքը մատնեց, մինչև որ զանոնք Տ-ից-էն իր
21 երեսէն ձգեց։ Քանզի Խորտակէլը Դաւիթի տունէն պատառեց, Տանոնք ալ Նաբատեան Յերոբովամ Քաղատի որդին, ու Յերոբովամ խորտակէլը Տէրոջը Հետեւելէն տգիրեց,
22 ու անոնց մեծ մեղք գործել տուաւ։ Եւ խորտակէլի որդիքը Յերոբովամին բոլոր բրած մեղքերուն մէջ քալեցին, անոնցմէ Հոս չկե-
23 ցան, Մինչև որ Տէրը խորտակէլը իր առջեւէն վերցուց, Տինչպէս որ իր բոլոր ծառաներուն՝ մարգարէներուն ձեռքով խոսեր էր։ ՏԱյսպէս խորտակէլ իր երկրէն Ասորեստան փոխադրուեցաւ մինչև աս օրս։

= Գէ. ԺԸ. 20։
ք Գէ. ԺԸ. 9։
ֆ ր Քնաց. Ը. 2։
ղ Գէ. ԺԸ. 9։
ե Գէ. ԺԸ. 10. 11։
Ովճ. ԺԳ. 16։
շ ԳՀ. ԻԷ. 28. 33։
ր Օր. ԻԷ. 36. 64։
ԻՔ. 27. 28։
ի = Ա՛Ն. Ե. 46։

շ ԳՀ. ԺԸ. 3. ր Օր. ԺԸ. 9. Գէ. ԺԸ. 3։
ճ Գէ. ԺԸ. 8։
ե ր Օր. ԺԸ. 8. Գէ. ԺԳ. 4։
• Ես՝ ասասածներ. Ե = Քնաց. ԼՀ. 9։
Ես. Ի Գ. 33։ ր Օր. ԺԳ. 14։ Ա՛Ի. 21։
14։
ղ գ Քնաց. ԺԳ. 33։

Ես. ԺՀ. 3։
Ես. Ի Գ. 1։ ր Օր. Ե. 14։
ղ Ես. ք. 3։ 4։ ԳՀ. Իզ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ի ր Օր. գ. 19։
ն = Քնաց. ԼՀ. 9։
շ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ո Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
չ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
պ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ջ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ռ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ս Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
վ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
տ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ր Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ց Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ւ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
փ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ք Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
օ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ֆ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ղ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ե Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
շ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ր Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ի Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ն Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ո Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
չ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
պ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ջ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ռ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ս Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
վ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
տ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ր Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ց Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ւ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
փ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ք Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
օ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։
ֆ Ես. ԺՀ. 3։ ԺԸ. 1։ ր Օր. Ե. 7։ 8։

24 ՚Ո՛ւ Ասրխատաւէ թագաւորը [1]բարկացաւ, փո-
թիւղէն, [2]Աւզէն, եւ մեռաւ. Ու մեփա-
թաւիմէն Հազոհի բերաւ, ու Սամարիայի քա-
զաքներուն մէջ խոյակէլի որդւոց տեղը նա-
կեցուց. եւ անոնք Սամարիան ժառանգե-
ցին, ու անոր քաղաքներուն մէջ բնակեցան.
25 ու երբոր անոնք սկսան հոն բնակիլ, Տէրոջ
մէջ չէին վախնար. ու Տէրը անոնց մէջը ա-
ռիւծներ խրկեց, որ զանոնք կը մեռցընէին.
26 եւ Ասրխատաւէի թագաւորին խօսեցան ու
ըսին, Ազ ազգերը որ գուն փոխադրեցիր՝
ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ բնակեցու-
ցիր, այն երկրին Աստուծոյն [3]կրօնքը չեն գի-
տեր. ու անոնց անոնց մէջ առիւծներ խրր-
կեր է, և ահա զանոնք կը մեռցընեն՝ ան երկ-
րին Աստուծոյն կրօնքը չգիտնալնուն համար.
27 Անատնեը Ասրխատաւէի թագաւորը հրամայեց
ըսելով՝ Ձեր անկէ գերի առած քա-
հանաներուն մէկը հոն տարէք, ու երթան
հոն բնակին, ու անոնք անոր երկրին Աստու-
28 ծոյն կրօնքը թող անոնց սորվեցընէ. եւ Ա-
մարիայէն գերի առնուած քահանաներուն
մէկը գնաց Բեթէլի մէջ բնակեցաւ, ու անոնց
կը սորվեցընէր թէ ինչպէս Տէրոջմէ վախնա-
29 լու էին. Եւ ամէն մէկ ազգ իր աստուածնե-
րը կը շինէր, ու Սամարացւոց չինած բարձր
տեղերուն տուներուն մէջ դնէր ամէն մէկ ազգ
30 իր բնակած քաղաքին մէջ. եւ [1]Բաբիլացիք
Սաքքովթ-բանովթը շինեցին, ու փոխա-
ցիք Ներգազը շինեցին, ու եմաթացիք Ասի-
31 մաթը շինեցին, [1]եւ Աւացիք Ներհազ ու Թար-
թակը շինեցին, ու Սեփարաւիմացիք [2]իրենց
զաւակը Սեփարաւիմացւոց աստուածներուն՝
Ադրամելեքին ու Անամելեքին հանար կրա-
32 կով կ'այրէին. Ու ամէն Տէրոջմէ կը վախնային,
[3]ու իրենց գիտուն ցած մարդ ազգէն բարձր տե-
դերուն քուրմեր կ'ընէին, որոնք անոնց հա-
մար բարձր տեղերուն տուները [4]ը կ'ընէին.
33 [1]Անոնք Տէրոջմէ կը վախնային, ու Հո իրենց
աստուածներուն ծառայութիւն կ'ընէին ան
ազգերուն սրսրոյութիւններովը՝ որոնց մէջէն
փոխադրուած էին.
34 Անոնք մինչև ատ օրս առջի սովորութիւն-
ներուն պէս կ'ընեն. ոչ Տէրոջմէ կը վախնան,
և ոչ իրենց կանոնները ու դատաստանները
կը կատարեն, ոչ ալ ան օրէնքը ու պա-
տուիրանքը, որ Տէրը Յակոբին որդւոցը տը-
35 ուաւ, [1]որուն անունը Իսրայէլ դրեր էր. Եւ
Տէրը անոնց հետ ուխտ բրեր էր, ու անոնց
պատուիրեր էր՝ ըսելով, [2]Ուրիշ աստուած-
ներէն չվախնաք, ու չանոնց երկրպագու-
թիւն չընէք, և անոնց ծառայութիւն չը-
36 ընէք, ու անոնց զոհ չմատուցանէք. Հապա
ձեզ Եգիպտոսի երկրէն մեծ զօրութիւնով ու
[1]բարձր բազուկով հանող [2]Տէրոջմէն վախնաք,
և անոր երկրպագութիւն ընէք, ու անոր զոհ
37 մատուցանէք. Եւ ձեզի համար գրած կանոն-
ները, դատաստանները, օրէնքը ու պատուի-
րանքը [1]միշտ զգուշութեամբ [2]ը գործ դնէք,
38 և ուրիշ աստուածներէն չվախնաք. Ու ձե-
զի հետ բրած ուխտս [1]չմոռնաք, և ուրիշ
39 աստուածներէն չվախնաք. Հապա ձեր Տէր
Աստուծմէն վախնաք, ու անիկա ձեր ամէն
թշնամիներուն ձեռքէն ձեզ պիտի ազատէ.
40 Բայց անոնք հնազանդութիւն չըրին, հապա
իրենց առջի սովորութիւնուն պէս կ'ընէ-
41 ին. Ասոնք ազգերն ալ [1]Տէրոջմէ կը վախ-
նային, [2]ը իրենց կուռքերուն ալ ծառա-
յութիւն կ'ընէին. Նաև անոնց որդիքը ու
անոնց որդւոցը որդիքը՝ մինչև ատ օրս ի-
րենց հայրերուն բրածին պէս կ'ընեն.

ԳԼ. ԺԸ

[1] Եգեկիային բարի վարուցքը. [4] Նորին հանապազաւոր թիւնը
բնաւին կ'ընէ. ու յաղթող կիւն էր գործ. [9] Սամարիոյ
գերի կը տարուի իրենց ապրուցին պատճառով. [13] Սենեքերիմ
Երուսաղէմ փոյթ կը յարձակի. [14] անոր փոյթ հարկ մը գործելով
խաղաղութիւն կ'ընէ. [17] Նորին Աբշակեփիմ Եսայիասէ կը
խրկէ. ան ալ Եգեկիան կը հանգստացնէ. և հպարտութեան խոս-
քերով Աստուածմէ բերը տպատուիրելուն կը դրդռէ.

1 Ե՛ւ Իսրայէլի թագաւորին՝ Էլային որդւոյն Ովսէէին երրորդ տարին Յուդայի Ազատ թա-
գաւորին որդին [1]Եզեկիա թագաւոր եղաւ.
2 Քսանուհինգ տարեկան էր երբոր թագաւոր
եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քսանուինը տարի
թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը
3 [1]Աբիա էր, ու Զաքարիայուին աղջիկն էր. Եւ
իր հօրը Դաւիթին բոլոր բրածին պէս Տէրոջը
4 առջևը ուղղութիւն բրաւ. [1]Անիկա բարձր
տեղերուն տուները վերցուց, ու արձանները
կոտրտեց, և Աստարտիայի կուռքերը կտրեց, ու
Մովսէսին չինած [2]պղնձէ օձը կոտր կոտր
բրաւ, (քանզի մինչև ան օրերը Իսրայէլի
որդիքը անոր խունկ կը ծխէին.) ու զանիկա
5 [1]Նեհեմտան կոչեց. Անիկա [1]Իսրայէլի Տէր Ա-
ստուծոյն յուսացաւ. Ուր անկէ ետքը Յու-
դայի բոլոր թագաւորներուն մէջ անոր նմանը
չեղաւ, ոչ ալ անկէ առաջ եղողներուն մէջ.
6 Ու [1]Տէրոջը յարկցաւ. Ե անոր ետևէն չդառա-
նցաւ, ու Տէրոջը Մովսէսին պատուիրած
7 պատուիրանքները պահեց. Եւ Տէրը [2]անոր
հետն էր, Ե ուր որ կ'երթար, [3]յաջողութիւն
կը գտնէր. Եւ [1]Ասրխատաւէի թագաւորին

[1] Եգէկիա. [2] Աւզա. [3] Կրօնքը. [1] Բաբիլացիք. [2] Իրենց. [3] Ու. [4] Ը. [1] Ո՛ւ. [1] Որուն. [1] Միշտ. [2] Ը. [1] Ու. [2] Ը. [1] Ասոնք. [2] Ը. [1] Եզեկիա. [1] Աբիա. [1] Նեհեմտան. [2] Պղնձէ. [1] Իսրայէլի. [2] Անոր.

[1] Ը. [2] Ը. [1] Ը. [1] Ը. [2] Ը. [1] Ը. [2] Ը. [1] Ը. [2

ապաստանիցեալ. ու անոր Ժառանգութիւն չը-
8 բաւ։ Անիկա փղշտացիներէն զարկաւ մինչեւ
Գազա ու անոր սահմանները՝ պահապանաց
աշտարակէն մինչեւ պարսպազարդ քաղաքը։
9 Ու Խզեր որ Եղկիկա Թագաւորին չորրորդ
տարին, որ Խթայէլի Թագաւորին Էլացայի որ-
դւոյն Ովսէէին երկրորդ տարին էր, Առա-
քեաւանի Ազգանուանաւոր Թագաւորը Յուդայի
10 յի վրայ եկաւ, ու զանիկա պաշարեց. Ու
երկաթ տարիէն հետը զանիկա առաւ։ Յուդա-
յիա Եղկիկային վերցորդ տարին՝ (այսինքն
Խթայէլի Թագաւորին Ովսէէին իննեւորդ
11 տարին) առնաւ եկաւ։ Ու Առաքեաւանի Թա-
գաւորը Խթայէլը Առաքեաւան փոխադրեց,
և զանոնք Գովզան գետին քովը՝ Գաւզայի ու
Քարովրի մէջ, ու Մարայ քաղաքներուն մէջ
12 դրաւ։ Ովսէա զի անոնք իրենց Տէր Աստու-
ծոյն ձայնին ականջ չդրին, ու անոր ուխտը
չպահեցին, և Տէրոջը Ծառային Մովսէսին ա-
մէն պատուիրանները մեռկ չըրին ու՝ ի գործ
չդրին։
13 Ու Եղկիկա Թագաւորին չորեքտասաներ-
րորդ տարին՝ Առաքեաւանի Սենեքերիմ Թա-
գաւորը Յուդայի բոլոր պարսպազարդ քաղաք-
14 ներուն վրայ եկաւ, ու զանոնք առաւ։ Ու
Յուդայի Եղկիկա Թագաւորը Լաքիս հաս-
խրկեց Առաքեաւանի Թագաւորին ըսելով, Մե-
զայ, վրաչս ետ դարձիր. ինչ որ իմ վրաս
դնես՝ կը հատուցանեմ։ Ու Առաքեաւանի Թա-
գաւորը Յուդայի Եղկիկա Թագաւորին վրայ
երեք հարիւր տաղանդ արծաթ ու երեսուն
15 տաղանդ ոսկի հաւի դրաւ։ Ու Եղկիկա Տէ-
րոջը տաճարին մէջ և Թագաւորին տանը գան-
ձերուն մէջ գտնուած բոլոր արծաթը տուաւ։
16 Ատոնոր Եղկիկա Տէրոջը տաճարին դռնե-
րուն ու դրանց իրենուն էշ ոսկի փակեց,
որ ինք Յուդայի Եղկիկա Թագաւորը զանոնք
պատեր էր, ու Առաքեաւանի Թագաւորին
տուաւ։
17 Ու Առաքեաւանի Թագաւորը Տարտաքեր,
Ռաբսարիս, ու Ռաբսակը Լաքիսէն Երուսաղէմի իրենց Եղկիկա Թագաւո-
րին՝ մեծաւոր զօրքով Լա-
քիսէն Երուսաղէմ իրենց Եղկիկա Թագաւո-
րին։ Անոնք ալ ելան Երուսաղէմ եկան, ու
հաս հասնելով՝ Թաւիշէն ագարակին ճամբան
եզող վերի աւազանին քովը կայնե-
18 ցան, ու Թագաւորը կանչեցին. և Փեղկեայի
որդին Եղիակիմ պալատին հազարապետը՝ ու
Ասափի որդին Յովահ անունով գրիչը
19 Ու Ռաբսակ անոնց ըսաւ, Եղկիկային ը-
սէք, Մեծ Թագաւորը՝ Առաքեաւանի Թա-
գաւորը այսպէս կ'ըսէ, Ինչո՞վ է աս յոյսը՝
20 որուն դուն կ'ապաւինիս. Դուն ըսիր, Գա-

ուսերազմի հասնելու խորհուրդ ու զօրութիւն
ունիմ. բայց չրմունքի խօսքեր են. Հիմա ո-
րո՞ն ապաւինելով ինծմէ ապստամբեցար,
21 Ահա դուն այն ջախջախած եղեգի ցուպին՝
Եգիպտոսին ապաւինեցար, որ եթէ մեռ
մէկ մարդ մը կոթերնի, ձեռքը պիտի մտնէ
ու զանիկա պիտի ծակէ. Եգիպտոսի փարա-
ւոն Թագաւորը բոլոր իրեն ապաւինողներուն
22 այնպէս է. Բայց թէ որ ինծի ըսէք թէ Մենք
մեր Եհովայ Աստուծոյն կ'ապաւինինք, ասի-
կա անե չէ՞, զորուն բարձր ուղեղները ու սեղան-
ները Եղկիկա վերցուց, և Յուդային ու Երու-
սաղէմին ըսաւ, Ու Յուդային ու Երու-
սաղէմին քով, Ասկէ երկու հարցար ձի
տամ, թէ որ դուն քու կողմանէդ անոնց վր-
24 բայ հեծնողներ դնելու կարող ես։ Ես իմ
տիրոջս պիտոյ պզտիկ Ծառաներէն մէկ կա-
տակարին երեսը կրնաս դէմ դնել, որ դուն
կառքերու ու ձիերու Հանոյ Եգիպտոսին
25 կ'ապաւինիս. Հիմա ես երկիրս վրայ ար-
դեօք առանց Եհովային հրամանին ելեր եմ
զանիկա ապերնու Հանոյ. Եհովա ինծի ը-
սաւ, Ան երկրին վրայ ելիր ու զանիկա
ապէ։
26 Ու Փեղկեայի որդին Եղիակիմ և Սեբնա
ու Յովահ Ռաբսակին ըսին, Ծառայիդ բրէ-
քու Ժառանգերուդ հետ Ասորերէն խօսէ,
քանզի մենք կը հասկընանք, ու մեզի հետ
Երբայերէնբերէն մի խօսիր որ պարսպին վրայ
27 եզող ժողովուրդը լսէ. Բայց Ռաբսակ անոնց
ըսաւ, Միթէ աս խօսքերը խօսելու Հանոյ
իմ տէրս քու տիրոջդ ու քեզի՞ խրր-
կեց. չէ՞ որ աս մարդոց ալ՝ որոնք պարսպ-
պին վրայ կը նստին, ձեզի հետ իրենց ա-
րբ ուտելու ու իրենց միզը խմելու։
28 Ու Ռաբսակ ոտք եկաւ, ու մեծ ձայնով
մը Երբայերէնբերէն աղաղակեց, ու խօսեցաւ
ըսելով, Մեծ Թագաւորին Առաքեաւանի Թա-
29 գաւորին խօսքը լսեցէք. Թագաւորը այս-
պէս կ'ըսէ. Եղկիկա ձեզ չխաբէ, քանզի
անկարա կրնար ձեզ ձեռքէն ազատել.
30 Ու Եղկիկա ձեզ Եհովային չյուսացնէ՝ ըսե-
լով, Եհովան մեզ անշուշտ պիտի ազատէ, ու
աս քաղաքը Առաքեաւանի Թագաւորին ձեռ-
31 քը պիտի չտրուի։ Եղկիկայինն մի լսէք,
քանզի Առաքեաւանի Թագաւորը այսպէս կ'ը-
սէ. Հաշտ եղէք ինծի հետ, ու ինծի
եկէք. և ամէն մարդ իր որթէն ու ամէն մարդ
իր թզենիէն ուտէ, և ամէն մարդ իր ջրհորին
32 ջուրէն խմէ, Մինչեւ որ ես գամ, ու ձեզ ձեր
երկրին պէս մի երկիր մը՝ ցորենի ու գինիի

ի = Մե · գ · ա · ե · ե · ։
Ժգ · ։
։ Գե · ։
։ Գե · ժէ · ։
։ Գե · ժէ · ։
։ = Մե · է · ։
։ Գե · ժէ · ։
։ Գե · ժէ · ։
։ Գե · ժէ

երկիր մի՝ հացի ու ադդենեալ երկիր մի՝ խղ
տուց ձիմնենեալ ու մեզրի երկիր մի ասա-
նեմ, որ ապրիք ու չմեռնիք · ու եղեկիային
մեռիկ մի ընէք, քանզի Ձեզ դլխէ կը հանէ՝
33 բանիւ, եհոսան մեզ պիտի ազատէ, Միթէ
ազգաց աստուածներըն Ասորեստանի թագաւո-
րին ձեռքէն՝ ամէն մէկը իր երկիրը կրցա՞
34 ազատել · Ելիմէի ու Արփադի աստուածներըն
ո՞ր են · Սեփարուիմի, Անայի ու Ղևայի աս-
տուածներըն ո՞ր են · միթէ անոնք Սամարիան
35 իմ ձեռքէս ազատեցի՞ն · երկիրներուն ամէն
աստուածներէն ո՞րը իր երկիրը իմ ձեռքէս
ազատեց, հապ եհոսան երուսաղէմը իմ ձեռ-
քէս ազատէ ։
36 Բայց ժողովուրդը լուռ կեցաւ և ոչնոր
պատասխան մի չտուաւ, քանզի թագաւորը
հրամայեր էր բանիւ, Ոչնոր պատասխան
մի տաք ։
37 Ու Քղկիայի որդին եղիակիմ՝ պատասխի
հազարապետը և Սերնա ատենագիրը ու
յիշատակաց դպիր Ասափի որդին Յովաք
՝հանգերձեալ պատառած՝ եղեկիային գացին,
ու Ռաբսակին խօսքերը անոր պատմեցին ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Եղեկիա առաք բանիւ՝ Երուքին մորթ կը խրկի որ իրենց հա-
մար աղերսիք բրէ · 2 Երուքին գանձը կը միխայէլ · 3 Սենեքե-
րիմ նորանա պիտի պատրաստուելու գացած ա-
ռենը նամատիկը Նամոն մը կը խրկի Եղեկիային · 14 Եղե-
կիա գիր կ՚ընդունի · 21 Երուքին մորթ արձակ մխեցը Սենեքերի-
մին հպարտութեանը ու կորտանանը · և Սենեքերիմ բրածը բա-
րկին վրայով · 32 Հրէշտակ մը Երուսաղէմի գորքերը կը ջար-
դէ · 36 Սենեքերիմ իր տեղը դառնալուն կը սպանուի Ադրա-
մելեքի ու Սարասարի ձեռքով · որմէ յետոյ Ասարհադոն թագաւորին ծառայելը գնա-
ցած ։

1 Ու եղեկիա թագաւորը լսեց՝ իր
հագուստները պատռեց ու քուրձ հագաւ ,
2 և Եղիոքիմը տունը մեծաւոր · Ու Եղիակիմ պա-
տառուին հազարապետը և Սերնա ատենագիրը
ու քահանայապետաց ծերերը քուրձներ հագած՝
Ամոսին որդւոյն Եսայի մարգարէին խրկից ։
3 Ու անոր ըսին, Եղեկիա այսպէս կ՚ըսէ · Այս-
օր նեղութեան , կշտամբուելոց ու նախատա-
նաց օր է · քանզի տղաքը մեռնելու
վայրկեանը հասաւ , բայց ծնանելու ոյժ չը-
կայ · 4 Գուցէ և որ քու Եր Ռաբսակը
Ռաբսաքին բոլոր խօսքերը լսէ , որոն որ իր
աիրը Ասորեստանի թագաւորը խրկից՝ կնա-
զելու Աստուածը նախատելու համար , ու
քու Եր Ռաբսակը ան իր լսած խօսքերուն
համար՝ յանդիմանեսնու Քեզի ասդ · ուրեմն դուն
դուռնուդ մնացորդին համար աղօթք բրէ ։
5 Ու եղեկիա թագաւորին ծառաներըն եսայի-
6 ին գացին · Եսայի անոնց ըսաւ , Ձեր
տիրոջը ասանկ ըսէք · Ես Եր ըսէ ,

Մի վախնար ան լսած խօսքերէդ , որոնցմով
Ասորեստանի թագաւորին ծառաները զիս
7 հայհոյեցին · Ահա ես անոր վրայ հոգի մը դնեմ
կը խրկեմ՝ ու ան լուր մը կը լսի՝ իր երկիրը
պիտի դառնայ · ու զանիկա իր երկրին մէջ
սրով պիտի կործանեմ՝ ։
8 Ու Ռաբսակ դարձաւ , ու Ասորեստանի
թագաւորը գտաւ՝ որ Լաբնային հետ կը պա-
տերազմէր , վասն զի լսած էր որ Լաքեսէն
9 յառեր է · Ու Թիրհակա Եթովպացւոց թագա-
կան թագաւորին համար լուր եկաւ , որ կ՚ըսէր ,
Ահա անիկա քեզի հետ պատերազմելու ելեր
է · ու նորէն եղեկիային դեսպաններ խրկից՝
10 բանիւ , Ցուդայի եղեկիա թագաւորին այս-
պէս խօսիք ու ըսէք · Ան քու Աստուածդ՝
որուն դուն ապաւիներ ես , թող քեզ չխա-
բէ՝ բանիւ , Երուսաղէմ Ասորեստանի թագա-
11 որին ձեռքը պիտի չտրուի · Ահա դուն լաւ
գիտէ՞ր որ Ասորեստանի թագաւորներըն ըս-
կէ երկիրներուն ընդհէ՞ն բրածնին , ու ինչպէս
բոլորովին կործանեցին , ու հի՞ն դուն պիտի
12 ազատես · Միթէ իմ հայրերուս կոչ ընտած
ազգերուն՝ այսինքն Գոզանցիին , Խառանին ,
Ռեսեփին ու Թէլասարի մէջ եղող Եդեմի
որդւոցը աստուածները զանոնք ազատեցի՞ն ։
13 Որ է Եմաթի թագաւորը ու Արփադի թա-
գաւորը , ու Սեփարուիմ՝ քաղաքին Անայի
և Ղևայի թագաւորը ։
14 Ու եղեկիա նամակը ձեռքէն առաւ ու կար-
ցաւ ու զանիկա կարդաց , և Եհովայի տունը
ելաւ · ու եղեկիա Եհովայի առջեւ բացաւ զա-
15 նիկա · Ու եղեկիա Եհովայի առջեւ աղօթք
բրաւ ու ըսաւ , Ով Եր Աստուած Իսրայէլի
որ քերովբէներուն վրայ կը նստիս , երկրիս
ամէն թագաւորութեանց միայն Աստուած
մինակ դուն ես · երկինքը ու երկիրը դուն
16 ստեղծեցիր · Ով Եր , ականջդ խոնարհեցուր
ու լսէ · ով Եր , աչքերդ բաց ու նայէ , և
լսէ Սենեքերիմին խօսքերը , որ խրկից կնզ-
17 դանի Աստուածը նախատելու համար · Ով
Եր , իրաւցընէ Ասորեստանի թագաւորները
18 ազգերը ու անոնց երկիրը աւերեցին , Ու ա-
նոնց աստուածները կրակի տուին , վասն զի
անոնք Աստուած չէին , հապա մարդուն ձե-
ռագործ՝ փայտ ու քար էին · անոր համար
19 զանոնք կորսնցուցին · Ու հիմա դուն , ով
Եր Աստուած մեր , ազատէ մեզ անոր ձեռ-
քէն , որպէս զի երկրիս բոլոր թագաւորու-
թիւնները դիտնան , որ Եր Աստուած միայն
դուն ես ։
20 Ու Ամովսի որդին Եսայի եղեկիային խրկից՝
բանիւ , Իսրայէլի Եր Աստուածը

1 Գէ · ԺԹ · 12 · բՄՖ · 13 · Եր · ԺԸ · 34 · 2 Գէ · ԺԹ · 2 · 3 Գէ · ԺԹ · 3 · 4 Դան · գ · 15 · 5 Եր · լԹ · 1 · — Եր · լԹ · 1 · ես · 6 Գէ · ԺԹ · 35 · 7 Ը թագ · ԺԿ · 13 · Եր · լԹ · 1 · ես · 8 Գէ · ԺԹ · 35 · 9 Ես · լԹ · 6 · ես · Գէ · ԺԹ · 37 · Եր · լԹ · 1 · ես · Գէ · ԺԹ · 34 · 10 Ես · ԼԶ · 14 · ես · 27 · 11 Գէ · ԺԹ · 3 · Եղկ · ԻԵ · 23 · Գէ · ԺԹ · 24 · Ես · ԼԹ · 14 · ես · 12 Ը թագ · գ · 4 · Ես · ԼԷ · 1 · 13 Գէ · ԺԹ · 37 · Եղկ · ԻԵ · 23 · Ես · ԼԹ · 6 · Եր · ԽԹ · ԺԸ · 19 · 21 · 22 · 14 Սաղ · ԽԸ · 1 · Եր · ԼԲ · 4 · 15 Ես · ԼԷ · 16 · 16 Սաղ · ՀԹ · 1 · Ես · ԼԷ · 4 · 17 Եր · ԼԲ · 27 · Դան · Թ · 18 · 18 Ես · ԼԷ · 19 · 19 Սաղ · ՀԵ · 5 · 20 Ես · ԼԷ · 35 ·

այսպէս կ՚ըսէ . Վասիլատաւին Յինեւէթիմ քա-
գաքին համար ինծի բրած ազգիդ լաւ-
21 ցի . Անոր վրայով Տէրոջը բաած խօսքը առ է .
Սիոնի Կոյս ապչիկը քեզ անարգեց , քեզ
ծաղր բրաւ .
Երուսաղէմի ապչիկը քա՛ւ հառնէդ գլուխ չար-
ժեց .
22 Դուն ո՞վ նախատեցիր ու հայհոյեցիր .
Ու ձայն վրայ ձայնդ վերցուցիր .
Եւ աչքերդ Կատարեալի Սուրբին դէմ վեր վեր-
ցուցիր .
23 Քու ՚դեսպաններուդ ձեռքովը Տէրը նախա-
տեցիր՝ ըսելով .
Իմ ՚կառքերուս չատութիւնովը լեռնե-
րուն բարձրութիւնը՝
Լիբանանու կողմերը հասյ ,
Ու անոր բարձր եղեւինները
Եւ բնտիր մայրիները ՚պիտի կտրեմ .՚՚
Ու անոր վերջին բնակութիւնը
Անոր †կարմելացւոյն անտառը ‡պիտի մըտ-
նեմ .՚՚
24 Ես փորեցի ու օտար ջուրերը խմեցի ,
Ու ‖պաշարուած տեղերուն բոլոր գետերը
Ոտքերուս բաիկներովը ցամքեցուցի .
25 Միթէ բաած չէ որ Հռոմկա չատոնցմէ ես
կազմեցի ,
Ու առջի օրերէն՝ ի վեր ձեւակերպեցի .
Հիմա հասուցի ,
Որ ՚դուն պարսպաւոր քաղաքները աւերա-
կի հոզակոյտներու դարձնեիս ,
26 Ու անոնց անոնց բնակիչները ձեռքը կարճ
բլլալուն համար
Զարհուրեցան ու ամչցան .
Անոնք գաշտի խոտի նման
Եւ կանանց բանջարի նման ,
՚Ցանիքի խոտի նման
Եւ գետ չհասած ու խորշակէն չորնուած
հողձի պէս եղան .
27 Բայց ես քու բնակութիւնդ , ելլելդ ու մըտ-
նելդ ,
Նէ ինծի ունեցած պատճառութիւնդ գիտեմ .
28 Որովհետեւ ինծի ունեցած պատճառութիւնդ
Ու քու ամբարտաւանութիւնդ իմ ականջներս
բաած եղաւ ,
Նէ ալ ՚իմ կաբթա քու բիրտիդ՝
Եւ իմ սանձա քու բերանդ պիտի դնեմ ,
Ու ՚քու եկած ճամբայէդ քեզ նէ պիտի դարձ-
ընեմ .՚
29 Եւ ասիկա քեզի ՚նշան ըլլայ ,
Ես տարի ինքիրմէ բուսածը ,
Ու երկրորդ տարին ինկած հասիլքէն բուսա-
ծը պիտի ուտէք .
Ու երրորդ տարին ցանեցէք ու հնձեցէք ,
Եւ պղինձներ անկեցէք ու անոնց պատը կե-
րէք .
30 Եւ Յուդայի տանը ազատուած ճեպտորդը
վարէն արմատ պիտի արձակէ ,
Ու վերէն պտուղ պիտի տայ .
31 Քանզի Երուսաղէմէն Ճեպտորդ՝
Ու Սիոն լեռնէն ազատուած պիտի ելլէ .
Ահեկա ՚զօրաց Տէրոջը նախանձը պիտի բնէ .
32 Ասոր համար Ասորեստանի թագաւորին
վրայով Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Անիկա ատ քաղաքը պիտի չմտնէ ,
Ու անոր նետ պիտի նետէ ,
Եւ անոր առջեւը վահանով պիտի չգայ ,
Ու անոր գէմ պատնէշ պիտի չկազմէ .
33 Իր եկած ճամբայէն նո՛ւ պիտի դառնայ ,
Ու ատ քաղաքը պիտի չմտնէ՝ կ՚ըսէ Տէրը .
34 Եւ ՚ատ քաղաքը պիտի պաշտպանեմ՝
Ու զանիկա ազատեմ՝ ինծի համար
Ու ՚իմ ծառայիս Դաւթին համար .
35 Ու ՚եղաւ որ ան գիշերը Տէրոջը հրեշտա-
կը ելաւ , և Ասորեստանի բանակին մէջ հա-
րիւր ութսունհինգ հազար մարդ զարկաւ .
ու երբոր առաւօտուն կանուխ էին , ահա
36 անոնց մէջեղ մեռած մարմիններէ լեր ։ Եւ
Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը չուեց
37 դնաց , ու դարձաւ ՚Նինուէ մէջ նստաւ . Ու
երբոր անիկա իր աստուծոյն Նեսրոքին տանը
մէջ երկրպագութիւն կ՚ընէր , անոր որդիքը
՚Ադրամելէք ու Սարասար զանիկա սրով զար-
կին , ու Արարատի երկիրը փախան . և անոր
տեղը անոր որդին ՚Ասորդան թագաւոր եղաւ .

ԳԼ . Ի

1 Եզեկիա իր մահուան լուրը առնելով՝ սգիր կ՚ընէ . ու
Տէրոջը երկրպագուած խոստումները կ՚առնէ . 2 Ընթը ասո-
ւածման ու կ՚երթայ՝ ան խոստումներին նշան մը բլլալու
համար . 12 Մարդոդաք բաղաքեն ու եկած հրաշքին համար
Եզեկիային անուանելով մարդ կը խրկէ . ու անոր անձնեան
գանձերուն կը տեսնայ . 14 Եսայիէ ատ բանէրը իմանալով՝
հարցմ Բաբելոն գիրէ ասոր ուսուցանելու վրայ կը մարգարեանայ .
20 Մահուան Եզեկիային տեղը կը յայտնէ .

1 ՚Այն օրերը Եզեկիա մինչուան տասիաան հի-
ւանդացաւ . Ու Ամոսին որդին Եսայի մար-
գարէն անոր եկաւ , ու անոր բսաւ , Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ . ՚Տանդ համար պատուէր տուր ,
քանզի դուն պիտի մեռնիս ու ոչ պիտի չապրիս .
2 Եւ անիկա իր երեսը պատին դարձուց , ու

ե Ես · ի · ԽԱ · ես ·
= Ասէ · կե · ե ·
է Ահա · ի · ԺԳ ·
ը Ես · ր · ԺԵ · Ահա · ր · ԺԵ · Ես · ր · ԺԸ · Ահա · ր · ԺԸ · Ես · հա · ԽԱ · Ես · ե · ԽԸ · Եզեկ · Ես ·

ա ·
= Գէ · ժը · ԺՀ ·
= Ասէ · բ · ե ·
ը Ասէ · կոբնչի ·
ը Ասէ պատրաստ ես գործերը ես · Ես · ե · ԺԸ ·
ի Ասէ մեռնիս ·

ի Ասէ Եզեկիասի
Է Ես · խե · ե ·
= Ես · ժ · ե ·
ը Ասէ · ՀԷԲ · ե ·
ը Ասէ · Հէ · ե ·
ի Ասէ · ՀԷ · ե · Ես ·
ա Ընտիր · գ · ԺԱ ·
ֆ Հէր · ԽԱ · ԽԸ ·
ի ես ասէ · ր · ԽԴ · Գէ · բ · ե · ԺԱ · Ես · է · ԺԱ · ԺԲ · Գաւիթ · ես · ԺԴ ·
ր Ես · ԺԵ · ԺԸ ·

ֆ Ես · բ · ե ·
= Գէ · բ · ե ·
ը Ասէ · ԺԱ · ԺԲ · Ես · ԺԳ ·
ի Ասէ · ՀԷ · ե ·
ա Ես · ժ · ե ·
ր Ասէ · ՀԷ · ե ·
ս Ես · ԺԴ · ԺԵ ·
ր Ասէ · ՀԷ · ե ·
ր Ասէ · ՀԷ · ե ·

ղ Հէր · ե ·
ի Ես · գ · ԺԱ ·
—
= ր Ասէ · ՀԷ · ԺԴ · Ես · Ես · ՀԷ · ե · Ես ·
ի ր Ասէ · ժե · ԺԱ ·

3 Տէրոջը ապրիք բրաւ՝ բանլով, Ով Տէր, կ՚ա-
պաչեմ, Ֆրա ասլնով ճշմարտութեամբ ու կա-
տարեալ սրտով քալլիր և քու աչքիդ առ-
ջեւը բարի եղածը ընելը Ֆիլէմ. ու Եզեկիա
մեծ լացով մը լացաւ։
4 Եւ Եսայի առաքեալ մինչեւ գաւթին չելած՝
5 Տէրոջը խօսքը անոր եղաւ բանլով, Դարձիր,
ու իմ Հոպոմոդիս Ֆիլեմոնին՝ Եզեկիային
բանլ, Քու Հօրդ Դաւթին Տէր Աստուածը
այսպէս կ՚բանլ. Ֆրա ապրիքդ լսեցի, Ֆրա
աղաւթքդ արցունքը տեսայ. ահա քեզ պիտի բժշկեմ՝ — երրորդ օրը Տէրոջը տունը պի-
6 տի երթաս. Ես քու օրերուդ վրայ տասներ-
հինգ տարի պիտի աւելցնեմ՝ ու քեզ ու
այս քաղաքը Ասորեստանի Թագաւորին ձեռ-
քէն պիտի ազատեմ՝ և այս քաղաքին պաշտ-
պանութիւն պիտի բնեմ ինծի համար ու իմ
7 ծառայիս Դաւթին համար։ Եւ Եսայի բ-
րաւ, Քանի մը չոր թուզ առէք. ու առին
և վէրքին վրայ դրին, ու ապրեցաւ։
8 Եւ Եզեկիա Եսայիին բրաւ, Տէրոջը դիս
բժշկելուն ու երրորդ օրը Տէրոջը տունը
9 երթալուս Ֆնշանը ի՞նչ ըլլայ։ Եւ Եսայի բ-
րաւ, Ասիկա քեզի Տէրոջմէ նշան ըլլայ՝
թէ Տէրը իր բրած խօսքը պիտի կատարէ.
Աստիճը կամ տասը աստիճան առաջ երթայ,
10 կամ տասը աստիճան ետ գառնայ։ Եւ Եզե-
կիա բրաւ, Աստիճին տասը աստիճան առաջ
երթալը դիւրին է, ոչ, հապա աստիճը տա-
11 սը աստիճան ետ գառնայ։ Եւ Եսայի մար-
գարէն Տէրոջը աղաղակեց. ու Ահազ աստի-
ճան ետ գարձուց աստիճը ան աստիճանին-
քէն որ Աքազին արեւս ժամացոյցին վրայ
իջած էր։
12 Ֆ Ալառաձնը Բաբիլոնի թագաւորը՝ Բաղա-
դանին որդին Մարովդաք-բազադան նամակ-
ներ ու ընծաներ խրկից Եզեկիային, քանզի
13 Եզեկիայի հիւանդ բլլալը լսեր էր։ Եւ Ե-
զեկիա Ֆանոնց մարդ բրաւ, և Թանկագին
բաներուն բոլոր տունը՝ արծաթը ու ոսկին ու
խառնկերը և պատուական ևղը, ու իր զէն-
քերուն բոլոր տունը և իր գանձերուն մէջ
բոլոր գտնուածը ցուցուց. իր տունը մէջ և
իր բոլոր տէրութեանը մէջ բան մը չմնաց, որ
Եզեկիա անոնց չցուցներ։
14 Եւ Եսայի մարգարէն Եզեկիա թագաւորին
կոչ, ու անոր բրաւ, Այս մարդիկը ի՞նչ
բրին, և ուսկի՞ց եկան քեզի։ ու Եզեկիա
15 բրաւ, Հեռու տեղէ՝ Բաբիլոնէն եկան։ Ե-
անոնք տեսան, քու տանդ մէջ ի՞նչ տեսան.
ու Եզեկիա բրաւ, Ցաներս մէջ բան որ կայ՝
տեսան, — գանձերուս մէջ անոնց չցուցա-
16 ցած բանս չմնաց։ Աստուծոյ Եսայի Եզեկիա-
17 յին բրաւ, Տէրոջը խօսքը մտիկ բրէ. Ահա
օրեր կու գան, որ քու տանդ մէջ բան որ կայ՝
ու քու հայրերդ մինչեւ այս օրս բան որ ժո-
ղովեցին՝ Բաբիլոն պիտի տարուի. մէկ բան ալ
18 պիտի չմնայ՝ կ՚բսէ Տէրը։ Ու քեզմէ ելլելու՝
քու Ծնանելու որովնիկիդ Ֆպիտի առնեն, ու
անոնք Բաբիլոնի թագաւորին պալատին մէջը
19 ներքինիներ պիտի բլլան։ Եւ Եզեկիա Եսա-
յիին բրաւ, Տէրոջը խօսքը՝ որ դուն բսիր,
բարի է. Նաեւ բրաւ, Քանի չէ՞, արդհնաւ իմ
օրերուս մէջ խաղաղութիւն ու ապահով-
թիւն պիտի բլլայ։
20 Ա Ու Եզեկիային միւսորդ պատմութիւնը, և
անոր բոլոր զօրութիւնը, ու Հիւսած աւազանը
ու Ջրմուղը, և Ֆքաղաքը բերած Ջուրը՝ ահա
Ցուզայի Թագաւորներուն ժամանակագ-
21 րութեան մէջ գրուած է։ Ու Եզեկիա իր հայրերուն
հետ քնացաւ, և անոր տեղը անոր որդին
Մանասէ Թագաւոր եղաւ։

ԳԼ· ԻԱ.

1 Մանասէն Թագաւորութիւնը· 3 անոր չարութիւն ու ապաշ-
խարութիւնը· 10 անոր դէմ չարութիւնը պատմողով Ցուդա-
յի վերյ գալու չարչարանքը մերգ տալուն ժամանակ կը յայտ-
նեն։ 17 Նման անոր տեղը կը յիշուին։ 19 Ամոնին չար
վարուելը։ 23 Ամոնի իր ծառաներէն կը սպանուի։ Ժողո-
վուրդն ալ անոր մարդ ասպանները կը սպաննեն։ ու Յովսիան
Թագաւոր կ՚ընէն։

1 Մանասէ տասներկու տարեկան էր երբ
որ Թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ յի-
սունհինգ տարի Թագաւորութիւնը բրաւ,
2 ու անոր մերը անունը Լէփսիպայ էր։ Եւ ա-
նիկա Տէրոջը խրատելի որովհետեւ ազգերուն վր-
արտաւած Ֆապգերուն գարշելի գործերուն
3 պէս՝ Տէրոջը առջեւը չարութիւն բրաւ։ Ու
անիկա Ֆիր Հօրը Եզեկիային կործանուած բարձր
տեղատունքը նորէն չինեց, ու Բահովդին ան-
գանները կանգնեց, և Աստարովթի կուռքը ըր-
չինեց Ֆխրատելի Աքսաար Թագաւորին բրա-
ծին պէս. ու Երկինքին բոլոր գօրութիւններուն
երկրպագութիւն բրաւ և անոնց ծառայու-
4 թիւն բրաւ։ Ու Տանդանները չինեց Տէրոջը
տունը մէջ, որուն Տէրը բսած էր թէ
Ֆիմ անունս Երուսաղէմի մէջ պիտի գնեմ։
5 Եւ Տէրոջը տունը երկու գաւթներուն մէջ
երկինքին բոլոր գօրութիւններուն տեղանքներ չի-

6 Նմա։ Ահա իբր ոսկեկ անցաւ, և դա-
շակիքն ու հնձացուիքն կ՚ընէր, և վհուկ-
ներ ու նշանագէտներ առնէր. և Տէրոջը
7 բարկացաւ և իբր չինած Աստուածքը կու-
գը ան տաներ մէջ դրաւ, որուն համար Տէրը
Դաւիթին ու անոր որդւոյն Սողոմոնին բանը
էր և իմ անուանս աս տաներ մէջ՝ ու խոսկիլի
բոլոր ցեղերէն իմ ընտրած Երուսաղէմիս մէջ
8 պիտի դնեմ յաւիտեան. և Իսրայէլին ան-
գը մէ յոլին ալ պիտի չշարժեմ աս երկրէն,
որն որ անոնց հայրերուն տուի. միայն իմ
անուանս իմ ամէն պատուիրանքներս՝ ու իմ
Մովսէս ծառային անոնց պատուիրած բոլոր
9 օրէնքը զգուշանային և գործ դնեն. Բայց
անոնք մտիկ չրին, ու Մանասէ այնպէս տե-
լորցուց զանոնք, որ Տէրոջը խոսկիլի որ-
գը ան ազգեն կորսնցուցած ազգերէն աւելի
չարութիւն բրին։
10 Եւ Տէրը իր ծառաներուն մարգարէներուն
11 ձեռքով խօսեցաւ՝ բանալով, Որովհետև Ման-
գը ան Մանասէ իսկապէս ան գարշութիւն-
ները ընելով՝ իրմէ առաջ եղող Ամորհացոց
բոլոր բրածներէն աւելի չարութիւն բրաւ,
ու իր կուռքերովը Յուդային ալ մեղք գոր-
12 ծել տուաւ, Անոր համար խոսկիլին Տէր Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես եղուսաղէ-
մի վրայ ու Յուդայի վրայ ահեղ չարիք մը
պիտի խոկիմ, որ ամէն լսողին երկու ականջը
13 պիտի խոսի։ Ու եղուսաղէմին վրայ Սամա-
րիայի չաղը և Աքսաբին տանը գնռատակը պի-
տի երկրնցընեմ, ու եղուսաղէմը պիտի սրբ-
լեմ՝ ինչպէս որ մէկը տանին մը կը սրբէ, ու
սրբելէն ետև երեսն ի վար կը դարձնէ։
14 Եւ իմ ժառանգութենէս ձեռացրգը պիտի
մերժեմ, ու զանոնք իրենց թշնամիներուն
ձեռքը պիտի տամ, ու անոնք իրենց բոլոր
թշնամիներուն առաջ ու յափշտակութիւն պի-
15 տի ըլլան։ Որովհետև իմ առջևս չարութիւն
ըրին, ու իրենց հայրերուն եգիպտացւոյն եղած
16 օրէն մինչև աս օրս պես բարկացուցին։ Դեռ
Մանասէ խիստ շատ անմեղ արիւն թափեց,
այնպէս որ եղուսաղէմը ծայրէ ի ծայր լեցուց.
բաց ի ան իր մեղքին որով Տէրոջը առջևը
Յուդային մեղանչելուն ու չարութիւն գործելուն
պատճառ եղաւ։
17 Եւ Մանասէին ձեռացրգ պատմութիւնը
ու ամէն բրածը և անոր գործած մեղքը՝ ա-
հա Յուդայի թագաւորներուն ժիշատակաց
18 գրքին մէջ գրուած է։ Ու Մանասէ իր հայ-
րերուն հետ քնացաւ, և իր տանը պարտէ-
զին մէջ՝ Ոզայի պարտէզին մէջ թաղուեցաւ.
ու անոր տեղը անոր որդին Ամմոն թագաւոր
եղաւ։
19 Ամմոն քսանուերկու տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ երկու
տարի թագաւորութիւն բրաւ, ու անոր մօ-
րը անունը Մեսուղեմեթ էր, ու Եոտբացի Արու-
20 սին աղջիկն էր։ Եւ անիկա Տէր իր հօրը Մանա-
սէին բրածին պէս Տէրոջը առջևը չարութիւն
21 բրաւ։ Ու իր հօրը քալած բոլոր ճամբան
մէջ քալեց, և իր հօրը պաշտած կուռքե-
րը պաշտեց՝ ու անոնց երկրպագութիւն բրաւ։
22 Եւ Տէր Աստուածը թողուց՝ ու Տէրոջը ճամբան մէջ չքալեց։
23 Եւ Ամմոնին ծառաները անոր դէմ դաւա-
ճանութիւն բրին, ու թագաւորը իր տանը
24 մէջ մեռցուցին։ Ու երկրին ժողովուրդը Ամմո-
նին բոլոր դէմ դաւանանութիւն բնողնե-
րուն ամէնը մեռցուցին. ու երկրին ժողովուր-
դը անոր որդին Յոսիան անոր տեղը թա-
գաւոր դրին։
25 Եւ Ամմոնին բրած գործերուն մնացորդ
պատմութիւնը՝ ահա Յուդայի թագաւորնե-
26 րուն ժիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։ Ու
զանոնք Ոզայի պարտէզը՝ իր գերեզմանին
մէջը թաղեցին. և անոր տեղը անոր որդին
Յոսիան թագաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Յոսիա ութ տարեկան էր երբոր թագա-
ւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ երեսունու մէկ
տարի թագաւորութիւն բրաւ, և անոր մօրը
անունը Յեդիդա էր, ու Բոսկաթցի Ադա-
2 յիայի աղջիկն էր։ Եւ անիկա Տէրոջը առջևը
ուղղութիւն բրաւ, ու իր հօրը Դաւիթին
բոլոր ճամբան մէջը քալեց, ու ձախ կամ ձախ
կողմը չխոտորեցաւ։
3 Եւ Թագաւորութեան տասներուերկրոր-
դում տարին թագաւորը Ասուրեայ որդւոյն Եան-
խոյին որդին Սափան գրագիրը Տէրոջը տունը
4 խրկեց՝ ըսելով, Քեզի կիլկիա քահանայապետին
գնա, ու անկից Տէրոջը տունը բերուած
ասեղը թող հաշիւ, որ դռնապան պահած
5 ազանելերը ժողովուրդէն ժողվեցին. Ու զանոնք
Տէրոջը տանը հոգաբարձուներուն վրայ դրուած բանուոր-

ա Գմ. ԺԸ. ԻԹ. ԻԱ. ԻԲ. Բ Գմ. ԺԴ. ԻԲ. ԻԳ. ԻԵ. ԻԶ. ԻԷ. ԻԸ. ԻԹ. ԻԱ

Ներքուն տան , ու տաներ փրած անգործքը
չինելու. Հանուր Տէրոջը տանը մէջի գործը
6 բանեցնելուն տան զանելիքա , Հիւանդանալն , չի-
նոգինելուն ու սրինագ իրնելուն . Նաև փայտ
ու տաշտած քարեր ծառաս առնելն տանը Նա-
7 բագելու. Հանուր ։ Բայց ։աւետեց Ձեռ քը արուած
առակին Հայելուր չէին Հարցրնելը , քանզի անոնք
8 Հատատարմութեամբ կը գործէին ։ Ու Փեղ-
կիա քահանայապետը Աստուծ գ պիրին քառա ,
։Տէրոջը տանը մէջ գրնուց գիրք մը գտայ ,
ու Փղկիա ան գիրքը Աստուծին առաւ , ու
9 գուշիկա կարդաց ։ Ու Աստուծ գ պիրը թա-
գաւորն եկաւ , ու թագաւորին պատասխան
բերաւ ու ըսաւ , Քու ծառաներդ տանը մէջ
գտնուած առակը Հանեցին , ու Տէրոջը տանը
։ուղղն վրայ գրուած բանուորներուն Ձեռ քը
10 տուին ։ Ու Աստուծ գ պիրը թագաւորին պատա-
սխան եկաւ , ու ըսաւ , Փղկիա քահանան ինծի մէկ
գիրք մը տուաւ . և Աստուծ գ պիրը թագա-
11 ւորին առջեւը կարդաց ։ Ու թագաւորը գրե-
նաց գիրքին խօսքերը լսածին պէս իր հան-
12 դերձները պատռեց ։ Ու թագաւորը Փեղկիա
քահանային ու Սափանի որդւոյն Ակիկամին
ու Միքիայի որդւոյն ։Աքբորին և Աստուծ
գ պիրին ու թագաւորի ծառային Ասայիային
13 պատուիրեց ու ըսաւ , Գացէք իրնձի Հանուր
ու Ժողովրդոյն Հանուր ու բոլոր Յուդայի
Հանուր՝ առ գտնուած գրքին խօսքերուն վր-
բայով Տէրոջը Հարցուցէք . քանզի մեր վրայ
։Տէրոջը մեծ բարկութիւնը բորբոքեր է , որով-
հետև մեր Հայրերը առ գրքին խօսքերուն
Հնազանդեցան չըրին , ու մեզի Հանուր
ամէն գրուած բաներուն ։ի գործ չդրին ։
14 Ու Փեղկիա քահանան և Ակիկամ ու
Աքբոր և Սափան ու Ասայիա Աքսաի որ-
դւոյն ։Թեկուայի որդւոյն Կեղդալէ Հան-
ձապետին կնկանը Ողդա մարգարէին գա-
ցին , ու անոնք Երուսաղէմ ։Մասնայի մէջ
15 կը բնակէր , ու անոր Հետ խօսեցան ։ Իս-
նէնկա ըսաւ անոնց , Խօսցուցէք Տէր Աստուա-
ծը այսպէս կ՚ըսէ . Ձեզ իրնձի խրկող մարդուն
16 առնէք զանձ , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ։Հս
աս տեղիս ու անոր բնակիչներուն վրայ չարիք
պիտի բերեմ՝ այսինքն Յուդայի թագաւորին
17 կարդացած գրքին ամէն խօսքերը . ։Որով-
հետև զիս թողուցին և ուրիշ աստուածներ
ու խունկ ծխեցին , որ իրնց Ձեռ քերուն
բոլոր գործքերովը զիս բարկացընեն . ու ասոր
աս տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի բոր-
18 բոքի ու պիտի չմարի ։ Բայց ։Տէրոջը Հարցը-
նելու Համար Ձեզ խրկող Յուդայի թագա-
ւորին առնէք զանձ . խօսցուցէք Տէր Աստուա-
ծը այսպէս կ՚ըսէ . Լսած խօսքերուդ Համար ,

19 Որովհետև ։ցաւ սիրտդ կակղացաւ , ու Տէ-
րոջմէ ազնիւ ։խոնարհեցար՝ երբոր լսեցիր իմ
խօսքս , ինչ ատեղիս վրայ ու անոր բնա-
կիչներուն վրայ ։աւերման ու ։անէծք պիտի
ըլլայ , և քու Հանդերձներդ պատռեցիր ու
իմ առջեւս լացիր , Նա ալ լսեցի՝ կ՚ըսէ Տէրը ։
20 Անոր Համար ահա Ես քեզ քու Հայրերուդ
պիտի խառնեմ՝ ու ։խաղաղութեամբ քու գե-
րեզմանիդ մէջ պիտի ամփոփուիս . և աս ամ-
կիա վրայ իմ բերելիս բոլոր չարիքները քու
աչքերդ պիտի չտեսնեն ։ Ու անոնք թագա-
ւորին պատասխան բերին ։

ԳԼ· ԻԳ

1 Ասիա հանդերձար ժողովէ մը ու ան գերեզ կարդալ
ետ ասդ ։ 3 Ընկիա Տէրոջը ուխտ կը նորոգէ ։ 4 կռապաշ-
տութիւնը կը կործանէ ։ 15 Բեթէլի սեղանին վրայ մեռելոց
ոսկորներ կ՚այրէ ։ Բնակիչներ ու մարգարէներ կուտ էր ։ 21
Ասիա խիստ հանդերձար զատիկ մը կ՚ընէ ։ 24 կռապաշտնե-
րը ու բոլոր պղծութիւնները բնաջինջ կ՚ընէ ։ 26 Աստուծ
վերջին բարկութիւնը Ասիայի վրայ երկնցուց ։ Ասիա
Փարաւոն Նեքաոյին վրայ երկրամարտի կ՚երթայ ։ Մեկիդոյի
մէջ կը մեռցնէ ։ 31 Ասիա թագաւորեց ։ 33 Ասիա Մանասէի
Փարաւոն Նեքաոյի վրայ երկրամարտի կ՚երթայ ։ Մեկիդոյի
մէջ կը մեռցնէ ։ 34 Ասիա թագաւորեց ։ 36 Ասիա Մանասէի
Փարաւոն Նեքաոյի վրայ երկրամարտի կ՚երթայ ։ Մեկիդոյի
մէջ կը մեռցնէ ։ 37 Ասիա թագաւորեց ։ 38 Ասիա Մանասէի
Փարաւոն Նեքաոյի վրայ երկրամարտի կ՚երթայ ։ Մեկիդոյի
մէջ կը մեռցնէ ։ 39 Ասիա թագաւորեց ։ 40 Ասիա Մանասէի
Փարաւոն Նեքաոյի վրայ երկրամարտի կ՚երթայ ։ Մեկիդոյի
մէջ կը մեռցնէ ։ 41 Ասիա թագաւորեց ։

կնոց անառակութիւնեաւն ու Հերինթոս բոլոր զօրութիւնեաւն խաւնդ ծխոցիներդ վերցուց.
6 Եւ Աստուածոյ կաւդքդ Տէրոջդ առնէն եւ բառաչեցին գաւթդ կնգդան հեղեղատդ հանդ, ու գետնիկա կնգդան հեղեղատին մէջ պրկց, ու ծնծղաց փոչի բրաւ, ու փոչին ժողովուրդին որ ուղղ գերեզմանութեան մդոց
7 յանկց. Եւ Տէրոջը ասիդ մէջ գաւառաց Մագոգացոց ձեղքդ գործողութեան առնելդ փրկացուց, Հաւր որ կենդիներդ Աստուածոյ վառ
8 բազդ գիրներ կը գործէին. Ու Բազդ գիր քաղաքներէն բոլոր քահանաներդ եղեռնաբար բերաւ, ու Գաթայէն մինչև Բերսաբէէ պղծեց ան բարձր տեղատեղդ, որոնց մէջ քահանաներդ խաւնդ կը ծխէին. և քաղաքի իշխանին Ցեսաւեի գրաւոր բերաւդ քաղաքին գրաւոր ձախ կողմէ եղող գտնեաւն բարձր տեղատեղդ փրկ
9 ցուց. Բայց բարձր տեղերաւն քահանաներդ Երուսաղէմ եղող Տէրոջդ տեղդ չէին կդեր, Հացագ իրենց եղբայրներաւն մէջ բազարջ կ'ուտ
10 տէին. Ու Հինոմի որդւոյն Ձորին մէջ եղող Ցօփերդ պղծեց, որ մեղդ մի իր ազգն կամ
11 ազիկը Մագոգին համար կրակէ չանցընէ. Ու նաև վերցուց Տէրոջդ տաճար գրաւոր առնէն ան ձիերդ, որ Բազդ իշագ տղերդ տրէ գործեր նուիրեր էին, և անոնք փարաւոնի եղող Նաիաւտիէլ ը ներքինին տեղերին փոխ էին.
12 ու արեգակին կառքերդ կրակով պրկց. Եւ Աքազին վերնատունը տաճարին մէջ Բազդ իշագ տղերաւն չհետաձ տեղաներդ, ու Տէրոջդ տաճար երկու գաւխմներաւն մէջ Մանասէին չհետաձ տեղաներդ իշագ տղերդ փղցուց, ու անկէ բնակիներ բրաւ, և անոնց հողդ կնգ
13 բան հեղեղատ նետուց. Ու երուսաղէմին դիմացդ Ապակաւեաց Լեռան աջ կողմէ՝ խաթայէլի Սոզոմեն իշագ տղերդ Մեղեռացոց գարշելիին՝ Աստարովմին համար, ու Մոաբացոց գարշելիին՝ Քամոսին համար ու Ամմոնեն որդւոց գարշելիին Մելքոմին համար չհետաձ բարձր տեղատեղդ իշագ տղերդ
14 ձեց. Եւ Յոսաբադեանները խորտակեց ու Աստարովմի կաւդքդ կտրատեց, ու անոնց տեղդ մարդոսկրներով լեցուց.
15 Ու Բեթելի տեղատեղ ալ, և խաթայէլին մի գանչել տուղ Նաբատեանի Երոբոամին չհետաձ բարձր տեղդ՝ (ան տեղատեղ ու բարձր տեղն ալ) փղցուց, և բարձր տեղդ պրկց ու փոչի գարձուց, ու Աստարովմի կաւդքդ այ
16 րեց. Եւ Յոսիա գարձաւ ու հոն լեռանդ վրայի գերեզմանները տեսաւ, և հոդ խրկեց՝ գերեզմանները մէջէն ոսկորները առաւ, ու տեղացին վրայ պրելով զանոնկա պղծեց՝ Տէրոջդ խօսքին համեմատ, որն որ առ բանեցը խաւդ Աստուծոյ մարդդ բարձր ձայնով հո
17 տեր էր. Եւ ըսաւ. Ի՞նչ պիտի ըլլայ առ կոթողդ որ ես կը տեսնեմ. ու քաղքին մարդիկը անոր բանին. Աստեղ Աստուծոյ մարդդ գերեզմանին է, որ Յուդայէն եկաւ, ու բեթելի ասդանին վրայ առ քաւ
18 րաւած բաներդ իսօսեցաւ. Եւ ըսաւ, Զանիկա թողուցէք, անոր ոսկորներդ մարդ մի տեղէն չտարժէ. ուստի անոր ոսկորներդ Սամարիացիէն եկող մարդարէին ոսկորներաւն
19 հետ իոց տուին. Ու Յոսիա Սամարիացիի քաղաքներաւն մէջի բոլոր բարձր տեղերաւն տաճարներդ որ Իսրայէլի թագաւորներդ տեղ վերցուց, որ խորտակէլի իշագ տղերդ զանոնք չհետաձ Տէրոջ բարկացուցեր էին. ու բեթելի մէջ բոլոր բրածին պէս ա
20 նոնց ալ բրաւ. Եւ հոն գտնուած Քրմերդ տեղերաւն բոլոր քահանաներդ տեղատեղդ վրայ Նիոթիկ, ու անոնց վրայ Մարդոսկր ա կոտներ պրկց. ետքը երուսաղէմ գարձաւ.
21 Ու իշագ ասդրդ բոլոր ժողովուրդին պատուիրեց ըսելով, Զատիկ Տէր Աստուծոյդ ձեր Բէ
22 ը, Դիմեցէք որ առ ուխտի գրքին մէջ գրուած է. Որ Դատաւորներդ օրերէն՝ ի վեր՝ և Իսրայէլի իշագ տղերաւն ու Յուդայի իշագ տղերաւն բոլոր օրերն ալ՝ առ զատկին պէս եղած չէր.
23 Բայց Յոսիա իշագ տղերին տասնուութերորդ տարին առ զատիկը Տէրոջդ եղաւ Երուսաղէմ մէջ.
24 Ու նաև Յոսիա հմուտներդ, Նշանագէտներդ ու Թերափիմներդ ու կուռքերդ, և Յուդայի երկրին մէջ ու Երուսաղէմի մէջ երեցած բոլոր գարշելիութիւնեաւնդ վերցուց, որ գեղկիա քահանային՝ Տէրոջդ տաճար գրքին մէջ գրուած Հրէշտակին խօսքերդ հաս
25 տատէ. Եւ անկէ առաջ անոր նման իշագ տղերդ մը չեղաւ, որ իր բոլոր սրտովը ու բոլոր հոգւովը ու բոլոր զօրութիւնովը Տէրոջդ գառնայ՝ Մովսէսին բոլոր օրէնքին համեմատ. ու
26 ոչ ալ անկէ յետը անոր նման եղաւ. Բայց Տէրը Յուդայի վրայ բորբոքած իր մեծ ա տասիկ բարկութիւնէն ետ չդարձաւ՝ Մանասէի բոլոր գործերուն համար, որոնցմով
27 Մանասէ զայրացուցեր էր. Եւ Տէրը ըսաւ, Յուդան ալ իմ երեսէս պիտի ձը

ե Գէ· իա· 3·
ը Գէ· իա· 7·
թ ր Մ՚ն· լէ· 4·
ի գ Թագ· ժգ· 31·
ժե· 18·
լ Նէկ· ժգ· 16·
խ Նէր· առ՚նէր
կ գ Թագ· ժե· 33·
հ Տե՚ս Նէկ՚· իգ· 10
ձ Տե՚ս Նէկ՚· իգ· 15
—11·
ղ = Թագ· բ· 36·
ճ Ցե՚ս· ժե· 8·
մ Ես՚· լ· 33· Նէհմ՚·
ե· 31· ժի· 6· 11
—13·
յ Գէ՚· ժԸ· 21· ր Օր·
ժԸ· 10· Նէկ՚· իգ·
37· 39·
ն Տե՚ս Նէհմ՚· ժի·
13· Եզե՚· ա· 3·
շ Գէ· իա· 5·
ո գ Թագ· ժա· 7·
չ Նէ· իգ· 31· ր Օր·
ե· 5· 25·
պ գ Թագ· ժբ· 33·
33·
ջ գ Թագ· ժգ· 3·
ռ գ Թագ· ժգ· 3·
39·
ս Եզե՚· կանխ՚ց
տ գ Թագ· ժգ· 31·
ր Տե՚ս Ներ՚· ժգ·
ւ Տե՚ս ր Մ՚ն· լէ· 6·
7·
փ գ Թագ· ժգ· 3·
ք Նէ· իբ· 30· գ Թագ·
ժԸ· 40· Գէ· ժա·
15·
օ ր Մ՚ն· լէ· 3·
ֆ ր Մ՚ն· լ· 1·
Ն Նէ· ժբ· 3· Գէ՚·
իգ· 3· Թա՚· բ·
3· ր Օր· ժգ· 3·
ր Մ՚ն· լ· 15· 19·
ղ Գէ· իա· 6·
ճ Ձե՚· լ· 19·
Գէ՚· իա· 31· բ·
37· ր Օր· ժԸ·
11·
Գէ· ժԸ·
Գէ՚· ժԸ· 3·
Գէ՚· իա· 11· 18·
իգ· 3· 4· Նէհմ՚·
ժե· 4·
Նէր· գործողութիւնեաւն

գեմ, ինչպէս որ Խոցակիլը ձգեցի. ու պիտի մերժեմ ատ քաղաքը իմ ընտրած Երուսաղէմը, ու ատ տունը որուն Հռչնար բան իմ անունս հոն ըլլայ։

28 Եւ Բաղեմային ծնացորդ պատմութիւնները ու անոր բոլոր բրածը՝ ահա Բատգայի Թագաւորներուն ժիշատակաց գրքին մէջ գրուած

29 է։ Անոր օրերը եգիպտացի Թագաւորը Փարաւոն Նեքաւով Ասորեստանի Թագաւորին վրայ երթատ գնաց ու Բաղեմա Թագաւորը անոր գէմ ելլելու գնաց, ու անիկա Բ-Էնեն սակաւածին ատենը գանիկա մեռցուց

30 Ապակզգամի մէջ։ Եւ անոր ծառաները անոր մարմինը Մակեդգամէն կառքով երուսաղէմ բերին, ու գանիկա իր դերեզմանին մէջ Թագեցին. ու Երկրին ժողովրդը Բաղեմային որգին Բաղազարը առին ու օծեցին, և գանիկա իր հորը տեղը Թագաւոր դրին։

31 Յաղագ գառնութիւն ատենին էր երբոր Թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ ևրեք ամիս Թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Ամիտաղ էր, ու Լիբնայի էրեմ

32 մէյնին աղջիկն էր։ Եւ անիկա իր հայրերուն բոլոր բրածին պէս՝ Տէրոջը աչքին չարութիւն բրաւ։

33 Քանի բրաւ. Ը. Փարաւոն Նեքաւով գանիկա Երիմեի երկիրը՝ Հերդայի մէջ բանտարկեց, որ երուսաղէմի մէջ Թագաւորութիւն չընէ. ու Երկրին վրայ հարիւր տաղանդ արծաթ ու տասնեակ մը ոսկի հարկ դրաւ։

34 Եւ Փարաւոն Նեքաւով Բաղեմային որդին Եղիակիմը անոր Հորը Բաղեմային տեղը Թագաւոր դրաւ, ու անոր անունը փոխեց Բաղեմ կիմ Եհոյագ. Բայց Բաղեմ գաղը առաւ. Եգիպտոս

35 տարաւ. ու անիկա հոն մեռաւ։ Եւ Բաղեմ կիմ Ռաա արժանիը ու ոսկին փարաւոնին տուաւ, բայց երկրին վրայ հարկ դրաւ՝ ան արժանիը փարաւոնին պատուիրածին պէս տալու համար. ու երկրին ժողովրդէն՝ ամէն մեկ գան վրայ գրուած հարկին համեմատ արժանիը ու ոսկին առաւ, որ փարաւոն Նեքաւոյին տայ։

36 Երբոր Բաղեմ կիմ Թագաւոր եղաւ՝ քսանհինգ տարեկան էր, ու երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի Թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Զաբեղա էր, ու Բումացի փա-

37 գայիային աղջիկն էր։ Եւ անիկա իր հայրերուն բոլոր բրածին պէս՝ Տէրոջը աչքին չարութիւն բրաւ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Բաղեմիմ նոր դարագործարանին կը հսկացնէր. հարը ա-
նոր գեմ ապատարելով. Իրը իր կործանմանը պատճառ
կ'ըլլայ։ 2 Բաղեմին անոր ամէն կը յանձրակ։ 3 Բաղեմի
Թագաւորը Բաբելոնի Թագաւորին կը յանձնուի։ 4 Բաղեմի
նեն չար վարմունքը։ 10 Երուսաղէմ կ'առնուի, ու անոր բնա-
կիչները Բաբելոն գերի կը տարուին։ 17 Պղնձեայ Թագաւոր
կ'ըլլայ։ ու չոր կերպով կը Թագաւորի վերչն Բաղեմի վէր-
ջին կործանումը։

1 Անոր օրերը Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը եկաւ. ու Բաղեմիմ երկիր տարին անոր ծառայ եղաւ, ու երեք գարձաւ անոր

2 գէմ ապստամբեցաւ. Եւ Տէրը անոր վրայ Քաղդէացւոց գունդերը, ու Ասորւոց գունդերը, և Մովաբացւոց գունդերը ու Ամմոնի որդւոց գունդերը խրկեց. գանոնք Բաղեմի վրայ խրկեց, որ գանիկա կործանեն. Տէրոջը խօսքին համեմատ՝ որն որ իր ծառաներուն

3 մարգարէներուն ձեռքով խօսեր էր. Թաւշնչեն ասիկա Տէրոջը հրամանովը եկաւ Բաղեմին, որ զանիկա իր առջևէն վերկէ՝ Մանասէին մեղքերուն համար որ գործեր էր։

4 Նաեւ անոր Թափած անմեղ արիւնը հասնար, քանզի երուսաղէմը անմեղ արիւնով լեցուց. ու Տէրը չուզեց որ ներէ։

5 Եւ Բաղեմիմին մնացորդ պատմութիւնները ու անոր բոլոր բրածը՝ ահա Բաղեմի Թագաւորներուն ժիշատակաց գրքին մէջ գրուած է։

6 Եհ. Բաղեմիմ իր հայրերուն հետ քնացաւ, և անոր տեղը անոր որդին Բաղեմ Թագաւոր եղաւ։

7 Ու Եգիպտոսի Թագաւորը անկէ ետքը վերչին ալ իր երկրէն չելաւ, քանզի Բաբելացւոց Թագաւորը Եգիպտոսի Հեղեզտէն մինչև Եփրատ գետը Եգիպտոսի Թագաւորին ամէն ունեցածը առեր էր։

8 Յոաքեն Բաղեմ տասնուվեց տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ երեք ամիս Թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Նեհուսթա էր, ու երուսաղէմացի

9 Եղնաթանեն աղջիկն էր։ Եւ անիկա իր Հորը բոլոր բրածին պէս Տէրոջը աչքին չարութիւն բրաւ։

10 Ատենները Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին ծառաները երուսաղէմ եկան, ու

11 քաղաքը պաշարուեցաւ։ Եւ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորը քաղաքին վրայ եկաւ, երբոր անոր ծառաները գանիկա պա-

12 շարեր էին։ Եհ. Բաղեմ գայի Թագաւորը Բաբելոնի իր մօրը ու ծառաներուն և իշխաններուն ու Ներքինիներուն հետ Բաբելոնի Թագաւո-

բին եղաւ։ Եւ Բարիլայեի թագաւորը Իւր քա-
գաւորութիւնը ամենայն տիրեցաւ Գանիկա
13 բռնեց։ Եւ անկէ Ցկրոջը տանը բոլոր գան-
ձերը եւ թագաւորին տանը գանձերը հանեց.
եւ կտրատեց ան ամէն ոսկեկէն անօթները,
որոնք Իսրայէլի Սողոմոն թագաւորը Ցկրոջը
տաճարին համար չիներ էր՝ Ցկրոջը բանին
14 համեմատ։ Եւ բոլոր երուսաղէմը, եւ ամէն
իշխանները եւ ամէն զօրաւոր մարդիկը՝ տասը
հազար գերի, եւ ամէն հիւսները եւ գար-
բիններըը քշեց տարաւ. երկրին ժողովրդոյն
15 չազրաւանէրէն ի զատ մնաց մի չնաց։ Եւ
Յոհաքիրը Բարիլայեի փոխադրեց, եւ թագա-
ւորին մայրը եւ թագաւորին կիներուն եւ անոր
ներքինիները եւ երկրին զօրաւորները երու-
16 սաղէմէն Բարիլայեի գերի տարաւ։ Եւ բոլոր
զօրաւոր մարդիկը հարիւր հազար մարդ, եւ
հեզար հիւս ու գաղրին, որոնց ամէնն ալ
պատերազմել կարենները էին, Բարիլայեի թա-
17 գաւորը գերի տարաւ։ Եւ Բարիլայեի թագաւորը անոր տեղը Հառոր Հօրեղբօրը Մաթանիան թագաւոր դրաւ, ու
Հառոր անունը Սեդեկիա փոխեց։
18 Սեդեկիա քառասուն մէկ տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ տասն-
ու մէկ տարի թագաւորութիւն բրաւ. եւ անոր
մօրը անունը Համուտալ էր, ու Լիբնացի էրե-
19 միայի աղիկն էր։ Եւ անկէ Յոհաքիմին
բոլոր բրածին պէս Ցկրոջը աչքին չարութիւն
20 բրաւ։ Քանզի Ցկրոջը բարկութիւնը երու-
սաղէմի ու Յուդայի վրայ էր, մինչեւ որ զա-
նոնք իր երեսէն ձգէ. անոր համար Սեդեկիա
կիսա Բարիլայեի թագաւորին ապստամբեցաւ։

ԳԼՈՒԽ

1 Եւրաւսաղէմ կը պաշարուի։ 4 Քաղքացիք Սեդեկիան կը բռնեն. անոր աչքերը կը ապտակեն, ու անոր աչքերը կը կուրցնեն։ 8 Դարպասապետն քաղաքը կ՚աւրէ ու ապստամբներուն պարիսպները կ՚աւրէ։ 13 Տաճարին անօթները գերի կը տանի։ 18 Տաճարին մեծ քահանան եւ գանձապետը 19 Ցեղապետի մը եւ ինը մարդոց մը հետ կը մեռցնէ։ 22 Գեդոլիա որ ան ատենը ժողովրդին վրայ կառավարող դրուեր էր, կը մեռցուի։ ու ժողովուրդը Եգիպտոս կը փախչի։ 27 Եւկաթովէտ կը բարձրացնէ Յովաքինը իր պատուոյն մէջ։

1 ՈՒ. եղաւ որ տասներորդ ամսուն տասներորդ օրը Բարիլայեի թագաւոր Նաբուգոդոնոսոր իր բոլոր զօրքովը երուսաղէմի վրայ եկաւ, ու անոր դիմացը բանակեցաւ. և անոր դէմ չուրջառակի պատնէշներ չինե-
2 ցին։ ՈՒ մինչեւ Սեդեկիա թագաւորին տասնմէկերորդ տարին քաղաքը պաշարեալ մնաց
3 էր։ Եւ Յամեան ինեին քաղաքին մէջ սաստիկ սով կար, ու երկրին ժողովուրդը հաց
4 չունէր։ Եւ Քաղաքին պարիսպը ճեղքուեցաւ, ու բոլոր պատերազմողները գիշերով թագաւորի պարտէզին քովը եղող երկու պարսպին մէջի դրանը ճամբայէն Քաղդէացիք քաղաքին բոլորտիքը կեցեր էին։ ու
5 Ցորդանանի դաշտին ճամբայէն գնաց։ Եւ Քաղդէացոց զօրքը թագաւորին հետևէն ինեան, ու Երիքովի դաշտերուն մէջ անոր հասան. և անոր բոլոր զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ.
6 ՈՒ թագաւորը բռնեցին ու գանիկա Բերքա տարին Բարիլայեի թագաւորին, և անոր գա-
7 տաստանը տեսան։ ՈՒ Սեդեկիայեի տղաքը իր աչքերուն առջեւը մորթեցին, ու Սեդեկիայեի աչքերը կուրցուցին, և գիւերը Բաբելացիներով կապկպին ու Բարիլայ տարին։
8 Եւ Բարիլայեի թագաւոր՝ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին տասներորդ տարին հինգերորդ ամիսը՝ Յամեան եօթներորդ օրը՝ Բարիլայեի թագաւորին ծառան Նաբուգոդոնոսոր
9 գահճապետը երուսաղէմ եկաւ, ՈՒ Ցկրոջը տունը ու թագաւորին տունը այրեց, ու Երուսաղէմին բոլոր տուները ու ամէն մեծ տու-
10 ները կրակով այրեց։ Եւ գահճապետին հետը եղող Քաղդէացոց բոլոր զօրքերը Երուսաղէմին չրջակայ պարիսպները փլցուցին։ ՈՒ.
11 քաղքին մէջ մնացած ժողովուրդին ու մնացորդը, ու Բարիլայեի թագաւորին խոյով փախածականները ու մնացած բազմութիւնը Նա-
12 բուզարդան գահճապետը գերի տարաւ։ Եւ գահճապետը Երկրին ազգաւանէրէն թողուց՝ որպէսզի այգեգործներ ու երկրագործներ ըլլային։
13 Եւ Քաղդէացիք Ցկրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ սիւներըն ու սեքենայիներըն ու Ցկրոջը տանը մէջ եղող պղնձէ ծովը կոտրատրին, ու անոնց պղինձը Բարիլայեի տա-
14 րին։ Եւ Թագաւորներն ու խիտհներն և բազմաչխատներն ու խնկառուներըն ու պաշտօնեին հանած գործածուած բոլոր պղնձէ անօթները
15 րը առին։ Եւ գահճապետը ոսկիէ ու ար-
16 ծաթէ բուրվառներըը ու կանթեղները առաւ։ Ն-

---

2 Երեմ. իե. 1։
3 Ցե՛ս Երեմ. ծբ. 28։
4 Ցե՛ս զգ. իե. 17։ Եւս՝ Երեմ. ծբ. 1։
5 Ցե՛ս զգ. իե. 17։ Եւս՝ Երեմ. ծբ. 2։
6 Ցե՛ս Գատ. ե. 2, 3։
7 Երեմ. իե. 5։
8 Ցե՛ս Երեմ. ծբ. 28։
9 Երեմ. իե. 1։
10 Ցե՛ս Երեմ. ծբ. 28։
11 — Ա Պտգ. ի. 10։
12 Գէ. իգ. 36։ Բ Պտգ. լգ. 6։
13 Բ Պտգ. լգ. 11։ Եր. ծբ. 17։
14 Երեմ. իե. 1։
15 Ցե՛ս Երեմ. ծբ. 28։
16 Գէ. իգ. 21։

Բ Պտգ. լգ. 12։
Երեմ. ծբ. 6։ Եր. իե. 1։ Եւս։
Ցե՛ս Երեմ. ծբ. 28։
Երեմ. իե. 1։
— Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 11։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 12։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։
Բ Պտգ. լգ. 13։ Եր. իե. 2։ իե. 4։ Եր. 1։ ծբ. 4։ Եր. 1։ Եւս։
Երեմ. իե. 1։

Յոպանեանէն՝ Ջէբոյը տաներ Համոր չ՚ինաձ էր-
կու. սբեներդը, մէկ ծոմը ու մեքենաթիներ-
րը. 16 բոլոր աս գործերդ պիտնձր կշռո-
17 ղի չէր գար. 17Մէկ սբեներ բարձրաբիներ
տատուտիր կանգուն էր, և անոր վրայ պիտնձէ
խոյակ կար, ու խոյակին բարձրաբիներ և-
րեք կանգուն էր. և խոյակին վրայ շուրջ-
նակի ցանցակերպ գործ ու նուռեր կային,
ամէնն ալ պիտնձէ էին. ու միւս սբեներն ալ ցան-
ցակերպ գործով այնպէս էր.
18 Եւ գահնագիտոր առաջին քահանան Յո-
յարիմն՝ ու երկրորդ քահանան Յոփսիման՝
19 ու երեք գունապահներդը առաւ. Եւ քաղա-
քին մէկ ներքինի մի առաւ, որ անոնց պա-
սերազմիլ մարդ գլխաւորի էր. ու իմա-
գաւորին 9առջեր կոչնականներէն՝ քաղաքին
մէջէր գտնուած Հինգ մարդ, ու երկրին ժո-
ղովուրդը գինուորներին գրող՝ զօրքին մէծ
գրագիրը, և քաղաքին մէջէր գտնուած երկ-
20 րին ժողովուրդէն վաթսուն մարդ. ---- Ու
Ղազար զորդ ան գահնագիտոր գտներ զ առաւ,
ու Բարիրնեի Յոազաւորին մէջ գտներ մեռ-
21 ցուց. 21Ալ յոգիս Յոազա իր երկրէն գերի տա-
22 րեցաւ. 22Յոզիդ Յոազայի երկրին մէջէր մեռ-
ցած ժողովուրդէր՝ որ Բարիրնեի Ղազար զոզ-
նոսր Յոազաւորր Հռ Յոազայեր էր, անոնց
վրայ Յոափսենան Ալբիկամին որդին Գոզ-
գինան կառավար գրաւ.
23 Եւ զօրաց բոլոր 10իշխաններդը իրենց մար-
գայնովը երթալ լսեցին որ Բարիրնեի Յոազա-
ւորր Գոզ ոզիան կառավար լրեր է, Գոզ ոզիա-
յին՝ Մասիա եկան, այսինքն Նաթանեայի որ-
դին Իսմայել, և Կարեհի որդին Յովհանան, ու
Թանհումեթին որդին Նետոփաթացի Սարա-
յիա, ու Մաքաթիի որդին Յեզոնիա, իրենց
24 իրենց և իրենց մարդ իրենց. Ու Գոզ ոզիա
անոնց ու անոնց մարդ ոչի երդում լրաւ, ու
անոնց ըսաւ, Քաղդէացիներուն 4ծառայու-
թիւնէն մի վախնաք. աս երկրին մէջ
բնակեցէք, և Բաբիլոնի Յոազաւորին ծառա-
յեցիք լրեր, ու Հնդ ոզի պիտի լրայ.
25 Եւ 5եղաւ որ եօթներորդ ամիսը Յոազա-
ւորայ սերունդէն եղող Էլիսամային որդի՝ այն
Նաթանեայինն որդին Իսմայել տասը մարդ
հետ եկաւ, ու Գոզ ոզիան զարկին, ու մեռաւ,
նոյնպէս ալ անոր հետ Մասիա եղող Հրեա-
26 ներդը ու Քաղդէացիներդը՝ Եւ բոլոր ժողո-
վուրդը պզտիկէն մինչև մեծը՝ ու զորաց իշ-
խաններդը եկան Եգիպտացիներէն վախցան.
27 6Եւ եղաւ որ Յոազաւորին Յոափսենային
գերութեան երեսունհինգերորդ տարին Եւէլմա-
րադ Բաբիլոնի թագաւորութեան տարին՝ ամսուն քա-
ռասնեօթներորդ օրը, Բաբիլոնի Էքսիլարքոզ ան
Յոազաւորը իր Յոազաւորի եղած տարին, Յո-
զոզին Յոափսենային Յոազաւորին 7գլուխը բարձ-
28 բացաւ ---- բանաւ Հանդ. Եւ անոր հետ
քաղցրութիւնով խոսեցաւ, ու անոր աթոռը
Բաբիլոնի մէջ իր հետ եղող Յոազաւորներուն
29 աթոռէն վեր գրաւ. Եւ անոր բանտի հա-
գուստները փոխեց, ու անոնք իր կենացը բոլոր
օրերուն մէջ՝ միշտ անոր առջեր հաց կ՚ու-
30 ներ. Եւ անոր ամէնքի ծախսուն ամէնքն բո-
լորով, անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ Յո-
զոզին կողմէն օրէ օր անոր կը տրուէր.

ԱՌԱՋԻՆ ԳԻՐՔ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ադամ, 5Սէթ, Ենովս, (2) Կայնան, Մա-
3 գաղէլ, Յարէդ, Ենովք, Մաթուսաղա,
4 Ղամէք, Նոյ, Սէմ, Քամ ու Յաբեթ.
5 7Յաբեթին որդիքրդ Գոմեր, Մագոգ, Մա-
դայ, Յաւան, Թոբէլ, Մոսոք ու Թիրաս
6 էին. Եւ Գոմերին որդիքրդ Ասքանազ, 8Րի-
7 փաթ ու Թոգարմա էին. Եւ Յաւանին որդի-
քրդ Եղիսայ, Թարսիս, Կիտացիք ու 9Դո-
դանիք էին.
8 10Քամին որդիքրդ՝ Քուշ, Մեսրայիմ, Փու
9 ու Քանան էին. Եւ Քուշին որդիքրդ Սաբա,
Եւիլա, Սաբթա, Ռեգմա ու Սաբթեքա-
էին. Եւ Ռեգմային որդիքրդ Սաբա ու Դետ
10 էին. Եւ Քուշ 11Նեմրովթը. սոսկա-
11 սաւ երկրին վրայ զօրաւոր էր մարդ. Եւ Մեսր

---

1 գ Քուշ · է · 47 ·
2 գ Քամի · է · 11 · Եբրայ. ծր · 21 ·
3 Եբրայ. ծր · 22 · եւ ·
4 Եբրայ. ծր · 24 · եւ ·
5 ՈՒրիշ · չ · 14 · Եզր · է · 7 ·
6 Եբրայ. խ · 3 · եւ ·
7 Եբրայ. խ · 3 · եւ · Եզեկ · լ · 14 · Եզր · է · 7 ·
8 Եբրայ. խ · 6 · եւ · Եզեկ · լ · 5 · Եզր · է · 7 ·
9 Եբրայ. խ · 6 · եւ · Եզեկ · լ · 5 · Եզր · է · 7 ·
10 Եբրայ. խ · 7 · 8 · 9 ·
11 Կամ՝ Նաւատանեցիներն
12 Ր Քուշ · ի · 1 ·
13 Եբրայ. խ · 1 · 2 ·
14 Եբրայ. խգ · 4 · 7 ·
15 Եբրայ. ծր · 21 · եւ ·
16 Եբրայ. խ · 1 · 2 · 3 · 4 ·
17 Ջէ՚ն · Դան · խ · 12 · 14 · Եզեկ · լ · 30 · Եզր · է · 7 ·
18 Կամ՝ Ելիմայիս
19 Կամ՝ Ելիմայիս
20 Կամ՝ Պետրոսի
21 Դան · ժ · 2 · եւ ·
22 Դան · ժ · 2 · եւ ·
23 Դան · ժ · 2 · եւ ·

բևմ Ծնաւ. Ղուդացիներդ, Աշտանացիներդ,
12 Ղաթացիներդ, Նեփիւսթացիներդ, Գաիմա-
բնադացիներդ ու Քաղդէացիներդ, (ուսկից
փղշտացիք ելան,) ու Կասփիւրացիներն
13 ալ։ Եւ Քանան Ծնաւ իր անդրանիկը Սի-
14 դոն, նաև Քետը, Եբուսացին, Ամորհա-
15 ցին, Գերգեսացին, Թևացին, Արուկեցին,
16 Ասինացին, Արուադացին, Սամարացին ու
Ամաթացին։
17 Սեմին որդիքը՝ Եղամ, Ասուր, Արփաք-
ադ, Ղուդ, Արամ, Հուս, Հուլ, Գաթեր
18 ու Մոսոք էին։ Եւ Արփաքսադ Ծնաւ Սա-
19 ղան, և Սաղայ Ծնաւ Եբերը։ Ու Եբերին
երկու որդի Ծնան։ Մէկուն անունը Փագէկ
էր, քանզի երկիրը անոր օրերը բամնուե-
ցաւ. և անոր եղբօրը անունը Յեկտան էր։
20 Ու Յեկտան Ծնաւ Եղմոդադը, Սաղափը,
21 Ասարմաթը, Յարաքը, Ադորամը, Ուզալը,
22 Դեկղան, Գերադը, Աբիմայէլը, Սաբան,
23 Ոփիրը, Եւիլան ու Յոբաբը. ամէն ասոնք
Յեկտանին որդիքն էին։
24 Սեմ, Արփաքսադ, Սաղայ, (25) Եբեր,
26 Փագէկ, Ռաքաւ, Սերուղ, Նաքորը, Թա-
27 րայ, Աբրամ այսինքն Աբրահամ։
28 Աբրահամին որդիքը Իսահակ ու Իսմայէլ
29 էին։ Անոնց Ծնունդներդ ասոնք են. Իսմա-
յէլին անդրանիկը՝ Նաբայոթ, Եսբը կեդար,
30 Ադբեէլ, Մասաամ, Մասմա, Դումա, Մասաէ,
31 Փադադ, Թեմա, Յետուր, Նաֆիս ու Կեդ-
մա. Իսմայէլի որդիքը ասոնք էին։
32 Եւ Աբրահամին հարճին Քետուրային որ-
դիքը. անոնք Ծնաւ Զիմրանը, Յեկսանը,
Մադանը, Մադիանը, Յոսբոկը ու Սուհէն։
Ու Յեկսանին որդիքը Սաբա ու Դեդան էին։
33 Եւ Մադիանին որդիքը՝ Գեփա, Ափեր, Ե-
նոմք, Աբիդա ու Եղդադա էին. ասոնք ամէ-
նը Քետուրային որդիքն էին։
34 Եւ Աբրահամ Ծնաւ Իսահակը։ Իսահա-
35 կին որդիքը Եսաւ ու Իսրայէլ էին։ Եսաւին
որդիքը՝ Եղիփազ, Ռագուէլ, Յեուս, Յեղ-
36 ղամ ու Կորհ էին։ Եղիփազին որդիքը՝ Թե-
ման, Օմար, Սեփո, Գոհամ, Կենազ, Թամ-
37 նա ու Ամաղեկ էին։ Ռագուէլին որդիքը՝
38 Նահաթ, Զարա, Սամմա ու Մեզա էին։ Ու
Սեիրին որդիքը՝ Ղոտան, Սոբալ, Սեբեգոն,
39 Անա, Դիսոն, Եսեր ու Դիսան էին։ Եւ Ղո-
տանին որդիքը Քոռ ու Հեմամ էին. և Թամ-
40 նա Ղոտանին քոյրն էր. Սոբալին որդիքը՝
Գաղաւան, Մանահաթ, Գեբաղ, Սեփո ու
Ոնամ էին։ Ու Սեբեգոնին որդիքը Այիա ու
41 Անա էին։ Անային որդին Դիսոն, ու Դիսո-
նին որդիքը՝ Ամիտան, Եսբան, Յեքրան ու
42 Քեռան էին։ Եսերին որդիքը՝ Բաղդան, Զա-
աւան ու Յաական էին։ Դիսանին որդիքը
Հուս ու Արան էին։
43 Եւ Ասոնք են այն թագաւորները որ երգ-
մի երկրին մէջ թագաւորեցին՝ Իսրայէլի որ-
դւոցը մէկ թագաւոր մը թագաւորելէն ա-
ռաջ. Բէաղրի որդին Բաղա, ու անոր քա-
44 ղաքին անունը Դինհաբա էր. Եւ Բաղա մե-
ռաւ, ու անոր տեղը Բոսրացի Զարային որդին
45 Յոբաբ թագաւորեց. Եւ Յոբաբ մեռաւ, ու
անոր տեղը Թեմանացւոց երկրէն Հուսամ
46 թագաւորեց. Եւ Հուսամ մեռաւ, ու անոր
տեղը Բադադի որդին Ադազ թագաւորեց,
որ Մովաբի դաշտին մէջ Մադիանացիները
կատորեց. և անոր քաղաքին անունը Աւիթ
47 էր. Եւ Ադազ մեռաւ, ու անոր տեղը Մաս-
48 րեկացի Սամղա թագաւորեց. Եւ Սամղա
մեռաւ, ու անոր տեղը Գետին քովը Յորով-
49 թէն եղող Սաուղը թագաւորեց. Եւ Սաուղ
մեռաւ, ու անոր տեղը Աքբորի որդին Բա-
50 ղանան թագաւորեց. Եւ Բաղանան մեռաւ,
ու անոր տեղը Ադազ թագաւորեց. և անոր
քաղաքին անունը Փաւքով էր, ու անոր կնի-
կանց անունը Մեհաբէել էր, որ Մէզաաբին
ազջկանը Մատրեդին ազջիկն էր։
51 Եւ Ադազ մեռնելէն ետքը Եդոմին
իշխանները եղան, Թամնա իշխան, Գաղաս
52 իշխան, Յեղիաթ իշխան, Ողիբամա իշխան,
53 Եղա իշխան, Փինոն իշխան, Կենազ իշխան,
54 Թեմանի իշխան, Մագդիել իշխան, Իրամ իշխան. Եդոմին իշխանները
ասոնք էին։

ԳԼ. Բ

1 Իսրայէլի որդիքը ասոնք են. Ռուբէն,
Շմաւոն, Ղեւի, Յուդա, Իսասքար, Զաբու-
2 ղոն, Դան, Յովսէփ, Բենիամին, Նեփթա-
դիմ, Գադ ու Ասէր։
3 Յուդայի որդիքը՝ Էր, Ովնան ու Սելա էին.
ասոնք երեքը Քանանացի Շուային աղջիկն
Ծնան անոր. ու Յուդային անդրանիկը Էր
Ցկերջը առջևը չար բլլալուն համար՝ Ցերշ
4 զանիկա մեռցուց. Եւ անոր հարսը Թամար
փարէսը ու Զարան Ծնաւ անոր։ Յուդային
բոլոր որդիքը հինգ էին։

1 ր Օր · բ · 22։
2 Ծն · ժ · 15 · եւ ։
3 Ծն · ժ · 38 · ժա ·
19։
4 Ծն · ժ · 35 Ա՛ Ե՛ր
Մ՛ր։
* Ք՛ բառանասո՛ Ծն
ժ · 38։
5 Ծն · ժ · 38։
6 Ծն · ժ · 38 · 19 · եւ ։
Ղ՛ա՛հ · ջ · 26 · եւ ։
Ծն · ժա · 15։
7 Ծն · ժէ · 2։
8 Ծն · իա · 2 · 3։
9 Ծն · ժգ · 11 · 15։
10 Ծն · իէ · 32—36։
11 Ծն · իէ · 15։
12 Ծն · իէ · 1 · 2։
13 Ծն · իա · 2 · 3։
14 Ծն · իէ · 25 · 26։
15 Ծն · լգ · 9 · 10։
16 Ծն · լգ · 32։
17 Ծն · լգ · 30։
18 Ծն · լգ · 46։
—
19 Ծն · իթ · 38 · լ ·
2 · իէ · 18 · 22 · խգ ·
1 Ծ՛ն · ջ · 3 · խգ ·
18 · Թա · խգ · 19։
20 Ծն · լը · 2։
21 Ծն · լը · 7։
22 Ծն · լը · 10 · 30։
Մ՛սա · ա · 3։

5 [1]Փարեան որդի էր Եսրան ու. Համուլ էին։
6 Եւ Զաբայիս որդի էր [2]Զամբրի, [3]Եիեան,
Եհիան, Փալքոլ ու [4]Դարդա. ամէնը հինգ էին։
7 Եւ [5]Քարմիի որդի էր Աքար էր, որ [6]պղտաստաց
մեղք գործեց, ու խրտակեր ներգործեան մէջ
8 Ձգեց։ Եւ Եհիանի որդի էր Ազարիա էր։ (9) Եւ
Եսրայի որդի էր՝ որոնք անոր Դնան, Բերա-
մել, [1]†Ռրամ ու ‡Քելուբայ էին։
10 Եւ Ռրամ Դնաւ [1]Ամմինադաբը, ու Ամմինա-
դաբ Դնաւ [2]Եառդայի որդւոց իշխանը Նաա-
11 սոնը, Եւ Նաասոն Դնաւ [3]Սալմոնը, ու Սալ-
12 մոն Դնաւ Բոոզը, Եւ Բոոզ Դնաւ Ովբէդը,
13 ու Ովբէդ Դնաւ Եսսէն, [1]Եւ Եսսէ Դնաւ
իր անդրանիկը Եղիաբը, ու երկրորդը՝ Աբի-
14 նադաբը, ու երրորդը՝ Սամման, Չորրորդը՝
15 Նաթանայէլը, Հինգերորդը՝ Հռադդայի, Վե-
ցերորդը՝ Ռասէը — հօրմէ երկրորդը՝ Դաւիթը։
16 Եւ անոնց քոյրերը Շարուհեան ու Աբիգեան
էին։ [1]Եւ Շարուհեանի որդիքը երեք էին.
17 Աբիսա, Յովաբ ու Ասայէլ։ Եւ [1]Աբիգեան
Դնաւ Ամեսայի, ու Ամեսայի հայրը Իսմա-
յէլացի Եեթերն էր։
18 Եւ Եսրայի որդի Քաղէբ՝ Ազ կնոջը Ազու-
բայէն ու Եերիովթէն որդիներ Դնաւ. և անոր
որդիքը սոքա են. Յասէր, Սոբաբ ու Ար-
19 դօն։ Եւ երբոր Ազուբա մեռաւ, Քաղէբ իրեն
[1]Եփրաթը առաւ [2]Եփրաթիթը, որ անոր Դնաւ Ովր։
20 Եւ Ովր Դնաւ Բեսէլն, և Բեսէլ Դնաւ [1]Բեսա-
լիելը։
21 Եւ Ազ հոգբր էրաւ Գաղաադացւոյ հօրը
[1]Մաքիրին ազջիկանը մեռաւ, ու զանիկա առաւ,
և ինքը վաթսուն տարեկան էր. ու անիկա
22 Սեգուբը Դնաւ անոր։ Եւ Սեգուբ Դնաւ Յա-
իրը. ու տասիկա Գաղաադացւոյ երկրին մէջ
23 քսաներեք քաղաք ունէր։ [1]Եւ Գեսուրը
և Արամը [2]Յայիրի գիւղաքաղաքներէն, կո-
ղոմէ ու անոր գեղերը՝ վաթսուն քաղաք
առան. անոնց ամէնը Գաղաադացւոյ
24 հօրը Մաքիրին որդւոյն էր։ Եւ [1]Էսրան Քա-
ղէբ-Եփրաթայի մէջ մեռնելէն ետքը, Էսրո-
նին կնոջը Աբիա անոր Դնաւ [2]Թեկոէնին
հայրը Աշխուրը։
25 Եւ Եսրայեան անդրանիկներ Եերամեէլին որ-
դիքը սոքա էին. անդրանիկը Հռամ, Բու-
26 նա, Օրէն, Ռամ — Աքիա։ Եւ Եերամեէլ
մէկ ուրիշ կնոջ մը ունէր, ու անոր անունը
27 Ատարա էր. անիկա Շեմայի մայրը եղաւ։ Եւ
Եերամեէլին անդրանիկներ Հռամին որդիքը
28 սոքա էին։ Մաոս, Ամմին ու Ակար։ Եւ
Շեմայի որդիքը Ամմայի ու Յադայ էին։ Եւ
Ամմայիին որդիքը Նադաբ ու Աբիսուր էին։
29 Եւ Աբիսուրի կնկանը անունը Աբիհայիլ էր,
30 որ անոր Դնաւ Աքբանը ու Մոլիդը։ Եւ
Նադաբի որդիքը Սապադ ու Ափփայիմ էին.
31 ու Սապադ անորդի մեռաւ։ Եւ Ափփայիմի որ-
դին՝ Եիսան, ու Եիսանի որդին՝ Սեսան, ու
32 Սեսանի որդին Ազայի էր։ Եւ Յադայի եղ-
բօրը՝ Յադայիին որդիքը Եեթեր ու Ջոնաթա-
33 ն էին։ ու Եեթեր անորդի մեռաւ։ Եւ
Ջոնաթանի որդիքը փաղէմ ու Զազա էին։
Եերամեէլի որդիքը սոսքա էին։
34 Եւ Սեսան աղջիկներ չունեցաւ, բայց միայն
ազջիկներ։ Ու Սեսան Յարքա անուն մարդ ե-
35 գիպտացի Դնաւ ոմէ ունէր. Ու Սեսան իր
ազջիկը իր Յարքա Դնացիին կինի առաւ.
36 որ անոր Եթթին Դնաւ։ Ու Եթթի Դնաւ
37 Նաթան, և Նաթան Դնաւ [1]Զաբադը, Ու
Զաբադ Դնաւ Ափփայը, և Ափփայ Դնաւ Ով-
38 բէդը։ Ու Ովբէդ Դնաւ Եհուն, և Եհու
39 Դնաւ Ազարիան, Ու Ազարիա Դնաւ Փելղի-
40 ն, և Փելղին Դնաւ Եղիասան, Ու Եղիասա
Դնաւ Սասամէն, և Սասամ Դնաւ Սեզոմին,
41 Ու Սեզոմ Դնաւ Եեկամիան, և Եեկամիա
Դնաւ Եղիսաման։
42 Եւ Եերամեէլին եղբօրը Քաղէբի որդիքը՝
անոր անդրանիկը Մեսա՝ Զիփի հայրն էր,
ու Քեբրանի հայրը Մարեսային որդին էր։
43 Եւ Քեբրանի որդիքը Կորէ ու Թափուա և
44 Բակեմ ու Սեմա էին։ Ու Սեմա Դնաւ Հռա-
ամը՝ Բարկաամի հայրը, ու Բակեմ Դնաւ Սա-
45 մայէն։ Եւ Սամայիի որդին Մաոն էր. ու
46 Մաոն Բեթսուրի հայրն էր։ Եւ Քաղէբին
Հարեբ Գեփա Դնաւ Ահասը, Մաոսն ու Գա-
47 զեզը. և Ահասն Դնաւ Դաղէզը։ Ու Յադա-
յիի որդիքը՝ Հռադեմ, Յովաթամ, Գեսան,
48 Փելէտ, Գեփա ու Սագոփ էին։ Եւ Քա-
դեբին Հարեբը Մասքա Դնաւ Սեբերը ու Թա-
49 բանան. Նաև Դնաւ Մադմաննայի հայրը
Սագոփը, ու Մաքբենայի հայրը ու Գեբա-
այի հայրը Շաւսան. և Քաղէբին աղջիկը Աք-
սա էր։
50 Եւ Եփրաթի անդրանիկներ Ովր որդւոյն Քա-
դեբին որդիքը սոսքա էին. Կարմաթայիմի
51 հայրը Սոբաղ, Բեթղեհեմի հայրը՝ Սալման,
52 Բեթզագադերի հայրը՝ Հարեփ. Եւ Կարմաթա-
յիմի հօրը Սոբայէն որդիքը Հռոէհ՝ — Մա-
53 նահեթացւոց կէսն էին. Եւ Կարմաթայիմի
տոհմերը Եեթրեացիք, Փութացիք, Սամա-
թացիք ու Մասարացիք էին. Սորաթացիք
54 ու Եսթաուղացիք սոսքայէ եղան. Սալմա-
նէն որդիքը՝ Բեթղեհեմ, Նետոփաթացիք,
Ատարոթի, Յովաբին տունը ու Մանահա-

---

1 Ռմ. Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 2 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 3 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 4 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 5 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 6 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 7 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 8 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 9 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 10 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 11 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 12 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 13 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 14 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 15 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 16 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 17 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 18 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 19 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 20 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 21 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 22 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 23 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 24 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 25 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 26 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 27 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 28 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 29 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 30 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 31 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 32 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 33 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 34 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 35 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 36 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 37 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 38 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 39 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 40 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 41 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 42 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 43 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 44 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 45 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 46 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 47 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 48 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 49 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 50 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 51 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 52 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 53 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13. 54 Ա. Ժ. 13. Ռմ. Ա. Ժ. 13.

55 թացուց կէաք -- Աթարոթիք էին · եւ Գաթէ-
թի մէջ բնակող գոփրինեացւն առնիերը Թար-
գամոսիք , Սառնեխացիք , Յովկաբացիք · ա-
ռանք Նիւ քարի տանը Հօրմէն՝ եմնիէն եւ-
լոզ Դինեցիք էին ·

ԳԼ · Գ

1 Դաւիթին որդիքը · 10 Ընդ սերունդը քինէ Սիգնիա · 17 Ցնաթեացին յաջորդները ·

1 Եւ Դաւիթին փերսանի մէջ Ծնած որդիքը
առանք էին · անդրանիկը Ամնոն Յեզրէել-
ացի Աքինոամէն , երկրորդը Դանիէլ կար-
2 մէլացի Աբիգայէն , երրորդը Աբիսողոմ Գե-
սուրի թագաւորին Թալմիին աղջկանը Մաա-
քային որդին , չորրորդը Ադոնիա Ադդիթին
3 որդին , Հինգերորդը Սափատիա Աբիտալէն ,
վեցերորդը Ցիթրամ , իր կնիկէն Եգլացի ·
4 Ա՛ս վեցը անոր Ծնան Փերսանի մէջ · և Հնան
Հօթը տարի ու վեց ամիս թագաւորութիւն
ըրաւ , ու Երուսաղէմի մէջ երեսուներկու
տարի թագաւորութիւն ըրաւ ·
5 Ու երուսաղէմի մէջ առանք Ծնան անոր ·
Սամիսա , Սոփրատ , Նաթան ու Սողոմոն ·
սա չորսը Ամիէլի աղջիկէն Բերսաբէէն Ծած
6 Եւ · Եւ Ցիբհար , ու Եղիսամա , ու Եղիփա-
7 զէա , Եւ Նոգա , ու Նափեկ , և Յափիկ , (8) Ու
Եղիսամա , ու Եղիադա ու Եղիփազէա · Հանք
9 բոլոր էին · Ամէնն ալ Դաւիթին որդիներն էին ,
Հարճերուն որդիներէն ու անոնց քրոջմէն՝
Թամարէն ի զատ ·
10 Եւ Սողոմոնին որդին Ռոբոամ էր · անոր
որդին Աբիա , անոր որդին Ասա , անոր որ-
11 դին Յոսափատ , Անոր որդին Յորամ , անոր
12 որդին Ազոզիա , անոր որդին Յոաս , Անոր
որդին Ամասիա , անոր որդին Ազարիա , անոր
13 որդին Յոտամ , Անոր որդին Աքազ , անոր
14 որդին Եզեկիա , անոր որդին Մանասէ , Անոր
15 որդին Ամոն , անոր որդին Յոսիա · Եւ Յոս-
իայի որդիքը՝ անդրանիկը Յոհանան , երկ-
րորդը Յոյակիմ , երրորդը Սեդեկիա , չոր-
16 րորդը Սելլում էր · Ու Յոյակիմին որդիքը՝
անոր որդին Ցեքոնիա , անոր որդին Սեդե-
17 կիա էր · Ու Ցեքոնիային որդիքը՝ Ասիր ,
18 անոր որդին Սաղաթիէլ · Նաև Մելքի-
րամ , փադայիա , Սանէսար , Ցեկամիա , Ոսէ-
19 ամա ու Նեդաբիա էին · Եւ փադայիային
որդիքը Զօրաբաբէլ ու Սեմէի էին · ու Զօ-
րաբաբէլին որդիքը՝ Մեսուղամ ու Անանիա ,
20 ու անոնց քոյրը Սողոմիթ էր · Նաև Ասու-
բա , ու Ոհել , և Բարաքիա , ու Ասադիա և Յոսե-
21 սաբեսդ՝ հինգ էին · Եւ Անանիային որդիքը
փեղատիա ու Եսային էին · Հռափայիային
որդիքը , Ռափային որդիքը , Արդիային որ-
22 դիքը , Սեքենիային որդիքը՝ Ու Սեքենիա-
յին որդին Սեմայիա էր · ու Սեմայիային
որդիքը Հետտուս , և Իգալ , ու Բնբիա ,
23 և Նեարիա ու Սափատ՝ վեց էին · Եւ Նեար-
իային որդիքը՝ Եղիովէնայի ու Եզեկիա ու
24 Եզրիկամ՝ երեք էին · Ու Եղիովէնայիին որ-
դիքը՝ Ոդոսիա , ու Եղիասիբ , և Փեղայիա ,
ու Ակկուբ , և Յոհանան , ու Դալայիա և
Անանի՝ եօթն էին ·

ԳԼ · Գ

1 Յուդայի սերունդը · 2 Նոթաբին Սոռեդէն էորը՝ իրեն Ծնած
Ենթարբեհամաբ եկած սերունդը · 9 Դաւիթին ու անոր ա-
ղեխ բնակուած վայրով · 21 Սիլոյի սերունդը · 24 Շմաւոնի սե-
րունդը ու քաղաքները · 39 անանք Գեդովրին ու Սիր լեռը
բնակող Ամաղեկացիներուն վրայ կը սպրանի ·

1 Յուդայի որդիքը՝ Փարէս , Եսբոն ու Փարմի
2 և Ոմր ու Սոբոդ էին · Եւ Սոբոդին որդին
Ռայիայիա Ցեհիր Ծնաւ · ու Ցեհի Աքսնայիին
ու Զոսոդը Ծնաւ · Սարաայոց սահմանը
3 սառնք էին · Ու Էտամի Հօրմէն սառնք եղան ·
Ցեզրէել ու Ցեսմա ու Ցեզբաս · և անոնց
4 քրոջը անունը Եսեղելփոնի էր · Ու Գեդովրի
Հայրը Փանուէլ , և Ովսայի Հայրը Եզեր էր ·
սառնք Բեթլեհեմի Հօրը՝ Եփրաթի անդրան-
կաներ Ովսիին որդիքն էին ·
5 Ու Թեկուէի Հայրը Աշխուր երկու կնիկ
6 ունէր , Եղեսա ու Նաարա · Եւ Նաարա անոր
Ծնաւ Ովզամը , Ովփերը , Թեմանը ու Հահա-
7 ստարին · Նաարայինի որդիքը սառնք էին · Ու
Եղեսայինի որդիքը Սարեթ , Սահառ ու Եթ-
8 նան էին · Եւ Կոզս Ծնաւ Էնովքը , Սոբեբան ,
ու Հարսումի որդւոյն Ահարհելին սահմանը ·
9 Եւ Գաբէս իր եղբայրներէն Փառասար էր ,
ու անոր մայրը անոր անունը Գաբէս դրաւ ,
10 քանզի , Ցաբիկա սրտանձիւնեամբ Ծնայ · Եւ
Գաբէս խոստացաւ Աստուծոյն ազազակեց ու
ըսաւ , Երանի թէ ամէն կողմանէ դիս օրհնես
ու իմ սահմանս ընդարձակես , և քու ձեռքդ
ինծի հետ ըլլայ , ու դիս չարչէն ազատես որ
ինծի տրտունիքիւն չըլլայ · Եւ Աստուած
անոր խնդրածը կատարեց ·
11 Ու Սուհայի եղբայրը փեղուր Մաքիրը
12 Ծնաւ , որ անիկա Եսթոնի Հայրն էր · Եւ
Եսթոն Ծնաւ Բեթռափան ու փասէն և Իր-
նահաշի Հայրը Թանան · սառնք Հռեքային

---

1 Դաւ · ա · 16 ·
2 Նեհմ · է · 2 ·
—
3 ր Թագ · գ · 2 ·
4 Ցհա · Ժէ · 14 ·
5 ր Թագ · գ · 3 ¦ Հեբր · ·
6 ր Թագ · գ · 5 ·
7 ր Թագ · է · 11 ·
8 ր Թագ · է · 5 ·
9 ր Թագ · է · 14 ·
Գէ · Ժգ · 9 ·
10 ր Թագ · ԺԲ · 21 ·
11 ր Թագ · ԺԲ · 3 ¦ Հեբր · ·
12 ր Թագ · ԺԲ · 4 ·
13 ր Թագ · ԺԲ · 13 ·
14 ր Թագ · ԺԲ · 23 ·
15 ր Թագ · ԺԳ · 1 ·
16 ր Թագ · ԺԴ · 25 ·
17 Գէ · Ժգ · 1 ¦ Հեբր · Բաշխեաց ·
18 Տիս · ր Թագ · է · 14 · 15 · 16 ·
19 ր Թագ · ԺԵ · 1 ·
20 ր Թագ · ԺԵ · 13 ·
21 Գէ · Ժգ · 2 ¦ Հեբր · Բաշխեաց ·
Ժէ · 6 ·
22 ր Մն · իս · 17 ¦ Հեբր · Բաշխեաց · Նոր որդին Ներգիս · անոր որդին Սիմէի · Նիս · 6 ¦ Հեբր · Ընդ-
րիս ·
23 գ Թագ · Ժէ · 30 ¦ Հեբր · Ոչխարք ·
24 Նեհմ · ը · 2 ·
—
25 Դն · իը · 29 · Իոբ · 18 ·
Հռափայիս · անոր որդին Ռափա · անոր որդին Եղեսա · անոր որդին Ելդաս · անոր որդին Սիմէի · Նիս · 6 ¦ Հեբր · Հռափայիս ·
1 Կաղ · արդիքը ·
2 Գէ · ը · 10 ·
3 Գէ · ը · 14 ·
4 Ցհա · ԺԴ · 10 ·
5 Ցհա · ԺԴ · 11 ·
6 ի՛ սարամանիքեն ·

13 մարդիկն էին։ Ու կնոջն որդիքը՝ Դաթա-
նէել ու Սարայիա էին, և Դաթանէելին որդին
14 Ադիաթ էր։ Ու Մատանայիի Ծնաւ էփրատ.
և Սարայիա Ծնաւ Յովարը՝ [1]Դէքարտամիի
հայրը. (քանզի անոնք արհեստաւորներ էին։)
15 Ու Ցեփոնեան Քագիբին որդիքը Իրա. Է-
լա ու Նաամ էին. ու Էլայինն որդին կնոնց
16 էր։ Ու Բաալէելի որդիքը՝ Զիխ, Զիխա,
17 Թիրիա ու Ասարէլ. Ու եղբայրներ որդիքը
Ցեմինէ, Մօբադ, Ափէր ու Յադօն էին.
ու [2]Ցէրէդ կնոնջ Ծնաւ Մարիամն և Սամայինն
18 ու Եսթեմոայի հայրը Ցնորան. Ու անոր կը-
նոնջը Յուդիա Ծնաւ Գեդորի հայրը Յարե-
դը, Սոքոյի հայրը Փաթերը ու Զանոյի հայ-
րը Ցեփթիէլը. և Մօբադին աստուած փարա-
ւոնին աղջկանը՝ Բիթիայինն որդիքը տասը էին։
19 Ու [3]Նոյ կնկանը Նայեմին քրոջը՝ Ոմի խայինն
որդիքը՝ Կէիլայինն հայրը Գարմին, ու Մաքա-
20 թացի Եսթեմոային էր։ Ու Սիմոնի որդիքը՝
Ամնոն, Հոնինա, Բինհանան ու Թիլոն էին.
ու Ցեսափին որդիքը Զոհնէթ ու Բինզոհնէթ
էին։
21 Ու [4]Յուդայի որդւոյն Սելոմին որդիքը՝
Ղեքայի հայրը էր, ու Մարեսայի հայրը Ղա-
ազա, և Ագբայի տանը՝ բուհեզագործներուն
22 տանը տոհմերին էին. Ղաև Յոսիկիմը և Քո-
զեբայի մարդիկը ու Յովաս և Սարափը՝ ո-
րոնք Մոաբի մէջ տասցուած՝ ունեցան, ու
Յասուբի-Լեհէմ. [5]իսկ տանը հին բաներ են։
23 Ագանք բրուտներ էին և Նեթայիմի ու Գա-
դերայի մէջ կը բնակէին. թագաւորին գո-
րծ անոր գործին համար հոն կը բնակէին։
24 Շմաւոնի որդիքը՝ [6]Նամուէլ, Յամին, Յա-
25 րիբ, Զարա — Սաուղ. Անոր որդին Սեղ-
դում, անոր որդին Մարսամ, անոր որդին
26 Մասմա։ Ու Մասմայի որդիքը, անոր որդին
Ամուէլ, անոր որդին Զաքուր, անոր որդին
27 Շեմէի։ Ու Շեմէի տասնումէկ տղայ ու վեց
աղջիկ ունէր, բայց անոր եղբայրներուն շատ
ազգեր չունէին. ու անոնց բոլոր տոհմերը
28 Յուդայի որդւոյն չափ չէաւցան։ Ու անոնք
[7]Բերսաբէէին, ու Մօղադայի, ու Ասը-սուսայի,
29 Ու Բազայի, ու Ադամի, և Թուզամիի, (30) Ու
31 Բաիթուէլի, ու Հորմայի, և Սիկեղաղի, Ու Բեթ-
մարքաբոթին, և [8]Ասը-սուսիմի, ու Բեթբա-
րէէի և Սարայիմի մէջ բնակեցան. մինչև
Դաւիթին թագաւորելուն տասներ տասնեք
32 էին անոնց գաղգաղները. Ու անոնց գեղերը՝
Նէ-Եթամ, Ային, Ռեմմոն, Թոքան ու Ասան,
33 հինգ քաղաք։ Ու ասոնց գաղգաղներուն բոլոր
տիքը եղած բոլոր գեղերը մինչև Բահազ.
անոնց բնակութիւնները ու [9]ժողովներնին ա-
34 տանք էին։ Ու Մասոբաբ, և Յամլէք, ու Ամա-
35 զիայի որդին Յոսա, Ու Յոսիէլ, ու Ասիէլի որ-
դւոյն Սարայիայի որդւոյն Յոսաբիային որ-
36 դին Եհու, Ու Եղիովէնայի, ու Եկիբայ, և
Յաասխա, ու Ասայիա, և Ադիէլ, ու Յեսիմի-
37 էլ, ու Բաաղա, Ու Սիզայիայի որդւոյն Սա-
մայիի որդւոյն Յեդայինայի որդւոյն Ամրա-
38 որդւոյն Սեփեէի որդին Զիզա։ Ասոնք անուն-
նեցողները յիշատակներնին տոհմերուն մէջ իշ-
խանութիւնք էին, ու անոնց տղայոցներնին խիստ
39 շատացան։ Ու իրենց անասուններուն համար
արօտ փնտռելով՝ Գեդորի մուտքը գացին
40 մինչև Արեւելեան կողմը. Ու առան ու ապրկ արօտ գտան. ու անոնց երկիրը ընդար-
ձակ էր, և խաղաղութիւնն ու հանգարտու-
թիւնն ալ էր. քանզի առաջ Քամէն եղող-
41 ները հոն կը բնակէին։ Ու ասոնք անուններով գրուածներուն Եզեկիա թագաւորին
օրերը գացին, ու անոնց վրանները և հոն
գտնուած բնակարաններն [10]զարկին, ու զա-
նոնք բնաջինջ ըրին մինչև աս օրս, և անոնց
տեղը բնակեցան. վասն զի հոն իրենց հօտե-
42 րուն համար արօտ կար։ Ու անոնցմէ՝ այսինքն
Շմաւոնի որդիներէն հինգ հարիւր մարդ Սէիր
լեռը գացին, իրենց վրայ Յեսափի որդիքը՝
Փալատիան, Նէարիան, Հռափայիան ու Ոզի-
43 էլը իշխան ունենալով։ Ու [11]Ամաղեկին վռնտա-
ցածներէն մնացորդները գտին, ու մինչև աս
օրս հոն բնակեցան։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Իր անդրանկութիւնն պիտի Յովսէփին տրուելով Ռուբինին անդրանկութիւնը չէր։ 2 անոնց բնակութիւնը։ 3 Հեզրոնացոց ժողովրդոց յաջողութիւնը։ 11 Գադի որդւոյն գիտուն մարդիկը ու բնակութիւնները։ 18 Ռուբինեանց, Գադեանց ու Մանասէի հին ցեղին քաջութիւնը ու յաջողութիւնները։ 23 Հին ցեղին բնակութիւնը ու գիտուն մարդիկը։ 25 Անոնց գերծութիւնը իրենց ցեղին համար։

1 Ու Յոսէփին անդրանկաին Ռուբինին որդիքը. (քանզի [1]անդրանկիքը անիկա էր. բայց
[2]Իր հօրը անկողինը պղծելուն համար՝ Իր անդրանկութեան իրաւունքը Յոսէփէլի որդւոյն Յոսէփին որդւոյն տրուեցաւ. ու ազգաւհամարին մէջ անդրանկի պէս չգրուեցաւ։
2 Յուդա։ Իսկ [3]Յուդա իր եղբայրներէն զօրաւոր եղաւ, ու անկէ [4]իշխաններ ելան. բայց անդրանկութեան իրաւունքը Յոսէփինն էր։)
3 Իսրայէլին անդրանկաին [5]Ռուբինին որդիքը՝ Ենոքի, Փալղուս, Լեսրոն ու Քարմի էին։
4 Յոէլին որդիքը՝ անոր որդին Սեմայիա, անոր
5 որդին Գոգ, անոր որդին Սեմէի, Անոր որդին Միքա, անոր որդին Ռէայիա, անոր որ-
6 դին Բեեռ, Անոր որդին Բէերա, որն որ

ա Ցեւս. ժէ. 17։
բ Կամ՝ ընդդէմ բիմ-աբիքիմ։
գ Դաւ. խդ. 10. Ե Եզր. գ. 33. Ն. 6. Նեհ. խդ. 33։
դ Ցեւս. ժբ. 1։
ե Ցեւս. ժբ. 1։ զ Իշ-ուհ. Ասը-սուսայ։
է Ցեւս. ժբ. 2։ ը Կամ՝ Բահաղիմ։
թ Ցեւս. ժբ. 2։ ժ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժա Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժբ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժգ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժդ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժե Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժզ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժէ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժը Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ժթ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
ի Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իա Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իբ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իգ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իդ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իե Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իզ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իէ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իը Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։
իթ Դաւ. իբ. 33։ իգ. 1։ ի. 17։ բ Թագ. ա. 11։

ՙԱպրեսաամէն թագ զամ-փազաատր բագա-
ատրը գ ևբի ատրաա. ամենկա Ռատինեամեց իշ-
7 խաանե էր։ Եւ անոր եղբայրներէն իրենց առն-
ամէրովք ՙևերբար ապրատանաներին մէջ գրան-
ցան. Ամոյ գլխաատրը Ցեհել էր, եւ ևրը Զա-
8 քարիա. Եւ Յոհելի որդւոյն Սեմայի որ-
դւոյն Ազգուրի որդին՝ Բազա. ասիկա ՙԱրաս-
րի մէջ, ու Ամոյ մինչև Դաբաա, ու բևևրնին
9 բնակեցաա. Եւ արևելեան կողմի՝ Եփրատ գե-
տէն մինչև անապատը բնակեցաա, քանզի ա-
նոնց անասուններէն ՙգազապատ ու իրենց մէջ
10 չատցեր էին։ Ռ. Ատաւգին օրերը պա-
տերազմ ըրին ՙՀագարացւոց դէմ, որոնք ի-
րենց ձեռքը ինկան. ու գազապատ բոլոր ա-
րևևլեան կողմերը՝ անոնց վրաններուն մէջը
բնակեցան։

11 Եւ Գադի որդիքը ատոնց դիմացը Բաաս-
նու երկրին մէջ բնակեցան մինչև Սեկքա.
12 Գէխաատրը՝ Յոէլ, ու երկրորդը՝ Սափամ,
եւ Բաանայի, ու Սափատ Բաասանի մէջ.
13 Եւ անոնց եղբայրներէն իրենց տոհմահայրե-
րուն համեմատ՝ Միքայէլ, Մեսուղամ, Սա-
բէէ, Յորէ, Յաքան, Զիա ու ևրեք՝ Հաբեր
14 էին։ Ասոնք Բուզի որդւոյն Յագդոյի որ-
դւոյն Ցեհատայի որդւոյն Միքայելի որդւոյն
Գաղաադի որդւոյն Յարոայի որդւոյն Հուբնի
15 որդւոյն Աբիհեվրեի որդիքն էին։ Անոնց ազ-
գատոհմերուն իշխաններ՝ Դաւնեի որդւոյն Ար-
16 զիէլի որդին Ազքի էր. Եւ անոնք Գաղաա-
գի մէջ, Բասանի ու անոր գիւղաքաղաքնե-
րուն մէջ, ու ՙԱարօնէի բոլոր արտաքինները-
րուն մէջ՝ մինչև անոնց սահմանները բնակե-
17 ցան։ Ամէն ասոնք Յուդայի ՙՅոթամի թա-
գաւորութեան օրերը, ու Իսրայէլի ՙՅերոբոամի
թագաւորութեան օրերը՝ ազգատոհմերին մէջ գր-
18 քուեցան։

Ռուբինի որդիքը ու Գադհասի ու Մա-
նասէի կէս ցեղը՝ քաջասանձնու չորս հազար և-
օթը հարիւր վեցհասնի զօրաւոր, վահան ու
սուր կրող, և աղեղ քաշող, պատերազմի ար-
ուեստ, ու պատերազմի երթող մարդիկ էին։
19 Եւ անոնք Հագարացւոց, ՙՅետուրացւոց,
Նափեսացւոց ու Նոդարացւոց հետ պատե-
20 րազմ ըրին։ Եւ ՙանոնց յաղթեցին. ու Հա-
գարացիք և բոլոր անոնց հետ եղողները անոնց
ձեռքը մատնեցան. քանզի անոնք պատերազ-
մին մէջ Աստուծոյ ապաւակներին, ու անոնց
21 խնդրուածքները՝ յուսացան Հագար ուզա, ու երկու
հարիւր յիսուն հազար մարդ, ու երկու հա-
զար էշ, և հարիւր հազար մարդ գերի ըրին.
22 (քանզի շատերը մեռած ինկան. ինչու որ ա-
պատերազմը Աստուծմէ էր.) ու մինչև ՙգե-
րութիւնը անոնց տեղը բնակեցան։
23 Եւ Մանասէի որդւոյն կէս ցեղը ան երկրին
մէջ բնակեցան, Բասանէն մինչև Բաալ Հեր-
մոն, Սանիր ու Հերմոն լեռը, Ամանայ բազմա-
24 թիւ էին։ Եւ անոնց տոհմահայրերուն իշ-
խաններուն տուները էին. Ափեր, Յեսոի, Ել-
իէլ, Եզրիէլ, Երեմիա, Ոդովիա ու Յազդիէլ,
որոնք զօրաւոր, քաջ ու անուանի մարդիկ էին,
ու իրենց տոհմահայրերուն իշխաններն էին։
25 Եւ իրենց հայրերուն Աստուծոյն դէմ
ապստամբեցան, ու ան երկրին տոհմերը ՙաս-
տուածներուն եռան էին Ցէ՞ղ-ը-ղ պատենկեցան, որ
Աստուած դաներ անոնց առջևէն բնաջինջ
26 բրած էր։ Եւ Իսրայէլին Աստուածը Ասիու-
տանի ՙփուղ թագաւորին հոգին՝ ու Ասիու-
տանի ՙԹագղաթ-փաղասար թագաւորին հո-
գին գրգռեց, ու Ռուբինեանները, Գադհասե-
ներն ու Մանասէին կէս ցեղը գերի բրաւ,
և զանոնք ՙՀալահ ու Փաբովր ու Հարա ու
Գոզանի գետը տարաւ մինչև ասա օր։

ԳԼ. Զ

1 Գհնի որդիքը՝ ՙԳերսոն, Կահաթ ու Մի-
2 բարի էին։ Եւ Կահաթին որդիքը՝ Ամիրամ,
3 Իսհարհատ, Փերրոն ու Ոզիել էին։ Եւ Ամ-
բրամին որդիքը՝ Ահարոն, Մովսէս ու Մա-
րիամ էին։ Ու Ահարոնին որդիքը՝ ՙԴազար,
4 Աբիհուդ, Եղիազար ու Իթամար էին։ Եղիա-
զար Փնհես, Փնհեսէն Աբիսուա
5 բրաւ, Եւ Աբիսուա Բուկին, ու
6 Բուկին Ոզին, Եւ Ոզին Զարհիան,
7 ու Զարհիա Մարիովթ, Ու Մարիովթ
Ամարիան, և Ամարիա Ահիտով-
8 բը, Ու ՙԱհիտովբ Սադովկը, ու ՙՍա-
9 դովկ Ահիմաաց, Եւ Ահիմաաց
10 Ազարիան, ու Ազարիա Յովհանան, Եւ
Յովհանան Ազարիան. (ասիկա էր որ Սա-
զոմոնին Երուսաղէմ շինած ՙՙտաճարին մէջ
11 ՙքահանայապետ էր.) Ու ՙԱզարիա Ամա-
12 րիան, և Ամարիա Ահիտովբ, Ու
Ահիտովբ Սադովկը, ու Սադովկ Շալում,
13 Շալում, Եւ Շալում Հեղկիան, ու
14 Հեղկիա Ազարիան, Եւ Ազարիա Սա-
րայիան, ու Սարայիա Յովսադակը,

Ե ՚ Թագ · Ա՛ե · ՚ Ա՛ · ՚ Ա՛ · ՚ Ա՛

15 եւ Յովսեդեկ քահանայ, ի հերոյ Յէրը Յու-
դան ու Երուսաղէմը Նաբուզոդոնոսորին ձեռ-
քովը փոխադրեց։
16 Վեհին որդիքը՝ Գերսան, Կահաթ ու Մե-
17 րարի էին։ Եւ Գերսանեին որդուոյը անուններըը
18 սունք էին։ Դարնին ու Սեմէի։ Եւ Կահա-
թին որդիքը Ամրամ, Յսահար, Քեբրոն ու
19 Ոզիել էին։ Մերարիին որդիքը Մոսղի ու
Մուսի էին։ Եւ սունք են Դևտացոց տոհ-
մերը իրենց հայրերուն համաձայն։
20 Գերսանին որդիներն էին՝ անոր որդին Դարնի,
անոր որդին Յեհի, անոր որդին Զամմա,
21 Անոր որդին Յոախ, անոր որդին Ադդոյ,
անոր որդին Զարա, անոր որդին Յեաթրի էր։
22 Կահաթին որդիքը՝ անոր որդին Ամինա-
դաբ, անոր որդին Կորխ, անոր որդին Ասիր,
23 Անոր որդին Եղկանա, անոր որդին Աբիասափ,
24 անոր որդին Ասիր, Անոր որդին Թաասի, անոր
որդին Ուրիել, անոր որդին Ոզիա ու անոր
25 որդին Սաուղ էր։ Եւ Եղկանային որդիքը՝
26 Ամասայ, Ախիմոթ եւ Եղկանա էին։ Եղկա-
նային որդիքը՝ անոր որդին Սոփայ, ու անոր
27 որդին Նահաթ, Անոր որդին Եղիաբ, անոր
28 որդին Յերոհամ, անոր որդին Եղկանա էր։ Եւ
Սամուելին որդիքը, անոր անուղ բանիվոր Յո-
էլ, ու երկրորդը Աբիա էր։
29 Մերարիին որդիքը՝ Մոսղի, անոր որդին
Դարնին, անոր որդին Սեմէի, անոր որդին
30 Ոզիա, Անոր որդին Սամմա, անոր որդին Ան-
գիա, անոր որդին Ասայիա էր։
31 Եւ սունք են որ Դաւիթ երդեցողութեան
պաշտօնին վրայ դրաւ Տէրոջը տանը մէջ Տա-
32 պանակին հանդչաստանէն ետքը։ Եւ անոնց
պաշտօնը ժողովքին խորանին առջեւը սրճեռա-
քիւն երգել էր, մինչեւ որ Սողոմոն երուսա-
ղէմի մէջ Տէրոջը տունը չհիմնց։ ու իրենց
կարգին համաձայն իրենց պաշտօնին վրայ կը
33 կենային։ Եւ իրենց որդիներովը կենցաղներըը
սունք են։ Կահաթեանց որդիներէն երգի-
ցուշ Եհմանը՝ Յոէլին որդին, որ Սամուե-
34 լին որդին, Որ Եղկանային որդին, որ սուն
Երոհամին որդին, որ սուն Եղիելին որդին,
35 որ սուն Թոահային որդին, Որ սուն Սուփին որ-
դին, որ սուն Եղկանային որդին, որ սուն Մա-
36 ասիին որդին, որ սուն Ամասայիին որդին, Որ
սուն Եղկանային որդին, որ սուն Յոելին որ-
դին, որ սուն Ազարիային որդին, որ սուն Սո-
37 փոնիային որդին, Որ սուն Թահաթին որդին,
որ սուն Ասիրին որդին, որ սուն Աբիասափին
38 որդին, որ սուն Կորխին որդին, Որ սուն Իսա-
հարին որդին, որ սուն Կահաթին որդին, որ
սուն Վեհին որդին, որ սուն Իսրայէլին որդին
39 էր։ Եւ անոր աջ կողմը կեցնողը՝ իր եղբայրը
Ասափն էր, սունք Ասափ Բարաքիային որդին,
40 որ սուն Սամեային որդին, Որ սուն Միքայէլին
որդին, որ սուն Բահասիային որդին, որ սուն Մել-
41 քիային որդին, Որ սուն Աթհանիին որդին, որ սուն
Զարայիին որդին, որ սուն Ադայիային որդին,
42 Որ սուն Եթհանին որդին, որ սուն Զամմային որդին
43 որդին, որ սուն Սեմէիին որդին, Որ սուն Յա-
թին որդին, որ սուն Գերսանին որդին, որ սուն
44 Վեհին որդին էր։ Եւ սունց եղբայրներըը՝
Մերարիին որդիքը ձախ կողմը կեցողները՝ Եթան
Կիսանային որդին, որ սուն Աբդիին որդին, որ
45 սուն Մալուքին որդին, Որ սուն Ասաբիային որ-
դին, որ սուն Սամատային որդին, որ սուն Փնե-
46 հասին որդին, Որ սուն Սամատիին որդին, որ
սուն Բանիին որդին, որ սուն Սամերին որդին,
47 Որ սուն Մողիին որդին, որ սուն Մուսիին որ-
դին, որ սուն Մերարիին որդին, որ սուն Վե-
48 հիին որդին էր։ Եւ սունց եղբայրներըը՝ Վե-
սոյիքը Աստուծոյ տանը խորանին ամէն ծա-
ռայութեանը նուիրուած էին։
49 Բայց Ահարոն ու անոր որդիքը ողջակիզի
սեղանին վրայ ընծայներ ու խունկի սեղանին
վրայ խունկ կը մատուցանէին, սրբութեանց
սրբութիւնէն ամէն գործի կատարելով, ու
Իսրայէլին համար քաւութիւն բնելով, ան
ամենուն հանձնուած որ Աստուծոյ ծառան
50 Մովսէս պատուիրեր էր։ Եւ Ահարոնին որ-
դիքը սունք էին. Անոր որդին Եղիազար,
անոր որդին փինեհէս, անոր որդին Աբիսուա,
51 Անոր որդին Բոկկի, անոր որդին Ոզի, անոր
52 որդին Զարխա, Անոր որդին Մարիովթ, անոր
որդին Ամարիա, անոր որդին Աքիտուբ,
53 Անոր որդին Սադովկ, անոր որդին Աքիմաաս։
54 Եւ կահաթեին տէրութեան Ահարոնին որդւոյը
բնակութիւնեներըը սունք էին՝ իրենց դի-
ւրամբ ու իրենց տէրութեամբ, քանզի ան
55 վիճակը անոնց եղաւ։ Եւ Յուդայի երկրին
մէջ Քեբրոնը ու անոր չրջակայ արուարձան-
56 ներըը անոնց տուին։ Բայց անոր քաղաքին ար-
ուեստը ու անոր գեղերը Յեփոնեանի Քաղէբին
57 տուին։ Եւ Յուդայի քաղաքներէն Ահարո-
նին որդւոյը՝ ապաստանի քաղաքը Քեբրոնը տուին (որ սպանանողի
քաղաք էր), ու Լիբնան իր արուարձաններովը, և
Յաթիրը ու Եշթեմոան իր արուարձաններովը,
58 Եւ Փիլնեը իր արուարձաններովը, ու Դաբիր
59 իր իր արուարձաններովը, Եւ Աշանը իր
արուարձաններովը, ու Բեթսամիսը իր
60 արուարձաններովը. Եւ Բենիամինի ցեղէն
Գաբան իր արուարձաններովը, ու Գաղեմոթը
իր արուարձաններովը, և Ալեմոթը իր
արուարձաններովը. անոնց տասնիերուն ամէն
քաղաքներըը սունք իրենց քաղաք էին։
61 Եւ սուն Կեհաթին տոհմերէն մնացած Կահաթին

որդւոցը՝ Մանասէին կէս ցեղէն վիճակով տասը քաղաք պրն։

62 Ու Գերսոնի որդւոցը՝ իրենց տոհմերուն համեմատ իսաքարի ցեղէն, Ասերի ցեղէն ու Նեփթաղիմի ցեղէն ու Բասանի մէջ Բաղ- Մանասէի ցեղէն տասը քաղաք պրն։

63 Մերարիի որդւոցը՝ իրենց տոհմերուն համեմատ Ռուբինի ցեղէն ու Գադի ցեղէն և Զաբուղոնի ցեղէն վիճակով տասներկու քաղաք պրն։

64 Ու Իսրայէլի որդիքը ան քաղաքներըը իրենց արուարձաններովը Ղեւտացիներուն տուին։

65 Եւ Յուդայի որդւոցը ցեղէն ու Շմաւոնի որդւոցը ցեղէն ու Բենիամինի որդւոցը ցեղէն վիճակով՝ ան անուանեալ քաղաքները

66 տուին։ Եւ Կահաթի որդւոցը ճոխ տոհմերուն կալուած քի քաղաքները Եփրեմի ցեղ-

67 ը էր։ Ու անոնց Եփրեմի լեռնային վրայ Սիքեմը տուին, (որ ապաստանի քաղաքներէն էր,) ու անոր արուարձաններըը, և Գազերը

68 իր արուարձաններովը, Ու Կիբզայիմը իր արուարձաններովը, և Բեթհորոնը իր արուար-

69 ձաններովը, Ու Ալթեզը իր արուարձաններովը, և Գեթրեմմոնը իր արուարձաններովը.

70 Ու Մանասէի կէս ցեղէն Ները իր արուարձաններովը, և Բեղրաամը իր արուարձան-

ներովը կահաթի որդւոցը մնացած տոհմին պրն։

71 Գերսոնի որդւոցը՝ Մանասէի կէս ցեղին տոհմէն Բասանի մէջ Գոլգաթը իր արուարձաններովը, ու Աստարոթը իր արուարձան-

72 ներովը. Եւ Իսաքարի ցեղէն Կադէսը իր արուարձաններովը, Դաբարաթը իր արուար-

73 ձաններովը, Ու Ռամոթը իր արուարձաններովը, և Անեմը իր արուարձաններովը.

74 Ու Ասերի ցեղէն Մասաղը իր արուարձաններ-

75 ովը, և Ափղոնը իր արուարձաններովը, Ու Հուկոկը իր արուարձաններովը, և Բոորը իր

76 արուարձաններովը. Ու Նեփթաղիմի ցեղէն Գալիլեայի մէջ Կադէսը իր արուարձաններ-

ովը, և Համմոնը իր արուարձաններովը, ու Կարթաթիմը իր արուարձաններովը։

77 Եւ Մերարիի որդւոցը՝ մնացեալներուն Զաբուղոնի ցեղէն Ռիմոնը իր արու-

արձաններովը, Թաբորը իր արուարձաններ-

78 ովը. Ու Երիքովի կողմը Յորդանանէն անդին կողմը՝ Յորդանանէն արեւելեան կողմը՝ Ռուբինի ցեղէն անապատի մէջ Բասորը իր արուար-

ձաններովը, ու Բասան իր արուարձաններ-

79 ովը, Եւ Կադեմոթը իր արուարձաններովը,

80 ու Մեփաաթը իր արուարձաններովը. Եւ Գադի ցեղէն Գաղաադի մէջ Ռամոթը իր արուարձաններովը, ու Մանայիմը իր արու-

81 արձաններովը, Ու Եսեբոնը իր արուարձանեներովը, և Յազերը իր արուարձաններովը։

ԳԼ. Լ

1 Իսաքարի որդիքը՝ Թովղա, ու Փուա,
2 Յասուբ ու Սամիրոն՝ չորս հատ։ Եւ Թովղայի որդիքը՝ Ոզի, ու Հռափայիա, և Յեր-
3 միէլ, ու Ելիաւ, և Յեբսամ՝ ու Սամուէլ՝ իրենց հօրը Թովղայեն տասը իշխաններըը՝ — իրենց տոհմին մէջ զօրաւոր կորիճներ էին. Դաւիթին օրերը տասնոց հիւր քառասունհազար
3 հոգի էր։ Եւ Ոզիէն որդիքը՝ Յեզրիհիա, ու Յեզրիհիայէն որդիքը՝ Միքայէլ և Աբդիա ու Յոէլ — Եհսամ՝ հինգ էին, և
4 ամէնն ալ իշխաններ էին. Ու անոնց հետ անոնց ցեղերէն ու տոհմահօրէն մէջ պատերազմի շարաւոզ երեսունհազար հոգի զօրք կար. քանզի անոնց կիներն ու որդիները շա-
5 տացան էին։ Եւ անոնց եղբայրներըը Իսաքարի բոլոր տոհմերուն մէջ զօրաւոր կորիճներ էյլեալ՝ իրենց ազգաշնութիւն համեմատ ամէնը աւելնալեալ հազար էին։
6 Բենիամինի որդիք՝ Բալա, Բաքեր ու Եդիէլ
7 դ հատ՝ երեք էին։ Եւ Բալայի որդիքը՝ Եսբոն, Ոզի, Ոզիէլ, Երիմոթի ու Իրի՝ հինգ ազգատոհմին իշխաններըը ու զօրաւոր կորիճներ՝ հինգ էին. և անոնց տոհմահօրէն մէջ
8 գրուածներըը քառասունհինգ հազար երեսուն։ Ու Բեքերի որդիքը՝ Զամիրա, Յովաս, Եղիեզեր, Եղիոէնայի, Ամրի, Երիմոթի, Երիա, Անաթոթի ու Գադեմի էին. ասոնք ամէնը Բաքերի որդիքն
9 էին։ Եւ անոնց տոհմահօրէն մէջ հինգ ազգատոհմներուն իշխաններըը — զօրաւոր կորիճներ էյլեալ՝ քառասունհազար երկու հա-
10 րիւր հոգի կար։ Եւ Յեդիէլի որդին Բազան, ու Բենիամինի որդիքը՝ Ելիաւ, Քենանա-
11 նին, Ազոզ, Փասախուր, Զերիան, Թարսիս ու Աքիսահար էին։ Ասոնք ամէնը Յեդիէլի որդիքը էին՝ տոհմերուն իշխաններըը ու զօրաւոր կորիճներ էին. — տասնեւհինգ հազար երկու հարիւր պատերազմի էյլեալ մարդ
12 գիկ էին։ Եւ Շուփիմ ու Հուփիմ հիրի որդիքն էին, Հասիմ ալ Աքերի որդին էր։
13 Նեփթաղիմի որդիքը՝ Յասիէլ, Գունի, Յասեր ու Շելլում՝ Բալայի որդիքն էին։
14 Մանասէի որդիքը՝ Ասրիէլ, որ կանիկա Ե-

ղ Ելս. խա. 2։
ի Ելս. խա. 1. 24։ ա Հմմ. 61։ ի Նէե. տեղեկութիւն

ա Ելս. խա. 21։ ի Տես Ելս. խա. 22. 33։

ա Ծն. խգ. 13. Ելս. խգ. 33։ ի Ր Թագ. խգ. 1. 2. Գէդ. իմ. 1։

ի Ծն. խգ. 21. Ելս. խգ. 38. Գէդ. ը. 1. նա։ ի Ելս. խգ. 39 իշտահ։ Ելեմաս։ ի Ելս. խգ. 38 իշտահ։

ա Ծն. խգ. 24 իշտահ։ Սիղէմ։

15 գ֊ին հայրը Մաքիրը Ծնաւ ։ եւ Մաքիր իրեն
կնիկ առաւ Ովիմի ու Սուփիմի քոյրը՝ որուն
անունը Մապքա էր ։— ու երկրորդին անունը
Սապպատագ էր ։ և Սապպատագին ազգ֊ին
16 Ծնաւ ։ Յ։ Մաքիրի կնիկը Մաապքա որդի մը
Ծնաւ ։ և անոր անունը փարես կոչեց ։ ու
անոր եղբօրը անունը Սարէս էր ։ և անոր որ֊
17 գ֊ինները Յ։ զամ ու Թակամ էին ։ եւ Յ։ զամի
որդին ֊Բեզան էր ։ Մանասէի որդւոցին Մա֊
քիրի որդւոցին Գաղաադ֊ին որդի Ասանք
18 էին ։ Յ։ անոր քոյրը Մաքիրի Ծնաւ Իսու֊
19 դը ։ ֊Արեսկիրը ու Մասան ։ եւ Սեմիդայ֊
որդի֊քը Ախեան ։ Սիւքէմ՝ Ղահէի ու Անիամ
էին ։
20 Ո։ ֊Եփրեմի որդի֊քը՝ Սուտղա ։ (և անոր
որդին Բարադ ։ ու անոր որդին Թահաթ ։ ու
անոր որդին Եղիսադա ։ և անոր որդին Թա֊
21 ահ ։ Յ։ անոր որդին Զաբադ ։ և անոր որ֊
դին Սուտղա ։) նաեւ Եզեր ու Եղիադ էին ։
ու զանոնք ան երկրին մէջ Ծնած Գեթացիք
սպանեցին ։ քանզի անոնց անասունները առ֊
22 նելու իջած ։ եւ անոնց Հայրը Եփրեմ չատ
օրեր սուգ բռնեց ։ ու անոր եղբայրները գա֊
23 նելու մտիկ ընելու գացին ։ եւ անիկա իր
կնկանը մուտ ։ ու անիկա յղացաւալ որդի մը
Ծնաւ ։ և անոր անունը ֊Բարիա կոչեց ։ վասն
24 զի իր տանը վրայ չարիք եկած էր ։ Յ։ ա֊
նոր աղջիկը Սեէրա էր ։ ասիկա վարի ու
25 վերի Բեթհորոնը ու Ոզենսեէրան շինեց ։ եւ
անոր որդին Հռափէ ու Հռափէ՝ ու անոր
26 որդին Թահէ ։ և անոր որդին Թահան ։ Ասոր
որդին Ղաադան ։ անոր որդին Ամիհուդ ։ անոր
27 որդին Եղիսամա ։ Անոր որդին ֊Նաւէ ։—
28 անոր որդին Յեսու էր ։ եւ անոնց կալուածք֊
ները ու բնակութիւնները տունք էին ։ Բե֊
թէլ ու անոր գեղերը ։ ու արեւելեան կողմէն
֊Նաարան ։ և արեւմտեան կողմէն Գազեր ու
անոր գեղերը ։ և Սիւքէմ ու անոր գեղերը ։
29 մինչեւ Գազա ու անոր գեղերը ։ եւ ֊Մանա֊
սէի որդւոցը ազնիւներուն քովը Բեթսան
ու անոր գեղերը ։ Թանաք ու անոր գեղերը ։
֊Մակեդոյ ու անոր գեղերը ։ Դոյր ու անոր
գեղերը ։ Խոթայելի որդւոցին Յովսեփին որդ֊
քը տասնը մէջ կը բնակէին ։
30 ֊Ասերի որդի֊քը՝ Յիմնա ։ Յեսուա ։ Յեսուի
31 ու Բարիա ։ և անոնց քոյրը Սարա էր ։ Յ։ Բա֊
րիային որդի֊քը Փարեր ու Մելքիել էին ։
32 ասիկա Բարասոյիհի Հայրն էր ։ Ու Փարեր
Ծնաւ Յաբեսղեհը ։ Սոմիերը և Քոթիամը ։ ու
33 անոնց քոյրը Սոմեան ։ Ու Յաբեսղեհին որ֊
դի֊քը՝ Փասաք ։ Բասնայել ու Ասուպի էին ։
34 Յաբեսղեհի որդի֊քը տասնը էին ։ Եւ Սոմի֊
րի որդի֊քը՝ Ախի ։ Հաւագա ։ Որա ու Արամ
35 էին ։ Ու անոր եղբօրը Հելեմին որդի֊քը՝ Սոփ֊
36 փա ։ Յաանայա ։ Սելես և Ամնայ էին ։ Սոփ֊
37 փային որդի֊քը՝ Սուա ։ Ռահեփար ։ Սուալ ։ Բե֊
րի ։ Յեմիմա ։ Բասեր ։ Ովդ ։ Սամմա ։ Սալի֊
38 սա ։ Յեթրան և Բէերա ։ Ու Յեթրի որդի֊
39 քը՝ Յեփունէ ։ Փասպա և Արա էին ։ Ու Ովդ֊
զալի որդի֊քը՝ Արահ ։ Անիէլ ու Հասափա էին ։
40 Ասոնք ամէնը Ասերի որդի֊քին էին ։ ու նոյնց
ազգաւտհիներուն իշխանները էին ։ ընտիր ու
զօրաւոր կտրիճներ և գլխաւոր իշխանները
էին ։ ու անոնց ազգաշտհարքին մէջ պատե֊
բազմելու զօրաց թիւը քսանուվեց հազար
մարդ էր ։

ԳԼ֊ Ը

1 Բենիամինի որդիքը՝ ու անոր գլխաւոր մարդիկը ։ 33 Սաւ֊
ղին ու Յովնաթանին ազգաբանութիւնը ։

1 Ո։ Բենիամին Ծնաւ իր անդրանիկը ֊Բաղան ։
2 Երկրորդը Ասբէլը ։ երրորդը Ահրան ։ Զոր֊
3 րորդը Նոհան ։ ու Հինգերորդը Իոհան ։ Եւ
Բաղային որդի֊քը՝ ֊Ադդար ։ Գերա ։ Աբիսուդ ։
4 Աբիսուա ։ Նէհեման ։ Ահոա֊ք ։ (5) Գերա ։
6 ֊Սափան և Փեթամ էին ։ Ու Ահոդի որդի֊
քը սասեր էին ։ և Գաբայէլ բնակչացոյց էին֊
ները սասեր էին ։ ու զանոնք ֊Մանահաթի
7 փախստական տարին ։ Եւ Նէհեման ու Ահիա ու Գե֊
ռան ։ զանոնք փախստական տարին ։ ասոնք Ովզան ու
8 Ահիհուդ Ծնաւ ։ և Սահարիմ զանոնք իրե֊
նէն կնկան Մոաբի երկրին մէջ ։— ֊Նէ֊
ռան ։ — անոնք կնիկներուն Հուսիմ ու Բաարա
9 էին ։ Եւ իր կնիկին Յովհան Յոբաբը, Սիբիան ։
10 Մեսան, Մելքամը ։ Յէուսը ։ Սաքիան ու Մար֊
սինան Ծնաւ ։ սասեր անոր որդի֊քը — տասնեւմէկ
11 իշխանները էին ։ Եւ Հուսիմէն Աբիտոբը ու Եղ֊
12 փաղը Ծնաւ ։ Ու Եղփաղայի որդի֊քը՝ Եբեր ։
Միսեամ ու ‡Սամեր ։ (ասիկա Ոնոյին Հաղդը
13 ու անոր գեղերը չինեց ։) Եւ Բարիա ու Սե֊
մա էին ։ սասեր Աիյդան բնակաց տասնեւհինգ
իշխաններին էին ։ — սասեր փախստական Գե֊
14 թի բնակիչները ։ Եւ Ահիով ։ Սոսեկ ։ Յե֊
15 րեմոթ ։ Զաբադիա ։ Արադ ։ Եդեր ։
16 Միքայէլ ։ Յեսպա ու Յովքա Բարիային որդի֊քն
17 էին ։ Եւ Զաբադիա ։ Մեսուղամ ։ Ազակի ։
18 Փաղեր ։ Յեսամարի ։ Յեզղիա և Յոբաբ Եղիա֊
19 ազի որդի֊քն էին ։ Եւ Յակիմ ։ Զիքրի ։ Զաբ֊
20 դի ։ Եղիենայի ։ Սաղիի ։ Եղիել ։ (21) Ադ սլիա ։
Բաբեա և Սամերաթի Յեզիէլի որդի֊քն էին ։
22 Ու Յեսպան ։ Եբեր ։ Եղիել ։ (23) Աբդոն ։
24 Զիքրի ։ Անան ։ Անանիա ։ Եղամ ։ Անտո֊
25 թիա ։ Յեփդեիա ։ և Փանուէլ Սասեկի
26 որդի֊քն էին ։ Եւ Սամսարի ։ Սահարիա ։ Գո֊
27 թոդիա ։ Եարեսիա ։ Եղիա և Զիքրի Յերո֊
28 ամի որդի֊քն էին ։ Ասոնք իրենց տուներուն

‡ = Ծնաւ · ժբ · 11 ։ | ֊ = Յ։ Հարիթի մէջ ։ | ֊ = Ծնաւ · ժբ · 11 ։
† Ծնաւ · իգ · 38 ։ Հնգեր ։ | ‡ Ծնաւ · ժգ · 9 · 17 ։ | ֊ Ծնաւ · իգ · 38 ։ Հնգեր ։ Ծնաւ · իգ · 44 ։
§ Ծնաւ · ժգ · 7 ։ | ֊ = Ծնաւ · ժգ · 9 · 17 ։
¶ Ծնաւ · իգ · 35 ։ | ֊ Ծնաւ · ժգ · 7 ։

֊ = Ծնաւ · իգ · 21 ։ Ծնաւ · իգ · 38 ։ Գեղ · ե ։ | ‡ Ծնաւ · իգ · 38 Հնգեր ։ Սամեր · Տ֊ա գլ֊ե ։ | † Գեղ · բ · 32 ։
¶ Կամ Ընկեց · Ծնաւ · | ‡ Ծնաւ · իգ · 32 ։ | ‡ Կամ Սամեր ։
§ Կամ անոր եղբայրը Նէրը ։

հանձնաւոր նահապետներ — իշխաններ էին,
ու երեսատեսի մէջ կը բնակէին։
29 Եւ Դպատուոյն մէջ Գաթամի հայրը կը
բնակէր. ու անոր կնոջմանը անունը Մասբա
30 էր. եւ անոր անդրանիկ որդին Աբդոն էր.
31 Հաբր Մասբ, Կիս, Բաալ, Նադապ, Գեդորէր,
32 Աքիսիմ ու Ժաբդան էին. եւ Մահկեցիի ծոց-
նաւ Մաասան, ու ասոնք ալ իրենց հերթերը-
նեղուն գիմացը երեսատեսի մէջ իրենց հե-
րթերնեղուն հետ բնակէցան։
33 Եւ Ներ Ծնաւ կիսը, ու Կիս Ծնաւ Սա-
ուղը, և Սաուղ Ծնաւ Յովնաթանը, Մել-
34 քիսուէն, Աբինադաբը ու Եշբաալը. եւ
Յովնաթանի որդին Մերիբբաալ էր. ու Մե-
35 րիբբաալ Ծնաւ Միքան։ եւ Միքայէլին որդի-
քը Փիթոն, Մելէք, Թահրէ ու Աքազ էին։
36 եւ Աքազ Ծնաւ Յովադան, ու Յովադա ծը-
նաւ Գաղեմէթը, Ազմաւթը ու Զամբրին. և
37 Զամբրի Ծնաւ Մոսան, ու Մոսա Ծնաւ Բա-
նեան. անոր որդին Ռափա, անոր որդին
38 Եղեասա — անոր որդին Եսել էր։ Ու Եսել
մէկ որդի ունէր, և անունները սասիք
են. Եզրիկամ, Բոքերու, Իսմայել, Սաարիա,
Աբդիա ու Անան. ասոնք ամէնը Եսելի որ-
39 դիքն էին։ եւ անոր եղբօրը Եսէկի որդիքը՝
անոր բանիմին Ուղամ, երկրորդը Յեհուս, եր-
40 րորդը Եղիփաղետ էր։ եւ Ուղամի որդիքը
զօրաւոր կտրիճներ — աղեղնաւորներ էին,
և անոնք շատ որդիներ ու թոռներ ունէին՝
հարիւր հիսունէն աւե։ ասոնք ամէնը Բնիամ-
մինի որդոցմէ էին։

Գլ. Թ

1 Խոսկի ու Յուդայի արձանագրութիւնը։ 2 Խորհրդական։ 10 քահանաները։ 11 Դէմ ասացիները ու Դէմ ասացիութիւնը։ արուեստ
եղող։ 26 Դիմի մէջ բնակեցան։ 27 Դէմ ասացոց մէկ քանիներուն
պաշտօնը։ 33 Աստուծոյ ու Յաճախանին պաշտօնեաները։

1 Ամբակում Հրեայոց խորհրդականութեան արձանագրուած էին, և ահա Իսրայէլի ու Յուդայի թագաւորաց գրքին մէջ գրուած էին. և իրենց անօրէնութիւնը Հաամոր Բաբիլոն գերի առնելու համար։
2 Եւ անոնց կալուածքներուն մէջ անոնց քաղաքներուն մէջ առաջ բնակողները Իսրայէլացիները, քահանաները, Դէմ ասացիները
3 և Նաթինիները էին։ Ու Երուսաղէմի մէջ Յուդայի որդոցմէ, Բենիամինի որդոցմէ, Եփրեմի ու Մանասէի որդոցմէ
4 բնակեցան. Յուդայի որդոյն Փարեսի որդիներէն Բանիի որդոյն Իմրիի որդոյն Ամրիի
5 որդոյն Ամրի էին որդին Ութայի. Եւ Սե-
լոմանիներէն՝ անոր անդրանիկը Ասայիա ու
6 անոր որդիքը։ Եւ Զարայի որդոցմէ՝ Յեհիէլ

ու անոնց եղբայրներէն՝ վեց հարիւր իննսուն
7 մարդ։ Ու Բենիամինի որդոցմէ՝ Ասանուայի
որդոյն Ոմզաթայի որդոյն Մեսուղամի որ-
8 դին Յոիդա. Եւ Բեռոմի որդին Եբնէիա,
ու Մաքրիի որդոյն Ոզնի որդին Էլա, ու
Եբնիայի որդոյն Ռագուէլի որդոյն Սա-
9 փատիայի որդին Մեսուղամ. Եւ անոնց եղ-
բայրներէն իրենց ցեղերուն համաձայն՝ ինը հա-
րիւր յիսունը վեց մարդ. ասոնք բոլոր մարդիկը
իրենց տուներուն նահապետներն էին։
10 Ու քահանաներէն՝ Յեդայիա, Յոյարիբ
11 ու Յաքին, Եւ Ազարիա Յոյ ասոնք վերակացու՝
Աքիտուբի որդոյն Մարիովթի որդոյն Սա-
դոքի որդոյն Մեսուղամի որդոյն Փեղկիա-
12 յին որդին Ադաբիա, Ու Մեղբիայի որդոյն
Փաշուրի որդոյն Եբերամին որդին Ադայիա,
ու Եսիներէն որդոյն Մեսեղամիմի որդոյն
Մեսուղամի որդոյն Եզրիայի որդոյն Ադ մե-
13 յին որդին Մասէ, Եւ անոնց եղբայրներէնը
իրենց տուներուն իշխաններէն՝ հազար եօթը
հարիւր վեցտասն զօրաւոր կտրիճներ Ազա-
յոյ ասոնք գործքին ծառայութիւնը մէջ էին։
14 Ու Դէմ ասացիներէն՝ Սեմայիի որդոյն Ասարիկամի
որդոյն Եզրիկամի որդոյն Ասա-
15 բին որդին Սեմոյիա, Եւ Բակբակար — Երէս
և Գալալ՝ ու Ասափի որդոյն Զեքրիի որ-
16 դոյն Միքայէլին որդին Մատանիա, Եւ Յե-
դութունի որդոյն Գալալի որդոյն Սեմոյիայէլին
որդին Աբդիա, ու Եղկանային որդոյն Ասա-
սիի որդին Բերաքիա, որ Նետոփատացոց
17 գիւղերուն մէջ կը բնակէր։ Ու դռնապաններ-
րը՝ Սելղում, Ակկուբ, Տելմոն և Ախիման ու
անոնց եղբայրներըը. Սելղում մեծ
18 դուռէր։ Մինչև հոս թագաւորին դուռը
ելք եղեր՝ որ արեւելեան կողմն է. ասոնք դռնի
պահապանութեան դռնապաններն էին։
19 Եւ Կորխոմ որդոյն Եբիասափի որդոյն Կո-
րեին որդին Սելղում, ու անոր եղբայրներըը՝
անոր հօրը տունէն Կորխացիներըը Ծա-
ռայութեան գործքին վրայ էին, ու խորանին
անմուտքը պահպանող էին. և նախնիները
Տէրոջ բանակին մէջ գրան պահ-
20 պանութիւնը կ՚ընէին։ Ու Եղիազարի որդին
Փենեհէս առաջ անոնց վրայ իշխան էր, ու
21 Տէրը անոր հետ էր։ Մատանիայի որդին
Զաքարիա ժողովքի խորանին գրանը պահա-
22 պանն էր։ Դաներեցութեան մէջը պահպանելու ընտրեալ
հազար քառասունմէկ հոգի էին։ ասոնք իրենց
գիւղերուն մէջ ազգաշնութեան մէջ գրուեցան։
Դաւիթ ու Սամուէլ Հարատեալը հաստատեցին իրենց
23 պաշտօնեին վրայ գրին։ Եւ անոնք ու անոնց
որդիքը Տէրոջ տունը՝ այսինքն խորանի տունը

2 Դէմ. բ. 33։ | 4 = Թահ. ժգ. 21։ | փիքաիէլ։
3 Դէմ. բ. 37 | շարունակ. Ձագ. ուրիա։ | 5 բ Թահ. բ. 8 | շարունակ. Եհուսալէմ։ | 6 բ Դէմ. բ. 43 | շարունակ. Ասափ։
4 Դէմ. բ. 33 | շարունակ. Ասափ։ | 7 բ Թահ. ժ. 4. β. | 8 = Թահ. ժգ. 21։
= Եզր. բ. 33։ | 7 Գէմ. ժա. 1։ | փիքաիէլ։
5 Դէմ. բ. 50 | շարունակ. Ասափ։ | 8 Գէմ. Ակքուբ | 9 Թահ. բ. 8։
6 Գէմ. բ. 37 · Եզր. բ. 43։ | 9 Գէմ. ժա. 22 կամ։ | 10 Գէմ. բ. 36։
7 Դէմ. բ. 33։ | 11 Թահ. ժ. 4։ | 12 Թահ. բ. 8։

դունեքուն քովը փոխանակաւ պահպանուխիւն
24 կ՚ընէին։ Դունապանները չորս կոպմերը կը կոչ-
նէին՝ արեւելեան, արեւմտեան, հիւսիսային
25 ու հարաւային կոպմերը։ Եւ գնկերաւ մէջ
եղող անունց եղբայրները առնն առնն կա գա-
յին, — Ի՚նչ օրհնական օր անունց հետ կ՚ինային։
26 Բանդի ան դնապանները՝ ան չորս դլխաւոր
դունապանները մէջտ կ՚ընէին պաշտօնեին մէջ՝ ան-
նեակներուն վրայ ու Առաւծոյ առներ դան-
27 ձերաւն վրայ էին։ Ու գիշերը Առաւծոյ առներ
բղդղակերը կը կնտային, քանդի պահպանու-
խիւնը անունց վրայ էր։ Եւ առէն առաւ գա-
28 նիկա անունք պիտի բանային։ Ու պաշտօնի
անօրէնութեան վերակացուները անունցմէ էին,
քանդի գանունք համրանքով ներա կը բերէին,
29 ու համրանքով գուրա կը հանէին։ Եւ ՚ի՚նչ
առանձնութեան ու արբաստնին բոլոր գործիքնե-
րուն, և նաչխինին ու գինիին ու ելիին և կին-
գրու կին ու համեմնութեան վերակացուները
30 անունցմէ էին։ Եւ ՚Համեմնութեան բոլոր ու-
խնառքը եղը չինողներու քահանայից պրդխ-
31 ներէն էին։ Ու դնապանները՝ կոթխայի Սեղ-
զուսին անդրանիկը Մատաթիա ՚Յուդասի
32 գործքին վերակացուն էր։ Եւ ՚Առաջնորդու-
խնան Հացին վերակացուները անունց եղբայր-
ներէն՝ կահխայացոց պրդ բնակերէն էին, որ գա-
33 նիկա շաբաթի շաբաթի պատրաստուներ։ Ու ասոնք՝
պոխնքին դնապացոց առնմերուն իշխանները
Իերգեցոցներ էին. և անմեանկերուն մէջ կ՚ը
Նոխէր, — ասրիշ գործ մը չունէին, քանդի
ցորեկ ու գիշեր ան պաշտօնուխ գրաղած էին։
34 Ան դնապացոց առնմերուն իշխանները իրենց
ցեղերուն համեմատ իշխաններ էին. անոնք
երեսուներեք մէջ կը բնակէին։
35 Եւ Գարաւանի մէջ Գարաւանի Հայրը՝ Յեհիէլ
կը բնակէր. ու անոր կնկանը անունը ՚Մաա-
36 քա էր։ Եւ անոր անդրանիկ որդին Աբդօն
էր. Հասքը Սուր, Կիս, Բաալ, Ներ և Նա-
37 դաբ, Գեդորը, Աքիով, Զաքարիա և Մա-
38 կելոթ էին։ Ու Մակելոթ Ծնաւ Սամեասին.
ու ասոնք ալ իրենց եղբայրներուն դէմացը՝
Երեսաղեմի մէջ իրենց եղբայրներուն հետ
բնակեցան։
39 Եւ Ներ Ծնաւ Կիսը, ու Կիս Ծնաւ Սա-
ուղը, և Սաուղ Ծնաւ Յոնաթանը, Մել-
40 քիսուէն, Աբինադաբը ու Էսբաալը։ Եւ
Յոնաթանի որդին Մերիբաալ էր. ու Մերի-
41 բաալ Ծնաւ Միքան։ Եւ Միքայի որդիքը
42 Փիթոն, Մելէք, Թաթէ ՚— Առ՚— էին։ Եւ
Ախաղ Ծնաւ Յոադան, ու Յոադա Ծնաւ
Գաղեմելէթ, Ազամաթը ու Զամրին. և Զամ-
43 բրի Ծնաւ Մոսան. Ու Մոսա Ծնաւ Բանասան.
անոր որդին Ռափայիա, անոր որդին Եղեա-
44 սա — անոր որդին Եսել էր։ Ու Եսել վեց
որդի ունէր, և անունց անուններն ասանք են-
Եզրիկամ, Բոքերու, Իսմայէլ, Սեարիա,
Ապդիա ու Անան. Եսելին որդիքը ասանք էին։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ե՚փղատացիք Իսրայէլի հետ պատերազմ
բրին, ու Իսրայէլի մարդիկը փղշտացւոց առ-
ջևէն փախան, ու Գելբուէ լեռանը վրայ բո-
2 պանուած ինկան։ Եւ փղշտացիք Սաուղին
ու անոր որդւոցը հասան. ու փղշ-
տացիք Սաուղին որդիքը՝ Յովնաթանը, Ա-
3 բինադաբը ու Մելքիսուէն զարկին։ Եւ պա-
տերազմը Սաուղին վրայ ատաղացաւ. ու ա-
գեղնաւորները զանիկա գտան, ու ազեղնաւոր-
4 ներէն վիրաւորուեցաւ։ Եւ Սաուղ իր կա-
պարանակիրին բսաւ, Սուրդ քաշէ ու անով
զիս խոցէ, չըլլայ որ ան անթլփատները գան
ու զիս ծաղր բնեն. բայց կապարանակիրը չու-
զեց, քանդի շատ վախցաւ։ Եւ Սաուղ առ-
5 իր առաւ ու անոր վրայ ինկաւ։ Եւ անոր
կապարանակիրը Սաուղին մեռնիլը տեսնելով՝
ան ալ իր սուրին վրայ ինկաւ ու մեռաւ։
6 Ա՚յպէս մեռաւ Սաուղ ու անոր երեք որ-
դիքը. անոր բոլոր տունն ալ միկտեղ մեռաւ։
7 Ու հովխոին մէջը եղող բոլոր Իսրայէլի մար-
դիկը՝ անունց փախչիլը, և Սաուղին ու անոր
որդւոցը մեռնիլը տեսնելով՝ իրենց քաղաք-
ները թողուցին փախան. և փղշտացիք եկան
ու անունց մէջը բնակեցան։
8 Եւ հետևեալ օրը փղշտացիք եկան որ մե-
ռելները մերկացնեն, ու Սաուղը և անոր
որդիները Գելբուէ լեռան վրայ ինկած գը-
9 տան. Ու զանիկա մերկացուցին, և անոր գը-
լուխը ու զէնքերը առին. ու փղշտացւոց երկ-
րին չորս կողմը՝ իրենց կուռքերուն ու ժողո-
վուրդին՝ — Բանբեր առնարար ատրս հա-
10 մար խրկելցին։ Եւ անոր զէնքերը իրենց
աստուծոյն տունը դրին, ու անոր գլուխը
Դագոնի տանը մէջ գամեցին։
11 Եւ Գաղաադ ու Յաբխի բոլոր ԲՆԱԿԻՉՆԵՐ
որ լսեցին ան ամէնը՝ որ փղշտացիք Սաուղ-
12 գին բրած էին, Բոլոր զօրաւոր մարդիկը ան-
կան, և Սաուղին մարմինը ու անոր որդւոցը
մարմիններն վերցուցին, և գանոնք Յաբխ բե-
րին. և անունց ոսկորները Յաբխի մէջ բնի ին-
տակը թաղեցին, ու եօթը օր ծոմ պահեցին։
13 Ա՚յպէս մեռաւ Սաուղ Տէրոջը դէմ բրած
ապստամբութեան մեղքին համար. որովհետև
՚Տէրոջը խօսքը չպահեց, ու նաև վհուկ փըն-

14 որպէս ՝ըան հարցանէր զնա, ին Տէրոջէ չհարցուց · ուստի Տէրէ գանկիա մեղացաւ, ու հիմագաւորեալ Իսրայէլ զերծաւ ի Դատիճն զանազանէր։

ԳԼ· ԺԱ.

1 Դատիճ բոլոր ժողովուրդն հանդիսանալովը Գերզամի մէջ խոսացաւ ընդդէմ, 4 Ցեփթայի քաջութիւնը, 12 Դատիճն գերեզման ամանալը։

1 Եւ ՝ըոլոր Իսրայէլ Դատիճին քովը գներցան մի մէջ ժողովեցան, ու ըսին, Ահա մենք
2 քու ոսկորդ ու քու միսդ ենք։ Եւ ասկէ առաջ ալ երբոյ Սաուղ թագաւոր էր, Իսրայէլը գուրս հանողդ ու ներս բերողդ դուն էիր · ու քու Տէր Աստուածդ քեզի ըսաւ, Իմ ժողովուրդս Իսրայէլը դուն պիտի ՝հովուես, ու իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
3 գուն իշխան պիտի ըլլաս · Եւ Իսրայէլի բոլոր ծերերը գներան եկան թագաւորին, ու Դատիճ գներանի մէջ Տէրոջէ առջեւը անոնց հետ գաշնակցութիւն ըրաւ · ու ՝անոնք Դատիճը Իսրայէլի վրայ թագաւոր օծեցին, ինչպէս որ Տէրը ՝Սամուելին ձեռքով խոսեր էր ·
4 Եւ Դատիճ բոլոր Իսրայէլի հետ ՝Երուսաղէմ՝ այսինքն Գերուս գնաց · ու հոն ան երկրին բնակիչներըն՝ Գերուսացիք կը ըսուին ·
5 Եւ Գերուսի բնակիչներըն Դատիճին ըսին, Հոս պիտի չմնանես · բայց Դատիճ առաւ Մխոնին
6 բնդդէ · (որ Դատիճին քաղաքը կը ՝ըսուի ·) Ու Դատիճ ըսաւ, Ով որ Գերուսացիներէն առաջ գարնէ, անիկա իշխան ու գլուխ պիտի ըլլայ · և առաջ Շարուհեացի որդին Յովաբ և
7 ըսաւ, ու անիկա գլուխ եղաւ · Եւ Դատիճ ան բնդդին մէջ բնակեցաւ · անոր համար
8 ՝անիկա Դատիճին քաղաքը կոչեցաւ · Ու Դատիճ քաղաքը չինեց չորրորդական՝ այսինքն Միլոնէ ու անոր չրջակայ տեղատեղը · ու
9 Յովաբ քաղաքին մնացորդը նորոգեց · Եւ Դատիճ երթալով կը մեծնար, ու գործոյ Տէրը զօրութիւն անոր հետ էր ·
10 Եւ ասոնք են Դատիճին գլխաւոր գործակալները, որոնք անոր խոսացութեանը հետ Իսրայէլի անոր պատճիճն բրին թագաւորութեան՝ ՝Տէրոջէ խոսացածին համեմատ՝ որ գանկիան իսրայէլի վրայով ըսած էր
11 համեմատ · Եւ Դատիճին գլխաւոր մարդոցը թիւը ասիկա է, Հաքմոնիներէն գլխաւոր գործակալութեանը գլուխը, որ իր նետակը երեք հարիւր մարդոց վրայ վիրաւոր, ու մէկէն գանկիա մեռաւ ·
12 Եւ անոնէ ետքը Աքոհացի Դոդոյին որդին Եղիազար՝ որ երեք գլխաւորներէն էր ·
13 Աբդիա երբոր ՝Աֆեսդամմիմի մէջ Դատիճին հետ էր, փղշտացիք հոն ժողովեցան պատերազմելու համար · և տեղ մը մէկ մասը գարիով լեցուն էր · ու ժողովուրդը փղշտացիներէն
14 յաղ երեսէն փախաւ · խոկ տուրբ տեղին մէջտեղը կայնեցաւ, և գանկիա ազատեցին ու փղշտացիները գարկին · և Տէրը մեծ փրկութիւն բրաւ ·
15 Ու երեսուն գլխաւորներուն երեքը ՝Ողոդամի քարայրը՝ Դատիճին քով վէմի իջան · և փղշտացւոց բանակը ՝Բաղդէյեմ հովիտին մէջ
16 բանակեր էր · Եւ անատանէր Դատիճ բերդին մէջ՝ ըն էր · ու անատանէր փղշտացիք բնդդէհան
17 մի մէջ բերդապահ գորք ունէին · Եւ Դատիճ փափաքելով բաւ, ըսաւ, Ով տայ ինծի գուռը Գերեմի հորէն որ Գերուսի դռանը
18 եղող չրհորէն ջուր կը խմցնէ · Ան ատեն այն երեք հոգիները փղշտացւոց բանակը ճեղքեցին անցան, ու Գերեմի հորէն գուռը եղող չրհորէն ջուր քաշեցին և տարին Դատիճին տարին · բայց Դատիճ գանկիա խմել չուզեց · Հապա գանկիա թափելով Տէրոջը
19 ՝ետնեց, ու ըսաւ, Իմ Աստուածս չյուզեղ ինծի որ ես աս բաները բնեմ · միթէ ես աս մարդոց արիւնը իրենց կեանքովը պիտի խմեմ · վասն զի իրենց կեանքին չափ բերին · ու անկէ խմել չուզեց · Ասոնք են այն երեք զօրաւոր մարդոց յրաժնները ·
20 Եւ Յովաբին եղբայրը ՝Աբեսսա այն երեքի մարդոց գլխաւորն էր · ու անիկա իր նիզակը երեքի հարիւր մարդոց վրայ վիրաւորելով սպանելով ըսուեր · ու անիկա երեքին մէջ
21 անատանէր էր · Եւ ՝երեքին երկուքէն աւելի համբաւաւոր անդամատար համար անոնց գլուխ եղաւ · բայց ՝երեքին ՝ոչինչ չհասաւ ·
22 Ու մեծ գործեր գործող Կաբսեելեցւոյն զօրաւոր մարդոց որդի Բաղհայ այրին որ դին բանեցաւ ՝Մոաբին երկու զօրաւոր մարդիկը մեռուց · նաև ձիւնին ժամանակ իջաւ
23 ու գուբին մէջը առիւծ մեռուց · Աիգիա եգիպտացի մարդը՝ այն հինգ կանգուն բարձր մարդը մեռուց · ու եգիպտացիին ձեռքը գաւազանակով գրեթէ գերեզ մի կաղ · բայց բանեցուցով մի անոր վրայ իջաւ, ու եգիպտացիին ձեռքէն նիզակը յափշտակեց, և
24 գանկիա անոր նիզակովը մեռուց · Բաղհայի որդի Յովաբ այս բաները բրաւ, ու երեք
25 զօրաւորներուն մէջը անուանի եղաւ · Աիգիա այդ երեսուներէն աւելի պատիւ ունէր, բայց ՝ոչ երեքին ՝ոչինչ չհասաւ · ու Դատիճ գանկիա իր առանձին վերակացու գրաւ ·
26 Եւ զօրքերուն զօրաւորներըն ՝այս էին · Յովաբին եղբայրը ՝Ասայէլ, բնդդէհեմացի Դոդոյ
27 գայի որդին Եղիանան, Աբդամացի Աւսեղի,

---

1 = Թագ. իբ. 1 ·
2 = Թագ. իե. 28 · Թագ. գ. 10 · Ա Թագ. ե. 3 ·
3 = Թագ. ժե. 12 · Ա Թագ. իզ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
4 = Թագ. իբ. 1 · Ա Թագ. ժ. 1 · Ա Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
10 = Թագ. ժ. 14 · Ա Թագ. ժ. 1 · Ա Թագ. իզ. 14 ·
11 = Թագ. ժ. 14 · Ա Թագ. ժ. 1 · Ա Թագ. իզ. 14 · Դասա. ա. 31 · ԺԱ. 10 ·
12 = Թագ. իզ. 14 ·
13 = Թագ. ժ. 14 · Ա Թագ. ժ. 1 · Ա Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
14 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
15 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
16 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
17 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
18 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
19 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
20 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
21 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
22 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
23 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
24 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
25 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
26 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·
27 = Թագ. իզ. 14 · Ա Թագ. իթ. 1 · Ա Թագ. ժզ. 1 ·

28 Փեղշտացի Բեղդէա , Քէկուսացի Եկդեմ որ_
29 գ-ին Խրտա , Ամաթամիթացի Արիենկեր , Ոմա_
30 ցի Ասիրաք , Ադուքացի Եղէ , Նեռաֆաթա_
ցի Մաասթայ , Նեռաֆաթացի Բռանեղի որդի ին
31 Աւազ , Բենիամինի որդւոցը Գաբաոցէին Ի_
թացի որդի Եիթթի , Փարաթոնացի Բռնեէա ,
32 Գաաշ Հաւրեքէն Հաւրոյ , Աբաթաթացի Աբի_
33 Հէ , Բաբա-Մոցացի Ագաննի , Սաղարիտացի Ե_
34 գ-եաբա , Գ-եղեռացի Հաճաճի որդի Բենեքէն Աբա_
35 բացի Ագագէի որդի Բաճեաթիաճն , Աբաթացի
Ասթաքի որդի Ազբուտ , Ոմբի որդի Եղի_
36 փագ , Մենբա բաթիացի Ոմիք , Փելճոնացի Ո_
37 քիա , Կարմելացի Ասաքէ , Ազդրիացի որդի
38 Նաաթայ , Նաթանէն Եզրայրը Յոէլ , Ագա_
39 բացի որդի Մարաթ , Զելեռացի Սելեկ , Շա_
բա-Հեռաճ Բաճաբրին կազապաճակիրը Բենաթիթա_
40 ցի Նաաթա , Բեհիեբացի Իթտա , Բենիեբացի
41 Դարեր , Փենուացի Ուրիա , Ազոլիճի որդի
42 Զաբադ , Բաբրենեռացի գ-ետթր՝ Բաբրենեռաճ
Սիզայի որդին Ագինեա , ու ռաճոր Հեռա Էրե_
43 ռաճն Մաբդ կոր . Մաասթայի որդին Ազաճա ,
44 Մաթթռացի Բռաճաթիտա , Ասաղարաթիթացի Ո_
գինա , Ազաեքացի Փաղիաճի որդի Ըզիա
45 ու Յեհիել , Յռաճիքրին որդին Ցեղիել ու ռաճոր
46 Եզրայրը Քիտացի Բռաճա , Մաշռաացի Եղիել ,
Եզինաճի որդի Թաղիրացի և Բռաճաճա ,
47 Մաճաթացի Յեհիռճա , Եղիել , Ոմբէդ ու
Մեռաթացի Յեռիել ։

ԳԼ · ԺԲ

1 Սիկլագի Ջէ Դաւիթին գալ Ժողովուրդը , ու Գի_
բոնի Ջէ ռաճոր գալ Նոէ էդիրէը ։

1 Ե- ռաճն է ն Սիկլագ եկան Դաւիթին
գալը՝ երբոր ան ինկա գ-ետ Կիսեան Ասուդին
երեսէն պահուած էր , ու ռաճն զօրաւորնե_
րէն էլլալով՝ պատերազմի Ջէ օգնեցին
2 կ՝ընէին , Քաշէ ազեղնաաց էին , -- գ-ետով
քարերը ու ազեղով նետերը ձգելու՝ Թէ ալ
և Թէ Ձախ ձեռքերնին կը գործածէին ։ ռա_
նէն Ասուդին եղբայրներէն Բենիամինեան_
3 Ներէն էին ։ Աշռէ գլուխ Ազիեզեր էր , ետքը
Գաբաացի Սամայան որդիքը , և
Յեզիել ու Փագէռ՝ Ազմաթի որդիքը , և
4 Բռաբա ու Ամաթամացի Յեռա , Ու Երե_
ռաճին Ջէն զօրաւոր՝ ու երեսուճին վերա_
կացուն Գաբաւռնացի Խռնդիան , ու Երեմիա
ու Յազիել և Յոհռնան ու Գադ Եբռացի Յոզ_
5 զաբադ , Եղլուզայ ու Յերիմոթի և Բաալիա
ու Սամարիա և Յարուփացի Սափաթիա ,
6 Եղկռնա , Յեսիա , Ազարիել , Յոէզեր ու
7 Յեռբաճամ՝ Կորհացի և Ու Գեդորացի Յե_
բռաճին որդիքը՝ Յոէլա ու Զաբադիա ։
8 Ե- Գադռնացիներէն ալ Դաւիթին գալը՝
անապատին Ջէ երբոր զաշռնացան զօրաւոր ,
գոճ , պատերազմիկներ , վահան ու նիզակ
գործածող մարդիկ ։ անոնց գէմքը առիւծի
գէմքի կ՝նմանէր , ու լեռներու վրայի ագ_
9 Ծևամիերնեռն ամէն Բնիճևաշաթ էին ։ Ռաճ_
նը Եզէր , երկրորդը Աբդիա , երրորդը Ե_
10 գիաբ , Զորրորդը Մասմաննա , Հինգերորդը
11 Երեմիա , վեցերորդը Եղիէլ , Եռմնեքորդը
12 Եղիել , Ութերորդը Յոհռնան , Իննեքորդը
13 Եղզաբադ , Տասնեքորդը Երեմիա , Մասաա_
14 նեքորդը Մաքբաննայ էր ։ Ռաճն Գադի որ_
գ-ոցիէ զօրքին իշխաններէն էին ։ պզտիկնե_
րուն Ջէկը՝ Հարիւրի վրայ , ու մեծերուն Ջէկը
15 Հազարի վրայ էր ։ Ռաճն էն որ առաջին ամ_
սուն Ջէ Յորդանանէն անցան՝ երբոր Յոռ բոլոր
իր բոլոր Եզերքներէն կմախք էր , և գէազ ի
արեւելք ու արեւմուտք բոլոր հովիտին բնա_
կիչները փախցուցին ։
16 Ու երբոր Դաւիթին քովը Բենիամինի ու
17 Յուդայի որդւոցմէ ոմանք եկան ։ Ու Դաւիթ
անոնց առջեւը ելաւ ու պատասխան տուաւ՝
անոնց բանիով , Թէ որ խաղաղութեամբ ինծի
օգնականներ ըլլալու եկեր էք , իմ սիրտս ձեզի
հետ պիտի ըլլայ , բայց Թէ որ խաբէութեամբ
գիս իմ թշնամւոցս ձեռքը մատնելու հա_
մար նիզ նե , (որ իմ ձեռքերուս Ջէ անօրէ_
նութիւն մը չկայ ,) ին Հայրերնուն Ռաճաա_
18 ծը տեսնէ ու յանդիմանէ , Ես իշխանութեան
գլուխը Ամասայի Հոգւով լեցուեցաւ , --
-- ։

Մենք քու կողմն ենք , ով Դաւիթ ,
Ու քեզի հետ պիտի ըլլանք , ով Յեսսէի
որդի ։
Խաղաղութիւն , խաղաղութիւն քեզի ,
Ու քու օգնականներուդ խաղաղութիւն ըլ_
լայ ։
Քանզի քու Ռաճուածդ քեզի օգնական է ։
Ասոնով Դաւիթ զանոնք ընդունեց , ու զա_
նոնք Ջէ գունդին իշխաններուն Ջէ դրաւ ։
19 Մանասէէն ալ Դաւիթին անցան , երբոր
անիկա փղշտացւոց հետ Սաուղի վրայ պա_
տերազմելու գնաց , բայց անոնց օգնութիւն
չբերին ։ քանզի փղշտացւոց նախարարները
խորհրդով զանիկա ետ խրկեցին՝ ըսելով , Ա_
նիկա մեր գլուխներուն ճօռով իր տիրոջը
20 Սաուղին պիտի անցնի ։ Երբոր անիկա Սի_
կլագ կ՝երթայ՝ Մանասէէն Մանասէին հա_
զարապետները՝ Եդնա , Յոզաբադ , Եհի_
էլ , Միքայէլ , Յոզաբադ , Եղիհու ու Սոփ_
21 Թի անոր անցան ։ Եւ ռաճն Դաւիթին օգ_
նութիւն բերին †---------- գունդին վր_
րայ յաղթողներ էին ։ քանզի ամէնքն ալ զօրաւոր
զօրավարներ էին , ու զօրաց իշխաններ եղան ։
22 Ինչռ որ ռաճուներ օրէ օր Դաւիթին կու գա_

= = Թագ · Թէ · ջ ·
բ = Թագ · Թէ · ե ·
ի Դաւ · բ · ւե ·
ք Բ Թագ · բ · ւե ·
ի Գէռ · գ · ւե ·
ղբ Թագ · Ժէ · ւե ·
ղ Դաւ · ջ · ձէ ·
ջ = Թագ · ԺԹ · ջ ·
· Կամ չգիտեմ ։
ե = Թագ · ԺԹ · ե ·
Կամ ռաճ գաւեզրին վրայ էրոճնէլ ։
ե = Թագ · ե · ձ · ջ ·
ւե ·

յին՝ անոր օգնականին ընելու համար, մինչև որ Աստուծոյ բանակին պէս մեծ բանակ մը եղաւ։

23 Եւ ասոնք են ան ազատագրեալ [a]զօրքերուն համրուածքները՝ որոնք [b]Բերրան եկան Դաւիթին, որ [c]Տէրոնը խօսքին համեմատ [d]ա-նոնց գործքնին Աստուծոյ քաղաքականներ։

24 Բուզայի որդւոցմէ՝ Ահան ու նիզակ կրող մէկ հազար ութը հարիւր ազատագրեալ զօրք։

25 Շմաւոնի որդւոցմէ՝ Հօթը հազար հարիւր զօ-

26 ւերապետական զօրաւոր կարգին՝ Ղևիի որ-

27 դւոցմէ՝ չորս հազար մէկ հարիւր։ Եւ Ահա-ռոնեանները առաջնորդը Յովհոյադա, ու ա-նոր հետ երեք հազար հօթը հարիւր մարդ։

28 Գիկ։ Եւ զօրաւոր կարճ [e]Սադոկ երիտա-սարդը, ու անոր հօրը տունէն քառասնհինգ։

29 Իշիան։ Եւ Աստղին [f]հզօրացնելէն՝ Բենիա-մինի որդւոցմէ՝ Հերայի որդի Գիկ։ քա-ղի մինչև անասնոր [g]անոնց չորս Աստղին

30 տուներ պահպանութիւնը կ՚ընէին։ Ու Եփրե-մի որդւոցմէ՝ անոնց ազգատոհմներուն անուա-նի մարդիկը քառասը հազար ութը հարիւր զօ-

31 բաւոր կարծնները։ Եւ Մանասէի կէս ցեղէն՝ տասնուերկու հազար մարդիկ, որոնք [h]Ես-նոյ անուններով արուեստացան երիտասու՝ ու Դա-

32 ւիթը թագաւոր գնելու։ Եւ Իսաքարի որ-դւոցմէ՝ երկու հարիւր իշխաններ, [i]որոնք ժամանակներուն հասկնալու գիտէին թէ Իսրայէլը ինչ ընելու է։ ու անոնց բոլոր

33 եղբայրները անոնց բերանը կը նայէին։ Զա-բուղոնէն պատերազմի ելլող և ամէն տեսակ պատերազմական զրահներով պատերազմող չորս հազար մարդիկ, որոնք [j]միակ սրտով

34 կարգաւ կը շարուէին։ Ու Նեփթաղիմէն հա-զար իշխան, և անոնց հետ երեսունհօթը հազար վահանաւոր ու նիզակաւոր մարդիկ։

35 Ու Դանիներուն քառասունութը հազար մեծ

36 հարիւր պատերազմական մարդիկ։ Եւ Աշե-րէն քառասուն հազար պատերազմի գացող

37 զօրք։ Ու Յորդանանէն անդին կողմէն՝ Ռու-բինեանները ու Գադհանները և Մանասէի կէս ցեղէն ամէն տեսակ պատերազմա-կան զրահներով պատերազմող հարիւր քը-

38 սան հազար մարդիկ։ Բոլոր սա գունդով շա-բաւոզ պատերազմական մարդիկը անկէզ սըր-տով Քեբրան եկան՝ Դաւիթը բոլոր Իսրայէլի վրայ թագաւոր դնելու համար։ ու Իսրայէ-լին բոլոր մնացորդն ալ մէկ սրտով էր՝ Դաւի-

39 թը թագաւոր ընելու։ Եւ հոն Դաւիթին հետ ուտելով ու խմելով երեք օր կեցան։ քանզի անոնց եղբայրները անոնց համար պատրաս-

40 տած էին։ Եւ անոնց մօտ եղողները՝ մինչև անդամ Իսաքար, Զաբուղոն ու Նեփթաղիմ էշերով, ուղտերով, ջորիներով ու եզներով հաց բերին։ Նաև ուտելիքի համար շատ ալիւր, չոր թուզ, չամիչ, գի-նի, ձէթ, արջառներ ու ոչխարներ։ քանզի Իսրայէլի մէջ ուրախութիւն կար։

ԳԼ։ ԺԳ

1 Դաւիթ ամէն հազարապետի հետ խորհուրդ կ՚ընէր։ ու Ցոյնի գլխաւորին համար ազատագրեալ զօրք կը ձգէր։

1 Եւ Դաւիթ հազարապետներուն ու հարիւ-րապետներուն և բոլոր իշխաններուն հետ

2 խորհուրդ ըրաւ։ Ու Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի ժողովրդին ըսաւ, թէ որ ձեզի հաճոյ կ՚երև-նայ, ու սա բանը մեր Տէր Աստուծմէն է, հա-րայելի բոլոր երկիրներուան մէջը՝ մնացած մեր եղբայրներուն, ու անոնց հետ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն՝ իրենց քաղաքները ու տա-րաձումներով հոն ժողովուին, որ մեր քո-

3 վը մեզի դարձուին։ Եւ մեր Աստուծոյ տապանա-կը մեր քովը փոխադրենք։ քանզի Սաուղ

4 դին օրերը զանիկա չխնդրեցինք։ Ու բոլոր ժողովուրդը այսպէս ընելու հաճութիւն տես-նուց քանզի ան խօսքը բոլոր ժողովուրդին աչքե-

5 րուն ուղիղ երեցաւ։ Եւ Դաւիթ Եգիպտոսի Սիհովրէն մինչև Եմաթի մուտքը բոլոր Իս-րայէլը ժողվեց, Աստուծոյ տապանակը Կա-

6 րիաթարիմէն բերելու համար։ Ու Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին հետ Բաալա այսինքն Քա-դայի կարմիրաթարմէն ելաւ, որ անկէ բե-րելով Ցոյնի Աստուծոյ Եհովայի կոչուած Ա-

7 ստծոյն տապանակը վրան հանէ։ Եւ Աստու-ծոյ տապանակը Աբինադաբի տունէն Ցոյնի մէկ նոր սայլի մը վրայ դրին։ ու Ոզա

8 ու Ախիով ան սայլը կը վարէին։ Եւ Դաւիթ ու բոլոր Իսրայէլ բոլոր ուժով Աստուծոյ առ-ջևը կը խաղային օրհնութիւններով, քնարնե-րով, տաւիղներով, թմբուկներով, ծնծղա-ներով ու փողերով։

9 Ու մինչև Քիդոնի կալը եկան, և Ոզա իր ձեռքը երկնցուց որ տապանակը բռնէ։

10 քանզի եզները սրունքնին ծռեր էին։ Ու Տէրոջը բարկութիւնը Ոզային դէմ բորբոքեցաւ։ Եւ ձեռքը տապանակին երկնցնելուն համար զանիկա զարկաւ։ ու անիկա հոն Աստուծոյ

11 առջևը մեռաւ։ Եւ Դաւիթ տրտմեցաւ, քան-զի Տէրը Հարուածով Ոզան զարկաւ։ ու ան տեղին անունը մինչև սա օր Փարէս-Ոզա

12 բռնեցաւ։ Եւ Դաւիթ ան օրը Աստուծմէ

վախցաւ, ու բաւ, Առաւծոյ տապանակը
13 ի՞նչպէս քոմս բնակի։ Եւ Դաւիթ տապանա-
կը իր քովը՝ Դաւիթին քաղաքը չբերաւ. հա-
պա զանիկա Գեթացի Աբդեդոմին տունը խո-
14 տորուց։ Եւ Առաւծոյ տապանակը Աբ-
դեդոմին քովը՝ անոր տունը մէջ երեք ամիս
նստաւ. ու Տէրը Աբդեդոմին տունը ու անոր
բոլոր տացուածքը օրհնեց։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ե՛ Տիւրոսի Փիրամ թագաւորը Դաւիթին
դեսպաններ խրկեց, ու եղևնափայտեր, որմ-
նագիրներ ու հիւսներ, որ անոր տուն շինեն։
2 Անոնք Դաւիթ խնացաւ որ Տէրը զինքը
խրատէլի վրայ թագաւոր հաստատեց, վասն
զի իր ժողովուրդին խրատէլին համար անոր
թագաւորութիւնը բարձրացաւ։
3 Ե՛ Դաւիթ Երուսաղէմի մէջ ուրիշ կիներ
ալ առաւ, ու Դաւիթ ուրիշ որդիներ
4 ու աղիկներ ալ ծնաւ։ Եւ Երուսաղէմի մէջ
անոր ծնած որդոց անուններըդ սոսկ են։ Սա-
5 մուա, Սոբաբ, Նաթան, Սողոմոն, Բեհա-
6 ար, Եղիսուա, Եղիփաղէտ, Նոգա, Նա-
7 փեկ, Յաֆիմ, Եղիսամա, Բաղիադա ու
Եղիփաղէտ։
8 Ե՛ փղշտացիք երբոր լսեցին Դաւիթին
բոլոր խրատէլի վրայ թագաւոր օծուիլը, բո-
լոր փղշտացիք ալ եկան որ Դաւիթը փնտռ-
ռեն. երբոր Դաւիթ զանիկա լսեց՝ անոնց դի-
9 մացը ելաւ. Եւ փղշտացիք եկան ու Բաֆայ-
10 նայ հովիտին մէջը տարածուեցան։ Եւ Դա-
ւիթ Առաւծոյ հարցուց ու ըսաւ. Փղշտա-
ցւոց գէմը ելլե՞մ, ու զանոնք իմ ձեռքս պի-
տի մատնե՞ս։ Ե՛ Տէրը անոր ըսաւ. ելլէր,
11 ու զանոնք քու ձեռքդ պիտի մատնեմ։ Ե՛
անոնք Բաղփարասիմ եկան. ու Դաւիթ զա-
նոնք հոն զարկաւ. ու Դաւիթ ըսաւ, Ա-
ստուած իմ թշնամիներս իմ ձեռքովս պատա-
ռեց, ինչպէս որ ջուրերը կ՚պատռէ կը պատա-
ռէ. անոր համար այն տեղուան անունը Բաղա-
12 փարասիմ կոչեցին։ Ե՛ Փղշտացիք հոն իրենց աստուածները. ու Դաւիթ հրամայեց,
ու զանոնք կրակով այրեցին։
13 Ե՛ Փղշտացիք նորէն մէկ մարի ալ հովիտին
14 մէջը տարածուեցան։ Եւ Դաւիթ նորէն Ա-
ստուծոյ հարցուց. և Աստուած անոր ըսաւ,
Անոնց ետևէն չելլես, հապա անոնց վրայ
պատեղիմ՝ կիմիներուն կողմէն անոնց վրայ
15 երթաս. Եւ երբոր կիմիներուն գլուխը
քալուածքի մը ձայն տեսս, անատնեղ պատե-
րազմելու ելլես, քանզի Աստուած քու առ-
ջեւդ պիտի ելլէ փղշտացւոց բանակը զար-
16 նելու համար։ Ե՛ Դաւիթ այնպէս ըրաւ՝ ինչ-
պէս որ Աստուած իրեն հրամայեց, ու Գա-
բաւնէնէ մինչև Գազեր փղշտացւոց բանակը
17 զարկին։ Ե՛ Դաւիթին անունը ամէն երկիր-
ներու մէջ տարածուեցաւ, և Տէրը ամէն
ազգերուն վրայ անոր վախը ձգեց։

ԳԼ. ԺԵ

1 Դաւիթ տապանին համար տեղ մը պատրաստեց՝ քաղաք
Դաւիթին մէջ. և Աստուծոյ տապանը պատրաստած տեղը
դնելով՝ անոր համար վրան մը խրատեց։ 2 Այն ատեն Դա-
ւիթ ըսաւ, Ղեւտացիներէն բացի ուրիշ ոչ ոք Աստուծոյ տա-
պանակը չպիտի վերցնէ, քանզի Տէրը զանոնք ընտրեց որ
Աստուծոյ տապանակը վերցնեն, ու յաւիտեան անոր ծառայութիւն ընեն։
3 Ե՛ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլը Երուսաղէմի
մէջ ժողվեց, որ Տէրոջը տապանակը անոր
4 համար պատրաստած տեղը հանէ։ Եւ Դա-
ւիթ Ահարոնի որդիները ու Ղեւտացիները
5 ժողվեց. Կահաթի որդւոցմէ Եւրիէլ իշխանը
ու անոր եղբայրները հարիւր քսան հոգի.
6 Մերարիի որդւոցմէ Ասայիա իշխանը ու անոր
7 եղբայրները երկու հարիւր քսան հոգի. Գեր-
սոնի որդւոցմէ Յոէլ իշխանը ու անոր ե-
8 ղբայրները հարիւր երեսուն հոգի. Եղիսա-
փանի որդւոցմէ Սեմայիա իշխանը ու անոր
9 եղբայրները երկու հարիւր հոգի. Խեբրոնի
որդւոցմէ Եղիել իշխանը ու անոր եղբայրնե-
10 րը ութսուն հոգի. Ոզիելի որդւոցմէ Ամի-
նադաբ իշխանը ու անոր եղբայրները հարիւր
տասնըվեց հոգի։
11 Ե՛ Դաւիթ Սադոկ ու Աբիաթար քահա-
նաները, ու Ղեւտացիներէն Եւրիէլը, Ասա-
յիան, Յոէլը, Սեմայիան, Եղիելը ու Ամի-
12 նադաբը կանչեց, Ե՛ անոնց ըսաւ, Դուք
Ղեւտացւոց տունիերուն իշխաններն էք. հի-
մա դուք ու ձեր եղբայրները սրբուեցէք, որ Իս-
րայէլի Տէր Աստուծոյն տապանակը հանէք
ան տեղը՝ որ ես անոր համար պատրաստած եմ։
13 Վասն զի դուք առջի անգամին հոն չգտաք-
նիք զմեզ Տէր Աստուածը մեր

ե ր Քում. ը. 11։ ը Գէ. ը. 2։ թ ր Քում. ժ. 11։ ժա Գէ. ը. 2։ ժբ ր Քում. ժ. 11։ ժգ Գէ. ը. 2։ ժդ ր Քում. ժ. 11։ ժե Գէ. ը. 2։ ժզ ր Քում. ժ. 11։ ժէ Գէ. ը. 2։ ժը ր Քում. ժ. 11։ ժթ Գէ. ը. 2։ ի ր Քում. ժ. 11։ ի ա Գէ. ը. 2։ ի բ ր Քում. ժ. 11։ ի գ Գէ. ը. 2։ ի դ ր Քում. ժ. 11։ ի ե Գէ. ը. 2։ ի զ ր Քում. ժ. 11։ ի է Գէ. ը. 2։ ի ը ր Քում. ժ. 11։ ի թ Գէ. ը. 2։ ի ժ ր Քում. ժ. 11։ ի ժա Գէ. ը. 2։ ի ժբ ր Քում. ժ. 11։ ի ժգ Գէ. ը. 2։ ի ժդ ր Քում. ժ. 11։ ի ժե Գէ. ը. 2։ ի ժզ ր Քում. ժ. 11։ ի ժէ Գէ. ը. 2։ ի ժը ր Քում. ժ. 11։ ի ժթ Գէ. ը. 2։ ք ր Քում. ժ. 11։ ք ա Գէ. ը. 2։ ք բ ր Քում. ժ. 11։ ք գ Գէ. ը. 2։ ք դ ր Քում. ժ. 11։ ք ե Գէ. ը. 2։ ք զ ր Քում. ժ. 11։ ք է Գէ. ը. 2։

մէջը հաբուած բրաւ , քանդէ զանիկա կա-
14 ռանաւոր կերպով չինդ բնդունիք ։ Եւ խորհրդի
Տէր Աստուծոյն տապանակը հանելու համար
քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն օգնուեցան ։
15 Որ Ղեւտացոց օգնչքը Աստուծոյ տապանա-
կը ձողերովը իրենց ուսերուն վրայ վերցու-
ցին , ինչպէս որ Մովսէս Տէրոջը խօսքովը
պատուիրեր էր ։
16 Եւ Դաւիթ Ղեւտացոց իշխաններուն պա-
տուիրեց որ իրենց եղբայրներէն՝ նուագարան-
ներով , աւազիներով , քնարներով ու ծնծղա-
ներով երգեցողները կայնեցընեն , որ ուրա-
17 խութեան ձայներ վերցընելով հնչեցընեն ։ Ու-
ստի Ղեւտացիները՝ Յովէլի որդին Եհեմեր , և
անոր եղբայրներէն Բարաքիայի որդի Ասա-
փը , ու անոնց եղբայրներէն Մերարիի որ-
դւոցմէ Եթանայի որդի Եիմեր կայնեցուցին
18 Ու անոնց հետ երկրորդ դասէն՝ անոնց եղ-
բայրները զանազանները՝ Զաքարիան , Բէնը ,
Յազիէլը , Սեմիրամովթը , Եհիէլը , Ունին ,
Եղիաբը , Բանեան , Մաասէան , Մատտիթիան ,
Եղիփեղէհ , Մաքնէհան , Ովբեդոմը ու Եհ-
19 իէլը ։ Աբդ-Եդոմ , Եհիաս , Ազազ ու Եղիա-
20 գոմ երգիչները պղինձէ ծնծղաներ կը զարնէին ։ Եւ
Զաքարիան , Ազիէլ , Սեմիրամովթ , Եհիէլ ,
Ունին , Եղիաբ , Մաասէան ու Բանեան տաւիղ-
21 ներով Ալամոթի եղանակը վրայ էին ։ Եւ Մա-
տտիթիա , Եղիփեղէհ , Մաքնէհան , Ովբեդոմ ,
Եհիէլ ու Ազազիա քնարներով Շեմինիթի
22 եղանակը կ՚առաջնորդէին ։ Եւ Քենանիա Ղե-
ւտացիներուն երգեցողութեան առաջնորդը ըլ-
լալով՝ ձայնը երգելու կը վարժէր , որովհետեւ
23 հանճարեղ էր ։ Ու Բարաքիա ու Եղկանա տա-
24 պանակին դռնապաններն էին ։ Եւ Սեբանիա
ու Յովսափատ և Նաթանայէլ ու Ամասայի և
Զաքարիա ու Բանեան ու Եղիեզեր՝ քահա-
նաներն Աստուծոյ տապանակին առջեւը փո-
ղեր կը հնչեցընէին ։ Եւ Աբդ-Եդոմ ու Եհիա
տապանակին դռնապաններն էին ։
25 Այսպէս Դաւիթ և խորհրդի Ծերերը ու
հազարապետները Տէրոջը ուխտին տապանա-
կը Աբդ-Եդոմի տունէն ուրախութեամբ Հանե-
26 լու գացին ։ Ու երբոր Աստուած Տէրոջը ուխ-
տին տապանակը վերցընող Ղեւտացիներուն
օգնած ըլլալուն , հօմը զոհասեղ ու հօմը
27 խոյ զոհ բրին ։ Եւ Դաւիթ բեհեզէ պատմու-
ճան հագեր էր ։ Նմանապէս ալ տապանակը վեր-
ցընող բոլոր Ղեւտացիները , ու երգեցողները ,
ու երգեցողներուն երգից իշխանը Քենանիա ։
28 և Դաւիթին վրայ քիւանէ եփուռ կար ։ Ու-
րեմն բոլոր Իսրայէլ Տէրոջը ուխտին տապանակը
ուրախութեան ազաղակով , շեփորի ձայնով ,
փողերով ու ծնծղաներով , տաւիղներ ու քա-
29 նարներ զարնելով վեր կը հանէին ։ Ու երբոր
Տէրոջը ուխտին տապանակը մինչեւ Դաւիթին
քաղաքը կուգար , Սաւուղին աղջիկը Միքոլ
պատուհանէն նայեցաւ , ու Դաւիթ Թագա-
ւորին կափարելը ու խոտորը տեսնելով՝ զա-
նիկա իր սրտին մէջ անարգեց ։

Գլ. ԺԶ

1 Դաւիթ ուրախանան կոչ կը մատուցանէ , և երգեցողու-
թեան կը հրամայէ որ ընծայարանին երգ երգեն ։ Հնար-
հոգիանան տեսլեան ապագայ ։ 37 Դաւիթ պաշտօնեաներ , դռնա-
պաններ , քահանաներ ու երգեցողներ կ՚օրհղէ , որ շարունակ
տապանակին առջեւ ծառայութիւն բնեն ։

1 Եւ Աստուծոյ տապանակը տարին , ու զա-
նիկա ան վրանին մէջը դրին , որն որ Դաւիթ
անոր համար կանգներ էր ։ և Աստուծոյ առ-
ջեւը ողջակէզներ ու խաղաղութեան պահեր
2 մատուցին ։ Եւ Դաւիթ երբոր ողջակէզները
ու խաղաղութեան պահերը մատուցանելը լմնց-
ուց , Տէրոջը անունովը ժողովուրդը օրհնեց ։
3 Ու խորհրդի բոլոր մարդոց՝ երիկ մարդէն
մինչեւ կնիկ մարդ՝ ամէն մէկուն մէկ նկատակ
հաց , կաթ մը միս ու կարկանդակ մը բաշ-
խեց ։
4 Եւ Տէրոջը տապանակին առջեւը Ղեւտա-
ցիներէն պաշտօնեաներ դրաւ՝ խորհրդի Տէր
Աստուածը յիշելու , օրհնելու ու փառաւո-
5 րելու համար · Գլխաւորը Ասափ էր , ու անոր
երկրորդը Զաքարիա , Նաթ Եհիէլ , Սեմիրա-
մովթ , Եհիէլ , Մատտիթիա , Եղիաբ , Բա-
նեա , Աբդ-Եդոմ ու Եհիէլ տաւիղներու ու
քնարներու նուագարաններ կը շինէին · բայց
6 Ասափ ծնծղաներ կը զարնէր · Եւ Բանեան ու
Յազիէլ քահանաները Աստուծոյ ուխտին տա-
պանակին առջեւը միշտ փողեր կը հնչեցընէին ։
7 Եւ ան նոյն օրը Դաւիթ [illegible] Ասափին ու անոր
եղբայրներուն ձեռքը , որ Տէրոջը գոհու-
թիւն տան ։

8 Գոհացէք Տէրոջմէ , անոր անունը կանչե-
ցէք ,
Անոր գործերը ժողովուրդներուն մէջը պատ-
մեցէք ։
9 Երգեցէք անոր , ապցնոյ բանէք անոր ,
Պատմեցէք անոր բոլոր հրաշքներըն ։
10 Անոր սուրբ անունովը պարծենցէք ։
Տէրը խնդ բալնեցուն սիրտը խնդ ընցէք ։
11 Տէրը ու անոր զորութիւնը խնդ բնցէք ,
Անկէ ժամանակ անոր երեսը փնտռեցէք ։
12 Յիշեցէք անոր ըրած հրաշքները ,
Անոր նշաններն ու բերնին դատաստանները ·
13 Ով անոր ծառային Իսրայէլի սերունդը ,

ե Եզ · խ · 14 · Թագ · ը · 11 · ի · 9 ·
ի Գէդ · ը · 33 ·
ի Գէդ · ը · 38 ·
ի Գէդ · ը · 44 ·
ի Հմր · ը · 18 · Ելաւոր Աստուածոյ ·
ի Սադ · խգ · վերջ ·
ի Սադ · խգ · վերջ ·
ի Սադ · ը · վերջ ·
ի Սադ · ը · վերջ ·
ի Սադ · խգ · վերջ ·
ի Սադ · ը · վերջ ·
ի Սադ · ը · վերջ ·
ի Սադ · ը

Ով ցակորին որդիքդ՝ անոր բնակութիւնքդը ։
14 Եղոհան ինչքն է մեր Աստուածը ,
Անոր գառնասանիւնքդը բոլոր երկրիս մէջն են ։
15 Անոր ուխտը յաւիտեան յիշեցիր ,
Անոր պատուիրած խօսքը միհնդ հազար ազգ ։
16 Ան [illegible] որ Աբրահամին հետ ըրաւ ,
Ու իր երդումը՝ [illegible] խաղակիս ըրաւ ։
17 Ցակորին ալ հաստատեց զանիկա՝ օրէնք մը
ըլլալու ,
Ու Իսրայէլին՝ [illegible] յաւիտենական ուխտ մը ,
18 Ըսելով , Քեզի պիտի տամ քանանացւոց երկիրը՝
Ձեր ժառանգութիւնն սքանակը ։
19 Երբոր դուք սակաւաթիւ էիք ,
Այո՛ քիչաւոր ու պանդուխտ անոր մէջը ։
20 Ու անոնք մէկ ազգէ ուրիշ ազգի գացին ,
Ու մէկ թագաւորութենէ ուրիշ ժողովրդի ։
21 Ան ոեւէիս մէկուն մը չտուաւ որ զանոնք
նեղէ ։
Այլ թագաւորներ ալ յանոր խնդրանց անոնց համար ,
22 Ըսելով , Դիմ օծեալներուս մի դպչիք ,
Ու իմ մեղքաբէներուս չարութիւն մի ընէք ։

23 Երգեցէք Տէրոջը , ով բոլոր երկիր ,
Օրէ օր անոր փրկութիւնը քարոզեցէք ։
24 Անոր փառքը ազգերու մէջ պատմեցէք ,
Ու անոր հրաշքներըը ամէն ժողովրդներու
մէջ ։
25 Քանզի Տէրը մեծ է՝ ու խիստ գովելի ,
Անիկա ամէն աստուածներուն վրայ ահաւոր է ։
26 Ընչու որ ազգերուն ամէն աստուածները
կուռքեր են ,
Բայց Եհովան երկինքը ստեղծեց ։
27 Փառք ու վայելչութիւն կայ անոր առջին ,
Զօրութիւն և ուրախութիւն անոր բնակութեանը մէջ ։
28 Տէրոջը տուէք , ով ժողովրդոց տոհմերը ,
Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն ։
29 Տէրոջը տուէք իր անուանը փառքը ։
Ընծայ տուէք ու անոր առջևը եկէք ։
Սուրբ հանդէսով Տէրոջը երկրպագութիւն
բրէք ։
30 Ով բոլոր երկիր , անոր երեսէն վախցէք ։
Աշխարհս ալ պիտի հաստատուի
Ու պիտի չսասանի ։
31 Երկինքը թող ուրախանայ , ու երկիրը ցնծայ ,
Եւ ազգերուն մէջ լսուի թէ Տէրը կը թագաւորէ ։
32 Ծովը իր լիութենովը թող գոռայ ,
Դաշտը ու բոլոր անոր մէջը եղողները թող
ուրախանան ։
33 Անտառներ անուասնեն ծառերը Տէրոջը առջևը
ցնծան ,
Քանզի երկիրն դատաստան բնելու կու գայ ։
34 Գոհացէք Տէրոջմէն , ընչու որ բարի է ,
Ընչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է ։
35 Եւսև ըսէք , Ով մեր փրկութեան Աստուածը , ան փրկէ ,
Ու մեզ ժողվէ և մեզ ազգերէն ազատէ ,
Որ կու տանք անուանդ գոհանալիս ծառայանանք ,
Ու կու օրհնութենովդ պարծենանք ։
36 Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Աստուածը
Յաւիտենական յաւիտենից ։
Ու բոլոր ժողովուրդը Ամէն ըսելով Տէրը
օրհնեցին ։
37 Եւ հոն Տէրոջը ուխտի տապանակին առջևը Ասափ ու անոր եղբայրները ծառայ ,
որ շարունակ ամէն օրուան պաշտօնը կատարէին ։
38 բայց տապանակին առջևը ։ Եւ Արդ եդովմ ու անոր վեհատունութիւնը եղբայրներըն՝ և Իդիմուն որդին Արդեդովմ և Ովսան դռնապաններ ։
39 Ան Սադոկ քահանան ու անոր քահանայ եղբայրներըն Գաբաւոնի բարձրաւանդակը վրայ Տէրոջը խորանին առջևը
40 [illegible] , Որ միշտ առաւօտ ու իրիկուն ողջակէզի սեղանին վրայ Տէրոջը ողջակէզները մատուցանեն , ու Տէրոջը Իսրայէլին պատուիրած օրէնքին մէջին ամէն գրուածը [illegible]
41 Անոնց հետ [illegible] Եդիտունը ու Իդիմունը և ուրիշ ընտրուածներըն որոնք անուանով յիշուելացան , որ Տէրոջը գոհութիւն մատուցանեն , Քանզի անոր ողորմութիւնը յաւիտենից է ։
42 անոնց հետ եղող նուագածուներուն փողերը ու ծնծղաներ [illegible] , Նաև Աստուծոյ երգեցողութեան նուագարանները ։ ու Իդիմունի որդիները դռնապան կեցուցին ։
43 Ետքը գացին [illegible] ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը գնաց՝ ամէն մէկը իր տունը ։ Դաւիթ ալ իր տունը օրհնելու դարձաւ ։

ԳԼ ԺԷ

1 Ա. Երբոր Դաւիթ իր տանը մէջ բնակեցաւ ,
Դաւիթ Նաթանա մարգարէին խօսեցաւ , Ահա ես
կեդրոնատեղւոյ [illegible] տան մէջ կը բնակիմ ,
բայց Տէրոջը ուխտին տապանակը վրանի տակ
2 է ։ Եւ Նաթան Դաւիթին բսաւ , Բոլոր որ
սիտ մէջ եղածը ըրէ , քանզի Աստուած քու
3 հետդ է ։ Ու գիշերը Աստուծոյ խօսքը
4 Նաթանեին եղաւ՝ ըսելով , Գնա , իմ ծառայիս

---

1 գ Թագ · գ · 4 ։
2 Գէդ · ի՛ · 22 · բ Մնգ · 17 · 1 ։
3 Եզէ · իդ · 28 · ես · Թագ · իբ · 3 · եր · 1 ։
4 ա Թագ · ժգ · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ե Ներ · ժ · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ը Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ թ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժա Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժբ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժգ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժդ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժե Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժզ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժէ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժը Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ ժթ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իա Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իբ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իգ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իդ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իե Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իզ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իէ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իը Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իթ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իա Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իբ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իգ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իդ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իե Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իզ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իէ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իը Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։ իթ Ներ · ի · 1 · 31 · 1 · Ներ · 1 · 1 ։

Դաւիթին ըսէ , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Իմ բը-
5 նակութ առնես դուն պիտի չշինես . Քանզի
իսպասիլը կէդեռսեն հանած օրէս մինչև ա-
օրս տան մէջ չբնակեցայ , հապա վրանէ վը-
6 րան ու խորանէ խորան պարսեցայ : Բոլոր ի-
րասիլին հետ որչափ տեղ որ պարսեցայ , միթէ
րան մը խօսեցայ Իսրայէլի դատաւորներուն
մէկուն հետ՝ որոնց իմ ժողովրդիս հովուե-
լու հրամայած տուեր էի , ու թէ՝ Ինչո՞ւ
համար չինեցիր ինծի եղէնափայտէ տուն մը չշինեցիք :
7 Եւ հիմա իմ ծառային Դաւիթին ասանկ կը-
սես , Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Ես քեզ
փարախէն՝ ոչխարներուն ետևէն առի , որ իմ
8 Իսրայէլ ժողովրդիս առաջնորդ ըլլաս . Եւ
ուր որ կ՚երթայիր՝ քու հետդ էի , և քու
առջևէդ բոլոր թշնամիներդ կտրեցի . ու քու
անունդ երկրիս վրայ եղող մեծերուն անուա-
9 նը պէս ըրի : Եւ իմ ժողովրդիս Իսրայէլին
ալ մէկ տեղ մը պիտի որոշեմ , ու զանիկա
պիտի անկեմ . ու իր տեղը պիտի բնակի , ալ
պիտի չդողայ . և անիրաւութեան որդիք
առջինին պէս մէյմին ալ պիտի չնեղուին զանի-
10 կա , ինչպէս որ իմ ժողովրդիս Իսրայէլին
վրայ դատաւորներ դրած օրէս՝ ի վեր եղած .
ու քու ամէն թշնամիներդ պիտի հնազանդեմ .
ու քեզի կ՚իմացընեմ որ Տէրը քեզի տուն
11 պիտի շինէ : Ու երբոր քու օրերդ լեցուին՝
և քու հայրերուդ քովն երթալիս , քեզմէ ետքը
քու սերունդդ՝ քու որդիներդէդ մէկը պիտի
բարձրացընեմ , ու անոր թագաւորութիւնը
12 պիտի հաստատեմ : Անիկա իմ անունիս պիտի
շինէ . ու անոր աթոռը յաւիտեան պիտի
13 կանգնեմ . Ես անոր հայր պիտի ըլլամ , ու
անիկա ինծի որդի պիտի ըլլայ . ու իմ ողոր-
մութիւնս անկէ պիտի չվերցընեմ , ինչպէս որ
14 քեզմէ առաջ եղողէն վերցուցի . Եւ զանիկա
յաւիտեան իմ տանս մէջ ու իմ թագաւորու-
թեանս մէջ պիտի հաստատեմ , ու անոր ա-
15 թոռը յաւիտեան հաստատ պիտի ըլլայ : Ես
ըսածիս ու բոլոր խօսքերը ու սա բոլոր տե-
սիլքը ճիշտ Դաւիթին պատգեց :
16 Եւ Դաւիթ թագաւորը գնաց՝ Տէրոջը առ-
ջևը նստաւ , ու ըսաւ , Ով Տէր Աստուած ,
ես ո՞վ եմ , ու իմ տունս ի՞նչ է , որ դուն մինչև
17 հոս բերիր . Սակայն ասիկա քու աչքերուդ
պզտիկ երևցաւ , ով Աստուած , ու քու ծա-
ռային տանը վրայով հեռաւոր ժամանակի
համար խօսեցար , ու ինծի , ով Տէր Աստուած ,
18 բարձր աստիճանի մարդու պէս նայեցար : Եւ
քու ծառայիդ փառքին համար Դաւիթ ալ
աւելի ի՞նչ խօսի . դուն քու ծառադ կը
19 ճանչնաս : Ով Տէր , քու ծառայիդ սիրոյն հա-
մար՝ ու քու սրտիդ համեմատ պէս ասա բոլոր մեծ
բաներըդ ըրիր , որ ասա բոլոր մեծ բաներդ գոս-
20 ցընես : Ով Տէր , քեզի պէս ուրիշ մէկը չկայ ,
ու քեզմէ զատ Աստուած չկայ՝ մեր ականջ-
21 ներովը բոլոր լսածներնուս համեմատ : Եւ
երկրիս վրայ ա՞յր ազգը քու ժողովրդիդ Իս-
րայէլին պէս է , որուն համար Նո՛ր Ըն-
աստուած եկաւ ընելու փրկելու , իրեն ժողովուրդ
ընելու . որ եղ խրտուեալն ազատած ժողովուրդիդ
առջևէն ազգեր վռնտեսլով՝ քեզի մեծ ա-
22 նուն հանեցիր , Եւ քու ժողովուրդդ
Իսրայէլը յաւիտեան քեզի ժողովուրդ ըրիր ,
ու դուն , ով Տէր , անոնց Աստուած եղար :
23 Եւ հիմա , ով Տէր , քու ծառայիդ ու անոր
տանը համար ըսած խօսքդ հաստատուն
24 հաստատուի , ու ըսածիդ պէս ըրէ . Թող
հաստատուի , ու քու անունդ յաւիտեան մեծ
ճանչցուի , ու ըսեն թէ Զօրաց Տէրը
Իսրայէլին Աստուածն է , Աստուած Իսրայէլի .
ու քու ծառայիդ Դաւիթին տունը քու առ-
25 ջևդ հաստատ ըլլայ : Քանզի դուն , ով Աս-
տուած իմ , քու ծառայիդ յայտնեցիր , որ
անոր տուն պիտի շինես . անոր համար քու
ծառադ իր սրտին մէջ համբերութիւն գտաւ քու
26 առջևդ աս ազօթքը ընելու : Եւ հիմա , ով
Տէր , ան Աստուածը դուն ես , ու քու ծա-
27 ռադիդ աս ազէկ բաները խոստացար : Եւ հի-
մա «կամք ըրէ» քու ծառայիդ տունը օրհ-
նելու , որ յաւիտեան քու առջևդ ըլլայ .
քանզի դուն օրհնեցիր , ով Տէր , ու յաւի-
տեան օրհնեալ է :

ԳԼ . ԺԸ

1 Դաւիթ Փղշտացիները կը հնազանդէ : 3 Ընդարձակը ու Ներքինը կը գրկէ : 9 Թովու Ընդհանուր կը իրկէ շնորհակալ Դաւիթը ոսկեղէն սպասներով : 11 Դաւիթ ու բնակիչները իր առած ասպետներովը Աստուծոյ կը նուիրէ : 13 Եդովմի մէջ պահակապահներ կը դնէ : 14 Դաւիթին պաշտօնատարները :

1 Անկէ ետև Դաւիթ Փղշտացիները զարկաւ ու զանոնք նուաճեց , և Գէթը ու անոր գիւ-
2 ղերը Փղշտացւոց ձեռքէն առաւ : Եւ զարկ Մո-
ւաբը զարկաւ , ու Մոաբացիք Դաւիթին
3 հարկատու ծառաներ եղան : Եւ Դաւիթ Սո-
բայի Ադրազարայ թագաւորը Եմաթի կողմերը
զարկաւ , երբոր երթալու գնաւ իր իշ-
4 խանութիւնը հաստատելու կ՚երթար : Եւ Դա-
ւիթ անկէ հազար կառք ու եօթը հազար
ձիաւոր ու քսան հազար հետևակ զօրք բռա-
նեց . և Դաւիթ բոլոր կառքի ձիերուն ջի-
լերը կտրեց , ու անոնցմէ միայն հարիւր ձի
5 ետին համար պահեց : Եւ Դամասկոսի Ասորիները
Սուբայի թագաւորին Ադրազարին օգնութիւն
բնելու եկան . ու Դաւիթ Ասորիներէն քսան-
6 հազար հոգի զարկաւ : Եւ Դաւիթ
Դամասկոսի Ասորւոց մէջ բերդապահներ դրաւ , ու Ասորիները Դաւիթին հարկատու
ծառայ եղան . ու Դաւիթ ուր որ կ՚երթար՝
7 Տէրը անոր յաջողութիւն կու տար : Եւ Դա-

ք ր թագ . է . ԺԱ . ԺԲ . | ֆ ր թագ . է . ԺԲ . | ֆ ր թագ . ը . ԺԱ . եւ . | ֆ ր թագ . ը . ԺԲ . | ֆ Գ . է . ա . ԺԲ . | ֆ Կամ վեհութիւն | ֆ ր թագ . ը . ԺԱ . | ֆ ր թագ . ը . ԺԲ . | ֆ Ես ր թագ . ը . ԺԴ . | ֆ Կամ խոնարհը քա-
ղաքը , ու անոնց | ֆ Ձի ձիաւոր հարիւր հազար պահեց .

ւիմ՝ Ադրագարին ծառաներուն վրայ եղող
ոսկիէ վահաններէն առաւ , ու զանոնք Երու-
8 սաղէմ բերաւ ։ Եւ Ադրագարին քաղաքին
բէն՝ Տէրոթիէն ու Քունէն Դաւիթ խիստ շատ
պղինձ առաւ ։ Սանկէ չունեց Սողոմոն պղինձէ
ծովը ու սիւներն ու պղինձէ գործիքները ։
9 Եւ երբոր Եմաթի թագաւորը Թոովս լսեց
որ Դաւիթ Սոբայի Ադրագար թագաւորին
10 բոլոր զօրքերը ջարդել է , իր որդին Ադո-
ռամը Դաւիթ թագաւորին խրկեց , որ անոր
բարի բան ու ողջոյնի օրհնէ , Ադրագարին
դէմ պատերազմ ընելուն ու զանիկա ջախջ-
խուն համար ։ (քանզի Ադրագար Թովսիին
հետ պատերազմներ կ'ընէր ։) ու Ադո-
ռամ ամէն
տեսակ ոսկիէ , արծաթէ ու պղինձէ անօթներ
11 խրկեց ։ Դաւիթ թագաւորը զանոնք ալ Տէրոջ
նուիրեց՝ ան արծաթով ու ոսկիով ու հեթա-
նոս ազգերէն՝ Եդոմէն , Մոաբէն , Ամ-
մոնեն որոց ինկերէն , Փղշտացիներէն ու Ամաղէ-
12 կէն առեր էր ։ Եւ Շարուհեայի որդի Աբեսա
այ Աղի ձորին մէջ Եդոմացիները հարիւր ու-
13 ութհազար զարկաւ ։
Եւ եղոմին մէջ բերդապահ զօրքեր դրաւ ,
և բոլոր Եդոմացիք Դաւիթին ծառայ ե-
ղան ։ ու Դաւիթ ուր որ կ'երթար՝ Տէրը անոր
յաջողութիւն կու տար ։
14 Եւ Դաւիթ բոլոր Իսրայէլի վրայ թագա-
ւորութիւն ըրաւ , ու իր բոլոր ժողովուրդին
15 իրաւունք ու արդարութիւն կ'ընէր ։ Եւ Շա-
րուհեայի որդի Յովաբ զօրքերուն վրայ էր ։
ու Աքիթուդի որդի Յովսափատ յիշատակագիր
16 դպիր էր ։ Եւ Աքիտոբին որդի Սադովկի ու
Աբիաթարի որդի Աբիմելէք քահանաներ
17 էին ։ և Սաւսա ատենադպիր էր ։ Ու Յովհա-
դային որդի Բանեա քերեթհիներուն ու փե-
լեթհիներուն վրայ էր ։ և Դաւիթին որդիք
թագաւորին քովը նախարարներ էին ։

ԳԼ ։ ԺԹ

1 Ե ամանկ եղաւ Ամմոնի որդւոց թագաւորը
նաաս մեռաւ , ու անոր տեղը անոր որդին
2 թագաւոր եղաւ ։ Եւ Դաւիթ բաւ , Նաասի
որդւոյն Անոնին մխիթարութիւն ընել՝ քան-
զի անոր հայրը ինծի մխիթարութիւն ը-
րաւ ։ ու Դաւիթ դեսպաններ խրկեց , որ գո-
նէհայ իր հօրը վրայով մխիթարեն ։ ու Դա-
ւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց երկիրը
Անոնին դալին՝ զանիկա մխիթարելու համար ։
3 Եւ Ամմոնի որդւոց իշխանները Անոնին ըսին ,
Մի՛թէ Դաւիթ քու հայրդ քու առջեդ պա-
տուական համար քեզի մխիթարիչներ խրկեց ։
միթէ անոր ծառաները աս երկիրը քննելու ,
ամայեցնելու ու լրտեսելու համար չէ-
4 կան քեզի ։ Եւ Անոն Դաւիթին ծառաները
բռնեց , ու զանոնք սափրեց , և անոնց հան-
դերձները մէջ կէսը մինչև նստած տեղը կտ-
5 րեց առաւ , և ղրկեց զանոնք ։ Եւ գա-
լին՝ ան մարդոց ըսելու համար Դաւիթին պատ-
մեցին ։ ան ալ զանոնք դիմաւորելու համար խրր-
կեց , քանզի ան մարդիկը շատ ամաչուածներ
էին ։ ու Տէրը բաւ ։ Երիքովի մէջ նո-
ւաք մինչև որ մորուքնիդ աճի , ու ետոյ գար-
ձէք ։
6 Եւ Ամմոնի որդիքը տեսնելով որ Դաւի-
թին հետ ատելացան , Անոնը ու Ամմոնի որ-
դիքը հազար տալանդ արծաթ խրկեցին , որ
Միջագետաց Ասորիներէն ու Մաաքայի Ասո-
րիներէն ու Սոբայէն մարտակառք
7 ու ձիաւորներ բռնեն ։ Եւ անոնք իրենց վարձ-
քով բռնեցին երեսուներկու հազար կառք ,
ու Մաաքայի Տէրը ու անոր ժողովուրդը ,
որոնք գացին Մեդաբայի առջեւ բանակե-
ցան ։ Ամմոնի որդիքն ալ իրենց քաղաքներէն
ժողովուեցան , ու պատերազմելու գացին ։
8 Եւ երբոր Դաւիթ լսեց , Յովաբը ու բո-
9 լոր զօրաւոր զօրքերը խրկեց ։ Եւ Ամմոնի որ-
դիքը ելան ու քաղաքին դրանը առջեը կար-
գած պատերազմի չորս եղան , ու ւ՞ՈՒՆՆ
եկող Տէրոջ արձակները դաշտի մէջ զատ կացնեց
10 էին ։ Եւ Յովաբ երբոր տեսաւ որ պատերազ-
մը առջեէն ու եետէն իր վրայ կը հասնի ,
Իսրայէլի բոլոր ընտրեալ մարդոցմէ ընտ-
րեց , ու Ասորւոց դէմ պատերազմի չարեց ։
11 Եւ մնացած զօրքը իր եղբօրը Աբեսայիին
յանձնեց , ու անոնք Ամմոնի որդւոցը դիմա-
12 ցի չարաչեցան ։ Եւ բաւ , Թէ որ Ասորիները
դիս յաղթելու բլլան , ինծի օգնութեան
հասնիս ։ ու թէ որ Ամմոնի որդիքը քեզ յաղ-
թելու բլլան , ես քեզի օգնութեան պիտի
13 հասնիմ ։ քաջալերաբար եղիր , ու մեր ժողովուր-
դին համար և մեր Աստուծոյ քաղաքներուն
համար քաջութեամբ պատերազմինք ։ և Տէրը իր
14 աչքին հաճոյ երեւցածը թող ընէ ։ Ու Յովաբ
իր հետը եղող զօրքով Ասորիներուն մօտե-
ցաւ , որ անոնք իրմէ պատերազմի բնէ ։ ու անոնք
15 անոր առջեէն փախան ։ Եւ Ամմոնի որդիքը
Ասորւոց փախչիլը տեսնելով՝ իրենք ալ անոր
եղբօրը Աբեսայիին առջեէն փախան , ու քա-
ղաքը մտան ։ Եւ Յովաբ Երուսաղէմ եկաւ ։
16 Երբոր Ասորիները տեսան որ իրենք Իսրա-

---

1 Դաւիթ գեղապաններ կը խրկէ Նաասի որդին Անոնը միխի-
թելու ։ բայց անկից անարգանք կը գտնէ անոնց հետ ։ 6 Ամ-
մոնացիք թէ և Ասորիները օգնութեան կը գանեն ։ բայց
Յովաբին ու Աբեսայիին կը յաղթեն ։ 16 Ասորւոց զօր-
գլուխը Յովսէ նոր հետնաստիներ կը կոչէ Ամմոնացի-
ներուն համար ։ Իսկ Դաւիթին կը սպառնայ ։

---

1 Ե ամանկ եղաւ Ամմոնի որդւոց թագաւորը
Նաաս մեռաւ , ու անոր տեղը անոր որդին
2 թագաւոր եղաւ ։ Եւ Դաւիթ բաւ , Նաասի
որդւոյն Անոնին մխիթարութիւն ընել՝ քան-
զի անոր հայրը ինծի մխիթարութիւն ը-
րաւ ։ ու Դաւիթ դեսպաններ խրկեց , որ գո-
նէհայ իր հօրը վրայով մխիթարեն ։ ու Դա-
ւիթին ծառաները Ամմոնի որդւոց երկիրը

ז ר Թագ · ֆ · 13 · 23 · ר Մ֊ն · ֆ · 13 · 13 · 16 · ח ר Թագ · ֆ · 9 ·	ג ר Թագ · ֆ · 10 ։ֆ֊ւ ֊֊֊֊֊ Յովսէ · ד Կամ Յոաբեան տոհմ · Թխն քեզի անոր ·	ה ר Թագ · ֆ · 11 · ו ר Թագ · ֆ · 14 · ֊֊֊֊֊ Ասորիները · ז ר Թագ · ֆ · 17 ։ֆ֊ւ ֊֊֊֊֊ Ասորիները ·	ח ר Թագ · ֆ · 11 · ֊֊֊֊֊ Ասորիները · ֊֊֊֊֊ Ասորիները · ט ר Թագ · ֆ · 3 Մկ · ֊֊֊֊֊
		ח ר Թագ · ֆ · 11 · — י ר Թագ · ֆ · 1 · ֊֊֊֊֊ · ֊֊֊֊֊ · ֊֊֊֊֊

յելին առջեւը կատարեցան , գնապատնեսը խըրճկեցին , ու Գեհոնի անդիի կողմը նզով Աստիճանըը առաք հանեցին . և անոնց առջեւէն Ագ-
17 բազարին գօրագլուխը Սոփակ իշխեցաւ . Ու երբոր Դաւիթին պատմեցին , անիկա բոլոր Իսրայելը ժողվելով՝ Յորդանանէն անցաւ , ու անոնց վրայ գնաց , և անոնց դէմ պատերազմ շարեց . ու երբոր Դաւիթ Ասորիներըը պատերազմով դիմադարձուց . Հասար գունդեր շինեց , անոնք անոր հետ պատերազմ ըրին .
18 Ու Ասորիներըը Իսրայելին առջեւէն փախան . ու Դաւիթ Ասորիներէն եօթը հազար կառքի շուն , ու քառասուն հազար հեծեալ զօրք կտրեց , ու Սոփակ զօրագլուխն ալ մեռոյց .
19 յոյց . Ու Ադրազարին ծառաներըը երբոր տեսան որ Իսրայելէն առջեւը չպիտի ելլան , Դաւիթին հետ հաշտութիւն ըրին , ու անոր ծառայ եղան . և Ասորիները անկէ ետքը Ամմոնի որդւոյըը օգնել չուզեցին .

ԳԼ . Ի

1 Ցոլ որ Թագաւորը կը պատրաստ . Դաւիթ սատրը կ'առնէ . ու ան ալ ժողովուրդը կը առնէ . 4 Փղոսկրեայ երէք անգամ յարձակում առնելը երեք հսկաներ կը սպանուին .

1 Ո Ր հետեւեալ տարին՝ Թագաւորներուն դարձին ելլելու առնեն՝ Յոաբ զօրքերուն ղեկավարները հանեց , և Ամմոնի որդւոյը երկիրը ասրնց , ու գնաց Բաբբան պաշարեց , բայց Դաւիթ երուսաղէմ կը նստար . ու Յոաբ Բաբբան զարկաւ ու քանդիկա կործանեց .
2 Եւ Դաւիթ առնոց Թագաւորին Թագը անոր գլխուն վրայէն առաւ , ու քանդիկա գտաւ ոսկեայ մէկ ոսկիի ծանրութիւն առնէ , և անոր վրայ պատուական քարեր կար . ու Դաւիթին գլուխը գրուեցաւ . և Դաւիթ քաղաքէն խիստ
3 շատ աւար առաւ . Ու անոր մէջը եղած ժողովուրդը հանեց , ու ընդ ասղոյներով , երկաթի կաւիճասղիներով ու տապարներով կըտրեց . և Դաւիթ Ամմոնի որդւոյըը բոլոր քաղքերուն այսպէս ըրաւ . ու Դաւիթ բոլոր ժողովուրդով երուսաղէմ դարձաւ .
4 Եւ ասկէ ետքը Գազերի մէջ փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ . աստանդր Սիբեքի Սոփոր Ռափայի սրդւոյմէ եղոյ Սիբքան մեռցուց , ու անոնք նուաճեցան .
5 Եւ նորէն փղշտացւոց հետ պատերազմ եղաւ . ու Յայիրի որդին Եղհանան Գեթացի Գողիաթին եղբայրը Ղէմմին զարկաւ , որուն նիզակին բունը ոստայնանկաց գանեին պէս էր .
6 Եւ նորէն Գեթի մէջ պատերազմ եղաւ . ու մէկ երկայնահասակ մարդ մը կար , որուն մատները վեց վեց ըլլալով՝ քսանուչորս էր
7 ունէր . անիկա ալ Ռափային սրդւոյմէ էր . Եւ անեկա Իսրայէլը նախատեց . բայց Դաւիթին եղբօրը Սամայիին որդին Յովնաթան զանիկա
8 զարկաւ . Ասոնք Գեթի մէջ Ռափային ծներ էին , և Դաւիթին ձեռքովը ու անոր ծառաներուն ձեռքովը ինկան .

ԳԼ . ԻԱ

1 Դաւիթ Սաւուղին փրկուելով՝ կը սկսի Աստուծոյ որ ժողովուրդը հաշէ . 5 Երբոր ժողովուրդին թիւը կը բերէն Դաւիթ իր ըսածին համար կը զղջայ . 9 Գադ մարգարէին ձեռքով ապաշխարած երէք հարատութիւնէն Դաւիթ ժամանակով կ'ընտրէ . 14 Երուսաղէմ հազար հոգի մեռնելէն ետքը . Դաւիթի պաղատութեամբ Երուսաղէմին կործանումը ետ կառնուի . 18 Դաւիթ Աբեդոն Յեբուսացիէն Ցեռնայի կալը գնելով հոն սեղան կը շինէ . ասոր վրայ Աստուած իր հաճութիւնը Ցոյն մէջ կու տայ երկիրը . ու ժանտախտը կը դադրեցնէ . 25 Դաւիթ հոն ոչխարներ կը մատուցանէ . ազգին հիւանդութիւնը վերնալուն համար չէր կրնար ինչ Դարձած երթալ .

1 Ե Ւ Աստուած Իսրայէլին դէմ եղաւ , ու
2 Դաւիթը դրդեց որ Իսրայէլը համրէ . Եւ Դաւիթ Յոաբին ու ժողովուրդին իշխանները բսաւ . Գացէք Իսրայէլը համրեցէք Բեերսաբէէն մինչև Դան , ու հաշիւը բերէք
3 որ գիտնամ . Եւ Յոաբ բսաւ , Տէրը՝ իր ժողովուրդը օրչափ որ է՝ հարիւր բազմապատիկ աւելցնէ . ով տէր իմ Թագաւոր , մինչև անոնց ամէնը իմ տիրոջս ծառաները չե՞ն . իմ տէրս ինչո՞ւ աս բանը կը փնտռէ . ինչո՞ւ համար աս բանը Իսրայէլին յանցանքի պատճառ ըլլայ .
4 Բայց երբոր Թագաւորին խօսքը Յոաբին վրայ աւարտցաւ . Յոաբ երաւ ու բոլոր Իսրայէլի մէջ պտռնկցաւ , ու երուսաղէմ եկաւ .
5 Եւ Յոաբ ժողովուրդին համրանքին յանձնեց Դաւիթին տուաւ . ու Իսրայէլին ամէնը Հազար անգամ Հազար ու Հարիւր Հազար տուր քաշող մարդ էր , և Յուդան չորս Հարիւր հօմնաստուն Հազար տուր քաշող մարդ էր .
6 Սակայն Ղեւտացիները ու Բենիամինները անոնց մէջ չհամրեց , քանզի Թագաւորին աս հրամանը Յոաբին գզուելի էր .
7 Եւ աս բանը Աստուծոյ առջեւը գէշ երեւ-
8 նցաւ Հասար Իսրայէլը զարկաւ . Ու Դաւիթ Աստուծոյ բսաւ , Այս բանը ընելովս մեծ մեղք գործեցի . Ու հիմա կ'ապաչեմ քու Ծառայիդ մեղքը ներել , քանզի մեծ յիմարութիւն ըրի .
9 Եւ Տէրը Դաւիթին տեսանողին Գադին
10 խօսեցաւ ու բսաւ , Գնա ու Դաւիթին խօսէ՝ ըսելով , Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Երեք բան կ'առաջարկեմ . անոնցմէ մէկը ընտրէ որ
11 քեզի ընեմ . Եւ Գադ Դաւիթին եկաւ ու անոր բսաւ . Տէրը այսպէս կ'ըսէ , Ընտրէ քե-
12 զի՝ Եռամ երեք տարուան սով , կամ երեք ամիս քու թշնամիներուդ երեսէն փոխշիս , ու քու թշնամիներուդ սուրը հասնի , և

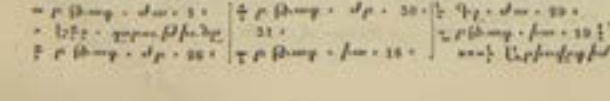

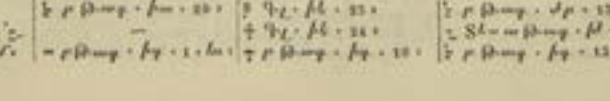

կամ երկաթ որ Տէրոջը առաջ այսինքն ժամա-
սխտ ըլլայ երկրին մէջը , ու Տէրոջը հրեշ-
տակը բոլոր ազնիւներուն մէջը
կտրած ըլլէ . և հինա տես , գիս խրկուիս
13 ի՞նչ պատասխան առնեմ՝ Ու Դաւիթ բաւ
Գագին , խնամ մեծ ներողութեան մէջ եմ՝ հինա
Տէրոջը ձեռքը իյնամ՝ քանզի ան ողո-
թութիւնը խնամ չատ է . ու մարդու ձեռքը չիյ-
14 նամ՝ Եւ Տէրը խրկեցէք վրայ մտաստխան
խրկեց , ու խրկուէն եօթնանասուն հազար
15 մարդ հետու ։ Եւ Աստուած հրեշտակ մը
խրկեց ՝Երուսաղէմ , որ զանիկա կորսնցնելէն .
ու երբոր կը կորսնցնէր՝ Տէրը նայեցաւ ՝ա-
սա չարիքին վրայ ափսոս իյնաւ , և կոտրած
ընող հրեշտակին բաւ , Հերիք է , ալ ձեռքդ
քաշէ . ու Տէրոջը հրեշտակը Յեբուսացի Որ-
16 նայնի կալին քովը կայներ էր ։ Եւ Դաւիթ
իր աչքերը վերցուց ու ՝Տէրոջը հրեշտակը
տեսաւ , որ երկրի ու երկինքի մէջտեղը կայ-
ներ էր , ու ձեռքը մերկ սուր մը կար , որ
Երուսաղէմի վրայ երկնցուցեր էր ։ անոնք
Դաւիթի ու ծերերը քառքաներ հագած՝ երես-
17 նուն վրայ իյնան ։ Եւ Դաւիթ Աստուծոյ բաւ ,
Ահա ես պատուիրեցի որ ժողովուրդը համրուին ,
ու ես եմ որ մեղանչեցի ու մեծ չարութիւն
ըրի . բայց սա ոչխարները ի՞նչ ըրին . ով Տէր
Աստուած իմ , քու ձեռքդ իմ վրաս ու իմ
հօրս տանը վրայ ըլլայ . բայց քու ժողովուրդ-
դիդ վրայ չըլլայ ՝պատիկա բնաջինջ ընելու
համար ։"
18 Եւ ՝Տէրոջը հրեշտակը Գադին բաւ , Դա-
ւիթին ըսելու որ երթայ , ու Յեբուսացի Ոռնա-
յինի կալին մէջ Տէրոջը սեղան մը կանգնէ ։
19 Եւ Դաւիթ վեր երաւ՝ Գադին Տէրոջը անու-
20 նովը բաւած խոսքին համաձայնաւ ։ Ու Ոռնա
գարձաւ ու հրեշտակը տեսաւ , և իր չորս
որդիքը իր հետը պահուեցան ։ (քանզի Ոռ-
21 նա ցորեն կը ծեծէր ։) Ու Դաւիթ Ոռնային
եկաւ ։ և Ոռնա նայեցաւ , ու Դաւիթը տես-
նելով՝ կալէն ելաւ , ու երեսը վրան գետնին
22 Դաւիթին խոնարհեցաւ բրաւ ։ Աստուած
Դաւիթ Ոռնային բաւ , Ա՛ս կալին տեղը ին-
ձի տուր , որ հոն Տէրոջը սեղան մը շինեմ՝
(զանիկա ըլլայն գնով տուր ինձի ,) ու ժո-
23 ղովուրդին վրայէն հարուածը վերցուայ ։ Եւ
Ոռնա Դաւիթին բաւ , Զանիկա քեզի առ ,
ու իմ տէրս թագաւորը իր աչքին ապրկ երե-
ցածը թող ընէ ։ ահա եզները ողջակիզի հա-
մար , ու կառնասայրերը փայտի համար , ու
ցորենը հացի ընծայի համար կու տամ , ամէ-
24 նին ալ կու տամ՝ Եւ Դաւիթ թագաւորը Ոռ-
նային բաւ , Չէ , հարկա ընծա անշուշտ ին-
գնոյն գնով ծախու պիտի առնեմ՝ քանզի քու
կըդ եզածը Տէրոջը համար պիտի չառնեմ՝
25 ոչ ալ ձրի ողջակիզ մատուցանեմ ։ Ու
Դաւիթ անդ սեղան Տէրոջը համար կշխտքով վե-
26 ցաւ , և Տէրոջը սեղան չշինեց , ու ետ էջաւ
ողջակիզներ ու խաղաղութիւնք զոհեր մա-
տուց , և Տէրոջը ազաչակեց ։ ու Երկինքէն
կրակով ողջակիզի սեղանին վրայ անոր պա-
27 տասխան առաւ ։ Եւ Տէրը հրեշտակին խո-
սեցաւ , ու անիկա սուրը իր պատեանը գար-
28 ձուց ։
Անոնք Դաւիթի տեսնելով որ Տէրը ճե-
շտաւորի Ոռնային կալին մէջ խօսն պատաս-
29 խան տուաւ , անդ սեղը զոհեր մատուց ։ բակ
Մովսէսին անապատին մէջ շինած ՝Տէրոջը խո-
րանը ու ողջակիզի սեղանը անատնին Գա-
30 բաւոնի բարձր տեղն էր ։ Բայց Դաւիթ Աս-
տուծոյ հարցնելու համար չկրցաւ անոր առ-
ջևը երթալ , քանզի Տէրոջը հրեշտակին սու-
րին երեսէն վախցաւ ։

ԳԼ ԻԲ

1 Դաւիթ առաքին համար պատրաստ տեղը գիտցաւ՝ անոր
շինութիւնը հարիւր որ եղած բաներէն առաջարեն կը պատ-
րաստէ ։ ու Սղոմոնին ի խնդրել Աստուծոյ խոստանալնէ-
րէ ։ ու նաև անոր պատրաստութիւնը առնոյրը չինելու վր-
րայ ։ 17 իշխաններուն կը պատուիրէ ։ որ իր որդւոյն ձեռքն
առ ըլլան ։

1 Եւ Դաւիթ բաւ , ՝Աստիկա է Տէր Աստ-
ծոյն տունը , ու ատիկա է խորայէլի ողջակէ-
2 զին տեղը ։ Եւ Դաւիթ հրամայեց որ Իսրայէ-
լի երկրին մէջ գտնուած ՝օտարազգի բնակիչը ժո-
ղովեն ։ ու Աստուծոյ տունը չինելու համար քա-
րատաշառներ գրաւ , որ տաշուած քարեր պատ-
3 րաստեն ։ Եւ Դաւիթ դրան փեղկերուն գե-
րհաններուն համար ու չրխնամկներուն հա-
մար խիստ շատ երկաթ պատրաստեց , և այն-
4 չափ շատ պղինձ ՝որ կշռելը չէր դար ։ Ու
եղեւնափայտներ համրուածը չկար ,
քանզի ՝Սիդոնացիք և Տիւրացիք Դաւիթին
շատ եղեւնափայտներ կը բերէին ։
5 Եւ Դաւիթ բաւ , ՝Իմ որդի Սղոմոն
փափուկ ազգ մըն է , ու Տէրոջը շինելու-
տունը մեծ , բարձր , ու ամէն երկիրներու-
մէջ անուանի ու փառաւոր պիտի ըլլայ ։ Ին-
ձմէ անոր համար պատրաստութիւն տեսնեմ ։ և
Դաւիթ իր մեռնելէն առաջ խիստ շատ պատ-
6 րաստութիւն տեսաւ ։ Ետքը իր որդին Ո-
ղոմոնը կանչեց , ու անոր պատուիրեց որ Իս-
րայէլի Տէր Աստուծոյն տուն շինէ ։
7 Ու Դաւիթ Սղոմոնին բաւ , Որդեակ իմ ,
սրտիս մէջը ունեցայ ՝որ իմ Տէր Աստուծոյս

8 անուանք տուն չինեմ՝ · բայց Տէրոջը խոսքը
ինծի եղաւ՝ բանալով՝ ըսելով՝ ըսելով՝ Դուն շատ արիւն թա-
փեցիր ու մեծ պատերազմներ ըրիր · դուն
իմ անուանս տուն պիտի չշինես , քանզի իմ
առջեւս դուն երկայն արիւն թափեցիր ·
9 Ահա քեզի որդի մը պիտի ծնանի · անիկա
հանդարտասիրտ մարդ պիտի ըլլայ · և զանի-
կա իր ամէն չրջակայ թշնամիներէն պիտի
հանդչեցունեմ · քանզի անոր անունը Սողո-
մոն պիտի ըլլայ , ու անոր օրերուն մէջ ես
խաղաղութիւն ու հանդարտութիւն
10 պիտի տամ Անիկա իմ անուանս տուն պի-
տի չինէ · ու անիկա ինծի որդի պիտի ըլլայ ,
ու ես անոր հայր պիտի ըլլամ՝ և անոր թա-
գաւորութիւնն աիսրայէլի մէջ յաւի-
11 տեան պիտի հաստատեմ՝ Ուրեմն , որդեակ
իմ՝ Տէրը քու հետդ ըլլայ , ու յաջողու-
թիւն գտնես և քու Տէր Աստուծոյդ տուն
չինես , ինչպէս որ քեզի հասնար խոսեցաւ ·
12 Միայն թէ Տէրը քեզի խնամատարութիւն ու հաս-
ճար տայ , և քեզ Իսրայէլի վրայ հաստատէ ,
13 որ քու Տէր Աստուծոյդ օրէնքը պահես Ան-
ատնար յաջողութիւն կը գտնես , երբոր ըղ-
գուշութեամբ ի գործ դնես այն կանոնները
ու դատաստանները , որոնք որ Տէրը Մով-
սէսին պատուիրեց Իսրայէլի համար ·
Զօրա-
ցիր ու քաջասիրտ եղիր , մի վախնար ու մի
14 զարհուրիր · Եւ ահա ես իմ չնչազրկութեան
ատեն մէջ Տէրոջը տանը համար հարիւր հա-
զար տալանդ ոսկի ու հազար անգամ հազար
տալանդ արծաթի պատրաստեցի · խակ պղին-
ձը ու երկաթը չատութեանը համար կշռե-
լի չէ՝ փայտեր ու քարեր ալ պատրաս-
տեցի , ու անոնց վրայ դուն ալ աւելցնես ·
15 Եւ դուն քու քովդ խնամ չատ արուեստա-
ւորներ , քարատաշներ , պատշաճ իրներ , հիւ-
սներ ու ամէն գործի համար ամէն տե-
16 փարուեստ մարդիկ ունիս · Ոսկիին , արծաթին ,
պղինձին ու երկաթին համրանքը չկայ · երէր
ու ՚ատ գործին ձեռք զարկ ,՚ ու Տէրը քու
հետդ ըլլայ ·
17 Եւ Դաւիթ իսրայէլի բոլոր իշխաններուն
պատուիրեց , որ իր որդւոյն Սողոմոնին ձե-
18 ռնտու ըլլան · Ը- ՚՚՚՚ , Ահա ձեր Տէր Աս-
տուածդ ձեր հետն է , և անդիսկ ձեզ ամէն
կողմանէ հանդստացուց · որովհետև ան երկիրը
բնակիչները իմ ձեռքս տուաւ , ու երկիրը
Տէրոջը առջեւը ու անոր ժողովուրդ են առջեւը
19 Նուաճեցաւ · Եւ- հիմա ՚ձեր սիրտը ու ձեր

հոգին ձեր Տէր Աստուածը խնդրելու տուէք ,
ու երէք Տէր Աստուծոյն սրբարանը չինեցէք ,
որ ՚Տէրոջը ուխտին տապանակը ու Աստուծոյ
սուրբ անօթները ՚Տէրոջը անուանը հասնար
չինուած տանը տանիք ·

ԳԼ · ԻԹ

1 Դաւիթ ծերացած ըլլալով՝ Սողոմոն թագաւոր կընէ , 9 Ադոնիա
քեզ ու գահակից կընէ · 7 Գերազանց ասիները · 12 Կահանի զոհէը · 21 Մերոյէ զոհէը · 22
Ադոնիա պաշտպանը ·

1 Եւ Դաւիթ ծերացած ու օրերը լեցուած
ըլլալով՝ ՚իր որդին Սողոմոնը Իսրայէլի վրայ
2 թագաւոր դրաւ · Եւ Իսրայէլի բոլոր իշխան-
ներըն նաև քահանաներն ու Ղեւտացիները
3 ժողվեց · Ու Ղեւտացիները՝ սկսեալ ՚երեսուն
տարեկանէն վեր եղող էրկի մնդր իրր մէկմէկ
մէկմէկ հաշիւ եղաւ , անոնց թիւը երեսուն-
4 սեր հազար էր · Ը- Դաւիթ ՚՚՚՚ , Աստղեմ
քառասուն հազարը՝ Տէրոջը տանը գործին
վրայ , ու վեց հազարը ՚տարիկաններ ու
5 դատաւորներ բլլան , Ու չորս հազարը՝ դրա-
նապաններ , ու չորս հազարը՝ օրհնելու հա-
մար ՚չինած նուագարաններով Տէրոջը օրհ-
6 նելները բլլան · Եւ ՚Դաւիթ զանոնք բաժնեց ,
Ղեւիի որդւոցը՝ Գերսոնին , Կահաթին ու Մե-
րարիին գատակարգութիւններուն ՚՚՚՚ ·
7 ՚Գերսոնացիներէն Ղադան ու Յեհիէլ էին ·
8 Ղադանին որդիքը՝ առջինը Յեհիել , երկրը
9 Զեթամ ու Յոելը՝ երեք էին · Սեմիէիին որ-
դիքը՝ Սողոմոթ , Ազիել ու Արան՝ երեք էին ·
ասոնք Ղադանի տունին իշխաններն էին ·
10 Եւ Սեմիէիին որդիքը՝ Յեհթ , Զիզա , Յեուս ու
Բարիա էին · ասոնք Սեմիէիին որդիքը չորս
11 հոգի էին · Եւ առջինը՝ Յեհթ , ու երկրորդը
Զիզա էր · բայց Յեուս ու Բարիա շատ որ-
դիներ չունեցանէ համար մէկ տոհմատունի
համրուելու եղան ·
12 ՚Կահաթին որդիքը՝ Ամրամ , Յսհար , Քեբ-
13 րոն ու Ոզիել՝ չորս էին · ՚Ամրամին որդիքը
Ահարոն ու Մովսէս էին · և ՚Ահարոն ինքը ու
իր որդիքը յաւիտեան սրբոյ եղան՝ անոնց
ատրը բանալու նոյ իրենց կատարելու , ՚Տէ-
րոջը առջեւը խունկ ծխելու , Նմանը ծառա-
յութիւն ընելու ու նմանը անունովը յաւի-
14 տեան օրհնելու համար · Եւ Աստուծոյ մարդ-
գան՝ Մովսէսին ՚որդիքը Ղեւիի ցեղին հետ
15 ‖համրուելու եղան · ՚Մովսէսին որդիքը Գերսամ
16 ու Եղիազար էին · Գերսամին որդիքը ատ-

11 ·
5 Հմր · 7 · գ Քոհ · Հ · 3 ·
—
— գ Քոհ · ա · 33—39 ·
Գէ · Իբ · 5 ·
8 Քոհ · գ · 3 · 17 ·
9 բ Օբ · Հ · 3 · գ Քոհ · Հ · 33 · գ Քոհ · Հ · 4 · Գէ · Ժէ · 33 · 33 · Իբ · 6 ·
10 Նբբ · ա · 5 ·
Հմր · 18 ·
գ Քոհ · գ · 8 · 11 · Ա՚՚ · Նր · 1 ·
Ա՚՚ · ա · 7 · 8 · Գէ · Իբ · 7 ·
բ Օբ · Հ · 7 · 8 · Ա՚՚ · ա · 6 · 7 · 9 · Գէ · Իբ · 20 ·
Ղ—ի ՚՚՚՚ Քեռքս ·
Հմր · 3 ·
Նեեր · Ք՚՚ · Ք՚՚ ·
Ա՚՚ · Ք՚՚ · 11 ·
բ Օբ · Ժբ · 10 · Ա՚՚ · Իբ · 4 · բ Քոհ · Հ · 1 · Գէ · Իբ · 23 ·
բ Մ՚՚ · Ք · 5 ·
գ Քոհ · բ · 6 · 21 · բ Մ՚՚ · Հ · 7 · գ ·
Տ՚՚ · բ Մ՚՚ · Իբ · 22 · 26 · Ա՚՚ · գ · 21 · Նէ · գ · 18 · Քոհ · Իբ · 23 · 24 · Ա՚՚ · գ · 22 · Նէ · Իբ · 1 · Նբբ · Հ · 4 ·
Նէ · բ · 7 · Քոհ · Ժբ · 10 · Ա՚՚ · բ · 23 ·
բ Օբ · Խ՚՚ · 5 ·
Քոհ · գ · 25 ·
Ձէ · Իբ · 23 · 24 · 25 ·
Նէ՚՚ · Կ՚՚՚՚ · Ժբ · 3 · 4 ·

17 ջինը Աստրակէլ էր. ու եղիազարին որդիքը՝ առաջինը Հռոսբիա էր. ու եղիազար ուրիշ որդիներ չունէր. բայց Հռոսբիային որդիքը
18 խիստ չատացան. իսաշատին որդիքը՝ առաջինը
19 Աղազմիմ էր. Հելբրանին որդիքը՝ առաջինը Ցեսթա, երկրորդը Ամինթաս, երրորդը Բաղ-
20 գիել. չորրորդը Ցեկամեամ էր. Ոզիելին որդիքը՝ առաջինը Միքա, երկրորդը Ցեսթա էր.
21 Ամնաթաին որդիքը Մոզոլ ու Մաստմ էին.
22 Մոզոլին որդիքը եղիազար ու Ուզնա էին. ու եղիազար մեռաւ. Ունենաց որդիներ չունէր, հապա միայն ազջիկներ ունէր. ու նրանց քրոջց եղբայրները կնութ որդիքը առին.
23 Մաստին որդիքը՝ Մոզոլ, եղեր ու Ցերիմմոթ՝ երեք էին.
24 Ասանք Ղևիի որդիքն էին իրենց ազգաառնիներուն համեմատ, ու անուններով մէկիկ մէկիկ համրուած Հռաան տոմարագրքին վեր՝ Տէրոջը առջեւ ապառաժաբեմին կառարող-
25 նեռուն առնելուն էին. Փաղոլի Դաւիթ բանբ էր, իսրոյելի Տէր Ասառաձը վրէ ժողովրդը հանդառաւոյց, ու յաւերեան Երու-
26 սաղէմի մէջ պիտի բնակի. Ու Ղևառոյիք ալ Խորանը ու անոր պաշտօնին ամէն անօթներ-
27 ը՝ ալ ապառհնուն պիտի չլրնեն. Փաղոլի Դաւիթին վերջին խօսքերովը Ղևիի որդւոցմէ քանի տասներկուներն վերը եղողներուն համրուելոցն.
28 Որովհետեւ անոնց պաշտօնը Տէրոջը տանը Ժառանգաբեմներուն մէջ Ահարոնի որդւոցը օգնեաբեմն բնել, գաւթերուն ու սենեակներուն վերակացու ըլլալ, բոլոր տուբ բաներուն մեռը բնել, ու Աստուծոյ տանը Ժառանգաբեմներն կա-
29 տարել էր. Նաեւ՝ առաջաւորաբեմներուն հացին, ու հացի բնծային հառչելին, և հանխմելու բաւանելուն, ու ՝տարակի մէջ եփած և տարակուած բաներուն, ու բոլոր չափերուն վե-
30 րաչափութիւնը բնել, և առ ամէն առտու ու իրիկուն Տէրը օրհնելու ու գովելու համար
31 տալն վրայ կոչնել, ու ՝շաբաթի օրերը և ամսագլուխներուն ու ՝մեծ տօներուն մէջ Տէրոջը բոլոր ողջակէզները իրենց թիւովը ու իրենց օրէնքովը միշտ Տէրոջը առջեւ մատուցանել,
32 ու Տէրոջը տանը Ժառանգաբեմներն հաճար ժողովին խորանին պահպանաբեմները, և սրբարանին պահպանաբեմները, ու ՝իրենց եղբայրներուն Ահարոնի որդւոցը պահպանաբեմները բնել էր.

ԳԼ. ԻԴ

1 Ահարոնի որդւոցը միհամիւ բաժնուելոց գառակարգութիւնները բաժնուելոցը։ 22 Կոհաթեանցը 27 ու Մերարեանցը միհամիւ նշանակուելոցն.

1 Եւ Ահարոնի որդւոցը գառակարգութիւնները առաջ էն. ՝Ահարոնի որդիքը՝ Նադաբ,
2 Աբիուդ, եղիազար ու Իթամար էին. Եւ ՝Նադաբ ու Աբիուդ իրենց հօրը առջեւը մեռան, ու անոնք որդիներ չունէին. ու եղի-
3 ազար ու Իթամար քահանայ եղան. Եւ Դաւիթ, ու եղիազարին որդիներէն Սադոկի, ու Իթամարին որդիներէն Աբիմելէքի՝ գանոնք բաժնելցին անոնց հասութիւնովը անոնց պաշտօնին
4 համար. Ու եղիազարին որդւոցը մէջ գտնուած իշխանները Իթամարին որդւոցը մէջ ետ-
5 քան էին. ու գանոնք այսքան բաժնելցին. եղիազարին որդւոցը հասնար առաջնոյ իշխան իրենց ազգաառնիներուն համեմատ, ու Իթամարին որդւոցը հասնար ալ իրենց ազգաառնիներուն համեմատ. Եւ առանք ու անոնք միհամիւ բաժնուելոցն, քանի որ արարատներն իշխանները ու Աստծոյ իշխանները եղիազարին որդիներէն ու Իթա-
6 մարին որդիներէն էին. Ու Նաթանիելին՝ Նամմատացիէն որդի Սեմայիա գրիչը՝ Իսրայելին առջեւ իշխանութիւն, և Սադոկ քահանային, ու Աբիաթարի որդւոյն Աբիմելէքին, և քահանայից ու Ղևառոյց նահապետութիւն առնելով՝ մէկ ազգաառնի մը եղիազարէն առնելով, ու մէկ ազգաառնի մը Իթամարէն առնելով՝ գանոնք գրեց.
7 Եւ առաջին վիճակը Յովարիբին եղաւ, երկ-
8 րորդը Ցեդոյիային, երրորդը Հարիմին, չոր-
9 րորդը Սէաբիմին, Հինգերորդը Մելգիային,
10 վեցերորդը Միամիթին, եօթներորդը Ակկո-
11 սին, ու իններորդը ՝Աբիային, իններորդը Ցե-
12 սուն, տասներորդը Սեքենիային, Մեսա-
մաներորդը եղիասիբին, երկտասաներորդը
13 Յակիմին, երեքտասաներորդը Ոփփային, չո-
14 րեքտասաներորդը Ցեսբէաբին, Հնգետասա-
ներորդը Բիղգային, վեցտասաներորդը Իմմե-
15 րին, եօթներորդը եղիբին, տա-
16 տասներորդը Ափսեսային, իններորդ տասներորդը Փեթահիային, քսաներորդը եզեկիէլ-
17 ին, քսանու մէկերորդը Յաքինին, քսանե-
18 րկրորդը Գամուլին, քսաներեքերորդը Մաա-
զը Դապազիային, քսաներորդ չորեքերորդը Մաա-
19 զիային. Ա՛ս է անոնց կարգ ազգաբնիներնը իրենց պաշտաունեցը հասնար՝ — ՝Տէրոջը առնել մեռնելու հասնար՝ իրենց հօրը Ահարոնին ձեռքովը իրենց հրամանին պէտք հաստատուելոցն, ինչպէս որ Իսրայէլին Տէր Աստուածը անոր պատուիրեր էր.
20 Ու Ղևիի որդւոցը մնացորդներէն առնելը էին. Ամրամի որդիներէն՝ ՝Սուբայէլ. Սու-

1 Գէ. իդ. 33. իէ. 28. 4 Գէ. իէ. 21. 5 Գէ. իդ. 21. 6 Գէ. իդ. 21. 7 Գէ. իդ. 21. 8 Գէ. իդ. 26.
1 Գէ. իդ. 23. 2 Գէ. իդ. 28. 3 Ցես. Բաս. ԼՁ. 6. 8. 4 Գէ. իէ. 30. 5 Գէ. իդ. 18. 6 Բաս. ժ. 17. 21.
1 Հմր. 27. Տես Ցես. ժ. 3. գ. 3. ը. 24. Նայր. գ. 8. 7 Գէ. իը. 18. 8 Բաս. գ. 3. 6. 9 Նէ. իե. 28.
1 Գէ. իդ. 23. 2 Գէ. իդ. 28. 3 Ցես. Բաս. ԼՁ. 6. 8. 4 Գէ. իէ. 30. 5 Գէ. իդ. 18. 6 Բաս. ժ. 17. 21.
1 Հմր. 27. Տես Ցես. ժ. 3. գ. 3. ը. 24. Նայր. գ. 8. 7 Գէ. իը. 18. 8 Բաս. գ. 3. 6. 9 Նէ. իե. 28.
* Ղե. գ. 30. Գէ. իդ. 23. Ես. 3. 1 Ղե. ը. 4. 2 Ղե. ժդ. 35. 3 Բաս. ժ. 13. Մաշ. — 4 Ղե. ը. 3. 7. 5 Բաս. գ. 3. 6. 6 Ղե. ժդ. 35. 7 Բաս. ժ. 13. Մաշ. — Ղե. ժ. 1. ը. 1. 2 Բաս. իդ. 63. 3 Բաս. գ. 4. իէ. 21. 4 Ղեմ. ժ. 2. 5 Գէ. իը. 22. 6 Գէ. իդ. 16.

21 բայլին որդի ինեբէն՝ Յազոյիա . Հաւաբիայէն՝
այսինքն Հաւաբիային որդի ինեբէն առջինը
22 Յեհիա . Խաղհատի որդի ինեբէն՝ Յազամէմի .
23 Յազամէմի որդի ինեբէն՝ Յեհի . Ու Քիշիշէի որ-
դի ինեբէն՝ Հէնոք Յեհիա , Եղկիազդը Ազնիա ,
24 Երիոդը Յազիել , Յերիոդը Յեհատամ . Ոզ-
նի որդի ինեբէն՝ Մխիա . Մխիային որդի ինե-
25 բէն՝ Յամիը . Մխիային եղբայրը՝ Յեհիա . Յե-
26 սիային որդի ինեբէն՝ Զաքարիա . Մխիրիի
որդի Խզը ու Մուսի էին . Յազիայի որ-
27 դի ինեբէն՝ Մխիրիի որդի Խզը Յազիային՝
28 ինեբով , Յօհամ , Զաքար ու Էլբի էին . Ազ-
զիէն եղեւազար Տ , Ու անիկա որդի ինեբ
29 էուհէր . Կիսէն՝ այսինքն Կիսին որդի ինեբէն
30 Յերամէլ էր . Ու Մուսիին որդի Խզը՝ Մուսի , Եդեր
31 ու Յերիմոթի էին . Դևատացւոց որդի ինեբը Խ-
րենց տահձիներուն համեմատ տունք էին . Ես
տունց համար ալ իրենց եղբայրը Ազնարոնի
որդւոցը պէս՝ Դաւիթ Յազոյին ու Ազ-
գային ու Ազբիելէյին և քահանայից ու
Դևատացւոց տահձիութեան տունքը վիճակ
ձգեցին , Խ տահձիութեան և Խ անոնց
պզտիկ եղբայրներուն համար .

ԳԼ . ԽԵ

Երգեցողներուն Խրը ու պաշտօնը . 8 անոնց վիճակահանու-
թյամբ գասախօսութիւնները բանտիւք .

1 Ես Դաւիթ ու զօրքին իշխաններըր՝ Ազա-
փին , Եմանէին ու Խդիթունին որդի ինեբէն՝
քնարներով , տաւիղներով ու Ցնծգամներով
մարգարէութիւն ընծայներըր պատշգա-
ւոնեա հաւատ . ու իրենց պաշտօնին համեմատ՝
ան Ծառայութիւնը ընող մարդոց համրանքը
2 առիկա էր . Ազափի որդի ինեբէն՝ Յազարիին
քովը մարգարէութիւն ընող Ազափին ձեռ-
քին տակը Ազափի որդի Խզը՝ Զաքար , Յով-
3 սէփ , Նաթանեա և Ազաբէա էին . Իդիթունին
նէն՝ Իդիթունի որդի Խզը՝ Գդոդոդիա , Եղրի ,
Եսայի , Հասաբիա , Մատաթիա՝ վեց
էին , ու ասոնք իրենց Հօրը Իդիթունին ձեռ-
քին տակն էին , որ քնարով Ցնծութիւն ու
4 գոհութիւն ընդունելով մարգարէ-
թիւն կ՚ընէր . Եմանէին Եմանէին որդի Խզը՝ Բոկ-
քիա , Մատանեա , Ոզիել , Սուբայել , Յե-
րիմոթ , Անանիա , Անանի , Եղիաթա , Գէ-
դողդոթի , Ռօմամթիէզեր , Յեսբակասա , Մա-
5 զիթ , Յօթիր ու Մազոթի էին . Ասոնց ամէնը
Եմանէին որդի Խզն էին , որ Թագաւորին տես-
նողն էր՝ Աստուծոյ խօսքերուն մէջ եղջիւրը
վերցնելու . ու Աստուած Եմանէին տասնե-
6 չորս տղայ ու երեք աղջիկ տուեր էր . Ասոնք
ամէնը Աստուծոյ տունը պաշտօնին համար
Ցնծգամներով , տաւիղներով ու քնարներով
իրենց Հօրը ձեռքին տակը Ցերուսղը տանը կը-
գերը կ՚երգէին . Խ Ազափ , Խդիթունն ու Եմանի՝
7 Թագաւորին ձեռքին տակն էին , Ես անոնց
Թիւը՝ Ցերուսղը երգերը սորված իրենց եղբայր-
ներուն հետ , այսինքն բոլոր հանճարեղներուն
Տ երկու հարիւր ութսունեւութն էր .
8 Ես իրենց յաղթող տիառն պաշտօնին համար՝
պզտիկը ու մեծը , Ժողովուրդ ու ուսուցչապետ
9 Ազկաղ վիճակ ձգեցին , Ես առաջին վիճակը
Ազափի Ցովսեփին եկաւ . երկրորդը՝
Գդոդոդիային , որ իրեր ու իր եղբայրներըր ու
10 որդի Խզը տասներկու մարդ էին . Երրորդը՝
Զաքարին , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայր-
11 ներովը տասներկու մարդ էր . Չորրորդը՝ Եղ-
րիին , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը
12 տասներկու մարդ էր . Հինգերորդը՝ Նաթա-
նեային , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը
13 տասներկու մարդ էր . վեցերորդը՝ Բոկքիա-
յին , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը
14 տասներկու մարդ էր . Եօթներորդը՝ Յեսա-
բէլային , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը
15 տասներկու մարդ էր . Ութերորդը՝ Եսայիին ,
որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը տասը-
16 երկու մարդ էր . Իններորդը՝ Մատանեիային ,
որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը տասը-
17 երկու մարդ էր . Տասներորդը՝ Սեմէիին ,
որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը տասը-
18 երկու մարդ էր . Մեասասներորդը՝ Ազա-
րէելին , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը
19 տասներկու մարդ էր . Երկուասաներորդը՝
Ազաբիային , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայր-
20 ներովը տասներկու մարդ էր . Երեքտասա-
ներորդը՝ Մատթանիան , որ իր որդի ինեբովը ու
21 եղբայրներովը տասներկու մարդ էր . Չորք-
տասներորդը՝ Մատսմէիային , որ իր որդի ի-
ներովը ու եղբայրներովը տասներկու մարդ
22 էր . Հինգտասներորդը՝ Յերիմոթին , որ իր
որդի ինեբովը ու եղբայրներովը տասներկու
23 մարդ էր . Վեցտասներորդը՝ Անանիային , որ
իր որդի ինեբովը ու եղբայրներովը տասներ-
24 կու մարդ էր . Եօթնտասներորդը՝ Յեսթա-
կաոային , որ իր որդի ինեբովը ու եղբայրնե-
25 րովը տասներկու մարդ էր . Ութտասներո-
րդը՝ Անանիին , որ իր որդի ինեբովը ու եղ-
26 բայրներովը տասներկու մարդ էր . Իննետա-
սներորդը՝ Մեղիմոթին , որ իր որդի ինեբովը
27 ու եղբայրներովը տասներկու մարդ էր . Քը-
սաներորդը՝ Եղեմաթային , որ իր որդի ինեբով
28 ու եղբայրներովը տասներկու մարդ էր . Գառ-
նասմ կերորդը՝ Յօթիրին , որ իր որդի ինեբով
ու եղբայրներովը տասներկու մարդ էր .
29 Գառնասներկուերորդը՝ Գդոդոդիային , որ իր
որդի ինեբովը ու եղբայրներովը տասներկու
30 մարդ էր . Գառնասիսներորդը՝ Մազոթիին ,

ն Գէզ . ի . ւէ .
ո Գէզ . ի . ւո .
շ Գէզ . ի . ւէ . ի . ի .

ղ ւղ .
ճ Ի . ի . ւո . Գէզ . ի . ի .

ռ Գէզ . ի . ղղ .
ս Գէզ . ի . ղղ .

ր Գէզ . ի . ղ . ղղ . ղդ .
ց Տ ւո . Հմր . ւէ .
Կամ Ընդարձակ . տես Հմր . ղո .

ւ ր Մ . ի . ւղ .
—

որ իր որդիներովը ու եղբայրներովը առաջ-
31 ուելիկու մնայր էր · փառաւոր տեսարանքը՝ ինչ-
պէս իմանաք կրնաք · որ իր որդիներովը ու եղ-
բայրներովը առաջուելիկու մնայր էր ։

ԳԼ · ԽԶ

1 Դաւիթ զանձերուն գասակարգութիւնները։ 12 Դանիէլեան պահ-
պանութիւնը փնտռելով անոնց կը յանձնուի։ 20 Ցերեքը գան-
ձերուն վրայակաց ընտրուած Ղեւտացիները։ 29 Պաշիկան
նոր ու գաւառարնէր ։

1 Դաւթայ տասնեակներուն գասակարգութիւնները, կոր-
խանդներուն Աստիճ որդիներէն նոյնպէս որ-
2 դի՝ Մատզամիան էր ։ Ու Մատզամոյին
որդիքը՝ անոր բոլոր Զաքարիա, Երկրորդը
Յեդիէլ, Երրորդը Զաբադիա, չորրորդը Յաթ-
3 նիէլ, Հինգերորդը Էղամ, վեցերորդը Յո-
4 հանան, եօթներորդը Եղհովէնայի էին ։ Ու
Արդեդոմի որդիքը՝ անոր բոլոր Սեմէիա,
Երկրորդը Յոզաբատ, Երրորդը Յոահ, չոր-
րորդը Սաքար, Հինգերորդը Նաթանայէլ,
5 վեցերորդը Ամիէլ, եօթներորդը Իսսախար,
ութերորդը Փեղտհիէ · քանզի Աստուած ՚Դա-
6 նիէլ օրհներ էր ։ Ու անոր որդւոյն Սեմէիա-
յին որդիներ ծնան, որոնք իրենց հօրը տուներ
իշխաններ եղան, քանզի անոնք զօրաւոր
7 կորիւններ էին ։ Սեմէիայեան որդիքը՝ Աթնի,
Ռափայէլ, Ովէդ, Եղզաբատ, ՚Աքիով,
8 Բնհնայիլ, Եղհուս ու Յասոբէաս էին ։ Ղեւտ-
ացիներէն Արդեդոմի որդիներէն էին, — իրենց
ու իրենց որդիքը և իրենց եղբայրներըն՝ ծա-
ռայութիւնուն համար զօրաւոր ու կարճ մար-
դիկ՝ Արդեդոմէն վաթսուներկու էին ։
9 Ու Մատզամոս տասնուեօթը զօրաւոր որ-
10 դիներ ու եղբայրներ ունէր ։ Ու Մերարիէն
որդւոցմէ ՚Ոսա որդիներ ունէր · դիւրաւորը
Յասնիէլ էր · քանզի թվակիս ան-
պատճառ չէր, բայց անոր հայրը զանկիա գը-
11 լուխ ըրաւ · Երկրորդը Փեղդիա, Երրորդը
Տոբայիա, չորրորդը Զաքարիա էր ։ Ու տասնի-
բոլոր որդիներն ու եղբայրները տասներկու
12 էին ։ Դաւնապահներուն գասակարգութիւն-
ներն ասոնց պատճառով էղան գլխաւոր մարդոց,
որ իրենց եղբայրներուն հետ պահպանութիւն
13 ունենալով՝ Տէրոջը տաճարին մէջ ծառայէին ։ Ու
պատահեր ու ամեն հատ տարբերակս վրանակ ձգե-
ցին իրենց ազգատոհմներուն համեմատ՝ ամէն
14 մէկ դրան համար ։ Ու արեւելեան կողմին վի-
ճակը ՚Սելեմիայինն եղաւ · Եւ անոր որդւոյն
խելացի ու խորհրդական Զաքարիայինն համար
վիճակ ձգեցին, ու անոր վիճակը հիւսիսայինն
15 կողմը եղաւ ։ Աբդեդոմինն՝ հարաւայինն կողմն ,
16 ու անոր որդւոցը՝ Ասուփիմին։ Սալփիմին
և Ոսայինն՝ արեւմտեան կողմը Խո- Ասլեքե-
թիմին դրաւը քով՝ միմեանց հանդիպակաց ։
ու մէկ պահպանութիւնը մեծ պահպանու-
17 թիւնուն դիմացն էր ։ Արեւելեան կողմը վեց Ղե-
ւտացի, հիւսիսայինն կողմը օրը չորս , հարաւ-
այինն կողմը օրը չորս , ու Ասուփիմի կողմը
18 երկերկու երկու ։ Փարպարին՝ կողմը դէպ ի
արեւմուտք մինը երկու ճամբան՝ չորս , — փար-
19 պար երկու իրարունն կար ։ Կորխեմնեց որդի-
ներէն ու Մերարիի որդիներէն եղող դռնա-
պանութիւնները գասակարգութիւնները ասոնք
էին ։
20 Ու Ղեւտացիներէն ՚Աքիա ծով ասոր գան-
ձերուն ու նուիրեալներ պահելուն վրայ Աբդա-
21 էր · Գերսոնացի Ղադանիին որդի տասնհինգերուն
իշխանները Գերսոնացի ՚Ղադանի որդի-
22 րէն՝ ՚Յեհդիէլ էր · Յեհդիէլին որդիքը Զեթամ
ու անոր եղբայրը Յոէլ Տէրոջը տաճար գան-
23 ձերուն վրայ էին · Ու Ամրամեաններէն,
Իսսահարեաններէն, Փերբոնեաններէն — Ողի-
24 էլեանեաններէն տասնը էին · Մոսէսի որդւոյն
Գերսոմի որդին ՚Սուբայէլ՝ գանձերուն վե-
25 րակացուն էր · Եւ անոր եղբայրներըն Եղիա-
զարի որդին Հռաբիա, անոր
որդին Եսայի, անոր որդին Յորամ, անոր
որդին Զիքրի, ու անոր որդին ՚Սելո-
26 միթ էր · Ան Սելոմիթներ ու անոր եղբայր-
ներըն՝ Դաւթի թագաւորին ու տունին իշխան-
ներուն ու հազարապետներուն և հարիւրա-
պետներուն ու զօրքին իշխաններուն նուիրած
27 ամէն տարբ գանձերուն վրայ էին · Ու-ու պա-
տերազմներէն ու տարբէն Տէրոջը ՚տասնը շի-
28 նեցին · Նաեւ Սամուէլ տեսանողին ու Կիսուսնոյին
որդի ՚Աբենտնեփին ու Նէրեսան Աբիսնեցիին
բոլոր նուիրած բաներ նուիրեցին՝ Սելոմիթին
ու անոր եղբայրներուն ձեռքին տակին էին ։
29 Իսսահարեաններէն՝ Փենենիա ու անոր որ-
դիքը արտաքին գործքերուն համար՝ Իսրա-
յէլի վրայ ՚տասիկաններ ու գատաւորներ էին ։
30 Ին · Փերբոնեաններէն Աստխա ու անոր եղ-
բայրներըն՝ հազար եօթը հարիւր զօրաւոր մար-
դիկ՝ Յորդանանեան տակի կողմը դէպ ի արեւ-
մուտք՝ Տէրոջը ամէն գործքին համար ու Թա-
գաւորին ծառայողներուն համար իրենց
31 վրայ վերակացու էին · Փերբոնեաններէն Փեր-
բոնեաններուն տոհմին իշխանը ՚Յերիա
էր · Դաւթին թագաւորութեան քառա-
սուներորդ տարին անոնք հանուելնցան , ու Գա-
դաւ ու ՚Յազերի մէջ անոնցմէ զօրաւոր կըտ-
32 րիներ գտնուեցան · Եւ անոր եղբայրներըն
երկու հազար եօթը հարիւր զօրաւոր մարդիկ

ա Հմմ · 14 ։ շուռն Ամ-
գէ՛ֆիա ։
բ Յ՛ Ընդ եղ օրհ · առ-
գէ՛ · ժգ · 14 ։
գ Կամ անոր եղբայր-
նեն ։
դ Հմմ · 1 ։ շուռն Ամ-
ասնգէ՛ֆիա ։
ե Գէ՛ · ժգ · 28 ։
զ Հմմ · 1 ։ շուռն Ամ-
գէ՛ֆիա ։
է Տ՛ն · գ Ընդ · ժ ·
1 · բ Մ՛ն · բ · 4 ։
ը Գէ՛ · իբ · 18 · Մ՛ուլ ·
գ · 19 ։
թ Գէ՛ · գ · 17 ։
ժ Գէ՛ · իգ · 8 · իթ ·
ա ։
ի Եզր · առնէր հա-
մարեցաւ ։
ժա Ընդ · բ · 3 ։
ժբ Գէ՛ · իգ · 4 ։
ժգ Եզր · ուրուագիծ
հարց
ժդ Գէ՛ · իգ · 19 ։
ժե Տ՛ն Ամ՛ · իտ · 29 ։

— տաճարում իշխաններ էին. և Դաւիթ թա-
գաւորը կանգնեց Յուբելեանց, Գագ կոչոց
ու Մանասեանց կէս ցեղին վրայ գրաւ՝ Ա-
մասիայ և [b]Թագաւորին ամէն գործքին հա-
մար։

ԳԼ. ԻԸ

1 Տաւտերիս գործակիցները տաւտերիս ամփոփուած համար։ 14 Տաւտերիս չինչուած տաւտերիս իշխանները։ 22 Ժո-
ղովուրդը համրելը կը խոստանայ։ 23 Դաւթին համառօտ
գործակիցները։

1 Ե՛ Խորայելի որդւոցմէ իրենց հայրենի գրքով՝
ազգատոհմի նահապետներէն ու հարիւրապետներէն
և հարիւրապետներէն ու անոնց
ասպետներէն՝ գաղտակրօն պիտոյից ամէն
գործքին մէջ թագաւորին ծառայելու ըն-
դունելութեան, և տարուոյն ամէն ամիսներուն մէջ
ամեն ամիս մտնողներուն ու ելլողներուն ամէն
մէկ գաղթ քառասուն հազար մարդ էր։
2 Առաջին ամսուն համար առաջին գունդն էր
Զաբդիէլի որդի՝ [c]Յեսբաամին էր, ու անոր
3 գաղթ քառասուն հազար մարդ էր։ Առա-
ջինն ամսուն ամէն գօրավարներուն իշխանը
4 Փարեհմին որդի Եղիազարն էր։ Ու երկրորդ ամ-
սուն գունդին վրայ [d]Ազոհ քաղի Դոդդան էր.
ու Մաղիմօթ անոր գունդին իշխանն էր։ տասը
5 գունդ ալ քառասուն հազար մարդ էր։ Եր-
րորդ ամսուն համար երրորդ զօրավարը Ե-
հոյադա քահանային որդին Բանեան գլխա-
ւորն էր, ու անոր գաղթ քառասուն հազար
6 մարդ էր։ Ա՛ս Բանեան երեսունէն [e]զօրաւոր
էր ու երեսունին վրայ էր, և անոր որդին
7 Ամիզաբադը անոր գունդին մէջն էր։ Չորրորդ
ամսուն համար չորրորդ զօրավար Յովաբին եղ-
բայրը [f]Ասայէլը, ու անկէ ետքը անոր որդին
Զաբադիան էր, և անոր գաղթ քառասուն հազար
8 հազար մարդ էր։ Հինգերորդ ամսուն հա-
մար հինգերորդ զօրավարը Միղրայի Յառմո-
ւաթին էր, ու անոր գաղթ քառասուն հա-
9 զար մարդ էր։ Վեցերորդ ամսուն համար
վեցերորդ զօրավարը Թեկուացի Իկդեմո որդին
[g]Իրման էր, ու անոր գաղթ քառասուն հա-
10 զար մարդ էր։ Եօթներորդ ամսուն համար
եօթներորդ զօրավարը Եփրեմի որդւոցմէ Փե-
լոնացի Հելոզէան էր, ու անոր գաղթ քառա-
11 սուն հազար մարդ էր։ Ութներորդ ամսուն
համար ութներորդ զօրավարը Զարայհացի [h]Մե-
բունայի Սիպքային էր, ու անոր գաղթ քառաս-
12 սուն հազար մարդ էր։ Իններորդ ամսուն
համար իններորդ զօրավարը Բենիամինեանների
[i]Անաթովթացի Աբիեզերն էր, և անոր
13 գաղթ քառասուն հազար մարդ էր։ Տասներ-
որդ ամսուն համար տասներորդ զօրավարը Զա-
բայիացի [j]Նետոփաթացի Մահարան էր, ու անոր
14 գաղթ քառասուն հազար մարդ էր։ Մետա-
սաներորդ ամսուն համար մետասաներորդ զ-
օրավարը Եփրեմի որդւոցմէ [k]Փարաթոնացին Բա-
նեան էր, և անոր գաղթ քառասուն հազար
15 մարդ էր։ Երկոտասաներորդ ամսուն համար
երկոտասաներորդ զօրավարը Գոթոնիէլի Հա-
րաթացի [l]Նետոփաթացի Ալայն էր, ու անոր գա-
ղթ քառասուն հազար մարդ էր։

16 Ե՛ Խորայելի ցեղերուն վրայ տուեալ էին.
Ռուբենի [m]Իշխան՝ Զիքրիի որդի Եղիա-
զար, Շմաւոնի [n]՝ Մափատայի որդի Սա-
17 փատիա, Ղեւիի [o]՝ Կամուէլի որդի Հա-
18 սաբիա, Ահարոնի [p]՝ Սադոկ, Յու դա-
յի [q]՝ Դաւթին եղբայրներէն [r]Եղիհու,
19 Իսաքարի [s]՝ Միքայէլի որդի Ամրի, Զա-
բուլոնի [t]՝ Աբդիայի որդի Իսմայիա, Նեփ-
թաղիմի [u]՝ Եզրիէլի որդի Յերիմոթ,
20 Եփրեմի որդւոցմէ Ազազիայի որդի Ոսէէ,
Մանասէի կէս ցեղին՝ Փազայէլի որդի
21 Յոէլ, Գաղաադ եղող Մանասէի կէս [v]՝
Զաքարիայի որդի Յեդդոյ, Բենիամինի
22 [w]՝ Աբնէնէրի որդի Յասիէլ, Դանի [x]՝
Յերոամի որդի Ազարիէլ. Խորայէլի ցեղերուն
իշխաններէրը սոոնք էին։
23 Ե՛ Դաւիթ զոոն տասնեւմէկն վար եղող-
ներէն չհամրեց, վասն որ [y]Տէրէր ըսեր էր որ
Խորայէլը երկինքի աստղերուն չափ պիտի շատ-
24 նայ։ Յովաբ Ծարուհեանի որդի Յոաբ սկսաւ համ-
րել՝ բայց չլմնցուց. ու անոր համար [z]բար-
կութիւն եղաւ վրայ Խորայէլի, և այն համ-
րածքը Դաւիթ Թագաւորին յիշատակագրքին մէջ չմտաւ։
25 Ու Թագաւորին գանձերուն վրայ Ազիէլի
որդի Ազմաւէթն էր. և գաշտը՝ քաղաքնե-
րը և գեղերը ու աշտարակներէրը եղող չտեսնուած
բաներուն վրայ Ողիայի որդի Յովնաթանն էր։
26 Եւ [a]ուրիշ բանող երկրագործներուն վր-
27 րայ Քելուբի որդի Եզրին էր. Ու ողկոյզ-
ներուն վրայ Ռամաթացի Սեմէին էր. ու այգե-
ներուն [b]բերքերուն՝ գինիի չռեմնարանին
28 բան վրայ Սեփամացի Զաբդի էր. Ու գաշ-
տը եղող ձիթենիներուն ու սիկամորենիներուն
վրայ Գադ Երատացի Բաղդամանն էր. ու եղի չոռ-
29 նայ [c]ներուն վրայ Յոսաբատ էր. Ու Սարօնի
մէջ եղող արօտականն արջառներուն վրայ Սա-
թրնացի Սիտրան էր. ու հովիտներու մէջ ե-
ղող արջառներուն վրայ Ադլիի որդի Սա-
30 փատ էր. Ու ուղտերուն վրայ Իսմայէլացի
Ովբիլ էր. ու էշերուն վրայ Մերոնոթացի Յա-
31 դիտան էր. Ու հօտերուն վրայ Հագարացի

---

[a] Ր Մ՚Ն. ԺԲ. 11։ [b] Ա Թագ. Ժ. 11։ Բ Թագ. Ժ. 11։ Ա Ր Թագ. Ի. 4։ Բ Ր Թագ. Իգ. 9։ Ա Ր Թագ. Իգ. 23։ Բ Ր Թագ. Իգ. 24։ Ա Ր Թագ. Ժ. 11։ Ա Ր Թագ. Իգ. 23։ Ա Ր Թագ. Իգ. 24։ Ա Ր Թագ. Իգ. 25։ Ա Ր Թագ. Իգ. 26։ Ա Ր Թագ. Իգ. 27։ Ա Ր Թագ. Իգ. 28։ Ա Ր Թագ. Իգ. 29։ Ա Ր Թագ. Իգ. 30։ Ա Ր Թագ. Իգ. 31։ [c] Ա Ր Թագ. Իգ. 24։ [d] Ա Ր Թագ. Իգ. 25։ [e] Ա Ր Թագ. Իգ. 26։ [f] Ա Ր Թագ. Իգ. 27։ [g] Ա Ր Թագ. Իգ. 28։ [h] Ա Ր Թագ. Իգ. 29։ [i] Ա Ր Թագ. Իգ. 30։ [j] Ա Ր Թագ. Իգ. 31։ [k] Ա Ր Թագ. Իգ. 32։ [l] Ա Ր Թագ. Իգ. 33։ [m] Ա Ր Թագ. Իգ. 34։ [n] Ա Ր Թագ. Իգ. 35։ [o] Ա Ր Թագ. Իգ. 36։ [p] Ա Ր Թագ. Իգ. 37։ [q] Ա Ր Թագ. Իգ. 38։ [r] Ա Ր Թագ. Իգ. 39։ [s] Ա Ր Թագ. Իգ. 40։ [t] Ա Ր Թագ. Իգ. 41։ [u] Ա Ր Թագ. Իգ. 42։ [v] Ա Ր Թագ. Իգ. 43։ [w] Ա Ր Թագ. Իգ. 44։ [x] Ա Ր Թագ. Իգ. 45։ [y] Ա Ր Թագ. Իգ. 46։ [z] Ա Ր Թագ. Իգ. 47։ [a] Ա Ր Թագ. Իգ. 48։ [b] Ա Ր Թագ. Իգ. 49։ [c] Ա Ր Թագ. Իգ. 50։

Թագին էր · առանք ամէնը Դաւիթ քաղաքն
32 ընդ նոսա · Եւ Դաւիթին հօրեղբայրը Յոնաթանայ էր
հրեղէնական էր · անխիկա խելացի ա[1] գիտուն
մարդ էր · և Հաքմոնիի որդին Յեքէլ թա-
33 գաւորին որդւոցը հետ էր · Եւ Ազիսամոթ՝
Թագաւորին խորհրդականը , և Երաքացին
34 Յեհոնաթան Բաղեպացի որդին Յովնադա
ա[2] Աբիաթարայ էին · ու թագաւորին զօրագը-
լուխը Յովաբ էր ·

ԳԼ · ԻԸ

1 Դաւիթ հանդիսաւոր ժողովի մը մէջ ծանօթացնելով իր վերջալի Սաւուղէն եղած հանգիպումը, ու իր որդւոյն Սողոմոնին համար բրած խոստումները· գանձեր կը յարդարէ տաճարին վրայով· 9 · 19 կը յորդորէ նաեւ իր որդին Սողոմոնը՝ որ տաճարը շինէ · 11 ու անոր ի՛նչ ձեւով շինուելուն տրէ նկարագիրը · 20 ու ժողովուրդին կ՚ուղղէ խօսքը ·

1 Եւ Դաւիթ՝ Իսրայէլին բոլոր իշխանները ,
տիեզերքին իշխանները ու Թագաւորին ծա-
ռայութիւնը վարող[1] գլխաւորները , և
հազարապետները ու հարիւրապետները , և
Թագաւորին ու անոր որդւոցը բոլոր սաս-
տուածոց ու ընչից[2] վերակացուները , ներքի-
նիները , [3]զօրաւորները , ու զօրքին բոլոր
2 կարիճները Երուսաղէմ մէջ ժողովից · Եւ Դա-
ւիթ Թագաւորը ոտքի վրայ կայնեցաւ , ու
ըսաւ , Ով իմ եղբայրներս ու իմ ժողովուրդս ,
ինծի մտիկ բրէք · [4]Իմ սրտիս մէջը ունեցայ
որ Տէրոջը ուխտի տապանակին , ու մեր Ա-
ստուծոյ ոտիցը հանգստանալու համար մէկ
հանգստեան տուն մը շինեմ , ու շինելու պատ-
3 րաստութիւնս տեսայ · Բայց Աստուած ինծի
ըսաւ , [5]Դուն իմ անուանս տուն պիտի չշի-
նես , քանզի դուն պատերազմի մարդ ես ու
4 [6]շատ արիւն թափեցիր · Եւ Իսրայէլին Տէր
Աստուածը իմ հօրս բոլոր տունէն [7]ինծի ընտ-
րեց , որ յաւիտեան Իսրայէլին վրայ Թագա-
ւոր բլլամ· քանզի առաջնորդը [8]Յուդային ,
ու Յուդայի տունէն [9]իմ հօրս տունը ընտրեց ·
ու [10]իմ հօրս որդւոցը մէջէն ինծի հաճեցաւ ,
որ չէր բոլոր Իսրայէլի վրայ Թագաւոր բնել ·
5 [11]Եւ իմ բոլոր որդիներէս՝ (որովհետեւ Տէրը
ինծի շատ որդիներ տուաւ ·) [12]իմ որդիս Ո-
զոմներ ընտրեց , որ Իսրայէլի վրայ Տէրոջը
6 Թագաւորութիւնեան աթոռը նստի · Ու ինծի
ըսաւ , [13]Քու որդիդ Սողոմոն՝ ինքը պիտի չի-
նէ իմ տունս ու իմ սրահներս , քանզի զանի-
կա ինծի որդի ընտրեցի , ու ես անոր Հայր
7 պիտի բլլամ· Եւ անոր Թագաւորութիւնը
յաւիտեան պիտի հաստատեմ , [14]մէկ որ աս
օրուան պէս իմ հրամաններս ու դատաստան-
8 ներս ի գործ դնելու մէջ յարատեւէ · Ու հի-
մա բոլոր Իսրայէլին՝ Տէրոջը ժողովքին աս-
չնչը ու մեր Աստուծոյն լսելովը [15]Ձեզի կ՚ըսեմ ,
Ձեր Տէր Աստուծոյն բոլոր պատուիրանքները
պահեցէք ու զգուշութեամբ ապրեցէք , որ
աս բարի երկիրը ժառանգէք , ու Ձեզմէ
ետքը Ձեր որդւոցը ժառանգութիւն Թողուք
յաւիտեան ·
9 Եւ դուն , որդեակ իմ Սողոմոն , [16]քու հօ-
րըդ Աստուածը ճանչցիր , ու անոր [17]կատա-
րեալ սրտով ու յօժար կամքով ծառայութիւն
ըրէ · քանզի [18]Տէրը ամէն մտքերը կը քննէ ,
ու ամէն մտաց խորհուրդներըն կը հասկնայ ·
[19]Եթէ որ դանես զինքը , [20]անկէ պիտի գտնես , և
Եթէ որ զանիկա մերժես՝ [21]յաւիտեան պիտի
10 տակաւ մերժէ · Հիմա նայէ որ [22]Տէրը
քեզ ընտրեց իր սրբարանին համար տուն մը
շինելու · զօրացիր ու — [23]գործը կատարէ ·
11 Եւ Դաւիթ իր որդւոյն Սողոմոնին [24]սրահ-
ին , ու անոր տներուն , և անոր գան-
ձարաններուն , ու անոր վերնատուներուն , և
անոր ներքին չտեսնուած[25]ներուն , ու քաւու-
12 Թեան տանը դ տպաւորը տուաւ · Եւ [26]Հո-
գիին ապագայութեամբը իրեն յայտնած[27] բոլոր
բաներուն՝ Տէրոջը տանը գաւիթներուն , ու
բոլորտիքը եղող ամէն սենեակներուն , և [28]Ա-
ստուծոյ տանը չտեսնուածներուն , ու նուիրուած
բաներուն գանձարաններուն գ տպաւորը ձ
13 — · Նաև քահանայից ու Ղեւտացւոց դասա-
կարգութիւններուն համար , ու Տէրոջը տանը
պաշտօնին ամէն գործքին համար , և Տէրոջը
տանը ծառայութեանը ամէն անօթներուն
14 համար — — — · Ոսկիէ անօթներուն ամէն
պաշտօնին համար ամէն տեսակ անօթներուն կշռով , —
ամէն արծաթեայ անօթներուն ու ամէն պաշ-
15 տօնեայ անօթներուն ալ կշռով , Եւ ամէն ոս-
կիէ աշտանակներուն ու անոնց ամէն տեսակ
ճրագներուն կշռով , և ամէն արծաթեայ աշ-
տանակին , ու անոր ճրագներուն , ամէն մէկ
աշտանակին գործածութեանը համեմատ կը-
16 շռով — · Եւ առաջաւորութեան սեղան-
ներուն ամէն մէկ սեղանին համար ոսկիին կը-
շռով , ու արծաթէ սեղաններուն համար ար-
17 ծաթին կշռով — · Եւ մաքուր ոսկիէ մեսհաներուն
ու կոնքերուն և բաժակներուն ու ոսկիէ
սրուակներուն համար՝ ամէն մէկ սրուակին կշռո-
վը , և արծաթէ սրուակներուն համար ամէն մէկ

---

1 Կէր · գ գիր
2 ր Քում · ժէ · 12 ·
3 ր Քում · ժէ · 22 · ժգ · 16 ·
4 գ Քում · ա · 1 ·
5 Գէ · ժա · 6 ·
—
6 Գէ · իէ · 18 ·
7 Գէ · իէ · 1 · 4 ·
8 Գէ · իէ · 22 ·
9 Գէ · ժա · 12 ·
10 ր Քում · է · 2 · Ումէ · ԺԸ · 2 · 4 · 21 ·
11 Ումէ · գիէ · 2 · ԺԸ · 2 ·
12 ·
13 ր Քում · է · 2 · 12 · գ Քում · է · 2 · Գէ · ժէ · 4 · իգ · 5 ·
14 ր Քում · է · 2 · 12 · գ Քում · ա · 1 ·
15 ր Քում · է · 2 · 12 · գ Քում · ա · 1 ·
16 ր Քում · է · 2 · 12 · գ Քում · է · 2 · Գէ · ժէ · 4 · իգ · 5 ·
17 ր Քում · է · 2 · 12 · գ Քում · է · 2 · Գէ · ժէ · 4 · իգ · 5 ·
18 Գէ · իէ · 1 · 4 ·
19 Գէ · իէ · 22 ·
20 Գէ · ժա · 12 ·
21 ր Քում · է · 2 · 12 · գ Քում · է · 2 · Գէ · ժէ · 4 · իգ · 5 ·
22 Գէ · իէ · 1 · 4 ·
23 Գէ · իէ · 22 ·
24 Գէ · ժա · 12 ·
25 ր Քում · է · 2 · 12 · գ Քում · է · 2 · Գէ · ժէ · 4 · իգ · 5 ·
26 Գէ · իէ · 1 · 4 ·
27 Գէ · իէ · 22 ·
28 Գէ · ժա · 12 ·

18 տալոյին կշռովքը երեք։ Ու խունկի անգանին հասնիր կշռովով մի գրամ ոսկի. և կրնաց ընծայել տապանագ՝ ու Տէրոջը ուխտին տապանակը ծածկով՝ բերովբէից կառքին գազաթարին
19 հասնիր ոսկի երեք։ Ահա բոլոր բաներդ՝ ան գազաթարին բոլոր գործքերը Տէրը իր ձեռքին գրովը ինձի յայտնեց՝ ըսաւ։
20 Ես Դաւիթ իր տղոյն Սողոմոնին բաւ, Զօրացիր ու քաջասիրտ եղիր, ու ըրէ՛ կատարէ. մի վախնար ու մի զարհուրիր, քանզի Տէր Աստուած՝ իմ Աստուածս քեզի հետ է. չանիկա քեզ պիտի չթողու ու քեզ երեսէ պիտի չձգէ, մինչև որ Տէրոջը տանը ծառայութեանը բոլոր գործքերը լիացընես։
21 Ես ահա Քահանայից ու Ղեւտացւոց դասերը Աստուծոյ տանը բոլոր ծառայութեանը հասնիր են. ու ամէն ծառայութեան հասնիր՝ ամէն գործքի մէջ՝ ամէն յօժարակամ խելառները քեզի հետ են. և իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը քու ամէն հրամանիդ կ՚ենթան։

ԳԼ. ԻԹ

1 Դաւիթ իր արքունիքով ու յորդորանքով ցոյցն կ՚ընէ որ իշխանները ու ժողովուրդը կամաւոր ընծաներ կը մատուցանեն։ 10 Դաւիթին շնորհակալութիւնը ու աղօթքը։ 20 ԺողովուրդԸ կ՚ընծաւած արհնէով ու գոհ հաստատելով։ Սողոմոնը թագաւոր կը հռչակուի։ 26 Դաւիթին թագաւորութիւնը օրերը ու մահը։

1 Եւ Դաւիթ թագաւորը բոլոր ժողովին ըսաւ, Իմ որդիս Սողոմոն՝ որ Աստուած միայն անոնիկա ընտրեց, փոփոկ տղայ մին է, ու գործը մեծ է. քանզի ան պալատ մարդու համար չէ, հապա Տէր Աստուծոյ համար
2 է։ Ուստի ես իմ բոլոր կարողութեամբս իմ Աստուծոյս տանը համար՝ ոսկիէ բաներուն համար ոսկի, ու արծաթիեղէններուն համար արծաթ, և պղնձեղէններուն համար պղինձ, — երկաթիեղէններուն համար երկաթ, և փայտեղէններուն համար փայտ, — ճենքոնեաթարներ, և գոհարներ տնկոց, ու գոյնզգոյն քարեր, և ամէն տեսակ պատուական քարեր, ու մարմարիոնի քարեր առատ
3 առկէն պատրաստեցի։ Ու նաեւ իմ Աստուծոյս տանը վրայ սէր ունենալուս համար՝ որ բարեպաշտ տանը համար ամէն պատրաստած բաներէս զատ՝ իմ յատուկ գանձս մէկը եղած ոսկին ու արծաթին ալ իմ Աստուծոյս
4 տանը համար տուի, Ոփիրի ոսկիէն երեք հազար տալանդ ոսկի, ու եօթը հազար տալանդ մաքուր արծաթ՝ որ ամեցնելով տանեն
5 բոլոր պատերը պատելն. ոսկիով բաներուն համար ոսկի, ու արծաթիեղէններուն համար արծաթ, ու արուեստաւորներուն ձեռքովը բոլոր տեսակ գործքին համար հոգիներ խնդրել։ Եւ այսօր ով կամքով Տէրոջը ընծայ տալ կայ։
6 Ապա առաջնորդները հարիւրի իշխանները, ու խոյակի ցեղերուն իշխանները, և հազարապետները, ու հարիւրապետները, և թագաւորին գործքին վերակացուները յօժար կամքով
7 ծայ բերին, ու Աստուծոյ տանը գործքին համար հինգ հազար տալանդ և տասը հազար դրամ ոսկի, ու տասը հազար տալանդ արծաթ, և տասնեւութը հազար տալանդ պղինձ, ու հարիւր հազար տալանդ երկաթ
8 տուին։ Ես որուն քովը որ քարեր գտնուեցաւ՝ Գերսոնացի Յեհդիէլին ձեռքովը Տէրոջ
9 ՀԸ տանը գանձին ընծայեցին։ Ու ժողովուրդը ուրախացաւ կամաւոր ընծաներ մատուցանելուն համար, քանզի կամաւոր ընծաներ բոլոր սրտով մատուցին Տէրոջը. ու Դաւիթ թագաւորն ալ խիստ շատ ուրախացաւ։
10 Ես Դաւիթ բոլոր ժողովին աչքին առջեւը Տէրը օրհնեց. ու Դաւիթ բաւ, Ով Տէր, մեր Հօրը Իսրայէլին Աստուածը, յաւիտենից մինչև
11 յաւիտեան օրհնեալ ես. Ով Տէր, մեծութիւնը, զօրութիւնը, փառքը, պայծառութիւնը ու փայլչութիւնը քուկդ է. քանզի բոլոր երկինքին ու երկրի վրայ եղածը հոն է. ով Տէր, թագաւորութիւնը քուկդ է, ու գլուխ
12 իբրև գլուխ ամէնէն բարձրացեալ ես։ Հարստութիւնը ու փառքը քեզմէ է, ու ամէնուն իշխանը գուն ես. և զօրութիւնը ու կարողութիւնը քու ձեռքիդ մէջն է. և ամէնը մեծցընելը և ուժովցնելը քու ձեռքդ է։
13 Եւ հիմա, ով մեր Աստուածը, քեզի գոհութիւն կու տանք, ու քու փառաւոր անունդ
14 կը գովաբանենք։ Բայց ես ո՞վ եմ, ու իմ ժողովուրդս ո՞վ է, որ այսպէս կամաւոր ընծայ տալու կարող ըլլանք. քանզի ամէն բան քեզմէ է, և քու ձեռքէդ
15 մէ՛ կ՚առնենք։ Քու առջեւդ մեր բոլոր հայրերուն պէս պանդուխտներ ու պանդուխտներ ենք. երկրի վրայ մեր օրերը չուի պէս են, ու հանգստեան բան մը չկայ։
16 Ով Տէր Աստուած մեր, քեզի քու սուրբ անունդ շինելու համար ատ մեր պատրաստած բաներուն բոլոր առատութիւնը քու ձեռքէդ է, ու
17 ամէնն ալ քուկդ է. Ես գիտեմ, ով Աստուած իմ, որ դուն սիրտերը կը փորձես, և ուղղութիւնը կը սիրես. ասոնց ամէնը ես ուղիղ սրտով ու յօժար կամքը ընծայ ըրի. ու հիմա

---

2 Եզ. իզ. 13—22։ — Թագ. գ. 4։ Թագ. դ. 23։ Ես. — Տիս. Եզ. իզ. 43։ Հմր. 11. 12։
3 Ելք. իզ. 13։ Գլ. իդ. 1։ Ելք. իդ. 1. 2։ Եզ. իդ. 22. 26։ Լեւ. 1. 2։ —
4 Ես. իգ. 13։ Ես. իգ. 1։ Գլ. իդ. իթ. իգ. Ելք. իդ. 1. 2։ Ես. իգ. 13։ Ես. իգ. 1։ Ես. իգ. 13։ Ես. իգ. 1։ Ես. իգ. 13։ Ես. իգ. 1

հա գանուած ժողովրդդ ուրախութեամբ առեալ , որ քեզի կամաւոր ընծայ կը մատուս։
18 ցանկն ։ Ով մեր Տէրերուն՝ Աբրահամին , Իսահակին ու Իսրայէլին Տէր Աստուածը , սահիկա յատկանան քու ժողովրդիդ սրտին խորհուրդներուն մէջը պահէ , ու Նանոյ
19 սիրտը քեզի ուղիղ ։ Եւ Իմ որդւոյս Սողոմոնին կատարեալ սիրտ տուր , որ քու պատուիրանքներդ , վկայութիւններդ ու կանոնադրդ պահէ և ամէնը ի գործ դնէ , ու չինէ ան պալատը՝ որուն համար պատրաստութիւն տեսար Իմ։
20 Եւ Դաւիթ բոլոր ժողովին ըսաւ , Լիմնաձեր Տէր Աստուածը օրհնեցէք ։ ու բոլոր ժողովը իրենց Հայրերուն Տէր Աստուածը օրհնեցին , և ծունկի Տէրոջը ու թագաւորին
21 երկրպագութիւն ըրին ։ Ու հետևեալ օրը զոհեր ու ողջակէզներ մատուցին Տէրոջը , հազար զուարակ , հազար խոյ , հազար գառն՝ անոնց խմիչքու նուէրներովը ։ ու բոլոր Իսրայէլին համար չատ զոհեր մատուցին ։
22 Եւ ան օրը Տէրոջը առջևը մեծ ուրախութիւնով կերան խմեցին , ու Դաւիթին որդին Սողոմոնը նորէն թագաւոր ըրին ։ Եւ Տէրոջը հանար թագաւոր՝ ու Սադոկը քահանայ օծեցին ։
23 Եւ Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին տեղը Տէրոջը աթոռին վրայ թագաւոր նստաւ , ու յաջողութիւն գտաւ . և բոլոր Իսրայէլ անոր հլուծուն գտաւ ։ և բոլոր իշխանները ու զօրաւորները , և Դաւիթ թագաւորին բոլոր որդիներն ալ Սողոմոն թագաւորին ետ հնազանդեցան ։
24 Ու Տէրը բոլոր Իսրայէլին առջևը Սողոմոնը խիստ մեծցուց , և անոր այնպէս թագաւորութիւնան փառք տուաւ , որ անկէ առաջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղողին մը ատենները եղած չէր ։
25 Աբիաթարի որդին Դաւիթ բոլոր Իսրայէլին վրայ թագաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ անոր Իսրայէլի վրայ թագաւորութիւն ըրած օրերը քառասուն տարի եղաւ ։ Քեբրոնի մէջ եօթը տարի թագաւորութիւն ըրաւ , ու Երուսաղէմի մէջ երեսունուերկու տարի թագաւորութիւն ըրաւ ։ Եւ անոր ծերութեամբ մեռաւ , կեանքէն , ու փառքէն իր բազձանքը առած ։ և անոր տեղը անոր որդին Սողոմոն թագաւոր եղաւ ։ Ու Դաւիթի թագաւորութիւն առաջին ու վերջին գործերը՝ ահա Սամուէլ տեսանողին գրքին մէջը՝ ու Նաթան մարգարէին գրքին մէջը՝ և Գադ տեսանողին գրքին մէջը գրուած են , Նաև անոր բոլոր թագաւորութիւնը ու քաջութիւնը ու եղած անոր՝ եղած Իսրայէլի և եղած երկիրներուն ամէն թագաւորութիւնանցը պատահած գէպուածները ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԳԻՐՔ ՄՆԱՑՈՐԴԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Գործուածի մէջ Սողոմոնին հետացած հանգիստը որ գրեր ։ 7 Սողոմոն խնամոս Քեռնբոնէն հանար Ընտրածին կ'օրհնէ. Նախ ։ 13 Սողոմոնին շրջ ու հարստութիւնը ։

1 Եւ Դաւիթի որդին Սողոմոն իր թագաւորութիւնանը մէջ զօրացաւ ։ ու Անոր Տէր Աստուածը անոր հետ էր , ու զանիկա խիստ
2 մեծցուց ։ Եւ Սողոմոն բոլոր Իսրայէլին՝ այսինքն հազարապետներուն , հարիւրապետներուն , գատաւորներուն ու բոլոր Իսրայէլին
3 ամէն առաջնորդներուն խօսեցաւ ։ Եւ Սողոմոն ու բոլոր ժողովը անոր հետ Գաբաւոնի բարձր տեղը գացին ։ քանզի Տէրոջը ծառայեն Մովսէսին՝ անապատին մէջ չինած՝ Աստուծոյ
4 ուժոյ ժողովրդի խորանը հոն էր ։ Սակայն Դաւիթ Աստուծոյ տապանակը Կարիաթարիմէն իր պատրաստած տեղը հաներ էր ։ քանզի Երուսաղէմի մէջ անոր վրան մը կանգներ էր ։
5 Նէր էր ։ Սակայն Ուրիան Ուրիին որդւոյն Բեսաղիլէլին չինած պղնձէ սեղանը հոն Տէրոջը խորանին առջևն էր ։ և Սողոմոն ու ժողովը զանիկա փնտռեցին ։
6 Եւ Սողոմոն՝ հոն Տէրոջը առջևը ժողովրդի խորանին պղնձէ սեղանին ։ բովը եկաւ ։ ու անոր վրայ Հազար ողջակէզ մատուցց ։
7 Ան գիշերը Աստուած Սողոմոնին երեցաւ , ու անոր ըսաւ , Խնդրէ , քեզի ի՞նչ տամ։ Եւ Սողոմոն Աստուծոյ ըսաւ , Դուն իմ Հօրս Դաւիթին մեծ ողորմութիւն ըրիր , ու զիս անոր
9 տեղը թագաւոր ըրիր ։ Հիմա , ով Տէր Աստուած , իմ Հօրս Դաւիթին ըրած խոստումնդդ հաստատ ընայ ։ քանզի զուն զիս՝ երկրիս հողին չափ չատ ժողովուրդի վրայ թագաւոր

---

1 Սամ. ժ. 17 ։
2 Կամ հաստատուն ։
3 Սամ. հր. 1 ։
4 Ելք. ի. 21 ։ Գեղ. իբ. 14։
5 գ Թագ. ա. 39 ։ ի Մնաց. ա. 6 ։
6 Ելից. ձեռագ. տեղին ան. Ձև. իգ. 1 ։ իմ. 19 ։ ր Մն. ա. 22 ։ Մն. ա. 22 ։ Ելից. ը. 8 ։
ր. 3 ։
ի ր Թագ. ի. 4 ։ գ իմ. 19 ։ ր Մն. ը. 11 ։ Թագ. ր. 11 ։ ր Թագ. ի. 5 ։ Ձև. իի. 3 ։ Գեղ. իգ. 1 ։
ա Դան. ր. 21 ։ — գ Թագ. ր. 46 ։ ի Ձև. ըՓ. 3 ։ ֆ — Մն. իՓ. 23 ։ ֆ — Մն. իի. 1 ։
գ Թագ. գ. 4 ։ Մն. ժգ. 39. իա. 29 ։ ր Թագ. գ. 3. 17 ։ — Մն. ժի. 1 ։ Եզ. ըա. 3 ։ Եզ. իի. 1. 3. 27 ։
ա. 3 ։ Կամ վերջ հատուց ։ գ Թագ. գ. 4 ։ ի Թագ. գ. 4. 5 ։ — Մն. իը. 3 ։ գ Թագ. գ. 7. 3 ։

10 բրիր. Հիմա ինձի խնամատարեն ու գթա-
թիւն տուր, որ աս ժողովուրդս ալ ինձ
11 ընծի ու ձուներ. վասն զի աս քու մեծ ժող-
վուրդդ ո՞վ կրնայ դատել. Եւ Աստուած Սո-
ղոմոնեան քուր, Որովհետև քու սրտիդ մէջը
ասիկա եղաւ, ու հարստութիւն, ստացուածք,
փառք և քու թշնամիներուդ հոգին չխնդրե-
ցիր, ու երկար կեանք ալ չխնդրեցիր, հապա
քեզի խնամատարեն ու գիտութիւն խնդրե-
ցիր, որ դատես իմ ժողովուրդս՝ որուն վրայ
12 քեզ թագաւոր բրի, Ա՛ն իմաստութիւն ու
գիտութիւն տրուի քեզի, և հարստութիւն,
ստացուածք ու փառք ալ այնոր տամ քեզի.
անոնց որ քեզմէ առաջ եղող թագաւորնե-
րուն այնպէս եղած չէ, ու քեզմէ ետքը նոյն-
13 պէս ալ այնպէս պիտի չըլլայ. Եւ Սողոմոն
Գաբաւոնի բարձր տեղին՝ ժողովքի խորանին
առջևէն երուսաղէմ գնաձառ, ու իսրայէլի
վրայ թագաւորութիւն ըրաւ.
14 Եւ Սողոմոն կառքեր ու ձիաւորներ ժող-
վեց. ու անոնց հազար չորս հարիւր կառք
ու տասներկու հազար ձիաւոր ունեցաւ, և
զանոնք կառքի քաղաքներուն մէջը ու թա-
գաւորին քովը Երուսաղէմի մէջ անգաւորեց.
15 Եւ թագաւորը Երուսաղէմի մէջ արծաթը ու
ոսկին քարերու պէս ըրաւ, ու եղևոնափայտը
տասնիւնէն դաշտի մէջ եղող մեծամծիներէն
16 ներքուն պէս ըրաւ. Եւ Սողոմոնին ձիերը
եգիպտոսէն կու գային. ու թագաւորին վա-
ճառականները՝ կարաւաններուն՝ մէկ որոշուած
գնով մը երամներէն ծախու կ'առնէին.
17 Ու եգիպտոսէն մէկ կառք մը վեց հարիւր արծաթով վեր կը հանէին,
ու մէկ ձին՝ հարիւր հիսուն հատով, ու ինչպէս բոլոր թագաւորներուն համար, և
Ասորոց բոլոր թագաւորներուն համար ալ՝ անոնց ձեռքովը այնպէս կը հանէին.

ԳԼ. Բ

1 Եւ Սողոմոն որոշեց տաճար շինելու համար, և
Սողոմոն փիլատեան տունը ու շինութիւնն ալ համար ինի-
գ-ից. 11 Փիլատ ալ քարի կտրիչներն պատրաստել կը խրկէ.

1 Եւ Սողոմոն որոշեց տաճար շինելու համար, ու իր թագաւորութեանը տունն
2 ալ շինել. Ու Սողոմոն եօթանասուն հազար բեռ-
նակիր՝ ու քառսուն հազար կտրող ունենան հազար
մարդ դրաւորեց, և անոնց վրայ երեք հազար
վեց հարիւր վերակացու դրաւ.
3 Ու Սողոմոն Տիւրոսի թագաւորին փիլա-
տին հրեշտ խրկեց, ու ըսաւ, Ինչպէս որ իմ
հօրս Դաւիթին ըրիր, ու անոր եղևնափայտ
խրկեցիր որ իրեն բնակելու համար տուն
4 շինի, Ահա ես իմ Տէր Աստուծոյս անուանը
տուն կը շինեմ, որ անոր նուիրեմ, Անոր
առջևը անուշահոտ խունկ ծխեմ, ու միշտ
առաջաւորութեան հացը դնեմ, և առաւո-
ւ իրիկուն, շաբաթներըը և նորադրութիւնները
ու մեր Տէր Աստուծոյն սահմանուն տեղը ար-
ձակուներ յաւիտեան. ասիկա Իսրայէլին յա-
5 ւիտենական պարտաւորութիւնն է. Եւ աս
տունը որ ես կը շինեմ, մեծ կըլլայ. քանի
պէս Աստուածը ամէն աստուածներէն մեծ
6 է. Ու անոր տուն շինելու ո՞վ կարող է.
քանզի երկինքը ու երկնից երկինքը չեն կրնա-
նար պարունակել զանիկա. ես ի՞նչ եմ, որ անոր տուն շինեմ. միայն թէ անոր առ-
ջևը խունկ ծխելու համար ուրեք դուրս
7 Եւ հիմա ինձի մէկ իմաստուն մարդ մը խրկէ,
որ ականին, արծաթը, պղինձը, երկաթը,
ծիրանեղէնը, կարմիրը և կապուտակը քա-
նի՛ գիտնայ, ու քանդակագործութիւն ալ գի-
նայ, որ իմ քովս Յուդայի ու Երուսաղէմի
մէջ եղող՝ իմ հօրս Դաւիթին պատրաստած
8 իմաստուններուն հետ ըլլայ. Ու ինձի Լի-
բանանէն եղևնափայտեր, մայրի փայտեր ու
Էսթուկ փայտեր խրկէ. քանզի ես գիտեմ
որ քու ծառաներդ Լիբանանէն փայտ կտրելը
գիտեն. և ահա իմ ծառաներս քու ծառա-
9 ներուդ հետ ըլլան, Ու ինձի խիստ շատ
փայտեր պատրաստեն. քանզի իմ շինելու-
10 նատաս մեծ ու փառաւոր ըլլալու է. Ահա ես քու ծառաներուդ՝ փայտ կտրող
բանուորներուն՝ քսան հազար քոր ցորեն, ու քսան հազար քոր գարի, ու քսան
հազար մեր գինի ու քսան հազար մեր ձէթ
կու տամ.
11 Եւ Տիւրոսի փիլատ թագաւորը Սողոմոնին
նամակ խրկեց ու ըսաւ, Տէրը իր ժողովուր-
դը սիրելուն համար քեզ անոնց վրայ թագա-
12 ւոր դրաւ. Եւ փիլատ ըսաւ, Երկինքը ու
երկիրը ստեղծող Իսրայէլին Տէր Աստուածը
օրհնեալ ըլլայ, որ Դաւիթ թագաւորին խե-
լօք որդի մը տուաւ, որ անիկա Տէրոջը տուն,
ու իր թագաւորութեանը տուն պիտի շինէ.
13 Եւ հիմա իմ վարպետ փիլատին կը խրկեմ,
14 որ հասկնայէ ու իմաստուն մարդ մըն է. Անի-
կա Դանի աղջիկներէն եղող կնկան մը որդի
է, ու անոր հայրը Տիւրացի է. անիկա ոսկի,
արծաթ, պղինձ, երկաթ, քարեր ու փայ-
տեր, նաև ծիրանեղէնի, կապուտակի, կե-

հնգի և կարմիրի վրայ բանելու կազմնել, ու
ամէն տեսակ քանդակը քանդակելու կազմի-
նէ յաշոպակ է. և քու խնամատարելոցդ հետ,
ու քու հօրդ. Դաւիթին՝ իմ ախրջիս խնամատա-
նեցուն հետ իրեն ամէն տասնարկուած բանին
15 հնարքը կը գտնէ. և ինձ հետս իմ ուխտս իր լուսաց
ցրիներ ու գարին, եղը ու գինին իր ծառա-
16 նեցուն Թագ իրիկ. ²Ու մինչ Լիբանանէն քե-
զի հարկաւոր եղածին չափ փայտեր կը կըտ-
րենք, և գանուած ծովէն տասեր ¹Յոպէ
պէ կը բերենք քեզի, ու դուն գանուեր Երու-
սաղէմ հանէ.
17 ¹Ու Սողոմոն թուարկելի երկրին մէջ եղող
բոլոր օտարազգի մարդիկը՝ իր հօրը Դաւի-
թին համրելէն ետքը հաշիւ. և անոնք հա-
րիւր յիսնեակներ հազար մարդ եղան
18 գանուեցան. Ու ²անոնցմէ եօթանասունն հա-
զար բեռնակիր, ու ութը [illegible] կոտոր ու-
նեցող հազար, ու գանուեր բանեցրնելու համար
երեք հազար մարդ հսկայապետ ըրաւ.

ԳԼ. Գ

1 Ս²ոլոմոն սկսաւ Տէրոջը տունը շինել ¹Ե-
րուսաղէմի մէջ՝ Մօրիա լեռանը վրայ՝ ուր
որ Տէրը անոր հօրը Դաւիթին երեւցեր էր, ան
տեղը՝ որն որ Դաւիթ ¹Եբուսացի Ոռնա-
2 նի կալին մէջը պատրաստեր էր. Ու իր
թագաւորութեանը չորրորդ տարին՝ երկրորդ
3 ամսուն երկրորդ օրը սկսաւ շինել. Ու
²Սողոմոն տունը շինելու համար Աստուծոյ
դրած հիմը ասիկա էր. առջի չափով՝ վաթ-
սուն կանգուն երկայն, ու քսան կանգուն
4 լայն էր. Ու ²դխնացը եղող սրահին երկայ-
նութիւնը՝ տունը լայնութեամբը քսան կան-
գուն, ու բարձրութիւնը հարիւր քսան
ձոյն էր. ու պատին ներսէն մաքուր ոսկիով
5 պատեց. Ու տան տունը մեծ փայտով ծած-
կեց, ու պատին մաքուր ոսկիով պատեց, ու
անոր վրայ արմաւենիներ ու շղթաներ ³ըս-
6 րագրեց. Ու շքեղութեան համար տունը պա-
տատական քարերով զարդարեց. ու ոսկին
7 փարուիմի ոսկի էր. Ու տունը գերանները,
սեմերը, պատերը ու դուռները ոսկիով պա-
տեց. ու պատերուն վրայ քերովբէներ քան-
գակեց.
8 Ու սրբութեանց սրբութիւնին տունը շի-
նեց. անոր երկայնութիւնը տունը լայնութեա-
նը պէս՝ քսան կանգուն, ու լայնութիւնը
քսան կանգուն էր. և զանիկա մեծ Հարիւր
9 տալանդ մաքուր պատեց. Ու բեւեռներուն կշիռքը հինգասնակ սկիղ ա-
կի էր. ու վերնասենեակները ոսկիով պատեց.
10 Ու սրբութեանց սրբութիւնին մէջը եր-
կու քանդակագործ քերովբէներ շինեց, ու
11 զանոնք ոսկիով պատեց. Ու քերովբէներուն
թեւերը քսան կանգուն երկայնութիւն ունէին.
մէկ թեւը հինգ կանգուն էր, ու տան պա-
տին կը դպչէր, և միւս թեւը հինգ կանգուն
էր, ու միւս քերովբէին թեւին կը դպչէր.
12 Ա²ռ քերովբէն ալ մէկ թեւը հինգ կանգուն
էր, ու տանը պատին կը դպչէր, ու միւս
թեւը հինգ կանգուն էր, ու միւս քերովբէին
13 թեւին կցուած էր. Ու քերովբէներուն տա-
րածուած թեւերուն երեսնհինգ քսան կան-
գուն էր. ու անոնք իրենց տարբերուն վրայ
կայնած էին, ու անոնց երեսը դէպ ի տու-
նը կը նայէր.
14 Ու ²վարագոյրը կապուտակ, ծիրանիկ,
կարմիրկ ու բեհեզ շինեց, ու անոր վրայ
քերովբէներ գործեց.
15 Ու տանը առջեր ³երեսունհինգ կանգ-
նուն երկայնութեամբ երկու սիւն շինեց, ու
ամէն մէկուն վրայի խոյակը հինգ կանգուն
16 էր. Ու գարգրիներ մէջի ընտրեալ չափ շղթա-
ներ շինեց, ու սիւներուն վրայ դրաւ. և
²նարիւր նռան շինեց ու շղթաներուն անցուց.
17 Ու ¹սիւները տաճարին առջեր կանգնեց, մէ-
կը աջ կողմն՝ ու միւսը ձախ կողմն. և աջ
կողմը եղողին անունը Յաքին, ու ձախ կողմը
եղողին անունը Բոազ կոչեց.

ԳԼ. Գ

1 Ա. ²պղնձէ սեղան մը շինեց, երկայնութիւ-
նը քսան կանգուն, և լայնութիւնը քսան
կանգուն ու բարձրութիւնը տասը կանգուն.
2 ¹Ու ձուլածոյ ծովը շինեց. -- մէկ շրթունքէն
մինչև միւս շրթունքը տասը կանգուն
էր, ու բոլորտակն էր, և անոր բարձրութիւ-
նը հինգ կանգուն էր, ու անոր շրջատարը
3 երեսուն կանգուն էր. ²Ու անոր տակը չոր-
չուանակի ամէն կողմն եղնիկներու նմանութիւն-
ներ կային. ծովուն բոլորտիքը մէկ կանգունի
մէջ տասնական ³ընդ նոր. -- եղնիկները երկու
կարգ էին, որոնք ձուլած տասնական
4 լեր էին. Ու ⁴տասներկու եզնիներու վրայ

ե Հմր · 10 ·
ը Թագ · ե · 8 · 9 ·
թ Ցնուցիմ · 45 · Գաբ · 20 ·
ժ Հմր · 8 · Թագ · ե · 13 · 15 · 16 · ի · 20 · 21 · Գէզ · ը · 7 · 8 ·
ի Թագ · ե · 8 · 9 ·
լ — Մն · իր · 3 ·
խ Հմր · 8 ·
ծ Թագ · ը · 1 · ես ·
կ Դն · իր · 8 · 14 ·
հ —Մն · իս · 15 · իր · 1 ·
ձ Թագ · ը · 2 ·
ղ Թագ · ը · 3 ·
ճ Թագ · ը · 17 ·

ա Ելք · Հանդ ·
բ Թագ · ը · 23 · ես ·
գ Կամ Նեռ ·
դ Ել · իզ · 31 · Մաս · իե · 31 · Եսթ · ի · 5 ·
ե Թագ · է · 22 · Ներհ · իր · 21 ·
զ Թագ · է · 20 ·
է Թագ · է · 21 ·
թ Թագ · է · 11—23 · Ներհ · իր · 21 ·
ժ Թագ · է · 25 · Ներհ · իր · 21 ·
ի Թագ · է · 21 ·
լ Ել · իզ · 1 · 2 · Թագ · ը · 14 · Եզկ · իզ · 13 · 16 ·
խ Թագ · է · 23 ·
ծ Թագ · է · 24 · 25 · 26 ·

կը կենար, ոչնչ երկիր գէպ ի հիւսիս, երկիր գէպ ի արեւմուտք, երկիր գէպ ի հարաւ, ու երկիր գէպ ի արեւելք կը նայէին, ու ծովը անոնց վրայ էր, և ամենուն եռանի կողմը
5 գէպ ի ներս չէր: Ու անոր քանդրատիները չորս մատնաչափ էր, և շրթունքը գաւաթի շրթունքի պէս էր, ու հոն չորս հարիւր ծաղիկներ կ՚ուռէր, ու [a]երկիր հազար մոր կ՚առնէր:

6 Եւ [b]տասը ատաման չինէց, ու հինգը աջ կողմը ու հինգն ալ ձախ կողմը գրաւ՝ լուացուելու համար. [c]ողջակէզները անոնց միջը կը լուային. բայց ծովը քահանայից համար էր, որ հոն լուացուին:

7 [d]Եւ տասը ոսկեզէն աշտանակները չինէց իրենց օրինակին համեմատ, ու զանոնք տաճարին միջը դրաւ, հինգը աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը:

8 [e]Եւ տասը սեղան չինէց, ու զանոնք տաճարին միջը դրաւ, հինգը աջ կողմը ու հինգը ձախ կողմը. ու հարիւր ոսկեզէն կոնքեր չինէց:

9 Եւ [f]քահանայից գաւիթը ու մեծ գաւիթը և գաւիթին դուռները չինէց, ու անոնց փեղ-
10 կերը պղինձով պատեց: Եւ [g]ծովը աջ կողմը՝ հարաւայ դէմ գէպ ի արեւելք դրաւ:

11 Ու [h]բիւրամ կաթսաները, խնկաղներն ու կոնքերը չինէց. և Բիւրամ կատարեց ան բոլոր գործերը՝ որ Աստուծոյ տանը համար Սո-
12 ղոմոն թագաւորին կը չինէր. Աչքին երկու սիւներն, ու գագաթները, ու երկու սիւներուն գլուխը ծոյլ խոյակներն, և սիւներուն գլուխը ծոյլ խոյակներուն երկու գանձերը ծածկելու համար երկու ցանցակերպ զարդերը,
13 Ու երկու ցանցակերպ զարդերուն [i]չորս հարիւր նռնակներն, այսինքն՝ սիւներուն վրայի խոյակներուն երկու գանձերը ծածկելու համար՝ ամէն մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ երկու
14 կու կայդ նռնակներ. Եւ [j]տեղիներովներն չինէց, ու տեղիներովներուն վրայի աւազանները
15 չինէց. Մէկ ծովը ու անոր տակի տասնհինգ
16 կու եզներն. Եւ կաթսաները ու խնկաղներն ու մսահաններն և անոնց բոլոր գործիքները՝ Բիւրամ Աբիամ Սողոմոն Թագաւորին՝ փայլուն պղինձէ չինէց Տէրոջ տաճարին
17 [k]Թագաւորը զանոնք Յորդանանի դաշտին միջը թանձր հողի մէջ վրայ ձուլել տուաւ. Մոկ-
18 փովիթի ու [l]Սարեդայի միջտեղը: Ու Սողոմոն այս բոլոր կարասիները խիստ շատ չինէց,
19 քանզի պղինձը կշռելի չէր դար: Ու Սողոմոն Աստուծոյ տանը բոլոր կարասիները չի-

նէց. նաև խնկաղի սեղանը, ու անոնց սեղանները՝ որոնց վրայ [m]առաջաւորութիւնոն հացը
20 կը դնէին, Ու մաքուր ոսկիէ աշտանակներն ու անոնց [n]ճրագներն՝ զարիբին առջեւը վառելու
21 համար բուռ ոսկերանիւն, Ու [o]գուռ ոսկի ծաղիկներն, ու ճրագներն, և անոնց իներն,
22 Ու մաքուր ոսկիէ բազմակալներն, աստղերը, խնկամանիներն, ու բուրվառներն. և տանը դռներն՝ այսինքն սրբութիւնոն սրբութիւնին ներսի դրանը փեղկերը, և տանը՝ այսինքն տաճարին դրանը փեղկերը ոսկիէ [p]էին:

ԳԼ. Ե

1 Ա Դարձած գործերը. 2 Յոգնածներուն հանգիստ կիրկով գործերէ. 11 Երբոր գինուած կ՚երթեն. 13 Նիւ տաճարի կիրկով իր հանդիսութեամբ նշան մը կ՚ընծայուի.

1 Եւ [q]Սողոմոնին Տէրոջը տանը համար չինած բոլոր գործը լմննցաւ. ու Սողոմոն իր հօրը Դաւիթին նուիրած բաները, և արծաթը ու ոսկին ու բոլոր անօթները տարաւ, և Աստուծոյ տանը գանձերուն մէջ դրաւ:

2 [r]Ապա Սողոմոն Իսրայէլի ծերերը, ու ցեղերուն բոլոր իշխանները, Իսրայէլի որդւոց նահապետները Երուսաղէմ մէջ ժողվեց, որ Տէրոջը ուխտին տապանակը [s]Դաւիթին քաղաքէն՝ սիոնէն վեր հանեն:

3 [t]Եւ Իսրայէլի բոլոր մարդիկը [u]եօթներորդ ամսուն տօնին առներ Թագաւորին քովը ժողովեցան:

4 Ու Իսրայէլի բոլոր ծերերը եկան.

5 ու Ղեւտացիները տապանակը վերցուցին Եւ տապանակը ու ժողովքի խորանը և խորանին մէջը եղած բոլոր սուրբ անօթները հանեցին. զանոնք քահանաներն ու Ղեւտացիք
6 Ներքը հանեցին: Եւ Սողոմոն Թագաւորը ու անոր քովը ժողովուած Իսրայէլին բոլոր ժողովքը՝ տապանակին առջեւը բլլալով՝ ոչխարներ ու արջառներ կը զոհէին, այնչափ չատ որ անհիմ ու անհամար էին:

7 Եւ քահանաները Տէրոջը ուխտին տապանակը ներս տարին իր տեղը՝ տաճար գարիբը՝ սրբութիւնոն սրբութիւնեանը, ու քերովբէներուն թեւերուն տակ:

8 Որ [v]ես: Ու քերովբէները տապանակին տեղին վրայ երկու թեւերը կը տարածէին. և քերովբէները տապանակը ու անոր ձողերը
9 վերէն կը ծածկէին: Եւ ձողերը երկընցուցին, և ձողերուն ծայրերը տապանակէն գարիբին առջեւը կ՚երեւնային, բայց գուրսէն չէին երե-
10 նար. ու հոն մինչեւ այս օրս հան է: Տապանակին միջը ուրիշ բան չկար, բայց միայն երկու տախտակները, որ Մովսէս [w]Քորէբի մէջ հոն դրաւ, որոնցմով Տէրը Իսրայէլի որդւոցը

---

[a] Տ՚ին գ Թագ. ը. ի. 26։ [b] գ Թագ. է. 38։ [c] Ելք. իթ. 31. 43. — Մն. իբ. 13. 19։ [d] գ Թագ. է. 49։ [e] գ Թագ. է. 38։ [f] Տ՚ին գ Թագ. է. 39։ [g] գ Թագ. է. 40։ [h] գ Թագ. է. 41։ [i] Տ՚ին գ Թագ. է. 20։ [j] գ Թագ. է. 27. 43։ [k] գ Թագ. է. 14. 45։ [l] գ Թագ. է. 46։ [m] Կ՚ել. իե. 30. 31։ [n] Ելք. իե. 20. 21։ [o] Ելք. իե. 31. ես։ — [p] գ Թագ. է. 21։ [q] գ Թագ. բ. 1. ես։ [r] գ Թագ. ը. 1։ [s] Տ՚ին գ Թագ. ե. 7. 9. 10։ [t] գ Թագ. բ. 3։ [u] բ Օր. ժ. 3. 5. Գէ. է. 11։ [v] Ելք. իե. 30։ [w] Տ՚ին գ Թագ. ը. 9։

հետ ուխտ բրաւ՝ անանց կոխատակն եղած առնէր։
11 Ու երբոր քահանաներէն առջի տեղէն եղան, (ուսանց գի բոլոր հոն գտնուող քահանաներէն արքան եղիս, չէ թէ իրենց յաջորդ տեղան կոր-
12 դը պահելով. ²Ու երդնցող Ղեւտացիներուն բոլորը՝ Ասափին, Եմանին ու Իդիթունին, և անոնց որդիներուն ու եղբայրներուն հետ՝ բեհեզներ հագած, ծնծղաներով, տաւիղներով ու քնարներով՝ սեղանին արեւելեան կողմը կայնեցան. ին անոնց հետ հարիւր քահան
13 քահանայ փող կը հնչեցնէին.) Ու երբոր փող հնչեցնողները ու երդնցողները միասին մէկ ձայնով Տէրը կ'օրհնէին ու կը գովէին, և փողերով, ծնծղաներով ու երգոց նուագարաններով ձայներնին վերցնելով Տէրը կ'օրհնէին, ²Ըստ,

²Գո՛ւյն Տէրո՛ջն, ինչու որ բարի է,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.

անասներ Տէրոջը առաջ անգամ բերան։
14 Ու ամպին պատճառաւ քահանաներէն չէին կրնար հոն կենալ, որ Աստուծոյ տունը լեցուցեր էր։

ԳԼ. Զ

1 Ասոնց Ժողովրդը երկնչելն համ. գՔահան կ'օրհնէ. 11 Յանկարծ նահապետաց որդի պղծուի կասկածին վրայ Ս. գՀոգին մեռածը ապրեցած։

1 Ասոնց ²Սողոմոն բսաւ, Տէրը բսաւ որ
2 ինքը ³մառախուղի մէջ կը բնակի. Բայց ես քեզի բնակութիւնան հաստատ տուի ու յաւի-
3 տեան քու նստելուդ համար տեղ չինեցի։ Եւ թագաւորը իր երեսը դարձուց, ու Իսրայէլի բոլոր Ժողովը օրհնեց. ու Իսրայէլի բոլոր
4 Ժողովը տաքի վրայ կայներ էին։ Եւ անոնց բսաւ. Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը, որ իր բերնովը իմ Հօրս Դաւիթին խօսաբ առաւ, ու իր ձեռքովը կատարեց. քանզի
5 բսաւ, Իմ Ժողովուրդս եգիպտացւոյ երկրէն հանած օրէս ի վեր՝ Իսրայէլի բոլոր ցեղերէն քնաւ մէկ քաղաք մը չընտրեցի տուն չինելու համար, որ իմ անունս հոն ըլլայ, ու մարդ մը չընտրեցի, որ իմ Ժողովուրդիս Իսրայէլին
6 վրայ իշխան ըլլայ։ ²Հապա Երուսաղէմը ընտրեցի, որ իմ անունս հոն ըլլայ. ու ³Դաւիթը ընտրեցի, որ իմ Ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ
7 ¹թագաւոր ըլլայ։ Եւ Իմ Հայրս Դաւիթ միտք ունէր որ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունովը
8 տուն մը չինէ. Բայց Տէրը իմ Հօրս Դաւիթին բսաւ, Որովհետև դուն միտդ դրիր որ իմ անունս տուն չինես, ապէկ լաւիր որ սա բաները
9 միտդ դրիր. Սակայն տունը դուն պիտի չշինես. Հապա քու որդիդ՝ որ քու երանքէդ պիտի ելլէ, անիկա իմ անունս տունը պիտի
10 շինէ։ Եւ Տէրը իր բսած խօսքը կատարեց, ու ես իմ Հօրս Դաւիթին տեղը յաջորդեցի, ու Տէրոջը բսածին պէս Իսրայէլի աթոռը նստայ, ու Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ա-
11 նունովը սա տունը շինեցի. Եւ հոն դրի սա պատակը՝ հոսուն մէջն է Տէրոջը ուխտը, որ որ Իսրայէլի որդւոցը հետ բրաւ։
12 ³Ու Տէրոջը սեղանին առջեւը Իսրայէլի բոլոր Ժողովրդին դիմացը կայնելով, ձեռքերը
13 տարածեց. (Քանզի Սողոմոն պղնձէ ⁴խարիսխ մը շինելով՝ զանիկա գաւիթին մէջտեղը դրեր էր. անոր երկայնութիւնը հինգ կանգուն, ու լայնութիւնը հինգ կանգուն, ու բարձրութիւնը երեք կանգուն էր. և ինքը անոր վրայ կայնեցաւ, ու Իսրայէլի բոլոր Ժողովրդին առջեւը ծունկ կրկնեց, ու ձեռքերը դէպ ի երկինքը տարածեց.)
14 Ես բսաւ, Ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, ²երկինքի մէջ ու երկրի վրայ քեզի պէս Աստուած չկայ, որ քու ուխտիդ հրէնց բոլոր սրտովը քայդ ծառաներուդ հետ ուխտ ու-
15 գղողիս կը պահես. ³Դուն քու ծառայիդ՝ իմ Հօրս Դաւիթին բրած խոստումնէդ պահեցիր, ու բերնովդ բսածդ ձեռքովդ կա-
16 տարիր, ինչպէս որ այսօր ⁴Երեւան է. Եւ հիմա, ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, պահէ անոր խոստումնէդ, որն որ քու ծառայիդ իմ Հօրս Դաւիթին բրիր, ու բսիր, ³Իմ առջեւս Իսրայէլի աթոռին վրայ նստող մարդ քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ. ⁴միայն թէ քու որդիքդ իրենց ճամբաներնուն զգուշանան բնեն, ու իմ օրէնքիս մէջը քալեն, ինչպէս որ դուն
17 իմ առջեւս քալեցիր. Եւ հիմա, ով Տէր Աստուած Իսրայէլի, թող քու ծառայիդ Դաւիթին բսած խօսքդ հաստատուի։
18 Բայց միթէ Աստուած իրաւցնէ երկրիս վրայ մարդոց հետ պիտի բնակի. Ահա երկինքը ու երկինքը քեզ չեն կրնար պարունակել. ուր կը մնայ սա իմ շինած տա-
19 նդ։ Սակայն, ով Տէր Աստուած իմ, քու ծառայիդ աղօթքին ու խնդրուածքին նայէ, որ քու ծառայիդ ⁵ըլլ քու առջեւդ բրած
20 պաղատանքը ու աղօթքը լսես. Որպէս զի աս տունը վրայ ցորեկ ու գիշեր քու աչքերդ բաց բլլան, այն տեղը վրայ՝ որուն համար բսիր իմ քու անունդ հոն պիտի դնես. այնպէս որ աս տեղը քու ծառայիդ բրած աղօթքը լը-
21 սես. Ու բնեմն քու ծառայիդ՝ և քու ժողովուրդիդ Իսրայէլին սա տեղը բրած աղօթքները լսես. այո՛ քու բնակութիւնդ տեղէն՝

ա = ՄՆ. խե. 1։ բ = ՄՆ. Ա՛ե. 21։ գ Ա՛ռ. ՀԼԳ. Տ՛ե = ՄՆ. Ա՛ե. 34. 41։ դ Նէ. խ. 35։ Գէ. է. 1։ ե = գՔ՛ռ. բ. 12. եա։ զ Գէ. ե. 10։ է Գ՛ռ. բ. 22։ ը Գ՛ռ. է. 1։ թ Գ՛ռ. բ. 22։ ժ Գ՛ռ. ե. 32։ ի Գ՛ռ. է. 1։ ժա Գ՛ռ. բ. 4։ ժբ Գ՛ռ. է. 1։ ժգ Գ՛ռ. ե. 32։ ժդ Գ՛ռ. բ. 4։ ժե Նէ. Ա՛ե. 11։ ր Օբ. ա Գ՛ռ. ե. 12։ ժզ Գ՛ռ. ե. 12։ ժէ Գ՛ռ. ե. 0։ Նե. ի Գ՛ռ. ե. 1։ Գ՛ռ. է. 1։ ժը Գ՛ռ. ե. 12։ ի Գ՛ռ. է. 1։ Գ՛ռ. է. 1։ Գ՛ռ. է. 1։

երկինքէն լսես , ու լսած ասանդ ներես ։
22 Թէ որ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ , ու
անդ ալ երդում ընել տացես՝ անոր եր-
դումէ առաջարկէ , ու երդումը ա տանիր քու
23 սեղանիդ առջեւը գայ , Աստուծոյ դուն եր-
կինքէն լսես ու կատարես , ու քու ծառա-
ներդ դատես , և յանցաւորը դատապարտես ,
ու անոր ըրածը անոր գլխուն բերես . և ար-
դարը արդարացընես , ու անոր արդարու-
թեանը չափովը անոր հատուցում ընես ։
24 Ու թէ որ քու ժողովրդդ Իսրայէլը՝ քե-
զի դէմ մեղանչելնուն համար՝ իրենց թշնամի-
ներուն առջեւը յաղթուելու , ու ետ դառնան
և քու անունդ փառք տան , ու աս տանս
մէջ քու աչքդ ազօթք ու պաղատանք ընեն ,
25 Աստուծոյ դուն երկինքէն լսես , և քու ժո-
ղովրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես . ու անոնց
և անոնց հայրերուն տուած երկիրդ դարձը-
նես դանոնք ։
26 Թէ որ անոնց քեզի դէմ մեղք գործելուն
համար երկինքը գոցուի ու անձրեւ չգայ . ու
անոնք աս տեղը քեզի ազօթք ընեն , և քու
անունդ փառք տան , ու զանոնք նեղելուդ
27 համար իրենց մեղքերէն դառնան , Աստուծոյ
դուն երկինքէն լսես , և քու ծառաներուդ
ու քու ժողովրդիդ Իսրայէլին մեղքը ներես ,
որ անոնց ազուէցընես ան ազէկ ճամբան՝ որուն
մէջը պիտի քալեն . ու քու ժողովրդիդ
ժառանգութիւնն տուած երկիրդ անձրեւ
տաս ։
28 Թէ որ երկրի վրայ սով , կամ ժանտախտ ,
կամ խորշակահարութիւն , կամ ցորեանդ դա-
մուկ , կամ մարախ , կամ թրթռուք բլլայ , կամ
անոնց թշնամիներդ զանոնք իրենց °բնակած
երկրին մէջը նեղեն , կամ որ և իցէ հարուած
29 կամ հիւանդութիւն բլլայ , ետ բոլոր ժողո-
վուրդդ Իսրայէլէն որ և իցէ մարդ ազօթք
մը ու խնդրուածք մը ընելու բլլայ , ու իւրա-
քանչիւր մարդ իր սխալը ու ցաւը ճանչնալով՝
30 ձեռքերը գէպ ի աս տունը երկնցընէ , Աստ-
ուծոյ դուն երկինքէն՝ քու բնակութեանդ տե-
ղէն լսես , ու ներես . և ամէն մարդու՝ իր
բոլոր ճամբաներուն համեմատ հատուցում
ընես , անոր սիրտը գիտնալուդ համար . վասն
զի միայն որդիներուն սիրտը միտակ գուն
31 գիտես . Որպէս զի քեզմէ վախնան ու քու
ճամբաներուդ մէջը քալեն բոլոր իրենց օրերուն
մէջը , որչափ ժամանակ որ մեր հայրերուն
տուած երկրիդ վրայ պիտի ապրին ։
32 Ու ետ քու ժողովրդիդ Իսրայէլէն չեղող՝ և
հեռաւոր երկրէ մը քու մեծ անունդ համար
և զօրաւոր ձեռքդ համար ու բարձր բազու-
կիդ համար եկող օտարականն ալ՝ թէ որ գայ
33 ու աս տանս մէջ ազօթք ընէ , Դուն երկին-

քէն՝ քու բնակութեանդ տեղէն լսես , և օտա-
րականին քեզի բրած ամէն բանդ քու ա-
նունդ ճանչնան , ու քու ժողովրդիդ Իս-
րայէլին պէս քեզմէ վախնան , և դիտնան
թէ աս իմ շինած տանս վրայ քու անունդ
կոչուած է ։
34 Երբոր քու ժողովրդդ իր թշնամիին դէմ
պատերազմի երթայ ան ճամբով որ զանոնք ղ-
ակի խրկես զանոնք , թէ որ անոնք աս քու
ընտրած քաղաքիդ , ու քու անունդ համար
աս իմ շինած տանս կողմէ նայելէ՝ քեզի ազօթք
35 ընեն , երկինքէն անոնց ազօթքը ու խնդ-
րուածքը լսես , և անոնց իրաւունք ընես ։
36 Երբոր քեզի դէմ մեղք գործեն , (քանդի
մեղք չգործող մարդ չկայ ,) ու անոնց բար-
կանալով զանոնք թշնամիին ձեռքը մատնես ,
ու անոնց գերեվարներն հեռու կամ մօտ եր-
37 կիր մը գերի տանին զանոնք , թէ որ ան իրենց
գերութեան երկրին մէջ զիջմի գան ու գաղ-
նան , և իրենց գերութեան երկրին մէջ քե-
զի ազաչեն ու ըսեն , Մեղք գործեցինք , ա-
38 նօրէնութիւն ու անիրաւութիւն բրինք . Եւ
թէ որ անոնք իրենց գերութեան երկրին մէջ՝
ուր որ գերի տարուած են , իրենց բոլոր սրբ-
ութեամբ ու իրենց բոլոր հոգւովը քեզի գաղ-
նան , ու իրենց երկրին՝ որ իրենց հայրերուն
տուիր , և քու ընտրած քաղաքիդ , ու քու
անունդ համար իմ շինած տանս կողմէ նայ-
39 ելէ ազօթք ընեն , Դուն երկինքէն քու բնա-
կութեանդ տեղէն անոնց ազօթքը ու խնդր-
ուածքը լսես , ու անոնց իրաւունք ընես , և
քու ժողովրդիդ քեզի դէմ բրած մեղքը
40 ներես ։ Հիմա , ով Աստուած իմ , աս տեղը
հայեցած ազօթքին համար քու աչքերդ բաց
41 բլլան , ու քու ականջներդ միսիկ բլլան ։ Եւ
հիմա , ով Տէր Աստուած , ե՛տ քու հանգստ-
ութեանդ տեղը երթիր , դուն ու քու զօրու-
թեանդ տապանակդ . ով Տէր Աստուած , քու
քահանաներդ փրկութիւնով հագնին , և քու
42 սուրբերդ բարութիւնով ուրախանան ։ Ով
Տէր Աստուած , քու օծեալիդ երեսը մի ա-
նարգեր . հետ ե՛տ քու ծառայիդ Դաւիթին ը-
ղթութիւնները յիշէ ։

Գլ . Ը

1 Աստուած երկինքէն կրակ իջեցուց՝ ողջակէզին զոհերուն վրայ . Աստուծոյ փառքով կը լեցնէ . ժողովուրդն ալ Տէրոջ երկրպագութիւն կ'ընէ ։ 3 Ողջակէզն հանգիստով զոհ ։ 8 Ողջակէզ առաջարկուածոյ տանը ու ախտերին ներումին տանը կատարելէն ետքը ։ ժողովուրդը կ'արձակէ ։ 12 Աստուած Սողոմոնին կ'երեւնայ , ու պայմանով անոր խոստումները կ'ընէ ։

1 Ու երբոր Սողոմոն իր ազօթքը բընդացուց ,

ի գիրս · ժէ · ։ | = Մ՚ն · իբ · ։ | ։ Աստ · բ · ։
ի Գ՚ղ · ի · ։ | ։ Ցամ՚ն · ժբ · ։ | ժ՚ղ · ։ · = Ցամ՚ն · ։ ·
։ Եբ՚ր · գանձրան | Գոր · բ · ։ | ։ = Գիրս · ժբ · ։

։ ։ | ։ = Մ՚ն · իբ · ։ | —
։ Սող · ձբր · ։ · ։ | ։ Գ՚ղ՚ր · ի · ։ | ։ = գ գիրս · բ · ։ ։
։ Սող · ձբր · ։ · Ե՚ն · | ։ Սող · ձբր · ։ · ։ | ։ ։

եկեղեցին կոչակ էջաւ, ու ազգակիցներըդ և
զոհերդ ապառնաց. ու [1]Ակրոնդ փառք տուեր
2 լեցուց. [2]Ու քահանաներդ չկրեն կրնար ծա-
ռայել ու փառքին Ակրոնդ փառք
3 Ակրոնդ տուեր լեցուցեր էր. Ու բոլոր Իսրա-
յէլի որդիքդ կոչակին էջնեցդ և տուեր վրայ
Ակրոնդ փառքին հանդիպիլ կրնեին ու և
բնակ վրայ գետինդ էջնեցդ՝ քարայատակին
վրայ երկրպագութիւն ըրեին, ու Ակրդ օրհ-
նեցին, [3]որ բարի է, [4]որ անոր ողորմութիւնդ
4 յաւիտեան է. [5]Ու թագաւորդ ու բոլոր ժո-
ղովուրդդ Ակրոնդ առջեւդ զոհեր կրնեին ըսելու
5 Նէ՛ին. Ու Սողոմոն թագաւորդ քառասունեւհինգ
հազար արջառ ու հարիւր քառն հազար ոչխար
զոհ ըրաւ. այսպէս թագաւորդ ու բոլոր ժո-
ղովուրդդ Աստուծոյ տունդ նաւակատիք ըրին.
6 [6]Ու քահանաներդ իրենց պահպանութիւններ
համեմատ կը կայնէին, ու Ղեւտացիներդ Ակ-
րոնդ երգոյ նուագ պատրաստելովդ որոնք Դաւիթ
թագաւորդ շինեեր էր Ակրդ գոհելու համար,
որ անոր ողորմութիւնդ յաւիտեան է, [7]երբոր
Դաւիթ անոնց ձեռքովդ Ակրդ օրհնեց. ու
[8]քահանաներդ անոնց դիմացդ փողերդ կը հնչե-
ցնէին. ու բոլոր Իսրայէլ ալ վրայ
կայներ էր.
7 Ու [9]Սողոմոն Ակրոնդ առջեւդ եղող
դաւիթին մէջ սեղդ սրբեց, քանզի ազգակից-
ներդ ու խոզագութիւնն գոհերուն ճարպերդ
հոն մատուց. որովհետեւ Սողոմոնին շինած
պղնձէ սեղանդ ազգակիցներդ ու հոգի ընծա-
ներդ ու ճարպերդ չէր կրնար պարունակել.
8 [10]Ու անոնդ Սողոմոն ու անոր հետ բոլոր
Իսրայէլ՝ խիստ մեծ ժողով մը՝ Եմաթի մուտ-
քէն մինչեւ [11]Եգիպտոսի հեղեղատ՝ եօթը օր
9 ատեն ըրին. Ու ութերորդ օրը մեծ ժողով
ըրին. քանզի եօթը օր սեղանին նաւակատի-
10 քը՝ ու եօթը օր տօնը կատարեցին. Ու [12]եօթ-
ներորդ ամսուն քառասունեւհինգերորդ օրը ժո-
ղովուրդը արձակեց, [13]նոյն իրենց վրանները
գնացին, գուարթ սրտով մը ու բարեհաճելով ան
բարիքներուն համար՝ որ Ակրը Դաւիթին,
Սողոմոնին ու իր Իսրայէլ ժողովուրդին ըրեր
էր.
11 Կ՛ [14]Սողոմոն Ակրոնդ տունը ու թագաւո-
րական տունը լմընցուց. ու Ակրոնդ տունը
մէջ, և իր տունը մէջ՝ Սողոմոնին սիրտը ինչ
որ չինել ուզեց, ամէնն ալ յաջողցաւ.
12 Ու Ակրը գիշերով Սողոմոնին երեցաւ, և
անոր ըսաւ, Քու ազօթքդ լսեցի, ու ան
տեղս ընտրեցի, որ ինծի զոհի տուն ըլլայ.
13 [15]Եթէ որ երկինքը գոցեմ՝ որ անձրեւ չըլլայ,
և եթէ մարախին պատուիրեմ որ երկիրը
ուտէ, կամ եթէ իմ ժողովուրդիս մէջը ժանտա-
14 հարս դրկեմ. Ու իմ անուանովս կոչուած ժո-
ղովուրդս [16]եթէ որ խոնարհին, ու ազօթք ընեն,
ու իմ երեսս խնդրեն, և իրենց չար ճամ-
բաներէն դառնան, Ես ալ երկինքէն պիտի
լսեմ, ու անոնց մեղքը ներեմ, ու անոնց եր-
15 կիրը պիտի բժշկեմ. Հիմա [17]աս տեղս [18]---
---ազօթքին՝ իմ աչքերս բաց՝ ու ականջ-
16 ներս ուշիկ ընող պիտի ըլլան. Ու հիմա [19]աս
տունը ընտրեցի ու սրբեցի, որ իմ անունս
յաւիտեան հոն ըլլայ. ու իմ աչքերս ու սիր-
17 տս ամէն ատեն հոն պիտի ըլլայ. Ու եթէ
որ դուն իմ առջեւս քու հօրդ Դաւիթին քա-
ղաքին պէս քալես, ու բոլոր ինչ որ պատուի-
րեցի քեզի՝ անոնց համեմատ ընես, և իմ կանոններս ու դատաս-
18 տանութիւններս պահես, Ատոնդ քու հայրդ Դա-
ւիթին անոնց սահմանած պիտի հաստատեմ, ինչ-
պէս որ քու հօրդ Դաւիթին հետ ուխտ ըրի՝
ըսելով, Երբեմն իսրայէլի վրայ իշխող մարդ
19 պակաս պիտի չըլլայ. Բայց եթէ որ դուն դառնաք,
ու ձեր առջեւը դրած կանոններս ու պատուի-
րանքներս թողուք, ու երթաք ուրիշ աս-
տուածներու ծառայութիւն ընէք, և անոնց
20 երկրպագութիւն ընէք. Ատոնդ [20]ձեզ որ-
ձուատրի պիտի խլեմ ան երկրին վրայէն որն
որ [21]ձեզի տուի. և աս տունը՝ որ իմ անուա-
նովս հաստատ պրեցի, երեսէս պիտի ձգեմ, ու
զանիկա բոլոր ազգաց մէջ առակ ու կատակ
21 պիտի ընեմ. Ու աս բարձր տունը հասնող
ամէն մարդիկ անցնողը պիտի զարմանայ, ու
պիտի ըսէ, [22]Ակրը ինչու հասնոյ աս երկրիս
22 ու աս տունս այսպէս ըրաւ. Ու պիտի բանին,
վասն զի իրենց Հայրերուն Ակրը Աստուածը
թողուցին, որ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հա-
ներ էր, և ուրիշ աստուածներու յարեցան,
և անոնց երկրպագութիւն ու ծառայութիւն
ըրին. ասոր պատճառով անոնց վրայ աս բոլոր
չարիքները բերաւ.

ԳԼ. Ը

1 Սողոմոն շինութիւնները. 7 Խոպկրացւոց մէջ ապրող քաղաքացիները Սողոմոն հարկատու ծառայներ կընէ. բայց Իսրայէլացիները իշխաններ կընէ. 11 Փարաւոնին աղջիկը իր տունը կը փոխադրէ. 12 Սողոմոն ապրեկան հանդիսաւոր պատարագներուն վրայ կը կենայ. 17 Նաւերը Եմիրէն ոսկի կը բերեն.

1 Ե՛ [1]Սողոմոն Ակրոնդ տունը ու իր տունը
2 քառն տարուան մէջ շինելէն ետքը, Սողոմոն
ան քաղաքները ալ շինեց, որոնք Քիրամ Սո-
զոմոնին տուեր էր, ու հոն Իսրայէլի որդի-

---

[1] Գ.Ն.Թ. 24. Դատ. 2. Գ. 21. Ա Գնաց. Ժ. 28. ամէն. Խա. 28.
[2] Գ Թագ. Ը. 10. 11. Գէ. Ն. 13. 14. Ե. Ջ.Ի. Ժ. 2. 4.
[3] Գէ. Ն. 14.
[4] Գէ. Ն. 14. Ա Մնաց. Ժ. 21.
[5] Գ Թագ. Ը. 62. 63.
[6] Գ Թագ. Ը. 63.
[7] Գ Թագ. Ը. 64.
[8] Գ Թագ. Ը. 65.
[9] Գ Թագ. Ը. 64.
[10] Գ Թագ. Ը. 65.
[11] Գ Թագ. Ը. 65. Եսայ. Իսկ. 3.
[12] Գ Թագ. Ը. 66.
[13] Գ Թագ. Ը. 66.
[14] Գ Թագ. Գ. 1. Եսայ. Իսկ. 3.
[15] Ա Օր. Ժր. 2.
[16] Գէ. Ջ. 25. 28.
[17] Ա Թագ. Գ. 12.
[18] Գէ. Ջ. 27. 28.
[19] Գ Թագ. Ը. 29. Գէ. Ջ. 6.
[20] Գ Թագ. Ը. 4. Եսա. Ջ. 16.
[21] Գէ. Ջ. 18.
[22] Ղէ. Իգ. 14. 33. Ա Օր. Իը. 14. 26. 27.
[1] Ելք. Ջ. 40.
[2] Ելք. ամէնքը
[3] Ա Օր. Իը. 24. Ե. Բ.Ի. Իր. 2. 3.
[4] Գ Թագ. Ը. 12. Ես.

3 Ներքը բնակեցաւ։ Եւ Սողոմոն Սուրբի կամ-
4 քը գնաց, ու անոր սիրեց։ Եւ անապատին
մէջ թագաւորը չմնաց, ու ան բոլոր չուեցաւ-
բանի քաղաքներըն պատնէշ եղեալին մէջ
5 չմնաց։ Ու վերի Բեթհորոնը և վարի Բեթհո-
րոնը՝ պարիսպներով, դռներով ու նիգերով
6 ամրացած քաղաքներ չմնաց։ Նաև Բաալաթ-
քը, ու Սողոմոնին բոլոր չուենալուներն քաղաք-
ները, ու կառքերուն բոլոր քաղաքները,
ու ձիաւորներուն քաղաքները, և ան բոլոր
°չէնքերը՝ որ Սողոմոն ուզեց շինել Երուսա-
ղէմի մէջ, Լիբանանի մէջ ու իր տէրութեանը
բոլոր երկրին մէջ։
7 †Ան բոլոր ժողովուրդներըն՝ որ Փերեզացիներ-
էն, Ամորհացիներէն, Փերեզացիներէն, Հե-
ւացիներէն ու Յեբուսացիներէն մնացեր էին,
8 և Իսրայէլի որդիները չէին, Աչքին ետեւը
գտածներըն՝ որ անոնցմէ ետքը ան երկրին
մէջ մնացեր էին, ու Իսրայէլի որդիքը զա-
նոնք բոլորովին կոտորելու ցուցած չէին, Սողոմոն
9 գանոնք հարկատու բրաւ մինչեւ յայսօր։ Եւ
Սողոմոն իր գործքին համար Իսրայէլի որ-
դիներէն ծառաներ չբրաւ. հապա անոնք
պատերազմական մարդիկ, ու իր զօրավար-
ներուն իշխաններըն, և իր կառքերուն ու
10 ձիաւորներուն վերակացուներն էին։ Եւ Սո-
ղոմոն թագաւորին գլխաւոր իշխաններըն †եր-
կու հարիւր յիսուն մարդիկ էին, որոնք ժո-
ղովուրդին վրայ կ'իշխէին։
11 Ու Սողոմոն †փարաւոնին աղջիկը Դաւիթի
քաղաքէն անոր համար չբերաւ շինած առնը նո-
ւնց. վասն զի ըսաւ, Իմ կնոջիս Իսրայէլի թա-
գաւորին՝ Դաւիթին առնը չնստի, քանզի սուրբ
են այն տեղերը՝ որոնց վրայ Տէրոջը տապանակին մտած ատենը ան սուրբ
եղեր է։
12 Անոնց համար Սողոմոն պատարիքներ չբերաւ
Տէրոջը սեղանին վրայ ողջակէզներ մատուց
13 Տէրոջը, և Մովսէսին պատուիրածին համե-
մատ ամէն օրուան պարագաներ չորեքշաբթու-
ան, տարին երեք անգամ՝ բաղարջ ուտելուն
մէջ, †տաղին երեք անգամ՝ շաբաթներու տօնին
մէջ, †խորանին տօնին մէջ։
14 Զաւակ Հարաց տօնին կը մատուցանէր։ Եւ
իր հօրը Դաւիթին կանոնովը †քահանայութեան
գործերը իրենց պաշտամունքովը վրայ, ու †Ղե-
ւտացիները իրենց պահպանութիւնովը վրայ՝
ամէն օրուան պարագաներուն համար քահանայե-
լուն առջեւը օրհնելու ու պաշտաւորութիւն
ընելու. համար, և †դռնապաններն ալ իրենց
գործերուն կարգովը՝ ամէն մէկ դուռ դրու-
քանզի այսպէս էր Աստուծոյ մարդուն Դաւի-
15 թին հրամանը։ Ու քահանայութեան ու Ղե-
ւտացիներուն համար, և գանձարանին համար՝
ամէն բանի մէջ Իսրայէլին հրամա-
16 նէն գործ չելաւ։ Ու Սողոմոնին ամէն գործ-
քը՝ Տէրոջը տունը հիմի գրուած օրէն մինչեւ
անոր լմընալը՝ †պատրաստուած էր։ Աշխա-
կատարեցաւ Տէրոջը տունը։
17 Անոնց Սողոմոն նգովքի երկրին մէջ՝
Ծովեզերքը Եդոմ †Գաղտեզաբերը ու Եղեմը
18 գնաց։ Եւ †Քիրամ իր ծառաներուն ձեռ-
քովը նաւեր՝ ու ծովը հաւատացեալ հնա-
եղող ծառաներ խրկեց անոր։ ու Սողոմոնին
ծառաներուն հետ Ովիրը գացին, և անկէ
չորս հարիւր քսան տաղանդ ոսկի առին, ու
Սողոմոն թագաւորին բերին։

Գլ. Ժ

1 Սաբայի թագուհին Սողոմոնին համբաւը լսելով, ու Սողոմոնը խրթին հարցմունքներով փորձելու համար երուսաղէմ եկաւ. խոտոր շատ հասեր էաղ, և ուղտերը ու շատ ոսկի և պատուական քարեր բեռցուած ուզտերով. և Սողոմոնին քովը գնաց, ու բոլոր իր սրտին մէջը
2 եղածին վրայով անոր հետ խօսեցաւ. Եւ Սո-
ղոմոն անոր բոլոր հարցմունքներըն բացատրեց.
ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար, որ Սո-
3 ղոմոն չհասկըցուց ու չբացատրեւ անոր. Եւ Սա-
բայի թագուհին Սողոմոնին իմաստութիւնը,
4 ու անոր շինած առնը, Եւ անոր սեղանին
կերակուրները, ու անոր ծառաներուն դիրքը
կարգերնին, և սպասաւորներուն կացուածքը, ու անոնց հագուստները, և անոր մատուռները, ու անոնց հագուստները, ու Տէրոջը տունը երթալու ատեննին՝
5 իսկոյն դիմեց գնաց. Եւ թագաւորին բսաւ,
Քու վիճակիդ ու իմաստութեանդ վրայով իմ
երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ են եղեր.
6 Բայց ես ան խօսքերուն չհաւատացի, մինչեւ
որ եկայ ու իմ աչքերովս տեսայ. և ահա քու իմաստութեանդ չափովը կէսը
ինձի չպատմուեցաւ. գուն գիրարագոյ ես
7 Համբաւէդ՝ որ ես լսեցի. Երանի քու մար-
դոցդ, ու երանի ան քու ծառաներուդ՝ ո-
րոնք միշտ քու առջեւդ կայնելով քու իմաս-
8 տութիւնդ կը լսեն. Քու Եհովայ Աստուածդ
օրհնեալ ըլլայ, որ փափկ հաճեցաւ, ու քեզ
իր աթոռին վրայ դրաւ, որ քու Տէր Աս-
տուծոյդ համար թագաւոր ըլլաս. քու Աս-

---

1 ¶ Թագ. Բ. 17. Ես. 23. • Եզէ. փոխ. 2. 2 ¶ Թագ. Բ. 10. Ես. 60. 3 Տես ¶ Թագ. Բ. 23. 4 ¶ Թագ. Գ. 1. Ես. 8. Բ. 21. 5 Եզ. Ի. 28. Թագ. Ա. 3. 11. 25. 6 ¶ Թագ. Գ. 1. Ես. 19. Բ. 11. 13. 7 ¶ Թագ. Գ. 10. 12. 8 ¶ Թագ. Գ. 10. 13. 9 ¶ Թագ. Ժ. 22. 10 ¶ Թագ. Ժ. 1. Ես. 45. 11 Կամ փայտեղէն. 12 ¶ Թագ. Ժ. 1. Ես. 31. 13 Կամ Ժամբիմ.

1 Եւ Սաբայի թագուհին Սողոմոնին համբաւը
լսեց, ու Սողոմոնը խրթին հարցմունքներով
փորձելու համար երուսաղէմ եկաւ. խոտոր շատ
հասեր էաղ, և խոտերէն ու շատ ոսկի և պա-
տուական քարեր բեռցուած ուզտերով. և Սո-
ղոմոնին քովը գնաց, ու բոլոր իր սրտին մէջը
2 եղածին վրայով անոր հետ խօսեցաւ. Եւ Սո-
ղոմոն անոր բոլոր հարցմունքներըն բացատրեց.
ու բնաւ անանկ մէկ խօսք մը չկար, որ Սո-
3 ղոմոն չհասկըցուց ու չբացատրեւ անոր. Եւ Սա-
բայի թագուհին Սողոմոնին իմաստութիւնը,
4 ու անոր շինած առնը, Եւ անոր սեղանին
կերակուրները, ու անոր ծառաներուն դիրքը
կարգերնին, և պատասխանիներուն կացուածքը, ու անոնց հագուստները, և անոր մատուռները, ու անոնց հագուստները, ու Տէրոջը տունը երթալու ատեննին՝
5 իսկոյն դիմեց գնաց. Եւ թագաւորին բսաւ,
Քու վիճակիդ ու իմաստութեանդ վրայով իմ
երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ են եղեր.
6 Բայց ես ան խօսքերուն չհաւատացի, մինչեւ
որ եկայ ու իմ աչքերովս տեսայ. և ահա քու իմաստութեանդ չափովը կէսը
ինձի չպատմուեցաւ. գուն գիրարագոյ ես
7 Համբաւէդ՝ որ ես լսեցի. Երանի քու մար-
դոցդ, ու երանի ան քու ծառաներուդ՝ ո-
րոնք միշտ քու առջեւդ կայնելով քու իմաս-
8 տութիւնդ կը լսեն. Քու Եհովայ Աստուածդ
օրհնեալ ըլլայ, որ փափկ հաճեցաւ, ու քեզ
իր աթոռին վրայ դրաւ, որ քու Տէր Աս-
տուածդ համար թագաւոր ըլլաս. քու Աս-

տաւածդ՝ խոթայիլը սիրելոյն Համնար՝ ու զա-
նիկա յաւիտեան հաւատաւոր. Համնար, քեզ
անոնդ վրայ Թագաւոր գրաւ, որ իջուածդ
9 ու արդարութիւն բնակ։ Եւ Թագաւորին՝
Համբար քոյն առաջեդ. ամէն, ու խնամ չատ
խոնդիկը, և զաւակաւկան քարիր առաւ. ու
Սողոմի Թագաւորին՝ Սողոմոն Թագաւորին
առաւած խոնդիկրան պէս չիտր։
10 Եւ Քիւրամին ծառաներդը ու Սողոմոնին ծա-
ռաներդը՝ Տարեր Ոփիրէն ամէն կը բերէին,
Տարիւկ փայտեր ու պատուական քարեր ալ
11 բերէին։ Եւ Թագաւորը սրտիկ փայտէն Տի-
րոշը ուներ ու Թագաւորական ուներ ասոր-
ձոնիներ, ու երգ եղողներուն Համնար՝ քնար-
ներ ու տաւիշներ չիներ. և անոնդ պէս՝ ան-
կէ առաջ Յուդայի երկրին մէջը չէր երևցած։
12 Եւ Սողոմոն Թագաւորը Սարայի Թագա-
հին բոլոր ուզած ու խնդրած բաներէրը տը-
ւաւ, ան բաներէրն էր զատ՝ որ անոնկա Թա-
գաւորին բերաւ. և անոնկա իր ծառաներուն
հետ գարձաւ իր երկիրը գնաց։
13 Եւ Սողոմոնին եկած ոսկին հինգ հարիւր վաթսունեւվեց
14 տաղանդ ոսկի էր, զատ վաճառականներուն,
ու վաճառականներուն, և Արաբացւոց բոլոր
Թագաւորներուն, ու երկրին նախարարնե-
րուն՝ Սողոմոնին բերած ոսկիէն ու արծաթէն
15 էր գաւս։
Եւ Սողոմոն Թագաւորը կառաջ ոսկիէ եր-
կու հարիւր վահան չինեց. -- ամէն մէկ վա-
հանին համար վեց հարիւր դրամ կառաջ ոսկի
16 գնաց։ Կառաջ ոսկիէ երեք հարիւր ասպար
ալ շինեց. -- ամէն մէկ ասպարին երեք հա-
րիւր դրամ ոսկի գնաց. ու Թագաւորը Լիբա-
նոնի անտառին տունը գրաւ զանոնք։
17 Եւ Թագաւորը փղոսկրէ մեծ աթոռ մը շի-
նեց, ու զանիկա մաքուր ոսկիով պատեց։
18 Եւ աթոռը վեց սանդիսան ու ոսկիէ պատ-
առանդան մէր ունէր, որոնք աթոռին կից էին.
և նստելու տեղը մէկ կողմէն ու միւս կող-
մէն չեներ ունէր, ու չեներուն քովը
19 փոքր երկու առիւծներ կը կայնէին։ Եւ հան
վեց սանդիսաններուն վրայ՝ մէկ կողմէն ու
միւս կողմէն տասներկու առիւծներ կը կայ-
նէին. բնաւ մէկ Թագաւորութիւն մէջ ա-
նանկ բան մը չէ եղած չէր։
20 Եւ Սողոմոն Թագաւորին բոլոր խմելիքը
ոսկի էր. և Լիբանոնի անտառին
տունը բոլոր սպասները զուտ ոսկի էին. ար-
ծաթէ չէին. Քանի՞ ան ատեն Սողոմոնին օրե-
21 րը բան մը ասոնց չէր սեպուած։ Գանոնք Թա-
գաւորին նաւերը Քիւրամին ծառաներուն հետ
Թարսիս կ'երթային. Թարսիսի նաւերը երեք

տարին անգամ մէ՛ ոսկիով, արծաթով, փղ-
ոսկրով, կապիկներով ու սիրամարգերով
բեռնաւորուած կու գային։
22 Եւ Սողոմոն Թագաւորը հարստութիւնով ու
իմաստութիւնով կազմուեր երկրին բոլոր Թա-
23 գաւորներէն մեծ եղաւ։ Եւ երկրի բոլոր Թա-
գաւորները կը փափաքէին Սողոմոնին երեսը
տեսնելու, և անոր իմաստութիւնը լսելու, որն
24 որ Աստուած անոր սրտին մէջ դրեր էր։ Եւ
անոնց ամէնը տարին տարի իրենց բերա-
րը կը բերէին, արծաթէ առիւծներ,
ոսկիէ առիւծներ, հանդերձներ, զէնքեր,
խունկեր, ձիեր ու ջորիներ։
25 Եւ Սողոմոն ձիերու ու կառքերու հա-
մար չորս հազար մատնաւ ունէր, ու տասներ-
կու հազար ձիաւոր, ու զանոնք կառքերու
քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի մէջ Թա-
26 գաւորին քովը անգրադրեց։ Եւ Նեղոսէ գե-
տէն մինչև Փղշտացւոց երկիրը՝ ու մինչև Ե-
գիպտոսի սահմանը՝ տրոզոր Թագաւորներուն
27 վրայ կ'իշխէր։ Եւ Թագաւորը Երուսաղէմի
մէջ արծաթը քարերու պէս հասուցուց ըրաւ, ու եղեւնափայտը չատաւորներուն պէս
28 մեծ մէջ եղող ցածրադիրներուն պէս ըրաւ։
Եւ Սողոմոնին հանդերձները Եգիպտոսէն ու ամէն
երկիրներէն ձիեր կը հանէին։
29 Եւ Սողոմոնին առաջին ու վերջին պատ-
մութիւնները մարգարէ Նաթանի մարդարէու-
թեան մէջ, ու Սիլովնացի Աքիայիին մարդա-
բանութեան մէջ, և Նեբաթայի Երոբովամին վրայով տեսած
Ցեղերուն հեռատեսութեան տեսիլքը-
30 նեերուն մէջ գրուած են։ Եւ Սողոմոն բոլոր
Իսրայէլին վրայ Երուսաղէմի մէջ քառասուն
31 տարի Թագաւորութիւն ըրաւ։ Եւ Սողոմոն
իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու զանիկա իր
Հօրը Դաւիթին քաղաքին մէջ Թաղեցին. և
անոր տեղը անոր որդին Ռոբովամ Թագաւոր
եղաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Ռոբովամ Սիւքէմ գնաց. վասն զի բոլոր
Իսրայէլ զանիկա Թագաւոր ընելու համար
2 Սիւքէմ գացեր էր։ Եւ Նաբաթեան Երոբո-
վամ՝ որ Սողոմոն Թագաւորին երեսէն փա-
խած՝ Եգիպտոս կը բնակէր, -- դեռ լսելով՝
3 Եգիպտոսէն դարձաւ։ Եւ հղեր խրկելով՝ զա-
նիկա կանչեցին. ու Երոբովամ և բոլոր Իս-

---

1 Իսրայէլացիք Ռոբովամը Թագաւոր ընելու համար Սիքեմի մէջ ժողովելով՝ Երոբովամին վերադառնալը անկէ կը խնդրեն որ իրենց վրայ դրած լուծը թեթևցնէ։ 2 Ռոբովամ ծերերուն խորհուրդը մերժելով իր ընկերներուն պատասխանութիւնը տալէ յետոյ՝ 16 Ցասը տեսնելով ժողովուրդին ու Ռոբովամը կը մերժեն. 18 ասոր վրայ Ռոբովամ կը փախչի.

1 Եւ Ռոբովամ Սիւքէմ գնաց. վասն զի բոլոր
Իսրայէլ զանիկա Թագաւոր ընելու համար
2 Սիւքէմ գացեր էր։ Եւ Նաբաթեան Երոբո-
վամ՝ որ Սողոմոն Թագաւորին երեսէն փա-
խած՝ Եգիպտոս կը բնակէր, -- դեռ լսելով՝
3 Եգիպտոսէն դարձաւ։ Եւ հղեր խրկելով՝ զա-
նիկա կանչեցին. ու Երոբովամ և բոլոր Իս-

բայել նկան , ու Բորոքամին հետ խօսեցաւ
4 ու ըսին , Քու հայրդ մեր վրայ ծանր լուծ մը դրաւ . ու հիմա քու հօրդ խիստ ծառայութիւնը , ու մեր վրայ դրած ծանր լուծը թե-
5 թեւցուր , ու քեզի ծառայութիւն ընենք : Ան ալ անոնց ըսաւ , երեք օրէն նորէն դարձէք . ու ժողովուրդը գնաց :
6 Ան Բորոքամ թագաւորը խորհուրդ հարցուց այն ծերերուն՝ որ իր հօրը Սողոմոնին առջեւը կը կայնէին երբոր անոնք ողջ էր , ու ըսաւ , Դուք ինծի ի՞նչ խորհուրդ կու տաք ,
7 որ աս ժողովուրդին պատասխան տամ : Ան անոր խօսեցաւ ու ըսին , Թէ որ աս ժողովուրդին հետ քաղցրութիւնով վարուիս , ու անոնց հաճելի բլլաս , ու անոնց բարի խօսքեր ցրուցես , անոնք անոնք միշտ քեզի ծառայ
8 կ'բլլան : Բայց անիկա ծերերուն խրատն տուած խորհուրդը մերժեց , ու իր առջեւը կայնող-
9 իր հետ մեծցած երիտասարդներուն խորհուրդ հարցուց , որ աս ժողովուրդին պատասխան տամ . քանզի անոնք ինծի խօսեցան ու ըսին , Քու հօրդ մեր վրայ դրած
10 լուծը թեթեւցուր : Ու անոր հետ մեծցած երիտասարդները անոր խօսեցան ու ըսին , Քու հայրդ մեր լուծը ծանրացուց , ու դուն մեր վրայէն թեթեւցուր՝ բսող ժողովուրդին այսպէս խօսիս , ու անոնց այսպէս ըսիս . Իմ
11 պզտիկ մատս իմ հօրս մէջքէն հաստ է . Ու հիմա իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ դրեր է , բայց ես ձեր լուծը աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր է , բայց ես Ձ֊ով կարիճներով պիտի խրատեմ :
12 Ան Երոբոամ ու բոլոր ժողովուրդը երրորդ օրը Բորոքամին եկան , ինչպէս որ խնդրած էր անոնց ըսեր էր թէ երրորդ օրը գաք ինծի տես :
13 Ու խնդրատուրը անոնց խստութեամբ պատասխան տուաւ , և Բորոքամ խնդրատուրը ծերե-
14 րուն խորհուրդը մերժելով , երիտասարդներուն խորհուրդին պէս անոնց հետ խօսեցաւ ու ըսաւ , Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է , բայց ես զանիկա աւելի պիտի ծանրացընեմ . իմ հայրս ձեզ խարազաններով խրատեր
15 է , բայց ես Ձ֊ով կարիճներով պիտի խրատեմ : Ան խնդրատուրը ժողովուրդին խնդիր մերժեց . Աստուածմէ եղաւ , որ Տէրը Աքիայեայ Սիլովնացի ձեռքով Նաբատեան Երոբոամին բան խօսքը հաստատէ :
16 Ու երբոր բոլոր Իսրայէլ տեսաւ որ խնդրատուրը իրենց մերժեց չըսաւ , ժողովուրդն ալ Թագաւորին պատասխան տուին ու ըսին , Մենք Դաւիթին բաժին ի՞նչ բաժին ունինք . ու Յեսսեի որդուին քով ժառանգութիւն չունինք . ով Իսրայէլ , քու ամէն մարդ իր վրաններդ դա- 17 ցին : Բայց Յուդայի քաղաքներուն մէջ բնակող Իսրայէլի որդւոց վրայ Բորոքամ թա-
18 գաւոր եղաւ : Եւ Բորոքամ Թագաւորը երբոր Հարկերուն վրայ եղող Ադոռամը խրկեց , Իսրայէլի որդիքը զանիկա քարերով քարկոծեցին , ու մեռաւ : Եւ Բորոքամ Թագաւորը արագապով կառքը հնծաւ , որ Երուսաղէմ
19 փախչի : Ա֊այդես Իսրայէլ Դաւիթի տանէն ապստամբեցաւ մինչև աս օր :

ԳԼ֊ ԺԱ

1 Բորոքամ երբ կը մտքի Իսրայէլը հնազանդեցնելու համար, բազմ Սնձերեայն կ'ուղեւորի : 3 Իր Թագաւորութիւնը կը զրաւցնէ պարիսպներ շինելով ու պաշարներ ժողվելով : 13 Քահանաները ու Ղեւտացիները , և անոնք որ Աստուծմէ կը վախնային՝ Երուսաղէմ կ'երթան : Երեքեան Թագաւորութիւնը կը զօրացընեն : 18 Բորոքամին կիներուն ու որդիները :

1 Ան Բորոքամ Երուսաղէմ եկաւ , ու Յուդայի ու Բենիամինի տունէն հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազմողներ ժողվեց , որ Իսրայէլի հետ պատերազմ ընեն , ու Թագաւորութիւնը Բորոքամին դարձընեն :
2 Աստուծոյ մարդուն Սեմայիայի Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ բսելով ,
3 Սողոմոնի որդւոյն Յուդայի Բորոքամ Թագաւորին , ու Յուդայի ու Բենիամինի մէջ եղող բոլոր Իսրայէլացիներուն
4 խօսիս ու բսես , Տէրը այսպէս կ'բսէ . Մի ելլէք , ու ձեր եղբայրներուն հետ մի պատերազմիք . ամէն մարդ իր տունը դառնայ . վասն զի աս բանը ինծմէ եղաւ : Ան Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրին , ու Երոբոամին վրայ երթալէն հետ կեցան :
5 Ան Բորոքամ Երուսաղէմ բնակեցաւ . ու Յուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ շինեց :
6 Բեթլէհէմը , Ետամը , Թեկուէն , (7) Բեթ-
8 սուրը , Սոքովը , Ոդոդամը , Գեթը , Մարեշ-
9 ան , Զիփը , Ադորայիմը , Լաքիսը , Ազեկ-
10 կան , Սարայան , Այեղոնը ու Քերբոնը շինեց , որոնք Յուդայի ու Բենիամինի մէջ պարսպաւոր
11 պատուար քաղաքներ էին : Եւ պարիսպները ամրացուց , ու անոնց մէջ գօրապետներ , և կերակուրի ու ձէթի ու գինիի շտեմարաններ ,
12 Ու ամէն մէկ քաղաքին մէջ վահաններ ու նիզակներ դրաւ . և զանոնք խիստ չատ ամրացուց . ու Յուդա ու Բենիամին անոր հպատակ էին :
13 Ան բոլոր Իսրայէլի մէջ եղող քահանաները ու Ղեւտացիները իրենց բոլոր տէմիներէն
14 անոր քովը ժողվուեցան . (Քանզի Ղեւտացիք իրենց արուարձաններն ու կալուածքները թողցին , և Յուդայի ու Երուսաղէմ գացին . վասն զի Երոբոամ ու անոր որդիքը զանոնք Տէրոջը քահանայութենէն մերժեր էին ,
15 ժեցին . Եւ անիկա բարձր տեղերուն համար ,

ու. Դիւաց հանար, ու իր չիմած տրիճերուն
16 հանար Իրին քարմիր գրաւ։) Եւ անոնց
եռանէն՝ խարտեաշի բոյոր ցեղերէն՝ խարտեաշի
Տէր Աստուածը ըսաւոնց վիճաստնիրը՝ իրենց
հայրերուն Տէր Աստուծոյն գոհ ընելու հանար
17 երուսաղէմ կ'երթային։ Ու Քաղդէի թագա-
ւորուհիները գօրացուցին, և Ազամներին զոր ին
Թագաւոր երկիր ատրուան մէջ ուժովցուցին.
քանզի երկիր ատրի Դանիէլին ու Ազամներին
ձամիրով լցուցին։
18 Եւ Թագաւոր Դանիէլ զոր էին Բերխանով-
Իի ազխիկը Մալկիէլիր իրեն կնիկ առաւ. Հան
Բեռանէ զոր էին Երկարին ազխիկը Արիքեւը։
19 Ու անոնկա զոր իներ Ծնաւ անոր. Բեռաւր,
20 Ամարիան ու Զաւոկ։ Եւ անոնկ եռիր Արի-
ոտղոմին ազխիկը Աստղան առաւ, որ անոր
Ծնաւ Արիան, Երիմին, Զիզան ու Աղոքոմ-
21 Իր։ Եւ Թագաւոր Արիոտղոմին ազխիկը Աստ-
ղան իր բոյոր հինիկերէն ու հարճերէն աւելի
կը սիրէր։ (Զաւոկ զի անոնկա աստուածիր հինի՝
ու վախաուն հարճ առեր էր։ և. քանաւոնիր
22 ազգ ու վախաուն ազխիկ Ծնաւ։) Եւ Թագա-
վոր Աստղան զոր ին Աբիան գրեր գրաւ,
այսինքն իր երդակիրներուն մէջ Իմշխաան։ քան-
23 զի գանիկա խազաւոր ընելու հետ ուներ։ Ու
խելացաւ Իրին ընելով՝ իր բոյոր ազգականներ
բոյոր Քաղդէի ու Ընդեռամիրի գաւառներուն
մէջ՝ բոյոր պզտիկ ու մեծ քարտիներուն մէջ
Թագաւոր ընելու։ և անոնց առաջ ազգաւոր
ատր։ ու չաւ հինիներ վիճաստց։

ԳԼ· ԺԹ

1 Թագաւոր Տէրը Թագաւորին հանար Աքաղին միջոցով կը պատմէր։ 2 Թագաւոր ու իշխաններէն Աստուծոյն քարոզը, Քնարէրը գործի գալով։ Կործանումն ազգաց կը Ծանի։ 10 Ոչ Ֆարաւոնի հետ։ 12 Թագաւորին Թագաւորութիւնը պինդ ու մեծ։

1 Ա. Երբոր Թագաւորին Թագաւորութիւնը
հաստատուեցաւ, ու ինքը զօրացաւ, Տէրո-
ջը օրէնքը Թագաւց, ու անոր հետ բոյոր Իս-
րայէլին ազ։
2 Ինչ Թագաւոր Թագաւորին հինդ երորդ տա-
րին Եղիզաստի Աքաղ Թագաւորը երուսա-
ղէմի վրայ եկաւ։ (քանզի Տէրոջը գ էմ ապրա-
3 ատին։ 4 Ամարիան ու Եղիզաստ։) Աքաղ հազար երկու
հարիւր կաւ քառ, ու վախաուն հազար ձիա-
ւորով Եղա։ ու անոր հետ Եղիզաստէն եկած
ժողովուրդը անթիւ էր, այսինքն Լիբիացիք
4 Համիացիք ու Եթովպացիք։ Եւ Թագաւորին

պարապաւոր քաղաքներէրը առաւ, ու մինչև
5 երուսաղէմ եկաւ։ Եւ Ազարիա մեծագործին
հետ Թագաւորին ու Թագաւորին իշխաններուն
գալուն Աքաղին երեսէն երուսաղէմ ժողովեր
էին, ու անոնց ըսաւ։ Տէրը գոգացէք ինձ
Դուք ալ հոգացիք, ու ես ալ ձեզ Աստ-
6 կին ձեռքը կը Թագաւորի։ Եւ խարտեաշին իշխան-
ներէրը ու Թագաւորը Իսրայէլի Աստուածն
7 Տէրը զոգաց եւ։ Ու երբոր Տէրը անոնց ես-
նարհիրը առաւ, Տէրոջը խօսքը Սեմեյիային
եղաւ՝ ըսելով, Անոնք խոնարհեցան։ պետի
չկործանցնեմ զանոնք, հապա անոնց քիչ մը
ազատութիւն պետի տամ, ու իմ բարկութիւնս
Աքաղին ձեռքով երուսաղէմի վրայ պետի
8 չիժտի։ Սակայն Անոնք ծառաներ պետի ըլ-
լան, որ Իմ ծառայութիւնս և երկրի Թա-
գաւորներուն ծառայութիւնը գիտնան։
9 գիտնան։ Ու Եգիպտոսի Աքաղ Թագաւորը
երուսաղէմի վրայ եկաւ, և Տէրոջը տանը
գանձերը՝ ու Թագաւորին տանը գանձերը
առաւ։ ամէնն ալ առաւ։ Սողոմոնին Իշխած
10 ոսկիէ առագաներն ալ առաւ։ Եւ Թագաւոր
Թագաւորը անոնց տեղը պղնձէ առագաներ
շինեց, ու գանոնք Թագաւորական տանը
գռան պահապան Իշխաններուն ընդ Առաքանց տակը
11 առիկանելուն ձեռքը յանձնեց։ Ու երբոր
Թագաւորը Տէրոջը տանը կ'երթար, առ-
հանդ ասիները կու գային գանոնք կը կրէին,
ու Նորէ գանոնք առաքանց ասիներուն խուցը
12 կը գարձնէին։ Ուսոի անոր խոնարհելուն
համար Տէրոջը բարկութիւնը անկէ գարձաւ,
ու ընդհանրապէս չկործանցուց։ Նաեւ Աս-
գային մէջ ազէկ բաներ կային։
13 Եւ Թագաւոր Թագաւորը երուսաղէմի մէջ
զօրացաւ, ու Թագաւորութիւնն բրաւ։ ու
Երբոր Թագաւորի Թագաւորութեց, քառասունե-
մէկ տարեկան էր, ու տասնեւեօթը տարի
Թագաւորութիւն բրաւ երուսաղէմի մէջ, ոյ-
սինքն Նաեւ քաղաքին մէջ՝ որն որ Տէրը ին-
քայէլի ամէն ցեղերէն ընտրեց՝ իր անունը հոն
դնելու համար։ ու անոր մայրը Ազիանասլի
14 էր Նաեւմա անունով։ Եւ անիկա չարութիւն
բրաւ, քանզի իր սիրտը չուղղեց որ Տէրը փր-
15 տրէ։ Ու Թագաւորին առաջին ու վերջին
գործերը՝ ահա Անդիային մեծագործին գրքին
մէջ Նաեւ Ազգագրի տղոց պատմութիւնը
մէջ գրուած են։ Եւ Թագաւորին ու Քերո-
թոմիին մէջտեղը մեծ պատերազմ կար։
16 Ու Թագաւոր իր հայրերուն հետ քնացաւ,
և Դաւիթի քաղաքին մէջը Թագաւեցաւ։ ու

Ե Գիր · ԺԹ · ՃԻ · ա ·
Կար · Ժ · ՁԹ ·
2 Գ Թագ · Ժգ · ԼԸ ·
Ժգ · Ա · Ձիւ · Ժգ ·
Ա ·
3 Գ Թագ · Ժգ · ԼԱ ·
Ժգ · ԼԱ ·
4 Տիս գԼ · ԺԱ · ԻԶ ·
ԺԱ · ԼՀ ·
Ե Գիր · Ժգ · ԼԸ ·
Ա Թագ · Ժգ · ԼԸ ·
Ա Թագ · Ժգ · ԼԸ ·
Ա Թագ

անոր տեղը [1]անոր որդին Արխա Թագաւոր եղաւ։

ԳԼ· ԺԹ

1 Եւ Յեհոթսաֆատ Թագաւորին առաքեալ թերթ-
ապին՝ Յուդայի վրայ Արխա Թագաւորից ։
2 Անիկա երեսապատի մէջ երկար տարի Թագա-
ւորութիւն բրաւ ։ և անոր մերը անունը [1]Մի-
քայիա էր ։ — Գաբաայի Ուրիէլին աղջիկն
էր ։ և Արխային ու Յեհոթսաֆատին միջտեղը
3 պատերազմ կար ։ Եւ Արխա զօրաւոր ու պա-
տերազմէ զօրքերով՝ չորս հարիւր հազար
բնակիր մարդոցմով պատերազմելու պատրա-
ստուեցաւ ։ Յեհոթսաֆատ ալ անոր դիմացը [2]ե-
լաւ՝ ութը հարիւր հազար բնակիր զօրաւոր
ու պատերազմէ մարդոցմով ։
4 Եւ Արխա երթեւմի լեռնականդին [1]Սեմարիմ
լեռանը վրայ կայնեցաւ ու բաւ , Ով Ե-
ղոթսաֆատ ու բոլոր Իսրայէլ , լսեցէք ինձ
5 Դուք գիտնալու չէք որ Իսրայէլի Տէր Ա-
ստուածը [1]Իսրայէլի վրայ Թագաւորութիւնը յա-
ւիտեան Դաւիթին ու անոր որդուոցը տուած
6 է [1]աղի ուխտով ։ Եւ Դաւիթի որդուոյն Յոր-
մինին ծառան Նաբատեան Յեհոթսաֆատ ատ
7 եաւ ։ ու Տէրը անդրադարձաւ ։ Եւ
անոր քովը [1]գաստրկեցաւ ու անօրէն մար-
դիկ ժողվեցան , ու Աղամներին որդուոյն Ո-
բադիային դէմ կռուեան ։ քանզի Յեհոթսաֆատ մեռ-
կասական ու փախչոտիկ ըլլալով՝ անունը
8 դէմ չդրաւ ։ Եւ հինգ գաւառ չտուաւ ըլլալ
նուագ համար , ու Յեհոթսաֆատին [2]ձեռքի շինած
աստուածները՝ ան ամէն արձիները ձեր քովը
բլլալուն համար , Գաւիթին որդուոյը ձեռքը
եղող Տէրոջը Թագաւորութեանը դէմ կռնալ
9 կու մտածէ ։ [1]Մինչեւ գաւ Տէրոջը քահանա-
յներն՝ Ահարոնի որդիներն ու Ղեւտացիները
գաւթա չորրէ , և ուրիշ երկիրներուն մարդ-
կութեան պէս ձեզի քաւութիւն չորրէ ան բոլոր
մարդիկը , [2]պատեր մէկ պատարակով ու հօմիր
խոյերով կառպային [3]գիրներ նուիրելու , որ
10 չաստուածներու քաւիմ ըլլան ։ Քոյր մեր Ա-
ստուածը կ'ուզան է , ու մենք գանիկա չմո-
պուցինք ։ և Տէրոջը ծառայութիւնն բնող քա-
հանաներն Ահարոնի որդիքն են ։ ու Ղեւտա-
11 յիներն [1]նոցա պաշտօնին վրայ են ։ [2]Եւ ամէն
առաջ ու ամէն իրիկուն Տէրոջը ոգեկանե-
ներ կը [3]ծխցնեն , ու անուշահոտ խունկ կը
ծխեն ։ Ու մեզատեր անգամին վրայ առաջա-
նորդութեան հացերը կը շարեն , և ամէն իրիկուն
ժամեղրա համար՝ ոսկիէ աշտանակը ու անոր
ճրագներըը կը դրդռեն ։ քանզի մենք մեր
Տէր Աստուծոյն պահպանութիւնը կը պահենք ,
12 բայց դուք զանիկա մերժեցիք ։ Եւ ահա Ա-
ստուած ինքը մեր հետն է՝ [1]իր իշխանը բլլա-
լու ։ Նաեւ անոր քահանաները ազդարարու-
թիւնն փողերով , որ ձեզի դէմ հնչեցնեն ։
Իսրայէլ , ով իսրայէլի որդիք , [2]ձեր հայրերուն
Տէր Աստուծոյն հետ մի պատերազմիք ։ քան-
զի գուք յաջողութիւն պիտի չգտնէք ։
13 Բայց Յեհոթսաֆատ գաղտնականներըը գար-
ձուց , որ անոնց հետէն գան ։ ու Իսրայէլին
Թագաւորեանց առջեւն էլան , ու գաղտնականնե-
14 րը անոնց հետէն էլան ։ Եւ Թագաւորեանք գար-
ձան նայեցան որ պատերազմէ իրենց առջեւէն
ու հետէն էր , ու Տէրոջը ազգակիցներն ։ և
15 քահանաները փողերը հնչեցուցին ։ Ու Թա-
գաւորի մարդիկը ազգակ վերցուցին ։ ու երբոր
Թագաւորի մարդիկը ազգակեցին , Աստուած
[1]Յեհոթսաֆատին ու բոլոր Իսրայէլը Արիայէն ու
16 Թագաւորեան առջեւը զարկաւ ։ Եւ Իսրայէլի որ-
դիքը Թագաւորեան առջեւէն փախան ։ ու Ա-
17 ստուած անոնց ձեռքը մեռնելց զանոնք ։ Եւ
Արխա ու իր զօրքը մեծ կոտորած բրին անոնց
մէջը ։ ու Իսրայէլէն հինգ հարիւր հազար
18 բնակիր մարդիկ ազատնաւած [1]եկան ։ Աստուն
Իսրայէլի զօրքին նուաճելցան ։ ու Թագաւոր
զօրքին [2]բրինց Տէրոջը ձեռքը Աստուածոյն
19 ապաւինեցան համար շատ գաան ։ Եւ Արխա
Յեհոթսաֆատին հարցածնց , ու անկէ քաղաքները
աստ , այլընդքն բնեմէրը ու անոր գեղերը ,
և Յեհոնաան ու անոր գեղերը , ու [1]Եփրոնը ու
20 անոր գեղերը ։ Եւ Յեհոթսաֆատ Արիայէն օրէ-
նուն մէջը մէյ մէկ ալ չկրցաւ շատ գանել ։ ու
Տէրը [2]գանիկա զարկաւ ։ ու [3]մեռաւ ։
21 Եւ Արխա ուժովցաւ , ու իրեն տասնուչորս
կնիկ առաւ , և քառասուերկու տարի ու տասնե-
22 ւմեկ աղջիկ ծնաւ ։ Ու Արիայէն Յեհոթսաֆատ
պատմեցին , և անոր գործքերը ու խոս-
քերը [1]Ադոյի մարգարէին յիշատակարանին
մէջը գրուած է ։

ԳԼ· ԺԹ

1 Ուստի Արիայէն անոր յաջորդելով՝ կռապաշտութիւնը կը փո-
քրցնէ ։ և ու խորշոմութիւն առնելով իր Թագաւորութիւ-
նը կը զօրացնէ բերդերով ու գաշտերով ։ Ուստ Աստուծոյ
պատգիներով ջնջուելն կը յայտնի ։ ու Եհուային
խիստ շատ ատոր կառնէ ։

1 Եւ Արխա իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու
գանիկա Դաւիթի քաղաքին մէջը Թաղեցին ։
և անոր տեղը անոր որդին [1]Ասա Թագաւոր

---

1 ք Թագ · ժգ · 31 ։
— ք Թագ · ժէ · 1 ։
եւ ։
2 [1]Յեհ · գիմ · 32 ։
3 [1]Յեհ · ժգ · 33 ։
4 Երէ · պատերազմէ

[1]Շարեց
5 Յեհ · ժը · 33 ։
6 ը Թագ · ժը · 33 ։
7 Յեհ · ժը · 33 ։
8 [1]Յեհ · ժը · 33 ։
9 ք Թագ · ժը · 33 ։
10 [1]Յեհ · ժը · 33 ։
11 ք Թագ · ժը · 33 ։

ժը · 33 ։
1 Դատ · բ · 1 ։
2 ք Թագ · ժը · 33 ։
3 Դատ · ժ · 6 ։
4 Դատ · ժ · 10 ։
5 Դատ · ժ · 13 ։
6 Դատ · ժ · 16 ։
7 Դատ · ժ · 20 ։

1 Տէր Նէ · իթ · 1 ։
Դատ · ը · 1 ։
2 Դատ · ժ · 4 ։
3 Դատ · ժ · 33 ։
4 Դատ · ժ · 38 ։
5 [1]Ամն · ժ · 33 Սամ · իը · 1 ։
6 Յեհ · ժէ · 3 ։

1 — Թագ · իե · 33 ։
2 ք Թագ · ժգ · 33 ։
3 Դատ · ժը · 33 ։
— ք Թագ · ժէ · 1 ։
եւ ։

եղաւ . սեռը օրերը՝ երկիրը ապա ապրի հան-
2 գաւառիքն գաւս . Ո՛ Աստ իր Տէր Աս-
ատծոյն ասլիեր բարի և ուղիղ եղածը բրաւ .
3 Ո՛ . օտար ազգերեն անգամներէն , ու ⁵բարձր
տեղերը վերցուց , և տարձանները կտրեցուց ,
ու Աստարտիի կուռքերը կորզ կորզ բրաւ .
4 և Ե՛ս Գաւդացիէն հրամայեցի որ իրենց հայրերուն
Տէր Աստուածը փնտռեն , ու օրէնքը ու պա-
5 տուիրանքները կատարեն . և Ե՛ս Գաւդացիեն ա-
մէն քաղաքներէն բարձր տեղատեղերը , ու
արեգակին կուռքերը վերցուց . ու իր աս-
6 նակ թագաւորութիւնը հանդիստ էր . և Ե՛ս ա-
նոնց Գաւդացի մէջ պատուական քաղաքներ
չթողեց . քանզի ան ազգութիւնքեն մէջ երկիրը
հանգստութիւն կը գտնէր , ու անոր հետ
պատերազմ ըլլալ չկար . վասն զի Տէրը անոր
7 հանգստութիւն տուաւ . և Ա՛ն Գաւդացիէն
բրաւ , Աս երկիրը քանի որ մեր ⁶իշխանու-
թիւնեն ասկէ է , ու քաղաքները շինենք ,
ու գետնէք պարիսպներով , աշտարակներով ,
դուներով ու նետերով շրջապատենք . քանզի
մենք մեր Տէր Աստուածը փնտռեցինք , —
փնտռեցինք Հանուր՝ ամէն կողմնէն մեզի
հանգստութիւն տուաւ . և Ե՛ս ըլլալ չթողեցին ,
8 ու յաջողութիւն գտան . և Ա՛ս՝ Գաւդացիէն
վեհան ու նետող կրող երեք հարիւր հազար
գործ , ու բնակութիւնէն ապահով կրող ու ա-
զեղ քաշող երկու հարիւր ութսուն հազար
գործ ունէր . ատոնք ամէնը զօրաւոր կռիւնե-
ներ էին ։
9 ⁷Ո՛ . Եթէոփացի Զարա հազար անգամ հա-
զար զօրքով ու երեք հարիւր կառքով անոնց
10 վրայ եկաւ , ու մինչև ⁸Մարեսա եկաւ . և Ե՛ս
Աստ անոր դիմացը եկայ . ու Մարեսայի Սե-
փեղա ձորին մէջ պատերազմի շարուեցան ,
11 և Ա՛ս Աստ իր Տէր Աստուծոյն ապաւինեց , ու
բրաւ , Ով Տէր , ⁹քու ասլիեդ ապրելութիւն
մէջ չկայ բնչ չսեպով և բնչ ⁺քիչով օգնութիւն
ընելու մէջ . մեզի օգնութիւն բրէ , ով Տէր
Աստուած մեր , որովհետև քեզի ապաւինե-
ցանք , ու ¹⁰սա բազմութիւնովս վրայ քու ա-
նուանովդ եկանք . ով Տէր , մեր Աստուածն
դուն ես . մի թողար որ մարդը քեզի գէմ
12 զօրանայ ։ և Ե՛ս Տէրը ¹¹եթէոփացիները Աս-
դիոն ու Գաւդացիէն ասլիները գարիաս . ու եթէ-
13 ոփացիք փախան ։ և Ա՛ս ու անոր հետ ե-
ղած ժողովուրդը զանոնք մինչև ¹²Գերարա հա-
լածեցին . ու եթէոփացիք իրենք , և անոնց
վրայ կիներ գութիւն չմնաց . քանզի Տէրոջը
առջևը ու անոր բանակին առջևը խորտա-
14 կեցան . ու խիստ շատ աւար առին ։ և Գե-
րարայի բոլորտիքը եղած ամէն քաղաքները
զարկին . քանզի Տէրոջը վախը անոնց վրայ
եկաւ . ու ամէն քաղաքները կողոպտեցին .
15 վասն զի անոնց մէջը շատ աւար կար ։ և Ե՛ս
²Հաւերաներն վրանները ալ զարկին , ու խիստ
շատ ոչխար և ուղտ առին , ու Երուսաղէմ
դարձան ։

Գլ . ԺԵ

1 Ա՛ն Ասարիայի հետ ու Խորհրդեան պատգամեաց հոգիեն
հետ Ընդորհա մարգարէին Խորհրդեան քաղաքեանդ Ա՛ստա-
ծոյ հետ հանդիստ ու խոր մը կ՚ըլլայ . և իր մէջը Աստած
սիրեցեալներ կը համէ՝ անոր կատարեալ ընծայ համար . և
ու ան իրեն ասած բաները Ասարեայի առնը կը առնէ . ու երկար
ժամանակ խաղաղութիւն կը փնտռէ ։

1 Ո՛ . Ովեդեդի որդւոյն Ազարիայի վրայ ՚Աս-
2 տուծոյ Հոգին եկաւ . և Ասային առջևը ել-
լելով բսաւ անոր , Ով Աս ու բոլոր Գաւդա
ու Բենիամին , լսեցէք ինծի կրկի ։ Տէրը ձեզ
դի հետ կ՚ըլլայ , քանի որ դուք անոր հետ
եք . ու ³Իմ որ գտնիկա փնտռէք , գտնիկա
կը գտնէք . բայց ³Իմ որ դանիկա թողուք ,
3 անիկա ձեզ պիտի թողու . և Ի՛սրայէլ
երկար ժամանակ առանց ճշմարիտ Աստծոյ ,
առանց ⁴սորվեցնող քահանայի , ու առանց
օրէնքի մեացեր էր . ⁵բայց ⁴Իրենց նեղութիւնեն
մէջ՝ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն դարձան , ու
4 գտնիկա փնտռելով գտան ։ և Ե՛ս ատոնց
ձեռքը եղողին ու մեծագործութիւնը չը-
կար . քանզի երկիրներուն բոլոր բնակչացը
6 մէջ շատ խռովութիւններ կար . ⁶Ու ազգ ազ-
գի հետ ու քաղաք քաղաքի հետ կը զար-
նուէր . ⁷քանզի Աստուած ամէն նեղութիւն-
7 ներով զարհուրեցուց զանոնք . և Ե՛ս Հոնոս գու-
գործացէք , ու ձեռքերնիդ չթուլնայ . վասն
զի ձեր գործքին վարձքը կայ ։
8 և Ա՛ս ատ խօսքերը՝ ու Ովեդեդ մար-
գարէին մարդարէութիւնը լսելով՝ գօրացաւ ,
և Գաւդայի ու Բենիամինի բոլոր երկրէն , ու
⁸Եփրեմի լեռնէն իր ասած քաղաքներէն պըղ-
ծութիւնները վերցուց , ու Տէրոջը սեռնուն
առջևը եղող Տէրոջը սեղանը նորոգեց ։
9 և Ե՛ս բոլոր Գաւդան ու Բենիամինը , ու ⁹Եփ-
րեմէն և Մանասէէն ու Շմնունէն անոնց քո-
վը գտնուած պանդուխտները ժողվեց . քանզի
Իսրայէլէն շատ մարդ իսկ անոր կողմն անցան ,
տեսնելով որ անոր Տէր Աստուածը անոր
10 հետն է . և անոնք Ասային թագաւորութեա-
նը տասնհինգերորդ տարուն երրորդ ամի-
11 սը Երուսաղէմ մէջ ժողովեցան . ¹⁰Ու ան օրը
իրենց ¹բերած աւարէն Տէրոջը գոհ ըրին .
եօթը հարիւր արջառ ու եօթը հազար ոչ-

ր Տ՚ն գ Քաղ . ժէ . ԺԱ . Գէ . ժե . ՃՀ .
ր Նր . էգ . ՃՀ .
ր գ Քաղ . ժա . ՃԱ .
. Նշէ . աստ՚ն է .
ե Գէ . ժգ . ԺԱ .
ջ Ճ՚ն . ժե . ԺԱ .

ը Նր . ժգ . ՃՀ . Գէ . ժգ . ՃԱ . Ճ՚ն . ին . ՃՀ .
թ Նշ . ժգ . ՃՀ . Քաղ . ժգ . ԺԱ .
ժ ա Քաղ . ժե . ԺԱ . Ամաղ . ժգ . ՃԲ .

ի Գէ . ժգ . ՃՀ .
լ Ձն . ժ . ՃԲ . ի . ՃԱ .
խ Ձն . լ . ՃԱ . Գէ . ժե . ՃԲ .

= Քաղ . ին . ՃԲ . Գաղ . գ . ՃՀ . Գէ . ի . ՃԱ . ին . ՃՀ .
ո Ճ՚ն . ին . ՃՀ . Հմ . ե . ՃԱ . իբ . ՃԲ . Գէ . էգ . ՃՀ . ՃԳ . Նրեմ՚ն . ին .

ՃԳ . Ճ՚ա . է . ՃՀ .
պ Գէ . ին . ՃՀ .
ր Ովե . գ . ՃԱ .
ս Գէ . ժգ . ՃԲ .
տ Ճ՚ն . ին . ՃՀ .
ր Օր . գ . ՃԲ .
ց Գաղ . ժե . ՃԱ .
ՃՀ . Ճ՚ա . ին . ՃՀ .

ւ Ը՚ա և՚ա . ը Ա՚ա . Ք՚ա . Ճ՚ն . Ովե . գ . ՃՀ . Ա՚ա . ին . ՃՀ .
ր Գէ . ժգ . ՃԲ .
ք Գէ . ժա . ՃԲ .
օ Գէ . ժգ . ՃԲ .
ֆ Գէ . ժգ . ՃԲ .

12 խար · եւ ՚ասխա բրէն որ իրենց հայրերուն
Տէր Աստուածը բոլոր պատով ու բոլոր հոգի-
13 ով ինդրեն · ՚նէ ով որ խոստովին Տէր Աս-
տուածը չհետուէ , թէ պզտիկ և թէ մեծ ,
թէ էրիկ մարդ և թէ կինիկ բլլայ ՚մեղցուի ·
14 ու մեծ ձայնով , և ցնծութիւնն ազգակով ,
ու փողերով ու չէմփոներով Տէրոջը երդուան
15 բրին · եւ բոլոր Յուդա ան երդումին վրայ
ուրախացան · քանզի իրենց բոլոր պատովը եր-
դում բրին , ու ՚իրենց բոլոր կամքովը իրե-
նց ՚ծնեալ զաւակ զանիկա · ու Տէրը ամէն կող-
մանէ հանգստացուց զանոնք ·
16 Եւ Աստ թագուհուր իր ՚մայրը ՚Մաաքան
ալ ան՚ինամեցնել հանեց · վասն զի անիկա Աս-
տարովթին կառք չուներ էր · խակ Աստ անոր
կառքը կտրեց ու փշրեց , ու կեդրան հե-
17 ղեղաձին մէջ այրեց · Բայց ՚բարձր տեղերն
քը խոստովին չվերցան · սակայն Ասային սիր-
տը իր կեանքը բոլոր օրերուն մէջ ուղիղ էր ·
18 Ու իր հօրը նուիրած ու իր նուիրած բաներ-
րը՝ արծաթիր ու ոսկին ու անօթներըր Աստ-
19 ծոյ տունը տարաւ · Ու մինչև Ասային թա-
գաւորութեանը երեսունհինգերորդ տարին
պատերազմ չեղաւ ·

ԳԼ · ԺՋ

1 Աասային թագաւորութեանը երեսունհինգե-
րորդ տարին՝ ՚Իսրայէլի Բաասա թագաւորը
Յուդայի դէմ եկաւ , ու Ռաման շինեց , ՚որ
Յուդայի Ասա թագաւորին երկրէն մուտք չ-
2 մնայ · Ու Ասա Տէրոջը տաճար ու թա-
գաւորութեան տաճարէն արծաթ ու ոսկի
հանեց , ու Դամասկոս բնակող Ասորւոց թա-
3 գաւորին՝ Բինհադադին խրկեց՝ ըսելով , Իմ
ու քու միջդ , և իմ հօրս ու քու հօրդ միջը
դաշնակցութիւն կայ · ահա քեզի արծաթ ու
ոսկի կը խրկեմ · եկուր , խոստովին Բաասա
թագաւորին հետ ունեցած դաշնակցութիւնդ
4 ուրբ , որ անիկա իմ վրայէս ետ դառնայ · Ու
Բինհադադ Ասա թագաւորին խօսք մտիկ բրաւ ·
և իր զօրագլուխները Իսրայէլի քաղաքներուն
վրայ խրկեց · ու Իյոնը , Դանը , Աբէլբեթմաքի
ու Նեփթալիմի բոլոր շտեմարանին քաղաք-
5 ները զարկին · Եւ Բաասա ՚դադը լսելով՝
Ռաման շինելէն ետ կեցաւ , ու գործը գադ-
6 բնցաւ · Ուստի Ասա թագաւորը բոլոր Յու-
դան առաւ , ու Բաասային շինած Ռամային
քարերը ու փայտերը վերցուցին · ու անոնց-
մով Գաբան ու Մասփան շինեց ·
7 Եւ անոնատեր ՚Ասային անոնատեղը Յուդայի
Ասա թագաւորին եկաւ , ու անոր բաւ ,
՚Որովհետև դուն Ասորւոց թագաւորին ապա-
ւինեցար , ու քու Տէր Աստուածդայ չապա-
ւինեցար , անոր համար Ասորւոց թագաւորին
8 զօրքը քու ձեռքէդ ազատեցաւ · Մինչ ՚Ե-
թովպացիք ու ՚Լիբէացիք խիստ շատ կառ-
քերով ու ձիաւորներով՝ բազմութիւն զօրք
չէի՞ն · բայց պատճառ դուն Տէրոջը ապաւի-
9 նելուդ , զանոնք քու ձեռքդ մատնեց · ՚Քանզի
Տէրոջը աչքերը բոլոր երկիրը կը դիտեն ,
որ իրեն ուղիղ սրտով յարգողներուր ուժգնօրէն
ոգնական բանին մէջ անձնուիրեն բրիր · ասկէ
10 ետքը ՚պատերազմներ պիտի ունենաս · Եւ
Ասա այն անոնատեղին պզտկացաւ , ու ՚զայրկա
բաւական դրաւ · վասն զի սա բանին համար
խիստ բարկացաւ անոր · ու անոնատեր Աս
ժողովրդեն մէկ քանիներըր հարստահարեց ·
11 ՚Եւ Ասային առաջին ու վերջին պատմու-
թիւնը՝ ահա Յուդայի ու Իսրայէլի թագա-
12 ւորներուն գրքին մէջ գրուած է · Եւ Ասա իր
թագաւորութեանը երեսունհինգերորդ տա-
րին՝ ատրի հիւանդացաւ · ու անոր հի-
ւանդութիւնը ծանրացաւ · և իր հիւանդու-
թեանը մէջն ալ ՚Տէրը չփնտռեց , հապա քր-
13 ժիշկները ետքէն ՚Եւ Ասա իր հայրերուն հետ
քնացաւ · ու անիկա իր թագաւորութեանը
14 քառասունմէկերորդ տարին մեռաւ · Ու
զանիկա Դաւթի քաղաքին մէջ՝ իրեն հատար
փորած գերեզմանը թաղեցին · և զանիկա
՚խունկերով ու խառնուրդի արուեստին գա-
նազան բաղադրութիւններով լեցուն անկո-
ղինի մը մէջ պատկեցուցին , ու անոր վրայ
խիստ շատ խունկ ծխեցին ·

ԳԼ · ԺԻ

1 Ե՚ւ անոր տեղը անոր որդին ՚Յոխաֆաթ
թագաւոր եղաւ , ու Իսրայէլի դէմ զօրացաւ ·
2 Եւ Յուդայի ամէն պատրաստուր քաղաքներուն
մէջ զօրքեր դրաւ , ու Յուդայի երկրին մէջ՝

ու Էաներ հօրը Ասային առաւ Եփրեմի քա-
զաքներուն մէջ բնդգ ազատ գօրքեր դրաւ։
3 Եւ Տէրը Յոսեփայ հետ էր. քանի մը-
կա իր հօրը Դաւիթին առջի ճամբաներուն
4 մէջը քալեց, ու Բահապիմ չփնաուեց, Հա-
զար իր հօրը Աստուածը փնտուեց, անոր պա-
տուիրանքներուն մէջը քալելով, և չէ թէ
5 Իսրայէլին ըրածին պէս ընթացաւ։ Եւ Տէրը թա-
գաւորութիւնը անոր ձեռքին մէջը հաստա-
տեց. ու բոլոր Յուդա Յոսեփայ բնակա-
նները կու տար. Էև անոր հարստութիւնը ու
6 փառքը չատցաւ. Ու անոր սիրտը Տէրոջը
ճամբաներուն մէջ բարձրացաւ. և Եհովան
բարձր ունէրը ու Աստարովթի կուռքերն
ալ Յուդայէն վերցուց։
7 Եւ իր թագաւորութեանը երրորդ տարին՝
իր իշխաններըն՝ Բէնհայիլը, Աբդիան, Զա-
քարիան, Նաթանայէլը ու Միքիան իսրկից,
Էոր Յուդայի քաղաքներուն մէջը սորվեցնէին.
8 Եւ անոնց հետ ունէին Սեմիրամոթ, Նաթանիա,
Զաբադիա, Ասայէլ, Սեմիրամոթի, Յոնաթա-
նիա, Ադոնիա, Տոբիա ու Տոբադոնիա Ղե-
ւտացիները. նաեւ անոնց հետ՝ եղիսամա ու
9 Յովրամ քահանաները. Էու Յուդայի մէջ կը
սորվեցնէին, ու Տէրոջը օրինաց դիրքը ա-
նոնց հետն էր, և Յուդայի ամէն քաղաքնե-
րը կը պտըտէին ու ժողովուրդին կը սորվե-
ցընէին։
10 Եւ Յուդայի բոլոր երկիրներուն
բոլոր թագաւորութիւններուն վրայ Էտէրոջը
վախը ինկաւ, ու Յոսեփայ հետ պատե-
11 րազմ չըրին։ Եւ փղշտացիներէն ալ Էոմա-
փատին բնծաներ ու հարկի տակ կը բերէին. և
Արաբացիներն ալ՝ հաւերէն ութը հազար ութը
հարիւր խոյ, ու ութը հազար ութը հարիւր
12 նոխազ կը բերէին անոր։ Եւ Յոսեփատ կը-
թալով խիստ մեծցաւ, ու Յուդայի մէջ բեր-
13 դեր, ու չռեւնդանի քաղաքներ շինեց։ Եւ
անոնց Յուդայի քաղաքներուն մէջ շատ գործ-
քեր ունէր, ու Երուսաղէմի մէջ զօրաւոր
կտրիճներ ու պատերազմել սիրող մարդիկ
14 Եւ ատոնց հօրը թիւը իրենց տոհմերուն
համեմատ. Յուդայի հազարապետներէն՝
Եդնա իշխան, ու անոր հետ երեք հարիւր
15 հազար զօրաւոր կտրիճներ. Եւ անկէ ետքը՝
Յոհանան իշխան, ու անոր հետ երկու հա-
16 րիւր ութսուն հազար սիրող իւր. Եւ անկէ ետ-
քը՝ Զիքրիի որդի Ամասիան, Էոր Տէրոջը
Նաբատաւթն էր, ու անոր հետ երկու հա-
17 րիւր հազար զօրաւոր կտրիճներ. Ու Բենիա-
մինէն՝ զօրաւոր կտրիճ եղիսատան, և անոր
հետ երկու հարիւր հազար ապիւռատար ու
18 տապարաւոր սիրող իւր. Եւ անկէ ետքը՝ Յով-
զաբատ, ու անոր հետ հարիւր ութսուն հա-
19 զար պատերազմելու սիրող իւր։ Ասոնք էին թա-
գաւորին ծառայութիւն ընծայողը, բաց ի հան
սիրող այնմէն՝ որոնք թագաւորը բոլոր Յուդա-
յին պարսպաւոր քաղաքներուն մէջը դրաւ։

ԳԼ· ԺՐ

1 Յոսեփատ Ընդարին հետ խնամութիւն ունենալով, անոր հետ Յեզրէլ-լարտագի վրայ պատերազմի կերթայ. կը հա-
մարի, և Ընդարը սաստիկ մարգարէներէն խրատներ պա-
տուիրին մէջ կը պահէ. Միքիային ըսածին համաձայն։

1 Եւ Յոսեփատ Էխոսա չատ հարստութիւն
ու փառք ունենցաւ. և Էի Քաաբին հետ խնա-
2 մութիւն ըրաւ։ Էու մէկ քանի տարիէն ետ-
քը Յասնոփոս իջաւ Աքաաբին՝ և Աքաաբ
անոր՝ ու անոր հետ եղող ժողովուրդին խիստ
շատ ոչխարներ ու արջառներ սպրդիկ, ու
զանիկա Տամոդից որ Յասնոփ-գաղատ կ'ելլէ։
3 Եւ Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորը Յուդայի
Յոսեփատ թագաւորին ըսաւ, Ինծի հետ
Յասնոփ-գաղատ կ'երթաս. ու անոնք անոր
ըսաւ, Ես քեզի պէս եմ, ու իմ ժողովուրդս
քու ժողովուրդդ. պէս է. ու քեզի հետ պա-
տերազմի կ'երթանք։
4 Եւ Յոսեփատ Իսրայէլի թագաւորին ը-
5 սաւ, Հիմա Էտէրոջը խօսքը փնտռէ։ Ու Իս-
րայէլի թագաւորը մարգարէները ժողվեց,
որոնք չորս հարիւր հոգի էին, ու անոնց ը-
սաւ, Յասնոփ-գաղատ երթայ պատերազմիլ
երթամ, Էին եմ կենամ. ու անոնք
ըսին, Գնա. վասն զի Աստուած ընդդիմա-
6 դարձը ձեռքը պիտի տայ։ Եւ Յոսեփատ
ըսաւ, Ա՛ն տակը Տէրոջը ուրիշ մարգարէ մին
7 ալ չկայ, որ անոր հարցընենք. Ու Իսրայէլի
թագաւորը Յոսեփատին ըսաւ, Կայ մէկ ու-
րիշ մարդ մին ալ, որուն միջոցովը Էնոյ Տէ-
րոջը հարցընել. բայց ես զանիկա կ'ատեմ.
քանզի ինծի համար աղէկ մարգարէութիւն
չըներ, հապա միշտ դէշ. անիկա Յեզրէլի
որդին Միքիան է։ Եւ Յոսեփատ ըսաւ,
Թագաւորը այդպէս չպիտի։
8 Ու Իսրայէլի թագաւորը ներքինի մը կան-
չեց, ու ըսաւ, Յեզրէլի որդին Միքիան շու-
9 տով հոս բեր։ Եւ Իսրայէլի թագաւորը ու
Յուդայի Յոսեփատ թագաւորը՝ Սամարիա-
յի դրանը առջեւի հրապարակին մէջ ամէն
մէկը իր գահուն վրայ նստած՝ իր պատոնին
վրայ նստեր էր. ու բոլոր մարգարէները ա-
10 նոնց առջեւը մարգարէութիւն կ'ընէին։ Եւ
Քանաանայի որդին Սեդեկիա իրեն երկաթէ
եղջիւրներ շինեց, ու ըսաւ, Տէրը այսպէս
կ'ըսէ. Ասորիները ասանցմով պիտի զարնես,
11 մինչև որ զանոնք բնաջինջ ընես։ Բոլոր մար-

գոբէներն ալ այնպէս՝ կը մնայ արեւանային ու
կ՚ըսէին , Յառնիմ-գոտպատ եղիր , ու յա-
ղագս քեզնէ պիտի ունենամ , և Տէրը ե-
քաղաւորին ձեռք պիտի տայ ։
12 Ու Մէլքիան կանչելու գացած մարդը խո-
սեցաւ անոր՝ բանիով , Ահա այն մարդուն
րը մէկ բերդով քաղաւորին հասնիր բարու-
քեն խոսեցան · քազ քու խօսքդ ալ անոնց
մէկուն նման պէս ըլլայ , ու բարութիւն խո-
13 սէ ։ Իսկ Մէլքիա բարւ , Տէրը կենդանի է որ
Իմ Աստուածս ինչ ինչ որ ըսէ , ան պիտի
խօսիմ ։
14 Ու երբոր անիկա քաղաւորին եկաւ , քա-
գաւորը անոր բարւ , Ով Մէլքիա , Յառնիմ-
գոտպատ պատերազմելու երթա՞նք , թէ ետ
կենամ ։ Ես անիկա բարւ , Երթ , ու յա-
ղագս քեզնէ պիտի ունենամ · ու ձեր ձեռքը
15 պիտի տրտութիւն ։ Ես քաղաւորը անոր բարւ ,
Միւնդ քանի՞ անգամ երդմնցնեմ քեզ , որ
Տէրոջը անունովը ճշմարտութիւն միայն խօսիս
16 ինձի ։ Ու անիկա բարւ , Բոլոր Իսրայէլը Հովիւ չու-
նեցող ոչխարներու պէս՝ լեռներու վրայ ցր-
ուած տեսայ · և Տէրը բարւ , Աստուած ասոր
չունին · ամէն մարդ խաղաղութեամբ քազ իր
17 տունը գառնայ ։ Ես Իսրայէլի քաղաւորը քով-
տարտուին բարւ , Քեզի չէ՞մ որ անիկա ինձի
համար ազէկ մարգարէութիւն չընէր , Հապա
18 գէշ ։ Ու Միւնդ բարւ , Ութիւն Տէրոջը խօս-
քը մտիկ երէք · Տէրը իր աթոռին վրայ նս-
ուած տեսայ · ու երկնից բոլոր զօրքերը ա-
19 նոր աջ կողմն ու ձախ կողմն կայնած էին · Ես
Տէրը բարւ , Խորտիլի Աքաաբ քաղաւորը
պիտի կրնայ խաբել , որ Յառնիմ-գոտպատ
եղլէ , ու կորսուի · և մէկը այսպէս՝ ու միւսը
20 այնպէս բարւ ։ Ու մէկ հոգի մը ելաւ , և
Տէրոջը առջեւը կայնեցաւ , ու բարւ , Ջանիկ
կա ես կը խաբեմ ։ Ես Տէրը անոր բարւ , Ի՞նչ
21 միջոցով ։ Ու անիկա բարւ , Ելլեմ , ու ա-
նոր բոլոր մարգարէներուն բերանը սուտ ոգի
ըլլամ · և Տէրը ըսաւ , Դուն պիտի խա-
բես , ու պիտի յաղթես · ելիր ու այնպէս ըրէ ։
22 Եւ հիմա ահա Տէրը սուտ քու մարգարէնե-
րուդ բերանը սուտ ոգի դրեր է · բայց Տէ-
րը քեզի համար չարիք խօսեցաւ ։
23 Ասոնք Քանանացի որդին Սեդեկիա մո-
տեցաւ , ու Միքիայեայի ծնօտին զարկաւ , ու
բարւ , Տէրոջը Հոգին ի՞նչպէս իմ քովէս ելաւ՝
24 քեզի հետ խօսելու համար ։ Ես Միքիա ը-
սաւ , Դուն ալ պիտի տեսնես այն օրը որ սեն-
եակ հետը սենեակ մտնես ։
25 Ու Խորտիլի քաղաւորը բարւ , Միքիան
առէք , ու դարձիկա Ամոն քաղաքապետին և
26 քաղաւորի որդւոյն Յովասին տարէք ,
27 ու ըսէք , Քաղաւորը այսպէս կ՚ըսէ · Այսիկա
բանտը գրէք · ու մինչև որ ես խաղաղութեամբ
դառնամ , գամիկա նեղութեան հացով ու
27 ներս քեսան չրով կերակրեցէք ։ Ես Միքիա
բարւ , Եթէ երբէք խաղաղութեամբ դառնաս ,
Տէրը ինծմով խօսած չըլլայ · ու բարւ , Ով
ժողովուրդներ , ամէնքդ ալ լսեցէք ։
28 Ես Խորտիլի քաղաւորը ու Յառնիմ-գոտպատ եկան ։
29 Ու Խորտիլի քաղաւորը Յովսափատին բարւ ,
Կերպարանքս պիտի փոխեմ , ու պիտի պա-
տերազմի պիտի մտնեմ · բայց դուն քու հա-
գուստդ հագիր · և Խորտիլի քաղաւորը իր
կերպարանքը փոխեց · ու պատերազմին մէջ
30 մտան ։ Ես Ասորւոց քաղաւորը իր կառա-
պետներուն պատուիրեց ու բարւ , Գրտիկի
կամ մեծ հետ մի պատերազմիք , բայց միայն
31 Խորտիլի քաղաւորին հետ ։ Ու երբոր կա-
ռապետները Յովսափատը տեսան , Խորտիլի
քաղաւորը ըսին՝ բանիով , անոր վրայ պա-
տերազմելու գացին · և Յովսափատ ազաղա-
կեց · ու Տէրը անոր օգնական եղաւ · և
32 Աստուած զանոնք անկէ դարձուց ։ Ու երբոր
կառապետները տեսան որ անիկա Խորտիլի
33 քաղաւորը չէ , անկէ ետ դարձան ։ Եւ մարդ-
մը մէկը ՚աստանց գիտէր՚ իր ախոյեան քա-
շեց , ու Խորտիլի քաղաւորը Դրահէին ծակ-
նեղութեան միջէն՝ զարկաւ · ետևտանը անիկա իր
կառապետին բարւ , Ձեռքդ դարձուր ու գիս
34 բանակէն հանէ , քանի վիրաւորուեցայ · Եւ
ան օրը պատերազմը առաջացաւ · ու Խորտ-
իլի քաղաւորը մինչև իրիկուն Ասորւոց դի-
մացը՝ իր կառքին մէջ կեցաւ , ու արեւուն
մտած ատենը մեռաւ ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Յովսափատ Յեհ ... մարգարէին իր տունը խաղաղութեամբ դարձաւ ։ իր քաղաքին մէջ կը պատրաստ ու առաքելութիւնը կը յայտնի մարգարէ Ժողովը ըրաւ · 2 գառնալ պատճառ եղաւ · 3 գանձանակները ու Աշերայի պատուհանները կոտրուեցան ։

1 Եւ Յառնիմ-գոտպատ Երուսաղէմ իր տունը գարձաւ ։
2 Ու Ասորիի մարգին Յեհու ՚տեսանողը անոր դի-
մացը եկաւ , ու Յովսափատ քաղաւորին բարւ ,
Պէտք էր որ մեղսաւորին օգնէիր , ու ՚Տէրը
առաջներդ սիրէիր · ասոր համար Տէրոջ
3 քէն վրադ բերիկ եղաւ ։ Բայց քու ՚քոյ վրադ բարի բաներ գտնուեցան , քան-
զի Աստարովթը կատերը երկրէն բնաջինջ
երիր , ու քու սիրտդ ՚Աստուած խնդրելու
պատրաստեցիր ։
4 Եւ Յովսափատ Երուսաղէմի մէջ կը բնա-
կէր · ու նորէն ելաւ ժողովուրդին միջէը մին-

1 Ես Յառնիմ-գոտպատ Յեհ ... Ես Յովսափատ ... 2 Ես Յեհու ... Ես Յովսափատ ... 3 Ես Աստարովթ ... Ես Յովսափատ ... Ես Աստուած ... 4 Ես Յովսափատ ...

ոչնչա՝ բնթարձէն մինչև եփրատի լերը, ու զանազ իրենց հպարտութեն Տէր Աստուծոյն
3 գազանաց։ Ու երկրին մէջ քաղաք քաղաք գառաւորներ գրաւ, Թագաւոր ամէն պարսա-
6 պատ քաղաքներուն մէջը։ Ես գառաւորներուն բառ, Նայեցէք ինչ կ'ընէք. քանզի
Հէնց անոնքու գառաւորութեն մեղք չէրթա-
բերիր, Հապա Տէրոջէ՛ որ գառաւորին մէջ
7 Հէգի հետ է. Ու բնեն Տէրոջը վախը ձեր վր-
րայ բլլայ. զգուշացիք ոեւէ բան անելէք. քան-
զի Հէր Տէրոջէ՛ որ գառաւորին մէջ
8 Ես Թամտաման երթալուն մէջ ալ Հզե-
ռապիներէն ու քահանաներէն ու խորհրդ-
9 Հառաջ ամէն գործ։ Տէրոջը երթալուն Համար։ ու գառներ Հառաջ։ ու երթալ-
զիմ գործեն։ Ես անոնց պատէր տուաւ
ու բառ, Աիրայէլ բնէք Տէրոջը վախովը,
10 Հառաջորդներէն ետև ուրիշ պրաւ։ Ու
երբոր իրենց քաղաքներուն մէջը բնակող ձեր
եղբայրներէն գառ մը գայ ձեր առջևը՝ ին
արեան ու արեան մէջտեղը, ին օրէնքի ու
պատուիրանքի մէջտեղը, Ե ին կանոններու ու
գառաւորներու մէջտեղը, անոնց իրաւ
առէք, որ Տէրոջը դէմ յանցանք չգործեն.
պրակա որ Հէնց ձեր վրայ ու ձեր եղբայրներուն
վրայ Հարկ իրենց չգայ. այսպէս ըրէք որ
11 յանցաւոր չբլլաք. Ես անա Տէրոջը ամէն
գործքին Համար՝ Ամարիա մեծ քահանան
ձեր վրայ ---ին է, ու Իսպատուրին ամէն
գործքին Համար՝ Ծուդայի տունը իշխաներ ին-
մոյկլի որդին Զաբադիա, ու ձեր առջևէն
գեսատորներ առոխականներ են. գօրացէք ու
գործեցէք. և Տէրը Հարիին հետ բլլայ։

ԳԼ. Ի

1 Ե ասոնք եղան Ամարիա որդիքը, ու Ամին-
նեղ որդիքը, ու անոնց հետ Ամիհուացիները
2 ալ Ծոխատիատեղի վրայ պատերազմեցան եկան։
Ու ասոր գայլին, ու Ծոխատիատեղ պատերազմեցին
ու ըսին, Քու վրադ՝ Ծուդան անոր իսկ կռիվն
Ասորւոց մէջէն մեծ բազմութիւն կու գայ. և

ասոնք անոնք Աասանիմեանները (այսինքն Հին-
3 գազգիները) մէջ էին։ Ու Ծոխատիատ վախցաւ,
ու Տէրը փնտռելու Հետևէ եղաւ. և բոլոր
4 Ծուդայի մէջ Ժողովատիութիւն քարոզեց։ Ու
Ծուդայեանք ժողովեցան որ Տէրոջմէ չքն-
ծիլ եղեգնին։ ու Ծուդայի բոլոր քաղաքներ-
5 էն այ Տէրը իսկ գիրը եկան։ Ես Ծոխատիատ
Տէրոջը տանը մէջ նոր գառ իմիներ առջևը՝ Ծու-
դայի ու երուսաղէմի ժողովրդին մէջ կայնե-
6 ցաւ, Ու բառ, Ով մեր Հայրերուն Տէր Ա-
ստուածը, գուն Հան Աստուածը չէն որ եր-
կինքը կը բռնակիս, ու երկոր ազգաց իշխա-
նութիւններուն վրայ կը տիրես, և Հզո-
ձեռքդ մէջ անանկ ուժ գօրութիւն և զօր մը
կայ, որ բնաւ ուրիշ չկրնար քեզի դէմ դնել։
7 Չէ՞ որ գուն, Հով մեր Աստուածը, Հաս եր-
կրիս բնակիչները քու երուսաղէմ ժողովուրդիդ
առջևէն վռնտեցիր, ու զանիկա յաւիտեան
Հրե սերունդդ Աբրահամին տուրուեղ ին ատ իր։
8 Ես անոնք Հոն բնակեցան, ու Հոն քու անուա-
նդդ Համար քեզի սրբարան մը չինեցին, ու
9 ըսին, Թէ որ մեր վրայ չարիք, սուր, գա-
տաստան, ժանտախտ կամ սով գայ, մենք ա-
տուա առջևը՝ ու քու առջևդ կեցնինք, (վասն
զի Հաս անուն մէջ քու անուդդ կայ,) ու մեր
նեղութեան առնէն քեզի աղաղակենք, անա-
10 տնոր լսես ու ձգ ազատես։ Ես Հիմա՝ անա
Աղմոնէն ու Ամարիա որդիքը, ու Սէիր լեռնէն
---ները՝ որոնց միջէն մեներ լա, Հրամայեր չառ իր
խորհրդէն չդառնալ իրենց Եգիպտոսէն ելած
առնէն, Հապա Հանդիպակ խոստանցան, ու
11 գանազ չկորսնցուցին, Անա անոնք մեզի
Հատուցանելով ըսելու Համար՝ կու գան մեզ վռն-
տելու քու ժառանգութենէդ, որն որ մեզի
12 տուիր։ Ով մեր Աստուածը, Հանոնց դատաս-
տան չէն բներ. քանզի մեր վրայ եկող ասն մեծ
բազմութիւնը դէմ դնելու զօրութիւն չու-
նինք, ու չէնք գիտեր ին բնելու նէնք. Հա-
13 պա Հմեր աչքերը քու վրադ են։ Ես բոլոր
Ծուդայեանք իրենց բնտանեքնեղովը, կիներ-
նեղովը ու ազաքնեղովը Տէրոջը առջևը կայ-
ներ էին։

14 Աետևնէր Ասափ որդիներէն Գեսատորի
Մաթանեայի որդուն Զեքէլի որդուն Բանեա-
յի որդուն Զաքարիայի որդուն Ծագիելին
վրայ Տէրոջը Հոգին եկաւ ժողովքին մէջը.
15 Ու անոնք բառ, Ով բոլոր Ծուդա ու երու-
սաղէմի բնակիչներ, ու գուն, Ծոխատիատ
Թագաւոր, մտիկ ըրէք. Տէրը ձեզի այսպէս

կ՚լսէ, ՙԴուք մի վախնաք, ու աս մեծ բազմութիւնը երեսէն մի զարհուրիք. քանզի պատերազմը Հերը չէ, հապա Աստուծոյ է։
16 Վազը անոնց վրայ իջէք. ահա անոնք Ասիսի գառ. ի վերը պիտի ելլեն. ու դուռնէն հնգետասին ծայրը՝ Երուելի անապատին առջևը պիտի գտնէք։ ՙԱ դուք պիտի չպատերազմիք. դուք երեցէք ու կայնեցէք, որ Տէրոջը ձեզի բրած փրկութիւնը տեսնէք, ով Յուդա ու Երուսաղէմ. մի վախնաք ու մի զարհուրիք. վազը անոնց դիմացը
18 երէք. ՙու Տէրը ձեզի հետ պիտի ըլլայ։ Աստուածը Յեթսը գետէն ու բոլոր Յուդան ու Երուսաղէմի բնակիչները Տէրոջը առջևը երեսի վրայ խնկան, ու Տէրոջ
19 չը երկրպագութիւն ըրին։ Ու կահաթեանց որդիներէն ու կորխեանց որդիներէն եղող Ղևտացիները՝ խրոխտիլին Տէր Աստուածը խիստ բարձր ձայնով օրհնելու համար։
20 Ու առաւօտուն կանուխ ելան, ու Թեկուէի անապատը գացին. ու անոնց երթալուն առեներ Եհոսափատ կայնեցաւ, ու ըսաւ, Ով Յուդա ու Երուսաղէմի բնակիչներ, լսեցէ՛ք ինծի. ձեր Տէր Աստուծոյն հաւատացէք, ու ապահով պիտի ըլլաք. անոր մարգարէներուն հաւատացէք, ու յաջողութիւն
21 պիտի ունենաք։ Ու ժողովուրդին հետ խորհուրդ ըրաւ, ու Տէրոջը երգեցողներ որոշեց, որ զօրքին առջևէն ելլեն, ու Տէրը սուրբ փառքը օրհնեն ու ըսեն, Գոհացէք Տէրոջմէն, վասնզու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
22 Ու երբոր անոնք ցնծութիւնն ու օրհնութիւնը սկսան, Եհոսափատ վրայ եկող Ամմոնի ու Մոաբի որդիները, ու Սէիր լեռանը բնակիչները դէմ՝ Տէրը դարանակալներ հանեց.
23 և անոնք կռտուելացան. քանզի Ամմոնի ու Մոաբի որդիքը Սէիր լեռանը բնակիչներուն վրայ ելան, որ ջնջեն ու բնաջինջ ընեն. ու երբոր Սէիրի բնակիչները տառացու
24 ջնին, միկզմիկ կոտրելու եկան։ Ու Յուդայեանք անապատին մէջ եղող դիտաւոցը հասնելով, ան բազմութիւնը նայեցան, և ահա անոնց դիերը գետնի վրայ փռուած էին, ու
25 ազատուած մը չկար։ Աստուածը Եհոսափատ ու անոր ժողովուրդը անոնց առերը ժողվելու գացին. ու դիերուն մէջը շատ ապրանք ու պատուական անօթներ գտան. ու իրենց համար կողոպտեցին, մինչև որ ալ չէին կրնար առնել. ու առերը երեք օր ժողվեցին, վասն
26 զի շատ էր։ Ու չորրորդ օրը Օրհնութեան հովիտը ժողվեցան, քանզի հոն Տէրը օրհնեցին. անոր համար անուն տուին անոնը Օրհնութեան հո-
27 վիտ կուչցին մինչև աս օրս։ Ու բոլոր Յուդայի ու Երուսաղէմի մարդիկը ու անոնց առաջնորդը Եհոսափատ ուրախութեամբ Երուսաղէմ դարձան. քանզի Տէրը ՙզանոնք իրենց թշնամիներէն ազատել ու բախտաւորցուցեր
28 էր։ Ու տաւիտներով, քնարներով ու փող-
29 երով Երուսաղէմ Տէրոջը տունը գացին։ Ու աշխարհի երկիրներուն թագաւորութիւնքը վրայ ՙԱստուծոյ վախը բնկաւ, երբոր լսեցին որ Տէրը Իսրայէլի թշնամիներուն հետ պատերազ-
30 մեցաւ։ Ու Եհոսափատին թագաւորութիւնը խաղաղ էր. ու անոր Աստուածը չորիկա ամէն կողմնակի հանգստացուց։
31 ՙԿ՚ու Եհոսափատ Յուդայի վրայ թագաւորութիւն ըրաւ. երեսուներկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու քսանհինգ տարի Երուսաղէմի մէջ թագաւորեց. և անոր մօրը անունը Ազուբա էր, ու Սալխիի աղջիկն
32 էր։ Ու անիկա իր հօրը Ասայի ճամբուն մէջ քալեց, ու անկէ չխոտորեցաւ՝ Տէրոջը աչքին
33 ուղիղութիւն ընելով։ Բայց ՙբարձր տեղերը չվերցան. ու ժողովուրդը տակաւին ՙսիրտերնին չէին չիտկած իրենց հարցը Աստուծոյն։
34 Ու Եհոսափատին ետագայ պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ահա Խոսայէի թագաւորութեան գրքին մէջը գրուած ՙԱնանիի որդւոյն Եհուի պատմութեանը մէջ գրուած է։
35 Ու ասկէ ետքը ՙՅուդայի Եհոսափատ թագաւորը՝ չարութիւն ընող Իսրայէլի Ախոզիա
36 թագաւորին հետ միաբանեցաւ, ՙոր անոր հետ բնակութիւն ըրաւ, որ Թարսիս երթալու նաւեր չշինեն. ու Գասիոնգաբերի մէջ նաւեր
37 շինեցին։ Ու Մարեսացի Դոդաիայի որդին Եղիազեր Եհոսափատին վրայ մարգարէութիւն ըրաւ, ու ըսաւ, Որովհետև դուն Ախոզիային հետ բնակեցար, Տէրը քու գործդ ուրեց։ ՙՈւ նաւերը խորտակեցան, ու չկրցան ՙթարշիս երթալ։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Եհոսափատ Եհոսափատին անոր յաջորդելով իր հարցերը կը
3 թագաւորէ։ 2 Անոր յոյս վարձատրը։ 3 Եհուհա ու Երուսաղէմ պատասխանին։ 12 Երեմիան անոր գիր գրած մարգարեական
16 խրատ։ 16 Փղշտացիք ու Արաբացիք կը հնձեն զանիկա։ 18 Անոր անբժշկելի ախտը։ անպատիւ մահը ու թաղումը։

1 Եհոսափատ իր հայրերուն հետ քնաց, ու իր հայրերուն հետ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ. և անոր տեղը անոր
2 որդին Եհոսափատ թագաւոր եղաւ։ Ու անոր եղբայրները՝ Եհոսափատին որդիքը՝ Ազարիա,

Բնբրիլ, Զաքարիա, Ագարիա, Միքայել ու Սափատիա էին, առնէր ամէնը խոպոպիլի թա-
3 գաւորին Յովաբաբելի օրդի էին։ Եւ ա-նոնց հայրը արծաթ ու ոսկի ու խնդիգին բաներ՝ շատ պարգևներ առաւ անոնց, նաև Յուդայի մէջ պարսպաւոր քաղաքներ. բայց թագաւորութիւնը Յովրամին առաւ, քան-
4 զի անդրանիկը ան էր։ Ու երբոր Յովրամ իր հօրը թագաւորութիւնը ամրացաւ նստաւ ու զօրացաւ, իր բոլոր եղբայրները ու խոպոպիլի իշխաններէն մէկ քանիներըն սրով մեռցուց։
5 Յովրամ երեսուներկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ
6 ութը տարի թագաւորութիւն բրաւ։ Եւ անիկա Աքաաբին տանը բրածին պէս՝ խոպոպիլի թագաւորներուն ճամբան մէջ քալեց, (քանզի Աքաաբին աղջիկը անոր կինին էր.) ու Տէ-
7 րոջը աչքին չարութիւն բրաւ։ Բայց Տէրը Դաւիթին հետ բրած ուխտին համար, և անոր ու անոր որդւոցը միշտ մէկ ճրագ մը տալու խոստանալնէն համար՝ Դաւիթին տանը կորսընցընել չուզեց։
8 Անոր օրերը եդոմեացիք Յուդային ձեռքին տակէն ապստամբեցան, ու իրենց վրայ
9 թագաւոր մը դրին։ Եւ Յովրամ իր իշխաններովը ու բոլոր կառքերովը գնաց, ու գիշերով ելաւ, և իր չորս կողմն առնող եդոմեացիներըն ու կառքերու իշխաններըն զարկաւ։
10 Բայց եդոմեացիք Յուդային ձեռքին տակէն ապստամբեցան մինչև առ օրս. անոնք ալ անոր ձեռքին տակէն ապստամբեցաւ. քանզի անիկա իր հայրերուն Տէր Աստուածը
11 թողուցեր էր։ Անիկա Յուդայի լեռներուն վրայ բարձր տեղեր ալ շինեց, ու երուսաղէմի բնակիչներուն պոռնկութիւն ընել տըւաւ, և Յուդան գլխէ հանեց։
12 Ու եղիա մարգարէէն անոր թուղթ եկաւ, որ կ՚ըսէր, Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև քու հօրդ Յովսափատին ճամբաներըն, ու Յուդայի Ասա
13 թագաւորին ճամբաներըն չրռնեցիր, Հապա խոպոպիլի թագաւորներուն ճամբանները բռնեցիր, և Յուդայի ու երուսաղէմի բնակիչներուն Աքաաբին տանը պոռնկութիւնները պէս պոռնկութիւն ընել տուիր, ու նաև քեզմէ աւելի լաւ եղբայրներդ՝ քու հօրդ
14 տոգիներըը մեռցուցիր, Ահա Տէրը քու ժողովուրդդ, քու որդիներդ ու կիներդ, և քու բոլոր ստացուածքդ մեծ հարուածով
15 պիտի զարնէ. Ու դուն չարաչար պիտի հիւանդանաս փորի հիւանդութիւնով, մինչև որ փորոքիդ դուրս պիտի թափի ան հիւանդութիւնը պատճառաւ, ոչ օրէ օր ուժոդ սպառելով։
16 Եւ Տէրը Յովրամին դէմ դրդռնց փղշտացիներըը, ու եթիոպացւոց մօտերը բնակող
17 Արաբացիներըը. Եւ անոնք Յուդայի վրայ ելան ու զանիկա ի կոտորածեցին. և թագաւորին տանը մէջ գտնուած բոլոր ստացուածքը, ու նաև որդիներըը ու կիներն ալ գըլխացին տարին. ու անոր որդիներէն միմիայն անոր պզտիկ որդին Յովահազ մնաց։
18 Եւ ասոնց բոլոր բաներէն ետքը՝ Տէրը զանիկա անանկ մէկ հիվանդութեամբ մը
19 զարկաւ, որ անբժշկելի էր։ Ու շատ մը օրերէն ետքը՝ այսինքն երկու տարիի չափ ժամանակ անցնելէն ետքը իր հիւանդութենէն փորոքիդ դուրս թափեցաւ, ու չարաչար հիւանդութեամբ մեռաւ։ Եւ ժողովուրդը անոր վրայ խունկ չթխեցին, ինչպէս որ նախորդ
20 հայրերուն վրայ թխեր էին։ Անիկա թագաւոր եղած ատենը երեսուներկու տարեկան էր. և ութը տարի երուսաղէմի մէջ թագաւորութիւն բրաւ. և անիկա ոչ ումեռաւ՝ առանց մէկու մը անոր վրայ ցաւելուն։ ու զանիկա Դաւիթին քաղաքին մէջ թաղեցին, բայց չէ թէ թագաւորաց դերեզմաններուն մէջ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Ցերուսաղէմի բնակիչները անոր տեղը անոր պզտիկ որդին Ազոգիան թագաւոր ըրին. քանզի Արաբացւոց հետ բանակը եկող գունդերը բոլոր նախնեքը մեռցուցեր էին. այսպէս Յուդայի Յովրամ թագաւորին որդին Ազոգիա
2 թագաւորեց։ Ազոգիա քառասունեւերկու տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ մէկ տարի թագաւորութիւն բրաւ. և անոր մօրը անունը Գոթողիա էր,
3 ու Ամրիին աղջիկն էր։ Անիկա ալ Աքաաբին տանը ճամբանե՛րուն մէջ քալեց. քանզի անոր մայրը չարութիւն ընելու խորհուրդ կու տար
4 անոր։ Ու անիկա Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ Աքաաբին տանը պէս. վասն զի իր հօրը մեռնելէն ետքը անոնք էին իր խորհրդակիցները
5 նեերը՝ իր կործանմանը համար։ Նաև անոնց խորհրդովը գնաց, ու Աքաաբեան

ք գ Թագ. ը. 16։ | ը գ Թագ. ը. 20. եւ։ | ը։
ք գ Թագ. ը. 17. եւ։ | բ Գէն. ժե. ։. բ. ։։ | ։ Նէզ. առանձ
ը Գէն. իբ. ։։ | Հմր. ։։ | ։ Հմր. ։։
ը Հմր. ։։ | ։ Հմր. ։։
գ Թագ. ժա. 38։ | ք գ Թագ. ժգ. 31—33։ | ։ գ Թագ. ժա. ։։
գ Թագ. ը. 19։ | գ Թագ. ք. 22։ | 33։
Սաղ. ձիբ. ։։ եւ։ | ե Եր. ։։ ։։ ը Օր։ | ։ Նէզ. ձգգելքին.

ե Գէն. իգ. ։։ | ։ Նէզ. առանձ փա-
։ Գէն. իբ. ։ Ի՛ջեռոն | փաթի գնաց
Քգոքիա. Ի՛ն իր. | —
։ Ընգործ. | գ Թագ. ը. 21. եւ։
Հմր. ։։ | Ջեռ. Գէն. իա. ։։ | Հմր. ։։
ե Գէն. իգ. ։։ | Ընդ. ։։ | ։ Գէն. իա. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Գէն. իգ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Գէն. իա. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։
։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։ | ։ Ընդ. ։։

Յովրամին՝ խոցոյելի Թագաւորին հետ՝ առ
բուց Ազոխէլ Թագաւորին վրայ Ռամովթ-գա
ղաադ պատերազմելու գնաց · ու Ասորիք
6 Յովրամի գօրքին · եւ ունկնդրեցան որ
Յեհոյասիէլ մէջ բժշկուի ան վէրքերէն՝ որ
Ասորեստէն անոր տուեր էին ՊՌամովթի մէջ ,
Ասլուց Ազոխէլ Թագաւորին հետ պատերազմ
ըրած ատենը · ու Յուդայի Թագաւորը Յով
րամի որդին †Ազարիա Յեհոյասիէլ իջաւ՝ Աքաա
բի որդին Յովրամը տեսնելու , վասն զի ան
7 կա հիւանդ էր · եւ Ա֊թագոյին կործանումը
Աստուծմէ եղաւ՝ Յովրամին գալը երթա
լովը · վասն զի երբոր անոնք հոն գնաց , ՝Յով
րամին հետ Նամեսեան Յեհուն դիմաւորելու
եկաւ , զոր Տէրը օծեր էր՝ Աքաաբին տու
8 նը բնաջինջ ընելու համար · Ա֊ երբոր Յէհու
ՊԱքաաբին տունը վրայ Ա֊֊֊֊ վճիռը ի գործ
կ՚ը դնէր , ՝Յուդայի իշխանները և Ա֊թոյխայ
մին ծառայութիւն ընող Ա֊թոյխային եղբօր
9 որդիները գտաւ , ու սպանեց զանոնք · ՝Եւ
Ա֊թոյխան ալ փնտռեց , որ Սամարիոյի մէջ
գտնուած էր , ու գտնելով բռնեցին և Յէհուի
բերելով մեռցուցին , ու թաղեցին , քանզի բսին , Ասիկա ՝Տէրը բոլոր սրտով
խնդրող Յովսափատին որդին է · Ու Ա֊թոյխա
յին տունէն ո֊ոչ ոյակ՝ որ Թագաւորութիւնը
գտնելու կարող ըլլայ ·
10 ՝Իսկ Ա֊թոյխային մայրը Գոթոլիա իր որ
դւոյն մեռնելը տեսնելով՝ եղաւ , ու Յուդայի
տունը բոլոր Թագաւորական սերունդը բնա
11 ջինել ըրաւ · Բայց ՝Թագաւորին աղջիկը Յո֊
ռամէմ Ա֊թոյխային որդին Յովսաբաթ առաւ , ու
Թագաւորին սպասուած որդւոյը մէջէն գող
ցաւ զանիկա և անոր գայլակին հետ անկո
ղինները մէնեակին մէջ դրաւ զանիկա · ու
այսպէս Յովրամ Թագաւորին աղջիկը՝ Յովսա
բաթ զանիկա Յուդայի կնոջը՝ Յովրամ
քահանային կնոջը Յոսաբէէ Ա֊թոյխային
քոյրը ըլլալով՝ Գոթոլիայէն երեսէն պահեց ,
12 որ զանիկա չմեռցուցի · եւ Յ֊֊ անոնց հետ
վեց տարի Աստուծոյ տանը մէջ պահուեցաւ ·
ու երկրին վրայ Գոթոլիա Թագաւորութիւն
կ՚ընէր ·

ԳԼ · ԻԳ

1 Յովհոյադա ամէն բանը կորով գնելով՝ Յովասը Թագաւոր կը
նատցնէ , 12 Գոթոլիա կը սպանուի , 16 Յովհոյադա Աստուծոյ
երկրպագութիւնը կանգը կ՚ընդոյէ ·

1 Ո֊ ՝Եօթներորդ տարին Յովհոյադա ուժով
ցաւ , դաշնագրութիւնը իր հետը առնելով
հարիւրապետները , Քերեմին որդին Ազարիան ,
և Յոհանանը որդին Իսմայէլը , ու Ասէրդի
որդին Ազարիան , և Աղայիայի որդին Մաա֊

2 սեան , ու Զիքրիի որդին Եղիսափատը , և
անոնք Յուդայի մէջ պտըտցան , ու Յուդայի
ամէն քաղաքներէն Ղեւտացիները ու Իսրա
յէլի առաջնորդները ժողվեցին , ու
3 Երուսաղէմ եկան · եւ բոլոր ժողովը Աստու
ծոյ տանը մէջ Թագաւորին հետ դաշնակցու
թիւն ըրին · ու Յ֊֊֊ անոնց ըսաւ , Ահա
Թագաւորին որդին Թագաւոր պիտի ըլլայ ,
ինչպէս որ ՝Տէրը Դաւիթին որդւոյը համար
4 ըսաւ · Ձեր ընելու բանը սա է · Ձեր երրորդ
մասը՝ քահանաներէն և Ղեւտացիներէն
՝հերթաթող օրը մտնողները դռնապան պահ֊
5 պանութիւնը բռնեն · Ու Ձեր երրորդ մասը՝ Թա
գաւորին տունը , ու երրորդ մասը հիմնա
դուռը ըլլան · բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը
6 տանը գաւիթներուն մէջը խոյնի · իսկ Տէրոջը
տունը՝ քահանաներէն ու ՝ծառայութիւն ընող
Ղեւտացիներէն՝ ի զատ ֊֊֊ մտրդ չմտնէ ·
անոնք Թագաւորին պահեն , քանզի անոնք սուրբ
են · և բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը պահպանու
7 թիւնը պահեն · Ու Ղեւտացիք ամէն մտրդ
իր զէնքը ձեռքը բռնած՝ Թագաւորին բոլոր
սրտիքը կայնին · ու տունը մտնողը մեռցուի ·
և Թագաւորին հետը ըլլաք անոր մտած ատ
8 ենուն ատենը · Ու Ղեւտացիք ու բոլոր Յու
դա Յովհոյադա քահանային բոլոր պատուի
րածին պէս ըրին · և ամէն մէկը իր մտրդի
կը առաւ , թէ՝ շաբաթ ելլողները և թէ՝
շաբաթ ելլողները · քանզի Յովհոյադա քա
հանան ՝հերթապահութիւնները չարձակեց ·
9 Եւ Յովհոյադա քահանան՝ Դաւիթ Թագաւո
րին նիզակները տարփարները ու վահանները՝
որ Աստուծոյ տանը մէջ էին , հարիւրա
10 պետներուն տուաւ · Եւ բոլոր ժողովուրդը
ամէն մտրդ իր զէնքը ձեռքը՝ տանը աջ կող
մէն մինչև ձախ կողմը՝ սեղանին ու տանը քո
11 վը Թագաւորին բոլորտիքը կայնեցուց · Եւ
Թագաւորին որդին հանեցին , ու հաւատ վրայ
դրին Թագը ու վկայութիւնը , ու զանիկա
Թագաւոր ըրին · և Յովհոյադա ու անոր որդի
քը զանիկա օծեցին , ու ըսին , կեցցէ արքայ ·
12 Իսկ Գոթոլիա՝ լսելով ժողովուրդին ձայ
նը որ կը վազէին ու Թագաւորը կ՚օրհնէին ,
13 Տէրոջը տունը ժողովուրդին եկաւ · Ու տեսաւ
որ ահա Թագաւորը իր սիւնին քովը ՝մտնո
մեռցը կայներ էր , և զօրապետները ու փո
կերը Թագաւորին քովը էին , ու երկրին բոլոր
ժողովուրդը ուրախանալով՝ փողերը կը հնչե
ցընէին ու երգեցողները երգի նուագարան
ներով ու ‡Երգաշուռակներով օրհնութիւն
ներ կ՚երգէին · անատեն Գոթոլիա իր հան
դերձները պատռեց , ու ըսաւ , Դաւաճանու

ե գ Թագ · Բ · ԻԱ ·
· Նէէ · Յուդայի
ի Կամ Գրքերու · հմր · ե գ Թագ · Բ · ԻԱ ·
ւ · Ե Յամ Յովհ
քագ · գ · ե · ԻԲ · զ գ Թագ · Բ · է · ԻԱ ·
Թագ · Ժբ · ԻԱ ·
Գէդ · Ժ · ԻԱ ·
է գ Թագ · Բ · ԻԱ ·
ը գ Թագ · Ժ · ԻԳ · ԻԴ · թ գ Թագ · Ժ · ԻԳ ·
ԻԱ ·
ի Տճ֊ գ Թագ · Բ ·
ԻՀ ·
ժ գ Թագ · Ժա · ԻԱ ·
Թագ · բ · ԻԱ · Բ ·
ԻԲ · Գէդ · գ · ԻԶ · է ·
ԻՀ · ե · ԻԹ ·
ժ գ Թագ · Ժա · Ի · ԻԲ ·
Եա ·
ի ՚ր Օբ · Ժէ · ԻՀ ·
ւ Նէէ · առաջնեակը
րը

14 Քիւն է, զաւանաւորիւն։ Եւ Յովհաննէս զքահանան զօրքին վրայ եղեալ Հարիւրապետներդ հանել, ու անոնց բաւ։ Աթիկա կարգերուն մէջէն հանեցէք, ու սարը եանէն գաղազը սրով մեռցուի։ (քանզի քահանան բանս էր, Զաքիկա Տէրոջը տաճար մէջ մի մեռ-
15 ցըներ։) Եւ անոր վրայ ձեռ քերնին երկրացուցին։ ու երբոր անոնք Յագաւորական տան էն էհերթ գընէն ներս կը մտնէին, զանոնք հան մեռցուցին։
16 Եւ Յովհաննէս իրեն ու բոլոր ժողովուրդին ու Յագաւորին մէջտեղը դաշնակցութիւն
17 ըրաւ, որ Տէրոջը ժողովուրդը ըլլան։ Եւ բոլոր ժողովուրդը բահաղին տաճար մտան, ու զանիկա կործանեցին, և անոր սեղանները ու կուռ բերոյ գոյը բրին, ու Բահաղին քուրմը Մատթանը սեղաններուն առջեւը սպան-
18 եցին։ Եւ Յովհաննէս Դէտոյին գահնաներուն ձեռ քովը Դատիքին Տէրոջը տաճար վրայ Հսկայած Տէրոջը տաճար պահապանութիւնը դրաւ, որ Մատթանին օրհնացը մէջ գրուածին պէս՝ Տէրոջը ազգակիցներ մեռցնելուն ու բա-
19 խտիքնուն ու երդում, ինչպէս որ Դատիքի տանհնութիւն էր։ Եւ Դէտոյին գահնաները Տէրոջը տաճար գործերը կարգեցուց, որպէս զի ինչ և իցէ կերպով անտեղութիւն եղող Հսկայ մէջ չմնայ։
20 Եւ անիկա Հարիւրապետներդ, ու ազնուականներդ, և Ժողովուրդին իշխանները, ու երկրին բոլոր ժողովուրդը առաւ, ու Յագաւորը Տէրոջը տաճէն իջեցուց։ և բարձր դրունէն Յագաւորին տաճար մտան։ ու Յագաւորը նստեցուցին Յագաւորութեանը աթոռին
21 վրայ։ Եւ երկրին բոլոր ժողովուրդը ուրախացաւ, և քաղաքը հանդարտութեան մէջ էր։ ու Գոթողիան սրով մեռցուցին։

ԳԼ։ ԻԳ

1 Եհուա հինգ կերպով կը կառավարէ ժողովուրդը Եհուդայի բոլոր օրերուն մէջ։ 4 Կը հրամայէ որ տաճարը նորոգեն։ 8 Գիւղացիներ կանչ կ'ընեն Եհուդայի թագաւորին իշխանութեան էջմէտ։ Եհուդայի օրերէն Հրեաստանի Յագաւորները կը մեռցնեն։ 21 Եհուա կը կոչուի Եհուդ, ու անոր տասնորդը Յագաւորը ու Եհուդայի կը մեռցնեն գերիներ։ 27 Եհուա անոր անոր կը յաջորդէ։

1 Եհուա հինգ տարեկան էր երբոր Յագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քառասուն տարի Յագաւորութիւնը բրաւ։ ու անոր մայրը անունը Աբիա էր՝ Բերսաբէէ հոգեն։
2 Եւ Եհուա Եհուդայի քահանային բոլոր օրերուն մէջ Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն բրաւ։
3 Եւ Եհուդայի անոր երկու կնիկ առնել տաւաւ, ու աղաքներ ու աղջիկներ ծնաւ։
4 Եւ ասկէ հետքը Եհուա ուզեց որ Տէրոջը
5 տաճար նորոգէ։ Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները ժողվեց, և անոնց բաւ, Ելէք քաղաքները երթ, ու Ձեր Աստուծոյն տաճար նորոգեցէք։ Հապա՝ բոլոր Իսրայէլէն տարեկան տարի տասակ ժողվեցէք, ու տաճարը չուտով
6 երեք։ բայց Ղեւտացիք չուտով չերթին։ Եւ Յագաւորը Եհուդայի իշխանը կանչեց, ու անոր բաւ, Տէրոջը ծառայն Մովսէսի, ու Իսրայէլի ժողովքին վկայութեան խորանին համար դրած տուրքը ինչո՞ համար Ղեւտացիներէն չպահանջեցիք, որ Ելէք
7 ու նորոգեցէք բերեն։ (Քանզի Հանրէլէն Գոթողիան — անոր որդի էր Աստուծոյ տաճար աբեր էին, ու Տէրոջը տաճար բոլոր հարբ
8 բանները բահաղիմին համբեր էին։) Եւ Յագաւորը հրամայեցին։ Դուռ մի կ տաճար շինեցին, ու գանիկա Տէրոջը տաճար դուռը դրբ-
9 ին կողմն դրին։ Եւ Ելէք ոսկի մէջ ու երկաթի մէջ մտնելուկ տուին, որ Աստուծոյ տաճարին Մովսէսին անապատին մէջ Իսրայէլին հրամայեցին Տէրոջը բերեն։
10 Եւ բոլոր իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը ուրախացան, ու բերին ետաւ կին մէջը ձգեցին, ու գանիկա Տէրոջը տաճար գործերուն
11 համար։ Եւ երբոր ետաւ Ղեւտացոց ձեռ քովը Յագաւորին վերակացուներուն կը տարուէր, և նոքա կը տեսնէին որ տասակ շատցեր է, Յագաւորին գրագիրը ու մեծ քահանային վերակացուն ելան կուգան կու գար, և ետաւ կը պարպեին, ու գանիկա վերցնելով իր տեղը կը դարձնէին։ օրէ օր ասպիկա կ'ընեին, ու չատ
12 տասակ ժողվեցին։ Եւ Յագաւորը ու Եհուդա գանիկա Տէրոջը տաճար ծառայութեան գործը բնակներուն կու տային։ ու նոքա Տէրոջը տաճար նորոգելու համար՝ փայտ քարահատներ ու հիւսներ կը բռնեին։ ու Տէրոջը տաճար ամրացնելու համար՝ երկաթագործ-
13 ներուն ու պղինձագործներուն ալ։ Եւ բանեցողները կ'աշխատեին։ ու նորոգութիւնը գործը անոնց ձեռ քովը կատարուեցաւ։ ու Աստուծոյ տաճար իր ձեւին բերելով
14 գանիկա ամրացուցին։ Եւ երբոր նորոգիչները բերնացուցին, մնացած տասակը Յագաւորին ու Եհուդայի տալին բերին։ Եւ անոնք Տէրոջը տաճար համար անօթներ, պաշտամնի ու ազկակիզներուն համար սանիներ ու խնկամանիներ, և ոսկի ու արծաթի սանիներ չինեցին։ ու Եհուդայի բոլոր օրերը՝ Տէրոջը տաճար մէջ միշտ ազկակիզներ կը մատուցանէին։
15 Եւ Եհուդայի ծերացած ու օրերը լեցուած էր երբոր մեռաւ։ ու մեռած ատեն հարիւր
16 երեսուն տարեկան էր։ Եւ գանիկա Դաւիթին

քաղաքին մէջ Թագաւորաց հետ Թագնցին. քանզի անկա Իսրայէլի մէջ Աստուծոյ ու անոր տանը համար ազէկութիւն ըրեր էր։
17 Եւ Յովհոսափատայ մնացեալն եւ գործը Յուդայի իշխանները եկան, ու Թագաւորին հետ նայհաւութիւն ըրին։ անասունը Թագաւորը ա-
18 նանց մեկ ըրաւ. որ իրենց հարցը Տէր Աստուծոյ առաջը Թագնցին, և Աստարովթի կուռքերուն ու չաստաւածներուն ծառայութիւն ըրին և Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ Դարկութիւն եկաւ՝ իրենց այս յանցան-
19 քին համար։ վասն զի անոնց մերգարձնեալ խրկեց, որ զանոնք Տէրոջը դարձընեն. ու անոնց վկայութիւն ըրին, բայց անոնք մեկ չըրին։
20 Եւ Յովհոսափատայ հոգին Զաքարիային վրայ Աստուծոյ Հոգին եկաւ. ու անկա ժողովրդին մէջը բարձր տեղ մը կայնեցաւ, ու անոնց ըսաւ. Աստուած այս պէս կ'ըսէ. Դուք ինչո՞ համար Տէրոջը պատուիրանքներէն կը խոտորիք. դուք բնաւ յաջողութիւն պիտի չգտնէք. Տէրոջը դուք Տէրը մեկտեղեցիք, ան ալ ձեզ պիտի մեկտէ։
21 Եւ անոնք անոր դէմ միաբանեցան, ու զանկա Թագաւորին հրամանովը Տէրոջը տանը
22 գաւիթին մէջ քարերով քարկոծեցին։ Եւ Յովաս Թագաւորը անոր Հօրը Յովհոսափատայ իրեն ըրած բարերարութիւնը չյիշեցուց՝ անոր որդին մեռցուց. ու անկա մեռած ատենը ըսաւ, Տէրը տեսնէ ու դատէ։
23 Եւ հետևեալ տարին Ասորւոց զօրքը անոր դէմ ելլելով Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ եկան, ու ժողովրդին բոլոր իշխանները մեռցուցին, ու անոնց բոլոր աւարը Դամասը-
24 կոսի Թագաւորին խրկեցին։ Ասորւոց զօրքը քիչ մարդոցմով եկաւ, բայց Տէրը խիստ շատ զօր ձեռք անոնց ձեռքը մատնեց. քանզի անոնք իրենց հայրերուն Տէր Աստուծը Թողուցեր էին։ Եւյոսէս Աւդին Աստուծոյ
25 դատաստանը ի գործ դրին Յովհասին վրայ։ Ու երբոր անոնք զայն անկէ, մեծ հիւանդութիւններու մէջ ձգելով զանիկա, անոր ծառաները անոր դէմ դաւաճանութիւն ըրին Յովհոսափատայ որդոցը արիւնը համար, ու զանիկա իր անկողինին մէջ սպանեցին, ու մեռաւ. ու զանիկա Դաւիթի քաղաքին մէջ Թագնցին, բայց Թագաւորաց գե-
26 րեզմաններուն մէջ չթագնցին։ Եւ անոր դէմ դաւաճանութիւն ընողները ասոնք էին. Ամմոնացի կնկանը Սամիթին որդին Զաբադ, ու Մովաբացի կնկանը Սամրիթին որդին
27 Յովզաբադ։ Եւ անոր որդոցը համար, ու իր վրան Աստուծմէ տրբին չաստութիւնը համար, ու Աստուծոյ տանը Թագաւորութիւնը համար ահա Թագաւորաց գրքին յիշատակարանին մէջ գրուած է։ Ու անոր տեղը անոր որդին Ամասիա Թագաւոր եղաւ։

ԳԼ. ԻԵ

1 Ամասիա քսան եւ հինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քսանեւմէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Յովհադան էր, ու Երուսաղէմէն էր։
2 Ան ալ Տէրոջը աչքին ուղղութիւն ըրաւ, Թայց ոչ կատարեալ սրտով։
3 Ու երբոր Թագաւորութիւնը անոր վրայ հաստատուեցաւ՝ իր ծառաները մեռցուց, որոնք իր հայրը Թագաւորը սպաններ էին։
4 Բայց անոնց որդիքը չմեռցուց, ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց գրքին մէջ գրուած է, որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով, Տղոց յանցանքը Հայրերը չմեռցուին, ու Հայրերուն յանցանքը Տղոց չմեռցուին, հապա ամէն մարդ իր յանցանքին համար պիտի մեռցուի։
5 Նաև Ամասիա Յուդան ժողվեց, ու անոնց տունհերուն ըստ հայրատոհմութիւններ դրաւ՝ բոլոր Յուդայի ու Բենիամինի մէջ, և զանոնք Թսան տարեկանէն վեր համրեց, ու պատերազմի ելլող և նիզակ ու վահան կրող երեք հարիւր հազար ընտիր
6 մարդ գտաւ։ Ու անկա հարիւր տաղանդ արծաթով՝ Իսրայէլէն հարիւր հազար զօրաւոր
7 կտրիճ վարձքով բռնեց։ Եւ Աստուծոյ մարդը անկա եկաւ անոր ու ըսաւ, Ով Թագաւոր, Իսրայէլի զօրքը քեզի հետ չերթայ. քանզի Տէրը Իսրայէլի հետ՝ այսինքն բոլոր Եփրեմի
8 որդոցը հետ չէ. Բայց թէ որ գուն երթալ կ'ուզես՝ ածէ ըրէ, ու պատերազմի համար ուժովցիր. Թայց Աստուած քեզ ձեռնհաս պիտի կործանէ քեզ. քանզի օգնելու ու

---

1 Ա Ամասիա քսան եւ հինգ տարեկան էր երբոր Թագաւոր եղաւ, ու Երուսաղէմի մէջ քսանեւմէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Յովհադան էր, ու Երուսաղէմէն էր։
2 Ան ալ Տէրոջը աչքին ուղղութիւն ըրաւ, Թայց ոչ կատարեալ սրտով։
3 Ու երբոր Թագաւորութիւնը անոր վրայ հաստատուեցաւ՝ իր ծառաները մեռցուց, որոնք իր հայրը Թագաւորը սպաններ էին։
4 Բայց անոնց որդիքը չմեռցուց, ինչպէս որ Մովսէսին օրինաց գրքին մէջ գրուած է, որ Տէրը պատուիրեց՝ ըսելով, Տղոց յանցանքը Հայրերը չմեռցուին, ու Հայրերուն յանցանքը Տղոց չմեռցուին, հապա ամէն մարդ իր յանցանքին համար պիտի մեռցուի։
5 Նաև Ամասիա Յուդան ժողվեց, ու անոնց տունհերուն ըստ հայրատոհմութիւններ դրաւ՝ բոլոր Յուդայի ու Բենիամինի մէջ, և զանոնք Թսան տարեկանէն վեր համրեց, ու պատերազմի ելլող և նիզակ ու վահան կրող երեք հարիւր հազար ընտիր
6 մարդ գտաւ։ Ու անկա հարիւր տաղանդ արծաթով՝ Իսրայէլէն հարիւր հազար զօրաւոր
7 կտրիճ վարձքով բռնեց։ Եւ Աստուծոյ մարդը անկա եկաւ անոր ու ըսաւ, Ով Թագաւոր, Իսրայէլի զօրքը քեզի հետ չերթայ. քանզի Տէրը Իսրայէլի հետ՝ այսինքն բոլոր Եփրեմի
8 որդոցը հետ չէ. Բայց թէ որ գուն երթալ կ'ուզես՝ ածէ ըրէ, ու պատերազմի համար ուժովցիր. Թայց Աստուած քեզ ձեռնհաս պիտի կործանէ քեզ. քանզի օգնելու ու

ա ԳԹագ. ժգ. 33։ բ Դատ. ե. 8։ Գէդ. ժԹ. 4։ իԹ. 12։ իՅ. 4։ իբ. 21։ գ Գէդ. էգ. 15։ եբիմ. ե. 21։ ի. 22։ իե. իե. 4։ դ Գէդ. ժե. 1։ բ. 14։ ե ԳԹագ. ժգ. 41։ զ Գէդ. ժե. 1։ է Մատ. իգ. 35։ Գատ. ե. 17։ 18։ ը Եբէր. իգ. 1։ թ ԳԹագ. ժբ. 17։ ժ ՂԼ. իչ. 8։ բ Օբ. ի Գէդ. ժե. 1։ ժԹ. 4։ իբ. 21։ ժԹ. 4։ իբ. 21։ ժԹ. 4։ իբ. 21

կարծանելու զօրութիւնը Աստուծոյ ձեռքն է։
9 Ի՞ Ամասիա Աստուծոյ մարդուն բռնա՝ հա-
պա ի՞նչպէս ընելու է ան հարիւր տալանդը
որ ես խրատիչին զօրքին տուի։ ու Աստուծոյ
մարդը բռնա՝ ՝Տէրը քեզի անկէ աւելին կրը-
10նայ տալ։ Ի՞ Ամասիա եփրեմէն իրեն եկող
գունդերը զատեց՝ որ իրենց տեղը երթան։
ու անոնք Յուդայի վրայ խիստ սրդոռնցան,
ու տասնվեց բարկութեամբ իրենց տեղը գար-
ձան։
11 Ի՞ Ամասիա ուժովցաւ ու իր զօրքը հա-
նեց, ու ՚Աղի ձորը գնաց, և Սէիրի որդւոց-
12 ից տասը հազարը զարկաւ, ու տասը հազարն
ալ Յուդայի որդիքը ողջ գերի առին, և քա-
րափայտին գլուխը տարին, ու զանոնք քա-
րափայտին գլխէն վար ձգեցին, ու ամէնքն
ալ կտոր կտոր եղան։
13 Ի՞ ան զօրքերը՝ որոնք Ամասիա ետ խրր-
կեց, որ իրեն հետ պատերազմի չերթան,
Յուդայի քաղաքներուն վրայ յարձակեցան՝
Սամարիայէն մինչև Բեթհորան, ու անոնցմէ
երեք հազար մարդ սպանեցին, և չատ ասր
առին։
14 Ի՞ երբոր Ամասիա Եդոմեացիները չար-
գելէն գարձաւ, ՝Սէիրի որդւոցը առաւած-
ները բերաւ, ու զանոնք կանգնեց, որ ՝իրեն
աստուածներ ըլլան, և անոնց առջևը երկ-
րպագութիւն կ՚ընէր, ու անոնց խունկ կը
15 ծխէր։ Ի՞ Տէրոջը բարկութիւնը Ամասիայէն
վրայ բորբոքեցաւ, և անոր մէկ մարգարէ
մը խրկեց՝ ըսելով, Դուն ինչո՞ւ ժողովուրդին
նաև Հազարդրին աստուածները որոնք չէ-
կրցան իրենց ժողովուրդը քու ձեռքէդ ազա-
16տել։ Ի՞ երբոր անոր հետ կը խօսէր, ՚Թա-
գաւորը ըսաւ անոր, Մի՞թէ քեզ թագաւորի խոր-
հրդակա՞ն դրին։ լռա՛ կեցիր, °չըլլայ որ
քեզ զարնեն։ Եւ մարգարէն լռեց։ ու ըսաւ,
Աստ՚ գիտեմ որ Աստուած ²որոշեր է քեզ կոր-
սընցընելու, որովհետև ⁴այ ⁵բանս մանրկ չը-
նելով՝ ասր բաներ ըրիր։
17 Ի՞ ²Յուդայի Ամասիա թագաւորը խոր-
հուրդ ըրաւ, ու խրկեց Եհուի թագաւորին Յե-
ուի որդւոյն Յովաքազի որդւոյն Յովասին
²ասր խրկեց՝ ըսելով, Եկուր, երես երեսի տես-
18նունք։ Ի՞ Իսրայէլի Յովաս թագաւորը
Յուդայի Ամասիա թագաւորին ²ասր խրկեց
ու ըսաւ, Լիբանանի փուշը Լիբանանի եղե-
նափայտին դասր խրկեց՝ ըսելով, Քու ազ-
ջիկդ իմ որդուս կնիկ տուր։ բայց Լիբանանի
մէջ եղող գազան գազանները անցան, ու փուշը
19 կոխկրտեցին։ Դուն ա՛հա եդոմին զարկի՝ ը-
սիր, ու քու սիրտդ քեզ բարձրացընելով
հպարտացուց։ Հիմա քու տունդ նստէ. քան-
դի ինչո՞ւ հասնիր չարութեան խառնուիր, որ
20 իյնաս դուն ու քեզի հետ Յուդան ալ։ Բայց
Ամասիա մտիկ չըրաւ. քանզի Ասիկա Աս-
տուծմէ եղաւ, որ զանոնք Եդոմի ձեռքը
մատնէ, ²եղոմացւոց աստուածնե-
21րը փնտռեցին։ Ասոնք Ի՞ Յուդայի Յե-
ուա թագաւորը եղաւ. և ինքը ու Յուդայի
22 Ամասիա Բեթսամիսին
մէջ Իսրա երեսի առնուեցան։ Ի՞ Յուդա
իսրայէլին առջևը յաղթուեցաւ, ու ամէն
23 մարդ իր վրանը փախաւ։ Ի՞ Իսրայէլի Յե-
ուա թագաւորը ³Յոահազայի որդւոյն Յոահա-
զին որդին Ամասիան Յուդայի թագաւորը
Բեթսամիսի մէջ բռնեց, ու զանիկա Երու-
սաղէմ տարաւ. ու Եփրեմի գունէն մինչև
Անկեան դուռը՝ Երուսաղէմի պարսպին չորս
24 հարիւր կանգուն փլցուց։ Ի՞ բոլոր ոսկին
ու արծաթը, և Աստուծոյ տան մէջ գըտ-
նուած՝ Աբդեդոմին գրաւի բոլոր առնոնները,
ու թագաւորին տան գանձերը, և պա-
տանդներ ալ ——, ու Սամարիա դարձաւ։
25 Ի՞ Յուդայի թագաւորը ²Յոահազի որդին
Ամասիա՝ Իսրայէլի Թագաւորին Յովաքազի
որդւոյն Յովասին մեռնելէն ետքը՝ տասնու-
26 հինգ տարի ապրեցաւ։ Ու Ամասիայինն մնա-
ցեալ պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝
ահա Յուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն
27 գրքին մէջ գրուած է։ Ի՞ Ամասիա երբոր
Տէրոջը հետևելէն խոտորեցաւ, անոր գէմ
Երուսաղէմի մէջ դաւաճանութիւն ըրին. ու
անիկա Լաքիս փախաւ. բայց անոր ետևէն
Լաքիս հազ խրկեցին, և զանիկա հոն մեռ-
28 ցուցին։ Ու ձիերով վերցուցին, ու զանիկա
իր հայրերուն հետ ²Յուդայի քաղաքին
մէջը թաղեցին։

ԳԼ· ԻԶ

1 Ի՞ բոլոր Յուդայի ժողովուրդը ՚Ոզիան
առին, որ տասնուվեց տարեկան էր, ու զա-
նիկա իր Հօրը Ամասիայինն տեղը թագաւոր
2 դրին։ Ասիկա Եղոթը շինեց, ու թագաւորը
իր հայրերուն հետ քնանալէն ետքը՝ զանիկա
3 Յուդայի ետ դարձուց։ Ոզիա տասնուվեց
տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ, ու
Երուսաղէմի մէջ յիսունևերկու տարի թա-
գաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը
4 Քէքելիա էր, ու Երուսաղէմացի էր։ Ի՞ անի-
կա Տէրոջը առջևը ուղղութիւն ըրաւ, իր

ե Ասաք · ժ · ձ ։ | ի Պատ · ԺԶ · ե ։ | ի ի Պատ · ժ · ե ։
զ ի Պատ · ժ · ե ։ | ը Հր · ԺԱ ։ | ը · Կամ Ինչո՞ւ ։
է Տե՛ս գԼ · իհ · ձ ։ | թ — Պատ · բ · ձ ։ | ԳԼ · իհ · ե ։
ը Նշ · ի · ե · ։

ժ Հմր · ԺԱ ։ | ա Կամ Դատ իհ · ե ։ | ա — Պատ · ժ · ձ ։
ի Տե՛ս գԼ · իհ · ձ · ԺԱ ։ | Պատ · ժ · ձ ։ | ձձ · ժե · ե · ե ։
իհ · ե · ե ։
ձ ի Պատ · ժ · ԺԱ ։

5 Հօրը Աննոխային բոլոր ըրածին պէս։ Ու [b]Աստուծոյ անսովորութեան հմնա եղող Զաքարիան օրերը [c]կատարած կը խնդրէր. և Տէրը խնդրած օրերը Աստուած անոր յղիզարմիեն
6 կու տայ։ Ու ևրաս [d]փղշտացոց հետ պատերազմ ըրաւ. և գԵբիմ պարիսպը, Յաբնէի պարիսպը ու Ազովտայ պարիսպը փլցուց. և Ազովտայ [e]---ին մէջ ու փղշտացոց --
7 [f]եւ Ելիսեբեդ մէջ քաղաքներ չինեց, և Աստուած անոր օգնութիւն ըրաւ. [g]փղշտացոց դէմ, ու Գուրբահազ բնակող Արաբացոց
8 դէմ ու Մաունացոց դէմ։ Եւ Ամմոնացիք Ոզիայուն պէշկեշներ կու տային. ու անոր անունը մինչև [h]յղիզարմիան մեծութիւն ըրած ատենները հռչակուեցաւ.
9 քանզի անչափ խիստ ուժգնացաւ. և Ոզիա երուսաղէմի մէջ՝ [i]Անկիւան դրանը վրայ, ու Ձորին դրանը վրայ, և պարիսպը գոգաձուածքին վրայ աշտարակներ չինեց, ու զանոնք ամրացուց
10 ցոյց. Եւ անապատին մէջ աշտարակներ չինեց, ու շատ [j]ջրհորներ փորեց. քանզի անիկա գաւազի մէջ ու հովիտի մէջ շատ անասուններ, -- լեռնակողմի նաև կարմելացի երկրագործներ ու այգեգործներ ունէր. քանզի
11 զի երկրագործութիւնը կը սիրէր. Եւ Ոզիա՝ Յեհիել դպրապետին ու Մաասիա սահմանին ձեռքովը հաշուուած բանակն ունէր, [k]որ գործակալութեան ներքեւն Անանեայուն ձեռքին տակը գունդով պատերազմի ելլող զօրքեր
12 ունէր։ Բոլոր զօրաւոր կարիճներուն թուին ամբողջութիւնը [l]երկու հազար վեց հարիւր
13 էր։ Եւ անոնց ձեռքին տակը՝ երեք հարիւր եօթը հազար հինգ հարիւր պատերազմող մեծ զօր կար, որոնք մեծ ուժով կը պատերազմէին, ու թշնամիին դէմ [m]օգնական
14 [n]կ՚ըլլէին։ Եւ Ոզիա ան բոլոր զօրքին համար վահաններ, նիզակներ, սաղաւարտներ, զրահներ, աղեղներ ու քարերու համար
15 պարսատիկներ պատրաստեց։ Ու անիկա երուսաղէմի մէջ արուեստագործներուն ճարտարութեամբ մեքենաներ չինեց, որ նետերը ու մեծ քարերը նետելու համար՝ աշտարակներուն վրայ և անկիւնները ուժով կ՚նետեն. ու անոր անունը հետ ու անոր սքանչելի օգնութիւնները գործեց,
16 մինչև որ ուժգնացաւ։ Բայց հզորութեան ուժգնացաւ, անոր [o]սիրտը հպարտութեամբ՝ [p]չարութիւն ըրաւ, և իր Տէր Աստուծոյն դէմ յանցանք գործեց. ու [q]Տէրոջը տաճարը մտաւ, որ
17 խունկի սեղանին վրայ խունկ ծխէ. Եւ անոր ետևէն [r]Ազարիա քահանան մտաւ, ու անոր հետ Տէրոջը սրբատուն քահանաները՝ որոնք
18 զօրաւոր սիրտ ունէին. Եւ անոնք Ոզիա թագաւորին դէմ կեցան, ու անոր ըսին. Ով Ոզիա, չի կրնար չէյնար որ Տէրոջը խունկ ծխես, հապա [s]Ահարոնեան քահանաներուն՝ որոնք խունկ ծխելու համար սրբացած են. սրբատեղէն դուրս ելիր. քանզի յանցանք գործեցիր. ու ---ին Տէր Աստուծմէ պատիւ պիտի
19 չառնես։ Եւ Ոզիա բարկացաւ. ու անոր ձեռքը խունկ ծխելու համար բռնած կար. ու երբոր քահանաներուն բարկացաւ, քահանաներուն առջեւը՝ Տէրոջը տան մէջ խունկի սեղանին քովը՝ անոր ճակատին վրայ [t]բորտնաւորութիւն
20 ծագեցաւ։ Եւ Ազարիա քահանայապետ ու բոլոր քահանաները անոր նայեցան, և ահա անոր ճակատին վրայ բորտնաւորութիւն կար. ու զանիկա շուտով անկէ հանեցին. ու անիկա ալ ելլելու պատրաստ, քանզի Տէրը
21 զանիկա զարկեր էր։ [u]Եւ Ոզիա թագաւորը մինչև իր մեռնելուն օրը բորտնաւոր էր, ու [v]զատ տան մը մէջ բորտնաւոր կը նստէր, վասն զի Տէրոջը տունէն արգիլուեցաւ. ու անոր որդին Յոթամ՝ թագաւորին տանը վրայ ըլլալով՝ երկրին ժողովուրդը կը դատէր։
22 Իշ. Ոզիային ջանացող պատմութիւնը՝ առաջինը ու վերջինը՝ [w]Ամոսի որդին Եսայի
23 մարգարէն գրեց։ [x]Եւ Ոզիա իր հայրերուն հետ քնացաւ. ու զանիկա իր հայրերուն հետ թագաւորաց դերեզմանատունը դաշտին մէջը թաղեցին. վասն զի ըսին, Անիկա բորտնաւոր է. Եւ անոր որդին Յոթամ անոր տեղը թագաւորեց։

ԳԼ. ԻԷ

1 Յոթամ՝ քսանու հինգ տարեկան էր երբոր թագաւորել սկսաւ, ու Երուսաղէմի մէջ տասնու վեց տարի թագաւորութիւն ըրաւ. և անոր մօրը անունը Յերուսա էր, ու Սադոկայ աղջիկն էր.
2 ուղիղին աչքին առջեւ բոլոր ըրածին պէս՝ Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն ըրաւ. բայց Տէրոջը տաճարը չմտաւ. ու [y]ժողովուրդը տակաւին ապականած էր։
3 Անիկա Տէրոջը տանը սանդեղէն բարձր դուռը չինեց, ու [z]Ոփադի պարսպին վրայ շատ շինեց
4 չինեց։ Եւ Յուդայի լեռնակողմին քաղաքներ, ու անտառներու մէջ բերդեր ու աշտարակներ
5 չինեց։ Եւ անիկա Ամմոնի որդւոց թագաւորին հետ պատերազմ ըրաւ, ու զանոնք յաղթեց. և Ամմոն տարին Ամմոնի որդիքը հա-

---

[a] Ա. Մն. ԻԵ. 1։ Գ. Մն. ԻԴ. 21։ Ա. Մն. Ի. 1։ [b] Տես Գվ. Խդ. 8։ [c] Ես. Ոգ. 22։ [d] Ես. Ոդ. 28։ [e] Գվ. Խե. 15։ [f] Ա. Մն. Ի. 6։ Գ. Մն. Ի. 18։ Ա. Մն. Ի. 15։ [g] Ա. Մն. Ի. 6։ Գվ. Խե. 15։ [h] Ա. Մն. Ի. 15։ Ղևիտ. գ. 15։ 16։ Ղ. Օր. Ղ. 15։ [i] Ա. Մն. Ի. 15։ [j] Ա. Մն. Ի. 15։ Եզր. ապահովութիւն։ [k] Ա. Մն. Ի. 15։ [l] Ա. Մն. Ի. 15։ [m] Ա. Մն. Ի. 15։ [n] Ա. Մն. Ի. 15։ [o] Ա. Մն. Ի. 15։ [p] Ա. Մն. Ի. 15։ [q] Ա. Մն. Ի. 15։ [r] Ա. Մն. Ի. 15։ [s] Ա. Մն. Ի. 15։ [t] Ա. Մն. Ի. 15։ [u] Ա. Մն. Ի. 15։ [v] Ա. Մն. Ի. 15։ [w] Ա. Մն. Ի. 15։ [x] Ա. Մն. Ի. 15։ [y] Ա. Մն. Ի. 15։ [z] Ա. Մն. Ի. 15։

բիւր տասանգ այծամի , ու տասը հազար գառ ցորեն , և տասը հազար սա գարի առնել անար , այսպէս երկրորդ ու երրորդ
6 տարին ալ Աղնեան որդիքը բերին անար : Եւ Յոաքիմ գերացաւ , ինքն ալ իր ճամբանները իր Տէր Աստուծոյն առջեւը չխոհեց :
7 Ու Յոաքիմին մնացորդ պատմութիւնները ու անոր բոլոր պատերազմները ու ճամբաները՝ ահա խոտակելի ու Յուդայի թագաւորաց
8 գրքին մէջ գրուած է : Ութիկա թագաւոր եղած ատենը քսան-հինգ տարեկան էր , ու տասնուվեց տարի Երուսաղէմի մէջ թագաւորեց :
9 Ուրուիան բրաս : Եւ Յոաքիմ իր հայրերուն հետ քնացաւ , ու ցանեխա Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին . և անոր տղին Աքազ անար անդր թագաւորեց :

ԳԼ· ԻԸ

1 Աքազ չորս տասն տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորեաթիւն բրաս . և իր Տէր Աստուծոյն առջեւը ուղղութիւն
2 չբրաս . Հապա Իսրայէլի թագաւորաց ճամբաներուն մէջ քալեց , ու Բահաղիմին Ձուլա-
3 ծոյ կուռքեր չինեց : Եւ անիկա Ենոմի որգւոյն ձորին մէջ խունկ կը ծխէր , ու Իր որդիները կրակով ապրեց՝ ան ազգերուն գարշելի սովորութիւններուն համեմատ , որոնք Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտեց ,
4 Ու բարձր անգամները , ու բլուրներու վրայ , և ամէն կանաչ ծառերու տակ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր :
5 Ու Հանար Տէր Աստուածը զանիկա Ասորւոց թագաւորին ձեռքը մատնեց . ու Զանիկա զարկին , և անկէ խիստ շատ գերիներ առին , ու Դամասկոս տարին . Նաև Իսրայէլի թագաւորին ձեռքը մատնեաթիւն , որ զանիկա
6 մեծ հարուածով զարկաւ : Եւ Ռեմմելիայի որդին Փակէէ մէկ օրուան մէջ Յուդայէն հարիւր քսան հազար հոգի մեռցուց , որոնց ամէնն ալ զօրաւոր կռիւներ էին . քանզի իրենց Հայրերուն Տէր Աստուածը թողուցեր
7 էին : Ու Եփրեմէն Զիքրի մեռցուց զօրաւոր մարդ մը՝ թագաւորին որդին Մաասիան , և պալատին հազարապետը Եղրիկամը , ու թա-
8 գաւորին փոխանակը եղկանան մեռցուց : Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց եղբայրներէն՝ կիներն ու տղաքներ ու աղջիկներ՝ երկու հարիւր հազար գերի առին . և անոնցմէ չատ աւարներ առին , ու Սամարիա տարին :
9 Եւ հոն Տէրոջը մէկ մարգարէն կար Ովդեդ անուն , որ Սամարիա եկող զօրքին դիմացը ելաւ , ու անոնց ըսաւ , Ահա Հնէր Հայրերուն Տէր Աստուածը Յուդայի վրայ բարկանալուն համար՝ զանոնք ձեր ձեռքը մատնեց , ու սպաններ զանոնք , մինչեւ բար-
10 կութիւնը երկինքը հասաւ : Եւ հիմա կը մտածէք որ Յուդայի ու Երուսաղէմի որդիքը՝ ձեզի ծառաներ ու աղախիններ բնեք . չէ՞ որ ձեր Տէր Աստուածոյն առջեւը մեղք
11 գործ չունեցաւ որ կ'ըլլաք : Ու հիմա լսեցէք ինծի , ու հոս գերիներէն որ առիք ձեր եղբայրներէն , դարձուցէք անոնք , որովհետեւ Տէրոջ բարկութիւնը ձեր վրայ է :
12 Ասկէ առաջի քանի մը մարդիկ Եփրեմի որդւոցը իշխաններէն Յովհանան որդին Ազարիա , Մեսեղեմովթի որդին Բարաքիա , Սեղղումի որդին Եղկիա , ու Ադդայի որդին Ամասայի՝ պատերազմէն եկող
13 ներուն դէմ կեցան , Եւ անոնց ըսին , Գերիները հոս մի բերէք . քանզի մենք Տէրոջը առջեւը յանցաւոր ըլլալով՝ դուք կ'ուզէք մեղքերնիս ու մեր յանցանքներուն վրայ աւելցնել . քանզի մեր յանցանքը չատ է , ու Իսրայէլի վրայ սաստիկ բարկութիւն կայ :
14 Ասոնք զրահապատմնականներն իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին առջեւը թողուցին գերի-
15 ները ու աւարը : Եւ Իրենց անուններով յիշուած մարդիկը եղան , ու գերիները առին , ու բոլոր մերկ եղողները աւարէն հագուցին . անոնց հանդերձներ ու կօշիկներ հագուցին , կերակուր խմցուցին ու ձէթ օծեցին , և բոլոր տկարները էշերու վրայ հեծցնելով՝ Երիքովայ քաղաքը արմաւենեաց տարին անոնց եղբայրներուն քովը , ու Սամարիա դարձան :
16 Ատոնք Աքազ թագաւորը Ասորեստանի թագաւորներուն ղրկեց , որ իրեն
17 օգնութիւն բնեն . Քանի որ Եդոմեացիք նորէն եկեր էին , ու Յուդան գերեվարեցիր
18 րիներ տարեր էին : Փղշտացիք ալ՝ դաշտի մէջ ու Յուդայի հարաւային կողմը եղող քաղաքներուն վրայ յարձակելով՝ Բեթսամիսը , Այեղոնը , Գադերովթը , Սոքովը ու անոր գիղերը , և Թամնան ու անոր գիղերը , և Գամզովը ու անոր գիղերը առեր՝ ու հոն բնա-
19 կեր էին : Քանի որ Տէրը Իսրայէլի թագա-

---

1 Ուրիշ չորս վարուձ առնուածով Ասորեստանի թագաւորը Ասորեստանի կը կոչուի , և Յուդայի անոր Իսրայէլի թագաւորները գերի կը տարուին , բոլոր Ծէտէղ մարգարէին խօսածը կու գայ . 10 Ուրիշ Ասորեստանի թագաւորն ալ գնաց կը խնդրէ . բայց անկէ օգուտ չի գտներ : 21 Իր ձեռքը քաշած առներ ալ առնէ կատարեալ կերպով հետեւիր : 26 Ուրիշ կը մեռնի , ու Եզեկիա անոր տեղը կը թագաւորէ :

1 Աքազ քսան տարեկան էր երբոր թագաւոր եղաւ , ու Երուսաղէմի մէջ տասնուվեց տարի թագաւորեաթիւն բրաս . և իր Հօրը Դաւիթին պէս Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն
2 չբրաս . Հապա Իսրայէլի թագաւորաց ճամբաներուն մէջ քալեց , ու Բահաղիմին Ձուլածոյ
3 ձոյլ կուռքեր չինեց : Եւ անիկա Ենոմի որդւոյն ձորին մէջ խունկ կը ծխէր , ու Իր որդիները կրակով ապրեց՝ ան ազգերուն գարշելի սովորութիւններուն համեմատ , որոնք Տէրը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն վռնտեց ,
4 Ու բարձր անգամները , ու բլուրներու վրայ , և ամէն կանաչ ծառերու տակ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր :
5 Ու Հանար Տէր Աստուածը զանիկա Ասորւոց թագաւորին ձեռքը մատնեց . ու Զանիկա զարկին , և անկէ խիստ շատ գերիներ առին , ու Դամասկոս տարին . Նաև Իսրայէլի թագաւորին ձեռքը մատնեաթիւն , որ զանիկա
6 մեծ հարուածով զարկաւ : Եւ Ռեմմելիայի որդին Փակէէ մէկ օրուան մէջ Յուդայէն հարիւր քսան հազար հոգի մեռցուց , որոնց ամէնն ալ զօրաւոր կռիւներ էին . քանզի իրենց Հայրերուն Տէր Աստուածը թողուցեր
7 էին : Ու Եփրեմէն Զիքրի մեռցուց զօրաւոր մարդ մը՝ թագաւորին որդին Մաասիան , և պալատին հազարապետը Եղրիկամը , ու թա-
8 գաւորին փոխանակը եղկանան մեռցուց : Եւ Իսրայէլի որդիքը իրենց եղբայրներէն՝ կիներն ու տղաքներ ու աղջիկներ՝ երկու հարիւր հազար գերի առին . և անոնցմէ չատ աւարներ առին , ու Սամարիա տարին :
9 Եւ հոն Տէրոջը մէկ մարգարէն կար Ովդեդ անուն , որ Սամարիա եկող զօրքին դիմացը ելաւ , ու անոնց ըսաւ , Ահա Հնէր Հայրերուն Տէր Աստուածը Յուդայի վրայ բարկանալուն համար՝ զանոնք ձեր ձեռքը մատնեց , ու սպանեցէք զանոնք , մինչեւ բար-
10 կութիւնը երկինքը հասաւ : Եւ հիմա կը մտածէք որ Յուդայի ու Երուսաղէմի որդիքը՝ ձեզի ծառաներ ու աղախիններ բնեք . չէ՞ որ ձեր Տէր Աստուածոյն առջեւը մեղք
11 գործ չունեցաւ որ կ'ըլլաք : Ու հիմա լսեցէք ինծի , ու հոս գերիներէն որ առիք ձեր եղբայրներէն , դարձուցէք անոնք , որովհետեւ Տէրոջ բարկութիւնը ձեր վրայ է :
12 Ասկէ առաջի քանի մը մարդիկ Եփրեմի որդւոցը իշխաններէն Յովհանան որդին Ազարիա , Մեսեղեմովթի որդին Բարաքիա , Սեղղումի որդին Եղկիա , ու Ադդայի որդին Ամասայի՝ պատերազմէն եկող
13 ներուն դէմ կեցան , Եւ անոնց ըսին , Գերիները հոս մի բերէք . քանզի մենք Տէրոջը առջեւը յանցաւոր ըլլալով՝ դուք կ'ուզէք մեղքերնիս ու մեր յանցանքներուն վրայ աւելցնել . քանզի մեր յանցանքը չատ է , ու Իսրայէլի վրայ սաստիկ բարկութիւն կայ :
14 Ասոնք զրահապատմնականներն իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին առջեւը թողուցին գերի-
15 ները ու աւարը : Եւ Իրենց անուններով յիշուած մարդիկը եղան , ու գերիները առին , ու բոլոր մերկ եղողները աւարէն հագուցին . անոնց հանդերձներ ու կօշիկներ հագուցին , կերակուր խմցուցին ու ձէթ օծեցին , և բոլոր տկարները էշերու վրայ հեծցնելով՝ Երիքովայ քաղաքը արմաւենեաց տարին անոնց եղբայրներուն քովը , ու Սամարիա դարձան :
16 Ատոնք Աքազ թագաւորը Ասորեստանի թագաւորներուն ղրկեց , որ իրեն
17 օգնութիւն բնեն . Քանի որ Եդոմեացիք նորէն եկեր էին , ու Յուդան գերեվարեցիր
18 րիներ տարեր էին : Փղշտացիք ալ՝ դաշտի մէջ ու Յուդայի հարաւային կողմը եղող քաղաքներուն վրայ յարձակելով՝ Բեթսամիսը , Այեղոնը , Գադերովթը , Սոքովը ու անոր գիղերը , և Թամնան ու անոր գիղերը , և Գամզովը ու անոր գիղերը առեր՝ ու հոն բնա-
19 կեր էին : Քանի որ Տէրը Իսրայէլի թագա-

ւորին Աքսդին պատճառաւը Յուդան նկուն
քրաւ. որովհետև անիկա Յուդան °դիմել հա-
20 նէց, " ու Տէրոջմէ ապաւաղիցաւ. եւ Աս-
բնաւանի թագաւորութեան քսան եւ ա-
նոր եկաւ, ու գանիկա նեղուց. բայց անոր
21 օգնութիւն չըրաւ. Փանդի իէպհան Աքսդ
Տէրոջը առնէին, ու թագաւորին եւ իշխան-
նէրուն առնէրէն †բաժիններ առաւ, ու Աս-
բնաւանի թագաւորին առաւ, բայց անիկա
օգնութիւն չըրաւ անոր.
22 Եւ իր նեղութիւնը մէջ ալ աւելի Տէրոջը
դէմ մեզք կը գործէր. ասանկ էր էր
23 Աքսդ թագաւորը. Եւ °անիկա գոհեր կը մա-
ռւցանէր Դամասկոսի աստուածներուն ո-
րոնք զինքը զարկեր էին. փանդի ըսաւ. Աս-
բուց թագաւորներուն աստուածներըն անոնց
օգնութիւն ընելուն համար անոնց գոհ մա-
ռւցանեմ, որ °ինծի օգնութիւն ընեն. բայց
անոնք իրեն ու բոլոր Իսրայէլին աւերմունը
24 պատճառ եղան. Եւ Աքսդ Աստուծոյ տաճր
անօթներըն ժողվեց, ու զանոնք կատրուց. Ու
Տէրոջը տաճր գոնեները գոցեց, ու Երուսաղէ-
մին ամէն անկիւններըն իրեն սեզաններ շինեց.
25 Եւ Յուդայի ամէն քաղաքներուն մէջ բարձր
տեղեր շինեց, որ ուրիշ աստուածներու խունկ
ծխէ, ու իր Հայրերուն Տէր Աստուածը սրդ-
դոզուց.
26 Եւ անոր միւսզորդ պատմութիւնը ու բո-
լոր վարմունքը՝ առաջինը ու վերջինը՝ ահա
Յուդայի ու Իսրայէլի թագաւորներուն գրր-
27 քին մէջ գրուած է. Եւ Աքսդ իր Հայրե-
րուն հետ քնացաւ. ու զանիկա Երուսաղէմ
քաղաքին մէջ թաղեցին, բայց Իսրայէլի թա-
գաւորներուն գերեզմանոցը չտարին. եւ անոր
որդին Եզեկիա անոր տեղը թագաւոր եղաւ.

ԳԼ. ԻԹ

1 Եզեկիա °քսանու հինգ տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ քսան-
եւնին տարի թագաւորութիւն բրաւ. եւ անոր
մօրը անունը Աբիա էր, ու °Զաքարիային աղ-
2 ջիկն էր. Եւ Անիկա իր Հօրը Դաւիթին բոլոր
բրածին պէս Տէրոջը առջեւը ուղղութիւն
բրաւ.
3 Անիկա իր թագաւորութեանը առաջին տա-
րուն առաջին ամիսը °Տէրոջը տաճր գոնեները

4 բացաւ, ու զանոնք նորոգեց. Եւ քահանա-
նէրը ու Ղեւտացիները բերել տուաւ, ու զա-
նոնք արեւելեան հրապարակին մէջ ժողվեց,
5 Եւ անոնց ըսաւ, Լսեցէք ինծի Ղեւտացի-
ներ, °հիմա սրբուեցէք ու ձեր Հարցը
Տէր Աստուծոյն տաճրը սրբեցէք, և °պղծա-
6 թիւնը սրբարանէն դուրս հանեցէք. Փանդի
մեր Հայրերը ապաստամբեցան, ու մեր Տէր
Աստուծոյն աչքին չարը բրին, ու զա-
նիկա թողուցին. և °իրենց երեսը Տէրոջը
խորանէն դարձուցին, ու †արհամարհեցին
7 °զանիկա. °Արահին գոնեները ալ գոցեցին, նրաց-
նեները մարեցին, խունկ չծխեցին ու առջը ան-
ղը խորայէլի Աստուծոյն սրբոցին չմատուցին.
8 Անոր համար Յուդայի ու Երուսաղէմի վրայ
°Տէրոջը բարկութիւնը եկաւ, ու զանոնք
°խռովութեան, ապերանաքու-
թեան մէջ ձգեց, ինչպէս որ էք՝ ձեր աչքե-
9 րով կը տեսնէք. Եւ ահա պատճառաւ անոր
°մեր Հայրերը սրով իեկան. ու մեր ազգին-
րը և ազջիկներըն ու կիներըն գերութեան
10 մէջ են. Հիմա իմ սրտիս մէջ †-†-† ունիմ, որ
Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն հետ °ուխտ բնեմ,
որպէս զի իր սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ
11 դառնայ. Աղէ, որդեակք իմ, անհոգ ըլլաք
մի բնեք. վասն զի Տէրը ձեզ ընտրեց, որ
իրեն ծառայութիւն ընելու համար իր առջեւը
կայնիք, իրեն պաշտաւնեաներ ըլլաք ու խունկ
ծխէք.
12 Աետեւներ ասոր եղան Ղեւտացիները՝ որոնցմէ
կահաթի որդի Ամասի որդի Մահաթ,
ու Ազարիայի որդի Յոելէ. և Մերարիի
որդի Աղգիի որդի Կիս, ու Յահելէլի
որդի Ազարիա. ու Գերսոնեանցներէն Զամ-
մայի որդի Յոահ, և Յոահի որդի Ե-
13 դէն. Ու Եղիսափանի որդի Եհելբէն՝ Սամայի ու
Յեհել. և Ասափի որդի Զաքարիա ու
14 Մատանեայ. Ու Եդութանի որդի Շեմէի
ու Սեմէի. և Յեդութանի որդի Սեմայիա
15 ու Ոզիել. Ու իրենց եղբայրներըն ժողվեցին
ու °սրբուեցան. և Թագաւորին հրամանովը
ու °Տէրոջը խօսքովը °Տէրոջը տաճրը մաքրելու
16 գացին. Եւ քահանաներըն մտրցին տաճրը
Տէրոջը տաճրը նեղութ կացին ուաւ, ու Տէրոջը
տաճարին մէջ գտնուած բոլոր պղծութիւնը
Տէրոջը տաճրը դուրսը հանեցին. ու Ղեւտա-
ցիներըն զանիկա վերցուցին, որ գուրսը՝ Կեդ-
17 րոն գետին տանին. Եւ առաջին ամսուն
առաջին օրը սկսան սրբել. ու ամսուն ութ-
րորդ օրը Տէրոջը սրահը եկան, ու Տէրոջը
տաճրը ութ օրուան մէջ սրբեցին. և առաջին
18 ամսուն տասնուվեցերորդ օրը լմնցուցին. Ու

---

1 Եզեկիային բարի թագաւորութիւնը. 3 Ընդհանուր բարեկար-
գութիւնը Յուդայի մէջ կատարուած. 8 Ղեւտացիները կը յորդոր-
ուին. 12 Անոնք ալ իրենց անձը սրբելով՝ Տէրոջը տաճրը կը մաք-
րեն. 20 Եզեկիա Յուդայի գլուխները կը մեծարէ. ու ան
գործիս մէջ Ղեւտացիները աւելի յաջողութիւն կը գտնեն
քան թէ քահանաները.

---

* Կամ թագաւորեաց ու. † Կամ Նաամաի-
նեան. ‡ Կամ Եղ. ըր. ա. ¶ Կամ
Ժգ. ։ ա. ։ ։ ։ ։ ։ Տ՛ա գլ. իե. ։ ։ ։ ։ ։

եղեկիա թագաւորին քսան ու հինգ տարի, ու քսան եւ
Տէրոջը բոլոր առնէր, ու ազգակից ուզիայ, ու անոր բոլոր գործիքներուն, եւ առաջաւորու-
թեան հայելն ուզիայ ու անոր բոլոր գործիք-
19 ներուն մնգրելնիք։ Ու նաեւ պատրաստելիք ու սրբելիք այն բոլոր առնուներուն, որոնք
Աքազ թագաւորը իր թագաւորութեան ու
իր անօրէնութեան առնէր պղծեց. եւ ահա
անոնք Տէրոջը սեղանին առջեւն են։
20 Ու եղեկիա թագաւորը կանուխ եղաւ, ու
քաղաքին իշխաններուն ժողովով Տէրոջը առ-
21 նը գնաց. եւ ոչ թագաւորութիւնը ու սրբու-
թիւնները ու Յուդայի համար՝ եօթը զառա-
նակ, եօթը խոյ ու եօթը գառն, ու մեղքի
պատարագ ըլլալու համար եօթը նոխազ բե-
րելն. եւ ասիկա Ահարոնի որդւոցը քահանա-
յութեան հրամայեց որ զոհեն Տէրոջը սեղանին
22 վրայ մատուցանեն։ Ու զառնակները մոր-
թեցին, եւ քահանաները արիւնը առին ու
սեղանին վրայ սրսկեցին. եւ խոյերն ալ մորթե-
ցին, ու արիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին. եւ
գառներն ալ մորթեցին, ու արիւնը սեղանին
23 վրայ սրսկեցին։ Ու մեղքի պատարագի նո-
խազները թագաւորին ու ժողովրդին առջեւը
բերին. եւ անոնք ձեռք բերին անոնց վրայ
24 գրին։ Ու քահանաները զանոնք մորթեցին,
եւ անոնց արիւնը սեղանին վրայ սրսկեցին
բոլոր Իսրայէլին քաւութիւն ընելու համար.
վասն զի թագաւորը ըսաւ որ ողջակէզը
ու մեղքի պատարագը բոլոր Իսրայէլին հա-
25 մար ըլլալու են։ Ու Դաւիթին ծնծղա-
նեներով, տաւխլներով ու քնարներով Տէրոջը
տանը մէջ կայնեցուց, ինչպէս որ Դաւիթ,
ու Գադ Թագաւորին առանձնապէս Դադ, և
Նաթան մարգարէն պատուիրեր էին. վասն
զի Տէրը իր մարգարէներուն ձեռքովը այդ-
26 պէս պատուիրեր էր։ Ու Դաւիթին նուագարաններով՝ և քահանաները փող-
27 ով կայնեցան։ Ու եղեկիա հրամայեց որ ող-
ջակէզը սեղանին վրայ մատուցանեն. ու ող-
ջակէզին սկսած ատեները Տէրոջը օրհնու-
թիւնն ալ փողերով, ու Իսրայէլի թագաւորին
28 Դաւիթին նուագարաններովը սկսաւ։ Ու մին-
չեւ ողջակէզին լրիւնալը՝ բոլոր ժողովուրդը եր-
կրպագութիւն կ'ընէր, երգիչները օրհնու-
թիւն կ'երգէին, և հնձանները փակերը կը հնչ-
29 ցնէին։ Ու երբոր ողջակէզ մատուցանելը
լրիւնացին, թագաւորը և բոլոր գովը գըտ-
նուածները ծունկով երկրպագութիւն բրին։
30 Ու եղեկիա թագաւորը ու իշխաններն ալ ը-
ստուց ըսին որ Տէրոջը օրհնութիւն երգեն
Դաւիթին ու Ասափ տեսանողին խօսքերով.
անոնք ալ ուրախութեամբ երգեցին, ու խո-
նարհելով երկրպագութիւն բրին։
31 Ու եղեկիա պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Հիմա ինքզինքնիդ Տէրոջը նուիրեցիք. մո-
տեցէք, ու Տէրոջը տաճարը զոհեր ու օրհ-
նութիւնն ընծաներ բերէք։ Եւ ժողովը զո-
հեր ու օրհնութիւնն ընծաներ բերաւ. և ա-
մէն յօժարութիւն ունեցողը ողջակէզներ բե-
32 րաւ։ Ու ժողովին բերած ողջակէզներուն թիւը
սա էր. եօթանասուն արջառ, հարիւր խոյ
— երիկս հարիւր գառն. ասոնց ամէնը Տէ-
33 րոջը ողջակէզ ըլլալու համար էր։ Եւ նուի-
րատուածները մին հարիւր արջառ ու երեք հա-
34 զար ոչխար էին։ Բայց քահանաները քիչ ու
ըլլալնուն համար՝ բոլոր ողջակէզներուն մոր-
թիլը հասնելու կարող չեղան. ու մինչև ա-
գործին լմնցնալը, ու մինչև ան քահանա-
յութեան պրսիլը, Լեւիացի եղբայրները
իրենց օգնութիւն բրին. որովհետև Լեւիա-
35 ցիները սրտով աւելի յօժարութեամբ
սրբութեան Ողջակէզներուն մասին Տէրոջը
պաշտելու համար էին։ Ողջակէզները խոպա-
նութեան զոհերուն հետ, և ողջակէզներուն հետ
նուէրներու համար նաեւ գինիով մէկտեղ շատ
էին։ Այսպէս Տէրոջը տանը պաշտօնը կար-
36 գի դրուեցաւ։ Ու եղեկիա և բոլոր ժողո-
վուրդը ուրախացան որ Աստուած ժողովուրդը
դիւրաւ պատրաստեց. քանզի այս բանը
յանկարծ եղաւ։

ԳԼ. Լ.

1 Եղեկիա կը հրամայէ որ Յուդայի ու Իսրայէլի երկրը
բոլոր տանուն մէջ հանդիսաւոր զատիկ ընեն։ 13 Նուէր ժո-
ղովը հաստատութեան սեղանները կը կործանեն։ 21 տասն
օր տան կը պահեն։ 22 Քահանայք ու Ղեւտացիք ժո-
ղովուրդը կ'օրհնեն։

1 Ու եղեկիա բոլոր Իսրայէլին և Յուդայի
երկից. ու նամակներ ալ Եփրեմին ու Մանասէին ալ
գրեց, որ երթան տաճարը Տէրոջը տուն
գան, ու Իսրայէլի Աստուծոյն զատիկ
2 ընեն։ Եւ թագաւորը ու անոր իշխանները ու
բոլոր ժողովը Երուսաղէմի մէջ խորհուրդ
բրին, որ զատիկը երկրորդ ամսուն մէջ ընեն.
3 վասն զի ատենները կատարած չէին պատիկա ընե-
լու. որովհետև բաւական քահանաներ սրբուած
չէին, ու ժողովուրդը Երուսաղէմ ժողովուած
4 չէր։ Եւ այս բանը թագաւորին առջեւը ու
5 բոլոր ժողովին առջեւը հաճոյ երեւցաւ. Ու
այնպէս որոշեցին, որ բոլոր Իսրայէլի մէջ՝
Բերսաբէէից մինչև Դան յուր խրկեն, որ գան
ու Երուսաղէմի մէջ Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն
զատիկ ընեն. քանզի շատ ատենէ՝ ի վեր
գրուածին պէս բրած չէին։

4 Գէ. խը. 21։
3 Ղէ. գ. 3. 14։
4 Ղէ. ը. 14. 15. 18. 21։ Երբ. թ. 21։
5 Ղէ. գ. 13. 24։
6 Եզր. ՌԳ. 20։ Ազգակ պատրաստ պէս մատչեն
7 Ղէ. ժգ. 20։
8 Մն. ժգ. 21. իե. 6։
9 Մն. իգ. 3. իե. 1։ Գէ. ը. 14։
10 Ը թագ. իգ. 11։ Գէ. է. 12։
11 Մն. ժե. 24։
12 Մն. իգ. 3. իե. 1։
13 Մն. իգ. 1. իե. 1։ Գէ. ը. 11։ Ղէ. է. 12։ Ը թագ. իգ. 11։ Գէ. է. 3։ Ղէ. գ. 16։
14 Ղէ. ժգ. 9։
15 Գէ. իգ. 11։
16 Գէ. է. 3։ Ղէ. գ. 16։
17 Ղէ. ժգ. 9։
18 Ղէ. ժգ. 9։
19 Ղէ. ժգ. 9։
20 Ղէ. ժգ. 9։
21 Ղէ. ժգ. 9։
22 Ղէ. ժգ. 9։
23 Ղէ. ժգ. 9։
24 Ղէ. ժգ. 9։
25 Ղէ. ժգ. 9։
26 Ղէ. ժգ. 9։
27 Ղէ. ժգ. 9։
28 Ղէ. ժգ. 9։
29 Ղէ. ժգ. 9։
30 Ղէ. ժգ. 9։
31 Ղէ. ժգ. 9։
32 Ղէ. ժգ. 9։
33 Ղէ. ժգ. 9։
34 Ղէ. ժգ. 9։
35 Ղէ. ժգ. 9։
36 Ղէ. ժգ. 9։

6 Եւ սարհանգապետները քաղաւորին ու իշխաններուն նամակներովը բոլոր խորակերին ու Յուդայի գացին, ու քաղաւորին հրամանին համեմատ լսին. Ով խորակի պիտի, ըսկսան, Ամրահամին, խոհակին ու խորակերին Ձեր Աստուծոյն գոհութիւն, ու ան ալ պիտի գառնայ ձեզի, որ Ասորեստանի քաղաւորներուն ձեռքէն

7 չէն ազատուիլ՝ Ինչ նշանագիր ընցայք էք։ Եւ Հէվր հայրերուն պէս ու Հէվր հպարտներուն պէս մի ըլլաք, որոնք իրենց հայրերուն Ձեր Աստուծմէն ապստամբելուան. Նան ալ զանոնք կործանեցաւ մեծանց, ինչպէս որ դուք կը

8 տեսնէք։ Ուրեմն Հէվր հայրերուն պէս Հէվր պարանոցը մի խստացնէք։ Նընծայեցէք Ձերոջը, ու եկէք անոր սրբարանը՝ որն որ ինքը յաւիտեան սրբած է, ու Հէվր Ձեր Աստուծոյն ծառայութիւն բրէք, որ անոր սաս-

9 տիկ բարկութիւնը Հեզմէ դառնայ։ Քանզի ինչ որ դուք Ձերոջը դառնաք, Հէվր հպարտները ու Հէվր որդիքը՝ գիրենք գերի տանող-ներուն երեսէն գթութիւն պիտի գտնեն, և սա երկիրը պիտի գառնան։ Ինչու որ Հէվր Ձեր Աստուածը ողորմած ու գթած է, ու ինչ որ Հանոր գառնաք, Հեզմէ երես պիտի չդար-ձընէ։

10 Եւ սարհանգապետները եփրեմի ու Մանասէի երկիրը՝ քաղաքէ քաղաք պատուելով, մինչև Զաբուղոն հասան. բայց գանոնք ծաղր

11 կ՚ընէին ու կ՚արհամարհէին։ Սակայն Ասերի ու Մանասէի ու Զաբուղոնի ոմանք խոնար-

12 հեցան, ու երուսաղէմ գացին։ Յուդայի վրայ ալ Աստուծոյ Հէվր ձեռքը կար, որ անոնց միևնոյն սիրտ տայ, որպէս զի ինչպէս որ թագաւորին ու իշխաններուն Ձերոջը խօսքին համեմատ պատուիրած

13 էր։ Ու երուսաղէմի մէջ բազմաթիւ ժողովուրդ հաւաքուեցաւ՝ երկրորդ ամսուն մէջ բաղար-ջակերաց տօնը կատարելու համար, ու խիստ

14 մեծ ժողով մը եղաւ։ Եւ նոյն երուսաղէմի մէջ եղած սեզանները ու բոլոր խունկի սեզանները վերցուցին, ու կեդրոն հեղե-

15 ցաւ Նեւոնցին։ Ու երկրորդ ամսուն չորեքտասաներորդ օրը զատիկը մորթեցին. և քահանաները ու Ղեւտացիները ամչցան ու սրբացան, ու Ձերոջը տուներ ողջակէզներ բե-

16 րին։ Եւ Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին օրէնքին համեմատ իրենց տեղերու վրայ կեցան. քահանաները Ղեւտացւոց ձեռքէն արիւնը ՝առնէին — կը սրսկ-

17 կէին։ Քանզի ժողովքին մէջ շատ տգիտներ կային. Ուստի բոլոր մնացորդներուն հա-

տար՝ զատիկի գառը Ղեւտացիները կը մորթէին,

18 որ Ընկնիր Ձերոջը սրբին։ Զանազի ժողովրդին շատերը՝ այսինքն Եփրեմէն, Մանասէէն, Իսաքարէն ու Զաբուղոնէն Նշանակուած չափը մնացեր չէին. Նայսու ամենայնիվ զատիկը կերան՝ Ինչ չի կը գրուածին համեմատ. քանի Եզեկիա անոնց համար ազօթք բրաւ ու ըսաւ, Բարերար Ձերը քաւութիւն բնէ ան

19 բոլոր մարդոց՝ Որոնք սրտերնին ուղիղին Ձեր Աստուածը իրենց հայրերուն Աստուածը փնտռելու, թէև անոնք սրբարանին մաքրութեան

20 նը համեմատ չըլլան։ Եւ Ձերը եզեկիայի ձայնը լսեց, ու Ժողովուրդին քաւութիւն ըրաւ։

21 Ու երուսաղէմի մէջ գտնուող իսրայէլի որդիքը մեծ ուրախութեամբ Նօթը օր բազար-ջակերաց տօնը կատարեցին. ու Ղեւտացիները և քահանաները ամէն օր բարձրաձայն Նաւա-գարանները Ձերոջը Ընդդիմադիր Ձերը կ՚օրհ-

22 նէին։ Ու եզեկիա Հրաշքագործութեամբ խօսեցաւ՝ Ձերոջը բարի հանճարը Ընծայող բոլոր Ղեւտացիներուն. և ուտելին Նօթը օրը խաղա-ղութեան զոհեր մատուցանելով՝ ու Խրենց հայրերուն Ձեր Աստուծոյն դոհութիւն տա-լով կ՚ուտէին։

23 Եւ բոլոր ժողովքը խորհուրդ բրին որ Նաւ-րէլ Նօթը օր ալ ուրախ պահեն, ու Նօթը օր ալ

24 մեծ ուրախութիւն բրին։ Քանզի Յուդայի եզեկիա թագաւորը՝ ժողովքին Հազար զուա-րակ ու Նօթը Հազար ոչխար պարգևեց. Իշ-խաններէն ալ ժողովքին Հազար զուարակ ու տասը Հազար ոչխար պարգևեցին. ու շատ

25 քահանաներ Սրբացան։ Եւ բոլոր Յուդայի ժողովքը, ու քահանաները, ու Ղեւտացիները, և Իսրայէլէն եկողներուն բոլոր ժողովքը, ու իսրայէլի երկրէն եկող և Յուդայի մէջ բնա-

26 կող պանդուխտները ուրախացան։ Ու երու-սաղէմի մէջ մեծ ուրախութիւն եղաւ. քանի դի իսրայէլի թագաւորին Դաւիթի որդւոյն Սողոմոնէն օրերէն Ի վեր երուսաղէմի մէջ

27 ասանկ Ընդհանրին չէ եղած չէր։ Վերջին Նաբը Ղեւտացի քահանաները կեցան ու ժողովուրդը Նօրհնեցին. և անոնց ձայնը լսուեցաւ, ու անոնց ազօթքը Աստուծոյ Տաւրը բնակարանը՝ երկինքը հասաւ։

ԳԼՈՒԽ Լ.

1 Ժողովուրդը յաժար հասնիլ հաւատարմութիւնը կը հրամայէ։ 2 Եզեկիա կարգի կը դնէ քահանաները ու Ղեւտացիները։ գառահարգութիւնները, ու անոնց գործը ու ապրուստը և հոգը։ 3 Ժողովուրդին յաժարամտութիւնը՝ գոհեր մատուցանելու ու ատաձորդներ ապրուստ հասնելու։ 11 Եզեկիա Քրա-

---

1 Եզր· ը· 1· Ծն· ԺԷ· 9· Ել· Ի· 12· 2 Թագ· ԺԸ· 19· 22· 3 Եզր· ը· 12· 4 Գվ· ԻԲ· 8· 5 Օր· Ժ· 16· 6 Ես· ԼԷ· 6· 7 Ես· ԼԶ· 16· Ժ· 12· 8 Եզր· Ժ· 12· 9 Գվ· ԻԲ· 13· 10 Ես· ԼԶ· 6· 11 Եզր· ը· 1· 12 Ես· ԽԹ· 14· 13 Գվ· ԻԲ· 13· 14 Գվ· Ժ· 16· 15· 15 Գվ· ԻԲ· 34· 16 Գվ· ԻԲ· 34· 17 Գվ· ԻԲ· 34· 18 Գվ· ԻԲ· 34· 19 Գվ· ԻԲ· 34· 20 Գվ· ԻԲ· 34· 21 Գվ· ԻԲ· 34· 22 Գվ· ԻԲ· 34· 23 Գվ· ԻԲ· 34· 24 Գվ· ԻԲ· 34· 25 Գվ· ԻԲ· 34· 26 Գվ· ԻԲ· 34· 27 Գվ· ԻԲ· 34·

հաշտեցիր կը դնէ առաջորդները բաժին ընդդէմ հարիր։ 20 Եղբայրասիրութիւնդ բազմացուսցէ քեզ։

1 Ա. Երբեմն առ ամէնը բնակեալ, հնձ գունուզ թոյլ խոպանէլացիք Յուդայի քաղաքներէն և գան, և թոյլ Յուդայի, Բենիամինի, Եփրայիմի ու Մանասէի մէջ եղող արձանները կործանեցին, Աստարտեմիի կուռքերը կոտրատեցին, և բարձր տեղերը ու անգամները փլուցուցին, անոնք որ բան մը չհաղացնեն. Եսքը Իսրայէլի որդիքը ամէն մարդ իր ժառանգութիւնը իրենց քաղաքները դարձան։

2 Ա. Եղիկիա Դահանութիւնները ու Ղեւացիները դասերը հաստատեց իրենց կարգերուն համեմատ, թէ քահանայութիւն և թէ Ղեւացիութիւն, ամէն մէկուն գործքին նայելով, ողջակէզներու ու խաղաղութեան զոհերու համար, ու Տէրոջը պաշտելու դռներուն մէջ պաշտելու, գոհանալու ու օրհնելու։ 3 Թէեւ երգելու համար։ Նաև իր ստացուածքէն՝ ողջակէզներուն համար՝ այսինքն Տէրոջը օրինաց գրքին մէջը գրուածին պէս՝ առաւօտեան ու երեկոյեան ողջակէզներուն համար, և չարաբաստիկներուն ու ամեհագոյներուն ու համբոյրներուն ողջակէզներուն համար։ 4 Ան՝ թագաւորին բաժինը ըլլար։ Ա. Երուսաղէմի մէջ բնակող ժողովուրդին հրամայեց որ քահանայութիւնը ու Ղեւացիութիւնը բաժինը տան, որպէս զի անոնք Տէրոջը օրէնքը կարդան։ 5 ը- մէջ գօրանան։ Ա. Երբոր — հրամանը հրատարակուեցաւ, իսրայէլի որդիքը ցորեներին, գինիին, ձէթին, մեղրին և բոլոր անդաստանի բերքերուն երախայրիքները առատութեամբ բերին, ու ամէն բանին առատորդը 6 առատապէս բերին։ Եւ Յուդայի քաղաքներուն մէջը բնակող Իսրայէլի ու Յուդայի որդիքը՝ անոնք ալ արջառներուն ու ոչխարներուն առատորդները, և իրենց Տէր Աստուծոյն նուիրած սուրբ բաներուն առատորդը 7 դներ բերին ու դիզեցին։ Ամսուն երրորդ ամսուն մէջ սկսան դիզել, և եօթներորդ ամսուն մէջ դիզուցին։ Ա. Եղիկիա ու իշխաններ եկան, ու երբոր ան գիզերը տեսան՝ Տէրը ու անոր ժողովուրդը օրհնեցին։ 9 Ա. Եղիկիա ան գիզերուն համար քահանաներուն ու Ղեւացիներուն հարցուց։ Եւ Azaryahu առաջին եղող մեծ քահանան Ադարբոնի անոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Քանի որ բնծաները Տէրոջը տուներ բերելու սկսան՝ կերանք, կշտացանք ու խիստ շատ ունեցաւ, վասն զի Տէրը իր ժողովուրդը օրհնեց։ 11 ու. ան եղածը առ առատութիւնն է։ Ա. Եղիկիա հրամայեց որ Տէրոջը տներ մէջ չտեւնեն բաներ պատրաստեն։ ու. պատրաստեցին։

12 Եւ բնծաները ու տասանորդները ու սուրբ բաները հաւատարմութեամբ անոնց տրին։ Եւ Քանանեայ վերակացուն Ղեւացի Քոնանեան էր, ու անոր եղբայրը Սեմէի էր փոխանորդն 13 էր։ Եւ Ցեխիէլ, Ազազիա, Նահաթ, Ասահէլ, Երիմոթ, Յոզաբադ, Եղիէլ, Ցեւսիմքատ, Մահաթ ու Բանեան՝ Քոնանեային ու անոր եղբօրը Սեմէիին ձեռքին տակը եկեր կերան թագաւորին, ու Տէրոջը տաճարը առաջնորդող Ազարիայուին հրամանովը վերակացու։ 14 Ներ էին։ Եւ արեւելեան կողմին գոնապանը՝ Ղեւացի Ցեւիմայէլ որդին կոմրէ՝ Տէրոջը բարձրագոյնին բնծաներուն ու ամէնասուրբ բաներուն բաժնելու։ Հանար՝ Աստուծոյ կանացուր 15 բնծաներուն վրայ էր։ Եւ անոր հրամանին տակը Քահանայից քաղաքներուն մէջ եկեր Եդեն, Մինեամինին, Ցեսուէ, Սեմայիայուին, Ամարիայուին ու Սեքենիայուին յանձնուած էր, իրենց եղբայրներուն մեծին ու պզտիկին գաստակարգի բաժնելու նայելով ընդունիլ բաժնելը։ 16 Նաև տղոց հասնելութիւն մէջ գրուած եղեր առաջին արդ որ Տէրոջը տաճար կը մտնէին իրենց պաշտօնին համեմատ իրենց դասակարգի ու բաժանցը հասնելու իրենց ծառայութիւնը։ 17 Քահանայ հասնար։ Ու նաև տղոց հասնելութիւն մէջ գրուած քահանաներուն՝ իրենց տղոց տասնհինգ ետեւէն հասնելու, ու Քոսան տալն կանէն մինչեւ եղող Ղեւացիներուն՝ իրենց պաշտօնին համեմատ իրենց դասակարգի բաժանելութեան մէջ։ 18 Նաև տղոց հասնելութիւն մէջ գրուած անոնց ամէն բնտանիքներուն կնիկներուն տղաքներուն ու աղջիկներուն, այսինքն ամբողջ ժողովքին։ քանզի հաւատարմութեամբ կը սրբուէին։ 19 Եւ անոնց քաղաքներուն Aaronացի ձանոց պատերուն մէջ եղող Ահարոնի որդոց քահանաներուն հասնար՝ ամէն քաղաքին մէջ Ներ անուններով յիշուած մարդիկ կային, որպէս քահանայից բոլոր արուներուն ու Ղեւացոց տղոց հասնելութիւն մէջ բոլոր գրքին 20 բան ընելութեան բաժինները կատարին։ Ա. Եղիկիա բոլոր Յուդայի մէջ այսպէս բրաւ, և իր Տէր Աստուծոյն առջեւը Ճիտի, ուղիղ ու ճշմարիտ եղածը բրաւ։

21 Եւ իր ամէն ձեռք զարկած գործը՝ թէ Աստուծոյ տանը ծառայութեան հասնար և թէ օրէնքին ու պատուիրանքին հասնար, իր բոլոր սրտովը իր Աստուածը փնտռելով բրաւ ու յաջողցաւ։

ԳԼ· ԼՐ

1 Անդրկիրճ Յուդայի վրայ կը յարձակի։ խոհ Եղիկիա փրկած աստուածաշունչ իր ժողովուրդը կը քաջալերէ։ 9 Սենեքերիմ

– ը Քոպ· ժը· 4· | ֆ – Մն· իգ· 30· 31· | Ղեմ· ժգ· 10· Գէ· է· 14· | ը Մոպ· գ· 7· | Եր· իթ· 22· Ղեմ· ժգ· 12·
ֆ – Մն· իգ· 6· իգ· 1· | Եր· իթ· 22· Ղեմ· ժգ· 12· | ը Քոս· ժը· 2· Ես·

ը Ղե· իմ· 30· ը Օր· ժգ· 23· | թ Մոպ· գ· 10· | ի Ղեմ· ժգ· 12· | ը Ցե· իմ· 9· | ժ – Մն· իգ· 31· 37· | ի Ղե· իմ· 34· Քոս· ը· 3· | ի Հմր· 12· 13· 14· 15· | ը Քոպ· ի· 3·

քեզ՝ քո պատգամաւորներու միջոցով և քո գրուածքով ըրած հայհոյութիւնդ դէմ. եթէեա ու նոյնի պատիժ կ'ընեն։ 21 Հրէշտակի մը Աստուծոյ բանիեր բռնուիլը կ'ըսեն։ 22 եթէեա իր հետեւորդներեն առնելը պատիժով Աստուած անոր աւելցուցած ինչի մը կու տայ։ 23 եթէեա կը հրամայ, որ բոլոր Աստուածով կը խոստանան։ 24 Ինչ հարցաքննեն մը գրուածքը։ 25 անոր յանդգնութիւնը Իսրայէլի գործակցութեան եկած առնելը։ 26 եթէեա մեռնելէ՝ Մանասէ անոր տեղը կը յաջորդե։

1 Ա՛ս ՙբանները ըն ու աս ձչմարտութիւնն ունէն՝ ետքը՝ Աստուծոյ Սիոնի քերիմ իշտացորը եկաւ, ու Յուդայի երիտասարդ մանուկը պատասխան քաղաքներուն գէմը բանակեցաւ, ու մեռածը գրած էր որ գանոնք բռնութիւնեն իրեն
2 առնէ։ Ու եթէեա ունէր որ Սիոնի քերիմ եկեր է, ու երուսաղէմի գէմ պատերազմիլ
3 կ'ուզէ, իր իշխանութեան ու գօրութեան հետ խորհուրդ բրաւ, որ քաղաքին գործը եղող ապրիւնութեան չարիքը գոցէ. և ա-
4 նոնք անոր օգնութիւն բրին։ Ու չատ ժամանակ ժողովեցաւ, ու բոլոր ապրիւնները ու երկրին միջէն անցնող հեռագրատ գոցնելի ըսելով. ինչուան Հասար Աստուծոյ խոս-
5 տները գան, ու առատ չարը գանեն։ Ու ՚եզեկիա գինքը ուժովցուց. ՚և ամէն փլած պարիսպները չինեց, ու աշտարակները բարձրացուց, ու դուրսէն մէկ ուրիշ պարիսպ մըն ալ չինեց. և Դաւիթի քաղաքին միջը եղող ՚Միլոնը ամրացուց. ու չատ էնթպահներ ու
6 ասպարներ չինեց։ Եւ ժողովրդին վրայ պատերազմի գօրապետներ գրաւ, ու գանոնք քաղաքին դրանը հրապարակին միջ իր գոմը ժողվեց, և անոնց հետ ՚քաջալերեցաւ խո-
7 սելով, ՚Զօրացէք ու քաջասիրտ եղէք. Ասորեստանի Թագաւորին երեսէն, ու անոր հետը եղող բոլոր բազմութիւնեն երեսէն ՚մի վախնաք ու մի զարհուրիք. վասն զի ՚մեզի հետ եղողները անոր հետ եղողներէն
8 չատ աւելի են։ Անոր հետ ՚մարմնաւոր բազուկ կայ, բայց ՚մեզի հետ եղողը մեր Տէր Աստուածն է, որ պիտի օգնէ մեզի, ու մեր ՙպատերազմութիւնները միջ առաջնորդութիւն պիտի բնէ։ Եւ Ժողովրդը Յուդայի եզեկիա Թագաւորին ՚խոսքերէն ապրա առաւ։
9 ՚Ան՚լ ետև Ասորեստանի Սիոնի քերիմ Թագաւորը, երբոր իմացաւ որ իր բոլոր ՚նշխանները Լաքիսէն վրայ էին, իր ծառաները երուսաղէմ իրկեց Յուդայի եզեկիա Թագաւորին ու երուսաղէմ եղող բոլոր Յուդայիները՝ ըսելով,
10 ՚Ասորեստանի Սիոնի քերիմ Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ. Դուք որուն ապաւինելով՝ երուսաղէմ
11 ՚պաշարման միջ կը նստիք. Չէ՞ որ եզեկիա

ձեզ դլխէ կը հանէ, որ ձեզ անօթութիւնեն ու ծարաւով մեռնելու մատնէ, բանով թէ ՚Մեր Տէր Աստուածը մեզ Ասորեստանի Թա-
12 գաւորին ձեռքէն պիտի ազատէ. ՚Ասիկա նայելի եզեկիան չէ՞, որ անոր բարձր տեղերը ու սեղանները վերցուց, և Յուդայի ու երուսաղէմի քահանաներուն բսաւ. Միայնակ մէկ սեղանի առջեւ երկրպագութիւն բրէք, ու անոր վրայ
13 խունկ ծխեցէք. Չէ՞ք գիտեր թէ երկիրներուն բոլոր ազգերուն բոլոր աստուածներուն ՚մէջ Ժողովրդոյդ ինչ բրի եմ ու իմ հայրերս. միթէ ան երկիրներուն ազգերուն աստուածները իրենց երկիրները կրցան ՚իմ
14 ձեռքէս ազատել. Իմ հայրերուս բնաջինջ բրած ազգերուն բոլոր աստուածներուն պէս իր Ժողովուրդը իմ ձեռքէս ազատելու կարող եղաւ, որ ձեր Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս
15 ազատելու կարող ըլլայ։ Եւ Հիմա ՚եզեկիա ձեզ չխաբէ, ու ձեզ այդպէս դլխէ չհանէ. անոր մի հաւատաք. վասն զի ոչ մի ազգի մի կամ Թագաւորութեան մի բնաւ մէկ աստուածը իր Ժողովուրդը իմ ձեռքէս ու իմ հայրերուս ձեռքէն չկրցաւ ազատել. ո՞ր ՙնաց որ ձեր
16 Աստուածը ձեզ իմ ձեռքէս ազատէ։ Եւ անոր ծառաները Տէր Աստուծոյ դէմ ու անոր ծառային եզեկիայի դէմ աւելի խօսքեր ալ
17 ըսին։ Եւ Ինքնէնէ Իսրայէլի Տէր Աստուածը հայհոյելով ու անոր դէմ խօսելով ՚նամակ դրեց ու բաւ. ՚Ինչպէս որ երկիրներուն ազգաց աստուածները իրենց Ժողովուրդները իմ ձեռքէս չկրցան ազատել, այնպէս ալ եզեկիայի Աստուածը իր Ժողովուրդը իմ ձեռ-
18 քէս չպիտի ազատէ։ Եւ ՚պարսպին վրայ եղող երուսաղէմի Ժողովուրդին ՚բարձր ձայնով Եբրայեցերէն պատայեն, գանոնք վախցնելու ու չվհատեցնելու միջ ձգելու համար, որ քա-
19 ղաքը առնեն։ Ու երուսաղէմի Աստուծոյն դէմ խօսելան՝ իբրեւ երկրի ժողովուրդոյ աստուածներու դէմ, որոնք ՚մարդու ձեռա-
20 գործ են։ ՝Ու եզեկիա Թագաւորը և ՚Ամոսի որդի Եսայի մարգարէն աս բանիս համար գէպ ՚ի
21 երկինք ազաղակելով՝ աղօթք բրին։ Եւ Տէրը հրեշտակ մը իրկեց, ու Ասորեստանի Թագաւորին բանակին միջ ամէն զօրաւոր կռիւ-
22 ներ ու իշխաններ ու զօրավարներ զարկաւ. և անկից անօթով իր երկիրը դարձաւ. ու իր աստուծոյն տունը մտաւ, և իր երանելէն ելած

23 Նաեւ ասէն կոպիանէ պաշտպանեց։ Եւ չատերը
Տէրոջէ ընծաներ կը բերէին երուսաղէմ, ու
Յուդայի եղեկիա թագաւորին ալ պատուա-
կան բաներ. ու անկէետքը անոնց բոլոր
ազգերուն առջեւը դարձաքացաւ։
24 Եզեկիա օրերը եղեկիա մեռնելու մօտիկցաւ
հիւանդացաւ, ու Տէրոջէ աղօթք բրաւ. և
Տէրը խօսեցաւ անոր, ու °հրաշք մը բրաւ"
25 անոր։ Ու եզեկիա ²իր բնդունած բարիքին
փոխարէն ընդհանրացնեն չհնաւանց, վասն զի
²անոր սիրտը հպարտացաւ. Հետեւի անոր մերկ
ու Յուդայի ու երուսաղէմի վրայ բարկութիւն
26 եկաւ։ ²Բայց եզեկիա իր սրտին հպարտու-
թիւնը հաներ խոնարհեցաւ, թէ ինքը և թէ
երուսաղէմի բնակիչները. անոր համար Տէ-
րոջը բարկութիւնը ²եզեկիայի օրերը անոնց
վրայ չեկաւ։
27 Ու եզեկիա խիստ շատ հարստութիւն ու
փառք ունեցաւ. և ակիսի, պատուականի քարերու, խունկերու,
ասպարէներու, ու ամէն տեսակ ցանկալի անօթ-
28 ներու համար գանձարաններ չունեցաւ. Եւ ցո-
րեղի ու գինիի ու եղի բերքերուն համար
շտեմարաններ, և ամէն տեսակ անասուններ-
ու համար մսուռներ, ու հօտերու համար
29 փարախներ չունեցաւ։ Եւ քաղաքներ չունեցաւ
իրեն, ու շատ ոչխարներ ու արջառներ տուա-
ցաւ. վասն զի ²Աստուած իրեն շատ տուա-
30 ցաւ։ Նոյն եղեկիան գիհոնին վերի չրասեղքը գոցեց, ու զանիկա
դէպ ի վար Դաւիթին քաղաքին արեւմտեան կողմը ուղղեց. ու եզեկիա իր բոլոր գործ-
քերուն մէջ յաջողութիւն գտաւ։
31 Նոյն երկրոյ իշխանին իշխանաց դեսպան-
ները ²անոր իրկուելուն՝ երկրին մէջը եղած
հրաշքը հարցնելու համար, Աստուած զա-
նիկա թողուց ²որ փորձէ, ու բոլոր անոր
սրտին մէջ եղածը գիտնայ։
32 Ու եզեկիայուն մնացորդ պատմութիւնը ու
անոր բարեպաշտութիւնը՝ ահա Ամոսին որ-
դւոյն Եսայի մարգարէին ²մարգարէութեանը
մէջ՝ և °Յուդայի ու Իսրայէլի թագաւորնե-
33 րուն գրքին մէջ գրուած է։ ²Ու եզեկիա իր
հայրերուն հետ քնացաւ. ու զանիկա Դաւի-
թի որդւոյն պիտոյ բարձր գերեզմանները
մէջ թաղեցին. և բոլոր Յուդա ու երու-
սաղէմի բնակիչները ²պատիւ բրին անոր իր
մեռնելուն առնէր. ու անոր տեղը անոր որ-
դին Մանասէ թագաւոր եղաւ։

ԳԼ· ԼԳ

1 Մանասէ տասներկու տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ յիսուն-
2 ու հինգ տարի թագաւորութիւն բրաւ։ Եւ
անիկա Տէրոջը խորհրդի որդւոցը առջեւէն
վտներուած ազգերուն ²գարշելի գործքերուն
3 պէս՝ Տէրոջը առջեւը չարութիւնը բրաւ։ Ու
անիկա իր հօրը եզեկիայուն ²կործանած բարձր
տեղատեղերը նորէն չինեց, ու Բահաղիմին ան-
պատներ կանգնեց, և ²Աստարտեայի կուռ-
քեր չինեց, ու °երկինքի բոլոր զօրութիւններ-
բուն երկրպագութիւնը բրաւ, և անոնց ծա-
4 ռայութիւնը բրաւ։ Ու տեղատներ չինեց Տէ-
րոջը տաճարը մէջ, որուն համար Տէրը բաւ
էր թէ՝ Իմ անուանս յաւիտեան երուսաղէմի
5 մէջ պիտի բլլայ։ Ու Տէրոջը տաճարը °երկու
գաւիթներուն մէջ երկինքի բոլոր զօրութիւն-
6 ներուն տեղատներ չինեց։ Եւ անիկա էնոմին
որդւոյն ձորին մէջ իր որդիները կրակի ան-
ցուց, ²ու գուշակութիւն, հմայութիւն և գի-
տութիւն կ'ընէր. և °վհուկներ ու նշանա-
գէտներ ունէր. Ան Տէրոջը առջեւը շատ չարու-
7 թիւն բրաւ, ու զանիկա բարկացուց։ Եւ ²իր
չինած քանդակեալ կուռքը Աստուծոյ տա-
նը դրաւ, որուն համար Աստուած Դաւիթին
ու անոր որդւոյն Սողոմոնին ըսեր էր, Իմ՝ ա-
նուանս տաճարը մէջ ու Իսրայէլի բոլոր ցե-
ղերէն իմ ընտրած երուսաղէմիս մէջ պիտի
8 դնեմ յաւիտեան. ²Ու Իսրայէլին ոտքը ևս յա-
լին այ պիտի չշարժեմ աս երկրէն, որուն
մէջ ձեր հայրերը հաստատեցի. միայն թէ
անոնք զգուշանան իմ գործ գնեն ան բա-
լոր օրէնքը, կանոնները ու դատաստանները
որոնք Մովսէսին ձեռքովը անոնց պատուի-
9 րեցի։ Բայց Մանասէ Յուդան ու երուսա-
ղէմի բնակիչները այնպէս մոլորցուց, որ Տէ-
րոջը Իսրայէլի որդւոցը առջեւէն կոտրնցաւ-
10 ցած ազգերէն աւելի չարութիւն բրին։ Եւ
Տէրը Մանասէին ու անոր ժողովուրդին խո-
սեցաւ, բայց անոնք ուշիկ չբրին։
11 ²Ու Տէրը անոնց վրայ Ասորեստանի բա-
գաւորին զօրագլուխները բերաւ. ու Մանա-

ա ԳԼ· ԺԸ· ց։
գ ԴԼ· ա· ։
ե ֆ Ինոք· ֆ· ։ Ես-
ղը· ։
ի կա՛ հրաշքի նշան
մը տուաւ.
ն Ուշ· ՆՀգ· ։
ո ԴԼ· ԻԿ· ։ Ամ-

բ· ։
ճ ԴԼ· ԻԿ· ։
ի Երեմ· ԻԿ· ։ ։
ձ ֆ Քնաց· ֆ· ։
ղ Ան· ՔՔ· ։
ի ֆ Քնաց· ֆ· ։
Ես· ՀՔ· ։

ա ֆ Օր· ջ· ։
ի Ես· ։ ՀԿ· ՀՀ· ՀՐ·
Ա ՀՔ·
ֆ ֆ Քնաց· ԺՀ· ԺՔ·
Ա ՀՔ·
ֆ ֆ Քնաց· ֆ· ։
ֆ Ասահ· ԺՀ· ։

ա Ա Օր· ԺՀ· ։
ֆ Քնաց· ջ· ։ Ք·
Ա ՀՔ·
ֆ ֆ Քնաց· ֆ· ։
Ես· ՀՔ· ։
ի ֆ Քնաց· ֆ· ։
Ես· ՀՔ· ։
ն Ա Օր· ԺՀ· ։
ո Ա Օր· ԺՀ· ։

ա Ա Օր· ԺՀ· ։ Ք·
Ա ՀՔ·
ֆ ֆ Քնաց· ֆ· ։
Ես· ՀՔ· ։
ի ֆ Քնաց· ֆ· ։
Ես· ՀՔ· ։
ն Ա Օր· ԺՀ· ։
ո Ա Օր· ԺՀ· ։

ան կարիքով բռնեցին, և զանիկա տանեցին
12 կապերով կապեցին, ու Բաբիլան տարին։ Ու
անիկա իր նեզբաիման տանէր իր Տէր Աս-
տուծոյն երեսը խնդրեց, և իր Հայրերուն Աս-
13 տուծոյն առջեւը մեծապէս խոնարհեցաւ, Ու
անոր աղօթք ըրաւ. և Տէրը անոր աղօթքը
ընդունեց ու ապաւանքը լսեց, ու զանիկա
երուսաղէմ՝ իր թագաւորութեանը դարձուց։
Անառնոր Մանասէ Իսկապես գիտցաւ որ Եհովան է
14 Աստուած։ Եւ ասկէ ետքը Դաւիթի քաղա-
քին գուրսը՝ Գեհոնին արեւմտեան կողմը հե-
զեզաոին մէջ ու մինչեւ Ձկանց դրանը բլրանը
մէկ պարիսպ մը շինեց, Աֆատն ալ մէջը տա-
նելով, ու զանիկա շատ բարձրացուց, և ծու-
դայի բոլոր պարսպաւոր քաղաքներուն մէջ
15 զօրքի իշխաններ դրաւ։ Ու օտար աստուած-
ները ու կուռքը Տէրոջը տաճարէն վերցուց, ու
Տէրոջը տաճարը լեռանը վրայ ու Երուսաղէմի
մէջ իր շինած բոլոր սեզանները շշշշշ, և
16 քաղաքէն դուրս նետեց։ Ու Տէրոջը սեզանը
շինեց. և անոր վրայ խաղաղաբիման ու Հնոր-
հակարութեան զոհեր մատուց. և ծուդային
պատուիրեց որ իսրայէլի Տէր Աստուծոյն ծա-
17 ռայութիւն բռնէ։ Սակայն ժողովուրդը տա-
կաւին բարձր տեզերու վրայ զոհ կը մատու-
ցանէին, բայց միայն իրենց Տէր Աստուծոյն։
18 Եւ Մանասէին միւսորդ պատմութիւնը,
ու իր Աստուծոյն ըրած աղօթքը, ու խոս-
քեր իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունովը անոր խօսող
տեսանողներուն խօսքերը՝ ահա իսրայէլի
թագաւորներուն գիրքերուն մէջ գրուած
19 է։ Ու անոր աղօթքը և ընդունուիլը, ու անոր
բոլոր մեղքը ու յանցանքը, և այն տեզերը
որ մէջ որ իր գերեզի գալէն առաջ բարձր
տեզեր շինեց, ու Աստարովթի կուռքեր ու
քանդակած կուռքեր կանգնեց, ահա
զայն ժամանակագրութեանը մէջ գրուած է։
20 Եւ Մանասէ իր հայրերուն հետ քնացաւ.
ու զինքը իր տանը մէջ թաղեցին. և անոր
տեղը անոր որդին Ամմոն թագաւոր եղաւ։
21 Ամմոն քսանուերկու տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ երկու
22 տարի թագաւորութիւն ըրաւ։ Ու Տէրոջը
աչքին չարութիւն ըրաւ իր Հօրը Մանասէին
ըրածին պէս. և իր Հօրը Մանասէին շինած
բոլոր կուռքերուն Ամմոն զոհ մատուց, ու
23 անոնց ծառայութիւն ըրաւ։ Բայց Տէրոջը
աչքին չխոնարհեցաւ, ինչպէս որ իր Հայրը
Մանասէ խոնարհեր էր. մանաւանդ սա Ամմոն
24 աւելի յանցանք գործեց։ Եւ իր ծառաները
դաւաճանութիւն ըրին իրեն դէմ, ու զանիկա
25 իր տունը մէջ մեռցուցին։ Ու երկրին ժող-

ովուրդը Ամմոն թագաւորին դէմ դաւաճանող
բոլոր բնակիչները ամէնը սպանեցին. ու երկ-
րին ժողովուրդը անոր որդին Յովսիան անոր
տեղը թագաւոր դրին։

ԳԼ. ԼԳ

1 Յովսիա տասը տարեկան էր երբոր թագա-
ւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ երեսունու-
2 մէկ տարի թագաւորեց։ Եւ անիկա Տէրոջը
աչքին ուղիղութիւն ըրաւ, ու իր Հօրը Դա-
ւիթին ճամբաներուն մէջ գնաց, ու աջ կամ
ձախ կողմը չխոտորեցաւ։
3 Եւ իր թագաւորութեանը ութերորդ տա-
րին՝ երբոր դեռ մանչը պատանի էր, իր Հօ-
րը Դաւիթին Աստուածը խնդրել սկսաւ. ու
երկուտասանեերորդ տարին՝ Յուդան ու Երու-
սաղէմը՝ բարձր տեզերէն, Աստարովթի կուռ-
քերէն և քանդակած ու ձուլածոյ կուռքե-
4 րէն սրբել սկսաւ։ Եւ Բահաղիմի սեզան-
ները անոր աչքին կործանեցին. ու անոնց
վրայի արեգական կուռքերը կտրտեց. և Աս-
տարովթի կուռքերն ու քանդակած և ձու-
լածոյ կուռքերը մանրեց ու փշրեց, ու ման-
րեալ գերեզմանները գերեզմանէն գերեզմանները
5 բաւն վրայ ցանեց։ Եւ Քահանաներուն ոսկորնե-
րը անոնց սեզաններուն վրայ այրեց, ու Իսրա-
6 գան ու Երուսաղէմը մաքրեց։ Եւ Մանասէի
ու Եփրեմի ու Շմաւոնի քաղաքներուն մէջը՝
մինչեւ Նեփթաղիմ, իւ անոնց բոլորտիքը կո-
7 ղած աւերակ տեղերը Նոյնպէս։ Ու սեզան-
ները և Աստարովթի կուռքերը կոծկանեց. ու
Քանդակած կուռքերը մանրեց ու փշրեց, և
իսրայէլի բոլոր երկրին մէջ եղած բոլոր արե-
գական կուռքերը կտրտեց, ու Երուսաղէմ
դարձաւ։
8 Եւ Իր թագաւորութեանը տասնուութե-
րորդ տարին, երբոր երկիրը ու Տունը մաք-
րեց, Եսելիայի որդին Սափանը, ու քաղա-
քին իշխանը Մաասիան, ու Յովահազի որ-
դին Յովաքը՝ հիշատակագիր պիտի երկրին, որ
9 իր Տէր Աստուծոյն տունը նորոգեն։ Եւ ա-
նոնք վճռիկա քահանայապետին եկան. ու
Աստուծոյ տունը բերած առակը Տուին,
որն որ Դռնապանները՝ դրան պահապանները՝
Մանասէի ու Եփրեմի ձեռքէն, և իսրայէլի

---

1 Ամ. 2Ն. 33. 1-20։ 2 Ամ. 2Ն. 33. 21-25։ 1 Ամ. 2Ն. 34. 1-7։ 2 Ամ. 2Ն. 34. 8-33։ 1 Ամ. 2Ն. 35. 1-19։ 2 Ամ. 2Ն. 35. 20-27։ 1 Ամ. 2Ն. 36. 1-4։

բոլոր ամաղտիքն, ու բոլոր Յուզակն ու
բնակիչներն ու երուսաղէմ բնակիչներն
10 Ժողվեր էին. եւ Տէրոջը տաճար ելաւ վե-
րայ գրուած բանտարկեալներուն ձեռքը տուին.
անոնք ալ Տէրոջը տունը մէջ գործած բան-
տարկեալներուն տուին գանելիկ՝ տաճար նորոգելու
11 ու շինելու համար, Ա յոյնքն հիւսներուն ու
շինողներուն տուին, որ Յուզակի թագաւոր-
նեքուն ատրած տաճարը շինելու համար՝ տա-
չուած քարեր, ու գերանները փայ-
12 տար ձեռքը մարդիկը գոր-
ծը հաւատարմութեամբ կը բանէին. ու հսկո-
ղաց տուին երեքհարիւր վրայ կեցող-
ները՝ Մերարիէն որդիներէն Գեհոր
ու Ազդան, և կահաբեանց որդիներէն
Զաքարիան ու Մեսուզաէլն էին. նաեւ Ղե-
ւացիներէն՝ երգոց նուագարանները ունե-
13 ցողներ եղողներուն ամէնը. նաեւ բեռնակիր-
ներուն ու ամէն տեսակ գործը բանեցնելուն
վերակացուներն էին, ու գրիչներէն, տասե-
կանները ու դռնապաններէն Ղեւացիներէն
էին։
14 Ու երբոր Տէրոջը տունը բերուած տասակը
կը հանէին, Քեղկիա քահանան Մովսէսին
ձեռքով տրուած Տէրոջը օրինաց գիրքը գը-
15 տաւ. Ու Քեղկիա պատասխան տուաւ ու
Սափան դպիրին ըսաւ, Տէրոջը տունը մէջ
օրինաց գիրք մը գտայ. ու Քեղկիա ան գիր-
16 քը Սափանին տուաւ. եւ Սափան գիրքը
թագաւորին տարաւ, ու թագաւորին պա-
տասխան բերաւ՝ ըսելով, Քու ծառաներդ
իրենց յանձնուած բոլոր տրամը կը կատարեն.
17 եւ Տէրոջը տունը մէջ գտնուած տասակը հա-
նեցին, ու գանիկա վերակացուներուն ձեռ-
քը՝ ու գործը բանեցնելուն ձեռքը տուին։
18 եւ Սափան դպիրը թագաւորին պատմեց ու
ըսաւ, Քեղկիա քահանան ինծի մէկ գիրք
մը տուաւ. ու Սափան անոր մէջէն թագա-
19 ւորին ու բոլոր ժողովուրդին առջեւ կարդաց։ Ու թագաւորը օրի-
նաց խօսքերը լսածին պէս իր հագուստները
20 պատռեց. եւ թագաւորը՝ Քեղկիային, ու
Սափանի որդւոյն Ա քիկամին, ու Միքայի
որդւոյն Աբդոնին, և Սափան դպիրին, ու
թագաւորի ծառային՝ Ասայիային պատուի-
21 րեց, ու ըսաւ, Գացէք ինծի համար, և ժո-
ղովրդեան ու Յուդայի ամենուն համար
ան գտնուած գիրքին խօսքերուն վրայով Տէ-
րոջը հարցուցէք. վասն զի մեր հայրերը Տէ-
րոջը խօսքը չպահելնուն համար, և ան գիր-
քին մէջը բոլոր գրուածներուն չկատարելնուն
համար՝ մեր վրայ թափուած Տէրոջը բարկու-
22 թիւնը մեծ է։ Ու Քեղկիա ու թագաւորին
ծառայքը Ա ղաքայի որդւոյն Թեկուային որ-
դւոյն Սեղլումի հանդերձապահին կնկանը՝ Ող-

գա մարգարէին գացին. և անիկա երուսա-
ղէմ՝ Մասենային մէջ կը բնակէր. ու անոր հետ
այնպէս խօսեցան։
23 Եւ անիկա բոլոր անոնց՝ խթակէլին Տէր
Աստուածը պատգամ կ՚ըսէ. Ձեզ ինծի խրկող
24 մարդուն ըսէք, Տէրը պատգամ կ՚ըսէ. Ահա
ես աս տեղիս ու անոր բնակիչներուն վրայ
չարիք պիտի բերեմ, այսինքն անոր բոլոր անէծք-
ներըն որ Յուդայի թագաւորին առջեւը կար-
25 դացուած գրքին մէջ գրուած է. Որովհե-
տեւ զիս թողուցին, և ուրիշ աստուածներու
խունկ ծխեցին, որ իրենց ձեռքերուն բոլոր
գործքերովը զիս բարկացուցանեն. ասոր ա-
տեղիս վրայ իմ բարկութիւնս պիտի թափի
26 ու պիտի չմարի։ Բայց Տէրոջը հարցնելու
համար ձեզ խրկող Յուդայի թագաւորին
ասանկ ըսէք, Խթակէլի Տէր Աստուածը այս-
27 պէս կ՚ըսէ յաղթ խօսքերուդ համար. Որով-
հետեւ քու սիրտդ կակղցաւ, ու Աստուծոյ
առջեւը խոնարհեցար, երբոր ան տեղիս վրայ
ու անոր բնակիչներուն վրայ անոր ըսած խօսքերը
լսեցիր, և իմ առջեւս խոնարհեցար, ու հան-
դերձներդ պատռեցիր, ու իմ առջեւս լացիր,
28 ես ալ լսեցի՝ կ՚ըսէ Տէրը։ Ահա ես քեզ քու
հայրերուդ պիտի խառնեմ, ու խաղաղու-
թեամբ քու գերեզմանիդ մէջ պիտի ժողո-
վուիս. և աս տեղիս վրայ ու անոր բնակիչներուն
վրայ իմ բերելիս բոլոր չարիքներս քու աչ-
քերդ պիտի չտեսնեն։ Ու անոնք թագաւորին
պատասխան բերին։
29 Ա՛ւ թագաւորը հրեշ խրկեց, ու Յուդայի
30 ու Երուսաղէմի բոլոր ծերերը ժողվեց։ Եւ
թագաւորը, ու Յուդայի բոլոր մարդիկը, ու
Երուսաղէմի բնակիչներըն, և քահանաներն,
ու Ղեւացիներըն, ու բոլոր ժողովուրդը՝ մե-
ծէն մինչեւ պզտիկը Տէրոջը տունը ելան. և
Տէրոջը տունը մէջ գտնուած ուխտի գրքին
31 բոլոր խօսքերը անոնց ականջը կարդաց։ Ու
թագաւորը իր տեղը սեղանի վրայ կայնեցաւ,
ու Տէրոջը առջեւը ուխտ բրաւ, որ ան գրքին
մէջ գրուած ուխտին խօսքերը կատարելու
համար՝ Տէրոջը ետեւէն երթայ, և անոր պա-
տուիրանքներըն ու վկայութիւններըն ու կանոն-
ներըն բոլոր սրտով ու բոլոր հոգիով պահէ։
32 Ու Երուսաղէմի և Բենիամինի մէջ բոլոր
գտնուողներըն կայնեցուց. ու Երուսաղէմի
բնակիչներըն Աստուծոյ՝ իրենց հարցրը Աստու-
33 ծոյն ուխտին պէս ըրին։ Եւ Յոսիա խոտա-
յելի որդւոյը ամէն երկիրներէն բոլոր գա-
ւառներուն վերցուց. ու բոլոր Իսրայէլի մէջ
գտնուողներուն իրենց Տէր Աստուծոյն ծա-
ռայութիւն ընել տուաւ. Անոր կենդանի բոլոր
օրերուն մէջ իրենց հայրերուն Տէր Աստուծ-
մէն չխոտորեցան։

ե ՝ Մն · իգ · 4 · ե · | ՝ ը Թագ · իբ · 11 | ե ը Թագ · իբ · 14
է · ե · 8 · ե · | ՝ Շրուխ Ընդդեմ · | ՝ Շրուխ Ընդեմ ·

է ը Թագ · իգ · 1 · ե · | ՝ ը Թագ · Ժ — · 11 · | ե ը Թագ · Ժ — · 4 ·
ե · Եզր · ահանջեմբան | իգ · 2 · Գէ · գ · 13 · | ՝ Նբէմ · գ · 18 ·

ԳԼ. ԼԵ

1 Ցաւիւթա խիստ հանդիսաւոր դասիկ մը կ՚ընէ։ 10 Անիկա փառաւոր Նշխարատիրոջ դէրպովին մէջ կը տարածուի։ 21 Ցաւիւթայի վերջ բառած ոչխարը։

1 Եւ ՚Յոաիմ երուսաղէմի մէջ Տէրոջը զոհ- սիկ ըրաւ. ու զասիկը առաջին ամսուն ՚չո-
2 րեքտասաներորդ օրը մորթելցին։ Եւ քահա- նաներէն իրենց ՚պահպանուելանալը վրայ կոչ- նեցաց, ու ՚զանոնք Տէրոջը տաճար ժառան-
3 գութեան ըրաւ։ Ցաւիւթա ընդ- քաղաքեց։ Եւ բոլոր Իս- րայէլին ՚ազգին ցրուած -- Տէրոջը Նաւրատաճ Ղևտացիներուն ըսաւ, ՚Սուրբ տապանակը՝ Իսրայէլի թագաւորին Դաւիթի որդւոյն Սո- ղոմոնին շինած տաճարը դրէք. ՚Ձեր ուսերուն վրայ բեռ չըլլայ. -- հիմա ձեր Տէր Աստու- ծոյն ու անոր ժողովուրդին Իսրայէլին ծա-
4 ռայութիւն ըրէք. Եւ ձեր ազգատոհմերով ու ձեր դասերով՝ ՚Իսրայէլի թագաւո- րին Դաւիթին գրածին պէս՝ Նաւ անոր որ-
5 դւոյն Սողոմոնին գրածին պէս՝ պատրաստ ե- զէք։ Եւ ձեր եղբայրներուն՝ ժողովուրդին որդւոյը տոհմիերուն որոշուածներուն համե- մատ՝ ու Ղևտացւոց ազգատոհմերուն բա-
6 ժանուածներուն համեմատ ՚պրպտանիին մէջը կայնեցէք. Եւ զասիկը մորթեցէք ու ՚պըր- բուեցէք, ու ընդ- ձեր եղբայրներուն համար պատրաստուեցէք, որ անոնք Տէրոջը Մովսէ-
7 սին ձեռքովը բսած խօսքին պէս ընեն։ Եւ Յոաիմ ՚բոլոր հոն գտնուող ժողովուրդին որդւոյը՝ հօտերէն երեսուն հազար գառն ու այծի ձագ պարգևեց, ամէնն ալ զասիկի հա- մար. նաև երեք հազար արջառ. սոնոք թա-
8 գաւորին տալացուածքէն էին։ Իր իշխաններն ալ՝ ժողովուրդին, քահանաներուն ու Ղևտացիներուն յօժարութեամբ պարգև տը- ւին. Աստուծոյ տաճար իշխաններէն՝ Քեղկիա, Զաքարիա ու Յեհիէլ՝ զասիկի համար երկու հազար վեց հարիւր ֆոհ. ու երեք հարիւր
9 արջառ պարգևեցին։ Եւ Քոնոնիա ու անոր եղբայրներէն՝ Սեմէիա ու Նաթան- նայէլ, ու Ղևտացւոց իշխաններէն՝ Ասաբիա, Քեհիէլ և Յովզաբադ՝ զասիկի համար Ղևտա- ցիներուն հինգ հազար ֆոհ, ու հինգ հարիւր
10 արջառ պարգևեցին։ Եւ պաշտօնը պատրաստուելուան. ու քա- գաւորին հրամայածին պէս՝ քահանաներն իրենց կայնեցան համեմատ՝ ու Ղևտացիներն
11 իրենց դասերուն համեմատ կայնեցան. Եւ զասիկը կը մորթէին, ու քահանաները անոնց ձեռքէն արիւնը առնելով ՚կը սրսկէին. իսկ Ղև-
12 տացիները կը հանէին, Եւ ողջակէզ

ը ֆ Թ-ոգ · իգ · 21։ 22։
բ Եզ· ժբ · 4 · Եզր· գ · 19։
գ Գէ· իգ · 18 · Եզր· գ · 18։
դ Գէ· իբ · 3 · 11 ·
ե Բ Օր · լգ · 10 · Գէ· լ · 23 · Մ-գ · բ · 7 ·
զ Գէ· է · 7 ·
է = Մն · իգ · 26 ·
ը = Մն · իգ · իգ ·
թ Գէ· իբ · 3 · 11 · Եզր · գ · 23 ·
ժ Գէ· լ · 24 ·
ի Գ-ոգ · ժ · 1 ·
լ Գէ· իբ · 3 · 11 · լ · 3 · 15 · Եզր · գ · 23 ·
խ Գէ· է · 21 ·
ծ Գէ· ը · 14 ·
կ Ա-գ · Ղ-գ · 1 ·
հ Գէ· իբ · 3 · 11 · լ · 3 · 15 · Եզր · գ · 23 ·
ձ Ղէ· գ · 5 ·
ղ Եզ· ժբ · 3 · 9 · բ Օր · ժգ · 7 ·
ճ Թ-ոգ · բ · 13 · 14 · 15 ·
մ = Մն · իե · 3 · ևս ·
յ = Մն · բ · 17 · 18 · իգ · 14 · ևս ·
ն Եզր · ժբ · 13 · ժգ ·
շ Թ-ոգ · իգ · 22 · 23 ·
ո Թ-ոգ · իգ · 29 ·
չ Բրհմ· իգ · 2 ·
պ Կ-ոյ գ-ուածոց.
ջ Թ-ոգ · իբ · 38 ·
ռ Գէ· է · 21 ·
ս Գ-ոգ · իգ · 22 · 23 ·
վ Գէ· ը · 14 ·
տ Ա-գ · Ղ-գ · 1 ·
ր Գէ· իբ · 3 · 11 · լ · 3 · 15 · Եզր · գ · 23 ·
ց Ղէ· գ · 5 ·
ւ Եզր · ժբ · 3 · 9 · բ Օր · ժգ · 7 ·

ընծա՝ ՚ոչխարը կը զատէին, ու զանոնք ժող- ովուրդին որդւոյը՝ ապդատահանելուան համե- մատ կը բաժնէին, որ Տէրոջը մատուցանեն ՚Մովսէսին գրքին մէջ գրուածին պէս. ար-
13 ջառները ալ առանկ ՚ընէին. Եւ ՚զասիկը բան տաքարով խորովելցին. բայց նուիրուած բաները կաթսայով խորովելցին, ու տապակներով եփելցին, ու շատով բաժ-
14 նելցին ժողովուրդին որդւոյը։ Եւ իրենց ու քահանայից համար ետքը պատրաս- տելցին. քանզի Ահարոնի որդիքը քահանա- ներըն՝ մինչև գիշերը ողջակէզներըն ու ճարպե- րը մատուցանելու չքաշ էին. ուստի Ղևտա- ցիները իրենց համար և Ահարոնի որդւոյը
15 քահանաներուան համար պատրաստեցին, իսկ Ասափ որդի երգեցողներըն ՚Դաւիթին ու Ասափին, ու Եմանին և թագաւորական տե- սանող Իդիթունին պատուիրածին համեմատ իրենց տեղը՝ ու դռնապաններըն ՚ամէն մէկ դուռը կայնէր էին. պէտք չեղաւ, որ իրենց պաշտօնէն զատուին. ուստի ղևտա- ցիներն իրենց համար և Ահարոնի որդւոյը
16 պատրաստեցին. Եւ Յոաիմ թագաւորին պէս՝ այն օրը Տէրոջը ամէն պաշտօնը կատրե- լու, զասիկը ընելու ու ողջակէզները Տէրոջը սեղանին վրայ մատուցանելու համար.
17 Եւ անոնք՝ հոն գտնուող Իսրայէլի որդիքը զասիկը ու ՚բաղարջակերաց տօնը եօթը օր
18 րին։ Եւ Սամուէլ մարգարէին օրերէն՝ ի վեր Իսրայէլի մէջ ՚ատոր պէս զասիկ մը չեղաւ. ու Յոսիայեան, ու քահանաներուն, ու Ղև- տացիներուն, և բոլոր հոն գտնուող Յուդային ու Իսրայէլին ու Երուսաղէմի բնակչացը բսած զասիկին պէս Իսրայէլի բոլոր թագաւորները
19 բսած չէին։ Ա՛ս զասիկը Յոսիայի թագաւո- րութեանը տասնուութերորդ տարին եղաւ։
20 ՚Ա՛ս ամէն բաներէն ետքը՝ ու Յոսիային տաճարին նորոգուելէն ետքը, Եգիպտոսի Նեքաւով թագաւորը Եփրատին քովը Քարքամիս ՚գէմ պատերազմե- լու ելաւ. ու Յոսիա զանիկա դիմաւորելու
21 գնաց։ Իսկ անիկա դեսպաններ իրկնց անոր ու բսաւ, ՈվՀ Յուդայի թագաւոր, դուն ին- ծի հետ ի՞նչ գործ ունիս. ես այսօր քեզի դէմ չեմ, հապա ինծի հետ պատերազմ բնող տունը դէմ. ու Աստուած ինծի հրամա- յեց որ շուտով բնեմ. ի՛նձ հետս եղող Աստուծ-
22 մէն ետ կեցիր, որ քեզ չկորսընցնէ. բայց Յոսիա իր երեսը անկէ չդարձուց, հապա անոր հետ պատերազմելու. ՚Նաեւ ՚իր հա- գուստը փոխեց, ու մարդ չղրկաւ. Նեքաւո- վին խօսքը՝ որ Աստուծոյ բերնէն էր, ու Մա-

23 կեզդ ամի հավիտեան պատերազմիլ գնաց · եւ
ապրիշումներդ Յովնա քաղաքը հնուամ
զարկին , ու քաղաքը իր ժառանգութեան ը-
նաւ , Ջիս վիրագործ ։ 24 Եւ իր ժառանգութիւնը զանիկա
կառքին հանեցին , ու իր երկրագործ կառքը
հնծցընելով՝ երուսաղէմ տարին . և անիկա
մեռաւ , ու իր հարցը գերեզմանին մէջ
իր քաղաքը թագաւոր եղաւ . և Ղազար Յուդա ու Երու-
25 սաղէմ Յովհաննէսին վրայ աղօթ ըրին ։ Ու երկ-
նից Յովհաննէսին վրայ ազգ բռնաւ . ու Ղազար
երգ եղողները այլ և կանայք մինչև աս օրս
իրենց ազգերուն մէջ Յովհաննէս կը յիշեն . ու
դանոնք Եզեքիա առջեւնէն խոյակիլի մէջ
մեղրացին . և անոնց գերեզմանները մէջ
26 իրենց քաղաքին մէջ գրուած են ։
Եւ Յովհաննէսին մնացորդը պատմութիւնը ,
ու անոր՝ Տէրոջը օրէնքին մէջ գրուածին հա-
27 մեմատ ըրածը գործերը , եւ անոր
առաքին ու վերջին պատմութիւնը՝ անոնք Ղա-
ղազայէլի ու Յուդայի թագաւորներուն գրքին
մէջ գրուած է ։

ԳԼ · ԼԶ

1 Յովաղ իր հարք անդր կը յարիցէ · իսկ փառաւոր Ջեր-
ուսաղէմ ամուսնի փոս առնելով՝ երկրաւոր կը ասիճ
հնաւ · 2 Յովհան քառասնիւն կ'ելլէ Տէրոջը ասիճը · ու կա-
պուած իարիկեն կը տարուի · 3 Յովհան անդր ամէն յորդ-
դեալ չար գործունէք կ'առնէաց · ու իարիկեն կը տարուի ։
11 Ու Եզեքիա անդր անդր կ'անդիճի ու չար գործունէք կ'առնէ
նայ · Տարգարնէրը կ'անդրգէ · ու Ղազար գործունէքն գէմ
կ'ըգտնուի · 14 Երուսաղէմ գահանանութեան ու Յովհան ը-
դին մեռնելու պատճառով բարերին կը կարծուին · 21 Ու Ե-
զեքիա հովարտակը ։

1 Ու ՚երկրին ժողովուրդը Յովհաննէսին որդին
Յովաքազը առին , և զանիկա իր Հօրը տե-
2 ղը երուսաղէմի մէջ թագաւոր դրին ։ Յովհա-
քազ քսանու երկու տարեկան էր երբոր թա-
գաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ երկու ա-
3 միս թագաւորութիւն ըրաւ ։ Ու եդեքիայի
թագաւորը գանիկա երուսաղէմի մէջ ՚նոյն
վայր առաւ , ու երկրին վրայ հարիւր տա-
4 զանդ արծաթ ու մէկ տաղանդ ոսկի հարկ
դրաւ · ։ Ու եդեքիայի թագաւորը անոր հայ-
րերը երկնակիսի Յուդայի ու երուսաղէմի
վրայ թագաւոր դրաւ , և անոր անունը Յո-
վակիմի փոխեց · ու Ներքաւոյ անոր հզօրները
Յովաքազը առաւ ու երգիպտոս տարաւ ։
5 Յովակիմ ՚քսանուհինգ տարեկան էր երբ-
որ թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ
տասնումէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ ·
և անիկա իր Տէր Աստուծոյն առջեւը չարու-

6 թիւն ըրաւ · ՚Ասոր վրայ ՚Բաբիլոնի Նաբուգո-
դոնոսոր թագաւորը եկաւ , ու ՚զանիկա բա-
բիլոն տանելու համար առանկապեմով կա-
7 պեց · ՚Եւ Նաբուգոդոնոսոր Տէրոջը տանը
սպասքներէն առաւ , ու Բաբիլոն տարաւ , ու
զանոնք Բաբիլոն իր տաճարին մէջը դրաւ ·
8 Եւ Յովակիմին մնացորդը պատմութիւնը , ու
անոր ըրած գարշութիւնները , և անոր վրայ
գտնուածը՝ անոնք Իսրայէլի ու Յուդայի թա-
գաւորներուն գրքին մէջ գրուած են · ու անոր
տեղը անոր որդին ՚Յովաքին թագաւոր եղաւ ·
9 Յովաքին ՚ութսուներկու տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ երեք
ամիս ու տասը օր թագաւորեց · և անիկա
10 Տէրոջը առջեւը չարութիւն ըրաւ · Ու հե-
տևեալ տարին ՚Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը
ղրկեց , ու զանիկա ՚Տէրոջը տաճարին
պատուական սպասներովը Բաբիլոն բերել
տուաւ · և Յուդայի ու երուսաղէմի վրայ
՚նոյնը Սեդեկիան թագաւոր
դրաւ ·
11 Սեդեկիա ՚քսանումէկ տարեկան էր երբոր
թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմի մէջ տասն-
12 եմէկ տարի թագաւորութիւն ըրաւ · Եւ
անիկա իր Տէր Աստուծոյն առջեւը չարութիւն
ըրաւ · — Տէրոջը բերանէն Երեմիա մար-
13 գարէին որ ըսաւ , — ինքզինքը չխոնարհեցուց · Ու ՚նաեւ ա-
պստամբեցաւ Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին,
որ անոր երդում՝ բնել տուեր էր Աստուծոյ
անունովը , և կրծ պարանոցը խստացուց ու իր
սիրտը կարծրացուց՝ որ Իսրայէլի Տէր Աստու-
14 ծոյն չդառնայ · Գահանապետները բոլոր իշխան-
ներն ու ժողովուրդն ալ շատ մեծ բարշ դար-
չութիւններ հնարելով՝ խիստ չար ընե-
րին նմանցուցին , ու Տէրոջը երուսաղէմի
15 մէջ սրբած տունը պղծեցին · ՚Եւ անոնց հայ-
րերուն Տէր Աստուածը՝ իր ժողովուրդին ու
իր բնակարանին խնայելու համար , իր պատ-
գամաւորներուն ձեռքովը ՚մեծ փութով
16 — — — կը խրկեր · Բայց ՚անոնք Աս-
տուծոյ նորան պատգամաւորներն կ'անարգէին ,
հոնոր խօսքերը կ'արհամարհէին ու ՚անոնց
մեղքերուն ծաղր կ'բնէին · մինչև որ ՚Տէ-
րոջը բարկութիւնը իր ժողովուրդին վրայ
բորբոքեցաւ , անանկ որ այլ բժշկութիւն չը-
17 մնաց · Եւ ՚անոնց վրայ Քաղդէացւոց թա-
գաւորը հասնեց · անիկա այլ ՚անոնց երիտա-
սարդները անոնց սրբարանին մէջը սրով մեռ-
ցուց · ու երիտասարդին ու կոյսին , ծերին
ու ակռտին չխնայեց · ամէնն ալ Տէրը անոր

---

1 ¶ Թագ · իբ · 24 ·
2 ¶ Թագ · իգ · 30 ·
3 Հմր · ¶ · 33 ·
4 Տէս Ա՚մաս · բ · 35 ·
—
5 ¶ Թագ · իգ · 36 ·
եւ ·
6 ¶ Թագ · իգ · 36 · 37 ·
7 ¶ Թագ · իգ · 1 ·
8 ՚Ընդ · ¶ · 6 ·
9 Տէս ¶ Թագ · իգ · 8 · Երեմ · իբ · 25 · 28 ·
10 ¶ Թագ · իգ · 38 ·
11 Երեմ · իբ · 1 · 3 · 4 · 5 · 8 · 9 · 10 · 11 · 12 · 13 · 14 · 15 · 16 · 17 · 18 · 19 · 20 · 21 · 22 · 23 · 24 · 25 · 26 · 27 · 28 · 29 · 30 · 31 · 32 · 33 · 34 · 35 · 36 · 37 · 38 · 39 · 40 · 41 · 42 · 43 · 44 · 45 · 46 · 47 · 48 · 49 · 50 · 51 · 52 · 53 · 54 · 55 · 56 · 57 · 58 · 59 · 60 · 61 · 62 · 63 · 64 · 65 · 66 · 67 · 68 · 69 · 70 · 71 · 72 · 73 · 74 · 75 · 76 · 77 · 78 · 79 · 80 · 81 · 82 · 83 · 84 · 85 · 86 · 87 · 88 · 89 · 90 · 91 · 92 · 93 · 94 · 95 · 96 · 97 · 98 · 99 · 100 · 101 · 102 · 103 · 104 · 105 · 106 · 107 · 108 · 109 · 110 · 111 · 112 · 113 · 114 · 115 · 116 · 117 · 118 · 119 · 120 · 121 · 122 · 123 · 124 · 125 · 126 · 127 · 128 · 129 · 130 · 131 · 132 · 133 · 134 · 135 · 136 · 137 · 138 · 139 · 140 · 141 · 142 · 143 · 144 · 145 · 146 · 147 · 148 · 149 · 150 · 151 · 152 · 153 · 154 · 155 · 156 · 157 · 158 · 159 · 160 · 161 · 162 · 163 · 164 · 165 · 166 · 167 · 168 · 169 · 170 · 171 · 172 · 173 · 174 · 175 · 176 · 177 · 178 · 179 · 180 · 181 · 182 · 183 · 184 · 185 · 186 · 187 · 188 · 189 · 190 · 191 · 192 · 193 · 194 · 195 · 196 · 197 · 198 · 199 · 200 · 201 · 202 · 203 · 204 · 205 · 206 · 207 · 208 · 209 · 210 · 211 · 212 · 213 · 214 · 215 · 216 · 217 · 218 · 219 · 220 · 221 · 222 · 223 · 224 · 225 · 226 · 227 · 228 · 229 · 230 · 231 · 232 · 233 · 234 · 235 · 236 · 237 · 238 · 239 · 240 · 241 · 242 · 243 · 244 · 245 · 246 · 247 · 248 · 249 · 250 · 251 · 252 · 253 · 254 · 255 · 256 · 257 · 258 · 259 · 260 · 261 · 262 · 263 · 264 · 265 · 266 · 267 · 268 · 269 · 270 · 271 · 272 · 273 · 274 · 275 · 276 · 277 · 278 · 279 · 280 · 281 · 282 · 283 · 284 · 285 · 286 · 287 · 288 · 289 · 290 · 291 · 292 · 293 · 294 · 295 · 296 · 297 · 298 · 299 · 300 · 301 · 302 · 303 · 304 · 305 · 306 · 307 · 308 · 309 · 310 · 311 · 312 · 313 · 314 · 315 · 316 · 317 · 318 · 319 · 320 · 321 · 322 · 323 · 324 · 325 · 326 · 327 · 328 · 329 · 330 · 331 · 332 · 333 · 334 · 335 · 336 · 337 · 338 · 339 · 340 · 341 · 342 · 343 · 344 · 345 · 346 · 347 · 348 · 349 · 350 · 351 · 352 · 353 · 354 · 355 · 356 · 357 · 358 · 359 · 360 · 361 · 362 · 363 · 364 · 365 · 366 · 367 · 368 · 369 · 370 · 371 · 372 · 373 · 374 · 375 · 376 · 377 · 378 · 379 · 380 · 381 · 382 · 383 · 384 · 385 · 386 · 387 · 388 · 389 · 390 · 391 · 392 · 393 · 394 · 395 · 396 · 397 · 398 · 399 · 400 · 401 · 402 · 403 · 404 · 405 · 406 · 407 · 408 · 409 · 410 · 411 · 412 · 413 · 414 · 415 · 416 · 417 · 418 · 419 · 420 · 421 · 422 · 423 · 424 · 425 · 426 · 427 · 428 · 429 · 430 · 431 · 432 · 433 · 434 · 435 · 436 · 437 · 438 · 439 · 440 · 441 · 442 · 443 · 444 · 445 · 446 · 447 · 448 · 449 · 450 · 451 · 452 · 453 · 454 · 455 · 456 · 457 · 458 · 459 · 460 · 461 · 462 · 463 · 464 · 465 · 466 · 467 · 468 · 469 · 470 · 471 · 472 · 473 · 474 · 475 · 476 · 477 · 478 · 479 · 480 · 481 · 482 · 483 · 484 · 485 · 486 · 487 · 488 · 489 · 490 · 491 · 492 · 493 · 494 · 495 · 496 · 497 · 498 · 499 · 500 · 501 · 502 · 503 · 504 · 505 · 506 · 507 · 508 · 509 · 510 · 511 · 512 · 513 · 514 · 515 · 516 · 517 · 518 · 519 · 520 · 521 · 522 · 523 · 524 · 525 · 526 · 527 · 528 · 529 · 530 · 531 · 532 · 533 · 534 · 535 · 536 · 537 · 538 · 539 · 540 · 541 · 542 · 543 · 544 · 545 · 546 · 547 · 548 · 549 · 550 · 551 · 552 · 553 · 554 · 555 · 556 · 557 · 558 · 559 · 560 · 561 · 562 · 563 · 564 · 565 · 566 · 567 · 568 · 569 · 570 · 571 · 572 · 573 · 574 · 575 · 576 · 577 · 578 · 579 · 580 · 581 · 582 · 583 · 584 · 585 · 586 · 587 · 588 · 589 · 590 · 591 · 592 · 593 · 594 · 595 · 596 · 597 · 598 · 599 · 600 · 601 · 602 · 603 · 604 · 605 · 606 · 607 · 608 · 609 · 610 · 611 · 612 · 613 · 614 · 615 · 616 · 617 · 618 · 619 · 620 · 621 · 622 · 623 · 624 · 625 · 626 · 627 · 628 · 629 · 630 · 631 · 632 · 633 · 634 · 635 · 636 · 637 · 638 · 639 · 640 · 641 · 642 · 643 · 644 · 645 · 646 · 647 · 648 · 649 · 650 · 651 · 652 · 653 · 654 · 655 · 656 · 657 · 658 · 659 · 660 · 661 · 662 · 663 · 664 · 665 · 666 · 667 · 668 · 669 · 670 · 671 · 672 · 673 · 674 · 675 · 676 · 677 · 678 · 679 · 680 · 681 · 682 · 683 · 684 · 685 · 686 · 687 · 688 · 689 · 690 · 691 · 692 · 693 · 694 · 695 · 696 · 697 · 698 · 699 · 700 · 701 · 702 · 703 · 704 · 705 · 706 · 707 · 708 · 709 · 710 · 711 · 712 · 713 · 714 · 715 · 716 · 717 · 718 · 719 · 720 · 721 · 722 · 723 · 724 · 725 · 726 · 727 · 728 · 729 · 730 · 731 · 732 · 733 · 734 · 735 · 736 · 737 · 738 · 739 · 740 · 741 · 742 · 743 · 744 · 745 · 746 · 747 · 748 · 749 · 750 · 751 · 752 · 753 · 754 · 755 · 756 · 757 · 758 · 759 · 760 · 761 · 762 · 763 · 764 · 765 · 766 · 767 · 768 · 769 · 770 · 771 · 772 · 773 · 774 · 775 · 776 · 777 · 778 · 779 · 780 · 781 · 782 · 783 · 784 · 785 · 786 · 787 · 788 · 789 · 790 · 791 · 792 · 793 · 794 · 795 · 796 · 797 · 798 · 799 · 800 · 801 · 802 · 803 · 804 · 805 · 806 · 807 · 808 · 809 · 810 · 811 · 812 · 813 · 814 · 815 · 816 · 817 · 818 · 819 · 820 · 821 · 822 · 823 · 824 · 825 · 826 · 827 · 828 · 829 · 830 · 831 · 832 · 833 · 834 · 835 · 836 · 837 · 838 · 839 · 840 · 841 · 842 · 843 · 844 · 845 · 846 · 847 · 848 · 849 · 850 · 851 · 852 · 853 · 854 · 855 · 856 · 857 · 858 · 859 · 860 · 861 · 862 · 863 · 864 · 865 · 866 · 867 · 868 · 869 · 870 · 871 · 872 · 873 · 874 · 875 · 876 · 877 · 878 · 879 · 880 · 881 · 882 · 883 · 884 · 885 · 886 · 887 · 888 · 889 · 890 · 891 · 892 · 893 · 894 · 895 · 896 · 897 · 898 · 899 · 900 · 901 · 902 · 903 · 904 · 905 · 906 · 907 · 908 · 909 · 910 · 911 · 912 · 913 · 914 · 915 · 916 · 917 · 918 · 919 · 920 · 921 · 922 · 923 · 924 · 925 · 926 · 927 · 928 · 929 · 930 · 931 · 932 · 933 · 934 · 935 · 936 · 937 · 938 · 939 · 940 · 941 · 942 · 943 · 944 · 945 · 946 · 947 · 948 · 949 · 950 · 951 · 952 · 953 · 954 · 955 · 956 · 957 · 958 · 959 · 960 · 961 · 962 · 963 · 964 · 965 · 966 · 967 · 968 · 969 · 970 · 971 · 972 · 973 · 974 · 975 · 976 · 977 · 978 · 979 · 980 · 981 · 982 · 983 · 984 · 985 · 986 · 987 · 988 · 989 · 990 · 991 · 992 · 993 · 994 · 995 · 996 · 997 · 998 · 999 · 1000 ·

18 ձեռքը մեռանեմ։ Եւ Աստուծոյ առնէ բոլոր
մեծ ու պզտիկ անօթներէն, ու Տէրոջը առնէ
գանձերը, և թագաւորին ու անոր իշխան-
ներուն գանձերը՝ ամէնն ալ Բաբելոն տարաւ։
19 Եւ Աստուծոյ առնէ այրեցին, ու Երու-
զեմին պարիսպը փլցուցին, ու անոր ամէն
պալատներըն կրակով այրեցին, ու բոլոր գե-
20 ղեցիկ բաներըն ապականեցին։ Եւ նաբէն փախած
մնացորդներըն Բաբելոն գերի տարաւ. ու մին-
չեւ Պարսից թագաւորութիւնը հնազանդեցաւ,
21 Նանոր և անոր որդւոցը ծառաներ եղան, մինչև
որ Քաղդէացւոց բերդովը Տէրոջը խոսքը
կատարուեր, մինչև որ երկիրը իր շաբաթները
վայելէ. իր աւերմանը բոլոր օրերը շաբաթ
պահեց՝ մինչև եօթանասուն տարուն լրանալը։
22 Կիւ Պարսից Կիւրոս թագաւորին առջի
տարին՝ Երեմիային բերնովը ըսուած Տէրոջը
խոսքը կատարուելու համար, Տէրը Պարսից
Կիւրոս թագաւորին հոգին արթնցուց. ու
անիկա իր բոլոր թագաւորութիւնը մէջ հրա-
տարակել տուաւ, ու նաև հետևեալ գրելը
բանով,
23 Պարսից Կիւրոս թագաւորը. երկինքէ եհովայ Աստուածը երկրիս բոլոր
թագաւորութիւնները ինծի տուաւ. ու անի-
կա ինծի պատուիրեց որ Յուդայի Երուսա-
ղեմին մէջ անոր տուն մը շինեմ. Ձեր մէջը
ով որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է, իր Աս-
տուածը իր հետը ըլլայ, ու Յուդայի Երու-
սաղէմը երթայ, և Իսրայէլի եհովայ Աստուծոյն
տունը շինէ. (նա անոր Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տունը
է։) Ու անոր բոլոր մնացորդները՝ որ որ-
տեղ բոլոր ներկայ ըլլան, անոնց տեղէն
արծաթով, ոսկիով, ապրանքով
ու անասուններով անոր օգնութիւն բնէն,
Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տունը հա-
մար ազատ կամաւոր ընծաներէն զատ։

ԳԻՐՔ ԵԶՐԱՍԱՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եւ Պարսից Կիւրոս թագաւորին առջի տա-
րին՝ Երեմիային բերնովը ըսուած Տէրոջը խոսքը
կատարուելու համար, Տէրը Պարսից Կիւ-
րոս թագաւորին հոգին արթնցուց. ու ա-
նիկա իր բոլոր թագաւորութիւնը մէջ հրա-
տարակել տուաւ, ու նաև հետևեալ գրելը
բանով,
2 Պարսից Կիւրոս թագաւորը. երկինքէ եհովայ Աստուածը երկրիս բոլոր
թագաւորութիւնները ինծի տուաւ. ու անի-
կա ինծի պատուիրեց որ Յուդայի Երուսա-
3 ղեմին մէջ անոր տուն մը շինեմ. Ձեր մէջը
ով որ անոր բոլոր ժողովուրդէն է, իր Աս-
տուածը իր հետը ըլլայ, ու Յուդայի Երու-
սաղէմը երթայ, և Իսրայէլի եհովայ Աստուծոյն
տունը շինէ. (նա Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տունը
4 է։) Ու անոր բոլոր մնացորդները՝ որ որ-
տեղ բոլոր ներկայ ըլլան, անոնց տեղէն
արծաթով, ոսկիով, ապրանքով
ու անասուններով անոր օգնութիւն բնէն,
Երուսաղէմի մէջ եղող Աստուծոյն տունը հա-
մար ազատ կամաւոր ընծաներէն զատ։
5 Անոնց Յուդայի ու Բենիամինի տոհմե-
րուն իշխանները, և քահանաները ու Ղե-
ւտացիները Աստուծոյ ամէն մարդ որուն
որ Աստուած հոգին արթնցուցեր էր,
որ երթան ու Երուսաղէմ եղող Տէրոջը տունը
6 շինեն. Եւ անոնց բոլորովին եղողները
ամէնը բոլոր կամաւոր ընծաներէն զատ՝
արծաթի անօթներով, ոսկիով, ապրանք-
ով ու անասուններով և պատուական պար-
գևներով անոնց օգնութիւն բրին։
7 Կիւ Կիւրոս թագաւոր Տէրոջը տան ա-
նօթներըն հանեց, որոնք Երուսաղէմէն հանելով՝ իր աստուծոյն տունը
8 դրեր էր. Պարսից Կիւրոս թագաւորը զա-
նոնք Միթրդատ գանձապետին ձեռքովը
հանել տուաւ, ու զանոնք Սանբասարի Ջա-
9 դայի Մատաթեայ նախապետին յանձնեց. Եւ
սա էր անոնց թիւը. Ասեղան ոսկեղէն կաթ-
սայ, հազար արծաթեղէն կոնք, քսանըեր գա-
10 նակ, Ասեղան ոսկեղէն տասը, չորս հա-
րիւր տասը արծաթեղէն տասը՝ երկրորդ կար-
11 գի, և հազարուտ ուրիշ անօթներ. Բոլոր
ոսկիէ ու արծաթէ անօթներըն հինգ հազար
չորս հարիւր էին. Ամէն Աստուածոյ
Բաբելոնէն գերութենէն Երուսաղէմ գալուն
հետը հանեց.

ԳԼ. Բ

1 Գ Եր Թ Ե Ա Կ Ժողովրդին 26 քահանաները, 40
Ղեւտացիները, 43 Դռնապանները, 55 և Պաշտօնի ծա-
ռաները որդւոցը թիւը, 63 նաև այն քահանաները՝ ո-

1 Ե Զր. ա. 1-4։ 2 Ե Զր. ա. 5-11։ 3 Ե Զր. ա. 11։ 4 Ե Զր. ա. 6։ 5 Ե Զր. ա. 7-8։ 6 Ե Զր. ա. 9-10։ 7 Ե Զր. ա. 11։ 8 Ե Զր. ա. 8։ 9 Ե Զր. ա. 8։ 10 Ե Զր. ա. 9-10։ 11 Ե Զր. ա. 11։ 12 Ե Զր. ա. 11։ 13 Ե Զր. ա. 11։ 14 Ե Զր. ա. 11։ 15 Ե Զր. ա. 11։ 16 Ե Զր. ա. 11։ 17 Ե Զր. ա. 11։ 18 Ե Զր. ա. 11։

բանք չկին ինձոյ իրենց ապահանջը գանել, եւ Բաբել ժո-
ղովին գումարը իրենց առաջանալովը, եւ Ընձեռ ընծա-
նելը։

1 Եւ ՚Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին
Բաբելոն առած գերիներէն եկեղ ՚գաւառի
բնակիչները տուեր էին, որոնք Երուսաղէմ
ու Յուդա գաղձան, ամէն մէկը իր քաղա-
2 քը։ Որ Զորաբաբելին, Յեսուայի, Նեհեմիային,
՚Սարայիային, Հռելկիային, Մոբրիքիին,
Բաղասանին, Մաասիային, Բաղուկիին, Հակ-
ուփին — Թառանային Հնոր եկան։ Ես — Եր
3 խրայելի ժողովուրդին միջոցը իմաց- փա-
թոխ որդիքը՝ երկու հազար հարիւր եօթա-
4 նասունհրկու. Սափատիայի որդիքը՝ երեք
5 հարիւր եօթանասունհրկու. Արահի որդի-
քը՝ ՚եօթը հարիւր հիսունհինգ.
6 ՚փահաթ-Մոաբի որդիքը՝ Յեսուի — Յոաբի
որդիներէն՝ երկու հազար ութը հարիւր
7 տասնհրկու. Եղամի որդիքը՝ հազար երկու
8 հարիւր յիսունեւտա. Զաթուի որդիքը՝ ինը
9 հարիւր քառասունհինգ. Զաքքայի որդիքը՝
10 եօթը հարիւր վաթսուն. ՚Բանիի որդիքը՝ վեց
11 հարիւր քառասունեւերկու. Բեբայիի որդի-
12 քը՝ վեց հարիւր քառասունեւրկու. Ազգադ ի որ-
դիքը՝ հազար երկու հարիւր քառասունհրկու.
13 Ադոնիկամի որդիքը՝ վեց հարիւր վաթսուն.
14 ուրիշ. Բագուայի որդիքը՝ երկու հազար յի-
15 սունեւվեց. Ադինի որդիքը՝ չորս հարիւր յի-
16 սունչորս. Ատերի որդիքը Եզեկիային
17 իննասունեւութ. Բեսայի որդիքը՝ երեք հա-
18 րիւր քառասունհրկու. ՚Յորայի որդիքը՝ հարիւր
19 տասնհրկու. Հասումի որդիքը՝ երկու հա-
20 րիւր քառասունհրկու. ՚Գաբերի որդիքը՝ ինսը.
21 տասնհինգ. Բեթղեհեմի որդիքը՝ հարիւր
22 քառասունհինգ. Նետոփայի մարդիկը՝ յիսունե-
23 ութ. Անաթոթիի մարդիկը՝ հարիւր քառա-
24 սունութ. Ազմաւեթի որդիքը՝ քառասունեւերկու.
25 հատ. Կարեաթարիմի, Քեփիրայի ու Բեերո-
թի որդիքը՝ եօթը հարիւր քառասունեւրկու.
26 Ռամայի ու Գեբայի որդիքը՝ վեց հարիւր
27 քառասունմէկ. Մաքմասի մարդիկը՝ հարիւր
28 քառասունրկու. Բեթելի ու Գայիի մարդիկը՝
29 երկու հարիւր քառասունհրկու. Նաբուսի որդի-
30 քը՝ յիսունեւերկու. Մագբիսի որդիքը՝ հա-
31 րիւր յիսունվեց. Մէսա ՚Եղամիի որդիքը՝
32 հազար երկու հարիւր յիսունեւչորս. Հարիմի
33 որդիքը՝ երեք հարիւր քառասունհրկու. Ղոդ ի, Ադ-
դի ու Ասենայի որդիքը՝ եօթը հարիւր քառա-
34 սունհինգ. Երիքովի որդիքը՝ երեք հարիւր
35 քառասունեւհինգ. Սենասայի որդիքը՝ երեք
հազար վեց հարիւր երեսուն։
36 ՚Քահանաներէն՝ Յեսուի տունէն ՚Յեդայիա-

37 Իմմերի որդիքը՝ հազար յիսունեւհինգ.
38 ՚Փասուրի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր քա-
39 ռասունեւրկու. ՚Հարիմի որդիքը՝ հազար
տասնեւեօթը։
40 Ղեւտացիներէն՝ Յեշուայի որդիներէն՝ Յե-
սուի ու Կադմիելի որդիքը՝ եօթանասունեւ-
չորս էին։
41 Երգ եղողներէն՝ Ասափի որդիքը հարիւր քա-
ռասունեւութ էին։
42 Դռնապաններէն՝ Սելղոմի որ-
դիքը, Ատերի որդիքը, Տելմոնի որդիքը,
Ակկուբի որդիքը, Ատիտայի որդիքը, Սո բայի
որդիքը՝ ամէնը հարիւր երեսունեւինն էին։
43 ՚Նաթինայեցիներէն — Սիհայի որդի-
քը, Ասուփայի որդիքը, Տաբաոթի որդի-
44 քը, կերոսի որդիքը, Սիահայի որդիքը, փա-
45 դոնի որդիքը, Ղաբահայի որդիքը, Ագա-
46 բայի որդիքը, Սելմէի որդիքը, Ադա-
47 որդիքը, Ագաղաի որդիքը, Քոհաի որդի-
քը, Գեդդելի որդիքը, Գահարի որդիքը,
48 Ռեհայիայի որդիքը, Ռասինի որդիքը, Նե-
49 կոդայի որդիքը, Գազամի որդիքը, Ուզայի
որդիքը, փասեի որդիքը, Բեսայի որդիքը,
50 Ասնայի որդիքը, Մաւնիմի որդիքը, Նե-
51 փուսեմի որդիքը, Բակբուկի որդիքը, Ակու-
52 փայի որդիքը, Արուրի որդիքը, Բասալո-
թի որդիքը, Մեհիդայի որդիքը, Արսայի որ-
53 դիքը, Բարկոսի որդիքը, Սիսարայի որդի-
54 քը, Թամայի որդիքը, Նեսիայի որդիքը,
55 Ասափայի որդիքը։ ՚Սողոմոնի ծառաներէն
որդիքը՝ Սոտէի որդիքը, Սոփերեթի որդի-
56 քը, ՚Փերիդայի որդիքը, Յեղայի որդիքը,
57 Դարկոնի որդիքը, Գեդդելի որդիքը, Սա-
փատիայի որդիքը, Ատտիլի որդիքը, փա-
քարեթ-ասեբայիմի որդիքը, Ամիի որդի-
58 քը։ Բոլոր ՚Նաթինայեցիները ու ՚Սողոմոնի
ծառաներուն որդիքը երեք հարիւր իննսունե-
ութերկու էին։
59 Ու Թելմելոյէն, Թելհարսայէն, Քերու-
բէն, Ադդանէն — Էմմերէն եկողները ասոնք
էին, և իրենց հայրերուն տունը ու իրենց
սերունդը՝ որ ցեղերէն Իսրայէլին ըլլալնին ցու-
60 ցընելու կարող չեղան. Դալայիայի որդիքը,
Տոբիայի որդիքը — Նեկոդայի որդիքը՝ վեց
61 հարիւր յիսունեւերկու. Ու քահանա-
յից որդիներէն՝ Աբայայի որդիքը, Հակոսի
որդիքը, Բերզելլի որդիքը, որ ինքը Գաղաա-
դացի Բերզելլէին աղջիկներէն կնիկ առնելով՝
62 անունը անոնցմով կոչուեցաւ։ Ասոնք իրենց
ազգաբանութիւնն գիրքը փնտռուեցին, բայց
չգտնուեցաւ. ու անոնք պղծուելով

---

1 = Նեհեմ. է · ը · եւ ։
2 ՚ Բ Եզր · իդ · ։ ՚ Ես · ը · իդ · ։ ՚ Նեհեմ. է · ը · ։ ՚ Ես · ը · իդ · ։ Ես · ը · իդ · ։ Ես · ը · իդ · ։

63 քահանայապետին որդիքն եւ [1]Ամատսամսին անունն բառ. Մինչև որ [2]Բրեմով ա քառասնով քահանայ մը չելլէ, անոնք տասնաչորս բառերն չունին։

64 Պողոտ ժողովրդը մէկտեղ քառասնեակ հատ հազար երկաթ հարիւր վաճառեն հոդի

65 էր. բայ ի անոնց ծառաներէն ու ազախինները, որոնք հարիւր հատ երկաթ հարիւր երեսունեակ էին. ու անոնց մէջը երկու

66 հարիւր այր եւ կին երգեցողներ կային։ Անոնց ձիերը հարիւր երեսունեակ էին. Ջորիները

67 բը երկու հարիւր քառասնեակ էին. Ուղտերը չորս հարիւր երեսունեակ էին. — Էշերը վեց հազար հարիւր քառասնեակ էին։

68 [3]Ու ոմանները իշխաններէն տունը երբոր երուսաղէմ եղող Տէրոջը տունը գային. Առաջ ժողովուրդը կամաւոր բնծաներ տային, որ

69 դարձեալ իր տեղը հաստատեն. Ըստ իրենց կարողութեանց չափ՝ վերաշինութեան Հազար գրամ ոսկի, ու հինգ հազար մնաս արծաթի, ու հարիւր քահանայական պատմուճան տը-

70 էին։ [4]Գրագիրներն ու ժողովուրդէն ոմանք քահանաներն ու Ղեւտացիները ու ժողովրդէն եւ գրագիրներն, երգեցողներն, դռնապաններն եւ Նաթինացիները՝ իրենց քաղաքներուն մէջ, ու բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջ բնակեցան։

Գլ. Գ

1 [1] Բ. երբոր եօթներորդ ամիսը հասաւ, Իսրայէլ որդիքը իրենց քաղաքներուն մէջն էին. ու ժողովուրդը մէկ մարդու պէս երու-

2 սաղէմ մէջ ժողովեցան։ Եւ Յոսեդեկ եհուան [2]Յեսուէն ու անոր քահանայ եղբայրները, և [3]Սաղաթիէլեան Զորաբաբէլը ու անոր եղբայրները կեցան ու շինեցին Աստուծոյ Իսրայէլի տունը, որ անոր վրայ ողջակէզներ մատուցանեն, ինչպէս որ Աստուծոյ մարդուն Մովսէսի օրէնքին մէջ գրուած է։

3 Ու անոնք իրենց հիմերուն վրայ կեցուցին. վասն զի ան երկիւղ էր անոնց վրայ՝ ազգերուն ժողովրդներէն. և անոր վրայ Տէրոջը ողջակէզներ մատուցին՝ առաւօտուան ու երեկոյեան ողջակէզները։

4 Ու եւ տաղաւարատօնքը գրուածին պէս կատարեցին. ու Յամէն օրուան ողջակէզները ըստ թիւովը օրէ օր հրամայուածին պէս։

5 Եւ անկէ ետքը միշտնուագ ողջակէզը, ու նուիրուելու թիւերուն ու Տէրոջը ամէն սուրբ ժամերուն ողջակէզը։ Եւ ան կամաւոր բնծայներ որ ամէն մարդ Տէրոջ

6 պատով Տէրոջը կը մատուցանէր։ Եօթներորդ ամսուն առաջին օրէն Տէրոջը ողջակէզներ մատուցանելու սկսան. բայց Տէրոջը տաճա-

7 բին հիմը դրուած չէր։ Ու փարա-[5]հատներուն ու հիւսներուն տակ, ու Միզոնացւոց եւ Տիւրացւոց [6]տաւարով ու խաղողով ու [7]ձիթով ու հաղ տալին, որ [8]Յոպպէ բերեն, Ինչպէս որ Գաբրիէլ նիւթոց համար անոնց արտօնեցեր էր։

8 Եւ անոնց երուսաղէմ Աստուծոյ տունը գալուն երկրորդ տարին երկրորդ ամսուն մէջ, Յազաբեմիելեան Զորաբաբէլը, ու Յոսեդեկ և կեսուն Յեսուէն, և անոնց միւս եղբայրները քա-հանաներն ու Ղեւտացիները, ու զերբեմնէ բոլոր երուսաղէմ գերձեալները՝ սկսան ընթացքը, և քառասնամեայներէն վեր եղող Ղեւտացիները Տէրոջը տունը գործին վրայ վի-

9 րակացու եղան։ Ու Յեսուա և անոր որդիքը ու եղբայրները, և Կադմիէլ ու անոր որդիքը, Յուդայի որդիքը, — Ենադադի որդիքը — անոնց որդիքը ու եղբայրներն՝ Ղեւտացիներ գործաւորներուն վրայ վիրակացու եղեր էին քնելու. եւ այն մէկ մարդու պէս էր։

10 Եւ երբոր շինարարները Տէրոջը տաճարին հիմը դրին, [9]քահանաները իրենց զգեստներն Հագած՝ փողերով, ու Ղեւտացիներն Ասափ որդիքը ծնծղաներով, Տէրը օրհնելու համար կարգեցուցին՝ Իսրայէլի Դաւիթ թագաւորին կարգադրութեանը համեմատ։

11 Ու փոխադարձակի կ'երգէին՝ Տէրոջմէ գոհանալով ու [10]ըսելով՝ Վասն զի բարի է, Վասն զի անոր ողորմութիւնը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան է։ Ու բոլոր ժողովուրդը մեծաձայն աղաղակեցին Տէրը օրհնելին Տէրոջը տաճարը հիմը դրուելուն համար։

12 Բայց քահանաներէն ու Ղեւտացիներէն ու առաջնորդ իշխաններէն շատերը՝ որոնք ծեր էին տեսած առաջին տունը առաջ էին, երբոր իրենց աչքին առջեւ այս տունը հիմը դրուելուն, մեծ ձայնով լացին, ու շատերը ուրախութեան ձայներ բարձրաձայն վերցուցին

13 աղաղակելուն. Որ ժողովուրդը ուրախութեան աղաղակին ձայնը ու լացուելութեան ձայնը իրարմէ չէր կրնար որոշել. վասն զի

---

[1] Ա՝ Ամատսամսին. բ՝ ց։ [2] Ա՝ Յեսուէն. բ՝ ց։ [3] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։ [4] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։ [5] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։ [6] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։ [7] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։ [8] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։ [9] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։ [10] Ա՝ Եւ. բ՝ ց։

բազմութիւնը մեծ ցնծութիւնամբ ձայնով կ՚ուղարկէր ու ձայնելնին մինչև հեռու տեղատունք կը լսուէր։

ԳԼ· Գ

1 Թշնամիները առաջին չինութիւնը մէջ հրէից հետ մտածել կը ըլլայու չեզուածնելնուն համար։ կը ըսենան որ ան չի նութիւնը խոտանէն։ 2 Ուրուշնին նամակ կը գրէն։ 11 Ար. ուշնին խրճան հրովարտակը։ 23 Շինութիւնը կը խոտանէ։

1 Եւ ՚Յուդայի ու Բենիամինի թշնամիները լսեցին որ °գերութենէն եկողները՚ նա շինելի Տէր Աստուծոյն տաճարը կը շինեն,
2 Զրուբաբելին ու նահապետներուն մտնելուան, ու անոնց ըսին, Մենք ձեզի հետ շինենք. քանզի մենք ձեզի պէս ձեր Աստուածը կը խնդրենք, ու ձեզ հետ բերով ՚Ասորեստանի Ասարգաս թագաւորին օրերէն՝ ի վեր՚ անոր
3 զոհ կը մատուցանենք։ Բայց Զորաբաբել ու Յեսուա ու խորագլխի մնուա նահապետները անոնց ըսին, ՚Ձեզի ձեզի ու մեզի որ չենք մեր Աստուածոյն տունը շինենք. հապա Խորագլխի Տէր Աստուածոյն տունը մենք պիտի շինենք, ինչպէս որ °Պարսից թագաւորը՝ կիւրոս թագաւորը մեզի հրամայեց։ Եւ
4 երկրին ժողովուրդը Յուդայի ժողովուրդին ձեռքերը կը թուլցնէին, ու զանոնք չինելէն կը
5 խոչընդոտէին։ Եւ անոնց խորհուրդը խոչընդոտելու համար՝ վարձքով անոնց դէմ խորհրդականներ բռնեցին՝ Պարսից կիւրոս թագաւորին բոլոր օրերը, ու մինչև Պարսից Դարեհ թագաւորին թագաւորութեանը տեւեցին։
6 Եւ Ասուերոսին թագաւորութեան առնին՝ անոր թագաւորութեանը սկիզբը՝ Յուդայի ու Երուսաղէմի բնակչաց դէմ մեղադրութիւն գրեցին։
7 Եւ Արտաշեսին օրերը՝ Բէլէմ, Միթրդատ, Տաբէէլ ու ասոնց ուրիշ ընկերները՝ Պարսից Արտաշէս թագաւորին գրեցին. ու նամակին գիրը †Ասորերէն գրուած էր, ու
8 մեկնութիւնը †Ասորերէն էր։ Հոռոմ հրամանատարը ու Սամսայ գրիչը Երուսաղէմի դէմ առ կերպով նամակ մը գրեցին Արտաշէս թագաւորին։
9 Այնուհետև Հոռոմ հրամանատարը ու Սամսայ գրիչը և անոնց ուրիշ ընկերները՝ Դինեացիք, Ափարսաթացիք, Տարփացիք, Աֆարսացիք, Արքուեցիք, Բաբիլոնացիք, Շուշանացիք, Դաուեցիք, Եղամացիք,
10 Եւ մեռած ազգերը՝ որոնք մեծ ու պատուական Ասնաբարը փոխադրեց ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ բնակեցուց, ու միւսներըը՝ որ Գետին ադին կողմը կը գտնուին, և այլն։
11 Այս է անոր նամակին օրինակը՝ որ Արտաշէս թագաւորին խրկեցին։

Գետին ադին կողմը բնակող քու ծառաները՝
12 Նեղդ, և այլն։ Թագաւորիդ յայտնի ըլլայ որ ձեր կողմանէ մեզի վեր եկող Հրէաները Երուսաղէմ եկան, ու պարիսպները կանգնելով ու հիմերը ձգելով՝ ան ապստամբ ու անիծուա
13 քաղաքը կը շինեն։ Հիմա թագաւորիդ յայտնի ըլլայ, որ եթէ ան քաղաքը նորէն շինուի, ու անոր պարիսպները կանգնուին, անանկ հարկ, տուրք ու ճանապարհի չուան։ և ան պատճառով թագաւորներուն ծիրան տեսած
14 պիտի ըլլաս։ Ու մեր էնոճիկը պատահելնին ըլլալուն համար՝ մեզի չվայլեր որ թագաւորին ծիրանը տեսնենք. անոր համար ղրկեցինք եղբ-
15 կնիկը, ու թագաւորիդ խնդացինք։ Որ քու հայրերուդ յիշատակաց գրքին մէջը փնտռուի, որ ան յիշատակաց գրքին մէջը գտնես ու իմանաս եթէ ան քաղաքը ապստամբ՝ և թագաւորներուն և գաւառներուն ծիրանը քաղաք մը եղած է, և եթէ հին ատենները անոր մէջ գաւառանութիւն բռնած են, ու անոր համար ան քաղաքը կործանուած է։
16 Մենք թագաւորիդ կ՚իմացնենք որ եթէ ան քաղաքը շինուի ու անոր պարիսպները հատատուին, ան պատճառով Գետին ադին կողմը բաժին պիտի չունենաս։
17 Թագաւորը՝ Հոռոմ հրամանատարին և Սամսայ գրիչին ու Սամարիայի մէջ բնակող անոնց ծառայ ընկերներուն, ու Գետին ադին կողմը եղող ծառայներուն հրամայեց խրկեց — Խաղաղ։
18 Այդպէս, և այլն։ Ձեզի խրկած նամակիդը
19 իմ առջևս յայտնապէս կարդացուեցաւ։ Ու ես հրամայեցի, ու փնտռեցին, և գտան որ ան քաղաքը հին ատենէն ի վեր թագաւորներու դէմ գրեր է, ու անոր մէջը ապստամբութիւն ու գաւառանութիւն եղեր է։
20 Ու Երուսաղէմի մէջ զօրաւոր թագաւորներ եղած են, որ բոլոր Գետին անդ իր կողմը կ՚ազատներուն վրայ կը տիրէին։ ու անոնց հարկ,
21 տուրք ու ճանապ կը տրուէր։ Հիմա պատուէր տուէք որ ան մարդիկը արգիլեն։ ու ան քաղաքը չշինուի, մինչև որ իմ կողմանէս մէկ
22 հրամանակ մը տրուի։ Ու զգոյշ եղէք որ ասոր բանին անհոգութիւն չընէք։ Չըլլայ որ չարութիւնը չատնայ, ու թագաւորներուն ծիրան տան։
23 Ու երբոր Արտաշէս թագաւորին նամակին օրինակը Հոռոմին ու Սամսայ գրիչին և անոնց ընկերներուն առջևը կարդացուեցաւ, արագութեամբ Երուսաղէմ գացին Հրէաներուն, և զանոնք բռնութեամբ ընդհատեցին։

24 Անասունը երեսապիտ եղջ Աստուծոյ տաճար գործը այդ իրեւնցաւ · ու մինչև Գաթաթից Դանիէլ քահանայապետին քահանայութիւնը երիկոյեան տարին այդ իրեւնած Ջանց ։

ԳԼ · Ե

1 Ջ-ապտակել ու Ջեռս Ընդհանուր ու Ջապտակելն յորդորելով ու սահմանելն չհամբերելու ասել կը տանին ։ 3 Քահանայապետ ու Սահմանագրան չեն կրնար հրամանքը տալ ։ 6 Ընտանի Դանիէլ քահանայապետին համակ կը գրուի հրամից գիմ։

1 Եւ ՚Անդէ մնալով արէնն ու Ազգ ազգի որդիներ ՚Ջապտակել մնալով խոյակելի Աստուծոյն անունովը մնալով արհամարհուն բերին Ջազգային 2 ու երեսապետի մէջ եղջ Հրէանեւրուն · Ամասունը ՚Ապտակելիանն Ջօրապետելը ու Ջոմանգեցեալ Ջեռսն էրան, ու երեսապետի մէջ եղջ Աստուծոյ տաճար չհնեցու սկսան · և Աստուծոյ մնալով արէնները անունց հետը բռնալով անունց օդնութիւն կ'ընէին ։

3 Ամասունը Եզրա գնացին ազգին խշխաններ ՚Թափառական ու Ամրապատուցան իրենց բնակրնեցովը անունց եկան, և այսպէս բսին · ՚Ով ձեզի հրամանս տուաւ որ սա տաճար չինել ու սա պարիսպներս կանգնել ։ 4 Ամասունը անունց բսին իմ անունները իմանալ չէին ։ 5 մնալով անունների ին էին · Բայց Հրէից ծերերուն վրայ ՚Իրենց Աստուծոյն աչքը բերած գանուեր չարգիլցին, մինչև որ բանը Դարեհին հասնի, ու անկէ տաս բանիս հասնար հրամայական բերել տան ։

6 Ա և ան նամակին օրինակը որ Գնացին ազգին կազմի խշխաններ Թափառական ու Ամրապատուցան, ու Գնացին ազգին կազմը եղջ Հանունց բնակրնեցովը Ափարսաքացիք Դարեհ 7 Թագաւորին իրկեցին · Եւ իրենց անար իրեր կած նամակին մէջը այսպէս գրած էր ։

8 Դարեհ Թագաւորին չատ բարև · Թագաւորիդ յայտնի բլլայ որ Հրէաստանի գաւառ մեծ Աստուծոյն տաճար գացինք · ու անիկա մեծ քարերով կը շինուի, և ատար պատերուն մէջը փայտեր կը գրուի · ու գործը շատով կը բանայ, ու անունց ձեռնը 9 գործը կը յաջողի · Եւ ան ծերերուն հարցուցինք, ու անունց այսպէս բսինք · ՚Ով ձեզի հրամայեց որ սա տաճար չինել, ու սա պարիսպները կանգնել ։ 10 Ու քեզի իմացընենք որ հարցնար անունց անուններնիս գրել տանք որ անունց առաջնորդ եղող մնալով անուններ 11 բը ՚ե՛ղ գրնէք · Եւ անոնք մեզի այսպէս պատասխան տուին ու բսին · Մենք երկրին ու երկրի Աստուծոյն ծառաներն ենք, ու հոս տաճարներ առաջ շինուած տաճար կը շինենք, որ գանիկա խոշոկելի մեզ մեծ Թագաւորը 12 շինեց ՚ու լմընցուց · Բայց ՚մեր Հայրերը երկնից Աստուածը բարկացընելնուն համար, գանոնք Բաբիլոնի Թագաւորին ՚Քաղդէացի Նաբուգոդոնոսորին ձեռքը մնանենց · ան ալ տաճարը ապրեց, ու ժողովուրդը Բաբիլոն գերի 13 տարաւ · Բայց ՚Բաբիլոնի Կիւրոս Թագաւորին առջի տարին Կիւրոս Թագաւորը սա Աստուածոյ 14 ծոյ տաճար չինելու հրամայեր տաւաւ · Եւ ՚Աստուծոյ տաճար ոսկեզէն ու արծաթեզէն անօթները ալ՝ որոնք Նաբուգոդոնոսոր երուսաղէմի տաճարէն հանելով՝ Բաբիլոնի տաճարը տարեր էր, Կիւրոս Թագաւորը Բաբիլոնի տաճարէն հանեց, ու ՚Սասրասար անուանով մի կան 15 մը յանձնեց, որն որ նախապար բրաւ · Անոնք բսաւ · Այս անօթները առ, գնա գանոնք երուսաղէմ եղջ տաճարը տար · ու Աստուածոյ 16 ծոյ տաճար իր տեղը չինուի · Անոնք Աստուածոյ տաճար հիմն ձգելէ · և ան ատենէն մինչև հիմա կը չինուի, բայց չի լմընցած · Ու հիմա թէ որ Թագաւորին կը հաճի, հոն Բաբիլոնի եղջ Թագաւորին ՚գանձատունը մէջ փընտրուի, թէ արդեօք կիւրոս Թագաւորը հրամայած տաւնի է որ երուսաղէմի մէջ սա Աստուծոյ տաճար չինուի · ու Թագաւորը սա բանիս վրայով իր կամքը մեզի ՚Հաղորդեցնէ ։

ԳԼ · Զ

1 Դարեհ Թագաւորը հրեաներուն հրամայած գանելով նոր հրամայական մը կը խրկի չինուելիքին տաճարին համար · 13 Թէշաբհիներուն օգնելնիքը և մարգարեներուն առաջնորդելնիքը տաճարը կը լմընցնեն · 16 Նաւակատեաց ու զատկին տօնը կը կատարեն ։

1 Ա նասունը Դարեհ Թագաւորը հրամայեր բրաւ, ու հոն Բաբիլոնի ՚գրանոցին մէջ փընտրուեցաւ, ուր որ գանձերը կը պահուէին · Եւ Ահմեթա գաւառին մէջ եղջ ՚Միդիական պալատին մէջ տան մը գանուեցաւ, որուն մէջ սա կերպով գրուած յիշատակարան մը կար ։

3 Կիւրոս Թագաւորին առջի տարին, Կիւրոս Թագաւորը երուսաղէմի մէջ եղջ Աստուծոյ տաճար հրամայեր տաւաւ, որ ան տաւնը չինուի, ուր որ զոհ կը մատուցանեն · և անոր հիմերը ամուր բլլան · անոր բարձրութիւնը վաթսուն կանգուն ու լայնութիւնը 4 վաթսուն կանգուն, ՚երեք կարգ մեծ քարերէ ու մէկ կարգ նոր փայտէ բլլայ · ու անոր ծախքը Թագաւորին տունէն տրուի · 5 Եւ Նաբուգոդոնոսորին երուսաղէմի տաճարէն հանած ու Բաբիլոն բերած՝ ՚Աստուծոյ տաճար ոսկեզէն ու արծաթեզէն անօթները ալ

= Ընդ · ա · 1 ·
ք Ջ-տր · ա · 1 ·
ֆ Գլ · գ · 2 ·
ֆ Հմր · 6 · Գլ · գ · 6 ·
ֆ Հմր · 3 ·
ֆ Հմր · 10 ·
ֆ Տ՚ա գլ · է · 6 · 28 ·
Ա՚ա · լգ · 18 ·
ֆ Գլ · գ · 6 ·
ֆ Գլ · գ · 3 ·
ֆ Հմր · 3 · 4 ·
ֆ գ Թագ · գ ·
ֆ ր Ա՚ն · լգ · 16 · 17 ·
ֆ գ Թագ · խգ · 4 · խե · 3 · 3 · 11 ·
ֆ Գլ · ա · 1 ·
ֆ Գլ · ա · 5 · 8 · գ ·
ֆ Գլ · գ · 8 · 10 ·
ֆ Գլ · գ · 15 ·
ֆ Գլ · գ · 1 · 3 ·
ֆ Ջ՚ա · խգ · 1 ·
ֆ Ջ՚ա · Ախմեթա ·
ֆ Գլ · է · 17 ·
ֆ Ջ՚ա · Ախմեթա ·
ֆ գ Թագ · գ · 26 ·
ֆ Գլ · ա · 7 · 8 · է · 14 ·

եւ տրուխն , ու Երուսաղէմ եղոյ տաճարը՝ իրենց տեղը տարուխն , ու Աստուծոյ տունը գրաւխն ։

6 Եւ Հեզեկիա՝ Գնաւխն անոնք իրենց կողմի իշխանաց Թաճանացին , Սաքրատացւոյն , ու Գնաւխն անոնց կողմը եղող անոնց բնակիչներուն Ափարատացիներուն , անկէ ետ քաշուելնէր ։ Ան Աստուծոյ տունը գործը իմց տուէր ։ Հրէից ազգաց ալ խոստացաւ ու Հրէից ծերերը ու Աստուծոյ տունը 8 նը իմց իր տեղը չխնայեն ։ Եւ — Հրամայեր կու տամ՝ ու ՚ի՛՚՚՚՚՚ իմ Հրէից ծերերուն ինչ պիտի ընէք ալ Աստուծոյ տունը չխնայելնաք հասնար , այսինքն այգուստին գանձէն՝ Գնաւխն անոնց կողմէն ՚՚՚՚՚

8 Եվ ամենայնիվնէրէն մեր եղան, եւ
անիկա հինգերորդ ամսուն մէջ՝ թագաւորին
9 եօթներորդ տարին եղաւ. զի ամենայն
զի առաջին ամսուն առաջին օրը Բաբիլոնէն
ելլելու սկսաւ. ու Աստուծոյ բարի ձեռքը
անոր վրայ ըլլալով՝ հինգերորդ ամսուն առա-
10 ջին օրը եղաւ Երուսաղէմ հասնելնին. վասն զի Եզրաս
իր սիրտը պատրաստած՝ որ Տէրոջը օրէնքը
փնտռէ ու կատարէ, ու Իսրայէլի մէջ օրէնք
ու դատաստան սորվեցնէ։
11 Եւ սա է անոր տրուածին օրինակը՝ որ
Արտաշէս թագաւորը տուաւ Եզրաս քահա-
նային ու գրիչին, որ Տէրոջը հրամաններուն
պատուիրանաց և օրէնաց խօսքերուն գրիչն
էր։
12 Թագաւորաց թագաւորը Արտաշէս՝ Եզրաս
քահանային՝ երկնից Աստուծոյ օրէնացը կա-
13 տարեալ գրչին, և այլն։ Հրամայեմ ես ասոր
որ իմ թագաւորութեանս մէջ եղող Իսրայէլի
ժողովուրդէն, ու անոր քահանաներէն ու
Ղեւտացիներէն՝ ամէն իրենց կամքովը Երու-
սաղէմ երթալ ուզողները քեզի հետ երթան.
14 վասն զի դուն թագաւորին ու անոր եօթը
խորհրդականներուն կողմանէ կը խրկուիս, որ
քու ձեռքդ եղող քու Աստուծոյդ օրէնքովը
15 քննծայ տաքես Իսրայէլի Աստուծոյն՝ որուն
ան արծաթը ու ոսկին, որ թագաւորը
ու անոր խորհրդականները իրենց կամքովը
ընծայ տուին Իսրայէլի Աստուծոյն՝ Երուսա-
16 ղէմի բնակութիւնը. Բաբելոնի բոլոր գաւառին մէջ գտած բոլոր ար-
ծաթից ու ոսկից, որ ժողովուրդը ու քա-
հանաները երուսաղէմի մէջ եղող իրենց Աս-
տուծոյն տանը համար կամաւոր ընծայի պէս
17 պիտի մատուցանեն. Որ ան առակով անյա-
պաղ զատարկներ, խոյեր, գառներ, ու անոնց
հետեւի ընծաները ու թափելու նուէրները ծա-
խու առնես, ու զանոնք երուսաղէմ եղող
ձեր Աստուծոյն տանը սեղանին վրայ մատու-
18 ցանես. Եւ ինչպէս արծաթով ու ոսկիով՝ քեզի ու քու եղբայրներուդ ինչ որ պատշաճ
կ'երեւնայ ընել, ձեր Աստուծոյն կամքովը ա-
19 նիկա ըրէք. Եւ ան անօթները, որ քու
Աստուծոյդ տանը պաշտօնին համար քեզի
տրուեցան, Երուսաղէմի Աստուծոյն
20 առջեւը հաստատէ. Եւ ուրիշ ինչ որ քու
Աստուծոյդ տանը համար պէտք ըլլայ, որ
քեզի կը վայլէ տալ, զանիկա թագաւորին
21 գանձատունէն տուս. Ու ես Արտաշէս թա-
գաւորս հրէից Գեհոն անգի իմ կողմէս եղող բոլոր
գանձապետներուդ հրամայեմ որ եզ-
րաս քահանան՝ երկնից Աստուծոյն օրէնացը
գիտցողը ինչ որ ձեզմէ ուզէ, անմիջապէս
22 տուէք. Մինչեւ հարիւր տալանդ արծաթի,
մինչեւ հարիւր քոռ ցորեն, ու մինչեւ հարիւր
միար գինի, ու հարիւր միար եղ, ու ազ առանց
23 չափը որոշելու. Երկնից Աստուածը ինչ որ
կը հրամայէ, չուտով՝ ի գործ դրուի երկնից
Աստուծոյն տանը համար, որ չըլլայ թէ թա-
գաւորին ու անոր որդւոցը թագաւորութեանը
24 վրայ բարկութիւն գայ. Եւ ձեզի յայտնի ըլ-
լայ որ բոլոր քահանաներէն, Ղեւտացիներէն,
երգեցողներէն, դռնապաններէն, Նաթի-
նայիմներէն, և սա Աստուծոյ տանը ծառայո-
ւներէն՝ հարկ, տուրք ու մնալք առնելու.
25 Հրամայեմ ես դուն, ով Եզրաս, քու Աստուծոյդ իմաստութիւնովդ որ դուն ունիս՝
դատաւորներ ու իշխաններ դիր, որ Գեհոն
անգի իմ կողմէ եղող բոլոր ժողովուրդը՝ այսինքն
քու Աստուծոյդ օրէնքը ամէն գիտցողները
դատեն. ու չգիտցողներուն ծանրացուցէք.
26 Եւ ով որ քու Աստուծոյդ օրէնքին հակառակ՝ ու թագաւորին օրէնքին հակառակ չընէ,
անշուշտ անոր դատաստանը՝ ի գործ դրուի՝
կամ մահուամբ, կամ աքսորով, կամ տու-
գանքով և կամ բանտարկութեամբ։
27 Օրհնեալ Տէր Աստուածը հարց ըլլայ, որ երուսաղէմի մէջ եղող Տէրոջը տու-
նը փառաւորելու համար՝ այս բաներ թագա-
28 ւորին սրտին մէջ դրաւ, Եւ թագաւորին
ու անոր խորհրդականներուն, ու թագաւո-
րին բոլոր զօրաւոր իշխաններուն առջեւը ին-
ձի շնորհք գտնել տուաւ. և ինծի Տէր Աս-
տուծոյս ձեռքը իմ վրաս ըլլալուն համար
զօրացայ, ու Իսրայէլէն իշխաններ ժողվեցի,
որ ինծի հետ երթան։

ԳԼ. Ը

1 Եզրաս քահանային երկրորդ բնաբերութիւն ու գործառ։ 15 Եզ-
րաս Ահաւային մարդ կը խրկէ. ահեղ առաջարկ պարզ-
առնելոյ ու գնելոյ։ 21 Ծոմ կը պահէ. 24 գահավէրը քահանա-
յից պահպանութեան կը յանձնէ. 31 Ճանապարհին երուսա-
ղէմ կու գան. 33 Գահավէրը առաջարկին մէջ կը հաստատի. 36
Թագաւորին հրամանները իշխաններուն կը յանձնեն։

1 Եւ Արտաշէս թագաւորին թագաւորութեան
ատենը՝ ինծի հետ Բաբիլոնէն ելլողներուն
տոհմապետներուն ու հաշիւներուն ատեն է։
2 Փենէհեսի որդի Գերսոն, Իթամարի
որդի Դանիէլ, Դաւիթի որդի Հատուս
3 Շեքանիայի որդի Փարոսի որդի Զաքարիա, ու անոր հետ հա-
4 րիւր յիսուն էրկի տղայ հաշուուելացան. Փա-

1 Գէ. բ. 43. բ. 55։ 2 Հմր. ե. Ղևիտ. բ. 8. 18։ 3 Ասպ. Ջմիթ. 41։ 4 Հմր. ե. 31. բ Օբ. 19. 10. Ղևիտ. բ. 1—8. Ասպ. բ. 7։ 5 Եզդէն. խզ. 7։ Դատ. բ. 27։ 6 Ես. ա. 14։ 7 Գէ. բ. 23։ 8 Ես. ա. 14։ 9 Գէ. բ. 23։ 10 Ես. ա. 14։ 11 Ես. ա. 14։ 12 Ես. ա. 14։ 13 Ես. ա. 14։ 14 Ես. ա. 14։ 15 Ես. ա. 14։ 16 Ես. ա. 14։ 17 Ես. ա. 14։ 18 Ես. ա. 14։ 19 Ես. ա. 14։ 20 Ես. ա. 14։ 21 Ես. ա. 14։ 22 Ես. ա. 14։ 23 Ես. ա. 14։ 24 Ես. ա. 14։ 25 Ես. ա. 14։ 26 Ես. ա. 14։ 27 Ես. ա. 14։ 28 Ես. ա. 14։ 29 Ես. ա. 14։ 30 Ես. ա. 14։ 31 Ես. ա. 14։ 32 Ես. ա. 14։ 33 Ես. ա. 14։ 34 Ես. ա. 14։ 35 Ես. ա. 14։ 36 Ես. ա. 14։

սիմէոնեան որդիքն՝ Զաբիայէլ որդի՛ եղբ-
ւոցն իւրեանց , ու անոր հետ երկու հարիւր երիսուն
5 մարդ . Ա՛լ բնիկներէն՝ Թագիելէ որ-
դին , ու անոր հետ երկու հարիւր երիսուն մարդ .
6 Ե՛ւ Ադդիելի որդիներէն՝ Բաղիէլմանէ որդի՛ն
Աբդ , ու անոր հետ չորս հարիւր երիսուն մարդ .
7 Ո՛ւ Եղամի որդիներէն՝ Դօհոդիայէն որդի՛ն
Եղայէլ , ու անոր հետ եօթանասուն երիսուն
8 մարդ . Ե՛ւ Մահասիայէն որդիներէն՝ Մի քա-
յէլի որդի՛ն Զաբադիա , ու անոր հետ ութ
9 հարիւր երիսուն մարդ . Յովաբի որդիներէն՝ Յե-
քոնիէլի որդի՛ն Աբդիա , ու անոր հետ երկու
10 հարիւր տասնուութ երիսուն մարդ . Ե՛ւ Սափա-
տիիի որդիներէն՝ Բաղէլփոնէն որդի՛ն , ու ա-
11 նոր հետ հարիւր վաթսուն երիսուն մարդ . Ե՛ւ
Ելիսայիի որդիներէն՝ Ելիսայիի որդի՛ն Զաքա-
րիա , ու անոր հետ քառասուներկու երիսուն մարդ .
12 Ե՛ւ Ադդադի որդիներէն՝ Ակաւանէն որդի՛ն
Յօհանան , ու անոր հետ հարիւր տասը երիսուն
13 մարդ . Ե՛ւ Ադոնիկամի որդիներէն վերջիններ-
րը՝ որոնց անուններն ասոնք էին . Եղիփաղատ ,
Յեհիէլ ու Սեմայիա , և անոնց հետ վաթսուն
14 երիսուն մարդ . Ե՛ւ Բագոէվի որդիներէն՝ Ու-
թայէ ու Զաբուդ , ու անոնց հետ եօթանասուն
15 երիսուն մարդ . Ե՛ւ ասոնք Ա՛հարա վազող գետին եզերքը
ժողվեցի՛ն , ու հոն երեք օր իջևան բռնինք . և
ժողովուրդը ու քահանաները աչքի անցուցի՛ն ,
ու հոն Ղեւացւոց որդիներէն Հոդդ էշ չգը-
16 տա . Ա՛ռաքեր եղիազար , Արիէլ , Սեմայիա ,
Եղնաթան , Յարիբ , Եղնաթան , Նաթան ,
Զաքարիա ու Մեսուղամ իշխաններէն , ու Յո-
յարիբ ու Եղնաթան խելացաւոր մարդերն կանչել
17 տուի . Ե՛ւ զանոնք՝ Քասփիա գաւառին մեծ
Ադդոյ իշխանին՝ պատուիրեցի բերանով խօր-
հեցի , ու Քասփիա գաւառին մեծ Ադ-
դոյին , ու անոր եղբայրացը՝ Նաթինացիներ-
րուն գրուցուելու խօսքերը տանոնց բերանը
դրի , որ մեր Աստուծոյն տունը հոնտեղ մեզի
18 պաշտօնեաներ բերեն . Ու մեր Աստուծոյն
բարի ձեռքը մեր վրայ իջևաւ հոնտեղ՝ իմ
խոհեմութեան Ղևիին որդւոցմէն Մաղիին որդի-
րէն Հռիկ հռնեցաղդ մարդ մը , այսինքն Ա-
խրաիմն ու անոր որդիներն ու եղբայրները՝
19 տասնուութ մարդ . Հաշաբիան ալ Ղևիէլի որդի-
րէն Եսայիան ու անոր եղբայրներէն , ու անոնց որ-
20 դիներն՝ քսան մարդ . Ու Նաթինացիներէն ,
որ Դաւիթ ու իշխաններն Ղևտացւոց ծա-
ռայութեան տուեր էին , ամէնը երեսուն անուն-
ներով յիշուած՝ երկու հարիւր քսան Նա-
թինացիներ .
21 Ե՛ւ հոն Ա՛հավայի գետին քովը Ահաւայ-
հաբիւռն քարոզեցի , որ Հռնեցիներ մեր
Տէր Աստուծոյն առջևը , ու անկէ իրեզ ճամ-
բորդութիւն խնդրենք՝ մեզի ու մեր ընտա-
նեացը և մեր բոլոր ստացուածքին համար .
22 վասն զի ճամբուն մէջ մեզ թշնամիներէն
պաշտպանելու համար թագաւորէն զօրք ու
ձիաւորներ ուզելու ամչցայ . որովհետև քա-
զաւորին ըսեր էինք թէ՝ Մեր Աստուծոյն
ձեռքը բոլոր գանիկա փնտռողներուն վրայ է
բարութիւնամբ , ու անոր զօրութիւնը ու բար-
կութիւնը՝ անոնց վրայ՝ որ զանիկա
23 կը թողուն : Ու ասոր համար ծոմ բռնեցինք , ու աս
բանիս համար մեր Աստուծմէն խնդ-
րեցինք . ու անիկա մեր կողքը աղօթքը ըն-
դունեց .
24 Ե՛ւ քահանայից իշխաններէն տասներկու
հոգի զատեցի , այսինքն Սարաբիան և Աս-
բիան ու անոնց հետ իրենց եղբայրներէն տա-
25 սը հոգի , և տրծաթը ու ոսկին ու անօթ-
ները , նաև քաղաւորին ու անոր խորհրդա-
կիցներուն ու իշխաններուն , և հոն գտնուող
բոլոր Իսրայէլին մեր Աստուծոյն տանը հասնող
աստուած ընծաներէն կշռեր տուի անոնց յանձնելու .
26 Ու վեց հարիւր յիսուն տաղանդ արծաթ , և
հարիւր տաղանդ արծաթէ անօթներ , — հա-
27 րիւր տաղանդ ոսկի , և քսան ոսկի տասը
հազարական դրամ , ու միւքսան ու փայլուն
և ոսկիի պէս պատուական պղինձէ երկու անօթ՝
28 կշռով անոնց յանձնեցի , Ու անոնց բան ,
Դուք Տէրոջը նուիրուած էք , սա անօթներն
ալ նուիրուած են , և արծաթը ու ոսկին ձեր
հարցը Տէր Աստուծոյն կամուրջ բնծայ մըն է .
29 Արթուն կացէք ու պահեցէք , մինչև որ ըն-
դունարանէ Տէրոջը տանը սենեակներուն մէջ՝
քահանայից ու Ղևտացւոց իշխաններուն , ու
հայրերէն առնինացիներուն առջևը կշռէք .
30 Ե՛ւ քահանաներն ու Ղևտացիներն արծաթը
ու ոսկին ու անօթները կշռեցին , որ
երուսաղէմ մեր Աստուծոյն տունը տանին .
31 Ե՛ւ առաջին ամսուն երկուտասաներորդ օրը՝
Ահավայի գետէն չուեցինք երուսաղէմ եր-
թալու համար , ու Աստուծոյն ձեռքը
մեր վրայ էր , ու մեզ ճամբան թշնամիին ու
32 դարանակալին ձեռքէն ազատեց . Ու հոն
33 հասանք երուսաղէմ , և հոն երեք օր նստանք . Ու
չորրորդ օրը արծաթը ու ոսկին ու անօթնե-
րը՝ մեր Աստուծոյն տանը մէջ՝ Ուրիա քահա-
նային որդւոյն Մերեմոթին ձեռքովը կշռե-
ուեցան , որուն հետ էր փինէհասի որդին
Եղիազարը . ու անոնց հետ Բեսաի որդին
Յովզաբադ ու Բանուհի որդին Նոադեա Ղև-

34 ատգիներըդ կոյին։ Ամէնը ինամով ու կշռադրուխ չանդրադարձ, ու անոնցմէ բոլոր կշռադրը պրաներցաւ։

35 Գերեզմանան պղինձը՝ որուն գերեզմանուն գործած էին՝ Իսրայէլի Աստուծոյ սրբավայրին համար տաղանդներ։ բոլոր Իսրայէլին համար ստանալիք գումարով՝ ինձնաշնորհքի իսկ՝ ինձնաշնորհքի գործն՝ — ինչպէս ամէն պատարագի համար ստանալիքս նոխազ՝ — ոչինչ։

36 Եւ Տէրոջը ոչխարին՝ ինչպէս էր անոնց հրամայուած Գերեզմանան ապրիլ կոչուած եղով՝ ինձնաշնորհքին փոխանորդներուն ու իշխաններուն տուին։ անոնց ալ ծողովրդին ու Աստուծոյ ատեան ձեռնտու եղան։

ԳԼ· Թ

1 Ամբակում մարգարէին աղօթքը՝ Շիգիոնովթ կոչուածին համար երգելու։ 2 Տէրո՛ջ, քու գործածած մեկոյդ լսեցի։ Տէրո՛ջ, քու գործերուդ մեկոյդ երկիւղ կրեցի։ Ամբակում մարգարէին աղօթքը։

1 Ամբակում մարգարէին աղօթքը՝ Շիգիոնովթ կոչուածին համար երգելու։ 2 Տէրո՛ջ, քու գործերուդ լսեցի։ Տէրո՛ջ, քու գործերու

ենք , թէպէտև ա պատճառաւ ՝քան առ-
ջեց չենք կրնար կոյսիլ ։

ԳԼ · Ժ

1 Սկզբնաբ կը յորդորի եղբայրը որ սաստիկ հետ եղած
անհանգիստները խափանէ ։ 6 Եղբայրասիրութիւնը կը
գովաբանէ մարդն ։ 9 Ճշմարտութիւնը եղբօրմանէ կը
դրկուի , ու կը խոստանայ որ շուտով հոն երթայ ։
Յարգին , 12 Ու բանը գրելէ կը տարածէ ։ 13 Օտարացողի կը
նկատեր ուրիշներուն անունները ։

1 Ո՚. երբոր եղբայրս լսեցի , ու ՝Առաւծոյ առ-
նոր առջևը գնացիր իմկած ՝— ազգիդը ու
խոստանաւորները կ՚ընէիր , խոպոպէին խնամ
չառ բազմութիւն էրիկ ու կնիկ մարդիկ ու
ազգքներ անոր փոխ ժողովեցան · և ժո-
2 ղովուրդը խնամ չառ լացար ։ Ու եղեմէ ար-
գինեցին՝ Ցեփթէի որդին Ցեփթեխա եղբա-
սէն պատասխան առաւ ու բառ , Մենք
՝մեր Աստուծոյն գէմ մեզը գործեցինք , ու
երկրին ժողովուրդներէն օտար կնիկներ ա-
ռինք · բայց հիմա ան բանիս մէջէն ազ խոս-
3 չեմ կրնար ։ Յետ կայ ։ Ես հիմա ՝մեր Ա-
աւծոյն առջևը ուխտ դնենք , որ բոլոր կը-
նիկները ու անոնցմէ ծնածները՝ իմ տիրոջս ,
ու մեր Աստուծոյն ՝հրամանէն դողացողնե-
րուն խոստովը հանենք , և — ՝ըստ օրէնք
4 քին հաստատուած ըլլայ ։ Էլլէր , վառ գի
աս գործը քեզի կ՚ընկնայ · մենք ալ քեզի
հետ կ՚ըլլանք · ՝գործացիր ու ըրէ ։
5 Ո՚. եղբայրս երաւ , և բահանապետ իշխան-
ներուն , Դևտացիներուն ու բոլոր խոպոպէին
՝երգում՚ բնել տուաւ որ աս խոսքիս պէս ը-
6 նեն · և անոնք երգում ըրին ։ Ու եղբայրս
Աստուծոյ տանը առջևէն երաւ , ու եղիսաբ-
էի որդւոյն Յովհանանին սենեակը գնաց · և
հոն մնալով ՝հաց չկերաւ ու ջուր չխմեց ,
վասն զի գերեզմինէն երկնցողներուն յանցան-
7 քին համար սուգ կը բռնէր ։ Ու Յուդայի
ու Երուսաղէմի մէջ մունէնալ տուին ,
որ բոլոր գերեզմինէն երկնցողները Երուսաղէմ
8 ժողովին · Ու մինչև երեք օր ալ որ չգար՝
իշխաններուն ու Ծերերուն հրամանովն ա-
ւերուիս , անոր բոլոր ստացուածքը ՝նզոված
պիտի ըլլար , ու ինքը գերեզմինէն զատուէր
9 ներուն ժողովէն պիտի զատուէր ։ Ու Յու-
դայի ու Բնիամինի բոլոր մարդիկը եր-
եք օրուան մէջ՝ այսինքն ինիսերորդ ամսուն
քսանեքերորդ շաբ Երուսաղէմի մէջ ժողվուեցան ·
և ՝բոլոր ժողովուրդը աս գործիս համար՝ ու
սաստիկ անձրևներուն համար՝ գազազով նս-
10 տան Աստուծոյ տանը հրապարակին մէջ ։ Ու
եղբայրս քահանան երաւ ու անոնց բառ , Դուք
մեզը գործեցիք , և օտար կիներ առնե-
11 լով՝ խոպոպէին յանցանքը աւելցուցիք ։ Ու
հիմա ձեր հայրերուն Տէր Աստուծոյն ՝առջևը
՝ինչ գալը խոստովանեցէք , և անոր հաճոյ ե-
զածը բրէք , ու երկրիս ժողովուրդներէն
ու օտար կիներէն զատուեցէք ։
12 Ամենայն բոլոր ժողովը պատասխան տը-
ւին ու բարձր ձայնով բսին , Մեր †պարտքն
է որ անանկ բան բաժիդ պէս բնենք ·
13 Բայց ժողովուրդը չատ ալ ու ժամանակը
անձրևատ է , ու գուրս տեղ չենք կրնար կայ-
նել · և ասիկա մէկ օրուան կամ երկու օրուան
գործ չէ , քանզի չատերնիս աս բանիս մէջ
14 յանցաւոր ենք ։ Հիմա մեր իշխաններըը բո-
լոր ժողովին համար կայնին , ու մեր քա-
զաքներուն մէջը բոլոր օտար կնիկ առնողնե-
րը որոշուած ժամանակներու մէջ գան · և
ամէն մէկ քաղաքին Ծերերը ու գատաւոր-
ները անոնց հետ գան , մինչև որ աս բա-
նիս համար ՝մեր Աստուծոյն սաստիկ բար-
կութիւնը մեզմէ դառնայ ։
15 ‡Յաւսի Ասայէլի որդին Յոնաթանն ու
Թեկուայէի որդին Յազիա աս գործիս վրայ
կայնեցան , ու Մեսուլամ ու Ղեւտացի Սաբ-
16 թա անունց օգնականնին ըրին · Ես գերեզմին-
նէ էրածներըը այնպէս ըրին · ու եղբայրս քա-
հանան , ու քանի մը տունտպետներ իրենց
տունդերուն համեմատ (ամէնն ալ ըստ անուն-
ներնուին) ընտրուեցան · ու տասներորդ ամսուն
17 առաջին օրը աս գործը քննելու նստան · Ես
բոլոր օտար կնիկ առնող մարդոց ըստ տա-
ղինն ամսուն առաջին օրը լմընցուցին ։
18 Ու քահանային որդիներէն օտար կնիկ առ-
նողներ տանք գտնուեցան · Յովսեդեկեան
Յեսուէին որդիներէն ու եղբայրներէն՝ Մաա-
19 սէա , Եղիեզար , Յարիբ ու Գեդալիա · Ես
իրենց կնիկներըը արձակելու ||խոստ տուին ·
ու ՝յանցաւոր ըլլալով՝ իրենց յանցանքին
20 համար հօտերէն մէկ մէկ խոյ ըրին ։ Ու եմ-
21 մերի որդիներէն՝ Անանի ու Զաբադիա · Ու
Հարիմի որդիներէն՝ Մասէա , Եղիա , Սե-
22 մայիա , Յեհիէլ ու Ոզիա · Ես Փաշուրի որ-
դիներէն՝ Եղիոէնայի , Մասէա , Իսմայէլ ,
23 Նաթանայէլ , Յովզաբադ ու Եղեասա · Ու
Ղեւտացիներէն՝ Յովզաբադ , Սեմէի , Կոզիա՝
այսինքն Կողիտա , Փեթհայիա , Յուդա ու
24 Եղիեզար · Ու երգիցողներէն՝ Եղիասիբ · ու
դռնապաններէն՝ Սեղղում , Տէլէմ և Ուբի ·
25 Ու Իսրայէլէն՝ Փարոսի որդիներէն՝ Ռամիա ,
Յեզիա , Մելգիա , Միամին , Եղիազար , Մել-
26 քիա , Ես իլ ու Բանէա · Ես եղամի որդիներէն՝ Մա-
թանիա , Զաքարիա , Յեհիէլ , Աբդի , Յերի-
27 մոթ ու Եղիա · Ես Զաթուի որդիներէն՝
Եղիոէնայի , Եղիասիբ , Մաթանիա , Յերի-

- Ասդ · Ա · ։
— Ա Մն · ի · ։
ե Դան · ի · ։
ը Ղևի · ժդ · ։
ի Ա Մն · իգ · ։
ժ Ա Օր · ե · ։
ժա Դէշ · ի · ։
ժդ · ։
ժե Ա Մն · իգ · ։
ժզ · ։
ժէ Ա Օր · ե · ։
ժը Ա Օր · ի · ։
ի Կամ գրուածով ։
ի Տիս ա Թագ · ժը · ։
ի · ։
ի Յեհո · ե · ։
ի · ։
ի Ա Մն · իգ · ։
ի · ։
ի Ա Մն · ի · ։
ի · ։
ի Ա Մն · ի · ։
ի · ։
ի Ա Մն · ի

28 Ցոլիթ, Զարեաթ ու Ազիզա · Եւ Բեթսուիլ ու-
դիմերէն՝ Յովնաան, Ագանէա, Զաբդայ --
29 Աիմաոլի · Եւ Բանիի որդի եներէն՝ Մեսուզամ,
Սաղու, Աղայիա, Յասուբ, Սաաղ ու Յա-
30 սնիի · Եւ փառաթ-մոաբայ որդի եներէն՝ Եղնա,
Քոզալ, Բանեա, Մասեիա, Մաաքիա, Բե-
31 սալիէլ, Բանուի ու Մանասէ · Եւ Հարիմի
որդի եներէն՝ Եղիեզեր, Եսեա, Մելքիա,
32 Սեմայիա, Շմաոն, Բենիամին, Մաղոք --
33 Պաղեաթ-Հաոաոմի որդի եներէն՝ Մաթանայ,
Մաասեիա, Զարդայ, Եղիփազատ, Եսերիի,
34 Մանասէ -- Սեմիի · Բանիի որդի եներէն՝ Մա-
35 ազայ, Ամիսաի, Ոսիլ, Բանեա, Բազազիա,
36 Քեզրա-Հայ, Իսմիա, Մերաոթի, Եղիսաբէ,
37 Մաթանիա, Մաթանայ, Զաասաս, (38) Բա-
39 նի, Բանուի, Սեմէի, Սելեմիա, Նաթանան,
40 Ադազիա, Մաքնադբայ, Սասայ, Սարայ,
41 Ազարիէլ, Սելեմիա, Զաանդրիա, (42) Սել-
43 զան, Ամարիա -- Եսեսէի · Նաբաւի որդի ենե-
րէն՝ Զեբինէ, Մաասեիա, Զարդայ, Զերբինա,
44 Յազազիէ, Զոզիէլ -- Բանեա · Ասենք ամէնը
օտար կիներներ առեր էին. ու անոնցմէ անոնք
զաւակ բերած կիներներ ունէին։

ԳԻՐՔ ՆԷՀԵՄԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Նէհեմիա Քաղիէն բուին Եզրասդէի գրբերը-
ուդ կ'ըսեն. Ժամ կը պատ. ու կ'ապրէին ։ Ընդ ապիրդը՝

1 Ա՛Խ բազիայի որդւոյն Նէհեմիայէն խօսքերը։
Ու եղաւ որ փառդ ամսուն մէջ՝ Աս---
ը---ին քաղաքին մասին՝ երբոր ես Շու-
2 շան ամրոցաքաղաքին էի, Ասանի Ամանէ եղ-
բայրներէս մէկը, ու քանի մը Յուդայի մար-
դիկ ընդ նեկան. և անոնց՝ գերութենէն ազա-
տուած ու մնացած Հրէականներուն մասին
3 երուսադէմին մասին հարցուցի։ Եւ ինծի
ըսին, Գերութենէն ազատուած մնացածները՝
հոն գաւառին մէջ մեծ նեղութեան ու անար-
գութեան մէջ են, ու Երուսադէմին պարիսպը
փլած՝ և անոր դռնները կրակով այրուած են։
4 Ու երբոր ես այս խօսքերը լսեցի, նստայ
լացի. ու քանի մը օր սուգ բռնեցի, և ծոմ
պահելով երկինքց Աստուծոյն առջեւը ազօթք
5 բրի։ Ու ըսի. Ով, Տէր Աստուած երկինքց,
որ մեծ ու ահեղ Աստուած ես, Ան քեզ սի-
րողներուն և քու պատուիրանքներդ պահող-
ներուն՝ ուխտ ու ողորմութիւն կը պահես.
6 Ի՛ազատիտ քու ակամիշներդ իմոց մեղքս բնեն,
ու հաչքերդ բաց ըլլան, որ լսես քու ծառա-
յիդ ազօթքը, զոր որ քու ծառաներուդ իս-
րայէլի որդւոցը համար հիմա ցորեկ ու գիշեր
քեզի կը մեղադրեմ, Խոստովանելով իս-
րայէլի որդւոցը մեղքը, որով քեզի դէմ մե-
ղանչեցինք. քանի իմ և իմ հօրս
7 տունը մեղք գործեցինք ։ Քիրաւ մեծ ան-
աստիզ անօրէնութիւններ ըրինք, ու քու
ծառայիդ Մովսէսին տուած պատուիրանք-
ներդ, կանոններդ ու դատաստաններդ չպա-
8 հեցինք ։ Ու-հոն կ'ապաչեմ քիչ ան խօսքը,
որ քու ծառայիդ Մովսէսին պատուիրեցիր
բանալով, Թէ ու յանցանք բնէք, ես ձեզ ազ-
9 գերու կ՚ընդ ամենքդ ընէք, ես ձեզ ազ-

չէա · ասիկա ուրիշ բան չէ , բայց միթէ ՚սբրա-
սի արտաքինին · ու ես խոտոր շատ վախ-
3 ցայ · Անառնելը Թագաւորին ըսի , ՚Թագա-
ւորը յաւիտեան ապրի կենայ · ի՞նչպէս իմ երե-
սս տրտում չըլլայ , որ իմ հարցս գիրեզ-
մանները անդր եղող ՚քաղաքը աւերակ՝ ու
4 անոր գռնելրը կրակով այրած են · Ես Թա-
գաւորը ինծի ըսաւ , Դուն ինձ ի՞նչ կը խրա-
դիս աս բանիս վրայով · Անառնելը երկնից
5 Աստուծոյն ապօթք ըրի · Ու Թագաւորին ը-
սի , Թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ'երեւնայ , ու
Թէ որ քու ծառադ քու առջեդ չնորհք գը-
տայ , գիս Հրէաստան խրկես իմ հարցս գե-
րեզմանները քաղաքը , որ զանիկա չինեմ ։
6 Ես Թագաւորը ինծի ըսաւ , (ու Թագուհին
անոր քովը նստած էր ,) Քանի՞ որոշ ա-
Թիւնդ պիտի տանի պիտի գաս , ու ե՞րբ
պիտի գառնաս · և Թագաւորին հաճոյ երե-
ցաւ որ գիս խրկէ · ես ալ անոր ժամանակ
7 որոշեցի · Ու Թագաւորին ըսի , Թէ որ Թա-
գաւորին հաճոյ կ'երեւնայ , ինծի նամակներ
տրուին Գետին միւս կողմի եղող իշխաններուն ,
որ գիս անցընեն , մինչև որ Հրէաստան եր-
8 թամ , Ու ինկ նամակ մը Ասափին՝ որ Թա-
գաւորական անտառին պահապանն է , որ-
պէս գի ինծի փայտ տայ , Ասոռնեց տանը աշ-
տարակին գռնելրը և քաղաքին պարիսպը ու
մեծ տան ՚տունս չինելու համար · Ես Թագա-
ւորը շնոր ինծի տուաւ , ըստ գի Հրէ Աս-
տուծոյս բարի ձեռքը իմ վրաս էր ։
9 Ու Գետին միւս կողմի եղող իշխաններուն
գացի , ու Թագաւորին նամակները անոնց
տուի · և Թագաւորը իմ հետս զօրապետներ
10 ու ձիաւորներ խրկեց · Ու երբոր Սանբալա-
զատ Որոնացին ու Ամմոնացի ծառան Տուբիա
լսեցին , չատ նեղացան , որ խոտորելի որդւո-
ցի ազէկութիւնը փնտռելու համար մարդ մը
11 եկաւ · Ու ՚Երուսաղէմ եկայ , և հոն երեք
օր մնացի ։
12 Ու ես քանի մը մարդոց հետ գիշերով
ելայ · ու ինչ որ իմ Աստուած սրտիս մէջը
դրեր էր Երուսաղէմին համար ընելու , զանի-
կա մարդու մը չգրուցեցի , և ինծի հետ իմ
հնծած անասունէս ի զատ ուրիշ անասուն մը
13 չկար · Ես գիշերով ՚Զորի գռնէն՝ վիշապի
աղբիւրին առջեէն Աղբեց գռանը ելայ , ու
Երուսաղէմին ՚փլած պարիսպներն ու կրակէն
14 այրած գռնելրը զննեցի · Ես ՚Աղբիւրի գռանը
ու Թագաւորին աւազանը անցայ , ու տակս
15 եղող անասունին անցնելու տեղ չկար · Ես
գիշերով ՚Հեղեզաձէն վեր ելայ ու պարիսպը
զննեցի · ու գարձայ , Զորի գռնէն մտայ ,
16 ու տեղս նորէն չ'գիտցան Եղայ · Ես ասիկան-
ներր իմ ուր երթալս ու ինչ ընելս չիմացան ·
ու Հրեաներուն , կամ քահանաներուն , կամ
ազնուականներուն , կամ ասիկաններուն , և
կամ ուրիշներուն՝ որոնք գործը կ'ընէին ,
մինչև հիմա չգրուցեցի ։
17 Եաթը անոնց ըսի , Դուք կը տեսնէք աս
Թշուառութիւնը՝ որուն մէջ կը գտնուինք ,
և Թէ Ինչպէս Երուսաղէմ աւերակ՝ ու անոր
գռնելրը կրակով այրուած են · Եկէք Երուսա-
ղէմին պարիսպը չինենք , որ այսու հետև Նա-
18 խատինք չըլլանք · Ես Իմ Աստուծոյս բարի
ձեռքը իմ վրաս ըլլալը , ու Թագաւորին ինծի
ըսած խօսքերն ալ անոնց պատմեցի · ու անոնք
ըսին , Ելլենք չինենք · և Իրենց ձեռքերը
ուժովցուցին աս բարի գործին համար ։
19 Բայց Որոնացի Սանբալազատ ու Ամմոնացի
ծառան Տուբիա և Արաբացի Գեսամ լսելով՝
մեզ ծաղր ըրին , ու մեզ քամահրելով ըսին ,
Ա՛ս ձեր ըրած գործը ի՞նչ պիտի ըլլայ · Մի-
Թէ գուք Թագաւորէն ապստամբի՞ կ'ուզէք ։
20 Ես անոնց պատասխան տուի ու ըսի , Երկ-
նից Աստուածը ինքը մեզի յաջողութիւն պի-
տի տայ , ու մենք՝ որ անոր ծառաներն ենք ,
պիտի ելլենք ու չինենք , Բայց գուք երու-
սաղէմի մէջ բաժին , իրաւունք ու յիշատակ
չունիք ։

ԳԼ · Գ

1–32 Պարիսպը չինող մարդոց անունները ու անոնց կարգը ։

1 Ու մեծ քահանան ՚Եղիասիբ և անոր քա-
հանայ եղբայրները եկան ՚ու Ոչխարաց գու-
ռը չինեցին · անոնք զանիկա նորէն րրին , և
անոր փեղկերը կանգնեցին · ու զանիկա ՚մին-
չև Մէային աշտարակը , մինչև ՚Անանայելի
2 աշտարակը նորէն րրին · Ես անոր քովը Երի-
քովի մարդիկ չինեցին · ու անոնց քովը Իմ-
3 րիի մարդիկ չինեցին · Ես Ձկանց գու-
ռը Սենասիի որդիքը չինեցին · անոնք զա-
նիկա չինեցին , ու ՚անոր փեղկերը , փական-
4 քը ու նիգերը անցուցին · Ես անոնց քովը
Ակկոսի որդւոյն Ուրիային որդին Մերամոթ
նորոգեց · ու անոնց քովը Մաշիզաբելի որ-
դւոյն Բարաքիային որդին Մեսուզամ նորո-
գեց · և անոնց քովը Բանային որդին Սադոկ
5 նորոգեց · Ու անոնց քովը Թեկուացիք նո-
րոգեցին · բայց անոնց մեծերը ՚իրենց Տէրո-
6 ՀՐ գործին խրնոց վիզը չծռեցին · Ես ՚Հին
գռանը փասեհ որդին Յոյհադա ու Բեսոդե-

ցին · Անոնք ամրացուցին անոր գերանները
և անոր փեղկերը , գամերը և անոր նիգերը ։
7 Անոնց քովը Գաբայոնացի Մելատիա և Մե-
րոնոթացի Յադոն , և Գաբայոնի և Մասփայի
մարդիկ՝ որ Գետին միւս կողմի եղող իշխա-
նին աթոռին կը պատկանին , նորոգեցին ։
8 Անոնց քովը Զորեղացիներէն Ուզիելի որդին
Ոսկերչաց գործարանին մէջ նորոգեց · Անոնց
քովը Հանանիա ՚Դեղագործներէն նորոգեց ,
և Երուսաղէմ մինչև լայն պարիսպը հաստա-
9 տեցին · Անոնց քովը Երուսաղէմի կիսոյ մե-
րիի որդի Հուր նորոգեց ։
10 Անոնց քովը Յադայիայի որդին Յեդայիա
իր տանը դէմ նորոգեց · Անոնց քովը Քարհո-
մայի որդին Հատուս նորոգեց ։
11 Մալքիայի որդին Փաթովմովաբ և Փահաթ-
Մովաբայի որդին Խասուբ երկրորդ չափը և
Թանուրի աշտարակը նորոգեցին ։
12 Անոնց քովը Աղոհեսի որդին Սեղում և
իր աղջիկները նորոգեցին ։
13 Անոնոյ քովը Անոն և Զանոյի բնակիչները
նորոգեցին · Անոնք զանիկա նորոգեցին , և
անոր փեղկերը , գամերը և անոր նիգերը ։
Ու Հազար կանգուն չափ պարիսպ մինչև
Աղբեցի գռանը ։
14 Անոնց քովը Բեթքարեմի իշխան Մալքիայի
որդին Հեքքերեմի գռանը նորոգեց · Ինք զա-
նիկա չինեց , և անոր փեղկերը , գամերը և
անոր նիգերը տեղաւորեց ։
15 Անոնց քովը Մասփայի իշխան Կողոզեհի
որդին Սաղունի աղբիւրին պարիսպը նորոգեց ,
Սելանայի պարտէզին մօտ՝ Դաւթի աստի-
ճանները մինչև որ կ'իջնայ ՚Դաւթի քաղա-
քէն ։
16 Անոնց քովը Ազբուկի որդի Նեեմիա՝ որ
Բեթսուրի կիսոյ մերիի իշխանն էր , Դաւթի
գերեզմանները մինչև արուեստական ջրհորը ,
և Հերոսներուն տունը մինչև ՚Եղբայրաց
17 տունը նորոգեց ։
Անոնց քովը Ղեւտացիներէն Բանիի որդի
Հռոմ նորոգեց · Անոնց քովը Քեիղայի կիսոյ
մերիի իշխան Ասաբիա՝ իր գաւառին համար
18 նորոգեց ։
Անոնց քովը Քեիղայի կիսոյ միւս մերիի
իշխան Հենադադի որդի Բաւվա՝ իր եղբարց
19 հետ նորոգեց ։
Անոնց քովը Յեսուայի որդի Եզեր՝ որ Մա-
սփայի իշխանն էր , նորոգեց · Ինք զանիկա
չինեց , և անոր փեղկերը , գամերը և անոր
նիգերը տեղաւորեց ։
20 Անոնց քովը Զաբբայի որդի Բարուք ուրիշ
մը նորոգեց · Ինք զանիկա չինեց , և անոր
փեղկերը , գամերը և անոր նիգերը տեղաւո-
րեց ։
21 Անոնց քովը Ուրիայի որդի Մերամոթ ու-
րիշ մը նորոգեց · Ինք զանիկա չինեց , և
անոր փեղկերը , գամերը և անոր նիգերը տե-
ղաւորեց ։
22 Անոնց քովը Քաղաքին կիսոյ մերիի իշխան
Եդայիայի որդի Քարհոմայի որդին Փաղդա
նորոգեց ։
23 Անոնց քովը Բենիամին և Ասուբ՝ իրենց
տանը դէմ նորոգեցին · Անոնց քովը Ասա-
րիայի որդի Մաասիայի որդին Անանիա՝ իր
տանը քովը նորոգեց ։
24 Անոնց քովը Բանուի որդի Բենոյի որդին
Բեթքարեմ՝ Ասարիայի տունէն մինչև անկիւ-
նը և մինչև ՚Ելեւէջը նորոգեց ։
25 Ուզայի որդի Փաղդա՝ անկիւնին դէմ և
Ելեւէջին դէմ՝ որ Արքունի վերի աշտարակէն
դուրս կ'ելլայ՝ որ պահակաց բակին քովն է ,
Փադայի որդի Փադայիա նորոգեց ։
26 Ոփղայի մէջ բնակող ՚Նաթինիմները մին-
չև Ջրոյ գռանը դէմ՝ արեւելեան կողմը և
ելեւէջին դէմ՝ որ դուրս կ'ելլայ , նորոգե-
ցին ։
27 Անոնց քովը Թեկուացիք ելեւէջին դէմ՝
որ դուրս կ'ելլայ՝ մեծ աշտարակին դէմ և
Ոփղայի պարիսպը նորոգեցին ։
28 Ձիաց գռանը վերեւ քահանաները իրենց
տանը դէմ նորոգեցին ։
29 Անոնց քովը Իմմերի որդի Սադոկ իր տանը
դէմ նորոգեց · Անոնց քովը Արեւելեան գռնին
պահապան Սեքանիայի որդի Սեմայիա նորո-
գեց ։
30 Անոնց քովը Սելեմիայի որդի Անանիա և
Սաղափի վեցերորդ որդի Անան նորոգեցին ·
Անոնց քովը Բերեքիայի որդի Մեսուզամ իր
սենեակին դէմ նորոգեց ։
31 Անոնց քովը Մելքիայի որդիներէն ՚Ոսկեր-
չաց և Վաճառականաց գործարանը մինչև
Ստուգարանի տունը և Ելեւէջին դէմ՝ անկիւ-
նը նորոգեցին ։
32 Անկիւնին և Ոչխարաց գռանը մէջտեղ
Ոսկերչաց և Վաճառականաց գործարանը նո-
րոգեցին ։

այլ որդին Մեսուզամ՝ նորոգելցին. անոնք
զանիկա չինելցին, ու անոր փեղկերը, փա-
7 կանքը ու նիգերը անցուցին. եւ անոնց քա-
վը Գաբաւոնացի Մելատիա ու Մերոնոթա-
ցին Յազան՝ Գաբաւոնի ու Մասփայի մարդ-
կերը չինելցին մինչև Գետին աս կողմը եղող
8 իշխանին Հաթուր. Անոր քովը ոսկերիչնե-
րէն Հարհայիայի որդին Ոզիել նորոգեց. ու
անոր քովը դեղագործներուն որդին Անանիա
նորոգեց. ու Երուսաղէմը մինչև Լայն պա-
9 րիսպը ինոգելցին. եւ անոնց քովը Երուսա-
ղէմի կէս մասին իշխանը՝ Ովրի որդին Հուա-
10 փախա նորոգեց. եւ անոնց քովը ու իր տա-
նը դիմացը Հարումափ որդին Յեդայիա նո-
րոգեց. ու անոր քովը Առարանեփայի որդին
11 Քեռասա նորոգեց. Միւս բաժինը՝ ու փա-
ռներու աշտարակը Հաբիմի որդին Մելքիա
ու Փահաթ-Մոաբի որդին Ասուր նորոգելցին.
12 եւ անոր քովը Երուսաղէմի կէս մասին իշ-
խանը՝ Ալոեսի որդին Սելլում ինքը ու իր
13 աղջիկները նորոգելցին. Հանոի որդուրը Անոն
ու Զանոաղի բնակիչները նորոգելցին. անոնք
զանիկա չինելցին, ու անոր փեղկերը, փա-
կանքը ու նիգերը անցուցին. ու պարիսպէն
հազար կանգուն ընդունդ մինչև Աղրից գու-
14 ռը. եւ Աղրից գուռը Բեթքերի կողմանց իշխանը՝ Ռեքաբի որդին Մելքիա նո-
րոգեց. զանիկա ան չինեց, ու անոր փեղ-
15 կերը, փականքը ու նիգերը անցուց. եւ
Աղրխոլի գուռը Մասփայի կողմանց իշխանը
Քոլոզէի որդին Սելլում նորոգեց. զանիկա
ան չինեց ու ծածկեց, և անոր փեղկերը,
փականքը ու նիգերը անցուց. ու Թագաւո-
րի պարտէզին մօտ եղող Սիլոամայի աւազա-
նին պարիսպը մինչև Դաւիթի քաղաքէն իջ-
16 նող աստիճանները ընդունդ. Անկէ ետքը Բեթ-
սուրի կէս մասին իշխանը՝ Ազբուքի որդին
Նէեմիա նորոգեց մինչև Դաւիթին գերեզ-
մանները դիմացը, ու մինչև չինծու աւա-
17 զանը, ու մինչև Բեթհագարերին. Անկէ ետ-
քը Ղեւտացիք նորոգելցին. Բանիի որդին Հը-
ռեում. անոր քովը կէսկայլի կէս մասին իշ-
18 խանը Քեիլա իր ազգակիցներըն նորոգեց. Ան-
կէ ետքը անոնց եղբայրները՝ կէսկայլի կէս մա-
սին իշխանը՝ Հենադադի որդին Բաւայի նո-
19 րոգեց. եւ անոր քովը Մասփայի իշխանը՝
Յեսուի որդին Եզեր միւս բաժինը նորոգեց,
այսինքն Հրուզէն զարձուածքը, որ դիմասա-
20 նը ելլելու Հաքքէն դիմացն է. Անկէ ետքը
միւս բաժինը՝ Զաբբայի որդին Բարուք փութով նորոգեց.
21 Անկէ ետքը միւս բաժինը՝ Եղիասիբին տանը
դռնէն մինչև Եղիասիբին տանը ծայրը՝ Ակ-
կուսի որդուն Ուրիայեն որդին Մերեմոթ
22 նորոգեց. եւ անկէ ետքը քահանաները՝ դաշ-
23 տի բնակիչները նորոգելցին. Ու անկէ ետքը
Բենիամինն ու Ասուր իրենց տուներուն առ-
ջեւը նորոգելցին. անկէ ետքը Անանիայի որ-
դուն Մասեիայի որդին Ազարիա իր տանը
24 դիմացը նորոգեց. Անկէ ետքը միւս բաժինը՝
Ազարիայի տունէն մինչև ծռուածքը՝ մինչև անկիւնը, Հենադադի որդին Բաւուի
25 նորոգեց. եւ Ոզայի որդին Փալալ՝ ծռուած-
քին դարձուածքին դիմացը, ու բարձր գաթ-
ղէն քովը եղող Թագաւորին վերի պալատին
դարբի աշտարակը ընդ. — անոր ետեւէն
26 Փարոսի որդին Փադայիա ընդ. եւ Նաթի-
նայիմները՝ որոնք Ոփել կը բնակէին, մինչև
արեւելեան կողմը եղող Ջուրի դիմացը դիմա-
27 ցը, ու դարբի աշտարակը ելլելու. Անկէ
ետքը միւս բաժինը՝ դարբի մեծ աշտարա-
կէն դիմացէն մինչև Ոփելի պարիսպը՝ Թե-
28 կուացիք նորոգելցին. Ձիերու դռնէն վեր
քահանաները նորոգելցին՝ ամէն մարդ իր տա-
29 նը դիմացը. Անկէ ետքը Իմմերի որդին Սա-
դոկ իր տանը դիմացը նորոգեց. ու անկէ
ետքը արեւելեան դռանը պահապանը՝ Սեքա-
30 նեայի որդին Սեմայիա նորոգեց. Անկէ ետ-
քը միւս բաժինը՝ Սելեմիայի որդին Հանա-
նեա ու Սեղեփի վեցերորդ որդին Ասաֆ նո-
րոգելցին. անկէ ետքը Բարաքիայի որդին
Մեսուզամ իր սենեակին դիմացը նորոգեց.
31 Անկէ ետքը Մաղեփի որդին Մելքիա մին-
չև Նաթինայիմներուն ու վաճառականաց տու-
նը Մափկադի դռանը դիմացը՝ ու մինչև Հան-
32 կիւնը ելլելու անգը նորոգեց. եւ անկիւնը
ելլելու տեղէն մինչև Ոչխարաց դուռը՝ ոս-
կերիչները ու վաճառականները նորոգելցին.

Գլ. Դ

1 Երբոր Բէնաքիները դարը կ'ընեն. Նէեմիա ապրիք կ'ընէ. ու
գործը կը շարունակէ. 7 ու Քէնաքիները բարկ խիստ կ'ըլլան
գործին խոչնդոտելուն համար. պահապաններ կը դնէ. 13
գործը բանեցնողներուն կը հրամայէ որ վառին չինչ առնեն. 19
ու անոնց պատերազմելը կու տայ.

1 Ու երբոր Սանաբաղատ լսեց որ մենք պա-
րիսպը կը չինենք, սերտ նեղացաւ, ու չատ
2 այլ ազերով՝ Հրէաներէն ծաղր բրաւ. եւ իր
եղբարցը ու Սամարիայի զօրքին առջեւը խո-
սեցաւ ու բսաւ. Այս տկար Հրէաները ի՞նչ
կը չինեն. միթէ թոյլատուիխուն կ'ըլլայ ա-
նոնց. միթէ զոհ պիտի գործեն, ու այսօր
լմնցընեն. միթէ այրած քարերը փոշիէ կեն-

1 Գէ. ը. 8. | 1 Գէ. ը. 14. | 5 Հմր. 19.
2 Գէ. ժբ. 28. | 4 Ցածկ. բ. 7. | 8 Եբհմ. լը. 2. լԹ. 1. ը. 21.
3 Գէ. ժբ. 36. | 7 Ինագ. ի. 22. Եսա. իը. 11. | 9 Եզբ. բ. 45. Գէ. ժա. 31.
4 Գէ. ը. 11.
5 Գէ. ը. 13.
6 Գէ. ը. 13.

2 ը Մն. իկ. 3. | ը Մն. իգ. 11. Ն. | Նասաձը
3 Գէ. ը. 1. 3. ժբ. 37. | բհմ. լ. 40. | —
4 Կամ ամենքն. | Կամ ամենեան փր. | = Գէ. ը. 18. 19.

3 զերկեն պիտի կենդանանե՞ս։ Եւ [1]Ամենազօր Տէրն անոր քովը էր, ու [2]ըսաւ, թէ որ ազատէս մեր ալ էլլի անոնց չհետաքրքիր վրայ, անոնց քարէ պարիսպը պիտի փլչըներ։

4 [3]Ով մեր Աստուածը, [4]ըսի, դուն զի նախատասուելացանք. ու [5]անոնց նախատինքը իրենց գլուխը դարձար, ու գանոնք գերութիւնան

5 երկրի մէջ ատար բլլալու տուիր։ Եւ [6]անոնց անօրէնութիւնը մի ծածկեր, ու քու առջեւդ անոնց մեղքը չջնջուի. քանզի չհետաքրքիրնան առջեւը չէ բարկացուցին։

6 Եւ պարիսպը չհետցիր, ու բոլոր պարիսպը մինչև կէսը [7]հասաւ. գուն զի ժողովուրդը գը գործելու սիրտ ունէր։

7 Ու [8]երբոր Սանաբատացին ու Տուբիա և Արաբացիք ու Ամմոնացիք ու Ազոտացիք լսեցին, որ Երուսաղէմին պարիսպանելուն նորոգութիւնը յառաջ կ'երթայ, ու փլած տեղերուն ակռաները են չհետիլ, շատ սրդոզեցան.

8 եւ [9]ամէնքը մէկտեղ խօսք բրին, որ գան Երուսաղէմին գէմ պատերազմ բնեն, ու անոր

9 վնաս տան։ Բայց [10]մենք մեր Աստուծոյն աղօթք բրինք, ու [11]հսկայ անոնցմէ գիշերնիւնան հետ[12] ցորեկ ու գիշեր անոնց գէմ պահապան։

10 Նեղ գրին զ՚Իուդան ըսաւ, Բեռնակիրներուն ոյժը հատաւ, ու հողը շատ է. մենք

11 պիտի չկրնանք պարիսպը շինել։ Ու մեր թշնամիները կ'ըսէին, Չգիտնան ու չտեսնեն, մինչև որ մենք անոնց մէջը մտնենք ու գանոնք

12 սպաննենք, և անոնց գործը խափանենք։ Ու եղաւ որ անոնց քովը բնակող Հրէաները մեզի եկան, և տասը անգամ մեզի ըսին թէ Ամէն կողմնէն ուր որ գառնաք, մեր վրայ պիտի յարձակին։

13 Ուստի ցած տեղատեղերը՝ պարապին հետեւ, [13]բարձր տեղատեղերը՝ ժողովուրդը իրենց ազգատոհմներուն համեմատ [14]կայնեցուցի, ու իրենց սուրերովը, նիզակներովը

14 ու աղեղներովը կայնեցուցի։ Եւ նայեցայ ու ելայ, և իշխաններուն ու առաջնորդներուն ու մնացած ժողովուրդին ըսի, [15]Անոնց երեսէն մի վախնաք. յիշեցէք Տէրը որ [16]մեծ ու ահեղ է, և Հէնը եղբայրներուն, աղջիկներուն, կիներուն ու տուներուն համար պատերազմի բրէք։

15 Ու երբոր մեր թշնամիները լսեցին որ մենք իմացեր ենք, և [17]Աստուած անոնց խորհուրդը ցրուեց, մենք ամէնքս պարիսպը [18]

16 դարձանք, ամէն մէկը իր գործին։ Եւ ան օրէն [19]ի վեր իմ մարդոցս կէսը կ'աշխատէին, ու կէսն ալ նիզակներ, սաղարտներ, աղեղներ ու զրահներ կը բռնէին. ու իշխանները ետեւ կեցան

17 [20]Յուդայի բոլոր [21]տոհմերուն հետեւ։ [22]Պարիսպը շինողներուն ու բեռնակիրներուն — բեռ ցիտողներուն՝ [23]ձեռ մին իր մէկ ձեռքովը կը բանէր, ու միւս [24]զէնքը կը բռնէր։

18 Եւ շինողներուն ամէն մէկը իր սուրը մէջքը կապած՝ կը գործէր. ու փողահարը իմ քովս կեցած՝ կը գործէր։

19 Եւ ես ու ազնուականներուն ու ատեհանետուն ու մնացած ժողովուրդին ըսի, Ա՛ն գործը մեծ ու բնդարձակ է, ու մենք պարսպին վրայ

20 ցրուած ենք, և իրարմէ հեռու։ Ա՛ն փողին ձայնը ուր ունդ ար լսէք, հոն մեր քովը ժողովուիք. [25]մեզի հասնար մեր Աստուա-

21 ծը պատերազմ պիտի բնէ։ Ու մենք գործը կ'ընէինք. և [26]կէսը աքսայոսին ժամ առնելէն մինչև աստղերուն երեւցած ատեր՝ նիզակներ բռնած կը կենային։

22 Եւ անատեր ժողովուրդին ըսի, Ամէն մարդ իր ծառային հետ գիշերները Երուսաղէմի մէջ մնայ, որ գիշերը մեզի հասնար պահապան

23 ու գործ բնէ, ու ցորեկը գործէ։ Ու ես ու իմ եղբայրներս և իմ ծառաներս ու իմ հետեւակ մարդ պահապան մնորդ իրար՝ ամէնեսին մեր հագնելերը չէինք հաներ՝ [27]բայց ամէնքն ալ զէնքերնին առած։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Հրէայ իրենց պարագրան, գրաներան ու ծառայ բնած հասար կը գանգատին։ 6 Նէհեմիա վերաբաստանները կը յանդիմանէ, և ան իրեն կը պատասխանէ որ ինք գործերնին իրենց առած գրաներնը։ 14 Կը թողու իր առնիկը, ու հիւրասիրութիւն կ'ընէ։

1 Եւ [1]ժողովուրդը ու անոնց կիներուն իրենց [2]եղբայրներուն դէմ մեծ գանգատ

2 բրին։ Եւ ոմանք կ'ըսէին, Մենք մեր որդիներովը ու աղջիկներովը շատ ենք. և ուտելիք ծախու առնենք, որ ուտենք ու

3 ապրինք։ Ոմանք ալ կ'ըսէին, Մենք մեր արտերը, այգիները ու տուները գրաւ կը դնենք, որ սովի հասնար ուտելիք ծախու

4 առնենք։ Եւ ոմանք կ'ըսէին, Թագաւորին հարկ [3]հասնար մեր արտերուն ու այգի-

5 ներուն վրայ տուակ փոխ առինք։ Ու հիմա [4]մեր մարմինը մեր եղբայրներուն մարմնին պէս է, ու մեր որդիքը՝ անոնց որդիքը պէս. և ահա մենք [5]մեր որդիները ու աղջիկները ծառայութիւնան հակ ծախեինք. և ոմանք մեր աղջիկներէն ազատեր [6]ծախուած են, ու մեր ձեռքը կարող չկայ. որովհետեւ մեր արտերը ու այգիները ուրիշներուն [7]են։

---

[1] Գէս. ր. 19. 19։ [2] Ա՚Մաք. 3. 4։ [3] Ա՚Մաք. 12. 11. Ա՚Մաք. 14. 11. Եբեր. 13. 6։ [4] Ա՚Մաք. 16. 21. 24. Եբեր. 11. 32։ [5] Ա՚Մաք. 4. 11։ [6] Եբեր. ամենայն հրեշտակք։ [7] Ա՚Մաք. 3. 4։ [8] Ա՚Մաք. 3. 5։ [9] Ա՚Մաք. 5. 9։ [10] Ա՚Մաք. 9. 9. Բ Օր. ժ. 19։ [11] Բ Թագ. ժ. 12։ [12] Ա՚Մաք. 4. 9։ [13] Ա՚Մաք. 4. 13։ [14] Եբեր. զէնքերնին։ [15] Բ Օր. ա. 29. 30։ [16] Բ Օր. ժ. 17։ [17] Ա՚Մաք. 4. 15։ [18] Ա՚Մաք. 4. 23։ [19] Եբեր. ամէն մէկը։ [20] Ա՚Մաք. 4. 19։ [21] Եբեր. հայրերուն։ [22] Ա՚Մաք. 4. 17։ [23] Եբեր. մէն մէկը։ [24] Եբեր. զէնքը։ [25] Ա՚Մաք. 4. 19։ [26] Ա՚Մաք. 4. 21։ [27] Եբեր. ես ալ։

[1] Ղեւ. ի. 35։ [2] Ելից. ի. 20։ [3] Ա՚Մաք. 10. 30։ [4] Ղեւ. ի. 39. 55։ [5] Եբեր. կը բերեն։ [6] Ելից. ի. 7։ [7] Եբեր. ծառայ։

6 Ու երբոր ես անոնց ազազակը ու աս խօս-
7 քերը լսեցի, խիստ դժուարեցայ։ Ես մտքիս
մէջ խորհեցայ նաև՝ ազնուականներըը ու ա-
րուեստականներըը յանդիմանեցի, ու անոնց ըսի։
Դուք ամէնդդ ալ ձեր եղբայրներէն վճարս
կ'առնէք։ ու անոնց դէմ մեծ ժողովը ըրի։
8 Անոնց անոնց ըսի. Մենք հնարաւորութեա-
չափուած մեր հրէայ եղբայրներըը մեր կա-
րողութեանը չափ ծախու առինք, ու հիմա
դուք ձեր եղբայրներըը կը ծախէք, կամ ա-
նոնք մեզի ծախուին։ և անոնք լռեցին ու
9 չկրցան պատասխան տալ։ Ու ըսի, Աս ձեր
գործը ապիկ բան չէ. պէտք չէ՞ որ Աստուծոյ վախով գայիք, որ մեզի ի-
նաւծոյն ժխտողը գայ, կամ մեր մեզի ծախուին։ և անոնք լռեցին ու
10 եղոզ ազգերուն նախատինք չըլլանք։ Ես ալ
— իմ եղբայրներս ու ծառաներս ալ սակ
ու ցորեն փոխ առած ենք անոնց, ըսենք հիմա
11 աս պարտքը անոնց չներենք։ Ես ձեզի կ'ա-
ղաչեմ, որ այսօր անոնց ես դարձնէք ա-
նոնց արտերը, այգիները, ձիթենիները ու
տուներըը. նաև տոկոսին, ցորենին, գինիին
ու եղին հարիւրին մէկը՝ որ անոնցմէ կը պա-
12 հանջէք։ Եւ անոնք ըսին, Ես պիտի դարձը-
նենք, ու անոնցմէ ըստ ոչ պիտի չպահանջենք։
ինչպէս որ ըսիր՝ այնպէս պիտի ընենք։ Ա-
նուանները քահանաներըը կանչեցի, ու անոնց
13 երդում բնել տուի որ ասանկ ընեն։ Նաև
Հանդերձս թօթուեցի ու ըսի, Ով որ աս
բանը չկատարէ, իր տունէն ու իր վաստա-
կէն Աստուած այսպէս թօթուէ, ու այսպէս
թօթուած ու դատարկ ըլլայ։ Ես բոլոր ժո-
ղովրդը Ամէն ըսին, ու Տէրը օրհնեցին։ Ու
ժողովուրդը աս բանը կատարեց։
14 Ես Յուդայի երկրին մէջ անոնց իշխաներ
եղած օրէս՝ Արտաշէս թագաւորին քսաներ-
կուերորդ տարին մինչեւ երեսունուերկուերորդ տա-
րին՝ տասներկու տարի՝ Ես ու իմ եղ-
բայրներս տարի՝ իմ ես ու իմ եղ-
բայրներս Հ՚իշխանութեան ուռճիկը չուտեցինք։
15 Բայց ինծմէ առաջի եղող նախորդ իշխանները
ժողովուրդին բեռ կ'ըլլային, ու անոնցմէ
հաց ու գինի կ'առնէին՝ քառասուն սիկղ ար-
ծաթէն՝ Ի զատ. անոնց ծառաներն ալ ժողո-
վուրդին բռնաբռնուն կ'ընէին. բայց ես Աս-
16 տուծմէ վախնալով այնպէս չըրի։ Ու նաև
աս պարսպին գործին մէջ աշխատեցայ, ու
մենք արտ ծախու չառինք. և իմ բոլոր ծա-
ռաներս հոն ժողոված էին ան գործին հա-
17 մար։ Ու Հրէաներէն ու ասոնցմէ անոնցմէն հա-
րիւր հիսուն մարդ, ու շրջակայ ազգերէն
18 մեզի եկողներըը Հ՚իմ սեղանս էր՝ Եւ Ամէն
օրուան ծախքս աս էր. արջառ մի ու վէց
ընտիր ոչխար. և ինծի համար թռչուններ
ալ կը պատրաստուէր. ու տասը օրը անգամ
մը առատութեամբ ամէն տեսակ գինիէն կը-
ծր. այսու ամենայնիւ Հ՚իշխանութեան ո-
հիկը չպահանջեցի. վասն զի աս ժողովուրդ-
դին վրայ եղած ծառայութիւնը ծանր էր։
19 Հ՚Իմ Աստուած իմ՝ աս ժողովուրդին բոլոր ը-
նածներուս համեմատ ինծի բարիք յիշէ։

ԳԼ. Զ

1 Սանբաղատ խորանացին եւ Տոբիա ծառան Արա-
բացի Գեսամ ու մեր միւս թշնամիները լսե-
ցին որ ես պարիսպը շինեցի, ու հոն փուած
անգ մը չմնաց. (Բայց մինչեւ այն ատենը
2 դռնեղուն փեղկերը դրած չէի.) Սանբաղա-
տ ու Գեսամ Հ՚ինծի հաղորդեցին ու ըսին,
Եկուր, Հ՚Ովեդի գաշտին գեղերուն մէջ Հրա-
րատ հետ տեսակցինք. բայց անոնք Հ՚ինծի չա-
3 րին։ Ես Հրեշտակներ կը խրկեմ ու ըսի, Ես մեծ գործով
գործ ունիմ, ու չեմ կրնար իջնել. ինչո՞ւ
համար գործը դադարի, երբոր զանիկա ձե-
4 ռամ աւարնել խրկեցի ու ես անոնք ինծի չորս
անգամ ասանկ խօսքեր խրկեցին. Ես ալ անոնց
5 նոյն պատասխանը տուի։ Ու հինգերորդ ան-
գամին՝ Սանբաղատ նոյն խօսքերով իր մանչ-
չը ինծի խրկեց՝ ձեռքը մէկ բաց նամակով
6 մը, Որուն մէջը այսպէս գրուած էր. Ազգաց
մէջը լսուեցաւ, ու Գեսամ կ'ըսէ որ դուն
ու Հրէաները ապստամբիլ կը խորհիք. դուն
անոր համար կը շինես պարիսպը, որ անոնց
7 թագաւոր ըլլաս, Հ՚ինչպէս որ կ'ըսուի։" Ու
նաև Երուսաղէմի մէջ մարգարէներ հաստա-
տեցիր, որ քեզի համար բանեն,
թէ Ամենիս Հրէաստանի թագաւոր է. ու հիմա
աս խօսքերը թագաւորին ականջը պիտի հաս-
նին. ուրեմն եկուր որ միասին խորհուրդ ը-
8 նենք. Բայց ես անոր Հ՚ղէպ խրկեցի ու ըսի,
Բաներ քու ըսած խօսքերուդ պէս չէ, հապա
9 սուտ գուն քու սրտիդ Հնարեցիր։ (Վասն
զի անոնց ամէնը մեզ կը վախցընելին՝ ըսելով,
Թող անոնց ձեռքը ան գործէն թուլնայ, որ
չկատարուի. Ու հիմա, Ով Տէր, իմ ձեռքս
ուժովցուր.)
10 Ես ես Մեհետաբէելի որդւոյն Դալայիայի որ-
դւոյն Սեմայիային տունը մտայ. և անիկա
ամէն հզի գոցուած էր, ու ըսաւ, Եկուր մեզ
առաջ Աստուծոյ տունը՝ տաճարին մէջը եր-

---

1 բ Կդ։ ժա։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 2 գ Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 3 դ Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 4 ե Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 5 զ Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 6 է Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 7 ը Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 8 թ Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 9 ժ Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։ 10 ի Բեզ։ ժգ։ ֆ։ ժբ։ ժգ։

քանք , ու տաճարին գոնեքը գոցինք , վասն զի փեզ մեռցընելու կու գան · ու անոնք զի-
11 շերով պիտի գան քեզ մեռցընելու · Ու ես ըսի , Միմիկ ինծի պէս մարդը կը փախչի՞· և ո՞վ կայ ինծի պէս՝ որ տաճարը մտնէ ապրելու
12 համար · չեմ մտներ · Ու ապիկ հասկըցայ որ զանիկա Աստուած խրկած չէր , հապա Իմ վրա առ մարգարէութիւնը բռնեցեր · վասն զի Տոբիա ու Ամոնտացւոց գանիկա
13 վարձքով բռներ էին · Ը- ասոր համար վարձքով բռներ էին զանիկա , որ ես վախնամ , ու ասանկ բնելով մեզանիմ՝ որ պիտ բամիտանայ ու իմ անուանս ատելու պատճառ մը ու-
14 նենան · Ով Աստուած իմ՝ , Տոբիան ու Սանբաղատը ասոնց գործոցը համեմատ , ու Նոաղեա Իմարգարէն էին , ու պիտ վախցընեն զիս մեռցընելով իմարգարէներն յիշէ ·
15 Ես պարիսպը խլուէ մտաւ քանու հինգ եղբորգ ելլ՝ յետնեալներկու օրուան մէջ բլլնցաւ ·
16 Ու Իսրայէլ մեր ամէն թշնամիները լսեցին , մեր բոլորտիքը եղող ամէն ազգերը վախցան ու չատ ամչցան , ու Իմնցան որ աս գործը մեր Աստուծոյն չըՀամբաւեցաւ ·
17 Ես ան օրերը Յուդայի ազնուականներէն Տոբիային չատ նամակներ կ՝երթային , Տո-
18 բիայէն ալ անոնց կու գար · վասն զի Յուդայիս չատ մարդ իկը անոր հետ երդումով միաբաներ էին · քանզի անիկա Արահեան Սեքենիային փեսան էր , ու անոր որդին Յոհանեան Բարաքիայի որդւոյն Մեսուղամին ա-
19 ղիկը առեր էր · Նաև իմ առջեւս անոր ազեկութիւնները կը պատմէին , ու իմ խօսքերս անոր կը հաղորդէին · Ե Տոբիա ընդ նամակներ կը խրկէր զիս վախցընելու համար ·

ԳԼ · Է

1 Ու երբոր պարիսպը բլլնցաւ , և ես դռնեքուն փակկերը անցուցի , ու դռնապաններ , եր-
2 գեցողներ ու Ղեւտացիներ դրուեցան , իմ եղբայրս Անանին , ու աւետարանչին իշխանը Անանիան՝ (որ Հառատարիմ ու չատերէն աւելի Աստուծմէ վախցող մարդ մըն էր ,) երու-
3 սաղեմի վրայ դրի , Ու անոնց ըսի , Մինչև որ արեւը չատ քնայ՝ երուսաղեմին դռնները չբացուին , և իրենց ներկայութեամբը դռները գոցեն ու նիգերը դնեն , ու երուսաղեմի բնակիչներէն պահապաններ կարգեն ,

ամէն մէկը իր պահպանութեանը մէջ , ու ամէն մէկը իր տանը դիմացը ·
4 Քաղաքը բնգարձակ ու մեծ էր , բայց մէջը մարդ ժողովուրդը քիչ էր , ու տուներ չինուած
5 չէր · Ես իմ Աստուածս իմ սրտիս մէջը դրի , որ ազնուականները , ատիկաններն ու ժողովուրդը ժողովի՝ որ ազգաբաղդութիւն ու ստուգի ածգամ գիրքը գտայ որ առաջին անգամ գիրքը գտայ · ու անոր մէջը գրուած գտայ ·
6 Բարիլոնի նահապետ թագաւորին տարած գերիներէն ելլող գաւառի բնակիչները ատիկը էին , որոնք երուսաղէմ ու Յու-
7 դա գաղան , ամէն մէկը իր քաղաքը · Ու Զօրաբաբելին , Յեսուին , Նէեմիային , Ազարիային , Ռաամիային , Նահամանիին , Մոր-
քէին , Բազաանային , Մասփերաթին , Բագաւէին , Նէհումին — Բաանային հետ եկան · Ես — եղ իսրայէլի ժողովուրդին մեռց ոցը թիւը ·
8 Փարոսի որդիքը՝ երկու հազար հարիւր ե-
9 ւթանասունեւերկու · Սափատիայի որդիքը՝ ե-
10 րեք հարիւր երեսունեւերկու · Արահի
11 որդիքը՝ վեց հարիւր յիսունեւերկու · Փահաթմոաբի որդիքը՝ Յեսուէ ու Յոաբի որդիներէն՝ երկու հազար ութը հարիւր տասնեւու-
12 թը · Եղամի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր
13 յիսունչորս · Զաթուի որդիքը՝ ութը հա-
14 րիւր քառասունհինգ · Զաքքայի որդիքը՝
15 եօթը հարիւր վաթսուն · Բանուիի որդիքը՝
16 վեց հարիւր քառասունեւութը · Բեբայիի որ-
17 գիքը՝ վեց հարիւր քառասուներկու · Ազգադի որդիքը՝ երկու հազար երեք հարիւր քառա-
18 ունեւու · Ադոնիկամի որդիքը՝ վեց հարիւր
19 վաթսունեւեօթը · Բագաւէի որդիքը՝ երկու
20 հազար վաթսունեւեօթը · Ադինի որդիքը՝ վեց
21 հարիւր յիսունեւհինգ · Ատերի որդիքը՝ եզեկ-
22 կիայէն՝ իննսունեւութը · Հասումի որդիքը՝
23 երեք հարիւր քառասուներկու · Բեսայի որդիքը՝
24 երեք հարիւր քառասունչորս · Արիփի որ-
25 գիքը՝ հարիւր տասներկու · Գաբաւոնի որ-
26 գիքը՝ իննսունեւհինգ · Բեթղեհեմի ու Նետոփայի մարդիկը՝ հարիւր ութսունութը ·
27 Անաթոթիի մարդիկը՝ հարիւր քառասուներկու ·
28 Ազմաւեթի մարդիկը՝ քառասունեւերկու ·
29 կու · Կարիաթարիմի , Քեփիրայի ու Բերոթի մարդիկը՝ եօթը հարիւր քառասուներեք ·
30 րեք · Ռամայի ու Գաբայի մարդիկը՝ վեց
31 հարիւր քսանմէկ · Մաքմասի մարդիկը՝
32 հարիւր քառասներկու · Բեթելի ու Գայիի
33 մարդիկը՝ հարիւր քառասնրեք · Մեւս Նա-
34 բոսի մարդիկը՝ յիսունեւերկու · Մեւս Եղամի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր յիսուն-
35 ւչորս · Հարիմի որդիքը՝ երեք հարիւր քս-
36 ան · Երիքովի որդիքը՝ երեք հարիւր քա-

37 ուսուցանեմ հինգ · Ղոմդի · Ադխզի ու Ոլխոմի
38 որդիքը՝ եօթը հարիւր քսանուվեց · Սննասայն որդիքը՝ երկու հազար ինը հարիւր երեսուն ։
39 Քահանաներէն՝ Յեդայիա տունէն՝ Յեղոյիայի որդիքը՝ ինը հարիւր եւթանասունեւերկու
40 տուն · Իմմերի որդիքը՝ հազար յիսունեւերկու
41 կտ. · Փաշուրի որդիքը՝ հազար երկու հարիւր
42 քառասունեւեօթը · Հարիմի որդիքը՝ հազար տասնեւեօթը էին ։
43 Ղեւտացիներէն՝ Յոյդուայի որդիներէն՝ Ըդմիէլի տունէն՝ Հոդաւիայի որդիքը՝ եօթանասունչորս էին ։
44 Երգեցողներէն՝ Ասափի որդիքը՝ հարիւր քառասունեւութ էին ։
45 Դռնապաններէն՝ Սելղոմի որդիքը՝ Ատէրի որդիքը՝ Տելմոնի որդիքը՝ Ակկուբի որդիքը՝ Ատիտայի որդիքը՝ Սոբայի որդիքը՝ հարիւր երեսունեւութ էին ։
46 Նաթինայեցիներէն՝ Սիհայի որդիքը՝ Հասուփայի որդիքը՝ Տաբաոթին որդիքը
47 գիրը՝ կերոսի որդիքը՝ Սիայի որդիքը՝ Փադոնի
48 գիրը՝ Ղաբաղայի որդիքը՝ Սաղայի որդիքը՝
49 որդիքը՝ Սագաղէի որդիքը՝ Ջնանի որդիքը՝
50 Գնդդելի որդիքը՝ Գահարի որդիքը՝ Ռէեայիայի որդիքը՝ Բասղոնի որդիքը՝ Նեփուսայի
51 որդիքը՝ Գաղամի որդիքը՝ Ոզայի որդիքը՝
52 Փասեի որդիքը՝ Բեսայի որդիքը՝ Մաաունեացի
53 որդիքը՝ Նեփուսեմի որդիքը՝ Բակբակի որդիքը՝ Ակուփայի որդիքը՝ Արուրի որդիքը՝
54 Բասղոթի որդիքը՝ Մեհիդայի որդիքը՝ Արսայի որդիքը՝ Բարկոսի որդիքը՝ Սիսարայի
56 որդիքը՝ Թամայի որդիքը՝ Նեսիայի որդիքը՝
57 Ասէփայի որդիքը՝ Սոգամիի ծառաներուն որդիքը՝ Յաալէի որդիքը՝ Սոփերեթէի որդիքը՝ Փարիդայի որդիքը՝ Յեղայղի որդիքը՝
59 Դէբոնեթի որդիքը՝ Դզդդելի որդիքը՝ Ասփաոնայի որդիքը՝ Աատիլի որդիքը՝ Փոքրաթաֆոթ-ասէրայիմի որդիքը՝ Ամմոնի որդիքը՝
60 Բոլոր Նաթինայեցիները ու Սոգամիի ծառայներուն որդիքը երեք հարիւր ինսունեւերկու էին ։
61 Ու Թելմելայէն՝ Թելհարսայէն՝ Քերուբէն՝ Ադդոնէն ու Եմմերէն եկողները ասոնք էին՝ եւ իրենց հայրերուն տունը ու իրենց սերունդը՝ այսինքն Իսրայէլէն էրլլոլլին ցուցընելու համար ։
62 Ցրնեղու կարգ չեզան · Դալայիայի որդիքը՝ Յոբիայի որդիքը՝ Նեկոդայի որդիքը՝ վեց հարիւր քառասունեւերկու · Եւ քահանաներէն՝ Աբայիայի որդիքը՝ Հակկոսի որդիքը՝ Բերզելլիի որդիքը՝ որ իրեն Գաղաադացի Բերզելլիին աղջիկներէն կնիկ առնելով՝ անոնց անունովը կոչուեցաւ · Ասոնք իրենց ազգ ազգանունը գիրքը փնտռելուն՝ բայց չգտնուեցան գտնել · ու անոնք ալ ապուհէրով՝ քահանայութենէ մը զրկուեցան ։ Երսաթայ ըսաւ անոնց՝ որ Ուրիմով ու Թումմիմով քահանայ մը չելլէ ։ Ամբողջ ժողովը միասին քառասուերկու հազար երեք հարիւր վաթսուն հոգի էր ։ Բացի իր ծառաներէն ու աղախիններէն, որոնք եօթը հազար երեք հարիւր երեսունեւեօթը հոգի էին · ու անոնց մէջը երկու հարիւր քառասունեւհինգ այր ու կին երգեցողներ կային ։ Անոնց ձիերը եօթը հարիւր երեսունեւութ էին · Իրենց ջորիները երկու հարիւր քառասունհինգ · Ուղտերը չորս հարիւր երեսունեւհինգ · — Հիները վեց հազար եօթը հարիւր քսան էին ։
70 Ու առհասարակ իշխաններէն ոմանք գործին համար ընծայ տուին · Աթերաթիրսան՝ հազար դրամ ոսկի · յիսուն սկաուառակ — հինգ հարիւր երեսուն քահանայական պատմուճան ետուաւ դանձին ։ Ու առհասարակ իշխաններէն ոմանք գործարարութեան դանձին համար հազար դրամ ոսկի · ու երկու հազար երկու հարիւր եւ եօթը քահանայական պատմուճան ։
73 Եւ քահանաները ու Ղեւտացիները, և դռնապաններն ու երգեցողները, ու ժողովրդէն ոմանք ու Նաթինայեցիները, և բոլոր Իսրայէլ իրենց քաղաքներուն մէջ, բնակեցան · Եւ երբոր եօթներորդ ամիսը հասաւ, Իսրայէլի որդիքը իրենց քաղաքներուն մէջ էին ։

ԳԼ · Ը

1 Իսրայելացւոց ելիւսանգարիւնէ պղնձէ կոդոպ ու մէկ բեկոր մէջ · 2 Նէհեմիա · Եզրաս ու Ղեւտացիք կը մեկնաբանեն ժողովրդին · 13 պղպէ բեկոր ու տարբեր յատուկ տեսակներ ունենան · 16 Տաղաւարահարց ատեն կը պահուի ։

1 Եւ բոլոր ժողովուրդը մէկ մարդու պէս՝ Ջուրի դրան առջեւը եղող հրապարակին մէջ ժողովեցան, ու եզրաս գրագիրը գիրքը բերել, որ Մովսէսին օրինաց գիրքը բերել · որն որ 2 Տէրը Իսրայէլին պատուիրած էր · Եւ Հեսքենեղրդի առաջին օրը՝ եզրաս քահանան օրինաց ժողովքին առջեւը բերաւ · ոչ էրիկ ու կնիկ մարդ այլ, ու ամէն բանի ու հասկընալու կարողութիւն ունեցողներուն 3 [illegible] · Եւ զանիկա՝ Ջուրի դրան առջեւը եղող հրապարակին մէջ առաւօտեն մինչեւ կէս օրը՝ էրիկ ու կնիկ մարդոց ու հասկընալու

---

1 — Մն · խգ · 7 · 2 — Մն · խգ · 14 · 3 Տէս — Մն · իմ · 33 · | խգ · 3 · — Մն · խգ · 3 · | 1 Եզր · բ · 13 · ՝ ի՝ հատուածները · | 3 Գէ · ը · 3 · 4 Եզր · բ · 43 · 5 Եզր · գ · 1 · | 7 Գէ · գ · 1 · 8 Գէ · գ · 33 · 9 Եզր · ե · 1 · | 11 Գէ · իգ · 11 · 12 բ Օր · լա · 11 · 13 ·

կըցպղներուն առջեւը կարգաց . և բոլոր ժո-
ղովուրդը իրենց ակամներէն օրհնաց զԵրեմն
4 Եւ ըսէ ցնա . Ո՛ւ եղբայր գերիդը յաւուրկ սաստ
հանար չինաւած փայտակէն բեմին վրայ կայ-
նեցաւ . ու անոր քովը աջ կողմն՝ Մատա-
թիա , Սեմա , Անայիա , Ուրիա , Քեղկիա ու
Մաասիա , և ձախ կողմն՝ Փադայիա , Միսա-
յէլ , Մելգիա , Հաւսում , Ասբադանա , Զա-
5 քարիա -- Մեսուղամ կայնեցան . Ո՛ւ եզրայր
գիրքը բացաւ բոլոր ժողովուրդին աչքերուն
առջեւը . վասն զի ինքը բոլոր ժողովուրդէն
բարձր էր . ու գանիկա բացածին պէս բոլոր
6 ժողովուրդը ոտքի վրայ եղաւ . Անասնոր
եզրայս եհովայ մեծ Աստուածը օրհնեց . ու
բոլոր ժողովուրդը ՚ձեռքերնին վերցուցին ,
ու Ամէն , Ամէն՝ ըսին . և ՚իրենց երեսին
վրայ գետինը ծռելով Տէրոջը երկրպագու-
7 թիւն ըրին . Ո՛ւ Յեսուա , Բանի , Սարեբիա ,
Յամին , Ակկուբ , Սաբեթիա , Ոմէիա , Մաաս-
սէա , Կոմիիտա , Ազարիա , Յոզաբադ , Անան ,
Փադայիա ու Ղեւտացիք ՚օրէնքը ժողովուր-
դին կը հասկցընէին . և ժողովուրդը իրենց
8 կարգովը կայներ էին . Անոնք Աստուծոյ օրի-
նաց գիրքը յստակ կերպով կարդացին , ու
միտքերնիները տալով կարդացածնին հասկը-
ցուցին .
9 ՚Ու Նէեմիա Աթերսաթան , ու եզրայս քա-
հանան -- գրիչը , և ժողովուրդին հասկը-
ցընող Ղեւտացիները բոլոր ժողովուրդին ըսին ,
՚Այս օրս ձեր Տէր Աստուծոյն սուրբ ւր ՚ըն է .
՚Սուգ մի ընէք ու մի լացէք . վասն զի բոլոր
ժողովուրդը կու լային՝ երբոր օրէնքին խօս-
10 քերը կ՚լսէին . Ու անոնց ըսաւ , Գացէք պա-
րարտ բաներ կերէք ու անոյշ բաներ խմե-
ցէք , ու պատառատեղիներուն չունեցողներուն
՚բաժիններ խրկեցէք , քանզի ատ օրս մեր
Տէրոջը սուրբ ւր ՚ըն է , ու մի տրտմիք . վասն
զի Տէրոջը ուրախութիւնը ձեր զօրութիւնն
11 է . Անասնոր Ղեւտացիք բոլոր ժողովուրդը
լռեցուցին՝ ըսելով , Լռեցէք , քանզի
12 սրբիկա սուրբ օր է , ու մի տրտմիք . Ու բո-
լոր ժողովուրդը ուտելու ու խմելու , ու ՚բա-
ժիններ խրկելու , և մեծ ուրախութիւն ընե-
լու գացին . վասն զի իրենց բացատրուած
խօսքերը ՚հասկցան .
13 Ու երկրորդ օրը՝ բոլոր ժողովուրդին տունե-
ցիներուն գլուխները , քահանաներն ու Ղեւտացիները
եզրայս գրիչին քովը ժողվուեցան , որ օրէնքին
14 քրիս խօսքերը հասկնան . Ու օրինաց ՚գրքին
մէջ գրուած գտան որ Տէրը Մովսէսին ձեռ-
քովը հրամայեր է , որ ևօթներորդ տունին
ատենին տաներ խրտիլներուն օրդ իրը տօնա-
15 նեղ մէջ բնակին , Նաև իրենց ամէն քա-
ղաքներուն մէջ ու ՚Երուսաղէմի մէջ ՚հրա-
տարակեն ու քարոզեն ըսելով , Լեռը երթաք ,
ու Նիւնենիի ոստեր , խզի ծառի ոստեր , ու
մրտնենիի ոստեր , և արմաւենիի ոստեր , ու ան-
բեւախիտ ծառերու ոստեր բերէք , որ տա-
16 գաւորներ չինէք , ինչպէս որ գրուած է . Ու
ժողովուրդը երթ ու բերաւ , ու ամէն մարդ
Իր տանիքին վրայ , ու իր գաւիթին մէջ ,
և Աստուծոյ տունը գաւիթներուն մէջ , ու
՚Ջուխի դրանը հրապարակին մէջ , ու Եփրա-
իմի դրանը հրապարակին մէջ՝ իրենց տագա-
17 ւորներ չինեցին . Ու գերեվիներէն գտածնին-
րուն բոլոր ժողովը տագաւորներ չինեցին ,
ու տագաւորներու մէջ նստան . վասն զի Ի-
սրայէլի որդիքը՝ Նաւեայ ցերեկն մինչ-
եւ այն օրը՝ այնպէս բրած չէին . ու խնդութիւնը մեծ
18 ու բոլոր ՚ներկայ եղաւ . Եւ ՚առաջին օրէն մինչեւ
վերջին օրը՝ ամէն օր Աստուծոյ օրինաց գիրքը
կարդացուեցաւ . ու ևօթը օր տօն ըրին , և
ութներորդ օրը հանդէս խստոր ժողով եղաւ ,
ինչպէս որ հրամայուած էր .

ԳԼ . Թ

1 ՚Ժողովուրդին հանդիսաւոր ծոմապահութիւնը ու ապաշխա-
րութիւնը . 4 Ղեւտացիք բարեպաշտութիւնը կը խոստովա-
նին Աստուծոյ բարութիւնը և իրենց հպատութիւնը .

1 Եւ ՚այս ամսուն քսանեւչորսերորդ օրը՝ ի-
րայէլի որդիքը ժողվուեցան , գուբէլով ու վրա-
2 նիներ մէջերնին ունենալով . Ու Իսրայէլի
սերունդը ամէն օտարազգիներէն զա-
տուեցան . ու կայնելով՝ իրենց
մեղքերը ու իրենց հայրերուն անօրէնութիւն-
3 ները խոստովանեցան . Եւ իրենց տեղը կայ-
նելով՝ օրուան չորրորդ մասը ՚Իրենց Տէր
Աստուծոյն օրինաց գիրքէն կարդացին , ու
չորրորդ մասը՝ իրենց Տէր Աստուծոյն խոստո-
վանութիւն ու երկրպագութիւն ըրին .
4 Ու Յեսուա , Բանի , Կադմիէլ , Սարեբիա ,
Բանի , Սարաբիա , Բանի -- վերնոյն Ղեւտա-
ցիները ՚բեմին վրայ եղան , ու իրենց Տէր
5 Աստուծոյն բարձր ձայնով աղաղակեցին . Ու
Յեսուա , Կադմիէլ , Բանի , Հասաբնեիա , Սա-
րաբիա , Ոմէիա , Սարաբնիա -- փերմայիս
Ղեւտացիները ըսին , Ելէք , ձեր Տէր Աստուա-
ծը յաւիտեան յաւիտենից օրհնեցէք .
Օրհնեալ ըլլայ ՚քու փառաւոր անուա-

նրա, ու ամէն օրհնութիւնէ ու գոհութիւնէ
6 բարձր լլայ։ Դուն միայն դուն Տէր ես. երկինքը, երկինից երկինքը և ամեր բոլոր զօրքերը, երկիրը ու բոլոր անոր վրայ եղածը, ծովերը ու բոլոր անոց մէջ եղածը դուն ամէնքն կեցուցանես, և համբոյրն դուն կ'ընծայեն քեզի երկրպագութիւն կ'ընեն։ Դուն ես ան Տէրը Աստուածը՝ որ Աբրամն ընտրեցիր, և զանէ
7 կա գերդէացոց ու բերեր հանեցիր, ու անոր անունը Աբրահամ դրիր. ու անոր սիրտ քու առջեւդ հաւատարիմ գտար, ու անոր հետ ուխտ կրիր որ քանանացոց, քեթացոց, Ամորհացոց, փերեզացոց, Յեբուսացոց ու Գերգեսացոց երկիրը անոր սերունդին տաս. ու քու խօսքդ հաստատեցիր, վասն զի արդար ես.
9 Ու եգիպտոսի մէջ հայրերուն նեղութիւնը նայեցար, ու կարմիր ծովուն վրայ
10 հանեց ազատակը լսեցիր. ու փարաւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն, ու անոր երկրին բոլոր ժողովուրդին նշաններ ու հրաշքներ ցուցուցիր, վասն զի գիտցար որ անոնց վրայ հպարտացան. ու ան օրուան պէս քեզի ա-
11 նուն վաստկեցար. ու ծովը անոնց առջեւը պատռեցիր, անոնք որ ծովուն մէջէն ցամաքով անցան, և զանոնք հալածողներն խորունկ ջուրերու մէջ հոսող քարի պէս անդունդը
12 նետեցիր. ու ցորեկը ամպի սիւնով, ու գիշեր սիւնով կրակի սիւնով առաջնորդեցիր անոնց,
13 Նաև Սինայ լեռանը վրայ իջար, ու անոնց հետ երկինքէն խօսեցար. և անոնց ուղիղ դատաստաններ, ճշմարիտ օրէնքներ ու բա-
14 րի կանոններ ու պատուիրանքներ տուիր. ու քու սուրբ շաբաթդ անոնց գիտցուցիր, ու քու ծառայիդ Մովսէսին ձեռքովը՝ անոնց պատուիրանքներ, կանոններ ու օրէնքներ
15 հրամայեցիր. ու երբոր անօթեցան՝ անոնց երկինքէն հաց տուիր, ու երբոր ծարաւեցան՝ անոնց ապառաժէն ջուր հանեցիր. և անոնց ըսիր որ մտնեն ու ժառանգեն ան երկիրը՝ որուն որ անոնց տալու համար ձեռքդ վերցուցիր.
16 Բայց անոնք՝ այսինքն մեր հայրերը հպարտացան, ու իրենց պարանոցը խստա-
17 ցուցին, և քու պատուիրանքներուդ ունկնդիր չըլլալով՝ զանոնք մոռցան, ու չուզեցին մեր մէջդ բրած հրաշքներդ յիշեցնել. հապա իրենց պարանոցը խստացուցին, ու իրենց ապստամբութեամբը իրենց ծառայութեան գլուխ դնելու համար գերութիւն դրին. բայց դուն ներող, ողորմած, դիմած, երկայնամիտ և բազմագթութեամբ Աստուած ըլլալով՝ զանոնք
18 երբեք չձգեցիր. Մանաւանդ երբոր անոնք իրենց ձուլածոյ որթ շինեցին, ու՝ Քեզ եգիպտոսէն հանող Աստուածդ ասիկա է՝ բսելով
19 և մեծ պղծութիւններ գործեցին, դուն քու մեծ ողորմութիւնովդ զանոնք անապատին մէջ երբեք չձգեցիր. ճամբան անոնց առաջնորդելու համար՝ ցորեկը ամպի սիւնը, ու գիշերը անոնց գացած ճամբան լուսաւորելու համար՝ կրակի սիւնը անոնց վրայէն
20 չվերցուցիր. և զանոնք խելաւորելու համար քու բարի Հոգիդ տուիր, ու անոնց բերնէն քու մանանադ չպակսեցուցիր, ու
21 ծարաւած առներնին անոնց ջուր տուիր. և զանոնք քառասուն տարի անապատին մէջը կերակրեցիր. անոնց բան մը չպակսեցաւ, անոնց հագուստները չմաշեցան ու անոնց
22 տրեղերը չուռեցան. և անոնց թագաւորութիւններ ու ժողովուրդներ տուիր, ու անոնց սահմանները որոշեցիր. ու Սիհոնին երկիրը՝ այսինքն Եսեբոնի թագաւորին երկիրը, ու Բասանի Ովգ թագաւորին երկիրը
23 ժառանգեցին. ԵՒ անոնց որդիները երկինից աստղերուն չափ չատցուցիր. ու տարիր զանոնք ան երկիրը՝ որուն որ անոնց հայրերուն խոստացեր էիր, թէ անոնք հոն պիտի մտնեն
24 ու ժառանգեն. և Քանանի որդիքը մտան ու ան երկիրը ժառանգեցին. և հան երկրին մէջ բնակող քանանացիները՝ անոնց առջեւը նուաճելու, ու զանոնք ու անոնց թագաւորները, ու երկրին ժողովուրդը անոնց ձեռքը տուիր, որ ուզածնուն պէս վարուին անոնց
25 հետ. և պարսպատոր քաղաքներ ու հարթ երկիր մը առին. ու համեղ բարիքով լեցուն տուներ, փորուած ջրհորներ, այգիներ, ձիթենիներ ու պտղաբեր ծառեր առատապէս ժառանգեցին. ու կերան, կշտացան ու գիրցան, և քու մեծամեծ բարիքներովդ զուարճացան.

26 Սակայն քեզի [1]անհնազանդութիւն ու ապստամբութիւն բրին, և քու օրէնքդ [2]ետ ձգեցին, ու քու մարգարէներդ ալ սպանին, որ զանոնք քեզի դարձնելու համար [3]անոնց սիրտը կու տային. [4] և
27 [5]մեծապէս անարգեցին։ [6]Եւ զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը մատնեցիր, որ զանոնք նեղեցին. ու երբոր իրենց նեղութեան ատենը քեզի ազաղակեցին, դուն երկինքէն լսեցիր, և քու առատ ողորմութիւնդ համեմատ տալով անոնց ազատիչներ տուիր. ու ազատեցին զանոնք
28 նեղ իրենց թշնամիներուն ձեռքէն. Բայց երբոր հանգստութիւն գտան, նորէն քու առջեդ չարութիւն բրին. ու զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը թողուցիր, որ անոնց վրայ տիրեցին. ու երբոր նորէն քեզի ազաղակեցին, դուն երկինքէն լսեցիր, և քու ողորմութիւնդ համեմատ շատ անգամ զանոնք
29 նեղ ազատեցիր. Որ քու օրէնքիդ դարձնելու համար անոնց վկայութիւն բրիր. բայց անոնք [7]հպարտացան, ու քու հրամաններուդ հնազանդութիւն չբրին, և քու պատուիրանքներուդ դէմ մեզք գործեցին, (8որ զանոնք պահող մարդը անոնցմով կ'ապրի,) ու իրենց ուսերը չթանձրացուցին, հապա իրենց պարանոցը խստացուցին ու հնազանդութիւն չբրին.
30 բայց երկար տարիներ անոնց երկայնմտութիւն բրիր, ու քու Հոգիովդ [9]քու մարգարէներուդ ձեռքովը նախազգուշութիւն բրիր. բայց անոնք ուշիկ չբրին. ուստի զանոնք երկիրներուն ժողովրդացը ձեռքը մատնեցիր։
31 Սակայն քու առատ ողորմութիւնդով զանոնք բոլորովին չկորսընցուցիր ու չմերժեցիր, վասն զի դուն [10]ողորմած ու գթած Աստուած ես։
32 Եւ հիմա, ով Աստուած մեր, որ [11]մեծ ու զօրաւոր ու ահեղ Աստուած ես, [12]Ադորեստանի թագաւորներուն օրերէն մինչև աս օրս՝ մեզի, մեր թագաւորներուն, մեր իշխաններուն, մեր քահանաներուն, մեր մարգարէներուն, մեր հայրերուն և քու բոլոր ժողովուրդիդ տակն պատահած նեղութիւնները քու աչքիդ քիչ
33 չերևնան։ Սակայն բոլոր մեզի պատահած բաներուն մէջ [13]դուն արդար ես. քանզի դուն ճշմարտութեամբ բրիր, բայց [14]մենք
34 անօրէնութիւն բրինք. Ու մեր թագաւորները, իշխանները, քահանաները ու հայրերը քու օրէնքդ չպահեցին, ու քու պատուիրանքներդ ու անոնց բրած վկայութիւններդ
35 մտիկ չբրին. Եւ անոնք իրենց թագաւորութեան ատեները, ու անոնց [15]շատ բարիքներ տուած ատենդ, և այն բեղմնաւոր ու [16]պարարտ երկիրը մէջ որ անոնց տուիր, [17]քեզի ծառայութիւն չբրին, ու իրենց չար գործ-
36 երէն չդարձան. Ահա [18]մենք այսօր ծառայ ենք. մանաւանդ այն երկրին մէջ որն որ մեր հայրերուն տուիր, որ անոր պտուղները ու բարիքները ուտեն, ահա մենք հոն ծառայ
37 ենք. Եւ [19]անի իշխաններ շատ պտուղ կու տայ այն թագաւորներուն, որոնք մեր մեղացը համար մեր վրայ դրիր, ու անոնք [20]մեր մարմիններուն վրայ ու մեր անասուններուն վրայ իրենց ուզածին պէս կը տիրեն. ու մենք մեծ նե-
38 ղութեան մէջ ենք. Եւ սա ամենուն համար մենք [21]հաստատ ուխտ մը կ'բնենք ու կը գրենք, ու մեր իշխանները, մեր Ղեւտացիները, մեր քահանաները [22]զանիկա կը կնքեն։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ներեմիա կեղծաւորաբար անուանուելը։ 28 Ներեմիա բովանդակապէս թշնամի։

1 Եւ [1]կնքողները սոսկ էին. [2]Ազադիայի որդին [3]Ղևեմիա Մաթաթիան, Սեդեկիա,
2 [4]Սարայիա, Ազարիա, Երեմիա, (3) Փաշուր,
4 Ամարիա, Մելգիա, Փեհատուա, Սաբաննիա,
5 Մալուք, Հարիմ, Մերեմոթ, Աբդիա,
6 Դանիէլ, Գինեթովն, Բարուք, (7) Մեսուզամ,
8 Աբիա, Միամին, Մաազիա, Բելգա ու Սեմեայիա։
9 Ղևտացիներէն՝ Ազանիայի որդի Յեսուա, Բանուի
10 — Եղեազադի որդիներէն Կադմիէլ. Եւ անոնց եղբայրներէն՝ Սեբանիա, Ովդիա, Կողմիտա,
11 Փաղայիա, Ենան, Միքիա, Բոռը, Ասաբիա,
12 Զաքուր, Սարաբիա, Սեբանիա, (13) Ովդիա,
14 դիա, Բանի — Բանիները. Ժողովուրդին իշխաններէն՝ [5]Փարոս, Փահաթ-Մովաբ, Եղամ,
15 Զաթթու, Բանի, Բունի, Ազգադ, Բեբայի,
16 Ադոնիա, Բագուէ, Ադին, (17) Ատեր, Եզեկիա,
18 կիա, Ազուր, Ովդիա, Հասում, Բեսէի, (19) Ա-
20 րիփ, Անաթովթ, Նոբայ, Մագպիաս, Մեսուղամ,
21 սուզամ, Եզիր, Մասիզեբէլ, Սադոկ, Յադդուա,
22 դուա, Փալատիա, Անան, Անանիա, (23) Ովսէա,
24 ասէլ, Անանիա, Ասուբ, Ալոհէս, Պիղա, Սոբէկ,
25 Հոհէս, Ռասումիա, Մասեսիա, (26) Աքիա,

1 [1] Ուրիշ հնագրութեան համաձայն՝ ու Ուխտին բովանդակութիւնը։

1 Ասնաւոր, Անան, Մաաքա, 27 Մելուք, Հարիմ, Բանա։
2 Ղեհելաթա, Սեմեր, Մեսեզաբէլ, Սադոկ, Յադդուա,
3 Փեդայիա, Միսայէլ, Ազարիա, Երեմիա,
4 Փաշուր, Ամարիա, Մելգիա,
5 Խատուս, Սեբանիա, Մալուք,
6 Հարիմ, Մերեմոթ, Աբդիա,
7 Մաազիա, Բելգա, Սեմեայիա։ Ասոնք էին քահանաները։
8 Ղևտացիներէն՝ Յեսուա, Ազանիա, Կադմիէլ, Սեբանիա, Հուդա, Մատանիա, որ ինքն ալ և իր եղբարքը երգերուն վրայ կը կենային։
9 Բակբուկիա ու Ունի, անոնց եղբարքը, անոնց դէմ կը կենային՝ իրենց պահպանութեան համար։
10 Եւ Յեսուայէ Յովակիմ ծնաւ, Յովակիմէ Եղիասիբ ծնաւ, Եղիասիբէ Յովիադա ծնաւ,
11 Յովիադայէ Յովնաթան ծնաւ, Յովնաթանէ Յադդուա ծնաւ։
12 Եւ Յովակիմի օրերուն քահանայապետներ էին՝ հայրերուն տոհմերուն գլուխները՝ Մարայիայէն՝ Սարայիա, Անանիայէն՝ Յովնաթան,
13 Մեսուղամէն՝ Ազանիա, Սեմեայիայէն՝ Յովսէփ,
14 Մելիկուէն՝ Ադնա, Մարայովթէն՝ Հեղքա,
15 Սեբանիայէն՝ Զաքարիա, Բելգայէն՝ Մեսուղամ,
16 Սեմեայիայէն՝ Զաքարիա, Ադդուայէն՝ Մեսուղամ,
17 Զաքուրէն՝ Եղիասիբ, Աբդիայէն՝ Զիքրի, Մինիամինէն՝ Նոադիա, Մաադիայէն՝ Փեղտա,
18 Բաղգայէն՝ Սամուա, Սեմեայէն՝ Յովնաթան,
19 Յովարիբէն՝ Մատանի, Յեդայէն՝ Ուզի,
20 Սալլայէն՝ Կողայ, Ամոկէն՝ Եբեր,
21 Հարիմէն՝ Հեզիր, Մերայովթէն՝ Մեսուղամ,
22 Յեսուայէն՝ Փեդայիա, Ամոկէն՝ Յովհանան, Մելիքուէն՝ Յադդուա։ Եղիասիբի, Յովիադայի, Յովնաթանի և Յադդուայի օրերուն մէջ ղևտացիներուն տոհմերուն գլուխները գրի առնուեցան, ինչպէս նաև քահանաները՝ Պարսից Դարեհ թագաւորին թագաւորութեան ատեն։
23 Ղևտացիներուն տոհմերուն գլուխները գրի առնուեցան մինչև Եղիասիբի որդի Յովնաթանի օրերը։
24 Եւ ղևտացիներուն իշխանները՝ Ասաբիա, Սերեբիա, Յեսուա, Բանի, Կադմիէլի որդի Յեսուա, անոնց եղբարքը անոնց դէմ կը կենային՝ գովեստ ու գոհութիւն տալու համար, ըստ Դաւիթ մարդկան Աստուծոյ պատուիրանին, հերթ հերթի դէմ։
25 Մատանիա, Բակբուկիա, Ովբադիա, Մեսուղամ, Տաղմոն, Աքուբ դռնապաններ էին, որ դռներուն պահեստները կը պահպանէին։
26 Այս մարդիկը Յովակիմի օրերուն, Եղիասիբ քահանայապետին որդիին՝ գրագրին օրերուն ապրեցան։
27 Եւ Երուսաղէմի պարիսպը նուիրելու ատենը ղևտացիները իրենց բոլոր տեղերէն որոնեցին, որ Երուսաղէմ բերեն զանոնք, որ նուիրագործութեամբ ու ուրախութեամբ նուիրագործեն, գոհութիւն ու երգ ընեն, գայիսոններով, քնարներով ու չանգերով։
28 Եւ երգիչներուն որդիները ժողովեցան Երուսաղէմի շրջակայքէն, Նետոփացիներուն գիւղերէն,
29 Բեթգաղգադէն ու Գեբայի ու Ազմաւեթի դաշտերէն, վասն զի երգիչները իրենց համար գիւղեր շինած էին Երուսաղէմի շրջակայքը։
30 Քահանաները ու ղևտացիները սրբացան, ու ժողովուրդը, դռները ու պարիսպը սրբացուցին։
31 Եւ Յուդայի իշխանները բերին պարիսպին վրան, ու երկու մեծ երգչախումբեր կազմեցի, որոնցմէ մին աջ կողմը գնաց պարիսպին վրայ՝ Աղբիւրի դռնին կողմը։
32 Եւ անոնց ետևէն գնացին Յուդայի կէսը իշխանները,
33 Ազարիա, Եզրաս, Մեսուղամ,
34 Յուդա, Բենիամին, Սեմեայիա, Երեմիա,
35 քահանաներուն որդիներէն՝ շեփորներով, Զաքարիա, Յովնաթանի որդի Սեմեայիայի որդի Մատանիայի որդի Միքայիայի որդի Զաքուրի որդի Ասափայ,
36 ու անոր եղբարքը՝ Սեմեայիա, Ազարիել, Գղղալ, Մայի, Նաթանիել, Յուդա, Անանի, Աստուծոյ մարդկան երգերուն գործիքներով. Եզրաս գրագիրը անոնց առջևէն կ'երթար։
37 Աղբիւրի դռնին մօտ, որ իրենց դիմացը էր, Դաւիթ քաղաքին աստիճաններէն վեր ելան, Դաւթի պալատին վերևէն անցնելով մինչև Ջրի դռնին արևելեան կողմը։
38 Եւ երկրորդ երգչախումբը գնաց ետևէն, ու ես անոնց ետևէն գացի, ու ժողովուրդին կէսը՝ պարիսպին վերևէն, Հնոցներու աշտարակէն մինչև Լայն պարիսպը,
39 Եփրեմի դռնին վերևէն, Հին դռնին, Ձկնադռնին, Անանեելի աշտարակին ու Հարիւրի աշտարակին վերևէն, մինչև Ոչխարի դռնին, ու կեցան Բանտապետի դռնին մօտ։
40 Եւ երկու երգչախումբերը կեցան Աստուծոյ տանը մէջ, ես ալ ու կէս իշխանները ինծի հետ,
41 ու քահանաները՝ Եղիակիմ, Մասեսիա, Մինիամին, Միքայիա, Եղիոենէ, Զաքարիա, Անանիա, շեփորներով,
42 Մասեսիա, Սեմեայիա, Եղիազար, Ուզի, Յեհոհանան, Մալքիա, Ելամ ու Եզեր։ Եւ երգիչները լսելի կերգէին, Յեզրահիա անոնց վերակացուն էր։
43 Եւ այն օրը մեծ զոհեր մատուցին ու ուրախացան, վասն զի Աստուած մեծ ուրախութեամբ ուրախացուցած էր զանոնք. կիները ու մանուկները ալ ուրախացան, ու Երուսաղէմի ուրախութիւնը հեռուէն լսելի եղաւ։
44 Եւ այն օրը մարդիկ նշանակուեցան գանձերուն, ընծաներուն, առաջին պտուղներուն ու տասանորդներուն համար պահելու սենեակներուն վրայ, որ քաղաքներուն արտերուն համեմատ անոնց մէջ ժողվեն քահանաներուն ու ղևտացիներուն համար գրուած օրէնքին համեմատ ընծաները, վասն զի Յուդա ուրախ էր քահանաներուն ու ղևտացիներուն համար, որոնք կը սպասէին։
45 Եւ կատարեցին իրենց Աստուծոյ պաշտօնը ու սրբութեան պաշտօնը, ինչպէս նաև երգիչները ու դռնապանները, Դաւթի ու անոր որդի Սողոմոնի պատուիրանին համեմատ։
46 Վասն զի հին ատենները, Դաւիթի ու Ասափի օրերուն, կային երգիչներուն վերակացուները, ու երգեր ու գոհութեան ու Աստուծոյ երկրպագութեան երգեր կ'երգուէին։
47 Եւ բոլոր Իսրայէլ Զորաբաբէլի ու Նեեմիայի օրերուն կու տային երգիչներուն ու դռնապաններուն համար նշանակուած բաժինները, ամէն օր իր բաժինը, ու սրբացուցած բաները կու տային ղևտացիներուն, ու ղևտացիները սրբացուցած բաները կու տային Ահարոնի որդիներուն։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Ժողովուրդին մէկ մասը Երուսաղէմ կը բնակի։ 3 Երուսաղէմ բնակողներուն ցուցակը։ 25 Յուդայի ու Բենիամինի գիւղերը։

1 Եւ ժողովուրդին իշխանները Երուսաղէմ բնակեցան, ու ժողովուրդին միւս մասն ալ վիճակ ձգեցին, որ տասը հոգիէն մին սուրբ քաղաքը՝ Երուսաղէմ բնակի, իսկ ինն մասը իրենց քաղաքներուն մէջ բնակին։
2 Եւ ժողովուրդը օրհնեց բոլոր այն մարդիկը, որոնք կամովին կ'ուզէին Երուսաղէմ բնակիլ։
3 Եւ Երուսաղէմ բնակող գաւառին իշխանները հետևեալներն են. Բայց Յուդայի քաղաքներուն մէջ, իւրաքանչիւրը իր ժառանգութեան մէջ, իրենց քաղաքներուն մէջ բնակեցան Իսրայէլ, քահանաները, ղևտացիները, սրբազան ծառաները ու Սողոմոնի ծառաներուն որդիները։
4 Եւ Երուսաղէմ բնակեցան Յուդայի ու Բենիամինի որդիներէն ոմանք։ Յուդայի որդիներէն՝ Աթայիա, Ոզիայի որդի, Զաքարիայի որդի, Ամարիայի որդի, Սափատիայի որդի, Մաղաղիելի որդի Պերեսի որդիներէն,
5 ու Բարուքի որդի Մաասիա, Կողոզէի որդի, Եհոյարիբի որդի, Զաքարիայի որդի, Սելանացիի որդի։
6 Պերեսի որդիներուն բոլոր թիւը՝ Երուսաղէմ բնակող զօրաւոր մարդիկը չորս հարիւր վաթսունութը հոգի էին։
7 Եւ Բենիամինի որդիներէն՝ Սեղլա, Մեսուղամի որդի, Յովադի որդի, Փեդայիայի որդի, Կողայիայի որդի, Մաասիայի որդի, Իթիէլի որդի, Եսայիայի որդի։
8 Եւ անոր ետևէն Գաբբայ, Սելլայ, ինն հարիւր քսանութը հոգի։
9 Եւ անոնց վերակացուն էր Զիքրիի որդի Յովէլ, ու քաղաքին երկրորդ պաշտօնեան՝ Յուդա, Սենուայի որդի։
10 Քահանաներէն՝ Յեդայիա, Յովարիբի որդի, Յաքին,
11 Սարայիա, Քաղկիայի որդի, Մեսուղամի որդի, Սադոկի որդի, Մերայովթի որդի, Ահիտուբի որդի, Աստուծոյ տանը վերակացուն,
12 ու անոնց եղբարքը, որ տան գործը կ'ընէին, ութ հարիւր քսանևերկու հոգի, ու Ադայիա, Երոհամի որդի, Պեղալիայի որդի, Ամսիի որդի, Զաքարիայի որդի, Փաշուրի որդի, Մելքիայի որդի,
13 ու անոր եղբարքը, հայրերուն տոհմերուն գլուխները, երկու հարիւր քառասունևերկու հոգի, ու Ամասսի, Ազարելի որդի, Ահզայի որդի, Մեսիղեմովթի որդի, Իմմերի որդի,
14 ու անոնց եղբարքը, զօրաւոր մարդիկ, հարիւր քսանութը հոգի, ու անոնց վերակացուն էր Գադիէլիմ որդի Զաբդիէլ։
15 Եւ ղևտացիներէն՝ Սեմեայիա, Ասուբիկամի որդի, Ազրիկամի որդի, Ասաբիայի որդի, Բունիի որդի,
16 ու Սաբբեթայ ու Յովզաբադ, որ Աստուծոյ տանը արտաքին գործերուն վրայ էին, ղևտացիներուն իշխաններէն,
17 ու Մատանիա, Միքայի որդի, Զաբդիի որդի, Ասափայ որդի, որ գոհութեան սկսողն էր աղօթքին մէջ, ու Բակբուկիա, որ երկրորդն էր իր եղբարքը, ու Աբդա, Սամուայի որդի, Գաղաղայի որդի, Երեթունի որդի։
18 Սուրբ քաղաքին մէջ ղևտացիները երկու հարիւր ութսունչորս հոգի էին։
19 Եւ դռնապանները՝ Աքուբ, Տաղմոն ու անոնց եղբարքը, որ դռներուն պահեստները կը պահպանէին, հարիւր եոթանասունևերկու հոգի էին։
20 Եւ մնացեալ Իսրայէլ, քահանաները, ղևտացիները, Յուդայի բոլոր քաղաքներուն մէջ էին, իւրաքանչիւրը իր ժառանգութեան մէջ։
21 Բայց նաթինայեցիները Ոփղայի մէջ կը բնակէին, ու Սիհա ու Գեսպա նաթինայեցիներուն վրայ էին։
22 Եւ Երուսաղէմ բնակող ղևտացիներուն վերակացուն էր Ոզիի որդի Յեզրահիա, Ասափայ որդի, Մատանիայի որդի, Միքայի որդի, Ասափայ որդիներէն՝ երգիչներուն որդիները, Աստուծոյ տանը գործին համար։
23 Վասն զի թագաւորին պատուիրանք կար անոնց համար, ու երգիչներուն համար ամէն օրուան գործին համեմատ կանոն կար։
24 Եւ Փեթահիա, Մեսեզաբէլի որդի, Զարհայի որդիներէն, Յուդայի որդի, ժողովուրդին ամէն գործին համար թագաւորին ձեռքին էր։
25 Եւ գիւղերուն, անոնց արտերուն համար, Յուդայի որդիներէն ոմանք Կարիաթարբայի ու անոր դիւղերուն մէջ բնակեցան, ու Դիբոնի ու անոր գիւղերուն մէջ, ու Եկաբսէելի ու անոր գիւղերուն մէջ,
26 ու Յեսուայի, Մոլադայի, Բեթփաղէթի,
27 Հասարսուալի, Բերսաբէի ու անոր գիւղերուն մէջ,
28 ու Սիկղագի, Մեքոնայի ու անոր գիւղերուն մէջ,
29 ու Ենրոգեղի, Սարայի, Յարմութի,
30 Զանոյի, Ադուղամի ու անոնց գիւղերուն մէջ, Լաքիսի ու անոր արտերուն մէջ, Ազեկայի ու անոր գիւղերուն մէջ։ Եւ բնակեցան Բերսաբէէն մինչև Հինոմի ձորը։
31 Եւ Բենիամինի որդիները Գեբայէն մինչև Միքմաս, Այիա, Բեթէլ ու անոր գիւղերուն մէջ բնակեցան,
32 Անաթովթ, Նոբ, Անանիա,
33 Հասոր, Ռամա, Գեթթայիմ,
34 Ադիդ, Սեբովիմ, Նեբալլատ,
35 Լոդ, Ովնոն, Գեհարասիմացիներուն հովիտը։
36 Եւ ղևտացիներուն Յուդայի մասերէն Բենիամինի մէջ բնակեցան։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Քահանաներուն ու ղևտացիներուն ցուցակը։ 27 Պարսպին նուիրագործութիւնը։ 44 Քահանաներուն ու ղևտացիներուն պաշտօնները։

1 Եւ քահանաներէն ու ղևտացիներէն որոնք Սաղաթիէլի որդի Զորաբաբէլի ու Յեսուայի հետ ելան՝ Սարայիա, Երեմիա, Եզրաս,
2 Ամարիա, Մալուք, Հատուս,
3 Սեքանիա, Հարիմ, Մերեմոթ,
4 Ադդուս, Ենադաբ, Մեսուղամ,
5 Զիքրի, Մատանիա, Բակբուկիա, Ունի, Սարայի,
6 Յովադիա, Յովանան, Յովադա,
7 Յովսէփ, Ամոկ, Զաքարիա,
8 Սեմեայիա, Յուդա, Մատանիա, որ ինքն ալ և իր եղբարքը երգերուն վրայ կը կենային։
9 Բակբուկիա ու Ունի, անոնց եղբարքը, անոնց դէմ կը կենային՝ իրենց պահպանութեան համար։
10 Եւ Յեսուայէ Յովակիմ ծնաւ, Յովակիմէ Եղիասիբ ծնաւ, Եղիասիբէ Յովիադա ծնաւ,
11 Յովիադայէ Յովնաթան ծնաւ, Յովնաթանէ Յադդուա ծնաւ։
12 Եւ Յովակիմի օրերուն քահանայապետներ էին՝ հայրերուն տոհմերուն գլուխները՝ Մարայիայէն՝ Սարայիա, Անանիայէն՝ Յովնաթան,
13 Մեսուղամէն՝ Ազանիա, Սեմեայիայէն՝ Յովսէփ,
14 Մելիկուէն՝ Ադնա, Մարայովթէն՝ Հեղքա,
15 Սեբանիայէն՝ Զաքարիա, Բելգայէն՝ Մեսուղամ,
16 Սեմեայիայէն՝ Զաքարիա, Ադդուայէն՝ Մեսուղամ,
17 Զաքուրէն՝ Եղիասիբ, Աբդիայէն՝ Զիքրի, Մինիամինէն՝ Նոադիա, Մաադիայէն՝ Փեղտա,
18 Բաղգայէն՝ Սամուա, Սեմեայէն՝ Յովնաթան,
19 Յովարիբէն՝ Մատանի, Յեդայէն՝ Ուզի,
20 Սալլայէն՝ Կողայ, Ամոկէն՝ Եբեր,
21 Հարիմէն՝ Հեզիր, Մերայովթէն՝ Մեսուղամ,
22 Յեսուայէն՝ Փեդայիա, Ամոկէն՝ Յովհանան, Մելիքուէն՝ Յադդուա։ Եղիասիբի, Յովիադայի, Յովնաթանի և Յադդուայի օրերուն մէջ ղևտացիներուն տոհմերուն գլուխները գրի առնուեցան, ինչպէս նաև քահանաները՝ Պարսից Դարեհ թագաւորին թագաւորութեան ատեն։
23 Ղևտացիներուն տոհմերուն գլուխները գրի առնուեցան մինչև Եղիասիբի որդի Յովնաթանի օրերը։
24 Եւ ղևտացիներուն իշխանները՝ Ասաբիա, Սերեբիա, Յեսուա, Բանի, Կադմիէլի որդի Յեսուա, անոնց եղբարքը անոնց դէմ կը կենային՝ գովեստ ու գոհութիւն տալու համար, ըստ Դաւիթ մարդկան Աստուծոյ պատուիրանին, հերթ հերթի դէմ։
25 Մատանիա, Բակբուկիա, Ովբադիա, Մեսուղամ, Տաղմոն, Աքուբ դռնապաններ էին, որ դռներուն պահեստները կը պահպանէին։
26 Այս մարդիկը Յովակիմի օրերուն, Եղիասիբ քահանայապետին որդիին՝ գրագրին օրերուն ապրեցան։
27 Եւ Երուսաղէմի պարիսպը նուիրելու ատենը ղևտացիները իրենց բոլոր տեղերէն որոնեցին, որ Երուսաղէմ բերեն զանոնք, որ նուիրագործութեամբ ու ուրախութեամբ նուիրագործեն, գոհութիւն ու երգ ընեն, գայիսոններով, քնարներով ու չանգերով։
28 Եւ երգիչներուն որդիները ժողովեցան Երուսաղէմի շրջակայքէն, Նետոփացիներուն գիւղերէն,
29 Բեթգաղգադէն ու Գեբայի ու Ազմաւեթի դաշտերէն, վասն զի երգիչները իրենց համար գիւղեր շինած էին Երուսաղէմի շրջակայքը։
30 Քահանաները ու ղևտացիները սրբացան, ու ժողովուրդը, դռները ու պարիսպը սրբացուցին։
31 Եւ Յուդայի իշխանները բերին պարիսպին վրան, ու երկու մեծ երգչախումբեր կազմեցի, որոնցմէ մին աջ կողմը գնաց պարիսպին վրայ՝ Աղբիւրի դռնին կողմը։
32 Եւ անոնց ետևէն գնացին Յուդայի կէսը իշխանները,
33 Ազարիա, Եզրաս, Մեսուղամ,
34 Յուդա, Բենիամին, Սեմեայիա, Երեմիա,
35 քահանաներուն որդիներէն՝ շեփորներով, Զաքարիա, Յովնաթանի որդի Սեմեայիայի որդի Մատանիայի որդի Միքայիայի որդի Զաքուրի որդի Ասափայ,
36 ու անոր եղբարքը՝ Սեմեայիա, Ազարիել, Գղղալ, Մայի, Նաթանիել, Յուդա, Անանի, Աստուծոյ մարդկան երգերուն գործիքներով. Եզրաս գրագիրը անոնց առջևէն կ'երթար։
37 Աղբիւրի դռնին մօտ, որ իրենց դիմացը էր, Դաւիթ քաղաքին աստիճաններէն վեր ելան, Դաւթի պալատին վերևէն անցնելով մինչև Ջրի դռնին արևելեան կողմը։
38 Եւ երկրորդ երգչախումբը գնաց ետևէն, ու ես անոնց ետևէն գացի, ու ժողովուրդին կէսը՝ պարիսպին վերևէն, Հնոցներու աշտարակէն մինչև Լայն պարիսպը,
39 Եփրեմի դռնին վերևէն, Հին դռնին, Ձկնադռնին, Անանեելի աշտարակին ու Հարիւրի աշտարակին վերևէն, մինչև Ոչխարի դռնին, ու կեցան Բանտապետի դռնին մօտ։
40 Եւ երկու երգչախումբերը կեցան Աստուծոյ տանը մէջ, ես ալ ու կէս իշխանները ինծի հետ,
41 ու քահանաները՝ Եղիակիմ, Մասեսիա, Մինիամին, Միքայիա, Եղիոենէ, Զաքարիա, Անանիա, շեփորներով,
42 Մասեսիա, Սեմեայիա, Եղիազար, Ուզի, Յեհոհանան, Մալքիա, Ելամ ու Եզեր։ Եւ երգիչները լսելի կերգէին, Յեզրահիա անոնց վերակացուն էր։
43 Եւ այն օրը մեծ զոհեր մատուցին ու ուրախացան, վասն զի Աստուած մեծ ուրախութեամբ ուրախացուցած էր զանոնք. կիները ու մանուկները ալ ուրախացան, ու Երուսաղէմի ուրախութիւնը հեռուէն լսելի եղաւ։
44 Եւ այն օրը մարդիկ նշանակուեցան գանձերուն, ընծաներուն, առաջին պտուղներուն ու տասանորդներուն համար պահելու սենեակներուն վրայ, որ քաղաքներուն արտերուն համեմատ անոնց մէջ ժողվեն քահանաներուն ու ղևտացիներուն համար գրուած օրէնքին համեմատ ընծաները, վասն զի Յուդա ուրախ էր քահանաներուն ու ղևտացիներուն համար, որոնք կը սպասէին։
45 Եւ կատարեցին իրենց Աստուծոյ պաշտօնը ու սրբութեան պաշտօնը, ինչպէս նաև երգիչները ու դռնապանները, Դաւթի ու անոր որդի Սողոմոնի պատուիրանին համեմատ։
46 Վասն զի հին ատենները, Դաւիթի ու Ասափի օրերուն, կային երգիչներուն վերակացուները, ու երգեր ու գոհութեան ու Աստուծոյ երկրպագութեան երգեր կ'երգուէին։
47 Եւ բոլոր Իսրայէլ Զորաբաբէլի ու Նեեմիայի օրերուն կու տային երգիչներուն ու դռնապաններուն համար նշանակուած բաժինները, ամէն օր իր բաժինը, ու սրբացուցած բաները կու տային ղևտացիներուն, ու ղևտացիները սրբացուցած բաները կու տային Ահարոնի որդիներուն։

ԳԼՈՒԽ ԺԱ

1 Ժողովուրդին մէկ մասը Երուսաղէմ կը բնակի։ 3 Երուսաղէմ բնակողներուն ցուցակը։ 25 Յուդայի ու Բենիամինի գիւղերը։

1 Եւ ժողովուրդին իշխանները Երուսաղէմ բնակեցան, ու ժողովուրդին միւս մասն ալ վիճակ ձգեցին, որ տասը հոգիէն մին սուրբ քաղաքը՝ Երուսաղէմ բնակի, իսկ ինն մասը իրենց քաղաքներուն մէջ բնակին։
2 Եւ ժողովուրդը օրհնեց բոլոր այն մարդիկը, որոնք կամովին կ'ուզէին Երուսաղէմ բնակիլ։
3 Եւ Երուսաղէմ բնակող գաւառին իշխանները հետևեալներն են. Բայց Յուդայի քաղաքներուն մէջ, իւրաքանչիւրը իր ժառանգութեան մէջ, իրենց քաղաքներուն մէջ բնակեցան Իսրայէլ, քահանաները, ղևտացիները, սրբազան ծառաները ու Սողոմոնի ծառաներուն որդիները։
4 Եւ Երուսաղէմ բնակեցան Յուդայի ու Բենիամինի որդիներէն ոմանք։ Յուդայի որդիներէն՝ Աթայիա, Ոզիայի որդի, Զաքարիայի որդի, Ամարիայի որդի, Սափատիայի որդի, Մաղաղիելի որդի Պերեսի որդիներէն,
5 ու Բարուքի որդի Մաասիա, Կողոզէի որդի, Եհոյարիբի որդի, Զաքարիայի որդի, Սելանացիի որդի։
6 Պերեսի որդիներուն բոլոր թիւը՝ Երուսաղէմ բնակող զօրաւոր մարդիկը չորս հարիւր վաթսունութը հոգի էին։
7 Եւ Բենիամինի որդիներէն՝ Սեղլա, Մեսուղամի որդի, Յովադի որդի, Փեդայիայի որդի, Կողայիայի որդի, Մաասիայի որդի, Իթիէլի որդի, Եսայիայի որդի։
8 Եւ անոր ետևէն Գաբբայ, Սելլայ, ինն հարիւր քսանութը հոգի։
9 Եւ անոնց վերակացուն էր Զիքրիի որդի Յովէլ, ու քաղաքին երկրորդ պաշտօնեան՝ Յուդա, Սենուայի որդի։
10 Քահանաներէն՝ Յեդայիա, Յովարիբի որդի, Յաքին,
11 Սարայիա, Քաղկիայի որդի, Մեսուղամի որդի, Սադոկի որդի, Մերայովթի որդի, Ահիտուբի որդի, Աստուծոյ տանը վերակացուն,
12 ու անոնց եղբարքը, որ տան գործը կ'ընէին, ութ հարիւր քսանևերկու հոգի, ու Ադայիա, Երոհամի որդի, Պեղալիայի որդի, Ամսիի որդի, Զաքարիայի որդի, Փաշուրի որդի, Մելքիայի որդի,
13 ու անոր եղբարքը, հայրերուն տոհմերուն գլուխները, երկու հարիւր քառասունևերկու հոգի, ու Ամասսի, Ազարելի որդի, Ահզայի որդի, Մեսիղեմովթի որդի, Իմմերի որդի,
14 ու անոնց եղբարքը, զօրաւոր մարդիկ, հարիւր քսանութը հոգի, ու անոնց վերակացուն էր Գադիէլիմ որդի Զաբդիէլ։
15 Եւ ղևտացիներէն՝ Սեմեայիա, Ասուբիկամի որդի, Ազրիկամի որդի, Ասաբիայի որդի, Բունիի որդի,
16 ու Սաբբեթայ ու Յովզաբադ, որ Աստուծոյ տանը արտաքին գործերուն վրայ էին, ղևտացիներուն իշխաններէն,
17 ու Մատանիա, Միքայի որդի, Զաբդիի որդի, Ասափայ որդի, որ գոհութեան սկսողն էր աղօթքին մէջ, ու Բակբուկիա, որ երկրորդն էր իր եղբարքը, ու Աբդա, Սամուայի որդի, Գաղաղայի որդի, Երեթունի որդի։
18 Սուրբ քաղաքին մէջ ղևտացիները երկու հարիւր ութսունչորս հոգի էին։
19 Եւ դռնապանները՝ Աքուբ, Տաղմոն ու անոնց եղբարքը, որ դռներուն պահեստները կը պահպանէին, հարիւր եոթանասունևերկու հոգի էին։
20 Եւ մնացեալ Իսրայէլ, քահանաները, ղևտացիները, Յուդայի բոլոր քաղաքներուն մէջ էին, իւրաքանչիւրը իր ժառանգութեան մէջ։
21 Բայց նաթինայեցիները Ոփղայի մէջ կը բնակէին, ու Սիհա ու Գեսպա նաթինայեցիներուն վրայ էին։
22 Եւ Երուսաղէմ բնակող ղևտացիներուն վերակացուն էր Ոզիի որդի Յեզրահիա, Ասափայ որդի, Մատանիայի որդի, Միքայի որդի, Ասափայ որդիներէն՝ երգիչներուն որդիները, Աստուծոյ տանը գործին համար։
23 Վասն զի թագաւորին պատուիրանք կար անոնց համար, ու երգիչներուն համար ամէն օրուան գործին համեմատ կանոն կար։
24 Եւ Փեթահիա, Մեսեզաբէլի որդի, Զարհայի որդիներէն, Յուդայի որդի, ժողովուրդին ամէն գործին համար թագաւորին ձեռքին էր։
25 Եւ գիւղերուն, անոնց արտերուն համար, Յուդայի որդիներէն ոմանք Կարիաթարբայի ու անոր դիւղերուն մէջ բնակեցան, ու Դիբոնի ու անոր գիւղերուն մէջ, ու Եկաբսէելի ու անոր գիւղերուն մէջ,
26 ու Յեսուայի, Մոլադայի, Բեթփաղէթի,
27 Հասարսուալի, Բերսաբէի ու անոր գիւղերուն մէջ,
28 ու Սիկղագի, Մեքոնայի ու անոր գիւղերուն մէջ,
29 ու Ենրոգեղի, Սարայի, Յարմութի,
30 Զանոյի, Ադուղամի ու անոնց գիւղերուն մէջ, Լաքիսի ու անոր արտերուն մէջ, Ազեկայի ու անոր գիւղերուն մէջ։ Եւ բնակեցան Բերսաբէէն մինչև Հինոմի ձորը։
31 Եւ Բենիամինի որդիները Գեբայէն մինչև Միքմաս, Այիա, Բեթէլ ու անոր գիւղերուն մէջ բնակեցան,
32 Անաթովթ, Նոբ, Անանիա,
33 Հասոր, Ռամա, Գեթթայիմ,
34 Ադիդ, Սեբովիմ, Նեբալլատ,
35 Լոդ, Ովնոն, Գեհարասիմացիներուն հովիտը։
36 Եւ ղևտացիներուն Յուդայի մասերէն Բենիամինի մէջ բնակեցան։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Քահանաներուն ու ղևտացիներուն ցուցակը։ 27 Պարսպին նուիրագործութիւնը։ 44 Քահանաներուն ու ղևտացիներուն պաշտօնները։

1 Եւ քահանաներէն ու ղևտացիներէն որոնք Սաղաթիէլի որդի Զորաբաբէլի ու Յեսուայի հետ ելան՝ Սարայիա, Երեմիա, Եզրաս,
2 Ամարիա, Մալուք, Հատուս,
3 Սեքանիա, Հարիմ, Մերեմոթ,
4 Ադդուս,

27 Ենան, Ենան, Մալուք, Հաբիմ — բառնա։
28 Եւ ամեցած ժողովուրդը՝ քահանաները, ղեւտացիները, գունապանները, երգիչները, նախանշանները, ու երկիրները ժողովրդները Աստուծոյ օրինացը հետեւելու համար իրենց կիներն, որդիները, ազատները ու ապրիլները՝ այսինքն ամէն անոնք
29 որ կրնային հասկնալ, իրենց եղբայրներուն հետ միաբանեցան, ու անէծքով երդում բրին, որ Աստուծոյ Յառաջին Մովսէսի ձեռքովը տրուած Աստուծոյ օրէնքին մէջը քալեն, ու մեր Եհովայ Տէրոջը բոլոր պատուիրանները ու դատաստանները և կանոնները պահեն ու կատարեն։ Եւ
30 մեր աղջիկները երկրին ժողովրդներուն չտանք, և անոնց աղջիկները մեր որդոցը չառնենք։ Եւ
31 եթէ երկրին ժողովրդները շաբաթ օրը Յոգեր կամ ամէն տեսակ ուտելիքը՝ շաբաթ եղող կամ տրուելիք օրերը՝ անոնցմէ չառնենք. ու եօթնեւրդ տարին, ու Յամէն պարտքի պահանջումները
32 Յոզեր։ Եւ մեզի կանոն դրինք, որ մեր Աստուծոյն տանը Յառաջադիմութիւնը համար ամէն
33 տարի մեկ սիկղին երրորդ մասը տանք, Յառաջադիմութիւնն համար հացին համար, Ամանզնեցուր համար, շաբաթներուն համար, ամսագլխներուն համար, տօներու համար, տրբ բաներու համար, ու խորտակելին քաւութիւնը ըլլալու մեզի պատարագներուն համար, ու մեր Աստուծոյն տանը ամէն գործ-
34 քին համար։ (Եւ փայտի ընծային համար՝ քահանաներուն, ղեւտացիներուն ու ժողովուրդին վիճակ ձգեցինք, որ Ցմեր տունը Տէրը Աստուծոյն տանը վրայ վառելու համար, տարեկ տարի պարշաւած առներնիս՝ բաս ազգատոհմից մեր Աստուծոյն տանը բերնէք,
35 Ցինչպէս որ օրէնքին մէջ գրուած է։) Ու Յմեր երկրին առաջին պատղները, և ամէն ծառին ամէն առաջին պատղները տարեկ տարի Տէ-
36 րոջը տանք տանիմք։ Ու մեր որդիներուն ու մեր անասուններուն առջինները՝ ինչպէս որ Յօրէնքին մէջ գրուած է, ու մեր արջառներուն ու ոչխարներուն առջինները մեր Աստուծոյն տանը տանիմք՝ մեր Աստուծոյն տանը մէջ պաշտող քահանաներուն.
37 Ցու մեր խմորներուն երախայրիները, և մեր ընծաները՝ այսինքն ամէն ծառի պատղը, գինի ու ձէթ տանիմք քահանաներուն՝ մեր Աստուծոյն տանը անոնք մեր Յերկրին տասանորդը ղեւտացիներուն։ Եւ ղեւտացիները մեր բոլոր երկրագործութեան քաղաքներուն մէջ տասանորդները առնեն։
38 Ու Ահարոնի որդին քահանան՝ ղեւտացիուց Ցտասանորդին մէջը՝ ղեւտացւոց ժամանակին բլլայ, ու ղեւտացիք՝ տասանորդին տասանորդը մեր Աստուծոյն տանը՝ գանձատունը
39 Ցանոնակներն տանին. վասն զի Իսրայէլի որդիքը ու Ղեւի որդիքը՝ ցորենին ու գինիին ու ձէթին ընծան անոնակները պիտի տանեն, ուր որ սրբատեղին անօթներն ու պաշտօն կատարող քահանաները ու դռնապանները ու երգիչները կը կենան։ Եւ մեր Աստուծոյն տանը վրայով անոգ պիտի չըլլանք։

ԳԼ· ԺԱ.

1 Եւ ժողովրդին իշխանները երուսաղէմի մէջ բնակեցան. ու միւսացած ժողովրդը վիճակ ձգեցին, որ տասնէն մէկը բերեն երուսաղէմ՝ սուրբ քաղաքը բնակելու. ու միւս-
2 ները թաժինը ՚քաղաքներու մէջ թողուին։ Եւ ժողովրդը օրհնեց այն ամէն մարդիկը՝ որոնք Յոժար կամքը իրենց անձը ընծայեցին
3 երուսաղէմի մէջ բնակելու։ Ցու երուսաղէմի մէջ բնակող գաւառին իշխանները սոանք էին. (սակայն Յուդայի քաղաքներուն մէջ Իսրայէլը, քահանաները, ղեւտացիները, Ցնաթինացիները ու Ժողոմոնին ծառաներուն որդիքը՝ ամէն մարդ իրենց կալուածքին մէջ
4 իրենց քաղաքներուն մէջը բնակեցան։) Ու Ցերուսաղէմի մէջ Յուդայի որդիներէն ու Բենիամինի որդիներէն բնակեցան։

Յուդայի որդիներէն՝ Մաղպեխեի որդւոյն Յաթաիայի որդւոյն Ամարիայի որդւոյն Շափատիայի որդւոյն Մահաղէլի որդւոյն Փարեսի որդիներէն.
5 որ Ցփարեսի որդիներէն էր, Ու Սիլոնիի որդւոյն Յանայի որդւոյն Յոյարիբի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Շիղոնիի որդին Աիմայիս,
6 երուսաղէմի մէջ բնակող փարեսի որդիներուն ամէնը չորս հարիւր վեմսունեւուչ զօրաւոր մարդիկ էին։
7 Ու Բենիամինի որդիքը սոանք էին. Ետայիի որդւոյն Խոխեի որդւոյն Մասայիայի որդւոյն Կոզիզիայի որդւոյն Փազայիայի որդւոյն

Յովադի որդւոյն Մեսուզամիւն որդի Յալլու։
8 Եւ անկէ եօթը՝ Գերեմի, Սերեմի, Նաբդէ, ինը
9 հարիւր քսանեւութը հոգի։ Եւ անոնց վրայ իշխան՝ Զեքրիի որդին Յոէլ էր։ Եւ Յեհուդայի որդին Սենուայի որդին Հասենուա քաղաքին վրայ տեղակալ էր։
10 Եւ Քահանաներէն՝ Յովարիբի որդին Յեդայիա,
11 Յաքին, Ազարիա, Ամարիա, Ահիտոբ տուներ վերակացուն՝ Մերայոթի որդւոյն Զադոկի որդւոյն Մեսուզամի որդւոյն Փենհեսի
12 և անոնց որդին Մաղպիա, Եւ անոնց եղբայրներէն՝ որ Ադայա տուներ գործը կը բանէին, ութը հարիւր քսանուերկու էին։ Եւ Մեզքիայի որդւոյն Փաշուրի որդւոյն Զաքարիայի որդւոյն Պաղալիի որդւոյն Փաշագիայի որդւոյն
13 Յերոհամի որդին Ադայիա, Եւ անոնց եղբայրներէն՝ տունհայրապետներէն երկու հարիւր քառասունեւերկու էին։ Եւ Իմմերի որդւոյն Մեսիլեմոթի որդւոյն Ահզայի որդւոյն Ազարէլ էր։
14 Եւ նրան որդին Ամեսսայի, Եւ անոնց եղբայրներէն՝ հարիւր քսանուութը զօրաւոր կարիճներ էին։ Եւ անոնց վրայ իշխան՝ Ազեդայիի որդին Զաբդիէլ էր։
15 Եւ Ղեւտացիներէն՝ Բունէի որդւոյն Ասաբիայի որդւոյն եղբիկամի որդւոյն Ասաբիա
16 որդին Սեմայիա, Նաև Սաբեթա ու Յոզաբադ՝ որոնք Ղեւտացոց իշխաններէն էին, Աստուծոյ տունը արտաքին գործքին վրայ
17 էին։ Եւ Ասափի որդւոյն Զաբդիի որդւոյն Միքայէլի որդին Մաթանիա երգեցողութեան գլխաւորն էր, ու ազօթքներուն օրհնութիւնները նախ անիկա կը սկսէր երգել։ Եւ անոր եղբայրներէն Բակբակիա երկրորդն էր։ Եւ անկէ եօթը Իդիթունի որդւոյն Գալալի որդւոյն Սամմուայի որդին Աբդա էր։
18 Յովբր քաղաքին մէջ դռնապետ Ղեւտացիները երկու հարիւր ութսունեւչորս էին։
19 Եւ դռնապաններէն՝ Ակկուբ — Տելմոն, ու անոնց եղբայրներէն՝ դռնեքրուն պահապանները հարիւր երեսունեւուներկու էին։
20 Եւ Իսրայէլին, քահանաներուն — Ղեւտացիներուն ժառանգութիւնքը՝ Յուդայի բոլոր քաղաքներուն մէջ՝ ամէն մարդ իր ժառանգութիւնը
21 մէջ էր։ Բայց Նաթինացիները Ոփելի մէջ կը բնակէին։ Եւ Սիհա ու Գեսպա Նաթինացոց
22 տիճերուն վրայ էին։ Եւ Երուսաղէմի մէջ Ղեւտացոց վերակացուն՝ Միքայի որդւոյն Մաթանիայի որդւոյն Ասաբիայի որդւոյն Բանիի որդին Ոզի էր, Աստուծոյ տան գործքին համար երգեցողներէն, որոնք Աստուծոյ տունը գործքին
23 վրայ էին։ Վասն զի հանուց հրաման թագաւորը հրամայեց տուէր էր, որ երգեցողներուն
24 բան օրէ օր տոմարի տրուի։ Եւ Յուդայեան

Զարայեան որդի Բեթսաբէլի որդի Փեդայիա Յուդայի ժողովուրդին ամէն գործքին մէջ թագաւորին գործակալն էր։
25 Եւ Յուդայի որդիներէն գեղերու ու արտերու մէջ բնակելոցն, այսինքն Կարբոմարտայիի ու անոր գեղերուն մէջ, Դիբոնին ու անոր գեղերուն մէջ, Կաբսեելին ու անոր
26 գեղերուն մէջ, Եւ Յեսուայիի, ու Մօլադա
27 յին, ու Բեթփաղեթին, Եւ Հասար-սուագին ու Բերսաբէէին ու անոր գեղերուն մէջ,
28 Եւ Սիկելագին, ու Մեքոնայիի և անոր գեղերուն մէջ, Եւ Էնհաէմմոնին, Սարայիի, Յարիմոթին,
30 Զանոահին, Ադոդամին ու անոնց գեղերուն մէջ, Լաքիսին ու անոր արտերուն մէջ, Ազեկային ու անոր գեղերուն մէջ, ու Բերսաբէէին մինչև Հինոմի ձորը բնակեցան։
31 Եւ Բենիամինի որդիքը՝ Գաբայէն մինչև Մաքմաս, Հայա, ու Բեթիլ ու անոր գեղերուն մէջ,
32 Անաթովթ, Նոբ, Անանիա,
33 Հասոր, Ռամա, Գեթթայիմ,
34 Հադիդ, Սեբոյիմ, Նեբալլատ,
35 Լոդ, Ովնոյ — Գեղտարասիմ։
36 Եւ Ղեւտացիներէն Յուդայի ու Բենիամինի մէջ բաժնուած էին։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Զարտարուղեան ազգաբանութիւնը։ 2 Ա Ղեւտացիները։ 10 Քահանայապետական գործարանի յաջորդաբար իշխանք։ 22 Դռնեպահ էր երեք Ղեւտացիներ։ 27 Պարտականութիւնները Ղեւտացիներուն։ 35 Տեառնքին մէջ քահանաներուն ու Ղեւտացիներուն հասար որոշուած պաշտամունքը։

1 Եւ Յուդայեցիները Զարտարուղեան ազգաբանութիւնները ու Ղեւտացիները Բաբելոն գերեալ քահանաներն ու Ղեւտացիները տուածք են։ Սարայիա, Երեմիա, Եզդրա,
2 յա, Ամարիա, Մարուք, Բեսաղէլ, (3) Միքայէլ,
4 Բենիա, Հոսէա՝ Մեքսաբէի, Ադդոյ,
5 Կաւսամմաի, Ալիա, Մխումին, Մոսոզեխա,
6 Բեզդա, Սեմայիա, Յովարիբ, Յեդայիա,
7 Սալլու, Ամոկ, Բեզգիա, Յեդայիա։ Տեառնքին օրերը տուածք էին քահանաներուն իշխաններէն հրեից եղբայրներուն։
8 Եւ Ղեւտացիք՝ Յեսուա, Բանուի, Կադմիէլ, Սարայիա, Յուդա — Մաթանիա, Ասափա էր եղբայրներուն հետ օրհնութիւնոց վրայ։
9 Եւ անոնց եղբայրներէն՝ բակբակիա և Ոզնեմ անոնց դիմացը հրէից կարգին մէջ կը կայնէին։
10 Եւ Յեսու Ծնաւ Յովակիմ, և Յովակիմ Ծնաւ Եղիասիբը, ու Եղիասիբ Ծնաւ Յովիա
11 դան, Եւ Յովիադա Ծնաւ Յովնաթանը, ու Յովնաթան Ծնաւ Յադդուան։
12 Եւ Յովակիմին օրերը տունհայրապետ քահանաներէն տուածք էին։ Սարայիային՝ Սարայիա,

13 երեմիային՝ Անանիա, եղբաւրն՝ Մեսուլամ,
14 Ազրիկամին՝ Ցօհանան, Մաղպիշն՝ Բալտա-
15 ին, Պաղատիային՝ Շեմեփ, Հարիմին՝ եղ-
16 նա, Մարիմոթին՝ Փեդայէլ, Ադդուին՝ Զա-
17 քարիա, Կանաթծանին՝ Մեսուլամ, Արիային՝
Զեքրի, Մինիամինին՝ Մոատ Յային՝ Փագաի,
18 Բեղդալին՝ Սամուա, Յեհոնաթային՝ Բալտա-
19 ին, Ցաան, Բոլաթիրին՝ Մահմանայ, Յեզդալիային՝
20 Ոգի, Սալլուին՝ Կալլայ, Ամոկին՝ Երեբ,
21 Փեդայիային՝ Ասաբիա, Յեզդալիային՝ Նահա-
նայէլ։

22 Եղիասիրին, Յոխազային, Ցօհանանին
ու Յազդանային օրերը Ղեւտացիք՝ պատճէն
Ահն առնուազանները գրուեցան։ Նաև քա-
հանաներէն՝ մինչև Գաբրիէլ Ցաղա-
23 սարիներն։ Ղեւիի որդւոց առնուազանները
մինչև Եղիասիրեան Ցօհանանին օրերը ժամա-
24 նակագրութեան գրքին մէջ գրուեցան։ Ու
Ղեւտացւոց իշխաններէն Ասաբիա, Սարաբիա,
ու կադմիէլի որդին Յեսու էին. և անոնց
եղբայրներէն անոնց առջեւը կ՚ելլէին դէպ ի դէմ,
որ Աստուծոյ մարդուն Դաւիթին
հրամայածին պէս օրհնութիւն ու գոհութիւն
25 մատուցանեն։ Մաթանիա, Բակբակիա, Ար-
գիա, Մեսուլամ, Տելմոն — Ակկուբ գրան
չուանդարանութեան մէջ պահապանութիւն ընող
26 գոնապաններ էին։ Յոխեդեկեան Յեսուին
որդւոյն Յոյակիմին օրերը ու Նէեմիա Հա-
ռաւարիչին ու եղրայր քահանային — Եզդի-
րին օրերը՝ ատենագիր էին։
27 Ու երուսաղէմի պարսպին Նաւակատեաց
առնելը՝ Ղեւտացիները փնտռեցին իրենց բոլոր
տեղերէն, որ զանոնք երուսաղէմ բերին, ու
նաւակատիքը ուրախութեամբ, Գոհա-
թիւնով, Ցնծագանով,
28 տաւիղներով ու քնարներով կատարեն։ Ու
երգեցողներուն որդիքը երուսաղէմին չրջա-
կայ տեղերէն, ու Նետոփատացւոց գեղերէն,
29 Բեթգալգալէ տունէն ու Գաբայի ու
Ազմաւթի գաշտերէն ժողովեցան. վասն զի
երգեցողները երուսաղէմին բոլորտիքը իրենց
30 գեղեր չիներ էին։ Ու քահանաներն ու Ղե-
ւտացիները սրբացան, ու ժողովուրդը ու
դռներն ու պարիսպը սրբեցին։
31 Ես Յուդայի իշխանները պարսպին վրայ
հանեցի, ու գոհութիւն երգող երկու մեծ
դաս կարգեցի. Անոնք պարսպին վրայ աջ կող-
32 մէ դէպ ի Աղբիւր դուռը կ՚երթային։ Ու անոր
ետեւէն Ոմէիա ու Յուդայի իշխաններուն
33 կէսը գացին. Նաև Ազարիա, Եզրաս, Մե-
34 սուլամ, Յուդա, Բենիամին, Սէմայիա ու
35 Երեմիա. Ու քահանայից որդիներէն՝

Նպր · գ · 11 ·
Ե — Պն · իգ · իե · ե իգ ·
Գէ · ը · 9 ·
Ընդ · է · ե · 11 ·
ր Օր · ի · ե · Պ—

է · Պ՚ր՚—իգրը ·
Ե — Պն · իե · ե · ը Պն · ե · 13 · է · ե · Գ—ի Բեթգալգալ գրչին
Տ՚ե—հմր · 38 ·

Գէ · ը · 13 · գ · 13 ·
Ե քնա · ժ · 3 · 5 ·
Ի — Պն · իգ · 2 ·
Գէ · գ · 14 · գ · 13 ·
Գէ · գ · 13 ·
Գէ · գ · 40 · ը · 1 ·

Ա · 10 ·
Տ՚ե—հմր · 31 ·
Գէ · գ · 11 ·
Գէ · գ · 8 ·
Գ Քնաթ · ժ · 13 ·
Գ՚՚ · ը · 16 ·

Գէ · գ · 6 ·
· Գէ · գ · 3 ·
Գէ · գ · 1 ·
Գէ · գ · 38 ·
Ի Երեմ · ը · 4 ·
— ր Պն · է— · 11 · 13 ·

Գէ · ժգ · 4 · 18 · 13 ·
— Պն · իե · ե իգ ·
Ի — Պն · իե · 1 · ե ·
ր Պն · իթ · 10 ·

բէն՝ Ասափի որդւոյն Զաքարի որդւոյն Մի-
քայէլի որդւոյն Մաթանիայի որդւոյն Սե-
մայիայի որդւոյն Յովնանի որդւոյն Զաքա-
36 րիայի որդւոյն Յուդայի որդւոյն Մի-
քիայէլ, Միլալայ, Գիլալայ, Մայ, Նաթա-
նայէլ, Յուդա — Ասաբի Աստուծոյ մար-
դուն Դաւիթին տրգոյ նուագարանները
ի՚նչպէս. ու անոնց առջեւէն Եզրաս գրիչը.
37 Աղբիւր դուռը նէ, ու Դաւիթի քաղաքին ասպարէզներէն պարսպին ասպարէզը նայեցան, Դաւիթի տանը վրայէն
դէպ ի արեւելք մինչև Ջուրի դուռը.
38 Ես գոհութիւն երգողներուն միւս դասը դիմացէն կ՚երթայինք, ու ես՝ ժողովրդին
կէսին հետ պարսպին վրայ՝ Փուռերուն այ-
39 սրակէն մինչև Լայն պարիսպը, Ու Եփրա-
իմի դռանը վրայէն, և Հին դռանը վրայ,
ու Ձկանց դռանը, և Անանեելի աշտարա-
կին ու Մէային աշտարակին վրայ, մինչև
Ոչխարաց դուռը անոնց կանգ կ՚ընէին։ ու
40 Կանգ առինք դուռը կայնեցանք. Ես գոհութիւն
երգողներուն երկու դասը Աստուծոյ տանը
մէջ կայնեցան. Նաև ես ու տեսչականներուն
41 կէսը՝ որոնք իմ հետս էին. Նաև քա-
հանաներէն եղիակիմ, Մասեիա, Միննա-
մին, Միքիա, Եղիոէնային, Զաքարիա —
42 Անանիա՝ փողերով. Ես Մասեիա, Սեմէյիա,
Եղիազար, Ոզի, Ցօհանան, Մելգիա, Եղամ
ու Եզեր. Աստուածը երգեցողները իրենց վե-
րակացութեան ներքեւ հայտնեցին հետ Յայնեղեին վեր-
43 ցուցին. Ես ան օրը մեծ զոհեր մատուցին և
ուրախացին Աստուած մեծ ուրախութիւնով ուրախացուց զանոնք. ու
կիներն ու տղաքներն ալ ուրախացին ը-
րկրին, ու Երուսաղէմին ուրախութիւնը մինչև
հեռու տեղացաւ։
44 Ես այն օրը անոնք ատենապետներուն վրայ՝ գանձ-
րանին համար, ընծաներուն համար, երախայրիք
պատուհներուն համար ու տասանորդներուն
համար մարդիկ որոշուեցան, որ քաղաքնե-
րուն ագարակներէն՝ քահանայից ու Ղեւտա-
ցւոց օրինաւոր բաժիններէն հաւաքեն. քան-
զի Յուդան կայնող քահանայից ու Ղեւտա-
45 ցւոց վրայ ուրախացաւ. Ինչու որ անոնք Ի-
րենց Աստուծոյն հրամանը, ու սրբութեան
հրամանը կը պահէին, Նաև ալ երգեցողները
և դռնապաններն՝ Դաւիթին ու Աստուծոյ
46 Սողոմոնին պատուիրածին համեմատաւ. վասն
զի առաջ Դաւիթին ու Ասափին օրերը՝ եր-
գեցողներու գլխաւորներ կար, և գԱստուած
47 օրհնելու ու գոհանալու երգեր. Ու բոլոր Իս-
րայէլ Զօրաբաբելին օրերը ու Նէեմիայի

օրերը երդեցողներուն ու գործաւորներուն աբէ օր առաջի կու տային · ⁴ու ասոր բանները ղեւտացւոց կու տային, ⁵ղեւտացիք ալ Ահարոնի որդւոյը կու տային ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Օրհնեցէք Տիրոջ որովհետեւ բարի է, որովհետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտենական է։ 2 Ասիկա Իսրայէլ կրնայ ըսել, որովհետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտենական է։ 3 Ասիկա Ահարոնի տունը կրնայ ըսել, որովհետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտենական է։ 4 Ասիկա Տիրոջմէ վախցողները կրնան ըսել, որովհետեւ անոր ողորմութիւնը յաւիտենական է։

1 Ան օրը Մաղաքիան իր աղբիւրէն կարգացուցաւ ու ժողովուրդը լսեց, ու հոն գրուած գտնուեցաւ, որ Ամմոնացիք ու Մոաբացիք Աստուծոյ ժողովին մէջը յաւիտեան չմտնեն. 2 որովհետեւ անոնք հացով ու ջրով չդիմաւորեցին, հապա Բաղաամը անոնց դէմ վարձքով բռնեցին, որ անէծք տրայ անոնց վրայ. բայց մեր Աստուածը անէծքը օրհնութիւն դարձուց։ 3 Եւ երբոր օրինագիտութիւնը լսեցին, խառնուած ամբոխը Իսրայէլին զատեցին։

4 Բայց ասկէ առաջ տէր Աստուծոյ տան անիծակիներուն վերակացուն Եղիասիբ քահանան 5 հոն մօտիկ մէկ մեծ սենեակ մը շիներ էր ան տեղը՝ ուր որ առաջ հացի ընծաները, կնդրուկը ու անօթները, ու ղեւտացիներուն, երգեցողներուն ու դռնապաններուն հանուր որոշուած ցորենին, գինիին ու եղիւն առաջնորդները, ու քահանաներուն բաժնած ընծաները կը դնէին։ 6 Եւ ես ամէն բանէ առաջ հոն չէի. Բաբելոնի Արտաշէս թագաւորին երեսունհինգերորդ տարին թագաւորին դարձայ։ Ես Աստուածակէ մը 7 ետքը թագաւորէն հրաման առի, ու երբոր ուզեմ գալով՝ եկխաբրին չարութիւնը խնայցայ, որ Աստուծոյ տան գործերուն մէջ 8 Տոբիային հանար անիծակ մը շիներ էր։ Ես շատ դժուարացայ, ու Տոբիային բոլոր կահ-կարասիները սենեակէն դուրս նետեցի. 9 յետոյ հրամայեցի որ սենեակները մաքրեցին, և Աստուծոյ տանը անօթները ու հացի ընծան և կնդրուկը նորէն հոն տարին։ 10 Ու նաև իմացայ որ ղեւտացւոց բաժինները տրուած չէին, վասն զի տաճառաւ արտաքին գործը ընող ղեւտացիները ու երգեցողները ամէնքն ալ իրենց արտերուն 11 ները փախեր էին։ Անոր համար ատելութիւն բուն հետ վիճեցայ ու ըսի, Աստուծոյ տունը ինչո՞ւ պատճառաւ մոռցուած է։ ու զանոնք ժողովեցի, ու զանոնք իրենց պաշտօնին 12 ամենքուն ձեռքը հաստատեցի։ Եւ բոլոր Յուդան ցորենին, գինիին ու եղիւն առաջնորդները գանձերը բերին Նեհեմիայի 13 ները գանձապետներուն տուին։ Եւ գանձաբանութիւնը վրայ՝ Շելեմիա քահանան ու Սադոկ գրիչը ու ղեւտացիներէն փազատիան գանձապետ կարգեցի. ու անոնց օգնեց Մատթանիայի որդւոյն Զաքքուրին որդին Ուսան էր. վասն զի անոնք հաւատարիմ կը սեպուէին, ու անոնց գործը իրենց եղբայրներուն 14 բաժն բաժնել էր։ Իմ Աստուած իմ, ասոր համար զիս յիշէ, ու իմ Աստուածոյս տանը ու անոր ծառայութիւններուն մէջ իմ բրած բարի գործերը մի ջնջեր։

15 Ան օրերը Հրէաստանի մէջ տեսայ որ շաբաթի ոտք խաղող կը կոխեն, ու չուվալ օրաներ կը բերեն, ու էշերու վրայ բեռ կը բեռցնեն. նաև գինի, խաղող, թուզ ու ամէն տեսակ բեռ Երուսաղէմ կը բերեն շաբաթի օրը. ու ես ատիկայ ծանրացուցի։ 16 Նաև անկէ Տիւրացիք ձուկ ու ամէն տեսակ ապրանք կը տանէին, ու շաբաթի օրը Յուդայի որդիներուն ու Երուսաղէմի բնակիչներուն կը ծախէին։ 17 Ես ազնուականներուն հետ վիճեցայ, ու անոնց ըսի, Ա՛ի չար բան է որ դուք կ՚ընէք, ու շաբաթի օրը կը պղծէք։ 18 Ահա ձեր հայրերն ալ այսպէս ըրին, ու մեր Աստուածը մեր վրայ ու այս քաղաքին վրայ ամ բոլոր չարիքները բերաւ. և դուք շաբաթը պղծելով՝ Իսրայէլին վրայ բարկութիւն կ՚աւելցնէք։ 19 Ուստի շաբաթին առաջ Երուսաղէմին դռնները սկսան թաւալ տալ, ու ըսի որ չբացուին մինչեւ որ շաբաթը անցած չըլլայ։ Ու դռներէն իմ մանչերէս կայնեցուցի, որ շաբաթ օրը ներսը բեռ չբերուի։ 20 Ուստի ես ծախականները ու ամէն տեսակ ապրանք ծախողները մէկ կամ երկու անգամ Երուսաղէմի դուրսը անցուցին։ 21 Ես զանոնք յանդիմանեցի՝ ըսելով, Դուք ինչո՞ւ հանուր պարսպին դիմացը գիշերը կ՚անցընէք. թէ որ մէկ մըն ալ այդպէս ընէք, ձեռք կը բանեմ կ՚ըսեմ։ Անկէ ետքը ի վեր մէկ մըն ալ շաբաթի տէզ չեկան։ 22 Ու ղեւտացիներուն ըսի որ ինքզինքնին սրբեն, ու շաբաթի օրը սրբութիւն հանուր՝ երթան դռնները պահպանութիւն բնեն։ Իմ Աստուած իմ, ասոր համար

ա Քհա. ժբ. 21. 24. | ա Եզր. ժբ. 6. ահարոնեանները կոչ. գործաւորները. | ը Գէդ. ժբ. 44.
բ Քհա. ժբ. 28. | բ Գէդ. ժբ. 44. | գ Քհա. ժբ. 21. 24.
— | գ Ը Օր. իգ. 3. 4. | դ Գէդ. կ. 14.
դ Քհա. իբ. 2. Ճհա. իգ. 3. 10. | ե Հմր. ե. 2.
ե Ը Օր. լա. 11. 12. | զ Քհա. իբ. 2. Ճհա. իգ. 3. 10. | զ Ը Ա՛ն. իՀ. 5. 15. 18. 19.
զ Քհա. իգ. 3. | է Ը Օր. իգ. 3. | է Մաղ. գ. 8.
Գէդ. ը. 3. 8. իՀ. | 10. ը Օր. իգ. 3. | ը Քհա. կբ. 3.
3. Եսթ. ե. 17. 18. | թ Գէդ. ժբ. 44. իՀ. 3. ժ. 28.

ա Հմր. 17. 21. Ես. ամակ. իբ. 4. | ա Գէդ. ժբ. 44. | ը Գէդ. ժբ. 44.
բ Գէդ. ժ. 39. | գ Քհա. ժբ. 21. 24. | դ Գէդ. ժբ. 44.
դ Գէդ. ժ. 28. 29. ժբ. 44. | ե Ելեմ. ժե. 21. 22. Գէդ. ժ. 21. | զ Ելեմ. ժե. 21. 22. ժբ. 44. ը Ը Ա՛ն. իՀ. 5. 15. 18. 19. | է Ելեմ. ժե. 21. 22. | թ Գէդ. ժբ. 44.
ը Հմր. 17. 21. Ես. ամակ. իբ. 4. | ժ Հմր. 22. 21. Գէդ. ե. 19. | ժ Ելեմ. ժե. 21. 22. | ժա Ելեմ. ժե. 21. 22. | ժբ Ելեմ. ժե. 21. 22. | ժգ Գէդ. ժբ. 44. | ժդ Հմր. 14. 21.
ժ Ելեմ. ժե. 21. 22. | ժա Ելեմ. ժե. 21. 22. | ժբ Ելեմ. ժե. 21. 22. | ժգ Գէդ. ժբ. 39. | ժդ Հմր. 14. 21.

ալ գիա յիշէ , ու գու մեծ ոգորութիւնդ
հաճելիաւ ինծի ազգիդ ։
23 Եւ ան օրերը Հրէաները տեսայ , ըսր Ազգ-
ատցի , Ամմնատցի -- Մոմարտցի կնիկներ
24 առեր էին . ու անոնց տղաքը Հրէարէն խո-
սիլը ազէկ չգիտնալով՝ կէս մը Ազոմատցւոց
լեզուն կը խօսէին . նմանապէս ուրիշ ազգե-
25 րուն լեզուներըը ։ Ա պատճառաւ ըանոնց հետ
վէճ ըրի ու զանոնք նզովեցի , և անոնցմէ
մէկ քանին ծեծեցի ու մազերնին փետռեցի ,
և Աստուծով ածանէը զանոնք երդնցուցի ,
ըսելով , Ձեր աղջիկները անոնց ազգը չառաք ,
ու անոնց աղջիկներէն ձեր ազգը կամ ձեզի
26 ալ չառնէք ։ Ըանոնց պատճառաւը չէ՞ր , որ
Իսրայէլի Սողոմոն թագաւորը մեզանից ու
Թէպէտև ըչատ ազգերու մէջ անոր պէս թա-
գաւոր չկար , ու իր Աստուծոյն սիրելի էր ,
ու Աստուած զանիկա բոլոր Իսրայէլի վրայ
թագաւոր դրաւ , ըանոր օտարազգի կիներ
27 ներըը անոր ալ մեզանչել տուին ։ Եւ հիմա ձեզ
թոզներնէք , որ ասոր բոլոր մեծ չարութիւնը ը-
նէք , ու ըօտարազգի կիներ առնելով մեր
28 Աստուծոյն դէմ մեզք գործէք ։ Եւ մեծ
քահանայն Եղիասիբին որդւոյն Յովիադայի
որդի Ելիսէն Բեթանացի Սանբատացւոյն փե-
ան էր . անոր հետևը գտնիկա քովէս փոքն-
29 ան ։ Ով Աստուած իմ , զանոնք յիշէ՝ քա-
հանայութիւնը և քահանայից ու Ղեւտացւոց
30 ուխտը պղծելուան համար ։ Ըայսէս զանոնք
բոլոր օտարազգիներէն մաքրեցի , ու քահա-
նաներուն ու Ղեւտացիներուն դասերը հաս-
տատեցի , ամեն մէկը իր պաշտօնին վը-
31 րայ ։ Եւ փայտի ընծային համար՝ ու երա-
խայքի պատուիներուն համար հոգ տարի ։ Ով
Աստուած իմ , գիա ի բարին յիշէ ։

ԳԻՐՔ ԵՍԹԵՐԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Աստերա թագաւորական կոչունքներ կ'ընէ . 10 Վաշթի
թագուհին կանչել կուտայ . բայց անիկա չ'երթար . 13 Ե-
ստերա Մեմուքանին ատած խորհուրդին համաձայն կը հրա-
մայէ որ երիտներըը իրենց ներկներուն վրայ իշխող ըլլան ։

1 Ո. ևզաւ որ Ըասուերոսին օրերը՝ (այսինքն
ան Ասուերոսին՝ որ Հնդկաստանէն մինչև
Եթովպիա Հարիւր քսանուեօթը գաւառի
2 վրայ թագաւորութիւն կ'ընէր ,) Ան օրերը ,
երբոր Ասուերոս թագաւորը Շուշան մայրա-
քաղաքին մէջ Իր թագաւորութեանը աթո-
3 ռին վրայ կը նստէր , իր թագաւորութեանը
երրորդ տարին՝ իր բոլոր իշխաններուն ու ծա-
ռաներուն հոգունք ըրաւ . Ե Պարսից ու Մա-
դացի Ազնիւները , նախարարները ու գաւառաց
4 իշխանները անոր առջևն էին ։ Անոնց չատ
օրերը՝ այսինքն հարիւր ութսուն օր՝ իր թա-
գաւորութեանը փառաւոր հարստութիւնը ու
իր մեծութեանը պատուական շքեղութիւնը
ցուցուց ։
5 Ո. երբոր ան օրերը լմնցան , թագաւորը
Շուշան մայրաքաղաքին մէջ գտնուող բոլոր
ժողովուրդին՝ մեծէն մինչև պզտիկին՝ թա-
գաւորական պարտէզին պարսկական գաւիթին
6 մէջ ևօթը օր կոչունք ըրաւ ։ Ճերմակ բևհե-
կէ , կերպասէ ու կապուտակ էշուիներէ՝ թա-
րակ քիմանէ և ծիրանեդոյնէ չուանելով ու
արծաթէ օղակներով՝ մարմարիոնի սիւներէ
վրայ կախուած էին , և պորփիւրէ , ճերմակ
մարմարիոնէ , ազարտասրէ ու սև մարմարիոնէ
յատակի վրայ Ոսկիէ ու արծաթէ Նստարան-
7 ներ էին ։ Եւ խմելիքները ոսկիէ անոն-
ներով ու տեսակ տեսակ ամանիներով կուտա-
յին ։ ու թագաւորական գինին առատ էր ,
8 Ինչպէս որ թագաւորին կը վայլէր ։ Ու-
խմելիքը կանոնաւոր էր ։ Բանազատող չկար ։
Վասն զի թագաւորը այսպէս հրամայեր էր իր
առանը բոլոր վերակացուներուն , որ ամէն մէ-
9 կուն ուզածին պէս ընեն ։ Եւ Վաշթի թա-
գուհին ալ Ասուերոս թագաւորին պալատին
մէջ կիներուն կոչունք ըրաւ ։
10 Երրորդ օրը՝ երբոր Ըթագաւորին սիր-
տը գինիէն գուարճացեր էր , Իր առջևը Ծա-
ռայութիւն ընող եօթը ներքինիներուն՝ Մե-
հուման , Բիզթա , Խարբոնա , Բիգ-
թա , Աբագթա , Զեթարին ու Քարքա-
11 սին բաւ , Որ Վաշթի թագուհին իր արքա-
յական թագով թագաւորին առջևը բերեն ,
որ ժողովուրդներըը ու իշխաններըը անոր գե-

---

1 = Եսթ . Բ . 2 ։
2 = Եզր . Ա . 1 ։ Ես . Ի . 11 ։ Ասող . Ա . 1 ։
3 = Եսթ . Ա . 2 ։ Գործ . Ժ . 33 ։ Եսթ . Ա . 9 ։
4 = Եսթ . Ա . 3 ։
5 = Ես . Ի . 11 ։ Ամոս . Գ . 12 ։
6 = Եսթ . Ը . 15 ։ Ես . Ի . 11 ։ Ամոս . Գ . 12 ։
7 = Եսթ . Ա . 4 ։
8 = Եսթ . Ա . 7 ։
9 = Եսթ . Ա . 3 ։
10 = Եսթ . Ա . 12 ։ Եսթ . Ը . 9 ։ Եսթ . Ը . 15 ։ Եսթ . Ը . 15 ։ Եսթ . Ը . 15 ։ Եսթ . Ը . 15 ։ Եսթ . Ը . 15 ։
11 = Եսթ . Ա . 12 ։ Եսթ . Ա . 12 ։ Եսթ . Ա . 12 ։

զնչկութիւնը տեսանէն . վասն զի անիկա տես-
12 քով գնզնչիկ էր : Բայց վաշխի թագաւորին
ներքինիներուն ձեռքովը եղած թագաւորին
հրամանին համեմատ երթալ չուզեց , ու թա-
գաւորը խիստ սրդռնեցաւ ու իր բարկու-
թիւնը բորբոքեցաւ :
13 Ա Նեսանէր թագաւորը ՝ժամանակները գիտ-
ցող ՝իմաստուններուն ըսաւ , (վասն զի թա-
գաւորը ամէն օրէնք ու իրաւունք գիտցող-
14 ներուն այսպէս խոհեղ կը հարցնէր . Եւ
Գաթսիզ ու Մարսաց Տօքը իշխանները կար-
ծեցան , Մեմուքան , Բզդանթա , Թարսիս , Մե-
րէս , Մարսենաս — Մեմուքան՝ որ անոր մեծ
էին , ու ՝Թագաւորին երեսը կը տեսնէին ,
Թագաւորութեան առաջին ՚իսորհրդականն-
15 ներն էին .) Օրէնքին համեմատ ի՞նչ պէտք
է ընել վաշխի թագուհիին . որովհետև Ա-
սուերոս թագաւորին՝ ներքինիներուն ձեռ-
քովը խրճան հրամանը չկատարեց :
16 Ա Նսանեն Մեմուքան՝ թագաւորին ու իշ-
խաններուն առջևը ըսաւ , վաշխի թագու-
հին ոչ միայն թագաւորին գէմ , հապա բոլոր
իշխաններուն գէմ , ու Ասուերոս թագաւորին
բոլոր գաւառներուն մէջ եղող բոլոր ժող-
17 ովուրդներուն գէմ չանցացեք ըրաւ . վասն զի
թագուհիին ըրածը բոլոր կանայց մէջը տա-
րածուելով , անանք ՝իրենց էրիկները պիտի
անարգեն , երբոր թէ Ասուերոս թագաւորը
հրամայեց որ վաշխի թագուհին իր առջևը
18 բերեն , բայց անիկա չկար : Եւ սա օրուան
օրն՝ թագուհիին ըրածը լսող Գաթսիզ ու Մա-
րսաց ամիկիններէն թագաւորին բոլոր իշխան-
ներուն այսչափ պիտի խոսին . ու խիստ շատ
անարգանք ու հակառակութիւն պիտի ըլ-
19 լայ : Ա՛ր թէ որ թագաւորին հաճոյ կ՚երեւ-
նայ , իր կողմանէ հրովարտակ տարածուի ,
և Գաթսիզ ու Մարսաց օրէնքներուն մէջ գր-
ուի՝ ՝որպէս զի ետ չդառնայ , որ վաշխին
Ազնէն՝ Ասուերոս թագաւորին առջևը չգայ .
ու թագաւորը անոր տիրուհութիւնը անկէ ազկ
20 եղող մէկ ուրիշ հնական մը տայ . Ու երբոր
թագաւորին բրած հրամանը լսուի իր բոլոր
թագաւորութեանը մէջ՝ որ ՚ըսոյնակ է ,
բոլոր կիներն երբ՝ մեծէն մինչև պզտիկը՝ ՚իրենց
էրիկները պիտի պատուեն :
21 Եւ սա խօսքը թագաւորին ու իշխաննե-
րուն հաճոյ երեցաւ , ու թագաւորը Մեմու-
22 քանին բրածին պէս ըրաւ . Եւ թագաւորին
բոլոր գաւառներուն՝ ամէն մէկ գաւառին
իր գրովը , ու ամէն մէկ ժողովուրդին իր
լեզուովը նամակներ խրկեց , որ ամէն մարդ
իր տանը մէջ տէր ըլլայ , ու իր ժողովուր-
դին լեզուովը խոսի :

ԳԼ . Բ

1 Ասոր բաներէն ետքը՝ երբոր Ասուերոս թա-
գաւորին բարկութիւնը իջաւ , վաշխին ու
անոր ըրածը ու ՚անոր գէմ եզած վճիռը յի-
2 շեց : Եւ թագաւորին ծառայութիւն ընդու-
նող սպասաւորները ըսին , Թագաւորին համար
3 գեղեցիկ կոյս աղջիկներ փնտուեն . Ու թա-
գաւորը իր թագաւորութեանը բոլոր գաւառ-
ներուն մէջ վերակացուներ գնէ , որ ամէն
գեղեցիկ կոյս աղջիկը ընդունի , — Շուշան
մայրաքաղաքը կանայց տուներ՝ թագաւորին
ներքինիին՝ կանայց պահապան եղող Հեգէին
ձեռքին տակը ժողվեն , ու անոնց մազերու-
թիւները հասնար պէտք եղած բաները տրուին .
4 Եւ թագաւորին աչքին հաճոյ երեցած աղ-
ջիկը վաշխիին տեղը թագուհի ըլլայ : Ու
սա խօսքը թագաւորին առջևը հաճելի եղաւ ,
ու այնպէս ըրաւ :
5 Շուշան մայրաքաղաքին մէջ Հրէայ մարդ-
մը կար , որուն անունը Մարդքէ էր , ու Բե-
նիամինեան Կիսի որդւոյն Եհեմիի որդւոյն Յա-
6 յիրին որդին էր : ՚Անիկա Երուսաղէմէն գե-
րի տարուած էր այն գերիներուն հետ՝ որոնք
Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին գե-
րի տարած Յուդայի ՚Յեքոնիա թագաւորին
7 հետ տարուեցան : Եւ անիկա ՚իր հօրեղբօ-
րը աղջիկը Ադասան՝ այսինքն Եսթերը ՚կը
սնուցանէր . վասն զի անիկա հայր ու մայր
չունէր . ու սա աղջիկը գեղեցիկ գէմք ու վա-
յելուչ կերպարանք մը ունէր . և անոր հօրը
ու մօրը մեռնելէն ետքը՝ Մարդքէ զանիկա
իրեն աղջիկ առեր էր իրեն :
8 Ու երբոր թագաւորին հրամանը ու հրո-
վարտակը լսուեցաւ , և Շուշան մայրաքաղա-
քին մէջ Հեգէին ձեռքին տակը շատ աղջիկ-
ներ ժողվուեցան , Եսթերն ալ թագաւորին
պալատը՝ կանայց պահապան եղող Հեգէին
9 պահպանութեանը յանձնուեցաւ . Եւ աղջիկը
անոր հաճելի եղաւ ու անոր առջևը շնորհք
գտաւ , և շուտով ՚անոր մազերուն հա-
մար պէտք եղած բաները ու անոր ուտելիքը ,

---

1 Ընդօրինակ հայս ապիկնեբուն մէջին Թագաւորի մը պիտի բնա-
բուեր : 2 Մարբիքի Եսթերին տուած հարցը : 3 Եսթեր
միս ապիկնեբուն առնի ընծրնի կը գան հինգերն առջևը :
11 Մարդքէս , ու Թագաւորին մեծնալու կանոնը : 12 Ես-
թեր բորբ ապիկնեբուն առնի հանդ Թագաւորին
տեղ Թագաւորին գնի բրաւ : 21 Մարբիքի Թագաւորին գեմ բրա-
ծին գաւառներուն յայտնելովը տեղ տեղ ամանաւոր Թագաւորին
կողմնակիցներուն մէջ կը գտնի .

ու քահանայութիւն պահպանէին անոր սրտանց հաճոյ պատրաստուած եօթը ազախիններով տան անոր , և գանկիա իր ազախիններուն հետ կանանչ տաներ ՚ի ծովէն ազիկ անգղը փախցուց ։
10 ՚Եսբեղ իր տղոցը ու ծնողացը չյայտնեց , վասն զի Մարթիքէ անոր պատուիրեր էր որ
11 չյայտնէ , և Մարթիքէ ամէն օր կանանչ տաներ գաւթին առջևը կը պտրտէր , որ Եսթհրին առողջութիւնը ու անոր ինչ բլլալիքը իմանայ ։
12 Ու երբոր ամէն մէկ աղջկան կարգը կու գար Ասուերոս թագաւորին քովը երթալու՝ կանանչ տասներեք տարուան սովոր էր տասնեկու տիկնոջ բընութեանէն հետը , (որովհետև անանչ մարդուխան օրերը ասանկով՝ այսինքն մէկ տիկնոջ գնալուն հետ , ու մէկ տիկնոջ անտէսանոտ թողնելովը , ու կանանչ ծնրդուխներու վերաբերեալ բաներովը կը բընթանար ։) Ասանանոր աղջիկը թագաւորին քովը պրպտելս կու գար · անոնկա ինչ որ ուզէր՝ անոր կը տրուէր , որ իր հետը կանանչ տանէն թագաւորին պալատը երթայ ։ Անոնկա իրիկուան կ՚երթար , ու առաւօտուն կանանչ մէկ տասներորդ հարճերուն պահապանը եղող թագաւորին ներքինիին Սաասգազին ձեռքին տակը կը դառնար · անոնկա ալ յետին անգամ թագաւորին քովը չէր երթար , բայց միայն թէ որ թագաւորը անոր հաւնէր , ու անոնկա անուանով կանչուէր ։
15 Ես թագաւորին քովը երթալու կարգը՝ Մարթիքէին ՚Հօրեղբօրը Աբիքայիլին աղջկանը՝ Եսթհրին գալով , (որն որ Մարդքէ իրեն աղջիկ բրեր էր ·) անոնկա կանանչ պահապանը եղող թագաւորին Հեգէ ներքինիին բաներէն մի գաս ուրիշ բան չխնդրեց · ու Եսթհր բոլոր գինքը տեսնողներուն աչքը շատ գաս ։
16 Ու Եսթհր Ասուերոս թագաւորին քովը՝ անոր թագաւորական պատասխանատուներուն տասներեքերորդ ամիսը՝ այսինքն Թեբեթի ամսուն մէջ , անոր թագաւորութեանը եօթներորդ
17 տարին ։ Ես թագաւորը Եսթհրը ամէն կիներէն աւելի սիրեց , ու անոնկա անոր առջևը ամէն աղջիկներէն աւելի շնորհք գտաւ · և թագաւորական թագը անոր գլուխը դրաւ , ու զանկիա վազիքին անգղը թագուհի բրաւ ։
18 Ես թագաւորը իր բոլոր իշխաններուն ու ծառաներուն ՚մեծ կոչունք բրաւ , այսինքն Եսթհրի կոչունք · ու գաւառներուն հանգստութիւն շնորհեց , և թագաւորի վայելուչ պարգևներ տուաւ ։
19 Ու երբոր երկրորդ անգամ աղջիկներ ժողվեցին , Մարթիքէ ՚թագաւորին գաւթը կը
20 նստէր ։ Եսթհր իր ծնողացը ու իր տղոց յայտնած չէր , ինչպէս որ Մարթիքէ անոր պատուիրեր էր · վասն զի Եսթհր Մարթիքէին բանը կ՚ընէր՝ անոր քովը մեծցած ատենին պէս ։
21 Ան օրերը՝ երբոր Մարթիքէ թագաւորին դաւթը կը նստէր , դրան պահապաններէն ՚Բիգթան ու Թարէս անուն՝ թագաւորին երկու ներքինիներէն արդոզուով , Ասուերոս թագաւորին վրայ ձեռք երկընցընելով ՚խորհ-
22 ցան ։ Ես Մարթիքէ առ բաներ իմանալով՝ ՚Եսթհր թագուհիին յայտնեց , ու Եսթհր Մարթիքէին անունովը թագաւորին պատմեց ։
23 Ես առ բաներ փնտռելով ճշմարտութեան գտան եղան · ու անոնց երկուքն ալ Ծառի վրայ կախեցան · ու թագաւորին առջևը ՚մատենագրուխեան գրքին մէջ գրուեցաւ ։

Գլ. Գ

1 Ետեւ այս բաներէն՝ Ասուերոս թագաւորը Ամադաթայի Ամադաթայ աղգէն որդին Համանը մեծցուց ու գանկիա բարձրացուց , ու անոր աթոռը իր հետը եղող բոլոր իշխաններուն վերի կողմը դրաւ ։ Ես ՚թագաւորին դաւթը եղող թագաւորին բոլոր ծառաները ծնրադրեխեան երկրպագուխիւն կ՚ընէին Համանին · վասն զի թագաւորը անոր համար այսպէս հրամայեր էր · բայց Մարթիքէ ՚ծրնրադրեխեան ու երկրպագուխիւն չընար ։
3 Ես թագաւորին դաւթը եղող թագաւորին ծառաները Մարթիքէին բսին , Ինչո՞ւ համար դուն ՚թագաւորին հրամանէն դուրս կ՚ելլես ։
4 Ու անոնք ամէն օր անոր կը դրուցէին · ու երբոր անոնց մտիկ չընար , անոնք Համանին խնդացուցին , որ տեսնէ թէ ՚Մարթիքէին բաներ ուր պիտի կայանայ · վասն զի անիկա իր Հրէայ բլլալը անոնց դրուցեր էր ։ Ու երբոր Համան տեսաւ որ Մարթիքէ իրեն ՚ծրնրադրեխեան ու երկրպագուխիւն չընար ,
6 Համան խիստ դրգռկացաւ ։ Ու մինակ Մարթիքէին ձեռք գարնելը անոր աչքին ցած բան մը երեցաւ · և որովհետև Մարթիքէին ազգը անոր խնդացուցեր էին , Համան Մարթիքէին ազգը՝ այսինքն Ասուերոսին բոլոր թագաւորութեանը մէջ եղող ՚բոլոր Հրէաները կորսընցընել խորհեցաւ ։
7 Առաջին ամսուն՝ այսինքն Նիսան ամսուն մէջ , Ասուերոս թագաւորին երկտասաներորդ տարին՝ մինչև երկտասաներորդ ՚Հրէ՝ այսինքն Ադար ամսուը , օրէ օր ու ամսէ ամսու Համանին առջևը ՚փսր՝ այսինքն վիճակ ձգեցին ։

ա Համ · ՀԵ ։
բ Համ · ՀԲ ։
գ Գէ · ա · ՀԲ ։
դ Համ · ՀԱ · Գէ · Զ ։
ե Համ · Զ ։
զ Համ · ՀԹ ։
է Գէ · Զ · Ը ։
ը Գէ · Զ · Ա ։
թ Եսթ · ֆետանգին ։
ժ Թագ · ԺԲ · Ը ։
ի Գէ · ը · ՀԹ ։
լ Գէ · Զ · Ա ։
խ Թագ · ԺԲ · Ը · ա
ծ Համ · ՀԱ · Ա · Թագ · ԺԲ · Ը ։
կ Համ · Ա · Գէ · Ա · ֆետանգին վրայ հատատած պիտի ՚ըլլայ ։
հ Համ · Ը · Գէ · Ա · ՀԱ · Ը ։
ձ Գէ · ը · ՀԲ ։
ղ Համ · ը · ՀԲ ։
ճ Ասպ · ԺԲ · Ը ։
մ Ասպ · Ձդ · Ը ։
յ Ասպ · Բ · ՀԸ ։
ն Համ · Ը · Գէ · Ա · ՀԱ · Ը ։
շ Գուռ · ը · ՀԲ ։
ո Ասպ · Ձդ · Ը ։
չ Ասպ · Բ · ՀԸ ։

8 Եւ Համան Ագաւեթա թագաւորին բաւ, զոր թագաւորանիստ բոլոր գաւառներուն մէջ՝ ժողովրդներուն մէջը ցրուած ու տարածուած ազգ մը կայ, ու Հանոնց օրէնքները ամէն ժողովրդներուն օրինադիր տարբեր են, ու թագաւորին օրէնքներըն չեն կատարեր, ուստի չվայելեր որ թագաւորը անոնց թոյլ
9 տուութիւն ընէ, քէ որ թագաւորին հանոյ կ'երեւնայ, "Հրամայեմ տուութիւն որ զանոնք կորսնցնեն, ու ես պաշտօնատարներուն ձեռքը՝ թագաւորին գանձը բերելու համար՝ տարի հազար տաղանդ արծաթ կը կշռեմ ի ներս։
10 Ագագացի Ամադաթայի որդւոյն Համանին տուաւ, և թագաւորը Համանին բաւ, Ան արծաթը քեզի կու տամ, ու ան ազգն ալ, որ քու աչքերուդ հանոյ երեցածը ընես անոնց։
12 Եւ առաջին ամսուն երեքտասաներորդ օրը՝ թագաւորին գրագիրները կանչուեցան, ու թագաւորին նախարարներուն, ու ամէն գաւառներուն վրայ եղող կուսակալներուն, և ամէն գաւառին ամէն մէկ ժողովրդին իշխաններուն՝ իրենց գրովը, ու ամէն ժողովրդին իր լեզուովը Համանին բոլոր հրամայածին պէս գրուեցաւ։ Ագաւեթա թագաւորին անունովը գրուեցաւ, ու թագաւորին
13 մատանիովը կնքուեցաւ։ Եւ նամակներով անոնք ձեռքով թագաւորին ամէն գաւառներըն հրամարտակներ խրկուեցան, որ Հին մէկ օրուան մէջ՝ երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդ ըշը՝ բոլոր Հրեաները՝ երիտասարդներէն մինչեւ ծերերը, Նահապետները ու կիներն ալ՝ ամենքն ալ ջարդեն ու կորսնցնեն, և անոնց անեցածը իրենց աւար
14 յափշտակեն։ Հրամարտակին նպաստակը այս էր՝ որ հրամայեր ամէն մէկ գաւառին մէջը հրատարակուի, ու ամէն ժողովրդներուն բացատրուի, որ ան օրուան համար
15 պատրաստ գտնուին։ Արագ հեծնողները թագաւորին հրամանին ստիպողութեամբ՝ ճամբայ ելան, ու հրամարտակը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ ալ ‖հրատարակուեցաւ։ Եւ թագաւորը ու Համան խմելու նստան, ասկայն Շուշան քաղաքը շփոթութեան մէջ էր։

Գլ. Դ

1 Մարդոքէ ու Հրեաները ամէն ասոր մէջ կը մնային։ 4 Եսթեր ու բանը լսելով Մարդոքէին մարդ կը խրկէ, ան ալ պատմածը կ'իմացնէ, ու չնոյնը կը խրատէ որ թագաւորին ներկայանայ։ 10 Եսթեր իր անխոցով

3 Եսթ. գ. 13. Դան. զ. 1. Եսթ. գ. 13.
4 Եսթ. գ. 6.
5 Գէն. խ. 8. ։
6 Գէն. խ. 11.
7 Եսթ. գ. 8. ։
8 Գէն. խ. 12.
1 Եսթ. կը պատ.
2 Գէ. ը. 9.
3 Գէ. ը. 32. թ. 9.
4 գ Թագ. ւ. խա. 5. Գէ. ը. 18.
5 Գէ. ը. 12.
6 Գէ. ը. 12. ևս.
7 Գէ. ը. 11.
8 Գէ. ը. 13. 14.
9 Եսթ. գրութիւնը
10 Եսթ. պրուեցաւ.
11 Տի. գէ. ը. 14. Ա.

ընտրէ յաղթել թերթերուն համար։ Մարդոքէն կը յանդիմանէ զնա։ 12 Ան ամէն ինչ կը պատմէ, ու ան գործը իր վրայ կ'առնէ։

1 Ա. երրորդ Մարդոքէ բոլոր եղածներըն իմացաւ, Մարդոքէ ըլլր Հանոյ երէներըն պատահեց և թուրքի հագաւ, ու ելաւ Եսթերի տանը, ու քաղաքին հրապարակը եկաւ՝ մինչ ու Ցոզ-
2 բոյի ձայնով ազդարակեց։ Ու մինչեւ թագաւորին դրանը առջեր եկաւ։ Վասն զի թուրքի հագած մարդ չէր կրնար թագաւո-
3 րին դռնէն ներս մտնել։ Եւ ամէն գաւառներուն մէջ՝ ուր որ թագաւորին հրամանը ու հրամարտակը կը հասնէր, Հրէաներըն մեծ ուրախութիւն, ծոմ կը կնդրկին, կու լային ու կ'ողբային. և շատերը տրտմեցին ու մոխիրի վրայ կը պառկէին։
4 Ու եսթերին ազախնիներըն ու ներքինիները եկան անոր պատմեցին. և թագուհին մեծապէս խռովեցաւ, ու հանդերձներ խրկեց որ Մարդոքէին հագցնեն, ու անոր վրայէն
5 թուրքը հանեն. բայց անիկա չընդունեց։ Ու եսթեր Համաքը կանչեց, որ թագաւորին ներքինիներուն մէկն էր, (զոր որ ընտրեց առնոր ազատաւոր տուեր էր,) ու անոր հրամայեց որ Մարդոքէին հասկընայ թէ ան ինչ պիտի
6 բլլայ ու ինչուն համար է։ Եւ Համաք Մարդոքէին գնաց, որ թագաւորին դրանը առջեն
7 եղող քաղաքի հրապարակին մէջ էր։ Ու Մարդոքէ բոլոր իրեն պատահած բաներըն անոր յայտնեց, նաեւ Համանին խոստացած խիւնը՝ որով թագաւորին գանձին արծաթ տալ խոստացեր էր Հրէաներուն համար, որ
8 զանոնք կորսնցնէ։ Եւ զանոնք կորսնցնելու համար՝ Շուշանի մէջ հրատարակուած հրամարտակին օրինակը անոր տուաւ, որ Եսթերին ցուցնէ ու հասկըցնէ, և անոր պատուիրէ որ թագաւորին ներկայ երթայ, և անոր ազաչէ, ու անոր առջեր իր ազգին
9 համար [illegible] խնդրէ։ Եւ Համաք գնաց ու Մարդոքէին խօսքերը Եսթերին պատմեց։
10 Ու Եսթեր Համաքին հետ խօսեցաւ, ու հրամայեց որ Մարդոքէին [illegible]։
11 թագաւորին բոլոր ծառաները, ու թագաւորին գաւառներուն ժողովրդներըն [illegible] գիտեն, որ մէկ էրիկ կամ կնիկ մարդ մը թէ որ չկանչուած՝ թագաւորին ներքին գաւիթը մտնէ, [illegible] մեռնելու համար մէկ օրէնք մը կայ։ ու անիկա միայն կ'ապրի՝ որուն որ թագաւորը իր ոսկի գաւազանը կ'երկնցնէ։ և հիմա երեսուն օր է որ ես թագաւորին
12 քովը մտնելու կանչուած չեմ։ Ու Եսթերին
13 խօսքերը Մարդոքէին պատմեցին։ Եւ Մարդ-

ասէ. իթ. 2.
թե. 26.
4 Դան. իե. 14.
5 Եսթ. գ. 2.
6 Գէ. գ. 14. 15.
7 Գէ. ը. 1.
8 Դան. գ. 9.
9 Գէ. ը. 8. ը. 4.

քէ բաւ. որ եսթերին յայտնէ պատասխանատո-
նին. Դուն մի կարծեր որ թագաւորին տունը
ըլլալուդէ՝ բոլոր Հրէականերէն դուն միայն ան-
14 ան ազատես. վասն զի ես ժամանակիս մէջ
թէ որ դուն լռես, Հրէականութեան՝ մէկ ուրիշ
անկէն օգնութիւն ու ազատութիւն կաւ դայ.
բայց դուն ու քու հօրդ տունը կը կորսուիք.
և ո՞վ գիտէ, գուցէ դուն ասանկ մէկ ատե-
նին մը Հասար թագաւոր եղար.
15 Ու եսթեր բաւ որ Մուրթքէին յայտ-
16 պատասխան տանին. Գնա դուն Շուշանի մէջ
եղող բոլոր Հրէակաները ժողվէ, ու ինծի հա-
մար ծոմ պահեցէք, գիշեր ցորեկ երեք օր
մի ուտէք ու մի խմէք. Նոյնպէս ալ ես իմ
ազախիններուս ծոմ կը պահեմ, ու այնպէս
թագաւորին առջևը կ'երթամ, թէպէտև օրէն-
քին դէմ է. Ու թէ որ մեռնիմ՝ թող մեռնիմ.
17 Ասոնները Մուրթքէ գնաց, ու բաւ ան ա-
մէնուն Հասիւսար՝ որ եսթեր իրեն պատուի-
րեր էր.

ԳԼ. Ե

1 Եսթեր իր անձը վառգի մէջ դնելով՝ թագաւորին առջևը
չնորհք կը գտնէ. և թագաւորը ու Համանը կուտակի կը
հրաւիրեն. 5 թագաւորը կը քաշտիրէ եսթերը որ իր ապա-
շաւորը ըլլայ. բայց անկից հետանալ ատենը չի կրնար
քի մը կը հրաւիրէ զանոնք. 9 Համան իր յաջողութեան
վրայ կը նգովանայ. բայց երբոր Մուրթքէ չյոյս
առնէր. խնամ կը գժտուի. 14 Զներքին առած խրատին
համեմատ Մուրթքէին համար կախաղան մը շինել կուտայ.

1 Ու եղաւ որ երրորդ օրը եսթեր իր թա-
գաւորական զգեստները հագաւ, ու թագա-
ւորին տանը ներքին դատխին մէջը՝ թա-
գաւորին տանը դիմացը կայնեցաւ. և թա-
գաւորը՝ թագաւորական պալատին մէջը՝ պա-
լատին դրանը դիմացը՝ իր թագաւորական
2 աթոռին վրայ նստեր էր. Ու երբոր թագա-
ւորը եսթեր թագուհին տեսաւ որ դատխին
մէջը կը կայնէր, ՚ի-շնորհք գտաւ անոր
առջևը, և ՚թագաւորը իր ձեռքը եղած ա-
կի գաւազանը եսթերին երկինցուց. ու ես-
թեր մտաւ ու գաւազանին ծայրին դպաւ.
3 Եւ թագաւորը անոր բաւ, Ով եսթեր թա-
գուհի, քեզի ի՞նչ եղաւ, և ուզածդ ի՞նչ
է. ՚մինչև թագաւորութեանը կէսը քեզի
4 արուի. Ու եսթեր բաւ, թէ որ թագաւորը
կը հաճի, այսօր թագաւորը Համանին հետ
5 իրեն ըրած կուտակութիւնը գայ. Եւ թագաւորը
բաւ, Շուտով Համանը կանչեցէք, որ ես-
թերին բուածը կատարէ. ու թագաւորը Հա-
մանին հետ եսթերին ըրած կուտակութիւնը գնաց.
6 ՚Ու երբոր գինի կը խմէին՝ թագաւորը ես-
թերին բաւ, ՚Ի՞նչ է քու խնդիրդ. շուտ,
ու քեզի պիտի արուի. և ի՞նչ է քու ազաչանք-
7 քդ. մինչև թագաւորութեանը կէսը՝ պիտի
կատարուի. Ու եսթեր պատասխան տաւ
ու բաւ, իմ ազաչանքս ու խնդիրքս ասի է.
8 Թէ որ թագաւորին առջևը շնորհք գտայ,
ու թէ որ թագաւորը կը հաճի իմ խնդիրքս
տալու ու իմ ազաչանքս կատարելու, թող
թագաւորը ու Համանը Ես-ին իրենց համար
բնելու կուտնքս գան, ու վաղը թագաւո-
րին խօսքին պէս կ'ընեմ.
9 Ես Համան այն օրը գուարթ և ուրախ սրտով
դուրս եկաւ. բայց երբոր Համան թա-
գաւորին դրանը մէջ Մուրթքէն տեսաւ, որ
իրեն առջև չէր ելլեր ու իր տեղէն չէր շարժեր,
Համանին սիրտը շատ նեղացաւ Մուրթքէին
10 վրայ. բայց Համան ՚ինքզինքը զսպելով իր
տունը գնաց. ու ՚մէջ խրկեց՝ իր բարեկամ-
ները ու իր կնոջը Զերէսը կանչել տուաւ.
11 Ես Համան պատմեց անոնց իր հարստութեանը
փառքը ու ՚իր որդւոց շատութիւնը, և ան
ամէն բաները՝ որովհետև թագաւորը զինքը
մեծցուցեր էր, և թէ ինչպես իշխաններէն
ու թագաւորին ծառաներէն աւելի ՚բարձ-
12 րացուցեր էր. Ու Համան բաւ, Նաև ես-
թեր թագուհին՝ թագաւորին հետ ինծմէ զատ
մէկը ՚չհրաւիրեց իր բուած կուտնքին. ու
վաղուան համար ալ դիս թագաւորին հետ
13 հրաւիրեց. բայց ասոնցմէն բնաւ գոհ չեմ,
քանի որ Հրէայ Մուրթքէն թագաւորին գա-
14 ռը նստած կը տեսնեմ. Ես անոր կինը Զե-
րէս ու անոր բոլոր բարեկամները անոր բսին,
Հիւսուն կանգուն բարձրութեամբ փայտ մը
թող շինուի, ու էջը առաւօտ ՚թագաւորին
բսէ, որ Մուրթքէն անոր վրայ կախուի. և
դուն թագաւորին հետ ուրախ ՚սրտով կերուն-
քը գնա. Ու ան խօսքը Համանին հաճոյ ե-
կաւ, ու ՚փայտը պատրաստեց.

ԳԼ. Զ

1 Ասուերոս քնաստակաց գիշերն մէջը Մուրթքէին հատատիմ
ծառայութիւնը կարդալով կը մտածէ որ անոր վարձքն մը
բնէ. և Համան կ'երթայ Մուրթքէն կախել համար թագա-
ւորէն հրաման խնդրելու. առաջին անգամ թագաւո-
րին խրատ կուտայ որ անոր պատիւ բնէ. 12 Համան իր
անպատուութեանը համար կը գանգատի. իսկ անոր բարեկամ-
ները անոր վրայէն կատաղած կը գուշակեն.

1 Այն գիշերը թագաւորին քունը փախաւ, ու
հրամայեց որ ՚գիտութիւնները պատմող յիշա-
տակաց գիրքը բերին. ու թագաւորին առ-
2 ջևը կարդացուեցաւ. Ու գրուած գտնուե-
ցաւ որ Մուրթքէ՝ դրանը պահապանութիւն
բնող՝ թագաւորին երկու ներքինիներուն
՚Բիգթանային ու Թարեսին Համար խօսացեր
էր, թէ անոնք Ասուերոս թագաւորին վրայ
3 ձեռք երկնցընել ուզեր էին. Եւ թագաւորը

ա Ես· գլ· ե· ։
բ Ես· ձե· ի· ։
գ Ես· գլ· ի· ։
դ Ես· գլ· ի· ։
ե Ես· գլ· ի· ։
զ Ես· գլ· ի· ։
է Ես· գլ· ի· ։
ը Ես· գլ· ի· ։
թ Ես· գլ· ի· ։
ժ Ես· գլ· ի· ։
ի Ես· գլ· ի· ։
ա Ես· գլ· ի· ։
բ Ես· գլ· ի· ։
գ Ես· գլ· ի· ։
դ Ես· գլ· ի· ։
ե Ես· գլ· ի· ։
զ Ես· գլ· ի· ։
է Ես· գլ· ի· ։
ը Ես· գլ· ի· ։
թ Ես· գլ· ի· ։
ժ Ես· գլ· ի· ։
ի Ես· գլ· ի· ։

ԳԼ. Լ

1 Եւ Քեմոսիթ՝ Թագաւորն ու Համանին կոչուած բոլոր ասոնք էր
կնոջը ու իր տղին կնոջը ընդհանուր կը խնդրէր. 2 Համա-
նին համար կը գանգատէր. 3 Թագաւորը էր բարկութեանը
մէջ լսելով որ Համան կախողան մը շիներ է Մուրթքէի
համար. կը հրամայէր որ զանիկա անոր վրայ կախեն.

1 Եւ Թագաւորը Համանին հետ եկաւ Քեմոսիթ Թա-
2 գաւհուն խրախճանքին գնաց. 3 Եւ Թագաւորը երկրորդ օրն ալ ըսին խմելու առ-
նէր եկամէրին բսաւ, Ով եկամէր Թագաւհի, ի՞նչ է քու խնդրիդ. որ տրուի, ու քեզի պի-
տի տրուի. և ի՞նչ է քու ազաչանքդ. մինչև Թագաւորութեանը կէսը՝ պիտի կատարուի.
3 Ու եկամէր Թագաւհին պատասխան տուաւ ու բսաւ, Թէ որ քու աչքիդ շնորհք գտայ,
ով Թագաւոր, ու թէ որ Թագաւորին հաճոյ կ'երեւնայ, խնդրիս ինծի իմ հոգիս՝ ու ազա-
4 չանքովս իմ ազգս ինծի տրուի. վասն զի Թէ ես և Թէ իմ ազգս կոտրուելու, մեռնելու
ու բնաջինջ ըլլալու ծախտեցանք. ու Թէ որ ծառայ ու ազախին ըլլալու ծախտէինք,
բան մը չէի խօսեր. Թէպէտ և Թշնամին Թա-
գաւորին տուշ ձեռագր չէր կրնար հատուցա-
նել.
5 Եւ Ասուերոս Թագաւորը խօսեցաւ, ու եկամէր Թագաւհին բսաւ, Ով է անիկա,
և ո՞ր է անիկա, որ աս բանը բնելու հա-
6 մարձակեցաւ. Եւ եկամէր բսաւ, Հակառա-
կորդը ու թշնամին աս չար Համանն է. ու
Համան Թագաւորին ու Թագուհիին երեսին
խօսք վախցաւ.
7 Եւ Թագաւորը դինի խմելէն բարկութեամբ
եղաւ, պատասխան պատրաստը ելաւ. բայց Հա-
ման ինք ձեռաց, որ իր անձին համար եկամէր
Թագուհիին ազաչէ. վասն զի տեսաւ որ իր
վրայ չարիքը հատած է Թագաւորէն.
8 Եւ Թագաւորը երբոր պատասխան պատրաստէն
կոչուածին անեանակը դարձաւ, Համան ելաւ
թէրեին եզած Թախտիցին վրայ ինկած էր. ու
Թագաւորը բսաւ, Միթէ իմ առանձինիս իմ
տունս Թագուհիին ալ պիտի բռնադատէ. աս
խօսքը Թագաւորին բերնէն ելածին պէս Հա-
9 մանին երեսը ծածկեցին. Եւ Թաղաթան
անուանով ներքինիներէն մէկը Թագաւորին
առջեւը բսաւ, Ահա Համան կանգուն բար-
ձրը փայտը, որ Համան Թագաւորին բարե-
բաստութիւն Ընող Մուրթքէին համար պատ-
րաստեց, Համանին տունը մէջ կը կենայ. Եւ
Թագաւորը բսաւ, Զանիկա անոր վրայ կա-
10 խեցէք. եւ Համանը Մուրթքէին համար
պատրաստած փայտին վրայ կախեցին. Եւ
առնոր Թագաւորին բարկութիւնը իջաւ.

Տես· գլ· ե· ։
Գլ· ե· ։
Ի գնաց· ա· ։ Ե· ։
Ծն· խա· ։

Կամ ինչ կը խոս-
չէր ։
Ը գնաց· ժե· ։
Երեմ· ժգ· ։ ։

Գլ· ե· ։
Գլ· գ· ։ գ· ։
Գլ· ա· ։
Ցար· բ· ։

Գլ· ա· ։
Գլ· ե· ։ Ասպ·
ե· ։ Ընտ· ժա· ։
։ ։

Եզր· խոսք
Դան· ը· ։ Ասպ·
ի· ։ ։

ԳԼ· Ը

1 Մուրիքէ կը յաւաքեայ։ 2 Եսբէր կը խնդրէ որ Համանէն գրած նամակները խափանուին։ 3 Աստուած Քզդատարքն կը շնորհէ Հրեաներուն որ իրենց անձերը պաշտպանեն։ 11 Մուրիքէին պատ-ը· ու Հրէից ուրախութիւնը։

1 Ան օրը Աստուած թագաւորը Հրէից քը-
2 ներ էր թէ անիկա իրեն ընչ ընծայած էր։ Ե-
թագաւորը ատաւ իր մատանին՝ որ Համա-
նէն հաներ էր, ու զանիկա Մուրիքէին տը-
ւաւ, ու Եսթեր Համանէին տանը վրայ դրաւ
Մուրիքէն։
3 Ու Եսթեր նորէն թագաւորին առջեւը խո-
նգաւ, ու անոր ոտքերը բնկաւ, և լալով
անոր աղաչեց որ Ագագացի Համանէին չարու-
թիւնը՝ ու Հրէից դէմ անոր հնարած հնար-
4 քը խափանէ։ Ե· թագաւորը ոսկի գաւա-
զանը Եսթերին երկնցուց։ ու Եսթեր եղաւ
5 ու թագաւորին առջեւը կայնեցաւ, Ու ըսաւ,
Թէ որ թագաւորին հաճոյ կ'երեւնայ, ու ես
քու առջեւդ շնորհք գտայ, ու թէ որ ա-
րանը թագաւորին առջեւը ուղիղ կ'երեւնայ,
ու ես քու աչքերուդ հաճոյ եմ, թող գրուի
որ Ագագացի Ամադաթային որդւոյն Համա-
նէին հնարքը՝ այսինքն թագաւորին բոլոր գա-
ւառներուն մէջը եղող Հրէաները կորսընցը-
նելու համար անոր գրած հրամարտակները
6 խափանուին։ Վասն զի ե՞ւմ ժողովուրդիս վը-
րայ գալու չարիքը ի՞նչպէս կրնամ տեսնել.
եւմ ազգականներուս կորուստը ի՞նչպէս կը-
նամ տեսնել։
7 Եւ Աստուած թագաւորը Եսթեր թագու-
հին ու Հրէայ Մուրիքէին ըսաւ, Ահա Հա-
մանէին տունը Եսթերին պատգեւեցի. ու գա-
նիկա փայտի վրայ կախեցին՝ Հրէից վրայ
8 ձեռք երկնցընելուն համար։ Եւ դուք Հր-
էից համար՝ ձեզի հաճոյ երեցածը թագա-
ւորին անունովը գրեցէք, ու թագաւորին
մատանիովը կնքեցէք. վասն զի թագաւորին
անունովը գրուած՝ ու թագաւորին մատա-
նիովը կնքուած հրամարտակը չ'խափանուիր։
9 Եւ անատանը երրորդ ամսուն՝ այսինքն Սի-
վան ամսուն քսաներեքերորդ օրը՝ ե՞թագա-
ւորին գրագիրները կանչուեցան, ու Հրէա-
ներուն, ու ե՞Հնդկաստանէն մինչեւ Եթովպիա
եղող գաւառներուն՝ հարիւր քսաներեսնիը
գաւառաց նահապարներուն ու կուսակալնե-
րուն ու իշխաններուն, ե՞ամէն գաւառին իր
գրովը, ու ամէն ազգին իր լեզուովը, ու
Հրէաներուն իրենց գրովը ու լեզուովը գրուե-
ցաւ՝ Մուրիքէին թողած հրամայածին պէս։
10 ե՞Եւ Աստուած թագաւորին անունովը գրեց ու
թագաւորին մատանիովը կնքեց, և նիրեր,
նժդեհներու, ու մատակ ձիերու քրեներու վրայ հեծած ատրհանգակներով հրա-
11 մարակներ խրկեց, Որոնցմով թագաւորը ամէն քաղաքներու Հրէաներուն հրաման
տուաւ որ ժողովուին, ու իրենց կեանքը պաշ-
պանեն, և իրենց վրայ յարձակող ազգին ու
գաւառին բոլոր մարդիկը, ապտակներ ու կիսկ-
նեղը կտաւրեն, մեռցընեն ու կորսընցընեն,
12 և ե՞անոնց ունեցածը յափշտակեն՝ Մէկ օրուան
մէջ՝ Աստուած թագաւորին բոլոր գաւառնե-
րուն մէջը, երկոտասաներորդ ամսուն՝ այս-
ինքն Ադար ամսուն երեքտասաներորդը։
13 ե՞Հրամարտակին պատուէրը ուա էր՝ որ հրա-
մանը ամէն մէկ գաւառին մէջը հրատարա-
կուի, ու ամէն ժողովուրդներուն յայտա-
րուի, որ Հրէաները նոյն օրը իրենց թշնամի-
ներէն վրէժ առնելու պատրաստ ըլլան։
14 Սուրհանդակները նժդեհներու — Չորքներու
վրայ հեծած, ու թագաւորին հրամանէն ստի-
պուելով՝ արտօրայնի ճամբայ ելլելու. ու
հրամարտակը Շուշան մայրաքաղաքին մէջը
հրատարակուեցաւ։
15 Եւ Մուրիքէ երու թագաւորին առջեւէն՝
կապուտակէ ու ճերմակ բեհեզէ թագաւորա-
կան զգեստով և ոսկիէ մեծ թագով, ու բե-
հեզէզէն ու ծիրանի պատուճանով. և ե՞Շու-
շան քաղաքը ուրախացաւ ու ցնծութիւն
16 բրաւ։ Հրէաները ե՞լոյս, ուրախութիւն, ցըն-
17 ծութիւն ու պատիւ ունեցան։ Եւ ամէն գա-
ւառներու մէջ ու ամէն քաղաքներու մէջ՝
ուր որ թագաւորին հրամանը ու հրամարտա-
կը կը հասնէր, Հրէաները ուրախութիւն ու
ցնծութիւն ունեցան, և կոչունքի ե՞ու տօնա-
խմբութեան օր էղաւ. ու երկրին ժողովուրդ-
ներէն շատերը ե՞Հրէայ եղան, վասն զի հասնող
Հրէաներուն վախը բնկաւ։

ԳԼ· Թ

1 Ան՝ երկոտասաներորդ ամսուն՝ այսինքն Ա-
գար ամսուն երեքտասաներորդը օրը՝ ե՞թագա-
ւորին խօսքը ու հրամանը կատարուելու ժա-
մանակը հասնելով՝ այն օրը որ Հրէից թշնամի-

= ԳԼ· բ· 7·
ի ԳԼ· գ· 10·
ձ ԳԼ· դ· 11· ե· 3·
ղ ԳԼ· է· 4· Նեհեմ· բ· 3·
ի Հմր· 1· Ասահ· Ժգ· 22·
ձ Տիս գԼ· ա· 19· Դատ· ը· 8· 13· 15·
ղ ԳԼ· գ· 18·
ի ԳԼ· ա· 1·
ձ ԳԼ· ա· 22· գ· 18·
ղ գ Թագ· իմ· 3· ԳԼ· գ· 18· 13·
ի Տիս գԼ· Բ· 19· 15· 16·
ձ ԳԼ· գ· 13· Եսթ· բ· 1·
ղ ԳԼ· գ· 16· 15·
ի Տիս գԼ· գ· 15· Ա· Սամ· իԲ· 1·
ձ Մակ· չԲ· 11·
ղ ե Թագ· իմ· 3· ԳԼ· Բ· 19· 22·
ի Մակ· ԺԲ· 43·
ձ Դան· իե· 1· Եր· Ժե·
ղ 18· բ Օբ· բ· 21· Ժա· 25· ԳԼ· Բ· 1·
= ԳԼ· ը· 18·
ի ԳԼ· գ· 13·

ներբը կը յուսային անոնց վրայ տիրել, ներ-
հակը պատահեցաւ. վասն զի Հրէաներբը [1]ի-
2 րենց թշնամիներուն վրայ տիրեցին. Ասոնք
բան թագաւորին բոլոր գաւառներուն մէջ
Հրէաներբը իրենց քաջալերեցան մէջերնին
վրայ ձեռք երկնցընելուն. ու ամէնքին մէկէն
կերցաւ անոնց գէմ կենալ, վասն զի [2]ամէն-
3 քին վախը Մարդքէին վրայ իյնկեր էր.
Ու նաև գաւառներուն բոլոր իշխանները ու
նահապետները եւ կառավարիչները ու թագա-
ւորին գործակալները Հրէաներուն ձեռնտու
էին. ինչու որ անոնց վրայ Մարդքէին վա-
4 խը իյնկեր էր. Քանի Մարդքէ թագաւո-
րին պալատին մէջը մեծ էր, ու անոր համբա-
ւը բոլոր գաւառներու տարածուեր էր.
5 վասն զի Մարդքէ [3]երթալով կը մեծնար. Ու
Հրէաները իրենց բոլոր թշնամիները սրով
մեռցուցին, ու խիստ մեծ կատաղած ըրին,
ու պիտի ուզածնին իրենց ուզածին պէս
6 ըրին. Ու Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին
մէջ հինգ հարիւր մարդ մեռցնելով կոտորե-
7 ցուցին. Նաև Փարսանդաթան, Դալփոն,
8 Ասփաթան, Փորաթան, Ադալիան, Արիդա-
9 թան, Փարմաշթան, Արիսայիս, Արիդայիս
10 ու Վայզաթան, Հրէից թշնամիին Ամանա-
թայի որդւոյն [4]Համանին տասը տղաքները
մեռցուցին. [5]բայց աւարին ձեռք չերկնցու-
11 ցին. Ան օրը Շուշան մայրաքաղաքին մէջ
մեռցուածներուն հաշիւը թագաւորին առջեւը
եկաւ.

12 Ու թագաւորը Եսթեր թագուհիին ըսաւ,
Հրէաները Շուշան մայրաքաղաքին մէջ հինգ
հարիւր մարդ, ու Համանին տասը տղաքը
մեռցընելով կոտորեցուցին. թագաւորին միւս
գաւառներուն մէջը ինչ՛եր ըրած պիտի ըլլան.
հիմա [6]ի՞նչ է քեզի խրգիր. ալիսի տալու է քե-
զի. ուրիշ ա՞նպատակ ունիս. ալիսի կատարուի.
13 Որ եսթեր ըսաւ, թէ որ թագաւորը կը հա-
ճի, Շուշանի մէջ եղող Հրէաներուն հրա-
մայէ, որ վասն այ [7]սա օրուան հրամայուա-
ծին համեմատ ընեն, ու Համանին տասը տղա-
14 քը փայտի վրայ կախուին. Ու թագաւորը
ըսաւ որ այնպէս ըլլայ. ու Շուշանի մէջ
հրամանը հրատարակեցաւ, ու Համանին
15 տասը տղաքը կախուեցան. Ու Շուշանի մէջ
եղող Հրէաները Ադար ամսուան չորեքտասա-
ներորդ օրն ալ [8]ժողովուեցան, ու Շուշանի
մէջ երեք հարիւր մարդ մեռցուցին. [9]բայց
16 աւարին ձեռք չերկնցուցին. Ու թագաւո-
րին գաւառներուն մէջը եղող միւս Հրէաներ-
ը [1]ժողովեցան, ու իրենց կեանքը պաշտ-
պանելու, և իրենց թշնամիներէն հանգստա-
նալու, ու պիտի տղոքներէն եօթանասունհին-
գ հազար մարդ մեռցուցին. [2]բայց աւարին
17 ձեռք չերկնցուցին. Ադար ամսուան
երեքտասաներորդ օրը [3]—, և անոր չորե-
քտասաներորդ օրը հանգստացան, ու զանիկա
18 կոչնակի և ուրախութեան օր ըրին. Իսկ Շու-
շանի մէջ եղող Հրէաները անոր [4]— և
տասներորդ օրը ու չորեքտասաներորդ օրը
ժողովեցան. ու անոր տասնու հինգերորդ օրը
հանգստացան, և զանիկա կոչնակի և ու-
19 րախութեան օր ըրին. Ան պատճառավ գի-
ւղի Հրէաները անեզրական գիւղաքաղաք-
ներու մէջ բնակողները Ադար ամսուան չորե-
քտասաներորդ օրը [5]ուրախութեան, կոչնակի
[6]ու տօնախմբութեան օր կ՛ընեն, ու [7]ա-
մէն մարդ իր բարեկամին բաժանելիք կը խրկէ.
20 Ու Մարդքէ սա բաները գրեց, ու Ասու-
րոս թագաւորին ամէն գաւառներուն մէկէն
մօտ ու հեռու եղող բոլոր Հրէաներուն նա-
21 մակներ խրկեց, Գասուրիկով անոնց՝ որ ամէն
տարի Ադար ամսուան չորեքտասաներորդ օրը
ու անոր հետեւեալ տասներորդ օրը [8]կատա-
22 րեն, (Ան օրերուն հանդիսանար որ Հրէաները
իրենց թշնամիներէն հանգստացան, և ան
ամսուան հանդիսանար որ [9]անոնց տրտմու-
թիւնը ուրախութեան ու անոնց սուգը բարի օրուան
գործառ,) զանոնք կոչնակի և ուրախու-
թեան օրեր բնեն, որոնց մէջ [10]ամէն մարդ
իր բարեկամին բաժանելիք ու աղքատներուն
23 պարգեւներ իրկեն. Ու Հրէաները խօսք որ-
ուեն որ իրենց սկսածին պէս ու Մարդքէին
24 իրենց գրածին պէս բնեն. վասն զի բոլոր
Հրէաներուն թշնամին Ագագացի Ամման
որդին Համան [11]Հրէաները կորսնցընելով խոր-
հեցաւ, ու զանոնք բնաջինջ բնելու ու կոր-
սնցընելու համար փուր՝ այսինքն վիճակ ձը-
25 գեց. [12]բայց [13]երբոր Եսթեր թագաւորին առ-
ջեւը գնաց, շատ [14]հրամայագրով հրամայեց
որ Հրէից գէմ հնարած չար հնարքը
[15]անոր գլխուն գառնայ, և զանիկա ու անոր
26 տղաքը փայտի վրայ կախեն. Ասոր համար
ան օրերը [16]փուր անուանեին փուրիմ բառէն
համար՝ ու անոնց տեսած ու անոնց պատա-
27 հած բաներուն համար՝ Հրէաները պարտեցին.
ու իրենց և իրենց սերունդին ու բոլոր Հրէից
հետ միացողներուն կանոն դրին, որ ամէն
տարի ան երկու օրը՝ իրենց գրածին ու
ատենին համեմատ անպատճառ [17]պահեն.

ա Բ Թագ. իբ. 41. | ա Ամ. գ. 18. | ա Գէ. ը. 11.
բ Գէ. ը. 11. Հմր. 16. | բ Գէ. ի. 11. Ըստ. ժբ. 19. իա. 13. | բ Հմր. ը. 19. իա. 13. 14. 15. Ու—ը. իա. 10.
գ Ու—ը. հա. 13. 14. | գ Հմր. 10.
դ Գէ. ը. 17. | դ Ել. ը. 11.
ե Ք Թագ. գ. 1. — Ու. իա. 3. Ու. | ե Ել. ը. 11.
զ Ել. ը. 11. Հմր. 16. | զ Հմր. 11. 13.
է Ք Թագ. իբ. 6. 8. | է Օբ. ժգ. 11. 14.
ը Ել. ը. 11. | ը Գէ. ը. 17.
թ Հմր. 11. Ըստ. ժբ. 19. իա. 13. 14. 15. Ու—ը. իա. 10. | թ Հմր. 23. Ղևիտ. ը. 10. 11.
ժ Ել. ը. 11. | ժ Ու—ը. ե. 11.
ի Հմր. 10. | ի Հմր. 23. Գէ. ը. 11.
ա Ել. ը. 11. | ա Ղևիտ. ի. 18.
բ Ք Թագ. իբ. 6. 8. | բ Հմր. 11. 13.
գ Հմր. 11. 13. | գ Օբ. ժգ. 11. 14.
դ Գէ. ը. 17. | դ Ել. գ. 6. 7.
ե Հմր. 23. Ղևիտ. ը. 10. | ե Հմր. 13. 14. Գէ. ի. 3. հա. ը. 3. հա. | ե Ել. ը. 11. Ես. ծգ. 3. 6. Ձ—ա. ը. 11.
զ Ել. ի. 10. Ու—ը. | զ Ել. գ. 6. 7.
է Ել. ը. 11. Ես. ծգ. 3. 6. Ձ—ա. ը. 11. | է Ել. ը. 11. Ես. ծգ. 3. 6. Ձ—ա. ը. 11.

28 եւ առ օրերը ամէն գարերու մէջ, ամէն ազգաւոհի մէջ, ամէն գաւառի մէջ ու ամէն քաղաքի մէջ յիշուին ու պահուին. եւ առ փուրիմի օրերը Հրէից մէջէն պակաս չըլլան ու անունը յիշատակը իրենց սերունդէն չմեռնայ։

29 Եւ Աբիքեայի աղջիկը Եսթեր թագուհի ու Հրէայ Մուրիքէն փուրիմը հաստատելու համար առ Երկրորդ նամակը կատարեալ իշխանութեամբ գրեցին. եւ Առաւերտեան թագաւորութեանը հարիւր քսանեւհինգ գաւառներուն մէջ եղող բոլոր Հրէաներէն խաղաղութեան ու հաւատարմութեան խօսքեր

31 բով թագրիեր խրկեցին, որ առ փուրիմի օրերը իրենց որոշ ժամանակին մէջ հաստատեն, ինչպէս որ Մուրիքէ Հրէան ու Եսթեր թագուհին անոնց պատուիրեցին, ու ինչպէս որ Հրէաները իրենց համար ու իրենց սերունդին համար ծոմապահութեան ու իրենց ողջագովութեան

32 կին վերաբերեալ բաները հաստատեցին։ Եւ պէս եսթերին հրամանը առ փուրիմին գործադրութիւնը հաստատեց, ու գրքի մէջ գրուեցաւ։

ԳԼ. Ժ

1 Առաւերտեան Ահաքիրոջ։ 2 Մուրիքէի յաջողութեան։

1 Եւ Առաւերտ թագաւորը ցամաք երկիրներու վրայ ու ծովու կղզիներուն վրայ հարկ

2 դնելց։ Եւ անոր քաջութիւնը բոլոր գործքերը ու զօրութիւնը, և Մուրիքէին մեծութիւնը փառքը՝ որով թագաւորը զանիկա մեծցուց, ահա Մարաց ու Պարսից թագաւորներուն ժամանակագրութիւնը գրքին մէջ

3 գրուած է։ Վասն զի Մուրիք Հրէան Առաւերտ թագաւորին երկրորդն էր, ու Հրէաներուն մէջը մեծ ու իր եղբայրներուն բազմութիւնը հաճոյ էր. իր ազգին ազէկութիւնը կը փնտռէր, և իր բոլոր սերունդին խաղաղութիւնը ըսելով կը խօսէր։

ԳԻՐՔ ՅՈՒԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երբ բաբելացւոց թիւնը, հարուածքիւնը ու իր զօրութեամբ համար ունեցած հզօր, և Աստուած Աստուծոյ ասիկը կը ներկայացնէ, ու Երբ հարց չարաճճութիւնն ընելով զանիկա փորձելու հրամայեց։ 12 Երբ իր առաջադրութիւնը ու իր զօրութեամբ լսելով իր պատուիրութիւնը մէջ Տէրը կ'օրհնէ։

1 † Հայ աստ երկրին մէջ Երբ անունով մարդ մը կար. ու այն մարդը Աստուծոյ կատարեալ ու արդար և Աստուածավախ էր, ու չարութիւնէ հեռ կը

2 քաշուէր։ Եւ անոր եօթը աղջ ու երեք աղ-

3 ջիկ ծնաւ։ Ու անոր ստացուածքը եօթը հազար ոչխար, ու երեք հարիւր ուղտ, և հինգ հարիւր զոյգ եզ, ու հինգ հարիւր մանակ կը էր. ու խոտա չատ ծառաներ եղեր. և այն մարդը բոլոր արեւելցիներէն մեծ էր։

4 Ու անոր աղաքը կ'երթային, ու ամէն մէկը իր օրը առանձինն հացկերոյթ կ'ընէին, և հրաւիրելով երեք քոյրերնին կը հրաւիրէին

5 բերելու, որ իրենց հետ ուտեն ու խմեն։ Ու երբոր հացկերոյթին օրերը կը բերնաւոր, Ցոբ կ'ղրկէր կու տար զանոնք ու կը սրբէր. և

ատաւանց կ'ելլէր անոնց ամէնուն թուոյ ոչխարներէն կը մատուցանէր. որովհետև կ'ըսէր Ցոբ, Գուցէ է որ որդիք մեղք գործեցին, ու սրտերնուն մէջ Աստուծոյ հայհոյեցին. միշտ այսպէս կ'ընէր Ցոբ։

6 Աթոռ Եղաւ որ մէր Աստուծոյ որդիքը գալին Տէրոջը առջեւը կայնելու. ու Սատանան

7 ալ գնաց անոնց մէջէը։ Եւ Տէրը բսաւ Սատանային, Ուրկէ՞ կու գաս. ու Սատանան պատասխան տուաւ Տէրոջը ու բսաւ, Երկրի

8 վրայ չրջելէն ու անոր մէջը պտտելէն։ Եւ Տէրը բսաւ Սատանային, Իմ Ցոբ ծառայիս ազէկ ուշադրութիւն ըրիր, որ երկրի վրայ անոր պէս Կատարեալ և արդար, աստուածավախ ու չարութիւնէ հեռ քաշուող մարդ

9 չկայ։ Ու Սատանան պատասխան տուաւ Տէրոջը ու բսաւ, Միթէ Ցոբ Ձրի՞ կը պաշտէ

10 զԱստուած։ Չէ՞ որ գուն անոր ու անոր տանը և անոր ամէն ունեցածներուն բոլորովին չուրջեմով պատեցիր, Անոր ձեռքերուն գործքը օրհնեցիր, ու անոր ստացուածքը երկրի վրայ

11 չատցուր։ Բայց հիմա ձեռք դիր երկրնցուր, ու

† Եսէր · կը խրկեր
† Ծն · բ · 22 · Գլ · իբ · 5 ·
† Ի Թագ · իա · 10 · 12 ·
† Գլ · բ · 1 ·
† † Թագ · իբ · 10 · Գլ · լբ · 7 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·
† Եսէր · Ժդ · 14 · Ճառ · է · 11 ·
† Ծն · ջ · 9 · Ժէ · 1 · Գլ · բ · 3 ·
† Ես · ժ · 13 · Ժգ · 6 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·
† Ծն · բ · 22 · Գլ · իբ · 5 ·
† Ի Թագ · իա · 10 · 12 ·
† Գլ · բ · 1 ·
† † Թագ · իբ · 10 · Գլ · լբ · 7 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·
† Եսէր · կը խրկեր
† Ծն · բ · 22 · Գլ · իբ · 5 ·
† Ի Թագ · իա · 10 · 12 ·
† Գլ · բ · 1 ·
† † Թագ · իբ · 10 · Գլ · լբ · 7 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·
† Եսէր · կը խրկեր
† Ծն · բ · 22 · Գլ · իբ · 5 ·
† Ի Թագ · իա · 10 · 12 ·
† Գլ · բ · 1 ·
† † Թագ · իբ · 10 · Գլ · լբ · 7 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·
† Եսէր · կը խրկեր
† Ծն · բ · 22 · Գլ · իբ · 5 ·
† Ի Թագ · իա · 10 · 12 ·
† Գլ · բ · 1 ·
† † Թագ · իբ · 10 · Գլ · լբ · 7 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·
† Եսէր · կը խրկեր
† Ծն · բ · 22 · Գլ · իբ · 5 ·
† Ի Թագ · իա · 10 · 12 ·
† Գլ · բ · 1 ·
† † Թագ · իբ · 10 · Գլ · լբ · 7 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·
† Եսէր · կը խրկեր
† Ծն · բ · 22 · Գլ · իբ · 5 ·
† Ի Թագ · իա · 10 · 12 ·
† Գլ · բ · 1 ·
† † Թագ · իբ · 10 · Գլ · լբ · 7 ·
† Ես · Ծն · իբ · 20 · 21 ·

անոր առջև ունեցածին գոչէ, — ⸗ — ⸗
12 թէ ինչպէս կրնայ գէմ պիտի հայհոյէ. եւ Տէրը բաւ. Յառաջացիր. Ահա անոր առջև ունեցածը քու ձեռքդ է՝ միայն թէ իրեն վրայ ձեռք չերկարես։ Ու Սատանան Տէրոջը առջևէն ելաւ։
13 Ու եղաւ որ օր մը անոր տղաքը ու աղջիկները իրենց մեծ եղբօրը տանը մէջ կ՚ուտէին
14 ու գինի կը խմէին։ Ու մէկ պատգամաւորը մը Յոբին ու բաւ. Երբոր եզները կը հերկէին ու էշերը անոնց քովէն
15 կ՚արածուէին, Սաբայեցիք յարձակեցան ու զանոնք առին, ու ծառաները սուրի բերնէ անցուցին. և միայն ես ազատեցայ — ⸗ —
16 որ քեզի պատմեմ։ Երբոր անիկա տակաւին կը խօսէր, ուրիշ մէկն ալ եկաւ ու բաւ. Երկինքէն Աստուծոյ կրակը իջաւ, ու ոչխարը ու ծառաները այրեց ու զանոնք ազատեցի. և միայն ես ազատեցայ — ⸗ — որ քեզի պատմեմ։
17 Երբոր անիկա տակաւին կը խօսէր, ուրիշ մէկն ալ եկաւ ու բաւ. Քաղդէացիք երեք գունդ բաժնուած՝ ուղտերուն վրայ յարձակեցան և զանոնք առին, ու ծառաները սուրի բերնէ անցուցին. և միայն ես ազատեցայ — ⸗ — որ քեզի պատմեմ։
18 Երբոր անիկա տակաւին կը խօսէր, ուրիշ մէկն ալ եկաւ ու բաւ. Քու տղաքդ ու աղջիկներդ իրենց մեծ եղբօրը տանը մէջ կ՚ուտէին ու գինի կը խմէին
19 մէջերնին, Ահա անապատէն անգի կոպմէն մեծ հով մը եկաւ, ու տունը չորս կողմէն զարկաւ, որ ատոնք վրան փլաւ, ու անոնք մեռան. և միայն ես ազատեցայ — ⸗ — որ քեզի պատմեմ։
20 Ատեն Յոբ եղաւ, իր պատմուճանները պատռեց և գլխուն մազերը կտրեց, ու գետինը
21 ինկաւ խոնարհութեան երկրպագութիւն բրաւ, ու բաւ. Մօրս արգանդէն մերկ եկայ, ու հոն մերկ պիտի դառնամ։ Տէրը տուաւ ու Տէրը առաւ. Օրհնեալ եղիցի Տէրոջը անունը։
22 Ահա ամէնուն մէջ Յոբ չմեղանչեց, ու Աստուծոյ անպատշաճութիւն չտուաւ։

ԳԼ. Բ

1 Սատանան նորեն Աստուծոյ առջևը ներկայացաւ՝ երկրպագելու համար կանգնած կ՚ուզէր որ Յոբը փորձէ։ 2 Ըսուցաւ պատասխանով Տէրոջ ըսելիքս հը գրեմ։ 3 Յոբ իր հինգը հը յանդիմանէ. երբոր կը տանի որ անիկա ձեռք ի ջինջը գրգռելու որ զինքը ոչնչացնէ։ 11 Յոբին երեք բարեկամները լուրերուն կ՚ելլան անոր։

1 Եւ ⸗ — որ մէկ Աստուծոյ որդիքը գացին Տէրոջը առջևը կայնելու, ու Սատանան ալ

1 Ես · ը · ա · Աստ · ։ 2 Սատ · խօ · ։ 3 Գէ · բ · ։ — ։ — Գէ · ա · ։ Գէ · ա · ։ Գէ · ա · ։

քնէ՝ ու Յոբ իր ննջեքնէ գոհանայ իր կեանքին կը գանգատի.

1 Անկէ ետև Յոբ իր բերանը բացաւ ու իր
2 օրը անիծեց։ Եւ Յոբ ըսելով ասաց ու ըսաւ՝
3 Կորսուի՛ն այն օրը որ ես ծնայ,
Ու այն գիշերը՝ որ ըսին թէ Արու զաւակ մը
ծնաւ։
4 Ա՛ն օրը խաւար ըլլայ,
Ու Աստուած չվերատես զանիկա վերէն,
Ու երկիք լոյս չծագի անոր վրայ։
5 Խաւարը ու մահուան շուքը ֆիրնէց անպահանջ
կանչեն՝ զանիկա.
Ամպը ծածկէ զանիկա.
Օրուան մթնութիւնը վախցընէ զանիկա։
6 Ա՛ն գիշերը մնատարտուղը պաշարէ.
Անիկա տարտաւան օրերուն հետ չմիաւորուի,
Ու ամիսներուն մէջ չհամրուի։
7 Ահա ան գիշերը թող ամլութի ըլլայ,
Ու անոր մէջ ուրախութեան ձայն չլսուի։
8 Թող անիծեն զանիկա՝ որ օրը անիծողները
Որոնք պատրաստ են վիշապը արթընցընելու։
9 Անոր գիշերուան աստղերը ապտառնան.
Լոյսին սպասէ ու չունենայ.
Ու տարշաբոյսին ճառագայթները չտեսնէ.
10 վասն զի իմ ծոց որովայնիս դուռները չգոցեց,
Ու տառապանքը աչքերէս չծածկեց։
11 Ինչո՞ւ հասնար չորս որովայնէն չմեռայ,
Ու որովայնէն ելածիս պէս չկորսուեցայ։
12 Ինչո՞ւ ծունկերը ընդունեցին զիս,
Ու ինչո՞ւ ծոցեր ծծեցի որ ես ծծեմ։
13 Ինչու որ հիմա պառկած կը հանգչէի ու կը
քնանայի.
Ան ժամանակը հանգստացած կ'ըլլայի՝
14 իրենց համար տաներկներ չինող
երկրի թագաւորներուն ու խորհրդականներուն
հետ,
15 կամ ոսկի ունեցող իշխաններուն հետ՝
որոնք տուներնին արծաթով կը լեցընեն.
16 կամ թէ պատատուկ վիժածին մը պէս կ'ոչնչա-
նայի
Ան երեսխեներուն պէս՝ որոնք երբէք լոյս
չտեսան։
17 Հոն չարերը դադրեցնէն կը գազրեցնեն,
Ու հոն ուժէ ինկածները կը հանգստանան։
18 Նշանագիրս բանտարկեալները հոն կը հանգչին,
Ու չեն լսեր խստասիրտ հսկիչին ձայնը։
19 Գործիկը ու մեծը հոն են.
Ծառան ալ իր տիրոջմէն ազատ է։
20 Ինչո՞ւ հասնար թշուառութեան մէջ եղողին լոյս՝

Ու դառնահոգիներուն կեանք տրուի,
21 Որոնք սպասեն կը սպասեն, ու անիկա
չգայ,
Ու գանձերէն աւելի զանիկա կը
փնտռեն.
22 Գերեզմանը գտած ժամանակնին
Խնդա ուրախ կ'ըլլան ու կը ցնծան.
23 Ա՛նանկ մարդու մը՝ որուն ճամբան գոցուած է,
Ու Աստուած արգիլեր է զանիկա ամէն կող-
մէն.
24 Որովհետև կերակուրը ուտելէս առաջ իմ հե-
ծութիւնս կուգայ,
Ու իմ ազաղակներս չուրիկու պէս կը հոսին։
25 Վասն զի ինչ բանէ որ շատ կը վախնայի, ան
ինծի հանդիպեցաւ,
Եւ ինչ բանէ որ երկիւղ ունէի, ան ինծի
հասաւ։
26 Ոչ խաղաղութիւն ունիմ, ոչ հանգստու-
թիւն,
Եւ ոչ հանգստութիւն. բայց թշուառու-
թիւնը կու գայ։

Գլ. Գ

1 Եղիփազ Թեմանացին պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ.
2 Միթէ դժուարին արգելաք՝ թէ որ ակնկալ ք-
նի խօսիլ.
Բայց ո՛վ կրնայ զինքը զսպել որ չխօսի։
3 Ահա դուն շատերուն խրատ տուիր,
Ու տկար ձեռքերը զօրացուցիր։
4 Քու խօսքերդ ատկնելու վրայ եղողը հաստա-
տեցին,
Ու դուն ծակտատացած ծունկերը կազդուրե-
ցիր.
5 Բայց հիմա որ դիպաւ քեզի պատահելու, ու
դժուարեցար.
Քեզի դպաւ ու բորոտեցիր չխոհեցար։
6 Միթէ ի՞նչ աստուածապաշտութիւնդ քու յոյսդ
չէ՞,
Ու ճամբաներուդ ուղղութիւնը՝ քու ակնկա-
լութիւնդ։
7 Ա՛ղէ մեռածդ երբ, ո՞ւր անմեղը կորսուեցաւ,
Եւ ո՞ւր տեղ արդարները բնաջինջ եղան։
8 Ինչպէս որ տեսայ, հանդիպեցնողները
Նեղը

ա Եբր. պատասխան տուաւ։ բ Կր. Ժ. 12. 13. Ե. Ելք. Ժե. 19. բ. 14։ գ Եբր. ասաց ձեռքով ձեզի գրեցաւ։ դ Կամ պղծեն։ ե Կամ ձեզի չտեսնեն, նոյ. զ Ծն. Ե. 2. Ես. Ժ. 2. Ա Կր. Ժ. 11. Ա Կր. Ժ. 12. ը Եբր. Ժ. 1. թ Կր. Ժ. 11. Ա Կր. Ժ. 12. Ես. Ժ. 10. 14. Եբր. Ժ. 12. Ես. Ժ. 2. ժ Կամ ինչպէս ձեռքերդ չտեսնեն։ ի Կր. խոս. 12. ի Եբր. Ա Թագաւ. Ժ. 17. ի Կր. Ժ. 12. լ Ծն. Ե. 2. Ա Կր. Ժ. 12. խ Եբր. Ժ. 1. ծ Կր. Ժ. 12. կ Եբր. Ժ. 1. հ Կր. Ժ. 12. ձ Եբր. Ժ. 1. ղ Կր. Ժ. 12. Ա Կր. Ժ. 12. մ Եբր. Ժ. 1. յ Կր. Ժ. 12. ն Եբր. Ժ. 1. շ Կր. Ժ. 12. ո Եբր. Ժ. 1. չ Կր. Ժ. 12. պ Եբր. Ժ. 1. ջ Կր. Ժ. 12. ռ Եբր. Ժ. 1. ս Կր. Ժ. 12. վ Եբր. Ժ. 1. տ Կր. Ժ. 12. ր Եբր. Ժ. 1. ց Կր. Ժ. 12. ու Եբր. Ժ. 1. փ Կր. Ժ. 12. ք Եբր. Ժ. 1. օ Կր. Ժ. 12. ֆ Եբր. Ժ. 1.

եւ անիրաւութիւն ցանողներըդ հունձք կը հնձեն։
9 Աստուծոյ շունչէն կը կորսուին,
Ա. անոր բունդացած բարկութենէն կ՚երկսան։
10 Առիւծ եւ երիտասարդ առիւծին ձայնը եւ մնացած առիւծին ձայները
Ա. հեռացնելուն ակռաները կը կոտրտուին։
11 Առիւծը առանց որսի կը կորսուի,
Ա. մնացած առիւծին կորիւնները կը ցրուին։
12 Եւ ինծի գաղտնի կերպով խօսք մը բռնացաւ,
Ա. անոր չշունչը ականջս հասաւ։
13 Գիշերային տեսիլքներուն միջոցին խորհուրդներ
նկատելու ատենը՝
երբոր խորունկ քուն մը մարդոց վրայ կ՚իջնէ,
14 վրս ահ եւ դող մը եկաւ,
որ բոլոր ոսկորներս ցնցեց։
15 Առջեւէս մէկ ոգի մը անցաւ,
Ա. մազերուս մազերը փուշ փուշ եղան։
16 Անիկա կայնեցաւ, բայց ես չկրցայ գուշակել անոր կերպարանքը։
Աչքերուս առջեւ երեսպիսի մը կար։
Լռութիւն եղաւ, ու ձայն մը լսեցի, որ ՚ի՛ըսէր,
17 Մի՞թէ մարդը Աստուծմէ արդար կ՚ըլլայ։
Մարդը իր Արարիչէն մաքուր կ՚ըլլայ։
18 Ահա Անիկա իր ծառաներուն չհաւատար,
Ա. իր հրեշտակներուն վրայ ալ պակասութիւն կը գտնէ։
19 Այլ ո՛ւր կը մնան անոնք որ կաւեայ տաղերու մէջ կը բնակին,
Որոնց հիմը փոշիին մէջն է, և որոնք ցեցէն առաջ կը ճզմուին։
20 Անոնք առաւօտեան մինչեւ իրիկուն կը ճնշուին,
Ա. առանց մէկու մը իմանալուն կը կորսուին յաւիտեան։
21 Ահա անոնց վրայ եղած փառաւորութիւնը կը վերցուի։
Անոնք կը մեռնին առանց իմաստութիւնի ըլլալու։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Կոչէ՛ հիմա, թէկուզ պատասխան առնես մէկ կոյէ որդեւթ,
Ա. առջեւնէն որուն պիտի դարձնես քու երեսդ։
2 Որովհետեւ ի՛ր բարկութիւնը յիմարը կը սպաննէ,
Ա. նախանձը անմիտը կը մեռցնէ։
3 Ես յիմարին արմատանալը տեսայ,
բայց շատ մը անոր բնակութիւնը անիծեցի։
4 Անոր որդիները ապահովութենէ հեռու են.
Անոնք դրանը մէջ կը կոխկռտուին,
Ա. ազատող մը չգտնուիր։
5 Անոնի հունձքը կ՚ուտէ անոր հոգնածը,
Ա. գանկիկա փուշերու մէջէն կը յափշտակեն.
Ա. անոնց ստացուածքը ՚ի՞ ստացուած կը կոչէ։
6 Որովհետեւ չարիքը հողէն չի բղխեր,
Ա. ի՛ չարաութիւնը գետնէն չբուսանիր.
7 Թէպէտ մարդը ՚ի չարաութիւնս հասնելու կը ծնանի,
ինչպէս որ ՚ի կրակին կայծերը՝ վեր կը թռչին։
8 Իսկ ես Աստուծոյ պիտի դիմիմ,
Ա. իմ գործս Աստուծոյ պիտի յանձնեմ,
9 ՚Որ մեծ մեծ բաներ կ՚ընէ, որ հնար չկրնար քննել,
Ա. մեծ սքանչելիքներ՝ որ հնար չէ համրել զանոնք։
10 ՚Անիկա երկրիս վրայ անձրեւ կու տայ,
Ա. դաշտերուն վրայ ջուրեր կը խրկէ.
11 ՚Ցած ցածերը կը բարձրացնէ,
Ա. ազատութեամբ ապահովութեան կ՚երթին։
12 ՚Անիկա խորամանկներուն խորհուրդները կը շրջէ,
Որ ձեռքերնին կատարել չկրնայ իրենց գործը։
13 ՚Իմաստուններն իրենց խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ,
Ա. ներդաւթութեան խորհուրդը շատով կը խափանուի։
14 ՚Ցորեկը մութի կը բախին,
Ա. կէս օրին գիշերուան պէս խոփխոփելով կ՚երթան։
15 Բայց նաղքատը սուրէն, անոնց բերնէն
Ա. հզօրին ձեռքէն կ՚ազատէ։
16 ՚Այսպէս ազքատը յոյս կ՚ունենայ,
իսկ անօրէնութիւնը իր բերանը կը գոցէ։
17 ՚Ահա երանելի է այն մարդը՝ որն որ Աստուած կը խրատէ.
Ա. բնաւին Ամենակարողին յանդգնութիւնը մի՛ անարգեր։
18 Վնասը որ ինքը կը վիրաւորէ ու կը փաթթէ.
կը զարնէ ու իր ձեռքերը կը բժշկեն։
19 ՚Վէց նեղութիւններէն քեզ պիտի ազատէ,

---

1 Ընթերցմունքին վատը։ 2 Ընդհանուր փոխանակ Քրտասարդութիւն է, ս Կիլիկիոյ առանձը պիտի է Աստուծոյ նայիլ։ 17 Աստուծոյ խրատին երջանիկ փոխանակ։

1 Հիմա ազազակէ. թէկուզ պատասխան առնես մէկ կոյէ որդեւթ,
Ա. առջեւնէն որուն պիտի դարձնես քու երեսդ։
2 Որովհետեւ ի՛ր բարկութիւնը յիմարը կը սպաննէ,
Ա. նախանձը անմիտը կը մեռցնէ։
3 Ես յիմարին արմատանալը տեսայ,
բայց շատ մը անոր բնակութիւնը անիծեցի։
4 Անոր որդիները ապահովութենէ հեռու են.
Անոնք դրանը մէջ կը կոխկռտուին,
Ա. ազատող մը չգտնուիր։
5 Անոնի հունձքը կ՚ուտէ անոր հոգնածը,
Ա. գանկիկա փուշերու մէջէն կը յափշտակեն.
Ա. անոնց ստացուածքը ՚ի՞ ստացուած կը կոչէ։
6 Որովհետեւ չարիքը հողէն չի բղխեր,
Ա. ի՛ չարաութիւնը գետնէն չբուսանիր.
7 Թէպէտ մարդը ՚ի չարաութիւնս հասնելու կը ծնանի,
ինչպէս որ ՚ի կրակին կայծերը՝ վեր կը թռչին։
8 Իսկ ես Աստուծոյ պիտի դիմիմ,
Ա. իմ գործս Աստուծոյ պիտի յանձնեմ,
9 ՚Որ մեծ մեծ բաներ կ՚ընէ, որ հնար չկրնար քննել,
Ա. մեծ սքանչելիքներ՝ որ հնար չէ համրել զանոնք։
10 ՚Անիկա երկրիս վրայ անձրեւ կու տայ,
Ա. դաշտերուն վրայ ջուրեր կը խրկէ.
11 ՚Ցած ցածերը կը բարձրացնէ,
Ա. ազատութեամբ ապահովութենէ կ՚երթին։
12 ՚Անիկա խորամանկներուն խորհուրդները կը շրջէ,
Որ ձեռքերնին կատարել չկրնայ իրենց գործը։
13 ՚Իմաստուններն իրենց խորամանկութեանը մէջ կը բռնէ,
Ա. ներդաւթութեան խորհուրդը շատով կը խափանուի։
14 ՚Ցորեկը մութի կը բախին,
Ա. կէս օրին գիշերուան պէս խոփխոփելով կ՚երթան։
15 Բայց նաղքատը սուրէն, անոնց բերնէն
Ա. հզօրին ձեռքէն կ՚ազատէ։
16 ՚Այսպէս ազքատը յոյս կ՚ունենայ,
իսկ անօրէնութիւնը իր բերանը կը գոցէ։
17 ՚Ահա երանելի է այն մարդը՝ որն որ Աստուած կը խրատէ.
Ա. բնաւին Ամենակարողին յանդգնութիւնը մի՛ անարգեր։
18 Վնասը որ ինքը կը վիրաւորէ ու կը փաթթէ.
կը զարնէ ու իր ձեռքերը կը բժշկեն։
19 ՚Վէց նեղութիւններէն քեզ պիտի ազատէ,

Ու հաճելութիւն՝ չիպի չարիք պիտի չդայլի։
20 Վասն ժանեանակ քնոյ մնաւանդ պիտի ապաստ-
ան։
Ու պատերազմի մէջ առիթն ձեռքէն
21 Կռունկն խորտականէ զապահով պիտի ըլլաս,
Ու կործանումնն գայթ առնելը անկէ չվախնաս։
22 Կործանումնն ու սովի վրայ պիտի ծիծաղիս,
Ու երկրի գազաններէն պիտի չվախնաս։
23 Քանզի գաշտի քարերուն հետ գաշինք պիտի
անենաս,
Ու գազանն գազանութիւնը քու հետդ խաղաղ-
իմէ պիտի վարուին։
24 Ու պիտի գիտնաս որ վրանիդ մէջ յաջող-
իմն կայ։
Եւ քու բնակարանիդ այցելութիւնն պիտի ը-
նելս ու ոչնաս մը պակաս պիտի չգտնիս։
25 Եւ պիտի գիտնաս որ քու զաւակներդ շա-
տասար,
Ու քու անբանդ երկրի խոտերուն պէս
պիտի բլլան։
26 Ազեկ մը ծերացած՝ գերեզմանիդ պիտի մտնաս,
Ցորեան խուրձերուն դէպի պէս՝ որ իր ժա-
մանակին կը դիզուի։

27 Ահա ձեզ նաս բանը փնտռեցինք, ասանկ է.
Մտիկ ըրէ անոր ու գիտ ուրախ նամնար դիտ-
ցիր քեզի համար։

ԳԼ. Զ

1 Ցոր իր գանդատները Բոազի բերել կը յայտնէ։ 8 Մինա-
ւն կը յանդիմանէ։ յուսալով որ իր միխիթարիչը հոն պիտի
գտնէ։ 14 Կը յանգիմանէ իր բարեկամները երբեք անարդար
մըլլալնէ։

1 Ե՛ս Ցոր պատասխան առաւ ու բսաւ,
2 Երանի՛ թէ իմ տրտմութիւնս ակռկ կշռուէր,
Ու իմ թշուառութիւնս միկտղ կշռի մէջ
դրուէր։
3 Քանզի հիմա ամբոխ ծովուն աւազէն ծանր
կ՚ըլլար.
Ասոր համար իմ խօսքերս դէկ հաստիւեր։
4 Որովհետև Ամենակարողին նետերը իմ ներ-
սիս մէջս են,
Որոնց թոյնը իմ հոգիս կ՚ծծէ.
Աստուծոյ արհաւիրքները բնաւ դէմս դուն-
չուշիշ չպատահած են։
5 Միթէ վայրենի էշը խոտին քովը կը գոռայ՞.
Կամ եզը իր ծառերին քովը կը բառաչէ՞.
6 Աննոյշ բանը առանց աղի կ՚ուտուի՞.
Հաւկիթին ձերմակուցին մէջը համ կայ ար-
դեօք։
7 Ան բաներըն՝ որոնց անդամ չէր ուզեր դպչիլ,
Իմ զազրալի կերակուրս եղան։
8 Երանի թէ ուզածս կատարուէր,
Ու ասր Աստուած ան բանը՝ որուն կը ապա-
սեմ։
9 Ալյսինքն թէ Աստուած դիս ճնշելու հաւա-
նէր,
Ու ձեռքը երկընդունելով դիս կտրծանէր։
10 Բայց տակաւին ես մխիթարութիւնը պիտի
ունենամ,
Եւ անողորմ ցաւին մէջը պիտի ուրախանամ,
Որ ես Սուրբին խօսքերը չուրացայ։
11 Ո՞յժս ի՞նչ է որ դիմանամ,
Ու վախնանս ի՞նչ է որ կեանքս երկընդունեմ։
12 Միթէ իմ ոյժս քարերո՞ ոյժ է,
Կամ թէ մարմինս պղնձէ՞ն է։
13 Չէ՞ որ օգնական չունիմ ես,
Ու ձեռնտուութիւնը հեռացած է ինձմէ։
14 Թշուառութիւնն մէջ ուզողին իր բարեկամին
կարեկցութիւնը պէտք է.
Բայց անիկա Ամենակարողին վախը մէկդի
թողուց։
15 Իմ եղբայրներս հեզնողներու պէս խաբէու-
թիւն ըրին ինծի,
Զարհուրում հեզնողներու պէս՝ որ կ՚անցնին։
16 Որոնք սառոյն պղտորած են,
Եւ ձնոյ մէջ ձիւնը կը ծածկուի.
17 Տաքը տեսածնուն պէս կը չեզքուին,
Խոտ տաք տանը իրենց տեղէն անհետացած
կ՚ըլլան։
18 Կարաւանները իրենց ճամբան կը դարձընեն,
Բայց դատարկ երկիրը կ՚երթան ու կը կորսուին։
19 Թեմայի կարաւանները նայեցան,
Սապայի ճամրորդները անոնց յուսացան։
20 Յուսացուն հասիր ամչցան,
Հոն գացած ատենին կարմրեցան։
21 Ձերդուք ինծի ոչնաց եղաք,
Թշուառութիւնն տեսաք ու վախցաք։
22 Կա՞ ձեզի ըսի՞ որ բնծի բերէք,
Ու ձեր առտուած քէն բնծայ տուէք բնծի.
23 Կամ թէ դիս թշնամիին ձեռքէն ազատեցէք,
Ու բռնաւորներուն ձեռքէն դիս փրկեցէք.
24 Սորվեցուցէք բնծի՝ ու լուռ պիտի կենամ.
Ու հասկցուցէք բնծի՝ թէ ինչ բանի մէջ սը-
խալեր եմ։
25 Ուղիղ խօսքերը օրշոտ զգուշացր են.
Բայց ձեր յանդիմանութիւնը ի՞նչ կը նշա-
նակէ.
26 Բզկտելո՞ խօսքերն յանդիմանել կը մտածէք.
Յուսահատեալին խօսքերը հով են։
27 Մանաւանդ որբին համար վիճակ կը լարէք,
Ու ձեր բարեկամին համար հոր կը փորէք։

---

1 Ամ. ը. 10։
2 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 19։
3 Ամ. ը. 22։
4 Եր. ժա. 2։ ը. 9։ ի. 11։ Եսկ. ի. 21։
5 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
6 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
7 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
8 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
9 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
10 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
11 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
12 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
13 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
14 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
15 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
16 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
17 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
18 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
19 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
20 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
21 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
22 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
23 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
24 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
25 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։
26 Ամ. ը. 11։ Ա. Կր. ի. 21։
27 Ամ. ը. 12։ Ելք. ի. 4։

28 Հիմա հանեցէք ինձի նայելու.
թէ որ առա՛ւտ կը խօսիմ, յայտնի է ձեզի.
29 Դարձէք՝ կ՚ապացնեմ, ու անիրաւութիւն չըլ-
լայ.
Այո՛ դարձէք. քանզի առով իմ արդարու-
թիւնս կը յայտնուի։
30 Միթէ իմ լեզուս վրայ անիրաւութիւն կայ.
Միթէ չիմ բերանը չը՞կրնար զա-
նազանել։

ԳԼ. Լ

1 Ցոր իր ձեռնէտ փափաքը կ՚արդարացնէ։ 12 Իր անհան-
գըստութենաը համար՝ 17 ու Նասեցոյ գինուելութեանը հա-
մար գանգատ կ՚ընէ։

1 **Ա**միթէ մարդս երկրի վրայ ՚պատերազմի
ատեպարզ մը չունի՞.
Ե՛ւ անոր օրերը վարձկանի մը օրերուն պէս
չե՞ն։
2 Ինչպէս որ ծառան նէնոան շուքին կը փա-
փաքի,
Ու վարձկանը իր վարձքին կը սպասէ.
3 Ա՛նանկ ալ ունայնութեան ՚ամիսներ ինծի բա-
ժին տրուած են,
Ու ի՛շատատութեան գիշերներ ինծի համար
որոշուած են։
4 ՚Գատկած ատենս կ՚ըսեմ՝ Երբ պիտի ելլեմ,
Ու գիշերը ե՛րբ պիտի անցնի.
Ու մինչև արշալոյսը անդադար տատի՛նելս լը-
ցուած եմ։
5 Մարմինս ՚որդերով ու հողի կեչտերով ծած-
կուած է.
Մորքս կը ճեղքուի ու կը հալի։
6 ՚Օրերս ասպնջականէն կկոչէն արագ կ՚անցնին,
Ու կը սպառին առանց յոյս մը ձգե՛ս։
7 Յի՛շէ որ հովանաց հովի պէս է.
Աչքս այսու՛հետև բարիք պիտի չտեսնէ։
8 ՚Ջիս տեսնողին աչքերը նո՛ր պիտի չը-
տեսանին.
Քու աչքերդ իմ վրաս կը նային, ու ես բնա-
ջինջ կ՚ըլլամ։
9 Ինչպէս ՚ս ամպը կը ցրուի կ՚երթայ,
Ա՛նանկ ալ ՚գերեզմանը իջնողը պիտի չելլէ.
10 Ու ա՛լ անիկա իր տունը պիտի չդառնայ,
՚Ո՛ւ իր բնակարանը ալ գանիկա պիտի չճանչ-
նայ։
11 Ո՛ւստի ես ՚իմ բերանս պիտի չզսպեմ.
Հոգիիս նեղութեանովը պիտի խօսիմ,
՚Անոյշս դառնութեանովը պիտի գանգատիմ։
12 Միթէ ես ծո՞վ եմ, կամ կէտ,
Որ իմ վրաս պահապաններ կը դնես։
13 Երբոր ես կ՚ըսեմ՝ թէ անկողինս պիտ պիտի
մխիթարէ,
Մահիճս իմ գանգատութիւնս պիտի պակեցընէ,
14 Ջիս երազներով կը վախցընես,
Ու տեսիլքներով կը զարհուրեցընես։
15 Ա՛նանկ որ ասկէ կ՚ընտրեմ խեղդուիլ ու
մեռնիլ,
Քան թէ իմ ոսկորներուս պահածո՛ւը։
16 ՚Ես ձանձրացած եմ, ու չեմ ուզեր որ յաւի-
տեան ապրիմ.
՚Ինծի՛ն ես կեցիր, ինձմէ որ իմ օրերս ու-
նայութիւն է։
17 ՚Մարդը ո՞վ է՝ որ զանի անիկա մեծ բան մը
համարիս,
Ու անոր համար հոգ տանիս,
18 Ու առ՚ա՛ւտ ամէն գնդիկա պ՚հտես,
Ու ամէն վայրկեանի մէջ փորձես։
19 Մինչև ե՞րբ ինծմէ ես չես կ՚նայիր.
Թո՛ւք կ՚լլելո՞ւ չափ ալ թող չես տար։
20 Մեզանե՛ցի՛ս. քեզի ի՞նչ ընեմ, ով մարդիկ
կ՚նեղուցընէ.
Ինչո՞ւ համար ՚դիս քեզի նշան առիր, ու ես
ինծի բեռ եղայ։
21 Ու ինչո՞ւ իմ մեղքս չես ներեր,
Ու իմ անօրէնութիւնս չես վերցըներ.
Որովհետև հիմա հողին մէջ պիտի պառկիմ,
Ու առա՛ւօտուն ինձ որ գիս փնտռես՝ պիտի
չգտնեմ։

ԳԼ. Ը

1 Բազդատ կը ցուցնէ Նասեցոյ ապերախտութիւնը՝ որով կը
վտարի մարդոց հետ իրենց գործերուն համեմատ։ 8 Ընդ-
կա՛ռ տալի գործերուն ապացոյցներ առած բերելով՝ կ՚գտնա-
րին անխոչընդոտ կործանումի կը հաստատուի։ 20 Նասեցոյ ար-
դար գործերը չհրնչին համար՝ գանգատ Աստծմէ կը յայտնէ։

1 **Ա**նատներ Բազդատ Սօփեցին պատասխան
առաւ ու ըսաւ,
2 Մինչև ե՞րբ այդպէս պիտի խօսիս,
Ու բերնիդ խօսքերը առատի հովի պէս պիտի
բլլան։
3 ՚Միթէ Աստուած դատաստանը կը խափանէ՞,
կամ Ամենակարողը իրաւունքը կը խափանէ՞։
4 Եթէ քու ՚ազգդ անոր դէմ մեղանչեր են,
Ու ան ալ իրենց յանցանքին մատնած է զա-
նոնք,
5 ՚Եթէ դուն առաւո՛տնէրը կանուխ պ՚Աստուած
փնտռես,
Ու Ամենակարողին շնորհք խնդրես,

---

3 Գէն. ԺԸ. 18։
4 Գէն. ԺԲ. 11. ԼԶ. 3։
— Գէն. ԺԳ. 2. 14. Ա՚մաչ. ԼՔ. 4։
5 Տե՛ս գէն. ԽԴ. 8։
6 Բ Օր. ԽԲ. 67. Գէն. ԺԸ. 18։
7 Ես. ԺԳ. 11։
8 Գէն. ՔԱ. 33. ԺԳ. 22. ԺԸ. 11. Ա՚մաչ. Զ. 6. Ղբ. 11. Ա՚գ. 14. Ա՚մ. 4. Էս. ԼՈ. 12. Խ. 6։
Ճ՚ոխ. Գ. 14։
2 Ա՚մաչ. Կը. 25. 2Թ. 47։
3 Գէն. Ի. 2։
4 Գէն. Ի. 27։
5 Գէն. Ի. 2։
6 Գէն. Ա. 22. ԺԳ. 6։ Ա՚մաչ. ԼԲ. 13։
7 Ա՚մաչ. Կը. 2։
8 Ա՚մաչ. Ը. 4. Ղ՚եւ. 2։ Ներ. Ը. 6։
9 Գէն. Ա. 2։
10 Ղ՚եւ. Ա. 1։
11 Գէն. ԺԵ. 22. Ա՚գ. 14. Ա՚մ. 4. Ես. ԽԴ. 8. Ա՚մաչ. ԼԲ. 13. Ա՚մ. Կը. 2։
— Դ՚ն. Ժը. 22. Բ Օր. ԼԸ. 4. Բ Մն. Ժթ. 1. Գէն. ԺԸ. 17. Դան. Ը. 14. Հը. ՈՒ. 4։
9 Գէն. ՈՒ. 3. 15։
10 Գէն. Ա. 9։
11 Գէն. ԺԳ. 22։
12 Ա՚մաչ. Ը. 1։
13 Ա՚մաչ. Ը. 4։
14 Ա՚մաչ. Ը. 13։
15 Ա՚մաչ. Ը. 4։
16 Ա՚մաչ. Ը. 13։
17 Ա՚մաչ. Ը. 4։
18 Ա՚մաչ. Ը. 13։
19 Ա՚մաչ. Ը. 4։
20 Ա՚մաչ. Ը. 13։
21 Ա՚մաչ. Ը. 4։
22 Ա՚մաչ. Ը. 13։
23 Ա՚մաչ. Ը. 4։
24 Ա՚մաչ. Ը. 13։
25 Ա՚մաչ. Ը. 4։
26 Ա՚մաչ. Ը. 13։
27 Ա՚մաչ. Ը. 4։
28 Ա՚մաչ. Ը. 13։
29 Ա՚մաչ. Ը. 4։
30 Ա՚մաչ. Ը. 13։
31 Ա՚մաչ. Ը. 4։
32 Ա՚մաչ. Ը. 13։
33 Ա՚մաչ. Ը. 4։
34 Ա՚մաչ. Ը. 13։
35 Ա՚մաչ. Ը. 4։
36 Ա՚մաչ. Ը. 13։
37 Ա՚մաչ. Ը. 4։
38 Ա՚մաչ. Ը. 13։
39 Ա՚մաչ. Ը. 4։
40 Ա՚մաչ. Ը. 13։
41 Ա՚մաչ. Ը. 4։
42 Ա՚մաչ. Ը. 13։
43 Ա՚մաչ. Ը. 4։
44 Ա՚մաչ. Ը. 13։
45 Ա՚մաչ. Ը. 4։
46 Ա՚մաչ. Ը. 13։
47 Ա՚մաչ. Ը. 4։
48 Ա՚մաչ. Ը. 13։
49 Ա՚մաչ. Ը. 4։
50 Ա՚մաչ. Ը. 13։
51 Ա՚մաչ. Ը. 4։
52 Ա՚մաչ. Ը. 13։
53 Ա՚մաչ. Ը. 4։
54 Ա՚մաչ. Ը. 13։
55 Ա՚մաչ. Ը. 4։
56 Ա՚մաչ. Ը. 13։
57 Ա՚մաչ. Ը. 4։
58 Ա՚մաչ. Ը. 13։
59 Ա՚մաչ. Ը. 4։
60 Ա՚մաչ. Ը. 13։
61 Ա՚մաչ. Ը. 4։
62 Ա՚մաչ. Ը. 13։
63 Ա՚մաչ. Ը. 4։
64 Ա՚մաչ. Ը. 13։
65 Ա՚մաչ. Ը. 4։
66 Ա՚մաչ. Ը. 13։
67 Ա՚մաչ. Ը. 4։
68 Ա՚մաչ. Ը. 13։
69 Ա՚մաչ. Ը. 4։
70 Ա՚մաչ. Ը. 13։
71 Ա՚մաչ. Ը. 4։
72 Ա՚մաչ. Ը. 13։
73 Ա՚մաչ. Ը. 4։
74 Ա՚մաչ. Ը. 13։
75 Ա՚մաչ. Ը. 4։
76 Ա՚մաչ. Ը. 13։
77 Ա՚մաչ. Ը. 4։
78 Ա՚մաչ. Ը. 13։
79 Ա՚մաչ. Ը. 4։
80 Ա՚մաչ. Ը. 13։
81 Ա՚մաչ. Ը. 4։
82 Ա՚մաչ. Ը. 13։
83 Ա՚մաչ. Ը. 4։
84 Ա՚մաչ. Ը. 13։
85 Ա՚մաչ. Ը. 4։
86 Ա՚մաչ. Ը. 13։
87 Ա՚մաչ. Ը. 4։
88 Ա՚մաչ. Ը. 13։
89 Ա՚մաչ. Ը. 4։
90 Ա՚մաչ. Ը. 13։
91 Ա՚մաչ. Ը. 4։
92 Ա՚մաչ. Ը. 13։
93 Ա՚մաչ. Ը. 4։
94 Ա՚մաչ. Ը. 13։
95 Ա՚մաչ. Ը. 4։
96 Ա՚մաչ. Ը. 13։
97 Ա՚մաչ. Ը. 4։
98 Ա՚մաչ. Ը. 13։
99 Ա՚մաչ. Ը. 4։
100 Ա՚մաչ. Ը. 13։

6 Եթէ գուն մնաքար ու չխռակ ըլլաս ,
Հիմա անչուշտ անիկա քեզի համար պիտի արթընցնայ ,
Ու քու արդարութիւնդ բնակարանին յաջողութիւն պիտի տայ .
7 Թէ և քու սկիզբդ փոքր ըլլայ ,
Բայց քու վերջդ խիստ պիտի մեծնայ .

8 Հիմա հարցուր առջի ազգերուն ,
Ու անոնց հայրերը քննելու ուշադրութիւն ըրէ .
9 (Ինչու որ մենք երէկուանները ենք , ու ոչ հաս չենք գիտեր .
Քանզի մեր կեանքը երկրի վրայ առուր մըն է .)
10 Անոնք անոնք քեզի պիտի ուսուցանեն , քեզի պիտի խօսին ,
Ու իրենց սրտէն խօսքեր պիտի հանեն .
11 Մէկ պարսուն առանց ոստիմի կը բուսա՞ .
կնիւռը առանց ջուրի կ'աճի՞ .
12 Անիկա դեռ իր գալարութիւնը մէջ — չը-կտրուած՝
Ամէն խոտէն առաջ կը չորնայ .
13 Ասանկ պիտի ըլլայ ամէն անոնց համբաներուն՝ որ կ'առաջնորդ կը մոռնան .
Ու ապերասան յոյսը պիտի կորսուի .
14 Ինչու որ անոր յոյսը պիտի կտրուի ,
Ու անոր վստահութիւնը սարդի տաղաւնին պէս պիտի ըլլայ .
15 Անիկա իր տունը պիտի կռթնի ,
Բայց ան հաստատութիւն պիտի չունենայ .
Իր ցեղէն զանիկա պիտի բռնէ ,
Բայց ան կանգնած պիտի չմնայ .
16 Արեւը չծագած գալար է ,
Ու անոր ճիւղերը իր եզած պարտէզին վրայ կ'երկնին .
17 Անոր արմատները քարակոյտին կը փաթթուին ,
Ու քարերուն տեղը կը տեսնէ .
18 Թէ որ մէկը զանիկա իր տեղէն խլէ ,
Ձեզ պիտի ուրանայ զանիկա՝ ըսելով Թէ նո քեզ չտեսայ .
19 Ահա անոր ճամբուն ուրախութիւնը սա է ,
Ու հողէն ուրիշներ պիտի երկնին .
20 Ահա Աստուած արդար մարդը չմերժեր ,
Ոչ ալ չարերուն ձեռնտու կ'ըլլայ ,
21 Մինչեւ որ քու բերանդ ծիծաղով լեցնէ ,
Ու շրթունքներդ ուրախութեան ձայնով .
22 Քեզ ատողները ամօթով պիտի ըլլան .
Ու ամբարիշտներուն վրաններ բնաջինջ պիտի ըլլայ .

ԳԼ . Թ

1 Որ Աստուծոյ արդարութիւնը խոստովանելով լեցնէ
Թէ սրտի անմաքուկ բան է անոր հետ վիճաբանիր , 22 Որ հաստատէ թէ անոնց մարդը պետք չէ գաստիարակէ իր երեսին նեղութիւնները համար .

1 Ես Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
2 Իրաւցնէ անանկ ըլլալը գիտեմ .
Ու ինչպէս թէ մեղաւոր պիտի արդարանայ Աստուծոյ առջեւ .
3 Եթէ անոր հետ վիճաբանիլ ուզէ ,
Հազարէն մէկուն չկրնար անոր պատասխան տալ .
4 Անիկա սրտով իմաստուն՝ և ուժով կարող է .
Ո՞վ անոր դէմ երբեք խոստացուցեր՝ ու յաջողութիւն գտեր է .
5 Անիկա լեռները կը տեղափոխէ , ու անոնք չեն գիտեր .
Իր բարկութիւնովը զանոնք կը տապալէ .
6 Երկիրը իր տեղէն կը շարժէ ,
Ու անոր սիւները կը դողան .
7 Արեւին հրամայեր կ'ըլլայ , ու անիկա չծագիր .
Ու աստղերը կը կնքէ .
8 Ինքը միայնակ երկինքը կը տարածէ ,
Ու ծովուն ալիքներուն վրայ կը քալէ .
9 Անիկա ըրաւ Արջը , Հայկը ու Բազմաստեղը
Ու հարաւին չտեսնուածները .
10 Անիկա անքննելի մեծագործութիւններ
Ու անթիւ սքանչելիքներ կ'ընէ .
11 Ահա անիկա քովէս կ'անցնի , ու ես չեմ տեսներ .
Առաջ կ'անցնի , ու չեմ իմանար .
12 Թէ որ յափշտակէ , ո՞վ կրնայ զանիկա արգիլել .
Ո՞վ կրնայ ըսել անոր Թէ ի՞նչ կ'ընես .
13 Աստուած իր բարկութիւնը ետ չդարձներ .
Ու Հպատակ օգնականները անոր առջեւ կը խոնարհին .
14 Ո՛ր մնայ որ ես անոր պատասխան տամ ,
Ու անոր դէմ ընտրեմ խօսքերս .
15 Որովհետեւ արդար ալ ըլլամ , պատասխան պիտի չտամ .
Իմ դատաւորիս չնորհք պիտի խնդրեմ .
16 Թէ որ ես զանիկա կանչէի , ու ինծի պատասխան ալ տար ,
Պիտի չհաւատայի Թէ անիկա իմ ձայնս լսած է .
17 Որովհետեւ փոթորիկով զիս ճնշեց ,

---

3 Ա Ես . ը . 28 . ԼԸ . 1 Գէ . ժա . 19 . 2 Ես . ի . 18 . 3 Ես . խե . 9 . — Ա Ես . իթ . 18 . Գէ . է . 5 Ա ես . ԼԲ . 3 . Ա ես . ԽԲ . 6 . Ե . ժե . 6 . 6 Գէ . ժա . 19 . ԽԱ . 10 . Ա ես . ը . 23 . 7 Կո՛ւ . ՍԲ ՍԽԲ . 8 Ես . ՅԲ . 3 . 9 . 9 Ե ՍԽԲ . ասղնձ . 10 Գէ . ԻԵ . 3 ՚ . 11 Եզ . Ե . ա . ասղ . 12 Գէ . է . 13 . Ե ես . ԻԲ . 26 . Ա ես . ԽԴ . 7 . 13 Ա ես . ԻԲ . 26 . ՍԲ . 29 . — 14 Ա ես . ԽԲ . 2 . Հբ . ասմ . գ . 20 . 15 Եզ . բ ես . ՀԱ . 21 . Ես . ԽԱ . 6 . 16 Գէ . ԼԳ . 3 . 17 Ես . ը . 19 . 21 . Ես . ը . 21 . Ես . ԽԱ . 6 . 18 Ես . ԽԴ . 9 . 19 Ա ես . ԽԴ . 26 . Գէ . ԻԵ . 11 . 20 Դն . ա . 16 . Ա ես . ԽԴ . 8 . Գէ . ԻԳ . 5 . 21 Եզ . բ ես . ՀԱ . 21 . Ես . ԽԱ . 6 . 22 Գէ . ԻԳ . 8 . Ա ես . ԽԴ . 8 . Գէ . ԻԳ . 8 . 9 . ԼԸ . 18 . 23 Ես . ԽԹ . 9 . Ա ես . ԽԴ . 8 . Գէ . ժ . 13 .

Ու տառապեց պատճառի համ մէրքերս առէյցու։
18 Զիս չիմացար որ չուն առնեմ՝
Հապա գառներովնէ պիս կը քցցինէ։
19 Թէ որ գօրաւիմն ֆոռուն՝ ան՝նա անիկա ղո-
րաւար է։
Իսկ ինչ որ գառապատան՝ ոչ՝ պիս առնողը
պիտի կանչէ։"
20 Թէ որ անձս արդարացընեմ՝ իմ բերանս պիս
կը գառապարտէ։
Թէ ։ պիս կատարեալ եղնչընեմ՝ պիս յանցա-
ւոր կը հանէ։
21 Թէ ։ պիս կատարեալ եղնչընեմ՝ իմ անձս չեմ
ճանչնար։
Իմ կեանքս կ՝արհամարհեմ։
22 Ա՛ն՝ն մէկ է ։ անոր համար բան մը չէ
Ա՛նիկա ասդ ասդ ու ամբարիշտը ոչնչեց ըլ-
նալ կ՝ընէ։
23 Թէ որ հարուածը յանկարծ մեռցընէ՝
Անիկա անմեղին գառապատիժը վրայ
կը ծիծաղի։
24 Երկիրը ամբարիշտին ձեռքը տրուելուան։
Անոր դատաւորներուն երեսը կը
ծածկէ։
Եթէ ոչ՝ ո՞վ է անիկա։
25 Աբդ իմ՝ օրերս սուրհանդակէն արագ են։
Փախան ու բարու բիներն չտեսան։
26 Աբդ ազնաց նաւերու պէս
Որսի վրայ յարձակող արծիւի պէս կ՝անցնին։
27 Թէ որ բսեմ՝ Գանգատս մոռնամ՝
Տրտունեիներս ձգեմ ու զուարթ բլլամ՝
28 Բոլոր ցաւերուներէն կը վախնամ։
Գիտեմ որ պիս անմեղ պիտի չհամարիս։
29 Ամբարիշտ պիտի սեպուիմ։
Ինչո՞ւ համար զուր տեղը աշխատիմ։
30 Թէ որ ձիւնի ջրով լուայնուիմ՝
Ու ձեռքերս մաքրութեամբ սրբեմ՝
31 Ան ժամուտակը պիս փոսը կ՝ընկղմես։
Ու հագուկրձս պիտի զզան ինծմէ։
32 Ինչու որ ինծի պէս մարդ չէ՝ որ անոր պա-
տասխան տամ՝
Ու միասին դատաստանի երթանք։
33 Միջնորդ դատաւոր մը չկայ մեր միջը՝
Որ կարենայ իր ձեռքը մեր երկուքին վրայ
դնել։
34 Թող իր գաւազանը վրայէս վերցընէ՝
Ու անոր երկիւղը ալ պիս չտարտնուեցընէ՝
35 Ա՛ռանիը պիտի խօսիմ՝ ու անկէ պիտի չվախ-
նամ՝
Բայց ներած վիճակիս մէջ ես իմ անձիս պէս չեմ։

ԳԼ՝ Ժ

1 Ծոր գանգատիլս համարձակութիւն՝ Ես տրտմի իր
ձեռքերուէն համար։ 13 Իր կեանքին համար կը գանգատի,
ու կը խնդրի որ իր մեղքէն առաջ չհէ մը համգստու-
ցանէ։

1 Հոգիս կեանքէս ձանձրացաւ։
Հանդրձակ պիտի գանգատիմ՝
Հոգիս գառնութեամբը պիտի խօսիմ։
2 Պիտի բսեմ Աստուծոյ՝ Մի գառապարտեր պիս,
Յայտնէ ինծի թէ ինչ բանի համար հետս
կը վիճիս։
3 Քեզի ապէ՞ղ կ՝երեւնայ որ ինծ հարստահարես,
Ու ձրս ձեռագործդ արհամարհես,
Եր ամբարիշտներուն խորհուրդին լոյս տաս։
4 Մի՞թէ գուն մարմնաւոր աչքեր ունիս։
Մարդուն տեսածին պէս կը տեսնես։
5 Մի՞թէ քու օրերդ մարդուն օրերուն պէս են։
Քու տարիներդ մարդուն օրերուն պէս են,
6 Որ գուն իմ յանցանքս փնտռես
Ու մեղքս քննես։
7 Գիտես որ յանցաւոր չեմ՝
Բայց չկայ մէկը որ քու ձեռքէդ ազատէ զիս։

8 Քու ձեռքերդ պիս առիգծեցին,
Ու իմ բոլոր անդամներս կազմեցին,
Ու պիս բնաջինջ կ՝ընես։
9 Կ՝ազաչեմ՝ յիշէ որ պիս կաւի պէս չինեցիր,
Ու պիս հողի պիտի դարձընես։
10 Չէ՞ որ պիս կաթի պէս թափեցիր,
Ու պանիրի պէս խտացուցիր։
11 Ձիս մորթով ու մսով հագուեցուցիր,
Ու պիս ոսկորներով ու ջիլերով հիւսեցիր։
12 Ինծի կեանք ու ողորմութիւն շնորհեցիր,
Եր քու խնամքդ իմ հոգիս պահեց։
13 Ու սակայն սրտիդ մէջը պահեցիր։
Գիտեմ որ սակայն միտքդ էր։
14 Եթէ մեղք գործեմ՝ դուն պիս կը դիտես,
Ու իմ անօրէնութենէս անմեղ չես հաներ
պիս։
15 Եթէ ամբարիշտութիւն բնեմ՝ վայ է ինծի,
Ու արդար ալ բլլամ՝ գլուխս չեմ կրնար
վերցընել։
Անարգանօք լցուած եմ՝
Հիմա՝ իմ թշուառութիւնս նայէ։
16 Որ առիւծու վրայ է։"
Առիւծի պէս պիս կ՝որսաս,
Ու գարձեալ իմ վրաս ††յաղթող կ՝ըլլաս։
17 Ինծի դէմ վկաներդ կը նորոգես,
Ու քու սրտմտութիւնդ իմ վրաս կը շատցընես։

ե Գէդ· բ · ֆ · ի · լգ · ֆ։
ը Կամ ինծի համար ո՛վ վիշտերուն պիտի ասչ։
թ Ամբ· բ · ֆ · ի · ե։ ֆ՝ի · ֆ · ֆ։
ժ Բ՝ա · ֆ · ֆ։ ժբ · ֆ · ֆ։ Ամբ· ժբ · ֆ · ֆ։
ի Գէդ· ֆ · ֆ · ֆ · ի։
ի Կամ Ցանկութեան ի՛մ Աստուածի պիտի ասչ։
ի Ամբ· ֆ · ֆ · ֆ։
ի Գէդ· ֆ · ֆ · ֆ։
ի Ամբ· ֆ՝ի · ֆ · ֆ։
ի Ամբ· ֆ՝ի · ֆ · ֆ։
ի Ամբ· ֆ՝ի · ֆ · ֆ։
ի Կամ «Ուռած
ի Ամբ· ֆ · ֆ · ֆ · ֆ։
ի Ամբ· ֆ՝ի · ֆ · ֆ։
ի Ամբ· ֆ՝ի · ֆ · ֆ։
ի Ամբ· ֆ՝ի

փոփոխութիւններէ ու պատերազմ ունիմ։
18 Արդ ի՞նչու հասնար գիս այգանդէն հանե-
ցիր։
Երեսդ ինծի մի՛ ծածկեր, ու աչք չեմ անիր գիս,
19 Որ չհագայի գիս բլլալդ,
Ու հոն այգանդէն գերեզմանը տարուէի։
20 Իմ օրերս սակաւութիւն չե՞ն։
Դադրեցո՛ ինծի, ու թող առ որ քիչ մը
հանգչիմ
21 Ա՛ռաջ երթալէս առաջ, ուրկից որ ետ գա-
մըն չդառնամ,
Մահուան երկիրը ու մըթնոլորտը չուքը,
22 Ա՛ն խաւար մութի երկիրը, մըթնոլորտ չու-քին
խաւարը,
Ուր անկ կարգ չկայ, ու լոյսը խաւարի պէս է։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ա՛նոնէն Սոփար Նեեմացին պատասխան
առաւ ու ըսաւ,
2 Շատ խօսքերուն պատասխան պիտի չտրուի՞,
Ու լեզուաւէտ մարդը կրնա՞յ արդարա-
նալ։
3 Քու պարապ խօսքերդ մարդիկը պիտի լռե-
ցնե՞ն,
Ու երբոր դուն ծաղր կ՚ընես, պիտի չըլլա՞յ
ոեկը որ ամչցնէ։
4 Ինչու որ ըսիր թէ իմ խօսքս մաքուր է,
Ու քու աչքերդ առջևը անարատ եմ։
5 Մանկան երեսին թէ Աստուած խօսէր,
Ու քեզի դէմ իր շրթունքը բանար,
6 Ու քեզի յայտնէր իմաստութեան գաղտնիքը,
Որ հազար խելացածին կրկինն է։
Հիմա գիտցիր որ Աստուած
Քու անօրէնութենդմէ հին հաշուս կ՚ընէ։
7 Աստուծոյ գաղտնիքը կրնա՞ս գտնել,
Ամենակարողը կատարելապէս կրնա՞ս իմանալ։
8 Անիկա երկինքէ պէս բարձր է. ի՞նչ կրնաս
ընել։
Դժոխքէն խորունկ է. ի՞նչ կրնաս գիտնալ։
9 Անոր չափը երկրէն երկա՞յն
Ու ծովէն լա՞յն է։
10 Երթէ անիկա յարձակի ու զոցէ կամ ժողվէ,
Ո՞վ անոր արգելք պիտի բլլայ։
11 Քանզի հինքը անպէտ մարդիկը կը ճանչնայ.

Ա Գէն. գ. 11։
Ը Տե՛ս գէն. է. 6. 10. ը. 9։ Սաղ. լբ. 13։
Գ Գէն. է. 14. 15։ Սաղ. լբ. 13։
Դ Սաղ. ձը. 12։
Ե Սաղ. խգ. 4։
Զ Երէմ. ճառախօսք նման

= Գէն. գ. 10։ ժ. 2։
Թ Երեմ. բ. 22։
Ժ Երէմ. քգ. 22։ Ա Կորնթ. ա. 19։
ԺԱ Սաղ. հգ. 22։ գբ. 6։ ՃԱՌԱԿ. գ. 18։ Հռոմ. ա. 22։
ԺԲ Գէն. է. 8։ իգ. 21։ ԼԵՒԻ. ժ. 10։ ԱՌԱԿ. ժ. 33։
ԺԳ Գէն. բ. 12։ ԺԸ. 14։ ՅՈՎՀ. գ. 7։
ԺԴ Գէն. բ. 12։
ԺԵ Սաղ. ժ. 11. 14։ ը. 22։ ղգ. 11։

Ա Սաղ. հգ. 22։ գբ. 6։ ՃԱՌԱԿ. գ. 18։ Հռոմ. ա. 22։
Գ Գէն. է. 8։ իգ. 21։
Դ Ելս. կե. 16։
Ե Սաղ. լե. 6։ ՀԱՅՐ. ե. 16։ Ա Օր. իբ. 61։
Զ Երէմ. կ. 14։ ԺԸ. 14։ Ա Առաք. ժ. 7։
= Գէն. ժգ. 2։

Է Սաղ. խե. 12։
Ը Ղեւ. իգ. 16։ ԹՎ. ե. 9։ Ա Օր. իբ. 61։
Թ Երէմ. կոչնախ.
Ժ Գէն. ը. 14։ ԺԸ. 14։ Ա Առաք. ժ. 7։

Ժ Ելս. ոթ. 12։
ԺԱ Սաղ. ղ. 12։ Ա Կորնթ. ա. 22։ ՀԱՅՐ. ե. 16։
ԺԲ Գէն. ժ. 2։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
ԺԳ Գէն. ժ. 10։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
ԺԴ Գէն. ժ. 10։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
ԺԵ Գէն. ժ. 10։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։

Ա Սաղ. խե. 12։
Գ Ղեւ. իգ. 16։ ԹՎ. ե. 9։ Ա Օր. իբ. 61։
Դ Երէմ. կոչնախ.
Ե Գէն. ը. 14։ ԺԸ. 14։ Ա Առաք. ժ. 7։
Զ Երէմ. ժգ. 2։
Է Սաղ. խ. 1։ Ա Կորնթ. ա. 22։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
Ը Գէն. ժ. 10։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
Թ Գէն. ժ. 10։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
Ժ Գէն. ժ. 10։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
ԺԱ Գէն. ժ. 10։ Ա Մնաց. ա. 10։ Յոբ. ա. 3։ Սաղ. ղ. 1։ ե. 1։ ղա. 1։ Ես. ժգ. 1։ Եզեկ. իգ. 2։ Ամբակ. բ. 1։
ԺԲ Գէն. ժ. 10

որոնց ձեռքը ԱստուածՀակ°կը լը-
ցընէ ։
7 Բայց ազէ անաստուածներուն հարցուր՝ որ քե-
զի ազովցընեն ։
Ու երկնից թագաւորութիւն՝ որ քեզի խնայցընեն ։
8 կամ թէ երկրին պրուկ , ու անոնք քեզի
պիտի ազովցընեն ։
Ծովուն ձուկերը անոր քեզի պիտի պատ-
մեն ։
9 Ա՛ս ամէն բաներով ո՞վ չգիտեր
թէ ասոնք ընոգը Տէրոջը ձեռքն է ։
10 †Որ ամէն ապրողին անձը՝
Ու բոլոր մարդկային մարմնոյ հոգին անոր
ձեռքն է ։
11 ‡Միթէ ականջը խօսքերը չ՚ընտրէր ,
ինչպէս որ †բիմբը կերակուրին համը կ՚առնէ ։
12 †Իմաստութիւնը ծերերուն քովն է ,
Ու հանճարը՝ երկարաւ չաստութիւնը մէջ ։
13 †Անոր քովն է իմաստութիւնը ու զօրա-
թիւնը ։
Հանճարը ու իմաստութիւնը Անոն է ։
14 Ա՛ն որ †Ան կը փլցընէ , ու –չ՚շինուիր ։
†Թէ՛ մէկուն վրայ գոցէ , ալ չբացուիր ։
15 Ա՛ն որ †Անիկա ջուրերը կ՚ազդիլէ , ու կը չոր-
նան ,
Ու †զանոնք թող կու տայ , ու երկիրը տակն-
ուվրայ կ՚ընէն ։
16 †Զօրութիւնը ու հանճարը անոր հետն են ։
խաբուողը ու խաբուղը անոն են ։
17 խորհրդականներըը կողոպտուած կը պրծա-
ցընէ ,
Ու †դատաւորներըը կը յիմարեցընէ ։
18 թագաւորներուն իշխանութիւնը կը քակէ ,
Ու մէշքերնին չուան կը կապէ ։
19 †Նախաթաներըը կողոպտուած կը պրծացընէ ,
Ու զօրաւորներըը կը կործանէ ։
20 ‡Հաստատութեանը չրխունքը կը պապանձե-
ցընէ ,
Ու ծերերուն խելքը կ՚առնէ ։
21 †Ազնուականներուն վրայ անարգութիւն կը
թափէ ,
Ու հզօրներուն գաստն կը թուլցընէ ։
22 †Խորունկ բաներըը խաւարէն հանէ կը յայտնէ ,
Ու մահուան սուերըը †ի լոյս կը հանէ ։
23 †Ազգերըը կը շատցընէ , ու զանոնք կը կորսնց-
ընէ ։
Ազգերըը ---- կը տարածէ , ու գանոնք
նոր կը գարձընէ ։
24 Երկրի ժողովրդոյն առաջնորդներուն խելքը
կ՚առնէ ,

* Եզր. ը. 10։
† Գէ. ժա. 19։
‡ Ես. իզ. 22։ Յեսու. ը. 23։ Գործ. ժէ. 28։
§ Գէ. ի. 5։
† Գէ. ղ. 33։
‡ Գէ. ը. 7։
§ Գէ. իզ. 4։ ելզ. 5։
† Գէ. ժա. 19։
‡ Ես. իզ. 22։ Յեսու. ը. 23։ Գործ. ժէ. 28։
§ Բ Թագ. ը. 21։
† Գէ. ժա. 19։
‡ Ես. իզ. 22։ Յեսու. ը. 23։ Գործ. ժէ. 28։
§ Բ Թագ. ը. 21։
† Գէ. ժա. 19։
‡ Ես. իզ. 22։ Յեսու. ը. 23։ Գործ. ժէ. 28։
§ Բ Թագ. ը. 21։
† Գէ. ժա. 19։
‡ Ես. իզ. 22։ Յեսու. ը. 23։ Գործ. ժէ. 28։
§ Բ Թագ. ը. 21։

Ու ճամբայ չունեցող անապատներու մէջ կը
մոլորեցընէ զանոնք ։
25 †Անոնք աստղոց լոյսի մութին մէջ խարխափե-
լով կ՚երթան ։
Ու †գինովնելու պէս կը մոլորեցընէ զանոնք ։

ԳԼ· ԺԹ

1 Ես որ բարեկամներէս կը յանդիմանուիմ աչառութեան համար ։
12 Կը խոստովանի թէ իր յոյսը Աստուծոյ վրայ է ։ 22 Կը փա-
փագի գիտնալ թէ ինչ են իր մեղքերը ։ Ե թէ Աստուած
իրեն գիտութիւնով դատիկ նեղութեան մէջ ձգած է ։

1 Ա՛հա աս ամէնը իմ աչքս տեսաւ ,
Ականջս լսեց զանոնք ու իմացաւ ։
2 †Ինչ գիտցածը ես ալ գիտեմ ։
Ես ձեզմէ նուաստ չեմ ։
3 †Բայց ես Ամենակարողին խօսեմ ։
Ու իմ իրաւունքներս Աստուծոյ ներկայացը-
նելու կը փափագիմ ։
4 Վասկայն դուք առաջ նորոյ կը հնարէք ։
†Ամէնքդ ալ ունայնութեան բժիշկներ էք ։
5 Երանի թէ բոլորովին լուռ կեղծոյիք ։
Ու՞ր իմաստութիւն պիտի ան-
պատէր ։
6 Լսեցէք իմ վիճաբանութիւնս մինչ բրէք ։
Ու շրմունքներուս փաստերուն ականջ դրէք ։
7 Աստուծոյ համար անիրաւութիւնն կը գրուցէք ,
Ու անոր համար նենգաբանութիւնն կը խօսիք ։
8 Միթէ աչառութիւնն կ՚ընէք անոր ։
կամ Աստուծոյ փաստը կը պաշտպանէք ։
9 Աղէ՞կ է որ անիկա ձեզ քննէ ։
Պիտի խաբէ՞ք զանիկա մարդ խաբելու պէս ։
10 Երեւ ծածուկ աչառութիւն ալ ընէք ,
Անշուշտ անիկա պիտի յանդիմանէ ձեզ ։
11 Միթէ անոր փառքը ձեզ չ՚վախցըներ ,
Ու անոր ահը ձեր վրայ չ՚իյնար ։
12 Ձեր յիշատակութիւններըը մոխիրի առակներ
են ,
Ձեր †մարմիններըը կաւէ մարմիններու պէս են ։
13 Լռեցէք իմ առջեւս , ու ես խօսիմ ։
Ես՝ ինչ որ ըլլայ՝ ինծի պատահի ինծի ։
14 Ինչո՞ւ համար †մարմինս ակռաներս մէջը
կ՚առնեմ ,
Ու հոգիս ափիս մէջը կը դնեմ ։
15 †Թէ և անիկա զիս սպաննէ , ես անոր պիտի
յուսամ ։
‡Վանաւանդ իմ ճամբաներս անոր առջեւը պի-
տի պաշտպանեմ ։
16 Նաեւ իմ փրկութիւնս անիկա է ։
Բայց հեզծաւորը բնաւ անոր առջեւը պիտի
չգայ ։

* Ես. ը. 22։ Մատ. իզ. 27։ Ղուկ. ը. 39։ Ա Պետ. ը. 14։
† Ա Պետ. իէ. 27։
‡ Գէ. ժը. 3։
— Գէ. ժը. 3։
† Գէ. իգ. 3։ Ես. իզ. 11։
‡ Գէ. գ. 21։ ժգ. 8։
§ Ընտ. ժէ. 28։ Գէ. ի. 14։
† Ես. իզ. 11։
‡ Գէ. ժը. 3։
§ Թագ. իը. 21։ Պատմ. Յովհ. ը.
† Գէ. ժը. 4։
‡ Թագ. իգ. 21։ Պատմ. ժգ. 38։
§ Գէ. իե. 3։

17 Ազէկ մտիկ բրէք իմ խօսքս ,
Ու իմ բանէիքս ձեր ականջնէնուն հասնի ։
18 Ահա հիմա Ի՛ գաստ կարգի գրած եմ.
Գիտեմ որ պիտի արդարանամ։
19 [a]Ո՞վ ինծի հետ պիտի վիճի ։
Քանզի հիմ որ հիմա լռելու լլլամ՝ պիտի մեռնիմ։
20 [b]Միայն հիմ սա երկու բանը մի ըներ ինծի ,
Ու անառնենար քու երեսէդ պիտի չպահուըմ։
21 [c]Քու գդ վրայէս վերցուր ,
Ու քու երկիւդդ զիս չզարհուրեցընէ ։
22 Ետքը գուն կանչէ , ու ես պատասխան տամ.
կամ հիմ ես խօսիմ , ու գուն ինծի պատասխան տուր ։
23 Ո՞շտափ են իմ անօրէնութիմներս ու մեղքերս.
Իմ յանցանքս ու մեղքս ինծի իմնցուր ։
24 Ինչո՞ւ համար երեսդ կը պահես ,
Ու զիս քեզի թշնամի կը սեպես ։
25 [d]Հո՞ն քշուած տերեւի մը զէմ ուշադրութիւն կ'ընես ,
կամ հիմ չոր ցօղի մը պիտի հալածես ։
26 Որովհետեւ [e]գաղտնութիմներ գիտես ու մեղքերս՝
ինծի ,
Ու ինծի երեսատրգութիմներ անօրէնութիմներս ինծի կը ժառանգեցնես ։
27 [f]Ոտքերս կոճղի մէջ կը դնես ,
Ու բոլոր ճամբաներս կը գիտես ,
Իր իմ տապերուս չորքոտնեայ կը դնես ։
28 Ու սա հոտած բանի պէս՝
Ու ցեցէն կերուած բոմի պէս կը մնամ ։

ԳԼ· ԺԹ

1 Կնոջէ ծնած մարդը կարճ կեանք ունի .
Ու [g]իմչուառութիմնով լեցուն է ։
2 [h]Ինպէսիկի պէս կ'ելլէ ու կը կոտրի ,
Ու շուքի պէս կը փոխուի ու չկենար ։
3 Բայց [i]նմանի վրայ ալ աչքերդ կը բանաս ,
Ու [j]զիս քու հետդ դատաստանի կը բերես ։
4 [k]Անմաքուրէն ո՟վ կրնայ մաքուր հանել .
Բնաւ մէկը չըներ ։
5 [l]Որովհետեւ անոր օրերը որոշուած են .
Անոր ամիսներուն քիչը քու քովդ է .
Դուն անոր սահման դրիր ,
Ու անիկա չկրնար անդին անցնիլ ։
6 [m]Երեսդ մէկդի դարձուր անկէ , որ անիկա հանգչի ,
Մինչեւ որ վարձկանի պէս իր օրը բերնցընէ ։
7 Վասն զի քիչ որ ծառը կտրուի , դեռ յոյս կայ
[n]Որ վերստին ծլի ու շատ ատիկը պատրաստ չլլլայ ։
8 Թէ և անոր արմատը երկրին մէջը ծերացած լլլայ ,
Ու անոր բունը հողին մէջը մեռած ,
9 Ջրիկա չռռբին հասնէն կը ծաղկի ,
Ու նոր ատկուած ծառի պէս ճիւղեր կ'արձակէ ։
10 Բայց մարդը կը մեռնի ու [o]կ'ելլեմայ .
Արդը իր հոգին կ'աւանդէ , ու ետ ո՞ւր տեղ է ։
11 Ծովէ ջուրերը ծովին կը պակսին ,
Ու գետը կը չորնայ ու կը ցամքի ,
12 Ատանկ ալ մարդը ննջեցը կը պառկի ու չելլեր .
[p]Մինչեւ որ ալ երկինք չըլլայ՝ պիտի չելլին ,
Ու իրենց քունէն պիտի չարթընուան ։
13 Երանի թէ մինչեւ քու բարկութիմնդ անցնիլը՝
Գերեզմանին մէջը ծածկէիր ու պահէիր զիս .
Ինծի ժամանակ մը որոշէիր , ու ետքը զիս մտածէդ բերէիր ։
14 Թէ որ մարդը մեռնի , պիտի կենդանանա՞յ արդեօք .
Զառէրազմիս բոլոր օրերը [q]պիտի սպասեմ ,
Մինչեւ որ իմ փոխուելու [r]ատիս գայ ։
15 [s]Պիտի կանչես , ու ես քեզի պատասխան պիտի տամ .
Քու ձեռքերուդ գործքին պիտի փափաքիս ։
16 [t]Որովհետեւ հիմա քայլերս կը հաշիւես ,
Մեղքս չես պահեր ։
17 Իմ յանցանքս քսակի մէջ կնքուած է ,
Ու իմ անօրէնութիմնս վրայ [u]կարկղիր ։
18 Իրաւ որ լեռը իյնալով կը կործանի ,
Ու ապառաժը իր տեղէն կը փոխադրուի ։
19 Ջուրերը կը մաշեցընեն քարերը .
Հոսող ժամանակներն գետնեին հողերը կը քշեն կը տանին .
Դուն ալ մարդ ուշ յոյսը անոնց կը կորսնցընես ։
20 Դուն բոլորովին յաղթող կ'ըլլաս անոր վրայ , ու անիկա կ'երթայ .
Անոր գէմքը փոխելով՝ դուն կը վռնտես ։
21 Անոր տղաքը պատիւ կ'ուտեն առ , ու [v]ինքը չդիտնար .
Անոնք անարգ կ'ըլլան , ու ինքը անոնց ձեռնէ չխնամուար ։

[a] Գէ· ԼԳ· 8· Ես· Ժ· 8։
[b] Գէ· Բ· 24· ԼԳ· 7։
[c] Ա՟մ· ԼԲ· 19։
[d] Ը Օր· ԼԲ· 20· Ա՟մ· Ժգ· 1· Խգ· 21· Ամ· 14· Ես· Ը· 17։
[e] Ը Օր· ԼԲ· 23· Հռ· ՈՒ· ՈՒ· 21· Գէ·
Ժգ· 9· ԺԲ· 11· ԼԳ· 10· ՈՁԲ· Բ· 5։
[f] Ես· Խգ· 3։
[g] Ես· Խգ· 3· Ես· Ը· 3։
[h] Ա՟մ· ՈՒ· 13· Ա՟մ· Ամ· 14· Ես· Ը· 17։
[i] Գէ· Ժ· 1· Ա՟մ· ՈՒ· 11· ԼԳ· 10։
[j] Գէ· Բ· 11· Ա՟մ· ԼԲ· 7։
[k] Գէ· ԼԴ· 11։
[l] Գէ· Խ· 7· Ժ՟մ· Բ· 22։
[m] Գէ· Ը· 9· Ա՟մ· Ա· 5· 6· 9· Ամ· 11· Ամ· 15· Ամ· 8· Ես· Խ· 6· Ցաղ· ՈՒ· 10· 11· Գ· 24· Գէ· Ա՟մ· ՈՒ· 3։
[n] Գէ· Ը· 7· Ժ՟մ· Բ· 22։
[o] Գէ· Ժ· 1· Ա՟մ· ՈՒ· 3· Ես· Ը· 3· Ամ· 5· Ամ· 6· Ամ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։
[p] Գէ· Ժ· 1· Ա՟մ· ՈՒ· 3· Ես· Ը· 3· Ամ· 5· Ամ· 6· Ամ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։
[q] Ա՟մ· Ա· 5· Ցաղ· Գ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։
[r] Ա՟մ· Ա· 5· Ցաղ· Գ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։
[s] Գէ· Ժ· 1· Ա՟մ· ՈՒ· 3· Ես· Ը· 3· Ամ· 5· Ամ· 6· Ամ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։
[t] Գէ· Ժ· 1· Ա՟մ· ՈՒ· 3· Ես· Ը· 3· Ամ· 5· Ամ· 6· Ամ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։
[u] Ա՟մ· ՈՒ· 3· Ես· Ը· 3· Ամ· 5· Ամ· 6· Ամ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։
[v] Գէ· Ժ· 1· Ա՟մ· ՈՒ· 3· Ես· Ը· 3· Ամ· 5· Ամ· 6· Ամ· 11· Ամ· Ե՟մ· Ը· 3։

22 Մխայն քէ իր վրայէ մեղմինը ցաւ պիտի կրէ,
Ու իր հոգին պիտի ազատի իր նեղսիրտ գին։

ԳԼ· ԺԲ

1 Ա Նասունը եղիփազ թեւնունացին պատասխան տուաւ ու բսաւ,
2 Մ՚ըլլայ խնամուն մորդը հոգի ո֊ ֊խօսքերով պատասխան պիտի տայ,
Ու իր փորը արեւելեան հոգով պիտի լեցընէ*.
3 Գարշագ խօսքերով պիտի մեռնանիի*,
Ու անանկ պրոցնելով* պրանք օգուտ մը չունին։
4 Մանուանդ դուն երկիւղը կը խափանես,
Ու Աստուծոյ մեռուցանելու ազօթքը կ՚ազդիկս։
5 Որովհետև բերանդ քու անօրէնութիւնդ կը ցուցընէ,
Ու նենգաւորաց լեզուն ընտրեցիր։
6 ֊Քու բերանդ քեզ պիտի դատապարտէ, ու չէ թէ ես,
Եւ քու շրթունքներդ քեզի դէմ պիտի վկայեն։
7 Ալէի ծնած մորդը գո՞ւն ես։
Կամ բրութենէն առա՞ջ ստեղծուեցար։
8 Աստուծոյ գազանացը ունկնդիր եղար։
Եւ խնամութիւնը դո֊ քեզի՞ պահեցիր։
9 ֊Ի՞նչ գիտես դուն՝ որ մենք չենք գիտեր։
Ի՞նչ ջանչ տեղեկութիւն ունիս, որ մենք չունինք։
10 Մ՚երիցներս ճերմակ մորդերով՝
Ու խիստ ծեր մորդիկ ալ կան,
Որոնք տարիքով քու հօրմէդ աւելի մեծ էին։
11 Մ՚ըլլայ քիչ կը թուին քեզի Աստուծոյ մխիթարութիւնները,
֊Ու քեզի շո֊֊֊֊ մեղմ խօսքերը։
12 Քու սիրտդ ո՞ր կը տանի քեզ,
Ու աչքերդ ի՞նչ բանի կ՚ակնարկեն,
13 Որ հոգիդ Աստուծոյ դէմ դարձընելով
Բերնէդ ֊֊֊ խօսքեր կը հանես։
14 Մարդը ի՞նչ է՝ որ մեռած ըլլայ,
Ու կնիկի ծնածը՝ որ արդարանայ։
15 Ա՚ն որ Ա֊֊֊֊ իր սուրբերուն չհաւատար,
Ու երկինքը անոր աչքերուն առջեւը մեռած չէ։
16 ֊Ո՞ւր կը մնայ գարշելի ու պիղծ մորդը՝
Որ անօրէնութիւնը ջուրի պէս կը խմէ։
17 Քեզի խնացընեմ, մտիկ ըրէ ինծի,

Ու տեսածս պատմեմ քեզի։
18 Ինչ որ իմաստունները յայտնեցին,
Ու բնաւ չծածկեցին իրենց հայրերէն ֊֊֊֊։
19 (Երկիրը անոնց միայն տրուեցաւ,
Ու նանոնց միջին օտարական մը չանցաւ։)
20 Ջարդը իր բոլոր օրերուն միջ տանջանք կը կրէ,
Ու բռնաւորին քիչ տարիներ պահուած են։
21 Վախերու ձայներ անոր ականջն է.
Խաղաղութեան միջ անոր վրայ կործանիչը պիտի գայ։
22 Չհաւատար որ մութէն պիտի ելլէ,
Ու անիկա սրի պահուած է։
23 Հացը ո՞ր է շրջիլ թափառականի կը պարտի։
Գիտէ որ մութի օրը պատրաստ է ի իր ձեռքն է։
24 Նեղութիւնը ու տառապանքը չանիկա կը վախցընեն,
Ու պատերազմի պատրաստուած թագաւորի պէս անոր վրայ յարձակ կ՚ըլլան։
25 Ինչու որ Աստուծոյ դէմ ձեռք վերցուց,
Ու Ամենակարողին դէմ հպարտացաւ։
26 Անոր վրայ կը յարձակի ‡գետզետնիկամբ,
Ու իր առագաստներուն խանձր դիմիներով։
27 Որովհետև իր երեսը ճարպով ծածկեց,
Ու երիկամունքները պարարտութիւնով գոցեց։
28 Եւ անիկա աւերակ քաղաքներու մէջ բնակեցաւ,
Ու կործանելու մտադրած անչէն տուներու մէջ։
29 Անիկա պիտի չհարստանայ,
Անոր առացուած քներբր հասատատ պիտի չըլլան,
Ու անոնց չատութիւնը երկրին վրայ պիտի տարածուի։
30 Մութէն պիտի չդառնայ.
Բոցը պիտի չորցընէ անոր ճիւղերը,
Ու ՚Ա֊֊֊֊ բերնին շունչովը պիտի ոչընչանայ։
31 Խաբուելով ունայնութեան չհաստատի,
Վասն զի անոր փոխարէնը ունայնութիւն պիտի ըլլայ։
32 Ժամերը չկիսցնած պիտի կատրի,
Ու ճիւղերը նորէն պիտի չկանանչին։
33 Որթի պէս իր ոտղիը պիտի թափէ,
Ու ձիթենիի պէս իր ծաղիկները պիտի թօթափէ։
34 Ինչու որ կեղծաւորներուն ժողովը ամլոյի պիտի ըլլայ,
Ու կաշառք առնողներուն վրաններէը կրակը պիտի ուտէ։
35 Ա՚նոնք խնամութիւն կը յղանան, անօրէնութիւն կը ծնանին,
Ու որովայնին խարէութիւն կը պատրաստէ։

• Եբր· գխօսքիս նով
= Գ֊ահ· ժբ· ցե·
† Ա֊ոչ· չ· ե· Ընտիր· ը· ցե·
‡ Հռովմ· ժա· ։ ե·

֊ Կար· բ· ։։·
՚ Գէ· ժգ· ե·
՚ Գէ· բ· ե· ։
՚ Կամ Ջուռնակ բառն ալ անձ֊ արդեօք·
՚ Քաղ· ը· ։ ։ Գէ· ը· ։ ։

Մ՚ն· չ· ։ե· Գէ· ժգ· ե· Ա֊ոչ· ժգ· ։ Ընտիր· բ· ե· ֊ Ա֊ոչ· է· ։ե· ֊ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ։։ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ը· ե· Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ։։ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ե·

՚ Ա֊ոչ· չ· ։։·
՚ Գէ· իբ· ։ե· Ա֊ոչ· ե· ։։·
՚ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ։։ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ։։ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ե·
՚ Գէ· ժ· ։։ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ։։ Ա֊ոչ· ժբ· ։։ Գէ· ժ· ե·
՚ Եբր· պատրաստով
՚ Գէ· ը· ե·

՚ Ա֊ոչ· ձբ· ե·
՚ Գէ· իբ· ։ե· Ա֊ոչ· ձբ· ։։·
՚ Ա֊ոչ· է· ։ե· Ա֊ոչ· ձբ· ։։·

ԳԼ· ԺԶ

1 Ցոր իր բարեկամները կը տանջեմնան՝ գանգատ անդամ ու-
նանելով. ։ իր փնտռիչն Քրատաութիւնը կը յայտնէ. 17
իր անհրաժեշտութիւնը կը հաստատէ.

1 Ե՛ Ցոր պատասխանեց ու ըսաւ,
2 Եա ասոնց պէս շատ բաներ լսած եմ.
Ձեզմէդ ալ ձանձրութիւն առաջ մեխիթարիչ-
ներ էք.
3 Դատարկ խօսքերը ծայր ունե՞ն.
Եթէ ոչ ի՞նչ բանէ դրդուած պատասխանել
կու տաս.
4 Եա ալ ձեզի պէս կրնայի խօսիլ.
Թէ որ ձեր անձը իմ անձիս տեղը ըլլար,
կրնայի ձեզի դէմ խօսքեր դիզել,
Ու ձեզի դէմ գլուխս երերցընել.
5 Ու-կոյն իմ բերնովս ձեզ կը զօրացընէի,
Ու շրմունքներուս չարժուելը ձեր ուրուանին
կը վարաքէր.
6 Թէ որ խօսիմ՝ ուրանութիւնս չվարաքեր,
Եւ թէ որ լռեմ՝ ի՞նչ կը պակսի ինծմէ.
7 Բայց հիմա դու յոգնեցուցիր.
Բոլոր տունս ամլցի երկիր.
8 Նաև դու բռնեցիր, ու ոսկրս ինծի դէմ վկա-
յութիւն մըն է.
Ու իմ նիհարութիւնս ինծի դէմ ելլելով՝ ե-
րեսիս վրայ վկայութիւն կ'ընէ.
9 Ոնոր բարկութիւնը զիս պատռեց, ու ինծի
թշնամի եղաւ,
Ակռաները իմ վրաս կրճտեց.
Թշնամիս աչքերով ինծի նայեցաւ.
10 Բերանները վրաս բացին,
Ու ծնօտներէս վրաս ծաղրանքով ապա-
տակ զարկին.
Միկտեզ վրաս ժողովեցան.
11 Աստուած զիս ամբարշտին յանձնեց,
Ու անօրէններուն ձեռքը ձգեց.
12 Հանգիստ էի, ու զիս ճղեց,
Ոյժ վիզէս բռնելով՝ զիս ջախջախեց,
Ու զիս իրեն նշան դրաւ.
13 Ոնոր ազեղնաձգները իմ բոլորտիքս առին.
Երիկամունքներս կը խոցէ, ու ինծի չխնայեր.
Լեղիս գետինը կը թափէ.
14 Կոտրածի վրայ կոտրած բնկերով զիս կոտ-
րեց,
Իմ վրաս զօրաւորի մը պէս յարձակեցաւ.
15 Մարմինս վրայ քուրձ կարկեցի,
Ու եղջիւրս հողով աղտոտեցի.
16 Երեսս լալէն ուռաւցաւ,
Ու աչքիս թարթիչներուս վրայ մահուան շուք
կայ.

17 Թէ և ձեռքերուս մէջը անօրէնութիւն չկայ,
Ու ազօթքս մաքուր է.
18 Ով երկիր, իմ արիւնս մի ծածկեր,
Ու ողաղակիս տեղ չըլլայ.
19 Հիմա ալ ահա վկաս երկինքի մէջ է,
Ու վաստաւորս բարձր տեղատեղին է.
20 Զիս ծաղր բնողները իմ բարեկամներս են.
Աչքերս Աստուծոյ առջեւ արցունք կը թա-
փեն.
21 Երանի թէ մարդս կարենար Աստուծոյ հետ
վիճաբանիլ,
Ինչպէս մարդ իր ընկերին հետ.
22 Ինչու որ քիչ տարիներ անցնելէն ետքը՝
Անանկ ճամբայ մը պիտի երթամ, ուսկից որ
ալ պիտի չդառնամ։

ԳԼ· ԺԻ

1 Ցոր հարցոյ Հնդիկն Աստուծոյ հէր բացակ։ 2 Մարդ-ց՝ առ-
ածախութեան հետ անցեալ քիւրեր վարեալ քէն և սրտ-
ըր կ'ուշանցնեն, բայց չյաջողանալնին։ 11 Ցոր կ'ըսէ նաեւ
թէ իր յոյսը կտրած չէ. հապա մահուան վրայ։

1 Շունչս կը նուազի, օրերս կը մարին,
Գերեզմաններ ինծի կը սպասեն.
2 Չէ՞ որ ծաղր ընողներ կան իմ քովս,
Ու աչքս անոնց վիճամարտովը գիշերը կ'ան-
ցընէ.
3 Ազէ քու քովդ ինծի երաշխաւոր մը դիր.
Ով կայ որ իմ ձեռքս բռնէ.
4 Ինչու որ դուն խելամտութիւնը անոնց սրտէն
ծածկեցիր,
Ոնոր համար պիտի չբարձրացընես զանոնք.
5 Ով որ նչ բաժին կանչելու կը մատնէ,
Ոնոր ազգայր աչքերը պիտի նուաղին.
6 Զիս ժողովրդի դիզուածոյ առած բրաւ.
Ոնոց առջեւը դպուելի եղայ.
7 Նաև աչքերս սրտմտութենէն չկայցան,
Ու մարմինս բոլոր անդամներըս շուքի պէս ե-
ղան.
8 Ու պիղծները սա բանիս վրայ պիտի զարմանան,
Եւ անմեղները պիտի արթընանան կեղծաւորին
դէմ.
9 Ու արդարը հաստատ պիտի կենայ իր ճամ-
բուն մէջ,
Եւ սմբուր ձեռք ունեցողը երթալով պիտի
զօրանայ.
10 Բայց դուք ամէնդդ ալ դարձէք ու եկէք,
Ինչու որ ձեր մէջը իմաստուն չեմ գտներ.
11 Իմ օրերս անցան,
Իմ դիտաւորութիւններս — սրտիս խորհուրդ-
ները խափանեցան.
12 Գիշերը ցորեկի փոխուեցաւ,

Ո– լեզուը °խաւարին մեռելացաւ։՚
13 Մի՛այն գերեզմանին կը ապառնամ, որ իմ առաւնս պիտի ըլլայ։
Անկոպիտս մեռելներուն մէջ փռուելի։
14 Ապականութիւնը ազգականցի՛ ըսի՛ր, Դուն իմ հայրս ես։
Եւ որդերուն՝ Դուք իմ մայրս ու քոյրս ես։
15 Ո՛ւր հիմա ա՞ր է իմ յոյսս։
Իմ յոյսս ո՞վ պիտի տեսնէ։
16 ²Գերեզմանին առանձնութիւնները մէջ պիտի իջնե՞ն,
Երբոր ²մէկտեղ հողին մէջը հանգստանա՞նք։

ԳԼ· ԺԸ

1 Բազում կը յանդիմանէ Յոբ զանիկա բնդհատած ու ան-
հարիր անուանելով։ 2 Յարերան ընտանութիւնները։

1 Ա՛նառնիը Բազդատ Սօփեցին պատասխան
տուաւ ու ըսաւ,
2 Ե՞րբ աս խօսքերը պիտի հատցնէ՛ք։
Հասկըցէ՛ք, ու անկէ ետքը խօսինք։
3 Ինչո՞ւ համար ՚անասնոց պէս համարուինք,
Ո– աչքերնուդ առջին անմտութիւնք ունինք։
4 (²Իր բարկութիւնովը ինքզինք կը պատառէ։)
Միթէ երկիրը քեզի համար երեսի վրայ պի-
տի ձգուի՞,
Ո՛ւ ապառաժը իր տեղէն պիտի փոխադրուի՞։

5 Անշուշտ ²ամբարշտին լոյսը պիտի մարի,
Ո՛ւ անոր կրակին բոցը լոյս պիտի չտայ։
6 Անոր վրանին մէջ լոյսը պիտի խաւարի,
՚Ո՛ւ անոր ձրագը անոր վրայ պիտի մարի։
7 Անոր զօրութիւնները քայլերը նեղութիւն պիտի
կրնեն,
Ո՛ւ ²անոր խորհուրդը զանիկա գետինը պի-
տի գաբնէ։
8 Ինչու որ ՚ինք ոտքերովը ուռկանին մէջ պիտի
բռնուի։
Ո՛ւ ցանցի վրայ պիտի քալէ։
9 Վարսին ետեւ գայլայարդը պիտի բռնէ,
Ո– ²աւազակաւան անոր պիտի յաղթէ։
10 Անոր համար գետնին մէջը թակարդ պա-
հուած է,
Ո՛ւ ճամբուն վրայ որոգայթ։
11 ՚Ահ հարքերը զանիկա ամէն կողմէն պիտի պա-
շարէ,
Ո՛ւ զանիկա իր ոտքերովը ապի՛ն անդի՛ն պի-
տի վազցնէ։
12 Անոր զօրութիւնը պիտի սովածնայ,
Ո՛ւ ²կորուստը անոր կողը պատրաստ է,
13 Ո՛ւ անոր մեռքին ոյժը պիտի ուտէ։
Մահուան առջինեկը պիտի ուտէ անոր ոյժը։
14 ²Անոր վստահութիւնը իր վրանէն պիտի կըտ-
րուի։
Ո՛ւ անիկա զէյ՛ի սարսուռացոց թագաւորը
պիտի ջրտէ։
15 Անոր վրանին մէջը ըչխոցած պիտի բնակի, որ
այնուհետև իրը պիտի չըլլայ։
Ո– անոր բնակարանին վրայ ծծումբ պիտի
ցանուի։
16 ²Անոր արմատները տակէն պիտի չորնան,
Ո՛ւ վերէն ճիւղերը պիտի կտրուին։
17 ՚Անոր յիշատակը երկրէն պիտի կորսուի,
Ո՛ւ անոր անունը հրապարակներուն մէջը պի-
տի չտրտյուի։
18 Անիկա լոյսէն խաւարը պիտի քշուի,
Ո՛ւ անկէ աշխարհէն պիտի վռնտուի։
19 ²Իր ժողովուրդին մէջ ոչ զաւակ պիտի ունե-
նայ և ոչ թոռ,
Ո՛ւ անոր բնակութիւններուն մէջ մէկը պի-
տի չմնայ։
20 †Եւրիններըը ²անոր օրուանը վրայ պիտի զար-
մանան,
Ո՛ւ ‡առաջիններըը պիտի սոսկան։
21 Արդարև ամբարշտին բնակարաններըը ասանկ
պիտի ըլլան,
Ո՛ւ ՚զԱստուած չճանչցողին տեղը ասանկ է։

ԳԼ· ԺԹ

1 Ցոր իր բարեկամներուն անգթութիւնն կը գանգատի։ 21·
28 կը խրատէ որ իր վրայ գութ ունենան։ 25 Մեռելէց յա-
րութիւն առնելը կը խոստանայ։

1 Ե՛ս Յոբ պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
2 Մինչև ե՞րբ հոգիս պիտի վշտացընէ՛ք,
Ո՛ւ գիս խօսքերով պիտի ձնշէ՛ք։
3 Արդէն ՚տասը անգամ էր որ գիս կը մեզադրէ՛ք,
Չէ՛ք ամչնար ²ոչ գիս կ՚ապշեցընէ՛ք։
4 Եւ թէ որ յիրաւի ես սխալեր եմ,
իմ սխալմունքս իմ քովս կը մնայ։
5 Թէ որ անպատճառ ²ամբարտաւանութեամբ
խօսիլ կ՚ուզէ՛ք ինծի դէմ,
Ո՛ւ ամօթս երեսս գաբնել,
6 Գիտցէ՛ք ուրեմն որ գիս Աստուած կործանեց,
Ո՛ւ իր ցանցը իմ վրաս դարձուց։
7 Ահա ինձի նեղ անիրաւութիւնս համար կ՚ա-
զազակեմ, ու պատասխան տուող չկայ·
կը բազաձեմ, բայց դատաստան չկայ։
8 ²Անիկա իմ ճամբաս գոցեց, անանկ որ չեմ
կրնար անցնիլ·

• Կամ խաւարին ատ-
ջեւն կարծ եղաւ։ ² Գէ· ժը· 13·
³ Գէ· գ· 17· 18· 19·
= Ասղ· հգ· 22·
⁴ Գէ· ժգ· 14·
⁵ Ընտ· ժգ· 9· ի·
20· իդ· 20·
⁶ Գէ· իո· 17· Ասղ·
ժը· 22·
⁷ Գէ· ե· 15·
⁸ Գէ· իբ· 10· Ասղ·
ի· 15· լի· 8·
⁹ Գէ· ե· 5·
¹⁰ Գէ· ժէ· 21· ի·
22· Երեմ· գ· 22·
ի· 3· իզ· 8· իի·
20·
¹¹ Գէ· ժէ· 23·
¹² Գէ· ը· 14· ժա·
20· Ասղ· ևժը·
10· Ընտ· ժ· 22·
¹³ Գէ· իի· 13· եր·
ե· 24· Ընտ· բ·
9· Ասղ· գ· 1·
¹⁴ Ասղ· լգ· 16· ևի·
13· Ընտ· բ· 22·
ժ· 7·
¹⁵ Երեմ· իի· 3· ժ·
22· ա Թես· գ· 13·
բ Թես· ա· 8· Տի-
մ· ե· 16·
¹⁶ Կամ Ընկճուած բը-
նակութիւնը
¹⁷ Ասղ· կե· 22·
¹⁸ Կամ արեւելք կո-
չուածները
¹⁹ Ասղ· կը· 16·
²⁰ Գէ· գ· 23· Ասղ·
ժը· 6·
= Ծն· լո· 7· Ղե·
իգ· 28·
²¹ Ասղ· կը· 16·
²² Գէ· ժգ· 14·
²³ Գէ· ի· 4·
²⁴ Գէ· ժ· 3·
²⁵ Գէ· ժ· 26·
²⁶ Գէ· ժգ· 25·
²⁷ Գէ· ժգ· 4·
²⁸ Գէ· ժգ· 19·
²⁹ Գէ· ժգ· 20·
³⁰ Գէ· ժգ· 21·
³¹ Գէ· ժգ· 22·
³² Գէ· ժգ· 23·
³³ Գէ· ժգ· 24·
³⁴ Գէ· ժգ· 25·
³⁵ Գէ· ժգ· 26·
³⁶ Գէ· ժգ· 27·
³⁷ Գէ· ժգ· 28·
³⁸ Գէ· ժգ· 29·
³⁹ Գէ· ժգ· 30·
⁴⁰ Գէ· ժգ· 31·
⁴¹ Գէ· ժգ· 32·
⁴² Գէ· ժգ· 33·
⁴³ Գէ· ժգ· 34·
⁴⁴ Գէ· ժգ· 35·
⁴⁵ Գէ· ժգ· 36·
⁴⁶ Գէ· ժգ· 37·
⁴⁷ Գէ· ժգ· 38·
⁴⁸ Գէ· ժգ· 39·
⁴⁹ Գէ· ժգ· 40·
⁵⁰ Գէ· ժգ· 41·
⁵¹ Գէ· ժգ· 42·
⁵² Գէ· ժգ· 43·
⁵³ Գէ· ժգ· 44·
⁵⁴ Գէ· ժգ· 45·
⁵⁵ Գէ· ժգ· 46·
⁵⁶ Գէ· ժգ· 47·
⁵⁷ Գէ· ժգ· 48·
⁵⁸ Գէ· ժգ· 49·
⁵⁹ Գէ· ժգ· 50·
⁶⁰ Գէ· ժգ· 51·
⁶¹ Գէ· ժգ· 52·
⁶² Գէ· ժգ· 53·
⁶³ Գէ· ժգ· 54·
⁶⁴ Գէ· ժգ· 55·
⁶⁵ Գէ· ժգ· 56·
⁶⁶ Գէ· ժգ· 57·
⁶⁷ Գէ· ժգ· 58·
⁶⁸ Գէ· ժգ· 59·
⁶⁹ Գէ· ժգ· 60·
⁷⁰ Գէ· ժգ· 61·
⁷¹ Գէ· ժգ· 62·
⁷² Գէ· ժգ· 63·
⁷³ Գէ· ժգ· 64·
⁷⁴ Գէ· ժգ· 65·
⁷⁵ Գէ· ժգ· 66·
⁷⁶ Գէ· ժգ· 67·
⁷⁷ Գէ· ժգ· 68·
⁷⁸ Գէ· ժգ· 69·
⁷⁹ Գէ· ժգ· 70·
⁸⁰ Գէ· ժգ· 71·
⁸¹ Գէ· ժգ· 72·
⁸² Գէ· ժգ· 73·
⁸³ Գէ· ժգ· 74·
⁸⁴ Գէ· ժգ· 75·
⁸⁵ Գէ· ժգ· 76·
⁸⁶ Գէ· ժգ· 77·
⁸⁷ Գէ· ժգ· 78·
⁸⁸ Գէ· ժգ· 79·
⁸⁹ Գէ· ժգ· 80·
⁹⁰ Գէ· ժգ· 81·
⁹¹ Գէ· ժգ· 82·
⁹² Գէ· ժգ· 83·
⁹³ Գէ· ժգ· 84·
⁹⁴ Գէ· ժգ· 85·
⁹⁵ Գէ· ժգ· 86·
⁹⁶ Գէ· ժգ· 87·
⁹⁷ Գէ· ժգ· 88·
⁹⁸ Գէ· ժգ· 89·
⁹⁹ Գէ· ժգ· 90·
¹⁰⁰ Գէ· ժգ· 91·
¹⁰¹ Գէ· ժգ· 92·
¹⁰² Գէ· ժգ· 93·
¹⁰³ Գէ· ժգ· 94·
¹⁰⁴ Գէ· ժգ· 95·
¹⁰⁵ Գէ· ժգ· 96·
¹⁰⁶ Գէ· ժգ· 97·
¹⁰⁷ Գէ· ժգ· 98·
¹⁰⁸ Գէ· ժգ· 99·
¹⁰⁹ Գէ· ժգ· 100·

իմ շուխդներուս վրայ խուսար գրաւ ։
9 Ձիս իմ փառքիս մերկացուց,
Ու գլխուս թագը վերցուց ։
10 Ձիս ամէն կողմէն աւրեց, ու ես գացի,
Ու իմ յոյս ծառի պէս արմատէն խլեց ։
11 Անոր բարկութիւնը իմ վրաս բորբոքեցաւ,
Ու զիս իր թշնամիներուն կարգը դրաւ ։
12 Անոր գունդերը միկտեղ եկան,
Ու ճամբանին ինծի գէմ պատրաստեցին,
Ու վրանիս բոլորտիքը բանակեցան ։
13 Ախիկա իմ եղբայրներս ինծմէ հեռացուց,
Ու ծիրաւի ծանօթներս օտարացան ինծմէ ։
14 Ազգականներս չքացան,
Ու իմ ճանչուածներս զիս մոռցան ։
15 իմ տունս բնակողները ու աղախիններս զիս
անծանօթ մէկ մը սեպեցին,
Ու անոնց աչքին առջեւը օտարական եղայ ։
16 Ծառաս կանչեցի, ու անիկա պատասխան
չտուաւ,
Թէև բերնովս անոր աղաչեցի ։
17 իմ շունչս *առեղի եղաւ կնոջս,
Ու իմ ազաչանքներս՝ իմ ²ոդւոյ որովայնին որ-
դւոցը ։
18 ³Փոքր ազաքն ալ զիս կ'անարգեն,
Ու երբոր կ'ելլեմ, ինծի գէմ կը խօսին ։
19 ⁴Բոլոր մտերիմ բարեկամներս ինծմէ զզուեցան,
Ու իմ սիրականներս ինծի գէմ դարձան ։
20 ⁵Ոսկորներս մերթին ու մարմնոյս փական ·
Մէ՛կ ակռաներուս կաշիով ազատեցայ ։
21 Ով իմ բարեկամներս, դուք ողորմեցէք ինծի,
Ողորմեցէք ինծի · ⁶քանզի Աստուծոյ ձեռքը
ինծի դպաւ ։
22 ⁷Ինչո՞ւ Աստուծոյ պէս զիս կը հալածէք,
Ու մարմինս չէք կշտանար ։

23 Երանի թէ հիմա խօսքերս գրուէին ·
Երանի թէ գիրքի մը մէջ քանդակուէին ·
24 երկաթէ գրիչով կապարի վրայ
Ու քարի վրայ յաւիտեան փորագրուէին ։
25 Վասն զի գիտեմ որ իմ ⁸փրկիչս ապրի է ,
Ու անիկա վերջին ժամանակը պիտի երկրի
⁹երկրի վրայ ։
26 Ու թէ և մարմինս ետքը աս ալ փճանայ ,
Բայց ¹⁰իմ մարմնովս Աստուած պիտի տես-
նեմ ,
27 Որն որ ես ինծի համար պիտի տեսնեմ ,
Ու իմ աչքերս պիտի գիտեն զանիկա , և ոչ
թէ ուրիշներ ։
Երիկամունքներս իմ ներսիս գիս կը հալին ։
28 Գէտ եր ըսէիք , ¹¹ինչո՞ւ կը հալածենք զա-
նիկա ·

Որովհետև բանին արմատը իմ վրաս գտնուե-
ցաւ ։
29 Սուրէն վախցէք · ¹²զի սուրը բարկութեան պա-
տիժը աւրն է ,
¹³Որ դիտնաք թէ դատաստան կայ ։

ԳԼ · Ի

1—12 Սոփար չարչրան վիճակը ու բաժինը կը յայտնէ ։

1 Ասատնէը Սոփար Նաամացին պատասխան
տուաւ ու ըսաւ ,
2 Ասոր համար իմ խորհուրդներս ինծի պա-
տասխանել կու տան ,
Ու ասոր համար կ'արտորամ ։
3 Ձիս խայտառակով յանդիմանութիւնը լը-
սեցի ,
Բայց ¹ի հոգիս ունիմ խնամատարնէս պա-
տասխան տալ կը տրխկէ զիս ։
4 Դուն ասկէ գիտե՞ս որ ի յաւիտենից
Մարդս երկրի վրայ գրուելէն ի վեր ,
5 ²Անզգամին յաղթանակը քիչ ժամանակ կը
տևէ ,
Ու կեղծաւորին ուրախութիւնը միկ վայր-
կեանի համար է ։
6 ³Թէև անոր փառաւորութիւնը մինչև եր-
կինքը ելլէ ,
Ու գլուխը ամպերուն հասնի ,
7 ⁴Իր ապրին պէս յաւիտան պիտի անհետանայ ,
Ու զինքը տեսնողները պիտի ըսեն , Ո՞ր է
անիկա ։
8 ⁵Երազի պէս պիտի թռչի ու պիտի չգտնուի ·
Ու գիշերուան ցնորքի պէս պիտի փախչի ։
9 ⁶Զանիկա տեսնող աչքը՝ ալ պիտի չտեսնէ ·
Ու անոր ¹տեղն ալ ալ պիտի չտեսնէ անոր ։
10 Անոր զաւակները ||ազգատներէն ընդհակ պի-
տի խնդրեն ,
Ու անոր ձեռքերը իր ²յափշտակածը հետ
պիտի տան ·
11 Անոր ոսկորները ³իր ջիրխտասարգութեան
հղչնչուն պառկիլը ընդունի է ·
⁴Ու անոր հետ հողին մէջ պիտի պառկի ։

12 Թէ որ անզգամութիւնը անոր բերնին մէջ քաղ-
ցրը է ,
Ու թէ որ իր լեզուին տակը կը պահէ զա-
նիկա ,
13 Թէ որ զանիկա խնայէ ու չձգէ ,
Ու իր քմծոցը մէջ պահէ զանիկա ,
14 Կերակուրը անոր աղիքներուն մէջ պիտի փո-
խուի ,

---

1 Ա—ա · ՀԲ · 44 ·
2 Ա—ա · ՀԲ · 44 · Ա—ա · ԸՀ · 5 · 8 · 9 · 10 · 11 · 12 · 13 · 14 · 15 · 16 · 17 · 18 · 19 · 20 · 21 · 22 · 23 · 24 · 25 · 26 · 27 · 28 · 29 · 30 · 31 · 32 · 33 · 34 · 35 · 36 · 37 · 38 · 39 · 40 · 41 · 42 · 43 · 44 · 45 · 46 · 47 · 48 · 49 · 50 · 51 · 52 · 53 · 54 · 55 · 56 · 57 · 58 · 59 · 60 · 61 · 62 · 63 · 64 · 65 · 66 · 67 · 68 · 69 · 70 · 71 · 72 · 73 · 74 · 75 · 76 · 77 · 78 · 79 · 80 · 81 · 82 · 83 · 84 · 85 · 86 · 87 · 88 · 89 · 90 · 91 · 92 · 93 · 94 · 95 · 96 · 97 · 98 · 99 · 100 · 101 · 102 · 103 · 104 · 105 · 106 · 107 · 108 · 109 · 110 · 111 · 112 · 113 · 114 · 115 · 116 · 117 · 118 · 119 · 120 · 121 · 122 · 123 · 124 · 125 · 126 · 127 · 128 · 129 · 130 · 131 · 132 · 133 · 134 · 135 · 136 · 137 · 138 · 139 · 140 · 141 · 142 · 143 · 144 · 145 · 146 · 147 · 148 · 149 · 150 · 151 · 152 · 153 · 154 · 155 · 156 · 157 · 158 · 159 · 160 · 161 · 162 · 163 · 164 · 165 · 166 · 167 · 168 · 169 · 170 · 171 · 172 · 173 · 174 · 175 · 176 · 177 · 178 · 179 · 180 · 181 · 182 · 183 · 184 · 185 · 186 · 187 · 188 · 189 · 190 · 191 · 192 · 193 · 194 · 195 · 196 · 197 · 198 · 199 · 200 · 201 · 202 · 203 · 204 · 205 · 206 · 207 · 208 · 209 · 210 · 211 · 212 · 213 · 214 · 215 · 216 · 217 · 218 · 219 · 220 · 221 · 222 · 223 · 224 · 225 · 226 · 227 · 228 · 229 · 230 · 231 · 232 · 233 · 234 · 235 · 236 · 237 · 238 · 239 · 240 · 241 · 242 · 243 · 244 · 245 · 246 · 247 · 248 · 249 · 250 · 251 · 252 · 253 · 254 · 255 · 256 · 257 · 258 · 259 · 260 · 261 · 262 · 263 · 264 · 265 · 266 · 267 · 268 · 269 · 270 · 271 · 272 · 273 · 274 · 275 · 276 · 277 · 278 · 279 · 280 · 281 · 282 · 283 · 284 · 285 · 286 · 287 · 288 · 289 · 290 · 291 · 292 · 293 · 294 · 295 · 296 · 297 · 298 · 299 · 300 · 301 · 302 · 303 · 304 · 305 · 306 · 307 · 308 · 309 · 310 · 311 · 312 · 313 · 314 · 315 · 316 · 317 · 318 · 319 · 320 · 321 · 322 · 323 · 324 · 325 · 326 · 327 · 328 · 329 · 330 · 331 · 332 · 333 · 334 · 335 · 336 · 337 · 338 · 339 · 340 · 341 · 342 · 343 · 344 · 345 · 346 · 347 · 348 · 349 · 350 · 351 · 352 · 353 · 354 · 355 · 356 · 357 · 358 · 359 · 360 · 361 · 362 · 363 · 364 · 365 · 366 · 367 · 368 · 369 · 370 · 371 · 372 · 373 · 374 · 375 · 376 · 377 · 378 · 379 · 380 · 381 · 382 · 383 · 384 · 385 · 386 · 387 · 388 · 389 · 390 · 391 · 392 · 393 · 394 · 395 · 396 · 397 · 398 · 399 · 400 · 401 · 402 · 403 · 404 · 405 · 406 · 407 · 408 · 409 · 410 · 411 · 412 · 413 · 414 · 415 · 416 · 417 · 418 · 419 · 420 · 421 · 422 · 423 · 424 · 425 · 426 · 427 · 428 · 429 · 430 · 431 · 432 · 433 · 434 · 435 · 436 · 437 · 438 · 439 · 440 · 441 · 442 · 443 · 444 · 445 · 446 · 447 · 448 · 449 · 450 · 451 · 452 · 453 · 454 · 455 · 456 · 457 · 458 · 459 · 460 · 461 · 462 · 463 · 464 · 465 · 466 · 467 · 468 · 469 · 470 · 471 · 472 · 473 · 474 · 475 · 476 · 477 · 478 · 479 · 480 · 481 · 482 · 483 · 484 · 485 · 486 · 487 · 488 · 489 · 490 · 491 · 492 · 493 · 494 · 495 · 496 · 497 · 498 · 499 · 500 · 501 · 502 · 503 · 504 · 505 · 506 · 507 · 508 · 509 · 510 · 511 · 512 · 513 · 514 · 515 · 516 · 517 · 518 · 519 · 520 · 521 · 522 · 523 · 524 · 525 · 526 · 527 · 528 · 529 · 530 · 531 · 532 · 533 · 534 · 535 · 536 · 537 · 538 · 539 · 540 · 541 · 542 · 543 · 544 · 545 · 546 · 547 · 548 · 549 · 550 · 551 · 552 · 553 · 554 · 555 · 556 · 557 · 558 · 559 · 560 · 561 · 562 · 563 · 564 · 565 · 566 · 567 · 568 · 569 · 570 · 571 · 572 · 573 · 574 · 575 · 576 · 577 · 578 · 579 · 580 · 581 · 582 · 583 · 584 · 585 · 586 · 587 · 588 · 589 · 590 · 591 · 592 · 593 · 594 · 595 · 596 · 597 · 598 · 599 · 600 · 601 · 602 · 603 · 604 · 605 · 606 · 607 · 608 · 609 · 610 · 611 · 612 · 613 · 614 · 615 · 616 · 617 · 618 · 619 · 620 · 621 · 622 · 623 · 624 · 625 · 626 · 627 · 628 · 629 · 630 · 631 · 632 · 633 · 634 · 635 · 636 · 637 · 638 · 639 · 640 · 641 · 642 · 643 · 644 · 645 · 646 · 647 · 648 · 649 · 650 · 651 · 652 · 653 · 654 · 655 · 656 · 657 · 658 · 659 · 660 · 661 · 662 · 663 · 664 · 665 · 666 · 667 · 668 · 669 · 670 · 671 · 672 · 673 · 674 · 675 · 676 · 677 · 678 · 679 · 680 · 681 · 682 · 683 · 684 · 685 · 686 · 687 · 688 · 689 · 690 · 691 · 692 · 693 · 694 · 695 · 696 · 697 · 698 · 699 · 700 · 701 · 702 · 703 · 704 · 705 · 706 · 707 · 708 · 709 · 710 · 711 · 712 · 713 · 714 · 715 · 716 · 717 · 718 · 719 · 720 · 721 · 722 · 723 · 724 · 725 · 726 · 727 · 728 · 729 · 730 · 731 · 732 · 733 · 734 · 735 · 736 · 737 · 738 · 739 · 740 · 741 · 742 · 743 · 744 · 745 · 746 · 747 · 748 · 749 · 750 · 751 · 752 · 753 · 754 · 755 · 756 · 757 · 758 · 759 · 760 · 761 · 762 · 763 · 764 · 765 · 766 · 767 · 768 · 769 · 770 · 771 · 772 · 773 · 774 · 775 · 776 · 777 · 778 · 779 · 780 · 781 · 782 · 783 · 784 · 785 · 786 · 787 · 788 · 789 · 790 · 791 · 792 · 793 · 794 · 795 · 796 · 797 · 798 · 799 · 800 · 801 · 802 · 803 · 804 · 805 · 806 · 807 · 808 · 809 · 810 · 811 · 812 · 813 · 814 · 815 · 816 · 817 · 818 · 819 · 820 · 821 · 822 · 823 · 824 · 825 · 826 · 827 · 828 · 829 · 830 · 831 · 832 · 833 · 834 · 835 · 836 · 837 · 838 · 839 · 840 · 841 · 842 · 843 · 844 · 845 · 846 · 847 · 848 · 849 · 850 · 851 · 852 · 853 · 854 · 855 · 856 · 857 · 858 · 859 · 860 · 861 · 862 · 863 · 864 · 865 · 866 · 867 · 868 · 869 · 870 · 871 · 872 · 873 · 874 · 875 · 876 · 877 · 878 · 879 · 880 · 881 · 882 · 883 · 884 · 885 · 886 · 887 · 888 · 889 · 890 · 891 · 892 · 893 · 894 · 895 · 896 · 897 · 898 · 899 · 900 · 901 · 902 · 903 · 904 · 905 · 906 · 907 · 908 · 909 · 910 · 911 · 912 · 913 · 914 · 915 · 916 · 917 · 918 · 919 · 920 · 921 · 922 · 923 · 924 · 925 · 926 · 927 · 928 · 929 · 930 · 931 · 932 · 933 · 934 · 935 · 936 · 937 · 938 · 939 · 940 · 941 · 942 · 943 · 944 · 945 · 946 · 947 · 948 · 949 · 950 · 951 · 952 · 953 · 954 · 955 · 956 · 957 · 958 · 959 · 960 · 961 · 962 · 963 · 964 · 965 · 966 · 967 · 968 · 969 · 970 · 971 · 972 · 973 · 974 · 975 · 976 · 977 · 978 · 979 · 980 · 981 · 982 · 983 · 984 · 985 · 986 · 987 · 988 · 989 · 990 · 991 · 992 · 993 · 994 · 995 · 996 · 997 · 998 · 999 · 1000 ·

Ընտր ներսի դին քարերի լեզի պիտի բլլայ ։
15 Անիկա հարստութիւններ կուտ առնու , բայց պիտի փսխէ զանոնք ։
Ո֊ Աստուած անոր փորէն դուրս պիտի հանէ զանոնք ։
16 Անիկա քարերին թոյնը պիտի ծծէ ,
Ո֊ զանիկա իժի լեզուն պիտի սպանէ ։
17 Անիկա պիտի չտեսնէ վտակներըն ,
Մեղրի ու կաղին հնդկձներուն գետերը ։
18 Իր աշխատանքով վաստկածը հետ պիտի տայ ու պիտի չկլլէ ։
Ու հետ տուածէն հարստութեանը չափ պիտի բլլայ ։
Ու ուրիշ էշոյ պիտի չտրախտայ ։
19 Որովհետև աղքատներըն ձնշեց ու լքեսի վրէն թռաւ ,
Ու իր չշինած տունը յափշտակեց ։
20 Անշուշտ իր ներսի դին խաղաղութիւն պիտի չզգայ ,
Ու ցանկացածը պիտի չկրնայ ազատել ։
21 Ընտր ուտելու բան մը պիտի չմնայ ,
Ընտր հաճար անոր յաջողութիւնը հաստատ պիտի չբլլայ ։
22 Առատութեանի լեցուն եղած ժամանակին ալ նեղութեան մէջ պիտի բլլայ ։
Թշուառութեան մէջ եղողներուն ամէն հարուածը անոր վրայ պիտի գայ ։
23 Երբոր փորը կշտացընելու վրայ կ'բլլայ ,
Աստուած իր սաստիկ բարկութիւնը անոր վրայ պիտի խրկէ ,
Ու անձրևի պէս անոր վրայ պիտի թափէ՝ հակառակութ ուտելու առներ ։
24 Երկաթէ զէնքին աղլևէն փախած առնը՝ պղնձէ ազեղը զանիկա պիտի խոցէ ։
25 Անոր դին արձակուածը մեջտեղը պիտի թափանցէ ,
Ու փայլուն սէգը անոր մեղձէն դուրս ելլէ ։
Ընտր վրայ արհաւիրք պիտի գայ ։
26 Բոլոր խաւարը անոր գանձուկ սենեակներըն պիտի պահուի ։
Զինուած կրակը զանիկա պիտի յանի ։
Ընտր վրանը մնացողը ապրիշանիկ պիտի բլլայ ։
27 Երկինքը անոր յանցանքը պիտի յայտնէ ,
Երկիրն ալ անոր դէմ պիտի ելլէ ։
28 Ընտր տունը եկամուտը պիտի յափշտակուի ։
Անիկա պիտի անցնի Աստուծոյ բարկութեանն օրը ։
29 Աստիկա է ամբարիշտ մեղքուն բաժինը՝ ու Աստուծմէ ընտրուած ։
Եւ ասիկա է անոր ժառանգութիւնը՝ որ Աստուած անոր հաճար սահմաներ է ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Ցոր կը հառաչեմ քէ ինձի իրաւունք տանի տրամիս ։ ու երբոմն չարերը տիրապետութեան մէջ կ'բլլան · ինձի որ կ'նայուածի կ'արհամարհեն ։ 12 Երբոմն անոնց կոչնառութեան յաղթի կ'բլայ · 13 Երբոմնիկը ու ապրշանիկը մեռած առնեին հառաչ էն ։ 21 Ցոբ կը պատասխանէ քրոջ ուխտերուն մէջ պիտի առնուի ։

1 Եւ Ցոր պատասխան առաւ ու բսաւ ,
2 Խօսքս ապէկ մնիկ բրէք ,
Ու առ բլլայ ձեր մխիթարութիւնը ։
3 Ինձի համբերցէք ու ես խօսիմ ,
Ու խօսելէս ետքը ծաղր բրէք ։
4 Միթէ ես մարդո՞ւ հետ կը վիճիմ ·
Եւ ինչո՞ւ համար հոգիս չտրտմի ։
5 Ինձի նայեցէք ու ապշեցէք ,
Ու բերանուդ վրայ ձեռք դրէք ։

6 Ես երբոր մտածելով կը զարհուրիմ ,
Ու մարմինս կը սկսի դողալ ։
7 Ամբարիշտները ինչո՞ւ կ'ապրին ·
Կը ծերանան ու խիստ կ'ուժգնանան ։
8 Անոնց սերունդը հետերնին կը հաստատուի իրենց առջևը ,
Եւ անոնց զաւակները աչքերնուն առջեն ։
9 Տուներնին խաղաղութեան մէջ է՝ ու վախէն ազատ ,
Եւ Աստուծոյ գաւազանը անոնց վրայ չէ ։
10 Անոնց ցուլը կը զուգաւորուի ու չաստկը չվրիպեր ·
Կովը կը ծնանի ու չվիժեր ։
11 Իրենց պզտիկները ոչխարի հօտի պէս կը հանեն ·
Ու անոնց տղաքը ուրախութեամբ կը ցատկտեն ·
12 Թմբուկով ու քնարով կ'ուրախանան ,
Ու սրինգին ձայնովը ուրախ կ'բլլան ։
13 Անոնք օրերնին զուարճութեամբ կ'անցընեն ,
Ու մէկ վայրկեանի մէջ գերեզմանը կ'իջնեն ։
14 Եւ Աստուծոյ կ'բսեն ,
Քաշուէ մեզմէ ,
Ինչու որ քու ճամբաներդ գիտնալ չենք ուզեր ·
15 Ամենակարողը ո՞վ է՝ որ անոր ծառայենք ·
Ու մեզ որ անոր աղօթք բնենք՝ ի՞նչ օգուտ պիտի ունենանք ։
16 Ահա անոնց բարիքը ձեռքերնին չէ ·
Ամբարիշտին խորհուրդը ինձմէ հեռու բլլայ ։
17 Ամբարիշտներուն ճրագը քանի՞ անգամ կը մարի ,
Ու աոտասպանքը անոնց վրայ կու գայ ·
Աստուած վիր բարկութեամբը անոնց ցաւեր կը բաժնէ ։
18 Հովին առջևը եղած յարդին պէս՝

5 Ա֊ Պտ · ԼԳ · 9 · Երեմ · ԽԹ · 8 ·
6 Հմր · 10 · 12 ·
7 Ժ֊ Պ · Ե · 15 · 14 ·
8 Եզր · Ժ֊ա֊ր֊ · ամ֊ Գլ · ԽԳ · 8 ·
9 Ես֊ · Ժ֊ա֊ · 33 · Պտ ·
10 Հր · 20 · 21 ·
11 Ե֊ · Խ֊ · 18 · Ե֊ Բ֊ · Խ֊ · 43 · 44 · Ընմ֊ · Ե · 19 ·
12 Գլ · Ժ֊ · 13 ·
13 Գլ · Ժ֊ · 11 ·
14 Պտ · Խ֊ · 9 ·
15 Կ֊ պիտի տպտ · Գլ · ԽԵ · 13 · Ը֊ 3 ·
—
16 Գլ · Ժ֊ · 10 · Ժ֊ · 8 ·
17 Գ֊ · Ժ֊ · 19 ·
Գլ · ԽԲ · 9 · Ե֊ · 4 · Պտ · ԼԲ · 8 ·
18 Գլ · Ժ֊ · 6 · Պտ · Ժ֊ · 10 · 14 · Հգ · 3 · 12 · Երեմ · Ժ֊ · 1 · Ընմ֊ · ա֊ · 18 ·
19 Ես֊ · Խգ · 14 · Գլ · ԼՀ · 11 ·
Գլ · Խր · 18 · Պտ · Գ֊ · 14 ·
Գլ · Խր · 18 · Պտ · ա֊ · 1 · Ես֊ · ա֊ · 10 ·
Գլ · Ժ֊ · 8 ·
Ղ֊ · Ժ֊ · 48 ·
Պտ · ա֊ · 1 · Ե֊ · 5 · Ես֊ · Ժ֊ · 33 · ԽԲ · 1 · Ես֊ · Ժ֊ · 3 ·

Ու մերկին յափշտակած չիւզին պէս կ՚ըլլան։
19 Աստուած անոր անիրաւութիւնը յանոր որ-
դւոցը կը պահէ.
Անոր փոխարէն պիտի հատուցանէ, ու ան
ալ պիտի գիտնայ։
20 Անոր աչքերը իր կորուստը պիտի տեսնեն,
Ու Ամենակարողին բարկութենէն պիտի խմէ։
21 Անիկա ի՞նչ գործարձութիւն պիտի ունենայ
իրմէ ետքը իր եղած տունէն,
Որուն հետ իր ամիսներուն թիւը կիսատած է։

22 Մի՛թէ Աստուծոյ գիտութիւն սորվեցընել
հնարէ է,
Անոր՝ որ բարձրերը կը դատէ։
23 Մէկը կը մեռնի իր ատակ գործերուն մէջ
Բոլորովին հանգարտ և հանգիստ.
24 Անոր ոստիերը ճարպով լեցուն են,
Ու ոսկրներուն ծուծը թարմ է.
25 Ու մէկ ուրիշը կը մեռնի հոգիի ցաւով
Ու առանց բարիքով կյառաջանալու։
26 Մինչեւ հողին մէկտեղ հողին մէջը կը պառ-
կին,
Ու որդերը կը ծածկեն զանոնք։

27 Ահա գիտեմ ձեր խորհուրդները,
Ու ինծի դէմ հնարած անիրաւութիւնները։
28 Ինչու որ կ՚ըսէք, Ո՞ւր է նախարարին տունը,
Եւ ո՞ր է ամբարիշտներուն բնակած վրանը։
29 Ճամբորդներուն չհարցուցի՞ք,
Ու անոնց նշաններէն չէ՞ք հասկցեր
30 Թէ՝ Ինչու որ չարը կորուստէն օրուան կը պա-
հուի,
Բարկութենէն օրուան կը տարուի։
31 Անոր երեսին դէմ ո՞վ պիտի յանդիմանէ ա-
նոր ճամբան.
Եւ անոր ըրածին փոխարէնը ո՞վ անոր պիտի
հատուցանէ։
32 Բայց ան ալ դերեզմանը պիտի տարուի,
Ու տապանին մէջը պիտի մնայ։
33 Հովիտին հողի կոշտերը անոր անոյշ պիտի գան,
Ու ամէն մարդ անոր ետեւէն պիտի երթայ.
Իսկ անոր առջեւէն գնացողներուն հաշիւը չկայ։
34 Ուրեմն ի՞նչպէս փուճ մխիթարութիւններ
կու տաք ինծի.
Որովհետեւ ձեր պատասխաններուն մէջ սը-
տութիւն կայ։

ԳԼՈՒԽ ԻԲ

1 Եղիփազ Թեմանացին պատաս-
խան տալով ըսաւ,
2 Մի՛թէ մարդը կրնայ Աստուծոյ օգտակար
ըլլալ.
Խելացին մարդը միայն իրեն օգուտ կ՚ընէ.
3 Ամենակարողին հաճութիւն մը կ՚ըլլայ՝ թէ որ
արդար ըլլաս,
Կամ մէկ շահ մը՝ թէ որ քու ճամբաներդ
շիտակես.
4 Միթէ քեզմէ վախնալով քեզի հետ վիճա-
բանութիւն կ՚ընէ՞.
Քեզի հետ դատաստանի կը մտնէ՞։
5 Չէ՞ որ քու անպսակութիւնդ մեծ է,
Ու անօրէնութիւններդ անհատնելի են։
6 Որովհետեւ եղբայրներէդ առանց պատճառի
գրաւ առիր,
Ու մերկերուն հանդերձները յափշտակեցիր.
7 Ջրաւածին չտար չխմեցուցիր,
Ու հացը անօթիէն բնայեցիր.
8 Բայց երկիրը զօրաւորինն էր,
Ու անոր մէջ պատուաւորը կը բնակէր.
9 Որբևայրի կիներուն դատարկ խրկեցիր,
Ու տարերուն թեւերը կոտրեցան։
10 Անոր համար քու բոլորտիքդ որոգայթներ
շրջած են,
Ու յանկարծահաս վախը քեզ կը զարհուրե-
ցընէ.
11 կամ մութ խաւար մը ու ջուր դոփէ՝ որ չես կըր-
նար տեսնել.
Ու հեղեղումն շատութիւնը քեզ կը ծածկէ։

12 Աստուած երկինքի խոտոր բարձր տեղը չէ՞.
Հեռու աստղերուն գլուխները նայէ, որ-
չափ բարձր են։
13 Ու դուն ըսիր,
Ի՞նչ գիտէ Աստուած.
Մառախուղին միջէն դատաստա՞ն պիտի
ընէ.
14 Ամպերը անոր առջեւը ծածկոյթ են, ու
չտեսներ.
Եւ անիկա երկինքի կամարին վրայ կը պըտ-
տըտի։
15 Ու հին ճամբայն,
Որ անօրէն մարդիկը պատեցան.
16 Որոնք յանկարծակի յափշտակուեցան,
Որ անոնց հիմերը հեղեղը ընկղմեց։
17 Անոնք կ՚ըսէին Աստուծոյ, Հեռացիր մեզմէ.

Յանդիմանէ. ու գործիս կը յարգարէ որ գիտցայ։ 6 Աստուծոյ
պաշտութիւնը անոր կը խոստանայ։

1 Նաեւ եղիփազ Թեմանացին պատաս-
խան տալով ըսաւ,
2 Մի՛թէ մարդը կրնայ Աստուծոյ օգտակար
ըլլալ.
Խելացին մարդը միայն իրեն օգուտ կ՚ընէ.
3 Ամենակարողին հաճութիւն մը կ՚ըլլայ՝ թէ որ
արդար ըլլաս,
Կամ մէկ շահ մը՝ թէ որ քու ճամբաներդ
շիտակես.
4 Միթէ քեզմէ վախնալով քեզի հետ վիճա-
բանութիւն կ՚ընէ՞.
Քեզի հետ դատաստանի կը մտնէ՞։
5 Չէ՞ որ քու անպսակութիւնդ մեծ է,
Ու անօրէնութիւններդ անհատնելի են։
6 Որովհետեւ եղբայրներէդ առանց պատճառի
գրաւ առիր,
Ու մերկերուն հանդերձները յափշտակեցիր.
7 Ջրաւածին չտար չխմեցուցիր,
Ու հացը անօթիէն բնայեցիր.
8 Բայց երկիրը զօրաւորինն էր,
Ու անոր մէջ պատուաւորը կը բնակէր.
9 Որբևայրի կիներուն դատարկ խրկեցիր,
Ու տարերուն թեւերը կոտրեցան։
10 Անոր համար քու բոլորտիքդ որոգայթներ
շրջած են,
Ու յանկարծահաս վախը քեզ կը զարհուրե-
ցընէ.
11 կամ մութ խաւար մը ու ջուր դոփէ՝ որ չես կըր-
նար տեսնել.
Ու հեղեղումն շատութիւնը քեզ կը ծածկէ։

12 Աստուած երկինքի խոտոր բարձր տեղը չէ՞.
Հեռու աստղերուն գլուխները նայէ, որ-
չափ բարձր են։
13 Ու դուն ըսիր,
Ի՞նչ գիտէ Աստուած.
Մառախուղին միջէն դատաստա՞ն պիտի
ընէ.
14 Ամպերը անոր առջեւը ծածկոյթ են, ու
չտեսներ.
Եւ անիկա երկինքի կամարին վրայ կը պըտ-
տըտի։
15 Ու հին ճամբայն,
Որ անօրէն մարդիկը պատեցան.
16 Որոնք յանկարծակի յափշտակուեցան,
Որ անոնց հիմերը հեղեղը ընկղմեց։
17 Անոնք կ՚ըսէին Աստուծոյ, Հեռացիր մեզմէ.

ա Եզեկ. ե. ։ բ Ելից. ի. ։ գ Ելից. ի. ։ դ Ելից. ի. ։ ե Ելից. ի. ։ զ Ելից. ի. ։ է Ելից. ի. ։ ը Ելից. ի. ։ թ Ելից. ի. ։ ժ Ելից. ի. ։ ի Ելից. ի. ։ ժա Ելից. ի. ։ ժբ Ելից. ի. ։ ժգ Ելից. ի. ։ ժդ Ելից. ի. ։ ժե Ելից. ի. ։ ժզ Ելից. ի. ։ ժէ Ելից. ի. ։ ժը Ելից. ի. ։ ժթ Ելից. ի. ։ ի Ելից. ի. ։ իա Ելից. ի. ։ իբ Ելից. ի. ։ իգ Ելից. ի. ։ իդ Ելից. ի. ։ իե Ելից. ի. ։ իզ Ելից. ի. ։ իէ Ելից. ի. ։ իը Ելից. ի. ։ իթ Ելից. ի. ։ լ Ելից. ի. ։ լա Ելից. ի. ։ լբ Ելից. ի. ։ լգ Ելից. ի. ։ լդ Ելից. ի. ։ լե Ելից. ի. ։ լզ Ելից. ի. ։ լէ Ելից. ի. ։ լը Ելից. ի. ։ լթ Ելից. ի. ։ խ Ելից. ի. ։ խա Ելից. ի. ։ խբ Ելից. ի. ։ խգ Ելից. ի. ։ խդ Ելից. ի. ։ խե Ելից. ի. ։ խզ Ելից. ի. ։ խէ Ելից. ի. ։ խը Ելից. ի. ։ խթ Ելից. ի. ։ ծ Ելից. ի. ։ ծա Ելից. ի. ։ ծբ Ելից. ի. ։ ծգ Ելից. ի. ։ ծդ Ելից. ի. ։ ծե Ելից. ի. ։ ծզ Ելից. ի. ։ ծէ Ելից. ի. ։ ծը Ելից. ի. ։ ծթ Ելից. ի. ։ կ Ելից. ի. ։ կա Ելից. ի. ։ կբ Ելից. ի. ։ կգ Ելից. ի. ։ կդ Ելից. ի. ։ կե Ելից. ի. ։ կզ Ելից. ի. ։ կէ Ելից. ի. ։ կը Ելից. ի. ։ կթ Ելից. ի. ։ հ Ելից. ի. ։ հա Ելից. ի. ։ հբ Ելից. ի. ։ հգ Ելից. ի. ։ հդ Ելից. ի. ։ հե Ելից. ի. ։ հզ Ելից. ի. ։ հէ Ելից. ի. ։ հը Ելից. ի. ։ հթ Ելից. ի. ։ ղ Ելից. ի. ։ ղա Ելից. ի. ։ ղբ Ելից. ի. ։ ղգ Ելից. ի. ։ ղդ Ելից. ի. ։ ղե Ելից. ի. ։ ղզ Ելից. ի. ։ ղէ Ելից. ի. ։ ղը Ելից. ի. ։ ղթ Ելից. ի. ։ ճ Ելից. ի. ։ ճա Ելից. ի. ։ ճբ Ելից. ի. ։ ճգ Ելից. ի. ։ ճդ Ելից. ի. ։ ճե Ելից. ի. ։ ճզ Ելից. ի. ։ ճէ Ելից. ի. ։ ճը Ելից. ի. ։ ճթ Ելից. ի. ։ մ Ելից. ի. ։ մա Ելից. ի. ։ մբ Ելից. ի. ։ մգ Ելից. ի. ։ մդ Ելից. ի. ։ մե Ելից. ի. ։ մզ Ելից. ի. ։ մէ Ելից. ի. ։ մը Ելից. ի. ։ մթ Ելից. ի. ։ յ Ելից. ի. ։ յա Ելից. ի. ։ յբ Ելից. ի. ։ յգ Ելից. ի. ։ յդ Ելից. ի. ։ յե Ելից. ի. ։ յզ Ելից. ի. ։ յէ Ելից. ի. ։ յը Ելից. ի. ։ յթ Ելից. ի. ։ ն Ելից. ի. ։ նա Ելից. ի. ։ նբ Ելից. ի. ։ նգ Ելից. ի. ։ նդ Ելից. ի. ։ նե Ելից. ի. ։ նզ Ելից. ի. ։ նէ Ելից. ի. ։ նը Ելից. ի. ։ նթ Ելից. ի. ։ շ Ելից. ի. ։ շա Ելից. ի. ։ շբ Ելից. ի. ։ շգ Ելից. ի. ։ շդ Ելից. ի. ։ շե Ելից. ի. ։ շզ Ելից. ի. ։ շէ Ելից. ի. ։ շը Ելից. ի. ։ շթ Ելից. ի. ։ ո Ելից. ի. ։ ոա Ելից. ի. ։ ոբ Ելից. ի. ։ ոգ Ելից. ի. ։ ոդ Ելից. ի. ։ ոե Ելից. ի. ։ ոզ Ելից. ի. ։ ոէ Ելից. ի. ։ ոը Ելից. ի. ։ ոթ Ելից. ի. ։ չ Ելից. ի. ։ չա Ելից. ի. ։ չբ Ելից. ի. ։ չգ Ելից. ի. ։ չդ Ելից. ի. ։ չե Ելից. ի. ։ չզ Ելից. ի. ։ չէ Ելից. ի. ։ չը Ելից. ի. ։ չթ Ելից. ի. ։ պ Ելից. ի. ։ պա Ելից. ի. ։ պբ Ելից. ի. ։ պգ Ելից. ի. ։ պդ Ելից. ի. ։ պե Ելից. ի. ։ պզ Ելից. ի. ։ պէ Ելից. ի. ։ պը Ելից. ի. ։ պթ Ելից. ի. ։ ջ Ելից. ի. ։ ջա Ելից. ի. ։ ջբ Ելից. ի. ։ ջգ Ելից. ի. ։ ջդ Ելից. ի. ։ ջե Ելից. ի. ։ ջզ Ելից. ի. ։ ջէ Ելից. ի. ։ ջը Ելից. ի. ։ ջթ Ելից. ի. ։ ռ Ելից. ի. ։ ռա Ելից. ի. ։ ռբ Ելից. ի. ։ ռգ Ելից. ի. ։ ռդ Ելից. ի. ։ ռե Ելից. ի. ։ ռզ Ելից. ի. ։ ռէ Ելից. ի. ։ ռը Ելից. ի. ։ ռթ Ելից. ի. ։ ս Ելից. ի. ։ սա Ելից. ի. ։ սբ Ելից. ի. ։ սգ Ելից. ի. ։ սդ Ելից. ի. ։ սե Ելից. ի. ։ սզ Ելից. ի. ։ սէ Ելից. ի. ։ սը Ելից. ի. ։ սթ Ելից. ի. ։ վ Ելից. ի. ։ վա Ելից. ի. ։ վբ Ելից. ի. ։ վգ Ելից. ի. ։ վդ Ելից. ի. ։ վե Ելից. ի. ։ վզ Ելից. ի. ։ վէ Ելից. ի. ։ վը Ելից. ի. ։ վթ Ելից. ի. ։ տ Ելից. ի. ։ տա Ելից. ի. ։ տբ Ելից. ի. ։ տգ Ելից. ի. ։ տդ Ելից. ի. ։ տե Ելից. ի. ։ տզ Ելից. ի. ։ տէ Ելից. ի. ։ տը Ելից. ի. ։ տթ Ելից. ի. ։ ր Ելից. ի. ։ րա Ելից. ի. ։ րբ Ելից. ի. ։ րգ Ելից. ի. ։ րդ Ելից. ի. ։ րե Ելից. ի. ։ րզ Ելից. ի. ։ րէ Ելից. ի. ։ րը Ելից. ի. ։ րթ Ելից. ի. ։ ց Ելից. ի. ։ ցա Ելից. ի. ։ ցբ Ելից. ի. ։ ցգ Ելից. ի. ։ ցդ Ելից. ի. ։ ցե Ելից. ի. ։ ցզ Ելից. ի. ։ ցէ Ելից. ի. ։ ցը Ելից. ի. ։ ցթ Ելից. ի. ։ ւ Ելից. ի. ։ ւա Ելից. ի. ։ ւբ Ելից. ի. ։ ւգ Ելից. ի. ։ ւդ Ելից. ի. ։ ւե Ելից. ի. ։ ւզ Ելից. ի. ։ ւէ Ելից. ի. ։ ւը Ելից. ի. ։ ւթ Ելից. ի. ։ փ Ելից. ի. ։ փա Ելից. ի. ։ փբ Ելից. ի. ։ փգ Ելից. ի. ։ փդ Ելից. ի. ։ փե Ելից. ի. ։ փզ Ելից. ի. ։ փէ Ելից. ի. ։ փը Ելից. ի. ։ փթ Ելից. ի. ։ ք Ելից. ի. ։ քա Ելից. ի. ։ քբ Ելից. ի. ։ քգ Ելից. ի. ։ քդ Ելից. ի. ։ քե Ելից. ի. ։ քզ Ելից. ի. ։ քէ Ելից. ի. ։ քը Ելից. ի. ։ քթ Ելից. ի. ։ օ Ելից. ի. ։ օա Ելից. ի. ։ օբ Ելից. ի. ։ օգ Ելից. ի. ։ օդ Ելից. ի. ։ օե Ելից. ի. ։ օզ Ելից. ի. ։ օէ Ելից. ի. ։ օը Ելից. ի. ։ օթ Ելից. ի. ։ ֆ Ելից. ի. ։ ֆա Ելից. ի. ։ ֆբ Ելից. ի. ։ ֆգ Ելից. ի. ։ ֆդ Ելից. ի. ։ ֆե Ելից. ի. ։ ֆզ Ելից. ի. ։ ֆէ Ելից. ի. ։ ֆը Ելից. ի. ։ ֆթ Ելից. ի.

Ա. [a]Ամենակարողը [b]մեզի [c]ի՞նչ պիտի [d]ընէ.
18 Թէ և անոնց առանը բարութիւնով լեցուցեր
էր.
[e]Ընդ ամենայնսն խորհուրդը ինծմէ հեռու
բլլայ։
19 [f]Արդարները պիտի տեսանեն և ուրախ բլլան,
և անմեղները զանոնք ծաղր պիտի ընեն,
[g]ըսելէն,
20 Մեր թշնամիները կտրատած չի՞ն,
Ա. անոնց մնացորդը կրակը չկերա՞ւ.
21 Ազէ Աստո հետ բարեկամ՝ հզիր, ու [h]խաղա-
ղութիւն ունեցիր.
Ա. ասկէ բեզի օգուտ կ'ըլլայ.
22 Աստո բերնէն օրէնքը ընդունէ,
Ա. [i]անոր խօսքերը սիրտդ դիր.
23 [j]Թէ որ Ամենակարողին դառնաս, դուն պիտի
[k]հաստատուիս.
Անօրէնութիւնը քու վրաններէդ հեռացուր.
24 Ա. [l]ոսկին հողին [m]վրայ պիտի դնես,
Ա. Ոփիրի ոսկին՝ հեղեղատներու քարերուն
[n]վրայ.
25 Ու Ամենակարողը քու ոսկով բլլալով՝
քու զօրութիւնդ արծաթիդ պիտի բլլայ.
26 Ինչու որ անառանդ [o]Ամենակարողէն ուրա-
խութիւն պիտի ունենաս,
Ա. [p]երեսդ դէպ [q]ի Աստուած պիտի վերցնես.
27 [r]Անոր պիտի աղաչես, ու քեզի պիտի լսէ.
Ու քու ուխտերդ պիտի կատարես.
28 Թէ որ դիտաւորութիւն մը ունենաս՝ քեզի
պիտի յաջողի,
Ա. ճամբաներուդ վրայ լոյս պիտի ճառա-
գայթի.
29 Երբոր [s]ինք ցածնայ, ու դուն ըսես, [t]Թող
բարձրանայ.
Անառանդը [u]պիտի ազատէ զանիկա՝ որ ա՛յբ-
րով խառնարհած էր.
30 [v]Անմեղ չեզոքն [w]ալ պիտի ազատի,
Ա. քու ձեռքերուդ մաքրութիւնովը պիտի
ազատուի.

ԳԼ. ԻԳ

1 Ցար կ՝ փափաքի Աստուծոյ ատեանը երեւնալու՝ ո՞նոր պատ-
ճառներով ապահիներով։ 2 Աստուած թեև անհասանելի է,
սակայն միշտ ճամբաները կը գիտէ։ 11 Ցարին անմեղ թեհնը։
13 Աստուծոյ վճռոը անփոփոխելի է։

1 Ե՛ս Յոր պատասխան տուաւ ու ըսաւ.
2 Ա՛յսօր ալ իմ դանդաւոս գանգատ է,
[a]Հարուածս հառաչանքէս ծանր է.
3 [b]Երանի թէ կարող բլլայի գտնել զԱնիկա,
Մինչև անոր աթոռը կ'երթայի.
4 Իմ գատս անոր առջևը կը տարածէի,
Ա. բերանս փաստերով կը լեցնէի.
5 Կը գիտնայի թէ ինծի [c]ինչ պատասխան կու-
տար,
Ա. կը լսէի [d]ինչ որ ինծի կ'ըսէր.
6 Միթէ [e]ուժին չափովը ինծի հետ պի-
տի վիճէր. ո՛չ.
Հապա ինքը դիս պիտի զգուշացնէր.
7 Ա. [f]ինչ ուղղը հոն կրնայ վիճաբանիլ անոր
հետ.
Ա. ես յաւիտեան իմ Դատաւորէս կ'ազատէի.
8 Բայց [g]ահա դէպ [h]ի արեւելք կ'երթամ, ու
անիկա չերևնար.
Ես դէպ [i]ի արեւմուտք, ու զանիկա չեմ նշմա-
րեր.
9 Դէպ [j]ի հիւսիս [k]երեսս, ուր որ ինքը կը գործէ,
Բայց զանիկա չեմ կրնար դիտել.
Հարաւայինն կողմը կը պահուի,
Ա. չեմ կրնար տեսնել [l]անիկա.
10 Իակ անիկա [m]դիտէ իմ ճամբաս.
Երբ [n]զիս փորձէ, ոսկիի պէս պիտի ելլեմ.
11 [o]Ոտքս անոր քայլերուն վրայ հաստատե-
ցաւ.
Անոր ճամբան պահելով՝ չմոլորեցայ.
12 Անոր շրթունքներուն պատուիրանքներէն
չպատուեցայ.
[p]Անոր բերնին խօսքերը իմ պիտոյքս աւելի
պահեցի.
13 Բայց անիկա մէկ [q]միտի վրայ է,
Ես [r]ո՞վ կրնայ զանիկա դարձնել.
Ա. [s]ինչ որ անձն ուզածը կ'ընէ.
14 Ա. [t]ինծի համար ստհմանուածը պիտի
կատարէ.
Ա. ասոր պէս շատ բաներ կան անոր քովը.
15 Անոր հասնիր անոր ներկայութենէն կը չեղ-
քիմ.
Ա- երբոր կը մտածեմ՝ անկէ կը վախնամ.
16 [u]Ինչու որ Աստուած [v]սիրտս կը կակուղցնէ,
Ա. Ամենակարողը զիս կը շփոթէ.
17 Որովհետև ես [w]խաւարէն առաջ
չմեռայ.
Ա. մութը ատկևէս չծածկեց.

ԳԼ. ԻԹ

1 Ձախաքիւնը շատ անգամ անպատիժ կը մնայ։ 11 Ձախքան
հանգը գազանի գառասան մը կայ։

1 [a]Բանին որ Ամենակարողէն պահուած չեն՝ ժա-
մանակներըն
Ի՞նչպէս գանիկա ճանչցողները անոր օրերը
չեն տեսներ.

3 Ներ. 2ին- 2ին-
= Գէ. 2գ. 3. 2գ.
23.
4 Եր. 2ի. 4. 8. 2ի.
16.
5 Գէ. բ. 11.
6 Ես. 2ա. 14.
7 Ես. 2ի. 1. 2է.
8 Ես. 2ա. 14.
9 Ես. 2ա. 14.
10 Ես. 2ա. 14.
11 Ես. 2ա. 14.
12 Ես. 2ա. 14.
13 Ես. 2ա. 14.
14 Ես. 2ա. 14.
15 Ես. 2ա. 14.
16 Ես. 2ա. 14.
17 Ես. 2ա. 14.

2 Զ-ւէէ [1]ահնմանները կը փախչին,
Հօտեր կը յափշտակին ու ընդ-ւէ կ'արածեն.
3 Որբևրուն էշերը [2]-ռնդի կը տանին,
[1]Որբևարիին եզը գրաւ կ'առնեն.
4 Աղքատները ճամբայէն կը մղտրցընեն,
Ո- [1]երկրին անանկները միասին կը պահուին։
5 Ահա անոնք անապատի վայրենի էշերուն դէ-
լիներոց գործքին կ'ելլեն,
Կանուխ որս փնտռելու կ'երթան.
Անապատը անոնց ոգոյը հայ [2]-ռ-ոյ.
6 Իրենցը չհնձած արտը կը հնձեն,
Ու անիրաւութեամբ այգի կ'աւերեն.
7 Գիշերը [1]առանց հանգերձի կը պառկեցընեն
մերկը,
Ու ցուրտ ժամանակին առանց ծածկոյի կը
[2]ողջա.
8 Անոնք լեռներուն առատիկ անձրևներէն կը
թրջուին,
Ու ապաստանարան մը չունենալնուն համար
ժայռերը կը գրկեն.
9 Որբը ծիծէն կը փրցընեն,
Ու աղքատէն գրաւ կ'առնեն.
10 Մերկերը առանց հանգերձի կը պտրտցընեն.
Ու անօթիները ածեղ չունին խուրձերը կը կրեն.
11 Իրենց պատերուն միջը եզ հանդիսները
Ու հնձաններուն միջ ջուր կոխողները ծարաւ
կը մնան.
12 Քաղաքին միջէն մարդիկ կը հեծծեն,
Ու վիրաւորաժներուն հոգին կ'ազաղակէ,
Բայց Աստուած ամեն բանէ անպատուութիւն
չհամարիր.
13 Անոնք լոյսին գէմ կեցողներէն են,
Անոր ճամբաները չեն գիտեր,
Ու անոր շաւիղներուն միջը չեն կենար.
14 [1]Մարդասպանը լուսնալուն պէս կ'ելլէ,
Աղքատը ու անմանկը կը սպաննէ,
Ու գիշերը գողի պէս կ'ըլլայ.
15 [1]Շնացողին աչքն ալ իրիկուան [2]-ռնդի կը սպա-
սէ՝ [3]բանլով,
Ջիս աչք չտեսնէ. ու երեսին ծածկոց կը դնէ.
16 Մութի մտնն կը ծակեն ան տուներէ՝
Որոնց վրայ ցորեկուընէ նշան դրած են.
[1]Անոնք լոյսը չեն ճանչնար.
17 Ինչու որ առտուան [2]-ռը մահուան չուքի պէս
է անոնց,
Որովհետև մահուան չուքին երկիւղներուն
սորված են.
18 Անիկա չուրին երեսին վրայ թեթև է.
Անոնց բաժինը երկրի վրայ անիծեալ է,
Ու այգիներուն ճամբան չդառնար.
19 Ձարտութիւնը ու ապտութիւնը ձիւնին ջուրը
կը հատցընեն,
Ո- գերեզմանը՝ մեղք գործողները.

[1] ր Օշ · ԺԹ · 14 · | ֆ Գէ · իբ · 8 · ր Օշ · իգ · 17 · Ամոկ · իբ · 33 · իգ · 35 · Ոէշ · է · 13 · | [2] իգ · 18 · 22 · [3] Եզ · իբ · 36 · 37 · | ր Օշ · իգ · 14 · 15 · Գէ · իբ · 6 · [2] Ոզբ · գ · 5 · [3] Ոզբ · ժ · 3 ·

20 Որովայնը զանիկա պիտի մոռնայ.
Որդերը պիտի ուտեն զանիկա անոյշ բանի
պէս.
[1]Ալ անիկա պիտի չյիշուի.
Անիրաւութիւնը ծառի մը պէս պիտի կոտ-
րուի.
21 Անիկա զառակ չծնանող ամուլը կը չարչարէ,
Ու որբևարիին ակնկալութիւն չընէր.
22 Անիկա իր ուժովը զօրաւորներն ալ [1]-ռ կը
քաշէ.
[2]-ւէ երբոր ելլէ, մէկուն կեանքը ապահով չէ.
23 Ա-ռ-ռ անոր ապահովութիւն կու տայ, որ
անոր վստահի,
Բայց [1]իր աչքերը անոնց ճամբաներուն վրայ
են.
24 Քիչ մը բարձրացան ու ոչինչ եղան,
Ամենուն պէս կոխուելով բնկզմեցան,
Ու հասկի գլխու պէս կոպուեցան.
25 Թէ որ ասանկ չէ՝ ո՞վ դիս սուտ կը հանէ,
Եւ իմ խօսքս ոչինչ ըլլալ կը ցուցնէ.

ԳԼ· ԻԵ

[1]-ռ Բաղդատ կը հաստատէ թէ մարդս չկրնար Աստուծոյ առ-
ջեը արդարանալ.

1 Ե. Բաղդատ Եօթեցին պատասխան տուաւ
ու բսաւ,
2 Իչխանութիւնը ու վախը Անոր քովն են,
Իր բարձր տեղերուն մէջ խաղաղութիւն կ'ընէ.
3 Անոր գունդերուն համրանքը կա՞յ արդեօք,
Ու [1]անոր լոյսը որուն վրայ չծագիր.
4 [1]Ուրեմն մարդը ի՞նչպէս պիտի արդարանայ
Աստուծոյ առջեը,
Ու կնիկէ ծնածը ի՞նչպէս կրնայ մաքուր ըլ-
լալ.
5 Ահա լուսինն ալ լոյս չտար,
Ու Անոր աչքերուն առջեն աստղերն ալ մաք-
րաւր չեն.
6 Ալ ո՛ւր կը մնայ մարդը՝ որ [1]մէկ որդ տիղն է,
Ու մարդու որդին՝ որ մէկ ճճի տիղն է.

ԳԼ· ԻՋ

[1] Ցոր Բաղդատին անգութ ոգին յանդիմանելով՝ Աստուծոյ
կարողութիւնը ծանուցանէ ու անկնունէ ըլլալ կը խոստովանի.

1 Ա.Նատնէր Ցոր պատասխան տուաւ ու բսաւ,
2 Տկարին ի՞նչ շատ օգնութիւն ըրիր,
Ու այժ չունեցող բազուկը ի՞նչ-ւէ զօրացու-
ցիր.
3 Անխելքին ի՞նչ խրատ տուիր,
Ու ի՞նչ չատ իմաստութիւն յայտնեցիր.
4 Դուն որո՞ւն բսիր — խօսքերը,
Ու որո՞ւն շունչը ելաւ քեզմէ.

[2] Ամոկ · է · 9 · [3] Ցոզ · ժ · 11 · [4] Ցոշ · գ · 20 · [5] Ամոկ · ժ · 7 · | [6] Ցոզ · ժ · 4 · Ամոկ · ժէ · 3 · — Ցոկ · ա · 17 · | [7] Գէ · գ · 17 · ևս · ժէ · 14 · ևս · Ցոզ · Ոէշ · 3 · Ոխգ · 3 · [8] Ցոշ · իբ · 8 ·

5 Ողիները վարձն կը գոգան ,
Նաև չարքերը ու անոնց բնակիչները ։
6 Գժոխքը բաց է Աստու առջին ,
Ու կորուստը անծածկելի է ։
7 Անիկա հեռուներ պարապ տեղին վրայ կը տա-
րածէ ,
Ու երկիրը ոչնչին վրայ կը կախէ ։
8 Ջուրերը իր մեծ ամպերուն մէջը կը ծրարէ ։
Ու անոնց տակէն ամպը չպատռիր ։
9 Իր աթոռին երեսը կը պահէ ,
Անոր վրայ իր ամպը կը տարածէ ։
10 Ջուրերուն երեսին վրայ ամէն կողմէն սահ-
մաններ դրաւ
Մինչև լոյսին ու խաւարին ծայրը ։
11 Երկինքը սիւներըն կը տարուին ,
Ու անոր յանդիմանութենէն կ'ապշին ։
12 Իր զօրութեամբը ծովը ՚կը խաղաղեցնէ ,
Ու իր գիտութեամբը հպարտութիւնը կը զար-
նէ ։
13 Իր Հոգիովը երկինքը զարդարեց ։
Անոր ձեռքը ՚փախչող վիշապը ատկզծեց

14 Ահա սոսկալի են անոր ճամբաներուն ծայ-
րերը ։
Բայց անոր վրայով լսածնիս մ'իշատակ քիչ է ։
Ու ո՞վ կրնայ իմանալ անոր զօրութեանը ո-
րոտումը ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Ես Յոբ դարձեալ իր առակը սկսելով բսաւ ,
2 Թէ իմ իրաւունքս մէկդի դնող Աստուածը
Ու Հոգիս դառնութեամբ լեցնող Ամենա-
կարողը կենդանի է ։
3 Քանի որ շունչս վրաս է ,
Ու աղացս մէջ Աստուծոյ հոգին կայ ,
4 Շրթունքներս անիրաւ բան մը պիտի չպրու-
շեն ,
Ու լեզուս նենգութիւն պիտի չխօսի ։
5 Քաւ լիցի ինձ՝ որ ձեզ արդարացնեմ .
Մինչև մեռնիմ՝ իմ ուղղութիւնս ձեռքէ պի-
տի չձգեմ ։
6 Իմ արդարութիւնս Հաստատ բռներ եմ , ու
զանիկա պիտի չթողում ,
Ու՝ կեանքս ՚մէջ հարցս չեսեր պիտի չյան-
դիմեմ ։
7 Իմ ինչամիս տարաբաղտ պէս բլլայ ,
Ու ինծի դէմ հարուցողը անզգամի պէս ։
8 Քանզի կեղծաւորին յոյսը ի՞նչ է , (Ցթէ և
հարստութիւն ալ գիտցած բլլայ ,՚)
Երբոր Աստուած անոր հոգին առնէ ։
9 Միթէ Աստուած անոր ազաղակը պիտի լսէ՞ ,
Երբոր անոր վրայ փոթձանք գայ ։
10 Անիկա Ամենակարողին վրայ պիտի ուրախա-
նայ ։
Միշտ ժամանակ Աստուծոյ պիտի ազաղակէ՞ ։
11 Աստուծոյ ձեռքին մէջ եղածը ձեզի պիտի
սորվեցնեմ ։
Ամենակարողին գործը եղածը պիտի չծածկեմ ։
12 Ահա դուք ամէնքդ ալ տեսաք ,
Ու ինչո՞ւ այդպէս բոլորովին ունայնապէս կ'ը-
սէք ։
13 Ահա է ամբարիշտ մարդուն բաժինը Աս-
տուծոյ առջին ,
Ու բռնաւորներուն Ամենակարողէն առնելու
ժառանգութիւնը ։
14 Եթէ անոր ազգքը շատնայ , սուր համար է ։
Ու անոր սերունդը հացով պիտի չկշտանայ ։
15 Անոր մնացորդները մահու պիտի թազուին ,
Բայց հանոր որբևարիները պիտի չլան ։
16 Թէ և հողի պէս արծաթ դիզէ ,
Ու սիզմի պէս հանդերձներ պատրաստէ ,
17 Անիկա պիտի պատրաստէ , բայց ՚արդարը
պիտի հագնի ,
Ու անմեղը արծաթը պիտի բաժնէ ։
18 Իրեն տուն մը կը շինէ ցեցի պէս ,
Ու՝ ՚ձէնի պահապանին չնման ՚խրճիթին պէս ։
19 Հարուստը կը պառկի ու չամփոփուիր ,
Աչքերը կը բանայ ու՝ ոչինչ կ'ըլլայ ։
20 Ահ հասի իր քրտնքոտ պէս անոր պիտի հասնի ։
Գիշերով փոթորիկը պիտի յափշտակէ զանիկա ։
21 Արևելեան հովը պիտի քշէ զանիկա , ու ան
պիտի երթայ ։
Ու փոթորիկի պէս զանիկա իր տեղէն պիտի
վերցնէ ։
22 Անոնք՝ ՚ոչ ներէշ անոր դէմ պիտի նետուի ,
ու պիտի չխնայէ ։
Ան՝ անոր ձեռքէն փախչելու պիտի ջանայ ։
23 Անոր համար ծափ պիտի զարնեն ,
Ու անոր եղած տեղէն անոր դէմ պիտի սու-
լեն ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Ճար կը գտնուի թէ մարդիկ բնական բաներուն վրայով գի-
տութիւն ունին ։ 12 բայց իմաստութիւնը Աստուծոյ մէկ
գերազանց արարած է ։

1 Արդարև արծաթը իր երակը ունի ,
Ու ոսկին իր պատելու տեղը ։

2 երկաթը հողէն կ՚առնուի,
Հանքը կը հալի — պղինձ կ՚ելլէ։
3 Մ՚ութը խաւարին վախճան կը դնէ,
Ու ամէն բան կատարելապէս կը քննէ,
Գինա ժաժուկ պահուած քարերը՝ որ մնհուան
առաւերին մէջն են։
4 Իր բնակած տեղին քովէն փոս կը բանայ·
Ոտք չկոխած կը կախուին,
Ո՚ մարդոցմէ հե՛ռու կ՚երթան։
5 երկրէն հաց կ՚ելլէ,
Ու անոր տակը կրակի նման գ՚ուռչ կը գըտ՚
նուին։
6 Անոր քարերը շափիւզանեղուս տեղ են,
Ու հոն ոսկիի աւազ կայ։
7 Յափշտակող թռչունը ճամ չափիղը չճանչցաւ,
Ու անդղին աչքը զանիկա չտեսաւ։
8 ՙՎայրենի գազաններըՙ հոն ատք կոխած չեն·
Առիւծը անկէ անցած չէ։
9 Մ՚ութը իր ձեռքը կ՚երկընցնէ ապառաժներ
ուն,
Ու լեռները հիմնէն կը տապալէ։
10 Ապառաժները ձեղքելով՝ ամէն տիպ վտակ
ներ կ՚անցընէ։
Ու ամէն թանկագին բաներըը անոր աչքը կը
տեսնէ։
11 Գետերը վազելէն կ՚արգիլէ,
Ու գաղտուկ եղածը երեւան կը հանէ։
12 ՙԲայց իմաստութիւնը ո՞ր կը գտնուի,
Ու հանճարին տեղը ո՞ր է։
13 Մարդը անոր ՚յարգը չգիտեր·
Ու կենդանեաց երկրին մէջ չգտնուիր։
14 ՚Ընդունդը կ՚ըսէ՝ Անիկա իմ մէջս չէ,
Ու ծովը կ՚ըսէ՝ իմ քովս չէ։
15 ՚Զուտ ոսկիով ծախու չառնուիր,
Ու անոր արժէքին համար արծաթ չկշռուիր։
16 Ո՚ Ոփիրի ոսկիով կը փոխուի,
Ո՚ ՚ պատուական եղինճաքարով ու շափիւ
զայով։
17 Ոսկին ու ակնեղէնն չեն կրնար անոր հաւա
սարիլ·
Ու զուտ ոսկէ առնուելով անոր փոխանակ
չեն ըլլար։
18 Բուռան ու բիւրեղը ծուռ տուէ չեն դիտուիր,
Ու իմաստութեան գինը ՚յակինթիներու ընտ
ուելի բարձր է։
19 ԷԹէովպիայի տպագիրները գինը անոր հաւա
սար չդար,
Ու զուտ ոսկիով չփոխուիր։
20 ՚Ո՞ր բնեն իմաստութիւնը առնիմ կու գայ,
Ու հանճարին տեղը ո՞ր է։
21 Որովհետեւ բոլոր ապրողներուն աչքերէն ծած
կուած՝

Ու երկնից թռչուններէն պահուած է։
22 Կորուստը ու մահը կ՚ըսեն,
Մենք անոր համբաւը մեր ականջներովը լը
սեր ենք։
23 Անոր ճամբան Աստուած կը հասկընայ,
Ու անոր տեղը ինքը գիտէ·
24 Քանզի մինչեւ երկրին ծայրերը կը նայի,
Ո՚ երկոր երկնից տակը եղածը կը տեսնէ։
25 ՚Երբոր հովին կշիռ կը դնէր
Ու ջուրերը չափով կը չափէր,
26 երբոր ՚անձրեւին օրէնք
Ու արուսեակներուն փայլակին ճամբայ կ՚որո
շէր,
27 Անոնք տեսաւ զանիկա՝ ու յայտնեց,
Պատրաստեց զանիկա՝ ու նաեւ քննեց։
28 Ու մարդուն ըսաւ, Ահա ՚Տէրոջը վախն է
իմաստութիւնը,
Ու չարութենէ հեռու քաշուիլը հանճարն է։

ԳԼ· ԻԹ

1—11 Յոբ իր սիրելիներուն ու պատասխան կ՚ուղղէ։

1 Ե՛ւ Յոբ նորէն իր առակը սկսելով՝ ըսաւ,
2 Երանի թէ ՙառիւ ամիսներուն պէս՝
Աստուծոյ դիս պահած օրերուն պէս ըլլայի·
3 ՚Երբոր անոր ճրագը իմ գլխուս վրայ լոյս
կու տար,
Ո՚ ես խաւարի մէջ անոր լուսովը կը քալէի·
4 Երիտասարդութեանս օրերը եղածիս պէս՝
Երբոր ՚Աստուծոյ մտերմութիւնը իմ վրանիս
մէջն էր·
5 Երբոր Ամենակարողը տակաւին ինծի հետ էր,
Ո՚ տղաքս իմ բոլորտիքս էին·
6 Երբոր իմ ճամբաներս ՚կաթովը կը թրջէի·
Ու ՚ապառաժէն ինծի համար ձէթի հեղեղ
ներ կը վազէին·
7 Երբոր դռնէն քաղաքը կ՚ելլէի,
Ու հրապարակին մէջ կը դնէի,
8 Երիտասարդները զիս տեսնելով կը պահուէին,
Ու ծերերը ոտք կ՚ելլէին կը կայնէին·
9 Իշխանները խօսելէն կը դադրէին,
Ու ձեռք բերնին բերնին վրայ կը դը
նէին·
10 Ազնուականները ձայնները կը կտրէին·
ՙԱնոնց լեզուն իրենց քիմքը կը փակէր·
11 Ինչ մեծի բնող ականջը երանի կ՚ըսէր ինծի·
Ու չնչ տեսնող աչքը վկայութիւն կու տար
ինծի·
12 Ինչու որ ես ՚ազատակոչ ազքատը
Ե՛ւ որբը ու օգնութիւն չունեցողը կ՚ազատէի·
13 Կորուստէու վրայ եղողին օրհնութիւնը վրաս
կու գար,

Ո՛ւ արդեւ արիւնն անոյշ կ՚ուտեմ անհամացընէ՞ր ։
14 Հոգիս չ՚ուզեր դպչիլ անոնց,
Ո՛ւ անոնք ինծի հիւանդագին կերակուրներ կ՚ըլլան ։
15 Ո՞վ կու տայ որ իմ խնդրածս ըլլայ,
Ո՛ւ Աստուած իմ փափաքածս կատարէ ։
16 Որ Աստուած զիս ջախջախէ,
Ո՛ւ ձեռքը կտրէ զիս ու վերջացընէ ։
17 Ասիկա ինծի մխիթարութիւն կ՚ըլլայ,
Ո՛ւ ցաւագին տագնապիս մէջ ալ կը ցնծամ,
Վասն զի Սրբոյն բանը չուրասեցի ։
18 Ի՞նչ է իմ զօրութիւնս որ համբերեմ,
Ո՛ւ ի՞նչ է իմ վախճանս որ երկարատեւ ըլլամ ։
19 Քարի զօրութիւնը չէ՞ քարինը,
Ո՛ւ պղինձէ՞ մարմին ունիմ ։
20 Չէ՞ որ ինքնին օգնական չունիմ,
Ո՛ւ յաջողութիւնն ալ ինձմէ հեռացած է ։
21 Բարեկամներուս համար ապերախտացայ,
Ո՛ւ ինծի ատելութիւն ցուցուցին ։
22 Ես որ անմեղ եմ՝ ինծի կ՚անիծեն,
Ո՛ւ ինծի հալածական կ՚ընեն ։
23 Ո՞վ կու տայ որ իմ խօսքերս գրի առնուին,
Ո՛ւ գրքի մէջ գրի դրուին ։
24 Ո՞վ կու տայ որ երկաթէ գրչով ու կապարով
Ո՛ւ ընդմիշտ ժայռի մէջ փորագրուին ։
25 Վասն զի գիտեմ որ իմ Փրկիչս կենդանի է,
Ո՛ւ վերջապէս հողի վրայ պիտի կանգնի ։
26 Ես որ այս մարմինս կորսնցուցած եմ,
Ո՛ւ ասկէ զատ մարմնով պիտի տեսնեմ զԱստուած ։
27 Զոր ես ինքս պիտի տեսնեմ,
Ո՛ւ աչքերս պիտի նային ու ուրիշ մը չեն ըլլար,
Ո՛ւ երիկամներս իրենց մէջ պիտի հատուցանուին ։
28 Ուրեմն ինչո՞ւ կ՚ըսէք թէ՝ Ինչպէ՞ս պիտի հալածենք զայն,
Ո՛ւ խնդրոյն արմատը ինծի մէջ գտնուի ։
29 Սուրէն վախցէք,
Ո՛ւ սուրը անօրէնութեան պատիժ է,
Որպէսզի գիտնաք թէ դատաստան կայ ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Ես իմ անձիս համար կը զզուիմ,
Ո՛ւ ինծի համար իմ դառնութեանս մէջ կը խօսիմ,
Ո՛ւ հոգւոյս դառնութեամբ կը գանգատիմ ։
2 Կ՚ըսեմ Աստուծոյ,
Ո՛ւ մի՛ դատապարտեր զիս,
Ո՛ւ ինծի ցոյց տուր թէ ինչո՞ւ հետս կը վիճիս ։
3 Քեզի բարի երեւնայ ինծի զրկելդ,
Ո՛ւ ձեռքիդ գործոյն արհամարհելդ,
Ո՛ւ ամբարիշտներուն խորհուրդին ժպտիլդ ։
4 Մարմնաւոր աչքեր ունի՞ս,
Ո՛ւ մարդ կը տեսնա՞ս ինչպէս մարդ կը տեսնայ ։
5 Օրերդ մարդու օրերո՞ւ պէս են,
Ո՛ւ տարիներդ մարդու տարիքի՞ պէս են,
6 Որ իմ անօրէնութիւնս կը քննես,
Ո՛ւ մեղքերս կը փնտռես ։
7 Գիտես որ ես անմեղ եմ,
Ո՛ւ չկայ որ ձեռքէս ազատէ ։
8 Քու ձեռքերդ զիս շինեցին ու կազմեցին,
Ո՛ւ ետքը կը դառնաս ու զիս կը կորսնցնես ։
9 Յիշէ՛ որ իբրեւ կաւ ձեւացուցիր զիս,
Ո՛ւ դարձեալ հողի պիտի դարձնես զիս ։
10 Կաթի պէս չհեղուցի՞ր զիս,
Ո՛ւ պանրի պէս չխտացուցի՞ր ։
11 Մորթով ու մսով զգեցուցիր զիս,
Ո՛ւ ոսկորներով ու ջիլերով հիւսեցիր զիս ։
12 Կեանք ու շնորհք պարգեւեցիր ինծի,
Ո՛ւ հոգածութեամբ պահեցիր զիս ։
13 Բայց այս բաները սրտիդ մէջ պահեցիր,
Ո՛ւ գիտեմ որ այս ամէնը քու խորհուրդդ էր ։
14 Եթէ մեղանչեմ՝ զիս կը դիտես,
Ո՛ւ անօրէնութենէս չես ազատեր զիս ։
15 Եթէ ես անօրէնութիւն ընեմ՝ վա՜յ ինծի,
Ո՛ւ եթէ արդար ալ ըլլամ՝ գլուխս չեմ վերցներ,
Ո՛ւ նախատինքով լի եմ,
Ո՛ւ տեսէ՛ թէ ինչպէս կը տանջուիմ ։
16 Եթէ գլուխս վերցնեմ՝ առիւծի պէս կը որսաս զիս,
Ո՛ւ դարձեալ զարհուրելի երեւոյթներ կը ցուցնես ինծի ։
17 Նոր վկաներ կը բերես դէմ ինծի,
Ո՛ւ զայրոյթդ կը շատցնես ինծի վրայ,
Ո՛ւ նոր նոր զօրքեր կը դրկես ինծի դէմ ։
18 Ինչո՞ւ ծնունդ տուիր ինծի որովայնէն,
Ո՛ւ ինչո՞ւ չմեռայ որ աչք մը չտեսնար զիս ։
19 Ինչո՞ւ չեղայ ինչպէս թէ չեղած ըլլայի,
Ո՛ւ որովայնէն գերեզման չտարուեցայ ։
20 Չէ՞ որ օրերս սակաւ են,
Ո՛ւ դադար ինծի տուր որ մխիթարուիմ մի քիչ ։
21 Նախքան չգնամ ու չդառնամ
Ո՛ւ խաւարի ու մահուան երկիրը,
22 Որ մութ երկիր է,
Ո՛ւ մահուան ստուերներու երկիր,
Ո՛ւ անկարգութեան երկիր,
Ո՛ւ ուր լոյսն ալ մութի պէս է ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Բայց Եղիփազ Թեմանացին պատասխանեց ու ըսաւ ։
2 Մինչեւ ե՞րբ պիտի խօսիս այս բաները,
Ո՛ւ քու բերնիդ խօսքերը հովի պէս պիտի ըլլա՞ն ։
3 Աստուած ծռութիւն կը դատէ՞,
Ո՛ւ Ամենակալը արդարութիւնը կը շրջէ՞ ։
4 Որովհետեւ քու որդիներդ անոր դէմ մեղանչեցին,
Ո՛ւ ինքն ալ զանոնք իրենց յանցանքին ձեռքը մատնեց ։
5 Դուն ալ կանուխ Աստուծոյ դիմէ,
Ո՛ւ Ամենակալէն ողորմութիւն խնդրէ ։
6 Եթէ մաքուր ու ուղիղ ես,
Ո՛ւ հիմա անշուշտ կը զարթնի քու համար,
Ո՛ւ քու արդար տունդ պիտի յաջողեցնէ ։
7 Թէեւ սկիզբդ փոքրիկ ըլլայ,
Ո՛ւ վերջդ շատ պիտի բազմանայ ։
8 Խնդրէ՛ հին սերունդէն,
Ո՛ւ ուշադրութիւն ըրէ՛ հայրերուն գտածին ։
9 Վասն զի երէկուան մարդիկ ենք մենք,
Ո՛ւ բան չենք գիտեր,
Ո՛ւ մեր օրերը ստուերի պէս են երկրի վրայ ։
10 Անոնք պիտի սորվեցնեն քեզի,
Ո՛ւ պիտի ըսեն քեզի,
Ո՛ւ սրտէն պիտի խօսին ։
11 Կարո՞ղ է արդեօք եղէգը ճահիճէն դուրս բուսնիլ,
Ո՛ւ կամ շուշանը ջուրէն դուրս աճիլ ։
12 Դեռ կանաչ ատեն, երբ չհնձուիր,
Ո՛ւ ամէն խոտերէ առաջ կը չորնայ ։
13 Այսպէս են ճամբաները ամէն անոնց որ Աստուած կը մոռնան,
Ո՛ւ ամբարիշտին յոյսը պիտի կորսուի ։
14 Անոր վստահութիւնը պիտի կտրուի,
Ո՛ւ անոր ապաւէնը սարդոսկայի տուն մըն է ։
15 Տունին վրայ պիտի յենի՝ բայց չպիտի կենայ,
Ո՛ւ զայն պիտի բռնէ՝ բայց չպիտի տեւէ ։
16 Արեւուն առջեւ կանաչ է,
Ո՛ւ պարտէզին մէջ ճիւղերը կը տարածուին ։
17 Քարերու մէջ արմատները կը խրէ,
Ո՛ւ քարանձաւներու մէջ կը տեսնուի ։
18 Եթէ իր տեղէն կորսուի՝ անոր տեղը պիտի ուրանայ զայն ու պիտի ըսէ՝
Ո՛ւ չեմ տեսած զքեզ ։
19 Ահա ասիկա անոր ճամբուն ուրախութիւնն է,
Ո՛ւ ուրիշներ ետեւէն պիտի բուսնին հողէն ։
20 Ահա Աստուած անարատը չի մերժեր,
Ո՛ւ չարագործներուն ձեռքը չի բռներ ։
21 Քու բերանդ պիտի լեցնէ ծիծաղով,
Ո՛ւ շրթունքներդ՝ ցնծութեամբ ։
22 Քեզի ատողները պիտի ամչնան,
Ո՛ւ ամբարիշտներուն վրաններն ալ պիտի չքանան ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Յոբ ալ պատասխանեց ու ըսաւ ։
2 Ես ալ գիտեմ որ ասանկ է,
Ո՛ւ մարդ ինչպէ՞ս կրնայ արդար ըլլալ Աստուծոյ առջեւ ։
3 Եթէ կամենայ անոր հետ վիճիլ,
Ո՛ւ հազարէն մէկուն չի կրնար պատասխանել ։
4 Սրտով իմաստուն է,
Ո՛ւ զօրութեամբ հզօր,
Ո՛ւ ո՞վ կրցաւ անոր դէմ կենալ ու ապրիլ ։
5 Որ լերները կը տեղափոխէ՝ անոնք չեն գիտեր,
Ո՛ւ զանոնք իր բարկութեամբ կը գետնաքարշ կ՚ընէ ։
6 Որ երկիրը կը սասանեցնէ իր տեղէն,
Ո՛ւ անոր սիւները կը դողդողան ։
7 Որ արեւուն կը հրամայէ՝ ու չի ծագիր,
Ո՛ւ աստղերը կը կնքէ ։
8 Որ միայնակ երկինքները կը տարածէ,
Ո՛ւ ծովուն ալիքներուն վրայ կը քալէ ։
9 Որ Արջը, Որսորդը, Ցոլտիկը,
Ո՛ւ հարաւային կողմի սենեակները կը շինէ ։
10 Որ անքննելի գործեր կ՚ընէ,
Ո՛ւ անհետելի հրաշքներ ։
11 Ահա ինծի մօտէն կ՚անցնի՝ ու չեմ տեսնար զայն,
Ո՛ւ կ՚երթայ՝ ու չեմ զգար զայն ։
12 Ահա կը յափշտակէ՝ ո՞վ կրնայ դարձնել զայն,
Ո՛ւ ո՞վ կրնայ ըսել անոր՝ Ինչ կ՚ընես դուն ։
13 Աստուած իր բարկութիւնը չի դարձներ,
Ո՛ւ անոր տակ կը խոնարհին Ռահաբին օգնականները ։
14 Ես ինչպէ՞ս կրնամ պատասխանել անոր,
Ո՛ւ ինչպէ՞ս կրնամ խօսքեր ընտրել անոր դէմ ։
15 Որ եթէ արդար ալ ըլլամ՝ չեմ կրնար պատասխանել,
Ո՛ւ հակառակորդիս պիտի աղաչեմ ։
16 Եթէ կանչեմ ու ինծի պատասխան տայ՝ չեմ հաւատար,
Ո՛ւ որ ականջ դնէ ձայնիս ։
17 Վասն զի ինծի վրայ կը փոթորկացնէ,
Ո՛ւ առանց պատճառի վէրքերս կը շատցնէ ։
18 Չի թողուր որ շունչ առնեմ,
Ո՛ւ դառնութեամբ կը յագեցնէ զիս ։
19 Եթէ զօրութեան խօսի՝ ահա զօրաւոր է,
Ո՛ւ եթէ դատաստանի՝ ո՞վ պիտի կանչէ զայն ։
20 Եթէ արդար ալ ըլլամ՝ բերանս պիտի դատապարտէ զիս,
Ո՛ւ եթէ անարատ ալ ըլլամ՝ պիտի ստիպէ զիս ։
21 Անարատ եմ,
Ո՛ւ անձս չեմ ճանչնար,
Ո՛ւ կեանքս կը մերժեմ ։
22 Ամէն մէկ բան մէկ է,
Ո՛ւ ես կ՚ըսեմ՝ Անարատն ալ ամբարիշտն ալ կը կորսնցնէ ։
23 Եթէ գաւազանը յանկարծ մահ բերէ,
Ո՛ւ անմեղներուն փորձանքին կը ծաղրէ ։
24 Երկիրը ամբարիշտին ձեռքը տրուած է,
Ո՛ւ անոր դատաւորներուն երեսը կը ծածկէ ։
Եթէ ոչ՝ ուրեմն ո՞վ է ան ։
25 Իմ օրերս վազորդէն աւելի արագ են,
Ո՛ւ չեն տեսներ բարիք ։
26 Անցան նաւակներու պէս եղէգնեայ,
Ո՛ւ արծիւի պէս որ որսի վրայ կը թռչի ։
27 Եթէ ըսեմ՝ Պիտի մոռնամ տրտունջս,
Ո՛ւ պիտի փոխեմ երեսիս դէմքը ու պիտի ուրախանամ ։
28 Կը վախնամ ամէն ցաւերէս,
Ո՛ւ գիտեմ որ զիս անմեղ պիտի չհամարիս ։
29 Ես ալ ամբարիշտ պիտի ըլլամ,
Ո՛ւ ինչո՞ւ ապարդիւն աշխատիմ ։
30 Եթէ ձիւնի ջուրով լուայի,
Ո՛ւ ձեռքերս սոդայով մաքրեցի,
31 Դարձեալ փոսի մէջ պիտի խրես զիս,
Ո՛ւ հագուստներս պիտի զզուին զիս ։
32 Վասն զի ինծի պէս մարդ չէ որ պատասխանեմ անոր,
Ո՛ւ որ միասին դատաստան երթանք ։
33 Մեր մէջտեղ միջնորդ մը չկայ,
Ո՛ւ որ ձեռքը մեր երկուքիս վրայ դնէ ։
34 Թող որ իր գաւազանը ինծմէ հեռացնէ,
Ո՛ւ իր սարսափը զիս չվհատեցնէ ։
35 Այն ատեն պիտի խօսիմ ու չպիտի վախնամ անկէ,
Ո՛ւ վասն զի ինծի պէս չէ ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Հոգիս կը զզուի կեանքէս,
Ո՛ւ դառնութեամբ պիտի խօսիմ իմ վրաս տրտունջիս,
Ո՛ւ հոգւոյս դառնութեամբ պիտի գանգատիմ ։
2 Կ՚ըսեմ Աստուծոյ,
Ո՛ւ մի՛ դատապարտեր զիս,
Ո՛ւ ինծի ցոյց տուր թէ ինչո՞ւ հետս կը վիճիս ։
3 Քեզի բարի երեւնայ ինծի զրկելդ,
Ո՛ւ ձեռքիդ գործոյն արհամարհելդ,
Ո՛ւ ամբարիշտներուն խորհուրդին ժպտիլդ ։
4 Մարմնաւոր աչքեր ունի՞ս,
Ո՛ւ մարդ կը տեսնա՞ս ինչպէս մարդ կը տեսնայ ։
5 Օրերդ մարդու օրերո՞ւ պէս են,
Ո՛ւ տարիներդ մարդու տարիքի՞ պէս են,
6 Որ իմ անօրէնութիւնս կը քննես,
Ո՛ւ մեղքերս կը փնտռես ։
7 Գիտես որ ես անմեղ եմ,
Ո՛ւ չկայ որ ձեռքէս ազատէ ։
8 Քու ձեռքերդ զիս շինեցին ու կազմեցին,
Ո՛ւ ետքը կը դառնաս ու զիս կը կորսնցնես ։
9 Յիշէ՛ որ իբրեւ կաւ ձեւացուցիր զիս,
Ո՛ւ դարձեալ հողի պիտի դարձնես զիս ։
10 Կաթի պէս չհեղուցի՞ր զիս,
Ո՛ւ պանրի պէս չխտացուցի՞ր ։
11 Մորթով ու մսով զգեցուցիր զիս,
Ո՛ւ ոսկորներով ու ջիլերով հիւսեցիր զիս ։
12 Կեանք ու շնորհք պարգեւեցիր ինծի,
Ո՛ւ հոգածութեամբ պահեցիր զիս ։
13 Բայց այս բաները սրտիդ մէջ պահեցիր,
Ո՛ւ գիտեմ որ այս ամէնը քու խորհուրդդ էր ։
14 Եթէ մեղանչեմ՝ զիս կը դիտես,
Ո՛ւ անօրէնութենէս չես ազատեր զիս ։
15 Եթէ ես անօրէնութիւն ընեմ՝ վա՜յ ինծի,
Ո՛ւ եթէ արդար ալ ըլլամ՝ գլուխս չեմ վերցներ,
Ո՛ւ նախատինքով լի եմ,
Ո՛ւ տեսէ՛ թէ ինչպէս կը տանջուիմ ։
16 Եթէ գլուխս վերցնեմ՝ առիւծի պէս կը որսաս զիս,
Ո՛ւ դարձեալ զարհուրելի երեւոյթներ կը ցուցնես ինծի ։
17 Նոր վկաներ կը բերես դէմ ինծի,
Ո՛ւ զայրոյթդ կը շատցնես ինծի վրայ,
Ո՛ւ նոր նոր զօրքեր կը դրկես ինծի դէմ ։
18 Ինչո՞ւ ծնունդ տուիր ինծի որովայնէն,
Ո՛ւ ինչո՞ւ չմեռայ որ աչք մը չտեսնար զիս ։
19 Ինչո՞ւ չեղայ ինչպէս թէ չեղած ըլլայի,
Ո՛ւ որովայնէն գերեզման չտարուեցայ ։
20 Չէ՞ որ օրերս սակաւ են,
Ո՛ւ դադար ինծի տուր որ մխիթարուիմ մի քիչ ։
21 Նախքան չգնամ ու չդառնամ
Ո՛ւ խաւարի ու մահուան երկիրը,
22 Որ մութ երկիր է,
Ո՛ւ մահուան ստուերներու երկիր,
Ո՛ւ անկարգութեան երկիր,
Ո՛ւ ուր լոյսն ալ մութի պէս է ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Եղիփազ Թեմանացին պատասխանեց ու ըսաւ ։
2 Մինչեւ ե՞րբ պիտի խօսիս այս բաները,
Ո՛ւ քու բերնիդ խօսքերը հովի պէս պիտի ըլլա՞ն ։
3 Աստուած ծռութիւն կը դատէ՞,
Ո՛ւ Ամենակալը արդարութիւնը կը շրջէ՞ ։
4 Որովհետեւ քու որդիներդ անոր դէմ մեղանչեցին,
Ո՛ւ ինքն ալ զանոնք իրենց յանցանքին ձեռքը մատնեց ։
5 Դուն ալ կանուխ Աստուծոյ դիմէ,
Ո՛ւ Ամենակալէն ողորմութիւն խնդրէ ։
6 Եթէ մաքուր ու ուղիղ ես,
Ո՛ւ հիմա անշուշտ կը զարթնի քու համար,
Ո՛ւ քու արդար տունդ պիտի յաջողեցնէ ։
7 Թէեւ սկիզբդ փոքրիկ ըլլայ,
Ո՛ւ վերջդ շատ պիտի բազմանայ ։
8 Խնդրէ՛ հին սերունդէն,
Ո՛ւ ուշադրութիւն ըրէ՛ հայրերուն գտածին ։
9 Վասն զի երէկուան մարդիկ ենք մենք,
Ո՛ւ բան չենք գիտեր,
Ո՛ւ մեր օրերը ստուերի պէս են երկրի վրայ ։
10 Անոնք պիտի սորվեցնեն քեզի,
Ո՛ւ պիտի ըսեն քեզի,
Ո՛ւ սրտէն պիտի խօսին ։
11 Կարո՞ղ է արդեօք եղէգը ճահիճէն դուրս բուսնիլ,
Ո՛ւ կամ շուշանը ջուրէն դուրս աճիլ ։
12 Դեռ կանաչ ատեն, երբ չհնձուիր,
Ո՛ւ ամէն խոտերէ առաջ կը չորնայ ։
13 Այսպէս են ճամբաները ամէն անոնց որ Աստուած կը մոռնան,
Ո՛ւ ամբարիշտին յոյսը պիտի կորսուի ։
14 Անոր վստահութիւնը պիտի կտրուի,
Ո՛ւ անոր ապաւէնը սարդոսկայի տուն մըն է ։
15 Տունին վրայ պիտի յենի՝ բայց չպիտի կենայ,
Ո՛ւ զայն պիտի բռնէ՝ բայց չպիտի տեւէ ։
16 Արեւուն առջեւ կանաչ է,
Ո՛ւ պարտէզին մէջ ճիւղերը կը տարածուին ։
17 Քարերու մէջ արմատները կը խրէ,
Ո՛ւ քարանձաւներու մէջ կը տեսնուի ։
18 Եթէ իր տեղէն կորսուի՝ անոր տեղը պիտի ուրանայ զայն ու պիտի ըսէ՝
Ո՛ւ չեմ տեսած զքեզ ։
19 Ահա ասիկա անոր ճամբուն ուրախութիւնն է,
Ո՛ւ ուրիշներ ետեւէն պիտի բուսնին հողէն ։
20 Ահա Աստուած անարատը չի մերժեր,
Ո՛ւ չարագործներուն ձեռքը չի բռներ ։
21 Քու բերանդ պիտի լեցնէ ծիծաղով,
Ո՛ւ շրթունքներդ՝ ցնծութեամբ ։
22 Քեզի ատողները պիտի ամչնան,
Ո՛ւ ամբարիշտներուն վրաններն ալ պիտի չքանան ։

ԳԼՈՒԽ Ժ

1 Յոբ ալ պատասխանեց ու ըսաւ ։
2 Ես ալ գիտեմ որ ասանկ է,
Ո՛ւ մարդ ինչպէ՞ս կրնայ արդար ըլլալ Աստուծոյ առջեւ ։
3 Եթէ կամենայ անոր հետ վիճիլ,
Ո՛ւ հազարէն մէկուն չի կրնար պատասխանել ։
4 Սրտով իմաստուն է,
Ո՛ւ զօրութեամբ հզօր,
Ո՛ւ ո՞վ կրցաւ անոր դէմ կենալ ու ապրիլ ։
5 Որ լերները կը տեղափոխէ՝ անոնք չեն գիտեր,
Ո՛ւ զանոնք իր բարկութեամբ կը գետնաքարշ կ՚ընէ ։
6 Որ երկիրը կը սասանեցնէ իր տեղէն,
Ո՛ւ անոր սիւները կը դողդողան ։
7 Որ արեւուն կը հրամայէ՝ ու չի ծագիր,
Ո՛ւ աստղերը կը կնքէ ։
8 Որ միայնակ երկինքները կը տարածէ,
Ո՛ւ ծովուն ալիքներուն վրայ կը քալէ ։
9 Որ Արջը, Որսորդը, Ցոլտիկը,
Ո՛ւ հարաւային կողմի սենեակները կը շինէ ։
10 Որ անքննելի գործեր կ՚ընէ,
Ո՛ւ անհետելի հրաշքներ ։
11 Ահա ինծի մօտէն կ՚անցնի՝ ու չեմ տեսնար զայն,
Ո՛ւ կ՚երթայ՝ ու չեմ զգար զայն ։
12 Ահա կը յափշտակէ՝ ո՞վ կրնայ դարձնել զայն,
Ո՛ւ ո՞վ կրնայ ըսել անոր՝ Ինչ կ՚ընես դուն ։
13 Աստուած իր բարկութիւնը չի դարձներ,
Ո՛ւ անոր տակ կը խոնարհին Ռահաբին օգնականները ։
14 Ես ինչպէ՞ս կրնամ պատասխանել անոր,
Ո՛ւ ինչպէ՞ս կրնամ խօսքեր ընտրել անոր դէմ ։
15 Որ եթէ արդար ալ ըլլամ՝ չեմ կրնար պատասխանել,
Ո՛ւ հակառակորդիս պիտի աղաչեմ ։
16 Եթէ կանչեմ ու ինծի պատասխան տայ՝ չեմ հաւատար,
Ո՛ւ որ ականջ դնէ ձայնիս ։
17 Վասն զի ինծի վրայ կը փոթորկացնէ,
Ո՛ւ առանց պատճառի վէրքերս կը շատցնէ ։
18 Չի թողուր որ շունչ առնեմ,
Ո՛ւ դառնութեամբ կը յագեցնէ զիս ։
19 Եթէ զօրութեան խօսի՝ ահա զօրաւոր է,
Ո՛ւ եթէ դատաստանի՝ ո՞վ պիտի կանչէ զայն ։
20 Եթէ արդար ալ ըլլամ՝ բերանս պիտի դատապարտէ զիս,
Ո՛ւ եթէ անարատ ալ ըլլամ՝ պիտի ստիպէ զիս ։
21 Անարատ եմ,
Ո՛ւ անձս չեմ ճանչնար,
Ո՛ւ կեանքս կը մերժեմ ։
22 Ամէն մէկ բան մէկ է,
Ո՛ւ ես կ՚ըսեմ՝ Անարատն ալ ամբարիշտն ալ կը կորսնցնէ ։
23 Եթէ գաւազանը յանկարծ մահ բերէ,
Ո՛ւ անմեղներուն փորձանքին կը ծաղրէ ։
24 Երկիրը ամբարիշտին ձեռքը տրուած է,
Ո՛ւ անոր դատաւորներուն երեսը կը ծածկէ ։
Եթէ ոչ՝ ուրեմն ո՞վ է ան ։
25 Իմ օրերս վազորդէն աւելի արագ են,
Ո՛ւ չեն տեսներ բարիք ։
26 Անցան նաւակներու պէս եղէգնեայ,
Ո՛ւ արծիւի պէս որ որսի վրայ կը թռչի ։
27 Եթէ ըսեմ՝ Պիտի մոռնամ տրտունջս,
Ո՛ւ պիտի փոխեմ երեսիս դէմքը ու պիտի ուրախանամ ։
28 Կը վախնամ ամէն ցաւերէս,
Ո՛ւ գիտեմ որ զիս անմեղ պիտի չհամարիս ։
29 Ես ալ ամբարիշտ պիտի ըլլամ,
Ո՛ւ ինչո՞ւ ապարդիւն աշխատիմ ։
30 Եթէ ձիւնի ջուրով լուայի,
Ո՛ւ ձեռքերս սոդայով մաքրեցի,
31 Դարձեալ փոսի մէջ պիտի խրես զիս,
Ո՛ւ հագուստներս պիտի զզուին զիս ։
32 Վասն զի ինծի պէս մարդ չէ որ պատասխանեմ անոր,
Ո՛ւ որ միասին դատաստան երթանք ։
33 Մեր մէջտեղ միջնորդ մը չկայ,
Ո՛ւ որ ձեռքը մեր երկուքիս վրայ դնէ ։
34 Թող որ իր գաւազանը ինծմէ հեռացնէ,
Ո՛ւ իր սարսափը զիս չվհատեցնէ ։
35 Այն ատեն պիտի խօսիմ ու չպիտի վախնամ անկէ,
Ո՛ւ վասն զի ինծի պէս չէ ։

Աղքատին համար հոգիս չէի՞ նեղացնար ։
26 [b]Թայց երբոր ես բարիք կը յուսայի՝ չարիքը հասաւ ։
Ու երբոր լոյսին կը սպասէի՝ խաւարը եկաւ ։
27 փորոտիքս եռաց ու չդադրեցաւ ։
Թշուառութեանս օրերը ինծի հասան ։
28 [c]Սեւցած պտրտեցայ ։ բայց ոչ արեւէն ։
Ելայ -- ժողովրդին մէջը ազաղակեցի ։
29 [d]Զուգամնեղութեան եղբայր՝
Ու չայլամնեղութեան ընկերը եղայ ։
30 [e]Մորթիս վրան սեւցաւ ։
Ու [f]ոսկորներս ապրանքէն պրեցան ։
31 վասն որոյ իմ քնարս սուգի փոխուեցաւ ։
Ու իմ արմնգս՝ լալականներու ձայնի ։

ԳԼ· Լ.Ա

1—40 Յոբ հանդիսաւոր կերպով կը հաստատէ իր անարատ վարմունքը Աստ ծոյ դատաստանին մէջ ։

1 -[g]Ա,չքերուս հետ ուխտ բրի ։
Ուրկէ՞ ի՞նչպէս կոյսի վրայ մտածէի ։
2 Քանզի վերէն [h]Աստուծմէ ի՞նչ բաժին կ՚ըլլայ ինծի ,
Ու բարձր տեղւոյն՝ Ամենակարողէն ի՞նչ ժառանգութիւն ։
3 կորստեան անարդարին համար ահեղութիւն չէ՞ ,
Ու սոսկալի դատ՝ անօրէնութիւն գործողներուն համար ։
4 [i]Միթէ Աստիկա իմ ճամբաներս չ՚տեսանիր ,
Ու ամէն քայլերս չ՚համրիր ։
5 թէ որ սուտութեան մէջ քալեցի ,
Կամ իմ ոտքս նենգութեան արագաց ,
6 թող կշռէ զիս արդարութեան կշռով ,
Ու Աստուած իմ անմեղութիւնս գիտնայ ։
7 թէ որ ոտքս ճամբայէն խոտորեցաւ ,
Ու տեսքս աչքերուս ետեւէն գնաց ,
Ու ձեռքերուս արատ մը փակաւ ,
8 [j]թող ես անբմանեմ՝ և ուրիշը ուտէ ·
Ու բուսոյցներս արմատէն փրցուի ։
9 թէ որ սիրտս կնկան մը ետեւէ մոլորեցաւ ,
Կամ թէ դրացիիս դուռը դարանամուտ եղայ ,
10 իմ կինս ուրիշի մը համար աղօխքի քար գործէնէ ,
Ես ուրիշները անոր վրայ ծռեն ։
11 [k]Ինչու որ ասիկա պղծագործութիւն է ,
Ու [l]դատաստանելէն չգոհունակութիւն ·
12 Որովհետեւ մինչեւ [m]Նահատակութիւնը լափող կրակ մըն է ,
Ու բոլոր արդիւնքս արմատէն կը խլէ ։
13 թէ որ ծառայիս կամ աղախինիս իրաւունք ընել չուզեցի ,

[a] Եբհ· ը· 15 ։
[b] Ա՚ած· ը· 11 ։ Ա՚ած· ը· 8 · խբ· 2 · խգ· 2 ։
[c] Ա՚ած· չբ· 6 · Ա՚ած· ա· 2 ։
[d] Ա՚ած· ՀԺ· 6 · Ա՚ած· ՃԺԲ · 23 · ՃԼԲ · գ · 2 · ի · 15 ։
[e] Ա՚ած· ՀԺ· 2 ։
[f] Ա՚ած· ՀՀԲ · 23 ։
[g] Ա՚ած· ի· 1 · Ա՚ած· ի· 23 · Ա՚ած· ի· 33 ։
[h] Ղև· իգ· 16 · բ Օր· իբ· 20 · 28 · Ես ։
[i] բ Թագ· ժբ· 21 · Եբհ՚· ը· 10 ։
[j] Ծն· ըբ· 24 · Ղև· ի· 10 · բ Օր· իբ· 22 · Ա՚ած· ի՚· 33 ։
[k] Ա՚ած· ի· 9 · Ա՚ած· ի· 33 · Ղև· իգ· 16 · բ Օր· իբ· 20 · 28 · Ես ։
[l] Ա՚ած· ի· 1 · Ա՚ած· ի· 23 · Ա՚ած· ի· 33 · Ա՚ած· ի· 33 · Ա՚ած· ի· 33

32 (Հիւրը երբէք գիշերը գուրսը չէր մնար ,
ճանապարհորդին գուռը կը բանայի ։)
33 Թէ որ յանցանքներս ¹⁰Ադամին պէս ծած-
կելի ,
Ու անօրէնութիւնս ծոցիս մէջ պահելի ,
34 Շատ ցաւելու չունենալով ,
Ու ազգերուն անարգութիւնը զիս վախցը-
նելով ,
Ալ չխօսի՛մ ու գանեն չելլեմ ։
35 Երանի թէ ինծի ականջ դնող մը ըլլար ,
(Ահա սա է իմ փափաքս՝ որ Ամենակարողը
ինծի պատասխան տայ ։)
Ու իմ գատախազս գրուածք մը գրէր ։
36 Անշուշտ զանիկա իմ ուսիս վրայ պիտի կրէի ,
Ու պսակի պէս ինծի պիտի կապէի ։
37 Քայլերուս համրանքը անոր պիտի գրուցէի ,
Իշխանի պէս պիտի մօտենայի անոր ։
38 Թէ որ իմ երկիրս ինծի դէմ կը բողոքէ ,
Ու անոր ակօսները կու լան ,
39 Թէ որ ¹անոր արդիւնքը առանց առակի կերայ ,
Կամ ²անոր տէրերուն հոգին հանեցի ,
40 Ցորենին տեղը ³փուշ՝
Ու գարիին տեղը որամ բուսցրնէ ։
Յոբին խօսքերը լմնցան ։

ԳԼ · ԼԲ

1 Եղիհու Յոբին ու անոր երկու բարեկամներուն կը բարկանայ ։ 6 Իր երիտասարդական համեստութիւնը ի՛ւրազրաշնէ ։ բանալով թէ իմաստութիւնը տարիքին չնայիր ։ 11 ու գանոնք կը յանդիմանէ՝ որ չկրցան Յոբը համոզել ։ 16 Եղիհուին փա-փաղը խօսելու հանար ։

1 Ա՛յսուհետեւ սա երեք մարդիկը Յոբին պա-
տասխան տալէն դադրեցան , ինչու որ անի-
կա ի՛ր աչքերուն առջեւը արդար ¹երեւար ։
2 Եւ †Ադամի ազգատոհմէն ²Բուզացի Բարա-
քէելի որդւոյն Եղիհուին բարկութիւնը բոր-
բոքեցաւ ։ անոր բարկութիւնը Յոբին դէմ
բորբոքեցաւ , ինչու որ Աստուծմէ առելի ինք-
3 գինքը կ՛արդարացընէր ։ Նաեւ իր բարկու-
թիւնը բորբոքեցաւ անոր երեք բարեկամնե-
րուն դէմ , որովհետեւ պատասխան չգտան ,
4 ու զՅոբը յանցաւոր հանեցին ։ Ու Ե-
զիհուս Յոբին խօսքերուն չընդհատեց ապասր
5 էր , որովհետեւ անոնք իրմէ ծեր էին ։ Բայց
երբոր Եղիհուս տեսաւ որ այն երեք մարդոց
բերանէն՝ ալ պատասխան չկար , իր բարկու-
6 թիւնը բորբոքեցաւ ։ Ա՛նատնէր Բուզացի Բա-
րաքէելի որդին Եղիհու պատասխան տալով
բսաւ ,
Ես տարիքով փոքր եմ , ³ես գուք շատ ծեր
էք ։
Անոր համար եմ կեցայ , ու գիտցածս ձեզի
յայտնելու վախցայ ։
7 Ըսի թէ ⁴Երկար կեանքը՝ թող խօսի ,
Ու տարիներուն շատութիւնը թող իմաստու-
թիւնը գիտցնէ ։
8 Բայց մարդուն ներսի գինն հոգի կայ ,
Ու ⁵Ամենակարողին շունչը անոնց հանճար
կու տայ ։
9 ⁶Երիտասարդները իմաստուն չեն ,
Ու ծերերը գատաստան չեն հասկընար ։
10 Անոր համար ըսի , ինծի մտիկ ըրէ ,
Որ ես ալ իմ գիտցածս գրուցեմ ։
11 Ահա ես ձեր խօսքերուն սպասեցի ,
Ձեր փաստերուն ականջ դրի ,
Մինչեւ որ դուք խօսքերը փնտռեցիք ։
12 Ես ձեզի ամէկ ուշադրութիւն ըրի ,
Եւ ահա ձեզմէ մէկը չկայ , որ Յոբը յանդի-
մանէ ,
Ու անոր խօսքերուն պատասխան տայ ։
13 ⁷Չըլլայ որ ըսէք թէ իմաստութիւն գտանք ։
Աստուած է որ զանիկա կը յաղթէ , ⁸ո՛չ թէ
մարդ ։
14 Անիկա իր խօսքերը ինծի դէմ չպատրաս-
տեց ,
Ես ալ ձեր խօսքերուն համեմատ անոր պա-
տասխան պիտի չտամ ։
15 Անոնք ապշեցան , ալ պատասխան չտուին ,
Անոնց խօսքերը հատան ։
16 Ու ես սպասեցի , մինչեւ որ ալ բան մը չըսին ,
Մնա՛ն կեցան ու ալ չկրկնեցին ։
17 Ես ալ իմ կարգիս պատասխան տամ ,
Ես ալ իմ գիտցածս գրուցեմ ։
18 Ինչու որ խօսքերով լեցուն եմ ,
Իմ ներսի գիս հոգին զիս կը ստիպէ ։
19 Ահա արտայիս չբացուած գինիի պէս է ։
Նոր սափորու պէս պատռելու վրայ է ։
20 Ըսեցի՛ որ շունչ առնեմ ,
Շրթունքներս բանամ ու պատասխան տամ ։
21 Անձի ⁹մի՛ կու տար մարդուն չընեմ ։
Ու մարդու մի՛ շողոքորթութիւն չընեմ ։
22 Գանդի չեմ գիտեր շողոքորթութիւն ընելը ։
Ջիս Ստեղծողը շուտով զիս պիտի վերցնէր ։

ԳԼ · ԼԳ

1 Եղիհու հեգութեամբ իր ամբը Աստուծոյ անգր կը գնէ ։ Ցո-
բին հետ վիճաբանելու համար ։ 8 Աստուած ի՛նքզինքին հա-
մար չի Ընկճեր մեծ բաներով իր գործերը մարդուն խոհ
չընելու պատասխանութիւն չունի ։ 14 Ոչ Աստուած թէ Ա-
ստուած ապացուցանելու կը կանչէ մարդը տեսիլքներով ։ 19 Ան-
պատեհութիւնով ։ 23 Ո՛ւ իր պատգամաւորներով ։ 31 Եղիհու կը
յորդորէ Յոբը որ ականջ գնէ ։

1 Բայց ապէ , ով Յոբ , իմ խօսքս մտիկ ըրէ ,

Ու. ամէն բառածներուս ականջ դիր ։
2 Ահա հիմա բերանս կը բանամ՝
Ո՛ր լեզուս քմնայս հետ կը խօսի ։
3 Խօսքերս պարտ ուղղութեանը պիտի ըլ-
լան ,
Ու. չբիծաւորելս գուշ խնամասիրութեան պիտի
խօսին ։
4 ՚Չէ՞ Աստուծոյ հոգին առիջեց ,
Ու. Ամենակարողին չունչը ինծի կեանք տը-
ւաւ ։
5 Թէ որ կրնաս՝ պատասխան տուր ինծի ,
Պատրաստուելով դիմացս կայնէ ։
6 ՚Ահա ես քու բառիդիդ համեմատ Աստուծոյ
համար եղայի ։
Ես ալ հողէն առիջուեցայ ։
7 ՚Ահա իմ երկիւղս քեզ պիտի չզարհուրեցընէ ,
Ու. իմ ՚ձեռքս քու վրադ պիտի չծանրանայ ։
8 Արդարև ականջիս լսեր ,
Ու. խօսքերուդ ձայնը լսեցի , ու ըսիր ,
9 ՚Ես մաքուր եմ — առանց յանցանքի ·
Ես անարատ եմ , ու իմ վրաս անօրէնու-
թիւն չկայ ·
10 Ահա Անիկա վրաս պատճառներ կը գտնէ ,
՚Զիս իրեն թշնամի կը սեպէ ·
11 ՚Ոտքերս կոնդակու մէջ կը դնէ ,
իմ բոլոր շաւիղներս կը դիտէ ։
12 Ահա քեզի պատասխան կու տամ՝ որ առ բա-
նիս մէջ իրաւունք չունիս ,
Ինչու որ Աստուած մարդէն մեծ է ։
13 Անոր հետ ինչո՞ւ կը վիճիս ·
Որովհետև անիկա բնաւ իր բրածներուն հա-
մար պատասխան չտայ ։
14 ՚Միրուխ Աստուած մէկ անգամ կամ երկու
անգամ կը խօսի ,
(Թէև ՚մարդ ուշադրութիւն չընծեր ,)
15 ՚Երազի մէջ՝ գիշերամուտ տեսիլքի մէջ՝
Երբոր խորունկ քուն մը կ'իյնայ մարդոց
վրայ ,
Ու. անանձ նիրհոց անկողիններուն մէջ կը քնա-
նան ։
16 ՚Անոնցմէ մարդոց ականջները կը բանայ ,
Ու. անոնց խրատը կը կնքէ ,
17 Որ մարդը ՚ինչ գործքէն դարձընէ ,
Ու. մարդէն հպարտութիւնը ՚ետդիմել ։
18 Անոր հոգին գերեզմանէն կը պահէ ,
Ու. կեանքը՝ որ պատ չմտնէ ։
19 Նաև ՚մարմը իր անկողինին մէջ ցաւով կը պատ-
ժուի ,
Ու. իր բոլոր ոսկորները տասիկ ՚ըլլալ ։
20 Անոնցմէ ՚անոր անձը հացէն կը ղզուի ,
Ու. անոր հոգին՝ փափագելի կերակուրէն ։
21 Անոր մարմինը այնպէս կը հալի որ ալ չերևնայ ,
Ու. անոր չերևցած ոսկորները գուրս կ'ելլեն ։
22 Անոր անձը գերեզմանին կը մտնէ ,
Ու. անոր կեանքը՝ կործանման ։
23 Եթէ անոր համը հազարմին պատգամաւոր
մը ըլլայ ,
Հազարէն մէկը ,
Որ անոր ուղղութիւնը մարդուն իմացընէ ,
24 Անոնց անոր ողորմելով պիտի բսէ ,
Ազատէ զանիկա՝ որ գերեզմանը չիջնէ ·
Ես փրկութիւն մը գտայ ։
25 Անոր մարմինը աղու ՚ուժգին ուելի փափուկ
պիտի ըլլայ ,
Ու. անիկա իր մանկութեան օրերուն պիտի
դառնայ ·
26 Աստուծոյ պիտի ազաչակէ , ու Աստուած զա-
նիկա պիտի ընդունի ,
Ու. անոր երեսը ուրախութեամբ պիտի տեսնէ ·
Քանզի Անիկա պիտի հատուցանէ մարդուն՝
անոր արդարութեանը համեմատ ։
27 Անիկա մարդոց վրայ կը նայի ·
Ու. ՚Ով որ ՚ուզէ ըսէ , Մեղք գործեցի ու իրա-
ւունքը ուրացայ ,
Ու. ասիկա ՚ինծի օգտակար չեղաւ ,
28 Անոնք ՚անոր հոգին կ'ազատէ , որ գերեզ-
մանը չիջնէ ·
Ու. անոր կեանքը լոյսը կը տեսնէ ։
29 Ահա Աստուած աս ամէն բաները
Երկու երեք անգամ մարդուն կ'ընէ ,
30 Որ անոր հոգին գերեզմանէն դարձընէ ,
Որ ապրողներուն լուսով լուսաւորուի ։
31 Ականջ դիր , ով Յոբ , ինծի մտիկ ըրէ ,
Լուռ կեցիր որ ես խօսիմ ։
32 Թէ որ բանէրք ունիս՝ ինծի պատասխան տուր ·
Ջուսէ , ինչու որ քեզ արդարացընելու կը
փափագիմ ։
33 Եթէ ոչ՝ ՚ինծի մտիկ ըրէ ,
Լուռ կեցիր , որ ես քեզի իմաստութիւն սոր-
վեցընեմ ։

ԳԼ ՝ ԼԴ

1 Եղիա՝ կը յանդիմանէ Յոբը · քանզի Աստուծոյ փոյթ ան-
տեսին կը դնէր · 10 Կը հաստատէ թէ Աստուած Անձնա-
կատարը չընտար անիրաւ բլլալ · 21 Մարդը պարտի խոնարհիլ
Աստուծոյ առջեւ · 24 Եղիա՝ Յոբը կը յանդիմանէ ։

1 Ասնաւանդ եղիաս իր խօսքը չարունակելով
բսաւ ,
2 Ով իմաստուններ , իմ խօսքերս մտիկ ըրէք ,
Ես գուք , ով գիտուններ , ինծի ականջ դրէք ·
3 ՚Քանզի ականջը խօսքերը կ'ոգոյշ ,
Ինչպէս որ քիմքը կերակուրին համը կ'առնէ ։

- Նե · բ · ։ ։
բ Գէ · բ · ։ · ։ · ։

4 իրաւունքը մեզի բնաւենք ,
Մէջերնիս դիտնանք թէ որ բանը ապիկ է .
5 Որովհետև Յոբ բաւ ,
[1]կը պրպտէ եմ՝
Բայց [2]Աստուած իմ իրաւունքս մէկդի ձգեց։
6 [3]Մինչ եմ իմ իրաւունքս պիտի ստէի՞.
իմ [4]վէրքս մնասելիք է , թէև յանցանք չունեմ՝։
7 Յոբին պէս մարդ ո՞վ կայ ,
[5]Որ հայհոյութիւնը ջուրի պէս կը խմէ .
8 Որ անօրէնութիւն գործողներուն հետ ընկերութեան կը պտրտի ,
Ու ամբարիշտ մարդոց հետ կը քալէ .
9 Ինչու որ ըսաւ ,
Աստուծոյ հաճոյ բանին մարդուս օգուտ մը չկայ ։
10 Ասոր համար ինծի մտիկ ըրէք , ով խելառներ ,
[6]Քաոս չկայ որ Աստուծոյ գործը չարութիւն ,
Ու Ամենակարողին գործը անօրէնութիւն ըլլայ ։
11 [7]Որովհետև Անիկա մարդուն ըրածին համեմատ կը հատուցանէ ,
Ու ամէն մարդուն իր ճամբուն համեմատ գըտնել կու տայ ։
12 Արդարև Աստուած անօրէնութիւն չընէր ,
Ու Ամենակարողը գաստառաւած չծռեր ։
13 երկիրը ո՞վ յանձնեց անոր ,
Ո՞ր բոլոր աշխարհքը ո՞վ կարգի դրաւ ։
14 Թէ որ իր սիրտը [8]առանիկ ուզէր ,
[9]Ո՞ւր-որ Հոգին ու շունչը իրեն կը ժողվէ .
15 Անո՞ր [10]ամէն մարմին մէկէն կը մեռնի ,
Ու մարդը հող կը դառնայ ։
16 Հիմա թէ որ բնաւրութիւն ունիս՝ ասիկա մըտիկ ըրէ .
խօսքերուս ձայնին ականջ դիր ։
17 [11]Մինչ արդարութիւնը ատողը կրնայ իշխել ,
Դուն արդար Հզօրը յանցաւոր կրնա՞ հռչակել ,
18 [12]Ան որ թագաւորին կ՚ըսէ՝ Թէ նսեմանարգ գործ ես ,
Ու ազնուականներուն՝ Թէ Զար էք ։
19 Ան որ իշխաններուն [13]առանց երեսի չընէր ,
Ու հարուստը ազքատէն առելի չհետաքրքրիր ,
Որովհետև [14]անոնք ամէնն ալ իր ձեռագործը գործ են ։
20 Մէկ վայրկեանի մէջ պիտի մեռնին ,
Ու [15]կէս գիշերուան առնէր ժողովուրդը խռովութեան մէջ կ՚իջնայ՝ պիտի անցնին
Ու զօրեղները պիտի վերցուին՝ առանց ձեռք ձեռքը տնտ դնելու ։
21 [16]Ինչու որ Անոր աչքերը մարդուն ճամբաներուն վրայ են ,
Ու անոր ամէն քայլերը կը տեսնէն ։
22 [17]Չկայ խաւար կայ և ոչ մնասման չուրք՝
Որ անօրէնները թաքչելու գործոցներէն հոն պահուին ։
23 Ինչու որ մարդուս վրայ [18]երկար քննութիւն չընէր ,
Երբոր անիկա Աստուծոյ առջևը գատաստանի կ՚երթայ ։
24 [19]Անխնայելի կերպով՝ [20]զօրաւորները կը կտրէ ,
Ու անոնց տեղը ուրիշներ կը հաստատէ ։
25 Քանի՜ անոնց գործերը գիտէ ,
Ու գիշերով տակնուվրայ կ՚ընէ , ու կը խորտակուին ։
26 Անոնց ամբարիշտ ըլլալուն համար՝
[21]Ամէնուն առջևը զանոնք կը զարնէ ։
27 Որովհետև [22]անոր հետևելէն ձկդի կտրեցան ,
Ու [23]անոր ճամբաներէն բնաւ չհասկցան ։
28 Վասնզի որ [24]աղքատին ազաղակը անոր հասցուցին ,
Ու անիկա [25]դրկեալներուն ազաղակը լսեց ։
29 Թէ որ անիկա հանգստութիւն տայ ,
Ո՞վ կրնայ նեղութիւն տալ .
Ու թէ որ անիկա երեսը պահէ ,
Ո՞վ կրնայ զանիկա տեսնել .
Ո՜ր-որ [26]ազգ մը և թէ մէկ մարդ մը ։
30 Որպէս զի կեղծաւոր մարդը չիշխողնայ ,
Ու [27]ժողովուրդին որոգայթ չըլլայ ։

31 Արդարև պիտի է Աստուծոյ ըսել ,
[28]Զոհ կրնայ , ալ չարութիւն չեմ ըներ ։
32 Զաներեւոյթ դուն ինծի ասրվեցուր ,
Եթէ անօրէնութիւն գործեցի՝ ալ չեմ գործեր ։
33 Արդեօք [29]քու ատյածիդ պէս՝ պիտի հատուցանէ՞ , որ հակառակ կը կենաս .
Քանզի դուն ընտրելու ես՝ ու չէ թէ ես ։
Ուրիշն ինչ որ գիտես՝ խօսէ ։

34 Խելառներն պիտի ըսեն ինծի հետ ,
(Ու գիտուն մարդը որ ինծի մտիկ կ՚ընէ ,)
35 [30]Յոբ խելացութիւնով չէ խօսեցեր ,
Ու անոր խօսքերը խելառութեամբ չեն ։
36 Իմ փափաքս առ է , որ Յոբ մինչև վերջը փորձուի .

---

1 Գէ. լգ. 9։
2 Գէ. իզ. 8։
3 Գէ. ի. 17։
4 Նոր. Նեռս. Գէ. գ. 4։ ԺԷ. 13։
5 Գէ. իէ. 16։
6 Գէ. ի. 21։ 22։ 30։ լէ. 3։ Մ՚ոչ. գ. 14։
7 Ծն. ԺԸ. 25։ ԲՕր. իՀ. 4։ ը Մ՚ն. ԺԲ. 7։ Գէ. Ը. 3։ լգ.
8 Գէ. իգ. 12։ Հռ. Բ. 5։
9 Գէ. ի. 10։
10 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. ԺԲ. 14։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 12։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
11 Գէ. իդ. 13։
12 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
13 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
14 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
15 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
16 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
17 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
18 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
19 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
20 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
21 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
22 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
23 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
24 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
25 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
26 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
27 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
28 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
29 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
30 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
31 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
32 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
33 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
34 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
35 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։
36 Գէ. իգ. 12։ Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. Ա՚մ՚ն. իԳ. 19։ Ե. գ՚ն. ի. 3։

ինչու որ ամբարիշտ մարդոց ⁰պէս պատասխաններ առաս ։
37 Քանզի իր մեզքին վրայ ապստամբութիւն կ'առնէրնէ ։
Մէջերնիս ծափ կը զարնէ ,
Ու Աստուծոյ դէմ իր խօսքերը կը չատցընէ ։

ԳԼ · Լ Ե

1 Եղեռս կը յայտնէ թէ պետք չէ որ մարդը Աստուծոյ հետ բարեսիրտ . սրինչան մը ապիկարութիւնը ու գէշութիւնը չիդնար անոր հարկէ . ¤ Մարդին իրենց նեղութիւնը մէջ շատ անգամ կ'ապաշխէն . բայց անոնց հեծութիւնները չբաւիր . քանզի աստղ հատատ է ։

1 Դարձեալ եղիսա իր խօսքերը շարունակելով բսաւ ,
2 Արդեօք իրաւունքով ըլլալ կը կարծես ասիկա ,
Որ բսիր թէ իս Աստուծմէ աւելի արդար եմ ։
3 Քանզի ¹դուն բսիր , Ինչ օգուտ կ'ըլլայ .
Մեզքէս աւելի ի՞նչ կը վաստկիմ ։
4 Ահա ես քեզի պատասխան կու տամ ,
Նաև ²քեզի հետ քու բարեկամներուդ ։
5 ³Երկինքը նայէ ու տես .
Ամպերը դիտէ , որ անոնք քեզմէ աւելի բարձր են ։
6 Թէ որ դուն մեզք գործես , ⁴Անոր դէմ ի՞նչ ըրած կ'ըլլաս ,
Ու երբոր քու անօրէնութիւններդ չատնան ,
Անոր ի՞նչ կ'ընես ։
7 ⁵Թէ որ արդար ես , Անոր ի՞նչ կու տաս ,
Կամ անիկա քու ձեռքդ ի՞նչ կ'առնէ ։
8 Քու ամբարշտութիւնդ քեզի պէս մարդուն՝
Ու արդարութիւնդ մարդու որդիին կը վերաբերի ։
9 ⁶Անիրաւութիւններուն չատութենէն կը բողոքեն ,
Բռնաւորներուն բազուկին համար կ'աղաղակեն ։
10 Բայց ⁷ոչ ոք կսեր որ ⁸Զիս ստեղծող Աստուածը ո՞ւր է ,
⁹Ան որ գիշերուան մէջ երգեր կու տայ ,
11 Ան որ մեզ երկրի անասուններէն աւելի ¹⁰գիտուն ,
Ու երկինքի թռչուններէն աւելի խելացուն կ'ընէ ։
12 ‡Հոն չարերուն հպարտութեանը համար ²կ'աղաղակեն ,
Բայց Ա----ծ պատասխան չտար ։[11]
13 ¹Արդարև Աստուած ունայնութիւն մտիկ չըներ ,

Ա Ամէնակարողը անոր չնայիր ։
14 ³Ու թէև կ'ըսես թէ Զանիկա չես տեսներ ,
Բայց դատաստան կայ անոր առջեւ , ու ⁴անոր յուսա ։
15 Եւ հիմա ⁵իր բարկութեանը բրածը բան մը չէ ,
Ու անօրէնութիւնը ստասիկ գիտած չէ .
16 ⁶Ուստի Յոբ իր բերանը զուր տեղը բանալով՝
Անգիտութեամբ խօսքեր կը չատցընէ ։

ԳԼ · Լ Զ

1 Եղեռս կը յայտնէ թէ Աստուած արդար է իր ծառաներուն մէջ , ու է թէ Յոբին մեղքերը Աստուծոյ տրտնջութիւններուն արդէօք կ'ըլլան , ու Աստուծոյ գործերը մեծագործ են ։

1 Ա Եղիսա շարունակելով բսաւ ,
2 Թոյլ մը համբերէ՛ ինծի , ու ես քեզի յայտնեմ ,
Որ Աստուծոյ համար ուրիշ խօսելիք ալ ունիմ ։
3 Գիտութիւնս հեռուէն պիտի առնեմ ,
Ու արդարութիւնը Ստեղծողիս ընծայեմ ։
4 Իրաւցնէ իմ խօսքերս սուտ չեն .
Գիտութեամբ կատարեալ մէկ մը քու կողդ է ։
5 Ահա Աստուած հզօր է , բայց ⁷ոչ ոք չարհամարհեր .
⁸Անիկա հզօր է ի սրտին զօրութեամբը ։
6 Անիկա ամբարիշտը չապրեցըներ ,
Ու նեղեալներուն իրաւունք կ'ընէ ։
7 ⁹Արդարութենէն վրայէն աչքերը չվերցըներ ,
Ու ընդ ¹⁰թագաւորներու հետ աթոռին վրայ կը դնէ ։
Զանոնք յաւիտեան կը նստեցընէ , ու կը բարձրանան ։
8 Ու անոնք ¹¹թէ որ չղթաներով կապուած՝
Թշուառութեան կապերուն մէջ բռնուին ,
9 Աստուծոյ անոնց կը յայտնէ իրենց գործերը ,
Ու իրենց յանցանքներուն չափազանցը ։
10 Նաև ¹²անոնց ականջը կը բանայ , որ խրատ ընդունին ,
Եւ ¹³ըսէ կը պատուիրէ որ անօրէնութենէ դառնան ։
11 Թէ որ անոնք հնազանդելով ¹⁴ծառայութիւն ընեն ,
¹⁵Օրերնին բարութիւնով , ու տարիներնին ուրախութիւնով կ'անցընեն ։
12 Բայց թէ որ անոնք հնազանդութիւն չընեն ,
սուրէ պիտի անցնին ,
Ու առանց գիտութեան պիտի մեռնին ։
13 Եւ անոնք որ սրտով կեղծաւոր են , ¹⁶բարկութիւն կը դիզեն .
Երբոր չանոնք կապէ , ¹⁷ոչ չեն ազատակեր ։

• ¹ Կամ կռռձն — ² Գէ · խո · 12 , 13 · 3 · ³ Գէ · 22 · 5 · ⁴ Գէ · 19 · 11 · ⁵ Առակ · ը · 36 · Ե բմհ · 6 · 13 · ⁶ Գէ · 18 · 8 · 1 · 2 · ⁷ Ա--ծ · 21 · 1 · Ա-ակ · բ · 12 · Հբ · ա-մհ · 30 · 22 · ⁸ Եղ · ը · 33 · Գէ · 13 · 9 · ⁹ Եր · 30 · 11 · ¹⁰ Ա--ծ · իբ · 8 · 16 · 8 · 37 · բ · 9 · ¹¹ Կամ Հան կ'ապրեցընէ , բայց Ա--ծ պատասխան չտար . չարերուն հպարտութեանը համար ։ ¹² Ա--ծ · 23 · ¹³ Ա--ծ · 23 · 3 · ¹⁴ Կամ կռռձն — ¹⁵ Գէ · իմ · 12 , 13 · 2 · ¹⁶ Ա--ծ · իբ · 8 · 16 · 8 · 37 · բ · 9 · ¹⁷ Առակ · ա · 28 · ² Գէ · իմ · 9 · Առակ · 16 · 29 · ա · 11 · Երեմ · 30 · 11 · ³ Գէ · բ · 11 · ⁴ Ա--ծ · ի · 5 · 9 · ⁵ Ա--ծ · 28 · 21 · ⁶ Գէ · 13 · 21 · 27 · 22 · 2 · — Գէ · բ · 4 · 36 · 13 · 16 · 18 · 33 · Ա--ծ · 24 · 4 · ⁷ Ա--ծ · 19 · 18 · 13 · ⁸ Ա--ծ · 26 · 2 · ⁹ Ա--ծ · 26 · 12 · ¹⁰ Գէ · 12 · 23 · ¹¹ Յոբ · 36 · 8 · ¹² Ա--ծ · 36 · 10 · ¹³ Հառաջ · բ · 5 ·

14 ՚Անոնց անձը երիտասարդութեան մէջ պիտի մեռնի ,
Ու անոնց կեանքը պիղծերուն մէջը հին ։
15 Աղքատը կ՚ազատէ իր թշուառութեան ա-
տեներ ,
Ու նեղութեան մէջ անոր ականջը կը բանայ ։
16 Ինչ ալ նեղութենէ պիտի ազատէր ,
Ու ՚բոլորձակութեան բերէր , ուր որ
նեղութիւն չկայ ։
Ու ՚քու անզգնդ դրուածը ՚պարարտութեամբ
լեցուն պիտի ըլլար ։
17 Բայց ՚ինչ-որ գուն չարին փասը ՚պաշտպա-
նեցիր ։
Իրաւունքն ու գատաստանը ՚ի՛ պիտի բռա-
նեն ։
18 Որովհետեւ բարկութիւն կայ , չըլլայ որ հա-
րուածով մը քեզ վերցնէ ,
Ետեւանը ՚մեծ փրկանքը քեզ չկրնար ազատել ։
19 ՚Մխիթ անիկա քու հարստութիւնդ բանի
տեղ կը դնէ ՞
Ոչ ոսկին ու ոչ մեծ գանձերը ՚ի՛ հը կը հաւսէն ։
20 Մի փափաքիր ան գիշերին՝
Որուն մէջ ժողովուրդները իրենց տեղէն ՚առնե-
րնելի կ՚ըլլան ։
21 Զգուշացիր ՚անօրէնութեան դառնալէն .
Ինչու որ գուն ասիկա թշուառութենէն առ-
ւել ընտրեցիր ։
22 Ահա Աստուած իր զօրութիւնովը ՚բարձ-
րացեալ է ։
՚Ով կրնայ անոր պէս սորվեցընել ։
23 ՚Անոր ՚ճամբան ո՞վ որոշեց անոր ,
Եւ ՚ո՞վ ըսաւ ՚ի՛ թէ գուն անիրաւութիւն
գործեցիր ։
24 Մխաթդ պահէ որ ՚մեծարես անոր գործքերը՝
Որոն որ մարդիկ ‖կը տեսանեն ։
25 Ամէն մարդ կը տեսանէ զանոնք ,
Թրաքանչիւր ոք հեռուէն կը դիտէ ։
26 Ահա Աստուած մեծ է , ու մենք ՚չենք գիտեր ·
Եւ ՚անոր տարիներուն համրանքը անքննե-
լի է ։
27 Ինչու որ ՚ջուրերուն կաթիլները կը քաշէ ·
Անոնք իր գոլորշիէն անձրեւ կը խտանին ,
28 ՚Որն որ առատ կերպով վտակներով
Մարդոց վրայ առատօրէն կը կաթեցընեն ·
29 Բայց գնաւ մէկը տարածուիլը՝
Ու Անոր վրանին գոչումը կրնայ հասկըցուիլ ·
30 Ահա ՚անոր վրայ իր լոյսը կը տարածէ ,
Ու ծովուն խորութիւնը կը ծածկէ ·
31 ՚Ժողովուրդները սա բաներով ՚կը գատէ ·
Ու ՚առատօրէն կերակուր կու տայ ·
32 Ափովը ՚կայծակը կը ծածկէ ·
Ու անոր հրամանն կու տայ , թէ ո՛ւր պիտի
զարնէ ·
33 ՚†Անոր կը ցուցնէ իր բարեկամը ·
Անօրէնութեան դէմ բարկութիւն կը գիտէ ։՞

ԳԼ · ԼԷ

1 Երեմ իր խօսքը շարունակելով կը հաստատէ թէ պէտք է Աստուծմէ վախնալ՝ անոր մեծ գործերուն համար · 11 և թէ անոր խնամատարութիւնը անչափելի է իր գործերուն մէջ ·

1 Ասոր համար ալ սիրտս կը դողայ ,
Ու իր տեղէն կ՚ելլէ բայց ։
2 Անոր ձայնին որոտումը
Ու անոր բերնէն ելած շառաչիւնը մինչ ըրէք ։
3 Բոլոր երկինքի տակը կը խրկէ զանիկա ,
Ու անոր լոյսը՝ մինչև երկրին ծայրերը ։
4 Անոր ետեւէն ՚մի՛ կ մեծ ձայն մը կ՚ելլէ ,
Իր վեհափառութեան ձայնովը կ՚որոտայ ,
Ու իր ձայնը լսուելէն ետեւ չուշացըներ զա-
նոնք ։
5 Աստուած իր ձայնովը ապառնելի կերպով կ՚ո-
րոտայ ,
Ու ՚անանկ մեծ բաներ կ՚ընէ՝ որ մենք չենք
կրնար հասկրնալ ։
6 Ինչու որ ՚ձմրիկա կ՚ըսէ ձիւնին , երկրի վրայ
եղիր ,
Նաեւ առատիկ անձրեւին ու իր զօրութեանը
առատիկ անձրեւներուն ։
7 Ամէնիկա ամէն մարդուն ձեռքը կը կնքէ ,
՚Որ իր ստեղծած բոլոր մարդ իկը հասկրնան ։
8 Գազաններըը ՚որջերնին կը մտնեն ,
Ու ապրելարուն մէջ կը բնակին ։
9 Հարաւէն փոթորիկ կու գայ ,
Ու հիւսիսէն ցուրտ ։
10 ՚Աստուծոյ չունչէն առնամանիք կը տրուի ,
Ու չափերուն յայնութիւնը կը նեղնայ ։
11 Նաեւ պարզութիւնը մէգը կը փարատէ ·
Անոր լոյսը ամպը կը ցրուէ ։
12 Անոր խորհրդովը անցէ անց կը փոխադրուին ,
Որ աշխարհքին երեսը՝ երկրի վրայ անոր բո-
լոր ՚հրամանն բրածը կատարեն ։
13 ՚Ցանանք կը բերէ՝ իբէ խրատու համար ,
՚Թէ իր երկրին համար և ՚իբէ ընորհքի համար ։

14 Ով Յոբ , սա շուտ մտիկ ըրէ ·

ե Գէ · ժե · 31 · խբ · 16 · Ասղ · նե · 21 ։ բ Ասղ · ԺԸ · 10 · լա · 8 · ՆԺԸ · 5 ։ դ Ասղ · իդ · 5 ։ ե Ասղ · լգ · 8 ։ զ Եզր · հասարակաց · է Ասղ · խԹ · 7 ։ ը Ասղ · ժա · 4 ։ թ Եզր · կը վերանան ։ ժ Ասղ · հգ · 18 ։ ի Տաղ · ԺԸ · 23 · Ես երբ · ժա · 23 ։ ժա Կամ կը բարձրացնէ ։ ժբ Կամ կ՚ելլէ բարձրացնէ ։ ժգ Կամ կը բարձրացնէ ։ ժդ Ասղ · ղ · 8 · Նէր · 21 · 27 · Երբ · ա · 18 ։ ժե Ասղ · ՆԹՀ · 8 ։ ժզ Ասղ · փ · 23 ։ ժէ Գէ · լե · 3 ։ ժը Գէ · լգ · 10 ։ ի Ասղ · ղբ · 6 · Ծաղ · ժե · 3 ։ ժա Կամ կ՚ելլէ բարձրացնէ ։ ժբ Կամ կը բարձրացնէ ։ ժգ Ասղ · ՀԹ · 3 · Հբ · 33 ։ ժդ Գէ · ե · 3 · բ · 18 · լգ · 28 · Ծաղ · ժե · 3 ։ ժե Ասղ · ՆԹՀ · 18 · 17 · ժզ Ասղ · ՆԹՀ · 27 ։ ժէ Ասղ · Նգ · 22 ։ ժը Գէ · ըբ · 28 · 30 · Ասղ · ՆԹՀ · 17 · 18 · ի Ասղ · ՆԹՀ · 6 ։ ի ա Նէ · բ · 18 · 23 · ա Թագ · ժբ · 18 · 18 · Նէր · ժ · 6 · Գէ · լգ · 31 · ի բ Գէ · ըբ · 28 · 28 · ի գ Բ Թագ · խա · 18 · ի դ Թագ · ժբ · 42 ·

կայնէ ու Աստուծոյ պատուիրանները վրայ-
յով մեռածէ։
15 Գիտեմ թէ Աստուած ինչպէս կը կարգաւորէ
գաներնիս,
եւ իր ամպին լոյս կը փայլեցընէ։
16 Գիտեմ ամպերուն հաւատարակչութիւնը,
ու իմաստութեամբ կատարեալ եղողին քա-
ջագործութիւնները։
17 երկիրը հարաւային հովին հանգստացուցած
ժամանակը,
գիտե՞ս թէ ինչու համար քու հանգերձներդ
կը տաքնան։
18 Ան՝ որ հետ մէկտեղ տարածեցիր երկինքը,
որ ամուր է թափծու հայելիի պէս։
19 Սորվեցուր մեզի թէ ինչ պիտի բանենք անոր.
ինքս ոչ մթութեան պատճառով չենք կրնար
հոդ խօսիլ կարգաւորել։
20 թէ որ ես խօսելու ըլլամ՝ պիտի պատմուի՞
Անոր,
եթէ մէկը դրուչէ, անշուշտ պիտի կլլուի։
21 ու հիմա ալ չեն կրնար նայիլ, երբոր երկին-
քը կը փայլատակէ,
բայց հովը կանցնի, ու զանիկա կը սրբէ։
22 Ան՝ հիւսիսէն ոսկիի գեղ ըլ կու գայ։
Աստուծոյ քովը ահաւոր փառաւորութիւն
կայ։
23 Անիկա Ամենակարող է, չենք կրնար հաս-
կընալ զանիկա։
Մեծ է զօրութեամբ, զատաստանով ու շատ
արդարութեամբ,
ու հիւծուած պրկանք չընէր։
24 Անոր համար մարդիկ կը վախնան անկէ։
Սրտով իմաստուններուն բնաւ չնայիր։

ԳԼ. ԼՐ

1 Աստուած կը հանչնայ Յոբը որ իր հարցնողներուն պատա-
խան տայ։ 4 Աստուած իր մեծութեան գործերը յիշելով, կը
յանդիմանէ Յոբին ապիրատութիւնը ու ամբարտաւանութիւնը։

1 Ան՝ Տէրը եղաւ փոթորիկին միջէն պա-
տասխան տալով Յոբին՝ բսաւ.
2 Ո՞վ է ասիկա՝ որ տանեփուսաս խօսքերով
խորհուրդը կը նսեմացընէ։
3 Հիմա կարիճի պէս մէջքդ պնդէ.
ինկէ հարցընեմ, և դու դիացածդ ինծի ի-
մացընես։
4 Ո՞ւր էիր դուն՝ երբոր ես երկրին հիմերը կը
դնէի.
Ըսէ ինծի՝ թէ որ խելամտութեան տեղեկու-
թիւն ունիս։
5 թէ որ գիտես՝ ըսէ, ո՞վ դրաւ անոր չափերը,

1 Ա-ղ. Ամո. ։
2 Գէ. ԼԷ. 39.
3 Գէ. ԼԷ. 4։
4 Ծն. ա. 6. Ես.
խդ. 31։
5 — Տիմ. գ. 16։
6 Գէ. ԼԷ. 5։
7 Կամ պատասխան
չտայ։
8 Ա-ղ. Ամո. ։
9 Ա-ղ. Ամո. 33։
10 Ա-ղ. Ամո. 33։
11 Կամ՝ ա. 36։
12 Կամ՝ ա. 36։
13 Կամ՝ ինկնի բնաւ չը-
կրնար տեսանել աչ-
քերով։

14 — Նէ. ԺԲ. 16. 15։
15 Թ-ղ. ԺԲ. 31։
Նէկ. ա. 4. Ղու-
ա. 3։
16 Գէ. լդ. 33. խբ. 3։
17 — Տիմ. գ. 16։
18 Գէ. խբ. 7։
19 Ա-ղ. Ամո. ։
20 Ա-ղ. Ամո. ։
21 Ա-ղ. Ամո. ։
22 Ա-ղ. Ամո. ։
23 Ա-ղ. Ամո. ։
24 Ա-ղ. Ամո. ։

ամ. բ. 33 ։ լ. 4։
2 Գէ. ա. 6։
3 Ծն. ա. 3. Ա-ղ.
լգ. 7 ։ Ա-ղ. 9. Ե.
ամ. բ. 33. Ե.
բամ. ե. 21։
4 Գէ. խդ. 13։
5 Ա-ղ. ՀԲ. 9 ։ գդ.
4։
6 Ա-ղ. Հդ. 16. Ամբ.
ե։
7 Ա-ղ. Ամ. 32։
8 Նէհ. բ-հաճ Ամ-
բան։
9 Ա-ղ. Ամ. 11։
10 Նէհ. բ-հաճ Ամ-
բան։
11 Նէհ. Ամ. 33։
12 Ա-ղ. Հե. 19։
13 Ա-ղ. Բ. 13։
14 Նէհ. բ-հաճ Ամ-
բան։
15 Ա-ղ. Ամ. 11։
16 Նէհ. Ամ. 11։
17 Ա-ղ. Ամ. 11։
18 Ա-ղ. Ամ. 11։
19 Ա-ղ. Ամ. 11։
20 Ա-ղ. Ամ. 11։
21 Ա-ղ. Ամ. 11։
22 Ա-ղ. Ամ. 11։
23 Ա-ղ. Ամ. 11։
24 Ա-ղ. Ամ. 11։

25 ՚Հեզգենութեան հանար անեցք՝
Եւ արդարութեան փոյթակին հանար ճամբայ
ո՛վ բացաւ,
26 Որ անձրև ասյ աև երկրին վրայ՝ ուր որ մարդ
չկայ,
Անապատին վրայ՝ ուր ոտք մկկր չբնակիր,
27 ՚Որ անապատները ա. անչէն տեղերը կշտա-
ցընէ,
Եւ կանանչ խոտին բնձիւղը բուսցընէ։

28 ՚Անձրևը հայր ունի՞,
կամ ի՞նչ ցօղին կաթիլները ո՞վ ծնաւ։
29 Սառը արուն որդ անեղէն կ'ելլէ,
Եւ երկնից հեղեամբ ո՞վ ծնաւ։
30 Ջուրերը քարի պէս կ'ըլլան կը պահուին,
Եւ անդունդին երեսը ՚՚կը սառի։

31 ՚Բազմաստեղին †կապերը կրնա՞ս կապել,
կամ ի՞նչ Հայկին կապերը կրնա՞ս քակել։
32 ‡Մազաթօթը ժամանակին կրնա՞ս հանել,
Եւ Արջին և իր զաւակացը առաջնորդել։
33 ՚Երկնից կանոնները գիտե՞ս,
Անոր իշխանութիւնը երկրի վրայ կրնա՞ս դնել։
34 Ձայնդ ամպերուն կրնա՞ս վերցընել,
Որ ջուրերուն շատութիւնը քեզ ծածկէ։
35 կայծակները կրնա՞ս խրկել որ երթան,
Եւ քեզի Ահա պատրաստ ենք՝ ըսեն։
36 ՚Երիկամունքին մէջ ո՞վ խնամատարութիւն
դրաւ,
կամ սրտին ո՞վ հանճար տուաւ։
37 Ո՞վ կրնայ իմաստութիւնով ամպերը համրել,
Եւ երկնից տիկերը ‖պառկեցընել։
38 երբոր փոշին ՚՚ջրա-նման զանգուած մը կ'ըլլայ,
Եւ հողին կոշտերը իրարու կը փակչին։

39 ՚՚Առիւծին հանար որս կրնա՞ս որսալ,
Եւ կորիւններուն ախորժակը կրնա՞ս կշտա-
ցընել,
40 երբոր անոնք իրենց այրերուն մէջ կը կծկտին,
Եւ գաղանի հանար որջերնուն մէջ կը կենան։
41 ՚՚Ո՞վ կը պատրաստէ ագռաւին իր որոը,
երբոր անոր ձագերը Աստուծոյ կ'աղաղակեն,
Եւ ուտելիք չունենալուն հանար կը թափա-
ռին։

ԳԼ. ԼԹ

1 Ա՛յծքարերուն ու եղջերուներուն վրայով։ 2 վայրենի էշուն։ 9 միեղջիւրին։ 13 Էշուհիին։ 19 ձիուն։ 25 բազեին։ 27 ա-
ետուն վրայով։

1 Ծայրի այծքարերուն ծնանելու ժամանակը
գիտե՞ս.
Կրնկիներուն ծնանիլը դիտեցի՞ր.

2 Անոնց կատարելու ամիսները կրնա՞ս համրել,
Եւ ծնանելու ժամանակին գիտե՞ս.
3 Անոնք ծռելով ձագերնին կը ծնանին,
Եւ ցաւերնին կ'անցընեն.
4 Անոնց ձագերը կը զօրանան, դաշտի մէջ կը
մեծնան.
Կ'երթան ու ետիէն անոնց չեն դառնար.

5 Ցիւրը ո՞վ հանուրձակ թող տուաւ,
Եւ վայրենի էշուն կապերը ո՞վ քակեց,
6 ‡Որուն ես աշտը աւազի հանար,
Եւ անապատը անոր բնակութիւններ հանար.
7 Անիկա քաղաքին ամբոխը կ'ըմբռնէ,
Եւ բանեցրնողին պոռալը չլսեր.
8 Ան՝ պտրտած լեռները իր արօտն է,
Եւ ամէն տեսակ խոտերը կը փնտռէ.

9 ՚Միեղջիւրուն քեզի ծառայելու կը հաճի՞,
կամ քու մսուրիդ քովը գիշերը կը մնա՞յ.
10 §Արտ վարելու հանար՝ միեղջիւրուն կրնա՞ս
չուանով կապել,
կամ ի՞նչ քու նահէդ հովիտները կը տափանէ՞.
11 Անոր ոյժը չատ ըլլալուն հանար անոր կը վր-
առնի՞ս,
Եւ գործդ անոր կը յանձնե՞ս.
12 կը հաւատա՞ս անոր ի՞նչ քու արմտիքդ պիտի
բերէ,
Եւ քու կալդ ժողվէ.

13 Ջայլամին թևը ցնծութեամբ կը չարժի.
Արդեօք արագիլին թևերուն ու փետուրնե-
րուն նը նմա՞ն.
14 Անիկա իր հաւկիթները գետինը կը ձգէ,
Եւ զանոնք հողին վրայ կը տաքցընէ,
15 Եւ մխտքը չդայր որ ոեխ ոչ ոտքը կը կոտրէ
զանոնք,
կամ դաշտի գազանները զանոնք կ'ընկճէն.
16 Անիկա դանդաղ է իր ձագերուն՝ իրենը չէ-
զածնելու պէս.
Իր աշխատութիւնը դատարկ ելլելուն վախ
չունի.
17 Ինչու որ Աստուած իմաստութենէն զուրկ ը-
րաւ զանիկա,
Եւ հանճարէն անոր բաժին չտուաւ.
18 Անիկա բարձրը երած ժամանակը՝
Ձին ու անոր վրայ հեծնողը ծաղր կ'ընէ.

19 Ձին գո՞ն ոյժ տուիր,
Անոր պարանոցին դրաչը գո՞ն հագցուցիր.
20 Զանիկա մարախի պէս կրնա՞ս ցատկեցընել.
Անոր վրնջելուն †† փառաւորը ձայնը՝ ահաւոր է.
21 Հովիտի մէջ գետինը կը փորէ, ու իր զօ-
րութեամբը կը դուարճանայ.
Զինեալներուն դիմաւորելու կ'ելլէ.

2 Ծ. Ժամանակին դիտե՞ս։ 3 Ծ. Ցաւերնին կ'անցընեն։ 4 Ձ. Ան-
տառները։ 5 Ո՞վ. Ո՞վ։ 11։ 6 Ո՞վ. Ո՞վ։ 8։ 7 Ո՞վ. Ո՞վ։ 14։ 8 Ո՞վ. Ո՞վ։ 14։ 9 Գէ. լե։ 10։ 10 Ե՞ր. կը բառնա՞ք։ 11 Գէ. բ։ 9։ Ա՞ն-
ծիւ։ 5։ 12 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 13 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 14 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 15 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 16 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 17 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 18 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 19 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 20 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։ 21 Ա՞ր. Ո՞վ։ 11։ Ե՞ր. Ջ. 33։

22 Երկիւղը Տեառն կ՚երկնցնէ զաւուրս,
Եւ տարիքն երեսուն եւս չպատուիրեր։
23 °Ցնծութիւնը անոր վրայ կը տեսնեն։"
Նոյնպէս փոխարէն նիզակին եւ գեղարդիը։
24 Կառապետութեամբ եւ բարկութեամբ գետինը
կը կլլէ,
Ու փողին ձայնը ըսելո՝ †կրնար ինքզինքը
զսպել։"
25 Քանի որ փողը կը հնչուի, Ագէ՛ կ՚ըսէ.
Հեռուէն կ՚առնէ պատերազմին հոտը,
Զօրագլխութիւնները որոտումը եւ ազգատարա-
ծութիւնը կը լսէ։

26 Բազէն քո՞ւ խելառութիւնովդ կը թռչի,
Ու թեւերը գէպ ՚ի հարաւ կը բանայ։
27 Արծիւը քո՞ւ հրամանովդ կը բարձրանայ,
Ու ՚բոյնը բարձրը կը հաստատէ։
28 Ապիկա ժայռի վրայ՝ ժայռի գագաթներու
վրայ՝
Ու ապառաժներու մէ՞ջ բնակելով կը կենայ.
29 կերակուրը անկէ կը փնտռէ.
Անոր աչքերը հեռուէն կը տեսանեն։
30 Անոր ձագերն ալ արիւն կը ծծեն.
Եւ ուր որ դիեր ըլլան, անկիկա հոն է։

ԳԼ. Խ

1 Որ Աստուծոյ ատեանը կը խոնարհի։ 2 Աստուած գանկս կը հրաւիրէ որ իր ազգատութիւնը. կարգադրութիւնը եւ խոստումները խոսի։ 11 Բնակութիւնն վերջաւ։

1 Եւ Աստուած Յորին խօսելով բսաւ,
2 Ըզգ՚Ամենակարողին հետ վիճողը բան մը
պիտի տարվեցընէ՞.
Աստուծոյ հետ վիճաբանողը թող պատաս-
խան տայ։
3 Անոնք Յոբ Ցկրողը պատասխան տալով
բսաւ,
4 ՚Ահա ես նուաստ եմ. քեզի ի՞նչ պատաս-
խան տամ.
՚Ձեռքս բերնիս վրայ կը դնեմ։
5 Մէկ անգամ խօսեցայ, ալ պատասխան պի-
տի չտամ.
Երկու անգամ ալ, բայց պիտի չկրկնեմ։
6 ՚Ան ժամանակը Աստուած մրրիկէն Յոբին
պատասխան տալով բսաւ,
7 ՚Հիմա կորիճի պէս մէջքդ պինդ,
Հրեղի հարցընեմ՝ ու դուն ինծի իմացուր։
8 ՚Իմ դատաստանս պիտի խափանե՞ս,
Ինձ արդարացընելու համար պիտի յանցաւոր
պիտի հանես։

9 Աստուծոյ պէս բազուկ ունի՞ս,
Եւ ՚ձայնովդ կրնա՞ս անոր պէս որոտալ։
10 °Հիմա փառաւորութիւնով ու մեծութիւնով
զարդարուէ,
Եւ պատիւով ու փառքով հագուէ։
11 Բարկութիւնդ հեղեղը տարածէ,
Եւ ամէն հպարտին նայէ ու զանիկա խո-
նարհեցուր։
12 Ամէն ՚հպարտին նայէ ու զանիկա նուաճէ,
Ու անօրէնները իրենց տեղը կոխկրտէ։
13 Ամենց ամէնն ալ հողին մէջը անկուղի բրէ,
Երեսները գաղտուկ տեղ պահէ։
14 Ամենաներ ես ալ քեզի կը խոստովանիմ,
Որ աջ ձեռքդ քեզ կրնայ ազատել։

15 Ահա †Բեհեմովթը որ քեզի հետ ստեղ-
ծեցի,
Անիկա արջառի պէս խոտ կ՚ուտէ։
16 Ահա հիմա անոր զօրութիւնը իր մէջքն է,
Եւ ոյժը փորին ՚մկանները մէջ։
17 Պոչը կ՚երերցընէ եղեւնի պէս.
Ազդրերուն ջիղերը հիւսուած են։
18 Անոր ոսկորները °պղնձէ խողովակներ" են,
Անոր ոսկորները երկաթէ ձիգերու պէս են։
19 Աստուծոյ ճարտար գործը անիկա է.
Ջանիկա ստեղծողը ՚իր սուրը կրնայ մօ-
տեցընել։"
20 Որ զարև անոր ՚պաշար կը բերեն լեռները,
Ու որ գաշտի բոլոր գազանները կը խաղան։
21 Անիկա հովանաւոր ծառերուն տակը՝
Եղէգնեղբուն չուքը՝ ու ճահիճներուն մէջը
կը պառկի։
22 Հովանաւոր ծառերը իրենց շուքով կը ծած-
կեն զանիկա,
Հեղեղատներուն ուռիները անոր բոլորտիքն
են։
23 Թէ որ գետը աւազանայ, անիկա չվախնար.
Թէև Յորդանանը անոր բերանին վրայ դիմե-
լու ըլլայ, հանգարտ կը կենայ։
24 Մի՞թէ անիկա յայտնի †կը բռնուի՞.
††Որոգայթի մէջ անոր քիթը ո՞վ կրնայ ծա-
կել։"

ԳԼ. ԽԱ.

1—34 Լ.Խ.-ԱՆԻՆ վերջ երկրորդ Աստուծոյ ՃԾ զրոյցները։

1 -‡‡Եւ Լեւիաթանը կարթով կրնա՞ս վերցընել,
Ու անոր լեզուն լարով կրնա՞ս քաշել։
2 ՚Անոր քիթին չուան անցընելով՝
Կրնա՞ս փուշով ծակել։
3 Մի՞թէ անիկա քեզի շատ ազաչանքներ կ՚ընէ՞,

- Ելք. կապարձը. նոր վրայ կը տեսնէ։ † Կամ չհասկացաւ։ ‡ Երեմ. խթ. 18. Ընդ. 4։ ‡‡ Ասա. խգ. 11. Դան. ժ. 21։

= Գաղ. լգ. 13։ ? Ելք. թ. 4. Գաղ. խը. 6. Սաղ. ծա. 4։ ‡ Գաղ. իթ. 9. Սաղ. լթ. 9։ † Գաղ. ը. 1։

† Գաղ. թ. 3։ ‡ Գաղ. խը. 4։ § Սաղ. ծա. 4. Հեբ. ա. 3. գ. 4։ ‡‡ Գաղ. լե. 4. Սաղ. իթ. 3. 4։ § Սաղ. չգ. 1. ոգ. 2։

1։ ? Եսա. բ. 12. Դան. գ. 37։ † Կամ ձիթագործին. ‡ Կամ ոտքերն։ § Կամ պղնձի տեսար

հատուածը իրենն կամ սուր։ ‡‡ Սաղ. ոգ. 14։ § Գաղ. խա. 3. 8։ †† Կամ փիլիսոփայ. գոյնզգոյնը կը ծա-

կե։

= Սաղ. ոգ. 22. Եսա. իե. 1։ ?? Կամ կոճղակիսով։ § Ելք. ը. 13. Ծա. իթ. 23։

քնելի մեզմ խօսքեր կ'լսէ՞։
4 Անիկա քեզի հետ ուխտ կ'ընէ՞,
Զանիկա մշտանենաւոր ծառայի պէս կրնաս առնել։
5 Թռչունի հետ խաղաս պէս՝ անոր հետ կրնաս խաղալ,
կամ իրէ քու աղախիններուդ համար զանիկա կապած կրնաս կապել։
6 Ընկերները անոր համար հաւէտ հաղկերոյթի կրնաս ըլլալ։
Անիկա վաճառականներուն միջէն կը բաժնուի։
7 Անոր մորթին պատերով՝
Ու անոր գլուխը ձկնորսի սեղերով կրնաս լեցընել։
8 Ձեռքդ անոր վրայ դիր, պատերազմը յիշէ։
Ու՝ նորէն պիտի չրնաս ընել։
9 Ահա անոր յուսացումը պարապ է։
Զանիկա տեսնելով ալ՝ հոգիդ չի դարշուիր։
10 Ձկայ քաջասիրտ մէկը որ զանիկա արթնցընէ։
Հապա իմ առջեւս ո՞վ կրնայ կայնիլ։
11 ¹Ո՞վ ինծի առաջուց տուաւ, որ ես հատուցանեմ։
²Բոլոր երկնիքս տակը եղածը իմն է։

12 Անոր անդամներուն ու զօրութիւնովը,
Նաեւ գեղեցիկ կերպարանութիւնովը վրայով խօսելու պիտի չրնամ։
13 Անոր հանդերձին երեսը ո՞վ կրնայ բանալ։
Անոր երկու կզակներուն միջը ո՞վ կրնայ մտնել։
14 Անոր երեսին դուռները ո՞վ կրնայ բանալ։
Ահը անոր ակռաներուն բոլորտիքն է։
15 Անոր ամուր վահաններըն իրարու հպարտութիւնն են։
Գինով կնքուած իրարու կպած են։
16 Մէկը միւսին քովէ քով չպատած են,
Որ անոնց միջէը քամի չկրնար մտնել։
17 Իրարու կպած են,
Միմիկնիկ կը բռնեն ու բնաւ չեն զատուիր։
18 Անոր փռնգոցովն լոյս կը փայլի։
Ու աչքերը արշալոյսին ռասեաններուն կը նմանին։
19 Անոր բերնէն վառած ջահեր կ'ելլեն,
Ու՝ կրակի կայծեր կը ցայտեն։
20 Քիթէն ծուխերն չոգի կ'ելլէ՝
Եռացող ամանի կամ կախուած պէս։
21 Անոր չունչէն կրակի կայծեր կը բորբոքին,
Ու բերնէն բոց կ'ելլէ։
22 Անոր պարանոցին վրայ ոյժ կը բնակի։
Ու երկիւղը անոր առջեւէն կը խաղայ։
23 Անոր միսին ծալուած բներըը փակած են,
Անոր վրան հաստատուելով չեն երերար։
24 Անոր սիրտը քարի պէս պինդ է,
Ու աղօրիքին վարի քարին պէս ամուր է։
25 Անոր ելած ժամանակը զօրաւորները կը վախնան,
Ու՝ երկիւղէն կը չփոթին։
26 Անոր վրայ յարձակողին սուրը չդիմանար,
Ոչ՝ նիզակը, գեղարդը ու պրանը։
27 երկաթը յարդի պէս է անոր առջեւը,
Ու՝ պղինձը փտած փայտի պէս։
28 Աղեղին նետը զանիկա չփախցըներ,
Գարաս-քարերը անոր գէմ՝ ցզիի կը դառնան։
29 Մահակներըը չերջերու տեղ կը սեպէ,
Տէգին ձայնը ծաղր կ'ընէ։
30 Անոր տակը սրածայր խեցիի կտորտանք կան,
Ցեխին վրայ սուր բաներ կը տարածէ։
31 Անդունդը ամէն մր պէս կ'եռացնէ,
Ու՝ ծովը ապեգանիի կաթսայի նման կ'ընէ։
32 Իր եռակէն ճամբան պայծառ կ'երեցընէ,
Անդունդը ճերմկած մազերու կը նմանի։
33 երկրի վրայ անոր նմանը չկայ,
Որ ահեղ անվախ առեղծուած բլլայ։
34 Ամէն բարձր բաներու վրայ կ'նայի,
Բոլոր «հպարտութեան որդւոցը» թագաւորն է։

ԳԼ· ԽԱ

1 Ցօբ Ընտանիքը կը հիացնէ։ 2 Ընտանեաց Ցօբը կ'օրհնուի։ անոր բարեկամները կը խրատուին։ 11 Ցօբին ունեցածը կ'երկտակի։ 12 Ցօբին տարիքը ու մահը։

1 Ցետոյ Ցոբ Տէրոջը պատասխան տուաւ
բսաւ,
2 Գիտեմ որ՝ ամէն բաներ կարող ես,
Ու քու դիտաւորութիւնդ բնաւ չարգիլուիր։
3 ³Ո՞վ է ասիկա որ տգիտութեամբ խորհուրդը կը ծածկացընէ։
Ճիշտն է որ պատճառի բաներ չգիտցայ,
Զիս իմ համար սքանչելի բաներ բլլալով՝ չեմ ճանչցար։
4 Կ'ապաւեմ՝ մտիկ ըրէ որ ես պրսգեմ,
⁴Ինծի հարցընեմ՝ ու ինծի ազդեցուր։
5 Ես քու վրայով ականջի լսով լսեր էի,
Բայց հիմա աչքս կը տեսնէ քեզ։
6 Անոր համար ⁵ինձ ինձմէ կ'արհամարհեմ,
Հողի ու մոխիրի վրայ կը ղղջամ։

7 Ցետ Տէրը սա խօսքերը Ցոբին պրսգելէն
ետքը՝ Տէրը Եղիփազ Թեմանացիին բսաւ,
Քու վրագ ու երկու բնկերներուդ վրայ իմ բարկութիւնս բորբոքեցաւ, ինչու որ ինծի հաստատ իմ Ցոբ ծառային պէս չխոսեցաք։
8 Ուստի հիմա եղիր եւթը զառամ ու եօթը խոյ առէք, ու ⁶Ցոբ ծառային երթայիք ձեզի համար ողջակէզ մատուցէք, ու իմ Ցոբ ծառաս ⁷ձեզի համար աղօթք ընէ, որ ես

---

¹ Ցոբ ԺԲ· ԺԲ· ² Ցոբ Ա· ԺԱ· ³ Ցոբ ԼԲ· ԳԱ· ⁴ Ցոբ ԼԲ· ԴԱ· ⁵ Ցոբ ԽԲ· ԺԲ· ԽԲ· Զ· ԺԱ· ⁶ Ցոբ Ա· Ի· Բ· ⁷ Ցոբ ԽԲ· Ժ· ԺԱ· ԺԲ· Ա· Զ· ԺԳ· ԺԴ· ԼԴ· ԽԲ· ԺԱ· ԺԲ· Ա· Զ· ԺԳ· ԺԴ· ԼԴ·

ել անոր ⁸ազօքքը ընդունելով՝ Յիւ անմնում-
քնաներ դէս չընծայ ձեզի. ինչու որ իմ առջեւս
ձեր ծառայիս պէս չխոսեցաք։
9 Աստուածը եղիփազ Թեմանացին ու բազ-
մատ Ովքեցին և Սոփար Նաամացին երթա-
լով՝ Տէրոջը իրենց ըսածին պէս ըրին. և Տէ-
րը ⁹ազօքքը ընդունեց։
10 ¹Եւ Տէրը գերութենէ ազատեց Յոբը՝ իր
բարեկամներուն համար ազօքք ըրած ատենը.
նաեւ Տէրը Յոբին բոլոր ստացուածոցը ¹կրկնա-
11 պատկէր տուաւ. և անոր ¹բոլոր եղբայրնե-
րը ու բոլոր քոյրերը և գանիկա առաջուց
ճանչցողներուն բոլորն ալ անոր գալով՝ անոր
տանը մէջ հաց կերան անոր հետ, ու անոր
համար ցաւելով՝ Տէրոջը անոր իրկած բոլոր
փորձանքին համար անոր մխիթարութիւն տը-
ւին. և ամէն մէկերնին մէկ յմէկ կտոր ոսկի ու
12 մէկմէկ ոսկի օղ տուին անոր. և Տէրը Յոբին
վերջը առջիներէն աւելի օրհնեց. անանկ որ
¹տասնեւչորս հազար ոչխար, ու վեց հազար
ուղտ, և հազար զոյգ եզ ու հազար մատակ
13 էշ ունեցաւ. ¹եւ անոր եօթը տղայ ու երեք
14 աղջիկ եղաւ. ու մէկ աղջկան անունը †Եմի-
մա՝ ու երկրորդին անունը Կասիա՝ ու երրոր-
15 դին անունը ‡Կերէն-Հապուք դրաւ. և բո-
լոր երկրին վրայ Յոբին աղջիկներուն պէս գե-
ղեցիկ կիներ չէր գտնուեր. ու հայրերնին
անոնց ժառանգութիւն տուաւ իրենց եղբայր-
ներուն մէջը։
16 Եւ ասկէ ետքը Յոբ հարիւր քառասուն
տարիապրելով՝ տեսաւ իր որդիները ու իր
որդւոցը որդիները չորրորդ ազգը։
17 Ու Յոբ ծերացած ու ²օրերը լեցուած մե-
ռաւ։

¶ԳԻՐՔ ՍԱՂՄՈՍԱՑ

ՍԱՂՄՈՍ Ա.

¹ Բարեպաշտ մարդուն երջանկութիւնը. ⁴ ամբարշտին ապերջանկութիւնը.

1 Երանելի է ⁻ան մարդը՝
Որ ամբարիշտներուն խորհուրդին մէջ չգալեր,
Ու մեղաւորներուն ճամբուն մէջ չկենար,
Եւ ²ծաղր բնողներուն նստած տեղը չնստիր.
2 Հապա ¹անոր հաճութիւնը Աստուծոյ օրէնքին
մէջն է,
Եւ ⁻ցորեկ ու գիշեր անոր օրէնքին վրայ կը
մտածէ.
3 Եւ անիկա Ղուսբի ճառիներուն տնկուած ծա-
ռի պէս պիտի ըլլայ,
Որ իր ժամանակին իր պտուղը կու տայ.
Ու անոր տերեւը պիտի չթափիր,
Եւ ինչ բան որ բնէ՝ ²պիտի յաջողի.
4 Ամանկ չեն ամբարիշտները,
Հապա ¹մղկնդի պէս՝ որ հովը կը ցրուէ.
5 Անոր համար ամբարիշտները դատաստանին
մէջ պիտի չկրնան կենալ,
Ոչ ալ մեղաւորները արդարոց ժողովքին մէջ.
6 Վասն զի ²Տէրը կը ճանչնայ արդարներուն
ճամբան.
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան պիտի կորսուի։

ՍԱՂՄ· Բ

¹ Քրիստոսի թագաւորութիւնը. ¹⁰ թագաւորներուն յորդո-
րանք մը որ անոր հնազանդին.

1 Ինչո՞ւ ⁻հեթանոսները խռովութիւն կ'ընեն,
Ու ժողովուրդները պարապ բան կը մտա-
ծեն.
2 Երկրի թագաւորները ընդդիմանին կը հաս-
տատեն,
Ու իշխանները միկտեղ խորհուրդ կ'ընեն
Տէրոջը դէմ ու անոր ²Օծեալին դէմ,
3 Ըսելով. ¹Կտրեմնք անոնց կապերը,
Ու մեզմէ ձգեմնք անոնց ³լուծը.
4 ⁴Երկինքը բնակողը պիտի ծի-
ծաղի,
Տէրը ծաղր պիտի բնէ զանոնք.
5 Անոնց իր բարկութիւնովը պիտի խօսի ա-
նոնց,
Եւ իր սրտմտութիւնովը պիտի խռովցնէ
զանոնք. ⁻Ընդմէջ.
6 Ես օծեցի իմ թագաւորս
Իմ սուրբ լեռանս՝ ⁻Սիոնին վրայ.
7 Հրամանը պիտի պատմեմ.
Տէրը ինծի ըսաւ.

• Նէր· հրեռը· ա
Ցաղ· բե· 35 ·
Մաղ· ա· 8 ·
5 Ցաղ· ժգ·ե· Ճիգ·ւ·
6 Նա· բո· 2 ·
7 Տնե· գլ· ա· 3 ·
8 Գլ· ը· 7 · Ցաղ·
ե· 11 ·
9 Տնե· գլ· ա· 3 ·
10 Գլ· ա· 4 ·
11 ֆ· ահա·
12 Գլ· ե· 36 · Ընաղ·
գ· 16 ·
13 Ցաղ· բե· 4 ·
Ընդ· բե· 4 ·
Ընդ· բե· 4 ·
Ընդ

ԴԱՒԱՆ ԻՄ ՈՐԴԻԿ ԵՍ,
ԻՄ ԱՓՈՓ ՔԵԶ ԾՆԱՅ.
8 ՔԱՆԶԻ ԹԵՒԾԻՑ, ՈՒ ՀԵՒՀԱՒԱՏՆԵՐԸՉ ՔԵԶԻ ԺԱ-
ՌԱՆԳՈՒԹԻՒՆ ԱՊԻՒԻ ՏԱՄ,
ՈՒ ԵՐԿՐԻՒՆ ԾԱՓԵՐԸՉ՝ ՔԵԶԻ ԱՍԱՑՈՒԱԾՔ.
9 ՉԱՆԱՆՔ ԵՐԿԱՓԻՃ ԳԱՒԱԶԱՆՈՎ ԱՊԻՒԻ ՈՒՏԵԼԻՔ.
ԲՌՈՒՒԻ ԱՆԱՆՂ ԱՀՈ ԱՊԻՒԻ ՓՇՐԵԼ ՉԱՆԱՆՔ.

10 ՈՒԱՒԻ ՀԻՒԱՆ, ՈՎ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐ, ՄԻԱՔԸՐ-
ՆԴԻՑ ԱՌԷՔ,
ԵՐԿՐԻ ԳԱՒԱՌՆԵՐ, ԽՈՏԱՒԱՆԳՏՔ.
11 ԵՐԿԻՒՂՈՎ ՏԷՐՈՅՆ ԾԱՒԱՅԵՑՔ,
ՈՒ ԴՈՂՈՎԻ †ՀԱՆԵ ՎԱԽՑՔ.
12 ՈՐԴԻՆ ՀԱՄԲՈՒՐԵՑՔ՝ ՈՐ ՉԹԱՐԿԱՆԱՅ,
ՈՒ ՃԱՇԱՆ ՄԷՋ ՉԿՈՐԱՒԵՔ,
ԵՐԲՈՐ ՀԱՒՈՐ ԲԱՐԻՈՒԹԻՒՆՔԸ ՔԻՉ ՄԻ ԲՈՐՈՔԻ.
ԵՐԱՆԻ ԱՆ ԱՄԵՆՈՒՆ ՈՐ ԱՒՈՐ ԿԸ ՅՈՒԱՆ.

ՍԱՂՄ· Գ

1–2 ԱՌԱՒԱԾՈՅ ՊԱՇՏԱՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ.

ՄԱՂՄՈՍ ԴԱՒԻԹ, ՔԻՒ ՈՐԴՈՒՅՆ ԱԲԻՇԱՂԱՅԻՆ ԵՐԵ-
ՍԷՆ ՓԱԽԱԾ ԺԱՄԱՆԱԿԸ.

1 ՈՎ ՏԷՐ, ԻՄ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԱՑ ՈՐՉԱՓ ՉԱՒՑԱՆ.
ԻՄ ՎՐԱՑ ԵԼԼՈՂՆԵՐԸ ՀԱՒԱՏՈՐ ԼԻՆ.
2 ՇԱՒԱՂԸ ԻՄ ԱՆՁԻՑ ՀԱՒԱՏՈՐ Կ'ԸՍԱՆ ԹԷ
ՊԱՒՈՐ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՅ ԱՒԱՒԾԻՆ. (‡ՄԷՋԱՅ·)

3 ԲԱՅՑ, ՈՎ ՏԷՐ, ԴՈՒՆ ԵՍ ԻՄ ԱՒԱՓԱՐ.
ԻՄ ՓԱՌՔ ՈՒ ԻՄ ԳԼՈՒԽԱ ԲԱՐՁՐԱՑՈՂԸ.
4 ԻՄ ՁԱՅՆՈՎ ՏԷՐՈՑՆ ԿԱՆՉԵՑԻ,
ՈՒ ՀՒՐ ՍՈՒՐԲ ԼՌՆԷՆ ԻՆԾԻՆ ԱՊԱՒԱՀԱՆԵՑ.
(ՄԷՋԱՅ·)
5 ԵՒ ԱՊԱՒԿԱՑԱՅ ՈՒ ՔՆԱՑԱՅ.
ԱՐԹՄՆԱՑԱՅ, ՎԱՒՆ ԶԻ ՏԷՐԸ ԶԵՒ ԱՊՇԱՒԱՆԵՑ.
6 ԵՒ ԱՊԻՒ ՉԼԱՒՆԱՒ ԲԼՒՒԱՒՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵ-
ՐԸՆ՝
ՈՐՈՆՔ ԻՄ ՀՈՒՐ ԿՈՂՄՆ ԱՊԱՒԵՑԻՆ.
7 ԵՒԼԻՔ, ՈՎ ՏԷՐ, ԶԵՒ ՓՐԿԷ, ՈՎ ԻՄ ԱՒԱՒԱԾՈՅ,
ՎԱՒՆ ԶԻ ԴՈՒՆ ԳԱՐԿԸՉ ԻՄ ԲՈՂՈՔ ԹՇՆԱՄԻՆԵ-
ՐԱՒՆ ԲԱՒՈՒՆ.
ԱՄԲԱՐՁԱՆԱՑՐԱՒՆ ԱԿԱՆԱՒՆԸՉ ՓՇՐԵՑԻՔ.
8 ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸՉ ՏԷՐՈՅՆ Է.
ՔՈՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆԴ ՔՈՒ ԺՈՂՈՎՐԴԻԴ ՎՐԱՅ
ԼԷ· (ՄԷՋԱՅ·)

ՍԱՂՄ· Դ

1 ԴԱՒԻԹ Կ'ԱՂԱՉԷ ՈՐ ԱՌԱՒԱԾ ԻՐԵՆ ԱԽՈՂԷ ԳՆԷ· 2 ԻՐ ՔԱՀԱ-
ՆԱՅՔՆԵՐՔ ԿԸ ՅԱՅԴՆԱՆԱՅ, ՈՒ ԱՆԱՆՑ ՅՈՂՈՎՈՒՐԴՔՆԵՐ Կ'ԸՆԴ·
4 ՄԱՐԴՈՒՆ ԵՐԷԱՆԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՌԱՒԱԾՅ ՀԱՒԱՏՔԸ Կ'ԵՍՅ·

ԳԼԽԱՒՈՐ ԵՐԱԺՇԻՆ, ‡ՆԿԻՒԹԻ ՎՐԱՅ· ՍԱՂ-
ՄՈՍ ԴԱՒԻԹ·

1 ԿԱՆՉԷԼՈՒ ԱՌՆԵՍ ԲՆԱԻ ԱՊԱՒԱՍԱՆ ՄԱՐԴ,
ՈՎ ԻՄ ԱՐԴԱՐԱՒԹԻՒՆԱՆ ԱԱՒԱՒԱԾԸ·
ՆՂՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋԷ ԳԻՒ ԲՆԱԳԱՒԱԿՆԵՐԸ·
ՈՂՈՐՄԻ ԲՆԱԻ ՈՒ ԼԱՒ ԻՄ ԱՂՕՐՔԱ·

2 ՄԱՐԴԱՅ ՈՐԴԻՆԵՐ, ՄԻՆՉԻ ԵՔԼ ԻՄ ՓԱՌՔԱ
ԱՆԼԻԻ ՀՈՒՈՒ ՀՈՒՈՒՆԵԻ,
ԵՒ ԱՆԱՅԱՆԱԹԻՒՆ ԱՊԻՒԻ ԱԲԷՔ ՈՒ ԱՍՈՒԹԻՒՆ
ՓԻԱՒԵՔ· (ՄԷՋԱՅ·)
3 ԲԱՅՑ ԴԻՏՑԷՔ ՈՐ ‡ՏԷՐԸ ԻՐԵՆ ՆԱԻ ԻՐԱՒԱԾ ՀՈՂ-
ՏԸ ՀՈՐՈՂԵՑ·
ՏԷՐԸ ԱՊԻՒԻ ԼԱՒ ԻՐԵՆ ԿԱՆՉԷԼՈՒ ԱՌՆԵՍ·
4 ‡ԴՈՂԱՑԷՔ ՈՒ ՄԵՂՔ ՄԻ ԳՈՐԾԷՔ·
†ԽՈՍԵՑԷՔ ԱՓԵՐԲՈՒՔ ՀԱՒ ԱՆԿՈՂՓԵՆԵՐՆԱՒՔ
ՎՐԱՅ ՈՒ ԼԱՒԵՑԷՔ· (ՄԷՋԱՅ·)
5 ‡ԱՐԴԱՐԱՒԹԵԱՆ ՊԱՀԵՐ ՍԱՒԱՒՑԷՔ,
ՈՒ ՀՏԷՐՈՅԸ ՅԱՒԱՒՑԷՔ·
6 ՇԱՒԱՂԸ Կ'ԸՍԱՆ ԹԷ ՈՎ ՄԵՂ ԲԱՐԱԹԻՒՆ
ԱՊԻՒԻ ՑՈՒՑՆԷ·
‡ՈՎ ՏԷՐ, ՔԱՒ ԵՐԵՍԻՆՔ ԼՅՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ ԾԱՓԷ·
7 †ԻՄ ԱՐԱՒԱ ԱՐԱՔԱՒԹԻՒՆ ԱՒԱՒ՝
ԱՆԱՆՑ ՑՈՒՆԵՒՆ ՈՒ ԳԻՆԵՒՆ ԱՒԱՒԱՒԹԵԱՆ ԺԱ-
ՄԱՆԱԿԸՆ ԱՒԱԼԻ·
8 ‡ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՄԲ ԱՊԻՒԻ ԱՊԱՒԿԻՄ ՈՒ ՔՆԱՆԱՄ,
‡ՎԱՒՆ ԶԻ ԴՈՒՆ ՄԻԱՅՆ, ՈՎ ՏԷՐ, ԶԻՍ ԱՊԱՀՈՎՈՒ-
ԹԻԱՄԲ ԿԸ ԲՆԱԿԵՑՔՆԵԱ·

ՍԱՂՄ· Ե

1 ԴԱՒԻԹ ԱՂՕՐՔ ԲՆՈՒՄՈՎ ԻՐ ՉԱՐՓԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՅՏԱՆԷ·
4 ԱՌԱՒԱԾ ՉԱՐՓԱՒՆ ՉԿԱՅԻՐ· 7 ԴԱՒԻԹ ԻՐ ՀԱՒԱՏՔԸ ՅԱՅՏ-
ՆԵԼՈՎ ԱՌԱՒԱԾՅ Կ'ԱՂՕՐԻ ՈՐ ԻՐԵՆ ԱԱՒԻՆՈՐԴԷ· 10 ԻՐ ՔԱՀԱ-
ՆԱՅՔԵՐԸ ԿՈՐՅԱՆԷ· 11 ՈՒ ՈՐԴՈՅԸ ՊԱՀՊԱՆԷ·

ԳԼԽԱՒՈՐ ԵՐԱԺՇԻՆ, ††ՆԿԻՒԹԻ ՎՐԱՅ· ՍԱՂ-
ՄՈՍ ԴԱՒԻԹ·

1 ՈՎ ՏԷՐ, ԱԿԱՆՋ ԴԻՐ ԻՄ ԽՕՍՔԵՐԱՒ,
ՄԻՏՔԴ ԱՌ ԻՄ ԱՂԱՂԱԿ·
2 ՁԻՄ ԿԱՆՉԷԼՈՒՆ ՁԱՅՆԸ ՄԻՇԿ ԸՐԿ, ՈՎ ԻՄ ԲԱ-

Ե· Գ·Ժ·33· ԵՐԲ· ա· 5, ի· 5·
Ը Ա·Ա· ԻՐ· 27· ՀՐ· 8· ՀՓՒ· 21· Դ·ԱՌ· ի· 13, 16· ՏԻՈՒՆ· ԺԻ· 4, 5·
Ի Ա·Ա· ՀՓՒ· 23· ՇՈՒՐ· 27· ԺԻ· 4, ԺՓ· 18·
ԺԱ·
Կ·Ի ՀԱՒՈՒԹ·
Լ ԵՐԲ· Ժ· 28·
Խ ՓԻ· Ր· 18·
Կ·Ի ՅԱՅԴՆՈՒԹ·
Ծ ՇՈՒՐ· Ղ· 16· 17·
Ի Ա·Ա· ԼԳ· 8· ՀՂ· 18· ԱՌԱՒ· Ժ·
ՀՈՒՐ· Ժ· 33· Ժ·
ԱՌՀՄ· ՔՓ· 33· Ժ·
11· ՈՐ ՊԱՀ· Ր· 8·
Գ
ՈՐ ՊԱՀ· Ժ· Ժ·
ԺԻ· Ի· Ժ·
ՐՈՒՆ ՅՈՒՐԱՔ ԱՒԱՒՐ·
ՀՈՒՐ· Ե ՅՈՒՐԱՔ ԱՒԱՒՐ·
ՐՀՄ· Ժ· 13·
ՀՈՒՐ· Ե ՅՈՒՐԱՔ ԱՒԱՒՐ·
ՐՀՄ· Ժ· 13·
ԺԻ· 15·
Ե Ա·Ա· ՀՈՒՐ· Ժ· 13·
ՀՈՒՐ· Ե ՅՈՒՐԱՔ ԱՒԱՒՐ·
ՐՀՄ

գաւառս ու Աստուածս ,
վասն զի նա քեզի կ'ապաշէմ։
3 Ով Տէր , †առաւտուն պիտի լսես իմ ձայնս .
Առաւտուն °պատրաստ պիտի ըլլամ՝ քեզի
ու ապասեմ։
4 վասն զի դուն անօրէնութիւն ուզող Աստուած
չես .
Չարը քու կողդ պիտի չդնակի ։
5 †Հպարտները քու աչքերուդ առջեւն պիտի
չկենան .
Բոլոր անօրէնութիւն գործողները կ'ատես .
6 †Սուտ խօսողները կը կորսնցնես .
°Տէրը արիւնահեղ ու նենգաւոր մարդէն կը
գզուի ։
7 Բայց ես քու ողորմութեանդ չատութիւնովը
քու տունդ պիտի մտնեմ՝
քու վախովդ երկրպագութիւն պիտի ընեմ
†քու սուրբ տաճարիդ մէջը ։
8 °Ով Տէր , քու արդարութեանդ ինձի ա-
ւազնոդ եղիր թշնամիներուս համար .
†քու ճամբադ շիտակ իմ առջեւս .
9 վասն զի անոնց բերնին մէջ ճշմարտութիւն
չկայ ,
Անոնց ներսիդին չարութիւն է .
†Անոնց կոկորդը բաց դերեզման է .
†Լեզուով լիզուածը նենգաւոր եղան ։
10 Ով Աստուած , յանցաւոր հանէ զանոնք .
Խրնդով խորհուրդներովը թող իյնան .
Անոնց շատ ամբարշտութիւններուն համար
հալածէ զանոնք .
վասն զի քեզի դէմ ապստամբեցան ։
11 Բայց ամէն քեզի յուսացողները †թող ու-
րախ ըլլան .
Յաւիտեան թող ցնծան , ինչու որ դուն զա-
նոնք կը պաշտպանես .
Նաեւ քու անունդ սիրողները թող քեզմով
գուարճանան ։
12 վասն զի դուն †պիտի օրհնես արդարը , ով Տէր ,
Բարի կամեցողութիւնով անոր չորս կողմն պի-
տի պատես՝ որպէս թէ վահանով մը ։

ՍԱՂՄ· Չ

1 Դաւիթին գանգատները իր հիանալութեանը առնէր , ե-
րբոր հաւատալով իր թշնամիներուն վրայ յաղթող ելլել կը
յուսար ։

Դիխաւոր երգահանին , Նկիմոթի վրայ , †Շո-
ժանիմի վրայ · Սաղմոս Դաւիթի ։

1 Ով †Տէր , քու արդարութեանդ դէմ մի յան-
դիմանար ,

Ա Սոգ · ֆի · 2 ·
Բ Սոգ · ֆի · 3 · Ա Ֆոգ · 3 · Ա Ֆոգ · 8 ·
Գ Կամ · պիտի
նեղուածները
Դ Ներ · ա · 13 ·
Ե Սոգ · ծե · 23 ·
Զ Սոգ · ֆի · 3 ·
Է Ղ Ֆոգ · ֆ · 33 · 30 ·
23 · 24 · Սոգ · իբ ·
Ը · Ֆոգ · 3 · Ֆոգ · 8 ·
Թ Սոգ · ֆի · 3 ·
Ժ Սոգ · ֆի · 4 · ֆի · 11 ·
Ի Ղ · ֆ · ֆա · 44 ·
Հա · ոմ · գ · 13 ·
Լ Սոգ · ֆի · 4 ·
Խ Ր Ֆոգ · ֆ · 21 ·
ֆ · 24 · իգ · 28 ·
Մ Սոգ · իո · 4 ·
Յ Ոմ · ֆ · 1 ·
Ն Սոգ · գ · 13 ·
Շ Սոգ · ֆ · 9 · ֆբ ·
11 · Ֆմի · 17 · Ֆմի ·
17 · Ես · ֆբ · 18 ·
Ո Ֆոգ · ֆ · 4 ·
Չ
Պ Սոգ · ֆ · 1 · Ես ֆմ ·
Ջ Սոգ · ֆ · 1 · Ես ֆմ ·
Ռ Ր Ֆոգ · ֆ · 21 ·
Ս Ֆոգ · ֆ · 1 · Ես ֆմ ·

եւ քու բարկութեանդ դէմ մի խրատեր ։
2 †Ով Տէր , ողորմէ ինծի , վասն զի տկար եմ ես .
†Ջնջ բժշկէ , ով Տէր , վասն զի ոսկորներս
կը սարսափին ։
3 իմ անձս ալ խիստ սարսափեցաւ .
Եւ դուն , ով Տէր , †մինչեւ ե՞րբ ։
4 Դարձիր , ով Տէր , փրկէ իմ անձս ,
Քու ողորմութեանդ համար զիս ազատէ ։
5 †Վասն զի մահուան մէջ քեզ յիշատակել չէ-
կայ .
Դերեզմանին մէջ ո՞վ քեզի շնորհակալութիւն
պիտի բնէ ։
6 Հառաչանք ընկրէն յոգնեցայ .
Ամէն գիշեր առատութեամբ կը լուսամ իմ ան-
կողինս ,
Արցունքներովս կը թրջեմ իմ մահիճս ։
7 †Իմ աչքս մնչեցաւ տրտմութենէն ,
Իմ ամէն թշնամիներուս համար հինցաւ ։
8 °Ինծմէ հեռ կեցէք ամէնքդ ալ որ անօրէ-
նութիւն կը գործէք .
Վասն զի Տէրը իմ լացս ձայնը †լսեց ։
9 Տէրը իմ աղօթքս լսեց ·
Տէրը իմ ինդրուածքս պիտի ընդունի ։
10 Թող ամէնան ու խիստ զարհուրին իմ ամէն
թշնամիներս ,
Նա դառնան — չատով թող ամչնան ։

ՍԱՂՄ· Լ

1 Դաւիթ իր անձին յանդիմանելով իր թշնամիներուն
չարութիւնը գիմ կ'արծրի ։ 10 Ընկիր հաւատալով կը անձնի
իր պաշտպանութիւնը · ու իր թշնամիներուն կործանումը ։

‡Շիկկայօն Դաւիթի , որ երգեց Տէրոջը †Բե-
նիամինեան Քուշին խօսքերուն համար ։

1 Ով իմ Տէր Աստուածս , քեզի կը յուսամ ,
†փրկէ զիս իմ ամէն հալածիչներէս ու ազա-
ատէ զիս ·
2 †Չըլլայ որ առիւծի պէս իմ անձս գիշատէ ,
Ու °պատառէ և ազատող մը չըլլայ ։
3 Ով իմ Տէր Աստուածս , †եթէ որ ասս բանը
ըրի ,
կամ թէ †իմ ձեռքերուս մէջը անօրէնութիւն
կայ ,
4 թէ որ բարեկամիս չարութիւն ըրի ,
Ու †յափշտակեցի ընչիք՝ որ առանց պատճա-
ռի իմ թշնամիս էր ։
5 Թող թշնամին հալածէ իմ անձս ու հասնի
անոր ,
Ու երկրի վրայ կոխկրտած իմ կեանքս ,
Եւ իմ փառքս հողի վրայ բնակեցնէ · (Սելայ ։)

Ա · Ֆ · 1 ·
Բ Ր Ֆոգ · ժգ ·
Գ Սոգ · ՀՀԲ · 113 ·
Դ Նա · ըր · 13 ·
Ե Սոգ · ֆ · 22 ·
Զ Ր Ֆոգ · ժգ · 7 · 8 ·
Է Ր Ֆոգ · ֆգ · 11 ·
Ը Ա Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ժ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ի Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Լ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Խ Ր Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ծ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Կ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Հ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ղ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ձ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ճ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Մ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Յ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ն Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Շ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ո Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Չ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Պ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ջ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ռ Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·
Ս Ֆոգ · ֆգ · 1 · Ես ֆմ ·

6 եւ իբր ՚ ով Տէր ՚ քու բարկութիւնդ ,
՚ի քո իշնամեացս կատարութիւններուն դէմ
բարձր եղիր ,
եւ քու հրատարած դատաստանիդ ՚ինծի հա-
մար արթնցիր ։
7 եւ ժողովուրդներուն ժողովը քու չորս կողդ
պիտի պատէն .
Անոնց համար դէպ ՚ի բարձրը դարձիր ։
8 Տէրը պիտի դատէ ժողովուրդները .
Ով Տէր ՚ իմ դատաստանս տես՝
՚իմ ունեցած արդարութեանս ու անմեղու-
թեանս նայելով ։
9 Ղմտարիչ սրտերուն չարութիւնը թող հասնի ,
Բայց դուն արդարը հաստատէ .
՚Վասն զի դուն , ով արդար Աստուած , կը
քննես սիրտերը ու երիկամունքները ։
10 Իմ պաշտպանութիւնս Աստուծմէ է ,
Ան որ կ՚ապրեցընէ ուրախ սրտերը ։
11 Աստուած արդար դատաւոր է ,
Ու Աստուած ՚ի բոլոր աւուրն ամէն օր բարկացած է .
12 Թէ որ անիկա չդառնայ , ՚իր սուրը պիտի
սրէ .
Աղեղը լարեր ու պատրաստեր է ,
13 Ու ՚ինձ համար զօրեղ նետերը պատ-
րաստեր է ,
՚Իր նետերը ՙհալածիչներուն համար՚ չիներ է ։
14 ՚Ահա անօրէնութեան երկունքը բռնեց զա-
նիկա .
Ցաւ ու տառապանք յղացաւ ու ստութիւն ծնաւ ։
15 Հոր փորեց ու խորունկցուց ,
՚Բայց իր չինած փոսին մէջը ինքը պիտի իյ-
նայ ։
16 ՚Անոր չարութիւնը իր գլխուն պիտի գառնայ ,
Ու անոր բռնութիւնը իր գագաթին վրայ
պիտի իջնէ ։
17 Գոհանալու պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իր
արդարութեանը համար ,
Ու սազմոս պիտի երգեմ Բարձրեալ Տէրոջը
անուանը ։

ՍԱՂՄ · Ը

1—9 Աստուծոյ փառքը յայտնի կ՚ընայ իր գործերուն ու մար-
դոց վրայ իր ունեցած սիրոյն ։

Դիմաւոր երաժշտին , ՙ՚Ի կիթթիթի վրայ ·
Սաղմոս Դաւթի ։

1 Ով Տէր՝ մեր Տէրը ,
Ի՛նչ ՚փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի
վրայ ,

ՈՐ ՚քու փառքդ երկինքներէն վեր դրիր ։
2 ՚Մանկանց ու կաթնակեր տղայոց բերնէն
՚Դուխտիչներ կատարեցիր՝ քու թշնամիներուդ
համար ,
Որ ՚թշնամին ու վրէժխնդիրը լռեցընես ։
3 Երբոր տեսանեմ երկինքդ՝ քու մատներուդ
գործքը ,
Լուսինը ու աստղերը՝ որոնք դուն հաստա-
տեցիր ,
4 ՚Մարդս ի՞նչ է՝ որ զանիկա կը յիշես ,
Կամ մարդու որդին , որ անոր այցելութիւն
կ՚ընես ։
5 Քիչ մը վար բերիր զանիկա հրեշտակներէն ,
Փառքով ու պատուով պսակեցիր զանիկա .
6 ՚Քու ձեռացդ գործքերուն վրայ իշխան դը-
րիր զանիկա .
՚Ամէն բան անոր ոտքին տակը դրիր ·
7 Բոլոր ոչխարներն ու արջառները ,
Նաեւ վայրենի անասուններն ալ ,
8 Երկնից թռչուններն ու ծովուն ձուկերը
Ու ինչ որ ծովու ճամբաներուն միջը կը պա-
տրի ։
9 ՚Ով Տէր՝ մեր Տէրը ·
Ի՛նչ փառաւոր է քու անունդ բոլոր երկրի
վրայ ։

ՍԱՂՄ · Թ

1 Դաւիթ գնաստած կը գովաբանէ՝ անոր գատաստաններուն
համար ։ 11 Քրիստոնեան ու կը յորդորէ որ գանիկա գովաբա-
նեն ։ 13 Ընդիմադիրը կը խնդրէ որ գանիկա գովաբանելու առիթ
առնէ ։

Դիմաւոր երաժշտին , Մութլաղպէնի վրայ ·
Սաղմոս Դաւթի ։

1 Գոհութիւն պիտի մատուցանեմ Տէրոջը իմ
բոլոր սրտովս ·
Քու ամէն սքանչելութիւններդ պիտի պատմեմ ։
2 ՚Քեզմով ուրախ պիտի ըլլամ ու ցնծամ ·
Քու անուանդ սազմոս պիտի երգեմ , ով
՚Բարձրեալ ·
3 Թշնամիներս նահ գառնալու առնենին
Քու երեսդ պիտի իյնան ու կորսուին ·
4 Վասն զի դատաստանս և իրաւունքս դուն
տեսար ·
Աթոռին վրայ նստար Նիզուն արդ արութեան
գատաւոր ։
5 Հեթանոսները յանդիմանեցիր ,
Անիրաւները կորսնցուցիր ·
՚Անոնց անուններնին Ընդհանրի յաւիտեան յա-
ւիտենից ։

6 Քշնամիին աւերմունքները բոլորովին վերջացան.
քաղաքները աւերեցիր.
Անոնց յիշատակը իրենց հետ կորաւեցաւ.
7 Բայց Տէրը յաւիտեան կը մնայ.
Անիկա իր աթոռը պատրաստեց դատաստանի համար.
8 Ինքը պիտի դատէ աշխարհը արդարութեամբ,
ժողովուրդներուն դատաստան պիտի ընէ ուղղութեամբ.
9 Տնանկին ալ ապաւէն պիտի ըլլայ Տէրը,
Ապաւէն նեղութեան ժամանակներուն.
10 Եւ անոնք որ Քու անունդ գիտեն՝ քեզի պիտի յուսան.
Վասն զի քեզ փնտռողները, ով Տէր, երես չդարձուցիր.

11 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը որ Սիոն կը բնակի,
Գործերուն մէջ պատմեցէք անոր բրածները.
12 Վասն զի արնան վրէժխնդիրը յիշեց զանոնք,
Չմոռցաւ նեղեալներուն ապաքակը.

13 Ով Տէր, ողորմէ ինծի,
Տես իմ թշնամիներէս կրած նեղութիւնս,
Դուն որ զիս ահաւասիկ դռներէն կը վերցնես.
14 Որպէս զի քու ամէն գովութիւններդ պատմեմ
Սիոնի աղջկանը դռներուն մէջ.
Զիսոի ցնծամ քու փրկութիւնովդ։

15 Հեթանոսները իրենց չինած փոսին մէջ ընկղմեցան.
Իրենց գաղտուկ լարած որոգայթին մէջը իրենց ոտքը բռնուեցաւ.
16 Տէրը ճանչցուած է, Ընչ- ը դատաստան բրաւ.
Ամբարիշտը իր ձեռքին գործքերովը որոգայթը կ'իյնայ. (Հիկգայոն. Սէլայ.)
17 Ամբարիշտները գժոխքը պիտի դառնան,
Եւ ամէն ազգերը Որ զԱստուած կը մոռնան.
18 Վասն զի աղքատը պիտի չմոռցուի վերջը.
Տնանկներուն յոյսը յաւիտեան պիտի չկորսուի.
19 Ելիր, ով Տէր, մարդը չգօրանայ.
Թող հեթանոսները դատուին քու առջեւդ.
20 Ով Տէր, զանոնք վախցուր.

Թող հեթանոսները ճանչնան թէ իրենք մարդ են. (Սէլայ.)

ՍԱՂՄ. Ժ

1 Դաւիթ Եհոաւայ կը դիմադարձի յարձրան ամբարտաւան թեանը համար. 12 դիմադիմեն կը խնդրէ. 16 իր վստահութիւնը կը խոստովանի.

1 Ով Տէր, ինչո՞ւ հեռու կը կենաս.
Նեղութեան ժամանակները անտես կ'ըլլաս.
2 Ամբարիշտին ամբարտաւանութիւնը պատճառով ազքատը կը տանջուի.
Իրենց խորհած հնարքներուն մէջը թող բռնուին.
3 Վասն զի ամբարիշտը իր անձին ցանկութիւնովը կը պարծենայ,
Եւ ագահը Տէրը անէծք կու տայ. Տէրը կ'անարգէ.
4 Ամբարիշտը իր երեսին ամբարտաւանութիւնը համար Եհոաւան չփնտռեր.
Բոլորովին Անոր մտքին մէջը Աստուած չկայ.
5 Անոր ժամանակ անոր ճամբաները պինա են.
Դուն դատաստաններդ անոր առջեւէն բարձր են.
Անիկա իր բոլոր թշնամիներուն վրայ կը փչէ.
6 Իր սրտին մէջ բսաւ Թէ Գիտի չսասանիմ.
Վասն զի ազգ ազգ մինչև ազգ նեղութեան մէջ պիտի չըլլամ.
7 Անոր բերանը անէծքով ու նենգութիւններով ու հարստահարութիւնով լեցուն է.
Անիրաւութիւնը ու անօրէնութիւնը անոր լեզուին տակն են.
8 Գիւղերուն դարանի տեղատեղը կը նստի.
Գաղտուկ տեղերու մէջ անմեղը կը սպաննէ.
Անոր աչքերը ծածկաբար անմեղներուն կը նային.
9 Գաղտուկ տեղեր դարանամուտ կ'ըլլայ, ինչպէս որ առիւծը իր օրջին մէջ.
Դարանակալ կը նստի՝ ազքատը յափշտակելու համար.
Ազքատը կը յափշտակէ՝ իր որոգայթը ձգելով զանոնք.
10 Ու կծկուած կը պառկի,
Եւ անտերներուն անոր ճանկերուն տակը կ'իյնան.
11 Իր սրտին մէջ բսաւ Թէ Աստուած մոռցեր է,
Ու- իր երեսը ծածկեր է որ բնաւ չտեսնէ.

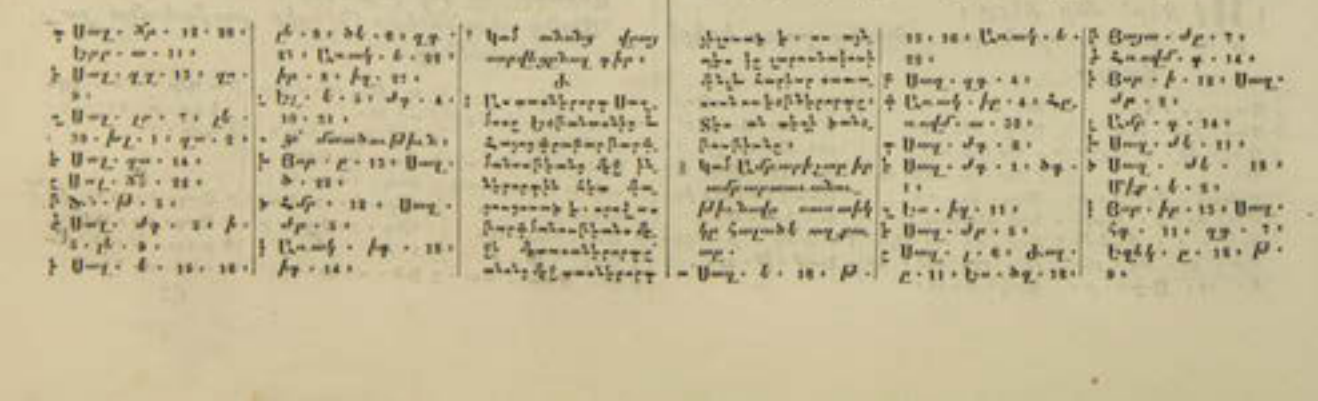

12 եւիր, ով Տէր, ով Աստուած, ձեռքդ
վեր վերցուր.
Մի մոռնար նեղեալները.
13 ինչո՞ւ համար ամբարիշտը կ'անարգէ զԱստուած.
իր սրտին մէջ բաւ թէ պիտի չքննես.
14 Դուն տեսար, ինչու որ ցաւին ու նեղութեան
նը կը նայիս՝
քու ձեռքովդ հատուցանելու համար.
[1]Ազքատը ինքզինքը քեզի կը յանձնէ.
[2]Որբին օգնականը դուն ես.
15 [3]Ամբարիշտին բազուկը կոտրէ,
ու չարին անօրէնութիւնը փնտռէ՝ մինչ չգտնես.
16 [4]Տէրը յաւիտեան յաւիտենից թագաւոր է.
Հեթանոսները կորսուած են անոր երկրէն.
17 Տնազնկութեան ցանկութիւնը լսեցիր, ով Տէր.
[5]Անոնց սիրտերը պիտի հաստատես, -- քու
ականջդ պիտի տաս՝
18 [6]Որբին ու անանկին դատաստանը տեսնելու,
Որ երկրին մարդը՝ ալ ընդոծ չվախցընէ.

ՍԱՂՄ· ԺԱ

1 Դաւիթ Առաջով կը գրուածը իր քննութիւնն ու Առաջոյ նախանձախնդրութիւնը.

Գլխաւոր երաժշտին. Յաղ-ը Դաւիթ.

1 [1]Տէրոջը ապաւինեցայ.
[2]Ի՞նչպէս իմ անձիս կ'ըսէք թէ
թռչունի պէս գէպ ի ձեր լեռը թռչի.
2 Վասն զի ահա [3]մեղաւորները ապիղ լարեցին,
[4]Իրենց նետերը լարին վրայ պատրաստեցին,
Որ մութ -ին մէջտը շիտակ եղողները նետեն.
3 [5]Թէ որ հիմերը կործանին,
Արդարը ի՞նչ պիտի ընէ.
4 Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է.
Տէրոջը [6]աթոռը երկինքն է.
[7]Անոր աչքերը կը տեսնեն,
Անոր քարիքներըը կը քննեն մարդոց որդիները.
5 Տէրը [8]կը քննէ արդարը.
Բայց անոր անձը կ'ատէ ամբարիշտը ու բռնութիւն սիրողը.
6 [9]Ամբարիշտներուն վրայ պիտի տեղայ [10]որոգայթներ,
Հուր և ծծումբ ու խորշակ.

[1] Ա- -ւ-ի ըստ անուան բաժակին բաժինը.
7 Քանզի արդար Տէրը արդարութիւնը կը սիրէ,
[1]Անոր երեսը ուղիղին կը նայի.

ՍԱՂՄ· ԺԲ

1 Դաւիթ մարգկային ախիտարութենէ գուրկ ձայով Աստուծ ապաւինիլն կը խնդրէ. 2 Աստուծոյ չարչրան բրած գաւառականներէն ու Աստուծոյ հաստատիչ խոստմանէրնը ի նպաստիդ կը յուշէրէ.

Գլխաւոր երաժշտին, [2]Շէմինիթի վրայ. Յաղ-
մոս Դաւիթ.

1 Ով Տէր, փրկէ, վասն զի սուրբ չմնաց.
վասն զի [1]հաւատարիմները մարդոց որդիներ-
բուն մէջէն պակսեցան.
2 [2]Ամէն մարդ սուտ կը խօսի իր ընկերին հետ,
[3]Շողոքորթով շրթունքներով -- կրկին սրտով
կը խօսին.
3 Տէրը պիտի կտրէ ամէն շողոքորթով շրթունք-
ները
ու [4]մեծախօս լեզուն.
4 Որ ըսին թէ լեզուներովնիս պիտի յաղթենք,
Շրթունքնիսնիս մերն է, ո՞վ վրայ տիրող
մեզ պիտի ըլլայ.
5 Աղքատներուն զրկանքին -- անանկներուն
հեծութեաներ համար
[1]Հիմա պիտի յառնե՞մ կ'ըսէ Տէրը,
Ազատութեան մէջ պիտի դնեմ [2]ան- որ [3]կը
փչուի.
6 Տէրոջը խօսքերը [1]մաքուր խօսքեր են.
Հողի բովքի մէջ զտուած՝
ու- եօթը անգամ մաքրուած արծաթի -ե- են.
7 Ով Տէր, դուն պիտի պահես անոնք,
ու- պիտի պահպանես աս ազգէն միշտ յա-
ւիտեան.
8 Ամբարիշտները ամէն կողմ կը պտրտին,
Երբոր մարդոց որդիներուն մէջը անարգները
բարձրանան.

ՍԱՂՄ· ԺԳ

1 Դաւիթ սգաւորներուն աւլանալուն համար [1]կը գանգատի. 2 Կանխահաս շնորհքի համար ապրիք կ'ընծի. 3 աստուածային պարտութեամբ կը պարծի.

Գլխաւոր երաժշտին. Յաղմոս Դաւիթի.

1 Ով Տէր, միշտ ե՞րբ բոլորովին պիտի պիտի
մոռնաս,

ա Մինչ- ե- ց·
ը ր Տի՛ր- ա- ու· ՝ա-
գե՞ս- գ- ու·
գ Ս-ը- կը- ե· Ով-
ժգ- ց·
դ Ս-ը- չե- ու·
ե Ս-ը- բի- ու- Ո՞ր-
ու· Ո՞ր- բի- ու- ե
բնե՛ր- ժ- ու· Ով
ե· ու· Գոռ-
ց· ու- ը- ե՞ս- ա-
գ· ու- = Տի՛ր·
ա- ու·
ԺԲ
= Ս-ը- ծգ· ու·
ը Տի՛ս = Քո-ը- խգ·
ու· ը·
զ Ս-ը- կգ· ց· ե·
ա- ու·
է Ս-ը- ը- ց·
ը Ս-ը- խա- ու·
ի Ս-ը- ձր· ե·
ա Ս-ը- ձր· ց· Ե-
ա- ու·
ԺԳ
= Ս-ը- ձգ· ու·
ը Ձա· ժք· ե· Ե.
գնե՛գ- ը- ու·
ա Ո՞ւմ- ֆ- ու·
ե Ս-ը- ձգ· ե·
ը Ս-ը- ձգ· ե·
ա- ու·
ԺԴ
= Ս-ը- ղ- վերա-
գրե՛ր·
ը Ե- ձե- ց· ու Մ՛ք-
ե· ը·
զ Ս-ը- ժ- ց·
է Ս-ը- ք- ց·
ը Ս-ը- ք- ց· Ե-
ա- ու·
ԺԵ
= Քո-ը- ր- ե·
Ս-ը- ժե- ու· Դա-
ե· ե· ու·
ա Ես- գ- ց· ե· Ե-
ու· ե·
բ Ս-ը- ժ- ե·
գ ր Քո-ը- ք- ու·
Ս-ը- ժգ- ու· ժք·
ե· ե· ու·
դ Ս-ը- ձգ· ե·
ա- ու·

-Մինչև ե՞րբ քու երեսդ ինձմէ պիտի ծածկես։
2 Մինչև ե՞րբ միտքիս մէջը հոգերը պիտի դնեմ,
ամէն օր պատիս մէջը տրտունջիւնս առնելով։
Մինչև ե՞րբ թշնամիս իմ վրաս պիտի բարձրանայ։
3 Նայէ, ականջ իմ Տէր Աստուածս, — պատասխան տուր ինձի։
Լուսաւորէ իմ աչքերս,
Որ մեռելական քունէ չքնանամ։
4 Զի ըլլայ որ թշնամիս ըսէ ինձ. Յաղթեցի անոր.
և՛ ինձ ինծի գէմ կնցայղները խնդան իմ սասանելու առնեն։
5 Իսկ քու ողորմութեանդ ես յուսացայ,
իմ սիրտս քու փրկութիւնովդ պիտի ցնծայ։
6 Պիտի երգեմ Տէրոջը,
ինչու որ ինծի հատուցութիւն ըրաւ։

ՍԱՂՄ· ԺԴ

1 Դաւիթ մտածութեան մտքեր ունի թէ ինչպէս կը սորվի երկրի վրայ ապրիլը, և ինչպէս կը յանդիմանի անոնց որ ընչասիրութեան կուտան։ 2 Նաև ծոյլ փոխատուին կը պարծի։

Գլխաւոր երաժշտին։ Ովսէ՛ն Դաւիթի։

1 Ասդգամէ իր սրտին մէջ ըսաւ թէ Աստուած չկայ։
Ապականեցան — պիղծ գործ գործեցին երբեմն։
Մէկ մը չկայ որ ազնիւութիւն ընէ։
2 Տէրը երկինքէն նայեցաւ մարդոց որդիներուն վրայ,
Որ տեսնէ թէ կայ արդեօք խելամուտ մէկը
Որ գԱստուած փնտռէ։
3 Ամէնքը խոտորեցան, միասին անպիտան եղան.
Ազնիւութիւն ընող չկայ, մէկ հատ անգամ չկայ։
4 Մի՞թէ չեն գիտեր ամէն անօրէնութիւն ընողները,
Որոնք հաց ուտելու պէս իմ ժողովուրդս կ'ուտեն,
Ու Տէրոջը չեն կանչեր։
5 Անտանիք չուտ վախցան.
Քանզի Աստուած արդարոյն ազգին մէջն է։
6 Աղքատին խորհուրդը ամօթով բրիք.
Ապաստան անոր Տէրն է։
7 Երանի թէ Սիովնէն գար Իսրայէլին փրկութիւնը.
Տէրը իր ժողովուրդը գերութենէն դարձուցած ատենը՝
Յակոբ պիտի ցնծայ, — Իսրայէլ ուրախ պիտի ըլլայ։

ՍԱՂՄ· ԺԵ

1—2 Դաւիթ կ՚ուսուցանէ թէ ինչ կը սորվի։

Յաղթող Դաւիթի։

1 Տէր, ո՞վ պիտի կրնայ քու վրանիդ մէջը,
Ո՞վ պիտի բնակի քու սուրբ լեռանդ վրայ։
2 Ան որ անարատութեամբ կը քալէ, ու արդարութիւն կը գործէ,
Եւ ճշմարտութիւն կը խօսի իր սրտին մէջը,
3 Ան որ լեզուովը չդրպտարեր,
Ընկերին չարութիւն չըներ,
Ոչ իր գրացիին վրայ նախատանք չդներ.
4 Որուն աչքին անպիտան է չարագործը,
Բայց աստուածավախներուն կը պատուէ.
Երդում կ՚ընէ իր վնասին ու չդառնար.
5 Իր արծաթը վարձքով չտար,
Ու անմեղին գէմ կաշառք չառնէր.
Ով որ ասոնք կ՚ընէ՝ յաւիտեան պիտի չսասանի։

ՍԱՂՄ· ԺԶ

1 Դաւիթ իր բարի գործերուն վրայ յուսահատութեամբ ու հոգեպաշտութիւնը ապացուցանելով։ Աստուծոյ կը գիմի պաշտպանութեան համար։ 2 Իր կրնայը, յարութիւնն ու յաւիտենական կեանքը յայտնի կը տեսնէ։

Երգ Դաւիթի։

1 Ով Աստուած, պիտ պահէ,
Ինչու որ քեզի յուսացայ։
2 Տէրոջը ըսի, իմ Տէրս դուն ես,
Աստենց քեզի բարիք մը չունիմ.
3 Երկրիս մէջ եղող սուրբերուն ու պատուական անձնեղուն
Ամենց վրայ է իմ բոլոր հաճութիւնս։
4 Ամենց ցաւերը պիտի չատանան, որոնք որ ուրիշ մը կ՚արտասան.
Ամենց արիւնով նուէրներըը պիտի չնուիրեմ,
Ու անոնց անուններըը չպիտի բերանս պիտի չառնեմ։
5 Տէրն է իմ ժառանգութիւնս ու բաժակիս բաժինը.
Իմ վիճակս դուն պիտի պահես։
6 Վիճակներս երանի ինծի գեղեցիկ տեղեր ինկան.
Իրաւ իմ ժառանգութիւնս ինծի գեղեցիկ է։

ԺԴ
- Աստ · քմ · 10 ·
ք Նյ · ֆգ · 13 · Ցնծ · ֆգ · 7 · Ցգժ · ր · 16 · Ցգ · 9 ·
ֆ ր Օր · ըշ · 9 · Աստ · հգ · 26 · Ամբ · 27 · Ամբ · 2 · Նրա·ն. ժ · 16 · Ցգ · 9 · Ցգ · 4 ·
ֆ Նյ · ֆգ · 8 · ր Օր · ֆգ · 13 · Ցգ · 2 ·
ֆ Աստ · ժ · 6 ·

ԺԵ
- Աստ · ֆն · 1 ·
ք Նաթ · գ · 8 ·
ֆ Դաւս · ժա · 23 ·
ֆ Կամ գրությին
ֆ Նյ · ֆգ · 31 · Ցգ · 13 · Ցգ · 1 · Ցգ · 5 · Ցգ · 8 · Ցգ · 11 · Ցգ · 13 · Ցգ · 15 · Ցգ · 16 · Ցգ · 17 · Ցգ · 18 · Ցգ · 19 · Ցգ · 20 · Ցգ · 21 · Ցգ · 22 · Ցգ · 23 · Ցգ · 24 · Ցգ ·

7 Զիսի օրհնեմ Տէրը որ զիս խրատեց ։
Նաեւ ի՛մ երիկամունքներս զիշերատան մէջ
ինծի կը տօմիցցնեն ։
8 Միշտ տեսեր Տէրը իմ առջեւս զրի ։
Որովհետեւ ի՛մ աջ կողմս է , ես պիտի չսասա-
նիմ ։
9 Ասոր համար սիրտս ուրախ եղաւ ու փառ-
քս բերկրեցաւ ։
Ո՛ մարմինս ալ յուսով պիտի հանգչուսնայ ։
10 Վասն զի իմ անձս դժոխքին մէջը պիտի
չթողուս ,
Ո՛ւ քու սուրբիդ ալ ապականութիւն տեսնել
պիտի չտաս ։
11 Կենաց ճամբան ինծի պիտի ցուցընես ։
Երեսիդ առջեւ լիութիւն ուրախութիւն կայ ։
Քու աջ կողմդ միշտ հաճութիւններ կան ։

ՍԱՂՄ · ԺԵ

1 Դաւիթի իր անիծողներուն վրայ վճռաբերէ։ Նաեւ ան-
պատրաստութիւնը կը խնդրէ իր թշնամիներուն դէմ։ 12 Ն-
ոնց ամբարտաւանութիւնը , խորամանկութիւնը ու բռնա-
բիութիւնը կը ցուցնէ ։ 13 Իր անմեղ յոյսին վստահութիւնով
անոնց դէմ աղերսէ Աստուած ։

Աղօթք Դաւթի ։

1 Ով Տէր , լսէ արդարութիւնը ,
Մտիկ բրէ իմ ողբագին ,
Ականջ դիր աղօթքիս ,
Որ խարեպայ շրթունքներով չէ ։
2 Իմ դատաստանս քու երեսիդ իսոյ ելլէ ։
Քու աչքերդ ուղիութիւնը իսոյ տեսնեն ։
3 Իմ սիրտս փորձեցիր , զիշեր տեսիր զիս ,
Զիս նորէն փորձեցիր ու բան մը չգտար ։
Մխտքս դրի որ բերանս պատաիրութեանդ
չվրիպի ։
4 Մարդոց գործքերուն նայելով
Քու շրթունքներուդ խօսքերովը ես բռնա-
ւորին ճամբաներէն զգուշացայ ։
5 Իմ քայլերս քու ճամբաներուդ մէջը պահէ ,
Որ իմ դնացքներս չսասանին ։
6 Ես քեզի կանչեցի , ինչու որ ինծի պատաս-
խանես պիտի տաս , ով Աստուած ։
Խոնարհեցուր ինծի քու ականջդ , լսէ իմ
խօսքս ։
7 Քաջալերելի կերպով քու ողորմութիւններդ
ցուցուր ,
Դուն որ ձեռքդ յուսացողները աջ ձեռքդ կ'ա-
պաստես
Հակառակ կեցողներէն ։
8 Աչքի բիրի պէս զիս պահէ ,
Թեւերուդ հովանաւորութեանը տակը զիս
ծածկէ
9 Ինծի սատակացնէ սուրբ ամբարիշտներուն
երեսէն ։
Իմ անձիս թշնամիներէը զիս պաշարեցին ։
10 Իրենց պարարտութիւնովը ծածկուեցան ,
Իրենց բերնովը ամբարտաւանութիւն խո-
սեցան ։
11 Հիմա քայլերնուս շուրջ կողմը պատելով
Աչքերնին դէպ երկիր սահեցնել զիտեն
քու հասնիր ,
12 Առիւծի պէս ուզ կը փափաքի զիշատելու ,
Առիւծի կորիւնի պէս որ գարանակալ կ'ըլլայ ։
13 Ելիր , ով Տէր , առջեւը ելլէ զինուիր
հասիր ,
Զանեակս գիտիր զարկ ։
Քու սրովդ փրկէ իմ անձս ամբարիշտներէն ,
14 Քու ձեռքդ մարդ սպանիչ , ով Տէր ,
Աշխարհի մարդ սպանիչ արուեստ բան ելլալ տեսնող
քեռ մէջն է ։
Ո՛ւ անոնց փորերը չտեսնողներէդ կը լե-
ցընես ։
Անոնց որդիքն ալ կը կշտանան ,
Ո՛ւ իրենցմէ աւելցածը իրենց ազգը կը ծո-
գանէ ։
15 Իսկ ես արդարութեամբ պիտի տեսնեմ քու
երեսդ ։
Երբոր արթննամ քու դէմքիդ պիտի կըշ-
տանամ ։

ՍԱՂՄ · ԺԶ

1—10 Դաւիթ կը գովաբանէ գնացուած իր բաղձալիքին և
գուշակական բարիներուն համար ։

Դիխատար երաժշտին ։ Տէրոջը ծառային Դա-
ւիթին Աստուած , որ քառ Տէրոջը խօսքերը
խօսեցաւ այն օրը որ Տէրը ազատեց զանիկա
իր ամէն թշնամիներուն ձեռքէն , և Աստու-
ծին ձեռքէն ։ ու քառ ,

1 Ով Տէր՝ իմ զօրութիւնս , քեզ պիտի սի-
րեմ ։
2 Տէրը իմ վէմս , ամրութիւնս ու փրկիչս է ։
Իմ Աստուածս իմ պարիսպս է ։ Նէս անոր կը
յուսամ ։
Ինկինա իմ վահանս ու իմ փրկութեանս եղ-
ջիւրը
Ո՛ւ իմ բարձր աշտարակս է ։

3 [1]Օր հնձող Տէրը կը կանչեմ,
Ո՛ւ իմ թշնամիներէս կ՚ազատիմ։
4 [2]Մահուան լարերը իմ բոլորտիքս տուին,
Ո՛ւ անօրէնութեան հեղեղները զիս վախցուցին։
5 Դժոխքի լարերը զիս պատեցին,
Ո՛ւ մահուան որոգայթները իմ առջեւս տուին։
6 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը կանչեցի,
Ո՛ւ իմ Աստուծոյս ազաղակեցի.
Անիկա իր տաճարէն իմ ձայնս լսեց,
Ո՛ւ իմ աղաղակս անոր առջեւը՝ անոր ականջը
հասաւ։
7 [3]Ապառնեը երկիրը սասանեցաւ ու գոզաց,
Ո՛ւ լեռներուն հիմերը շարժեցան ու սասա-
նեցան,
քանզի Անիկա բարկացաւ։
8 Անոր քիթէն ծուխ ելաւ,
Ո՛ւ բերնէն մաշող կրակ.
Անկէ կայծակներ բռնկեցան։
9 [4]Եւ անիկա երկինքը խոնարհեցուց ու իջաւ,
եւ անոր ոտքերուն տակը մռայլուզ կար։
10 [5]Ո՛ւ քերովբէի մը վրայ ելաւ ու թռաւ,
Ո՛ւ [6]հովին թեւերուն վրայ սրացաւ։
11 խաւարը իրեն ծածկոյի դրաւ,
Ո՛ւ [7]իր բոլորտիքը իրեն բնակարան
թանձր ջուրերը ու երկինքէ ամպերը էր---։
12 [8]Անոր առջեւը եղող պայծառութենէն անոր
ամպերը անցան
կարկտաւազ ու կրակի կայծակներով։
13 Ո՛ւ Տէրը երկինքէ մէջ որոտաց,
եւ Բարձրեալը Իր ձայնը ղրկեց տուաւ
կարկտաւազ ու կրակի կայծակներով։
14 [9]Եւ իր նետերը խրկեց ու զանոնք ցրուեց,
եւ շատ կայծակներ էկիզ ու զանոնք խու-
վեցուց։
15 Եւ քու յանդիմանութենովդ, ով Տէր,
քու բարկութենովդ հովին փչելովը
Ջուրերուն յատակները երեցան,
Ո՛ւ աշխարհիս հիմերը յայտնուեցան։
16 [10]Բարձրէն խրկեց -- զիս բռնեց,
եւ շատ ջուրերէն զիս հանեց։
17 իմ զօրեղ թշնամիէս ու զիս ատողներէն ազա-
տեց զիս.
Վասն զի ինծմէ զօրաւոր էին։
18 Իմ նեղութեանս օրը իմ առջեւս տուին,
Բայց Տէրը ինծի հոգեվարքին գաւազան և-
ղաւ.
19 [11]Եւ զիս լայնարձակ տեղ մը հանեց,
Ո՛ւ զիս ազատեց, ինչու որ ինծի հաճեցաւ։
20 [12]Տէրը իմ արդարութենուս պէս ինծի փոխա-
րէն կու տայ,
իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ հա-
տուցում կ՚ընէ ինծի.
21 վասն զի Տէրոջը ճամբաները պահեցի,
Ո՛ւ իմ Աստուծոյս դէմ ամբարշտութեամբ չըր-
ծի.
22 քանզի անոր ամէն դատաստաններըը իմ առջեւս
էին,
Ո՛ւ անոր օրէնքներըը ինծմէ չհեռացուցի։
23 Նաեւ անոր առջեւը կատարեալ եղայ,
Ո՛ւ իմ անօրէնութենէս զգուշացայ։
24 [13]Եւ Տէրը ինծի հատուցում ըրաւ իմ ար-
դարութեանս համեմատ,
իմ ձեռացս մաքրութեանը համեմատ՝ որ ա-
նոր աչքերուն առջեւն է։

25 [14]Ողորմածին հետ ողորմած կ՚ըլլաս,
կատարեալ մարդուն հետ կատարեալ կ՚ըլ-
լաս.
26 Մաքուրին հետ մաքուր կ՚ըլլաս,
Ո՛ւ [15]ծուռին հետ կը ծռիս։
27 վասն զի դուն վշտացած ժողովուրդը կ՚ա-
զատես,
Ո՛ւ [16]ամբարտաւան աչքերը կը ցածցընես։
28 [17]Քանզի դուն իմ ճրագս կը վառես.
Իմ Տէր Աստուածս իմ խաւարս կը լուսաւո-
րէ։
29 վասն զի քեզմով գունդի մը վրայ կը վազեմ,
Ո՛ւ իմ Աստուծոյս պարիսպէ կ՚անցնիմ։
30 [18]Աստուծոյ ճամբան կատարեալ է.
[19]Տէրոջը խօսքերը փորձուած են.
Անիկա [20]ամէն իրեն յուսացընողներուն ապահով է։
31 [21]Քանզի Տէրոջմէն զատ՝ ո՞վ է Աստուած,
Կամ մեր Աստուծմէն զատ՝ ո՞վ է վէմ։

32 Աստուած է որ [22]ինծի զօրութիւն կը հագ-
ցընէ,
Ո՛ւ իմ ճամբաս կատարեալ կ՚ընէ։
33 [23]Իմ ոտքերս եղջերուի [24]պէս կ՚ընէ,
Ո՛ւ Վեմ բարձր տեղերուս վրայ զիս կը կաց-
նեցընէ։
34 [25]Ձեռքերս պատերազմի կը վարժէ,
Ո՛ւ իմ [26]բազուկներս պղնձէ աղեղ կը լարեն։"
35 Ինծի նաեւ քու փրկութենովդ ասպարը տուիր.
եւ քու աջ ձեռքդ զիս զօրացուց,
Ո՛ւ քու խոնարհութենդ զիս մեծցուց։
36 Իմ քայլերս ճամբաս նեղ բնաւ չպնդացուցիր.
[27]Ո՛ւ իմ ոտքս չսայթաքեցաւ։
37 Իմ թշնամիներս հալածեցի ու անոնց հասայ,
Ո՛ւ եւ չդարձայ՝ մինչեւ որ զանոնք հատցուցի։
38 Զանոնք գետինը զարկի, ու կանգնելու կա-
րող չեղան.
Անոնք իմ ոտքերուս տակը ինկան։

---

1 ՈՌ. Հգ. 4.
2 ՈՌ. Ա՛գ. 3.
3 Ի՛ՀՐ. գ. 31.
4 ՈՌ. Ա՛գ. 3.
5 ՈՌ. ԿԻ. 3.
6 ՈՌ. Ա՛գ. 3.
7 ՈՌ. ՀԵ. 3.
8 ՈՌ. ՀԵ. 3.

1 ՈՌ. ԼԲ. 3.
2 ՀԱ. 9. 18. ՈՌ. Ա՛գ. 8. Ես. 2. 20.
3 ԼՀ. ՀՀ. 3. ՈՌ. Ա՛գ. 3.
4 ՈՌ. Ա՛գ. 7.
5 ՈՌ. ՀԲ. 3. ՀՀԲ. 10. 1.

6 ՈՌ. ԼԲ. 3.
7 ՀԱ. 9. 11. ՈՌ. Ա՛գ. 3.
8 ՈՌ. ԼԲ. 3.
9 ՈՌ. ԼԲ. 3.

1 ՈՌ. ՀԵ. 4. ՀԱ. 9. 11. ՈՌ. Ա՛գ. 3.
2 ՀԱ. 9. 18.
3 ՀԱ. 9. 11.
4 ՀԱ. 9. 18.
5 ՀԱ. 9. 11.
6 ՀԱ. 9. 18.
7 ՀԱ. 9. 11.
8 ՀԱ. 9. 18.
9 ՀԱ. 9. 11.

1 ՀԱ. 9. 11.
2 ՀԱ. 9. 18.
3 ՀԱ. 9. 11.
4 ՀԱ. 9. 18.
5 ՀԱ. 9. 11.
6 ՀԱ. 9. 18.
7 ՀԱ. 9. 11.
8 ՀԱ. 9. 18.
9 ՀԱ. 9. 11.
10 ՀԱ. 9. 18.
11 ՀԱ. 9. 11.
12 ՀԱ. 9. 18.
13 ՀԱ. 9. 11.
14 ՀԱ. 9. 18.
15 ՀԱ. 9. 11.
16 ՀԱ. 9. 18.
17 ՀԱ. 9. 11.
18 ՀԱ. 9. 18.
19 ՀԱ. 9. 11.
20 ՀԱ. 9. 18.
21 ՀԱ. 9. 11.
22 ՀԱ. 9. 18.
23 ՀԱ. 9. 11.
24 ՀԱ. 9. 18.
25 ՀԱ. 9. 11.
26 ՀԱ. 9. 18.
27 ՀԱ. 9. 11.
28 ՀԱ. 9. 18.
29 ՀԱ. 9. 11.
30 ՀԱ. 9. 18.
31 ՀԱ. 9. 11.
32 ՀԱ. 9. 18.
33 ՀԱ. 9. 11.
34 ՀԱ. 9. 18.
35 ՀԱ. 9. 11.
36 ՀԱ. 9. 18.
37 ՀԱ. 9. 11.
38 ՀԱ. 9. 18.

39 Ո՞ւ պատերազմի համար ինձի զօրութիւն հագ-
ցուցիր,
Իմ վրաս եղողները տակս ձգեցիր։
40 Ո՞ւ իմ թշնամիներուս կռնակը ինձի դար-
ձուր,
Որ զիս ատողները չարդեմ։
41 Աղաղակեցին, բայց ազատող չկար.
Տէրոջը՝ բայց անոնց պատասխան
չտուաւ։
42 Ո՞ւ զանոնք հովիւն ատլևէն հո՜ւն փոշիի պէս
մանրեցի,
Ես փողոցներուն ցեխին պէս՝ անկից ձգեցի
զանոնք։
43 Ժողովուրդին կռիւներէն զիս ազատեցիր,
Ո՞ւ զիս ազգերու գլուխ կրիր.
Իմ չգիտցած ժողովուրդս ինձի ծառայեց։
44 Իրենց ականջներովը լսածնուն պէս՝ ինձի հը-
նազանդեցան.
Օտարները ինձի խոնարհութիւն ըրին։
45 Օտարները սկսրացան,
Եւ իրենց պահատեղէն սեղմուկէն գոտցին։
46 Տէրը կենդանի է, ու իմ վէմս օրհնեալ
ըլլայ,
Եւ իմ փրկութեանս Աստուածը բարձր ըլլայ։
47 Աստուած է որ իմ վրէժս կը խնդրէ,
Ո՞ւ ժողովուրդները ինձի կը հնազանդեցնէ։
48 Իմ թշնամիներէս զիս կը փրկէ.
Եւ զիս իմ վրաս եղողներէն աւելի բար-
ձրացուցիր,
Ո՞ւ բռնաւոր մարդէն զիս ազատեցիր։
49 Ասոր համար, ով Տէր, ազգերուն մէջը քեզ
պիտի գովեմ,
Եւ քու անուանդ ոտանաւոր պիտի երգեմ։
50 Իր թագաւորին փրկութիւնները մեծցնող,
Ու իր օծեալին՝ Դաւիթին ու անոր սերունդին
Յաւիտեան ողորմութիւն ընողը Ա՛ստ։

ՍԱՂՄ· ԺԹ

1 Սահմանադրները Աստուծոյ փառքը կը պատմեն, ու խոկ անոր
ձեռքը իր շնորհքը կը յայտնէ։ 11 Դաւիթ շնորհք կը խնդրէ։

Դիմաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւիթի.

1 Երկինքը Աստուծոյ փառքը կը պատմէ,
Ու երկինք հաստատութիւնը անոր ձեռացը
գործքերը կը յայտնէ։
2 Օրը օրին կը յայտնէ խօսքը,
Ու գիշերը գիշերին կը ցուցնէ գիտութիւնը։
3 Ձկոյ գրոյց ու չկան խօսքեր.
Անոնց ձայնը չլսուիր
4 Բայց համէն երկիր երաւ անոնց հնչիւնը,
Ու մինչև աշխարհի ծայրը՝ անոնց խօսքը։
Անոնց մէջը արեւին համար վրան մը կանգնեց.
5 Ու ինքն իր առագաստէն ելած փեսայի
պէս է,
Հզօր մարդու պէս ճամբան վազելով կ'ու-
րախանայ։
6 Անոր ելքը երկինքէ ծայրէն է,
Ու անոր շրջանը մինչև անոնց ծայրերը,
Ես անոր տապտիլէնէն բան մը չծածկուիր։
7 Տէրոջը օրէնքը կատարեալ է, հոգին կը
նորոգէ.
Տէրոջը վկայութիւնը ճշմարիտ է, ապէսը խե-
լամատուն կ'ընէ։
8 Տէրոջը կանոնները շիտակ են, սիրտը կ'ու-
րախացնեն.
Տէրոջը պատուիրանքները պայծառ են, աչ-
քերուն լոյս կու տան։
9 Տէրոջը վախը սուրբ է, յաւիտեան կը մնայ.
Տէրոջը դատաստաններըը ճշմարիտ ու բոլորովին
արդար են։
10 Ցանկալի են անոնք ոսկիէն ու շատ փոր-
ձուած ոսկիէն.
Մեղրէն անոյշ են, ու խորխորէ կաթած
մեղրէն։
11 Նաև քու ծառադ անոնցմով կը խրատուի,
Ո՞ւ զանոնք պահելուն վարձքը շատ է։
12 Ո՞վ կրնայ միտք առնել իր յանցանքները,
Կրաժանակ հնչիւնէն զիս մաքրէ.
13 Ու մեծամտութեան հնչիւնէն ալ պահէ քու ծա-
ռադ.
Թող անոնք իմ չտիրեն.
Անաւանդ անմեղ կ'ըլլամ,
Ու կը մնամ քու մեծ անօրէնութենէ։
14 Իմ բերնիս խօսքերը ու սրտիս խորհուրդը
քու առջեդ բնդունելի ըլլան,
Ով Տէր՝ իմ վէմս ու փրկիչս։

ՍԱՂՄ· Ի

1 Ժողովուրդ կ'օրհնէ թագաւորը ու անոր ամէն ժեստ ընծայու-
թիւնները, 7 ու ժողովուրդն ալ Աստուծոյ գթառատ
բնութեան վրայ։

Դիմաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւիթի.

1 Ուրախութեան օրը Տէրը պատասխանէ քեզի,
Յակոբին Աստուծոյն անունը քեզ պաշտ-
պանէ.

· Կ-ի պատանդը ին-
չի ատէր.
2 Ցոր · խ · ջ · չ ·
ռ · Ուահ · ա · ռ ·
Ե՜ · ա · ն · Եբիմ·
ժա · ա · ժգ · ռ ·
Եզեկ · ը · ռ · Մ՜կը·
գ · ե · Յ՜ակ · ե · ն ·
· Զ՜ակ · Ժ · ե ·
ր Ցոր · ր · ջ · ռ ·
գ · ե ·
ժ Ցոր · ը ·
ե՜ · Ծր · ռ · Ձե ·
ե ·
Ֆ ՐՕր · ւգ · ջ · Ս՜պ·
կգ · ե · Հա · ն ·
Եփր · ատեցին ·
= Մ՜կը · ե · ռ ·
ր Ս՜պ · խ · ե ·
գ · ե ·
ի Ս՜պ · Ռ՜մ · ե ·
ն Հ՜ամբ · ա ·
ռ · ջ ·
ղ Հ՜ամբ · Ժ · ռ ·
ճ Ս՜պ · Ռ՜մ · ե ·
ն Ս՜պ · Ժ՜ող · ռ ·
չ Ր Ցոր · ե · ն ·
ջ Ս՜պ · խ · ե ·
ր Ս՜պ · Ռ՜մ · ե ·
ն Ս՜պ · Ժ՜ր · ե ·
չ Ս՜պ · Ժ՜գ · ե ·
ն Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ռ ·
= Ծն · ա · ե · Եա ·
խ · ռ · Հ՜ամբ · ա ·
ռ · ջ ·
ք Հ՜ամբ · Ժ · ռ ·
ւ Ք՜ արիւր ·
փ Ճ՜պ · ա · ե ·
ց Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ե ·
ի Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ե ·
ն Ս՜պ · Ժ՜ր · ե ·
չ Ս՜պ · Ժ՜գ · ե ·
ն Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ռ ·
127 · Ուահ · ը · ռ ·
ռ · ջ ·
ը Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ռ ·
ի Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ռ ·
ն Ուահ · ԼՀՄ · ռ ·
ր Ս՜պ · խ · ռ ·
ի Ս՜պ · ը · ե ·
ն Ղ՜Հ · ը · ե · Հա ·
ր Ծն · խ · ե · Ա՜ՔՈ՜ ·
խ · ռ · ռ · ռ · ռ ·
ր Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ռ ·
ի Ս՜պ · Ա՜ՀՄ · ռ ·
ն Ս՜պ · Ա՜ՀՄ

2 Օգնութիւն խրկէ քեզի Տէրը սուրբ տեղէն,
Ու Սիոնէն զօրացընէ քեզ.
3 Քու ամէն ընծաներդ յիշէ,
Եւ քու ողջակէզներդ ընդունի. (Սելայ.)
4 Տէրը տայդ հաճութիւն քեզի տայ,
Եւ քու ամէն խորհուրդներդ կատարէ.
5 Քու փրկութիւնովդ պիտի ուրախանանք,
Ու մեր Աստուծոյն անունովը դրօշակ վերցընենք.
Տէրը կատարէ քու ամէն խնդրուածքներդ.
6 Հիմա գիտցայ որ Տէրը կը պահէ իր օծեալը.
Անոր պատասխան կու տայ իր սուրբ երկինքէն՝
իր աջ ձեռքին փրկութեան ուժովը.
7 Ոմանք կան քերթ, և անոնք ալ ձիերու՝
Բայց մենք մեր Տէր Աստուծոյն անունը պիտի յիշենք.
8 Անոնք կորացան ու ինկան,
Բայց մենք եղանք ու չխտակ կայնեցանք.
9 Ով Տէր, փրկէ թագաւորը.
Պատասխան ուր մենք մեր կանչելու օրը։

ՍԱՂՄ ԻԱ

1 Ցոփութեան համար երաժշտապետին. Դաւթի Սաղմոս.

Գլխաւոր երաժշտին. Յաղթու Դաւթի.

1 Ով Տէր, քու զօրութիւնովդ թագաւորը ուրախ պիտի ըլլայ,
Ու քու փրկութիւնովդ ո՜րչափ շատ պիտի ցնծայ.
2 Անոր սրտին փափաքը իրեն տուիր.
Ու անոր շրթունքներուն խնդրքը չերծ չարգիլեցիր. (Սելայ.)
3 Վասն զի բարութեան օրհնութիւններով անոր դառաջ եկար.
Անոր գլուխը մաքուր ոսկէ պսակ դրիր.
4 Քեզմէ կեանք խնդրեց,
Ու անոր երկայն օրեր տուիր յաւիտեան յաւիտենից.
5 Անոր փառքը մեծ է քու փրկութիւնովդ.
Փառք ու վայելչութիւն դրիր անոր վրայ.
6 Վասն զի օրհնութիւններ անոր վրայ հաստատեցիր յաւիտեան.
Ուրախութեամբ ուրախ ըրիր զանիկա քու երեսիդ առջեւն.
7 Ինչու որ թագաւորը Տէրոջը կը յուսայ,
Ու Բարձրեալին ողորմութեամբը չպիտի շարժուի.
8 Քու ձեռքդ պիտի գտնէ քու ամէն թշնամիներդ.
Քու աջ ձեռքդ պիտի գտնէ քեզ ատողները.
9 Ջանանք հրաբուխի հնոցի պէս պիտի ընես քու բարկութեանդ ժամանակը.
Տէրը իր բարկութիւնովը պիտի կորսընցընէ զանոնք,
Ու կրակը պիտի ուտէ զանոնք.
10 Վնասդ պտուղը երկրէն պիտի կորսընցընես,
Ու անոնց սերմնատոհմը մարդոց որդիներէն.
11 Ինչու որ քեզի դէմ չարութիւն պատրաստեցին.
Խորհուրդ մտածեցին որ չեղան յաջողեցան.
12 Վասն զի դուն անոնց կռնակը ետ պիտի դարձնես.
Քու նետերուդ անոնց երեսին դէմ լարերուդ վրայ պիտի պատրաստես.
13 Ով Տէր, քու ուժովդ բարձր եղիր.
Պիտի երգենք ու ազնիւ ընենք քու զօրութիւնդ.

ՍԱՂՄ ԻԲ

1 Դաւիթ իր պատրիկութեան սանդը կը գտնգտաի. ՚ Ան ապագային մէջ ըստուգապէս կ'երեւի. ՚ Կ'աղաչէ որ չլքուի. ՚ Կ'ակնարկէ Աստուծոյ կը փառաւորէ.

Գլխաւոր երաժշտին. Ալէկոծ Եաղինի վրայ. Յաղթու Դաւթի.

1 Աստուած իմ՝ Աստուած իմ, գիս ինչու՞ թողուցիր.
Ջիս փրկելէն ու պատասխան խօսքերէն հեռու ես.
2 Ով իմ Աստուածս, ցորեկը ձայն կը կանչեմ, ու չես պատասխաներ.
Եւ գիշերը կը լռե՜ս ու չեմ գտագարիր.
3 Բայց դուն սուրբ ես,
Ով Իսրայելի գովաբանութեանց մէջ բնակող.
4 Մեր հայրերը քեզի յուսացան.
Յուսացան, ու փրկեցիր անոնք.
5 Քեզի աղաղակեցին ու ազատեցան.
Քեզի յուսացան ու չամչցան.
6 Բայց ես որդ եմ ու մարդ չեմ.
Մարդոց մէջը թռմռնչուած, ու ժողովրդոց մէջը անարգուած.

Ա Գ · ԻԱ · ԻԲ

7 [1]Ձմեռն զիս տեսանողներդ զիս ծագր կ'ընեն .
Շրթունք կը բանան , գլուխ կ'երերցընեն ,
8 Ը-ինչ է , [2]Տէրոջը յուսացաւ , -- թող փրկէ
զանիկա .
[2]Թող ազատէ զանիկա , ինչու որ անոր հաճեցաւ :
9 [3]Բայց դիս էջս արգանդէն հանողը դուն ես .
Մօրս ծիծիր եղած առնս դուն ինծի յոյս
առիր :
10 Ձագանգէն ես քեզի յանձնուեցայ .
[4]Իմ մեր արտաքինէն դուն ես իմ Աստուածս .
11 Մի հեռանար ինծմէ , վասն զի նեղութիւնը
մեռ է ,
վասն զի օգնող մը չկայ :
12 [5]Շատ զառամեալներ չորս կողմն առին ,
Բասանի ցուլերը զիս պաշարեցին .
13 [6]Իրենց բերանը իմ վրաս բացին
Յափշտակող ու մնջոյղ առիւծի պէս :
14 Ջուրի պէս թափուեցայ ,
[7]Ու ամէն ոսկորներս խախտեցան .
[8]Սիրտս մոմի պէս եղաւ ,
Հալեցաւ փորիս միջէը :
15 [9]Զօրացաւ իմ ոյժս հողէ ամանի մը պէս ,
Ու լեզուս քմացս փակաւ .
Եւ զիս մահուան հողը դրիր :
16 [10]Վասն զի շուներէն չորս կողմն առին ,
[11]Չարագործներ ժողովուրդ զիս պատեցին ,
Ձեռքերս ու ոտքերս ծակեցին :
17 Իմ ամէն ոսկորներս կրնամ հաշուել .
[12]Անոնք կը նային , կը տեսնեն զիս :
18 [13]Իմ հանդերձներս իրենց միջէը կը բաժնեն ,
Ու պատմուճանիս վրայ վիճակ կը ձգեն :
19 Բայց դուն , ով Տէր , մի հեռանար ինծմէ .
Ով իմ զօրաւորիս , շուտով ինծի օգնութեան
հասիր :
20 Իմ անձս սուրէն ազատէ ,
Ու [14]կեանքս շուներէն ձեռքէն :
21 [15]Փրկէ զիս առիւծին բերնէն ,
Ու ինծի պատասխան տուր [16]մեղջեղջուանէ-
րուն եղջիւրներէն :
22 [17]Քու անունդ [18]եղբայրներուս պիտի պատ-
մեմ ,
Ժողովրդին միջէ քեզ պիտի գովեմ :
23 [19]Ով Տէրոջմէ վախցողներ , գովեցէք զանիկա .
Ով Յակոբին բոլոր զաւակներդ , փառաւորեց-
ցէք անիկա ,
Ու վախցէք անկէ , Իսրայէլին բոլոր զաւակ-
ներդ .
24 վասն զի չանարգեց ու չդեւնացաւ տառա-
պեալին [20]տառապանքը ,
Ու երես անկէ չդարձուց .
Հապա [21]իրեն կանչած ատենը լսեց .
25 [22]Քեզմով պիտի ըլլայ իմ գովեստիս մեծ ժո-
ղովրդին միջէ .
[23]Իմ ուխտերս անկէ վախցողներուն առջեւն պի-
տի կատարեմ :
26 [24]Ցնծացողները պիտի ուտեն ու կշտանան .
Տէրը պիտի գովեն՝ զանիկա փնտռողները .
Ձեր սիրտը [25]յաւիտեան պիտի ապրի :
27 Պիտի յիշեն [26]ու Տէրոջը դառնան երկրի ամէն
ծագերը ,
[27]Ու քու առջեւդ երկրպագութիւն պիտի բնեն
ազգերուն ամէն տոհմերը :
28 [28]Վասն զի թագաւորութիւնը Տէրոջն է ,
Ու ան կը տիրէ ազգերուն վրայ :
29 [29]Երկրի ամէն պարարտներըդ պիտի ուտեն ու
երկրպագութիւն պիտի բնեն .
[30]Ամէն հողը [31]ինծմէն ծունկ պիտի կրնեն
անոր առջեւ ,
Ու ան [32] իր անձը չապրեցընեն :
30 Զաւակը պիտի ծառայէ անոր .
Ո- Տէրոջը վրայով պիտի պատմեն [33]գա-
լուն միջէ :
31 [34]Գիտի գան ու անոր արդարութիւնը պիտի
պատմեն
Ան ժողովուրդին , որ պիտի ծնանի .
Վասն զի -- [35] ան կատարեց :

ՍԱՂՄ · ԻԹ

[1-6] Դատիթին վշտահարութիւնը Աստուծոյ շնորհքով վերջ :

Յաղթ Դասիթ :

1 **Տէրը իմ [1]հովիւս է .**
[2]Ես [3]պէտք չեմ կարօտութիւն պիտի չունենամ .
2 [4]Ինծ խառատէս արօտներու մէջ կը պառկե-
ցընէ .
[5]Հանգստու ջուրերուն քովը ինծի կ'առաջ-
նորդէ .
3 Հոգիս կը նորոգէ .
Իր անուանը համար [6]արդարութեան ճամբա-
ներուն մէջը կ'առաջնորդէ ինծի .

4 Թէ և հանդուման չուքի ձորին մէջ ալ պըտտիմ,
Զարէն պիտի չվախնամ.
Վասն զի դուն իմ հետս ես.
Քու ցուպդ ու գաւազանդ՝ անոնք իս պիտի մխիթարեն։
5 Սեղան կը պատրաստես իմ առջեւս իմ թշնամիներուս դիմացը.
Իմ գլուխս իւղով կ'օծես.
Իմ բաժակս խնամ լեցուն է։
6 Ցիրտուի բարերարութիւնը ու ողորմութիւնը իմ հետս պիտի գան
Կեանցս բոլոր օրերուն մէջը,
Ու շատ օրեր Տէրոջը տունը պիտի բնակիմ։

ՍԱՂՄ· ԻԳ

1 Ասաւածայ սերութիւնը երկիրս վրայ. 2 Անոր հոգեւոր քաղաքացիութեանը հաստատիները. 3 Չանիկա ընդունելու յորդորիչ մը։

Սաղմոս Դաւթի.

1 Տէրոջն է երկիրը ու անոր լիութիւնը,
Աշխարհը ու անոր բնակիչները.
2 Քանզի ան իրը անոր հիմերը ծովերուն վրայ ձգեց,
Ու գանիկա գետերուն վրայ հաստատեց։
3 Ո՞վ պիտի երթայ Տէրոջը լեռը,
Կամ ո՞վ պիտի կենայ անոր սուրբ տեղը։
4 Զեռքերով սուրբը ու սրտով մաքուրը,
Որ սուտին անձնատուր չըլլար,
Ու նենգաւորութեամբ երդում չըրաւ.
5 Անիկա Տէրոջմէն օրհնութիւն պիտի առանայ,
Ու իր փրկութեանը Աստուծմէն՝ արդարութիւն։
6 Ցանկիկա փնտռողներուն ցեղը ասէ.
Քու երեսդ խնդրողները Յակոբն է։ (Սէլա)
7 Ո՛վ դուռներ, գլուխներդ վեր վերցուցէք.
Ու վերցուեցէք, ով յաւիտենական դուռներ,
Որ փառաց Թագաւորը մտնէ։
8 Ո՞վ է սա փառաց Թագաւորը.
Կարող ու հզօր Տէրը,
Պատերազմի մէջ հզօր Տէրը.
9 Ո՛վ դուռներ, գլուխներդ վեր վերցուցէք.
Ու վերցուեցէք, ով յաւիտենական դուռներ,
Որ փառաց Թագաւորը մտնէ։
10 Ո՞վ է սա փառաց Թագաւորը.
Զօրքերուն Տէրը,
Ինքն է փառաց Թագաւորը։ (Սէլա)

ՍԱՂՄ· ԻԵ

1 Դաւթին վասնաբերեալը ապերկրի մէջ. 2 Աստուածայ վստահութիւնը ապերկրի համար. 16 ու Աստուծմէն ազատութիւն համար ա. ըսելով կ'աղեխ։

Սաղմոս Դաւթի։

1 Ո՛վ Տէր, իմ անձս քեզի վերցուցի։
2 Ո՛վ իմ Աստուածս, քեզի յուսացայ. թող չամչնամ,
Ու թշնամիներս իմ վրաս չդնծան։
3 Նաև ամէն քեզի սպասողներդ թող չամչնան.
Անպատճառ անօրէնութիւն բնողները թող ամչնան։
4 Ո՛վ Տէր, քու ճամբաներդ ցուցուր ինծի,
Քու շաւիղներդ սորվեցուր ինծի։
5 Քու ճշմարտութեանդ մէջ ինծի առաջնորդէ ու սորվեցուր ինծի,
Քանզի դուն ես իմ փրկութեանս Աստուածը.
Քեզ քեզի կը սպասեմ ամէն օր։
6 Ո՛վ Տէր, քու գթութիւններդ ու ողորմութիւններդ յիշէ,
Ինչու որ յաւիտենական են։
7 Մանկութեանս մեղքերս ու յանցանքներս մի յիշեր,
Ըստ ողորմութիւնդդ իս յիշէ՝
Քու բարութեանդ համար, ով Տէր։
8 Տէրը բարի և ուղիղ է.
Անոր համար մեղաւորներուն կը սորվեցնէ ճամբան։
9 Դատաստանի մէջ պիտի առաջնորդէ հեզերուն,
Ու իր ճամբան հեզերուն պիտի սորվեցնէ։
10 Տէրոջը բոլոր ճամբաները ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն են
Իր ուխտը ու վկայութիւնները պահողներուն։
11 Ո՛վ Տէր, քու անուանդ համար
Ներէ իմ անօրէնութիւնս, քանզի մեծ է։
12 Ո՞վ է ան մարդը որ Տէրոջմէն կը վախնայ.
Անոր պիտի սորվեցնէ իր ընտրած ճամբան։
13 Անոր անձը բարութեան մէջ պիտի բնակի,
Ու անոր սերունդը երկիրը պիտի ժառանգէ։
14 Տէրոջը բնութիւնը իրմէ վախցողներուն հետն է,
Ու իր ուխտը անոնց կը սորվեցնէ։

15 [ժ]Իմ աչքերս ամէն առեն Տէրոջը [ա]նդին,
Ինչու որ իմ ոտքերս որոգայթէն առ պիտի հանէ։
16 [ժա]Ինծի դարձիր ու ողորմէ ինծի,
Վասն զի մէնակ ու վշտացած եմ։
17 Սրտիս նեղութիւնները չատցան.
Իմ վիշտերէս հան հանէ։
18 [ժբ]Իմ նեղութեանս ու տառապանքիս նայէ,
Ու բոլոր մեղքերս ներէ։
19 Տես իմ թշնամիներս, ինչու որ չատցան,
Ու անիրաւ առնելութեամբ ինծի առկայեն։
20 Պահէ իմ անձս ու փրկէ զիս.
[ժգ]Թող չամչնամ, վասն զի քեզի յուսացայ։
21 Կատարելութիւնը և ուղղութիւնը հս թող պահեն,
Ինչու որ քեզի ապասեցի։
22 Ով Աստուած, [ժդ]փրկէ Իսրայէլը
Իր ամէն նեղութիւններէն։

ՍԱՂՄ· ԻԶ

1–11 Դաւթի Աստուծոյ հը տիճ իր անարատութեանը վրայ վստահանալով։

Ս–ուր· Դաւթի։

1 Ով Տէր, [ա]հս դատէ,
Վասն զի [բ]իմ անարատութեանս քալեցի.
[գ]Տէրոջը յուսացայ, պիտի չտատանիմ։
2 Ով Տէր, [դ]զիս փորձէ ու քննէ,
Փորձէ իմ երիկամունքներս ու սիրտս։
3 Վասն զի քու ողորմութիւնդ իմ աչքերուս առջեւն է,
Ու [ե]քու ճշմարտութեանդ մէջ քալեցի։
4 [զ]Ընտրեալ մարդոց հետը չնստայ,
Ու կեղծաւորներուն հետը պիտի չխառնտիմ։
5 [է]Չարերուն ժողովքըատեցի,
[ը]Ու անիրաւներուն հետը պիտի չնստիմ։
6 [թ]Անմեղութեանով ձեռքերս պիտի լուամ,
Եւ քու սեղանիդ չորս կողմը պիտի պտտիմ,
ով Տէր,
7 Որ չնորհակալութեան ձայներ լսել տամ,
Ու քու ամէն սքանչելիքներդ պատմեմ։
8 Ով Տէր, [ժ]սիրեցի քու տանդ բնակութիւնը,
Եւ քու փառքիդ կեցած տեղը։
9 [ժա]Մի կորսնցներ իմ անձս մեղաւորներուն հետ,
Ու իմ կեանքս արիւնահեղ մարդոց հետ,
10 Որ անոնց ձեռքերուն մէջը անօրէնութիւն կայ,
Ու անոնց աջ ձեռքը [ժբ]կաչառքով լեցուն է։
11 Բայց ես [ժգ]իմ անարատութեանս պիտի քալեմ.
Ազատ եմ ու ինծի ողորմէ։
12 [ժդ]Իմ ոտքս [ժե]հաւասարութեան մէջ կը կենայ.
[ժզ]Ժողովքներուն մէջ Տէրը պիտի օրհնեմ։

ՍԱՂՄ· ԻԷ

1 Դաւթի Աստուծոյ կարապետութեանը. և եւ Աստուծոյ ծառայութեանը համար իր ունեցած սիրովը. ե ու ապիկով իր հատարը կը պահպանէ։

Ս–ուր· Դաւթի։

1 Տէրը [ա]իմ լոյս ու [բ]իմ փրկութիւնս է,
Ես ումկի՞ պիտի վախնամ.
[գ]Տէրը իմ կեանքս ապատէնն է,
Ես ումկի՞ պիտի դողամ։
2 Չարերը [դ]իմ մարմինս ուտելու հասնար ինծի մօտեցան ատենին՝
Իմ նեղիչներս ու թշնամիներս տաղեցան ու ինկան։
3 [ե]Թէ որ վրաս պատերազմի պատրաստուի բանակ ելլէ,
Սիրտս պիտի չվախնայ.
Թէ որ վրաս պատերազմի պատրաստուի բանակ ելլայ,
Ասով ես նս վստահ պիտի ըլլամ։
4 [զ]Բան մի կը խնդրեմ Տէրոջմէն,
Ա– ասիկա կ'ազաչեմ,
Որ կեանքս բոլոր օրերը
[է]Տէրոջը տանը մէջ բնակիմ
[ը]Տէրոջը վայելչութիւնը տեսանելու,
Ու անոր տաճարին մէջ [թ]նդրէ խնդրելու հասնիր։
5 Վասն զի չար օրուան մէջ
Իր բնակարանին մէջ [ժ]զիս պիտի պահէ,
Իր վրանին ծածկութեամբ զիս պիտի ծածկէ.
[ժա]Վէմի վրայ պիտի վերցնէ զիս։
6 Ու հիմա [ժբ]իմ գլուխս պիտի բարձրանայ
Իմ բոլորտիքս եղող թշնամիներուս վրայ.
Ու անոր վրանին մէջ ուրախութեան ձայնով պիտի զոհեմ
Գիտէ երգեմ ու սաղմոս պիտի լսեմ Տէրոջը։
7 Ով Տէր, ձայնս լսէ կանչելու ատենս,
Ու ողորմէ և պատասխանէ ուրէ ինծի։
8 [ժգ]Իմ երեսս փնտռեցիր՝ ըստ [ժդ]քու,
Իմ սիրտս քեզի ըսաւ, Քու երեսդ պիտի փնտռեմ, ով Տէր։
9 [ժե]Քու երեսդ ինծմէ մի ծածկեր՝,
Բարկութիւնով ծառազ մէկդի մի ձգեր.

ինձի օգնական եղար , դիս մի մերժեր ,
եւ դիս մի թողուր , ով իմ փրկութեան Աստուածը ։
10 Թէեւ հայրս ու մայրս դիս թողուն ,
Տէրն Տէրը իս պիտի ընդունի ։
11 Ով Տէր , ինծի ճամբայ ինծի ասրմէցուր ,
ու հիւսական ճամբուն մէջ ինծի առաջնորդ եղ թշնամիներուս համար ։
12 Զիս իմ թշնամիներուս կամեցողի մի մատներ ,
ինչու որ հիմ փրատ առած վկաներ
ու անիրաւութիւն փչողներ եղան ։
13 Հաւատացի Տէրոջը բարութիւնը տեսնելու
կենդանութեան երկրին մէջ ։
14 Տէրոջը սպասէ .
Զօրացիր ու սիրտդ քաջ զօրանայ .
Ա՛ Տէրոջը սպասէ ։

ՍԱՂՄ · ԻԷ

1 Դաւիթ ընդհանրացեալ ուխտիւք կ՚ընծայ իր թշնամիներուն դէմ. 2 կ՚աղաչէ. 3 ժողովրդին համար աղերս կ՚ընծայ.

Ս–ՀԱ– Դաւիթ ։

1 Ով Տէր , քեզի կը կանչեմ .
Ով իմ վէմս , մի լռեր ինծի .
Զըլլաց որ ինծի լռելով
Գերեզմանը իջնողներուն նմանիմ ։
2 Լսէ իմ խնդրուածքիս ձայնը՝
երբոր քեզի կ՚աղաչեմ .
երբոր իմ ձեռքերս կը վերցնեմ
Դէպ՚ի քու սուրբ գաւիթդ ։
3 Զիս մի կորսնցներ ամբարիշտներուն հետ ,
ու անօրէնութիւն գործողներուն հետ ,
Որոնք իրենց բնակիներուն հետ խաղաղութիւն կը խօսին ,
Բայց պատերնուն մէջը չարութիւն կայ ։
4 Տուր անոնց իրենց գործերուն պէս ,
ու իրենց ըրածներուն չարութիւններ պէս .
իրենց ձեռացը գործերուն պէս տուր անոնց .
Հատուցում բրէ անոնց ։
5 Որովհետեւ չանգիտ Տէրոջը ըրածներուն
ու անոր ձեռացը գործերուն ուշագրութիւն չեն ընծեր ,
Պիտի կործանէ զանոնք , ու զանոնք պիտի չշինէ ։
6 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը .
Որ լսեց իմ ազօթքիս ձայնը ։
7 Տէրը իմ զօրութիւնս ու իմ ապաւէնս է .
իմ սիրտս անոր յուսացաւ , ու ես օգնուեցայ
Եւ սիրտս ուրախացաւ ,
Եւ ես իմ երգովս զանիկա պիտի գովեմ ։
8 Տէրը անոնց ոյժն է ,
Ու իր օծեալին փրկութիւններ պարսպն է ,
9 Փրկէ քու ժողովուրդդ ,
Ու օրհնէ քու ժառանգութիւնդ .
Նաեւ հովուէ զանոնք ու յաւիտեան բարձրացուր ։

ՍԱՂՄ · ԻԹ

1 Աստուծոյ փառաւորութիւն կը վշտէ ։ իր հրաշքներուն համար , 11 ու իր ժողովրդը պաշտպանելուն համար ։

Սաղմոս Դաւիթ ։

1 Տէրոջը տուէք՝ ով հզօրաց որդիքը ,
Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն ։
2 Տէրոջը տուէք իր անուանը փառքը ,
Տէրոջը երկրպագութիւն ըրէք պատուական զարդարանքով ։
3 Տէրոջը ձայնը ջուրերուն վրայ է .
Փառաց Աստուածը կ՚որոտայ .
Տէրը շատ ջուրերուն վրայ է ։
4 Տէրոջը ձայնը ուժով է .
Տէրոջը ձայնը վեհափառութեամբ է ։
5 Տէրոջը ձայնը եղեւնիները կը կոտրէ ,
Ու Տէրը կը կոտրտէ Լիբանանի եղեւնիները .
6 Զանոնք կը յարմկեցնէ որթատ պէս ,
Լիբանանը ու Սիրիոնը մեծցներուն ձագին պէս ։
7 Տէրոջը ձայնը կրակին բոցերը կը ճեղքէ ։
8 Տէրոջը ձայնը կը դողացնէ անապատը .
Տէրը Կադեսի անապատը կը դողացնէ ։
9 Տէրոջը ձայնը եղնիները կը ծնեցնէ ,
Ու անտառները կը մերկացնէ .
Անոր տաճարին մէջը ամէնքն ալ կը խօսին փառքը ։
10 Տէրը ջրհեղեղին վրայ կը նստի ,
Տէրը յաւիտեան թագաւոր կը նստի ։
11 Տէրը իր ժողովուրդին զօրութիւն պիտի տայ .
Տէրը իր ժողովուրդը խաղաղութեամբ պիտի օրհնէ ։

ՍԱՂՄ · Լ

1 Դաւիթ իր փրկութեանը համար գնաւատած կը գովաբանէ . 4 կը յորդորէ ուրիշներն ալ որ գանիկա գովաբանեն . յիշեցնելով անոնց թէ Աստուած խիստս վրդովելէ յետոյ հաշտ եղաւ ։

Սաղմոս Դաւիթ . տաճարը նուիրագործուած երգը ։

1 Ով Տէր , կը բարձրացնեմ քեզ , վասն զի իս ապաւենցիր ,
Եւ ես իմ երդովս զանիկա պիտի գովեմ ։
8 Տէրը անոնց ոյժն է ,
Ու իր օծեալին փրկութիւններ պարսպն է ,
9 Փրկէ քու ժողովուրդդ ,
Ու օրհնէ քու ժառանգութիւնդ ։
Նաեւ հովուէ զանոնք ու յաւիտեան բարձրացուր ։

ՍԱՂՄ · ԼԱ

1 Ով Տէր , կը բարձրացնեմ քեզ , վասն զի իս ապաւենցիր ,

Ու. Թշնամիներս իմ վրաս չարախաղացեցիր։
2 Ով իմ Տէր Աստուածս, քեզի կանչեցի,
Ու ինձ բժշկեցիր։
3 Ով Տէր, իմ անձս դերեզմանէն հանեցիր,
Գարբը կենդանեցուն ձէջէն ինծի ապրեցուցիր։
4 Պաղմոս երգեցէք Տէրոջը, ով անոր սուրբերը,
Ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակալ եղէք։
5 Վասն զի մէկ րոպէ մը իր բարկութիւնը մէջ է,
Բայց իր հաճութիւնը մէջ է ամբ քնացող կեանքը.
Իրիկուանը լաց կայ,
Բայց առաւօտն ուրախութիւն։
6 Ես իմ յաջողութեանս մէջ ըսի Թէ
Բնաւ տեսնան պիտի չսասանիմ։
7 Ով Տէր, քու հաճութեանդով իմ լեռս հաստատուն կրծր.
Երեսդ ծածկեցիր, ու ես խռովեցայ։
8 Ով Տէր, քեզի կը կանչեմ,
Ու Տէրոջը ազաչանք կ'ընեմ։
9 Իմ արիւնէս ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ,
Թէ որ ես գերբը իջնեմ.
Մկնիկ հողը քեզ պիտի գովէ՞,
Կամ անկից պիտի պատմէ՞ քու ճշմարտութիւնդ։
10 Լաւ, ով Տէր, ու ողորմէ ինծի.
Ով Տէր, ինծի օգնական եղիր։
11 Իմ սուգս պարի փոխեցիր,
Քուրձս ինծմէ հանեցիր,
Ու ինծի ուրախութիւն հագցուցիր.
12 Որպէս զի Քեզ փառք սաղմոս երգէ քեզի ու
ալ չլռէ.
Ով իմ Տէր Աստուածս, յաւիտեան քեզ պիտի
գովեմ։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԱ.

1 Դաւիթ Աստուծոյ փոյթ իր ուխտած վճռակամութիւնը ցուցնելով անկէ օգնութիւն կը խնդրէ։ 7 Անոր ազգութիւնն ներքեւը ի՛ւրախանալով։ 9 Իր նեղութիւնը մէջ կ'աղերսէ։ 19 Աստուծոյ բարութիւնները յիշելով գոհին կ'օրհնէ։

Դիմաւոր երաժշտին. Սաղմոս Դաւթի.

1 Ով Տէր, քեզի յուսացայ,
Բնաւ տեսնան չամչուիմ.
Քու արդարութեանդով զիս ազատէ։
2 Քու ականջդ ինծի խոնարհեցուր,
Շուտով զիս ազատէ։
Ինծի ամրոցի վէմ մը եղիր,
Ես զիս ապրեցնելու հաստատ տունն մը.
3 Վասն զի վէմս ու բերդս դուն ես.
Ես քու անուանդ համար ինծի առաջնորդէ
ու զիս կատարէ.
4 Որոգայթէն զիս հանէ, որ ինծի համար գաղտուկ լարեր են,
Ինչու որ իմ զօրութիւնս դուն ես։
5 Իմ հոգիս քու ձեռքդ կը յանձնեմ.
Ով Եհովայ Աստուած ճշմարտութեան, դուն
զիս փրկեցիր։
6 Պատասխանութիւններ պահողներէն ատեցի.
Բայց ես Տէրոջը յուսացայ։
7 Քու ողորմութիւնովդ պիտի ցնծամ ու ուրախ
ըլլամ.
Ինչու որ իմ թշուառութիւնս տեսար,
Ու իմ անձս տառապանքներուն մէջ գիտացար.
8 Ես զիս պատիրէս չփակեցուցիր,
Հապա իմ ոտքերս լայնարձակ տեղ մը կանգնեցուցիր։

9 Ով Տէր, ողորմէ ինծի, վասն զի նեղութեան մէջ եմ.
Աչքերս թուլցան տխրութենէն, հոգիս ալ ու
ձրս ու իմ փորս։
10 Վասն զի իմ կեանքս տրտմութենէն
Ու տարիներս հառաչանք բնեկէն ազատեցան.
Իմ ոյժս թշուառութենէս ախտացաւ,
Ոսկորներս ալ մաշեցան։
11 Իմ բոլոր թշնամիներուս համար նախատինք եղայ,
Ու իմ դրացիներուս երկիւղ եղայ.
Ինծի գուրսը տեսնողները ինծմէ կը փախչէին։
12 Մեռածի պէս սրտէս մոռցուած եղայ,
Կորսուած անօթի նմանեցայ։
13 Վասն զի շատերուն բամբասանքը լսեցի.
Չորս կողմն ալ սոսկ կար.
Երբոր անոնք ինծի համար միասին ժողովեցան,
Խորհուրդ կ'ընէին որ հոգիս առնեն։
14 Բայց ես քեզի յուսացայ, ով Տէր.
Ըսի Թէ Դուն ես իմ Աստուածս.
15 Իմ ժամանակներս քու ձեռքդ են.
Փրկէ զիս թշնամիներուս ձեռքէն ու հալածողներէն։
16 Քու երեսդ ծառայիդ վրայ երկնցուր,
Քու ողորմութեանդով զիս փրկէ։

Ֆ Ամբ. ԽԱ. 2. ԸՆ. 19. ԻԱ. Ֆ Ամբ. Գ. 2. Ա. 3. Ֆ Ամբ. Ա. 1. Ե. 1. Ֆ Ամբ. ՀԱ. 1. Ե. 1. Ֆ Ամբ. ՀԱ. 1. Ե. 1. Ֆ Ամբ. ՀԱ

17 Ով Տէր, հասմենամ,
վասն զի քեզի կանչեցի.
Ամօթահարեսցին իմոց ամբարիշտքն,
եւ իջցեն ի գերեզմանսն մինչ իմոց եւ մնասցեն.
18 Թող պատուհասին առաքեա շրթունքներդ,
որոնք խօսեցան մեծամտութեամբ եւ նախատանօք
ամբարտաւանութեան ի վերայ արդարոյն.

19 Որչափ մեծ է քո բարութիւնդ,
որ գեղեցկացուցեր վախեցողներուն համար պահեցիր,
եւ գեղեցկացուցեր յուսացողներուն համար երկիր
մարդոց որդւոցն առջեւը.
20 Զանոնք քու երեսիդ ծածկոյթովդ պիտի ծածկես
մարդոց դաւաճանութիւններէն.
Խորանի մէջ պիտի ծածկես զանոնք
լեզուներուն հակառակութենէն.

21 Օրհնեալ բլլայ Տէրը,
վասն զի իր ողորմութիւնը զարմանալի ըրաւ ինծի
պարսպաւոր քաղաքի մէջ.
22 Իմ շփոթութեանս մէջ ըսի թէ
կտրուեցայ ես քու աչքերուդ առջեւէն.
Սակայն դուն իմ ազօթքս ձայնը լսեցիր՝
երբոր քեզի աղաղակեցի.
23 Տէրը սիրեցէք, ով անոր բոլոր սուրբերը,
վասն զի Տէրը հաւատացեալները կը պահէ,
եւ ամբարտաւանութիւն բնութենեւրուն տառապելին հատուցում կ՚ընէ.
24 Քաջի՛ եղէք ու ձեր սիրտը թող զօրանայ,
դուք ամէնքդ որ Տէրոջը կը յուսաք.

ՍԱՂՄ· Լ Ը

1 Երգարան Սիգքերան Թագաւորին մէջ կը կոչուածոյ.
2 Մեկայ խառնուածութիւնը խղճմտանքը կը հանգստացնէ.
3 Ընտրեալ խառնուածները ուրախութիւն կը պատճառեն.

Դաւիթին ՚երգը.

1 Երանի անոր՝ որուն յանցանացը թողութիւն եղաւ,
եւ անոր մեղքերը ծածկուեցան.
2 երանի այն մարդուն՝ որ Տէրը ՚անօրէնութիւն չանպակը անոր,
եւ ՚անոր հոգիին մէջը նենգութիւն չկայ.

3 Երբոր լուռ կեցայ՝ ոսկորներս մնաչեցան
իմ ամէն օր աղաղակելովս.

4 Վասն զի ցորեկ ու գիշեր ՚քու ձեռքդ իմ վրաս ծանրացաւ.
իմ թացութիւնս ամառուան չորութեան պարձաւ. (Սէլա)
5 իմ մեղքս քեզի յայտնեցի,
եւ իմ անօրէնութիւնս չծածկեցի.
՚Ըսի թէ Տէրոջը պիտի խոստովանիմ յանցանքներս.
եւ դուն թողուցիր իմ մեղքիս անօրէնութիւնը. (Սէլա)

6 Ասոր համար ամէն սուրբ ծառայ քեզի պիտի ընէ ջերմ աղօթք
քու գտնուելդ ժամանակը.
Ջրերուն շատ ջրերուն հեղեղներուն առեղը
Ասոր պիտի չմօտենան.
7 ՚Դուն կը իմ ապաստանարանս.
Նեղութենէն պիտի պահես.
Դուն իս պիտի պատես հաղաւութեան երգերով. (Սէլա)

8 Քեզի պիտի սորվեցընեմ, ու երթալու ճամբագ պիտի ցուցընեմ քեզի.
†Քեզ պիտի խրատեմ՚ իմ աչքս քու վրադ պիտի բլլայ.
9 ՚Ձիի պէս ու ջորիի պէս մի բլլաք, ՚ոչ ՚միաք չունենան,
որ ընդդէմ ասձիին ու պախարջին զաբգովը կապելու է, որ քեզի չմօտենան.
10 ՚Ամբարշտին ասնչաքներըը շատ պիտի բլլան,
Սակայն ՚Տէրոջը յուսացողին չորս կողմը ողորմութիւնը պիտի պատէ.
11 ՚Ով արդարներ, Տէրոջմով ուրախ եղէք ու ցնծացէք,
Ջնծութենէն երգ եղէք գուք ամէնքդ՝ որ սրտով ուղիղ էք.

ՍԱՂՄ· Լ Գ

1 Ընտրած գովաբանութիւնն արժանի է իր բարութեանը համար. 2 իր կարողութեանը համար. 13 եւ իր նախախնամութեանը համար. 22 Գնալ է որ մէր վստահութիւնը Աստուծոյ վրայ դնենք.

1 Ով արդարներ, Տէրոջմով ցնծացէք.
Ուղիղներուն կը վայլէ ՚օրհնութիւն երգել.
2 Գոհացէք Տէրը քնարով,
՚Տասը լար ունեցող սաղմոսով սազանա երգեցէք անոր.

3 ՚Ընդ երդ մը երդնցէք անոր ,
վարպետութեամբ նուագելնիդ զարկէք ցընծութեան ձայնով ։
4 վասն զի Տէրոջը խօսքը չիմաստ է ,
ու անոր բոլոր գործքերը ճշմարտութեամբ են ։
5 ՚Անիկա արդարութիւնը ու իրաւունքը կը սիրէ .
Տէրոջը ողորմութիւնովը երկիրը լեցուն է ։
6 ՚Տէրոջը խօսքովը երկինքը առնծանացաւ ,
ու իր բերնին հոգիովը անոր բոլոր զօրքը ։
7 ՚Ովկեանն ջուրերը ՚գէզի մը պէս կը ժողվէ ,
Անդունդները չուենցարանելու մէջը կը դնէ ։
8 Բոլոր երկիրը Տէրոջմէն վախնայ ,
ու անկէ դոգաւն աշխարհի բոլոր բնակիչները ։
9 վասն զի ՚անիկա ըսաւ , ու եղաւ .
ինքը հրամայեց , ու հաստատուեցաւ ։

10 ՚Տէրը կը ցրուէ հեթանոսաց խորհուրդները ,
փուճը կը հանէ ժողովրդոց դիտաւորութիւնները ։
11 ՚Տէրոջը խորհուրդը յաւիտեան կը մնայ .
ու անոր սրտին դիտաւորութիւնները՝ ազգէ մինչև ազգ ։

12 ՚Երանի այն ազգին՝ որուն Աստուածը Տէրն է ,
ու այն ժողովուրդին՝ զոր ինքն ժառանգութիւնն համար ընտրեց ։
13 ՚Տէրը երկինքէն կը նայի ,
բոլոր մարդոց որդիները կը տեսնէ ։
14 իր բնակութիւնեն աղէն
Երկրի բոլոր բնակիչները կը դիտէ ։
15 Անոնց սիրտերը հաւասարապէս ինքը ստեղծեց .
Անոնց բոլոր գործերը կ'իմանայ ։
16 ՚Թագաւոր մը զօրքի շատութիւնով չազատուիր .
ու հզօր մարդ մը ուժի շատութիւնով կը փրկուի ։
17 ՚Ձին ազատութեան համար պարապ բան է ,
ու իր ուժին շատութիւնովը չկրնար ազատել ։

18 ՚Ահա Տէրոջը աչքը Երկի վախցողներուն
ու իր ողորմութեանը յուսացողներուն վրայ է ,
19 Անոնց անձը մահուանէ փրկելու ,
ու ՚սովի ժամանակ զանոնք ապրեցնելու համար ։
20 ՚Մեր անձը Տէրոջը կը սպասէ .
՚Մեր օգնութիւնը ու մեր վահանը անիկա է ։
21 վասն զի ՚անոր սիրտերը անով կ'ուրախանան .
ինչու որ անոր սուրբ անունը յուսացանք ։
22 Ով Տէր , քու ողորմութիւնդ մեր վրայ ըլլայ ,
ինչպէս որ քեզի կը յուսանք ։

ՍԱՂՄ · Լ Գ

1 Դաւիթ գՆաամած կը գովարանի , ու իր փրկուածութիւնը տրիւնեն ալ կը յորդորի Նոյն բանը ընելու ։ 8 Նաամած յաւուցչին երկրպագութիւնը ։ 11 Նաամածի վախնալու յորդորը մը ։ 12 Աղջամուղտն ապաշխարութիւնները ։

Ո՜վ Դաւիթ՝ անաստնը որ †Աբիմելէքին առջին յիմար ձեւացաւ , ան ալ դուրս ըրաւ զանիկա որ գնաց ։

1 ՚Ամէն ժամանակ Տէրը պիտի գովեմ .
Անոր գովաբանութիւնը միշտ իմ բերանս պիտի ըլլայ ։
2 իմ անձս ՚Տէրոջմով պիտի պարծի .
՚խոնարհները պիտի լսեն և ուրախ ըլլան ։
3 ՚Ինծի հետ Տէրը մեծցուցէք ,
ու միասին բարձրացնենք անոր անունը ։

4 ՚Տէրը խնդրեցի , ու ինծի պատասխան տուաւ ,
ու իմ ամէն երկիւղներէս ինծ փրկեց ։
5 Անոր նայեցան ու լոյս առին ,
ու անոնց երեսները չամչցան ։
6 ՚Այս աչքատար ազապակից , ու Տէրը լսեց ինծ ,
ու ՚զանիկա իր բոլոր նեղութիւններէն փրկեց ։
7 ՚Տէրոջը հրեշտակը ՚իր բանակը անոնց վախցողներուն չորս կողմը կը դնէ ,
ու զանոնք կ'ազատէ ։
8 ՚Ճաշակեցէք ու տեսէք որ Տէրը բարի է .
՚Երանի այն մարդուն որ անոր կը յուսայ ։
9 ՚Տէրոջմէ վախցէք , ով անոր սուրբերը ,
վասն զի անոնք վախցողներուն բան մը պակաս չըլլար ։
10 ՚Առիւծի կորիւնները չքաւորութիւն ու սովամահութիւն կը կրեն .
՚Յաւէտ Տէրը փնտռողներուն բարութիւն մը պակաս պիտի չըլլայ ։

11 Եկէք , որդիք , մտիկ րրէք ինծի ,
՚Տէրոջը վախը ձեզի սորվեցնեմ ։
12 ՚Ո՞վ է այն մարդը որ ապրիլ կ'ուզէ ,
ու շատ օրեր կը սիրէ՝ բարութիւն տեսնելու համար ։

† Ա Թագ · ԻԱ · 1 · ։ ՚ Ելք · ԺԵ · 1 · ։ Յհ · Ա · 3 · ։ ՚ Ես · ԽԴ · 7 · ։ ՚ Յհ · Ա · 3 · ։ ՚ Յհ · Ա · 3 · ։ ՚ Ես · ԽԴ · 7 · ։ ՚ Ես · ԽԴ · 7 · ։ ՚ Ես · ԽԴ · 7

13 Քա՛ւ լեզուդ չարաբնեակ պահէ ,
ու շրթունքդ՝ նենգաւթիւն խօսելէն ։
14 Զարթի՛ր հեռացիր ու բարութիւն լրէ ,
խաղաղութիւն փնտռէ ու անոր ետեւէն գնա ։
15 Աչքերը աչքերը արդարներուն վրայ են ,
ու անոր ականջները անոնց աղաղակին ։
16 Երեսը երեսը չարագործներուն դէմ է՝
Անոնց յիշատակը երկրէն բնաջինջ ընելու համար ։
17 Արդարները կ՚աղաղակեն , ու Տէրը կը լսէ ,
ու իրենց բոլոր նեղութիւններէն կը փրկէ զանոնք ։
18 Տէրը մօտ է անոնց՝ որոնց սիրտը կատրած է ,
ու հոգիով խոնարհածները կ՚ապրեցնէ ։
19 Արդարին նեղութիւնները շատ են ,
Բայց Տէրը ամէնէն կը փրկէ զանիկա ։
20 Անոր բոլոր ոսկորները կը պահէ ,
Անոնցմէ մէկը չկոտրտիր ։
21 Զարհուրելին ամբարիշտը պիտի մեռցնէ ,
ու որոց ատեն արդարները պիտի գտատապարտուին ։
22 Տէրը Իր ծառաներուն անձը կը փրկէ ,
եւ իրեն յուսացողներէն բնաւ մէկը պիտի չգտատապարտուի ։

ՍԱՂՄՈՍ ԼԵ

Դաւիթ իր անձին պատասխանատու հանդիսանալը հանդիսանալը , ու իր Քշնամիներէն ազատուելու համար կ՚աղերսէ ։ 11 անոնց անիրաւութեանը համար կը դատապարտէ ։ 22 ու կ՚ներողութիւն կ՚ուզէ ։

Ա–ՀԱՒ Դաւիթ ։

1 Ով Տէր , ինծի հետ հակառակողներուն հետ հակառակէ ։
Ինծի հետ պատերազմողներուն հետ պատերազմէ ։
2 Վահանը ու վահանը առ ,
ու կանգ ինծի օգնութիւն ընելու ։
3 Նաեւ նիզակը քաշէ , ու հալածող ոգիէ իս հալածողներուն դէմ ։
Ըսէ անձիս թէ փրկութիւնդ ես եմ ։
4 Իմ անձս փնտռողները ամչնան ու խայտառակ ըլլան ։
Ետ դառնան ու ամչնան
Անոնք որ ինծի համար չարութիւն կը խորհին ։
5 Հովին առջեւը եղած մղկոյնի պէս ըլլան ու ցնդեն ,
ու Տէրոջը հրեշտակը փախցնէ զանոնք ։
6 Անոնց ճամբան խաւար ու սիրդ եղջեռոգ ըլլայ ,
ու Տէրոջը հրեշտակը հալածէ զանոնք ։
7 Վասն զի զուր տեղը փրնցոց օրոգայթը փոսի մէջ ինծի համար ծածկեցին ,
Ու զուր տեղը փոքրոյին անձիս համար ։
8 Թող անոր վրայ դառնակած աւերում գայ ,
եւ իր ծածկած որոգայթը զինքը բռնէ ։
Նոյն աւերման մէջը իյնայ ։
9 Ուրախանայ իմ անձս Տէրոջմով պիտի ցնծայ ,
Անոր փրկութիւնովը ուրախ պիտի ըլլայ ։
10 Իմ բոլոր ոսկորներս պիտի բանան ,
Տէր , ո՞վ քեզի նման է ,
Որ աղքատը կ՚ազատես անկէ որ կը զօրանայ անոր վրայ ,
Ու աղքատը և անոնկը՝ որ յափշտակողէն ։
11 Ոտատ վկաներ հանան ,
Զոր իսցայծներս կը հարցնէին ինծի ։
12 Հակառակեան փոխարէն ինծի գէշութիւն ընծին՝
Կազատելով իմ անձս ։
13 Բայց ես անոնց հիւանդութեան ատեն քուրձ կը հագնէի ,
Իմ անձս ծոմով կը չարչարէի ,
Ու իմ ազօթքս իմ ծոցս պիտի գառնայ ։
14 Ինչպէս իմ բնկերիս կամ եղբօրս հետ՝ այնպէս անոնց հետ կը վարուէի ,
Իր մօրը համար սուգ ունեցողի մը պէս տրտմութեամբ կը ցաւէի ։
15 Բայց անոնք իմ կոտորութեանս ատեն խնդացին ու ժողովեցան ,
Զարնողները իմ վրաս ժողովեցան , ու ես քեզ չէի դիտեր ։
Կը ճեղքէին չդ ու չէին դադրեր ։
16 Խնճոյքի կերպարանք խեղկատակներուն հետ
Ակռաներնին իմ վրաս կը կրճտէին ։
17 Ով Տէր , մինչեւ ե՞րբ պիտի նայիս ։
Ազատէ իմ անձս անոնց աւերումներէն ,
Իմ միակուսիս՝ առիւծներէն ։
18 Մեծ ժողովրդի մէջ քեզ պիտի գոհանամ ,
Շատ ժողովուրդի մէջ քեզ պիտի օրհնեմ ։
19 Զուր տեղը չինծի թշնամի եղողները թող իմ վրաս չխնդան ,
Առանց պատճառի զիս ատողները նշոյթով նշան թող չտան ։
20 Ինչու որ խաղաղութիւն չեն խօսիր ,

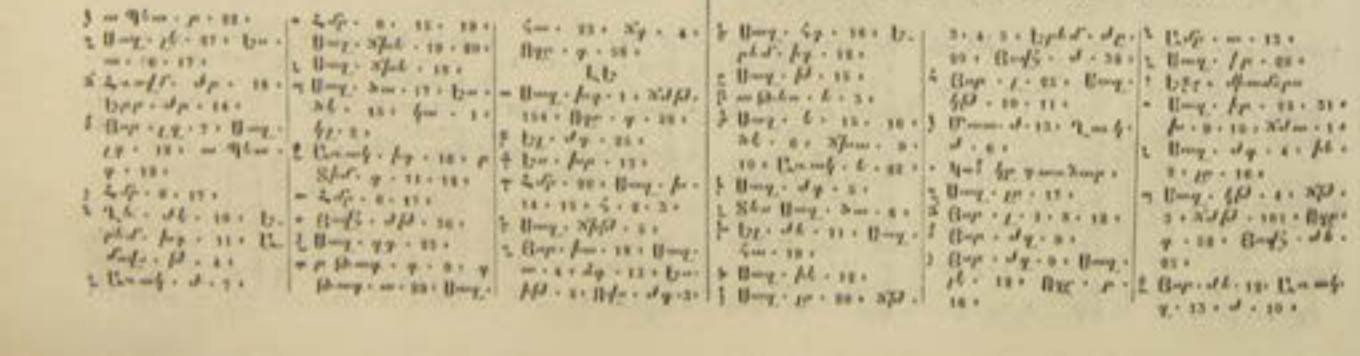

Հապա երկրի մէջ հանգստութեան գէմ նեղութիւն կը խորհին ,
21 Ու ՝իրենց բերանը ինծի գէմ կը լայնցնեն՝ ըսելով .
՝Վաշ վաշ , մեր աչքերը տեսան .
22 Ով Տէր , դուն տեսար , ՝լուռ մի կենար .
Ով Տէր , ՝ինծմէ մի հեռանար .
23 ՝Արթնցիր , ով իմ Աստուածս ու Տէրս ,
Ու՝ իմ գատաստանիս — գատիս երթալ .
24 ՝Քու արդարութեանդ համեմատ ՝իրաւունք բրէ ինծի , ով իմ Տէր Աստուածս ,
Եւ ՝իմ վրաս ինոյ չծիծաղին .
25 ՝Իրենց սրտին մէջը ինոյ չըսեն իւ Ահա մեր կամքը եղաւ ,
Ու՝ ինոյ չըսեն իւ ՝կլլեցինք անիկա .
26 ՝Ինոյ ամչնան ու միկտեղ խայտառակ ըլլան
Անոնք որ իմ չարիքիս վրայ կը խնդան .
՝Իմ վրաս հպարտացողները
՝Անիծի ու խայտառակութիւն հագնին .
27 ՝Ինոյ ցնծան և ուրախանան
Անոնք որ իմ արդարութիւնս կ'ուզեն ,
Ու՝ ՝միշտ ինոյ ըսեն իւ Աստուած մեծցուսցէ ,
Որ իր ծառային խաղաղութիւնը կ'ուզէ .
28 ՝Ու՝ իմ լեզուս քու արդարութիւնդ պիտի խօսի ,
Ու՝ ամէն օր քու գովութիւնդ .

ՍԱՂՄ· ԼԶ

1 Ցաւերուն գէմ վիմակը . 2 Աստուծոյ պարգեւութիւնը գերազանցութիւնը . 10 Դաւիթ Աստուծոյ օրէնքը համար շատ կը խնդրէ .

Գլխաւոր երաժշտին . Սաւղոս Դաւիթի Տէրոջը ծառային .

1 ԱՀրաշտեմէ չարաչար վրայով արտոս մի՛ ՝ջին խօսքը — է .
՝Աստուծոյ վախը չկայ անոր աչքերուն առջեւն .
2 Ինչու որ ՝ինքզինքը կը շողոքորթէ իր աչքերուն առջեւն
Իր անօրէնութիւնը գտնուելուն ատենը մինչեւ ՝ատելի ըլլալուն վրայով .
3 Անոր բերնին խօսքերը անօրէնութիւն ու ՝նենգութիւն են .
Խելքը ընելու համար ՝խնամուած ըլլալը մէկդի ձգեց .
4 ՝Իր անկողնին մէջը անօրէնութիւն կը մտածէ ,
Ու՝ կը կենայ չանանկ ճամբու մէջ որ ապիկ չէ ,
Չ՝ արհներ չզգուիր .
5 Ով Տէր , ՝քու ողորմութիւնդ մինչեւ երկինքը կ՝ հասնի ,
Ու՝ քու հաւատարմութիւնդ՝ մինչեւ ամպերը .
6 Քու արդարութիւնդ հզոր լեռներու պէս է .
Քու ՝իրաւունքդ մեծ անդունդ մըն է .
՝Մարդ ինկը ու անասուններդ գուն կ'ապրեցնես , ով Տէր .
7 Ով Աստուած , ՝ի՞նչ գեղեցիկ է քու գթութիւնդ ,
Որ մարդոց որդիքը ՝քու թեւերուդ հովանաւորութեանդ կ'ապաւինին .
8 ՝Անոնք քու տանդ պարարտութենէն պիտի կշտանան ,
Ու՝ ՝քու հաճութիւններուդ ՝գետէն պիտի խմցնես անոնց .
9 ՝Ինչու որ կենաց ակրիսը քու քովդ է .
՝Քու լուսովդ լոյս պիտի տեսնենք .
10 Քու գիտութիւնդ ՝քեզ ճանչցողներուն շարունակէ ,
Ու՝ քու արդարութիւնդ սրտամաք ու գիտցողներուն .
11 Ամբարտաւանութեան ոտքը ինոյ իմ վրաս չգայ ,
Ու՝ չարերուն ձեռքը գիս չշարժէ .
12 Հոն ինկան անօրէնները գործողները .
Գետնին զարնուեցան ու ՝չկրցան վեր կենալ .

ՍԱՂՄ· ԼԱ

1—10 Դաւիթ իրեն հալածողներուն ապերախտութիւնը տեսնելով՝ Տէրոջմէ կ'աղաչէ ու Աստուծոյ սպասելու կը հաստատուի մտքին մէջ .

Ս—ՀԱ Դաւիթի .

1 ՝Զարկրան հասնար մի՛ նեղացնար ,
Անօրէնութիւն գործողներուն մի՛ նախանձիր .
2 Վասն զի անոնք ՝խոտի պէս շուտով պիտի կտրուին ,
Ու՝ կանաչ խոտի պէս պիտի չթրթան .
3 Տէրոջը յուսա ու բարութիւն ըրէ ,
Երկրին վրայ բնակէ ու ճշմարտութեան մէջ արածուէ ,
4 Ու՝ ՝Տէրոջմով ուրախացիր .
Եւ անիկա կու տայ քեզի քու սրտիդ խնդրածները .
5 ՝Տէրոջը յանձնէ քու ճամբադ ,
Ու՝ անոր յուսա , և անիկա պիտի կատարէ .
6 ՝Ու՝ գուրս պիտի հանէ քու արդարութիւնդ լոյսի պէս ,

= Ս—Ղ· իբ· 13 ·
• Ս—Ղ· ի· 15· ծգ· 7· է· 3·
Է Եղ· գ· 7· Գ—ր· է· 34·
= Ս—Ղ· իբ· 1· ժգ· 1·
ր Ս—Ղ· ժ· 1· իբ· 11· 19· լը· 21· հ— 13·
ղ Ս—Ղ· իգ· 33· ժ· 3·
— ր Քն— ա— 8·

ֆ Ս—Ղ· իէ· 1·
• Հ—ր· 19·
• Ս—Ղ· իէ· 11· է· 3· ՀՔ· 8·
Ֆ Ցգր· ր· 16·
= Հ—ր· 4· Ս—Ղ· ի· 14·
ֆ Ս—Ղ· լը· 18·
ֆ Ս—Ղ· ՀՔ· 22· Ք—ր· 18·
Ֆ Հ—ժմ· ժր· 11· = Կգր· ժր· 22·

ֆ Ս—Ղ· է· 1·
ֆ Ս—Ղ· հ· 4·
ֆ Ս—Ղ· ՀՔ· 4·
ֆ Ս—Ղ· ծ· 11· ծա· 14· հա— 34·
Ֆ Ե—ր· ի· 1·
ֆ Ե—ր· ժ— 2· Ս—Ղ· հէ· 19· Հ—ժմ· ժ— 33·
ֆ Ե—ր· ծ— 22· Ս—Ղ· ՀՔ· 2· = ՏՔմ· գ· 18·
ֆ Հ—ժմ· ր· 18·

Ս—Ղ· ժ· 2· գ—4·
ֆ Ս—Ղ· ֆէ· 4·
ֆ Ս—Ղ· ժ· 11·
ֆ Ե—ր· ի· 17· Ե—ղա— իր· 1·
ֆ Եբհ· ր· 13· Ե—ղ· գ· 18· 14·
ֆ = Գէ— ր· 2·
ֆ Եբհ· իբ· 18·
ֆ Ս—Ղ· ծ· 10· գբ· 11·
ֆ Ս—Ղ· ա— 5·

Լ.Ե
= Հ—ր· 1· Ս—Ղ· Հգ· 3· Ե—ա— ժգ· 3· Մ—ա— գ· 22· Գ—ղ· ժր· 22· = Գէ— ծ· 3·
ֆ Ս—Ղ· գ· 3· 4·
ֆ Ե— ծբ· 14·
ֆ Ս—Ղ· ծէ· 22· Ե—ա— ժգ· 3· Մ—ա— գ· 22· Գ—ղ· ժր· 22· = Գէ— ծ· 3·
Ֆ Ցգր· ժ— 17· Մ—ծ· է· 2·

Ու քու իրաւունքդ կէս օրուան պէս ։
7 Հեղոյը համբերէ՛ Տէրոջ առաջ ,
Եւ մի նեղուիր իր ճամբան յաջողութեամբ գացողին համար ,
Որ խորհուրդներ բնոյց մարդուն համար ։
8 Դադարէ բարկութենէն, ու զգռոհիլը վերջ բրէ.
Մի նեղուիր , որ չարութեան բնէս ։
9 Վասն զի չարագործները պիտի կորսուին ,
Սակայն Տէրոջը համբերողները երկիրը պիտի ժառանգեն ։
10 Վասն զի փոքր ժամանակէետև ամբարիշտը պիտի չըլլայ ,
Եւ անոր տեղը պիտի փնտռես, ու բնդը պիտի չգտնուի ։
11 Սակայն հեզերը պիտի ժառանգեն երկիրը ,
Ու խաղաղութեան առատութիւնովը ուրախ պիտի ըլլան ։
12 Մեղաւորը արդարին դէմ չար կը խորհի ,
Ու անոր վրայ ակռաները կը կրճտէ ։
13 Տէրը ծաղր պիտի բնէ զանիկա ,
Վասն զի տեսաւ օրը հասնելու վրայ կը տեսնէ ։
14 Մեղաւորները իրենց սրերը քաշեցին ,
Ու աղեղնին լարեցին՝
Աղքատը ու անանկը վար ձգելու համար ,
Շիտակ ճամբու մէջ քալողները սպաննելու համար ։
15 Անոնց իրենց սիրտը իրենց սիրտը պիտի մտնէ ,
Ու անոնց աղեղները պիտի կոտրտին ։

16 Արդարին քիչ բանը
Շատ ամբարիշտներու առատ ստացուածքէն աղէկ է ։
17 Ինչու որ ամբարիշտներուն բազուկները պիտի կոտրտին ,
Բայց արդարներուն հպատակները Տէրն է ։
18 Արդարներուն օրերը գիտէ Տէրը ,
Ու անոնց ժառանգութիւնը յաւիտենական պիտի ըլլայ ։
19 Փորձանքի ժամանակ պիտի չամչնան ,
Ու սովի օրերը պիտի կշտանան ։
20 Բայց ամբարիշտները պիտի կորսուին ,
Ու Տէրոջ թշնամիները գառնուկներու ճարպին պէս պիտի սպառին ,
Ամէն պէս պիտի սպառին ։
21 Ամբարիշտը փոխ կ՚առնէ ու չվճարեր ,
Սակայն արդարը կ՚ողորմի ու կու տայ ։
22 Ինչու որ անոր օրհնածները պիտի ժառանգեն երկիրը ,
Բայց անկէ անիծուածները պիտի կորսուին ։

23 Բուէն մարդուն քայլերը Տէրոջմէ կը հաստատուին ,
Ու Անիկա անոր ճամբան կը հաւնի ։
24 Թէև իյնայ , պիտի չկործանի .
Վասն զի Տէրը անոր ձեռքը կը բռնէ ։
25 Տղայ էի ու ծերացայ ,
Բայց արդարը անտես եղած չտեսայ ,
Կամ անոր զաւակը հաց մուրացող ։
26 Ամէն օր կ՚ողորմի ու փոխ կու տայ .
Եւ անոր սերունդը օրհնուած է ։

27 Չարութենէ հեռ կեցիր ու բարութիւն ըրէ ,
Եւ յաւիտեան պիտի նստա ։
28 Ինչու որ Տէրը սիրէ իրաւունքը ,
Եւ իր սուրբերը երբեք չձգեր .
Յաւիտեան կը պահուին անոնք ,
Բայց ամբարիշտներուն սերունդը պիտի կորսուի ։
29 Արդարները պիտի ժառանգեն երկիրը ,
Ու յաւիտեան անոր վրայ պիտի բնակին ։

30 Արդարին բերանը իմաստութիւն կը խօսի ,
Ու անոր լեզուն իրաւունք կը գրգռէ ։
31 Իր Աստուծոյն օրէնքը իր սրտին մէջ է .
Եւ անոր քայլերը պիտի չսահին ։
32 Մեղաւորը արդարը կը դիտէ ,
Եւ զանիկա մեռցնելու եռանդ կ՚իյնայ ։
33 Տէրը անոր ձեռքը պիտի չձգէ զանիկա ,
Ու անոր դատաստանի առնուած ատենը պիտի չդատապարտէ զանիկա ։
34 Տէրոջը համբերէ ու անոր ճամբան պահէ ,
Եւ անիկա քեզ կը բարձրացնէ որ երկիրը ժառանգես .
Ամբարիշտներուն ատեանը պիտի տեսնես ։

35 Ամբարիշտը զօրացած տեսայ ,
Ու իր տեղը կեցող կանանչ ծառի մը պէս տարածուած .
36 Բայց հան անցաւ , ու ահա չկար .
Եւ զանիկա փնտռեցի , բայց չգտնուեցաւ ։
37 Արդարը նկատէ և ուղիղին նայէ .
Վասն զի խաղաղասէր մարդը յետին վախճան պիտի ունենայ ։
38 Յանկ անօրէնները միասին պիտի կորսուին .
Ամբարիշտներուն վախճանը կորսուած պիտի ըլլայ ։
39 Բայց արդարներուն փրկութիւնը Տէրոջմէն է ,

Խնդրեմ ես ժամանակ ինձ տաս առաջ
քան գնամ ես ։
40 Ու Տէրը պիտի օգնէ ինծի եւ պիտի ազատէ
զանոնք ։
Անմաքրչանալնէն պիտի ազատէ ,
Ու պիտի փրկէ զանոնք , վասն զի անոր կը
յուսան ։

ՍԱՂՄ · ԼՐ

1–11 Դաւիթ իր ուղիղ վիճակին համար պատիժն կը խնդրէ
Աբսաղոմէ ։

Սպանիա Դաւիթ , յիշատակի համար ։

1 Ով Տէր , քու պատուհասիդ դիս մի
յանդիմաներ ,
Ու բարկութեանդ դիս մի խրատեր ։
2 Վասն զի Քու նետերդ իմ ներսիս դիս մխուեր
ցան ,
Եւ Քու ձեռքդ իմ վրաս կ'իջնէ ։
3 Իմ մեղքերուս մէջ առողջութիւն չկայ քու բար
կութենդ համար ,
Ու Ոսկորներուս մէջ հանգստութիւն չկայ
իմ մեղքիս համար ։
4 Ինչու որ Անօրէնութիւններս գլխէս վեր բարձ
րացան ,
Ինծի բեռի պէս Ծանրացած են ։
5 Վէրքերս հոտեցան ու փտեցան
Իմ յիմարութեանս պատճառով ։
6 Նուաստացայ ու խոնո ցածցայ ։
Ամէն օր սգաւոր կը պտրտիմ ։
7 Վասն զի ապիկներս Խնդութիւնով լեցուեր
ցան ։
Ու Մարմինս մէջ առողջութիւն չկայ ։
8 Տկարացայ ու խոնո ճնշուեցայ ։
Սրտոս հեծծութենէն մնչեցի ։
9 Ով Տէր , իմ ամէն բաղձանքս քու առ
ջեդ է ,
Ու իմ հեծծութիւնս քեզմէ չծածկուեցաւ ։
10 Միրտս կը բաբախէ , ոյժս դիս թող տուաւ ,
Ու Իմ աչքերուս լոյսը՝ ան ալ իմ հետս չէ ։
11 Միկականներս ու բնկերներս Իմ չարչարան
քէս հետս կը կենան ,
Ազգականներս ալ Հետս կը կենան ։
12 Ու անձս փնտռողներն Ինծի ոտգոյզի կը լա
րեն ,
Ու ինծի չարիք ուզողներն Անօրէնութիւն
կը խօսին ,
Եւ ամէն օր Նենգութիւն կը մտածեն ։
13 Սակայն Ես խուլի պէս չեմ լսեր ,
Ու բերանը չբացող համրի մը պէս եմ ։
14 Եւ ես ականջ մտրգաւ մի պէս եմ որ չլսեր ,
Ու Հակառակ խօսք չկայ իր բերանը ։
15 Վասն զի , ով Տէր , Ես քեզի կը յուսամ ,
Դուն պիտի պատասխանես , ով իմ Տէր Աս
տուածս ։
16 Ինչու որ ըսի , Թող չխնդան իմ վրաս ։
Սոքա ահագին ժանեանակը Ինծի դէմ ըլլան
կը մեծցընեն ։
17 Վասն զի Ես կաց ըլլալու պատրաստ եմ ,
Ու իմ ցաւս ամէն առեն առջեւս է ։
18 Ինչու որ Անօրէնութիւնս պիտի պատմեմ ,
Ու Վհգիքս հոգ պիտի բնեմ ։
19 Բայց իմ չէնամիներս ոչ ն են , ու ժոյգ են ։
Զիս զուր տեղը ատողներդ շատցան ։
20 Ու Ապիկութեան փոխարէն գէշութիւն ընող
ներդ
Ինծի դէմ կը կենան , Վասն զի Ես ապիկու
թեան ետեւէ կ'երթամ ։
21 Թո մի թողուր , ով Տէր ,
Ով իմ Աստուածս , Հեռուէն մի հեռանար ։
22 Ինծի օգնութիւն բնելու պատրաստիր ,
Ով Տէր Իմ փրկութիւնս ։

ՍԱՂՄ · ԼԹ

1 Դաւիթի ցաւագնութիւնը իր թշնամիներուն վերաբ ։ 2 Կնոջ կարճատեսութիւնը և անգնահատելիութիւնը վրայ եկած խոչընդոտներ ։ 3 Աստծոյ պատասխանելուն երկիւղը 10 ու ապրիլը անհամբերութեան առեներ են ։

Գլխաւոր երաժշտին , Իդիթունին . Սպանիա Դաւիթ ։

1 Ըսի իմ Ճամբաներուս պղտշութիւն ընեմ ,
Որ լեզուս մեղք չգործեմ .
Բերանս սանձով պահեմ՝
Մինչեւ որ իմ առջեւս եղած առնեն ։
2 Մունճ եղայ լռութիւնով ,
Ապիկութեան վրայով ալ լռեցի ,
Ու ցաւս շարժեցաւ ։
3 Միրտս բորբոքեցաւ ներսիս դիս ,
Իմ Խորհրդածութեանս մէջ Կրակ վառեցաւ ։
Ասոնցմէ լեզուս խօսեցաւ ։
4 Ծանուցէ ինծի , ով Տէր , իմ վերջս ,
Եւ օրերուս չափը որչափ է ,
Որ գիտնամ թէ ինչպէս անցաւոր եմ ։
5 Ահա իմ օրերս թիկերու չափ դրիր ,
Ու Իմ կեանքս ոչինչ պէս է քու առջեդ ։
Իրաւ ամէն մարդ ընդ Հաստատուած ըլլայ ,

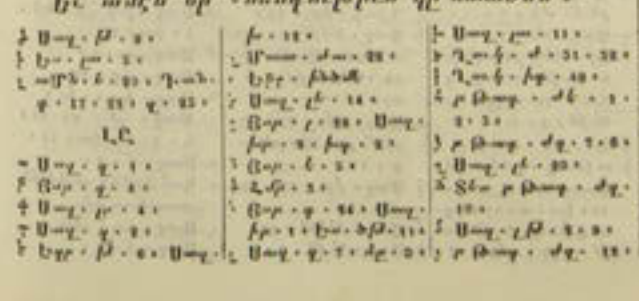

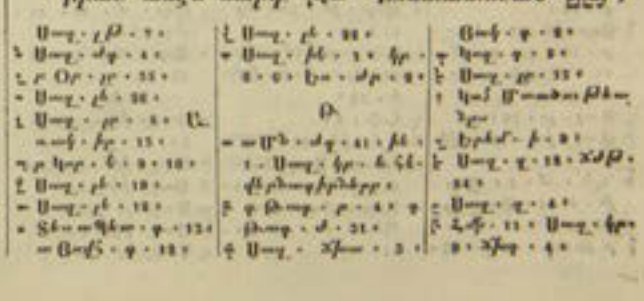

Բայց բոլորովին ունայնութիւն է։ (Սէլա։)
6 Ցիրաւի մարդը [a]առուերի մէջ պէս կը պտրտի.
Ապուռնա փուճ տեղը անհանգիստ կ'ըլլայ.
[b]Կը դիզէ, բայց չգիտեր թէ ով պիտի առնէ
զանոնք։

7 Ու հիմա ի՞նչ բանի ապասեմ, ով Տէր.
Իմ յոյսս քեզի է.
8 փրկէ զիս իմ բոլոր յանցանքներէս,
իս [a]յիմարներուն նախատինքը բլլալու մի դներ։
9 [a]Մունջ եղայ ու բերանս չբացի,
վասն զի [b]դուն բրիր։
10 [a]Քու հարուածդ հեռացուր ինձմէ.
Քեռքիդ զարնելովը ես կատուեցայ։
11 Անօրէնութեան համար յանդիմանութիւններ
ըով կը խրատես մարդը.
[a]Ցեցի մը պէս կը հալեցնես անոր ցանկալի
բաներըը.
[b]Իրաւ ամէն մարդ ունայնութիւն է։ (Սէլա։)
12 Ով Տէր, լսէ իմ ազօթքս, ու ականջ դիր աղաղակիս.
Արցունքներուս մի լռեր.
[a]Ինչու որ քու առջիդ պանդուխտ մըն եմ ես,
Հիւր մը՝ իմ բոլոր նախնիքներուս պէս։
13 [a]Թոյլատուութիւն ըրէ ինձի որ զուարճանամ,
քանի որ չեմ գացեր ու փչէ՝ որ [b]ալ պիտի
չգտնուիմ։

ՍԱՂՄ · Խ

1 Ընտրեալ սաղմոս Դաւթեան ողբալոյ։ 2 Հեռանալութիւնը խիստ
ընդունելի կու է։ 11 Դաւիթ իր նեղութիւնները ցոյց-
տալէ ետքը կ'աղաչէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Յազմոս Դաւթի.

1 [a]Ապասելով ապասեցի Տէրոջը,
Ու ծռեցաւ ինձի ու լսեց իմ ազաղակս.
2 Եւ զիս կորստեան փոսէն՝ [a]ոտքերս վէմի վրայ
հաստատեց,
Ու [a]տարբերս վիժի վրայ ամրացուց — [a]քա-
լուածքս հաստատեց.
3 Ու բերանս գրաւ [a]ձէկ նոր երգ մը՝
Մեր Աստուծոյն գովութիւնը։
[b]Շատերը պիտի տեսնեն ու պիտի վախնան,
Ու Տէրոջը պիտի յուսան։
4 [a]Երանի այն մարդուն՝ որ իր յոյսը Տէրոջը
վրայ կը դնէ,

Ու [b]հպարտներուն ու սուտին դարձողներուն։

5 [a]Շատ են սքանչելիքներդ որ գուն ըրեր ես,
Ով իմ Տէր Աստուածս,
[b]Ու մեր վրայ ունեցած խորհուրդներդ.
Մէկը չկրնար կարգաւ պատմել քու առջիդ.
Պիտի պատմէի ու խօսէի,
Բայց համրանքէն աւելի շատ են։
6 [a]Զոհի ու ընծայի չհաճեցար,
Հոգ իմ ականջներս բացիր.
Ողջակէզ ու մեղքի պատարագ չպահանջեցիր։
7 Այն ժամանակը բան մը ես Աստուած կու գամ ես.
Գրքի ռամկի մէջ գրուած է։
8 Ով իմ Աստուածս, [a]քու կամքդ կատարելու
փափաքեցայ,
Ու քու օրէնքդ [b]իմ ներսիս դիս է։
9 [a]Արդարութիւնը քարոզեցի շատուր ժողովքի
մէջ.
Ահա չշրխունքներս չարդիլեցի.
Ով Տէր, [b]դուն գիտես։
10 [a]Արտիս մէջը գազանակ չպահեցի քու արդա-
րութիւնդ,
Հաւատարմութիւնդ ու փրկութիւնդ պատ-
մեցի.
Քու ողորմութիւնդ ու ճշմարտութիւնդ չա-
տուր ժողովքէն չծածկեցի։
11 Դուն, ով Տէր, քու գթութիւնդ ետ մի պա-
հեր ինձմէ.
[a]Քու ողորմութիւնդ ու ճշմարտութիւնդ ա-
մէն ժամանակ պաշտպանեն զիս։
12 Վասն զի անթիւ չարիքներ իս պատեցին.
[a]Անօրէնութիւններս ինձի հասան, ու ես չեմ
կրնար տեսնել.
Գլխուս մազերէն շատ են. ու [b]սիրտս իս թո-
ղուց։
13 Ով Տէր, [a]իս փրկելու կամք ըրէ.
Ով Տէր, ինձի օգնելու արագիկը։
14 [a]Թող ամչնան ու միկտող խայտառակ ըլլան
իմ անձս փնտռողները անիկա կորսընցնելու
համար.
Նա դառնան ու ամօթով ըլլան
ինձի չարութիւն ուզողները։
15 [a]Թող [b]ամչնալով վերծանուին
Անոնք որ ինձի վաշ վաշ կ'ըսեն։
16 [a]Ամէն քեզ փնտռողներդ
ինծմով քող ցնծան ու ուրախանան.

[1] [a]Ակր · ե · 31 · Ըսփ · գ · 14 ·
[2] [a]Ըսր · քե · 37 · Ժգ · ր · 18 · 21 · 28 · ե · 14 · Գահ · Ժր · 60 · 61 ·
[3] [a]Ել · ը · 11 ·
[4] [a]Ել · խգ · 13 · Կթ · 4 ·
[5] [a]Գե · ժ · 5 · Ըսր · ք · 4 · 5 · [b]Ել · ը · 33 ·
[6] [a]Ր ԹՀ · ժգ · 19 · Ըսր · ր · 19 ·
[7] [a]Ըսր · քթ · 24 · Ժգ · 21 ·
[8] [a]Ըսր · գ · 13 · Ժգ · 28 · Նա · ե · 2 · Եզե · ե · 13 ·
[9] Հմր · 5 ·
[10] [a]Գե · քե · 55 · [b]ՍՊՀ · ԿԹ · 11 · [c]Ել · ԽՀ · 6 · 8 · Ըսր · ժա · 13 · [d]Գ Ա · ա · 17 · ր · 31 ·
[11] Ծն · խե · 3 ·
[12] [a]Ըսր · ժ · 22 · 31 · Ժգ · 2 · 8 ·
[13] [a]Ըսր · ժգ · 19 · 21 · 28 ·
[14] [a]Ըսր · ժգ · 19 · 21 · 28 ·

[a] Ել · ԽԳ · 8 · Ե · ըՀՄ · ԺԼ · 7 ·
[b] [a]Ել · ԺԸ · 3 · 7 ·
[c] [a]Ել · ԺԼ · 11 · Ըսր · ժ · 28 · Ել · ԺԸ · 11 · Հա · 12 · ԽԴ · 6 · 17 ·
[d] Ել · ԺԸ · 8 ·
[e] [a]Ել · ԽՊ · 2 · 14 ·
[f] Ել · ԺԼ · 2 ·
[g] Ել · ԺԸ · 22 ·
[h] Ել · ԽՐ · 2 · Ել · ԺԸ · 16 · Նա · ա · 11 · ԽԳ · 24 ՊՀ · ՀՀ · 2 · ՊՀ · ՀՀ · 2 · Ել · ԺԸ · 16 · 21 · Ել · ԺԸ · 16 · 21 · 28 · Ել · ԺԸ · 17 · 21 · 28 · Ել · ԺԸ · 17 · 21 · 28 · Ել · ԺԸ · 17

Քաւ փրկութիւնդ սիրտիցդըր
Ազնիւ ժողովական ոգով քանդ , Տէրըդ մեծցոյց ։
17 Բայց ես ազքատ ու անօգնական եմ,
Ով-իւր Տէրը հոգ կը տանի ինձի ։
Իմ ազնականս ու փրկիչս գուն ես ։
Ով իմ Աստուածս , մի ուշանար ։

ՍԱՂՄ · ԽԱ.

1 Աստուած ազգութին հոգ կը տանի ։ Դաւիթ իր իշխանին բուն նենգութենանը հաճոյ կը գտնուի ։ 10 Օգնութիւն հաճոյ Աստուծոյ կը գիտէ ։

Գլխաւոր երաժշտին · Սաղմոս Դաւիթի ։

1 Երանի անոր որ ազքատին հոգ կը տանի ։
Նեղութենան օրը Տէրը պիտի փրկէ զանիկա ։
2 Տէրը պիտի պահէ ու ապրեցնէ զանիկա ։
Երանելի պիտի լըլայ երկրին վրայ ։
Ու թշնամիներուն կամացը պիտի չմատնես զանիկա ։
3 Տէրը անոր այժ պիտի ապա թախտ ըլնան անկողնին մէջը ։
Անոր ամէն անկողիններ պիտի գարձընես անոր հիւանդութենան ատենը ։

4 Ես ըսի , Ով Տէր , ողորմէ ինձի ,
Բժշկէ իմ անձս , ինչու որ ես քեզի դէմ մեղացեալ ։
5 Թշնամիներս գէշ կը խօսին իմ վրայիս ,
Ըսելով Ե՞րբ պիտի մեռնի ու անունը կորսուի ։
6 Թէ որ գալու լըլայ անոնցմէ հաստիր , դատարկութիւն կը խօսի ,
Իր սիրտը անօրէնութիւն կը ժողվէ իրեն համար ,
Ու գուրս կելլելով գրուցէ ։
7 Ինծի գէմ միաբանց կը փսփսան ամէն իս ատողներըդ ։
Իմ վրայիս չարութիւն կը խորհին ։
8 Կ՚ըսեն Չարութիւնն բան մը անոր վրայ կիսփռեցաւ ։
Ու հիմա որ պառկած է , ալ պիտի չկրկէ ։
9 Մինչև անգամ իմ բարեկամն որուն ապաւինեցայ էի ,
Իմ հացս ուտողը ինծի գէմ կրունկ վերցուց ։
10 Սակայն , Ով Տէր , գուն ողորմէ ինծի ու կանգնեցուր զիս
Ու ես փոխարէնը տամ անոնց ։
11 Ասկէ գիտեմ որ ինծի կը հաճիս ,
Որ թշնամիս իմ վրաս չպարծենար ։
12 Ու զիս իմ անմեղութենանս մէջ կը պահես ,
Ու յաւիտեան Ինձ քու առջիդ կը կայնեցընես ։
13 Օրհնեալ ըլլայ Իսրայէլին Տէր Աստուածը
Յաւիտենէ յաւիտեան ։ Ամէն ու ամէն ։

ՍԱՂՄ · ԽԲ

1 Դաւիթ կը փափագի Աստուծոյ ծառայելու խրատին մէջ ։ 4 Իր անձը կը քաջալերէ որ Աստուծոյ ապաւինի ։

Գլխաւոր երաժշտին · Կորխի որդւոցը երգը ։

1 Ինչպէս որ եղջերուն ջուրի վտակներուն կը փափաքի ,
Անանկ ալ իմ անձս քեզի կը փափաքի , ով Աստուած ։
2 Հոգիս ծարաւեցաւ է Աստուծոյ՝ կենդանի Աստուծոյն ։
Երբ պիտի գամ ու երևնամ Աստուծոյ առջին ։
3 Ցորեկ ու գիշեր արցունքներս ինծի հաց եղան ։
Որովհետև ամէն օր ինծի կ՚ըսեն քիչ ա՞ր է քու Աստուածդ ։
4 Ա՛ս բաները միտքս կը բերեմ ,
Ու հոգիս կը թափեմ իմ նեղութիւնս ,
Թէ որպէս կ՚երթայի բազմութենան հետ երթալով ,
Անոնց հետ հանդէսով Աստուծոյ տունը մըտնելով
Ուրախութենան ու օրհնութենան ձայնով ,
Տօնախմբող բազմութենան հետ ։
5 Ինչո՞ւ կը ցաւնաս , ով իմ հոգիս ,
Ու ինչո՞ւ իմ նեղութիւնս գէս անհանգիստ ես ։
Աստուծոյ յուսա , ինչու որ անոգամ պիտի ալ զանիկա պիտի գովեմ
Իմ երեսին փրկութենանը համար ։

6 Ով իմ Աստուածս , հոգիս իմ նեղութիւնս գէս կը ցաւնայ ։
Անոր համար քեզ կը յիշեմ Յորդանանու երկրին
Ու Հերմոնիներուն — Փոքր լեռնէն ։
7 Անդունդը անդունդին կը կանչէ քու յորձանքներուդ ձայնովը ։
Քու ամէն կոհակներդ ու ալիքներդ իմ վրայէս անցան ։
8 Ցորեկը Տէրը պիտի պատուիրէ իր ողորմութենանը ,
Ու գիշերը իր երգը ինծի հետ պիտի ըլլայ ։
Ու աղօթք իմ կենդանի Աստուծոյն ըլլայ ։
9 Պիտի բանամ Աստուծոյ իմ վէմիս ,
Ինչո՞ւ իս մոռցիր եմ ,
Ինչո՞ւ սգաւոր պարտաւոր թշնամիին հարստահարութենէն ։

---

2 Ով-գ · ր · 21 ։
3 Ով-գ · ն · 5 ։
4 ա Գիւտ · է · 7 ։

ԽԱ.

1 Ա-ով · Ժգ · 21 ։
2 Ով-գ · ի՛ · 12 ։
3 Ով-գ · գ · 8 · Ակ-
ղ · 21 ։
4 Ով-գ · Ժ՛ · 3 · Ա-
ով · իգ · 21 · 22 ։
5 ր Թագ · Ա՛ · 12 ։
Ցար · ՅՊ՛ · 19 ։
Ով-գ · Ա՛ · 12 · 13 ։
22 · Երեմ. ի · 10 ։

3 ։
4 Ով-գ · Ժր · 3 · Ա-
ով · իգ · 21 ։
5 Ով-գ · ՃԺ · 7 · Ով-
իգ · 13 ։
6 Ցար · ՅՊ՛ · 19 ։
7 Ով-գ · ՃԺ · 12 ։

Խբ

1 Ա-ով · Ժգ · 21 ։
2 Ով-գ · իե · 12 ։
3 Ով-գ · գ · 8 · Ակ-
ղ · 21 ։

4 Ով-գ · ր · 21 · Ցօր-
իբ · 8 ։
5 Ցար · ի՛ · 10 · Ով-գ ·
ր · 7 · Կգ · 6 · Ակ-
ի · 5 ։
6 Ով-գ · ր · 6 · Իգ ·
8 ։

7 Ցար · ի · 27 ։
8 ա Թես. ա · 9 ։
9 Ով-գ · ժ · 21 ։
10 Ով-գ · Հի-
ղ · 22 ։
11 Ով-գ · ժ · 12 ։
Ցար · ի · 22 ։
12 Ես. ի · 22 ։

Խգ

1 Ես-ի · ի · 21 · Ցօր-
իբ · 8 ։
2 Ցար · ի · 10 · Ով-գ ·
ր · 7 · Կգ · 6 · Ակ-
ի · 5 ։
3 Ով-գ · ր · 6 · Իգ ·
8 ։

10 Յակոբնեբս կատարեալ չափ թշնամիներս պիս
կը նախատեն
[b]Ամէն օր ինծի ըսելով թէ Ո՞ր է քու Ա-
ստուածդ։
11 [c]Ինչո՞ւ կը ցաւծնաս ։ ով իմ հոգիս ։
եւ ինչո՞ւ իմ նեբսի դիս անհանգիստ ես ։
Առուածդ յուսա ։ ինչու որ անգամ մըն ալ
գանիկս պիտի գովեմ ։
Ան է իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Աստուածս ։

ՍԱՂՄ· ԽԳ

1 Դաւիթ ալեօք կ'երթայ Աստուծոյ որ գինքը խրատը գործէ ։
ու կը խոստանայ ուրախութիւնը անոր ծառայելու ։ 2 Իր
անձը կը քաշալերէ որ Աստուծոյ ապաւինի ։

1 [a]Ինծի դատաստան բրէ ։ ով Աստուած ։ ու
[b]իրաւունքս պաշտպանէ
Ազգը չնզոց ազդէն ։
Նենգաւոր ու անօրէն մարդէն իս ապատէ ։
2 Քանզի դուն ես [c]իմ ամրութիւնս Աստուածը ։
Ինչո՞ւ իս կը մերժես ։
[d]Ինչո՞ւ սգաւոր պտրտիմ
Թշնամիին հարստահարութիւնէն ։
3 [e]Քու լոյսդ ու ճշմարտութիւնդ խրկէ ։
Անոնք առաջնորդեն ինծի ։ ու իս հասնին
Քու սուրբ լեռդ ու քու բնակարաններդ ։
4 Որ Աստուծոյ սեղանին քովը պիտի երթամ ։
իմ ուրախութիւնս ու ցնծութիւնս Աստու-
ծոյն առջին ։
Ու քեզ քնարով պիտի գովեմ ։
Ով Աստուած՝ իմ Աստուածս ։

5 [f]Ինչո՞ւ կը ցաւծնաս ։ ով իմ հոգիս ։
եւ ինչո՞ւ իմ նեբսի դիս անհանգիստ ես ։
Աստուծոյ յուսա ։ ինչու որ անգամ մըն ալ
գանիկս պիտի գովեմ ։
Ան է իմ երեսիս փրկութիւնը ու իմ Աստուածս ։

ՍԱՂՄ· ԽԴ

1 Եսփ էսկեսէն իր աշքին քնացուած ընտրեալները յիշելով՝ նորից
ծառայելուն յորդորելուն համար կը գանգատի ։ 17 Իր անկեղ-
ծութիւնը խոստովանելով՝ 24 քրիստոնեայքուն կ'աղերսի
օգնութեան համար ։

Դիխաւոր երաժշտին ։ Կորխի որդւոցը երգը ։

1 [a]Ով Աստուած ։ մեր ականջներով լսեցինք ։
Հայրերնիս մեզի պատմեցին
Ան գործը որ անոնց օրերը գործեցիր
Առջի ժամանակը ։
2 [b]Դուն քու ձեռքովդ հեթանոսները քշեցիր ։
Ու [c]զանոնք անկեցիր ։
Ազգերնիս մեզի զարմանալի գործեր ։
Ու տարածեցիր զանոնք ։
3 Քանզի [d]իրենց սրովը ժառանգ եղեն երկիրը ։
Ու չի իրենց բազուկը պիրենք փրկեց ։
Հապա քու աջ ձեռքդ ու քու բազուկդ և
քու երեսիդ լոյսը ։
Վասն զի անոնց հաճեցար ։
4 [e]Դուն ինքդ ես իմ թագաւորս ։ ով Աստուած ։
Հրամուն տուր Յակոբին փրկութիւններուն
համար ։
5 Քեզմով մեր թշնամիներնիս գետնին պիտի զար-
նենք ։
Մեր վրայ ելլողներդ քու անունովդ ոտքի
տակ պիտի առնենք ։
6 Վասն զի [f]ապիդիս չեմ յուսար ։
Ու իմ սուրս իս չիրնար ազատել ։
7 Հապա դուն մեզ կը փրկես մեր թշնամիներ-
բնէն ։
Ու [g]մեզ ատողները ամօթով կ'ընես ։
8 Ամէն օր [h]Աստուծով կը պարծենանք ։
Ու յաւիտեան քու անունդ պիտի գովենք ։
(Սէլայ ։)
9 Սակայն [i]մեզ մերժեցիր ու խայտառակ ըրիր ։
Ու մեր զօրքերուն հետը չելար ։
10 [j]Թշնամիէն մեզ ետ գարձուցիր ։
Ու մեզ ատողները [k]զ կողոպտեցին իրենց
համար ։
11 [l]Մեզ ոչխարի պէս ուտելու տուիր ։
Ու [m]հեթանոսներուն մէջը մեզ ցրուեցիր ։
12 [n]Քու ժողովրդդ ոչինչ գնով ծախեցիր ։
Ու չաւելցուցիր քու հարստութիւնդ անոնց գի-
նովը ։
13 [o]Դրացիներնիուս առջևը մեզ խայտառակ ըրիր ։
Մեր բոլորտիքը եղողներուն ծաղր ու կա-
տակ ։
14 Մեզ [p]հեթանոսներուն մէջը առակ ըրիր ։
Ու ժողովրդներուն մէջը [q]գլուխնին երերը-
ցընելու պատճառ ։
15 Ամէն օր իմ [r]ամօթս առջիս է ։
Ու երեսիս ամօթը դիս կը ծածկէ՝
16 Նախատողին ու հայհոյողին ձայնէն ։
[s]Թշնամիին ու վրէժխնդիր բերնէն ։
17 [t]Այս ամէնը մեր վրայ եկաւ ։
Սակայն մենք քեզ չմոռցանք և քու ուխ-
տով առատ չեղանք ։
18 Սիրտերնիսետ չդարձան ։
[u]Ու քայլուածքնիս քու ճամբայէդ դուրս չե-
լան ։

a Հմր · 2 · Ցաքիւ · բ · 11 · Մխբ · է · 10 ։ b Հմր · 2 · Ս=ղ · խգ · 3 ։
ԽԴ
c Ս=ղ · խգ · 1 · չբ · 11 ։ d Ս=ղ · չբ · 1 ։ e Ս=ղ · խբ · 7 ։
f Ս=ղ · խբ · 1 ։ g Ս=ղ · խ · 9 ։ h Ս=ղ · խբ · 3 · 11 ։
ԽԵ
i Նղ · ժբ · 30 · 27 · Ս=ղ · հբ · 3 ։ j Նէ · ժէ · 17 · բ Օբ · է · 1 · Ս=ղ · չգ · 1 · ժբ · 28 · Ա=ղ · ժ · 1 ։ k Ս=ղ · հբ · 22 · 3 ։ · ի՛ հայրերնիս ։ l բ Օբ · ը · 17 · Ցէս · խգ · 14 ։ m բ Օբ ը · 37 · է · 7 · 8 ։ n Ս=ղ · հգ · 13 ։ o Դատ · ը · 4 ։

a Ս=ղ · լգ · 16 · Ցէս · ա · 7 ։ b Ս=ղ · ի · 14 ։ c Ս=ղ · լգ · 9 · Ն. բմ՛ժ. իթ · 24 · Հբ · ա=ժմ՛ · բ · 17 ։ d Ս=ղ · ի · 1 · 10 · Հգ · 1 · Ա=ղ · 28 · Ա=ղ · 11 ։ e Դ.Ե · իգ · 17 · բ Օբ · իբ · 25 · Ցէս · է · 5 · 12 ։ f Հա=ժմ՛ · ը · 36 ։ g Բ Օբ · ժ · 37 · իբ · 44 · Ս=ղ · ի · 1 ։ h Ես · ծբ · 3 · 4 · Ն. բմ՛ժ. ժէ · 13 ։ i բ Օբ · իբ · 37 · Ս=ղ · ժ · 1 · Ա=ղ · ժ · 1 · Ա=ղ · ժ · 1 · Ա

19 Թէպէտ չարագործներուն եղած տեղը մեզ ճըշմիցիր ,
Ու տնտեսութեամբ մեզ ծածկիցիր ։
20 Թէ որ մեր Աստուծոյն անունը մոռցեր ենք ,
կամ օտար աստուծոյ ձեռք բերնիս երկրցուցեր ենք ,
21 Մի՞թէ Աստուած ան բաները պիտի չիմանար ,
Որովհետեւ ինքը սրտին գաղտնիքներըդիտէ ։
22 Բայց ամէն օր քեզի համար կը սպաննուինք ,
Մորթուելու ոչխարի պէս կը սեպուինք ։
23 Արթնցիր , ով Տէր , ինչո՞ւ կը քնանաս ,
Ելլիր , մէյ մերժիր հետ յաւիտեան ։
24 Ինչո՞ւ երեսդ կը ծածկես ,
Մեր տառապութիւնը ու սաստապանքը կը մոռնաս ։
25 Ինչու որ մեր անձը մինչեւ հողը ծռեցաւ ,
Մեր փորը գետինը փակաւ ։
26 Ելիր մեր օգնութեանդ ,
Ու ազատէ մեզ քու ողորմութեանդ համար ։

ՍԱՂՄ · ԽԵ

1 Քրմապետ Թագաւորութեանը վերնագրութիւնը ու շնորհ կը · 10 Եհովէյին պատասխանութիւնները ու արտասանութիւնը նորը ։

Դէ խառար երաժշտին , Շօշանեմմի վրայ · Կորխի որդւոցը քերթուածը · երգ սիրոյ ։

1 Ի՞մ արտէս բարի խօսք կը բղխի ·
Շարագրածս Թագաւորին համար կը խօսիմ ·
Իմ լեզուս արագագիր գրիչին գրչին պէս է ։
2 Դուն մարդոց որդիներէն աւելի գեղեցիկ ես ·
Քու չրթանցդ վրայ շնորհք թափուած է ·
Անոր համար Աստուած քեզ օրհնեց յաւիտեան ։
3 Ով հզօր , զինուր քու մէջքդ կապէ
Քու փառքովդ ու վայելչութիւնովդ ։
4 Ու քու վայելչութիւնովդ յաջողուէ ·
Ճշմարտութեան ու հեզութեան և արդարութեան համար հեծիր ·
Ու քու աջ ձեռքդ քեզի ահաւոր բաներ պիտի սորվեցընէ ։
5 Քու նետերդ սրուած են ,
Որ թագաւորին թշնամիներուն սրտին մէջը ցցուած են ·
Ժողովուրդները քու տակդ պիտի իյնան ։
6 Ով Աստուած , Քու աթոռդ յաւիտեան յաւիտենից է ·
Քու թագաւորութեանդ գաւազանը ուղղու-

1 Ա՞ստուած մեր ապաւէնը ու զօրութիւնն է ·

թիւնն գաւազան է ·
7 Արդարութիւնը կը սիրես ու անօրէնութիւնը կ՚ատես ·
Անոր համար , ով Աստուած , քու Աստուածդ
Ուրախութիւնն եղով քեզ օծեց քու ընկերներէդ աւելի ։
8 Քու բոլոր հանդերձներդ գինուս ու հալուէ և կասիա կը հոտին ·
փղոսկրէ պալատներէն Նորոթամնիտեան լարերը քեզ ուրախացուցին ։
9 Թագաւորներուն աղջիկները քու պատուական ներուդ մէջն են ·
Թագուհին քու աջ կողմդ կը կանգնի Ոփիրի ականով շքեղացած ։
10 Ով աղջիկ , լսէ ու տես , և քու ականջդ ծռէ ·
Մոռցիր քու ժողովուրդդ ու քու հօրդ տունը ։
11 Անտունը թագաւորը պիտի ցանկայ քու գեղեցկութիւնդ ,
Քանզի որ ան է քու տէրդ , ու անոր երկրպագութիւն բրէ ։
12 Եւ Տիւրոսին աղջիկը — ժողովուրդին հարուստները
Ընծայով պիտի խնդրեն քու երեսդ ։
13 Թագաւորին աղջիկը բոլորովին փառաւոր է ներսը ,
Ոսկի թելով հիւսուած է իր հանդերձը ։
14 Նկարակերպած հանդերձով պիտի բերուի թագաւորին ·
Անոր ետեւէն եկող աղջիկ ընկերները քեզի պիտի բերուին ։
15 Ցնծութիւնով և ուրախութիւնով պիտի բերուին ,
Թագաւորին պալատը պիտի մտնեն ։
16 Քու հայրերուդ տեղը որդիդ պիտի բլլան ·
Բոլոր երկրին մէջ իշխաններ պիտի ընես զանոնք ։
17 Քու անունդ հռչակել պիտի տամ ազգէ մինչեւ ազգ ·
Անոր համար ժողովուրդները քեզ պիտի գովեն յաւիտենից յաւիտեան ։

ՍԱՂՄ · Խզ

1 Եհովէյին Աստուծոյ վրայ ունէցած վստահութիւնը ։ 2 Զանգի պետէն հանուիլ ուզելու մը ։

Դէ խառար երաժշտին · Կորխի որդւոցը երգը · Ալամոթի վրայ ։

1 Ա՞ստուած մեր ապաւէնը ու զօրութիւնն է ·

1 Ա=Ա · ՀԳ · 3 ·
2 Ե=Ա · ՀՓ · 4 ·
3 Ա=Ա · Ֆ=Ա · 13 · Ա=Ա · ՀԸ · 31 ·
4 Ա=Ա · Լ=Ա · 14 · Ա=Ա · ՀՐ · 1 · ՆԸՄ · ՅԹ · 19 ·
5 Հ=Ա · ՓՐ · Ը · 36 ·
7 Ա=Ա · Ի · 9 · ԼՒ · 23 · ՁՀ · 8 · Ը · 2 · 63 ·
8 Հ=Ա · Ֆ · 1 · ՀՐ · 14 · Ա=Ա · ՀՓ · 55 ·
ԽԵ
1 Ա=Ա · ՀՓ · Ճ · 2 · ՁՀ · 8 · Ա=Ա · Ի · 9 · ԼՒ · 23

†Ընդունելութեան միջը խիստ օգնական կը գտնուի ։
2 Անոր հանար պիտի չվախնանք , թէև երկիրը փոխուի ,
Ու լեռները ծովուն սիրտը ձգուին ։
3 †Թէև անոր ջուրերը գոռան ու պղտորին ,
Լեռները գոգան անոր ուռնալովը ։ (Սէլա ։)
4 †Գետի վտակները պիտի ուրախացընեն †Աստծոյ քաղաքը՝
Բարձրելոյն սուրբ բնակարանները ։
5 Աստուած †անոր միջն է , անիկա պիտի չսասանի ։
Աստուած անոր պիտի օգնէ առտուանց կանուխ ։
6 †Հեթանոսները կը խռովին , թագաւորութիւնները կը չարժին ։
Բ–ձնէ–ւ իր ձայնը կու տայ , †երկիրը կը հալի ։
7 †Զօրաց Տէրը մեզի հետ է ։
Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է ։ (Սէլա ։)
8 †Եկէք — տեսէք Տէրոջը գործերը ,
Որ աւերումներ բրաւ երկրի մէջ ։
9 †Պատերազմները կը դադրեցընէ մինչև երկրի ծայրը ։
†Աղեղը կը կոտրտէ ու նիզակը կը չարդէ , †կառքերը կրակով կ'այրէ ։
10 Հանգարտ կեցէք ու ճանչցէք որ ես եմ Աստուած ։
Հեթանոսներուն մէջը պիտի բարձրանամ , երկրի վրայ պիտի բարձրանամ ։
11 †Զօրաց Տէրը մեզի հետ է ։
Յակոբին Աստուածը մեզի ապաւէն է ։ (Սէլա ։)

ՍԱՂՄ · ԽԸ

1–3 Ընդհրան չարդարանք մը՝ որ ուրախութեամբ երթասորթիները ընդունի ։

Դլխաւոր երաժշտին . Կորխի որդւոցը Սաղմոս ։

1 †Օ՜ ամէն գարկիք ամէն ժողովրդներ ,
Ցնծութեան ձայնով Աստուծոյ ազազակեցէք ։
2 վասն զի Տէրը բարձրեալ †է Ահարկու է .
Բոլոր երկրի վրայ †մեծ թագաւոր է ։
3 †Ժողովուրդները մեզի կը հնազանդեցընէ ,
Ու ազգերը մեր ոտքերուն տակը ։
4 Ընտրեց մեզի †մեր ժառանգութիւնը ,
Յակոբին փառաւորութիւնը՝ որ ինքը սիրեց ։ (Սէլա ։)
5 †Աստուած ցնծութիւնով վեր ելաւ ,
Տէրը փողի ձայնով ։
6 Սազմոս երգեցէք Աստուծոյ , սազմոս երգեցէք .
Սազմոս երգեցէք մեր թագաւորին , սազմոս երգեցէք .
7 †վասն զի բոլոր երկրի վրայ թագաւոր Աստուած է .
†երգ երգեցէք ուժով ։
8 †Աստուած ազգերուն վրայ կը թագաւորէ ,
Աստուած կը նստի իր սուրբ աթոռին վրայ ։
9 Ժողովրդոց իշխանները ժողովուեցան
†Աբրահամի Աստուծոյն ժողովուրդին հետ .
†վասն զի երկրի սպարները Աստուծոյն են .
Ինքը խիստ բարձրացած է ։

ՍԱՂՄ · ԽԸ

1–14 Եկեղեցիին վերյուշութիւնը ու աւետեաց խնդութիւնը ։

Կորխի որդւոցը երգը — Սազմոսը ։

1 Տէրը մեծ է ու խիստ օրհնեալ է
–Մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջ՝
†Իր սուրբ լեռանը վրայ ։
2 †Գեղեցիկ բարձրութիւնով ,
†Բոլոր երկրի ուրախութիւնը՝
†Հիւսիսային կողմերը մեծ Սիօն լեռն է ,
†Մեծ թագաւորին քաղաքը ։
3 Աստուած անոր պալատներուն մէջ
Ապաւէն գիտցուած է ։
4 վասն զի †ահա թագաւորները ժողովուեցան ,
Ու–մէկտեղ անցան ։
5 Անոնք տեսածնուն պէս զարմացան .
Զարհուրեցան — չուտով փախան ։
6 Հոն դողութիւն բռնեց զանոնք ,
†Ու– ցաւը՝ ծնանողի ցաւին պէս ։
7 †Արեւելեան հովով
†Թարշիշի նաւերը կը խորտակես ։
8 Ինչպէս որ լսեցինք , անոնցմէ ալ տեսանք
†Զօրաց Տէրոջը քաղաքին մէջ ,
Մեր Աստուծոյն քաղաքին մէջը .
Աստուած †անիկա պիտի հաստատէ յաւիտեան ։ (Սէլա ։)
9 Ով Աստուած , †քու ողորմութեանդ վրայ կը մտածենք
Քու տաճարիդ մէջ ։
10 Քու գովութիւնդ , ով Աստուած ,

Կիրաւ անուանդ պէս մինչև երկրին ծայրերն է .
Ուրդ արութիւնով լեցուն է քու աջ ձեռքդ .
11 Սիօն լեռը թող ուրախանայ ,
Ո՛ Յուդայի աղջիկները թող ցնծան
Քու դատաստաններուդ համար .
12 Սիօնին չորս կողմը պտտեցէք ,
Ու անոր բերդերուն շարուեցէք ,
Ո՛ աշտարակները համրեցէք .
13 Ուշադրութիւնամբ դիտեցէք անոր պարիսպ-
ները .
Անոր պալատները դննեցէք ,
Որ գալու ազգին պատմէք .
14 Վասն զի աս Աստուածը մեր Աստուածն է
յաւիտեանս յաւիտենից .
Անիկա պիտի առաջնորդէ մեզ մինչև ի մահ .

ՍԱՂՄ · ԽԹ

1 Ցուցումնք մէջ որ մարդիկ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ հաս-
տատեն , և չի քակ ուխտադրուժին մեծութեան վրայ : 16 Աչքաբա-
նութեան յոյժ զգուշանալու վրայ զգուշացում պիտոյ չէ .

Դիմաստուր երաժշտին . Կորխի որդւոցը Աղա-
ֆեայը .

1 Լսեցէք ասիկա , ամ բոլոր ազգեր ,
Ականջ դրէք , աշխարհի բոլոր բնակիչներ ,
2 Թամիկներ ու ազնուականներ ,
Հարուստներ ու աղքատներ մէկտեղ .
3 Բերանս խնամատարութիւն պիտի խօսի ,
Ու սրտիս խորհուրդները՝ հանճար .
4 Իմ ականջս առակի պիտի ծռեմ .
Խրճիթասատարութիւնս քնարով պիտի բանամ .
5 Ինչո՞ւ վախնամ չար օրերուն մէջը ,
Երբոր զարատակչութիւն անօրէնութիւնը
չորս կողմն կը պատէ .
6 Իրենց գօրութիւնը յուսացողներուն
Ո՛ իրենց հարստութիւնովը չառաքինութիւնովը
պարծողներուն
7 Մէկը բնաւ չկրնար փրկել իր եղբայրը ,
Ո՛չ տալով փրկանքը Աստուծոյ հաստատե-
նել .
8 (Քանզի դառը է անանց անձին փրկութիւնը
գինը ,
Ու յաւիտեան պիտի դադարի .)
9 Որ ալ ապրի յաւիտեան ,
Ո՛ տապականութիւն չտեսնէ .
10 Ինչու որ կը տեսնէ թէ իմաստուններն կը
մեռնին ,
Յիմարը ու անխելքը մէկտեղ կը կորսուին ,
Ու իրենց առտնաւած գիները ուրիշներուն կը
թողուն .
11 Անոնց խորհուրդը — է , Թէ իրենց տուները
յաւիտեան հետ ,
Ո՛ իրենց բնակարանները ազգէ մինչև ազգ .
Երկիրները իրենց անուններովը կը կոչեն .
12 Բայց մարդը պատուոյ մէջ չմնար ,
Անասուններուն նման է՝ կը կորսուի .
13 Անոնց այս ճամբան իրենց յիմարութիւնն է ,
Սակայն անոնց ետեւէն ակռաները անոնց խօս-
քին հաճութիւն պիտի տան . (Սէլայ .)
14 Անոնք ոչխարներու պէս դերեզմանը կը
դրուին .
Մահը պիտի հովուէ զանոնք .
Եւ ուղիղները անոնց վրայ պիտի տիրեն առ-
աւտուն .
Ո՛ անոնց դէմքը դերեզմանը պիտի մնչեցը-
նէ իրենց բնակարանէն .
15 Սակայն Աստուած դերեզմանին ձեռքէն պի-
տի փրկէ իմ անձս ,
Ինչու որ ինծ պիտի ընդունի . (Սէլայ .)
16 Մի վախնար երբոր մարդ մը հարստանայ ,
Ո՛ անոր տանը փառքը չաւելնայ .
17 Վասն զի մեռնելու ատեն ամենևին բան մը
իր հետը պիտի չառնէ ,
Ո՛ իր փառքը իր ետեւէն պիտի չիջնէ .
18 Թէպէտև իր անձը օրհնեց իր կենդանու-
թեան ատեն ,
(Ու քեզ կը գովեն երբոր գուն քու անձիդ
ապահովութիւն կ՚ընես ,)
19 Մինչև իր նախնիքներուն ազգին պիտի եր-
թայ .
Մինչև յաւիտեան լոյս պիտի չտեսնեն .
20 Մարդը որ պատուոյ մէջ է ու իմաստութիւն
չունի ,
Անասուններուն կը նմանի՝ կը կորսուի .

ՍԱՂՄ · Ծ

1 Աստուածներուն Աստուածը՝ Տէրը խօսեցաւ ,
Ու երկիրը կանչեց արեւելքէն մինչև արեւ-
մուտք .
2 Սիոնէն՝ կատարելութենէն գեղեցկութենէն
Աստուած փայլեցաւ .
3 Մեր Աստուածը պիտի գայ ու պիտի չլռէ .
Անոր առջեւն ուժգին կրակ ,
Ու բոլորտիքը սաստիկ փոթորիկ պիտի ըլլայ .

1 ր Օր · իբ · 28 · Ելս · ե · 9 · Ա · Յով · ա · 5 · Ա · Մակ · ա · 33 · 34 · 4 Ես · ը · 11 · Խթ · = Ա · Կր · 9 · 5 Ա · Կր · 8 · Ա · Սամ · ժգ · 33 · 6 Կամ · իմ գործակցու-
թեան · 7 Ելս · ը · 24 · Ա · Կր · ը · 7 · կր · 10 · Ա · Սր · ժ · 24 · ա Տիմ · գ · 17 · 8 Ա · Սամ · ժգ · 22 · 9 Ա · Կր · ը · 18 · 19 · 10 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 11 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 15 · Ա · Մակ · ա · 43 · 12 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 13 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 14 · 14 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 15 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 15 · 16 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 17 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 16 · 18 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 19 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 17 · 20 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 21 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 18 · 22 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 23 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 19 · 24 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 25 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 20 · 26 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 27 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 21 · 28 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 29 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 22 · 30 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 31 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 23 · 32 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 33 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 24 · 34 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 35 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 25 · 36 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 37 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 26 · 38 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 39 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 27 · 40 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 41 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 28 · 42 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 43 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 29 · 44 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 45 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 30 · 46 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 47 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 31 · 48 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 49 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 32 · 50 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 51 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 33 · 52 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 53 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 34 · 54 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 55 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 35 · 56 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 57 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 36 · 58 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 59 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 37 · 60 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 61 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 38 · 62 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 63 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 39 · 64 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 65 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 40 · 66 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 67 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 41 · 68 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 69 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 42 · 70 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 71 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 43 · 72 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 73 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 44 · 74 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 75 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 45 · 76 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 77 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 46 · 78 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 79 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 47 · 80 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 81 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 48 · 82 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 83 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 49 · 84 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 85 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 50 · 86 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 87 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 51 · 88 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 89 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 52 · 90 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 91 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 53 · 92 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 93 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 54 · 94 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 95 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 55 · 96 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 97 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 56 · 98 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 99 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 57 · 100 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 101 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 58 · 102 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 103 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 59 · 104 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 105 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 60 · 106 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 107 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 61 · 108 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 109 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 62 · 110 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 111 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 63 · 112 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 113 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 64 · 114 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 115 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 65 · 116 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 117 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 66 · 118 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 119 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 67 · 120 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 121 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 68 · 122 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 123 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 69 · 124 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 125 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 70 · 126 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 127 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 71 · 128 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 129 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 72 · 130 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 131 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 73 · 132 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 133 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 74 · 134 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 135 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 75 · 136 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 137 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 76 · 138 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 139 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 77 · 140 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 141 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 78 · 142 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 143 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 79 · 144 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 145 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 80 · 146 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 147 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 81 · 148 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 149 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 82 · 150 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 151 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 83 · 152 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 153 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 84 · 154 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 155 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 85 · 156 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 157 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 86 · 158 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 159 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 87 · 160 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 161 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 88 · 162 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 163 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 89 · 164 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 165 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 90 · 166 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 167 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 91 · 168 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 169 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 92 · 170 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 171 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 93 · 172 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 173 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 94 · 174 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 175 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 95 · 176 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 177 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 96 · 178 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 179 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 97 · 180 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 181 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 98 · 182 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 183 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 99 · 184 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 185 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 100 · 186 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 187 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 101 · 188 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 189 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 102 · 190 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 191 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 103 · 192 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 193 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 104 · 194 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 195 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 105 · 196 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 197 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 106 · 198 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 199 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 107 · 200 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 201 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 108 · 202 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 203 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 109 · 204 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 205 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 110 · 206 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 207 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 111 · 208 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 209 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 112 · 210 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 211 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 113 · 212 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 213 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 114 · 214 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 215 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 115 · 216 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 217 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 116 · 218 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 219 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 117 · 220 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 221 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 118 · 222 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 223 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 119 · 224 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 225 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 120 · 226 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 227 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 121 · 228 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 229 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 122 · 230 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 231 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 123 · 232 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 233 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 124 · 234 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 235 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 125 · 236 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 237 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 126 · 238 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 239 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 127 · 240 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 241 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 128 · 242 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 243 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 129 · 244 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 245 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 130 · 246 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 247 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 131 · 248 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 249 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 132 · 250 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 251 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 133 · 252 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 253 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 134 · 254 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 255 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 135 · 256 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 257 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 136 · 258 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 259 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 137 · 260 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 261 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 138 · 262 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 263 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 139 · 264 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 265 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 140 · 266 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 267 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 141 · 268 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 269 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 142 · 270 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 271 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 143 · 272 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 273 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 144 · 274 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 275 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 145 · 276 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 277 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 146 · 278 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 279 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 147 · 280 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 281 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 148 · 282 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 283 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 149 · 284 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 285 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 150 · 286 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 287 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 151 · 288 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 289 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 152 · 290 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 291 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 153 · 292 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 293 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 154 · 294 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 295 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 155 · 296 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 297 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 156 · 298 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 299 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 157 · 300 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 301 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 158 · 302 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 303 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 159 · 304 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 305 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 160 · 306 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 307 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 161 · 308 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 309 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 162 · 310 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 311 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 163 · 312 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 313 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 164 · 314 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 315 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 165 · 316 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 317 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 166 · 318 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 319 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 167 · 320 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 321 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 168 · 322 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 323 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 169 · 324 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 325 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 170 · 326 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 327 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 171 · 328 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 329 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 172 · 330 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 331 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 173 · 332 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 333 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 174 · 334 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 335 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 175 · 336 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 337 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 176 · 338 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 339 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 177 · 340 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 341 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 178 · 342 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 343 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 179 · 344 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 345 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 180 · 346 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 347 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 181 · 348 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 349 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 182 · 350 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 351 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 183 · 352 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 353 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 184 · 354 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 355 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 185 · 356 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 357 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 186 · 358 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 359 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 187 · 360 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 361 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 188 · 362 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 363 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 189 · 364 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 365 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 190 · 366 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 367 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 191 · 368 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 369 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 192 · 370 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 371 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 193 · 372 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 373 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 194 · 374 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 375 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 195 · 376 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 377 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 196 · 378 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 379 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 197 · 380 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 381 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 198 · 382 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 383 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 199 · 384 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 385 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 200 · 386 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 387 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 201 · 388 Ա · Կր · իթ · 28 · Ա · Յով · ա · 5 · 389 Ա · Կր · իգ · 28 · Ա · Սամ · ժգ · 202 · 390 Ա · Կր ·

4 ՙԵրկինքը պիտի կանչէ վերէն,
Ու երկիրը՝ իր ժողովուրդը դատելու համար։
5 ՚Ինծի ժողվեցէք իմ սուրբերս,
Որ ինծի հետ զոհով ուխտ բնացնեցին։
6 Ու երկինքները անոր արդարութիւնը պիտի պատմեն,
Վասն զի Աստուած ինքը դատաւոր է։ (Ել. լոյ.)
7 ՚Լաւ, ով իմ ժողովուրդս, ու խօսիմ.
Ով Իսրայէլ, ու քեզի վկայութիւն ընեմ.
Որ Ես եմ Աստուած՝ քու Աստուածդ։
8 ՚Զէ թէ քու զոհերուդ համար քեզ կը յանդիմանեմ,
Ու քու ողջակէզներուդ համար՝ որոնք միշտ իմ առջեւս են։
9 ՚Քու տունէդ զուարակ չեմ առներ,
Ոչ ալ քու գոմերէդ նոխազներ։
10 Ինչու որ իմն են անտառին բոլոր գազանները,
Հազարաւոր լեռներուն անասունները։
11 Ես գիտեմ լեռներուն բոլոր թռչունները,
Ու դաշտի °գազանները իմ քովս են։"
12 Թէ որ անօթենայի՝ քեզի պիտի չըսեմ.
՚Վասն զի աշխարհը ու անոր լիութիւնը իմն է։
13 Միթէ ես ցուլերու միս կ'ուտեմ,
Կամ նոխազներու արիւն կը խմեմ։
14 ՚Շնորհակալութիւն զոհէ Աստուծոյ,
Ու ՚քու ուխտերդ կատարէ Բարձրելոյն։
15 Ու ՚նեղութեան օրը ինծի կանչէ.
Ես քեզ պիտի ազատեմ, ու դուն ինծ պիտի փառաւորես։

16 Սակայն Աստուած ամբարիշտին կ'ըսէ,
Քեզի ի՞նչ՝ որ դուն իմ օրէնքներս կը պատմես,
Ու իմ ուխտս բերանդ կ'առնես։
17 ՚Վասն զի դուն խրատը ատեցիր,
Ու ՚իմ խօսքերս ետիդ ձգեցիր։
18 Գողը տեսնելով՝ ՚անոր հետ միաբանեցար
Ու շնացողներուն հետ ՚բաժին ունեցար։
19 Քու բերանդ չարութեան տուիր,
Ու ՚քու լեզուդ նենգութիւն կը հնարէ։
20 Կ՚նստիս եղբօրդ դէմ կը խօսիս,
Մօրդ որդւոյն դէմ չարախօսութիւն կ'ընես։
21 Ա՛ս բաները երբոր ՙու ես լռեցի,
Կարծեցիր թէ ես բոլորովին քեզի կը նմանիմ.
Բայց ՙքեզ պիտի յանդիմանեմ,

Ու աչքերուդ առջեւը պիտի չարեմ ՚ամբաստանութիւնը։
22 Արդ խելացէք ասիկա, ՚ով դուք Աստուած մոռցողներ,
Չըլլայ որ ՚Ես պատառեմ, և ազատող մըն ալ չգտնուի։
23 ՙՇնորհակալութիւն մատուցանողը իս կը փառաւորէ.
Ու ՚ճամբուն դրու չայոգին
Պիտի ցուցընեմ Աստուծոյ փրկութիւնը։

ՍԱՂՄ· ՃԱ.

1 Դաւիթ խոնարհութեամբ իր մեղքերը խոստովանելով անոնց համար թողութիւն կը խնդրէ. 6 որպէսզի համար ապրիլ կրնայ։ 16 Աստուած զոհերու չհաճիր։ Հոգւոյ անկեղծութեան, 18 Դաւիթ Երուսաղէմի համար կ'ապրի։

Գլխաւոր երաժշտին։ Սաղմոս Դաւթի, անոր Բերսաբէին քովը մտնելէն ետքը, ՙԵսայեան Մարգարէին անոր եկած ժամանակը։

1 Ողորմէ ինծի, ով Աստուած, քու ողորմածութեանդ համեմատ,
Քու առատ գթութեանդ համեմատ ՚ջնջէ իմ յանցանքներս։
2 ՚Իմ անօրէնութենէս բոլորովին լուա զիս,
Ու իմ մեղքէս հա զրկէ։
3 Վասն զի ՙես կը ճանչնամ իմ յանցանքներս,
Ու իմ մեղքս միշտ իմ առջեւս է։
4 ՚Քեզի՛ միայն քեզի գէմ մեղանչեցի,
Ես քու աչքերուդ առջեւ չարութիւն ըրի.
՚Որ արդար ըլլաս խօսքերուդ մէջ,
Ու անարատ ըլլաս դատաստանիդ մէջ։
5 ՚Ահա ես անօրէնութեան ծնայ,
՚Ու իմ մայրս մեղքով յղացաւ զիս։
6 Ահա դուն ճշմարտութիւն կ'ուզես ՚երկրի կանուչքներու մէջ.
Ու ծածուկ ՙիշէ իմաստութիւն պիտի գիտցընես ինծի։
7 ՚Զոպային մխիթով մաքրէ զիս, ու մաքուր ըլլամ.
Զիս լուա, ու ՚ձիւնէն աւելի ճերմակ ըլլամ։
8 Ցնծութիւն և ուրախութիւն լսել տուր ինծի.
՚Թող ցնծան ան ոսկորները որ կատրեցիր։
9 ՚Իմ մեղքերէս երեսդ ծածկէ,
Ու ՚բոլոր անօրէնութիւններս ջնջէ։
10 ՚Ով Աստուած, իմ մէջս մաքուր սիրտ ստեղծէ,
Եւ իմ ներսի դիս ուղիղ հոգի նորոգէ։

11 Խա [1]եղեալք մի ձգիր ,
Ո՛ քան Պատրը Հոգիդ ինծմէ մի հանիր ։
12 Քու փրկութեանդ ցնծութիւնը ինծի՛ նո՛ր դարձուր ,
Ո՛ [2]կամաւոր հոգի մը թող հաստատէ պիս ։
13 Անօրէնները քու ճամբաներդ ,
Ո՛ մեղաւորները քեզի պիտի դառնան ։
14 Ո՛վ Աստուած՝ իմ փրկութեանս Աստուածը ,
Քրկէ զիս [3]արիւնհեղութիւնէն .
Լեզուս ցնծութեամբ պիտի խօսի քու արդարութեանդ վրայով ։
15 Ո՛վ Տէր , իմ շրթունքներս բաց ,
Ո՛ բերանս պիտի պատմէ քու գովութիւնդ ։
16 Վասն զի [4]զոհի չես հաճիր որ տամ ինծի՛ ,
Ողջակէզի՝ չես հաճիր ։
17 [5]Աստուծոյ զոհը կտրած հոգին է .
Կտրած ու խոնարհ սիրտը , ով Աստուած ,
դուն չես անարգեր ։

18 Քու բարեհաճութեամբդ Սիովնին բարիք ըրէ ,
Երուսաղէմին պարիսպները շինէ ։
19 Այնուհետեւ պիտի հաճիս [6]արդարութեան զոհերուն՝
Ողջակէզներուն ու բոլոթովին այրուած զոհերուն .
Այնուհետեւ քու սեզանիդ վրայ զառապարներ պիտի մատուցանեն ։

ՍԱՂՄ · ԾԱ

1 Դաւիթ Դաւիթին չարութիւնը գաւազրուելով՝ ասոր կոչ-
նամէ կը գուշակի · 2 որուն վրայ սպրդելը պիտի ուրանա-
նայ ։ 3 Դաւիթ Նաասի վրայ ունեցած վհատութիւնը
շարունակելութեան կը մատնացուցանէ ։

Դէխաւոր երաժշտին . Դաւիթին երգը . երբ-
որ [7]Դոէմ Եդոմացին եկաւ ու [8]պրուցեց
Սաւուղին , ու անոր բաւ թէ Դաւիթ Աքի-
մելէքին տունը մտեր է ։

1 Ինչո՞ւ անօրէնութիւնով կը պարծիս , ով բռնա-
ւոր .
Աստուծոյ գթութիւնը ամէն օր կայ ։
2 [1]Լեզուդ չարութիւններ կը հնարէ ,
[2]Պատր ածելիի պէս նենգութիւն կը գործէ .
3 Չարութիւնը բարութենէն աւելի կը սիրես ,
Ո՛ [3]սուտիութիւնը արդարութիւն խօսելէն աւելի ։ (Սէլա ։)
4 Ամէն կործանումներ խօսքերդ
Ո՛ նենգաւոր լեզուն կը սիրես ։

5 Աստուած ալ յաւիտեան քեզ պիտի կործանէ ,

1 Ծն· գ · 14 · գ Թես· գ · 11 · Ժգ · 22 ։
2 Հռ·մ՝ը · ը · 9 · Ե· փիլ· գ · 20 ։
3 ը Կոր · գ · 17 ։
4 Կամ ապիրեն ։
5 ք Թես· Ժա · 17 · Ժը · 2 ։

1 Ս·գ· լէ · 28 ։
2 Ծն· Ժե · 27 · 30 ։
Ս·գ· խ · 8 · Ծ · 8 ։
Ես· ա · 11 · Երեմ· է · 22 · Ովէ· գ · 8 ։
3 Ս·գ· լգ · 16 · Ես· Ժե · 11 · կգ · 8 ։
Ս·գ· գ · 3 · Մ·գ· Ժ · 3 ։

գ · 3 ։

Ծ·Ր

ա Թես· Ժգ · 2 ։
բ Ս·գ· Ժ · 3 ։
գ Ես· Ժ · 4 · Ծ·Ր · 3 ։
դ Ս·գ· Ժ · 4 · Ծ·Ր · 3 ։

ա Երեմ· բ · 4 · 5 ։
բ Ա·ղ· բ · 22 ։
գ Ցաք· խբ · 19 · Ս·գ· լէ · 34 · խ · 2 · կգ · 9 · Մ·գ· ա · 5 ։
դ Ս·գ· Ծբ · 16 ։
ե Ս·գ· խԲ · 6 ։
զ Երեմ· Ժա · 14 ։

Ծ·Ր

ա Ս·գ· Ժգ · 6 ։
բ Ս·գ· Ծգ · 5 ։
գ Հռ·մ՝ը · գ · 10 ։
դ Ս·գ· լգ · 13 ։

Ծ·Ղ

ա Ս·գ· Ժ · 4 · Ժգ · 1 · Ես ։
բ Հռ·մ՝ը · գ · 10 ։
գ Ս·գ· Ծգ · 4 ։

Ծ·Ղ

ա Ս·գ· Ժ · 4 · Ժգ · 1 · Ես ։
բ Հռ·մ՝ը · գ · 10 ։
գ Ս·գ· լգ · 13

Աստուած իր ժողովուրդը դերութիւնէն դարձուցած ատենը
Յակոբ պիտի ցնծայ -- Իսրայէլ ուրախ պիտի ըլլայ։

ՍԱՂՄ· ԾԴ

Դաւիթ Չխիստնէրէն գանգատելով իր փրկութիւնը հաստատ ակնկալելով կ'երգէ։ Ներածոյ ոգեկանութիւնը վերջ վերատեսակով ոգեկոչելու համար կը խոստանայ։

Դիմաւոր երաժշտին, Նկինոթի վրայ։ Դաւիթին երգը։

1 Ով Աստուած, քու անունովդ կեա ազատէ,
Ու քու զօրութիւնովդ իրաւունք ըրէ ինծի։
2 Ով Աստուած, լսէ իմ ազօթքս,
Ականջ խոնարհեցուր ակամէ դիր։
3 Վասն զի ²օտարները իմ վրաս եղան,
Ու բռնաւորները կը փնտռեն իմ անձս.
Ո՛ւ Աստուած իրենց առջեւը չդրին։ (Սէլա։)
4 Ահա Աստուած ինծի օգնական է.
³Տէրը իմ հոգիս պաշտպաններուն հետն է։
5 Չարութիւնը թշնամիներուս վրայ պիտի դարձնէ.
⁴Քու ճշմարտութեանդով կորսնցուր զանոնք։
6 Ես իմ կամքովս քեզի զոհ պիտի մատուցանեմ.
Ով Տէր, քու անունդ պիտի գովեմ, ²ինչու որ բարի է։
7 Վասն զի ամէն նեղութենէ ինծի ազատեր,
Ու իմ աչքս թշնամիներուս նշոյլը տեսաւ։

ՍԱՂՄ· ԾԵ

Դաւիթ իր ապրիչին մէջ իր երկիւղած ճնշումին համար կը գանգատի։ Ի իր թշնամիներուն դէմ կ'ապրի։ Ու անոնց չարութիւնը ու նենգութիւնը համար կը գանգատի։ 12 Ինչ. գինքը կը ճիգիսարի. յանդիման որ Աստուած գինքը պիտի պահէ։ ու իր թշնամիները մոնդով պիտի բնէ։

Դիմաւոր երաժշտին, Նկինոթի վրայ։
Դաւիթին երգը։

1 Ով Աստուած, ականջ դիր իմ ազօթքիս,
Ու իմ թախնդրանքս քու նշոյլդ մի ծածկեր։
2 Մտիկ ըրէ ու պատասխանէ ինծի.
¹Իմ դանդատովս ²կը մռայլիմ ու կը խռովիմ,
3 Թշնամիին ձայնէն -- ամբարշտին նեղութենէն
առջեւն.
³Ինչու որ իմ վրաս անիրաւութիւն կը բերեն,
Ու բարկութիւնով դիս կը հալածեն։
4 ⁴Միտս դողայ իմ նեղսիրտ դիս,

Ու մահուան արհաւիրքները իմ վրաս ինկան։
5 Վախ ու դող եկաւ իմ վրաս,
Ու սոսկումը իս ծածկեց։
6 Ու ըսի, երանի թէ աղաւնիի նման թեւեր ունենայի,
Որ թռչէի ու հանգիստ ըլլայի։
7 Ահա հեռուն կը փախչէի,
Անապատին մէջ կը բնակէի։ (Սէլա։)
8 Աստիճ հովէն -- փոթորիկէն
Իմ փախչիլս կ'արագացընէի։
9 Ով Տէր, կորսընցուր, անոնց լեզուները բաժնէ,
Վասն զի քաղաքին մէջը ²բռնութիւն ու կռիւ տեսայ։
10 Ցորեկ ու գիշեր անոր չորս կողմն անոր պարիսպներուն վրայ կը պտրտին.
Անօրէնութիւն ու չարիք կայ անոր մէջը։
11 Անոր մէջը եղեռնագործութիւն կայ.
Ես բռնութիւնը ու նենգութիւնը անոր հրապարակներէն չեն զատիր։
12 ²Ինչու որ թշնամին չէր ինծ նախատողը, որ հանդուրժէի.
Ո՛չ ատողս չէր ինծի վրաս հպարտացողը, որ անկէ պահուէի.
13 Հապա դուն, ով մարդ, իմ հաւասարս,
³Իմ ընկերս ու ճանչուածս,
14 Որ իրարու հետ անոյշ խօսակցութիւն կ'ընէինք,
Ու ⁴բազմութեան հետ Աստուծոյ տունը կ'երթայինք։
15 Մահը յանկարծ անոնց վրայ պիտի հասնի,
Ու ⁵ողջ ողջ գերեզմանը պիտի իջնեն,
Վասն զի իրենց բնակարաններուն -- իրենց մէջը չարութիւն կայ։
16 Ի՛մ ես Աստուծոյ պիտի կանչեմ,
Ու Տէրը ինծ պիտի փրկէ։
17 ³Իրիկուն, առաւօտ ու կէս օրը պիտի բողոքեմ ու հառաչեմ,
Ես անկիկ պիտի լսէ իմ ձայնս։
18 Խաղաղութիւնով կը փրկէ իմ անձս ինծի դէմ եղած պատերազմէն,
Ինչու որ ²շատերը կան իմ դէմս։
19 Աստուած պիտի լսէ,
Ու ³յաւիտենականութենէն մէջ բնակողը պիտի ցածցընէ զանոնք. (Սէլա։)
Որովհետև չեն փոխուիր անոնք,
Ու Աստուծմէ չեն վախնար։
20 ⁴Ձեռքը ⁵իրեն հետ հաշտուածներուն վրայ երկընցուց,
Իր ուխտը աւրեց։
21 ¹Անոր բերնին խոխէշէ կոպիշն կակուղ են,

ԾԴ·
- - Նուագ· խգ· 19·
խգ· 1·
¹ Սաղ· ձգ· 14·
² Սաղ· ԿՀգ· 7·
³ Սաղ· ՀԲ· 19·
⁴ Սաղ· ծր· 9·
⁵ Սաղ· ծԲ· 10· գը· 11·
ԾԵ
- Ե·· լը· 14·
⁶ Սաղ· ձգ· 10· Գաղ· ջ· 10· Գաղ· ժբ· 1· Գոր· ժբ· 1·
ժջ· 15· Սաղ· խա· 1· Գոր· գ· 1· Սաղ· ի· 4·
3· Երեմ· Բ· 4· Ա· ժ· 3· 9· 30· - Սաղ· լբ· 3· Թագ· ի· 17· 4· Հր· 4· կգ· 3·
⁷ Սաղ· խբ· 4· ⁸ Ր Ա՝Ն· լբ· 7· 8· Ուսմ· ե· 3· 4·
⁹ Թագ· ժջ· 30· ¹⁰ Ր Օր· լգ· 27· ժբ· 18·

Բայց անոր օրերն մէջը պատերազմ կայ ։
Անոր խօսքերը ձէթէն կակուղ են ,
Բայց մերկ սուրեր են ։

22 [1]Քա՛ւ հոգ գ՝ Տէրոջը վրայ ձգէ ,
Ու ան քեզ պիտի խնամէ ։
[2]Անիկա յաւիտեան սասանութիւն չտար արդարին ։
23 Բայց գուն , ով Աստուած , անոնք ապականութեան գուբին մէջը պիտի իջեցնես ։
[3]Արիւնահեղ ու նենգաւոր մարդիկ [4]օրերնուն կէսին պիտի չհասնին ։
Մակայն ես քեզի պիտի յուսամ ։

ՍԱՂՄ · ԾԱ

1 Դաւիթ Աստուծոյ խորքին վրայ վստահանալով՝ իր ապրիլին մէջ իր թշնամիներուն համար կը գանգատի ։ 8 Կը խոստովանի թէ իր յոյսը Աստուծոյ խորքին վրայ է ։ ու կը խոստանայ որ կ՚անիծէ ։

Գլխաւոր երաժշտին , Լեհաբեր-էլեմ-բէհոգխմին վրայ ։ Դաւիթին երգը ։ Երբոր Փղշտացիք [1]Գէթի մէջ բռնեցին զանիկա ։

1 Ով Աստուած , [2]ազատէ՛ ինծի , վասն զի իմ անձս քեզի կը յուսայ ։
Ես [3]քու թևերուդ հովանաւորութեանը պիտի ապաւինիմ ,
[4]Մինչև որ թշուառութիւնները անցնին ։
2 Բարձրեալ Աստուծոյն պիտի աղաղակեմ ,
[5]Ինծի համար գործող Աստուծոյն ։
3 [6]Երկինքէն պիտի խրկէ ու փրկէ զիս ,
Թէև [7]իս կլլել ուզողը [8]նախատէ ։ (Սէլայ ։)
Աստուած [9]պիտի խրկէ իր ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը ։
4 Իմ անձս առիւծներու մէջ է ։
Ոտց փչոզ մարդոց որդիներուն մէջը կը պառկիմ ,
[10]Որոնց ակռաները նիզակներ ու նետեր են ,
Եւ [11]անոնց լեզուները սրած թուրեր են ։

5 Ով Աստուած , [12]երկինքէ վրայ բարձրացիր ։
Քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ ։
6 [13]Իմ քայլերուս որոգայթ պատրաստեցին ։
Անձս վար ծռեցաւ ։
Փոս փորեցին առջեւս ,
Ո՞ւր իյնան անոր մէջը ։ (Սէլայ ։)

7 [14]Սիրտս պատրաստ է , ով Աստուած , սիրտս պատրաստ է ։
Պիտի երգեմ ու ազնիւ պիտի քանեմ ։
8 Արթնցիր , [15]ով իմ փառքս ։
Արթնցիր , ով սաւիղ ու քնար ։
Ես կանուխ պիտի արթնցնեմ ։

ՍԱՂՄ · ԾԲ

1 Դաւիթ ապրիլի մէջ Աստուծոյ դիմելով՝ իր վտանգաւոր վիճակին համար կը գանգատի ։ 7 Ինքզինքը կը քաջալերէ որ կ՚անսասան գտնի ։

Գլխաւոր երաժշտին ։ [1]Ալ-թաշհէթ , Դաւիթին երգը , [2]Պատուիրն երեսէն գէթ՝ ի քարայրը փախած առենը ։

1 [3]Ողորմի՛ ինծի , ով Աստուած , ողորմի՛ ինծի ,
Վասն զի իմ անձս քեզի կը յուսայ ։
Ու [4]քու թևերուդ հովանաւորութեանը պիտի ապաւինիմ ,
[5]Մինչև որ թշուառութիւնները անցնին ։
2 Բարձրեալ Աստուծոյն պիտի աղաղակեմ ,
[6]Ինծի համար գործող Աստուծոյն ։
3 [7]Երկինքէն պիտի խրկէ ու փրկէ զիս ,
Թէև [8]իս կլլել ուզողը [9]նախատէ ։ (Սէլայ ։)
Աստուած [10]պիտի խրկէ իր ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը ։
4 Իմ անձս առիւծներու մէջ է ։
Ոտց փչոզ մարդոց որդիներուն հետ կը պառկիմ ,
[11]Որոնց ակռաները նիզակներ ու նետեր են ,
Եւ [12]անոնց լեզուները սրած թուրեր են ։

5 Ով Աստուած , [13]երկինքէ վրայ բարձրացիր ։
Քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ ։
6 [14]Իմ քայլերուս որոգայթ պատրաստեցին ։
Անձս վար ծռեցաւ ։
Փոս փորեցին առջեւս ,
Ո՞ւր իյնան անոր մէջը ։ (Սէլայ ։)

7 [15]Սիրտս պատրաստ է , ով Աստուած , սիրտս պատրաստ է ։
Պիտի երգեմ ու ազնիւ պիտի քանեմ ։
8 Արթնցիր , [16]ով իմ փառքս ։
Արթնցիր , ով սաւիղ ու քնար ։
Ես կանուխ պիտի արթնցնեմ ։

---

4 Ա՝ոգ · չէ · ։ Ա՝ոտ · ք · ։ Ա՝ոտ · ՚ի · ։ Ա՝ոտ · ՚ի · ։ Ա՝ոտ · ՚ի

9 Ով Տէր, ժողովրդոց մէջը քեզ պիտի գովեմ.
Քաշմնա պիտի երգեմ քեզի ազգերուն մէջ.
10 Վասն զի մեծ է քու ողորմութիւնդ մինչև երկինքը,
Ու քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը.
11 Երկնից վրայ բարձրացիր, ով Աստուած,
Քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ բԱյց։

ՍԱՂՄ· ԾԸ

1 Դաւիթ կը յանդիմանէ անիրաւ դատաւորները. 3 չարերուն բնութիւնը կը տեսլացնէ. 6 գանգատ Աստուծոյ դատաստանին կը յանձնէ. 10 արդարը վերջ ալ պիտի տեսնէ։

Գլխաւոր երաժշտին. ՚Ալ-Թաշնէվի, Դաւթին երգը։

1 Իրաւցնէ ՚անարդարութեան արդարութիւնն կը խօսիք,
Ու զգուխքամբ դատաստան՚ն կը տանիք, ով մարդոց որդիներ։
2 Քիչ մըն ալ անօրէնութիւններ կը գործէք.
Երկրի վրայ ՚ձեռքերնուդ բռնութիւնը կը կշռէք։
3 ՚Ամբարիշտները նէ՚ն ծոցէն արդանդէն խառնակեցան.
Ո՚ւղղամիտներ ծնան ստութեամբ։
4 ՚Անոնց թոյնը օձի թոյնի պէս է,
՚Խուլ իժի պէս՝ որ կը գոցէ իր ականջները,
5 Ու չլսեր թովիչներուն ձայնը,
Թէնե վարպետութեամբ կախարդութիւն կ՚ընէին։
6 Ով Աստուած, ՚ոտնին ակռաները իրենց բերանները մէջը փշրէ.
Ով Տէր, առիւծի կոխիններուն ժանիքները կոտրատէ։
7 ՚Թող անոնք հալին ջուրերու պէս ու կը վազեն.
Երբ իրենց ազեղները կը լարեն, թող կոտրտին։
8 Խեռնիկի պէս՝ ու թրատած ատոնք կը հալի,
՚Կնկան մը վիժած զաւակին պէս արեը չտեսնեն։
9 Ձեր կաթսաները փուշերուն նըման զգալէն առաջ,
Թէ թարմ և թէ այրուող ՚ոխիովթիւ կով պիտի ցրուէ։
10 ՚Արդարը պիտի ուրախանայ, երբոր վրէժխնդրութիւնը տեսնէ.
՚Իր ոտքերը ամբարշտին արիւնը մէջ պիտի լուայ։
11 Ու մարդը պիտի ըսէ թէ Իրաւցնէ արդարին համար վարձք կայ.
Իրաւցնէ Աստուած կայ, որ ՚երկրի վրայ դատաստան է։

ՍԱՂՄ· ԾԹ

1 Դաւիթ իր թշնամիներէն ազատ մնալու համար աղերսանք կ՚ընէ. 2 անոնց անգթութիւնը համար կը գանգատի. 3 Աստուծոյ հ՚ոգատարին. 11 անոնց դէմ կ՚աղերսի. 16 Աստուած կը գովաբանէ։

Գլխաւոր երաժշտին. Ալ-Թաշհէթ, Դաւթին երգը, ՚անտառներ որ Աստուծոյ հոգեվ խրբհկնց, ու տաներ պաշտպանելին որ մեռցնէին զանիկա։

1 ՚Քեզ ընտմիներեա՛ս իմ փրկիչ, ով իմ Աստուածս,
Իմ վրաս եկողներէն իմ մեր պերցար։
2 Ընօրէնութիւն գործողներէն իմ ազատէ,
Ու արիւնահեղ մարդոցմէն իմ փրկէ։
3 Ինչու որ ահա իմ անձիս համար դարանը մըտան.
՚Զօրաւոր մարդիկ իմ վրաս ժողվուեցան,
՚Ոչ թէ մեղքս ու յանցանքս համա՛ր, ով Տէր։
4 Մեղք չունեցած առնելս վազելէն ու պատրաստուելէն.
՚Արթնցիր դէմ դիմաւորելու ու նայէ։
5 Ով Տէր Աստուած զօրութիւններու՝ Աստուած Իսրայէլի,
Արթնցիր բոլոր հեթանոսները ջնջելու.
Զար անօրէններուն բնաւ մի ողորմիր։ (Սելայ)
6 ՚Անոնք իրիկուան ետ կը դառնան,
Շան պէս կ՚ոռնան,
Ու քաղաքին շուրջ կազմի կը պտրտին։
7 Ահա իրենց բերնէն ՚ւռ՚ւ՚ն դուրս կը թափին.
՚Անոնց շրթունքներուն վրայ սուրեր կան.
Ինչու որ ՚ո՚վ կ՚ըսէ ՚ինձ՝ պիտի լսէ։
8 Բայց ՚դուն, ով Տէր, անոնց վրայ պիտի ծիծաղիս.
Բոլոր հեթանոսները ծաղր պիտի բնես։
9 Ով †իմ զօրութիւնս,՚՚ քեզի պիտի սպասեմ.
՚Վասն զի Աստուած է իմ ապաւէնս։
10 Ողորմութեամբ Աստուածը ՚ինծի պիտի հասնի.
Աստուած ՚պիտի ցուցնէ ինծի թշնամիներուս ՚ւռ՚ւ՚ն։
11 ՚Մի մեռցնէներ անոնք, որ ժողովուրդս չմոռնայ.
Զանոնք ցիրուցան ըրէ քու զօրութեամբդ,

1 Ես· ՀԸ· 3· 2 Ես· ԼԳ· 2· Հա· 19· ՀԳ· 11· ՀԸ· 4· 3 Հմ· 2·
ԾԸ
4 Ես· Ծե· Քեռնա գիրք· 5 Կամ սպրդեալք
5 Ես· ԽԳ· 10· Ես· Ժ· 1· 6 Ես· Ծա· 2· Ես· Խը· 8· 7 Ես· ՀԸ· 2· Ժա· Ժ· 11· 8 Իրմ· Ը· 17· 9 Ես· Ծ· 10· Ես· Գ· 7· 10 Ես· Ե· 2· Ես· ՀԱ· 10· 11 Ես· ՀԸ· 23· 12 Ես· ՀԸ· 23· 13 Ես· Ծ· 4· Ես· ՀԱ· 10· 14 Ես· ՀԸ· 23· 15 Ես· ՀԸ· 23· Ես· ՀԱ· 10· 16 Ես· ՀԸ· 23· Ես· ՀԱ· 10· 17 Ես· ՀԸ· 23· Ես· ՀԱ· 10· 18 Ես· ՀԸ· 23· Ես· ՀԱ· 10· 19 Ես· ՀԸ· 23· Ես· ՀԱ· 10·

Ո՛վ վար ձգէ զանոնք, ով Տէր՝ մեր վահան-
նը։
12 Ազանք [1]իրենց բերանոնցըն մեղքին — չէր-
թան՝ թող բռնուին իրենց
իրենց ամբարտաւանութեանը մէջ թող բռ-
նուին,
Նա՛ եւ անէծքին ու սուտին համար՝ զոր կը խո-
սին։
13 [1]Կատընցուր բարկութիւնով, կատընցուր մի-
նչեւ՝ որ ունչնանան,
Ո՛ւ հզիանան թէ Աստուած կը տիրէ Յակոբին
վրայ
Մինչեւ երկրի ծայրերը։ (Սէլա։)
14 [1]Ազանք իրիկուան ետ գիմեն գառնան,
Շուն պէս պիտի ուռնան,
Ո՛ւ քաղաքին չուրս կոտրէ պտրտին։
15 [1]Անոնք հանուր պիտի թափառին,
Թէ որ չկշտանան՝ գիշերը մնչեն անցընեն։
16 Բայց ես քու զօրութիւնդ պիտի երգեմ,
Ո՛ւ առտուընդ քու ողորմութիւնովդ պիտի
ցնծամ.
Վասն զի դուն ինծի պարսպատան եղար,
Ո՛ւ ապաւէն՝ իմ նեղութեանս օրը։
17 [1]Ով իմ զօրութիւնս, քեզի ասպնա պիտի կը-
գեմ,
[2]Ընտու որ իմ պաշտպանս Աստուած է՝
իմ ողորմութեանս Աստուածը։

ՍԱՂՄ· Կ

1 Դաւիթ ամէն պատիժներէն կը յիշատակէ. ։ եւ մեզը բարե-
սէր մը ազատութեան համար կ՚ապրի. ։ Աստուծոյ խոս-
տումնալիրներու գիմագրութիւն. անոնի պատուիրան կը խոչդի։

Գլխաւոր երաժշտին, [2]Շուշանաձեւութեամբ վը-
րայ. Դաւթին երգը՝ ուսմունքընելու համար,
[3]Անոնցմէ որ պատերազմեցան Միջագետքի
Ասորւոց ու Ասորւոյ Զոբայ հետ, ու
Յովաբ ետ դարձաւով՝ երկոտասնըհինգ
հազար հոգի զարկաւ Աղի ձորին
մէջ։

1 Ո՛վ Աստուած, [1]մեզ երեսէ ձգեցիր,
Մեզ ցրուեցիր — բարկացար. մեզի դար-
ձիր։
2 Երկիրը դողդողցուցիր, անիկա պատռեցիր.
[2]Անոր փլած տեղուանքը նորոգէ, [3]նիւթ
կ՚երեւայ։
3 [1]Քու ժողովուրդիդ խստութիւն ցուցուցիր,
[2]Մեզի խմիր թմրեցնող գինին խմցուցիր։
4 [1]Զեզմէ վախցողներուն դրօշակ տուիր,

[2]ձշմարտութեան համար վերցնելու։" (Սե-
լա։)
5 [1]Որ քու սիրելիներդ փրկուին՝
Ձեր ձախ բովով ապրեցար ու պատասխան տուր
ինծի։
6 Աստուած [1]իր սրբութիւնովը[2] խօսեցաւ,
Ես պիտի ցնծամ, [3]Սիւքէմը պիտի բաժնեմ,
Ո՛ւ [3]Սոկքովթի հովիտը պիտի չափեմ։
7 [1]Ես է Գաղաադը ու [1]ես է Մանասէն,
[2]Եփրեմն ալ գլխուս զօրութիւնն է.
[3]Յուդան իմ օրէնսդիրս է.
8 [1]Մոաբը իմ լուացարանս ունիմ է.
[2]Եդոմի վրայ պիտի ձգեմ իմ մուճակս.
[3]Ով փղշտացիք, ինծի հանուր ձայնով ցնծա-
ցէք։
9 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպատուր քաղաքը.
Ո՞վ պիտի առաջնորդէ ինծի մինչեւ Եդոմ։
10 Չէ՞ որ դուն, ով Աստուած, [1]մեզ երեսէ ձգե-
ցիր մեզ,
Ո՛ւ մեր զօրքերուն հետ չելար, ով Աստուած։
11 Նեղութենէն մեզի օգնութիւն տուր,
Վասն զի [1]փուճ է մարդուն փրկութիւնը։
12 Աստուծով [2]քաջութիւն պիտի բնենք.
Ո՛ւ ան [3]պիտի կոխէ մեր թշնամիները։

ՍԱՂՄ· ԿԱ.

1 Դաւիթ իր փրկութենէն քաջալերուելով Աստուծոյ կը
գիմէ. ։ յանիրաւի անոր դատուելու ատեն կ՚ըն ու
խոստումնալիրներուն համար։

Գլխաւոր երաժշտին, Նկիւնօթի վրայ. Սա-
ղմոս Դաւթի։

1 Ով Աստուած, քեզ իմ ազազակս,
Ո՛ւ մնիկ ըրէ իմ ազօթքս։
2 Երկրէն ծայրէն քեզի պիտի կանչեմ՝ պատիս
մնրելու ատենը.
Ինծի՛ բարձր եղած վէմին առաջնորդէ ին-
ծի։
3 Ընտու որ դուն ինծի ապաւէն մը եղար,
[1]Ամուր աշտարակ մը՝ թշնամիին երեսէն։
4 [1]Քու խորանիդ մէջը պիտի բնակիմ ես յաւի-
տեան.
[2]Քու թեւերուդ հովանոցը տակը պիտի ապաւինիմ։ (Սէլա։)
5 Ընտու որ դուն, ով Աստուած, լսեցիր իմ ուխ-
տերս.
Քու անուանդ վախցողներուն ժառանգութիւ-
նը ետիր ինծի։
6 [1]Թագաւորի օրերն օրերուն վրայ օրեր պիտի աւել-
ցընես.

1 Կամ՝ իր սրբարանին
մէջ
2 Ք Ծնունդ · ք · 6 ·
3 Ելս · ժգ · 47 ·
4 Ելս · ժգ · 17 ·
5 Ծն · խԼ · 10 ·
6 Ք Թագ · ը · 3 ·
7 Ելս · ժգ · 17 ·
8 Ք Թագ · ը · 3 ·
9 Ելս · ժգ · 17 ·
10 Ք Թագ · ը · 3 ·
11 Ելս · ժգ · 17 ·
12 Ք Թագ · ը · 3 ·
13 Ելս · ժգ · 17 ·
14 Ք Թագ · ը · 3 ·
15 Ելս · ժգ · 17 ·
16 Ք Թագ · ը · 3 ·
17 Ելս · ժգ · 17 ·
18 Ք Թագ · ը · 3 ·
19 Ելս · ժգ · 17 ·
20 Ք Թագ · ը · 3 ·
21 Ելս · ժգ · 17 ·
22 Ք Թագ · ը · 3 ·
23 Ելս · ժգ · 17 ·
24 Ք Թագ · ը · 3 ·
25 Ելս · ժգ · 17 ·
26 Ք Թագ · ը · 3 ·
27 Ելս · ժգ · 17 ·
28 Ք Թագ · ը · 3 ·
29 Ելս · ժգ · 17 ·
30 Ք Թագ · ը · 3 ·
31 Ելս · ժգ · 17 ·
32 Ք Թագ · ը · 3 ·
33 Ելս · ժգ · 17 ·
34 Ք Թագ · ը · 3 ·
35 Ելս · ժգ · 17 ·
36 Ք Թագ · ը · 3 ·
37 Ելս · ժգ · 17 ·
38 Ք Թագ · ը · 3 ·
39 Ելս · ժգ · 17 ·
40 Ք Թագ · ը · 3 ·
41 Ելս · ժգ · 17 ·
42 Ք Թագ · ը · 3 ·
43 Ելս · ժգ · 17 ·
44 Ք Թագ · ը · 3 ·
45 Ելս · ժգ · 17 ·
46 Ք Թագ · ը · 3 ·
47 Ելս · ժգ · 17 ·
48 Ք Թագ · ը · 3 ·
49 Ելս · ժգ · 17 ·
50 Ք Թագ · ը · 3 ·
51 Ելս · ժգ · 17 ·
52 Ք Թագ · ը · 3 ·
53 Ելս · ժգ · 17 ·
54 Ք Թագ · ը · 3 ·
55 Ելս · ժգ · 17 ·
56 Ք Թագ · ը · 3 ·
57 Ելս · ժգ · 17 ·
58 Ք Թագ · ը · 3 ·
59 Ելս · ժգ · 17 ·
60 Ք Թագ · ը · 3 ·
61 Ելս · ժգ · 17 ·
62 Ք Թագ · ը · 3 ·
63 Ելս · ժգ · 17 ·
64 Ք Թագ · ը · 3 ·
65 Ելս · ժգ · 17 ·
66 Ք Թագ · ը · 3 ·
67 Ելս · ժգ · 17 ·
68 Ք Թագ · ը · 3 ·
69 Ելս · ժգ · 17 ·
70 Ք Թագ · ը · 3 ·
71 Ելս · ժգ · 17 ·
72 Ք Թագ · ը · 3 ·
73 Ելս · ժգ · 17 ·
74 Ք Թագ · ը · 3 ·
75 Ելս · ժգ · 17 ·
76 Ք Թագ · ը · 3 ·
77 Ելս · ժգ · 17 ·
78 Ք Թագ · ը · 3 ·
79 Ելս · ժգ · 17 ·
80 Ք Թագ · ը · 3 ·
81 Ելս · ժգ · 17 ·
82 Ք Թագ · ը · 3 ·
83 Ելս · ժգ · 17 ·
84 Ք Թագ · ը · 3 ·
85 Ելս · ժգ · 17 ·
86 Ք Թագ · ը · 3 ·
87 Ելս · ժգ · 17 ·
88 Ք Թագ · ը · 3 ·
89 Ելս · ժգ · 17 ·
90 Ք Թագ · ը · 3 ·
91 Ելս · ժգ · 17 ·
92 Ք Թագ · ը · 3 ·
93 Ելս · ժգ · 17 ·
94 Ք Թագ · ը · 3 ·
95 Ելս · ժգ · 17 ·
96 Ք Թագ · ը · 3 ·
97 Ելս · ժգ · 17 ·
98 Ք Թագ · ը · 3 ·
99 Ելս · ժգ · 17 ·
100 Ք Թագ · ը · 3 ·

Ընծայ տարիներըը իրեն տպղէ մինչև տպղ պիտի ըլլան։
7 Անիկա յաւիտեան Աստուծոյ առջին պիտի նստի։
Ողորմութիւն ու ճշմարտութիւն պատրաստէ որ զանիկա պահպանեն։
8 Ընդհանուր սպրնա պիտի երգեմ քու անուանդ յաւիտեան,
Որ տալէն օր ուխտերս կատարեմ։

ՍԱՂՄ· ԿԲ

1 Դաւիթ իր յղոր Աստուծոյ վրայ գնդրեմ իր ընծաներըը յանախապէս կ'ընէ։ 2 Զոր յանով թարգմանչներս կը գտնեմ էրեր։ 3 կը հաստատի թէ աշխարհի բաներուն վճռուիլ պիտի չէ։ 11 և թէ հոգեբութիւնը ու ազգութիւնը Աստուծոյ կը ներուիլ։

Գվհատար երաժշտին, Իդիթունեին վրայ։ Սաղմնա Դաւիթի։

1 Յիսուսէ իմ անձս լռիկ կը սպասէ Աստուծոյ.
Անկէ է իմ փրկութիւնս։
2 Միայն ան է իմ վէմս ու փրկութիւնս.
Իմ ապաւէնս է, շատ պիտի չսասանիմ։
3 Մինչև ե՞րբ մարդու վրայ կը յարձակիք.
Դուք ամէնդդ պիտի կործաքիք ընկճուած պատի պէս։
4 Միայն իր պատուէն ձգելու խորհուրդ կ'ընեն։
Սուտ բերնով կ'օրհնեն,
Բայց իրենց սրտովը կ'անիծեն։ (Սէլայ։)
5 Իմ անձս, միայն Աստուծոյ սպասէ,
Վասն զի անկէ է իմ յոյսս։
6 Միայն ան է իմ վէմս ու փրկութիւնս.
Իմ ապաւէնս է, պիտի չսասանիմ։
7 Աստուծմէ է իմ փրկութիւնս ու փառքս.
Իմ զօրութեանս վէմը իմ ապաւէնս Աստուած է։
8 Ամէն ժամանակ անոր յուսացէք, ով ժողովուրդ։
Ձեր սիրտերնիդ բաժինցէք.
Աստուած ապաւէն է մեզի։ (Սէլայ։)
9 Միայն ունայնութիւն մարդ իրը փուճ են.
Ոգնականն մարդ իրը սուտ են.
Թէ որ կշիռքի մէջ դրուէին բլլան,
Ամէնքն ալ ունայնութենէն նուազ են։
10 Հարստահարութեան մի յուսար,
Ու յափշտակութեան վրայ փուճ յոյս մի դնէք.
Հարստութիւնը թէ որ շատնայ,
Սիրտ էլ սիրտ մի դնէք։
11 Մէկ անգամ խօսեցաւ Աստուած.
Երկու անգամ լսեցի ասիկա,
Թէ զօրութիւնը Աստուծոյ է։
12 Ողորմութիւնն ալ քուկդ է, ով Տէր,
Ինչու որ հատուցանես իւրաքանչիւրին իր գործքին համեմատ հատուցում կ'ընես։

ՍԱՂՄ· ԿԳ

1 Դաւիթի փախչած Աստուծոյ հոգով։ 2 անոր Աստուած օրհնելուն կերպը։ 3 իր քաջութիւնը կործանելը ու իր ապահովութեանը վրայով իր վստահութիւնը։

Սաղմնա Դաւիթի, Երբոր ինքը Բաղդայի անապատին մէջն էր։

1 Ով Աստուած, դուն ես իմ Աստուածս,
Իմ առտուընց քեզ կը փնտռեմ.
Հոգիս կը ծարաւի քեզի, ու մարմինս քեզի կը փափաքի
Ջոր ու ծարաւ տեղը, ուր որ ջուր չկայ։
2 Քու զօրութիւնդ ու փառքդ տեսնելու համար,
Ինչպէս որ քեզ տեսած եմ սրբարանին մէջը։
3 Ողորմութիւնդ քու զօրութիւնդ կեանքէն աղէկ է,
Իմ շրթունքներս քեզ պիտի գովեն։
4 Ասանկ պիտի օրհնեմ քեզ իմ կենացս մէջ.
Քու անունովդ ձեռքերս վեր պիտի վերցնեմ։
5 Իբր թէ ճարպով ու պարարտութեամբ պիտի կշտանայ իմ անձս,
Ու ցնծութեան շրթունքներով պիտի գովէ քեզ իմ բերանս,
6 Երբոր անկողինիս վրայ քեզ կը յիշեմ,
Գիշերապահներուն մէջ քու վրայովդ կը մտածեմ։
7 Վասն զի ինծի օգնական եղար.
Ու հրաս թևերուդ հովանաւորութեանդ տակը պիտի ցնծամ։
8 Իմ անձս քեզի հետևելով կը յարի.
Քու աջ ձեռքդ իս կը պահէ։
9 Բայց անոնք որ իմ անձս կը փնտռեն ոչնչութեան կործանելու համար,
Գետնի խորունկ տեղերը պիտի մտնեն.
10 Սուրի պիտի մատնուին,
Աղուէսներուն բաժին պիտի ըլլան։
11 Բայց թագաւորը Աստուծով պիտի ուրախանայ.

[a]Ամեն երգ ուր ընդհանրութեան բոլորը պիտի պարծին.
Իսկ առանձնութեան բնութիւնը պիտի պատմանձի.

ՍԱՂՄ· ԿԹ

1 Դաւիթ իր քաջութիւնն գոնդաս բնելով՝ փրկութեան հնարը կ'ապրի. 7 կը մտածէ որ իր քաջութիւնն յայտնի կերպով կործանուի քէն պիտի առնէ, անոնք որ պատրաստ անոր վրայ ուրախանան.

Գլխաւոր երաժշտին. Պատմութիւն Դաւիթի.

1 Ով Աստուած, քանի իմ ձայնս իմ դատաստանդ տալու առանձնա.
Թշնամիին վախէն իմ կեանքս պահպանէ.
2 Ինծի կը պատրաստուին ժողովրդեան,
Անօրէնութիւն գործողներուն բազմութիւնէն,
3 [b]Որոնք իրենց լեզուները նետի պէս կը սրեն,
[c]Իրենց նետերը կը քաշեն, որ լեզի խօսքեր են,
4 Գաղտուկ տեղէն անմեղին նետելու համար.
Յանկարծակի անոր կը նետեն ու չեն վախնար.
5 [d]Իրենց մէջը չար խօսքեր կը հաստատեն.
Գաղտնի որոգայթներ դնելու համար կը խօսին,
[e]Կ'ըսեն թէ Աստուած չի պիտի տեսնէ.
6 Անօրէնութիւն կը փնտռեն.
[f]Կ'ըսէն ըն կատարելացինք մեր խորհած խորհուրդը.
Մարդուն ներսը և սիրտը խորհուրդ է.
7 [g]Բայց Աստուած անոնք պիտի զարնէ նետով.
Անոնք յանկարծ պիտի վիրաւորին.
8 Ու [h]իրենց լեզուն իրենց վրայ պիտի հանգչեցնեն.
[i]Ամէն անոնք տեսնողները պիտի փախչին.
9 [j]Ու բոլոր մարդիկ պիտի վախնան,
Ու [k]Աստուծոյ գործքը պատմեն,
Ու անոր բրածին ուշագրութեամբ պիտի նային.
10 [l]Արդարը Տէրոջմով պիտի ուրախանայ, և անոր պիտի յուսայ.
Եւ ամէն ուղիղ սրտով եղողները պիտի պարծին.

ՍԱՂՄ· ԿԸ

1 Դաւիթ կ'Աստուած կը գովաբանէ անոր շնորհքը համար. 4 Աստուծոյ ընդհանրութեան երջանկութիւնը ու անոնց վայելած բարիքները.

Գլխաւոր երաժշտին. Դաւիթին Պատմութիւն երգը.

1 [m]Երկինք [n]կը պատմէ օրհնութիւնը, ով Աստուած, Սիոնի մէջ,
Ու քեզի ուխտը պիտի կատարուի.
2 Ով ազօթքին լսող,
[o]Քեզի պիտի գայ ամէն մարմին.
3 [p]Անօրէնութիւնները իմ վրաս գօրացան.
[q]Մեր մեղքերը դուն պիտի քաւես.
4 [r]Երանի անոր որ [s]կ'ընտրես ու [t]քովդ կը մտցնես,
Որ բնակի քու պատշնեներուդ մէջ.
[u]Պիտի յագնինք քու տանդ՝
Քու սուրբ տաճարիդ բարութիւնէն.
5 Սքանչելի բաներով արդարութիւնով պիտի պատասխանես մեզի,
Ով մեր փրկութիւնը Աստուածը,
Որ երկրի ամէն ծայրերուն ու ծովուն մէջը հեռուն եղողներուն յոյսն ես.
6 Որ քու զօրութիւնովդ լեռները հաստատեցիր,
[v]Կարողութիւնով գօտի կապուեցար.
7 [w]Որ կը յուժցընես ծովուն ձայնը,
Անոր ալիքներուն ձայնը,
[x]Ու ազգերուն խռովութիւնը.
8 Ու երկնի ծայրերը բնակողները պիտի վախնան քու նշաններէդ.
Առաւուն ու իրիկուան ելքը դուն կ'ուրախացնես.
9 [y]Երկրին այցելութիւն կ'ընես ու ցամքիկա կը ջրես,
Շատ կը հարստացընես անիկա.
[z]Աստուծոյ գետը ջրով լեցուն է.
Անոնց ցորեն կը պատրաստես,
Վասն զի սաղմոսով պատրաստեցիր անիկա.
10 Անոր ակօսները կը խմցընես,
Ու անոր փոսերը կը շիտակես.
Անձրեւներով կը կակուղցընես անիկա.
Կ'օրհնես անոր բոյսը.
11 Կը պսակես տարին քու բարութիւնովդ,
Ու քու շաւիղներդ պատրաստութիւն կը կատարեն,
12 Անապատի արօտներուն հոյլ կը կաթեցընեն.
Ու բլուրները ուրախութիւնով պատած են.
13 Արօտները հօտերով հագուած են,
Ու [aa]հովիտները ցորենով ծածկուած են.
Ճնծութեամբ կ'ազազակեն ու կ'երգեն.

ՍԱՂՄ· ԿԶ

1 Դաւիթ կը յորդորէ Հոգիին որ չնախանձի զրկին, 3 անոր ճամբովը գոհանալու համար. 12 եւ կ՚անիծէ որոնք իր բարեպաշտներուն համար. 13 իսկ ինքը անոնց կ՚ըսէ՝ որ նախանձոտ հոգիով մի նախանձիր. 18 եւ նախանձոտ բարեպաշտները կը գոհանայ.

Գլխաւոր երաժշտին. Սաղմոս՝ Դաւիթ.

1 Ով երկար կեանք, ընծայութիւնով՝ Աստուծոյ ազատակեցէք.
2 Սպանիս երգեցէք անոր անուանը փառքին. փառաւոր ըրէք անոր օրհնութիւնը.
3 Աստուծոյ ըսէք՝ Ի՛նչպէս †սոհասար են քու գործերդ.
Քու մեծ զօրութենանդ համար թշնամիներդ քեզի †խոնարհութիւն պիտի ընեն։
4 †Բոլոր երկիրը երկրպագութիւն պիտի ընեն քեզի.
Սպանիս պիտի երգեն քեզի,
Սպանիս պիտի երգեն քու անուանդ. (Սէլայ)
5 Եկէք ու տեսէք Աստուծոյ ըրածները.
Անիկա իր գործովը մարդոց †որդիներուն վրայ սոհասար է։
6 Ծովը ցամաքի դարձուց.
Գետէն ոտքով անցան.
Անոր տեղը խրճով ուրախացանք.
7 Իր ուժովը յաւիտեան կը տիրէ.
Անոր աչքերը ազգերը կը դիտեն.
Ապստամբները թող չբարձրանան. (Սէլայ)
8 Ով ժողովուրդներ, օրհնեցէք մեր Աստուածը,
Եւ լսել տուէք անոր գովութեան ձայնը.
9 Անիկա մեր հոգին կենդանիի կը պահէ.
Եւ †սաքնելուս տասանիլ չտար.
10 Ինչու որ Ծգուն քննեցիր մեզ, ով Աստուած.
Փորձեցիր մեզ, ինչպէս որ արծաթը կը փորձուի.
11 Ծակ պարզիլի մէջ մեցուցիր.
Իրանը բեռ դրիր մեր Ծկռնակին վրայ.
12 Ծեր գլուխներուն վրայ մարդիկ հեծցուցիր.
Կրակով ու ջուրը մտանք,
Սակայն մեզ առատութեան փոքր հանեցիր.
13 Ողջակէզներով պիտի մտնեմ քու տունդ,
Քեզի պիտի հատուցանեմ իմ ուխտերս,
14 Որ շրթունքներս խօսացան,
Եւ նեղութեան մէջ բերանս խօսեցաւ.
15 Գարեալու ողջակէզներ պիտի մատուցանեմ քեզի խոյերու խունկով.
Ցուլերուն պիտի զոհեմ՝ նոխազներու հետ։ (Սէլայ)
16 Եկէք լսեցէք դուք ամէնքդ որ Աստուծմէ կը վախնաք,
Եւ պատմեմ ինչ որ բրաւ իմ անձիս.
17 Բերանս անոր ազատակեցի,
Եւ լեզուս անոր †գործացաւ ըլլի.
18 Թէ որ սրտիս մէջը անօրէնութիւն տեսնէի,
Տէրը պիտի չլսէր.
19 Սակայն Աստուած լսեց,
Իմ ազօթքիս ձայնը մտիկ բրաւ.
20 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած, որ իմ ազօթքս չդարձուց,
Եւ իր ողորմութիւնը ինծմէ հեռ չդարձուց.

ՍԱՂՄ· ԿԷ

1 Սպանիացին ազգովը հրճուի Աստուծոյ արդարութեանը իմաստութեանը համար. 3 որ ժողովուրդը ուրախանայ. 8 եւ Աստուծոյ բարեգործութիւնները ապահովէ.

Գլխաւոր երաժշտին, Նկիթոթի վրայ. Սաղմոս՝ Դաւիթ.

1 Աստուած ազգովի մեզի ու օրհնէ մեզ,
Երեսը փայլեցնէ մեր վրայ. (Սէլայ)
2 Որ †երկրի վրայ քու ճամբադ ճանչցուի,
Եւ †ամէն ազգաց մէջ քու փրկութիւնդ.
3 †Թող ժողովուրդները քեզ գովեն, ով Աստուած,
Բոլոր ժողովուրդները քեզ գովեն.
4 Ազգերը թող ուրախանան ու ցնծան,
Վասն զի †ժողովուրդները ուղղութիւնով պիտի դատես,
Եւ երկրի ազգերուն դուն պիտի առաջնորդես. (Սէլայ)
5 Թող ժողովուրդները քեզ գովեն, ով Աստուած,
Բոլոր ժողովուրդները քեզ գովեն.
6 †Երկիրը իր պտուղը պիտի տայ.
Եւ Աստուած՝ մեր Աստուածը մեզ պիտի օրհնէ.
7 Աստուած մեզ պիտի օրհնէ,
Եւ †երկրի ամէն ծայրերը անկէ պիտի վախնան.

ՍԱՂՄ· ԿԸ

1 Աստուծոյ ազգութիւններուն համար. 7 իր եկեղեցին հոգ տանելուն համար. 19 եւ իր մեծ գործերուն համար՝ գովեստներու յորդ պատճառ մը.

Գլխաւոր երաժշտին. Դաւթին Սաղմոսը --
երգը.

1 [1]Ով երկիր Աստուած, անոր ինչութիւնները
ինձ յայտնեա,
Ու զանիկա տառապելը իր երեսէն ինձ փախ-
չին.
2 [2]Մարմին յղութեան պէս յղուէ ընծան.
[3]Ինչպէս որ մեղր կրակին առջին կը հալի,
Այսպէս ինձ կոչտութեան ամբարիշտները Աստ-
ծոյ երեսէն.
3 Բայց [4]արդարները ինձ ուրախանան,
Աստուծոյ առջին ինձ ցնծան,
Եւ ուրախութիւնով զուարճանան.
4 [5]Երգեցէք Աստուծոյ, սաղմոս երգեցէք անոր
անուանը.
Ճամբայ պատրաստեցէք անապատներուն մէ-
ջէն հովնոցին,
[6]Որուն անունը [7]Եհո է,
Ու ցնծացէք անոր առջին.
5 [8]Որբերուն հայրը ու այրեւարիներուն դա-
տաւորը
Աստուած իր սուրբ բնակարանին մէջ.
6 [9]Աստուած մէնակ եղողները տան մէջ կը բնա-
կեցնէ,
[10]Կապուտաճներըը յաջողութեան կը հանէ.
Բայց [11]ապստամբները չոր տեղ կը բնակին.
7 Ով Աստուած, [12]քու ժողովուրդիդ առջեւէն
գացած ատենդ,
Անապատէն անցած ատենդ, (Սէլա.)
8 [13]Երկիրը չարժեցաւ, երկինքն ալ ձոհ կաթե-
ցուց Աստուծոյ երեսէն.
Սինային [14]ինքնին Աստուծոյ՝ Իսրայէլի Աս-
տուծոյն առջեւէն.
9 Ով Աստուած, [15]քու ժառանգութեանդ ա-
ստատելէն անձրեւ տարուի,
Երբոր յոգնած էիր դուն հաստատեցիր անիկա.
10 Քու ժողովուրդդ անոր մէջը բնակեցաւ.
[16]Քու քաղցրութիւնովդ ազքատին համար պա-
տրաստեցիր, ով Աստուած.
11 Տէրը պատգամ տուաւ.
Աւետիս տուողները մեծ բազմութիւն են.
12 [17]Զօրքերուն թագաւորները կը փախչին
կը փախչին, ու տան մէջ բնակող կիները աւա-
րը կը բաժնեն.
13 Թէեւ դուք ոճիրներուն մէջտեղը պառկած էիք,
[18]Աղաւնիի թեւերուն պէս արծաթով պատած,
Ու անոր փետուրները դեղին ոսկիով.
14 [19]Ամենակարողը անոնց վրայ թագաւորները
ցրուած ատենը
Երկնէրը Սելմոնին մէջ ձիւնին պէս ճերմկցաւ.
15 Աստուծոյ լեռը Բասան լեռն է,
Բազմագագաթի լեռը Բասան լեռն է.
16 [20]Ով բազմագագաթի լեռներ, ինչո՞ նախանձ
ձով կը նայիք.
[21]Ա՛ն լեռն է՝ որ Աստուած հաճեցաւ անոր
մէջը բնակելու.
Այոյսիւ Տէրը հո պիտի բնակի յաւիտեան.
17 [22]Աստուծոյ կառքերը երկու անգամ տասը
հազար են, [23]հազար հազարաց.”
Տէրը անոնց մէջն է. Սինա տեղը անկի է [24]Սուրբ
Տեղիդ մէջ.
18 [25]Բարձր տեղը եղար, [26]գերութիւնը գերի ըրիր,
[27]Պարգեւներ առիր մարդոց համար,
Ու [28]ապստամբներուն համար ալ,
[29]Որ Տէր Աստուած հոնտեղ բնակի.
19 Տէրը օրհնեալ ըլլայ [30]օրէ օր.
Թէ որ հոգը բեռ մը դնէ մեր վրայ,”
Աստուած է մեր փրկիչը. (Սէլա.)
20 Աստուած մեզի փրկութիւն Աստուած է,
Ու Տէր Եհովային ազատութիւնը Տէրը կ'հոսիցէն է.
21 Սակայն [31]Աստուած պիտի փշրէ իր թշնամի-
ներուն գլուխը,
Նաեւ [32]իր անօրէնութիւններուն մէջը պտըտ-
ցող գխաւոր գազաթը.
22 Տէրը ըսաւ, [33]Զաշանէն հետ գարձը-
նեմ.
Ցովսէնն անդունդներէն հետ գարձընեմ.
23 [34]Անոնք որ ոտքդ արեան մէջ թաթխեն,
[35]Շուներուդ լեզուն թշնամիներէն իր բաժինը
ստանայ.
24 Քու գաղաւանդ տեսան, ով Աստուած,
Իմ Աստուծոյս իմ թագաւորիս գաղաւանդ-
ները սուրբ տեղին մէջը.
25 Առջեւէն [36]երգ եղողները գացին,
Լսուեցաւ նուագածուները
Թմբուկ գարնող կիսերուն մէջտեղը.
26 Ժողովուրդներուն մէջը օրհնեցէք զԱստուած,
Տէրը, ով [37]Իսրայէլի ակբիւրէն եղողներ.
27 Ան տեղն է [38]փոքր Բենիամինը անոնց տիրա-
պետողը.

Կը.
- Քաւ · ժ · 33 · Նա-
ւդ · 3 ·
[2] Նա · քի · 18 · Ոհե-
ժգ · 3 ·
[3] Ա-ոգ · գն · 3 · Մի՛ր-
ա՛ · 8 ·
[4] Ա-ոգ · ըր · 11 · Ժը-
· 10 · կգ · 19 ·
[5] Ա-ոգ · կգ · 4 ·
[6] Եզ · ջ · 3 ·
· Կ-ի Նհովա, քի Ա՛

Նդ.
[1] Ա-ոգ · ժ · 18 · 18 ·
Ժը-ոգ · 3 · 11 · 18 ·
Ա՛ր · 9 ·
[2] = Քա-ոգ · ր · 3 ·
Ա-ոգ · Ա՛ժգ · 9 ·
[3] Ա-ոգ · Ա՛ն · 10 · 14 ·
Ա՛ր · 7 · Գ-որ · ժր ·
8 · Ես ·
[4] Ա-ոգ · Ա՛ն · 24 · 43 ·
[5] Նէ · ժգ · 31 · Գ-ոա-
գ · 14 · Ընդ · գ ·
13 ·

[6] Ա-ոգ · Ա՛ժգ · 4 · 6 ·
[7] Օր · ժր · 4 · 11 ·
գ Քա-ոգ · քի · 3 ·
Ա-ոգ · ժն · 1 · 8 ·
Ա՛ր · 13 · 14 ·
[8] Ր Օր · ժա · 11 · 13 ·
Նդ՛ն · ւդ · 28 ·
[9] Ր Օր · ի՛ն · 3 · 8 ·
Ա-ոգ · Նգ · 19 ·
[10] Քա-ոգ · ը · 8 · Ես ·
Ցն-ոգ · 16 · 17 ·
Գ-ոա · ն · 13 · Նդր-
ժր · 33 · Ցա-ոա · քի ·
16 ·
[11] Կ-ի հոգ-ոգ-ոգ-
նդ-ոգ-ոգ-ոգ ·

[12] Գ-որ · ա · 3 · Նժն-
գ · 8 ·
[13] Գ-ոա · ն · 13 ·
Գ-որ · ր · 4 · 33 ·
= Սին՛ · ա · 13 ·
[14] Ա-ոգ · Նը · 68 ·
[15] Կ-ի՛ որ ոգ որ ա՛ր
ժ՛ոգ Ընդ-ոգ-ոգ-
ր՛ Ր Օր · ը · 39 · Ն-
ա՛ն · գ · 23 · Ցա-ոա ·
ա · 18 · ի՛ · 1 ·

[16] Ա-ոգ · Ա՛ժգ · 8 · Ընդ ·
գ · 13 ·
= Ա-ոգ · ծն · 23 ·
= Քա-ոգ · ի՛ա · 32 ·
[17] Նդ · ժգ · 22 ·
= Ա-ոգ · ծն

Ցուցմունք իշխաններըդ իրենց բազմութիւնովը ,
Զարուցանի իշխանները — Նիփթալիմի իշխանները ։

28 Քու Աստուածդ քու զօրութիւնդ հաստատեց ։
Զօրացուր , ով Աստուած , ան բանը որ մեզի համար ըրիր ։
29 Երուսաղէմ եղած տաճարիդ համար
Թագաւորները քեզի ընծաներ պիտի բերեն։
30 Եղէգնեաց մէջ գտնուող գազաններըն , ու ցուլերուն ժողովրդը
Ժողովրդոց զանազան հնտը ստակ ,
Որ խոնարհին արծաթին կտորատածք ցրուէ ։
Պատերազմի սիրող ժողովուրդները ցրուէ ։
31 Եգիպտոսէն ազնուականներ պիտի գան ։
Եթովպիա իր ձեռքերը շուտով Աստուծոյ պիտի երկնցընէ ։

32 Ով երկրի թագաւորութիւններ , երգեցէք Աստուծոյ ,
Պատմեցէք Տէրոջը , (Սելայ ,)
33 Անոր՝ որ ի յաւիտենից երկինքներուն երկինքին վրայ կը նստի ։
Ահա անկից իր ձայնովը զօրաւոր ձայն կու տայ ։
34 Զօրութիւն տուէք Աստուծոյ ։
Անոր մեծվայելչութիւնը Իսրայէլին վրայ է ,
Ու անոր զօրութիւնը ամպերուն մէջն է ։
35 Հռատոր ես , ով Աստուած , քու սուրբ տեղերուդ մէջ ։
Իսրայէլին Աստուածը
Ինքը կու տայ իր ժողովուրդին զօրութիւն ։
Աստուած օրհնեալ ըլլայ ։

ՍԱՂՄ · ԿԹ

1 Դաւիթ իր նկարութեանը համար կը գանգատի . 13 ապերախտ կ՚ըլլայ իր ապաւինեանը համար , 22 ու իր թշնամիներուն դատաստանին համար . 30 գնաստած կը փառաւորէ շնորհակալութեամբ ։

Դիմաւոր երաժշտին , Շօշանիմի վրայ · Սաղմոս Դաւիթի ։

1 Ապրեցուր զիս , ով Աստուած ,
Վասն զի ջուրերը իմ անձիս հասան ։
2 Խորունկ ցեխի մէջ կ՚ընկղմիմ ,
Ուր որ կայնելու տեղ չկայ ։
Ջուրերուն խորունկ տեղերը մտայ ,
Ու յորձանքները իս ընկղմեցին ։
3 Յոգնեցայ ես կանչելէս , կկորդս ցամքեցաւ ։
Աչքերս նաւազեցան իմ Աստուծոյս ապասելէն ։
4 Առանց պատճառի իս ատողները գլխուս մազերէն շատ են ։
Իս փուճ տեղը կորսընցնող թշնամիներս զօրացան ։
Ան բանը՝ որ չէի յափշտակեր , անոնցմէ վճարեցի ։
5 Ով Աստուած , իմ յիմարութիւնս դուն գիտես ,
Ու յանցանքներս քեզմէ ծածկուած չեն ,
6 Քեզի հաւատացողները իմ պատճառովս չամչնան ,
Ով Տէր՝ զօրաց Տէրը ։
Քեզ փնտռողները իմ պատճառովս անհմով չըլլան ։
Ով Իսրայէլին Աստուածը ։
7 Վասն զի քեզի համար նախատինքը համբերեցի ։
Ամօթը ծածկեց իմ երեսս ։
8 Եղբայրներուս օտար
Ու մօր որդւոցը անծանօթ եղայ ։
9 Վասն զի քու տանդ նախանձը իս կերայ ,
Ու քեզ նախատողներուն նախատինքները իմ վրաս իյնան ։
10 Իմ անձս ծոմ պահելովը լացի ,
Ու սա ինծի նախատինք սեպուեցաւ ։
11 Իմ հանդերձս քեզ քրձ երի ,
Ու անոնց առակ եղայ ։
12 Դուռը նստողները իմ վրայով կը խօսին ,
Ու արբեցողներուն խաղը եղայ ։
13 Բայց ես իմ աղօթքս կ՚ընեմ քեզի ,
Ով Տէր , ընդունելի ժամանակին ։
Ով Աստուած , քու մեծ ողորմութիւնովդ ,
Քու փրկութեանդ ճշմարտութիւնովը ինծի պատասխան տուր ։
14 Հանէ զիս ցեխէն , ու չընկղմիմ ։
Ազատ ատողներէն ու խորունկ ջուրերէն ազատուիմ ։
15 Ջուրերուն յորձանքը ինծ չընկղմէ ,
Ու անդունդը իս չկլլէ ,
Ու հրաշտը՝ իր բերանը վրաս չգոցէ ։
16 Պատասխան տուր ինծի , ով Տէր ,
Վասն զի քու ողորմութիւնդ քաղցր է ։
Քու առատ գթութիւնդ համեմատ նայէ ինծի ։
17 Ու երեսդ մի ծածկեր քու ծառայէդ ։
Վասն զի նեղութեան մէջ եմ ։
Շուտով պատասխան տուր ինծի ։
18 Իմ անձիս մտեցիր — գանիկա փրկէ ։
Իմ թշնամիներուս համար իս ազատէ ։
19 Դուն գիտես իմ նախատինքս

---

* Գ Թագ . ժ . 12 . 24 . 25 . ր Մնաց . լը . 23 . Սիր . հր . 12 . հզ . 11 . Նա . ֆ . 16 . 37 . 4 Սղ . իր . 12 . 5 ր Թագ . ը . 8 . 6 Նա . ԺՁ . 13 . 23 . 7 Սղ . հր . 9 . Նա . խե . 14 . Ամբ . գ . 10 . Գործ . բ . 27 . 8 Սղ . իդ . 10 . 9 Սղ . խդ . 1 . 10 Գործ . ե . 17 . 11 Ես . ծ . 3 . Ղկ . ա . 53 . 12 Ամոս . ե . 10 . Սղ . ծթ . 1 . 13 Սղ . ԽՁ . 1 . Ես . ԽԹ . 8 . Կոր . զ . 2 . 14 Սղ . խե . 1 . Եր . ԽԸ . 20 . 15 Սղ . ԿԹ . 6 . Ես . ԽԹ . 2 . Յեր . ա . 15 . 16 Սղ . ճ . 1 . Ես . ԽԹ . 15 . 17 Սղ . ճ . 7 . Ես . ԽԹ . 15 . 18 Սղ . ճ . 11 . Ես . ԽԹ . 15 . 19 Սղ . ճ . 7 . Ես . ԽԹ . 15 . 20 Սղ . ճ . 11 . Ես . ԽԹ . 15 . 21 Ես . ԽԹ . 15 . 22 Սղ . ճ . 11 . Ես . ԽԹ . 15 . 23 Սղ . ճ . 11 . Ես . ԽԹ . 15 . 24 Սղ . ճ . 11 . Ես . ԽԹ . 15 .

եւ իմ ամէնքս ու իմ խոյսատուակութիւնս ։
Քու ապրիդ են բոլոր իս ներգործները ։
20 Նախատինքը սիրտս կոտրեց ու հիւանդ եղայ ։
Վշտակից եղողի մը նայեցայ , բայց չկար ,
Ու մխիթարութիւն ապրողներուն բայց չգտայ ։
21 Հապա կերակուրի տեղ թոյն տուին ինծի ,
Ու ծարաւած առնս քացախ խմցուցին ինծի ։

22 Անոնց սեղանը իրենց առջին որոգայթ ,
Ու յաջողութիւնն տեղ վարմ ըլլայ ։
23 Անոնց աչքերը մթնանան որ չտեսնեն ,
Ու անոնց մէջքերը միշտ դողացուր ։
24 Քու պատուիրութիւնդ անոնց վրայ թափէ ,
Ու սաստիկ բարկութիւնդ անոնց վրայ հասնի ։
25 Անոնց բնակարանը աւերակ ըլլայ ,
Ու անոնց վրաններուն մէջը բնակող չգտնուի ։
26 Վասն զի հէնն որ դուն կարկիր , անոնք կը հալածեն ,
Ու քու վիրաւորածիդ ցաւին վրայով կը խօսին ։
27 Անոնց անօրէնութիւնը վրայ անօրէնութիւն գիր ,
Ու քու արդարութիւնդ չհասնին ։
28 Կենաց գրքէն թող չնշուին ,
Ու արդարներուն հետ չգրուին ։

29 Բայց ես ապրած ու վշտացած եմ .
Ով Աստուած , քու փրկութիւնդ թող իս ապաստանէ ։
30 Աստուծոյ անունը պիտի գովեմ երգով ,
Ու պիտի բարձրացնեմ անիկա գոհութիւնով ։
31 Ու սիկա եզիբատար — կճղակաւոր եզէն
— աւելի ընդունելի պիտի ըլլայ Տէրոջը ։
32 Հեզերը պիտի տեսնեն ու ուրախանան .
Ով Աստուած փնտռողներ , ձեր սիրտն ալ պիտի ապրի ։
33 Վասն զի Տէրը անանկներուն կը լսէ ,
Ու իր կապուածները չանարգեր ։

34 Թող գովեն զանիկա երկինքը ու երկիրը ,
Ծովը ու բոլոր անոր մէջը շարժողները ։
35 Ինչու որ Աստուած Սիոնը պիտի փրկէ ,
Ու Յուդայի քաղաքները պիտի շինէ ։
Եւ հոն պիտի բնակին ու ժառանգեն անիկա ։
36 Եւ իր ծառաներուն սերունդը պիտի ժառանգէ անիկա ,
Ու իր անունը սիրողները անոր մէջը պիտի բնակին ։

ՍԱՂՄ · Հ

1–3 Դաւիթ կը խնդրէ Աստուծմէ որ չտատնապէ կռիւներէ ։ ու թշնամիներէն պահպանէ ։

Դիմաւոր երգուժշտին . Սէմա Դաւիթի Շիշատասակի համար ։

1 Ով Աստուած , իս փրկելու հոն ես ,
Ով Տէր , ինծի օգնելու արագութիւնդ ։
2 Թող ամչնան ու խոյսատուակ ըլլան
Իմ անձս փնտռողները .
Նա գառնան ու ամօթով ըլլան
Ինծի չարիք ուզողները ։
3 Թող ամէնապով նա գառնան
Անոնք որ ինծի վայ վայ կ'ըսեն ։
4 Ամէն փնտռողներդ
Ցնծալով քու ցնծան և ուրախանան .
Եւ քու փրկութիւնդ սիրողները
Ամէն ժամանակ թող ըսեն , Աստուած մեծացնայ ։
5 Բայց ես աղքատ ու անանկ եմ .
Ով Աստուած , չուտուով հասիր ինծի .
Իմ օգնականս ու փրկիչս դուն ես ,
Ով Տէր , մի ուշանար ։

ՍԱՂՄ · ՀԱ

1 Դաւիթ հաստատի վստահութիւնով ու Աստուծոյ ընծհգին փրկագործութիւնը ապրիք կ'ըսէ իրեն հասոյ . և իր անձին թշնամիները դէմ . 14 հաստատութիւն կը խոստանայ . 18 գնաստուած կը փառաւորէ . ու կը խոստանայ յաժար պահանակ բնել ։

1 Ով Տէր , քեզի յուսացայ ,
Ջամբեամ յաւիտեան ։
2 Քու արդարութիւնդ պիտ ապրեցուր ու ազատէ զիս .
Ականջդ ծռէ ինծի ու փրկէ զիս ։
3 Ինծի ապաւինութիւնդ վէմ եղիր ,
Որ միշտ հոն երթամ .
Դուն հրամայեր տուիր իս փրկելու ։
Ինչու որ իմ վէմս ու բերդս դուն ես ։
4 Ով իմ Աստուածս , ազատութեան ձեռքէն ,
Ամբարիշին ու բռնաւորին ձեռքէն իս փրկէ ։
5 Վասն զի իմ ակնկալութիւնս դուն ես , ով Տէր Եհովայ .
Մանկութենէս ի վեր իմ յոյսս քուն ես ։
6 Քեզի հաստատուելեցայ արգանդէն ,
Մօրս ոտքերէն իմ պաշտպանս դուն ես .
Իմ գովեստներս միշտ քու վրադ է ։

1 Սաղ · Նկար · 4 · Եհո · ից · 3 ։
2 Ցաղ · Ժգ · 2 ։
3 Մատ · իե · 34 · 45 ։ Մաղ · ժե · 27 · Ցաղ · ԺԹ · 23 ։
4 Հռոմ · ա · 19 ։ Ցաղ · ջ · 8 · 10 · Ցաղ · ժգ · 39 · 43 · Հռ. ռոմ · ժ — 12 · բ
Կող · գ · 24 ։
5 — Քն · ա · 16 ։
6 Մատ · իգ · 38 ։
Գող · ա · 20 ։
7 Եր · Ծգ · 4 ։
— Տն · բ Մն · իբ · 9 ։
Ղ ող · ա — 13 ։
— Հռոմ · ա — 28 ։
8 Եր · իգ · 10 ։ Հռ. ռոմ · իա — 31 ։
9 Եր · ը · 33 · Փիլ · գ · 3 · Ցայտ · գ · 2 ։
Ժգ · 8 ։
10 Եսղ · Ժգ · 9 ։
Գաղ · ժ · 20 · Եզր · Ժգ · 23 ։
11 Սաղ · իբ · 7 ։
— Սաղ · Ծ · 33 · 14 · 23 ։
12 Սաղ · ւգ · 8 ։
13 Սաղ · իբ · 16 ։
14 Ես · իբ · 5 · Եփ · 2 · 3 · Ցայտ · գ · 2 ։
Ժգ · 8 ։
15 Եսղ · Ժգ · 9 ։
Գաղ · ժ · 20 · Եզր · Ժգ · 23 ։
16 Սաղ · իբ · 7 ։
— Սաղ · Ծ · 33 · 14 · 23 ։
17 Սաղ · ւգ · 8 ։
18 Սաղ · իբ · 16 ։
19 Եփես · գ · 1 ։
20 Սաղ · կգ · 21 · Ղող · 1 · Եսթ · իգ · 22 · Ես · իգ · 13 ։
— Եսթ · Ծե · 14 ։
21 Սաղ · Ծա · 21 · Եսթ · իգ · 22 ։
22 Սաղ · Ծգ · 22 · Հռ · ռոմ · ժա — 9 · 10 ։
23 Սաղ · կթ · 10 · Հռ · ռոմ · ժա — 10 ։
24 Սաղ · կթ · 10 ։
Հռ · ռոմ · ժա — 12 ։
25 Սաղ · Ծթ · 4 ։
26 Սաղ · Ծթ · 4 ։
27 Սաղ · Ծթ · 4 ։
28 Սաղ · Ծթ · 4 ։
29 Սաղ · Ծթ · 4 ։
30 Սաղ · Ծթ · 4 ։
31 Սաղ · Ծթ · 4 ։
32 Սաղ · Ծթ · 4 ։

7 [a]Զարհուրելի բաներ մի ակն եղոյ չաւետարուն,
Թէզդ իմ զօրաւոր ապաւէնս գուն ես։
8 [b]Ընթանա՛ք զո՛ւ զմարգարէութիւնովդ լցուի,
Ամէն օր քու փառաբանութիւնովդ։
9 [c]Ընթացի՛ր առանց խս մի ձգելը։
Ո՛չ-ոք պահած առնոր խս մի Թզդալը։
10 Ինչու որ թշնամիներս ինձի հանար կը խօսին,
Ու իմ անձս պաշարողներդ միկտեղ խորհուրդ կ՚ընեն,
11 Բանալով. Աստուած Թզդաց անիկա.
Հալածեցէ՛ք ու բռնեցէ՛ք անիկա,
Զատ մի ազատող մը չկայ։
12 [d]Ով Աստուած, ինծմէ մի հեռանար.
Ով իմ Աստուածս, [e]ինծի օգնելու արագըցիր։
13 [f]Թզդ ամչնան ու կորսուին իմ անձիս հակառակորդները.
Նախատինքով ու ամօթով Թզդ ծածկուին
ինծի չարութիւն ուզողները։

14 Բայց ես ամէն առն պիտի յուսամ,
Ու քու ամէն գովաբանութիւններուդ վրայ
պիտի աւելցնեմ։
15 [g]Ընթանա պիտի պատմէ քու արդարութիւնդ,
Ամէն օր քու փրկութիւնդ.
Ինչու որ ես [h]Անոնց Համրանքը չեմ գիտեր։
16 Գ՚նահ քալեմ Տէր Կ՚Եհովային գործերովը.
Քու արդարութիւնդ՝ միայն քուկինդ պիտի յիշեմ։
17 Ով Աստուած, մանկութենէս ի վեր ուսուցուցիր ինծի.
Ու մինչև հիմա քու հրաշալի գործերդ պատմեցի։
18 [i]Ու հիմա մինչև ծերութիւնն ու ալեւորութիւնն առնես
Իս մի ձգեր, ով Աստուած,
Մինչև որ պատմեմ քու [k]կարողութիւնդ ի՛ւր ազգին,
Ու քու զօրութիւնդ ան ամենուն որ պիտի գան։
19 [l]Քու արդարութիւնդ ալ չատ բարձր է, ով Աստուած,
Որ գործ մեծամեծ բաներ ըրիր.
[m]Քեզի պէս ո՞վ կայ, ով Աստուած։

20 [n]Գուն որ չատ ու ծանր նեղութիւններ ցուցուցիր ինծի,
[o]Նորէն իս պիտի կենդանացնես,
Ու երկրին անդունդներէն նորէն իս պիտի հանես։
21 Իմ մեծութիւնս պիտի չատցնես,

Ու գառնալով իս պիտի մխիթարես։
22 Ու ատի ես ալ պիտի գովեմ քեզ տաւիղով
Քու ճշմարտութիւնդ Հանար, ով իմ Աստուածս.
Սազմնա պիտի երգեմ քեզի քնարով,
Ով [p]Իսրայէլին Սուրբը։
23 Քեզի սազմնա երգած առնես իմ շրթունքներս
ըրա պիտի ցնծան,
Ու Իմ Հոգիս՝ որ գուն փրկեցիր։
24 Իմ լեզուս ալ ամէն օր քու արդարութիւնդ պիտի խօսի,
Ինչու որ ինծի չարիք ուզողները Ամչցան ու խայտառակ եղան։

ՍԱՂՄ· ՀԲ

1 Ս-ացխոնդրան ատիբք բնկլով Ս-ացմնին Համար։ անոր թագաւորութեանը օրհնութիւն երբեմնի իրենց թագաւորութեանը բարեբերութիւնը ու փառքը կը յայտնէ։ 15 ու գԱստուած կ՚օրհնէ։

[q]Սազմներէն Դաւիթի։

1 Ով Աստուած, քու գատաստաններդ Թագաւորին տուր,
Ու արդարութիւնդ Թագաւորին որդւոյն.
2 [r]Անիկա արդարութեամբ պիտի գատէ քու ժողովուրդդ,
Ու ազգաներդ իրաւունքով։
3 [s]Լեռներըը խաղաղութիւն պիտի բերացընեն ժողովուրդին,
Ու բլուրներն ալ՝ արդարութեամբ։
4 [t]Ժողովուրդին ազգասանեաց իրաւունք պիտի բնէ,
Ցնտանկին զաւակներըը պիտի ազատէ,
Ու բռնաւորը պիտի Ջարդէ.
5 Քեզմէ պիտի վախնան [u]քանի որ արեգակը ու լուսինը կը մնան՝
Ազգէ մինչև ազգ։
6 [v]Չնձաւած խոտի վրայ Նշդ անձրեւի պէս պիտի իջնէ,
Ցարաւներու պէս որ երկիրը կը բրչեն։
7 Անոր օրերուն մէջ արդարը պիտի ծաղկի.
[w]Ու չատ խաղաղութիւն պիտի ըլլայ,
Մինչև որ ալ լուսին չըլլայ։
8 Ու [x]ծովէն մինչև ծով պիտի տիրէ անիկա,
Ու գետէն մինչև երկրին ծայրերը։
9 [y]Անոր առջեւ անապատին բնակիչները ծունկ պիտի կրկնեն,
[z]Ու անոր թշնամիները փոշի պիտի լլեն։
10 [a]Թարսիսի ու կղզիներուն Թագաւորները ընծայ պիտի մատուցանեն։

Հբ

[b]Ս-ոչ· ոչխ· վրդնա-
գիրը։
[c]Ս-պատճէն
Ս-ալեաց։
[d]Ես· ժա· ա· ֆ· ա·
յբ· ի·
[e]Ս-ոչ· ձե· ին· Ես·
յբ· ի՛ե· ծբ· ի·
[f]Ես· բ· ին· Ջ-ոչ·
գ· ա· ակ-որ· գ· ա·
[g]Ս-ոչ· ք՛· ձա·
[h]Հմր· ի· ին·
[i]Ր Ծ-ոչ· ժե· ի·
Մ-ատ· ք՛· ի·
[k]Ս-ոչ· իր· ի՛· ին·
ք՛· ձա· յբ· ի՛· ձա·
[l]Ս-ոչ· ն· ի·
[m]Հմր· ձե· ի·
ա· Հմր· ա· ձա· Ս-ոչ·
ք՛· ձա·
[n]Ես· ժա· ա· ֆ· ա·
յբ· ի·
[o]Ս-ոչ· ձե· ին· Ես·
յբ· ի՛ե· ծբ· ի·
[p]Ես· բ· ին· Ջ-ոչ·
գ· ա· ակ-որ· գ· ա·
[q]Ս-ոչ· ն· ի·
[r]Հմր· ձե· ի·
ա· Հմր· ա· ձա· Ս-ոչ·
ք՛· ձա·
[s]Ես· ժա· ա· ֆ· ա·
յբ· ի·
[t]Ս-ոչ· ձե· ին· Ես·
յբ· ի՛ե· ծբ· ի·
[u]Ես· բ· ին· Ջ-ոչ·
գ· ա· ակ-որ· գ· ա·
[v]Ս-ոչ· ն· ի·
[w]Հմր· ձե· ի·
ա· Հմր· ա· ձա· Ս-ոչ·
ք՛· ձա·
[x]Ես· ժա· ա· ֆ· ա·
յբ· ի·
[y]Ս-ոչ· ձե· ին· Ես·
յբ· ի՛ե· ծբ· ի·
[z]Ես· բ· ին· Ջ-ոչ·
գ· ա· ակ-որ· գ· ա·
[a]Ս-ոչ· ն· ի·
[b]Հմր· ձե· ի·
ա· Հմր· ա· ձա· Ս-ոչ·
ք՛· ձա·
[c]Ես· ժա· ա· ֆ· ա·
յբ· ի·
[d]Ս-ոչ· ձե· ին· Ես·
յբ· ի՛ե· ծբ· ի·
[e]Ես· բ· ին· Ջ-ոչ·
գ· ա· ակ-որ· գ· ա·
[f]Ս-ոչ· ն· ի·
[g]Հմր· ձե· ի·
ա· Հմր· ա· ձա· Ս-ոչ·
ք՛· ձա·

Շաբաթի ու Սաբայի ֆեստաւորներըդ պատրաստ պիտի բերեն։
11 Ու բոլոր ֆեստաւորներըդ անոր երկրպագութիւն պիտի ընեն։
Բոլոր ազգերը անոր պիտի ծառայեն։
12 Վասն զի ազատ պիտի փրկէ աղաղակողը աղքատը,
խեղճն ալ, ու անխիտ ալ որ օգնական չունի։
13 Գիտի խղճայ աղքատին ու անանկին,
և անանկներուն անձերը պիտի ազատէ։
14 Հարստահարութենէ ու բռնութենէ պիտի փրկէ անոնց անձը,
և անոնց արիւնը պատուական պիտի ըլլայ անոր առջեւ։
15 Ու պիտի ապրի, և Շաբայի ոսկիէն անոր պիտի տրուի։
Ու ամէն ատեն աղօթք պիտի ընեն անոր համար,
ամէն օր պիտի օրհնեն զանիկա։
16 Ցորենի առատութիւն պիտի ըլլայ երկրին մէջ
լեռներուն գլուխը։
Անոր պտուղը Լիբանանին պէս պիտի շարժի.
Ու պիտի ծաղկին քաղաքացիները
քաղաքացիներդ։
17 Անոր անունը յաւիտեան պիտի մնայ։
Քանի որ արեգակը կը տաժ, անոր անունն ալ պիտի մնայ։
Ու իրմէ պիտի օրհնուին
ամէն ազգերը երկրագործութիւն պիտի ստան անոր։
18 Օրհնեալ ըլլայ Տէր Աստուած՝ Իսրայէլին Աստուածը,
Միայնակ իրեն կ՚հրաշքներ գործէ։
19 Ու օրհնեալ ըլլայ յաւիտեան անոր փառաւոր անունը,
Ու բոլոր երկիրը իր լցուի անոր փառքովը։
Ամէն ու ամէն։
20 Քեսէի որդւոյն Դաւիթին աղօթքները լմնցան։

ՍԱՂՄՈՍ ԺԲ

1 Իրաւի Աստուած բարի է Իսրայէլին,
Անոնց որ մաքուր են սրտերով։
2 Բայց քիչ մնաց որ իմ ոտքերս սխալին,
Ու գրեթէ պիտի ծռէին,
3 Վասն զի նախանձեցայ հպարտներուն,
Երբ ամբարիշտներուն յաջողութիւնը տեսայ։
4 Ինչու որ իրենց մահուան ժամանակին ալ ցաւ չունին.
Մարմինները ալ պարարտ է։
5 Անոնք մարդոց նեղութիւնը մէջ չեն,
Ու մարդոց հետ չեն տանջուիր։
6 Անոր համար վզնոցի պէս ամբարտաւանութիւնը անոնք կը շրջապատէ.
Բռնութիւնը հանդերձի պէս անոնք կը ծածկէ։
7 Անոնց աչքերը պարարտութենէն դուրս կ՚ելլեն.
Անոնք սրտի խորհուրդներէն անդին կ՚անցնին։
8 Ծաղր կ՚ընեն ու չարաչար կերպով կը խօսին բռնութեան համար.
Հպարտութիւնով կը խօսին։
9 Բնութենին երկինքը դէմ կը դնեն,
Ու իրենց լեզուն երկիրն մէջը կը պտտի։
10 (Անոր համար իր ժողովուրդը հոս պիտի դառնայ,
Ու առատութիւնով չարը պիտի քամեն ա՛նոնց։)
11 Ու կ՚ըսեն, Աստուած ինչո՞ւ գիտէ.
Ու Բարձրեալին գիտութիւն կա՞յ։
12 Ահա ասոնք են ամբարիշտները
Որ միշտ յաջողութիւն ունին, — հարստութիւն կ՚աւելցնեն։
13 Միթէ ես զուր տեղը իմ սիրտս մաքրեցի,
Ու իմ ձեռքերս անմեղութիւնով լուացի.
14 Որովհետեւամէն օր կը տանջուիմ,
Ու ամէն առտու կը խրատուիմ։
15 Թէ որ ըսէի թէ ես առանկ խօսիմ,
Ահա քու որդւոցդ ազգին նենգութիւն կրած պիտի ըլլայի։
16 Երբոր խորհեցայ ասիկա հասկնալու,
Դժուար եկաւ իմ աչքերուս։
17 Մինչեւ որ Աստուծոյ սրբարանը մտայ,
Ու անոնց վերջը խելացայ։
18 Իրաւ որ զանոնք սահելու տեղերը դրած կ՚ես.
Կործանումնան մէջ իջեցուցիր անոնք։
19 Ի՜նչպէս յանկարծակի ասիկ ամայութեան մէջ բնական.
Հասան ու վախերով կատարուցան։
20 Ինչպէս երազ մը հաստատուելէն ետքը,
Ով Տէր, քաղաքին մէջը անոնց պատկերը պիտի անարգես։
21 Բայց իմ սիրտս դառնացաւ,
Ու իմ երիկամներս խոցոտեցան։

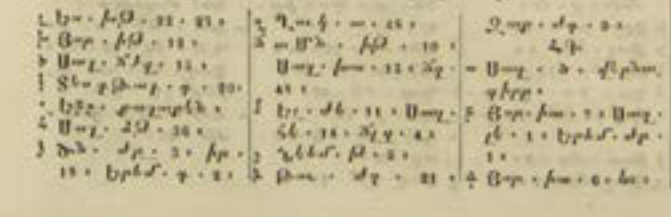

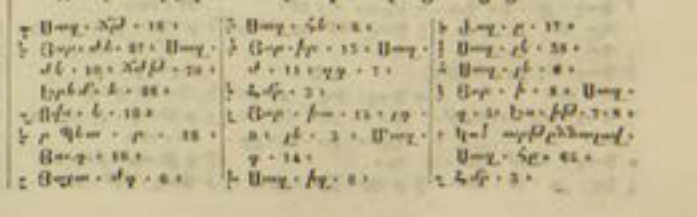

22 ՙԱւ ես չխմեր էի ու չէի խմնատր ,
քու առջիդ անասուններու պէս էի .
23 Սակայն ես միշտ քեզի հետ եմ .
Դուն իմ աջ ձեռքէս կը բռնես .
24 ՙԴուն պիտի առաջնորդես ինծի քու խոր-
հըրդովդ ,
Ու վերջը փառքով իս պիտի ընդունիս .
25 ՙՈ՞վ ունիմ ես երկինց մէջ .
Երկրի վրայ ալ քեզմէ ուրիշը չեմ ուզեր .
26 Ինչ մարմինս ու սիրտս կը մաշին ,
Բայց Աստուած իմ սրտիս զօրութիւնը ու իմ
բաժինս է յաւիտեան .
27 Վասն զի ահա ՙանոնք որ քեզմէ կը հեռա-
նան՝ կը կորսուին .
Դուն կը սատկեցընես ամէնը՝ որ ՙպնութիւն
կ՚ընեն՝ քեզմէ հեռանալէ .
28 Բայց ՙԱստուծոյ մօտենալս բարի է ինծի .
Ցոյս դրեր եմ Տէր Եհովային վրայ ,
Որ ՙքու բոլոր գործերդ պատմեմ .

ՍԱՂՄ· ՀԴ

1 Որթատունկին ատենով գառնալուն համար մարդապետին կը գան-
գառ· 10 Աստուած օգնականութեան կը կանչէ մեծարոր
կորստութիւնէն· 18 գոհութիւն նախատանք ընդունողներէ· ամեն
ժողովուրդէ· ու ըրած ուխտը·

Երգ Ասափայ ·

1 Ով Աստուած , ինչո՞ւ ՙմեզ բոլորովին մերժե-
ցիր ,
Ո՞ ՙբարկութիւնդ կը մխայ ՙքու արօտիդ ոչ-
խարներուն վրայ .
2 Ցիշէ քու ժողովուրդդ ՙոր ակնկալէն առացիր
ես ,
ՙՔու ժառանգութեանդ վիճակը ՙր փրկեր ես ,
Ո՞ս այն Սիօն լեռը ուր բնակեր ես .
3 Բարձրացուր քու քայլերդ գէպ՚ի բոլորովին
աւրուածներուն ,
Ո՞ս աւրը տեղին մէջ թշնամիին ըրած բոլոր
գէշ գործերուն .
4 ՙՔու թշնամիներդ կը գոռան քու ժողովքիդ
մէջը .
Իրենց նշաններըը նշանի ՙտեղ կը գնեն .
5 Անիկա անտառի ծառերուն վրայ
Կացիններ վերցընողի մը պէս գիտցաւ եղաւ .
6 Ու հիմա ՙամեր քանդակագործ գործերը՝
Ամէնը մէկէն կացիններով ու մուրճերով կը
կոտրտեն .
7 ՙԿրակով այրեցին քու սրբարանդ .

ՙՄինչև գետինը կործանեցին քու անուանդ
բնակարանը .
8 ՙԻրենց սրտերուն մէջ բսին թէ կոտորեցընենք
ամէնը ամէնը մէկտեղ .
Երկրին մէջ Աստուծոյ բոլոր ժողովարանները
այրեցին .
9 Մեր նշաններըը չենք տեսաներ .
ՙԱլ մարգարէ չկայ .
Ու քովիրենս մէկն ալ չկայ ,
Որ գիտնայ թէ ՙմինչև ե՞րբ պիտի ըլլայ .
10 Ով Աստուած , մինչև ե՞րբ նախատինք պի-
տի ընէ նեղիչը .
Թշնամին մինչև յաւիտեան քու անունդ պի-
տի անարգէ՞ .
11 ՙԻնչո՞ւ ետ կը քաշես քու ձեռքդ՝ ու աջ
ձեռքդ .
Զանիկ ծոցէդ հան ու կորսընցուր զանոնք .
12 Բայց սկիզբէն ՙիմ թագաւորս Աստուած է ,
Որ փրկութիւններ կ՚ընէ երկրին մէջ .
13 ՙԴուն քու զօրութեամբդ ծովը պատառեցիր ,
ՙՎիշապներուն գլուխներըը ջուրերուն մէջ փըշ-
րեցիր .
14 Դուն ջարդեցիր Լեւիաթանին գլուխները .
Անիկա ՙկերակուր բլլալու տուիր անապատ-
տին մէջի ժողովուրդին .
15 ՙԴուն ճեղքեցիր ապրիւրը ու վտակը ,
ՙԴուն չորցուցիր միանձնաւոր գետերը .
16 Քուկդ է ցորեկը , և քուկդ է գիշերը .
ՙԼոյսը ու արեը դուն պատրաստեցիր .
17 ՙԴուն հաստատեցիր երկրին ամէն սահման-
ները .
ՙԱմառը ու ձմեռը դուն առնգծեցիր .
18 ՙՑիշէ ասիկա՝ որ թշնամին նախատինք տը-
ւաւ Տէրոջը ,
Ու չիմար ժողովուրդը քու անունդ անար-
գեց .
19 Մի մատներ գազանին ՙքու տատրակիդ անձը-
ՙՄի մոռնար յաւիտեան քու ազգատներուդ
ՙկեանքը .
20 ՙՆայէ ՙմուխիդ , ինչու որ երկրին խա-
ւար տեղեր անցքը
Բռնութեան բնակարաններով լցուած են .
21 Թող խեղճը ետ չդառնայ ամօթով .
Թող ազքատը ու անանկը օրհնեն քու անունդ .
22 Ելիր , ով Աստուած , քու գատդ պաշտպանէ .
ՙՑիշէ այն նախատինքը՝ որ անզգամը ամէն օր
քեզի կ՚ընէ .

ա Ս֊ա· զբ· ա· Ե֊
ասի· է· ը·
բ Ս֊ա· ըբ· ե· Խ֊
ծը· ա·
գ Փիլ· գ· ե·
դ Ս֊ա· ձգ· ե· ՀՀՔ·
ղ· ղե·
ե Ս֊ա· ժգ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
զ Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
է Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
ը Ս֊ա· ժե· Ը֊ի· գ·
ե·
թ Նբր· ժ· ղե·
ժ Ս֊ա· ՀՀ· ՀՀՔ·
ղէ·
ի Ս֊ա· ՀՀ· ե· ղ·
ժ Նէ· ժգ· ղ·
ժա Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
ժբ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
ժգ Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
ժդ Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
ժե Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
ժզ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
ժէ Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
ժը Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
ժթ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
ի Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
իա Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
իբ Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
իգ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
իդ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
իե Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
իզ Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
իէ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
իը Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
իթ Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
ի Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
իա Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
իբ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
իգ Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
իդ Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
իե Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
իզ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
իէ Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
իը Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·
իթ Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղէ·
ի Ս֊ա· ՀՀ· ե· ՀՀՔ·
ղ·
իա Ս֊ա· ՀՀՔ· ՃՃ·
իբ Նէ· էգ· ԺԵ· Քաս·

23 Մի մնար քո թշնամիներուդ ձայնը.
բնակի գէմ ատք եղրայրներուն խռովութիւնը
ամէն ժամնատակ կը բարձրանայ։

ՍԱՂՄ· ՀԸ

1 Մաթեան գԱսաւած կը գովարանի · ի կը խոստանայ ար-
գարութեամբ դատաստան անոնց · ի հպարտը կը յանդիմա-
նի Աստուծոյ ծախսութիւնը չիշեցնելով · ի գԱսաւած
կը գովի · ա. կը խոստանայ որ արդարութիւն ի գործ դնէ ։

Գլխաւոր երաժշտին · ՚Ալ-թաշխէթ , Առաքին
Սաղմոսը — Երգը ։

1 Կը գովեմք քեզ , ով Աստուած ,
կը գովեմք , և քու անունդ մօտ է .
քու հրաշքներդ կը պատմուին ։
2 Երբոր արուեստ ժամնատակ ունենամ՝
ո· գիով գատաստան պիտի անեմ։
3 երկիրը ու անոր բոլոր բնակիչները մնչեցան .
Անոր սիւներդ են կը հաստատեմ ։ (Սէլայ ։)
4 Ըսի հպարտներուն թէ Հպարտութիւն մի
բնէք .
ո· ամբարիշտներուն թէ ՚Եղջիւր մի վերցը-
նէք ։
5 Ձեր եղջիւրնիերը վեր մի վերցնէք .
Ամբարտաւան պարանոցով մի խօսիք ։
6 Ինչու որ բարձրանալը ոչ արեւելքէն է
և· ոչ արեւմուտքէն՝ ոչ ալ անապատէն ,
7 Հապա ՚դատաւորը Աստուած է .
՚Մէկը կը ցածցնէ , ու միւսը կը բարձրացնէ ։
8 Ինչու որ ՚Տէրոջը ձեռքը բաժակ կայ , ու
գինին կարմիր է .
Անխառն խառնուած լեցուն է , ու անկէ
կը թափէ .
Երկրին բոլոր ամբարիշտները
՚Անոր մրուընները քամելով պիտի խմեն ։
9 Բայց ես յաւիտեան պիտի պատմեմ.
Յակոբին Աստուծոյն ասմնա պիտի երգեմ ։
10 Ո· ամբարիշտներուն բոլոր եղջիւրները պի-
տի փշրեմ .
՚Արդարին եղջիւրները պիտի բարձրանան ։

ՍԱՂՄ· ՀՁ

1 Աստուած ՚ծանօթացեալ է Հրէաստանի մէջ · ու Անոր յար-
գանքը Իսրայէլու հմայր յարգարանի մէջ ։

Գլխաւոր երաժշտին · Նկինոթի վրայ · Առաք-
փին Սաղմոսը — Երգը ։

1 ՚Աստուած Յուդայի մէջ ճանչցուած է .
Անոր անունը Իսրայէլի մէջ մեծ է ։
2 Ո· անոր խորանը Սողեմի մէջ է ,
և· անոր բնակարանը Սիոնի մէջ է ։
3 ՚Ան տեղը Հարդեց ազեղին նետերը ,
վահանը , սուրը ու պատերազմը ։ (Սէլայ ։)
4 Դուն լուսաւոր ես .
՚Յափշտակութիւնեն լեռներէն աւելի գեղա-
զարդ ես ։
5 Սիրտով զօրաւորները յափշտակուեցան ,
՚Քուներնին քնացան .
Ո· բոլոր զօրեղ մարդիկը ձեռնին չգտան ։
6 Ով Յակոբին Աստուածը , ՚քու յանդիմանիդէդ
կատրը ու ձին անզգայ պառկեցան ։
7 Դուն , ՚Էէ Տէր , գուն ահաւոր ես ,
և· ՚ով կրնայ կայնիլ քու առջեդ՝ քու բար-
կութիւնիդ առնեն ։
8 ՚Դուն երկինքէն լսել տուիր դատաստանը ,
՚Երկիրը վախցաւ ու լռեց ,
9 Երբոր Աստուած ՚դատաստան բնելու եղաւ՝
Որ երկրին բոլոր ՚Հեզերը փրկէ ։ (Սէլայ ։)
10 ՚Իսաւ ցրնել մարդ ուն բարկութիւնը քեզ պի-
տի գովէ .
Ո— մնացած բարկութիւնը գուն պիտի գոտես ։
11 ՚Ուխտ բրէք ու կատարեցէք Ձեր Տէր Ա-
ստուծոյն .
՚Անոր բոլորտիքը եղողնիերուն ամէնը
Թող ընծաներ բերեն Ահաւորին ։
12 Ինքը իշխանիներուն հոգին պիտի կտրէ .
՚Ահաւոր է երկրի թագաւորներուն ։

ՍԱՂՄ· ՀԱ

1 Աստուծոյ գործերուն կը յիշեմ իմ սրտի տասիկ պատերազմ ա-
նելու . Քնքշասուտութեան գէմ . ա և իմ Աստուծոյ ՚ձեռ
ու շնորհակ գործերուն վրայ մտածելով խոկալու գաղնիքը ։

Գլխաւոր երաժշտին , ՚Իդութունի վրայ · Առաք-
փին Սաղմոսը ։

1 ՚Ձայնս Աստուծոյ է , ու ես կ՚ապաշաւեմ.
իմ ձայնս Աստուծոյ է , ու ան ինծի պիտի
լսէ ։
2 ՚Իմ նեղութեանս օրը ՚Տէրը փնտռեցի .
Գիշերը տարածուած էր իմ ձեռքս ու չէր
իսուչար .
իմ անձս մխիթարուիլ չէր ուզեր ։
3 Աստուած յիշեցի ու անհանդիստ եղայ .
խորհեցայ ու ՚իմ հոգիս մնռնեցաւ ։ (Սէլայ ։)
4 իմ աչքերս արթուն պահեցիր .
խռովեցայ ու չկրցայ խօսիլ ։
5 ՚Մխածս բերի առջի օրերը ,

Հե
— Ա—ա· Ան · քնքշա-
գիրը ։
ք Ձ—ոք · ս · ա · Ա—
Գնան · բ · ա ։
ֆ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
ա ։
ղ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ծ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
հ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ձ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ղ · ձ · Եբ—ա · Ան ·
ա · Ձ—ոք · Ա—ա ·
Ա—ա · բ · ա ։
ջ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ռ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
վ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
տ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ր Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ց Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ւ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
փ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ք Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
օ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ֆ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
Հձ
— Ա—ա· Ան · քնքշա-
գիրը ։
ք Ձ—ոք · ս · ա · Ա—
Գնան · բ · ա ։
ֆ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ղ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ծ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
հ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ձ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ղ · ձ · Եբ—ա · Ան ·
ա · Ձ—ոք · Ա—ա ·
Ա—ա · բ · ա ։
ջ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ռ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
վ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
տ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ր Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ց Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ւ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
փ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ք Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
օ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ֆ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
Հղ
— Ա—ա· Խր · ք · Ա—
ա · Ձ—ոք · Ա—ա ·
Ա—ա · բ · ա ։
ք Ձ—ոք · ս · ա · Ա—
Գնան · բ · ա ։
ֆ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ղ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ծ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
հ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ձ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ղ · ձ · Եբ—ա · Ան ·
ա · Ձ—ոք · Ա—ա ·
Ա—ա · բ · ա ։
ջ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ռ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
վ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
տ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ր Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ց Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ւ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
փ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ք Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
օ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։
ֆ Ա—ա· Ա · ա · Ա—
Ա—ա · բ · ա ։

Հին ժամանակներուն ապրելը։
6 Գիշերուան մէջ կը յիշեմ իմ երգս.
Իմ սրտիս հետ կը խօսիմ,
Ու իմ հոգիս ալ քննութիւն կ՚ընէ.
7 [a]Արդեօք Տէրը յաւիտեան պիտի մերժէ՞,
Ու ալ [b]բնաւ պիտի չհաճի՞։
8 Մէկէն անոր ողորմութիւնը բոլորովին պակսեցա՞։
Ո՞ր խոստումնէրը վերջացա՞ ազգէ մը ազգ։
9 Մէկէն Աստուած դիմաւորիւն բնելը մոռցա՞,
Մէկէն բարկութիւնով ազգերէն իր ողորմութիւնը։ (Սէլա։)
10 Ու ասի՝ Ա՛ռ է իմ ակաղութիւնս.
[c]Բարձրեալին աջ ձեռքին փոփոխութիւնը։"
11 [d]Տէրոջը գործերը պիտի յիշեմ.
Ձեր առաջի քու առջի հրաշքներդ պիտի յիշեմ։
12 Բոլոր գործերուդ վրայ պիտի խորհիմ,
Ու քու բրածներուդ վրայ պիտի մտածեմ։
13 Ով Աստուած, քու ճամբադ սրբութեան մէջ է.
Աստուծոյ պէս մեծ Աստուած ո՞վ կայ։
14 Հրաշքներ բնող Աստուածը դուն ես.
Քու զօրութիւնդ ժողովուրդներուն մէջը ցուցուցիր։
15 [e]Քո՛ բազուկովդ փրկեցիր քու ժողովուրդդ՝
Յակոբին ու Յովսեփին որդիները։ (Սէլա։)
16 [f]Ջուրերը քեզ տեսան, ով Աստուած,
Ջուրերը քեզ տեսան ու դողացին.
Անդունդներն ալ սոսկացան։
17 Ամպերը լուր թափեցին.
Երկինքները ձայն հանեցին.
Նետերդ ալ գացին։
18 Քու որոտնէնքիդ ձայնը [g]երկինքն էր.
[h]Փայլակներըը լոյս տուին աշխարհքին.
[i]Երկիրը սասանեցաւ ու դողաց։
19 [j]Քու ճամբադ ծովուն մէջն է,
Ու քու ճամբադ մեծ ջուրերուն մէջն է.
Ու քու չափերդ չեն գիտցուիր։
20 [k]Հօտի պէս քու ժողովուրդդ ցոյց տուիր՝
Մովսէսին ու Ահարոնին ձեռքովը։

ՍԱՂՄ· ՀԵ

Ասաֆայ երգը։

1 Ով իմ ժողովուրդս, [a]մտիկ րրէք իմ [b]օրէնքս.
Խոնարհեցուցէք ձեր ականջը իմ բերնիս խօսքերուն։
2 [a]Առակով պիտի բանամ իմ բերանս,
Ու հին ժամանակի խրթնաբանութիւնները պիտի խօսիմ,
3 [a]Որոնք լսեցինք ու գիտցանք,
Ու մեր հայրերը մեզի պատմեցին։
4 [b]Մենք պիտի չծածնենք անոնց որդիներէն.
Վերջի ազգին պիտի պատմենք
Տէրոջը գովութիւնները ու անոր զօրութիւնը
Ու անոր բրած հրաշքները։
5 Վասն զի [c]վկայութիւն հաստատեց Յակոբին մէջ,
Ու օրէնք դրաւ Իսրայէլին մէջ,
Որոնք պատուիրեց մեր հայրերուն,
[d]Որ սորվեցընեն իրենց որդւոցը.
6 [e]Որպէս զի գալու ազգը՝ ծնելու ազգերը՝ գիտնան,
Ու՝ նոյնն իրենց որդւոցը պատմեն.
7 Որպէս ալ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դնեն,
Չմոռնան Աստուծոյ գործերը,
Հապա անոր պատուիրանքները պահեն.
8 Ու [a]իրենց հայրերուն պէս
[b]Կամակոր ու ապստամբ ազգ մը չըլլան,
Ազգ մը՝ որ իրենց սիրտը չէնէ շիտակած,
Ու իրենց հոգին հաստատուած չէ Աստուծոյ։
9 Եփրեմի որդիները՝ [a]ապառազինեալ աղեղնաւորներ էին,
Պատերազմին օրը նահ դարձան.
10 [b]Աստուծոյ ուխտը չպահեցին,
Ու անոր օրէնքին համեմատ չուզեցին քալել.
11 Ու [b]մոռցան անոր գործերը,
Ու անոր հրաշքները որ իրենց ցուցուցեր էր.
12 Անոնց հայրերուն առջին հրաշքներ բրաւ,
Եգիպտոսի երկրին [a]Տոյանեայ դաշտին մէջ։
13 [b]Ծովը պատուակ ու անոնք անցուց,
Ու ջուրերն ալ դէպի պէս կանգնեցուց։
14 Ու [a]ցորեկը ամպով առաջնորդեց անոնց,
Ու բոլոր գիշերը կրակի լուսով.
15 [a]Վէմերը պատուակ անապատին մէջ,

ա Ա՛ստ· խր· ։ բ Ա՛ստ· գ· ։ գ Ա՛ստ· հդ· ։ դ Ա՛ստ· ձե· ։ ե Հաւմ· բ· ։ զ Ե՛ս· խե· ։ է Ա՛ստ· լա· ։ ը Կամ՝ Ա՛ստ բառդ. բնչպէս ալ ձեռքին տակ ։ թ Ա՛ստ· ձգ· ։

ա Նէ· ժե· ։ բ Նէ· ջ· ։ գ Նէ· ջ· ։ դ Օր· բ· ։ ե Նէ· ժգ· ։ զ Ա՛ստ· ձգ· ։ է Ա՛ստ· ջ· ։ ը Բ Թագ· խբ· ։ թ Կամ՝ մրրիկի մէջ ։ ժ Ա՛ստ· գե· ։ ի Բ Թագ· խբ· ։

ա Ընկր· գ· ։ բ Նէ· ժգ· ։ գ Նէ· ժգ· ։ դ Ա՛ստ· հը· ։ ե Նէ· ժգ· ։ ժգ· ։ Ա՛ստ· հը· ։ ժ· ։ Ես· ֆգ· ։ Ձվ· ժբ· ։

Հը

ա Ա՛ստ· հդ· վերջը գիրքը։ ։ բ Ես· ժա· ։ գ Ա՛ստ· ձե· ։

ա Ա՛ստ· խբ· ։ Աստուածոյ ։ բ Օր· գ· ։ գ Ա՛ստ· խբ· ։ դ Ա՛ստ· ձե· ։ ե Նէ· ժգ· ։ զ Ա՛ստ· ձե· ։ է Ա՛ստ· ձգ· ։ ը Ա՛ստ· ձգ· ։ թ Ա՛ստ· ձգ· ։ ժ Ա՛ստ· ձգ· ։ ի Ա՛ստ· ձգ· ։

ա Ա՛ստ· խբ· ։ բ Օր· գ· ։ գ Ա՛ստ· խբ· ։ դ Ա՛ստ· ձե· ։ ե Նէ· ժգ· ։ զ Ա՛ստ· ձե· ։ է Ա՛ստ· ձգ· ։ ը Ա՛ստ· ձգ· ։ թ Ա՛ստ· ձգ· ։

ա Ա՛ստ· խբ· ։ Աստուածոյ ։ բ Ա՛ստ· ձե· ։ գ Ա՛ստ· ձգ· ։ դ Ա՛ստ· ձգ· ։ ե Նէ· ժգ· ։ զ Ա՛ստ· ձգ· ։ է Ա՛ստ· ձգ· ։ ը Ա՛ստ· ձգ· ։ թ Ա՛ստ· ձգ· ։ ժ Ա՛ստ· ձգ· ։ ի Ա՛ստ· ձգ· ։

ա Ա՛ստ· ձգ· ։ բ Ա՛ստ· ձգ· ։ գ Ա՛ստ· ձգ· ։ դ Ա՛ստ· ձգ· ։ ե Նէ· ժգ· ։ զ Ա՛ստ· ձգ· ։ է Ա՛ստ· ձգ· ։ ը Ա՛ստ· ձգ· ։ թ Ա՛ստ· ձգ· ։ ժ Ա՛ստ· ձգ· ։ ի Ա՛ստ· ձգ· ։

Ո. խնայուց ձեզ իբր թէ մեծ անպատեհ մը։
16 Եւ առաւներ հանեց վրաէն,
Ո. ընթերը գետինը պէս բղխեցուց։
17 Բայց անոնք նորէն մեղքերնին աւելցուցին
անոր դէմ,
Ո– Բարկացուցին Բարձրեալը անապատին մէջ։
18 Եւ սիրտերնին մէջ զԱստուած փորձեցին,
կերակուր ուզելով իրենց անձերուն համար։
19 Եւ Աստուծոյ դէմ խօսեցան — ըսին,
Միթէ կարող է Աստուած
Անապատին մէջ սեղան պատրաստել։
20 Ահա վէմին զարկաւ, ու ջուրերը գուրս
բղխեցին,
Ո. առուներ վազեցին։
Արդեօք հաց ալ կրնայ տալ։
Արդեօք մեր կը պատրաստէ իր ժողովուրդին համար։
21 Ուստի Տէրը լսեց ու բարկացաւ։
Եւ կրակ բորբոքեցաւ Յակոբին մէջ,
Ո. նաեւ բարկութիւն ելաւ Իսրայէլին վրայ։
22 Վասն զի Աստուծոյ չհաւատացին,
Ո. յոյսերնին անոր փրկութեանը վրայ չդրին։
23 Թէպէտ ինքը վերէն հրամայեց ըրեր էր ամպերուն,
Ո. երկնից դուռները բացեր էր,
24 Եւ կերակուր հաներ անոնց վրայ մանանայ
անցացեր էր,
Ո. երկնից ցորեն տուեր էր անոնց,
25 Մարդիկ հրեշտակներուն հացը կերան։
Կշտանալու չափ պաշար խրկեց անոնց։
26 Երկինքը մէջ արեւելեան հովը հանեց,
Եւ իր զօրութեամբը հարաւայինը հովը բերաւ։
27 Եւ անոնց վրայ փոշիի պէս մսեր տեղաց,
Ո. ծովու աւազին չափ թեւաւոր թռչուններ։
28 Եւ անոնց բանակին մէջը՝
Անոնց վրանները չորս կողմը իջեցուց։
29 Ու կերան և ամէն կշտացան։
Ո. իրենց ցանկութիւնը իրենց տուաւ։
30 Իրենց ցանկութենէն զատ չմնացին։
Եւ դեռ որ իրենց կերակուրը իրենց բերանն էր,
31 Աստուծոյ բարկութիւնը անոնց վրայ բորբոքեցաւ,
Ո. ազնիւներ անոնց պատահեցուց,
Ո. գետինը զարկաւ Իսրայէլին ընտիրները։
32 Ա՛ս բոլոր բաներուն վրայ մեղանչեցին,
Ո. չհաւատացին անոր հրաշքներուն։
33 Եւ ունայնութեան մէջ ապառնեց անոնց օրերը,
Եւ ահի մէջ անոնց տարիները։
34 Երբոր կը սպաննէր անոնք, ինքը կը խնդրէին.
Ո. նո՛ւ կը դառնային, և զԱստուած կանուխ
կը փնտռէին։
35 Ո. կը յիշէին որ Աստուած իրենց վէմն էր,
Եւ Բարձրեալ Աստուածը Իրենց փրկիչն էր։
36 Սակայն բերնով կը գովաբանութիւն
կ'ընէին անոր,
Ո. իրենց լեզուով սուտ կը խօսէին անոր։
37 Եւ Իրենց սիրտը ուղիղ չէր անոր առջեւը,
Ո. հաւատարիմ չէին անոր ուխտին մէջ։
38 Բայց ինքը ողորմած լլլալով՝ ձեզ անօրէնութիւնը կը քաւէր,
Ո. չէր կործանցներ զձեզ։
Եւ շատ անգամ կը դարձընէր իր բարկութիւնը,
Ո. չէր բորբոքեցներ իր բոլոր սրտմտութիւնը։
39 Մտածեց որ միայն մարմին են,
Հովի մը պէս՝ որ կ'երթայ ու նո՛ւ չդառնար։
40 Քանի անգամ անապատին մէջ սրդոզցուցին անապատին մէջ,
Ո– բարկացուցին անիկա անջուր տեղին մէջ,
41 Եւ դարձան Աստուած փորձեցին,
Ո. Իսրայէլին Սուրբը նեղացուցին։
42 Չյիշեցին անոր ձեռքը,
Ո– այն օրը՝ որ փրկեց թշնամիէն փրկեց։
43 Ե– թէ ինչպէս իր նշաններըը ըրաւ Եգիպտոսի մէջ,
Ո. իր հրաշքները Տայանեան գաշտին մէջ։
44 Ու արիւն դարձուց անոնց գետերը,
Եւ անոնց առուները, որ չկրցան խմել։
45 Շանաճանճեր խրկեց անոնց վրայ, որ կերան զանոնք,
Ո. գորտեր՝ որ ապականեցին զանոնք։
46 Ո. անոնց բերքը գորխեցին տուաւ,
Եւ անոնց վաստակը մարախին։
47 Անոնց արմկերը փճացուց կարկտով,
Ո. անոնց ժանեաւթանենները խաւար կարկտով։
48 Եւ հանոնց անասուններըը կարկտուտին մատնեց,
Ո. անոնց հօտերը կայծակին։
49 Իր սաստիկ բարկութիւնը խրկեց անոնց վրայ,
Ցրտութիւն ու բարկութիւն ու նեղութիւն,
† Չար հրեշտակներըը խրկելով։

ր Օր · Բ · 21 · Ցաւ · ԽԱ · 41 ։
ռ Օր · Բ · 22 · Ցաւ · ԿԷ · 8 · Երբ · գ · 15 ։
ս Նէ · Ժգ · 3 ։
տ Թագ · Ժա · 4 ։
ւ Նէ · Ժէ · 6 · Թագ · ԺԲ · 11 ։
փ Թագ · Ժա · 3 · 13 ։
ք Երբ · գ · 15 · Ցաւ · ԼԱ · ։
– Ծն · է · 11 · Ա՛ռ · գ · 10 ։
– Նէ · Ժգ · 4 · 14 · Ցաւ · ԽԱ · 43 · Ջան · գ · 31 · ա Կոր · Ժ · 5 ։
– Կամ Ընտիր ամէն մի կը տեսնուի անկեղծութեան նշոյլը կը բռնուի Հոգին կեանքն ։
յ Թագ · Ժա · 31 ։
ո Թագ · Ժա · 29 ։
ֆ Թագ · Ժա · 33 ։
ղ Թագ · Ժգ · Ժգ · Ժէ ։
ճ Հմր · 21 ։
մ Թագ · Ժգ · 13 · 29 ։
յ Նա · Խր · 9 ։
ն գ Թագ · Խա · 29 ։
շ Ցաւ · Ոգ · 14 · 16 ։
ո Ծն · գ · 3 · Ցաւ · գ · 6 ։
չ Ցար · է · 7 · 16 · Ցաւ · գ · 14 ։
պ Հմր · 17 · Ցաւ · ԿՀ · ։
= Նչ Ի · ԼԳ · 21 ։
ջ Հմր · 8 ։
ռ Թագ · Ժգ · 13 · 29 ։
ս Թագ · Ժգ · 22 ։
վ Թագ · Ժգ · 23 · 25 · ԽԳ · 24 · 25 ։
տ Ելք · Ժգ · 4 · Ցաւ · ԽԱ · 40 · Ջան · գ · 31 · ա Կոր · Ժ · 5 · Կամ Ընտիր ամէն մի կը տեսնուի անկեղծութեան Հոգը կեանքն ։
ր Օր · Բ · 4 · 13 · 31 ։
ց Նէ · Ժէ · 13 · ռ Օր · է · 2 · Նա · Խա · 14 · Խգ · 6 · Կգ · 6 ։
9 · 10 · Նա · է · 13 · Կգ · 10 · Երէ · գ · 16 · 17 ։
ա Թագ · Ժգ · 23 · ռ Օր · գ · 16 ։
բ Հմր · 32 ։
գ Հմր · 33 · Ցաւ · ԽԱ · 27 · Ես · ։
դ Նէ · է · 30 · Ցաւ · ԽԱ · 30 ։
ե Նէ · Ը · 34 · Ցաւ · ԽԱ · 31 ։
զ Նէ · Ը · 6 · Ցաւ · ԽԱ · 30 ։
է Նէ · Ժ · 33 · 34 · Ցաւ · ԽԱ · 34 · 35 ։
ը Նէ · Բ · 33 · 35 · Ցաւ · ԽԱ · 33 ։
թ Նէ · Բ · 33 · 34 · 35 · Ցաւ · ԽԱ · 34 ։
ժ Կամ Զարհուրելու

50 Իբ բարկութիւնդ ճամբայ բացաւ .
Անոնց անձը մահաւանէ չխնայեց ,
Հապա անոնց [a]կենդը մահուամբ մատնեց .
51 [b]Ու ամէն անդրանիկը սպաննեց եգիպտոսի
մէջէ ,
Ան [c]առաջինները [d]գետի վրանները մէջ .
52 Ու [e]իր ժողովուրդը ոչխարներու պէս հանեց ,
Ու զանոնք հօտի պէս վարեց անապատին
մէջը .
53 Եւ [f]անոնց ապահովութեամբ առաջնորդեց ,
ու չվախցան .
Իսկ [g]անոնց թշնամիները ծովը ծածկեց .
54 Ու զանոնք տարաւ իր [h]սրբութեան սահմանը ,
Ան լեռը դէպ որ իր աջ ձեռքը առացեր էր .
55 Ու [i]անոնց առջևէն ազգեր վռնտեց ,
Եւ [k]չափով ժառանգութիւն բաժնեց անոնց ,
Ու իսրայէլին ցեղերը անոնց վրանները մէջ
բնակեցուց .

56 [l]Բայց անոնք փորձեցին ու սրդոդցուցին
Բարձրեալ Աստուածը ,
Ու չպահեցին անոր վկայութիւնները .
57 Եւ [m]իրենց հայրերուն պէս նա դարձան ու
նենգութիւն ըրին .
Խաբերայ ազեղի պէս խոտորեցան .
58 [n]Ինչու որ զանոնք սրդոդցուցին իրենց [o]բարձր
տեղերովը ,
Ու նախանձի չարժեցին զանոնք իրենց կուռ-
քերովը .

59 . Աստուած լսեց ու բարկացաւ ,
Եւ շատ անարգեց Իսրայէլը .
60 Ան [p]Սիլովի խորանը մերժեց ,
Այն վրանը որ մարդոց մէջը կանգներ էր .
61 [q]Եւ [r]իր զօրութիւնը գերութեան մատնեց ,
Ու իր փառքը թշնամիներուն ձեռքը .
62 Եւ [s]իր ժողովուրդը սուրի մատնեց ,
Ու իր ժառանգութիւնը վրայ բարկացաւ .
63 Անոր երիտասարդներըը կրակը կերաւ .
Ու անոր [t]աղջիկները սուգ չըրին .
64 [u]Անոր քահանաներըը սրով ինկան ,
Ու [v]անոր այրեւարիները չլացին .
65 Բայց Տէրը [w]արթնցաւ պարէս թէ քունէն
[x]Գինիէն սթափած զօրաւոր մարդու մը պէս ,
66 Ու [y]իր թշնամիները կռնատեն զարկաւ .
Յաւիտենական նախատինք տուաւ անոնց .

67 Եւ Յովսեփին վրանը մերժեց ,
Ու Եփրեմին ցեղը չընտրեց .

68 Հապա Յուդայի ցեղը ընտրեց ,
Ան Սիոն լեռը [z]որն որ սիրեց .
69 Եւ [a]իր սրբարանը չինեց բարձր [b]երկինքներու պէս ,
Երկրին պէս որ յաւիտեան հաստատեց .
70 [c]Ու իր Դաւիթ ծառան ընտրեց ,
Եւ զանիկա ոչխարի փարախներէն առաւ .
71 [d]Ոչխարի առուց [e]երկնչող եղեւէն բերաւ զա-
նիկա ,
[f]Որ իր Յակոբ ժողովուրդը
Ու իր [g]ժառանգութիւնը հովուէ .
72 Անիկա ալ հովուեց զանոնք [h]իր սրտին անմե-
ղութեամբը ,
Ու իր ձեռքերուն [i]յաջողակութեամբը առաջ-
նորդեց անոնց .

ՍԱՂՄ· ՀԹ

1 Սպասեցրուած երգատուին ատենները վրայով կը գանգատի.
2 տգուտութեան համար ապրիք կ՚ըսէ. 13 ու կը խոստանայ
գոհութիւն մատուցանել.

Յաղթ. Ասափայ.

1 Ով Աստուած , հեթանոսները [a]քու ժառան-
գութիւնդ մէջը մտան ,
[b]Քու սուրբ տաճարդ պղծեցին ,
[c]Երուսաղէմը աւերակներու դարձուցին .
2 [d]Քու ծառաներուդ դիերը
Երկինքի թռչուններուն կերակուր տուին .
Քու սուրբերուդ մարմինը՝ երկրի գազաննե-
րուն .
3 Անոնց արիւնը Ջուրի պէս թափեցին Երուսա-
ղէմին բոլորտիքը ,
[e]Ու մէկը չկար որ ընդուն թաղէր .
4 Մեր գրացիներուն [f]նախատինք եղանք ,
Շատեր ու կատակ՝ մեր բոլորտիքը եղողներուն .
5 [g]Մինչև ե՞րբ , ով Տէր. միշտ պիտի բարկանա՞ս .
[h]Քու նախանձդ կրակի պէս պիտի բորբոքի՞ .
6 [i]Թափէ քու բարկութիւնդ ան ազգերուն
վրայ՝
Որ [k]քեզ չեն ճանչնար ,
Ու ան թագաւորութիւններուն վրայ՝
Որ [l]քու անունդ չեն կանչեր .
7 Ինչու որ Յակոբը կերան ,
Ու անոր բնակութիւնը աւերակ դարձուցին .
8 [m]Մի յիշեր մեզի դէմ առջի անօրէնութիւն-
ները .
Թող շուտով հասնի մեզի քու ողորմութիւն-
ները .

• [a] Կամ անառակները . [b] Եր. թ . 2 . 6 . [c] Եր. ժբ . 28 . Սալ . 36 . 34 . Ածգ . 10 . [d] Եբր . գետնափոսին մէջերը . [e] Սալ . Ածգ . 22 . [f] Սալ . հե . 30 . [g] Եր. ժգ . 10 . 20 . [h] Եր. ժգ . 27 . 28 . ժե . 10 . [i] Եր. ժե . 17 . [k] Ել . ժգ . 18 . Դատ . բ . 11 . 12 . [l] Դատ . բ . 11 . 12 . [m] Կամ . 41 . Եզեկ . ի . 27 . 28 . [n] Ել . ժգ . 21 . 22 . [o] Ել . ի . 18 . [p] Օր . լբ . 16 . 21 . Դատ . բ . 12 . 30 . Երեմ . ի . 28 . [q] Ել . ժգ . 21 . 22 . [r] Սալ . Ածգ . 21 . 22 . [s] Դատ . բ . 11 . 12 . [t] Կամ . 45 . Եզեկ . ի . 27 . 28 . [u] Ել . ի . 18 . [v] Օր . լբ . 8 . 4 . [w] Սալ . խգ . 2 . [x] Սալ . խգ . 2 . [y] Ել . ի . 2 . 6 . [z] Սալ . խգ . 2 . [a] Ածգ . 7 . ժբ . 31 . Սալ . Ածգ . 21 . 22 . [b] Դատ . բ . 11 . 12 . [c] Կամ . ժբ . 70 . [d] Կամ անառակ . [e] Ածգ . 7 . [f] Ածգ . 9 . [g] Ածգ . 11 . 12 . [h] Ածգ . ժ . 11 . [i] Կամ ապրիչներուն համար ուրիշ բնագիր չկար . [k] Ածգ . ժ . 11 . [l] Ածգ . ժ . 11 . [m] Ածգ . ժ . 11 . Ելք . ի . 10 . [n] Ածգ . ժ . 11 . [o] Ածգ . ժ . 11 . [p] Ածգ . ժ . 11 . [q] Ածգ . ժ . 11 . [r] Ածգ . ժ . 11 . [s] Ածգ . ժ . 11 . [t] Ածգ . ժ . 11 . [u] Ածգ . ժ . 11 . [v] Ածգ . ժ . 11 . [w] Ածգ . ժ . 11 . [x] Ածգ . ժ . 11 . [y] Ածգ . ժ . 11 . [z] Ածգ . ժ . 11 . [a] Ածգ . ժ . 11 . [b] Ածգ . ժ . 11 . [c] Ածգ . ժ . 11 . [d] Ածգ . ժ . 11 . [e] Ածգ . ժ . 11 . [f] Ածգ . ժ . 11 . [g] Ածգ . ժ . 11 . [h] Ածգ . ժ . 11 . [i] Ածգ . ժ . 11 . [k] Ածգ . ժ . 11 . [l] Ածգ . ժ . 11 . [m] Ածգ . ժ . 11 .

լինչու որ Տիրոջ ինչուառացանք։
9 Քու անուանդ փառքին համար
Օգնէ մեզի, ով մեր փրկութեան Աստուածը.
եւ քու անուանդ համար փրկէ մեզ,
ու մեր մեղքերը քաւէ։
10 Ինչո՞ւ ըսեն հեթանոսները թէ Ո՞ր է անոնց
Աստուածը.
թող յայտնուի հեթանոսաց մէջ մեր աչքե-
րուն առջեւը
քու ծառաներուդ թափուած արիւնին վրէժը։
11 Հառաչանքը գերիին քու առջեւդ թող
հասնի.
քու զօրութեանդ մեծութիւնովը՝
Մահուան մատնուածները ազատեցուր։
12 Ու հեթանոսին հառուցած՝ ըրէ մեր գրա-
գիներուն իրենց ծոցին մէջ
Ան Տիրոջ նախատինքին համար, որով
քեզ անարգեցին, ով Տէր։
13 Բայց մենք քու ժողովուրդդ ու քու արօ-
տիդ ոչխարները
Քեզ խոստովան պիտի ըլլանք,
ու քու փառքդ պիտի պատմենք ազգէ մին-
չեւ ազգ։

ՍԱՂՄ· Չ

Սաղմոսերգուն իր ազնիւին մէջ եկեղեցին դժբաղդութեան
ներսէն վշտով, ե՛ւ Աստուծոյ առջի ընծայները գոհու-
թեան փոխելուն վշտով կը գանգատի. ու ազատու-
թեան համար աղերս կ՚ընէ։

Գլխաւոր երաժշտին, Շօշանիմ-Էհատիթին վը-
րայ· Ասափին Սաղմոսը։

1 Ա՜կանջ դիր, ով Իսրայէլին Հովիւը,
Որ Յովսեփին՝ ինծաւ պէս կ՚առաջնորդես.
Դուն որ քերովբէից վրայ կը նստիս՝ երեւցա-
ուացիր։
2 Եփրեմին ու Բենիամինին և Մանասէին առջեւ
Զօրեղացուր քու զօրութիւնդ,
ու եկուր մեզ փրկելու։
3 Ով Աստուած, դարձուր մեզ,
եւ քու երեսդ փայլեցուր, ու պիտի փրկու-
նինք։
4 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած,
Մինչեւ ե՞րբ կը բարկանաս քու ժողովուրդիդ
ազօթքին դէմ։
5 Արտասուքի հաց կը կերցնես անոնց,
ու մեծ չափով արտասուք կը խմցնես անոնց։
6 Մեզ կռիւ պատճառ կ՚ընես մեր դրացի-
ներուն,
ու մեր թշնամիները ինքզինքնին իրենց
մէջը։
7 Ով զօրաց Աստուած, դարձուր մեզ,
եւ քու երեսդ փայլեցուր, ու պիտի փրկու-
նինք։
8 Եգիպտոսէն մի որթ մը փոխադրեցիր,
Հեթանոսները վռնտեցիր ու զանիկա տնկե-
ցիր։
9 Անոր առջեւէն ընդ պատրաստեցիր,
ու անոր արմատները հաստատեցիր.
եւ անիկա երկիրը լեցուց։
10 Լեռները ծածկուեցան անոր հովանիովը,
ու անոր ճիւղերը Աստուծոյ եղեւնիներուն նը-
ման։
11 Իր ճիւղերը երկինքը մինչեւ ծովը,
ու իր բողբոջները մինչեւ գետը։
12 Ինչո՞ւ փլցուցիր անոր ցանկերը,
Որ ճամբայէն բոլոր անցնողները անիկա փըր-
ցընեն։
13 Անտառին խոզը ապականեց զանիկա,
ու դաշտի գազանները կերան զանիկա։
14 Ով զօրաց Աստուած, կ՚ապաչեմ՝ դարձիր·
Նայէ երկինքէն ու տես,
ու այցելու եղիր այս որթին,
15 Եւ այս տունկին՝ որ քու աջ ձեռքդ անկեցիր,
ու որդիին՝ որ քեզի համար հաստատեցիր։
16 Կրակով այրուած է՝ կտրուած է.
Քու երեսդ սաստկէն կը կորնչին։
17 Թող քու ձեռքդ քու աջ ձեռքիդ մարդուն
վրայ բլլայ,
ու մարդու որդիին վրայ՝ որն որ քեզի հա-
մար հաստատեցիր։
18 Մենք ալ ետ պիտի չդառնանք քեզմէ.
կենդանացուր մեզ, ու քու անունդ պիտի
կանչենք։
19 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած, դարձուր մեզ,
եւ քու երեսդ փայլեցուր, ու պիտի փըր-
կուինք։

ՍԱՂՄ· ՁԱ.

Հանդիսաւոր կերգով կ՚Աստուած գովաբանելու յորդոր-
ուածք մը։ Աստուած կը պատմուի որ իրեն ընծայուած
բոլոր բարիքներուն համար, ու Աստուած հնազանդու-
թեան յորդորելով ժողովուրդը, կը գանգատի անոնց ան-
հնազանդութեան որ իրենց ձեռքին պատճառ կ՚ըլլայ։

Գլխաւոր երաժշտին, Գիթթիթին վրայ· Ա-
սափին Սաղմոսը։

1 Ցնծացէք Աստուծոյ առջեւ, որ մեր զօրու-
թիւնն է,

Ո՛րպիսի՞ ապազգակիցք Յակոբին Աստուծոյն ։
2 Պաշտա՛ առէք ու Քնարը տաւիղին հնչա՛ ։
Նո՛ւագ անոյշ քնարը տաւիղին հետ ։
3 Փող հնչեցո՛ցէք ամսու գլխուն ։
Նո՛ւագ լուանն լրման առնոյ՝ մեր տօնին օրը ։
4 Վասն զի *տաճիկս իսրայէլին կանոն մըն է ։
Յակոբին Աստուծոյն հրամանն է ։
5 Ինքը վկայս Քիւն դրաւ առիկա Յովսեփին մէջ ։
Եգիպտա՛ս երկրին վրայ ելած ատենը ։
*Ո՛ւ՜ր ծեր լեզու մը լսեցի որ չէի գիտեր ։
6 *Անոր ՔԻԿԱՆԵՐը հեռացուցի բեռէն ։
Անոր ձեռքերը դանդչեցան *կոգովէն ։
7 Նեղութեան մէջ կանչեցիր ու փրկեցի ։
*Գաւառեան ատէն քեզի պատասխան ծածկոցին մէջէն ։
*Փորձեցի քեզ Մերիպային ջուրին քովը ։ (Սէլա ։)
8 *Լա՛ւ ով իմ ժողովուրդս ու վկայեմ քեզի ։
Ով Իսրայէլ, ԹԷ ու ինծի մտիկ ընես ,
9 *Օտար աստուած չըլլայ քու մէջդ ։
Ու օտար աստուծոյ երկրպագու ՔԻՒՆ չըլլաս ։
10 *Կա՛մ եմ քու Տէր Աստուածդ ,
Որ հանեցի քեզ եգիպտացւոց երկրէն ։
Լայն բաց քու բերանդ ,
Ու զանիկա ես պիտի լեցնեմ ։
11 Բայց իմ ժողովուրդս մտիկ չըրաւ իմ ձայնս ,
Ու Իսրայէլը *ինձ չուզեց ։
12 *Ուստի զանոնք իրենց սրտին կամակորութեանը թողուցի ,
Ու՝ իրենց խորհուրդներուն համեմատ քալեն ։
13 Կըտամ ԹԷ իմ ժողովուրդս ինծի մտիկ ընէր ,
Ու՝ Իսրայէլը իմ ճամբաներուս մէջ քալէր ։
14 Շատով պիտի խոնարհեցնէի անոնց ԹՇՆԱՄԻՆԵՐը ,
Ու ձեռքս պիտի դարձընէի անոնց նեղիչներուն վրայ ։
15 *Տէրը աստուածները *խոնարհութեան պիտի բնէ՝ իրեն ,
Ու անոնց ժամանակը յաւիտեան պիտի ըլլար ։
16 Ան *պիտի կերակրէր զանոնք պատարտ ցորենով ։
Ու՝ վհմէն *մեղրով քեզ պիտի կշտացընէի ։

ՍԱՂՄ· ՁԲ

1 Աստուած ժողովուրդներուն դատաւորներէն ։ 2 ու անոնց անհա-

ւ Կամ՝ Աստուածներուն ժո-
ղովին
3 Դատեցէ՛ք աղքատին ու
որբին ։
4 Ազատեցէ՛ք աղքատն ու
տկարը ։
5 Չգիտեն ու չեն հասկնար ,
Խաւարի մէջ կ՚երթան ։
Երկրին բոլոր սեւեռները շարժեցան ։
6 Ես ըսի ԹԷ դուք աստուածներ էք ,
Ու գուք ամէնդդ Բարձրելոյն որդիներն էք ։
7 Բայց մեռնիդ պէս պիտի մեռնիք ,
Ու իշխաններէն մէկուն պէս պիտի իյնաք ։
8 Ելիր , ով Աստուած , դատէ երկիրը ,
Ինչու որ բոլոր ազգերը դուն պիտի ժառանգես ։

ՍԱՂՄ· ՁԳ

1 Ընդհանրութեան դատաստանին համար գանգատ մը ։ 9 ու
ներկայացին նեղութիւն ատելիքներն դէմ ապրիլը մը ։

Ասափին երգը — Ասղմոս ։

1 Ով Աստուած , *լուռ մի կենար ։
Անձայն մի ըլլար , ու հանդարտ մի կենար ,
ով Աստուած ։
2 Ինչու որ ահա *քու թշնամիներդ կը գոռան ,
Ու *քեզ ատողները գլուխ կը վերցընեն ։
3 Խորամանկութեան շնորհք կը գործեն քու ժողովուրդդ դէմ ,
Ու խորհուրդ կ՚ընեն *քու պահապանածներուդ դէմ ։
4 Կ՚ըսեն ԹԷ եկէք , *կորսընցընենք անոնք որ ազգ չըլլան ,
Ու ալ չյիշուի Իսրայէլին անունը ։
5 Ինչու որ միաբան սրտով խորհուրդ ըրին ,
Ու՝ քեզի դէմ դաշնակցութիւն ըրին
6 Եդոմի վրաններըն ու Ismայէլացիք ,
Մոաբ ու Հագրացիք ,
7 Գեբաղ ու Ամմոն և Ամաղէկ ,
Փղշտացիք՝ Տիւրոսի բնակիչներ հետ ։

ՁԲ
ր Մեր· ձիր· ե· ձ·ոչ· ե· ։
2 Կամ Դատաստանին·
ըն· Եզ· իս· ։ ր Ոբ·
իր· ։ Ես· ր· ։ ր Ոբ·
Ցոմ· ժե· ։ Ես·
ֆեռ· գ· ։ Ես· իր· ։ ր Ոբ·
իր· ։ Գար· ե· ։ ր Ոբ·
Մե· ձի· ։ Ա·
ասպ· ժի· ։
4 Երեմ· իդ· ։
7 Ցոր· իմ· ։ Ա·
ասպ· ֆ· ։ Ես·
ֆ· ։ Ես· ր· ։ Ես·
ժե· ։ Ես· ձի· ։
Ես· ժի· ։ Ես·
ե

8 Նաև. Աստ անանց հետ միաբանեցաւ .
Դ.ոմինն որդւոցը ձեռնադիր եղան . (Սէլայ .)
9 Ըրիւ անանց ինչպէս [1]Մադ իսմին .
Ինչպէս [2]Միտաթայնին ու Յաբինին ջուր կիսան հնձելցաւին քովը .
10 Անոնք կնոջ մէջ առատակեցան ,
[3]Ադրի դէս եղան երկրի վրայ .
11 Անոնց իշխանները [4]Օրեբին ու Զեբին պէս ,
Ու անանց բոլոր իշխէլիները [5]Զեբէէին ու Սալմունային պէս ըրի .
12 Որովհետև բսին թէ Աստուծոյ բնակարաններըը
Մենք ժառանգենք մեզի համար .
13 [6]Ով իմ Աստուածս , անանք [7]հիգի պէս ,
[8]Հովի առջև եղող չիւղի պէս ըրի .
14 Ինչպէս որ կրակը անտառը կ'այրէ ,
Ու բոցը [9]լեռները կը բռընկըզնէ ,
15 Անոնք ալ հալածէ գանանք [10]քու մրրիկովդ ,
Ու խռովութեան մէջ ձգէ զանանք քու փոթորիկովդ .
16 [11]Լեցուր անանց երեսները անարգանքով ,
Որ քու անունդ խնդրեն , ով Տէր .
17 Թող ամչնան ու խռովին յաւիտեան ,
Լու ամօթալից ըլլան ու կորսուին .
18 [12]Որ դիտան թէ միայն դուն՝ ըր քու անունդ կ'հովայ է ,
[13]Բարձրեալ ես բոլոր երկրի վրայ .

ՍԱՂՄ· ՁԳ

1 Մարգարէն որթատնկին հաղորդակցութեամբը փափաքով ։ կը յորդորէ իր ազգին երանելի են անոր մէջը բնակողները։ 2 իր հոն գառնալուն համար ապրիք կ'ընէ ։

Գլխաւոր երաժշտին , [1]Կորխի որդւոցը Սազմոսը .

1 [2]Ինչպէս [3]սիրելի են քու բնակարաններդ , Ով զօրաց Տէր .
2 [4]Իմ անձս կը փափաքի ու նաև կը մաշի Տէրոջը սրահներուն համար .
Իմ սիրտս ու մարմինս ցնծութեամբ կ'աղաղակեն
Կենդանի Աստուծոյն .
3 Ճնճղուկին ալ տուն գտաւ ,
Ու ծիծեռնիկը իրեն բոյն՝ իր ձագերը գնելու համար ,
Քու սեղաններուդ քովը , ով զօրաց Տէր ,
Իմ Թագաւորս ու Աստուածս .
4 [5]Երանի անանց որ քու տանդ մէջ կը բնակին .
Անոնք անդադար քեզ պիտի օրհնեն . (Սէլայ .)
5 Երանի այն մարդուն որուն զօրութիւնը քեզմէ է ,
Ու իրենց սրտին մէջը ճամբաներդ կան .
6 [6]Աստաղաց հովիտէն անցնելով աղբիւրի կ'ընեն անիկա .
Առջի անձրևն ալ [7]օրհնութիւնով պիտի ծածկէ զայն .
7 Անոնք [8]զօրութենէ զօրութիւն կ'երթան ,
Մինչև [9]Սիոնի մէջ Աստուծոյ առջևն երևնան .
8 Ով Տէր՝ զօրաց Աստուած , լսէ իմ աղօթքս .
Ականջ դիր , ով Յակոբին Աստուածը . (Սէլայ .)
9 Ով [10]մեր վահանը Աստուած , տես ,
Ու քու օծեալիդ երեսը նայէ .
10 Ինչու որ քու սրահներուդ մէջը
Մէկ օրը հազարէն ազէկ է .
Աւելի բնաթափ իմ Աստուծոյս տանը չեմին վրայ կենալ ,
քան իմ ամբարշտաց վրանները մէջը բնակիլ .
11 Քանզի Տէր Աստուած [11]արև ու [12]վահան է .
Տէրը շնորհք ու փառք պիտի տայ .
[13]Բարութիւն մը պիտի չպակսեցնէ
Ուղղութեամբ քալողներէն .
12 Ով զօրաց Տէր ,
[14]Երանելի է քեզի յուսացող մարդը .

ՍԱՂՄ· ՁԵ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ ազգի ընդհանրին ներում կ'խնդրէ որ ան ընդհանրը շարունակ է ։ 2 կը խոստանայ անանց տալու Աստուծոյ բարութեանը յուսալով ։

Գլխաւոր երաժշտին . [1]Կորխի որդւոցը Սազմոսը .

1 Ով Տէր , դուն հաւնեցար քու երկրիդ ,
[2]Յակոբին դերութիւնը դարձուցիր .
2 [3]Քու ժողովուրդիդ անօրէնութիւնը ներեցիր ,
Անանց բոլոր մեղքերը ծածկեցիր . (Սէլայ .)
3 Հնացուցիր քու բոլոր սրատնութիւնդ ,
[4]Կը դարձար քու սաստիկ բարկութենէդ .
4 [5]Մեզ դարձուր , ով մեր փրկութեան Աստուածը ,
Ու քու բարկութիւնդ որ մեր վրայ է՝ դադրեցուր .
5 [6]Միթէ յաւիտեան պիտի բարկանաս մեզի .
Քու բարկութիւնդ ազգէ մինչև ազգ պիտի երկրնցընե՞ս .
6 Միթէ նո պիտի չդառնաս ու մեզ կենդանացընես ,

1 Քաւ . բա . 1 . Դաւիթ . կ . 21 .
2 Դաւ . գ . 13 . 24 . կ . 21 .
3 † Թագ . բ . 21 . Թագ . ա . 17 .
4 Դաւ . կ . 21 .
5 Դաւ . բ . 12 . 21 .
6 Ես . ԺԶ . 13 . 14 .
7 Ես . ԱԽԶ . 1 .
8 Թագ . բ . 17 .
9 Ես . ԼԶ . 25 .
10 Դաւ . գ . 13 . 24 . Թագ . ա . 17 .
11 Ես . ԽԲ . 1 .
12 Ես . ԽԳ . 3 .
13 Ես . ԽԵ . 1 .

ՁԳ

= Սաղ . քիւնագիրը
† Սաղ . ԽԵ . 1 .
‡ Սաղ . խը . 1 . 2 .
Կդ . 1 . Կդ . 22 .
ՀԺԲ . 20 .
= Սաղ . ԽԶ . 4 .
[1] բՔ . ՀԺԲ . 33 .
[2] Դ . Ես . ԽԳ . 1 .
[3] Սաղ . ԺԸ . 1 .
[4] Ես . ԽԳ . 1 . Ես . ԽԵ . 22 .
[5] Ես . ԽԳ . 1 .
[6] Ես . ԽԳ . 1 .
[7] Ես . ԽԳ . 1 .
[8] Ես . ԽԳ . 1 .
[9] Ես . ԽԳ . 1 .
[10] Դաւ . ԺԱ . 1 . Հաբ . 3 .
[11] Սաղ . ՀԺԲ . 3 .
[12] Դեմ առաքեալները

ԶԵ

[1] Կորխի որդւոցը Սազմոսը .
[2] Ես . ԽԳ . 1 .
[3] Ես . ԽԳ . 1 .
[4] Ես . ԽԳ . 1 .
[5] Ես . ԽԳ . 1 .
[6] Ես . ԽԳ . 1 .
[7] Ես . ԽԳ . 1 .
[8] Ես . ԽԳ . 1 .
[9] Ես . ԽԳ . 1 .
[10] Ես . ԽԳ . 1 .
[11] Սաղ . ՀԺԲ . 3 .
[12] Ես . ԽԳ . 1 .
[13] Ես . ԽԳ . 1 .
[14] Ես . ԽԳ . 1 .

ԶԵ

= Սաղ . խը . վերնագիրը
† Սաղ . ԽԵ . 1 .
‡ Սաղ . ԽԵ . 1 .
[1] Ես . ԽԳ . 1 .
[2] Ես . ԽԳ . 1 .
[3] Ես . ԽԳ . 1 .
[4] Ես . ԽԳ . 1 .
[5] Ես . ԽԳ . 1 .
[6] Ես . ԽԳ . 1 .
[7] Ես . ԽԳ . 1 .
[8] Ես . ԽԳ . 1 .
[9] Ես . ԽԳ . 1 .
[10] Ես . ԽԳ . 1 .
[11] Ես . ԽԳ . 1 .
[12] Ես . ԽԳ . 1 .
[13] Ես . ԽԳ . 1 .
[14] Ես . ԽԳ . 1 .

Որ քա՛ժոդմուրդդ քեզմով ուրախ ըլլայ ։
7 Ճա՛շտյալ մեզի՛, ով Տէր, քա՛ւ ադթմնա՛թիւնդ,
եւ քա՛ւ փրկութիւնդ մեզի՛ տուր ։

8 [a]Ջիտի լսեմ ինչ որ կը խօսի Տէր Աստուած ։
Ինչու՛ որ [b]խաղաղութիւն պիտի խօսի իր ժո՛ղովուրդին ու իր սուրբերուն ։
Ու՛ չյիմարանա՛ն չդառնան անոնք ։
9 Անշո՛ւշտ [c]իր փրկութիւնը մեր է իրմէն վախցողներուն ,
[d]Որ մեր երկրին մէջը փառք բնակի ։
10 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը իրարու պատահեցան ։
[e]Արդարութիւնը ու խաղաղութիւնը նո՛ր համբոյրներ տուին ։
11 [f]Ճշմարտութիւնը երկրէն պիտի բուսնի ,
Ու արդարութիւնը երկինքէն վար պիտի նայի ։
12 Նաև [g]Տէրը բարութիւն պիտի տայ ,
Ու [h]մեր երկիրը իր պտուղը պիտի տայ ։
13 [i]Արդարութիւնը անոր առջևէն պիտի երթայ ,
Ու [j]իր գնացքներէը ճամբու՛ պիտի դնէ ։

ՍԱՂՄ· ՁԶ

1 Դաւիթ իր հատորին վերահսկութիւնով, 2 և Աստուծոյ բարեխիղճը ու հարատևութիւնը ակնկալելով իր ազգին կը գոհանայ· 11 ու մեծ ընդհանրութեանը կը յանձնէ· 14 հարատևութեան համար գոհացում ընելով Աստուծոյ բարութեանը մեզի ձշտելը կը խնդրէ ։

Աղօթք Դաւիթի ։

1 Ով Տէր, խոնարհեցուր քա՛ւ ականջդ ։
Պատասխանա՛ տուր ինծի, ինչու՛ որ աղքատ ու անանկ եմ ։
2 Պահէ իմ անձա՛ս, ինչու՛ որ ես սուրբ եմ ։
Ով իմ Աստուածա՛ս, [a]քեզի յուսացող ծառադ դուն փրկէ ։
3 [b]Ողորմէ ինծի, ով Տէր,
Ինչու՛ որ քեզի կը կանչեմ ամէն օր ։
4 Ուրախացուր քա՛ւ ծառայիդ անձը,
[c]Ինչու՛ որ դէպ ի՛ քեզի կը վերցընեմ իմ անձա՛ս, ով Տէր ։
5 [d]Վասն զի դուն, ով Տէր, բարի ու ներող կա՛ս ։
Եւ խիստ ողորմած ան ամենուն որ քեզի կը կանչեն ։
6 Ականջ դիր իմ աղօթքո՛ս, ով Տէր,
Ու ծանրկ լրէ՛ իմ ազաչանքներուս ձայնը ։
7 [e]Նեղութեանս օրը քեզի կ՚ազաչակե՛մ,
Ինչու՛ որ դուն ինծի կը պատասխանես ։

8 [f]Աստուածներուն մէջը քեզի նման մի՛ կը չկայ, ով Տէր,
Եւ [g]քա՛ւ գործքերուդ պէս չկայ ։
9 [h]Բոլոր ազգերը որ դուն ստեղծեցիր՝ պիտի գան
Ու երկրպագութիւն ընեն քա՛ւ առջևդ, ով Տէր,
Եւ քա՛ւ անուանդ փառք պիտի տան ։
10 Վասն զի դուն մեծ ու [i]հրաշքներ գործող ես,
[j]Աստուած միմակ դուն ես ։
11 [k]Ով Տէր, ուղղեցուր ինծի քա՛ւ ճամբադ,
Ու քա՛ւ ճշմարտութեանդ մէջ կ՚գալեմ·
†Միացուր իմ սիրտս ,[l] որ քա՛ւ անունդէդ վախնայ ։
12 Իմ բոլոր սրտովս քեզ պիտի գոհանամ, ով Տէր՝ իմ Աստուածս ,
Ու յաւիտեան պիտի փառաւորեմ քա՛ւ անունդը ։
13 Ինչու՛ որ քա՛ւ ողորմութիւնդ մեծ եղաւ իմ վրաս ։
Ու դուն [m]փրկեցիր իմ անձս խորունկ դժոխքէն ։
14 Ով Աստուած , [n]ամբարտաւանները իմ դէմ եղան ,
Ու բռնաւորներուն ժողովը իմ անձս փընտռեցին ,
Եւ քեզ իրենց առջևը չդրին ։
15 [o]Բայց դուն, ով Տէր, գթած ու ողորմած Աստուած ես ,
Երկայնամիտ՝ ու ողորմութիւնով և ճշմարտութիւնով առատ ես ։
16 [p]Նայէ ինծի ու ողորմէ ինծի ,
Քա՛ւ զօրութիւնդ տուր քա՛ւ ծառայիդ ,
Ու [q]քա՛ւ ապահովեցիր որդի՛ն փրկէ ։
17 Բարութիւնդ նշան մը բրէ՛ ինծի ,
Որ իմ ատելիներս տեսնեն ու ամչնան ·
Ինչու՛ որ դուն, ով Տէր, ինծի օգնեցիր ու իմ մխիթարեցիր ։

ՍԱՂՄ· Ձ՛

1 Եկեղեցիին բանաբերութիւնը ու փառքը · 4 անոր անգամներուն ուրախութիւնը· պատիւը ու միխիթարութիւնը ։

Կորխի որդւոցը Աստմնաբ — Երգը ։

1 Սո՛նար հիմերը [a]սուրբ լեռներուն վրայ են ։
2 [b]Տէրը Սիոնին դուռները
Յակոբին բոլոր բնակարաններէն աւելի կը սիրէ ։
3 [c]Փառաւոր բաներ կը պատմուին քեզի համար ,
Ով Աստուծոյ քաղաքը ։ (Սէլա՛ ։)

---

2 Ամէ· բ· 1 ։
b Յ՚ամ· բ· 10 ։
c բ Գ՚ա· բ· 23· 21 ։
d Ես՚ խզ· 12 ։
e Յ՚ամ· բ· 5 · Ցաքի՛· ա· 14 ։
f Ա՚ես· հբ· 3 · Եա՛· լբ· 17 · Գ՚ա՛ղ· բ· 14 ։
g Ես՚ խե· 8 ։

h Ա՚ես· ձբ· 11 · Ցաքի՛· ա· 17 ։
i Ա՚ես· կե· 6 ։
j Ա՚ես· ձբ· 14 ։
k Գա՚ Ձ՛ք իր քաղաքը բառն Աստուծոյ մէջ
23
l Եա՛· իզ· 3 ։
m Ա՚ես· ծգ· 1 · ծե· 1 ։

n Ա՚ես· բե· 1 · Ամո՛· ա· 11 ։
o Ա՚ես· ձբ· 11 · Ցաքի՛· ա· 17 ։
p Ա՚ես· կե· 6 ։
q Ա՚ես· ձբ· 14 ։
r Գա՚ Ձ՛ք իր քաղաքը բառն Աստուծոյ մէջ
23
s Եա՛· իզ· 3 ։
t Ա՚ես· ծգ· 1 · ծե· 1 ։

u Ա՚ես· բե· 1 · Ամո՛· ա· 11 ։
v Հա՚ր· 13 · Ա՚ես· ձ՛· 1 · Ամո՛· ա· 11 · Ցաքի՛· բ· 13 ։
w Ես՚ խե· 8 ։
x Ա՚ես· ծգ· 1 · ծե· 1 ։
y Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
z Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։

---

a Ես՚ խգ· 7 · Ցաքի՛· ժե· 4 ։
b Եր՚ ժե· 11 · Ա՚ես· հբ· 16 · հե· 14 ։
c Ա՚ր Օր· գ· 3 · մ՚ր· 33 · Ես՚ խգ· 6 · Ա՚ես· ձբ· 23 · ա՚Կոր· ը· 4 · Երե՛ա· գ· 4 ։
d Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
e Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
f Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
g Ես՚ խե· 8 ։

h Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
i Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
j Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
k Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
l Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
m Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։

---

n Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
o Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
p Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
q Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։

---

a Ես՚ խե· 8 ։
b Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։
c Ա՚ես· ձբ· 11 · Ամո՛· ա· 11 ։

4 ՚Ո՞Ւ Ե՛ս ասացի. Ես եմ Աստուած ամենակալ
Ձեր Փրկչագործդ եւ Ցնծութեան Հնձողդ.
Ահա Փրկչագործդ երկիրը ու Ցնծութեան հնձողը
Ես եմ.
Ասենք — Հան Ծնան.
5 Ո՛ւ Սիոնին համար պիտի բառնի իմ
Ես մարդ ու ան մարդը հան Ծնաս.
Եւ բարձրեալը ինքը պիտի հաստատէ զանիկա.
6 Տէրը ազգերը Ցդպած ժամանակը պիտի լսէ՝
Թէ ասիկա հան Ծնաս. (Սէլայ.)
7 Ո՛ւ երգեցողները, Նոյնպէս — Ջուրեր առնելը
Ուրախ ըլլան.
Իմ բոլոր ակրնկալութիւնս քեզմէ են.

ՍԱՂՄ· ՁԸ

1—4 Ծառայ գանգատ պատճառով ազգին մը.

Կարճէն որդուդը երգը — Ասղմոս. Դէմառ
Ազգ երամչաին. Մահալաթ-լէաննոթի վրայ.
Եզեան եղրահայրին երգը.

1 Ով Տէր՝ Ցիմ փրկութեան Աստուածը,
Ցօրերկը կ՚ազաղակեմ — դիշերը քու առջեդ
Եմ.
2 Իմ ազօթքս քու առջեդ թող ելլէ.
Թեռաթ Ընդուր քու ականջդ իմ ազաղակիս.
3 Ընչու որ իմ անձս չարիքներով լեցուեցաւ,
Ո՛ւ իմ կեանքս Ցդնութեան մօտեցաւ.
4 Ցգուրը իջնողներուն հետ սեպուեցայ.
Ոյժ չունեցող մարդու մը պէս եղայ.
5 Մեռելներուն մէջը ինկած Ցի՝
Գերեզմանի մէջ պառկող մեռցուածներուն
պէս.
Որոնք ալ չես յիշեր.
Ո՛ւ քու ձեռքէդ Ցմերժուած են.
6 Դուն զիս ամենէն խորունկ գուբին մէջը դրիր՝
Խաւարային ու ստուերներուն մէջ.
7 Քու բարկութիւնդ ծանրացաւ Ցի վրաս,
Եւ Ցքու բոլոր ալիքներովդ Ցո՛ չարչարեցիր.
(Սէլայ.)
8 Ցիմ ճանչուածներս ինծմէ հեռացուցիր,
Իս գարշելի բերիր անոնց առջեւն.
Ցգոցուեցայ ու գուրս չեմ ելլեր.
9 Ցաստազանքէն աչքերս վատցան.
Որմէ օր քեզի աղաղակեցի, ով Տէր.
Ցձեռս քերս քեզի երկրնցուցի.
10 Ցմինչեւ մեռելներուն հրաշք պիտի ընես.

Մեռելները պիտի ելլեն ու քեզ գովինն. (Սէլայ.)
11 Մեռելէ կը պատմուի՞ քու ողորմութիւնդ գերեզմանին մէջ,
Ո՞ւ քու ճշմարտութիւնդ կորսուածին մէջ.
12 Մեռելէ կը ճանչցուի՞ն քու հրաշքներդ խաւարին մէջ,
Ո՞ւ քու արդարութիւնդ՝ մոռացման երկրին մէջ.
13 Բայց ես, ով Տէր, քեզի ազաղակեցի.
Ո՛ւ Ցիմ ազօթքս առաւուընց քու առջեդ պիտի ելլէ.
14 Ով Տէր, ընչու՞ Իմ անձս կը մերժես,
Ո՞ւ քու երեսդ կը ծածկես Ցինծմէ.
15 Ես խեղճ եմ ու մահկանացուներէն Ցի վեր մեռնելու վրայ եմ.
Քու սոսկումդ քաշեցի — խառնակեցայ.
16 Քու սրտմտութիւնդ իմ վրաս իջաւ.
Եւ քու զարհուրանքներդ իս կտրուցուցին.
17 Ամէն օր Ցուրի պէս իս պատեցին.
Ամէնուն չորս կողմս առին.
18 Ընկեր ու բարեկամ Ցինծմէ սրբերին ու բարեկամը.
Իմ ճանչուածներս խաւարի մէջ են.

ՍԱՂՄ· ՁԹ

1 Պաշտօնեայն գլխաւոր կը գովի իր ուխտին համար. 2 իր հրաշալի կարգադրութիւնը համար. 13 իր հնազանդութեան հոգ առնելուն համար. 19 ու Դաւիթին քահանայապետական ընտրութեան համար. 38 եւ անոր ձախող գործառնութեան վերջով կը գանգատի. 46 կը բողոքի. կ՚աղաչէ ու կ՚աղաւնէ.

Եզեան եղրահայրին երգը.

1 Ցեղոջը ողորմութիւնները յաւիտեան պիտի երգեմ.
Քու հաւատարմութիւնդ Ցի բերնովս ազգ ազգ պիտի պատմեմ.
2 Վասն զի ըսի թէ Ողորմութիւնը յաւիտեան պիտի շինուի.
Երկինքը մէջ պիտի հաստատես քու հաւատարմութիւնդ.
3 Ցես Ցի ընտրեալիս հետ ուխտ կրի,
Ցիմ Դաւիթ ծառայիս երդում կրի, ըսելով.
4 Ցքու սերունդդ յաւիտեան պիտի հաստատեմ,
Եւ ազգ ազգ պիտի շինեմ քու աթոռդ.
(Սէլայ.)
5 Երկինքն ալ կը փառաւորէ քու հրաշքներդ, ով Տէր,
Եւ քու հաւատարմութիւնդ Ցսուրբերուն ժողովին մէջ.

6 Վասն զի [1]ո՞վ կայ երկինից մինչ Տէրոջը հաւասար.
Ո- [2]զորաց որդիներուն մէջ նմանի Տէրոջը.
7 [3]Աստուած խիստ գարհուրելի է աւրրներուն
Ժողովրդին մէջ,
Եւ աշտարակ է ամէն իր բոլորտիքը եղողներուն.
8 Ով Տէր՝ զորաց Աստուած, ո՞վ է [4]քեզի պէս հզոր Տէր.
Ըր քու հաւատարմութիւնդ քու բոլորտիքդ է.
9 [5]Դուն կը տիրես ծովուն հպարտութիւնը մրրիկ.
Երբոր անոր ալիքները կը բարձրանան, դուն կը հանդարտեցնես անոնք.
10 [6]Դուն ձնչելիր Ռահաբը խոցուածի պէս.
Քու զօրաւիգներդ ցրուեցիր քու թշնամիներդ.
11 [7]Քուկդ է երկինքը ու քուկդ է երկիրը.
Դուն հիմնեցիր աշխարհքը ու անոր լիութիւնը.
12 [8]Հիւսիսը ու Հարաւը դուն ստեղծեցիր.
Թաբոր ու [9]Հերմոն քու անուանովդ կը ցնծան.
13 Դուն զօրաւոր բազուկ ունիս.
Քու ձեռդդ ուժով է, քու աջ ձեռդդ բարձրացած է.
14 [10]Արդարութիւնը ու իրաւունքը քու աթոռիդ հիմն է,
[11]Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քու երեսիդ առջեւն կ'երթան.
15 Երանի՜ այն ժողովուրդին որ գիտէն [12]փող հարտարութիւնն [13]Տէրո՜ն ձայնը.
Ով Տէր, անոնք [14]քու երեսիդ լուսովը պիտի քալեն.
16 Քու անունովդ ամէն օր պիտի ցնծան,
Ու քու արդարութիւնովդ պիտի բարձրանան.
17 Վասն զի դուն ես անոնց զօրութիւնը փառքը,
[15]Ու քու հաճութիւնովդ պիտի բարձրանայ մեր եղջիւրը.
18 Ինչու որ մեր վահանը Տէրոջն է,
Ու մեր թագաւորը Իսրայէլին Սուրբինն է.
19 Այն ժամանակը տեսիլքով խօսեցար քու սուրբիդ հետ,
Ու ըսիր. Օգնութիւն դրի զօրաւորին վրայ,
Ժողովուրդէն բնտրուածը բարձրացուցի.
20 [16]Իմ ծառաս Դաւիթը գտայ,
Իմ սուրբ եղովս օծեցի անիկա.
21 [17]Որուն հետ իմ ձեռքս պիտի հաստատուի,
Ու իմ բազուկս պիտի զօրացընէ զանիկա.
22 [18]Թշնամին պիտի չհարստահարէ զանիկա,
Ու անօրէնութեան որդին պիտի չյաղթէ զանիկա.
23 [19]Ես անոր թշնամիները իր առջեւէն պիտի կտրեմ,
Ու զանիկա ատողները պիտի զարնեմ.
24 Ես իմ հաւատարմութիւնս ու ողորմութիւնս անոր հետ պիտի ըլլայ.
Ու [20]անոր եղջիւրը իմ անունովս պիտի բարձրանայ.
25 [21]Անոր ձեռքը ծովուն մէջ պիտի դնեմ,
Ու անոր աջ ձեռքը գետերուն մէջ.
26 Անիկա ինծի պիտի կանչէ իմ Հայրս դուն ես [22]իմ Հայրս,
Իմ Աստուածս ու [23]իմ փրկութեանս վէմը.
27 Ու ես զանիկա [24]անդրանիկ պիտի բնեմ՝
[25]Երկրի թագաւորներէն աւելի բարձր.
28 [26]Իմ ողորմութիւնս յաւիտեան պիտի պահեմ անոր համար,
Ու [27]իմ ուխտս անոր հետ հաստատուած պիտի ըլլայ.
29 [28]Ես անոր սերունդը յաւիտեան,
[29]Ու անոր աթոռը երկինից օրերուն չափ պիտի բնեմ.
30 [30]Թէ որ անոր որդիքը [31]իմ օրէնքս թողուն,
Ու իմ իրաւունքներուս մէջ չքալեն.
31 Թէ որ իմ կանոններս անարգեն,
Ու իմ պատուիրանքներս չպահեն,
32 [32]Ես ալ գաւազանով պիտի պատժեմ անոնց յանցանքը,
Ու հարուածներով՝ անոնց անօրէնութիւնը.
33 [33]Բայց իմ ողորմութիւնս պիտի չկտրեմ անկէ,
Ու իմ հաւատարմութիւնս սուտ պիտի չհանեմ.
34 Իմ ուխտս պիտի չանարգեմ,
Ու չբմանեցնեմ երեսէս պիտի չփոխեմ.
35 Անգամ մը երդուայ եղայ [34]իմ սրտութիւնովս,
Որ սուտ պիտի չխօսիմ Դաւիթին.
36 [35]Անոր սերունդը յաւիտեան պիտի ըլլայ,
Ու անոր աթոռը իմ առջեւս [36]արեգակին չափ.
37 Լուսնին պէս յաւիտեան պիտի հաստատուի,
Ու երկինից մէջ հաւատարիմ վկայ [37]է. (Սէլա)
38 Բայց դուն [38]երեսդ ձգեցիր ու անարգեցիր,
Քու օծեալիդ բարկացար,

1 Ա-ալ. ի- ։ ի- ։ ի- ։

39 քու ծառայիդ ուխտը մեր ժեռնեցիր ,
Ա՛նոր թագը գետնին հասուսար պղծեցիր ,
40 Ա՛նոր բոլոր պարիսպները փլցուցիր ,
Անոր բերդերը աւերակ ըրիր ։
41 Բոլոր ճամբայէն անցնողները կողոպտեցին զա-
նիկա ։
Ն՛ախատինք եղար իր դրացիներուն ։
42 Անոր նեղիչներուն աջ ձեռքը բարձրացուցիր ,
Անոր բոլոր թշնամիները ուրախացուցիր ։
43 Անոր սուրին բերանն ալ դարձուցիր ,
Ու պինդը պատերազմին մէջ չկանգնեցուցիր ։
44 Անոր փառքը դադրեցուցիր ,
Ու Ո՛ւնոր աթոռը գետին զարկիր ։
45 Անոր երիտասարդութեան օրերը կարճեցու-
ցիր ,
Զանիկա ամօթով ծածկեցիր ։ (Սէլա ։)

46 Մինչև ե՞րբ , ով Տէր , քու անձդ միշտ պի-
տի պահես ,
Քու սրտմտութիւնդ կրակի պէս պիտի բար-
բռքի՞ ։
47 Յ՛իշէ իմ կեանքիս ինչ բլլալը ,
Ի՞նչ ունայնութեան համար առեր ես մար-
դոց բոլոր որդիները ։
48 Ո՞վ է այն մարդը որ ապրի ու մահ չտեսնէ ,
Ե՞ր իր անձը դժոխքին ձեռքէն փրկէ ։ (Սէ-
լա ։)
49 Ո՛վ Տէր , ո՞ր են քու առջի ողորմութիւններդ ,
Ո՞ր երդուար բրիր Դաւիթին քու հաւատար-
մութիւնովդ ։
50 Ով Տէր , յիշէ քու ծառաներուդ նախատին-
քը ,
Որ իմ ծոցիս մէջը կը կրեմ բոլոր մեծ ազգե-
րէն ,
51 Որ անով քու թշնամիներդ անարգեցին , ով
Տէր ,
Որ անով քու օծեալիդ քայլերը անարգեցին ։
52 Օրհնեալ բլլայ Տէրը յաւիտեան ։
Ամէն ու ամէն ։

ՍԱՂՄ· Ղ

1 Մովսէս Աստուծոյ նախախնամութիւնը խոստովանելով՝ 3 մար-
դոց սխալութիւնը հառաչելով , 7 Աստուծոյ պատիժներուն , 10
և մարդկային կեանքի կարճութիւնը հառաչելով կը գանգատի , 12
Անիկա Աստուծոյ բարի նախախնամութեան գիտութիւնը ու
յարմար երեւոյթն հառաչելով կ՚աղաչէ ։

Աստուծոյ մարդուն Մովսէսին ազօթքը ։

1 Ով Տէր , դուն մեզի ապաւէն եղար ազգ ե-
ւ մինչև ազգ ։
2 Լեռները ծնանելէն առաջ
Ու երկրի և աշխարհի առեղծուելէն առաջ՝
Յաւիտենից մինչև յաւիտեան դուն ես Աս-
տուած ։

3 Դուն մարդը փոշի կը դարձընես ,
Ու կ՚ըսես , Ո՛ եա դարձէք , մարդոց որդիներ ։
4 Վասն զի հազար տարին քու աչքիդ երէ-
կուան օրին պէս է որ անցաւ ,
Կամ գիշերուան պահու մը պէս ։
5 Կ՚ընկղմես անոնք , հեղեղի նման կ՚ըլլան ։
Առտուանց կանանչացած խոտի պէս կ՚ըլլան ։
6 Առտուանց կը ծաղկի ու կը կանանչանայ ,
Իրիկունը կը կտրուի ու կը չորնայ ։
7 Ինչու որ քու բարկութիւնդ կը մաշինք ,
Ու քու սրտմտութիւնդ կը խռովինք ։
8 Մեր անօրէնութիւնները քու առջիդ ,
Մեր ծածուկ հաշիւը քու երեսիդ լուսին
մէջը դրիր ։
9 Ինչու որ մեր բոլոր օրերը քու բարկութեա-
նովդ կ՚անցնին ։
Մեր տարիները ցնորքի պէս կ՚անցընենք ։
10 Մեր տարիներուն օրերը եօթանասուն տարի
են ,
Ու թէ որ զօրութիւնով ութսուն տարի բլլան ,
Տակաւին անոնց փառքը աչխատանք ու ցաւ է ։
Ինչու որ անոնք շուտով կ՚անցնին , ու մենք
կը թռչինք ։
11 Ո՞վ գիտէ քու բարկութեանդ զօրութիւնը ,
Ու քու սրտմտութիւնդ՝ քու վախիդ համե-
մատ ։
12 Անոնկ տօրինցուր մեզի մեր օրերը համրել ,
Որ սրտի իմաստութիւն առնանք ։
13 Դարձիր , ով Տէր , մինչև ե՞րբ ։
Ու գիջութիւնն երկ քու ծառաներուդ ։
14 Կշտացուր մեզ կանուխ քու ողորմութիւնովդ ,
Որ ցնծանք և ուրախ բլլանք մեր բոլոր օրե-
րուն մէջ ։
15 Ուրախացուր մեզ այն օրերուն չափովը որ
տառապցուցիր ։
Այն տարիներուն չարիք տեսանք ։
16 Թող երեւնայ քու գործդ քու ծառաներուդ ,
Ու քու փառքդ անոնց որդիներուն ։
17 Ու մեր Տէր Աստուծոյ վայելչութիւնը մեր
վրայ բլլայ ։
Ու հաստատէ մեր վրայ մեր ձեռքերուն գործը ,
Մեր ձեռքերուն գործը հաստատէ ։

ՍԱՂՄ· ՂԱ

1 Բարեպաշտ մարդոց միմոքը , 2 անոնց ապահովութիւնը , 3
անոնց ապաստանարանը ,

ՍԱՂՄ· ՂԲ

1 Ա Ընտրելոյն Յաճկոցին տակը բնակողը
Ա Ամենակարողին հովանաւորութեանը տակը պիտի հանգչի։
2 Ա Տէրոջը համար պիտի ըսեմ թէ իմ ապաւէնս ու իմ ամրոցս է.
իմ Աստուածս՝ որուն կը յուսամ։
3 Անշուշտ նա պիտի փրկէ քեզ որսորդին որոգայթէն,
ազգակործիչ ժանտամահէն։
4 Քեզ Իր փետուրներովը պիտի ծածկէ,
ու իր թևերուն տակը պիտի ապաստանիս.
անոր ճշմարտութիւնը վահան մը ու սպառազէն պիտի ըլլայ քեզի։
5 Գիշերուան չվախնաս գիշերային զարհուրանքէն,
ոչ ցորեկը թռչող նետէն,
6 ոչ մէկ մըրկի տերը պատրաստ ժանտամահէն,
ոչ կէս օրուան առնոր առաստակեցնող հարուածէն։
7 Հազար հոգի քու կողքդ պիտի իյնան,
ու տասը հազար քու աջ կողքդ պիտի իյնան,
բայց քեզի հասնիլ չի պիտի կարենան։
8 Միայն Ա քու աչքերովդ պիտի նայիս
ու ամբարիշտներուն հատուցումը պիտի տեսնես։

9 Որովհետև դուն Տէրը՝ իմ Ապաւէնս
բարձրեալը Ա քեզի ապաստանարան ըրիր.
10 Ա քեզի չարիք պիտի չհասնի,
ու քու բնակարանիդ հարուած մը պիտի չմօտենայ։
11 Ա Ինչու որ իր հրեշտակներուն պիտի ապագրէ քեզի համար,
որ քու բոլոր ճամբաներուդ մէջը քեզ պահեն։
12 Անոնք ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ,
Ա որ չըլլայ թէ ոտդ քարի զարնես։
13 Առիւծի ու խժի վրայ պիտի քալես.
առիւծի կորիւնը ու վիշապը պիտի կոխկռտես։

14 Որովհետև ինծի կը ցանկայ,
անոր համար ես պիտի փրկեմ անիկա.
անոր ամրութիւն պիտի ըլլամ,
ինչու որ անիկա Իմ անունս գիտցաւ։
15 Ա Ինծի պիտի կանչէ, ու ես անոր պատասխան պիտի տամ.
Ա նեղութեան մէջ անոր հետ պիտի ըլլամ.
պիտի ապրեցնեմ ու Ա փառաւորեմ անիկա։
16 Ա Երկայն օրերով պիտի կշռացընեմ անիկա,
ու իմ փրկութիւնս անոր պիտի ցուցընեմ։

ՍԱՂՄ· ՂԲ

Ա Մարգարէն կը յորդորի մարդիկ որ չվստահին գոհութեան։ 4 Ա Նոր Աստ գործքերուն համար։ 6 Նաև անոր գթասրտութեան համար։ որ չար բաներ կ'ընէ։ 10 ու անոր բարեբաստութեանը համար որ բարեպաշտներուն կ'ընէ։

Շաբաթ օրուան համար Սաղմոս — Լրդ։

1 Ա Բարի է գոհանալ Տէրոջմէն,
ու սաղմոս ըսել քու անունդ, ով Բարձրեալ,
2 Աստուածդ Ա քու ողորմութիւնդ,
ու դիշերները քու հաստատութիւնդ պատմել,
3 Ա Տասը լար ունեցող նուագ սրանով ու առաւ լիրով
եւ քնարի ձայնով։
4 Վասն զի դուն, ով Տէր, քու գործերովդ ինծի ուրախացուցիր.
քու ձեռքերուդ գործերովը պիտի ցնծամ։
5 Ա Ով Տէր, ինչ մեծ են քու գործերդ.
Ա Շատ խորունկ են քու խորհուրդներդ։
6 Անհաս մարդը անիկա չիմանար,
ու յիմարը չհասկրնար։
7 Ա Ամբարիշտներուն խոտի պէս բուսնելը
ու բոլոր անօրէնութիւն գործողներուն ծաղկիլը
իրենց յաւիտենական կորստեանը կ'երթայ։
8 Ա Բայց դուն, ով Տէր, յաւիտեան բարձր ես։
9 Վասն զի ահա քու թշնամիներդ, ով Տէր,
վասն զի ահա քու թշնամիներդ պիտի կորսուին.
բոլոր անօրէնութիւն գործողները Ա պիտի ցրուին։
10 Բայց Ա իմ եղջիւրս մեծցուցիր պէս պիտի բարձրացընես.
ես Նոր իւղով օծուելու եմ։
11 Ա Իմ թշնամիներուս վրայ աչքս պիտի տեսնէ.
իմ ականջներս պիտի դէմ ելլող չարագործներուն վրայ լսեն։
12 Ա Արդարը արմաւենիի պէս պիտի ծաղկի.
Լիբանանի նման պիտի աճի։
13 Տէրոջը տանը մէջ տնկուածները
Ա Իր Աստուծոյն սրահներուն մէջը պիտի ծաղկին.
14 նոյնիսկ ծերութեան ատեն ալ պտուղ պիտի տան.
գարեգոյն ու կանանչ պիտի ըլլան,
15 Որ պատմեն թէ Տէրը ուղիղ է.
Անիկա Վէմս է, ու Ա անիրաւութիւն չկայ անոր մէջը։

ՍԱՂՄ· Ղ

1—3 Քրիստոսի Թագաւորութեանը վերափաւութիւնը. զորութիւնը ու արքայութիւնը.

1 Տէրը կը թագաւորէ. ¹ՄԵԾափառութիւն հագած է.
Տէրը զօրութիւն հագած — ²զօրեղութած է.
³Աշխարհն ալ հաստատուած է որ չսասանի.
2 ¹Քու աթոռդ հին ժամանակէն հաստատ է.
Ի յաւիտենից ես դուն.
3 Ով Տէր, գետերը բարձրացուցին,
Գետերը բարձրացուցին իրենց ձայները.
Գետերը կը բարձրացնեն իրենց ալեաց ահը.
4 ²Շատ չափերուն ձայնէն — ³ծովուն զօրաւոր ալիքներէն
Աւելի զօրաւոր է Տէրը բարձրութեան մէջ.
5 Քու վկայութիւնները շատ հաստատեալ են.
Ով Տէր, սրբութիւնը քու տանդ կը վայլէ ⁴յաւիտեան.

ՍԱՂՄ· Ղ

1 Թագաւորն արդարութիւն խնդրելով՝ բանաստեղծութեան ու ամբաստանութեան համար կը գանգատի. 3 Աստուծոյ նախախնամութիւնը կ'իմացնէ. 12 վճռական մտքան երկնային կը յորդորէ. 14 կը հաստատէ թէ Աստուած ձեռքէ կը պահպանէ.

1 Ով Տէր, ²վրէժխնդրութեանց Աստուած,
Ով վրէժխնդրութեանց Աստուած, յայտնուէ.
2 ¹Երիր, ով ¹երկրին Դատաւորը,
Ամբարտաւանութեան հատուցում բրէ.
3 Ով Տէր, ²մինչև ե՞րբ ամբարիշտները,
Մինչև ե՞րբ ամբարիշտները պարծենան.
4 ¹Դառնութիւնով բարբառելով խօսին,
Ու բոլոր անօրէնութիւն գործողները պարծենան.
5 Ով Տէր, անոնք քու ժողովուրդդ կը հարցաքննեն,
Ու քու ժառանգութիւնդ կը չարչարեն.
6 Որբևայրին ու պանդուխտը կը ազատեն,
Եւ որբերը կը մեռցնեն.
7 Ու կ'ըսեն, Տէրը չտեսնէր,
Եւ Յակոբին Աստուածը չխնամեր.
8 ¹Իմացէք, ով ժողովուրդին անմիտներդ,
Ու դուք, ով յիմարներ, ե՞րբ պիտի առնէք.
9 ²Մէկը ականջը անկոպը չըլսէր,
Կամ թէ աչքը տեսիլքը չընտռտէր.
10 Մէկը ազգերը խրատողը չըպատժէ խնդրէ,

Ղ

ա տես· բ· 22· եւ· գ Ա տես· ի· ե· զ Ա տես· ի՛ե· ը· 22· ա· թ· է Ա տես· ի՛ե· ը· 22· ա· թ· ը Ա տես· ի՛ե· ը· 22· ա· թ· թ Ա տես· ի՛ե· ը· 22· ա· թ· ժ Ա տես· ի՛ե· ը· 22· ա· թ· ի

1 Եկէք ցնծութիւն բնենք Տէրոջը առջեւը ,
Աղաղակենք Աստուծոյ փրկութեան վէմին .
2 Գոհութիւնով անոր երեսին առջեւը գանք ,
Յափնանեղով ազաղակենք անոր .
3 Ինչու որ Տէրը մեծ Աստուած է ,
Ու բոլոր աստուածներուն վրայ մեծ թագաւոր է .
4 Անոր ձեռքին մէջ են երկրի խորունկ տեղերը ,
Ու լեռներուն բարձրութիւնները անոնն են .
5 Անոր է ծովը , ու ինքը չինեց զանիկա .
Ու իր ձեռքերը առնգնցին ցամաքը .
6 Եկէք երկրպագութիւն բնենք ու ծռինք .
Ծունկ կրկնենք մեզ առնգնող Տէրոջը առջեւին .
7 Ինչու որ ան է մեր Աստուածը ,
Ու մենք անոր արօտին ժողովրդը և անոր ձեռքին ոչխարներն ենք .

Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի լսէք ,
8 Զկոր սիրտերը մի խստացընէք Մերիպային մէջ՝
Անապատին մէջ փորձութեան օրուանը պէս ,
9 Ուր որ հայրերը զիս փորձեցին ,
Քննեցին զիս ու իմ գործերս տեսան .
10 Քառասուն տարի զզուեցայ ա ազգէն ,
Ու ըսի , Անոնք սրտով մոլորած ժողովուրդ մըն են ,
Իմ ճամբաներս չեանգցան .
11 Ուստի իմ բարկութեանս մէջ երդուայ ըրի ,
Թէ անոնք իմ հանգիստս պիտի չմտնեն .

ՍԱՂՄ· ՂԵ

1 Աստուած թագաւորութեանը փիլոփառութիւնը . 7 Եկէք զինք գոհաբանութեան երգ նուագելով բերած գառաջնեն բովը հ՚երթալով . 10 Թագաւորութեան և արթնութեան յորդորանք մը .

1 -Տէրը կը թագաւորէ , երկիրը թող ցնծայ .
Շատ կղզիներ թող ուրախանան .
2 Ամպ բոլորտիքը ամպ ու մնատախուղ կայ ,
Արդարութիւնը ու իրաւունքը անոր աթոռին հիմերն են .
3 Անոր առջեւէն կրակ կ՚երթայ ,
Ու անոր բոլորտիքը եղած թշնամիները կ՚այրէ .
4 Անոր փայլակները աշխարհը կը լուսաւորեն .
Երկիրը կը տեսնէ ու կը դողայ .
5 Լեռները մոմի պէս կը հալին եհովային երեսէն՝
Բոլոր երկրին Տէրոջը երեսէն .
6 Երկինքը կը պատմէ անոր արդարութիւնը ,
Ու բոլոր ժողովուրդները կը տեսնեն անոր փառքը .

1 Ասաց գոհունակ յորդորանք մը . 4 Իր մեծութեանը . 6 Իր թագաւորութեանը 11 և իր սիրելիներուն գառաջնեն հմար .

1 Եկո երգ -երգեցէք Տէրոջը .
Ով բոլոր երկիր , երգեցէք Տէրոջը .
2 Երգեցէք Տէրոջը , օրհնեցէք անոր անունը .
Օրէ օր անոր փրկութիւնը քարոզեցէք .
3 Անոր փառքը ազգերուն մէջ պատմեցէք ,
Ու անոր հրաշքները բոլոր ժողովուրդներուն մէջ .
4 Քանզի Տէրը մեծ է ու խիստ գովելի .
Աներկա բոլոր աստուածներուն վրայ առաջոր է .
5 Ինչու որ ազգերուն բոլոր աստուածները դուռքեր են .
Բայց եհովան երկինքը ստեղծեց .
6 Փառք ու վայելչութիւն կայ անոր առջեւին ,
Զօրութիւն ու գեղեցկութիւն անոր սրբարանին մէջ .
7 Տէրոջը տուէք , ով ժողովրդոց տոհմերը ,
Տէրոջը տուէք փառք ու զօրութիւն .
8 Տէրոջը տուէք իր անուանը վրայ փառքը .
Ընծայ առէք ու անոր սրահներուն մէջը մտէք .
9 Սուրբ հանդէսով Տէրոջը երկրպագութիւն բրէք .
Վախցէք անոր երեսէն , ով բոլոր երկիր .
10 Հեթանոսներուն մէջ բսէք թէ Տէրը կը թագաւորէ .
Աշխարհն ալ հաստատուած է որ չսասանի .
Անիկա պիտի դատէ ժողովուրդները ուղղութիւնով .
11 Երկինքը թող ուրախանայ ու երկիրը ցընծայ .
Ծովը իր լիութիւնովը թող գոռայ .
12 Դաշտը ու բոլոր անոր մէջը եղողները թող ուրախանան .
Անտառները անուտին բոլոր ծառերը թող ցընծան
13 Տէրոջը առջեւը , ինչու որ կու գայ ,
Ինչու որ կու գայ երկիրը դատելու .
Գիտի դատէ աշխարհը արդարութիւնով ,
Ու ժողովուրդները իր ճշմարտութիւնով .

ՍԱՂՄ· ՂԱ

1 Աստուծոյ թագաւորութիւնը փիլոփառութիւնը . 7 Եկէք զինք գոհաբանութեան երգ նուագելով բերած գառաջնեն բովը հ՚երթալով . 10 Թագաւորութեան և արթնութեան յորդորանք մը .

1 -Տէրը կը թագաւորէ , երկիրը թող ցնծայ .
Շատ կղզիներ թող ուրախանան .
2 Ամպ բոլորտիքը ամպ ու մնատախուղ կայ ,
Արդարութիւնը ու իրաւունքը անոր աթոռին հիմերն են .
3 Անոր առջեւէն կրակ կ՚երթայ ,
Ու անոր բոլորտիքը եղած թշնամիները կ՚այրէ .
4 Անոր փայլակները աշխարհը կը լուսաւորեն .
Երկիրը կը տեսնէ ու կը դողայ .
5 Լեռները մոմի պէս կը հալին եհովային երեսէն՝
Բոլոր երկրին Տէրոջը երեսէն .
6 Երկինքը կը պատմէ անոր արդարութիւնը ,
Ու բոլոր ժողովուրդները կը տեսնեն անոր փառքը .

Ղ.Ե
= Ս-ը · Ա · 1 ·
Բ Ը Ոբ · բր · 12 · Բ
Թ-ը · բր · 47 ·
4 Ս-ը · Զ.Զ · 4 · գբ ·
9 · Ա.բ · 3 ·
· Կ-ի գործութիւնէ.
րը
7 Ծե · ա · 9 · 10 ·
Ը = Կբ · գ · 20 ·
Հ Ս-ը · ՀԲ · 13 · Ժ ·
1 · Ա · Ե · Ը · Ժ · Ի · Ի · Ի

7 [b]Քաջ ամէնեան ան ամէնը որ կատարելուն կը
ծառայէին,
Որ ուրախութիւններով կը պարծենան.
Ով բոլոր աստուածներ, [b]ուսոր երկրպագու-
թիւն ըրէք.
8 Սիօնը լսեց և ուրախացաւ,
Եւ Ցուդայի աղջիկները ցնծացին
Քու իրաւունքներուդ համար, ով Տէր.
9 Վասն զի դուն, ով Տէր, [b]բարձրեալ ես բո-
լոր երկրի վրայ.
Շատ բարձրացար բոլոր աստուածներուն վրայ.
10 Ով Տէրը սիրողներ, [b]չարութիւնը ատեցէք.
[b]Անիկա իր սուրբերուն անձերը կը պահէ,
Անմարքիւսներուն ձեռքէն կը փրկէ զանոնք.
11 [c]Արդարին համար լոյս ցանուեցաւ,
Ու սրտով ուղիղներուն համար ուրախութիւն.
12 [b]Տէրովնիով ուրախացէք, ով արդարներ,
Ու անոր սրբութիւնը յիշելով շնորհակալ ե-
ղէք.

ՍԱՂՄ· ՂԵ

1 Սաղմոսերգուն կը յորդորէ հրեաները. 4 հեթանոսները. 7 ու բոլոր տեսիլքները որ կ'ընտրած գալին.

Սաղմոս.

1 [c]Նոր երգ երգեցէք Տէրոջը,
Ինչու որ [b]հրաշքներ ըրաւ.
[b]Իր աջ ձեռքը ու իր սուրբ բազուկը
Իրեն [d]փրկութիւն տուաւ.
2 [e]Տէրը ցուցուց իր փրկութիւնը,
Ազգերուն առջեւ [b]յայտնեց իր արդարութիւնը.
3 [c]Յիշեց իր ողորմութիւնը ու իր հաւատար-
մութիւնը
Իսրայելին տանը համար.
[b]Երկրին ամէն ծայրերը
Մեր Աստուծոյն փրկութիւնը տեսան.
4 [c]Ցնծացէք Տէրոջը առջեւը, ով բոլոր երկիր.
Ուրախութեան ձայնով ազաղակեցէք ու սաղ-
մոս ըսէք.
5 Սաղմոս երգեցէք Տէրոջը քնարով
Քնարով ու սաղմոսի ձայնով.
6 [b]Փողերով ու շեփորի ձայնով
Աղաղակեցէք Տէր Թագաւորին առջեւը.
7 [b]Քաջ գառայ ծովը ու անոր լիութիւնը,
Աշխարհը ու անոր բնակիչները.
8 Գետերը [b]ծով ծափ զարնեն,

10 Գահ· բ· 20·
21· գ· 6· Գար·
ժգ· 17· իբ· 18·
[b] Սաղ· գլ· 2·
[c] Գար· ե· 1·
[d] Սաղ· գլ· 3·
[e] Սաղ· գլ· 11· եւ·
[f] Սաղ· գլ· 10· 12·
Դեմ
[g] Սաղ· գլ· 1·
[h] Եր· իե· 31·
[i] Սաղ· գլ· 11· 12·
[j] Սաղ· գլ· 1·
[k] Եր· ժե· 11· Սաղ·
[l] Եր· իե· 33· Սաղ·
ժը· 10· 2· 1·
[m] Սաղ· գլ· 2·
[n] Ել Օր· իբ· 25·
Ցաղ· ժե· 2·
[o] Գար· լգ· 2—7·
[p] Կամ գուն, ով ի-
բաւասիրը գրաւոր
[q] Ելհ· 2·
[r] Աղն· իբ· 2· Սաղ·
Ձեր· 7·
[s] Դան· ժե· 2·
[t] Ելհ· 2· Եր· ժե·
ժգ· 12· ժե·
[u] Սաղ· գլ· 12·
[v] Եր· ժե· 11· ժե·
33· 2· Ել Ղ· 4·
Ել Բ· 14·
[w] Եր· ժե· 6· Եսա·
ծբ· 16· իգ· 2·
[x] Կամ յայտնութիւն
[y] Եսա· ծբ· 10· Դան·
բ· 20· 21·
[z] Եսա· ծբ· 4· Հբ·
ուսմ· գ· 22· 26·
[aa] Դան· ա· 24· 25·
28·
[bb] Եր· ժե· 11· Սաղ·
[cc] Եր· իե· 33· Սաղ·

Ո՞ր լեռներըդ մէկտեղ թող ցնծան
9 Տէրոջը առջեւը, [b]վասն որ կու գայ երկիրը
դատելու.
Աշխարհ պիտի դատէ աշխարհը արդարու-
թիւնով,
Ու ժողովուրդները՝ ուղղութիւնով.

ՍԱՂՄ· ՂԹ

1 Մարգարէն Սիոնի մէջ հզոր Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը տեսնէ. 3 ու նախահայրերուն հրճուանքը կը յորդոր. 7 Անկէ ալ որ Աստուծոյ երկրպագութիւն ընէն իր սուրբ լե-
ռանը վրայ.

1 [c]Տէրը կը թագաւորէ, ժողովուրդները թող
սարսափին.
[b]Ինքը քերովբէից վրայ կը նստի, երկիրը թող
չարժի.
2 Տէրը մեծ է Սիոնի մէջ,
Ու [b]բարձրացած է բոլոր ժողովուրդներուն
վրայ.
3 Թող գովնեն [c]քու մեծ ու ահաւոր անունդ.
Անիկա սուրբ է.
4 [b]Եւ [d]թագաւորին զօրութիւնը իրաւունք կը
սիրէ.
Ուղղութիւն հաստատեցիր,
Իրաւունք ու արդարութիւն քրէիր Յակոբին
մէջ.
5 [c]Բարձրացուցէք Տէրը՝ մեր Աստուածը,
Ու երկրպագութիւն ըրէք [b]անոր սաֆերուն
պատուանդանին առջեւ.
[c]Անիկա սուրբ է.
6 [b]Մովսէս ու Ահարոն անոր քահանաներուն մէջ
Եւ Սամուէլ անոր անունը կանչողներուն մէջ
[b]Տէրոջը կ'աղաղակեին,
Ու անոնիկա պատասխան կու տար անոնց.
7 [b]Ամպի սիւնին մէջէն կը խօսէր անոնց հետ.
Անոնք կը պահէին անոր վկայութիւնները,
Ու այն հրամանը՝ զոր իրենց տուաւ.
8 Ով Տէր՝ մեր Աստուածը, դուն կը լսէիր անոնց
Դուն անոնց ներող Աստուած էիր,
Թէպէտ [b]վրէժխնդիր էր գործերնուն
վրայ.
9 [b]Բարձրացուցէք Տէրը՝ մեր Աստուածը,
Ու երկրպագութիւն ըրէք անոր սուրբ լեռա-
նը վրայ.
Ինչու որ Տէրը՝ մեր Աստուածը սուրբ է.

ՍԱՂՄ· ճ

1 Բ·բախտիմ չԱսատած գովես յոտպտանք մէ ։ անար
ձեռքիանը ։ ու կորսուիանը համար։

Գոհութիան Սաղմոս։

1 ¯Աշխատակցեք Տէրոջը, ով բոլոր երկիր,
2 Ծառայեցէք Տէրոջը ուրախութիամբ.
Անոր առջեւն եկէք ցնծութիամբ։
3 Ճանչցէք որ Եհովան է Աստուած.
¹Անիկա ստեղծեց մեզ, ու °չէ թէ մենք.°
¹Մենք անոր ժողովուրդը ու անոր արօտին
ոչխարներն ենք։
4 ¹Մտէք անոր գաւիթները գոհութիամբ,
Բ- անոր արքունիքները՝ օրհնութիամբ.
Գոհացէք անկէ -- օրհնեցէք անոր անունը։
5 Վասն զի Տէրը բարի է.
¹Անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է,
Բ· անոր հաւատարմութիւնը ազգէ մինչեւ ազգ։

ՍԱՂՄ· ճՍ.

1—3 Դատի բարեպաշտութեան օրհ· ու խոստումը կ'ընէ։

Սաղմոս Դաւիթ։

1 ¯Ողորմութիւն ու իրաւունք պիտի երգեմ.
Ո՛վ Տէր, քեզի սաղմոս պիտի բանամ։
2 ¹Ինաստութիւնով պիտի փարիմ կատարելութեան ճամբուն մէջ.
Ե՞ր ինծի պիտի գաս.
¹Իմ տանս մէջ պարթև կատարելութիւնով պիտի վարուիմ։
3 Աչքերուս առջեւ չար բան մը պիտի չդնեմ.
¯Մոլորութիւն գործը կ'ատեմ.
Թող անիկա ինծի չկպչի։
4 Ծուռ սիրտը ինծմէ հեռու պաուի ինծմէ.
²Չարը պիտի չճանչնամ։
5 Ան որ ծածուկ կը խօսի իր ընկերին գէմ, պիտի չնչեմ.
¹Ան որ աչքերով բարձր է ու սրտով ամբարտաւան,
Անոր պիտի չհանդուրժեմ։
6 Իմ աչքերս երկրի հաւատարիմներուն վրայ պիտի ըլլան,
Որ ինծի հետ բնակին.
²Կատարելութեան ճամբուն մէջ քալողը
ինծի ծառայութիւն պիտի բնէ։
7 Ներեղ ատրը պիտի չբնակի իմ տանս մէջ.
Ուսա խօսողը աչքերուս առջեւ պիտի չհաստատուի։
8 Առտուանց °կանուխ պիտի չնչեմ երկրին բոլոր ամբարիշտները,
Որ °Տէրոջը քաղաքին բոլոր անօրէնութիւն գործողները կորսնցնեմ։

ՍԱՂՄ· ճՐ

1 Մարգարէն իր սրտին մէջ Նոր գոհացաւ որ կ'ընէ։ 12 բոլոր Նոսուայ յաւիտենականութիւնը ու պարտքերը կը միխիթարի։ 18 չհոշոր որ Նոսուայ պարտքերուն Ներէ անիշտակ Աստ։ 23 իր ուխտութիւնը կը պարզէ Նոսուայ ամփոփ բարեր միտ կ'ելլէ։

Վշտալիին ազօթքը՝ երբոր հոգը կը մաշի ու իր դարձառը Տէրոջը առջեւն կը թափէ։

1 Ո՛վ Տէր, լսէ իմ ազօթքս.
²Ու իմ ազաղակս քեզի հասնի։
2 ¹Դառ երեսդ ինծմէ չծածկես իմ նեղութեանս օրը.
¯Խոնարհեցուր ինծի քու ականջդ.
Շուտով պատասխան տուր ինծի այն օրը որ հրաւէր կանչեմ։
3 ¹Ինչու որ իմ օրերս մուխի պէս փճացան,
Ու իմ ոսկորներս խոտի պէս այրեցան։
4 Սիրտս զարնուեցաւ ու ¹խոտի պէս չորցաւ,
Անանկ որ իմ հացս ուտելս մոռցայ։
5 Հառաչանքիս ձայնէն
²Ոսկորներս մսերուիս փական։
6 Անապատին մկրտի ²հաւասարած ²եղանակցայ,
Աւերակներուն բուին պէս եղայ։
7 ¹Ակտռան զննայի, ու նման եղայ
Տանիքին վրայ մնացած ճնճղուկին։
8 Ամէն օր իմ թշնամիներս ինծի կը նախատեն,
¹Իմ վրաս սաստիկ բարկացողները ²ինծի գէմ երդում կ'ընեն։
9 Ինչու որ մոխիրը հացի պէս կերայ,
Ու ²խմելիքս արցունքով խառնեցի
10 Դառ բարկութեանդ ու սրտմտութեանդ հանմար,
Ինչու որ ես վերցուցիր ու նետեցիր։
11 °Իմ օրերս երկննցած ստուերի պէս եղան.
Ու նման խոտի պէս չորցայ։
12 Բայց դուն, ով Տէր, յաւիտեան կը կենաս,
Ու °քու յիշատակդ ազգէ մինչեւ ազգ։
13 Դուն պիտի երթաս -- ²Սիոնին ողորմիս.
Ինչու որ ժամանակ է անոր ողորմելու,

ճ

= Ս=ա· ջե· 1 · ջբ· 4·
Բ Ս=ւ· ՀՄԲ· 11 ·
Ձ,Բ· 15 · Եւ · ՀՆԲ·
2 · Խ֊ես · բ · 10 ·
· Կ=Ո Ամեր ասոնդ
ենք ·
4 Ս=ա· ջե· 7 · Խ·
ջՀՆ · ՀՔ · 20 · 21 ·
7 Ս=ա· ՀԿ · 13 · ՀՄԳ·
17 · 18 · 19 ·

ճՐ

Ե Ս=ա· Ձ,Ա· 1 · Եւ ·

ճՐ

= Ս=ա· ՀԲ · 1 ·
Բ = ԲՈ=ա· · ԺԸ · 14 ·
Բ ԳԲ=ա· · Բ · 4 · ԺՈ·
4 ·
Գ ԳՀ=ա· · ԲԳ · 6 · =
ԲՈ=ա· · ԺԸ · 21 ·
Ս=ա· · Խ· 4 · ՀՀՀ ·
3 ·

Ե Ս=ա· ՁԲ · 10 ·
Զ Ս=ա· Ե · 23 · ԸՀՄ·
Բ · 19 ·
Ը Ս=ա· · ԺԸ · 27 · Ե·
=ա֊ · Գ · 17 ·
Թ Ս=ա· ՀՄԲ · 1 ·
Ի Ս=ա· · ՀՆ · 18 · Խ·
ԸՈՀ· ԽՈ · 12 ·
Ժ Ս=ա· · ԽԸ · 1 · 8 ·

ճՐ

= Ս=ա· · Հ=ա · 2 · ՀՀՀ·

Բ Ս=ա· ՀՁ · 10 ·
Զ Ս=ա· · ՀՁ · 23 · ԸՀՄ·
ԲՈ · 10 · Ս=ա· · ԺԸ ·
6 ·
Ը Ս=ա· · ԺԸ · 2 · ՀՀՀ·
11 ·
Թ ԳՈ=ա· · ԺԲ · 20 · ԲՁԸ·
Գ · 5 ·
Ի Ե=ա· · ՀԳ · 21 · Ս=ա·
Բ · 14 ·
Ժ ԳՈ=ա· · Ձ · 29 ·
Լ Ս=ա· · ՀՆ · 4 ·
Խ ԳՈ=ա· · ԺԸ · 11 ·
Ծ ԳՈ=ա· · Ձ · 29 · Ս=ա·
ՀՀՀ · 10 · ԲՁԸ · ա·

Կ Ս=ա· · ԽԲ · 5 · Ձ·
5 ·
Հ ԳՈ=ա· · ԽԲ · 6 · Ձ·
7 · 8 · ԳՈ=ա· — ա · 10 ·
Ղ Հ=ա · 26 · Ս=ա·
ԲՀ · 7 · ԲՁԸ · 8 · 19 ·
Մ Ս=ա· · ՀՁԸ · 13 ·
Յ Ե=ա· · Ի · 18 · ՁՀՄ·
ա · 12 ·

Ինչու՞ որ ՙարհաշուած ժամանակը հասաւ ։
14 Վասն զի քու ծառաներդ ՙանոր քարերուն
կը հաւնին ,
Ու անոր հողին կը գթան ։
15 Եւ հեթանոսները ՙպիտի վախնան Տէրոջը ա-
նունէն ,
Ու երկրի բոլոր թագաւորները քու փառքէդ ։
16 Ինչու որ Տէրը պիտի շինէ Սիոնը ։
ՙԻր փառքովը պիտի երեւնայ ։
17 ՙՏանկիներուն ապրիլքը մեկ պիտի ընէ ,
Ու անոնց ապրիլքը պիտի չանարգէ ։
18 Ա՛ս պիտի ՙգրուի գալու ազգին համար ։
Ու հառնզծուելու ժողովուրդը Տէրոջը գո-
հութիւն պիտի ընայ ։
19 Վասն զի ՙիր սրբութեանը բարձրութենէն
հայեցաւ ։
Տէրը երկինքէն երկրի վրայ նայեցաւ ։
20 Որ ՙկապուածին հառաչանքը լսէ ,
Ու մահու որդիները արձակէ ,
21 Որ Սիոնի մէջ ՙՏէրոջը անունը պատմեն ,
Ու անոր գովութիւնը Երուսաղէմի մէջ ,
22 Երբոր ժողովուրդները մէկտեղ ժողովին ,
Ու թագաւորութիւնները՝ Տէրոջը ծառայե-
լու համար ։
23 Ան ճամբուն մէջ զօրութիւնս տկարացուց ,
Ու ՙիմ օրերս կարճցուց ։
24 ՙԵս ըսի , Ով իմ Աստուածս ,
Իմ օրերուս կէսին մէջը իս մի վերցներ .
ՙՔու տարիներդ ազգէ մինչեւ ազգ են ։
25 ՙԱկիզբէն երկիրն հիմերը դրիր ,
Ու երկինքը քու ձեռքերուդ գործքն է ։
26 ՙԱնոնք պիտի կորսուին , ՙքանց դուն պիտի
կենաս ։
Ու անոնց ամէնը լաթի պէս պիտի մնայ ։
Հանդերձի պէս պիտի փոխես անոնք ,
Ու պիտի փոխուին ։
27 Բայց ՙդուն նոյն ինքն ես ,
Եւ քու տարիներդ պիտի չվերջանան ։
28 ՙՔու ծառաներուդ որդիքը պիտի բնակին ,
Ու անոնց սերունդը հաստատ պիտի մնայ քու
առջեւդ ։

ՍԱՂՄ· ՃԳ

1 Աստուած արձնէրու յորդորանք մը՝ անոր ազգութիւնքը հա-
մար ։ 13 ու անոր գթութիւնը ան ազգաին ըլլալուն համար ։

Ցաւալու Դաւթի ։

1 Ով իմ անձս , ՙօրհնէ Տէրը ,
Եւ անոր բոլոր բարերարութիւնները մի մոռ-
նար ։
3 ՙՈր կը քաւէ բոլոր անօրէնութիւններդ ,
Ու ՙկը բժշկէ քու բոլոր հիւանդութիւններդ ։
4 Որ ՙկը փրկէ քու կեանքդ ապականութենէն ,
Եւ ՙկը պսակէ քեզ ողորմութիւնով ու գո-
թութիւնով ։
5 Որ կը լեցնէ քու ծերութիւնդ բարութիւնով ,
Ու ՙքու մանկութիւնդ արծիւին պէս կը նո-
րոգուի ։
6 ՙՏէրը արդարութիւններ ու իրաւունքներ
կ'ընէ
Բոլոր ղբկուածներուն ։
7 ՙԱնիկա իր ճամբաները Մովսէսին ճանչցուց ,
Ու իր գործքերը՝ Իսրայէլի որդիներուն ։
8 ՙԲարեգութ ու ազդրմած է Տէրը ,
Երկայնամիտ ու առատ ողորմութիւնով ։
9 ՙԱնիկա միշտ վիրդը չհակառակիր ,
Եւ յաւիտեան սիրտ չպահեր ։
10 ՙԱնիկա մեր մեղքերուն համեմատ չըրաւ մեզի ,
Ու մեր անօրէնութիւններուն համեմատ հա-
տուցում չըրաւ մեզի ։
11 ՙՀապա որչափ որ երկինքը երկրէս բարձր է ,
Անոնք իր ողորմութիւնը իրմէն վախցողներ-
ուն վրայ զօրաւոր է ։
12 Որչափ որ արեւելքը արեւմտեան հեռու է ,
Անոնք ՙհեռացուց մեզմէ մեր յանցանքները ։
13 ՙԻնչպէս որ հայրը մը կը գթայ իր որդւոցը վրայ ,
Անոնք ՙը Տէրը կը գթայ իրմէն վախցողներուն
վրայ ։
14 Վասն զի ան գիտէ մեր կազմուածքը ,
ՙԿը յիշէ որ մենք ՙհող ենք ։
15 ՙՄարդուն օրերը խոտի պէս են .
ՙԻնչպէս դաշտի ծաղիկը , անանկ կը ծաղկի ։
16 Վասն զի հովը անոր վրայէն կ'անցնի ու ան
կ'ոչնչանայ ,
Եւ ՙտ անոր տեղը չճանչնար զանիկա ։
17 Բայց Տէրոջը ազդրմութիւնը յաւիտենից յա-
ւիտեան իրմէն վախցողներուն վրայ է ,
Ու անոր արդարութիւնը ՙորդւոց որդիներուն
վրայ ։
18 ՙԱնոնց հոգ կ' ընեն որ կը պահեն անոր ուխտը ,
Եւ կը յիշեն անոր պատուիրանքները ու կը
կատարեն ։

19 Տէրը իր ժառանգութեան մէջ հաստատուց.
Ու անոր խոստումները ամէնուն վրայ կը տիրէ։
20 Օրհնեցէք Տէրը, ով անոր հրեշտակներդ, որ ուժով զօրաւոր էք,
Որ անոր խօսքին ձայնը լսելով՝ անոր հրամանը կը կատարէք։
21 Օրհնեցէք Տէրը, ով անոր բոլոր զօրքերդ՝
Անոր կամքը կատարող պաշտօնեաներդ։
22 Օրհնեցէք Տէրը, ով անոր բոլոր գործերը,
Անոր տէրութեանը ամէն տեղերուն մէջ.
Օրհնէ Տէրը, ով իմ անձս։

ՍԱՂՄ· ճԳ

1 Ընտրեալ Ճե գրութիւնք ։ և պարզեցէ նախխնամու-
թիւնք վայել խորհրդածութիւն մը։ 21 Ընտրեալքն փա-
ռաց յատկանախնամութիւնք։ 33 Մարգարէն ոտ կ'ընէ որ
ինչ ոչ ընտրեաց գոլի։

1 Օրհնէ Տէրը, ով իմ անձս.
Ով Տէր՝ իմ Աստուածս, դուն խիստ մեծ ես.
Փառք ու վայելչութիւն հագած ես։
2 Լոյսը հանգերձի պէս կը հագնիս,
Երկինքը վարագոյրի պէս կը տարածես։
3 Անիկա իր վերնասենեակները ջուրերուն վրայ կը շինէ,
Ամպերը իրեն կառք կ'ընէ,
Հովին թեւերուն վրայ կը պտրտի։
4 Իր հրեշտակներդ հոգիներ կ'ընէ,
Ու իր պաշտօնեաներդ կրակի բոց։
5 Անիկա հաստատեց երկիրը իր հիմերուն վրայ,
Որ յաւիտեան յաւիտենից չխախտի։
6 Զանիկա անդունդ ով ծածկեցիր իբր թէ հանդերձով.
Ջուրերը լեռներուն վրայ կայնեցան։
7 Ուր սաստկիդ փախան.
Ուր որոտմունդքիդ ձայնէն արտաթռլով փախան։
8 Լեռներուն վրայ ելան — հովիտներուն մէջ իջան,
Ան տեղը որ դուն հաստատեցիր անոնց համար։
9 Սահման դրիր որ չանցնեն,
Ու նորէն երկիրը չծածկեն։
10 Ջրերուն մէջը ապրիւրներ կը խրկէ.
Ջուրերը լեռներուն մէջէն կ'երթան։
11 Անոնք բոլոր գազանները կ'ըմպցնեն.
Վայրի էշերը իրենց ծարաւը կ'անցընեն։
12 Անոնց քովը երկնից թռչունները կը բնակին,
Ճաղարեան մէջէն ձայն կու տան։
13 Անիկա իր վերնասենեակներէն լեռները կը ջրէ.
Գու. գործքերուդ պտուղէն երկիրը կը կշտանայ։
14 Անիկա անասուններուն համար խոտ կը բուսցնէ,
Ու մարդուն ծառայութեան համար բոյս,
Որ հկերակուր հանէ երկրէն,
15 Ու գինի՝ որ կ'ուրախացնէ մարդուն սիրտը,
Եւ ձիթ՝ որ անոր երեսը կը փայլեցընէ,
Ու հաց՝ որ կը հաստատէ մարդուն սիրտը։
16 Տէրոջը ծառերը կուշտ են,
Լիբանանի եղեւիններդ՝ որ ինքը անկեց։
17 Հոն թռչուններդ բոյներնին կը շինեն,
Ու արագիլին բնակարաններ մայրերուն վրայ է։
18 Բարձր լեռները այծեամներուն ապաւէն են,
Ու վիմերը՝ ճապարներուն։
19 Ամսամուտներու համար լուսինը առեղծեց.
Արեգակը իր մայրը մտնելը կը ճանչնայ։
20 Խաւարը կը դնես ու գիշեր կ'ըլլայ,
Որուն մէջ անտառին բոլոր գազանները կը պտրտին։
21 Առիւծներուն կորիւնները կը մռնչեն յափշտակութեան համար,
Ու Աստուծմէ իրենց կերակուրը կը խնդրեն.
22 Արեգակը ծագելուն պէս կը ժողովին,
Եւ իրենց որջերուն մէջը կը պառկին։
23 Մարդը մինչեւ իրիկուն իր գործքին
Ու իր ծառայութեանը կ'երթայ։
24 Ով Տէր, ո՜րչափ շատ են քու գործքերդ.
Ամենը բոլորը իմաստութեամբ ըրիր.
Երկիրը լցուած է քու հատկութեանովդ։
25 Ա՛ս ծովը մեծ ու խիստ լայն է,
Հոն անթիւ սողուններ՝
Գոյակ ու մեծ կենդանիներ կան։
26 Հոն նաւերը կը գացին,
Ու Լեւիաթանը՝ որ անոր մէջը խաղալու համար առեղծեցիր։
27 Ասոնց ամէնը քեզի կը սպասեն,
Որ իրենց կերակուրը ժամանակին տաս։
28 Դուն անոնց կու տաս — անոնք կը ժողվեն.
Ձեռքդ կը բանաս — բոլորութիւնով կը կշտանան։
29 Երբոր քու երեսդ կը ծածկես՝ կը խռովին.

1 Ցոր· խգ· 10· Սոպ· 13· 1· Երեմ· ե· 22։
2 Դան· բ· 33· 12։
3 Սոպ· ղգ· 1։
4 Դան· է· 9։
5 Սոպ· կե· 9· 10։
6 Ցոր· խգ· 7· կը· 4։
7 Սոպ· ղգ· 1։
8 Դան· է· 9։
9 Ես· խ· 22· խե· 18։
10 Ելեմի· բ· 13։
11 Ես· ժբ· 1։
12 Սոպ· ղգ· 10· 11։
13 Սոպ· ղգ· 1։
14 Ես· ժբ· 1։
15 Ես· ժբ· 1։
16 Սոպ· ղգ· 10· 11։
17 Սոպ· ղգ· 1։
18 Սոպ· ղգ· 10· 11։
19 Սոպ· ղգ· 1։
20 Սոպ· ղգ· 1։
21 Սոպ· ղգ· 1։
22 Սոպ· ղգ· 1։
23 Սոպ· ղգ· 1։
24 Սոպ· ղգ· 1։
25 Սոպ· ղգ· 1։
26 Սոպ· ղգ· 1։
27 Սոպ· ղգ· 1։
28 Սոպ· ղգ· 1։
29 Ես· ժբ· 1։

Եւ ոչ անձնդ հոգին կ՚առնեա՝ կը մեռնին
Եւ իրենց հողը կը գառնան։
30 Հոգիդ կը իջնէ — անոնք կը ստեղծուին,
Ու երկրիս երեսը կը նորոգես։

31 Տէրոջը փառքը յաւիտեան ըլլայ.
Տէրը իր գործերուն վրայ ուրախանայ։
32 Երկիրս վրայ կը նայի ու ան կը գոպայ.
Լեռներուն կը դպչի և անոնք կը մխան։
33 Տէրոջը պիտի երգեմ իմ կեանցս մէջ.
Սաղմոս պիտի ըսեմ իմ Աստուծոյս՝ քանի որ ես եմ։
34 Անոր վրայով իմ մտածութիւնս քաղցր պիտի ըլլայ.
Ես Տէրոջմով պիտի ուրախանամ։
35 Մեղաւորները աշխարհիս մէջ պակսին,
Ու անիրաւները ալ չգտնուին։
Օրհնէ Տէրը, ով իմ անձս։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄՈՍ ճե

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, անոր անունը կանչեցէք,
Անոր գործերը ժողովուրդներուն մէջը պատմեցէք։
2 Երգեցէք անոր, սաղմոս ըսէք անոր,
Պատմեցէք անոր բոլոր հրաշքները։
3 Անոր սուրբ անունովը պարծենցէք.
Տէրը խնդրողներուն սիրտը թող ուրախ ըլլայ։
4 Տէրը ու անոր զօրութիւնը խնդրեցէք,
Անկէ ժամնամակ անոր երեսը փնտռեցէք։
5 Յիշեցէք անոր ըրած հրաշքները,
Անոր նշաններն ու բերնին դատաստանները,
6 Ով անոր ծառային Աբրահամին սերունդը,
Ով Յակոբին որդիքը՝ անոր ընտրեալները.
7 Ես Տէրոջմէն է մեր Աստուածը.
Անոր դատաստանները բոլոր երկրիս մէջ են։

8 Անկէ իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ,
Ու իր պատուիրած խօսքը մինչև հազար ազգ.
9 Ան ուխտը որ Աբրահամին հետ ըրաւ,
Ու իր երդումը՝ Իսահակին։
10 Յակոբին ալ հաստատեց զանիկա՝ օրէնք մը ընելու,
Ու Իսրայէլին՝ յաւիտենական ուխտ մը,
11 Ըսելով. Քեզի պիտի տամ Քանանացւոց երկիրը՝
Ձեր ժառանգութեան վիճակը.
12 Երբոր անոնք սակաւաթիւ էին,
Քիչուորը ու պանդուխտ անոր մէջը,
13 Ու ազգէ ազգ ուրիշ ազգի գացին,
Մէկ թագաւորութենէ ուրիշ ժողովուրդի։
14 Անիկա մէկու մը թող չտուաւ որ զանոնք նեղէ.
Թագաւորներ ալ յանդիմանեց անոնց համար,
15 Ըսելով. Իմ օծեալներուս մի դպչիք.
Ու իմ մարգարէներուս չարութիւն մի ընէք։

16 Ու սով կանչեց երկրին վրայ.
Հացին բոլոր զօրութիւնը կտրեց։
17 Անոնց առջևէն մարդ խրկեց,
Յովսէփը՝ որ ծառայութեան ծախուեցաւ։
18 Անոր ոտքերը կապանքով նեղեցին.
Անոր անձը երկաթի մէջ դրաւեցաւ՝
19 Մինչև ան ժամանակը որ անոր խօսքը եկաւ,
Տէրոջը խօսքը փորձեց զանիկա։
20 Թագաւորը խրկեց ու արձկեց անիկա.
Ժողովուրդներուն իշխանը ազատեց անիկա։
21 Իր տանը վրայ տէր կեցուց զանիկա,
Ու իր բոլոր ունեցածին վրայ իշխող.
22 Որ անոր իշխաններուն իր ուզածին պէս կապէ,
Ու անոր ծերերը խելամտութիւն ընէ։

23 Ու Իսրայէլ եգիպտոս եկաւ.
Ու Յակոբ պանդուխտ եղաւ Քամի երկրին մէջ։
24 Ու Տէրը իր ժողովուրդը խիստ շատցուց,
Ու զանոնք իրենց թշնամիներէն աւելի զօրաւոր ըրաւ։
25 Անոնց սիրտը դարձուց որ իր ժողովուրդը ատեն,
Ու իր ծառաներուն նենգութիւն ընեն։
26 Իր ծառան Մովսէսը խրկեց,
Ու Հոր ընտրած Ահարոնը,
27 Որ անոնց մէջը իր նշաններուն բերին,
Ու հրաշքներ՝ Քամի երկրին մէջ։

28 Խաւար խրկեց ու խաւարեցուց.
Եւ անոր խօսքին դէմ չկեցան։
29 Անոնց ջուրերը արիւնի դարձուց,
Ու անոնց ձուկերը սպաննեց։
30 Անոնց երկիրը առատօրէն գորտեր դուրս բերաւ՝
Մինչև անոնց թագաւորներուն ներքին անկողնակներուն մէջը։

---

2 Ծագ. ԼՀ. 14. 33։ Ելք. Ա. 1։ Ծագ. Ժբ. 1։ — 3 Ելք. Ա. 7։ — 4 Ելք. Գ. 15. Եբծ. ԺԱ. 9։ — 5 Ելք. Ա. 11։ — 6 Ելք. Գ. 10։ — 7 Ելք. Ծ. 2։ Ելք. ԺԲ. 1. 2։ Ելք. ԺԲ. 29։ — 8 Ծագ. ԻԷ. 1։ — 9 Ծագ. ԺԲ. 7։ — 10 Ծագ. ԼԸ. 13։ — 11 Ծագ. ԼԵ. 12։ — 12 Ծագ. ԻԳ. 4։ — 13 Ելք. Ա. 7։ — 14 Ծագ. ԼԷ. 30։ ԺՕր. Ե. 7։ Ելք. ԻԳ. 9։ — 15 Ծագ. Ի. 3։ — 16 Ղեւ. Ի. 2։ Ղեւ. Ա. 1։ Եբծ. Ժա. 9։ — 17 Ծագ. Խգ. 9։ — 18 Ղեւ. Ա. 13։ — 19 Ծագ. Մե. 2։ Ելք. Ի. 3։ Ելք. ԺԲ. 1։ Ղեւ. Ա. 1։ Ելք. ԺԲ. 40։ Ելք. Ի. 3։ Ելք. ԺԲ. 11։ Ղեւ. Ա. 1։ Ա. Մն. Ժգ. 8—33։ — 20 Ելք. Ժբ. 4։ — 21 Ելք. Ա. 8։ Ելք. Ժբ. 4։ — 22 Ելք. Ա. 11։ Ելք. Ժբ. 4։ — 23 Ելք. Ա. 22։ Ելք. Ժբ. 4։ — 24 Ելք. Ա. 7։ — 25 Ելք. Ա. 9։ — 26 Ելք. Ի. 1։ Ելք. Է. 7։ — 27 Ելք. Է. 8։ Ելք. ԺԱ. 9։ — 28 Ելք. Է. 3։ Ելք. Ժ. 21։ — 29 Ելք. Է. 20։ Ելք. Է. 1։ — 30 Ելք. Ը. 2։ Ելք. Ը. 6։ Ելք. Ը. 13։ — 31 Ելք. Ը. 16։ — 32 Ելք. Թ. 23։ Ելք. Թ. 24։ — 33 Ելք. Ը. 12։ Ելք. Ը. 31։ — 34 Ելք. Ը. 14։ Ելք. Ը. 24։ — 35 Ելք. Ը. 21։ Ելք. Ը. 24։ — 36 Ելք. Ժբ. 29։ Ելք. ԺԲ. 12։ Ելք. ԺԲ. 29։ Ելք. ԺԳ. 15։ Ելք. ԺԴ. 30։ Ելք. ԺԵ. 5։ Ելք. ԺԶ. 1։ Ելք. ԺԷ. 7։ Ելք. ԺԸ. 1։ Ելք. ԺԹ. 1։ Ելք. ԻԱ. 1։ Ելք. ԻԲ. 1։ Ելք. ԻԳ. 1։ Ելք. ԻԴ. 1։ Ելք. ԻԵ. 1։ Ելք. ԻԶ. 1։ Ելք. ԻԷ. 1։ Ելք. ԻԸ. 1։ Ելք. ԻԹ. 1։ Ելք. ԼԱ. 1։ Ելք. ԼԲ. 1։ Ելք. ԼԳ. 1։ Ելք. ԼԴ. 1։ Ելք. ԼԵ. 1։ Ելք. ԼԶ. 1։ Ելք. ԼԷ. 1։ Ելք. ԼԸ. 1։ Ելք. ԼԹ. 1։ Ելք. ԽԱ. 1։ Ելք. ԽԲ. 1։ Ելք. ԽԳ. 1։ Ելք. ԽԴ. 1։ Ելք. ԽԵ. 1։ Ելք. ԽԶ. 1։ Ելք. ԽԷ. 1։ Ելք. ԽԸ. 1։ Ելք. ԽԹ. 1։ Ելք. Ծ. 1։ Ելք. ԾԱ. 1։ Ելք. ԾԲ. 1։ Ելք. ԾԳ. 1։ Ելք. ԾԴ. 1։ Ելք. ԾԵ. 1։ Ելք. ԾԶ. 1։ Ելք. ԾԷ. 1։ Ելք. ԾԸ. 1։ Ելք. ԾԹ. 1։ Ելք. ԾԺ. 1։ Ելք. ԾԺԱ. 1։ Ելք. ԾԺԲ. 1։ Ելք. ԾԺԳ. 1։ Ելք. ԾԺԴ. 1։ Ելք. ԾԺԵ. 1։ Ելք. ԾԺԶ. 1։ Ելք. ԾԺԷ. 1։ Ելք. ԾԺԸ. 1։ Ելք. ԾԺԹ. 1։ Ելք. ԾԻ. 1։ Ելք. ԾԻԱ. 1։ Ելք. ԾԻԲ. 1։ Ելք. ԾԻԳ. 1։ Ելք. ԾԻԴ. 1։ Ելք. ԾԻԵ. 1։ Ելք. ԾԻԶ. 1։ Ելք. ԾԻԷ. 1։ Ելք. ԾԻԸ. 1։ Ելք. ԾԻԹ. 1։ Ելք. ԾԼ. 1։ Ելք. ԾԼԱ. 1։ Ելք. ԾԼԲ. 1։ Ելք. ԾԼԳ. 1։ Ելք. ԾԼԴ. 1։ Ելք. ԾԼԵ. 1։ Ելք. ԾԼԶ. 1։ Ելք. ԾԼԷ. 1։ Ելք. ԾԼԸ. 1։ Ելք. ԾԼԹ. 1։ Ելք. ԾԽ. 1։ Ելք. ԾԽԱ. 1։ Ելք. ԾԽԲ. 1։ Ելք. ԾԽԳ. 1։ Ելք. ԾԽԴ. 1։ Ելք. ԾԽԵ. 1։ Ելք. ԾԽԶ. 1։ Ելք. ԾԽԷ. 1։ Ելք. ԾԽԸ. 1։ Ելք. ԾԽԹ. 1։ Ելք. ԾԾ. 1։ Ելք. ԾԾԱ. 1։ Ելք. ԾԾԲ. 1։ Ելք. ԾԾԳ. 1։ Ելք. ԾԾԴ. 1։ Ելք. ԾԾԵ. 1։ Ելք. ԾԾԶ. 1։ Ելք. ԾԾԷ. 1։ Ելք. ԾԾԸ. 1։ Ելք. ԾԾԹ. 1։ Ելք. ԾԿ. 1։ Ելք. ԾԿԱ. 1։ Ելք. ԾԿԲ. 1։ Ելք. ԾԿԳ. 1։ Ելք. ԾԿԴ. 1։ Ելք. ԾԿԵ. 1։ Ելք. ԾԿԶ. 1։ Ելք. ԾԿԷ. 1։ Ելք. ԾԿԸ. 1։ Ելք. ԾԿԹ. 1։ Ելք. ԾՀ. 1։ Ելք. ԾՀԱ. 1։ Ելք. ԾՀԲ. 1։ Ելք. ԾՀԳ. 1։ Ելք. ԾՀԴ. 1։ Ելք. ԾՀԵ. 1։ Ելք. ԾՀԶ. 1։ Ելք. ԾՀԷ. 1։ Ելք. ԾՀԸ. 1։ Ելք. ԾՀԹ. 1։ Ելք. ԾՁ. 1։ Ելք. ԾՁԱ. 1։ Ելք. ԾՁԲ. 1։ Ելք. ԾՁԳ. 1։ Ելք. ԾՁԴ. 1։ Ելք. ԾՁԵ. 1։ Ելք. ԾՁԶ. 1։ Ելք. ԾՁԷ. 1։ Ելք. ԾՁԸ. 1։ Ելք. ԾՁԹ. 1։ Ելք. ԾՂ. 1։ Ելք. ԾՂԱ. 1։ Ելք. ԾՂԲ. 1։ Ելք. ԾՂԳ. 1։ Ելք. ԾՂԴ. 1։ Ելք. ԾՂԵ. 1։ Ելք. ԾՂԶ. 1։ Ելք. ԾՂԷ. 1։ Ելք. ԾՂԸ. 1։ Ելք. ԾՂԹ. 1։ Ելք. ԾՃ. 1։ Ելք. ԾՃԱ. 1։ Ելք. ԾՃԲ. 1։ Ելք. ԾՃԳ. 1։ Ելք. ԾՃԴ. 1։ Ելք. ԾՃԵ. 1։ Ելք. ԾՃԶ. 1։ Ելք. ԾՃԷ. 1։ Ելք. ԾՃԸ. 1։ Ելք. ԾՃԹ. 1։ Ելք. ԾՄ. 1։ Ելք. ԾՄԱ. 1։ Ելք. ԾՄԲ. 1։ Ելք. ԾՄԳ. 1։ Ելք. ԾՄԴ. 1։ Ելք. ԾՄԵ. 1։ Ելք. ԾՄԶ. 1։ Ելք. ԾՄԷ. 1։ Ելք. ԾՄԸ. 1։ Ելք. ԾՄԹ. 1։ Ելք. ԾՅ. 1։ Ելք. ԾՅԱ. 1։ Ելք. ԾՅԲ. 1։ Ելք. ԾՅԳ. 1։ Ելք. ԾՅԴ. 1։ Ելք. ԾՅԵ. 1։ Ելք. ԾՅԶ. 1։ Ելք. ԾՅԷ. 1։ Ելք. ԾՅԸ. 1։ Ելք. ԾՅԹ. 1։ Ելք. ԾՆ. 1։ Ելք. ԾՆԱ. 1։ Ելք. ԾՆԲ. 1։ Ելք. ԾՆԳ. 1։ Ելք. ԾՆԴ. 1։ Ելք. ԾՆԵ. 1։ Ելք. ԾՆԶ. 1։ Ելք. ԾՆԷ. 1։ Ելք. ԾՆԸ. 1։ Ելք. ԾՆԹ. 1։ Ելք. ԾՇ. 1։ Ելք. ԾՇԱ. 1։ Ելք. ԾՇԲ. 1։ Ելք. ԾՇԳ. 1։ Ելք. ԾՇԴ. 1։ Ելք. ԾՇԵ. 1։ Ելք. ԾՇԶ. 1։ Ելք. ԾՇԷ. 1։ Ելք. ԾՇԸ. 1։ Ելք. ԾՇԹ. 1։ Ելք. ԾՈ. 1։ Ելք. ԾՈԱ. 1։ Ելք. ԾՈԲ. 1։ Ելք. ԾՈԳ. 1։ Ելք. ԾՈԴ. 1։ Ելք. ԾՈԵ. 1։ Ելք. ԾՈԶ. 1։ Ելք. ԾՈԷ. 1։ Ելք. ԾՈԸ. 1։ Ելք. ԾՈԹ. 1։ Ելք. ԾՉ. 1։ Ելք. ԾՉԱ. 1։ Ելք. ԾՉԲ. 1։ Ելք. ԾՉԳ. 1։ Ելք. ԾՉԴ. 1։ Ելք. ԾՉԵ. 1։ Ելք. ԾՉԶ. 1։ Ելք. ԾՉԷ. 1։ Ելք. ԾՉԸ. 1։ Ելք. ԾՉԹ. 1։ Ելք. ԾՊ. 1։ Ելք. ԾՊԱ. 1։ Ելք. ԾՊԲ. 1։ Ելք. ԾՊԳ. 1։ Ելք. ԾՊԴ. 1։ Ելք. ԾՊԵ. 1։ Ելք. ԾՊԶ. 1։ Ելք. ԾՊԷ. 1։ Ելք. ԾՊԸ. 1։ Ելք. ԾՊԹ. 1։ Ելք. ԾՋ. 1։ Ելք. ԾՋԱ. 1։ Ելք. ԾՋԲ. 1։ Ելք. ԾՋԳ. 1։ Ելք. ԾՋԴ. 1։ Ելք. ԾՋԵ. 1։ Ելք. ԾՋԶ. 1։ Ելք. ԾՋԷ. 1։ Ելք. ԾՋԸ. 1։ Ելք. ԾՋԹ. 1։ Ելք. ԾՌ. 1։ Ելք. ԾՌԱ. 1։ Ելք. ԾՌԲ. 1։ Ելք. ԾՌԳ. 1։ Ելք. ԾՌԴ. 1։ Ելք. ԾՌԵ. 1։ Ելք. ԾՌԶ. 1։ Ելք. ԾՌԷ. 1։ Ելք. ԾՌԸ. 1։ Ելք. ԾՌԹ. 1։ Ելք. ԾՍ. 1։ Ելք. ԾՍԱ. 1։ Ելք. ԾՍԲ. 1։ Ելք. ԾՍԳ. 1։ Ելք. ԾՍԴ. 1։ Ելք. ԾՍԵ. 1։ Ելք. ԾՍԶ. 1։ Ելք. ԾՍԷ. 1։ Ելք. ԾՍԸ. 1։ Ելք. ԾՍԹ. 1։ Ելք. ԾՏ. 1։ Ելք. ԾՏԱ. 1։ Ելք. ԾՏԲ. 1։ Ելք. ԾՏԳ. 1։ Ելք. ԾՏԴ. 1։ Ելք. ԾՏԵ. 1։ Ելք. ԾՏԶ. 1։ Ելք. ԾՏԷ. 1։ Ելք. ԾՏԸ. 1։ Ելք. ԾՏԹ. 1։ Ելք. ԾՒ. 1։ Ելք. ԾՒԱ. 1։ Ելք. ԾՒԲ. 1։ Ելք. ԾՒԳ. 1։ Ելք. ԾՒԴ. 1։ Ելք. ԾՒԵ. 1։ Ելք. ԾՒԶ. 1։ Ելք. ԾՒԷ. 1։ Ելք. ԾՒԸ. 1։ Ելք. ԾՒԹ. 1։ Ելք. ԾՓ. 1։ Ելք. ԾՓԱ. 1։ Ելք. ԾՓԲ. 1։ Ելք. ԾՓԳ. 1։ Ելք. ԾՓԴ. 1։ Ելք. ԾՓԵ. 1։ Ելք. ԾՓԶ. 1։ Ելք. ԾՓԷ. 1։ Ելք. ԾՓԸ. 1։ Ելք. ԾՓԹ. 1։ Ելք. ԾՔ. 1։ Ելք. ԾՔԱ. 1։ Ելք. ԾՔԲ. 1։ Ելք. ԾՔԳ. 1։ Ելք. ԾՔԴ. 1։ Ելք. ԾՔԵ. 1։ Ելք. ԾՔԶ. 1։ Ելք. ԾՔԷ. 1։ Ելք. ԾՔԸ. 1։ Ելք. ԾՔԹ. 1։ Ելք. ԾՕ. 1։ Ելք. ԾՕԱ. 1։ Ելք. ԾՕԲ. 1։ Ելք. ԾՕԳ. 1։ Ելք. ԾՕԴ. 1։ Ելք. ԾՕԵ. 1։ Ելք. ԾՕԶ. 1։ Ելք. ԾՕԷ. 1։ Ելք. ԾՕԸ. 1։ Ելք. ԾՕԹ. 1։ Ելք. ԾՖ. 1։ Ելք. ԾՖԱ. 1։ Ելք. ԾՖԲ. 1։ Ելք. ԾՖԳ. 1։ Ելք. ԾՖԴ. 1։ Ելք. ԾՖԵ. 1։ Ելք. ԾՖԶ. 1։ Ելք. ԾՖԷ. 1։ Ելք. ԾՖԸ. 1։ Ելք. ԾՖԹ. 1։

31 [1]Բաւ է, ու չանառանդը և մունելը
Աննոց բոլոր սահմաններուն մէջը եկան։
32 [2]Անձրեւի առէ կարկուտ տուաւ անոնց,
Ո՛ր կրակի բոցեր անոնց երկրին մէջ։
33 [3]Անոնց որթերը ու թզենիները զարկաւ,
Եւ անոնց սահմաններուն ծառերը կոտրտեց։
34 [4]Բաւ, ու եկաւ մարախ,
Եւ չորեակը՝ առանց համրանքի։
35 Ու անոնց երկրին մէջի բոլոր խոտը կերան,
Եւ անոնց արտերուն պտուղը կերան։
36 [5]Անոնց երկրին մէջի բոլոր անդրանիկները,
Ո՛ր՝ անոնց բոլոր զօրութեանը սկիզբը զարկաւ։
37 Եւ [6]զանոնք արծաթով ու ոսկիով հանեց.
Ու անոնց ցեղերուն մէջ ակար մարդ չկար։
38 [7]Եգիպտոս ուրախացաւ անոնց գալուն երկրեան,
Ինչու որ անոնց ահը իրենց վրայ իյնացած էր։

39 [8]Ցո՛ւրնջ հովանի ըլլալու համար՝ ամպը,
Ու գիշերը լոյս տալու համար կրակը տարածեց։
40 [9]Խնդրեցին, ու լորամարգիներ բերաւ,
Ու երկինքէ հացով կշտացուց զանոնք։
41 [10]Վէմը պատռեց, ու ջուրերը վազեցին.
Գետի պէս չորերուն մէջ գացին։
42 Ինչու որ իր սուրբ խօսքը յիշեց,
Ո՛ր՝ իր Աբրահամ ծառային հետ ըներ էր։
43 Ու իր ժողովուրդը ցնծութիւնով հանեց,
Եւ իր ընտրածները՝ ուրախութիւնով։
44 [11]Ու հեթանոսաց երկիրները անոնց տուաւ.
Եւ ժողովուրդոց վաստակները ժառանգեցին անոնք։
45 [12]Որպէս զի անոր պատուիրանքները պահեն,
Ու անոր օրէնքները կատարեն։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԺ

1 Ս՚աղմոսդպրութեան կը յարդարի մտքերէ զԱստուած գովաբանելու։ 4 Մեղքի թաղթութեան համար ապրիլը կ՚ըսէ. յիշելով թէ խեղճ Աստուած իրենց հայրերուն միջերէն 7 ծանրացողին ապստամբութիւնը ու Աստուծոյ ողորմութիւնը կը պատմէ։ 47 Ընդհանրով ու գովութիւնով կը փակուին ապրիլը։

1 Ալէլուիա։ [1]Գոհացէ՛ք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
2 [2]Ո՞վ պիտի պատմէ Տէրոջը մեծ գործերը.
Ո՞ պիտի խնայցնէ անոր ամէն գովութիւնը։
3 Երանի՛ անոնց որ իրաւունքը կը պահեն,
Ո՛ր [3]ամէն ժամանակ արդարութիւն կ՚ընեն։

4 [4]Յիշէ զիս, ով Տէր, քու ժողովուրդիդ հաճութեանդ համեմատ,
Ինծի այցելութիւն բրէ քու փրկութիւնովդ։
5 Որ քու ընտրեալներուդ բարութիւնը տեսնեմ,
Քու ազգիդ ուրախութիւնովը ուրախանամ,
Քու ժառանգութիւնովդ պարծենամ։
6 [5]Մենք մեր հայրերուն հետ մեզանեցինք.
Անօրէնութիւն բրինք, ամբարշտութիւն գործեցինք։
7 Մեր հայրերը եգիպտոսի մէջ չխելացան քու հրաշքներդ,
Չյիշեցին քու ողորմութեանդ չատութիւնը.
[6]Հապա ապստամբեցան ծովուն՝ ովկիանոսին։
8 Բայց զանոնք [7]իր անուանը համար փրկեց,
[8]Որ իր մեծ զօրութիւնը ճանչցընէ։
9 [9]Եւ կսպիտակ ծովուն սաստեց, ու ցամքեցաւ.
Ու նանգուներուն միջէն քալել տուաւ զանոնք իբր թէ անապատին միջէն։
10 Եւ զանոնք փրկեց ատոնցմէ ձեռքէն,
Ու ազատեց զանոնք թշնամիին ձեռքէն։
11 [10]Եւ ջուրերը անոնց թշնամիներըը ծածկեցին.
ՈՀատնցմէ մէկը չմնաց։
12 [11]Ապատեղը հաւատացին անոր խօսքին,
Եւ անոր օրհնութիւն երգեցին։

13 [12]Շուտով մոռցան անոր գործերը,
Ու անոր խրատին չսպասեցին։
14 [13]Եւ անապատին մէջ խիստ ցանկացան,
Ու գԱստուած փորձեցին անջուր տեղին մէջ։
15 [14]Եւ անոնց տուաւ իրենց ուզածը,
Թէպէտև [15]վատաժողովութիւն իրենց անոնց անձերուն վրայ։

16 [16]Եւ Մովսէսին նախանձեցան բանակին մէջ,
Ու Տէրոջը սուրբին՝ Ահարոնին։
17 [17]Երկիրը բացուեցաւ ու կլլեց Դաթանը,
Ու Աբիրոնին ժողովը ծածկեց։
18 [18]Եւ կրակ բորբոքեցաւ անոնց ժողովին մէջ.
Բոցը սրտկ ամբարիշտները։
19 [19]Որեբի հինեցին գոտեբի մէջ,
Ու կերկրագուութիւն երգին ձուլածոյ պատկերին։
20 Եւ [20]փոխեց փառքը
Խոտակեր արջառի նմանութեանը փոխեցին։
21 [21]Մոռցան իրենց փրկիչ Աստուածը՝
Որ մեծամեծ գործեր բրաւ եգիպտոսի մէջ,
22 Ո՛ր հրաշքներ՝ [22]Քամի երկրին մէջ,

---

1 Եզ. ը. 17. 24. Մաշ. հը. 43։
2 Եզ. բ. 23. 33. Մաշ. հը. 48։
3 Մաշ. հը. 47։
4 Եզ. ժ. 4. 13. 14. Մաշ. հը. 48։
5 Եզ. ժբ. 29. Մաշ. հը. 51։
6 Ծն. խբ. 3։
7 Եզ. ժբ. 33։
8 Եզ. ժբ. 35։
9 Եզ. ժգ. 21. Ելեւմ. բ. 13։
10 Եզ. ժդ. 21. Ելեւմ. բ. 13։
11 Եզ. ժդ. 22. Ելեւմ. ժբ. 14։
12 Ես. ծգ. 10. 11. Յեռ. ժդ. 7. Եւս.
13 Մաշ. հը. 44։
14 Ե Օր. գ. 1. 49. ը. 21—23։

ՃԺ

1 Մաշ. ժգ. 24. Մաշ. ճե. 1. Ամբ. 1. Ալ. 1։
2 Մաշ. ժբ. 1. Ամբ. 4։
3 Մաշ. ֆ. 2։
4 Գար. իգ. 16. Գաղ. ը. 2։
5 Մաշ. ժե. 4։
6 Ե Օր. գ. 10. 11. Յեռ. ժդ. 7. Եւս.
7 Մաշ. ժե. 6։
8 Եզ. ժգ. 20։
9 Ե Օր. գ. 1. 49. ը. 21—23։
10 Մաշ. ճբ. 138։
11 Ղև. իզ. 40. գ Թագ. ը. 47. Դատ. բ. 5։
12 Եզ. ժգ. 11. 18։
13 Ելեւմ. ֆ. 14։
14 Եզ. բ. 16։
15 Եզ. ժգ. 21. Մաշ. ժը. 15. Դաւ. ... 4։
16 Եզ. ժգ. 24։
17 Եզ. ժգ. 32։
18 Եզ. ժգ. 35։
19 Եզ. ժգ. 4։
20 Եզ. ժգ. 27. 28։
21 Եզ. ժգ. 31. ժե. 1։
22 Եզ. ժե. 24. ժգ. 2. ժե. 2. Մաշ. հը. 21։
23 Թաւ. ժա. 4. 33։
24 Մաշ. հը. 18. ...
25 Թաւ. ժա. 31։
26 Մաշ. հը. 29։
27 Ես. ժ. 16։
28 Թաւ. ժգ. 1. Եւս.
29 Թաւ. ժգ. 31. 38։
30 Ե Օր. ժա. 6։
31 Թաւ. ժգ. 35. 40։
32 Եզ. ը. 4։
33 Եզրաղ. բ. 11. Հեբ. ...ոմ. ...։
34 Մաշ. հը. 11. 12։
35 Մաշ. հը. 31. Ամբ. 23. 27։

ի՛ ահաւոր բաներ՝ կատարիր ծովուն մէջ։
23 Հաւասի բուռ որ գանուի կորսընչելիք,
թէ որ անոր բնակիչը Մոաբ
«Մէյնաիմը» անոր աւերին կայնած չըլլար,
Անոր բարկութիւնը նա գարձընելու համար՝
որ չսատկիլ։
24 Նաև ե՛ն ցանկալի երկիրը անարդելին,
որ՝ անոր խոտերին չհաւատացին։
25 Եւ՝ իրենց վրանները մէջ տրտնջելին.
Տէրոջը ձայնը չլսելին։
26 Հաւասի անունը համար Հերգուա՛ բրաւ՝
որ գանուի անապատին մէջ ձգէ,
27 Եւ՝ անունը սերտնեղը ապրելու մէջ ձգէ,
որ գանուի երկիրներու մէջ ցրուէ։

28 Եւ՝ անուն բնակիչ ամրին յարելցան,
որ մեռածներուն գոհերը կերան։
29 Եւ իրենց գործքերովը Տէրը բարկացուցին.
որ անոնց վրայ ժանտամահ հասաւ։
30 Ու՝ նա քը փննեհէս եկաւ ու գատաստան բրաւ,
Եւ ժանտամահը գադարեցաւ։
31 որ աս բաներ անոր՝ արդարութիւն սեպուեցաւ՝
Ազգէ մինչև ազգ յաւիտեան։

32 Ու՝ նաև բարկացուցին Հերիպային ջուրերուն վրայ.
որ՝ անոնց համար Մովսէսին գէշ եղաւ.
33 Ինչու որ գառնեցուցին անոր հոգին.
Ան ալ անխորհրդածաբար խօսեցաւ իր շրթունքներովը։
34 Չկոտորեցուցին ան ազգերը
՝որ Տէրը բանր էր անոնց
35 Հապա հեթանոսներուն հետ խառնուեցան,
որ անոնց գործքերը սորվեցան.
36 Եւ՝ անոնց կուռքերուն ծառայեցին,
որ՝ անոնք իրենց որոգայթ եղան։
37 Եւ՝ իրենց տղաքները ու աղջիկները
Դեւերուն զոհեցին.
38 որ՝ անմեղ արիւն թափեցին,
Իրենց տղաքներուն ու աղջիկներուն արիւնը,
Որոնք որ զոհեցին Քանանու կուռքերուն.
որ՝ երկիրը պղծուեցաւ արիւնով։
39 Եւ իրենց գործքերովը պղծուեցան,
որ իրենց ըրածներովը՝ պոռնկութիւն ըրին։

40 որ Հասի՝ Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ
իր ժողովուրդին վրայ,

որ զզուեցաւ՝ իր ժառանգութենէն.
41 Եւ՝ գանոնք հեթանոսներուն ձեռքը մատնեց,
որ գանոնք ատողները տիրեցին անոնց վրայ։
42 Եւ՝ անոնց թշնամիները նեղեցին գանոնք.
որ անոնց ձեռքին տակը խոնարհեցան։
43 Շատ անգամ փրկեց գանոնք.
Բայց անոնք իրենց խորհուրդներովը գառնացուցին Աստուած,
որ նուաստացան իրենց անօրէնութիւններուն համար։

44 Սակայն անիկա նայեցաւ անոնց նեղութեանը,
երբոր՝ անոնց ազաղակը լսեց.
45 Ու՝ անոնց համար իր ուխտը յիշեց,
Եւ՝ իր մեծ ողորմութեանը համեմատ՝ զղջացաւ։
46 Ու՝ տուաւ բոլոր գերեվարներուն առջին
Գթութիւն գտնել առաջ անոնց։

47 Փրկէ մեզ, ով Տէր՝ մեր Աստուածը,
Ու ժողվէ մեզ հեթանոսներուն միջէն,
Որ քու սուրբ անուանդ գոհութիւն մատուցանենք,
Ու քու օրհնութիւնովդ պարծենանք։
48 Օրհնեալ Իսրայէլ Տէրը՝ յաւիտենից յաւիտեան
Ըսախոսանա յաւիտենից.
Ու բոլոր ժողովուրդը թող ըսէ, Ամէն։ Ալէ-
լուիա։

ՍԱՂՄ· ճԺ

1 Պաշտօնավարքդան կը յարգարէ փրկուածները որ գԱստուած գոհ կ՚ըլլան անոր ողորմութենէն անոր բարեհաճութեանը համար։ 4 որ կ՚ընկճուին անապատներուն։ 10 գերիներուն։ 17 հիւանդներուն։ 23 նաւորդներուն։ 33 ու ամէն առթիներ մարգոց։

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, քանզի որ բարի է.
քանզի որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
2 Թող ասեն բանն Տէրոջը փրկածները,
Որոնք փրկեց թշնամիին ձեռքէն,
3 Ու ժողվեց անոնք երկիրներէն,
Արեւելքէն ու արեւմուտքէն, հիւսիսէն ու ծովէն։

4 Անոնք ամայութեան անապատին մէջ անկուք ճամբու մէջ,
Բնակիլու քաղաք չգտան։
5 Անօթի ու ծարաւ ըլլալով՝

ի Եւ՝ ահաւոր բաներ՝ կատարիր ծովուն մէջ։
23 Հաւասի բուռ որ գանուի կորսընչելիք,
թէ որ անոր բնակիչը Մոաբ
«Մէյնաիմը» անոր աւերին կայնած չըլլար,
Անոր բարկութիւնը նա գարձընելու համար՝
որ չսատկիլ։
24 Նաև ե՛ն ցանկալի երկիրը անարդելին,
որ՝ անոնց խոտերին չհաւատացին։
25 Եւ՝ իրենց վրանները մէջ տրտնջելին.
Տէրոջը ձայնը չլսելին։
26 Հաւասի անունը համար Հերգուա՛ բրաւ՝
որ գանուի անապատին մէջ ձգէ,
27 Եւ՝ անունը սերտնեղը ապրելու մէջ ձգէ,
որ գանուի երկիրներու մէջ ցրուէ։

28 Եւ՝ անուն բնակիչ ամրին յարելցան,
որ մեռածներուն գոհերը կերան։
29 Եւ իրենց գործքերովը Տէրը բարկացուցին.
որ անոնց վրայ ժանտամահ հասաւ։
30 Ու՝ նա քը փննեհէս եկաւ ու գատաստան բրաւ,
Եւ ժանտամահը գադարեցաւ։
31 որ աս բաներ անոր՝ արդարութիւն սեպուեցաւ՝
Ազգէ մինչև ազգ յաւիտեան։

32 Ու՝ նաև բարկացուցին Հերիպային ջուրերուն վրայ.
որ՝ անոնց համար Մովսէսին գէշ եղաւ.
33 Ինչու որ գառնեցուցին անոր հոգին.
Ան ալ անխորհրդածաբար խօսեցաւ իր շրթունքներովը։
34 Չկոտորեցուցին ան ազգերը
՝որ Տէրը բանր էր անոնց
35 Հապա հեթանոսներուն հետ խառնուեցան,
որ անոնց գործքերը սորվեցան.
36 Եւ՝ անոնց կուռքերուն ծառայեցին,
որ՝ անոնք իրենց որոգայթ եղան։
37 Եւ՝ իրենց տղաքները ու աղջիկները
Դեւերուն զոհեցին.
38 որ՝ անմեղ արիւն թափեցին,
Իրենց տղաքներուն ու աղջիկներուն արիւնը,
Որոնք որ զոհեցին Քանանու կուռքերուն.
որ՝ երկիրը պղծուեցաւ արիւնով։
39 Եւ իրենց գործքերովը պղծուեցան,
որ իրենց ըրածներովը՝ պոռնկութիւն ըրին։

40 որ Հասի՝ Տէրոջը բարկութիւնը բորբոքեցաւ
իր ժողովուրդին վրայ,
որ զզուեցաւ՝ իր ժառանգութենէն.
41 Եւ՝ գանոնք հեթանոսներուն ձեռքը մատնեց,
որ գանոնք ատողները տիրեցին անոնց վրայ։
42 Եւ՝ անոնց թշնամիները նեղեցին գանոնք.
որ անոնց ձեռքին տակը խոնարհեցան։
43 Շատ անգամ փրկեց գանոնք.
Բայց անոնք իրենց խորհուրդներովը գառնացուցին Աստուած,
որ նուաստացան իրենց անօրէնութիւններուն համար։

44 Սակայն անիկա նայեցաւ անոնց նեղութեանը,
երբոր՝ անոնց ազաղակը լսեց.
45 Ու՝ անոնց համար իր ուխտը յիշեց,
Եւ՝ իր մեծ ողորմութեանը համեմատ՝ զղջացաւ։
46 Ու՝ տուաւ բոլոր գերեվարներուն առջին
Գթութիւն գտնել առաջ անոնց։

47 Փրկէ մեզ, ով Տէրը՝ մեր Աստուածը,
Ու ժողվէ մեզ հեթանոսներուն միջէն,
Որ քու սուրբ անուանդ գոհութիւն մատուցանենք,
Ու քու օրհնութիւնովդ պարծենանք։
48 Օրհնեալ Իսրայէլ Տէրը՝ յաւիտենից յաւիտեան
Ըսախոսանա յաւիտենից.
Ու բոլոր ժողովուրդը թող ըսէ, Ամէն։ Ալէ-
լուիա։

ՍԱՂՄ· ճԺ

1 Պաշտօնավարքդան կը յարգարէ փրկուածները որ գԱստուած գոհ կ՚ըլլան անոր ողորմութենէն անոր բարեհաճութենէն։ 4 որ կ՚ընկճուին անապատներուն։ 10 գերիներուն։ 17 հիւանդներուն։ 23 նաւորդներուն։ 33 ու ամէն առթիներ մարգոց։

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, քանզի որ բարի է.
քանզի որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
2 Թող ասեն բանն Տէրոջը փրկածները,
Որոնք փրկեց թշնամիին ձեռքէն,
3 Ու ժողվեց անոնք երկիրներէն,
Արեւելքէն ու արեւմուտքէն, հիւսիսէն ու ծովէն։

4 Անոնք անապատին անապատին մէջ անկուք ճամբու մէջ,
Բնակիլու քաղաք չգտան։
5 Անօթի ու ծարաւ ըլլալով՝

Հագիներն իրենց ներսի դին կը մաքրէր ։
6 Եւ Տէրոջը ազազակեցին իրենց նեղութիւնէն
մէջ ,
եւ անկից փրկեց զանոնք իրենց տառապանք-
ներէն ։
7 Եւ անոնց ուղիղ ճամբու մէջ առաջնորդեց ,
Որ քնակելու քաղաք երթան ։
8 Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութեա-
նը համար ,
Եւ մարդոց որդիներուն իր բրած հրաշքնե-
րուն համար ։
9 Ինչու որ անկից ծարաւած հոգին կը յագե-
ցնէ ,
Եւ անօթեցածը բարութիւնով կը լեցնէ ։

10 Անոնք խաւարի ու մահուան չուքի մէջ
կը նստէին ,
Տառապանքով ու երկաթով կապուած էին ։
11 Ինչու որ Աստծոյ խօսքերուն հակառակ
կեցան ,
Եւ Բարձրեալին խորհուրդը անարգեցին ։
12 Եւ ան անկից նեղութիւնով խոնարհեցուց
անոնց սիրտը ։
Ինկան ու օգնական մը չկար ։
13 Եւ Տէրոջը ազազակեցին իրենց նեղութիւնը
մէջ ,
Եւ զանոնք փրկեց իրենց տառապանքներէն ։
14 Զանոնք խաւարէն ու մահուան չուքէն հանեց ,
Եւ անոնց կապանքները կոտրեց ։

15 Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութիւնը
համար ,
Եւ մարդոց որդիներուն իր բրած հրաշքնե-
րուն համար ։
16 Ինչու որ պղնձէ դռները փշրեց ,
Եւ երկաթէ նիգերը կոտրեց ։

17 Յիմարները իրենց չար ճամբուն համար ,
Եւ իրենց անօրէնութիւններուն համար նե-
ղութիւն կը կրեն ։
18 Անոնց անձր ամէն կերակուրէ կը գզուի ,
Եւ մինչեւ մահուան դռներուն կը մօտենան ։
19 Եւ Տէրոջը կ'ազազակեն իրենց նեղութիւնը
մէջ ,
Եւ կը փրկէ զանոնք իրենց տառապանքներէն ։
20 Իր խօսքը կը խրկէ ու կը բժշկէ զանոնք ,
Եւ կ'ազատէ զանոնք իրենց կործանումէն ։
21 Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութիւնը
համար ,
Եւ մարդոց որդիներուն իր բրած հրաշքնե-
րուն համար ։
22 Եւ գոհութեան պատարագներ մատուցանեն ,
Եւ ուրախ գործերը ցնծութիւնով պատմեն ։
23 Նաւերով ծովը իջնողները ,
Որ մեծ ջուրերու մէջ գործ գործողները ,
24 Անոնք Տէրոջը գործերը
Եւ անոր հրաշքները կը տեսնեն անդունդին մէջ ։
25 Վասն զի ան կ'ըսէ , ու հովիւկայից հովը կը հանէ ,
Որ անոր ալիքները կը բարձրացնէ ։
26 Երկինքը կ'ելլեն , — անդունդը կ'իջնեն .
Անոնց անձերը նեղութենէ կը հալին ։
27 Գինով մարդու պէս կը գոռգոռան ու կ'երերան ,
Եւ անոնց բոլոր խելամտութիւնը կը հատնի ։
28 Անոնք Տէրոջը կ'ազազակեն իրենց նեղու-
թիւնը մէջ ,
Եւ կը փրկէ զանոնք իրենց տառապանքներէն ։
29 Մրրիկը հանդարտեցնել կը զարձնէ ,
Եւ ալիքները կը դադրին ։
30 Իրենք ալ կ'ուրախանան որ դադրեցան .
Եւ կ'առաջնորդէ անոնց իրենց ուզած նաւա-
հանգիստը ։
31 Թող գոհանան Տէրոջմէն իր ողորմութիւ-
նը համար ,
Եւ մարդոց որդիներուն իր բրած հրաշքնե-
րուն համար ։
32 Եւ թող բարձրացնեն զանիկա ժողովրդին
ժողովրին մէջը ,
Եւ ծերոց աստանդին մէջը գոռան զանիկա ։
33 Գետերը անապատ կը դարձնէ ,
Եւ ջուրերուն գնացքները չոր երկրի ,
34 Պտղաբեր երկիրը աղի երկրի
Անոր բնակիչներուն չարութիւնը համար ։
35 Անապատը ջուրերու լիճի կը փոխէ ,
Եւ չոր երկիրը ջուրերու գնացքի .
36 Եւ անօթիները հոն կը բնակեցնէ ,
Որ բնակելու քաղաք հաստատեն ,
37 Եւ արտեր ցանեն և այգիներ անկեն ,
Որ արմտիքի պտուղ բերեն ։
38 Զանոնք կ'օրհնէ , և անոնք խիտ կը բազ-
մանան ,
Եւ անոնց անասուններէրը չպակսեցնէր ։
39 Նորէն կը պակսին ու կը ցածնան
Բռնաւորութենէ , նեղութենէ ու տրտմութենէ ,
40 Անարգանք կը թափէ իշխաններուն վրայ ,
Եւ զանոնք ճամբայ չունեցող անապատի մէջ
կը մոլորցնէ ։
41 Բայց ազքատը խոնարհութենէն կը բարձրացնէ ,

א הִלְלוּ יְהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ ׃
ב יֹאמְרוּ גְּאוּלֵי יְהוָה אֲשֶׁר גְּאָלָם מִיַּד צָר ׃
ג וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמַּעֲרָב מִצָּפוֹן וּמִיָּם ׃
ד תָּעוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דָּרֶךְ עִיר מוֹשָׁב לֹא מָצָאוּ ׃
ה רְעֵבִים גַּם צְמֵאִים נַפְשָׁם בָּהֶם תִּתְעַטָּף ׃
ו וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יַצִּילֵם ׃
ז וַיַּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה לָלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב ׃
ח יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם ׃
ט כִּי הִשְׂבִּיעַ נֶפֶשׁ שֹׁקֵקָה וְנֶפֶשׁ רְעֵבָה מִלֵּא טוּב ׃
י יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת אֲסִירֵי עֹנִי וּבַרְזֶל ׃
יא כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֶלְיוֹן נָאָצוּ ׃
יב וַיַּכְנַע בֶּעָמָל לִבָּם כָּשְׁלוּ וְאֵין עֹזֵר ׃
יג וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם ׃
יד יוֹצִיאֵם מֹשֵׁךְ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יְנַתֵּק ׃
טו יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם ׃
טז כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה וּבְרִיחֵי בַרְזֶל גִּדָּע ׃
יז אֱוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ ׃
יח כָּל אֹכֶל תְּתָעֵב נַפְשָׁם וַיַּגִּיעוּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת ׃
יט וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם מִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם ׃
כ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפָּאֵם וַיְמַלֵּט מִשְּׁחִיתוֹתָם ׃
כא יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם ׃
כב וְיִזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וִיסַפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה ׃
כג יוֹרְדֵי הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת עֹשֵׂי מְלָאכָה בְּמַיִם רַבִּים ׃
כד הֵמָּה רָאוּ מַעֲשֵׂי יְהוָה וְנִפְלְאֹתָיו בִּמְצוֹלָה ׃
כה וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ סְעָרָה וַתָּרֶם גַּלָּיו ׃
כו יַעֲלוּ שָׁמַיִם יֵרְדוּ תְהוֹמוֹת נַפְשָׁם בְּרָעָה תִתְמוֹגָג ׃
כז יָחוֹגּוּ וְיָנוּעוּ כַּשִּׁכּוֹר וְכָל חָכְמָתָם תִּתְבַּלָּע ׃
כח וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בַּצַּר לָהֶם וּמִמְּצוּקוֹתֵיהֶם יוֹצִיאֵם ׃
כט יָקֵם סְעָרָה לִדְמָמָה וַיֶּחֱשׁוּ גַּלֵּיהֶם ׃
ל וַיִּשְׂמְחוּ כִּי יִשְׁתֹּקוּ וַיַּנְחֵם אֶל מְחוֹז חֶפְצָם ׃
לא יוֹדוּ לַיהוָה חַסְדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם ׃
לב וִירוֹמְמוּהוּ בִּקְהַל עָם וּבְמוֹשַׁב זְקֵנִים יְהַלְלוּהוּ ׃
לג יָשֵׂם נְהָרוֹת לְמִדְבָּר וּמֹצָאֵי מַיִם לְצִמָּאוֹן ׃
לד אֶרֶץ פְּרִי לִמְלֵחָה מֵרָעַת יֹשְׁבֵי בָהּ ׃
לה יָשֵׂם מִדְבָּר לַאֲגַם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמוֹצָאֵי מָיִם ׃
לו וַיּוֹשֶׁב שָׁם רְעֵבִים וַיְכוֹנְנוּ עִיר מוֹשָׁב ׃
לז וַיִּזְרְעוּ שָׂדוֹת וַיִּטְּעוּ כְרָמִים וַתַּעֲשֶׂה פְּרִי תְבוּאָה ׃
לח וַיְבָרְכֵם וַיִּרְבּוּ מְאֹד וּבְהֶמְתָּם לֹא יַמְעִיט ׃
לט וַיִּמְעֲטוּ וַיָּשֹׁחוּ מֵעֹצֶר רָעָה וְיָגוֹן ׃
מ שֹׁפֵךְ בּוּז עַל נְדִיבִים וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא דָרֶךְ ׃
מא וַיְשַׂגֵּב אֶבְיוֹן מֵעֹנִי וַיָּשֶׂם כַּצֹּאן מִשְׁפָּחוֹת ׃

և հանդ առնվերը ոչխարներու համար պէտք կ՚ընէ։
42 [ր]Ո՛վ զիմ՚ներդը պիտի տեսանէ և ուրախանայ.
Ու ամէն հանօրէնութիւն իր բերանը պիտի գոցէ։
43 [ս]Ո՛վ է խնամառուն՝ որ ատ բաներդը պահէ.
Անիկա Տէրոջը ազգմունքիւններդը պիտի հասկընայ։

ՍԱՂՄ· ՃՀ

1 Դաւիթ ինքզինքը կը քաշկռտէ որ կ՚ուռուած գոյն։ 2 ու կ՚ինդրէ օգնութիւն կը խնդրէ Ուռուածէն՝ անոր խռովածը համեմատա։ 11 իր վտանգութիւնէն Ուռուածը օգնականութեան կը կոչէ։

Դաւիթին երգը — Յաղթանդ։

1 Ի՛մ [ա]երտս պատրաստ է, ով Աստուած.
Պիտի երգեմ ու ազգնս պիտի ըսեմ իմ փառքովս ալ։
2 [բ]Արթընցիր, ով տաւիղ ու քնար.
Ես կանուխ պիտի արթընանամ։
3 Ով Տէր, ժողովուրդներ մէջը քեզ պիտի գովեմ,
Ու ազգնս պիտի երգեմ քեզի ազգերուն մէջը.
4 Վասն զի քու ողորմութիւնդ մեծ է — երկինքէն վեր,
Ես քու ճշմարտութիւնդ մինչև ամպերը։
5 [գ]Երկինքի վրայ բարձրացիր, ով Աստուած,
Ու քու փառքդ բոլոր երկրի վրայ ըլլայ։
6 [դ]Որ քու սիրելիներդ փրկուին՝
Աջ ձեռքովդ ապրեցուր ու պատասխան տուր ինծի։

7 Աստուած [ե]իր սրբութիւնովը խօսեցաւ,
Ես պիտի ցնծամ, Սիւքէմը պիտի բաժնեմ,
Ու Սոկքովթի հովիտը պիտի չափեմ։
8 Իմն է Գաղաադը — իմն է Մանասէն.
Ես Եփրեմն գլխուս զօրութիւնն է.
[զ]Յուդան իմ օրէնադիրս է.
9 Մոաբը իմ լուացուելու ամանս է.
Եդոմի վրայ պիտի ձգեմ իմ մուճակս.
Փղշտացիներուն վրայ ձայնով պիտի ցնծամ։

10 Ո՞վ պիտի տանի զիս պարսպաւոր քաղաքը.
Ո՞վ պիտի առաջնորդէ ինծի մինչև Եդոմ։
11 Չէ՞ որ դուն, ով Աստուած, ոչ երեսէ ձգեցիր մեզ,
Ու մեր զօրքերուն հետ չելար, ով Աստուած։
12 Նեղութեան մէջէն մեզի օգնութիւն տուր,
Վասն զի փուճ է մարդուն փրկութիւնը։
13 [ե]Աստուծով քաջութիւն պիտի բնենք.
Ու ան պիտի կոխէ մեր թշնամիները։

ՍԱՂՄ· ՃԹ

1 Դաւիթ իբ չարախօս թշնամիներուն համար գանգատելով։

ը Ա֊ա· հը· 22·	բիմ· բ· 12· Ձէ·	ի· Կ֊ի իբ սրբոտածին
թ Ց֊ր· իբ· 13· Ա֊ա·	ժգ· 2·	մէջ
ծր· 6· ծը· 10·	ՃՀ	ժ Ն֊ն· խբ· 19·
ժ Ց֊ր· ի· 16· Ա֊ա·	— Ա֊ա· ծէ· 7·	ժա Ա֊ա· կ· 9·
կգ· 11· Ա֊ա֊ի· ժ·	ժբ Ա֊ա· ծէ· 8—11·	ժբ Ա֊ա· կ· 12·
11· Հ֊ա֊մ· գ· 19·	ժգ Ա֊ա· ծէ· 2· 11·	ՃԹ
ի Ա֊ա· կգ· 2· Ե֊	ժդ Ա֊ա· կ· 2· Եա·	— Ա֊ա· ժգ· 1·

գանգատ կ՚առիթէ· 12 անոնց յանդգնութիւնը կը պատճէ· 21 իր բը. հատատութեանը համար գանգատելով՝ օգնութիւնն կը խնդրէ· 29 և Ուռուածը շնորհակալութիւն կը խոստանայ։

Գլխաւոր երաժշտին· Ապտնա Դաւիթ։

1 Ով իմ օրհնութեանս Աստուածը, մի՛ լռեր մի կենար.
2 [ի]նչու որ ամբարշտին բերանը
Ու նենգաւորին բերանը բացուեցաւ իմ վրաս.
Խնդիր գէմ սուտ լեզուով խօսեցան։
3 Ատելութեան խօսքերով [ա]ւ պատեցին,
Ես [բ]ինծի հետ [գ]անիրաւ տեղը կռուեցան։
4 Իմ սիրոյս փոխարէն հակառակութիւն ըրին [դ]ինծի,
Բայց ես ազօթք [ե]ընէի։
5 Նաև [զ]բարիին տեղը չար հատուցին,
Ու իմ սիրոյս տեղը՝ ատելութիւն։

6 Անոր վրայ ամբարիշտ մը վերակացու դիր,
Ես [է]Սատանան թող կայնի անոր աջ կողմը.
7 Երբոր դատուի՝ յանցաւոր ելլէ,
Ու [ը]անոր ազօթքը մեղք ըլլայ։
8 Անոր օրերը պակսին,
Ես [թ]անոր պաշտօնը ուրիշը առնէ.
9 [ժ]Անոր որդիները որբ ըլլան,
Ու անոր կինիկը՝ որբևարի։
10 Ես անոր որդիները թափառական ըլլան ու մուրան,
Ես [ի]րենց աւերակներէն հեռու փընտռեն։
11 [ի]Փոխ առազը առնէ անոր բոլոր ունեցածը,
Ու օտարները յափշտակեն անոր վաստկածը։
12 Բնաւ մէկը գթութիւն չընէ անոր,
Ու մէկը չողոմայ անոր որբերուն։
13 [լ]Անոր զաւակները կորստեան մատնուին.
Անոնց [խ]անութը գալու սղգին մէջ չնշմարի։
14 [ծ]Անոր հայրերուն անօրէնութիւնը Տէրոջը առջեւն յիշուի,
Ես անոր մօրը մեղքը չչնշմարի։
15 Անոնք ամէն ժամանակ Տէրոջը առջեւն ըլլան,
Որ [կ]անոնց յիշատակը երկրէն վերցնէ։
16 [հ]Նչու որ անիկա ողորմութիւն ընելը չյիշեց,
Հապա խեղճը ու ազքատը հալածեց,
Որ [հ]սիրտը կոտրածը սպաննէ։
17 Նաև [ձ]անէծքը սիրեց, ու թող անոր վրայ գայ,
Ես օրհնութիւնը չուզեց, ու թող անկէ հեռու ըլլայ։
18 [ղ]Անէծքը իր հանդերձին պէս հագաւ,
Ես անիկա [ճ]ուրի պէս անոր փորին մէջը մտնէ,
Ու ձէթի պէս՝ անոր ոսկորներուն մէջ։
19 Հագնեցու հանդերձի պէս
Ու միշտ մէջքը կապկպու գօտիի պէս ըլլայ անոր։

բ Ա֊ա· բ· 7· կի·	ե Եւ· խբ· 21·	բիմ· ժբ· 23·
4· Ց֊ի· ժե· 11·	ժ Ց֊ր· ե· 3· ժբ· 9·	ի Ց֊ր· ժբ· 17·
է Ա֊ա· բ· 12· կբ· 20·	ժբ Ց֊ր· ժբ· 19· Ա֊ա·	Ա֊ա· կդ· 16·
թ Ջ֊ր· գ· 1·	բե· 25·	ի Ա֊ա· կդ· 18·
ը Կ֊ի հակառակորդը	ի Ա֊ա· ժ· 2·	ի Ա֊ա· ժգ· 14·
ի Ա֊ա· իբ· 8·	ի Եւ· բ· 2·	Եբ֊կ· չե· 6·
ղ Գ֊ր· ա· 22·	ղ Ղեւ֊մ· գ· 2· Ե֊	է Թա· ե· 22·

20 [ա]Ինձի՛ հակառակ կնցոցներուն
Ու իմ անձիս հասնար չար խոստովներուն վարձը
որ առ ըլլայ Տէրոջմէն։
21 Բայց դուն, ով Տէր Եհովայ, [բ]օգնէ ինձի՛
քու անուանդ համար։
փրկէ զիս քու ողորմութեանդ բարի ըլլալուն
համար։
22 [գ]Որովհետեւ ես խեղճ ու ազքատ եմ,
Ու իմ սիրտս ներսէն ցիս խոցոտած է։
23 Կը [դ]երկննայ առաւերի պէս անցայ,
Մարախի պէս թօթվուեցայ։
24 [ե]Ուռանելովս ծանոգապահութենէն տկարացան,
Ու մարմինս չը պարարտութենէն մնչեցաւ։
25 Ու ես [զ]անոնց նախատինքը եղայ.
երբոր ցիս կը տեսանին՝ [է]գլուխնին կը շարժեն։
26 Օգնէ ինձի, ով Տէր՛ իմ Աստուածս.
փրկէ զիս քու ողորմութենանդ համեմատ.
27 Ու գիտնան թէ քու ձեռքդ սա է,
Ես- դուն ըրիր ասիկա, ով Տէր։
28 [թ]Թող անոնք անիծեն, բայց դուն օրհնէ.
երբոր [ը]ելլեն թող ամչնան.
Բայց [ժ]քու ծառադ թող ուրախ ըլլայ։
29 [ի]Իմ թշնամիներս թող նախատինք հագնին,
Ու իրենց ամօթը պատուհասի պէս վրանին
առնեն։
30 Շատ պիտի գոհանամ Տէրոջմէն իմ բերնովս.
Ու [լ]շատերուն մէջը պիտի օրհնեմ անոնք։
31 Ինչու որ Ինձը ազքատին ոտ կեցին կը կայնի,
Որ անոր անձը դատապարտողներէն փրկէ։

ՍԱՂՄ· ՃԺ

1 Փրկուածի Թագաւորութենէն, և քահանայութենէն և ա-
ռաքելութենէն։

Սաղմոս Դաւթի։

1 [ա]Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս,
Մինչև որ քու թշնամիներդ աթոռատեղ պա-
տրաստեցնեմ քեզի։
2 Տէրը քու զօրութենանդ գաւազանը Սիոնէն
պիտի խրկէ.
Քու թշնամիներուդ մէջտեղը գուն տիրէ։
3 [բ]Քաղաքացիդ քու զօրութենանդ օրը
Ճօճարակամ պիտի ըլլայ [գ]սրբութենան գար-
դարանքներով.
Քու [դ]երիտասարդներդ առտուան ցօղին
պէս ցօղնին։
Ա-ն պիտի ըլլան քեզի։

4 Տէրը երդում ըրաւ ու [ե]պիտի չզղջայ.
[զ]Դուն յաւիտեան Մելքիսեդեկի կարգին պէս
քահանայ ես։
5 Տէրը ձախ ասդ կայնի է.
Անիկա [է]իր բարկութեան օրը թագաւորներ
պիտի ջարդէ։
6 Անիկա հեթանոսներուն մէջ դատաստան պի-
տի ընէ.
Մեռելներով պիտի լեցնէ.
Շատ երկիրներու վրայ [թ]գլուխ խորտակ
պիտի ջարդէ։
7 [ը]Ճամբուն մէջ գետէն պիտի խմէ.
[ժ]Անոր համար գլուխ պիտի վերցնէ։

ՍԱՂՄ· ՃԺԱ

1 Սաղմոսիգրքին իր սրբութեամբ [ա]երկնչելը կը յորդորէ գնա-
ատած գործքեր՝ անոր փառաւոր գործքերուն և ընծրկիր
համար։ 10 Ընտրեալ երկիւղը ճշմարիտ իմաստութիւն կը
պատճառէ։

1 Ա[ա]լէլուխա։ Բոլոր սրտով պիտի գովինմ
Ուղիղներուն ժողովքին ու ժողովուրդին մէջ
ը։
2 [բ]Տէրոջը գործքերը մեծ են.
Անոնք սիրողներուն բոլորէն [գ]կը քննուին։
3 Անոր գործքը [դ]փառաւոր ու վայելուչ է.
Ու անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ։
4 Ճիշդ տուաւ իր հրաշքներըը.
[ե]Տէրը ողորմած ու գթած է։
5 [զ]Կերակուր տուաւ իրմէն վախցողներուն.
իր ուխտը յաւիտեան կը յիշէ։
6 Իր գործքերուն զօրութիւնը ցուցուց իր ժո-
ղովուրդին,
Անոնց տալով ազգերուն ժառանգութիւնը։
7 Անոր ձեռքերուն գործքերը [է]ճշմարտութիւն
ու իրաւունք են.
[թ]Անոր բոլոր պատուիրանքներըը հաստատուած
են.
8 [ը]Յաւիտեան յաւիտենից հաստատուած են.
[ժ]Ճշմարտութեամբ և ուղղութեամբ եղած են։
9 [ի]Փրկութիւն խրկեց իր ժողովուրդին.
իր ուխտը յաւիտեան պատուիրեց.
Սուրբ ու ահաւոր է անոր անունը։
10 [լ]Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է.
Բարի խոհեմութիւն ունին անոնք որ ա-
նոնք կ'ընեն.
Անոր օրհնութիւնը յաւիտեան կը մնայ։

ա Եբր. բնիկ հնա-
գործ։
բ Սաղ. ԽԶ. 11. Ղեւտ.
ԻԹ. 4։
գ Ներ. ժբ. 12։
դ Սաղ. ԽԶ. 6. 7։
ե Մատ. ԺԱ. 29։
զ Բ Կորնթ. ժբ. 11.
12։
է Նա. ԺԶ. 14։
թ Սաղ. ԼԵ. 22. Ղեւտ.
ԻԶ. 1։

ը Սաղ. ԼԵ. 18. Ամոս.
ա. 1։
ժ Սաղ. ԺԹ. 3. Հգ.
ԲԻ. 23. Ամոս. ե. 2։

ճԺ.

ա Մատ. իբ. 44։
Մատ. ժբ. 26։
Ղեւտ. ի. 42. Գործ.
բ. 24. ա Կոր. ԺԵ.
25. Եբր. ա. 13.
ա Պետ. գ. 22. Յհ.

ի Սաղ. ԼԵ. 9։
լ Սաղ. ԽԵ. 9։

ճԺԱ.

ա Սաղ. ԼԱ. 19. Յոբ
ԻԸ. 28. Սաղ. ՃԺԲ. 9։

բ Սաղ. ՃԺԲ. 1։
գ Սաղ. ՃԺԹ. 9։
դ Սաղ. ՃԺԹ. 8։
ե Եբր. ի. 6. Յհ. ԺԷ.
3։
զ Սաղ. ԼԵ. 18։
է Սաղ. ՃԺԹ. 142։
թ Սաղ. ՃԺԹ. 160։
ը Սաղ. ՃԺԹ. 144։
ժ Սաղ. ՃԺԹ. 7։
ի Սաղ. ՃԺԹ. 129։
լ Յոբ. ԻԸ. 28։
Սաղ. ՃԺԹ. 10։
Առակ. ա. 7։
Սաղ. ՃԺԹ. 38։
Ա Կոր. Ժ. 12։
Սաղ. ՃԺԹ. 120։
Սաղ. ՃԺԹ. 63։
Սաղ. ՃԺԹ. 74։
Սաղ. ՃԺԹ. 79։
Սաղ. ՃԺԹ. 116։
Սաղ. ՃԺԹ. 166։
Սաղ. ՃԺԹ. 174։

ՍԱՂՄ· ՃԺԸ

1 Առաւօտուգայաւբիքեաք քէ սա կիտիքիս ։ և քէ հանդիր. Հէնգին խոստանդիքէրդ ասէ։ 12 Բնդրիդ-նէ մարգան յաբ. դանիքեաք էտրեան տրամանիքեան պիտի պատահէ ։

1 Ա֊լէլուիա ։ ֊Երանի այն մարդուն որ Տէրոջ մէն կը վախնայ ։
Ո֊ ֊անոր պատուիրանքներուն չատ կը հաճնի
2 ֊Անոր սերունդը զօրաւոր պիտի ըլլայ երկրի վրայ ։
֊Ուղիղներուն տունը պիտի օրհնուի ։
3 Առատութիւն ու հարստութիւն պիտի ըլլայ անոր տանը մէջ ։
Ու անոր արդարութիւնը յաւիտեան պիտի մնայ ։
4 ֊Խաւարին մէջ լոյս կը ծագի ուղիղներուն ։
Ողորմած ու գթած ու արդար է ։
5 ֊Բարի մարդը կ'ողորմի ու փոխ կու տայ ։
Իր բաները ֊իրաւունքով կը կառավարէ ։
6 Միրաւ ֊անիկա յաւիտեան պիտի չսասանի ։
֊Արդարին յիշատակը յաւիտեան պիտի մնայ ։
7 ֊Անիկա գէշ լուրէն չվախնար ։
Անոր սիրտը հաստատ է, — ֊Տէրոջը կը յուսայ ։
8 Անոր սիրտը հաստատուած է, ։չվախնար,
Մինչև որ ֊իր թշնամիներուն նկատմամբ տեսնէ ։
9 ֊Տարածեց, ազգատներուն տուաւ ։
Անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը մնայ ։
֊Անոր եղջիւրը փառքով պիտի բարձրանայ ։
10 ֊Ամբարիշտը պիտի տեսնէ ու բարկանայ ։
Իր ակռաները պիտի կրճտէ ու ֊պիտի հալի ։
֊Ամբարիշտներուն ցանկութիւնը պիտի կորսուի ։

ՍԱՂՄ· ՃԺԹ

1 Առաւած գոքիւս յորդորանք մը իր գերազանցութեանը և ու իր սքանչելութեանը համար ։

1 Ա֊լէլուիա ։ ֊Օրհնեցէք ։ ով Տէրոջը ծառաներդը ։
Օրհնեցէք Տէրոջը անունը ։
2 ֊Օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը անունը
Ամէն հետև միշտև յաւիտեան ։
3 ֊Արեւելքէն միշտև արեւմուտք
Օրհնեալ ըլլայ Տէրոջը անունը ։
4 Տէրը ֊բարձր է բոլոր ազգերուն վրայ ։
֊Անոր փառքը երկինքէն վեր է ։
5 ֊Մեր Տէր Աստուծոյն պէս ո՞վ կայ ։

Ո՞ր բարձրութեան մէջ կը բնակի ։
6 ֊Որ երկինքը ու երկրի մէջ եղած բաները Տեսնելու համար կը խոնարհի ։
7 ֊Որ ազքատը փոշիէն վեր կը վերցնէ ։
Ո֊ անանկը ապրանացէն կը բարձրացնէ ։
8 Որ ֊նստած նատեցնէ իշխանութեան հետ՝ իր ժողովրդին իշխանութեան հետ ։
9 Որ ֊ամուլ կնիկը տունը կը բնակեցնէ ։
Ո֊ որդիներու ուրախ մայր ։ Ա֊լէլուիա ։

ՍԱՂՄ· ՃԺԳ

1—8 Ընծա հանդերձ սքանչելի Աստուծմէ փոխառեալ յորդորանք մը ։

1 ֊Երբոր Իսրայէլ Եգիպտոսէն դուրս եկաւ ։
Ո֊ Յակոբին տունը ֊օտարազգի ժողովուրդի մէջէն ։
2 ֊Յուդա անոր սրբարանը՝
Ո֊ Իսրայէլ անոր իշխանութիւնը եղաւ ։
3 ֊Ծովը տեսաւ ու փախաւ ։
֊Յորդանան ետ դարձաւ ։
4 Լեռները խոյերու պէս ցնծկտուցին ։
Ո֊ բլուրները գառնուկներու պէս ։
5 ֊Քեզի ի՞նչ եղաւ ։ ով ծով, որ փախար ։
Եւ դուն, Յորդանան, որ ետ դարձար ։
6 Ով լեռներ, ։նշ֊ խոյերու պէս ցնծկտուցիք ։
Ո֊ դուք ։ բլուրներ, գառնուկներու պէս ։
7 Սարսափէ ։ ով երկիր ։ Տէրոջը երեսէն՝ Յակոբին Աստուծոյն երեսէն ։
8 ֊Ան որ վէմը ջուրերու լիճի դարձուց ։
Ո֊ ապառաժը՝ ջուրերու աղբիւրի ։

ՍԱՂՄ· ՃԺԵ

1 Սպասեալ Աստուծոյ չնմարիտ փառքը ։ և ու կռապաշտութեան անպատեհութիւնը յայտնելով ։ և կը յորդորի Աստուծոյ վստահելու ։ 12 և անոր գոհութիւն մատուցանելու՝ իր բարեբերութիւններուն համար ։

1 ֊Ո՛չ մեզի ։ ով Տէր ։ չէ մեզի ։
Հապա քու անուանդ փառք տուր՝
քու ողորմութեանդ ու ճշմարտութեանդ համար ։
2 Ինչո՞ւ հեթանոսները ըսեն թէ
֊Ո՞ւր է հիմա անոնց Աստուածը ։
3 ֊Բայց մեր Աստուածը երկինքն է ։
Անիկա իր բոլոր ուզածը ըրաւ ։
4 ֊Անոնց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են ։

Մարգա՛ր ձեռքի գործքեր են.
Բնկան ունին՝ բայց չին խօսիր.
Աչքեր ունին՝ բայց չին տեսանիր.
Ականջներ ունին՝ բայց չին լսեր.
Քիթ ունին՝ բայց հոտ չին առներ.
Ձեռքեր ունին՝ բայց չին շօշափեր.
Ոտքեր ունին՝ բայց չին գործեր.
Ո՛ր իրենց կոկորդովը ձայն չին հաներ.
Անոնց նման կ՚ըլլան անոնք չիմազներըը
Ո՛ր բոլոր անոնց յուսացողներըը.

Տ՚Ո՛վ Իսրայէլ, Տէրոջը յուսա՛.
Ան է անոնց օգնութիւնը ու ապարը.
Տ՚Ո՛վ Ահարոնի տունը, Տէրոջը յուսացէ՛ք.
Ան է անոնց օգնութիւնը ու ապարը.
Տ՚Ո՛վ Տէրոջմէ վախցողներ, Տէրոջը յուսացէ՛ք.
Ան է անոնց օգնութիւնը ու ապարը.

Տէրը մեզ կը յիշէ՝ պիտի օրհնէ,
Իսրայէլի տունը պիտի օրհնէ,
Ահարոնի տունը պիտի օրհնէ.
Տէրոջմէ վախցողները պիտի օրհնէ՝
Գլուխկներըը մեծերուն հետ.
Տէրը ձեզի բազմ ընէ՝ պիտի աւելցնէ,
Ձեզի ու ձեր որդիներուն.
Օրհնեալ էք դուք Տէրոջմէն,
Ան որ երկինքն ու երկիրը ստեղծեց.

Երկինքը երկինքը Տէրոջն է,
Բայց երկիրը մարդոց որդիներուն տուաւ.
Մեռեալները Տէրը չին օրհներ,
Ոչ ալ անոնք որ լռելեայնութեան կ՚իջնեն.
Բայց մենք Տէրը պիտի օրհնենք
Ա՛յսկ եւ մինչեւ յաւիտեան. Ալէլուիա.

ՍԱՂՄ· ՃԺԲ

Աստուածպաշտը կը խոստովանի իր սէրը ու իր պարտաւորութիւնը ու Աստուած անոր փրկութեան համար. 10 Ո՛խտ կ՚ըսէ որ չհաւատար Աստուծոյ.

Ես սիրեցի՝ որովհետեւ Տէրը լսեց
Իմ ձայնս ու ազաչանքս իմ.
Ինչու որ անիկա իր ականջը ինծի խոնարհեցուց.
Ու իմ օրերուս մէջ պիտի կանչեմ.
Մահուան չարչարները զիս պատեցին,
Ու գերեզմանին վիշտերը իս գտան.
Նեղութիւն ու արտասուքներուն գտայ.
Բայց ես Տէրոջը անուանը կանչեցի,
Կ՚ազաչեմ, ով Տէր, փրկէ իմ անձս.
Ողորմած ու արդար է Տէրը,
Ես մեր Աստուածը գթած է.
Տէրը միամիտներըը կը պահէ.
Իս խեղճ եղայ, ու անիկա զիս ապաւէց.
Ով իմ անձս, դարձիր քու հանգստութեանդ,
Ինչու որ Տէրը քեզի բարիք ըրաւ.
Ինչո՞ւ զի գան իմ անձս մահուան փրկեցիր,
Իմ աչքերս արցունքէն, ու իմ ոտքերս գայթակղելէն.
Տէրոջը առջեւը պիտի քալեմ
Կենդանութեան երկրին մէջը.
Հաւատացի՝ անոր համար խօսեցայ.
Իս խիստ խոնարհացայ.
Իմ չփոթութեանս մէջ ըսի քէ
Ամէն մարդ սուտ է.

Ի՞նչ հատուցանեմ Տէրոջը
Անոր բոլոր բնծէ շատ բարութիւնները ինծի.
Փրկութեան բաժակը պիտի առնեմ,
Ու Տէրոջը անուանը պիտի կանչեմ.
Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ
Իր բոլոր ժողովուրդին առջեւն.
Պատուական է Տէրոջը առջեւն
Իր սուրբերուն մահը.
Ո՛վ, ով Տէր, ես քու ծառադ եմ,
Ես քու ծառադ եմ ու քու աղախնիդ որդի.
Դուն իմ կապերս արձակեցիր.
Գոհութիւնս պատարագ պիտի մատուցանեմ քեզի,
Ու Տէրոջը անուանը պիտի կանչեմ.
Իմ ուխտերս Տէրոջը պիտի հատուցանեմ
Իր բոլոր ժողովուրդին առջեւն,
Տէրոջը տանը սրահներուն մէջը,
Քու մէջդ, ով Երուսաղէմ. Ալէլուիա.

ՍԱՂՄ· ՃԺԼ

Աստուած փառաւորուած իր ազգին մէջ իր ազգութեանը ու չշնորհակալներուն համար.

Օրհնեցէ՛ք Տէրը, ով բոլոր ազգեր,
Գովեցէ՛ք անիկա, ով բոլոր ժողովուրդներ.
Ով ամէն անոր ողորմութիւնը մեր վրայ մեծ է,
Ու Տէրոջը ճշմարտութիւնը յաւիտեան է.
Ալէլուիա.

ՍԱՂՄ· ՃԺԸ

Աստուծոյ ազգութիւնը համար գինքը փառաւորելու յորդորանք մը. 5 Աշխատութիւնը կը շարունակէ նոյն թեմային վրայ. 10 Աղաչանք.

1 Ալ· Ա՛խ· ԺԱ· Ե՛ս· Խ՛· ՃԲ· ՃԺ· ԻԱ· Ճ՛ն· Ր· Ա· Ես՛ր· Ր· ԺԵ· ԻԲ·
2 Տ՛ն· Ալ· Ա՛խ՛ր· ՃԺ՛ր· Ա· Ա՛խ՛ր· ՃԲ· ԻԱ· Ա՛խ՛ր· ՃԲ· ԻԱ·
3 Կ՚ն՛ Ի՛նդ՚ր Ա՛ն՛ն՛ Ա՛ն՛ն՛ Ա՛ն՛ն՛

Խոհրդածին տքնեալքն Տէրեառ իբ Թագաւորութիւնքը գոչ կը ցուցանի։

1 Գոհացէք Տէրոջմէն, [1]զի բարի է.
զի անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
2 Իսրայէլը թող ըսէ թէ
անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
3 Ահարոնին տունը թող ըսէ թէ
անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
4 Տէրոջմէ վախցողները թող ըսեն թէ
անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։
5 [2]Նեղութեան մէջ Տէրոջը կանչեցի,
եւ Տէրը պատասխան առաւ ինծի, [3]լայնատեղ մէջ հանելով։
6 [4]Տէրը իմ հետս է, չեմ վախնար.
մարդը ինծի ի՞նչ կրնայ ընել։
7 [5]Տէրը իմ օգնականներուս հետ ինծի համար է,
ու կը տեսնեմ ինձնէ մեներուն ուզածին վրայ։
8 Աւելի է Տէրոջմէ յուսալ,
քան թէ մարդոց ապաւինիլ։
9 Աւելի է Տէրոջմէ յուսալ,
քան թէ իշխաններուն ապաւինիլ։
10 Բոլոր ազգերը զիս պաշարեցին.
բայց Տէրոջմէ անուանովը պիտի ջարդեմ անոնք։
11 [6]Իմ բոլորտիքս առին, և զիս պաշարեցին.
բայց Տէրոջմէ անուանովը պիտի ջարդեմ անոնք։
12 [7]Մեղուներու պէս իմ բոլորտիքս առին.
փուշերու կրակի պէս մարեցան.
քանի Տէրոջմէ անուանովը պիտի ջարդեմ անոնք։
13 Մատերով հրելով զիս, որ վար իյնամ.
բայց Տէրը օգնեց ինծի։
14 [8]Տէրը իմ զօրութիւնս ու ազնուս է,
ու իմ փրկութիւնս եղաւ։
15 Ուրախութեան բնակարաններուն մէջը ցնծութեան ու փրկութեան ձայն կայ.
Տէրոջը աջ ձեռքը զօրութիւն կը գործէ։
16 [9]Տէրոջը աջ ձեռքը բարձր է.
Տէրոջը աջ ձեռքը զօրութիւն կը գործէ։
17 [10]Չեմեռնիմ, հապա պիտի ապրիմ,
ու [11]Տէրոջը գործքերը պատմեմ։
18 Տէրը [12]զիս շատ խրատեց,
բայց մահուան չմատնեց զիս։
19 Բացէք ինծի արդարութեան դռնները.
անոնց մէջը պիտի մտնեմ, — Տէրոջը գոհութիւն մատուցանեմ։
20 [13]Ա՛ս է Տէրոջը դուռը,
[14]արդարները անկէ պիտի մտնեն։
21 Կը գոհանամ քեզմէ որ ինծի պատասխան տուիր,
ու փրկութիւն եղար։
22 [15]Այն քարը որ շինողները անարգեցին
անկիւնին գլուխը եղաւ։
23 Աստիկա Տէրոջմէն եղաւ.
զարմանալի է աչքերուն։
24 Ա՛ս այն օրն է որ Տէրը առաջնեց.
ցնծանք և ուրախ ըլլանք անոր մէջը։
25 Հիմա կ՚ազաչեմ, ով Տէր, փրկէ,
հիմա կ՚ազաչեմ, ով Տէր, յաջողէ։
26 Օրհնեալ ըլլայ ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ.
օրհնեցինք ձեզ Տէրոջը տունէն։
27 Տէրը Աստուած է, և լոյս կը ցուցընէ մեզի.
զոհի ածուածները չատանելով կապեցէք,
ո՛ւ սեղանին եղջիւրներուն հասուցէք։
28 Դուն ես իմ Աստուածս, ու քեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեմ.
Աստուածս, քեզ պիտի բարձրացնեմ։
29 Գոհացէք Տէրոջմէն, [16]զի բարի է.
[17]որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է։

ՍԱՂՄ· ճԺԹ

1—176 Ջ անգամ ազբուկեր· գովաբանութիւնք· ու հնագոյն գրութեան խառնուածքներ։

Ա Լ Ֆ

1 Երանի ճամբով ամբիծներուն՝
որ Տէրոջը օրէնքին մէջ կը քալեն։
2 Երանի անոնց՝ որ անոր վկայութիւնները կը պահեն,
ո՛ր բոլոր սրտով զինքը կը խնդրեն,
3 [1]ու [2]անօրէնութիւն չեն ըներ,
հապա անոր ճամբաներուն մէջը կը քալեն։
4 Դուն պատուիրեցիր որ շատ զգուշութեամբ
քու հրամանները պահենք։
5 Երանի թէ իմ ճամբաներս յաջողին,
որ քու կանոններդ պահեմ։
6 [3]Այնուհետեւ պիտի չամչնամ,
երբոր քու բոլոր պատուիրանքներուդ զգուշութիւն ընեմ։
7 Գիտի գովեմ քեզ ուղիղ սրտով,
երբոր քու արդար դատաստաններդ սորվիմ։
8 Քու կանոններդ պիտի պահեմ.
մի թողուր զիս բոլորովին։

Գ Ի Մ

9 Երիտասարդը ինչո՞վ ուղիղ վարքի իր ճամբան.
քու խօսքիդ համեմատ զգուշութիւն ընելով։
10 Իմ բոլոր սրտով [4]քեզ խնդրեցի.
քեզ.

ճՃԼ	ե · ԺԱ · ՃԿ · Ե · Ն·	ի Բ Օր · — · ԼԱ ·
— · ՄԲ · Ժ · Ը · ՅԱ ·	Ծ — · ԺԲ · ԵՐԲ · Ժ ·	ԼՀ · Ե · Ը · Ղ· — ·
Ա — · ՀԼ · Ա · ՃԿ ·	Ը ·	— · ԺՈ ·
Ա · ՀԼ · Ա ·	Զ Ա — · Ն · Ը ·	Ի ԵՂ · ԺԼ · Ը · Ե·
Բ Ա — · ՀԼ · Ը · Ց —	Ի Ա — · Ն · Ը ·	Ժ · Ը ·
Ե· — · Ա · Ը · Ց —	Ի Ա — · ՆԲ · ԺԲ ·	Ե Ա — · Ի · Ժ · Ը ·
Ե· — · ԼՐ · ԺԲ · ԺԱ ·	Ե · Ե — · Ի · Ը ·	Ա — · Ի · Ժ · Ը ·
Զ Ա — · Ի · Ժ · Ը ·	Ի Ա — · ՀԼ · Ա ·	Ա — · Ի · Ժ · Ը ·
Ե Ա — · Ի · Ժ · Ը ·	Ա — · Ի · Ժ · Ը

Մի թաղուր զիս որ ՝քու պատուիրանքներէդ մոլորիմ։
11 Զքո արտաքս միջը պահեցի քու խօսքերդ,
Որ չմեղանչեմ քեզի դէմ։
12 Օրհնեալ ես դուն, ով Տէր.
՝Սորվեցուր ինծի քու կանոններդ։
13 Իմ շրթունքներովս պատմեցի
Քու բերնիդ բոլոր դատաստաններըդ։
14 Քու վկայութիւններուդ ճամբովը ուրախացայ,
Որպէս թէ ամէն կերպ հարստութիւնով։
15 ՝Քու հրամաններուդ վրայով պիտի մտածեմ,
Եւ քու ճամբաներդ պիտի դիտեմ։
16 ՝Քու կանոններովդ պիտի ուրախանամ,
Ո՛ր քու խօսքդ պիտի չմոռնամ։

ԿԻՄ Ե.

17 ՝Բարութիւն ըրէ քու ծառայիդ,
Որ ապրիմ ու քու խօսքդ պահեմ։
18 Բաց իմ աչքերս,
Որ քու օրէնքիդ հրաշքներ աւանդեմ։
19 Պանդուխտ եմ ես երկրի վրայ.
Մի ծածկեր ինծմէ քու պատուիրաններդ։
20 ՝Իմ անձս կը նեղուի
Ամէն ժամանակ քու դատաստաններուդ ցանկալէն։
21 Դուն սաստկերը անիծած ամբարտաւաններըդ,
՝Քու պատուիրանքներէդ մոլորողները։
22 ՝Նախատինքը ու անարգանքը վերցուր ինծմէ,
Ո՛ր քու վկայութիւններդ պահեցի։
23 Իշխաններ ալ կը նստին ու ինծի դէմ կը խօսէին.
Բայց քու ծառադ ՝քու կանոններուդ վրայով կը մտածէր։
24 ՝Քու վկայութիւններդ ալ իմ ուրախութիւնս
Ո՛ր իմ խորհրդականներս են։

ՏԱԼԵԹ

25 Իմ անձս հողին կը փակչի.
՝Կենդանացուր զիս քու խօսքիդ համեմատ։
26 Իմ ճամբաներս պատմեցի, ու դուն ինծի պատասխան տուիր.
՝Սորվեցուր ինծի քու կանոններդ։
27 Քու հրամաններուդ ճամբան ինծի իմացուր,
Եւ քու սքանչելիքներուդ վրայով պիտի ©մտածեմ։
28 ՝Իմ անձս տրտմութենէն կը հալի.
Հաստատէ զիս քու խօսքիդ համեմատ։
29 Սուտի ճամբան հեռացուր ինծմէ,
Ո՛ր քու օրէնքդ շնորհէ ինծի։
30 Ճշմարտութեան ճամբան ընտրեցի,

Եւ քու դատաստաններդ իմ առջեւս դրի։
31 Քու վկայութիւններուդ յարեցայ,
Ով Տէր, իս մի ամչցներ։
32 Քու պատուիրանքներուդ ճամբան միջ պիտի վազեմ,
Ինչու որ դուն ՝իմ սիրտս պիտի լայնցընես։

Հ.

33 Ով Տէր, ՝սորվեցուր ինծի քու կանոններուդ ճամբան,
Ո՛ւ միշտ վերջը պիտի պահեմ անիկա։
34 ՝Խնամատուն լրէ զիս, որ քու օրէնքդ պահեմ,
Ո՛ւ բոլոր սրտով անիկա ՝ի գործ դնեմ։
35 Առաջնորդէ ինծի քու պատուիրանքներուդ շաւիղին միջ,
Ինչու որ անոր հաւնեցայ։
36 Իմ սիրտս քու վկայութիւններուդ յօժարեցուր,
Ո՛ւ չի թէ ՝ագահութեան։
37 Նա ՝դարձուր իմ աչքերս, որ ՝անտուխ բան չտեսանին.
Նո՛ւ ՝դիս քու ճամբուդ միջ կենդանացուր։
38 ՝Հաստատէ քու խօսքդ
Քեզմէ վախցող ծառայիդ վրայ։
39 Նա դարձուր ինծմէ իմ նախատինքս, ուսկից որ կը վախնամ,
Ինչու որ քու դատաստաններդ բարի են։
40 Ահա ՝ցանկացայ քու հրամաններուդ.
Քու արդարութեանդ միջ ՝կենդանացուր զիս։

Վ.

41 Ով Տէր, ՝թող իմ վրաս դայ քու ողորմութիւնդ,
Եւ քու փրկութիւնդ քու խօսքիդ համեմատ։
42 Ո՛ւ ես խօսքով պատասխան պիտի տամ ինծի նախատողին,
Վասն զի քու խօսքիդ յուսացած եմ։
43 Եւ ճշմարտութիւնն խօսքը բնաւ մի հեռացընէր իմ բերնէս,
Ինչու որ քու դատաստաններուդ յուսացած եմ,
44 Ո՛ւ քու օրէնքդ միշտ պիտի պահեմ
Յաւիտեանս յաւիտենից։
45 Եւ լայնատարածակ տեղ միջ պիտի քալեմ,
Քանզի քու հրամաններդ խնդրեցի։
46 Ո՛ւ ՝քու վկայութիւններդ թագաւորներուն առջեւն պիտի խօսիմ,
Եւ պիտի չամչնամ։
47 Ո՛ւ ՝պիտի ուրախանամ քու պատուիրանքներդ

Ա
1 Հմր · 21 · 118 ։
2 Ա՚ղ. 2ի · 31 · Ղ.ած. բ · 19 · 31 ։
3 Հմր · 88 · 93 · 94 · 95 · 108 · 138 · 338 · Ա՚ղ. իե · 8 ։
4 Ա՚ղ. լէ · 11 ։
5 Ա՚ղ. ո · 3 · Հմր · 93 · 95 · 98 ։
6 Ա՚ղ. ո · 8 · Հմր · 47 · 70 · 71 ։
7 Ա՚ղ. ՀԺ · 7 ։
8 Ծն. իե · 9 · ՈՒՆ. իե · 33 · Ա՚ղ. լԲ · 11 · բ Կար. ե · 9 · 13 · բ · ԺՈ · 15 ։
9 Ա՚ղ. իտ · 1 · 3 · կգ · 3 · ՀԺ · 2 · Հմր · 40 · 331 ։
10 Հմր · 30 · 110 · 119 ։

Ի Ա՚ղ. լԲ · 8 ։
Ի Հմր · 33 ։
Ի Հմր · 77 · 93 ։
Ի Ա՚ղ. իտ · 81 ։
Ի Հմր · 40 · Ա՚ղ. Ղ՚ղ · 9 · Հմր · 43 · 49 · 74 ։
Ի Հմր · 11 · 16 · 35 · Ա՚ղ. իտ · 4 · իե · 11 · ԺԱ · 11 · Կամ իտ.ԻԵ. Ա՚ղ. Ղ՚ղ · 16 ։
Ի Ա՚ղ. ԺԲ · 5 ։
Ի Հմր · 112 · Ա՚ղ. Ա · 93 · Ծն.իե · բ · 28 ։
Ի Հմր · 73 · Ած. ԺԳ · 26 ։
Ի Ա՚ղ. ԺՀ · 7 ։
Ի Ա՚ղ. ԺԲ · 9 · Ես · ի · 5 · բ Կար. ԺԱ · 11 ։
Ի Հմր · 13 ։
Ի Հմր · 119 · Ա՚ղ. Ա · 93 · Ծն.իե · բ · 28 ։
Ի Հմր · 73 · Ած. Ա՚ղ. Ղ՚ղ · 16 ։
Ի Ա՚ղ. ԺԳ · 6 · Ծած. ա · 5 · Ես · ի · 5 · բ Կար. Ա · 21 · 22 · Ղած. ԺԲ · 13 · Տիմ. Ա · 10 · Եբր. ԺԱ · 5 ։
Ի Ես · ԼԲ · 13 ։
Ի Ես · ԼԲ · 13 ։
Ի Ած. ԺԱ · 3 ։
Ի Հմր · 43 ։
Ի Հմր · 29 ։
Ի Հմր · 33 · 37 · 88 · 107 · 149 · 156 · 159 ։
Ի Ա՚ղ. Ա՚ղ. 4 · Հմր · 77 ։
Ի Ա՚ղ. Ա՚ղ. 1 · Ա՚ած. Ժ · 18 · 19 · Գած. իգ · 1 · 2 ։
Ի Հմր · 16 ։

Որոնք սիրեցի։
48 Եւ ձեռքերս դէպ՚ի քո պատուիրանքն-
բուդ պիտի վերցընեմ՝ որոնք սիրեցի,
Ու [a]քու կանոններուդ վրայով պիտի մտածեմ։

Ձ ԸՆԾԻՆ

49 Յիշէ քու ծառային եղած խօսքը,
Որուն վրայ ինծի [b]յուսալ տուիր։
50 Իմ նեղութեանս մէջ [c]մխիթարութիւնս սա է,
Քանի որ քու խոստումդ կեցուցած է։
51 Ամբարտաւանները խիստ [d]ծաղր ըրին զիս,
Բայց ես [e]քու օրէնքէդ չխոտորեցայ։
52 Ով Տէր, քու առջի դատաստաններդ յիշեցի,
Ու մխիթարուեցայ։
53 [f]Սոսկումը կը բռնէ զիս ամբարիշտներուն համար՝
Որ քու օրէնքդ կը թողուն։
54 Քու կանոններդ ինծի երգեր եղան
Իմ պանդխտութեանս տանը մէջ։
55 Ով Տէր, գիշերը [g]քու անունդ յիշեցի,
Ու քու օրէնքդ պահեցի։
56 Ա՛ս եղաւ ինծի,
Ինչու որ քու հրամաններդ կը պահեմ։

Ի Ե Թ

57 [h]Դո՛ւն իմ բաժինս ե՛ս, ով Տէր.
Ըսի որ քու խօսքերդ պահեմ։
58 Բոլոր սրտով քու երեսդ խնդրեցի.
Ողորմէ ինծի [i]քու խոստիդ համեմատ։
59 [j]Իմ ճամբաներուս վրայով մտածեցի,
Եւ իմ ոտքերս քու վկայութիւններուդ դարձուցի։
60 Քու պատուիրանքներդ պահելու
Արագացի ու չյապաղեցայ։
61 Ամբարիշտներուն [k]խումբերը զիս պատեցին,
Բայց ես քու օրէնքդ չմոռցայ։
62 [l]Կէս գիշերին կ՚ելլեմ քեզի գոհութիւն մատուցանելու
Քու արդար դատաստաններուդ համար։
63 Ես ընկեր եղայ ան ամէնուն որ քեզմէ կը վախնան,
Ու քու հրամաններդ կը պահեն։
64 Ով Տէր, [m]երկիրը լեցուն է քու ողորմութեամբդ,
[n]Սորվեցուր ինծի քու կանոններդ։

Դ Ե Թ

65 Բարութիւն ըրիր քու ծառային, ով Տէր,
Քու խօսքիդ համեմատ։
66 Բարի խնամատարութիւն ու գիտութիւն սորվեցուր ինծի,

[a] Ելն. ԻԸ. 16։ Ղեւտ. Ժ. 18։ Ռոմ. Ը. 4։
[b] Ես. Ժ. 1։ Ա Կոր. Ժ. 11։
[c] Ես. Ժ. 41։
[d] Ղեւտ. Ժ. 17. 18։
[e] Կ՚երթ ըսէ՝ Ա Կոր. Ժ. 11։ Ա Թես. Ա. 9։
[f] Ես. Ժ. 1։ Ա Կոր. Ժ. 11։ Ա Թես. Ա. 9։
[g] Գործ. Ժգ. 25։
[h] Ա Կոր. ԺԴ. 3։
[i] Ես. ԽԲ. 11. 12։
[j] Ա Կոր. Ժ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[k] Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։ Յայտ. Ժ. 1։ Ա Թես. Ա. 9։
[l] Ես. ԽԲ. 11։ Ա Կոր. ԺԴ. 3։
[m] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[n] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԴ. 3։

Ինչու որ քու պատուիրանքներուդ հաւատացի։
67 [a]Քանի որ վշտացած չէի՝ կը մեղանչէի,
Բայց հիմա քու խօսքդ կը պահեմ։
68 [b]Բարի ես դուն ու բարերար.
[c]Սորվեցուր ինծի քու կանոններդ։
69 Ամբարտաւանները [d]սուտութիւն հնարեցին ինծի դէմ,
Բայց ես բոլոր սրտով քու հրամաններդ պահեցի։
70 [e]Անոնց սիրտը ճարպի պէս պարարտացաւ,
Բայց ես քու օրէնքովդ ուրախացայ։
71 [f]Աղէկ եղաւ ինծի որ վշտացայ,
Որպէս զի քու կանոններդ սորվիմ։
72 [g]Ինծի համար աւելի ու արժանիէ
Ամէն ոսկի է քու բերնիդ օրէնքը։

Ե Օ Տ

73 [h]Ձեռքդ քու ձեռքերդ ըրին ու առիւծեցին.
[i]Խնամատար ըրէ զիս, որ քու պատուիրանքներդ սորվիմ։
74 [j]Քեզմէ վախցողները իս պիտի տեսնեն և ուրախանան,
Ինչու որ քու խօսքիդ յուսացայ։
75 Գիտեմ, ով Տէր, որ քու դատաստաններդ արդարութիւնով են,
Ու [k]խրատանքով զիս վշտացուցիր։
76 Հիմա քու ողորմութիւնդ ինծի մխիթարութիւն ըլլայ՝
Քու ծառային ըստ խօսքիդ համեմատ։
77 [l]Քու գթութիւններդ իմ վրաս գան որ ապրիմ,
Վասն զի [m]քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է։
78 Ամբարտաւանները [n]պիտի ամչնան,
Ինչու որ [o]առանց պատճառի անիրաւութիւն ըրին ինծի դէմ.
Բայց ես [p]քու հրամաններուդ վրայ պիտի մըտածեմ։
79 Քու ինծի դառնան քեզմէ վախցողները,
Եւ քու վկայութիւններդ ճանչցողները։
80 Քու իմ սիրտս կատարեալ ըլլայ քու կանոններուդ մէջը,
Անոնկ որ չամչնամ։

Փ Ա Փ

81 [q]Իմ անձս քու փրկութեանդ [r]կը կարօտի.
Ու [s]ես քու խօսքիդ կը յուսամ։
82 [t]Իմ աչքերս քու խօսքիդ համար կը նաւսպին,
Ըսելով թէ երբ պիտի մխիթարես զիս։
83 Ինչու որ [u]ես ծուխի մէջ [v]տիկն պէս եղայ,

[a] Ես. Ժ. 41։
[b] Ես. ԽԲ. 11։ Ա Կոր. ԺԴ. 3։
[c] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[d] Ես. Ժ. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։ Յայտ. Ժ. 1։ Ա Թես. Ա. 9։
[e] Ես. ԽԲ. 11։ Ա Կոր. ԺԴ. 3։
[f] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[g] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։
[h] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ժգ. 25։
[i] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[j] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։
[k] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[l] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։
[m] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[n] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։
[o] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[p] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։
[q] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[r] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։
[s] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[t] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։
[u] Ես. ԽԲ. 11։ Եբր. Ժ. 10։
[v] Ես. ԽԲ. 11։ Գործ. Ի. 1։ Ա Կոր. ԺԶ. 9։

Բոյդ քու կանոններդ չմոռցայ ։
84 ¹Ո՛չխափ են քու ծառայիդ օրերը ։
²Ես հալածողներուն ներ գատաստան պիտի ընես ։
85 ³Ամբարտաւանները փոսեր փորելին ինծի համար ,
Որ քու օրէնքիդ պէս չեն ։
86 Քու բոլոր պատուիրանքներդ ճշմարիտ են ։
⁴Զուր տեղը ⁵դիս կը հալածեն , օգնէ ինծի ։
87 Քիչ ՚ձեայ որ զիս կատընդհատին երկրին մէջ ,
Բայց ես քու հրամաններդը չթողուցի ։
88 ⁶Քու պարմանիքանդ համեմատ կենդանացուր զիս ։
Եւ քու բերնիդ վկայութիւնը պիտի պահեմ ։

Լ Ա Մ Ե Տ

89 Ով Տէր , ⁷քու խօսքդ
Յաւիտեան հաստատ է երկինքի մէջ ։
90 Քու հաւատարմութիւնդ ազգ մ՚ազգ կը ՚ձեայ ։
Դուն հաստատեցիր երկիրը ու կը կենայ ։
91 ⁸Քու հրամաններուդ պէս կը կենան մինչ այսօր ,
Ընչու որ բոլորը քու ծառաներդ են ։
92 Թէ որ ⁹քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս չըլլար ,
Անառներէս կորսուած պիտի ըլլայի իմ տրտմութեանս մէջ ։
93 Յաւիտեան պիտի չմոռնամ քու հրամաններդդ ,
Քանզի անոնցմով կենդանացուցիր զիս ։
94 Կա՛ս քու կող եմ , փրկէ զիս ։
Ընչու որ քու հրամաններդդ փնտռեցի ։
95 Ամբարիշտները ինծի սպասեցին , որ կո՛ր ընծայեն ,
Բայց ես քու վկայութիւններդդ միտքս պիտի բերեմ ։
96 ¹⁰Ամէն կատարելութեան վերջը տեսայ ։
Քու պատուիրանդդ շատ ընդարձակ է ։

Մ Ե Մ

97 Ո՛րչափ կը սիրեմ քու օրէնքդ ։
¹¹Ան է ամէն օր իմ մտածութիւնս ։
98 Քու պատուիրանքներդդ զիս ¹²իմ թշնամիներէս իմաստուն կրցին ,
Քանզի անոնք միշտ իմ քովս են ։
99 Իմ բոլոր ուսուցիչներէս աւելի հանճարեղ եղայ ,
¹³Ընչու որ քու վկայութիւններդդ իմ մտածութիւնս են ։
100 ¹⁴Ծերերէն աւելի իմաստուն եղայ ,
Վասն զի քու հրամաններդդ պահեցի ։
101 ¹⁵Ամէն գէշ ճամբայէն իմ ոտքերս հեռու քաշեցի ,
Որ քու խօսքդ պահեմ ։
102 Քու դատաստաններէդդ չխոտորեցայ ,
Ընչու որ դուն ուղղութիւնը ինծի ։
103 ¹⁶Ո՛րչափ քաղցր է քու խօսքդ իմ բմբիցս ։
Մեղրէն աւելի ՚ձեղ է իմ բերնիս ։
104 Քու հրամաններուդ իմաստութեան եղայ ,
Անոր համար ¹⁷ատելութեան ամէն ճամբաներէ ատեցի ։

Ն Ո Ւ Ն

105 ¹⁸Քու խօսքդ իմ ոտքերուս ճրագ է ,
Ու իմ շաւիղներուս լոյս ։
106 ¹⁹Երդում ըրի ու պիտի կատարեմ ,
Որ քու արդար դատաստաններդդ պահեմ ։
107 Շատ նեղացայ ,
Ով Տէր , ²⁰կենդանացուր զիս քու խօսքիդ համեմատ ։
108 Հիմա ²¹իմ բերնիս կամաւոր պատիրը ընդունէ , ով Տէր ,
Ու ²²քու դատաստաններդդ սորվեցուր ինծի ։
109 ²³Իմ հոգիս ամէն ժամանակ ափիս մէջն է ,
Բայց քու օրէնքդ չեմ մոռնար ։
110 ²⁴Ամբարիշտները որոգայթ լարեցին ինծի համար ,
Բայց ես ²⁵քու հրամաններէդդ չմոլորեցայ ։
111 ²⁶Քու վկայութիւններդդ յաւիտեան ինծի ժառանգութիւն առի ,
Ընչու որ ²⁷անոնք իմ սրտիս ցնծութիւնն են ։
112 Խանարհեցուցի իմ սիրտս , որ քու կանոններդդ կատարեմ
Յաւիտեան ²⁸մինչև վերջը ։

Ս Ա Մ Ե Ք

113 Երկմիտ ²⁹մարդիկ ատեցի ,
Բայց քու օրէնքդ սիրեցի ։
114 ³⁰Իմ ապաւէնս ու վահանս դուն ես ։
³¹Քու խօսքիդ յուսացայ ։
115 ³²Կեա՛ք քաշուեցէք ինծմէ , ով չարագործներ ,
Ընչու որ ես իմ Աստուծոյս պատուիրանքները պիտի պահեմ ։
116 Պահպանէ զիս քու խօսքիդ համեմատ , որ ապրիմ ։
Եւ զիս ³³իմ յոյսէս մի ամչցներ ։
117 Զօրացուր զիս որ ապրիմ ,
Ու միշտ քու կանոններուդ ուշադրութիւն ընեմ ։
118 Անարդեցիր ան ամէնը որ ³⁴քու կանոններէդդ խոտորեցան ,
Քանզի անոնց նենգութիւնը սուտ է ։
119 Դուն ³⁵երկրի բոլոր ամբարիշտները ³⁶կորզած կը համարիս՝ երկրի բոլոր ամբարիշտները ։

---

¹ Ա՝ոչ · լբ · 4 ։
² Ա՝ոչ՝ա · ղ · 10 ։
³ Ա՝ոչ · լե · 7 · Ա՝ոաֆ · ժղ · 21 ։
⁴ Ա՝ոչ · լե · 19 · լբ · 19 ։
⁵ Հ՝որ · 78 ։
⁶ Հ՝որ · 88 ։
⁷ Ա՝ոչ · ժբ · 3 · Մ՝ոաֆ՝ա · 24 · 25 · ՈՓՀաա · 21 ։
⁸ Երեմ · լդ · 91 ։
⁹ Հ՝որ · 24 ։
¹⁰ Մ՝ոա · ե · 18 · ԽՁ · 35 ։
¹¹ Ա՝ոչ · ա · 2 ։
¹² Ր Օր · գ · 6 · 8 ։
¹³ Ր Ջեմ · գ · 13 ։
¹⁴ Ընր · լբ · 7 · 8 · 9 ։
¹⁵ Ես՝ոաֆ · ա · 15 ։
¹⁶ Ա՝ոչ · ժբ · 10 · Ես՝ոաֆ · ը · 11 ։
¹⁷ Հ՝որ · 128 ։
¹⁸ Ես՝ոաֆ · գ · 85 ։
¹⁹ Ղևեմ · ժ · 29 ։
²⁰ Հ՝որ · 88 ։
²¹ Ր Օր · լդ · 4 ։
²² Հ՝որ · 72 · 98 · 124 · 135 ։
²³ Հ՝որ · 33 ։
²⁴ Ա՝ոչ · լբ · 7 · գա · 1 ։
²⁵ Հ՝որ · 51 ։
²⁶ Ա՝ոչ · գ · 3 · ՈՀԲ · 111 · 13 · Մ՝ոա · ե · 23 ։
²⁷ Ա՝ոչ · ԽՀ · 2 · Հը՝ոմ · ե · 2 · ԽՀ · 33 · ժ · 11 ։
²⁸ Հ՝որ · 91 ։
²⁹ Նչ՝ե՛ղ · ԽԲ · 18 ։
³⁰ Կ՝ա՛ կզկզածքդ պահեմ քու ժողովրդիդ ։
³¹ Ես՝ոաֆ · ժբ · 74 ։
³² Դ՝ոչ՝ա · ղ · 115 ։
³³ Ես՝ոաֆ · ե · 116 ։
³⁴ Ես՝ոաֆ · ղ · 118 ։
³⁵ Ես՝ոաֆ · ղ · 119 ։
³⁶ Ես՝ոաֆ · ղ · 119 ։

Ամէն համբոյր ես քու վկայութիւններդ կը սիրեմ։
123 Իմ մեղմինս քու ակնդ գոգաց,
Ու ես քու դատաստաններդ վախցայ։

ՌՇՆ

124 Խոստումնէդ ու արդարութիւն ըրի.
Չ'ես իմ անդիմնեալներուս մի մնար։
125 Քու ծառայիդ բարութիւնն համարձոյր եղիր.
Ոչխարութեանդերը չհարստահարեն զիս։
126 Իմ աչերս նաւազնցան քու փրկութիւնդ համար
Ու քու արդարութեանդ խոսքին համար։
127 Ըրէ քու ծառայիդ քու ողորմութեանդ համեմատ,
Ու քու կանոններդ ուսիլ տուր ինծի։
128 Ծառայ եմ քու օրէնքդ խոհեմանցնիր,
Ինչու որ քու վկայութիւններդ կը սիրեմ։
129 Ոսկի համար ու պատուական քան զայն։
Անոր համար իմ ամեն անուն ճիշդ կը սեպեմ։
130 Քու խոսքերուդ լոյսն ընծայելը լոյս կու տայ,
Ու միամիտները խելամտանան կ'ընէ։
131 Իմ բերանս բացի ու հեւացի,
Վասն զի քու պատուիրանքներուդ ցանկացայ։
132 Ինծի նայէ ու ողորմէ ինծի,
Ինչպէս որ սովրութիւն է քու անունդ սիրողներուն։
133 Իմ գնացքներս հաստատէ քու խոսքիդ մէջ,
Ու անօրէնութիւն մի տիրէ ինծի։
134 Փրկէ զիս մարդոց բռնութենէն,
Ես քու հրամաններդ պիտի պահեմ։
135 Երեսդ փայլեցուր քու ծառայիդ վրայ,
Ու սովրեցուր ինծի քու կանոններդ։
136 Ջուրերու առուներ կ'իջնեն իմ աչքերէս,
Ինչու որ քու օրէնքդ չպահեցին։

ՑԱՏԵ

137 Ուղիղ ես դուն, ով Տէր,
Ես քու դատաստաններդ ուղիղ են։
138 Քու պատուիրած վկայութիւններդ
Ամէն ուխտ ճշմարիտ են։
139 Իմ նախանձս իս ինձմէ,
Ինչու որ իմ թշնամիներս քու խոսքերդ մոռցան։
140 Քու խոսքդ խիստ մաքուր է,
Անոր համար քու ծառադ անկից կը սիրէ։
141 Ես ցած ու անարգուած եմ,
Բայց քու հրամաններդ չմոռցայ։
142 Քու արդարութիւնդ յաւիտենական արդարութիւն է,
Ու քու օրէնքդ ճշմարտութիւն է։
143 Նեղութիւն ու վիշտ իս գտան,
Բայց քու պատուիրանքներդ կամ ուրախութիւնս են։
144 Քու վկայութիւններուդ արդարութիւնը յաւիտեան է,
Խելամտութիւն ըրէ զիս, ու պիտի ապրիմ։

ԳՕՖ

145 Բոլոր սրտով աղաղակեցի.
Ով Տէր, պատասխան առ բնծի, — քու կանոններդ պիտի պահեմ։
146 Քեզի աղաղակեցի, փրկէ զիս,
Ես քու վկայութիւններդ պիտի պահեմ։
147 Կանուխ երթալ արշալոյսին ու աղաղակեցի.
Քու խոսքիդ յուսացայ։
148 Գիշերուան պահերէն առաջ բացուեցան իմ աչքերս
Քու խոսքերուդ վրայ մտածելու համար։
149 Իմ ձայնս լսէ քու ողորմութեանդ համեմատ.
Ով Տէր, քու դատաստաններուդ համեմատ կենդանացուր զիս։
150 Անօրէնութեան հետապնդիչները մտեցան.
Անոնք քու օրէնքիդ հեռացան։
151 Ով Տէր, դուն մօտ ես,
Ու քու բոլոր պատուիրանքներդ ճշմարտութիւն են։
152 Առաջուց իմացած եմ քու վկայութիւններէդ,
Որ անոնք յաւիտեան համառատեցիր։

ՐՇՀ

153 Տես իմ խղճմտութիւնս ու խլա զիս,
Ինչու որ քու օրէնքդ չմոռցայ։
154 Իմ իրաւունքս պաշտպանէ ու փրկէ զիս.
Քու խոսքիդ համեմատ կենդանացուր զիս։
155 Փրկութիւնը հեռու է ամբարիշտներէն,
Վասն զի քու կանոններդ չխնդրեցին։
156 Ով Տէր, քու գթութիւններդ շատ են.
Քու դատաստաններուդ համեմատ կենդանացուր զիս։
157 Շատ են իմ հալածիչներս ու թշնամիներս.

ա Ամբ · գ · 10 ·
բ Եբր · է · 22 ·
գ Հմ · 21 · 22 ·
դ Հմ · 12 ·
ե Ա՝ա՛ղ · ԽԺ՛ղ · 18 ·
զ Հր · 11 · Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 19 · Ածախ · Ը · 11 ·
է Հր · 104 ·
ը Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 1 · Ածախ · ա · 4 ·
թ Հր · 10 ·
ժ Ա՝ա՛ղ · Ա՛ղ · 4 ·
ի Բ Ելհ · ա · 6 · 7 ·
լ Ա՝ա՛ղ · ԺԷ · 5 ·
խ Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 13 · Հբ · ածմ · գ · 18 ·
ծ Դ՝ած · ա · 74 ·
կ Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 1 · Ա՝ա՛ղ · ա · 4 ·
հ Ա՝ա՛ղ · գ · 6 ·
ձ Հր · 18 · 28 ·
ղ Երեմ · Բ · 1 · ԺԳ · 17 · Ա՛ե՛ղ · Բ · 4 ·
ճ Բ Ելհ · Ա՛ղ · Բ · 15 · Ղէ՛ · Եմ · Բ · 35 · Երեմ · ԺԲ · 1 · Դան · Բ · 7 ·
մ Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 1 · 8 · 9 ·
յ Ա՝ա՛ղ · ԽՀ · 9 · Ճ՝ած · Բ · 17 ·
ն Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 6 · ԺԲ · 20 · 8 · Ածախ · Ը · 3 ·
շ Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 1 · Ա՝ա՛ղ · Ա՛ղ · 8 · Ածախ · Ը · 11 ·
ո Հր · 151 · Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 2 · Ըած · Ա՛ղ · 17 ·
չ Հր · 77 ·
պ Հ՝ած · 34 · 73 · 168 · Ա՝ա՛ղ · Ա՛ղ · 3 · ԺԲ · 15 · Ա՛ղ · 74 · Ա՛ղ · Ա՛ղ · 6 · ԺԲ · 20 · Ա՛ղ · Ա՛ղ · 4 ·
ջ Հր · 74 · Ա՝ա՛ղ · ԺԲ · 8 · Ածախ · Ը · 3 ·
ռ Հ՝ած · 119 · Ա՝ա՛ղ · Ա՛ղ · 4 ·
ս Հր · 142 ·
վ Գ՝ած · Բ՝ա · 33 · Ա՛ղ · Ա՛ղ · 1 · Ա՝ա՛ղ · Բ՛ղ · 18 · Ա՝ա՛ղ · Ը՛ · 3 · Մ՛ղ · Ա՛ղ · 8 ·
տ Հր · 49 ·
ր Ճ՝ղ · Ա՛ղ · 4 ·
ց Հր · 149 ·

Բաց ևս քու վկայութիւններէդ. չխառնեցայ։
158 Անօրէնները տեսայ ու հպղտնցայ,
Ինչու որ անոնք քու խօսքդ չէին պահեր։
159 Նայէ որ քու հրամաններդ կը սիրեմ.
Ով Տէր, քու ողորմութեանդ համեմատ զիս կեցուր։
160 Քու խօսքիդ սկիզբը ճշմարտութիւն է,
Ու քու բոլոր արդար դատաստաններդ յաւիտեան են։

ՀԻՆ

161 Իշխանները զուր տեղը իս հալածեցին,
Բայց իմ սիրտս քու խօսքէդ վախցաւ։
162 Ես կը ցնծամ քու խօսքերովդ
Շատ աւար գտնողի պէս։
163 Սուտին ատեցի ու անարգեցի,
Բայց քու օրէնքդ սիրեցի։
164 Օրը եօթը անգամ կ'օրհնեմ քեզ
Քու արդար դատաստաններուդ համար։
165 Քու օրէնքդ սիրողներուն շատ խաղաղութիւն կայ,
Ու անոնց դայթակղութիւն չըլլար։
166 Ով Տէր, քու փրկութեանդ սպասեցի,
Ես քու պատուիրանքներդ կատարեցի։
167 Իմ անձս քու վկայութիւններդ պահեց,
Ու ես անոնք շատ կը սիրեմ։
168 Քու հրամաններդ և քու վկայութիւններդ պահեցի,
Ինչու որ իմ բոլոր ճամբաներս քու առջիդ են։

ԹԱՎ

169 Ով Տէր, թող իմ ազաղակս քու առջիդ մօտենայ.
Քու խօսքիդ համեմատ խելամուտ ըրէ զիս։
170 Թող իմ աղաչանքս քու առջիդ հլլէ.
Քու խօսքիդ համեմատ փրկէ զիս։
171 Իմ շրթունքներս օրհնութիւն պիտի բղխեն,
Վասն զի քու կանոններդ սորվեցուցիր ինծի։
172 Իմ լեզուս քու խօսքդ պիտի պատմէ,
Ինչու որ քու բոլոր պատուիրանքներդ արդար են։
173 Թող քու ձեռքդ ինծի օգնական ըլլայ,
Ինչու որ քու հրամաններդ ընտրեցի։
174 Ով Տէր, քու փրկութեանդ ցանկացայ,
Ու քու օրէնքդ իմ ուրախութիւնս է։
175 Թող իմ անձս ապրի ու քեզ օրհնէ,
Եւ քու դատաստաններդ օգնեն ինծի։
176 Կորսուած ոչխարի պէս մոլորեցայ.
Փնտռէ քու ծառադ, ինչու որ քու պատուիրանքներդ չմոռցայ։

ՍԱՂՄ· ՃԻ

1 Դաւիթ ազգէ ի՛շեռ նուագարանաւ դէմ։ Բիչը շարքան հնա կիսադարձութեան բնկալ առիպուկան համար գանգատ կ'ընէ։

Աստիճաններուն երգը։

1 Իմ նեղութեանս մէջ Տէրոջը ազազակեցի,
Ու անիկա ինծի պատասխան տուաւ։
2 Ով Տէր, փրկէ իմ անձս սուտ շրթունքներէն
Ու նենգաւոր լեզուէն։
3 Ով նենգաւոր լեզու, քեզի ի՞նչ պիտի տան,
Եւ քեզի ի՞նչ աւելցուին։
4 Զօրաւոր մեծդուն աւերած նետերը
Ու գիհիին կայծերը։
5 Վա՜յ ինծի որ Մոսոքի մէջ պանդուխտ եղայ,
Ու Կեդարի վրաններուն քովերը բնակեցայ։
6 Շատ ժամանակ իմ անձս բնակեցաւ
Խաղաղութիւնը ատողներուն հետ։
7 Ես խաղաղասէր եմ.
Բայց երբոր կը խօսիմ, անոնք կռիւ կ'ընեն։

ՍԱՂՄ· ՃԻԱ

1–8 Բարեպաշտ ժողովրդ ապահովութիւնը, որպէս Աստուծոյ պաշտպանութենէն վրայ կը դնեն իրենց տկարը։

Աստիճաններուն երգը։

1 Աչքերս դէպ՚ի լեռները պիտի վերցընեմ,
Ուրկից որ իմ օգնութիւնս պիտի գայ։
2 Իմ օգնութիւնս Տէրոջմէն է,
Որ երկինքը ու երկիրը ստեղծեց։
3 Ոնիկա քու ոտքդ չդպցընէ,
Ու քու պահապանդ չթնանայ։
4 Ահա Իսրայէլի պահապանը
Պիտի չմրափէ ու պիտի չքնանայ։
5 Տէրը քու պահապանդ է.
Տէրը քու աջ ձեռքիդ քովը քու հովանիդ է։
6 Ցորեկը արեգակը քեզ պիտի չպարնէ,
Ոչ ալ գիշերը լուսինը։
7 Տէրը քեզ ամէն չարէն պիտի պահպանէ,
Քու անձդ պիտի պահպանէ։
8 Տէրը քու ելլելդ ու մտնելդ պիտի պահպանէ
Ասկէ ետև մինչև յաւիտեան։

ՍԱՂՄ· ՃԻԲ

1 Դաւիթի ակնկալեցին համար իր ունեցած ուրախութիւնը կը յայտնէ. ու անոր խոստումին համար կ'ապրի։

Դաւիթի աստիճաններուն երգը։

1 Կ'ուրախանայի երբոր ինծի կ'ըսէին,
Տէրոջը տունը երթանք։

• Ա–ոչ· խց· 18· Հմր· 33·
Ե Հմր· 126· Նպտկ· Բ· 4·
= Հմր· 33·
• Գ–ոյ բարեկամական Բիւնը
ՀՀ = Ա–ոչ· խց· 18· 12· խց· 18· Հմր·
33·
ՀՀ Ես· յր· 37·
– Ձն· խԲ· 18· Հմր· 174·
ՀՀ Ա–ոչ· ե· 21·
• Հմր· 141·
• Ցե–ս· խց· 33· Ա–ոչ· ա– 22· Գ–ն· ժ· 42·
Ֆ Հմր· 166·
– Հմր· 16· 24· 47· 77· 111·
ՀՀ Ես· Ձգ· 6· Գ–ն· ԺԸ· ա–Ցե–ս· ը· 55·
ՃԻ
= Ա–ոչ· ՀԺը· 31· Ցե–ն· ը· 3·
ՀՀ Գ–ոյ· ոչ ոք իմ կո– ւրկրին։
ՀՀ = Ա–ոչ· ը· 9· Ա–ոչ· գ· 33· 38·
ՀՀ Ձն· ժ· 2· Նպտկ· խե· 13·
ՀՀ Ձն· խե· 13· = Թ–ոչ· խե· 1· Ն· ւրկ· խԲ· 22· 23·
ՃԻԱ
= Ա–ոչ· Ձգ· 5·
ՀՀ = Ա–ոչ· ը· 9· Ա–ոչ· գ· 33· 38·
ՀՀ Ես· Ձգ· 1· Ե– խե· 13·
ՀՀ Ա–ոչ· ՀԺ· 1· Ե– խե· 3·
ՀՀ Ա–ոչ· ժգ· 31· ՀՁԲ· 31·
ՀՀ Ես· խե· 4·
ՀՀ Ա–ոչ· գ– ե· Ես·
ՃԻԲ
= Ես· ը· 3· Զ–ոչ· ը· 31·

2 Մեր աչքերը դու գանեղուդ մէջը կայնեցան,
ով երուսաղէմ։
3 երուսաղէմ ահեղ քաղաքի մը պէս չինուած է,
որ *ինքնիրեն միատրուած է։
4 *Որ ցեղերը՝ Տէրոջը ցեղերը հոն կ՚ելլեն
*իսրայէլին պատուիրուածին պէս։
Տէրոջը անունը գոհութիւն մատուցանելու
համար։
5 *Ինչու որ հոն դրուած են դատաստանի ա-
թոռներ.
Դաւիթին տանը աթոռները։
6 Երուսաղէմի խաղաղութիւնը խնդրեցէք.
Քու յաղագսդ են անոնք որ կենդ կը սիրեն։
7 Խաղաղութիւն քու ըլլայ քու պարիսպներ-
դուդ մէջը,
ու յաղագսդ քու պալատներդուդ մէջը։
8 Իմ եղբայրներուս ու բնակիներուս համար
Հիմա պիտի խօսիմ, խաղաղութիւն ըլլայ քու
մէջդ։
9 Մեր Տէր Աստուծոյն տանը համար՝
*Քեզի բարութիւն պիտի ուզեմ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԳ

1 Բոլոր-տանջուածները իրենց վստահութիւնը Աստուծոյ վրայ կը դնեն. 3 ու կ՚աղաչեն որ մարդոց նախատինքներէն ազատ ՃԱՆ։

Առաջնորդներուն երգը։

1 *Քեզի՛ կը բարձրացնեմ իմ աչքերս,
*ով երկինքը մէջ բնակող։
2 Ահա ինչպէս որ ծառաներուն աչքերը իրենց
տիրոջը ձեռքին կը նային,
ու- ինչպէս որ աղախնին աչքերը իր տիկնո-
ջը ձեռքին,
Անանկ ալ մեր աչքերը Տէրոջը մեր Աստու-
ծոյն դէմ կը նային,
Մինչև որ մեզի ողորմի։
3 Ողորմի մեզի, ով Տէր, ողորմի մեզի,
ինչու որ խիստ լեցուեցանք անարգանքով։
4 Խիստ լեցուած է մեր անձը հանդիսաւոր վայե-
լոյներուն նախատինքովը
ու- ամբարտաւաններուն անարգանքովը։

ՍԱՂՄ· ՃԻԴ

1-2 Եկեղեցին իր անհնարին գերիգործութիւնը հրաշագործե-
լով և ազատելով կ՚ըսէ. ու անոր բոլոր յաջողութեանց վրայ կը
մարգարեանայ։

Դաւիթի առաջնորդներուն երգը։

1 *Թէ որ Տէրը մեր հետը չըլլար,
-Հիմա խօսիցէ Իսրայէլ,
2 Թէ որ Տէրը մեր հետը չըլլար,
երբոր մարդիկ մեր վրայ ելան,
3 Անառնին *ողջ ողջ պիտի կլլէին մեզ,

1 Տէրոջը յաւատացեալները Սիոն լեռանը պէս են,
ու չասասիլիր, հապա յաւիտեան կը մնայ։
2 Ինչպէս որ երուսաղէմ լեռներով պատած է,
Անոնք ալ Տէրը իր ժողովուրդին շուրջ կոզմն է
Ասկէ հետև մինչև յաւիտեան։
3 Ինչու որ *ամբարշտին գաւազանը արդարնե-
րուն վիճակին վրայ պիտի չմնայ,
Որ արդարները ձեռք երկնին անօրէնութեան
չերկնցընեն։
4 Ով Տէր, բարիք ըրէ բարիներուն
ու սրտով ուղիղներուն։
5 Մակայն անոնք որ իրենց *ծուռ ճամբաներուն
մէջը կը մեռցրին,
Տէրը պիտի *կորսընցնէ անօրէնութիւն գոր-
ծողներուն հետ։
*Խաղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԶ

1 Երբոր Տէրը Սիոնին գերութիւնը դարձուց,
-*Երազ տեսնողներու պէս եղանք։
2 Այն ժամանակը *մեր բերանը խնդութիւնով
լեցուեցաւ,
ու մեր լեզուն ցնծութիւնով.
Այն ժամանակը հեթանոսաց մէջ ըսին թէ
Տէրը մեծ բաներ բրաւ։
3 Տէրը մեզի համար մեծ բաներ բրաւ,
ու մենք ուրախացանք։
4 Ով Տէր, դարձուր մեր գերութիւնը

ք Տէրոջ քաղ· ե· 3։ ը Ալ· իջ· 17· բ Օր· ժգ· 16։ գ Եր· ժգ· 24։ դ բՕր· ժե· 1· բՄԹ· ժթ· 1։ ե Ալ· ժա· 18։ զ Ղեւտ· բ· 16։ Ճ Ա Գ Ի Գ = Ալ· ճԻԳ· 1· ճԻԳ· 3։ է Ալ· բ· 1· ժա· 4· ՃԻԶ· 3։ = Ալ· ՃԻԳ· 1· ը Ալ· ծգ· 1· 3· ե· 3· Աւտ· ա· 13· 15· ժ Ալ· գ· 3· Ես· ա· 1· Ալ· ՃԻԸ· 1· ի Ալ· ՃԻԸ· 6· ժգ· 1· ժե· 1· ժզ· 1· ժէ· 1· ժը· 1· ժթ· 1· ի Ալ· ՃԻԸ· 1

Հպարտին առատնեալսն պէս ։
5 Անձնք որ արդարութեամբ կը ցանեն
Ցնծութիւնով կը հնձեն ։
6 Ան որ լալով կ՚երթայ՝
Յանկարծ անուշ առնելով ,
Անշուշտ ցնծութիւնամբ նո պիտի դառնայ՝
Իր տոհին խուրձերը բերելով ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԷ

1 Ընտրեալ երգնուիրակին ։ Դաւիթ ոգեկոչ անոր պարգեւն էն ։

Պատմելի առաքինութեան երգը ։

1 Թէ որ Տէրը չշինէ տունը ,
Զուր տեղը կ՚աշխատին անոր շինողները ։
Թէ որ Տէրը չպահպանէ քաղաքը ,
Զուր տեղը կը հսկէն պահապանները ։
2 Գալազ բան է ձեզի համար կանուխ կանուխ վերանալը
Եւ ուշ հանգչիլը
Որ ցաւով հաց ուտելը ։
Քիւրեւ Անոկա իր սիրելիին քուն կու տայ ։
3 Ահա տղաքը Տէրոջը ժառանգութիւնն են ։
Որովայնի պտուղը՝ պարգեւն է ։
4 Ինչպէս են նետերը զօրաւորին ձեռքին մէջը ,
Անպէս են երիտասարդներուն տղաքը ։
5 Երանի այն մարդուն՝
Որ իր կապարճը անոնցմով լեցուց ։
Երբոր դրանը մէջ թշնամիով հետ խոսելու
Ըլլան՝
Պիտի չամչնան ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԸ

1—8 Յանձնարան երգնուիրակին , որպէս առաւօտուան ժամերգութեան կը գործածուի ։

Առաքինութեան երգը ։

1 Երանի այն ամէնուն՝ որ Տէրոջմէն կը վախնան ,
Ու անոր ճամբաներուն մէջը կը քալեն ։
2 Վասն զի քու ձեռքիդ աշխատութիւնը պիտի ուտես ։
Երանի է քեզի , ու քեզի բարի պիտի ըլլայ ։
3 Քու կնիկդ պտղաբեր որթի մը պէս պիտի ըլլայ
Քու տանդ ներսի կիները ,
Ու քու որդիներդ՝ ձիթենիի տունկերու պէս
Քու սեղանիդ չորս կողմը ։
4 Ահա Տէրոջմէն վախցող մարդը
Ասանկ պիտի օրհնուի ։
5 Տէրը քեզ Սիոնէն օրհնէ ,
Ու երուսաղէմին բարութիւնը տեսնես
Քու կենացդ բոլոր օրերուն մէջ ։
6 Եւ տղու որդւոցդ որդիները տեսնես ։
Խաղաղութիւն ըլլայ Իսրայէլին վրայ ։

ՍԱՂՄ · ՃԻԹ

1 Ընտրեալ գործուածք մը Խորայիք իր ժեն նկատութիւնին վերնագրեն համար ։ 2 Նկարչին առաքինութեան վրայ գոյս չորիներէ ։

Առաքինութեան երգը ։

1 Հսկա Իսրայէլ քոյ ըսէ ,
Իմ մանկութենէս ի վեր շատ անգամ խռնեցին զիս ։
2 Իմ մանկութենէս ի վեր շատ անգամ խռնեցին զիս ,
Բայց չկրցին չյաղթելուն ։
3 Հերկողները իմ կռնակիս վրայ հերկեցին ,
Ու իրենց ակռանները երկարցուցին ։
4 Տէրը արդար է ,
Անիկա ամբարիշտներուն չուանները կտրեց ։
5 Միտնք ատելութեան ամէնը
Գիտէ ամէնուն ու նո դառնան ։
6 Տանիքի վրայի խոտին պէս պիտի ըլլան ,
Որ գնո չխրցուած կը չորնայ ։
7 Որ հնձողը չկրնար անով իր ձեռքը լեցընել ,
Ոչ ալ խուրձ կապողը իր գոգը ։
8 Եւ անցնողները չեն ըսեր թէ
Տէրոջը օրհնութիւնը ձեր վրայ ըլլայ ,
Ու ձեզ Տէրոջը անունովը կ՚օրհնենք ։

ՍԱՂՄ · ՃԼ

1 Սաքեսերգուն ապրիքի մէջ իր ունեցած չորը ։ 2 Ի իր չուտուն չորուհանութիւնը կը ցուցնէ ։ 3 Կը չորերուն Իսրայէլացիները որ իրենց չորը Նուհոյ վրայ գնեն ։

Առաքինութեան երգը ։

1 Ով տէր , իմ սիրտս քեզի կանչեցի , ով Տէր ։
2 Ով Տէր , իմ ձայնս լսէ ։
Քու ականջներդ թող միտք բնեն իմ ազօթքիս ձայնը ։
3 Ով Տէր , եթէ որ անօրէնութիւնները չհաշուես ,
Տէր , ո՞վ կրնայ կենալ ։
4 Բայց քու քովդ է թողութիւնը ,
Որ քեզմէ վախնան ։
5 Ես Տէրոջը կը սպասեմ , իմ անձս կը սպասէ ,
Ու անոր խոստումին կը յուսամ ։
6 Առաւօտեան սպասողներէն առաւօտեան սպասողներուն աւելի
Իմ անձս Տէրոջը կ՚սպասէ ։
7 Իսրայէլ թող Տէրոջը յուսայ ,

ինչու որ Տէրոջը քովը ապրումներիւն կայ ։
Ու անոր քովը շատ փրկութիւն կայ ։
8 Եւ Իսրայէլը պիտի փրկէ իր բոլոր անօրէնութիւններէն ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԱ

1 Դաւիթի իր խնդրուածքին համար ։ 3 կը յոգեվարի Իր. բայց կը վստահի Աստուծմէ ։

Դաւիթի աղաւնանման երգը ։

1 Ով Տէր , իմ պիտակս չդատապարտես ,
Եւ իմ այրերս չպատժեցնես ։
2 Ու ես մեծամեծ բաներու մէջ՝
Եւ ինծի բարձր բաներու մէջ չքալեցի ։
3 Թէպետեւ իմ անձս հանդարտեցուցի ու հանդարտացուցի
Իբ մօրը կաթին կտրուած ազատ մը պէս ։
Իմ անձս կաթին կտրուած ազատ մը պէս է ։
4 Իսրայէլ իմով Տէրոջը յուսայ
Ամէն հետեւ միմչեւ յաւիտեան ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԲ

1 Դաւիթի իր աղջկան մէջ՝ ապականչին համար իր ունեցած հոգը կը յիշէ Աստուծոյ ուխտէն ։ 8 Իր պղծութենէ ապականչ փրկուած ատենը ։ 11 Աստուծոյ խոստումներուն յիշատակութիւնը ։

Աւետաւանական երգը ։

1 Դաւիթին համար յիշէ , ով Տէր ,
Անոր բոլոր նեղութիւնները ։
2 Որ ան երդում բրաւ Տէրոջը ,
Եւ ուխտ դրաւ Յակոբին Զօրաւորին ,
3 Ըսելէ իմ իմ տանս բնակարանը չմտնեմ ,
Ու իմ փռած անկողինիս վրայ չպառկիմ ,
4 Թէ իմ աչքերուս քունի
Եւ ակռանուռներուս նիրհում չտամ ,
5 Մինչեւ որ Տէրոջը համար տեղ մը գտնեմ ,
Ու Յակոբին Զօրաւորին համար բնակարան ։
6 Ահա անոր վրայով լսեցինք Եփրաթայի մէջ ,
Եւ գտանք Անտառի դաշտերուն մէջը ։
7 Մտնենք անոր բնակարաններուն ,
Ու երկրպագութիւն բնենք անոր պատուանդանին քովը ։
8 Յոտնաթաւութիւնդ , Տէր , ով Տէր ,
Դուն ու Քու զօրութեանդ տապանակը ։
9 Քահանաներդ իմով արդարութիւն հագնին ,
Եւ քու սուրբերդ ցնծան ։
10 Ու Դաւիթի ծառային համար
Անդին մի դարձներ քու օծեալիդ երեսը ։
11 Տէրը երդում բրաւ Դաւիթին ճշմարտութեամբ ,
Ու չդառնար անկէ ,
Թէ Քու արտաքինդ պատուղէն
Քու աթոռիդ վրայ պիտի նստեցնեմ ։
12 Թէ որ քու որդիներդ պահեն իմ ուխտս ու վկայութիւններս
Որ անոնց պիտի սորվեցնեմ ,
Անոնց որդիներն ալ
Քու աթոռիդ վրայ պիտի նստին յաւիտեան ։
13 Որովհետեւ որ Տէրը Սիոնը ընտրեց ,
Եւ զանիկա իրեն բնակութեան համար ուզեց ,
14 Ըսելով . Ասիկա է յաւիտեան իմ հանգիստս ։
Անոր մէջը պիտի բնակիմ , ինչու որ ասիկա ուզեցի ։
15 Անոր պաշարը տառապարտ պիտի օրհնեմ ,
Ու անոր աղքատները հացով պիտի կշտացնեմ ։
16 Եւ անոր քահանաներուն փրկութիւն պիտի հագցնեմ ,
Ու անոր սուրբերը ուրախութեամբ պիտի ցնծան ։
17 Ան տեղը Դաւիթին եղջիւր պիտի բուսցնեմ ,
Ու Ճրագ պիտի պատրաստեմ իմ օծեալիս համար ։
18 Անոր թշնամիներուն ամօթ պիտի հագցնեմ ,
Բայց անոր վրայ իր թագը պիտի ծաղկի ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԳ

1–3 Սուրբերուն միաբանութեամբ պատար ։

Դաւիթի աղաւնանման երգը ։

1 Ահա որչափ բարի ու որչափ վայելուչ է
Որ եղբայրները նուռ-նուռ միաբանութեամբ բնակին ։
2 Ան ճաշին իւղին պէս է ,
Որ գլուխը վրայէն մօրուքին վրայ՝
Ահարոնին մօրուքին վրայ վազեց ,
Ու մինչեւ անոր պղեստաներուն ծայրը հասաւ ։
3 Սիոնի լեռներուն վրայ իջած
Հերմոնին շաղին պէս է ։
Ինչու որ Տէրը հոն հաստատեց օրհնութիւնը
Ու կեանքը միմչեւ յաւիտեան ։

ՍԱՂՄ · ՃԼԴ

1–3 Աստուած օրհնելու յորդորանք մը ։

Աւետաւանական երգը ։

1 Ահա օրհնեցէք Տէրը , ով Տէրոջը բոլոր ծառաները ,

ՙՈՐ Տէրոջը տունը կը կենաք դիւրինները։
2 ՙՍուրբ տեղը ձեռքերնիդ վերցուցէք,
Եւ օրհնեցէք Տէրը։
3 ՙԵրկինքը ու երկիրը ստեղծող Տէրը
ՙթող օրհնէ քեզ Սիոնէն։

ՍԱՂՄ· ճԼԵ

1 Ընտրած գոմէշս իւրդդարձ մը իր պզտիքներուն համար։ 2 Իր հարազատներուն համար։ 3 Իր գաղտնաւանդերուն համար։ 13 Կատարեան ուղղամիտներուն համար։ 19 Ընտրած օրհնելու իւր գործարձ մը։

1 Ալէլուիա։ Օրհնեցէք Տէրոջը անունը,
ՙՕրհնեցէք, ով Տէրոջը ծառաներդ,
2 ՙՈՐ Տէրոջը տունը կը կենաք,
ՙՄեր Աստուծոյն տունը սրահներուն մէջ։
3 Օրհնեցէք Տէրը, ինչու որ ՙՏէրը բարի է.
Սաղմոս քաղցր անուն անուաներ, ՙինչու որ քաղցրը է։
4 Վասն զի ՙՏէրը իրեն հաներ ընտրեց Յակոբը,
Եւ- Իսրայէլը իրեն անձնական գանձուղդ ընտրեց։
5 Վասն զի ես ճանցայ, որ ՙԱհմասն մեծ է,
Եւ մեր Տէրը բոլոր աստուածներէն։
6 ՙՏէրը ամէն ինչ որ ուզեց՝ ըրաւ,
Երկինքը ու երկրի մէջ,
Ծովերուն ու բոլոր անդունդներուն մէջ։
7 ՙԵրկրի ծայրերէն շոգիներ կը հանէ,
ՙԱնձրեւի համար փայլակներ կը չինէ,
Եւ- հով կը հանէ իր ՙշտեմարաններէն։
8 ՙԱնիկա եգիպտացին առջինեներդը զարկաւ
Մարդէ մինչեւ անասուն։
9 ՙԱրմաններ ու հրաշքներ Եգիպտոս ու մէջդ, ով Եգիպտոս,
ՙՓարաւոնին ու անոր բոլոր ծառաներուն վրայ։
10 ՙՇատ ազգեր զարկաւ,
Եւ զօրեղ թագաւորներ սպաննեց,
11 Ամորհացւոց Սիհոն թագաւորը,
Բասանի Ովգ թագաւորը,
Եւ Քանանեան բոլոր թագաւորութիւններդը։
12 ՙԵւ անոնց երկիրը ժառանգութիւն տուաւ,
Իր Իսրայէլ ժողովուրդին ժառանգութիւն։
13 Ով Տէր, քու անունդ միշտ յաւիտեան է,
Ով Տէր, քու յիշատակդ ազգէ ազգ։
14 ՙԻնչու որ Տէրը իր ժողովուրդը կը դատէ,
Եւ իր ծառաներուն կ'ողորմի։
15 ՙՀեթանոսաց կուռքերը արծաթ ու ոսկի են,
Մարդու ձեռքի գործքեր են։
16 Բերան ունին, բայց չեն խօսիր։
Աչքեր ունին, բայց չեն տեսներ։
17 Ականջներ ունին, բայց չեն լսեր,
Եւ չունեն չկայ անոնց բերնին մէջ։
18 Անոնց նմանն կ'ըլլան անոնք շինողներդը
Եւ- բոլոր անոնց յուսացողներդը։
19 Ով Իսրայէլի տունը, օրհնեցէք Տէրը։
Ով Ահարոնի տունը, օրհնեցէք Տէրը։
20 Ով Ղեւիի տունը, օրհնեցէք Տէրը։
Ով Տէրոջմէն վախցողներդ, օրհնեցէք Տէրը։
21 Օրհնեալ ըլլայ Տէրը ՙՍիոնէն,
Ան որ Երուսաղէմի մէջ կը բնակի։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ճԼԶ

1—26 Ընտրած մտածում որ պզտիկ իմաստներուն համար՝ իւրեն ընդհակառակ իմաստ ունի իւր գործարձ մը։

1 ՙՕհանեցէք Տէրոջմէն, ինչու որ բարի է.
ՙԻնչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
2 Օհանեցէք ՙաստուածներուն Աստուծմէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
3 Օհանեցէք աներեսուն Տէրոջմէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
4 ՙՄինակ մեծ հրաշքներ ընողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
5 ՙԵրկինքը խելամտութեամբ ստեղծողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
6 ՙԵրկիրը ջուրերուն վրայ տարածողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
7 ՙՄեծ մեծ լուսատուներ ստեղծողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
8 ՙԱրեգակը որ ցորեկին իշխէ,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
9 Լուսինը ու աստղերը որ գիշերին իշխեն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
10 ՙՅ եգիպտացւոց անդրանիկներդը զարնողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
11 ՙԵւ Իսրայէլը անոնց միջէն հանողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
12 ՙՀզօր ձեռքով ու տարածուած բազուկով,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
13 ՙԿարմիր Ծովը երկու բաժնողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.
14 Եւ Իսրայէլը անոր միջէն անցընողէն,
Ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւիտեան է.

15 [ե] Ես փառաւոր ու անոր գործքը կատարիր ժո-
ղովուրդին մէջը իմ օրհներգէս։
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
16 [ի] Իր ժողովուրդը աւետարանին մէջը պարծցընող-
զին։
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
17 [լ]Ան իր հայրերուն գարնեցաւ,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
18 [խ]Ու զանոնց իր հայրերուն տարաւնեցաւ,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
19 [կ]Անոնք հաստատ Սիոնի իր հայրերը,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
20 [հ]Ու իր հաստատի ամէն իր հայրերը,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
21 [ձ]Ես անոնց երկիրները ժառանգութիւն առաւէն,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
22 Իր իրենց ժառանգին ժառանգութիւն,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
23 [ղ]Ան իրենց հիշատակիներէն մէջ մեզ յիշեցաւ,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
24 Ու մեր թշնամիներէն մեզ փրկեցաւ,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
25 [ճ]Բոլոր մարմինին հաց տուաւ,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։
26 Գոհացէք երկինից Աստուծմէն,
Ինչու որ անոր պատուիրիմները յաւիտեան է։

ՍԱՂՄ· ՃԼԵ

1 Կուրկի կոչմէ Հրեից անդրգետէն բնակիչները գերութեան
մէջ։ 2 Մարգարէն կ'անիծէ նեղիչները ու Բաբելոնը։

1 Բաբելոնի գետերուն քովը՝ հոն կը նստէինք,
Ու Սիոնը մեր յիշելնիս բերելով կու լայինք։
2 Անոր միջը ուռիներուն վրայ
կախեցինք մեր քնարները։
3 Ինչու որ մեզ գերի բռնողները
Հոն մեզմէ երգ մը խնդրեցին,
Ու մեր [ա]կողոպտիչները ուրախութիւն,
Ըսելով, երգեցէք մեզի Սիոնի երգերէն։
4 Տէրոջը երգ ը՞նչպէս երգենք
Օտար երկրի մէջ։
5 Ով երուսաղէմ, թէ որ քեզ մոռնամ,
Թող իմ աջ ձեռքս իր դաշտը մոռնայ։
6 [բ]Թող իմ լեզուս իմ քմացս փակչի,
Թէ որ քեզ չյիշեմ,
Թէ որ երուսաղէմը իմ գլխաւոր ուրախու-
թիւնէս
Աւելի մեծ չհամարիմ։
7 Յիշէ, ով Տէր, [գ]եդովմի որդիներուն

Երուսաղէմի օրուանը մէջ,
Որ կ'ըսէին, փլցուցէք, փլցուցէք
Մինչև անոր հիմը։

8 Ով բաբելացի [դ]աւերուած ապրիկը,
Երանի անոր՝ որ քեզի կը հատուցանէ
[ե]Մեզի բրած գործքերուդ փոխարէնը։
9 Երանի անոր՝ որ [զ]քու զաւակներդ կը բռնէ
Ու քարի կը զարնէ։

ՍԱՂՄ· ՃԼԸ

1 Դաւիթ կը գովաբանէ զԱստուած անոր խորհուրդին չշնորհաւո-
րելը համար։ 4 կը մարգարէանայ իր երկրի թագաւորները
գԱստուած պիտի գովաբանեն։ 7 իր վստահութիւնը Աստու-
ծոյ վրայ դնելու կը յորդորէ։

Ա—ՀԱՒ Դաւիթ։

1 Քեզի գոհութիւն պիտի մատուցանեմ իմ բո-
լոր սրտովս.
—‡Աստուածներուն առջեւը քեզի ապտիս պի-
տի երգեմ։
2 [ե]Երկրպագութիւն պիտի ընեմ դէպ ի քու
սուրբ տաճարդ,
Ու քու անուանդ գոհութիւն պիտի մատու-
ցանեմ
Քու ողորմութիւնիդ ու ճշմարտութիւնիդ համա-
ր.
Ինչու որ քու բոլոր անունէդ վեր [ա]մեծցու-
ցիր քու խոսքդ։
3 Կանչած օրս պատասխան առիր ինծի,
Իմ անձիս մէջ զօրութիւնով դիս ուժովցուցիր։
4 Ով Տէր, [բ]երկրին բոլոր թագաւորները քեզի
գոհութիւն պիտի մատուցանեն,
Երբոր քու բերնիդ խոսքերը լսեն.
5 Ու Տէրոջը ճամբաներուն մէջը պիտի երգեն.
Ինչու որ Տէրոջը փառքը մեծ է։
6 [գ]Թէպէտ Տէրը բարձր է, բայց [դ]ցածը նզովը
կը տեսնէ,
Ու բարձրամիտը հեռուէն կը ճանչնայ։
7 [ե]Թէ որ նեղութեան մէջ ալ քալեմ,
Դուն դիս պիտի կենդանացընես.
Իմ թշնամիներուս բարկութեանը դէմ
Քու ձեռքդ պիտի երկրնցընես,
Ես քու աջ ձեռքդ իս պիտի փրկէ։
8 [զ]Տէրը պիտի գործէ ինծի համար.
Ով Տէր, քու ողորմութիւնդ յաւիտեան է.
[է]Քու ձեռացդ գործքերը երբեմ մի ձգեր։

ՍԱՂՄ· ՃԼԹ

1 Դաւիթ կը գովաբանէ գԱստուած իր ամենատես նախախնա-
մութեանը։ 17 ու իր ամենուն ապրուստ տալնիդուան համար։

ա Ես· ժգ· ԶՐ· Ս—ՈՒ· ՀԼԲ· ց։
բ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԵ· ը Օր· ը· ԺԶ։
գ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ը Օր· ը· ԺԶ։
դ Ս—ՈՒ· ՀԼԲ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ը Օր· ԻՓ· ՃԼ։
ե Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ը Օր· ը· ԺԶ։
զ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ը Օր· ԻՓ· ՃԼ։
է Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ը Օր· ը· ԺԶ։
ը Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ը Օր· ԻՓ· ՃԼ։
թ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ը Օր· ը· ԺԶ։
ժ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ը Օր· ԻՓ· ՃԼ։
ի Ս—ՈՒ· ՀԼԲ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
լ Ս—ՈՒ· ՀԼԲ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
խ Ս—ՈՒ· ՀԼԲ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
ծ Ս—ՈՒ· ՀԼԲ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
կ Ս—ՈՒ· ՀԼԲ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
հ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
ձ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
ղ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։
ճ Ես· ժգ· ԺԵ· ԺԹ· ԻԱ· ՀՐ· ԽՀ· ՃԼ։

13 հոգիդը կը ծախսեմ. 15 իր հատատրիմ ընծայուն համար կ՚աղերսի։

Գլխաւոր երաժշտին. Աստիճան Դաւիթ։

1 Ով Տէր, ե՞րբ պիտի տա. ձանձցար։
2 Դուն գիտես իմ նստիլս ու կենալս.
իմ խորհուրդս հեռուստնէ կ՚իմանաս։
3 Իմ շտիլս ու պառկիլս կը քննես,
ու իմ բոլոր ճամբաներս գիտես։
4 Ինչու որ բնաւ խօսք չկայ իմ լեզուիս վրայ,
Ահա, ով Տէր, դուն ամէնը գիտես։
5 Իմ ետեւէս ու առջեւէս պիտ պաշարեցիր,
ու քու ձեռքդ իմ վրաս դրիր։
6 Այս գիտութիւնը ինծի խիստ զարմանալի է.
բարձր է — չեմ կրնար հասկընալ անիկա։

7 Ո՞ւր երթամ քու Հոգիէդ,
ու քու երեսդէն ո՞ւր փախչիմ։
8 Թէ որ երկինքը ելլեմ, դուն հոն ես.
Թէ որ դժոխքը անկողինս ընեմ, ահա դուն հոն ես.
9 Թէ՝ արշալոյսին թեւերը առնեմ,
ու ծովուն վերջի ծայրերը բնակիմ,
10 Հոն ալ քու ձեռքդ ինծի պիտի առաջնորդէ,
ու քու աջ ձեռքդ զիս պիտի բռնէ։
11 Թէ որ բանամ, խաւարը զիս պիտի ծածկէ,
Ու գիշերն ալ լոյս կ՚ըլլայ իմ բոլոր-
աբքս։
12 Մութն ալ քեզի խաւար չէ.
Հապա գիշերը ցորեկի պէս լուսաւոր կ՚ըլլայ.
խաւարը և լոյսը մի և նոյն բան է — ասիկա։
13 Ինչու որ դուն ստեղծեցիր իմ երիկամունքս
նէթս,
ու իմ մօրս արտմային մէջը դուն իս ծածկեցիր։
14 Կը գոհանամ քեզմէ,
Որ ահաւոր — զարմանալի կերպով առեղծուեցայ.
Քու գործերդ զարմանալի են,
ու իմ անձս ալ կը գիտէ։
15 Իմ գոյութիւնս չծածկուեցաւ քեզմէ,
երբոր գաղտուկ տեղը չինուեցայ,
երկրի խորութեանցը մէջ ձեռագործութեամբ
կազմուեցայ։
16 Քու աչքերդ իմ անկատար կազմուածքս տե-
սան.
ու անոնցմէ բոլորը քու գրքիդ մէջ գրուա-
ծ էին,
Որ ժամանակին պիտի կազմուէին,
երբոր դեռ անոնցմէ մէկը չկար։

17 Ո՜րչափ պատուական են ինծի քու խոհուրդ-
ներդ, ով Աստուած.
Ո՜րչափ մեծ է անոնց թիւը.
18 Թէ՝ զանոնք համրեմ՝ աւազէն շատ են.
երբոր արթննամ՝ դեռ քեզի հետ եմ։
19 Երանի Աստուած՝ որ չարագործը սպան-
նես,
ով Աստուած.
Արեամբ, ով արիւնահեղ մարդիկ, հեռացէք
ինծմէ։
20 Անոնք քեզի դէմ նենգութեամբ կը խօսին.
Ու քու էքմէնտիներդ — ամբաւ պարապ
տեղը կ՚առնեն։
21 Քեզ ատողները չեմ ատե՞ր, ով Տէր,
Ու քեզի դէմ ելլողներէն չեմ զզուե՞ր.
22 Զանոնք կատարեալ ատելութեամբ կ՚ատեմ,
Ու ինծի թշնամի կը համարիմ։
23 Փարձէ զիս, ով Աստուած, ու գիտցիր իմ
սիրտս.
Իս քննէ ու գիտցիր իմ միտածմունքներս,
24 Ու նայէ թէ արդեօք չար ճամբան մէջ եմ,
Ու զիս գէպ ի յաւիտենական ճամբան առաջ-
նորդէ։

ՍԱՂՄ· ճԽ

1 Դաւիթ իր թշնամիներուն ձեռքէն ազատութիւն կը խնդրէ.
2 անոնց դէմ կ՚աղերսի. 13 Աստուծոյ վերջ իր ունեցած վե-
րափութիւնը կերգէ կը գոչելէն։

Գլխաւոր երաժշտին. Աստիճան Դաւիթ։

1 Ով Տէր, շար մարդէն իս փրկէ,
Ու՝ բռնաւոր մարդէն իս պահէ,
2 Որ անոնք պատերազմ մէջ շար բաներ կը մը-
տածեն,
Ու՝ ամէն օր կռիւներու համար կը ժողովին։
3 Իրենց լեզուներըը օձի պէս սրեցին.
Իժի թոյն կայ անոնց շրթունքներուն տակը։
(Սէլայ։)
4 Ով Տէր, ե՞րբ ամբարշտին ձեռքէն պահէ.
Ու՝ զիս բռնաւոր մարդէն պահպանէ,
Որոնք իմ գնացքներս խափանելու խորհուրդ
ըրին։
5 Ամբարտաւանները ինծի համար գաղանի ո-
րոգայթ ու չուաններ լարեցին.
Ուղիին մէջ փուշեր իմ ճամբուս վրայ.
Վարժեր գրին ինծի համար։ (Սէլայ։)
6 Ըսի Տէրոջը, Դուն ես իմ Աստուածս.
Ով Տէր, լսէ իմ ազաչանքիս ձայնը։
7 Ով Տէր Եհովայ, իմ փրկութեանս զօրու-
թիւնը,

Դուն իմ գլխուս հովանի եղար պատերազմին
օրը։
8 Ով Տէր, ամբարչտին ցանկութիւնները մի տար.
Անոր չար խորհուրդը մի յաջողիր.
Ո՛չ ւսւսյ ինք բարձրանան։ (Սէլա։)
9 Իս պաշարողներուս գլուխը՝
Իրենց շրթունքներուն աչխատութիւնը պի-
տի ծածկէ։
10 Վառած ածուխներ պիտի իյնան անոնց վրայ.
Կրակի մէջ պիտի ձգէ զանոնք,
Ո՛ խորունկ ջուրերու մէջ, որ դնաւ վեր չելլեն։
11 Զարտասան մարդը երկրի վրայ պիտի չհաստա-
տուի.
Թշնամութիւնը պիտի որսայ բռնաւոր մարդը,
Որ ընկնի՝ կործանի։
12 Գիտեմ որ Տէրը ՚պատասխան պիտի ընէ խեղ-
ճին,
Ո՛ իրաւունք՝ աղքատներուն։
13 Ճիրաւի արդարները քու անունդ պիտի գովին.
Ուղիղները քու առջեդ պիտի բնակին։

ՍԱՂՄ· ՃԻԱ

1 Դաւիթի կ՚աղաչէ որ իր ապրիլը ընդունելի ըլլայ։ 2 Իր խոշ-
մաները մատնչ։ 7 ու իր կանչը պատգամներուն պատ։

Յաղմոս Դաւիթի։

1 Ով Տէր, քեզի կը կանչեմ, ՚չուտով հասիր
ինծի.
Ականջ դիր իմ ձայնիս՝ երբոր քեզի կը կանչեմ։
2 ՚Թող իմ ապօթքս խունկի պէս քեզի չհասկնաւ,
Ու ՚իմ ձեռս քեզմէ վեր վերցնելը ՚երեկուան
պատարագին պէս։
3 Ով Տէր, պահապան դիր իմ բերնիս,
Ո՛ իմ շրթունքներուս դուռը պահպանէ։
4 Իմ սիրտս չար բանի նեռնէ խոստովելու մի
ինդալը,
Որ անօրէնութիւն գործով մարդոց հետ գէշ
գործ չընեմ,
՚Ու անոնց հանգուցամ կերակուրներէն չուտեմ։
5 ՚Արդարը ինծ գիս զարնէ. ան ողորմութիւն է.
Ու գիս յանդիմանէ. ան գլուխ իւղ է.
Իմ գլուխս չմերժէ ընծան.
Ինչու որ անոնց նեղութիւններուն մէջն ալ
պիտի ազօթեմ։
6 ՀրէշՀ անոնց դատաւորները ապառաժներու
մէջ ձգուին,
Ու պիտի լսեն իմ խօսքերս պիտի լսեն, ինչու որ
քաղցր են։
7 Ինչպէս որ ՚հնձկտոր ու ճեղքտոր կ՚ընէ երկ-
րի վրայ.

Ուղ Տէր, իմ աչքերը դէպի քեզ են.
Քեզի յուսացայ, իմ հոգիս մի մերկացներ։
9 ՚Ինծի հասնիր յարուցած որոգայթէն,
Ու անօրէնութիւն գործողներուն վտանգէն
իս պահէ։
10 ՚Ամբարիշտները իրենց ցանցերուն մէջը պիտի
իյնան,
Երբոր ես բոլորովին անցնիմ։

ՍԱՂՄ· ՃԻԳ

1–7 Դաւիթ կը յանչնի իր հետապնդուած ժամը իր բոլոր մը-
խիտութիւնը ընտրելէն ետքը։

Դաւիթին երգը՝ ապօթքը՝ ՚երբոր ինքը
այրին մէջն էր։

1 Իմ ձայնովս Տէրոջը կ՚աղաղակեմ.
Իմ ձայնովս Տէրոջը կ՚աղաչեմ։
2 ՚Իմ գանգատս անոր առջեւն կը թափեմ.
Իմ նեղութիւնս անոր առջեւն կը պատմեմ։
3 ՚Երբոր հոգիս իմ մէջս կը մարէր,
Դուն իմ շաւիղս գիտցար.
Իմ ՚գացած ճամբուս մէջ
Ինծի հանար գաղտուկ որոգայթ լարեցին։
4 Նայէ ալ կողմն ու տես.
Որ ՚բնաւ իս ճանչցող մը չկայ.
Ապաւէնը ինծմէ կորսուեցաւ.
Բնաւ մէկը չկայ որ իմ անձիս հասնիր հոգ ընէ։
5 Ով Տէր, քեզի ազաղակեցի,
Ու՝ ըսի. ՚Դուն ես իմ ապաւէնս,
Եւ՝ ՚իմ ժխտական ՚կեանքս անեսց երկրին մէջ։
6 Ականջ դիր իմ ազաղակիս,
Ինչու որ ՚շատ նուաստացայ.
Ազատէ զիս իմ հալածիչներէս,
Ինչու որ ինծմէ զօրաւոր են։
7 Իմ անձս բանտէն հանէ,
Որ քու անուանդ գոհութիւն մատուցանեմ.
՚Արդարները իմ չորս կողմս պիտի պատեն,
՚Երբոր ինծի բարութիւն ընես։

ՍԱՂՄ· ՃԻԳ

1 Դաւիթ ապրիլ կ՚ընէ՝ գատաստանի մէջ չնորհք գտնելու հա-
մար։ 3 Իր օրանգրութեանը համար կը գանգատի։ 5 Իր հո-
գւոյն կը գերազանցէ հասնելու թիւնով ու ապրելով։ 7 Օգնելի
համար։ 8 ապառնելան համար։ 10 օրէնքին համար ու
ու իր թշնամիներուն կործանելուն համար կ՚ապրի։

Յաղմոս Դաւիթի։

1 Ով Տէր, լսէ իմ ազօթքս.

Ականջ դիր իմ ապաւանդիս.
Պատասխան առ ինձի քու ճշմարտութիւնդ.
Ո՛ քու ապդարութիւնդ.
2 Եւ [1]քու Ժառանգիդ հետ դատաստանի մի մտանէր.
Ինչու որ [1]դուռ կենդանի մը պիտի չարդարանայ քու առջիդ.
3 Վասն զի թշնամին իմ անձս հալածեց,
Իմ կեանքս գետնին զարկաւ.
Զիս չատանցուրնակ մեռածներուն պէս
Մութը նստեցուց.
4 [1]Ես իմ հոգիս ներսի դիս մնալեցաւ,
Իմ սիրտս ներսի դիս խռովեցաւ.
5 [1]Առջի օրերը կը յիշեմ.
Քու բոլոր գործքերուդ վրայ կը մտածեմ.
Քու ձեռացդ բրածներուն վրայ կը խորհիմ։
6 Ձիս քեզ դէպ ի քեզի կ'երկրնցնեմ.
[1]Իմ անձս չոր երկրի պէս քեզի կը նմանի։ (Սէլա։)
7 Շուտով պատասխան առ ինձի, ով Տէր.
Իմ հոգիս մնալեցաւ.
Քու երեսդ ինձմէ մի ծածկեր ինձմէ,
[2]Որ գուբը իջնողներուն պէս չըլլամ։
8 [1]Առաւուտ քու ողորմութիւնդ ինձի լսել տար,
Ինչու որ քեզի յուսացայ.
[1]Իմ երթալու ճամբան ինձի ցուցուր,
Վասն զի [1]իմ անձս դէպ ի քեզի վերցուցի.
9 Ով Տէր, փրկէ զիս իմ թշնամիներէս,
Ինձ [2]քեզ իմ ապաւէնս ըրի.
10 [1]Սորվեցուր ինձի որ քու կամքդ ընեմ,
Քանզի դուն ես իմ Աստուածս.
Քու [1]քու բարի Հոգիդ զիս [1]ուղիղ երկիրը առաջնորդէ։
11 Ով Տէր, քու անուանդ համար կենդանացուր զիս.
Քու արդարութիւնդ համար իմ անձս նեղութենէ հանէ.
12 Եւ քու ողորմութիւնդ համար [2]սատկեցուր իմ թշնամիներս,
Ու կորսնցուր բոլոր իմ անձս վշտացնողները,
Ինչու որ [1]ես քու ծառադ եմ։

ՍԱՂՄ· ՃԽԴ

1 Դաւիթի թէ իրեն և թէ Հարցող Աստուծոյ ողորմութիւնը համար կ'ընտռնայ և կ'երգեր։ 2 կը խնդրէ Աստուծմէ որ չդատապարտէ իրեն հետ։ 3 իր թշնամիներէն։ 8 կը խոստանայ կենդանի մնալ։ 11 իր թշնամիները երթալուն վրայ հանգիստ կ'ունենայ։

Ա՛ստ՛ւ Դաւիթի։

1 Օրհնեալ բլլայ Տէրը՝ [1]իմ վէմս,
[1]Որ իմ ձեռքերս մարտնչելու կը վարժէ,
Ո՛ իմ մատներս պատերազմելու։
2 [1]Անիկա է իմ ողորմութիւնս ու պարիսպս,
Իմ ապաւէնս ու իմ փրկիչս,
Իմ վահանս, և ես անոր կը յուսամ,
Որ իմ ժողովուրդս ինձի կը հնազանդեցնէ։
3 [1]Ով Տէր, մարդը ի՞նչ է որ զանիկա կը ճանչնաս,
Ո՛ մարդու որդին՝ որ զանիկա կը յարգես։
4 [1]Մարդը ունայնութեան պէս է,
[1]Անոր օրերը անցնող շուքի պէս են։
5 [1]Ով Տէր, խոնարհեցուր քու երկինքդ ու վար իջիր.
[1]Լեռներուն դպչէ ու պիտի մխան։
6 [1]Փայլակը ղրկէ ու զիրենք ցրուէ.
Քու նետերդ խրկէ ու զանոնք խռովեցուր։
7 [1]Քու ձեռքդ վերէն խրկէ և [1]ազատէ զիս.
փրկէ զիս մեծ ջուրերէն — [2]օտարներուն ձեռքէն,
8 [1]Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի,
Եւ անոնց աջ ձեռքը սուտիւնան աջ ձեռք է։
9 Ով Աստուած, [1]քու դիմաց նոր երգ պիտի երգեմ,
Տասը լար ունեցող սաղմոսով սազմնա պիտի քանմ քեզի։
10 [1]Թագաւորներուն փրկութիւն տուողը,
Ո՛ իր Դաւիթի ծառան չար սուրէն ազատողը ան է։
11 [1]Ես ազատէ ու օտարներուն ձեռքէն փրկէ,
Որոնց բերանը ունայնութիւն կը խօսի,
Եւ անոնց աջ ձեռքը սուտիւնան աջ ձեռք է.
12 Որ մեր որդիքը երիտասարդութեանը մէջ [1]սուներկու պէս մեծնան,
Ո՛ մեր ազջիկները պատկան չէնքին համար փորագրուած անկիւնէմի քարերու պէս բլլան.
13 Որ մեր ամբարները լեցուն բլլան,
Եւ տարէ տարուան կերուխումներ բղխեն.
Ո՛ մեր ոչխարները հազարաւոր և բիւրաւոր ծնանին մեր արտերուն մէջը.
14 Որ մեր արջառները [2]բազմանան բլլան,
Ու առանց ինկ բռնութեան մտնել ու ելլել չբլլայ.
Ոչ ալ ազատակ՝ մեր հրապարակներուն մէջ։
15 [1]Երանի անոնկ վրանին մէջ եղող ժողովուրդին.
Երանի ան ժողովուրդին որուն Աստուածը Եհովան է։

ՍԱՂՄ· ՃԾԵ

1 Դաւիթ գՅաւուած կը գովաբանէ՝ յիչելով անոր հաճքուբ.
8 անոր բարեբիքը· 13 անոր թագաւորիքը· 14 անոր
նախընտրուելիքը 17 ու փրկարար ազգակիքը·

Օրհնութիւն Դաւիթի ·

1 Բնէզ պիտի բարձրացնեմ, ով իմ Աստուածս,
որ թագաւոր ես ·
Ու· քու անունդ յաւիտեան յաւիտենից պի-
տի օրհնեմ ·
2 Ամէն օր քեզ պիտի օրհնեմ,
Եւ քու անունդ յաւիտեան յաւիտենից պի-
տի գովեմ ·
3 Մեծ ու խիստ գովելի է Տէրը ·
Ու· անոր մեծութիւնը անքննելի է ·
4 Ազգ ազգի պիտի գովէ քու գործերդ ·
Եւ քու զօրութիւններդ պիտի պատմէ ·
5 Քու փառացդ մեծութեանը վայելչութիւնը ·
Ու· քու հրաշալի գործերդ պիտի գրուցեմ·
6 Եւ քու սպառնալի գործերդ պիտի խօսին ·
Ու· ես քու մեծութիւնդ պիտի պատմեմ·
7 Քու մեծ բարերարութեանդ յիշատակը պի-
տի հրատարակեն ·
Եւ քու արդարութեանդ պիտի ցնծան ·
8 Ողորմած ու գթած է Տէրը ·
երկայնամիտ և բազում ողորմ է ·
9 Տէրը ամենուն բարի է ·
Ու անոր ողորմութիւնները իր բոլոր գործ-
քերուն վրայ է ·
10 Ով Տէր, քու բոլոր գործերդ քեզ պիտի
գովեն ·
Եւ քու սուրբերդ քեզ պիտի օրհնեն ·
11 Քու թագաւորութեանդ փառքը պիտի խօսին
Ու· քու զօրութիւնդ պիտի պատմեն ·
12 Որ անոր զօրաւոր գործերը ու անոր թագա-
ւորութեանդ փառաւոր մեծութիւնը
Մարդոց որդիներուն գիտցընեն ·
13 Քու թագաւորութիւնդ յաւիտենական թա-
գաւորութիւն է ·
Ու քու տէրութիւնդ ազգ ի ազգ ·
14 Տէրը կը հաստատէ բոլոր իյնալու վրայ և
զոլեները,
Եւ բոլոր վար ծռածները կը կանգնեցնէ ·
15 Ամենուն աչքերը քեզի կը սպասեն ·
Ու ժամանակին անոնց կերակուրը դուն ա-
նոնց կու տաս ·
16 Քու ձեռքդ կը բանաս ·
Ու· ամէն կենդանիին փափաքը կը լեցնես ·
17 Տէրը արդար է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ,
Ու· ողորմած է իր բոլոր գործերուն մէջ ·
18 Տէրը մօտ է ան ամենուն որ զինքը կը
կանչեն,
Ան ամենուն որ ճշմարտութեամբ զինքը կը
կանչեն ·
19 Անիկա իրմէն վախցողներուն փափաքը կը լե-
ցընէ,
Եւ անոնց ազաղակը կը լսէ ու կը փրկէ զա-
նոնք ·
20 Տէրը բոլոր զինքը սիրողները կը պահէ ·
Սակայն բոլոր ամբարիշտները կը կորսընցընէ ·
21 Իմ բերանս Տէրոջը գովութիւնը պիտի խօսի ·
Ու· ամէն մարմին անոր սուրբ անունը օրհնէ
յաւիտեան յաւիտենից ·

ՍԱՂՄ· ՃԾԶ

1 Սաղմոսերգուն Աստուծոյ հրաշիքներուն գովութիւնները հա-
մառօտելու տիրա կ'ընէ· 2 մարդոց յաւուրք կ'որդիկ· 3 ու
Աստուծոյ կատարելութիւնը· ողորմութիւնը· ոգեւորու-
թիւնը ու թագաւորութիւնը յիշելով միայն անոր ապահովը ու-
ժանալով ըլլալ կը հաստատէ·

1 Ալէլուիա · Օրհնէ Տէրը, ով իմ անձս ·
2 Տէրը պիտի օրհնեմ իմ կենդանի մէջ ·
Քանի որ ես եմ իմ Աստուծոյս սաղմոս պի-
տի բանամ·
3 Մի յուսաք իշխանութեան,
Մարդու որդի իմն՝ որուն քովը փրկութիւն չկայ·
4 Անոր հոգին կ'ելլէ, անիկա իր հողը կը դառ-
նայ·
Նոյն օրը անոր խորհուրդները կը կորսուին ·
5 Երանի անոր՝ օգնական Յակոբին
Աստուածն է,
Ու· անոր յոյսը իր Տէր Աստուծոյն վրայ է ·
6 Ան որ երկինքը ու երկիրը,
Ծովը ու բոլոր անոնց մէջ եղածը ստեղծեց ·
Ճշմարտութիւն կը պահէ յաւիտեան ·
7 Իրաւունք կ'ընէ հրկաւածներուն ·
Ու· հաց կու տայ անօթիներուն ·
Տէրը կ'արձրկէ կապուածները ·
8 Տէրը կը բանայ կոյրերուն աչքերը ·
Տէրը կը կանգնեցընէ վար ծռածները ·
Տէրը կը սիրէ արդարները ·
9 Տէրը կը պահէ պանդուխտները,
Կը հաստատէ որբը ու որբևայրին,
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան կը ծռէ ·
10 Տէրը պիտի թագաւորէ յաւիտեան,
Քու Աստուածդ, ով Սիոն, ազգ ի ազգ ·
Ալէլուիա ·

ՍԱՂՄ· ճԽԵ

1 Մարգարէն կը յորդորի մարդիկ գովաբանած գովքով՝ իր խոստումին համար· որ ունի ներկայիս վերջ· 4 իր կատարեալ քնութեան համար· 6 իր ազգութեան համար· 7 իր նախախնամութեան համար· 11 Խորհրդի խոստովանութեան վերջ իր բոլոր բարիքներուն համար· 13 Ապաշխարելէ վերջ իր ունեցած իշխանութեան համար· 19 ու ներկայիս մէջ իր գործերուն համար·

1 Գովեցէք Տէրը, ինչու որ՝ բարի է մեր Աստուծոյն սաղմոս ըսելը·
Ինչու որ քաղցր ու վայելուչ է օրհնութիւնը·
2 Տէրը՝ կը շինէ Երուսաղէմը·
Իսրայէլին ցրուածները կը ժողվէ·
3 Սրտով կսկծածները կը բժշկէ,
Ու անոնց խոցերը կը փաթթէ·
4 Աստղերուն թիւը կը համրէ·
Անոնց ամէնն ալ իրենց անուններովը կը կանչէ·
5 Մեծ է մեր Տէրը, ու՝ իր զօրութիւնը չատ է·
Անոր խնամատարութիւնը անհուն է·
6 Տէրը կը հաստատէ խեղճերը,
Ու՝ ամբարիշտները մինչև հողը կը խոնարհեցնէ·
7 Երգեցէք Տէրոջը գոհաբանութեամբ·
Մեր Աստուծոյն սաղմոս ըսէք քնարով·
8 Ան որ երկինքը ամպերով կը ծածկէ,
Անձրեւ կը պատրաստէ երկրիս համար,
Խոտ կը բուսցնէ լեռներուն վրայ·
9 Իր անասուններուն իրենց կերակուրը կու տայ,
Ու՝ ագռաւին ձագերուն՝ որ կ'ազազակեն·
10 Ձիուկա ձիուն զօրութեանը չհամբր,
Մարդուն սրունքներուն չհաւնիր·
11 Տէրը կը հաւնի իրմէն վախցողներուն
Ու՝ իր ողորմութեանը յուսացողներուն·
12 Ով Երուսաղէմ, գովէ Տէրը·
Օրհնէ քու Աստուածդ, ով Սիօն·
13 Ինչու որ ամրկա քու դռներուդ նիգերը ամրցուց,
Եւ քու որդիներդ քու մէջդ օրհնեց·
14 Ան՝ քու սահմաններուդ խաղաղութիւն կու տայ,
Ու՝ ագարակա ցորենով քեզ կը կշտացնէ·
15 Ան՝ իր խօսքը երկրին մէջ կը խրկէ·
Իր խօսքը շուտով կը վազէ·
16 Ան՝ բուրդի պէս ձիւն կու տայ,
Ու՝ եղեամը մոխիրի պէս կը ցանէ·
17 Իր սառը պատառներու պէս կը նետէ·
Անոր ցուրտին դէմ ո՞վ կրնայ կենալ·
18 Ան՝ իր խօսքը կը խրկէ ու կը հալեցնէ զանոնք·
Իր հովը փչել կու տայ, ու՝ ջուրերը կը վազեն·
19 Ան՝ իր խօսքը կը պատմէ Յակոբին,
Եւ՝ իր կանոնները ու դատաստանները՝ Իսրայէլին·
20 Չինեա մէկ ազգի մը ատանկ չըրաւ·
Ու անոնք չեն ճանչցան զանոնք·
Ալէլուիա·

ՍԱՂՄ· ճԾԸ

1 Սաղմոսերգուն կ'ուսուցանէ որ յորդորի երկնաբնակները, 7 երկրաբնակները, 11 ու բոլոր տարիքները·

1 Ալէլուիա· Օրհնեցէք Տէրը երկինքէն·
Օրհնեցէք անոնք բարձր տեղերուն մէջ·
2 Օրհնեցէք անոնք, ով անոր բոլոր հրեշտակները·
Օրհնեցէք անոնք, ով անոր բոլոր զօրքերը·
3 Օրհնեցէք անոնք, ով արեգակ ու լուսին·
Օրհնեցէք անոնք, ով բոլոր փայլուն աստղեր·
4 Օրհնեցէք անոնք, ով երկնից երկինքը,
Ու՝ երկինքէն վեր եղող ջուրեր·
5 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն·
Ինչու որ հրամայեց, ու անոնք ստեղծուեցան·
6 Ան՝ զանոնք յաւիտանեան յաւիտենից հաստատեց·
Կանոն դրաւ որ չխախտուի·
7 Օրհնեցէք Տէրը երկրէն,
Ով վիշապներ ու բոլոր անդունդներ·
8 կրակ և կարկուտ, ձիւն ու շոգի,
Եւ՝ անոր խօսքը կատարող մրրկայից հով·
9 Լեռներ ու բոլոր բլուրներ,
Պտղատու ծառեր ու եղեւիններ,
10 Գազաններ ու բոլոր անասուններ,
Սողացողներ ու թեւաւոր թռչուններ,
11 Երկրի թագաւորներ և բոլոր ազգեր,
Իշխաններ ու երկրի բոլոր դատաւորներ·
12 Երիտասարդներ և կոյս աղջիկներ,
Ծերեր ու տղաքներ,
13 Թող Տէրոջը անունը օրհնեն,
Ինչու որ միմեակ անոր անունը բարձր է·
Անոր փառքը երկրէն ու երկինքէն վեր է·
14 Ան՝ բարձրացուց իր ժողովուրդին եղջիւրը,
Իր բոլոր սուրբերուն,
Իսրայէլի որդւոցը որ անոր կու գան մօտ·
Ալէլուիա·

ճԽԵ

= Ա·ոչ· ջ· 1·
ը Ա·ոչ· ճբէ· 2·
թ Ա·ոչ· էդ· 3·
ժ Ա·ոչ· Ռբ· 4·
ի Ր Օր· է· 5·
լ Ա·ոչ· Ռա· 17· Ե·ա· ճէ· 13· ֆ·ա· 1· Գ·ա·ֆ· ջ· 18·
խ Տ·ա· Ռա· 8· Ե·ա· ֆ· 16·

: ·ա Ա· ժգ· 21·
Ա·ոչ· խբ· 1· ջգ· 4· ճԽե· 3·
ձ Գ·ա· ·· 2·
ղ Ե·ա· ֆ· 20·
մ Ա·ոչ· ճԽէ· 8· 9·
ն Ա·ոչ· ֆբ· 22· 27·
Ա·ոչ· Ռջ· 23· 24·
շ Ա·ոչ· ջբ· 41· Ա·ոչ· Ռջ· 27· 28· Ռէգ· 23· ճԽե· 23·
ո Ա·ոչ· ժգ· 25·
Ա·ոչ· ֆբ· 41· Ա·ոչ· Ռ·ա· 4· Ե·ա· ֆ· 17· 18·

չ· 28·
Ա·ոչ· լգ· 28· 17· 18· Ա·ֆ· ·· 7·
Ես·ոչ·ոչ·ոչ

ՍԱՂՄ· ՃԽԹ

1 Մարգարէն կը յորդորի մարդիկ որ դէպ ի Աստուած դառնան եւ
դէպ ին վրայ իր ունեցած սիրոյն համար։ 5 Եւ ան խնդրանքը
ընելուէ համար՝ որն որ Իսրայէլին առաւ։

1 Ա՛ղէկսա՛նդր՝ Յեղինէ՛ նայ երդ երգեցէ՛ք,
Ո՛ր անոր օրհնութիւնը աւրբերուն ժողովքին
մէջը։
2 Խոստացէ՛լ Թագ աւրհնանայ ի՛ր Աստիճանին
վրայ։
Ամէնէ՛ սրտիկը Թագ ցնծան իրենց ի՛ Թագաւորին վրայ։
3 ՚Թագ անոր անունը պարով օրհնեն,
Թմբուկով ու քնարով սաղմոս Թագ բանեն անոր։
4 Ինչու որ ՚Տէրը իր ժողովուրդին կը հաճի,
Հեզասրտները փրկութիւնով պիտի փառաւորէ։
5 Թագ աւրհները աւրհնանան փառքով,
Ո՛ր ԻՀրենց անկողիններուն մէջը ցնծան։
6 Աստուծոյ գովութիւնները անոնց բերնին մէջը
Թագ բլլայ։
Ու երկու բերնով սուր՝ անոնց ձեռքին մէջը,
7 Որ Հեթանոսներէն վրէժ առնեն,
Ո՛ր ժողովուրդները պատժեն,
8 Որ անոնց Թագաւորները չղթաներով կապեն,
Ու անոնց ազնուականները երկաթէ կապանքներով,

9 ՚Որ գրուած դատաստանը անոնց վրայ կատարեն.
՚Ա՛յս անոր բոլոր սուրբերուն փառքն է։ Ալէլուիա։

ՍԱՂՄ· ՃԾ

1 Ցոյդոգի չԱստուած գովեա՛ 2 ամէն աւազի նաւագաստեղերով։

1 Ա՛ղէկսա՛նդր՝ Օրհնեցէ՛ք զԱստուած իր սրբարանին մէջ.
Օրհնեցէ՛ք անոր զօրութեանը հաստատութեանը մէջ։
2 ՚Օրհնեցէ՛ք անոր իր զօրաւոր գործքերուն համար.
Օրհնեցէ՛ք անոր իր ՚մեծափառութեանը համեմատ։
3 Օրհնեցէ՛ք անոր փողի ձայնով.
՚Օրհնեցէ՛ք անոր սաղմոսով ու քնարով։
4 Օրհնեցէ՛ք անոր ՚թմբուկով ու պարով.
Օրհնեցէ՛ք անոր ի՛նչ ունեցող նաւագարանեներով ու սրինգով։
5 Օրհնեցէ՛ք անոր ՚ամեծաձայն ծնծղաներով.
Օրհնեցէ՛ք անոր ցնծութեան ծնծղաներով։
6 Ամէն չունչ ունեցողը Թագ Տէրը օրհնէ։
Ալէլուիա։

ԳԻՐՔ ԱՌԱԿԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Աստուծոյ պատմէ։ 7 Աստուածմէ վախնալու և իր խոսքին հաւատալու համար յորդորանք մը։ 10 Մեկնաբանները հրաժարելէն փախչելու պատուէր։ 20 Իմաստութիւնը իր քաջահրաւիրելուն համար կը գանգատի։ 24 Ինչը գոհունակութեան բան պատճառելիքները կ՚ըլլան։

1 Ի՛սրայէլի Թագաւորին Դաւիթին որդւոյն ՚Սողոմոնին առակները։
2 Իմաստութիւնը ու խրատը գիտնալու համար,
Հանճարին խօսքերը հասկընալու համար.
3 ՚Իմաստութեան կրթութիւնը ընդունելու համար,
Ա՛յսինքն արդարութիւնը, դատաստանը և ուղղութիւնը։
4 ՚Միամիտներուն պատճառ տալու համար,
Ո՛ր երիտասարդներուն գիտութիւն և հանճար։
5 ՚Իմաստունը Թագ լսէ ու ՚ի՛ր իմաստութիւնը աւելցնէ,
Ու հանճարեղը մտրդը խոհեմութիւն առնէ։
6 Առակը ու ՚նմանութիւնը հասկընալու համար,
Նաև իմաստուններուն խօսքերը ու անոնց ՚խրթնաբանութիւնները։
7 ՚Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է,
Բայց յիմարները իմաստութիւնը ու կրթութիւնը կ՚անարգեն։
8 Որդեակ իմ՛, ՚քու հօրդ խրատը մտիկ ըրէ,
Ու քու մօրդ †օրէնքը մի մերժեր։
9 Քանզի ՚անոնք քու գլուխդ շնորհաց պսակ,
Եւ քու պարանոցդ մանեակներ պիտի ըլլան։
10 Որդեակ իմ՛, իմ որ մեզապարտները քեզ գրգռեն,
Դուն ՚անոնց հաւանութիւն մի տար։

ՃԽԹ
= Ա֊ղ · ւէ · 3 · Ե֊խր · 13 ·
ք Տ֊ո֊ Ցոր · լ֊ · 10 · Ա֊ղ · Ա֊ · 3 · Ե֊խգ · 5 ·
4 Շ֊պ֊ · Բ֊ · 9 · Մ֊ա֊խ֊ · 1 ·
ր Ա֊ղ · Ամ · 3 · ՃԽ֊ · 4 ·
ե Ա֊ղ · Ամ֊ · 14 ·
ՃԾ
= Ա֊ղ · ՃԽ֊ · 1 · 6 ·
ք Ը Օր · գ · 14 ·
4 Ա֊ղ · Ամ · 3 · ՃԽ֊ · 5 ·
ր Նէ · ժ֊ · 30 ·
ե Ա֊ղ · ւէ · 3 · ՃԽ֊ · 4 ·
ք Ա֊ղ · ւէ · 27 ·
ը Ա֊ղ · Ա֊ · 16 ·
ե Ցոր · լ֊ · 10 ·
ե Նոր · գ · 18 · Ցոյ֊ · 16 ·
ք Ը Օր · ե · 1 · 2 ·
Գէ · ժ · 1 · ք֊ · 3 ·
ժ֊ղ · 1 · ք֊ · 3 ·
Գէ · ք · 1 · 3 ·
Գէ · Բ · 4 ·
Գէ · Բ · 3 ·
Կա՛ մեկնաբանները
Ա֊ղ · Հր · 1 ·
Ցոր · ք֊ · 22 · Ա֊ղ · Ամ֊ · 18 · Գէ · Բ · 18 · ժ֊ղ · ժ֊ · 13 ·
Գէ · գ · 1 · գ · 30 ·
Ք֊ վերժութիւնը
Գէ · գ · 23 ·
Ծե֊ · լ֊ · 7 · Ա֊ · Ա֊ղ · ա֊ · 1 · Եփ֊ · 11 ·

11 Քէ որ բանն , Մեզի հետ եկուր ,
Որպեսզի հանար զաւազանս իւր ,
Անձիկ մարգուն հանար առանց պատճառի ծածուկ տեղ ապառանք .
12 Զանազ գերկզմանէ պէս պէշ պէշ՝
Եւ զգաւրք իշնողներուն պէս ամբողջ կլլինք .
13 Ամէն տեսակ պատուական առարաժք գըտնենք ,
Ու մեր տաներբս աւարով լեցընենք .
14 Քու վիճակդ մեր մէջը ձգէ .
Ամէնքս մէկ քսակ ունենանք .
15 Որդեակ իմ , մանչդ հետ ճամբայ մի երթար .
Մանչդ չազատիլէ քու ոտքերդ հետ պահէ .
16 Զանգի անոնց ոտքերը չարութիւնո կը վազեն ,
Եւ արիւն թափելու կ'արագանան .
17 Քանաւ ամէն թռչուններն աչքերուն առջեւը
Գարագ անզգ վարժեր կը լլլուի .
18 Բայց անոնք իրենց արեանը համար դարան կը գործեն ,
Ու իրենց կենացը համար ծածուկ տեղ կը ապառնեն .
19 Ամէն ագահներ ճամբաներըը տասնակ են .
Այսոհիներ իրեն անձնատուր եղողներըը կը մեռցնէ .
20 Իմաստութիւնը դուրսը ձայնէ կ'ազա-
գակէ ,
Ու հրապարակներու մէջ իր ձայնը կու տայ .
21 Անիկա բազմութիւն եղած տեղերուն գլուխը
Ի դրանց մուտքերուն մէջ կ'ազագակէ ,
Ու քաղաքին մէջ իր խօսքերը կը խօսի ըսելով .
22 Ով անմիտներ , մինչև ե՞րբ անմտութիւնը պիտի սիրէք .
Ա՛ն ե՞րբ ծաղր ընողներըը ծաղր ընելով պիտի զուարճանան ,
Ու յիմարներըը գիտութիւնը ատեն .
23 Իմ յանդիմանութեանս դարձէք .
Ահա Իմ հոգիս ձեր վրայ պիտի թափեմ ,
Իմ խօսքերս ձեզի պիտի հասկըցնեմ .
24 Որովհետեւ ես կանչեցի , ու դուք չուզեցիք ընել .
Ձեռքս երկնցուցի , ու մարդ չհետաքրքրուեցաւ .
25 Հապա Իմ բոլոր խրատներս մերժեցիք ,
Եւ Իմ յանդիմանութիւնս չուզեցիք .
26 Ես ալ ձեր թշուառութեանը վրայ պիտի ծիծաղիմ ,
Ու ձեր վախը հասնելուն ծաղր պիտի բնեմ .
27 Երբոր ձեր վախը հեղեղի պէս հասնի ,
Ձեր թշուառութիւնը մրրիկի պէս պատահի ,
Ե՛ր ձեր վրայ նեղութիւն ու տառապանք գայ .
28 Անառնեը ինծի պիտի ազազակեն , ու պատասխան պիտի չտամ .
Ջիս պիտի փնտռեն ու պիտի չգտնան զանիկ .
29 Որովհետեւ գիտութիւնը ատեցին ,
Ու Տէրոջը վախը չընտրեցին .
30 Իմ խրատներս չուզեցին ,
Ու բոլոր յանդիմանութիւնս անարգեցին .
31 Ուրեմն անոնք իրենց ճամբուն պտուղէն պիտի ուտեն ,
Ու իրենց խորհուրդներէն պիտի կշտանան .
32 Վասն զի անմիտներուն խաղտիքը զիրենք պիտի սպաննէ ,
Եւ յիմարներուն անհոգութիւնը զիրենք պիտի կորսնցնէ .
33 Բայց ինծի մտիկ ընողը ապահովութեամբ պիտի բնակի ,
Ու չարիքներու վախէն հանգիստ պիտի ըլլայ .

ԳԼ . Բ

1 Իմաստութիւնը կը խօսացնէ իր ուսումնասէր բարեպաշտութիւն , 10 և գէշ բնութիւնէ ազատութիւն , 20 ու չհամաձայնելու մէջ առաքինութիւն .

1 Որդեակ իմ , թէ որ իմ խօսքերս ընդունիս ,
Ու Իմ պատուիրանքներս քովդ պահես ,
2 Ականջդ որ ակամնդդ իմաստութեան առաջ ,
Ու սիրտդ հանճարին բանար ,
3 Թէ որ դուն խնամասիրութիւնը փնտռէ կանչես ,
Եւ քու ձայնդ հանճարին ուղղես ,
4 Թէ որ զանիկա արծաթի պէս փնտռես ,
Ու ծածուկ գանձերու պէս ինդրես ,
5 Անառնեը Տէրոջը վախը պիտի հասկընաս ,
Եւ Աստուծոյ գիտութիւնը պիտի գտնես .
6 Վասն զի իմաստութիւնը Տէրը կու տայ .
Գիտութիւնը ու հանճարը անոր բերնէն է .
7 Անիկա ուղիներուն համար փրկութիւն կը պահէ .
Անիկա ուղղութեամբ քալողներուն վահանն է ,
8 Որ արդարութեան ճամբաներըը պահպանէ ,
Ու Իր սուրբներուն ճամբան պահէ .
9 Անառնեը արդարութիւնը , դատաստանը և ուղղութիւնը ,
Ամէն ազնիւ ճամբան պիտի հասկընաս .
10 Երբոր իմաստութիւնը քու սրտիդ մէջը մտնէ ,
Եւ գիտութիւնը քու հոգւոյդ ախորժելի ըլլայ ,
11 Խոհեմութիւնը քեզ պիտի պահէ ,
Ու հանճարը քեզ պիտի պահպանէ ,
12 Որ քեզ չար ճանապարհէն ճամբայէն ,

Նվէրք ոսքիւններ խոտոր մարդէն ատեան։
13 Առանց որ ուղիղ ճամբան ինդրոցներ են,
Որ խոտոր ճամբաներու մէջ գտնին։
14 Զարտուխանն ընկերով կ՚ուրախանան,
Եւ չարչին նվէրք ոսքիւնովը կը ցնծան։
15 Որոնց ճամբաները ծուռ են,
Ու անոնց ընթացքը խոտորնակ է։
16 Որ Տէր քեզ ատեան խոտոր կնիկէն,
Շողոքորթուխանն խոտոր օտար կնիկէն։
17 Որ որ իր երիտասարդութեան բարեկամը կը ինդրու,
Եւ իր Աստուծոյն ուխտը կը մոռնայ։
18 Որովհետեւ անոր առնը մահուան կը տանի,
Ու անոր շաւիղները մեռելներուն։
19 Անոր գացողները դարձ չեն գտներ,
Եւ կենաց ճամբաներուն չեն հասնիր։
20 Որպէսզի բարի մարդոց ճամբան երթաս,
Ու արդարներուն շաւիղները պահես։
21 Որովհետեւ ուղիղները երկրի վրայ պիտի բնակին,
Եւ կատարեալները անոր մէջը պիտի մնան։
22 Բայց ամբարիշտները երկրէն պիտի կորսուին,
Ու անօրէնները անկէ պիտի վրցուին։

ԳԼ. Գ

1 Հնազանդութեան։ 2 Հաւատքի։ 7 խոնարհութեան։ 9 բարեպաշտութեան 11 և համբերութեան յորդորեցը մէջ։ 13 խոստումնեան երջանկի տալուբ։ 19 խոստումնեան գործերը 21 ու չարը։ 27 Ընչքեան։ 30 խորտակարար 31 և գոհ ըլլալու յորդորեցը մէջ։ 33 Հարբուխան անիծեալ ընտանիք։

1 Որդեակ իմ, մի մոռնար իմ օրէնքս,
Հապա քու սիրտդ հոգ իմ պատուիրանքներս պահէ.
2 Ինչու որ քեզի երկայն օրեր ու կենդանութիւնան տարիներ
Եւ խաղաղութիւն պիտի աւելցընեն։
3 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը քեզ չթողուխանն.
Զանոնք քու պարանոցիդ վրայ կապէ,
Գիրս սրտիդ տախտակին վրայ գրէ զանոնք։
4 Այսպէս Աստուծոյ և մարդոց առջեը
Շնորհք ու բարի հանդուրժողութիւն պիտի գտնես։
5 Քու բոլոր սրտովդ Տէրոջը ապաւինէ,
Եւ քու խելաւորութիւնդ մի վստահիր։
6 Քու ամէն ճամբաներուդ մէջ զանիկա ճանչցիր,
Ու անիկա քու շաւիղներդ պիտի ուղղէ։
7 Քեզ քու աչքիդ առջեը խելաւոր մի ըլլար.
Տէրնէ վախցիր ու չարութենէ հեռ քաշուէ։
8 Այսպէս քու մարմնիդ առողջութիւն,
Եւ քու ոսկորներուդ պարարտութիւն կ՚ըլլայ։
9 Տէրոջը պատիւ ըրէ քու առացուածքդ
Եւ քու բոլոր բերքերուդ երախայրիներէն։
10 Եւ քու շտեմարաններդ առատաբեմար պիտի լեցուին,
Ու հնձաններդ նոր գինեն պիտի բաժին։
11 Որդեակ իմ, Տէրոջը խրատը մի անարգեր,
Ու անոր յանդիմանութենէն մի հոգնիր։
12 Վասն զի Տէրը իր սիրածը կը խրատէ,
Ինչպէս որ հայր մը իր սիրական զաւակին։
13 Երանելի այն մարդուն որ իմաստութիւն կը գտնէ,
Ու այն մարդուն որ հանճար կը առնայ։
14 Վասն զի անոր չահը արծաթի չահէն աղեկ է,
Ու անոր արդիւնքը մաքուր ոսկիէն։
15 Ակնիկա գոհարներէն պատուական է.
Եւ քու բոլոր ցանկալի բաներդ չեն կրնար անոր հաւասարիլ։
16 Անոր աջ ձեռքին մէջ օրերու երկայնութիւն,
Եւ ձախ ձեռքին մէջ հարստութիւն ու փառք կայ։
17 Անոր ճամբաները հաճոյական ճամբաներ են,
Եւ անոր բոլոր շաւիղները խաղաղութիւն են։
18 Ակնիկա իրեն յարողներուն կենաց ծառ է.
Ու զինքը բռնողները երջանիկ կ՚ըլլան։
19 Տէրը իմաստութեամբ հիմնեց երկիրը,
Եւ հանճարով հաստատեց երկինքը։
20 Անոր գիտութեամբը անդունդները կը պատուին,
Ու ամպերը ցօղ կը կաթեցընեն։
21 Որդեակ իմ, ասոնք քու աչքերուդ առջեէն չերթան.
Իմաստութիւնը ու խոհեմութիւնը տէր պահէ։
22 Եւ քու հոգւոյդ կեանք
Ու քու պարանոցիդ գարդ ըլլան։
23 Անոնք ճամբադ ապահովութեամբ պիտի քալես,
Եւ քու ոտքդ պիտի չսայթի։
24 Քէն որ պառկիս պիտի չվախնաս,
Ու քէն որ քնանաս քունդ անոյշ պիտի ըլլայ։
25 Պիտի չվախնաս յանկարծահաս վախէն,
Ոչ ալ ամբարիշտներուն կատաղութենէն երբոր գայ։
26 Վասն զի քու յոյսդ Տէրը պիտի ըլլայ,

1 Ելք։ ի։ 19։ 20։ 2 Ելք։ ժ։ 21։ Երկն։ ժա։ 13։ 3 Հռոմ։ ա։ 28։ 4 Ա՛մ։ ձ։ 5։ 5 Գէ։ ե։ 32։ 6։ 3։ 7։ 8։ 6 Ա՛մ։ ձ։ 1։ 7 Գէ։ ե։ 27։ 8 Ա՛մ։ լե։ 23։ 9 Ա՛մ։ ձ։ 1։ 10։ 11։ 12։ 13։ 14։ 15։ 16։ 17։ 18։ 19։ 20։ 21։ 22։ 23։ 24։ 25։ 26։ 27։ 28։ 29։ 30։ 31։ 32։ 33։ 34։ 35։

1 Ելք։ լբ։ 29։ խգ։ 19։ լգ։ 28։ 2։ 3։ 4։ 5։ 6։ 7։ 8։ 9։ 10։ 11։ 12։ 13։ 14։ 15։ 16։ 17։ 18։ 19։ 20։ 21։ 22։ 23։ 24։ 25։ 26։ 27։ 28։ 29։ 30։ 31։ 32։ 33։ 34։ 35։ 36։ 37։ 38։ 39։ 40։ 41։ 42։ 43։ 44։ 45։ 46։ 47։ 48։ 49։ 50։ 51։ 52։ 53։ 54։ 55։ 56։ 57։ 58։ 59։ 60։ 61։ 62։ 63։ 64։ 65։ 66։ 67։ 68։ 69։ 70։ 71։ 72։ 73։ 74։ 75։ 76։ 77։ 78։ 79։ 80։ 81։ 82։ 83։ 84։ 85։ 86։ 87։ 88։ 89։ 90։ 91։ 92։ 93։ 94։ 95։ 96։ 97։ 98։ 99։ 100։ 101։ 102։ 103։ 104։ 105։ 106։ 107։ 108։ 109։ 110։ 111։ 112։ 113։ 114։ 115։ 116։ 117։ 118։ 119։ 120։ 121։ 122։ 123։ 124։ 125։ 126։ 127։ 128։ 129։ 130։ 131։ 132։ 133։ 134։ 135։ 136։ 137։ 138։ 139։ 140։ 141։ 142։ 143։ 144։ 145։ 146։ 147։ 148։ 149։ 150։ 151։ 152։ 153։ 154։ 155։ 156։ 157։ 158։ 159։ 160։ 161։ 162։ 163։ 164։ 165։ 166։ 167։ 168։ 169։ 170։ 171։ 172։ 173։ 174։ 175։ 176։ 177։ 178։ 179։ 180։ 181։ 182։ 183։ 184։ 185։ 186։ 187։ 188։ 189։ 190։ 191։ 192։ 193։ 194։ 195։ 196։ 197։ 198։ 199։ 200։ 201։ 202։ 203։ 204։ 205։ 206։ 207։ 208։ 209։ 210։ 211։ 212։ 213։ 214։ 215։ 216։ 217։ 218։ 219։ 220։ 221։ 222։ 223։ 224։ 225։ 226։ 227։ 228։ 229։ 230։ 231։ 232։ 233։ 234։ 235։ 236։ 237։ 238։ 239։ 240։ 241։ 242։ 243։ 244։ 245։ 246։ 247։ 248։ 249։ 250։ 251։ 252։ 253։ 254։ 255։ 256։ 257։ 258։ 259։ 260։ 261։ 262։ 263։ 264։ 265։ 266։ 267։ 268։ 269։ 270։ 271։ 272։ 273։ 274։ 275։ 276։ 277։ 278։ 279։ 280։ 281։ 282։ 283։ 284։ 285։ 286։ 287։ 288։ 289։ 290։ 291։ 292։ 293։ 294։ 295։ 296։ 297։ 298։ 299։ 300։ 301։ 302։ 303։ 304։ 305։ 306։ 307։ 308։ 309։ 310։ 311։ 312։ 313։ 314։ 315։ 316։ 317։ 318։ 319։ 320։ 321։ 322։ 323։ 324։ 325։ 326։ 327։ 328։ 329։ 330։ 331։ 332։ 333։ 334։ 335։ 336։ 337։ 338։ 339։ 340։ 341։ 342։ 343։ 344։ 345։ 346։ 347։ 348։ 349։ 350։ 351։ 352։ 353։ 354։ 355։ 356։ 357։ 358։ 359։ 360։ 361։ 362։ 363։ 364։ 365։ 366։ 367։ 368։ 369։ 370։ 371։ 372։ 373։ 374։ 375։ 376։ 377։ 378։ 379։ 380։ 381։ 382։ 383։ 384։ 385։ 386։ 387։ 388։ 389։ 390։ 391։ 392։ 393։ 394։ 395։ 396։ 397։ 398։ 399։ 400։ 401։ 402։ 403։ 404։ 405։ 406։ 407։ 408։ 409։ 410։ 411։ 412։ 413։ 414։ 415։ 416։ 417։ 418։ 419։ 420։ 421։ 422։ 423։ 424։ 425։ 426։ 427։ 428։ 429։ 430։ 431։ 432։ 433։ 434։ 435։ 436։ 437։ 438։ 439։ 440։ 441։ 442։ 443։ 444։ 445։ 446։ 447։ 448։ 449։ 450։ 451։ 452։ 453։ 454։ 455։ 456։ 457։ 458։ 459։ 460։ 461։ 462։ 463։ 464։ 465։ 466։ 467։ 468։ 469։ 470։ 471։ 472։ 473։ 474։ 475։ 476։ 477։ 478։ 479։ 480։ 481։ 482։ 483։ 484։ 485։ 486։ 487։ 488։ 489։ 490։ 491։ 492։ 493։ 494։ 495։ 496։ 497։ 498։ 499։ 500։ 501։ 502։ 503։ 504։ 505։ 506։ 507։ 508։ 509։ 510։ 511։ 512։ 513։ 514։ 515։ 516։ 517։ 518։ 519։ 520։ 521։ 522։ 523։ 524։ 525։ 526։ 527։ 528։ 529։ 530։ 531։ 532։ 533։ 534։ 535։ 536։ 537։ 538։ 539։ 540։ 541։ 542։ 543։ 544։ 545։ 546։ 547։ 548։ 549։ 550։ 551։ 552։ 553։ 554։ 555։ 556։ 557։ 558։ 559։ 560։ 561։ 562։ 563։ 564։ 565։ 566։ 567։ 568։ 569։ 570։ 571։ 572։ 573։ 574։ 575։ 576։ 577։ 578։ 579։ 580։ 581։ 582։ 583։ 584։ 585։ 586։ 587։ 588։ 589։ 590։ 591։ 592։ 593։ 594։ 595։ 596։ 597։ 598։ 599։ 600։ 601։ 602։ 603։ 604։ 605։ 606։ 607։ 608։ 609։ 610։ 611։ 612։ 613։ 614։ 615։ 616։ 617։ 618։ 619։ 620։ 621։ 622։ 623։ 624։ 625։ 626։ 627։ 628։ 629։ 630։ 631։ 632։ 633։ 634։ 635։ 636։ 637։ 638։ 639։ 640։ 641։ 642։ 643։ 644։ 645։ 646։ 647։ 648։ 649։ 650։ 651։ 652։ 653։ 654։ 655։ 656։ 657։ 658։ 659։ 660։ 661։ 662։ 663։ 664։ 665։ 666։ 667։ 668։ 669։ 670։ 671։ 672։ 673։ 674։ 675։ 676։ 677։ 678։ 679։ 680։ 681։ 682։ 683։ 684։ 685։ 686։ 687։ 688։ 689։ 690։ 691։ 692։ 693։ 694։ 695։ 696։ 697։ 698։ 699։ 700։ 701։ 702։ 703։ 704։ 705։ 706։ 707։ 708։ 709։ 710։ 711։ 712։ 713։ 714։ 715։ 716։ 717։ 718։ 719։ 720։ 721։ 722։ 723։ 724։ 725։ 726։ 727։ 728։ 729։ 730։ 731։ 732։ 733։ 734։ 735։ 736։ 737։ 738։ 739։ 740։ 741։ 742։ 743։ 744։ 745։ 746։ 747։ 748։ 749։ 750։ 751։ 752։ 753։ 754։ 755։ 756։ 757։ 758։ 759։ 760։ 761։ 762։ 763։ 764։ 765։ 766։ 767։ 768։ 769։ 770։ 771։ 772։ 773։ 774։ 775։ 776։ 777։ 778։ 779։ 780։ 781։ 782։ 783։ 784։ 785։ 786։ 787։ 788։ 789։ 790։ 791։ 792։ 793։ 794։ 795։ 796։ 797։ 798։ 799։ 800։ 801։ 802։ 803։ 804։ 805։ 806։ 807։ 808։ 809։ 810։ 811։ 812։ 813։ 814։ 815։ 816։ 817։ 818։ 819։ 820։ 821։ 822։ 823։ 824։ 825։ 826։ 827։ 828։ 829։ 830։ 831։ 832։ 833։ 834։ 835։ 836։ 837։ 838։ 839։ 840։ 841։ 842։ 843։ 844։ 845։ 846։ 847։ 848։ 849։ 850։ 851։ 852։ 853։ 854։ 855։ 856։ 857։ 858։ 859։ 860։ 861։ 862։ 863։ 864։ 865։ 866։ 867։ 868։ 869։ 870։ 871։ 872։ 873։ 874։ 875։ 876։ 877։ 878։ 879։ 880։ 881։ 882։ 883։ 884։ 885։ 886։ 887։ 888։ 889։ 890։ 891։ 892։ 893։ 894։ 895։ 896։ 897։ 898։ 899։ 900։ 901։ 902։ 903։ 904։ 905։ 906։ 907։ 908։ 909։ 910։ 911։ 912։ 913։ 914։ 915։ 916։ 917։ 918։ 919։ 920։ 921։ 922։ 923։ 924։ 925։ 926։ 927։ 928։ 929։ 930։ 931։ 932։ 933։ 934։ 935։ 936։ 937։ 938։ 939։ 940։ 941։ 942։ 943։ 944։ 945։ 946։ 947։ 948։ 949։ 950։ 951։ 952։ 953։ 954։ 955։ 956։ 957։ 958։ 959։ 960։ 961։ 962։ 963։ 964։ 965։ 966։ 967։ 968։ 969։ 970։ 971։ 972։ 973։ 974։ 975։ 976։ 977։ 978։ 979։ 980։ 981։ 982։ 983։ 984։ 985։ 986։ 987։ 988։ 989։ 990։ 991։ 992։ 993։ 994։ 995։ 996։ 997։ 998։ 999։ 1000։

և քու առքդ պիտի պահէ, որ չբռնաբռնէ։
27 Երբոր ձեռքդ ապկութիւն ընել կու գայ,
ըսպառա եղգէն մի արգիլիր զանիկա։
28 Կրա՛ գ.ոտիդդ բնաւ մի լսեր, Գնա ու զարձնել եկուր,
կամ վաղը կու տամ, երբոր քու քովդ կայ։
29 Քու գ.ոտիդդ գէմ չարութիւն մի մտածեր,
քանի որ անիկա վստահութեամբ քեզի հետ կը բնակի։
30 Առանց պատճառի մարդու հետ մի վիճիր,
երբոր անիկա քեզի չարութիւն մը բրած չէ։
31 Բռնաւոր մարդուն մի նախանձիր,
ու անոր ճամբաներէն բնաւ մի բնտրեր.
32 վասն զի ծուռ մարդը Տէրոջմէ առիւծ պիտի է.
Բայց Անոր բնաւանութիւնը արդարոց հետ է։
33 Անիրաւին տնտեսութեան տանը մէջ Տէրոջմէ անէծք կայ.
Բայց խոնարհներուն բնակարանը Անիկա կ'օրհնէ։
34 Ծիծաղ Անիկա ծաղր բնողներըը ծաղր կ'ընէ,
Բայց խոնարհներուն շնորհք կու տայ։
35 Իմաստուններըը փառք պիտի ժառանգեն,
Բայց յիմարներուն բարձրանալը անարգանք պիտի բերայ։

ԳԼ. Գ

1 Որդիկ, Իմ օրէնքս մոռնալ մի՛ տար,
Ու սիրտդ իմ պատուիրանքներս պահէ,
2 վասն զի ձեզի ազիկ կրնութիւն կու տամ.
Իմ օրէնքս մի թողուր։
3 Քանզի ես իմ հօրս սգան էի,
Փափուկ ու սիրելի իմ մօրս առջեւ։
4 Անիկա ինծի կը սորվեցընէր ու կ'ըսէր,
Քու սիրտդ իմ խօսքերս թող բռնէ.
Իմ պատուիրանքներս պահէ ու ապրէ։
5 Իմաստութիւն առացիր, խոհեմութիւն առացիր.
Մի մոռնար, ու իմ բերնիս խօսքերէն մի խոտորիր.
6 Զանիկա մի թողուր, ու անիկա քեզ պիտի պահէ.
Զանիկա սիրէ, ու անիկա քեզ պիտի պահէ։
7 Ան իմաստութեան գլխաւորն է, իմաստութիւն առացիր.
Ու ամէն առացած բաներուդ հետ խոհեմութիւն առացիր։
8 Զանիկա մեծարէ, ու անիկա քեզ պիտի բարձրացնէ.
Եթէ որ զանիկա գրկես՝ քեզ պիտի պատուէ։
9 Անիկա քու գլխուդ շնորհաց զարդ պիտի տայ.
Գեղի փառաց պսակ պիտի պարգեւէ։
10 Մտիկ լրէ, որդեակ իմ, ու իմ խօսքերս ընդունէ.
Ու քու կենացդ տարիներըը պիտի շատնան։
11 Գեղի իմաստութեան ճամբան ինձ ուսոյց տվին.
Գեղ ուղղութեան շաւիղներուն մէջ պատցուցին.
12 Ու քալելու ատենդ ոտքիդ քայլերը չնեղուին,
Ու վազելու ատենդ չսահիս։
13 Անոր բռնէ խրատը — բնաւ մի թողուր.
Զանիկա պահէ, վասն զի քու կենացդ անիկա է։
14 Անմարիշտներուն ճամբան մի երթար,
Ու չարերուն ճամբան մէջ մի քալեր։
15 Անկէ դարձուցիր. անոր քովէն մի անցնիր.
Անկէ խոտորէ ու անցիր։
16 Վասն զի անոնք մինչեւ որ չարութիւն չընեն՝ չեն քնանար.
Ու քնէ որ հոգ չկրծանեն՝ քուներնին կը փախչի։
17 Քանզի անոնք անմարշտութեան հացը կ'ուտեն,
Ու անիրաւութեան գինին կը խմեն։
18 Բայց արդարներուն ճամբան ծագող լոյսին պէս է,
Որ երթալով կը լուսաւորի, մինչեւ որ կատարեալ օր ըլլայ։
19 Անմարիշտներուն ճամբան խաւարի պէս է,
Ու չեն գիտեր թէ ինչ բանով իրենց սայքը պիտի տանի։
20 Որդեակ իմ, մտիկ լրէ իմ խօսքերս.
Քու ականջներդ իմ խօսքերուս տուր։
21 Անոնք քու աչքերուդ առջեւէն չերթան.
Զանոնք քու սրտիդ մէջը պահէ.
22 վասն զի զանոնք գտնողներուն անոնք կեանք են,
Ու ամբողջ մարմնոյն բժշկութիւն.
23 Ամէն զգուշութենով քու սիրտդ պահէ,
Քանզի կենաց աղբիւրներըը անկէ են։
24 Դուս բերանը քեզմէ մէկդի լրէ,
Ու անիրաւ շրթունքները քեզմէ հեռացուր։
25 Քու աչքերդ ուղիղ նային,
Ու աջակողմեան շրթունքներդ շիտակ դէպ ի առջեւդ երթան։
26 Ոտքերուդ շաւիղները չիմակէ,

- Հմմտ. ԺԹ. 7։ Գ—լ. գ. 10։
- Նշդ. Ընդ առաջ բրին։
- Ղ.Կ. ԺԲ. 13։ ր Օր. իգ. 15։
- Հմմտ. ԺԹ. 18։
- Ես. լԹ. 1։ Հգ.
- Ես. իԲ. 14։ Ես. ԽԲ. 4։ Ես. ԽԹ. 23։ Շ.Պ. Ա. 4։ Ես. ԽԲ. 2։
- Ես. ԽԲ. 3։
- Գէ. իգ. 1։
- Ես. ԽԲ. 14

եւ քու բոլոր ճամբանեդդ հաստատութիւն։
27 Ազ կամ ձախ կոդմը մի խոտորիր.
Ետքդ չարութենէ գարձուր։

ԳԼ. Ե

1 Սպասէն կը յորդորի մարդիկ խոհեմութիւն որքիլու։ Պատճառը
կուգայ ան ամառակութենան վնասը կը յայտնէ։ 12 կը
պատուիրէ գոհ, առաքինութեան ու պարկեշտ ըլլալ։ 21 կ'իմա-
ցնէ Յ չարը իր ձեղբերովը պիտի բռնուի։

1 Որդեակ իմ, մտիկ րրէ իմ իմաստութենանս,
եւ քու ականջդ իմ հանճարիս տուր,
2 Որ խոհեմութիւնը պահես,
Ու քու շրթունքներդ գիտութիւն պահեն։
3 Վասն զի օտար կնկան շրթունքներէն խորհուրդ մեղր կը կաթի,
եւ անոր բերնէրը ձէթէն կակուղ է.
4 Բայց անոր վախճանը դաղձիդրի պէս դառն
Ու երկսայրի սուրի պէս սրած է։
5 Անոր ոտքերը մահուան կ'իջնեն,
Ու անոր քայլերը գժոխքը կը հասնին։
6 Անոր ճամբաներուն փոխխոհական են, ու չես կրնար ջանալ գիտնալ,
Որ չդիտայ թէ կնոջաց ճամբան մեռածներ։
7 Եւ հիմա, ով որդիք, լսեցէ մտիկ րրէք,
Ու իմ բերնէս խոսքերէն մի խոտորիրք։
8 Ան կնկինէն ճամբադ հեռացուր,
Ու անոր տանը գրանը մի մտանեցար.
9 Գուցայ որ քու փառդ ուրիշներու՝
Եւ տարիներդ անողորմ մեռդու տաս.
10 Գուցայ որ օտարները քու գօրութենէդ կշտանան,
Ու քու վաստակդ օտարներուն տանը լինայ.
11 Եւ քու վերջին ատենդ չհասնիս,
Երբոր քու մեղմիդ ու անդ ամենիդ մնաշին,
12 Ու չսանս, Եա ի՞նչպէս խրատը ատելի,
Ու իմ սիրտս հանդէ խնամատարներ անարգեց.
13 Եւ իմ ուսուցիչներուս խօսքը մտիկ չրրի,
Ու իմ ականջս գէս վարժապետներուն չտուի.
14 Փաղաքրի ու ժողովուրդի մէջ
Գրկիմ ամէն տեսակ բշտասութենան հասնիդ։
15 Ջուն քու ջրհորդիդ ջուր խմէ,
Եւ քու ջրհորիդ մէջը վազող ջուրէն։
16 Քու աղբիւրներդ դուրս տարածուին,
Ինչպէս ջուրերու վտակները հրապարակներուն մէջ։
17 Անոնք մինակ քուկդ լլլան,
Ու չէ թէ քուկդ և օտարներուն։
18 Քու աղբիւրդ օրհնեալ լլլայ.
Եւ Ք քու երիտասարդութենանդ կնկանը հետ ուրախ եղիր։
19 Ինկան սիրելի եղնիկի պէս,
Եւ շնորհալի այծեաման պէս լլլայ.
Անոնց ատեն անոր տոհմերները քեզ կշտացընեն,
Ու միշտ անոր սիրովը գինովիս։
20 Եւ ինչո՞ւ, որդեակ իմ, գուն Ք օտար կնկան մէջ սիրտդը գինովիս,
Ու օտար կնկան ծոցը գրկես։
21 Վասն զի մարդուն ճամբաները Տիրոջը աչքերուն առջեւն են,
Ու անոր ամէն քայլերը շուռ կը կշռէ։
22 Ք Զարադարծը իր անօրէնութիւնները պիտի բռնեն,
Ու անիկա իր մեղքին չուանովը պիտի բռնուի։
23 Ք Անիկա առանց խրատի պիտի մեռնի,
Ու իր մեծ յիմարութենանը պիտի մոլորի։

ԳԼ. Զ

1 Երաշխաւորութիւն. 6 Ծուլութիւն. 12 և անպատուութիւն
գիմ պատուիրներ. 16 Նշաւակ ատեն նեղը բռնեն.
20 Հնազանդութիւն օրհնութիւններ. 23 Շնութիւն վնասը
ներ։

1 Որդեակ իմ, եթէ որ քու բարեկամիդ հաստատ երաշխաւոր եղար,
Կամ օտար մարդու հանար քու ձեռքդ տուիր,
2 Քու բերնիդ խոսքերովը պղտացիր ինկար,
Բերնիդ խոսքերովը բռնուեցար.
3 Որդեակ իմ, այսուհետ առանդ րրէ որ ազատիս.
Որովհետև գուն քու բարեկամիդ ձեռքը մտար,
Գնա քու բարեկամիդ խանդարիչ
Ու գանիկա իմանալէ։
4 Աչքերուդ քուն
Ու արտեւանունքներուդ նիրհում մի տար.
5 Ինչպէս անասուն ինչպէս որ այծեամը որսորդի ձեռքէն,
Կամ թռչունը հաստրսին ձեռքէն կ'ազատի։
6 Ով ծոյլ, Ք մրջիւնին գնա,
Անոր ճամբաներուն տես ու իմաստուն եղիր.
7 Վասն զի անիկա նահ իշխան,
Ոստիկան կամ տիրող չունի,
8 Իր կերակուրը ամառուընէ կը պատրաստէ
Իր ուտելիքը հունձքի ատեն կը ժողվէ.
9 Ով ծոյլ, Ք մինչև ե՞րբ կը պառկիս,
Քունէդ ե՞րբ պիտի արթննաս։
10 Քիչ մը քնանաս, քիչ մը նիրհես,
Ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես ննջելու համար.
11 Աղատանը քու աղքատութիւնդ համրոջդ պէս պիտի գայ,

---

3 բ Օր · ե · 38 · իբ · 14 · Ճ՚ա · ա · 3 ·
4 Ե՚ա · ա · 10 · Հբ · ա՚ա՚ · ժբ · 9 ·
— Ա՚ա՚ · բ · 1 ·
5 Գէ · բ · 10 · գ · 24 ·
6 Ա՚ա՚ · ժե · 21 ·
7 Ա՚ա՚ · է · 26 ·
8 Ի՚բբ · գ · 13 ·
9 Գէ · է · 27 ·
10 Գէ · ա · 33 ·
11 Գէ · ա · 33 · ժբ · 1 ·
Ա՚ա՚ · բ · 14 ·
Ճ՚ա · Նբգ · բ · 9 · գ · 1 · է · 5 ·
12 Գէ · բ · 16 · է · 1 ·
Բ՚Ա՚ · ժգ · 9 · Ճ՚ա՚ · ե · 1 · Ճ՚ա՚ · ի · 13 ·
13 Ա՚ա՚ · ի · 13 ·
14 Ճ՚ա՚ · գ · 21 · ԼԳ · 3 · Նբգ · ժգ · 17 · ի՚ · 13 · Ի՚ · է · 6 · Նբգ · գ · 13 ·
15 —
16 Գէ · ժա · 13 · ԺԼ · 13 · ի՚ · 16 · ի՚ · 18 · ի՚ · 13 ·
Ա՚ա՚ · է · 4 · Ի՚ · ժ՚ · 4 · Ճ՚ա՚ · ի՚ · 4 ·
17 Ա՚ա՚ · ժգ · 4 ·
18 Ճ՚ա՚ · ի՚ · 7 ·
19 Ի՚ · ժգ · 4 · ԺԶ · 4 ·
20 Ի՚ · ժգ · 4 ·
21 Ի՚ · ժգ · 4 · ԺԶ · 4 ·
ի՚ · 4 ·

Ու կարօտութիւնդ՝ ապառազինեալ մարդու պէս։

12 Անօրէն ու չար մարդը
Չուռ բերնով կը շարժի.
13 Անիկա իր աչքերովը անհնարկութիւն կ՚ընէ,
Ոտքերովը կը խօսի,
Ու մատերովը բան կը սորվեցնէ.
14 Անոր սրտին մէջը ծուռութիւն կայ,
Միշտ չարութիւն կը հնարէ — հրխնիներ կը հանէ։
15 Ասոր համար անոր կորուստը յանկարծ պիտի գայ.
Անիկա յանկարծ պիտի կոտրուի, ու ա՛ն դարմանն ալ պիտի չգտնուի։

16 Տէրը սա վեց բանէն կը զզուի,
Ու անոր հոգւոյն ատելը եօթը բան պիտի է.
17 Վեհամտաւան աչքեր, սուտախօս լեզու
Եւ անմեղ արիւն թափող ձեռքեր,
18 Չար խորհուրդներ հնարող սիրտ,
Չարութիւն ընելու համար շուտ վազող ոտքեր,
19 Սուտերիս խօսող անիրաւ վկայ,
Ու ներքագց մէջ կռիւներ ցանող մարդ։
20 Որդեակ իմ, քու հօրդ պատուիրանքը պահէ,
Ու քու մօրդ օրէնքը մի մերժեր։
21 Զանոնք միշտ քու սրտիդ վրայ կապէ,
Զանոնք քու պարանոցդ կախէ։
22 Քալած ատենդ անոնք քեզի առաջնորդութիւն ընեն,
Քնացած ատենդ քեզ պահպանեն,
Ու արթնցած ատենդ քեզի հետ խօսակցին։
23 Քանզի պատուիրանքը ճրագ՝ ու օրէնքը լոյս է,
Եւ խրատին յանդիմանութիւնները կենաց ճամբայ են։
24 Որ քեզ գէշ կինիկէն՝
Օտար կնկան շողոքորթիդ լեզուէն պահէ։
25 Սրտիդ մէջ անոր գեղեցկութիւնը մի ցանկար.
Ու քեզ իր արտեւանունքներովը չգրաւէ։
26 Վասն զի պոռնիկ կնկան պատճառաւ
Մարդ մինչև պատառ մը հացի կ՚ելլայ.
Եւ ընտրեալ առնականը պատուական հոգին կ՚արապայ։
27 Հնա՞ր է որ մէկը իր ծոցը կրակ դնէ,
Ու հանդերձները չայրին.
28 Հնա՞ր է որ մէկը կրակին կայծերու վրայ քալէ,
Ու անոր ոտքերը չայրին։
29 Ասոր պէս է իր դրացիին կնկանը քով դացողն ալ.
Ով որ անոր դպչի՝ անմեղ չըլլար։
30 Գողը թէ որ անօթութենէն հոգւոյ ու իր փորը կշտացընելու համար գողութիւն ընէ,
Զնի քամահրեր ընեն։
31 Սակայն թէ որ գտնուի՝ եօթնապատիկ կը հատուցանէ,
Իր տանը բոլոր ինչքը կու տայ։
32 Կնկան հետ շնութիւն ընողին խելքը պակաս է.
Ան բանը ընողը իր հոգին կը կորսնցընէ։
33 Անիկա վէրք ու անարգանք կը գտնէ,
Ու անոր նախատինքը անջնջելի է։
34 Քանզի նախանձը էրկանը կատաղութիւնն է,
Ու անիկա վրէժխնդրութենէն օրը չխնայեր.
35 Անիկա բնաւ մէկ փրկանքի մը չնայիր,
Կաշառք ալ շատցընելու բլլաս անիկա չհաճիր։

ԳԼՈՒԽ

1 Որդեակ իմ, պահէ իմ խօսքերս,
Ու իմ պատուիրանքներս քու մօտդ ծածկէ։
2 Իմ պատուիրանքներս պահէ որ ապրիս,
Ու իմ օրէնքս քու աչքերուդ բիբին պահես։
3 Զանոնք մատներուդ վրայ կապէ,
Զանոնք սրտիդ տախտակին վրայ դրէ։
4 Իմաստութենան բակ, Դուն իմ քոյրս ես.
Ու խոհեմութենան ընտանիք կանչէ,
5 Որ քեզ օտար կնիկէն՝
Շողոքորթութենամի խօսող օտար կնիկէն պահնէն։
6 Վասն զի իմ տանս պատուհանէն՝
Իմ վանդակիս ծակէն նայեցայ.
7 Եւ անմիտներուն մէջը տեսայ,
Երիտասարդներուն մէջը հասկացայ տասանի մը գոյ,
8 Որ փողոցին մէջ ան կնոջը մօտ անկիւնէն քովէն կ՚անցնէր,
Ու անոր տանը ճամբան բռնեց,
9 Երբոր իրիկուն եղաւ, օրը տարաժամեցաւ
Ու գիշերուան մութը սկսաւ.
10 Եւ ահա անոր առջևը կնիկ մը ելաւ.
Անիկա պոռնիկի կերպարանք ու նենգաւոր սիրտ մը ուներ.
11 Անիկա ազազակող ու անպատ էր,
Ոտները տարքերը իր տանը մէջ չէր կենար.
12 Երբեմն դուրսը, երբեմն հրապարակները,

ե 3 · Բ · Ժե · 12 · Ը · Ոչ · ի · 12 · Գէ · Ժ · 12 ·
ը Մ · ր · 1 ·
թ Հր · 13 ·
ժ Երեմ · ԺԲ · 11 ·
ի Բ Մ · է · 16 ·
լ Ը · Ոչ · Ժը · 27 · Ամ · 8 ·
խ Ը · Ոչ · Ֆ · 1 · 3 ·
ծ Ը · ա · 15 ·
կ Ձ · գ · 3 ·
հ Ը · ԺԲ · 7 · Հը · ասմ · գ · 15 ·
ձ Ը · ԺԲ · 13 · Գէ · ԺԲ · 3 · 9 ·
ղ Հր · 14 ·
ճ Ը · Ֆ · 1 · 3 ·
մ Ը · ա · 15 ·
յ Ձ · ԺԲ · 7 · 8 ·
ն Ը · ԺԲ · 3 · 4 ·
շ Ը · ա · 8 · Եփես · գ · 1 ·
ո Գէ · գ · 3 · է · 3 ·
չ Գէ · գ · 22 · 24 ·
պ Գէ · բ · 11 ·
ջ Ը · ԺԲ · 3 · ՀԺԲ · 105 ·
ռ Գէ · բ · 16 · է · 3 ·
ս Գէ · բ · 1 ·
վ Ը · Ժ · 18 · Գէ · բ · 16 · է · 3 · Ա · 24 ·
տ Գէ · բ · 16 · է · 3 · Ա · 24 · Ը · Ժ · 18 · Գէ · ֆ · 3 · գ · 4 · Ը · Ժ · 18 · Գէ · ֆ · 3 · գ · 31 ·
ր Գէ · բ · 16 · է · 3 · Ա · 24 ·
ց Գէ · գ · 38 · ԺԲ · 4 · 16 ·
ւ Ը · ԺԳ · 16 ·
փ Գէ · ԺԲ · 13 ·
ք Ձ · Ֆ · 13 · Ձ · Ամ · է · 13 · Ձ · Ամ · բ · 3 ·

Գլուխ

1 Որդեակ իմ, ընդունէ զիմաստութիւն հետ հատուցման ըստ գործոց բնաւորութեան առնեան. 2 որպէսզի մի կորնչիցէ ի գործոցն իւրոցդ անմտութիւնդ. 3 և անպարկեշտ երեսաւորդին անմտութիւնդ. 4 Եւ ահաւոր չարութիւնն կը զարհուրեցնէ հոգիդ։

1 Որդեակ իմ, պահէ իմ խօսքերս,
Ու իմ պատուիրանքներս քու մօտդ ծածկէ։
2 Իմ պատուիրանքներս պահէ որ ապրիս,
Ու իմ օրէնքս քու աչքերուդ բիբին պահես։
3 Զանոնք մատներուդ վրայ կապէ,
Զանոնք սրտիդ տախտակին վրայ դրէ։
4 Իմաստութենան բակ, Դուն իմ քոյրս ես.
Ու խոհեմութենան ընտանիք կանչէ,
5 Որ քեզ օտար կնիկէն՝
Շողոքորթութենամի խօսող օտար կնիկէն պահնէն։
6 Վասն զի իմ տանս պատուհանէն՝
Իմ վանդակիս ծակէն նայեցայ.
7 Եւ անմիտներուն մէջը տեսայ,
Երիտասարդներուն մէջը հասկացայ տասանի մը գոյ,
8 Որ փողոցին մէջ ան կնոջը մօտ անկիւնէն քովէն կ՚անցնէր,
Ու անոր տանը ճամբան բռնեց,
9 Երբոր իրիկուն եղաւ, օրը տարաժամեցաւ
Ու գիշերուան մութը սկսաւ.
10 Եւ ահա անոր առջևը կնիկ մը ելաւ.
Անիկա պոռնիկի կերպարանք ու նենգաւոր սիրտ մը ուներ.
11 Անիկա ազազակող ու անպատ էր,
Ոտները տարքերը իր տանը մէջ չէր կենար.
12 Երբեմն դուրսը, երբեմն հրապարակները,

ա Գէ · բ · 1 ·
բ Ա · Ֆ · 22 ·
գ Գէ · ֆ · 3 · է · 3 ·
դ Ձ · ԺԲ · 14 ·
ե Երե · Ժգ · 13 ·
զ Ը Օր · ը · 10 ·
է Ը Օր · ը · 8 · Ժա · 13 · Գէ · գ · 3 · է · 3 · ը · 4 · Ա · 31 ·
ը Գէ · բ · 16 · է · 3 · ը · 24 ·
թ Գէ · բ · 16 · է · 3 · ը · 24 · Ը · Ժ · 18 · Գէ · գ · 38 · ԺԲ · 4 · 16 ·
ժ Ը · Ժգ · 16 ·
ի Գէ · ԺԲ · 13 ·
լ Ձ · Ֆմ · է · 13 · Ձմ · Ամ · բ · 3 ·

Եւ առէն անկիւնէն քով գարանամուտ կ'ըլլար։
13 Զանիկա բռնեց համբուրեց,
Ու լկտի երեսով անոր բռաւ.
14 Իմ քովս խաղաղութիւնան զոհեր կան.
Եւ այսօր իմ ուխտերս կատարեցի.
15 Անոր համար ելայ քեզ դիմաւորելու,
Քու երեսդ փնտռելու, ու քեզ գտայ։
16 Իմ անկողինս ծածկոյթներով զարդարեր եմ՝
Եգիպտոսի ծաղկանկար բեհեզով.
17 Անկողինս մրայ զինուա,
Հալուէ ու կինամոն ցաներ եմ.
18 Եկուր միրկն առաւ սիրով զուարճանանք,
Ու ցանկութիւններով գրաւուենք.
19 Վասն զի էրիկս տունը չէ,
Անիկա հեռու ճամբայ գնաց.
20 Առակին քսակը իր հետը առաւ,
Եւ "լուսնի լրումն" օրը իր տունը պիտի գառնայ։
21 Անդէն իր շատ խօսքերովը զանիկա հրապուրեց,
Ու իր շրթունքներուն շողոքորթութիւնովը զանիկա առիպեց։
22 Ան ալ շիտակ կ'երանար հետևէն՝
Ու պանդանոցը գացող արջառի պէս՝
Գառժուռելու ֆոշը կապուած յիմարի մը պէս
Կ'երթայ.
23 Մինչև որ նետը անոր լարգը ծակէ.
Ինչպէս որ թռչուն մը արտարալով դէպ ի ծուզակը կ'երթայ.
Ու չգիտեր որ անիկա իր հոգւոյն համար ըլլոլոի է։
24 Եւ հիմա, ով որդիք, լսեցէք ինծի կրկէք.
Ու իմ բերնիս խօսքերուն ականջ դրէք.
25 Քու սիրտդ անոր ճամբաներուն չխոտորի,
Եւ անոր շաւիղներուն մէջը չմոլորիս.
26 Վասն զի անիկա շատերը խոցոտեց ու կործանեց,
Ու հանար բոլոր մեռցուցած մարդիկը զօրաւոր էին.
27 Անոր տունը գժոխքին ճամբաներն է,
Անանք մահուան չսենեակները կ'իջնեն։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Խնամութիւնան համբառը. 6 բացայայտութիւնը. 10 գիտութեան յատկութիւնը. 12 բնութիւնը. 13 գրոտութիւնը. 13 Աստուածութիւնը. 22 ու յաւիտենականութիւնը. 32 խնամութիւնը փափաքելի բան մըն է. քանզի անոր հետևանքը երջանկութիւն է։

1 Ա՛հա իմաստութիւնը կը կանչէ,
Ու խոհեմութիւնը իր ձայնը կու տայ։
2 Անիկա բարձր տեղերու գլուխ, ճամբու վրայ
3 Անիկա դռնեքան քովը՝ քաղաքներուն բերանը
Ու դռնեքան մուտքը ազազակելով կ'ըսէ.
4 Ով մարդիկ, ձեզի կը կանչեմ.
Եւ իմ ձայնս մարդոց որդիներուն է։
5 Ով ապուշներ, խելաւտութիւն սորվեցէք.
Ով անմիտներ, խելացող սիրտ ունեցէք.
6 Լսեցէք, վասն զի ազնիւ բաներ պիտի խօսիմ,
Ու իմ շրթունքներս պիտի բանամ ուղիղ բաներ խօսիլու համար։
7 Քանզի իմ բերանս ճշմարտութիւն պիտի խօսի,
Բայց իմ շրթունքս ամբարշտութենէ կը գզուի։
8 Բերնիս բոլոր խօսքերը արդարութեամբ են,
Եւ անոնց մէջը խոտորուկ ու ծուռ բան չկայ։
9 Անոնք ալ հասկցողին ուղիղ են,
Ու գիտութիւնը գտնողներուն շիտակ են։
10 Իմ խրատս առէք, և ոչ թէ արծաթի.
Ու ընտիր ոսկիէն աւելի գիտութիւնը ազնիւ է.
11 Վասն զի խելամտութիւնը գոհարներէն աղեկ է.
Եւ բոլոր ցանկալի բաները չեն կրնար անոր հաւասարիլ։
12 Ես խելամտութիւնս արամտութեան հետ կը բնակիմ,
Ու ճարտարութենան գիտութիւնը կը գտնեմ։
13 Տէրոջը վախը չարութիւնը ատելն է.
Ես հպարտութիւնը, ամբարտաւանութիւնը,
Չար ճամբան
Ու ծնեզաւոր բերանը կ'ատեմ.
14 Խորհուրդը և խոհականութիւնը իմն է.
Ես եմ հանճարը՝ ու գօրութիւնը իմն է.
15 Թագաւորներըս ինծմով կը թագաւորեն,
Ու նախարարներըս ընդմէջ արդարութենան կանոնները կը դնեն։
16 Ինծմով կ'իշխեն իշխանները,
Ազնուականներըս -- երկրիս բոլոր դատաւորները.
17 Ես կը սիրեմ զիս սիրողները,
Ու գիս կանուխ փնտռողները զիս կը գտնեն։
18 Իմ քովս հարստութիւն ու փառք,
Բնաւոր առատաժք և արդարութիւն կայ։
19 Իմ պտուղս ոսկիէն ու մաքուր ոսկիէն,
Եւ իմ արդիւնքս բնաւոր արծաթիէն աղեկ է.
20 Ես արդարութենան ճամբուն մէջ
Իրաւանց շաւիղներուն մէջ կը քալեմ,
21 Որ զիս սիրողներուն առատաժք ժառանգեցնեմ.
Ու անոնց գանձերը պիտի լեցնեմ։
22 Տէրը իր ճամբուն սկիզբը
Իր վաղեմի գործերէն առաջ զիս առաջեր էր։
23 Ես յաւիտենէ՝

76

երկրիս սկիզբէն առաջ *օծուեցայ։
24 Անդունդներըչկայ՝
Առատ չափերուն ապրիւրները չկայ ես ծը-
նած էի։
25 Լեռները չտնկուածաւ՝
Բլուրներէն առաջ ես ծնած էի։
26 Տակաւին երկիրը ու բաց տեղութիւնքը
Եւ աշխարհիս հողերուն †առջինը չստեղծած,
27 երբոր երկինքները կը պատրաստէր.
Ու անդունդաց երեսին վրայ կամար կը ձգէր,
ես հոն էի։
28 երբոր վերի ամպերը կ'ուժովցնէր,
Եւ անդունդաց ապրիւրները կը հաստատէր։
29 †երբոր ծովուն կանոն կը դնէր,
Որ չափերը իր հրամանէն դուրս չելլեն,
Ու երբոր †երկրիս հիմերը կը ձգէր.
30 †Վնտռանը ես անոր քովը ճարտարապետ էի,
†Ես ամէն օր անոր զուարճութիւնն էի,
Ու միշտ անոր առջևը կ'ուրախանայի։
31 Եւ աշխարհիս մէջ — անոր երկրին վրայ կ'ու-
րախանայի,
Ու †իմ զուարճութիւնս մարդոց որդիներուն
հետ էր։
32 Եւ հիմա, ով որդիք, լսեցէք ինծի մտիկ ըրէք.
Վասն զի †իմ ճամբաներս պահողները երջա-
նիկ կ'ըլլան։
33 Խրատս մտիկ ըրէք ու իմաստուն եղէք,
Ու ընդ- մի մերժէք։
34 †Երանի այն մարդուն՝ որ ինծի մտիկ կ'ընէ,
Ամէն օր իմ դուռներուս քովը կը հսկէ,
Եւ իմ դրանդիքներս կը դիտէ։
35 Ինչու որ ով գտնողը կեանք կը գտնէ,
Ու †Տէրոջմէ շնորհք կը առնայ։
36 Բայց ինծի դէմ մեղանչողը †իր հոգւոյն անէ-
քութիւն կ'ընէ.
Բոլոր ինծ ատողները մահը կը սիրեն։

ԳԼ. Թ

1 Իմաստութիւնը †իր տունը չինեց,
Ու իր եօթը սիւներըչ ‡կանգնեց.
2 †իր անասուններըմորթեց,†իր գինին ||խառնեց
Ու իր սեղանը պատրաստեց։
3 Աղիկա †իր ազախիններըխրկեց,
Ու †քաղաքին բարձր տեղերուն վրայ †կը
կանչէ.

4 †Ով որ պարզամիտ է՝ ինծ հոս գայ.
Ու պակասամիտ եղողին կ'ըսէ,
5 †Եկէք իմ հացէս կերէք,
Ու §խառնած գինիէս խմեցէք.
6 Յիմարութիւնը թողուցէք՝ որ ապրիք,
Ու խոհեմութեան ճամբուն մէջ քալեցէք։
7 Ծաղր բնողը չանգիմանողը իրեն անար-
դանք՝
Ու ամբարիշտը խրատողը իրեն արատ կը վաս-
ըրկի։
8 †Ծաղր բնողը մի չանգիմաներ, որ չըլլայ թէ
քեզի ինչտամի ըլլայ.
†Իմաստունը չանգիմանէ, ու քեզ պիտի սիրէ.
9 իմաստունին երես տուր, և աւելի իմաստուն
պիտի ըլլայ.
Արդար մարդուն սորվեցուր, †ու նա իմաստու-
թիւնը պիտի աւելցնէ։
10 †Իմաստութեան սկիզբը Տէրոջը վախն է.
Ու ‡Աղմնասուրբին գիտութիւնը հանճար է։
11 †Վասն զի քու օրերդ ինծմով պիտի չատնան,
Եւ քեզի կեանքդ տարիներ պիտի աւելնան։
12 †Թէ որ իմաստուն ես, քեզի իմաստուն ես,
Ու թէ որ ծաղր բնող ես, †նոյնիսկ մինակ
դուն պիտի կրես։
13 †Անզգամ կինիկը ազապակով կ'ըլլայ.
Անիկա անմիտ է ու բան մը չգիտէր։
14 Եւ †քաղաքին բարձր տեղերուն՝
Իր տանը դուռը աթոռի վրայ կը նստի,
15 Որ իրենց ճամբան չիտակ գացող
Անցուարդները կանչէ,
16 †Ով որ պարզամիտ է՝ ինծ հոս գայ.
Ու պակասամիտ եղողին կ'ըսէ,
17 †Գողցուած ջուրերը անոյշ են,
Եւ գաղտուկ հացը համով կ'ըլլայ։
18 Բայց անիկա չգիտեր որ †ան տեղը մեռելներ
կան,
Ու անոր հրաւիրած մարդիկը գժոխքին ան-
դունդներուն մէջ են։

ԳԼ. Ժ

Սա գիրքս՝ Աքիլէ քաղաքին հինգերորդ գլուխէն կը պատրաստեմ քաղած առակներուս, ու անոնց հակառակ եղող մեր թշնամիներուն վրայով ծանրութիւնէ։

Սողոմոնին առակները։

1 †Իմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրախացնէ.
Բայց անմիտ տղան իր մօրը տրտմութիւն է։
2 †Անօրէնութեան գանձերը օգուտ չեն ըներ.

---

* Կամ հաստատեց։
† Ես. ը. 1. 2.
‡ Ես. ԺԸ. 7. 8.
† Կամ բարձր տեղերը
§ Նահ. ա. 8. 10.
Ես. լբ. 10. 11.
Մաղ. չգ. 7. 8. Հռ.
ժ. 6. Երեմ. ե. 22.
‖ Ես. լբ. 4.
¶ Ես. ա. 1. 2. 13.
# Մաա. գ. 11. Կամ
ա. 15.
‡ Մաղ. ԺԳ. 3.
§ Մաղ. ԽԺԲ. 1. 2.
Ձիբ. 1. 2. Դատ.
Ժա. 38.
¶ Գէ. գ. 13. 18.
** Գէ. ԺԸ. 2.
†† Գէ. բ. 2.
‡‡ Մաա. ԺԷ. 18. Ե.
գիծ. բ. 20. 21.
22. Ռգէա. բ. 2.
§§ Նէհ. ասուեց.
¶¶ Մաա. իբ. 2.
Հմր. գ. 13. Կամ
ա. 15.
*** Հմր. 16. Ցիս գլ.
գ. 28. Մաա. Ժա.
23.
††† Հմր. 2. Երգ. ե.
1. Եր. Ժ. 2.
‡‡‡ Կամ բերեց.
§§§ Կամ լցուցած
¶¶¶ Մաա. է. 6.
Մաղ. ՃԽա. 3.

† Մաա. ԺԳ. 12.
‡ Ես. ԽԲ. 18. Ես.
ԽԳ. 10.
§ Ըսք. իբ. 28. Մաղ.
ՃԽա. 10. Գէ. ա.
7.
¶ Գէ. բ. 1. 16. Ժ.
27.
** Ըսք. ը. 6. 7.
†† Գէ. է. 11.
‡‡ Հմր. 3.
§§ Գէ. բ. 17.
¶¶ Գէ. բ. 18. է. 27.
*** Գէ. ԺԸ. 20. Ժէ.
21. 25. ԺԲ. 13.
ԽԲ. 3. 15.
††† Մաղ. ԽԲ. 6. Ես.
Գէ. Ժա. 3. Գաղ.
Ժբ. 18. 20.

[a]Բայց արգարութիւնը մահուանէ կ'ազատէ։
3 [b]Տկէրը արգարին հոգին անօթի չթողուր,
Բայց ամբարիշտներուն ցանկութիւնը կը խա-
փանէ։
4 [c]Ծոյլ ձեռքով բանողը ագքառ կ'ըլլայ.
Բայց [d]ժիր մարդուց ձեռքը հարստութիւն կը
բերէ։
5 Ան որ ամառը կը ժողվէ՝ խոհեմ ազգ է.
Հունձքի ատեն քնացողը [e]ամօթոյ պատճառ
եղող ազգ է։
6 Արդարին գլխուն վրայ օրհնութիւններ կան-
Բայց [f]բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը
կը գոցէ։
7 [g]Արդարներուն յիշատակը օրհնեալ կ'ըլլայ.
Բայց ամբարիշտներուն անունը կը փտի։
8 Խելառուն սիրտ ունեցողը պատուիրանքները
կը բռնէ.
[h]Բայց յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի։
9 [i]Կատարելութեամբ քալողը ապահովութեամբ
կը քալէ.
Բայց իր ճամբաները ծռողը պիտի ճանչցուի։
10 [k]Աչքով ակնարկութիւն ընողը նեղութիւն կու-
տայ.
[l]Ու յիմար շրթունք ունեցողը կը կործանի։
11 [m]Արդարին բերանը կենաց աղբիւր է.
Բայց [n]բռնութիւնը ամբարիշտներուն բերանը
կը գոցէ։
12 Ատկութիւնը կռիւներ կը հանէ.
Բայց [o]սէրը ամէն յանցանքներուն կը ծածկէ։
13 Խնամառուն շրթանցը վրայ իմաստութիւն կը
գտնուի.
Բայց [p]գավակամիտ եզոքին կռնակին համար
գաւազան մը կ'է։
14 Խնամառուններուն գիտութիւն կը գանձեն.
Բայց [q]յիմարին բերանը կործանումն մօտ է։
15 [r]Հարստութեան ճոխութիւնը իր ամուր քաղաքն է.
Բայց անճարներուն աղքատութիւնը իրենց
կործանումն է։
16 Արդարին գործը կենաց համար է.
Ու ամբարիշտին արդիւնքը մեղաց համար է։
17 Խրատ պահողը կենաց ճամբուն մէջ է.
Բայց յանդիմանութիւնը մերժողը կը մոլորի։
18 Ատելութիւնը ծածկողը ստախօս շրթունք ունի.
Ու [s]բամբասանք հանողը անմիտ է։
19 [t]Շատ խօսքերու մէջ յանցանք պակաս չէ.
Բայց [u]իր շրթունքները զգաստ խելացի է։
20 Արդարին լեզուն ընտիր արծաթ է.
Ամբարիշտներուն սիրտը քիչ արժէք ունի։
21 Արդարին շրթունքները շատերուն առաջնոր-
դութիւն կ'ընեն.
Բայց յիմարները խելքի պակասութենէն կը
մեռնին։
22 [v]Տէրոջը օրհնութիւնն է որ հարստութիւն կու-
տայ,
Ու անոր հետ տրտմութիւն չխառնէր։
23 [w]Զարութիւն ընելը յիմարին զբօսանքն է.
Բայց խոհեմ մարդուն՝ իմաստութիւնը։
24 [x]Չար մարդուն վախցած բանը իր վրայ կու գայ.
Բայց [y]արդարներուն փափաքը կը լեցուի։
25 Մրրիկը անցնելուն պէս համբարիշտը բնաջինջ
կ'ըլլայ.
Բայց [z]արդարը յաւիտենական հիմ է։
26 Ինչպէս է քացախը ակռաներուն, և ծուխը
աչքերուն,
Այնպէս ալ ծոյլը իրեն զրկողներուն այնպէս է։
27 [a]Տէրոջը վախը օրեր կ'աւելցնէ.
Բայց համբարիշտներուն տարիները պիտի կար-
ճընան։
28 Արդարներուն յոյսը ուրախութիւն է.
Բայց [b]համբարիշտներուն ակնկալութիւնը պի-
տի կորսուի։
29 Տէրոջը ճամբան արդարին զօրութիւն է.
[c]Բայց անօրէնութիւն գործողներուն կործա-
նում է։
30 [d]Արդարը պիտի չսասանի յաւիտեան.
Բայց ամբարիշտները երկրի վրայ պիտի չբնա-
կին։
31 [e]Արդարին բերանը իմաստութիւն կը բղխէ.
Բայց նենգաւոր լեզուն պիտի կտրուի։
32 Արդարին շրթունքները հաճոյ բաներ գիտեն,
Բայց ամբարիշտներուն բերանը՝ նենգա-
թիւն։

ԳԼ. ԺԱ.

1 [f]Նենգութեան կշիռքը Տէրոջը ատելի
պիղծ է.
Բայց ուղիղ նշո՛ւմ քարը անոր հաճոյ է։
2 [g]Երբոր հպարտութիւնը գայ, անարգութիւնն
ալ կու գայ.
Բայց խոնարհութիւնը իմաստութիւն հետ է։
3 [h]Ուղիղներուն չիստակութիւնը անոնց առաջ-
նորդութիւն կ'ընէ.
Բայց անօրէններուն ծռութիւնը զանոնք բը-
նաջինջ կ'ընէ։
4 [i]Բարկութեան օրը հարստութիւնը օգուտ մը
չընէր.

[a] 10։
[b] 3։ Ա Թագ. 17։ 9։ Ա Պետ. 3։ 12։
[c] 4։ Ա Թագ. 1։ 6։ Ա Պետ. 5։ 7։
[d] 5։ Ա Թագ. 2։ 30։ Ա Պետ. 5։ 5։
[e] 6։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[f] 7։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[g] 8։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[h] 9։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[i] 10։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[k] 11։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[l] 12։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[m] 13։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[n] 14։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[o] 15։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[p] 16։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[q] 17։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[r] 18։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[s] 19։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[t] 20։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[u] 21։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[v] 22։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[w] 23։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[x] 24։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[y] 25։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[z] 26։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[a] 27։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[b] 28։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[c] 29։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[d] 30։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[e] 31։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[f] 1։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[g] 2։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[h] 3։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։
[i] 4։ Ա Թագ. 2։ 9։ Ա Պետ. 4։ 18։

Բայց [1]արդարութիւնը ազատէ զ'ազատեալ։
5 կատարեալներուն արդարութիւնը անոնց ճամբան կը շիտակէ։
Բայց անիրաւը իր անիրաւութիւնովը կ'իյնայ։
6 Ուղիղներուն արդարութիւնը զանոնք կ'ազատէ։
Բայց հանդգնողները իրենց [2]չարութիւնովը մէջ կը բռնուին։
7 [3]Երբոր չար մարդը մեռնի, անոր ակնկալութիւնը կը կորսուի։
Եւ անօրէններուն յոյսը կը կորսուի։
8 Արդարը նեղութենէ կ'ազատի,
Ու անոր տեղը ամբարիշտը կ'երթայ։
9 [4]Կեղծաւորը բերնովը իր դրացին կը կործանցնէ։
Բայց արդարները գիտութենովը կ'ազատուին։
10 [5]Արդարներուն յաջողութենովը վրայ քաղաքը կ'ուրախանայ։
Ու երբոր չարները կորսուին, ցնծութենէն ձայն կը լսուի։
11 [6]Ուղիղներուն օրհնութենովը քաղաքը կը բարձրանայ,
Բայց ամբարիշտներուն բերնովը կը կործանի։
12 Գիտասիրտ եղողը իր դրացին կ'արհամարհէ,
Բայց խոհեմ մարդը կը լռէ։
13 [7]Բանսարկութենէ պտրտողը գաղտնիքը կը յայտնէ,
Բայց հաւատարիմ հոգի ունեցողը բանը կը ծածկէ։
14 Խոհեմութենէ [8]առանց խորհրդականներու կը կործանի,
Բայց խորհրդականներու բազմութենովը փրկութիւն կ'ըլլայ։
15 [9]Օտարականին երաշխաւոր եղողը անշուշտ չարի կը հանդիպի,
Բայց երաշխաւորութիւնը ատողը ապահով է։
16 [10]Շնորհալի կնիկը պատիւ կը առնէ,
Եւ [11]զօրաւոր մարդիկ հարստութիւն կը առնեն։
17 [12]Ողորմած մարդը իր անձին ագէկութիւն կ'ընէ,
Բայց անողորմ մարդը իր մարմնոյն նեղութիւն կու տայ։
18 Չար մարդը անառի գործ կը գործէ,
Բայց [13]արդարութիւն ցանողը ապահով վարձք կ'ունենայ։
19 Ինչպէս որ արդարութիւնը կենաց [14]ճամբուդն է,
Նոյնպէս ալ չարութիւնն հետեւողը իր մահուանը [15]դիմեայ։
20 Ծուռ սիրտ ունեցողները Տէրոջը առջեւը պիղծ են,
Բայց ուղիղ ճամբայ քալողները անոր հաճոյ են։
21 [16]Անօրէնները [17]ձեռք ձեռքի տալէ չեն, անպատիժ պիտի չմնան,
Բայց [18]արդարներուն սերունդը պիտի ազատի։
22 Գեղեցիկ կնիկը՝ որ խոհեմութենէ [19]զուրկ է,
Խոզին քիթը ոսկի օղակին [20]նմանի։
23 Արդարներուն ցանկութիւնը միայն բարութիւն է,
Բայց անօրէններուն ակնկալութիւնը [21]բարկութիւն պիտի ըլլայ։
24 Մէկ կայ որ [22]ցրուելով կ'աւելցնէ,
Ու մէկ կայ որ չափէ դուրս կը խնայէ, բայց կարօտութեան [23]հասնի։
25 [24]Բարեբար անձը պիտի գիրնայ,
Եւ ան որ կ'ոռոգէ՝ ինքն ալ պիտի ոռոգուի։
26 [25]Ցորնեղը պահողին՝ ժողովուրդը անէծք կու տայ,
Բայց [26]գանիկա ծախողին գլխուն վրայ օրհնութիւն կ'իյնայ։
27 Աղէկութիւն հասնար փոյթ ունեցողը շնորհք կը ստանայ,
[27]Բայց ով որ գէշութիւն կը փնտռէ, անիկա իրեն պիտի հանդիպի։
28 [28]Իր հարստութենովը վրայ յոյսը դնողը պիտի իյնայ,
Բայց արդարները [29]կանաչ տերեւի պէս պիտի ծաղկին։
29 Իր տանը նեղութիւն տուողը [30]հով պիտի ժառանգէ,
Ու յիմարը խելառաւն սիրտ ունեցողին ծառայ պիտի ըլլայ։
30 Արդարին պտուղը կենաց ծառ է,
Եւ [31]հոգիներ վաստկողը խելառաւն է։
31 [32]Ահա արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ,
Ո՛րքա՜ն մեղաւորը ու մեղաւորը։

ԳԼ. ԺԲ

1 Խրատը սիրողը գիտութիւնը կը սիրէ,
Ու յանդիմանութիւնը ատողը անմիտ է։
2 [1]Բարի մարդը Տէրոջմէ շնորհք կը ստանայ,
Բայց [2]նենգաւոր մարդը պիտի դատապարտուի։
3 Մարդը անիրաւութենէ հաստատուած չի [3]մնար,
Բայց [4]արդարներուն արմատը չի տատրակիր։
4 [5]Առաքինի կինիկը իր էրկանը պսակ է,
Բայց նախատինքը բերողը [6]ոսկորներուն մէջի փտութեան պէս է։

[1] Առ. ժա. 6։
[2] Գլ. իզ. 9։
[3] Ա-ի բռնաւոր
[4] Մատ. է. 7։ իբ. ի. 14։ Հռ. ա. 29։
[5] Ա-ի չարերուն
[6] Գլ. իբ. 7։
[7] Գլ. ժ. 13։ Գլ. իբ. 16։ Գլ. իա. 13։ Գլ. իթ. 18։
[8] գ Թագ. ժբ. 1։ Եսա. Գլ. իե. 21։ Եր. խզ. 6։
[9] Ա-ի առանձնութեան
[10] Գլ. ժ. 1։
[11] Գլ. լ. 30։
[12] Ա-ի բարեգործ
[13] Ա-ի ճշմարիտ
[14] Մատ. է. 7։ իե. ի. 14։ Հռ. ա. 29։
[15] Ա-ի յաւիտենական
[16] Ա-ի Ամենայն
[17] Ա-ի ձեռք ձեռքի տալով
[18] Ա-ի ուղիղներուն
[19] Ա-ի ուղիղ
[20] Ա-ի խոզի
[21] Ա-ի բարկութիւն
[22] Ա-ի ցրուելով
[23] Ա-ի աղքատանայ
[24] Ա-ի Առատաձեռն
[25] Ա-ի Ցորնեղը
[26] Ա-ի ծախողին
[27] Ա-ի Բայց ով որ գէշութիւն կը փնտռէ, անիկա իրեն պիտի հանդիպի։
[28] Ա-ի Իր հարստութենովը
[29] Ա-ի կանաչ տերեւի պէս
[30] Ա-ի հով
[31] Ա-ի վաստկողը
[32] Ա-ի Ահա արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ։

[1] Առ. ժա. 6։
[2] Ա-ի չարութենէ
[3] Ա-ի Երբոր
[4] Ա-ի Կեղծաւորը
[5] Ա-ի Արդարներուն
[6] Ա-ի Ուղիղներուն
[7] Ա-ի Բանսարկութենէ
[8] Ա-ի առանց
[9] Ա-ի Օտարականին
[10] Ա-ի Շնորհալի
[11] Ա-ի զօրաւոր
[12] Ա-ի Ողորմած
[13] Ա-ի արդարութիւն
[14] Ա-ի ճշմարիտ
[15] Ա-ի յաւիտենական
[16] Ա-ի Ամենայն
[17] Ա-ի ձեռք ձեռքի տալով
[18] Ա-ի ուղիղներուն
[19] Ա-ի ուղիղ
[20] Ա-ի խոզի
[21] Ա-ի բարկութիւն
[22] Ա-ի ցրուելով
[23] Ա-ի աղքատանայ
[24] Ա-ի Առատաձեռն
[25] Ա-ի Ցորնեղը
[26] Ա-ի ծախողին
[27] Ա-ի Բայց ով որ գէշութիւն կը փնտռէ, անիկա իրեն պիտի հանդիպի։
[28] Ա-ի Իր հարստութենովը
[29] Ա-ի կանաչ տերեւի պէս
[30] Ա-ի հով
[31] Ա-ի վաստկողը
[32] Ա-ի Ահա արդարը երկրի վրայ պատիժ կը կրէ։

5 Արդարներուն մտածութիւնները իրաւունք են.
Բայց ամբարիշտներուն խորհուրդները նենգութիւն են։
6 Ամբարիշտներուն խօսքերը արիւնի համար դարան են.
Բայց ուղիղներուն բերանը զիրենք կ'ազատէ։
7 Ամբարիշտները կը կործանին ու բնաջինջ կ'ըլլան.
Բայց արդարներուն տունը կը հաստատուի։
8 Մարդը իր խոհեմութեանը չափ կը գովուի.
Բայց ծուռ սիրտ ունեցողը կ'անարգուի։
9 Ինչեան մարդը՝ որ ծառայ ունի,
Քան թէ՝ որ կ'ամբարտաւանի ու հացի կարօտ եղողէն աղեկ է։
10 Արդարը իր անասուններուն կեանքը հոգ կը տանի.
Բայց ամբարիշտներուն ողորմութիւնն ալ դաժան է։
11 Իր երկիրը գործածողը հացով կը կշտանայ.
Բայց գաղարկ մարդուց հետեւողը դատարկապորտ է։
12 Ամբարիշտը չարերուն աւարին կը փափաքի.
Բայց արդարներուն արմատը պտուղ կու տայ։
13 Չարը իր շրթունքներուն յանցանքովը որոգայթին կ'իյնայ.
Բայց արդարը նեղութենէն կ'ելլէ։
14 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարիքներով կը կշտանայ.
Ու մարդուն ձեռացը հատուցումը իրեն պիտի գառնայ։
15 Յիմարին ճամբան իր աչքերուն չիսկակ է.
Բայց իմաստուն մարդը խնամուողն է։
16 Յիմարը նոյն օրը կը յայտնէ իր բարկութիւնը.
Բայց անարգանքը ծածկողը խելացի է։
17 Ճշմարտութիւն խօսողը արդարութիւն կը յայտնէ.
Իսկ սուտ վկան՝ նենգութիւն։
18 Մտածութիւն կայ՝ որ իրենց չտասխօսութեամբը սուրի պէս կը խոցոտէ.
Բայց իմաստուններուն լեզուն բժշկութիւն է։
19 Ճշմարտախօս շրթունքը միշտ հաստատ կը մնայ.
Բայց սուտախօս լեզուն վայրկենական է։
20 Չարութիւն մտածողին սրտին մէջը նենգութիւն կ'ըլլայ.
Բայց խաղաղութեան համար խորհուրդ ընողները ուրախութիւն կ'ունենան։
21 Արդարին ընաւ չարիք չհասնիր.
Բայց ամբարիշտները թշուառութիւններով կը լեցուին։
22 Սուտ շրթունքը Տէրոջը գզուելի է.
Բայց հաւատարմութիւն ընողները անոր հաճոյ են։
23 Խոհեմ մարդը իր գիտցածը կը ծածկէ.
Բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը հրատարակէ։
24 Ժիր մարդոց ձեռքը կ'իշխէ.
Ու ծոյլը հարկատու կ'ըլլայ։
25 Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանիկա կը ճնշէ.
Բայց հաղիկ խօսքը կ'ուրախացնէ զանիկա։
26 Արդարը ՚իր ընկերին ճամբայ կը ցուցնէ.՚
Բայց ամբարիշտներուն ճամբան զիրենք կը մոլորցնէ։
27 Ծոյլը իր որսը չեփեր.
Բայց ժիր մարդուն ստացուածքը պատուական է։
28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ.
Եւ անոր շաւիղներուն մահ չկայ։՚

ԳԼ. ԺԳ

1 Իմաստուն տղան իր հօրը խրատը հնազանդի.
Բայց ծաղր ընողը յանդիմանութիւնը մտիկ չընէր։
2 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն կ'ուտէ,
Բայց անօրէնները հոգին՝ բռնութիւն։
3 Իր բերանը զգուշացողը իր անձը կը պահէ.
Բայց շրթունքները լայն բացողը պիտի կորսուի։
4 Ծոյլին հոգին կը ցանկայ ու բան մը չունի.
Բայց ժրաջան մարդոց հոգին կը գիրնայ։
5 Սուտ խօսքը արդ արհեստ ատելի է.
Բայց ամբարիշտը ամօթալից ու խայտառակ վարք ունի։
6 Արդարութիւնը կատարելութեամբ քալողները կը պահպանէ.
Բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ։
7 Կան՝ որ զիրենք հարուստ կը ցուցընեն ու բան մը չունին,
Եւ կան՝ որ զիրենք ազքատ կը ցուցընեն ու չատ հարստութիւն ունին։
8 Մարդուն կեանքը փրկանքը իր հարստութիւնն է.
Բայց ազքատը յանդիմանութիւն չլսեր։
9 Արդարին լոյսը ուրախ պիտի ըլլայ.
Բայց ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի։
10 Ցիրտուխ հպարտութենէ կուգ կը ծագի.
Բայց խրատ մտիկ ընողներուն քովը խնամութիւն կայ։

---

1 Գէ. ա. 11. 18.
2 Գէ. ժգ. 3.
3 Սղ. ի. 24. 25. Գէ. ժա. 21. Մաս. է. 34—37.
4 ա Թագ. իե. 17.
5 Գէ. ժգ. 7.
6 Գէ. ժգ. 9. ժե.
7 Գէ. ժգ. 18.
8 Գէ. ժգ. 4. ժե.
9 Ես. ծ. 4.
10 Ես. ժ. 10. 11.
11 Գէ. ժ. 16. Ես. ծ. 13.
12 Գէ. ժա. 30.
13 Գէ. ժգ. 2. Սղ. ծե. 4. ծթ. 17. կգ. 2.
14 Գէ. ժբ. 11.
15 Գէ. իթ. 11.
16 Գէ. ժգ. 3.
17 Սղ. ծե. 4. ծթ. 2.
18 Գէ. ժգ. 16. ժե.
19 Գէ. ժե. 13.
20 Ես. ծ. 14. Գէ. ժգ. 3.
21 Գէ. ժբ. 14.
22 Գէ. ժգ. 17. Ժաղ. 20. Ես. իե. 15.
23 Գէ. ժե. 2.
24 Գէ. ժ. 4.
25 Գէ. ժե. 13.
26 Գէ. ժգ. 9. ժե.
27 Գէ. ժբ. 14.
28 Գէ. ժբ. 28.
Բայց հաւատարմութիւն ընողները անոր հաճոյ են։ 23 Խոհեմ մարդը իր գիտցածը կը ծածկէ. Բայց յիմարներուն սիրտը յիմարութիւն կը հրատարակէ։ 24 Ժիր մարդոց ձեռքը կ'իշխէ. Ու ծոյլը հարկատու կ'ըլլայ։ 25 Մարդուն սրտին մէջ եղող վիշտը զանիկա կը ճնշէ. Բայց հաղիկ խօսքը կ'ուրախացնէ զանիկա։ 26 Արդարը ՚իր ընկերին ճամբայ կը ցուցնէ.՚ Բայց ամբարիշտներուն ճամբան զիրենք կը մոլորցնէ։ 27 Ծոյլը իր որսը չեփեր. Բայց ժիր մարդուն ստացուածքը պատուական է։ 28 Արդարութեան ճամբուն մէջ կեանք կայ. Եւ անոր շաւիղներուն մահ չկայ։՚

ԳԼ. ԺԳ

1 Իմաստուն տղան իր հօրը խրատը հնազանդի. Բայց ծաղր ընողը յանդիմանութիւնը մտիկ չընէր։ 2 Մարդը իր բերնին պտուղէն բարութիւն կ'ուտէ, Բայց անօրէնները հոգին՝ բռնութիւն։ 3 Իր բերանը զգուշացողը իր անձը կը պահէ. Բայց շրթունքները լայն բացողը պիտի կորսուի։ 4 Ծոյլին հոգին կը ցանկայ ու բան մը չունի. Բայց ժրաջան մարդոց հոգին կը գիրնայ։ 5 Սուտ խօսքը արդ արհեստ ատելի է. Բայց ամբարիշտը ամօթալից ու խայտառակ վարք ունի։ 6 Արդարութիւնը կատարելութեամբ քալողները կը պահպանէ. Բայց չարութիւնը մեղաւորները կը կործանէ։ 7 Կան՝ որ զիրենք հարուստ կը ցուցընեն ու բան մը չունին, Եւ կան՝ որ զիրենք ազքատ կը ցուցընեն ու չատ հարստութիւն ունին։ 8 Մարդուն կեանքը փրկանքը իր հարստութիւնն է. Բայց ազքատը յանդիմանութիւն չլսեր։ 9 Արդարին լոյսը ուրախ պիտի ըլլայ. Բայց ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի։ 10 Ցիրտուխ հպարտութենէ կուգ կը ծագի. Բայց խրատ մտիկ ընողներուն քովը խնամութիւն կայ։

---

1 Գէ. ա. 11. 18.
2 Գէ. ժգ. 3.
3 Սղ. ի. 24. 25. Գէ. ժա. 21. Մաս. է. 34—37.
4 ա Թագ. իե. 17.
5 Գէ. ժգ. 7.
6 Գէ. ժգ. 9. ժե.
7 Գէ. ժգ. 18.
8 Գէ. ժգ. 4. ժե.
9 Ես. ծ. 4.
10 Ես. ժ. 10. 11.
11 Գէ. ժ. 16. Ես. ծ. 13.
12 Գէ. ժա. 30.
13 Գէ. ժգ. 2. Սղ. ծե. 4. ծթ. 17. կգ. 2.
14 Գէ. ժբ. 11.
15 Գէ. իթ. 11.
16 Գէ. ժգ. 3.
17 Սղ. ծե. 4. ծթ. 2.
18 Գէ. ժգ. 16. ժե.
19 Գէ. ժե. 13.
20 Ես. ծ. 14. Գէ. ժգ. 3.
21 Գէ. ժբ. 14.
22 Գէ. ժգ. 17. Ժաղ. 20. Ես. իե. 15.
23 Գէ. ժե. 2.
24 Գէ. ժ. 4.
25 Գէ. ժե. 13.
26 Գէ. ժգ. 9. ժե.
27 Գէ. ժբ. 14.
28 Գէ. ժբ. 28.

11 [c]Անիրաւութեամբ հարստութիւնը պիտի պակսի.
Բայց ով աշխատութեամբը ժողվողը պիտի շատցընէ.
12 Ուշացած յոյսը սիրտը կը հիւանդացընէ.
Բայց [d]փափագին հասնիլը կենաց ծառ մըն է.
13 [e]Խօսքը արհամարհողը պիտի կորսուի.
Բայց պատուիրանքէն վախցողը վարձք պիտի առնէ.
14 [f]Իմաստունին օրէնքը կենաց աղբիւր է՝
[g]Մահուան որոգայթներէն ազատ ըլլալու համար.
15 Բարի խոհեմութիւնը շնորհք կու տայ.
Բայց անօրէններուն ճամբան գժտարին է.
16 [h]Ամէն խելացի խմաստութեամբ կը գործէ.
Բայց անմիտը յիմարութիւն կը տարածէ.
17 Չար պատգամաւորը թշուառութեան մէջ կ'իյնայ.
Բայց [i]հաւատարիմ դեսպանը բժշկութիւն է.
18 Խրատ անարգողը ապրատութիւն ու անարգութիւն կը գտնէ.
Բայց [j]յանդիմանութիւն մտիկ ընողը պատիւ կը գտնէ.
19 [k]Փափագին կատարուիլը հոգիին անոյշ է.
Ու չարագործութիւնէ կամ կենդանը յիմարներուն զզուելի է.
20 Իմաստուններուն հետ քալողը իմաստուն կ'ըլլայ.
Բայց անմիտներուն հետ ընկերացողը [l]չար կ'ըլլայ.[m]
21 [n]Ամբարիշտներուն եռանդը ձախորդութիւն կ'երթայ.
Բայց արդարներուն բարիք կը հատուցուի.
22 Բարի մարդը իր որդւոցը որդիներուն ժառանգութիւն կը թողու.
Բայց չմեղաւորին առացուածքը արդարին համար կը պահուի.
23 [o]Աղքատներուն հնակած երկիրին մէջը շատ ուտելիք կայ.
Բայց [p]չկայ որ անիրաւութենէ կը կորսուի.
24 [q]Գաւազանին խնայողը իր որդին կ'ատէ.
Բայց զանիկա սիրողը կանուխէնկ կը խրատէ.
25 [r]Արդարը միշտ իր անձին կշտանալը կ'ուտէ.
Բայց ամբարիշտներուն փորը կարօտութիւն պիտի քաշէ.

ԳԼ. ԺԳ

1 [s]Իմաստուն կնոջիկնը [t]իրենց տունը կը շինեն.
Բայց յիմար կնիկը զանիկա իր ձեռքովը կը փլցընէ.
2 Իր ուղղութեանը մէջ քալողը Տէրոջմէ կը վախնայ.
[u]Բայց ծուռ ճամբայ մտնողը զանիկա կ'անարգէ.
3 Յիմարին բերանը հպարտութեան գաւազան կայ.
[v]Բայց իմաստուններուն շրթունքները զիրենք կը պահեն.
4 Ուր որ արջառ չկայ, մսուրը միւթաղ կը մնայ.
Իսկ արդիւնքին առատութիւնը եզին զօրութենէն առաջ կու գայ.
5 [w]Ճշմարտութեան վկան սուտ չխօսիր.
Բայց անիրաւ վկան սուտութիւններ [x]կը բամբէ իւրմէն.
6 Դատաւորը իմաստութիւն կը փնտռէ ու չգտնէր.
Բայց հեմնասուններուն համար գիտութիւնը դիւրին է.
7 Յիմար մարդէն հեռացիր,
Երբոր կ'իմանաս որ իմաստուն շրթունքներ չունի.
8 Խելացի մարդուն իմաստութիւնը իր ճամբան հասկնալն է.
Բայց յիմարներուն անմտութիւնը նենգութիւն է.
9 [y]Յիմարները յանցանքը ծաղր կ'ընեն.
Բայց ուղիղներուն մէջը ներողամտութիւն կայ.
10 Սրտին սիրտը իր հոգիին ցաւը կը ճանչնայ.
Ու անոր ուրախութեանը ուրիշը մասնակից չըլլար.
11 [z]Ամբարիշտներուն տունը պիտի կործանի.
Բայց ուղիղներուն վրանը պիտի ծաղկի.
12 [a]Ճամբայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երևնայ.
Բայց [b]անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է.
13 Ծիծաղելու առնէն ալ [c]ցաւը սրբտութիւն կը գայ.
Ու հաճութեան վախճանը սուգ կ'ըլլայ.
14 Ապականած սիրտը իր ճամբաներէն
Ու բարի մարդը իրմէն պիտի կշտանայ.
15 Միամիտ մարդը ամէն խօսքի կը հաւատայ.
Բայց խելացին իր քայլերը կը փնտռէ.
16 [d]Իմաստունը կը վախնայ ու չարութենէ կը փախչի.
Բայց անմիտը կը հպարտանայ ու յանձնապատան կ'ըլլայ.
17 Շուտ բարկացողը յիմարութիւն կ'ընէ.
Ու նենգ ամիտ մարդը ատելի է.
18 Անխոհեմներըը անմտութիւն կը ժառանգեն.
Բայց խելացիներըը գիտութեամբ կը պսակուին.
19 Չարները բարիներուն առջևը կը խոնարհին,

---

[c] Գէ. ժ. 3. բ. 21. • Նէէ. Եհովայի մասին
[d] Հմր. 13.
[e] Ես. ԼԶ. 14.
[f] Գէ. ժ. 11. • ԺԹ. 27. • ԺԷ. 23.
[g] Յոբ. իե. 6.
[h] Գէ. ժբ. 23. • ԺԱ. 8.
[i] Գէ. իե. 13.
[j] Գէ. ԺԱ. 2. 31.
[k] Հմր. 13.
[l] Կամ չարերէն կը հասկցուի.
[m] Ասղ. չբ. 10.
[n] Գէ. ժ. 3. • ԺԲ. 7.
[o] Գէ. ԺԸ. 16. 17. • Գէ. իէ. 8. • ԻԱ. 5. • ԻԲ. 15.
[p] Գէ. ԺԹ. 5. • ԻԱ. 28.
[q] Գէ. ԺԹ. 18. իբ. 15. • իե. 13. • ԻԳ. 13. իՀ. 15. 17.
[r] Ասղ. ԼԴ. 18. • ԽԸ. 3.
[s] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[t] Ես. Ե. 16. իե. 1.
[u] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[v] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[w] Հմր. 13.
[x] Գէ. ԺԹ. 5. 9.
[y] Գէ. ժ. 3. բ. 21. • Նէէ. Եհովայի մասին
[z] Գէ. ժբ. 23. • ԺԵ. 25.
[a] Գէ. ժԴ. 12. • ԺԶ. 25.
[b] Գէ. ժԴ. 32.
[c] Գէ. ժԵ. 13. • ԺԷ. 22.
[d] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[e] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[f] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[g] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[h] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[i] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[j] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[k] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[l] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[m] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[n] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[o] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[p] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[q] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[r] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[s] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[t] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[u] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[v] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[w] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[x] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[y] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[z] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[a] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[b] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.
[c] Գէ. ժ. 3. • ԺԴ. 1.
[d] Գէ. ժբ. 23. • ԺԲ. 23. • իբ. 5.

և ամբարիշտները՝ արդարները դրանք քո-
վը։
20 ՚Ազգատոը մինչև անգամ իր բնկերին ատելի է.
Բայց հարուստին բարեկամները շատ են։
21 Իր բնկերը անարգողը մեղք կը գործէ.
[1]Բայց ազգատուին ողորմութիւն ընողը երանելի
կ'ըլլայ։
22 Ո՞հա չարութիւն մտածողները կը մոլորին.
Բայց բարութիւն մտածողներուն ողորմութիւն
ու ճշմարտութիւն կ'ըլլայ։
23 Ամէն աշխատանքի մէջ օգուտ մը կայ.
Բայց °գատարկաբանութիւնը՝ միայն կարօ-
տութեան կ՚առնէ հասցէ։
24 Իմաստուններուն հարստութիւնը իրենց պա-
տակն է.
Բայց անմտներուն [2]բարձրութիւնը յիմա-
րութիւն է։
25 [3]Հաւատարիմ վկան հոգիներ կ'ազատէ.
Բայց խորտակող սուտերը դուրս կը տայ։
26 Տէրոջը վախին մէջ հաստատ վստահութիւն կայ.
Ու անոր որդիքը ապաւէն պիտի ունենան։
27 [4]Տէրոջը վախը կենդանի աղբիւր է՝
Մահուան որոգայթներէն ազատ ըլլալու համար։
28 Ժողովուրդին բազմութիւնը թագաւորին պա-
տիւն է.
Բայց ժողովուրդին նուազութիւնը իշխանին
կործանումն է։
29 [5]Երկայնամիտ մարդը շատ խոհեմ է.
Իսկ կարճամիտը չատ յիմարութիւն կ'ընէ։
30 [6]Հանգարտ սիրտը մարմնոյն կեանք է.
Բայց [7]նախանձը ոսկորներուն փտութիւն է։
31 [8]Ազգատուին զրկանք ընողը [9]անոր Ստեղծիչը
կ'անարգէ.
Բայց անողնակին ողորմութիւն ընողը զԱնիկա
կը պատուէ։
32 Ամբարիշտը իր չարութեանը համար կը վռըն-
ատւի.
Բայց [10]արդարը իր մահուան ատեն ապաւէն
կ'ունենայ։
33 Խելացին մարդուն սրտին մէջ իմաստութիւն
կը հանգչի.
Իսկ յիմարներուն ներսը եղածը կը ճանչցուի։
34 Ազգ արդարութիւնը ազգը կը բարձրացնէ.
Բայց մեղքը ժողովուրդներուն անարգանք է։
35 [11]Թագաւորի ծառային՝ խոհեմ ըլլալը կը հաճի.
Բայց նախատինք բերող [12]———ը կը բարկանայ։

ԳԼ. ԺԵ

1 [1]Մեղմ պատասխանը սրտմտութիւնը կ'իջե-
ցնէ.
Բայց [2]խիստ խօսքը բարկութիւնը կը դրգռէ։
2 Իմաստուններուն լեզուն գիտութիւնը հաճոյ
կ'ներկայցնէ.
[3]Բայց անմիտներուն բերանը յիմարութիւն
կը բղխէ։
3 [4]Տէրոջը աչքերը ամէն տեղ
Չարերը ու բարիները կը դիտեն։
4 [5]Թոզագալաք լեզուն կենդանց ծառ է.
Բայց խոտոռուր [6]——ն սիրտ կը կտրէ։
5 [7]Յիմարը իր հօրը խրատը կ'անարգէ.
[8]Բայց յանդիմանութեան հնազանդողը խե-
լացի կ'ըլլայ։
6 Արդարին տունը մեծ գանձ կայ.
Բայց ամբարիշտին եկամուտներուն մէջը խռո-
վութիւն կայ։
7 Իմաստուններուն շրթունքները գիտութիւն կը
ապսպռնեն.
Բայց յիմարներուն սիրտը [9]այնպէս չէ։
8 [10]Ամբարիշտներուն զոհը Տէրոջը ատելի է.
Բայց ուղիղներուն ապօթքը անոր ընդունելի է։
9 Տէրը ամբարշտին ճամբային կը գղջաբ.
Բայց [11]արդարութեան հետևողը կը սիրէ։
10 [12]Ծանր ճամբան մեծապէս [13]չարչարի [14]———
Ան [15]յանդիմանութիւնը ատողը պիտի մեռնի։
11 [16]Դժոխքը ու կորուստը Տէրոջը առջևն է.
Որչափ աւելի մարդոց սրտերուն սիրտերը։
12 [17]Դատաստ ընողը իր յանդիմդիչը չսիրեր.
Ան իմաստուններուն քովը չերթար։
13 [18]Ուրախ սիրտը երեսը կը զուարճացնէ.
Բայց [19]արտին սրտմտութենէն հոգին կը ճնշուի։
14 Հանճարեղ սիրտը գիտութիւն կը փնտռէ.
Բայց անմիտներուն բերանը յիմարութեամբ
կը սնանի։
15 Վշտալից մարդուն ամէն օրերը գէշ են.
[20]Բայց ուրախ սիրտը միշտնչենաւոր կոչնական քով
մէջ է։
16 [21]Աւելի ապիկ է քիչ բանը Տէրոջը վախովը.
Քան մեծ գանձը՝ խռովութիւնով։
17 [22]Աւելի ապիկ է ակը եղած տեղը խոտակերը կե-
րակուրը.
Քան թէ գէր զուարակը՝ատելութիւնով։
18 [23]Բարկասիրտ մարդը վէճ կը հանէ.
Բայց երկայնամիտը կռիւը կը դադրեցնէ։

ֆ · 17 ·
ա [1] Կ՚ելլ Բարկութիւն
առաջ
բ Գէ · ա · 1 ·
գ Գէ · ժգ · 13 · Հմր ·
21 · 22 ·
դ [2] Հաւատա
ե Գէ · ա · 12 · ժ · 17 ·
զ Ը · բ · իգ · 6 · Ա—գ ·
Տ[3] բ · 8 ·
է Ա—ա · իգ · 11 · իա ·
ը · ի—ա · 11 · իա ·
թ · իգ · 3 · Ի բ ·
ժ Գէ · իա · 31 · —Տէր ·
գ · 11 ·
ի [4] Բ—գ · իգ · 9 ·
ժա [5] Թ—գ · գ ·
ժբ [6] Ա—գ · գ ·
ժգ [7] Ի—ա · 5 ·
ժդ [8] Ա—գ · ժ ·
ժե [9] Ա—գ · ժ ·
ժզ [10] Ա—գ · ժ ·
ժէ [11] Ա—գ · ժ ·
ժը [12] Ա—գ · ժ ·
ժթ [13] Ա—գ · ժ ·
ի [14] Ա—գ · ժ ·
իա [15] Ա—գ · ժ ·
իբ [16] Ա—գ · ժ ·
իգ [17] Ա—գ · ժ ·
իդ [18] Ա—գ · ժ ·
իե [19] Ա—գ · ժ ·
իզ [20] Ա—գ · ժ ·
իէ [21] Ա—գ · ժ ·
իը [22] Ա—գ · ժ ·
իթ [23] Ա—գ · ժ ·
իթ · 1 ·
Ա—գ · ժ · 1 · Տէր ·
ժ · 3

19 Ծոյլին ճամբան փշեղէն ցանկի պէս է.
բայց ուղիղներուն ճամբան բանուկ է։
20 Իմաստուն տղան իր հայրը կ'ուրախացընէ.
բայց անմիտ մարդը իր մայրը կ'անարգէ։
21 Չգիտակամիտ մարդուն՝ յիմարութիւնը զբօսանք է.
բայց իմաստուն մարդը կ'ուղղէ իր բնթացքը։
22 Ըռանց խորհուրդի՝ դիտաւորութիւնները կը ցրուին.
բայց խորհրդականներուն շատութիւնովը կը հաստատուին։
23 Մարդ իր բերնին պատասխանովը կ'ուրախանայ.
ու ատենովը բուսած խօսքը որչափ գեղեցիկ է։
24 Կեանքի ճամբան խոհեմ մարդը դէպ'ի վեր կ'երթայ.
որ վարի գ-ժոխքին հեռանայ։
25 Տէրը հպարտներուն տունը կը կործանէ.
բայց այրեւարխին սահմանը կը հաստատէ։
26 Չար մարդուն խորհուրդները Տէրոջը տկլոր պիղծ են.
բայց պարկեշտներուն խօսքերը հաճելի են։
27 Ագահութիւնան անձնատուր եղողը իր տունը խռովութեան մէջ կը ձգէ.
բայց կաշառքներէ զզուողը պիտի ապրի։
28 Արդարին սիրտը՝ ատելու պատասխանը կը մտածէ.
բայց անիրաւներուն բերանը չարիք կը բղխէ։
29 Տէրը անիրաւներէն հեռու է.
բայց արդարներուն ազօթքը կը լսէ։
30 Աչաց լոյսը սիրտը կ'ուրախացընէ.
հաղի լուրը ոսկորները կը գիրցընէ։
31 Կեանց յանդիմանութիւնը ականջը իմաստուններուն մէջը կը բնակի։
32 Խրատ մերժողը իր հոգին կ'անարգէ.
բայց յանդիմանութիւն մտիկ ընողը խելք կը վաստկի։
33 Տէրոջը վախը իմաստութեան խրատն է.
ու փառաց առջեւէն խոնարհութիւնը կ'երթայ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Սրտին պատրաստութիւնները մարդուն կը պատկանին.
բայց լեզուին պատասխանը Տէրոջմէն է։
2 Մարդուն ամէն ճամբաները իրեն մաքուր կ'երեւնան.
բայց Տէրը հոգիները կը կշռէ։
3 Գործդ Տէրոջը յանձնէ.
եւ քու խորհուրդներդ պիտի հաստատուին։
4 Տէրը ամէն բան ըստ նպատակին համար ստեղծեց.
ու ամբարիշտն ալ՝ ձախորդ օրուան համար։
5 Ամէն պարծով հպարտները Տէրոջը առջեւը պիղծ են.
ու իրենք ձեռք ձեռքի տուած չեն պատժուիր անոնք։
6 Ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ անօրէնութիւնը կը քաւուի.
ու Տէրոջը վախովը չարութենէ կը հեռանայ։
7 Երբոր Տէրը մարդուն ճամբաները կը հաճի,
Թշնամիները կը հաշտեցընէ անոր հետ։
8 Աղէկ է քիչ բան արդարութեամբ,
քան թէ մեծ եկամուտներ անիրաւութեամբ։
9 Մարդուն սիրտը իր ճամբան կը հնարէ.
բայց անոր քայլերը Տէրը կ'ուղղէ։
10 Թագաւորին շրմունքներուն վրայ աստուածային ազդեցութիւն կայ.
Անոր բերանը դատաստանի մէջ չմեղանչէ։
11 Ուղիղ կշռադրը և կշիռքը Տէրոջն է.
Մախաղին ամէն կշռաքարերը անոր գործքն են։
12 Չարագործութիւնը թագաւորներուն զզուելի է.
վասն զի աթոռը արդարութեամբ կը հաստատուի։
13 Արդար շրմունքները թագաւորներուն հաճելի են,
ու շիտակ խօսողը կը սիրեն։
14 Թագաւորին բարկութիւնը մահուան պատգամներու պէս է.
բայց իմաստուն մարդը զանիկա կ'իջեցընէ։
15 Թագաւորին երեսին լոյսը կեանք է,
ու անոր հաճութիւնը վերջի անձրեւին ամպին պէս է։
16 Իմաստութիւն առնելը ոսկիէն որչափ աղէկ է,
եւ հանճար վաստկիլը արծաթէն աւելի ընտիր է։
17 Ուղիղներուն մեծ ճամբան չարութենէ հրաժարիլն է.
իր ճամբան զգուշութիւն ընողը իր հոգին կը պահէ։
18 Կործանումն առջեւէն՝ հպարտութիւն,

Ա. կարծանեցնեն առջևէն ամբարտաւանութեան ոգին։
19 Խոնարհներուն հետ խոնարհ կըլլայ՝
Հպարտներուն հետ աւար բաժնելէն ապէկ է։
20 Գործքի մէջ խելացութեամբ վարուողը բարիք կը գտնէ.
Ա. Տէրոջը ապաւինողը երանելի է։
21 Իմաստուն սիրտ ունեցողը խոհեմ կ'ըսուի.
Ե. շրթանց քաղցրութիւնը գիտութիւն կ'աւելցնէ։
22 Խոհեմութիւնը՝ ունեցողին կենաց ակրիբ է.
Բայց յիմարներուն խրատը յիմարութիւն է։
23 Իմաստունին սիրտը իր բերնին խնամութիւն կու տայ,
Ա. իր շրթունքներուն գիտութիւն կ'աւելցնէ.
24 Ախորժելի խօսքերը մեղրի խորիսխին պէս է.
Հոգիին քաղցր ու ապրուներուն բժշկութիւն է։
25 Ճանապայ կայ որ մարդուն շիտակ կ'երեւնայ,
Բայց անոր վախճանը մահուան ճամբաներն է։
26 Աշխատող անձը իրեն համար կ'աշխատի.
Քանզի իր բերանը կը պահանջէ իրմէ։
27 Անօրէն մարդը չարութիւն կը փորէ,
Ա. անոր շրթունքներուն վրայ իբր հնչ այրող կրակ մը կայ։
28 Ծուռ մարդը կռիւ կը հանէ,
Ե. փսփսուն մտերիմ բարեկամներըը կը զատէ։
29 Անօրէն մարդը Իր ընկերը կը խաբէ,
Ա. զանոնկա գէշ ճամբաներէ կը տանի.
30 Նենգութիւններ մտածելու համար աչքերը կը գոցէ,
Ե. շրթունքներըը խածնելով չարութիւնը կը կատարէ։
31 Մազի ճերմկութիւնը փառաց պսակ է,
Թէ՛ անիկա արդարութեան ճամբուն մէջ գտնուի։
32 Երկայնամտութիւնը հզօր մարդէն ապէկ է,
Ա. իր ոգին զսպողը քաղաք առնողէն։
33 Վիճակը ծոցը կը ձգուի,
Բայց անոր ամէն կարգադրութիւնը Տէրոջմէ է։

ԳԼ. ԺԷ.

1 Աղէկ է պատառ մը չոր հաց խաղաղութիւնով,
Քան թէ տուն մը լեցուն զոհեր՝ կռիւով։
2 Խոհեմ ծառան Նախատինք բերող որդիին
կ'իշխէ,
Ա. եղբարց մէջ ժառանգութեան բաժին
կ'առնէ։
3 Արծաթի համար հալոց՝ և ոսկիի համար
քուրայ կայ.
Բայց սիրտերը փորձող Տէրն է։
4 Չար մարդը անիրաւին շրթանցը մտիկ կ'ընէ,
Ա. սուտասոսը միտաւոր լեզուին ականջ կը դնէ։
5 Աղքատը ծաղր ընողը անոր Ստեղծիչը կ' անարգէ,
Ե. Ձախորդութեան վրայ ուրախացողը անպատիժ պիտի չմնայ։
6 Որդւոց որդիները ծերերուն պսակն է,
Եւ որդւոց պարծանքը իրենց հայրերն են։
7 Ընտիր խօսքը անզգամին չվայլեր.
Որչափ աւելի առատօտ շրթունքը՝ աղնուական նին։
8 Պարգեւը՝ գործածողին աչքը պատուական գոհարի պէս է,
Ա. որ դառնայ՝ յաջողութիւն կը գտնէ։
9 Ներողամիտը ծածկողը բարեկամութիւն կը փնտռէ.
Բայց զանիկա պատմողը մտերիմ բարեկամները կը զատէ։
10 Խոհեմ մարդուն աւելի կ'ազդէ հէնց յանդիմանութիւնը,
Քան թէ հարիւր [illegible] հարուած՝ յիմարին։
11 Չար մարդը միշտ ապստամբութիւն կը փնտռէ,
Ա. անոր խիստ պատգամաւոր կը խրկուի։
12 Աւ արջէն է ձագերը գազցուած արջուն առնիլը,
Քան թէ յիմարն իր՝ անոր յիմարութեան առնիլը։
13 Ով որ աղէկութեան փոխարէն չարիք կը հատուցանէ,
Չարիքը անոր առունէն պակաս պիտի չլլայ։
14 Կռիւին սկզբնաւորութիւնը ջուրին արձակումներ կը նմանի.
Ա. քանի Վէճը չբռնկած՝ նահ քաշուէ։
15 Անմարիչտը արդարացընողը՝ և արդարը մատնողը
Երկուքն ալ Տէրոջը առջեւը պիղծ են։
16 Իմաստութիւնը ծախու առնելու գինը ինչ օգուտ անի յիմարին ձեռքը,
Որովհետև խելքը չունի։
17 Բարեկամը ամէն առեն կը սիրէ,
Ա. եղբայրը նեղութեան համար ծնած է։
18 Գանապատմա մարդը ձեռքը կու տայ,
Ա. իր բարեկամին համար երաշխաւոր կ'ըլլայ։
19 Կռիւ սիրողը յանցանք կը սիրէ.
Իր գուռը բարձրացընողը նաև կործանումը կը փնտռէ։

20 Ումն. սիրտ ունեցողը ազիւկութիւն չգտանիր ,
Ու. Ընդդատաւոր բնազատ մարդը շարիքի մէջ
կ'իյնայ ։
21 Ցիմարը ծնանողը տրտմութիւն կը կրէ ,
Իւ. անզգամին հայրը չուրախանար ։
22 Ուրախ սիրտը դեղի պէս օգտակար է .
Բայց կոտրած սիրտը ոսկորները կը չորցնէ ։
23 Ընծրէն մարդը ուրիշի ծոյէն կաշառք կ'առնէ ,
Որ արդարութեան ճամբաները ծռէ ։
24 Խնաստութիւնը խոհեմ մարդուն առջևն է .
Բայց յիմարին աչքերը երկրին ծայրերն են ։
25 Ցիմար ազան՝ իր հօրը տրտմութիւն
Ու. գինքը ծնանողին դառնութիւն կ'բլլայ ։
26 Ուղիղ չէ արդարէն տուգանք առնելը ,
ՈՒ. ոչ իշխանները ծեծելը՝ իրաւունք ընդդեմ
հանիար ։
27 Իր խօսքերը զսպողը խնաստուն է ,
Ու. երկայնամիտ մարդը հանճարեղ է ։
28 Ցիմարը անգամ մը որ լուռ կենայ , խնաս-
տուն՝
Ու- իր շրթունքները գոցողը հանճարեղ կը
անպատի ։

ԳԼ· ԺԸ

1 Ընդհանուր մարդը ։ ցանկութիւնը կը
փնտռէ
Ե- Ամէն խորհուրդի դէմ կը կռնայ ։
2 Յիմարը խոհեմութենէ չսիտարժէր ,
Հապա իր սրտին մէջ Ե-ին յայտնել ։
3 Երբոր ամբարիշտը գայ , անարգութիւն ալ
կու գայ ,
Ու. նախատինքի հետ խայտառակութիւն ։
4 Մարդուն բերնին խօսքերը խորունկ ջուրեր
են .
Խնաստութեան աղբիւրը առատաբուղա գետ
է ։
5 Դատաստանի մէջ արդարը սուտ հանելու
համար՝
Ամբարիշտին աչառութիւն բնելը ազէկ չէ ։
6 Ընդիմա մարդուն շրթունքները կռիւ մէջ կը
մտնեն ,
Ու. անոր բերանը ծեծը կը կանչէ ։
7 Ընդիմա մարդուն բերանը իրեն կործանում է ,
Ե- անոր շրթունքները իր անձին որոգայթ է ։
8 Փառ. մարդուն խօսքերը քաղցր պատառներ
բան պէս են ,
Ու. անոնք միջնէն փորին չտեւտրաններուն կ'իջ-
նեն ։
9 Ան որ իր գործին մէջ թոյլ է ,

1 Ցիմ· գ · 8 ·
2 Գէ· ժ · 1 · ժբ · 13·
Եփր · 23 ·
3 Գէ· ժբ · 23 · ժե·
13 · 13 ·
4 Ցագ· իբ · 13 ·
5 Եզ· իգ · 8 ·
6 Գէ· ժգ · 6 · ժագ·
բ · 14 · ը · 1 ·
7 Գէ· ժ · 1 · ժե · 23·
ժբ · 13 · Հիր · 21 ·
8 Հիր · 12· Գէ· ժբ · 8 ·
9 Կ=Ի Ու ։ Ի՛ր
Նեղը գործին ձեղ-
ծուածի ։
Գէ· իգ · 8 ·
Ցագ· ժ · 3 ·
Ցիմ· ա · 19 ·
Ցիբ · ժգ · 3 ·
Ե՛ր · Ջ տառով
Ե՛ր· ասէն բառին կը
խառնուի ։
Ցագ· ժ · 23 · ի · 6 ·
Ցագ· Ե՛ր · 8 ·
Գէ· ժբ · 15 · բ
Օբ · ա · 17 · ժգ · 19·
Գէ· իգ · 23 · իբ · 21 ·
Գէ· ժ · 14 · ժբ ·

Շուայտ մարդուն եղբայրն է ։
10 Ցերիզը անուշ ամեր աշտարակ է .
Արդարը անոր կը դիմէ , ու ապահով ապաս-
տանարան կ'ունենայ ։
11 Հարուստին առագաստը իր ամուր քա-
ղաքն է ,
Ու. անոր երեւակայութեանը մէջ բարձր բեր-
դի պէս է ։
12 Կոտրածէն առաջ մարդուն սիրտը կը հը-
պարտանայ .
Բայց փառաց առջևէն խոնարհութիւնը կ'երթայ ։
13 Ով որ Ջ-ն չլսած պատասխան կու տայ ,
Յիմարութիւն ու նախատինք է անոր ։
14 Մարդուն հոգին իր հիւանդութեանը կը համ-
բերէ .
Բայց վիրաւորուած հոգին ո՞վ կրնայ ||մխի-
թարել ։
15 Խոհեմին սիրտը գիտութիւն կը վաստակի .
Եւ իմաստունութեան ականջը գիտութիւն կը
փնտռէ ։
16 Մարդուն ընծան անոր ճամբայ կը բանայ ,
Ու. զանիկա մեծերուն առջևը կը տանի ։
17 Իր գործը առաջ սկսողը իրաւունք ունեցող
կ'երեւի .
Բայց երբոր իր մօտիկը գայ՝ զանիկա կը քննէ ։
18 Վիճակը վէճերը կը դադրեցնէ ,
Ու. զօրաւորներուն միջեւնին որոշում կ'բնէ ։
19 Վշտացած եղբայրը մը ամուր քաղաքէն ա-
ւելի է ,
Եւ. մեր վէճերը բերդի մը նիգերուն կը նը-
մանին ։
20 Մարդ իր բերնին պատուղէն իր փորը կը կշտա-
ցընէ ,
Ու. իր շրթունքներուն արդիւնքէն կը կշտա-
նայ ։
21 Մահ ու կեանքը լեզուին ձեռքն է ,
Եւ. զանիկա սիրողները անոր պտուղը կ'ուտեն ։
22 Կնիկ գտնողը բարիք կը գտնէ ,
Ու. Ցերովհէն շնորհք մը կը առնայ ։
23 Աղքատը ազաչելով կը խօսի ,
Բայց հարուստը կոփոտ պատասխան կու տայ ։
24 Բարեկամներէ ունեցող մարդը բարեկամու-
թիւն ընելու է .
Ու. եղբօրմէ աւելի հաստատ բարեկամ կայ ։

ԳԼ· ԺՓ

1 Որ կատարելութեանը մէջ քալող ազքատը
Ընդդատաւոր շրթունքէ ունեցող յիմարէն ազէկ է ։
2 Հոգին ոտխութիւնը ազէկ չէ ,

12 · ժգ · 2 · ժագ·
ժ · 12 ·
3 Գէ· ժբ · 18 · իգ·
23 ·
4 Գէ· իբ · 24 ·
5 Բ՛ժագ· իբ · 2 · 21·
Ցագ· ժբ · 8 · իե ·
1 · ին · 3 · 4 · գա·
8 · Ոիգ · 8 ·
6 Գէ· ժ · 13 ·
7 Գէ· ժ·· 2 · ժե ·
23 · ժգ · 13 ·
8 Ցիմ· ե · 11 ·
9 Կ=Ի ասէին Ե՛ր·
Ե՛ր ասէն բառին
կը խառնուի ։
Գէ· ժբ · 14 · ժգ·8 ·
10 Տ՛ր=Ա՛ա· ժբ· 27 ·
Գէ· ժբ · 14 · ը·
13 ·
Ցագ· բ · 3 ·
Գէ· ժե · 17 ·
Գէ· իբ · 8 ·

5 Երէր · Ե՛ր՛ր
Գէ· ժբ · 14 · ժգ·8 ·
8՛ր=Ա՛ա· ժբ· 27 ·
Գէ· ժբ · 14 · ը·
13 ·
Ցագ· բ · 3 ·
Գէ· ժե · 17 ·
Գէ· իբ · 8 ·

Ու առքերովը արտորացողը կը սահի ։
3 Մարգուն յիմարութիւնը անոր ճամբան
կ'ապրկ ,
Եւ անոր սիրտը Տէրոջը դէմ զայրանալ կ'ընէ ։
4 Հարստութիւնը շատ բարեկամներ կ'աւելցնէ.
Բայց ազքատը իր բարեկամէն կը զատուի ։
5 Սուտ վկան անպատիժ պիտի չմնայ ,
Ու առաջինները խօսողը պիտի չազատի ։
6 Շատերը առաջնորդուն մարգուն երեսները կը փնտռեն ,
Ու համէն մէկը պարգեւատու մարդուն բարեկամ կ'ըլլայ ։
7 Ազքատին բոլոր եղբայրները անկէ կը զզուին.
Անոր բարեկամներըն ալ աւելի հանկէ կը հեռանան .
Անիկա ձայնիկ խօսքերու համար կ'ինդրէ ։
8 Խելք վաստկողը իր հոգին կը սիրէ .
Խնամատարութիւն պահողը բարիք պիտի գտնէ ։
9 Սուտ վկան անպատիժ պիտի չմնայ ,
Ու առաջինները խօսողը պիտի կորսուի ։
10 Յիմարին փափկութիւն չվայլեր .
Որչափ աւելի ծառայի մը իշխաններու վրայ իշխել ։
11 Մարգուն խոհեմութիւնը անոր բարկութիւնը կը զսպէ ,
Եւ յանցանք ներելը անոր պարծանք է ։
12 Թագաւորին բարկութիւնը առտղ առիւծի մռնչիւնին կը նմանի ,
Իսկ անոր հաճութիւնը խոտի վրայի ցօղին պէս է ։
13 Ներման ազան իր հօրը թշուառութիւնն է ,
Ու կնկան կռիւները շարունակ կաթիլներու ձայն են ։
14 Տունը ու առացուածքը հայրերէն ժառանգութիւն են .
Բայց խոհեմ կինիկը Տէրոջմէ է ։
15 Ծուլութիւնը խորունկ քուն կը բերէ ,
Եւ թոյլ մարդը սովօրի կը մնայ ։
16 Պատուիրանքը պահողը իր հոգին կը պահէ .
Իր ճամբաները անարգողը պիտի մեռնի ։
17 Ազքատին ողորմութիւն ընողը Տէրոջը փոխ կու տայ ,
Ու անոր անոր հատուցումը պիտի ընէ ։
18 Դաստի որ յոյս կայ՝ ազատ խրատէ ,
Եւ անոր մեռնելուն կամակից մի ըլլար ։
19 Խիստ բարկացող մարդը ձեռս կը կրէ .
Վասն զի թէ որ ազատես՝ նորէն ընել կու տայ ։
20 Խրատը լսէ ու կրթութիւնը ընդունէ ,
Որ վերջը ետքն ատենդ խելացուն ըլլաս ։
21 Մարդուն սրտին միջը շատ դիտաւորութիւններ կան ,
Բայց Տէրոջը խորհուրդը հաստատուն պիտի մնայ ։
22 Մարդուն ողորմածութիւնը իր փառքն է .
Ու ազքատը սուտախօսէն աղէկ է ։
23 Տէրոջը երկիւղը կենդանի հոգի է ,
Եւ ընդունող կուշտ կը պառկի , առանց խորշանքի չհանդիպիր ։
24 Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ ,
Ու զանիկա իր բերանը անգամ չդարձներ ։
25 Մատղ ընողը ծեծէ , ու միամիտը խելացի կ'ըլլայ .
Եւ թէ որ խելացուն յանդիմանես՝ հանճարը կը հասկնայ ։
26 Իր հայրը կոծանողը եւ իր մայրը վռնտողը Ամօթ ու նախատինք բերող որդի մըն է ։
27 Որդեակ իմ, եթէ կեցցէ ան խրատը միտիկ ընդունէն, Որ ճշմարտութեան խօսքերէն կը խոտորցընէ ։
28 Զար վկան արդարութիւնը ծաղր կ'ընէ ,
Ու ամբարիշտներուն բերանը անիրաւութիւն կը կլլէ ։
29 Մատղ ընողներուն համար դատաստաններ՝
Եւ անմիտներուն կռնակին համար ծեծեր պատրաստուած են ։

ԳԼ. Ի

1 Գինին ծաղր ընող է , եւ ցքին կռիւ հանող ,
Եւ ով որ ասոնց անձնատուր կ'ըլլայ՝ խելացի չըլլար ։
2 Թագաւորին սէրը առտղ առիւծի մռնչիւնին պէս է .
Ու զանիկա բարկացնողը իր անձին ձեռս կ'ընէ ։
3 Կռիւէն հեռ կենալը մարդուն փառք է .
Բայց ամէն յիմար կռուասէր է ։
4 Ծոյլը Ձմեռ է երբեմն , ձիւներէն չհնարկեր .
Հնձառին հունձքի ատենը պիտի մուրայ , ու բան մը պիտի չտնենայ ։
5 Մարդու մը սրտին միջի խորհուրդը խորունկ ջուրերու պէս է .

Բայց խելացի մարդը զանիկա կը հանէ.
6 ՀՄարդասիրէ չաւերը իրենց բարեբաստութիւնը
կը հրաժարակեն.
Բայց ՃՀաւատաւորի մարդ մը ոչի կընայ դանել։
7 ՃԻր անաստուածութեանը մէջ գայլայը սիդամար է.
ՃԱնոր սէրդնեները իր հանէն երկանիկ սիրտ
ըլլան.
8 ՃԳաւառատանին աճուռը նամազ ինազատորը
իր աչքերովը ամէն չարիքը կը ցրուէ.
9 ՃՈՎ կրնայ բանլ ինէ իմ սիրաս սրբեցլի,
իմ մեղքէս մաքրուեցայ.
10 ՃԵրկու տեսակ ՀԱ-ի քար, երկու տեսակ
°չափ
Հաւասարապէս ՏԷրոջը առչիը պիղծ են.
11 Մինչև անգամ ազու մը վարքին մանրութիւնը
և ուղղութիւնը
ՃԱնոր գործերէն կը հասկըցուի.
12 ՃԼսող ականջը ու տեսնող աչքը՝
Երկուքն ալ ՏԷրը առեղծներ է.
13 ՃՓառնը մի սիրեր որ չըլլայ ինէ ապրատանաս.
Աչքերդ բաց որ հացով կշտանաս.
14 Ժամու առնողը գէշ է, գէշ է՝ կ'ըսէ.
Բայց երբոր երթայ՝ անառնէր կը պարծենայ.
15 Ոսկի ու շատ գոհար կը գտնուի.
Բայց դիտութիւնան շրթունքները սիծագին
զարդեր են.
16 ՃՕտարականի մը երաչխաւոր եղողին պղեատ
առ,
Եւ օտար կնկան համար երաշխաւոր եղիր գրաւ
առ.
17 ՃՄտութիւնան հացը մարդուն ախորժելի է,
Բայց ետքը անոր բերանը խիճով պիտի լեցուի.
18 ՃԴիտաւորութիւնը խորհրդով կը հաստատուի.
Ճուսոի խոհեմութիւնով պատերազմ ըրէ.
19 ՃԲանտարկութիւնան պատուղը գազանիքը կը
յայտնէ.
Ուրիշն Ճշրթունքներովը չորգրկութիւնը ը-
նդունի հետ հատրդակցութիւնն ալ ընէր.
20 ՃՈվ որ իր հայրը ու մայրը կ'անիծէ,
ՃԱնոր ճրագը մութի խաւարի մէջ պիտի մարի.
21 ՃԿայ ժառանգութիւն՝ որ սկիզբը արագութեամբ
կ'առնուի,
Բայց անոր վերջը պիտի չօրհնուի.
22 ՃՉարութիւնան փոխարէնը հատուցանեմ՝ մի ը-
սեր.
ՃՏէրոջը սպասէ, ու անիկա քեզ պիտի ազատէ։
23 Երկու տեսակ ՀԱ-ի քարը ՏԷրոջը առչիը
պիղծ է,
Ու նենգաւոր կշռքը ապիկ չէ.
24 ՃՄարդուն քայլերը ՏԷրոջմէն է.
Ուսոի մարդը իր ճամբան ի՞նչպէս հասկընայ.
25 †Անխորհրդաբար բան մը նուիրելը՝ և Ճուխտ
ընելէն ետքը փնտռութիւն ընելը
Մարդուն որոգայթի մէն է.
26 Իմաստուն թագաւորը ամբարիշտները կը ցը-
րուէ,
Ու անիւը անոնց վրայ կը գարձնէ.
27 ՃՄարդուն հոգին ՏԷրոջը լոյսն է,
Որուն բոլոր ջանմասնեները կը քննէ.
28 Ողորմութիւնը ու ճշմարտութիւնը թագաւո-
րը կը պահեն.
Ակիկա ալ իր աթոռը ողորմութեամբ կը հաս-
տատէ.
29 Երիտասարդներուն զարդը անոնց ոյժն է,
Եւ Ծերոց փառքը ալեսրութիւնն է.
30 Վէրքի նշաններըը ու փորի չաւմասնեները
Հասնող հարուածներըը
‡Չար մարդուն մարմրոզական դէզ են։

ԳԼՒԽ ԻԱ.

1 Թագաւորին սիրտը Տէրոջ վտակներու պէս
է ՏԷրոջը ձեռքին մէջ,
Ջանիկա որ կողմը ուզէ կը դարձնէ.
2 ՃՄարդուն ամէն ճամբան իրեն ուղիղ կ'ե-
րեւնայ,
ՃԲայց ՏԷրը սիրտերը կը կշռէ.
3 ՃԱրդարութիւն և իրաւունք գործելը
Զոհէն աւելի ընդունելի է ՏԷրոջը.
4 ՃԱչաց ամբարտաւանութիւնը և սրտի հպար-
տութիւնը
Եւ ամբարշտաց լոյսը մեղք է.
5 ՃԱշխատասէր մարդուն խորհուրդները՝ մեծ
առատութիւն կը բերէն.
Բայց ամէն արագրացող՝ միայն կարօտութիւն
կը բերէ։
6 ՃՍուտ լեզուով գանձեր վաստկիլը
Մահը փնտռողներուն հալածած ունայնա-
թիւնն է.
7 Անմարիշտներուն բռնութիւնը զանոնք պիտի
կարպանցընէ.
Վասն զի իրաւունք ընել չեն ուզեր։

ե Գէ · բե · 14 · Ա՜ա· ը · 8 · Ղ·ա·ի · ԺԸ · 11 ·
զ Ա՜ա·ղ · Ժը · 1 ·
է ը Կոր · ա · 18 ·
ը Ա՜ղ · ըե · 28 · ՀԺը · 9 ·
թ Հիր · 26 ·
ժ ը Քա՜ա· Ը · 26 · ը Ա՜ե · ը · 26 · Ճ՜ր · Ժը · 6 · Ա՜ղ · Ծա · ի · Ժ՜ղ · ե · 23 · ա · Կոր · ը · 6 · ՃՈ՜ի · ե · ա ·
ժա · 8 ·
ի ը Օր · բե · 13 · Եա · Հիր · 23 · Գէ · Ժա · 1 · Ժէ · 11 · Մ՜ի՜ր · ը · 10 · 11 ·
ի Ի՜ի՜ · ա՜ր՜ա·
ա Մ՜ա՜ա· · ե · 16 ·
ա Իէ · ը · 11 · Ա՜ղ · ղը · 9 ·
ի Գէ · ը · 9 · Ժր · 11 · ԺԲ · 13 · Հ՜ա՜մ՜ · Ժր · 11 ·
ա Ճ՜ր · իբ · 18 · 16 ·
17 · 18 · 19 · Գէ · ը · 13 · ը · 11 ·
ա Գէ · իբ · 26 · 27 · բե · 13 ·
ի Գէ · Բ · 17 ·
ժ Գէ · Ժե · 28 · իթ · 8 ·
ի Ղ՜ա՜ի · Ժը · 21 ·
ա Գէ · Ժա · 13 ·
ե Հ՜ա՜մ՜ · Ժը · 18 ·
ի Իէ · իա · 17 · Ղ՜ե · ի · 9 · Մ՜ա՜ա · Ժե · 4 · Ա՜ղ · ե · 9 · Ժ՜ղ · ի · 21

8 Երէց-ը մարգուն ճամբան ծուռ է, կը խոտորի.
բայց մանուկ եզդային գործքը ուղիղ է։
9 Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ
քան թէ կառավարը կնկան հետ մեծ տան մէջ։
10 Ազիմարիչա մարգուն հոգին չարութիւնան կը ցանկայ.
ո՞ւ անոր բնակիչը անոր աչքին չնորհք չգտնիր։
11 Թէ որ ծագ՝ բնագր առգանքի հանդիպի,
միամիտը խնամատուն կ'ըլլայ.
եւ թէ որ խնամատուը խրատուի, գիտութիւն
կը տանայ։
12 Ազգարը խոհեմութիւնէ ամիրայութիւն առնը
կը գիտէ.
Երէց-ը ամիրայութիւնը չարութիւնան համար կը
կործանիին։
13 Ով որ ազգատին ազատակը չգնահատէ համար
իր ախանջը կը գոցէ.
ինքն ալ պիտի ազատակէ՝ ու իրեն ըսող պիտի
չգտնայ։
14 Գազանին պարգեւը բարկութիւնը կ'իջեցընէ,
եւ ծոցը շռայլ ընծան սաստիկ կատագութիւնը
կը շրջէցընէ։
15 Իրաւունք ընելը արդարին ուրախութիւն է,
բայց անիրաւութիւն բնակիչներուն ամենայնէ է։
16 Խոհեմութիւնէ ճամբայէն մոլորող մարդը
Մեռելներուն ժողովքին մէջը կ'իջնէ։
17 Ուրախութիւն սիրողը կարօտութիւնան մէջ
կ'իյնայ.
գինին ու ևղը սիրողը չհարստանար։
18 Ամիրային արդարին հանար
ո՞ւ անօրէնը ուղիղներուն հանար փրկանք
կ'ըլլայ։
19 Աղէկ է անապատ տեղ մը բնակիլ
քան թէ կառավարի ու բարկացող կնկան հետ։
20 Խնամատուներն բնակարանին մէջ ցանկալի գանձ
ու ևղ կը գտնուի.
բայց անմիտ մարդը իւր ունեցածը՝ կը կլլէ։
21 Ազգարութիւնան ու ազգմնացութիւնան հետեւողը
կեանք, արդարութիւն և փառք պիտի գտնէ։
22 Խնամատուները զօրաւորներուն քաղաքը կ'ելլէ,
եւ ամեն ապաւինած ամրութիւնը կը փըլ-
ցընէ։
23 Իւր բերանը ու լեզուն պահողը
իր հոգին նեղութիւններէն կը պահէ։
24 Հպարտութիւնամբ և բարկութիւնամբ վարուող
մարգուն անունը
Հպարտ և յանդուգն ծաղր բնող է։
25 Ձգյլին ցանկութիւնը զանիկա կը մեռցընէ,
վասն զի անոր ձեռքերը աշխատիլ չեն ուզեր։
26 Ամբիկա ամէն օր ատամուկ կը ցանկայ.
իսկ արդարը կու տայ ու չխնայիր։
27 Ամբարիշտներուն պահը պիղծ է,
Մանաւանդ երբոր զանիկա չար դիտաւորու-
թիւնամբ կը մատուցանեն։
28 Սուտ վկան պիտի կորսուի.
բայց լսող մարդը ‡հաստատութիւնամբ պի-
տի խօսի։
29 Ամբարիշտ մարդը իր երեսը կը պինդցընէ.
բայց ուղիղը իր ճամբաներըը կը շիտակէ։
30 Խնամատութիւն, հանճար կամ խորհուրդ մը
չկայ։
ո՞ Տէրոջը դէմ կեցիր։
31 Գառնասրտին օրհնան հանար ձին կը պատ-
րաստուի,
բայց փրկութիւնը Տէրոջմէ է։

ԳԼ. ԻԹ

1 Բ-ղէ անունը շատ հարստութիւններէն աւելի
բնտիր է.
ո՞ւ շնորհքը արծաթէն ու ոսկիէն աղէկ է։
2 Հարուստը ու ազգատը իրարու կը հանդիպին.
Ամենայ ամէնը ստեղծողը Տէրն է։
3 Խորամտութիւնը չարիքը կը սեանէ ու կը գժա-
չանայ.
բայց միամիտներըը —ՀՀ կ'անցնին ու միտս
կը կրնէ։
4 Խնամարհութիւնան ‖ Տէրոջը երկիւղին վախ-
ճաներ
Հարստութիւն, փառք ու կեանք է։
5 Չիրտ մարգուն ճամբուն մէջ փուշեր — ո-
րոգողիներ կան.
Իւր հոգին պահողը անոնցմէ հեռու կ'ըլլայ։
6 Շատեր կ'աղաչեն Ավր ճամբան սիրած մարդը,
Որ իր ձեռքերուն առնէն ալ անկէ չխոտորի։
7 Հարուստը ազգատներուն վրայ կը տիրէ,
ո՞ւ փոխ առնողը փոխ առուին ծառայ կ'ըլլայ։
8 Ձարութիւն ցանողը ունայնութիւն կը հնձէ,
եւ անոր բարկութիւնամբ գաւազանը պիտի
կոտրուի։
9 Աչքը ունեցողը օրհնուած կ'ըլլայ,
վասն զի իր հացէն ազգատին կու տայ։
10 Չիրտը դնողը թէ որ վռնտուի, կռիւը կ'ասնայի,
ո՞ւ վէճը և անարգանքը կը գադրի։
11 Սրտի մաքրութիւն սիրողին չրթունքներուն
վրայ շնորհք կայ,
ո՞ թագաւորը անոր բարեկամ կ'ըլլայ։

1 Ա-ին յաւիտեան
2 Ամ-ը բ · 9 · 10 · Եր-
բիմ · իթ · 23 · Գործ · ե · 29 ·
3 Առակ · ի · 7 · լգ · 17 · Ես-ը · ը · 1 ·
4 Առակ · փ · 8 ·
5 Առակ · ի · 14 · Եւ-
խց · 3 · 4 ·
6 Հմր · ե · 9 ·
7 Առակ · Նեհ · 3 · Մաս-
խե · 3 · 4 ·
8 Երէց · գանիկա
9 Գէ · ժե · 9 · Մաս-
ե · 9 ·
10 Ծագ · բի · 14 · եւ ·
11 Գէ · ժը · 13 · ժգ ·
12 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
13 Հմր · ե · 9 ·
14 Առակ · ի · 9 · Մաս-
խե · 3 · 4 ·
15 Երէց · գանիկա
16 Գէ · ժե · 9 · Մաս-
ե · 9 ·
17 Ծագ · բի · 14 · եւ ·
18 Գէ · ժը · 13 · ժգ ·
19 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
20 Հմր · ե · 9 ·
21 Առակ · Նեհ · 3 · Մաս-
խե · 3 · 4 ·
22 Երէց · գանիկա
23 Գէ · ժե · 9 · Մաս-
ե · 9 ·
24 Ծագ · բի · 14 · եւ ·
25 Գէ · ժը · 13 · ժգ ·
26 Առակ · ի · 9 · Եւ-
խգ · 3 · 4 ·
27 Հմր · ե · 9 ·
28 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
29 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
30 Գէ · ժը · 5 · 9 ·
31 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
32 Հմր · ե · 9 ·
33 Առակ · Նեհ · 3 · Մաս-
խե · 3 · 4 ·
34 Երէց · գանիկա
35 Գէ · ժե · 9 · Մաս-
ե · 9 ·
36 Ծագ · բի · 14 · եւ ·
37 Գէ · ժը · 13 · ժգ ·
38 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
39 Հմր · ե · 9 ·
40 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
41 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
42 Գէ · ժը · 5 · 9 ·
43 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
44 Հմր · ե · 9 ·
45 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
46 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
47 Գէ · ժը · 5 · 9 ·
48 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
49 Հմր · ե · 9 ·
50 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
51 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
52 Գէ · ժը · 5 · 9 ·
53 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
54 Հմր · ե · 9 ·
55 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
56 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
57 Գէ · ժը · 5 · 9 ·
58 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
59 Հմր · ե · 9 ·
60 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
61 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
62 Գէ · ժը · 5 · 9 ·
63 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
64 Հմր · ե · 9 ·
65 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
66 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
67 Գէ · ժը · 5 · 9 ·
68 Գէ · ժա · 8 · Ես-
խգ · 3 · 4 ·
69 Հմր · ե · 9 ·
70 Առակ · ի · 9 · Գէ ·
ժե · 9 · Ես-ը · կգ ·
71 Ելմ · ե · 9 · 10 ·
Ընմ · ե · 22 ·
72 Գէ · ժը · 5 · 9 ·

12 Տէրոջը աչքերը գիտութիւնը կը պահպանեն,
եւ բնքը անօրէնին խօսքերը կ'ապականէ։
13 Ծոյլը կ'ըսէ, Դուրսը առիւծ կայ,
Հրապարակին մէջը պիտի մեռցուիմ։
14 Օտար կնիկներուն բերանը խորունկ փոս է,
Տէրոջը սաստկի եղջեր հոն կ'իյնայ։
15 Մանուկին սրտին մէջ յիմարութիւնը կապուած է.
Զանիկա խրատի գաւազանը կը հեռացընէ անկէ։
16 Իր հոգւոյն չարացընելու համար ազգատին
գիկանը ընողը
Եւ հարուածին առատը անչուշտ կատարութիւնն կը հասնի։
17 Ականջդ ծռէ ու իմաստուններուն խօսքերը մտիկ ըրէ,
Եւ քու սիրտդ իմ գիտութիւնիս մտէր։
18 Վասն զի քիչ որ անոնք քու սրտիդ մէջը պահնես, հաճելի բան է.
Անոնք քու շրթունքներուդ վրայ ալ պիտի հաստատուին։
19 Ահա քեզի ես այսօր խնայուցի,
Որպէս զի քու ապաւինութիւնդ Տէրոջը վրայ ըլլայ։
20 Միթէ ես քեզի «չատ անգամ» խրատներով
Եւ գիտութեամբ չգրեցի՞,
21 Որ քեզի ճշմարիտ խօսքերուն առուգութիւնը ծանուցընեմ,
Որ քեզի †հարցընողներուն ճշմարիտ խօսքերով պատասխան տաս։
22 Աղքատը մի կողոպտեր իր աղքատութեանը համար,
Եւ անանկը դատաստանի մէջ մի կոխեր.
23 Վասն զի Տէրը անոնց իրաւունքը պիտի պաշտպանէ,
Եւ զանոնք կողոպտողներուն հոգին պիտի կողոպտէ։
24 Բարկացող մարդուն հետ ընկերութիւն մի բներ,
Եւ ցասկոտ մարդուն հետ մի երթար.
25 Որ չըլլայ թէ անոր ճամբաները սորվիս,
Եւ քու հոգւոյդ որոգայթ վաստակես։
26 Զնոր առուծախներէն մի ըլլար,
Ընչազրկական համար երաշխաւոր եղողներէն.
27 Քէ որ վճարելու կարողութիւն չունիս,
Ինչո՞ւ համար *ատակիդ քու անկողինդ առնեն։
28 Զըլլայ որ անցեալ վերջներս ան վաղեմի սահմանին նշանը,
Որ քու հայրերդ դրեր են։
29 Իր գործին մէջ ժիր մարդ մը կը տեսնես,
Անիկա թագաւորներուն առջեւը պիտի կայնի.
Աննշան մարդոց առջեւը պիտի չկայնի։

ԳԼ. ԻԳ

1 Երբոր իշխանի հետ անգան նստիս,
Առջեւդ գրուածը ակնդ նայէ.
2 Եւ քիչ որ գուն ախորժակի տէր տրուած ես,
Կոկորդիդ վրայ դանակ դիր։
3 Անոր ապրեխ կերակուրներուն մի ցանկար.
Վասն զի անոնք խաբէութեան հաց են։
4 Հարուստ ըլլալու մի աշխատիր.
Իմաստութենէդ հետ կեցիր։
5 Աչք պիտի անկնի ան բանին որ ոչինչ է.
Անիկա անշուշտ իրեն թեւեր կը շինէ,
Եւ արծիւի պէս օդը կը թռչի։
6 Չար աչք ունեցողին հացը մի ուտեր,
Եւ անոր ապրեխ կերակուրներուն մի ցանկար.
7 Վասն զի անիկա իր սրտին մէջը ինչպէս որ կը մտածէ, այնպէս է.
Կեր ու խմէ՝ կ'ըսէ քեզի,
Բայց անոր սիրտը քեզի հետ չէ։
8 Կերած պատառդ պիտի փսխես,
Եւ հաճելի խօսքերդ պիտի կորսընցընես։
9 Յիմարին ականջներուն մի խօսիր,
Քանզի քու խօսքերուդ իմաստութիւնը կ'անարգէ։
10 Վաղեմի սահմանին նշանը տեղէն մի վերցներ,
Եւ որբերուն արտերը մի մտներ.
11 Քանզի անոնց Վերնինդ իրը զօրաւոր է,
Եւ քեզի դէմ անոնց իրաւունքը անիկա պիտի պաշտպանէ։
12 Քու սիրտդ խրատի տուր,
Եւ ականջներդ՝ գիտութեան խօսքերուն։
13 Տղայէն խրատը մի կարեր,
Վասն զի քիչ որ զանիկա գաւազանով ծեծես, չմեռնիր։
14 Գուն անիկա գաւազանով կը ծեծես,
Բայց *անոր հոգին գժոխքէն կ'ազատես։
15 Որդեակ իմ, †քիչ որ քու սիրտդ իմաստուն ըլլայ,
Իմ սիրտս ալ պիտի ուրախանայ։
16 Եւ երբոր քու շրթունքներդ ուղիղ բաներ խօսին,
Իմ երիկամունքներս պիտի ցնծան։

a Գլ. իգ. 13։
b Գլ. բ. 16։ ե. 3։ է. 5։ իդ. 27։
c Ել. է. 20։
d Գլ. ժգ. 24։ ԺԲ. 13։ 14։ ԽԲ. 11։ 17։
e Կամ՝ ուխտ բաներ
f Գլ. բ. 8։
g Գաղ. ա. 3։ 4։
h Տես՝ Պետ. գ. 15։
i Ելք. խրխնջներուն
k Ել. իգ. 6։ Եսթ. լա. 18։ 21։
l Ջաղ. է. 16։ Մաղ. գ. 5։
m Գլ. է. 1։ ժա. 15։
n Գլ. բ. 16։
o Ելք. գրան
p ա Թագ. իգ. 13։ ԽԲ. 29։ Ես. ԺԲ. 2։ 3։ չ. 1։ 19։ կը. 5։ ՀԲ. 12։ Գլ. իգ. 11։ Երեմ. ծա. 28։
q Գլ. գ. 1։ ժա. 15։
r Գլ. բ. 16։
s Օր. ԺԲ. 14։ ԽԱ. 17։ Գլ. իգ. 10։
t Գլ. իբ. 20։ Տես՝ ժգ. 9։ 10։
u Գլ. գ. 5։ Հաւմ. ժբ. 18։
v Կամ՝ խնամքին
w Նէեմ.
x Ես. ԽԹ. 4։
y Ել. իգ. 6։
z Գլ. ժգ. 24։ ԻԹ. 18։ ԽԲ. 11։ 17։
a Օր. ԺԲ. 14։ ԽԱ. 17։ Գլ. իգ. 10։
b Ել. իգ. 6։
c Ես. ԽԹ. 4։
d Ել. իգ. 6։
e Գլ. բ. 8։ Ես. ԽԹ. 4։
f Գլ. իգ. 5։
g Գլ. ԻԹ. 24։ ԻԹ. 18։ ԽԲ. 11։ 17։
h ա Կոր. է. 5։
i Հմր. ԽԲ. 22։ Գլ. ԽԲ. 3։

17 Փրկու սիրտդ մեզատարներուն ձեռքեն,
Հապա Էամէն օր Ցերթդը վախին մէջ եղիր։
18 Վասն զի իրաւցընէ վախճան մը կայ,
Ու քու յոյսդ պիտի չկորչի։

19 Որդեակ իմ, լսէ ու խելաւորուն եղիր,
Եւ քու սիրտդ ուղիղ ճամբան մէջ չիտիկ։
20 Մի ընկերանար գինեմոլներուն հետ,
Ու իրենց մսեղիներ մսաղողներուն հետ.
21 Վասն զի գինեմոլը ու շռայլը ապքաո կ'ըլլան.
Եւ նոյն քունը պատռատած հանդերձներ կը հագցընէ։

22 Հայրազանդութիւն ըրէ հօրդ որ քեզ ծնաւ է,
Ու մի անարգեր քու մայրդ՝ երբոր կը պառուի։
23 Ճշմարտութիւնը ծախու առ ու ըլլայ մի ծախեր.
Նոյնպէս խելաւորութիւնը, խրատը ու հանճարը։
24 Արդարին հայրը չատ պիտի ցնծայ,
Եւ խելաւոր զաւակ ծնանողը անոր վրայ պիտի ուրախանայ։
25 Թող քու հայրդ ու մայրդ ուրախ ըլլան,
Ու քեզ ծնանողը թող ցնծայ։

26 Որդեակ իմ, քու սիրտդ ինծի տուր,
Եւ քու աչքերդ իմ ճամբաներս դիտեն.
27 Վասն զի պատնէշը խորունկ փոս է,
Ու օտար կնիկը նեղ ջրհոր է.
28 Եւ անիկա գողի պէս դարանը կը մնայ,
Ու մարդոց մէջ անհաւատարիմները կ'աւելցընէ։

29 Որո՞նն է վայը. որո՞նն է ոհը.
Որո՞նն են կռիւները. որո՞նն են տրտունջները.
Որո՞նն են առանց պատճառի վէրքերը.
Որո՞նն է աչաց կարմրութիւնը։
30 Գինեխմին քովը մնացողներուն,
Խառնուած գինին փնտռելու գացողներուն։
31 Մի՛ նայիր գինիին կարմրութեանը,
Գաւաթին մէջ իր գոյնը ցուցընելուն — չէ՛ առակ վազելուն.
32 Անիկա ետքը օձի պէս կը խածնէ,
Ու քարբի պէս կը խայթէ։
33 Աչքդ նոյն քու աչքերդ օտար կնիկներու պիտի նային,
Եւ քու սիրտդ ծուռ բաներ պիտի խօսի.
34 Եւ ծովուն †միջը պառկողի պէս՝
Ու կայմի վրայ պառկողի պէս պիտի ըլլաս։

35 Ե՛ն զիս ծեծեցին, ու ես ցաւ մը չզգացի,
Ինծի զարկին, ու ես բան մը չիմացայ.
Ե՛րբ պիտի արթննամ,
Որ գանիկա նորէն փնտռեմ։

ԳԼ· ԻԹ

1 Զար մարդոց մի՛ նախանձիր,
Ու անոնց հետ կենալու մի ցանկար.
2 Վասն զի անոնց սիրտը բռնութիւն կը խորհի,
Եւ անոնց շրթունքները ճնշանեւրու վրայով կը խօսին։
3 Ցունդը խելաւորութեամբ կը շինուի,
Ու հանճարով կը հաստատուի։
4 Եւ չտեսնուած բաներով գիտութեամբ՝
Ամէն թանկագին ու գեղեցիկ գանձերով կը լեցուին։
5 Իմաստուն մարդը զօրաւոր կ'ըլլայ,
Ու գիտութիւն ունեցողը ոյժը կ'աւելցընէ.
6 Վասն զի պատերազմի խոհեմութեամբ կ'ընես.
Եւ յաղթութիւնը խորհրդականներու շատութիւնով կ'ըլլայ։
7 Իմաստութիւնը յիմարին համար չատ բարձր է.
Ան իր բերանը մէջ իր բերանը չբանար։
8 Ով որ չարութիւն ընել կը մտածէ,
Անիկա նենգամիտ պիտի բսուի։
9 Յիմարութեան խորհուրդը մեղք է,
Եւ ծաղր բնազդը մարդոց գզուելի է։
10 Թէ որ նեղութեան օրը քնանաս,
Ոյժդ քիչ է։

11 Պատաս զանոնք որ մեռցուելու կը տարուին,
Ու սպանուելու վրայ եղողները ուշադրութեան հետ մի կնետար։
12 Թէ որ բանս թէ Մենք ասկից չգիտցանք,
Ահա Էսրտողը հնդբը կը հասկընայ.
Ու քու հոգիդ պահպանողը հնդբը գիտէ,
Եւ մարդուն Էրէ գործքին չափովը պիտի հատուցանէ։

13 Որդեակ իմ, մեղր կեր, որ ազնիւ է,
Եւ մեղրախորիսխ ինչ, որ քունդդ քաղցր է։
14 Իմաստութեան ճանաչումն ալ քու հոգիդ այնպէս ըլլայ.
Թէ որ գտնիկա գտնես.
Եւ Էվախնան մը կայ,
Ու քու յոյսդ պիտի չկորչի։

---

1 Ել· ի· 1· հգ· 3· Գէ· գ· 21· իգ· 1·
2 Ել· իբ· 16·
3 Ել· ի· 37· Գէ· իգ· 16· Դ՚ասի· ժգ· 23·
4 Ել· գ· 23·
5 Ել· ժ· 23· Ա՚առ· իգ· 49· Դ՚ասի· իա· Հաւմ· ժգ· 13· Ել· ի· 16· Ա՚առ· ի· 16· Դ՚ասի· ժԲ· 12·
6 Ել· իբ· 16·
7 Ել· ժԲ· 12·
8 Ել· ա· 8· ի· 37· Ելիս· գ· 1· 2·
9 Գէ· գ· 2· 7· Ա՚առ· ժգ· 44·
10 Ել· ժ· 1· ժե· 29· Հէր· 18·
11 Ել· իբ· 14·
12 Ել· ի· 18· Ելիս· ի· 16·
13 Ել· ի· 16· Ժող· ի· 20·
14 Ել· ի· 11· 22·
15 Դան· իԲ· 12·
16 Ել· ի· 1· Ելիս· ի· 16·
17 Ել· իգ· 1· Ես· ի· 1· Ես· ի· 1· Ես· ի

15 Ով չար, [a]արգահեն ասեղը գործատակով մի բլլար,
Ընար [b]բնակարանը մի տրիլը.
16 [c]Վասն զի արդարը թէև հինգ անգամ ալ իյնայ՝ պիտի կանգնի.
[d]Բայց չարերը ձախորդութեան մէջ պիտի իյնան.
17 [e]Երբոր քու թշնամիդ իյնայ՝ մի ուրախանար,
Ու երբոր անոր առջը առնի՝ քու սիրտդ խոց չցնծայ.
18 Զբլլայ որ Տէրը տեսնէ ու իրեն անհաճոյ երևնայ,
Եւ իր բարկութիւնը անոր վրայէն դարձընէ.
19 [f]Զարհագործներուն համար մի տրտնջիլր,
Ո՛ ամբարիշտներուն մի նախանձիր.
20 վասն զի [g]չար մարդը ետին վախճան չունենար.
[h]Ամբարիշտներուն ճրագը պիտի մարի.
21 Որդեակ իմ, [i]Տէրոջմէ ու թագաւորէն վախցիր.
Եւ [j]խառնամարտ մարդոց հետ մի խառնուիր.
22 Քանզի անոնց կործանումը յանկարծ կ'բլլայ,
Ու երկուքին ալ պատուհասը ո՞վ գիտէ.
23 Ա՛ս բաներն ալ խնամատարներուն չ[k]են.
[l]Դատաստանի մէջ աչառութիւն ընելը ապիկ չէ.
24 [m]Ով որ ամբարշտին կ'ըսէ թէ Դուն արդար ես,
Ազգերը անոր անէծք պիտի տան,
Ո՛ ժողովուրդները գանիկա պիտի անարգեն.
25 Բայց յանդիմանողները տուգանութիւն ընդունիլ կ'բլլայ,
Եւ անոնց վրայ բարի օրհնութիւն կու գայ.
26 Շիտակ պատասխան տուողը
Շրթունքներ կը համբուրէ.
27 [n]Դուրսի գործդ կանոնաւորէ,
Եւ դանիկա [o]քու արտդ մէջ[p] կարգի դիր,
Ու տունդ հետքը չինէ.
28 [q]Քու դրացիդդ գէմ զուր տեղը վկայութիւն մի ըներ,
Եւ քու շրթունքներովդ մի խաբեր.
29 [r]Մի ըսեր թէ Ինչպէս ինծի ըրաւ, նոյնպէս ալ անոր պիտի ընեմ,
Ես մարդուն իր գործին համեմատ հատուցում պիտի ընեմ.
30 Ծոյլ մարդուն արտին քովէն
Ու պակասամիտ մարդուն այգիին քովէն անցայ.
31 Եւ ահա համրնուն ամէնը փուշեր բուսեր էին,
Ու անոնց երեսը եղինճներ ծածկեր էին,
Եւ անոր քարէ պատը փլած էր.
32 Ու երբոր [s]ընդ[t]- անոնց՝ մտքիս մէջը պատճառ,
Ուշ նայեցայ — [u]խրատ առի.
33 [v]Թէ՛ [w]քիչ մը քնանաս, քիչ մը նիրհես,
Ու քիչ մը ձեռք ձեռքի վրայ դնես նիրհելու համար,
34 Քու ապգատամբութիւնդ ճամբորդի պէս պիտի գայ,
Եւ քու կարօտութիւնդ՝ ապատապրնեալ մարդու պէս.

ԳԼ. ԻԸ

1 Թագաւորներու վրայով. 2 գԼՀԶԻՆ ու անոնց գանգատ պատասխանելուն ցցուածքու վրայով.

1 [x]Ա՛ս ալ Սողոմոնին առակներն են, որ Ե[y]զեկիա թագաւորին մարդիկը օրինակեցին.
2 [z]Բանը ծածկելը Աստուծոյ փառքն է.
Բայց թագաւորներուն փառքը [aa]բանը քննելն է.
3 Երկնից բարձրութիւնը ու երկրին խորութիւնը
Եւ թագաւորներուն սիրտը չքննուիր.
4 [ab]Վէրցուր արծաթէն կեղտածը,
Ու օսկերիչին համար [ac]ասոր անօթ կ'ելլէ.
5 [ad]Վէրցուր թագաւորին առջևէն ամբարիշտը,
Ու [ae]անոր աթոռը արդարութեամբ կը հաստատուի.
6 Թագաւորին առջևը մի պարծիր,
Եւ մեծերուն տեղը մի կենար.
7 [af]Վասն զի ապէկ է որ քեզի ըսեն թէ Հոս ելիր.
Քան թէ քու աչքերուդ առաջ իշխանին առջևը վար իջնցընեն քեզ.
8 [ag]Կռիւի համար շուտով դուրս մի ելլեր.
Զբլլայ թէ երբոր ընկերդ քեզ ամչցընէ,
Դուն վերջը ինչ ընելիդդ ըլլաս.
9 [ah]Ընկերիդ հետ քու գաղտ վարէ,
Բայց գաղտնիքը ուրիշին մի յայտներ.
10 Զբլլայ որ լսողը քեզ անարգէ,
Ու գէշ անուանդ անջնջելի ձեայ.
11 [ai]Ձարմանալի խնամքով լուսած խոսքը՝
Արծաթեայ գործերու մէջ [aj]ոսկեայ խնձորներու նըմանի.
12 Խնամատարին յանդ իմանալի[ak] ականջին

[a] Ա՛ռակ. ժ. 8. 10.
[b] Կամ հանգստարանին տակը.
[c] Ա՛ռակ. ի. 16. Սաղ. լդ. 19. լե. 24. Միք. ե. 8.
[d] Ա՛ռակ. ե. 12. Աշխատ. ե. 14. Ցաւ. ե. 31.
[e] Ա՛ռակ. ե. 17. Սաղ. լե. 1. Կգ. 3. Գէտ. խգ. 17. Հռի. 1.
[f] Սաղ. ժա. 6.
[g] Ա՛ռակ. ժգ. 9. 11. խ. 27. Յոբ. ժգ. 5. Ես. խ. 17. Գէտ. ժգ. 30.
[h] Յոբ. ժգ. 5. Ա՛ռակ. ժգ. 9. Յոբ. ժե. 6. Ես. ե. 20. Յով. բ. 17. Գէտ. ժգ. 12. Ա՛ռակ. ի. 22. Գործ. ժգ. 7. ա. Գէտ. ժգ. 17. Ա՛ռակ. ժգ. 18. Գէտ. ժգ. 5. խգ. 21. Ցաւ. ե. 4. Ես. խգ. 9. Ա՛ռակ. ժգ. 17. 19. Յով. ե. 23. Ա՛ռակ. ժգ. 22. Ես. ի. 23. Ա՛ռակ. ժգ. 17. 18. Գործ. ի. 17. Ա՛ռակ. ժգ. 22. Ա՛ռակ. ժգ. 21. Ա՛ռակ. ժգ. 17

Ոսկիէ օղ ու մանրաբ ոսկիէ մանեակ է ։
13 Հաւատարիմ դեսպանը՝ գինքը խրկողներուն
Հունձքի ատենը ձիւնին զովութիւնը պէս է ,
Եւ իր սիրտը հոգին կը զուարճացնէ ։
14 Մարդ ստութեամբ պարծենցողը
Հողմ ու անձրեւ չունեցող ամպերու պէս է ։
15 Համբերութիւնով իշխանին սիրտը կը շինուի ,
Եւ անոյշ լեզուն ոսկորները կը կոտրէ ։
16 Թէ որ մեղր գտանես՝ քեզի բաւականը եղածին
չափ կեր ,
Զի լայն որ անով կշտանաս ու զանիկա փսխես ։
17 Քու ոտքդ դրացիիդ տունը յաճախ չկոխէ ,
Զի լայն որ քեզմէ ձանձրանայ ու քեզ ատէ ։
18 Իր դրացիին համար սուտ վկայութիւն ընողը
Նաւեղ , տաբեր և սրած նետի պէս է ։
19 Նեղութեան օրը անհաւատարիմ մարդու ա-
պաւինիլը
Փչրուած ակռայի և գլխատրտում ոտքի
նմանը պէս է ։
20 Տրտում մարդուն առջեւը երգեր երգողը
Ցուրտ օրը իր զգեստը հանողին ,
Կամ բորակի վրայ քացախին թափողին նման է ։
21 Թէ որ թշնամիդ անօթի է , անոր հաց կերցուր ,
Ու թէ որ ծարաւ է , անոր ջուր խմցուր ։
22 Քանզի մանուկ ընելով անոր գլխուն վրայ կրակի
կայծեր կը դիզես ,
Եւ Տէրը քեզի հատուցում պիտի տայ ։
23 Հիւսիսային հովը անձրեւը †կը ցրուէ ,
Ու խռովու դէմքը՝ չարախօս լեզուն ։
24 Աղէկ է տանիքի մը անկիւնը բնակիլ ,
Քան թէ կռուասէր կնկան հետ մեծ տան մէջ ։
25 Ինչպէս է պաղ ջուրը ծարաւած մարդուն ,
Առանկ ալ է հեռու երկրէ նորութիւնը ։
26 Չար մարդուն առջեւը խմուած արդարը
Պղտորուած աղբիւրի ու ապականած ակի նման է ։
27 Շատ մեղր ուտելը ապիկ չէ ,
Եւ մարդոց †իր փառքը փնտռելը փառք չէ ։
28 Իր ոգին չզսպող մարդը
Քանդած ու անպարիսպ քաղաքի պէս է ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Ինչպէս որ ամառուան մէջ ձիւն , ու հունձքի ատեն անձրեւ ,
Այնպէս ալ յիմարին պատիւ չյարմարիր ։
2 Ինչպէս որ ճնճղուկը կը պարտի , ու ծիծեռնիկը կը թռչի ,
Այնպէս ալ տ՚առանց պատճառի անէծքը չդայ ։
3 Ձիուն խարազան՝ ու էշուն սանձ՝
Եւ յիմարներուն կռնակին գաւազան պէտք է ։
4 Ցիմարին իր յիմարութեանը համեմատ պա-
տասխան մի տար ,
Զի լայն որ դուն ալ անոր նման չըլլաս ։
5 Ցիմարին իր յիմարութեանը համեմատ պա-
տասխան տուր ,
Զի լայն որ անիկա գինքը իմաստուն կարծէ ։
6 Ցիմարին ձեռքովը խօսք խրկողը
Իր ոտքերը կը կտրէ — ինսա †կը փաշէ ։
7 Խրատը՝ ոչ կապին առջեւը կ՚երերան ,
Այնպէս ալ յիմարին բերնին մէջ առակը ։
8 Ցիմարին պատիւ տուողը
‖Քարակոյտի մը մէջ պարսկաքար թաղելու
ծրագիր չունեցողի կը նմանի ։
9 Առակը յիմարին բերնին մէջ՝
Գինովին ձեռքը մտնող փուչին պէս է ։
10 Մեծ է ամէն բան կանոնադրը ,
Որ յիմարին վարձք կու տայ , և յանցաւորնե-
րուն վարձք կու տայ ։
11 Ինչպէս որ շունը իր փսխածին կը դառնայ ,
Այնպէս ալ յիմարը իր յիմարութեանը կը
դառնայ ։
12 Զինքը խելօք կարծող մարդ մի տես-
նար .
Անկէ յոյս կայ յիմարին քան թէ անկէ ։
13 Ծոյլը կ՚ըսէ թէ ճամբուն մէջ առիւծ կայ ,
Հրապարակներուն մէջ առիւծ ։
14 Ինչպէս որ դուռը իր ծղնիներուն վրայ կը
դառնայ ,
Այնպէս ալ ծոյլը իր անկողինին վրայ ։
15 Ծոյլը իր ձեռքը ամանին մէջը կը խոթէ ,
Ու բերանը դէպ՚ի առնելու դժուարութիւն
կը զգայ ։
16 Ծոյլը իր աչքերուն՝
Խելացի պատասխան տուող եօթը մարդէն ա-
ւելի խելօքներ կ՚երեւնայ ։
17 Իրենը չեղած գործին հասնիր բարկացող ան-
ցաւորը
Շուներ ականջներէն բռնողին պէս է ։
18 Ինչպէս կատղած մարդը՝ որ կրակի կայծեր ,
նետեր ու մահ կը ցանէ ,
19 Այնպէս է ան մարդը՝ որ իր բարեկամին նենգ-
գործութիւն կ՚ընէ ,
Ու ետքը կ՚ըսէ , Ցնա կատակ էրի ։
20 Առանց փայտի կրակը կը մարի ,
Եւ ինչ որ քսու չկայ , կռիւը կը դադարի ։
21 Ինչպէս ածուխը կայծերուն , ու փայտը կո-
րակին ,

† Գլ · ժգ · 17 ։
ե Գլ · ի · 6 ։
ո Եբր · պարգեւի
ի Ցոզ · 12 ։
ր Ծն · լը · 4 · եւ · ա
Թագ · իե · 24 · եւ ·
Գլ · ժե · 1 · ժգ ·
14 ։
ձ Ելբ · 27 ։
ղ Ցոզ · ծե · 4 · ՀԲ ·
3 · 4 · Գլ · ժը · 18 ։
ճ Դատ · գ · 13 · Հր ·
ասմ · ժը · 12 ։
յ Եղ · իգ · 4 · 5 ։
Պատ · ե · 44 · Հբ ·
ասմ · ժը · 20 ։
ն Գլ · ժգ · 28 ։
շ Ցոզ · չե · 22 ։
ո Դ·ոն·կը յարձանակ ։
չ Ցոզ · Ամ · 2 ։
պ Գլ · ժԲ · 13 · իա ·
2 · 19 ։
ջ Հբ · 26 ։
ռ Գլ · իե · 2 ։

ս Գլ · ժգ · 28 ։
—
տ Թագ · ժը · 17 ։
վ Ցոզ · չե · 23 ։
ր Ն·ոյ կը խոթէ ։
ց Թագ · իգ · 8 · բՕր ·
իգ · 2 ։
ւ Ցոզ · լը · 9 · Գլ ·
ժ · 13 ։
փ Պատ · ժգ · 1—4 ։
ք իա · 24—27 ։
օ Եբ՚ր · կը խոթէ ։
ֆ Գ·ոյ Պարտիկը
Ձի՚ք կարկաչին
և Ք Գ՚ես · ր · 22 ։
ա Եղ · ր · 15 ։
բ Գլ · իԲ · 20 · Գ·ոյ ·
ժը · 11 · Հասմ ·

ժը · 16 · Ցոզ · գ ·
17 ։
գ Գլ · իը · 13 ։
դ Գլ · ժԲ · 24 ։
ե Եփես · է · 4 ։
զ Գլ · իը · 18 ։
է Գլ · ժե · 18 · իԲ ·
22 ։

Աչքերս է կառուսաբ մարդը վէճ բարկացը-
նելու ։
22 Խրատ մարդուն խօսքերը քաղցր պատասխանել-
ու պէս են ,
Ու անոնք մինչև փորին չտեւողականները կ'իջ-
նեն ։
23 Իւանդուն չրխունքները և չար սիրտը
Աղծամբի կղկղանքով ապիկած հոգէ առնելի
կը նմանին ։
24 Առնցողը իր չրխունքներով կը կեզծէ ,
Ու սրտին մէջը նենգութիւն կը պահէ ։
25 Անոր գեղեցիկ խօսուածքին չհաւատաս .
Վասն զի անոր սրտին մէջը եօթը զզուելի
բան կայ ։
26 Ան որ իր ատելութիւնը նենգութեամբ կը
ծածկէ ,
Անոր չարութիւնը ժողովրդի մէջ պիտի յայտ-
նուի ։
27 Փոս փորողը ինքը մէջը պիտի իյնայ ,
Եւ ան որ քար կը դլորէ՝ իրեն պիտի դառնայ ։
28 Սուտախօս լեզուն °իր ծեծածներըն° կ'ատէ .
Ու շողոքորթող բերանը կորուստ կ'ընէ ։

ԳԼ· ԻԷ

1 ԱՆձնաախրութիւն . 2 Աչխարհս սիրոյ . 11 գանազան չափանիշ-
ներէ գործածուած 23 և բնաւռնկան խնամքի վերաբերեալ խրատներ

1 °Վաղուան հանար մի պարծիր ,
Վասն զի չես դիտեր թէ օրը ինչ պիտի ծնանիս ։
2 Քեզ ուրիշը գովէ և չէ թէ քու բերանդ ,
Օտարը՝ և չէ թէ քու շրխունքներդ ։
3 Քարը ծանրութիւն՝ ու աւազը բեռ .
Բայց յիմարին բարկութիւնը երկուքէն ալ
ծանր է ։
4 Բարկութիւնը անողորմ է , ու սրամտութիւնը
խեղդ է .
Բայց °նախանձին առջևը ո՞վ կրնայ կենալ ։
5 °Յայտնի յանդիմանութիւնը
Ծածուկ սիրէն ազէկ է ։
6 Բարեկամին հարուածները վերջերը հաւատարիմ են .
Բայց թշնամիին համբոյրներըը առատ են ։
7 Կուշտ մարդը խորիսխը կ'արհամարհէ .
Բայց սովածին մարդուն ամէն լեղի բան անոյշ
կու գայ ։
8 Իր տեղէն թափառական եղող մարդը՝
Իր բոյնէն թափառական եղող թռչունին
պէս է ։
9 Իղը ու խունկը սիրտը կը զուարճացընեն .
Նմանապէս բարեկամին փայտրութիւնը՝ մեծ-
րիմ խորհրդով ։
10 Քու բարեկամդ ու քու հօրդ բարեկամը մի
թողուր ,

Եւ քու նեղութեանդ աւուրը քու եղբօրդ
տունը մի երթար .
Աւատ դրացին հեռու եղող եղբօրմէ ազէկ է ։
11 Որդեակ իմ , իմաստուն եղիր ու սիրտս ու-
րախացուր ,
Որ կրնամ անարգողին պատասխան տալ ։
12 Խոհեմ էակը չարիքը կը տեսնէ — կը զգու-
շանայ .
Բայց միամիտները առաջ կ'անցնին — ետևս կը
կրեն ։
13 Օտարականին մը երաշխաւոր եղողին զգեստը
առ ,
Եւ օտար կնկան համար էրաշխաւոր եղողէն գրաւ
առ ։
14 Թէ որ մէկը առաւօտուն կանուխ ելլէ , ու
իր դրացին բարձր ձայնով օրհնէ ,
Անիկա անոր անէծք կը սեպուի ։
15 Անձրևոտ օրուան չարունակ կաթիլը
Ու կռուասէր կնոջը իրարու կը նմանին .
16 Զանիկա ծածուկ պահողը հովը կը պահէ ,
Եւ աջ ձեռքին դէմ ձէթը կը յայտնէ ։
17 Երկաթը երկաթով կը սրուի ,
Ու մարդը իր բարեկամին երեսը կը սրէ ։
18 Թզենիին հոգ տանողը անոր պտուղը կ'ուտէ ,
Եւ իր տէրը պահպանողը պատիւ կը գտնէ ։
19 Ինչպէս ջուրը՝ երեսը երեսին ,
Նոյնպէս՝ սիրտը մարդը մարդուն կը ցուցնէ ։
20 Դժոխքը ու կորուստը չեն կշտանար .
Մարդուն աչքերն ալ չեն կշտանար ։
21 Ինչպէս հարոյը արծաթը՝ և փորձան ոսկին կը
փորձէ ,
Աչնպէս ալ մարդը գինքը գովող բերանը կը
փորձէ ։
22 Թիմարը ցորենի հետ անկանի մէջ տանդ խո-
ռով ծեծես ալ ,
Անոր յիմարութիւնը անկէ չերթար ։
23 Քու ոչխարներուդ վրճակը ազէկ գիտցիր ,
Եւ ուշադրութիւդ ազէկ դնայէ .
24 Վասն զի հարստութիւնը միշտ չեն ,
Ու թագը գարէ՛ի գար չտևեր ։
25 Կանանցը կը բուսնի , խոտը կ'երևնայ ,
Եւ լեռներուն խոտերը կը ժողովուին ։
26 Գառները քու հագուստիդ համար են ,
Ու նոխազները գաշտերուն գինն են ։
27 Քու կիրակուրիդ համար է քու տանդ կե-
րակուրին համար
Ու քու աղախիններուդ ապրուստին համար
Բաւական այծի կաթ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ· ԻԸ

1—28 Ներաշչտութիւնն և հոգևոր անկեղծութիւնն վերաբերեալ ընդ-
հանուր ծանօթութիւններ ։

1 °Կ՚իյնայ ան որ չի հալածուած ,
Բայց արդարը առիւծի պէս վստահ է ։
2 Երկրին յանցանքին համար իշխանները շատ են ,
Բայց հասկցող և գիտցող մարդով անոր կարգը
կը տևէ ։
3 Աղքատ մարդ որ տկարները կը հարստահարէ ,
Նման է հեղեղի որ հաց չի թողուր ։
4 Որոնք որ օրէնքը կը թողուն՝ չարը կը գովեն ,
Բայց որոնք որ օրէնքը կը պահեն՝ անոնց դէմ
կը պատերազմին ։
5 Չար մարդիկ դատաստանը չեն հասկնար ,
Բայց որոնք որ Տէրը կը փնտռեն՝ ամէն բան
կը հասկնան ։
6 Խոտոր ճամբայ երթալով հարուստ եղողէն
Աղքատ եղող և իր ճամբան շիտակ երթալը
աւելի լաւ է ։
7 Որ օրէնքը կը պահէ՝ խելօք որդի է ,
Բայց որ շռայլներուն ընկերանայ՝ հօրը կ'ամօ-
թացընէ ։
8 Որ իր ստացուածքը տոկոսով և շահով կը
շատցընէ ,
Ան կը ժողվէ անոր համար որ աղքատներուն
ողորմի ։
9 Որ իր ականջը օրէնքը լսելէ կը դարձընէ ,
Անոր աղօթքն ալ պիղծ է ։
10 Որ ուղիղները չար ճամբայ կը տանի ,
Ինքը իր փոսին մէջ պիտի իյնայ ,
Բայց կատարեալները բարի բաներ պիտի ժա-
ռանգեն ։
11 Հարուստ իմաստուն է՝ կարծեցողը ,
Բայց խելացի աղքատը կը քննէ զինքը ։
12 Երբ արդարները կ'ուրախանան՝ մեծ փառք կայ ,
Բայց երբ չարերը կը բարձրանան՝ մարդիկ կը
պահուըտին ։
13 Որ իր յանցանքները կը ծածկէ՝ չի յաջողիր ,
Բայց որ կը խոստովանի և կը թողու՝ ողորմու-
թիւն կը գտնէ ։
14 Երանի անոր որ միշտ կը վախնայ ,
Բայց որ իր սիրտը կը կարծրացընէ՝ չարին մէջ
պիտի իյնայ ։
15 Խեղճ ժողովուրդի վրայ իշխող չար իշխանը
Կատաղի առիւծի և սովեալ արջի պէս է ։
16 Իմաստութենէ զուրկ իշխանը շատ կը հա-
լածէ ,
Բայց որ անիրաւ շահէն կը խորշի՝ երկար օրեր
կ'ապրի ։
17 Որ մարդասպանութեան համար մարդու մը
արիւնին տակ է ,
Թող փախչի մինչև գերեզման ոչ ոք թող չա-
տնէ զինքը ։
18 Որ անարատ կ'երթայ՝ պիտի ազատի ,
Բայց որ երկու ճամբայ կ'երթայ՝ մէկ անգամ
պիտի իյնայ ։
19 Որ իր հողը կը մշակէ՝ հացով պիտի կշտանայ ,
Բայց որ պարապ բաներու կը հետևի՝ աղքա-
տութեամբ պիտի կշտանայ ։
20 Հաւատարիմ մարդը շատ օրհնութիւններ պի-
տի ունենայ ,
Բայց որ շուտ հարստանալ կ'ուզէ՝ անպատիժ
պիտի չմնայ ։
21 Երեսառութիւն լաւ չէ ,
Բայց մարդ մը հացի կտորի համար կրնայ
յանցանք գործել ։
22 Նախանձոտ մարդը հարստանալու կը շտապէ ,
Բայց չգիտեր որ աղքատութիւնը վրան պիտի
գայ ։
23 Որ մարդը կը յանդիմանէ՝ վերջը շնորհք պի-
տի գտնէ
Քան թէ որ հարուածով կը խաբէ ։
24 Որ հայրը կամ մայրը կը կողոպտէ ,
Ու կ'ըսէ թէ՝ յանցանք չէ ,
Անիկա աւազակին ընկերն է ։
25 Որ սիրտը կը լայնցընէ՝ կռիւ կը հանէ ,
Բայց որ Տէրոջ վրայ կը յուսայ՝ պիտի յագե-
ցընուի ։
26 Որ իր սրտին կը վստահի՝ յիմար է ,
Բայց որ իմաստութեամբ կը վարուի՝ պիտի
ազատի ։
27 Որ աղքատին կու տայ՝ չի կարօտնար ,
Բայց որ իր աչքերը կը գոցէ՝ շատ անէծքներ
պիտի ունենայ ։
28 Երբ չարերը կը բարձրանան՝ մարդիկ կը
պահուըտին ,
Բայց երբ կը կորչին՝ արդարները կը շատնան ։

1 ¹Առթաբիչոր առանց մկու մը հասածելուն
կը փախչի.
Բայց արդարները աւետ առիւծի պէս քա-
ջասիրտ կ'ըլլան։
2 Երկրին յանցանքովը անոր իշխաններըր շատ
կ'ըլլան.
Բայց անոր վիճակը խելացուն ու գիտուն
մարդուն ձեռքովը երկար կը դիմանայ։
3 ³Աղքատներըր զրկող չքաւոր մարդը՝
Հասկ կաթացութիւնն բնաւոյ յորդահոս անձ-
րեւի պէս է։
4 ⁴Օրէնքը մերժողներըր ամբարիշտներըր կը գո-
վեն.
⁵Բայց օրէնքը պահողներըր անոնց դէմ կը կռ-
նուին։
5 ⁶Չար մարդիկ իրաւունքը չեն հասկընար.
Բայց ⁷Տէրըր փնտռողներըր ամէն բան կը հաս-
կընան։
6 ⁸Իր կատարելութեանը մէջ քալող ազքատ
մը՝
Երեք ճամբաներու մէջ քալող հարուստ մար-
դէն աղէկ է։
7 ⁹Օրէնքը պահողը խելացուն ազայ է.
Բայց շռայլներուն բարեկամ եղողը իր հօրըր
կ'ամչցնէ։
8 ¹⁰Իր առագուածքը ռոկոսիքով և վաշխով ա-
ւելցնողը՝
Ջանիկա ազքատին ազգումութիւն ընողին հա-
մար կը ժողվէ։
9 ¹¹Ան որ օրէնքը մերկ ընելէն ետ կը դարձընէ
իր ականջը,
¹²Անոր ազօթքը անգամ պիղծ է։
10 ¹³Ուղիղները չար ճամբու մէջ մոլորցընողը իր
փոսին մէջը պիտի իյնայ.
¹⁴Սակայն արդարներըր բարիք պիտի ժառան-
գեն։
11 Հարուստ մարդը իր աչքերուն խելացուն կ'ե-
րեւնայ.
Բայց հանճարեղ ազքատը զանիկա կը քննէ։
12 ¹⁵Երբոր արդարները ուրախանան, մեծ փառք
կ'ըլլայ.
Բայց երբոր ամբարիշտներըր բարձրանան, մարդ
¹⁶կը փնտռուի։
13 ¹⁷Իր յանցանքներըր ծածկողը յաջողութիւն չը-
գտներ,
Բայց ընծան խոստովանողը ու մեկդի ձգողը
ողորմութիւն կը գտնէ։
14 ¹⁸Միշտ վախցող մարդը երանելի է.
¹⁹Բայց իր սիրտը խստացընողը չարիքի մէջ պի-
տի իյնայ։
15 ²⁰Ազքատ ժողովուրդի վրայ իշխող ամբարիշտը
²¹Մռնչող առիւծի ու անցող արջու նմանի։
16 Խոհեմութիւն չունեցող իշխանը շատ գրկո-
զութիւններ կ'ընէ.
Բայց ագահութենէ զզուողը երկար կեանքը կ'ա-
ւելցնէ։
17 ²²Արիւնապարտ մարդը մինչև գուբը կը փախ-
չի.
Թող մեկը չզայշտպանէ զանիկա։
18 ²³Կատարելութեամբ քալողը փրկութիւն կը
գտնէ.
²⁴Բայց ծուռ մարդը երկու ճամբով կ'ելլայ-
նէ մեկուն մէջը կ'իյնայ։
19 ²⁵Իր երկիրը գործողը հացով պիտի կշտանայ.
Ու դատարկ մարդոց հետևողը ազքատու-
թեամբ պիտի լեցուի։
20 Հաւատարիմ մարդը շատ օրհնութիւններ կ'ե-
²⁶Բայց հարստանալ բղկտող արատացողը պիտի
չարգասիանայ։
21 ²⁷Անտեսութիւն ընելը աղէկ չէ,
Վասն զի ²⁸պատառ մը հացի համար մարդ-
յանցանք կը գործէ։
22 ²⁹Չար աչք ունեցող մարդը հարստանալ բղկտու
կ'արագտայ,
Ու չգիտեր որ իր վրան ազքատութիւն պի-
տի գայ։
23 ³⁰Մարդ յանդիմանողը վերջապէս շնորհք կը
գտնէ՝
Լեզուով չազգօրթութիւն ընողէն աւելի։
24 Ան որ իր հայրը կամ իր մայրը կը կողոպտէ,
բանալով թէ ճանցանք չէ,
Անիկա ³¹ապականարար մարդուն բնակիչն է։
25 ³²Հպարտ սիրտ ունեցող մարդը կռիւ կը հանէ.
³³Բայց Տէրոջը ապաւինողը պիտի գիրնայ։
26 Իր սրտին ապաւինողը անմիտ է.
Բայց խելացուներէ քալողը պիտի ազատի։
27 ³⁴Աղքատին տուողը կարօտ չ'ըլլար.
Բայց ³⁵նէ երես գարձընողը շատ անէծքներ
կ'ունենայ։
28 ³⁶Թէ որ ամբարիշտները բարձրանան, ³⁷մար-
դիկ կը պահուին.
Բայց թէ որ անոնք կորսուին, արդարները
կը շատնան։

ԳԼ. ԻԹ

1 Ընդհանուր 15 և մասնաւոր կատարութիւնն վերակ խը

քաանէր · 22 Խորհրդեան · ամբարտաւանութեան · գոռոզութեան · երկչոտութեան եւ երեսպաշտութեան վրայ։

1 - ° Շատ անգամ յանդիմանուած՝ մարդը՝ որ իր պարանոցը կը խստացընէ,
Յանկարծ պիտի՛ կործանի ու բժշկութիւն պիտի չգտնէ։
2 Երբ որ արդարները զօրանան, ժողովուրդը կ'ուրախանայ·
Բայց երբոր ամբարիշտը իշխանութիւն կ'ունենայ, ժողովուրդը կը հեծէ։
3 Իմաստութիւն սիրող մարդը իր հայրը կ'ուրախացընէ·
Բայց պոռնիկներուն ընկերը եղոյը ստացուածքը կը ցրուէ։
4 Թագաւորը արդարութեամբ կը հաստատէ իր երկիրը·
Բայց կաշառք առնողը զանիկա կը կործանէ։
5 Իր ընկերին շոյտփորձութիւն ընող մարդը
Անոր քայլերուն առջեւ ցանց կը լարէ։
6 Չար մարդուն անիրաւութեանը մէջ որոգայթ կայ·
Բայց արդարը ցնծութեան և ուրախութեան մէջ պիտի ըլլայ։
7 Արդարը ազքատներուն դատը դիտէ·
Բայց չար մարդը անգիտակ չըլլար։
8 Ծաղր ընող մարդիկ քաղաքը կը բռնկեցընեն·
Բայց իմաստուններըը բարկութիւնը կը դադրեցընեն։
9 Իմաստուն մարդը երբոր յիմարին հետ վիճաբանութիւն կ'ընէ,
Երբ որդի և կին ծիծաղի՝ հանգիստ չըլլար։
10 Արիւնահեղ մարդիկ ազնիւը կ'ատեն·
Բայց ուղիղները անոր անձին կը հարցընեն։
11 Յիմարը իր միտքը բոլորովին կը յայտնէ·
Բայց իմաստունը զանիկա ուրիշ առնելն կը պահէ։
12 Սուտ խօսքերու ականջ դնող իշխանին
Բոլոր ծառաներըը չար կ'ըլլան։
13 Աղքատը ու բռնաւորը իրարու հանդիպեցան,
Երկուքին ալ աչքերուն լոյս տուողը Տէրն է։
14 Արքան որ ճշմարտութեամբ դատագ իշխաններուն աթոռը
Յաւիտեան հաստատ կ'ըլլայ։
15 Գաւազանը ու յանդիմանութիւնը իմաստութիւն կու տայ·
Բայց ինքնին ձգուած ազան իր մայրը կ'ամչցընէ։
16 Երբոր ամբարիշտներըը շատնան, յանցանքը կը շատնայ·
Բայց արդարներըը անոնց իյնալը պիտի տեսնեն։
17 Խրատէ քու որդիդ, որ քեզ հանգստացընէ,
Եւ քու հոգիդ զուարճացընէ։
18 Առանց մարգարէական ժողովուրդը կը խրտչի,
Բայց օրէնքը պահողը երջանիկ կ'ըլլայ։
19 Հասկցողը ու պատուհասուած չուտով ծառան խօսքերով չխրատուիր։
20 Իր խօսքերուն մէջ արտօրայով մարդ մը տեսար·
Անկէ յոյս կայ յիմարէն քան թէ անկէ։
21 Թէ որ մէկը իր ծառան ազատ թնդնէն փափկութեամբ կը մեծցընէ,
Վերջապէս անիկա իր տղան կ'ըլլայ։
22 Բարկասիրտ մարդը կռիւ կը հանէ,
Եւ ցասկոտ մարդը շատ յանցանքներ կը գործէ։
23 Մարդուն հպարտութիւնը զինքը կը կործանէ·
Բայց հեզահոգի մարդը փառք կը վաստկի։
24 Գողին ընկերը եղոյը իր հոգին կ'ատէ,
Անիկա երդումը կը լսէ, ու չ'ըսեր չէ յայտներ։
25 Մարդու վախը որոգայթի մէջ կը ձգէ·
Բայց Տէրոջը ապաւինողը ամուր ապաստանարան կ'ունենայ։
26 Շատերը իշխանին երեսը կը փնտռեն·
Բայց մարդուն իրաւունքը Տէրոջմէն է։
27 Անօրէն մարդը արդարութեան գզուելի է,
Եւ ուղղութեամբ քալողը ամբարշտին զզուելի է։

ԳԼ. Լ.

Ա Ընդարձակ հատուած խոստովանութիւնք · 7 անոր երկու խնդիրը · 10 Ծառայի մը անհնազանդութիւնն չընելու վճռով · 11 Շատ շատ ցնծիլէ · 15 Շատ անասի չհնազանդող բանէ · 17 Ծնողքը ուրախացընելու վճռով · 18 Շատ բան գիտնալուն գոհանալ · 21 Շատ անասնելի բան · 24 Շատ անասի խնդրոյ հինգ անհնազանդներ · 29 Շատ կարգ գիտցնի գործելու ունեցողներ · 32 Բարկութիւնը պինդ և ապրիլէ։

1 Յակէեան Ագուրին խօսքերը՝
Ասիէլին՝ այսօր ասի՛՝ որ անիկա Իթիէլին ու Ուքալին։
2 Երբոր ես միայն մարդէ մը տարբեր եմ՝
Ու ես մարդկային իմաստութիւնն չունիմ՝
3 Եւ իմաստութիւն չսորվեցայ,

= ա Թագ · բ · 33 · գ Մն · ԼԶ · 16 · Գէ · ա · 22 · դ Կամ կատարած · ե Նմր · գ · 15 · Գէ · ժա · 18 · Ես · 28 · զ Նմր · գ · 12 · է Գէ · ժ · 1 · Ժէ · 23 · Ես · 11 · ը Գէ · ե · 9 · 10 · գ · 16 · Ես · 7 · թ Գաւ · Ես · 13 · Ա Սպ · Խա · 1 · ժ Գէ · ժա · 11 · ի Նշ Կ · Ես · 30 · ձ Մատ · Ժա · 17 · ղ Դն · գ · 3 · 8 · = Ա Ելք · գ · 18 · ճ Դատ · Ժգ · 17 · Գէ · 16 · 26 · Ես · 7 · Դատ · Ժէ · 15 · Ժգ · 35 · Ժբ · 16 · Ժգ · 35 · ա Գէ · Ես · 8 · բ Մատ · ե · 45 · գ Սպ · հր · 8 · 4 · 13 · 14 · Գէ · Ես · 33 · ես · 5 · ե Ես · Ժգ · 34 · Ժթ · 18 · Ես · 15 · Իգ · 13 · 14 · Հմր · 15 · զ = Ա Թագ · գ · 1 · Ա Հմր · ժ · 21 · 22 · է Ա Ելք · Ժգ · 17 · Ա Ելք · Ժգ · 34 · Ժթ · 33 · Ժբ · 12 · Գաւ · Ես · 29 · Գէ · 21 · Ա Ելք · Ժգ · 17 · Ա Ելք · Ժգ · 34 · Ժթ · 33 · Ժբ · 12 · Գաւ · Ես · 29 · Գէ

ու. °Ամենասրբին գխոստիներ չեմ գիտեր։
4 ¹Երկինքը ոչի երաւ ու իջաւ.
²Հովը իր ձեռքերուն մէջը ոչի ժողվեց.
Ջուրերը իր հանդերձին մէջ ոչի ամփոփեց.
Երկրին բոլոր ծայրերը ոչի հաստատեց.
Անոր անունը ի՞նչ է, ու անոր որդւոյն անունը ի՞նչ է.
Թէ որ գիտես՝ ըսէ։
5 ¹Առաւծոյ ամէն խոսքերը մաքուր են.
²Անիկա իրեն ապաւինողներուն ապահով է։
6 ¹Դուն անոր խոսքերուն վրայ ըսե մի աւելցըներ,
Որ չըլլայ թէ քեզ յանդիմանէ, ու դուն սուտ հանուիս երեւնաս։

7 Քեզմէ երկու բան կը խնդրեմ,
Մինչեւ որ մեռնիլս առաջ չըլլան ինծմէ մի արգիլեր.
8 Ունայնութիւնը և սուտ խոսքը ինծմէ հեռացուր.
Ինծի ազքատութիւն կամ հարստութիւն մի տար.
²Եմ ամբարկան հացովս զիս կերակրէ.
9 ¹Չըլլայ որ կշտանամ և ուրանամ՝
Ու ՏԷրը ոչի է, բանի՝
Եւ չըլլայ որ ազքատանամ ու գողնութիւն ընեմ՝
Եւ իմ Առաւծոյս անունը պարապ տեղը բերանս առնեմ։

10 Ծառային մի հանար իր տիրոջը առիւսուսանութիւն մի ընելը,
Չըլլայ որ քեզի անէծք տայ, ու դուն յանցաւոր գտնուիս։

11 Ցնոց կայ որ իր հայրը կ'անիծէ,
Եւ իր մայրը չօրհներ։
12 Ցնոց կայ որ ¹իր աչքին առջեւը մաքուր է,
Սակայն իր ապականութենէն լուացուած չէ։
13 Ցնոց կայ որ ¹անոր աչքերը խոստոմանութեան են,
Ու անոր արտեւանունքները բարձրացած են։
14 ¹Ցնոց կայ որ անոր ակռաները սուրեր են,
Եւ անոր ժանիքները դանակներու պէս են,
²Ազքատները երկրին վրայէն
Ու անանկները մարդոց մէջէն ուտելու համար։

15 Տգրուկը երկու աղիկ ունի.
Տուր՝ տուր՝ կ'ըսեն։
Ան երեքը չեն կշտանար,
Ո՛ չորս բան կայ՝ որ Հերիք է՝ չեն բաներ.
16 ¹Գերեզմանը, ամուլ արգանդը,
Երկիրը որ Ջրով չկշտանար
Ու կրակը որ Հերիք է՝ չըսեր։

17 ¹Ան աչքը որ իր հայրը ծաղր կ'ընէ,
Եւ իր մօրը հնազանդիլը կ'անարգէ,
Ձորերուն ագռաւները զիրեն փորեն,
Ու զանիկա արծիւներուն ձագերը պիտի ուտեն։

18 Ան երեք բանը ինծի գործնական կ'երեւնայ.
Եւ չորս բան կայ որ չեմ գիտեր.
19 Օդին մէջը արծիւին ճամբան,
Ապառաժի վրայ օձին ճամբան,
Ծովուն մէջը նաւուն ճամբան
Ու աղիկան քով էրիկ մարդուն ճամբան։
20 Շնացող կնկան ճամբան ալ այնպէս է.
Կ'ուտէ ու բերանը կը սրբէ,
Եւ Ձատութիւն չըրի կ'ըսէ։

21 Երեք բանի համար երկիրը կը գոչէ,
Ու չորս բան կայ՝ զորոնք չկրնար տանիլ.
22 ¹Ծառան երբոր թագաւորէ,
Ցիմարը երբոր հացով կշտանայ,
23 Ատելի կինիկը երբոր կարգուի
Եւ աղախինը երբոր իր տիկնոջը ժառանգ ըլլայ։

24 Երկրիս վրայ չորս բան կայ որ զգօնիկ են,
Բայց անոնք չատ խելացի են.
25 ¹Մրջիւնները զօրաւոր ժողովուրդ մը չեն,
Բայց իրենց կերակուրը ամառուընէ կը պատրաստեն.
26 ²Ճագարները տկար ժողովուրդ մըն են,
Բայց իրենց տուները վիմերու մէջ կը շինեն.
27 Մարախներուն թագաւոր չունին,
Սակայն ամէնը գունդ գունդ դուրս կ'ելլեն.
28 †Մողէսը իր ձեռքերովը պատերուն կը փակչի,
Ու թագաւորաց պալատներուն մէջ կը գտնուի։

29 Ազեկ քալող երեք բան կայ.
Եւ չորս բան կայ որ գեղեցիկ քալուածք ունի.
30 Առիւծը՝ որ ամէն անասուններէն զօրաւոր է,
Ու բնաւ մէկուն երեսէն դառ չդառնար.
31 ‡Մէյբը կապած նր՞ ու նոխազը,
Եւ թագաւորը՝ որուն ժողովուրդը իր հետն է։

32 Թէ որ յիմարութեամբ ինքզինքդ բարձր,
Կամ մէկ չարութիւն մը մտածեցիր,
²Ձեռքդ բերանդ վրայ դիր.
33 Վասն զի թէ որ կաթը ծնծնես՝ կարագ կ'ելլէ,
Թէ որ քիթը ճմլես՝ արիւն կ'ելլէ.
Նոյնպէս թէ որ բարկութիւնը գրգռես՝ կռիւ կ'ելլէ։

• Կամ արդդ
‡ Ց=Հ · գ · 13 ·
† Ցոր · ըր · 4 · Եւ · Ա=ագ · Ձգ · 3 · Եւ · Եր=ե · ի · 14 · Եւ ·
¹ Ա=ագ · Ժր · 4 · Ժր · 30 · ԺՊ · 4 · ՀԺՊ · 140 ·
² Ա=ագ · Ժր · 20 · Ձգ · 11 · ՀԺՊ · 2 · 10 · 11 ·
³ ր Օր · գ · 2 · Ժր · 13 · Ցոյա · իր · 18 · 19 ·
⁴ Ա=ագ · գ · 11 ·
⁵ ր Օր · ը · 18 · 14 · 17 · ըա · 20 · ըր · 15 ·
Ղեհ · Ր · 23 · 26 · Ցոր · ըա · 24 · 25 · 25 · Ցեր · Ժգ · 6 ·
Ղ=ոհ · Ժը · 11 ·
Ա=ագ · Ձա · 1 · Գէ · գ · 17 ·
Ցեր · ԹԹ · 17 · Ա=ագ · Ժր · 2 · Ե=ե · 4 · Գէ · Ժգ · 13 ·
Ժր · 13 ·
Ա=ագ · Ժգ · 4 · Ա=ահ · ը · 4 ·
Գէ · ԹՀ · 20 · Ա=ագ · Ժ · 7 ·
Գէ · գ · 6 · Եւ ·
Ա=ագ · Ձգ · 13 ·
Կա=Ա · Ցորգը · Ե՞Ր · Ա՞Ն՝ԱՐԱՔԻՔ · ՈՐԵՂ · Ն՞ՀԱՆԱՀ · Ե=ոՐ · Ե՞ · ՈՐՀՆԱՐԱՆՔ ·
Կա=Ա Ցորգը Ե՞Ր · Ա՞Ն՝ԱՐԱՔԻՔ · ՈՐԵՂ · Ն՞ՀԱՆԱՀ · Ե=ոՐ · Ե՞ ·
Ցեր · Ի՞ · Կա=Ա Ցորգը Ե՞Ր · Ա՞Ն՝ԱՐԱՔԻՔ · ՈՐԵՂ · Ն՞ՀԱՆԱՀ · Ե=ոՐ · Ե՞ ·
Ցոր · Իա · 3 · Ի · 4 · Ա=ագ · Ը · 3 · ՄԹԺ · Է · 16 ·

ԳԼ· Լ.Ա.

1 Պարկեշտութեան ու բարեխառնութեան վրայով Լեմուէլին խրատները։ 2 Գլխատանն մարգը ուխտարէրու ու պատասխանու վրայով։ 10 Առաքինի կնոջ գովութիւնը ու տղոյոց խնդիրը։

1 Լեմուէլ թագաւորին խօսքերը՝
Ա՛յսինքն՝ պատգամը՝ որ անոր մայրը անոր սորվեցուց։

2 Ի՞նչ ըսեմ, ով որգեակ իմ,
Ի՞նչ ըսեմ, ով իմ որովայնիս որդին,
Ի՞նչ ըսեմ, ով իմ ուխտակալս որդին։
3 Քու զօրութիւնդ կնիկներուն մի տար,
Ու ալ քու ճամբաներդ թագաւորներ բնաջինջ ընողներուն։

4 Ով Լեմուէլ, թագաւորներուն չվայլեր,
Գինի խմելը թագաւորներուն չվայլեր
Եւ օղի խմելը իշխաններուն չվայլեր։
5 Զգայայ որ խմեն ու օրէնքը մոռնան,
Եւ տառապեալներէն մէկուն գատաստանը ծռեն։
6 Օղին՝ կորսուելու վրայ եղողին,
Ու գինին դառնահոգիներուն տուէք,
7 Որ անոնք խմեն ու իրենց աղքատութիւնը մոռնան
Եւ իրենց նեղութիւնը մէլմին ալ չյիշեն։
8 Բաց քու բերանդ համր մնացողուն համար,
Որ բոլոր անխնամ մնացածներուն գատին համար։
9 Բաց քու բերանդ, արդար արուքնամի գատաւ,
Եւ դատաստան ու անանկին գատաստանը տես։

10 Առաքինի կնիկը ո՞վ կրնայ գտնել.
Անոր գինը գոհարներէն շատ աւելի է։
11 Անոր էրկանը սիրտը անոր վրայ վստահ է,
Ու աւարի կարօտ չըլլար։
12 Անիկա իր կենացը բոլոր օրերուն մէջ
Անոր բարիք կը բերէ և ոչ թէ չարիք։
13 Բուրդ ու քիման կը փնտռէ,
Եւ ուրախ ձեռքով կը գործէ։
14 Անիկա վաճառականի նաւերուն կը նմանի.
Իր հացը հեռուս տեղէն կը բերէ։
15 Եւ դանիկա գիշերով կ'ելլէ, ու դատեր շուրջը կը բաժնէ
Եւ իր ազախիներուն բաժին կու տայ։
16 Արտ մը գրոյ կը խորհի ու զանիկա ձեռք կ'առնէ,
Իր ձեռքերուն պտուղէն այգի կը տնկէ։
17 Իր մէջքը զօրութեամբ կը գօտեպնդէ,
Եւ իր բազուկներըը կը զօրացնէ։
18 Իր վաճառականին ապրանքը բարի կը հասկընայ.
Անոր ճրագը գիշերը չմարիր։
19 Իր ձեռքերը խլիկին կ'երկրնցընէ,
Ու ափովը թօթը կը բռնէ։
20 Չորքը ազգատին կը բանայ,
Ու ձեռքերը կարօտներուն կ'երկրնցընէ։
21 Իր տանը շուրջը ձիւնէն չվախնար.
Քանզի բոլոր ընտանիքը կրկին հանգերձ հագած են։
22 Իրեն ծածկոցներ կը շինէ.
Իր հանդերձը բիւրեղ ու ծիրանի է։
23 Անոր էրիկը կը ճանչցուի գռներուն մէջ՝
Երբոր երկրին ծերերուն հետ կը նստի։
24 Կտաւ կը գործէ ու կը ծախէ,
Եւ վաճառականներուն գօտիներ կու տայ։
25 Զօրութիւն ու փառք կը հագնի.
Ու ետքին օրերը պիտի ուրախանայ։
26 Իր բերանը իմաստութեամբ կը բանայ,
Եւ իր լեզուին վրայ †քաղցրութեան օրէնք կայ։
27 Իր տանը ճամբաներըը կը քննէ,
Եւ ծուլութեան հացը չուտեր։
28 Անոր զաւակը կ'ելլեն ու զանիկա երանելի կ'անուանեն.
Անոր էրիկն ալ զանիկա կը գովէ, ըսելով.
29 Շատ աղջիկներ առաքինի եղան,
Բայց դուն ամէնէն գերազանց եղար։
30 Վայելչութիւնը սուտ է, ու գեղեցկութիւնը ունայն է.
Այլ Տէրոջմէ վախցող կնիկը պիտի գովուի։
31 Տուէք անոր իր ձեռքին պտուղէն.
Ու անոր գործքերըը գռներու մէջ գովեն զանիկա։

= Գլ· ը· ւ։ | ե· ես· Ով· գ· ու· | ես։
ի· Ես· խթ· ու։ | ի ժողՀ· ժ· ու։ | ֆ — Քառ· ԺԹ· ա·
ֆ Գլ· ե· ց։ | չ Ով· գ· ու։ | Ես· գ· ես։
ղ Ը Օր· ԺԸ· ու· Գլ· | ի Ցաղ· Ձգ· ու։ | Ես· Ես· ես։
ես· ժգ· ես· Գլ· | ղ Տես Ցար· ԽԹ· ու։ | Օր· ա· ես։

ի Ցար· ԽԹ· ես· Ես· | ա· ես· Ես· | ես· Ես· ես·
ա· ու· Եր Ես· խր· | Քեսար | ի Գլ· ԺԸ· ա·
ես· | ի Հասմ· ԺԸ· ու· | ղ Գլ· ԺԸ· ա·
ի Գլ· ԺԸ· ա· ԺԸ· | ղ Գաղ· ԺԸ· ա· | ղ Եփես· գ· ես· Եր Ես·
ես· ԺԹ· ես· | ղ Եփես· գ· ես· Եր Ես· | ղ Գլ· ԺԸ· ա·
ղ Գլ· ԺԸ· ա·
ղ Եփես· գ· ես· Եր Ես·

ԳԻՐՔ ԺՈՂՈՎՈՂԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ժողովող կը յայտնէ իր բոլոր մտքի կարդերը ունայնութիւն են։ 4 սերունդներ ամէն սերունդներէն անցագործ կ՚ուխտեն։ 9 բոլոր նոր բան մը յաւէտ չկայ բերէր։ 11 ամէն հին բաներն ալ կը մոռցուին։ 12 և իր իմաստութեան քննութիւնները։

1 Երուսաղէմի մէջ թագաւորող Դաւիթի որդւոյն՝ Ժողովողին խօսքերը։

2 Ունայնութիւն ունայնութեանց, ըսաւ Ժողովող.
Ունայնութիւն ունայնութեանց, ամէն բան ունայնութիւն է։
3 Ի՞նչ օգուտ կ՚ունենայ մարդ
Արեւուն տակը քրտնած բոլոր աշխատանքին։
4 Ազգ կ՚երթայ և ազգ կու գայ,
Բայց երկիրը միշտ կը կենայ։
5 Արեւ արեւը կը ծագի ու արեւը կը մտնէ,
Եւ իր ծագած տեղը արագապարով կը գառնայ։
6 Հովը դէպ ի հարաւ կ՚երթայ,
Ու դէպ ի հիւսիս կը պտտի.
Ես՝ հովը ան դին ան դին պտտելով
Կ՚երթայ, իր շրջանները դառնալուն կը գտնայ։
7 Ամէն գետերը ծովը կ՚երթան,
Բայց ծովը չի լեցուիր.
Ան տեղը որ գետերը կ՚երթային,
Նորէն հոն կ՚երթան։
8 Ամէն խօսքերը կը հոգնեցնեն.
Մարդս խօսելու կարող չէ.
Աչքը տեսնելով չկշտանար,
Ու ականջը լսելով չի լեցուիր։
9 Ինչ որ եղած է, նոյնը պիտի ըլլայ.
Ու ինչ որ գործուած է, նոյնը պիտի գործուի.
Եւ արեւուն տակը բնաւ նոր բան մը չկայ։
10 Կ՚ըսէ մարդ ան բանի մը
Որուն համար կրնայ ըսուիլ թէ՝ Ահաւասիկ նոր է.
Ան ալ մեզմէ առաջ եղած գարերուն մէջ
Անիկա արդէն եղած էր։
11 Առաջի բաներուն յիշատակը չկայ.
Ու նաեւ ետքը ըլլալու բաներուն ալ
Ետքը եկողներուն մէջ յիշատակը պիտի չըլլայ։

12 Ես Ժողովող Երուսաղէմի մէջ
Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղայ։
13 Ես իմ սիրտս երկինքի տակը բոլոր եղածներուն խնամատարելուն ու քննելուն տուի.
Աստուած այս չար գրաւումները մարդոց որ-դիներուն տուաւ,
Որ անով գրազին։
14 Արեւուն տակը բոլոր գործուած գործերը տեսայ,
Եւ ահա ամէնն ալ ունայնութիւն ու Հոգիի տանջանք է։
15 Ան որ ծուռ է՝ չկրնար շիտակել,
Ու ան որ պակաս է՝ չկրնար հաշուել։
16 Ես իմ սրտիս մէջ խօսեցայ ու ըսի,
Ահա ես մեծցայ, ու իմաստութիւն տարածայ Երուսաղէմի մէջ ինծմէ առաջ եղողներուն ամէնէն աւելի.
Եւ իմ սիրտս շատ իմաստութիւն ու գիտութիւն տեսաւ։
17 Ես իմ սիրտս իմաստութիւնը ճանչնալու,
Ու խելագնութիւնը և յիմարութիւնը գիտնալու տուի.
Հասկըցայ որ ասիկա ալ Հոգիի տանջանք է։
18 Վասն զի շատ իմաստութեան մէջ շատ տրտմութիւն կայ.
Ու ով գիտութիւնը աւելցնողը՝ ինչը կ՚աւելցնէ։

ԳԼ. Բ

1 Մարդկային կեանքը անօգուտ բան մը գտնելուն մէջ։ 12 Քանի իմաստութիւնը յիմարէն տարբեր է։ 18 Մարդկային աշխատութիւններուն անօգուտ-ութիւնը։ որ երջար կը թողուն։ չեն գիտեր թէ օրուան համար է։ 24 Մարդ աշխատութեան պատրաստ միշտ ուրախ ըլլալ չէ։ բայց ան ալ Աստուծմէ պարգեւ է։

1 Ես՝ իմ սրտիս մէջը բան, եկուր հիմա ուրախութեան միջոցով քեզ փորձեմ.
Ուստի բարի՛ր վայելէ.
Եւ ահա ասիկա ալ ունայնութիւն է։
2 Ծիծաղին համար բան մը՝ Որմնար է,
Եւ ուրախութեան համար՝ մեր Աստ ըրածը ի՞նչ է։
3 Մրտիս մէջ խորհելով որ մարմինս գինիով զուարճացնեմ,
Եւ իմաստութեան առաջնորդ ուխտադրութիւնը ան-տեսութիւնը ճանչնամ,

1 Ես՝ իմ սրտիս մէջը բան, եկուր հիմա ուրախութեան միջոցով քեզ փորձեմ.
Ուստի բարի՛ր վայելէ.
Եւ ահա ասիկա ալ ունայնութիւն է։
2 Ծիծաղին համար բան մը՝ Որմնար է,
Եւ ուրախութեան համար՝ մեր Աստ ըրածը ի՞նչ է։
3 Մրտիս մէջ խորհելով որ մարմինս գինիով զուարճացնեմ,
Եւ իմաստութեան առաջնորդ ուխտադրութիւնը ան-տեսութիւնը ճանչնամ,

Որ առանձինն քեզ ինձ է մարգոյ որդիներուն
բաժին՝
Որ կրնան բնակ երկինքէ տակը
իրենց կեանքը բոլոր օրերուն մէջ ։
4 Մեծ գործքեր ըրի ։
Ինծի տուներ չշինեցի , — ինծի այգիներ պատ-
կեցին ։
5 Ինծի պարտէզներ և դրախտներ չշինեցի ,
Ու անոնց մէջը ամէն տեսակ պտուղ բերող
ծառեր տնկեցի ։
6 Ինծի ջուրի աւազանները չշինեցի ,
Որ անոնցմէ՝ ծառ բուսցնող անտառը ոռո-
գուի ։
7 Ուրուներ ու ազախչիներ առայ ,
Եւ իմ տանս մէջ ծնած ծառաներ ունեցայ ։
Ու չատ արջառներ և հօտեր ունեցայ՝
Ինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն
ամէնէն աւելի ։
8 Նաեւ ինծի արծաթի ու ոսկի
Եւ թագաւորներու ու գաւառներու գանձեր
գիտցի ։
Ինծի այր և կին երգեցողներ առայ ,
Ու մարդոց որդիներուն գաւազան ըլլալը
՚ի՛ր ամէն տեսակ չքեղութիւն ։
9 Եւ ինծմէ առաջ Երուսաղէմի մէջ եղողներուն
Ամէնէն մեծ եղայ ու բարգաւաճեցայ ։
Իմաստութիւնս ալ իմ քովս կը կենար ։
10 Եւ իմ աչքերուս ամէն ցանկութիւնը անոնց-
մէ չպարպեցի ։
Ո՛ր իմ սիրտս ամէն ուրախութիւնէ զուրկ
չթողուցի ։
Հապա իմ սիրտս իմ բոլոր աշխատութիւննե-
րէս ուրախացաւ ։
Եւ ինծի բոլոր աշխատութիւններէս բաժինս
ասիկա էր ։
11 Ու ես՝ իմ ձեռքերուս ըրած ամէն գործքե-
րուն ,
Ու ընելու համար իմ քրտնած ամէն աշխա-
տութեան դէմ նայեցայ ,
Եւ տես ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի
տանջանք էր ,
Ու արեւուն տակը օգուտ չկար ։

12 Եւ ես դարձայ իմաստութիւնը տեսնելու ,
Նաեւ յիմարութիւնը ու տխմարութիւնը .
Վասն զի թագաւորին հետևէն եկող մարդը
ի՞նչ կընէ՝
Ինչ որ արդէն ըրած են ։
13 Ու տես տեսայ որ իմաստութիւնը տխմարու-
թենէն օգտակար է ,
Ինչպէս որ լոյսը խաւարէն օգտակար է ։
14 Իմաստունին աչքերը իր գլխուն վրայ են ,
Իսկ տխմարը խաւարի մէջ կը քալէ ։
Բայց ես հասկըցայ որ
Ամենուն ամէնուն պատահած դիպուածը մի՛ կ է ։
15 Ես ըսի սրտիս մէջ ըսի ,
Որովհետև տխմարին պատահածը ինծի ալ
պիտի պատահի ,
Ուրեմն ես ինչո՞ւ համար աւելի իմաստուն
եղայ ։
Ես սրտիս մէջ ըսի որ սա ալ ունայնութիւն է ։
16 Վասն զի ինչպէս տխմարին՝ նմանապէս իմաս-
տունին ալ
Յաւիտեան յիշատակը չկայ ։
Ինչու որ հետևի եղած բաներուն ամէնը
Ապագայ ժամանակին մէջ պիտի մոռցուի ։
Ու իմաստունը ի՞նչպէս կը մեռնի ։
Ամէնիսին պէս ։
17 Ամոր համար ատ կեանքէս զզուեցայ ,
Վասն զի արեւուն տակը եղած գործքերը ին-
ծի գէշ երեցան ,
Քանզի ամէնը ունայնութիւն ու հոգիի տան-
ջանք է ։
18 Եւ ես արեւուն տակը քրաշած բոլոր աշխա-
տութիւնէս զզուեցայ ,
Քանզի հետևիս եկողը գուցե մարդուն պիտի
իշխէ՞ գոնէիա ։
19 Եւ ո՞վ գիտէ թէ անիկա իմաստուն պիտի
ըլլայ թէ անմիտ ։
Բայց պիտի տիրէ իմ բոլոր աշխատութիւն-
ներուս վրայ ,
Որ արեւուն տակը աշխատեցայ ,
Ու անոնց մէջը իմաստութիւն ցուցուցի ։
Ասիկա ալ ունայնութիւն է ։
20 Եւ ես գացի , որ արեւուն տակը քրաշած
բոլոր աշխատութիւնէս վրայով
Իմ սրտիս յոյսս կտրեմ ։
21 Վասն զի մարդ կայ որուն աշխատութիւնը
իմաստութեամբ , գիտութեամբ և յաջողա-
կութեամբ կ՚ըլլայ ։
Բայց անոր մէջ չաշխատած մարդուն բա-
ժին կու տայ ։
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու մեծ չարիք մըն է ։
22 Վասն զի մարդ՝ արեւուն տակը քրաշած իր
բոլոր աշխատութենէն
Ու սրտին ամբոխածքէն ի՞նչ օգուտ կ՚ունենայ ։
23 Քանզի անոր բոլոր օրերը ՚ի վիշտ են ,
Ու գործքը տրտմութեամբ լեցուն են .
Ամոր սիրտը գիշերը անգամ հանգստութիւն
չգտնէր ։
Ասիկա ալ ունայնութիւն է ։
24 Մարդս ուտելէն ու խմելէն
Եւ իր աշխատութենէն իր հոգին գուցածքե-
նէ՝ աշխատութիւն չունի ։
Ես ասիկա ալ տեսայ որ Աստուծոյ ձեռքովը
կ՚ըլլայ ։

---

1 գ Քար · Բ · 21
2 · 10 · 14 · 21 · եւ ·
4 · Եւ մեծ տուներ ·
Բխենաւ ։
5 Գէ · ա · 16 ·
6 Գէ · գ · 22 · է · 18 ·
Բ · 3 ·
7 Գէ · ա · 3 · 14 ·
8 Գէ · ա · 17 · է · 25 ·
1 Ես · ժէ · 24 ·
Գէ · Բ · 1 ·
3 Սալ · Խբ · 10 ·
Բ · 2 · 3 · 11 ·
5 Սալ · Խբ · 10 · Գէ ·
6 Գար · է · 7 · ժգ · 3 ·
7 Գէ · գ · 13 · 15 · 28 ·
է · 13 · Բ · 15 ·

25 վասն դի °ինձմէ զատ՝ ո՛չ կրնայ ուտել ,
եւ ո՛չ կրնայ զուարճանալ ։
26 Քանզի Աստուած իր առջեւը հանելի եղոյ մար-
դուն
իմաստութիւն , գիտութիւն եւ ուրախութիւն
կու տայ ։
Բայց մեղաւորին գրազմունք կու տայ ,
որ անիկա հաւաքէ՝ ժողվէ ու դիզէ ,
որ ՚Աստուծոյ առջեւը հանելի եղոյին տայ ։
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տան-
ջանք է ։

ԳԼ · Գ

1 ՅԱմէն բանին ատենը կայ ,
Եւ °երկինքի տակը եղոյ ամէն †գործին ժա-
մանակը ։
2 Ննանելու ժամանակ եւ ՚մեռնելու ժամանակ ,
Տնկելու ժամանակ ու անկուածը խլելու ժա-
մանակ ,
3 Մեռցնելու ժամանակ եւ բժշկելու ժամանակ ,
Փլցնելու ժամանակ ու շինելու ժամանակ ,
4 Լալու ժամանակ եւ ծիծաղելու ժամանակ ,
Սուգ բնելու ժամանակ ու կատաւելու ժա-
մանակ ,
5 Քարեր գետնս ձգելու ժամանակ եւ քարեր
ժողվելու ժամանակ ,
Գրկելու ժամանակ ու ՚գրկելէն հեռանալու
ժամանակ ,
6 Փնտռելու ժամանակ եւ կորսընցընելու ժա-
մանակ ,
Պահելու ժամանակ ու գետնս ձգելու ժամա-
նակ ,
7 Պատռելու ժամանակ եւ կարելու ժամանակ ,
ՀԼռելու ժամանակ ու խօսելու ժամանակ ,
8 Սիրելու ժամանակ եւ ՚ատելու ժամանակ ,
Պատերազմի ժամանակ ու խաղաղութեան
ժամանակ ։

9 ՀԱշխատողին իր քաշած աշխատանքէն
Ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ ։
10 ՝Տեսայ ան գրազմունքը որ Աստուած տար-
դոց որդիներուն տուաւ ,
Որ անով գրազին ։
11 Ամէնքա տալէն յետոյ իր ժամանակին վայելուչ
չրաւ ,
Եւ աշխարհս ալ անոնց սրտին մէջը գրաւ ։
Բայց ՚Աստուծոյ չրած գործքը

Մարդ չկրնար սկիզբէն մինչեւ վերջը գտնել ։
12 Ես °գիտեմ որ ուրախ ըլլալէն
Եւ կենդանութեան ատենը ազիկութիւն ընե-
լէն ՚ի զատ՝
Ուրիշ ազիկ բան մը չկայ անոնց մէջ ։
13 Եւ նաեւ °ամէն մարդուն ուտելը ու խմելը ,
Եւ իր բոլոր աշխատութենէն բարիք վայե-
լելը
Աստուծոյ պարգեւն է ։
14 Գիտեմ որ Աստուծոյ ամէն ըրածը յաւիտեան
պիտի մնայ ։
՝Անոր վրայ բան մը աւելցընել , կամ անկէ
պակսեցընել կարելի չէ ։
Եւ Աստուած ընէ՝՝ ըրաւ , որ իր երկեանէն
վախնան ։
15 °Ինչ որ եղած է՝ հիմա ալ կայ ։
Եւ °ինչ որ պիտի ըլլայ՝ արդէն եղած է ։
Եւ Աստուած անցածը կը փնտռէ ։

16 Եւ նաեւ արեւուն տակը տեսայ որ °դատաս-
տանի տեղը՝ ամբարշտութիւն ,
Եւ արդարութեան տեղը անօրէնութիւն կար ։
17 Ես իմ՛ սրտիս մէջ ըսի Թէ °Աստուած պիտի
դատէ արդ արդը ու ամբարիշտը ։
Վասն դի °ամէն գործին ատենը կայ
Եւ ամէն գործ հոն ։

18 Ես իմ՛ սրտիս մէջ ըսի
Մարդոց որդիներուն վիճակին վրայով ,
Թէ Աստուած զանոնք պիտի փորձէ ։
Եւ պիտի տեսնեն որ իրենք անասուններ են ։
19 °Վասն դի մարդոց որդիներուն պատահածը
Եւ անասուններուն պատահածը մէկ է ։
Մեկը ինչպէս կը մեռնի , միւսն ալ այնպէս
կը մեռնի ։
Եւ ամէնուն չունչը մէկ է ։
Եւ մարդը անասունէն աւելի բան մը չունի ,
Վասն դի ամէնը ունայնութիւն է ։
20 Ամէնը մէկ տեղ կ'երթայ ։
°Ամէնը հողէն եղաւ , ու ամէնը հող կը գա-
նայ ։
21 ՝Ո՞վ գիտէ Թէ մարդոց որդիներուն հոգին
վեր կ'ելլէն ,
Եւ անասնոց որդիները վար գետինը կ'իջնեն ։
22 °Եւ տեսայ որ մարդս իր գործքերովը ուրախ
ըլլալէն ՚ի զատ
Ուրիշ ազիկութիւն մը չունի ,
՚Վասն դի անոր բաժինը ան է ։
՚Վասն դի ո՛վ պիտի տանի զանիկա որ տեսնէ
Թէ իրմէ հետքը ի՞նչ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · Գ

1 Մարդուն ունայնութիւնը կ'աւելնայ հարստահարութեամբ ,

ա Նախադեմ. ե Ծուռ բնութ. է ապահովութ. ը առանձ. Նախկ. ժ Համեմատ. ժա Համեմատ. ժբ Համեմատ. ժգ Համեմատ.

1 Ե՛ս եմ գործակ ու անոպ
Աշխուն տակը եղած բոլոր ՙգիկանքներըՙ.
Եւ ահա գրկաւածներուն ՙաչքերըՙ արցունք կար,
Բայց անոնք մխիթարող չունէին.
Ու անոնց գիկանք բռնողներուն ձեռքը ոյժ կար,
Բայց անոնց մխիթարութիւն տուող չկար.
2 ᵇԵւ ես մեռածներըն՝ որոնք ՙնըՙ մեռածներըն
Աւելի հիմա ապրող կենդանիներէն աւելի գովինցի.
3 ᵗԲայց ան որ մինչև հիմա եղած չէ՝ երկուքէն ալ ապրկ է.
Վասն զի անիկա արեւուն տակը եղած չարութիւնը չտեսաւ.
4 Ու ես տեսի աշխատութիւնը
Եւ տեսի չայողով գործքը տեսայ,
Որ անոնց համար մարդ իր ընկերին կը նախանձի.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է.
5 ᵛՀիմարը իր ձեռքերը կը ծալէ,
Ու իր մէջը կ՚ուտէ.
6 ᵛԱւելի ապրկ է մէկ լեցուն ձեռքը հանգստութեամբ,
Քան թէ երկու լեցուն ձեռքը՝ որ աշխատանքով ու հոգիի տանջանքով է.
7 Ես ես դարձայ ու սրեւուն տակը ունայնութիւն տեսայ.
8 Մէկ մարդ մը կայ որ երկրորդ չունի,
Ոչ որդի ունի և ոչ եղբայր.
Բայց անոր տեսի աշխատութիւնը վախճան չունի.
Ու անոր աչքերը հարստութեամբ չեն կշտանար.
ՙԵւ՝ ըսեր՝ Ո՞ր համար կ՚աշխատիմ,
Ու իմ հոգիս բարիքի կը զրկեմ.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու չար դրազնութիւն է.
9 Երկուքը մէկէնապրկ է,
Վասն զի անոնց աշխատանքը ապրկ վարձք ունի.
10 Քանզի թէ որ իյնան՝ մէկզմէկ կը վերցընեն.
Բայց վա՛յ իյնող մէկուն՝
Որ չունի երկրորդ մը չունի.
11 Ու երկու մարդ միասին պառկելով կը տաքնան.
Բայց մինակը ի՞նչպէս կրնայ տաքնալ.
12 Եւ թէ որ մէկը անոնց բռնութիւն ընէ,
Երկուքը կրնան անոր դէմ դնել.
Ու երեքպատիկ գծուձանը դիւրաւ չկտրուիր.

13 Աղէկ է ապրատ ու խելառատն ապան,

ը Ծեր ու անմիտ թագաւորը
Որ ալ չդիտեր խրատուիլ.
14 Քանզի ինք բանտէն կ՚ելլէ՝ որ թագաւորէ,
Թէպէտ ՙնՙ որ ՙթագաւորի ծնած է, ապրատ կ՚ըլլայ.
15 Տեսայ արեւուն տակը գոյութ ամէն կենդանիները
Ան պատան հետ՝ որ յաջորդն էր,
Ու անոր տեղը պիտի անցնէր.
16 †Անոնց առջևը կեցող՝ բոլոր ժողովուրդը անհիւ էր.
Սակայն ետքը եկողները անոնք պիտի չուրախանան.
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տանջանք է.

ԳԼՈՒԽ Ե

ա Ատամածային պաշտոնը կատարելուն մէջ. բ Հոգեւոր կեանքի գէմ սրամիտ մէջ. գ Ի հոգեւոր կեանքի մէջ ունայնութիւններ. ը Հոգեւոր կեանքի մէջ երջանկութիւնը Աստուծոյ պարգեւն է.

1 Երբոր Աստուծոյ տունը կ՚երթաս, ՙոտքերդՙ պղտուհիւն բրէ.
Եւ աւելի մօտիկ ընելու մտաւորիր,
ᵇՔան թէ անմտանելու զոհ մատուցանելու.
Վասն զի անոնք չեն գիտեր թէ չարութիւն կ՚ընեն.
2 Բերնովդ մի անամօթաբեր.
Եւ քու սիրտդ Աստուծոյ առջևը խօսք հանելու չարագրայ,
Քանզի Աստուած երկինքն է, ու դուն երկրի վրայ ես,
Անոր համար ՙքու խօսքերդ քիչ ըլլան.
3 Վասն զի երազը շատ զբաղումնքէն յառաջ կուգայ,
Ու ՙյիմարութեն ձայնը՝ շատ խօսքերէն.
4 ᵇԵրբոր Աստուծոյ ուխտ կ՚ընես,
Չուանիկա կատարելը մի ուշացըներ.
Քանզի Աստուած անմտանելուն չհաճիր.
Ինչ որ ուխտ կատարէ.
5 ᵇԱղէկ է որ ուխտ չընես,
Քան թէ ուխտ ընես ու չկատարես.
6 Թող մի տար որ քու բերանդ մեղքիդդ մեղք գործել տայ,
ᶜԵւ հրեշտակին առջևը մի ըսեր թէ Սխալանք եղաւ.
Ինչո՞ւ Աստուած քու խօսքիդ համար բարկանայ,
Ու ձեռքերուդ գործքը աւրէ.
7 Վասն զի երազներուն շատութեանը մէջ
Եւ խօսքերուն շատութեանը մէջ
Ունայնութիւններ ալ կայ.

ե Տես Եբ. գ. 2. ե Ատակ. ժ. 19. ը Ատակ. ժ. 19. թ Ատակ. ժ. 19. ժ Ատակ. ժ. 22. ժա Ատակ. ժ. 22. ժբ Ատակ. ժ. 22. ժգ Ատակ. ժ. 22. ժդ Ատակ. ժ. 22. ժե Ատակ. ժ. 22. ժզ Ատակ. ժ. 22. ժէ Ատակ. ժ. 22. ժը Ատակ. ժ. 22. ժթ Ատակ. ժ. 22. ի Ատակ. ժ. 22. ի ա Ատակ. ժ. 22. ի բ Ատակ. ժ. 22. ի գ Ատակ. ժ. 22. ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ե Ատակ. ժ. 22. ի զ Ատակ. ժ. 22. ի է Ատակ. ժ. 22. ի ը Ատակ. ժ. 22. ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ժ Ատակ. ժ. 22. ի ժա Ատակ. ժ. 22. ի ժբ Ատակ. ժ. 22. ի ժգ Ատակ. ժ. 22. ի ժդ Ատակ. ժ. 22. ի ժե Ատակ. ժ. 22. ի ժզ Ատակ. ժ. 22. ի ժէ Ատակ. ժ. 22. ի ժը Ատակ. ժ. 22. ի ժթ Ատակ. ժ. 22. ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ա Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի բ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի գ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ե Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի զ Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի է Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ը Ատակ. ժ. 22. ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի ի թ Ատակ. ժ. 22. ի Ատակ. ժ. 22. ի ա Ատակ. ժ. 22. ի բ Ատակ. ժ. 22. ի գ Ատակ. ժ. 22. ի դ Ատակ. ժ. 22. ի ե Ատակ. ժ. 22. ի զ Ատակ. ժ. 22. ի է Ատակ. ժ. 22. ի ը Ատակ. ժ. 22. ի

Բայց [b]գուն Աստուծմէ վախցիր ։
8 Քէ որ գաւառի մէջ [c]ազգաւորին եղած զբօսանքը
Ո՛ւ իրաւանց և արդարութեան [d]ծռութիւը
անտեսես ։
Ա՛ռ բանիս վրայ մի զարմանար .
Վասն զի [e]բարձրերուն վրայ բարձր եղողը կը դիտէ .
Եւ ասոնցմէ բարձրը կայ ։
9 Երկիրը ամէնուն ալ օգտակար է .
Թագաւորին հետ արտէն ծառայութիւն կ'ըլլայ ։

10 Ա՛ծամի սիրողը արծաթին չկշտանար ,
Ո՛չ ալ հարստութիւն սիրողը՝ եկամտէն բնաւ .
Ասիկա ալ ունայնութիւն է ։
11 Երբոր բարիքը կը շատնայ ,
Ո՛ւտողներն ալ կը շատնան .
Ո՛րեմն գանիկա ունեցողներուն՝
Աչքով տեսնելէն [f]ի զատ ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ ։
12 Քաղցր է աշխատողի մարդուն քունը՝
Թէ շատ և թէ քիչ ուտէ .
Բայց հարստութեան [g]կուշտ չըլլալը՝
Զիթաղբը որ անկիկա հանգիստ չընանայ ։
13 [h]Արեւուն տակը տեսայ որ մէկ գէշ ցաւ մը կայ .
Այսինքն ան հարստութիւնը որ իր տիրոջը
ձախորդութիւնով հասնար պահուած է .
14 Եւ ան հարստութիւնը մէկ ձախորդ [i]գործով մը կը կորսնի .
Ո՛ւ ինքը տղայ կը ծնանի , և անոր ձեռքը բան մը չկայ ։
15 [k]Ինչպէս որ իր մօրը արտաքսնէն ելաւ ,
Ա՛յնպէս մերկ կը գառնայ .
Ինչպէս որ եկաւ , այնպէս կ'երթայ .
Ո՛ւ իր աշխատութենէն բան մը չառնէր որ իր
հետը տանի ։
16 Ա՛ռ ալ գէշ ցաւ մըն է ,
Որ ինչպէս եկաւ , ճիշդ այնպէս կ'երթայ .
Եւ [l]ի՞նչ օգուտ կ'ըլլայ անոր՝
[m]Որ հովի համար կ'աշխատի ։
17 Անիկա իր բոլոր օրերը [n]խաւարի մէջ կ'ուտէ
Մեծ տրտմութեամբ , հիւանդութեամբ և
տրտունջով ։

18 Ա՛հա ան տեսկութիւնը տեսայ ,
[o]Որ վայելուչ է ուտել ու խմել ,
Եւ Աստուծոյ մէկու մը տուած կենացը բո-
լոր օրերուն մէջ՝
Արեւուն տակը իր քաշած բոլոր աշխատանքին
բարիքը վայելել .
Վասն զի անոր բաժինը ասիկա է ։
19 Եւ [p]որ մարդուն որ Աստուած հարստութիւն
ու առատութիւն կու տայ ,
Ո՛ւ անկէ ուտելու և բաժինը առնելու
Ո՛ւ իր աշխատանքէն ուրախանալու իշխանու-
թիւն կու տայ ,
Ասիկա Աստուծոյ պարգեւն է ։
20 Քանզի անիկա իր կենացը օրերը շատ չի՛խորհ .
Վասն զի Աստուած անոր սրտին ուրախու-
թիւնովը [q]զբաղեցուն կու տայ ։

Գլ. Զ

1 Չգործածուած հարստութեան , 2 առանց հարստութեան գո-
ւանիք անձնատուր , 4 և հարստութենէ գիտուած ձեռքնեան
անպտուղութիւնը : 8 Փոփոխուած բաշխումներուն անպտու-
թիւնը .

1 [r]Ա՛րեւուն տակը անոյշ որ չարիք մը կայ .
Ո՛ւ անիկա մարդոց մէջը շատ [s]ի գործ է ։
2 Մարդ մը՝ որուն Աստուած հարստութիւն ու
առատութիւ և փառք կու տայ ,
[t]Անոնք որ իր հոգւին ցանկացած բանէն
պակսութիւն մը չունենար .
[u]Բայց Աստուած անոր իշխանութիւն չտար
անկէ ուտելու .
Հապա գանիկա օտար մարդ կ'ուտէ .
Ա՛ռ [v]ունայնութիւն ու գէշ ցաւ մըն է ։
3 Քէ որ մարդ հարիւր [w]տղայ ծնանի ,
Ո՛ւ շատ տարիներ ապրի ,
Եւ անոր տարիներուն օրերը շատ ըլլայ ,
Ո՛ւ անոր հոգին բարութենէն չկշտանայ ,
Եւ թաղման [x]պատուոյ ալ չունենայ ,
Կ'ըսեմ որ [y]վիժածը անկէ աղէկ է ։
4 Վասն զի ասիկա ունայնութեամբ կու գայ , ու
խաւարով կ'երթայ ,
Եւ անունը խաւարի մէջ կը ծածկուի .
5 Արեւն ալ չտեսաւ ու ինք չ'ի գիտցաւ .
Ասիկա միւսէն աւելի հանգիստ է ։
6 Իակ անիկա հարիւր երկու տարի ապրի ,
Ո՛ւ ազէկութիւն չտեսնէ ,
Մի՞թէ ամէնքը մէկ տեղ չե՞ն երթար ։

7 [z]Մարդուն բոլոր աշխատութիւնը իր բե-
րանն համար է ,
Ա՛կայն հոգին չկշտանար ։
8 Քանզի իմաստունէն անմտութեան աւելի ի՞նչ բան
ունի .
Կ'ունենայ անիկա որ աղքատ ապրելու գիտցող ապ-
րած իւ՞նչ չ՛ունենայ ։
9 Աչքերուն տեսնելը հոգիով [a]փափաքելէն ա-
զէկ է .
Ասիկա ալ ունայնութիւն ու հոգիի տան-
ջանք է ։

10 Ինչ որ եղաւ , արդէն անոր անունն գրուած է .
Եւ յայտնի է քէ մարդն է ։

[b] Գլ. ժբ. 13 ։ [c] Գլ. գ. 16 ։ [d] Երէց. խոտորակո-
ղ ։ [e] Սաղ. ժբ. 5 ։ Ծագ. ժգ. 11 ։ Ելից. ի. 1 ։ [f] Կամ առանց
ինչ ։ [g] Գլ. գ. 8 ։ [h] Կամ գոփովով ։ [i] Սաղ. ճի. 3 ։ [k] Յով. ա. 21 ։ Սաղ. ճխ. 17 ։ Առակ. ի. 1 ։ [l] Գլ. ը. 11 ։ [m] Գլ. ե. 14 ։ Հոս. ժ. 7 ։ [n] Սաղ. ճի. 3 ։ [o] Գլ. ը. 15 ։ [p] Գլ. ե. 19 ։ [q] Կամ պատասխանէ ։ [r] Գլ. ը. 13 ։ [s] Գլ. ա. 13 ։ [t] Գլ. ե. 10 ։ [u] Ընդ. ժ. 19 ։ [v] Գլ. ա. 2 ։ [w] Ծննդ. իբ. 16 ։ Սաղ. ճիգ. 3 ։ [x] Երեմ. իբ. 19 ։ [y] Ելից. իա. 22 ։ [z] Գլ. ե. 10 ։ [a] Ընդ. ժ. 9 ։ [b] Ելից. ի. 17 ։

ա. անիկա իրմէ Ջօրաւորին հետ վիճելու
կարող չէ ։
11 Որովհետև ունայնութիւն չատցընող չատ բա-
ներ կան ։
Ո՞ւրդուն ի՞նչ կը ճնայ ։
12 Քանի՞ մ՚գիտէ թէ ո՛ր բանը ապէկ է կեան-
քին համար
՚Ս՚առերին պէս անցուցած իր ունայն կենսագր
բոլոր օրերուն մէջ ։
Վասն զի ո՞վ մարդուն ա՛յն պիտի յայտնէ ,
թէ իրմէ ետքը արեւուն տակը ի՞նչ պիտի ըլ-
լայ ։

ԳԼ ։ Լ

1 Ընտիր են որ ունայնութիւնն գիմ կը գնէ ։ բարի համբաւ ։ 2 առգ ։ 3 Համբերութիւնն ։ 11 խնամութիւնն ։ 12 խնամութիւնն առանձնաբար գ ժամագրութիւնը ։

1 ՈՒ՞ր անուն՝ հառաչա՛ գալն ,
ա. մահուան օրը ծննդեան օրէն ապէկ է ։

2 Սուգի տունն երթալը
կաչունքի տունն երթալէն ապէկ է ։
Վասն զի ամէն մարդուն վախճանը սա է ,
ա. կենդանի եղողը ընդ- իր սրտին մէջ կը
դնէ ։
3 ՈՏրտմունքներ ծիծաղելէն ապէկ է ,
՚Վասն զի երեսին տրտմութեամբը սիրտը †կը
գոհարձակուի ։
4 Իմաստուններուն սիրտը՝ սուգի տունը ,
Իսկ յիմարներուն սիրտը ուրախութեան տու-
նը կ՚ըլլայ ։
5 ՚Իմաստունին յանդիմանութիւնը լսելը
Յիմարներուն երգը լսելէն ապէկ է ։
6 ՚Վասն զի ինչպէս է փուշերուն ձայնը կամ-
ապին տակը ,
Յիմարներուն ծիծաղն ալ այնպէս է ։
Ասիկա ալ ունայնութիւն է ։
7 Իրաւ որ բռնութիւնը իմաստունը յիմար կ՚ընէ ,
՚Ա՛ւ պարգևը՝ հոգին սիրտը կ՚ապականէ ։
8 Մէկ բանին վախճանը սկիզբէն ապէկ է ։
Ա- համբերամիտ ոգին հպարտ ոգիէն ապէկ է ։
9 ՚Մի արագարար հոգիովդ բարկանալու ։
Քանզի բարկութիւնը յիմարներուն ծոցին մէջ
կը հանգչի ։
10 Մի բանը թէ ինչո՞ւ համար առջի օրերը աս
օրերէն ապէկ էին ,
Վասն զի աս բանին համար իրաւ հարցմունք
չըլլար իմաստութեամբ չէ ։
11 Իմաստութիւնը ժառանգութեան պէս ա-
պէկ է ։
Ու տարեր աւետարերութեան օգտակար է ։
12 Վասն զի իմաստութիւնը հովանաւորութիւն
կ՚ընէ ,
Եւ արծաթը հովանաւորութիւն կ՚ընէ ։
Բայց գիտութիւնն օգուտը — է
Որ իմաստութիւնը կ՚ընդրէ առաջնորդը կ՚ապ-
րեցընէ ։
13 Աստուծոյ գործքին նայէ ,
Վասն զի ՚ուղղե ձառոյ ձեռքը ո՞վ կրնայ չիակել ։
14 ՚Ա՛ղէկ օրը ապէկութեամբ անցու ,
Ու գէշ օրը դիտութիւնն բրէ ։
Եւ Աստուած իրարու դիմացը դրաւ առանց ,
Որ մարդ իրմէ ետքը բան մը չգտնէ ։
15 Իմ ունայնութեան օրերուս մէջ ամէնը տե-
սայ ։
՚Արդար կայ որ իր արդարութեանը մէջ կը
կորսուի ,
Եւ ամբարիշտ կայ որ իր ամբարշտութեանը
մէջ երկայնակեցութիւն կ՚երկրնցընէ ։
16 ՚Խիստ չատ արդար մի ըլլար ,
՚Ու ինքզինքդ չափէ դուրս իմաստուն մի
կարծեր ։
Ինչո՞ւ համար քեզ կորսընցընենա ։
17 Խիստ ամբարիշտ մի ըլլար ու յիմար մի ըլլար ։
՚Ինչո՞ւ համար առանց ՚ձեկած մեռնես ։
18 Ապէկ է որ մէկը բանես , ու միւսէն ալ ձեռ-
քդ չքաշես ։
Վասն զի Աստուծմէ վախցողը ամէնէն ելլե-
կ՚ելլէ ։
19 ՚Իմաստութիւնը աւելի ոյժ կու տայ իմաս-
տունին ,
Քան թէ քաղաքի մէջ եղող տասը իշխանք՝
ան ։
20 ՚Իրաւ որ երկրի վրայ արդար մարդ չկայ
Որ ապէկութիւն ընէ , ու մեղք չգործէ ։
21 Արդ քու սիրտդ ամէն խօսուած խօսքերուն
մի տար ,
Որ քու ծառայիդ քեզի անէծք տալը չլսես ։
22 Վասն զի քու սիրտդ գիտէ
Որ դուն ալ չատ անգամ ուրիշներուն անէծք
տուած ես ։
23 Ասոնց ամէնը իմաստութեամբ փորձեցի ։
՚Ըսի թէ ես իմաստուն ըլլամ ։
Բայց անիկա ինծմէ հեռու էր ։
24 ՚Հեռուն ինչ ըլլալը ։
Ու ՚խիստ խորունկ եղածը ո՞վ կը գտնէ ։
25 ՚Ես իմ սրտովս պտըտեցայ՝ որ գիտնամ և
քննեմ
Ու փնտռեմ իմաստութիւնը ու հանձարը ։

ե Ցօբ · բ · 28 · Ես · խ · 8 · Երեմ · խ · 18 ։
զ Ա՛ռ · Ամ · 11 · Ամ · 23 · Ամո՛ս · 4 · Ցօհ · 7 · 14 · 15 ։
է Ա՛ռ · Հբ · 6 · ԳԼ · Ը · 7 ։
ը Ա՛ռ · Իբ · 1 ։
թ ԳԼ · Ա՛ · 10 ։
ժ Ա՛ռ · Ամ · 8 · Ես · 5 · Ա՛ռ · Ժգ · 28 · Ժե · 21 · 28 ։
ի Ա՛ռ · Իբ · 12 · ԳԼ · բ · 2 ։
լ Ել · Ից · 8 · բ Օր · Ժգ · 19 ։
խ Ա՛ռ · Ժգ · 23 ։
ծ Ա՛ռ · Ժգ · 17 · Ժգ · 32 · Ցօհ · ա · 19 ։
կ Ա՛ռ · Իբ · 1 ։
հ Ա՛ռ · Ժ · 3 ։
ձ Ցօհ · Ժե · 34 · Առ · Ծե · 22 · Ա՛ռ · Ժ · 27 ։
ղ Ա՛ռ · Իա · 22 · Իգ · 5 · ԳԼ · Բ · 16 · 18 ։
մ Ցօհ · Իբ · 13 · 20 · ա · Տիմ · գ · 16 ։
յ Հռ · Ժ · 33 ։
ն ԳԼ · ա · 17 · բ · 18 ։
շ Ցօհ · Ա · 26 · Ա՛ռ · Ի · 8 · Հռ · գ · 23 · ա · Ցօհ · ա · 8 ։
ո Հռ · ա · 28 ։
չ Ցօհ · Իբ · 13 · 20 · ա · Տիմ · գ · 16 ։
պ Հռ · Ժ · 33 ։
ջ ԳԼ · ա · 17 · բ · 18 ։

և յիմնարկութեան չարաբարոյութեանը ,
ու անմտութիւնը և խենթութիւնը գիտութեան։
26 Ու. ես ձեզի ասում եմ ինձնից՝
Որուն պատկեր մի՛ ցանցներ և ուռկաններ
Ո՞ր ձեռքերուն մի՛ կտցանուելիք կան .
Առաւել առ ձեզ հաճելի եղողը անկէ կ՚ա-
գաստ .
Բայց մեզատորը անկէ կը բռնուի ։
27 Ահա ասկէս գոյ , կ՚ըսէ Տէրոջմովը ,
Մէկիկ մէկիկ հոգիներէ հարցնել գանձերը հասնելու։
28 (Որ հոգիս ասկաւորին կը փնտռէ ,
Բայց չեմ կրնար գտնել ։)
Կ՚ըսեմ ձեզի՝ հազարէն մէկ գոյ ։
Բայց բոլոր ասոնց միջը մէկ կինիկ մը չգտայ ։
29 Ահա միայն ասկիկ գոյ՝
Որ Աստուած ձեզ ուղիղ ստեղծեց ։
Բայց հանելուկ շատ հնարքներ փնտռեցին ։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Քաղաքներէն մեծագոյնը աստուածքան է , ու գիտէ ի գիտել Աստուծոյ նախախնամութիւնը ։ 12 Ընկերի ակնկ ի բարեպաշտ մարդոյ հետ չգատարարելուն մէջ բերել , քան թէ շարքերուն հետ յաջողութեան մէջ ։ 16 Աստուծոյ գործը անքննելի է ։

1 Իմաստութիւն պէտս ո՞վ կայ .
Ու. խօսքի մեկնութիւնը ո՞վ գիտէ .
Մարդուն խնամատարութիւնը անոր երեսը կը փայլեցնէ .
Ու. Երեսին պնդութիւնը կը փոխուի ։
2 Ես կ՚ըսեմ՝ Թագաւորին հրամանը պահէ .
Մանաւանդ Աստուծոյ երդումին պատճառով ։
3 Ընար առջեւէն երթալու մի արագարար .
Չար գործի մէջ մի կենար .
Վասն զի անոնկա ինչ որ ուզէ՝ կ՚ընէ ։
4 Ուր որ թագաւորին խօսքը կայ , հոն իշխանութիւն կայ .
Ու. Ո՞վ կրնայ անոր ըսել թէ ի՞նչ կ՚ընես ։
5 Պատուիրանքը պահողը չարիքի չհանդիպիր .
Ես. խնամատարին սիրտը ժամանակը ու կարգը կը ճանչնայ ։
6 Վասն զի հաճի գիտութիւն կը ժամանակը ու կարգութիւնը ունի .
Քանզի մարդուն վրայ շատ նեղութիւն կու գայ ։
7 Վասն զի անոնկա բլլալու բանը չգիտեր .
Ես. ո՞վ պիտի յայտնէ անոր թէ ինչպէս պիտի ըլլայ ։
8 Հոգիին վրայ իշխող մարդ չկայ , որ հոգին արգիլէ ,
Ու. մահուան օրուանը վրայ տիրող չկայ .
Ես ան պատերազմին մէջ ազատում չկայ .
Ու. ամբարշտութիւնը իրեն հետևողները չազատէր ։
9 Ասոնց ամէնը տեսայ ,
Ու. արևուն տակը եղող ամէն գործերուն իմ միտս տուի ։
Առնէն կայ որ մէկ մարդ մը ուրիշ մարդու վրայ կ՚իշխէ
Իրեն չշատատութեանը համար ։
10 Ես տայր հետ տեսայ ամբարիշտները
Որ թագաւեցան գայլին , ու տեղը տեւէին եղան .
Ես մատնեցան այն քաղաքին մէջը՝ ուր որ ասանկ ըրին .
Այս ալ ունայնութիւն է ։

11 Որովհետև գէշ գործին վրայ վճիռը շատով չկատարուիր ,
Այս պատճառաւ մարդոց որդիներուն սիրտը
Չարութիւն ընելու ի՛ւ լեցուած է ։
12 Թէ և մեղաւորը հարիւր անգամ չարութիւն ընէ ,
Ու. անոր կեանքը երկարնայ ալ ,
Սկսա. ամէնայնիւ ասոնց գիտեմ որ Աստուածավախութիւնը՝
Աստուծմէ վախցողներուն , անոր երեսին վախցողներուն պիտի բլլայ ։
13 Բայց ամբարշտին բարութիւն պիտի չբլլայ .
Ու. անիկա իր օրերը պիտի չերկնցնէ , հոգաստուերի պէս պիտի բլլայ .
Վասն զի Աստուծոյ երեսին չվախնար ։
14 Ունայնութիւն մը կայ , որ աշխարհս վրայ կ՚ըլլայ .
Կայ ին արդարներ կան , որոնց համբարշտներուն գործին պէս կը պատահի .
Ու. ամբարիշտներ ալ կան , որոնց արդարներուն գործին պէս կը պատահի .
Ըսի որ Ա՛ս ալ ունայնութիւն է ։
15 Ու. ես ուրախութիւնը գովեցի ,
Վասն զի մարդը արևուն տակը՝
Ուտելէն , խմելէն և ուրախութիւն ընելէն
Ի զատ
Աղէկ բան մը չունի .
Վասն զի արևուն տակը Աստուծոյ անոր տուած կեանքին օրերուն մէջ՝
Իր աշխատանքէն ասկիկ կը մնայ անոր ։
16 Երբոր ես իմ միտս տուի խնամատարութիւնը գիտնալու ,
Ու. երկրի վրայ եղած գրաստուածքը տեսնելու ,
(Վասն զի թէ ցորեկ և թէ գիշեր
Իր աչքը քուն չառնող մարդ կայ ,)

---

1 Ընտիր . ե . 3 . 4 . իր . 14 ։
2 Գլ . ա . 3 . 8 ։
3 Ցոր . լգ . 23 . Ովս . ժը . 3 ։
4 Ծն . ա . 27 ։
5 Ծն . գ . 6 . 7 ։
6 Ընտիր . գ . 8 . 9 . ժէ . 24 . Ցէ՛ս . գ . 13 ։
7 Ր Օր . իը . 20 ։
8 Ելից . ժէ . 18 . Ցէ՛ս . ա՛ծ . իշ . 24 . Հբ . ասմ . ժգ . 5 ։
9 Գլ . ժ . 4 ։
10 Ցոր . լգ . 18 ։
11 Գլ . գ . 13 . Ր . 18 . ժ . 14 ։
12 Ընտիր . իգ . 9 . Ցէ՛ս . ա՛ծ . իշ . 24 . Հբ . ասմ . բ . 5 ։
13 Ովս . ժ . 6 . 7 . 8 . 21 . Ես . իգ . 10 ։
14 Ես . կե . 20 . Հբ . ասմ . բ . 5 ։
15 Ես . կբ . 11 . 13 . 19 . Ընտիր . ա . 24 . 25 . Ես . գ . 10 . 13 . Ա՛սա . իե . 24 . 41 ։
16 Ովս . հգ . 14 . Գլ . բ . 14 . ե . 12 . իե . 1 . 2 . 3 ։
17 Գլ . բ . 24 . գ . 13 . 23 . ե . 18 . ի . 7 ։

17 Ընաւանդ Աստուծոյ բոլոր գործքերէն հաս-
կըցայ,
Որ մարդ չկրնար գտնել ան գործը՝ որ ա-
րևուն տակը կ'ըլլայ.
Վասն զի մարդը կ'աշխատի փնտռելու, բայց
չգտնէր,
Ու թէև իմաստուն ալ գիտնամ ըսէ՝ գըտ-
նելու կարող չըլլար։

ԳԼ. Թ

1 Մի՛ և նոյն բաները կը պատահին բարիներուն ու չարերուն։ 4 Մարդ անգամուա պիտի ճանի։ 7 անոր բաժինը ուրախ կեանքն ալ հանդիսա տպրիլն է։ 11 Ընտանեաց նախանձմունքը ամեն բան կը կատարէ։ 13 Իմաստութիւնը ուժէն աւելի է։

1 Վասն զի ես ասի ամէնը իմ սրտիս մէջ դրի,
Որ ես ամէնը քննեմ.
Որ արդարները և իմաստուններըը ու անոնց
գործքերը
Աստուծոյ ձեռքին մէջ են.
Մարդ չգիտեր թէ սէրը և թէ ատելութիւնը.
Ամէն բան անոնց առջևն է։
2 Ամէն բան ամենուն հաւասարապէս կը պա-
տահի.
Արդարին ու ամբարշտին,
Բարի՝ մաքուրին, ու անմաքրութիւն,
Զոհ ընծային ու զոհ չընծային
Գոօշի գիտցածը մէկ է.
Ինչպէս է բարի՝ նոյնը, մեղաւորն ալ այնպէս է.
Երդումի ընծայը երդումէն վախցողին պէս է։
3 Արևուն տակը եղած բոլոր գործքերուն մէջ
գէշ բանը ես է,
Որ ամենուն գոօշի գիտցածը մէկ է.
Ու նաև մարդոց սրտին սիրտը
Չարութեամբ լեցուած ըլլալով
Իրենց կենդանութեան առնեը իրենց սրտին
մէջ խելագարութիւն կայ.
Ու ետքը մեռելներուն կ'երթան։
4 Քանզի բոլոր կենդանիներուն ընկերացած
մարդէն յոյս կայ.
Վասն զի ապ չաուներ մեռած առիւծէն ապէկ է։
5 Որովհետև կենդանիները գիտեն որ պիտի
մեռնին.
Բայց մեռելները բան մը չեն գիտեր,
Ու ալ վարձք մը չեն առներ
Վասն զի անոնց յիշատակը մոռցուեցաւ։
6 Թէ անոնց սէրը, թէ ատելութիւնը
Ու թէ նախանձը արդէն կորսուեցաւ.
Ու անոնք արևուն տակը եղող բաներուն մէջը
Ալ յաւիտեան բաժին մը չունին։
7 Գնա՝ հացդ ուրախութեամբ կեր,
Ու գինիդ ուրախ սրտով խմէ.
Վասն զի արդէն Աստուած քու գործքերուդ
հաւնեցաւ։
8 Հանգերձներդ ամէն առեն ճերմակ ըլլան,
Ու գլուխդ վրայէն եղը պակսած չըլլայ։
9 Քու սիրած կինակոդ հետ կեանք վայել
Քու ունայնութեան կենացդ բոլոր օրերուն
մէջ,
Որ Աստուած քեզի տուաւ արևուն տակը
Քու ունայնութեանդ բոլոր օրերուն մէջ.
Վասն զի ասիկա կեանքիս մէջ քու բաժինդ ա-
նիկա է՝
Արևուն տակը քու աշխատանքդ.
10 Ձեռքդ ինչ որ գտնէ ընելու,
Բոլոր ուժովդ ըրէ.
Քանզի ան քու երթալու գերեզմանիդ մէջ
Գործ, խորհուրդ, գիտութիւն ու իմաս-
տութիւն չկայ։

11 Դարձայ ու արևուն տակը տեսայ,
Որ ճամբան վազողներուն չէ,
Ու պատերազմին զօրաւորներուն չէ.
Ու նաև հացը իմաստուններուն չէ,
Ու հարստութիւնն ալ հանճարեղներուն չէ.
Ու նաև չնորհքը գիտուններուն չէ.
Հապա ժամանակ ու դիպուած կը պատահի
ամենուն։
12 Վասն զի մարդ իր ատենը անդամ չգիտեր.
Ինչպէս որ ձուկերը չար ուռկանով կը բռ-
նուին,
Ու թռչուններըը ծուղակի մէջ կը բռնուին.
Նոյնպէս մարդոց որդիներն ալ որոգայթի
մէջ կ'իյնան,
Երբոր չար ժամանակը յանկարծ անոնց վրայ
կու գայ։

13 Արևուն տակը ես իմաստութիւնն ալ տեսայ,
Ու անիկա ինծի մեծ երևցաւ.
14 Մէկ պզտիկ քաղաք մը՝ ու մէջն ալ քիչ
մարդ կար,
Ու անոր վրայ մէկ մեծ թագաւոր մը եկաւ
ու պաեիկա պաշարեց,
Ու անոր դէմ մեծ պատնէշներ շինեց.
15 Ու անոր մէջը մէկ ազքատ իմաստուն մը գը-
տնուեցաւ,
Ու անիկա իր իմաստութեամբը քաղաքը ա-
զատեց.
Բայց ես ազքատ մարդը բնաւ յիշող մը չեղաւ։
16 Ասանկեր բան թէ
Իմաստութիւնը ուժէն ապէկ է,
Թէև աղքատին իմաստութիւնը կ'անարգեն,
Ու անոր խօսքերը մարդ չեն ըներ։

17 Իմաստուններուն մեղմ խօսքերը՝

ե Ցոբ. ե. 3. Գլ. գ. 11. Հռոմ. ժա. 33.
է Ես. կգ. 16.

ը = Գլ. ը. 14.
թ Ցոբ. թ. 2. Ես. Ես. Ես. Ես

Քեմնարներուն մէջ իշխան եղողին ոտքատակէն
ապիկ կը լսուին ։
18 Խնամատարին պատերազմական զէնքերէն
ապիկ է ։
Բայց մէկ մեղաւորը շատ բարութիւններու
կորուստը պատճառ կ'ըլլայ ։

ԳԼ · Ժ

1 Խնամատարին և չխնամատարին վրայով · 16 գնդութեան · 19 ծուլութեան 19 ու տունին վրայով · 23 և խոպանութեան վայելչութեան պատճառ չի վերաբերիր ։

1 Մեռած ճանճերը խոզագործին եղը գարշահոտ կ'ընեն ։
Քիչ մը անմտութիւնն ալ խնամատարին ու պատուով երեւելի հռչակուած մարդը կ'ոչնչացնէ ։
2 Խնամատարին սիրտը իր աջ կողմն է ,
Բ. անմտին սիրտը իր ձախ կողմն է ։
3 Եր. անմտու մարդը ճամբան քալելու ատեն՝ իր խելքը պակսած ըլլալուն համար՝ իր յիմար ըլլալը ամէնուն կը յայտնէ ։
4 Թէ որ իշխանին բարկութիւնը քեզի դէմ ելլէ , Բ. տեղդ մի ձգեր ։
Վասն զի քաղցրութիւնը մեծ յանցանքները կը դադրեցնէ ։
5 Երեսէն տակը մէկ չարութիւն տիրե — աչառութիւն ,
Որ իշխանին երեսէն ելած անհամեմատութիւն մը ըլլալ կ'երեւնայ ։
6 Անմտութիւնը խոտոր բարձր տեղերու վրայ կը դրուի ,
Բ. հարուստները ցած տեղ մը կը նստուին ։
7 Տնայ ծառաներ Բ. ձիերու վրայ նստիլ տեսայ ,
Եր. իշխաններ՝ որ երկրի վրայ ծառաներու պէս կը քալէին ։
8 Փոս փորողը ինքը մէջը կ'իյնայ ,
Բ. ցանկ քակողը օձը կը խածնէ ։
9 Քարեր կտրողը անոնցմէ կը ցաւնայ ,
Եր- փայտ ճեղքողը անկէ վտանգի մէջ կ'ըլլայ ։
10 Թէ որ երկաթը բթացած է , ու ան Բ. բերանը չսրէ ,
Անոնոնը հարկ է որ մեծ Բ. կրկնապատկութ. է ·
Բայց իմաստութիւնը յաջողութ. օգուտը առնէ ։
11 Թէ որ օձը Բ. խայթելէն առաջ խածնէ ,
Անոնոնը բնաւ օգուտ մը չունայ ։
12 Իմաստունին բերնին խօսքերը շնորհք է ,
Բայց Բ. անմտութ. շրթունքները զինքը կը կլլեն ։
13 Անոր բերնին խօսքերուն սկզբնաւորութիւնը անմտութիւն է ,
Եւ վերջը՝ չարութիւն ։
14 Եւ յիմարը շատ խօսքեր կը շատցնէ ·
Մարդ ո՛չ մէկ բանէ գիտէ ,
Եր. ետեւը ո՛վ պիտի յայտնէ
Թէ անկէ ետքը ինչ պիտի ըլլայ ։
15 Յիմարներուն աշխատանքը զինքն ալ կը ձանձրացնէ ,
Քաղաքը երթալը չգիտցողին պէս ։
16 Վայ քեզի , երկիր , երբոր քու թագաւորդ տղայ է ,
Եր. իշխաններդ առտուընէ կերակուր կ'ուտեն ։
17 Երանի քեզի , երկիր , երբոր քու թագաւորդ ազնուազարմ է ,
Եւ Բ. քու իշխաններդ ատենով կ'ուտեն՝
Եւ ժամ հասնելը և ոչ թէ դիւրամոլութեան համար ։
18 Շատ ծուլութենով չէնքը կը փլչի ,
Եւ ձեռաց թուլութենով առանը կը կաթի ։
19 Կուտերը ծիծաղելու համար կ'ընեն ,
Եր. Բ գինին կեանքը կ'ուրախացնէ ·
Իսկ արծաթը ամէն ցաւերը բառնալու կ'ըլլայ ։
20 Մտքիդ մէջ անգամ Թագաւորին անէծք մի տար ,
Եւ քու պառկելու անկանկիւնեայդ մէջ մեծատունին անէծք մի տար ·
Վասն զի երկինքի թռչունը ան ձայնը կը տանի ,
Եր. թեւաւորը խօսքը կը պատմէ ։

ԳԼ · ԺՍ.

1 Ցորդման բերան պատուհասներ · 7 կենաց մէջ մահը · 9 ու մեռելութեան առնչ գաղտնաւոր տէր միայն է ։

1 Քու հացդ ջուրերու երեսին վրայ ձգէ ,
Վասն զի շատ օրերէն նորը պատրաստ պիտի գտնես ։
2 Եօթնեակին և ութին ալ բաժին տուր ,
Վասն զի չես գիտեր թէ երկրիս վրայ ինչ պատահելու պիտի ըլլայ ։
3 Թէ որ ամպերը լեցուն ըլլան ,
Երկրիս վրայ անձրեւ կը թափեն ·
Եր. երբոր ծառ մը դէպ ի հարաւ կամ դէպ ի հիւսիս իյնայ ,
Ան ծառը ինկած տեղը կը մնայ ։
4 Հովը դիտողը չկրնար ցանել ,
Եւ ամպերուն նայողը չկրնար հնձել ։
5 Ինչպէս որ դուն Հոգիին ճամբան որը ըլլալը ,
Բ- յղիին որովայնին մէջ ոսկորներուն ինչպէս նորոգուիլը չես գիտեր ,
Ալնպէս ալ ամէնատուժ Աստուծոյն գործը չես գիտեր ։

Ր Հմմ · 18 ·
Ր Ճիւս · է · 1 · 11 · 12 ·
— Գ· Ժ· Ի· Ղ· Ա· Ե· Ա·

6 Աստուածդ քու անբիծ ցանէ ,
եւ իրիկունը քու ձեռքդ պարապ մի թողուր .
վասն զի չես գիտեր թէ որը օգտակար ելիս
լինի , ա՛ւ թէ ան ,
կամ թէ երկուքը հաւասարապէս ազնիւ ելիս
լիանան .
7 Իրաւ որ լոյսը քաղցր է ,
ու հարկը անհնարին աչքերու ախորժելի է .
8 Բայց թէեւ մարդ մը շատ տարի ապրի ,
ո՛ր անոնց ամենուն մէջ ուրախանայ ,
խաւարին օրերն ալ յիշելու է .
վասն զի անոնք շատ պիտի լինիան .
Բոլոր գալիքը ունայնութիւն է .

9 Ով երիտասարդ , քու մանկութեանդ մէջ
ուրախ եղիր ,
ու երիտասարդութեանդ օրերուն մէջ սիրտդ
քեզ զուարճացնէ .
Եւ քու սրտիդ ճամբաներովը ,
ու աչքերուդ նայուածքովը քալէ .
Բայց գիտցիր որ ասոնց ամենուն համար
Աստուած քեզ դատաստանի պիտի բերէ .
10 Եւ քու սրտիդ տրտմութիւնը վերցուր ,
ու մարմնիդէդ չարութիւնը հեռացուր .
վասն զի մանկութիւնը ու երիտասարդութիւնը ունայնութիւն է .

ԳԼ . ԺԲ

1 Արարչիդը հանապազ յիշէ՛ մինչ վոյժ պատահիր . մինչ
դուն չես հոգ տարիքներու համար , 2 Նախատեան գիտ
արեւն , գիտիած մըն է ,

1 Եւ քու Աստեղծիչդ երիտասարդութեանդ
օրերուն մէջ յիշէ
Դեռ թշուառութեան օրերը չհասած ,
ու ան տարիները չհասած ,
որոնց մէջ պիտի ըսես թէ Անոնց չեմ հաւնիր .
2 Արեգը , լոյսը , լուսինը ու աստղերը չխաւարած ,
ու անձրեւին ետեւէն ամպերը չդարձած .
3 Ան օրը որ տունը պահապաններուն պիտի դողան ,
ու զօրաւոր մարդիկը պիտի ծռին ,
եւ աղացողները քիչ մնայնուն համար պիտի
դադրին ,
ու պատուհաններէն նայողները պիտի մթըն-
նան .
4 Ու երդոր ապօրիքին ձայնը ակաթանայ ,
փողոցներուն մէջ գոնեները պիտի դոցուին .

եւ թռչունին ձայնով պիտի ելլեն .
ու բոլոր երգոց աղջիկները ներսն պիտի
ըլլան .
5 Եւ բարձրէն պիտի վախնան ,
ու ճամբուն մէջ վախկոտ պիտի ըլլան .
եւ նշենին պիտի ծաղկի ,
ու մորեխը ծանրութիւն պիտի տեսնայ .
եւ ◦ախորժակը պիտի դադարի .
վասն զի մարդ երթ յաւիտենական տունը
կ'երթայ ,
ու խլացողները փողոցներուն մէջ պիտի շրջին .
6 Դեռ արծաթէ թելը չկրճատած ,
ու ոսկիէ բաժակը չկտրատած ,
եւ սափորը աղբիւրին քովը չփշրած ,
ու ջրհորին վրայի անիւը չկոտրած .
7 Վերստին հողը երկիրը պիտի դառնայ՝ ինչ
եղած ին պէս .
Ու հոգին Աստուծոյ պիտի դառնայ՝ որ զա-
նիկա առաւ .
8 Ունայնութիւն ունայնութեանց , ըսաւ Ժո-
ղովողը ,
Ամէն բան ունայնութիւն է .
9 Եւ որչափ որ Ժողովողը իմաստուն էր ,
Այնչափ ալ ժողովուրդին դիտութիւն սորվեցուց .
եւ թափեցուց ու փնտռեց
Շատ առակներ չարադրեց .
10 Ժողովողը փնտռեց որ ախորժելի խօսքեր
գտնէ .
ու գրուածը ուղիղ և ճշմարիտ խօսքեր են .
11 Իմաստուններուն խօսքերը խթաններու
պէս են ,
ու ժողովներու տէրերէն գամուած բեւեռնե-
րու պէս՝ մէկ հովիւէ արուած .
12 Վերջապէս , որդեակ իմ , անոնցմէ խրատ առ .
Շատ գիրք շինելը վախը չունի ,
ու չատ կարդալը մարմինը կը յոգնեցնէ .
13 Ահա բոլոր խօսքին վախճանը լսենք .
Աստուծմէ վախցիր ու անոր պատուիրանք-
ները պահէ ,
վասն զի մարդուս բոլոր [illegible] ա-
սիկա է .
14 Քանզի Աստուած ամէն գործքը՝
Ամէն ծածուկ բանեւրու հետ՝
Թէ բարին և թէ չարը դատաստանի պիտի
բերէ .

ե Գէ . ե . 11 .
զ Ելա . ժե . 30 .
է Գէ . ժբ . 14 . Հբ
ահմ . բ . ե—11 .
ը բԿդ . է . 1 . բՋիմ .
բ . 22 .

թ Ա—ա . լբ . 1 .
—
ժ Ընահ . իբ . 6 . Ջեռ
Ցյր . գ . 27 .
ի Ջեռ Ցնագ . ժԲ . 35 .
ձ բ Ցնագ . ժԲ . 35 .

ռ Գէ . ե . 11 .
ս Ելա . ժգ . 22 . իե .
16 . Ցյր . լդ . 14 .
Եսա . ծե . 16 . Ջոբ .
ժբ . 1 .
ր Ա—ա . կբ . 9 . Գէ .

ց Գէ . գ . 21 .
ւ Ելա . ժգ . 22 . իե .
16 . Ցյր . լդ . 14 .
Եսա . ծե . 16 . Ջոբ .
ժբ . 1 .
փ Ա—ա . կբ . 9 . Գէ .

ա . 2 .
ք Գ—ի Կշռելով
ֆ գ Ելագ . գ . 32 .
և Գէ . ա . 15 .
օ բ Օբ . գ . 2 . ժ . 18 .
ֆ Գէ . ժա . 2 . Ա—ա .

ժբ . 36 . Գար . ժե .
20 . 21 . Հաճ . բ .
16 . ժգ . 10 . 12 . ա
Կար . գ . 5 . բ Գար .
է . 10 .

ԵՐԳ ԵՐԳՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Նիկոլքին Քրիստոսի վրայ իր ունեցած սէրը կը յայտնէ. 5 կը խոստովանի իր ապերախտիւնը. 7 ու կ'ապաչէ որ անոր հետ աչքի ատոշորդութ. 8 Քրիստոս հաղորդութեան վրաններէն կը խրճի զանիկա. 9 ու իր սէրը անոր յայտնելով. 11 հաստատման խոստմունքներ կ'ընէ անոր. 12 Նիկոլքին ու Քրիստոս իրարու կը յայտնեն իրենց խնդակցութիւնը.

1 Երգ երգոց Սողոմոնի.

2 Իր բերանին համբոյրներովը թող համբուրէ զիս.
Վասն զի քու սէրդ գինիէն ազնիւ է.
3 Քու անուդ բարեուտ հոտ ախորժելի է.
Քու անունդ թափուած ելի է.
Անոր համար օրիորդները քեզ կը սիրեն.
4 Զիս քաշէ. քու ետևէդ պիտի վազենք.
Թագաւորը իր ներքին սենեակները տարաւ զիս.
Քենի հնար ցնծանք և ուրախանանք.
Քու սէրդ գինիէն աւելի յիշենք.
Քեզ ուղղութեամբ կը սիրեն.

5 Ով երուսաղէմի աղջիկներ,
Իս սև եմ՝ բայց գեղեցիկ,
Կեդարու վրաններուն պէս,
Սողոմոնին վարագոյրներուն պէս.
6 Իմ սեւցած լլլալուս մի նայիք,
Վասն զի արեւը զիս տեսաւ.
Իմ մօրս որդիքը ինծի բարկացան,
Զիս այգիներու պահապան ըրին.
Բայց իմ այգիս պահպանութիւն չըրի.

7 Գաղտ ինծի, ով հոգիս սիրածը,
Քու հօտդ ո՞ր կ'արածես.
Կէս օրին ո՞ր կը պառկեցնես.
Քանզի քու ընկերներուդ հօտերուն քովը
Ինչու† թափառականի պէս լլլամ.

8 Թէ որ դուն չես գիտեր, ով կիներուն գեղեցիկը.
Հօտերուն չուիդներէն գնա,
Ու հովիւներուն վրաններուն քովը քու ուլերդ արածէ.
9 Փարաւոնի կառքերուն ընտիր ձիերուս
Նմանցուցի քեզ, ով իմ սիրուհիս.
10 Քու այտերդ զարդերով գեղեցիկ է,
Ու քու պարանոցդ քառանիանակներով
11 Քենի ոսկեղէն զարդեր պիտի շինենք
Արծաթիկ կիսաւածներով.

12 Երբոր թագաւորը անգանն էր,
Իմ նարդոս իր հոտը բուրեց.
13 Իմ սիրականս ինծի ատաչխի ծրարիս պէս է.
Դիշերը իմ ստինքներուս մէջը պիտի հանգչի.
14 Իմ սիրականս †հինայի ողկոյզին պէս է ինծի՝
Ենգադդիի այգիներուն մէջ.

15 Ահա գեղեցիկ ես, ով իմ սիրուհիս,
Ահա գեղեցիկ ես. քու աչքերդ ազաւնիներ քու ալէյտան կը նմանին.

16 Ով իմ սիրականս, ահա գեղեցիկ ես ու վայելուչ.
Ու մեր անկողինը կանանչ է.
17 Մեր տուներուն գերաններըը եղևնափայտ են,
Ու մեր առիւծները մայրի փայտէ են.

ԳԼ. Բ

1 Քրիստոսի ու իր նիկոլքին փոխադարձ սէրը. 3 Նիկոլքին յայտը 10 ու հրաւէրը. 14 Քրիստոսի խնդիրքը իր նիկոլքին վրայ. 16 Նիկոլքին խոստովանութիւնը. անոր հաստատը ու յայտը.

1 Ես Սարոնի ծաղիկն եմ,
Ու հովխաներուն շուշանը.

2 Ինչպէս շուշանը փուշերուն մէջ
Անանկ է իմ սիրուհիս աղջիկներուն մէջ.

3 Ինչպէս խնձորենին անտառի ծառերուն մէջ
Անանկ է իմ սիրականս երիտասարդաց մէջ.
Անոր հովանիին տակը ախորժելով նստայ,
Ու անոր պտուղը իմ քմնցս քաղցր է.

4 Զիս †խնճոյքին տունը բերաւ,
Ու անոր դրօշը իմ վրաս սէր էր.
5 Զիս կարկանդակներով զօրացուցէք,
Զիս խնձորներով ուժովցուցէք,
Վասն զի ես սիրով կը նաւասխիմ.
6 Անոր ձախ ձեռքը իմ գլխուս տակը ըլլայ,
Ու աջ ձեռքը գիս գրկէ.

7 Ով երուսաղէմի աղջիկներ,
Ձեզ այծեամներով կամ դաշտի եղնիկներով
Կ'երդմնցնեմ,
Որ սիրուհին չվերցնէք ու չարթնցնէք,
Մինչև որ ինքը չուզէ.

8 Իմ սիրականիս ձայնն է.
Ահա անիկա լեռներուն վրայէն ցատկելով՝
Ու բլուրներուն վրայէն ցատկռտելով կու գայ.
9 †Իմ սիրականս այծեամի կամ եղնիկի ձագի կը նմանի.
Ահա հիմա մեր պատին ետևը կայներ է,

= ք Թագ. ք. 32.
ք Գէդ. ք. 19.
ֆ Ծմմ. ժա. 4. Ծմմ. ղ. 44. ԺԲ. 32.
ր Փիլ. ք. 23. 25. 26.
ս Ասգ. իե. 14. 15.
Ծմմ. ժգ. 8. Ե.
փիս. բ. 8.
ա Կամ ազգերդը
ա Կամ նաւագործ
ը Գէդ. ե. 9. ք. 1.
ի ր Մն. ա. 16. 17.
ձ Գէդ. ր. 2. 10. 13.
ք. 1. 7. ե. 8. ղ. 4.
Ծմմ. ժե. 14. 15.
ղ Գէդ. ք. 13.
ճ Գէդ. ք. 1. ե. 18.
յ Եբ. ժգ. 11. 12. 13.
ն Ծար. իբ. 1. 8.
շ Եբ. գ. 1.
ո Գէդ. ը. 3.
չ Գէդ. ք. 8. ը. 4.
ռ Հռ. 17.

Գառաւ հանդերձէն կը նայի ։
վանդակներէն կ՚երևնայ ։
10 իմ աբրահամս պատառման ատլով՝ ինծի ըս-
առ ։
Նէվէր ։ ով աբրահիս ։ ով գեղեցիկս ։ ու
եկուր ։
11 Քանդի ահա ձմեռը անցաւ ։
Անձրեւները անցան գացին ։
12 Գետնի վրայ ծագիկներ կ՚երևնան ։
Յառելու ժամանակը հասաւ ։
Ու մեր երկրին վրայ տատրակին ձայնը կը
լսուի ։
13 Ան՝ թզենին իր թուզերը կը հասցընէ ։
Ու որթերը ծագկեցան և նրբին հոտը կու
տան ։
Նէվէր ։ ով աբրահիս ։ ով գեղեցիկս ։ ու ե-
կուր ։
14 Ով իմ աղաւնիս ։ վէմին խառնչներուն մէջը՝
Ապառաժին հովանիին տակը եղուր ։
Ինծի երեսդ ցուցուր ։ ձայնդ ինծի լսել տուր ։
Քանդի ձայնդ քաղցր՝ ու դէմքդ գեղեցիկ է ։
15 Բռնեցէք մեզի հազուէանները ։
Աղուիսները տրեզ պզտիկ աղուէսները ։
Որ մեր այգիները ծագկեր են ։
16 իմ աբրահամս իմն է ։ ու ես անոնն եմ ։
Անիկա իր հոտը շուշաններու մէջ կ՚արածէ ։
17 Օրուան հովը չփչած՝ ու առուկները չհե-
ռացած՝
Դարձիր ։ ով իմ աբրահամս ։
Ու բլուրներուն վրայի նայծեռնան կամ
եղջերուներու ձագին պէս եղիր ։

ԳԼ ։ Գ

1 Երկրպագին պատերազմը ու յաղթութիւնը փառաբանելու մէջ։
2 Երկրպագին կերտուածով կը պարծի։

1 Իմ հազուագիւտ աբրահամս
Դիշերը անկողինիս մէջ փնտռեցի ։
Զանիկա փնտռեցի ։ բայց չգտայ ։
2 Ելլեմ հիմա պարտիմ քաղաքին մէջը ։
Փողոցներուն ու հրապարակներուն մէջ ։
Իմ հազիւս աբրահամս փնտռեմ ։
Զանիկա փնտռեցի ։ բայց չգտայ ։
3 Քաղաքին մէջ պատահաբար պահապաններըս գիս
գտան ։
Որոնց հարցուր իմ հազիւս աբրահամս տեսա՞ք ։
4 Անոնցմէ քիչ մը առաջ անցնելով՝
իմ հազիւս աբրահամս գտայ ։
Զանիկա բռնեցի ու չթողուցի ։
Մինչև որ իմ մօրս առանը՝
Ու գիս ծնանողին անկուածը տարի ։
5 Ով երուսաղէմի աղիկներ ։
Զեզ այծեամներով կամ դաշտին եղջիւրներով
կ՚երդուցնեմ՝
Որ սիրտս չվիրաւորէք ու չարթնցնէք՝
Մինչև որ ինքը չուզէ ։
6 Ո՞վ է ասիկա՝ որ գինւոյտով և հնդբուկով
Ու փերեզականերուն ամէն տեսակ փոշիով խըն-
կուած՝
Անապատէն կ՚ելլէ ծուխի սիւներու պէս ։
7 Ահա Սողոմոնին գահոյքը ։
Որուն բոլորտիքը խրոխտելի զօրաւորներէն
վաթսուն զօրաւոր կայ ։
8 Անոնք ալ սուսերաւոր են ։
Ու պատերազմի վարժուած են ։
Գիշերուան ահերուն համար՝
Անոնց մէկուն սուրը իր ազդրին վրայ է ։
9 Սողոմոն Թագաւորը Լիբանանի ծառերէն
Անկ գահաւորակ մը շինեց իրեն համար ։
10 Սիւները արծաթէ՝ յենարանները ոսկի՝
Բազմոցը ծիրանի շինեց ։
Ու անոր ներսը Երուսաղէմի աղիկներէն
Թոխտ գեղեցիկ՝ նկարազարդուած էր ։
11 Ով Սիոնի աղիկներ ։ ելէք ։
Ու Սողոմոն Թագաւորը տեսէք
Ան Թագովը ։ որով իր մայրը անոր փեսացու-
Թեան օրը
Ու սրտին ուրախութեան օրը պսակեց գա-
նիկա ։

ԳԼ ։ Դ

1 Քրիստոս կը հրաժարակէ Հին Կտակարանը ։ ու անոր փո-
խարէն իր անձնական սէրը կը յայտնէ ։ 10 Եկեղեցին կը խոր-
հրդանշէ ու անոր ներկայութեանը համար պատրաստութիւն անել-
նոյ ։

1 Ահա գուն գեղեցիկ ես ։ ով իմ սիրուհիս ։
Ահա գուն գեղեցիկ ես ։
Լաչակիդ մէջէն քու աչքերդ աղաւնիներու
աչուըներ կը նմանին ։
Քու մազերդ Գաղաադ Լերնէն պատկող այծե-
րուն հօտին պէս են ։
2 Ակռաներդ լուացարանէն ելլող խատուած հօ-
տի պէս են ։
Որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին ։
Ու անոնց մէջը ամուլ չկայ ։
3 Քու շրխունջներդ կարմիր դերձանի պէս են ։
Ու խօսուածդ գեղեցիկ է ։
Լաչակիդ բացուկին մէջէն՝
Նուռի կտորներու կը նմանիս ։
4 Քու պարանոցդ՝ զինապարանի համար շինուած
Դաւիթի աշտարակին պէս է ։
Որ հազար առագաստ կախուած են ։
Ամէնն ալ զօրաւորներուն վահաններն են ։
5 Քու երկու ծիներդ նման է երկու ուլերու՝
Որ այծեամի մը երկուորեակ շառն են ։

1 Եբր · միով ։ 2 Կամ լեռնէն երե-
ւած ։ 3 Գէ · ա · 3 · է · 12 ։ 4 Գէ · է · 7 ։ 5 Գէ · ը · 2 ։ 6 Գէ · թ · 7 · ը · 8 ։ 7 Գէ · ը · 3 ։ 8 Գէ · թ · 6 ։ 9 Գէ · ը · 14 ։ — ։ 10 Ելս · խգ · 9 ։ 11 Գէ · ը · 4 ։ 12 Գէ · ը · 12 ։ 13 Ելս · ի · 12 ։ 14 Գէ · ը · 1 ։ 15 Գէ · ը · 2 · Տ՚ես Ե-
սայ · է · 19 ։ — ։ Գէ · ա · 15 · է · 18 ։

եւ չուչաննեղու մէջ կ'ապաճուխն ։
6 [1]Օրաւան հուր չիլած՝ ու առուներդը չհեռա-
ցած՝
ես գնուածի լեռը ու կնգրուկի բլուրը պիտի
երթամ ։
7 [2]Բոլորովին գեղեցիկ ես , ով իմ սիրուհիս ,
եւ քու վրադ արատ չկայ ։

8 Ով Հարան , ինծի հետ Լիբանանէն եկուր ,
ինծի հետ Լիբանանէն եկուր .
Ամանային գագաթէն՝ Սանիրին ու [3]Հերմոնին
գագաթէն ,
Առիւծներուն ծերպերէն՝ ինձմորուն լեռ-
ներէն նայէ ։
9 Սիրտս առիր , ով իմ Հարս քոյրս ,
Սիրտս առիր քու մէկ աչքովդ
եւ պարանոցիդ մէկ քառամանեակովը ։
10 Քու սէրդ ի՜նչ գեղեցիկ է , ով Հարս քոյրս .
[4]Քու սէրդ գինիէն ալկի է ,
ու քու եղերուդ անուշահառաբիխնէր՝
քան զամէն խառնկերէն ։
11 Շրթունքներդդ խորխորէն մեղր կը կաթի , ով
Հարսն ,
[5]Լեզուիդ տակը մեղր ու կաթ կայ .
եւ քու զգեստներուդ անուշահառաբիխնէր
[6]Լիբանանի հոտին պէս է ։
12 Իմ Հարս քոյրս փակեալ պարտէզ մըն է ,
փակեալ աղբիւր — կնքուած աղբիւրակ մըն է ։
13 Քու առուներդդ քացրատամ պտուղներով ,
[7]Հինանէրով ու նարդոսներով՝ նռնենեաց գը-
տեղ է .
14 Նարդոս ու քրքում , եղէգն ու կինեամոն ,
Ամէն կնգրուկի ծառով , գմուռսով ու Հա-
լաւէրով
եւ բոլոր գիմառոր խառնկերով .
15 Պարտէզներու աղբիւր ,
[8]Կենդանի ջուրի ջրհոր
Ու Լիբանանէն հոսող հեղգիներ ։

16 Արի՛ընկիր , ով հիւսիս , եկուր , ով Հարաւ ,
Իմ պարտէզիս միջէը փչէ , որ անոր խառնկերը
բուրեն ։
[9]Իմ սիրականս եկող իր պարտէզը գայ ,
Ու իրեն ախորժելի եղած պտուղները ուտէ ։

Գ Լ · Ե

1 [1]Գիրքս իր կանչովը , եկեղեցին կ'արթընցնեն ։ 2 Եկեղեցին գիրքսի սիրոյն Տէրը առնելով՝ կը նաւասի ։ 3 Գիրքսի Հնոց կրնեղբան առտուգրուխնէր ։

1 [1]Իմ պարտէզս եկայ , ով Հարս քոյրս ,
Իմ գմուռսս խառնկերուս հետ ժողվեցի
[2]Իմ խորխոռ մեղրիս հետ կերայ ,
Իմ գինիս կաթովս խմեցի .
Ուտեցէք , ով բարեկամներ ,
Խմեցէք ու գինովցէք , ով սիրելիներ ։

2 Ես կը քնանամ , բայց իմ սիրտս արթուն է .
Ահա իմ սիրականիս ձայնն է , [2]զարնէ կը գար-
նէ — [3]բա՛ց ինծի ,
Ով իմ քոյրս , իմ սիրուհիս ,
Իմ աղաւնիս , իմ կատարեալս , բայց ինծի .
Գանգի իմ գլուխս ցօղով լեցուեցաւ ,
Ու մազերս՝ գիշերուան շաղերով ։
3 Իմ պատմուճանս հաներ եմ ,
Զանիկա ի՞նչպէս հագնեմ .
Ոտքերս լուացեր եմ ,
Զանոնք ի՞նչպէս աղտեցնեմ ։

4 Իմ սիրականս իր ձեռքը ծակէն երկընցուց ,
Ու անոր համար իմ ապիրս գացարկեցաւ ։
5 Ես ելայ որ իմ սիրականիս բանամ ,
Ու ձեռքերէս զմուռս՝ ու իմ մատներէս ըն-
ծիր զմուռս կաթեց
Փականակին բռնելու տեղին վրայ ։
6 Ես իմ սիրականիս բացի ,
Բայց՝ իմ սիրականս քաշուեր գացեր էր .
Երբոր անոնիկ կը խօսէր՝ իմ հոգիս նաւասեցաւ .
[4]Զանիկա փնտռեցի , բայց չգտայ .
Զանիկա կանչեցի , բայց ինծի պատասխան
չտուաւ ։
7 [5]Քաղաքին մէջ պտըտող պահապաններըը գիս
գտան ,
Զարկին վիրաւորեցին գիս .
Պարսպին պահապաններըը քօղս վրայէս վեր-
ցուցին ։
8 Ով երուսաղէմի աղջիկներ , ձեզ կ'երդմնցը-
նեմ .
Թէ որ իմ սիրականս գտնէք ,
Անոր պատմէք որ ես սիրովն կը նաւասիմ ։

9 [6]Ով կնիկներուն գեղեցիկը ,
Քու սիրականդ [7]սիրականէ ի՞նչ տար-
բերութիւն ունի .
Քու սիրականդ [8]սիրականէ ի՞նչ տար-
բերութիւն ունի ,
Որ մեզ այդպէս կ'երդմնցնես ։
10 Իմ սիրականս ապխտակ ու կարմիր է ,
Տասը հազարի մէջ ելեւէջի է ։
11 Անոր գլուխը զուտ ոսկի է ,
վարսերը ցցուած՝ — ագռաւի պէս սեւ են .
12 [9]Աչքերը՝ վտակ չուրերուն քովը
Կաթով լուացուած աղաւնիներու [10]նըման կը
նմանին ,
Գամուած գոհարներու պէս են ։
13 Անոր այտերը խնկակոյտ առնկերու ածուի
եւ անուշահոտ ծաղիկներու քաղաքներուն
պէս են ։

---

[1] Գլ · ը · 17 ։
[2] Եսկ · ե · 27 ։
[3] ը Որ · գ · 8 ։
[4] Գլ · ա · 2 ։
[5] Ղուկ · իգ · 13 · 14 ։ Գլ · ե · 1 ։
[6] Դան · իե · 27 · Ամբ · ժգ · 6 · 7 ։
[7] Գլ · ա · 14 ։
[8] Ամբ · գ · 18 · ե · 28 ։
[9] Գլ · ե · 1 ։
[10] Գլ · գ · 12 ։
[1] Գլ · գ · 11 ։
[2] Ղուկ · ժե · 1 · 10 ։ Ամբ · գ · 29 · ժե · 14 ։
[3] Ամբ · գ · 29 ։
[4] Գլ · գ · 1 ։
[5] Գլ · գ · 2 ։
[6] Գլ · ա · 8 ։
[7] Գլ · ա · 11 · գ · 1 ։

Երիտասարդները բնաւ գնալ կամ դալ չուզեցան։
14 Զեռքերը ոսկի ձուլածներ են՝
Թարսիսի քարերով լեցուած։
Որովայնը բանուած փղոսկր է՝
Շափիւրայներով ծածկուած։
15 Սրունքները մարմարիոնեայ սիւներ են՝
Ոտքերի ոսկի խարխափներու վրայ հաստատուած.
Կերպարանքը Լիբանանին պէս՝
Ընտիր մայրիի պէս բնաւոր է։
16 Անոր բերանը քաղցր՝
Ու ինքը բոլորովին ցանկալի է։
Այս այսպէս է իմ սիրականս, այսպէս է իմ բարեկամս,
Ով Երուսաղէմի աղջիկներ։

ԳԼ. Զ

1 Եկեղեցին իր հաւատքը Քրիստոսի վրայ դրած կը խոստովանի. 4 Քրիստոս կը գովէ եկեղեցիին շնորհքները. 10 — իր սէրը դէպ ի անոր վառ։

1 Քու սիրականդ ո՞ւր գնաց,
Ով կիներուն գեղեցիկը.
Քու սիրականդ ո՞ւր դարձաւ,
Որ քանիկ քեզի հետ փնտռենք։

2 Իմ սիրականս իր պարտէզը՝
Խնկակից տունկերուն ածուները իջաւ,
Որ պարտէզներու մէջ արածէ,
Ու շուշաններ ժողվէ։
3 Ես իմ սիրականիս եմ,
Ես իմ սիրականս իմն է.
Անոնք շուշաններու մէջ կ՚արածէ։

4 Թեթապի պէս գեղեցիկ ես, ով իմ սիրուհիս.
Երուսաղէմի պէս հանճարի ես,
Ու՝ դրօշակներ ընդդէմ պէս ահարկու ես։
5 Աչքերդ ինծմէ դարձուր,
Վասն զի անոնք ինծի յաղթեցին.
Մազերդ՝ Գաղաադը պատկող հայծերուն հօտին պէս են։
6 Ակռաներդ լուացարանէն ելած մաքրներուն հօտին կը նմանին,
Որոնց ամէնը երկուորեակ կը ծնանին,
Ու անոնց մէջը ամուլ չկայ։
7 Ականդ նռնակիդ մէջէն՝
Նուռի կտորներու կը նմանին։

8 Թագուհիները վաթսուն՝ ու հարճերը ութսուն՝
Եւ օրիորդները անթիւ են։
9 Իմ ազաւնիս՝ իմ կատարեալս միակ է,
Իր մօրը միակ հատիկը,
Ջինքը ծնողին բնաբեւան է.
Զանիկա աղջիկները տեսան,
Ու անոր՝ երանի ըսին.
Թագուհիները ու հարճերն ալ,
Եւ զանիկա գովեցին։
10 Ո՞վ է սա՝ որ արշալոյսի պէս կը նայի,
Որ լուսնին պէս գեղեցիկ, արեւու պէս մաքուր,
Ու՝ դրօշակներ ընդդէմ պէս ահարկու է։

11 Ընկոյզներու պարտէզը իջայ,
Որ ձորին հանդարտիկ տեսնեմ,
Եւ տեսնեմ թէ որդեւոք որթը ծլեցա՛ւ,
Ու նռնենիները ծաղկեցա՛ն։
12 Ես չգիտցայ՝ իմ հոգիս Ամինադաբին կառքերուն պէս բերաւ զիս։

13 Դարձիր, դարձիր, ով Սողամացիդ,
Դարձիր, դարձիր, որ քեզ տեսնենք։

Ի՞նչ պիտի տեսնէք Սողամացիին վրայ։
Իբրեւ երկու բանակներու դադար։

ԳԼ. Է

1 Եկեղեցին շնորհքներուն վրայով տիեզերական ճաշակ ունի։ 10 Եկեղեցին կը խոստովանի իր հաւատքը ու բաժանքը։

1 Ինչ գեղեցիկ են քու քայլերդ կօշիկներով,
Ով իշխանի աղջիկ.
Քու բարձրութդ կազմուածքը
Երեւելի արուեստաւորի մը ձեռքով շինուած
Մանեակներու կը նմանի։
2 Քու պորտդ բոլակի փոսով լեցուն բոլորակ թաս մի կը նմանի.
Քու փորդ շուշանով պատած ցորենի չիզիին պէս է։
3 Քու երկու ծոծրակդ նման են երկու ուլերու,
Ու այծեամի մը երկուորեակ ձագերն են։
4 Պարանոցդ փղոսկրէ աշտարակի պէս է.
Աչքերդ Եսեբոնի՝ Բաթրաբբիմի դրանը քովը
Եղող աւազանները կը նմանին.
Ունդդ՝ դէպ ի Դամասկոս նայող Լիբանանին աշտարակին պէս է։
5 Գլուխդ քու վրադ Կարմելոսի պէս,
Ու գլխուդ հիւսուածքը ծիրանիի պէս է.
Թագաւորը՝ խոպոպիքներուդ կապուած է։
6 Ո՛րչափ գեղեցիկ և որչափ քաղցր ես,
Ով փափկասիրտ սիրուհի։
7 Քու հասակդ արմաւենիի՝
Ու ծոծրակներդ ողկոյզներուն կը նմանին։
8 Ըսի, Արմաւենիին վրայ կելնեմ,
Անոր ճաղերուն փակուիմ.
Եւ քու ծոծրակներդ խաղողի ողկոյզներու պէս,
Ու հոգեպղղ հոտը խնձորներու հոտի պէս ըլլայ։
9 Եւ քու բերանդ ազնիւ գինիի պէս է,
Որ շիտակ կը վազէ իմ սիրականիս,
Ու քնացողներուն շրթունքները կը խօսեցնէ։

1 Կ՝ունենան պատկերը
2 Գէ. 6 · 13։
3 Սաղ. խե · 13։
4 Գէ. գ · 3։
5 Գէ. գ · 4։
6 Կ՝ունենան շրթունքները բուռն վշտ կը կրեն թէ.

10 ՙԵս իմ սիրականեմն եմ՝
եւ ՚ահաւոր բազձանքդ ինձի է.
11 եկուր, իմ սիրականս, գաշտը ելլենք,
Գիշերը գեղերու մէջ անցընենք.
12 Առաւաւտուց կանուխ այգիներդ երթանք,
Ու տեսնենք թէ որթը ծիլ՛ր է, ծաղիկը
բացուե՛ր է,
եւ նռնենիներդ ծաղկե՛ր են.
Հոն իմ սէրս քեզի տամ՝.
13 ՚Մանդրագոլներդ նէրձիս հասը կու տան.
Ու մեր գռներուն մէջը՝
ՙԱմէն բնաւոր պատուղներէն՝ թէ նոր և թէ հին,
Քեզի համար պահեր եմ՝, ով իմ սիրականս.

ԳԼ. Ը

1 Եկեղեցիին անդր Քրիստոսի վկայ. 6 Սիրոյ ուժգնութիւնը. 8 Հեթանոսներուն կոչումը. 14 Եկեղեցին Քրիստոսի գալուն համար կ՛աղերսէ.

1 Ե՜րանէ թէ իմ մեռս ատենդը ծծած եղբօրս պէս ըլլայիր.
Երբ-որ քեզ գուրսը գտնէի՝ պիտի համբուրէի,
եւ պիս պիտի չանարգէին.
2 Քեզ առաջնորդելով իմ մեռս առունը կը տանէի,
Որ ինծի ՙսորվեցընես.
Քեզի ՙհատուկ գինիէն՝ իմ նռնենիիս օշարակէն կը խմցընէի.
3 ՚Ձախ ձեռքը գլխուս տակը,
Ու աջ ձեռքը պիս կը գրկէր.
4 ՚Ով Երուսաղէմի աղջիկներ, ձեզ կ՛երդմնեցընեմ՝,
Որ Իմ սիրուհիս հարթ ընցընէք ու չվերցընէք,
Մինչև որ ինքը չուզէ.
5 ՚Ո՞վ է ասիկա որ իր սիրականին կռթնած՝
Ամայութենէն կ՛ելլէ.
Քեզ խնձոյնենիին տակը արթընցուցի.
Հոն մայրդ քեզ հոն ծնաւ,
Հոն ծնողդ քեզ հոն ծնաւ.
6 ՚Ձիս դու սրտիդ վրայ կնիքի պէս՝
Քու բազուկիդ վրայ կնիքի պէս դիր.
Ո՛րտան դի սէրը մահուան պէս զօրաւոր՝
Ո՛ր նախանձը դերեզմանի պէս խիստ է.
Անոր կայծերը սաստիկ բոցավառ կրակի կայծեր են.
7 Շատ ջուրերը չեն կրնար սէրը մարել,
Ու գետերը զանիկա չեն կրնար ընկղմել.
ՙԹէ որ մէկ մարդ մը սիրոյ փոխարէն իր ամբողջ բոլոր ապացուածքը տայ,
Զանիկա բոլորովին կ՛անարգեն.
8 Մենք պզտիկ քոյր մը ունինք,
Ու անոնիկա տիւն չունի.
Մենք քրոջը ի՞նչ բնենք
Անոր համար խօսուած օրը.
9 Թէ որ անոնիկա պարիսպ է,
Վրան մէկ արծաթիէ աշտարակ մը շինենք.
եւ թէ որ դուռ է,
Զանիկա եղեւնափայտի տախտակներով պատենք.
10 Ես պարիսպ եմ՝,
Ու իմ ծիւներս աշտարակներու պէս են.
Ա՛ռ պատճառով անոր առջեւը
խաղաղութիւն գտածի պէս եղայ.
11 Սողոմոն Բաղտամէի մէջ այգի ունէր.
ՙԱնիկա այգին պահապաններու տուաւ.
Աճէն մէկը անոր պտուղին համար հազար կտոր արծաթ կը բերէր.
12 Իմ այգիս իմ առջեւս է.
Ով Սողոմոն, հազարը քու կլլայ.
Ու երկու հարիւրը՝ անոր պտուղը պահպանողներուն.
13 Ով պարտէզներու մէջ նստող,
Ընկերներդ քու ձայնդ կը լսեն.
ՙԻնծի ալ լսել տուր.
14 ՚Շուտ գալ, ով իմ սիրականս,
Ու խնկաբեր լեռներուն վրայ
ՙԱյծիներուն կամ եղջիւրներու ձագի նման եղիր.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Նոյնի կը գանգատի Երուսաղէմի ապստամբութեանը համար. 5 անանց վէրք գալու գաղտապատճառները կ՛ոգրայ. 10 անանց բոլոր երկրպագութիւնն պարապները կը մերժէ. 16 խոստումներով ու ապառնիքներով ապաշխարութեան կը յորդորէ գանոնք. 21 անանց չարութիւնը վէրք ալ գալ՝ Նոյնիսկ գառասանութիւնը կը դառնայ. 25 յորդորէ կը խոստանայ Աստուծ. 29 ու չարերուն կործանումը կը գուշակէ.

1 Ա՛մսոյն որդւոյն Ւսայիայեն ՙտեսիլքը որ Երուսաղէմի ու Երուսաղէմի վրայ առաւ՝ Ջուդայի

ա Գէ. բ. 16. գ. 3. | ե Ամո. ժգ. 12. | ը Ածա. բ. 2.
ե Ամգ. խե. 11. | | թ Գէ. բ. 6.
զ Գէ. գ. 11. | — | ժ Գէ. բ. 7. գ. 3.
է Ծն. լ. 14. | ի Հմմ. ասրմ. | ժա Գէ. գ. 6.

ա Ես. խե. 16. Ես. բժ. խբ. 24. Ածգ. բ. 23. | ե Ամո. իա. 23. | ը Գէ. բ. 17.
գ Ես. 23. | զ Ես. բ. 14. | —
դ Ես. Ելագ. 17. 23. | է Ես. Ածգ. գ. 25. | թ Ամո. ժբ. 8.

Թագաւորութեան՝ Ողիային, Յովաթամայ, Ա-
քազայ -- Եզեկիայի օրերը։
2 Ելա՛, ով երկինք, և ականջ դիր, ով երկիր,
վասն զի Տէրը կը խօսի.
Զաւակներ մեծցուցի ու բարձրացուցի,
եւ անոնք ինծի դէմ ապստամբեցան։
3 Եզը իր տէրը կը ճանչնայ,
Ու էշը իր տիրոջը մսուրը,
Բայց Իսրայէլ ինծի չճանչնար,
Իմ ժողովուրդս չիմանար։
4 Վա՛յ մեղաւոր ազգին,
Անօրէնութիւնով ծանրացած ժողովուրդ,
Չարագործներու սերունդ,ապականիչ զա-
ւակներ.
Անոնք Տէրը թողուցին,
Իսրայէլին Սուրբը անարգեցին
Ու եղա քաշուեցան։
5 Ո՞ր տեղը վրայ կրնաք զարնուիլ,
Երբոր ալ աւելի ապստամբիք։
Բոլոր գլուխը հիւանդ՝
Եւ բոլոր սիրտը մորմած է։
6 Ոտքին թաթէն մինչև գլուխը
Բան մնար վրայ ազէ առղ չմնաց.
Հարուածներ, վէրքեր ու շարաւարէց խոցեր
կան.
Անոնք չդոցուեցան, չկապուեցան
Ու եղով ալ չկակղցան։
7 Ձեր երկիրը աւերակ դարձեր է,
եւ ձեր քաղաքները կրակով այրուած են.
Ձեր արտերը աչքերնուդ առջեւ օտարները
կ'ուտեն,
Ու անոնք օտարներուն շուն աւերակներուն
պէս խոպանացած են։
8 Եւ Սիօնին աղջիկը այգիի մէջ եղած խրճի-
թի պէս,
Վարունգի արտի մէջ եղած հիւղի պէս,
Պաշարուած քաղաքի պէս թողուած ձգնէ է։
9 Թէ որ զօրաց Տէրը մեզի փրչ մը յետնորդ
թողուցած չըլլար,
Մենք Սոդոմին պէս պիտի ըլլայինք,
Ու Գոմորին պիտի նմանէինք։
10 Լսեցէք Տէրոջը խօսքը, ով Սոդոմի իշխան-
ներ,
Ականջ դրէք մեր Աստուծոյն օրէնքին, ով
Գոմորի ժողովուրդ.
11 Ի՞նչ պէտք է ինծի ձեր զոհերուն շատու-
թիւնը, կ'ըսէ Տէրը.
Ես խոյերուն ողջակէզներէն
Ու պարարտ անասուններուն ճարպէն կշտա-
ցած եմ,
Եւ զուարակներուն ու գառներուն
Եւ նոխազներուն արիւնները չեմ ախորժիր,
12 Երբոր կու գաք իմ առջեւս երեւնալու՝
Ով պահանջեց ձեզմէ, որ սրահներս
կոխէք։
13 Ալ ընդունայն ընծաներ մի բերէք.
Ձեր խունկը ինծի պիղծ է.
Ամսագլուխներուն ու շաբաթներուն
Ես ժողովներու գումարումներուն չեմ կրնար
տանիլ.
Ձեր ատեանները անպատ անօրէնութիւն
է։
14 Ձեր ամսագլուխներէն ու տուներէն կը զզուի
իմ հոգիս.
Անոնք իմ վրաս դարձ բեռ եղան,
Վհերկընկէն յոգնեցայ։
15 Ուստի երբոր ձեռ բերնիդ կը տարածէք՝
Աչքերս ձեզմէ պիտի ծածկեմ.
Նաեւ երբոր ազօթքնիդ կը շատցնէք՝ պիտի
չլսեմ.
Ձեռ ձեր արիւնով լեցուն են։
16 Լուացուեցէք, մաքրուեցէք,
Իմ աչքերուս առջեւէն ձեր չար գործքերը
մեկդի ըրէք,
Զարութիւն գործելէն դադրեցէք.
17 Բարութիւն ընել սորվեցէք,
Իրաւունքը փնտռեցէք, դրկուածին ուղղու-
թիւն ըրէք,
Որբին գատաստանը տեսէք ու որբեւայրին
գատը պաշտպանեցէք։
18 Հիմա եկէք վիճաբանինք, կ'ըսէ Տէրը.
Թէ որ ձեր մեղքերը կրկնակի կարմիրի պէս են՝
Ձիւնի պէս պիտի ճերմկնան,
Եւ թէ որ արդեն կարմիրի նման են
Ասի պէս ճերմկի պիտի ըլլան։
19 Թէ որ դուք յօժարիք ու հնազանդիք՝
Երկրին բարիքը պիտի ուտէք.
20 Բայց թէ որ չկամիք ապստամբիք՝
Սուրը պիտի ուտէ ձեզ,
Ինչու որ Տէրոջը բերանը խօսեցաւ։
21 Ի՜նչպէս պոռնկեցաւ ան հաւատարիմ քա-
ղաքը.
Անիկա իրաւունքով լեցուն էր,
Ու անոր մէջը արդարութիւն կը բնակէր.

ք Ր Օր · յբ · ւ · Ե-
ր՚ա՛ · բ · ւե · գ · ւթ ·
խ՚ · ւե · Եգէկ · լ գ ·
ե · Մ՚ա՛ր · — · ե · գ ·
ւ · ե ։
ր Գէ՛ · ե · ւ · ե ·
ջ Երե՛մ · ը · ջ ·
ռ Երե՛մ · Ք · ֆ · ե ·
ս Գէ՛ · ե · ւե ·
տ Գէ՛ · Ե՛ · ւ · Ա ·

Ա՛սա՛ · գ · ջ ·
բ Գէ՛ · Ք · ւֆ · Երե՛մ ·
ը · ֆո · ե · ֆ ·
գ Երե՛մ · ը · ւե ·
դ Ր Օր · յբ · ւե · ւթ ·
ե Ես՚ · Ես՚ · ե · Ես՚ ·
ւ · ե ·
զ Ես՚ · Ես՚ · ֆ · ե ·
է Ես՚ · Ես՚ · ֆ · ե ·

Ես՚ · ժբ · ւե ·
ը Ր Օր · յբ · ւե · Ե-
զէկ · ժգ · ւե ·
թ — Քաղ · ժե · ւե ·
Ես՚ղ · ֆ · ե · Ես՚ ·
ւե · Աւած · ժե · ե ·
բո · ւջ · Գէ՛ · ես՚ ·
ե · Երե՛մ · գ · ֆո ·
ժ · ֆ · Ես՚ · Ես՚ ·
ւ · ւե · Մ՚ա՛ · գ · ջ ·

ի Ես՚ · յգ · ւջ · ֆե ·
ղ Մ՚ա՛ · ժե · ե ·
ճ Ցո՛ւել · ո · ւե · բ · ւե ·
ի Քա՛ո · յբ · ւ ·
ձ Գ՚ա՛ · ե · Ես՚ ·
ե · Ես՚ · Ես՚ · ե ·
ղ Գէ՛ · ես՚ · ե · Ես՚ ·
ջ Ցո՛ւր · ես՚ · ե · Ես՚ ·
Ես՚ · ե · Ես՚ ·
ո · ւե · Գէ՛ · ես՚ ·

ե · Երե՛մ · ժգ · ւե ·
Մ՚ա՛ · գ · ե ·
ռ Ես՚ · ես՚ · ե · —
Ես՚ · բ · ե ·
ս Գէ՛ · ես՚ · ե ·
տ Երե՛մ · գ · ւե ·
ր Ես՚ · ես՚ · ւե · Ես՚ ·
ւ · ւե · Ես՚ · Ես՚ ·
ւ · ւե · Ես՚ · Ես՚ ·
ւ · ւե · Ես՚ · Ես՚ ·

— Երե՛մ · ես՚ · ե · ւե ·
Մ՚ա՛ · գ · ե · Ջ՚ա՛ ·
Ե · ե · ը · ւե ·
ր Գէ՛ · ես՚ · Մ՚ա՛ ·
գ · ե ·
ւ Ես՚ · Ես՚ · ւ · ւե ·
ւ Ես՚ · Ես՚ · ւ · ւե ·
ր Երե՛մ · ը · ե · ւե ·
ւ Ես՚ · Ես՚ · ւ · ւե ·
ր Ես՚ · Ես՚ · ւ · ւե ·

Բայց հիմա մարգ ապրանիներու քաղաքն է։
22 Քու ՚ապծախիդ կզկզանք գարձաւ,
Գինիիդ ջուրը խառնուած է։
23 Քու ՚իշխանիներդ ապստամբ՝ ու ՚գողերու ընկերը նման։
Ամէնքն ալ ՚կաշառք սիրելով՝ պարգևներ կը փնտռեն։
Անոնք ՚որբին գատաստանը չեն տեսներ,
Եւ այրեաւրիին գատը անոնց առջևը չգար։
24 Անոր համար գօրոց Եհովայ ՏԷրը՝
Իսրայէլին Հզօրը կ՚ըսէ.
՚Ա՛հ, իմ հակառակորդներուս հասուցում պիտի ընեմ,
Ու թշնամիներէս վրէժ պիտի առնեմ։
25 Եւ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի դարձընեմ,
Եւ ՚քու կզկզանքդ իրը բիւ ՚բորակով պիտի մաքրեմ,
Ու բոլոր անագդ ջիկդ պիտի գատեմ։
26 Եւ քու գատաւորներդ ՚առաջիներու պէս՝
Ու խորհրդականներդ սկիզբէն եղածին պէս նորէն պիտի հաստատեմ։
Անկէ ետքը գուն պիտի կոչուիս
՚Արդարութիւնան քաղաք Ե հաւատարիմ ա՛ւան։
27 Սիոնը գատաստանով պիտի փրկուի,
Եւ հոն դարձողները՝ արդարութեամբ։
28 Բայց ՚անօրէնները ու մեղաւորները միասին կործանում պիտի կրեն,
Եւ անոնք որ ՏԷրը կը թողուն՝ բնաջինջ պիտի ըլլան։
29 Քանզի ձեր ցանկացած ՚բևեռիներէն պիտի ամչնան.
Եւ ան ձեր ընտրած պարտէզներուն համար ամչցիով պիտի մնաք։
30 Վասն զի տերեւներէր թառամած բևեռիի պէս՝
Եւ ջուր չունեցող պարտէզի պէս պիտի ըլլաք։
31 Ու գօրութիւն ունեցողը խոտի պէս,
Եւ անոր գործը կայծի նման պիտի ըլլայ,
Ու երկուքն ալ միասին պիտի այրին,
Եւ մարող պիտի չգտնուի։

ԳԼ. Բ

1 Մարգարէն Քրիստոսի թագաւորութեանը հաստատութիւնը կը գուշակէ. 4 կը յանդիմնէ իսկ ժողովրդին չարութիւնն ի պատասխանի որ նմանին կանխկին կը մերժէ. 10 Նոյնպէս վերահաստատութեանը գալստեան գործերը յիշելով կը յորդորէ մարդիկ որ անկէ վախնան։

1 Ա՛մենէն որգուհին Յուդայի Ցուդայի ու Երուսաղէմի վրայ տեսած տեսլիքին խօսքը։

2 Երեմ. գ. 25. 30։ Երէկ. Ը. 13։ Ամոս. Ը. 14։ Բ Օր. Լը. 65։ Ե. գլխ. Ե. 13։
3 Երեմ. գ. 23։ Ը. 7։ Մատ. գ. 3։
4 Ամոս. Ը. 14։ Ա Մակ. Ը. 27։ Ե. գլխ. Լը. 18։ Ոխ. գ. 18։ Ա Թես. Բ. 15։ Ա Կոր. Ժ. 11։ Ե. 3։
5 Երեմ. Ե. 23։ Ձ. գլխ. Ե. 12։
6 Գէն. Ձ. 5։
7 Գէն. Ձ. 3։ Ես. Ա. 11։ Ամոս. Ե. 5։ Ա Մակ. Գ. 5։
8 Երեմ. Ը. 6։ Ես. Ե. 8։ Հագ. Բ. 20։ Ձ. գլխ. Ե. 21։ Ոխ. 23։ Ոչ. 9։ Ոչ. 33։
9 Բ Օր. Լը. 63։ Ե. գլխ. Ե. 13։ Երեմ. գ. 33։ Ի. 7։ Մատ. գ. 3։ Ես. Ա. 9։ Հռոմ. Թ. 29։
10 Երեմ. Ի. 22։ Ես. Ա. 10։ Ամոս. Ե. 21։ Ես. Ա. 11։ Ե. 3։ Ես. Ա. 15։ Ես. Ա. 16։ Ես. Ա. 17։ Ես. Ա. 23։ Ես. Ա. 24։ Ես. Ա. 25։ Ես. Ա. 26։ Ես. Ա. 27։ Ես. Ա. 28։ Ես. Ա. 29։ Ես. Ա. 30։ Ես. Ա. 31։ Ես. Ա. 32։ Ես. Ա. 33։ Ես. Ա. 34։ Ես. Ա. 35։ Ես. Ա. 36։ Ես. Ա. 37։ Ես. Ա. 38։ Ես. Ա. 39։ Ես. Ա. 40։ Ես. Ա. 41։ Ես. Ա. 42։ Ես. Ա. 43։ Ես. Ա. 44։ Ես. Ա. 45։ Ես. Ա. 46։ Ես. Ա. 47։ Ես. Ա. 48։ Ես. Ա. 49։ Ես. Ա. 50։ Ես. Ա. 51։ Ես. Ա. 52։ Ես. Ա. 53։ Ես. Ա. 54։ Ես. Ա. 55։ Ես. Ա. 56։ Ես. Ա. 57։ Ես. Ա. 58։ Ես. Ա. 59։ Ես. Ա. 60։ Ես. Ա. 61։ Ես. Ա. 62։ Ես. Ա. 63։ Ես. Ա. 64։ Ես. Ա. 65։ Ես. Ա. 66։ Ես. Ա. 67։ Ես. Ա. 68։ Ես. Ա. 69։ Ես. Ա. 70։ Ես. Ա. 71։ Ես. Ա. 72։ Ես. Ա. 73։ Ես. Ա. 74։ Ես. Ա. 75։ Ես. Ա. 76։ Ես. Ա. 77։ Ես. Ա. 78։ Ես. Ա. 79։ Ես. Ա. 80։ Ես. Ա. 81։ Ես. Ա. 82։ Ես. Ա. 83։ Ես. Ա. 84։ Ես. Ա. 85։ Ես. Ա. 86։ Ես. Ա. 87։ Ես. Ա. 88։ Ես. Ա. 89։ Ես. Ա. 90։ Ես. Ա. 91։ Ես. Ա. 92։ Ես. Ա. 93։ Ես. Ա. 94։ Ես. Ա. 95։ Ես. Ա. 96։ Ես. Ա. 97։ Ես. Ա. 98։ Ես. Ա. 99։ Ես. Ա. 100։ Ես. Ա. 101։ Ես. Ա. 102։ Ես. Ա. 103։ Ես. Ա. 104։ Ես. Ա. 105։ Ես. Ա. 106։ Ես. Ա. 107։ Ես. Ա. 108։ Ես. Ա. 109։ Ես. Ա. 110։ Ես. Ա. 111։ Ես. Ա. 112։ Ես. Ա. 113։ Ես. Ա. 114։ Ես. Ա. 115։ Ես. Ա. 116։ Ես. Ա. 117։ Ես. Ա. 118։ Ես. Ա. 119։ Ես. Ա. 120։ Ես. Ա. 121։ Ես. Ա. 122։ Ես. Ա. 123։ Ես. Ա. 124։ Ես. Ա. 125։ Ես. Ա. 126։ Ես. Ա. 127։ Ես. Ա. 128։ Ես. Ա. 129։ Ես. Ա. 130։ Ես. Ա. 131։ Ես. Ա. 132։ Ես. Ա. 133։ Ես. Ա. 134։ Ես. Ա. 135։ Ես. Ա. 136։ Ես. Ա. 137։ Ես. Ա. 138։ Ես. Ա. 139։ Ես. Ա. 140։ Ես. Ա. 141։ Ես. Ա. 142։ Ես. Ա. 143։ Ես. Ա. 144։ Ես. Ա. 145։ Ես. Ա. 146։ Ես. Ա. 147։ Ես. Ա. 148։ Ես. Ա. 149։ Ես. Ա. 150։ Ես. Ա. 151։ Ես. Ա. 152։ Ես. Ա. 153։ Ես. Ա. 154։ Ես. Ա. 155։ Ես. Ա. 156։ Ես. Ա. 157։ Ես. Ա. 158։ Ես. Ա. 159։ Ես. Ա. 160։ Ես. Ա. 161։ Ես. Ա. 162։ Ես. Ա. 163։ Ես. Ա. 164։ Ես. Ա. 165։ Ես. Ա. 166։ Ես. Ա. 167։ Ես. Ա. 168։ Ես. Ա. 169։ Ես. Ա. 170։ Ես. Ա. 171։ Ես. Ա. 172։ Ես. Ա. 173։ Ես. Ա. 174։ Ես. Ա. 175։ Ես. Ա. 176։ Ես. Ա. 177։ Ես. Ա. 178։ Ես. Ա. 179։ Ես. Ա. 180։ Ես. Ա. 181։ Ես. Ա. 182։ Ես. Ա. 183։ Ես. Ա. 184։ Ես. Ա. 185։ Ես. Ա. 186։ Ես. Ա. 187։ Ես. Ա. 188։ Ես. Ա. 189։ Ես. Ա. 190։ Ես. Ա. 191։ Ես. Ա. 192։ Ես. Ա. 193։ Ես. Ա. 194։ Ես. Ա. 195։ Ես. Ա. 196։ Ես. Ա. 197։ Ես. Ա. 198։ Ես. Ա. 199։ Ես. Ա. 200։ Ես. Ա. 201։ Ես. Ա. 202։ Ես. Ա. 203։ Ես. Ա. 204։ Ես. Ա. 205։ Ես. Ա. 206։ Ես. Ա. 207։ Ես. Ա. 208։ Ես. Ա. 209։ Ես. Ա. 210։ Ես. Ա. 211։ Ես. Ա. 212։ Ես. Ա. 213։ Ես. Ա. 214։ Ես. Ա. 215։ Ես. Ա. 216։ Ես. Ա. 217։ Ես. Ա. 218։ Ես. Ա. 219։ Ես. Ա. 220։ Ես. Ա. 221։ Ես. Ա. 222։ Ես. Ա. 223։ Ես. Ա. 224։ Ես. Ա. 225։ Ես. Ա. 226։ Ես. Ա. 227։ Ես. Ա. 228։ Ես. Ա. 229։ Ես. Ա. 230։ Ես. Ա. 231։ Ես. Ա. 232։ Ես. Ա. 233։ Ես. Ա. 234։ Ես. Ա. 235։ Ես. Ա. 236։ Ես. Ա. 237։ Ես. Ա. 238։ Ես. Ա. 239։ Ես. Ա. 240։ Ես. Ա. 241։ Ես. Ա. 242։ Ես. Ա. 243։ Ես. Ա. 244։ Ես. Ա. 245։ Ես. Ա. 246։ Ես. Ա. 247։ Ես. Ա. 248։ Ես. Ա. 249։ Ես. Ա. 250։ Ես. Ա. 251։ Ես. Ա. 252։ Ես. Ա. 253։ Ես. Ա. 254։ Ես. Ա. 255։ Ես. Ա. 256։ Ես. Ա. 257։ Ես. Ա. 258։ Ես. Ա. 259։ Ես. Ա. 260։ Ես. Ա. 261։ Ես. Ա. 262։ Ես. Ա. 263։ Ես. Ա. 264։ Ես. Ա. 265։ Ես. Ա. 266։ Ես. Ա. 267։ Ես. Ա. 268։ Ես. Ա. 269։ Ես. Ա. 270։ Ես. Ա. 271։ Ես. Ա. 272։ Ես. Ա. 273։ Ես. Ա. 274։ Ես. Ա. 275։ Ես. Ա. 276։ Ես. Ա. 277։ Ես. Ա. 278։ Ես. Ա. 279։ Ես. Ա. 280։ Ես. Ա. 281։ Ես. Ա. 282։ Ես. Ա. 283։ Ես. Ա. 284։ Ես. Ա. 285։ Ես. Ա. 286։ Ես. Ա. 287։ Ես. Ա. 288։ Ես. Ա. 289։ Ես. Ա. 290։ Ես. Ա. 291։ Ես. Ա. 292։ Ես. Ա. 293։ Ես. Ա. 294։ Ես. Ա. 295։ Ես. Ա. 296։ Ես. Ա. 297։ Ես. Ա. 298։ Ես. Ա. 299։ Ես. Ա. 300։ Ես. Ա. 301։ Ես. Ա. 302։ Ես. Ա. 303։ Ես. Ա. 304։ Ես. Ա. 305։ Ես. Ա. 306։ Ես. Ա. 307։ Ես. Ա. 308։ Ես. Ա. 309։ Ես. Ա. 310։ Ես. Ա. 311։ Ես. Ա. 312։ Ես. Ա. 313։ Ես. Ա. 314։ Ես. Ա. 315։ Ես. Ա. 316։ Ես. Ա. 317։ Ես. Ա. 318։ Ես. Ա. 319։ Ես. Ա. 320։ Ես. Ա. 321։ Ես. Ա. 322։ Ես. Ա. 323։ Ես. Ա. 324։ Ես. Ա. 325։ Ես. Ա. 326։ Ես. Ա. 327։ Ես. Ա. 328։ Ես. Ա. 329։ Ես. Ա. 330։ Ես. Ա. 331։ Ես. Ա. 332։ Ես. Ա. 333։ Ես. Ա. 334։ Ես. Ա. 335։ Ես. Ա. 336։ Ես. Ա. 337։ Ես. Ա. 338։ Ես. Ա. 339։ Ես. Ա. 340։ Ես. Ա. 341։ Ես. Ա. 342։ Ես. Ա. 343։ Ես. Ա. 344։ Ես. Ա. 345։ Ես. Ա. 346։ Ես. Ա. 347։ Ես. Ա. 348։ Ես. Ա. 349։ Ես. Ա. 350։ Ես. Ա. 351։ Ես. Ա. 352։ Ես. Ա. 353։ Ես. Ա. 354։ Ես. Ա. 355։ Ես. Ա. 356։ Ես. Ա. 357։ Ես. Ա. 358։ Ես. Ա. 359։ Ես. Ա. 360։ Ես. Ա. 361։ Ես. Ա. 362։ Ես. Ա. 363։ Ես. Ա. 364։ Ես. Ա. 365։ Ես. Ա. 366։ Ես. Ա. 367։ Ես. Ա. 368։ Ես. Ա. 369։ Ես. Ա. 370։ Ես. Ա. 371։ Ես. Ա. 372։ Ես. Ա. 373։ Ես. Ա. 374։ Ես. Ա. 375։ Ես. Ա. 376։ Ես. Ա. 377։ Ես. Ա. 378։ Ես. Ա. 379։ Ես. Ա. 380։ Ես. Ա. 381։ Ես. Ա. 382։ Ես. Ա. 383։ Ես. Ա. 384։ Ես. Ա. 385։ Ես. Ա. 386։ Ես. Ա. 387։ Ես. Ա. 388։ Ես. Ա. 389։ Ես. Ա. 390։ Ես. Ա. 391։ Ես. Ա. 392։ Ես. Ա. 393։ Ես. Ա. 394։ Ես. Ա. 395։ Ես. Ա. 396։ Ես. Ա. 397։ Ես. Ա. 398։ Ես. Ա. 399։ Ես. Ա. 400։ Ես. Ա. 401։ Ես. Ա. 402։ Ես. Ա. 403։ Ես. Ա. 404։ Ես. Ա. 405։ Ես. Ա. 406։ Ես. Ա. 407։ Ես. Ա. 408։ Ես. Ա. 409։ Ես. Ա. 410։ Ես. Ա. 411։ Ես. Ա. 412։ Ես. Ա. 413։ Ես. Ա. 414։ Ես. Ա. 415։ Ես. Ա. 416։ Ես. Ա. 417։ Ես. Ա. 418։ Ես. Ա. 419։ Ես. Ա. 420։ Ես. Ա. 421։ Ես. Ա. 422։ Ես. Ա. 423։ Ես. Ա. 424։ Ես. Ա. 425։ Ես. Ա. 426։ Ես. Ա. 427։ Ես. Ա. 428։ Ես. Ա. 429։ Ես. Ա. 430։ Ես. Ա. 431։ Ես. Ա. 432։ Ես. Ա. 433։ Ես. Ա. 434։ Ես. Ա. 435։ Ես. Ա. 436։ Ես. Ա. 437։ Ես. Ա. 438։ Ես. Ա. 439։ Ես. Ա. 440։ Ես. Ա. 441։ Ես. Ա. 442։ Ես. Ա. 443։ Ես. Ա. 444։ Ես. Ա. 445։ Ես. Ա. 446։ Ես. Ա. 447։ Ես. Ա. 448։ Ես. Ա. 449։ Ես. Ա. 450։ Ես. Ա. 451։ Ես. Ա. 452։ Ես. Ա. 453։ Ես. Ա. 454։ Ես. Ա. 455։ Ես. Ա. 456։ Ես. Ա. 457։ Ես. Ա. 458։ Ես. Ա. 459։ Ես. Ա. 460։ Ես. Ա. 461։ Ես. Ա. 462։ Ես. Ա. 463։ Ես. Ա. 464։ Ես. Ա. 465։ Ես. Ա. 466։ Ես. Ա. 467։ Ես. Ա. 468։ Ես. Ա. 469։ Ես. Ա. 470։ Ես. Ա. 471։ Ես. Ա. 472։ Ես. Ա. 473։ Ես. Ա. 474։ Ես. Ա. 475։ Ես. Ա. 476։ Ես. Ա. 477։ Ես. Ա. 478։ Ես. Ա. 479։ Ես. Ա. 480։ Ես. Ա. 481։ Ես. Ա. 482։ Ես. Ա. 483։ Ես. Ա. 484։ Ես. Ա. 485։ Ես. Ա. 486։ Ես. Ա. 487։ Ես. Ա. 488։ Ես. Ա. 489։ Ես. Ա. 490։ Ես. Ա. 491։ Ես. Ա. 492։ Ես. Ա. 493։ Ես. Ա. 494։ Ես. Ա. 495։ Ես. Ա. 496։ Ես. Ա. 497։ Ես. Ա. 498։ Ես. Ա. 499։ Ես. Ա. 500։ Ես. Ա. 501։ Ես. Ա. 502։ Ես. Ա. 503։ Ես. Ա. 504։ Ես. Ա. 505։ Ես. Ա. 506։ Ես. Ա. 507։ Ես. Ա. 508։ Ես. Ա. 509։ Ես. Ա. 510։ Ես. Ա. 511։ Ես. Ա. 512։ Ես. Ա. 513։ Ես. Ա. 514։ Ես. Ա. 515։ Ես. Ա. 516։ Ես. Ա. 517։ Ես. Ա. 518։ Ես. Ա. 519։ Ես. Ա. 520։ Ես. Ա. 521։ Ես. Ա. 522։ Ես. Ա. 523։ Ես. Ա. 524։ Ես. Ա. 525։ Ես. Ա. 526։ Ես. Ա. 527։ Ես. Ա. 528։ Ես. Ա. 529։ Ես. Ա. 530։ Ես. Ա. 531։ Ես. Ա. 532։ Ես. Ա. 533։ Ես. Ա. 534։ Ես. Ա. 535։ Ես. Ա. 536։ Ես. Ա. 537։ Ես. Ա. 538։ Ես. Ա. 539։ Ես. Ա. 540։ Ես. Ա. 541։ Ես. Ա. 542։ Ես. Ա. 543։ Ես. Ա. 544։ Ես. Ա. 545։ Ես. Ա. 546։ Ես. Ա. 547։ Ես. Ա. 548։ Ես. Ա. 549։ Ես. Ա. 550։ Ես. Ա. 551։ Ես. Ա. 552։ Ես. Ա. 553։ Ես. Ա. 554։ Ես. Ա. 555։ Ես. Ա. 556։ Ես. Ա. 557։ Ես. Ա. 558։ Ես. Ա. 559։ Ես. Ա. 560։ Ես. Ա. 561։ Ես. Ա. 562։ Ես. Ա. 563։ Ես. Ա. 564։ Ես. Ա. 565։ Ես. Ա. 566։ Ես. Ա. 567։ Ես. Ա. 568։ Ես. Ա. 569։ Ես. Ա. 570։ Ես. Ա. 571։ Ես. Ա. 572։ Ես. Ա. 573։ Ես. Ա. 574։ Ես. Ա. 575։ Ես. Ա. 576։ Ես. Ա. 577։ Ես. Ա. 578։ Ես. Ա. 579։ Ես. Ա. 580։ Ես. Ա. 581։ Ես. Ա. 582։ Ես. Ա. 583։ Ես. Ա. 584։ Ես. Ա. 585։ Ես. Ա. 586։ Ես. Ա. 587։ Ես. Ա. 588։ Ես. Ա. 589։ Ես. Ա. 590։ Ես. Ա. 591։ Ես. Ա. 592։ Ես. Ա. 593։ Ես. Ա. 594։ Ես. Ա. 595։ Ես. Ա. 596։ Ես. Ա. 597։ Ես. Ա. 598։ Ես. Ա. 599։ Ես. Ա. 600։ Ես. Ա. 601։ Ես. Ա. 602։ Ես. Ա. 603։ Ես. Ա. 604։ Ես. Ա. 605։ Ես. Ա. 606։ Ես. Ա. 607։ Ես. Ա. 608։ Ես. Ա. 609։ Ես. Ա. 610։ Ես. Ա. 611։ Ես. Ա. 612։ Ես. Ա. 613։ Ես. Ա. 614։ Ես. Ա. 615։ Ես. Ա. 616։ Ես. Ա. 617։ Ես. Ա. 618։ Ես. Ա. 619։ Ես. Ա. 620։ Ես. Ա. 621։ Ես. Ա. 622։ Ես. Ա. 623։ Ես. Ա. 624։ Ես. Ա. 625։ Ես. Ա. 626։ Ես. Ա. 627։ Ես. Ա. 628։ Ես. Ա. 629։ Ես. Ա. 630։ Ես. Ա. 631։ Ես. Ա. 632։ Ես. Ա. 633։ Ես. Ա. 634։ Ես. Ա. 635։ Ես. Ա. 636։ Ես. Ա. 637։ Ես. Ա. 638։ Ես. Ա. 639։ Ես. Ա. 640։ Ես. Ա. 641։ Ես. Ա. 642։ Ես. Ա. 643։ Ես. Ա. 644։ Ես. Ա. 645։ Ես. Ա. 646։ Ես. Ա. 647։ Ես. Ա. 648։ Ես. Ա. 649։ Ես. Ա. 650։ Ես. Ա. 651։ Ես. Ա. 652։ Ես. Ա. 653։ Ես. Ա. 654։ Ես. Ա. 655։ Ես. Ա. 656։ Ես. Ա. 657։ Ես. Ա. 658։ Ես. Ա. 659։ Ես. Ա. 660։ Ես. Ա. 661։ Ես. Ա. 662։ Ես. Ա. 663։ Ես. Ա. 664։ Ես. Ա. 665։ Ես. Ա. 666։ Ես. Ա. 667։ Ես. Ա. 668։ Ես. Ա. 669։ Ես. Ա. 670։ Ես. Ա. 671։ Ես. Ա. 672։ Ես. Ա. 673։ Ես. Ա. 674։ Ես. Ա. 675։ Ես. Ա. 676։ Ես. Ա. 677։ Ես. Ա. 678։ Ես. Ա. 679։ Ես. Ա. 680։ Ես. Ա. 681։ Ես. Ա. 682։ Ես. Ա. 683։ Ես. Ա. 684։ Ես. Ա. 685։ Ես. Ա. 686։ Ես. Ա. 687։ Ես. Ա. 688։ Ես. Ա. 689։ Ես. Ա. 690։ Ես. Ա. 691։ Ես. Ա. 692։ Ես. Ա. 693։ Ես. Ա. 694։ Ես. Ա. 695։ Ես. Ա. 696։ Ես. Ա. 697։ Ես. Ա. 698։ Ես. Ա. 699։ Ես. Ա. 700։ Ես. Ա. 701։ Ես. Ա. 702։ Ես. Ա. 703։ Ես. Ա. 704։ Ես. Ա. 705։ Ես. Ա. 706։ Ես. Ա. 707։ Ես. Ա. 708։ Ես. Ա. 709։ Ես. Ա. 710։ Ես. Ա. 711։ Ես. Ա. 712։ Ես. Ա. 713։ Ես. Ա. 714։ Ես. Ա. 715։ Ես. Ա. 716։ Ես. Ա. 717։ Ես. Ա. 718։ Ես. Ա. 719։ Ես. Ա. 720։ Ես. Ա. 721։ Ես. Ա. 722։ Ես. Ա. 723։ Ես. Ա. 724։ Ես. Ա. 725։ Ես. Ա. 726։ Ես. Ա. 727։ Ես. Ա. 728։ Ես. Ա. 729։ Ես. Ա. 730։ Ես. Ա. 731։ Ես. Ա. 732։ Ես. Ա. 733։ Ես. Ա. 734։ Ես. Ա. 735։ Ես. Ա. 736։ Ես. Ա. 737։ Ես. Ա. 738։ Ես. Ա. 739։ Ես. Ա. 740։ Ես. Ա. 741։ Ես. Ա. 742։ Ես. Ա. 743։ Ես. Ա. 744։ Ես. Ա. 745։ Ես. Ա. 746։ Ես. Ա. 747։ Ես. Ա. 748։ Ես. Ա. 749։ Ես. Ա. 750։ Ես. Ա. 751։ Ես. Ա. 752։ Ես. Ա. 753։ Ես. Ա. 754։ Ես. Ա. 755։ Ես. Ա. 756։ Ես. Ա. 757։ Ես. Ա. 758։ Ես. Ա. 759։ Ես. Ա. 760։ Ես. Ա. 761։ Ես. Ա. 762։ Ես. Ա. 763։ Ես. Ա. 764։ Ես. Ա. 765։ Ես. Ա. 766։ Ես. Ա. 767։ Ես. Ա. 768։ Ես. Ա. 769։ Ես. Ա. 770։ Ես. Ա. 771։ Ես. Ա. 772։ Ես. Ա. 773։ Ես. Ա. 774։ Ես. Ա. 775։ Ես. Ա. 776։ Ես. Ա. 777։ Ես. Ա. 778։ Ես. Ա. 779։ Ես. Ա. 780։ Ես. Ա. 781։ Ես. Ա. 782։ Ես. Ա. 783։ Ես. Ա. 784։ Ես. Ա. 785։ Ես. Ա. 786։ Ես. Ա. 787։ Ես. Ա. 788։ Ես. Ա. 789։ Ես. Ա. 790։ Ես. Ա. 791։ Ես. Ա. 792։ Ես. Ա. 793։ Ես. Ա. 794։ Ես. Ա. 795։ Ես. Ա. 796։ Ես. Ա. 797։ Ես. Ա. 798։ Ես. Ա. 799։ Ես. Ա. 800։ Ես. Ա. 801։ Ես. Ա. 802։ Ես. Ա. 803։ Ես. Ա. 804։ Ես. Ա. 805։ Ես. Ա. 806։ Ես. Ա. 807։ Ես. Ա. 808։ Ես. Ա. 809։ Ես. Ա. 810։ Ես. Ա. 811։ Ես. Ա. 812։ Ես. Ա. 813։ Ես. Ա. 814։ Ես. Ա. 815։ Ես. Ա. 816։ Ես. Ա. 817։ Ես. Ա. 818։ Ես. Ա. 819։ Ես. Ա. 820։ Ես. Ա. 821։ Ես. Ա. 822։ Ես. Ա. 823։ Ես. Ա. 824։ Ես. Ա. 825։ Ես. Ա. 826։ Ես. Ա. 827։ Ես. Ա. 828։ Ես. Ա. 829։ Ես. Ա. 830։ Ես. Ա. 831։ Ես. Ա. 832։ Ես. Ա. 833։ Ես. Ա. 834։ Ես. Ա. 835։ Ես. Ա. 836։ Ես. Ա. 837։ Ես. Ա. 838։ Ես. Ա. 839։ Ես. Ա. 840։ Ես. Ա. 841։ Ես. Ա. 842։ Ես. Ա. 843։ Ես. Ա. 844։ Ես. Ա. 845։ Ես. Ա. 846։ Ես. Ա. 847։ Ես. Ա. 848։ Ես. Ա. 849։ Ես. Ա. 850։ Ես. Ա. 851։ Ես. Ա. 852։ Ես. Ա. 853։ Ես. Ա. 854։ Ես. Ա. 855։ Ես. Ա. 856։ Ես. Ա. 857։ Ես. Ա. 858։ Ես. Ա. 859։ Ես. Ա. 860։ Ես. Ա. 861։ Ես. Ա. 862։ Ես. Ա. 863։ Ես. Ա. 864։ Ես. Ա. 865։ Ես. Ա. 866։ Ես. Ա. 867։ Ես. Ա. 868։ Ես. Ա. 869։ Ես. Ա. 870։ Ես. Ա. 871։ Ես. Ա. 872։ Ես. Ա. 873։ Ես. Ա. 874։ Ես. Ա. 875։ Ես. Ա. 876։ Ես. Ա. 877։ Ես. Ա. 878։ Ես. Ա. 879։ Ես. Ա. 880։ Ես. Ա. 881։ Ես. Ա. 882։ Ես. Ա. 883։ Ես. Ա. 884։ Ես. Ա. 885։ Ես. Ա. 886։ Ես. Ա. 887։ Ես. Ա. 888։ Ես. Ա. 889։ Ես. Ա. 890։ Ես. Ա. 891։ Ես. Ա. 892։ Ես. Ա. 893։ Ես. Ա. 894։ Ես. Ա. 895։ Ես. Ա. 896։ Ես. Ա. 897։ Ես. Ա. 898։ Ես. Ա. 899։ Ես. Ա. 900։ Ես. Ա. 901։ Ես. Ա. 902։ Ես. Ա. 903։ Ես. Ա. 904։ Ես. Ա. 905։ Ես. Ա. 906։ Ես. Ա. 907։ Ես. Ա. 908։ Ես. Ա. 909։ Ես. Ա. 910։ Ես. Ա. 911։ Ես. Ա. 912։ Ես. Ա. 913։ Ես. Ա. 914։ Ես. Ա. 915։ Ես. Ա. 916։ Ես. Ա. 917։ Ես. Ա. 918։ Ես. Ա. 919։ Ես. Ա. 920։ Ես. Ա. 921։ Ես. Ա. 922։ Ես. Ա. 923։ Ես. Ա. 924։ Ես. Ա. 925։ Ես. Ա. 926։ Ես. Ա. 927։ Ես. Ա. 928։ Ես. Ա. 929։ Ես. Ա. 930։ Ես. Ա. 931։ Ես. Ա. 932։ Ես. Ա. 933։ Ես. Ա. 934։ Ես. Ա. 935։ Ես. Ա. 936։ Ես. Ա. 937։ Ես. Ա. 938։ Ես. Ա. 939։ Ես. Ա. 940։ Ես. Ա. 941։ Ես. Ա. 942։ Ես. Ա. 943։ Ես. Ա. 944։ Ես. Ա. 945։ Ես. Ա. 946։ Ես. Ա. 947։ Ես. Ա. 948։ Ես. Ա. 949։ Ես. Ա. 950։ Ես. Ա. 951։ Ես. Ա. 952։ Ես. Ա. 953։ Ես. Ա. 954։ Ես. Ա. 955։ Ես. Ա. 956։ Ես. Ա. 957։ Ես. Ա. 958։ Ես. Ա. 959։ Ես. Ա. 960։ Ես. Ա. 961։ Ես. Ա. 962։ Ես. Ա. 963։ Ես. Ա. 964։ Ես. Ա. 965։ Ես. Ա. 966։ Ես. Ա. 967։ Ես. Ա. 968։ Ես. Ա. 969։ Ես. Ա. 970։ Ես. Ա. 971։ Ես. Ա. 972։ Ես. Ա. 973։ Ես. Ա. 974։ Ես. Ա. 975։ Ես. Ա. 976։ Ես. Ա. 977։ Ես. Ա. 978։ Ես. Ա. 979։ Ես. Ա. 980։ Ես. Ա. 981։ Ես. Ա. 982։ Ես. Ա. 983։ Ես. Ա. 984։ Ես. Ա. 985։ Ես. Ա. 986։ Ես. Ա. 987։ Ես. Ա. 988։ Ես. Ա. 989։ Ես. Ա. 990։ Ես. Ա. 991։ Ես. Ա. 992։ Ես. Ա. 993։ Ես. Ա. 994։ Ես. Ա. 995։ Ես. Ա. 996։ Ես. Ա. 997։ Ես. Ա. 998։ Ես. Ա. 999։ Ես. Ա. 1000։

և ամէն հպարտացածներուն վրայ պիտի բլլայ ,
Ու անոնք պիտի խոնարհին ։
13 և ԼԻբանանու ամէն բարձրացած ու վերացած եղևիններուն վրայ ,
Ու Բասանի ամէն կաղնիներուն վրայ ,
14 և Համէն բարձր լեռներուն վրայ ,
Ու ամէն բարձրացած բլուրներուն վրայ ,
15 և ամէն բարձր աշտարակներուն վրայ ,
Ու ամէն ամուր պարիսպներուն վրայ ,
16 և Թարսիսի ամէն նաւերուն վրայ ,
Ու ամէն հաճելի երևցած բաներուն վրայ պիտի բլլայ ։
17 և Մարդուն ամբարտաւանութիւնը պիտի ցածնայ ,
Ու մարդոց հպարտութիւնը պիտի խոնարհի ,
և ան օրը միայակ Տէրը պիտի բարձրանայ ։
18 Ու կուռքերը բնաջինջ պիտի բլլան ։
19 և Քարայրներու մէջ
Ու երկրին խոռոչներուն պիտի մտնեն
Տէրոջը վախին երևնէն
և անոր վեհափառութենեն սեծութենէն ,
Երբոր ինքը երկիրը սասկեցնու գայ ։
20 Ան օրը մարդ խլոտրդներուն ու չղջիկներուն պիտի նետէ
Իր արծաթենի կուռքերը ու իր ոսկեղէն կուռքերը ,
Որոնք իրեն շիներ էին երկրպագութիւն ընելու համար ։
21 Որ Տէրոջը վախին երևայն
Ու անոր վեհափառութենեն սեծութենէն՝
Ազատանալու ծակերը
Ու վէմերուն ծերպերը մտնէ ,
Երբոր Ան երկիրը սասկեցնու գայ ։
22 Եա կնիկ մարդէն՝ որուն շունչը իր ռնգունքին մէջն է ,
Վասն զի ինչ բաներ մէջ համարուի կրնայ համրուիլ ան ։

ԳԼ · Գ

1 Ինչու որ ահա զօրաց Եհովայ Տէրը
Երուսաղէմէն ու Յուդայէն պիտի վերցնէ գաւազանը և ցուպը ,
Հացին բոլոր զօրութիւնը ու ջուրին բոլոր զօրութիւնը ,
2 Կարիճը ու պատերազմող մարդը ,
Դատաւորը ու մարգարէն , գուշակութիւն ընողը ու ծերը ,
3 Յիսնապետը ու պատուաւոր մարդը ,
Խորհրդականը ու իմաստուն ճարտարապետը և հանճարեղ կախարդը ։
4 և Տանեց վրայ մանուկները իշխաններ պիտի կարգեմ ,
Ու անոնց վրայ տղաքը պիտի իշխեն ։
5 և Ժողովուրդը իրարմէ՝
Ու ընկերը իր ընկերէն հարստահարութիւն պիտի կրեն ։
Մանուկները ծերերուն գոռոզութիւն պիտի ընեն ,
և անարգները՝ պատուականներուն ։
6 Ընասներ պիտի բռնէ մարդ իր հօրը տունէն եղող իր եղբայրը , — ըսե ,
Դուն հանդերձ ունիս ,
Մեր վրայ իշխան եղիր ,
Ու աս աւերակը քու ձեռքիդ տակը բլլայ ։
7 Ան օրը անիկա պատասխան պիտի տայ՝ ու ըսէ ,
Ես բուժող չեմ բլլար ,
Ինչու որ իմ տանս մէջ ոչ հաց կայ և ոչ հանդերձ .
Ձիս ժողովուրդին վրայ իշխան մի կարգէք ։
8 Ինչու որ Երուսաղէմ առաջնեցաւ և Յուդա ինկաւ ,
Վասն զի անոնց լեզուները ու գործերը Տէրոջը դէմ են ,
Որ բարկացընեն անոր փառաւոր աչքերը ։
9 Անոնց երեսներուն ատեքը իրենց դէմ կը վկայէ ,
Ես իրենց մեղքերը Սոդոմի պէս կը յայտնեն , չեն ծածկեր .
Վա՛յ անոնց անձին , ինչու որ իրենց վրայ չարիք բերին ։
10 Արդարին բախտ որ չքաւոր ապրի ,
Ինչու որ անոնք պիտի գործերուն պատուղը պիտի ուտեն ։
11 Վա՛յ անօրէնին , դէշ պիտի ըլլայ ,
Ինչու որ անոր ձեռացը հատուցումը պիտի տրուի ։
12 Բայց իմ ժողովուրդիս վրայ տղայք բռնատիրութիւն կ՚ընեն ,
Ու անոր վրայ կիներ կը տիրեն .
Ով իմ ժողովուրդս , երբ առաջնորդներդ խաբեն ,
Ճամբէ կը հանեն ,
Ես քու շաւիղներուդ ճամբան կը խանգարեն ։
13 Տէրը դատաստան տեսնելու երեր է ,
Ու ժողովուրդները դատելու կայներ է ։

ա Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
բ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
գ Գլ · լ · ա · լա · ե · Հմր · ժ · ա · Սոպ · Ղէբ · ե · Եբ · բհմ · ժէ · ե · Ցար · իե · ե ։
դ Եբհմ · լե · ա · բ · ա · ՀՀ · ա · Ղէ · խգ · ժ · ա · Ք Քհա · խգ · ժ · ա · Ածք · ժ · ա · Ծէբ · ժ · ա · Ամ · ժ · ա · Ղահ · խգ · ժ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · Ք Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ժ · ա · Ամ · ժ · ա ։
ե Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
զ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
է Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
ը ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
թ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
ժ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
ի Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
ժա ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
ժբ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
ժգ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
ժդ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
ժե ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
ժզ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
ժէ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
ժը Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
ժթ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
ի Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
իա ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
իբ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
իգ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
իդ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
իե ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
իզ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
իէ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
իը Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։
իթ ա · Ղահ · խգ · ա · Ցեփ · գ · ժ · ա · ե Քհա · ա · ա · Գլ · լ · ա · Ածք · բ · ա · ՀՀ · ժ · ա · Ծէբ · ա · ա · Եբր · ա · ա · ժբ · ա ։
լ Գլ · ժգ · ա · լե · ա · եբէկ · լա · ե · ՀՀ · ե · ա · Գլ · ժգ · ա · ՀՀ · ա · ՀՀ · ժ · ա ։

14 Տէրը ինքը գառնասան ընելու պիտի գայ
իր ժողովուրդին ծերբերուն ու իշխաններուն
հետ.
Ինչու որ դուք Այգին այրեցիք,
Ո– ապրանքն յափշտակուածը ձեր տուներն է.
15 Ձեզի ի՞նչ եղաւ որ Իմ ժողովուրդս կը ջախչախէք,
Ու աղքատներուն երեսը կը ճղնէք,
Ս՛բսէ Եհովայ՝ զօրաց Տէրը.

16 Ու Տէրը ըսաւ.
Որովհետեւ Սիոնի աղջիկները հպարտացան,
Ու բարձրացարծուց կը քալեն,
Անհամեստ ակնարկութիւններ կ՛ընեն,
Մանրաքայլ կ՛երթան
Ո– ոտքերով չռչռուն կը հանեն,
17 Տէրն ալ Սիոնի աղջիկներուն գագաթը պիտի
կեռացընէ,
Ու Տէրը անոնց ամօթոյքը պիտի մերկացընէ.
18 Ու՝ այն օրը Տէրը պիտի վերցընէ
Անոնց ատքի մէնեմպղնեղուն փառքը
Ո– ցանցակերպ ծամակալներըն ու մանիկները,
19 Կիսամերը, ապարանջանները ու շղարշաոնե-
ները,
20 Ապարօշները, ոտքի շղթաները ու գօտիները,
Անուշահոտ ագիներուն տուփերը, հմայեակները,
21 Մատանիներըն ու քիթի եղունգը,
22 Գառմուճաններըն, վերարկուներըն,
Թաշկոյներըն ու քսակներըն,
23 Հայելիներըն ու բնհեղներըն,
Խոյրերըն ու քօղերըն.
24 Ու պիտի ըլլայ որ անուշահոտութեան տեղ՝
փտութիւն,
Ո– գօտիի տեղ՝ չուան,
Ու գանգուր մազերու տեղ՝ ՙկնատութիւն,
Ու լանջապեզ կամարի տեղ՝ խորգեղէն գօտի,
Ո– գեղեցկութեան տեղ խարան պիտի ըլլայ.
25 Քու մարդիկդ սրով պիտի իյնան,
Ու կարիճներդ ալ պատերազմի մէջ.
26 Ու Սիոնի գռներըն պիտի ողբան ու սուգ բռնե-
նեն,
Ու անիկա ամայի ըլլալով՝ գետինը պիտի
նստի.

ԳԼ. Գ

1–8 Երբոր չարիքները խիստ չափազանց կը դառնան, Քրիստոսի Թագաւորութիւնը սպասուելիքան մը պիտի ըլլայ.

1 Ու՝ ահա օրը եկեղ կ՛երթայ
Ո– ամէն ոք որ հօտը կ՛երկչի մէկ երկի մարդը պի-
տի բռնեն ու բանեն,
ՙՄէկը հագը ուսանէք ու մեր հանգերձը
հագնինք,
Բայց մեր տան քու անուանդ կանչուի մեր վրայ՝
Մեր ՙնախատինքը վերցընելու համար.

2 Այն օրը ՙՏէրոջը շառաւիղը
Փառաւոր ու պատուական պիտի ըլլայ,
Ու Իսրայէլի փրկուածներուն՝
Երկրին պտուղը պարծանաց և պատուոյ հա-
մար պիտի ըլլայ.
3 Ու պիտի ըլլայ որ Սիոնի մէջ ճառացածը
Ո– Երուսաղէմի մնացորդը՝
Այսինքն Երուսաղէմի մէջ բոլոր ողջ ՙկեցցեները
ՙՍուրբ պիտի բառին,
4 Երբոր Տէրը Սիոնի աղջիկներուն ապտը լուայ,
Ո– գառնասանի հոգիով և այրող հոգիով
Երուսաղէմի արիւնները անոր միջէն սրբէ.
5 Ու Տէրը Սիոն լեռանը ամէն տեղերուն վրայ
Ո– անոր ժողովքներուն վրայ՝
ՙՑորեկը ամպ և մէգ՝
Ո– գիշերը ՙփայլուն կրակի բոց պիտի առեգծէ.
Ինչու որ բոլոր փառքին վրայ ՙհովանի պիտի
ըլլայ.
6 Ու ցորեկը վրան պիտի ըլլայ
Տաքութեան համար հովանի՝
Ու մրրկի ու անձրեւի համար
ՙԱպաստանարան և ծածկոց ըլլալու.

ԳԼ. Ե

1 Մեկ պիտի մը առակով Եսայիա իր անուշ գառնասանը հ՛ոգեպարզնէ. 2 Ընտիր թիւան. 11 անառակութիւան. 13 ամբաստանութիւան 25 և անիրաւութիւան վրայով Եսայիայ բան գառնասանէրը. 28 Անոր գառնասանէրը ի գործ գնուիլը.

1 Հիմա իմ սիրականիս երգը
Իմ սիրելիիս երգեմ՝ իր այգիին վրայով.
Իմ սիրելիս այգի մը ունէր
Խիստ պտղաբեր բլուրի մը վրայ.
2 Ջանիկա ցանկով պատեց, քարերը հանեց
միջէն,
Ու բնտիր տիպեր տնկեց,
Ո– անոր միջտեղը աշտարակ շինեց
Ու հոն հնձան մըն ալ փորեց.
Ո– ՙկը ապասէր որ խաղող տար,
Բայց անիկա ազռոս տուաւ.

3 Ուստի հիմա դուք, ով Երուսաղէմի բնակ-
կիչներ ու Յուդայի մարդիկ,
ՙԻմ ու այգիիս միջտեղը դատաստան ըրէք.
4 Իմ այգիիս՝ ալ ի՞նչ պէտք էր ընել,
Որ հոս անոր չըրի.
Ինչո՞ւ համար՝ երբոր հոս խաղող տարուն կը
սպասէի՝
Անիկա ազռոս տուաւ.
5 Ու հիմա հոս ձեզի պատմեմ
Թէ ինչ պիտի ընեմ իմ այգիիս.
ՙԱնոր ցանկը պիտի քակեմ, որ ՙաւերուց ճա-
րակ ըլլայ,

ա Գլ. ե. 7. Մատ. ե. 33. բ Գլ. ծբ. 4. Միք. գ. 3. 3. գ Գլ. իբ. 3. 5. Երեմ. ժգ. 22. Դատ. գ. 5. դ Գատ. բ. 21. ե Գլ. իբ. 13. Միք. ա. 16. զ Երեմ. ժգ. 2. Յեզ. ա. 4. է Յեզ. բ. 10. ը Գլ. բ. 11. 17. թ բ Թես. բ. 8. ժ Գատ. ա. 33. ի Գատ. իգ. 3. Զաք. գ. 8. 9. լ Երեմ. իգ. 3. Զաք. գ. 8. 9. խ Գլ. բ. 14. ծ Գլ. իբ. 4. — կ Ելք. ժգ. 21. հ Գլ. ժ. 23. ձ Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. ղ Հռով. գ. 4. ճ Ելք. ժգ. 22. մ Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. յ Գլ. ե. 14. ն Գլ. իբ. 4. շ Ելք. ժգ. 21. ո Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. չ Ելք. ժգ. 21. պ Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. ջ Գլ. ե. 14. ռ Գլ. իբ. 4. ս Ելք. ժգ. 21. վ Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. տ Ելք. ժգ. 21. ր Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. ց Հռով. գ. 4. ւ Ելք. ժգ. 21. փ Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. ք Հռով. գ. 4. օ Ելք. ժգ. 21. ֆ Ելք. իգ. 6. Գլ. ա. 8. 3. և Հռով. գ. 4.

Անոր պատերը պիտի փլցընեմ, որ ամենակոխ ըլլայ։
6 խոպանացած պիտի թողում։
Անիկա պիտի չհատուի ու չբրուի,
Հապա ցախ ու փուշ պիտի բուսցընէ.
Եւ ամպերուն պիտի պատուիրեմ
Որ անոր վրայ անձրեւ չտեղան։
7 Ընդունայն որ զօրաց Տէրոջը այգին Իսրայէլի տունն է,
Ու Յուդայի մարգիկը՝ անոր ախորժելի տունկը.
Եւ անիկա իրաւունքի կը սպասէր, և ահա արիւնհեղութիւն,
Արդարութեան՝ և ահա աղաղակ։
8 Վա՛յ անոնց՝ որոնք տուն տան կը յարեն,
Դաշտակը դաշտակի վրայ կ'աւելցընեն,
Մինչեւ որ տեղ մը չմնայ,
Ու դուք միայնակ բնակիք երկրին մէջ։
9 Զօրաց Տէրը ինծի ականջիս խնդաց՝ ըսելէ,
Բիրտին շատ տուներ աւերակ պիտի ըլլան,
Մեծ ու գեղեցիկ տուներ, ու անոնց մէջը բնակող պիտի չգտնուի։
10 Վասն զի տասը լծամարդ այգին մէկ հնար պիտի տայ,
Ու մէկ գառ սերմէն մէկ արդա. պիտի տայ։
11 Վա՛յ անոնց՝ որ առաւօտուն կանուխ կ'ելլեն,
Ու ցբի խմելու հետեւ կ'ըլլան,
Եւ իրիկունն ալ կ'ուշանան,
Մինչեւ որ գինին իրենց ներսերը տաքցընէ։
12 Եւ հանդոց խնջոյքներուն մէջ քնար ու տաւիղ,
Թմբուկ ու սրինգ և գինի կը գտնուի.
Բայց Տէրոջը գործքերուն ուշադրութիւն չեն բներ,
Եւ անոր ձեռացը գործքերուն չեն նայիր։
13 Անոր համար իմ ժողովուրդս Ջեզ չճանչնալով գերի կ'իյնայ,
Ու անոր մեծամեծ մարդիկը սով կը կրեն,
Եւ բազմութիւնը ծարաւէն կը ցամքին։
14 Անոր համար գերեզմանը ինքզինքը կը լայնցընէ,
Ու բերանը չափէ դուրս կը բանայ.
Եւ անոր պարծանքը ու բազմութիւնը
Եւ ազապակը ու զուարճութիւնը անոր մէջը պիտի իջնէ։
15 Եւ հասարակ մարդը պիտի խոնարհի.
Ու ազնուականներն պիտի խոնարհին.
Ամբարտաւանութեան աչքերն ալ պիտի խոնարհին։
16 Եւ զօրաց Տէրը իրաւունքով պիտի բարձրանայ,
Ու Սուրբն Աստուած արդարութիւնով պիտի փառաւորի։
17 Եւ գառնուհիները իրենց սովորութիւնովը պէս պիտի արածին,
Ու հարստահարեալներուն աւերակները օտարները պիտի ուտեն։
18 Վա՛յ անոնց՝ որ անօրէնութիւնը ունայնութեան չափանիւով կը քաշեն,
Ու մեղքը՝ սայլի փոկերով։
19 Որոնք կ'ըսեն, Թող արագացնէ,
Իր գործը չհատով կատարէ, որ տեսնենք,
Եւ Իսրայէլի Սուրբին խորհուրդը
Թող մօտենայ ու գայ, որ ճանչնանք։
20 Վա՛յ անոնց՝ որ չարին բարի կ'ըսեն, ու բարիին՝ չար,
Որ խաւարը լոյսի տեղ՝ ու լոյսը խաւարի տեղ կը դնեն,
Որ դառնը քաղցրի տեղ՝ ու քաղցրը դառնի տեղ կը դնեն։
21 Վա՛յ անոնց՝ որ կրնոյ աչքին իմաստուն՝
Եւ իրենց առջեւն խոհական են։
22 Վա՛յ անոնց՝ որ գինի խմելու զօրաւոր՝
Ու ցբի խառնելու կարող են։
23 Որոնք կաշառքի համար ամբարիշտը կ'արդարացընեն,
Եւ արդարը իր իրաւունքէն կը զրկեն։
24 Անոր համար վէզերուն պէս որ կրակին բոցը յարդը կ'ուտէ,
Ու չոր խոտը բոցին մէջը կը հատնի,
Անոնց արմատը փտութիւնան պէս պիտի ըլլայ,
Ու անոնց ծաղիկը փոշիի պէս վեր պիտի հլլէ.
Ընդունայն որ զօրաց Տէրոջը օրէնքը մերժեցին,
Եւ Իսրայէլի Սուրբին խօսքը անարգեցին։
25 Անոր համար Տէրոջը բարկութիւնը իր ժողովուրդին դէմ բորբոքեցաւ,
Ու անոնց վրայ ձեռքը երկնցուց ու զարկաւ անոնք,
Անանկ որ լեռները դողացին,
Ու անոնց դիերը ճամբաներուն վրայ ազրի պէս եղացին.
Ասոնց ամենայնին անոր բարկութիւնը չդիաւ,
Հապա անոր ձեռքը առկախ երկնցած է։
26 Եւ հեռաւոր ազգաց դրօշակ պիտի վերցընէ,
Ու զանոնք երկրին ծայրէն սուլելով պիտի կանչէ,
Եւ ահա անոնք շտապելով արագութեամբ պիտի գան։

1 Միք. բ. 2։
2 Գէ. իբ. 14։
3 Երեմ. իե. 11։
4 Ընտ. իգ. 29. 30. Ամոս. ժ. 16։ Հմի. 22։
5 Ընծա. ը. 5. 6։
6 Ելս. բ. 22. 23. Յոել. իբ. 2։
7 Ծն. իգ. 7։ Հմի. 16։
8 Գէ. բ. 9. 11. 17։
9 Երեմ. ղղ. 6։
10 Գէ. կդ. 2։ Երեմ. ժե. 12։ Ընծա. է. 13։ բ Պետ. գ. 3. 4։
11 Նահ. գ. 7։ Հբ. ա. 15։ Յոել. ա. 5։
12 Գէ. ժ. 5։ Ղուկ. ժթ. 14։
13 Գէ. ժ. 5։ Ղուկ. իգ. 28։
14 Ես. իե. 9։
15 Ես. բ. 9։ Օր. իբ. 19։ Յոել. ը. 3։ Մաղ. ա. 11։
16 Ես. ը. 7։ Հռ. գ. 25. 26։ Եփ. ե. 2։
17 Ես. ե. 17։ Ղե. իգ. 14։ Ես. ե. 5։ Գէ. բ. 12. 17. 21։ ժ. 4։
18 Գէ. ժ. 5։
19 Ես. ե. 19։
20 Գէ. ժե. 12։
21 Օր. իբ. 19։ Յոել. ա. 11։
22 Գէ. ե. 18։
23 Ելս. իգ. 8։ Ղե. ժթ. 15։
24 Ես. ե. 5։ Մաղ. ա. 11։
25 Գէ. ե. 18։
26 Գէ. ե. 7։

27 Անոնց մէջը մէկը յոդնած պիտի չըլլայ , ու
մէկը պիտի չաւանի .
Մէկը պիտի չմրափէ ու չքնանայ .
Մէկուն մէջքին գօտին պիտի չքակուի ,
Ոչ ալ կօշիկին կապը պիտի կտրուի .
28 Անոնց նետերը սուր են ,
Ու բոլոր աղեղները լարուած .
Անոնց ձիերուն սմբակները դայլախազի կը նմանին ,
Եւ կառքերն անիւներըը մրրիկի պէս են .
29 Անոնց մռնչիւնը առիւծին պէս է .
կորիւնելուն պէս կը մռնչեն ,
կը գոչեն ու կազդազուր կը յափշտակեն ,
Եւ ազատ կը փախչըլնեն , ու ապատող մը չկայ .
30 Եւ ան օրը անոնց վրայ պիտի գոչեն ծովուն
գոչելուն պէս ,
Ու երբոր մէկը երկրին նայի , ահա խաւար
ու տագնապ պիտի տեսնէ ,
Եւ լոյսը անոր ամպերուն մէջ պիտի խաւարի .

ԳԼ . Զ

1 Եսայի անդիմի մէջ Տէրը իր փառքին անունով ու կը
յայտնի , բայց Նասան իր պատգամները անելու կը
խրխին կ'անէ ։ 2 Կը յանդիմի Ժողովուրդին հանդիսաւոր
պատճառով իրենց երկիրը ամայի պիտի մնայ ։ 12 ու
կը մարգարեանայ իրենց ապագային մէջ պիտի ապրին ։

1 Ոգիա Թագաւորին մեռած տարին Տէրը
տեսայ՝ որ բարձր ու վերացած աթոռի վրայ
նստած էր , ու անոր փղանցքը տաճարը կը
2 լեցնէին ։ Վերի կողմն սերովբէները կը կայ-
նէին անոր առջեւը , որոնց ամէն մէկը վեց
վեց թեւեր ունէին . երկու թով երեսները կը
ծածկէին , երկու թով ոտքերնին կը ծածկէին ,
3 ու երկու թով կը թռչէին ։ Եւ միմեանց կ'ա-
զազակէին ու կ'ըսէին ,
Սուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ է զօրաց Տէրը .
Բոլոր երկիրը անոր փառքովը լեցուն է .
4 Եւ ազազակողին ձայնէն սեմերուն հիմերը
շարժեցան , ու տաունը ծխով լեցուեցաւ ։
5 Եւ ըսի ,
Վա՛յ ինծի , ահա կը կտրատիմ .
Վասն զի ես պիղծ շրթունք ունեցող մարդ
մըն եմ ,
Ու պղծաշրթունք ժողովուրդի մէջ կը բնակիմ ,
Եւ իմ աչքերս զօրաց Տէրը՝ Թագաւորը տե-
սան ։
6 Բայց սերովբէներուն մէկը գէպ ի ինծի թռաւ ,
ու ձեռքը կրակի կոյտ մը կար՝ որ սեղանէն
7 առնելով առած էր , Եւ բերնիս դպցնելով
ըսաւ ,

Ահա սոսկա քու շրթունքիդ դպաւ ,
Ու քու անօրէնութիւնդ վերցաւ ,
Եւ մեղքիդ քաւութիւն եղաւ ։
8 Լսեցի Տէրոջը ձայնը , որ կ'ըսէ ,
Ո՞վ խրկեմ , և ո՞վ կերթայ մեզի համար ։ Ես
Ու ես ըսի , Ահա սոսկ ես , ինծ խրկէ ։
9 Եւ ասաւ՝ Երթա , ըսէ սա ժողովուրդին ,
Լսելով պիտի լսէք , բայց պիտի չիմանաք ,
Ու տեսնելով պիտի տեսնէք , բայց պիտի
չգիտնաք ։
10 Սա ժողովուրդին սիրտը խանձարուրեցուր ,
Եւ ականջները ծանրացուր , ու անոր աչքերը
գոցէ ,
Որ չերկայ թէ աչքերովը տեսնէ , ու ականջ-
ներովը լսէ ,
Եւ սրտովը խելամտայ , և դարձի գայ ու բը-
ժշկուի ։
11 Եւ ես ըսի , Մինչեւ ե՞րբ , տէ Տէր իմ ։ ու բաւ ,
Մինչեւ որ քաղաքները բնակիչ չունենալով՝
Եւ տուները մարդ չգտնուելով ամլոյի վիճան ,
Ու երկիրը բոլորովին աւերակ ըլլայ ։
12 Ու Մինչեւ որ Տէրը հեռացընէ մարդիկը ,
Ու երկրին մէջտեղը մեծ ամայութիւն ըլլայ ։
13 Բայց անոր մէջը գէռ տասանորդը մնալ պի-
տի գտնուի ,
Եւ ան ալ դարձեալ պիտի ապատի ։
Բնչպէս բեւեկեմին ու կաղնին կտրատելով՝ ա-
նոնց բունը կը մնայ ,
Ա՛ն՝ նաեւ հատը սերունդը սուրբ սերմ պիտի ըլլայ ։

ԳԼ . Է

1 Ազտագ Թագաւորին ու Փակէհէհ վիճակով կը կռուին ։ ու
Երուսաղէմ կը վիճակուի գրկիկ ։ 10 Ազտագին հրաման կը
տրուի նշան մը ընդունելու ։ բայց երբոր կը մերժէ ու հրամա-
նը ։ Իրեն նշան կը տրուի խոստացած Մեսիան ։ 17 Սոր-
գորին կը գուշակէ իր անոր գաղտնաւորը Նորհնամեան մի-
ջոցով պիտի հաստատի ։

1 Ես եղաւ որ Ազտագին որդի Ոզիային
որդւոյն Յովաթամի որդւոյն Ազգայեին օրերը՝
Ասորւոց Թագաւորը ու Իսրայէլի
Թագաւորը Ռեմալիայի որդին փակէհ երու-
սաղէմի վրայ պատերազմելու եկան , բայց չկըր-
2 ցան անոր հետ պատերազմ բնել ։ Ու սոսկ երբոր
Դաւիթին տանը լսուր տուին՝ թէ Ասորիք
†Եփրեմին հետ միաբանեցան ,՝ անոր սիրտը և
անոր ժողովուրդին սիրտը շարժեցաւ , ինչպէս
3 որ անտառին ծառերը հովին կը շարժին ։ Բայց
Տէրը Եսայիին ըսաւ ։ Հիմա դուն ու քու
որդիդ ‡Շէար-յաշուբ՝ †Յոսիէլի ազատակին
ճամբուն վրայ՝ վերի աւազանին ջրմուղին ե-

Ա Երեմ . ե . 16 ։
Գէ . ը . 33 ։ Երեմ .
գ . 25 ։ Ցէբ . գ . 9 ։
Երեմ . լբ . 7 . 8 ։
Կող Երկնքին
—
Թագ . ժե . 7 ։
Թագ . խբ . 19 ։

Ցոել . գ . 21 ։
Ցոել . գ . 8 ։
Երեմ . ա . 11 ։
Ցոել . գ . 8 ։
Ամ . հր . 19 ։
Ամ . խ . 24 . գ Թագ .
ը . 18 ։
Եր . գ . 10 . ը . 30 ։

Դատ . գ . 23 . ժգ .
23 ։ Երեմ . ա . 6 ։
Ցոել . ը . 3 ։
Տես Երեմ . ա . 8 ։
Դատ . ժ . 16 ։
Դատ . ա . 22 . գ .
ժա . 7 ։
Գէ . խգ . 2 ։ Մատ .

ժգ . 14 ։ Մատ . գ .
12 ։ Ղուկ . ը . 10 ։
Ցոել . ժբ . 23 ։
Գատ . խը . 26 ։ Հբ .
ուժմ . ժա . 8 ։
Ամ . ե . 15 ։
Գէ . ծգ . 17 ։
Երեմ . է . 31 ։

Մատ . գ . 12 ։
գ Թագ . խբ . 21 ։
Եսթ . բ . 2 ։ Մատ .
ը . 15 ։ Հռոմ .
ժա . 5 ։
—
գ Թագ . ժբ . 6 . ը

Մտ . խբ . 3 . 6 ։
Կող Երբեմն Երէ-
միա . ։ ը Ծագրագիրը պիտի
գոռոզանայ ։ Տես գէ .
ժ . 21 ։
գ Թագ . ժբ . 17 ։
Գէ . էգ . 8 ։

4 զերկբը հլիր Աքազը զխնաւութիւս. եւ ըսէ ա-
նոր,
Զգոյշ եղիր որ հանդարտ ըլլաս,
Մի վախնար ու սիրտդ չմարի
Ա՛ծուխ հանող երկու կիսայրեալ փայտի
Ծայրերէն,
Ա՛յսինքն Ռասինի ու Ասրուայ
եւ Ռեմալեայի որդւոյն սաստիկ բարկութենէն։
5 Որովհետեւ Ասորիք՝ Եփրեմէ ու Ռեմալեայի
որդիէն
Քու վրադիդ չար խորհուրդ ըրին ու ըսին,
6 Յուդայի վրայ երթանք, ու զանիկա ըրա-
նագառնք
եւ մեզի հնազանդ եղրնենք,
եւ Թաբէէլի որդին թագա-
ւոր դնենք.
7 ես Տէրը ասանկ կ՚ըսէ.
Ա՛ն՝ ընդհարտը պիտի չհաստատուի ու չկատա-
րուի.
8 վասն զի Ասորւոց գլուխը՝ Դամասկոս,
եւ Դամասկոսի գլուխը Ռասինն է.
Ու վեհաստնաւ հինգ տարուան մէջ Եփրեմ
ժողովուրդ ըլլալէն պիտի ջնջուի։
9 Ու Եփրեմին գլուխը՝ Սամարիա,
եւ Սամարիային գլուխը Ռեմալեայի որդին է.
Թէ որ չհաստատաք՝ հաստատուեր պիտի չըլլաք։

10 Դարձեալ Տէրը խօսեցաւ Աքազին ու ըսաւ.
11 Քու Տէր Աստուծմէդ քեզի համար նշան
խնդրէ,
Խորութեան մէջ կամ բարձրութեան մէջ
խնդրէ։
12 Բայց Աքազ ըսաւ, Չեմ խնդրեր և Տէրը
չեմ փորձեր։
13 Ան ատեն ըսաւ.
Լսեցէք հիմա, ով Դաւիթին տունը.
Գոհ՚ի բան կ՚ընէնայ ձեզի մարդիկ աչքաս-
ցրնելնիդ՝
Որ իմ Աստուածս ալ պիտի աչքասցրնէք.
14 Անոր համար Տէրը ինքը նշան պիտի տայ
ձեզի.
Ահա կոյս պիտի յղանայ ու տղայ մի պիտի
ծնանի,
եւ Իմանուէլ պիտի կոչէ։
15 Ենիկա կաղի ու մեղր պիտի ուտէ,
Մինչեւ որ գիտնայ չարը մերժել ու բարին
ընտրել։
16 վասն զի ազան Տղային մերժելը ու բարին ըն-
տրելը գիտնալէն առաջ՝
Պիտի ինդուի ան երկիրը՝
Որուն երկու թագաւորներէն դուն կը վախ-
նաս։
17 Տէրը քու վրադ, ու քու ժողովուրդիդ վրայ,
եւ քու հօրդ տանը վրայ մեծ օրեր պիտի
բերէ,
Որ Եփրեմ Յուդայէն զատուած օրէն ի վեր
չեղան,
Ա՛յսինքն Ասորեստանի թագաւորը։
18 եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Տէրը պիտի սուլէ
Եգիպտոսի գետերուն ծայրը եղած ճանճե-
րուն,
Ու Ասորեստանի երկրին մէջ եղած մեղուներ-
ուն.
19 եւ ամէնը պիտի գան ու պիտի հանդչին
Անցքի ձորերուն մէջ ու վէմերուն խոռոչնե-
րուն մէջ,
եւ ամէն թուփերուն ու ամէն արօտներուն մէջ։
20 Ան օրը Տէրը՝ վարձքով առնուած ածելիով՝
Ա՛յսինքն Գետին անդի կողմը եղող Ասորես-
տանի թագաւորով
Գլուխը ու ստքերուն մազը պիտի ածիլէ
եւ մօրուքն ալ ջնջելով պիտի տաշէ.
21 Ու պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ մարդ մը
Մէկ երինջ ու երկու ոչխար պահելով,
22 Անոնց տուած կաթին առատութենէն կագի
պիտի ուտէ.
վասն զի երկրին մէջ բոլոր մնացորդները
կագի ու մեղր պիտի ուտեն։
23 եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝
Որ որ հազար որթ տնկուած է հազար ար-
ծաթի տեղ՝
Ճախարակով ու փուշերով պիտի լեցուի։
24 Նետերով ու պարիսներով հոն պիտի գան,
Քանզի որ բոլոր երկիրը ցախերով ու փուշերով
պիտի լեցուի։
25 եւ ան ամէն լեռներըն՝ որ բրիչով կը փորուէին,
Ցախի ու փուշի երկիւղին պատճառաւ չի հոն
պիտի երթաք.
Այլ անոնք արօտ ու խաչինքներուն կո-
խան պիտի ըլլան։

ԳԼ. Ը

1 Մահէր-շալալ-հաշ-պազ անունին նշանակութեամբ հանուած
նշանին կը մարգարեանայ թէ Ասորեստանացիք պիտի տերեն
Նասրուց և Իրուսղէմ վրայ։ 5 Նոյնպես ալ Յուդայացոց վրայ՝
իրենց անհաւատութեանը համար։ 9 Կը ցուցնէ թէ անկա-
րելի է Աստուծոյ դատաստանները դէմ կենալ։ 11 և թէ
Աստուծմէ վախցողները պիտի ապրեցուի։ 19 ու կռապաշտ-
ները մեծ նեղութեան պիտի երթան։

1 Ե. Տէրը ինծի ըսաւ, Դուն քեզի մեծ առանձ
մը առ, և անոր վրայ մարդու գրչով՝ գրէ
2 Մահէր-շալալ-հաշ-պազին վրայով։ Եւ ինծի
հաւատարիմ վկաներ բռնեցի Ուրիա քահա-

պիտի թագաւորի։ Տես
գ Թագ. ժե. 30։
ժգ. 9։
4 Ա Մն. ի. 19։ Ես
ը. 4։
5 Դատ. գ. 14։ Եւս
Մատ. ժբ. 38։
6 Գէ. ը. 19։
7 Տես ը Թագ. ը. 1։
8 Ա Մն. ի. 29։
9 Տես Ես. ը. 1։
10 Ա Մն. ի. 32։ Ղուկ.
ա. 31։ 34։
11 Գէ. ի. 6։
12 Տես Դտ. գ. 1։ 11։
ժգ. 11։ իի. 34։
ղ. 6։ 8։ ա Թագ.
գ. 21։
Ա Մն. ի. 20։
13 Գէ. ը. 13։
14 Տես գ Թագ. ժբ. 16։
15 Գէ. ե. 22։
16 Ա Մն. իբ. 19։
17 Տես գ Թագ. ժբ. 16։
ժգ. 2։
18 Ա Մն. իբ. 19։
19 գ Թագ. ժբ. 16։
Գէ. ե. 26։
20 Գէ. ը. 13։ Երեմ.
ժգ. 16։
21 Ա Մն. իբ. 20։
Տես Եզեկ. ե.
1։
22 Գէ. ե. 6։
23 Գէ. ե. 6։
—
Գէ. է. 8։ Ամբ.
բ. 8։
24 գ Թագ. ժգ. 10։

3 Նման ու խարտեաշի որդին Զաքարիան ։ եւ մերձենայ մարգարէութիւն , ու անիկա յղացաւ ու որդի մը ծնաւ ։ և Տէրը ինծի ըսաւ ։ Անոր անունը [a]Մահէր-շալալ-հաշ-պազ դիր ։
4 [b]Ինչու որ գուն ասոնց [c]հայրս և մայրս կանչելը չտրուած՝ [d]Դամասկոսին հարստութիւնները ու Սամարիոյին աւարը Ասորեստանի թագաւորին առջեւը պիտի տարուի ։

5 Եւ գարձեալ Տէրը ինծի խօսեցաւ ու ըսաւ ,
6 Որովհետև աս ժողովուրդը [e]Սիլոամի հանդարտ վազող ջուրերը կ՚արհամարհէ , և Րասինին ու Բեմելիոյին որդւոյն կը հաւնի ,
7 Անոր համար ահա Տէրը անոնց վրայ Գետին զօրաւոր ու առատ ջուրերը՝
Ասխինքն [f]Ասորեստանի թագաւորը ու անոր բոլոր †զօրութիւնը պիտի հանէ ։
Եւ անիկա իր ամէն յաւահներէն վեր պիտի ելլէ ,
Ու իր բոլոր եզերքներուն վրայէն պիտի գայլ ։
8 Եւ Յուդայի մէջ յորդելով՝ պիտի անցնի եր-
թայ ,
Ու մինչև Ճաղաղ պարանոցը պիտի հասնի ,
Եւ անոր թևերուն տարածութիւնը
Քու երկրիդ լայնութիւնը պիտի լեցնէ , ով [g]Էմմանուէլ ։

9 [h]Ով ժողովուրդներ , [i]գաչնակից եղէք ,* բայց պիտի խորտակուիք ։
Ով երկրին հեռաւոր անկիւնը , ականջ դրէք ։
||Զօրաւորուեցէք , բայց պիտի խորտակուիք ։
||Զօրաւորուեցէք , բայց պիտի խորտակուիք ։
10 [j]Խորհուրդ լրէք , բայց պիտի խափանուի ։
Խօսք խօսեցէք , բայց պիտի չհաստատուի ։
Քանզի [k]Աստուած մեզի հետ է ։
11 Քանզի Տէրը հզօր ձեռքով այսպէս խօսեցաւ ինծի ,
Ու խրատեց զիս՝ թէ պէտք չէ աս ժողովուրդին ճամբուն մէջը քալել , ըսելով ,
12 [l]Դաչնակցութիւն մի ըսէք ,
Ինչ բանի որ աս ժողովուրդը դաչնակցութիւն կ՚ըսէ ։
Եւ անոր վախովը մի վախնաք ու մի զարհուրիք ։
13 Միայն զօրաց Տէրը [m]փառաւորեցէք ,
[n]Անիկա ըլլայ ձեր վախը և ձեր զարհուրանքը ։
14 Եւ անիկա [o]Ինչ որբատան պիտի ըլլայ ,
Բայց խոչընդոտի երկու առներուն՝
[p]Գայթակղութեան քար և գլորելու վէմ ,
Ու երուսաղէմի բնակիչներուն Թակարդ ու որոգայթ պիտի ըլլայ ։
15 Եւ անոնցմէ շատերը [q]պիտի գլորին ,
Ու իյնալով պիտի խորտակուին ,
Ու որոգայթի մէջ իյնալով պիտի բռնուին ։
16 Վկայութիւնը կապէ ,
Աշակերտներուս մէջ օրէնքը կնքէ ։

17 Ու սպասեմ ես պիտի ապառնի Տէրոջը՝
Որ [r]Յակոբին առնէն իր երեսը ծածկեր է ,
Ու [s]անոր պիտի յուսամ ։
18 [t]Ահաւասիկ ես ու ան զաւակները որ Տէրը ինծի տուաւ ,
[u]Նշաններ ու սքանչելիքներ ըլլալու Իսրա-
յէլի մէջ՝
Սիոն լեռը բնակող զօրաց Տէրոջը կողմանէ ։
19 Ու երբոր ձեզի բան են իբ
[v]Շշնջող ու քրմիջող [w]վհուկներուն
Եւ նշանագէտներուն հարցուցէք ,
Ասոնք չե՞ պիտի
Ժողովուրդը իր Աստուծոյն պիտի չհարցնէ՞ ,
կենդանիներուն համար մեռածներուն [x]-
-ն հարցնե ։
20 [y]Օրէնքին ու վկայութեանը [z]հարցնեն ,
Թէ որ ասոնք խօսքիս համեմատ չպատգամեն ,
[a]Անոնք առաւօտեան լոյս չունին ։
21 Եւ [b]հոգնած ու սով կրնայ պիտի անցնի անկէ ։
Ու երբոր անօթենայ պիտի բարկանայ ,
Ու իր թագաւորին և իր Աստուծոյն պիտի հայհոյէ , ու վեր նայի ,
22 Եւ [c]դէպ ի երկիրը պիտի նայի ,
Եւ ահա վիշտ ու [d]խաւար , նեղութեան մէգ ։
Ու դէպ ի մռայլուղ պիտի քշուին ։

ԳԼ · Թ

1 Նախընթաց տասնեակը ինչ ուրախութիւն պիտի պատճառէ վիրաւոր թագաւորութիւնը ու ծնունդը ։ 3 Խորհրդատուի վրայ գալու գաղտնաստանները խրնդ ամբարտաւանութեանը համար ։ 12 Խրնդ հնազանդութեանը համար ։ 18 ու խրնդ անգնդի ծառան համար ։

1 Բայց [e]մեղ [f]խաւար պիտի չըլլայ՝ ինչպէս նեղութեան ժամանակը ,
Երբոր [g]առաջի առնոր անարգեց Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի երկիրը ,
Հապա վերջին առնոր պիտի պատուէ ծովուն ճամբան ,
Յորդանանու անդիի կողմը՝ Հեթանոսաց Գալիլեան ։

* [a] Ով ազգերդ ու շուրջդ ամէն կողմերդ ։
[b] Եսայ · ը · 10 ։
[c] Գէն · ժ · 29 ։
[d] Տես գլ · ը · 16 ։
[e] Գէն · ժ · 29 · Ես · ա · 1 · 2 · 6 ։
[f] Գէն · ժ · 12 ։
[g] Եբբ · փոսերը ։
[h] Գէն · ի · 25 ։
[i] Գէն · ը · 14 ։
[j] Ցոր · ժ · 9 · 11 ։
[k] Կամ յիմնարքին ը. բրէք ։
[l] Եբբ · Գոսի կամ պիտիք ։
[m] Ցոր · ը · 12 ։
[n] Գէն · ը · 7 ։
[o] Գէն · ը · 14 · Գար · ը · 28 · 29 · Հռոմ · ը · 31 ։
[p] Ես · ը · 8 ։
[q] Ցոր · ժ · 11 · 12 ։
[r] ա Պետ · գ · 14 · 15 ։
[s] Եսայ · ի · 17 ։
[t] Եբբ · սրբերէն ։
[u] Ես · ը · 18 ։
[v] Ելմ · գ · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[w] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[x] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[y] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[z] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[a] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[b] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[c] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[d] Ելմ · ը · 5 · Գաւիթ · բ · 23 · 24 · Հռոմ · բ · 33 · ա Պետ · բ · 8 ։
[e] Միք · գ · 6 ։
[f] Ցոյգ · ժգ · 11 ։
[g] Գէն · ի · 36 ։
[h] Գէն · ի · 1 ։
[i] —
[j] Գէն · ը · 22 ։
[k] ը Թագ · ժե · 22 · ը Մն · ժգ · 4 ։

2 Խաւարի մէջ պտըտող ժողովուրդը մեծ լոյս առնաւ,
Մահուան առուերին երկիրը բնակողներուն լոյս ծագեցաւ։
3 Ազգը չատցուցիր, անոր ուրախութիւնը մեծցուցիր։
Առանք քու առջեդ կ'ուրախանան՝ հունձքի առնեն ուրախութեան պէս,
Ինչպէս կը ցնծան անոնք որ ՙաւար կը բաժնեն։
4 Ինչու որ ՙՄադիամին օրուանը պէս՝
Անոր ծանր լուծը ու կռնակին ՙգաւազանը,
Ե՛ անոր վրայ բռնաւթիւն ընողին ցուպը կոտրեցիր։
5 Քանզի չառաչխունով պատերազմողներուն ամէն ©զէնքերը
Եւ արիւնաթաթախ Հանգերձները
Պիտի այրին և հրոյ ճարակ ըլլան։

6 Վասն զի ՙմեզի մանուկ մը ծնաւ,
Մեզի ՙորդի մը տրուեցաւ,
Եւ ՙիշխանութիւնը անոր ուսին վրայ պիտի ըլլայ,
Ու անոր անունը պիտի կոչուի
ՙՍքանչելի, խորհրդակից, ՙՀզօր Աստուած,
Յաւիտենականութեան Հայր, ՙխաղաղութեան Իշխան։
7 Դաւիթին աթոռին վրայ ու անոր թագաւորութեանը վրայ
Անոյշ իշխանութեանը մեծնալուն ու խաղաղութեանը ՙսահման չկայ,
Որ հիմնակալեալ մնայն յաւիտեան
Իրաւունքով ու արդարութիւնով հաստատուելէ և զօրացընել զանիկա։
ՙԶօրաց Տէրոջը նախանձը պիտի ընէ ասիկա։

8 Տէրը Յակոբին պատգամ խրկեց,
Ու անիկա Իսրայէլին վրայ լիջաւ։
9 Ե՛ բոլոր ժողովուրդը պիտի իմանայ,
Եփրեմ՝ ու Սամարիոյն բնակիչները,
Որոնք ամբարտաւանութեամբ և սրտի հպարտութեամբ կ'ըսեն,
10 Թէ՛ աղիւսները ինկան,
Բայց մենք տաշուած քարերով պիտի շինենք.
Մոլախոտները կտրուեցան,
Բայց մենք անոնց տեղը եղեւնափայտեր պիտի դնենք։
11 Ետկայն Տէրը անոր վրայ Ռասինին հակառակորդները պիտի յարուցանէ,
Ու անոր թշնամիները պիտի †դրդռէ։
12 Ասորիները ‡առեւելքէն, փղշտացիները ||արեւմուտքէն.
Ու անոնք լիցուն բերանով Իսրայէլը պիտի ուտեն։
ՙԱյսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։

13 Քանզի ՙժողովուրդը զինքը զարնողին չդարձաւ,
Ու զօրաց Տէրը չփնտռեր։
14 Ե՛ Տէրը Իսրայէլէն գլուխ ու պոչը,
Արմաւենիին ճիւղ ու կնիւնը
ՙՄէկ օրուան մէջ պիտի կտրէ։
15 (Ծերը ու պատուաւոր մարդը գլուխն է.
Եւ առաքիչ սորվեցնող մարգարէն պոչն է։)
16 Ու ան ժողովուրդին ՙառաջնորդները կը մոլորեցընեն ՙանոնք,
Եւ անոնցմէ առաջնորդուածները պիտի կլլուին։
17 Ան պատճառաւ Տէրը անոր երիտասարդներուն ՙպիտի չհաճի,
Եւ անոր որբերուն ու որբևարիներուն պիտի չողորմի.
Վասն զի ՙամէնքն ալ կեղծաւոր ու չարագործ են,
Եւ ամէն բերան անպատմութիւն կը խօսի։
ՙԱյսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։

18 Քանզի ՙանօրէնութիւնը կրակի պէս կ'այրէ,
Ճախարը ու փուշերը կը ուտէ,
Անտառին թանձրախիտ ծառերը կ'այրէ.
Ու անոնք կը ցնդին մէր եւլոզ ծուխի պէս։
19 Զօրաց Տէրոջը բարկութենէն երկիրը պիտի ՙայրի,
Ու ժողովուրդը հրոյ ճարակ եղածի պէս պիտի ըլլայ.
ՙՄարդ իր եղբօրը պիտի չխնայէ։
20 Ե՛ աջ կողմն եղածը պիտի յափշտակէ ու անօթի պիտի մնայ,
Եւ ձախ կողմինն ալ պիտի ուտէ ՙու չկշտանայ.
ՙԱմէն մարդ իր բազուկներուն միսը պիտի ուտէ,
21 Մանասէ Եփրեմը՝ ‖նոյն՝ ու Եփրեմ Մանասէն,
Ե՛ անոնք միկտեղ Յուդայի մրայ ‖յարձակին։
ՙԱյսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։

ֆ Մատ. գ. 16. Ե. Ֆիլ. Ա. 8. 14։
ֆ Դատ. Ե. 30։
ֆ Դատ. է. 22։ Ա՛ղ. Ձգ. 2. 9։ Գէ. Ժ. 25։
ֆ Գէ. Ժ. 2։ Ժգ. 2։
ֆ Կամ առնագանդները։
ֆ Գէ. է. 14։ Դան. բ. 41։ Դատ. ը. 11։
ֆ Ելից. գ. 16։
ֆ Մատ. իբ. 18։ — Կոր. Ժէ. 22։
ֆ Դատ. Ժգ. 12։
ֆ Տիտ. բ. 15։
ֆ Եփես. բ. 14։
ֆ Դան. բ. 44։ Դատ. ը. 38. 39։
ֆ Թագ. Ժբ. 21։ Գէ. լ. 28։
ֆ Կամ ասպատակներ։
ֆ Եր՛ր. առիւծն.
ֆ Եր՛ր. Հաճկն.
ֆ Գէ. Ե. 25. Ժ. 4։
ֆ Մխ. է. 2։
ֆ Հմր. 13. 21։ Գէ. Ե. 25. Ժ. 4։
ֆ Գէ. Ժ. 17։ Մտ. գ. 1։
ֆ Կամ խաւարի։
ֆ Մխ. է. 2. 6։
ֆ Գէ. Խթ. 26։ Եր՛ր. Ժթ. 9։
ֆ Հմր. 13. 21։ Գէ. Ե. 25. Ժ. 14։

ԳԼ· Ժ

1 Մարգարէն բանաւարկութեան հանուր վայ կը կոչէ։ 2 Ընտրեալ կիզումներուն գուասպանը բաւարար։ Իր սիրոյ առաքեալներ հանար պիտի հարուի։ 10 Խորհրդին մէկ հայերէզը պիտի ազատուի։ 21 Խորհուրդ կը ծիծաղուի։ Ընտրեալն ազատութեամբ խոստացուի։

1 Վա՛յ անոնց՝ որ *անօրէնութեան կանոններ կը սահմանեն,
Եւ ան գործիքներուն՝ որ անիրաւութիւն կը գրեն,
2 Որ ազգայնութեան գաւառականը խոտորին,
Ու իմ ժողովրդիս անմեղներուն իրաւունքը յափշտակեն.
Որ այրեւարիները իրենց աւար ըլլան,
Ու այրերը կողոպտեն։
3 Ու՞րկէ պիտի ընէք *այցելութեան օրը,
Եւ հեռաւոր գոլոս կործանումին ատենը.
Օգնութեան համար որո՞ն պիտի դիմէք,
Ու ձեր փառքը ո՞ր պիտի թողուք
4 Առանց ինծի գերիներուն *մէջ պիտի ծռին,
Ու սպանուածներուն *մէջ պիտի իյնան։
*Այսու ամենայնիւ անոր բարկութիւնը չիջաւ,
Հապա անոր ձեռքը տակաւին երկընցած է։
5 Վա՛յ Ասորեստանի *հարուածին՝ ու *իմ բարկութեանս գաւազանը ։
Որուն ձեռքը ցասքը իմ սրտմտութիւնս է։
6 Զանիկա հակիճ ազգի մը վրայ պիտի խրկեմ,
Ու իմ սրգացած ժողովուրդիս գէմ *հրամայեմ պիտի տամ անոր,
Որ աւար ժողվէ ու յափշտակութիւն ընէ,
Եւ զանիկա փողոցներուն ցեխին պէս կոխկրտուի։
7 Բայց *անիկա այնպէս չմտածեր,
Ու սրտովը այնպէս չխորհիր.
Հապա իր միտքը գրեր է որ կտրիճնցընէ,
Եւ շատ ազգեր բնաջինջ ընէ։
8 *Ա՞ւանդ կ՚ըսէ,
Մի՞թէ իմ իշխաններս ամէնքն ալ թագաւորներ չե՞ն։
9 *Գնացաւ *Գարքամիսի պէս չէ՞.
Եմնաթ Արփատի պէս չէ՞.
Սամարիա Դամասկոսի պէս չէ՞։
10 Ինչպէս որ իմ ձեռքս *տիրեց կռապաշտ թագաւորութիւններուն,՝
Որոնց կուռքերը երուսաղէմի ու Սամարիոյի *կռուքերէն շատ էին։
11 Միթէ Սամարիայի ու անոր կուռքերուն ըրածիս պէս՝
Երուսաղէմին ու անոր կուռքերուն ալ այնպէս պիտի չընե՞մ։
12 Ու երբոր Տէրը *Սիոն լեռանը վրայ
Ու Երուսաղէմի մէջ իր ամէն գործքը կատարէ,
*Ասորեստանի թագաւորին հպարտացած սրտումն պատուղը՝
Եւ անոր ամբարտաւան աչքերուն փառքը պիտի քննեմ։
13 Քանզի *անիկա կ՚ըսէ,
Ես իմ ձեռքիս ուժովը
Ու իմ իմաստութեամբս ըրի *զայն,
Որովհետեւ ես խելացի եմ.
Եւ ազգերուն սահմանները վերցուցի,
Ու անոնց գանձերը յափշտակեցի.
Եւ զօրաւորի պէս բնակիչները նետեցի։
14 Ու *իմ ձեռքս ժողովուրդոց առատութիւնը
գտնի պէս գտաւ.
Եւ երկիրը ժողվեցի,
Ինչպէս որ մէկը կը ժողվէ թողուած հաւկիթները.
Ու ինձ չարժող կամ բերան բացող
Կամ ճիկ հանող մը չեղաւ։
15 Միթէ *տապարը իրմով կտրող *ընդդէմ գէմ կը գոռոզանա՞յ.
Կամ ոդոյը գինքը գործածողին գէմ կը հպարտանա՞յ.
Ասիկա *ինչ՝ որպէս թէ գաւազանը գինքը վերցընողը շարժէր,
Եւ ցուպը բարձրացընէր *ո՛չ փայտ չէ։
16 Ասոր համար Տէրը՝ զօրաց Տէրը
Ասոր գէր *ընդդէմ նիհարութիւն պիտի խրկէ.
Ու անոր փառքին տակը հրդեհ մը պիտի վառէ
Բացատրաբար հրդեհի պէս։
17 Եւ Իսրայէլին Լոյսը կրակ՝
Ու անոր Սուրբը բոց պիտի ըլլայ.
Եւ մէկ օրուան մէջ *տատ փուշերը ու տատասկերը
Ալլեւոյ պիտի ապառէ.
18 Եւ անոր անտառին ու *բարեբեր պատարակին փառքը
Հոգին ու մարմինը պիտի հատցընէ.
Եւ *ժմրող հիւանդի պէս պիտի ըլլայ։
19 Ու անոր անտառին մնացած ծառերը քիչ պիտի ըլլան,
Ասիկա որ մէկ ոտայ մը կարենայ գանոնք գրել։
20 Եւ պիտի ըլլայ ան օրը՝ որ Իսրայէլին մնացորդը
Ու Յակոբին տունը ազատուածներուն
Մէլսին ալ պիտի *չազատին գլխովնէ զարնողին,
Հապա Ճշմարտութեամբ Տէրոջը՝ Իսրայէլի

= Սաղ· ծը· 3· զշ· 29։
† Ցաւ· լա· 14։
‡ Ելք· իզ· 1։ Դատ· ԺԲ· 14։
• Նէե· տասը

2 Գէ· ի· 25· իզ· 12· 17· 21։
3 Երեմ· նա· 20։
4 Գէ· իզ· 13։
5 Երեմ· ԽԹ· 33։
6 Ծն· ծ· 29։ Մէկ· 1 ր Մն· չէ· 22։

7 ԺԲ։
8 Գ Թագ· ԺԸ· 34· 35։ Եւս։ ԺԹ· 10։ Եւս։
9 Ելեփ· չ· 2։
10 Երեմ· ԽԹ· 22։

11 Գէ· չէ· 24· Երկեմ· իբ· 4։ Եւս։ Դատ· ը· 30։
12 Գ Թագ· ԺԸ· 9։
13 Եսայ· գլուխներէն մէնակ
14 Գ Թագ· ԺԲ· 23։
15 Գ Թագ· ԺԲ· 11։ ԽԱ· 4։
16 Սաղ· ՃԶ· 5։
17 Գ Թագ· ԺԹ· 37։
18 Գ Թագ· ԺԹ· 11։
19 Ելք· իե· 22։
20 Գ Թագ· ԺԲ· 23։
21 Գ Թագ· ԺԲ· 23։
22 Ա Մն· իբ· 22։

Յուրբին պիտի ապաւինին ։
21 Մնացորդք՝ Յակոբին ետացորդը
Հզօր Աստուծոյն պիտի դառնայ ։
22 Վասն զի՝ քու ժողովուրդդ , ով Իսրայէլ ,
Թէև ծովու աւազին չափ ըլլայ ,
Անոնցմէ՝ միայն որդ մը դարձ պիտի գառնայ ։
Ընթացեալ աւերումը արդարութեամբ
պիտի յորձակի ։
23 Վճռեալի գործոց Եհովայ Տէրը բոլոր երկրին մէջ
Ընթացեալ աւերումը՝ ի գործ պիտի
դնէ ։
24 Ասոր համար գործոց Եհովայ Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ ։
Ով Սիոնի մէջ բնակող ժողովուրդս ,
Ասորեստացիէն մի վախնար ։
Անիկա փայգ գաւազանով պիտի զարնէ ,
Եւ իր ցուպը քու վրադ պիտի վերցնէ՝ Եգիպտոսի
ձեւովը ։
25 Բայց շատ՝ քիչ ժամանակի մէջ նզովքը պիտի
դադրի ,
Ու իմ պատուհասիս անոնց կորստեանը դէմ
ըլլայ ։
26 Եւ զօրաց Տէրը համար վրայ մէկ խարազան
մը պիտի վերցնէ՝
Օրէբի վէմին քովը Մադիանու հարուածին
պէս ։
Ու իր գաւազանը ծովուն վրայ պիտի վերցնէ ,
Ինչպէս որ Եգիպտոսի մէջ ։
27 Եւ պիտի ըլլայ այն օրը որ անոր բեռը քու
կռնակէդ՝
Ու անոր լուծը քու պարանոյդ պիտի վերնայ ։
Եւ լուծը ճարպութեան պատճառով պիտի
կտրի ։
28 Ասիկ հասած է , Մադրան անցած ։
Իր կահ կարասիքը Մարմասի մէջ ան-
գամ ածաւ ։
29 Անցքին անցան , Գաբայի մէջ ննջեցան երթին ։
Ռամա վախցաւ , Սաւուղի Գաբաան փախաւ ։
30 Ով Գաղղիմի աղջիկը , ձայնդ վերցուր ։
Լայիսին ունկ տուր , ով խեղճ Անաթովթի ։
31 Մադմենան հեռացաւ ,
Գեբիմի բնակիչները փախան ։
32 Տակաւին այսօր Նոբի մէջ սիւռի կենայ ,
Ձեռ իր Սիոնի աղջկանը լեռը՝ երուսաղէմի
բլուրը
Ձեռքը պիտի շարժէ ։
33 Ահա գործոց Տէր Եհովան
Ահաւոր զօրութեամբ ճղեղները սարսռը պիտի
կոտրէ ։
Եւ բարձրահասակները պիտի կտրուին ,
Ու բարձրերը պիտի ցածնան ։
34 Եւ Անիկա անտառին խիտ ծառերը երկաթով
պիտի կոտրէ ։
Ու Լիբանան հզօրին ձեռքովը պիտի իյնայ ։

ԳԼ · ԺԱ.

1 Ցեսսէի արմատէն ելած ընձիւղէն հոտոտ Թագաւորը-
նը , ու Յակոբեանով Իսրայէլի գործը , ու հեթանոսաց հա-
ւատը ։

1 Ու՝ Յեսսէին բունէն Հատաւիղ պիտի ելլէ ,
Եւ անոր արմատէն ընձիւղ պիտի բուսնի ։
2 Ու Հանոր վրայ պիտի հանգչի Տէրոջը Հոգին ,
Իմաստութեան ու հանճարի Հոգին ,
Խորհուրդի ու զօրութեան Հոգին ,
Գիտութեան և Աստուծոյ վախին Հոգին ։
3 Ու անիկա Տէրոջը վախովը պիտի հնչուի ։
Եւ իր աչքերուն տեսածին համեմատ պիտի
չդատի ,
Ու իր ականջներուն լսածին համեմատ պիտի
չյանդիմանի ։
4 Հապա ազքատին դատը արդարութեամբ
պիտի տեսնի ,
Ու երկրին վրկուածներուն համար իրաւամբ
պիտի յանդիմանի ։
Եւ իր բերնին գաւազանովը երկիրը պիտի
զարնի ,
Ու իր շրթունքներուն հոգիովը ամբարիշտը
պիտի մեռցնի ։
5 Եւ իր մէջքի գօտին արդարութիւն
Ու իր երկունքներուն գօտին հաւատարմութիւն պիտի ըլլայ ։
6 Եւ Գայլը գառին հետ պիտի բնակի ,
Ու ընձառ ագռին հետ պիտի պառկի ,
Եւ արիւր ու առոյգ առիւծը և պարարտ ցո-
ւէնը միասին պիտի արածին ,
Ու զանոնք մէկ պզտիկ ազայ մը պիտի քշէ ։
7 Եւ կովը արջին հետ պիտի ճարակի ,
Անոնց ձագերը միասին պիտի պառկին ,
Եւ առիւծը արջատի պէս յարդ պիտի ուտէ ։
8 Ու կաթնակը ազան խիղն ծակին վրայ պիտի
խաղայ ,
Եւ կաթնէն կորսուածը ձեռքը քարբին բոյնին
վրայ պիտի դնէ ։
9 Անոնք՝ պիտի չվնասեն ու չապականեն իմ բո-
լոր սուրբ լեռանս վրայ ։
Վասն զի՝ երկիրը Տէրոջը գիտութեամբը պիտի
լեցուի ,
Ինչպէս որ ջուրերը ծովը կը ծածկեն ։

1 Տէս գլ · է · 3 ։
2 Հատիկ · բ · 27 ։
3 Գլ · գ · 13 ։
4 Գլ · իբ · 22 ։
5 Գլ · իբ · 22 · Դան · բ · 27 · Հատիկ · բ · 25 ։
6 Գլ · լէ · 6 ։
7 Եր · ժգ ։
8 Կամ Եգիպտոսի ։
Հատիկ մէջ.
= Գլ · ծգ · 7 ։
= Դան · ժա · 28 ։
9 Թագ · ժբ · 23 ։
= Դատ · է · 23 · Գլ · բ · 4 ։
10 Եր · ժգ · 15 · 27 ։
ժգ · 23 ։
11 Կամ տեսնել
= Թագ · ժգ · 23 ։
12 = Թագ · ժա · 4 ։
= Թագ · իհ · 14 ։
13 Դատ · ժբ · 7 ։
14 Կամ պատահման
առթ · ով Աստ.
Թագի ։
15 = Թագ · իհ · 15 ։
= Թագ · իհ · 1 ։
իբ · 19 · Գնեմ. ժա · 32 ։

2 Գլ · լէ · 28 ։
3 Գլ · ծգ · 8 ։
4 Տէս Ամբ · բ · 9 ։
—
= Հմր · 10 · Գար · ծգ · 23 ։
5 Գլ · է · 2 · ծգ · 2 · Երեմ · իգ · 5 ։
Հատիկ · 12 · Յայտ · է · 5 ։
6 Գլ · կա · 1 · Մատ · գ · 16 · Յովհ · ա · 32 · 33 · գ · 34 ։
7 Կամ ապրեցնել · Երէմ · հա · առնել ։
Մատ · հր · 2 · 4 · Յայտ · ժբ · 11 ։
8 Յոբ · գ · 3 · Մատ · գ · 4 · Եր · ա · 5 ։
9 Հատիկ · 12 · Յայտ · ա · 5 ։
ե · 5 ։
10 Գլ · ծգ · 12 ։
11 Ես · ժբ · 15 ։
12 Յայտ · ա · 16 ։
ր · 16 · ժբ · 15 ։
13 Տէս Երեմ · գ · 18 ։
14 Գլ · ին · 25 · Եզեկ · ւգ · 25 · Յովէ · բ · 18 ։
15 Յոբ · ե · 25 · Գլ · բ · 4 · լէ · 3 ։
16 Ամբ · բ · 14 ։

10 Եւ [a]յն օրը [b]Յեսսէին ամէն ազգաց պիտի
ըլլայ,
Որ պիտի կայնի ժողովրդոց դրօշակ ըլլալու
համար.
[c]Զանիկա ազգերը պիտի փնտռեն,
Եւ [d]անոր հանգիստը փառաւոր պիտի ըլլայ.
11 Եւ ան օրը պիտի ըլլայ որ
Տէրը նորէն իր ձեռքը պիտի երկրորդցնէ,
Որ [e]Ասորեստանէն, Եգիպտոսէն, Պաթրո-
բնէն, Եթովպիայէն,
Եղամէն, Սինաարէն, Եմաթէն
Եւ ծովու կղզիներէն իրեն առնէ
Իր ժողովուրդին մնացած մնացորդը.
12 Եւ ազգերուն դրօշակ պիտի վերցնէ,
Եւ Իսրայէլին ա[f]պստամբածները պիտի ժողվէ.
Եւ երկրին չորս անկիւններէն
Յուդայեան [g]ցրուածները պիտի ժողվէ.
13 Եւ [h]Եփրեմին նախանձը պիտի վերնայ,
Եւ Յուդայի [i]հալածողները պիտի կտրատուին.
Եփրեմ պիտի նախանձի Յուդային,
Եւ Յուդա պիտի չնեղէ Եփրեմը.
14 Հապա անոնք գէպ ի արեւմուտք փղշտացւոց
[k]ուսերուն վրայ պիտի թռչին,
Ա- միասին արեւելքի բնակիչները պիտի կո-
զոպառեն.
[l]Եդովմի և Մոաբի վրայ ձեռք կընծին պիտի
երկրնցընեն,
Եւ Ամմոնի որդիքը անոնց հպատակ[m]պիտի ըլլան.
15 Եւ Տէրը Եգիպտոսի [n]ծովին լեզուն պիտի
[o]կործանէ.
Եւ իր հովին սաստիկ զօրութեամբը ձեռքը
գետին վրայ պիտի երերցընէ,
Եւ զանիկա եօթը [p]ճոխիկ պիտի զարնէ.
[q]Մէնակս որ անոր չորս կօշիկներով քալուի.
16 Եւ իր ժողովուրդին մնացած մնացորդին հա-
մար
[r]Բանուկ ճամբայ մը պիտի ըլլայ Ասորեստանէն,
[s]Ինչպէս որ եղաւ Իսրայէլին
Ան օրը՝ որ Եգիպտոսի երկրէն ելաւ։

ԳԼ. ԺԲ

1—6 Հաւատացեալներուն ուրախութիւնը Երկնաւոր Թիւնը՝ Ա-
ռաւետ ազգութիւններուն համար։

1 [a]Ե- ան օրը պիտի բսես,
Ով Տէր, քեզ պիտի օրհնեմ,
Որ [b]ինծի բարկացած էիր.
Սակայն բարկութիւնդ [c]ինծմէ դարձաւ,
Եւ զիս մխիթարեցիր։
2 Ահա իմ փրկութիւնս Աստուած է.

[a] Գլ. բ. 31։
[b] Հմմտ. 1։ Հաւմմ-
ժե. 19։
[c] Հաւմմ. ժե. 19։
[d] Երբ. գ. 1. Եւ.
[e] Ջ.որ. ժ. 19։
[f] Ծ.ին. ի. 32։ Ծ.ի-
ա. 1։
[g] Երեմ. գ. 18։ Ե-
գլ. բ. 11։ գ.ի. 16։ 17։
22։ Ոմո. ա. 11։
[h] Կամ՝ առաջնորդներուն
[i] Գատ. ժա. 41։
[k] Գլ. ի. 14։
[l] Ջ.որ. ժ. 11։
[m] Կամ՝ չորցնել։
[n] Ծ.որ. ժգ. 18։
[o] Գլ. ժբ. 22։
[p] Եգ. ժգ. 28։ Գլ.
ծաս. 10։ կգ. 18։ 13։
—
[q] Գլ. բ. 11։
[r] Եգ. ժե. 28։ Ա-
մոս. ե. 2։ Ա-
մոս. ե. 2։ 3։
[s] Եսա. ժգ. 8։ Ա-մոս.
ա. 1։
[t] Ա-մոս. ե. 2։ 3։ 6։
[u] Ա-մոս. ա. 3։
[v] Եր. ժե. 1։ 2։ 21։
Ա-մոս. ի. 2։ 5։
[x] Գլ. ե. 14։
[y] Ա-մոս. ժգ. 18։
[z] Ծ.ին. ի. 32։ Ծ.ի-
ա. 1։
[a] Երեմ. գ. 18։ Ե-
գլ. ժբ. 22։
[b] Գլ. ժգ. 8։ Ա-մոս.
ա. 1։
[c] Ա-մոս. ե. 2։ 3։ 6։
[d] Ա-մոս. ա. 3։
[e] Եր. ժե. 1։ 2։ 21։
Ա-մոս. ի. 2։ 5։
[f] Գլ. ե. 14։
[g] Ա-մոս. ժգ. 18։
[h] Գլ. ե. 14։ 16։
—
[i] Գլ. ե. 1։ 2։
[k] Երեմ. ծ. 2։
[l] Երեմ. ծ. 2։
[m] Գլ. ե. 14։ ժգ. 3։
[n] Գլ. ժ. 24։
[o] Երեք. սպրտաւոնն։
[p] Ծ.ին. ի. 32։ Ծ.ի-
ա. 1։
[q] Ծ.որ. ի. 32։ Ծ.ո-
ղի. ա. 14։
[r] Ա-մոս. ե. 2։ Գլ.
ե. 1։

Եւ պիտի յուսամ ու պիտի չվախնամ.
Քանզի իմ [a]զօրութիւնս ու օրհնութիւնս
Տէրը [b]Եհովան է,
Ու անիկա իմ փրկութիւնս եղաւ։
3 Եւ ուրախութեամբ [c]ջուր պիտի քաշէք
Փրկութեան աղբիւրներէն.
4 Ու ան օրը պիտի ըսէք,
[d]Գոհացէք Տէրոջմէ, անոր անունը կանչե-
ցէք,
[e]Անոր գործերը ազգերուն մէջ պատմեցէք,
Ծիլեցէք որ [f]անոր անունը բարձր է.
5 [g]Տէրոջը սաղմոս բսէք,
Վասն զի անիկա մեծամեծ բաներ ըրաւ.
Ասիկա բոլոր երկրի մէջ գիտցուած է.
6 Ով [h]Սիոնի բնակիչներ, աղաղակեցէք ու
ցնծացէք,
Քանզի ձեր մէջը [i]Իսրայէլին Սուրբը մեծ է։

ԳԼ. ԺԳ

1 Կառուած իր բաբելացիները դիցուհի գնալ բանտիները կը
ժողվէ. 9 Մարդ ձեռքով քարէրնը կործանելու կը տարա-
նոյ. 19 Բաբելոնի ահռելի վիճակը։

1 [a]Բաբելոնի պատգամն որ Ամովսի որդւոյն
Եսայիան յայտնեցաւ.
2 Մերկ [b]լեռանը վրայ [c]դրօշակ անկնեցէք.
Անոնց ձայն վերցուցէք,
[d]Ձեռքով նշան բրէք, որ իշխաններուն դրու-
նները գան։
3 Իմ [e]զօրաշածներուս հրամայեր.
Իմ [f]զօրաւորներս՝ իմ փառքիս համար ու-
րախացողները
Իմ բարկութիւնս չ[g]ուզէ հանդիսցի։
4 Լեռներուն վրայ բազմութեան մը ձայն կայ՝
Մեծ ժողովուրդի մը նման պէս.
Միակուռ ժողովուրդ ազգերուն թագաւորու-
թիւնները ամբոխին ձայներ կայ.
Զօրաց Տէրը պատերազմի համար իր զօրքերը
աչքէ կ'անցընէ.
5 Հեռաւոր երկրէ՝ երկնից ծայրէն
Տէրը ու անոր բարկութեանը գործիքները
Բոլոր երկիրը աւերելու կու գան։
6 Ողբացէք, վասն զի [h]Տէրոջը օրը մօտ է.
[i]Ամենակարողէն ներ աւերման պէս
կու գայ։
7 Անոր համար ամէն ձեռքերը պիտի թուլնան,
Ու ամէն մարդուն սիրտը պիտի հալի.
8 Եւ անոնք պիտի սոսկան,
Նեղութիւն ու անձկութիւն պիտի տիրէ անոնց.
[k]Ցաւագած կնոջ պէս ցաւ պիտի քաշեն.

[a] Ես. ժգ. 1։
[b] Եր. ծ. 2։
[c] Եր. ծ. 2։
[d] Գլ. ժգ. 1։
[e] Եր. ծ. 2։
[f] Եր. ծ. 2։
[g] Գլ. ժգ. 1։
[h] Գլ. ժգ. 1։
[i] Գլ. ժգ. 1։
[k] Գլ. ժգ. 1։

Ամէն մարդ իր ընկերին չվստահի ու
ասպնի ,
Ամենայն եղբայրներք բոցագոյն պիտի երթան ։

9 Ահա Տէրոջը օրը կու գայ
Անգթութեամբ , սրտմտութեամբ և սաստիկ
բարկութեամբ ,
Որ երկիրը աւերակ դարձընէ ,
Ու անոր մեղաւորները անկէ բնաջինջ ընէ ։
10 Վասն զի երկնից աստղերը ու անոնց հասկա-
ցութիւնները
Իրենց լոյսը պիտի չտան ։
Արեգը իր ելած ատենը պիտի խաւարի ,
Եւ լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ ։
11 Ու ես պիտի պատժեմ աշխարհը իր չարու-
թիւնը համար ,
Եւ ամբարիշտներուն` իրենց անօրէնութիւնը
համար ։
Ու հպարտներուն ամբարտաւանութիւնը պի-
տի դադրեցնեմ ,
Եւ բռնաւորներուն գոռոզութիւնը պիտի
ցածցընեմ ։
12 Մարդը զուտ ոսկիէն՝
Ու ծփերի ոսկիէն պատուական պիտի ընեմ ։
13 Ուստի պիտի սարսեմ երկինքը ,
Ու երկիրը իր տեղէն պիտի սասանի
Զօրաց Տէրոջը սրտմտութեամբը՝
Անոր սաստիկ բարկութեանը օրը ։
14 Եւ Բ-ղնդէն ըլ-ընդերը հալածուած այծեմման
պէս պիտի ըլլան ։
Ու հաւաքուած ոչխարներու պէս՝ որ ընդու ժողով
մը չկայ ։
Անոնց ամէն մէկը իր ժողովուրդին պիտի
դառնայ ,
Եւ ամէն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի ։
15 Ով որ գտնուի՝ պիտի խոցուի ,
Եւ ով որ բռնուի՝ սրով պիտի իյնայ ։
16 Նաև անոնց տղաքը աչքերնուն առջեւն գեռները
պիտի զարնուին ,
Անոնց տուները պիտի կողոպտուին ,
Եւ անոնց կիներնին պիտի պղծուին ։
17 Ահա անոնց վրայ Մարաց -ը պիտի յա-
րուցանեմ՝
Որ անոնք արծաթին բանի տեղ չունին դնեն ,
Ու ոսկիէն չեն ախորժիր ։
18 Անոնց տղաքներն ալ երիտասարդներն պիտի խոցեն ,
Ու անոնք պտղոյին պատուին գիւրութիւն պի-
տի չընեն ,
Եւ անոնց աչքը պիտի չխնայէ տղաքներուն ։
19 Ու Բաբելացիներուն փառքը՝
Եւ գեղեցկացուց փառաւորութիւնը պաբ-
ծանէքը եղող Քաբիրնը
Տ-ըռ-ը-ը պիտի ըլլայ ,
Ինչպէս որ Աստուած Սոդոմն ու Գոմորը կոր-
ծանեց ։
20 Հան յաւիտեան բնակութիւն պիտի չըլլայ ,
Եւ ազգ ազգ մարդ պիտի չբնակի ։
Ու Հան Արաբացիք վրան պիտի չհանդնէն ,
Եւ հովիւներն հոն հօտ հան պիտի չպառկե-
ցընեն ։
21 Հապա հան Ժայռերնի կատուներ պիտի պառ-
կին ,
Ու անոնց տուներն ուռնացող անասուններով
պիտի լեցուին ։
Եւ հան Ջայլամներ պիտի բնակին ,
Ու հան այծամորդներ պիտի կաքաւեն ։
22 Եւ անոր պալատներուն մէջ բորենիներ՝
Ու պրօսանաց տուներուն մէջ ճագարներ պի-
տի կանչուրտեն ։
Եւ անոր ժամանակը հասնելու վրայ է ,
Ու անոր օրերը ալ պիտի չերկարնան ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Աստուածացին պարզութիւնամբ Խորհրդին գերեզմանու-
թիւնը ։ 4 անոնց Բաբելացի վերջ երգիչներ յաղթութեան երգը ։
22 Աստուծոյ խորհուրդը Աստիճանի գլխ. 39 և անոր պատ-
նաշէրը Փղշտացւոց գլխ.

1 Վ ան զի Տէրը պիտի ողորմի Յակոբին ,
Եւ Իսրայէլը նորէն պիտի ընտրէ ,
Ու զանոնք իրենց երկրին վրայ պիտի հան-
գըստացընէ ,
Եւ օտարազգիներ պիտի միանան անոնց ,
Ու Յակոբին տանը պիտի յարին ։
2 Եւ ժողովուրդները զանոնք պիտի առնեն ու
Երկրին տեղը պիտի տանին ,
Ու Իսրայէլի տունը պիտի ժառանգէ զանոնք
Տէրոջը երկրին վրայ՝
Իբրև ծառաներ ու աղախիններ ,
Եւ անոնք իրենց գերեվարները գերի պիտի
առնեն ,
Ու իրենց բռնութիւն ընողներուն վրայ պի-
տի տիրեն ։
3 Եւ պիտի ըլլայ որ երբոր Տէրը քեզ հան-
գըստացընէ քու ալխատանքէդ , տանջան-
քէդ ու քու վրադ գրուած ծանր ծառայու-
թիւնէն , Բաբիլոնի թագաւորին հասնալ առ
առակը պըտըճնս ու բսելս ,
Ինչպէս դադարեցաւ բռնութիւն ընողը ,
Քաղաք դադարեցաւ հարկապահանջ եղբոյր ։

4 Ասոր՝ գ · 1 ·
5 Ասոր՝ Ալ · 33 · Աստ · բ · 22 ·
6 Գլ · խդ · 21 · 23 · Եզեկ · լբ · 7 · Ցեր · ըլ · 31 · գ · 12 · Ասա · խդ · 28 · Ասր · Ժգ · 24 ·
Գաղ · խա · 22 ·
7 Գլ · բ · 11 ·
8 Ելից · բ · 6 ·
9 Ասոր՝ Ալ · 1 · Ցեր · ա · 12 ·
Եբեմ · դ · 16 · Դա · 5 ·
10 Ասոր՝ Ալ · 1 · Նաե · գ · 10 · Ջոփ · Ժգ · 3 ·
11 Գլ · բ · 8 · Եբեմ · Դա · 11 · 23 · Դան · է · 23 · 31 ·
12 Գլ · Ժգ · 4 · 23 ·
13 Ծն · Ժբ · 24 · 25 · Ը Օր · ԼԲ · 23 · Ե · Եբեմ · Ա · 33 ·
14 Գլ · խ · 33 ·
15 Գլ · ի · 17 ·
16 Ելից · բ · 6 ·
17 Ասոր՝ Ալ · 1 · Ցեր · ա · 12 · Եբեմ · Դա · 33 ·
18 Գլ · խդ · 3 · 39 · Դա · 23 · 63 ·
19 Գլ · լդ · 11—13 · Ցեր · Ժբ · 3 ·
20 Եբեմ · Դա · 33 ·
21 Ասոր՝ Ալ · 13 · Ջոփ · ա · 17 · բ · 13 ·
22 Գլ · է · 4 · 5 · 19 ·
Եբեմ · բ · 23 · 25 · Ամ · 7 · Գլ · խԲ · 23 · է · 40 ·
Գլ · Ժգ · 19 · Ելից · բ · 6 · Ցեր · Ժբ · 16 ·

5 Տէրը Ադամարիչանեբաւն գաւազանը
Ո՛ իշխողներուն ցաւը կոտրեց ։
6 Արտնուխեամբ և անդադար հարուածով
ազգերը զարնողը՝
Եւ բարկութեամբ ժողովուրդներուն վրայ
իշխողը
Հալա՜ կը հալածուի , ու սրտիկով մը չկայ ։
7 Բոլոր երկիրը հանգստացաւ — հանգարտեցաւ ,
Եւ ցնծութեան ձայներ կը հանեն ։
8 Նաև մայրիները — Լիբանանի եղեւիններըդ
Քեզի համար կ՚ուրախանան — կ՚ըսեն ,
Քանի որ գուն պառկեր ես՝
Մեր վրայ հատող չկայ ։
9 Դժոխքը վարէն քեզի համար դղրդեցաւ ,
Որ քու գալուստդ դիմաւորվի ։
Քեզի համար արթընցուց մեռելները՝
Երկրիս բոլոր իշխանները ,
Բոլոր ազգերուն թագաւորները
Իրենց աթոռներէն վերցուց ։
10 Անոնք ամէնը պատասխան կու տան ու
քեզի կ՚ըսեն ,
Մի՞թէ դո՛ն ալ մեզի պէս տկարացար
Ո՛ մեզի նմանեցար ։
11 Քու փառքդ և սաւխներուդ ձայները դէպ
ընկզմեցր իջան ։
Քու տակդ գետնատներ տարածուեցան ,
Ու որդերը քեզ կը ծածկեն ։
12 Ով առաւուտուն ծագող Արուսեակ ,
Ի՞նչպէս երկինքէն ինկար
Ո՛ մինչեւ գետինը կոտրտանեցար ,
Դուն որ ազգերը նկուն կ՚ընէիր ։
13 Դուն սրտիդ մէջ ըսած էիր ,
Երկինքը կ՚ելլեմ
Ո՛ իմ աթոռս Աստուծոյ աստղերէն վեր
բարձրացընեմ ,
Եւ ժողովքի լեռը՝ Հիւսիսի կողմերը բնակիմ ։
14 Ամպերու բարձրութիւններուն վրայ կ՚ելլեմ ,
Բարձրեալին նմանիմ ։
15 Բայց — դժոխքը կ՚իջնես՝ գուբին խորունկ տեղերուն մէջ ։
16 Քեզ տեսնողները քու վրադ պիտի զարմանան ,
Ու քեզի նայելով ըսեն ,
Ա՛ն ան մարդն է որ երկիրը կը սասեր ,
Թագաւորութիւնները կը դողացընէր ։
17 Աշխարհս անապատ կը դարձնէր ,
Եւ անոր քաղաքները աւերակ կ՚ընէր ,
Ո՛ իր գերիները տուներնին չէր խրկեր ։
18 Ազգերուն բոլոր թագաւորները՝
Ամէն մէկը պատուով իր տանը մէջ կը պառկի ։
19 Բայց դուն դիակների ընծիւղի մը պէս ,
Գերի բոլորուն մէջէր իջնող
Սրով խոցուած մեռելներուն հանդերձին պէս ,
Ոտքի տակ կոխուած դիակի պէս
Քու գերեզմանէդ դուրս նետուեցար ։
20 Դուն թաղուելով անոնց հետ չես միանար ,
Քանի քու երկիրդ ապրեցուր
Ո՛ ժողովուրդդ սպաննեցիր ։
Զարհուրանք ներսունդը չարչարանք պիտի չյիշուի ։
21 Պատնաւիրեն պատրաստեցէք անոր որդոցը՝
Իրենց հայրերուն անօրէնութեանը համար ,
Որ չելլեն ու երկիրը չժառանգեն ,
Եւ աշխարհս երեսը ՚ի չնաւմներով չլեցընեն ։
22 Քանի զօրաց Տէրը կ՚ըսէ որ
Անոնց վրայ պիտի ելլեմ ,
Եւ Բաբիլոնէ հանուներ ու Ցեացորդը
Եւ զաւակ ու սերունդը պիտի կտրեմ՝
կ՚ըսէ Տէրը ։
23 Եւ զանիկա ոզնիներուն ժառանգութիւն
Ո՛ ջուրի լճակներ պիտի դնեմ ։
Եւ կոտրտանի աւելով պիտի աւլեմ զանիկա՝
կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։
24 Զօրաց Տէրը երդում բրաւ ու բսաւ ,
Ինչպէս որ խորհեցայ՝ անոյշա անանկ պիտի բլլայ ,
Ո՛ ինչ որ որոշեցի՝ ան պիտի կատարուի ։
25 Որ Ասորեստանցին իմ երկրիս մէջ պիտի կոտրեմ ,
Ո՛ զանիկա լեռներուս վրայ պիտի կոխկրտեմ ։
Եւ անոր լուծը անոնց վրայէն պիտի վերնայ ,
Ո՛ անոր բեռը անոնց ուսէն պիտի վերնայ ։
26 Բոլոր երկրիս համար որոշուած նախատահմանութիւնը սանկա է ։
Ո՛ ամէն ազգերուն վրայ երկրնցած ձեռքը սանկա է ։
27 Վասն զի զօրաց Տէրը նախատահմանեց ,
Եւ ո՞վ կրնայ ջնջել ։
Ո՛ անոր ձեռքը երկրնցած է ,
Եւ ո՞վ կրնայ զանիկա նետ դարձընել ։
28 Ազտզ թագաւորին մեռած տարին սա պատգամը եղաւ ։
29 Ով բոլոր Փղշտացւոց երկիր ,

1 Ա՝ Ա՝ Ա՝

ւրեկ զարնագին գաւազանը կտրելուն համար մի ուրախանալ ,
քանզի օձին արմատէն քարր պիտի ելլէ ,
30 Ու անոր պտուղը կիզող թևաւոր օձ պիտի ըլլայ ։
Ու ապրանաներուն անզ բանիկներըը պիտի կեղտակրին ,
Ու չքաւորները ապահովութեամբ պիտի պառկին ։
Ես քու արմատդ սովով պիտի կոտրտնցնեմ .
Ու անիկա քու մնացորդդ պիտի մեռցընէ ։
31 Ողբա , ով գաւազն , ապազակէ , ով քաղաք ։
Դուն , ով բոլոր փղշտացւոց երկիր , տանեսուրայ պիտի բլլաս ։
Քանզի հիւսիսէն մէկ ծուխ մը կու գայ ,
Ու անոր զօրքերէն առանձնական մը պիտի չըլլայ ։
32 Ու ազգայ գեսպաններուն ի՞նչ պատասխան պիտի տրուի ։
Թէ Տէրը Սիոնին հիմնադրեց ,
Ու անոր ժողովուրդին աղքատները հոն պիտի ապաստանին ։

ԳԼ · ԺԵ

1–9 Մոաբին ազգայ վիճակը ։

1 Մոաբի պատգամը ։
Ցիրաւի Մոաբին Ար [illegible] գիշերով կոխատեցաւ — կործանեցաւ ։
Ցիրաւի Մոաբին Կիր [illegible] գիշերով կոխատեցաւ — կործանեցաւ ։
2 Ադիկա տաճարը ու Դիբոն
Ես- բարձր տեղերը ելլաւ լալու համար ։
Նաբաւի ու Մեդաբայի վրայ Մոաբ պիտի ողբայ ։
Ամեն ամէն գլուխներըը կնատակ պիտի ըլլայ ,
Ամէն մօրուք պիտի կտրուի ։
3 Անոր փողոցներուն մէջ քուրձ պիտի հագնին ,
Անոր տանիքներուն վրայ ու հրապարակներուն մէջ
Ամէնքը պիտի ողբան ու լան ։
4 Ու Եսբոն ու Եղէալէ պիտի ազազակեն ,
Անոնց ձայները մինչև Յասա պիտի լսուի ։
Անոր հաճար Մոաբին ազատագինիներըը պիտի կանչուրտան ։
Իրենց հոգին պիտի ճանճրանան ։
5 Իմ սիրտս Մոաբի համար պիտի ազազակէ ։
Անոր փախստականներըը Սողր մասրեկան և Եղիմին պէս մինչև Եգեղեմ [illegible] ։
Քանզի Ղուխիթի վառ ի վերը լալով պիտի ելլեն ։
Վասն զի Որոնայիմի ճամբան կատրածի ազազակ պիտի հանեն ։
6 Քանզի Նեմրիմի ջուրերը կ'աւրուին ։
Քանզի խոտը կը չքնայ , կանանչ խոտը կը հասնի
Ու- կանանչևղէն չմնար ։
7 Անոր համար իրենց առացած հարստութիւնը ,
Ու բոլոր պահածնին ուռիներուն վրը պիտի տանին ։
8 Քանզի Մոաբին սահմանը ազազակ չրջապատեց ։
Անոր ողբը մինչև Եգլայիմ ,
Անոր ողբը մինչև Բէրելիմ հասաւ ։
9 Քանզի Դիմոնի ջուրերը արիւնով պիտի լեցուին ։
Քանզի Դիմոնի վրայ աւելի [illegible] ։
Ու- Մոաբին ազատուածներուն վրայ
Ու երկրին մնացորդին վրայ առիւծներ պիտի խրկեմ ։

ԳԼ · ԺԶ

1 Մորդարէն կը տրդոլ Մոաբացիները որ Սիոնի թագուհուն հնազանդին ։ 6 անոնց պարծանքը կ'ընէ իրենց սրտպատուածքնին համար ։ 9 անոնց վրայ կ'ողբայ ։ 12 անոնց վրայ հառնելու գաստատրը կ'իմացնէ ։

1 Ղրկեցէք գառը երկրի տիրոպետին ,
Վէմէն անապատի ճամբայով Սիոնի աղջկան լեռը ։
2 Ու Մոաբին աղջիկները Առնոնի անցքերուն քովը
Բոյնէն վռընատած թափառական թռչունի պէս պիտի ըլլան ։
3 Խորհուրդ տուր , գաստատան ըրէ ։
Քու հովանիդ կէս օրուան տանը գիշերի պէս դիր ,
Ալքատուածները պահէ — փախստականները ձեռք մի տար ։
4 Իմ ալքատուածներս Մոդ քու քովդ պատըգաւխտ պէս բնակին , ով Մոաբ ։
Դուն անոնց ծածկոցի եղիր կործանողին երեսէն ։
Քանզի բռնաւորը չմնաց , աւերածը պակասեցաւ ,
Ու- կոխոտողները երկրին վրայէն վերցան ։
5 Ու աթոռը ողորմութեամբ պիտի հաստատուի ։
Ու անոր վրայ՝ Դաւիթի խորանին մէջ
Ճշմարտութեամբ պիտի դատաւոր մը պիտի նստի Ճշմարտութիւնը ,
Որ իրաւունքը պիտի փնտռէ ,
Ու արդարութիւնը շուտով ի գործ պիտի դնէ ։
6 Մոաբին ամբարտաւանութիւնը լսեցինք ։
Անիկա խիստ ամբարտաւան է ։

1 Գէ · ԺԶ · 11 · Ե. բիմ · իբ · 31 ։ 2 Գէ · ԺԶ · 14 · Երեմ · իբ · 34 ։ 3 Երեմ · իբ · 5 ։ 4 Գէ · ԺԶ · 12 ։ 5 Ես · ԼԲ · 36 ։ 6 Գէ · ԺԶ · 11 ։ Ե. բիմ · իբ · 31 ։ — 7 Գէ · ԺԶ · 14 · Երեմ · իբ · 34 ։ 8 Գէ · ԺԶ · 12 ։ 9 Ես · ԼԲ · 36 ։ Ղեռն ։ — 1 Գէ · ԺԶ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 2 Ես · ԼԲ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 3 Ես · ԼԲ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 4 Գէ · ԺԶ · 12 ։ 5 Ես · ԼԲ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 6 Գէ · ԺԶ · 11 ։ Եր · իբ · 31 ։ 7 Գէ · ԺԶ · 14 · Երեմ · իբ · 34 ։ 8 Գէ · ԺԶ · 12 ։ 9 Ես · ԼԲ · 36 ։ Ղեռն ։ — 1 Գէ · ԺԶ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 2 Ես · ԼԲ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 3 Ես · ԼԲ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 4 Գէ · ԺԶ · 12 ։ 5 Ես · ԼԲ · 1 · Եր · Ա՚ն · իբ · 6 ։ 6 Գէ · ԺԶ · 11 ։ Եր · իբ · 31 ։ 7 Գէ · ԺԶ · 14 · Երեմ · իբ · 34 ։ 8 Գէ · ԺԶ · 12 ։ 9 Ես · ԼԲ · 36 ։ Ղեռն ։

Ընդ գառոյսն քիւնդ , ամբարտաւանութիւնդ
ու պարծանութիւնդ չընչին .
Ընդ անապարձ խօսքերդ պարապ են .
7 Ա՛ս պատճառով Մովաբ՝ Մովաբին համար
ողբայ ողբայ .
Ամէն մէկը պիտի ողբայ .
Կիր-Հարէսեթին հխնամացը համար պիտի հե-
ծէք .
Ընձեռք յիրաւի կոտրծանուած են .
8 Քանզի Եսեբոնին դաշտերը նուազեցան .
Ազգայ իշխանները Սիբմայի որթին պիտի
պատառակեն ձիւզերը կատարցին .
Ուշ մինչև Յազեր հասեր էին , անապատը
շրջապատեր էին .
Ընդ շառաւիղները երկընցնելով՝ ծովէն ան-
ցեր էին .
9 Ընդ համար Եսեբոնի որթին վրայ Յազե-
րի լացովը պիտի լամ .
Քեզ աչքիս արցունքովս պիտի առատամ , Ես-
եբոն ու Էղեալէ .
Վասն զի ամառնային պատղիդ և հունձքիդ
համար եղած ազաղակը դադարեցաւ .
10 Եւ պտղաբեր արտերէն ուրախութիւնը ու
ցնծութիւնը պիտի վերնայ ,
Ու այգիներու մէջ երգող և ցնծութիւնն ձայն
պիտի չտաւի .
Հնձաններ մէջ՝ ալ գինեվ պիտի չկոխեն .
Ընդդ ազաղակը վերջացուցի .
11 Ա՛ս պատճառաւ Իմ՝ սիրտս Մովաբի համար ,
Ու փողս Կիր-Հարէսեթին համար քնարի պէս
ձայն պիտի ունայ .
12 Ընաւունդը պիտի երևնայ՝
Թէ ինչպէս Մովաբ իր բարձր տեղը Հշնուշէ
պիտի յոգնի .
Ու իր սրբարանը պիտի մտնէ ազօթք ընելու
համար ,
Բայց օգուտ մը պիտի չլլայ .
13 Ա՛ս է ան խօսքը որ Տէրը Հշաւունցմէ Մո-
14 վաբին համար խօսեր է . Բայց հիմա Տէրը
խօսեցաւ ու ըսաւ ,
Երեք տարուան մէջ՝ Հվարձկանին տարիներուն
պէս
Մովաբին փառքը պիտի անարգուի
Ան բոլոր մեծ բազմութիւնովը ,
Ու մնացորդը խիստ քիչուց — սակաւ պիտի
ըլլայ .

ԳԼ . ԺԱ

1 Դամասկոսի պատգամն .
Ահա Դամասկոս քաղաք ըլլալէն պիտի վեր-
նայ ,
Ու աւերակի չեզոք մը պիտի ըլլայ .
2 Արոերի քաղաքները պիտի թողուին ,
Հօտերու ննջարան պիտի ըլլան ,
Որ անոնք պատկին , ու Հվախցընող չըլլայ .
3 Հ Ու Եփրեմէն պարիսպը պիտի վերնայ ,
Եւ Դամասկոսէն ու Ասորւոց մնացորդէն՝
Թագաւորութիւնը .
Անոնք Իսրայէլի որդւոցը փառքին պէս պի-
տի ըլլան՝
Կ՚ըսէ զօրաց Տէրը .
4 Եւ ան օրը Յակոբին փառքը պիտի պակսի ,
Ու անոր մարմնոյն Ցգիրութիւնը պիտի նի-
հարանայ .
5 Հ Եւ այնպէս պիտի ըլլայ , ինչպէս որ հնձողը
երբոր ցորեն կը հնձէ ,
Թևերն վրայ հասկերը կը ժողվէ .
Ու Ռափայիմայ հովիտը հասկեր քաղցրին պէս
պիտի ըլլայ .
6 Հ Ու ինչպէս որ ձիթենին կը բօծվին ,
Ո՞ր բարձր ոստին ծայրը երկու երեք հատ՝
Եւ խիտ պտղաբեր ոստին վրայ չորս հինգ
հատ կը մնայ ,
Ընդ որ Իսրայէլին Տէր Աստուածը .
7 Ան օրը մարդ Հիր Յաւիժողին պիտի նայի ,
Ու իր աչքերը Իսրայէլի Սուրբը պիտի դիտեն .
8 Եւ իր ձեռքերուն գործը եղող սեղաններուն
պիտի չնայի ,
Ու իր մատներուն չխնամը ,
Թէ Աստարտեմի կուռ քերը
Եւ թէ արեգական կուռ քերը պիտի չդիտէ .
9 Ան օրը անոր ամուր քաղաքները՝
Իսրայէլի որդւոցը երեսէն ձգուած
Անպիտան թողութիւնս և բարձր ոստերուս պէս
ըլլալնին ,
Ու աւերակ պիտի ըլլան .
10 Որովհետև դուն քու Հփրկութիւնդ Աստուա-
ծը մոռցար ,
Եւ քու զօրութիւնդ վէմը չյիշեցիր ,
Ընդ համար հաճելի տունկեր պիտի տնկես ,
Եւ օտար նշոյլ ջնջուած տունկեր պիտի տնկես .
11 Տնկածդ ցորեկը պիտի ածկցընես ,
Ու ցանածդ առաւօտուն պիտի բուսցընես .
Բայց բերքին օրը հունձքը պիտի պակսի ,
Եւ ահաւոր տրտմութիւն պիտի ըլլայ .
12 Վա՛յ չատ ժողովրդոց բազմութիւնը՝
Որ Ժովու ձայնին պէս կը գոռան ,
Ու ժողովուրդներուն ազմիկին՝

---

1 Ա Ընդուզ և Իսրայէլին տգիտանալիք կ՚ըլլայ . 2 Ա Իմաստ
Յազերը կատարելութիւնը պիտի չգէ . 3 Ա Իմ պիտի
տարածուին իրենց ամրարտութիւնները համար . 12 Իս.
բազկի թշնամիներուն թշնամութիւնը .

Ա Գէ . իբ . 15 .
Բ Երեմ . իբ . 30 .
Գ գ Թագ . գ . 25 .
Դ կամ վերացած
Ե Գէ . իգ . 7 .

Զ Հմր . 9 .
Է Երեմ . իբ . 32 .
Ը Գէ . ժէ . 4 .
Թ Գէ . իգ . 8 . Երեմ . իբ . 33 .

Ժ Գէ . ժէ . 5 . իգ . 11 . Երեմ . իբ . 36 .
Ի Գէ . ժէ . 8 .
ԺԱ Եզէ . ան առանձն

ԺԲ Գէ . իա . 10 .

Բ . 1 . Տես գծագ . ժգ . 2 .
Գ Երեմ . ե . 33 .
Դ Գէ . ե . 16 . ը . 4 .
Ե Գէ . ժ . 18 .

Զ Երեմ . իա . 33 .
Է Գէ . իգ . 13 .
Ը Սիր . ե . 7 .
Թ Սոփ . կը . 20 .
Ժ Երեմ . գ . 33 .

Որ սասեմկ ջաւրերու ձայնին պէս կը գոչէն ։
13 Ժողովուրդները չաս ջաւրերու ձայնին պէս կը գոչեն ։
Բայց Աստուած զանոնք պիտի յանդիմանէ ,
Եւ հեռու պիտի փախչին ։
Ու լեռներուն վրայի մէկղին պէս հովին և բռնէն՝
Եւ մրրիկին առջեւէն գլորուած ֆշուի պէս պիտի հալածուին ։
14 Ու իրիկուան ատեն ահա խռովութիւն ։
Եւ առաւօտ չեղած բնաջինջ պիտի ըլլան ։
Ասիկա յափշտակիչներուն բաժինը
Ու մեր կողոպտիչներուն վիճակը ասիկա է ։

ԳԼ · ԺԸ

1 Մարգարէն կը ցուցնէ թէ Նաւատն իր ժողովուրդն խնամք տանելով՝ Բաբելոնցիները պիտի կործանէ ։ 7 և թէ ապառնով ակնկալին պիտի առի ։

1 Ով ԵԼԱՏԱՑԻՈՑ գետերուն անդին կող մը եղող
Թևերով Համառատ երկիր ,
2 Որ ծովին՝ պատուիրակներով
Ջուրի երեսին վրայէն գետակներ կը խրկէ ։
Ով արագ լինիայ գետակներ , գացէք
Երկայնահասակ ու լուրջ ազգին ,
Սկիզբէն մինչեւ հիմա ահեղ ժողովուրդին ,
Խիստ զօրաւոր ու ոտքը կոխկրտուց ազգին
Որուն երկիրը գետերը կը կտրեն ,
Զօրաց Տէրոջը անուանը տակը՝
Սիօն լեռը երթայ պիտի բերուի ։

ԳԼ · ԺԹ

1 Եգիպտոսին խռովութիւնը ։ 11 անոր իշխաններուն յիմարութիւնը ։ 18 Եգիպտոս կը կանչուի Հինգ քաղաքին յարքան ։ 23 Ս. Գիրքով Եգիպտոսի և Ասորեստանի հաշտութիւնը ։

1 Եգիպտոսի պատգամը ։
Ահա Տէրը թեթեւ ամպի վրայ հեծած է ,
Ու եգիպտոս պիտի մտնէ ։
Եւ անոր կռիւնին Եգիպտոսի կուռքերը պիտի չարժին ,
Ու եգիպտոսի սիրտը իր ներսի գին պիտի հալի ։
2 Եւ եգիպտացիները պիտի ||գրգռեմ՝ եգիպտացիներուն վրայ ։
Ու ամէն մէկը իր եղբօրը հետ՝ և ամէն մէկը իր ընկերին հետ՝
Քաղաք քաղաքի հետ՝ -- թագաւորութիւն թագաւորութեան հետ
Պատերազմ պիտի բնէ ։
3 Ու եգիպտոսի ոգին իր ներսի գին պիտի պակսի ,
Եւ անոր խորհուրդը պիտի ցրուեմ ։
Ու անոնք կուռքերուն , կախարդներուն ,
Ուհներուն ու նշանագէտներուն պիտի հարցընեն ։
4 Ու եգիպտացիները խստասիրտ տիրոջ մը ձեռքը պիտի մատնեմ ,
Եւ անոնց վրայ մէկ անգութ թագաւոր մը պիտի տիրէ՝
Կ'ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը ։
5 Եւ Ջուրերը ծովէն պիտի պակսին ,
Ու գետը պիտի ցամքի ու չորնայ ։
6 Եւ գետերուն ջուրերը պիտի քաշուին ,
Ու եղերապատ ուռիները գետերը պիտի պարպուին ու չորնան ։
Եղէգը ու պրաւն պիտի թառամի ։
7 Գետին քովը ու գետին եղերքին վրայ եղող մարգագետիններն
Եւ գետին բոլոր ժառուցանքը
Պիտի չորնայ , ցիրուցան ըլլայ ու կորսուի ։
8 Ձկնորսներն ալ պիտի հնձեն ,
Ու գետին բոլոր կարթընկէցները պիտի սգան ,

ֆ Ա-ագ· բ · 5 ·
ֆ Ա-ագ· ձգ · 13 · Ով-
ժգ · 3 ·
—
= Գլ· ի · 4 · 5 · Եգէկ·
յ · 4 · 5 · 9 · Ա-ի·
բ · 12 · գ · 19 ·
• Կամ չուասչեն հա-
նագ
ֆ Հմր · 7 ·
† Կամ Տարտանան
ու խթան
ֆ Գլ· ի · 26 ·
‡ Կամ Կիս տրտում
ֆ Ա-ագ· կը · 21 · Կր ·
19 · Գլ· ժգ · 1 ·
Ա-ի· գ · 19 · Ա-ագ ·
ա · 11 ·
—
= Եզեկ· իգ · 13 · Ե-
գէկ · իի · 1 ·
ֆ Ա-ագ· ժը · 10 · Ա-գ ·
3 ·
ֆ Եև · ժբ · 12 · Ե-
զեկ· իգ · 19 ·
ֆ Դատ · ե · 22 · —
Թագ · ժգ · 16 · 20 ·
բ Մ-ն · ի · 25 ·
† Կամ տպատագիներ
ֆ Գլ· բ · 19 · իե · 18 ·
ֆ Գլ· ի · 4 · Եզեկ·
իգ · 25 · Եզէկ ·
իի · 19 ·
ֆ Եզեկ· ծա · 26 · Ե-
գէկ · ի · 13 ·
§ Կամ գետերը պիտի
հատին ·
ֆ Թագ · ժի · 24 ·
‡ Կամ Եգիպտոսի

և զաբրին վրայ ցանց նետազներըդ պիտի սրբա-
զին ։
9 Ու զրաբակ բիման գործածներըդ
Ու ձեռնիակ կաւոյ հինեցներըդ պիտի ամչնան ։
10 Անոր [a]սիներըդ պիտի կոտրտին ,
Ու ամէն վարձք առնողներուն հոգին պիտի
ատտի ։
11 Իրաւ որ [b]Տէրոջմէ խրճանեներդ յիմարներ են .
Փարաւոնի խրճանեներդ խորհրդականներուն
խորհուրդը անասնական է .
Ի՞նչպէս փարաւոնին կրնաք ըսել ,
Թէ կը հինասանեցաւ որդի եմ ,
Ես հին թագաւորներու որդի եմ ։
12 Ուրդ [c]են քու հինասանեցդ ,
Որ հիմա քեզի պատմեն ու [d]իմացընեն
Թէ զօրաց Տէրը ինչ միտք է եղիպտոսի
համար ։
13 Տանեցիի իշխանեներդ յիմարեցան .
Մեմփիսի իշխանեներդ խաբուեցան .
Ու եղիպտոսը իր ցեղերուն գլխաւորները մո-
լորցուցին ։
14 Տէրը անոր միջը [e]մոլորութիւն ոգի խառնեց .
Ու անոնք եղիպտոսը իր ամէն գործքին միջ
մոլորցուցին ,
Ինչպէս որ փսխող գինովը կը մոլորի ։
15 Ու եղիպտոսի միջ գործ պիտի չըլլայ ,
Որ [f]գլուխ կամ պոչ , ծառայ
Աւրուանեին ատա կամ կնիւն գործէ ։
16 Ա՛ն օրը եղիպտոս կիներուն պէս պիտի ըլ-
լայ ,
Ու պիտի դողայ և զարհուրի
Զօրաց Տէրոջը ձեռքին շարժմանը քէն ,
[g]Որ պիտի շարժէ անոր վրայ ։
17 Ու Յուդայի երկիրը եղիպտացւոց սարհա-
[h]րիք պիտի ըլլայ .
Ով որ զանիկա յիշէ՝ պիտի վախնայ
Զօրաց Տէրոջը խորհուրդին պատճառովը՝
Որ անոր դէմ առնիաներ է ։
18 Ա՛ն օրը եղիպտոսի երկրին միջ
[i]Քանանու լեզուն խօսող
Ու զօրաց Տէրոջը անուանովը երդում ընող
Հինգ քաղաք պիտի ըլլայ .
Մէկը [j]Աւրեզ քաղաք պիտի կոչուի ։
19 Ա՛ն օրը եղիպտոսի երկրին միջ [k]Տէրոջը հա-
մար սեղան՝
Ու անոր սահմանին քովը Տէրոջը համար կո-
թող մը պիտի ըլլայ .
20 Ու [l]անիկա եղիպտացւոց երկրին միջ
Զօրաց Տէրոջը համար նշան ու վկայութիւն
պիտի ըլլայ .
Ուստի որ բռնաւորներուն պատճառովը

Տէրոջը պիտի ազազակեն .
Ու անոնց մէկ ազատիչ ու մեծ [m]իշխան մը իրենց
կերթայ անոնց՝ պիտի ազատէ զանոնք ։
21 Եւ Տէրը եղիպտոսի միջ պիտի յայտնուի ,
Ու այն օրը եղիպտացիք Տէրը պիտի ճանչնան ,
Եւ [n]պահնէր ու պատարագներ պիտի մատու-
ցանեն ,
Եւ Տէրոջը ուխտ պիտի բնեն ու կատարեն ։
22 Եւ Տէրը եղիպտացիները պիտի պարնէ .
Պիտի զարնէ , ու պիտի բժշկէ .
Եւ անոնք Տէրոջը պիտի դառնան ,
Ու անոնց պիտի ընդունի զանոնք ու պիտի
բժշկէ ։
23 Ա՛ն օրը եղիպտոսէն գէպ [o]Ասորեստան [p]րա-
նուկ ճամբայ պիտի ըլլայ ,
Ու Ասորեստացիք եղիպտոս ու եղիպտա-
ցիք Ասորեստան պիտի երթան .
Ու եղիպտացիք ||Ասորեստացւոց հետ Ա-
[q]ստուծոյ պիտի ծառայեն ։
24 Ա՛ն օրը Իսրայէլ երրորդ պիտի ըլլայ
եղիպտոսի ու Ասորեստանի հետ .
Ա՛ն երկրին միջ օրհնեալ [r]պիտի ըլլայ ։
25 Զանոնք զօրաց Տէրը զանոնիկ պիտի օրհնէ ,
Ու պիտի բսէ , Օրհնեալ ըլլայ իմ ժողովուրդս
գիտ՝ եղիպտոս ,
Ու իմ ձեռքիս գործը՝ Ասորեստան ,
Եւ իմ ժառանգութիւնս՝ Իսրայէլ ։

ԳԼ · Ի

1—4 Եղիպտոսի ու Եթովպիոյ ահարկու վախճանը գերութիւնը նշանա-
կող մարգարէութիւն մը ։

1 Ա՛ն տարին որ [s]Թարթան Ասորեստանի Սար-
գոնի [t]թագաւորէն խրկուեցաւ՝ Ազոտոս գը-
նաց , ու Ազոտոսի հետ պատերազմ բռնաւ ,
2 ու զանիկա առաւ , Ա՛ն ժամանակը Տէրը Ա-
մոսին որդւոյն Եսայիային ձեռքով խօսեցաւ՝ ը-
սելով , Գնա [u]մէջքիդ քուրձը հանէ , ու ոտ-
քիդ կօշիկները հանէ . ու անոնիկա այնպէս ը-
3 բաւ , և [v]մերկ ու բոկոտն կը շրջէր ։ Եւ Տէրը
բսաւ , Ինչպէս որ իմ ծառաս Եսայի երկու
տարի մերկ ու բոկոտն շրջեցաւ , որ եղիպտա-
ցի հասարակ ու Եթովպիացի հասարակ [w]նշան ու
4 զարմանք եղան Աւրեզի վրայ՝ Ասորեստանի թագա-
ւորը եղիպտացիները գերի ու Եթովպացի-
ները աքսոր պիտի տանի , երիտասարդները
ու ծերերը՝ մերկ , բոկոտն և իրենց ամօթոյքը
բաց , եղիպտոսի նախատինք ըլլալու համար ։
5 Ու անոնք պիտի տագնապին ու ամչնան Եթովպ-
պիայէն՝ որ իրենց ապաւէնն էր , ու եղիպտա-
6 ցիներէն՝ որ իրենց փառքն էր ։ Եւ ան օրը ա-

[a] Նահ · է · 16 ։ [b] Գէ · իթ · 13 ։ [c] Գէ · իթ · 14 ։ [d] Երեմ · ծ · 20 · Նա · գ · 15 ։ [e] Գէ · ժա · 12 ։ [f] Ցես · Ը · ը · 9 ։ [g] Սաղ · իթ · 32 ։ [h] Գէ · իթ · 14 ։ [i] Երեմ · ծ · 20 · Նա · գ · 15 ։ [j] Գէ · ժա · 12 ։ [k] Ցես · Ը · ը · 9 ։ [l] Սաղ · իթ · 32 ։ [m] Գէ · ժա · 12 · Ցես · ժթ · 20 · իթ · 4 · Ը · 10 · 13 · 16 · 27 ։ [n] Ցես · ը · 21 ։ [o] Ցես · ժթ · 24 · Մի · ե · 12 ։ [p] Գէ · ը · 11 ։ [q] Գէ · ժթ · 18 · Մի · ե · 11 ։ [r] Ցես · ժթ · 24 · Մի · ե · 12 ։ [s] Գէ · ժա · 18 ։ [t] Կամ Ասորեստան , զոր պիտի ծառա-
յեն ։ [u] Ցես · ը · 21 · Գէ · իթ · 23 · Ղ · գ · 4 · Մի · ե · 8 · 11 · Գէ · ը · 11 · Երեմ · ծ · 20 · Նա · գ · 15 · Ցես · ժթ · 24 · Մի · ե · 12 ։ [v] Ցես · ժթ · 18 · Մի · ե · 11 · Գէ · ը · 11 · Երեմ · ծ · 20 · Նա · գ · 15 · Ցես · ժթ · 24 · Մի · ե · 12 · Գէ · ը · 11 · Երեմ · ծ · 20 · Նա · գ · 15 ։ [w] Ցես · ժթ · 18 · Մի · ե · 11 ։

Ծաղիկներնայ երկրին բնակիչներըզ պիտի բանն,
Ահա այսպէս եղաւ մեր ապաստանեալքանզ՝ որ
մենք Աղեքսանդրի թագաւորին երեսէն ապա-
տելու համար, ու օգնականին գտնելու հա-
մար հոն փախանք. ուրեմն մենք ի՞նչպէս
պիտի ազատինք։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Մարգարէին տեսիլով կը յայտնէ իր Բաբիլոն Մարսոյ և Պարսից ձեռքով պիտի կործանիլը։ 11 Եդոմի վրայ պատգամ մը։ 13 Արաբացոց թշուառութիւնը գալուստ ժամանակը։

1 Ծովու անապատին պատգամն։

Հարաւէն յարձակող մրրիկներուն պէս
Անիկա անապատէն՝ սոսկալի երկրէն կու գայ։
2 Խիժի մէկ տեսլական ինծի յայտնուեցաւ.
Բաժշտակողը կը յարձակի ու կործանողը
կը կործանէ.
Ովե Եղամացիք, վեր ելէք. ովե Մարք, պա-
շարեցէք.
Անոր բոլոր հառաչանքը դադա-
րեցուցի։
3 Ասոր համար երիկամներս ցաւով լեցուե-
ցաւ.
Ու ծննդականի կնոջ ցաւերուն պէս ցաւեր
բռնեցի զիս.
Անանկ կծկուած եմ որ չեմ կրնար լսել.
Անանկ խուճապած եմ որ չեմ կրնար տեսնել։
4 Միտս շփոթեցաւ, արհաւիրքը զիս դողա-
ցուց.
Իմ ուրախութեանս դիշերը ինծի սքանչելի
ահեղը բրաւ։
5 Սեղանը կը պատրաստեն, գետինը կը դնեն,
կ՚ուտեն կը խմեն.
Ելէք, ովե իշխաններ, վահանները օծեցէք։
6 Քանզի Տէրը ինծի այսպէս բսաւ.
Գնա մէկ գիտալը դիր, որ տեսածը պրուցէ.
7 Երբ անիկա հեծելազներ տեսաւ՝ երկու ձիաւոր,
Ոմն էշերու վրայ հեծածներ և ուղտերու վրայ
հեծածներ,
Եւ ուշադրութեամբ՝ մեծ ուշադրութեամբ
մտիկ բրաւ,
8 Ու ազաղակեց առիւծի պէս.
Ովե տէր, ես ցորեկը միշտ իմ դիտանոցիս
մէջը կը կենայի,
Ու բոլոր դիշերը իմ պահպանութեանս տե-
ղը կը կենայի.
9 Եւ ահա հեծեալ մարդիկ՝
Երկու ձիաւոր կու գան.
Նաև պատասխան առաւ ու բսաւ,
Ինկաւ Բաբիլոն, ինկաւ,
Ու Աստուածներուն բոլոր արձաններըզ
կատրեցան ու գետինը նետուեցան։
10 Ովե իմ կոխուածներս ու իմ կալիս ցորենը,
Ես ձեզի պատմեցի ինչ որ լսած եմ
Զօրաց Տէրոջմէն՝ Իսրայէլի Աստուծմէն։

11 Եդոմի պատգամը։

Կէրէնէն ձայն մը կու գայ ինծի.
Ովե պահապան, գիշերուան հասիար ի՞նչ,
Ովե պահապան, գիշերուան հասիար ի՞նչ մը
կայ։
12 Պահապանը կ՚ըսէ.
Առաւօտը կու գայ ու նաև գիշերը.
Թէ որ կ՚ուզէք հարցնել՝ հարցուցէք.
Դարձէք ու եկէք։

13 Արաբիայի պատգամը։

Արաբիայի անապատին մէջ գիշերը պիտի ան-
ցընէք,
Ովե Դեդանացոց կարաւանները։
14 Ովե թեմացի երկրին բնակիչները,
Ջուրերուն առջևը ջրով եկէք,
Փախստականին առջևը հացով եկէք։
15 Վասն զի անոնք կը փախչին սուրերուն առ-
ջևէն,
Քաշուած սուրին առջևէն
Ու լարուած աղեղին առջևէն
Եւ սաստիկ պատերազմին առջևէն։
16 Քանզի Տէրը ինծի այսպէս բսաւ.
Մէկ տարուան մէջ՝ վարձկանի տարիներուն
պէս
Կեդարի բոլոր փառքը պիտի վերջանայ.
17 Ու ազեղնաւորներուն ձեռացած քիչը՝
Կեդարի որդւոց զօրաւորները պիտի քիչնան,
Քանզի Իսրայէլի Տէրը ասաւ։

ԳԼ. ԻԲ

1 Գործէ հրեաստանի վրայ յարձակուած համար՝ մարգարէն կ՚ողջ. 8 իր հայրենակիցներուն մարգկային խոստաւութիւնը և աշխարհին ապահովութիւնը կը յանդիմանէ. 15 կը մարգարեանայ թէ Սերբնա իր պաշտօնէն պիտի զրկուի. 20 ու Եղեկիա որ փրկուած թագաւորութեանը արիական մէն կը անոր տեղ պիտի անցնի։

1 Տեսլեան ձորին պատգամը։

Հիմա քեզի ի՞նչ եղաւ,
Որ ամէնդդ տանիքներու վրայ ելար.
2 Ովե խռովութեամբ լեցուած
Աղմկալի քաղաք՝ պրօսակը քաղաք,
Քու սպանեալներդ սրով սպանուած չեն,
Ու պատերազմի մէջ չմեռան։
3 Բոլոր իշխաններդ միասին փախան,
Աղեղնաւորներէն կապուելցան.
Քու բոլոր գտնուածներդ միասին կապուելցան։
4 Անոր համար ըսի,

---

1 Շաբ. Բ. 14։ 2 Կր. 14. 1։ 4 Կր. Ժգ. 17։ Ե. Բեռ. Խբ. 34։ 7 Գր. Ժէ. 3. Ժգ. 11։ 8 Գր. Ժգ. 8։ 9 Կա՛ Լսելին կըն. կատած եմ. անանձ. ըլեն խուճապած եմ։ 10 Օբ. Իբ. 67։ 11 Գր. Խգ. 1. Երեմ. Ե. 8. Ե. 41։ 12 Երեմ. Ե. 35։ 13 Երեմ. Խբ. 7. 8։ Եզեկ. լբ. 8. Ընթգ. 1։ 1։ Երէր. Դատաստ. ա. Մն. ա. 36։ 14 Երեմ. Խբ. 28։ Մն. ա. 2. 34։ 15 Գր. Ժգ. 14։ Ես. Ղ. 5։ — Գր. կբ. 13։

թագ տուէք դմա , ըստ [a]պատուիրակս յամ·
յամ ժողովուրդիս ազգիանը կոտծանումն հա-
մար
Զմա մխիթարելու մի աչխատիք ։
5 Քանզի տեսիլքի ձորին մէջ՝ [b]զօրաց Եհովայ
Տէրոջմէն
[c]խռովութիւն, կոխտան ու չփոթութիւն օր է ·
Պարիսպը կը փլցընեն , և ազաղակը մինչև
լեռը կ՚հասնի ։
6 [d]Ո՛ւ եղամ՝ կ՚ձիաւոր մարդոցմով կապարճը
վերցուց ·
Ու Կիր մատնեը բացաւ ·
7 Ու քու բնտիր հովիտներդ կառքերով լե-
ցուն եղան ,
Ու ձիաւորները դուռդ կազմեցին դունեղութեամբ ·
8 Ու Յուդայէն ծածկոցը բացուեցաւ ,
Ու ան օրը [e]անտառի տուներ զէնքերուն նա-
յեցաք ·
9 Ու [f]Դաւիթի քաղաքին վրած տեղերուն շատ
ըլլալը տեսաք ,
Ու վարի աւազանին ջուրերը ժողվեցիք ·
10 Ու Երուսաղէմի տուները հաշուեցիք ,
Ու պարիսպը ամրացընելու համար տուները
փլցուցիք ·
11 [g]Ու հին աւազանին ջուրերուն համար
երկու պատերուն մէջտեղը ջրակոյտ մը շինեցիք,
Բայց [h]դանիկա չնայողին ետնէցաք ,
Ու չտեսնցիք զանիկա կազմողին ուշագրու-
թիւն չբերիք ։
12 Ու ան օրը զօրաց Եհովայ Տէրը [i]ինձ կանչեց
լալու ու ազալու ,
Գլուխը կնատցընելու և քուրձ հագնելու ·
13 Ու ահա ցնծութիւն և ուրախութիւն ըլլալ ,
Արջառներ կը սպաննելիք և ոչխարներ կը մոր-
թելիք ,
Միս կ՚ուտելիք ու գինի կը խմելիք՝ ըսելով ,
[j]Ուտենք ու խմենք ,
Քանզի վաղը պիտի մեռնինք ։
14 [k]Բայց զօրաց Տէրոջը կողմանէ իմ ականջներս
բաւս յայտնուեցաւ որ
Անշուշտ ասոր անօրէնութիւնը [l]ձեզի պիտի
չքաւուի ,
Մինչև որ դուք մեռնիք ,
Կ՚ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը ։
15 Զօրաց Եհովայ Տէրը այսպէս բաւս ·
Գնա , ու [m]պատասխան հրամանատարին՝
[n]Սեբնայ [o]դանձապետին քովը մտիր , ըսելով ,
16 Դուն հոս ի՞նչ ունիս և հոս ո՞վ ունիս ,
Որ հոս քեզի դերեզման փորեցիր ,
Ով գիտէ , հոր քու դերեզմանդ բարձր տեղ
կը փորես ,
Ու քեզի վիճի մէջ բնակարան [p]կը շինես ·
17 Ահա Տէրը քեզ պիտի նետէ մէկ զօրաւոր նե-
տուածքով մը ,
[q]Ու քեզ բոլորովին պիտի ծածկէ ·
18 Անշուշտ գնդակի պէս
Մէկ լայնատարած երկիրը մը պիտի դլորէ քեզ·
Դուն հոն պիտի մեռնիս ,
Ու քու փառաց կառքերդ հոն պիտի մնան ,
[r]Ով քու տիրոջդ տան անարգանքը ·
19 Ու քու պաշտօնէիդ քեզ պիտի վռնտեմ ,
Ու քու տեսչութենէդ քեզ պիտի դրկեմ ·
20 Ու ան օրը պիտի կանչեմ իմ ծառաս՝
Քնկիմեայի որդին [s]Եղիակիմը ,
21 Ու քու պատմուճանդ անոր պիտի հագցընեմ ,
Ու քու գօտիդ անոր պիտի զօրացընեմ ,
Ու քու իշխանութիւնդ անոր ձեռքը պիտի
տամ ·
Ու անիկա երուսաղէմի բնակիչներուն
Ու Յուդայի տանը՝ հոր պէս պիտի ըլլայ ·
22 Ու Դաւիթի տանը բանալին
Անոր ուսին վրայ պիտի դնեմ ,
Որ անիկա [t]բանայ և գոցող չըլլայ ,
Ու գոցէ և բացող չըլլայ ·
23 [u]Ես զանիկա մէկ հաստատ տեղ մը
[v]Խնամի տամ պիտի գամեմ ·
Ու անիկա իր հօրը տանը
Փառաւոր աթոռ պէս պիտի ըլլայ ·
24 Ու անոր հօրը տանը բոլոր փառքը անոր վը-
րայ պիտի կախեն ,
Անոր սերունդն ու ելոզ պատուականները ու
անարգները ,
Ամէն պզտիկ անօթներէն՝ տեսակ տեսակ թա-
սերէն
Մինչև ամէն տեսակ [w]սրիկները ·
25 Ան օրը , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ,
Ան հաստատ տեղը գամուած խնամի պիտի
վերցուի ,
Ու պիտի կտրի ու իյնայ ,
Ու վրան եղած բեռը պիտի կտրուի ,
Քանզի Տէրը խօսեցաւ ։

ԳԼ · ԻԳ

1 Տիւրոսի պատգամը ։

Ողբացէք , ով Թարսիսի նաւեր ·
Քանզի աներկա բնակիչ եղաւ , հոն տուն կամ
[a]գուռ չմնաց ·

---

a Երեմ. գ · 19 · Բ · 1 ։
b Ցնծ · ա · 5 · ը · 8 ։
c Գէ · լէ · 3 ։
d Երեմ. խԲ · 32 ։
e Գ· · ԺԸ · 1 ։
f Ը Թագ · է · 9 · Ժ · 17 ։
g Ը Թագ · բ · 20 · ը · Մէն · ա · 5 · ը · 8 ։
h Ղեւտ. գ · 16 ։
i Տն· գէ · լէ · 28 ։
j Ըսխ· ա · 11 ։
k Տն· Երեմ · Բ · 2 · Գէ · ԺԸ · 2 · Մէմ · ա · 16 ։
l Գէ · ԺԴ · 3 · Ժ · 32 ։
m — Թագ · գ · 14 · Երեմ · խԲ · 12 ։
n Ը Թագ · գ · 2 ։
o Ը Թագ · ԺԸ · 37 · Գէ · ԼԶ · 3 ։
p Կամ՝ առաջին պաշարմանմէն ։
q Տն· ը Թագ · ԺԸ · 18 · Մաս · խԸ · 62 ։
r Երեմ· կը քամահրեն ոմանք ։
s Կամ՝ Եղիակիմը · Ե Յամ Նաւագ տարած Նեմը ։
t Յոբ · ԺԲ · 14 · Յայտ · գ · 7 ։
u Ըսխ · ԺԲ · 10 ։
v Երեմ· խԸ · 22 · խԹ · 4 · Երեկ · խԷ · խԸ · 2 · Մատ · Բ · 2 · 4 ։
w Երէ · մեռած

Ասիկա [a]Կիւրոսի յերկրէն յայտնուելոյս ա-
նոնց։
2 Ով կղզիի բնակիչներ, լռեցէք.
Ժողվի անոնց Մեզ մեծացոյց վհատականներըը
ընդունելը էին գնդ։
3 Եւ չատ Ջուրերու մէջ [b]Սիհորի հաւն-
ութիւնը՝
Գետին հունձքը անոր եկամուտն էր,
Ու [c]ազգերուն վաճառականը էր։
4 Ով Սիդոն, ամչցիր, քանզի ծովը կը խօսի.
Ժողովուրդը ըսաւ թէ չի՛ լսեր ու
Ես չունեցած ցաւ չեմ քաշեր ու չեմ ծը-
նանիր.
Երիտասարդներ չեմ մեծցուցեր և կոյս աղ-
ջիկներ չեմ մեծցուցեր։
5 [d]Երբոր ան [e]Եգիպտացոյց ակնկիրը հասնի,
Տիւրոսի լուրին հասնելը պիտի տագնապին։
6 Թարսիս անցէք.
Ով †Ծովի գնդերի բնակիչներ, ողբացէք։
7 Ձեր [f]տարիքին հինն [g]ասիկա՞ է,
Որուն հնութիւնը չտատնցմէ է.
Անոր ոտքերը հեռու տանի պատկառելու
լու պիտի տանին զանիկա։
8 Ո՞վ սա խորհուրդը ըրաւ Տիւրոսի գէմ,
[h]Որ իր [i]թագաւորները կը պատկերը.
Անոր վաճառականները իշխաններն էին
Ու առաւուտը ընդունելը՝ երկրին պատուաւոր
[j]մարդիկը։
9 Զօրաց Տէրը սա խորհուրդը ըրաւ.
Որ ամէն փառքին անպատուութիւնը խայ-
տառակէ,
Ու երկրին բոլոր պատուաւորները անարգէ։
10 Ով Թարսիսի աղջիկ,
Գետ անգէգ գնաց պէս անցիր,
Ա՛ևակ նաւը [k]դ ասոր չկայ։
11 Իր ձեռքը ծովուն վրայ երկնցուց,
Թագաւորութիւնները սարսեց.
Տէրը Քանանացոյց հասնար հրամայեց,
Որ անոր բերդերը ապեն.
12 Ու ըսաւ. [l]Գնաս մէկ մի՛ն ալ պիտի չուրախա-
նաս,
Ով մեղանի անարգուած կոյս աղջիկը.
Էլիր. [m]կիտիմ անցիր,
Բայց հոն ալ հանգստութիւն պիտի չունենաս։
13 Ահա Քաղդէացոյց երկիրը՝
Որ [n]այնու ժողովուրդ չէր.
Ջանիկա Ասորեստանցիք հիմնեցին [o]անապա-
տին բնակիչներուն համար.
Անոր աշտարակները կանգնեցին, անոր պա-
լատները չինեցին,
Բայց անիկա հիմ ու ւերման բրաւ ատիկա։
14 [p]Ողբացէք, ով Թարսիսի նաւեր,
Վասն զի ձեր զօրութիւնը կորսուեցաւ։
15 Եւ ան օրը Տիւրոս մոռցուած պիտի ձնայ
եօթանասուն տարի՝
Մէկ թագաւորի օրերուն չափ.
Յետ եօթանասուն տարիին հետը
Տիւրոսին՝ պոռնիկի երգին
պէս.
16 Ով մոռցուած պոռնիկ, քնարը առ
Ու քաղաքին մէջը պտըտէ.
Ազէկ զարկ, չատ խազ կանչէ,
Որ քեզ յիշեն։
17 Եւ եօթանասուն տարիէն հետը
Տէրը այցելութիւն պիտի բնէ Տիւրոսին.
Եւ անիկա իր չահին պիտի դառնայ,
Ու աշխարհիս երեսը եղող բոլոր երկրին թա-
գաւորութիւններուն հետ
[q]Պառնկութիւն պիտի բնէ։
18 Եւ անոր [r]վաճառականութեան չահը՝ [s]Տէ-
րոջը պիտի նուիրուի.
Անիկա գանձուած պիտի չդրուի,
Կամ չտեսնուածին մէջ պիտի չպահուի.
Հապա անոր վաճառականութեան շահը
Տէրոջը առջևը բնակողներուն պիտի ըլլայ,
Որ մինչև կշտանալնին ուտեն,
Ու պատուական զգեստներ հագնին։

ԳԼ. ԻԹ

1 Երկրին վրայ Եհոսեայ բերած գատաստանները։ 13 Խորշելի ազգ Ասորեստանը պիտի գալի կո-
րիկա։ 18 Եհոսեա իր գատաստաններովը պիտի բարեշրշէ
իր թագաւորութիւնը։

1 Ա՛հա Տէրը երկիրը կը պարպէ ու զանիկա կը
գատարկացնէ,
Եւ տակնուվրայ ընելով անոր բնակիչները կը
ցրուէ։
2 Ու [a]ինչպէս է ժողովուրդը՝ [b]քահանան ալ այն-
պէս,
[c]Ինչպէս է ծառան՝ իր տէրն ալ այնպէս,
[d]Ինչպէս է աղախինը՝ իր տիկինն ալ այնպէս,
[e]Ինչպէս է ծախող առնողը՝ ծախողն ալ այն-
պէս,
[f]Ինչպէս է փոխ առուղը՝ փոխ առնողն ալ այն-
պէս,
[g]Ինչպէս է տոկոսիք առնողը՝ տոկոսիք առուղն
ալ այնպէս պիտի ըլլայ։
3 Երկիրը բոլորովին պիտի պարպուի,
Ու բոլորովին պիտի կողոպտուի.
Քանզի սա խօսքը Տէրը խօսեցաւ։
4 Երկիրը սուգ կը բռնէ ու կը մնայ,
Աշխարհս կը նուազի ու կը մնայ,
Երկրին ժողովուրդն ին ամբարձը կը նուազին։
5 Ու [h]երկիրը իր բնակիչներուն տակը պղծուե-
ցաւ,
Քանզի անոնք օրէնքները դանց ըրին,

[a] Հմր. 13։ [b] Կամ կղերկը [c] Կամ Կրկնօրէն [d] Կամ Երբոր ան [e] Եգիպտ. Ֆռ. 2։ [f] Կամ Ինչ [g] Եբր. Ոտք. 10։ [h] Կամ Որուն [i] Կամ Իր [j] Կամ Ազնուականները [k] Եբր. Ոչ ան այլևս [l] Կամ Ուրախ մի՛ ըլլար [m] Կամ Կիտացիներուն [n] Կամ Ոչ ժողովուրդ [o] Կամ Անապատ [p] Հմր. 14։ [q] Կամ Պոռնկութիւն [r] Կամ Վաճառականը [s] Եբր. Անոր տիրոջը [a] Հմր. 13։ [b] Եբր. Քահանային պէս [c] Եբր. Ծառային տիրոջ պէս [d] Եբր. Աղախնին տիկնոջ պէս [e] Եբր. Ծախողին պէս [f] Եբր. Փոխ առուին պէս [g] Եբր. Տոկոսիք առնողին պէս [h] Եբր. Երկիրը [i] Եբր. Ինչ [j] Եբր. Ֆռ. 2։ [k] Եբր. Ոչ ան այլևս [l] Կամ Ուրախ մի՛ ըլլար [m] Կամ Կիտացիներուն [n] Կամ Ոչ ժողովուրդ [o] Կամ Անապատ [p] Հմր. 14։ [q] Կամ Պոռնկութիւն [r] Կամ Վաճառականը [s] Եբր. Անոր տիրոջը

պատուիրանքը փոխանցին, յատ խանդակաթ ուխտը խափանեցին։
6 Ա՛ս պատճառաւ. ՙեղովքը կերտ. երկիրը.
Ը. անոր միջը բնակիչներըը իրենց յանցանքին պատիժը կրեցին.
Ա՛ս պատճառաւ. երկրին բնակիչներըը այրեցան.
Ը. քիչ մնացիկ մը մնացին։
7 ՚Նոր գիներն ատոգ կը բռնէ. որիքը կը նուագի,
Ե՛ս ամէն ուրախութիւն երգիչներըը կը հառաչեն։
8 ՚Թմրեցուցիչներուն ցնծութիւնը կը գադարի.
Ը. ուրախութիւն բնակիչներուն ազազակը կը կտրի.
Քնարին ցնծութիւնը կը գադարի։
9 Երգով գինի պիտի չխմեն.
Ցրիւն՝ խմիչներուն գառն պիտի ըլլայ։
10 Դատարկ քաղաքը կործանեցաւ.
Ամէն տուն գոցուեցաւ. որ մտնէ չ՚ունենէ։
11 Փողոցներուն միջը գինիին համար ազազակ կայ.
Ամէն ուրախութիւն մթնցաւ.
Երկրին ցնծութիւնը վերցաւ։
12 Քաղաքին միջը աւերակութիւն մնաց.
Ը. գուռը զարնուեցաւ ու աւերակ եղաւ։
13 Քանզի երկրին միջ ժողովրդոց միջը՝
՚Թօքհուած ձիթենիի պէս.
Ը. այգեկութիւն հատը ճաղատելին պէս պիտի ըլլայ։
14 Անոնք ձայնները վերցնելով ցնծութեամբ պիտի երգեն.
Ցովս կողմէն Տէրոջը փառքին համար բարձրաձայն պիտի ազազակեն։
15 Անոր համար ՙարեւելեան կողմը՝ փառաւորեցէք Տէրը.
Ցովս կղզիներուն միջ ՚Իսրայէլի Տէր Աստուծոյն անունը։
16 Երկրի ծայրերէն օրհնութիւններ լսեցինք.
Արդարին փառք ւսոոոնէ։
Բայց ես ըսի, Նիհար եմ՝ նիհար եմ. վա՜յ ինձ.
Բաժնակողմներըը կը յափշտակեն.
Բաժնակողմներըը բռնի կը յափշտակեն։
17 Ով երկրին բնակիչը,
՚Վախ, գուբ և որոգայթ պիտի ըլլայ քու վրադ.
18 Ը. վախին ձայնէն փախչողը գուբը պիտի իյնայ,
Եւ գուբին միջէն ելլողը որոգայթին միջ պիտի բռնուի.
Քանզի ՚բարձրէն պատուհանները բաց են,
Ը. Երկրին հիմերը կը շարժին։
19 ՙԵրկիրը բոլորովին կը ճեղքուի.
Երկիրը բոլորովին կը պատռի.
Երկիրը բոլորովին կը տատսի.
20 Երկիրը ՚դինովի պէս անդադար պիտի երերայ,
Ը. հիւղի պէս պիտի շարժի.
Եւ անոր մեղքը պիտի ծանրանայ անոր վրայ,
Ը. անիկա պիտի իյնայ ու միւս ալ պիտի չկրկնէ։
21 Եւ ան օրը Տէրը բարձրէն այցելութիւն պիտի բնէ հպարտանքներուն գօրքին,
՚Ը. երկրիս վրայ՝ երկրիս թագաւորներուն։
22 Եւ անոնք պիտի ժողովեն,
Ինչպէս որ բանտարկեալներըը գուբին միջ կը ժողովեն,
Ը. բանտի միջ պիտի գոցուին.
Եւ շատ առնէն հատը անոնց այցելութիւն պիտի ըլլայ։
23 Եւ լուսինը պիտի ամչնայ, ու արեւը պիտի պատկառի,
Երբոր զօրաց Տէրը ՙՍիոն լեռանը վրայ
Ը. Երուսաղէմի միջ թագաւորէ,
Ը. իր ծերերուն առջեւը փառաւորուի։

ԳԼ. ԻԵ

1 ՚Արդարին գնաստուած կը գովաբանէ իր գատաստաններուն համար. 2 իր փրկութեան շնորհքին համար. 3 և յաղթ. փր. համբառնալ համար.

1 Ով Տէր, իմ Աստուածս դուն ես.
ՙԲնակ պիտի բարձրացնեմ, քու անուանդ փառք պիտի տամ.
՚Քանզի սքանչելի բաներ ըրիր.
՚Քու մտածմունքներդ հաւատարիմ և ճշմարիտ են։
2 Քանզի ՙքաղաքը հոպակոյտ՝
Ը. պարսպատուր քաղաքը աւերակ դարձուցիր,
Որ ոտքեր քաղաք չըլլայով՝
Յաւիտենականներուն պալատը յատ խտեան չշինուի։
3 Անոր համար զօրաւոր ժողովուրդը ՚քեզ պիտի պատուէ,
Եւ անշարժու ազգաց քաղաքը քեզմէ պիտի վախնայ։
4 Վասն զի դուն ապաւէն եղար տգիտութեն,
Ապաւէն՝ չքաւորին իր նեղութեան առնեն,
ՙԱպաստանարան՝ փոթորիկէն, հովանի՝ տապրութենէն,
Երբոր անօրէն մնացորդաց կատղութիւնը պատ ՚ուղղուշ փոթորիկի պէս է՝ ուղղ։
5 Յաւիտենականներուն ապազակը
Զար տնգ ոյն տապրութիւնը պէս պիտի խոնարհեցնենս.
Ինչպէս որ տապրութիւնը ամպի հովանիով ՚ՀՀՆ,

---

1 Ա—Ա՝ Ա՝ Ա՝

Ասէ՝ ես բնաւորութիւնն ցնծութիւան ձայնը պիտի ցաժնոյ։

6 Եւ [a]զօրաց Տէրը հաս լիւանա վրայ
[b]Բոլոր ազգերուն կոչունք մը պիտի լինի,
Գաղարա բանելու և հին գիներնելու,
Ուժով լեցուած պարարտ բաներու,
Ո– զուտած հին գինիներու կոչունք։
7 Եւ աս լիւանա վրայ՝
Ամէն ժողովուրդներուն վրայ տարածուած ծածկոցը
Ու [c]ամէն ազգերուն վրայ փուռած վարագոյրը բնաջինջ պիտի բնէ։
8 [d]Մահը [e]յաւիտեան բնաջինջ պիտի բնէ,
Ու Տէր եհովան սրբոտնքը պիտի սրբէ,
Եւ բոլոր երկրիս երեսէն իր ժողովուրդ ին նախատինքը պիտի վերցընէ.
Վասն զի Տէրը խօսեցաւ։
9 Ու ան օրը պիտի բսեն,
Ահա մեր Աստուածը սոսկա է.
[f]Անոր յուսացանք ու անիկա մեզ ազատեց.
Տէրը սոսկա է. անոր յուսացանք,
[g]Անոր փրկութիւնովը պիտի ցնծանք և ուրախանանք։
10 Քանզի Տէրոջը ձեռքը աս լիւանա վրայ պիտի հանգչի.
Ու Մոաբ անոր տակը պիտի կոխուի,
Ինչպէս որ յարդը կը կոխուի ապրանոցին միջը։
11 Եւ իր ձեռքերը պիտի տարածէ անոր միջը,
Ինչպէս որ լողացողը կը տարածէ լողալու համար.
Ու անոր հպարտութիւնը անոր ձեռացը հնարքներուն հետ պիտի կործանէ։
12 Եւ [h]քու բարձր պարիսպներուդ ամրութիւնը պիտի խոնարհեցընէ,
Ո– գետնի հետ հաւասարելով՝ փոշիի մէջ պիտի ձգէ։

ԳԼ· ԻԶ

1 Աստուածդ փառաւորեմ յորդորդ երգ մը։ 2 Իր գառասանձնէ բան համար 12 և իր ժողովրդին իր երան ընդհանրին համար։ 13 Աստուածդ ապաւէնս յորդորդ մը։

1 [a]Ան օրը Յուդայի երկրին մէջ աս երգը պիտի երգեն.

Մենք զօրաւոր քաղաք ունինք.
[b]Փրկութիւնը պարիսպներու ու պատնէշներու տեղ կը դնուի։
2 [c]Դուռները բացէք,
Որ ճշմարտութիւն պահող արդար ազգը ներս մտնէ։
3 Հաստատ միտքը կատարեալ խաղաղութեան մէջ կը պահես.
Ինչու որ քեզի կը յուսայ։
4 Յաւիտեան Տէրոջը յուսացէք.
[d]Քանզի Տէր եհովան յաւիտենական վէմ է,
5 Քանզի անիկա բարձր անգամները բնակողները կը խոնարհեցընէ,
[e]Բարձր քաղաքը կը ցածցընէ.
Մինչև գետինը կը ցածցընէ.
Զանիկա հողի հետ հաւասար կ'ընէ։
6 Ոտքը զանիկա պիտի կոխէ՝
Աղքատին ոտքը ու չքաւորներուն գարշապարը։
7 Արդ արին ճամբան չիտակ է.
[f]Ով ու զիղդ, արդ արին ճամբան դուն կ'ուղղես։
8 Եւ [g]քու դատաստաններուդ ճամբուն մէջը քեզի կը սպասենք, ով Տէր,
Մեր հոգիին ցանկալը քու անուանդ և քու յիշատակիդ վրայ է։
9 [h]Գիշերը փափաքեցայ քեզի հոգւոս,
Ու առաւօտուն քեզ կը փնտռեմ՝ [i]բոլոր սրտովս.
Քանզի երբոր քու դատաստաններդ երկրիս վրայ լինան,
Աշխարհի բնակիչները արդարութիւն պիտի սորվին։
10 [j]Ամբարշտին ողորմութիւն ալ լինայ՝ արդարութիւն չսորվիր.
Ուղիկա [k]ուղղութեան երկրին մէջ անօրէնութիւն կը գործէ,
Ու Տէրոջը մեծափառութիւնը չտեսնէ։
11 Ով Տէր, ձեռդ քու ձեռքով բարձրանալը [l]չեն տեսներ,
Բայց ժողովուրդին վրայ նախանձը տեսնալով պիտի տեսնեն ու ամչնան.
Եւ քու թշնամիներդ կրակը պիտի ապառէ։
12 Ով Տէր, մեզի խաղաղութիւն պիտի տաս,
Վասն զի մեր ամէն գործերն ալ դուն մեզի համար գործեցիր։
13 Ով Տէր Աստուած մեր, [m]քեզմէ ուրիշ տէրեր մեր վրայ տիրացին,
Բայց քու անունդ՝ միայն քուկդ կը յիշենք։
14 Մեռածք մեռած են, պիտի չապրին.
Ու թուականներ են, չեն կրնար հլլել.
Վասն զի դուն այցելութիւն բնելով՝ զանոնք բնաջինջ երիր,
Ու անոնց բոլոր յիշատակը կորսընցուցիր։
15 Դուն աս ազգը աւելցուցիր, ով Տէր,
Ու ազգը աւելցնելով՝ փառաւորեցար,
Երկրին ամէն ծայրերը բնդարձակեցիր։
16 Ով Տէր, [n]տենդութեան մէջ քեզ փնտռեցին.

a Եսայ. ք· ։ ։
Մատ. իբ· ։ ։
b Գլ· բ· ։ ։
c Դան. է· ։։· Մատ. բ· ։։·
d Բ Գօր· գ· ։։· Ես.
e փիս· գ· ։։·
f Ես· ջ· ։։· ա Գօր· ժե· ։։· Յայտ· ժե· ։։· Յայտ· ք· ։։· Յայտ· ։։· ։
g Գլ· ի· ։։· Յայտ· ։։·
h Ես· ։։· ։։· Ես.
i Ս Գօր· գ· ։։· Ես.
j Ես· ։։· ։։·
k Ես· ։։· ։։·
l Ես· ։։· ։։·
m Ես· ։։· ։։·
n Ես· ։։· ։։·
a Ես· ք· ։։·
b Ես· ի· ։։·
c Ես· ։։· ։։·
d Ես· ։։· ։։·
e Ես· ։։· ։։·
f Ես· ։։· ։։·
g Ես· ։։· ։։·
h Ես· ։։· ։։·
i Ես· ։։· ։։·
j Ես· ։։· ։։·
k Ես· ։։· ։։·
l Ես· ։։· ։։·
m Ես· ։։· ։։·
n Ես· ։։· ։։·

քոս պատմիչ անուանց վրայ եղած առնելը ᵒա-
զատանք բրեին ։
17 Ինչպէս որ ᵖծնանելու մօտ եղող յղի կնիկը
իր երկանցը մէջ ասդիսդեղով կ՚ազատակէ ,
Մենք ալ քու առջեւդ այնպէս եղանք , ով Տէր .
18 Ցաւացանք , ցաւեր քաշեցինք ,
Հով ծնանողի պէս եղանք ,
Ու երկիրը չկրցանք ազատել ,
Եւ աշխարհիս բնակիչները չինկան ։
19 ՛Քու մեռնելդ պիտի ապրեցնան .
Իմ մեռնելուս մարմիններդը յարութիւն պի-
տի առնեն .
՚Արթնցնէք ու ցնծութեամբ երգեցէք , ով հո-
ղի մէջ բնակողներ .
Քանզի քու ցօղդ խոտերու ցօղ է ,
Ու երկիրը էր մեռելները ՚՚՚՚ պիտի ննեայ ։
20 Գնա , ով իմ ժողովրդս , ՛քու անկաւակ-
ներուդ մէջը մտիր .
Ու քու վրադ գոնեդդ գոցէ .
Գահաւէժ ՛քիչ մը մէկ վայրկեան մը ,
Մինչեւ որ բարկութիւնը անցնի ։
21 Քանզի ահա Տէրը ՛իր տեղէն կ՚ելլէ .
Որ երկրի բնակիչներուն այդեղութիւն ընէ ի-
րենց անօրէնութիւնը համար .
Ու երկիրը իր արիւնները պիտի յայտնէ ,
Եւ սպանուածները՝ ալ պիտի չծածկէ ։

ԳԼ · ԻԷ

1 Ընտրեալ անձնաց խնամքը իր ազգին վրայ ։ 7 Ընդ խրատ-
նելը կը սորբերին գառնասանձներուն ։ 13 Հրեաներուն ու հե-
թանոսներուն բազմութիւն հիմնուելին ։

1 Ան օրը Տէրը իր ամբակուռ , մեծ ու զօ-
րաւոր սրովը
Պիտի պատժէ փախչուղ Լևիաթանն օձը ,
՚՚Լևիաթան ան ծռանծռուռ Լևիաթանն օձը
Ու ՚ծովուն մէջ եղող վիշապը պիտի մեռցընէ ։
2 Ան օրը ՚գինիի ՚այգիին վրայ ՚՚երգեցէք .
3 ՛Ես Տէրս կը պահեմ զանիկա ,
Ամէն վայրկեանի մէջ պիտի ուադեմ զանիկա ,
Գիշեր ու ցորեկ անոր պահպանութիւն պի-
տի ընեմ ,
Որ չբռնայ թէ անոր վրայ ՚՚՚՚ չ յարձակի ։
4 Ես բարկութիւն չունիմ .
Երանի թէ ՛՚ցօխները -- փուշերը ինծի գէմ
պատերազմէին .
Ես անոնց վրայ պիտի քալէի ,
Ու զանոնք միասին պիտի այրէի ։
5 Եթէ ուչ ինոյ ՛իմ զօրութեանս ապաւինին .
Թող հաշտի հետս խաղաղութիւն ընեն ,
Հաշտի հետս խաղաղութիւն ընեն ։
6 Ապագայ ժամանակին մէջ Յակոբ ᵖպիտի
արմատանայ ,
Իսրայէլ պիտի ծաղկի ու պիտի բնձիւղի ,
Եւ պտղով աշխարհս երեսը պիտի լեցընեն ։
7 Միթէ զանիկա զարնողին հարուածէն պէս
զարկաւ զանիկա ,
Կամ անիկ սպանուածներուն սպանուա՞ծը պէս
սպանուեցաւ ։
8 ՛Չափաւոր սրտիմբ վիճելացար անոր հետ ,
Երբոր զանիկա իրկնցիր ,
Թէև ՚արեւելեան հովին օրը սաստիկ հովով
սորիր ։
9 Ուստի Յակոբին անօրէնութիւնը սրով քա-
ւութիւն պիտի բլլայ .
Եւ բոլոր ՚ղ խատուրութիւնը առ է որ անոր
մեղքը վերցընէ ,
Երբոր զոհասանները բոլոր քարերը կրաց
փշրուած քարերու պէս ընէ ,
Աստարթիմի կուռքերը ու արեգական սը-
ձանները՝ ՚՚ պիտի չկանգնին ։
10 Քանզի պարսպաւոր քաղաքը ամլի՝
Ու՞ չէն տեղը անապատի պէս թողուած ու
մերժուած պիտի բլլայ .
՚Հոն զաւարակ պիտի արածի և հոն պիտի
պառկի ,
Ու անոր ճիւղերը պիտի հատցնէ ։
11 Անոր ատեր բլլալով պիտի կոտրին ,
Կիներնիերը պիտի գան ու զանոնք պիտի բը-
ռնեցցընեն ,
Քանզի ՚անիկա խելառներն ժողովուրդ չէ .
Ուստի զանիկա առնղողը անոր վրայ պիտի
չդթայ ,
Ու ՚պանիկա կազմողը անոր պիտի չողորմի ։
12 Եւ պիտի բլլայ այն օրը՝
Որ Տէրը Գետին յորձանքէն մինչեւ եգիպ-
տոսի հեղեղատը պիտի թօթվի .
Եւ դուք , ով խորայէլի որդիք ,
Մէկիկ մէկիկ պիտի ժողովիք ։
13 ՚Ու ան օրը ՚մեծ փողը պիտի հնչուի ,
Եւ Ասորեստանի երկրին մէջ կորսուածներն
եղողները ,
Ու եգիպտոսի երկրին մէջ ալքատուածները
պիտի գան ,
Ու երուսաղէմ սուրբ լեռանը վրայ
Տէրոջը երկրպագութիւն պիտի ընեն ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Մարգարէն ապառնագործներ կ՚ընէ Եփրեմի մարգոյզ իրենց
ամբարտաւանութեանը ու գինեմոլութեանը համար · 3 Հր

ա Կամ հաստատեր
թաթխեցին ։
բ Գլ · ժգ · 8 · Ցաւիլ ·
ժգ · 21 ։
գ Ած · ժբ · 14 ։
դ Նբկ ի · լբ · 1 · Ես ·
ե Դան · ժբ · 2 ։
զ Նէ · ժբ · 22 · 23 ·
է Ած · լ · 2 · Գլ ·
ծգ · 7 · 8 · բ Կոր ·
գ · 17 ։
ը Մխ · ա · 2 · Ցաւագ ·
14 ։
—
ի Գլ · ծա · 9 · Եզեկ ·
ԽԲ · 3 · քր · 8 ·
ձ Կամ չտնկողի
լ Ած · ՀԲ · 33 ։
խ Ելբ · պատ ·
ծ Տին գլ · ԺԼ · 2 ·
քր · 14 ։
հ Բ Օր · լբ · 28 · Գլ ·
ա · 3 · Նբկ ·
ձ Ած · ՀԲ · 33 ։
ղ Ելբ · պատ ·
մ Ած · ի · 12 ։
յ Ած · ՀԲ · 33 ։
ն Ելբ · պատ ·
շ Տին գլ · ԺԼ · 2 ·
քր · 14 ։
ո Բ Օր · լբ · 28 · Գլ ·
ա · 3 · Նբկ ·
չ Ած · ի · 12 ։
պ Ած · ՀԲ · 33 ։
ջ Ելբ · պատ ·
ռ Գլ · բ · 11 ։
ս Մաա · ԻԳ · 31 ·
Ցաւ · ժա · 13 ։
—

յաջորդ բէկ Միացրէրը պիտի գարդանայ. Երբոր Փրխասաի
Քաղաքաւորութիւնը գայ։ † կը յանձնիմնէ անձից մշտրատ քիմնէ
Ներքը։ 9 անձից բրիմասերիմնէր 14 և անձից անհոգատ քիմնէր։
18 Փրխասա կը խոստացուի իրբն Հասատատն Հիմ։ 19 Լինելոց
անհոգատ քիմնէրը պիտի փորձուի։ 23 Մարգարէն կը յորդորի
գանձք. որ Աստուծոյ Նախախնամութիւնը վստահ մնասնին։

1 Վա՛յ ՚եփրեմի գինովցողներուն հպարտութեան
պսակին
Որուն ՚փառաց գարդը թառամեալ ծաղիկ
մըն է,
Որ գինիով թմրածներուն գլխուն վրայ կը
դրուի։
2 Ահա Տէրոջը կողմանէ մէկ քաջ ու զօրաւոր
ի՚նքը հ՚է՝
՚Կարկտահոսի փոթորիկի պէս, աւերիչ մրրիկի
պէս
Ու առատիկ ջուրերուն յորդահոս հեղեղին պէս՝
Զեռքովը գետինը պիտի գցէ։
3 ՚Եփրեմի գինովցողներուն հպարտութեան պսակը
Ոտքերով պիտի կոխուի։
4 Եւ պարարտ հովիտին գլխուն եղող անոր
՚փառաց գարդը՝
Որ թառամեալ ծաղիկ մըն է,
Հունձքէն առաջ վաղահասուկ թուզի պէս
պիտի ըլլայ,
Որ զանիկա տեսնողը ձեռքը առած կը կլլէ։
5 Ան օրը զօրաց Տէրը իր ժողովրդեանը միա-
ցորդին
Փառաց պսակ ու չքնաղ թագ պիտի ըլլայ։
6 Եւ դատաստանի նստողին դատաստանի ոգի՝
Ու պատերազմը դէպ ի դուռը դարձնողին
զօրութիւն պիտի ըլլայ։
7 Բայց ասոնք ալ դինիով կը մոլորին,
Ու ցբիով կը դանդաղին.
՚Քահանան ու մարգարէն ցբիով կը մոլորին.
Ածուք գինիէն կ՚ընկղմին, ցբիէն կը դանդաղին,
Տեսլեան մէջ կը մոլորին — դատաստանի մէջ
կը սխալին։
8 Վասն զի ամէն սեղաններուն փսխուածքի
պղծութիւնով լեցուած են,
Անտեղ որ մնաց մը չկայ։
9 ՚Որո՞ն պիտի սորվեցնէ,
Որո՞ն կրթութիւն հասկցնէ.
Կաթէն կտրուածներո՞ւն,
Ծոծրակէն պատուածներո՞ւն։
10 Քանզի խրատ խրատի վրայ՝ խրատ խրատի
վրայ,
Հրաման հրամանի վրայ՝ հրաման հրամանի
վրայ,
Քիչ մը հոս՝ քիչ մը հոն։
11 Ծիծաղելու ատ ժողովուրդին հետ
՚՚Շհասկցնելու չրմունքով և օտար լեզուով
պիտի խօսի։

12 Քանզի անոնց ըսաւ.
Յոգնածը հանգստացնելու հանգիստը սո-
սիկա է,
Ու մխիթարութիւնը սոսիկա է.
Բայց անոնք մտիկ ընել չուզեցին։
13 Ուստի Տէրոջը խօսքը պիտի ըլլայ անոնց՝
Խրատ խրատի վրայ՝ խրատ խրատի վրայ,
Հրաման հրամանի վրայ՝ հրաման հրամանի
վրայ,
Քիչ մը հոս՝ քիչ մը հոն.
Որպէս զի երթան, կռնակի վրայ իյնան ու
կոտրտին,
Եւ որոգայթի մէջ իյնալով բռնուին։
14 Ուրեմն Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք,
Ով ծաղր ընող մարդիկ,
Որ երուսաղէմի մէջ ՚իշխող ասո ժողովուրդին
վրայ կը տիրէք։
15 Որովհետև ըսիք.
Մենք մահուան հետ ուխտ ըրինք,
Ու գերեզմանին հետ դաշնակից եղանք.
Որ երբ յորդահոս †հեղեղը —ն անցնի՝
Մեր վրայ պիտի չգայ.
՚Վասն զի սուտ ապաստարան ըրինք,
Եւ անօգնականի մէջ պահուեցանք.
16 Ասոր համար Տէր եհովան այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես Սիոնի մէջ ՚վէմ մը կը դնեմ՝ իբրև
հիմ՝
‡Ընտիր վէմ, պատուական անկիւն, հաստա-
տուն հիմ՝
Ով որ հաւատայ՝ պիտի չփութայ փախ-
չելու։
17 Եւ դատաստանը լարին՝
Ու արդարութիւնը կշռաքին համեմատ պիտի
դնեմ.
Իւ հաստատութեան պատսպարանը կարկտուտ պի-
տի տանի,
Ու պահուկները ջուրը չափերը պիտի կոխեն։
18 Եւ մահուան հետ ըրած ուխտերնիդ պիտի
ապտակ,
Ու գերեզմանին հետ ըրած դաշնակցութիւնը-
նիդ պիտի չհաստատուի.
Երբոր յորդահոս հեղեղը —ն անցնի,
Դուք անկէ պիտի կոխուիք։
19 Անցնելու ատեներ ձեզ պիտի առնէ,
Քանզի առաւ առաւ, ցորեկ ու գիշեր պիտի
անցնի.
Ու ՚՚ուշ լսելը առնելը անգամ տակալի պիտի
ըլլայ։
20 Քանզի անկողինը երկնցնելու համար կարճ է,
Ու ծածկոցը ծածկելու համար նեղ է։
21 Քանզի Տէրը պիտի կանգնի՝ ինչպէս որ †Փարա-
սիմ լեռանը վրայ եղաւ,

ա Հմր. 3։
բ Հմր. 4։
գ Դէմ. է. 30. Եսկի. ժգ. 11։
դ Հմր. 1։
ե Հմր. 1։
զ Ընտ. բ. 1. Ոմանք. գ. 11։
է Դէմ. ժգ. 10. 12։
ը Դէմ. ժգ. 21։
թ — Կար. ժգ. 21։
ժ Եսդ. Թագաւորաց
ի Եսդ. խօսքագանձ
լ Ընտ. բ. 4։
խ Ես. 41։ Գաղ. գ.
ծ Դան. Բաբ. 11. Պաղ. ժ-11։ Եփես. բ. 22։
կ Եսդ. փրկուած
հ Հմր. 13։
ձ Ր Թագ. ե. 20։ — Գեղ. բ. 6. 7. 8։
ղ Եսդ. Թագաւորաց
Մն. ժգ. 11։

Ո՛ պիտի բարկանայ՝ ինչպէս որ Գաբաւոնի
ձորին մէջ ըլլալիքն ։
Որ իր գործը՝ կրկ օտար գործը գործէ,
Ո՛ւ իր պաշտօնը՝ իր օտար պաշտօնը կատարէ ։
22 Եւ հիմա ծաղր մի ընէք մեզ ։
Որ չըլլայ թէ ձեր կապանքները ամրանան ։
Քանզի զօրաց Տէրը կ՚ոտկտին կոչնական
Բոլոր երկրին վրայ՝ կատարածելու ամբաստանի մը վրայ ։

23 Ականջ տուէք ու իմ ձայնս լսեցէք ։
Մտիկ ըրէք ու իմ խօսքս լսեցէք ։
24 Միթէ հերկողը ցանելու համար միշտ կը հերկէ՞
Միշտ իր երկիրը կը բանայ ու անոր կաշառքը կը տափանէ՞ ։
25 Անոր երեսը չխոկելէն ետքը՝
Միթէ արմեղեղը ու չամիներ չը ցաներ ։
Եւ ցորենը կարգով՝ ու գարին արուեստած տեղը՝
Եւ հաճարը իր սահմանին մէջը չը դներ ։
26 Վասն զի իր Աստուածը կրթութիւն կու տայ անոր ։
Ո՛– կը սորվեցընէ թէ ինչ պէտք է ընել ։
27 Քանզի արմեղեղը կամնասակոյով չի ծեծուիր ։
Ո՛ւ չամիներն վրայ սայլին անիւը չ՚դառնար ։
Հապա արմեղեղը գաւազանով՝
Ո՛ւ չամիները յուզով կը թօթուուի ։
28 Հացին ցորենը կը կոխուի ։
Բայց գանիկա միշտ չի ծեծեր ։
Ո՛ւ սայլին անիւը գանիկա չկտրատեր ։
Եւ ձիերը գանիկա չեն փշրեր ։
29 Ասիկա ալ Զօրաց Տէրոջմէն կ՚ելլէ ։
Որուն խորհուրդը սքանչելի է ։
Ո՛ւ անոր խնամատարութիւնը գլուխ գործ է ։

ԳԼ · ԻԹ

1 Ա՛ւ՝ Արիէլին՝
Գաւիթին բնակած Արիէլ քաղաքին ։
Տարի տարիի վրայ աւելցուցէք ։
Թող տօնին տօներըդ դադրեցնեն ։
2 Բայց ես Արիէլը նեղը պիտի ձգեմ՝
Ո՛ւ անիկա սուգ ու ախտ պիտի ըլլայ ։
Եւ ինծի Արիէլի պէս պիտի ըլլայ ։
3 Ո՛ւ քեզի դէմ շուրջանակի բանակ պիտի դնեմ՝
Եւ քեզ պատնէշներով պիտի պաշարեմ՝
Ո՛ւ քեզի դէմ հողաբլուրներ պիտի կանգնեմ ։
4 Եւ պիտի ցածնաս ու գետնէն խօսիս ։
Եւ քու խօսքերդ հողին տակէն պիտի ելլեն ։
Ո՛ւ քու ձայնդ ուրուականի պէս գետնէն պիտի ըլլայ ։
Եւ քու խօսքդ հողէն պիտի փսփսայ ։
5 Ո՛ւ քու օտարականներուդ բազմութիւնը մանր փոշիի պէս՝
Եւ քու բռնաւորներուդ բազմութիւնը անցնող դիզուի պէս պիտի ըլլայ ։
Ո՛ւ յանկարծ չգոյութեան մէջ փոյթկնանի մէջ պիտի ըլլայ ։
6 Զօրաց Տէրոջը կ՚այցելէ՝
Որոտումով , գետնաշարժով , մեծ ձայնով ,
Մրրիկով , փոթորիկով ու սնուցող կրակի բոցով
Ա՛յցելութիւն պիտի ըլլայ ։
7 Ո՛ւ Արիէլի վրայ պատերազմի եկող բոլոր ազգերուն բազմութիւնը ,
Եւ ատ ահագին վրայ ու անոր պարիսպներուն վրայ բոլոր յարձակողները
Ո՛ւ գանիկա պաշարողները՝
Գիշերը տեսած երազի պէս պիտի ըլլան ։
8 Եւ ինչպէս որ անօթի եղողը երազին մէջ կը տեսնէ թէ կերակուր կ՚ուտէ ,
Ո՛ւ արթնցնէն ետքը փորը անօթի կը մնայ ,
Եւ ինչպէս որ ծարաւ մնացողը երազին մէջ կը տեսնէ թէ ջուր կը խմէ ,
Ո՛ւ արթնցնէն ետքը կը մնայ ու հոգին կը պապակի ,
Անպէս պիտի ըլլայ բոլոր ազգերուն բազմութիւնը՝
Որ Սիոն լեռանը գէմ պատերազմի կու գան ։
9 Ապշեցէք ու զարմացէք ,
Ելայեցէք ու թմրեցէք ։
Հարբեցէք արբած են , գրոյց գինիէն չէ ։
Ատանք կը գանգատին , բայց ցբիէն չէ ։
10 Քանզի Տէրը ձեր վրայ թմրութեան ոգի թափեց ,
Ո՛ւ ձեր աչքերը գոցեց ։
Մարգարէներըդ ու ձեր գլխաւորներըդ՝
Որոնք տեսիլք կը տեսնէին , կուրցուց ։
11 Եւ ամէնուն տեսիլքները Վերջաւած գրքի մը խօսքերուն պէս պիտի ըլլան ձեզի ,
Որ կարդալ գիտցողին կու տան
Ո՛ւ կ՚ըսեն , Կ՚ատաչէնք՝ ասիկա կարդա ։
Հո՛ւ անիկա կ՚ըսէ , Ջեմ կրնար , վասն զի կնքուած է ։
12 Եւ ան գիրքը կարդալ չգիտցողին կու տան
Ո՛ւ կ՚ըսեն , Կ՚ատաչէնք՝ ասիկա կարդա ։
Ո՛ւ անիկա կ՚ըսէ , Կարդալ չեմ գիտեր ։
13 Անոր Համար Տէրը կ՚ըսէ ,
Որովհետև աս ժողովուրդը ինձ բերնովը կը մօտենայ ,

1 Ա՛ւ՝ Արիէլին՝ Գաւիթին բնակած Արիէլ քաղաքին ։ 2 Բայց ես Արիէլը նեղը պիտի ձգեմ ։ 3 Ո՛ւ քեզի դէմ շուրջանակի բանակ պիտի դնեմ ։ 13 Եւ խորին հնազանդութիւնը ։ 18 Խուլերը մարգոց պատմութեան խօսածները մէջ ։

1 Ա՛ւ՝ Արիէլին՝ Գաւիթին բնակած Արիէլ քաղաքին ։ Տարի տարիի վրայ աւելցուցէք ։ Թող տօնին տօներըդ դադրեցնեն ։ 2 Բայց ես Արիէլը նեղը պիտի ձգեմ՝ Ո՛ւ անիկա սուգ ու ախտ պիտի ըլլայ ։ Եւ ինծի Արիէլի պէս պիտի ըլլայ ։ 3 Ո՛ւ քեզի դէմ շուրջանակի բանակ պիտի դնեմ՝ Եւ քեզ պատնէշներով պիտի պաշարեմ՝ Ո՛ւ քեզի դէմ հողաբլուրներ պիտի կանգնեմ ։

Ա Ցե՛ս · ժ · 19 · 12 · ր Թագ · ե · 23 · ՄՊ · ժգ · 10 ։
Բ Ռբ · գ · 25 ։
Գ Դէ · ժ · 22 · 23 · Դան · ր · 27 ։
Դ Մագ · գր · 2 · Երեմ · ը · 19 ։
— Ցե՛ս Եզեկ · թգ · 10 · 11 ։
ե ը՝ Աստուծոյ կրօն հետ ։
Հանդէպ
զ ր Թագ · ե · 9 ։
է Կամ՝ գրհանգիչ ։
ը Դէ · ր · 19 ։
թ Դէ · իե · 1 ։
ժ Ցե՛ս · ժ · 19 · 12 · ր Թագ · ե · 23 · ՄՊ · ժգ · 10 ։
ժա Ռբ · գ · 25 ։
ժբ Դէ · ժ · 22 · 23 · Դան · ր · 27 ։
ժգ · 13 ։
ժդ Դէ · ի · 13 ։
ժե Դէ · իե · 1 · ի · 39 ։
ժզ Դէ · ր · 19 ։
ժէ Դէ · իե · 38 ։
ժը Ցե՛ս · գ · իե · ե · 8 ։
ի Դէ · գ · 13 ։
ժթ Ցե՛ս · գ · իե · ե · 8 ։
ի Դէ · դա · 21 ։
ի Հառմ · ժ · 8 ։
ի Ռագ · կՊ · 23 · Դէ · գ · 10 ։
ի Դէ · ը · 18 ։
ի Դան · ժբ · 4 · 9 ։
Ցոել · ե · 1–3 · 9 · գ · 1 ։
ի Եզեկ · ի · 21 · Մատ · ժե · 2 · 9 · Մար · ե · 4 · 7 ։

եւ գիս չրհաւանքներովը կը պատուէ,
բայց անոնց սիրտը ինծմէ հեռու է,
Ո՚ւ ինծմէ վախնալնին
՚Մարդոց սովրեցուցած պատուիրանք մըն է.
14 ՚Ասոր համար ահա ես ալ ժողովուրդին մէջը
Հրաշալեւս գործեմ զարմանալի գործ քեր ու հրաշք.
՚Եւ անոնց իմաստուններուն իմաստութիւնը
պիտի կորսուի,
Ո՚ւ հանճարեղներուն հանճարը թնաջիջ պիտի ըլլայ:
15 ՚Վա՜յ անոնց որ խորհուրդ սեղ կը փնտռեն՝
Խո՚ր խորհուրդը Տէրոջմէ պահելու համար.
Ո՚ւ իրենց գործքը մութի մէջ կ՚ընեն,
՚Ու կ՚ըսեն, Մեզ ո՞վ կը տեսնէ ու մեզ ո՞վ գիտէ:
16 Վա՜յ ձեր կամակորութիւնը.
Միթէ բրուտը կաւին սեղը կը դրամի՞.
Գործուածքն կարելի՞ է որ գործը գործողին հասկնար ըսէ
թէ Անիկա գիս չգործեց.
Ո՚ւ առեղծուածը՝ գիներ առեղծողին հասկնար,
թէ Անիկա չհասկցաւ:
17 Ահա չատ քիչ ժամանակէն Լիբանան պտղաբեր արտի պիտի դառնայ,
Ո՚ւ պտղաբեր արտը անտառ պիտի սեպուի:
18 Ո՚ւ Ատն օրը խուլերը գրքին խօսքերը պիտի լսեն.
Եւ կուրաց աչքերը մէգէն ու խաւարէն տեսնեն՝
պիտի տեսնեն:
19 Եւ չքեղները Տէրոջմով իրենց ուրախութիւնը պիտի աւելցնեն,
Ո՚ւ Ադամայ մարդիկ Իսրայէլին Սուրբովը պիտի ցնծան:
20 Վասն զի բռնաւորը պիտի վերնայ,
Եւ ՚ծաղր ընողը պիտի չմնայ.
Ո՚ւ ամէն անձեր որ ՚անօրէնութեան համար կը հսկեն՝ պիտի կորսուին.
21 Անոնք որ մարդը դատապարտի մէջ յանցաւոր կը հանեն,
Ո՚ւ ՚դռան հզրանը մէջ ՚ջատագովութիւն ընողին համար որոգայթի կը լարեն,
Եւ արդարին իրաւունքը կը խափանեն:
22 Ասոր համար ՚Աբրահամը փրկող Տէրը
Յակոբին տանը համար այսպէս կ՚ըսէ.
Յակոբ ալ չպիտի ամչնայ,
Ո՚ւ անոր երեսը ալ պիտի չգեղնի.
23 Վասն զի երբոր †տեսնէ իր տղաքը՝ իմ ձեռացս գործը իր մէջը,
Անոնք իմ անունս պիտի ‡փառաւորեն.
Յակոբին Սուրբը պիտի ‡փառաւորեն,

Ո՚ւ Իսրայէլի Աստուծմէն պիտի վախնան:
24 Եւ ՚հոգիով մոլորածները իմաստութիւնը պիտի ճանչնան,
Ո՚ւ տրտնջողները խրատուիլ պիտի ստրկին.

ԳԼ. Լ

1 Վա՜յ ապստամբ տղաքներուն, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ ՚մեզ մեզմէ վրայ աւելցնելու համար
՚խորհուրդ կ՚ընեն, բայց ինծմով չէ.
Ո՚ւ դաշնագրութիւն կ՚ընեն, բայց իմ Հոգւովս չէ.
2 Որ ՚ատանց իմ բերնիս հարցընելու
՚Կ՚երթան եգիպտոս կ՚իջնեն՝
փարաւոնի պաշտպանութեանը տակը ամրանալու,
Ո՚ւ եգիպտոսի հովանիին ապաւինելու համար.
3 ՚Բայց փարաւոնին պաշտպանութիւնը ձեզի ամօթ՝
Ո՚ւ եգիպտոսի հովանիին ապաւինիլը նախ նախատինք պիտի ըլլայ:
4 Քանզի անոր իշխանները ՚Տոյանէս դացին,
Ո՚ւ դեսպանները Հանէս հասան.
5 ՚Ամէնքը ամչցան ան ժողովուրդին պատճառովը՝
Որ իրենց օգուտ մը ընելու կարողութիւն չունի.
Անիկա չկրնար օգնութիւն մը կամ օգուտ մը ընել.
Հապա նզովք ամօթ ու նախատինք պիտի ըլլայ:
6 Ա՜ռն գրուածները գէպ ՚ի հարաւ՝
Նեղութեան ու վշտաց,
Առատակ առիւծի և առյպ առիւծի,
՚Իժի ու կիպոզ թեւաւոր օձի երկիրը տ՚երթան.
Իրենց առագաստները էշերու կռնակին վրայ,
Ո՚ւ իրենց գանձերը ուղտի ապտակին վրայ կը տանին
Անանկ ժողովուրդի մը՝ որ իրենց օգուտ չունի.
7 ՚Վասն զի եգիպտացիք պարապ ու զուր ամէն օգնութիւն կ՚ընեն.
Անոր համար անոր Գ—ը նստող պարծենկոտ կանչեցի.
8 Ուրեմն գնա, անոնց առջեւը ՚տախտակ տախտակի վրայ գրէ,
Եւ գրքի մէջ գրոշմէ,
Որ գալու ժամանակին ճնայ՝

---

1 Մարգարէն ապառնագիրներ կ՚ընէ ժողովուրդին՝ իրենց չյաջողիլը եգիպտոսի վրայ դնելնուն համար. 9 ու նոյնպէս խոսքը անոյգկերնուն համար. 18 կը նախատգծէ Աստուծոյ օգնութիւնները որ իր ներկայէին պիտի ընէ. 27 նաև անոր բարկութիւնը ու ժողովուրդին ուրախութիւնը Աստուծոյն կործանման առնչը:

ա Կամ՝ բ · ՃԼ ։
գ Ելից · ա · ՃԼ ։
դ Ելից · ի · ՃԼ ։
ե Ելից · ի · ՃԼ ։
զ Ելից · ի · ՃԼ ։
է Ելից · ի · ՃԼ ։
ը Ելից · ի · ՃԼ ։
թ Ելից · ի · ՃԼ ։
ժ Ելից · ի · ՃԼ ։
ի Ելից · ի · ՃԼ ։
լ Ելից · ի · ՃԼ ։
խ Ելից · ի · ՃԼ ։
ծ Ելից · ի · ՃԼ ։
կ Ելից · ի · ՃԼ ։
հ Ելից · ի · ՃԼ ։
ձ Ելից · ի · ՃԼ ։
ղ Ելից · ի · ՃԼ ։
ճ Ելից · ի · ՃԼ ։
մ Ելից · ի · ՃԼ ։
յ Ելից · ի · ՃԼ ։
ն Ելից · ի · ՃԼ ։
շ Ելից · ի · ՃԼ ։
ո Ելից · ի · ՃԼ ։
չ Ելից · ի · ՃԼ ։
պ Ելից · ի · ՃԼ ։
ջ Ելից · ի · ՃԼ ։
ռ Ելից · ի · ՃԼ ։
ս Ելից · ի · ՃԼ ։
վ Ելից · ի · ՃԼ ։
տ Ելից · ի · ՃԼ ։
ր Ելից · ի · ՃԼ ։
ց Ելից · ի · ՃԼ ։
ւ Ելից · ի · ՃԼ ։
փ Ելից · ի · ՃԼ ։
ք Ելից · ի · ՃԼ ։
օ Ելից · ի · ՃԼ ։
ֆ Ելից · ի · ՃԼ ։
և Ելից · ի · ՃԼ ։

Յաւիտենական վկայութիւան համար ։
9 Քանզի Աստիկա ապաստան ժողովուրդ մըն է ։
Աստեղաց տագրներ են ,
Ու ամէն տագրներ են՝ որ Տէրոջը օրէնքը լսել չեն ուզեր ։
10 Որոնք տեսանողներուն կ՚ըսեն , Մի տեսնէք ,
Ու մարգարէներուն՝ Մեզի համար ուղիղ բաներ մի մարգարէանաք ։
Մեզի չողջոյնութիւններ խօսեցէք ,
Խաբէութիւններ մարգարէացէք ,
11 Ճամբայէն եռ քաշուեցէք ,
Շաւիղէն խոտորեցէք ,
Խրայէլին Սուրբը մեր առջևէն վերցուցէք ։
12 Ուստի Խրայէլին Սուրբը այսպէս կ՚ըսէ ։
Որովհետև դուք աս խօսքը անարգեցիք ,
Եւ բռնութեան ու ծռութեան ապաւինեցաք ,
Ու անոնց վրայ կռթնեցաք ։
13 Անոր համար աս անօրէնութիւնը՝
Բարձր պատի մը ինկնալու վրայ եղող
Ուռեցած ճեղքուածքին պէս պիտի ըլլայ ձեզի ,
Որուն կործանումը կանկառնակի մէկ վայրկեանի մէջ կու գայ ։
14 Եւ զանիկա բրուտներու ամփորին կոտրուածքին պէս պիտի կոտրէ ։
Գիտի փշրէ ու պիտի չխնայէ ։
Եւ անոր կտորտանքներուն մէջը՝
Կրակարանէն կրակ առնելու
Համ փռանէն ջուր հանելու կտոր մը պիտի չգտնուի ։
15 Վասն զի Եհովայ Տէրը՝ Խրայէլին Սուրբը այսպէս կ՚ըսէ ։
Դուք դառնալով ու հանգստանալով փրկուելիքն կը գտնէք ,
Զեր զօրութիւնը հանդարտութեան ու ապաւինութեան մէջ կ՚ըլլայ ։
Բայց դուք չուզեցիք ,
16 Հապա ըսիք , Ոչ , ձի հեծնենք փախչինք ։
Անոր համար պիտի փախչիք ։
Արագընթաց ձիու վրայ հեծնենք ըսիր ,
Անոր համար ձեզ հալածողներն արագընթաց պիտի ըլլան ։
17 Մէկուն սպառնալիքովը հազարնիդ՝
Հինգին սպառնալիքովը պիտի փախչիք ։
Մինչև որ լեռան գլուխը անան պէս՝
Ու բլուրի վրայ դրօշակի պէս թողուիք ։
18 Բայց Տէրը պիտի սպասէ որ ձեզի ողորմի ։
Ու պիտի բարձրանայ որ ձեզի ողորմի ։
Քանզի Տէրը արդար Աստուած մըն է ։
Երանի ան ամէնուն՝ որ անոր կը սպասեն ։
19 Քանզի ժողովուրդը Սիոնի վրայ՝ Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակի ։
Ալ բնաւ պիտի չլայ ։
Քու աղաղակիդ ձայնը Նէնէ քու չուտով քեզի պիտի ողորմի ։
Զանիկա լսածին պէս քեզի պատասխան պիտի տայ ։
20 Թէև Տէրը ձեզի Նեղութեան հաց և տառապանայ ջուր տայ ,
Քեզ ուսուցիչներդ մէյմըն ալ պիտի չհեռացնան ։
Հապա քու աչքերդ քու ուսուցիչներդ պիտի տեսանեն ։
21 Ու երբոր աջ կողմը կամ ձախ կողմը խոտորելու ըլլաս ,
Քու ականջներդ ետևէդ մէկ խօսք մը պիտի լսեն , որ կ՚ըսէ ,
Ասիկա է ճամբան ,ատոր մէջը քալեցէք ։
22 Պատանները քու քանդակած արծաթի կուռքերուդ ծածկոյթները՝
Ու ձուլածոյ ոսկի կուռքերուդ զարդերը պիտի պղծես ,
Զանոնք գաչտանի ընդ պէս պիտի նետես ,
Անոնց ամէն մէկուն պիտի բանս , Դուրսելիր ։
23 Եւ Տէրը քու սերմնացած երկրիդ հունտերուն վրայ անձրև ,
Ու երկրին արդիւնքէն հաց պիտի տայ ,
Եւ առատ ու պարարտ պիտի ըլլայ ։
Ան օրը քու խաշինքդ ընդարձակ արօտի մէջ պիտի ճարակին ։
24 Ու երկիրը գործող եզները ու էշերը՝
Թիով ու հնձանոցով հատած
Մաքուր կերակուր պիտի ուտեն ։
25 Եւ մեծ կոտորածին օրը
Ու աշտարակներուն կործանման առնը՝
Ամէն բարձր լեռան վրայ
Եւ ամէն բարձրացած բլուրի վրայ
Գետեր ու ջուրի առուներ պիտի ըլլան ։
26 Եւ ան օրը որ Տէրը իր ժողովուրդին վէրքը պիտի պատէ ,
Ու անոնց հարուածքին խոցը պիտի բժշկէ ,
Լուսնին լոյսը արեւին լոյսին պէս ,
Ու արեւին լոյսը եօթնապատիկ աւելի ,
Ու եօթը օրուան լոյսին չափ պիտի ըլլայ ։

27 Ահա Տէրոջը անունը հեռուէն կու գայ ։
Անոր բարկութիւնը կը վառի ու բոցը սաստիկ է ։
Շրթունքները սրտմտութեամբ լեցուած է ,
Ու լեզուն մաշող կրակի պէս է ։
28 Եւ հանոր հոգին յորդահոս գետի պէս
Մինչև պարանոցը պիտի հասնի ,

Եբր. ժե. 7 ։
2 Գլ. կե. 9 ։
3 Թագ. իբ. 27 ։ Ամոս. ի. 7 ։
4 Ես. ա. 7 ։
5 Ելից. իգ. 8 ։ Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
6 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
7 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
8 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
9 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
10 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
11 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
12 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
13 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
14 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
15 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
16 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
17 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
18 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
19 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
20 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
21 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
22 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
23 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
24 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
25 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
26 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
27 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։
28 Ես. ի. 13 ։ Ամոս. ը. 11 ։

Որ ապրիլը ունայնութեան մատով մատղ,
եւ ժողովուրդն իւրոյն կռակը սանձ դնելոյ ընդ
նմա խաւսել սկսցին.
29 Գուք որ սուրբ սոսին մը գիշերուան պէս երգ
պիտի ունենաք.
Ու խաւսիլն վկային՝ Ցերծը լեռը երթալու
համար՝
Արիւնոտ գազանի պէս պիտի ուրախութիւն
ընեն ուրիշ.
30 Եւ Տէրը իր փառաւոր ձայնը լսել պիտի տայ,
Ու ի սաստիկ բարկութեամբը եւ սիրտոց կրա-
կին բոցովը,
Հեղեղով, փոթորիկով ու կարկտուն քարե-
րով
Իր ՙերկրնցած բազուկը՚ պիտի ցուցընէ.
31 Վասն զի ՙգաւազանով զարնող Ասիրացւոցին
Տէրոջը ձայնէն պիտի ճնշուի.
32 Ու որչուած գաւազանին ամէն †հարուածը՝
Որ Տէրը անոր վրայ պիտի դնէ,
Թմբուկներով ու քնարներով պիտի ըլլայ.
եւ անոր դէմ ՙազգակռիւ պատերազմներով
պիտի պատերազմի.
33 ՙՔանզի Տօփեթը շատոնցմէ պատրաստուած է.
Անիկա ալ թագաւորին համար պատրաստուած
ցաւ.
Զայն խորացուցած -- լայնցուց.
Անոր դէզը կրակ ու շատ փայտ է.
Ջանիկա Տէրոջը շունչը ծծումբի հեղեղի պէս
պիտի բռնկցընէ.

ԳԼ. ԼԱ.

1 Մարգարէն կ՚ահաբեկուի յիմարութենէը որով եգիպտոսին կ՚ա-
պաւինին, և գլուխնուն կը մերժուին. 6 կը յորդորի ժողո-
վուրդը որ գործի գան. 8 կը ցուցնէ Ասորեստանի կործա-
նումը.

1 Վա՜յ անոնց ՙոր օգնութեան համար եգիպ-
տոս կ՚իջնեն,
Ու †ձիերու կը վստահին և կառքերու կ՚ա-
պաւինին, որովհետեւ շատ են,
Ու ձիաւորներուն, որովհետեւ խիստ ‡զօրա-
ւոր են.
եւ Իսրայէլի Սուրբին չեն նայիր,
ՙՈւ Տէրը չեն փնտռեր.
2 Բայց անիկա ալ իմաստուն է, ու չարիք կը
բերէ,
եւ ՙխօսքերը հետ չդարձներ.
Ու չարերուն տանը դէմ
եւ անօրէնութիւն գործողներուն օգնութեան
նը գէմ կ՚ելլէ.
3 Որով եգիպտացիք ՙմարդ են և չէ թէ Ա-
ստուած.

ա Գլ. չ. 29. բ Գլ. խբ. 4. գ Գլ. բ. 3. դ Գլ. խթ. 6. ե Գլ. խբ. 8. զ. 15. է Եբր. բազուկին իշխանը

ը Գլ. ժ. 3. 24. թ Գլ. չ. 26. ժ Գլ. ժ. 11. ԺԲ. 15. ի Եբր. ամպրոյ. ժ Գլ. ժ. 11. ԺԲ. 15. ի. եւ.

ա Գլ. է. 9. ւգ. 6. բ Ելք. ժ. 1. գ Գլ. ւգ. 8. դ Ա-ած. ե. 13. Ելք. ժ. 7. ե Գլ. ւգ. 8. զ Ա-ած. ե. 13. է Գ-ած. թ. 13. Ելք. է. 7.

թ Ա-ած. խգ. 19. ժ Ա-ած. ի. 10. Ա. Հաբ. գ. 8. ի Գլ. խբ. 13. լ Բ Օր. լբ. 11. Ա-ած. ը. 4.

խ Ա-ած. լի. 10. ծ Գ-ի խնայէ. կ Ելք. ժ. 1. Ա. Հաբ. բ. 8. հ Գլ. բ. 22. ձ Ա-ած. ժբ. 30. ղ Ա-ած. ժբ. 35. 38. Գլ. լի. 36.

մ Գլ. լի. 37. յ Գ-ի բերդէն
— Տ-ո Ա-ած. խե. 1. եւ. Երեմ. իգ. 5. Ելք. գ. 3. Ջ-ած. բ. 8.

2 եւ ᵒաս մարդը՝ հոմի ՚ի՛ ՚ն՛ պատապարա-
նի պէս
Ա. ᵖփոխարինի ՚ի՛ ՚ն՛ ծածկոցի պէս ,
Զոր անգը եզով չըսրի վաճառելու պէս
Եւ ծագաւառ երկրի մէջ
Մեծ ապառաժի մը հովանիին պէս պիտի ըլ-
լայ ։
3 Ա. ᵗաւետաբերներուն ձայները պիտի չլռանան ,
եւ լացներուն ականջները մոխիկ պիտի քնեն ։
4 Ա. պատերազմներուն սիրոյր գիտաքիւն պի-
տի հասկընայ ,
եւ քամի ոտիտաններուն լեզուն
Յառակ խօսելու պատրաստ պիտի ըլլայ ։
5 Անդգամին մէյ մըն ալ աղնուապարոյ պիտի
չըսուի ,
Ա. ագահին մէյ մըն ալ առատաձեռն պիտի
չըսուի ։
6 Վասն զի անդգամը անդգամութիւն կը խօսի ,
Ա. անոր սիրտը անօրէնութիւն կը գործէ .
կեղծաւորութիւն կ՚ընէ , ու Տէրոջը վրայով
սխալ բաներ կը խօսի .
Անօթիին հոգին ՚ն՛ունայն կը դրկէ ,
Ա. ծարաւածին խմելիքը կը հատցընէ ։
7 եւ ագահին ᵗհնարքները չար են .
Անիկա աուտ խօսքերով ազգայանները կորսըն-
ցընելու համար
Դ՚ննդութիւններ կը խորհի ,
թէև անանկը արդարութեամբ խօսի ։
8 Բայց ազնուապարոյ մարդը ազնիւ բաներ կը
խորհի ,
Ա. ազնիւ բաներու վրայ հաստատ կը ձեռայ ։

9 Ով ᵘհանգիստ կիներներ , լսէք ,
իմ ձայնս մոխիկ ըրէք .
Ով անհոգ ազջիկներ ,
իմ խօսքիս ականջ տուէք ։
10 Օրերով ու տարիներով խռովութեան մէջ
պիտի ըլլաք ,
Ով անհոգ կիներներ ,
Քանդի այդեկութիր կորսուելցաւ ,
Հունձքին ժամանակ պիտի չգայ ։
11 Ով հանգիստ կիներներ , դողացէք .
Ով անհոգ կիներներ , խռովութեան մէջ ին-
կէք .
Հանուելցէք ու մերկ եղէք ,
Ա. մէջքերնիդ ՚ուռկ կապեցէք ։
12 Ցանկալի արուեստն — պատերաբեր որմին հա-
մար
ՙկու թզենիներին պիտի ծեծեն ։՚
13 ՚Իմ ժողովուրդս երկրին վրայ
փուշ և ցուռ պիտի բուսնի .
Նաեւ ամէն ուրախութեան տուներուն վրայ՝
Բներկրալի քաղաքին մէջ ։

14 ᵏՔանդի պալատները երեսէ պիտի ձգուին ,
Աղմկայոյզ քաղաքը պիտի թողուի ,
Բլուրդերը ու պարիսպները յաւիտեան քա-
րայրներ պիտի ըլլան՝
Ցիւրերու զուարճութեան համար — խաչիներ-
Նէրու արօտ ըլլալու համար ,
15 Մինչև որ ՚ի վերէն մեր վրայ հոգի թափուի ,
Ա. ՚անապատը պտղաբեր պտուղ գտնայ ,
եւ պտղաբեր պտուղ անտառ համարուի ։
16 Անտառներ անապատին մէջը իրաւունք պիտի
բնակի ,
Ա. պտղաբեր պտուղն մէջը արդարութիւն
պիտի հանգչի ։
17 ՚Եւ արդարութեան գործը խաղաղութիւն՝
Ա. արդարութեան արդիւնքը հանգիստ ու
ապահովութիւն պիտի ըլլայ յաւիտեան ։
18 եւ իմ ժողովուրդս խաղաղաբնակ բնակութեան
մէջ՝
Ա. ապահով վրաններու մէջ՝
եւ հանգստաւ հանգստութեան մէջ պիտի
բնակի ։
19 Բայց ՙկարկուտ պիտի իջնէ ՚անտառներն վրայ ,
Ա. քաղաքը բոլորովին պիտի խոնարհի ։
20 Երանի ձեզի՝ որ ամէն ջուրերու քով կը ցանէք ,
Ա. ՚ևզան և իշուն ոտքը հոն ՚կոխել կու տաք ։՚

ԳԼ· Լ.Գ

1 Եփեսեցիին քշտաքներուն դէմ Աստուծոյ կասկածը գո-
տասաններէն ։ 13 Բարեպաշտներուն պարտքերը ։

1 Վա՛յ քեզի , ՚ով կործանող , որ գուն չկոր-
ծանուեցար ։
Ա. Հե՛յ ՚նե՛ , ով յափշտակող , որ քեզ չյա-
փշտակեցին ։
ՙԵրբոր գուն կործանելը լմընցընես՝ քեզ պի-
տի կործանեն ։
Երբոր յափշտակիչէն գադարիս՝ քեզ պիտի
յափշտակեն ։
2 Ով Տէր , մեզի ողորմի , ՚քեզի կը յուսանք ։
Ամէն առտու անոնց զօրութիւն եղիր ,
Ա. նեղութեան ժամանակը մեզի փրկութիւն
եղիր ։
3 Աղմուկին ձայնէն ժողովուրդները կը փախչին ։
Քու բարձրանալդ ազգերը կը ցրուին ։
4 եւ ձեր աւարը՝ խիտ մորեխին ժողվելուն պէս
պիտի ժողվեն ։
Անոր վրայ՝ մնջախնդրութեան ցանկալուն պէս
պիտի ցանկան ։
5 ᵀՏէրը բարձրացած է , վասն զի բարձրերը կը
բնակի ։
Սիոնը իրաւունքով ու արդարութիւնով լե-
ցուց ։

ա Կամ՝ ամէն մէկը
բ Գլ· ը · ա , եւ · ա ·
գ Գլ· ի · ե · եւ · ա ·
դ Գլ· իգ · ժե · լէ ·
ե · ե ·
ե Նէր · գործիքները

զ Ընտիր · ը · ։
է Նէր · ասիկները ,
նաեւ վերջ պիտի
ըսուած ։
ը Գլ· լդ · ։։ · Ոմէ ·

թ · ե ·
ժ Գլ· իգ · ։
ի Գլ· իկ · ։։
լ Ասոր · ա · ։

ա Գլ· իգ · ։։ · լէ · ։։
բ Ցաւ · գ · ։։
գ Գլ· լ · ։։
դ Ջաղ · ժա · ։
ե Գլ· լ · ։։

Նէր · կը խրճիք ·
—
Գլ· իս · ։ · Ասիր ·

ը · ։
թ Ցաւ · ժգ · ։։
ժ Գլ· իե · ։
ի Ասոր · գի · ։
լ Ցաւ · ի · ։

6 Եւ քու ժամանակներուդ հաստատութիւնը,
Ո՛ փրկութեանց զօրութիւնը խնամատարութիւն
ու գիտութիւն պիտի ըլլայ.
Տէրոջը վախը անոր գանձն է։

7 Ահա անոնց զօրաւորները դուրսը կ՚ազաղակեն.
Խաղաղութեան դեսպանները դառնագին կու լան։
8 Բանուկ ճամբաները ամլած եղան,
Ճամբայէն անցնող չմնաց.
Անիկա ուխտը արձակ, քաղաքները կ՚անարգէ,
Մարդը բանի տեղ չանգիր։
9 Երկիրը սուգ կը բռնէ ու կը նուաղի,
Լիբանան ամչցաւ — թառամեցաւ,
Սարօն անապատի պէս եղաւ,
Եւ Բասան ու Կարմէղոս կը թօթուեին։
10 Հիմա պիտի ելլեմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Հիմա պիտի փառաւորուիմ,
Հիմա պիտի բարձրանամ։
11 Դուք յղութով պիտի յղանաք ե՛ւ ծնիլ պիտի ծնանիք.
Ու ձեր շունչը կրակի պէս ձեզ պիտի ուտէ։
12 Եւ ժողովուրդները կիրի պէսութեան պիտի ըլլան.
Ձեռնք կրակի մէջ՝ կարուած փուչերու պիտի այրին։
13 Ով հեռու եղողներ, իմ ըրածս լսեցէք.
Ու մօտ եղողներ, իմ զօրութիւնս գիտցէք։
14 Սիօնի մէջ մեղաւորները կը վախնան,
Դողդողութիւնը զայն կը բռնէ.
Մեզմէ ո՞վ պիտի բնակի հնոցող կրակին մէջ.
Մեզմէ ո՞վ պիտի բնակի յաւիտենական բոցերուն մէջ։
15 Արդարութեամբ քալողը և ուղղութիւն խօսողը,
Ընդրաւութեան չարը մերժողը,
Կաշառք առնելէն ձեռքերը թօթուողը,
Արիւնահեղութեան խորհուրդ չլսելու համար ականջները գոցողը,
Ու չարութիւնը չտեսնելու համար աչքերը գոցողը,
16 Անիկա բարձրերը պիտի բնակի,
Անոր բերդը ամուր վիմերու վրայ պիտի ըլլայ.
Անոր հաց պիտի տրուի,
Ո՛ւր անոր ջուրը անպակաս պիտի ըլլայ։
17 Քու աչքերդ թագաւորը իր վայելչութեամբը պիտի տեսնեն,
Անոնք հեռաւոր երկիր պիտի նային։
18 Քու սիրտդ վախերը պիտի մտածէ.
Որո՞ւր է գիրը, որո՞ւր է կշռողը,
Որո՞ւր է աշտարակները գրողը։
19 Դուն պիտի չտեսնես այն խիստ ժողովուրդը,
Դժուարբանց ու անծանօթ լեզու ունեցող ժողովուրդը,
Թոթովախօս ու անհմանալի լեզուով խօսողները։
20 Մեր տօնախմբութեանց քաղաքին՝ Սիօնին նայէ.
Քու աչքերդ Երուսաղէմը պիտի տեսանեն՝
Խիստ հանգիստ բնակարան մը — չխախտուելու վրան մը,
Որուն ցիցերը յաւիտեան պիտի չշարժին,
Ու չեն ունենար բնաւ պիտի չկտրին։
21 Հոգա հոն փառաւորեալ Տէրը պիտի ըլլայ մեզի
Լայնատարած գետերու — վտակներու տեղ,
Ուր որ թիակաբեր նաւ պիտի չմտնէ,
Եւ անկէ մեծ նաւ պիտի չանցնի։
22 Քանզի մեր դատաւորը Տէրն է,
Մեր օրէնսդիրը Տէրն է,
Մեր թագաւորը Տէրն է,
Անիկա մեզ պիտի ազատէ։

23 Քու չոփանիներդ թուլցան,
Ի՛րենց կայմին խարիսխը չկրցան հաստատ բռնել,
Առագաստը չկրցան բանալ,
Անտանելի մեծ աւար բաժնուելու.
Մինչև անգամ կաղերը աւար առին։
24 Ու հոն բնակողը պիտի չըսէ թէ Հիւանդ եմ.
Հոն բնակող ժողովուրդին անօրէնութիւնը պիտի թողուի։

ԳԼ. ԼԴ

1 Ան գառասանգները արձակով Աստուած իր եկեղեցին հոգեւոր վերածնութեան պիտի բերէ։ 11 Եկեղեցւոյն թշնամիները կործանումը։ 16 Ա՛ն մարգարէութիւնները աստիճանաբար։

1 Ով ազգեր, մօտեցէք որ լսէք.
Ով ժողովուրդներ, ականջ առէք.
Երկիրը ու անոր լիութիւնը,
Աշխարհը ու անոր բոլոր բնակիչները թող մտիկ ընեն։
2 Վասն զի Տէրոջը բարկութիւնը ամէն ազգերուն վրայ է,
Ու զայրոյթը անոնց բոլոր զօրքերուն վրայ է.
Անիկա զանոնք նզովեց, զանոնք սպանդի մատնեց։
3 Եւ անոնց սպաննուածները պիտի նետուին,
Ու անոնց դիակներէն գէշ հոտ պիտի ելլէ,
Եւ անոնց արիւնէն լեռները պիտի հալին։
4 Ու երկինից բոլոր զօրքերը պիտի հալին,
Ու երկինքը մագաղաթի պէս պիտի գալարի,

ե Ա՛ստ. ժբ. 12։ զ Ա՛ստ. ժբ. 13։ է Ա՛ստ. ժբ. 14։ ը Ա՛ստ. ժե. 8։ թ Ա՛ստ. ժե. 9։ ժ Ա՛ստ. ժե. 10։ ժա Ա՛ստ. ժե. 11։ ժբ Ա՛ստ. ժե. 12։ ժգ Ա՛ստ. ժե. 13։ ժդ Ա՛ստ. ժե. 14։ ժե Ա՛ստ. ժե. 15։ ժզ Ա՛ստ. ժե. 16։ ժէ Ա՛ստ. ժե. 17։ ժը Ա՛ստ. ժե. 18։ ի Ա՛ստ. ժե. 19։ ժթ Ա՛ստ. ժե. 20։ ի Ա՛ստ. ժե. 21։ ի Ա՛ստ. ժե. 22։ ի Ա՛ստ. ժե. 23։ ի Ա՛ստ. ժե. 24։ ի Ա՛ստ. ժե. 25։ ի Ա՛ստ. ժե. 26։ ի Ա՛ստ. ժե. 27։ ի Ա՛ստ. ժե. 28։ ի Ա՛ստ. ժե. 29։ ի Ա՛ստ. ժե. 30։ ի Ա՛ստ. ժե. 31։ ի Ա՛ստ. ժե. 32։ ի Ա՛ստ. ժե. 33։ ի Ա՛ստ. ժե. 34։ ի Ա՛ստ. ժե. 35։ ի Ա՛ստ. ժե. 36։ ի Ա՛ստ. ժե. 37։ ի Ա՛ստ. ժե. 38։ ի Ա՛ստ. ժե. 39։ ի Ա՛ստ. ժե. 40։ ի Ա՛ստ. ժե. 41։ ի Ա՛ստ. ժե. 42։ ի Ա՛ստ. ժե. 43։ ի Ա՛ստ. ժե. 44։ ի Ա՛ստ. ժե. 45։ ի Ա՛ստ. ժե. 46։ ի Ա՛ստ. ժե. 47։ ի Ա՛ստ. ժե. 48։ ի Ա՛ստ. ժե. 49։ ի Ա՛ստ. ժե. 50։ ի Ա՛ստ. ժե. 51։ ի Ա՛ստ. ժե. 52։ ի Ա՛ստ. ժե. 53։ ի Ա՛ստ. ժե. 54։ ի Ա՛ստ. ժե. 55։ ի Ա՛ստ. ժե. 56։ ի Ա՛ստ. ժե. 57։ ի Ա՛ստ. ժե. 58։ ի Ա՛ստ. ժե. 59։ ի Ա՛ստ. ժե. 60։ ի Ա՛ստ. ժե. 61։ ի Ա՛ստ. ժե. 62։ ի Ա՛ստ. ժե. 63։ ի Ա՛ստ. ժե. 64։ ի Ա՛ստ. ժե. 65։ ի Ա՛ստ. ժե. 66։ ի Ա՛ստ. ժե. 67։ ի Ա՛ստ. ժե. 68։ ի Ա՛ստ. ժե. 69։ ի Ա՛ստ. ժե. 70։ ի Ա՛ստ. ժե. 71։ ի Ա՛ստ. ժե. 72։ ի Ա՛ստ. ժե. 73։ ի Ա՛ստ. ժե. 74։ ի Ա՛ստ. ժե. 75։ ի Ա՛ստ. ժե. 76։ ի Ա՛ստ. ժե. 77։ ի Ա՛ստ. ժե. 78։ ի Ա՛ստ. ժե. 79։ ի Ա՛ստ. ժե. 80։ ի Ա՛ստ. ժե. 81։ ի Ա՛ստ. ժե. 82։ ի Ա՛ստ. ժե. 83։ ի Ա՛ստ. ժե. 84։ ի Ա՛ստ. ժե. 85։ ի Ա՛ստ. ժե. 86։ ի Ա՛ստ. ժե. 87։ ի Ա՛ստ. ժե. 88։ ի Ա՛ստ. ժե. 89։ ի Ա՛ստ. ժե. 90։ ի Ա՛ստ. ժե. 91։ ի Ա՛ստ. ժե. 92։ ի Ա՛ստ. ժե. 93։ ի Ա՛ստ. ժե. 94։ ի Ա՛ստ. ժե. 95։ ի Ա՛ստ. ժե. 96։ ի Ա՛ստ. ժե. 97։ ի Ա՛ստ. ժե. 98։ ի Ա՛ստ. ժե. 99։ ի Ա՛ստ. ժե. 100։

Վէ՛ւ անոր բոլոր զօրքերը վար պիտի ինկնին,
ինչպէս որ տերեւը որթենէն կը ինկնի.
եւ ինչպէս որ [a]թզենւոյն կը ինկնի.
5 Քանզի իմ սուրս երկինքով մէջ արբեցած է.
Ահա անկիւնէ [b]Եդոմին վրայ ու իմ նզոված ժողովուրդիս վրայ
Դատաստան ընելու պիտի իջնէ.
6 Տէրոջը սուրը արիւնով լեցուած է
ու ճարպով եղռնած է.
Գառներուն և նոխազներուն արիւնովը
ու խոյերուն երիկամներուն ճարպովը.
Քանզի [c]Տէրը Բոսորայի մէջ զոհ ունի.
ու Եդոմի երկրին մէջ մեծ սպանդ.
7 Եւ անոնց հետ պիտի իյնան [d]մեծերը,
ու զառապանգները՝ ցուլերուն հետ.
Եւ անոնց երկիրը արիւնով պիտի գինովնայ,
ու անոնց հողը ճարպով պիտի պարարտանայ.
8 Քանզի Տէրոջը [e]վրէժխնդրութեան օրը՝
ու Սիոնի վէճին համար հատուցման տարին է.
9 Վէ՛ւ անոր գետերը ձիւթի՝
ու հողը ծծումբի պիտի դառնայ.
Եւ անոր երկիրը վառած ձիւթի պիտի ըլլայ.
10 Գիշեր ու ցորեկ պիտի չմարի.
[f]Անոր ծուխը յաւիտեան պիտի ելլէ,
Եւ [g]գաւիթ ի գաւիթ աւերակ պիտի մնայ.
Յաւիտեան յաւիտենից անկէ անցնողը պիտի չըլլայ.
11 [h]Հապտա զանիկա հատ ալաւնովը ու ոզնիները պիտի ժառանգեն.
Եւ հոն թաղուտը ու ագռաւը պիտի բնակին.
ու [i]անոր վրայ գատարկութիւնն լարը
Եւ ունայնութիւնն կշիռը պիտի քաշուի.
12 Անոր ազնուականները թագաւորութիւնն պիտի կանչեն,
բայց հոն ոչինչ պիտի ըլլայ.
ու անոր բոլոր իշխանները պիտի անհետանան.
13 Եւ [j]անոր պալատներուն մէջը փուշեր՝
ու անոր պարիսպներուն վրայ եղինճ ու եղջիւրաւոր պիտի բուսնի.
Եւ [k]շնագայլներու բնակարան՝
ու [l]ջայլամներու դաշխի պիտի ըլլայ.
14 Եւ վայրենի կատուները բոլներուն պիտի հանդիպին,
ու այծեամերգներն իրարու ձայն պիտի տան.
Եւ [m]յաւերժապրիներն հոն պիտի հանգչին,
ու հոն իրենց հանգիստ տեղ պիտի գտնեն.
15 Հոն նետ օձը իր բոյնը պիտի չինէ ու հաւկիթ պիտի ածէ,
Եւ իր ձագերը պիտի հանէ ու իր հովանիին տակը [n]հաւաքէ պիտի խնամէ.
Եւ [o]արուներն հոն պիտի ժողովին՝ ամէն մէկը իր [p]ընկերուն հետ.
16 [q]Տէրոջը գրքին մէջը փնտռեցէք ու կարգացէք.
Ասոնց մէկը պիտի չպակսի,
Մէկուն ընկերը պակսած պիտի չըլլայ.
Վասն զի իր բերանը հրամայեր է,
ու իր Հոգին պիտի ժողվէ զանոնք.
17 Եւ [r]ինքը անոնց համար վիճակ ձգեր է,
ու իր ձեռքը զանոնք լարով բաժներ է ա[s]նոնց.
Յաւիտեան յաւիտենից պիտի ժառանգեն,
Գալէ՛ի գալ անոր մէջը պիտի բնակին.

ԳԼ. ԼՆ

1 Բերուած թագաւորները ուրախութեան կ'երգով դարձիր: 3 Տիրապետը կը բարձրանան առատաձեռն պատասխանելու համար:

1 [a]Ա՛ն ճահճացիր ու չոր երկիրը [b]պիտի ուրախանայ.
Եւ անապատը պիտի ցնծայ ու շուշանի պէս պիտի ծաղկի.
2 [c]Անիկա բոլորովին պիտի ծաղկի,
Եւ ցնծութիւնով ու երգեցողով պիտի ուրախանայ.
Անոր պիտի տրուի Լիբանանին փառքը,
կարմելացիին ու Սարոնին գեղեցկութիւնը.
Անոնք Տէրոջը փառքը՝
Մեր Աստուծոյն գեղեցկութիւնը պիտի տեսնեն.
3 [d]Թուլցած ձեռքերը ուժովցուցէք,
ու դողդոջուն ծունկերը զօրացուցէք.
4 Ուրախացողներուն ըսէք,
ու ժողվեցէք, մի վախնաք.
Ահա ձեր Աստուածը վրէժխնդրութիւնով
ու Աստուծոյ հատուցումով կու գայ.
Անիկա պիտի գայ ու ձեզ ազատէ.
5 Անառանը [e]կոյրերուն աչքերը պիտի բացուին,
ու խուլերուն ականջները պիտի բացուին.
6 Անառանը [f]կաղը եղջերուի պէս պիտի ցատկռտէ,
ու [g]համրին լեզուն օրհնութիւն պիտի երգէ.
Քանզի անապատի մէջ [h]ջուրեր՝
ու անապատ երկրի մէջ հեղեղներ պիտի բղխին.
7 Եւ խարշախատ երկիրը լիճ պիտի դառնայ,
ու ծարաւուտ երկիրը ջուրի աղբիւրներ պիտի բղխէ.
Եւ [i]շնագայլներուն պառկած բնակարաններէն
Եղէգ ու կնճռնի դաշխի պիտի ըլլայ.
8 Եւ հոն պողոտայ ու ճամբայ պիտի ըլլայ,
Որ անկիւա սուրբ ճամբայ պիտի կոչուի.

ա Գլ. ԺԴ. 12. բ Գլ. ԺԴ. 8. գ Ելից. ԻԵ. 11. դ Գլ. ԻԹ. 1. ե Ելից. ԻԳ. 28. զ Ելից. ԻԳ. 20. է Ելից. ԻԳ. 23. ը Ելից. ԻԳ. 7. թ Ելից. ԻԳ. 24. ժ Ելից. ԻԳ. 33. ի Ելից. ԻԳ. 32. լ Ելից. ԻԳ. 31. խ Ելից. ԻԳ. 30. ծ Ելից. ԻԳ. 29. կ Ելից. ԻԳ. 28. հ Ելից. ԻԳ. 27. ձ Ելից. ԻԳ. 26. ղ Ելից. ԻԳ. 25. ճ Ելից. ԻԳ. 24. մ Ելից. ԻԳ. 23. յ Ելից. ԻԳ. 22. ն Ելից. ԻԳ. 21. շ Ելից. ԻԳ. 20. ո Ելից. ԻԳ. 19. չ Ելից. ԻԳ. 18. պ Ելից. ԻԳ. 17. ջ Ելից. ԻԳ. 16. ռ Ելից. ԻԳ. 15. ս Ելից. ԻԳ. 14. վ Ելից. ԻԳ. 13. տ Ելից. ԻԳ. 12. ր Ելից. ԻԳ. 11. ց Ելից. ԻԳ. 10. ւ Ելից. ԻԳ. 9. փ Ելից. ԻԳ. 8. ք Ելից. ԻԳ. 7. օ Ելից. ԻԳ. 6. ֆ Ելից. ԻԳ. 5. ա Ելից. ԻԳ. 4. բ Ելից. ԻԳ. 3. գ Ելից. ԻԳ. 2. դ Ելից. ԻԳ. 1. ե Ելից. ԻԲ. 31. զ Ելից. ԻԲ. 30. է Ելից. ԻԲ. 29. ը Ելից. ԻԲ. 28. թ Ելից. ԻԲ. 27. ժ Ելից. ԻԲ. 26. ի Ելից. ԻԲ. 25. լ Ելից. ԻԲ. 24. խ Ելից. ԻԲ. 23. ծ Ելից. ԻԲ. 22. կ Ելից. ԻԲ. 21. հ Ելից. ԻԲ. 20. ձ Ելից. ԻԲ. 19. ղ Ելից. ԻԲ. 18. ճ Ելից. ԻԲ. 17. մ Ելից. ԻԲ. 16. յ Ելից. ԻԲ. 15. ն Ելից. ԻԲ. 14. շ Ելից. ԻԲ. 13. ո Ելից. ԻԲ. 12. չ Ելից. ԻԲ. 11. պ Ելից. ԻԲ. 10. ջ Ելից. ԻԲ. 9. ռ Ելից. ԻԲ. 8. ս Ելից. ԻԲ. 7. վ Ելից. ԻԲ. 6. տ Ելից. ԻԲ. 5. ր Ելից. ԻԲ. 4. ց Ելից. ԻԲ. 3. ւ Ելից. ԻԲ. 2. փ Ելից. ԻԲ. 1. ք Ելից. ԻԱ. 31. օ Ելից. ԻԱ. 30. ֆ Ելից. ԻԱ. 29.

ՙԱնկէ պիտի մէկը պիտի չանցնի,
Հապա անբիւրն անոնց հասնիր պիտի ըլլայ.
Ան ճամբուն մէջ փայտը՝ ու յիմարները ՚ի՛նչ-
պիտի չմոլորին.
9 ՙՀոն առիւծ պիտի չըլլայ,
Ու անոր վրայ գազան պիտի չելլէ,
Ը- հոն պիտի չգտնուի,
Հապա փրկուածները հոն պիտի քալեն.
10 Ու ՙՏէրոջը փրկածներըպիտի գառնան,
Ու երգելով Սիոն պիտի գան.
Եւ անոնց գլխուն վրայ յաւիտենական ու-
րախութիւն պիտի ըլլայ.
Ցնծութիւն և ուրախութիւն պիտի
առնեն,
Եւ խորտնութիւնը ու հեծութիւնը ՚ի՛նդ-
պիտի հեռանայ.

ԳԼ. ԼԶ

1 Յիսնեակերիմ Թագաւորը Յուդայի վրայ կը յարձակի. 4 Թափ-
ուած Յիսնեակերիմին խրճուած. հարիւրմէկ յորդորանքներով
Ժողովուրդը ապաշխարութեան կը դրդուի. 11 Անոր խոստ-
ման եւ ներման կը պատմէ.

1 Ո՞- եղաւ որ եղնիկա Թագաւորին չօրհնուա-
ւանելոյդ. ասոր՝ Աստուծոյն Յինեքերիմ
Թագաւորը Յուդայի բոլոր պարսպաւոր քա-
2 ղաքներուն վրայ ելաւ, ու զանոնք առաւ. եւ
Աստեւանոյն Թագաւորը Թափսակը չատ զօր-
քով Լաքիսէն երուսաղէմ խրկեց եղնիկա
Թագաւորին. ու անոնք Թափչըն ապաշխարին
համար եղոյ վերի աւազանին չրմանդին վրայ
3 կայնեցան. Եւ Փեղկիայի որդին եղիակիմ՝
պալատին հազարապետը, ու Սերնա առնեա-
գրիչը, ու յիշատակաց գրիչը Ասափի որդին
Յովաք անոր ելան.
4 ՙԵւ Թափսակ անոնց ըսաւ, եղնիկայինն ըսէք,
Մեծ Թագաւորը՝ Աստեւանոյն Թագաւորը
այսպէս կ'ըսէ. Ի՞նչ է աս յոյսը որուն դուն
5 կ'ապաւինիս. Դուն ըսիր, Գաղտնագրքին հասնար
խորհուրդ ու զօրութիւն ունիմ. բայց չըր-
Թունքի խօսքեր են. Հիմա որո՞ւն ապաւինիլ
6 լոյ՝ ինծի ապստամբելուդ. Ահա դուն Եան
Չամիսոյանոյ եղէգի ցուպին՝ եղիպտոսին ապա-
ւինեցար, որ եթէ անոր մէկ մարդ մը կռթնի՝
ձեռքը պիտի մտնէ ու զանիկա պիտի ծակէ.
եղիպտոսի փարաւոն Թագաւորը բոլոր իրեն
7 ապաւինածներուն այնպէս է. Բայց թէ որ ինծի
ըսես թէ Մենք մեր եհովայ Աստուծոյն կ'ա-
պաւինինք, ասիկա ան չէ՞ որուն բարձր
տեղատանքը ու սեղանները եզեկիա վերցուց,
և Յուդային ու երուսաղէմին ըսաւ, Միայն աս
սեղանիս առջեւը երկրպագութիւն ըրէք.
8 Ու հիմա իմ՝ տիրոջս Աստեւանոյն Թագաւորին
՚հետ հազաւուէ, ու քեզի երկու հազար ձի
տամ, թէ որ դուն քու կողմանէդ անոնց վրայ
9 հեծնողներ դնելու կարող ես. Եւ իմ տիրոջս
պիտա պզտիկ ծառաներէն մէկ կառավարին
ի՞նչպէս կրնաս դէմ դնել, որ դուն կառքերու
ու ձիերու համար եգիպտոսին կ'ապաւինիս.
10 Եւ հիմա ես երկիրս վրայ այդ տեղը առանց
եհովայի հրամանի՞ եկեր եմ՝ զանիկա աւերելու
համար. ինծի եհովան ըսաւ, Ան երկրին վրայ
եկիր ու զանիկա աւերէ.
11 Ու եղիակիմ և Սերնա ու Յովաք Ռաբ-
սակին ըսին, Ծնորհք ըրէ՝ քու ծառաներուդ
հետ †Ասորերէն խօսէ, քանզի մենք կը հաս-
կընանք, ու մեզի հետ երբայերէնէն մի խօսիր
որ պարսպին վրայ եղող ժողովուրդը լսէ.
12 Բայց Ռաբսակ ըսաւ, Միթէ աս խօսքերը
խօսելու համար իմ տէրս քիս քու տիրոջդ ու
քեզի՞ դրկեց. չէ՞ որ աս մարդոց վրայ կը նստին
պարսպին վրայ կը նստին ձեզի հետ իրենց
ապրը ուտելու ու իրենց մէզը խմելու.
13 Ես Ռաբսակ ասդ եկաւ, ու մեծ ձայնով
մի երբայերէնէն պոռալով ըսաւ, Մեծ
Թագաւորին՝ Աստեւանոյն Թագաւորին խօս-
14 քերը մտիկ ըրէք. Թագաւորը այսպէս կ'ըսէ.
Եղնիկա ձեզ չխաբէ, քանզի անիկա չկրնար
15 ձեզ ազատել. Ու եղնիկա ձեզ եհովային
չյուսացընէ՝ ըսելով, Եհովան մեզ անպուճա
պիտի ազատէ, -- աս քաղաքը Աստեւանոյն
16 Թագաւորին ձեռքը պիտի չտրուի. Եղնիկայինն
մտիկ մի ընէք, քանզի Աստեւանոյն Թագաւո-
րը այսպէս կ'ըսէ. Խնդիր հետ հաշտութիւն
ըրէք ու ինծի ելէք. Եւ ամէն մարդ իր որթին
ու ամէն մարդ իր թզենիին ուտէ, և ամէն
17 մարդ իր ջրհորին ջուրէն խմէ, Մինչև որ ես
գամ, ու ձեզ ձեր երկրին պէս մի երկիր մը
ցուցնեմ ու գինիի երկիր մը՝ հացի ու այգիներու
18 երկիր մը տամ. Զգուշացի որ եղնիկա ձեզ
գլխէ հանէ՝ ըսելով, Եհովան մեզ պիտի ազա-
տէ. Միթէ ազգաց աստուածներէն Աստեւանո-
նի Թագաւորին ձեռքէն՝ ամէն մէկը իր երկիրը
19 ազատե՞ց. Էմաթի ու Արփադի աստուածները
ո՞ւր են. Սեփարուայիմի աստուածները ո՞ւր են.
Միթէ անոնք Սամարիան իմ ձեռքէս ազատե-
20 ցի՞ն. Ա՛ն երկիրներուն ամէն աստուածներէն
ո՞րը իր երկիրը իմ ձեռքէս ազատեց, որ
եհովան երուսաղէմը իմ ձեռքէս ազատէ.
21 Ու անոնք լուռ կեցան և անոր ամենևին պա-
տասխան մը չտուին. քանզի Թագաւորը հրա-
մայեր էր՝ ըսելով, Անոր պատասխան մի տաք.
22 Ու Փեղկիայի որդին եղիակիմ՝ պալատին
հազարապետը, և Սերնա առնեագ գիրը, ու
յիշատակաց գիրը Ասափի որդին Յովաք
հանգերձներնին պատռած՝ եղնիկայինն գացին, ու
Ռաբսակին խօսքերը անոր պատմեցին.

ՙ ԳԼ. Ծր. 1. Յովել. ՚ Ղէ. իգ. 6. Գէ. Ա. Գլ. Ծա. 11.
Ը. 17. Յայտ. իա. 21. Ծա. 3. Եզեկ. Լ9. Ը. Գլ. իէ. 3. կէ. 19.
Ծա. 6. 17. իա.

՚ Գլ. Ծր. 1. Յովել. Ը. 17. Յայտ. իա. 21. Ծա. 3. Եզեկ. Լ9. Ը. Գլ. իէ. 3. կէ. 19. Ծա. 6. 17. իա.

4. — 17. ը Մ՚. ը. 1. ՚ Կ՚պատմէ տալը. ը Թագ. Ժը. 19. Եա. ՚ Կ՚ի գործ ածէին. Եզեկ. իթ. 6. 7. ՚ Ձ՚ա. գ. 19.

ԳԼ. ԼԱ.

1 Եղիկիա ասէ ընդդէմ Եսայեայ մարգ կը խրճի որ իրենց հա-
մար ապրիլ բան, 6 Եսայի գանձոյ կը միխիթարէ, 8 Սենեքե-
րիմ Թագաւոր Քաղաւորին գէմ պատերազմելու գացած ա-
ռանց Հոգեսացէն Հոգեի մը կը խրճի Եղիկիայէն, 14 Եղե-
կիայեն ապրիլը, 21 Եսայիայեն մարգ պատասխանը Սենեքերիմին
հպարտութեանը ու կործանումը, 6 Սենեքերիմին մարգ-
կին վրայով, 36 Հրէշտակ մը Ասորեստանի բոլորին կը խոց-
ե, 37 Սենեքերիմ իր որդւոցմէն կը սպանուի Նինուէի մէջ։

1 Ա. Երբոր Եղիկիա Թագաւորը բանց իր հան-
գերձները պատառեց ու քուրձ հագաւ, և
2 Տէրոջը տունը մտաւ։ Ու Եղիոակիմ պալա-
տին հոգաբարձուին, և Շեբնա տեղապահին
ու քահանայապետին ծերերը քուրձեր հագած՝
Ամոսին որդւոյն Եսայի մարգարէին խրկեց։
3 Եւ անոր բսին, Եղիկիա այսպէս կ'ըսէ. Ա-
օր նեղութեան, կշտամբանաց ու նախատա-
նաց օր է. քանզի ազգերը միննչ ծնանելու
վայրկեանը հասան, բայց ծնանելու ոյժ չկայ։
4 Գուցէ է որ քու Տէրդ Աստուածդ Բաղաս-
կին խօսքերը լսէ, որն որ իր տէրը Ասորես-
տանի Թագաւորը խրկեց՝ կենդանի Աստուածը
նախատելու համար, ու քու Տէրդ Աստուածդ
ան իր լսած խօսքերուն համար յանդիմանու-
թիւն տայ. ուրեմն դուն գտնուած ժողովրդին
5 համար աղօթք բրէ։ Ու Եղիկիա Թագաւորին
6 ծառաները Եսայիին գացին։ Ու Եսայի անոնց
բսաւ, Ձեր տիրոջը ասանկ բսէք. Տէրը այս-
պէս կ'ըսէ. Մի վախնար ան լսած խօսքերէդ,
որոնցմով Ասորեստանի Թագաւորին ծառաները
7 զիս հայհոյեցին։ Ահա ես անոր վրայ մէկ
ոգի մը կը խրկեմ, ու մէկ լուր մը կսլսի՝ իր
երկիրը պիտի դառնայ, ու զանիկա իր երկրին
մէջ սրով պիտի կործանեմ։
8 Եւ Բաղաս գարձաւ, ու Ասորեստանի
Թագաւորը գտաւ որ Լաբնային հետ կը պա-
տերազմէր, վասն զի լսած էր որ Լաբեքսէն
9 չուեր է։ Ու Սենեքերիմ եթէովպացւոց Թարա-
կա Թագաւորին համար լսեց որ կ'ըսէին, Ա-
նոնք գնկա գետ պատերազմելու ելեր է.
Ու երբոր լսեց՝ եղիկիային դեսպաններ
10 խրկեց՝ ըսելով. Յուդայի Եղիկիա Թագաւորին
այսպէս խօսեցէք ու ըսէք. Ան քու Աստուածդ՝
որուն դուն ապաւիներ ես, Թող գնկ չխաբէ՝
ըսելով, Երուսաղէմ Ասորեստանի Թագաւորին
11 ձեռքը պիտի չյատնի։ Ահա դուն լսեցիր ինչ
որ Ասորեստանի Թագաւորները բոլոր երկիր-
ներուն ըրին, ու ինչպէս զանոնք բոլորովին
կործանեցին, ու Հնդ դուն պիտի ապասիս։
12 Միթէ իմ հայրերուս կործանած ազգերուն՝
այսինքն Գոզանին, Խառանին, Ռեսեփին ու
Թէլասարի մէջ եղող Եդեմի որդւոցը աս-
13 տուածները զանոնք ազատեցի՞ն։ Որ է
Հեմաթի Թագաւորը ու Արփադի Թագաւորը,
ու Սեփարուիմ քաղաքին Ենայինն և ԵՒւայինն
Թագաւորը։

14 Ու Եղիկիա նամակը գեսպաններուն ձեռ-
քէն առաւ ու զանիկա կարդաց, և Տէրոջը
տունը երթալ. ու Եղիկիա Տէրոջը առջևը
15 բացաւ անիկա։ Ու Եղիկիա Տէրոջը առջևը
16 աղօթք բրաւ ու բսաւ, Ով Տէր զօրու-
թեանց՝ Աստուած Իսրայէլի, որ քերովբէնե-
րուն վրայ կը նստիս, երկրիս ամէն Թագաւոր-
թիւններուն վրայ Աստուած միմակ դուն ես.
17 երկինքը ու երկիրը դուն ստեղծեցիր։ Ով
Տէր, ականջդ խոնարհեցուր ու լսէ. ով Տէր,
աչքերդ բաց ու նայէ, և լսէ Սենեքերիմին
բոլոր խօսքերը, որ խրկեց կենդանի Աստուա-
18 ծը նախատելու համար։ Ով Տէր, իրաւցնէ
Ասորեստանի Թագաւորները բոլոր ազգերը
19 ու անոնց երկիրը աւերեցին, և անոնց աս-
տուածները կրակի ձգեցին. վասն զի անոնք
Աստուած չէին, հապա մարդու ձեռագործ՝
փայտ ու քար էին. անոր համար զանոնք
20 կորսնցուցին։ Եւ Հեմա գուն, ով Տէր Ա-
ստուած մեր, ազատէ մեզ անոր ձեռքէն, որ-
պէս զի երկրիս բոլոր Թագաւորութիւնները
գիտնան որ Տէրը միայն գուն ես։
21 Ու Ամոսի որդին Եսային Եղիկիային դր-
խրկեց՝ ըսելով, Իսրայէլին Տէր Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. Որովհետև Ասորեստանի Սենե-
քերիմ Թագաւորին համար աղօթք բրիր ին-
ձի, Անոր վրայով Տէրոջը բսած խօսքը ասէ.
22 Սիոնի կոյս աղջիկը քեզ անարգեց, քեզ
ծաղր բրաւ.
Երուսաղէմի աղջիկը քու ետևէդ գլուխ շար-
ժեց։
23 Գուն ո՞վ նախատեցիր ու հայհոյեցիր,
Ու որո՞ն վրայ ձայնդ վերցուցիր,
Եւ աչքերդ Իսրայէլի Սուրբին գէմ վեր վեր-
ցուցիր։
24 Քու ծառաներուդ ձեռքովը Տէրը նախատե-
լով՝ ըսիր,
Իմ կառքերուս շատութիւնովը լեռներուն
բարձրութիւնը՝
Լիբանանու ծովերը ելայ,
Ու անոր բարձր եղևիններըը
Ու ընտիր մայրիները ջոիսի կտրեմ.
Ու անոր խիտ բարձր ծայրը՝
Անոր կարմելոսին անտառը ելոիսի մտնեմ։
25 Ես փորեցի ու ջուր խմեցի,
Ու այսչափ ոտքերուս տակը բոլոր գետերը
Աչքերուս ծանծով ցամքեցուցի։
26 Միթէ լսած չես որ ասիկա շատոնցմէ ես
չինեցի,
Ու առջի օրերէն՝ ի վեր ձեւակերպեցի.
Հիմա հասուցի,
Որ գուն պարսպազարս քաղաքները աւերակի
հոգակոյտներու դարձնես։
27 Ու անոնց բնակիչները ձեռքը կարճ
ըլլալուն համար

ա ¶ Թագ. ԺԹ. 1. | բ Երեմ. ԽԹ. 22. | գ Դատ. Բ. 18.
դ Կամ ապտակեց | ե Երէց. երկիրները | զ Կամ մտայ. | է ¶ Թագ. ԺԹ. 32.

Զարհատելցան ու ամչցան .
Ամէնէ գաւառի խոտի և կանանչ բանջարի ՚ի՝
Ո՛ւ ամենի՛ր խոտի ՚ի՝
Եւ գետ չհասած ու խորչակէն զարնուած
հունձքի ՚ի՛ նման ։
28 Բայց ես քու բնակութիւնդ , կ՚ելլես ու մտանես ,
Եւ ինծի ունեցած պատուհասիդ գիտեմ ։
29 Որովհետեւ ինծի ունեցած պատուհասիդ
Ո՛ւ քու ամբարտաւանութիւնդ իմ ականջներս
բուռ եկաւ ,
Ես ալ իմ կարիս քու բիլիդ՝ և իմ սանձս
քու բերանդ պիտի դնեմ ,
Ո՛ւ քու եկած ճամբայէդ քեզ նորէ պիտի դարձնեմ ։

30 Եւ ասիկա քեզի նշան ըլլայ .
Այս տարի ինքնիրմէ բուսածը
Ո՛ւ երկրորդ տարին ինկած հատերէն բուսածը
պիտի ուտէք .
Ո՛ւ երրորդ տարին ցանեցէք ու հնձեցէք ,
Եւ այդ ինչ անկեցէք ու անոնց պտուղը կերէք ։
31 Եւ Յուդայի տանը ազատուած մնացորդը
վարէն արմատ պիտի արձակէ ,
Ո՛ւ վերէն պտուղ պիտի տայ ։
32 Քանզի Երուսաղէմէն մնացորդ՝
Ո՛ւ Սիոն լեռնէն ազատուած պիտի ելլէ .
Ասիկա Տէրոջ Յէհովային նախանձը պիտի ընէ ։

33 Ասոր համար Ասորեստանի թագաւորին վերաբերեալ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Անիկա աս քաղաքը պիտի չմտնէ ,
Ո՛ւ անոր նետ պիտի չձգէ ,
Եւ անոր առջեւը վահանով պիտի չդայ ,
Ո՛ւ անոր դէմ պատնէշ պիտի չկանգնէ .
34 Իր եկած ճամբայէն նո՛ր պիտի դառնայ ,
Ո՛ւ աս քաղաքը պիտի չմտնէ , կ՚ըսէ Տէրը ։
35 Եւ Ես քաղաքը պիտի պաշտպանեմ ու զանիկա ազատեմ՝
Ինծի համար ու իմ ծառայիս Դաւիթին համար ։

36 Ո՛ւ Տէրոջը հրեշտակը ելաւ , և Ասորեստանի բանակին մէջը հարիւր ութսունհինգ հազար մարդ զարկաւ . ու երբոր առտուընուն կանուխ եղան , ահա անոնց ամէնը մեռած մնաց .
37 մինեւնոյն էին . Եւ Ասորեստանի Սենեքերիմ թագաւորը չտեւեց գնաց , ու գարձաւ Ղինեւէի
38 մէջ նստաւ . Ո՛ւ երբոր անիկա իր աստուծոյն Նիսրոքին տանը մէջ երկրպագութիւն կ՚ընէր , անոր որդիքը Ադրամելէք ու Սարասար զանիկա սրով զարկին , ու Արարատի երկիրը փախան . և անոր տեղը անոր որդին Առրդոնն թագաւոր եղաւ ։

ԳԼ · ԼԸ

1 Ա՛խ երկրը եղեկիա մեռնելուն համար ծանր էր , ու Ամոսին որդին Եսայի մարգարէն անոր եկաւ , ու անոր բսաւ , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . Քանզի հասար պատուէրդ տուր , քանզի դուն պիտի մեռնիս ու պիտի չապրիս ։
2 Ո՛ւ եղեկիա իր երեսը պատին դարձուց , ու
3 Տէրոջը աղօթք բրաւ , Ո՛ւ բսաւ , Ով Տէր , կ՚աղաչեմ՝ քու առջեւդ հաւնութեամբ ու կատարեալ սրտով քալելս՝ և քու աչքիդ առջեւը բարի եղածը ընելս յիշէ . ու եղեկիա մեծ լացով մը լացաւ ։
4 Ո՛ւ Տէրոջը խօսքը եղաւ Եսայիին՝ բսելով ,
5 Գնա եղեկիայէն բսէ , Քու հօրդ Դաւիթին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ . Քու աղօթքդ լսեցի , քու արտասուքդ տեսայ . ահա ես քու օրերուդ վրայ տասնհինգ տարի պիտի
6 աւելցնեմ . Եւ քեզ ու աս քաղաքը Ասորեստանի թագաւորին ձեռքէն պիտի ազատեմ , և աս քաղաքին պաշտպանութիւն պիտի
7 ընեմ . Եւ Սա՛ղիա քեզի Տէրոջմէն նշան ըլլայ , թէ Տէրը աս իր բսած խօսքը պիտի
8 կատարէ . Ահա աստիճանը Աքազին արեւու ժամացոյցին վրայ իջած աստիճաններէն տասը աստիճան ետ պիտի դարձնեմ . ու արեւը իջած աստիճաններէն տասը աստիճան ետ դարձաւ ։

9 Ա՛- ն Յուդայի եղեկիա թագաւորին գրածը , ըր իր հիւանդանալուն ու հիւանդութենէ եղելէն առնելը ։

10 Ես բսի , Իմ օրերուս Հանգ խոտ ժամանակին՝ մէջ
Գերեզմանին դուռները պիտի երթամ .
Մնացած տարիներէս զրկուեցայ ։
11 Բսի թէ Տէրը պիտի չտեսնեմ ,
Տէրը՝ ՚ի՝ կենդանւոյ հինգ աներեսայ երկրին մէջ .
Եւ մարդ ու պիտի չնայիմ ։
12 Իմ հովիւներուս տաղաւարին պէս ինծի կը փոխադրուի ,
Իմ կեանքս կտրիչի տասմնեակի պէս .
Առէջին պիտի կտրէ .
Յորնկուընէ մինչեւ գիշեր պիտի բընեցընես ։
13 Մինչեւ առաւօտ ապառնցի .
Առիւծի պէս բոլոր ոսկորներս կը կտրէ .
Յորնկուընէ մինչեւ գիշեր պիտի բընեցընես ։
Կառնակի պէս և՚ ծիծեռնակի ՚ի՛ կը ճլէի ,

14 ¹Ազատեմի պէս կը ձիչէի .
վէր Դանիէլ աչքերս սկսաթացան .
Ով Տէր , տագնապի մէջ եմ , ինծի ձեռնտու
եղիր .
15 Ի՞նչ բանէ . ինքը ինծի խօսեցաւ ու ինքը
կատարեց .
իմ բոլոր տարիներուս մէջ
²Հոգւոյս ատ ցաւին համար կամաց պիտի քա-
լեմ .
16 Ով Տէր , մարդիկ ասոնցմով կ'ապրին ,
ու իմ հոգւոյս կեանքը ասոնց ամէնէն է .
Ես պիտ բժշկեցիր ու ապրեցուցիր .
17 Ահա խաղաղութիւնն ունէ մեծ դառնութիւն
եղաւ ինծի .
բայց դուն իմ հոգիս սիրեցիր , — ապակա-
նութիւնն դուրէն հերիւրեցիր .
Վասն զի բոլոր մեղքերս կռնակիդ եւսեր ետ-
տեցիր .
18 Քանզի ³գերեզմանը քեզ չկրնար օրհնել ,
Մահը քեզի փառք չկրնար տալ .
Գուբը իջնողները քու ճշմարտութիւնդ չեն
կրնար յուսալ .
19 Ողջակը՝ ողջակը քեզ պիտի օրհնէ ,
ինչպէս որ ես այսօր կ'ընեմ .
⁴Քու ճշմարտութիւնդ հայրը իր որդուդը պի-
տի գիտցնէ .
20 Տէրը իմ փրկութիւնս եղաւ .
Ամեր հանար մեր կենացը բոլոր օրերուն մէջ՝
իմ օրհնութիւններս Տէրոջը տաներ մէջ՝
Լար ու նվագով Աստուծոյ պիտի երգենք .
21 Վասն զի ⁵եղայի բանը էր , Զոր Քու զիր
առնէն , մնդրնէն ու մէրքին վրայ դնէն , և
22 պիտի աստղանայ ։ ⁶Ու եզեկիա բանը էր ,
Տէրոջը տունը երթալուս նշանը ի՞նչ ըլլայ ։

ԳԼ · ԼԹ

1 Մարդոց զրպարտութիւնն երկար հրաշքին համար եզեկիային պատ-
գամաւորներ խրկելով անոր հարստութիւնը տեսնել ուզէ. նախա-
տեսութիւն կը տրուի ։ 3 Ու ըտիրով եղայի կը նախատեսնէ
Բաբելացոց գերութիւնը ։

1 ⁷Ա՛յնաւուր Բարիլոնի թագաւորը՝ Բաղադա-
նի որդին Մարովդաք-բաղադան նամակներ
ու ընծաներ խրկից եզեկիայեն , քանզի անոր
2 հիւանդ անալը և առողջանալը լսեր էր ։ ⁸Ու
եզեկիա անոնց մրայ ուրախացաւ , և իր գան-
կադին բաներուն առուներ , արծաթիը ու ոսկին ,
ու խառնկերը և պատուական ևղը , ու իր
զէնքերուն բոլոր տունը և իր գանձերուն
մէջ բոլոր գտնուածը ցուցուց . ու իր տանը
մէջ և իր բոլոր տէրութիւնը մէջ բան մը
չմնաց , որ եզեկիա անոնց չցուցընէ ։
3 Ու եղայի մարգարէն եզեկիա թագաւորին
եկաւ , ու անոր բսաւ , Ասա մարդիկը ի՞նչ
բսին , և ուսկից եկան քեզի . ու եզեկիա բսաւ ,
4 Ինծի հետաւ տեղէ բաբիլոնէն եկան . Ես
անոնց բսաւ , Քու տանդ մէջ ի՞նչ տեսան .
ու եզեկիա բսաւ , Տանս մէջ ինչ որ կայ՝
տեսան , ու գանձերուս մէջ անոնց չցուցուցած
5 բան չմնաց ։ Ասատնոր եղայի եզեկիային
6 բսաւ , Զօրաց Տէրոջը խօսքը մտիկ բրէ . Ահա
օրեր կու գան՝ ⁹որ քու տանդ մէջ ինչ որ
կայ , ու քու հայրերդ մինչև աս օրս ինչ որ
ժողվեցին , բաբիլոն պիտի տարուի , մէկ բան
7 մը պիտի չմնայ՝ կ'բսէ Տէրը ։ Ու քու զաւակ ներէդ՝ քու ծնանելու որդիներդ պիտի առնեն , և
¹⁰անոնք բաբիլոնի թագաւորին պալատին մէջը
8 ներքսինները պիտի ըլլան ։ Ու եզեկիա եղայիին
բսաւ , ¹Տէրոջը խօսքը որ դուն բսիր՝ բարի
է ։ Նաև բսաւ , Որովհետև իմ օրերուս մէջ
խաղաղութիւն ու ապահովութիւն պիտի ըլ-
լայ ։

ԳԼ · Խ

1 Ընտրեալներն հրաւիրակութեան վրայով . 3 և ճշմարտին
Աիրոջն ։ 10 ու առաքելոց քարոզութեանը վրայով մարգարէ-
ութիւն կը ։ 18 Մարգարէն ընտրեալ ամենախոցոտութեամբ
ըլլալ ու անդամակոխութեանը 19 վրայով ցաւ կը զգայուի ։

1 Մխիթարեցէք , մխիթարեցէք իմ ժողո-
վուրդս ,
Կ'բսէ Ձեր Աստուածը .
2 Երուսաղէմին քաղցրութեամբ խօսեցէք ,
Ու անոր կանչեցէք՝ որ անոր պատերազմին
ժամանակը լրացաւ ,
Ես անոր անօրէնութիւնը թողուցայ .
Քանզի իր բոլոր մեղքերուն համար
Տէրոջը ձեռքէն կրկին հարուածներ առաւ ։
3 ¹¹Անապատի մէջ կանչող ձայնը ,
¹²Տէրոջը՝ ճամբան պատրաստեցէք ,
Ու ¹³անապատին մէջ մեր Աստուծոյն համար
շաւիղ շինեցէք ։
4 Ամէն ձոր պիտի բարձրանայ ,
Ես ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ ,
¹Ու ծուռը պիտի շինուի ,
Ես խորաքոր տեղերը հաւասար պիտի
ըլլան .
5 Ու Տէրոջը փառքը պիտի յայտնուի ,
Ես ամէն մարմին մէկտեղ ²տեսնէ պիտի տես-
նէ .
Քանզի Տէրոջը բերանը խօսեցաւ ։
6 Մէկ ձայն մը բսաւ , կանչէ .
Ու ³անիկա բսաւ , Ի՞նչ կանչեմ .
Ամէն մարմին խոտ է ,

1 Ա՛ Ես ⁴ծառայ եղայ ։ Ես ⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁶ծառայ եղայ ։ Ես ⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁸ծառայ եղայ ։ Ես ⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ¹⁰ծառայ եղայ ։ Ես ¹¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ¹²ծառայ եղայ ։ Ես ¹³ընտրեալ եղայ ։ Ես ¹⁴ծառայ եղայ ։ Ես ¹⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ¹⁶ծառայ եղայ ։ Ես ¹⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ¹⁸ծառայ եղայ ։ Ես ¹⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ²⁰ծառայ եղայ ։ Ես ²¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ²²ծառայ եղայ ։ Ես ²³ընտրեալ եղայ ։ Ես ²⁴ծառայ եղայ ։ Ես ²⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ²⁶ծառայ եղայ ։ Ես ²⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ²⁸ծառայ եղայ ։ Ես ²⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ³⁰ծառայ եղայ ։ Ես ³¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ³²ծառայ եղայ ։ Ես ³³ընտրեալ եղայ ։ Ես ³⁴ծառայ եղայ ։ Ես ³⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ³⁶ծառայ եղայ ։ Ես ³⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ³⁸ծառայ եղայ ։ Ես ³⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁴⁰ծառայ եղայ ։ Ես ⁴¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁴²ծառայ եղայ ։ Ես ⁴³ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁴⁴ծառայ եղայ ։ Ես ⁴⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁴⁶ծառայ եղայ ։ Ես ⁴⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁴⁸ծառայ եղայ ։ Ես ⁴⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁵⁰ծառայ եղայ ։ Ես ⁵¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁵²ծառայ եղայ ։ Ես ⁵³ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁵⁴ծառայ եղայ ։ Ես ⁵⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁵⁶ծառայ եղայ ։ Ես ⁵⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁵⁸ծառայ եղայ ։ Ես ⁵⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁶⁰ծառայ եղայ ։ Ես ⁶¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁶²ծառայ եղայ ։ Ես ⁶³ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁶⁴ծառայ եղայ ։ Ես ⁶⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁶⁶ծառայ եղայ ։ Ես ⁶⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁶⁸ծառայ եղայ ։ Ես ⁶⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁷⁰ծառայ եղայ ։ Ես ⁷¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁷²ծառայ եղայ ։ Ես ⁷³ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁷⁴ծառայ եղայ ։ Ես ⁷⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁷⁶ծառայ եղայ ։ Ես ⁷⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁷⁸ծառայ եղայ ։ Ես ⁷⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁸⁰ծառայ եղայ ։ Ես ⁸¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁸²ծառայ եղայ ։ Ես ⁸³ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁸⁴ծառայ եղայ ։ Ես ⁸⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁸⁶ծառայ եղայ ։ Ես ⁸⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁸⁸ծառայ եղայ ։ Ես ⁸⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁹⁰ծառայ եղայ ։ Ես ⁹¹ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁹²ծառայ եղայ ։ Ես ⁹³ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁹⁴ծառայ եղայ ։ Ես ⁹⁵ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁹⁶ծառայ եղայ ։ Ես ⁹⁷ընտրեալ եղայ ։ Ես ⁹⁸ծառայ եղայ ։ Ես ⁹⁹ընտրեալ եղայ ։ Ես ¹⁰⁰ծառայ եղայ ։

Ու անոր բոլոր վայելչութիւնը գաշտի ծա-
ղիկին պէս է։
7 Խոտը կը չորնայ, ծաղիկը կը թառամի՝
երբոր անոր վրայ Տէրոջը հոգին կը փչէ։
Իրաւցնէ ժողովուրդը խոտ է։
8 Խոտը կը չորնայ, ծաղիկը կը թառամի,
Բայց Հոգի Աստուծոյն խօսքը յաւիտեան
պիտի մնայ։

9 Ելիր բարձր լեռան վրայ,
Ով գուն, որ Սիոնին աւետիս կը բերես,
Քու ձայնդ ուժով բարձրացուր,
Ով գուն՝ որ Երուսաղէմին աւետիս կը բերես,
Բարձրացուր, մի վախնար.
Ցուգայի քաղաքներուն բսէ, Ահա ձեր Աս-
տուածը։
10 Ահա Տէր Եհովան զօրութեամբ պիտի գայ,
Ու Թանոր բազուկը իրեն համար պիտի իշխէ.
Ահա Իր վարձքը իր հետն է,
Ու գործոյ հատուցումը իր առջևն է։
11 Անիկա Հովիւի պէս իր հօտը պիտի հովուէ.
Գառնուկները իր բազուկովը պիտի ժողվէ,
Ու ընդունէ իր գրկացը մէջ պիտի կրէ,
Եւ ծիծ տուողները կամաց պիտի քշէ։

12 Ո՞վ իր ափովը ջուրերը չափեց,
Ու թիզով երկինքը ծրագրեց,
Ու երկրիս հողը չափի մէջ ամփոփեց,
Եւ լեռները կշռադրամով՝
Ու բլուրները կշիռքով կշռեց։
13 Ո՞վ քննեց Տէրոջը Հոգին,
Ու անոր խորհրդակից բլլալով՝ խելամուտ
բլրաւ զանիկա։
14 Անիկա որո՞ն խորհուրդ հարցուց,
Եւ ո՞վ անոր խնամատարութիւն առաւ,
Ու գատաստանի ճամբան ասրվեցուց,
Ո՞վ անոր գիտութիւն ասրվեցուց,
Ու խնամատարութեան ճամբան գիտցուց։
15 Ահա ազգերը դոյլէն կաթիլ պէս են,
Ու կշիռքի մէջի մանր փոշիին պէս կը անցուին.
Ահա կղզիները ցրուած փոշիի պէս են։
16 Ու Լիբանան կրակի համար բաւական չէ,
Ու անոր անասուններըը ողջակէզի համար բա-
ւական չեն։
17 Անոնց ազգերը անոր առջևը ոչինչի պէս՝
Ո՛չինչէն պակաս և ունայնութիւն կը ան-
պատին։

18 Ուստի գուք ո՞վ Աստուած որո՞ւ կը նմանց-
ընէք,
Ու զանիկա ի՞նչ նմանութեան հետ կը հա-
ւասարցնէք։

19 Վարուեստագործը կը ձուլէ կուռքը,
Ու ոսկերիչը զանիկա ոսկիով կը պատէ,
Եւ արծաթէ շղթաներ կը չինէ։
20 Ան ազքատը՝ որ չկրնար նուէրներ բնել,
Ընտիր փայտ կ'ընտրէ,
Իրեն վարպետ արուեստագործ մը կը փնտռէ,
Որ անշարժ կուռք մը չինէ։
21 Միթէ չգիտցաք, չլսեցիք,
Ձեզի առաջուց չպրտցուեցաւ,
Երկրիս հիմնադրութիւնէն չհասկցաք։
22 Ան է երկրիս շրջանին վրայ նստողը.
Ու անոր բնակիչները մարախներու պէս են.
Ան է երկինքը վարագոյրի պէս տարածողը,
Ու նատելու համար վրանի պէս կանգ-
նողը։
23 Ան է իշխանները բնաջինջ ընողը,
Ու երկրիս դատաւորները ոչնչացնողը։
24 Անոնք դեռ չանկուած, չցանուած,
Եւ անոնց բունը հողի մէջ չարմատացած,
Անիկա անոնց վրայ կը փչէ, ու անոնք կը
չորնան.
Եւ փոթորիկը զանոնք մղեղի պէս կը տանի։
25 Ումո՞ւ պատկեր կը նմանցնէք զիս,
Որ ես անոր հաւասար բլլամ՝ կ'ըսէ Սուրբը։
26 Աչքերնիդ վեր վերցուցէք ու նայեցէք,
Ասանք ո՞վ ստեղծեց.
Անիկա անոնց զօրքը համրանքով կը հանէ,
Անոնց ամէնը իրենց անուանովը կը կանչէ.
Իր մեծ իշխանութեանովը ու սաստիկ զօրու-
թեամբը՝
Ոչնչ բնաւ մէկը կամ չմնար։

27 Ով Յակոբ, ինչո՞ւ կ'ըսես,
Ու, ով Իսրայէլ, Ինչո՞ կը պրսպես քէ
Իմ ճամբաս Տէրոջմէ ծածկուեցաւ,
Եւ իմ իրաւունքս իմ Աստուծմէս զանց եղաւ։
28 Միթէ չգիտցար կամ չլսեցիր
Որ յաւիտենական Աստուածը Եհովան՝
Երկրիս ծայրերուն Արարիչը
Ջլոգներ ու չմնար։
Անոր խնամատարութիւնը չքննուիր։
29 Անիկա է յոգնածին ոյժ առողը,
Ու կարողութիւն չունեցողին չատ զօրութիւն
հայցնողը։
30 Երիտասարդներըը անգամ պիտի յոգնին ու
թառչան,
Եւ ընտիր կարիճներըը բոլորովին պիտի խլծան։
31 Բայց Տէրոջը սպասողներուն ոյժը նորէն
նորոգուի.
Ու անոնք արծիւներու պէս թեւերով վեր
պիտի ելլեն։

ե Ա—ղ. Ա֊ղ. 16։
զ — Գնա. — ա. 25։
է Գլ. Խթ. 10։
ը Գլ. կր. 11. Ցայս-
քր. 32։
թ Գլ. խթ. 10. Ե.
ղթկ. 19. չե. 25. չէ.
ա. Ցայ. չ. 11։

Երր. ժգ. 29. — փ. 11։
Գնա. բ. 25. է. 4. Ցայս. է. 17։
ը Ասա. չ. 4։
թ Ցայ. խա. 23. 1 Թ. 23. 23. Հասմ. ժա. 24։ — Կայ. բ. 10։
• Կ՚ել կը փոխէ։

փոխէի պէս։
ի Դատ. գ. 23։
լ Ա—ղ. կր. 9։
խ Հմր. 25. Գլ. խզ. 2. Գաղ. ժկ. 29։
ծ Գլ. խա. 6. 7. խգ. 25. ես. Երեմ. ժ. 2։

ե Գլ. խա. 7. Երեմ. ժ. 4։
զ Ա—ղ. ժթ. 1. Գաղ. ժգ. 16. Հասմ. ժ. 29. 30։
է Ա—ղ. թ. 2. Ա—ղ. Ա֊ղ. 2. Գլ. խզ. 5. խգ. 24. Նա.
ը Ցայ. ժբ. 21. Ա—ղ. Ա֊ղ. 40։
թ Հմր. 28. ր. Օր. գ. 11. ե։
ի Ա—ղ. Ա֊ղ. 4։
լ Ա—ղ. Ա֊ղ. 5։
խ Ա—ղ. Ա֊ղ. 5. Հր.

ամմ. ժա. 33։
ծ Ա—ղ. Ա֊ղ. 5։
կ Կամ Նորոգուեսցեն պիտի բառին։

Գիտի վազելն ու չվատնուիլ .
Գիտի քալելն ու չյոգնելի .

ԳԼ . ԽԱ .

1 Ընտրած իր ժողովուրդին հետ կը վիճի յաւէտ բերելով իր ազգային ինքնութիւնը որ եկեղեցիին ըսեր է . 10 իր խոստումները . 21 ու խոնարհութեան հնազանդութիւնը .

1 Ով կզգիներ , ըսի առջեւս լուռ կեցէք .
Ու ժողովուրդները նորէն զօրք առնեն .
Մօտենան — անոնք խօսին .
Մէկտեղ դատաստանի մտնենանք .
2 Ո՞վ առաջ հանեց արդարը ծագելէն ,
Ու զանիկա իր շահիքներուն կանչեց ,
Ազգերը անոր առջեւը դրաւ ,
Ու թագաւորներու վրայ տիրել տուաւ .
Զանոնք փոշիի պէս դրաւ անոր սուրին առջեւը ,
Ու հազմավար մինդի պէս անոր աղեղին առջեւը .
3 Զանոնք հալածեց ու խաղաղութեամբ անցաւ
Անոնկ ճամբայէ մի՛ ոտ որ բնաւ իր ոտքը կոխած չէր .
4 Ո՞վ է — գործեցը ու բնեցը ,
Որ հրնտիներէն սկիզբէն կանչեցը .
Ես Տէրս՝ ես առաջիններն եմ ,
Ու հաքիներուն հետ եմ .
5 կզգիներ տեսան ու վախցան ,
Երկրին ծայրերը դողացին ,
Անոնք մտեցան ու եկան .
6 Անոնց ամէն մէկը իր ընկերին օգնութիւն բերաւ ,
Ու ըսաւ իր եղբօրը Զօրացիր՝ բաւ .
7 Նէ արուեստաւորը՝ ոսկերիչին ,
Ուռով ծեծողը սալի վրայ զարնողին մեռա կու տայ ,
Ու կ'ըսէ , Աղեկա կպչելու համար ազէկ է .
Ու զանիկա գամերով կը դամէ , որ չտատիպի .
8 Բայց դուն , ով իմ ծառաս Իսրայէլ ,
Իմ ընտրեալս Յակոբ ,
Իմ սիրելւոյս Աբրահամին սերունդը ,
9 Որ քեզ երկրին ծայրերէն առի ,
Ու քեզ անոր եղբայրներէն կանչեցի ,
Եւ քեզի ըսի , Դուն իմ ծառաս ես ,
Քեզ ընտրեցի ու քեզ չմերժեցի .
10 Մի վախնար , զի քեզի հետ եմ .
Մի զարհուրիր , զի ես քու Աստուածդ եմ .
Քեզ պիտի զօրացնեմ և քեզի օգնութիւն պիտի բնեմ ,
Ու իմ արդարութեանս աջովը քեզ պիտի բռնեմ .
11 Ահա քեզի դէմ ամէն բարկացողները

Ը Գիտի ամչնան ու պիտի պատկառին .
Ու քեզի հետ վիճող մարդիկը
Չեզածի պէս պիտի ըլլան ու պիտի կորսուին .
12 Քեզի հետ կռուող մարդիկը
Պիտի փնտռես ու պիտի չգտնես .
Քեզի հետ պատերազմ բնող մարդիկը
Չեզածի պէս ու ոչինչի պէս պիտի ըլլան .
13 Քանզի ես քու Տէր Աստուածդ եմ ,
Որ քու աջ ձեռքէդ կը բռնեմ , — քեզի կ'ըսեմ ,
Մի վախնար , ես քեզի օգնութիւն կ'ընեմ .
14 Ով Յակոբին որդը , մի վախնար ,
Ով Իսրայէլին մնհկանացուներդ ,
Քեզի պիտի օգնեմ , կ'ըսէ Տէրը
Ու Իսրայէլին Սուրբը՝ քու փրկիչդ .
15 Ահա ես քեզ նոր , սուր և առատատար կամնատոյթ պիտի բնեմ .
Լեռները պիտի ծեծես ու փշրես ,
Ու բլուրները մինդի պիտի դարձընես .
16 Զանոնք պիտի հոսես , ու հովը զանոնք պիտի տանի .
Ու փոթորիկը զանոնք պիտի ցրուէ .
Ու դուն Տէրոջմով պիտի ցնծաս ,
Իսրայէլին Սուրբովը պիտի պարծենաս .

17 Աղբատները ու անճարները ջուր կը փընտռեն , բայց չկայ .
Անոնց լեզուն ծարաւէն չորցեր է .
Ես Տէրս անոնց կը լսեմ .
Ես Իսրայէլին Աստուածը զանոնք երբեք պիտի չձգեմ .
18 Բարձր տեղերու վրայ գետեր ,
Ու հովիտներու մէջ աղբիւրներ պիտի բանամ .
Անապատը ջուրի լիճի
Ու չոր երկիրը ջուրի աղբիւրներու պիտի դարձընեմ .
19 Անապատին մէջ եղեւին ,
Սատիի , մրտնեի և իւղի ծառ պիտի անկեմ .
Անմուր երկրին մէջ մայր ,
Սոսի ու տոսոս մէկտեղ պիտի դնեմ .
20 Որպէս զի տեսնեն ու գիտնան ,
Ու մէկտեղ մտածեն ու հասկնան ,
Որ ասիկա Տէրոջը ձեռքը բրաւ ,
Ու Իսրայէլին Սուրբը առեգծեց .

21 Ձեր գատը յառաջ բերէք , կ'ըսէ Տէրը .
Ձեր զօրաւոր փաստերը մտեցուցէք , կ'ըսէ Յակոբին Թագաւորը .
22 Թող մտենցնեն ու ինչ բաներ որ պատահին .
Առջինները որ ըսուածներն ինչ անուն էին ,
Որպէս զի մտածելու պահենք ու անոնց վախնանք գիտնանք .

համ ապագայ բաներըդ մեղմ դիտցընեն ։
23 Ակե՛ հոգը բնութիւնները պատմեցէք ,
Որ ձեր աստուած ըլլալը գիտնանք .
Համ ապէկ համ գէշ բան մը ըրէք ,
Որ զարմանանք ու միասին տեսնենք ։
24 Ահա դուք ոչինչ էք , ու ձեր գործքն ալ ոչինչ է .
Ձեզ ընտրողը պղծութիւն է ։
25 Հիւսիսի կողմէն մէկը արթնցուցի ,
Ու պիտի գայ — արեւելքէն իմ անունս պիտի կանչէ ։
Ինք իշխաններըզ տիզմի պէս պիտի կոխէ ,
Ինչպէս որ բրուտը կաւը կը կոխէ ։
26 Ո՞վ պատմեց սկիզբէն՝ որ գիտնանք .
Ու առջի գարերէն՝ որ ձշմարիտ է՝ ըսենք .
Ոչ յայտնող մը կայ , ոչ գիտցընող մը
Ու ոչ ձեր խօսքերը մտիկ ընող մը ։
27 Առաջ Սիօնին , Ահա՛ ահա անոնք .
Ու Երուսաղէմին աւետիս բերող տուի ։
28 Ու նայեցայ ու մարդ մը չկար ,
Ու առանցմէ բնաւ մէկ խորհրդականն մը չկար ,
Որուն հարցընեմ ու պատասխան տայ ։
29 Ահա ամէնքը ունայն են , գործ քերթին ոչինչ է .
Անոնց ձուլածոյ կուռքերը հով ու ունայնութիւն են ։

ԳԼ · ԽԲ

1 Քրիստոսի պաշտօնը , հնազանդութիւնը եւ հաստատութիւնը ։ 3 Աստուծոյ անոր ըրած խոստմունքը ։ 10 Աստուած գովելու յորդորանք մը իր ուխտադրութեան համար ։ 17 Ծաղրողներէ վեր յանդիմանութիւն իր անհաստատութեանը համար ։

1 Ա՛հա՛ իմ ծառաս՝ որուն ձեռնտու պիտի ըլլամ ,
Ու՝ իմ ընտրածս՝ որուն իմ սիրտս հաճեցաւ .
Իմ Հոգիս անոր վրայ դրի .
Ան ինկա ազգերուն իրաւունք պիտի հանէ ։
2 Անինկա պիտի չպոռայ ու պիտի չպատպատիլ ,
Ու իր ձայնը դուրսը լսել պիտի չտայ ։
3 Ջախջախած եղէգը պիտի չիշրէ ,
Ու պլպլցած պատրոյգը պիտի չմարէ ,
Իրաւունքը ձշմարտութեան պիտի հանէ ։
4 Անինկա պիտի չհուսահատի ու պիտի չիմտնայ ,
Մինչեւ որ իրաւունքը երկրի վրայ հաստատէ .
Ու կղզիները անոր օրէնքին պիտի սպասեն ։

5 Երկինքը ստեղծող ու զանիկա կազմող ,
Երկիրը ու անոր միջը բուսածը տարածող ,
Անոր վրայ եղող ժողովրդեանն չունչ՝
Ու անոր միջը քալողներուն ոգի տուող
Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
6 Ես Տէրս քեզ արդարութեամբ կանչեցի ,
Ու ձեռքդ պիտի բռնեմ ու քեզ պիտի պահպանեմ ,
Ու քեզ ժողովրդեան ուխտ՝
Ու հեթանոսաց լոյս պիտի տամ .
7 Որ կոյրերուն աչքերը բանամ ,
Բանտարկեալները բանտէն հանեմ .
Ու խաւարի մէջ նստողները՝ կապանքէ տունէն ։
8 Ես Եհովայ եմ . իմ անունս ատ է .
Ու իմ փառքս ուրիշի մը չեմ տար ,
Ոչ ալ իմ պատիւս՝ կուռքերուն ։
9 Առջի բաներըս ահա եղան ,
Ու նորերը ես կը յայտնեմ .
Անոնք դեռ չեղած ձեզի կ'իմացընեմ ։

10 Նոր երգ երգեցէք Տէրոջը ,
Ու անոր գովեստը երկրին ծայրերէն ,
Ով ծովը իջնողներ ու անոր լեցընողներ ,
Կղզիներ և անոնց բնակիչներըդ ։
11 Անապատը ու անոր քաղաքներըդ՝
Կեդարու բնակած գիւղերը չոն վերցընեն .
Վէմի բնակիչները յորմէ ձայնակով երգով
Լեռներուն գլխէն ձայն տան ։
12 Տէրոջը փառք տան ,
Ու անոր գովեստը կղզիներուն մէջ պատմեն ։
13 Տէրը հզօրի պէս պիտի ելլէ ,
Պատերազմոց մարդու պէս նախանձը պիտի արթնցընէ .
Պիտի աղաղակէ ու թրթռտայն պիտի գոչէ ,
Ու իր թշնամիներուն վրայ յաղթող պիտի ըլլայ ։
14 Ես շատոնցմէ լուռ կեցայ ,
Զայնս կարեցի ու զիս զսպեցի .
Հիմա ծնանող կնոջպէս պիտի պոռամ .
Պիտի տրնտի ու միկէն պիտի կլլեմ ։
15 Լեռներըդ ու բլուրներըդ անապատ պիտի ընեմ ,
Ու անոնց բոլոր խոտը պիտի չորցընեմ ,
Ու գետերը կղզիներ պիտի դարձընեմ ,
Ու լիճերը պիտի ցամքեցընեմ ։
16 Ու կոյրերը իրենց չգիտցած ճամբուն մէջ պիտի պտրտցընեմ .
Զանոնք իրենց չգիտցած շաւիղներուն մէջ պիտի քալեցընեմ .
Անոնց առջեւը խաւարը լոյս , ու խորտուբորտ անցքերը հարթ պիտի ընեմ .
Անոնց ասոնք բաները պիտի ընեմ , ու զանոնք երեսէ պիտի չձգեմ ։
17 Փառեղ ակած կուռքերու ապառնիներըդ ,

1 Գէ · խբ · 3 · խդ · 7 · 8 · խե · 3 · Ըմէն · ժգ · 19 ·
2 Երեմ · ժ · 2 ·
3 Ամ · ձժե · 3 · Գէ · խդ · 8 · Ամգ · ը · 4 ·
4 Ընդ · ա · 3 ·
5 Ծոմ · 3 ·
6 Գէ · խդ · 3 ·
7 Գէ · խդ · 3 ·
8 Ելմ · 34 ·
9 Գէ · խդ · 10 · խբ ·
10 Գէ · խդ · 3 ·
11 Ելմ · 4 ·
12 Գէ · խ · 8 ·
13 Գէ · նգ · 3 ·
14 Ելմ · 34 ·
15 Գէ · խդ · 3 · 13 · 22 · Փհէ · բ · 7 ·
16 Ամ · գ · 17 · ժե · 3 · Երեմ · ա · 8 ·
17 Գէ · ժա · 3 · Ըմէն · գ · 34 ·
18 Գէ · խբ · 10 · խբ ·
19 Ծն · խբ · 10 ·

1 Գէ · խգ · 24 · Ջ ·
2 Ամ · ձկ · 6 ·
3 Գամ · ժե · 23 ·
4 Գէ · խգ · 1 ·
5 Գէ · խբ · 3 ·
6 Գէ · խբ · 6 · Գ · 28 · Գամ · ժգ · 47 ·
7 Գէ · ի · 3 ·
8 Գէ · կա · 1 · Գ · 9 · 13 · բ Տիմ · 26 · Երբ · բ · 14 · 15 ·
9 Գէ · բ · 3 ·
10 Գէ · խբ · 11 ·
11 Ամ · ձգ · 3 · խ · 3 · գ · 1 ·
12 Ամ · ձձ · 23 ·
13 Գ · 1 · 3 ·
14 Գ · 1 · 3 ·
15 Գ · 1 · 3 ·
16 Գ · 1 · 3 ·
17 Գ · 1 · 3 ·
18 Գ · 1 · 3 ·
19 Գ · 1 · 3 ·

եւ ձուլածոյ կուռքերուն Դուք մեր աստուածներն էք՝ լսողները
վեհ պիտի գառնան ու ամենմալից ըլլան։
18 Ով խաւարը, լեցնէք,
Ու ով կայծրը, նայնեցէք որ տեսնէք։
19 Ո՞վ է կոյր բայց ի իմ ծառայէս,
կամ խուլ՝ իմ խրկած դեսպանիս պէս.
Ո՞վ է կոյր՝ Ա-----ծոյ նուիրեալին պէս,
Եւ կոյր՝ Տէրոջը ծառային պէս.
20 Շատ բաներ կը տեսնես, բայց զգուշութիւն
չես ըներ.
Ականջները բաց են, բայց չես լսեր։
21 Տէրը իր արդարութեանը համար ուզեց հաճեցաւ,
Իր օրէնքը մեծցուց ու փառաւորեց։
22 Բայց անիկա յափշտակուած եւ կողոպտուած
ժողովուրդ է.
Ամէնքը թակարդներու մէջ որոգայթի բռնուեցան,
Ու բանտերու մէջ պահուեցան.
Անոնք յափշտակութեան մնացուեցան, եւ ազատող մը չկայ.
կողոպտուա՛ եղան, ու ո՛ւմէկը չդանաւ որ կրա՛ ետ տայ՝ բո՛ւկ։
23 Ձեր մէջը ո՞վ կայ որ սոյն ականջ դնէ,
Եւ մնոյկ ընէ ու լսէ գալու ժամանակին համար։
24 Ո՞վ մատնեց Յակոբը յափշտակութեան,
Ու Իսրայէլը՝ կողոպտիչներուն.
Չէ՞ որ Տէրը՝ որուն դէմ մեղք գործեցինք.
ուզած չի անոր ճամբաներուն մէջը քալել չուզեցին,
Եւ անոր օրէնքին հնազանդութիւն չըրին։
25 Ուստի իր սաստիկ բարկութիւնը
Ու պատերազմի ուժգնութիւնը անոր վրայ թափեց,
Եւ ամէն կողմէն զանիկա բռնկեցուց, բայց անիկա չգիտցաւ.
Ջանիկա այրեց, բայց անիկա իր սրտին մէջ չդրաւ։

ԳԼ. ԽԹ

1 Տէրը իր խոստումները կատարելով՝ Իսրայէլին կը փրկէ. 8 ժողովուրդը կը կոչէ որ իր ամենակարողութիւնը վկայութիւն տան. 14 կը նախատէ անոնց՝ կուռքերուն կռնակնուիրելնին. 18 և իր ժողովուրդին հաւատալի կերպով փրկուիլը. 22 ժողովուրդը կը յանդիմանէ՝ ցուցնելով թէ կործանումն անոնց իրենց մեղքերուն պատճառով է։

1 Եւ հիմա, ով Յակոբ, ըստեղծողը,
Ու ով Իսրայէլ, ըստեղծողդ Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Մի վախնար, ըվասն զի ես քեզ փրկեցի.
ըքեզ քու անունովդ կանչեցի. դուն իմս ես։
2 ըԵրբոր ջուրերէն անցնիս՝ ես քեզի հետ պիտի ըլլամ,
Ու երբոր գետերէն անցնիս՝ քեզ պիտի չկոխեն.
ըԵրբոր կրակին միջէն քալես՝ պիտի չայրիս,
Եւ բոցը քեզ պիտի չըրնկիզնէ.
3 Քանզի ես քու Տէր Աստուածդ՝
Իսրայէլին Սուրբը՝ քու փրկիչդ եմ.
ըԵգիպտոսը քեզի հաւնար փրկանք՝
Եթովպիան ու Սաբան քեզի համար փոխարէն տուի.
4 Որովհետեւ իմ աչքիս պատուական եղար,
Գնահա՛ տ դուրս, ու ես քեզ սիրեցի.
Անոր համար քու անձդ փոխարէնն տուրք.
Ու քու հոգւոյդ փոխարէն ժողովուրդներ պիտի տամ։
5 ըՄի վախնար, քանզի ես քեզի հետ եմ.
Քու սերմնեղդ արեւելքէն պիտի բերեմ,
Եւ քեզ արեւմուտքէն պիտի ժողվեմ.
6 Հիւսիսին պիտի բսեմ՝ Տուր,
Ու հարաւին՝ Մի արգիլեր.
Իմ որդիներս հեռուէն
Ու աղջիկներս երկրի ծայրէն բեր,
7 Այսինքն բոլոր ըիմ անունովս կոչուածները.
Վասն զի ըանոնք իմ փառաց համար ստեղծեցի.
ըՋանոնք ձեւակերպեցի ու կազմեցի.
8 ըԱյն ունեցող կոյր ժողովուրդը,
Ու ականջ ունեցող խուլերը հանեցէք.
9 Բոլոր ազգերը միասին ժողովի՛ ն,
Եւ ժողովուրդները հաւաքուի՛ ն.
ըԱնոնցմէ ո՞վ կրնայ այսիկա պատմել.
Ու առջի բաները մեզի զխոստանալ.
Իրենց վկաները բերա՛ ն որ արդարանան,
Եւ հրա՛ ւիրէ լսեն ու բսեն թէ Ա՛ ստիկա ճշմարիտ է։
10 ՚Իմ վկաներս դուք էք՝ կ'ըսէ Տէրը,
՚Ու իմ բնտրած ծառաս.
Որպէս զի գիտնաք ու ինծի հաւատաք,
Եւ հասկնաք որ ես եմ.
՚Ինծմէ առաջ Աստուած ՚չեղաւ,
Ու ինծմէ ետքն ալ պիտի չըլլայ.
11 ՚Տէրը ես եմ՝ ես եմ,
Եւ ինծմէ ուրիշ փրկիչ չկայ.
12 Ես զրուցեցի ու փրկեցի եւ գիտցուցի,
Երբոր ձեր միջը ՚օտար ----- չկար.
՚Ու իմ վկաներս դուք էք՝ կ'ըսէ Տէրը, որ ես եմ Աստուած.
13 ՚†Սկիզբէն ի վեր ես նոյն եմ,

1 Ա. Ամէն. զի. 2. Գէ. Ես. 3 Ա. Ես. 4 Ա. Ես. 5 Ա. Ես. 6 Ա. Ես. 7 Ա. Ես. 8 Ա. Ես. 9 Ա. Ես. 10 Ա. Ես. 11 Ա. Ես. 12 Ա. Ես. 13 Ա. Ես. 14 Ա. Ես. 15 Ա. Ես. 16 Ա. Ես. 17 Ա. Ես. 18 Ա. Ես. 19 Ա. Ես. 20 Ա. Ես. 21 Ա. Ես. 22 Ա. Ես. 23 Ա. Ես. 24 Ա. Ես. 25 Ա. Ես.

Ու չկայ մէկը որ իմ ձեռքէս ազատէ.
Երբոր ես բան մը կ՚ընեմ, ո՞վ կրնայ զանիկա
դարձիլ։

14 Ալյակս կ՚բսէ Տէրը՝
Ձեր փրկիչը՝ խրայէլին Սուրբը.
Ձեր համար Բաբիլոն կը խրկեմ,
եւ անոնց ամէն փախստականները
Ու Նաւերու մէջ ազազակող փագդէացիները
կ՚իջեցնեմ։
15 Ես եմ Եհովան՝ ձեր Սուրբը,
խրայէլին Ստեղծիչը՝ ձեր Թագաւորը։
16 Ալյակս կ՚բսէ Տէրը՝ որ ծովու մէջ ճամբայ
Ու զօրաւոր ջուրերու մէջ շաւիղ կը դնէ,
17 Որ կառքը ու ձին, զօրքը և զօրութիւնը
կը հանէ.
Անոնք միասին կը պառկին ու չեն կենար.
Անոնք պատրոյգի պէս կը մարին և կ՚անցնին.
18 Առաջիններէն մի յիշէք,
Ու հինը բաներէն մտածեցէք մի բնէք։
19 Ահա ես նոր բան պիտի ընեմ, որ հիմա պի-
տի յայտնուի.
Միթէ զանիկա պիտի չգիտնա՞ք.
Ես անապատի մէջ ալ ճամբայ
Ու անվրդով երկրի մէջ գետեր պիտի դնեմ։
20 Ինծի գայլի գազանները,
Ջաքալներն ու չայրամներն պիտի փառաւո-
րեն.
Վասն զի իմ ժողովուրդիս՝ իմ ընտրեալներուս
խմցնելու համար
Անապատի մէջ ջուրեր
եւ անվրդով երկրի մէջ գետեր պիտի տամ։
21 Ասիկա ժողովուրդը ես ինծի համար առեղծեցի.
Անոնք իմ գովութիւնս պիտի պատմեն։

22 Բայց դուն ինծի չկանչեցիր, ով Յակոբ.
Հապա ինծի համար ձանձրացար, ով խրայէլ։
23 Ինծի ոչխարներուդ ողջակէզները ինծի չբերիր,
եւ քու զոհերովդ զիս չփառաւորեցիր.
Ընծայի համար քեզ չաշխատցուցի,
Ու խնդրուկի համար քեզ չյոգնեցուցի։
24 Ինծի համար առակով խունկկնդէդն ծախու
չառիր,
եւ քու զոհերուդ ճարպովը զիս չկշտացուցիր.
Հապա քու մեղքերովդ զիս աշխատցուցիր,
Ու քու անօրէնութիւններովդ զիս յոգնե-
ցուցիր։
25 Ես եմ՝ ես եմ, որ քու յանցանքներդ ինծի
համար կը ջնջեմ,
Ու քու մեղքերդ՝ ալ պիտի չյիշեմ։
26 Միտքս ձգէ. միասին դատի երթանք.
Դուն պատրէ, որպէս զի արդարանաս։
27 Քու նախահայրդ մեղք գործեց,
եւ քու ուսուցիչներդ ինծի ապստամբեցան.
28 Ուստի նա՝ սրբազանին իշխանները պիղծ
ասպնջեց,
Եւ Յակոբը նզովքի՝
Ու խրայէլը նախատինքի մատնեցի։

ԳԼՈՒԽ Ի

1 Եհովան ինծի ըսէ, ասով իմ ծառաս Յակոբ,
Ու դուն, ով իմ ընտրած խրայէլս։
2 Քեզ առեղծող և արգանդէ մէջ ձեւակերպող,
Ու՝ քեզի օգնութիւն ընող Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ.
Ով իմ ծառաս Յակոբ,
եւ դուն, ով իմ ընտրած խրայէլս, մի
վախնար.
3 Քանզի ես ծարաւին վրայ ջուր պիտի թափեմ,
Ու անջուր երկրին վրայ՝ հեղեղներ.
Քու սերունդիդ վրայ իմ Հոգիս պիտի թա-
փեմ,
եւ քու արգասդ վրայ՝ իմ օրհնութիւնս։
4 Ու անոնք խոտի մէջ
Ջուրի ուռկաններու քով եղող ուռիներու պէս
պիտի բուսնին։
5 Մէկը պիտի ըսէ թէ ես Տէրոջն եմ.
Մէկին ալ Յակոբին անունովը պիտի կանչուի.
Ես միւսն ալ իր ձեռքովը պիտի գրէ թէ ես
Տէրոջն եմ,
Ու խրայէլին անունովը պիտի մականուանի։

6 Տէրը՝ խրայէլին Փրկիչը այսպէս կ՚ըսէ.
Ես զօրաց Տէրը՝ անոր Փրկիչը այսպէս կ՚ըսէ.
Ես եմ առաջինը ու ես եմ վերջինը,
Ու ինծմէ ուրիշ Աստուած չկայ։
7 Ես հին ժողովուրդը հաստատեցէս ի վեր՝
Ո՞վ կրցաւ ինծի պէս ձայն ատլ ու պատմել,
Ես ասիկա ինծի համար կարգի դնել.
Թող պատճեն գալու և բլլալու բաները։
8 Մի վախնաք ու մի զարհուրիք.
Միթէ ես ձեզի ան առաջէն չգիտցուցի՞ ու
չպատմեցի՞.
Իմ վկաներս դուք էք.
Ինծմէ ուրիշ Աստուած կայ.

---

1 Ես. 49. 1. Եր. 1. 5. Գղ. 49. 5. 2 Ես. 41. 10. 13. 14. 3 Ես. 41. 17. 18. 4 Ես. 49. 4. 5 Ես. 56. 6. 7. 6 Ես. 41. 4. 44. 6. 48. 12. Յյ. 1. 17. Ցյց. 22. 13. 7 Ես. 41. 22. 23. 44. 7. 8 Ես. 41. 8. 9. 10. 14. 43. 1. 5. Բ Կոր. 1. 20. 9 Ես. 41. 24. 29. 44. 9. 10 Ես. 43. 10. 12. 44. 8. 11 Ես. 44. 11. 45. 16. 12 Ես. 45. 18. Սղ. 33. 6. 9. 13 Ես. 41. 2. 25. 46. 11. 14 Ես. 43. 14. 48. 14. 15. Եր. 50. 9. 41. 15 Ես. 42. 16. 43. 19. 16 Ես. 42. 6. 49. 8. 17 Ես. 44. 11. Սղ. 97. 7. 18 Ես. 42. 20. 48. 6. 19 Ես. 42. 19. 20 Ես. 43. 20. 21 Ես. 43. 7. 21. 22 Ես. 43. 22. 24. 23 Ես. 43. 23. 24 Ես. 43. 24. 25 Ես. 43. 25. 44. 22. 26 Ես. 44. 26. 27 Ես. 44. 27. 28 Ես. 44. 28. 45. 1. 2. 13. Եզր. 1. 1. 2. Եսթ. 1. 1. 2. 8. 9. Դան. 2. 39. 8. 20. Ես. 45. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Եզր. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. Ես. 45. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Եզր. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. Ես. 45. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. Եզր. 1. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11.

Ձիրաւի ոչխար չկայ , ոչխար չեմ գիտեր ։
9 Կատաղ չիւոպներուն ամէնն ալ անասնութիւն
են ,
Եւ անոնց բնակիր քարայրներէ տգոյ մը չեն բներ ։
Ու իրենք իրենց չիւ վկաներ են ։
Չեն տեսներ ու չեն իմանար որ ապշեցան ։
10 Բոշ ոչխ և անիկա որ տասնաւոր կը շինէ ,
Եւ կատաղ կը ձագէ , Էար օգուտ մը չունեք ։
11 Ահա անոր բոլոր բնակիրները Ադամի տեսնան ։
Վասն զի արուեստաւորները անոգ ամօթ եղան ։
Քար անոնք ամէնը ծաղրելու — կայծնին ,
Գետի մխանան — մէկտեղ սրմոր ապշեան ։
12 Երկաթագործը ածուխով կը շինէ տապարը ։
Եւ կռանելով անոր ձեւ կու տայ ։
Ու զանիկա իր զօրաւոր բազուկովը կը շինէ ։
Երբոր անօթնեայ ուժէ կը կորչի ։
Երբոր ջուր չիմէ՝ կը մնորի ։
13 Հիւսը լար կը քաշէ և մատիտով նշանակ կը
գծագրէ ,
Զանիկա քանդակագործի դրիչով կը բանի ,
Ու անոր միայ կարկինով կը գծէ ։
Զանիկա մարդու կերպարանքով
Եւ մարդ կայծին գեղեցկութիւնով կը շինէ ,
Որ տան մէջ գրանի ։
14 Անիկա իրեն նոճիներ կը կտրէ ,
Եւ թեզոյ ու կաղնի կ'առնէ ,
Որանք իրեն անտառի ծառերէն կ'ընտրէ ։
Սոճի կը տնկէ և ջրնիւ անձրեւը կը մեծցընէ ։
15 Ու անոնք մարդուն վառելիք կ'ըլլան ։
Եւ անոնցմէ կ'առնէ , որ ջերմանայ ։
Անոնց հետ հաց կ'ոպրի ու հաց կ'եփէ ։
Նաև աստուած մը կը շինէ և անոր երկրը-
պագութիւն կ'ընէ ։
Զանիկա կուռք կը ձեւացընէ ու կը պաշտէ ։
16 Անոր կէսովը կրակ կը վառէ ,
Կէսովը միս կ'ուտէ ,
Խորտած կ'եփէ ու կը կշտանայ ,
Եւ կը տաքնայ ու կ'ըսէ ,
Ահա տաքցայ , կրակը տեսայ ։
17 Եւ անոր Ջեացածը աստուած՝ պատկերն կուռք
կը շինէ իրեն ,
Զանիկա կը պաշտէ ու անոր երկրպագութիւն
կ'ընէ ,
Եւ անոր աղօթք կ'ընէ ու կ'ըսէ ,
Ձեռ ազատէ , քանզի իմ աստուածս դուն ես ։
18 Չեն գիտեր ու չեն հասկընար ,
Քանզի նանոց աչքերը՝ տեսանելէն ,
Եւ անոց սիրտերը հասկընալէն ծեփուեցան ։
19 Ու մէկը չմիտքը չրերը ,
Եւ գիտութիւն ու հանճար չունի՝ որ ըսէ ,
Առոր կէսովը կրակ վառեցի ,
Եւ անոր կայծերուն վրայ հաց ալ եփեցի ։
Միս խորտիցի ու կերայ ,
Եւ մնացածը պղծութիւն չինեմ ։
Չրատի կո՞նգ պաշտեմ ։
20 Անիկա մոխիրով կը սնանի ,
Մոլոր խաբուած սիրտը զինքը կը մոլորցընէ
Եւ իր հոգին չկրնար փրկել , ու չըսեր թէ
Իմ աջ ձեռքիս մէջը սուտ մը չկայ ։
21 Առանք մտածեցէք բերը , ով Յակոբ ,
Եւ դուն , ով Իսրայէլ , քանզի իմ ծառան ես ։
Ես ստեղծի քեզ , դուն իմ ծառան ես ։
Ով Իսրայէլ , ինծմէ պիտի չմոռցուիս ։
22 Քու յանցանքներդ մէղի պէս
Ու քու մեղքերդ ամպի պէս ջնջեցի ։
Ինծի դարձիր , քանզի քեզ փրկեցի ։

23 Ով բարձ եղիք , ով երկինք , քանզի Տէրը
ըրաւ սիրեց ։
Ով երկրի վարի կողմերը , ցնծութեամբ ազա-
ղակեցէք ։
Լեռներ , անտառ ու անոր մէջը եղող բոլոր
ծառեր ,
Ու բարեբեմեան ձայներ հանեցէք ։
Քանզի Տէրը փրկեց Յակոբը ,
Եւ Իսրայէլի մէջ փառաւորուեցաւ ։

24 Ազատիչ կ'ըսէ Տէրը քու փրկիչդ ,
Ու պրէզ արդէն մէջ Յաղթողը ։
Ես եմ Տէրը որ ամէն բանը ըրի ։
Երկինքը միայնակ ես տարածեցի ,
Ու երկիրը իմ կարողութեամբս հաստատեցի ։
25 Պատահանեաւն նշանները պարապը կը հա-
նեմ ,
Եւ գուշակողները կը յիմարեցընեմ ։
Իմաստուններն ետ կը դարձնեմ ,
Ու անոնց գիտութիւնը յիմարութեան կը
հանեմ ։
26 Իմ ծառայիս խօսքը կը հաստատեմ ,
Եւ իմ դեսպաններուս խորհուրդը կը կա-
տարեմ ։
Ես՝ որ Երուսաղէմին համար կ'ըսեմ թէ պի-
տի բնակուի ,
Ու Յուդայի քաղաքներուն համար՝ թէ պի-
տի շինուին ։
Ու անոր աւերակները պիտի կանգնեմ ։
27 Եւ անդունդին կ'ըսեմ թէ Ցորցիր ,
Ու քու գետերդ պիտի ցամքեցնեմ ։
28 Եւ կիւրոսին համար կ'ըսեմ , իմ հովիւս է ,
Ու իմ ամէն կամքս պիտի կատարէ ։
Ու Երուսաղէմին կ'ըսեմ թէ Պիտի շինուիս ,

Ա բ Օր · գ · ԼԶ · ԽԹ ։ Բ Ա֊Ղ · զէ · ՚ · Գէ · ա · ԽԹ · բ · ԽԹ · ՚ · Գէ · ԽԹ · ՚ · Ա֊Ղ

և առաջրին՝ քէ գու հիմկըդ պիտի ձը-
գուին ։

ԳԼ· ԽԵ

1 Առաւած իր հինգերորդին տիրոջ համար Պետրոսը կը կանչէ ։ 2 իր ամենակարգապիտութեանը իշատանգոմ հնազանդութիւնն կը պահանջէ Յազուդացին ։ 10 իր փրկարար գործունէութենը չիչէ. ըմէ կը յանդիմանէ կատարեալ ուսուցանութիւնը ։

1 Ա՛յպէս կ՚ըսէ Տէրը իր օծեալ Կիւրոսին ,
Որուն ՝աչ ձեռքը բռնեցի ,
Որ ազգերը անոր առջեւը հնազանդեցընեմ ,
Ու թագաւորներուն մէջքը քանդեցընեմ ,
Որ անոր առջեւը գոնեներուն փեղկերը բացուին ,
Ու գոնեները փակ չպահուին .
2 Ես քու առջեւդ պիտի երթամ ,
Ու խորտուբորտ տեղերը պիտի հիմկեմ .
Պղնձէ գոնեները պիտի փշրեմ ,
Ու երկաթէ նիգերը պիտի կտրտեմ .
3 Ես քեզի խաւարի ՝ծէ ՝նչ-ՀՀ գանձերը
Ու պահուած հարստութիւնները պիտի տամ ,
Որպէս զի գիտնաս քէ ես եմ Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը , որ ՝ձ՝ քու անունովդ
կը կանչեմ .
4 ՝Իմ ծառայ Յակոբին համար
Ու իմ ընտրած Իսրայէլիս համար՝
Քեզ քու անունովդ կանչեցի ,
Ու քեզի մականուն դրի՝ թէև չէիր ճանչ-
նար ։
5 ՝Ես եմ Տէրը , և ՝ուրիշ մը չկայ .
Ինծմէ զատ Աստուած չկայ .
՝Ես քեզի պատ կապացի՝ թէև չէիր ճանչ-
նար .
6 ՝Որպէս զի արեւելքէն ու արեւմուտքէն գիտ-
նան՝
Որ ինծմէ զատ մէկը չկայ .
Ես եմ Տէրը , և ուրիշ մը չկայ ։
7 Լոյսը հատատագործ և խաւարը առեղծագործ ,
Խաղաղութիւնը ընող ու ՝չարիքը առեղծագործ ,
Ես ամէն բաներըը ընող եմ Տէրս եմ ։
8 ՝Ով երկինքներ , վերէն ցօղ կաթեցուցէք ,
Ու ամպերը արդարութիւն անձրեւեն .
Երկիրը բացուի ու փրկութիւնն պտուղ ՙտայ ,
Ու մէկտեղ արդարութիւն բուսնի .
Ասիկ առեղծագործ եմ Տէրս եմ ։

9 Վա՛յ անոր որ ՙկր Արարչին հետ կը վիճի ,
†Ո՞ր ՝ըլլ երկրիս խեցիներուն պէս խեցի մըն է ։՚
՝Միթէ կաւը գիներուն ձեւագործին կրնա՞յ ըսել
թէ ի՞նչ կը շինես ,
կամ գործդ ՝ձ՝ ՝ձեռք չունի ։
10 Վա՛յ անոր որ իր հօրը կ՚ըսէ , ի՞նչ կը ծնանիս ,
Ու իր մօրը՝ ի՞նչ ՝ըս՝ կը բերես ։
11 Ա՛յսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝
Իսրայէլին Սուրբը ու անոր Արարիչը ,
Գալու բաներուն վրայով ինծմէ հարցուցէք .
՝Իմ որդւոցս համար ու ՝իմ ձեռացս գործ-
բերուն համար
ինծմէ պատուէր առէք ։
12 ՝Երկիրը ես չինեցի ,
Ու ՝անոր վրայ մարդը առեղծեցի .
Երկինքը իմ ձեռքերս տարածեցին ,
Ես ՝անոր բոլոր զօրքին ես պատուէր տուի ։
13 ՝Ես զանիկա արդարութեամբ արթընցուցի ,
Ու անոր ամէն ճամբաներըը պիտի շիտակեմ .
Անիկա իմ քաղաքս պիտի շինէ ,
Ես իմ տարագրեալներս ես պիտի գործընէ
՝Առանց դրոյ ու առանց կաշառքի՚
կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։
14 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
՝Եգիպտոսին վաստակը ,
Ու Եթովպացւոց և երկայնահասակ Սաբա-
յեցւոց վաճառականութիւնը
քեզի պիտի անցնի , ու քուկդ պիտի ըլլայ .
Անոնք քու ետեւէդ պիտի գային ,
Ես ՝շղթաներով պիտի պատրուին ,
Ու քեզի երկրպագութիւն ընելով՝
քեզի պիտի ապաւինին -- ըսելով՝
՝Միայն քու մէջդ Աստուած կայ ,
Ու ՙՀՀ ՝ի զատ ուրիշ Աստուած մը չկայ ։
15 Միթէ ՙդուն քեզ ծածկող Աստուած մըն ես ,
Ով Իսրայէլին փրկիչ Աստուածը ։
16 Անոնք ամէնը պիտի ամչնան ու պատկառին .
՝Կուռք շինողները միասին ամօթով պիտի
երթան ։
17 ՙԻսրայէլը յաւիտենական փրկութիւնով Տէ-
րոջմէ պիտի փրկուի .
Դուք յաւիտեան յաւիտենից պիտի չամչնաք
ու չպատկառիք ։
18 Քանզի այսպէս կ՚ըսէ ՝երկինքը առեղծող
Տէրը՝
Ան Աստուածը որ երկիրը կազմեց ,
Զանիկա չինեց և հաստատեց ,
Զանիկա պարապ տեղը չառեղծեց ,
Հապա բնակութեան համար կազմեց .
՝Տէրը ես եմ , ու ըն՝ՀՀ ուրիշը չկայ ։
19 Ես ՙծածկարար երկրիս մութ անկղ չխօսեցայ .

ա Գլ· խա· 13 ։
բ Գլ· խա· 8 ։ Դան· ե· 30 ։
գ Գլ· խ· 4 ։
դ Ել· ի· 16 ։
ե Գլ· խա· 83 ։
զ Ել· լգ· 18· 17 ։ Գլ· խդ· 1 ։ խԲ· 1 ։
է Գլ· խդ· 1 ։
ը = թե· գ· 5 ։
թ ր Օր· գ· 35· 39 ։ ԲՐ· 30 ։ Գլ· խդ· 8 ։ խգ· 9 ։
ժ Հմր· 14· 18· 21· 23 ։
ի Ել· ԺԲ· 32· 30 ։
լ Ել· ԺՐ· 33 ։ Գլ· ԼԹ· 20 ։ Ել· ԺԲ· 11 ։
խ Ննմ· գ· 6 ։
ծ Ել· հր· 3· 28· 11 ։
կ = Բն· ԺԸ· 22 ։
հ Ել· խդ· 1 ։
ձ Ել· ԺԸ· 21 ։ Ել· ԺԹ· 5 ։
ղ Ել· ԺԹ· 6 ։
ճ Ել· ԺԹ· 16 ։ Ել· ԺԹ· 22 ։
մ Ել· ԺԹ· 16 ։ Ել· ԺԹ· 22 ։ Ել· ԺԹ· 1 ։ Ես· Գլ· խգ· 28 ։
յ Ել· ԺԹ· 9 ։
ն Ել· ԺԹ· 23 ։
շ Ել· ԺԹ· 22 ։ Ել· ԺԹ· 1 ։ Ես· Գլ· խգ· 28 ։
ո Գլ· Ծր· 3· 28· 31 ։ Հմ· ԺԳ· 9 ։ 10· 14 ։ 16 ։ Ել· ԺԹ· 22 ։
չ Ել· ԺԹ· 5 ։
պ Ել· ԺԹ· 6 ։
ջ Կր· Ժգ· 25 ։
ռ = Հմր· 5 ։
ս Ել· խգ· 34 ։ Գլ· ը· 37 ։ Ձէ· 17 ։
վ Գլ· խգ· 11 ։
տ Գլ· խգ· 4 ։ Հմր· 25 ։ Հա· Ժա· 26 ։
ր Գլ· խգ· 5 ։
ց Հմր· 5 ։
ւ ր Օր· լ· 11 ։ Գլ· խը· 16 ։

Յակոբին ասուն չքան իմ
Զաւր տեղը պիտ փնտռեցէք .
ՙնա Տէրս արդարութիւն կը խօսիմ՝
Ի- ձշմարիտ բաներ կը յայտնեմ՝ .
20 Խոժմռեցէք ու եկէք .
Մէկտեղ մտեցէք դուք , ով ապրելէն ազատուածներ .
՚Անոնք գիտութիւն չունին , որ իրենց կռոփին փայտը կը կանգնեն ,
Ու փրկելու կարողութիւն չունեցող աստուծոյ ազօթք կ՚ընեն ։
21 Բարձեցէք ու ըսեցէք մտեցուցէք .
Իրաւ անոնք միմեանց խորհուրդ բնեն .
՚Ասկից ի սկզբանէ ով պատմեց .
Ան ժամանակէն ի վեր ով պատմեց .
Չէ՞ որ ես Տէրս , ՚որ ինծմէ զատ ուրիշ Աստուած չկայ .
Ու ինծմէ ուրիշ ճշմարիտ Աստուած ու փրկիչ չկայ ։
22 ՚Ով երկրիս բոլոր ծայրերը , ինծի նայեցէք որ փրկուիք .
Քանզի ես եմ Աստուած , և ընդհ ուրիշը չկայ ։
23 ՚Իմ անձիս վրայ երդուայ ըրի ,
Իմ բերնէս արդարութեան խօսք ելաւ ու ետ չդառնար ,
Որ ՚ամէն ծունկ ինծի պիտի կրկնաբի ,
Ի- ՚ամէն լեզու երդուայ պիտի բնէ ։
24 Միւնչ պիտի բսէ ,
Միայն Տէրոջմով ՚արդարութիւն ու զօրութիւն ունիմ՝.
Անոր դէմ միչև անոր պիտի գայ .
Եւ բոլոր անոր դէմ բարկացողները պիտի ամչնան ։
25 ՚Իսրայէլին բոլոր սերունդը
Տէրոջմով պիտի արդարանայ ու ՚պիտի պարծենայ ։

ԳԼ· ԽԶ

1 Բաբիլոնի կուռքերը չէն կրնար ցիրկնիչ ազատել ։ 3 Աստուած միշտ վերջը կը փրկի իր ժողովրդը ։ 9 Գնաք չի կրնաստուած կուռքերու հետ բաղդատել իր կարողութեանը 12 ու փրկութեանը կոչնական ։

1 Բէլ ՚խոնարհեցաւ , Նաբաս ծռեցաւ .
Անոնց կուռքերը կենդանիներու ու անասուններու վրայ էին .
Ձեր բեռցուած բեռները
՚Յոգնած անասունին ծանրութիւն եղան ։
2 Անոնք ծռեցան ու միասին խոնարհեցան ,
Բնեռը ազատել կարող չեղան ,
՚Նը իրենք ալ գերութեան գացին ։
3 Ինծի մտիկ բրէք , ով Յակոբին տունը ,
Ու Իսրայէլի տունը բոլոր մնացորդը ,
՚Որ ձեզ օրհասեն կը կրեմ և արդանդէ կը վերցնեմ .
4 Մինչև ձեր ծերութիւնը անդամ ՚նա նոյն եմ .
Ու մինչև ձեր ալեւորութիւնը ՚նա ձեզ պիտի կրեմ
Ես առեցի ու ես պիտի վերցնեմ .
Ես պիտի կրեմ ու պիտի ազատեմ ։
5 ՚Ումո որո՞ւ կրնմանցնէք և զի՞նք հաւասար կը սեպէք .
Ինծի Ի՞նչ նմանութիւն կը չինէք , որ նման բլլանք .
6 ՚Քսակէն ոսկի կը թափեն ու կշռոյով արծաթ կը կշռեն .
Վարձքով ոսկերիչ կը բռնեն , որ անով աստուած կը շինէ .
Ետեւէն կը պաչեն և ծունր երկրպագութիւն կ՚ընեն ։
7 ՚Ձանիկա ուսերու վրայ կը վերցնեն կը տանին , իր տեղը կը հաստատեն ու կը կայնի .
Անիկա իր տեղէն չշարժիր .
Ի- ՚Թէ որ մէկը անոր աղաղակէ՝ պատասխան չտար ,
Զանիկա իր նեղութիւնէն չազատեր ։
8 Ասիկա յիշեցէք ու մարդ եղէք ,
՚Մխաքներնիդ բերէք , ով յանցաւորներ ։
9 Ի յառաջնումէ եղած առիթ բաները յիշեցէք .
Քանզի ես եմ Աստուած , և ընդհ ուրիշը չկայ .
Ի- Ե՛մ Աստուած , և ինծի պէս մէկը չկայ ,
10 Որ ՚վերջինը սկիզբէն՝
Ու դեռ չեղածը առաջուընէ պատմեցի .
Ու կ՚ըսեմ Թէ Իմ խորհուրդս պիտի հաստատուի ,
Ի- իմ ամէն կամքս պիտի կատարեմ ։
11 Ի- Ե՛մ որ ՚արեւելքէն գիշատիչ թռչունը կը կանչեմ ,
Ու- հեռու երկրէ՝ Իմ խորհուրդս ՚Ի դործ դնող մարդը .
Ինչ խօսեցայ ու ես պիտի կատարեմ .
Ինչ խորհեցայ ու ես Ի դործ պիտի դնեմ ։
12 Ով ՚արդարութենէ հեռացած խստասիրտներ , ինծի մտիկ բրէք .
13 ՚Իմ արդարութիւնս մտեցուցի ,
Անիկա պիտի չհեռանայ .
Ի- Իմ փրկութիւնս ՚պիտի չուշանայ .

---

1 Ա՝ Սոչ· ԺՔ· ԶՀ ՀՒՔ· ՀՐ· ՀՒՔ· ՀՌ ։ ՝ Սոչ· ԻԲ· ԺԷ· ԻԸ· ԻԹ· ԽԷ· Ի· ԽԷ· Ի· Հաւիր· ա· ԼԵ· ԼՀ ։ ՞ Գէ· Խա· ԼԸ· Խթ· Խէ· Խ· Խթ· Ի· Խէ· Ի· Խէ· Ի· Խթ· ԻԸ· Խէ· Խ· Խթ· Խէ· Ի· Խթ· ԻԴ

Ու իմ փառքս եղոյ խորհրդէին հաւասար
Սիոնի մէջ փրկութիւն պիտի դնեմ։

ԳԼ· ԽԻ

1 Բառերնէն կոյս ազգիկ,
Իջիր ու Հողի վրայ նստէ.
Ով Բազէազուկ ազգիկ,
Գետնի վրայ առանց աթոռի նստէ,
Քանզի մէ չրնայ ալ քնքուշ ու փափուկ պիտի
չկոչուիս։
2 Աղօրկքին քարերը առ, ալիւր ազա.
Լաչակդ հանէ, քողանդդ վերցուր.
Սրունքդ բաց, գետերէն անցիր։
3 Քեզ քու մերկութիւնդ բացուի
Ու նախատինքդ ալ երեւնայ.
Քինէ վրէժ պիտի առնեմ,
Ու մարդու մը միջնորդութիւնը պիտի չընդունեմ։
4 (Մեր փրկչին անունը Եհովայ Զաբաւոթի է.
Անոնկա խորհրդէին Սուրբն է։)
5 Լուռ նստէ, խաւարի մէջ մտիր, ով Քաղդէացւոց ազգիկ,
Քանզի մէ չրնայ ալ Թագաւորութեանց տիկին
պիտի չկոչուիս։
6 Էի իմ ժողովրդիս բարկացայ,
Ու իմ ժառանգութիւնս պղծեցի,
Ու զանոնք քու ձեռքդ տուի.
Դուն անոնց գթութիւն չցուցուցիր,
Ծերերուն վրայ քու լուծդ խիստ ծանրացուցիր։
7 Ու քովիր, Էս յաւիտեան տիկին պիտի մնամ.
Այնպէս որ սոսկա մտքիդ մէջը չդրիր,
Ասոր վախճանը չյիշեցիր։
8 Ու հիմա մտիկ ըրէ,
Ով անհոգութեամբ նստող հեշտասէր,
Որ սրտիդ մէջ կ'ըսես,
Էս եմ ու ինծմէ ուրիշը չկայ.
Որբևայրի պիտի չնստիմ,
Ու անզաւակութիւն պիտի չգիտնամ։
9 Հիմա հասնոց երկու բան ալ՝
Թէ անզաւակութիւնը և քէզ սրբեւսութիւնը
Քանկարծ մէկ օրուան մէջ քու վրադ պիտի գան.
Հրաւ զրխքութիւններուդ շատութեանը մէջ
Ու քու անթիւ կախարդութիւններուդ մէջ
Ամեն ալ ամբողջ քու վրադ պիտի գան։
10 Ու դուն քու չարութեանդ ապաւինեցար,
Ու քսիր, Ոչ ոք կ'անդիսանայ։
Քու իմաստութիւնդ ու գիտութիւնդ զքեզ դարձուցին,
Ու դուն քու սրտիդ մէջ ըսիր,
Էս եմ ու ինծմէ զատ ուրիշ չկայ։
11 Անոր համար քու վրադ մէկ ձախորդութիւն
մը պիտի գայ,
Ու անոր ուսկից ծագիլը պիտի չգիտնաս.
Ու քու վրադ իյնալու աւերում մը պիտի իյնայ,
Ու զանիկա ետ դարձնելու կարող պիտի չըլլաս.
Ու քու վրադ յանկարծ աւերում մը պիտի գայ,
Ու դուն ըսնիս պիտի չգիտնաս։
12 Հիմա քու կախարդութիւններուդ և շատ
գիտութիւններուդ մէջը կեցիր,
Որոնցմով քու մանկութենէդ ի վեր աշխատած ես,
Գուցէ օգուտ մը դնելու կարող ըլլաս,
Գուցէ կարենաս յաղթել։
13 Խորհուրդներուդ շատութենէն ձանձրացար.
Հիմա երկինքը դիտողները, աստղագէտները,
Նոր ամիսներով գուշակութիւն ընողները թող
ելլեն,
Ու քու վրադ գալու ըսնիս զքեզ ազատեն։
14 Ահա անոնք հնկնդի պէս պիտի ըլլան,
Ու զանոնք կրակը պիտի սպրկ.
Իրենց հոգին բոցին զօրութենէն պիտի չկրնան ազատել.
Տաքնալու հասնոր կայծ մը՝
Կամ դիմացը նստելու հասնոր կրակ մը պիտի
չլինայ։
15 Ասպէս պիտի ըլլան քեզի անոնք՝ որոնց հետ
աշխատեցար,
Ու ծնունդութենէդ ի վեր առուտուր ըրիր.
Ամէն մէկը իր ճամբան նըստաւ՝ ցիրուցան պիտի ըլլան.
Ու քեզ ազատող մը պիտի չըլլայ։

ԳԼ· ԽԸ

1 Լսեցէք ասիկա, ով Յակոբի տունը,
Որ Իսրայէլին անունովը կանչուած էք,
Ու Յուդայէն ծագրիլը ելեր է,
Ու Տէրոջը անունովը երդնում կ'ընէք,
Ու Իսրայէլին Աստուածը կը յիշէք.
Բայց ճշմարտութեամբ չէ, ու արդարութեամբ չէ։

---

1 Գէ· կբ· 11։
2 Եբեմ· իգ· 18։
3 Գէ· գ· 22։
4 Եբեմ· ժ· 3։ Դատ· ժգ· 21։ Մատ· իգ· 43։
5 Եբեմ· ժ· 24։
6 Գէ· ժգ· 17։ ի· 4։
7 Գէ· ժ· 22։ 25։
8 Եբեմ· ժգ· 22։ 23։ Նահ· գ· 5։
9 Հռոմ· ժգ· 22։
10 Գէ· իգ· 3։ 14։ Եբեմ· ի· 24։
11 Ի Տէր զքեզ ջրեմ քեզանդ։
12 Հմր· 7։ Գէ· ժգ· 19։ Դատ· բ· 57։
13 Ես ը Քնար· իգ· 14։ ը Մա· իգ· 9։ Հոր· ա· 11։
14 Գէ· իգ· 3։ 14։ Եբեմ· ի· 24։
15 Գէ· իգ· 22։
16 ը Օր· իբ· 49։
17 Հմր· 2։ Ցայտ· ժբ· 5։
18 Գէ· ժա· 13։
19 ա Թես· ե· 3։
20 Նահ· գ· 4։
21 Գէ· իգ· 6։
22 ը Օր· իբ· 33։
23 Հմր· 10։ Սոփ· բ· 15։
24 Ցայտ· ժբ· 7։
25 Գէ· ժա· 13։
26 ա Թես· ե· 3։
27 Գէ· իգ· 22։ Դատ· բ· 3։
28 Սոփ· ծր· 7։
29 Գէ· ժգ· 17։ Ես· կբ· 10։ Ես· գ· 18։ 22։ Հռ· 2։
30 Նահ· ա· 10։ Մատ· գ· 2։
31 Սոփ· կբ· 10։
32 Եբեմ· էմ· ի Երեմ· ը· 18։ Ես· կբ· 10։
33 Գէ· ժգ· 17։ Ես· կբ· 10։
34 Գէ· ժգ· 17։ Ես· կբ· 10։ Ես· գ· 18։ 22։ Հռ· 2։
35 Գէ· ժգ· 17։ Ես· կբ· 10։ Ես· գ· 18։ 22։ Հռ· 2։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՅ

2 (Քանզի անուանք Տեառըն քաղաքին անուանովը
կը յիշուին,
եւ Իսրայէլի Աստուծոյն կը կոչուինին,
Որուն անունը Եհովայ Սաբաւովթ է։)
3 Ականջի բաներըդ հին ժամանակէն ի վեր պատ-
մեցի.
Ու անոնք իմ բերնէս ելան, և զանոնք լսա-
ցուցի.
Զանոնք յանկարծ բրի ու ելան։
4 Որովհետև գիտէի որ դուն խիստ ես,
Եւ երես պարանոցդ երկաթէ ջիլերը ունի,
Ու պղնձէ ճակատ մը ունիս։
5 Ասոնք քեզի հին ժամանակէն ի վեր պատ-
մեցի,
Ու գուռ չեղած քեզի լսցուցի.
Որ չըլլայ թէ ըսես. Զանոնք իմ արձանս ը-
րաւ.
Եւ իմ քանդակած ու ձուլածոյ կուռքս հրա-
մայեց։
6 Գուն ասոնք լսեցիր, նայէ՝ անոնց ամէնը կա-
տարուին.
Ու գուք չպիտի հրատարակէք.
Ես քեզի ասկէ ետքը նոր ու ծածուկ բաներ
պիտի գուցեմ,
Որ գուն անոնք չգիտցար։
7 Անոնք հիմա առջի՛ւնդ են, չէ թէ առաջուց.
Ու ասոնց օրէս առաջ գուն անոնք չլսեցիր,
Որ չըլլայ թէ ըսես. Ահա զանոնք գիտցայ։
8 Գուն ոչ լսեցիր. ոչ ալ գիտցար.
Եւ ականջդ չբացուեցաւ.
Վասն զի գիտցայ որ գուն խիստ նենգաւոր ես,
Ու գուն յորովայնէ ապստամբ կոչուեցար։
9 Ես իմ անուանս համար երկարութիւնս պիտի
ուշացնեմ,
Եւ իմ փառացս համար համբերով պիտի ըլ-
լամ քեզի,
Որ քեզ չկորսընցընեմ։
10 Ահա քեզ մաքրեցի, բայց ոչ թէ արծա-
թի պէս.
Ես քեզ նեղութեան հալոցին մէջը փորձեցի։
11 Ինծի համար՝ ինծի համար պիտի ընեմ.
Քանզի ի՞նչ անուս ինչո՞ւ պղծուի.
Ու ես իմ փառքս ուրիշին չեմ տար։
12 Ով Յակոբ ու իմ կանչած Իսրայէլս, ինծի
մտիկ ըրէ.
Ես նոյն եմ, ես առաջինը ես եմ, վերջինն ալ
ես եմ։
13 Ձեռս երկիրը իմ ձեռքս հիմնեց,
Ու երկինքը իմ աջ ձեռքս տարածեց.
Երբոր ես անոնք կանչեմ,
Անոնք միասին ի մէջ կը կայնին։
14 Ամէնդդ ժողովուեցէք ու մտիկ ըրէք.
Անոնցմէ ո՞վ պատմեց սա բաները.
Տէրոջը սիրածը Բաբիլոնի մէջ անոր կամքը
ի գործ պիտի դնէ,
Եւ իր բազուկը Քաղդէացւոց վրայ հանել կը-
ընդունի։
15 Ես՝ ես խօսեցայ ու զանիկա կանչեցի,
Անիկա բերի, և անոր ճամբան յաջող պիտի
ըլլայ։
16 Ինծի մօտեցէք, ասիկա լսեցէք.
Առաջուց ծածուկ չխօսեցայ.
Ես բաներդ եղած ժամանակէն ի վեր հոն եմ։
Ու հիմա զիս Տէր Եհովան ու անոր Հոգին
խրկեց։
17 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝
Քու փրկիչդ՝ Իսրայէլին Սուրբը.
Ես եմ քու Տէր Աստուածդ,
Որ քեզի օգտակար եղածը կը սորվեցընեմ,
Ու ընթացք ճամբուդ մէջ քեզ կ՚առաջնոր-
դեմ։
18 Կերանի թէ իմ պատուիրանքս մտիկ ընէիր.
Ապահովը քու խաղաղութիւնդ գետի պէս՝
Ու արդարութիւնդ ծովուն ալիքներուն պէս
պիտի ըլլար.
19 Եւ քու սերունդդ աւազի չափ՝
Ու արտայատիւնդ ծնունդդը անոր խիճին չափ
պիտի ըլլար.
Անոր անունը իմ առջեւս պիտի չկորսուէր ու
չկորսուէր։
20 Բաբիլոնէն ելէք, Քաղդէացիներէն փախէք.
Ասիկա յաղթութեան երգով պատմեցէք —
Հրատարակեցէք.
Ասիկա մինչեւ երկրին ծայրը տարածեցէք,
Ըսելով. Տէրը իր ծառան փրկեց։
21 Ու երբոր ցամաք անապատներու մէջ պտըտ-
ցուց՝ չծարաւեցան.
Անոնց համար վէմէն ջուրեր վազցուց,
Վէմը պատռեց ու անկէ ջուրեր բղխեցան։
22 Ամբարիշտներուն խաղաղութիւն պիտի չունե-
նան՝ կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ. ԽԹ

1 Քրիստոս Հրեաներուն խրատած ըլլալով անոնցմէ կը գան-
գատի. 5 Հեթանոսներուն կը խրատէ իր շնորհքով հաս-
նելնուն համար. 13 Նոյնպէս Հրեաներուն ալ որչափ իր հեռանալուն
վրայ. 18 Եկեղեցիին գեղեցկութիւնը եւ քրիստոնեաները։

1 Ով կղզիներս, ինծի մտիկ ըրէք,
Ազգեր ալ լսեցէք.
Ես ծնելէս առաջ Տէրը զիս կանչեց,
Մօրս որովայնէն ի վեր անունս յիշեց։
2 Ու բերանս սուր քարի պէս ըրաւ,
Զիս իր ձեռքին ստուերովը ծածկեց,
Ու նետ մը պատրաստ ընելու պէս զիս իր
կապարճին մէջ պահեց։
3 Ինծի ըսաւ. Դուն իմ ծառաս Իսրայէլ ես,
Որուն մէջ պիտի փառաւորուիմ։
4 Ես ալ ըսի. Ես զուր տեղը աշխատեցայ,
Ունայնութեան համար ու զուր տեղը իմ զօ-
րութիւնս վատնեցի.
Բայց իրաւունքս Տէրոջը քով է,
Ու վարձքս իմ Աստուածս կու տայ։
5 Հիմա Տէրը որ ինծի՝ որ իր ծառային համար
յղութենէն ի վեր զիս կերպարանեց,
Որ Յակոբը անոր քովը դարձնեմ,
Եւ Իսրայէլ անոր քովը ժողովուի,
Ըսաւ (վասն զի Տէրոջ աչքին մէջ պատուա-
ւոր եղայ,
Ու Աստուածս իմ զօրութիւնս եղաւ)
6 Այո՛, ըսաւ, ինծի ծառայելդ քիչ բան է
Որ Յակոբի ցեղերը հաստատես,
Ու Իսրայէլի մնացորդները դարձնես.
Ես ալ քեզ հեթանոսներուն լոյս պիտի դնեմ,
Որ փրկութիւնս երկրի ծագերուն հասնի։
7 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝ Իսրայէլին Փրկիչը,
Անոր Սուրբը՝
Անարգուածին, ազգերուն զզուելիին,
Իշխանաց ծառային.
Թագաւորներ պիտի տեսնեն ու պիտի ոտքի
ելլեն,
Իշխանները պիտի երկրպագեն
Տէրոջ համար որ հաւատարիմ է,
Իսրայէլի Սուրբին համար որ քեզ ընտրեց։
8 Այսպէս կ՚ըսէ Տէրը՝
Ընդունելութեան ժամանակը քեզի պատաս-
խանեցի,
Ու փրկութեան օրը քեզի օգնեցի.
Քեզ պահեցի ու ժողովրդեան ուխտ ընելու հա-
մար քեզ տուի,
Որ երկիրը հաստատես,
Աւերակ եղած ժառանգութիւնները բաժնես,
9 Կապեալներուն՝ ելէք, ըսելու համար,
Խաւարի մէջ եղողներուն՝ երեւցէք.
Ճամբաներուն վրայ պիտի արածեն,
Ամէն բլուրներու վրայ արօտ պիտի ունենան։
10 Պիտի չքաղցնուին ու պիտի չծարաւնան,
Տապն ու արեւը զանոնք պիտի չխոցոտեն,
Վասն զի զանոնք գթացողը զանոնք պիտի տա-
նի,
Ու ջրերու աղբիւրներուն քովը պիտի առաջ-
նորդէ։
11 Ամէն լերանս ճամբան պիտի ըլլայ,
Ու իմ բարձր ճամբաներս պիտի շինուին։
12 Ահա հեռուներէն պիտի գան,
Ահա հիւսիսէն ու արեւմուտքէն,
Ու Սինիմ երկրէն ալ։
13 Ով երկինք, ցնծացէ՛ք, ով երկիր, ուրախացի՛ր,
Ով լեռներ, երգերով պոռացէ՛ք.
Քանզի Տէրը իր ժողովուրդը մխիթարեց,
Ու իր տառապելիները գթաց։
14 Բայց Սիոն ըսաւ. Տէրը զիս թողուց,
Ու Տէրը զիս մոռցաւ։
15 Կրնա՞յ կինը իր ծծկեր մանուկը մոռնալ,
Որ իր որովայնին որդիին չգթա՞յ.
Անոնք ալ մոռնան,
Բայց ես քեզ չեմ մոռնար։
16 Ահա ձեռներուս վրայ քեզ գծեցի,
Պարիսպներդ միշտ առջեւս են։
17 Քու շինողներդ շուտ պիտի գան,
Քու աւերողներդ ու քեզ աւերողները քեզմէ
պիտի ելլեն։
18 Շուրջդ նայէ՛ ու տե՛ս,
Ամէնքը հաւաքուեցան ու քեզի եկան.
Ես կեանքո՛վս երդում կ՚ընեմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ անոնք ամէնքը զարդի պէս հագնիս,
Ու հարսի պէս զանոնք կապես։
19 Վասն զի քու աւերակներդ ու անապատներդ,
Ու քու աւերուած երկիրդ հիմա բնակչին հա-
մար պիտի նեղ ըլլայ,
Ու քեզ կլլողները հեռու պիտի մնան։
20 Որդեկորոյս ըլլալուդ ատեն որդիներդ պիտի
ըսեն քու ականջներդ.
Այս տեղը ինծի համար նեղ է,
Տեղ ըրէ ինծի որ բնակիմ։
21 Ու դուն սրտիդ մէջ պիտի ըսես.
Ո՞վ ասոնք ինծի ծնաւ,
Որովհետև որդեկորոյս ու ամուլ էի,
Գերեալ ու հեռացուած էի,
Ասոնք ո՞վ սնուցին.
Ահա ես միայնակ մնացած էի,
Ասոնք ո՞ւր էին։
22 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ՝
Ահա ազգերուն կողմը ձեռքս պիտի վերցնեմ,
Ու ժողովուրդներուն քովը դրօշակս պիտի
բարձրացնեմ,
Անոնք քու որդիներդ գիրկերնուդ պիտի բե-
րեն,
Ու աղջիկներդ ուսերնուդ պիտի առնուին։
23 Թագաւորներ քու խնամակալներդ պիտի ըլ-
լան,
Ու անոնց իշխանուհիները քու դայեակներդ
պիտի ըլլան.
Երեսի վրայ խոնարհելով քեզի պիտի երկրպա-
գեն,
Ու քու ոտքերուդ հողը պիտի լզեն,
Եւ դուն պիտի գիտնաս որ ես եմ Տէրը,
Որ ինծի յուսացողները չեն ամչնար։
24 Կրնա՞յ զօրաւորէն առնուլը որսը առնուլ,
Կամ գերեալը ազատել։
25 Բայց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ՝
Գերեալը զօրաւորէն պիտի առնուի,
Ու որսը դաժանէն պիտի ազատի,
Վասն զի քեզի դէմ կռուողին դէմ ես կռուիմ,
Ու քու որդիներդ ես կ՚ազատեմ։
26 Ու քեզ հարստահարողները իրենց միսը պի-
տի ուտեցնեմ,
Ու գինիի պէս իրենց սեփական արիւնովը պի-
տի արբենան,
Եւ ամէն մարդ պիտի գիտնայ որ ես Տէրը՝
Քու Փրկիչդ եմ,
Ու քու Փրկագնողդ՝ Յակոբին Հզօրը։

Ու ով ժողովուրդներ, հնազանդին ականջ մտչեք.
Ցկրը զիս ստղծանէն կանչեց,
Իմ անուանս մօտ ստղախնէն յիշեց.
2 Եւ իմ բերանս սրած խօսքի պէս բրաւ,
Շիս իր ձեռքին հովանիին տակը ծածկեց,
Եւ զիս փայլուն նետի պէս բրաւ.
Իր կապարճին մէջը պահեց զիս.
3 Եւ ինծի ըսաւ, Դուն իմ ծառաս ես,
Ով Իսրայէլ, որ քեզմով պիտի փառաւորուիմ։
4 Ու ես ըսի, Զուրաղ անզը աշխատեցայ,
Եւ իմ զօրութիւնս ոչինչ ու գառարկ անզը զործածեցի.
Բայց իմ իրաւունքս Ցկրոջը առջևն է,
Եւ իմ գործս իմ Աստուծոյս քովը է.
5 Ու հիմա ըսող կ'ըսէ Ցկրը՝
Որ զիս ստղախնէ իրեն ծառայ ըլլալու համար առնզծեց,
Որ Յակոբը անոր դարձընելու,
Եւ Իսրայէլը անոր ժողովի,
Որ Ցկրոջը աչքը փառաւորուիմ,
Եւ իմ Աստուածս ինծի զօրութիւն ըլլայ.
6 Այո՛ կ'ըսէ. Յակոբին ցեղերը նորէն հաստատելու համար,
Ու Իսրայէլին ազատուածները դարձընելու համար,
Իմ ծառաս ըլլալդ քեզի քիչ է.
Ահա քեզ հազերուն լոյս պիտի գնեմ,
Որ մինչև երկրին ծայրը իմ փրկութիւնս ըլլաս։

7 Ազատիչ կ'ըսէ Ցկրը՝ Իսրայէլին Փրկիչը՝ անոր Սուրբը
Անարգուած անձին՝ ազգաց առելի եղողին՝ իշխանաց ծառային.
Թագաւորները պիտի անուներն ու ատք պիտի ելլեն.
Իշխաններուն ալ երկրպագութիւն պիտի ընեն
Ցկրոջը համար՝ որ հաւատարիմ է,
Իսրայէլի Սուրբին համար՝ որ քեզ ընտրեր է։
8 Ցկրը այսպէս կ'ըսէ.
Ընդունելի ժամանակի մը մէջ քեզի լսեցի,
Եւ փրկութեան օրը քեզի օգնութիւն ըրի.
Ու քեզ պահեցի և ժողովուրդին ուխտ ըլլալու տուի,
Որ երկիրը հաստատես,
Ու աւերած ժառանգութիւնները ժառանգ գնցընես.
9 Եւ կապուածներուն ըսես, Ելէք,
Ո՛ խաւարի մէջ եղողներուն՝ Յայտնուեցէք։
Անոնք ճամբաներու վրայ պիտի արածին,
Եւ անոնց արօտը ամէն բլուրներու վրայ պիտի ըլլայ.
10 Անոնք չպիտի չատօթնուան ու չծարաւին.
Եւ դանակը խոչակը կամ արեը պիտի չզարնէ.
Քանզի անոնց զթութիւն ընողը պիտի առաջնորդէ անոնց,
Ու չաւրի ակրեցնելուն քովը պիտի առնէ զանոնք։
11 Եւ ամէն լեռներս ճամբաներ պիտի բնեմ,
Ու իմ պատառաներս պիտի բարձրանան։
12 Ահա հոնկէ հեռուէն,
Եւ ահա հոնկէ հիւսիսէն ու արեմուտքէն,
Եւ հոնկէ Սինիացւոյ երկրին պիտի գան։
13 Ով երկինք, ուրախ եղիր, ու ով երկիր, ցնծութիւն ըրէ,
Եւ ով լեռներ, ուրախութեան ձայնով ազաղակեցէք.
Քանզի Ցկրը իր ժողովուրդին մխիթարութիւն տուաւ,
Ու իր տառապելոցներուն զթութիւն։
14 Բայց Սիօն ըսաւ, Ցհովան զիս թողուց,
Ու Տէրը զիս մոռցաւ։
15 Միթէ կնիկը իր կաթնեկեր մանուկը կրնայ մոռնալ,
Անդամ որ իր որովայնին ծնեցեանը վրայ չգթայ.
Թէև անոնք մոռնան,
Բայց ես քեզ պիտի չմոռնամ։
16 Ահա զոս քեզ իմ ձեռացս մէջ նկարագրեցի,
Քու պարիսպներդ միշտ իմ առջեւս են։
17 Քու ազատներդ պիտի արագանան.
Ու քեզ փլցընողներդ և աւերողներդ քեզմէ պիտի ելլեն։
18 Աչքերդ վերցուր ու բոլորտիքդ նայէ.
Ամէնքը կը ժողովին ու քեզի կու գան.
Տէրը կ'ըսէ որ ես կենդանի եմ,
Անշուշտ անոնց ամէնը զարդ ընես պիտի հագնիս,
Եւ անոնցմով հարսի պէս պիտի զարդարուիս։
19 Քանզի քու աւերակներդ՝ անապատդ,
Ու քու կործանուածդ երկիրը
Հիմա նէ բնակիչներուն նեղ պիտի գայ.
Եւ քեզ կլլողները պիտի հեռանան։
20 Քու անզաւակութենէդ հետ ծնանելու որդիքդ
Քու ականջներուդ պիտի բսեն,
Ա տեղը ինծի նեղ է,
Տեղ տուր ինծի որ բնակիմ։

ը Հմր · ե · Երեմ · ա · ե · Մաա · ա · 22 · 21 · Գաղ · ա · 15 · 31 · Ճ–ճ · ժ · 36 · Գաղ · ա · 12 ·
է Գլ · ժա · 4 · ծա · 16 · Ծէ · գ · 5 · Երբ · գ · 18 · Ճ–ճ · 16 ·
ը Գլ · ծա · 16 ·
թ Ս–գ · ֆե · 5 ·
ժ Գլ · ֆր · 1 · Հ–գ · գ · 8 ·
ի Գլ · ֆգ · 23 · Ճ–ճ · ժգ · 21 · ժէ · 6 · Եփես · ա · 6 ·
լ Եզէկ · գ · 19 ·
խ Հմր · 1 ·
ծ Մաա · ֆգ · 37 ·
կ Գլ · ֆր · 6 · ֆ · 2 · Ղ–ղ · ր · 28 · Գաղ · ժգ · 47 · ֆգ · 13 ·
հ Գլ · ծգ · 2 · Մաա · ֆգ · 67 ·
ձ Ս–ղ · հր · 10 · 11 · Հմր · 23 ·
ղ Ցէս Ս–ղ · կթ · 22 ·
ճ Կար · ղ · 2 ·
մ Գլ · ֆր · 6 ·
յ Գլ · ֆր · 7 · Ղ–ղ · թ · 12 ·
ն Ճ–ճ · է · 18 ·
շ Ս–ղ · ֆե · 6 ·
ո Ս–ղ · ֆգ · 9 ·
չ Գլ · ֆ · 1 ·
պ Գլ · ֆգ · 1 · 6 ·
ջ Գլ · ֆգ · 23 ·
ռ Ցէս · ֆղ · ֆ · 27 ·
ս Ցէս Ս–ղ · ֆգ · 13 · Մաա · գ · 27 · Մաա · է · 11 ·
վ Հ–ղմ · ժա · 33 ·
տ Ցէս Եզ · ժգ · 9 · Երբ · ը · 6 ·
ր Հմր · 19 ·
ց Գլ · ֆգ · 1 · Ա–ա · ֆ · 11 · Գաղ · ֆ · 1 ·
ւ Գլ · ֆ · 4 ·
փ Ա–ա · ֆ · 4 · Ա–ա · ֆ · 11 · Հ–ղմ · ժա · 11 · 12 · Ես ·
ք Գլ · ֆ · 4 ·

21 Ու գուն քու սրտիդ մէջը պիտի ըսես,
Ասոնք ինծի ո՞վ ծնաւ.
Ես անպտուղ ու ամուլ էի.
Ես գերի ու տարտաւած էի,
Ասոնք ո՞վ սնեցուց.
Ահա ես մնացեալ միայնիկ էի,
Ասոնք ո՞ւր էին.

22 Այսպէս կ'ըսէ Տէր Եհովան,
Ահա իմ ձեռքս ազգերու վրայ պիտի վերցնեմ,
Ու իմ դրօշակս ժողովուրդներու մէջ պիտի կանգնեմ.
Եւ անոնք քու ազգիներդ իրենց ծոցին մէջը պիտի բերեն,
Ու քու աղջիկներդ ուսերուն վրայ պիտի վերցուին.

23 Եւ թագաւորները քու սնուցիչներդ պիտի ըլլան,
Ու անոնց իշխանները քու դայեակներդ.
երեսնին գետինը խոնարհ՝ քեզի երկրպագութիւն պիտի բերեն,
Ու քու ոտքերուդ փոշին պիտի լպչեն.
Եւ պիտի գիտնաս որ ես եմ Տէրը.
Վասն զի հնձի ապասիներն պիտի չամչուին.

24 Մի՛թէ հզօրէն առարը կ'առնուի՞,
կամ անարդու մարդուն գերի առածը կ'ազատի՞.

25 Բայց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Հզօրին գերի առածը անպատճառ պիտի առնուի,
Ու բռնաւոր մարդուն առարը պիտի ազատուի.
Ու քեզի հետ վիճողներուն դէմ ես պիտի վիճիմ,
Եւ քու ազգիներդ ես պիտի ազատեմ.
26 Ու ձրգ հարստահարողներուն իրենց մսերը միրուքները պիտի կերցնեմ.
Եւ իրենց արիւնը նոր գինիի պէս խմած՝ պիտի գինովնան.
Եւ ամէն մարմին պիտի գիտնայ
Թէ ես եմ Տէրը՝ որ քեզ ազատեցի,
Ու քու փրկիչդ՝ Յակոբին Հզօրը.

ԳԼՈՒԽ Ծ

1 Քրիստոս կը յայտնի թէ Հրէից մերժուիլը իրեն պիտի չխոտորեցնէ. այլ հնազանդ ինքը փրկիչը կ'ըլլայ ե. 2 և ան գործը հաստատելու յանձնառու կ'ելնէ ե. 7 և նոյնպէս քրիստոնեայ ազատները ե. 10 Ընտրեալ չեն թէ ամէն ազատներ յարդարուած մը.

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.

Ո՞վ է ձեր մէջը ապաշնորհքաներէն թաղիքը,
Որուն կա՞ն զանիկա արձակելը.
կամ ո՞վ է ան պատատուկը
Որուն կա՞ն ձեզ ծածկելը.
Ահա դուք ձեր անօրէնութիւններուն համար ծախուեցաք,
Ու ձեր մորը ձեր յանցանացը համար արձակուեցաւ.

2 Ինչո՞ւ համար իմ եկած ատենս մարդ մը չկար,
Ու կանչած ատենս պատասխան տուող մը չկար.
Միթէ իմ ձեռքս բնաւ կարճցա՞ւ որ փրկել կարող չըլլայի,
կամ թէ ազատելու զօրութիւն չունի՞մ.
Ահա իմ սաստկութիւնս ծովը կը ցամքեցնեմ,
գետերը անապատ կը դարձնեմ.
Անոնց ձուկերը՝ ջուր չըլլալուն համար կը հոտին
Ու ծարաւէն կը մեռնին.
3 Երկինքը քնարաւոր կը հագցնեմ,
Ու ծածկոյթ համար անոնց վրայ քուրձ կը դնեմ.

4 Տէր Եհովան ինծի խրատուողներու լեզուս տուաւ,
Որ յոգնածին խօսքով օգնել գիտնամ.
Առիւն առաւ ինծ կ'արթընցնէ,
Առիւն իմ ականջս կ'արթընցնէ,
Որ աշակերտներու պէս լսեմ.
5 Տէր Եհովան իմ ականջս բացաւ.
Ու ես անհնազանդ չեղայ, նա չդարձայ.
6 Իմ կռնակս զարնողներուն,
Եւ մորուքս փետողներուն տուի.
Իմ երեսս նախատինքէն ու թքէն չծածկեցի.
7 Բայց Տէր Եհովան ինծի կ'օգնէ.
Անոր համար ամօթահարած պիտի չըլլամ.
Անոր համար իմ երեսս դայլայլած պէս բրի.
Ու գիտեմ որ պիտի չամչնամ.
8 Ինձ արդարացնողը մօտ է.
Ո՞վ ինծի հետ պիտի վիճի. միասին [illegible]
իմ դատախազս ո՞վ է. թող ինծի մօտենայ.
9 Ահա Տէր Եհովան ինծի պիտի օգնէ.
Ո՞վ է անիկա որ չըլլայ զանոնք պիտի հանէ.
Ահա ամէնքը հագի երթալ պէս պիտի մաշին,
Ցեցը պիտի ուտէ զանոնք.

10 Ձեր մէջը Տէրոջմէ վախցող,
Անոր ծառային ձայնը մտիկ բնող ո՞վ կայ,
Որ խաւարի մէջ կը քալէ ու բնաւ լոյս չունի.

Ա՛ծազ անթիկա Տէրոջը անուանը ապաւինի ,
Ու՛ իր Աստուծոյն կռթըներ ։

11 Ահա դուք ամէնդդ՝ որ կրակ կը վառէք
Ու՛ կայծերով կը շրջապատուիք ,
Ձեր կրակին լուսովը
Ու՛ ձեր վառած կայծերուն միջը քալեցէք .
Ասիկա ձեզի իմ ձեռքէս պիտի բլլայ .
Դուք տրտմութեամբ պիտի պառկիք ։

ԳԼ · ՃԱ

1 Եսայեայ ապտիճէնէս յորդորուիր մէջ ։ իր միքիմարեան խռտանգներուն , և իր արդարութեանը ու փրկութեանը ։ և մարդոց մոնկոնացութեանը համար , ։ փրկուած իր ըշխրացած բազմութիւնը կը պատրաստէ մարդոց երկիր գնա ։ ։։ Երբոր ապտիճէնի քաղաքութեանը վրայ կ՚ըսէ , ։։ ու փրկութիւն կը խոստանայ ։

1 Ո՛վ դուք՝ ՚արդարութեան հետեւողներ
Ո՛ Տէրը փնտռողներ , ՚ինծի մտիկ ըրէք .
Դուք ան վէմին նայեցէք՝ ուրկից որ կտրտուեցաք ,
Եւ ան գուբին փոսին՝ ուրկից որ փորուեցաք ։
2 ՚Ձեր հօրը Աբրահամին
Ո՛ ձեզ ծնանող Սարրային նայեցէք .
՚Քանզի անթիկա կանչեցի՝ ու մէկ հոգի էր ,
Եւ ՚զանթիկա օրհնեցի ու բազմացուցի ։
3 Վ՚ասն որ Տէրը ՚Սիոնը պիտի մխիթարէ ,
Ասոր բոլոր աւերակները պիտի մխիթարէ .
Եւ անոր անապատը Եդեմի պէս՝
Ու՛ անոր անմշակութիւնը ՚Տէրոջը դրախտին պէս պիտի բնէ .
Ասոր միջը ցնծութիւն և ուրախութիւն ,
Գոհութիւն և օրհնութեան ձայն պիտի գըտնուի ։
4 Ո՛վ իմ ժողովրդս , ինծի մտիկ ըրէ ,
Ո՛վ իմ ազգս , ինծի ականջ տուր .
՚Քանզի ինծմէ օրէնք պիտի ելլէ ,
Եւ իմ իրաւունքս ՚ժողովուրդներուն լոյս ըլլալու համար պիտի հաստատեմ ։
5 ՚Իմ արդարութիւնս մօտ է , իմ փրկութիւնս ելած է ,
՚Ու՛ իմ բազուկներս ժողովուրդները պիտի դատեն .
՚Կղզիները ինծի պիտի յուսան
՚Եւ իմ բազուկս պիտի ապաւինին ։
6 ՚Աչքերնիդ վեր վերցուցէք դէպ ՚ի երկինքը ,
Ու՛ վար նայեցէք դէպ ՚ի երկիրը .
Քանզի երկինքը ծուխի պէս պիտի անցնի ,
՚Ու՛ երկիրը հանդերձի պէս պիտի մաշի ,
°Նմանապէս անոր բնակիչներն ալ պիտի մեռնին .
Բայց իմ փրկութիւնս յաւիտենական պիտի ըլլայ ,
Ու՛ իմ արդարութիւնս պիտի չպակսի ։
7 ՚Ինծի մտիկ ըրէք , ո՛վ արդարութիւն ճանչցողներ ,
Եւ ՚իմ օրէնքս ձեր սրտին մէջը դրոշմ ժողովրդ .
՚Մարդոց նախատինքէն մի վախնաք ,
Ու՛ անոնց բամբասանքէն մի զարհուրիք ։
8 Վ՚ասն զի ՚ցեցը պիտի ուտէ զանոնք հանդերձի պէս ,
Եւ մկը պիտի ուտէ զանոնք բուրդի պէս .
Բայց իմ արդարութիւնս յաւիտեան՝
Ու՛ իմ փրկութիւնս ամէն գարերու մէջ պիտի բլլայ ։
9 ՚Արթնցիր , արթնցիր , ՚ոյժ Տէրոջը բազուկը , զօրանիր հապկր .
Արթնցիր ՚առջի օրերուն պէս՝
Շաաոնցի անցած գարերուն պէս .
՚Դուն անթիկա չէի՞ որ ՚Ռահաբը ջարդեցիր
Ու՛ ՚վիշապը վիրաւորեցիր ։
10 Դուն անթիկա չէի՞ որ ՚ծովը՝
Մեծ անդունդին ջուրերը ցամքեցուցիր ,
Եւ ծովուն խորունկ տեղերը ճամբայ ըրիր ,
Որ փրկուածներդ անցնին ։
11 Ու՛ ՚Տէրոջը փրկածները պիտի դառնան ,
Ու՛ երգ երգով Սիոն պիտի գան .
Եւ անոնց գլխուն վրայ յաւիտենական ուրախութիւն պիտի բլլայ .
Ուրախ ցնծութիւն և ուրախութիւն պիտի առնեն .
Տրտմութիւնը ու հեծութիւնը ընդդէմ պիտի հեռանայ ։
12 Եւ եմ , ես եմ ՚որ ձեզ կը մխիթարեմ .
Դուն ով ես , որ ՚մնահկանացու մարդէն
Ու՛ ՚խոտի նմանելու մարդու զաւակէն կը վախնաս .
13 Եւ փոշ առեցիր ՚երկինքները տարածող
Ու՛ երկրին հիմերը դնող Տէրը կը մոռնաս .
Ու՛ բռնաւորին պատուհասութենէն միշտ ամէն օր կը վախնաս ,
Իրը թէ ՚նա կորստեցնելու պատրաստուած է .
՚Բայց ուր է բռնաւորին պատուհասութիւնը ։
14 Կապտաւածը չուտով պիտի արձակուի ,
՚Ու՛ գուբին մէջը պիտի չմեռնի ,

ա Ր՚Ա · ի · 22 · Ա՚Ա · ի · 7 ·
գ Ա՚ա · ի · 28 ·
Ա՚Ա · Ժ՚Ա · 4 ·
—
ե Հ՚ա · ի · 28—32 ·
ը Հ՚ր · 7 ·
թ Հ՚ա · գ · 1 · 16 · Ե՚Ր · ա՚ա · 11 · 18 ·
ի Ծ՚Ա · ա՚ր · 1 · 2 ·
լ Ծ՚Ա · ի՚գ · 1 · 35 ·
խ Ա՚Ա · Ն՚ր · 12 · Գ՚ւ · ի · 1 · Ծ՚ր · 9 · Հ՚գ · 19 ·
ծ Ծ՚Ա · ա՚գ · 10 · Ց՚ւ · ի՚ւ · ր · 3 ·
կ Գ՚ւ · ր · 3 · ի՚ր · 4 ·
հ Գ՚ւ · ի՚ր · 6 ·
ձ Գ՚ւ · ի՚գ · 12 · Ա՚գ · Գ՚ւ · ի՚գ · 12 · Ա՚գ · ի՚գ · 1 · 2 · Ծ՚ր · 9 · Հ՚գ · 19 ·
ղ Գ՚ւ · ի՚ր · 8 ·
մ Հ՚ա՚մ՚ · ա · 16 · 17 ·
յ Ա՚գ · ի՚գ · 4 · ղը · 5 ·
ն Գ՚ւ · ի · 3 ·
շ Հ՚ա՚մ՚ · ա · 16 ·
ո Գ՚ւ · ի՚ր · 26 ·
չ Ա՚Ա · Ն՚ր · 26 · Ա՚ա՚ա · ի՚գ · 35 · ր գ՚ա՚ա · գ · 19 · 12 ·
պ Գ՚ւ · ծ · 8 ·
ջ Կ՚ի Ա՚ժ՚ի՚ի՚ի պ՚ե՚ · ի ·
ռ Հ՚ր · 1 ·
ս Ա՚Ա · ի՚ւ · 31 ·
վ Ա՚ա՚ա · ժ՚ · 28 · Գ՚ա՚ր՚ · ի · 41 ·
տ Գ՚ւ · ծ · 9 ·
ր Ա՚Ա · խ՚գ · 23 · Գ՚ւ · ծ՚ր · 1 ·
ց Ա՚Ա · գ՚գ · 1 · Ց՚ա՚ա՚ · ա՚ա · 17 ·
ւ Ա՚Ա · խ՚գ · 1 ·
փ Ց՚ր · ի՚գ · 12 ·
ք Ա՚Ա · ձ՚ի · 4 · ձ՚ի · 10 ·
օ Ա՚Ա · ձ՚ի · 4 · ձ՚ի · 3 · Կ՚ր · 3 · ր Կ՚ր · ա · 3 ·
ֆ Ա՚Ա · Ն՚ր · 13 · 14 · Գ՚ւ · ի՚ի · ե՚ի՚ի՚ · 3 ·
և Ի՚ե · ժ՚գ · 21 · Գ՚ւ · ի՚գ · 14 ·
֊ Գ՚ւ · ի՚ե · 19 ·

եւ իր հացը պիտի չտակի։
15 Քանզի քու Տէրը Աստուածդ եա եմ,
Որ [a]ծովը կը յանդիմանեմ՝ երբոր անոր ալիք-
ները կը գոռան.
Իմ անունս Եհովայ Սաբաւովթ է։
16 Ու [b]իմ խօսքերս քու բերանդ դրի,
Եւ [c]քեզ ձեռքիս հովանիովը ծածկեցի.
[d]Որ երկինքը հաստատեմ ու երկրին հիմերը
գնեմ,
Եւ Սիոնին ըսեմ, Դուն իմ ժողովուրդս ես։
17 [e]Արի՛ընցիր, արի՛ընցիր — ելիր, ով երու-
սաղէմ,
Որ [f]Տէրոջը ձեռքէն անոր բարկութեանը բա-
ժակը խմեցիր.
[g]Թմրութեան բաժակին մէուրը քամելով խը-
մեցիր։
18 Անոր բոլոր ծնած որդիներէն՝ իրեն առաջնոր-
դող չկայ,
Ու բոլոր մեծցուցած ազգքներէն՝ իրեն ձեռն-
առու չկայ։
19 [h]Ա՛ս երկու բաները քեզի պատահեցան,
Ո՛վ քեզի պիտի ցաւի.
կործանուած ու կատարած, սով ու սուր.
[i]Քեզ ինչո՞վ մխիթարեմ։
20 [k]Քու ազգքդ մնրած՝
Ամէն փողոցներուն գլուխը կը պառկին՝
Որոգայթի մէջ բռնուած յանդիմի պէս.
Անոնք Տէրոջը բարկութեամբը
Քու Աստուծոյդ յանդիմանութեամբը լեցուած
են։
21 Ու[l]րեմն ասիկա մտիկ բրէ, ով ոգոբմելի,
Որ արբած ես, [m]բայց գինիէն չէ.
22 Ա՛յսպէս կ'ըսէ քու Եհովայ Տէրդ,
Եւ քու Աստուածդ [n]Իր ժողովուրդին դա-
տը կը պաշտպանէ.
Ա՛ն քու ձեռքդ թմրութեան բաժակը՝
Իմ բարկութեանս բաժակին մէուրը առի.
Զանիկա ալ պիտի չխմես։
23 Եւ [o]զանիկա քեզ հալածաւորներուն ձեռ-
քը պիտի դնեմ,
[p]Որոնք քու անձիդ կ'ըսէին, Ծռէ որ անց-
նինք.
Ու դուն կռնակդ՝ անցնողներուն համար
Դետնի պէս ու փողոցի պէս դրիր։

ԳԼՈՒԽ ԾԱ

1 [a]Արի՛ընցիր, արի՛ընցիր, քու զօրութիւնդ
հագիր, ով Սիոն.
Քու փառաւոր հանդերձներդ հագիր, ով
Երուսաղէմ [b]սուրբ քաղաք.
Քանզի [c]ալ յիւն ալ անթլփատ ու պիղծ մէկը
քու մէջդ պիտի չմնայ։
2 [d]Փոշին քեզմէ թօթուէ,
Ելլ նստէ, ով Երուսաղէմ.
[e]Քու պարանոցիդ կապերը քակէ,
Ով Սիոնի դերի աղջիկը։
3 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
[f]Զրի ծախուեցաք,
Եւ առանց առակի պիտի փրկուիք։
4 Քանզի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Իմ ժողովուրդս առաջ [g]Եգիպտոս իջաւ,
Որ հոն պանդխտութիւն ընէ.
Ու Ասորեստանցիք առանց պատճառի անոր
բռնութիւն ըրին։
5 Եւ հիմա հոս ի՞նչ ունիմ, կ'ըսէ Տէրը,
Որ իմ ժողովուրդս պարապ տեղը քշուեցաւ.
Անոր վրայ իշխողները [h]ողի՛ կը պոռացընեն,
կ'ըսէ Տէրը,
Ու միշտ ամէն օր իմ անունս [i]կը հայհոյուի։
6 Ասոր համար իմ ժողովուրդս պիտի գիտնայ
իմ անունս.
Ասոր համար ան օրուան մէջ [k]ես ես,
Թէ ես ան եմ՝ որ կը խօսէի. ահա ես եմ։
7 [l]Ի՛նչ գեղեցիկ են լեռներուն վրայ անոր
ոտքերը՝
Որ աւետիս կը բերէ, խաղաղութիւն կը քա-
րոզէ,
Բարութեան աւետիս կը բերէ, փրկութիւն
կը քարոզէ,
Ու Սիոնին կ'ըսէ, [m]Քու Աստուածդ կը թա-
գաւորէ։
8 Քու պահապաններդ ձայն պիտի վերցընեն.
Ճնծութեան ձայնով միասին պիտի երգեն,
Քանզի երբոր Տէրը Սիոնը նոր դարձնէ,
Անոնք [n]յայտնապէս պիտի տեսնեն։
9 Ով երուսաղէմի աւերակներ,
Ճնծութեան ձայնով միասին ազաղակեցէք.
[o]Քանզի Տէրը իր ժողովուրդը մխիթարեց,
Ու Երուսաղէմը փրկեց։
10 [p]Տէրը իր սուրբ թազուկը ժողովուրդներուն
Բոլոր ազգաց աչքերուն առջեւը.
Ու երկիրս ամէն ծայրերը
Մեր Աստուծոյն փրկութիւնը պիտի տես-
նեն։

---

1 Տէրը կը յայտարարէ եկեղեցին՝ որ իր հին փրկութեանը հաս-
տատ, 7 և անոր պատգամաւորները ընդունի, 9 անոր մեծա-
պէս ուրախանայ։ 11 և ինքզինքը ծառայութեան ազա-
տէ։ 13 Քրիստոսի խոստումները փառքը։

---

a Ելք. ժդ. 21։ Սաղ. ղէ. 6։ Եսայ. խ. 10։ Յեր. յա. 36։ Եզեկ. լա. 4։
b Ելք. ժբ. 15։ Գէն. ժբ. 31։ Ելք. ժդ. 31։ Ես. ղ. 24։
c Գէն. խդ. 2։
d Գէն. ին. 17։ կզ. 22։ — Գէն. ծբ. 1։
e Ես. ր Օր. իբ. 1։
f Ես. ր Օր. իբ. 18։ Յեր. խ. 2։
g Գէն. ժդ. 15։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
h Գէն. ծբ. 10։ Ե-
ղիա. ժթ. 3։
i Ես. ր Օր. իբ. 13։ 20։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
k Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
l Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
m Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
n Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
o Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
p Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։

---

a Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
b Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
c Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
d Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
e Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
f Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
g Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
h Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
i Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
k Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
l Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
m Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
n Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
o Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։
p Ես. ր Օր. իբ. 18։ Ես. կա. 17։ Յեր. խե. 17։ Յայտ. ժզ. 19։

11 Կ՚ապաւինեցէք ։ քաշուեցէք ։ անկէ երթաք ։
Պիղծ բանի մի դպչիք ։
Անոր միջէն երթաք ։
Մաքուր եղէք ։ ով Տէրոջը սպասները կը տանիք ։
12 Քանզի ոչ թէ արտաքսով պիտի երթաք ։
Եւ չէ թէ փախչելով պիտի երթաք ։
Վասն զի Տէրը ձեր առջեւէն պիտի երթայ ։
Ու Իսրայէլին Աստուածը ձեզի թիկնապահ պիտի ըլլայ ։

13 Ահա իմ ծառաս յաջողութիւն պիտի գտնէ ,
Ու պիտի մեծնայ ու պիտի բարձրանայ ու խիստ պիտի փառաւորի ։
14 Ինչպէս որ շատերը անոր վրայ ապշեցան ,
(Անոր երեսը մարդու նչխոյ ,
Ու կերպարանքը մարդու որդւոցմէն աւելի տրտում ըլլալուն համար ։)
15 Ազգեր ալ շատ ազգեր պիտի զարմացընէ .
Թագաւորները անոր առջեւը իրենց բերանը պիտի գոցեն ,
Վասն զի որուն չպատմուածը պիտի տեսնեն ,
Ու իրենց չլսածը պիտի խնաման ։

ԳԼ· ԾԳ

1 Մարգարէն անհաւատութեան համար գանգատելով՝ խոչընդոտութիւնը կ՚արգիլէ ։ 4 Յիշելով Քրիստոսի չարչարանքն ու մահը 10 և բարի յոյսը յիշեցնելով ։

1 Ո՞վ հաւատաց մեր լուրին ,
Ու Տէրոջը բազուկը որո՞ւ յայտնուեցաւ ։
2 Քանզի անոնց առջեւը մատղաշատունկի պէս
Եւ ծարաւուտ երկրէ նման աճեցաւ ։
Անոր կերպարանք կամ վայելչութիւն չունէր՝ որ անոր նայէինք ,
Ոչ ալ անոնակ երեսին մէջ՝ որ անկէ ախորժէինք ։
3 Անիկա մարդոցմէ անարգուեցաւ ու երեսէ ձգուեցաւ ,
Վշտաց տէր ու հիւանդ ծանօթ եղաւ ։
Եւ անկէ երես գարձընելու մարդու պէս եղաւ ,
Անարգուեցաւ ու անիկա չյարգեցինք ։
4 Իրաւցընէ հանիկա մեր ցաւերը վերցուց ,
Ու մեր վիշտերը իր վրան առաւ ։
Եւ մենք զանիկա վիրաւորուած , Աստուծմէ զարնուած
Ու չարչրկի հանդիպած տեսցինք ։
5 Բայց անիկա մեր մեղքերուն համար վիրաւորուեցաւ ,
Եւ մեր անօրէնութիւններուն համար ծեծուեցաւ ։
Մեր խաղաղութեան պատիժը անոր վրայ եղաւ ։
Եւ անոր վէրքերովը մենք բժշկուեցանք ։
6 Ամէնքս ոչխարներու պէս մոլորեցանք ։
Ամէն մէկնիսկ իր ճամբան դարձաւ ,
Եւ Տէրը մեր ամենուն անօրէնութիւնը անոր վրայ դրաւ ։
7 Անիկա անխրատութիւն կրեց ու չարչարուեցաւ ,
Բայց իր բերանը չբացաւ ։
Մորթուելու տարուած ոչխարի պէս ,
Ու իր խուզիչներուն առջեւ մնացեմ կեցող գառնիկի պէս՝
Անանկ իր բերանը չբացաւ ։
8 Նեղութեան և դատապարտութեամբ վերցաւ ։
Ու անոր ազգատոհմէն ո՞վ կրնայ պատմել ։
Քանզի անիկա կենդանեաց երկրէն կտրուեցաւ ,
Անիկա իմ ժողովուրդիս յանցանքին համար զարնուեցաւ ։
9 Ու անոր գերեզմանը ամբարիշտներու հետ դրուեցաւ ։
Բայց երբոր մեռաւ՝ հարուստին հետ եղաւ ։
Քանզի անիկա անօրէնութիւն մը չգործեց ,
Ու անոր բերանին մէջ նենգութիւն մը չգտնուեցաւ ։
10 Բայց Տէրը հաճեցաւ որ զանիկա ծեծելով ցաւերու մատնէ ։
Անոր անձը մեղայ համար զոհ դրնելէդ ետքը՝
Անիկա սերունդ պիտի տեսնէ , իր օրերը պիտի երկընցընէ ,
Ու Տէրոջը կամքը անոր ձեռքովը պիտի յաջողի ։
11 Իր անձին աշխատութեանը պտուղը տեսնելով՝ պիտի կշտանայ ։
Իմ արդար ծառաս՝ իր գիտութեամբը շատերը պիտի արդարացընէ ։
Քանզի անոնց անօրէնութիւնները ինքը պիտի կրէ ։
12 Անոր համար մեծերուն հետ բաժին պիտի առնէ անոր ,
Եւ հզօրներուն հետ աւարէն բաժին պիտի առնէ ։

---

1 Գլ· խը· 49· Ե. բհմ· ծ· 8· ծա· 6· 42· Յ.ա.ք· ը· 6· 7· բ Կը.ը· ջ· 17· Ցա.ա· ժբ· 4·
2 Գլ· ծ· 8· ա.ա· 3· Ցա.ա· ժբ· 33· 38·
3 Մ.ի.ք· բ· 13·
4 Գլ· ծբ· 8· Ցա.ա· Ե.է· ժբ· 33· 38· ժ.ի.ք· ը· 18· Ցա.ա· ժբ· 4·
5 Գլ· խբ· 1·
6 Փիլ· բ· 9·
7 Ե.Հբ· յա.ա· վերագ·
8 Ցա.ա· խբ· 6· 7· Գլ· ծգ· 2· 3·
9 Կա՛ տրամիւ·
10 Գլ· խբ· 7· 23·
11 Գլ· ծե· 3· Հբ. ա.ա.ք· ժե· 21· ժջ· 23· 25· 26· Ե.ի.ա· ջ· 2· 9·
12 Ցա.ա· խբ· 6· Գլ· խբ· 7·
13 Ե.բբ· ջ· 25·
14 Ցա.ի· ա· 10· 11·

1 Ա.ա· բ· 17· Եբբ· ի· 23· ա.Գ.ա· բ· 24·
2 Գ.ա· ծ· 2· Հբ. ա.ա.ք· ա· 16· ա Կա.ր· ա· 13·
3 Հ.ա.ք· գ· 23· ա Գ.ա.ա· բ· 24·
4 Գ.ա· ծ· 3· ա Գ.ա.ա· ջ· 23·
5 Գ.ա· ծ· 14· Ա.ա· ի· 60·
6 Ցա.ա· Ա.ա.ի· 176· ա Գ.ա.ա· բ· 23·
7 Ա.ա.ա· խ.ք· 53· ի.ե· 55· 54· Ա.ա· ժ.ջ· 61· ժե· 5· ա Գ.ա.ա·
8 Ա.ա· բ· 17· Եբբ· ի· 23· ա Գ.ա.ա· բ· 24·
9 Գ.ա· ծ· 32·
10 Կա՛ Հեղբ.ի.ե.ե.ե

քանզի իր անձը մահուան մատնեց ,
Ու ՚յանցաւորներու հետ անցաւ .
եւ շատերուն մեղքը վերցուց ,
Ու ՚յանցաւորներուն համար միջնորդութիւն
ըրաւ .

ԳԼ· ԾԳ

1 Ով չհաւատաց մեր լուրին , ցնծա .
Ով ծնեալական ցաւ չքաշած , ցնծութիւնով
գոչէ եւ ազաղակէ .
Քանզի ՚երեսէ ձգուածին ազգքներէն
Էրիկ ունեցողին ազգքներէն շատ պիտի ըլ-
լան՝ կ'ըսէ Տէրը .
2 ՚Վրանիդ տեղը լայնցուր ,
Ու քու բնակարանիդ վարագոյրները տարա-
ծուին .
Մի խնայեր , չուանները երկընցուր ու ցի-
ցերդ ամուր բցուր .
3 Քանզի աջ ու ձախ կոգիս պիտի տարածուիս .
՚Եւ քու ներգնդիդ ազգը պիտի ժառանգէ ,
Ու աւերած քաղաքները բնակիչներով պիտի
լեցնէ .
4 Մի վախնար , վասն զի պիտի չամչնաս .
Ու մի պատկառիր , վասն զի պիտի չնախա-
տուիս .
Քանզի քու մանկութեանդ ամիսը պիտի
մոռնաս ,
եւ քու այրեւարութեանդ նախատինքը մէլ
պիտի չյիշես .
5 Քանզի քու էրիկդ քու Յառիժիդդ է .
Անոր անունը Եհովայ Սաբաւովթ է .
Ու քու փրկիչդ Իսրայէլին Սուրբն է .
՚Անիկա բոլոր երկրին Աստուածը պիտի կոչուի .
6 Քանզի Տէրը քեզ՝ լքեալ ձգուած եւ հո-
գւով վշտացած կնկան պէս՝
Ու մերժուած նորահասակ հարսի պէս կան-
չեց , կ'ըսէ քու Աստուածդ .
7 ՚Փոքր վայրկեան մը քեզ թողուցի ,
Բայց մեծ ողորմութիւններով քեզ պիտի
ժողվեմ .
8 †Քիչ մը պատնուռեցաւ՝ մէկ վայրկեան մը
երեսս քեզմէ ծածկեցի ,
՚Բայց յաւիտենական ողորմութիւնով քեզի
պիտի ողորմիմ՝
կ'ըսէ քու Փրկիչդ Եհովան .

9 Քանզի ասիկա ինծի ՚Նոյի ջուրերուն պէս է .
Ինչպէս որ երդում ըրի , թէ Նոյի ջուրերը
մէլ երկրի վրայ չանցնին ,
Այնպէս ալ երդում ըրի որ քեզի չբարկա-
նամ ու քեզ չյանդիմանեմ .
10 Քանզի ՚լեռները պիտի վերնան ,
եւ բլուրները պիտի սասանին ,
՚Բայց իմ ողորմութիւնս քեզմէ պիտի չվերնայ ,
Ու իմ խաղաղութեանս ուխտը պիտի չսասանի ,
կ'ըսէ Տէրը՝ որ քեզի կ'ողորմի .
11 Ով փոթորիկէ գարնատած անմխիթար ազգութիւն ,
Ահա ես քու քարերդ †գոյնզգոյն պիտի դնեմ ,
Ու քեզ շափիւզաներով պիտի հիմնեմ .
12 եւ քու մնարակացներդ ՚կարմիր յակինթնե-
րով ,
Ու դռներդ՝ կարկհաններով ,
Ու բոլոր հզօրութիւններդ թանկագին քարե-
րով պիտի շինեմ .
13 եւ քու բոլոր որդիքդ ՚Տէրոջմէ ուսուած պի-
տի ըլլան ,
Ու ՚քու որդւոցդ խաղաղութիւնը շատ պի-
տի ըլլայ .
14 Դուն արդարութեամբ պիտի հաստատուիս ,
Բռնութենէն հեռու պիտի ըլլաս , որ չվախնաս ,
Ու արհաւիրքէն՝ որ քեզի չմօտենայ .
15 Ահա անշուշտ †ժողով պիտի ընեն , Ինձմէ
չէ .
Ով որ քու վրադ ժողովի , քու կողմդ պի-
տի դառնայ .
16 Ահա կրակի մէջ ածխները փչող՝
եւ իր գործքին համար գործիք չինող դար-
բինը ես ստեղծեցի ,
Ու աւերող համար՝ կործանողը ես ստեղծեցի .
17 Քեզի դէմ չինուած զօրութիւնը յաջողի
չյաջողի ,
եւ քու վրադ գառաստանի եղող ամէն լե-
զուն պիտի գատապարտուի .
Տէրոջմէ ծառանեալներուն ժառանգութիւնը ասի-
կա է ,
՚Ու անոնց արդարութիւնը ինծմէ է , կ'ըսէ
Տէրը .

ԳԼ· ԾԵ

1 Ով ՚բոլոր ծարաւածներ , ջուրերուն եկէք .
եւ առանց չունեցողներ , †եկէք , ծախու առէք
ու կերէք ;

* ԽԶ։ Քաֆէց։
ՀՀ Մատ· ծե· 11 ·
Դաւիթ· իբ· 37 ·
= Դաւիթ· իբ· 24 ·
Հասմ· ը· 24 ·
Երբ· ի· 22· ԿԲ·
24· = Ցածկ· բ· 1 ·
—
= Սաք· գ· 14 · Գաղ·
գ· 27 ·
ՀՀ = Քաղաք· բ· 1 ·
† Գէ· ԿԲ· 19· 20 ·
‡ Գէ· ծե· 1· կո· 2 ·
Ղ Ջաք· ժգ· 9· Հբ·
ռաբմ· գ· 20 ·
՚ Գէ· կբ· 4 ·
Ի Սաղ· ՀՀ· 2· Գէ·
իգ· 22· ի· 10· բ
Կար· գ· 17 ·
ՀՀ Ցանկութեանաց
Ղ Գէ· ծե· 5· Երեմ·
ըա· 3 ·
Ճ Ծն· բ· 22 · ԿԲ· 11 ·
Գէ· ծե· 12· Տիս
Երեմ· ըա· 32· 38 ·
Ն Սաղ· իգ· 2· Գէ·

ծա· 6· Մատ· ե·
18 ·
Ի Գէ· ժա· 5· Երեմ·
ըա· 24· Ցածկ· գ·
43 · = ա Կար· բ· 10 ·
= ա Ծն· ԿԲ· գ· 9· =
Ցածկ· իա· 12· եա·
Ա Կամ Ծագրատ քով.
Բ Սաղ· ՀՀԲ· 182 ·
Գ Կամ յաջակից քառել.
Դ Կամ ԿՀՀՀ չէիր
պատանութեանդ օրե-
րուդ քով.
Ե Եբր· ասահմանները
օրե գան· ով որ
քան քոմէ պատ-
կերներ կ'ըսեն·
Զ Գէ· ԿՀ· 24· 25 ·
—
= Ցածկ· գ· 14· ԿՀ·
27· Ցածկ· իա· 6·
իե· Ցածկ· բ· 22 ·
Է Ցածկ· ԿՀ· 12 ·
Ը Ցածկ· գ· 18 ·

Նկէք՝ առանց առակի և առանց գնոյ
Գինի ու կաթ ծախու առէք։
2 Ինչո՞ւ ձեր առակը կը վատնէք՝ չէ թէ հացի
համար,
Եւ ձեր վաստակը՝ անանկ բանի համար որ
չկշտացներ։
Ուշադրութեամբ լսեցէք ինծի մտիկ ըրէք, որ բա-
րիքներ ուտէք։
Ու ձեր հոգին պարարտութեամբ զուարճանայ։
3 Ձեր ականջը խոնարհեցուցէք ու գացէք առ ինծի։
Մտիկ ըրէք, ու ձեր հոգին պիտի ապրի։
Եւ ձեզի հետ յաւիտենական ուխտ մը պի-
տի ընեմ,
Դաւիթին հաստատուն ողորմութիւնները ձե-
զի։
4 Ահա զանիկա ժողովուրդներուն վկայ՝
Առաջնորդ ու հրամանատար գրի։
5 Ահա չգիտցած ազգդ պիտի կանչես,
Եւ քեզ չճանչցող ազգերը քեզի պիտի ընթանան՝
Քու Տէր Աստուծոյդ համար
Ու Իսրայէլի Սուրբին համար,
Քանզի անիկա քեզ փառաւորեց։

6 Գտէրը փնտռեցէք՝ քանի որ անիկա կը գըտ-
նուի։
Ձանիկա կանչեցէք՝ քանի որ անիկա մօտ է։
7 Թող ամբարիշտը իր ճամբայէն
Ու անօրէնը մարդը՝ իր խորհուրդներէն հրա-
ժարի,
Եւ Տէրոջը դառնայ, ու անիկա պիտի ողոր-
մի անոր,
Ու մեր Աստուծոյն, ինչու որ անիկա առա-
տապէս կը ներէ։
8 Քանզի իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդնե-
րը չեն,
Ու ձեր ճամբաներդ իմ ճամբաներս չեն, կ'ըսէ
Տէրը։
9 Ինչպա որչափ որ երկինքը երկրէս բարձր է,
Ինչպէս ալ իմ ճամբաներս ձեր ճամբաներէն
բարձր են,
Եւ իմ խորհուրդներս ձեր խորհուրդներէն։
10 Վասն զի ինչպէս որ անձրեւը ու ձիւնը եր-
կինքէն կ'իջնեն և հոն չդառնար,
Հապա երկիրը կ'ոռոգէ ու զանիկա պտղա-
բեր և արգասաւոր կ'ընէ,
Ու ցանողին հունար՝ և ուտողին հաց կու տայ,
11 Իմ բերնէս ելած խօսքն ալ այնպէս պիտի
ըլլայ,
Ինծի պարապ պիտի չդառնայ։
Հապա իմ կամքս պիտի կատարէ,
Ու յաջողութեամբ իմ գործ գնէ ես զրկածը որուն
համար զանիկա խրկեցի։
12 Գուանդի ուրախութեամբ պիտի ելլէք,
Ու խաղաղութեամբ պիտի առաջնորդուիք։
Լեռներդ ու բլուրներդ ձեր առջեւէն ցնծու-
թեամբ պիտի ազազակեն,
Եւ դաշտերուն բոլոր ծառերը ծափ պիտի
զարնեն։
13 Փուշին տեղը մայր
Ու գծիհիին տեղը մրտենի պիտի բուսնի։
Եւ ասիկա Տէրոջը համար անուն մը պիտի ըլլայ,
Անջինջ ու յաւիտենական նշան մը պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԾՋ

1 Մարգարէն կը յորդորէ ժողովուրդը արդարութիւն գործել։ 3 կը հաստատէ թէ Աստուծոյ ընծայքը հնազանդութեան պիտի արուի առանց ազգութեան։ 8 Երբ պահոնդրը կը յանդիմանէ։

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Իրաւունքը պահեցէք ու արդարութիւն ը-
րէք,
Քանզի իմ փրկութիւնս գալու՝
Ու արդարութիւնս յայտնուելու մօտ է։
2 Երանի ան մարդուն՝ որ ասիկայ կ'ընէ,
Ու մարդու որդին՝ որ ասիկա ամուր կը բռնէ,
Ո՛յ շաբաթը կը պահէ ու զանիկա չը-
պղծեր,
Եւ ամէն անիրաւութիւն ընելէն իր ձեռքը
հեռ կը պահէ։
3 Ու թող Տէրոջը յարող օտարականն որդին ինծ
չպրուցէ՝ ըսելով,
Տէրը պիտ իր ժողովուրդէն բոլորովին զատէ։
Ու ներքինին՝ չըսէ,
Ահա ես չոր ծառ մըն եմ։
4 Քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ ան ներքինիներ-
ուն,
Որոնք իմ շաբաթներս կը պահեն,
Եւ ինծի հաճոյ եղածը կ'ընտրեն,
Ու իմ ուխտս ամուր կը կեցնեն.
5 Անոնց տիս տանս մէջ և պարիսպներուս մէջ
Տղաքներէ ու աղջիկներէ աւելի տեղ
ու անուն պիտի տամ.
Անոնց յաւիտենական անուն պիտի տամ,
Որ պիտի չկտրուի։
6 Եւ ան օտարականն որդիքը որ Տէրոջը յա-
րեր են՝
Անոր ծառայութիւն ընելու,
Տէրոջը անունը սիրելու
Ու անոր ծառաներ ըլլալու համար,

Ա Թագ. ԻԹ. 9 · Ա Մակ. Ա. 64 · Ա Մակ. Գ. 45 · Ա Մակ. Դ. 8 · Ա Մակ. Դ. 36 · Ա Մակ. Դ. 52 · Ա Մակ. Դ. 59 · Ա Մակ. Է. 16 · Ա Մակ. Է. 42 · Ա Մակ. Է. 49 · Ա Մակ. Ը. 23 · Ա Մակ. Ը. 29 · Ա Մակ. Թ. 27 · Ա Մակ. Ժ. 3 · Ա Մակ. Ժ. 47 · Ա Մակ. Ժ. 61 · Ա Մակ. Ժ. 65 · Ա Մակ. Ժ. 74 · Ա Մակ. Ժ. 80 · Ա Մակ. Ժ. 82 · Ա Մակ. Ժ. 84 · Ա Մակ. Ժ. 87 · Ա Մակ. Ժ. 89 · Ա Մակ. Ժ. 90 · Ա Մակ. Ժ. 91 · Ա Մակ. Ժ. 92 · Ա Մակ. Ժ. 93 · Ա Մակ. Ժ. 94 · Ա Մակ. Ժ. 95 · Ա Մակ. Ժ. 96 · Ա Մակ. Ժ.

Ձ-խինքն ամէն անձնէ որ չարութիւը կը պահնի
ու չնե պղծէր ,
Եւ իմ ուխտս ի՛ջ հաստատ կը կնանայ ,
7 Զանձնէ ալ իմ ուրբ լնուս պիտի բնլնի՛,
Եւ իմ ապրմ բրի ատեա ի՛ջ զանձնէ պիտի ու-
րախացընեմ՝.
Անձնց պղակէ գնեերը ու գոհերը իմ ուզանխա
վրայ բնդունելի պիտի ըլլան .
Քանզի իմ տունս բոլոր ազգերուն համար
ազօթբրի տուն պիտի կոչուի .
8 Ձ-դոն- կ՛ըսէ Տէր Եհովան ,
Որ Իսրայէլին ացրտուածնեերը կը ժողվէ .
Անոր ժողվածնեերուն վրայ ուրիշներ ալ պի-
տի ժողվեմ՝ անոր .

9 Ո՛վ գայլեր բոլոր գազաններ ,
Ո՛վ անտառի բոլոր գազաններ , ուտելու եկէք .
10 Անոր բոլոր պահապանները կոյր են , բան չչե գիտեր ,
Ամէնքն ալ համր շուներ են , հաչելու կա-
րող չեն .
Անոնք կը ցնորին , կը պառկին , քունը կը սի-
րեն .
11 Ա՛յո՛ շատակեր ու անյագ շուներ են .
Ու անոնք խելացող բեններ զբկ հովիւներ են .
Ամէնքը իրենց ճամբանեերուն դարձան՝
Ամէն մէկը իր կողմէն իր անիրաւ վաստակը
ջնտրելէ . — ըսե՝ .
12 Եկէք , գինի բերեմ՝,
Ու ցբեով արբենանք .
Վաղն ալ աս օրուան պէս՝
Մե- ալ աւելի առատ պիտի ըլլայ .

ԳԼ· ԾՒ·

1 Ընդարձակ բարի մարդ . 2 Առատած կը յանդիմանէ հրեաները. 7 որ իրենց կռապաշտական պատճեռներով համար . 13 ապա-
շխարելու առաջարկներ կու տայ .

1 Արդարը կը կորսուի , և ուշադրութիւն
ընող մարդ չկայ .
Ու բարի մարդիկ հաւաքուին կը վերցուին՝
Առանց մէկու մը խնամարտուն թէ արդարը
չարեքէն երեսէն կը վերցուի .
2 Անիկա խաղաղութեան մէջ կը մտնէ .
Ուղղութեամբ քալողները
Իրենց անկողիններուն վրայ հանգստութիւն
կը գտնեն .
3 Բայց դուք , ով ոհմակի որդիք ,
Շնացողի ու պոռնիկի սերունդ , հոս մօտեցէք .
4 Դուք ո՞ի ծաղր կ՛ընէք .
Ձեր բերանը որո՞ վրայ կը լայնցընէք ,
Ու լեզունիդ կ՛երկընցընէք .
Չէ՞ որ դուք անօրէնութեան զաւակներ —
սուտ թեան սերունդ էք .
5 Դուք ամէն կանաչ ծառերու տակ
Դիպ՝ ի կուռ քերուն՝ ջանիւղներ կը սպա-
ներ .
Ձորերուն ժայռերու մէջ՝
Վէմերու խոռոչներուն մէջը կը մորթէք .
6 Քու բաժինդ ձորին սահմակ քարերն մէջն է .
Քու վիճակդ անոնք են՝ անոնք .
Անոնց անդամ նուէր թափեցիր , ընծայ մա-
տուցիր .
Միթէ ես սոսկց կրնամ հանգիստ լնել .
7 Դուն բարձր անկողինդ բարձր ու վերացած
լեռան վրայ դրիր .
Հոն ալ զոհ բնելու ելար .
8 Եւ դռնեերուն ու դրանդ ետեւը քու
յիշատակդ դրիր .
Քանզի ինծմէ հեռնալ քու անձդ մերկացուցիր ,
Ու վեր ելլելով անկողինդ լայնցուցիր .
Եւ անոնց հետ դաշնագրութիւն ըրիր .
Անոնց անկողինը սիրեցիր , — ամէ՛ հո՛ւր տեղ
պատրաստեցիր .
9 Եւ թագաւորին քովը հարուստ ձեթով գացիր ,
Ու անուշահոտութիւններդ չատցուցիր .
Եւ դեսպաններդ հեռաւոր տեղատեղ խրկե-
ցիր .
Ու ինքզինդդ մինչև գժոխքը իջեցուցիր .
10 Քու ճամբադ երկայնութենէն յոգնեցար ,
Բայց ըսա չկայ՝ չըսիր .
Քու ձեռքիդ կեանքը գտար ,
Անոր համար չխռովցար .
11 Եւ դուն ո՞րմէ՝ զարհուրեցար ու վախցար ,
որ սուտա ելար ,
Եւ ինծ չյիշեցիր ու սիրտդ չդրիր .
Զէ՞ որ իմ շատանդեմ լուռ կենալուս համար է
Որ ինծմէ չես վախնար .
12 Ես քու արդարութիւնդ ու գործերդ պի-
տի հրատարակեմ՝,
Որ անոնք քեզի օգուտ պիտի չընեն .
13 Երբոր գուն ազազակես , թող քու ժողված-
նեերդ քեզ փրկեն .
Բայց ամէնը հովը պիտի առնէ .
Մէկ չունչ մը զանոնք պիտի առնէ .
Սակայն ինծմէ յուսացողները երկիրը իրբև կա-
լուածք պիտի առնեան ,
Ու իմ սուրբ լեռս պիտի ժառանգեն .
14 Եւ պիտի բսեն ,
Բարձրացուցէք , բարձրացուցէք ,
Ճամբայ պատրաստեցէք .

ե· Դէ· բ· ե·
ը Հոսէմ· ժբ· ե·
Եբբ· ժգ· ԺԵ· —
գ՚ե· բ· ե·
է Մ—ա· ֆ— ԺԶ·
Մ—բ· ժ— ԼՐ·
Գ—ե· ժԲ· ԽԵ·
ը Մ—ա· — ԺԱ·
թ Ս—ա· ՀՀ— Գէ·

ժ— ԺԸ·
ի Ցո—ե· ժ· ԺԸ· Ե·
ֆե— ա— ԺՈ· բ·
ԺԳ· ԺԸ·
ժ Եբե՚ե· ժբ· ե·
ի Մ—ա· ժե· ԺԳ· ֆգ·
ԺԶ·
լ Փէ· փ· ե·
խ Կ—ե՝ կը ՀԷբՀԼԵ՝.

ձ Մֆբ· փ· ԺԱ·
ղ Եչէ՚ե· էգ· ե· ե·
ճ Ս—ա· ժ· ե· Ը—ա՚
ֆբ· ե— ԺԱ·
Ս—ա· ժբ· ԺԱ· Գէ·
ֆբ· ԺԱ· Գ՚ե· ժբ· ԺԲ·
— Կ—բ· ժե· ԺԳ·
—
— Ս—ա· ժբ· ԺԱ· Մֆբ·

ե· ե·
ղ փ Ք—ա· ժգ· ԺԲ·
Տե— փ Ք—ա· ֆբ·
ԽԵ·
ի բ Մ՚ե· ժգ· ԺԴ·
ձ Մ—ա· ֆբ· ԺԲ·
Ք—ա· ժգ· ե·
ճ Ք—ա· ժգ· ե·
ժե· ԺՈ· Եբե՚ե· բ·
ԽԵ·

ե Կ—ե՚ Ե ե՚ Ք—ե՚ Ե—ա՚
ղ Ա՚ե· Գ՚ե· —· ԽԸ·
ի Գ՚ե· ժբ· ԺԱ· ֆ·
ե Ք—ա· ժբ· ե·
ֆբ· ԺԸ· Եբե՚ե· ե·
ֆ Ք—ա· ֆբ· ե·
ֆբ· ԺԸ· Եբե՚ե· ֆբ·
ֆ· ԽԸ·
ճ Եչէ՚ե· ֆբ· ԺԱ·
ժե· ԺԴ· Եբե՚ե· բ·
ԽԵ·
ղ Եչէ՚ե· ֆբ· ԺԱ·
ժբ· ԺԸ· ԽԵ·
ճ Եչէ՚ե· ժբ· ԺԸ· ԺԴ·

ղ Եչէ՚ե· ժբ· ԺԸ· ԺԵ·
ֆբ· ե— ԽՈ·
ի Գ՚ե· ե· ե· Եչէ՚ե·
ժբ· ԺԵ· ֆբ· ԺԸ·
ե Գ՚ե· ֆ— ԺԲ· ԺԳ·
ը Ս—ա՚ ֆ· ԺԱ·
թ Գ՚ե· ֆ· ե· ԺԸ·

խոչը իմ Տոգոմուդիս ձամբայէն վերցուցէք։
15 Քանզի այսպէս կ՚ըսէ Բարձրը ու Բարձրեալը՝
Որ յաւիտենականութեան մէջ կը բնակի՝ ու անոր անունը Սուրբ է.
Ես բարձր ու սուրբ տեղը կը բնակիմ՝
Բայց կոտրած ու խոնարհ հոգի ունեցողին հետ եմ՝
Որ խոնարհներուն հոգին կենդանացնեմ՝
Եւ կոտրած սիրտերը ապրեցնեմ։
16 Քանզի յաւիտեան պիտի չվիճիմ՝
Ու միշտ պիտի չբարկանամ՝
Վասն զի իմ առջեւս հոգիները պիտի մնռկէին.
Եւ ան կեանքերը՝ որ ես ստեղծեցի։
17 Անոր ագահութեանը անօրէնութեանը համար բարկացայ
Ու զանիկա զարկի, Ինք երես ծածկեցի ու սրտմտեցայ.
Եւ ապստամբը իր կամացը ճամբուն հետեւեցաւ։
18 Անոր ճամբաները տեսայ, ու զանիկա պիտի բժշկեմ՝
Եւ անոր առաջնորդութիւն պիտի բնեմ՝
Ու զանիկա ու հաւատացողները պիտի մխիթարեմ։
19 Շրթունքներուն պտուղը ես կը ստեղծեմ.
Խաղաղութիւն՝ խաղաղութիւն ըլլայ հեռուն եղողին
Եւ մօտը եղողին, կ՚ըսէ Տէրը,
Ու ես զանիկա պիտի բժշկեմ։
20 Բայց ամբարիշտները ալեծուփ ծովու պէս են, որ չկրնար հանդարտիլ,
Որ անոր ջուրերը տիղմ ու ցեխ գոլորշի կը հանէ։
21 Ամբարիշտները խաղաղութիւն պիտի չունենան՝ կ՚ըսէ իմ Աստուածս։

ԳԼՈՒԽ ԾԸ

1 Բարձրացայն կանչէ՝ և մի խնայեր,
Ձայնդ փողի պէս բարձրացուր.
Եւ իմ Տոգոմուդիս իրենց յանցանքը,
Ու Յակոբին տանը իրենց մեղքերը պատմէ։
2 Բայց անոնք առիւն օր պիս կը փնտռեն.
Եւ իմ ճամբաներս գիտնալու կը փափաքին,
Ազգի մը պէս՝ որ արդարութիւն կ՚ընէ,

1 Ա. Բարձրացայն կանչէ և մի խնայեր, Ձայնդ փողի պէս բարձրացուր։ Եւ իմ Տոգոմուդիս իրենց յանցանքը, Ու Յակոբին տանը իրենց մեղքերը պատմէ։ 2 Բայց անոնք առիւն օր պիս կը փնտռեն. Եւ իմ ճամբաներս գիտնալու կը փափաքին, Ազգի մը պէս՝ որ արդարութիւն կ՚ընէ,

Ու իր Աստուծոյն իրաւունքը զանց չընէր. Ինծի արդ արդարութեան կանոնները կը հարցընեն, Աստուծոյ մօտենալու կը փափաքին.
3 Ու՝ ըսին.
Մենք ինչո՞ւ համ պահեցինք, և դուն չէ՛ տեսար,
Մեր անձերը չտաչտչեցինք, ու դուն չէ՛ գիտցար.
Ահա ձեր ծոմապահութեան օրը ձեր բազձանքը կը գտնէք,
Եւ ձեր ամէն պահանջմունքները խստութեամբ կը պահանջէք։
4 Ահա կռիւ ու վէճի համար
Եւ չարութեան բռունցքով զարնելու համար ծոմ կը պահէք.
Ձեր օրուան պէս ծոմ մի պահէք,
Որ ձեր ձայնը բարձրին լսել տաք։
5 Իմ ընտրած ծոմապահութի՞ւն
Ու՝ մարդ ու մի իր անձը խոնարհեցնելու օրը այսպէ՞ս կ՚ըլլայ.
Իր գլուխը կիսիւն պէս ծռելով,
Եւ տակ ու գետ մոխիր տարածելո՞վ
Ասիկա ծոմապահութի՞ւն ու Տէրոջը ընդունելի՞ օր պիտի անուանես։
6 Ահա սա է իմ ընտրած ծոմապահութի՞ւնս,
Որ անիրաւութեան կապերը քակես,
Եւ լուծին կապերը թուլցընես,
Ու հնարաւորութիւն կրողները ազատ թողուս,
Եւ ամէն լուծը կտրես,
7 Հաց քու հացդ անօթիին բաժնես,
Եւ թափառական աղքատները տունդ ընդունիս,
Երբոր մերկ մը տեսնես՝ զանիկա հագուեցընես,
Ու քու մարմնիդ քեզ չպահես։
8 Առտուները քու լոյսդ առաւօտի պէս պիտի ծագի,
Ու բժշկութիւնդ չուտով պիտի հնայանայ,
Եւ քու արդարութիւնդ քու առջեւդ պիտի երթայ,
Ու՝ Տէրոջը փառքը քու հետեւդ պիտի պաշտպանէ։
9 Առտուները պիտի կանչես, և Տէրը պատասխան պիտի տայ.
Պիտի աղաղակես, ու անիկա պիտի ըսէ, Ահա ես։
Թէ որ քու միջէդ լուծը,

1 Ա. Ձեր ձ. 10 · Գոռ. 11 · Ը. Ձեր ձ. 12 · Ձեր ձ. 13 · Ձեր ձ. 14 · Ձեր ձ. 15 · Ձեր ձ. 16 · Ձեր ձ. 17 · Ձեր ձ. 18 · Ձեր ձ. 19 · Ձեր ձ. 20 · Ձեր ձ. 21 · Ձեր ձ.

Մատով ցուցընելը եւ չար խօսքերը վերցընես ,
10 թէ որ անօթիին յօժարութեամբ կերակրես ,
եւ կատաղի հոգին կշտացընես ,
Ա՛նաւնեղը քու լոյսդ խաւարի մէջ պիտի ծագի ,
եւ քու խաւարդ կէս օրուան պէս պիտի ըլլայ .
11 եւ Տէրը միշտ քեզի առաջնորդութիւն պիտի ընէ ,
եւ քու հոգիդ՝ երաշտութեան ատեններ պիտի կշտացընէ ,
եւ ոսկորներդ պիտի զօրացընէ .
եւ դուն ջրարբի պարտէզի պէս
եւ ջուրը չպակսող ակռբակի պէս պիտի ըլլաս .
12 եւ քեզմէ հինին աւերակները պիտի շինեն .
Հաստ գարեբուն հիմերը պիտի վերականգնես .
եւ դուն փլածները նորոգող
եւ բնակութեան համար ճամբաներ շինող պիտի կոչուիս .
13 թէ որ շաբաթէն իմ սուրբ օրս
քու ցանկութիւնդ կատարելէն ազգդ դարձնես ,
եւ շաբաթը զուարճութիւնդ՝
եւ Տէրոջը նուիրուած սուրբ պատուական անուանես ,
եւ զանիկա պատուես՝ քու ճամբաներուդ չհետեւելով ,
քու ցանկութիւնդ չկատարելով ու դատարկ խօսք չխօսելով ,
14 Ա՛նաւնեղ Տէրոջմով պիտի ուրախանաս .
եւ քեզ վերկրթս բարձր տեղատանքը պիտի հանեմ՝
եւ քու հօրդ Յակոբին ժառանգութիւնը քեզի պիտի կերցընեմ՝
Տանգի Տէրոջը բերանը խօսեցաւ .

ԳԼ . ԾԹ

1 Ա՛հա Տէրոջը ձեռքը փրկելէն չկարճցաւ ,
եւ անոր ականջը լսելէն չծանրացաւ .
2 Հապա ձեր ու ձեր Աստուծոյն միջեւեցը բաժանում ձգողը
Ձեր անօրէնութիւններըն եղան ,
եւ ձեր մեղքերը դէմ երեսը ձեզմէ ծածկեցին , որ չլսէ .
3 Քանզի ձեր ձեռքերը արիւնով՝
եւ ձեր մատները անօրէնութիւնով պղծուեցան .
Ձեր շրթունքը սուտ խօսեցան ,
եւ ձեր լեզուները անիրաւութիւն արտասրեցին .
4 Չկայ մէկը որ արդարութեան համար բողոքի .
եւ չկայ մէկը որ ճշմարտութեամբ դատ վարի .
Ապերախտ բաներու կը յուսան և ունայնութիւն կը խօսին .
Ի՛նչ ատատութիւն կը յղանան ու անօրէնութիւն կը ծնանին .
5 Իւրերն հաւկիթներ կը ատրգընեն ,
եւ սարդի ոստայն կը գործեն .
Ա՛նոնց հաւկիթներէն ուտողը կը մեռնի ,
եւ բացուածէն իժ կ՚ելլի .
6 Անոնց ոստայնները հանդերձ չըլլար ,
եւ իրենց գործքերով չեն կրնար ինքզինք ծածկել .
Անոնց գործքերը անօրէնութեան գործքեր են ,
եւ անոնց ձեռացը մէջ բռնութեան գործ կայ .
7 Անոնց ոտքերը չարութեան կը վազեն ,
եւ անմեղ արիւն թափելու կ՚արագան .
Անոնց խորհուրդներըն անօրէնութեան խորհուրդներ են .
Անոնց ճամբաներուն մէջը կործանում ու կոտորած կայ .
8 Խաղաղութեան ճամբան չեն գիտեր ,
եւ անոնց ընթացքին մէջ արդարութիւն չկայ .
Իրենց շաւիղները խոտորցուցին .
Անոնց մէջ քալողներուն ամէնը խաղաղութիւն չեն գիտեր .
9 Անոր համար իրաւունքը մեզմէ հեռացաւ ,
եւ արդարութիւնը մեզի չհասնիր .
Լոյսի կը սպասենք , և ահա խաւար կայ .
Գայծառութեան կ՚սպասենք , և ահա մառախուղի մէջ կը շրջինք .
10 Կոյրերուն պէս պատերը կը շօշափենք ,
եւ աչք չունեցողներուն պէս կը խարխափենք .
կէս օրը գիշերուան պէս կը դողրինք .
Գազաթներ առնելու մէջ մեռելներու պէս ենք .
11 Ա՛մէնքս արջերու պէս կը մռնձնինք ,
եւ աղաւնիներու պէս անդադար կը մրմնջենք .
Դատաստանի կը սպասենք , բայց չկայ .
փրկութեան համար կ՚նայինք , բայց անիկա մեզմէ հեռացած է .
12 Քանզի մեր յանցանքներըն քու առջեւդ շատցան ,
եւ մեր մեղքերը մեզի դէմ վկայութիւն կուտան .
Ինչու որ մեր յանցանքներըն մեր քովն են ,
եւ մեր անօրէնութիւնները գիտենք .
13 Յանցանք ըրինք , Տէրը ուրացանք
եւ մեր Աստուծոյն հետեւելէն խոտորեցանք .
Անիրաւութիւն ու ապստամբութիւն խօսեցանք .

ե Ա՛ռ. ժբ. ց։ | ը Գլ. կա. ա։ | Մխ. գ. ա։
թ Նիւ. քա. հոգիդ անօթիին ընծա. չես։ | ժ Գլ. նգ. ա։
ի Ա՛ռ. իբ. ա։
ի Ա՛ռ. իբ. ա։
ի Ա՛ռ. իբ

[a]Մէջ պահեմ մէջ առա խօսքեր մնաձեցնիք
ու գրուցնիք ։
14 Եւ գառաստանք նա գարձաւ ,
Որ արդարութիւնը հնուն կայնեցաւ .
Քանզի ճշմարտութիւնը հրապարակին մէջը
ինկաւ ,
Եւ ուղղութիւնը չկրնար ներս մնանել ։
15 Ու ճշմարտութիւնը կը պակսի .
Եւ չարութենէ զգուշացողը կը կողոպտուի .
Ու Տէրը տեսաւ , և ասիկա անոր առջևը գէշ
երևցաւ .
Քանզի իրաւունք չմնաց ։
16 [b]Ու տեսաւ որ մարդ մը չկար ,
Եւ սպասեցաւ որ միջնորդ մը չկր գտնուեր .
[c]Ուստի իր բազուկը իրեն օգնեց ,
Ու իր արդարութիւնը իրեն ձեռնտու եղաւ ։
17 [c]Եւ արդարութիւնը զրահի պէս՝
Ու փրկութիւնը իր գլխուը սաղաւարտի պէս
հագաւ ,
Եւ վրէժխնդրութիւնն զգեստ պատմուճանի
պէս հագաւ ,
Ու նախանձը վերարկուի պէս իր վրան առաւ ։
18 Ինչպէս վարմունքին համեմատ հատուցում պիտի
բնի ,
Բարկութիւնն իր հակառակորդներուն ,
Հատուցում իր թշնամիներուն .
[d]Նզովներուն հատուցում պիտի բնի ։
19 [e]Ու արեւմուտքի Տէրոջը անունէն ,
Եւ արեւելքը անոր փառքէն պիտի վախնան .
Երբոր թշնամին [f]գետի պէս գայ ,
Տէրոջը Հոգին [g]անոր դէմ դրօշակ պիտի
կանգնէ ։[h]
20 Ու [i]Փրկիչ պիտի գայ Սիոնին ,
Ու Յակոբի մէջ չարութենէ դարձողներուն ,
կ'ըսէ Տէրը ։
21 [j]Եւ անոնց հետ ընծա ուխտս ասիկա է՝ կ'ը-
սէ Տէրը .
Իմ Հոգիս՝ որ քու վրադ է ,
Ու իմ խօսքերս՝ որ քու բերանդ դրած եմ ,
Քու բերնէդ ու քու զաւակներուդ բերնէն
Եւ քու զաւակացդ զաւակներուն բերնէն
Չխմակուըլ մինչև յաւիտեան պիտի չպակ-
սին , կ'ըսէ Տէրը ։

ԳԼ · Կ

[a] Եբրայեցերին փառքը հեթանոսներուն գործի գալովը . ու
մեծ արդիւնքներէ առաւած նեղութենէն մը ետքը .

1 Ելէք [b]լուսաւորուէ , քանզի քու լոյսդ եկաւ ,
Ու [c]Տէրոջը փառքը քու վրադ ծագեցաւ ։

[a] Մատ · ժբ · 24 ։
[b] Եբրայ · իբ · 30 ։
[c] Մարբ · գ · 2 ։
[d] Մատ · գբ · 3 · ԳԼ · ծգ · 5 ։
[e] Մատ · գ · 11 · Ղկ · գ · 4 · Յհ · ա · 23 ։ ԳԼ · կ · 14 · 17 · Եփես · գ · 8 ։
[f] Եսայ · ը · 7 · 8 ։
[g] Կամ Հեւոտար հր.

հիմնեալ
[h] Մատ · ա · 11 ։
Մատ · ժ · 32 ։
Յայտ · ի · 10 ։
Եսայ · ը · 10 · ծ · 25 ։
[i] Մատ · ի · 3 ։
Մատ · ա · 11 ։
Յայտ · ի · 10 ։
Եսայ · ժբ · 12 ։
Կամ գառնիկա պիտի հարսնեւ ։
Հռոմ · ժ · 26 ։
Եբր · ը · 10 · ծ · 16 ։
Եփես · ե · 14 ։
Մատ · գ · 2 ։
ԳԼ · խբ · 6 · 23 ։
Ցեսա · խա · 21 ։

2 Վասն զի ահա երկիրը խաւար՝
Ու ազգերը մառախուղ պիտի ծածկէ .
Բայց քու վրադ Տէրը պիտի ծագի ,
Եւ անոր փառքը քու վրադ պիտի երևնայ ։
3 Ու [a]քու լոյսիդ ազգեր պիտի գան ,
Եւ քու վրադ ծագած պայծառութեանդ՝ թագաւորներ ։
4 [b]Աչքերդ վերցուր ու բոլորտիքդ նայէ .
Ամէնքը կը ժողովին -- [c]քեզի կու գան .
Քու տղաքներդ հեռուէն պիտի գան ,
Եւ քու աղջիկներդ գիրկի մէջ պիտի վերցուին ։
5 Ատոնկէր պիտի տեսնես և ուրախանաս ,
Ու սիրտդ պիտի չարժի ու բացուի .
Քանզի ծովուն առատութիւնը քեզի պիտի դառնայ .
Ազգաց հարստութիւնը քեզի պիտի գայ ։
6 Բազ ուղտերուն երամակը՝
Մադիամու ու Եփեփայի տաճիկ ուղտերը պի-
տի ծածկեն .
Ամէնը [d]Սաբայէն պիտի գան ,
Ոսկի ու կնդրուկ պիտի բերեն ,
Եւ Տէրոջը գովութիւնները պիտի աւետեն ։
7 [e]Կեդարին բոլոր հօտերը քու քովդ պիտի
ժողովուին ,
Ու Նաբայոթին խոյերը քեզի պիտի ծառայեն .
Անոնք իմ անգամիս վրայ պիտի ելլեն՝ ընդու-
նելի [f]ընծաներ ,
Եւ [g]իմ փառաց տունը պիտի փառաւորեմ ։
8 Ո՞վ են սոքա՝ որ կը թռչին ամպի պէս ,
Ու գէպ ի իրենց վանդակը [h]աղաւնիներ
քու պէս ։
9 [i]Քանզի կղզիները ու նախ թարսիսի նաւերը
ինծի համար պատրաստ պիտի ըլլան ,
Որ հեռուէն քու տղաքներդ՝
Եւ [j]անոնց հետ անոնց արծաթը ու ոսկին
բերեն ,
[k]Քու Տէր Աստուծոյդ անուանը համար՝
Ու Իսրայէլի Սուրբին համար , [l]քանզի անի-
կա քեզ կը փառաւորէ ։
10 Եւ [m]օտարաց որդիք քու պարիսպներդ պի-
տի շինեն ,
[n]Ու անոնց թագաւորները քեզի ծառայութիւն
պիտի ընեն .
Քանզի իմ բարկութեանս մէջ զարկի ,
[o]Բայց բարեհաճութեանս քեզի պիտի ողոր-
միմ ։
11 Եւ քու դռներդ [p]միշտ բաց պիտի ըլլան ,
Գիշեր ու գիւնէր պիտի չգոցուին ,
Որ քեզի ազգերուն ստացուածքը կրնեն ,

[a] ԳԼ · խբ · 18 ։
[b] ԳԼ · խբ · 20 · 21 · 23 · կբ · 18 ։
[c] Դն · իե · 4 ։
[d] Ցհ · հր · 10 ։
[e] ԳԼ · կ · 20 ։ Ա Մակ · ը · 11 ։
[f] Եսայ · ա · 11 ։
[g] Մատ · ի · 3 ։
[h] Եսայ · ժ · 8 ։
[i] Եսայ · կ · 15 ։
[j] Ընդ · բ · 7 · 8 ։
[k] Ցհ · հր · 10 · ԳԼ · խբ · 4 · Թա · ե ։
[l] Գաղ · գ · 26 ։
[m] Ցհ · կբ · 30 · Զաք · ժգ · 14 ։
[n] Եսայ · գ · 17 ։
[o] ԳԼ · նե · 8 ։
[p] Զաք · գ · 11 ։
ԳԼ · խբ · 22 · Ցեսա · խա · 21 ։
ԳԼ · նե · 17 ։
ԳԼ · նգ · 11 · 8 ։
Ցեսա · խա · 25 ։

եւ անոնց ինգաւորներըն բնութիւն ։
12 Քանզի քեզի ծառայութիւնն չընդոց ազգը ու
թագաւորութիւնը պիտի կորսուի ։
Ու ազգերը բոլորովին պիտի կործանին ։
13 Լիբանանին փառքը քեզի պիտի գայ ։
Մայրը , սոսին ու սաղարթը միասին ,
իմ սրբարանիս տեղը զարդ արնելու համար ։
եւ ես տեղերուս տեղը պիտի փառաւորեմ ։
14 Ու քեզի նեղութիւն տուողներուն տղաքները
նրանով քեզի պիտի գան ։
եւ քեզ անարգողներուն ամէնը
քու ոտքերուդ գարշապարներուն երկրպագութիւն պիտի բնեն ։
Ու քեզ Տէրոջը քաղաքը՝
Իսրայէլի Սուրբին Սիոնը պիտի անուանեն ։
15 Դուն որ երեսկ ձգուած ու ատելի եղար ,
եւ մէկն անցնող չկար ,
քեզ յաւիտենական փառք՝
Ու ազգէ ազգ ուրախութիւն պիտի ըլլայ ։
16 եւ ազգերուն կաթը պիտի ծծես ,
Ու թագաւորներուն մէնդքը պիտի ծծես ։
եւ պիտի գիտնաս որ ես Տէրս եմ քու Ազատիչդ ,
Ու քու Փրկիչդ՝ Յակոբին հզօրը ։
17 Գլխնէն տեղ տակի պիտի բերեմ ,
Ու երկաթին տեղ՝ արծաթ ,
եւ փայտերուս տեղ՝ պղինձ ,
Ու քարերուս տեղ երկաթ պիտի բերեմ ։
եւ քու վերակացուներդ խաղաղութիւն
Ու քու իշխաններդ արդարութիւն պիտի ընեմ ։
18 Մէլսին ալ քու երկրիդ մէջը բռնութիւն՝
եւ քու սահմաններուդ մէջը յափշտակութիւն
ու կառուցած պիտի չըսուի ։
Հապա քու պարիսպներդ փրկութիւն՝
Ու դուռներդ գովութիւն պիտի անուանես ։
19 Մէլսին ալ ցորեկը քու լոյս արեը պիտի
չըլլայ ,
Ու լուսնի լուսինը իր պայծառութիւնովը քեզի
լոյս պիտի չտայ ։
Հապա եհովան քեզի յաւիտենական լոյս՝
եւ Աստուածդ քու փառքդ պիտի ըլլայ ։
20 Քու արեգդ մէլսին ալ պիտի չմտնէ ,
Ու քու լուսնիդ պիտի չնուազի ։
Հապա եհովան քեզի յաւիտենական լոյս պիտի ըլլայ ,
եւ սուգի օրերդ պիտի վերջանան ։
21 Ու քու ժողովրդիդ ամէնը արդար պիտի
ըլլան ,
Ու երկիրը յաւիտեան պիտի ժառանգեն ։
Իմ տնկած տունկս՝ իմ ձեռքերուս գործքը
իր փառքին համար պիտի ըլլայ ։
22 Գլուխիկը հազարատոր՝
Ու փիւռը մեծ ազգ պիտի ըլլայ ։
Ես Տէրս չուտով պիտի կատարեմ ասիկա իր
ժամանակին ։

ԳԼ · ԿԱ.

1 Քրիստոսի պաշտանք ։ 2 Հաւատացեալներուն յաժառնութիւնը.
7 եւ սրհնաբանները ։

1 Տէր եհովային հոգին իմ վրաս է .
վասն զի Տէրը զիս օծեց ,
Ու զիս խրկեց աղքատներուն աւետիս տալու ,
կոտրած սիրտ ունցողները բժշկելու ,
գերիներուն ազատութիւն
եւ բանտարկեալից՝ բանտին բացուիլը հրատարակելու ։
2 Տէրոջը ընդունելի տարին
Ու Աստուծոյն վրէժխնդրութեան օրը
հրատարակելու ,
Ամէն ազատ սրտերը մխիթարելու ,
3 Սիոնի ազատ սրտերուն որոչելու ,
Ու տանոջ մխիթարի տեղ՝ փառք ,
Սուգի տեղ՝ ուրախութեան իւղ ,
կոտրած հոգիի տեղ գովութեան պատմուճան տալու ։
եւ պիտի անուանեն զանոնք Արդարութեան
բնկերները ,
Որ Տէրը տնկեր է իր փառքին համար ։
4 եւ հինին աւերակները պիտի չինեն ,
Ու առջի կործանուածները պիտի կանգնեն ,
եւ աւերած քաղաքները
Ու շատ դարերէն ի վեր աւերակ մնացած
տեղերը պիտի նորոգեն ։
5 եւ օտարականները պիտի կենան ու ձեր հօտերը պիտի հովուեն .
Ու օտարազգի որդիքը ձեր երկրագործները եւ
այգեգործները պիտի ըլլան ։
6 Բայց դուք Տէրոջը քահանաները պիտի կոչուիք ,
Մեր Աստուծոյն պաշտօնեաները պիտի ըսուիք ։
Հեթանոսներուն հարստութիւնը պիտի ուտէք ,
Ու անոնց փառքովը պիտի փառաւորուիք ։
7 Ձեր ամօթին տեղը կրկին --- ,

եւ անարգանաց փեշք իրենց ժառանգութեանը մէջ պիտի ցնծան.
Ուստի իրենց երկրին մէջը կրկին ժառանգութիւն պիտի առնեն.
Անոնք յաւիտենական ուրախութիւն պիտի ունենան։
8 Քանզի ես Տէրս արդարութիւնը կը սիրեմ.
Անիրաւութիւնը ու յափշտակութիւնը կ'ատեմ.
Իրաւցընէ անոնց գործքերուն վարձքը պիտի տամ,
Ու անոնց հետ յաւիտենական ուխտ պիտի դնեմ։
9 Եւ անոնց սերունդը ազգերուն մէջ՝
Ու անոնց ապրումները ժողովուրդներուն մէջ պիտի գիտցուին.
Զանոնք տեսնողները պիտի ճանչնան
Թէ անոնք Տէրոջը օրհնած սերունդն են։
10 Ես Տէրոջմով մեծապէս պիտի ցնծամ,
Ո՛ր իմ հոգիս իմ Աստուծոմս պիտի ուրախանայ.
Քանզի զինեց փրկութեան հանդերձներ հագցուց,
Ինծի արդարութեան պատմուճանով ծածկեց,
Փեսային պէս՝ որ իրեն փառաւոր խոյր կը դնէ,
Ու հարսին պէս՝ որ իր զարդերովը կը զարդարուի։
11 Քանզի ինչպէս որ երկիրը իր առնկը կ'առնէ,
Ու պարտէզը իր մէջը ցանուածները կը բուսցընէ,
Ա՛յնպէս ալ Տէրը կը հովանի բոլոր ազգերուն առջեւը
Արդարութիւն ու գովութիւն պիտի բուսցընէ։

ԳԼ. ԿԲ

1 Մարգարէն ճառախօսի փոխարէն՝ երկնչելին կատարելով խոստմունքներուն մէջ հաստատուելու համար։ 3 Պատանեցեալներուն գործը ուրախարար ժառանգ համար։ 10 ու ժողովուրդը նոր պատրաստուելու համար։

1 Սիոնի սիրոյն համար պիտի չլռեմ,
Ու Երուսաղէմի սիրոյն համար պիտի չհանգչիմ,
Մինչեւ որ անոր արդարութիւնը լուսոյ պէս՝
Եւ անոր փրկութիւնը բոցավառ ջահի պէս ելնէ։
2 Ու ազգերը քու արդարութիւնդ՝
Եւ բոլոր թագաւորները քու փառքդ պիտի տեսնեն.
Ու քեզի նոր անուն պիտի կոչուիս,
Որուն որ Տէրոջը բերանը պիտի անուանէ։
3 Եւ Տէրոջը ձեռքին մէջ պսակ՝
Ու քու Աստուծոյդ ձեռքին մէջ արքայական թագ պիտի ըլլաս։
4 Դուն ալ այլեւս թողուած պիտի չկոչուիս,
Ու քու երկիրդ ալ այլեւս աւերակ պիտի չըսուի.
Հապա դուն՝ Իմ հաճութիւնս,
Ու քու երկիրդ Ամուսնացեալ պիտի ըսուի.
Քանզի Տէրը քեզմով պիտի հաճի,
Ու քու երկիրդ պիտի ամուսնանայ։
5 Վասն զի երիտասարդ մը կոյսի հետ կ'ամուսնանայ,
Ա՛յնպէս քու տղաքներդ քեզի հետ պիտի ամուսնանան.
Եւ փեսան հարսին վրայ կ'ուրախանայ,
Ա՛յնպէս Աստուածդ քու վրադ պիտի ուրախանայ։

6 Քու պարիսպներուդ վրայ, ով Երուսաղէմ,
պահապաններ դրի.
Անոնք բոլոր օրը ու բոլոր գիշերը բնաւ պիտի չլռեն.
Դուք, ով Տէրը յիշեցնող, լուռ մի կենաք,
7 Ու անոր հանգստութիւն մի տաք,
Մինչեւ որ անիկա հաստատէ,
Ու մինչեւ որ երկրի վրայ Երուսաղէմը գովի ընէ։
8 Տէրը իր աջ ձեռքին վրայ ու իր զօրաւոր բազուկին վրայ երդում ըրաւ.
Թէ քու ցորենդ այլեւս քու թշնամիներուդ կերակուր պիտի չտամ.
Եւ օտարաց որդիք պիտի չխմեն քու գինիդ,
Որուն համար դուն աշխատեցար.
9 Հապա զանիկա հնձողները պիտի ուտեն,
Ու Տէրոջը փառք պիտի տան.
Եւ զանիկա քաղողները իմ սուրբ սրահներուս մէջ պիտի խմեն։

10 Անցէք, անցէք դուռներէն.
Ժողովուրդին ճամբայ պատրաստեցէք.
Շինեցէք, շինեցէք շաւիղները.
Քարերը հանէ ժողվեցէք.
Ժողովուրդներուն դրօշակ վերցուցէք։
11 Ահա Տէրը մինչեւ երկրին ծայրը լսել տուաւ.
Սիոնի աղջկանը ըսէք,
Ահա քու փրկիչդ կու գայ.
Ահա անոր վարձքը իր հետն է,
Ու գործոյ հատուցումը իր առջեւն է։
12 Եւ անոնք Սուրբ ժողովուրդ՝ Տէրոջը փրկածները պիտի բաւին.

Ու գուն՝ փնտռուած — Հզիտացած քաղաք պիտի կոչուիս։

ԳԼ· ԿԳ

1 Փրկութեան կը յուսայեն մեզ ծովերն ու կղզիները, Քիւնը իր թշնամիներուն վրայ։ 2 Ես մեզ ինչ ի իր ժողովուրդ. Քիւնը ու պիտի ըլլան իր ձեռքին։ 10 իր արդար բարկութեան ժամանակին։ 11 ու իր գանգատները մէջ իր հաւատարիմ կը խոստանայ։

1 Ով է ասիկա որ կու գայ Եդոմէն,
Կարմրագոյն զգեստով՝ Բոսրայէն,
Որ փառաւոր հանդերձով զարդարուած է,
Եւ իր շատ զօրութեամբը պատրաստով կը քալէ։
Ես եմ, որ արդարութիւն կը խօսիմ,
Ու՝ փրկելու կարողութիւն ունիմ։

2 Ինչո՞ւ համար՝ քու հանդերձդ կարմիր է,
Ու քու զգեստներդ հնձանի մէջ կոխոցիի պէս է։

3 Հնձանին մէջ մինակ ես կոխեցի,
Եւ ժողովուրդներէն ինծի հետ մարդ մը չկար։
Ու զանոնք իմ բարկութեամբս կոխեցի,
Եւ իմ սրտմտութեամբս զանոնք ճմլեցի.
Ու անոնց արիւնը իմ զգեստներուս վրայ ցայտեցաւ,
Եւ բոլոր հանդերձներս ներկեցի։
4 Քանզի իմ սրտիս մէջ վրէժխնդրութեան օր կար։
Ու իմ փրկածներուս տարին հասած էր։
5 Եւ նայեցայ, բայց օգնող չկար,
Եւ զարմացայ որ ձեռնտու եղող մը չկար։
Ուստի իմ գրազուկս ինծի համար փրկութիւն բրաւ,
Ու իմ բարկութիւնս ինծի ձեռնտու եղաւ։
6 Եւ իմ բարկութեամբս ժողովուրդները կոխեցի,
Ու զանոնք իմ սրտմտութեամբս գինովցուցի,
Եւ անոնց արիւնը գետինը իջեցուցի։

7 Տէրոջը ողորմութիւններէն, Տէրոջը գովութիւններէն պիտի յիշեմ
Տէրոջը բոլոր մեզի բրածներուն համեմատ
Եւ անոր շատ բարիքներուն համեմատ,
Որ իր գթութեամբը և առատ ողորմութեամբը
Խրայէլի տանը բրած է։
8 Քանզի ըսաւ. Իրաւցնէ անոնք իմ ժողովուրդս են,
Որդիներ որ չեղծեն։
Եւ այսպէս եղաւ անոնց Փրկիչ եղաւ։
9 Անոնց ամէն նեղութիւններուն առնէր նեղութիւն քաշեց,
Եւ իր երեսին հրեշտակը զանոնք ազատեց։
Իր սիրովը ու գթութիւնովը զանոնք փրկեց,
Եւ զանոնք վերցուց ու հին ժամանակին բոլոր օրերուն մէջ զանոնք կրեց։
10 Բայց անոնք ապստամբեցան ու անոր Սուրբ Հոգին բարկացուցին։
Անոնիկա ալ գարձաւ անոնց թշնամի եղաւ,
Ու ինքը անոնց հետ պատերազմ բրաւ։
11 Անոնք առջի օրերը — Մովսէսը և անոր ժողովուրդը յիշեցին։
Ո՞ր է անիկա՝ որ Իր հօտին հովիւովը զանոնք ծովէն հանեց։
Ո՞ր է անիկա՝ որ անոնց մէջը իր Սուրբ Հոգին գրաւ։
12 Իր փառաւոր բազուկը Մովսէսին աջ ձեռքին հետ պարացուց։
Իրմէն յաւիտենական անուն ստացնելու համար՝
Անոնց առջևէն ջուրերը պատռեց։
13 Ու զանոնք անդունդներէն առանց սահելու անցուց,
Ինչպէս որ ձի մը անապատէն կ՚անցնի։
14 Տէրոջը Հոգին զանիկա հանգստացուց՝
Հովիտի մէջ իջնող անասուններու պէս։
Դուն քու ժողովուրդդ այնպէս առաջնորդեցիր
Քեզի փառաւոր անուն վաստակելու համար։

15 Երկինքէն նայէ,
Եւ քու սուրբ ու փառաւոր բնակութենէդ տես։
Ո՞ր է քու նախանձդ ու զօրութիւնդ։
Քու ողորմութիւններդ ու գթութիւնդ — ինծի զգացնելու պզտիկցուցած են։
16 Քանզի մեր Հայրը դուն ես,
Թէև Աբրահամ մեզ չգիտեր
Ու Իսրայէլ մեզ չճանչնար.
Դուն, ով Տէր, մեր Հայրն ես,
Ու՝ քու անունդ ի սկզբանէ մեր փրկիչն է։
17 Ով Տէր, ինչո՞ւ համար մեզ քու ճամբաներէդ կը մոլորցնես.
Ինչո՞ւ մեր սիրտը կը խստացնես, որ քեզմէ չվախնանք։
Քու ծառաներուդ համար՝
Քու ժառանգութեանդ ցեղերուն համար դարձիր։

---

1 Եսայ. 1։
2 Ելից. 49։ 10։ Թուոց. 24։ 17։ Յեսու. 13։ 22։ Դատ. 3։ 29։ 7։ 22։ 12։ 6։ Ա Մակ. 5։ 3։ Յոբ. 31։ 21։ Սղ. 59։ 11։ Յեր. 48։ 15։ Եզեկ. 25։ 14։ Ամովս. 1։ 11։ Աբդիու. 1։ Մաղաք. 1։ 4։
3 Ես. 26։ 20։ Սղ. 59։ 3։ Յեր. 6։ 29։ Եզեկ. 22։ 20։ Մատթ. 23։ 32։ Ա Թես. 2։ 15։
4 Ես. 34։ 8։ 61։ 2։ Յեր. 46։ 10։ Եզեկ. 7։ 7։ Յով. 12։ 41։ Ա Պետ. 1։ 11։
5 Ես. 59։ 16։ 63։ 3։ Եզեկ. 22։ 30։
6 Ես. 63։ 3։ Յայտ. 14։ 19։ 20։ 19։ 15։
7 Սղ. 88։ 1։ 89։ 1։ Գործ. 7։ 36։ Եբր. 11։ 26։
8 Ելից. 32։ 9։ Բ Օր. 9։ 6։ 13։ Սղ. 78։ 38։ Եսայ. 43։ 6։ Յով. 1։ 12։ Ա Յով. 3։ 1։ Յայտ. 21։ 7։
9 Ելից. 63։ 9։ Դատ. 10։ 16։ Սղ. 106։ 45։ Եսայ. 54։ 8։ Եբր. 2։ 17։ 4։ 15։
10 Սղ. 78։ 40։ Եփես. 4։ 30։
11 Ելից. 48։ 15։ Թուոց. 11։ 17։ Սղ. 77։ 20։ Եսայ. 11։ 11։ 16։ Եզեկ. 36։ 24։ Յով. 10։ 16։
12 Ելից. 48։ 16։ Ես. 48։ 21։ Յեր. 2։ 6։ Սղ. 106։ 9։ Նեհ. 1։ 4։
13 Ելից. 14։ 21։ Սղ. 106։ 9։ Նեհ. 1։ 4։
14 Ելից. 33։ 14։ Թուոց. 10։ 33։ Բ Օր. 1։ 33։ Յեսու. 21։ 44։ Սղ. 23։ 2։ Եսայ. 63։ 14։ Յեր. 31։ 2։
15 Ելից. 32։ 12։ Թուոց. 14։ 13։ Բ Օր. 9։ 28։ Սղ. 79։ 10։ 115։ 2։ Յեր. 14։ 9։ Եսայ. 64։ 12։ Եզեկ. 39։ 25։ Դան. 9։ 19։
16 Ես. 64։ 8։ Յեր. 3։ 4։ 19։ Մատթ. 6։ 9։ Ղուկ. 11։ 2։
17 Ես. 6։ 10։ Յեր. 4։ 4։ Եզեկ. 36։ 26։ Յով. 12։ 40։ Գործ. 28։ 27։ Հռոմ. 11։ 8։ Ա Կորնթ. 2։ 14։ Եբր. 3։ 8։ 15։

18 Ցոյս տուր ծառայիդ քու խօսքդ ի մտաւանդա-
կիս քու արդարութիւնդ վայելելոյն .
Մեր ինչ ամենեքին քու պատուիրանդ առնակոս
ըլլին .
19 Մենք ի սկզբանէ հոս ենք .
Դուն անոնց վրայ չխիթեցիր ,
Ո՞ր քու անունդ անոնց վրայ չկանչուեցաւ .՚

ԳԼ · ԿԴ

1 Եհիշեցին ամէն կ՚ընծայ ընտրեալ հարազատութեանդ չարաճա-
ռան հանար . 2 Ընտրեալ ազգաւ մխիթար հրաշագործելով իր
քրիստոս ազատութիւնը կը խոստանի . 3 իր ձեռքերնին
հանար կը գոհանայ .

1 Ցրտանի թէ ՚երկինքը ձեզ քելով վար իջնելիր ,
Ի քու ներկայութենէդ լեռները †հալելին՝
2 Խոխնելը բոլ ընկերցելով կրակի պէս ,
Ջուրերը եռացելով կրակի պէս ,
Որ քու անունդ իշնամներուդ յայտնելիր ,
Ո՞ր ազգերը քու երեսէդ գոպային .
3 Երբոր ՚ահ ասակալի բաներըս ըրիր , որոնց չէինք
յուսար ,
Իջար , քու երեսէդ լեռները †հալեցան .
4 Քանզի ՚սկիզբէն ի վեր չլսուեցաւ ու ականջ
չկտց ,
Եւ աչք չտեսաւ քեզմէ ուրիշ Աստուած մը ,
Որ իրեն յուսացողներուն ՚ահել ըլլիս բնչ .
5 Ուրախ եղողին ու ՚արդարութիւն գործողին
Եւ ՚քու ճամբաներուդ մէջը քեզ յիշողներ-
ուն հասար .
Ահա բարկացար , վասն զի մեզք գործեցինք .
՚Անոնց մէջ անօրէնութիւն կայ , ու պիտի փըր-
կուինք .
6 Բայց ամէնքս պիղծ բանի պէս եղանք ,
Ու ՚մեր բոլոր արդարութիւնները գաշտանի
լաթին պէս է .
Եւ ամէնքս ՚տերեւի պէս կը թառամինք ,
Ու մեր անօրէնութիւնները հովի պէս մեզ կը
վերցնեն .
7 Եւ ՚քու անունդ կանչող չկայ ,
Որ արթննայ ու քեզմով զօր գտնէ .
Քանզի քու երեսդ մեզմէ ծածկեցիր ,
Ու մեր անօրէնութիւններուն պատճառովը
մեզ մաշեցիր .
8 ՚Բայց հիմա , ով Տէր , դուն մեր Հայրն ես .
Մենք կաւ ենք , ու դուն մեր Բրուտն ես ,
Եւ ամէնքս ՚քու ձեռագործ գործքն ենք .
9 ՚Շատ մի բարկանար , ով Տէր ,
Ու ’ն անօրէնութիւնը յաւիտեան մի յիշեր .
Ահա նայէ , կ՚ապաշխնք , համիներս քու ժողո-
վուրդդ ենք .
10 Ուրբ քաղաքներդ անապատ եղան .
Սիոն անապատ եղաւ .
Երուսաղէմ աւերակ եղաւ .
11 ՚Մեր սուրբ ու փառաւոր առնդ՝
Որուն մէջ մեր հայրերը քեզ կ՚օրհնէին ,
Հրոյ ճարակ եղաւ ,
Եւ մեր ամէն ցանկալի տեղերս աւերակ եղան .
12 ՚Առանց վրայ ինքդինքդ պիտի զսպե՞ս , ով Տէր .
՚Տա՞ս պիտի լռե՞ս ու մեզ խիստ չաս պիտի
նեղե՞ս .

ԳԼ · ԿԵ

1 Հեթանոսաց հպատակ , 2 Հրեայք կը մերժուին իրենց անհա-
ւատութեանը . նոր պաշտաման թեանը ու հեղձատուր թեանը հա-
մար . 3 Մեկ մեղադրեալ մը պիտի փրկուի . 11 Ընթերցման վրայ
հանելու գասատուներուդ ու աստուածաշնչական արձա-
նագրութեանց . 12 Նոր Երուսաղէմի երջանիկ վիճակը .

1 Ձ՚ին ՚չհարցընողներուն փնտռուեցայ ,
Ձին չխնդրողներուն գտնուեցայ .
Իմ ‖անունս չկանչող ազգին
Ահա ես , ահա ես՝ ըսի .
2 ՚Ամէն օր իմ ձեռքերս երկննցուցի ապստամբ
ժողովուրդի մը՝
Որոնք անտանկ ճամբու մէջ կը քալեն որ ազկ
չէ ,
Ո՞ր խրնդ խորհուրդներուն կը հետեւին .
3 Անտանկ ժողովուրդ մը՝ ՚որ միշտ երեսիս դէմ
գիս կը պղտղտնէն .
՚Պարտէզներու մէջ կը զոհեն ,
Ու ապրանքներու վրայ խունկ կը ծխեն .
4 ՚Դերեզմանատներու մէջ կը նստին ,
Եւ գիշերը առանձին տեղերու կ՚անցընեն .
Խոզի միս կ՚ուտեն ,
Ու իրենց անօթներուն մէջը գարշելի բաներ-
ու արդանակ կայ .
5 Որոնք կ՚ըսեն ,
՚Մէկդի կեցիր , ինծի մի գպիր ,
Քանզի ես քեզմէ սուրբ եմ՝
Ասոնք իմ ռնգուս մէջ ծուխ են ,
Ու ամէն օր բորբոքած կրակ են .
6 Ահա իմ առջեւս գրուած է .
՚Պիտի չլռեմ , ՚հատուցանեմ պիտի հատուցանեմ
Ա՛յո , անոնց ծոցին մէջը պիտի հատուցանեմ
7 Ձեր անօրէնութիւնները՝ ՚ձեր հայրերուն անօ-
րէնութեանցը հետ միասին ,
՚Որոնք լեռներուն վրայ խունկ ծխեցին ,

Ի՛ր բրաբնեբրան վրայ գիս անարգելին, կ՚բակ Տէրը,
Ոսաոի անունդ ասչի գործքերը իրենց ծոցեբառն ու՞չ պիտի լեցնեմ՛։
8 Տէրը այսպէս կ՚բակ.
Ձոր օրինակ երբոր ոզկոյզի մը վրայ քաղցու գտնուի, կ՚բանին ինչ
Ոաիկա մի կորսնցուցներ.
Ինչպէս ասոր վրայ օրհնութիւն կայ.
Եա ալ իմ ծառաներուս համար այնպէս պիաի բնեմ,
Որպէս զի ամէնը չկորսնցնեմ։
9 Ու՛ Յակոբէն սերունդ՝
Եւ Յուդայէն իմ լեռներուս ժառանգորդ մը պիտի հանեմ.
Ու իմ ընտրեալներս անոր երկիրը պիտի ժառանգեն,
Եւ իմ ծառաներս հոն պիտի բնակին։
10 Ու գիս փոռատոզ ժողովրդիս համար Սարօն հօտերու փարախ՝
Եւ Աքորի ձորը արջառներու մանգաստեղ պիտի ըլլայ։
11 Բայց դուք Տէրը ինոդուցիք
Ու՝ իմ սուրբ լեռս մոռցաք.
Գադ Եռուխն ուզան պատրաստեցիք,
Ու Մնինին ԷՄածախու նաէր լեցուցիք։
12 Ես ալ ձեզ սուրի պիտի ||մատնեմ,
Եւ ամէնդդ պիտի ծռիք մորթուելու համար.
Քանզի կանչեցի ու պատասխան չտուիք,
Խօսեցայ ու մոխկ չբրիք.
Հապա իմ աչքիս չարութիւն բրիք,
Եւ ինծի հաճելի չեզածը բնտրեցիք։
13 Ոնոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚բակ.
Ահա իմ ծառաներս պիտի ուտեն,
Բայց դուք ունօխի պիտի մնաք.
Ահա իմ ծառաներս պիտի խմեն,
Բայց դուք ծարաւ պիտի մնաք.
Ահա իմ ծառաներս պիտի ուրախանան,
Բայց դուք ամօթայոյց պիտի ըլլաք։
14 Ահա իմ ծառաներս սրտի ուրախութենամբ պիտի ցնծան,
Բայց դուք սրտի ցաւէն պիտի ազաղակէք,
Եւ հոգիի ճնշումէն պիտի առնաք։
15 Ու ձեր անունը իմ բնտրեալներուս նախճիր հասնար պիտի ինազուք.
Եւ Տէր Եհովան քեզ պիտի մեռցնէ,
Ու իր ծառաները ուրիշ անունով պիտի կանչէ.
16 Որ երկրի վրայ օրհնուածը

ձշմարիտ Աստուծով օրհնուի,
Ու երկրի վրայ երդուածը ձշմարիտ Աստուծով երդուի.
Քանզի առաջի նեղութիւնները մոռցուեցան,
Ու անոնք իմ աչքիս ծածկուեցան։
17 Քանզի ահա ես նոր երկինք ու նոր երկիր կը ստեղծեմ.
Եւ առաջիններէն պիտի չյիշուին, ու մտքերս պիտի չգան։
18 Բայց դուք իմ ստեղծագործութենով
Յաւիտեան յաւիտենից ուրախացէք և ցնծացէք.
Վասն զի ահա ես Երուսաղէմը ցնծութեան համար՝
Ու անոր ժողովուրդը ուրախութեան համար կը ստեղծեմ։
19 Ու երուսաղէմի վրայ պիտի ցնծամ,
Եւ իմ ժողովուրդիս վրայ պիտի ուրախանամ.
Ու հոն ալ լացի ձայն ու ողբի ձայն պիտի չլսուի։
20 Հոն ալ կիյնի ալ քիչ օր ապրող տղայ,
կամ օրերը չլեցուած ծեր պիտի չըլլայ.
Քանզի երիտասարդը հարիւր տարեկան պիտի մեռնի,
Եւ հարիւր տարեկան մեղաւորը անէծքի պիտի հանդիպի։
21 Ու տուներ պիտի չինեն ու պիտի բնակին,
Եւ այգիներ պիտի անկեն ու անոնց պտուղը պիտի ուտեն։
22 Ինծի պիտի չչինեն՝ որ ուրիշները բնակին,
Ինծի պիտի չանկեն՝ որ ուրիշները ուտեն.
Վասն զի իմ ժողովուրդիս օրերը ծառի օրերու չափ պիտի ըլլան.
Եւ իմ ընտրածներս իրենց ձեռացը գործքերը պիտի հինցընեն։
23 Ինծի պարապ տեղը պիտի չաշխատին,
Ու՛ դժբաղտութենան համար պզտնիչ պիտի չծնանին.
Քանզի Հանուծ Տէրոջը օրհնածներուն սերունդն են,
Ու անոնց հետ անոնց զաւակներն ալ։
24 Եւ պիտի ըլլայ որ Հանուծ գոռ չկանչած՝ ազատուհան պիտի տամ,
Ու քանի որ գոռ կը խօսին՝ պիտի լսեմ։
25 Գայլը ու գառը միկտեղ պիտի արածին,
Եւ առիւծը արջառի պէս յարդ պիտի ուտէ.
Ու օձին կերակուրը հող պիտի ըլլայ.

Ի Եզեկ. ի. 27. 28.
Բ Յովէլ. բ. 14.
Ի Հմր. 13. 32. Մատ. իզ. 28. Հռոմ. Ժա. 2. 7.
Ե Գէս. էգ. 9. ըի. 3.
Ց Ելս. ճ. 24. 26. Ովս. բ. 13.
Է Գէս. Ժգ. 7. ծե. 13. Հմր. 32.
Ը Կռ՛ Բազդին
Թ Եզեկ. իզ. 41. ա Կար. Ժ. 21.
Ժ Կռ՛ Ճախատագրին
ԺԱ Եզե. իսահանգիր գրքին.
ԺԲ Ա Մն. լգ. 13. 18.
ԺԳ Ընտ. ա. 24. ին. Գէս. կգ. 4. Երեմ.
ԺԴ 13. Ջոյ. ճ. 7. Մատ. իս. 34—43.
ԺԵ Մատ. բ. 18. Ղուկ. Ժգ. 28.
ԺԶ Հմր. ծ. 22.
ԺԷ Տէս Երեմ. իԲ. 22. Ջոյ. բ. 13. Գէս. կբ. 4. Գրոց. Ժա. 26.
ԺԸ Գէս. լԲ. 10. Ծա. 11. Ցոյա. ճ. 17. իս. 4.
ԺԹ Ծագ. բ. 12.
Ի Տէս Ղե. իգ. 16. Ա Օր. իբ. 20. Գէս. կր. 8. Ընմա. բ. 14.
ԻԱ Ովս. գբ. 12.
ԻԲ Հմր. 9. 13.
ԻԳ Տէս Օր. իբ. 41. Ցով. Բ. 18.
ԻԴ Գէս. ճ. 8.
ԻԵ Ծագ. բ. 2. Գաղ. Բ. 21.
ԻԶ Գէս. Ժա. 6. 7. 8.
ԻԷ Ծն. գ. 14.
—

Ա՛նձկ իմ բոլոր աւրը լեռանս մէջ ինամ պահ-
մի չառնեն
Ու պիտի չազատականն , կ՚ըսէ Տէրը ։

ԳԼ · ԿԶ

1 փառաւոր Եռուսաղէմ ծառայութիւնը պիտի է որ բնութիւն նորոգուի և անկից գերութիւնն ։ 3 Եռուսաղէմ կը միխիթարի իր խոտորնակներէն , յիշելով նկիզակին գործածական գործողութիւնը ։ 10 ու անոր վերնից բարիքները ։ 13 Եռուսաղէմ անդադար գոհաբանութիւնը չարիքներն գիմ ։ 19 Հեթանոսները աւրը նկիզակի մը պիտի նմանին ։ 21 ու չարիքն գոհաբարտութիւնը պիտի առնեն ։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Երկինքը իմ աթոռս է ,
Ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդան է .
Ո՞ւր է տունը որ ինծի համար կրնաք չինել ,
Եւ ո՞ր տեղն է իմ հանգստեան վայրս ։
2 Զանգի ասոնց ամէնը իմ ձեռքս չինեց ,
Ու ասոնց ամէնը եղան , կ՚ըսէ Տէրը ։
Բայց ես ասոր պիտի նայիմ ,
Ա՛յսինքն խոնարհին և կտրած հոգի ունե-
ցողին
Ու երկիւղածին իմ խօսքերուն ։

3 Ա՛րջառ սպրդացը սպրդ մեռցնողի պէս է ,
Գառնուկ զոհողը շուն սպրդացի պէս ։
Ընծէր մատուցանողը խոզի արիւն հեթանոսի
պէս ,
Կնդրուկ ծխողը կուռք պաշտողի պէս ։
Իրացրնել անոնք իրենց ճամբաներըը ընտրե-
ցին ,
Ու անոնց հոգիներըը իրենց գարշելիներէն
կ՚ախորժին ։
4 Ես ալ անոնց խաղտութիւնները պիտի ընտ-
րեմ ,
Եւ իրենց վախցած բաները իրենց վրայ պի-
տի բերեմ .
Վասն զի կանչեցի ու պատասխան տուող
չեղաւ ։
Խօսեցայ ու մտիկ չըրին .
Հապա իմ աչքիս չարութիւն ըրին ,
Եւ իմ չհաւնածս ընտրեցին ։

5 Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք ,
Դուք անոր խօսքէն գոգացողներ .
Իմ անուանս համար ձեզ ատող ,
Ու ձեզ անտրտղ ձեր եղբայրներըը ըսին ,
Թող Տէրը փառաւորուի ,
Որ ձեր ուրախութիւնը տեսնենք .
Բայց անոնք պիտի ամչնան ։

6 Քաղաքէն ազազակի ձայն՝ տաճարէն մէկ
ձայն մը կու գայ ,
Տէրոջը ձայնը՝ որ իր թշնամիներուն պատիժ
կը հատուցանէ ։
7 Ցաւ չքաշած ծնաւ ,
Ցաւը չհասած արու զաւակ ծնաւ ։
8 Ա՛նանկ բան մը ո՞վ լսեց , ասանկ բաներ ո՞վ
տեսաւ ։
Մի՞թէ երկիրը մէկ օրուան մէջ կը ծնանի ,
կամ մի ազգ մը մէկ անգամին ծնաւ ։
Քանզի Սիօն յաւ քաշածին պէս իր զաւակ-
ներըը ծնաւ ։
9 Ես որ ծնանելու վայրկեանը կը բերեմ ,
Ծնանիլ պիտի չտամ՝ կ՚ըսէ Տէրը ։
Ես որ ծնանիլ կու տամ ,
Ո՞ւրիշներ պիտի գոցե՞մ՝ կ՚ըսէ քու Աստուածդ ։
10 Երուսաղէմին հետ ուրախացէք ու անոր հետ
ցնծացէք
Դուք ամէնդդ որ զանիկա կը սիրէք .
Մեծապէս ուրախացէք անոր հետ
Դուք ամէնդդ որ անոր համար տուգ կը
բանէք ։
11 Վասն զի անոր մխիթարութեան ամենքներէն
Պիտի ծծէք ու կշտանաք .
Վասն զի դուք պիտի գիէք ,
Եւ անոր փառքին առատութեամբը զուար-
ճանաք ։
12 Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Ահա ես անոր վրայ խաղաղութիւնը գետի
պէս՝
Ու ազգերուն փառքը յորդահոս հեղեղի պէս
պիտի տարածեմ՝
Եւ պիտի գիէք , դրկին վրայ պիտի վեր-
ցուիք ,
Ու ծնկներու վրայ պիտի գգուիք ։
13 Ինչպէս որ մէկ մայր մը իր ազան կը մխի-
թարէ ,
Ա՛յնպէս ալ ես ձեզ պիտի մխիթարեմ .
Ու երուսաղէմէն մխիթարութիւն պիտի գըտ-
նէք ։
14 Եւ պիտի տեսնէք ու սրտերնիդ պիտի ու-
րախանայ .
Եւ ձեր ոսկորները կանանչ խոտի պէս պիտի
ծաղկին .
Ու Տէրոջը ձեռքը իր ծառաներուն վրայ՝
Եւ անոր բարկութիւնը թշնամիներուն վրայ
պիտի յայտնուի ։
15 Քանզի ահա Տէրը կրակով կու գայ ,
Ու անոր կառքերը մրրիկի պէս են ,
Որ իր բարկութիւնը սրտմտութիւնով՝
Եւ իր սպառնալիքը կրակի բոցով՝ ի գործ
դնէ ։
16 Քանզի Տէրը կրակով ու իր սրովը պիտի դա-
տէ ամէն մարմինը .

Ու Տէրոջմէ ապահնաւածներէն չատ պիտի ըլլան։

17 Զկիրնէք սրբոցներէն, և պատասխանատու մի՛ ընէք իմ մարգարէներուս։
Եւ խոզի մսոս ու պիղծ բաներ և մուկ ուտողներդ
Մէկտեղ բնաջինջ պիտի ըլլան, կ՚ըսէ Տէրը։
18 Բայց ես անոնց գործքերը ու խորհուրդներէն [ետևի՛ն]
Եւ պիտի գամ, որ բոլոր ազգերը ու լեզուներն պիտի ժողվեմ,
Եւ անոնք պիտի գան ու իմ փառքս տեսնեն։
19 Եւ անոնց միջէն նշան պիտի դնեմ,
Ու անոնցմէ ազատուածներէն ազգերուն պիտի խրկեմ՝
Աֆրիկէն դէպ՚ի Թարսիս, դէպ՚ի Փուղ և Ղուդ՝ (ազեղնաւորներէն,)
Դէպ՚ի Թուբէլ ու Յաւան,
Այն հեռու կղզիներէն՝ որ իմ համբաւս չլսեցին
Եւ իմ փառքս չտեսան։
Ու իմ փառքս ազգերուն մէջ պիտի պատմեն։
20 Եւ անոնք՝ ձիերով ու կառքերով,
Գահաւորակներով, ջորիներով ու ասմիկ ուղտերով՝
Ձեր բոլոր եղբայրներէն ամէն ազգերէն
Իմ սուրբ լեռս Երուսաղէմ
Տէրոջը ընծայ պիտի բերեն, կ՚ըսէ Տէրը,
Ինչպէս որ խորանէն որդիքը
Մաքուր անօթով Տէրոջը տունը ընծայ կը բերեն։
21 Եւ անոնցմէ ալ պիտի առնեմ
Քահանաներ ու Ղեւտացիներ ըլլալու համար,
կ՚ըսէ Տէրը։
22 Քանի՛ որ ես իմ առջեւս [նոր երկինքս
Ու նոր երկիրս իմ առջեւս պիտի կենայ, կ՚ըսէ Տէրը,
Այնպէս ալ ձեր սերունդը ու ձեր անունը պիտի կենայ։
23 Եւ պիտի ըլլայ որ նոր ամիսէ նոր ամիս
Ու շաբաթէ շաբաթ
Ամէն մարմին իմ առջեւս երկրպագութիւն ընելու պիտի գայ, կ՚ըսէ Տէրը։
24 Եւ անոնք պիտի ելլեն
Ու ինծի մատնուած եղող մարդոց դիերը պիտի տեսնեն.
Քանզի անոնց որդը պիտի չմեռնի,
Եւ անոնց կրակը պիտի չմարի.
Ու անոնք ամէն մարմնոյ զզուանք պիտի ըլլան։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵՐԵՄԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երէմիային խօսքերը՝ Յովսիայի որդւոյն Ամոնի թագաւորութեան տասներեքերորդ տարին։ 2 Որ անոր Տէրոջը խօսքը եղաւ, Յովսիայի թագաւորութեան Ամոնի որդւոյն Յովակիմայի օրերը՝ մինչեւ Յովսիայի թագաւորութեան Յովակիմի որդւոյն Սեդեկիայի վերասաղմին տասնմէկերորդ տարուան վերջը՝ հինգերորդ ամսուն մէջ եղաւ։ 4 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,

5 Քեզ որովայնի մէջ չստեղծած՝ քեզ գիտցայ,
Ու գուն ես մեռ ազգանալէն չելած՝ քեզ սրբեցի.
Քեզ ազգերուն մարգարէ կրի։
6 Ես ըսի,
Ո՛հ, Տէր Եհովայ, ահա ես խօսիլ չեմ գիտեր,
Վասն զի ես մանուկ եմ.
7 Բայց Տէրը ինծի ըսաւ,
Մի ըսեր թէ՝ Ես մանուկ եմ.
Վասն զի ուր որ քեզ խրկեմ՝ պիտի երթաս,
Ու ինչ որ քեզի պատուիրեմ՝ պիտի խօսիս։
8 Անոնց երեսէն մի վախնար.
Քանզի ես քեզի հետ եմ
Քեզ ազատելու համար, կ՚ըսէ Տէրը։
9 Եւ Տէրը իր ձեռքը երկնցուց ու իմ բերանիս դպաւ.
Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Ահա իմ խօսքերս քու բերանդ դրի։

4 Գլ. կե. 3. 4։
5 Մ՚ես. ա. 11։
6 Հռովմ. ժե. 16։
7 Ելլ. ժ՚ժ. 6. Գլ. կա. 6. ա Գ՚ես. ա. 6։
8 Գլ. կե. 17. բ Գ՚ես. գ. 12։ Գ՚ես. խա. 21։
9 Ա՚ես. ա. 11։ Ա՚ես. ա. 16։ Մ՚ես. խ. 43. 44։
10 Ա՚ես. ա. 16։ Մ՚ես. խ. 43. 44։
11 Գլ. կե. 1։
12 Գլ. կե. 11։
13 Գլ. կե. 1։
14 Գլ. կե. 13։
15 Գլ. կե. 9։
16 Գլ. կե. 13։
17 Գլ. կե. 20։
18 Գլ. կե. 6։
19 Գլ. կե. 20։
Ա՚ես. խ. 1. 2։
Եզեկ. ե. 6. 8։ Գլ. կե. 12. 13։
Գլ. կե. 15։
Գլ. կե. 18։
Գլ. կե. 10։
Գլ. կե. 12։
Գլ. կե. 3։
Գլ. կե. 4։
Գլ. կե. 5։
Գլ. կե. 6։
Գլ. կե. 7։
Գլ. կե. 8։
Գլ. կե. 9։
Գլ. կե. 10։
Գլ. կե. 11։
Գլ. կե. 12։
Գլ. կե. 13։
Գլ. կե. 14։

10 [1]Ձայէ՝ ես այսօր քեզ ազգերուն վրայ
եւ թագաւորութիւններուն վրայ կայնեցուցի,
որ [2]խլես ու փշրես ու կորընչես ու ապրես,
շի՛ն ես ու տնկես։

11 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
12 Ո՛վ երեմիա, ի՞նչ կը տեսնես։
Ու ես ըսի, Նշենիի գաւազան մը կը տեսնեմ։
Ես ալ ըսի, Վասն զի դուն լաւ տեսար,
վասն զի ես իմ խօսքիս հասնիլը զանիկա կաթարեցնեմ։ [3]Պիտի արագցնեմ։

13 Եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, ի՞նչ կը տեսնես։
Ու ես ըսի, Եռացող կաթսայ մը կը տեսնեմ՝
որ անոր երեսը դէպ ի հիւսիս է։

14 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
[4]Չարիքը հիւսիսէն պիտի բորբոքի
երկրին բոլոր բնակիչներուն վրայ։
15 Քանզի ահա ես [5]հիւսիսի թագաւորութիւններուն
բոլոր ազգատոհմները պիտի կանչեմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Ու պիտի գան, եւ [6]ամէն մէկը իր աթոռը
Երուսաղէմի դռներուն առջեւը՝
եւ անոր չրջակայ պարիսպներուն վրայ
Ու Յուդայի բոլոր քաղաքներուն վրայ պիտի դնեն։
16 Եւ պիտի խօսիմ անոնց իմ դատաստաններս,
Անոնց բոլոր չարութիւններուն համար.
[7]Վասն զի անոնք զիս թողուցին,
եւ ուրիշ աստուածներու խունկ ծխեցին,
Ու իրենց ձեռագործ գործքերուն երկրպագութիւն ըրին։

17 Ուրեմն դուն [8]քու մէջքդ պնդէ ու ելիր,
եւ քեզի բոլոր հրամայածս անոնց ըսէ,
[9]Անոնց երեսէն մի վախնար,
Չըլլայ որ քեզ անոնց առջեւը ամօթով բնեմ։
18 Եւ ես ահա այսօր քեզ բոլոր երկրին դէմ՝
Երկաթեայ Յուդայի թագաւորներուն, անոր իշխաններուն,
Անոր քահանաներուն եւ երկրին ժողովրդին՝
[10]Ամուր քաղաքի պէս ու երկաթէ սիւնի պէս
Ու պղնձէ պարիսպներու պէս դրի.
19 եւ անոնք քեզի հետ պիտի պատերազմին,
Բայց պիտի չկրնան քեզ յաղթել.
[11]Վասն զի ես քեզի հետ եմ
քեզ ազատելու համար, կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ. Բ

1 Աստուած իր ամբիծ բարերարութիւնները յիշելով՝ կը վճռէ

[1] Ա Թագ. ԻԲ. 1։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Ա Թագ. ԺԸ. 17։ [2] Գէդ. ԻԳ. 2։ Խգ. 10։ Բ Օր. Ը. 20։ Գէդ. Ժէ. 13։ [3] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [4] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [5] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [6] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [7] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [8] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [9] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [10] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [11] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։

Հերիք հետ իրենց անուանի ապստամբութեանը համար. եւ [1]ոչ նմանը չկար. 14 եր յուշքին իւր իրենց եւ իրենց իշխանաց թագաւորութեանն պատճառը. 29 Յուդայի ծանր յանցանքը. 31 Անոր յոյսը պարապ կ՚ելլէ.

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Գնա ու Երուսաղէմին ականջներուն կանչէ ու ըսէ,
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
[2]Ամառանոցին մկրտչի ատեն չցանուած երկիրը
իմ հետեւէս եկած ատենդ՝
Քու [3]մանկութեանդ քաղցրութիւնը,
Քու հարսնութեանդ սէրը քեզի համար յիշեցի։
3 [4]Իսրայէլ Տէրոջը սուրբ էր,
[5]Անոր արմտեացը երախայրին էր.
[6]Ամէն անոնք որ զանիկա կ՚ուտէին՝ յանցաւոր կ՚ըլլային.
Անոնց վրայ չարիք կը հասնէր, կ՚ըսէ Տէրը։
4 Տէրոջը խօսքը լսեցէք տունը Յակոբի ատենը,
Ու Իսրայէլի տանը բոլոր ազգատոհմները.
5 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
[7]Ձեր հայրերը ի՞նչ անիրաւութիւն գտան իմ վրաս,
Որ ինծմէ հեռացան,
[8]Եւ ունայնութեան ետեւէ երթալով՝ ունայն եղան.
6 Ու չըսին թէ Ո՞ր է Տէրը՝
Որ [9]մեզ եգիպտացի երկրէն հանեց.
Որ մեզ [10]անապատէն պտըտցուց,
Անմշակութեան և փոսերու երկրէն,
Չորութեան և մահուան ստուերի երկրէն,
Ատենկ երկրէ մը՝ ուսկից որ մարդ չէր անցներ,
Ու հոն մարդ չէր բնակեր.
7 Եւ ձեզ [11]բարեբեր երկիր մը բերի,
Որ անոր պտուղը ու բարիքը ուտէք.
Եւ գուք մտաք ու [12]իմ երկիրս անարգեցիք բրիք,
Եւ իմ ժառանգութիւնս պղծեցիք.
8 Քահանաները չըսին թէ Տէրը ո՞ր է,
Ու օրինաց վարդապետները ինծի չճանչցան,
Եւ հովիւները ինծմէ ապստամբեցան,
[13]Ու մարգարէները Բահաղով մարգարէութիւն ըրին,
Եւ [14]ոգուտ բաներու ետեւէ գացին։
9 Ասոր համար [15]ձեզի հետ տակաւին պիտի վիճիմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Ու [16]ձեր որդւոցը որդիներուն հետ պիտի վիճիմ։
10 Վասն զի կիթտացուց կղզիները անցէք ու նայեցէք,

[1] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [2] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [3] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [4] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [5] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [6] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [7] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [8] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [9] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [10] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [11] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [12] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [13] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [14] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [15] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։ [16] Ա Թագ. Ժ. 22։ Ա Մնաց. ԻԱ. 1։ Գէդ. Ժ. 6։ Ը. 1։

Եւ կեղտ հոգւոյ իւրոյ ի ազիկ հատիրցէք ,
Եւ անտէք իմ տյսպիսս բան մի՛ նդնի՛ է .
11 [1]Մի՛թէ մի՛ ազգ մի՛ ։ առասւածներըդ փոխե՞ց ,
Թէև անտնք Աստուած չեն .
[2]Բայց իմ ժողովրդս իր փառքը
[3]Անօգուտ բանի հետ փոխեց .
12 [4]Ով երկինք , սարսիր վրայ գարհուրեցէք .
Ապշեցէք ու խիստ սասկացէք , կ՚ըսէ Տէրը .
13 Վասն զի իմ ժողովուրդս երկու չարութիւն գործեց ,
Զիս՝ [5]կենդանի Յորմն ազբիւրը թողուցին ,
Եւ իրենց գործեր փորեցին ,
Ի սկսա գործեր՝ որ չեն կրնար Ջուր պահել .
14 Մի՛թէ խորտիլ [6]Իսրայէլ է ,
կամ [7]Ժառանգ՞ գաւակ՞ է .
Ընչիկա [8]ընչա՞ Համար յափշտակուիլեան մատնուեցաւ .
15 [9]Առիւծներ վրայ առիւծի կորիւնները զոչեցին
Ու ձայներնին հանեցին ,
Եւ անոր երկիրը աւերակ ըրին .
Անոր քաղաքները այրեցան , անբնակ եղան .
16 Մեմփեսացւոց ու [10]Տափնացւոց ազաքները անգամ
Քու գլխուդ գագաթը կոտրեցին .
17 [11]Զի՞ որ ասիկա գործեր քու վրադ բերիր
Քու Տէր Աստուածդ ձգելով ,
Երբոր հանիկա ճամբան մէջ քեզի առաջնորդութիւն կ՚ընէր .
18 Եւ հիմա գործ [12]Եգիպտացւոց ճամբան ի՞նչ բան ունիս ,
Որ [13]Սիհորի Ջուրը խմելու ։՝Երթաս .
կամ Ասորեստանի ճամբան ի՞նչ բան ունիս ,
Որ Գետին Ջուրը խմելու ։՝Երթաս .
19 Քու [14]չարութիւնդ քեզ պիտի խրատէ ,
Ու քու անհաւատարմութիւններդ քեզ պիտի յանդիմանեն .
Ասդ գիտցիր ու տես՝ թէ գէշ ու դառն բան մըն է ,
Որ քու Տէր Աստուածդ կը թողուս ,
Եւ քու վրադ իմ վախս չկայ ,
կ՚ըսէ զօրաց Եհովայ Տէրը .
20 Վասն զի քու լուծդ չառանցմէ [15]կոտրեցի ,
Քու կապանքներդ փրցուցի ,
Ու գուն ըսիր , Օրինազանց չեմ բլլար .
Մակայն՝ [16]ամէն բարձր բլուրի վրայ
Եւ ամէն կանանչ ծառի տակ
Պոռնկացար [17]պառնկութիւն ըրիր .
21 Ու ես [18]քեզ ընտիր որթ
Ո՞ թողորմին հարազատ սերմ՝ անկեր էի ,
Եւ գուն ի՞նչպէս [19]օտարներն որթին անպիտան ճիւղերու պէս եղար ինծի .
22 Թէ որ [20]Բորակով լուացուիս
Ու շատ օճառ ալ գործածես ,
[21]Քու անօրէնութիւնդ առջեւս բիծի պէս կը մնայ ,
կ՚ըսէ Տէր Եհովան .
23 [22]Ի՞նչպէս կրնաս ըսել ,
Ես չպղծուեցայ ,
Բահաղիմն ետեւէն չգացի .
[23]Հովիտին մէջ քու ճամբադ նայէ ,
Ինչ րրած գիտցիր ,
Ով խոտորնակ ճամբաներ պտրտուղ արագընթաց մատիկ ուղտ ,
24 Անապատը սովրած [24]օտարներն էշը՝
Որ իր հոգւոյն ցանկութեամբը օդը կը ծծէ ,
Իր ցանկութենէն ով կրնայ ետ դարձընել .
Ջանիկա ամէն փնտռողները չեն յոգնիր ,
Ջանիկա իր ամսուն մէջ կը գտնեն .
25 Ոտդ մերկութենէ՝ ու կոկորդդ ծարաւէն ետ պահէ .
Բայց [25]գուն ըսիր , ‡Անկարելի է ,՚՚ չէլլաք .
Վասն զի [26]օտարներէդ սիրեր եմ ,
Ու անոնց ետեւէն պիտի երթամ .

26 Ինչպէս որ գողը բռնուած ատեներ կ՚ամչնայ ,
Անանկ ալ պիտի ամչնան Իսրայէլի տունը՝
Իրենք , իրենց թագաւորներն — իշխանները
Եւ քահանաներն ու մարգարէները .
27 Որոնք փայտին կ՚ըսեն , Դուն իմ հայրս ես ,
Ու քարին՝ Դուն զիս ծնար .
Քանզի ինծի կռնակ դարձուցին և չի մի երես .
Բայց [27]իրենց ձախորդութեան ժամանակը կ՚ըսեն ,
Ելիր ու մեզ ազատէ .
28 Եւ [28]ո՞ր են քու աստուածներդ՝ որոնք քեզի շինեցիր .
Թէ որ քու ձախորդութեանդ ժամանակը [29]քեզ կրնան ազատել՝ թող ելլեն .
Վասն զի [30]քու աստուածներդ , ով Յուդա ,
Քու քաղաքներուդ թիւին չափ եղան .
29 [31]Ինչո՞ւ համար ինծի հետ կը վիճիք ,
Դուք ամէնդդ ինծմէ ապստամբեցաք , կ՚ըսէ Տէրը .
30 [32]Զարկած անցը ձեր ազգերը ծեծեցի .
Անոնք խրատ չառին .
[33]Ձեր սուրը ազգակառարար առիւծի պէս

---

1 Մի՛թէ · գ · ։
2 Ամբ · Ամն · ։ · Եռ· յն · 18 · Գլ · Ժգ · 25 ·
3 Ամլ · Ամգ · 23 · Հբ· ռամ՛ր · ա · 23 ·
4 Հմր · ։ ·
5 Եռ· ա · ։ Գլ· գ· 19 ·
6 Ամգ· լգ· 9 · Գլ· Ժե · 13 · Ժբ · 14 · Ցռ՛ն · գ · 14 ·
7 Տե՛ռ Եղ · գ · 25 ·
8 Եշ՛ր · ընդառ՛ն · ։ Եռ· ա · 7 · Գլ· գ· 7 ·
9 Գլ· խգ · 7 · ։ · 9 ·
10 Գր · գ · 18 ·
11 Ը Որ · յբ · 10 ·
12 Եռ· լ · 1 · ։ ·
13 Ցհո · Ժգ · 2 ·
14 Ը Եռ· գ · 9 · Ամբ· ե · ։ ·
15 Կռ՛ կոտրեցիր · քու կռտրուդ փրցուցիր ու բերիր · Դուռա յատիճան չհժ՛ընեիր պղտիկ ար
16 բ Որ · Ժբ · ։ · Եռ· Ժե · 1 · ։ · Գլ· գ· 25 ·
17 Եղ · լգ · 15 · 18 ·
18 Եշ· Ժե · 17 · Ամգ· խգ · ։ · ։ · ։ · Եռ· ։ · Եա · ։ · Ա · 31 ·
19 Ամա · խ · 23 · Ամա· Ժբ · 1 · Գլ· ա· խ · 9 ·
20 Բ Որ · յբ · 31 · Եռ· Ամ · 21 · ։ · ։ · 4 ·
21 Ցոր · բ · 20 ·
22 բ Որ · յբ · 34 · Ցոր· Ժգ · 17 · Ցէբ · Ժգ · 18 ·
23 Եռ· ։ · ։ · գ · 9 · Ցէբ· ։ · ։ · Ե · ։ ·
24 Ընտ՛ · լ · 18 ·
25 Գլ · ե · 31 ·
26 Ցոր · լբ · ։ · Եա · Գլ · Ժգ · ։ ·
27 Եշ՛ր · Ցոր· յբ · 15 · Գլ· գ · 13 ·
28 բ Որ · յբ · 16 · Գլ· գ · 13 ·
29 Գռռ · Ժ · 16 · Ամգ· Հբ · 34 · Եռ· խգ · 16 ·
30 բ Որ · յբ · 32 · Գռռ· Ժ · 14 ·
Ա · 14 ·
Եռ· խե · 22 ·
Գլ · Ժռ · 33 ·
Հմր · 25 · 33 ·
Եռ· ռ · ։ · բ · 13 · Գլ · ե · 3 ·
բ Ամ՛ն · լգ · 18 · Ղե՛ն՛ · բ · 23 · Ե · ։ Գռռ · խգ · 13 · Գռր · ե · 23 · ռ Ցհո · ռ · 25 ·

Զնոր մեղգ ապէնները կերաւ ։
31 Ով ազգ , Տէրոջը խօսքին նայեցէք .
Մի՛թէ ես անապատ եղայ Իսրայէլին ,
կամ մեծ երկիր մը .
ի՞մ ժողովուրդս ինչո՞ւ կ՚ըսեն ,
Մենք ինքնագլուխ կը պտըտինք ,
Մէլ չենք ալ քեզի չենք դար ։
32 Մի՛թէ կոյսը իր զարդերը՝
կամ հարսը իր գօտին կը մոռնա՞յ .
Բայց իմ ժողովուրդս անթիւ օրեր իս մոռցաւ ։
33 Ինչո՞ւ փնտռելու համար՝ ինչո՞ւ քու ճամբադ
ապէկ կը ցուցընես ,
Անանկ որ քու ճամբաներդ չար կիներուն
ալ սորվեցուցիր ։
34 Նաև քու փղանց քներուդ վրայ
Անմեղ աղքատաց հոգիներուն արիւնները
գտնուեցան .
Զանոնք գաղտուկ տեղատանք չդտայ ,
Հապա սա ամէն բաներուն վրայ ։
35 Բայց դուն կ՚ըսես թէ Անմեղ ըլլալուս համար՝
Անոր բարկութիւնը անշուշտ ինծմէ պիտի
գառնայ ։
Ահա ես քեզի հետ գաս պիտի վարեմ՝
Երբ մեղք չգործեցի՝ ըսելուդ համար ։
36 Ինչո՞ւ ճամբադ փոխելով այսչափ կը թափա-
ռիս .
Դուն Եգիպտոսէն ալ պիտի ամչնաս ,
Ինչպէս որ Ասորեստանէն ամչցար ։
37 Դուն ասկէ ալ պիտի ելլես՝
Ձեռքերդ գլխուդ վրայ դրած .
Քանզի Տէրը քու յոյսերդ մերժեց ,
Ու անոնցմով յաջողութիւն պիտի չունենաս ։

ԳԼ · Գ ։

1 Ասուածայ մէկ պարմանութիւնը՝ Թագաւորին գործերի պատճառ-
մունները հասկ եղած ատենը ։ 6 Թագաւորին ասկ-
ի շար կ՚ըլլայ ։ 12 Ասկատարանին խոստումներուն գեղ չի ա-
պաշխարհներուն ։ 23 Իսրայէլ չանդիմանելով ու Աստուած
ին կանչելուէն՝ իր ապրելուը կը խոստանի ։

1 Կ՚ըսեն թէ Մէկ մարդ մը թէ որ իր կինիկը
արձակէ ,
Եւ անիկա անոր քովէն երթայ ու ուրիշ
էրիկ մը առնէ ,
Անիկա ան կոյսին ալ ան հինկանը կը գառնայ՝
Ան երկիրը բոլորովին չը՞պղծուիր ։
Բայց դուն ընկեր չատ հանդներուն հետ չը-
նուեցիր ,
Ինծի՞ դարձիր , կ՚ըսէ Տէրը ։
2 Աչքերդ բլուրներուն վերցուր ու նայէ ,
Ո՞ր պառկտիքուն չըրիր ։
Դուն անոնց համար ճամբաներուն վրայ նըս-
տար
Աճապարող Արաբացիին պէս ,
Եւ քու պառկտիքներովդ ու չարութիւ-
նովդ երկիրը պղծեցիր ։
3 Ուստի հանձրևները խափանեցան ,
Ու վերջի անձրևը չեղաւ .
Սակայն քու ճակատդ պոռնիկի հնոցի պէս
եղաւ ,
Ամօթը մէկդի ձգեցիր ։
4 Մի՛թէ ասկէ ետքը ինծի պիտի չազազակես՝
Հայրս իմ , դուն ես իմ ծնունդիս առաջնորդը ։
5 Մի՛թէ յաւիտեան պիտի բարկանա՞յ ,
կամ երջանկենէ վերջ պիտի պահէ՞ .
Ահա դուն սասի խօսեցար ,
Եւ քու կարողութեանդ չափ չարութիւն դոր-
ծեցիր ։
6 Ու Յովսիա Թագաւորին օրերը Տէրը ինծի
բսաւ ,
Ազատամէր Իսրայէլին երեսը տեսա՞ր .
Անիկա բամէն բարձր լեռան վրայ
Ու ամէն կանաչ ծառի տակ գնաց ,
Եւ հոն շնութիւն երեսաւ ։
7 Ու անիկա սա ամէն բաները բնելէն ետքը՝
Ըսի , ինծի դարձիր , բայց անիկա չդարձաւ .
Եւ անոր ուխտազրուժ քոյրը Յուդա տես-
նաւ ։
8 Ու երբոր ազատամէր Իսրայէլին շնութիւն
բնելուն պատճառաւ՝
Զանիկա արձակեցի և արձակման թուղթը
անոր տուի ,
Տեսայ որ ուխտազրուժ քոյրը Յուդա
չվախցաւ ,
Հապա գնաց ինքն ալ շնութիւն երեսաւ ։
9 Ու եղաւ որ անիկա իր շնութեան լրութիւ-
նովը երկիրը պղծեց ,
Քանզի քարի ու փայտի հետ շնութիւն երեսաւ ։
10 Ասոր ամենայնին անոր ուխտազրուժ քոյրը
Յուդան ալ
Բոլոր սրտովը ինծի չդարձաւ ,
Հապա սուտութեամբ , կ՚ըսէ Տէրը ։
11 Ու Տէրը ինծի ըսաւ ,
Ազատամէր Իսրայէլը ուխտազրուժ Յուդայէն
աւելի պինդը ազդ արդարացուց ։
12 Դնա սա խօսքերը դպէպ ի հիւսիս կանչելով
ըսէ ,

1 Հմր · 2 ։
2 Ել · ժբ · 4 ։
3 ր Օր · լբ · 13 ։
4 Ել · ձէ · 21 · Գէ · ժգ · 25 · Ձէ · ը · 14 ։
5 Ել · ձէ · 28 · Գէ · ժբ · 4 ։
6 Հմր · 25 · 29 ։
7 Հմր · 9 ։
8 Ես · ժ · 5 · Ես · ժ · 9 ։
9 Հմր · 18 · Գէ · լա · 22 · Ձէ · ի · 15 · ժբ · 1 · 2 ։
10 Ես · լ · 5 · Գէ · լձ · 7 · 21 ։
11 ր Մն · իբ · 18 · 22 · 2 ։
12 ր Թագ · ժգ · 19 ։
13 Ես · ի · 1 ։
14 Ես · ի · 2 ։
15 Ես · ի · 3 ։
16 Ես · ի · 4 ։
17 Ես · ի · 5 ։

դարձիր, ով ապաստամբ Իսրայէլ, կ'ըսէ Տէրը. իմ բարկութիւնս ձեր վրայ չեմ թափիր. քանզի ես ողորմած եմ, կ'ըսէ Տէրը, Յաւիտեան ալ չեմ պահեր։
13 Միայն թէ քու անօրէնութիւնդ ճանչցիր, Որ քու Տէր Աստուծդմէդ ապստամբեցար, Եւ ամէն կանաչ ծառի տակ Քու ճամբաներդ օտարներուն ապրածնիցիր. Ու իմ խօսքիս հնազանդութիւն չըրիր, կ'ըսէ Տէրը։
14 Դարձէք, ով ապստամբ որդիք, կ'ըսէ Տէրը, քանզի ես ձեզ ամուսնացի, Բայց ձեզ պիտի առնեմ՝ մէկ քաղաքէ մէկ հոգի, Ու մէկ ազգատոհմէ երկու հոգի, Ու ձեզ Սիոն պիտի բերեմ։
15 Ու ձեզի իմ սրտիս յարմար հովիւներ պիտի տամ, Ու ձեզ գիտութեամբ եւ հանճարով պիտի հոգան։
16 Ու երբոր դուք այն օրերը երկրի վրայ շատնաք ու աճիք, կ'ըսէ Տէրը, Ա՛լ յետին ալ Տէրոջը տապանակը պիտի չըսեն. Ու անիկա ա՛լ միտքը պիտի չգայ, Ու զանիկա պիտի չյիշեն, Եւ նոյն այցելութիւնն ալ պիտի չըլլայ։
17 Անատոնդ Երուսաղէմը Տէրոջը աթոռը պիտի անուանեն. Եւ ամէն ազգերը հոն՝ Տէրոջը անունը համար Երուսաղէմ պիտի ժողովին. Եւ՝ ա՛լ յետին ալ իրենց չար սրտին կամեակորութիւնը նայելէն պիտի չերթան։
18 Այն օրերը Յուդայի տունը Իսրայէլի տանը հետ պիտի երթայ, Ու իրենք միասին հիւսիսի երկրէն Անոնց հայրերուն ժառանգութիւն տուած երկիրը պիտի գան։
19 Բայց ես ըսի. Քեզ ի՛նչպէս որդւոց մէջ դնեմ, Եւ քեզի ախտաւէտ երկիրը Ազգաց խոստ գեղեցիկ ժառանգութիւնը տամ։ Ու ըսի, Դուն Հայր իմ պիտի ազդակոչես, Եւ ինձմէ հետեւելէն ետ պիտի չդառնաս։
20 Իրաւցընէ, ով Իսրայէլի տունը, Ինչպէս որ մէկ կնոջ մը իր էրկանը անհաւատարիմ կ'ըլլայ, Այնպէս ալ դուք ինձմէ անհաւատարիմ եղաք, կ'ըսէ Տէրը։
21 Բլուրներուն վրայ ձայն մը լսուեցաւ, Իսրայէլի որդւոցը ազատանքի ու լացի ձայնը. Վասն զի անոնք իրենց ճամբան խոտորցուցին, Իրենց Տէր Աստուածը մոռցան։
22 Ով ապստամբ որդիք, դարձէք, Ես ձեր ապստամբութիւնները կը բժշկեմ։ Ահա մենք քեզի կու գանք, Քանզի դուն մեր Տէր Աստուածն ես։
23 Բլուրներէն իրաւցընէ Ու լեռներուն բազմութիւնէն յոյսը պարապ բան է. Հապա Իսրայէլի փրկութիւնը մեր Տէր Աստուծմէն է։
24 Վասն զի մեր ծնողութիւնէն՝ ի մեր մեր հայրերուն վատառակը Անոնց հօտերը եւ արջառները, Անոնց տղայքներն ու աղջիկները ուտեցին։
25 Մենք ամօթով կը պառկինք, Ու մեր անարգանքը մեզ կը ծածկէ. Վասն զի մենք ու մեր հայրերը Մեր Տէր Աստուծոյն դէմ մեզք գործեցինք, Ու մեր Տէր Աստուծոյն ձայնին հնազանդութիւն չըրինք։

Գլ. Դ

1 Ե՛թէ որ դառնաս, ով Իսրայէլ, կ'ըսէ Տէրը, Ինծի պիտի դառնաս. Ու թէ որ քու պղծութիւնները իմ առջեւէս վերցընես, Ալ թափառական պիտի չըլլաս։
2 Եւ ճշմարտութեամբ, իրաւամբ ու արդարութեամբ Կեցդ պիտի կենդանի թէ Տէրը կենդանի է. Ազգերը անով պիտի օրհնուին, Ու անով պիտի պարծին։
3 Վասն զի Տէրը Յուդայի ու Երուսաղէմի մարդոց այսպէս կ'ըսէ. Ձմրակատած երկիրնիդ հերկեցէք ձեզի, Ու փուշերու մէջ ցանեցէք։
4 Ով Յուդայի մարդիկ ու Երուսաղէմի բնակիչներ, Սէրտերնիդ թլփատուեցէք

ա · Ա՛ղ · Հգ · 13 · Ա՛գ · Տ · 3 · Հմր · 3 ։ բ Գ՛ն · իդ · 49 · Եւ · Ր Օր · Հ · 1 · 3 · Եւ · Ես · իբ · 13 ։ գ Ր Օր · ժր · 9 ։ դ Հմր · 3 · Եզեկ · ժգ · 15 · 24 · 33 ։ ե Գլ · ր · 33 ։ զ Կա՛ր ձեր վերայ ան-
բրագ · Եւ · Եմ · Ե · Հաւմմ · ժա · 3 ։ բ Գլ · իգ · 4 · Եզեկ · իդ · 33 · Եզեկ · ժ · 9 ։ գ Գ՛ղ · ի · 11 ։ դ Ե՛ս · կե · 17 ։ ե Ե՛ս · կե · 9 ։ զ Գլ · ժա · 8 ։ է Տե՛ս Ե՛ս · ժա · 33 ։
Եզեկ · ի · 18—33 · Ցեղ · ա · 33 ։ բ Հմր · 13 · Գլ · ի՛ս · 11 ։ գ Ելմ · Ր · 13 ։ դ Ե՛ս · ժա · 33 ։ ե Ա՛ղ · Ա՛ղ · 14 · Ե՛ս · Ր Օր · ժ · 16 · Ե՛ս · իբ · 8 · Գլ · ժա · 41 · 43 ։ զ Ե՛ս · իգ · 16 ։ է Ե՛ս · Ի՛ր · 8 · Գլ · Ե՛ս · իգ · 11 ։
Ե՛ս · 11 ։ բ Ե՛ս · ժե · 2 ։ գ Հմր · 14 · Ցեղ · ժգ · 1 ։ դ Ցեղ · ա · 11 · 22 · Ցե՛ղ · ի · 12 ։ ե Ցե՛ղ · Ա՛ղ · 1 · 2 ։ զ Ցե՛ղ · գ · 2 ։ է Գլ · ժա · 13 · Ցեղ · Բ · 13 ։ ը Գլ · Բ՛ · 4 · Ես · Ր Օր · ժ · 26 · Ես · իե · 23 · Գլ · Բ՛ · 33 · Ես · Ա՛ղ · ե · 2 ։ թ Ես · իգ · 1 ։
Գլ · իգ · 1 · 22 · Ցե՛ղ · ի · 12 ։ բ Ես · իգ · 1 · Զ՛ա՛ղ · Բ · 2 ։ գ Ր Օր · ժ · 26 · Ես · իե · 23 · Գլ · Բ՛ · 33 · Ես · Ա՛ղ · ե · 2 ։ դ Ծն · իգ · 18 · Ցե՛ղ · ի · 11 ։
Հր · 17 · Գ՛ղ · գ · 2 ։ ե Ես · իե · 23 · Ակդ · ժ · 31 ։ զ Ցե՛ղ · ժ · 12 ։ է Ա՛ղ · ժգ · 7 · 22 · Ր Օր · ժ · 16 · Գլ · Բ՛ · 22 · Հբ · ա՛ղ · բ · 22 · 23 · Կղ · բ · 11 ։

և ձեր պատճեն անիմաստասիրութեանը վերցուցէք,
որ չըլլայ թէ իմ բարկութիւնս ձեր չար գործերուն համար
դրակից ելլա °թզենւոյն ու ըսէ, և մնայուն մը չըլլայ։

5 Ցուգայի մէջ պատմեցէք,
ու Երուսաղէմի մէջ փարատեցէք ու ըսէք,
երկրի վրայ փող հնչեցուցէք,
բարձրաձայն ազդարարեցէք ու ըսէք,
ժողովուեցէք ու պարսպատոր քաղաքները մտնենք։
6 Դէպ ի Սիոն գրօշ վերցուցէք,
փախուեցէք, մի կայնիք,
վասն զի ես չարիք ու մեծ կործրած պիտի բերեմ ի հիւսիսէն։
7 Առիւծը իր †որջէն ելաւ,
ու ազգերը ջարդողը իր տեղէն ելաւ՝ ճամբայ ելաւ, որ քու երկիրդ աւերակ ընէ.
Որ քու քաղաքներդ պիտի փլչին,
ու անոնց բնակիչ պիտի չդտնուի։
8 Ասոր համար քուրձեր հագէք
եւ սուգ բնելով ողբացէք,
վասն զի Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը մեզմէ չդարձաւ։
9 Ու պիտի ըլլայ ան օրը, կ'ըսէ Տէրը,
որ թագաւորին սիրտը ու իշխաններուն սիրտը պիտի հատնի.
եւ քահանաները պիտի ապշին,
ու մարգարէները պիտի հիանան։
10 Ես ասացի բան,
Ա՜ւաղ, ով Տէս եհովայ,
Անշուշտ գուն սա ժողովուրդը ու երուսաղէմն խաբելով խաբեցիր՝ ըսելով,
Ձեզի խաղաղութիւն պիտի ըլլայ.
եւ սո՛ւր մտաւ մինչև անոնց հոգին հասաւ։
11 Անոնց ատեն ժողովուրդին ու երուսաղէմին պիտի ըսուի,
Անապատի հով մը անապատին բլուրներէն ի դէպ իմ ժողովուրդիս ազջիկներ ճամբուն մէջ՝
Ձի թէ հռածելու հառնար, ոչ ալ մաքրելու հառնար
12 Անկէ սաստիկ հով մը պիտի գայ ինծի.
Հիմա ես ալ անոնց հետ դատաստաններով պիտի խօսիմ։
13 Ահա անիկա ամպերու պէս պիտի ելլէ,
եւ °անոր կառքերը մրրկի պէս՝
Անոր ձիերը արծիւներէն արագընթաց են.
վա՜յ մեզի՝ որ կ'աւրուինք։
14 Ով երուսաղէմ, °սիրտդ չարութենէ լուա,
որպէս զի փրկութիւն գտնես.
քու չար խորհուրդներդ մինչև ե՞րբ պիտի մէջդ պահես ինծի։
15 Վասն զի ձայն մը °գալէն լուր կը բերէ,
ու եփրեմի լեռնէն թշուառութիւն լսել կուտայ։
16 Ազգերուն յիշեցէք,
Ահա երուսաղէմին վրայով պատմեցէք,
որ հեռաւոր երկրէ պահապաններ կու գան,
եւ ձայնը երկրէ պաշարոցներ կուտան,
Ցուդայի քաղաքներուն վրայ իրենց ձայնը կ'արձակեն։
17 °Անոր շուրջ կողմէ ագարակի պահապաններու պէս պիտի պահարնեն,
վասն զի անիկա ինծմէ ապստամբեցաւ, կ'ըսէ Տէրը։
18 Ա՛ս բաներդ քու ճամբաներդ ու գործերդ բերին քու վրադ.
Ասիկա քու չարութիւնդ է, վասն զի դառն է.
որովհետեւ մինչև քու սիրտդ հասաւ։
19 °Փո՜ւշ, փո՜ւշ. մինչև սրտիս †շաւիղներուն ցաւ կը զգամ.
Սիրտս իմ նեղութիւն կը խառնէ, չեմ կրնար լռել.
Քանզի գուն, ով իմ անձս, փողին ձայնը, պատերազմին ազդարակը լսեցիր։
20 Կատարած կատարածի վրայ կը կանչուի,
վասն զի բոլոր երկիրը կործանեցաւ.
°Վրաններս յանկարծակի՝
ու խորաններս մէկէն կործանեցան։
21 Մինչև ե՞րբ դրօշը պիտի տեսնեմ,
եւ փողին ձայնը պիտի լսեմ։
22 Քանզի իմ ժողովուրդս յիմար է, զիս չճանչցան.
Անոնք անմիտ զաւակներ են,
ու անոնց քովը հանճար չկայ.
°Անոնք չարութիւն ընելու խելառներն են,
բայց ազնւութիւն ընել չեն գիտեր։
23 Երկրի վրայ նայեցայ, և ահա °անձև ու պարապ էր.
երկինքը նայեցայ, ու լոյս չունէր։
24 °Լեռներուն նայեցայ, և ահա կը գոզային,
ու ամէն բլուրները կը սարսէին։
25 Նայեցայ, և ահա մարդ մը չկար,
ու °երկնից բոլոր թռչունները փախած էին։
26 Նայեցայ, և ահա պտղաբեր երկիրը անապատ եղած էր,
ու ամէն քաղաքները Տէրոջը երեսէն
Անոր սաստիկ բարկութենանը ներսէն փլած էին։

ա Եբր. հզկ
բ Գլ. ը. 16։
գ Գլ. ա. 13։ 14։ 15։ ը. 1։ 22։
դ Ը՛ա՛ք. իգ. 1։
ե Գլ. ճ. 9։ Դ՛ատ. ե. 4։ Եսկ. ի. 43։
զ Եբր. Հայտանէն
է Գլ. իե. 9։
ը Ես. խգ. 13։ Գլ. ը. 22։
թ Գլ. ի. 12։
ժ Եսկ. ժգ. 9։ ը Ը՛ա՛ք. ը. 11։
ի Գլ. ե. 12։ ժգ. 13։
լ Գլ. գ. 1։ Ը՛ա՛ք. ի. 8։
խ Գլ. ե. 16։ Ը՛ա՛ք. ի. 8։
ծ Գլ. ե. 17։ Ը՛ա՛ք. ի. 8։
կ Ես. ա. 16։ Ը՛ա՛ք. գ. 8։ Գլ. ը. 3։ 4։ 5։ 6։ 7։ 8։ 9։ 10։ 11։ 12։ 13։ 14։ 15։ 16։ 17։ 18։ 19։ 20։ 21։ 22։ 23։ 24։ 25։ 26։ 27։ 28։ 29։ 30։ 31։ 32։ 33։ 34։ 35։ 36։ 37։ 38։ 39։ 40։ 41։ 42։ 43։ 44։ 45։ 46։ 47։ 48։ 49։ 50։ 51։ 52։ 53։ 54։ 55։ 56։ 57։ 58։ 59։ 60։ 61։ 62։ 63։ 64։ 65։ 66։ 67։ 68։ 69։ 70։ 71։ 72։ 73։ 74։ 75։ 76։ 77։ 78։ 79։ 80։ 81։ 82։ 83։ 84։ 85։ 86։ 87։ 88։ 89։ 90։ 91։ 92։ 93։ 94։ 95։ 96։ 97։ 98։ 99։ 100։ 101։ 102։ 103։ 104։ 105։ 106։ 107։ 108։ 109։ 110։ 111։ 112։ 113։ 114։ 115։ 116։ 117։ 118։ 119։ 120։ 121։ 122։ 123։ 124։ 125։ 126։ 127։ 128։ 129։ 130։ 131։ 132։ 133։ 134։ 135։ 136։ 137։ 138։ 139։ 140։ 141։ 142։ 143։ 144։ 145։ 146։ 147։ 148։ 149։ 150։ 151։ 152։ 153։ 154։ 155։ 156։ 157։ 158։ 159։ 160։ 161։ 162։ 163։ 164։ 165։ 166։ 167։ 168։ 169։ 170։ 171։ 172։ 173։ 174։ 175։ 176։ 177։ 178։ 179։ 180։ 181։ 182։ 183։ 184։ 185։ 186։ 187։ 188։ 189։ 190։ 191։ 192։ 193։ 194։ 195։ 196։ 197։ 198։ 199։ 200։ 201։ 202։ 203։ 204։ 205։ 206։ 207։ 208։ 209։ 210։ 211։ 212։ 213։ 214։ 215։ 216։ 217։ 218։ 219։ 220։ 221։ 222։ 223։ 224։ 225։ 226։ 227։ 228։ 229։ 230։ 231։ 232։ 233։ 234։ 235։ 236։ 237։ 238։ 239։ 240։ 241։ 242։ 243։ 244։ 245։ 246։ 247։ 248։ 249։ 250։ 251։ 252։ 253։ 254։ 255։ 256։ 257։ 258։ 259։ 260։ 261։ 262։ 263։ 264։ 265։ 266։ 267։ 268։ 269։ 270։ 271։ 272։ 273։ 274։ 275։ 276։ 277։ 278։ 279։ 280։ 281։ 282։ 283։ 284։ 285։ 286։ 287։ 288։ 289։ 290։ 291։ 292։ 293։ 294։ 295։ 296։ 297։ 298։ 299։ 300։ 301։ 302։ 303։ 304։ 305։ 306։ 307։ 308։ 309։ 310։ 311։ 312։ 313։ 314։ 315։ 316։ 317։ 318։ 319։ 320։ 321։ 322։ 323։ 324։ 325։ 326։ 327։ 328։ 329։ 330։ 331։ 332։ 333։ 334։ 335։ 336։ 337։ 338։ 339։ 340։ 341։ 342։ 343։ 344։ 345։ 346։ 347։ 348։ 349։ 350։ 351։ 352։ 353։ 354։ 355։ 356։ 357։ 358։ 359։ 360։ 361։ 362։ 363։ 364։ 365։ 366։ 367։ 368։ 369։ 370։ 371։ 372։ 373։ 374։ 375։ 376։ 377։ 378։ 379։ 380։ 381։ 382։ 383։ 384։ 385։ 386։ 387։ 388։ 389։ 390։ 391։ 392։ 393։ 394։ 395։ 396։ 397։ 398։ 399։ 400։ 401։ 402։ 403։ 404։ 405։ 406։ 407։ 408։ 409։ 410։ 411։ 412։ 413։ 414։ 415։ 416։ 417։ 418։ 419։ 420։ 421։ 422։ 423։ 424։ 425։ 426։ 427։ 428։ 429։ 430։ 431։ 432։ 433։ 434։ 435։ 436։ 437։ 438։ 439։ 440։ 441։ 442։ 443։ 444։ 445։ 446։ 447։ 448։ 449։ 450։ 451։ 452։ 453։ 454։ 455։ 456։ 457։ 458։ 459։ 460։ 461։ 462։ 463։ 464։ 465։ 466։ 467։ 468։ 469։ 470։ 471։ 472։ 473։ 474։ 475։ 476։ 477։ 478։ 479։ 480։ 481։ 482։ 483։ 484։ 485։ 486։ 487։ 488։ 489։ 490։ 491։ 492։ 493։ 494։ 495։ 496։ 497։ 498։ 499։ 500։ 501։ 502։ 503։ 504։ 505։ 506։ 507։ 508։ 509։ 510։ 511։ 512։ 513։ 514։ 515։ 516։ 517։ 518։ 519։ 520։ 521։ 522։ 523։ 524։ 525։ 526։ 527։ 528։ 529։ 530։ 531։ 532։ 533։ 534։ 535։ 536։ 537։ 538։ 539։ 540։ 541։ 542։ 543։ 544։ 545։ 546։ 547։ 548։ 549։ 550։ 551։ 552։ 553։ 554։ 555։ 556։ 557։ 558։ 559։ 560։ 561։ 562։ 563։ 564։ 565։ 566։ 567։ 568։ 569։ 570։ 571։ 572։ 573։ 574։ 575։ 576։ 577։ 578։ 579։ 580։ 581։ 582։ 583։ 584։ 585։ 586։ 587։ 588։ 589։ 590։ 591։ 592։ 593։ 594։ 595։ 596։ 597։ 598։ 599։ 600։ 601։ 602։ 603։ 604։ 605։ 606։ 607։ 608։ 609։ 610։ 611։ 612։ 613։ 614։ 615։ 616։ 617։ 618։ 619։ 620։ 621։ 622։ 623։ 624։ 625։ 626։ 627։ 628։ 629։ 630։ 631։ 632։ 633։ 634։ 635։ 636։ 637։ 638։ 639։ 640։ 641։ 642։ 643։ 644։ 645։ 646։ 647։ 648։ 649։ 650։ 651։ 652։ 653։ 654։ 655։ 656։ 657։ 658։ 659։ 660։ 661։ 662։ 663։ 664։ 665։ 666։ 667։ 668։ 669։ 670։ 671։ 672։ 673։ 674։ 675։ 676։ 677։ 678։ 679։ 680։ 681։ 682։ 683։ 684։ 685։ 686։ 687։ 688։ 689։ 690։ 691։ 692։ 693։ 694։ 695։ 696։ 697։ 698։ 699։ 700։ 701։ 702։ 703։ 704։ 705։ 706։ 707։ 708։ 709։ 710։ 711։ 712։ 713։ 714։ 715։ 716։ 717։ 718։ 719։ 720։ 721։ 722։ 723։ 724։ 725։ 726։ 727։ 728։ 729։ 730։ 731։ 732։ 733։ 734։ 735։ 736։ 737։ 738։ 739։ 740։ 741։ 742։ 743։ 744։ 745։ 746։ 747։ 748։ 749։ 750։ 751։ 752։ 753։ 754։ 755։ 756։ 757։ 758։ 759։ 760։ 761։ 762։ 763։ 764։ 765։ 766։ 767։ 768։ 769։ 770։ 771։ 772։ 773։ 774։ 775։ 776։ 777։ 778։ 779։ 780։ 781։ 782։ 783։ 784։ 785։ 786։ 787։ 788։ 789։ 790։ 791։ 792։ 793։ 794։ 795։ 796։ 797։ 798։ 799։ 800։ 801։ 802։ 803։ 804։ 805։ 806։ 807։ 808։ 809։ 810։ 811։ 812։ 813։ 814։ 815։ 816։ 817։ 818։ 819։ 820։ 821։ 822։ 823։ 824։ 825։ 826։ 827։ 828։ 829։ 830։ 831։ 832։ 833։ 834։ 835։ 836։ 837։ 838։ 839։ 840։ 841։ 842։ 843։ 844։ 845։ 846։ 847։ 848։ 849։ 850։ 851։ 852։ 853։ 854։ 855։ 856։ 857։ 858։ 859։ 860։ 861։ 862։ 863։ 864։ 865։ 866։ 867։ 868։ 869։ 870։ 871։ 872։ 873։ 874։ 875։ 876։ 877։ 878։ 879։ 880։ 881։ 882։ 883։ 884։ 885։ 886։ 887։ 888։ 889։ 890։ 891։ 892։ 893։ 894։ 895։ 896։ 897։ 898։ 899։ 900։ 901։ 902։ 903։ 904։ 905։ 906։ 907։ 908։ 909։ 910։ 911։ 912։ 913։ 914։ 915։ 916։ 917։ 918։ 919։ 920։ 921։ 922։ 923։ 924։ 925։ 926։ 927։ 928։ 929։ 930։ 931։ 932։ 933։ 934։ 935։ 936։ 937։ 938։ 939։ 940։ 941։ 942։ 943։ 944։ 945։ 946։ 947։ 948։ 949։ 950։ 951։ 952։ 953։ 954։ 955։ 956։ 957։ 958։ 959։ 960։ 961։ 962։ 963։ 964։ 965։ 966։ 967։ 968։ 969։ 970։ 971։ 972։ 973։ 974։ 975։ 976։ 977։ 978։ 979։ 980։ 981։ 982։ 983։ 984։ 985։ 986։ 987։ 988։ 989։ 990։ 991։ 992։ 993։ 994։ 995։ 996։ 997։ 998։ 999։ 1000։

27 Վասն զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Բոլոր երկիրը պիտի աւերուի ,
Բայց բոլորովին վերջ պիտի չընեմ .
28 Ասոր վրայ երկիրը սուգ պիտի բռնէ ,
Ու վերէն երկինքը պիտի խաւարի .
Վասն զի խօսեցայ , որոշեցի .
Ու պիտի չզղջամ ու անկէ ետ պիտի չդառնամ :
29 Ձիաւորներուն և աղեղնաւորներուն ձայնէն
Բոլոր քաղաքը պիտի փախչի .
Անոնք խճաձորախիտ անառաներու մէջ պիտի մտնեն ,
Ու ապառաժներու վրայ պիտի ելլեն .
Ամէն քաղաքները պիտի թողուին ,
Ու անոնց մէջ մարդ պիտի չմնայ .
30 Ու դուն , ով աւերուած , ի՞նչ պիտի ընես .
Թէև կարմիրներ հագնես ,
Թէև ականի զարդեր զարդարես ,
Ու ներկաքարով զարդարուես ,
Գաղաց տեղը կը զարդարուես .
Քեզ անարգողները քեզ պիտի ծաղրեն , քու հոգիդ կը փնտռեն :
31 Քանզի ձայն մը լսեցի ծննդականի կնոջ նման ,
Ցաւ՝ որ իր անդրանիկը ծնանողին երկանցը պէս .
Սիօնի աղջկանը ձայնը՝ որ կը հառաչէ , ու իր ձեռքերը բանալով՝ կ՚ըսէ .
Հիմա վա՛յ ինծի ,
Քանզի ապականողներուն պատճառաւ հոգիս մնրկացաւ :

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ընառաջեցի փողոցներուն մէջ պտրտեցէք ,
Ու հիմա նայեցէք և դիտցէք ,
Ու անոր հրապարակներուն մէջ փնտռեցէք .
Թէ որ մարդ մը կրնաք գտնել ,
Թէ որ իրաւունք ընող , ճշմարտութիւն փնտռտող մը կայ ,
Ես ան ներելու պատճառ պիտի չտեսնեմ :
2 Ու թէև Տէրը կենդանի է՝ կ՚ըսեն ,
Բայց սուտ երդում կ՚ընեն :
3 Ով Տէր , միթէ քու աչքերդ ճշմարտութեան չե՞ն նայիր .
Զանոնք ծեծեցիր , բայց ցաւ մը չզգացին .

Զանոնք հատցուցիր , ետ դարձ ընդունել չուզեցին .
Երեսնին երեսը ապառաժէն աւելի կարծրացուցին ,
Ու դառնալ չուզեցին .
4 Ու ես ըսի . Իրաւցնէ անոնք ապերաս են ,
Անոնք անմիտ են , Տէրոջը ճամբան՝ Իրենց Աստուծոյն դատաստանը չեն գիտեր .
5 Ես մեծերուն երթամ ,
Ու անոնց հետ խօսիմ ,
Վասն զի անոնք Տէրոջը ճամբան՝ Իրենց Աստուծոյն դատաստանը գիտեն .
Բայց անոնք ալ լուծը կոտրեցին ,
Կապերը փրցուցին :
6 Անոր համար զանոնք անտառին առիւծը պիտի մեռցնէ ,
Զանոնք հանապազորդութիւն գայլը պիտի սատկեցնէ ,
Անոնց քաղաքներուն վրայ լեռնէ պիտի հսկէ ,
Անոնցմէ ամէն դուրս ելլողը պիտի գիշատուի .
Վասն զի անոնց յանցանքները շատցան ,
Ու անոնց ապստամբութիւնները բազմցան :
7 Ա՛ս բանիս համար քեզի ի՞նչպէս ներեմ .
Քու որդիներդ իս թողուցին
Ու հատուածներով ՚երդուեր ըրին ,
Ու ՚կերսոր զանոնք կշտացուցի՝ անոնք շնութիւն ըրին ,
Ու բազմութեամբ բազանոցը գացին :
8 Վատաւանց գիրցած ձիերու պէս են ,
Ամէն մարդ ՚իր դրացիին կնկանը կը վրնջէ :
9 Միթէ ասոնց բանին համար այցելութիւն պիտի չընե՞մ , կ՚ըսէ Տէրը .
Կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի չառնէ՞ :
10 Անոր պարիսպներուն վրայ ելէք ու կործանեցէք ,
Բայց չէ թէ բոլորովին .
Անոր մատակոցները վերցուցէք ,
Վասն զի անոնք Տէրոջը չեն :
11 Քանզի Իսրայէլի տունը և Յուդայի տունը լիովին խոտան անհաւատարիմ եղան , կ՚ըսէ Տէրը .
12 Անոնք Տէրը ուրացան ու ըսին , Անիկա չէ ,
Ու մեր վրայ չարիք պիտի չգայ ,
Նէ սուր ու սով պիտի չտեսնենք .
13 Ու մարգարէները հովի պէս են ,
Ու անոնց բերանը Տէրը խօսքը չունի .
Անոնց այնպէս ըլլայ :

---

1 Երեսնամեայ գառնասունները՝ որ հերկէ վերջ պիտի գոռ իջնեն կամ ճոխութիւնը նշանակեն համար . 7 իրենց շնութիւնը համար . 10 իրենց ամբարշտութիւնը համար . 13 կ՚նշանակէ անարգել , նաև համար . 31 և իրենց ապականութիւնը համար՝ որ քու ըշխանի բանիս մէջ 32 և ինն հինգշաբթի :

14 Ամէն հաւատք զօրաց Տէր Աստուածը այս-
պէս կ'ըսէ .
Դուք աս խօսքը խօսելնուդ համար՝
Ահա ես իմ խօսքերս քու բերնիդ մէջը կրակ՝
եւ աս ժողովուրդը փայտ պիտի ընեմ,
ու զանոնք պիտի ապառէ .
15 Ահա ես ձեր վրայ հեռաւէն ազգ մը
կը բերեմ,
Ով իսրայէլի տունը, կ'ըսէ Տէրը .
Անիկա զօրաւոր ազգ է ,
Անիկա հին ազգ է ,
եւ անոնկ ազգ մըն է՝ որ դուն անոր լեզուն
չես գիտեր
ու խօսածը չես հասկընար .
16 Անոնց կապարճներըը բաց դերեզմանի պէս են.
Անոնք ալ զօրաւոր մարդիկ են .
17 եւ անիկա պիտի ուտէ քու հունձքդ ,
ու քու ապառքներուդ ու աղիկներուդ ու-
տելու հացը .
Քու հօտերդ և արջառներդ պիտի ուտէ ,
Քու այգիներդ ու թզենիներդ պիտի ուտէ ,
քու ապառնած պատսպարուր քաղաքներդ
սրով պիտի աւրէ .
18 Բայց ան օրերն ալ , կ'ըսէ Տէրը ,
Չեզ պիտի չկատարեմ .
19 եւ թէ որ ըսէք ,
Ինչո՞ւ պատճառով մեր Տէր Աստուածը ասա-
ձիները մեզի ըրաւ .
Դուն անոնց ըսես ,
Ինչպէս որ դուք հոգացիք ,
ու ձեր երկրին մէջ օտար աստուածներու
ծառայութիւն ըրիք ,
Այնպէս ալ դուք ձերը չեզած երկրին մէջ
Օտարներու ծառայութիւն պիտի ընէք .

20 Ասիկա Յակոբին տունը մէջ պատմեցէք ,
ու Յուդայի մէջ հրատարակեցէք ըսէք ,
21 Հիմա մտիկ ըրէք ասիկա ,
Ով յիմար ու անմիտ ժողովուրդ ,
Որ աչքեր ունիք , բայց չէք տեսներ .
Ականջներ ունիք , բայց չէք լսեր .
22 Ինծմէ պիտի չվախնա՞ք , կ'ըսէ Տէրը ,
Իմ երեսէս պիտի չդողա՞ք ,
Որ յաւիտենական հրամանով մը աւազը ծո-
վուն սահման դրի ,
եւ անկէ չանցնիր .
Թէեւ անոր ալիքները կը ծփին , բայց չեն կըր-
նար յաղթել ,
Թէեւ անոնք կը գոչեն , բայց անկէ չեն կրնար
անցնիլ .

23 Յակոբն ալ ժողովուրդը անհնազանդ ու ա-
պստամբ սիրտ մը ունի .
Անոնք երթալով իրենց ճամբան ծռեցին ,
24 եւ իրենց սրտին մէջը չըսին ,
Մեր Տէր Աստուծմէն վախնանք ,
Ան որ անձրեւը , հաստ ու վերջի անձրեւը ,
իր ատենին կու տայ ,
եւ հունձքի համար որոշուած շաբաթներըը
մեզի կը պահէ .
25 Ձեր անօրէնութիւնները սոսկ հեռացուցին.
Ձեր մեղքերը բարիքը ձեզմէ արգիլեցին .
26 Վասն զի իմ ժողովուրդիս մէջը ամբարիշտներ
գտնուեցան .
Անոնք հաստատողներուն կծկտելուն պէս գա-
բանաւուռ կ'ըլլան ,
Որոգայթի կը լարեն , մարդիկ կը բռնեն .
27 Ինչպէս որ վանդակը թռչուններով լեցուն է ,
Այնպէս ալ անոնց տուները նենգութեամբ
լեցուն են .
Անոր համար անոնք մեծցան ու հարստացան .
28 Գիրցան , պարարտացան ,
եւ չարութեան գործերնին ալ գերազանցեցին .
Անոնք դիտակ գատաստան չեն ըներ ,
Որբին իրաւունքը չեն դատեր ,
(Այսու ամենայնիւ յաջողութիւն կը գտնեն,)
եւ ազքատին գատը չեն տեսներ .
29 Մի՞թէ աս բաներուն համար այցելութիւն
պիտի չընեմ , կ'ըսէ Տէրը ,
կամ ասանկ ազգէ մը իմ հոգիս վրէժ պիտի
չառնէ՞ .

30 Երկրի վրայ զարմանալի ու սոսկալի գործ
կ'ըլլայ .
31 Մարգարէները սուտ կերպով մարգարէու-
թիւն կ'ընեն ,
եւ քահանաները անոնց ձեռքովը կ'իշխեն ,
ու իմ ժողովուրդս այսպէս կ'ախորժի .
Բայց ի՞նչ պիտի ընէք , երբոր ասոնց վախճանը
հասնի .

ԳԼ . Զ

1 Ցուդայի վաղ խրճատի ընակիչները , ա Քկեմի կը քաջալե-
րեն , 9 Մարգարէն անոնց մեղքին պատճառով Աստուծոյ
բարկութեան գատաստանները համար կ'ազդարարէ . 18 Աստուծոյ
բարկութիւնը կը դադրեցնէ . 26 Ժողովուրդը կը յորդորի որ
իրենց մեղքերուն գատաստանին համար ապաշխարէ .

1 Ով բնակիչներ որդիք , երուսաղէմի մէջէն
քաշուեցէք ,
ու Թեկոէի մէջ փող հնչեցուցէք ,
եւ Բեթհաքերեմի վրայ նշան վերցուցէք .

ա Գլ . ա . 9 .
ե Ես . լիթ . 3 . Գլ . գ . 18 .
է ր Օր . իբ . 49 . Ես . ե . 26 . Գլ . ա . 15 . Գլ . ը . 33 .
ը Գլ . իգ . 16 . ր Օր . իբ . 32 . 33 .
ի Գլ . գ . 27 .
ր Օր . իթ . 24 . Ես . գ . Ներկ . թ . 3 . 9 . Գլ . ժգ . 22 . ժգ . 10 .
ա Գլ . ր . 13 .
ե ր Օր . իբ . 43 .
է Ես . գ . 9 . Ներկ . ժր . 3 . Մատ . ժգ . 14 . Ցաքն . ժր . 43 .
ը Ես . ժգ . 22 . ժգ . 4 .
թ Ցաքր . իգ . 10 . ժր . 11 . Պտգ . ձգ . 9 . Ածախ . ը . 29 .
ժ Պտգ . ձիկ . 3 . Գլ . ժգ . 22 . Մատ . ե . 45 . Գաղ . ժգ . 18 .
ի Գաղ . իգ . 28 . Հբ . ածիմ . ժա . 8 .
ա Ցաքն . ժե . 4 .
ե Ցաքր . իգ . 10 . ժր . 10 . 11 . Պտգ . ձգ . 9 . Ածախ . ը . 29 .
ը Ես . ժգ . 8 . Մատ . գ . 9 .
թ Պտգ . ձիկ . 3 . Գլ . ժգ . 22 . Մատ . ե . 45 . Գաղ . ժգ . 18 .
ժ Ես . ե . 23 . Ձագ . ե . 10 .
ի Ցաքր . ժր . 6 . Պտգ . 6 .
ա Մկք . ր . 11 .
ե —
զ Գլ . ժգ . 14 . իգ . 33 . 38 . Ներկ . ժգ . 6 .
է Ես . ժա . 14 . Ցաքր . ժր . 6 . Պտգ . նգ . 18 . Գլ . ժր . 1 .
ը Հմր . գ . Մատ . գ . 2 .
թ Գլ . իգ . 14 . Ցաքր . ը . 10 .
ժ Գաղ . գ . 14 .

[1]Վասն որ հիւսեալն չարիք ու մեծ կոտորած
կ'երևնայ ։
2 Աիանի ազջիկը գեղեցիկ ու փափուկ կենսած մը
նմանցուցի ։
3 Հովիւներըն և անոնց հօտերը անոր պիտի եր-
թան ,
[2]Անոր գէմ շուրջանակի վրաններ պիտի կանգ-
նեն ,
Ամէն մէկը իր առնմանին մէջը պիտի հովուէ ։
4 [3]Անոր վրայ պատերազմ պատրաստեցէք ·
Երէք , ու [4]կէս օրին երթանք ·
Վա՜յ մեզի , վասն որ օրը կ'անցնի ,
Եւ իրիկուան առուերնին կ'երկննան ։
5 Երէք , ու գիշերով երթանք
Եւ անոր [5]բերդերը կործանենք ։
6 Վասն որ զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
Ծառեր կտրեցէք ու երուսաղէմի գէմ պատ-
նէշ կանգնեցէք ·
Ասիկա այցելութիւնն ընելու քաղաք մըն է ,
Բոլորովին հարստահարութեամբ լեցուած է ։
7 [6]Ինչպէս որ ջրհորը իր չարութիւնը կը բղխէ ,
Անոնք ալ իրենց չարութիւնը այնպէս կը բղխեն ·
[7]Անոր մէջը գրկանք ու յափշտակութիւն կը
լսուի ,
Իմ առջեւս միշտ ցաւեր ու հարուածներ կան ։
8 Ով երուսաղէմ , խրատուէ ,
Գուցէ որ հոգիս քեզմէ պառուի .
Գուցէ որ քեզ աւերակ և անբնակ երկրի մը
գարձընեմ ։

9 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
Խղայելի ճնցացորդները այդ թի պէս
Բոլորովին ճառադաղ պիտի բնեն ·
Քու ձեռքդ՝ կիմպի պէս կողմներուն գար-
ձուր ։

10 Որո՞ն խօսիմ ու վկայութիւն ընեմ՝ որ լսեն ·
Ահա անոնց [8]ականջները անթլփատ են ,
Եւ չեն կրնար մտիկ ընել ·
Ահա [9]Տէրոջը խօսքը անոնց առջևը անար-
գանք եղաւ ,
Անկէ չեն ախորժեր ։
11 Սակայն ես Տէրոջը բարկութեամբը լեցուած
եմ ,
[10]Ինքզինքս գսպելէն յոգնեցայ ·
Զանիկ գուրսը պիտի թափեմ տղաքներուն
վրայ ,
Եւ ղառն երիտասարդաց ժողովին վրայ ·
Քանզի էրիկ ու կնիկ միասին պիտի բռնուին ,
Ծերը ու տարիքը առածը պիտի բռնուին ։
12 Եւ [11]անոնց տուներըը , ագարակներըը ու կիսկ-
նեներըը միասին
Օտարաց ձեռքը պիտի անցնին ·
Վասն որ երկրին բնակչացը վրայ
Իմ ձեռքս պիտի երկարեցընեմ , կ'ըսէ Տէրը ։
13 Քանզի որ անոնց պզտիկէն մինչև մեծը
Ամէնքը [12]ագահութեան տուէ եղան ·
Ու մարգարէէն մինչև քահանան
Ամէնքը սուտ գործած կը վարեն ։
14 Եւ [13]իմ ժողովրդիս ագկիանը վէրքը հա-
բեւանցի բժշկելով՝
[14]Խաղաղութիւն , խաղաղութիւն է՝ կ'ըսեն
երբոր խաղաղութիւն չկայ ։
15 Մինչէ [15]պղծութիւնն բրած ատենները կ'ամչնա՞ն ·
Բնաւ չեն ամչնար ,
Ու պատկառիլ չեն գիտեր ·
Անոր համար իյնողներուն մէջը պիտի իյնան ,
Անոնց այցելութիւնն բրած ատենս պիտի գլո-
րին , կ'ըսէ Տէրը ։

16 Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
Ճամբաներու վրայ կայնեցէք ու նայեցէք ,
Եւ հինին շաւիղներուն հարցուցէք ,
Թէ որն է բարի ճամբան ·
Ու անոր մէջը քալեցէք ,
Որ [16]անոր հոգիներուն հանգիստ գտնէք ·
Բայց անոնք ըսին , Ա՛չ չենք քալեր ։
17 Եւ [17]անոր վրայ դէտեր դրի , ըսելէ ,
Փողին ձայնը մտիկ ըրէք ·
Բայց անոնք ըսին , Ա՛նիկ չենք ըներ ։
18 Ուրեմն , ով ազգեր , լսեցէք ·
Ով ժողով , անոնց մէջը եղած բաներ գիտցիր ·
19 [18]Լա՛ , ով երկիր ,
Ահա ես աս ժողովուրդին վրայ չարիք՝
[19]Անոնց խորհուրդներուն պտուղը պիտի բերեմ ։
վասն որ իմ խօսքերս մտիկ չըրին ,
Եւ իմ օրէնքս ալ մերժեցին ։
20 [20]Ինչո՞ւ ինծի այսպէս [21]Սաբայէն կնդրուկ գայ ,
Ու հեռաւոր երկրէ՝ անուշահոտ խունկ գայ ·
[22]Ձեր ողջակէզները ընդունելի չեն ,
Եւ ձեր պահերը ինծի հաճելի չեն ։
21 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
Ահա ես աս ժողովուրդին առջևը խոչընդոտ կը
դնեմ ,
Ու հայրերը որդւոցը հետ մէկտեղ անոնց
գարնեալով պիտի գլորին ·
Դրացին ու բարեկամը պիտի կորսուին ։

22 Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
Ահա [23]հիւսիսի երկրէն ժողովուրդ մը կու գայ ,
Ու երկրիս ծայրերէն մեծ ազգ մը կ'երլէ ·

[1] Գլ· ա· 14· գ· 8· ֆ գ Ինոգ· իե· ւ· 4· Գլ· գ· 17· [2] Գլ· ե՛ա· 21· Ճա՛ կ՛ըլ· գ· 2· [3] Գլ· ե՛ե· 2· [4] Կամ պատառանդերը [5] Ե՛ա· ե՛ե· 22· [6] Ա՛ա· գ· 2· 13· Գլ· ե· 31· [7] Ա՛ա· ե՛ե· 22· [8] Գլ· ե· 25· Գ՛ա· ե· 31· Տ՛ե՛ա Ե՛լ· գ· 18· [9] Գլ· ե՛ե· 2· [10] Գլ· ե՛ե· 11· Ե՛գ՛ե՛ի· ֆգ· 10· [11] Գլ· ե՛ե· 10· ֆգ· 13· իգ· 17· [12] Գլ· գ· 3· ը· 18· [13] Ե՛ա· ը· 22· Գլ· ֆը՛ը· 15· Մ՛ա՛ա· գ· 8· [14] Գ՛ա՛ա· ֆգ· 19· [15] Ա՛ա՛ա· ֆա· 23· [16] Գլ· ե՛ե· 2· [17] Գլ· ե՛ե· 2· [18] Գլ· ը· 11· Եգ՛ե՛ի· ֆգ· 10· [19] Գլ· գ· 10· ֆգ· 13· իգ· 17· [20] Գլ· գ· 3· ը· 18· [21] Ե՛ա· ա· 8· [22] Ե՛ա՛ա· ֆա· 31· [23] Ա՛ա՛ա· ֆա· 23· Ե՛ա· իա· ւ· 4· Գլ· իե· ւ· 4· գ՛ե՛ի· գ՛ե՛ի· 11· Գլ· ե՛ե· 2· Գլ· ե՛ե· 2· Գլ· ե՛ա· 21· Ճա՛ կ՛ըլ· գ· 2· Գլ· ե՛ե· 2· Գլ· ե՛ե· 11· Գլ· ա՛ա· ֆ· 6· Ա՛ա· Գլ· ե՛ե· 11· Գլ· ե՛ե· 11· Գլ· ա՛ա· 13· ե՛ե· 15· ֆ՛ե՛ի· 22· Ե՛ա· ե՛ե· 22· Գլ· ե՛ե· 11·

23 Անձդ ազգ և նիզակ կը կրէն,
Անձդ անգութ ու անողորմ է՛ն.
Անոնց ձայնը ծովու պէս կը գոռայ,
Եւ անոնք ձիերու վրայ կը հեծնեն,
Ու պատերազմիդ մարդու պէս
Քեզի դէմ կը շարուին, ով դուստր Սիոնի։

24 Անոր լուրը լսեցինք.
Ձեռքերնիս թմրեցան,
Նեղութիւն մեզ պատեցին՝
Ծնողական կնոջ երկանցը պէս։
25 Արտերը մի երթար ու ճամբաները մի պարպիր.
Վասն զի չորս կողմը թշնամիին սուրը՝ սիրտ կայ։
26 Ով իմ ժողովրդիս ազջիկը, գօտիդ հագիր
Եւ մոխրի մէջ թաւալի.
Ու՝ խիստ գուսն ողբով լայ,
Ինչպէս որ մէկ-նուագիկ ողբ՝ սիրայ կու լայ.
Վասն զի կործանողը յանկարծ մեր վրայ պիտի գայ։
27 Քեզ իմ ժողովրդեանս մէջ փորձիչ՝ բերդ դրի,
Որ անոնց ճամբան դիտես և փորձես։
28 Անոնք կամակոր ապստամբներ են,
Բանսարկութեան կը պարսին, պղինձ ու երկաթի են.
Ամէնքը ապականացած են։
29 Փուքը պղտցաւ,
կապարը կրակէն հատաւ.
Զրժանիացածը պարապ տեղը կ'աշխատի,
Վասն զի չարերը չզատուեցան։
30 Անոնց Անպիտան արծաթի պիտի կանչեն,
Վասն զի Տէրը զանոնք մերժեց։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Տէրոջը կոմնան երեմիայեն հետեւեալ խօսքն է, որ բաւ,
2 Տէրոջը ոսկեր գուռը կայնէ,
Ու հոն սա խօսքը կանչէ ու բսէ,
Տէրոջը խօսքը մնիկ բրէք, ով բոլոր Յուդա,
Որ սա գուռներէն կը մտնէք՝
Տէրոջը երկրպագութիւն բնելու համար։
3 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'բսէ.

Ձեր ճամբաներդ ու գործերդ ուղղեցէք,
Եւ ձեզ պիտի թողում որ սա տեղը բնակիք.
4 Գաք մի ապաւինիք սուտ խօսքերուն՝ որ կ'բսեն,
Տէրոջը տաճարը, Տէրոջը տաճարը,
Տէրոջը տաճարը տաճար են։
5 Քանզի թէ որ ձեր ճամբաներդ ու գործերդ բարւոքուին ուղղէք,
Եւ թէ որ մարդուն ու անոր բնկերին մէջտեղը
Իրաւունքը զգուշութեամբ դիտէք,
6 Պանդուխտին, որբին ու այրեւարիին զրկանք չընէք,
Ու սա տեղս անմեղ արիւն չթափէք,
Եւ օտար աստուածներու ետեւէ չերթաք,
Որ ձեզի չարիքի պատճառ կ'ըլլայ՝
7 Անոնք սա տեղս՝ ձեր հայրերուն տուած երկրիս մէջը
Պիտի բնակեցընեմ ձեզ յաւիտանեան յաւիտենից։
8 Ահա դուք սուտ խօսքերու կ'ապաւինիք,
Որոնք չեն կրնար օգուտ մը բնել։
9 Այդ եօթ գործերուն, մնոց ապազանութիւն և շնութիւն բնելով,
Ու սուտ երդում ընելով, և Բահաղին խունկ ծխելով,
Ու ձեր չգիտցած օտար աստուածներուն ետեւէն երթալով՝
10 Կրնա՞ք գալ ու իմ առջեւս կայնիլ սա տանս մէջ՝
Որուն վրայ իմ անունս կոչուած է,
Եւ ըսել թէ Ազատեցանք որ սա ամէն պղծութիւնները բնենք։
11 Այս տունը՝ որուն վրայ իմ անունս կոչուած է,
Միթէ ձեր աչքերուն աւազակներու քարանձը եղաւ.
Ահա ես ալ անոնց կ'բսեմ Տէրը։
12 Բայց հիմա գուք Սիլոյի մէջ եղող իմ տեղս գացէք,
Որ սա առաջ իմ անունս հաստատեցի,
Եւ տեսէք հինչ որ անոր բրի եմ
Իմ ժողովրդիս Իսրայէլին չարութեանը համար։
13 Ու հիմա որովհետև սա բոլոր գործերը բրիք, կ'բսէ Տէրը,
Ու թէպէտ ձեզի խօսեցայ կանուխ կանխով ու խօսելով, բայց գուք մնիկ չբրիք,
Զեզ կանչեցի, բայց գուք պատասխան չըտուիք,
14 Ես ալ սա ձեր ապաւինած տանը՝
Որուն վրայ իմ անունս կոչուած է,
Եւ ձեզի ու ձեր հայրերուն տուած տեղուդ՝

Ես Տէր՝ ձեր Աստուածը, ձեզ կ'ուսուցանեմ որ օգտակար բաներ ըլլաք, ձեզ կը տանիմ ճամբան որով պիտի երթաք։ 2 Ինծի պիտի լսէիք, ձեր պատուիրանքներուս պիտի հնազանդէիք, ձեր խաղաղութիւնը գետի պէս պիտի ըլլար, ձեր արդարութիւնը ծովու ալիքներուն պէս։ 3 Ձեր սերունդը աւազի պէս պիտի ըլլար, ձեր ծնունդները աւազի հատիկներուն պէս։ Անոնց անունը երբեք պիտի չկտրուէր ու չջնջուէր իմ առջեւէս։ 4 Բայց դուք ինծի դէմ դարձաք, ինծի չլսեցիք, ձեր մէջ ոչ մէկ փոփոխութիւն ըրիք։ Ձեր կռապաշտութիւնները ետեւներնիդ դրիք, 5 բարձր տեղերը կռապաշտութեան համար շինեցիք, ձեր որդիները Բենհինոմի ձորին մէջ կրակի միջէն անցուցիք։ Ասոնք ալ ձեր կռապաշտութեան համար ըրիք։ Ես ձեզի չհրամայեցի, ձեր սրտին մտքէն չանցաւ որ այդպիսի ամօթալի բան մը ընէք, որ Յուդան մեղանչէ։

6 Ուրեմն ահա օրեր պիտի գան, կ'բսէ Տէրը, որ այս տեղը Թոփեթ կամ Բենհինոմի ձոր պիտի չկոչուի, հապա սպանդի ձոր։ Մարդիկ Թոփեթին մէջ պիտի թաղեն, որովհետև ուրիշ տեղ չպիտի ըլլայ։ 7 Ասոնց դիակները երկնքի թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան, ոչ ոք պիտի ըլլայ որ զանոնք վռնտէ։ 8 Ես Երուսաղէմի բնակիչներուն ուրախութեան ձայնը, ուրախութեան ձայնը, փեսայի ձայնը եւ հարսնացուի ձայնը պիտի վերցնեմ։ Երկիրը աւերակ պիտի ըլլայ։

9 Այդ ժամանակ Երուսաղէմի բնակիչները իրենց գերեզմանները պիտի թաղեն, ամէն մարդ իր ընկերոջ գերեզմանը պիտի թաղէ։ 10 Ես Երուսաղէմի բնակիչները պիտի սպանեմ։ 11 Ամէն պատերազմ իրենց կռապաշտութեանը համար պիտի ըլլայ։ 12 Ես Տէրս կ'բսեմ՝ Երուսաղէմի բնակիչները պիտի սպանեմ։ 13 Ամէն պատերազմ իրենց վրայ եկած գառնութեանը համար պիտի ըլլայ։

1 Տէրոջը կոմնան երեմիայեն հետեւեալ խօսքն է, որ բաւ,
2 Տէրոջը ոսկեր գուռը կայնէ,
Ու հոն սա խօսքը կանչէ ու բսէ,
Տէրոջը խօսքը մնիկ բրէք, ով բոլոր Յուդա,
Որ սա գուռներէն կը մտնէք՝
Տէրոջը երկրպագութիւն բնելու համար։
3 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'բսէ.

Ձեր ճամբաներդ ու գործերդ ուղղեցէք,
Եւ ձեզ պիտի թողում որ սա տեղը բնակիք.
4 Գաք մի ապաւինիք սուտ խօսքերուն՝ որ կ'բսեն,
Տէրոջը տաճարը, Տէրոջը տաճարը,
Տէրոջը տաճարը տաճար են։
5 Քանզի թէ որ ձեր ճամբաներդ ու գործերդ բարւոքուին ուղղէք,
Եւ թէ որ մարդուն ու անոր բնկերին մէջտեղը
Իրաւունքը զգուշութեամբ դիտէք,
6 Պանդուխտին, որբին ու այրեւարիին զրկանք չընէք,
Ու սա տեղս անմեղ արիւն չթափէք,
Եւ օտար աստուածներու ետեւէ չերթաք,
Որ ձեզի չարիքի պատճառ կ'ըլլայ՝
7 Անոնք սա տեղս՝ ձեր հայրերուն տուած երկրիս մէջը
Պիտի բնակեցընեմ ձեզ յաւիտանեան յաւիտենից։
8 Ահա դուք սուտ խօսքերու կ'ապաւինիք,
Որոնք չեն կրնար օգուտ մը բնել։
9 Այդ եօթ գործերուն, մնոց ապազանութիւն և շնութիւն բնելով,
Ու սուտ երդում ընելով, և Բահաղին խունկ ծխելով,
Ու ձեր չգիտցած օտար աստուածներուն ետեւէն երթալով՝
10 Կրնա՞ք գալ ու իմ առջեւս կայնիլ սա տանս մէջ՝
Որուն վրայ իմ անունս կոչուած է,
Եւ ըսել թէ Ազատեցանք որ սա ամէն պղծութիւնները բնենք։
11 Այս տունը՝ որուն վրայ իմ անունս կոչուած է,
Միթէ ձեր աչքերուն աւազակներու քարանձը եղաւ.
Ահա ես ալ անոնց կ'բսեմ Տէրը։
12 Բայց հիմա գուք Սիլոյի մէջ եղող իմ տեղս գացէք,
Որ սա առաջ իմ անունս հաստատեցի,
Եւ տեսէք հինչ որ անոր բրի եմ
Իմ ժողովրդիս Իսրայէլին չարութեանը համար։
13 Ու հիմա որովհետև սա բոլոր գործերը բրիք, կ'բսէ Տէրը,
Ու թէպէտ ձեզի խօսեցայ կանուխ կանխով ու խօսելով, բայց գուք մնիկ չբրիք,
Զեզ կանչեցի, բայց գուք պատասխան չըտուիք,
14 Ես ալ սա ձեր ապաւինած տանը՝
Որուն վրայ իմ անունս կոչուած է,
Եւ ձեզի ու ձեր հայրերուն տուած տեղուդ՝

ը Գէ. ե. 21. ժգ. 13. 14. ի Հեր. 11. 14. 20. Գէ. լբ. 14. 15. ժգ. 1. ժե. 1. 2. Սաք. ժբ. 1. ժե. 17. Գ Ես. ժ. 1. ժե. 17. Գ Ես. ժ. 1. ժե. 17. Գ Ես. ժ

Վերափին բրածիս պէս պիտի բնեմ.
15 Եւ ինձպէս ոտ ձեր բոլոր եղբայրներըՙ
Եփրեմի բոլոր ազգատոհմը վռընտեցէք,
Այնտե՛ղ ձեզ իմ առջեւս պիտի վռընտեմ։
16 Ուստի՞ դուն ես ժողովուրդին համար ա-
գօթք մի բներ,
Եւ անոնց համար ազաղակ ու աղաչանք մի
մատուցաներ,
Ու ինծի բաւեխոսութիւն մի բներ,
Վրանդի քեզի մեղք չեմ բներ։
17 Դուն չե՞ս տեսներ իմ անոնք ինչ կը գործեն
Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու երուսաղէմի
փողոցներուն մէջ։
18 Տղաքները փայտ կը ժողվեն,
Եւ հայրերը կրակ կը վառեն,
Ու կիներները խմոր կը շաղկեն
Երկինքի թագուհիին բլիթներ չինելու համար,
Եւ օտար աստուածներուն նուիրեալ նուէր-
ներ կը մատուցանեն,
Որ զիս բարկացնեն։
19 Միթէ անոնք զի՞ն կը բարկացնեն, կ՚ըսէ
Տէրը,
Չէ՞ որ իրենց անձի ամօթին իրենց երեսին
ամբիծն համար։
20 Ասոր համար այսպէս կ՚ըսէ Տէրը Եհովան.
Ահա իմ բարկութիւնս ու սրտմտութիւնս
Այս տեղս վրայ պիտի թափի՝
Մարդու վրայ և անասունի վրայ
Ու դաշտի ծառերուն վրայ
Ու երկրի պտուղներուն վրայ,
Եւ պիտի բռնկի ու պիտի չմարի։
21 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ.
Ձեր ողջակէզները ձեր զոհերուն վրայ առէք
յաւելուք և միս կերէք։
22 Վասն զի ձեր հայրերը եգիպտոսի երկրէն
հանած օրս
Անոնց հետ չխօսեցայ ողջակէզի ու զոհի
վրայով,
Ոչ ալ անոնց հրամայեցի.
23 Հապա անոնց սա բանը հրամայեցի ու ըսի,
Իմ ձայնս մտիկ ըրէք,
Եւ ես ձեզի Աստուած ըլլամ,
Ու դուք ինծի ժողովուրդ ըլլաք.
Եւ ձեզի ամէն հրամայած ճամբաներուս մէջը
քալեցէք,
Որ ձեզի աղէկ ըլլայ։
24 Բայց անոնք մտիկ չըրին ու ականջնին չծռե-
ցին,
Հապա իրենց չար սրտին կամակորութեամբը
իրենց խորհուրդներուն հետեւցան,
Ու հետ գացին՝ և չէ թէ յառաջ։
25 Ձեր հայրերը եգիպտոսի երկրէն ելած օրէն
մինչեւ սա օրս
Իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները ձեզի խըր-
կեցի.
Ամէն օր կանուխ եղելով կը խրկէի.
26 Ու ինծի մտիկ չըրին և ականջնին չծռեցին,
Հապա իրենց պարանոցը խստացուցին,
Իրենց հայրերէն աւելի չար եղան։
27 Եւ դուն սա բոլոր խօսքերը անոնց պիտի
պատգնես,
Բայց քեզի մտիկ պիտի չընեն.
Զանոնք պիտի կանչես,
Բայց քեզի պատասխան պիտի չտան։
28 Անոնց ըսես անոնց թէս
Իր Տէր Աստուծոյն ձայնը մտիկ չընող
Ու խրատ չընդունող ազգը ասիկա է.
Ճշմարտութիւնը կորսուեցաւ ու անոնց բեր-
նէն կտրեցաւ։
29 Մազերդ կտրէ ու նետէ, Ով երես,
Եւ բլուրներուն վրայ ողբա.
Քանզի Տէրը մերժեց ու երեսէ ձգեց ան ազգը
Որուն գէմ շատ սրտմտեր էր։
30 Վասն զի Յուդայի որդիքը իմ առջեւս չարու-
թիւն գործեցին, կ՚ըսէ Տէրը.
Իրենց գարշելի բաները իմ անուանս կո-
չուած տանը մէջ դրին
Որ զանիկա պղծեն։
31 Ու Ենոմմի որդւոյն ձորին մէջը եղող Տոփե-
թի բարձր տեղերը շինեցին
Իրենց որդիներն ու աղջիկները կրակով այ-
րելու համար.
Որ ես չհրամայեցի ու միտքս ալ անցած
չէր։
32 Ուստի ահա օրեր կու գան, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ ալ Տոփեթի կամ Ենոմմի որդւոյն ձորը
պիտի չըսուի,
Հապա Սպանութեան ձոր.
Ու Տոփեթի մէջ ուրիշ պիտի թաղեն մինչեւ
որ ալ տեղ չմնայ։
33 Ու հոս ժողովուրդին դիակը
Երկինքի թռչուններուն ու երկրի գազաններ-
ուն կերակուր պիտի ըլլայ,

եւ ընդ ժողովրդեան մի պիտի չըլլայ ։
34 Ու Յուդայի քաղաքներէն ու Երուսաղէմի փողոցներէն
ՙՁնծութեան ձայնը եւ ուրախութեան ձայնը ,
փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի դադարեցընեմ ,
վասն զի երկիրը ամլոյի պիտի ըլլայ ։

ԳԼ · Ը

1 Ի ժամանակը , կ'ըսէ Տէրը ,
Յուդայի թագաւորներուն ոսկորները ,
Ու անոր իշխաններուն ոսկորները ,
Եւ քահանաներուն ոսկորները ,
Ու մարգարէներուն ոսկորները ,
Ու երուսաղէմի բնակչաց ոսկորները՝
Իրենց գերեզմաններէն պիտի հանեն ,
2 Եւ պիտի տարածեն զանոնք արեւուն առջեւ
ու լուսնին առջեւը ,
Եւ երկնից բոլոր զօրքին առջեւը ,
Որ զանոնք սիրեցին , ու անոնց ծառայեցին ,
Եւ անոնց ետեւէն գացին ,
Ու զանոնք փնտռեցին , և ՚անոնց երկրպագութիւն ըրին .
Անոնք պիտի չժողովուին ՚ու պիտի չթաղուին ,
երկրի երեսին վրայ ՚ապրի պէս պիտի ըլլան ։
3 Եւ ՚մնացր կեանքէն աւելի ցանկալի պիտի ըլլայ
Ա՛ս չար ազգին բոլոր մնացորդներուն՝
Որոնք մնացեր են ան ամէն տեղերուն ,
Ուր որ զանոնք վռնտեր եմ , կ'ըսէ զօրաց Տէրը ։

4 Ու անոնց ըսես , Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Մէկը անոնք պիտի իյնան ու պիտի չելլէ՞ն .
Կամ դէշ դարձեր ան կը խոսորի ու հոս չը՞դառնար .
5 ինչո՞ւ ասս երուսաղէմի ժողովուրդը ՚մշտական խոսորութեամբ մը խոսորեցաւ .
՚Անոնք նենգութեան յարեցան , ՚դառնալ չուզեցին ։
6 ՚Ականջ դրի ու մտիկ ըրի .
Անոնք չխօսակ չեն խօսիր .
Մարդ մը չկայ որ իր չարութենէն զղջայ ,
Ու ըսէ թէ Ա՛ս ի՞նչ գործեցի .
Ամէնքը իրենց ընթացքին գարձան՝
Պատերազմի վազող ձիու պէս ։
7 ՚Արագիլը անգամ օդին մէջ իր որոշ ժամանակը կը գիտէ ,
Ու ՚տատրակը և կառունկը ու ծիծեռնիկը
Իրենց գալուստին ժամնամակը կը գիտեն ,
Բայց ՚իմ ժողովուրդս Տէրոջը դատաստանը չգիտեր ։
8 Ի՞նչպէս կ'ըսէք թէ Մենք խելառներ ենք ,
՚Ու Տէրոջը օրէնքը մեր քովն է .
Իսկ ՚գրիչներուն սուտ գրիչը սուտութիւն կը գործէ ։
9 ՚Խելառներուն ամչցան ,
Վռնտեր զարհուրեցան ու բռնուեցան ,
Ահա Տէրոջը խօսքը անարգեցին ,
Ա՛ւ անոնց մէջ ի՞նչ խելառութիւն կը մնայ ։
10 Ուստի անոնց կիներուն օտարներուն՝
Անոնց արտերնին երդումներուն պիտի տամ ,
Ինչու որ պզտիկէն մինչեւ մեծը՝ ամէնքը ՚ագահութեան եռեւ եղան .
Մարգարէէն մինչեւ քահանան՝ ամէնքը սուտութեամբ կը վարուին ։
11 Եւ ՙիմ ժողովուրդս ալ կիանը վէրքը հեւանոցի բժշկելով՝
՚Խաղաղութիւն , խաղաղութիւն է՝ կ'ըսեն ,
երբոր խաղաղութիւն չկայ ։
12 Մի՞թէ ՚պղծութիւն ըրած ատեննին կ'ամչնա՞ն .
Բնաւ չեն ամչնար ,
Ու պառկելու չեն գիտեր .
Անոր համար իյնողներուն մէջը պիտի իյնան ,
Անոնց այցելութեան ետած ատենը պիտի գլորին , կ'ըսէ Տէրը ։
13 Զանոնք բոլորովին բնաջինջ պիտի ընեմ , կ'ըսէ Տէրը .
՚Որթին վրայ խաղող պիտի չըլլայ ,
Եւ ՙթզենիին վրայ թուզ պիտի չըլլայ .
Ծառ տերեւն ալ պիտի թառամի ,
Ու անոնց տուածս անանցքի պիտի անցնի ։

14 Մենք ինչո՞ւ կը նստինք .
՝Ժողովուեցէք , ու պարսպապատ քաղաքները մէջ մտնենք
Եւ հոն լուռ կենանք .
Վասն զի մեր Տէրը Աստուածը մեզ լռեցուց ,
Ու մեզի ՚գառնութեան ջուր խմցուց ,
Քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցինք ։
15 ՚Խաղաղութեան սպասեցինք , բայց բարութիւն չկար .
Բժշկութեան ժամանակին ՚պատնդ , բայց ահա խռովութիւն ։
16 Անոր ձիերուն փռնչիւնը Դանէն լսուեցաւ .
Անոր ՚երիվարներուն խրխնջմանը ձայնէն
Բոլոր երկիրը շարժեցաւ .
Վասն զի պիտի գան , ու երկիրը և անոր լիութիւնը ,

---

1 Գէ · իգ · 33 · Եռ · 7 · գ · 26 ։ — ՚ գ Քռգ · իգ · 5 · Եզէկ · ը · 14 ։
2 ՚ Գէ · իբ · 19 ։ ՚ գ Քռգ · բ · 27 · Ա՛մգ · 2գ · 13 · Գէ · բ · 33 · ժգ · 4 ։ ՚ Ցոր · գ · 21 · 22 · է · 15 · 16 · Ցպա · բ · 8 ։
3 ՚ Գէ · է · 24 ։ ՚ Գէ · բ · 8 ։ ՚ Գէ · է · 2 ։ ՚ ր Գէս · գ · 2 ։ ՚ Ես · ա · 3 ։ ՚ Երգ · բ · 12 ։ ՚ Գէ · է · 4 · 5 ։
4 Ես · ծգ · 11 ։ Գէ · գ · 13 ։ ՚ Գէ · գ · 14 ։ ՚ Եզէկ · ժգ · 19 ։ ՚ Գէ · գ · 5 · գ · 13 ։ ՚ Ես · է · 1 · Եա · Ցո · ՚ Ֆ Ես · իա · 22 ։
5 ՚ Հառմ · բ · 17 ։ ՚ Ես · ժ · 1 ։ ՚ Գէ · գ · 14 ։ ՚ Եզէկ · ժգ · 19 ։ ՚ Գէ · գ · 5 · գ · 13 ։ ՚ Ես · է · 1 · Եա · Ցո · ՚ Ֆ Ես · իա · 22 ։
6 ՚ Գա · ժգ · ը · Եա · 2 · Գէ · գ · 2 ։ ՚ Գէ · բ · 11 · իգ · 13 ։ ՚ Գէ · գ · 13 · Ես · իգ · 7 ։
7 ՚ Ես · ա · 9 ։ ՚ Ես · ը · 7 ։ ՚ Ես · ի · 4 ։ ՚ Ես · ի · 20 ։ ՚ Ես · ի · 7 ։ ՚ Գէ · իգ · 6 ։ ՚ Գէ · իգ · 16 ։ ՚ Գէ · իգ · 9 ։
8 ՚ Գէ · ը · 8 · Բ · 10 · 31 · Ես · ի · 8 · Ես · իգ · 10 ։ ՚ Ես · իգ · 21 ։ ՚ Ես · իգ · 10 ։ ՚ Ես · իգ · 21 ։
9 ՚ Ես · իգ · 18 ։ ՚ Ես · իգ · 19 ։ ՚ Ես · իգ · 20 ։ ՚ Ես · իգ · 21 ։ ՚ Ես · իգ · 22 ։ ՚ Ես · իգ · 23 ։ ՚ Ես · իգ · 24 ։ ՚ Ես · իգ · 25 ։ ՚ Ես · իգ · 26 ։ ՚ Ես · իգ · 27 ։ ՚ Ես · իգ · 28 ։ ՚ Ես · իգ · 29 ։ ՚ Ես · իգ · 30 ։ ՚ Ես · իգ · 31 ։ ՚ Ես · իգ · 32 ։ ՚ Ես · իգ · 33 ։ ՚ Ես · իգ · 34 ։ ՚ Ես · իգ · 35 ։ ՚ Ես · իգ · 36 ։ ՚ Ես · իգ · 37 ։ ՚ Ես · իգ · 38 ։ ՚ Ես · իգ · 39 ։ ՚ Ես · իգ · 40 ։ ՚ Ես · իգ · 41 ։ ՚ Ես · իգ · 42 ։ ՚ Ես · իգ · 43 ։ ՚ Ես · իգ · 44 ։ ՚ Ես · իգ · 45 ։ ՚ Ես · իգ · 46 ։ ՚ Ես · իգ · 47 ։ ՚ Ես · իգ · 48 ։ ՚ Ես · իգ · 49 ։ ՚ Ես · իգ · 50 ։ ՚ Ես · իգ · 51 ։ ՚ Ես · իգ · 52 ։ ՚ Ես · իգ · 53 ։ ՚ Ես · իգ · 54 ։ ՚ Ես · իգ · 55 ։ ՚ Ես · իգ · 56 ։ ՚ Ես · իգ · 57 ։ ՚ Ես · իգ · 58 ։ ՚ Ես · իգ · 59 ։ ՚ Ես · իգ · 60 ։ ՚ Ես · իգ · 61 ։ ՚ Ես · իգ · 62 ։ ՚ Ես · իգ · 63 ։ ՚ Ես · իգ · 64 ։ ՚ Ես · իգ · 65 ։ ՚ Ես · իգ · 66 ։ ՚ Ես · իգ · 67 ։ ՚ Ես · իգ · 68 ։ ՚ Ես · իգ · 69 ։ ՚ Ես · իգ · 70 ։ ՚ Ես · իգ · 71 ։ ՚ Ես · իգ · 72 ։ ՚ Ես · իգ · 73 ։ ՚ Ես · իգ · 74 ։ ՚ Ես · իգ · 75 ։ ՚ Ես · իգ · 76 ։ ՚ Ես · իգ · 77 ։ ՚ Ես · իգ · 78 ։ ՚ Ես · իգ · 79 ։ ՚ Ես · իգ · 80 ։ ՚ Ես · իգ · 81 ։ ՚ Ես · իգ · 82 ։ ՚ Ես · իգ · 83 ։ ՚ Ես · իգ · 84 ։ ՚ Ես · իգ · 85 ։ ՚ Ես · իգ · 86 ։ ՚ Ես · իգ · 87 ։ ՚ Ես · իգ · 88 ։ ՚ Ես · իգ · 89 ։ ՚ Ես · իգ · 90 ։ ՚ Ես · իգ · 91 ։ ՚ Ես · իգ · 92 ։ ՚ Ես · իգ · 93 ։ ՚ Ես · իգ · 94 ։ ՚ Ես · իգ · 95 ։ ՚ Ես · իգ · 96 ։ ՚ Ես · իգ · 97 ։ ՚ Ես · իգ · 98 ։ ՚ Ես · իգ · 99 ։ ՚ Ես · իգ · 100 ։

փաղաքը ու անոր բնակիչներըը պիտի ուտեն ։
17 քանզի ահա ես ձեր մէջը օձեր՝
փարիսներ կը խրկեմ, որ հանանց խօսչութիւն
չունիք ,
եւ ձեզ պիտի խածնեն , կ՚ըսէ Տէրը ։

18 Իմ զուարճութիւնս սգամեծութեան ։։
։։ ,
իմ սիրտս նեղսիր դիս կը մնորի ։
19 Ահա ՚հեռուստ երկրէ եկողներուն պատճա-
ռաւ՝
իմ ժողովուրդիս ազգկանէր ոտրոց ձայնը ։
Միթէ Տէրը Սիոնի մէջ չէ՞ ,
Անոր թագաւորը հոն չէ՞ ։
Ինչո՞ւ ՚իրենց քանդակած կուռքերովը
ու= օտարոտի ունայնութիւններովը դիս բարկա-
ցուցին ։

20 Հունձքի ատենը անցաւ , ամառը վերջացաւ ,
Բայց մենք չփրկուեցանք ։

21 Իմ ժողովուրդիս ազգկանէր վէրքին համար
վիրաւորեցայ ,
խաւարեցայ — ապշութիւնը իս պաշարեց ։
22 Միթէ ՚Գաղաադ ու մէջ բալասան չկա՞յ ,
Հոն բժիշկ չկա՞յ ։
Հապա ինչո՞ւ համար իմ ժողովրդուհոս ապ-
ջիկը բժշկութիւն չգտաւ ։

ԳԼ · Թ

1 Ե Ր Ե Մ Ի Ա Ս Ը Ա Ղ Ա Ղ Ա Կ Ե Ց Ի Ն Ը Ի Ր Ե Ն Ց Ի Ն Ե Ր Ը Ս Ի Ր Ե Լ Ո Վ

14 Հապա Իրենց սրտին կամակորութիւնը՝
եւ հայրերնուն իրենց սորվեցուցած Բահա-
զիմին ետեւէն գացին։

15 Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես աս ժողովուրդին ՚օշինգը ՚պիտի
կերցընեմ,
եւ անոնց գառնութեան ջուր պիտի խմցընեմ։
16 Եւ ՚զանոնք պիտի ցրուեմ ան ազգերուն մէջը,
Որոնք ոչ իրենք գիտցան՝ ոչ ալ իրենց հայ-
րերը,
՚Ու անոնց վրայ սուր պիտի խրկեմ,
Մինչեւ որ զանոնք հատցընեմ։

17 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մտածեցէք, ու ՚լալիան կնիկները կանչեցէք՝
որ գան,
եւ հանճարեղ կնիկներուն ղրկեցէք՝ որ
գան,
18 Ու մեզի համար շուտով ողբ ՚նուագ վերցընեն,
Որ մեր աչքերը արցունքներ իջեցընեն,
եւ մեր արտեւանունքը ջուրեր վազցընեն։
19 Գանգի Սիոնէն ողբի ձայն լսուեցաւ.
Ի՞նչպէս կործանեցանք, խիստ ամչցանք.
Վասն զի երկիրը թողուցինք,
Վասն զի Ը՚նակարանները հիմնայատակ ըրին
մեր բնակարանները։
20 Ու բնաւ, ով կիներնե՛ր, Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրէք,
եւ ձեր ականջները անոր բերանին խօսքը թող
ընդունին.
Ու ձեր աղջիկներուն ողբ սորվեցուցէք,
եւ ամէն կնիկ իր դրացիին եղերերգութիւն
՚ուշցընէ։
21 Վասն զի մահը մտնէ մեր պատուհանները
եկաւ,
Մեր պալատները մտաւ,
Որ ՚փողոցներէն տղաքները՝
Ու հրապարակներէն երիտասարդները բնաջ
ջինջ ընէ։

22 Ըսէ որ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մարդոց դիակները պիտի իյնան՝
՚Պատրաս երեսին վրայ եղով ապրին պէս,
Կամ հնձողներուն ետեւը հաւաքած խուրձի պէս.
եւ պիտի չըլլայ մէկը որ ջոնտ ժողվէ։

23 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Իմաստունը իր իմաստութեամբը չպարծի,
Ու զօրաւորը իր զօրութեամբը չպարծի,
Հարուստը իր հարստութեամբը չպարծի.
24 Հապա ՚ան որ կը պարծի՝ թող ասով պարծի,
Որ կը հասկընայ ու զիս կը ճանչնայ,
Եւ ՚ես թէ ես եմ Տէրը՝
Որ երկրի վրայ ողորմութիւն, իրաւունք ու
արդարութիւն կ՚ընեմ.
Գանգի ես ասոնց կը հաճիմ, կ՚ըսէ Տէրը։
25 Ահա օրեր պիտի գան, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ հային թլփատուածներուն ու անթլփատ-
ներուն,
26 Եգիպտոսին եւ Յուդային ու Եդոմին
Եւ Ամմոնի որդւոցը ու Մոաբին
Ու ՚ոլորեալ ՚ծայրերը կարով՝ անապատի
բոլոր բնակիչներուն
Ազգերու թլփութեան պիտի բնեմ.
Վասն զի ամէն ազգերը անթլփատ են,
Ու բոլոր Իսրայէլի տունը ՚սրտով անթլփատ է։

ԳԼ. Ժ

1 Ուստեղ եւ հատքերուն անհնազանդութենէն։ 17 Մատրոնին գալու բարեխնդութենն ի խնդրել կը յորդորի ժողովուրդը։ 19 անձին հաշիւներուն չար գործերուն համար կ՚ապաշխարէ։ 23 ու խոստովանութեամբ կը կ՚ըսէ։

1 Ով Իսրայէլի տունը,
Տէրոջը ձեզի համար բռած խօսքը մտիկ ըրէք.
2 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
՚Ազգերուն ճամբաներուն մի սորվիք,
Ու երկինքէ նշաններէն մի զարհուրիք,
Վասն զի անոնցմէ հեթանոսները կը զարհու-
րին։
3 Ինչու որ ժողովրդոց սովորութիւնները ունայ-
նութիւն են,
՚Գանգի անտառէն փայտ կը կտրեն.
Արուեստագէտին ձեռացը գործն է՝ տապարով
՚ուշցընէ։
4 Զանիկա արծաթով եւ ոսկիով կը զարդարեն,
Ու՝ ՚գամէիով եւ ուռերով կը գամեն զանիկա
ու չշարժիր։
5 Անոնք արմտաւէնիի պէս շիտակ են, ՚բայց
չեն խօսիր.
Անոնք ՚ի հարկէ ՚պիտի վերցուին, վասն զի
չեն կրնար քալել.
Անոնցմէ մի վախնաք, վասն զի չեն կրնար
հասցընել,
Ոչ ալ բարիք ընելու կարող են։
6 Ով Տէր, ՚քեզի նման մէկը չկայ.
Դուն մեծ ես, ու քու անունդ զօրութեամբ
մեծ է։
7 ՚Քեզմէ ո՞վ պիտի չվախնայ, ով ազգաց թա-
գաւոր,
Գանգի քեզի կը վայլէ.
Վասն զի ՚ազգաց բոլոր իմաստուններուն մէջը

• Կամ՝ նշանները ծայրերը
ձղտող։
ր Գն. իբ. 41 • Ել. իգ. 7 • Հբ. գիկ. իգ. 7 • Հմմտ. բ. 33 • 29։
— ա Կոր. ժբ. 8։
բ Ել. ժբ. 19 • 20։
գ Ել. գ. 2 • ժգ. 4։
դ Ել. բ. 8 • ժգ. 4։
ե Ել. ժբ. 19 • 20։
զ Ել. ժբ. 11։
է Ել. ժբ. 11։
ը Ել. ժբ. 11։
թ Ել. ժբ. 11։
ժ Ել. ժբ. 11։
ի Ել. ժբ. 11։
լ Ել. ժբ. 11։
խ Ել. ժբ. 11։
ծ Ել. ժբ. 11։
կ Ել. ժբ. 11։
հ Ել. ժբ. 11։
ձ Ել. ժբ. 11։
ղ Ել. ժբ. 11։
ճ Ել. ժբ. 11։
մ Ել. ժբ. 11։
յ Ել. ժբ. 11։
ն Ել. ժբ. 11։
շ Ել. ժբ. 11։
ո Ել. ժբ. 11։
չ Ել. ժբ. 11։
պ Ել. ժբ. 11։
ջ Ել. ժբ. 11։
ռ Ել. ժբ. 11։
ս Ել. ժբ. 11։
վ Ել. ժբ. 11։
տ Ել. ժբ. 11։
ր Ել. ժբ. 11։
ց Ել. ժբ. 11։
ւ Ել. ժբ. 11։
փ Ել. ժբ. 11։
ք Ել. ժբ. 11։
օ Ել. ժբ. 11։
ֆ Ել. ժբ. 11։
և Ել. ժբ. 11։
ֈ Ել. ժբ. 11։
։ Ել. ժբ. 11։
֊ Ել. ժբ. 11։
‐ Ել. ժբ. 11։
‒ Ել. ժբ. 11։
– Ել. ժբ. 11։
— Ել. ժբ. 11։
― Ել. ժբ. 11։
‖ Ել. ժբ. 11։
‗ Ել. ժբ. 11։
‘ Ել. ժբ. 11։
’ Ել. ժբ. 11։
‚ Ել. ժբ. 11։
‛ Ել. ժբ. 11։
“ Ել. ժբ. 11։
” Ել. ժբ. 11։
„ Ել. ժբ. 11։
‟ Ել. ժբ. 11։
† Ել. ժբ. 11։
‡ Ել. ժբ. 11։
• Ել. ժբ. 11։
‣ Ել. ժբ. 11։
‰ Ել. ժբ. 11։
‱ Ել. ժբ. 11։
′ Ել. ժբ. 11։
″ Ել. ժբ. 11։
‴ Ել. ժբ. 11։
‵ Ել. ժբ. 11։
‶ Ել. ժբ. 11։
‷ Ել. ժբ. 11։
‸ Ել. ժբ. 11։
‹ Ել. ժբ. 11։
› Ել. ժբ. 11։
※ Ել. ժբ. 11։
‼ Ել. ժբ. 11։
‽ Ել. ժբ. 11։
‾ Ել. ժբ. 11։
‿ Ել. ժբ. 11։
⁀ Ել. ժբ. 11։
⁁ Ել. ժբ. 11։
⁂ Ել. ժբ. 11։
⁃ Ել. ժբ. 11։
⁄ Ել. ժբ. 11։
⁅ Ել. ժբ. 11։
⁆ Ել. ժբ. 11։
⁇ Ել. ժբ. 11։
⁈ Ել. ժբ. 11։
⁉ Ել. ժբ. 11։
⁊ Ել. ժբ. 11։
⁋ Ել. ժբ. 11։
⁌ Ել. ժբ. 11։
⁍ Ել. ժբ. 11։
⁎ Ել. ժբ. 11։
⁏ Ել. ժբ. 11։
⁐ Ել. ժբ. 11։
⁑ Ել. ժբ. 11։
⁒ Ել. ժբ. 11։
⁓ Ել. ժբ. 11։
⁔ Ել. ժբ. 11։
⁕ Ել. ժբ. 11։
⁖ Ել. ժբ. 11։
⁗ Ել. ժբ. 11։
⁘ Ել. ժբ. 11։
⁙ Ել. ժբ. 11։
⁚ Ել. ժբ. 11։
⁛ Ել. ժբ. 11։
⁜ Ել. ժբ. 11։
⁝ Ել. ժբ. 11։
⁞ Ել. ժբ. 11։
 Ել. ժբ. 11։
 Ել. ժբ. 11։

եւ անոնց բոլոր ինգաւորութիւնները մէջը
գետի նման մէկը չկայ ։
8 Բայց անոնք բոլորովին [a]անպտուղ ու անմիտ են ։
Անոնց կրթութիւնը անցեալ վարդապետութիւն է , փայտ է ։
9 Թարթիսէն ձեւուած արծաթ՝
եւ [1]Ոփազէն ոսկի կը բերուի ։
Անոնք վարպետ ու ոսկերչի ձեռագործ գործքն են ։
Անոնց զգեստը կապուտակ ու ծիրանի է ։
Ամէնը հանճարեղներու գործքեր են ։
10 Բայց Տէրը ճշմարիտ Աստուած է ։
Անիկա է [b]կենդանի Աստուած և [b]յաւիտենական թագաւոր ։
Անոր բարկութենէն երկիրը կը դողայ ,
ու ազգերը անոր սպառնութիւնը չեն դիմանար ։
11 [[c]Անոնց այսպէս բսէք ։
[c]Այն աստուածները՝ որոնք երկինքը ու երկիրը չշինեցին ,
[d]երկրէ ու աս երկինքներուն տակէն պիտի կորսուին ։]
12 [1]Երկիրը իր զօրութիւնովը շինեց ։
[2]Հչխարհը իր իմաստութիւնովը հաստատեց ։
ու [1]երկինքը իր խորհրդովը տարածեց ։
13 [e]Երբոր իր ձայնը կու տայ՝ երկինքի մէջ ջուրերու բազմութիւն կ'ըլլայ ։
եւ [e]երկրի ծայրերէն շոգիներ կը հանէ ։
Անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ ,
ու հով կը հանէ իր չտեսնուածներէն ։
14 [f]Ամէն մարդ [g]դիւրութենէ [h]՚՚՚

Նիժնակ ըլլայ ան մարդը՝ որ մոխիկ չընէր առ
4 ուխտին խօսքերը, Որն որ ես ձեր Հայրերուն պատուիրեցի, Եգիպտոսի երկրէն հան երկաթի հնոցէն զանոնք հանած օրս՝ ու ըսի, Լսեցէք ձայնիս մոխիկ ըրէք, ու ձեզի բոլոր հրամայածիս համեմատ ի գործ դրէք, որ գուք իմ ժողովուրդս ըլլաք, ու ես ձեր Աստուածը ըլլամ.
5 Որպէս զի հաստատեմ ան երդումը որ ձեր Հայրերուն ըրի, անոնկ երկիր մը տալու անոնց՝ որ կաթ ու մեղր կը բղխէ, ինչպէս որ այսօր կ'երեւի։ Եւ ես պատասխան առի ու ըսի, Ամէն, ով Տէր։
6 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Այս բոլոր խօսքերը Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ կանչելով ըսէ, Այս ուխտին խօսքերը լսեցէք ու կատարեցէք ի գործ
7 դրէք. վասն զի ձեր Հայրերը վերհմով խրատեցի, զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանած օրէս մինչեւ այս օրս. կանուխ ելլելով ու խրատելով ըսի, Իմ ձայնս լսեցէք
8 ըսելով ըսի, Իմ ձայնս լսեցէք։ Բայց անոնք լսեցին ու իրենց ականջը չխոնարհեցուցին, հապա ամէն մարդ իր չար սրտին կամակորութիւններ համեմատ քալեց. ուստի ես անոնց վրայ կը բերեմ այս ուխտիս բոլոր խօսքերը, որն որ ես անոնց պատուիրեցի, ու անոնք չըրին։
9 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Յուդայի մարդոցը մէջ ու Երուսաղէմի բնակչացը մէջ դաւանութիւն գտնուեցաւ։
10 Նահապետներուն դարձան, և օտար աստուածներու ետեւէ գացին, որ անոնց ծառայութիւն բնեն. Իսրայէլի տունը ու Յուդայի տունը իրենց Հայրերուն հետ բրած ուխտս ատելացին։
11 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես անոնկ չարիք կը բերեմ անոնց վրայ, Որ անկէ ելլելու կարող պիտի չըլլան. Եւ թէեւ պիտի ազաղակին առ ինծի, ու անոնց մոխիկ պիտի չընեմ։
12 Եւ Յուդայի քաղաքները ու Երուսաղէմի բնակիչները պիտի երթան. Ու պիտի ազաղակին առ աստուածներուն՝ որոնց խունկ ծխեր էին. Բայց անոնց ձախորդութեան ժամանակը բնաւ պիտի չազատեն զանոնք։
13 Քանզի քու աստուածներդ, ով Յուդա, Քու քաղաքներուդ թուովն չափ եղան. Ու Երուսաղէմի փողոցներուն թուովն չափ՝ Ամօթալից կռոցը՝ Բահաղին խունկ ծխելու համար սեղաններ կանգնեցիք։
14 Ուստի դուն աս ժողովուրդին համար ապօթք մի ըներ, Ու անոնց համար խնդրուածքով ու պաղատանքով մի ազաչեր. Քանզի երբոր իրենց չարչարութեան համար ինծի ազազակեն, Անոնց մոխիկ պիտի չընեմ։
15 Իմ սիրելիս ի՞նչ գործ ունի իմ տանս մէջ, Որովհետեւ շատութեան հետ անօրէնութիւն գործեր է. Սուրբ միսն ալ քեզմէ պիտի վերցուի, Քանզի դուն քու չարութիւնովդ կ'ուրախանաս։
16 Տէրը քու անունդ. Կանանչ, գեղեցիկ ձիթենի կոչեց. Բայց անոր վրայ մեծ աղմուկի ձայնով կրակ բռնկեցուց. Եւ անոր ճիւղերը կոտրեցան։
17 Ու զքեզ անկոզ գործաց Տէրը Քու վրայովդ չարիք խոսեցաւ, Իսրայէլի տանը ու Յուդայի տանը չարութիւնները Համար՝ Որ անոնք գործեցին, Եւ Բահաղին խունկ ծխելով՝ զիս բարկացուցին։
18 Եւ Տէրը ինծի գիտցուց, ու ճանչցի. Անառնները ինծի անոնց գործերը ցուցուցիր։
19 Բայց ես մորթուելու առջուց բնաւանեցած գառի մը պէս էի, Ու չէի գիտեր որ անոնք ինծի համար նենգութիւններ կը հնարեին՝ ըսելով, Եկուր իր պտուղովը կործանենք, Եւ զանիկա կենդանեաց երկրէն բնաջինջ ընենք, Որ անոր անունը ալ չյիշուի։
20 Սակայն, ով Տէր զօրութիւնաց, արդար Դատաւոր, Որ երիկամունքը ու սիրտը կը քննես, Անոնցմէ վրէժդ տեսնեմ. Քանզի իմ դատս քեզի յայտնեցի։
21 Ուստի Տէրը այսպէս կ'ըսէ Անաթոթի մարդոցը համար՝ Որոնք քու հոգիդ կը փնտռեն ու կ'ըսեն, Տէրոջը անունովը մարգարէութիւն մի ըներ, Որ մեր ձեռքովը չմեռնիս։
22 Վասն զի Տէրը զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.

ք բ Օբ · գ · 10 · գ Քնաթ · ը · 11 ·
գ Դ.Ե · իգ · 3 · 12 · Գէ · է · 23 ·
դ բ Օբ · է · 12 · 13 · Ա՛ա · Ե · 8 · 10 ·
ե Հ՛ամ՛ · բ · 13 · Ցահ · ա · 23 ·
զ Գէ · է · 13 · 23 · է · 13 ·
է Գէ · է · 26 ·
ը Գէ · գ · 17 · է · 24 · իգ · 14 ·
թ Եզեկ · իբ · 23 · Ցիմ · գ · 9 ·
ժ Եզեկ · ի · 18 ·
ի Ա՛ա · ժը · 41 · Ես · ա՛ա · ա · 28 · Ես · ա · 11 · Գէ · ժգ · 12 · Եզեկ · բ · 18 · Մի՛ք · գ · 4 · Յ՛ա՛ · է · 13 ·
լ բ Օբ · լը · 31 · 34 ·
խ Գէ · բ · 28 ·
ծ Գէ · ա · 28 · Ես · ա · 11 · Ես · Գէ · ժ · 18 · Եզեկ · ժ · 11 · ա Ցահ · է · 16 ·
կ Ա՛ա · ծ · 16 · Ես · ա · 11 · Ես · Եզեկ · ժգ · 23 · Ես · Կ՛ես ըսած անօրէնութիւնը
հ Ա՛ա · ժա · 17 ·
ձ Ես · է · 3 · Գէ · բ · 21 ·
ղ Գէ · ժբ · 18 ·
ճ Ա՛ա · ձգ · 4 ·
մ Ա՛ա · իե · 13 · Յ՛ա՛ · 3 · Նէհ · 1 · ա Թագ · ժգ · 7 · ա Մ՛ն · իբ · 3 · Ա՛ա · է · 8 · Գէ · ժբ · 3 · 8 ·
ն Ես · է · 13 · Ընմ՛ա · բ · 13 · է · 13 · 16 · Մի՛ք · բ · 6 ·

Ահա ես անոնց այցելութիւն պիտի ընեմ.
Կարճնե՛րը սրով պիտի մեռնին,
Անոնց զաւակները ու աղջիկները սովամահ պիտի ըլլան.
23 եւ անոնք մնացորդ պիտի չունենան.
Վասն զի ես Անհամովիի մարգացը վրայ՝
Անոնց այցելութեան տարին չարիք պիտի բերեմ։

ԳԼ. ԺԹ

1 Եր ես կը գանգատ չարերուն յոլովութեանը համար, բայց հատորով անոնց կործանումը կը տեսնէ. 5 Տէրոջմէ կը բաժանուի. Նախ իրեն իր ներքնութիւնը ու իրեն գէմ կը հնարին. 7 Ուսուած իր ժառանգութենէն վռոյ կ՚ըլլայ. 14 ապաշխարելուն գերեզմանութիւն կը խոստանայ։

1 Ով Տէր, երբոր քեզի հետ վիճիմ՝ դուն արդար ես Եհովա.
Սակայն քեզի ՚իրաւունքի վրայով պիտի խօսիմ.
Ինչո՞ւ ամբարիշտներուն ճամբան յաջող է,
Ո՛ր բոլոր նենգութիւն ընողները հանգստութիւն կը վայելեն։
2 Դուն զանոնք տնկեցիր, և անոնք արմատացան.
Անոնք կ՚աճին ու պտուղ կու տան.
՚Դուն անոնց բերնին մօտ ես,
Բայց անոնց երիկամունքէն հեռու ես։
3 Իւ դուն, ով Տէր, ՚դիս գիտես,
Զիս տեսար ու ՚իմ սիրտս քու առջեգ քննեցիր.
Զառէ անոնք մորթման օրուան նման պահես,
Եւ սպանդանի օրուան համար ՚պատրաստես։
4 Մինչեւ ե՞րբ ՚երկիրը սուգ պիտի բռնէ՝
Իր բնակչացը չարութիւնը համար,
Ո՛ր բոլոր գազանն ու թռչունները կորսուեցան.
՚Անասուններն ու թռչունները կորսուեցան.
Վասն զի ըսին, Անիկա մեր վախճանը պիտի չտեսնէ։
5 Թէ որ գուն հետեւակներուն հետ վազեցիր,
ու քեզ յոգնեցուցին,
Հապա ձիաւորներուն հետ ի՞նչպէս առաջքեզը պիտի մրցիս.
Եւ գուն որ խաղաղութեան երկրին մէջ ապահով ես,
Ի՞նչ պիտի ընես՝ ՚Յորդանանի դիւղ բարձրացած։
6 Քանզի ՚քու եղբայրներդ ու քու հօրդ տունն ալ՝
Անոնք անգամ քեզի գէմ նենգութիւն ըրին,
Եւ քու հետեւդ բարձրաձայն ազազակեցին.
Թէ և անոնք քեզի ազնիւ բաներ ալ խօսին,
Դուն անոնց մի հաւատար։
7 Իմ տունս թողուցի, իմ ժառանգութիւնս ձգեցի,
Հոգիիս սիրածը իր թշնամիներուն ձեռքը տուի։
8 Իմ ժառանգութիւնս անտառի առիւծին պէս եղաւ ինծի,
Անիկա իր ձայնովը իմ վրաս պոռաց.
Ես պատճառով գանիկա ատեցի։
9 Իմ ժառանգութիւնս ‡գոյնզգոյն թռչունի մը պէս եղաւ ինծի.
Թռչունները անոր չորս կողմն են.
Եկէք՝ անասդաւին բոլոր գազանները ժողվեցէք,
ՙրնկէք որ ուտեն։
10 Շատ ՚հովիւներ ՙիմ այգիս աւերեցին,
՚Իմ բաժինս ոտնակոխ ըրին,
Ես իմ ցանկալի վիճակս անապատի ամայութիւն գարձուցին։
11 Զանիկա ամայութիւն գարձուցին,
Ո՛ր ամայի ըլլալով ՙիմ առջեւս սուգ բռնեց.
Բոլոր երկիրը ամայութիւն գարձաւ,
Քանզի ՚մարդ մը չկայ որ — ‡դնէրչ մտածէ։
12 Անապատին ամէն բլուրներուն վրայ աւերուածներ եկան.
Վասն զի երկրին մէկ ծայրէն մինչեւ մեւս ծայրը
Տէրոջը սուրը կ՚ուտէ.
Ես ամէն մարմինով խաղաղութիւն չկայ։
13 ՚Ցորեն ցանեցին, բայց փուշ պիտի հնձեն.
Աշխատանք քաշեցին, ‡ոչ օգուտ պիտի ընծայեն.
Ո՛ Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնեն համար
Ձեր արդիւնքներէն պիտի ամչնաք։
14 Ահա կ՚ըսէ Տէրը իմ չար գրացիներուս համար,
Որոնք իմ ժառանգութիւնս առած ժառանգութիւնս ՙկը գայլին.
Ահա ես ՙգանոնք երկրին երեսէն պիտի խլեմ,
Ցուգ տան տունն ալ անոնց մէջէն պիտի խլեմ։
15 ՚Ո՛ւ պիտի ըլլայ որ գանոնք խլելէս ետքը՝
Գիտի գառնամ անոնց գթութիւն,
Եւ ամէն մէկը իր ժառանգութիւնը՝
Ո՛ւ ամէն մէկը իր երկիրը պիտի գարձնեմ։
16 Եւ թէ որ անոնք իմ ժողովուրդիս ճամբաները ուսանին,
Ո՛ւ ‡իմ անուանովս երդում ընեն ըսելով, կեն՝
գանի է Տէրը,

2 Գէ. իգ. 12. իգ. 21. իշ. 44. ծ. 27. Ղա. ժթ. 44. — ¤ Ա՝ոչ. ծ. 4. • Կա՛ր ... գասանդրաւոր 5 Ցօր. ժբ. 6. իա. 7. Ա՝ոչ. լե. 1. 33. Հգ. 3. Հա. Գէ. է. 28. Ընթ. ա. 4. Ա՝ոչ. գ. 12. 8 Ես. իթ. 12. Ա՝ոչ. ժե. 8. Ա՝ոչ. է. 6. 9 Ա՝ոչ. ժե. 5. Ա՛ղթ. 1. 10 Գէ. ժա. 28. Ցօխ. է. 5. 11 Ընթ. ա. 4. Ա՝ոչ. գ. 12. 12 Ես. իթ. 12. Ա՝ոչ. ծ. 4. 13 Գէ. թ. 4. ժա. 19. 31. 14 Ես. իգ. 21. 15 Գէ. ժա. 28. Ես. իգ. 21. 16 Գէ. իգ. 10. Ղէ. գ. 3. Ես. իգ. 21. Գէ. ժբ. 5. Ա՛ղթ. 1. Գէ. ժբ. 5. Ա՛ղթ. 1. Գէ. ժբ. 5. Ա՛ղթ. 1

(ինչպէս որ անանք իմ ժողովուրդս իմ՝ բահագին անուշնոմբ երդուած՝ ընել ապրիլոցյին.)
Ընաաւնքը իմ ժողովուրդս իմ միջը պիտի ՙհաստատուին։
17 Ըրայց թէ որ մտիկ չընեն,
Ընաաւնքը ան ազգը արմատապէս պիտի խլեմ
ու պիտի կորսընցընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ. ԺԳ

1 Եփրատ գետին քովը պահած գաւազանիս մէջ տրհմածով՝ Ընաաւնքի իր ժողովուրդին կործանումը կը յայտնեմ։ 12 Որ նեղութեան ատենը տրհմածով՝ կը հարցընեմ անանց վրայ գալու խրատուելնիդը։ 15 Կը յորդորէ զանանց որ գալու դատաստանէն ապրելու համար։ 21 Կը յայտնէ թէ իրենց պղծութիւններն ի սանդ պատճառը։

1 Տէրը ինծի այսպէս ըսաւ. Գնա՝ քեզի մէկ քմանէ գօտի մը ծախու առ, և զանիկա մէջքդդ կապէ, ու զանիկա ջուրը մի խոթեր։
2 Ուստի Տէրոջը խօսքին համաձայնած գօտին ծա-
3 խու առի ու մէջքս կապեցի։ Եւ երկրորդ անգամ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
4 Ան ծախու առած գօտիդ՝ որ քու մէջքիդդ վրայ է, առ ու ելիր Եփրատ գնա, և հոն
5 վէմին ծակին մէջը պահէ զանիկա։ Ու ես գացի և զանիկա Եփրատի ՙնէջը պահեցի,
6 ինչպէս որ Տէրը ինծի պատուիրեց։ Եւ շատ օրերէն ետքը Տէրը ինծի ըսաւ. ելիր Եփրատ գնա, ու անկէ առ ան գօտին, որ քեզի հրա-
7 մայեցի որ հոն պահես։ Ես ալ Եփրատ գացի, ու փորելով՝ գօտին ան պահած տեղէս առի. և ահա գօտին փտեր էր, ու բնաւ մէկ բանի մը չէր գար։
8 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
9 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Յուդայեան հպարտութիւնը
Ու Երուսաղէմին մեծ հպարտութիւնը այդպէս պիտի ապրեմ։
10 Ան չար ժողովուրդը՝
Որ իմ խօսքերս լսել չեն ուզեր,
Ու ՙիրենց սրտին կամակորութիւնովը կը քալեն,
Եւ օտար աստուածներու երթալ կ'երթան՝
Անոնց ծառայութիւն ընելու և անոնց երկրպագութիւն ընելու համար,
Ան անպիտան գօտիին պէս պիտի ըլլան.
11 Վասն զի ինչպէս որ գօտին մարդուն մէջքը կը փակչի,
Ըսաւ Իսրայէլի տունը ու բոլոր Յուդայի տունը
Ինծի այնպէս փակցուցեր էի, կ'ըսէ Տէրը,
ՙՈր ինծի ժողովուրդ ըլլան,
ՙԵւ անուն և փառք ու պարծանք.
Բայց անանք մտիկ չըրին։

12 Դուն ան խօսքը ըսես անանց.
Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ.
Ամէն սիկ գինիով պիտի լեցուի.
Բայց անանք քեզի պիտի ըսեն,
Միթէ մենք չե՞նք գիտեր որ ամէն սիկ գինիով պիտի լեցուի։
13 Իսկ դուն անանց ըսես,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես ան երկրին բոլոր բնակիչները,
Ու Դաւիթի աթոռին վրայ նստող թագաւորները,
Եւ քահանաները ու մարգարէները,
Ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչները ՙարբեցուելնիանի պիտի լեցընեմ.
14 Ու զանանք իրարու ընդհարել պիտի կատամ,
Հայրերը զոգոյը հետ միասին, կ'ըսէ Տէրը,
Եւ անոնց պիտի չդիամ ու պիտի չխնայեմ,
Եւ առանց ողորմելու զանանք բնաջինջ պիտի ընեմ։

15 Մտիկ ըրէք, ականջ տուէք, մի հպարտանաք,
Վասն զի Տէրը խօսեցաւ։
16 ՙՁեր Տէր Աստուծոյն փառք տուէք՝
Գետ ՙխաւարը չբերէ չհասած,
Ու ձեր ոտքերը մութի լեռներու վրայ չսահած,
Եւ ձեր ՙյոյսի սպասած ատենը՝
Ահռելի զանիկա ՙմահուան առուէրի չվերածած,
Ու զանիկա թանձր մշուշի չդարձուցած։
17 Բայց թէ որ մտիկ չընէք,
Ձեր հպարտութիւնեանը համար իմ հոգիս ծածուկ տեղուանք պիտի լայ,
Եւ ՙիմ աչքս խիստ լալով արցունք պիտի թափէ,
Վասն զի Տէրոջը հօտը գերի առնուելցաւ։

18 ՙԹագաւորին ու թագուհիին ըսէ,
Ձեր անձը խոնարհեցուցէք — բնակեցէք,
Վասն զի ձեր գլխէն ձեր փառաց թագը իջնակաւ։
19 Հարաւային քաղաքները գոցուեցան,
Ու բացող մը չկայ.
Բոլոր Յուդա գերութեան գնաց.
Ամէնը գերութեան գնաց։
20 Աչքերնիդ վերցուցէք և ՙհիւսիսէն եկողները նայեցէք.
Քեզի տրուած հօտը՝ քու փառացդ խայտիքը ո՞ւր են։
21 Ի՞նչ պիտի ըսես՝ երբոր քեզի սցցելութիւն բնէ.
Վասն զի դուն անանց սորվեցուցիր որ քու վրադ իշխան և գլուխ ըլլան.
Միթէ քեզ ծննդական կնոջ պէս ՙցաւեր պիտի չբռնե՞ն։

ե Եփրա · ր · 10 · 21 ։ ը Գնա · ր · 5 ։ թ Երր · չհնազին ։ ժ Ես · ֆ · 18 ։ ի Գէ · ի · 13 ։ ձ Գէ · ի · 14 · ժա · 3 ։ ժգ · 12 ։ ի Եր · ժի · 5 ։ ի Գէ · լգ · 3 ։ ի Ես · ձա · 17 · 21 · ֆգ · 6 · Գէ · ի · 27 · ձա · 7 ։ ի Գէ · ֆ · 3 ։ ի Ես · ձի · 3 ։ ի Ես · գ թագ · իգ · 13 · Գէ · իր · 20 ։ ի Գէ · ֆ · 23 ։ ի Գէ · ֆ · 24 ։

22 Ու՞ թէ որ սրտիդ մէջը բանս ,
[1]Ա՛ս բաներդ ինձո՞ւ հանդիպեցան ինծի .
քու անօրէնութեանդ չատութենէն [2]քու քղանցքներդ բացուեցան ,
եւ դարչապարներդ բռնութեամբ մերկացան .
23 Մի՞թէ կարելի՛ է որ Եթէովպացին իր մորթը՝
կամ ինձը իր խայտաբղէտները փոխէ ,
Որ դուք ալ չարութիւն ընելու սորված ըլլայիք՝
կարենաք ազիւթիւն ընել .
24 Ուսան անապատի հովիւն վերցուած տմիեզի պէս
Գիտի ցրուեմ զանոնք .
25 [3]Ա՛ս է քու վիճակդ՝ քու բաժինդ՝
Որն որ ես քեզի որոշեցի , կ՚ըսէ Տէրը ,
Քանզի իս մոռցար ու [4]սուտին ապաւինեցար .
26 Ուսան [5]նա ալ քու քղանցքներդ քու երեսիդ
վրայ վերցուցի ,
Ու քու անարգանքդ երեցաւ .
27 Եւ քու շնութիւններդ , ու [6]վրնջիւններդ ,
Ը- քու լիրը պոռնկութիւնդ .
Ո- [7]բլուրներու վրայ և դաշտի վրայ քու ըն-
պղծութիւններդ տեսայ .
Վա՛յ քեզի , ով Երուսաղէմ .
Գիտի չմաքրուի՛ս , ալ մինչեւ ե՞րբ .

ԳԼ . ԺԴ

1 Որ ձեզ ոտքն հասար ։ Երեմիա կ՚ապրիկ ։ 12 Տէրը յանդիմանէ մարդկան ընել ու ապրիքը ժողովրդին չարութիւնը հասար ։ 13 Երբ յաղթեն թէ իրենց մէջը սուտ մարգարէներ ըլլալուն իրենց չէն կրնար արգարանալ ։ 17 Երեմիա անոնց վերայ կ՚ողբայ

1 Տէրոջը խօսքը որ Երեմիայեն եղաւ երբ սաստիկ անձրեւ վրայիլ ։

2 Յուդա սուգ կը բռնէ ,
եւ [1]անոր դռները կը նուաղին .
Անոնք գետնին վրայ տրտում կը նստին ,
Ու [2]Երուսաղէմի ազաղակը վեր ելաւ ։
3 եւ անոնց ազնուականները իրենց մանկունքը
Ջուրի կը խրկին .
Ան ալ անոնք գացին , Ջուր չգտան ,
Ը- գարձան իրենց անօթները պարապ բերելէ .
[3]Ամչցան ու պատկառեցան ու գլուխնին ծած-
կեցին ։
4 Երկրին վրայ անձրեւ չըլլալուն պատճառովը
Գետնները ճաքեցան հասար՝
Երկրագործները ամչցան և գլուխնին ծած-
կեցին ։
5 Գառնի նաեւ եղնիկը գաշտի մէջ ծնաւ ,
Ու խատ չըլլալուն հասար զայն թողուց ։
6 Ու [4]վայրենի էշերը բլուրներու վրայ կայ-
նեցան ,
եւ չագալներու պէս օդը ծծեցին ,
Ու աչքերնին տկարացաւ , վասն զի խոտ չկար ։
7 Թէեւ մեր անօրէնութիւնները մեզի դէմ
[5]եկեր են ,
Ո-ն՛ , ով Տէր , [6]քու անուանդ համար ըրէ .
Քանզի մեր յանցանքները շատ են .
Քեզի դէմ մեղք գործեցինք ։
8 [7]Ով Իսրայէլին Յոյսը ,
Նեղութեան ատեն անոր փրկիչը ,
Ինչո՞ւ հասար երկրի վրայ հիւրի պէս ,
Ու դիշերը իջեւան ընելու գարձող ճամբորդի
պէս ըլլաս ։
9 Ինչո՞ւ հասար ապշած մնալու պէս ,
Կամ [8]ազատելու կարողութիւն չունեցող հզօրի
մի պէս ըլլաս ։
Եւ դուն , ով Տէր , [9]մեր մէջն ես ,
Ու [10]քու անունդ մեր վրայ կոչուած է .
Մեզ մի թողուր ։
10 Ա՛յսպէս կ՚ըսէ Տէրը ասոր ժողովուրդին հասար .
[11]Ան ալ սասանդ սկան չրջիլը այսպէս սիրեցին
Եւ իրենց ոտքերը չզսպեցին ,
Ուսան Տէրը անոնց չհաւնեցաւ .
[12]Հիմա անոնց անօրէնութիւնը պիտի յիշէ ,
Ու անոնց մեղքերուն այցելութիւն պիտի ընէ ։
11 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
[13]Ա՛ս ժողովուրդին բարիք ըլլալու համար
ապօթք մի ըներ ։
12 [14]Թէ որ անոնք ծամ պահեն ,
Անոնց ազազակը լսելի պիտի չընեմ .
Ու կամ որ ոչխարկ կամ գոհ մատուցանեն ,
Չանոնք պիտի չընդունիմ .
Հապա [15]սրով , սովով և ժանտախտով
Պիտի ապառնեմ զանոնք ։
13 [16]Ու ես ըսի , Ա՜ւ՛ , ով Տէր Եհովայ ,
Ահա մարգարէները անոնց կ՚ըսեն ,
Սուր պիտի չտեսնէք
Ու ձեր մէջը սով պիտի չըլլայ ,
Հապա ձեզի ան տեղս ճշմարիտ խաղաղու-
թիւն պիտի տամ ։
14 Անատներ Տէրը ինծի ըսաւ ,
[17]Մարգարէները իմ անուանովս սուտ մարգա-
րէութիւն կ՚ընեն .
[18]Զանոնք ես չխրկեցի և անոնց չհրամայեցի
Ու անոնց չխօսեցայ .
Անոնք ձեզի սուտ տեսիլքներ , անասի գու-
շակութիւններ
Եւ իրենց սրտին խաբէութիւնները կը մար-
գարէանան ։

15 Ուստի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ան մարգարէներուն համար, որոնք իմ անուանո՛վս մարգարէութիւն կ՚ընեն,
(Թէպէտև զանոնք ես չղրկեցի,)
՛Ու կ՚ըսեն թէ Ա՛ս երկրիս մէջը սուր ու սով պիտի չըլլայ,
Ան մարգարէները սրով ու սովով պիտի կորսուին.
16 եւ այն ժողովուրդը՝ որուն անոնք մարգարէութիւն կ՚ընեն,
Ուրիշներ ու սովին պատճառով
Երուսաղէմի փողոցներուն պիտի ձգուին.
Եւ զանոնք, անոնց կիներուն, տղաքներուն ու աղջիկներուն
Թաղող պիտի չգտնուի.
Ու անոնց վրայ իրենց չարութիւնը պիտի թափեմ։

17 Ուստի անոնց սա խօսքը զրուցէս.
Արիւներ ու ցորեկ աչքերս արցունք պիտի թափեն
Ու դադար պիտի չգտնեն,
Վասն զի իմ ժողովուրդիս կոյս աղջիկը մեծ կատաստրոֆով,
Խիստ սասանիկ հարուածով կտորտուած։
18 Թէ որ դաշտը երթամ
Ահա սրով մեռցուածներ,
Եւ թէ որ քաղաքը մտնեմ
Ահա սովով սպառացածներ կան.
Վասն զի թէ մարգարէն և թէ քահանան
Իրենց չգիտցած երկիրը կը պտտին։

19 Արիմ Յուդան բոլորովին մերժեցի՞ր.
Քու հոգիդ Սիոնէն զզուեցա՞ւ.
Մեզի ինչո՞ւ այնպէս զարկիր՝ որ մեզի բժշկութիւն չկայ.
Արենք խաղաղութեան ապասելինք, բայց բարութիւն չկար.
Բժշկութեան ժամանակին՝ ահաւասիկ, բայց ահա խռովութիւն եղաւ։
20 Մենք, ով Տէր, մեր ամբարշտութիւնը
Ու մեր հայրերուն անօրէնութիւնը գիտենք,
Վասն զի քեզի գէմ մեղք գործեցինք։
21 Քու անուանդ համար հեղձ մի ղրկեր,
Քու փառացդ աթոռը մի անարգեր.
Մեզի հետ ըրած ուխտդ յիշէ և անիկա մի արեր։
22 Արիմ հեթանոսաց ունայնութիւններուն մէջ
Անձրեւ առաջ մը կայ,
Կամ թէ անձրեւը երկինքներէն կու տան.
Զէ՞ որ Ա՛ն Տէր Աստուածը դուն ես, ով մեր Տէր
Ուստի քեզի կը յուսանք.
Վասն զի ասոնց ամէնը դուն ըրիր։

ԳԼ. ԺԵ

1 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ.
Թէև Մովսէս ու Սամուէլ իմ առջեւս կայնէին, բլլային,
Ա՛ս ժողովուրդին վրայ հաճութիւն պիտի չունենայի.
Զանոնք առջեւէս վռնտէ, ու թող ելլեն։
2 Եւ թէ որ քեզի՝ Ո՞ր ելլենք ըսեն,
Անոնց ըսա. Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Մահուան համար՝ մահո՛ւան՝ մնացողը.
Ու սրի համար՝ սրի՛ն՝ սրի,
Եւ սովի համար՝ սո՛վին՝ սովի,
Ու գերութեան համար՝ գերութե՛ան գերութեան երթայ։
3 Եւ չորս տեսակ դատ պիտի իրենց վրայ գամ՝ կ՚ըսէ Տէրը.
Սպաններու համար՝ սուրը,
Ու պատառելու համար՝ շուներըը,
Եւ ուտելու ու ոչնչացնելու համար՝
Երկինքի թռչուններըը ու երկրի գազաններըը։
4 Եւ զանոնք՝ Եզեկիա կրնայ համար
Երկրիս բոլոր թագաւորութիւններուն ձեւը պիտի ընծայեմ,
Յուդայի թագաւորին եզեկիայի որդւոյն Մանասէի պատճառաւ՝
Անոր Երուսաղէմի մէջ գործած բաներուն համար։
5 Վասն զի ո՞վ քեզի պիտի խնայէ, ով Երուսաղէ՛մ,
Ու ո՞վ քեզի ցաւակից պիտի ըլլայ,
Եւ քու ողջոյնիդ հարցնելու համար ո՞վ պիտի դառնայ։
6 Դուն իս թողուցիր, կ՚ըսէ Տէրը, -- կեայ գացիր.
Ես ալ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկնցնեմ և քեզ պիտի կորսնցնեմ.
Զղջումին բնելէն ձանձրացայ։
7 Ու զանոնք երկրին դուներուն մէջ պիտի հովսիմ խըթեմ.
Իմ ժողովուրդս անզաւակ պիտի թողում և պիտի կորսնցնեմ,
Վասն զի Ի՛նձ նէ իրենց ճամբաներէն չդարձան։
8 Անոնց այրեւմտեցիներըը ծովուն աւազէն աւելի շատցան իմ առջեւս.

---

1 Գլ. ե. 12. 13.
3 Ա՛ղ. հի. 3.
4 Գլ. իե. 1. ԺԴ. 17. Ա՛ղ. ա. 16. բ. 18.
5 Գլ. բ. 21.
6 Եզեկ. ե. 11.
7 Ա՛ղ. ե. 21.
8 Ա՛ղ. Ժէ. 18.
9 Գլ. Ժէ. 18.
10 Ա՛ղ. ը. 11.
11 Ա՛ղ. Ա՛ղ. 5. Դատ. ի. 8.
12 Ա՛ղ. Հդ. 3. 20. Ա՛ղ. 13.
13 Օր. ը. 21.
14 Ա՛ղ. Ժ. 1. 8.
15 Ա՛ղ. Ա՛ղ. 7. Ա՛ղ. ե. 24. Գլ. ե. 14. Ժ. 13.
16 Եզեկ. Ժդ. 14. Ամ.
17 Եզեկ. իգ. 11. 18.
18 Ա՛ղ. գ. 6.
19 Ա՛ղ. ե. 9.
20 Օր. իբ. 26. Գլ. ե. 33.
21 Օր. իբ. 25. Գլ. իգ. 9. Եզեկ. ի. 2. 13.
22 Ա՛ղ. Ժ. 1. Եզեկ. Ժդ. 16. Ամ. 3. 4.
1 Գլ. ե. 1. Եզեկ. ի. 22.
2 Գլ. բ. 13.
3 Գլ. ե. 24.
4 Ա՛ղ. Ժ. 14.
5 Ա՛ղ. բ. 13. Գլ. ե. 3. Ամոս. գ. 10. 11.

©Անոնց վրայ — երիտասարդին մորը վրայ
կէս օրուան ասիներ աւերատու բերի ։
Անոր վրայ յանկարծ արհաւիրք ու սոսկում
ձգեցի ։
9 [1]Երեմը [2]—[3] ծնանողը նուաղեցաւ ։
իր հոգին աւանդեց ։
[4]Արեւիկուան ասիները անար արեւը մնաւ ։
Անիկա ամչցաւ ու պատկառեցաւ ։
Եւ անոնց մնացորդը իրենց թշնամիացը տալի
Ասրբ պիտի մնասնիմ՝ կ'ըսէ Տէրը ։
10 [5]Վա՜յ ինծի ։ ով մորս ,
Որ զիս բոլոր երկրին հասնար
Կռիւի մարդ ու վէճի մարդ ծնար ։
Ոչ ես շահով առակ առի ։
Ոչ ալ ինծի շահով առակ առին ։
Ո—՛ր՝ ամէնը ինծի անէծք կու տան ։
11 Տէրը կ'ըսէ որ Ա՛ն չու՛ր քեզ պիտի ազատեմ՝
Ու երջանիկ պիտի բլլաս ։
Եւ անշուշտ նեղութեան ու տառապանաց ժա-
մանակը՝
[6]Թշնամիին քեզի ազաչել պիտի տամ ։
12 Մէկը երկաթը հիւսիսի երկաթը ու պղինձը
կը կարէ՞ ։
13 Քու բոլոր մեղքերուդ համար՝ բոլոր սահ-
մաններուդ մէջ
Քու առագաստդ ու գանձերդ աւերիսակս
չափաւորութեան պիտի մատնեմ ։
14 Եւ [7]ես քու թշնամիներուդ հետ [8]քու չգի-
տցած երկիրդ պիտի փոխադրեմ ։
Վասն զի [9]իմ բարկութիւնէս կրակ վառեցաւ ,
Ո— ձեր վրայ պիտի բորբոքի ։
15 Ով Տէր , [10]դուն նմ [11]—[12] գիտես ։
Զիս յիշէ և ինծի այցելութիւն բրէ ,
Ու՝ իմ հալածիչներէս իմ վրէժս առ ։
Քու երկայնմտութեանդ համար զիս մի վեր-
ցներ ։
Գիտցիր որ [13]քեզի համար նախատինք կրեցի ։
16 Եա քու խօսքերդ [14]գտաժխս պէս՝ [15]զանոնք
կերայ ։
Եւ [16]քու խօսքդ իմ սրտիս ցնծութիւն և ու-
րախութիւն եղաւ ։
Վասն զի քու անունդ իմ վրաս կոչուած է ,
Ով զօրաց Տէր Աստուած ։
17 [17]Ծաղր ընկերներուն ժողովքին մէջ չնստայ ու
չզուարճացայ ։
Քու ձեռքդ պատճառովը առանձին նստայ ,
Վասն զի [18]— բարկութիւնովդ զիս լեցուցիր ։
18 Ինչո՞ւ իմ ցաւս յաւիտենական՝
Եւ իմ վէրքս անդ արմնանալի է ։
Անիկա բժշկուիլ չուզեր ։

Դուն ինծի բոլորովին սուտ
Ո—՞ւմն հաւատարիմ չգտնես պէ՞ս պիտի բլլաս

19 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։
[19]Թէ որ դառնաս՝ ես քեզ նո պիտի բերեմ՝
Ո— Իմ առջեւս պիտի կայնիս ։
Եւ թէ որ [20]պատուականը անարգէն զատչես ,
Իմ բերնիս պէս պիտի բլլաս ։
Անոնք քեզի դառնան ,
Բայց դուն անոնց մի դառնար ։
20 Ու քեզ աս ժողովուրդին պղնձէ ամուր [21]պա-
րսպի պէս պիտի ընեմ՝ ։
Եւ քեզի հետ պիտի պատերազմին ,
Բայց [22]պիտի չկրնան քեզ յաղթել ։
Վասն զի ես քեզի հետ եմ՝
Քեզ փրկելու ու ազատելու համար , կ'ըսէ
Տէրը ։
21 Եւ քեզ չարերուն ձեռքէն պիտի ազատեմ՝
Ու բռնաւորներուն ձեռքէն պիտի փրկեմ ։

ԳԼ· ԺԶ

1 Մարգարէին իր ամուսնանալուն հրամայուիլը՝ և սոսկ ու հե-
ղհեղուկ առածներ չերեմիային որմնադիրի հրէից կործանումը կը
նախատեսնէ՝ 10 իրենց հարցերէն առիթ տալով քննելուն
համար ։ 14 Ինչից գերեզմանականը իրենց եկեղեցիէն ու
գաւառէն առիթ գտնելով գործ մը պիտի բլլար ։ 16 Ան-
առած երկին հառաչում պիտի բներ իրենց կռապաշտու-
թեանը համար ։

1 [1]Ե՛ւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Քեզի կնիկ մի առներ ,
Ու աս տեղս ազատ զաւակներ ու ազջիկներ չունենաս ։
3 Քանզի աս տեղս ծնած ազատ զաւակներուն ու ազ-
ջիկներուն համար ,
Եւ աս երկրիս մէջ գտնուող ծնանող մայրերուն
համար ,
Ու գտնուող հայրերուն համար՝
Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։
4 Անոնք [2]մահաւորիւ հիւանդ ազգութիւններով պի-
տի մեռնին ։
Անոնց համար [3]սուգ պիտի չբռնուի , ու ա-
նոնք պիտի չթաղուին ։
[4]Երկրի երեսին վրայ պարզ պէս պիտի բլլան ,
Եւ սրով ու սովով պիտի հատնին ։
Եւ անոնց [5]դիւերը երկնից թռչուններուն
Ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի բլ-
լան ։
5 Քանզի Տէրը այսպէս կ'ըսէ ։
[6]Սուգի տունն մի մտներ ու յողու մի երթար ,
Եւ անոնց համար մի ողբար ,
Վասն զի իմ խաղաղութիւնս աս ժողովուրդէն
վերցուցի , կ'ըսէ Տէրը ,
Ողորմութիւնը ու գթութիւնը ։

Ա· 1 Ա՝նձն երիտասարդ ։ 2 [1]Ա՝ռ ։ 3 [2]Ա՝ռ ։ 4 [3]Ա՝ռ ։ 5 [4]Ա՝ռ ։ 6 [5]Ա՝ռ ։ 7 [6]Ա՝ռ ։ 8 [7]Ա՝ռ ։ 9 [8]Ա՝ռ ։ 10 [9]Ա՝ռ ։ 11 [10]Ա՝ռ ։ 12 [11]Ա՝ռ ։ 13 [12]Ա՝ռ ։ 14 [13]Ա՝ռ ։

6 Ու՝ ան երկրին մէջ մեծերը ու պզտիկները
պիտի մեռնին և պիտի չթաղուին.
Ու՝ հայրը հոնկէ պիտի չլանէ,
և՝ իրենց մօրմիներեքուն վրայ կարասներ
պիտի չլնէ.
Ու՝ անոնց հոնկէ իրենց մազերը պիտի չը-
փետուն.
7 և՝ մեռելի մը վրայով մխիթարութիւն տա-
ւու հոնկէ
Մարդի հաց պիտի չրաժնեն,
Ու՝ անոնց հայրերուն ու մայրերուն հոնկէ
Մխիթարութիւն բաժակը անոնց պիտի չը-
խմցնեն.
8 Նաև կուսանքի տան մի մտներ,
Որ անոնց հետը նստիս ուտելու ու խմելու
հոնկէ.
9 Վասն զի Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ.
Ահա ես ան ուրախն՝ ձեր աչքին առջևէն ու
ձեր օրերուն մէջը
Ցնծութիւնն ձայնը և ուրախութիւնն ձայնը,
փեսային ձայնը ու հարսին ձայնը պիտի գա-
դրեցնեմ։
10 Ու՝ երբոր ան բոլոր խօսքերը ան ժողովուրդին
պատմես, և անոնք քեզի ըսեն,
Ինչո՞ւ Հոնոր Տէրը բոլոր ան մեծ չարիքը
մեր վրայ խօսեցաւ,
Ու՝ ի՞նչ է մեր անօրէնութիւնը ու մեր մեղքը՝
Որ մեր Տէր Աստուծոյն դէմ գործեր ենք,
11 Անոնուն անոնց ըսես,
Վասն զի ձեր հայրերը զիս թողուցին, կ'ըսէ
Տէրը,
և՝ ուրիշ աստուածներու հետէ գացին,
Ու՝ անոնց ծառայութիւն ըրին և անոնց եր-
կրպագութիւն ըրին.
Զիս թողուցին ու իմ օրէնքս չպահեցին.
12 և՝ գո՛ք Ձեր հայրերէն աւելի չարութիւն
ըրիք.
և՝ ահա ինծի մնոկ չընկերով
Չգիտէ ամէն մէկը իր չար սրտին կամակորու-
թիւնը հոնկէ գնաց.
13 Ուստի ան երկրէս ձեզ պիտի նետեմ
Անանկ երկիր մը, որ չէք ճանչնար
Ո՛չ դո՛ք ոչ ալ ձեր հայրերը.
Ու հոն ցորեկ ու գիշեր օտար աստուածներ-
ուն ծառայութիւն պիտի ընէք,
Ինչու որ ձեզի ողորմութիւն պիտի չտնեմ։
14 Վասն հոնոր ահա օրեր կուգան, կ'ըսէ
Տէրը,
Որ ալ պիտի չըսուի թէ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի որդիքը եգիպտոսի երկրէն հա-
նեց.
15 Հապա՝ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի որդիքը հանեց հիւսիսի երկրէն
և ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ գտեր էր
զիր էր.
Ու՝ զանոնք պիտի դարձընեմ իրենց երկիրը՝
Որն որ իրենց հայրերուն տուի։
16 Ահա ես շատ ձկնորսներ բերել պիտի տամ,
կ'ըսէ Տէրը,
Ու՝ զանոնք պիտի որսան.
և՝ անկէ հետը շատ որսորդներ բերել պիտի
տամ,
Ու՝ զանոնք ամէն լեռան վրայէն
և՝ ամէն բլուրի վրայէն
Ու՝ վէմերուն ծակերէն պիտի որսան։
17 Վասն զի իմ աչքերս անոնց ամէն ճամբաներ-
ուն վրայ են.
Իմ երեսէս ծածկուած չեն,
Ու՝ անոնց անօրէնութիւնը իմ աչքերուս առ-
ջևէն պահուած չէ.
18 և՝ նախ անոնց անօրէնութիւնը ու մեղքին
Կրկնապատիկ հատուցում պիտի բնեմ,
Որովհետև իմ երկիրս պղծեցին,
Ու՝ իրենց գարշելութիւններուն ու պղծութիւն-
ներուն դիակովը
Իմ ժառանգութիւնս լեցուցին։
19 Ով Տէր՝ իմ զօրութիւնս և իմ բերդս
Ու՝ իմ ապաստանարանս նեղութեան օրը,
Երկրին ծայրերէն ազգերը քեզի պիտի գան
Ու՝ պիտի բանն,
Խաբուցինք մեր հայրերը սուտին,
Ունայնութիւն ու դէմոգուտ բաներ ժա-
ռանգեցին։
20 Մի՞թէ մարդ իրեն աստուածներ պիտի բնէ.
Ու՝ նանոնք աստուածներ չեն։
21 Ասոր համար ահա ես անոնց աս անգամ պի-
տի գիտցընեմ,
Իմ ձեռքս ու իմ զօրութիւնս պիտի գիտցը-
նեմ անոնց.
և՝ պիտի գիտնան որ Տէր անունս Եհովայ է։

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Յուդայի մեղքը դրիչով
երկաթի գրիչով

Գէ · իբ · 15 ·
Ե Գէ · ԺԲ · 25 · բ
Օբ · Ժգ · 1 · Գէ ·
իա · 5 · իե · 5 ·
Ը Նա · իբ · 13 · Գէ ·
է · 25 ·
Թ Ոմ · բ · 4 · Տե ·
բՕբ · իգ · 14 · Ցա ·
իբ · 11 ·
Ժ Ընաղ · յա · 6 · 7 ·
Ի Նա · իգ · 7 · 8 · Գէ ·
է · 24 · իե · 19 · Ե ·
Լ Գէ · է · 13 · Ոմ ·
բ · 11 · Ցա · Ժբ · 22 ·
Խ բՕբ · իԹ · 24 · Գէ ·
է · 13 · Ժգ · 23 ·
իբ · 8 ·
Ծ բՕբ · իԹ · 25 · Գէ ·
իբ · 9 ·
Կ Գէ · է · 13 ·
Հ Գէ · Ժե · 18 ·
Ձ Նա · Ե · 8 · Գէ ·
Ժե · 13 ·
Ղ Նգէ · իգ · 7 · 9 ·
Մ Ցա · Ժբ · 3 ·
Յ Գէ · Ժե · 17 ·
Ն Նա · իգ · 10 · Գէ ·
ոմ · է · 21 · Ժե ·
շ · 1 · Ժ · 3 ·
Ո Նա · իգ · 19 ·
Չ Նա · Ե · 8 · Գէ ·
Ժե · 13 ·
Պ Նգէ · իգ · 7 · 9 ·
Ջ Ցա · Ժբ · 3 ·
Ռ Գէ · Ժե · 17 ·
Ս Նա · իգ · 10 · Գէ ·
բ · 11 · Ժ · 3 ·
Վ Նա · իՀ · 10 · Գէ ·
բ · 11 · Գ ոգ · գ · 8 ·
Տ Նէ · Ժե · 3 · Ցա ·
Ժգ · 18 · Գէ · իԳ ·
Ր Ընմա · է · 8 ·
Ց Ցա · Ժբ · 24 ·

1 Յուդայի մեղքը երկաթի գրիչով

Ա Ա Ա

Ո՛ւ անդամանդի ծայրով գրուած է .
Անոնց սրտին տախտակին վրայ
Եւ անոնց սեզանելուան եղջիւրներուն վրայ
փորուած է .
2 Որպէս զի անոնց ազգը միտքերնին բերեն
Անոնց սեզանները ու անոնց Աստարտովին
կաղամբները ,
Որոնք կանաչ ծառերուն քովը բարձր լերան-
ներուն վրայ չքնաղած են .
3 Ով իմ լեռնա՛ դաշտի մէջ եմ ,
Քու առագաստդ , քու բոլոր գանձերդ ,
Ո՛ բոլոր աշխատներուդ մէջ մեղքի համար
չքնաղած բարձր տեղերդ
Յափշտակութեան պիտի մատնեմ .
4 Եւ գուն ալ պիտի զրկուիս քու ժառանգու-
թենէդ՝ որ քեզի տուի .
Եւ չգիտցած երկրիդ մէջ
Քու թշնամիներուդ ծառայ պիտի ընեմ քեզ .
Վասն զի իմ բարկութեանս մէջ կրակ վա-
ռեցիք ,
Որ յաւիտեան պիտի բորբոքի .
5 Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Անիծեալ ըլլայ այն մարդը՝ որ մարդու կ'ա-
պաւինի ,
Ո՛ւ մարմինը իրեն բազուկ կ'ընէ ,
Եւ իր սիրտը Տէրոջմէ կը խոտորի .
6 Անիկա անապատի մէջ մնչոյի պէս պիտի
ըլլայ .
Ո՛ւ երբոր ապրելու բան գայ՝ պիտի չտեսնէ ,
Հապա անապատին այրուած տեղերը՝
Ազի ու անբնակ երկրի մէջ պիտի բնակի .
7 Օրհնեալ ըլլայ այն մարդը՝ որ Տէրոջը կ'ապա-
ւինի ,
Ո՛ւ անոր յոյսը Տէրն է .
8 Անիկա ջուրերու քով տնկուած ծառի պէս
պիտի ըլլայ ,
Որ իր արմատները գետի քով երկնցնելով՝
Տաքութեան գալը չտեսնէ .
Հապա անոր տերեւը կանաչ կ'ըլլայ ,
Ո՛ւ երաշտութեան տարին նեղութիւն չքա-
շէր ,
Ո՛ւ պտուղ տալէն ետ չմնար .
9 Սիրտը ամէն բանէն աւելի խարեպատ ու
խիստ չար է .
Ո՞վ կրնայ գիտնալ .
10 Ես Տէրս սիրտը կը քննեմ ,
Երիկամունքները կը փորձեմ ,
Որ մարդուն իր ճամբաներուն համեմատ
Ո՛ւ իր գործերուն պտուղին համեմատ հա-
տուցում ընեմ .
11 Անիրաւութեամբ հարստութիւն դիզողը՝
Իր չածած հաւկիթներէն թռչունի նմանող կա-
քաւի պէս է .
Զանիկա իր օրերուն կէսին պիտի թողու ,
Ո՛ւ վերջը անմիտ պիտի ըլլայ .
12 Մեր սրբարանին տեղը
Ի սկզբանէ փառաւոր բարձր աթոռ է .
13 Ով Տէր՝ Իսրայէլին յոյսը ,
Ամէն անոնք որ քեզ կը թողուն՝ պիտի ամչ-
նան .
Քեզմէ հեռացողները երկրի վրայ պի-
տի գրուին ,
Վասն զի Տէրը՝ կենդանի ջուրերը թո-
ղուցին .
14 Ով Տէր , դուն բժշկէ ու պիտի բժշկուիմ .
Զիս փրկէ ու պիտի փրկուիմ .
Վասն զի իմ պարծանքս գուն ես .
15 Անոնք անոնք ինծի կ'ըսեն ,
Տէրոջը խօսքը ո՞ր է . հիմա թող գայ .
16 Բայց ես քու հովիւէդ՝ հովիւ ըլլալէն չխոսեցայ ,
Ո՛ւ չարի օրուան չցանկացայ , քեզի ո՛ւղ գուն
գիտես .
Իմ շրթունքներէս ելածը քու առջեւդ էր .
17 Ինծի արհաւիրք մի ըլլար ,
Նեղութեան օրը իմ ապաւէնս գուն ես .
18 Ինձ հալածողները թող ամչնան , ու ես չա-
մչնամ .
Թող անոնք պարհաւրին , ու ես չպարհաւրիմ .
Անոնց վրայ թշուառութեան օրը բեր ,
Եւ զանոնք կրկին կատարածով կոտրէ .
19 Տէրը այսպէս քաւ ինծի . Գնա , ու ժո-
ղովրդեան որդւոցը դուռը՝ ուրկից որ Յու-
դայի թագաւորները կը մտնեն ու կ'ելլեն , ու
20 երուսաղէմի ամէն դռներուը կայնէ . Եւ անոնց
ըսէ , Ով Յուդայի թագաւորներ , ու բոլոր
Յուդա , ու երուսաղէմի բոլոր բնակիչներ որ
այս դռներէն կը մտնէք , Տէրոջը խօսքը մտիկ
21 ըրէք . Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Զձեր անձերուն
զգուշութիւն ըրէք , և չարաթի օրը բնա մի
վերցնէք , ու երուսաղէմի դռներէն ներս մի
22 բերէք . Եւ չարաթի օրը ձեր տուներէն դուրս
բնա մի հանէք , ու բնաւ գործ մը չընէք .
Հապա չարաթի օրը սուրբ պահեցէք , ինչպէս
23 որ ձեր հայրերուն պատուիրեցի . Բայց անոնք
մտիկ չըրին ու ականջնին չդնեցին , հապա
իրենց պարանոցը խստացուցին որ մտիկ չընեն

ք Նահ. գ . 3 . բ
կոր . գ . 3 .
գ Դատ . գ . 7 . բ Մ՚Ն-
թագ . ժդ . 23 . էգ . 3 . 19 .
Ես . ա . 29 . ԺԼ .
ե Գէդ . բ . 20 .
զ Կամ լեռնաշղթան
է Գէդ . ԺԼ . 13 .
ը Գէդ . Ժգ . 13 .
թ Գէդ . ԺԼ . 14 .

ի Ես . է . 1 . 2 . է .
1 .
ղ Տես Ես . է . 3 .
ժ Գէդ . իբ . 6 .
ի Ցօր . ի . 17 .
լ բ Օր . ԼԲ . 25 .
խ Մաղ . բ . 13 . էգ .
2 . ՆՀ . 1 . ՆՀգ .
3 . Նահ . ԺԼ . 20 .
Ես . է . 13 .

ծ Մաղ . ա . 3 .
կ Ես . Ժգ . 7 . ա
Մ՚Ն . իբ . 3 . Մաղ .
է . 2 . ՆՀ . 25 .
24 . Նահ . ԺԼ . 3 .
Գէդ . Ժա . 20 . ի .
13 . Հառաջ . բ . 27 .
Ցօթ . բ . 25 .
Մաղ . կբ . 13 . Գէդ .
իբ . 19 . Հառաջ . բ .

6 .
հ Մաղ . Նէ . 25 .
ձ Դատ . Ժբ . 20 .
ղ Գէդ . Ժգ . 8 .
ճ Մաղ . Հգ . 27 . Ես .
ա . 23 .
ո Կամ ԼՆՆՀ
յ Տես Դատ . Ժ . 20 .
ն Գէդ . բ . 13 .
շ բ Օր . Ժ . 21 . Մաղ .
ՆՀ . 1 . ՆՀբ . 14 .
չ Ես . ԺԲ . 4 . ի .
14 . Հ . 8 .
ջ Մաղ . իի . 8 .

ՆՀ . 1 . ՆՀբ . 14 .
ռ Ես . է . 19 . Եզեկ .
Ժբ . 23 . Ամոս .
է . 12 . բ Գէդ . ա .
Գէդ . Ժա . 23 .
ս Գէդ . ԺԲ . 2 . իբ .
8 .
վ Քան . Ժէ . 23 . Նա .
Նահ . Ժգ . 13 .
տ Նէ . ի . 8 . իգ . 13 .
ԼԸ . 13 . Եզեկ . ի .
13 .
ր Գէդ . Հ . 24 . 28 . Ժա .
13 .
ց Գէդ . Ժա . 23 .
փ Գէդ . ԺԲ . 2 . իբ .
8 .
ք Քան . Ժէ . 23 . Նա .
Նահ . Ժգ . 13 .
օ Նէ . ի . 8 . իգ . 13 .
ԼԸ . 13 . Եզեկ . ի .
13 .
ֆ Գէդ . Հ . 24 . 28 . Ժա .
13 .

24 ու խրատ չընդունին ։ Իսկ քո՛ր ուշադրու-
թեամբ ընծի մտիկ ընէք ։ կ՚ըսէ Տէրը , որ
չարաճի օրը առ քեզառքին գանձերէն ներս բնա-
կիրնէք , ու չարաճի օրը առուր պահէ՛ք՝ բնաւ
25 անոր մէջ գործ մը չընելով ։ [a]Անառնոր ըս-
տիպ աշխատին վրայ նառող քեզառքներ ու
իշխաններ՝ կառքերու ու ձիերու վրայ հնծած՝
առ քեզառքին գանձերէն պիտի մնանին , իրենք
և իրենց իշխաններըդ , Յուդայի մարդիկը ու
երուսաղէմի բնակիչներըդ ։ ու առ քեզառքը
26 յաւիտեան պիտի մնայ ։ Եւ Յուդայի քա-
ղաքներէն ու [b]երուսաղէմի չրջակայ տեղե-
րէն , ու Բենիամինի երկրէն և [c]դաշտերէն
ու լեռներէն ու հարաւէն պիտի գան , և ող-
ջակէզ ու զոհ և հացի ընծայ ու կնդրուկ
պիտի բերեն , և Տէրոջը տունը [d]գնահատա-
27 լութեան ընծաներ պիտի բերեն ։ Բայց թէ որ
ինծի մտիկ չընէք , որ չարաճի օրը առուր սրա-
հէք ու չարաճի օրը բնաւ չվերցնէք ու երու-
սաղէմի գանձերէն ներս չմտնէք , [e]նոյնպէս
գանձերուն մէջ կրակ պիտի բոցկըռնի ։ [f]ու
երուսաղէմին պալատները պիտի ուտէ , ու
պիտի չմարի ։

ԳԼ · ԺԸ

1 Բառ մը որ Երեմիայի կը գայ Աստուծմէ բա-
ցատրելով խշտեռքին գործը կատարելու մէջ ։ 11 Ցա-
դելն գառասանութեան պատճառքը կ՚ըսէ իր ապրելիքին
պատահարութեանը համար ։ 18 Երեքին իրեն գառնալու-
քին քանքարուն գէմ կ՚աղաչէ ։

1 Տէրոջը կոզմանէ երեմիային եղած խօսքն է՝
2 որ ըսաւ , Ելիր ու բրուտին առունը իջիր , և
3 հոն քեզի իմ խօսքերս լսել տամ ։ Ու ես բր-
ուտին առունը իջայ , և ահա անիկա ճախա-
4 րակով կը գործէր ։ Ու կաւէ չինուած անօթը
բրուտին ձեռքին մէջը աւրուելացաւ ։ և դար-
կա նորէն ուրիշ անօթ մը չինեց՝ ինչպէս որ
5 բրուտին հաճոյ եղաւ որ ընէ ։ Եւ Տէրոջը խօս-
քը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
6 Մի՞թէ ձեզի՝ տան բրուտին չափս պէս չընե-
լու կարող չե՛մ ,
Ով Իսրայէլի առունը , կ՚ըսէ Տէրը ։
Ահա [g]ինչպէս է կաւը բրուտին ձեռքին մէջ՝
Դուք իմ ձեռքս մէջը այնպէս էք , ով Իս-
րայէլի առունը ։
7 Երբոր մէկ ազգի մը կամ թագաւորութեան
մը հաճոյ բանալու լլլամ
թէ [h]պիտի քակեմ , պիտի փլցընեմ ու պիտի
կորսնցընեմ ,
8 [i]թէ որ այն ազգը՝ որուն վրայով խօսեցայ ,
իր չարութենէն գառնայ ,

[a] Գլ · իբ · 4 ·
[b] Գլ · լբ · 44 · լգ · 12 · Ե-
ղիա · ա · 4 · 7 ·
[c] Յեր · ե · 10 · Ե-
զեկ · ի · 7 ·
[d] Ես · ոբ · 22 · ՀՀգ ·
17 ·
[e] Գլ · իա · 14 · իբ ·
27 · Ես · գ · 11 ·
[f] Ամո · ա · 4 · 7 ·
10 · 12 · բ · 2 · 5 ·
Գ թագ · իե · 8 ·
Գլ · ծբ · 13 ·
—
= Ես · իե · 9 · Հբ ·
ատմ · իե · 22 · 31 ·
[g] Գլ · իբ · 4 ·
[h] Գլ · ա · 10 ·
Երկ · ժբ · 21 ·
լգ · 11 ·
[i] Գլ · իգ · 3 · Ցօ-
գ · 10 ·
Գլ · ի · 3 · իե · 5 ·

[j] Ես ալ պիտի զղջամ՝ անոր չարիքին համար՝ որ
անոր ընելու միտածէր էի ։
9 Իսկ երբոր մէկ ազգի մը կամ թագաւորու-
թեան մը համար բանալու լլլամ
թէ պիտի չինեմ ու պիտի տնկեմ ,
10 թէ որ անիկա իմ խօսքս մտիկ չընելով՝ իմ
առջեւս չարութիւն ընէ ,
Ես ալ պիտի զղջամ՝ անոր բարիքին համար՝ որ
բանէր էի թէ անոր պիտի ընեմ ։
11 Եւ հիմա Յուդայի մարդոցը
ու երուսաղէմի բնակիչներուն խօսէ ու ըսէ ,
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ահա ես ձեզի համար չարիք կը պատրաստեմ ,
ու ձեզի համար խորհուրդ մը կը խորհիմ ։
Դարձի ամէն մէկդ ինչ որ ճամբաներէն
դարձէք ,
Եւ ձեր ճամբաները ու ձեր գործերը ուղ-
ղեցէք ։
12 Բայց անոնք կ՚ըսեն , [k]Յոյս չկայ ։
Մեռ պի մենք մեր խորհուրդներուն ետեւէն
պիտի երթանք ,
Ու ամէն մէկնիսկ մեր չար սրտին կամա-
կորութիւնը [l]պիտի ընենք ։
13 Անոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Հիմա ազգերուն մէջ հարցուցէք ,
Ասանկ բան մը ո՞վ լսեր է ։
Իսրայէլին կոյսը [m]խիստ սոսկալի բան գրաւ ։
14 Միթէ Լիբանանի ձիւնը [n]արտին վէմէն՝ կը
պակսի՞ ,
կամ հեռուէն վազող ցուրտ ջուրերը կը ցամ-
քի՞ն ։
15 Բայց իմ ժողովուրդս [o]զիս մոռցաւ ,
[p]Ունայնութիւններու խունկ ծխեցին ։
Ու զանոնք իրենց ճամբաներուն
մէջը սանդարացին ,
Որ [q]հին շաւիղներու մէջ չլեռկաւած ճամբա-
մի մէջ գային ։
16 Որ իրենց երկիրը [r]աւերակ ,
Ու յաւիտեան [s]սուլելու ենթակայ բնեն ։
Անկէ ամէն անցնողը պիտի հիանայ
Ու գլուխը պիտի շարժէ ։
17 [t]Զանոնք թշնամիին առջեւէն պիտի ցրուեմ
[u]իրը իմ արեւելեան հովով ։
Անոնց կռնակ պիտի ցուցնեմ և ոչ իմ երես ։
18 Ու ըսին ,
[v]Եկէք՝ երեմիային գէմ հնարքներ խորհինք ։
[w]Մեռ պի քահանային օրէնք՝
Ու խնամատարէն խորհուրդ՝
Եւ մարգարէին խօսք պիտի չկորսուի ։

[j] Իսկ · ժբ · 15 ·
[k] Գլ · բ · 25 ·
[l] Գլ · բ · 10 · Ցե-
ր Կոր · ե · 1 ·
[m] Գլ · ե · 30 ·
[n] Կամ Սուրբ պաշն
ես · իգ · 14 ·
[o] Գլ · ե · 32 · իգ ·
21 · ժգ · 25 · ժե ·
13 ·
[p] Գլ · ժ · 15 · ժգ ·
19 ·
[q] Գլ · գ · 16 ·
[r] Գլ · ժբ · 8 · իբ ·
ես · բ · 15 · Մի՛ք ·
գ · 16 ·
[s] Գլ · ժգ · 24 ·
[t] Ող · իբ · 1 ·
[u] Ես · գլ · բ · 27 ·
[v] Գլ · ժ · 18 ·
[w] Գե · ժ · 11 · Մ՛ոգ ·
բ · 1 · Ցօ · ե ·
48 · 49 ·

եկէք՝ զանիկա լեզուով զարնենք,
ու անոր ամէն խօսքերուն ականջ չտանք։

19 Մի՛ Տէր, ինծի ականջ տուր,
ու ինծի հետ վէճ բռնողներուն ձայնը լսէ։
20 Մ՚Ի՞թէ ապէկութիւնն փոխարէն չարիք կը հատուցանի՞,
վասն զի ւանոնք իմ անձիս համար փոս փորեցին.
Ցիշէ որ քու առջեւդ կայնեցայ,
Որ անոնց համար բարեխօսութիւն բնեմ,
ու քու բարկութիւնդ անոնցմէ դարձընեմ։
21 Անոր համար ւանոնց զաւակները սովին մատնէ,
ու զանոնք սուրին ձեռքը յանձնէ.
Անոնց կիներն որդազուրկ ու այրեաւոր ըլլան,
Եւ էրիկները մահաւանդ կոտորուին.
Ու երիտասարդները պատերազմի մէջ սրով զարնուին։
22 Երթոր անոնց վրայ յանկարծակի ասպատակ գունդեր բերես,
Անոնց տուներէն ազազակ լսուի.
Ինչու որ ւիմս բռնելու համար փոս փորեցին,
Եւ իմ ոտքերուս համար ծածուկ որոգայթներ լարեցին։
23 Ու դուն, ով Տէր, գիտես անոնց բոլոր խորհուրդը
Ինծի դէմ՝ ի մեռցնելու համար.
ՙԱնոնց անօրէնութիւնը մի քաւեր,
Եւ անոնց մեղքը քու առջեւդէ մի ջնջեր.
Հապա անոնք քու առջեւդ կործանին.
Քու բարկութեանդ ատեանը անոնց ցաւերը ըրէ։

ԳԼ. ԺԲ

1—13 Երեսի ամանի մը կոտրելուն ցրիւեցիլը կը յայտնէ Հրէից կործանումը իրենց մեղքերուն համար։

1 Տէրը այսպէս բաւ. Գնա՝ բրտաւոր շիշ հոդէ կուժ մը ծերերէն և քահանաներուն ծերերէն հետդ
2 եւ խեցիներու գրաւոր գիտցդը նայէ՝ ՚Ինեւմի որդւոյն Ձորը երթիր, ու հոն քարոզէ ան
3 խօսքերը որ քեզի պիտի դրուցեմ. ՚Ու ըսէ, Ով Յուդայի թագաւորներ ու Երուսաղէմի բնակիչներ, Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք. Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես ան անգոյա վրայ անանկ չարիք պիտի բերեմ, որ զանիկա ամէն լսողին ՚ականջները պիտի խոսին. վասն զի ՚անոնք զիս թողցին, ու ան տեղս ինծմէ օտարացուցին, և հոս խունկ ծխեցին ուրիշ աստուածներու՝ որ ոչ իրենք և ոչ իրենց հայրերը, ոչ ալ Յուդայի թագաւորները ծանչցեր էին. ու ան
5 տեղս ՚անմեղ արիւնով լեցուցին. Եւ Բահաղին բարձր տեղատեղը չինեցին, որ իրենց տղաքները կրակով այրեն, Բահաղին ողջակէզ բնեն, ՚որն որ ես չհրամայեցի, չխօսեցայ
6 ու միտքէս ալ չանցաւ. Ուստի ահա օրեր կու գան, կ՚ըսէ Տէրը, որ ալ ան տեղս Տոփեթի՝ ու Հինոմի որդւոյն Ձորը պիտի
7 չըսուի, հապա Սպանութեան Ձոր. Եւ ան տեղս Յուդայի ու Երուսաղէմի խորհուրդը պիտի խափանեմ. ՚ու զանոնք՝ իրենց թշնամիներուն առջեւը սրով՝ և իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքով պիտի կործանեմ. ու անոնց ՚դիերը երկինքի թռչուններուն ու երկրի գա-
8 զաններուն կերակուր պիտի տամ. Եւ ան քաղաքը ՚ապերախ ու նախատինք պիտի ընեմ. անկէ ամէն անցնողը անոր բոլոր հարուածներուն պատճառաւ պիտի հիանայ ու պիտի
9 սուլէ. Եւ պաշարման առնէր ան նեղութիւնը մէջ՝ որով անոնց թշնամիները և անոնց հոգին փնտռողները զանոնք պիտի նեղեն, ՙիրենց ապրելը միայն ու իրենց ապրիլներուն միայն պիտի կերցընեմ անոնց. ու իրարու միսը պիտի ուտեն։
10 ՚Եւ այդ ան կուժը քեզի հետ եկող մարդոց
11 աչքին առջեւը կոտրէ. Ու անոնց բսէ, Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. ՚Ա՛ս ժողովուրդը ու ան քաղաքը այնպէս պիտի կոտրեմ, ինչպէս որ մէկը բրտաւոր անօթներ կը կոտրէ, որ ալ չկրնան նորոգուիլ. ու Թոփեթի մէջ պիտի թաղեն՝ ՙմինչև որ ալ թաղելու տեղ չմնայ։"
12 Ա՛ս տեղացս ու անոր բնակիչներուն այսպէս պիտի ընեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը, և ան քաղաքը Թոփեթի
13 պէս պիտի ընեմ. Ու երուսաղէմի տուներուն և Յուդայի թագաւորներուն տուներուն ՚Թոփեթի տեղին պէս պիղծ պիտի ըլլան, †ան բոլոր տուներուն պատճառաւ՝ որոնց ՚տանիքներուն վրայ երկնից բոլոր զօրքերուն խունկ ծխեցին, և օտար աստուածներուն ՚թափելու նուէրներ մատուցին։
14 Ու երեմիա Թոփեթէն եկաւ, ուր որ Տէրը զանիկա խրկեր էր մարգարէութիւն ընելու համար. և ՚Տէրոջը տանը գաւիթը կայնեցաւ
15 ու բոլոր ժողովուրդին բաւ, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ան քաղաքիս վրայ ու անոր բոլոր գիւղաքաղաքներուն վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր չարիքները՝ որ անոր դէմ խօսեցայ. վասն զի ՚իրենց պարանոցը խստացուցին, որ իմ խօսքերս մտիկ չընեն։

---

1 Ա—ղ. ՀՊ. 4. Գէ. 6. 33. Ժգ. 4. ԼԳ. 20. 2 Ա—ղ. ԼԲ. 7. Ծէ. 6. Հմր. 22. 3 Ա—ղ. ՀՊ. 9. 10. Հմր. 20. 4 Ա—ղ. ԼԲ. 4. ՀՊ. 14. Գէ. Ժա. 20. Ժէ. 15. — Ելս. Ժէ. 8. 9. Թագ. ա. 10. Գէ. ե. 31. 5 Գէ. Ժէ. 22. 6 Ա—ղ. Թագ. ա. 11. 9. Թագ. ի. 13. 7 Գէ. Ժէ. 20. 8 Ա—ղ. Թագ. ա. 11. 9. Թագ. ի. 13. 9 Ղէ. ի. 27. 28. Ա—ղ. Թագ. ի. 11. Գէ. ը. 13. 17. 19. Ժէ. 6. Ժէ. 15. 10 Ա—ղ. ը. 9. Ես. ՀԲ. 4. 11. Ես. ՀԲ. 9. 11. Ղէ. ի. 27. 11 Ա—ղ. ը. 9. Ես. ՀԲ. 4. 14. Ես. ՀԲ. 9. 11. Գէ. ե. 32. 12 Գէ. ե. 32. Ա—ղ. Թագ. ի. 3. Ա—ղ. Թագ. ի. 11. Գէ. ե. 31. 32. 33. 13 Ղէ. ի. 27. Ա—ղ. Թագ. ի. 11. Ա—ղ. Թագ. ի. 13. Ղէ. ի. 27. Ա—ղ. Թագ. ի. 11. Ա—ղ. Թագ. ի. 13. Ղէ. ի. 27. Ա—ղ. Թագ. ի. 10. Գէ. ե. 18. Ա—ղ. Թագ. ի. 10. Գէ. ե. 18. Ա—ղ. Թագ. ի. 10. Գէ. ե. 18. Ա—ղ. Թագ. ի. 10. Գէ. ե. 18. 14 Գէ. ի. 1. Ա—ղ. Թագ. ի. 10. Գէ. ե. 18. 15 Գէ. ե. 18. Ա—ղ. Թագ. ի. 10. Գէ. ե. 18.

ԳԼ. Ի

1 փառաբ Երիքովին կը գարնի և նոր անուն մը կ՚ընդունի. ա ասիկա գաւառապետ մըն է. 2 Երիքով կը գանգատի իր անարգանքին համար. 10 իրեն գեմ կռիւ նշանակելուն համար։

1 Եւ Տէրոջը ասիկ գլխաւոր վերակացուն՝ եմ՝
մերի որդին փառաբ քահանան լսեց առ խոս-
2 իրը՝ որ Երիքովա կը մարգարէանար. Ու փա-
ռաբ Երիքովա մարգարէին գարկաւ, և ասեն-
կա Տէրոջը ասիկ մէջ եղոյ՝ Բնդհանրին վերի
3 գրածը կոճղը գրաւ. Ու հետևեալ օրը փա-
ռաբ Երիքովան կոճղէն հանեց. ու Երիքովա
անոր ըսաւ, Տէրը քու անունդ փառաբ չէ-
4 կոչեց, հապա Մակոր-միսաապիսկ. վասն զի
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես քեզ արհաւիրք
պիտի բնեմ քու անձիդ ու քու բոլոր բարե-
կամներուդ. և անոնք իրենց թշնամիներուն
սրովը պիտի իյնան, ու քու աչքերդ պիտի
տեսնեն. և բոլոր Յուդան Բաբիլոնի թագա-
ւորին ձեռքը պիտի մատնեմ. ու զանոնք Բա-
բիլոն գերի պիտի տանի, ու զանոնք սրով
5 պիտի զարնէ. Եւ ես քաջալերեմ բոլոր հարըս-
տութիւնը ու անոր բոլոր վաստակը ու անոր
բոլոր պատուական բաները պիտի տամ. և
Յուդայի թագաւորներուն բոլոր գանձերը
իրենց թշնամիներուն ձեռքը պիտի տամ. և
զանոնք պիտի յափշտակեն ու առնեն և Բա-
6 բիլոն տանին. Եւ դուն, ով փառաբ, ու քու
տանդ բոլոր բնակիչները գերութեան պիտի
երթաք. և Բաբիլոն պիտի երթաս, ու հոն
պիտի մեռնիս, և հոն պիտի թաղուիս քէ
գուն և քէ քու բոլոր բարեկամներդ, որոնց
ստաւա մարգարէութիւն ըրիր.

7 Ձիս հանդիցիր, ով Տէր, ու ես հանդ-
ուցեալ.
Դուն ինծի զօրաւոր ես ու յաղթիցիր.
Ամէն օր խաղք եղայ,
Ամէնը զիս ծաղր կ՚ընեն.
8 Քանզի քանի որ կը խօսիմ՝ կ՚ազագակեմ
ես՝ Հրնաբռնութեան ու զրկանաց հասնար կը բո-
զոքեմ.
Վասն զի Տէրոջը խօսքը ամէն օր նախատինք
ու անարգանք եղաւ ինծի.
9 Ու ես ըսի, Զանիկա չյիշեմ,
Եւ ևս յայնմ ալ անոր անունովը չխօսիմ.
Բայց սրտիս մէջը վառած կրակի պէս եղաւ՝
ոսկորներուս մէջ գոցուած.
Եւ յոգնեցայ ընդունիլ ու ես չեմ կրնար.
10 Վասն զի շատերուն չարաբանութիւնը լսեցի.
Ամէն կողմնակ վախ եղաւ.

բռնութեան գործեցիք, ու բռնութեան՝ ըսիք.
Իմ բոլոր բարեկամներս իմ սխալիլս կը դի-
տեն՝ ըսելով.
Գուցէ անոնք խաբուի, ու անոր յաղթենք
ես անկէ մեր վրէժը առնենք.
11 Բայց Տէրը ինծի հետ է զօրաւոր սարսափելի
պէս.
Անոր հալածողները պիտի գլորին
ու պիտի չյաղթեն.
Անոնք խիստ պիտի ամչնան, քանզի անխել-
քութեամբ կը վարուին,
Անոնց երես-հանարգանքը յաւիտեան պիտի
չմոռցուի.
12 Բայց դուն, ով զօրաց Տէր՝ որ արդարը կը
փորձես,
Երիկամունքը ու սիրտը կը տեսնես,
Անոնց վրայ քու վրէժիդ բուխդ տեսնեմ.
Քանզի իմ գատս քեզի յայտնեցի.
13 Տէրոջը երգեցէք, Տէրը գովեցէք.
Քանզի հանդուկին հոգին չարաչար պծնեցաւ
ձեռքէն ազատեց.

14 Անիծեալ ըլլայ ան օրը որ ես ծնայ.
Իմ մեր պիտ ծնած օրը օրհնեալ չըլլայ.
15 Անիծեալ ըլլայ ան մարդը որ իմ հօրս աւե-
տիս բերաւ,
Ու զանիկա խիստ չատ ուրախացուց՝ ըսելով,
Քեզի արու զաւակ մը ծնաւ.
16 Եւ ան մարդը ան քաղաքներուն պէս ըլլայ՝
Որոնք Տէրը կործանեց ու չխնայեց.
Անիկա առաւօտուն աղը լսէ,
Ու կէսօրուան ատենը ազազակ.
17 Վասն զի հոն արգանդէն պիտ չմեռցուց,
Որ մայրս ինծի գերեզման ըլլար,
Եւ անոր արգանդը յաւիտեան յղի մնար.
18 Ինչո՞ւ այսպէս հոն արգանդէն եղայ
Որ աչխատանք ու ցաւ տեսնեմ,
Եւ իմ օրերս ամօթով ազատին.

ԳԼ. ԻԱ

1 Սեդեկիա մարդ կը խրկի որ Երիքովին հարցնեն քէ նե-
բուգոդոնոսորին պատերազմը ինձ վրայեան պիտի առնէ՝
2 Երիքով կը նախատինքի Աէ սասիկ պատճառով ու վէ-
ասի գերս քեզ. 4 կը խրատ Յուդային որ գաղթի.
ապա կ՚ըսուի. 11 ու Յուդայի տունը կը մեղադրէ.

1 Տէրոջը կողմանէ Երեմիային եղած խօսքն է,
երբոր Սեդեկիա թագաւորը Մելքիային որ-
դին Փաշուրը ու Մաասիայի որդին Սո-
2 փոնիան քրմէ՝ մեկի հասար Տէրոջը հարցուր.
վասն զի Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագա-

ըչը Իշխ.
ե Գէ. ա. 8. 19.
ը Գէ. ժե. 20. ժէ. 18.
թ Գէ. ֆգ. 40.
ժ Գէ. ժա. 20. ժէ. 10.
ի Ես. ա. 9. ժ. 22.
ձ Ամ. ե. 3. 4. Ամ. ե. 14. 15.
ղ Գէ. ա. 6. 7.
ճ Ելք. գ. 14.
ն Գէ. գ. 7.
շ Ելք. ը. 18. 19.
ո Ամ. է. 2. ի. 3. 4.
չ Գէ. ժե. 4. 5.
պ Ամ. ը. 15. Գէ. ժը. 5.
ջ Ամ. ը. 15.
ռ Ամ. ժի. 19.
ս Ամ. խ. 9. ծե. 13. 14. Գէ. ժգ. 14. Ամ. ե. 14.
վ Ամ. ը. 9. 10. Ամ. ժի. 20. 21.
տ Ելք. գ. 3. Ես. ա. 25. Գէ. ժե. 10.
ր Ես. ժե. 10.
ց Գէ. ժը. 21.
ւ Ելք. գ. 10. 11. Ես. ա. 10. Ամ. ը. 10.
փ Ելք. գ. 20.
ք Ելք. գ. 1.
և Գէ. ը. 1.
օ Գէ. իգ. 1. Ես. ա. 14. Գէ. իի. 23. իգ. 3.
ֆ Գէ. իգ. 3. 7.

ւորը մեզի հետ պատերազմ կ՚ընէ. գուցէ
Տէրը մեզի հասնայ իր բոլոր սքանչելիքներուն
համեմատ ընէ. և անիկա ⁽մեզմէ դառնայ։⁾
3 Ու երեմիա ասոնց լսաւ, մեզ եկեղեցին
4 պապէա քահ. Խորհուրդին Տէր Աստուածը
պապէա կ՚ըսէ. Ահա ես ձեր ձեռքերուն մէջ
եղող պատերազմական գէնքերը պիտի դարձնեմ,
որոնցմով դուք պատերազմիք գուրսէն
ձեզ պաշարող Բաբիլոնի թագաւորին ու Քաղ-
դեացիներուն հետ կը պատերազմիք. և ⁽զա-
5 նոնք ես քաղաքիս մէջ պիտի ժողվեմ։ Ու ես
ալ ⁽երկնցած ձեռքով և զօրաւոր բազուկով,
բարկութեամբ, բարկութեամբ ու մեծ ցա-
6 սումով ձեզի հետ պիտի պատերազմիմ։ Ու
ես քաղաքիս բնակիչները՝ մէկ մարդ և մէկ
անասուն պիտի զարնեմ. անոնք մեծ ժանա-
7 ախտով պիտի մեռնին։ Ու անկէ ետքը,
կ՚ըսէ Տէրը, ⁽Յուդայի թագաւորը Սեդեկիան,
և անոր ծառաները ու ժողովուրդը, և ես
քաղաքիս մէջ ժանտախտէն, սուրէն ու սո-
վէն մնացածները՝ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորին ձեռքը, և անոնց թշնամիներուն
ձեռքը, ու անոնց հոգիները փնտռողներուն
ձեռքը պիտի մատնեմ. և զանոնք սուրի
բերնէն պիտի անցընէ. ⁽անոնց պիտի չխնայէ,
պիտի չգթայ ու ողորմութիւն պիտի չընէ։
8 Ու ես ժողովուրդին ըսէս, Տէրը պապէա
կ՚ըսէ. Ահա ⁽ես ձեր առջեւը կը դնեմ կենաց
9 ճամբան ու մահուան ճամբան. ⁽Ան քաղաքիս
մէջ կեցողը սրով, սովով ու ժանտախտով
պիտի մեռնի. իսկ ելլողը ու ձեզ պաշարող
Քաղդէացիներուն կիյնայը ազ պիտի մնայ,
ու ⁽անոր կեանքը իրեն աւարի մը պէս պիտի
10 ըլլայ։ Քանզի ⁽իմ երեսս ես քաղաքիս վրայ
հառաւեցի չարիք ընելու հասնար և ոչ թէ
բարիք, կ՚ըսէ Տէրը. ⁽անիկա բաբիլոնի թա-
գաւորին ձեռքը պիտի տրուի, ու ⁽զանիկա
կրակով պիտի այրէ։
11 Ու Յուդայի թագաւորին տանը [illegible],
12 դռնէը խօսքը լսեցէք. Ով Դաւիթի տունը,
Տէրը պապէա կ՚ըսէ. ⁽առաւօտուց կիրաւունք
գատաստան տեսէք, ու զրկուածը հա-
րստահարուողին ձեռքէն ազատեցէք. չըլլայ
որ ձեր չար գործերուն համար իմ բարկու-
թիւնս կրակի պէս ելլէ եւ բռնկի, ու մեր-
13 դող մը չըլլայ։ Ահա ես ձեզի դէմ եմ, ով
հովիտին՝ ով աշտանակ վէմին բնակիչներդ, որ
կ՚ըսէք թէ ⁽մեզի դէմ ոմի պիտի իջնէ, կամ
մեր բնակարաններուն մէջ ոմի պիտի մտնէ.
14 բայց ես ձեզի ⁽ձեր գործերուն պատուղին
համեմատ այցելութիւն պիտի ընեմ, կ՚ըսէ

Տէրը, ու անոր անտառին մէջ կրակ պիտի
բռնկեցնեմ, որ ⁽անոր ամէն բոլորտիքը ե-
ղածը պիտի ուտէ։

ԳԼ. ԻԹ

1 Տէրը պապէա կ՚ըսէ.
Յուդայի թագաւորին տունը իջիր,
2 Ու հոն ան խօսքը խօսէ, ու ըսէ,
Ով Դաւիթի աթոռին վրայ նստող Յուդայի
թագաւոր,
Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ,
Թէ դուն և քու ծառաներդ ու ժողո-
վուրդդ՝
Որ այս դռներէն կը մտնէք.
3 Տէրը պապէա կ՚ըսէ.
⁽Իրաւունք ու արդարութիւն ըրէք,
Ու զրկուածը հարստահարողին ձեռքէն ազա-
տեցէք.
Ու օտարականին, որբին ու այրեւարիին
⁽Անիրաւութիւն — բռնութիւն մի ընէք,
Ու այս անգամ անմեղ արիւն մի թափէք.
4 Վասն զի եթէ որ ամէն կերպով այս խօսքը՝ ի
գործ դնէք,
⁽Ապա անոր Դաւիթի աթոռին վրայ նստող
Թագաւորները
Կառքերու ու ձիերու վրայ հեծած՝
Ան տանը դռներէն պիտի մտնեն,
Իրենք և իրենց ծառաները ու ժողովուրդը.
5 Բայց եթէ որ այս խօսքերը մտիկ չընէք,
⁽Իմ անձիս վրայ երդում կ՚ընեմ, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ այս տունը աւերակ պիտի ըլլայ.
6 Քանզի Յուդայի թագաւորին տանը վրայով
Տէրը պապէա կ՚ըսէ.
Դուն Գաղաադ ինծի Լիբանանու գագաթին [illegible] ես,
Ու Լիբանանու գազաթին [illegible] նս,
Սակայն անշուշտ քեզ անապատ [illegible]
Ու անբնակ քաղաքներու [illegible] պիտի ընեմ.
7 Ու քու վրադ կործանողներ պիտի †հանեմ.
Ամէն մէկը իր գէնքովը [illegible],
Ու քու ⁽ընտիր եղեւնիներդ պիտի կտրեն
⁽Ու կրակը ձգեն։
8 Ու այս քաղաքէն շատ ազգեր պիտի անցնին,
Ու իրարու պիտի բսեն,
⁽Ինչո՞ւ Տէրը այս մեծ քաղաքին այս-
պէս բրաւ։
9 Ու պիտի բսեն, ⁽Վասն զի իրենց Տէր Ա-
ստուծոյն ուխտը խզեցին,

- Երէք · ամբ վերջէն
  ի՛ջեկ ։
- ² Նա · ժգ · ա ։
- ³ Ել · գ · ե ։
- ⁴ Գէ · լե · ու · լթ ·
  ա · ծբ · ե ։
- ⁵ բ Օբ · խբ · ու · բ
  Մն · լգ · ու ։
- ⁶ բ Օբ · լ · ու ։
- ⁷ բ Գէ · քբ · ե · ու · ու ·
  ի · ծբ · ե ։
- ⁸ Գէ · լթ · ա · ու · ի ·
  ու · քբ · ու · ու · ծբ ·
  ու ։
- ⁹ Գէ · լթ · ու · ի ։
- ¹⁰ Գէ · քբ · ե · ու · լե ·
  ի · ծբ · ե ։
- ¹¹ Գէ · քբ · ե · ու · ի ։
- ¹² Գէ · լթ · ա · ու · ի ·
  ու · քբ · ու · ու · ծբ ·
  ու ։
- ¹³ Գէ · քբ · ե · ու · ի ։
- ¹⁴ Գէ · խա · ու ։
- ¹⁵ բ Օբ · խբ · ու · ու ·
  ի Քա · ե · ի ·
  բ Մն · լգ · ու ։

- Երկիա խօսեցաւ մեծ ազատութիւնով կը յորդորէ
  Յուդայի թագաւորին, ու Քէդեդիա։ ¹⁰ Ու Երեմիա
  ¹¹ — Ելքաւորելի վրայ հանելու գաղտնաբանը։

- ² Նա · ժգ · ա ։
- ³ Գէ · խա · ու ։
- ⁴ Նա · ա · ու · ու · Նա ·
  գ · ու · ու ։
- ⁵ բ Մն · լգ · ու · Գէ ·
  ծբ · ու ։
- ⁶ Գէ · ժե · ու ։
- ⁷ Տե · հա · ու ։
- ⁸ Գէ · ժե · ու ։
- ⁹ Երբ · գ · ու · ու ·
  ու ։
- ¹⁰ Երէ · արեւմ ։
- ¹¹ Նա · բ · ու ։
- ¹² Գէ · խա · ու ։
- ¹³ բ Օբ · խբ · ու · ու ·
  բ Քա · ե · ի ·
  բ Մն · լգ · ու ։

և սրբոյ տաճարիս իւրոյ պատուհասիւն ը-
նդին ու անանց ծառայիցին ։

10 Մեհենադիւն Համար մի լար ։
Ու անոր Համար մի պրաք ։
Հոգ՝ Պատուիրն Համար գառնապէս լացէք ,
Որովհետև մէկ մըն ալ պիտի չդառնայ ,
Ու իր հայրենիքը պիտի չտեսնէ ։
11 Վասն զի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ
Ճարտարի թագաւորին Ճոմխոյի որդւոյն Սեդ-
դումին Համար ,
Որ իր Տօրը Ճոմխոյին տեղը թագաւոր նստաւ ,
Պ՚ու ան տեղէն երաւ .
Ահա մէկ մըն ալ հոս պիտի չդառնայ .
12 Հապա անիկա իր ծննդի քշուած տեղը պիտի
մեռնի ,
Ու մէկ մըն ալ աս երկիրը պիտի չտեսնէ ։
13 Պ՚ավա՛յ անոր՝ որ իր տուներ զրկանքով՝
Ու իր վերնատուներըը անիրաւութեամբ կը
չինէ .
Պիր դրացին ձրի կը բանեցընէ ,
Եւ անոր աշխատութեանը վարձքը չվճարեր·
14 Ինծի ընդարձակ տուն
Ու Համառօտ վերնատուներ չինեմ՛ ըսելով ,
Իրեն պատուհաններ կը բանայ ,
Ու ընդ՚ներ եղևնափայտով կը պատէ ,
Ու Նոխազ կը նկարէ ։
15 Միթէ դուն Պչատ եղևնափայտեր ժողվելով
Թագաւո՞ր պիտի բլլաս ։
Պ՚Ձ՚ որ քու Հայրդ կերաւ ու խմեց ,
Նաև իրաւունք ու արդարութիւն ըրաւ .
Անոնո՞ր Պանոր ապէկ եղաւ ։
16 Աղքատին ու անտնկին դատը տեսաւ .
Անո՞նր Համ ապէկ եղաւ .
Միթէ պիտ գիտնալը ասիկա չէ՞ , կ՚ըսէ Տէրը ։
17 Պաչկայն քու աչքերդ ու սիրտդ ուրիշ բա-
նի վրայ չէ ,
Բայց միայն քու ագահութեանդ
Եւ անմեղ արիւն թափելու
Եւ անիրաւութեան ու բռնատրութեան վրայ
է , որ Համ բնես ։

18 Անոր Համար Յուդայի թագաւորին
Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին վրայով
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Պ՚Անոր վրայ պիտի չպրան՝ ըսելէ ,
Պ՚վա՛յ եղբայրս , կամ՝ վա՛յ քոյրս .
Անոր վրայ պիտի չպրան՝ ըսելէ ,
Վա՛յ տէր իմ՝ կամ՝ վա՛յ Համ փառաւոր ։
19 Պ՚Անիկա իշու թաղումով պիտի թաղուի ,
Ու քաշելով պիտի տարուի ,
Ու Երուսաղէմի դռներէն դուրս պիտի նե-
տուի ։

20 Լիբանան ելիր ու ազաղակէ ,
Եւ Բասանի վրայ ձայնդ ձգէ
Ու Աբարիմէն ազաղակէ .
Վասն զի քու բոլոր Համնիներդ կոտրուեցան ,
21 Երբոր դուն յաջողութեան մէջ էիր՝ քեզի
պրուցի ,
Ու դուն ըսիր , Պարկ չեմ ըներ .
Պքու ճանկռտիներդ ի վեր ճամբազ ասկէ էր՝
Որ իմ խօսքս ուրիկ չընես ։
22 Պքու բոլոր Հովիւներդ Հովը պիտի կերծանէ ,
Ու Համնիներդ գերութեան պիտի երթան .
Ըիրաւի անասներդ բոլոր չտեսութեանդ Համար
պիտի ամչնաս ու պիտի պատկառես ։
23 Ով Լիբանանի մէջ բնակող ,
Ու եղևիններու մէջ բոյն ունեցող ,
Երբոր քեզի Պծնդական կնոջ երկանցը պէս
ցաւեր գան ,
Պ՚ըշաճ ողորմելի պիտի բլլաս ։
24 Ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէրը ,
Ով Յուդայի Թագաւոր՝ Յովակիմի որդին
Պեքոնիա ,
Պթէև իմ աջ ձեռքիս վրայ կնիք ալ ըլլաս ,
Անկէ ալ քեզ պիտի փրցընեմ՛ .
25 Պ՚Ես քեզ՝ քու հոգիդ փնտռտողներուն ձեռքը
Ու ան մարդոց ձեռքը՝ որոնց երեսէն դուն
կը վախնաս ,
Եւ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր Թագաւորին
ձեռքը
Ու Քասդէացւոց ձեռքը պիտի մատնեմ՛ .
26 Պ՚Ես քեզ ու քու մայրդ որ քեզ ծնաւ ,
Օտար երկիրը պիտի նետեմ՛
Ուր որ ծնած չէք ,
Եւ հոն պիտի մեռնիք ։
27 Ու պիտի չդառնան ան երկիրը ,
Ուր որ դառնալու Պկը յուսան ։
28 Միթէ աս Պեքոնիա շո՞ւտ մարդը անարգուած
ու կոտրած ամա՞ն մըն է ,
կամ թէ հանանակ ամա՞ն մըն է՝ որուն մէկը
չհաճիր ·
Ինչո՞ւ Համար ինքը ու իր սերունդը նետուե-
ցան ,
Ու իրենց չգիտցած երկիրը փշուեցան ։
29 Պ՚Ով երկիր , երկիր , երկիր ,
Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ ·
30 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ·
Աս մարդը Պանպատակ գրեցէք ·
Աս մարդը իր օրերուն մէջը յաջողութիւն պի-
տի չգտնէ ·

ե գ Թագ · իբ · 23 ·
ը Հմր · 11 ·
թ Տէր = Պն · գ · 11 · Ա բազմաց գ Թագ · իբ · 3ՀՆ Համ ։
ժ Տէր = Պն · գ · 24 ·
ի գ Թագ · իբ · 24 ·

Հմր · 13 ·
լ Դ,Ա · ԺԲ · 13 · ը Ար · իբ · 14 · 15 · Մ իբ · գ · 19 · Ընբ · ը · 3 · Ցահ · ծ · 4 ։
խ Նէր · Հրէից ազնուական տոհմի Համար նշանակ ժէրմիա

ե գ Թագ · իբ · 25 ·
ը Ս=գ · ՃԲ · 2 · Նա · գ · 10 ·
ղ Նէր · ԺԲ · 6 ·
ճ Գէ · Ժգ · 4 · 5 ·
ի Տէր գ Թագ · Ժգ · 30 ·
ձ Բ Պն · ԼԳ · 6 · Գէ · ԼԳ · 30 ·

ե Գէ · գ · 25 · ծ · 25 · Ես ·
ղ Գէ · իբ · 1 ·
ի Հմր · 20 ·
լ Գէ · գ · 24 ·
ո Տէր գ Թագ · իբ · 6 · 8 · = Պն · գ · 18 · Գէ · ԼԲ · 1 ·

Նէր · Փռնիա ·
ղ Նրգ · ը · 6 · Ընգ · ը · 23 ·
= Գէ · ԼԳ · 20 ·
գ Թագ · իբ · 13 · Բ Պն · ԼԳ · 10 ·
ձ Նէր · Իրէնց տեղը կը քրտնեն ·

ղ Ս=գ · ը · 18 · Գէ · իբ · 18 · Ամբ · ը · 8 ·
Բ Ար · ը · 1 · Եր · = · 1 · Պի · = · 2 ·
ի Տէր = Պն · գ · 18 · 19 · Պ=ա · = · 12 ·

քանզի անոր անբուժելի բնաւ մէկը չպիտի
ըլլար ինձ պիտի չդանէ,
որ Դաւիթի աթոռին վրայ նստի,
եւ զայն հնամաշ ընէ վրայ խազաւորու-
թիւն լինի։

ԳԼ· ԻԳ

1 Մարգարէն կը նախատէ իր ցրուած հօտը նորին պիտի
ժողվէ։ 3 Բրխոտ գառներ պիտի կազմուին ու ծկին։
9 Ծածուկ մարգարէութիւն գիմ. 33 ու Հզեկիելի մարգարէ-
թիւնները նոյէ բնութիւնն գիմ խոյ։

1 Վա՛յ հանն հովիւներուն՝
որ իմ արօտիս ոչխարներն կը կորսնցնեն ու
կը ցրուեն, կ՚ըսէ Տէրը։
2 Անոր համար այսպէս կ՚ըսէ Իսրայէլին Տէր
Աստուածը
Ան հովիւներուն վրայով որ իմ ժողովուրդս
կը հովուեն.
Դուք իմ ոչխարներս ցրուեցիք ու զանոնք
վռնտեցիք,
եւ անոնց այցելութիւնը չըրիք.
Ահա ես ձեր գործոց չարութիւնը հասնիմ՝
Ձեզի այցելութիւն պիտի բնեմ, կ՚ըսէ Տէրը.
3 Ու ես իմ ոչխարներուս մնացորդը պիտի
ժողվեմ
Ան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք քշեր եմ,
եւ զանոնք իրենց փարախներէն պիտի դար-
ձնեմ,
եւ պիտի աճին ու շատնան։
4 Ու անոնց վրայ հովիւներ պիտի դնեմ, որ
զանոնք հովուեն.
եւ անոնք ալ այլեւս չվախնան ու պի-
տի չզարհուրին
Ու պիտի չպակսին, կ՚ըսէ Տէրը։

5 Ահա օրերը կու գան, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ Դաւիթին արդարութիւնն Շառաւիղ մը
պիտի հանեմ,
Որ թագաւորի պէս թագաւորութիւն պիտի ընէ,
խնամուտ ըլլալու պիտի վարուի,
Ու երկրի վրայ իրաւունք ու արդարութիւն
պիտի ընէ։
6 Անոր օրերը Յուդա պիտի ազատի,
եւ Իսրայէլ հանգստութեամբ պիտի բնակի.
Ու նա է անոր անունը՝ որով պիտի կոչուի,
ՏԻՐՈՋ ՄԵՐ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ։
7 Անոր համար ահա օրերը կու գան, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ ալ պիտի չըսուի թէ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի որդիները Եգիպտոսի երկրէն հանեց,
8 Հապա՝ կենդանի է Տէրը՝
Որ Իսրայէլի տունը ասպնջդը հանեց ու բե-
րաւ հիւսիսի երկրէն,
եւ նան բոլոր երկիրներէն՝ ուր որ զանոնք
քշեր էի.
Ու անոնք իրենց երկրին մէջ պիտի բնակին։

9 Մարգարէներուն համար սիրտս ներսիս ջախ
կը կտրի,
Բոլոր ոսկորներս կը դողան.
Տէրոջը երեսէն ու անոր սուրբ խօսքերուն
երեսէն
Գինով մարդու պէս՝
եւ գինեմոլ մարդու պէս եղայ.
10 Քանզի երկիրը շնացողներով լեցուած է.
Քանզի անէծքի պատճառով երկիրը սուգ կը
բռնէ.
Անապատին արօտները չորցան,
Որովհետեւ անոնց ճամբան չար եղաւ,
եւ անոնց ոյժը ուղիղ չէ։
11 Վասն զի՛ թէ մարգարէն և թէ քահանան
պղծուեցան.
Անոնց չարութիւնը իմ տանս մէջն ալ գտայ,
կ՚ըսէ Տէրը։
12 Անոր համար անոնց ճամբաները
խաւարի մէջ սահեցնող տեղերու պէս պի-
տի ըլլան անոնց,
Անոնք պիտի մղուին ու հոն պիտի իյնան.
Վասն զի ես անոնց այցելութիւնն տարին
Անոնց վրայ չարիք պիտի բերեմ, կ՚ըսէ Տէրը։

13 Ես Սամարիոյ մարգարէներուն մէջը
Անպատեհութիւն տեսայ.
Բահաղին մոլորեցուց մարգարէութիւն կ՚ընէին,
եւ իմ ժողովուրդս Իսրայէլը կը մոլորցնէին։
14 Ու Երուսաղէմի մարգարէներուն մէջը սա-
կաւի բան տեսայ.
Անոնք շնութիւն կ՚ընեն, ու սուտի մէջ
կը քալեն,
եւ չարագործներուն ձեռքերը կ՚ուժցընեն,
Որ չդառնան ամէն մէկը իր չարութենէն.
Անոնց ամէնը ինծի Սոդոմ պէս
Ու անոր բնակիչները Գոմորի պէս եղան։
15 Ասոր համար զօրաց Տէրը մարգարէներուն
վրայով այսպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես անոնց ծաղիրը պիտի կերցընեմ,
եւ անոնց դառնութիւնն ջուր պիտի խմցընեմ.
Վասն զի Երուսաղէմի մարգարէներէն աստ-
ղաբշտութիւն ելաւ
Ու բոլոր երկրին մէջ։
16 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ձեզի մարգարէութիւն բնող մարգարէից խօս-
քերուն մի՛ունկ մի՛ դնէք.
Անոնք ունայնութեան կը սորվեն ձեզ,
Իրենց սրտին տեսիլքը կը խօսին,

Ո՞ չէ քէ Տէրոջը բնդնէն ։
17 Անոնք իս անարգ ոգնելուն կը խօսին ու կ՚ըսեն ,
Տէրը բաւ , ՚Ձեզի խաղաղութիւն պիտի ըլ-
լայ ։
Եւ իրենց սրտին կամակորութեանը մէջ բոլոր
քալողներուն կ՚ըսեն ,
՚Ձեր վրայ չարիք պիտի չգայ ։
18 Վասն զի Տէրոջը խորհուրդին մէջ ո՞վ կայ-
նեցաւ ։
Ո՛չ տեսաւ ու անոր խօսքը լսեց ։
Անոր խօսքին ո՞վ ականջ տուաւ ու մտիկ
ըրաւ ։
19 Ահա ՚Տէրոջը մրրիկը սրտմտութեամբ ելաւ ։
Անիկա սաստիկ մրրիկ է ,
Ամբարիշտներուն գլխուն վրայ պիտի յար-
ձակի ։
20 ՚Տէրոջը բարկութիւնը իս պիտի չդառնայ ,
Մինչև որ իր սրտին խորհուրդները չկատա-
րէ ու չհաստատէ ։
՚Ետքի օրերը պիտի հասկընաք ։
21 ՚Ես մարգարէները իս չխրկեցի , բայց անոնք
կը վազեն ։
Ես անոնց չխօսեցայ , բայց անոնք կը մար-
գարէանան ։
22 Իսկ ՚թէ որ անոնք իմ խորհուրդս մէջ կե-
ցած ըլլային ,
Անոնք իմ խօսքս իմ ժողովուրդս լսել
պիտի տային ,
Եւ զանոնք ՚իրենց չար ճամբաներէն
Ու իրենց չար գործերէն պիտի դարձնէին ։
23 Մի՞թէ ես մօտաւոր Աստուած եմ ,
Ու հեռուանոց Աստուած չե՞մ , կ՚ըսէ Տէրը ։
24 Կամ թէ մէկը ՚ծածուկ տեղատնք կրնայ
պահուիլ ,
Որ ես զանիկա չտեսնեմ , կ՚ըսէ Տէրը ։
՚Միթէ երկինքը ու երկիրը լեցընողը ես չե՞մ ,
կ՚ըսէ Տէրը ։
25 Իմ անունովս սուտ մարգարէութիւն ընող
մարգարէներուն բսածները լսեցի ,
Որ կ՚ըսեն , Երազ տեսայ , երազ տեսայ ։
26 Մինչև ե՞րբ սակայն սուտ մարգարէութիւն
ընող մարգարէներուն սրտին մէջ պիտի
ըլլայ ,
Որ իրենց սրտին նենգութիւնները կը մար-
գարէանան ։
27 Անոնք իրենց երազներովը՝ որ իրարու կը
պատմեն ,
Իմ անունս իմ ժողովուրդս մոռցընել կը խոր-
հին ,
՚Ինչպէս որ անոնց հայրերը Բահաղին պատ-
ճառովը իմ անունս մոռցան ։
28 Երազ ունեցող մարգարէն թող երազ պատմէ ,
Իսկ իմ խօսքս ունեցողը ճշմարտութեամբ
թող իմ խօսքս խօսի ։
Քարդը ցորենին քովը ի՞նչ է , կ՚ըսէ Տէրը ։
29 Միթէ իմ խօսքս կրակի պէս չէ՞ , կ՚ըսէ Տէ-
րը ,
Ու ապառաժը կտորտող մուրճի պէս չէ՞ ։
30 Անոր համար ահա ՚ես ան մարգարէներուն
դէմ եմ , կ՚ըսէ Տէրը ,
Որոնք ամէն մէկը իր ընկերէն իմ խօսքերս
կը գողնան ։
31 Ահա ես ան մարգարէներուն դէմ եմ , կ՚ըսէ
Տէրը ,
Որ իրենց լեզուները կը գործածեն ու կ՚ըսեն ,
Անիկա ըսաւ ։
32 Ահա ես ան սուտ երազներ մարգարէացընո-
ղներուն դէմ եմ , կ՚ըսէ Տէրը ,
Որ զանոնք պատմելով՝ իմ ժողովուրդս կը
մոլորցընեն
Իրենց սուտութիւններովը ՚ու անզգուշութիւ-
նովը ։
Ու ես զանոնք չխրկեցի և անոնց չպատուի-
րեցի ։
Ու անոնք աս ժողովուրդին ամենևին օգուտ
մը պիտի չընեն , կ՚ըսէ Տէրը ։

33 Ուստի երբոր աս ժողովուրդը
կամ մարգարէ մը կամ քահանայ մը
Քեզի հարցընէ ու ըսէ թէ Տէրոջը °բեռը ի՞նչ
է ,
Անոնց ըսես , ի՞նչպէս բեռ ։
՚Ես ձեզ անոնցմէ պիտի թօթում , կ՚ըսէ Տէրը ։
34 Եւ ան մարգարէն կամ քահանան կամ ժո-
ղովուրդը՝
Որ Տէրոջը բեռը կ՚ըսէ ,
Ան մարդուն ու անոր տանը պատիժ պիտի
բնեմ ։
35 Ամէն մարդ իր ընկերին՝
Ու ամէն մարդ իր եղբօրը պատէս ըսէք ։
Տէրը ի՞նչ պատասխան տուաւ ,
Եւ Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ ։
36 Ու մէյմըն ալ Տէրոջը բեռը չյիշէք ։
Վասն զի ամէն մարդուն բեռը իր խօսքը պի-
տի ըլլայ ։
Քանի դուք կենդանի Աստուծոյն՝
Զօրաց Տէրոջը՝ մեր Աստուծոյն խօսքը փո-
խեցիք ։
37 Մարգարէին պատէս ըսես ։
Տէրը քեզի ի՞նչ պատասխան տուաւ ,
Եւ Տէրը ի՞նչ խօսեցաւ ։
38 Քանի որ դուք Տէրոջը բեռը կ՚ըսէք ,
Անոր համար Տէրը պատէս կ՚ըսէ ։
Որովհետև աս խօսքը՝ պատէս Տէրոջը բեռը
կ՚ըսէք ,

= Գլ . ջ . 14 . ը . 11 . | Ղ Յար . ժէ . 8 . տակը
Եզեկ . ժգ . 10 . | ը . 18 .
Ջաք . ժ . 2 . | = Գլ . ի՛ . 32 . ել . 23 .
• Մեռ . գ . 11 . | ՚ Գլ . ել . 24 .

՚ Ծն . խի . 1 .
= Գլ . ժգ . 14 . ի՛ . 15 . ի՛ . 8 .
Ա՛մբ . բ . 2 . 3 . | Սաղ . ղ՚ի . 7 . | ժգ . 14 . 15 .
Ֆ ի՛ Թագ . ը . 27 . | Դատ . գ . 7 . ը . 33 . 34 . | ֆ Սաֆ . գ . 4 .
՚ Ի՛ պատգամը
՚ Հմր . 29 .

• Գլ . ի՛ . 3 .
՚ Սաղ . ղ՚ի . 7 . եւ .
Ե՛ օՐ . ժը . 20 . Գլ .

թէև ես ձեզի չ֊ը խրկեցի , ու Տէրոջը բնաը
մի բանէ՝ բան ,
39 Ասոր համար ահա ես ՚ձեզ բոլորովին պիտի
մեռնեմ ,
ու վերեւէս պիտի ձգեմ ձեզ՝
եւ ան քաղաքը՝ որ ձեզի ու ձեր հայրերուն
տուի .
40 Եւ ձեր վրայ ՚յաւիտենական նախատինք
ու յաւիտենական անարգանք պիտի գնեմ ,
Որ պիտի չմոռցուի » .

ԳԼ · ԻԹ

1 Ընդհ ու գէշ Թագերուն օրինակով , 4 մարգարէն կը դառնայ գէշ բնակիչներուն վրայ . 5 եւ Ռեկաբին տան ալ աւրհնութիւն կը խոստանայ .

1 ՚Բարիքներ նշանակող անուտոր Թագաւորը՝
Յուդայի Թագաւորը ՚Յովակիմի որդին Յե֊
քոնիան եւ Յուդայի իշխաններուն եւ հիւանդը
ու գարբիններուն երուսաղէմէն գերի առնե֊
լէն ու Բաբիլոն տանելէն ետքը ՚Տէրոջ բնծի
խնդիր ցուցուց , որ ահա Տէրոջը տաճարին
2 առջեր գրուած երկու կոգով Թուզ կար . Մէկ
կոգովին մէջ խիստ ազնիկ Թուզեր կային՝ կան֊
խահաս Թուզերու պէս , ու միւս կոգովին մէջ
խիստ գէշ Թուզեր կային , այնպէս որ գէշնու֊
3 թիւնէն անոնց ուտուիլը անկարելի էր . Եւ
Տէրը բնծի ըսաւ , Ով Երեմիա , ի՞նչ կը տես֊
նես . ու ես ըսի , Թուզեր . ազնիկ Թուզերը
խիստ ազնիկ են , ու գէշերը չատ գէշ են , այն֊
պէս որ գէշնութենէն անոնց ուտուիլը անկա֊
րելի է .
4 Ա՛նառներ Տէրոջը խօսքը բնծի եղաւ՝ ըսե֊
5 լով , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ը֊
սէ . Ա՛ս ազնիկ Թուզերուն պէս պիտի բռնեմ
Յուդայէն գերի գրչուածներըը՝ զորս առ ա֊
ղէն Քաղդէացւոց երկիրը խրկեցի ի բա֊
6 րի՛ւտիւն Համար . Եւ իմ աչքերս անոնց վրայ
պիտի հաստատեմ բարութիւնի համար , ու
՚զանոնք առ երկիրը պիտի դարձընեմ , և ՚չա֊
նոնք պիտի չքանդեմ ու պիտի չփլցընեմ , և չա֊
7 նոնք պիտի տնկեմ ու պիտի չխլեմ . Եւ անոնց
հանդէպ սիրտ մը պիտի տամ , որ զիս ճանչնան
թէ ես եմ Տէրը . ու անոնք ՚իմ ժողովուրդս
պիտի ըլլան , ու ես անոնց Աստուածը պիտի
ըլլամ . վասն զի իրենց բոլոր սրտովը ինծի
8 պիտի դառնան . Եւ ինչպէս որ անոնք ՚գէշ թու֊
զերը որ գէշնութենէն չեն ուտուիր , Տէրը այս֊
պէս կ՚ըսէ . Յուդայի Թագաւորը Սեդեկիան
ու անոր իշխաններն ու Երուսաղէմի մնացորդը՝
որ աս երկրիս մէջ մնացեր են , նաեւ ՚Եգիպ֊
տոսի երկրին մէջ բնակողներըը այնպէս պիտի
9 բնեմ . Եւ զանոնք Երկրիս բոլոր Թագաւո֊
րութիւններուն մէջ նեղութեան ու չարու֊
թեան պիտի մատնեմ , որպէս զի անոնք
նախատինք , առակ , անարգանք ու ՚անէծք
ըլլան ան բոլոր անդառնալիքը՝ ուր որ զանոնք
10 պիտի քշեմ . Եւ անոնց վրայ սուրը , սովը
ու ժանտախտը պիտի խրկեմ , մինչեւ որ Հատ֊
նին ան երկրին վրայէն՝ զոր որ իրենց ու իրենց
Հայրերուն տուի » .

ԳԼ · ԼԵ

1 Երեմիա կը յանդիմանէ Հրէաները՝ մարգարէներուն չհնա֊
զանդելուն համար , 2 ու կը նախատգէ Եհովաային տա֊
րած գերութիւնը . 13 Ա՛յնու հետեւ Բարիքնէ կոչուած֊
մը . 15 պիտի գառնայ մը երկարով շատ ապրող Ռեկա֊
բացը կը յորդորէ , 21 Հաւիտենական ապրելու֊

1 ՚Յուդայի Թագաւորին Յովսիայի որդւոյն
Յովակիմին չորրորդ տարին՝ որ Բաբիլոնի Նա֊
բուզոզոնոսոր Թագաւորին առաջին տարին
էր , բոլոր Յուդայի ժողովուրդին վրայով Երե֊
2 միային եղած խօսքն է , Որն որ Երեմիա մար֊
գարէն բոլոր Յուդայի ժողովուրդին ու բոլոր
Երուսաղէմի բնակիչներուն խօսեցաւ ու ըսաւ ,
3 ՚Յուդայի Թագաւորին Ամմոնի որդւոյն Յով֊
սիային տասներեքերորդ տարին մինչեւ աս
օրս՝ որ քսաներեք տարի է , Տէրոջը խօսքը
ինծի եղաւ , ու ես ձեզի խօսեցայ կանուխ
4 ել լելով ու խօսելով , ՚բայց մտիկ չըրիք . Եւ
Տէրը ձեզի իրկեց իր բոլոր ծառաներըը՝ մար֊
գարէներըը՝ ՚կանուխ ել լելով ու իրկելով , բայց
մտիկ չըրիք , ու մտիկ բնելու համար ականջ֊
5 նիդ չդուռնցիք , Որուն կ՚ըսէին , ՚Ամէն մէկը֊
նիդ ձեր չար ճամբայէն ու ձեր չար գործ֊
քերէն դարձէք , որ բնակիք յաւիտենական յա֊
՚իտենից ան երկրին մէջ՝ որ Տէրը ձեզի ու
6 ձեր հայրերուն տուաւ . Եւ օտար աստուած֊
ներուն եւանէն մի երթաք՝ անոնց ծառայելու
ու երկրպագութիւն ընելու համար . և զիս
ձեր ձեռացը գործքերովը մի բարկացընէք ,
7 որ ձեզի չարիք չընեմ . Բայց դուք ինծի մի֊
տիկ չըրիք , կ՚ըսէ Տէրը , որ ՚զիս ձեր ձե֊
ռացը գործքերովը բարկացընէք , ու ձեզի
գէշ ըլլայ .
8 Ա՛սոր համար զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
9 Որովհետեւ իմ խօսքերս մտիկ չրիք , Ահա ես
պիտի խրկեմ , ՚ու բոլոր հիւսիսի ազգատոհմ֊
ներըը եւ ՚իմ ծառայ Բաբիլոնի Նաբուզոզո֊
նոսոր Թագաւորը պիտի առնեմ , կ՚ըսէ Տէրը ,
ու զանոնք աս երկրիս վրայ եւ անոր բնակիչնե֊
րուն վրայ ու բոլոր աս շրջակայ ազգերուն վրայ

պիտի բերեմ, ու զանոնք ընդոծին պէս բնա-
չինչ պիտի ընեմ, և [b]զանոնք գաղանդրի ու
աւելու ենդ-ենդ գնե՛, ու յաւիտենական
10 աւերակի պիտի դարձընեմ։ Եւ անոնցմէ
[c]դնեաները ձայնը և ուրախութեան ձայնը,
փեսացուին ձայնը ու հարսին ձայնը, [d]ադօրհնու-
ձայնը ու ճրագին լոյսը պիտի կորսընցնեմ։
11 Եւ ասա բոլոր երկիրը անապատ ու ամլացեալ
պիտի ըլլայ։ և ասա ազգերը Բաբիլոնի թագաւորին պիտի ծառայեն։
12 Ու [e]Բաբիլոնի թագաւորին բնակչաց համար՝
Բաբիլոնի թագաւորին ու անոր ազգին այդպէս ըլ-
լալու պիտի բերեմ իրենց անօրէնութիւնը հա-
մար։ Նաև փոդդէացւոց երկրին ենդ-ենդ
ենդ-ենդ, կ'ըսէ Տէրը, [f]և զանոնկա յաւերակ
13 նախան ամլացութեան պիտի դարձընեմ։ Ու ան
երկրին վրայ պիտի բերեմ ան բոլոր խօսքերը
որ ես անոր դէմ խօսեցայ, այսինքն Երե-
միայեն բոլոր ազգերուն վրայով բրած մար-
գարէութիւնը ան գրքին մէջ գրուած բոլոր
14 բաները։ [g]Քանզի զանոնք ալ շատ ազգեր ու
մեծ թագաւորներ իրենց ծառայ պիտի բնեն.
[h]ու ես անոնց հատուցում պիտի բերեմ իրենց
գրածներուն ու իրենց ձեռացը գործքերուն
համեմատ։
15 Վանդի Իսրայէլին Տէր Աստուածը ինծի
այսպէս ըսաւ. Ահա [i]բարկութեան գինիին գա-
ւաթը ձեռքէս առ, ու զանոնկա խմցուր ան
բոլոր ազգերուն՝ որոնց որ ես քեզ կը խրկեմ.
16 Եւ [j]խմեն ու խառնին ու անոնց մէջը իրկած
17 սուրին երեսէն յիմնարին։ Ու ասոր Տէրոջը ձեռ-
քէն գաւաթը առի ու խմցուցի ան բոլոր ազ-
18 գերուն, որոնց որ Տէրը զիս խրկեց. Երուսա-
զեմին ու Յուդայի քաղաքներուն և անոր
թագաւորներուն — անոր իշխաններուն՝ որ
զանոնք [k]անապատ, ամլացութիւն, անարգանք
ու [l]անէծք բնէ, ինչպէս որ այսօր [m]ի՛նչնան.
19 [n]Եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին, և անոր
ծառաներուն ու իշխաններուն, ու անոր բոլոր
20 ժողովուրդին. Եւ բոլոր [o]խառնիճաղանճ ժո-
ղովուրդներուն, ու [p]Հաւս երկրին բոլոր
թագաւորներուն, [q]ու փղշտացւոց երկրին բոլոր
թագաւորներուն, այսինքն Աշկալոնի, Գա-
զայի, ու Ակկարոնի, և [r]Ազովոտի մնացորդ-
21 դին. [s]Եդոմին, ու [t]Մոաբին, ու [u]Ամմոնի որ-
22 դւոցը. Եւ [v]Տիւրոսի բոլոր թագաւորներուն,
ու Սիդոնի բոլոր թագաւորներուն, և [w]ծովուն
անդի կողմը եղող [x]կղզիներու թագաւորնե-
23 րուն. [y]Դեդանին, ու Թեմայեցին, և Բուզին, ու
ամէն [z]մազը մօրուքին ծայրերը կարճցնեղներուն.
24 Եւ [a]Արաբացւոց բոլոր թագաւորներուն, ու
[b]անապատը բնակող խառնիճաղանճ ժո-
25 ղովուրդներուն. Եւ [c]Զամբրիի բոլոր թագաւորներուն, ու [d]Եղամի բո-
լոր թագաւորներուն, ու Մարաց բոլոր թա-
26 գաւորներուն. Եւ հիւսիսու մօտ կամ հեռու
եղող Հիւսիսի [e]բոլոր թագաւորներուն, ու
երկրի երեսին վրայ եղող երկրիս բոլոր թա-
գաւորութիւններուն իրարու։ Ու անոնցմէ ետ-
27 քը Սիսակի թագաւորը պիտի խմէ։ Ու անոնց
ըսես, Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. [f]Խմեցէք, ու [g]գինովցէք ու
փսխեցէք, և ձեր վիշը իրկելու առթիս երբ-
28 ալ ինկէք ու մի կրնաք։ Ու [h]թէ որ գաւաթը
քու ձեռքէդ առնել չուզեն խմելու համար,
անոնցմէ անոնց ըսես, Զօրաց Տէրը այսպէս
29 կ'ըսէ. Ահաւասիկ պիտի խմէ՛ք. [i]քանզի ահա
ես [j]իմ անունովս կոչուած քաղաքին վրայ
[k]չարիք բերելու սկսայ. միթէ դուք ան-
պատիժ պիտի ըլլաք. անպատիժ պիտի չըլ-
նաք, քանզի [l]երկրիս բոլոր բնակիչներուն
վրայ սուր պիտի կանչեմ՝ կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
30 Ուստի դուն ասոնց բոլոր խօսքերը անոնց
մարգարէանալով՝ անոնց ըսես,
Տէրը [m]բարձրէն պիտի գոռայ,
Ու [n]իր սուրբ բնակութենէն իր ձայնը պիտի
տայ.
[o]Իր բնակարանին վրայ հաւհաւկու ձայնով պի-
տի գոռայ.
[p]Երկրիս բոլոր բնակիչներուն պատասխան պի-
տի տայ։
31 Ու [q]բարձր ձայնը մինչև երկրիս ծայրերը պի-
տի հասնի,
[r]Վասն զի Տէրը [s]ազգերուն հետ գատաստան
ունի.
[t]Անիկաամէն մարմինով հետ գատ պիտի վարէ,
Ու [u]ամբարիշտները սուրի պիտի տայ, կ'ըսէ
Տէրը։
32 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա չարիք պիտի ելլէ, մէկ ազգէ ուրիշ ազ-
գի [v]հասնի,
Ու երկրիս ծայրերէն [w]մեծ մրրիկ պիտի ելլէ։
33 Եւ ան օրը Տէրոջմէ սպանուածները
երկրիս մէկ ծայրէն մինչև երկրիս միւս ծայ-
րը պիտի ըլլան.

[b] Գէ. ժբ. 16։
[c] Երե. իգ. 7։ Գէ. կ. 24։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Միք. ը. 11։ Յայտ. ժը. 23։
[d] Ամգ. ժբ. 4։
[e] բ Մն. է.է. 21։ 28։ Երե. ո. 1։ Գէ. իգ. 12։ Դան. բ. 21։
[f] Գէ. ժբ. 18։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[g] Ամգ. ժբ. 4։
[h] բ Մն. է.է. 21։ 28։ Երե. ո. 1։ Գէ. իգ. 12։ Դան. բ. 21։
[i] Գէ. ժբ. 18։
[j] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[k] Գէ. ժբ. 18։
[l] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[m] Գէ. ժբ. 18։
[n] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[o] Գէ. ժբ. 18։
[p] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[q] Գէ. ժբ. 18։
[r] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[s] Գէ. ժբ. 18։
[t] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[u] Գէ. ժբ. 18։
[v] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[w] Գէ. ժբ. 18։
[x] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[y] Գէ. ժբ. 18։
[z] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[a] Գէ. ժբ. 18։
[b] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[c] Գէ. ժբ. 18։
[d] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[e] Գէ. ժբ. 18։
[f] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23։
[g] Գէ. ժբ. 18։
[h] Գէ. ժբ. 15։ ժգ. 9։ Նե. զ՚ի՚. իգ. 13։ Յայտ. ժը. 23

ԻՆոնց հանապ առգ պիտի չդունեն ։
ԻՆոնք պիտի չժողովեն ու պիտի չթազուեն ,
երկրի երեսին վրայ ապրի պէս պիտի ըլլան ։
34 ՙՈղբացէք , ով հովիւներ , ու ազազակեցէք ,
եւ հեծեծէ՛ք , թաւալեցէք , ով հօտին ընտիր-
ներդ ։
վասն պի ձեր սրբիլու եւ ցիրուցան ըլլա-
լու օրերը լրացած է ,
ու պատուական անօթի պէս պիտի իյնաք ։
35 եւ հովիւներուն փախչելու ճամբան՝
ու հօտին ընտիրներուն ազատուելու միջոցը
պիտի կորսուի ։
36 Հովիւներուն ազազակին ձայնը
եւ հօտին ընտիրներուն աւնալուն նայնէ կայ ,
վասն պի Տէրը անոնց արօտները կործանեցուց ։
37 ու Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը երեսէն
խաղաղութիւնն բնակարանները ամայութիւնն
դարձուե ։
38 Առիւծ ասիծի պէս ՚իր բնակարանը թազուց ,
քանզի ՚բռնաւորին բարկութիւնը երեսէն
ու անոր սաստիկ սրտմտութիւնը երեսէն
Անոնց երկիրը ամայի եղաւ ։

ԳԼ · ԻԶ

1 ՚ Երեմիա խոսանդիներով ու ազազանդներով ազազեսաւ քիւն կը բոլոր ժողովուրդը ։ 2 ու պատմուով կը բանի 10 ու կ՚ամբաստանի ։ 13 Իր անձին վրայ ողբ կ՚ընէ ։ 16 Դատաստանին մէջ կ՚աղերսուի՝ Մխիթարին 20 ն Ը-րորդին տրուածները յիշատակով ։ 24 ն Ընթերցողին խնդրանք ։

1 Ցուգայի թագաւորին՝ Յովսիայի որդւոյն Յովակիմին թագաւորութեանը սկիզբը Տէրոջը կոպանէ աս խօսքը եղաւ՝ ըսելով , Տէ-
2 րր այսպէս կ՚ըսէ ։ ՚Տէրոջը տաճը գաւիթին մէջը կայնէ , ու Տէրոջը տունը երկրը-
պագութիւն ընելու եկող Ցուգայի բոլոր քա-
ղաքներուն խօսէ ՚ան ամէն խօսքերը՝ որ քե-
զի պատուիրեցի անոնց խօսելու համար ։ ՚մի կ
3 խօսք մի եւ մի ձգեր ։ ՚Գուցէ մտիկ ընեն ,
ու ամէն մարդ իր չար ճամբայէն դառնայ ։
եւ ալ ՚զղջամ՝ ան չարիքին համար՝ որ անոնց
չար գործքերուն պատճառով իրենց վրայ
4 բերելու կը խորհիմ ։ եւ անոնց րսես , Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ ։ ՚Թէ որ ինծի մտիկ չընեք՝
5 ձեր առջեւը գրած օրէնքիս մէջ չքալէք , ու
ձեզի խրկած ծառաներուս՝ մարգարէներուն
խօսքերը մտիկ չընէք , որ ՚կանուխ կելլելով
6 ղրկեր կը խրկէի , ու դուք մտիկ չըրիք ։ Ան-
առներ աս տունը ՚Սիլոյի պէս պիտի ընեմ ,
եւ աս քաղաքը երկրիս բոլոր ազգերուն ՚անէծք
պիտի ընեմ ։
7 Ու քահանաներն եւ մարգարէներն ու բո-
լոր ժողովուրդը լսեցին , երբոր Երեմիա Տէ-

8 րոջը տանը մէջ աս խօսքերը կը խօսէր ։ Ու
երբոր Երեմիա լմնցուց այն բոլոր խօսելը կը-
րուցեր՝ որ Տէրը հրամայեր էր բոլոր ժող-
վուրդին խօսելու , քահանաները ու մարգա-
բէները ու բոլոր ժողովուրդը զանիկա բռնե-
ցին ու ըսին , Դուն անպատճառ պիտի մեռնիս ։
9 ինչո՞ համար Տէրոջը անունովը մարգա-
բէութիւն ըրիր՝ ըսելով , Ա տունը Սիլոյի
պէս պիտի ըլլայ , ու աս քաղաքը աւերակ
պիտի ըլլայ եւ հոն բնակիչ պիտի չըլլայ ։ ու
բոլոր ժողովուրդը Տէրոջը տանը մէջ երե-
միային վրայ ժողվուեցաւ ։
10 Ու երբոր Ցուգայի իշխանները աս բաները
լսեցին , թագաւորին տունէն Տէրոջը տունը
եկան , եւ Տէրոջը նոր դռանը մուտքը
11 նստան ։ Ու քահանաներն և մարգարէները
իշխաններուն ու բոլոր ժողովուրդին խօսեցան
ու ըսին , Ա մարդը մեռնելու արժանի է ,
քանզի ՚աս քաղաքիս դէմ մարգարէութիւն
ըրաւ , ինչպէս որ դուք ձեր ականջներովը
լսեցիք ։
12 Ու Երեմիա բոլոր իշխաններուն ու բոլոր
ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ , Տէրը զիս
խրկեց որ աս տաներ ու աս քաղաքիս վրայով
ձեր լսած բոլոր խօսքերը մարգարէ-
13 բէութիւն ընեմ ։ եւ հիմա ՚ձեր ճամբաները ու
գործքերը ուղղեցէք , ու ձեր Տէր Աստուծոյն
ձայնը մտիկ րնէք ։ և ՚Տէրը ձեր վրայով բաած
14 չարիքին համար պիտի զղջայ ։ Բայց ես ՚ահա
ձեր ձեռքն եմ ։ ձեր աչքին ազէկ ու հաճոյ
15 երեցածը րնէք ինծի ։ Սակայն ազէկ գիտցէք
որ եթէ զիս մեռցնէք , ձեր վրայ ու աս
քաղաքիս վրայ և անոր բնակիչներուն վրայ ան-
շուշտ անմեղ արեան մարդասպանութիւն պիտի բերէք ։
վասն զի ճշմարտապէս Տէրը զիս ձեզի խրկեց ,
որ աս բոլոր խօսքերը ձեր ականջներուն
պրուցեմ ։
16 Ապառներ իշխաններն ու բոլոր ժողովուրդը
քահանաներուն ու մարգարէներուն ըսին , Ա
մարդը մեռնելու արժանի չէ , վասն զի մեր
17 Տէր Աստուծոյն անունովը մեզի խօսեր է ։ ՚Ու
երկրին ծերերէն քանի մը մարդիկ եղան , և
ժողովուրդին բոլոր ժողովրին խօսեցան՝ ըսե-
18 լով , Ցուգայի Եզեկիա թագաւորին օրերը
՚Մօրաշտի Միքիան մարգարէութիւն ըրաւ , և
բոլոր Ցուգայի ժողովուրդին խօսեցաւ ու ըսաւ ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։ ՚Սիոնը ագարակի
պէս պիտի հերկուի , ու Երուսաղէմ աւերակ-
ներու պիտի դառնայ՝ ու Տէրոջ տանը լեռը անտառի
19 բարձր տեղերու պիտի ըլլայ ։ Միթէ Ցու-
գայի Եզեկիա թագաւորը ու բոլոր Ցուգա
գանիկա մեռցուցի՞ն ։ չէ՞ որ անկից ՚Տէրոջմէ

Ա Գէ · ժգ · 4 · 6 ։
Բ Ումգ · հԲ · 2 · Գէ · 8 ։
Գ · 2 · Ցայտ · ժա · 9 ։
Դ Գէ · գ · 3 · գ · 22 ։
Ե Ումգ · հգ · 2 ։

Զ · Կում բառանար ։։։ ընկն
—
Է Գէ · ԺԲ · 14 ։
Ը Նգեկ · գ · 10 ։

Թ ։։։ · ԼԸ · 22 ։
Ժ Գար · ԺԸ · 21 ։
ԺԱ Գէ · ԼԳ · 3 ։
ԺԲ Գէ · ԺԸ · 8 · Ցայ-
գ · 3 · 9 ։
ԺԳ Գէ · ԺԸ · 14 · Եա ։

ԺԴ Օգ · ԼԸ · 15 ։
ԺԵ Գէ · Ե · 15 · 23 · Ժա-
ղ · 3 · 4 ։
ԺԶ ՚Ցայգ · գ · 10 · 11 · Ումգ · հԸ · 60 · Գէ · Ե · 12 · 14 ։

ԺԷ Նա · ԿԸ · 15 · Գէ · ԼԸ Գէ · ԼԸ · 3 ·
ԼԳ · 3 ։
ԺԸ Գար · Ե · 24 · Եա ։
ԺԹ Միք · ա · 1 ։
Ի Միք · գ · 12 ։
ԻԱ ՚Ը Ումգ · ԸԸ · 66 ։

վախենալով՝ Տէրոջը աչքեր ապօիք բրաւ , և Տէրը անոնց վրայով բաւած չարիքին համար զղջաց · ուրեմն ՚մեր մեծ չարիք մը բրած կ՚ըլլանք մեր անձերուն ։

20 Ու Նաև կարիմիայիմէն Սեմայիայի որդի Ուրիա մեծաւոր մերգ կար , որ Տէրոջը անուանովը մերգ պիտի ուրանար և ըսէր ։ 21 Ահա բոլոր իսրայելացւոց պէս մերգ պիտի ուրանամ · Ու երբոր Յովակիմ թագաւորը ու անոր բոլոր զօրաւոր մերգիկը ու բոլոր իշխաններըն անոր խօսքերը լսեցին , թագաւորը ուզեց որ զանոնք մեռցնէ · բայց Ուրիա ՚ինքզինքը լսեցուց՝ 22 փախցաւ ու փախաւ Եգիպտոս գնաց · Եւ Յովակիմ թագաւորը մերգիկ խրկեց Եգիպտոս · Ալքոտրի որդին Եղնաթանը ու անոր 23 հետ քանի մը մերգիկ Եգիպտոս · Եւ անոնք Ուրիան Եգիպտոսէն հանեցին , ու զանոնք Յովակիմ թագաւորին բերին · ան ալ զանիկա սրով զարկաւ , ու անոր մարմինը ժողովուրդին որդւոցը գերեզմաններըն նետեց ։

24 Բայց ՚Սափանի որդւոյն Ահիկամին ձեռքը երեմիային հետ էր , որ չլլլայ թէ անիկա ժողովուրդին ձեռքը մատնուելով՝ մեռցուի ։

ԳԼ · ԻԸ

1 Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որդւոյն °Եղեկիայուն թագաւորութեանը սկիզբը՝ Տէրոջը կոգմանէ երեմիային ատ խօսքը եղաւ՝ բսելով՝ 2 Տէրը ինծի այսպէս բսաւ · Քեզի կապիկ ու լուծեր շինէ , ու ՚զանոնք պարանոցիդ 3 վրայ դիր · Եւ զանոնք Եդոմացւոց Յուդայի Եղեկիա թագաւորին եկող դեսպաններուն ձեռքովը Եդոմի թագաւորին , ու Մոաբի թագաւորին , ու Ամմոնի որդւոցը թագաւորին , և Տիւրոսի թագաւորին ու Սիդոնի թագաւորին ձեռքովը խրկէ · Եւ անոնց պատուիրէ ատոնց տիրոջ ակներուն համար ու բսելո , Զօրաւոր Տէրը Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ · Ձեր ակերպ 5 բսուն ատանկ բսէք · ՚Ես իմ մեծ զօրութեանմիս ու երկրնցած բազուկովս երկիրը , մերգը ու երկրի երեսին վրայ եղող անասուններըն ատեղծեցի , և ՚զանիկա կու տամ որուն որ իմ աչքերուս 6 քիս ատչքը հանոյ կ՚երեւնայ · °Ու հիմա ատ բոլոր երկիրներըդ ես ՚իմ ծառայիս՝ Բաբելացւոց Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը կու տամ , ու դաշտի գազաններն ալ անոր 7 կու տամ , որ անոր ծառայութիւն բնեն · Եւ ՚բոլոր ազգերը ծառայութիւն պիտի բնեն անոր ու անոր որդւոյն ու անոր որդիին որդւոյն , ՚մինչև որ անոր երկրին ժամանակն ալ հասնի , ու ՚զանիկա ալ շատ ազգեր ու մեծ 8 թագաւորներ իրենց ծառայ բնեն · Եւ այն ազգը կամ թագաւորութիւնը որ Բաբելացւոց Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծառայութիւն չընէր , ու իր պարանոցը Բաբելացւոց թագաւորին լուծին տակը չդնէր , այն ազգին՝ սրով , սովով ու ժանտախտով այցելութիւն պիտի բնեմ , կ՚ըսէ Տէրը , մինչև որ զանոնք անոր ձեռքովը հատցնեմ ։

9 Ես դուք մեզի մի բնէք ձեր մերգարէներուն , բաղդ նայողներուն , երազատեսներուն , գուշակողներուն ու կախարդներուն՝ որոնք ձեզի կը խօսին՝ բսելով , Բաբելացւոց թագաւորին ծառայ պիտի չըլլաք · 10 Քանի ՚անոնք ձեզի սուտ մերգարէութիւն կ՚ընեն , որպէս զի ձեր երկրին վրայէն ձեզ հեռացընեն , ու ես ձեզ վռընեմ ու կորսնցնեմ , ու 11 ես ձեզ վռընեմ ու կորսնիք · Բայց իր պարանոցը Բաբելացւոց թագաւորին լուծին տակը դնող և անոր ծառայութիւն բնող ազգը անչուշտ իր երկրին վրայ հանգիստ պիտի թողում՝ կ՚ըսէ Տէրը , ու պիտի մշակէ զանիկա , ու անոր մէջը պիտի բնակի ։

12 ՚Յուդայի Եղեկիա թագաւորին ալ ատ բոլոր խօսքերուն համեմատ պատգիտը ըսի , Ձեր պարանոցը Բաբելացւոց թագաւորին լուծին տակը դրէք , և անոր ու անոր ժողովուրդին 13 ծառայութիւն բրէք , որ ապրիք · ՚Մինչ՚ոմ համար գուն ու քու ժողովուրդդ սրով , սովով ու ժանտախտով մեռնիք , ինչպէս որ Տէրը Բաբելացւոց թագաւորին ծառայութիւն չընող 14 ազգին համար խօսեցաւ · Եւ դուք մեզի մի բնէք այն մերգարէներուն խօսքերը , որոնք ձեզի կը խօսին՝ բսելով , Բաբելացւոց թագաւորին ծառայ պիտի չըլլաք , վասն զի անոնք ձեզի 15 ՚սուտ մերգարէութիւն կ՚ընեն · Քանզի ես զանոնք չխրկեցի , կ՚ըսէ Տէրը , հապա անոնք իմ անունովս սուտ մերգարէութիւն կ՚ընեն , որպէս զի ես ձեզ վռընեմ՝ և դուք ու ձեզի մերգարէութիւն բնող մերգարէները կորսուիք ։

16 Ու ես քահանաներուն և ատ բոլոր ժողովուրդին պատգիտը ըսի , Տէրը այսպէս կ՚ըսէ , Ձեր մերգարէներուն խօսքերը մեզի մի բնէք՝ որոնք ձեզի մերգարէութիւն կ՚ընեն՝ բսելով , Ահա Տէրոջը տանը ՚անօթներն ալ

ա Նեղ · ւգ · 14 · քննագիր · 14 ։
բ Գար · ե · 39 ։
գ Գ Թագ · իգ · 18 · 14 · Գէղ · լԹ · 14 ։

դ Երբ-որ-ի-ն տրւած է Նեբուքադնեսար ձեւով ։ ե Գէղ · իգ · 1 · 10 · Գ Թագ · իգ · 1 · 10 ։ զ Գէղ · իգ · 10 · 11 ։

է Տես · Նեղեմ · գ · 1 · ժգ · 3 · իգ · 3 · ։ ը Սաղ · ՀԺԸ · 11 · ։ թ Ղեւ · իԸ · 6 · Նա · իե · 11 ։ ժ Սաղ · ՀԺԸ · 10 · Դան · գ · 17 · 28 ։

ի Գէղ · իգ · 14 · ։ ժա Գէղ · իե · 9 · իգ · 10 · Նեղեմ · իԹ · 15 · 29 ։ ժբ Գէղ · իե · 14 · Դան · ը · 28 ։

ժգ Ե Մն · լգ · 20 · ։ ժդ Գէղ · իե · 13 · ծ · 27 · Դան · ը · 36 ։ ժե Գէղ · իե · 14 · ։ ժզ Հեր · 14 · ։ ժէ Գէղ · իե · 1 · 22 · 17 ։

ժը Նեղեմ · ժբ · 31 · ։ ժթ Գէղ · ժգ · 14 · իգ · 31 · իԹ · 8 · 9 · ։ ի Ե Մն · լգ · 7 · 10 · Գէղ · իբ · 3 · Դան · ա · 8 ։

տեղս բարիքնեն նա պիտի բերուին , քանզի
անոնք առաւ մերգարեսութիւն կ՚ընեն ձեզի ։
17 Անոնց մտիկ մի ընէք ։ Բաբիլոնի թագաւորին
ծառայեցէք , որ ապրիք ։ ինչո՞ւ սա քաղաքը
18 աւերակ ըլլայ ։ Բայց եթէ որ անոնք մերգա-
բեներ են ու եթէ որ անոնց բանը Տէրոջը խօսքը
կայ , թող հիմա զօրաց Տէրոջը ապրիք ընեն ,
որ Տէրոջը տունը մէջ և Յուդայի թագա-
ւորին տունը մէջ ու Երուսաղէմի մէջ մնացած
19 անօթներըը Բաբիլոն չերթան ։ վասն զի զօրաց
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ՝ահեղներուն ու ծովին
մէջինոմիներուն ու սա քաղաքիս մէջ մնա-
20 ցած անօթներուն վրայով , Որմէ Բաբիլոնի
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը չառաւ , երբոր
՚Յուդայի թագաւորը Յոյակիմի որդին Յե-
քոնիան , և Յուդայի ու Երուսաղէմի բոլոր
ազնուականներըը Երուսաղէմէն Բաբիլոն գերի
21 տարաւ ։ Հիրաւի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ՝ Տէրոջը տունը մէջ և
Յուդայի թագաւորին տունը մէջ ու Երուսա-
22 ղէմի մէջ մնացած անօթներուն համար ։ Ա-
նոնք ՝Բաբիլոն պիտի տարուին , և հոն պիտի
մնան մինչև այն օրը՝ որ անոնց այցելութիւն
ընեմ՚, կ՚ըսէ Տէրը ։ Յետքը ՚զանոնք պիտի հա-
նեմ՚ ու սա տեղս պիտի դարձընեմ՚։

ԳԼ ։ ԻԸ

1 Անանիա առաւ մերգարեսութիւնով կ՚խօսչէր քե առաջին անօթներըը ու Յեկոնիա պիտի դառնան ։ 2 Երեմիա բացէ ի յայտ որ ան մերգարեսութիւնը Ղէմարիա ընդունեցաւ ։ կը ցուցնէ քե պիտանը պիտի չդառնան քե Ղէմարիա մերգարեներըը պատճառ են ։ 10 Անանիա կը կոտրէ Երեմիայի լուծը ։ 12 Երեմիա ետ կու գայ ու կը խօսի ։ 15 ու կը նախատանքե Անանիան մեռնիլն ։

1 Ա՚. եղաւ որ ՚նոյն տարին Յուդայի թագա-
ւորին Սեդեկիայի թագաւորութեանը սկիզ-
բը՝ չորրորդ տարուն հինգերորդ ամսոյ՝ Գա-
բաւոնէն եղող Ազուրի որդին Անանիա մեր-
գարէն Տէրոջը տունը մէջ քահանաներուն ու
2 բոլոր ժողովրդին առջեը խնդի խօսելցաւ ու
ըսաւ , Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կը խօսի ու կ՚ըսէ , Բաբիլոնի թագա-
3 ւորին ՚լուծը կոտրեցի ։ ՚Մինչև երկու տարի՝
Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին տե-
ղէն առած ու Բաբիլոն տարած Տէրոջը
տունը բոլոր անօթներըը սա տեղս պիտի դար-
4 ձընեմ՚. Յե՛ Յուդայի թագաւորը Յոյակիմին
որդին Յեքոնիան , ու Բաբիլոն գացած Յու-
դայի բոլոր գերիներըը սա տեղս պիտի դար-
ձընեմ՚, կ՚ըսէ Տէրը , վասն զի Բաբիլոնի թա-
գաւորին լուծը պիտի կոտրեմ՚։
5 Ա՚. Երեմիա մերգարէն՝ Տէրոջը տունը մէջ
կայնող քահանաներուն ու բոլոր ժողովուրդին
աչքին առջեը Անանիա մերգարէին խօսելցաւ ։
6 Ո՚. Երեմիա մերգարէն ըսաւ , ՚Ամէն ։ Տէրը
այնպէս ընէ ։ Տէրը քու մերգարէացած խօս-
քերդ հաստատէ , ու Տէրոջը տունը անօթ-
ներըը ու բոլոր գերիներըը Բաբիլոնէն սա տեղս
7 դարձընէ , Բայց հիմա քու ականջներուդ և
բոլոր ժողովուրդին ականջներուն սա խօսքս
8 խօսքա մտիկ ըրէ ։ Իմէմ առաջ ու քեզմէ ա-
ռաջ՝ սկիզբէն ի վեր եղող մերգարէներըը՝ շատ
երկիրներու դէմ ու մեծ Թագաւորութեանց
դէմ՝ պատերազմի , չարիքի ու ժանտախտի
9 վրայով մերգարէացան ։ Երբոր մէկ մերգարէ
մի խաղաղութիւն կը մերգարէանայ , ու ան
մերգարէին խօսքը կը կատարուի , անառնեը
կը հասկըցուի որ անիկա Տէրոջմէ իսկապէս
10 Յե՛ մերգարէ ըրած մընի է ։
Ա՚նանիա Անանիա մերգարէն Երեմիա մեր-
գարէին պարանոցէն ՚լուծը առաւ , ու կո-
11 տրեց ։ Նիկա Անանիա բոլոր ժողովուր-
դին աչքին առջեը խօսելցաւ ու ըսաւ , Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ ։ Մինչև երկու տարի՝ Բաբիլոնի
Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին լուծը ես բոլոր
ազգերուն պարանոցէն վրայէն այսպէս պիտի
կոտրեմ՚. ու Երեմիա մերգարէն իր ճամբան
գնաց ։
12 Ե՛ Անանիա մերգարէն Երեմիա մերգար-
էին պարանոցէն վրայէն լուծը կոտրելէն ետ-
քը՝ Տէրոջը խօսքը Երեմիային եղաւ՝ ըսելով ,
13 Գնա Անանիային խօսէ ու ըսէ , Տէրը այսպէս
կ՚ըսէ ։ Դուն փայտէ լուծերը կոտրեցիր , սա-
կայն անոնց տեղը երկաթէ լուծեր պիտի չի-
14 նես ։ Վասն զի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ ։ Ա՛ռ ՚բոլոր ազգերուն
պարանոցին վրայ երկաթէ լուծ դրի , որ Բա-
բիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ծառա-
յութիւն ընեն , և անոր պիտի ծառայեն ։
՚դաշտի գազաններն ալ անոր տուի ։
15 Ա՚. Երեմիա մերգարէն Անանիա մերգար-
էին ըսաւ , Լսէ՛ն , ով Անանիա , Տէրը քեզ
խրկած չէ , ու դուն սա ժողովուրդը
16 ՚սուտի յուսացուցիր ։ Անոր համար Տէրը
այսպէս կ՚ըսէ ։ Ահա ես քեզ երկրի երեսէն
վրայէն պիտի վերցնեմ՚. դուն սա տարի պի-
տի մեռնիս , վասն զի Տէրոջը դէմ ՚ապստամ-
17 բութիւն խօսեցար ։ Ե՛ Անանիա մերգարէն
ան տարուն եօթներորդ ամսուն մէջ մեռաւ ։

ԳԼ ։ ԻԹ

1 Երեմիա Բաբիլոնի մէջ եղող գերիներուն նամակ կը խրկէ՝ յորդորելով զանոնք որ հնազանդ ըլլան ։ 8 և խրնդ մերգարէներուն երազներուն չհաւատան ։ 10 և կ՚խոստանայ քե նորէն

1 ¶ Թագ · իե · 13 · ես · Գէ · ծբ · 17 · 20 · 21 ։
2 ¶ Թագ · իգ · 14 · 15 · Գէ · իգ · 1 ։
3 ¶ Թագ · իե · 13 · բ Մն · էգ · 18 ։
4 բ Մն · էգ · 21 · Գէ · իՓ · 10 · կբ · 5 ։
5 Եզր · ա · 7 · է · 13 ։
— Գէ · իե · 1 ։
6 Գէ · իե · 18 ։
7 ¶ Գէ · իե · 16 ։
8 ¶ Թագ · ա · 28 ։
9 բ Օբ · իբ · 22 ։
10 Գէ · իե · 4 ։
11 Գէ · իե · 7 ։
12 բ Օբ · իբ · 43 · Գէ · իե · 4 · 7 ։
13 Գէ · իե · 6 ։
14 Գէ · իՓ · 21 · ե ։
գէհ · ժգ · 22 ։
15 բ Օբ · ժբ · 2 · Գէ · իՓ · 28 ։
—

Նաեւ առբին եւս Նաեւայ խնամիսն պիտի գառնան. 18 կը նախանձին Ամորհացին կործանուէ իրենց անհնազան գանձեանը. Համար. 19 կը յանդիմի երկու առա մարգարէն Նաեւայ եւ Ակդեհիայն երկիւղալի վախճանը. 24 Ամէնքս նամակ մը կը գրե Երեմիայեն գեմ. 29 Երեմիա անոր ապատակ վախճանը կը սորագրե.

1 Ա՛ասնք են ան նամակին խօսքերը, որ Երեմիա մարգարէն Երուսաղէմէն խրկեց գերիներուն մնացած ծերերուն, քահանաներուն եւ մարգարէներուն ու բոլոր ժողովուրդին, որոնք Նաբուգոդոնոսոր Երուսաղէմէն Բաբիլոն գերի
2 էր, (Յեքոնիա թագաւորը եւ թագուհին ու պալատականները, Յուդայի ու Երուսաղէմի իշխանները ու հիւսները եւ գարբիններըը Երու-
3 սաղէմէն հալէն առքը, Եղիսեի որդուն Եղնասային ու Փեդհիայի որդուն Գամարիա-յին ձեռքով, (որ գանոնք Յուդայի թագաւորը Սեդեկիա Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին Բաբիլոն խրկեր էր,) բանիով,
4 Այսպէս կ՚ըսէ զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը բոլոր գերիներուն, որոնք Երուսաղէ-
5 մէն Բաբիլոն գերի առեր եմ. Տուներ շինեցէք ու բնակեցէք, պարտէզներ անկեցէք ու
6 անոնց պտուղը կերէք, կիներ առէք եւ զաւակներ ու աղջիկներ ունեցէք, ու ձեր տղոց կիներ առէք, եւ ձեր աղջիկները էրիկներու տուէք՝ որ զաւակներ ու աղջիկներ ծնանին, եւ հոն բազմացէք ու չքչիանաք,
7 Ու ան քաղաքին խաղաղութիւնը փնտռեցէք, ուր որ ձեզ գերի առեր եմ, եւ անոր համար Տէրոջը աղօթք ըրէք, վասն զի անոր խաղա-ղութիւնովը ձեզի խաղաղութիւն կ՚ըլլայ.
8 Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ձեր մէջը եղող ձեր մարգա-բէներըը ու ձեր բազդ նայողներըը չձեզ չխաբեն. եւ ձեր տեսնել տուած երազներուն մի-
9 ընէք, Վասն զի անոնք իմ անունովս սուտ մարգարէութիւններ կ՚ընեն ձեզի. զանոնք ես
10 չխրկեցի՝ կ՚ըսէ Տէրը. Քանզի Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Երբոր Բաբիլոնին վեցհարիւր տա-րին լրնայ՝ ձեզի այցելութիւն պիտի ընեմ, եւ ձեզ աս տեղս դարձնելով՝ իմ բարի խոստ-
11 մունքս ձեր վրայ պիտի կատարեմ. Քանզի ես ձեր վրայով խորհած խորհուրդներս գիտեմ, կ՚ըսէ Տէրը. Ասոնք չարչարացած վախճանը ձե-զի տալու համար՝ խաղաղութեան խորհուրդ-
12 Ներ են, եւ ոչ թէ չարութեան. Ու գուք կանչէք գիս, եւ պիտի երթաք ու ինծի ապօթք
13 պիտի ընէք, եւ ձեզի պիտի լսեմ. Ու զիս պիտի փնտռէք եւ պիտի գտնէք, երբոր զիս
14 բոլոր սրտովը պիտի խնդրէք գիս. Ու ես ձեզի
15 գերութիւնն փչել տուի, (վասն զի գուք ըսիք թէ Տէրը մեզի Բաբիլոնի մէջ մարգա-բէներ հանեց,)
16 Քանզի Դաւիթի թագոռին վրայ նստող թա-գաւորին համար, ու աս քաղաքին մէջ բնա-կող բոլոր ժողովուրդին համար՝ ձեզի հնա գերութիւնն չդարձող եղբայրներնուդ համար՝
17 Տէրը զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ը-սէ. Ահա ես անոնց մէջ պիտի խրկեմ սուրը, սովը ու ժանտախտը, եւ զանոնք խիտա գէշ թուզերուն պէս պիտի ընեմ, զորոնք գէշու-
18 թիւնէն չեն ուտուիր. Ու զանոնք սրով, սովով ու ժանտախտով պիտի հալածեմ, եւ զանոնք նետնթիւն կրելու պիտի մատնեմ երկրին բո-լոր թագաւորութիւններուն մէջ. — ընծա՝ նէժդի, զարմանքի, սուլելու ու նախատինքի
19 որ զանոնք պիտի քշեմ. Որովհետեւ իմ խօս-քերս ծառիկ չլրին, կ՚ըսէ Տէրը, երբոր իմ ծառաներս մարգարէներըը անոնց խրկեցի՝ կա-նուխ ելլելով ու խրկելով. ու գուք ծառիկ
20 չլրիք՝ կ՚ըսէ Տէրը. Ուրեմն Տէրոջը խօսքը ծառիկ լրէք, ով գուք բոլոր գերիներդ՝ որ
21 Ձեզ Երուսաղէմէն Բաբիլոն խրկեցի. Իմ անու-նովս ձեզի սուտ մարգարէութիւն ընող Կով-զիայի որդուն Աքաաբին վրայով, ու Մաա-սէյի որդուն Սեդեկիային վրայով՝ զորոց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես զանոնք Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը պիտի տամ, ու զանոնք
22 ձեր աչքերուն առջեւ պիտի զարնէ. Եւ Բա-բիլոն եղող Յուդայի բոլոր գերիներուն մէջ Անոնց դաժանօրէն անէծք պիտի առնուի՝ բա-ւելով, Տէրը քեզ Բաբիլոնի թագաւորին կրակի մէջ խորտած Սեդեկիային ու Աքաա-
23 բին պէս ընէ, վասն զի Իսրայէլի մէջ Անզգամութիւն գործեցին, եւ իրենց ընկերնե-րուն կանանցը հետ շնութիւն ըրին, ու իմ անունովս սուտ խօսքեր խօսեցան՝ որ ես ա-նոնց չհրամայեցի. բայց ես գիտեմ ու վկայ եմ՝ կ՚ըսէ Տէրը.
24 Ու Նեհեղամացի Սեմայիային խօսես ու ըսես.
25 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կը խօսի ու կ՚ըսէ. Որովհետեւ գուն Երու-սաղէմ եղող բոլոր ժողովուրդին, եւ Մաասէյի որդուն Սոփոնիա քահանային ու բոլոր քա-

---

ա գ Թագ. խգ. 12. Եա. Գէ. խ. 26. խգ. 4.
բ Հմր. 21.
գ Հմր. 21.
դ Նգր. գ. 10. ա Տիմ. ր. 2.
ե Գէ. Ժգ. 14. խգ.
զ 21. խէ. 14. 15. Ե. խե. 6. 8.
է Հմր. 31.
ը ր Մն. լգ. 21. 22. Նգր. ա. 1. Գէ. խէ. 18. խէ. 22.
Դատ. ի. 2.
թ Նէզ. վերջին է յօդ.
ժ Դատ. ի. 2. եա. ժ ր Օր. գ. 7. եա. ժա Գէ. խգ. 7.
ժբ Գէ. խգ. 3. 8. լ. 3. ի. 37.
ժգ Գէ. խգ. 10.
ժդ Գէ. խգ. 8.
ժե ր Օր. խգ. 23. ր Մն. խի. 2. Գէ. խ. 30. խէ. 4. խգ. 9. լէ. 17.
ժզ Գէ. խգ. 6. խ. 18.
ժէ Գէ. խէ. 4. ի. 33.
ժը Տեռ. Ծն. խգ. 30. Ե. խե. 15.
ժթ Դատ. գ. 6.
ի Գէ. խգ. 14.
ժ գ Թագ. խե. 18. Գէ. խ. 2.

Հանեալեսցեն քո անուանդ Քրիստիանէ
26 կեցիր՝ բանիւ, Տէրը քեզ Բոլորտից քարոզ-
ասին տայցէ քարհանայ գրաւ, որ Տէրոջը
տաճար վերակացու լիցես, ու ամէն խելացնոտ
մարդ՝ որ գիտիցը մարդ տալ կը ձեռացրեմ, կամ-
27 գր ու երկոտիր գնես. եւ հիմնա ինչուէ հա-
մար ձեզի Մարդ տալուն ընդ" Աստիճան
28 Քաղի երեսիան չյանդ իմանեցիր. վասն զի
անիկա մեզի այսպէս դառն խրկեց Բաբիլոն ու
քաղ. Աս երեսիանը պիտի երկրենայ. տասներ
չինեցէք ու բնակեցէք, պատրաստեր անկո-
29 ցէք և անոնց պատգր կերէք. Ու Մոմանիա
քարհանան աս Քրիստիր երեսիա մարդ տալին
30 ականջներուն կարդաց. եւ Տէրոջը խոսքր
31 երեսիայեն եղաւ՝ բանիւ, Բոլոր գերիներուն
ըսէ խրկէ ու քան, Դուն հանդուցեր Աեմայիային
Համար Տէրը այսպէս կ'քան. Որովհետև Աեմա-
յիա ձեզի մարդ տալու բրաս, Ահաւկա
և զանիկա ես չխրկեցի, ու ձեզ տատիճան
32 յուսացուց, Ասոր Համար Տէրը այսպէս կ'քան.
Ահա ես Դուհանդուցեր Աեմայիային ու անոր
սերունդին այցելութիւն պիտի բնեմ. ասա ժո-
ղովուրդին մէջը բնակող անոր մէկ մարդը պի-
տի չլինայ, և իմ ժողովուրդիս բնեսրս բարիքս
անիկա պիտի չտեսնէ, կ'քան Տէրը, Վասն զի
Տէրոջը գէմ ապստամբութիւն խոսեցաւ.

ԳԼ. Լ

1 Ես Տէրոջը կոգմանէ երեմիայեն եղած խոսքն է՝
2 որ բաս, խոսակցեր Տէր Աստուածը այսպէս
կը խոսի ու կ'քան. Բոլոր քեզի բաած խոս-
3 քերս գիրքի մը մէջ գրէ. Քանզի ահա օրեր
կու գան, կ'քան Տէրը, որ "իմ ժողովուրդիս
խոսակցեր և Աստուածին գերութիւնը պիտի
դարձընեմ, կ'քան Տէրը, ու Դատեր խրկեց
հայրերուն տուած երկիրս պիտի դարձընեմ,
ու զանիկա պիտի ժառանգեն.
4 Եւ խոսակցեր Համար ու Աստուածին Համար
Տէրոջը բաած խոսքերը ասոնք են.
5 Տէրը այսպէս կ'քան.
Սոսկալի ձայն լսեցինք.
վախ կայ ու խռովութիւն չկայ.
6 Հիմա հարցուցէք ու տեսէք,
թէ արդեօք էրիկ մարդը գաւակ կը ծնանի՞.
ինչուէ Համար ամէն կարիներ
Դիմեզ ուսան կիսով պէս ձեռքերը մէջերը դրած,
Ու բոլոր երեսներր գեղեցած կը տեսնեմ՞.
7 Վայ, քանզի անիկա մեծ օր է. Դասոր պէս
չկայ.
Ու անիկա Յակոբին նեղութեան ժամանակ
պիտի բլլայ.
Բայց անկէ պիտի ազատի.
8 Վասն զի ան օրը, կ'քան զօրաց Տէրը,
Ասոր լուծը քու պարանոցդէդ պիտի կոտրեմ,
եւ քու կապերդ պիտի փրցընեմ.
Ու զանիկա մէ յետին ալ օտարներր պիտի չծա-
ռայեցընեն.
9 Հապա անոնք խրնդ Տէր Աստուծոյն
Ու խրնդ Դաւիթ թագաւորին ծառայութիւն
պիտի բնեն,
Որն որ ես Դպիտի Համեմ անոնց.
10 Բայց դուն, ով իմ ծառա Յակոբ, մի վախ-
նար, կ'քան Տէրը,
Ու, ով Իսրայէլ, մի զարհուրիր.
Քանզի ահա ես քեզ հեռաւէն
եւ քու սերունդդ Երկրին գերութիւնեն երկ-
րէն պիտի ազատեմ.
Ու Յակոբ պիտի դառնայ և հանդարտ ու
հանգիստ պիտի բլլայ,
եւ ընդդիմացող պիտի չբլլայ.
11 Վասն զի ես քեզ ազատելու Համար քեզի
հետ եմ, կ'քան Տէրը.
Քանզի պիտի ազատեմ ան բոլոր ազգերէն՝
Որոնց մէջը քեզ ցրուեցի.
Բայց քեզ պիտի չազատեմ,
Հապա քեզ չափաւորութեամբ պիտի խրա-
տեմ,
Ու քեզ բոլորովին անմեղ պիտի չհանեմ.
12 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'քան.
Քու հարուածդդ անբժշկելի է ու վէրքդդ
անդարմանելի է.
13 Զանիկա պատելու Համար քու դատաստանդդ
առանդ մը չկայ.
Քեզի Համար դեղ -- ապեցանի չկայ.
14 Քու բոլոր Համակիրներդդ քեզ մոռցան.
Քեզ չեն փնտռեր.
Վասն զի քեզ "թշնամիի հարուածով՝
Դաժան մէկու մը պատժովը զարկի
քու անօրէնութիւնիդդ չատութեանդ Հա-
մար,
Քանզի քու մեղքերդդ չատացան.
15 Քու բնկճումդդ Համար ինչուէ կ'ազազակես.
Քու ցաւդ անբժշկելի է.
Ասոր բաներր քու անօրէնութիւնիդդ չա-
տութեանդ Համար քեզի բրի.
Քանզի քու մեղքերդդ չատացան.
16 Ասոր Համար ամէն անոնք որ քեզ կը կլեն՝
պիտի կլուին,

1 Գէ. ի. 1.
2 գ Քոտ. Բ. 11. Գոր. իգ. 24.
3 Դէ. ի. 2.
4 Գոմ գինքը մարգա. բն ձեռացնող.
5 Հր. 5.
6 Գէ. իբ. 15.
7 Գէ. իբ. 18.
—
8 Հր. 18. Գէ. լբ. 44. Երգեհ. լ.Բ. 35. Ընմ. Բ. 14. Գէ. ժգ. 15.
9 Գէ. ի. 31. գ. 24. Գ. 21. Բ. 11. Ընմ. Բ. 15. Ես. 55. 3.
10 Գէ. ի. 1. Գոր. իգ. 24. Ես. 41. 8. Գէ. ի. 31. Ընմ. Բ. 8.
11 Գէ. ի. 8. Գոր. բ. 30. Ես. 43. 5. Գէ. ի. 31. Ընմ. Բ. 8.
12 Գէ. ի. 19. Գոր. իգ. 24. Ես. 41. 8. Գէ. ի. 31. Ընմ. Բ. 8.
13 Գէ. ի. 19. Գոր. իգ. 24. Ես. 41. 8. Գէ. ի. 31. Ընմ. Բ. 8.
14 Գէ. ի. 19. Գոր. իգ. 24. Ես. 41. 8. Գէ. ի. 31. Ընմ. Բ. 8.
15 Գէ. ի. 19. Գոր. իգ. 24. Ես. 41. 8. Գէ. ի. 31. Ընմ. Բ. 8.
16 Գէ. ի. 19. Գոր. իգ. 24. Ես. 41. 8. Գէ. ի. 31. Ընմ. Բ. 8.

և զոր բոլոր ինչուամբնեղդ գերութեան պիտի երթան ,
Ու զինչ յափշտակողներդ պիտի յափշտակեն ,
Ու զինչ կողոպտողներուն ամէնը կողոպտուելու պիտի մատնեմ .
17 Ու ձեռն ես զոր քու ՅԵՒՈՎԱ պիտի պատեմ ,
և զինչ զոր վէրքերդ պիտի բժշկեմ , կ՚ըսէ ՏԷՐը ,
Քանզի քեզի Ազգատուած կանուանէին .
Ասիոնն է , որ զանիկա փնտռող չկայ՝ ըսելով :

18 ՏԷՐը այսպէս կ՚ըսէ .
Ահա ես Յակոբին վրանները գերութենէն պիտի դարձնեմ ,
և անոր բնակարանները ողորմութիւն պիտի բնեմ .
Ու քաղաքը իր աւերակներուն վրայ պիտի շինուի ,
և պալատը առ իւրմէ պիտի կանգնուի :
19 Ու անոնցմէ պիտի ելլէ գոհութիւն
և ուրախութիւն ընդունելոց ձայն .
Ու զանոնք պիտի շատցնեմ ու պիտի չքչեցնեմ ,
և զանոնք պիտի փառաւորեմ , ու պզտիկ պիտի չլինին :
20 և անոնց ազգերը առջիւնին պէս պիտի ըլլան .
Անոնց ժողովը իմ առջեւս պիտի հաստատուի ,
Ու բոլոր անոնց ճնշողները առանձնութիւն պիտի բնեմ :
21 և անոնց իշխանը իրենցմէ պիտի ըլլայ ,
Ու անոնց վրայ տիրողը իրենց միջէն պիտի ելլէ .
և զանիկա պիտի մօտեցնեմ , ու ինծի մօտ պիտի գայ .
Վասն զի ո՞վ է անիկա որ իր սիրտը պատրաստած ունի ինծի մօտենալու , կ՚ըսէ ՏԷՐը :
22 և դուք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլաք ,
և ես ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ :

23 Ահա ՅԷՐՈՎՆ մրրիկը պատմուճութեամբ ելաւ .
Անիկա ուժգին մրրիկ է ,
Անօրէնութեանց գլխուն վրայ պիտի յարձակի :
24 ՏԷՐՋՆ բարկութիւնը ետ պիտի չդառնայ ,
Մինչեւ որ իր սրտին խորհուրդները չկատարէ ու չի գործ չդնէ .
Յետքի օրերը անոնք պիտի հասկընաք :

ԳԼՈՒԽ ԼԱ.

1 Յետոյքին գերեզմանութիւնը . 10 ամօթ հրամարակութիւն : 11 Ուրիշ որ առ կ՚ընէր . կը միխթարէ : 18 Եփրեմ ապաշխարէ : Աստուծոյ կը դառնայ : 21 Երիտասարդ կուսոյ մատնութիւն մը : 27 Իր խնամքը երեսցնելին վրայ . 31 իր նոր ուխտը : 35 Երեսցնելուն հաստատութիւնը 38 և շինութիւնը .

1 ՅԱյնաւանդ , կ՚ըսէ ՏԷՐը ,
Իսրայէլին բոլոր ազգաց տոհմիկներուն Աստուած պիտի ըլլամ ,
Ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան .
2 ՏԷՐը այսպէս կ՚ըսէ .
Անապատին վախճած ժողովուրդը անապատին մէջ շնորհք գտաւ ,
Երբոր ես կ՚երթայի Իսրայէլ հանգստութիւն գտնելու :
3 ՏԷՐը շատացեալ ինծի երեւցաւ , ըսելով ,
Քեզ յաւիտենական սիրով սիրեցի .
Անոր համար ողորմութեամբ քեզ քաշեցի :
4 Քեզ նորէն պիտի շինեմ , ու պիտի շինուիս ,
Ով Իսրայէլի կոյսը ,
Նորէն քու խմբակներովդ պիտի զարդարուիս ,
և ցնծութեամբ պար բռնողներուն խումբին հետ պիտի ելլես :
5 Նորէն Սամարիայի լեռներուն վրայ այգիներ պիտի անկնես .
Տնկողները պիտի անկնեն ու անոնց պտուղը պիտի ուտեն :
6 Վասն զի օր պիտի գայ որ
Եփրեմի լեռները վրայ պահապանները պիտի կանչեն ,
Ելէք՝ ու մեր ՏԷՐ Աստուծոյն գանք ի Սիոն ելլենք :

7 Քանզի ՏԷՐը այսպէս կ՚ըսէ .
Յակոբին համար ուրախութեամբ երգեցէք ,
և ազգաց գլուխին համար ցնծացէք .
Ձայն առէք , օրհնեցէք ու ըսէք ,
Ով ՏԷՐ , քու ժողովուրդդ՝ Իսրայէլին մնացորդը փրկէ :
8 Ահա ես զանոնք հիւսիսի երկրէն պիտի բերեմ .
և զանոնք երկրի ծայրերէն
Ու անոնց հետ կոյրը ու կաղը ,
Յղին ու ծնած կնիկը միասին պիտի ժողվեմ .
Մեծ ժողովք մը հոս պիտի դառնայ :
9 Լալով պիտի գան , ու ազաչանքներով զանոնք պիտի բերեմ .
Զանոնք ջուրերու վտակներուն քովէն պիտի պտըտցընեմ ,

1 Կամ՝ ի հերձուածի Իսրայէլին համար . 2 Գլ . ԼԴ . 6 . 3 Երե . 31 . 11 . 4 Ամո . ե . 2 . 5 Ելեւ . իգ . 15 . 6 Ես . ին . 10 . 7 Ես . ԽԲ . 1 . 8 Ես . ԽԲ . 7 . ԽԵ . 1 . 33 . ԽԶ . 38 . Երեմ . ԺԱ . 20 . ԼԶ . 35 . ԽԶ . 21 . 9 Գլ . ԽԳ . 19 . 20 . 10 Ես . ԽԹ . 1 . 11 Գլ . ԽԵ . 4 . 13 . 13 Գլ . ԼԳ . 10 . 11 . 14 Ես . ԺԴ . 2 . 15 Ես . ԽԹ . 25 . 16 Ես . ԽԹ . 1 . 17 Գլ . ԽԲ . 18 . 20 . 18 Ես . ԽԹ . 22 . 19 Գլ . ԽԲ . 1 . 20 Ես . ԽԹ . 3 . 21 Գլ . ԽԲ . 1 . 22 Ես . ԽԹ . 1 . 23 Ես . ԽԹ . 3 . 24 Գլ . ԽԲ . 1 . 25 Ես . ԽԹ . 1 . 26 Ես . ԽԹ . 2 . 27 Ես . ԽԹ . 3 . 28 Գլ . ԽԲ . 1 . 29 Ես . ԽԹ . 4 . 30 Ես . ԽԹ . 5 . 31 Գլ . ԽԲ . 1 . 32 Ես . ԽԹ . 6 . 33 Ես . ԽԹ . 7 . 34 Ես . ԽԹ . 8 . 35 Ես . ԽԹ . 9 . 36 Ես . ԽԹ . 10 .

Շխատակ ճամբայէն՝ որ անոր միջը չդ պիտակին.
վասն զի խրտչէլին հոգիք եղայ.
Ու եփրեմ իմ անդրանիկ է.

10 Ով ազգեր, Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք,
Ու հեռաւոր կղզիներուն պատմեցէք ու բակէք,
ըսէք՝ ցրուողը Իսրայէլ պիտի ժողվէ,
Եւ հովիւի պէս պահպանէ, ինչպէս որ
հովիւը իր հօտը կը պահպանէ.
11 Քանզի Տէրը փրկեց Յակոբը,
Ու զանիկա ամէն զօրաւորին ձեռքէն ազատեց.
12 Եւ պիտի գան, ու Սիոնին բարձրութեանը
վրայ ուրախանան ձայն պիտի վերցնեն,
Եւ պիտի դիմեն Տէրոջը բարիքներուն՝
Ցորենէն ցորենին ու գինիին ու ձէթին
Եւ հօտերուն ու արջառներուն.
Եւ անոնց անձերը Ջրուած պարտէզի պէս
պիտի ըլլան,
Ու ալ մէյմին ալ պիտի չտուժին.
13 Աղաուներ կոյսը պար բռնելով պիտի ուրախանայ,
Դառն երիտասարդները և ծերերը միասին.
Վասն զի անոնց սուգը ուրախութեան պիտի
դարձնեմ,
Եւ անոնց սրտմտութենէն զանոնք մխիթարելով՝
պիտի ուրախացնեմ.
14 Ու քահանաներուն հոգիները պարարտութիւնով պիտի լիացնեմ,
Եւ իմ ժողովուրդս իմ բարիքներովս պիտի
կշտանայ, կ'ըսէ Տէրը.

15 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Բամպէի մէջ ձայն մը լսուեցաւ՝
Ողբի ու դառնագին լացի ձայն.
Բաքէլ իր ազգը Համար կուլար.
Եւ իր ազգը Համար մխիթարուիլ չէր ուզեր,
Վասն զի անոնք չկային.
16 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Քու ձայնդ լալէն՝
Եւ աչքերդ արցունքէն զադրեցուր.
Վասն զի քու գործիդ Համար վարձք կայ,
կ'ըսէ Տէրը,
Ու գերեվարին երկրէն պիտի գառնան.
17 Եւ քու ապագայ ժամանակիդ Համար յոյս
կայ, կ'ըսէ Տէրը,
Որ ան ազգայններդ իրենց սահմանը գառնան.
18 Ցիրաւի Եփրեմին ան ողբալը լսեցի.
Զիս խրատեցիր, ու խրատուեցայ
Լուծէն չսորված զուարակի պէս.
Զիս գարձուր որ գառնամ,
Վասն զի իմ Տէր Աստուածս գուն ես.
19 Ետքը ցրուեցայ՝ գառնալէս ետքը զղջացի,
Ու կրծունկիս հարը իմ ազգիս զարկի.
Ամչցայ ու պատկառեցայ,
Վասն զի իմ մանկութեանս անարգանքը
կրեցի.
20 Միթէ Եփրեմ իմ պատուական որդի՞ն է,
կամ սիրական զաւա՞կ մըն է.
Վասն զի քանի որ ես անոր վրայով կը խօսիմ,
Շարունակ զանիկա կը յիշեմ.
Ուստի պատճառով իմ ապիրատ կը գտարին անոր
Համար,
Ողորմութիւն պիտի ընեմ,
կ'ըսէ Տէրը.
21 Քեզի կոթողներ կանգնէ, քեզի սիւներ
անկէ,
Սիրտդ ուշադիր Համբաւին՝ որ գացած շաւիղով
գիր,
Դարձիր, ով Իսրայէլի կոյսը,
Ետ դու քաղաքներդդ գարձիր.
22 Ով ապստամբ ազջիկ,
Մինչև ե՞րբ ապստամբական պիտի չըլլաս.
Քանզի Տէրը երկրի վրայ նոր բան ստեղծեց.
Կնիկ մարդը պիտի չրլլապատէ երիկ մարդը.
23 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս
կ'ըսէ.
Դեռ Հնդաստանի ցուզային երկրին մէջ
Ու անոր քաղաքներուն մէջ ան խօսքը պիտի
բսեն՝
Երբոր անոնց գերութիւնը գարձնեմ,
Տէրը քեզ օրհնէ,
Ով արդարութեան բնակարան՝ սուրբ լեռ.
24 Եւ Հոն՝ ցուզային մէջ ու միանգամայն անոր
բոլոր քաղաքներուն մէջ
Երկրագործներ ու Հօտերու Հետ շաւղներ
պիտի բնակին.
25 Քանզի յոգնած հոգին պիտի զովացնեմ,
Ու ամէն մաշած հոգին պիտի կշտացնեմ.
26 Ասոր վրայ արթնցայ ու նայեցայ,
Եւ իմ քունս ինծի անոյշ էր.

27 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ Իսրայէլի տունը և Ցուդայի տունը
Մարդու սերմ ու անասունի սերմ պիտի ցանեմ.
28 Ինչպէս որ խնդրու, փլցնելու ու աւրելու,
Եւ կորսնցնելու ու չարիք Հասցնելու Հաստատեցի
Անոնց վրայ պիտի Հսկեմ՝ կ'ըսէ Տէրը.
29 Ան օրերը մէյմին ալ պիտի չըսեն,
Հայրերը ազոխ կերան,
Ու որդւոցը ակռաները առին.

Ա Եզ. գ. 22.
Բ Բ. թ. 11. Եզեկ. իգ. 18. ԻԵ. 14. Եզ. խդ. 22. խԸ. 20.
Գ Բ. ժ. 11. Եզեկ. իգ. 14.
Դ Բ. ժ. 11. Եզեկ. իգ. 14. Ե Բ. ժ. 11. Եզեկ. իգ. 14. Զ Բ. խդ. 22. խԸ. 20.
Է Բ. խԸ. 24. 25.
Ը Եզեկ. իԸ. 23. թ. 40.
Թ Ոէմ. գ. 2.
Ժ Բ. ԻԵ. 11.
ԺԱ Բ. ԻԶ. 10. ԻՀ. 10. ՁԵ. 4.
ԺԲ Բ. ԻԶ. 10. ՀՀ. 4.
ԺԳ Ոէմ. ժ. 11.
ԺԴ Եզեկ. իԸ. 23. թ. 40. Ես. ԽԲ. 10. ՀԲ. 4. Ես. ԽԲ. 10. ՀԲ. 4. ՁԵ

30 [1]Հապա ամէն մարդ իր անօրէնութիւնը հա-
մար պիտի մեռնի.
Ամէն մարդ որ ապուր կ'ուտէ,
Անոր ակռաները պիտի առնեն։
31 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը.
Որ խոպայելի տանը հետ ու Յուդայի տանը
հետ
Նոր ուխտ պիտի կնքեմ,
32 Ձէ թէ ան ուխտին պէս՝ որ անոնց հայրերուն
հետ րրի
Ան օրը որ [1]անոնց ձեռքէն բռնեցի՝
Զանոնք երկրէն Եգիպտոսի հանելու համար.
Ինչու որ անոնք իմ ուխտս զանց րրին,
[2]Ես ալ անոնք մերժեցի," կ'ըսէ Տէրը.
33 Հապա ան օրերէն ետքը
[1]Խոպայելի տանը հետ կնքելու ուխտս ասիկա
է, կ'ըսէ Տէրը.
[2]Իմ օրէնքս անոնց ներսը պիտի դնեմ,
Ու զանիկա անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ,
[3]Ու ես անոնց Աստուած պիտի ըլլամ,
Եւ անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան։
34 Ու անկէ ետքը մէկ մարդ մը իր ընկերին՝
Ու մէկ մարդ մը իր եղբօրը պիտի չսորվեցնէ՝
Ըսելով թէ Տէրը ճանչցիր.
Հապա անոնց պզտիկէն մինչև մեծը
[1]Ամէնը զիս պիտի ճանչնան, կ'ըսէ Տէրը.
Վասն զի [2]անոնց անօրէնութիւնը պիտի ներեմ,
Ու անոնց մեղքը մէլ պիտի չյիշեմ։
35 Ա յսպէս կ'ըսէ Տէրը՝
Որ [1]արեւը տալով ցորւան լոյսին համար,
Եւ գիշերուան լոյսին համար լուսինին ու
աստղերուն կանոնները դրաւ,
Որ [2]ծովը կը յանդիմանէ՝ ևրրոյ անոր ալիք-
ները կը գոռան.
[3]Անոր անունը Եհովայ Սաբաւովթ է.
36 [1]Թէ որ աս կանոնները իմ առջևէս դադրին,
կ'ըսէ Տէրը.
Խոպայելին ալ իմ առջևս միշտ ազգ
ըլլալէն պիտի գադրի։
37 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
[1]Թէ որ երկինը չափել կրնան վերէն,
Ու երկրին հիմերը փորձել քնուիլ,
Ես ալ բոլոր խոպայելին պիտի մերժեմ՝
Իրենց բոլոր բրածներուն համար պիտի մեռ-
ժեմ, կ'ըսէ Տէրը։

38 Ահա օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը.
Որ [1]Անանեելի աշտարակէն մինչև Անկիւնի
դուռը
Քաղաքը Տէրոջը համար պիտի շինուի.
39 Ու անոր գիծերուն [1]չափին յարդ
Մինչև Գարեբի բլուրը պիտի երթայ,
Ու գէպ ի Գոաթ պիտի դառնայ.
40 Ու դիակներուն ու մոխրոց բոլոր ձորը,
Ու բոլոր արտերը մինչև կիդրոն հեղեղատը,
Մինչև [1]Ձիերուն դրանը անկիւնը գէպ ի ա-
րեւելք՝
[2]Սուրբ պիտի ըլլայ Տէրոջը.
Մէլյին ալ պիտի չքակուի ու չիյնայ յաւի-
տեան։

ԳԼՈՒԽ ԼԱ

1 Երեմիա իր մարգարէութիւնը Սեդեկիային բանալ-
կառած է Բաբելացիներ արար ծախու կ'առնէ. 13 ու անոր
մը բանիներուն [1]առաքինի յանձնելով՝ կը պատուիրէ որ գանձը
պահէ իրեն նշան ժողովրդին գառնալուն. 16 Երեմիա իր
աղերսին մէջ Աստուծոյ գանգատ կ'ընէ. 24 Աստուած գէ-
րութեան սպառնալիքը կը հարատեւ ժողովրդին մեղքերուն
համար. 36 և կը խոստանայ բարեկարգ գերդաստիան մը։

1 Յու գայն [1]Սեդեկիա թագաւորին տասներորդ
տարին՝ այսինքն Նաբուգոդոնոսորին տասներ-
որդ տարին՝ Տէրոջը կողմանէ Երեմիա-
2 այն ատեն բռնած խռնբն է։ Եւ անասունը Բաբե-
լոնի թագաւորին զօրքը Երուսաղէմը կը պա-
շարէր, ու Երեմիա մարգարէն [1]Յուդայի թա-
գաւորին տունը եղող [2]բանտին գաւիթին մէջ
3 կը պարտիսած էր։ Վասն զի Յուդայի Սե-
դեկիա թագաւորը զանիկա այդ խօսքը [1]ըսելով,
Դուն ինչու համար մարգարէութիւն կ'ընես
ու ըսելով թէ Տէրը այսպէս կ'ըսէ. [2]Ահա ես aա
քաղաքը Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը պիտի
4 տամ, ու զանիկա պիտի առնէ. Եւ Յուդայի
Սեդեկիա թագաւորը [1]Քաղդէացւոց ձեռքէն
պիտի չազատի. Հապա անշուշտ Բաբելոնի
թագաւորին ձեռքը պիտի տրուի, ու անոր
հետ բերան առ բերան պիտի խօսի, և անոր
5 հետ աչք աչքի պիտի տեսնուի. Ու անկիւ
Սեդեկիան Բաբելոն պիտի տանի. ու անկիւ
Հոն պիտի մնայ՝ [1]մինչև որ ես անոր այցելու-
թիւն բնեմ, կ'ըսէ Տէրը. Թէև որ Քաղդէացւոց
հետ պատերազմ բնէք, յաջողութիւն պիտի
չգտնէք։

6 Աստուածը Երեմիա րսաւ. Տէրոջը խօսքը
7 ինծի եղաւ՝ ըսելով. Ահա քու Հռնեղիդրոթ
Անդրեասին որդի Անասնայել քեզի պիտի գայ
ու պիտի ըսէ, Անաթովթի մէջ եղող ագարակս
քեզի ծախու առ, վասն զի [1]ազգականութիւնդ
իրաւունքով քեզի կ'իյնայ որ ծախու առնես։
8 Եւ Տէրոջը խօսքին համեմատ իմ Հռնեղիդրոթս
որդին Անասնայել ինծի բանտին գաւիթը և-

1 Գալ. 2 · 5 · 8 ·
2 Գէ · 32 · 40 · 42 · 14 · Եզեկ · 16 · 62 · Եբր · 8 — 12 · 3 · 10 · 17 ·
3 Գէ · 24 · 7 · 32 · 38 · Եզեկ · 11 · 20 · 14 · 37 · 27 · 23 · 5 ·
4 Գէ · 32 · 44 · 33 · 13 · Ցեփ · 17 · 32 · 26 · 6 ·
5 Ես · 36 · 13 · Ցեփ · 9 · 45 · 10 · Ցեփ · 6 · 30 ·
6 Ցեփ · 6 · 6 · Եզեկ · 4 · 8 · 16 · 9 · 20 · 40 · 42 · 43 · 44 · 45 · 46 · 47 · 48 · 49 · 50 · 51 · 52 · 53 · 54 · 55 · 56 · 57 · 58 · 59 · 60 · 61 · 62 · 63 · 64 · 65 · 66 · 67 · 68 · 69 · 70 · 71 · 72 · 73 · 74 · 75 · 76 · 77 · 78 · 79 · 80 · 81 · 82 · 83 · 84 · 85 · 86 · 87 · 88 · 89 · 90 · 91 · 92 · 93 · 94 · 95 · 96 · 97 · 98 · 99 · 100 · 101 · 102 · 103 · 104 · 105 · 106 · 107 · 108 · 109 · 110 · 111 · 112 · 113 · 114 · 115 · 116 · 117 · 118 · 119 · 120 · 121 · 122 · 123 · 124 · 125 · 126 · 127 · 128 · 129 · 130 · 131 · 132 · 133 · 134 · 135 · 136 · 137 · 138 · 139 · 140 · 141 · 142 · 143 · 144 · 145 · 146 · 147 · 148 · 149 · 150 · 151 · 152 · 153 · 154 · 155 · 156 · 157 · 158 · 159 · 160 · 161 · 162 · 163 · 164 · 165 · 166 · 167 · 168 · 169 · 170 · 171 · 172 · 173 · 174 · 175 · 176 · 177 · 178 · 179 · 180 · 181 · 182 · 183 · 184 · 185 · 186 · 187 · 188 · 189 · 190 · 191 · 192 · 193 · 194 · 195 · 196 · 197 · 198 · 199 · 200 · 201 · 202 · 203 · 204 · 205 · 206 · 207 · 208 · 209 · 210 · 211 · 212 · 213 · 214 · 215 · 216 · 217 · 218 · 219 · 220 · 221 · 222 · 223 · 224 · 225 · 226 · 227 · 228 · 229 · 230 · 231 · 232 · 233 · 234 · 235 · 236 · 237 · 238 · 239 · 240 · 241 · 242 · 243 · 244 · 245 · 246 · 247 · 248 · 249 · 250 · 251 · 252 · 253 · 254 · 255 · 256 · 257 · 258 · 259 · 260 · 261 · 262 · 263 · 264 · 265 · 266 · 267 · 268 · 269 · 270 · 271 · 272 · 273 · 274 · 275 · 276 · 277 · 278 · 279 · 280 · 281 · 282 · 283 · 284 · 285 · 286 · 287 · 288 · 289 · 290 · 291 · 292 · 293 · 294 · 295 · 296 · 297 · 298 · 299 · 300 · 301 · 302 · 303 · 304 · 305 · 306 · 307 · 308 · 309 · 310 · 311 · 312 · 313 · 314 · 315 · 316 · 317 · 318 · 319 · 320 · 321 · 322 · 323 · 324 · 325 · 326 · 327 · 328 · 329 · 330 · 331 · 332 · 333 · 334 · 335 · 336 · 337 · 338 · 339 · 340 · 341 · 342 · 343 · 344 · 345 · 346 · 347 · 348 · 349 · 350 · 351 · 352 · 353 · 354 · 355 · 356 · 357 · 358 · 359 · 360 · 361 · 362 · 363 · 364 · 365 · 366 · 367 · 368 · 369 · 370 · 371 · 372 · 373 · 374 · 375 · 376 · 377 · 378 · 379 · 380 · 381 · 382 · 383 · 384 · 385 · 386 · 387 · 388 · 389 · 390 · 391 · 392 · 393 · 394 · 395 · 396 · 397 · 398 · 399 · 400 · 401 · 402 · 403 · 404 · 405 · 406 · 407 · 408 · 409 · 410 · 411 · 412 · 413 · 414 · 415 · 416 · 417 · 418 · 419 · 420 · 421 · 422 · 423 · 424 · 425 · 426 · 427 · 428 · 429 · 430 · 431 · 432 · 433 · 434 · 435 · 436 · 437 · 438 · 439 · 440 · 441 · 442 · 443 · 444 · 445 · 446 · 447 · 448 · 449 · 450 · 451 · 452 · 453 · 454 · 455 · 456 · 457 · 458 · 459 · 460 · 461 · 462 · 463 · 464 · 465 · 466 · 467 · 468 · 469 · 470 · 471 · 472 · 473 · 474 · 475 · 476 · 477 · 478 · 479 · 480 · 481 · 482 · 483 · 484 · 485 · 486 · 487 · 488 · 489 · 490 · 491 · 492 · 493 · 494 · 495 · 496 · 497 · 498 · 499 · 500 · 501 · 502 · 503 · 504 · 505 · 506 · 507 · 508 · 509 · 510 · 511 · 512 · 513 · 514 · 515 · 516 · 517 · 518 · 519 · 520 · 521 · 522 · 523 · 524 · 525 · 526 · 527 · 528 · 529 · 530 · 531 · 532 · 533 · 534 · 535 · 536 · 537 · 538 · 539 · 540 · 541 · 542 · 543 · 544 · 545 · 546 · 547 · 548 · 549 · 550 · 551 · 552 · 553 · 554 · 555 · 556 · 557 · 558 · 559 · 560 · 561 · 562 · 563 · 564 · 565 · 566 · 567 · 568 · 569 · 570 · 571 · 572 · 573 · 574 · 575 · 576 · 577 · 578 · 579 · 580 · 581 · 582 · 583 · 584 · 585 · 586 · 587 · 588 · 589 · 590 · 591 · 592 · 593 · 594 · 595 · 596 · 597 · 598 · 599 · 600 · 601 · 602 · 603 · 604 · 605 · 606 · 607 · 608 · 609 · 610 · 611 · 612 · 613 · 614 · 615 · 616 · 617 · 618 · 619 · 620 · 621 · 622 · 623 · 624 · 625 · 626 · 627 · 628 · 629 · 630 · 631 · 632 · 633 · 634 · 635 · 636 · 637 · 638 · 639 · 640 · 641 · 642 · 643 · 644 · 645 · 646 · 647 · 648 · 649 · 650 · 651 · 652 · 653 · 654 · 655 · 656 · 657 · 658 · 659 · 660 · 661 · 662 · 663 · 664 · 665 · 666 · 667 · 668 · 669 · 670 · 671 · 672 · 673 · 674 · 675 · 676 · 677 · 678 · 679 · 680 · 681 · 682 · 683 · 684 · 685 · 686 · 687 · 688 · 689 · 690 · 691 · 692 · 693 · 694 · 695 · 696 · 697 · 698 · 699 · 700 · 701 · 702 · 703 · 704 · 705 · 706 · 707 · 708 · 709 · 710 · 711 · 712 · 713 · 714 · 715 · 716 · 717 · 718 · 719 · 720 · 721 · 722 · 723 · 724 · 725 · 726 · 727 · 728 · 729 · 730 · 731 · 732 · 733 · 734 · 735 · 736 · 737 · 738 · 739 · 740 · 741 · 742 · 743 · 744 · 745 · 746 · 747 · 748 · 749 · 750 · 751 · 752 · 753 · 754 · 755 · 756 · 757 · 758 · 759 · 760 · 761 · 762 · 763 · 764 · 765 · 766 · 767 · 768 · 769 · 770 · 771 · 772 · 773 · 774 · 775 · 776 · 777 · 778 · 779 · 780 · 781 · 782 · 783 · 784 · 785 · 786 · 787 · 788 · 789 · 790 · 791 · 792 · 793 · 794 · 795 · 796 · 797 · 798 · 799 · 800 · 801 · 802 · 803 · 804 · 805 · 806 · 807 · 808 · 809 · 810 · 811 · 812 · 813 · 814 · 815 · 816 · 817 · 818 · 819 · 820 · 821 · 822 · 823 · 824 · 825 · 826 · 827 · 828 · 829 · 830 · 831 · 832 · 833 · 834 · 835 · 836 · 837 · 838 · 839 · 840 · 841 · 842 · 843 · 844 · 845 · 846 · 847 · 848 · 849 · 850 · 851 · 852 · 853 · 854 · 855 · 856 · 857 · 858 · 859 · 860 · 861 · 862 · 863 · 864 · 865 · 866 · 867 · 868 · 869 · 870 · 871 · 872 · 873 · 874 · 875 · 876 · 877 · 878 · 879 · 880 · 881 · 882 · 883 · 884 · 885 · 886 · 887 · 888 · 889 · 890 · 891 · 892 · 893 · 894 · 895 · 896 · 897 · 898 · 899 · 900 · 901 · 902 · 903 · 904 · 905 · 906 · 907 · 908 · 909 · 910 · 911 · 912 · 913 · 914 · 915 · 916 · 917 · 918 · 919 · 920 · 921 · 922 · 923 · 924 · 925 · 926 · 927 · 928 · 929 · 930 · 931 · 932 · 933 · 934 · 935 · 936 · 937 · 938 · 939 · 940 · 941 · 942 · 943 · 944 · 945 · 946 · 947 · 948 · 949 · 950 · 951 · 952 · 953 · 954 · 955 · 956 · 957 · 958 · 959 · 960 · 961 · 962 · 963 · 964 · 965 · 966 · 967 · 968 · 969 · 970 · 971 · 972 · 973 · 974 · 975 · 976 · 977 · 978 · 979 · 980 · 981 · 982 · 983 · 984 · 985 · 986 · 987 · 988 · 989 · 990 · 991 · 992 · 993 · 994 · 995 · 996 · 997 · 998 · 999 · 1000 ·

կաւ , ու ինձի լսաւ , Շնորհք ըրէ՝ բնակիմ
իմ երկիրը Անաթովթի մէջ ունեցած ագա-
րակս ծախու առ , վասն զի ժառանգականն
իրաւունքը քուկդ է ու քեզի կ'իյնայ որ փըր-
կես , քեզի ծախու առ . անաստներ դիտցայ
9 որ ասիկա Տէրոջէ խօսքն էր . Ես Հօրիզրօօս
որդիէն՝ Անամնելէն Անաթովթի մէջ եղող
ագարակը ծախու առի , ու տասակը տասնու-
10 եօթը սիկղ արծաթի կշռեցի անոր . Ես մեր-
համակ մը գրեցի ու կնքեցի ու վկաներ բռնե-
11 ցի և արծաթը կշռելով կշռեցի . Ու առա-
ցուածքի մերձակը՝ իմ հրամանիս ու կա-
նոններուն համեմատ կնքուածը , և իմ բաց
12 եղածը առի . Ու առացուածքի մերձակը՝
Հօրիզրօօս որդւոյն Անամնելիին աչքերուն առ-
ջեւը ու առացուածքի մերձակին մէջը գրուող
Թվիայից աչքերուն առջեւը՝ բանտի գաւիթին
մէջը նստող բոլոր Հրէից աչքերուն առջեւը՝
Մաասէայի որդւոյն Ներիայի որդւոյն Բարու-
13 քին առի . Ես անոնց աչքերուն առջեւը բա-
14 րեւ պատուիրեցի ու ըսի , Զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ . Ա՛ռ մեր-
համակներըդ՝ ա՛ս կնքուած առացուածքի մեր-
համակը ու ա՛ս բաց մերձակը առ , և զանոնք
հոգի ամանի մը մէջ դիր , որ շատ օրեր մնան .
15 Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ . Ա՛ն երկրիս մէջ նորէն առնեն
ու ագարակներ և այգիներ ծախու պիտի
առնեն .
16 Ու առացուածքի մերձակը Ներիային որ-
դւոյն Բարուքին տալէն ետքը՝ Տէրոջը ազօթք
17 ըրի ու ըսի , Ո՛հ , Տէր Եհովայ , ահա դուն
քու մեծ զօրութեամբդ ու երկրնցած բազու-
կովդ երկինքը ու երկիրը ստեղծեցիր . Ինծա-
18 մէկ բան մը քեզի դժուարին չէ . Դուն հնա-
զանդներուն ողորմութիւն կ'ընես , ու հայրե-
րուն անօրէնութիւնը պատիժը անոնցմէ ետ-
քը անոնց որդիներուն ծոցը կու տաս . դուն
մեծ ու հզօր Աստուած ես , Հ զբա անունդ
19 Զօրաց Տէր է . Դուն խորհրդով մեծ՝ ու
գործքով զօրաւոր ես , այնպէս որ համէն մէ-
կուն իր ճամբաներուն համեմատ ու անոր
գործքերուն պատուին համեմատ հատուցում
քնելու համար՝ քու աչքերդ մարդոց որդիներ-
20 ուն բոլոր ճամբաներուն վրայ բաց են . Դուն
որ մինչև աս օրս՝ Եգիպտոսի երկրին մէջ ու
Իսրայէլի մէջ և ընդհանուր մարդոց մէջ նշաններ
ու հրաշքներ քնելով՝ քեզի անուն վաստակե-
21 ցար , ինչպէս որ այսօր կ'երեւի . Ես զբա ժո-
ղովուրդդ Իսրայէլը՝ նշաններով ու հրաշք-
ներով և զօրաւոր ձեռքով ու երկընցած բա-
զուկով և մեծ ահարկութեամբ եգիպտոսէ
22 երկրէն հանեցիր . Ու անոնց տուիր աս երկիրը՝
որն որ իրենց հայրերուն երդում ըրիր՝ իրենց տալու , Հոսող երկիր մը որ կաթ ու
23 մեղր կը բղխէ . Ու մտան զանիկա ժառան-
գեցին , բայց Հրու ձայնիդ ականջ չտուին և
քու օրէնքիդ համեմատ չգացին . անոնք
չըրին ինչ որ անոնց պատուիրեցիր որ ընեն .
ուստի ասա բոլոր չարիքը անոնց վրայ բերիր .
24 Ահա քաղաքին գէմ պատնէշներ կանգնուե-
ցան որ գանիկա առնեն . և քաղաքը նուա-
ճուին , սովին ու ժանտախտին պատճառաւ
անոր գէմ պատերազմ ընող Քաղդէացւոց
ձեռքը տրուեցաւ . և քու բացդ կատա-
25 րուեցաւ , ու ահա կը տեսնես . Բայց դուն ,
ով Տէր Եհովայ , ինծի ըսիր որ Ագարակը
արտակով քեզի ծախու առ ու վկաներ բռնէ .
և ա՛ն Քաղաքը Քաղդէացւոց ձեռքը կը
տրուի .
26 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիայեան եղաւ՝ ըսե-
27 լով , Ահա ես եմ Եհովայ՝ ամէն մարմնոյ Ա-
ստուածը . միթէ ինծի դժուարին բան մը կայ ?
28 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես
ա՛ս քաղաքը Քաղդէացւոց ձեռքը ու Բաբելո-
նի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը պի-
29 տի տամ , ու զանիկա պիտի առնէ . Ես ա՛ս
քաղաքիս գէմ պատերազմ ընող Քաղդէա-
ցիները պիտի գան , ու ա՛ս քաղաքը կրակի
պիտի տան ու այրեն . նաև տները ան ա՛ս-
ները՝ որոնց տանիքներուն վրայ Բահաղին
խունկ կը ծխէին , և օտար աստուածներուն
թափելու նուէրներ կը մատուցանէին՝ գիս
30 բարկացընելու համար . Քանզի Իսրայէլի որ-
դիքը ու Յուդայի որդիքը՝ իրենց մանկու-
թենէն՝ ի վեր իմ աչքիս միայն չարութիւն կը
գործեն . որովհետեւ Իսրայէլի որդիքը իրենց
ձեռացը գործքերովը անդադար գիս կը բար-
31 կացընեն , կ'ըսէ Տէրը . Քանզի ա՛ս քաղաքը
իր շինուած օրէն մինչեւ ա՛ս օրս իմ բարկու-
թիանս ու սրտմտութեանս համար եղաւ , ո՛ր
32 զանիկա երեսէս առնէն վերցնեմ՝ Իսրայէլի
որդւոյն ու Յուդայի որդւոյն՝ իրենց և
իրենց թագաւորներուն , իշխաններուն ,
քահանաներուն ու մարգարէներուն և Յուդայի
մարդոցը ու Երուսաղէմի բնակիչներուն բոլոր չա-
րութիանը պատճառած՝ որ բրիւն գիս բարկա-
33 ցընելու համար . Ես ինծի կռնակ դարձուցին
և չէ թէ երես . ու թէև անոնց սորվեցուցի՝
կանուխ ելլելով ու սորվեցընելով , բայց ա-

ב Ներ · ֆ · ו · ז · ד · ח · ט · ל · מ · נ · ס · ע · פ · צ · ק · ר · ש · ת · א · ב · ג · ד · ה · ו · ז · ח · ט · י · כ

34 Նանր մանիկ չըբնի, որ խրատս ընդունիս. Չա-
պա [1]իմ անուանով կոչուած ասիք ինչ իրենց
պղծութիւնները դրնին՝ գանիկա պղծելու հա-
35 մար։ Ու եղեալին պղծոյն ձորին մէջ եղող
բահագին բարձր անդիքը չինեցին՝ [2]իրենց
ազգքնելը ու ազխկնելը [3]Մոզբին համար
[4]ուխտ անցընելու, [5]որն որ ես անոնց հրամայած
չէի ու միտքս ալ անցած չէր, որ անոնք ասա
պղծութիւնը ընեն՝ Յուդային մեղանչել ասե-
լու համար։
36 Ուստի հիմա խրատչիս Տէր Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. ասա քաղաքիս համար՝ որ դուք
կ'ըսէք ինչ որով, ամով ու ժանտախտով [6]բա-
37 րիքներ թագաւորին ձեռքը կը մնանեմ ։ Ահա
ես [7]գանձը պիտի ժողվիմ այն բոլոր երկիր-
ներէն, ուր որ գանձը իմ բարկութիւնովս,
սրտմտութիւնովս ու մեծ ցասումովս վռընտե-
ցի, և գանձը ասա տեղս պիտի դարձընեմ ա-
38 նապահովութիւնովս պիտի բնակեցընեմ ։ Ու
անանք [8]ինձի ժողովրդ պիտի ըլլան, ես
39 ալ անոնց Աստուած պիտի ըլլամ։ Ու [9]անոնց
մէկ սիրտ ու մէկ ճամբայ պիտի տամ, որ
միշտ ինծի վախնան, և իրենց ու իրենցմէ
40 ետքը իրենց զաւակներուն ազիկ ըլլայ ։ Ու
[10]անոնց հետ յաւիտենական ուխտ մը պիտի
ընեմ, որ անոնց բարիք ընելէն անոնցմէ ետ
չդարձնեմ։ ու [11]իմ վախս անոնց սրտին մէջ
41 պիտի դնեմ, որ ինծմէ չհեռանան ։ Ես [12]անոնց
բարիք ընելով՝ անոնց վրայ պիտի ուրախա-
նամ, ու [13]գանձը բոլոր սրտովս ու բոլոր հո-
գիովս ճշմարտութեամբ ասա երկրիս մէջը պի-
42 տի անկնեմ։ Քանի Տէրը այսպէս կ'ըսէ. [14]Ինչ-
պէս որ ասա ժողովրդիդ վրայ ասա բոլոր մեծ
չարիքը բերի, այնպէս ալ անոնց վրայ պիտի
բերեմ ան բոլոր բարիքը՝ որ անոնց համար
43 խոստացայ ։ Ու [15]հոն ագարակներ ծախուս պի-
տի առնուին ասա երկրին մէջ, [16]որուն համար
դուք կ'ըսէք թէ Աւերակած է, ու մարդ է
և անասուն զուրկ է, — Քաղդէացւոց ձեռ-
44 քը տրուած է ։ [17]Դրամներով երկրին մէջ, ու
նշանագիրներ չրջակայ անդրանիքը, և Յու-
դայի քաղաքներուն մէջ, ու լեռնային քա-
ղաքներուն մէջ, և դաշտային քաղաքներուն
մէջ, ու հարաւային քաղաքներուն մէջ ասա-
կով ագարակներ ծախուս պիտի առնուին, և
մուրհակներ պիտի գրուին ու պիտի կնքուին ու
վկաներ պիտի բռնուին, վասն զի [18]անոնց գե-
րութիւնը ես պիտի դարձընեմ, կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ · ԼԳ

1 Ընասուած կը խօսուէր գերեզմանատունին մէջ, 8 ազատուած
վիճակի մէջ, 12 և հաստատած կառավարութիւն մէջ, 13 Բրիչ-
ասա ագարակներուն Ընասուէր, 17 Քաղաքապետներուն և
քահանաներուն առաջնորդ, 23 և հաստատած ասոր
վերաբերեալ մէջ։

1 Ե Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ Երեմիա-
սին եղաւ՝ երբոր անիկա տակաւին [1]բան-
սին գաւիթին մէջը արգիլուած էր՝ բանե-
2 Ա.յսպէս կ'ըսէ Տէրը [2]որ ասա հոնկէ չինեց, Տէ-
րը՝ որ զանիկա հաստատելու համար զանիկա
3 առեղծեց, [3]որուն անունը Եհովայ է ։ [4]Ինծի
կանչէ, ու քեզի պատասխան տամ, և քեզի
մեծ ու խորին բաներ պատմեմ, որ դուն չես
4 գիտեր ։ Վասն զի ասա քաղաքին տուներուն
համար, ու Յուդայի թագաւորներուն ասա-
նելուն համար՝ որոնք [5]պատնէշներէն ու սու-
բերէն փլած են, խօսեցաւ Տէր Աստուածը
5 այսպէս կ'ըսէ. [6]Քաղդէացւոց դէմ պատե-
րազմ բնելու կու գան, և ան փոխանակ մեռած
մարդոց դիերովը պիտի լեցուին, որոնք իմ
բարկութեանովս ու սրտմտութեանովս պիտի
զարնեմ. վասն զի ես ասա քաղաքէն իմ երեսս
ծածկեցի՝ անոնց բոլոր չարութեանը համար ։
6 Ահա [7]անոր առողջութիւն ու բժշկութիւն պի-
տի բերեմ ու զանոնք պիտի բժշկեմ, և խա-
ղաղութեան ու ճշմարտութեան առատու-
7 թիւն անոնց պիտի յայտնեմ ։ Ու [8]Յուդային գե-
րութիւնը ու Իսրայէլին գերութիւնը պիտի
դարձընեմ, ու զանոնք [9]առջիներէն պէս պիտի
8 հաստատեմ ։ Ու անոնց ինծի գէմ գործած
բոլոր անօրէնութիւններէն [10]զանոնք պիտի սրբեմ,
ու անոնց ինծի գէմ բրած [11]բոլոր անօրէնու-
9 թիւններն ու յանցանքներն պիտի ներեմ ։ Ու
[12]ասկից ինծի ուրախութեան անուն, փառք
ու պարծանք պիտի ըլլայ երկրիս բոլոր ազ-
գերուն մէջը՝ որոնք պիտի լսեն ան ամէն բա-
րիքը՝ որ ես անոնց պիտի ընեմ. և [13]պիտի
վախնան ու դողան ան ամէն բարիքին ու ամէն
յաջողութեանը համար՝ որ ես ասա [14]ընե-
մի պիտի ։
10 Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ձա անդաստ մէջ՝ [15]ո-
րուն համար դուք կ'ըսէք թէ Աւերակ է ու անա-
սունէ զուրկ է՝ [16]Յուդայի քաղաքներուն մէջ
և Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու երուսաղէ-
մի փողոցներուն մէջ, որոնք անասնոյ ու ան-
բնակ ու անասունէ զուրկ եղած են, [17]անոնց
11 ցան են, նորէն պիտի լսուի [18]Ցնծութեան ձայն,
և ուրախութեան ձայն, փեսային ձայն, ու

ֆ Գէ · է · 30 · 31 · իգ · 11 · Եզեկ · ը · 5 · 6 ։
= Գէ · է · 31 · ԺԹ · 3 ։
ի Դան · Ժը · 21 · գ Թագ · Ժա · 33 ։
ո Գր · է · 31 ։
պ Հր · 24 ։
ր Ը Օր · է · 3 · Գէ · իգ · 3 · իԹ · 14 · ը · 15 · Եզեկ · լՀ · 31 ։
ս Գէ · իգ · 7 · լ · 33 · ը · 33 ։
տ Գէ · իգ · 7 · Եզեկ · Ժա · 19 · 20 ։
ց Ես · Ծէ · 3 · Գէ · ը · 31 ։
ւ Գէ · ը · 33 ։
փ Գէ · ը · 9 · Ա՛ֆ · գ · 17 ։
ք Գէ · իգ · 8 · ը · 33 · Ամ՛ֆ · Բ · 15 ։
օ Գէ · ը · 33 ։
ֆ Գէ · ը · 33 · Հ՛ր · 11 ։
ռ Գէ · ը · 34 ։
ս Գէ · Ժէ · 26 ։
վ Գէ · է · 37 ։
տ Գէ · է · 3 · ը · 44 · Հ՛ր · 11 ։
ց Ես · ս · 28 · Գէ · իգ · 6 · լ · 30 · ը · 4 · 33 · իգ · 10 ։
ւ Եզէկ · ՀԱ · 21 ։
փ Եզեկ · լէ · 21 · Ձ՛ար · Ժգ · 1 · Եզր · Բ · 13 · 14 ։
ք Գէ · լ · 34 · Մ՛ար · ե · 18 ։
օ Ես · կր · 7 · Գէ · Ժգ · 11 ։
ֆ Տ՛ես Ես · ֆ · 3 ։
ռ Գէ · ը · 43 ։
ս Գէ · ե · 34 · Ժգ · 9 · իե · 10 · Ցաք · Ժը · 23 ։

հաթաի ձայն, նաև անունք ձայնի՝ որոնք Տէրոջ
առնեն զդահաբեան ընծանէ բնութենի՝ կ'ըսէն,
զդահոցիք զօրաց Տէրոջմէն, ինչու որ Տէրը
բարի է, ինչու որ անոր ողորմութիւնը յաւի-
տեան է. հանիզի աս երկրին գերիներէն նորէն
առջի վիճակին պիտի դարձնեմ, կ'ըսէ Տէրը։
12 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ա՛ն տեղս որ մէջ՝
որ ամրդի ու անասնի, դարի բլլալով՝ անա-
պատ դարձած է, և անոր ամէն քաղաքնե-
րուն մէջ՝ նորէն հօտեր պառկեցնող հովիւ-
13 ներու բնակարաններ պիտի բլլան։ Լեռնա-
յին քաղաքներուն մէջ, դաշտային քաղաք-
րուն մէջ, ու Հարաւային քաղաքներուն մէջ,
և Բենիամինի երկրին մէջ, ու Երուսաղէմին
չրջակայ տեղերուն և Յուդայի քաղաք-
րուն մէջ հօտերը դարձեալ նորէն հաշիւին
ձեռքէն պիտի անցնին, կ'ըսէ Տէրը։
14 Ահա օրեր կու գան՝ կ'ըսէ Տէրը, որ խո-
րհրդի տանը Հաստատ և Յուդայի տանը Հաստատ
15 բառն խօսքս պիտի կատարեմ։ Ա՛ն օրե-
րը ու ա՛ն ժամանակը Դաւիթին արդարու-
թիւնն չառաջեցնեմ մը պիտի բուսցնեմ. և անիր-
կա երկրի վրայ իրաւունք ու արդարութիւն
16 պիտի բլլի։ Ա՛ն օրերը Յուդա պիտի ազատի,
ու Երուսաղէմ ապահովութեամբ պիտի բնա-
կի. և ասոր Տէրը անունը որով պիտի կոչուի,
17 Տէրը մեր արդարութիւնն է։ Վասն զի Տէրը
այսպէս կ'ըսէ. Դաւիթէն Իսրայէլի տանը
աթոռին վրայ նստող մարդ պակաս պիտի
18 չբլլայ. Ու Ղեւտացի քահանաներէն ող-
ջակէզ, հացի ընծայ ու զոհ մատուցանող
մարդ յաւիտեան պակաս պիտի չբլլայ իմ առ-
ջեւս։
19 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիայի եկաւ՝ ըսե-
20 լով. Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Թէ որ ցորեկուան
ուխտս ու գիշերուան ուխտս կրնաք աւրել,
որ ցորեկը ու գիշերը իրենց ժամանակովը
21 չբլլան. Իմ ծառային Դաւիթին հետ ունե-
ցած ուխտս ալ պիտի աւրուի, որ իր աթոռին
վրայ թագաւորութիւն բնելու որդի չունենայ-
անանկ ալ ինծի ծառայութիւն բնող Ղեւտացի
22 քահանաներուն հետ։ Ինչպէս
որ Երկինքի զօրքերը չեն համրուիր ու ծովուն
աւազը չչափուիր, իմ ծառային Դաւիթին
սերունդը և ինծի ծառայութիւն բնող Ղե-
ւտացիներուն այնպէս պիտի չատցնեմ։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը Երեմիայի եկաւ՝ ըսե-
24 լով. Չե՞ն տեսներ որ ասոնք ժողովուրդը ինչ կը
խօսի ու կ'ըսէ, Տէրը իր ընտրած երկու ազ-
գատոհմերը երեսէ ձգեց. ու անոնք իմ ժո-
ղովուրդս կ'անարգեն, մինչև զանիկա իրենց
25 առջեւը ազգ չտեսնելով։ Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Թէ որ ցերեկուան ու գիշերուան հետս ըրած
չնիմ, և երկինքին ու երկրիս կանոն-
26 ները չդրած չնիմ. Յակոբին ու իմ ծառային
Դաւիթին սերունդն ալ երեսէ պիտի ձգեմ,
որ ձէ չտրուի սերունդէն Աբրահամին,
Իսահակին ու Յակոբին սերունդին վրայ իշ-
խողներ չդնեմ. վասն զի դարձը անոնց գերու-
նը պիտի դարձընեմ ու անոնց պիտի ողոր-
միմ։

ԳԼ· ԼԴ

1 Երբոր կը նախատինի Սեդեկիան ու երուսաղէմի գերե-
լիները։ 8 Իշխանները ու ժողովուրդը իրենց ծառաները ար-
ձակելէն ետև՝ նորէն ետիս կը ստիպեն ծառաները կրկին
ազատելուն։ 12 Երեմիա Հրէից անհնազանդութեամբ համա-
կը մեղադրելուն իր անունը ու Սեդեկիա իրենց թշնամիներուն
ձեռքը պիտի մատնուի։

1 Երբոր Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր թագա-
ւորը իր բոլոր զօրքովը, ու իր իշխանու թիւնե-
ռակը եղող երկրին բոլոր թագաւորութիւն-
ներովը, և բոլոր ժողովուրդներով երուսա-
ղէմի վրայ ու անոր բոլոր քաղաքներուն վրայ
պատերազմ կ'ընէր, Տէրոջը կողմանէ Երե-
միային ատ խօսքը եղաւ՝ ըսելով,
2 Իսրայէլին Տէր Աստուածը այսպէս կ'ըսէ.
Գնա՝ Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին խօսէ
ու անոր ըսէ. Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես
քաղաքը Բաբելոնի թագաւորին ձեռքը պիտի
3 տամ, ու զանիկա կրակով պիտի այրէ. Եւ
դուն անոր ձեռքէն պիտի չազատիս, հապա
անշուշտ պիտի բռնուիս ու անոր ձեռքը պի-
տի տրուիս. և քու աչքերդ Բաբելոնի թա-
գաւորին աչքերը պիտի տեսնեն, ու անոր
բերանը քու բերնիդ հետ պիտի խօսակցի, ու
4 Բաբելոն պիտի երթաս. Բայց Տէրոջը խօսքը
մտիկ ըրէ, ով Սեդեկիա Յուդայի թագաւոր.
Տէրը քեզի համար այսպէս կ'ըսէ. Դուն սրով
5 պիտի չմեռնիս. Դուն խաղաղութեամբ պիտի
մեռնիս. և ինչպէս որ հրեզմ առաջ եղող
քու հայրերուդ՝ առջի թագաւորներուն հա-
մար խունկ ծխեցին, Ընոյնպէս ալ քեզի հա-
մար պիտի ծխեն, ու վա՛յ, տէր իմ, բսելով
հրու վրայ պիտի ողբան, վասն զի ես խօսքը
6 ես խօսեցայ, կ'ըսէ Տէրը։
Ա՛ն Երեմիա մարգարէն ատ բոլոր խօսքերը
Յուդայի Սեդեկիա թագաւորին խօսեցաւ Երու-
7 սաղէմի մէջ. Եւ Բաբելոնի թագաւորին
զօրքը Երուսաղէմի ու Եամ ու Յուդայի

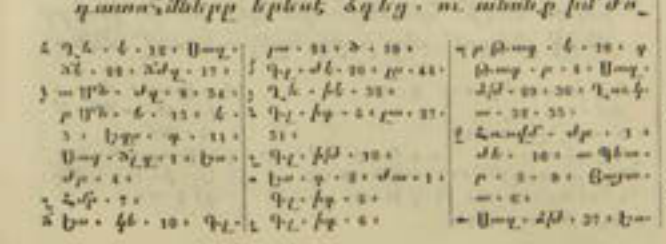

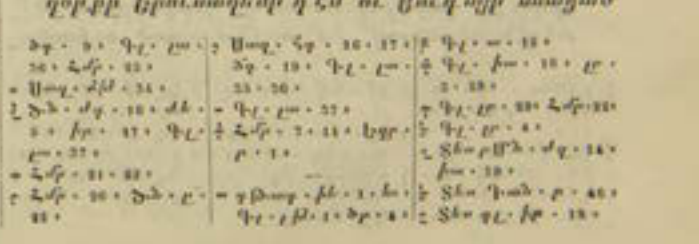

բոլոր քաղաքներուն դէմ՝ Լաքիսին ու Ազեկային դէմ պատերազմ կ՚ընէր. վասն զի Յուդայի քաղաքներէն պարսպաւոր քաղաքներ ասոնք մնացեր էին։

8 Տէրոջը կոչմանէ երեմիայուն եղած խօսքն է՝ երբոր Սեդեկիա թագաւորը երուսաղէմի մէջ եղող բոլոր ժողովուրդին հետ ուխտ բրաւ
9 որ ազատութիւն քարոզեն, Որ ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը՝ Եբրայեցի մարդը ու Եբրայեցի կնիկը ազատ արձակէ, Ու ոչ մէյնիւ ալ մէկ մարդ մը իր
10 Հրեայ եղբայրը չծառայեցնէ. Ու հնազանդեցան բոլոր իշխանները ու բոլոր ժողովուրդը՝ որոնք այն ուխտին մէջ մտան, որ ամէն մարդ իր ծառան ու ամէն մարդ իր աղախինը ազատ արձակէ, և ալ զանոնք չծառայեցնէ. հնազանդեցան և զանոնք արձակեցին.
11 Բայց ետքէն նորէն դարձան, ու իրենց ազատ թող տուած ծառաները ու աղախինները նո՛ր դարձուցին, և զանոնք բռնագաւեցին որ ծառաներ ու աղախիններ ըլլան։
12 Ու Տէրոջը խօսքը երեմիայուն եղաւ Տէրոջմէն՝ ըսելով.
13 Այնպէս կ՚ըսէ Տէր Աստուածը Իսրայէլին Տէր Աստուածը. Ես ձեր հայրերուն հետ ուխտ բրի՝ գանոնք Եգիպտոսի երկրէն ծառայութեան տանէն հանած օրս, ու ըսի,
14 Իւրաքանչիւր եբրայեցի եղբայրը՝ որ քեզի ծախուած է, ու վեց տարի քեզի ծառայեր է, զանիկա քովէդ ազատ արձակես. բայց ձեր հայրերը ինծի մտիկ չբրին ու ականջնին չդրին։
15 Ձեր դուք այսօր դարձաք, ու ամէն մարդ իր ընկերին ազատութիւն քարոզելով՝ իմ առջեւս ուղիղ եղածը բրիք, և իմ անունիս ուխտ բրիք՝ տան մէջ՝ որուն վրայ իմ անունս կոչուած է. Բայց նորէն դարձաք ու իմ անունս պղծեցիք. ու ամէնքդ ալ ձեր ազատ արձակած՝ իրենց կամացը նորէն ծառաներ ու աղախիններ ընել դարձուցիք, ու զանոնք բռնագաւեցիք՝ որ ձեզի ծառաներ ու աղախիններ ըլլան։
17 Ասոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Դուք ինծի մտիկ չբրիք, որ Ցնծի ամէն մէկը իր եղբօրը համար ու ամէն մէկը իր ընկերին համար ազատութիւն քարոզէ. ահա ես ձեզի համար, կ՚ըսէ Տէրը, սուրին, ժանտախտին ու սովին ազատութիւն կը քարոզեմ՝ ու ձեզ երկրիս բոլոր թագաւորութիւններուն մէջ
18 Ղեզութեան պիտի մատնեմ։ Ես զարարակը երկու բի կտրելով ու անոր կտորներուն մէջէն անցնելով՝ իմ առջեւս ըրած ուխտերուն
նաեւ խօսքերը չկատարող, Ե՛ իմ ուխտս զանց
19 ընող մարդ իկը պիտի մատնեմ, Աւրհնեալ Յուդայի իշխանները ու Երուսաղէմին իշխանները, պարսատականներն ու քահանաները ու երկրին բոլոր ժողովուրդը՝ որոնք զոտակին
20 կտրնելուն միջէն անցան, Զանոնք իրենց թշնամիներուն ձեռքը ու իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ, և անոնց դիները երկնից թռչուններուն ու երկրի գազաններուն կերակուր պիտի ըլլան։ Ես Յուդայի Սեդեկիա թագաւորը ու անոր իշխանները՝ իրենց թշնամիներուն ձեռքը ու իրենց հոգին փնտռողներուն ձեռքը և Քաղդէացւոց բանակին թագաւորին զօրքերուն ձեռքը պիտի մատնեմ։
22 Ահա ես հրամայեցնեմ, կ՚ըսէ Տէրը, ու զանոնք նո՛ր քաղաքը նորէն բերեմ, և անոր դէմ պատերազմ պիտի բնեն՝ ու զանիկա պիտի առնեն ու կրակով այրեն. և Յուդայի քաղաքները անբնակ ամայութեան պիտի դարձնեմ։

ԳԼՈՒԽ

1 Երեմիա Ռեքաբեանց հնազանդութիւնը յիշելով։ 12 կը գովաբանէ Հրէից անհնազանդութիւնը։ 18 Ետուսած կ՚ուխտէ նմին Ռեքաբեանները իրենց հնազանդութեանը համար։

1 Յուդայի թագաւորին Յովսիային որդւոյն Յովակիմին օրերը Տէրոջը կոզմանէ երեմիային
2 եղած խօսքն է, որ ըսաւ, Ելի՛ Ռեքաբեանց տունը գնա ու անոնց հետ խօսէ, և զանոնք Տէրոջը տունը մէկ ննջեղանակ մը տար, ու անոնց
3 գինի խմցուր։ Ես Փարատաբիտային որդւոյն երեմիայուն որդին Ցեզոնիան ու անոր եղբայրները և բոլոր որդիները ու Ռեքաբեանց բո-
4 լոր տունը առի. Ես զանոնք Տէրոջը տունը տարի Սեդոմայի որդւոյն Մաասիա Ղանանացիին մեծնեակին վրայ եղող իշխանները ան-նեակին քովի Աստուծոյ մարդուն Յեզդոպիայի
5 որդւոյն Ասնային որդւոյը մեծնեակը. Ու Ռեքաբեանց տանը որդւոյը առջեւը գինեով լեցուն ամաններ ու գաւաթներ դրի, և անոնց ըսի,
6 Գինի խմեցէք։ Ու անոնք ըսին, Գինի չենք խմեր. քանզի մեր հայրը՝ Ռեքաբի որդին Յովնադաբ մեզի պատուիրեց ու ըսաւ, Դուք
7 ու ձեր որդիքը յաւիտեան գինի չխմէք. Ես տուն չշինէք ու սերմ չցանէք և այդի չունենաք ու չտանաք, հապա ձեր բոլոր օրերը վրաններու մէջ բնակիք. Որպէս զի ձեր պանդխտեան եղած երկրին վրայ շատ օրեր ապրիք։
8 Ու մեր հօրը Ռեքաբի որդւոյն Յովնադաբին բոլոր մեզի հրամայածին պէս անոր խօսքը մտիկ բնելով՝ մեր բոլոր օրերուն մէջ՝ մենք,

---

ր դ Թագ. ժբ. 15։ ժթ. 8։ բՄՆ. ժա. 3։
ր Նէհ. խ. 3։ Գաղ. իե. 10։ Հմր. 14։
ր Գաղ. ժ. 11։
ր Գաղ. իե. 39–48։
ր Ձեռ հմր. 31։ Գէ. ի. 2։
ր Նէհ. խա. 2։ իգ. 10։ բ Օր. ժէ. 12։
ր դ Թագ. իգ. 2։
Գէնէմ. ժ. 23։
ր Գէ. է. 10։
ր Գէ. է. 9։ Գաղ. ժթ. 13։
ր Գաղ. իբ. 1։ ժթ. 13։
ր Գէ. իգ. 21։ 36։
ր բ Օր. իբ. 23–64։
Գէ. իթ. 15։
ր Ձեռ Ծն. ժէ. 30։ 17։
ր Գէ. ե. 33։ ժէ. 4։ ժթ. 7։
ր Ձեռ գէ. իե. 2։ 11։
ր Գէ. իե. 2։ 10։
ր դ Թագ. ժ. 33։ Գէ. իթ. 15։
ր Գէ. ի. 2։ 13։ ժբ. 7։ 13։
ր Գէ. ի. 11։ իգ. 4։
ր դ Թագ. ժբ. 3։ իե. 13։ ՄՆ. բ. 18։ 19։
ր դ Թագ. ժ. 33։
ր Նէհ. ի. 14։ Եփես. բ. 9։
ր Գէ. ի. 11։ իգ. 4։
ր Գէ. ի. 11։ իգ. 4։
ր Գէ. ի. 11։ իգ. 4

մեր կեսիկները, մեր ոտաքները ու մեր ոտ-
9 ֆիկները գիտե չունք խաղք. եւ բնակելու հա-
մար առանք չունք չիներ, ու այդի և ագա-
10 րակ ու անբաղ չունք առանար. Հայոց վրան-
ներու մէջ կը բնակիմք, ու հնազանդ ուիմուն
ընելով՝ մեր հօրը Յովնադաբին բոլոր մեզի
11 հրամայածը՝ ի գործ կը դնենք. Բայց երբոր
Նաբուքոդոնոսոր թագաւորը ասորեստանեաց
կերրը եկաւ, ըսինք, եկէք՝ Երուսաղէմ գոր-
ծին երթանք ու Ասորոց գործին երեսէն երա-
սանքէ երթանք. այսպէս երուսաղէմի մէջ
կը բնակինք.

12 Եւ Տէրոջը խօսքը երեմիայեան եղաւ՝ ըսելով,
13 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս
կ'ըսէ. Գնա, Բուզային ծառոյդ ու Երուսաղէ-
մի բնակիչներուն ըսէ, Իմ խօսքերս մտիկ
ընելու համար չեք ընդունիր, կ'ըսէ
14 Տէրը. Ուստի որդւոյն Յովնադաբին իր
որդւոյդ գիտէ չխզելու համար պատուիրած
խօսքերը հաստատ պահեցան. վասն զի ի-
րենց հօրը հրամանին հնազանդ ուիմուն ընելով՝
մինչև աս օրս չին խմեր. Բայց ձէ՛ և ես ձեզի
խօսեցայ՝ կանուխ կելլելով ու խօսելով, սա-
15 կայն ինծի մտիկ չըրիք. Եւ իմ բոլոր ծառա-
ներս մարգարէները ձեզի խրկեցի՝ կանուխ
կելլելով ու խրկելով, ու ըսի, Ամէն մարդ իր
չար ճամբայէն դառնայ, և բարի գործերը
ըրէք, ու ուրար աստուածներու ետեւէ մի եր-
թաք՝ որ անոնց ծառայութիւն ընէք, որպէս
զի ձեզի ու ձեր հայրերուն տուած երկրիս
մէջը բնակիք. բայց ձեր ականջը չդներիք ու
16 ինծի մտիկ չըրիք. Եւ Յովնադաբին որդւոյն
Յովնադաբին որդիքը՝ իրենց հօրը պատուի-
րած հրամանը հաստատ պահեցին, բայց սա
17 ժողովուրդը ինծի մտիկ չըրաւ. Ասոր համար
զօրաց Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես Բուզային՝ ու Երու-
սաղէմի բոլոր բնակիչներուն վրայ պիտի բե-
րեմ՝ ան բոլոր չարիքը՝ որ անոնց համար խո-
սեր էի, վասն զի անոնց խօսեցայ, բայց մտիկ
չըրին, ու անոնց կանչեցի, բայց պատասխան
չտուին.

18 Ու երեմիա Ռեքաբեանց տանը ըսաւ, Զօ-
րաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ը-
սէ. Որովհետեւ ձեր հօրը Յովնադաբին պա-
տուէրը մտիկ ըրիք, ու անոր բոլոր հրամանն-
ները պահեցիք, և ձեզի ամէն պատուիրածին
19 պէս ըրիք, Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրա-
յէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ռեքաբեան
Յովնադաբին մէջը իմ առջեւս կայնող մարդ
պակաս պիտի չըլլայ.

ԳԼ. ԼԶ

1 Ա. եղաւ որ Յուդայի թագաւորին Յովսիա-
յի որդւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին Տէրոջը
կողմանէ այս խօսքը եղաւ երեմիայի՝ ըսելով,
2 Քեզի՝ ինկ գիրքի առնելիր ու ա՛ռ, ու ՚անոր
վրայ գրէ այն բոլոր խօսքերը՝ որ քեզի հետ
խօսեցայ Իսրայէլի և Յուդայի վրայով ու բոլոր
այն օրէն խօսեցայ Իսրայէլի վրայով ու Յուդայի վրա-
յով և ՚բոլոր ազգերուն վրայով խօսեցայ ի
3 ՚կարելի է որ Յուդայի տունը լսէ այն բոլոր
չարիքը՝ որ ես կը մտածեմ անոնց ընելու, որ-
պէսզի դարձի մարդ իր չար ճամբայէն դա-
նայ, և ես անոնց անօրէնութիւնը ու մեղքը
ներեմ.

4 Ու երեմիա ՚Նէրիայի որդին Բարուքը կան-
չեց. և ՚Բարուք երեմիայէն բերնէն Տէրոջը
անոր բոլոր խօսքերը՝ որ գիրքի առ-
5 ին գրեց. Ու երեմիա Բարուքին պա-
տուիրեց ու ըսաւ, Ես — չեմ արգիլուած
6 եմ, Տէրոջը տունը երթալու կարող չեմ. Ու-
րի դուն երթա, ու ՚ծոմապահութեան օրը
Տէրոջը տունը մէջ ժողովուրդին ականջներուն
իմ բերնէս գրած առնիկ Տէրոջը խօսքերը
կարդա, ու նաեւ իրենց քաղաքներէն ելող
բոլոր Յուդայի ականջներուն զանոնք կար-
7 դա. ՚գուցէ ՚Տէրոջը առջեւը խնդալով ազօթք
բնեն, և ամէն մարդ իր չար ճամբայէն դա-
նայ. քանզի մեծ է այն բարկութիւնը ու սրբա-
ցումութիւնը որ Տէրը աս ժողովուրդին համար
8 խօսեցաւ. Ու Նէրիայի որդին Բարուք երե-
միա մարգարէին բոլոր իրեն հրամայածին պէս
ըրաւ, և այն գիրքին Տէրոջը խօսքերը կար-
դաց Տէրոջը տունը մէջ.

9 Ու եղաւ որ Յուդայի թագաւորին Յովսի-
այի որդւոյն Յովակիմին հինգերորդ տարին՝
իննսերորդ ամիսը բոլոր Երուսաղէմի ժողո-
վուրդին, ու Յուդայի քաղաքներէն Երուսա-
ղէմ եկող բոլոր ժողովուրդին՝ Տէրոջը առջեւը
10 ծոմապահութիւն քարոզուեցին. Եւ Բարուք
Սափան գպիրին որդւոյն Գամարիայեին տնէն
կը Տէրոջը տունը ՚նոր գրաւը մտնելուր՝ վերի
գաւիթին մէջ բոլոր ժողովուրդին ականջնե-
րուն այն գիրքէն երեմիային խօսքերը կար-
դաց.

11 Եւ Սափանի որդւոյն Գամարիայեին որդին

Միքիա երբոր դիրքին Եհեզքիա բոլոր խօսքե-
12 րը լսեց, թագաւորին առնեը զգիրին անհնա-
կը իջաւ. և ամէն բոլոր իշխանութիւնքը եղեսա-
ւիա զգիրը, ու Անմոյիայի որդին Դազոյիա,
ու Աքթորի որդին Եղնաթան, և Յաւիանի
որդին Գաւնդրիա, ու Ասեռեայի որդին Ա-
զեկիա, և բոլոր իշխանութիւնքը Հայն նասեր էին։
13 Ո՞ Միքիա անոնց պատմեց ամէն բոլոր խօս-
քերը որ լսեր էր՝ երբոր Բարուք ժողովուր-
դին ականջներուն ամէն գիրքին կը կարդար։
14 Եւ բոլոր իշխանութիւնքը Բաւսիի որդւոյն Սելե-
միայի որդւոյն Նաթանիայիին որդին Յուդիին
Բարուքին խրկեցին՝ ըսելով, Ժողովուրդին
ականջներուն կարդացած առնդ Ձեռքդ առ
ու հոս եկուր. ուստի Ներիայի որդին Բարուք
15 առնդր Ձեռքը առաւ ու անոնց գնաց։ Եւ
անոնք ըսին անոր, Կ՚ապաշխնէ՞ նասկ ու մեր
ականջներուն — կարդա զանիկա։ Եւ Բարուք
16 անոնց ականջներուն կարդաց։ Ու երբոր ամ-
բոլոր խօսքերը լսեցին՝ վախով իրարու կը նա-
յեին. ու Բարուքին ըսին, Անշուշտ առ բո-
լոր խօսքերը Թագաւորին պիտի պատմենք։
17 Եւ Բարուքին հարցուցին ու ըսին, Շնորհք
ըրէ՝ պատմէ մեզի Ի՞նչ ինչպէս գրեցիր առ
18 խօսքերը անոր բերնէն։ Եւ Բարուք անոնց
ըսաւ, Ան խօսքերուն ամէնը անիկա ինձի
բերնով արտասանեց, ու ես գանոնք մելանով
19 առ գրքին մէջ գրեցի։ Ա՞նասնոր իշխանները
Բարուքին ըսին, Գնա պահուըռ՝ Ի՞ դուն
և Ի՞ երեմիան, և ոչ ըլլայնդ մարդ չը-
գիտնայ։
20 Ո՞ անոնք պահը Թագաւորին մնան, բայց
առնդր եզիսաման գիրքին անհնակին մէջ պա-
հեր էին. և առ բոլոր խօսքերը Թագաւորին
21 ականջներուն պատմեցին։ Եւ Թագաւորը խրը-
կեց Յուդին որ առ առնդր առնէ. ու զանի-
կա եզիսաման գիրքին անհնակէն առաւ. և
Յուդի զանիկա Թագաւորին ականջներուն ու
Թագաւորին քովը կացնող բոլոր իշխանութեան
22 ականջներուն կարդաց։ Եւ ինհնըրդ ամիսը
ըլլալով Թագաւորը Ձմեռնատունը մէջ նստած
23 էր, ու առջեը վառած կրակարան կար։ Ո՞
երբոր Յուդի երեք կամ չորս էրես կարդաց,
զանիկա դանէրնով կտրեց ու կրակարանի կրա-
կին մէջ նետեց, մինչև որ բոլոր առնդր կրակա-
24 րանի կրակին մէջը հատաւ։ Եւ Թագաւորը ու
անոր բոլոր ծառաները՝ որոնք առ բոլոր խօս-
քերը կը լսէին, չվախցան, ոչ ալ Ի՞հանդերձ
25 նին պատռեցին. թէպէտև Եղնաթան, Դա-
զոյիա ու Գաւնդրիա Թագաւորին ազաչեցին
որ առնդր չայրէ, բայց անոնց մտիկ չըրաւ։
26 Եւ Թագաւորը՝ Թագաւորի որդւոյն Յերա-
մեէլին ու Եզրիելի որդւոյն Սարայիային ու
Աբդիելի որդւոյն Սելեմիային հրամայեց, որ
բարուք գրիչը ու երեմիա մարգարէն բռնե-
նեն. բայց Տէրը զանոնք պահեց։
27 Ե՞ Թագաւորը առ առնդր ու երեմիայի
բերնէն Բարուքին գրած խօսքերը այրելէն
ետքը՝ Տէրոջը խօսքը եղաւ երեմիային՝ ըսե-
28 լով, Նորէն դուն, քեզի ուրիշ առնդ մը
առ, ու անոր վրայ գրէ առ բոլոր առջի խօս-
քերը՝ որ Յուդայի Յոսիկիմ Թագաւորին ա-
29 րած առջի առնդրն Յեհոյակիմ Թագաւորին ա-
յրեց. Ե՞ Յուդայի Յոսիկիմ Թագաւորին ըսէ.
Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Դուն առ առնդր այրեցիր, ըսելով Թէ
Ինչո՞ւ համար անոր վրայ գրեցիր Թէ Բաբի-
լոնի Թագաւորը անպատճառ պիտի գայ, ու
առ երկիրը պիտի ապրէ, և անկէ մարդը ու
անասունը պիտի վերցնէ։
30 Ա՞նոր համար Տէրը Յուդայի Յոսիկիմ Թա-
գաւորին վրայով այսպէս կ՚ըսէ. Ի՞նկիա Դա-
ւիթի աթոռին վրայ նստող մարդ պիտի չու-
նենայ. և անոր մեռելը ցորկին ատեն մէջ՝
31 ու գիշերը ցուրտին մէջ պիտի ձգուի։ Ե՞ ան-
անոր և անոնց սերունդը ու անոր ծառաներուն հայ-
ցելու Թէ՝ պիտի բնեմ իրենց անօրէնութիւնը
համար. և անոնց վրայ ու Երուսաղէմի բնակ-
չոցը վրայ ու Յուդայի մարդոց վրայ պիտի
բերեմ՝ առ ամէն չարիքը որ Ո՞անոնց խօսեցայ,
և անոնք մտիկ չըրին։
32 Ո՞ երեմիա մէկ ուրիշ առնդր մը առաւ, ու
զանիկա Ներիայի որդւոյն Բարուք գրիչին
առաւ. և անոր անոր վրայ երեմիային բեր-
նէն՝ Յուդայի Յոսիկիմ Թագաւորին կրակով
այրած գիրքին բոլոր խօսքերը գրեց. ու ա-
նոնց վրայ անոնց պէս ուրիշ շատ խօսքեր
աւելցաւ։

ԳԼ. ԼԱ.

1 Ե՞ Յոսիայի որդին Սեդեկիա Թագաւորը
Յոսիկիմի որդւոյն Ք՚ոնիայի տեղը Թա-
գաւորեց, որն որ Բաբելոնի Նաբուգոդոնոսոր
Թագաւորը Յուդայ վրայ Թագաւոր դրաւ։
2 Բայց անիկա ու անոր ծառաները ու երկրին
ժողովուրդը Տէրոջը երեմիա մարգարէին Ձեռ-
քովը խօսած խօսքերը մտիկ չըրին։
3 Ո՞ Սեդեկիա Թագաւորը Սելեմիային որդին
Յուքաղը ու Մաասիային որդին Սոփոնիա
քահանան երեմիա մարգարէին խրկեց՝ ըսե-
լով, Ձնորհք ըրէ՝ մեզի համար մեր Տէրը Ա-
4 ստուծոյն աղօթք ըրէ։ Ա՞ն ժամանակը երեմիա

ե Տիս. Ա՞մաս. գ. 13. | ի Գլ. իբ. 20. | ա. Կամ անոնց համար
ի գ Թագ. իբ. 11. | Գլ. իբ. 19. | —
Նա. լէ. 33. լճ. 1. | Գլ. իգ. 24. |

ա գ Թագ. իգ. 17. | իբ. 24. Նա. | ֆ Գլ. իա. 1. 3. իմ.
բ Մն. լէ. 19. Գլ. | բ Մն. լէ. 13. 14. | 33. ծբ. 44.

ժողովուրդին մէջ կը մնանէք կ'ելլէք · ու զանի-
5 կա ուխտին բանալը գրած չէին · Ու եղիպտացին
ւփարաւոնին գործը կ'ըլլար · ու երուսաղէմի
պաշարող զօրագնացներէն երբոր անոնց լուրը
լսեցին , երուսաղէմին վրայէն քաշուեցան ·
6 Ու Տէրոջը խօսքը երեմիա մարգարէին ե-
7 գաւ՝ ըսելով , Իսրայէլին Տէր Աստուածը այս-
պէս կ'ըսէ · Ինծի հարցնելու համար չէնք
ինծի խրկող Յուդային թագաւորին այսպէս
ըսէք · Ահա ձեզի օգնութեան համար ելլող
փարաւոնի զօրքը իր երկիրը կը դիմաց պիտի
8 գառնայ · Ու՝ Քաղդէացիք պիտի գառնան և
աս քաղաքին դէմ պատերազմ պիտի ընեն ,
ու զանիկա պիտի առնեն և զանիկա կրակով
9 այրեն · Տէրը այսպէս կ'ըսէ · Մի խաբէք ձեր
անձերնիդ՝ ըսելով թէ Քաղդէացիք անշուշտ
մեզմէ պիտի երթան , վասն զի պիտի չերթան ·
10 Ւթանզի թէև ձեզի հետ պատերազմ ընող
Քաղդէացւոց բոլոր զօրքը զարնէք , ու անոնց-
մէ հոն մէկ մարդ վիրաւորուած մնայ թէ մի-
նակներ , անոնց ամէն մէկը իր վրանէն ելլելով՝
աս քաղաքը կրակով պիտի այրեն ·
11 ՅՈւ երբոր Քաղդէացւոց զօրքը փարաւոնի
զօրքին պատճառաւ երուսաղէմէ վրայէն
12 քաշուեցան , երեմիա երուսաղէմէն ելաւ որ
բնիկներուն երկիրը երթայ , ու անկէ ժո-
13 ղովուրդին մէջը չ՚ բաժինը առնէ · Ու երբոր
անիկա բնիկներուն դուռնը էր , հոն Ջնանէիայի
որդւոյն Սկեզիիայի որդին՝ Երիա անունով
ոստիկան մը կար · և անիկա երեմիա մար-
գարէն բռնեց ու ըսաւ , Դուն Քաղդէացւոց
14 կողմը կ'անցնիս · Ու երեմիա ըսաւ , Սուտ է ,
ես Քաղդէացւոց կողմը չեմ անցներ · բայց անի-
կա անոր մտիկ չըրաւ · ու Երիա բռնեց ե-
րեմիան ու զանիկա իշխաններուն տարաւ ·
15 Եւ իշխանները երեմիայէն զարհուրցան ու զա-
նիկա ծեծեցին ւև բանտարկեցին Յոնաթանին
գրիչին տանը մէջ · վասն զի անոնք բանտ
բրեր էին ·
16 Երբոր երեմիա ւբանտը ու խուցերուն մէջ
17 ըր մնաւ , ու հոն շատ տևեն նստաւ , Սեդե-
կիա թագաւորը հրեշ խրկեց՝ զանիկա առաւ ,
և թագաւորը իր տանը մէջ գաղտուկ անոր
հարցուց ու ըսաւ , Արդեօք Տէրոջմէ մէկ
խօսք մը կայ · Ու երեմիա ըսաւ , կայ · Նաև
ըսաւ , Դուն բաբելոնի թագաւորին ձեռքը
18 պիտի տրուիս · Ու երեմիա ըսաւ Սեդեկիա
թագաւորին , Քեզի կամ ծառաներուդ կամ
աս ժողովուրդին գէմ ի՞նչ մեղք գործեցի որ
19 դուս բանտը գրիք · Եւ ա՞ր են ձեր մարգա-
բէներդ՝ որ ձեզի մարգարէութիւն ըրին ու
ըսին , Բաբելոնի թագաւորը ձեր վրայ ու աս
20 երկրին վրայ պիտի չգայ · Եւ հիմա կ'ազա-
չեմ՝ ով ուր իմ թագաւոր , մեզի ըրէ՛ թագ
իմ ազաչանքս ընդունելի ըլլայ ·
ու զիս Յոնաթանին գրչին տանը չտիրայ ·
21 խրկեր , որ հոն չմեռնիմ · Եւ Սեդեկիա թա-
գաւորը հրամայեց , ու երեմիան բանտին
գաւիթը դրին · ու ամէն օր հացագործնե-
րուն փողոցէն մէկ կտոր հաց կու տային
անոր , մինչև որ քաղաքին հացը բոլորովին
հատաւ · ու երեմիա բանտին գաւիթին մէջ
կը նստէր ·

ԳԼ · ԼՐ

1 Երեմիա մէկ ուրիշ բարբառով մը Մեզրիային գրածը կը
ցուցնէ · 2 Ընդհանրապէս ազատութիւն կը տան ,
նոյ անոր համար · 11 Երեմիա գերութենէն քեզ-
լով թագաւորին հետ կը յարգուի զանիկա որ հնազանդի քաղ-
դեացւոց · ու էր հետզ ապառն · 14 Թագաւորին պատուե-
րին համաձայն իշխանները կը պահեն երեմիա զրան
խուցերուներէն ·

1 Եւ Ասոմանէն որդին Սափատիա ու Փա-
շուրի որդին Գեդոդիա և Սեդեկիային որդին
ՀԱմարիա ու Մեզրիային որդին ւՓաշուր ու Երե-
միային բոլոր ժողովրդեան հետ խօսած խօս-
2 քերը լսեցին , որ բաւ , Տէրը այսպէս կ'ըսէ ·
ՀԱն քաղաքիս մէջ կնստի արով , սովով ու
մահաբերով պիտի մեռնի · իսկ քաղդէա-
ցւոց ելլողը ոչ պիտի մեռի , և անոր կեանքը
իրեն աւարի մը պէս պիտի ըլլայ ու պիտի
3 ապրի · Տէրը այսպէս կ'ըսէ · ՅԱն քաղաքը
անպատճառ Բաբելոնի թագաւորին զօրքին
ձեռքը պիտի տրուի , ու զանիկա պիտի առ-
4 նէ · Եւ իշխաններէն թագաւորին բուին , Կ'ա-
զաչենք՝ Հիոդ աս մարդը մեռցուի , քանի որ
աս քաղաքիս մէջ մնացած պատերազմական
մարդոց ձեռքերը ու բոլոր ժողովրդին
ձեռքերը կը թուլցնէ՝ անոնց ասանկ խօսքեր
խօսելով · վասն զի աս մարդը աս ժողովուր-
դին խաղաղութիւնը չփնտռեր , հապա անոր
5 չարիքը · Եւ Սեդեկիա թագաւորը ըսաւ ,
Ահա անիկա ձեր ձեռքն է , որովհետև թա-
գաւորը ձեր գործը կարողութիւն մը չունի ·
6 ՅՈւ երեմիան առին , և զանիկա թագաւորին
որդւոյն Մեզրիային գաւթը նետեցին , որ բան-
տին գաւիթին մէջ էր , ու երեմիան չուան-
ներով իջեցուցին · և ան գաւթին մէջ ջուր
չկար , հապա մինակ տիղմ · ու երեմիա տիղ-
մին մէջը կ'ընկղմէր ·
7 ւԵւ՝ Քաղդէացւոց տանէր Հզոզ Եբեդմելէքին
Նեբրիներէն Արդեմելէք լսեց որ երեմիան գաւթը
ձգեցին · ու թագաւորը Բնիամինի դուռը կը
8 նստէր · Եւ Արդեմելէք թագաւորին տանէն
9 ելաւ , ու թագաւորին խօսեցաւ ու ըսաւ , Ով
տէր իմ թագաւոր , աս մարդիկը գէշ ըրին՝
ամէն ինչ որ երեմիա մարգարէին ըրին՝ զա-

ւ Տէր · ը Քաղ · խդ · ։ ։ Գէ · խո · ։ ։ ։ Գէ · ըզ · ։ ։ ։ Գէ · ը · ։ ։ ։ Գէ · ը · ։ ։ ։ Գէ · ը

Նիկա գաւրք Նաեղիմ. քանզի քաղաքս մէջ
ալ հաց չմնաւ երկրին՝ անիկա իր ան-
10 դր անօթամնէին ոպետի ժողովրդեան։ Եւ քա-
գաւորը եբհոմպայի Աբդ Եմելեքին հրամայեց
ու ըսաւ, Ասկէ քեզի հետ երեսուն մարդ
առ, ու երեմիա մարգարէն գուբէն հանէ՝
11 քանի որ մեռած չէ։ Եւ Աբդ Եմելեք իր հե-
տը առաւ մարդիկը, ու քագաւորին առանը
չուխնայուներն տակը գնաց, և անկէ պատառած
լաթեր ու հին լաթեր առաւ, և պաճուճ չոր-
12 ւաներով գուբը երեմիայի իջեցուց։ Եւ Ե-
բհոմպայի Աբդ Եմելեքը երեմիային ըսաւ,
Այս պատառած ու հին լաթերը թևերուդ տակը
չուխնայուրնէն տակէն գիր։ Ու երեմիա այնպէս
13 ըրաւ։ Եւ երեմիան չուխնայուրով քաշեցին,
և գուբէն գուբը հանեցին։ Ու երե-
միա Բաղտոն գաւիթին մէջ նստաւ։
14 Եւ Սեդեկիա քագաւորը հաղ խրկեց՝ ու
երեմիա մարգարէն իր քովը առաւ Տէրոջը
առանը եղող երրորդ մուտքը. և քագաւորը
երեմիային ըսաւ, Քեզի մի բան մը պիտի
15 հարցնեմ, ինծի բան մի պահեր։ Եւ երե-
միա ըսաւ Սեդեկիային, Թէ որ քեզի պատ-
միմ, չէ՞ որ դիս անշուշտ պիտի մեռցնես.
և թէ որ քեզի խրատ տամ, ինծի մտիկ պիտի
16 չընես։ Բայց Սեդեկիա քագաւորը երեմիա-
յին գաղտուկ երդում ըրաւ ու ըսաւ, Կեն-
դի աս հոգին առնդծող Տէրը կենդանի է՝ որ
քեզ պիտի չմեռցնեմ, և քեզ պիտի չմատ-
նեմ աս մարդոց ձեռքը՝ որոնք քու հոգիդ
17 կը փնտռեն։ Եւ երեմիա Սեդեկիային
ըսաւ, Զօրաց Տէր Աստուածը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ'ըսէ. Թէ որ Բաբիլոնի քա-
գաւորին իշխաններուն կելլես, քու հոգիդ
ազդ պիտի ապրի, և աս քաղաքը կրակով պի-
տի չայրի. Հապա դուն ու քու տունդ ազդ
18 պիտի ապրիք. Բայց թէ որ Բաբիլոնի քագա-
ւորին իշխաններուն չելլես, անաստուններ աս
քաղաքը գաղդէացւոց ձեռքը պիտի տրուի,
ու զանոնք կրակով պիտի այրեն. և դուն
19 անոնց ձեռքէն պիտի չազատիս։ Ու Սեդե-
կիա քագաւորը երեմիային ըսաւ, Գաղդէա-
ցւոց կողմը անցած Հրէաներէն կը վախնամ.
չըլլայ որ զիս անոնց ձեռքը տան, ու ինծի
20 հետ անարգանօք վարուին։ Ու երեմիա ըսաւ,
Պիտի չտան. կ'ազաչեմ՝ Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրէ որ քեզի պիտի բանամ, որպէս զի քեզի
21 ազէկ բլլայ ու քու անձդ ապրի։ Բայց թէ
որ երկար չուզես, Տէրոջը ինծի ցուցուցած
22 բանը աս է. Ահա Յուդայի քագաւորին տուն-
ը ձեռացած բոլոր կիներուն քաղդէացւոց
իշխաններուն պիտի տարուին. ու ան
ընդհարձ պիտի բանին, քու բարեկամներդ քեզ

Հրապուրեցին ու քեզ յաղթեցին. ոտքերդ
սիղմի մէջ ընկղմելուն պէս՝ անոնք ետ քա-
23 շուեցան։ Եւ բոլոր կիներդ ու տղաք-
ներդ գաղդէացիներուն պիտի հանուին. դուն
ալ անոնց ձեռքէն պիտի չազատիս, հապա
բաբիլոնի քագաւորին ձեռքովը պիտի բռը-
նուիս. և դուն պատճառ պիտի բլլաս որ
24 աս քաղաքը կրակով այրի։ Ու Սեդեկիա
ըսաւ երեմիային, Ան խօսքերը մարդ մի չի-
25 մանայ, ու դուն պիտի չմեռնիս։ Եւ թէ որ
իշխանները քեզի հետ խօսիլս լսեն ու քեզի
գան ու քեզի ըսեն, Հիմա քագաւորին հետ
ի՞նչ խօսեցար՝ մեզի պատմէ. մեզմէ մի պա-
հեր, ու քեզ չմեռցնենք. և քագաւո-
26 րը քեզի հետ ի՞նչ խօսեցաւ. Անոնց ա-
նոնց ըսես, Ինծ քագաւորին առջևը ազա-
չանք ըրի, որ զիս Յովնաթանին տունը դա
27 յնարկէ, որ հոն մեռնիմ։ Եւ բոլոր իշխաննե-
րը երեմիային եկան ու անոր հարցուցին. և
անոնց պատմեց ան ամէն խօսքերուն համե-
մատ՝ որ քագաւորը պատուիրեր էր. ու ա-
նոր խօսակցին դադրեցան. վասն զի բանը
28 չլսուեցաւ։ Ու Երեմիա բանտին գաւի-
թին մէջ կը նստէր՝ մինչև երուսաղէմին առ-
նուած օրը. ու երբոր երուսաղէմ առնուե-
ցաւ՝ անիկա հոն էր։

ԳԼՈՒԽ ԼԹ

1 Երուսաղէմ կ'առնեն։ 4 Սեդեկիային աչքերը կը հանեն։ ու Բաբիլոն կը տանին։ 8 Քաղաքը կը կործանի։ 9 մնացուրդը գերի կը տարուի։ 11 Նաբուզարադան պատուիրէ որ երեմիային ազէկ խնամք ընեն։ 15 Եբեդ Եմելեքին խոստանալով ընդհանրապէս։

1 Յուդայի Սեդեկիա քագաւորին իններ-
որդ տարին տասներորդ ամսուն՝ Բաբիլոնի Նաբու-
գոդոնոսոր քագաւորը իր բոլոր զօրքովը ե-
2 րուսաղէմի դէմ, ու զանիկա պաշարեցին։ Սե-
դեկիային մեհտասներորդ տարին չորրորդ
ամսուն՝ տասնուն ինների քաղաքին գետը հեղ-
3 րուեցաւ. և Բաբիլոնի քագաւորին բոլոր
իշխաններն՝ այսինքն Ներգեղասարասար, Սա-
մեզարնեբու, Սարսեքիմ Ներքիսնապետ,
Ներգեղասարասար մոգպետը, ու Բաբիլոնի
քագաւորին բոլոր մնացած իշխաններն եկան
միջին դուռը նստան։

4 Որ երբոր Յուդայի Սեդեկիա քագաւորը
ու բոլոր պատերազմական մարդիկը զանոնք
տեսան՝ փախան ու քաղաքէն գիշերով քա-
գաւորի պարտէզին ճամբայովը երկու պարիս-
պին միջի դուռէն ելան. ու ինքը գաւառի
5 ճամբան ելաւ. Եւ քաղդէացւոց զօրքը անոնց
հետևէն ինկան, ու երիքովի գաւառներուն մէջ
Սեդեկիային հասան և զանիկա բռնեցին, ու

• Կամ՝ արդէն կը մեռ-
նի։
ր Տես՝ ԽԴ։ 3։
ս Տես՝ ԽԶ։ 21։
տ Ես՝ ԽԶ։ 16։
ւ Տես՝ ԼԲ։ 3։
փ Թագ։ Խգ։ 13։
ք Տես՝ ԼԲ։ 4։ ԼԳ։ 3։
Հմմ։ 23։
օ Թագ։ Լ։ 4։
ֆ Տես՝ ԼԲ։ 3։
ա Թագ։ Խ։ 10։
բ Հմմ։ 13։
գ Նշէր։ ասս քաղաքը
կրակով պիտի այ-
րեն։
դ Տես՝ ԼԲ։ 4։ խոս։ 10։
ե Հմմ։ 13։
զ Տես՝ ԼԲ։ 30։
է Տես՝ ԼԶ։ 11։ ԼԹ։ 14։
— Թագ։ Խե։ 1—4։
թ Տես՝ ԽԲ։ 4—7։
ժ Թագ։ Խե։ 4։
ի Տես՝ ԼԲ։ 17։
լ Կամ՝ Սարսեքիմ։ Նե-
րգեղասարասար։
խ Թագ։ Խե։ 4։
ծ Տես՝ ԼԲ։ 4։ ԼԳ։ 23։
կ Տես՝ ԼԲ։ 3։
հ Թագ։ Խե։ 7։ Եզ։
ձ Տես՝ ԼԲ։ 4։ ԼԳ։ 23։

լեռնէն երկիրը Բերզայի մէջ՝ Բարխլիայի նա-
6 տուզոզանոցը իագաւորին առջեւ հանելցին,
որ անոր գաւառաւանը աւեր։ Եւ Բարխլիայի
իագաւորը Բերզայի մէջ՝ Սէզ եկեղեցին ազա-
րը անոր աչքերուն առջեւը մորթեց. ու Բա-
րխլիայի իագաւորը Բուզայի բոլոր ազնուա-
7 կաններն ալ մորթեց։ Եւ Սէզ եկեղեցին աչքերը
կուբացուց, ու գաղթական չղմանելով կապեց
8 որ Բարխլիան տանի։ Եւ Քազդէացիք Կրակով
այրեցին իագաւորին տունը ու ժողովուրդին
տաղերը, ու երուսաղէմին պարիսպներն փըլ-
9 ցուցին։ Եւ Նաւուզարզան գաւազարը
քաղաքին մէջ մնացած ժողովուրդին մնացոր-
դը, ու իրեն ինկած փախստականներն, և ժո-
ղովուրդին ուրիշ մնացորդներն Բարխլիան գերի
10 տարաւ։ Ու Նաւուզարզան գաւազարը Բու-
զայի երկրին մէջ իագաւոց ժողովուրդին ազ-
քատաներէն՝ որոնք բան մը չունէին. և նոյն
օրը անոնց այգիներ ու արտեր տուաւ։

11 Ու Բարխլիայի Նաւուզոզանոցը իագաւորը
երեմիային համար Նաւուզարզան գաւազարին
12 ետին պատուիրեց ու ըսաւ. Զանիկա առ և
աչքդ անոր վրայ բլլայ, ու անոր ամենևին
չարիք մի հատցըներ, հապա ինչ որ քեզի լսէ՝
13 անոր այնպէս ըրէ։ Եւ Նաւուզարզան գաւա-
զարը ու Նաւուսազարեան նէրգէլնեռգլոռը
ու Նէրգէզարասար մեզպետը և Բարխլիայի
իագաւորին բոլոր նախարարները հղտ խրկե-
14 ցին, Ու երեմիան իրանները գաւխիէն առին
ու զանիկա Սափանի որդւոյն Աքիկամի որ-
գւոյն Գոզոզիայեցի առին, որ զանիկա տուներ
առանի։ ու անիկա ժողովուրդին մէջը բնակե-
ցաւ։

15 Եւ Տէրոջը խօսքը եղաւ երեմիային, երբոր
անիկա բանտին գաւխիէն մէջը արդիլուած
16 էր, ըսելով, Գնա Եբեդմելեքին
խօսէ ու ըսէ, Զօրաւոր Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես սա քաղաքիս
վրայով չարութիւն պիտի գործեմ
չարիքի և չէ թէ բարիքի համար. ու անոր օրը
17 քու առջեւդ պիտի կատարուին։ Եւ
անոր օրը քեզ պիտի ազատեմ, կ'ըսէ Տէրը, ու
պիտի չտրուիս անոնց ձեռքը՝ որոնց երե-
18 սէն դուն կը վախնաս։ Վասն զի քեզ անշուշտ
պիտի ազատեմ, ու սրով պիտի չիյնաս. և
քու կեանքդ քեզի աւարի մը պէս պիտի բլ-
լայ, քանզի հնձիդ ապաւինեցար, կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ. Խ

1 Ան խօսքը որ Տէրոջը կողմանէ երեմիային
եղաւ, Նաւուզարզան գաւազարը զանիկա
Ռամայէն արձակելէն ետքը. (երբոր Բարխ-
լիան տարուազ էրուսաղէմի ու Բուզայի բոլոր
գերիները մէջ զանիկա չղմանելով կա-
պած առեր էր։)

2 Եւ գաւազարը երեմիան առնելով՝ անոր
ըսաւ, Քու Տէր Աստուածդ սա տեղս այս վրայ
3 սա չարիքը խօսած է. Ու Տէրը ընդ-
ու բերաւ
ու իր խօսքին պէս բրաւ, քանզի Տէրոջը
դէմ մեզք գործեցիք և անոր ձայնին մնիկ
4 չըրիք. ու սա բանը ձեզի եղաւ. Եւ հիմա
ահա այսօր քու ձեռքերուդ չղմաններէդ քա-
կեցի. հիմ որ ինծի հնար Բարխլիան երթալը
քու աչքիդ առջեւը ազեկ է՝ եկուր, ու իմ աչ-
քերս քու վրադ պիտի բլլայ. բայց թէ որ ինծի
հնար Բարխլիան երթալը քու աչքիդ դէշ կ'ե-
րեւնայ՝ դանդ ըրէ. ահա բոլոր երկիրը քու
առջեւդ է, ուր որ քեզի ազեկ ու հաճոյ կ'ե-
5 րեւնայ երթալու՝ հոն դնա։ Իսաւ ետ Բար-
խլիան իագաւորին՝ Գեդոզոնեսորին
վրայ դրած Սափանի որդւոյն Աքիկամին որ-
դին Գոզոզիայեցի որ՝ այն Աքիկամին որ-
դին Գոզոզիան դնա ետ չդարձած՝ անոր դնա
ու անոր հետ ժողովուրդին մէջը բնակէ. և
կամ ուր որ քեզի ազեկ կ'երեւնայ երթալու՝ հոն
դնա. ու դաւազարը անոր պաշարներ ու
6 պարգեւ տուաւ և զանիկա արձակեց։ Ու Բե-
րեմիա Մատփա գնաց Աքիկամի որդւոյն Գո-
զոզիայեցին, և անոր հետ՝ երկրին մէջ մնա-
ցած ժողովուրդին մէջտեղը բնակեցաւ։

7 Ու գաշար եղող բոլոր զօրավարները՝ ի-
րենք ու իրենց մարդիկը երբոր լսեցին իմ
Բարխլիայի իագաւորը Աքիկամի որդին Գոզո-
զիան երկրին վրայ դրած եղաւ, և Բարխլիան չբրաւած
մարդիկը ու կիներն ալ և տղաքներն ու Երը-
8 կրին ազքատներէն անոր չտարածներէն,
Մատփա եկան Գոզոզիային. այսինքն Նաթանիայի որ-
դին Իսմայէլ, ու կարէհի որդիքը՝ Յոհանան
ու Յոնաթան, և Թանհումեթի որդին Սա-
րայիա, ու Նետոփաթացի Եփային որդիքը ու
Մաքաթիի որդին Յեզոնիա՝ իրենք և իրենց
9 իրենց մարդիկը։ Եւ Սափանի որդւոյն Աքի-
կամին որդին Գոզոզիա անոնց ու անոնց մար-
դոցը երդում բրաւ ու ըսաւ, Քաղդէացւոց
ծառայութիւն ընելէն մի վախնաք. ապա եր-
կրին մէջ բնակեցէք և Բարխլիայի իագաւորին
ծառայութիւն բրէք, ու ձեզի ազեկ պիտի
10 բլլայ։ Եւ ես ահա Մատփայի մէջ կը բնակիմ,
որ մեզի եկող Քաղդէացիներուն առջեւը կե-
նամ. ու գուք գինի և ամառնային պտուղ
ու եղ ժողվեցէք, ու ձեր անոթներուն մէջը
դրէք, և ձեր քաղաքներուդ տակը եղած քաղաք-

---

1 Երեմիա Նաւուզարզանէն ազատ իագ արձակուիլ՝ Գոզոզիային
քովը կ'երթայ։ 2 Յաւուած Հրեաներէն ոչ անոր քովը կը մնայ,
այլ ին։ 13 Յոհանան իսմայելին գաւանութիւնը կը յայտ-
նէ։ բայց Գոզոզիա անոր չհաւատար։

ի. Գ Թագ. իգ. 33։
ա. Նգէկ. ծբ. 12։ Բազ. ԳԼ. 16։ Հես։
բ. Գ Թագ. իե. 9։ Գէ. լբ. 18։ ծբ. 13։
գ. Հիւ. 10։ 11։ Հես։ Տիս Ծան. լե. 36։
դ. Գ Թագ. իե. 9։ Գէ. լբ. 18։ ծբ. 13։
ե. Գ Թագ. իե. 11։ Հես։ Գէ. ծբ. 12։
զ. Գէ. իգ. 11։
է. Գէ. իե. 1։
ը. Գէ. լբ. 7. 12։
թ. Դատ. իբ. 12։
ժ. Գ Թագ. իե. 22։ Հես։
ի. Գէ. լբ. 10։
ժա. Գէ. իգ. 11։
ժբ. 40։
—
ժգ. Գէ. լբ. 14։
ժդ. Գէ. ծ. 7։
ժե. Օբ. իբ. 34. 35։
Դատ. իբ. 11։
ժզ. Գէ. լբ. 12։
ժէ. Ծան. ե. 13։
ժը. Գ Թագ. իե. 22։ Հես։
ժթ. Գէ. լբ. 14։
ի. Դատ. ե. 1։
ի ա. Գ Թագ. իե. 23։ Հես։
ի բ. Գէ. լբ. 10։
ի գ. Գէ. իե. 1։

11 Ներան մէջ բնակեցէք ։ Ու Մոաբի մէջ և Ամմոնի որդւոցը մէջ ու Եդոմի մէջ և ամէն երկիրներու մէջ եղող Հրէաստանի մէջ ձեացարդ խոստացեր է, ու անոնց վրայ Մափանի որդւոյն Աքիկամին որդի Գոզոպիան
12 գրեր է, Բոլոր Հրէաները ամէն իրենց գըրուած տեղերէն գարձան, ու Յուդայի երկիրը՝ Մասիա Գոզոպիային եկան, և խիստ չատ գինի ու ամառնային պտուղներ ժողվեցին ։
13 Ե՛ կարէի որդի Յովհանան ու գաղար և զոզ բոլոր զօրավարները Մասիա եկան Գո-
14 գոպիային ։ Ու անոր ըսին ։ Գիտե՞ս որ Ամմոնի որդւոցը Բաալիս Նաթանիա-
մի որդին խոստկէր խրկեց քեզ մեռցնելու Համար ։ բայց Աքիկամի որդի Գոզոպիա ա-
15 նոնց չհաւատաց ։ Ե՛ կարէի որդի Յովհանան Մասիայի մէջ Գոզոպիային հետ գաղտուկ խօսեցաւ ու ըսաւ ։ Հիմա երթամ ու Նաթանիայի որդին խոստկէր գարնեմ, ու մարդ չիմանայ ։ ինչո՞ւ անոկա քեզ մեռցնէ, ու քովդ ժողված բոլոր Հրէաները ցրուին, և
16 Յուդայի մնացորդը կորսուի ։ Ու Աքիկամի որդի Գոզոպիա կարէի որդւոյն Յովհանանին ըսաւ ։ Ատ բանը մի ըներ ։ վասն զի դուն Իսմայէլին վրայով սուտ կը խօսիս ։

ԳԼ ։ ԽԱ.

1 Խոստկէր Նէթոփաթեան Գոզոպիան և ուրիշները պատմելով կը խօսի մնացորդին հետ Իսմայէլին երկիրը երթալ ։ 11 Յովհանան գերիները կ՚ազատ ու փոքը կ՚երթայ որ Եգիպտոս փախչի ։

1 Ու եղաւ որ եօթներորդ ամսուն մէջ Թագաւորական սերունդէն եղող Եղիսամային որդւոյն ՝Նաթանիային որդի Իսմայէլ Թագաւորին նախատրաններովը ու իր հետը տասը մարդով Մասիա եկաւ Աքիկամին որդւոյն Գոզոպիային ։ ու հոն ալ կերան
2 Մասիայի մէջ ։ Ե՛ Նաթանիային որդի Իսմայէլ ու իր հետը եղող տասը մարդը ելան ։ և Սափանի որդւոյն Աքիկամին որդի ՝Գոզոպիան սրով զարկին, ու մեռցուցին զանիկա՝ որն որ Բաբիլոնի Թագաւորը երկրին վրայ
3 դրեր էր ։ Նաև Գոզոպիային հետ Մասիայի մէջ եղող բոլոր Հրէաները և հոն գտնուած քաջ էացի պատերազմականները Իսմայէլ կոտրեց ։
4 Ու եղաւ որ Գոզոպիան մեռցնելէն հետը՝
5 հետեւեալ օրը գէռ մարդ չիմացած ։ Սիւքէմէն ։ Սիլովէն ու Սամարիայէն ՝ութսուն հոգի ածխած և հանգ երձեին պատառած ու իրենց մարմինները վրայ կտրածներ բրած ուխտուն մարդ
6 կան ։ և անոնց ձեռքը բնծաներ ու ննդրեակ կար՝ ՝Տէրոջը տունը տանելու Համար ։ Ե՛ Նաթանիային որդի Իսմայէլն եկաւ գանոնք գիմաւորելու ։ անիկա գացած ատեն լալով կ՚երթար ։ ու երբոր անոնց Հասաւ՝ անոնց ըսաւ ։ Աքիկամի որդւոյն Գոզոպիային
7 եկէք ։ Ու եղաւ որ երբ անոնք քաղաքին մէջտեղը եկան ։ Նաթանիային որդի Իսմայէլ զանոնք մորդ ոչնով գանոնք մեռցուց ։
8 յուց ։ փոսին մէջը Տասը ։ Ե՛ անոնց մէջը տասը մարդ գտան եղաւ որ Իսմայէլին ըսին, Մեզ մի մեռցներ, վասն զի մենք գաշտը գըրենք, գարիւ, եղի ու մեղրի ժամակ չունինք ։ ուստի անիկա զանոնց բրաւ, և գանոնք իրենց եղբայրներուն մէջ չմեռցուց ։
9 Ու ան փոսը՝ որուն մէջ Իսմայէլ Գոզոպիային ՝պատճառաւ բոլոր մեռցուցած մարդոց դիները դնեաց, Նոյնն էր ՝որ Ասա Թագաւորը չիներ էր՝ Իսրայէլի Բաասա Թագաւորին երեսէն չխնամելու Համար ։ Նաթանիային որդի Իսմայէլ զանիկա մեռցիներով լեցուց ։
10 Ե՛ Իսմայէլ Մասիայի մէջ եղող ժողովուրդը գերի բոլոր միացորդը գերի բրաւ՝ Հիմայեան աղջիկները ու Մասիայի մէջ միացած բոլոր ժողովուրդը, որոնց վրայ ՝Նաբուգոդոնոսոր գօշճապետը Աքիկամի որդի Գոզոպիան վիճակացու գրեր էր ։ և Նաթանիային որդի Իսմայէլ զանոնք գերի առնելով՝ գնաց ՝Ամմոնի որդւոցը անցնելու ։
11 Ե՛ կարէի որդի Յովհանան ու անոր հետ եղող ՝բոլոր զօրավարները՝ երբոր Նաթանիային որդւոյն Իսմայէլին բրած բոլոր չարութիւնը
12 լսեցին ։ Իրենց բոլոր մարդիկը առին ։ ու Նաթանիային որդւոյն Իսմայէլին հետ պատերազմելու գացին ։ և գանիկա ՝գտան մեծ չատ
13 Ջուրերուն քովը գտան ։ Ու Իսմայէլին հետ եղող բոլոր ժողովուրդը՝ երբոր կարէի որդի Յովհանանը ու անոր հետ եղող բոլոր զօրավարները տեսան՝
14 մարնեցր առան՝ ու բախտացան ։ Ե՛ Իսմայէլին Մասիայէն գերի քշած բոլոր ժողովուրդը երեսին գարձուցին, ու հոս գառնալով՝ կա-
15 րէի որդւոյն Յովհանանին գացին ։ Բայց Նաթանիային որդի Իսմայէլ ութը մարդով Յովհանանին երեսէն վխտաւ, ու Աամոնի որդւոյն գնաց ։
16 Ե՛ կարէի որդի Յովհանան ու անոր հետ եղող բոլոր զօրավարները՝ Նաթանիային որդի Իսմայէլէն հետ բերած ժողովուրդին բոլոր միացորդը Մասիայէն առին՝ Աքիկամի որդւոյն Գոզոպիային մեռցուելէն հետը, այսինքն զաբաւանէն հետ բերած պատերազմող կօրիճներ, ու կիներն ու տղաքներ ու ներքինի-
17 ները ։ Ու գացին բնակեցան քովը եղող

---

1 Տէր ։ խոս ։ 12 ։ | Գէ ։ խ ։ 8 ։ | բ Օբ ։ ժգ ։ 1 ։ Եսա ։ ժէ ։ 1 ։
2 գ Թագ ։ խե ։ 25 ։ | դ Ղե ։ ԺՀ ։ 27 ։ 35 ։ | 3 ՝՝Թագ ։ ա ։ 7 ։
4 Տէր գէ ։ խա ։ 12 ։ | Գէ ։ խ ։ 8 ։ | բ Մն ։ ժգ ։ 6 ։
5 Նոյ հետը | 2 Գէ ։ խգ ։ 6 ։ | 3 Գէ ։ խ ։ 7 ։ 8 ։ 12 ։
4 գ Թագ ։ ժէ ։ 22 ։ | 4 Գէ ։ խ ։ 7 ։ | 5 Գէ ։ խ ։ 12 ։
6 գ Թագ ։ խե ։ 25 ։ | 5 Գէ ։ խ ։ 12 ։

ւգառնալոյ պատիժ ոչինչ մնալոյ նոցա, որ երթան
18 ետ իսրայել տունն Յուդայ երեսաց, գոլոց
գի ես առաքեցի զնոսա. քանզի նախանձոյին
որդիք իսրայելի զբարիսեցիսն իմացաւ արիւն
բիւր վրայ գոյր Աբիկամի որդւոյ Գոզոզեան
մեռցուցեր էր։

ԳԼ· ԽԸ

1 Բահանայ կը խնդրէ երեմիայէն, որ Տէրոջ հարցնէ, ու կը
խոստանայ իր պիտի հնազանդի անոր կամքը։ 7 Երեմիա
կ'իմացնէ անոր որ երկրի հետ ուխտած մէջ Յուն. ապահով
պիտի ըլլան։ 12 իսկ իր որ երկրացոց երթան. պիտի կոր.
ուին։ 19 կը յանդիմանէ անոնց կեղծաւորութիւնը, որ Տէ.
րոջը բան կը հարցընեն ու ճիշդ չունին կատարելու։

1 Եւ բոլոր զօրավարներըն ու կարէն որդին
Յոհանանայ և Յովնէլայն որդին Եհոնիա ու բո-
լոր ժողովուրդն ազգոխէն մինչև մեծ մատ-
2 ցան ։ Ու երեմիա մարգարէին ըսին, Մեր խընդ-
դիրքը քու առջեդ ընդունելի ըլլայ ։ ու
Աստուծոյ համար՝ այսինքն ամբոլոր ժողովրդեան-
բուն համար քու Տէր Աստուծոյդ ազօթք
բրէ ։ վասն զի Հշատնէն քիչ մնացինք ։ ինչպէս
3 որ աչքերդ մեզ կը տեսանին ։ Ու քու Տէր Ա-
ստուածդ Աստը երթալու ճամբան ու մեր բնա-
4 յութիւնը իմացընէ ։ Ու երեմիա մարգ-
գարէն անոնց ըսաւ ։ լսեցի. ահա Տէր
Աստուծոյն ազօթք կ'ընեմ ձեր խօսքերուն
համեմատ, և Հտէրը ձեզի համար ինչ պա-
տասխան որ տայու բլլայ՝ ձեզի կ'իմացընեմ.
5 չձեզմէ բան մը չեմ պահեր ։ Ու անոնք երե-
միայէն ըսին ։ Հտէրը մեր մէջը ճշմարիտ ու
հաւատարիմ վկայ բլլայ՝ թէ որ չընենք ան
ամէն բաներուն համեմատ՝ որոնց համար քու
6 Տէր Աստուածդ քեզ մեզի պիտի խրկէ ։ թէ
բարի և թէ չար՝ մեր Տէր Աստուծոյն ձայնին
պիտի հնազանդինք ։ որուն որ քեզ կը խրկենք,
որպէս զի մեր Տէր Աստուծոյն ձայնին հնա-
զանդելով՝ մեզի ազէկ բլլայ ։
7 Եւ աւասր օրէն եղաւ Տէրոջը խօսքը եղաւ
8 երեմիայի ։ Ու կարէն որդին Յոհանանայ և
անոր հետ եղող բոլոր զօրավարները ու պըզ-
տիկէն մինչև մեծ՝ բոլոր ժողովուրդը կան-
9 չեց ։ Ու անոնց ըսաւ ։ Իսրայէլին Տէր Ա-
ստուածը՝ որուն որ զուք զիս խրկեցիք ձեր
ազաչանքը անոր առջեւը հասուցանելու համար ։ որպէս
10 կ'ըսէ ։ Թէ որ չարաչահիք ասս երկրիս մէջ բը-
նակելու ։ Հես ալ ձեզ պիտի չքանդեմ ու պիտի
չփըցընեմ՝ և ձեզ պիտի անկնեմ ու պիտի չը-
խլեմ ։ վասն զի Հձեզի բրած չարիքիս վրայով
11 պղծացի ։ Մի վախնաք Բաբիլոնի թագաւորին
երեսէն՝ ուսկից որ կը վախնաք ։ անկէ մի վախ-
նաք ։ կ'ըսէ Տէրը ։ Հմեզի ձեզ անոր ձեռ-
քէն ազատելու համար ու ձեզ ապրեցընելու
12 համար՝ ես ձեզի հետ եմ՝ Ու Հձեզի ողոր-
միութիւններ Հտալ պիտի տամ՝ և անիկա ձե-
զի պիտի ողորմի ։ ու ձեզ ձեր երկիրը դար-
13 ձընէ ։ Բայց թէ որ Հըսկ ։ Ա՛ս երկրիս
մէջ չենք բնակիր ։ ու ձեր Տէր Աստուծոյն
14 խօսքը մտիկ չընելով՝ Հսկ ։ Չէ ։ հապա
եգիպտացոց երկիրը մտնենք ։ որ հոն պատե-
րազմ պիտի չտեսնենք ու փողի ձայն պիտի
չլսենք ։ և հացի համար սովամբ պիտի չմը-
15 նանք ։ ու հոն պիտի բնակինք ։ Ուրեմն հի-
մա Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք ։ ով Յուդայի
մնացորդը ։ Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուա-
ծը այսպէս կ'ըսէ ։ Հթէ որ զուք Հձեր երես-
ները շիտկէք եգիպտոս մտնելու ։ ու հոն
16 պանդխտանալու երթաք ։ Աստուն որ սուրը՝
Հսովից որ կը վախնաք ։ հոն եգիպտացոց
երկրին մէջ ձեր վրայ պիտի գայ ։ և ան սովը՝
ուսկից որ գուք կը զարհուրիք ։ հոն եգիպ-
տացոց երկրին մէջ ձեր ետեւէն պիտի պա-
17 շարէ ։ ու հոն պիտի մեռնիք ։ Ես ան ամէն
մարդիկը՝ որոնք իրենց երեսները կը շիտկեն
եգիպտոս երթալու՝ հոն պանդխտանալու հա-
մար ։ նայեա՛ սովով ու ժանտախտով պիտի
մեռնին ։ ու վրայ անոնց վրայ բերելու չարի-
քիս երեսէն անոնցմէ ոչ ոք պիտի ազատուի
պիտի չմնայ ։
18 Վասն զի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուա-
ծը այսպէս կ'ըսէ ։ Ինչպէս որ իմ բարկութիւնս
ու սրտմտութիւնս Հերուսաղէմի բնակչացը
վրայ թափեցաւ ։ այնպէս ձեր վրայ պիտի
թափի իմ սրտմտութիւնս ։ երբոր եգիպտոս
մտնէք ։ և Հանէծքի ։ զարհուրանքի ։ նզովքի ու
նախատինքի Եռնչոյ պիտի բլլաք ։ ու միւրձին
19 ալ ասս տեսոց պիտի չտեսնէք ։ Ով Յուդայի
մնացորդներըն ։ Տէրը ձեզի համար՝ Հեգիպտոս
մի մտնէք՝ բսաւ ։ ----ն ազէկ գիտցէք որ
20 այսօր ձեզի վկայ կ'ընեմ՝ Հվասն զի
գուք ձեր հոգւոյն գէմ նենգաբար բրիք ։
երբոր դուս ձեր Տէր Աստուծոյն խրկեցիք՝
բսելով ։ Հմեզի համար մեր Տէր Աստուծոյն
ազօթք բրէ ։ ու մեր Տէր Աստուծոյն ամէն
բանէ որ մեզի պատմէ ։ ու պիտի բնենք ։
21 Ես ալ այսօր ձեզի պատմեցի ։ ու դուք մը-
տիկ չրրիք ձեր Տէր Աստուծոյն ձայնէ ։ ու
ան ամէն Հետերջ որուն համար դուս ձեզի խրբ-
22 կեց ։ Ես հիմա ազէկ գիտցէք որ Հզուք որ-
բոյ ։ սովով ու ժանտախտով պիտի մեռնիք
ան տեղը՝ ուր որ կ'ուզէք երթալ հոն պան-
դխտանալու համար ։

---

1 բ Յեռ· ԺԹ· 37· 38։ 2 Գէ· Խ· 1։ — 3 Գէ· Խ· 3· 12· Խա· 11։ 4 ա՛ՅՈ· Ե· 3· ԺԸ· 19· Նա· յէ· 4։ 5 Ա՛Ո· 4· 16։ 6 Գ՛Ա· Խգ· 21։ 7 Բէր· բ· 21։ 8 Յեր· բ· 21։ 9 ա՛ՅՈ· Իր· 14։ Գէ՛ր· Ե· 19։ 10 Ե՛ր· բ· 30։ 11 բ Օր· գ· 3։ Գէ· Ե· 25։ 12 Գէ· Խգ· 6· ԼՐ· 23· ԼԳ· 7։ 13 բ Օր· բբ· 36։ Գէ· ԺԸ· 3։ 14 Նա· Խգ· 1։ Հբ· ա՛ՄՈ· բ· 21։ 15 Ա՛Ո· 24· 46։ 16 Գէ· Խգ· 18։ 17 բ Օր· ԺԸ· 16։ Գէ· Խգ· 13· 15· 18։ 18 Դ՛ա· Խ· 21։ Հբ· Ա՛Ո· 4· 16։ 19 Գէ· Խգ· 19։ Հմ· 22։ 20 Տ՛ա· գէ· Խգ· 14· 23։ 21 Գէ· Ե· 23։ 22 Գէ· Ժբ· 12· Խգ· 8· ԽԲ· 28։ 23 Խգ· 13· Յա· բ· 23։ 24 բ Օր· ԺԸ· 16։ 25 Հմ· 3։ 26 Հմ· 17· Եզեկ· գ· 11։ —

Գլ. ԽԹ

1 Բան զոր եղեւ առ Երեմիա ի Տեառնէ՝ եւ ասէ՝
2 Ա՛ռ քեզ գրքոյր մի, եւ գրեա՛ ի նմա զամենայն բանս զոր խօսեցայ ընդ քեզ վասն Իսրայէլի եւ վասն Յուդայ, եւ վասն ամենայն հեթանոսաց, յաւուրց որ խօսեցայ ընդ քեզ ի սկզբանէ թագաւորութեան Յովսիայ մինչեւ ցայսօր ամ։
3 Գուցէ լուիցեն տունք Յուդայ զամենայն չարիս զոր ես խորհիմ առնել նոցա, եւ դարձցին իւրաքանչիւր ոք ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ, եւ թողցէ ես զանօրէնութիւնս նոցա եւ զմեղս նոցա։
4 Կոչեաց Երեմիա զՎարուք որդի Նարիայ, եւ գրեաց Վարուք ի գրքոյր զամենայն բանս Տեառն զոր խօսեցաւ ընդ Երեմիա։
5 Եւ պատուիրեաց Երեմիա Վարուքայ՝ եւ ասէ՝ Ես արգելեալ եմ, եւ ոչ կարեմ մտանել ի տունն Տեառն։
6 Դու մտեր՝ եւ կարդասցես ի գրքոյրն զոր գրեցեր ի բերանոյ իմոյ զբանս Տեառն յականջս ժողովրդեանն ի տանն Տեառն յաւուր պահոց, եւ զամենայն ժողովուրդն Յուդայ որ գան ի քաղաքաց իւրեանց կարդասցես զնոսա։
7 Գուցէ անկցի աղաչանք նոցա առաջի Տեառն, եւ դարձցին իւրաքանչիւր ոք ի ճանապարհէ իւրմէ չարէ, զի մեծ է բարկութիւն եւ սրտմտութիւն զոր խօսեցաւ Տէր ընդ ազգիս զայս։
8 Եւ արար Վարուք որդի Նարիայ համաձայն ամենայնի զոր պատուիրեաց նմա Երեմիա մարգարէ, կարդալ ի գրքոյրն զբանս Տեառն յականջս ժողովրդեանն ի տանն Տեառն։
9 Եւ եղեւ յամի հինգերորդի Յովակիմայ որդւոյ Յովսիայ թագաւորի Յուդայ, ամսեանն իններորդի, քարոզեցին ամենայն ժողովուրդ Երուսաղէմի եւ ամենայն ժողովուրդ որ գան ի քաղաքաց Յուդայ յԵրուսաղէմ առաջի Տեառն պահս։
10 Եւ կարդաց Վարուք ի գրքոյրն զբանս Երեմիայ յականջս ամենայն ժողովրդեանն ի տանն Տեառն ի սենեակի Գամարիայ գրագրի որդւոյ Սափանայ ի սրահին վերնում ի դրան նորոգ տանն Տեառն յականջս ամենայն ժողովրդեանն։
11 Եւ լուաւ Միքիա որդի Գամարիայ որդւոյ Սափանայ զամենայն բանս Տեառն ի գրքոյրն,
12 եւ իջեալ ի տունն արքունի ի սենեակ գրագրին՝ եւ ահա անդ էին ամենայն իշխանքն եւ Եղիսամա գրագիր եւ Դայիա որդի Սեմէայի եւ Եղնաթան որդի Աքբովրայ եւ Գամարիա որդի Սափանայ եւ Սեդեկիա որդի Անանեայ եւ ամենայն իշխանքն։
13 Եւ պատմեաց Միքիա զամենայն զոր լուաւ ի կարդալ Վարուքայ յականջս ժողովրդեանն ի գրքոյրն։
14 Եւ ամենայն իշխանքն առաքեցին առ Յուդի որդի Նաթանեայ որդւոյ Սեդեկիայ որդւոյ Քուսեայ առ Վարուք՝ եւ ասեն՝ Զգրքոյրն զոր կարդացեր յականջս ժողովրդեանն՝ առ զայն ի ձեռանէ քումմէ եւ եկ։ Եւ առեալ Վարուք որդի Նարիայ զգրքոյրն եկն առ նոսա։
15 Եւ ասեն ցնա՝ Նո՛ստ եղիր եւ կարդա՛ զայն յականջս մեր։ Եւ կարդաց Վարուք յականջս նոցա։
16 Եւ եղեւ իբրեւ լուան զամենայն բանս նոցա՝ երկեան ամենեքին ի միմեանց, եւ ասեն ցՎարուք՝ Ի մահ մեռցի՛ս դու եւ ամենայն ազգ քո, զի պատմելով պատմեցեր զբանս ի գրքոյրն յականջս ժողովրդեանն։
17 Եւ հարցին զՎարուք՝ եւ ասեն՝ Պատմեա՛ մեզ զի՞նչ կարդացեր յականջս ժողովրդեանն ի գրքոյրն։
18 Եւ ասէ ցնոսա Վարուք՝ Ի բերանոյ իմոյ կարդայր զամենայն բանս զայսոսիկ, եւ ես գրէի ի գրքոյրն զբանս Տեառն։
19 Եւ ասեն իշխանքն ցՎարուք՝ Գնա՛ եւ թագնեցո՛ զանձն քո դու եւ Երեմիա, եւ մի՛ ոք գիտասցէ զտեղի ուր իցէք։
20 Եւ մտեալ առ արքայն ի սրահն՝ եւ գրքոյրն ի սենեակի Եղիսամա գրագրի մնաց։ Եւ պատմեցին ականջս արքային զամենայն բանս։
21 Եւ առաքեաց արքայ զՅուդի առնել զգրքոյրն։ Եւ առեալ Յուդի ի սենեակէ Եղիսամա գրագրի՝ կարդաց յականջս արքային եւ յականջս ամենայն իշխանացն որ կային առ արքայ։
22 Եւ արքայ նստէր ի տան ձմերոցի ամսեանն իններորդի, եւ հուր ի հնոցի առաջի նորա վառեալ էր։
23 Եւ եղեւ իբրեւ կարդաց Յուդի երիս կամ չորս սեւեակս՝ կտրեաց զնոսա դանակաւ գրագրին, եւ արկանէր ի հուրն որ ի հնոցին, մինչեւ եղծաւ ամենայն գրքոյրն ի հրոյն որ ի հնոցին։
24 Եւ ոչ երկեան, եւ ոչ պատառեցին զհանդերձս իւրեանց ամենեքին եւ ոչ ամենայն ծառայքն որ լուան զամենայն բանս զայսոսիկ։
25 Եւ Եղնաթան եւ Դայիա եւ Գամարիա աղաչէին զարքայ զի մի՛ այրեսցէ զգրքոյրն, եւ ոչ լուաւ նոցա։
26 Եւ պատուիրեաց արքայ զԵրաքմեէլ որդի արքային եւ զՍարայիա որդի Ազրիելի եւ զՍեղեմիա որդի Աբդեելի առնել զՎարուք գրագիր եւ զՅերեմիա մարգարէ, եւ թագուցին զնոսա Տէր։
27 Եւ եղեւ բան Տեառն առ Երեմիա՝ յետ այրելոյ արքային զգրքոյրն եւ զբանս զոր գրեաց Վարուք ի բերանոյ Երեմիայ՝ եւ ասէ՝
28 Դարձեալ առ զքեզ գրքոյր մի, եւ գրեա՛ ի նմա զամենայն բանս առաջինս զոր էին ի գրքոյրն զոր այրեաց Յովակիմ արքայ Յուդայ։
29 Եւ զՅովակիմ արքայ Յուդայ ասասցես՝ Այսպէս ասէ Տէր՝ Դու այրեցեր զգրքոյրն զայն՝ եւ ասացեր՝ Ընդէ՞ր գրեցեր ի նմա՝ եւ ասացեր՝ Արդարեւ գալով եկեսցէ արքայ Բաբելացւոց եւ աւերեսցէ զերկիրս զայս, եւ ապականեսցէ ի նմանէ զմարդ եւ զանասուն։
30 Վասն այսորիկ այսպէս ասէ Տէր վասն Յովակիմայ արքայի Յուդայ՝ Ոչ եղիցի նմա որ նստցի ի գահոյ Դաւթի, եւ դիակունք նորա արձակեալք եղիցին ի տապարի ցերեկի եւ ի սառնամանեաց գիշերի։
31 Եւ հատուցից ի վերայ նորա եւ ի վերայ զաւակի նորա եւ ի վերայ ծառայից նորա զանօրէնութիւնս նոցա, եւ բերից ի վերայ նոցա եւ ի վերայ բնակչաց Երուսաղէմի եւ ի վերայ այրուց Յուդայ զամենայն չարիս զոր խօսեցայ ընդ նոսա, եւ ոչ լուան։
32 Եւ առեալ Երեմիա զայլ գրքոյր՝ եւ տուեալ Վարուք գրագրի որդւոյ Նարիայ՝ եւ գրեաց ի նմա ի բերանոյ Երեմիայ զամենայն բանս գրքոյրն զոր այրեաց Յովակիմ արքայ Յուդայ ի հրոյ, եւ յաւելան ի նոսա բանք բազումք որպէս նախ։

Գլ. ԽԹ

1 Երեմիա կը նկարագրէ Բաբելի առեւտրական իրենց կապուտաճախութեան համար։ 11 Եգիպտոսի մէջ կապուտաճախութեան միջոցը գործածելուն կը նմանցնէ, 12 Հրէից կռապաշտութիւնը, 22 որուն համար Երեմիա ապառնիով կ՚ըսէ անոնց, 23 եւ ան ապառնիներէն կատարեալ Հոմն Եգիպտոսի կործանումը կը գրէ։

1 Եգիպտոսի երկրին մէջ բնակող բոլոր Հրէաներուն համար, այսինքն՝ Մագդոլ, Տափնաս, Մեմփիս եւ Պաթրոսի երկրին մէջ բնակողներուն համար երեմիային եղած խօսքն է, որ բաւ ,
2 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Դուք տեսաք ան ամէն չարիքը որ եղաւ զիրենք վրայ ու բոլոր Յուդայի քաղաքներուն վրայ տեսէք. և ահա անոնք այսօր ամայութիւն են, ու անոնց մէջը բնակող չկայ,
3 Իրենց արարքներուն համար զորս գործեցին՝ զիրենք բարկացնելու համար, երթալով ծխելու եւ ուրիշ աստուածներու պաշտաւնեալ ըլլալու, որոնք ոչ իրենք ճանչցեր էին՝ ոչ դուք ոչ ալ ձեր հայրերը։
4 Եւ խրկեցի իմ բոլոր ծառաներս մարգարէները՝ կանուխ ելլելով ու խրկելով, և ըսի, Ա՛ռ պիղծ գործդ ինձ ընէք, որ ես կ՚ատեմ։
5 Բայց ան ոչ լսեցին ու ականջնին չդնեցին՝ որ իրենց չարութիւններէն դառնան, և ուրիշ աստուածներու խունկ չծխեն։ Ուստի իմ սրտմտութիւնս ու բարկութիւնս թափեցաւ, և Յուդայի քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն մէջ բորբոքեցաւ. ու անոնք ասոր օրուան նման աւերակ ու անապատ եղան։
7 Հիմայ եղան։ Եւ հիմա զօրաց Տէր Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ. Ինչո՞ւ համար դուք ձեր հոգւոյն դէմ ասանկ մեծ չարութիւնը կը գործէք, որ Յուդայի մէջէն երկիւղ ու կիսիկը, ազգն ու կաթնակը մնանուկը կտրուին ըլլաք, այնպէս որ ձեզի մնաց։
8 ցորդ մը չմնայ. Ձեր ձեռացը գործերովը զիս սրդոդցընելով, և ուրիշ աստուածներու խունկ ծխելով Եգիպտոսի երկրին մէջ, ուր որ դուք մնաք հոն պատրաստելու համար, որպէս զի ձեր անձը կտրուընցընէք, ու երկրին բոլոր ազգերուն մէջը անէծք ու նախատինք

= Գլ. խբ. 1։
ե Գլ. խ. 11. 12։
զ Գլ. խա. 10։
է Գլ. չխ. 10. խ. 7։
ը Գլ. ր. 16. խդ. 1. Ժ՝ի Ես. ե՝ չոր։
թ Գլ. խդ. 13. խէ. 13։
ժ Գլ. խե. 9. խզ. 6. Տիտ. Եզեկ. խի. 13. 20։
ի Գլ. խդ. 13. խէ. 13։
ձ Գլ. ժե. 9. Ջոզ. ժ՝. 9։
ղ Գլ. խէ. 25։

= Եզ. ժգ. 9. Գլ. խգ. 14։
ե Գլ. ժի. 4։
զ Ր Օր. ժգ. 9. ը. 17։
է Ր Թագ. ւգ. 11. Գլ. ե. 11. զխ. 4. խգ. 19։
ը Գլ. խբ. 18։
թ Գլ. խե. 6. 7։
ժ Գլ. խբ. 18. Հռ. 15։

9 ըլլաք · Միթէ Յուդայի երկրին մէջ ու եւ
բուասպետի փողոցներուն մէջ ձեր հայրերուն
ըրած չարութիւնները, և Յուդայի թագա-
ւորներուն չարութիւնները, ու անոնց կնիկ-
ներուն չարութիւնները, և ձեր չարութիւն-
ները, ու ձեր կնիկներուն չարութիւնները
10 մոռցա՞ք · Անոնք մինչև այս օրս իրենց անձերը
չխոնարհեցուցին ու չվախցան, և ձեր առջևը
ու ձեր հայրերուն առջևը դրած օրէնքիս ու
11 պատուիրաններուս մէջ չքալեցին · Անոր
համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը
այսպէս կ՚ըսէ · Ահա ես դէմ կը հաստա-
տեմ իմ երեսս չարիքի համար, ու բոլոր Յու-
12 դան կորսնցնելու համար · Եւ պիտի առնեմ
Յուդայի մնացորդը՝ որոնք երեսնին հաստա-
տեցին եգիպտոսի երկիրը մտնելու՝ հոն պան-
դխտանալու համար · ու անոնք եգիպտոսի
երկրին մէջ պիտի հատնին · սրով, սովով պի-
տի իյնան — հատնին · պզտիկէն մինչև մեծը
սրով ու սովով պիտի մեռնին, և անէծքի,
զարմանքի, նզովքի ու նախատինքի ենթա-
13 պիտի ըլլան · Որ եգիպտոսի երկիրը բնա-
կողներուն այցելութիւն պիտի ընեմ, ինչպէս
որ Երուսաղէմին՝ սրով, սովով ու ժանտախ-
14 տով այցելութիւն ըրի · Եւ Յուդայի մնացոր-
դէն՝ որոնք եգիպտոսի երկիրը գացեր նա-
խատելու գաղթականելէն մնացորդ ու ազատուած
պիտի չլինայ, որ Յուդայի երկիրը դառնան,
ուր որ անոնք կը յուսան դառնալու · և հոն
բնակելու · վասն զի նրանցից փախչողները
միայն պիտի դառնան »
15 Եւ ան բոլոր մարդիկը՝ որ գիտէին թէ ի-
րենց կիներուն օտար աստուածներու խունկ
կը ծխէին, և բոլոր ներկայ եղող կիներուն՝ մեծ ժո-
ղով մը, ու եգիպտոսի երկիրը՝ Պա-
թրոսի մէջ բնակող բոլոր ժողովուրդը երե-
16 միային պատասխան տուին ըսելով, Ձէրոջը
անունովը մեզի խօսած խօսքից վրայով մենք
17 քեզի մտիկ չենք ըներ · Հապա անշուշտ մեր
բերնէն ելած ամէն խօսքը պիտի ընենք, երկ-
նից Թագուհիին խունկ ծխելով և անոր գի-
նիներս նուէրներ մատուցանելով, ինչպէս որ
ըրինք մենք ու մեր հայրերը, մեր թագա-
ւորները ու մեր իշխանները՝ Յուդայի քա-
ղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցներուն
մէջ, ու որ հացով կշտացանք և հանգիստ
18 եղանք ու չարիք մը չտեսանք · Սակայն ան
ատենէն՝ ի վեր՝ որ երկինից Թագուհիին խունկ
ծխելէն ու անոր գինիներս նուէրներ մատու-
ցանելէն ետ կեցանք, ամէն բանի կարօտ ե-
19 ղանք, և սրով ու սովով հատանք · Ու երբոր
երկինից Թագուհիին խունկ կը ծխէինք և ա-
նոր գինիներս նուէրներ կը մատուցանէինք,

մի՞թէ առանց մեր երիկնեռաեւ ձեռքերնիս՝ զանի-
կա պաշտելու համար բլիթներ չինեցինք,
ու անոր գինիները նուէրներ մատուցինք ·
20 Ու երեմիա բոլոր ժողովուրդին՝ երիկնե-
րուն և կիներուն, ու իրեն ատ պատաս-
խանը առած բոլոր ժողովուրդին խօսեցաւ
21 ու ըսաւ · Միթէ ան խունկը՝ որ Յուդայի
քաղաքներուն մէջ ու Երուսաղէմի փողոցնե-
րուն մէջ կը ծխէիք՝ դուք ու ձեր հայրերը,
ձեր թագաւորները ու ձեր իշխանները ու
երկրին ժողովուրդը, Տէրը չյիշե՞ց ու անոր
22 միտքը չինկա՞ւ · Եւ Տէրը ձեր չար գործե-
րուն — ձեր ըրած գարշութիւններուն՝ ալ
չկրցաւ համբերել · ուստի ձեր երկիրը աւեր-
ատատ, ամլուկ ու նզոված և անբնակ եղաւ,
23 ինչպէս որ այսօր կ՚երեւայ · Որովհետև դուք
խունկ ծխեցիք, ու Տէրոջը դէմ մեղք գոր-
ծեցիք, և Տէրոջը ձայնին հնազանդութիւն
չըրիք, ու անոր օրէնքին, պատուիրաննե-
րուն ու վկայութիւններուն մէջ չքալեցիք,
ուստի հասաւ ատ չարիքը ձեզի եկաւ, ինչ-
պէս որ այսօր կ՚երեւայ »
24 Ու երեմիա բոլոր ժողովուրդին ու բոլոր
կիներուն ըսաւ · Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք,
դուք եգիպտոսի երկրին մէջ եղող բոլոր Յու-
25 դա · Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այս-
պէս կ՚ըսէ ու կ՚ըսէ · Դուք ու ձեր կնիկ-
ներդ ձեր բերնովը խօսեցաք, ու ձեր ձեռ-
քովը լիգործ գրիք, ու ըսիք, Անշուշտ ը-
րած ուխտերնիս պիտի կատարենք, այսինքն
երկինից Թագուհիին խունկ պիտի ծխենք, ու
անոր գինիներս նուէրներ պիտի մատուցա-
նենք · այո՛ դուք ձեր ուխտերուն վրայ հաս-
տատ պիտի կենաք, և ձեր ուխտերը պիտի
26 կատարէք · Անոր համար Տէրոջը խօսքը մտիկ
ըրէք, ով բոլոր Յուդա, որ եգիպտոսի երկ-
րին մէջ կը բնակիք · Ահա ես իմ մեծ անու-
նովս երդում ըրի, կ՚ըսէ Տէրը, որ եգիպ-
տոսի բոլոր երկրին մէջ ձեր բերնէն ալ բնաւ Ա-
դոնայ Տէրը կենդանի է,
27 Ահա ես անոնց վրայ կը հսկեմ չարիքի հա-
մար և ոչ թէ բարիքի համար · ու եգիպտա-
ցի երկրին մէջ եղող Յուդայի բոլոր մարդիկը
հարով ու սովով պիտի կատարուին մինչև որ
28 հատնին · Եւ թխաց փիչ մարդիկ պիտի ըլ-
լան որ սուրէն ազատուելով՝ եգիպտոսի երկ-
րէն Յուդայի երկիրը պիտի դառնան, ու ե-
գիպտոսի երկիրը պատճառաւ դացող
Յուդայի բոլոր մնացորդները պիտի դիտնան
թէ որուն խօսքը պիտի հաստատուի, իմն
29 թէ իրենցը · Եւ ասիկա ձեզի նշան ըլլայ,
կ՚ըսէ Տէրը, որ ես ատկա ձեզի այցելութիւնս

ը Ներակ · իբ · ԺԱ ·
թ Դան · ԺԱ · ժե · ի ·
ա · ե · Գէ · իա · ԺԲ ·
Ներակ · Ի · ԺԱ ·
ի Գէ · իբ · ԺԲ · ԺԳ ·
ժ Գէ · իբ · ԺԲ ·
ա Գէ · իգ · ԺԱ ·
ե Գէ · գ · ԺԶ ·
ժ Գէ · իբ · ԺԲ ·
ի Գէ · գ · ԺԶ ·
ա Գէ · ի · ԺԲ ·
ե Գէ · ի · ԺԲ ·
ժ Գէ · ի · ԺԲ ·
ի Գէ · ի · ԺԲ

պիտի քանդէ, որպէս դի գթանաք որ իմ խօսքս
ձեր վրայ ՙանչուչտ պիտի հասատատուի չարի-
30 քի համար ։ Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա ՚ես
եգիպտոսի փարաւոն Վափրա թագաւորը
իր թշնամիներուն ձեռքը՝ ու իր հոգին փըն-
տռողներուն ձեռքը պիտի մատնեմ. ինչպէս
որ ՚Յուդայի Սեդեկիա թագաւորը՝ իր թըշ-
նամիին ու իր հոգին փնտռող Բաբիլոնի Նա-
բուզոդոնոսոր թագաւորին ձեռքը մատնեցի։

ԳԼ· ԽԸ

1 Բառք խօս տրամ ըսաշխ· ։ Երեմիա խօսա ու ինչ-
թարգմեն կա ասդ անոր։

1 Երեմիա մարգարէին ՙխօսքը՝ որ Ներխա-
յի որդւոյն Բարուքին խօսեցաւ, երբոր անոր
կա ատ խօսքերը էրեմիային բերնէն գիրքի
մէջ գրեց՝ Յուդայի թագաւորին Յովսիայի
որդւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին. ու ըսաւ,
2 Ով Բարուք, Իսրայէլի Տէր Աստուածը քե-
3 զի համար այսպէս կ'ըսէ. Դուն ըսիր, Հի-
մա վա՛յ ինծի, վասն զի Տէրը իմ ցաւիս վր-
րայ արտմութիւն աւելցուց. իմ հեծութիւնէս
յոգնեցայ ու հանգստութիւն չեմ գտներ ։
4 Անոր ատանկ ըսիս, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա
՚ես իմ չինածս պիտի փլցընեմ, ու իմ տըն-
կածս պիտի խլեմ՝ այսրիգին աս բոլոր երկիրը։
5 Եւ դուն քեզի մեծ բաներ կը փնտռես. մի
փնտռեր, քանզի ահա ՚ես ամէն մարմնոյ վրայ
չարիք պիտի բերեմ, կ'ըսէ Տէրը, բայց քու
կեանքդ քեզի ՙաւարի մը պէս պիտի տամ
քու ամէն երթալու տեղերդ։

ԳԼ· ԽԹ

1 Երեմիա կը մարգարեանայ իրեն փարաւոնին գէմքը եգիպտոսի
գոմը պիտի խլուի։ 13 և իրեն դարձեալ եգիպտոսի երկիրը
որն պիտի ասիկ։ 21 Իսրայէլացիները կը միխիթարի իրենց վեր-
հանելու պատահմանին վրայով։

1 Տէրոջը խօսքը որ եղաւ Երեմիա մարգարէին
ՙազգերուն վրայով ։
2 Եգիպտոսի համար, եգիպտացւոց թագաւո-
րին՝ ՚փարաւոն Նեքաւովին փարթամին մէջ
եփրատ գետին գոմը եղող զօրքին վրայ, որն
որ Բարիլոնի Նաբուզոդոնոսոր թագաւորը
զարկաւ՝ Յուդայի թագաւորին Յովսիայի որ-
դւոյն Յովակիմին չորրորդ տարին ։
3 ՙԱպատր ու վահան պատրաստեցէք
եւ պատերազմի մօտեցէք ։
4 Ձիերը լծեցէք, ու դուք, ով ձիաւորներ,
հնձէք ։
Սպառազինութեամբ կանգնեցէք,

2 Ա՚ՀԼ· լգ· 11·
3 ԳԼ· խգ· 22· 26· Նեքկ· ԽԻ· 3· Եր· 21· ։ 4 ԳԼ· լ· 3·
5 ԳԼ· լԸ· 1· 4· 28· ։ 6 Ա՚Մ· Ե· 24· ։ 7 ԳԼ· խԸ· 44· ։ 8 ԳԼ· խո· 8· 10· 12· լԻ· 13·
9 ԳԼ· խԸ· 13· Եռ· ։ 10 Ա՚Ես· ԼԳ· 12· Ղռ· ր· 1· գ· 14· ։ 11 ԳԼ· գ· 22· ԽԻ· 22·
12 ԳԼ· խԸ· 13· Եռ· ։ 13 Ա՚Ես· ԼԳ· 1· Ա՚Մ· Ե· 24· ։ 14 ԳԼ· խԸ· 13· Եռ· ։ 15 Ա՚Ես· ԼԳ· 1· Ա՚Մ· Ե· 24· ։ 16 ԳԼ· խԸ· 13· Եռ· ։

Նեփտալիները փայլեցուցէք, դրաշները հապճ-
5 Զաւեռնք ինչո՞ւ համար զարհուրած — եռ
դարձած կը տեսնեմ.
Անոնց զօրաւորները ան՚զամ գարնուեցան,
Ու արագութեամբ փախչելով նայողին չդարձան.
՚Ամէն կողմէն վախ կայ՝ կ'ըսէ Տէրը ։
6 Շուտ վազողը թող չփախչի,
Ու զօրաւորը չազատի.
Անոնք հիւսիսային կողմը Եփրատ գետին քովը
՚Գտրնելով պիտի իյնան ։
7 Ո՞վ է ասիկա՝ որ ՚գետի պէս վեր կ'ելլէ,
Որուն ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին ։
8 Եգիպտոս գետի պէս վեր կ'ելլէ,
Եւ անոր ջուրերը գետերուն պէս կը ծփին.
Ու կ'ըսէ, վեր ելլեմ, երկիրը ծածկեմ,
Քաղաքը ու անոր բնակիչները բնաջինջ բնեմ.
9 Ով ձիեր, ելէք, և ով կառքեր, կատղեցէք.
Եւ զօրաւորները թող ելլեն,
Վահան բռնող Եթովպացիք ու Փուտացիք,
Ու ՚աղեղ բռնող — լարող Ղուդացիք ։
10 Վասն զի ՚այսօր զօրոյ Տէր Եհովային վրէժ-
խնդրութիւնն օրն է,
Որ իր թշնամիներէն վրէժ առնէ.
՚Եւ սաբր պիտի ուտէ ու կշտանայ,
Եւ անոնց արիւնովը պիտի գինովնայ,
Վասն զի հիւսիսի երկրին մէջ Եփրատ գե-
տին քովը
Զօրաց Տէր Եհովան ՙզոհ ունի ։
11 ՚Գաղաադ ելիր ու բալասան առ,
՚Ով եգիպտոսին կոյս ազջիկը.
Դեղերը պարապ տեղը կը շատցընես,
՚Քենդի բժշկութիւն չկայ ։
12 Ազգերը քու անարգանքդ լսեցին,
Ու քու ազաղակդ երկիրը լեցուց.
Վասն զի զօրաւորը զօրաւորին վրայ գլորե-
ցաւ,
Երկուքը միասին ինկան ։
13 Ա՚ՀԼ՝ է ան խօսքը՝ որ Տէրը Երեմիա մար-
գարէին խօսեցաւ. Բաբիլոնի Նաբուզոդոնոսոր
թագաւորին գալուն — ՚Եգիպտոսի երկիրը
զարնելուն վրայով ։
14 Եգիպտոսի մէջ պատմեցէք, Մագդոլի մէջ
հրատարակեցէք,
Եւ Մեմփիսի ու Տափնեսի մէջ հրատարակեցէք,
Ու՝ ըսէք, ՙկայնէ ու պատրաստ եղիր.
Վասն զի ՚քու բոլորտիքդ տուր պիտի ուտէ ։
15 Քու զօրաւորներդ ինչո՞ւ կործանեցան.
Անոնք չկրցան կենալ, վասն զի Տէրը զանոնք
վար ձգեց ։
16 Գլորուածները չատցուց, ու ՙիրարու վրայ
իյնան ։

3 Գան· ժա· 19·
4 Տ՚ես Նա· ը· 7· 3· Գէ· խե· 2· Գան· ժա· 22·
5 Նա· կդ· 10·
6 Նա· ժգ· 6· Ամո· ա· 15· ը· 1·
7 ը Օր· լը· 42· Նա· լդ· 6·
8 Նա· լդ· 6· Ամո· ա· 7· Տ՚ես Նեքկ· լԻ· 12·
9 Գէ· ը· 22· ծա· 3· Նա· խե· 1·
10 Եղկ· է· 21·
11 Նա· ժԻ· 1· Գէ· խգ· 19· 11· Նեքկ· ԽԻ· է· ՚ես ը·
12 Հմր· 3· 8·
13 Հմր· 10·
14 ԴՀ· ը· 37·

Ու. բոյն, եղիր, ու բռնաւոր աւերին երեսէն
Մեր Ժողովուրդին ու մեր Ծնած երկիրը գառնաք։
17 Հան կը կանչեմին,
Եդիպտոսի փարաւոն Թագաւորը դուրս ազգակ է.
Անիկա նշ որոշուած ժամանակը անցուց։
18 Ես կ'ընդանեմ եմ, կ'ըսէ այն Թագաւորը՝
Որուն անունը Զօրաց Տէր է,
Ինչպէս որ Թաբորը լեռներու մէջ է,
Ու ինչպէս որ Կարմէղոսը ծովը կը հանէ.
Ան գայ ու անիկա պիտի գայ։
19 Ով եդիպտոս բնակող ազջիկ,
Գերութեան կարասիներ պատրաստէ քեզի.
Վասն զի Մեմփիս աւերի պիտի ըլլայ,
Ու աւերակ առանց բնակիչի։
20 Եդիպտոս խոտ գեղեցիկ երինջ մըն է,
Բայց կոտորած կու գայ. հիւսիսէն կու գայ։
21 Ու անոր միջը վարձքով բռնուած ջուխտը գերի-
ցած զաւակներու պէս են.
Քանզի անոնք ալ դարձան, միասին փախան,
չկայնեցան.
Վասն զի անոնց վրայ անոնց կոտորման օրը
Ու անոնց այցելութեան ժամանակը հասաւ։
22 Անոր ձայնը օձի նման պիտի ըլլայ,
Վասն զի զօրքով պիտի հառնին,
Ու անոր վրայ փայտահարներու պէս տա-
պարներով պիտի գան։
23 Անոր անտառը պիտի կտրեն, կ'ըսէ Տէրը,
Թէպէտև ան չափէ դուրս են.
Քանզի անոնք մարդահէն չատ են,
Անոնք որ չեն հաշուիր։
24 Եդիպտոսի ազջիկը ամօթով պիտի ըլլայ,
Հիւսիսային ժողովուրդին ձեռքը պիտի մատ-
նուի։
25 Զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը կ'ըսէ.
Ահա ես Ամմոնի Աստեղին և փարաւոնին
Ու Եդիպտոսին ու անոր աստուածներուն ու
Թագաւորներուն,
Անոնք որ փարաւոնին ու անոր ապաւինող-
ներուն այցելութիւն պիտի բնեմ։
26 Անոնց կեանք՝ անոնց հոգին փնտռողներուն
ձեռքը,
Ու Բաբելացի Նաբուգոդոնոսորի Թագաւորին
ձեռքը,
Ու անոր ծառաներուն ձեռքը պիտի մատ-
նեմ.
Ետքը անկէ առջի օրերուն պէս պիտի
բնակուի՝ կ'ըսէ Տէրը։
27 Բայց դուն, ով իմ ծառաս Յակոբ, մի վախ-
նար,
Ու, ով Իսրայէլ, մի զարհուրիր.
Քանզի ահա ես քեզ հեռուէն՝
Ու քու սերունդդ իրենց գերութեան երկրին պիտի ազատեմ.
Ու Յակոբ պիտի դառնայ, և հանգստանա ու հանգիստ պիտի ըլլայ,
Ու ընդդիմադրող պիտի չըլլայ։
28 Դուն մի վախնար, ով իմ ծառաս Յակոբ, կ'ըսէ Տէրը.
Վասն զի ես քեզի հետ եմ.
Քանզի պիտի ապատեմ այն բոլոր ազգերը՝
Որոնց մէջը քեզ ցրուեցի.
Բայց քեզ պիտի չապատեմ,
Հապա քեզ չափաւորութեամբ պիտի խրատեմ,
Ու քեզ բոլորովին անպէտ պիտի չհանեմ։

ԳԼ. ԽԼ

1—7 Փղշտացւոց կործանումը։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ երեմիա մարգարէին եղաւ
Փղշտացւոց վրայով՝ դեռ փարաւոն Գազան չզարկած։
2 Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա հիւսիսէն շրջուելք կ'ելլեն,
Որ յորդած հեղեղի պէս պիտի ըլլան.
Ու երկիրը և անոր լիութիւնը,
Քաղաքը ու անոր բնակիչները պիտի կոխեն.
Եւ մարդիկ պիտի ազազակեն,
Ու երկրին բոլոր բնակիչները պիտի ոռնան։
3 Անոր ներբախութեան ամբոխներուն ձայնէն,
Անոր կառքերուն շաչիւնէն,
Ու անիւներուն շառաչիւնէն՝
Հայրերը ետին ապագը պիտի չնային՝
Իրենց ձեռքերը իրենց հասարին համար,
4 Բոլոր փղշտացիները կորստեցնելու.
Եւ հիւրոսին ու Սիդոնին
Բոլոր ճեղքած օգնականները կտրելու համար
Քանզի Տէրը փղշտացիները՝
Կապիմոր կղզիին մնացորդները պիտի կոր-
ստեցնէ։
5 Գազային վրայ կեռտութիւն եկաւ,
Ասկաղոն իր հովիտին մնացորդովը աւերակ
եղաւ.
Մինչև ե՞րբ կտրատումդ վրայ կտրածներ
պիտի բնես։

---

1 Ես. ժ. 24. լ. 31. 2 Ես. ը. 28. 3 Ես. ը. 14. խե. 23. 1. 4 Ես. ը. 7. Գ. խե. 2. 5 Ես. խե. 22. 6 Ես. ժ. 4. 7 Ես. խե. 22. 8 Ես. ը. 14. խե. 23. 1. 9 Ես. խե. 18. Ամո. ը. 4. 10 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 11 Ես. խե. 22. 12 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 13 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 14 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 15 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 16 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 17 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 18 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 19 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 20 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 21 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 22 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 23 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 24 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 25 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 26 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 27 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4. 28 Ես. խե. 20. Ամո. ը. 4.

6 Ով ⁴Տէրոջը սուրը՝
Մինչև ե՞րբ հանգչած չես կենալ.
Դու պատանեաց դարձիր,
Հանգչէ ու լռէ։
7 Ի՞նչպէս կրնայ հանգչած կենալ.
Վասն որ Տէրը ⁵ետեր հրամայեց նուէր է
Ակկարոնի ու ծովեզերքի դէմ,
Հոն իրկնէր է զայնիկա։

ԳԼՈՒԽ

1 Մոաբին գառնասիրաց՝ ⁶իր հպարտութեանը համար. 11 իր անհոգութեանը համար. 14 իր մարտնաւոր քաջութեանը համար. 28 և գԱռնոնեան ու անոր ժողովրդէն արհամարհուած համար. 47 Մոաբին գերեզմանութիւնը։

1 ⁷Մոաբի վրայով զօրաց Տէրը՝
Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ՚ըսէ.
Վա՜յ ⁸Նեբոսին, վասն որ աւերուեցաւ.
⁹Կարեթայիմ ամչցաւ ու գրաւուեցաւ.
Առգաբ ամչցաւ ու գարհուրեցաւ։
2 ¹⁰Մոաբը ալ պիտի չգովուի ¹¹Եսեբոնի
մէջ.
Անոր վրայ չարիք խորհեցան՝ ըսելով,
Եկէք ու զանիկա ազգ ըլլալէն կտրենք։
Դուն ալ, ով Մադմէն, պիտի կարուիս.
Սուր եամէգ տար կու գայ։
3 ¹²Հորնայիմէն ազազակի ձայն կու գայ.
Աւերում ու մեծ կոտորած կայ։
4 Մոաբ կործեցաւ.
Անոր պզտիկ ազաքներէն ազազակ մի բցուցին։
5 ¹³Բանզի Ղուխիթի վրայ
Մեծ լայով պիտի ելլեն.
Քանզի Հորնայիմի վրայ
Քշնամիներէն կոտորածի ազազակ լսեցին։
6 ¹⁴Փախէք, ձեր անձը ազատեցէք.
Եւ ¹⁵անապատի մէջի մերկային պէս եղէք։
7 Քանզի քու գործերուդ ու գանձերուդ ա-
պաւինեցար՝ Համոյ
Դուն ալ պիտի առնուիս.
Եւ ¹⁶Քամոշ գերեզմանի պիտի երթայ
իր ¹⁷քահանաներովը ու իր իշխաններովը միասին։
8 Եւ ¹⁸ամէն քաղաքի վրայ կործանողը պիտի գայ,
Ու քաղաք մը պիտի չազատի.
Հովիտը պիտի կորսուի ու դաշտը պիտի ա-
ւերուի,
Ինչպէս որ Տէրը բսաւ։
9 ¹⁹Մոաբին թեւեր տուէք որ թռչելով փախչի.
Ու անոր քաղաքները ամայի պիտի ըլլան՝
բնակիչ չունենալով։
10 ²⁰Տէրոջը գործը ²¹նենգաբեմութեամբ կատարողը
անէծքեալ ըլլայ,
Ու իր սուրը արիւնէն խնայողը անիծեալ ըլլայ։
11 Մոաբ իր ստոյգ մնէն ի վեր հանգըս-
տեցաւ մէջ էր,
Ու ²²ծորից ²³ի իր մրուրին վրայ կը նստէր.
Չ՚ուսուցուեցաւ ուսուցի չդիմադրեցաւ,
Ու գերութեան չգնաց.
Անոր համար իր համը իր մէջը մնաց
Ու հոտը չփոխուեցաւ։
12 Ուստի ահա օրեր կու գան, կ՚ըսէ Տէրը,
Որ անոր փոխադրողներ պիտի խրկեմ,
Ու գանիկա պիտի փոխադրեն.
Եւ անոր անօթներըը պիտի պարպեն,
Ու սրկերը կոտոր կոտոր պիտի բնեն։
13 Եւ Մոաբ ²⁴Քամոսէն պիտի ամչնայ,
Ինչպէս որ Իսրայէլի տունը իր ապաւինած
²⁵Բեթէլէն ամչցաւ։
14 Ի՞նչպէս կ՚ըսէք իմ ²⁶մէնք կարիմներ ենք,
Ու պատերազմի համար զօրաւոր մարդ իմ ենք,
15 ²⁷Մոաբ աւերուեցաւ և անոր քաղաքները
²⁸ելան,
Ու անոր ընտիր երիտասարդները ²⁹մորթուելու
իջան՝
Կ՚ըսէ ³⁰անի թագաւորը՝ որուն անունը Զօրաց
Տէր է։
16 Մոաբին կորուստը գալու մնաց է,
Եւ անոր պատուհասը խիստ կ՚արագցայ։
17 Ով անոր բոլորտիքը եղողներ, ամէնքդ զա-
նիկա ողբացէք,
Ու բոլք գաւազանը ամէնքդ որ անոր անունը
գիտէք,
Զօրութեան գաւազանը՝ պարծանաց ցուպը
Ի՞նչպէս կոտրեցաւ։
18 ³¹Ով Դիբոնի մէջ բնակող աղջիկ,
Քու փառքէն իջիր ու ծարաւութեան մէջ նստէ.
Վասն որ ³²Մոաբը կործանողը քու վրադ
պիտի ելլէ,
Եւ քու պարիսպներդ պիտի աւրէ։
19 ³³Ճամբու վրայ կայնէ ու գիտէ,
Ով ³⁴Արոէրի բնակիչ.
Փախչողին ու ազատողին հարցուր
Ու բոլք իմ ի՞նչ եղաւ։
20 Մոաբ ամչցաւ, վասն որ կործանեցաւ.
³⁵Հեծէծ ու ազազակէ.
Մոաբին աւերուխլը ³⁶Առնոնի մէջ պատմեցէք։
21 Եւ ³⁷դպաշտպանութեան վրայ՝
Քօղանի, Յասայի ու Մեփաաթի վրայ դա-
տաստան եկաւ,
22 Նաև Դիբոնի վրայ, Նեբոյի վրայ, Բեթդի ե-
լեմաղեի վրայ,

1 ա Օր. չը. 21. ե. 2 գ Թագ. ը. 28. 29. 47. ե. 3 ժ. 17. 4 ի Թագ. ը. 37. 7 ա Թագ. ժգ. 14. ե. 3 ժ. 4. 5 ե. 3 ժ. 5. 6 ե. 3 ժ. 6. 7 ե. 3 ժ. 9. ը. 1. 2. 3 ա Թագ. ը. 38. 39. 40. 41. ե. 3 ժ. 8. 9 ի Թագ. ժա. 33. 34. ժբ. 1. 2. 3. 10 ա Թագ. ժբ. 5. 11 ա Թագ. ը. 1. 2. 12 ա Թագ. ը. 3. 4. 13 ա Թագ. ը. 5. 14 ա Թագ. ը. 6. 15 ա Թագ. ը. 7. 16 ա Թագ. ը. 8. 17 ա Թագ. ը. 9. 18 ա Թագ. ը. 10. 19 ա Թագ. ը. 11. 20 ա Թագ. ը. 12. 21 ա Թագ. ը. 13. 22 ա Թագ. ը. 14. 23 ա Թագ. ը. 15. 24 ա Թագ. ը. 16. 25 ա Թագ. ը. 17. 26 ա Թագ. ը. 18. 27 ա Թագ. ը. 19. 28 ա Թագ. ը. 20. 29 ա Թագ. ը. 21. 30 ա Թագ. ը. 22. 31 ա Թագ. ը. 23. 32 ա Թագ. ը. 24. 33 ա Թագ. ը. 25. 34 ա Թագ. ը. 26. 35 ա Թագ. ը. 27. 36 ա Թագ. ը. 28. 37 ա Թագ. ը. 29. 38 ա Թագ. ը. 30. 39 ա Թագ. ը. 31. 40 ա Թագ. ը. 32. 41 ա Թագ. ը. 33. 42 ա Թագ. ը. 34. 43 ա Թագ. ը. 35. 44 ա Թագ. ը. 36. 45 ա Թագ. ը. 37. 46 ա Թագ. ը. 38. 47 ա Թագ. ը. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48 ա Թագ. ը. 48. 49 ա Թագ. ը. 49. 50 ա Թագ. ը. 50. 51 ա Թագ. ը. 51. 52 ա Թագ. ը. 52. 53 ա Թագ. ը. 53. 54 ա Թագ. ը. 54. 55 ա Թագ. ը.

23 Ու կարիքներէն վրայ , և բնիկ տանիքի վրայ ,
ու բնիմնատներ վրայ ,
24 և՝ կարիքի վրայ , ու բազարի վրայ ,
Ու Մովաբի երկրին բոլոր քաղաքներուն վրայ՝
թէ հեռու և թէ մօտաւոր ։
25 Մովաբին եղջիւրը կտրատեցաւ ,
Ու թագաւորը կոտրեցաւ՝ կ՚ըսէ Տէրը ։
26 Զանիկա գինովցուցէք ,
վասն որ Տէրոջը դէմ հպարտացաւ ,
Ու Մովաբ թող իր փսխուքին մէջը թա-
ւալի ,
և ինքն ալ ծաղր ըլլայ ։
27 Մի՞թէ խրտչիլ քեզի ծաղր չեղաւ ։
Անիկա գողերուն մէջ գտնուեցաւ ,
Որ գուն քանի որ անոր վրայով կը խօսէիր՝
գլուխ կը շարժէիր ։
28 Ով Մովաբի բնակիչներ ,
Քաղաքներդ թողուցէք , ժայռերու մէջ բնա-
կեցէք ,
Ու փոսի բերնին քովերը իր բոյնը չինող ա-
զաւնիին պէս եղէք ։
29 Մովաբին ամբարտաւանութիւնը լսեցինք ,
Անիկա խիստ ամբարտաւան է ,
Անոր հպարտութիւնը , ամբարտաւանու-
թիւնը ,
գօսազութիւնը
Ու սրտին բարձրութիւնը ըսեցին ։
30 Ես անոր սրտմտութիւնը գիտեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը ,
Բայց պարապ է ,
Անոր մեծամտած խօսքերը պարապ պիտի ել-
լեն ։
31 Ուստի Մովաբին համար պիտի ողբամ ,
Ու բոլոր Մովաբին համար պիտի ազազակեմ ,
Կիր Հարեսի մարդոց համար սուգ պիտի բըռ-
նեմ ։
32 Ով Սիբմացի որթը , քու վրադ Յազերի լա-
ցովը պիտի լամ .
Քու շառաւիղներդ ծովէն անցնելով՝
Մինչև Յազերի ծովը հասեր էին ,
Քու ամառնային պտուղիդ վրայ և այգեկու-
թիդ վրայ աւերող եղաւ ։
33 Ու ուրախութիւնը և Մովաբի երկրէն
Ուրախութիւնը ու ցնծութիւնը պիտի վեր-
նայ .
Ու հնձանները դինին գադրեցուցի .
Ցնծութեամբ խաղ պիտի չկոխեն ,
Ո՛ցնծութիւնն ձայն պիտի չբարձրացնէ ։
34 Եսբոնին ազազակէն մինչև Եղեալէ ,
Մինչև Յասսա իրենց ձայները տուին ,
Երից տարեկան երինջի պէս՝ Սուղորէն մին-
չև Որոնայիմ .
Քանզի Նեմրիմի ջուրերը անգամ կ՚աւերուին ։
35 Եւ Մովաբէն՝ բարձր տեղը զոհակից մնաւա-
ցողը ,
Ու իր աստուածներուն խունկ ծխողը
Պիտի վերցնեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը ։
36 Ա՛ս պատճառաւ իմ՝ սիրտս Մովաբի համար
սրինգներու պէս պիտի հնչէ ,
Ու կիր Հարեսի մարդոց համար իմ սիրտս
սրինգներու պէս պիտի հնչէ .
վասն որ ստացած հարստութիւնը
կորսուեցաւ ։
37 Քանզի ամէն գլուխ կնատակ պիտի ըլլայ ,
Եւ ամէն մօրուք պիտի կտրուի .
Ու ամէն ձեռքերու վրայ կտրածներ պիտի
ըլլայ ,
Եւ ամէն մէջքերու վրայ քուրձ պիտի ըլլայ ։
38 Մովաբին բոլոր տանիքներուն վրայ
Ու անոր փողոցներուն մէջը բոլորովին կած
պիտի ըլլայ ,
վասն որ Մովաբը կոտրեցի նստանակ ամանի
մը պէս
Որուն մէկը չհաճիր՝ կ՚ըսէ Տէրը ։
39 Ի՜նչպէս կոտրեցաւ Մովաբ ,
Ու ի՜նչպէս ամօթով կռնակ դարձուց՝ ըսելով
պիտի ապրուի .
Ու Մովաբ ամէն իր բոլորտիքը եղողներուն՝
խայտառակութեան ու սոսկումի պատ-
ճառ պիտի ըլլայ ։
40 Վասն որ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Ահա թշնամին արծիւի պէս պիտի թռչի ,
Ու իր թևերը Մովաբի վրայ պիտի տարածէ ։
41 Քաղաքները կ՚առնուին
Եւ բերդերը կը նուաճուին .
Ու այն օրը Մովաբի զօրաւորներուն սիրտը
իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս
պիտի ըլլայ ։
42 Եւ Մովաբ ժողովուրդ ըլլալէն պիտի կոր-
սուի ,
վասն որ Տէրոջը դէմ հպարտացաւ ։
43 Ով Մովաբի բնակիչ ,
Քու վրադ վախ , գուբ ու որոգայթ պիտի
ըլլայ՝ կ՚ըսէ Տէրը ։
44 Վախէն փախչողը գուբը պիտի իյնայ ,
Եւ գուբէն ելլողը որոգայթի մէջ պիտի բըռ-
նուի .
Քանզի տանեմ վրայ՝ Մովաբին վրայ
Անոնց այցելութեան տարին պիտի բերեմ՝ կ՚ը-
սէ Տէրը ։
45 †Ու ժէն փախչողները՝ Եսբոնի հովանիին տա-
կը կայնեցան .

Բայց [1]եկաներնէն կրակ՝
Ու Անհանին մէջէն բոց ելաւ,
Եւ [2]Մոաբին ծայրը
Ու ապստամբներուն գագաթը կերաւ։
46 [3]Վա՛յ քեզ, Մոաբ,
Քամոսի ժողովուրդը կորսուեցաւ.
Քանզի քու տղաքներդ գերի առնուեցան
Ու աղջիկներդ գերութեան տարան։
47 Բայց [4]ետքի օրերը
Մոաբին գերութիւնը պիտի գարձընեմ, կ'ըսէ Տէրը։

Մոաբին դատաստանը մինչեւ հոս է։

ԳԼՈՒԽ ԽԸ

1 [1]Ամմոնացւոց դատաստանը. ա ահաղ գերեզմանութիւնը. 7 Եդոմի. 11 Դամասկոսի. 28 Կեդարայի. 30 Հասորի. 34 ու Եղամի դատաստանները. 39 Եղամի գերեզմանութիւնը.

1 [1]Ամմոնացւոց համար այսպէս կ'ըսէ Տէրը.
Միթէ Իսրայէլ զաւակներ չունի՞.
Միթէ անոնց ժառանգ չունի՞.
Ինչո՞ւ Մելգոմ [2]Գադին ժառանգ եղաւ,
Ու իր ժողովուրդը անոր քաղաքներուն մէջ բնակեցաւ։
2 Ահա հասնող աշխ օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ Ամմոնի որդւոցը [1]Աբբայիին մէջ
Գաղերազմի ազդարակ լսել պիտի տամ.
Ու աւերակ աւերակներու դէզ պիտի դառնայ,
Եւ անոր [2]գեղերը կրակով պիտի այրին.
Ու Իսրայէլ իրեն ժառանգներուն վրայ պիտի տիրէ՝ կ'ըսէ Տէրը։

3 Ողբա, ով Եսեբան, վասն զի Գայի կորսուեցաւ.
Աղաղակեցէք, ով Աբբայիի աղջիկներդը,
[1]Գոգրանեցէք հագէք, լացէք
Ու ցանգէ ցանգ վազեցէք.
Վասն զի [2]Մելգոմ գերութեան կ'երթայ
Իր [3]քահանաներովը ու իշխաններովը միասին։
4 Ինչո՞ւ [1]Հովիտներովդ կը պարծիս.
Քու հովիտդ աւերեցաւ, ով [2]ապստամբ աղջիկ,
Որ քու գանձերուդ վստահեցար էիր.
[3]Ո՞ւ [4]Եղբեր Ընէ իմ վրաս ոտքի պիտի գայ։
5 Ահա ես, կ'ըսէ գօրաց Տէր Եհովան,
Քու վրադ վախ պիտի բերեմ
Ամէն բոլորտիդդ եղողներէն.
Եւ ամէն մէկը իր առջեւէ [1]ուղիղ երթալով՝ պիտի ցրուիք.
Ու փախստականները ժողով պիտի չըլլայ։
6 Եւ [1]ետքէ եւս Ամմոնի որդւոցը գերութիւնը
Գիտէ գարձընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը։

7 [1]Եդոմի վրայով գօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
[2]Արդեօք թէմանի մէջ ալ խելառութիւն չէ՞ կոչի.
Ո՞ [3]Հանճարեղներէն խորհուրդը կորսուեցա՞ւ.
Անոնց իմաստութիւնը հասա՞ւ։
8 [1]Փախէք, գարձէք, խորունկ տեղեր բնակեցէք,
Ով [2]Դեդանի բնակիչներ,
Վասն զի Եսաւին կորսուցը՝
Անոր պատուհասը բերած ժամանակս անոր վրայ կը բերեմ։
9 Թէ որ [1]քեզի կիթողներ գային՝
Միթէ ճիւաղ պիտի չթողուին՞.
Թէ որ գիշերով գողեր [2]գան՝
Իրենց բաւականը եղածին չափ պիտի յափշտակեն։
10 [1]Բայց ես Եսաւը մերկացուցի,
Անոր ծածուկ անկիւները բացի.
Ու անկից պահուըտելու կարող չէ.
Անոր զաւակները, անոր եղբայրները ու անոր դրացիները կորսուեցան,
Եւ [2]ինքը չկայ։
11 Որբերդ թող ապր, ես զանոնք ողջ կը պահեմ.
Ու քու այրեւարիներդ թող ինծի ապաւինին։
12 Վասն զի Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ահա հանանք որ բաժակը խմելու պարտաւոր չէին, անշուշտ պիտի խմեն.
Խակ դուն բոլորովին անպատիժ պիտի մնաս.
Անպատիժ պիտի չմնաս,
Հապա անպատճառ պիտի խմես։
13 Վասն զի [1]իմ անձիս վրայ երդուայ կ'ընեմ, կ'ըսէ Տէրը.
Որ [2]Բոսրա ամայութիւն, նախատինք, աւերակ ու անէծք պիտի ըլլայ.
Եւ անոր ամէն քաղաքները յաւիտենական աւերակներ պիտի ըլլան։

14 [1]Տէրոջէ կազմած լուր լսեցի,
Ու ազգերուն դեսպան խրկուած է՝ ըսելու՝
Ժողովուեցէք եւ անոր վրայ գացէք
Ու պատերազմի ելէք.
15 Քանզի ահա քեզ ազգերու մէջ պզտիկ՝
Ու մարդոց մէջ անարգ բրի։
16 Քու ահաւորութիւնդ՝ քու սրտիդ հպարտութիւնը քեզ խաբեցին,
Ով վիմին խառնիճներուն մէջը բնակող
Ու բարձր բլուրները փակչող.
[1]Թէեւ քու [2]բոյնդ արծիւի պէս բարձրները չինես,
[3]Հոնկէ անկէ պիտի իջեցնեմ, կ'ըսէ Տէրը։

---

[1] Ամմոն-ազգ • [2] Գադ-աստուած • [1] Աբբայիի-Ռաբբա • [2] Գեղերը-Գեղերը • [1] Գոգրանեցէք-Գոգրանեցէք • [2] Մելգոմ-Մելգոմ • [3] Քահանաներովը-Քահանաներովը • [1] Հովիտներովդ-Հովիտներովդ • [2] Ապստամբ-Ապստամբ • [3] Ո՞ւ-Ո՞ւ • [4] Եղբեր-Եղբեր • [1] Ուղիղ-Ուղիղ • [1] Ետքէ-Ետքէ • [1] Եդոմի-Եդոմի • [2] Արդեօք-Արդեօք • [3] Հանճարեղներէն-Հանճարեղներէն • [1] Փախէք-Փախէք • [2] Դեդանի-Դեդանի • [1] Քեզի-Քեզի • [2] Գան-Գան • [1] Բայց-Բայց • [2] Գադին-Գադին • [1] Ինքը-Ինքը • [1] Իմ անձիս-Իմ անձիս • [2] Բոսրա-Բոսրա • [1] Եկաներնէն-Եկաներնէն • [2] Մոաբին-Մոաբին • [3] Վա՛յ-Վա՛յ • [4] Քեզ-Քեզ • [1] Թէեւ-Թէեւ • [2] Բոյնդ-Բոյնդ • [3] Հոնկէ-Հոնկէ

17 Ու եդ ահմ ասոյի պիտի ըլլայ ։
Ահեկ ամէն անցեալը պիտի հիանայ ,
եւ անոր բոլոր հարուածներուն համար պի-
տի սուլէ ։
18 Մոգոմի ու Դամլրի և անոր շրջակայ [illegible]
ներուն կործանմանը պէս , կ՚ըսէ Տէրը ։
Հոն չի մնար մէկ պիտի չնստի ,
Ու անոր մէջ մնալու զաւակ պիտի չընակի ։
19 Ահա առիւծի պէս ամբոր բնակարա-
նին վրայ պիտի ելլէ
Յորդանանու [illegible] յորդ ելլէն ։
Բայց անոր վրայէն չուռալ պիտի փախցընեմ
զանիկա ։
եւ ո՞վ է ան ընտրեալը՝ որ անոր վրայ դնեմ։
Վասն զի ինծի նման ո՞վ կայ ։
Ու ինծի հետ ո՞վ պիտի վիճաբանի ։
եւ հո՞վ է ան հովիւը որ իմ առջեւս պիտի
կենայ ։
20 Անոր համար եդովմի վրայով Տէրոջը խոր-
հած խորհուրդը
Ու Թեմանի բնակչացը վրայով մտածած մի-
տածմունքը մնիկ ըրէք ։
Հօտին պիտոյ պզտիկը անպատճառ պիտի քշէ
զանոնք ։
Անշուշտ անոնց բնակարաններըը անոնց հետ
պիտի աւրէ ։
21 Անոնց իյնալուն ձայնէն երկիրը կը շարժի ։
Անոնց ազազակին ձայնը մինչեւ Կարմիր ծովը
կը լսուի ։
22 Ահա նա արծիւի պէս բարձրանալով պի-
տի թռչի ,
Ու իր թեւերը Բոսորայի վրայ պիտի տարածէ ։
եւ ան օրը եդովմի զօրաւորներուն սիրտը
իր երկանցը մէջ եղող կնկան սրտին պէս պի-
տի ըլլայ ։

23 Դամասկոսի վրայով ։
Եմաթ ու Արփադ ամչցան ,
Քանզի գէշ լուր լսեցին — մտատանջ կայ ,
Ովկիանոսին մէջը տատապատ կայ ,
Որ անդիկա չկրնար հանգարտիլ ։
24 Դամասկոս ակարացաւ ,
Փախչելու դարձաւ ,
Եւ դողդողը անոր վրայ հասաւ ,
Ցաւերուն պէս եւ ծննդաբերող կնոջ պէս ցաւեր բռնեցին ։
25 Ի՞նչպէս չթողուեցաւ երեւելի քաղաքը՝
Իմ ուրախութեանս քաղաքը ։
26 Անոր անոր կոյսերը իր հրապարակնե-
րուն մէջ պիտի իյնան ,
եւ բոլոր պատերազմական մարդիկը
Այն օրը բնաջինջ պիտի ըլլան , կ՚ըսէ զօրաց
Տէրը ։
27 Ու Դամասկոսի պարսպին մէջ հրկէզ պիտի
բռնկեցնեմ ,
Ու Բենհադադին պալատներըը պիտի ուտէ ։
28 Կեդարու վրայով ու Հասորի թագաւո-
րութիւններուն վրայով , որոնք Բաբելոնի Նաբու-
զոդոնոսոր թագաւորը զարկաւ , Տէրը այս-
պէս կ՚ըսէ ։
Ելէք , կեդարու վրայ գացէք ,
եւ Արեւելքի բնակիչներըը ջարդեցէք ։
29 Անոնց վրաններըը ու հօտերը պիտի առնեն ,
Անոնց վարագոյրներըը ու բոլոր կարասիներըը
եւ ուղտերը իրենց համար պիտի առնեն ։
Ու անոնց ձայն պիտի տրուի թէ
Ամէն կողմանէ վախ կայ ։
30 Փախէք , շուռայ հեռացէք , խորունկ տե-
ղատեղ բնակեցէք ,
Ով Հասորի բնակիչներ , կ՚ըսէ Տէրը ,
Վասն զի Բաբելոնի Նաբուզոդոնոսոր թա-
գաւորը
Ձեզի դէմ խորհուրդ մը խորհեցաւ ,
Ու ձեզի դէմ դիտաւորութիւն մը մտածեց ։
31 Ելէք ու հանգստութեան և ապահովու-
թեան մէջ բնակող ազգին գացէք ,
կ՚ըսէ Տէրը ,
Որ անիկա դուռներ ու նիգեր չունի ու առան-
ձին կը բնակի ։
32 եւ անոնց ուղտերը աւար պիտի ըլլայ ,
Ու անոնց խաշխնդեղութեան բազմութիւնը պիտի
յափշտակուի ։
եւ ես ծայրը կարոշներըը ամէն
հովի պիտի ցրուեմ ,
Ու անոնց կործանումը ամէն կողմէն պիտի
բերեմ , կ՚ըսէ Տէրը ։
33 եւ Հասոր շագալներու բնակարան՝
Յաւիտենական անապատութիւն պիտի ըլլայ ։
Հոն մարդ պիտի չնստի ,
Ու հոն մարդու զաւակ պիտի չբնակի ։

34 Յուդայի թագաւորին Սեդեկիայի թագա-
ւորութեանը սկիզբը Եղամի վրայով Երեմիա
մարգարէին եղած Տէրոջը խօսքն է , որ ըսաւ ,
35 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ահա ես Եղամի ուժգը՝
Անոնց գլխաւոր զօրութիւնը պիտի կոտրեմ ։
36 Ու եղամի վրայ երկինքէ չորս կողմէն չորս հո-
վերը պիտի բերեմ ,

և զանձնք առ բոլոր հաղիրսուն պիտի ցրուիմ.
ու պիտի չըլլայ մէկ ազգ մը, որուն եղամի փախստականները չերթան։
37 ու եղամացիք իրենց թշնամիներուն առջեւը
և իրենց հոգին փնտռողներուն առջեւը պիտի վախցընեմ,
ու անոնց վրայ պատուհաս պիտի բերեմ,
ըսիւնքն իմ սաստիկ բարկութիւնս, կ'ըսէ Տէրը,
և ետեւնէն սուր պիտի խրկեմ,
մինչեւ որ զանոնք հատցընեմ։
38 ու իմ աթոռս եղամի մէջ պիտի դնեմ,
և անկէ թագաւոր ու իշխաններ պիտի կորսընցընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը։
39 Բայց վերջին օրերը
եղամի գերութիւնը պիտի դարձընեմ՝ կ'ըսէ Տէրը։

ԳԼ. Ծ

1 · 8 · 61 · 33 Բաբիլոնի գառասանգը. 4 · 17 · 33 Իսրայէլ փոխ. կոչուի։

1 Բաբիլոնի վրայով՝ Քաղդէացւոց երկրին վրայով երեմիա մարգարէին ձեռքովը Տէրը խօսած խօսքը։

2 Ազգերուն մէջ պատմեցէք.
Հրատարակեցէք ու պրոշ վերցուցէք.
Հրատարակեցէք — մի ծածկէք, — ըսէք,
Բաբիլոն առնուեցաւ, Բէլ ամչցաւ,
Մարդուկ կատրեցաւ,
Անոր արձաններըը ամչցան,
Անոր կուռքերը կատրեցան.
3 Վասն զի անոր վրայ հիւսիսէն ազգ մը ելաւ,
Անիկա անոր երկիրը աւերակ պիտի ընէ,
ու հոն բնակիչ պիտի չմնայ.
Մարդ է մինչեւ անասուն պիտի փախչին երթան։
4 Ան օրերը ու ան ժամանակը, կ'ըսէ Տէրը,
Իսրայէլի որդիքը՝ հիւրնք ու Յուդայի որդիքը միասին պիտի գան,
Լալով պիտի երթան,
և իրենց Տէր Աստուածը պիտի փնտռեն։
5 Սիոնի հասնելու պիտի հարցընեն՝
իրենց երեսը դէպ ի հոն դարձընելով.
Ելէք ու Տէրոջը յարիք
Յաւիտենական ուխտով մը
որ չի մոռցուիր։
6 Իմ ժողովուրդս կորսուած ոչխարներու նման եղաւ,
Զանոնք իրենց հովիւները մոլորցուցին,
Զանոնք լեռներու վրայ պտրտցուցին.
Լեռ ու բլուրի երթալ մոռցան,
ու իրենց մեկնատեղը մոռցան։
7 Ամէն գտնողները զանոնք կերան.
ու Նաեցիք թշնամիները բսին,
Մենք յանցանք չունինք.
վասն զի անոնք արդ արդիկան բնակարանը եղող Տէրոջը գէմ՝
ու հիւրնց հայրերուն յոյսը եղող Տէրոջը դէմ մեղք գործեցին։
8 Բաբիլոնի մէջէն փախէք,
ու Քաղդէացւոց երկրէն ելէք,
և հօտերուն առջեւէն երթալ նախանձեցաւ պէս եղէք։
9 Վերեսի ահա ես Բաբիլոնի վրայ
Հիւսիսի երկրէն մեծ ազգերու ժողովք
Պիտի արթընցնեմ ու հանեմ,
և անոր առջեւը գունդերով պիտի շարուին.
Անկէ պիտի առնուի.
Անոնց նետերը՝ յաջողակ պատերազմողի նման պիտի ըլլան
Պարապ պիտի չդառնան։
10 և Քաղդէացւոց երկիրը աւար պիտի ըլլայ,
ու զանիկա բոլոր կողոպտողները պիտի կշտանան՝ կ'ըսէ Տէրը։
11 Որովհետեւ դուք ուրախացաք ու ծեղ ուրախ եղաք,
Ով իմ ժառանգութիւնս կողոպտիչներըը,
կանանչ խոտերու մէջ արածուող երինջի պէս ցատկեցիք,
ու երփներու պէս վրնջեցիք.
12 Ձեր մայրը խիստ ամչցաւ.
Ձեզ ծնանողը ամօթով եղաւ.
Ահա անիկա ազգերուն յետնին,
Անապատ, անջուր ու ամլոյի պիտի ըլլայ։
13 Տէրոջը բարկութիւնը պատճառաւ հոն մարդ պիտի չբնակի,
Հապա բոլորովին ամլոյի պիտի ըլլայ.
Բաբիլոնէն ամէն անցնողը
Անոր բոլոր հարուածներուն վրայ
Պիտի հիանայ ու պիտի սուլէ։
14 Բաբիլոնին դէմ շուրջանակի շարուեցէք,
Ով բոլոր հաղեզ լարողներ,
Անոր նետեցէք, նետեցէք մի խնայէք,
Քանզի անիկա Տէրոջը դէմ մեղք գործեց։
15 Անոր դէմ շուրջանակի ազազակ վերցուցէք.
Անիկա ձեռք տուաւ.
Անոր հիմերը կործանեցան,
Անոր պարիսպներըը ատերցան,
վասն զի հասկա Տէրոջը վրէժխնդրութիւնն է.
Անկէ վրէժ առէք,

1 Հեր. 38։
2 Գէ. քի. 18. խզ. 2։
3 Տիւ. գէ. խգ. 10։
4 Գէ. խը. 47. Հեր. 6։
— Ելս. ժգ. 1. թա. 1. խե. 1։
5 Ելս. ժգ. 1. Գէ.
Թա. 11։
6 Ելս. ը. 12. խգ. 12. Ես. 53. 6։
7 Ես. ժ. 12. Երե. ե. 16. խը. 7։
8 Ես. խը. 20. խթ. 14։
9 Երե. ե. 22։
10 Երե. խ. 10։
11 Ես. խզ. 26։
12 Ես. խգ. 2։
13 Երե. ժթ. 8։
14 Ես. խը. 29. Գէ. խե. 5։
15 Երե. ե. 26։

Ժա. 3։
16 Տիւ. գէ. ը. 3։
Դան. ի. 18։
17 Ես. ե. 25։
Ես. ը. 4։
Ես. խը. 20։
Թա. 6. 41։
ը. 8։ 7։
Ժգ. 4։
18 Գէ. իե. 11։
19 Գէ. ե. 22։
Ես. ը. 4։
Ես. խը. 20։
Գէ. խե. 5։
20 Ես. խը. 20։
21 Ես. խը. 20։
Գէ. խե. 5։
22 Ես. խը. 20։
23 Ես. խը. 20։
24 Ես. խը. 20։
25 Ես. խը. 20։
26 Ես. խը. 20։
27 Ես. խը. 20։
28 Ես. խը. 20։
29 Ես. խը. 20։
30 Ես. խը. 20։
31 Ես. խը. 20։
32 Ես. խը. 20։
33 Ես. խը. 20։
34 Ես. խը. 20։
35 Ես. խը. 20։
36 Ես. խը. 20։
37 Ես. խը. 20։
38 Ես. խը. 20։
39 Ես. խը. 20։
40 Ես. խը. 20։
41 Ես. խը. 20։
42 Ես. խը. 20։
43 Ես. խը. 20։
44 Ես. խը. 20։
45 Ես. խը. 20։
46 Ես. խը. 20։
47 Ես. խը. 20։
48 Ես. խը. 20։
49 Ես. խը. 20։
50 Ես. խը. 20։
51 Ես. խը. 20։
52 Ես. խը. 20։
53 Ես. խը. 20։
54 Ես. խը. 20։
55 Ես. խը. 20։
56 Ես. խը. 20։
57 Ես. խը. 20։
58 Ես. խը. 20։
59 Ես. խը. 20։
60 Ես. խը. 20։
61 Ես. խը. 20։
62 Ես. խը. 20։
63 Ես. խը. 20։
64 Ես. խը. 20։
65 Ես. խը. 20։
66 Ես. խը. 20։
67 Ես. խը. 20։
68 Ես. խը. 20։
69 Ես. խը. 20։
70 Ես. խը. 20։
71 Ես. խը. 20։
72 Ես. խը. 20։
73 Ես. խը. 20։
74 Ես. խը. 20։
75 Ես. խը. 20։
76 Ես. խը. 20։
77 Ես. խը. 20։
78 Ես. խը. 20։
79 Ես. խը. 20։
80 Ես. խը. 20։
81 Ես. խը. 20։
82 Ես. խը. 20։
83 Ես. խը. 20։
84 Ես. խը. 20։
85 Ես. խը. 20։
86 Ես. խը. 20։
87 Ես. խը. 20։
88 Ես. խը. 20։
89 Ես. խը. 20։
90 Ես. խը. 20։
91 Ես. խը. 20։
92 Ես. խը. 20։
93 Ես. խը. 20։
94 Ես. խը. 20։
95 Ես. խը. 20։
96 Ես. խը. 20։
97 Ես. խը. 20։
98 Ես. խը. 20։
99 Ես. խը. 20։
100 Ես. խը. 20։

[a]Ընդ իր բրածին համեմատ բրէք ։
16 Բաբիլոնէն սերմնատուը ու հնձող ժամանակը
մանգաղ բռնողը կատրեցէք ։
Բռնաւոր սուրին երեսէն
[b]Ազգն մերդ իր ժողովուրդին պիտի դառնայ ։
Ու ամէն մարդ իր երկիրը պիտի փախչի ։
17 Իսրայէլ [c]մոլորեալ ոչխար մըն է ։
[d]Առիւծները հալածեցին ։
Ջանիկա նախ [e]Ասորեստանի թագաւորը կե-
րաւ ։
Ու ետքը սա [f]Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
թագաւորը անոր ոսկորները կրծեց ։
18 Ասոր համար զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Ա-
ստուածը այսպէս կ՚ըսէ ։
Ահա ես Բաբիլոնի թագաւորին ու անոր երկ-
րին պատիժ պիտի բնեմ,
ինչպէս որ Ասորեստանի թագաւորին պատիժ
բրի ։
19 [g]Ու Իսրայէլը իր բնակարանը պիտի դարձընեմ,
Ու կարմելոսի և Բասանի մէջ պիտի արածի ։
Ու անոր հոգին Եփրեմի լեռանը վրայ
Ու Գաղաադացւոց վրայ պիտի կշտանայ ։
20 Ան օրերը ու ան ժամանակը , կ՚ըսէ Տէրը ,
[h]Իսրայէլին անօրէնութիւնը պիտի փնտռուի,
Բայց անիկա՛ [i]պիտի չգտնուիլ ։
Ու Յուդայի մեղքերը [j]՝ի՛ր ։
Բայց պիտի չգտնուին ։
Վասն զի [k]ես պահած մնացորդներուս ներում
պիտի ընեմ ։
21 [l]Մերաթայիմի երկրին վրայ
Ու [m]Փակուդի բնակիչներուն վրայ ելլէր ։
Անոնց հետևէն սուր ,
Ու նզովածի պէս բնաջինջ բրէ , կ՚ըսէ Տէրը ։
Ու [n]ինչ ամէն պատուիրածս պէս բրէ ։
22 [o]Երկրին մէջը պատերազմի ձայն
Ու մեծ կատաղած կոտրած կայ ։
23 Բոլոր [p]երկրին մուրճը ի՛նչպէս կոտրեցաւ ու
մնրեցաւ ,
Բաբիլոն ազգերուն մէջ ի՛նչպէս աւերակ ե-
ղաւ ։
24 Ինչի որոգայթի լարեցի ու բռնուեցար , ով
Բաբիլոն ,
[q]Բայց գուն չգիտցար ։
Գտաուեցար ու ձեռք անցար ,
Վասն զի Տէրոջը դէմ հակառակեցար ։
25 Տէրը իր գինարանը բացաւ
Ու [r]իր բարկութեան զէնքերը հանեց ,
Քանզի Քաղդէացւոց երկրին մէջ
Զօրաց Տէր Եհովան գործ ունի ։
26 Եւ[s] ծայրէն անոր վրայ եկէք ,
Անոր շտեմարանները բացէք ,
Զանիկա չնչինացուցէք ,
Ու նզովածի պէս զանիկա բնաջինջ բրէք ։
Անոր մնացորդ մը չմնայ ։
27 Անոր բոլոր [t]զուարակներըը կոտրտեցուցէք ,
Թող անոնք սպանդանոցը իջնեն ։
Վա՛յ անոնց , քանզի անոնց օրը՝
[u]Անոնց այցելութեան ժամանակը հասած է ։
28 Բաբիլոնի երկրէն փախչողներուն ու ազա-
տուածնեերուն ձայներ [v]են ,
Որ մեր Տէր Աստուծոյն վրէժխնդրութիւն՝
Անոր տաճարին վրէժխնդրութիւնը [w]Սիոնի
մէջ պատմէ ։
29 Բաբիլոնի վրայ [x]նետաձգողները կանչեցէք ,
[y]Ով բոլոր ազեղ լարողներ ,
Անոր բոլորտիքը անոր դէմ բանակեցէք ։
Չըլլայ որ մարդ մը ազատի ։
[z]Անոր իր գործոցը համեմատ հատուցէք ։
Անոր իր ամէն բրածին համեմատ բրէք ։
[a]Վասն զի անիկա Տէրոջը դէմ՝
Իսրայէլի Սուրբին դէմ հպարտութիւն բրաւ ։
30 [b]Ուստի անոր կարճեներըը իր հրապարակնե-
րուն մէջը պիտի իյնան ,
Ու անոր բոլոր պատերազմական մարդիկը
Ան օրը բնաջինջ պիտի բլլան , կ՚ըսէ Տէրը ։
31 Ահա ես քեզի դէմ եմ՝ ով հպարտ ,
կ՚ըսէ զօրաց Տէր Եհովան ։
Քանզի [c]քու օրդ՝ քեզի այցելութիւն ընելու
ժամանակ հասած է ։
32 Ու հպարտը դլորելով պիտի իյնայ ,
Ու մէկը պիտի չբլլայ որ զանիկա վերցընէ ։
Ու [d]անոր քաղաքներուն մէջը կրակ պիտի
բանընկրնեմ,
Որ անոր բոլոր չրջակայ առնպատանքը պիտի
ուտէ ։
33 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
Իսրայէլի որդի եղբ ու Յուդայի որդի եղբ միևնոյն
ատեն գերեվարներըը կրնեցին ։
Ու անոնց բոլոր գերեվարներըը զանոնք բռնե-
նեցին ,
Ու չեն ուզեր զանոնք արձակել ։
34 [e]Անոնց Փրկիչը զօրաւոր է ։
[f]Անոր անունը Զօրաց Տէր է ։
Անշիկա անշուշտ անոնց դատին չատագովի պի-
տի բլլայ ,
Որպէս զի երկրին հանգստութիւն տայ ,
Ու Բաբիլոնի բնակիչներըը խռովիցընէ ։
35 Տէրը կ՚ըսէ որ Քաղդէացւոց վրայ
Ու Բաբիլոնի բնակիչներուն վրայ

[a] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ձեր ։ [b] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ձեր ։ [c] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ոչխարներ ։ [d] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Առիւծներ ։ [e] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ասորեստանի ։ [f] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Բաբելոնի ։ [g] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [h] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [i] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Չեմ ։ [j] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [k] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [l] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [m] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [n] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [o] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [p] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [q] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [r] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [s] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [t] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [u] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [v] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [w] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [x] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [y] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [z] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [a] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [b] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [c] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [d] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [e] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։ [f] Ուրիշ ձեռագրի մէջ՝ Ես ։

եւ ՙանոր իշխանութեանն եւ ՚խնամատարութեան վրայ տուր ։–։ ։
36 ՙՅաջորդութեանն վրայ տուր ։–։ ։ ու պիտի խնդրեմ նան .
Անոր կարիճներուն վրայ տուր ։–։ ։ ու պիտի զարհուրին .
37 Անոր ձիերուն ու կառքերուն վրայ
եւ անոր միջը եղող ՙբոլոր խառնիճաղանճ բազմութիւնը վրայ տուր ։–։ ։
Ու ինկին պէս պիտի ըլլան .
Անոր գանձերուն վրայ տուր ։–։ ։ ու պիտի յափշտակուին .
38 ՙԱնոր Ջուրերուն վրայ չորութիւն ։–։ ։ ու պիտի ցամքին .
Քանզի անիկա գերազանցներու երկիր է ,
Ու նոքա կուռ քերովը կը յիմնայրին .
39 ՙԱնոր հասնող հոն վայրենի կատուներ ու բո֊
քենիներ պիտի բնակին ,
Ու հոն չյաղուաններ պիտի բնակին .
Ւնչ անիկա միչեւն ալ մարդաբնակ պիտի չըլլայ ,
Ու ազգ ազգ հոն բնակիլ պիտի չըլլայ .
40 ՙԱստուծոյ կործանած Սոդոմին ու Գոմորին
եւ անոր շրջակայ ւֈաւերներուն պէս , կ'ըսէ Տէրը ,
Հոն ալ մարդ մը պիտի չնստի ,
եւ անոր միջ մարդու զաւակ պիտի չբնակի .

41 ՙԱհա հիւսիսէն ժողովուրդ կու գայ ,
Ու մեծ ազգ եւ չատ թագաւորներ
երկրիս ծայրերէն պիտի արթընուան .
42 ՙԱնոնք աղեղ ու նիզակ կը կրեն ,
ՙԱնոնք անգութ ու անողորմ են .
ՙՁեռնոց ձայնը ծովու պէս կը գոռայ ,
եւ անոնք ձիերու վրայ կը հեծնեն ,
Ու պատերազմով մարդու պէս
Քեզի դէմ կը շարուին , օվ Բաբիլոնի աղջիկ .
43 երբոր Բաբիլոնի թագաւորը անոնց լուրը լսանց ,
Անոր ձեռքերը թուլցան .
ՙՆեղութիւնը չրջապատեց զանիկա
Ցաւնագական կնոջ երկանցը պէս .
44 ՙԱհա անիկա առիւծի պէս ամբոր բնակարանէն վրայ պիտի ելլէ՝
Յորդանանու չքաղաղուն յորդելէն .
Բայց անոր վրայէն չուռտով պիտի փախցընեմ զանոնք .
եւ ո՞վ է ան ընտրեալը՝ որ անոր վրայ դնեմ .
Վասն զի ինծի նման ո՞վ կայ ,
Ու ինծի հետ ո՞վ պիտի վիճաբանի .
եւ ՙո՞վ է այն հովիւը որ իմ առջեւս պիտի կենայ .
45 Անոր համար ՙԲաբիլոնի վրայով Տէրոջը խորհած խորհուրդը
Ու փաղդէացւոց երկրին վրայ մտածած միտումնանքը մի՞թէ չերթայ .
Հօտին պիտի պզտիկը անպատճառ պիտի քչի զանոնք .
Անոնց համար բնակարանները անոնց հետ պիտի աւրէ .
46 ՙԲաբիլոնին առնուելուն ձայնէն երկիրը կը չարժի ,
Ու ազգերուն միջ աղաղակ կը լսուի .

ԳԼ . ԾԱ .

1 Առաւծոյ անուանի գառաւառաջ Բաբիլոնի գէմ։ ու Երեմիա առ Մարգարէութեան առաջ Սարգսիոնի հետ ասոր բան գնաց նաեւ Ի Հնդ Բաբիլոնի յաւերծական կործանման համար .

1 Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա ես Բաբիլոնի վրայ
Ու իմ Քշնամիներուս միջոցով բնակողներուն վրայ
ՙԱպականիչ հով մը պիտի հանեմ .
2 եւ Բաբիլոնի վրայ ՚հողոներ պիտի խրկեմ ,
Ու զանիկա պիտի հողեն և անոր երկիրը պիտի պարպեն .
՚Վասն զի պատուհասին օրը՝ անոր վրայ ամէն կողմէն պիտի գան .
3 ՙԱղեղնաւորը պիտի լարէ իր աղեղը աղեղնաւորին գէմ՝
Ու իր զրահովը հպարտացողին գէմ .
եւ անոր երիտասարդներուն մի խնայէք .
՚Անոր բոլոր զօրքը նզովածի պէս բնաջինջ ըրէք .
4 Ու փաղդէացւոց երկրին միջ սպանուածներ՝
եւ Հանոր հրապարակներուն միջը խոցոտուածներ պիտի իյնան .
5 Քանզի Իսրայէլ ու Յուդա իր Աստուծմէն՝
Զօրաց Տէրոջմէն չէ մերժուեցաւ ,
Թէպէտև անոնց երկիրը Իսրայէլի Սրբոյն գէմ Յանցանքով լեցուեցաւ .
6 ՙԲաբիլոնի միջէն փախէք .
Ու ամէն մարդ իր անձը ազատէ ,
Որ անոր անօրէնութեանը չկործանիք .
Քանզի ՚ասիկա Տէրոջը վրէժխնդրութեան ժամանակն է .
՚Ինքը անոր հատուցում պիտի ընէ .
7 ՙԲաբիլոն Տէրոջը ձեռքին միջ՝
Բոլոր երկիրը գինովցնող ոսկի գաւաթ եղաւ .
՚Անոր գինիէն ազգերը խմեցին ,

ա Դատ . ե . 30 .
բ Ես . խե . 13 .
գ Ես . խգ . 22 . Երե . խբ . 39 .
դ Երե . խե . 9 . Եզեկ . ե . 5 .
ե Երե . ծա . 20 . Նահ . գ . 15 .
զ Ես . խգ . 27 . Երե . ծա . 38 . 26 . Յայտ . ժգ . 12 .
է Հմր . գ . 8 . Երե . ծա . 44 . 47 . 48 .
ը Ես . ժգ . 21 . 22 . լգ . 14 . Երե . ծա . 37 . Յայտ . ժգ . 8 .
թ Ես . ժգ . 27 . Երե . խե . 13 .
ժ Ես . ժգ . 28 . Երե . խե . 12 .
ժա Ծն . ժբ . 22 . Ես . ժգ . 19 . Երե . խբ . 16 . ծա . 38 .
ժբ Հմր . գ . 8 . Երե . ջ . 22 . խե . 14 . ծա . 37 .
ժգ Ես . ժգ . 28 . Երե . խե . 11 .
ժդ Ես . ե . 26 .
ժե Ես . խբ . 14 .
ժզ Երե . խբ . 19 . ծ . 13 . Բաց . ժգ . 8 .
ժէ Ես . ժգ . 31 . Երե . ծ . 32 . Եզեկ . ե . 1 .
ժը Երե . խբ . 24 .
ժթ Երե . խբ . 19 . ծա . Բաց . խա . 13 . Երե . խբ . 19 .
ի Երե . ծ . 14 .
իա Երե . ծ . 14 .
իբ Երե . ծ . 11 .
իգ Բաց . ժբ . 8 .
իդ Երե . գ . 11 .
իե Երե . ժե . 7 .
իզ Երե . ծ . 14 .
իէ Երե . ծ . 14 .
իը Երե . ծ . 11 .
իթ Երե . խբ . 25 . ծ . 30 . 37 .
իժ Երե . ծ . 8 . Բաց . ժբ . 4 .
իժա Երե . ծ . 15 . 22 .
իժբ Երե . խե . 14 .
իժգ Բաց . ժե . 4 .
իժդ Բաց . ժգ . 8 .

Ընոր հասնար ապդերը Աչմնարեցան ։
8 Բաբիլոն յանկարծ Իւնկաւ կարեցաւ ,
Ալնոր վրայ ողբացէք ։
Ալնոր վէրքին հասնար բալասան առէք ,
Գուցէ բժշկութիւն գտնէ ։
9 Բաբիլոնին գնդ ըրինք , բայց բժշկութիւն
չգտաւ ։
Զանիկա թողէք , ու համին միկերնիս իր եր-
կիրը երթայ ։
Վասն զի անոր դատաստանը մինչև երկինքը
հասաւ ,
Ու մինչև ամպերը եղաւ ։
10 Տէրը մեր արդարութիւնը էլաւ հանեց ։
Եկէք՝ ու Սիոնի մէջ
Մեր Տէր Աստուծոյն գործը պատմենք ։
11 Նետերը փայլեցուցէք , վահանները առէք ։
Տէրը Մարդոց թագաւորներուն հոգին ար-
թնեցուց ,
Բանդի Բաբիլոնի վրայով խորհեցաւ որ զա-
նիկա բնաջինջ ընէ ։
Վասն զի ասիկա Տէրոջը վրէժխնդրութիւնը՝
Իր տաճարին վրէժխնդրութիւնն է ։
12 Բաբիլոնի պարիսպներուն գէմ դրօշ վերցու-
ցէք ,
Պահապան զօրքը ուժովցուցէք ։
Դէտեր կարգեցէք , դարանններ պատրաստե-
ցէք ։
Բանդի Տէրը որոշեց ,
Եւ Բաբիլոնի բնակիչները վրայով լուած խօսքը
Իր գործ դրաւ ։
13 Նովի շատ ջուրերու քով բնակող — շատ գան-
ձեր ունեցող ,
Քու վախճանդ — քու ագահութեանդ չափը
եկաւ ։
14 Զօրաց Տէրը իր անձին վրայ երդում ըրաւ՝
ըսելէ ,
Անշուշտ քեզ մարդախռիւ չափ մարդ-
ոցմով պիտի լեցնեմ .
Ու քու վրադ բարձր ձայնով պիտի պոռան ։
15 Երկիրը իր զօրութեամբը շինեց ,
Աշխարհքը իր իմաստութեամբը հաստատեց ,
Ու վերկինքը իր խորհրդովը տարածեց ։
16 Երբոր իր ձայնը կու տայ՝ երկնից մէջ ջու-
րերու բազմութիւն կ'ըլլայ .
Եւ ամպերը ծայրերէն շոգիներ կը հանէ ,
Անձրեւի համար փայլակներ կը շինէ ,
Ու հովը կը հանէ իր շտեմարաններէն ։
17 Ամէն մարդ գիտութենէ զուրկ՝ անասուն
դարձաւ ։
Ամէն ոսկերիչ էր քանդակած կուռքին պատ-
ճառաւ ամօթով եղաւ ,
Վասն զի իր ձուլածոյ կուռքը սուտ իւն է ,
Ու անոնք հոգի չունին ։
18 Ալնոնք ունայնութեան և խաբէութեան գործ-
քեր են .
Ալոնց այցելութեան եղած ատենը անոնք պի-
տի կորսուին ։
19 Յակոբին բաժինը անոնց պէս չէ .
Վասն զի անիկա ամէն բանը Աստիծոյն է ,
Ու Իսրայէլ անոր ժառանգութեան վիճակն է .
Եւ անոր անունը Հոսթից Աստուած է ։
20 Դուն իմ կռանս՝ պատերազմական գործիքս
ես .
Եւ քեզմով ազգեր պիտի կոտրեմ ,
Ու քեզմով թագաւորութիւններ պիտի ա-
րնեմ ,
21 Եւ ձին ու անոր հեծեալը քեզմով պիտի կոտ-
րեմ ,
Ու կառքը և անոր վրայ հեծնողը քեզմով
պիտի կոտրեմ ,
22 Ու քեզմով մարդը ու կնիկը պիտի կոտրեմ ,
Եւ քեզմով ծերը ու երիտասարդը պիտի
կոտրեմ ,
Ու կարիճը և կոյսը քեզմով պիտի կոտրեմ ,
23 Ու հովիւը և անոր հօտը քեզմով պիտի կոտ-
րեմ ,
Երկրագործը ու անոր եզնիներ զոյգը քեզմով
պիտի կոտրեմ ,
Եւ կուսակալներն ու նախատարներն քեզմով
պիտի կոտրեմ ։
24 Եւ Բաբիլոնին՝ ու Քալդէացւոց երկրին բո-
լոր բնակիչներուն
Պիտի հատուցանեմ իրենց բոլոր չարութիւնը ,
Որ ձեր աչքերուն առջեւ Սիոնին ըրին , կ'ըսէ
Տէրը ։
25 Ով բոլոր երկիրը աւերող սատակիչ լեռ ,
Ահա ես քեզի գէմ եմ , կ'ըսէ Տէրը ,
Եւ իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկնցընեմ ,
Ու քեզ վէմերէն վար պիտի դլորցընեմ ,
Եւ քեզ այրած լեռ պիտի բնեմ ։
26 Ու քեզմէ անկիւն քար և հիմն քար պի-
տի չառնեն ,
Քանդի յաւիտենական աւերակ պիտի ըլլաս՝
կ'ըսէ Տէրը ։
27 Երկրին մէջ դրօշ վերցուցէք ,
Ազգերուն մէջ փող հնչեցուցէք ,
Ալնոր գէմ ազգեր պատրաստեցէք ,
Ալնոր վրայ Արարատի , Մինիի ու Աշքանա-
զի թագաւորութիւնները կանչեցէք ,

---

1 Գէ. իե. 16 ։
2 Ես. իա. 9 · Յես. ԻԳ. 3 · ԻԵ. 3 · ԻԶ. 3 ։
3 Գէ. իե. 20 · Յես. ԻԵ. 3 · 11 · 13 ։
4 Ես. ԻԶ. 14 · Գէ. Ե. 15 ։
5 Ե. 16 ։
6 Յես. ԻԵ. 3 ։
7 Ես. ԻԶ. 4 ։
8 Գէ. Ե. 45 ։
9 Գէ. Ե. 9 ։
10 Ես. իա. 8 · Գէ. Ե. 25 ։
11 Գէ. Ե. 28 ։
12 Գէ. Ե. 27 ։
13 Գէ. Ե. 36 ։
14 Գէ. Ե. 15 ։
15 Գէ. Ե. 12 ։
16 Գէ. Ե. 9 ։
17 Գէ. Ե. 13 ։
18 Գէ. Ե. 15 ։
19 Գէ. Ե. 19 ։
20 Գէ. Ե. 23 ։
21 Գէ. Ե. 22 ։
22 Գէ. Ե. 23 ։
23 Գէ. Ե. 26 ։
24 Գէ. Ե. 33 ։
25 Գէ. Ե. 29 ։
26 Գէ. Ե. 40 ։
27 Ես. իե. 14 ։
28 Գէ. Ե. 41 ։

Անոր վրայ զօրապետներ դրէք ,
Մարդա մնարանելուն պէս ձիեր հանեցէք .
28 Անոր վրայ ապդեր՝ Մարտց թագաւորները ,
Անոնց կառավարներն ու բոլոր նախատարները
Եւ անոնց իշխանութեանը բոլոր երկիրը պատրաստեցէք .
29 Ու երկիրը պիտի դողայ ու նեղութիւն կրէ ,
Վասն զի Բաբիլոնի վրայով Տէրոջը ունեցած խորհուրդները պիտի հաստատուին՝
Բաբիլոնի երկիրը անբնակ ամայութիւն ընելու համար .
30 Բաբիլոնի զօրաւոր մարդիկը պատերազմելէն դադրեցան ,
Բերդերու մէջ բնակեցան .
Ուժերնին կտրեցաւ , կիներնիս պէս եղան .
Անոր բնակարանները այրեցին , նաեւ նիզերը կտրեցան .
31 Մուրհանդակը առջեւ հանդիպելու՝
Ու լուրերը լուրերուն հանդիպելու պիտի վազէ՝
Բաբիլոնի թագաւորին պատմելու համար
Թէ անոր քաղաքը մէկ ծայրէն առնուեցաւ ,
32 Եւ թէ անցքերը բռնուեցան ,
Ու եղէգները կրակով այրեցան ,
Եւ պատերազմնականն մարդիկը զարհուրեցան .
33 Քանզի զօրաց Տէրը՝ Իսրայէլին Աստուածը այսպէս կ'ըսէ .
Բաբիլոնի ազիկը կալի պէս է ,
Անոր ծեծուելու առենն է .
Քիչ առենէն հունձքին ժամանակը պիտի գայ .

34 Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը
Զիս կերաւ , զիս բնաջինջ ըրաւ ,
Զիս պարապ անոթի պէս ըրաւ ,
Վիշապի պէս զիս կլլեց .
Իմ փափկութիւններէս իր փորը կշտացուց .
Զիս գաւթս նետեց .
35 Սիոնի բնակիչը պիտի ըսէ ,
Ինծի ու իմ մարմնոյս եղած զրկանքը Բաբիլոնին վրայ գայ .
Ու Երուսաղէմ պիտի ըսէ ,
Իմ արիւնս Քաղդէացւոց երկրին բնակիչացը վրայ գայ :
36 Անոր համար Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Ահա վնս քու գատդ պաշտպան պիտի կայնիմ ,
Ու քեզի համար վրէժխնդիր պիտի ըլլամ ,
Եւ անոր ծովը ցամաք պիտի բնեմ ,
Ու անոր ակբիւրը պիտի չորցնեմ :
37 Եւ Բաբիլոն ալիւռ դէզեր ,

Զազանները բնակարան ,
Ո՛չ-ոգեսանքի և աւերակ ընելով պիտի գայ ,
Ու հոն մարդ պիտի չբնակի :
38 Անոնք առտիւ առիւծներու պէս միասին պիտի մռնչեն ,
Եւ կորիւններու պէս պիտի կանչուրտան :
39 Երբոր անոնք բորբոքած ատենին անոնց կոչտնք պիտի ընեմ ,
Ու զանոնք պիտի գինովցնեմ , որպէս զի զուարճանան ,
Եւ յաւիտենական քունով քնանան
Ու չարթննան , կ'ըսէ Տէրը :
40 Ջանանք սպանդանոցը պիտի իջնցնեմ գառներուն պէս
Խոյերու պէս՝ նոխազներու հետ :
41 Ինչպէս առնուեցաւ Սիսակ ,
Ու ցրոյր երկրին պարծանքը բռնուեցաւ ,
Բաբիլոն ինչպէս աւերակ եղաւ ազգերուն մէջ :
42 Ովեան Բաբիլոնին վրայ եկաւ ,
Անոր ալիքներուն շառաչիւնէն ծածկուեցաւ :
43 Անոր քաղաքները աւերակ՝
Անջուր երկիր ու անապատ եղաւ ,
Եւ անանկ երկիր մը եղաւ որ հոն մարդ մը չբնակիր ,
Ու անկէ մարդ մը գաւակ չանցներ :
44 Ես Բաբիլոնի մէջ բնկլեն այցելութիւն պիտի ընեմ ,
Ու անոր բերնէն անոր կլլածը պիտի հանեմ .
Ու ազգերը անոր պիտի չդիմեն .
Բաբիլոնի պարիսպն ալ պիտի փլչի :
45 Անոր միջէն եկէք , ով իմ ժողովուրդս ,
Եւ ամէն մարդ իր անձը ազատ
Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնէն :
46 Ու չլլայ որ Երկրին մէջ խուճապ լսելէն
Ձեր սիրտը խուճապի ու վախնաք ,
Երբոր մէկ տարւայն մէջ մէկ լուր մը
Եւ հետեւեալ տարւայն մէջ մէկ ուրիշ լուր մը գայ ,
Ու երկրին մէջ բռնութիւն ըլլայ ,
Եւ իշխան իշխանի դէմ ելլէ :
47 Անոր համար ահա օրեր կու գան
Որ Բաբիլոնի կուռ քերուն այցելութիւն պիտի ընեմ .
Ու անոր բոլոր երկիրը ամօթով պիտի ըլլայ .
Եւ անոր բոլոր սպանեալները անոր մէջը պիտի իյնան :
48 Եւ երկինքը ու երկիրը և բոլոր անոնց մէջը եղածը
Բաբիլոնին վրայ պիտի ցնծան ,

ե Հմր · ։։ ։
ը Գլ · ծ · ։։ · ։։ · ։։ · Հմր · ։։ ։
թ Եր · ժթ · ։։ · Գլ · խգ · ։։ · ծ · ։։ ։
ժ Ներ · ր · ։ · Ամմ · ։ · ։ · Գաղ · գ · ։։ ։

ի Գլ · ծ · ։։ ։
լ Գլ · ծ · ։։ ։
խ Եր · խ · ։։ · Ամմ · ։ · ։ · Մխ · գ · ։։ ։
կ Եր · խո · ։։ · Ամմ · գ · ։։ ։

հ Եր · ժխ · ։ · Եւ · Ցեմ · ջ · ։։ · Մխ · գ · ։։ · ։։ ։
ձ Գլ · ծ · ։։ ։
ղ Եր · ժգ · ։։ · Գլ · ծ · ։։ · Ցեմ · ջ · ։ ։
ճ Գլ · խ · ։ · ։։ ։
մ Հմր · ։։ ։
յ Գլ · խ · ։։ ։
ն Եր · ժգ · ։։ · Գլ · ծ · ։ ։

շ Ես · Եր · ր · ։ · ։ · Գլ · ծ · ։։ · Հմր · ։։ ։
ո Գլ · ծ · ։։ · Հմր · ։։ ։
չ Եր · խգ · ։ · Գլ · ծ · ։ ։
պ Հմր · ։ · Գլ · ծ · ։։ · Ցեմ · ջ · ։ · Ես · Եր · ր · ։ · ։։ · Հմր · ։։ ։
ջ Գլ · ծ · ։։ · Հմր · ։։ ։
ռ Եր · խգ · ։։ · Գլ · խ · ։։ · Ցեմ · ջ · ։։ ։
ս Գլ · ծ · ։։ · Հմր · ։։ ։
վ Եր · խգ · ։։ · Գլ · խ · ։։ · Ցեմ · ջ · ։։ ։
տ Հմր · ։։ ։
ր Գլ · ծ · ։։ ։
ց Գլ · ծ · ։։ ։
ւ Գլ · ծ · ։։ ։
փ Եր · ժգ · ։։ · Գլ · ծ · ։։ · Ցեմ · ջ · ։։ ։
ք Գլ · ծ · ։։ ։
և Գլ · ծ · ։։ ։
օ Հմր · ։։ ։
ֆ Գլ · ծ · ։։ · Հմր · ։։ ։

ւվասն զի աւրոցն[1] հնուսեալն պիտի գան
ասէ՝ կ'ըսէ Տէրը ։
49 Ընդպէս որ բարիքն խոստացեալն ապանեաւաժ-
նելը վար ձգեց ,
Ա՛յնպէս ալ բարիքներն մէջ բոլոր երկրին ըս-
պասեաւածնելը պիտի իյնան ։
50 Որ աւրէ ապառաւածնելը , գացէք , մի կայնիք .
Հնուսէն Տէրը յիշեցէք ,
Ու երուսաղէմ ձեր միտքը ինդ գայ ։
51 Նախատինք լսեցաւ հասեր ամչցանք .
Ամօթը մեր երեսը ծածկեց ,
Քանզի Տէրոջը տանը սրբարանները մէջ
օտարազգիներ մտան ։
52 Ընդր հասեր ահա օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէրը ,
Որ անոր կուռքերուն այցելութիւն պիտի
ընեմ ,
Եւ անոր բոլոր երկրին մէջ վիրաւորներ պիտի
հեծծեն ։
53 Թէև Բաբիլոն միտքն երկինքը ելլէ ,
Ու իր զօրաւորները բարձրութեան մէջ հաս-
տատէ ,
Իմ կողմանէս աւրոցներ պիտի գան անոր՝ կ'ը-
սէ Տէրը ։
54 Բաբիլոնէն ազազակի ձայն
Ու քաղդէացւոց երկրէն մեծ կոտորածի ձայ-
նը ։
55 Քանզի Տէրը Բաբիլոնը կ'աւրէ ,
Ու անոր մէջէն մեծ ձայնը կը խափանէ .
Որովհետև անոնց ալիքները շատ ջուրերու
պէս կը գոչեն ,
Ու անոնց ձայներ ազդակիլ կ'ելլէ ։
56 Քանզի անոր վրայ՝ Բաբիլոնին վրայ աւրոց
մը եկաւ ,
Ու անոր զօրաւորները առնուեցան ,
Անոնց աղեղները կոտրեցան .
Քանզի Տէրը Հատուցիչ Աստուած է .
Անշուշտ հատուցում պիտի բնէ ։
57 Եւ անոր իշխանները ու իմաստուններն ,
Կուսակալներն ու նախարարներն
Եւ զօրաւոր մարդիկը պիտի գինովցնեմ .
Ու անոնք յաւիտենական քունով պիտի քնա-
նան ,
Ու պիտի չարթննան , կ'ըսէ Թան Թագաւորը՝
Որուն անունը Զօրաց Տէր է ։
58 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Բաբիլոնին լայն պարիսպները բոլորովին պի-
տի փլչին ,
Ու անոր բարձր դռնները կրակով պիտի այրին .
Եւ ժողովուրդները պարապ տեղը
Ու ազգերը կրակի համար պիտի աշխատին
ու յոգնին ։
59 Ա՛ս խօսքն է որ Երեմիա մարգարէն պա-

տուիրեց Մաասեայի որդւոյն Ներիայի որ-
դւոյն Սարայիային , երբոր անոնց Սեդեկիա Թագաւորին հետ Բաբիլոն գը-
նաց . ու Սարայիա գլխաւոր անդրկապան էր ։
60 Վասն զի Երեմիա Բաբիլոնի վրայ գալու ա-
մէն չարիքները մէկ գրքի մը մէջ գրեց , այս-
ինքն ասա բոլոր խօսքերը որ Բաբիլոնի դէմ
61 գրուած են ։ Ու Երեմիա Սարայիային ըսաւ ,
երբոր Բաբիլոն երթաս , դնայէ որ կարդաս
62 ասա բոլոր խօսքերը , Ու ըսես , Ով Տէր , դուն
ասա անեզրայա հասեր բսիր որ զանիկա պիտի
աւրես , ու հետդ մինչև անասուն անոր մէջ
բնակիչ պիտի չըլլայ , հապա յաւիտենական
63 ամայութիւն պիտի ըլլայ ։ Ու երբոր ասա գիր-
քը կարդալը բընայնես , Թանոր վրայ քար մը
64 կապես ու զանիկա Եփրատ մէջ նետես . Ու
ըսես , Այսպէս պիտի ընկղմի Բաբիլոն , ու
Հոլէն ի պիտի չկանգնի՝ իմ անոր վրայ բերե-
լու չարիքներուս պատճառաւ , Եւ անոնք
պիտի յոգնին ։

Երեմիային խօսքերը մինչև հոս են ։

Գլ. ԾՒ

1 Սեդեկիա տասնմէկ տարեկան էր՝ երբոր
Թագաւոր եղաւ , ու երուսաղէմ մէջ տասն-
ւմէկ տարի Թագաւորութիւն ըրաւ . և անոր
մօրը անունը Ամիտաղ էր — Լիբնացի Երե-
2 միային աղջիկն էր . Եւ անիկա Յովակիմին
բոլոր ըրածին պէս Տէրոջը աչքին չարութիւն
3 ըրաւ . Քանզի Տէրոջը բարկութիւնը երու-
սաղէմ ու Յուդայ վրայ էր , մինչև որ զա-
նոնք իր երեսէն ձգէ . անոր համար Սեդեկիա
Բաբիլոնի Թագաւորէն ապստամբեցաւ ։
4 Ու եղաւ որ Թանոր Թագաւորութեանը ին-
նեերդ տարին Թասանեերդ ամսոյ՝ տասնե-
տասներդ օրը Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր
Թագաւորը իր բոլոր զօրքովը երուսաղէմ
վրայ եկաւ , ու անոր դէմ շուրջանակի պատնէշներ չինեցին .
5 Ու մինչև Սեդեկիա Թագաւորին միտասներ-
երդ տարին քաղաքը պաշարման մէջ էր ։
6 Եւ չորերդ ամսուն մէջ՝ ամսուն իննին քաղա-
քին մէջ սաստիկ սով կար , ու երկրին ժող-
7 ովուրդը հաց չունէր . Եւ քաղաքին պարիսպը
ձեղքուեցաւ , ու բոլոր պատերազմողները
փախան , և գիշերով՝ Թագաւորի պարտէզին

---

1 Գծ. Ե. 3. 41. — Գծ. Խ. 28. ‡ Ամ. Խ. 18. 26. հմմ. 4. + Հմր. 47. | 2 Գծ. Խ. 10. Ա. Մնաց. Բ. 36. Ասր. 4. • Նշան. գործածութեանը բառերուն համար։ | ‡ Գծ. Խ. 15. ֆ Գծ. Ե. 28. = Ամ. 29. 1. Գծ. Ե. 29. Հմր. 24. ֆ Հմր. 38. | ‡ Գծ. Խ. 18. Խը. 15. ֆ Հմր. 44. ֆ Ելր. Բ. 13. ‡ Կամ հնձած Հմր. 47. | ֆ Գծ. Ե. 3. 30. Հմր. 29. ֆ Տես Ցաւագ. Ժբ. 21. ֆ Հմր. 38. — | = 9 Ամ. Խգ. 18. ‡ 9 Ամ. Խե. 1—27. Գծ. Լբ. 1. ‡ Զաք. Ը. 19.

քովը եղոյզ երկու պարապին մէջի դրանը ճամբայով փախչէին երան· ու Բաղդէացիք քաղաքին բերթուածքը կիցներ էին· ու անանք գաշ-
8 ան ճամբայէն գացին· եւ Քաղդէացւոց զօրքը Բագաւորին եհաւէն ետեւեն ու Երիքովի գաշտերուն մէջը Սեդեկիայեն հասան, և ա-
9 նոր բոլոր զօրքը անոր քովէն ցրուեցաւ· Բայ Բագաւորը բռնեցին, ու զանիկա Բարիլոնի Բագաւորին՝ Ռիբղա տարին Եմաթի երկրին
10 մէջ, և անոր գատաստանը տուաւ· Բայ Բարիլոնի Բագաւորը Սեդեկիայեն ապտիները անոր աչքերուն առջեւը մորթեց· Բագտայի բո-
11 լոր իշխաններն ալ Ռիբղային մէջ մորթեց· Եւ Սեդեկիայեն աչքերը կուրցուց ու զանիկա շղթաներով կապեց, և Բարիլոնի Բագաւորը զանիկա Բարիլոն տարաւ, ու զանիկա մինչև իր մեռնելուն օրը բանտի մէջ պահեց·
12 Եւ Բարիլոնի Բագաւորին՝ Նաբուզարադանոր Բագաւորին տասնիններորդ տարին Յունիսի ամիսը՝ ասոնն տասնին Բարիլոնի Բագաւորին առջեւը կայնող Նաբուզարադան գահճապետը Երուսաղէմ մէջ մտաւ·
13 Ու Տէրոջը տունը և Բագաւորին տունը այրեց, ու Երուսաղէմին բոլոր տուները ու ամէն
14 մեծ տուները կրակով այրեց· Եւ գահճապետին հետը եղող Բաղդէացւոց բոլոր զօրքերը Երուսաղէմին բոլոր չրլակայ պարիսպները
15 փլցուցին· Ու ժողովուրդին ազբատներէն, և քաղաքին մէջը մնացած ժողովուրդին մնացորդը, ու Բարիլոնի Բագաւորին իյնող փախստականները, ու մնացած բազմութիւնը՝ Նաբուզարադան գահճապետը գերի տարաւ·
16 Եւ Նաբուզարադան գահճապետը երկրին աղքատներէն Բաղուց այդեզործներ ու երկրագործներ ըլլալու համար·
17 Եւ Քաղդէացիք Տէրոջը տունը մէջ եղող պղնձէ սիւներուն ու մեքենաներուն՝ և Տէրոջը տունը մէջ եղող պղնձէ ծովը կոտոր կոտոր ըրին, ու անոնց բոլոր պղինձը Բարիլոն տա-
18 րին· Եւ հաստրներն ու խոփաղներն և բազմակարները ու կնդերը և խնկամաններն ու պաշտօնէն համար գործածուած բոլոր պղնձէ
19 անօթներն առին· Եւ գաւաթներն ու բուրվառներն և կնդերը ու Բագաններն ու աշտանակներն և խնկամաններն ու բաժակներն առաւ գահճապետը, ինչ որ ոսկիէ էր՝ ոսկի, ու ինչ որ արծաթէ էր՝ արծաթ·
20 Նե՛ Ս պատճեն Բագաւորին՝ Տէրոջը տունը համար շինուած երկու սիւնները, մէկ ծովը ու տասնըերկու պղնձէ եզներն՝ որ անոնց տակը դրուած էին, Սողոմոն Բագաւորը
21 պղինձը կշռելու չէր գար· Եւ սիւներուն
22 մէկուն բարձրութիւնը տասնուութը կանգուն էր, ու անոր շրջագայքը տասներկու կանգուն էր, և անոր Բանձրութիւնը չորս մատ-
22 նաչափ էր — մէջը պարապ էր· Եւ անոր վրայ պղնձէ խոյակ կար· ու մէկ խոյակին բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր, և խոյակին վրայ շուրջանակի ցանցակերպ գործ ու նռներ կային, ամէնն ալ պղնձէ էին· Միւս սիւնն ալ
23 նռներով այնպէս էր· Ու նռները իննսունվեց էին· ու ցանցակերպ գործին վրայ շուրջանակի բոլոր նռները հարիւր էին·
24 Եւ գահճապետը առաջին քահանան Սայրայան ու երկրորդ քահանան Սոփոնիան ու
25 դրան երեք պահապաններն առաւ· Եւ քաղաքին մէկ ներքինին մը առաւ, որ անիկա պատերազմոց մարդոց գօրագլուխն էր· ու քաղաքին մէջ գտնուած՝ Բագաւորին դէմ-
ջները կայնողներէն՝ եօթը մարդ՝ ու երկրին ժողովուրդը գիրնուսպետն որ՝ զօրքին մէջ գրագիրը՝ և քաղաքին մէջը գտնուած երկրին ժողովուրդէն վաթսուն մարդ
26 —— · Ու Նաբուզարադան գահճապետը դանդեք առաւ ու Բարիլոնի Բագաւորին Ռիբ-
27 ղա տարաւ· Եւ Բարիլոնի Բագաւորը զանդեք զարկաւ, ու Եմաթի երկրին Ռիբղային մէջ զանդեք մեռցուց· Այսպէս Յուդա իր երկրէն գերի տարուեցաւ·
28 Նաբուզարադան գերի քշած ժողովուրդը ասիկա է· Եօթներորդ տարին՝ երեք
29 հազար քսանուերեք Հրէայ· Նաբուզարադոնասորին տասնուութերորդ տարին՝ Երուսաղէմէն ութը հարիւր երեսունեւերկու հոգի·
30 Նաբուզարադոնասորին քսանուերեքերորդ տարին Նաբուզարադան գահճապետը Հրէաներէն եօթը հարիւր քառասունհինգ հոգի գերի քշեց· ամէնը չորս հազար վեց հարիւր հոգի էր·
31 Եւ եղաւ որ Յուդայի Յոյաքինի Բագաւորին գերութեանը երեսունեւեօթներորդ տարին երկոտասաներորդ ամիսը՝ ամսուն քսանուհինգերորդը՝ Բարիլոնի Եւղմերոդաք Բագաւորը իր Բագաւորի եղած տարին՝ Յուդայի Յոյաքինին Բագաւորին գլուխը բարձ-
32 բացուց, ու զանիկա բանտէն հանեց· Եւ անոր հետ քաղցրութեամբ խօսեցաւ, ու անոր աթոռը Բարիլոնի մէջ իր հետ եղող Բագա-
33 ւորներուն աթոռէն վեր դրաւ· Եւ անոր բանտի հագները փոխեց· Նա անիկա իր կեանքը բոլոր օրերուն մէջ միշտ անոր առջեւը
34 հաց կուտէր· Եւ անոր ռոճիկը միատեղ ռոճիկ բլլալով, անոր կենացը բոլոր օրերուն մէջ մինչև անոր մեռնելուն օրը Բարիլոնի Բագաւորին կողմէն օրէ օր անոր կը տրուէր·

Գ Գէ · ըր · է ·
Բ Նշէկ · մբ · 13 ·
Ը Տ = Հր · 29 ·
Թ Լ-ար · ի · ն · ը · 13 ·
Ժ Գէ · ւթ · 9 ·
Ի Գէ · լթ · 8 · 9 ·

Ա Գէ · թի · 13 · ևս ·
Բ Տ՚ն գ Քնաց · է · 13 · 23 · 27 · 35 ·
Գ Նշ · թի · 3 · գ Քնաց · թի · 14 · 15 · 16 ·
Դ Հաւ ուսա տասը է.

զատ տասուերկու հզներէն մեզի ու Նաւ մեզի ուրիշ զատ տասներկու հզներ էին·

Զ Գէ · թի · 13 · ևս ·
Է Տ՚ն գ Քնաց · է · 20 ·
Ը գ Քնաց · թի · 13 ·
Թ Գէ · թաս · 3 · թի · 23 ·
Ժ Երէց · երկաթը տասն հզներէն

Ի Տ՚ն գ Քնաց · իգ · 12 ·
Լ Տ՚ն գ Քնաց · իգ · 15 ·
Խ Տ՚ն Հմր · 12 · Գէ · լթ · 9 ·

Ծ գ Քնաց · թի · 27 · 35 · 39 · 30 ·
Կ Տ՚ն Ծն · ի · 13 · 29 ·
Հ ր Քնաց · բ · 23 ·

ՈՂԲՔ ԵՐԵՄԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Երեսպետի Բշտա փիւռիը իր մեզքին պատմուժը։ 12 Ընիկա իր տառապանքը համար կը գանգատի։ 18 ու կը խոստովանի թէ Աստուծոյ դատաստանը արդար է։

1 Ի՞նչպէս առանձին կը նստի բազմամարդ քա-
զաքը։
Ազգերուն մէջ մեծ եղողը՝ այրեւարիի պէս ե-
ղաւ։
Գաւառներուն մէջ [a]իշխանուհի եղողը հար-
կատու եղաւ։
2 [b]Գիշերը անդադար [c]կու լայ, ու իր արցունք-
ները իր այտերուն վրայ են։
Անոր բոլոր [d]սիրելիներէն անոր [e]մխիթարու-
թիւն առուղ չկայ։
Անոր բոլոր բարեկամները անոր նենգութիւն
ըրին, անոր թշնամի եղան։
3 [f]Յուդա տառապանաց և խիստ ծառայու-
թիւան համար գերի գնաց։
[g]Հեթանոսներուն մէջը կը բնակի, հանգստու-
թիւն չգտներ։
Անոր բոլոր հալածիչները ան[h]նեղութեանցը
մէջ անոր վրայ հասան։
4 Սիովնին ճամբաները սուգ կը բռնեն՝ հան[i]դի-
սաւոր ուխտերուն եկողներ չըլլալուն հա-
մար։
Անոր բոլոր դռները ամլացած են, անոր
քահանաները կը հեծծեն։
Անոր կոյսերը կը տրտմին, ու ինքը դառնա-
թիւան մէջ է։
5 Անոր նեղիչները [j]իշխան եղան, անոր թըշ-
նամիները յաջողութիւն գտան։
Վասն զի Տէրը զանիկա տրտմութիւան մատ-
նեց [k]անոր չատ յանցանքներուն համար։
Անոր պզտիկ տղաքը թշնամիին առջեւէն գերի
գացին։
6 Ու Սիովնի ազջիկէն իր բոլոր վայելչութիւնը
դնաց։
Անոր իշխանները ճարակ չգտնող եղջերուներ-
ու պէս եղան,
Ու հալածիչին առջեւէն առանց ուժի կ'եր-
թան։
7 Երուսաղէմ իր տառապանաց ու թշուառու-
թիւան օրերը՝
Իր առաջուց ունեցած բոլոր [l]ցանկալի բա-
ները յիշեց,

երբոր իր ժողովուրդը թշնամիին ձեռքը ին-
կաւ, ու իրեն օգնութիւն ընող չեղաւ։
Թշնամիները զանիկա տեսան — անոր կոր-
ծանումներ վրայ իրեց ուղին։
8 Երուսաղէմ մեծ [m]մեղք գործեց, անոր հա-
մար [n]պղծի տեղ եղաւ։
Զանիկա ամէն պատուողները զանիկա անար-
գեցին, վասն զի [o]անոր ամօթալիութիւնը
տեսան։
Անիկա ալ հառաչեց ու ետ դարձաւ։
9 Անոր պղծութիւնը իր գգեստներուն վրայ է։
անիկա իր [p]վախճանը չյիշեց։
Ու զարմանալի կերպով մը նստաւորեցաւ։ ա-
նիկա մխիթարիչ չունի։
Ով Տէր, իմ տառապանքս նայէ, վասն զի
թշնամին հպարտացաւ։
10 Անոր բոլոր [q]ցանկալի բաներուն՝ թշնամին
ձեռք երկնցուց։
Քանզի [r]հեթանոսները տեսան որ իր սրբարա-
նին մէջը մտան,
Որոնց համար դուն [s]պատուիրեր էիր՝ որ ա-
նոնք քու ժողովքիդ մէջը չմտնեն։
11 Անոր բոլոր ժողովուրդը [t]հաց փնտռելէն հա-
ռաչեց։
Իւրեանց հոգին ուժգնութեան համար՝ իրենց ցան-
կալի բաները կերակուրի փոխարէն
տուին։
Տէս, ով Տէր, ու նայէ, վասն զի անարգուած
եղայ։
12 Արդ ձեզ հոգ չէ՞ք ըներ, ով բոլոր ճամբայէ
անցնողներ։
Նայեցէք ու տեսէք, թէ արդ ձեզ [u]իմ ցաւս
պէս ցաւ կայ՞ որ իմ վրաս եկաւ։
Վասն զի Տէրը իս նեղեց իր սաստիկ բարկու-
թիւան օրը։
13 Բարձրէն իմ ոսկորներուս կրակ իջուց՝ որ
անոնց տիրեց։
Ոտքերուս [v]ցանց տարածեց՝ զիս ետ դար-
ձուց։
Զիս ամայի բրաւ — բոլոր օրը [w]ես մեռած նե-
ղութ։
14 Իմ յանցանքներուս [x]լուծը անոր ձեռքովը
կապուեցաւ։
Անոնք [y]միասին ու իմ պարանոցիս վրայ ե-
լան։ իմ ոյժս կարեց։
Տէրը զիս անոնց ձեռքերու մատնեց՝ որ ան-
դէմ չեմ կրնար [z]ոտքառիկ։

---

a Ես. խե. 7. 8.
b Երե. գ. 49.
c Յով. ե. 3. Յոել. գ. 8.
d Երեմ. ժգ. 17.
e Հմր. 13.
f Հմր. 3. 15. 17. 21.
g Երեմ. Ծր. 27.
h ր Օր. իբ. 64. 65. Գէ. ր. 3.
i ր Օր. իբ. 43. 44.
j Երեմ. լ. 14. 15.
k Դան. թ. 7. 15.
l Հմր. 12.
m գ Թագ. ը. 16. · Կամ թերատակած եղաւ.
n Երեմ. ժգ. 21. 26.
o Երեմ. Ծա. 21.
p ր Օր. իգ. 3. Եզ. ժա. 13.
q Երեմ. ժգ. 1.
r Երեմ. լբ. 3. Ծր. 9. Գէ. ը. 12. գ. 4.
s Հմր. 3. 17. 21.
t Հմր. 7.
u Եսկ. ժգ. 37. իգ. 29. Ամբ. ը. 15.
v ր Օր. իգ. 3. Եզ. իժ. 20.
w Եսկ. իգ. 3. Ծր. 9. Գէ. ը. 12. գ. 4.
x Երեմ. ժգ. 12. ժե. 11.
y Նէեմ. Հին տառագրած.
z Նէե. առաջ եղեալ.

15 ՏԷՐԸ ԽՄԷՆ ԻՄ ԲՈԼՈՐ ԶՕՐԱՒՈՐՆԵՐՈՎ ԱՆԱՐԴԵՑ
ԻՄ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՎ ԿՈՐԾԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՄ ՎԸ-
ՐԱՅ ԺՈՂՈՎՔ ԿԱՆՉԵՑ .
ՏԷՐԸ ԲԱԳԱՒՈՐ ԿԱՅ ԱՊՂԻԿԸ ՀՆՁԱՆԻ ՄԷՋ ԿՈՒՏԵՑ։
16 Ա՛ԱՆՁ ՀԱՄԱՐ ԿԱՒ ԼԱՒ. ՝ԱՂՔԵՐԸ՝ ԱՂՔԵՐԱ ՕԱՐ-
ՅԱՆՔ Կ'ԻՋԵՑՔՆԵՒ .
ՎԱՅՆ ԶԻ ԻՆԺՄԷ ՀԱՒԱՏԱԼ ՄԻԽԻԹԱՐԻՉԸ՝ ՈՐ
ԻՄ ՀՈԳԻԱ ԱԶԻՒ ՆԱՓՈՂԷՐ .
ԻՄ ԱՂԱՔԱ ՆԱՒԱՂԵՑԱՆ , ՎԱՅՆ ԶԻ ՔԱՀՆԱՄԻՆ
ԶՕՐԱՑԱԼ .
17 ՝ՍԻՈՆ ԻՐ ՁԵՌՔԵՐԸ ՏԱՐԱԾԵՑ , ՔԱՆԶՈՐ ՄԻՒ-
ԹԱՐԱՒԻՉՆ ՈՒՐԱԶ ՉԿԱՅ .
ՏԷՐԸ ԲԱԿՈՐԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀՐԱՄԱՆԵՑԱ՝ ՈՐ ԱՆՈՐ
ՔԱՀՆԱՄԻՆԵՐԸՆ ԶԱՆԻԿԱ ՉՐՔԱՏԱՆԻՆ .
ԵՐՈՒԱՂԷՄ ԱՆՈՑ ՄԷՋ ԴԱՀԻՈՒԱՒՈՐ ԿԻՆԱՆ
ՊԷՍ ԵՂԱՒ .
18 ՝ՏԷՐԸ ԱՐԴԱՐ Է , ՝ՎԱՅՆ ԶԻ ԱՆՈՐ ՀՐԱՄԱՆԻՆԻՆ
ԱՊՍՊԱՒԱՄԲ ԵՂԱՅ .
ՀԼԱՑԷ , ՈՎ ԲՈԼՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐ , ՄԻՒԿ ԸՐԿՔ
ՈՒ ԻՄ ՅԱՒԱՏ ԱԼԱՔ .
ԻՄ ԿՅԱՆՔՈՎ ՈՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՎ ԳԵՐԱԲԱՆԱՆ
ԳԱՅՆԻՑ ։
19 ԻՄ ԱԼԵՒԱԿԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՆՉԵՑԻ , ՀԱՆԱՆՔ ԶԱՅՆ ԽԱ-
ԲԵՑԻՆ .
ԻՄ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐՈՎ ՈՒ ԺԵՂԵՐՈՎ ՔԱՂԱՔԻՆ ՄԷՋ
ՀՈԳԻՆԻՆ ԱՒԱՆԴԵՑԻՆ ,
ԵՐԲՈՐ ԻՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԿԵՂԱԿԱՒԸ ԿԸ ՓՆՏՈՒԼԻՆ՝
՝ԻՐԱՆՑ ՀՈԳԻՆ ՈՒԺՈՎՑՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ։
20 ՈՎ ՏԷՐ , ՆԱՅԷ , ՎԱՅՆ ԶԻ ՆԵՂԵՑԱՅ , ՝ԱՂԻՔՆԵՐՈՎ
ԽԱՒԱՐԱՑԱՆ ,
ԱԻՐՈՎ ՆԵՐՔԻՆ ԴԻՆ ԱՒԱՆԻՒՐԱՅ Է , ՎԱՅՆ ԶԻ
ԽԻՒԱՆ ՉԱՒ ԱՊԱՍԱՒԱՆԻՆԵՑԱՅ .
21 ՝ԳԱՒԱՌՆԵՐՆ ԻՒՐԵՑԻՆ , ԲՈՂՈՔ ԻՆԵՒ ՝ՄԻՒԹԱ-
ԲԱՒԻՉՆ ՈՒՐԱԶ ՉԿԱՅ .
ԻՄ ԲՈԼՈՐ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐՈՎ ԻՄ ՔԱՒԱՒԱՒԻՉՆԱ
ԼՍԵԼՈՎ ՈՒԲԱԽՑԱՆ , ՎԱՅՆ ԶԻ ԳՈՆ
ԸՐԿԻՐ --ՒՒ- .
՝ԿԱՆՉԱԾ ՕՐԴ ՊԻՏԻ ԲԼՐԱՒ , ՈՒ ԱՆՈՆՔ ԻՆԵՒ
ՊԷՍ ՊԻՏԻ ԸՐԱՒՑ .
22 ԱՆՈՑ ԲՈԼՈՐ ՉԱՐԱՒԻՒՐՆԵՐ ՝ԲՈՂ ՔԱՒ ԱՌՂՎԱԳ
ՀԱՄԱՐ .
ՈՒ ԱՆՈՑ ԱՅՆՊԷՍ ԸՐՔ , ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ ԻՆԵՒ ԸՐԻՐ
ԻՄ ԲՈԼՈՐ ՅԱՆՑԱՆՔՆԵՐԱՒՆ ՀԱՄԱՐ .
ՎԱՅՆ ԶԻ ԻՄ ՀԱՅՐԱՒԻՒՐՆԵՐՆ ՉԱՒ ԵՆ ՈՒ ԻՄ
՝ԱԻՐԱՒՆ ՆԱՒԱՂԱԾ Է ։

ԳԼ· Բ

1 ԵՐԻՒՔ Կ'ԱՂԱՂԱՅ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԲԱՂԱՒԱՒԻՉՆԴԸ ՎԱՅ· ՅՈ ՈՒ
ԱՒԱՒԴՅ ԳՈՂԱՒՈՒ Կ'ԸՆԿՆ ՈՒՐՈ ՀԱՄԱՐ ։

ג ԼՒ· ՀԳ· 3 · ԲԱՅՈՒ-
ՀԳ · 19 · ՅՈ · ԺԲ ·
11 ·
ד ԼԱՐՒՄ· ԺԳ · 17 ·
ՀԳ · 17 · ԳԼ · Բ· 15·
ה ԼՀՀԷ · ՀՐՔԷ ·
ו ՀՀՐ · Է · 9 ·
ז ԼԱՐՒՄ· Գ · 31 ·
ח ՀՀՐ · Է · 9 ·

ט ՆԱՒՄ· ԲՐ · 33 ·
ԴՈՒՔ · ԲՐ · 7 · 14 ·
י ՈՒՈՒՔ · ԺՐ · 14 ·
15 ·
כ ԼՀՀՐ · Է · ԼԱՐՒՄ· Լ ·
14 ·
ל ՀՀՐ · 11 ·
מ ՇՈՐ · Լ · 11 · ԼՈՒ-
ԺԼ · 11 · ԼԱՐՒՄ· գ ·

10 · ԽՐ · 26 · ԴԼ ·
Բ · 11 · ՈՒԸ · ԺՈ ·
8 ·
ס Բ ՕՐ · ԼՐ · 25 · Ե·
գԼՀ · Է · 15 ·
ע ՀՀՐ · Է ·
פ ԼՈՒ· ԺՈ · 16 · Ե·
ՐՈՒՄ· ԽԳ · 16 ·
צ ՀՀՐ · Է · ԼԱՐՒՄ· Լ ·
14 ·
ק ՀՀՐ · 11 ·
ר ՇՈՐ · Լ · 11 · ԼՈՒ-
ԺԼ · 11 · ԼԱՐՒՄ· գ ·

ש ԴԼ· Ե · 17 ·
—
ת Բ ՇՈՒ · ՈՒ · 19 ·
ՈՒՈՒՔ · ԺՈ · 25 ·
ՈՒՐՆ · ԽԲ · 2 · ՄՈՒ·
գԲՈ · 2 · ՅԼԲ · 7 ·
ՀՀՐ · 11 · 21 · ԴԼ ·
գ · 43 ·
ՄՈՒ· ՅԲՈ · 28 ·

ՄՈՒ· ՀԳ · 11 ·
ՄՈՒ· ՅԲՈ · 40 ·
ԼՈ· ԳԳ · 10 · ՀՀՐ ·
5 ·
ԼԳԼԳ · ԲԳ · 25 ·
ՀՀՐ · 4 · ԼԱՐՒՄ· Լ · 14 ·
Գ ԲՈՒ · ԲՐ · 8 · Լ·
ՐՒՄ· ՅԼԲ · 13 ·
Ո ՄՈՒ· Հ · 2 · ՄՈՒ·
ԳԲՈ · 2 · ՅՈ · 12 · ՅԲՈ · 2 ·

40 · ԼՈ · Է · 3 ·
ԿԱՒ ՅԱՆՑԸ՝ ՊՐՈ-
ՒՈՒՑՔ ՊԼՈ-
ՄԳ · 15 ·
ՊԼ · ՈՒ · 4 · ՄՈՒ·
Գ · 15 ·
ՄՈՒ· ՀԳ · 4 ·
Գ ԲՈՒ · ԲՐ · 13 ·
ԼՈ· ԼԳ · 11 ·
Ո ԼԱՐՒՄ· ՅԼԲ · 20 ·

Ամեն ինձ ազգաւորը ու իշխանները ազգաց միջն են . հօրենք չկայ .
Ամեն մարդ արհնեալն ալ Տէրոջմէ անօխլք չեն դանեք .
10 Միօնի ազգիանը Ծերերը դանի վրայ նստած՝ լուռ կը կենան .
Իրենց գլուխն վրայ հող դրին , ջուրձեր հագան .
Երուսաղէմի կոյսերը գլուխնին գետինը իջեցուցին .
11 իմ ժողովուրդիս ազգիանը բնկնուեր համար արցունք աչքերս իջեցին աւրնցան .
Աղիքներս խառնցան , լեարգս գետինը թափնցաւ .
վասն զի ազաքներն ու կամնկներներ քաղաքին հրապարակներուն մէջ կը մարին .
12 Ամանք իրենց մայրերուն կ'ըսեն , Որ է ցորն ու գինի ,
երբոր վիրաւորաւածներու պէս կը մարին քաղաքին հրապարակներուն մէջ ,
ո՞ երբոր իրենց հոգին կ'աւանգնեն իրենց մայրերուն գրկացը մէջ .
13 Քեզի ի՞նչ բան վկայութիւն բերեմ . ջիգի ի՞նչ օրինակ բերեմ , ով Երուսաղէմի ազգիկը .
Քեզ մխիթարելու համար քեզի ի՞նչ նմանեցնեմ բիւն բերեմ , ով Սիոնին կոյս ազգիկը .
Քանզի քու խրամատութիւնդ ծովու չափ մեծ է . ո՞վ կրնայ քեզ բժշկել .
14 Քու մարգարէներդ քեզի համար սնոտի ու յիմարական տեսլիքներ տեսան .
Եւ քու անօրէնութիւնդ ետնէ չյայտնեցին , որ քու գերութիւնդ եա գարձնեն .
Հապա քեզի համար սնոտի տեսլիքներ ու մոլորութիւններ տեսան .
15 Բոլոր հնամարդկ անցնողները քեզի համար ծափ զարկին ,
եւ սուլելով ու գլուխնին շարժելնին Երուսաղէմին ազգիկաը համար ,
ո՞ ըսին , Ան է այն քաղաքը որ գեղեցկութիւնան կատարելութիւնն -- Բոլոր երկրին ուրախութիւնը կ'ըսուէր .
16 Քու բոլոր թշնամիներդ իրենց բերանը քու վրադ բացին .
եւ սուլելով ակռայ կրճտեցին ու ըսին , Զ-նիւ կլլեցինք .
Անա այս է մեր ապասած օրը . գտանք , տեսանք ընիւ .
17 Տէրը ինչ խորհածը կատարեց . ատջի օրերէն պատուիրած խօսքը ի գործ դրաւ .
Փլցուց ու չխնայեց , և թշնամին քու վրադ ուրախացուց .
Քու թշնամիներուդ եղջիւրը բարձրացուց .
18 Անոնց սիրտը Տէրոջը ազաղակից .
Ով Սիոնի ազիկաը պարիսպդ , ցորեկ ու գիշեր հեղեղի պէս արցունք թափէ .
Քեզի հանգիստ մի տար , աչքիդ բիրը չդադարի .
19 Ելիր , գիշերով ազաղակէ ժամերուն պահերուն սկիզբը .
Սիրտդ ջուրի պէս թափէ Տէրոջը երեսին առջեր .
Ձեռքերդ դէպ ի անոր վերցուր քու ազոցդ հոգիներուն համար ,
Որոնք սովէն փոզոցներուն գլուխը հանօթութիւնէ կը մարին .
20 Տես , ով Տէր , ու նայէ , որոնի այսպէս բրիր .
Մէյմէկ կանայք իրենց պատուղ նէոնդ գրկած ազաքները ուտէ՞ն .
Քահանան ու մարգարէն Տէրոջը սրբարանին մէջը սպանուի՞ն .
21 Տգան ու ծերը փոզոցներու մէջ գետնի վրայ պառկեցան .
Իմ կոյսերս ու երիտասարդներս սուրէն իննկան .
Քու բարկութիւնդ օրը ջնջեր մեռցուցիր , մորթեցիր ու չխնայեցիր .
22 Ամէն կողմէն իմ վախերս հանդիսաւոր ժողովի օրուան պէս կանչեցիր ,
Ո՞ Տէրոջը բարկութիւնան օրը մեռցողը կամ ազատուած չիմաց .
Իմ գրկածներս ու մեծցուցածներս իմ թշնամիս հատցուց .

ԳԼ . Գ

1 Ընդարձակ ազգը իրենց թշուառութիւնէն համար . ու նաեւ յորոյ Նաւասեցի սգոյեցութիւնները կ'ուի . 37 անոնք Նաւասեցի սգոյեցութիւնը կը հանգչանան . 55 սգոյեցութիւնան համար 61 ու իրենց թշնամիներուն հատուցում ըլլալու համար կ'աղաչեն .

1 Ես այն մարդն եմ , որ տառապանք տեսայ անոր բարկութիւնան գաւազանովը .
2 Զիս տարաւ խաւարի մէջ պտըտցուց՝ և ոչ թէ լոյսի մէջ .
3 Ան , ինձի դէմ դարձաւ , ամէն օր իր ձեռքը նո՛ւ դարձուց .
4 Իմ մարմինս ու մորթիս մաշեց , ոսկորներս կոտրտեց .

5 Ինձի դէմ դառնէիր չինես, և դիս դատեսքիւտի ու նեզուքիւտի չիմապատես։
6 Ձիս մոռի անցուածդ ետեցուց չատնեցիմ մեռածնեքուն պէս։
7 Իմ բոլորտիքս ցանդ քաշեց, ու չեմ կրնար դուրս ելլել. իմ չղիմանելու ծանրացուց։
8 Մինչև անդամ ազաղակած ու կանչած ատեանդուռ անիկա իմ ազօթքս մերժեց։
9 Իմ ճամբաներս ապառած քարերով չիքսատացուց, իմ շաւիղներս ծռեց։
10 Անիկա ինձի գաղտնակալ արջառ դարձաւ -- ծածուկ տեղատանք դարանացած առիւծի պէս եղաւ։
11 Իմ ճամբաներս խաւարցուց և դիս պատառատեց. դիս ամլոյն ըրաւ։
12 Իր աղեղը լարեց ու դիս նշանառ նպատակի պէս կայնեցուց։
13 Իր նետերը երիկամներուս մէջը խոթեց։
14 Իմ բոլոր ժողովրդիս ծաղր եղայ ու բոլոր օրը նաղանց երգը։
15 Չիս պատառիքներով կշտացուց, դիս օշինգրով գինովցուց։
16 Նաև ակռաներս խխճելով կոտրտեց, դիս մոխրով ծածկեց։
17 Անդադար իմ հոգիս խաղաղութենէ հեռացուցիր, բարիքը մոռցայ։
18 Ու ըսի, կորսուեցաւ իմ զօրութիւնս և իմ ակնկալութիւնս Տէրոջմէ։
19 Ցիրէ իմ տառապանքս ու թշուառութիւնս, նօշինգրը ու դառնութիւնը։
20 Իմ հոգիս միշտ կը յիշէ զանոնք ու իմ ներսիդիս կը նուաստանայ։
21 Ասիկա միտքս կը բերեմ, անոր համար յոյս կ'ունենամ։
22 Տէրոջը ողորմութիւններէն է որ չհատանք, վասն զի անոր գթութիւնը չդադրեցաւ։
23 Անոնք առ առաւ կը նորոգուին. քու հաւատարմութիւնդ մեծ է։
24 Իմ հոգիս բաւ, Տէրը իմ բաժինս է, ասոր պատճառով անոր պիտի յուսամ։
25 Տէրը բարի է անոնց որ կը սպասեն անդ -- հոգիին որ փնտռտոց հոգին։
26 Տէրոջը փրկութիւնը դադաղը ու լռութեամբ յուսալը ապրկ է։
27 Աղէկ է մարդուս որ իր երիտասարդութեան առնէր լուծը կրէ։
28 Առանձին կը նստի ու լուռ կը կենայ, քանզի ան վրան դրուեցաւ։

29 Իր բերանը հողին կոխայ, գուցէ յոյս կայ։
30 Իր ծնօտը զանիկա զարնողին կու տայ, -- նախատինքով կը կշտանայ։
31 Բայց Տէրը յաւիտեան չնետիր։
32 Վասն զի թէև ցաւ կու տայ, իր ողորմութեանը չափ ողորմութիւն ալ կ'ընէ։
33 Քանզի չէր կամքովը նեղութիւն չտար, ու մարդու որդիները չտրամկցներ։
34 Երկրիս բոլոր բանտարկեալները ոտից տակ ճզմելը։
35 Բարձրելոյն առջեւը մարդու մը իրաւունքը ծռելը,
36 Մարդու մը իր դատին մէջ անիրաւութիւն ընելը Տէրոջը հաճելի չէ։
37 Ո՞վ է անիկա որ ըսէ խօսի ու անոր կատարուի, որուն Տէրը հրամայած չէ։
38 Մէկի բարիքը ու չարիքը Բարձրելոյն բերնէն չելլեր։
39 Ինչո՞ւ մարդը ողբայ, հատուցում բնէ մարդը իր մեղքերուն պատիժը։
40 Մեր ճամբաները քննենք ու փորձենք և Տէրոջը դառնանք։
41 Մեր սիրտերը ձեռքերուն հետ երկինքը եղող Աստուծոյն վերցնենք։
42 Մենք յանցանք ըրինք ու ապստամբեցանք, դուն չներեցիր։
43 Բարկութեամբ ծածկեցիր ու մեզ հալածեցիր, սպանեցիր, չխնայեցիր։
44 Ամպով ծածկեցիր, որ մեր ազօթքը չանցնի։
45 Մեզ ժողովրդներուն մէջտեղը խոտան ու անարգ ըրիր։
46 Մեր բոլոր թշնամիները մեզի դէմ բերանները բացեր են։
47 Մեր վրայ վախ ու գուբ, աւերում ու կոտրած եկաւ։
48 Իմ ժողովրդիս աղջկանը բնկմանը համար արցունք յորդ հեղեղներ կ'իջնեն։
49 Իմ աչքս անդադար կը լայ, ու դադար չունի հանգստութիւն պիտի չտեսնեմ,
50 Մինչև որ Տէրը երկինքէն նայի ու տեսնէ։
51 Իմ քաղաքիս բոլոր աղջիկներուն համար աչքս հոգիս նեղութիւն կու տայ։
52 Իմ թշնամիներս պատճառ անդր անդ ինծի ձեռնադուկի պէս կ'որսան։

4 Աղ. ե. 5. 5 Ող. գ. 1. 6 Ող. գ. 1. 7 Ող. գ. 7. 8 Ող. գ. 8. 9 Ող. գ. 9. 10 Ող. գ. 10. 11 Ող. գ. 11. 12 Ող. գ. 12. 13 Ող. գ. 13. 14 Ող. գ. 14. 15 Ող. գ. 15. 16 Ող. գ. 16. 17 Ող. գ. 17. 18 Ող. գ. 18. 19 Ող. գ. 19. 20 Ող. գ. 20. 21 Ող. գ. 21. 22 Ող. գ. 22. 23 Ող. գ. 23. 24 Ող. գ. 24. 25 Ող. գ. 25. 26 Ող. գ. 26. 27 Ող. գ. 27. 28 Ող. գ. 28. 29 Ող. գ. 29. 30 Ող. գ. 30. 31 Ող. գ. 31. 32 Ող. գ. 32. 33 Ող. գ. 33. 34 Ող. գ. 34. 35 Ող. գ. 35. 36 Ող. գ. 36. 37 Ող. գ. 37. 38 Ող. գ. 38. 39 Ող. գ. 39. 40 Ող. գ. 40. 41 Ող. գ. 41. 42 Ող. գ. 42. 43 Ող. գ. 43. 44 Ող. գ. 44. 45 Ող. գ. 45. 46 Ող. գ. 46. 47 Ող. գ. 47. 48 Ող. գ. 48. 49 Ող. գ. 49. 50 Ող. գ. 50. 51 Ող. գ. 51. 52 Ող. գ. 52.

53 իմ կեանքս ղուբի մէջ կտրեցին, եւ վրան քար նետեցին։
54 Ջուրերը գլխիս վեր բարձրացան. ըսի թէ կը կտրուիմ։
55 Խորունկ ղուբէն քու անունդ կանչեցի, ով Տէր։
56 Իմ ձայնս լսեցիր. իմ հառաչանքիս — ազատակիս քու ականջդ մի գոցեր։
57 Քեզի կանչած օրս մօտեցար, ըսիր թէ Մի վախնար։
58 Իմ հոգւոյս գատը վարեցիր, ով Տէր, իմ կեանքս ազատեցիր։
59 Ով Տէր, ինծի եղած զրկանքը տեսար. իմ իրաւունքս պաշտպանէ։
60 Անոնց բոլոր վրէժխնդրութիւնը, անոնց ինծի դէմ ընդդէմ բոլոր դիտաւորութիւնները տեսար։
61 Անոնց նախատինքը լսեցիր, ով Տէր, անոնց ինծի դէմ ընդդէմ բոլոր դիտաւորութիւնները,
62 իմ վրաս եղողներուն շրթունքները ու ամէն օր ինծի դէմ անոնց խորհած հնարքները։
63 Անոնց նստելն ու ելլելուն նայէ. հոս ա՛նոնց երգն եմ։
64 Ով Տէր, անոնց հատուցում պիտի բնես՝ իրենց ձեռացդ գործերուն համեմատ։
65 Անոնց սրտի ծիածիութիւն պիտի տաս, քու անէծքդ ղէպ՛ի՛ — անոնց։
66 Բարկութեամբ պիտի հալածես զանոնք, ու Տէրոջը երկինքներուն տակէն բնաջինջ պիտի բնես։

ԳԼ· Դ

ա Սիոն իր զարմանք ցնծալին վրայ կ՛ազդէ· 13 իր մեղքերը կը խոստովանի· 21 Եդոմին զգուշանալ կ՚ըսուի· 22 Սիոն կը պատիժ տեսնէ։

1 Ոսկին ի՜նչպէս իր գոյնը կորսնցուց, — մաքուր ոսկին փոխուեցաւ.
Սրբարանին քարերը՝ ամէն փողոցներուն գլխուն թափուեցան։
2 Սիոնի պատուական զաւակները՝ որոնք ընտիր ոսկիի հաւասար էին.
ի՜նչպէս բրուտի ձեռքով չինուած իրենց անոնցմէ ալ սեպուեցան։
3 † Վիշապներն անգամ ծիծներնին կը հանեն — իրենց լակոտներուն կաթ կու տան.
իմ ժողովուրդս ազխիկ անապատի չղջիկնմանց պէս անգութ եղաւ։
4 Կաթնակերին լեզուն ծարաւութենէն տիր քմնցը փակաւ.
Տղաքները հաց ուզեցին, բայց անոնց չարգոզ չիար։
5 Ազնիւ կերակուրներ ուտողները փողոցներուն մէջը յուսահատութ ձնացին.
կարմիր հագուածներով մեծցողները ապրանոցներ գրկեցին։
6 Եւ իմ ժողովուրդս ազխկանը անօրէնութիւնը Սոդոմին մեղքէն մեծ եղաւ.
Որ ան մէկ վայրկեանի մէջ տակնուվրայ եղաւ՝ առանց ձեռք մը ձեռքերը անոր դպչելու։
7 Անոր ազնուականները ձիւնէն մաքուր, կաթէն ճերմակ էին.
Անոնց մարմինները ակներիններէն կարմիր էր, անոնց կերպարանքը շափիւզայի նման էր։
8 Անոնց դէմքը ածուխէն աւելի սեւ եղաւ, ու փողոցներուն մէջը չեն ճանչցուիր.
Անոնց մորթը իրենց ոսկորներուն փակաւ, չորցաւ — փայտի պէս եղաւ։
9 Սուրէ մեռածներն անօթութենէ մեռածներէն երջանիկ էին,
վասն զի սոսկալի սգագրկի սգոհանցը պակասութենէն մնչեցան ու մեռան։
10 Ողորմած կիներուն ձեռքերը իրենց ազգը եփեցին,
իմ ժողովուրդս ազխկանը կատաժին առնը նանոնց կերակուր եղան։
11 Տէրը իր սրտմտութիւնը կատարեց, իր սաստիկ բարկութիւնը թափեց.
Եւ Սիոնի մէջ հրկէզ բռնկեցուց, որ անոր հիմերը կերաւ։
12 Երկրի թագաւորները ու աշխարհի բոլոր բնակիչները չէին հաւատացին
թէ հակառակորդը ու թշնամին Երուսաղէմի գռներէն պիտի մտնէ։
13 Անոր մարգարէներուն մեղքերէն, անոր քահանաներուն անօրէնութիւններէն՝
Որոնք անոր մէջտեղը արդարներուն արիւնը թափեցին,
14 փողոցներուն մէջը կոյրերու պէս աստանդ ականեր պտրտեցան, արիւնով պղծուեցան.
Այնպէս որ մարդ մը կարող չէր անոնց զգեստներուն դպչելու։
15 Անոնց կը կանչէին, Հե՛ռացէք, ով պիղծեր, հե՛ռացէք, հե՛ռացէք, մի դպչիք.

ա Երեմ. կէ · 10 · բը· 6 · 9 · 10 ·
բ Դատ · գ · 11 ·
գ Ա–գ · կթ · 2 · ԺԹգ · 4 · 5 ·
դ Ա–գ · բա · 23 · Երե· բո · 12 · 11 · Հմր· 18 ·
ե Ա–գ · Ժլ · 1 · Ե–մե բ · 2 ·
զ Ա–գ · գ · 4 · գ · 8 ·
է Ժբ · 6 · կշ · 19 · ԺԸգ · 1 ·
ը Ե–ի · գ · 8 ·
թ Ա–գ · լե · 1 · Երեմ· Ծա · 26 ·
ժ Ա–գ · Հո · 23 ·
ի Ա–գ · թ · 4 · լէ · 23 ·
լ Երեմ· ժա · 19 ·
խ Ա–գ · Ժլ · 2 ·
ծ Հմր · 14 ·
կ Ա–գ · խր · 4 · Տէ· Երեմ· Ժա · 20 · բ Տէմ· գ · 14 ·
հ Երե · Ծ–ծ · 5 ·
ձ Ա–գ · բ · 5 ·
ղ բ Օր · ԽԲ · 29 · Երեմ· ժ · 11 ·
—
ճ Գլ · բ · 19 ·
մ Ե– լ · 14 · Երեմ· ԺԲ · 11 · բԿոր · գ · 7 ·
յ Կամ Շաղիմերը
ն Ես · Խթ · 13 ·
շ Գլ · բ · 20 ·
ո Ա–գ · Ծբ · 5 ·
չ բ Օր · իբ · 27 · գ Քած · գ · 29 ·
պ Երեմ· է · 23 ·
ջ բ Օր · լբ · 22 · Երեմ· իա · 14 ·
ռ Երեմ· է · 22 · գ · 13 · Ժգ · 14 · իգ · 11 · բ Ա–գ · Ժբ · 5 ·
ս Ես · իգ · 16 · Ժգ · 11 · Ա–գ · Ժբ · 16 ·
վ Կամ Ընծայ համար կը կոչէին · Ես քաշուեցէք · պիղծ եղ ·
տ Ղե · Ժգ · 45 ·

Ա՛նանք փոխան ու ապրի՛ն անդի՛ն պտրաեցան ·
ապդերան մէջ բառնցաւ · Ա՛նանք մէ՛յ-
մըն ալ չե՛ն տեսներ ։
16 Տէրոջը բարկութիւնը զրաւնց զանա՛նք · անոնց
մէ՛յմըն ալ չդայիր ·
Քահանայից երեսին պատիւ չըրին · Ծերե-
րուն գթութիւն չըրին ։
17 Մենք ըլլալու օգնութիւնս համար պարապ
տեղը մնինք հիմա աչքերնիս մնայեցան ·
Դիտելով ապաւեչնիք ա՛նո՛ւ ազգի մը՝ որ չէր
կրնար փրկել ։
18 Մեր քայլերը կ՛սրան , որ մեր փողոցներուն
մէ՛չը չպտրտինք ·
Մեր վախնա՛նք մօտեցաւ , մեր օրերը լրցուե-
ցան , յիրաւի մեր վախնա՛նք հասաւ ։
19 Մեզ հալածողները երկինքէ արծիւներէն ալա-
դրնեցաւ եղան ,
Մեզ լեռներու վրայ ատամիկ հալածեցին , ա-
նապատի մէջ մեզի համար գտրանա-
մուռ եղան ։
20 Մեր նունդ ազը չուներ՝ Տէրոջը օծեալը՝ անոնց
որոգայիներուն մէ՛չը բռնուեցաւ ,
Որուն համար մենք կ՛ըսէինք , Ազգերուն մէ՛չ
անոր հովանիին տակը պիտի ապրինք ։
21 Ցնծա և ուրախ եղիր , ով Եդոմի՛ ազ՛ջիկը ,
որ Հուս երկրին մէ՛չ կը բնակիս ·
Քեզի ալ պիտի անցնի բաժակը · պիտի գի-
նովեսս ու ինքզինքդ պիտի մերկա-
ցընես ։
22 Հրա՛ւ ատօրէնութիւնդ վերջացաւ , ով Սիօնի
ազ՛ջիկ , քեզ մէ՛յմըն ալ դերի պիտի
չտանի ·
Հրա՛ւ ատօրէնութիւնդ այցելութիւն պիտի ը-
նէ , ով Եդոմի՛ ազ՛ջիկ , քու մեղքերդ
պիտի յայտնէ ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1–18 Աչքերի՛ մէջ Սիօնին չատ գանգատ ու Աղաւաչ ։

1 Մ՛ենի՛ եղածը՝ յիշէ , ով Տէր ,
Նայէ ու մեր նախատինքը տես ։
2 Մեր ժառանգութիւնը օտարներուն անցաւ ,
Մեր տուները՝ օտարազգիներուն ։
3 Հայր չունենցող որբեր եղանք ,
Մեր մայրերը այրեւարիներու պէս են ։
4 Մեր ջուրը առակով խմեցինք ,
Մեր փայտը գնով կու գայ ։
5 Վիզերնիս պարտաեցին վրայ ըլլալով հոգ-
ծաւեցանք ,
Ի՛նչ իրաւունք ու հանգստութիւն չունինք ։
6 Հայտով կշտանալու համար
Դէպ ի Եգիպտացիներ — Ասորեստան ձեռք տա-
կրնցու ցինք ։
7 Մեր հայրերը մեզի գործեցին և չկան ,
Ու անոնց անօրէնութիւններուն պատիժը մենք
կը կրենք ։
8 Ծառաներ տիրեցին մեր վրայ ,
Անոնց ձեռքէն ազատող չկայ ։
9 Անապատի սրին երեսէն
Մեր հացը մեր կեանքին վտանգով ձեռք
բերինք ։
10 Սոսին սատկութիւններ պատճառաւ
Մեր մորթը փուռի պէս տեցաւ ։
11 Կիներները Սիօնի մէջ խայտառակեցին ,
Ու կոյսերը՝ Յուդայի քաղաքներուն մէջ ։
12 Իշխանները ձեռքով կախուեցան ·
Երեցց երեսին պատիւ չըրին ։
13 Երիտասարդները երիտասարդներ վերցուցին ,
Ու տղաքը փայտի տակ ինկան ։
14 Ծերերը դադ ուրացան դուռը պատի՛ն ,
Ու երիտասարդները իրենց երաժշտութի-
նէն ։
15 Մեր սրտին ուրախութիւնը դադ ուրացաւ ,
Մեր կարկելը սուգի փոխուեցաւ ։
16 Մեր գլխուն թագը ինկաւ ·
Հիմա վա՛յ մեզի , մեանք մեզք գործե-
ցինք ։
17 Ասոր համար մեր սիրտը նուազած է ,
Ասոնց պատճառաւ աչքերնիս խաւարե-
ցան ·
18 Սիօն լեռանը պատճառաւ՝ որ ամլացի եղաւ ·
Անոր վրայ ազատնականներ կը պտրտին ։
19 Դուն , ով Տէր , յաւիտեան կը մնաս ·
Գահ աթոռդ դարէ՛ դար կը տևէ ։
20 Մինչո՞ւ համար յաւիտեան մեզ կը մոռնաս ,
Ու երկար ժամանակ մեզ կը թողուս ։
21 Դեղի դարձուր մեզ , ով Տէր , ու դառնանք ·
Մեր օրերը առջինին պէս նորոգէ ։
22 Մակայն դուն բոլորովին մեզ մերժեցիր ,
Մեր վրայ խիստ շատ բարկացար ։

---

1 Գէս · ե · 33 ·
2 ֆ Քոպ · խդ · 7 ·
Ւսա · բ · 3 · ղ · 6 · 7 ·
Երեմ · ղե · 7 · Ե.
գեհ · ԺԲ · 18 ·
3 ֆ Քոպ · խե · 4 ·
5 ·
4 Եզեկ · ե · 2 · 3 · 6 ·
Ընդա · ը · 6 ·
5 Ր Օր · ԽԸ · 49 · Ե.
6 Երեմ · գ · 13 ·
7 Ծն · ը · 7 ·
9 Գէս · ը · 9 ·
Երեմ · ղե · 7 · Ե.
գեհ · ԺԲ · 18 ·
Ե Ղ · ը · 12 · ԺԲ.
4 · 8 ·
— Տէս · ՃՃ · ժ · 9 ·
— Երեմ · խե · 18 · 18 ·
21 · Ընդդ · 16 ·
Ը Ես · խ · 8 ·
Ի Ես · ԽԲ · 7 ·
Ա Ես · ԽԳ · 1 ·
Ե Ես · ԽԴ · 1 ·
Ի Ես · ԽԵ · 1 ·
Ա Ես · ԽԶ · 1 ·
Ե Ես · ԽԷ · 1 ·
Ի Ես · ԽԸ · 1 ·
Ա Ես · ԽԹ · 1 ·
Ե Ես · Լ · 1 ·
Ի Ես · ԼԱ · 1 ·
Ա Ես · ԼԲ · 1 ·
Ե Ես · ԼԳ · 1 ·
Ի Ես · ԼԴ · 1 ·
Ա Ես · ԼԵ · 1 ·
Ե Ես · ԼԶ · 1 ·
Ի Ես · ԼԷ · 1 ·
Ա Ես · ԼԸ · 1 ·
Ե Ես · ԼԹ · 1 ·
Ի Ես · ՂԱ · 1 ·
Ա Ես · ՂԲ · 1 ·
Ե Ես · ՂԳ · 1 ·
Ի Ես · ՂԴ · 1 ·
Ա Ես · ՂԵ · 1 ·
Ե Ես · ՂԶ · 1 ·
Ի Ես · ՂԷ · 1 ·
Ա Ես · ՂԸ · 1 ·
Ե Ես · ՂԹ · 1 ·
Ի Ես · Ճ · 1 ·
Ա Ես · ՃԱ · 1 ·
Ե Ես · ՃԲ · 1 ·
Ի Ես · ՃԳ · 1 ·
Ա Ես · ՃԴ · 1 ·
Ե Ես · ՃԵ · 1 ·
Ի Ես · ՃԶ · 1 ·
Ա Ես · ՃԷ · 1 ·
Ե Ես · ՃԸ · 1 ·
Ի Ես · ՃԹ · 1 ·
Ա Ես · Մ · 1 ·
Ե Ես · ՄԱ · 1 ·
Ի Ես · ՄԲ · 1 ·
Ա Ես · ՄԳ · 1 ·
Ե Ես · ՄԴ · 1 ·
Ի Ես · ՄԵ · 1 ·
Ա Ես · ՄԶ · 1 ·
Ե Ես · ՄԷ · 1 ·
Ի Ես · ՄԸ · 1 ·
Ա Ես · ՄԹ · 1 ·
Ե Ես · Ն · 1 ·
Ի Ես · ՆԱ · 1 ·
Ա Ես · ՆԲ · 1 ·
Ե Ես · ՆԳ · 1 ·
Ի Ես · ՆԴ · 1 ·
Ա Ես · ՆԵ · 1 ·
Ե Ես · ՆԶ · 1 ·
Ի Ես · ՆԷ · 1 ·
Ա Ես · ՆԸ · 1 ·
Ե Ես · ՆԹ · 1 ·
Ի Ես · Շ · 1 ·
Ա Ես · ՇԱ · 1 ·
Ե Ես · ՇԲ · 1 ·
Ի Ես · ՇԳ · 1 ·
Ա Ես · ՇԴ · 1 ·
Ե Ես · ՇԵ · 1 ·
Ի Ես · ՇԶ · 1 ·
Ա Ես · ՇԷ · 1 ·
Ե Ես · ՇԸ · 1 ·
Ի Ես · ՇԹ · 1 ·
Ա Ես · Ո · 1 ·
Ե Ես · ՈԱ · 1 ·
Ի Ես · ՈԲ · 1 ·
Ա Ես · ՈԳ · 1 ·
Ե Ես · ՈԴ · 1 ·
Ի Ես · ՈԵ · 1 ·
Ա Ես · ՈԶ · 1 ·
Ե Ես · ՈԷ · 1 ·
Ի Ես · ՈԸ · 1 ·
Ա Ես · ՈԹ · 1 ·
Ե Ես · Պ · 1 ·
Ի Ես · ՊԱ · 1 ·
Ա Ես · ՊԲ · 1 ·
Ե Ես · ՊԳ · 1 ·
Ի Ես · ՊԴ · 1 ·
Ա Ես · ՊԵ · 1 ·
Ե Ես · ՊԶ · 1 ·
Ի Ես · ՊԷ · 1 ·
Ա Ես · ՊԸ · 1 ·
Ե Ես · ՊԹ · 1 ·
Ի Ես · Ջ · 1 ·
Ա Ես · ՋԱ · 1 ·
Ե Ես · ՋԲ · 1 ·
Ի Ես · ՋԳ · 1 ·
Ա Ես · ՋԴ · 1 ·
Ե Ես · ՋԵ · 1 ·
Ի Ես · ՋԶ · 1 ·
Ա Ես · ՋԷ · 1 ·
Ե Ես · ՋԸ · 1 ·
Ի Ես · ՋԹ · 1 ·
Ա Ես · Ռ · 1 ·
Ե Ես · ՌԱ · 1 ·
Ի Ես · ՌԲ · 1 ·
Ա Ես · ՌԳ · 1 ·
Ե Ես · ՌԴ · 1 ·
Ի Ես · ՌԵ · 1 ·
Ա Ես · ՌԶ · 1 ·
Ե Ես · ՌԷ · 1 ·
Ի Ես · ՌԸ · 1 ·
Ա Ես · ՌԹ · 1 ·
Ե Ես · Ս · 1 ·
Ի Ես · ՍԱ · 1 ·
Ա Ես · ՍԲ · 1 ·
Ե Ես · ՍԳ · 1 ·
Ի Ես · ՍԴ · 1 ·
Ա Ես · ՍԵ · 1 ·
Ե Ես · ՍԶ · 1 ·
Ի Ես · ՍԷ · 1 ·
Ա Ես · ՍԸ · 1 ·
Ե Ես · ՍԹ · 1 ·
Ի Ես · Վ · 1 ·
Ա Ես · ՎԱ · 1 ·
Ե Ես · ՎԲ · 1 ·
Ի Ես · ՎԳ · 1 ·
Ա Ես · ՎԴ · 1 ·
Ե Ես · ՎԵ · 1 ·
Ի Ես · ՎԶ · 1 ·
Ա Ես · ՎԷ · 1 ·
Ե Ես · ՎԸ · 1 ·
Ի Ես · ՎԹ · 1 ·
Ա Ես · Տ · 1 ·
Ե Ես · ՏԱ · 1 ·
Ի Ես · ՏԲ · 1 ·
Ա Ես · ՏԳ · 1 ·
Ե Ես · ՏԴ · 1 ·
Ի Ես · ՏԵ · 1 ·
Ա Ես · ՏԶ · 1 ·
Ե Ես · ՏԷ · 1 ·
Ի Ես · ՏԸ · 1 ·
Ա Ես · ՏԹ · 1 ·
Ե Ես · Ր · 1 ·
Ի Ես · ՐԱ · 1 ·
Ա Ես · ՐԲ · 1 ·
Ե Ես · ՐԳ · 1 ·
Ի Ես · ՐԴ · 1 ·
Ա Ես · ՐԵ · 1 ·
Ե Ես · ՐԶ · 1 ·
Ի Ես · ՐԷ · 1 ·
Ա Ես · ՐԸ · 1 ·
Ե Ես · ՐԹ · 1 ·
Ի Ես · Ց · 1 ·
Ա Ես · ՑԱ · 1 ·
Ե Ես · ՑԲ · 1 ·
Ի Ես · ՑԳ · 1 ·
Ա Ես · ՑԴ · 1 ·
Ե Ես · ՑԵ · 1 ·
Ի Ես · ՑԶ · 1 ·
Ա Ես · ՑԷ · 1 ·
Ե Ես · ՑԸ · 1 ·
Ի Ես · ՑԹ · 1 ·
Ա Ես · Ւ · 1 ·
Ե Ես · ՒԱ · 1 ·
Ի Ես · ՒԲ · 1 ·
Ա Ես · ՒԳ · 1 ·
Ե Ես · ՒԴ · 1 ·
Ի Ես · ՒԵ · 1 ·
Ա Ես · ՒԶ · 1 ·
Ե Ես · ՒԷ · 1 ·
Ի Ես · ՒԸ · 1 ·
Ա Ես · ՒԹ · 1 ·
Ե Ես · Փ · 1 ·
Ի Ես · ՓԱ · 1 ·
Ա Ես · ՓԲ · 1 ·
Ե Ես · ՓԳ · 1 ·
Ի Ես · ՓԴ · 1 ·
Ա Ես · ՓԵ · 1 ·
Ե Ես · ՓԶ · 1 ·
Ի Ես · ՓԷ · 1 ·
Ա Ես · ՓԸ · 1 ·
Ե Ես · ՓԹ · 1 ·
Ի Ես · Ք · 1 ·
Ա Ես · ՔԱ · 1 ·
Ե Ես · ՔԲ · 1 ·
Ի Ես · ՔԳ · 1 ·
Ա Ես · ՔԴ · 1 ·
Ե Ես · ՔԵ · 1 ·
Ի Ես · ՔԶ · 1 ·
Ա Ես · ՔԷ · 1 ·
Ե Ես · ՔԸ · 1 ·
Ի Ես · ՔԹ · 1 ·
Ա Ես · Օ · 1 ·
Ե Ես · ՕԱ · 1 ·
Ի Ես · ՕԲ · 1 ·
Ա Ես · ՕԳ · 1 ·
Ե Ես · ՕԴ · 1 ·
Ի Ես · ՕԵ · 1 ·
Ա Ես · ՕԶ · 1 ·
Ե Ես · ՕԷ · 1 ·
Ի Ես · ՕԸ · 1 ·
Ա Ես · ՕԹ · 1 ·
Ե Ես · Ֆ · 1 ·
Ի Ես · ՖԱ · 1 ·
Ա Ես · ՖԲ · 1 ·
Ե Ես · ՖԳ · 1 ·
Ի Ես · ՖԴ · 1 ·
Ա Ես · ՖԵ · 1 ·
Ե Ես · ՖԶ · 1 ·
Ի Ես · ՖԷ · 1 ·
Ա Ես · ՖԸ · 1 ·
Ե Ես · ՖԹ · 1 ·
Ի Ես · Ք · 1 ·
Ա Ես · ՔԱ · 1 ·
Ե Ես · ՔԲ · 1 ·
Ի Ես · ՔԳ · 1 ·
Ա Ես · ՔԴ · 1 ·
Ե Ես · ՔԵ · 1 ·
Ի Ես · ՔԶ · 1 ·
Ա Ես · ՔԷ · 1 ·
Ե Ես · ՔԸ · 1 ·
Ի Ես · ՔԹ · 1 ·
Ա Ես · Օ · 1 ·
Ե Ես · ՕԱ · 1 ·
Ի Ես · ՕԲ · 1 ·
Ա Ես · ՕԳ · 1 ·
Ե Ես · ՕԴ · 1 ·
Ի Ես · ՕԵ · 1 ·
Ա Ես · ՕԶ · 1 ·
Ե Ես · ՕԷ · 1 ·
Ի Ես · ՕԸ · 1 ·
Ա Ես · ՕԹ · 1 ·
Ե Ես · Ֆ · 1 ·
Ի Ես · ՖԱ · 1 ·
Ա Ես · ՖԲ · 1 ·
Ե Ես · ՖԳ · 1 ·
Ի Ես · ՖԴ · 1 ·
Ա Ես · ՖԵ · 1 ·
Ե Ես · ՖԶ · 1 ·
Ի Ես · ՖԷ · 1 ·
Ա Ես · ՖԸ · 1 ·
Ե Ես · ՖԹ · 1 ·

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԵԶԵԿԻԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Եզեկիելին մարգարէութեան ժամանակը. Քոբար գետին մօտ. 4 անոր անուրջքը. արտն ու շուրջ բերուածները. 15 շուրջ անիւներ. 28 ու նստուածոյ փառքը անոնց։

1 Ո՛ւ եղաւ որ երեսուներորդ տարին չորրորդ ամսուն, տասնհինգին երբոր ես գերիներուն մէջը Քեբար գետին մօտ էի, բացուեցան երկինքը ու տեսայ
2 տեսլեան ու Աստուծոյ տեսլականները տեսայ։ Ամսուն հինգերորդ օրը՝ այսօրինակ Յոյակիմին թագաւորին գերութեան հինգերորդ տարին,
3 Բազդէացւոց երկրին մէջ՝ Քեբար գետին քովը Բուզիին որդւոյն Եզեկիելիւ քահանային յայտնապէս Տէրոջը խօսքը եղաւ. և հոն անոր վրայ Տէրոջը ձեռքը եղաւ։
4 Ո՛ւ տեսայ որ ահա հիւսիսակողմէն մրրկակոխ հով, մեծ ամպ ու բռնկած կրակ կու գար, զորան բոլորտիքը պայծառութիւն կար, ու մէջտեղէն՝ կրակին մէջէն ականպիսնձի
5 նմանութիւն մը երեւեցաւ։ Եւ անոր մէջը չորս կենդանիի կերպարանք կար, ու այնոնց երեսոյթը սա էր. Անոնք մարդու կերպարանք
6 ունէին։ Եւ ամէն մէկը չորս երես ունէր, ու
7 անոնց ամէն մէկը չորս թեւ ունէր։ Եւ անոնց ոտքերը շիտակ ոտքեր էին, ու անոնց ոտքերուն ներքինը զառաւակի ոտքին նմանէր ու
8 փայլուն պղնձի պէս կը փայլէին։ Եւ անոնց չորս կողմերը անոնց թեւերուն տակը մարդու ձեռքեր կար, ու չորսն ալ երեսներ ու
9 թեւեր ունէին։ Անոնց թեւերը իրարու կցուած էին. անոնք երթալու ատեննին չէին դառնար, ամէն մէկը չիտակ յառաջ կ'երթար։
10 Եւ անոնց երեսներուն ձեւը՝ չորսն ալ մարդու երես ունէին՝ ու աջ կողմէն առիւծի երես. նաեւ չորսն ալ ձախ կողմէն եզի երես՝ ու չորսն ալ արծիւի երես ունէին։
11 Այ անոնց երեսներըն այնէր էին. և անոնց թեւերը վերէն կը տարածուէին, երկու երկու իրարու կցուած էին, ու երկու երկու անոնց մարմինը կը ծածկէին։
12 Եւ ամէն մէկը չիտակ յառաջ կ'երթար. Ոգին ուր որ երթալու ըլլար՝ անոնք հոն կ'երթային, դարձած ատենին չէին դառնար։
13 Եւ կենդանիներուն կերպարանքը՝ անոնց երեսոյթը՝ կրակի վառած կոյտերու պէս՝ ջահերու

երեւոյթին պէս էր, որ կենդանիներուն մէջտեղը կը պտտէր. ու ան կրակը լուսավայել
14 էր, ու կրակէն փայլակներ կ'ելլէր։ Եւ կենդանիները փայլակի երեւոյթին պէս վազվզէին ու կը դառնային։
15 Ո՛ւ կենդանիները նայեցայ, և ահա գետնի վրայ՝ կենդանիներուն քովը չորս անիւներ
16 չորս երեսով մին կար։ Անիւներուն երեւոյթը ու անոնց շինուածքը տարբեր կը նմանէր, և չորսին ձեւը մէկ էր. ու անոնց երեւոյթը ու շինուածքը այնպէս էր, որպէս թէ
17 անիւ անիւի մէջ եղած ըլլար։ Գացած ատեննին իրենց չորս կողմերուն վրայ կ'երթային. դարձած ատենին չէին դառնար։
18 Հիւն գառնար։ Եւ անոնց շրջանակներըն բարձր ու ահեղ էին, և չորսն ալ շրջանակներըն ամէնուն աչքերով լեցուն էին։ Ո՛ւ երբոր կենդանիները գացին, անիւներն ալ անոնց քովէն կ'երթային. ու երբոր կենդանիները երկրէն երեսնին կը վերցնային, անիւներն ալ անոնց հետ կը վերցնային։
20 Ուրկէ ալ որ Ոգին երթալու ըլլար, անոնք հոն Ոգին ալ որ երթային, անիւներն ալ անոնց հետ կը վերցնային. քանզի անիւներուն մէջը կենդանիներուն ոգին կար։
21 Երբոր անոնք գացին, անոնք ալ գացին, ու երբոր անոնք կեցան, անոնք ալ կեցան. ու երբոր անոնք երկրէ երեսնին կը վերցնային, անիւներըն անոնց հետ կը վերցնային. քանզի անիւներուն մէջը կենդանիներուն ոգին կար։
22 Եւ կենդանիներուն գլխուն վրայ երկնից հաստատութեանը նմանութիւնը վերէն անոնց գլուխներուն վրայ տարածած էր սքանչելի
23 փայլ ակնոմանիի նման։ Եւ ան հաստատութեանը տակը՝ անոնց թեւերը իրարու կը չիտակուէին. ամէն մէկը մէկ կողմէն երկու ծածկոց ունէր, և ամէն մէկը միւս կողմէն
24 իր մարմինը ծածկոց երկու ունէր։ Ո՛ւ երբոր կ'երթային, անոնց թեւերուն ձայնը լսուեցաւ՝ հզօր ջուրերու ձայնին պէս՝ Ամենակարողին ձայնին պէս, ազմուկի ձայնի պէս. երբոր կը կայնէին՝ իրենց
25 թեւերը կ'իջեցնէին։ Ո՛ւ երբոր անոնք կը կայնէին՝ թեւերնին կ'իջեցնէին, անոնց

գլխոյն վրայ եզով հատատաւ[թ]ենէն ձայն մը կ'ելլէր։
26 Եւ անոնց գլխոյն վրայ եզով հատատաւ[թ]ենէն վեր՝ [ա]չափիւ գայլ քարի երեսուհոգ ա[թ]ռաի նմանութիւն մը կար, ու ան աթոռի նմանութեանը վրայ մարդու կերպարանքով
27 նմանութիւն մը կար վերէն։ Եւ անոր երկամնոցը երեսութէն վեր՝ ակնպիսինձի նմանի բոլորտիքը — անոր կրակի նմանութեան պէս տեսայ. ու երկամնոցը երեսութէն վար՝ կրակի նմանութեան պէս տեսայ. ու պայծառութիւնն
28 շրջապատած էր. [ա]ինպէս ի տ[ե]սիլի օրը ամպի մէջ եզով ծթաժանին երեւոյթը, այնպէս էր ան շրջապատած պայծառութիւնը երեւոյթը։ [Ա]ռիկա Տէրոջը փառաց նմանութեանը երեւոյթն էր. ու երբոր տեսայ՝ երեսովս վրայ իյնակ, ու մէկ խօսողի մը ձայնը լսեցի։

ԳԼ. Բ

1 Եզեկիելին յանձնառած պաշտօնը։ 2 Իրեն ուղարկած պատգ[ա]մը։ 3 Իր ծանր մեղքերուն առիթը։

1 Ե[ւ] ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, [ա]տ[ք]երուդ
2 վրայ կայնէ ու քեզի հետ խօսիմ։ Ու ինծի հետ խօսածին պէս [Հ]ոգին իմ վրաս եկաւ, և զիս ատքերուս վրայ վերցուց. ու ինծի
3 հետ խօսողին [ն]ման լսեցի. Եւ ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, ես քեզ Իսրայէլի որդւոց՝ ինծի դէմ ապստամբող ապստամբներու ազգին կը խրկեմ, որ [ի]մ իրենք և իմ իրենց հայրերը մինչև այս օրս ինծի դէմ յանցացար
4 գ[ո]ւնացան։ [Ու] անոնք պինտիրկա և խըստասիրտ որդիներ են։ Ես քեզ անոնց կը խրրկեմ. ու անոնց ըսես, Տէր Եհովան այսպէս
5 կ'ըսէ։ [Ա]ւ անոնք թէ լսեն և թէ զանց ընեն, (քանզի անոնք ապստամբներու տուն են.) առկայն հպատ գիտնան թէ մէջերնին մարգարէ կայ։
6 Ու դուն, որդի մարդոյ, [ա]նոնցմէ մի վախնար, և անոնց խօսքերէն մի վախնար. թէև փուշ քարդ [ե]կամնկոտ ու ծուռ մարդիկ կան, և կարթնեներու վրայ կը բնակիս. [ա]նոնց խօսքերէն մի վախնար և անոնց երեսէն մի զարհուրիր, [ի]թէև անոնք ապստամբներու տուն
7 են։ [Ա]ւ անոնց իմ խօսքերս խօսիս, [ի]թէ լսեն և թէ զանց ընեն. քանզի անոնք ապստամբներ են։
8 Ու դուն, որդի մարդոյ, քեզի ըսածս մի[ն]չ քեզի կ'ըսեմ, ան ապստամբ տան պէս ապստամբ մի ըլլար. բերանդ բաց ու [ի]նչ քեզի տուածս
9 կերր։ Ու նայեցայ, և ահա [ի]նձի երկրնցած ձեռք մը, և ահա նոյնը մէջը դիրքի տուաւ
10 մի կար. Ու զանիկա իմ առջեւս բացաւ. և անիկա ներսէն ու դրսէն գրուած էր, ու անոր վրայ ողբեր, հառաչանք ու վայ գրուած կար։

ԳԼ. Գ

1 Եզեկիել ան տեսիլը կ'ստանայ։ 2 Ընտած կը քաշկռտէ զանի։ 12 Կը տարվի անոր մարգարէական կոչումը։ 22 Կը յայտնի իր ինչ կը գայ ու կը բանայ մարգարէին բերանը։

1 Ե[ւ] ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, ատ զոհածդ կեր. [ա]տ տուղը կեր ու դնա Իսրայէլի տա-
2 նը խօսէ։ Եւ իմ բերանս բացի, ու ան տաճ-
3 ար ինծի կերցուց. Եւ ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, ատ իմ քեզի տուած տուղս փորիդ կերցար ու ապիքներդ լեցար. ու ես [ա]նիկա կերայ, ու բերնիս մէջը [մ]եղրի պէս անոյշ
4 եղաւ։ Ա[ե]տաւ ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, ագէ Իսրայէլի տանը դնա ու իմ խօսքերովս
5 անոնց խօսէ։ Վասն զի դուն դժուարիմաց խօսք և ծանր լեզու անեցող ազգի մը չէիր
6 կու[ղ]ար, հապա Իսրայէլի տանը. Դժուարիմաց խօսք ու ծանր լեզու անեցող շատ ազգերուն չէ, որոնց խօսքերը դուն չես հասկընար. յիրաւի [ի]նձ որ քեզ անոնց խրկէի,
7 անոնք քեզի մտիկ պիտի [ը]նէին։ Բայց Իսրայէլի տունը քեզի մտիկ [ը]նել պիտի չուզեն, [ի]ման որ չեն ուզեր ինծի մտիկ [ը]նել. [ա]տոր համար Իսրայէլի տունը պինտիրկա ու
8 խստասիրտ է։ Ա[ղ]ա անոնց երեսին դէմ քա[ր] երեսդ պինտ, ու անոնց ճակատին դէմ քա-
9 րէ ճակատդ պինտ ըրի։ [Ա]լմաստի ճակատդ վէմէն ա[ղ]մաստ՝ անոց ամանդ է պէս ըրի. [ա]նոնցմէ չվախնաս ու անոնց երեսէն չդարհուրիս, [մ]է[ղ]ի ա[ղ]անոնք ապստամբներու տուն են։
10 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, իմ բո[լ]որ խօսքերս որ քեզի պիտի խօսիմ, զանոնք
11 մէջդ ընդունէ ու ականջներովդ լսէ. Եւ դնա դերբնեցւոց մէջը մտիր՝ քու ժողովուրդիդ որդւոցը մէջ, ու անոնց խօսէ և անոնց ըսէ, [Տ]էրը Եհովան այսպէս կ'ըսէ. [Թ]է մտիկ [ը]նեն և [թ]է զանց ընեն։
12 Ա[ն]ատեղը [Հ]ոգին զիս վերցուց, ու հետևս մեծ շարժուելի ձայն մը լսեցի՝ ան [ը]սելով. Տէրոջը
13 փառք օրհնեալ [ը]լլայ իր տեղէն։ Եւ կենդանիներուն [թ]եւերը իրարու դպնելուն ձայնը, ու անոնց քովի անիւներուն ձայնը, ու մեծ
14 շարժուելի ձայն [ը]ղաւ։ Եւ [Հ]ոգին զիս վերցուց

ա Գ. ժ. ։ գ Ե. ։ դ Ե. ։ ե Գ. ։ զ Ե. ։ է Ե. ։ ը Գ. ։ թ Գ. ։ ժ Գ. ։ ի Գ. ։ լ Գ. ։ խ Գ. ։ ծ Գ. ։ կ Գ. ։ հ Գ. ։ ձ Գ. ։ ղ Գ. ։ ճ Գ. ։ մ Գ. ։ յ Գ. ։ ն Գ. ։ շ Գ. ։ ո Գ. ։ չ Գ. ։ պ Գ. ։ ջ Գ. ։ ռ Գ. ։ ս Գ. ։ վ Գ. ։ տ Գ. ։ ր Գ. ։ ց Գ. ։ ու Գ. ։ փ Գ. ։ ք Գ. ։ օ Գ. ։ ֆ Գ.

ա Գ. ։ բ Գ. ։ գ Գ. ։ դ Գ. ։ ե Գ. ։ զ Գ. ։ է Գ. ։ ը Գ. ։ թ Գ. ։ ժ Գ. ։ ի Գ. ։ լ Գ. ։ խ Գ. ։ ծ Գ. ։ կ Գ. ։ հ Գ. ։ ձ Գ. ։ ղ Գ. ։ ճ Գ. ։ մ Գ. ։ յ Գ. ։ ն Գ. ։ շ Գ. ։ ո Գ. ։ չ Գ. ։ պ Գ. ։ ջ Գ. ։ ռ Գ. ։ ս Գ. ։ վ Գ. ։ տ Գ. ։ ր Գ. ։ ց Գ. ։ ու Գ. ։ փ Գ. ։ ք Գ. ։ օ Գ. ։ ֆ Գ.

տարաւ, ու ես իմ հոգիս տարտամ ընէի զատնել զամբարիշտ գործ. ու Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս
15 եղաւ զօրանալով, ու փոքար գնացի քովը բնակող թլեզացիքն գերիներուն եկայ, ու նստայ անոնց մէջ ուր նստած էին, և հոն եօթը օր անոնց մէջը ապշած նստայ։
16 Ու եօթը օրէն եղաւ Տէրոջը խօսքը ինծի
17 եղաւ՝ ըսելով. Մարդի մարդոց, քեզ Իսրայէլի տունը պահապան դրի. ու իմ բերնէս խօսք լսես, ու իմ կազմածներս զանոնք ըսես։ Երբոր ամբարիշտին ըսեմ թէ Անշուշտ պիտի մեռնիս, ու դուն զանիկա չզգուշացնես, ու չխրատես որ ամբարիշտ ապրելցընելու համար իր չար ճամբայէն զգուշացնես, ան ամբարիշտը իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի, բայց անոր
19 արիւնը քու ձեռքդ պիտի փնտռեմ։ Իսկ թէ որ դուն ամբարիշտը զգուշացընես, ու ան նիկա իր ամբարշտութենէն ու չար ճամբայէն չդառնայ, անիկա իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի, բայց դուն քու հոգիդ ազա-
20 տած կ՚ըլլաս։ Ու երբոր արդարը իր արդարութենէն դառնայ ու չարութիւն ընէ, ու ես անոր առջևը գայթակղութիւն դնեմ որ անիկա մեռնի, զանիկա չզգուշացընելուդ համար՝ անիկա իր մեղքին մէջը պիտի մեռնի, և անոր գործած արդարութիւնը պիտի չյիշուի, բայց անոր արիւնը քու ձեռքդ պիտի փնտռեմ։
21 Իսկ թէ որ դուն ան արդարը զգուշացընես որ արդարը մեղք չգործէ, ու ինք որ անիկա մեղք չգործէ, անիկա անշուշտ պիտի ապրի խրատուելնուն համար, ու դուն քու հոգիդ ազատած պիտի ըլլաս։
22 Եւ հոն Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ, ու ինծի ըսաւ, Ելի՛ դաշտը գնա, ու հոն քեզի
23 հետ պիտի խօսիմ։ Եւ ես ելայ՝ դաշտը գացի. և ահա հոն կայներ էր Տէրոջը փառքը՝ Քոթար գետին քովը տեսած փառքին պէս. ու
24 ես երեսիս վրայ ինկայ։ Եւ Հոգին իմ վրաս եկաւ, ու զիս ոտքերս վրայ կայնեցուց. և ինծի հետ խօսեցաւ ու ինծի ըսաւ, Գնա տա-
25 նիդ մէջ պահուըռտէ։ Ու դուն, մարդի մարդոց, ահա քու վրադ կապածնիներ պիտի դնեն, և անոնցմով քեզ պիտի կապեն, ու անոնց
26 մէջը պիտի չելլես։ Եւ քու լեզուդ քու քովդ պիտի փակցընեմ, ու համր պիտի ըլլաս. և անոնց մէջը յանդիմանող մարդու պէս պիտի չըլլաս, վասն զի անոնք ապստամբներ-
27 տուն են։ Բայց երբոր ես քեզի հետ խօսիմ, քու բերանդ պիտի բանամ, ու անոնց պիտի ըսես, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Լսողը լսէ, ու զանց ընողը լսէ զանց ընէ. Վասն զի անոնք ապստամբներ-

ԳԼ. Գ

1 Պաշարման օրինակով մը կը ցուցնէ Երուսաղէմին հարուածուելնին հառաջագուշակելէն ետքը, ու Իսրայէլի տան ժամանելիք մեծ չարիքը կը ցուցնէ։ 3 Պաշարման ատենի պարտքին վերջը տալու համար կը թելադրէ կը ցուցնէ։

1 Եւ դուն, որդի մարդոց, քեզի աղիւս մը առ ու զանիկա առջևդ դիր, և անոր վրան քաղաքը մէ՝ այսինքն Երուսաղէմը գծա-
2 գրէ. Ու անոր բոլորտիքը պաշարում դիր, և անոր դէմ մեռակոց չինէ, ու անոր դէմ պատնէշ կանգնէ, և անոր դէմ բանակ կայ-
3 ցուր, ու անոր բոլորտիքը պատերազմական մեքենաներ դիր։ Եւ դուն քեզի երկաթէ տապակ մը առ, ու զանիկա քու կին ու քա-
զաքին միջտեղը երկաթէ պարիսպի պէս դիր, ու քու երեսդ անոր դէմ չիռակէ որ անիկա պաշարուի, ու զանիկա պաշարէ. Ասիկա Իսրայէլի տանը նշան ըլլայ։
4 Եւ դուն քու ձախ կողմիդ վրայ պառկէ, ու անոր վրայ դիր Իսրայէլի տանը անօրէնութիւնը. անոր վրայ պառկած օրերուդ
5 թիւովը անոնց անօրէնութիւնը կրես։ Քանի որ ես անոնց անօրէնութեանը տարիներէն օրերու թիւով քու վրադ դրի՝ երեք հարիւր իննսուն օր, այսպէս Իսրայէլի տանը անօրէնու-
6 թիւնը կրես։ Ու երբոր ան չորս ըլլիզը լմընցընես, նորէն պառկիլ քու աջ կողմիդ վրայ, ու քառասուն օր Յուդայի տանը անօրէնութիւնը կրես. քեզի ամէն մէկ տարիին տակը մէկ օր տուի։
7 Եւ քու երեսդ դէպ ի Երուսաղէմի պաշարումը չիռակես, ու քու բազուկդ մերկացընես, ու անոր վրայ մարգարէութիւն ընես։
8 Եւ ես ահա քու վրադ կապածնիներ պիտի դնեմ, որ մէկ կողմէդ միւս կողմդ չդառնաս, մինչև որ քու պաշարման օրերդ լմընցընես։
9 Ու դուն քեզի ցորեն, գարի, բակլայ, ոսպ, կորեկ ու հաճար առ, և զանոնք ամանի մը մէջ դիր, ու անոնցմէ քեզի հաց չինէ. զանիկա քու ձախ կողմիդ վրայ պառկած օրերուդ համեմատութեամբ՝ երեք հարիւր
10 իննսուն օր ուտես։ Եւ ուտելու կերակուրդ կշռութով ըլլայ՝ օրը քսան սիկղ. զանիկա ժա-
11 մանակ ժամանակ ուտես։ Եւ ջուրը չափով՝ հինգերորդ մասը խմես. զանիկա
12 ժամանակ ժամանակ խմես։ Եւ ան [illegible] գարիզէն չօխերու [illegible] ուտես. ու զանիկա անոնց աչքին առջևը մարդ ու

---

1 Ֆ Ը—գ · գ · 13։ Գէ · ո · 3։ ը · 1։ լէ · 1։
2 Ճ—ր · 13։ Ը—է · Ճէ · 1։
3 Գէ · լգ · 7։ 8։ 9։
4 Եր· Ժր · 8։ Ժգ · Ը· 13։ 14։ Ը· 17։
5 Գէ · լգ · 6։ Ճոխ· ը · 11։ 12։
6 Ե· Խ· 4։ 5։
7 Գէ · ը · 4։
8 Ֆ· Ժ· 33։
9 Գէ · ո · 1։
10 Գէ · ո · 33։
11 Գէ · ր · 3։
12 Գէ · գ · 8։
13 Գէ · իգ · 27։ Ղ—ո · 33 · 34։
14 Գէ · ր · 3։ 6։ 7։
15 Գէ · իգ · 27։ լգ · 33։
16 Հմր · 11։
17 Հմր · 9։ 33։ Գէ · ժր · 3։
18 Գէ · ժր · 8։ 11։ իգ · 33 · 37։
19 Ժ—ժգ · 34։
20 Գէ · գ · 33։

13 ապրի վրայ եփես ։ եւ Տէրը ըսաւ ։ Իսրա-
յէլի որդիքը այսպէս պղծուած պիտի ու-
տեն իրենց հացը ան ազգերուն մէջ , ուր որ
14 զանոնք պիտի քշեմ ։ Ու ես ըսի , Ով Տէր
Եհովայ , ահա իմ անձս չպղծուցար , և իմ
ազայութենէս մինչև հիմա մեռելոտի կամ
գազանսրեակ չկերայ , ու իմ բերանս պղծած
15 մյս չմտաւ ։ Եւ ինծի ըսաւ ։ Նայէ՛ քեզի
մարդու ապրին անոր կամի փոխոր առի ,
ու քու հացդ անոր վրայ եփես ։
16 Ետև ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ահա ես
երուսաղէմի մէջ Հացին ցուցը պիտի կոտ-
րեմ , ու Հացը կշռութով և անձկութեամբ
պիտի ուտեն , ու Ջուրը չափով և ապշու-
17 թեամբ պիտի խմեն ։ Վասն զի Հացի ու Ջուրի
կարօտութեան պիտի քաշեն , ու իրարու Նա-
յիլ պիտի ապշին , և վրիներնին անօրէնութեան
համը պիտի հալին ։

Գ Լ · Ե

1 Մարգարէութիւն Հեթանոսաց դատաստանի վրայ ։ 12 Ամբարշտութեան պատճառաւ Երուսաղէմի ապականութիւնը ։ 18 Ամբարիշտներուն պատիժը ։

1 Ես դուն , որդի մարդոյ , քեզի սուր դանակ
մը առ , քեզի սափրիչ սեծկլի մը առ , ու
ընդունիր գլխուդ վրայէն ու մօրուքիդ վրայէն
անցուր · և քեզի կշռոյք մը առ , ու բաժնէ բա-
2 ժին բաժին բրէ ։ Երբորդ մասը թաղքին
մէջը կրակով այրես , երբոր պաշարման օրե-
րը լմննան · ու երրորդ մասը առնես և զա-
նակով զարնես անոր բոլորտիքը · ու երրորդ
մասը հովին ցրուես , ու ես անոնց ետևէն
3 սուր պիտի քաշեմ ։ Եւ անոնցմէ քիչ թիւով
առնես , ու զանոնք քուրանոցներուդ մէջը ծը-
4 րուխս ։ Ետև դարձեալ անոնցմէ առնես ու
նզովեսնք կրակը ձգես և զանոնք կրակով
այրես · անկէ բոլոր Իսրայէլի տունը կրակ
պիտի ելլէ ։
5 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ · Ասիկա Երու-
սաղէմն է · զանիկա ազգերուն մէջը ու իր բո-
6 լորտիքը եղող երկիրներուն մէջը դրի ։ Եւ
անիկա իմ դատաստաններս ազգերէն , ու
իմ կանոններս իր բոլորտիքը եղող երկիրներէն
առնէ ամբարշտութեան փոխեց · վասն զի իմ
դատաստաններս մերժեցին և իմ կանոններս

7 քովս չգտնցին ։ Ուստի Տէր Եհովան
այսպէս կ՚ըսէ · Որովհետև ձեր բոլորտիքը և-
ղող ազգերէն աւելի դատաստանի եղաք , իմ
կանոններուս չքալեցիք և իմ դատաստաններս
ի գործ չդրիք · Ոչ ալ ձեր բոլորտիքը եղող
հեթանոսներուն ամբարտութեանցը համեմատ
8 իրիք · Ուստի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ը-
սէ · Ահա ես քեզի դէմ եմ , ու ազգաց աչքե-
րուն առջեւը քու մէջդ դատաստաններ ի
9 գործ պիտի դնեմ , և քու բոլոր պղծութիւն-
ներուդ համար ետնանկ բան մը պիտի չնեմ
քու մէջդ , որուն նմանը ոչ ըրած եմ ոչ ալ
10 պիտի շնեմ · Ուստի քու մէջդ Հայրերը
Զաւակները ուտելու պիտի ուտեն , ու ազգերը իրենց
Հայրերը պիտի ուտեն · և քու մէջդ դատա-
տաններ ի գործ պիտի դնեմ , ու քու բոլոր
11 մնացորդդ Ամէն հովի պիտի ցրուեմ · Ուստի
համար ես կենդանի եմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ,
որովհետև դուն քու Ծորոր գարշութիւն-
ներովդ ու բոլոր պղծութիւններովդ վրդովե-
ցուցիր սրբութիւնս , ես ալ անշուշտ ետ պիտի
կասեմ , Ես իմ աչքս պիտի չխնայէ ու պիտի
12 չողորմիմ · Երրորդ մասդ Ժանտախտով
պիտի մեռնին և քու մէջդ սովով պիտի ազա-
ուին · և քու երրորդ մասդ Սուրով պիտի իյնան · և քու երրորդ մասդ ամէն հովի
պիտի ցրուեմ , ու Սուրով հանդերձ եսէլ պիտի
13 քաշեմ · Ու իմ բարկութիւնս պիտի կա-
տարեմ , և Իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ
պիտի իջնցնեմ Ու վրէժ պիտի առնեմ , ու
երբոր իմ սրտմտութիւնս անոնց վրայ կատա-
րեմ , պիտի գիտնան Թէ ես Տէրս իմ նախան-
14 ձոտս խօսեցայ · Եւ ամէն անցնողին աչքերուն
առջեւ քու բոլորտիքդ եղող ազգերուն մէջը
աւերման ու անարգութեան պիտի մատնեմ
15 քեզ · Ու երբոր բարկութեամբ և սրտմտու-
թեամբ ու Սրտմտութեան պատմութիւններով քու
վրադ դատաստաններ ի գործ դնեմ , — ես
քու բոլորտիքդ եղող ազգերուն մէջը Հանար-
գանք , նախատինք , առակ ու զարհուրանք
16 պիտի ըլլայ · Ես Տէրս խօսեցայ · Երբոր անոնց
վրայ Սովուն չար ու ապականիչ նետերը խրդ-
կեմ , որոնք ձեզ ապականելու Համար պիտի
խրկեմ , սովը ձեր վրայ պիտի աւելցնեմ · ու
ձեզի համար Հացին ցուցը պիտի կոտրեմ ·
17 Եւ սովուն ձեր վրայ ու չար գազաններ

1 Մատ · Բ · 3 ։
2 Ծոր · Ժ · 12 ։
3 Եր · Խբ · 31 · Ղէ · Ժ · 40 · Ժէ · 12 ·
4 Ր Օր · Ժգ · 3 · Ես · կ · 4 ։
5 Ղէ · Խգ · 36 · Ամ · 38 · 16 · Իտ · գ · 1 · Գէ · ի · 18 · Ժգ · 13 ·
6 Հէր · 18 · Գէ · Ժր · 18 ։
7 Հէր · 11 ։
8 Ղէ · Խգ · 33 · Գէ · Խգ · 33 ·
Ես · 23 ·
9 Տէս Ղէ · Ես · 5 · Իտ · ի · 30 · Գէ · Խգ · 33 ·
10 Հէր · 18 · Գէ · Ժր · 18 ։
11 Գէ · Ժ · 1 ։
12 Գէ · գ · 3 · 9 ·
13 Երէմ · Ես · 6 · Ծր · 10 ·
14 Երէմ · Խ · 10 · Ես · Ես · Խգ · 33 ·
15 Երէմ · Ես · 1 · 2 · Ես · Խգ · 14 ·
16 Կամ գատաստան

Նեբուս · ազգերն · ու իմ կանոնները · իրենց բոլորտիքը եղող երկիրներուն աւելի ամբարշտութիւն փոխեց · վասն զի իմ կանոններս մերժեցին և իմ կանոնները

Խգ · 33 · գ Թագ · ժ · 29 · Երէմ · ԺԲ · 9 · Ամբ · բ · 20 · գ · 10 ·
2 Հէր · 12 · Ղէ · Խգ · 33 · բ Օր · Խբ · 24 · Գէ · Ժբ · 24 · Զ · ար · բ · 6 ·
3 Գէ · Ժ · 21 ·
4 բ Մն · 14 · Գէ · Ը · Ես · Խգ · 23 · Գէ · Ե · 4 · 8 · Ը · 18 · Ի · 19 ·
5 Տէս Հեր · 2 · Երէմ · Խբ · 33 · գ Թագ · ժ · 29 · Երէմ · Ժբ · 9 · Ամբ · բ · 20 · գ · 10 ·
6 Հէր · 12 · Ղէ · Խգ · 33 · բ Օր · Խբ · 24 · Գէ · Ժբ · 24 · Զ · ար · բ · 6 ·
7 Գէ · Ժ · 11 · Գէ · Ժ · 13 · Ես · Խգ · 23 · Գէ · Ե · 4 · 8 · Ը · 18 · Ի · 19 ·
8 Տէս Հեր · 2 · Երէմ · Ժէ · 2 · Ես · 5 · Ղեւ · բ · 17 ·
9 Գէ · Ի · 17 ·
10 բ Օր · Խբ · 53 · գ Թագ · Ի · 18 · Հէր · 2 · 10 · Գէ · գ · 3 ·
11 Ղէ · Խգ · 33 · Հէր · Ժ · 14 · Գէ · Ժբ · 14 ·
12 Ես · 11 · Գէ · Ժ · 13 ·
13 Գէ · Ես · 23 · Ղէ · Խգ · 33 ·
14 Ես · 11 · Գէ · Ժ · 13 · Ե · 8 ·
15 Գէ · Ես · 17 ·
16 Ես · ա · 24 ·
17 Գէ · ԼԳ · 6 · Ես · 19 · Ղէ · Խգ · 21 · 22 ·
Ղեւ · բ · 17 ·
Գէ · Ի · 17 ·
բ Օր · Խբ · 53 · գ Թագ · Ի · 18 · Հէր · 2 · 10 · Գէ · գ · 3 · Ես · Ի · 7 · Ամ · 8 · Երէմ · Ժ · 2 · Ես · 5 · Ղեւ · բ · 17 ·
Գէ · Ժ · 13 · Ղէ · Խգ · 33 · Գէ · Ժգ · 13 ·
Ղէ · Խգ · 33 · բ Օր · Ես · 33 · Գէ · Ժգ · 13 · Ես · 33 · Գէ · Ժգ · 13 · Ես · 33 ·

պիտի խրկեմ, ու քեզ անզաւակ պիտի թո-
զուն. և քու մէջիդ Հմանուախա ու արիւն
պիտի անցնի, ու քու վրադ սուր պիտի բե-
րեմ. ես Տէրս խօսեցայ։

ԳԼ. Զ

1 Խրատիչի գաւառաւանդ իրենց կռապաշտութիւնը Հոռէբ։ 8 Մէկ ձագարդ մը պիտի պահուի։ 11 Ըզգաստները յորդո-
րուած են անձնդ թշնամութիւնեւրուն վրայ ապաշխ։

1 Ե. Տէրոջը խօսքը ինծի եկաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, երես դիր Իսրայէլի լեռներուն
գարձուր, ու անոնց մարգարէութիւն ըրէ,
3 ու ըսէ, Ով Իսրայէլի լեռներ, Տէր Եհովա-
յին խօսքը մանկ ըրէք. այսպէս կ'ըսէ Եհո-
վայ Տէրը լեռներուն, բլուրներուն, ձորերուն
ու հովիտներուն. Ահա ես ձեր վրայ սուր
պիտի բերեմ, ու ձեր բարձր տեղատանքը
4 պիտի կործանեմ. Ու ձեր սեզաններդ աւերակ
պիտի ըլան, ու ձեր արեգական կուռքերը
պիտի կոտրտին. և ձեր մէջէն ապաններուած-
ներդ ձեր կուռքերուն առջեւը ինկած պիտի
5 ձգեմ. Ու Իսրայէլի որդւոցը դիակունքը ի-
րենց կուռքերուն առջեւը պիտի դնեմ, և ձեր
ոսկորներդ ձեր սեզաններուն բոլորտիքը պի-
6 տի ցրուեմ. Ձեր ամէն բնակած տեղերուն
մէջ քաղաքներդ աւերակ պիտի ըլլան, ու
բարձր տեղատանքդ ամայի պիտի ըլլան.
որպէս զի ձեր սեզաններդ աւերակ ու ամայի
ըլլան, և ձեր կուռքերդ կոտրտին ու խա-
փանուին, և ձեր արեգական կուռքերդ կոր-
7 ծանին, ու ձեր գործքերդ չնջուին. Ու ձեր
մէջդ ապաններուածներ պիտի իյնան, և պիտի
գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
8 Բայց երբոր գութ երկիրներու մէջ ցրուիք,
ձեզմէ սուրէն ազատուածները ազգերուն
9 մէջ յիշատակ պիտի ըլլան ան ազգերուն
մէջէն՝ ուր որ գերի պիտի ըլլան, որպէս զի
իրենց շնացող ու ինծմէ խոտորած սրտովը
ու իրենց կուռքերուն ետեւէն պոռնկութիւն
ընող աչքերովը ատելի ըլլամ. և անոնք իրե-
նց բոլոր պղծութիւններուն համեմատ ըրած
չարութիւններնուն պատճառովը իրենց ան-
10 երէսին պիտի գըսին. Ու պիտի գիտնան թէ
ես Տէրս պարապ տեղը չխօսեցայ՝ թէ ասիկա
11 չարիքը անոնց պիտի բերեմ. Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ. Զարկ քերդ իրարու դարկ ու ոտ-
քերդ գետինը դարկ, ու ըսէ, Վա՛հ ի չար-
կէ ամէն բոլոր չար պղծութիւններուն, որ
սրով, սովով ու ժանտախտով պիտի
12 իյնան. Հեռուն եղողը ժանտախտով պիտի
մեռնի, ու մօտ եղողը սրով պիտի իյնայ, և
մնացածը ու պաշարեալն ալ եղողը սովով
պիտի մեռնի. այսպէս իմ սրտմտութիւնս
13 անոնց վրայ պիտի կատարեմ. Ու երբոր ա-
նոնց ապաններուածները իրենց կուռքերուն
մէջտեղը իրենց սեզաններուն բոլորտիքը,
համէն բարձր բլուրի վրայ, համէն լեռնեւրու
գլուխ ու համէն կանաչ ծառի տակ, և ամէն
տերեւախիտ բեւեհիի տակ խունկ բլլան, ուր
որ անոնք իրենց բոլոր կուռքերուն անոյշ
հառ կը մատուցանեին, պիտի գիտնաք թէ
14 ես եմ Տէրը. Ձեռքս իմ ձեռքս անոնց վրայ
պիտի երկայնցնեմ. ու երկիրը՝ այսինքն անոնց
բոլոր բնակած տեղատանքը Դեբղայի կողմը ե-
ղող անապատէն աւելի ամայի ու աւերակ պի-
տի ընեմ. ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. Է

1 Իսրայէլի վերջին ամբոխիչը։ 10 Պատուհասներուն առ-
թը։ 20 Քանդիչները պիտի պղծեն տրտառը։ Իսրայէլացոց
գործերուն համար։ 23 Շղթայի մը տրհնակով կը
յուշուի անոնց ապերախտ գործերը։

1 Ե. Տէրոջը խօսքը ինծի եկաւ՝ ըսելով,
2 Ու դուն, որդի մարդոյ, հարկ է.
Տէր Եհովան Իսրայէլի երկրին այսպէս կ'ըսէ.
Վախճան՝ երկրին չորս կողմին վրայ վախճանը
հասեր է։
3 Հիմա քու վրադ վախճանը կու գայ,
Ու իմ բարկութիւնս քու վրադ պիտի խրկեմ,
և քու ճամբաներուդ համեմատ քեզի դա-
տաստան պիտի տեսնեմ,
և քու բոլոր պղծութիւններդ քու վրադ
պիտի բերեմ։
4 և իմ աչքս քեզի պիտի չխնայէ, ու պիտի
չողորմիմ.
Հապա քու ճամբաներդ քու վրադ պիտի
դնեմ,
և քու պղծութիւններդ քու մէջդ պիտի
բլլան,
Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
5 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Չարիք մը՝ ահա մէկ չարիք մը կու գայ։
6 Վախճանը կու գայ, վախճանը կու գայ.
Քու վրադ արթնցաւ, ահա կու գայ։
7 Ով երկրին բնակիչը, կարգը քեզի կու գայ,
Ժամանակը կու գայ, խռովութեան օրը մե-
ռելոց՝
8 Ես ուրոյ սրտով, սովով ու ժանտախտով պիտի
իյնան. Հեռուն եղողը ժանտախտով պիտի
մեռնի, ու մօտ եղողը սրով պիտի իյնայ, և
մնացածը ու պաշարեալն ալ եղողը սովով
պիտի մեռնի. այսպէս իմ սրտմտութիւնս
13 անոնց վրայ պիտի կատարեմ. Ու երբոր ա-
նոնց ապաններուածները՝ իրենց կուռքերուն
մէջտեղը՝ իրենց սեզաններուն բոլորտիքը,
համէն բարձր բլուրի վրայ, համէն լեռնեւրու
գլուխ ու համէն կանաչ ծառի տակ, և ամէն
տերեւախիտ բեւեհիի տակ խունկ բլլան, ուր
որ անոնք իրենց բոլոր կուռքերուն անոյշ
հառ կը մատուցանեին, պիտի գիտնաք թէ
14 ես եմ Տէրը. Ձեռքս իմ ձեռքս անոնց վրայ
պիտի երկայնցնեմ. ու երկիրը՝ այսինքն անոնց
բոլոր բնակած տեղատանքը Դեբղայի կողմը ե-
ղող անապատէն աւելի ամայի ու աւերակ պի-
տի ընեմ. ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

եւ ոչ թէ լերանց ցնծութիւնը ։
8 Հիմա մնաիր ինձ պատուհասութիւնս քու վրադ պիտի թափեմ,
Ու իմ բարկութիւնս քու վրադ պիտի կատարեմ,
Ու քու ճամբաներուդ համեմատ քեզի դատաստան պիտի տնեմ,
եւ քու բոլոր պղծութիւններդ քու վրադ պիտի բերեմ։
9 Ու իմ աչքս պիտի չխնայէ , ու պիտի չողորմիմ։
Քու ճամբաներուդ համեմատ քեզի հատուցում պիտի տնեմ,
եւ քու պղծութիւններդ քու միջդ պիտի ըլլան ,
Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը՝ որ կը զարնեմ։
10 Ահա օրը՝ ահա կու գայ ։
Կարգը ելեր հասաւ ,
Գաւազանը ծաղկեցաւ , ամբարտաւանութիւնը բնձիւղեցաւ ։
11 Բռնաւորութիւնը եղաւ , ամբարշտութեան գաւազան եղաւ ։
Անոնցմէ մնդոց պիտի չմնայ ։
Ու անոնց բազմութենէն ու առատաձեռնէն բան մը պիտի չմնայ ,
եւ անոնց միջը վայելչութիւն պիտի չըլլայ ։
12 Ժամանակը եկաւ , օրը մօտեցաւ ։
Գնողը չուրախանայ ու ծախողը չողբայ ,
Քանզի անոր բոլոր բազմութենէնը վրայ բարկութիւն կ՚իյնայ ։
13 Ինչու որ ծախողը ծախուածին պիտի չդառնայ , թէև ողջ ըլլան ։
Վասն զի անոր բոլոր բազմութենէնը համար եղած տեսիլքը նա պիտի չդառնայ ,
Ու մնդոց մը իր կեանքը անօրէնութեամբը պիտի չուժեղցնայ ։

14 Փողը հնչեցուցին, ամէն բան պատրաստեցին,
Բայց պատերազմի գացող չկայ ։
Վասն զի իմ բարկութիւնս անոր բոլոր բազմութենէնը վրայ է ։
15 Գերեվարն սուր՝ ու ներսէն ժանտախտ ու սով պիտի ըլլայ ։
Դաշտը եղողը սրով պիտի մեռնի ,
Ու քաղաքին միջ եղողը սովը ու ժանտախտը պիտի ուտէ ։
16 Եւ անոնց ազատուածներէն որ պիտի ազատին ,
Լեռներուն վրայ ձորերու ազաւնիներուն պէս պիտի ըլլան ։
Ամէնքը պիտի հնծին՝ ամէն մէկը իր անօրէնութեանը համար ։
17 Ամէն ձեռքերը պիտի թուլնան ,
Ու ամէն ծունկերը ջուրի պէս պիտի հալին ։
18 Եւ անոնք գոգնոց պիտի հագնին ,
Ու դողանք սարսուռը պիտի ծածկէ ։
Ու ամէն երեսի վրայ ամօթ՝
Եւ անոնց ամէն գլխուն վրայ կնատութիւն պիտի ըլլայ ։
19 Իրենց արծաթը փողոցներուն մէջ պիտի նետուին,
Ու անոնց ոսկին անարգ բան մը պիտի սեպուի ։
Անոնց արծաթը ու ոսկին Տէրոջը բարկութեան օրը
Կարող պիտի չըլլայ զանոնք ազատելու ։
Անոնք պիտի չկրնան իրենց անձը կշտացընել ,
Ոչ ալ իրենց փորը լեցընել ,
Վասն զի անիկա իրենց անօրէնութեանը գայթակղութիւնը եղաւ ։
20 Իրենց զարդ երեսն փառքը հպարտութեան գործուցին ,
Եւ անով իրենց գործութիւնները՝ իրենց պղծութիւնները պատկերները չինեցին ։
Ան պատճառաւ անոնց առջեւը անարգ բան մը կ՚ընեմ զանիկա ։
21 Եւ զանիկա օտարներուն ձեռքը պիտի տամ որ յափշտակեն ,
Ու երկրի ամբարիշտներուն՝ որ զանիկա կողոպտեն ,
Ու զանիկա պիտի պղծեն ։
22 Եւ իմ երեսս անոնցմէ պիտի դարձընեմ,
Ու իմ գաղտնի տեղս պիտի պղծեն ։
Եւ հոն բռնաւորներ պիտի մտնեն ,
Ու զանիկա պիտի պղծեն ։

23 Մէկ չղթայ մը չինէ ,
Վասն զի երկիրը արեան դատաստանով լեցուեցաւ ,
Ու քաղաքը բռնութիւնով լեցուեցաւ ։
24 Եւ ազգերուն խիստ չարերը պիտի բերեմ,
Ու անոնց տուները պիտի ժառանգեն ։
Եւ բռնաւորներուն ամբարտաւանութիւնը պիտի դադրեցընեմ,
Ու անոնց սուրբ տեղերը պիտի պղծուին ։
25 Կոտորածնու մը կու գայ ։
Ու խաղաղութիւն պիտի փնտռեն , բայց պիտի չգտնուի ։
26 Փառաւոր վրայ պատուհաս պիտի գայ ,
Եւ դուժի վրայ դուժ պիտի ըլլայ ։
Ու մարգարէն տեսիլք պիտի ուզէ ,
Եւ քահանային օրէնքը՝ ու ծերերէն խորհուրդը պիտի կորսուի ։
27 Թագաւորը սուգ պիտի բռնէ ,
Ու իշխանը սոսկում պիտի հագնի ։
Ու երկրին ժողովուրդին ձեռքերը վախով պիտի թուլնան ։

ե Գէ · ի · 8 · 21 ·
զ Հմր · 3 ·
է Հմր · 4 ·
ը Հմր · 3 ·
թ Հմր · 7 ·

ժ Երեմ · չ · 7 ·
ի Կամ ասգ
լ Հմր · 7 ·
խ Ը Օր · ը · 33 · Ցէզ · ա · 20 · Գէ · ի · 32 ·

ա Գէ · գ · 8 ·
բ Ես · ժգ · 7 · Եր · Երեմ · չ · 34 · Գէ · ա · 7 ·
գ Ես · գ · 34 · Ամ ·

դ · 3 · Երեմ · խգ · 27 · Ամովս · ը · 13 ·
ե Ցոզ · ծէ · 5 ·
զ Ընահ · ժա · 4 · Միք · ա · 13 ·

է Գէ · ժգ · 3 · 4 · խգ · 12 ·
ը Երեմ · ի · 30 ·
թ գ Թագ · խա · 16 · Գէ · իե · 3 · ժա · 6 ·

ժ Ը Օր · ը · 33 · Երեմ · գ · 30 ·
ի Ցոզ · հգ · 9 · Ցէզ · ը · 8 · Գէ · ի · 3 ·

Ամենց համբաւեալոյն Համեւսիոս անուանց հառաջաւմ պիտի բնակի,
եւ անուանց գաւառաւմանութեան Համեւսիոս գաւառք պիտի գաւառի,
Ոյ պիտի գիտասցի ինչ ես եմ Տէրը։

ԳԼ· Ը

1 Ա եղաւ որ վիճակորդ առաքին՝ վիճակորդ աւուրն հինգ երորդ ուշ ես իմ առաւս ձէջ կրնայ առէք, և ՚Քաղգայի ծերերը իմ առջեւս կրնայ առէք։ ու հան ՚Տէր եհովային ձեռքը իմ վրաս
2 ինկաւ։ ՚Էս նայեցայ, ու ահա հարիւր կերպարանք մը կար՝ կրակի երեւոյթով։ անոր կամարացեալ երեսները վեր կրակ էր, ու անոր երիկամներէն վեր ՚ահակոդինեն նման
3 փայլուն երեւոյթի մը կար։ Էս ատիկա ՚ձեռք նմանութիւն մը երկնցուց, ու իմ գլխուս վարտքէն բռնեց։ ու Հոգին զիս երկրի ու երկնից ձէջտեղը վերցուց, և ՚զիս Աստուծոյ տեսութիւով երուսաղէմ՝ դէպ ՚ի հիւսիս նայող ներքին դրան մուտքը բերաւ, ուր որ ՚նախանձ դիցուհոյ նախանձու կուռքը կը գնուար։
4 Էս ահա հոն՝ դաշտի ձէջ ՚տեսած տեսութիւքս պէս Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը կար։
5 Ա ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, հիմա քու աչքերդ դէպ ՚ի հիւսիս վերցուր, ու երբոր աչքերս դէպ ՚ի հիւսիս վերցուցի, ահա սեղանին դրան մուտքը հիւսիսային կողմն ատ
6 նախանձու կուռքը կար։ Անոնք ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, կը տեսնե՞ս անոնց ըրածը՝ ան մեծ պղծութիւնները որ Իսրայէլի տունը հոս կ՚ընէ, որպէս զի ես իմ սրբարանէս հեռանամ՝ բայց նորէն դարձիր՝ ու ՚՚նէն մեծ պղծութիւններ պիտի տեսնես։
7 Էս դիս դատիին դուռը տարաւ, ու տեսայ, և ահա պատին վրայ մէկ ծակ մը կար։
8 Ա ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, հիմա ատ պատը փորէ։ ու երբոր պատը փորեցի՝ ահա
9 մէկ դուռ մը կար։ Էս ինծի ըսաւ, Մտիր ու տես ան չար պղծութիւնները՝ որ անոնք հոս
10 կ՚ընեն։ Ա ես մտայ ու տեսայ, և ահա ամէն տեսակ սողուններու ու գազանի անասուններու պատկերներ՝ և Իսրայէլի տանը բոլոր կուռքերը պատին վրայ չուրջանակի փորուած էր։
11 Ա անոնց առջեւը կայնած էին Իսրայէլի տանը ծերերէն եօթանասուն հոգի, և Սափանի որ-

դին Բեզոնիա՚՚ անոնց մէջը կայնած էր։ ամէն մէկը ձեռքը բաւիղան ունէր, ու խունկին
12 ծուխը ամպի պէս վեր կ՚ելլէր։ Էս Տէրը ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, կը տեսնա՞ թէ ինչեր կ՚ընեն Իսրայէլի տանը ծերերը մութի ատեր՝ ամէն մարդ իր ժամուկ պատկերասենեակին մէջ։ վասն զի անոնք կ՚ըսեն թէ ՚Տէրը մեզ չտեսնէր,
13 Տէրը երկիրը թողուց։ Ա ինծի ըսաւ, Նորէն դարձիր, և անոնց բրած ՚՚նէն մեծ պղծութիւնները պիտի տեսնես։
14 Ա դիս Տէրոջը տանը դռնէն՝ հիւսիս նայող դրանը մուտքը բերաւ։ և ահա հոն Թամուզի
15 դիէն համար լացող կիներէները կը նստէին։ Ա ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, կը տեսնե՞ս։ նորէն դարձիր, աս ատկէ մեծ պղծութիւններ պիտի տեսնես։
16 Էս դիս Տէրոջը տանը ներքին դատին բերաւ։ և ահա Տէրոջը տաճարին դուռը՝ սրահին ու սեղանին միջտեղը ՚քսանու հինգ մարդ ու չափ կային։ անոնք ՚կռնակնին Տէրոջը տաճարին դարձուցեր էին՝ ու երեսնին արեւելքին, ու դէպ ՚ի արեւելք՝ արեւուն երկրապագութիւն կ՚ընէին։
17 Ա ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ, տեսա՞ր։ միթէ Յուդայի տունը պտիղ մը կ՚երեսայ իրենց հոս բրած պղծութիւնները բնելը, որ ՚երկիրն ալ բռնութիւնով լեցուցին, ու դիս բարկացնելու դարձան։ և ահա ճիւղը իրենց քիթին կ՚երկնցնեն։
18 Ա ես ալ սրտմտութեամբ պիտի վարուիմ՝ անոնց հետ։ չաչրս պիտի չխնայէ, ու պիտի չողորմիմ։ և անոնք ՚իմ ականջներս մեծ ձայնով պիտի կանչեն, սակայն անոնց մտիկ պիտի չընեմ։

ԳԼ· Թ

1 Ա ինծի ըսաւ, Քաղաքի վրայ հսկողները մօտեցուցէք, ու ամէն մէկը իր ապականիչ զէնքը
2 ձեռքը իր ձեռքը առնէ։ Էս ահա վեց հոգի հիւսիս նայող վերի դրանը ճամբայէն վեց մարդ կու գար, ու ամէնն ալ կուռն կոտրիչ զէնքերը իր ձեռքն էր։ ՚և անոնց միջէը կատէ զգեստ հագած մարդ մը կար, ու մելանի կապարճը գոտկանը ունէր։ և անոնք գացին պղնձէ սեղանին քովը կայնեցան։ Ա ՚Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը՝ որ քերովբէներուն վրան էր, անոնց վրայէն տանը սեմը եղաւ։

ա Հմմ· ԺԱ։
գ ԳԼ· ԺԹ· ա· ի· ա· ԻԹ· ԻԱ։
դ ԳԼ· ա· ԼԸ· ԻԲ։
ե ԳԼ· ԺԹ· ա· ի· ա· ԻԹ· ԻԱ։
զ ԳԼ· ա· ե· ի· ԼԸ։
է ԳԼ· ա· ե· ի· ԼԸ։

ը Դան· ե· ե։
թ ԳԼ· գ· ԺԴ։
ժ ԳԼ· ԺԹ· ա· ի· ԼԸ· ԼԹ։
ի ԳԼ· ա· ԺԹ· գ· ԺԴ· ԼԹ։
լ Բրիմ· ե· ԻԹ· ԼԸ· ԳԼ· ե· ԺԱ։
խ Բ Օր· ԼԸ· ԺԶ· ԻԲ։

ծ ԳԼ· ա· ԼԸ· գ· ԺԴ· ԼԹ։
կ ԳԼ· Բ· գ։
հ Ճամբէ· բ· ԻԷ։
ձ ԳԼ· ԺԹ· ա· ի։
ղ Բրիմ· բ· ԻԷ· ԼԸ· ՂԱ։
ճ Բ Օր· գ· ի· ԺԲ։

մ Ըսած· ա· ԼԸ։
յ Ըս· ա· ԻԵ· Բրիմ· ԺԹ· ա· ի։
ն Մխ· գ· ե· Զաք· ե· ԻԲ։

շ Բ· ի· ԻԲ։
ո ԳԼ· ԺԹ· ա· ի· ԻԱ։
չ ԳԼ· ե· ԺԱ· է· ե։
պ ԳԼ· ԺԹ· ա· ի· ԻԱ։
ջ Տ՚ա· գԼ· գ· ԼԸ· ը· ե· ԺԹ· ա· ի· ԻԱ։

Եւ ան կառուչ պղնաս հագած ու մէջքը պրազիլի կապամբոր ունեցող մարդը կանչեց։
4 Եւ Տէրը անոր բաւ, Քաղաքին մէջէն եւ բանտապետին մէջէն անցիր, ու անոր մէջը եղած [1]բոլոր պղծութիւններուն համար հառաչող ու պրպտող մարդուդ ճակատներուն
5 վրայ [2]նշան դիր։ Ու թանի որ ես կը լսէի՝ միւսներուն բաւ, Անոր ետեւէն քաղաքին անցէք ու զարկէք. [3]աչքերնիդ չխնայէ ու
6 մի ողորմիք. [4]Ծերը, երիտասարդը ու կոյսը, պզտիկ ազգը ու կիներնիդը ազանանեցէք ու կոտրտեցուցէք, բայց [5]վրան նշան ունեցող մարդու մը առնիներն մի մօտենաք. ու [6]իմ սրբարանէս սկսեցէք։ [7]Անոնք առջի հոգի մարդ ոչխէր ալան։ Եւ անոնց բաւ, Տունը պղծեցէք ու դաւթիները մեռելներով լեցուցէք — ելէք։ Եւ անոնք ելան ու քաղաքին մէջը զարկին։
8 Ու երբոր զանոնք զարկին, ու ես միացի, անասունը [8]երեսը վրայ ինկայ եւ ազազակելով ըսի, [9]Ո՜հ, Տէր Եհովայ, դուն երուսաղէմի վրայ քու բարկութիւնդ թափելով՝ Իսրայէլի բոլոր մնացորդը բնաջինջ պիտի ընես։
9 Ու ինծի բաւ, Իսրայէլի եւ Յուդայի տունը անօրէնութիւնը խիստ շատ մեծ է. ու երկիրը արիւնով լեցուեցաւ եւ քաղաքը անիրաւութեամբ լեցուեցաւ. վասն զի ըսին, [10]Տէրը երկիրը թողուց, ու [11]Տէրը չտեսնար։ Եւ հիմա իմ [12]աչքս ալ պիտի չխնայէ ու պիտի չողորմիմ. [13]իրենց ճամբաներըը իրենց գլխուն պիտի բերեմ։
11 Եւ ահա կառուչ պղնաս հագած ու մէջքը կապամբոր ունեցող մարդը թուր բերաւ՝ ու ըսաւ, Ինծի հրամայածիդ պէս ըրի։

ԳԼ. Ժ

1 Քարոզութեան տեսիլքի մէջ կը տեսնէ քաղաքին վրայ ցանուելու ըս կրակի կայծերը։ 8 Քերովբէներուն տեսիլքը։

1 Եւ տեսայ որ ահա քերովբէներուն գլխուն վրայի [1]հաստատութեանը մէջ՝ շափիւզայ քարի պէս սպառի ձեւով նմանութիւն մը կ'երեւցաւ։
2 Նոյն անոնց վրայ։ [2]Ու կառուչ պղնաս հագած մարդուն խօսեցաւ ու բաւ, Քերովբէներուն տակը եղող անիւներուն մէջտեղը մտիր, եւ ձեռքդ քերովբէներուն մէջտեղը եղող [3]կրակի կայծերէն լեցուր, ու [4]քաղաքին վրայ ցանէ. եւ անիկա իմ աչքերուս առջեւ
3 չելաւ՝ մտաւ։ Ու երբոր ան մարդը մտաւ՝ քերովբէները տանը աջ կողմն կայներ էին, եւ

4 ամպը ներքին գաւիթը լեցուցեր էր։ [5]Ու Տէրոջը փառքը քերովբէներուն վրայէն առնելէ վերացաւ, եւ տանը անցով լեցուեցաւ, ու գաւիթը Տէրոջը փառքին պայծառութենէն լեցուեցաւ։
5 ուռնիամիրը լեցուեցաւ։ Եւ [6]քերովբէից թեւերուն ձայնը՝ մինչեւ արտաքին գաւիթը կը լսուէր՝ [7]Ամենակարող Աստուծոյ ձայնին պէս։
6 Երբոր կը խօսէր։ Ու երբոր կառուչ պղնաս հագած մարդուն հրամայեց, ու բաւ թէ քերովբէներուն մէջտեղը եղող անիւներուն մէջէն կրակ առ, անիկա դնաց անիւներուն
7 քովը կայնեցաւ։ Ու քերովբէներուն մէջէն քերովբէին մէկը՝ իր ձեռքը քերովբէներուն մէջտեղը եղող կրակին երկրընցուց ու առաւ, և կառուչ պղնաս հագնողին ձեռքը տուաւ։
8 անիկա ալ առաւ ու ելաւ։ ([8]Ու քերովբէից թեւերուն տակը մարդու ձեռքին նմանութիւն կ'երեւնար։)
9 [9]Եւ տեսայ որ ահա քերովբէներուն քովը չորս անիւ կար, ամէն մէկ քերովբէին քովը մէյմէկ անիւ. ու անիւներուն երեւոյթը [10]կապարի գոյնի նման էր։
10 Եւ անոնց երեւոյթը՝ չորսին ալ ձեւը մէկ էր, որպէս թէ անիւ անիւի
11 մէջ եղած ըլլար։ [11]Գացած ատեննին իրենց չորս կողմերուն վրայ կ'երթային. գացած ատեննին չդառնար։ վասն զի որ կողմը որ գլուխը կը նայէր, անոր ետեւէն կ'երթային, գացած ատեննին չէին դառնար։
12 դառնար։ Եւ անոնց բոլոր մարմինը, կռնակները ու ձեռքերը ու թեւերը, և [12]անիւները՝ այսինքն ան չորսին անիւներուն ամէն կողմէն աչքեր էին։
13 քերով լեցուն էին։ Անիւներուն համար իմ
14 ցի որ անոնց անուն դրուեցաւ։ [13]Երրորդ մէկը չորս երես ունէր. առջի երեսը քերովբէի երես էր, երկրորդ երեսը մարդու երես էր, ու երրորդը առիւծի երես էր, և
15 չորրորդը արծիւի երես էր։ Ու քերովբէները վերացան։ Գետար գեսին քովը [14]ետեւած
16 կ'ելնէ անիւներս ատեր էին։ [15]Ու երբոր քերովբէները կ'երթային, անիւները՝ անոնց քովէն կ'երթային, ու երբոր քերովբէները երկրէն բարձրանալու համար թեւերնին կը վերցնէին, սա անիւներն ալ անոնց քովէն չէին
17 զատուեր։ [16]Երբոր անոնք կայնէին, — — կը կայնէին. երբոր անոնք վերանային, — — կը վերանային անոնց հետ. վասն զի անոնց մէջը կենդանիներուն ոգին կար։
18 Եւ [17]Տէրոջը փառքը տանը սեմին վրայէն ելաւ, ու քերովբէներուն վրայ կայնեցաւ։
19 Եւ իմ աչքերուս առջեւը [18]քերովբէները երե-

---

4 Գլ. ժա. 23։
— Գլ. ա. 22։ 26։
5 Գլ. թ. 3։
6 Գլ. ա. 13։
7 Տես Յայտ. ը. 5։
8 Տես Հմր. 16։ Գլ. ա. 22։ թ. 3։
9 Գլ. ժա. 13։
10 Գիտ. խ. 18։ Գլ. ը. 17։
11 Գլ. ը. 18։
12 Ասղ. ժ. 11։ Ես. խթ. 13։
13 Գլ. ե. 11։ է. 4։ ը. 18։

1 Ես. ա. 26։
2 Գլ. ա. 13։ Ես. ա. 6։
3 Գլ. ը. 16։
4 Գլ. ժա. 23։
5 Գլ. ժ. 4։
6 Գլ. ա. 24։
7 Ես. խթ. 3։ Ես. ա. 21։
8 Գլ. ա. 15։
9 Գլ. ա. 16։
10 Գլ. ա. 17։
11 Գլ. ա. 18։

1 Գլ. ա. 6։ 10։
2 Գլ. ա. 5։
3 Գլ. ա. 19։
4 Գլ. ա. 12։ 20։ 21։
5 Հմր. 4։
6 Գլ. ժա. 22։

լով՝ Քեւերնեին վերցուցին ու երկրէն բարձրացան. անիւներն ալ անոնց հետ էին, ու Տէրոջը տանը առեւելեան դրանը մուտքը կայնեցան. ու Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը վրանէն անոնց վրայ էր։ 20 Քերոբ գետին քովը Իսրայէլի Աստուծոյն տակը տեսած կենդանին ներս տանէք էին. ու գիտցայ որ անոնք քերովբէներ են։ 21 Չորս երես՝ ու չորս թեւ՝ ու թեւերուն տակը մարդու ձեռքերու նմանութիւն կար։ 22 Ու անոնց երեսներուն երեւոյթը նոյն երեսներուն կը նմանէր՝ որ գետին քովը տեսայ, թէ անոնց կերպարանքը և թէ իրենք. Համին մէկը չխոտակ յառաջ կ'երթար։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Խրհրդներուն անապարհը թէնը։ 4 անոնց մէջէն ու գառատառը։ 13 Երբոր Եզեկիէլ կը գոռգոռար։ Լատառած անոր կը յայտնի իր գերատրութիւնը թէ պիտի ազատի մէկ մասը մը։ 21 և պիտի պատժի չարերը։ 22 Աստուծոյ փառքը քաղաքին կը թողու։ 24 Եզեկիէլ գերիներուն կը դառնայ։

1 Ե՛ւ Հոգին զիս վերցուց, ու Տէրոջը տանը դէպ ի Արեւելք նայող արեւելեան դուռը բերաւ. և ահա Ի դրանը մուտքը քսանհինգ մարդ կար, ու անոնց մէջը Ժողովուրդին իշխանները՝ Ազուրի որդին Յազանիան ու Բանեայի որդին Փելատիան տեսայ։

2 Եւ անիկա ինծի ըսաւ, Որդի մարդոյ Ասոնք են այն մարդիկը որ անօրէնութիւն կը մտածեն,
Ու չար խորհուրդ կու տան աս քաղաքիս մէջ,
3 Ու կ'ըսեն, Մօտ չէ՛ Երուսաղէմ, տուներ չշինենք. Ան Հաղ կաթսայ է, ու մենք միս ենք։
4 Անոր համար մարդարէացիր անոնց վրայ, Մարդարէացիր, որդի մարդոյ։
5 Անոնց Տէրոջը Հոգին իմ վրաս ինկաւ. Ու ինծի ըսաւ, Խօսէ՝ որ Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Դուք այսպէս բսիք, տի Իսրայէլի տունը, Բայց ես ձեր միտքին անցածը գիտեմ։
6 Դուք աս քաղաքիս մէջ ձեր սպաննուածները չատցուցիք,
Ու անոր փողոցները սպաննուածներով լեցուցիք։
7 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ձեր սպաննուածները որ անոր մէջը դրիք, Անոնք միսն են, ու անիկա կաթսան է. Բայց ձեզ անոր մէջէն պիտի հանեմ։
8 Դուք սուրէն վախցաք,
Ու ես սուրը ձեր վրայ պիտի բերեմ՝

Ա։ Գէ. ա. 1։
Բ։ Գէ. ա. 28. Հմր. 12։
Գ։ Գէ. ա. 4. Հմր. 14։
Դ։ Գէ. ա. 8. Հմր. 8։
Ե։ Գէ. ա. 10։
Զ։ Գէ. ա. 18։
—
Է։ Գէ. գ. 18. 14. ը։
Ը։ 2. Հմր. 21։
Թ։ Գէ. ժ. 19։
Ժ։ Տէս գէ. ը. 16։
ԺԱ։ Գէ. մը. 22. 27. բ Գնա. գ. 4։
ԺԲ։ Ել. Երեմ. ա. 13։ Գէ. իգ. 3. ևս։
ԺԳ։ Գէ. բ. 2. գ. 24։
ԺԴ։ Գէ. ե. 22. իբ. 3։
ԺԵ։ 4։
ԺԶ։ Գէ. իգ. 3. 6. 10. 11. Մխ. գ. 3։
ԺԷ։ Հմր. 9։
ԺԸ։ Գէ. ե. 8։
ԺԹ։ Գէ. ե. 8։
Ի։ Հմր. 10։
ԻԱ։ Ղե. մը. 3. 24. ևս. բ. Օր. մը. 30. 31. Գէ. ը. 10. 14. Քոփ. մը. 25։
ԻԲ։ Ել. Երեմ. իբ. 3. Գէ. իբ. 25. լգ. 15։
ԻԳ։ 16։
ԻԴ։ Ել. Երեմ. իբ. 3։
ԻԵ։ Հմր. 1. Տէս Գաղ. ե. 2։
ԻԶ։ Գէ. բ. 8։
ԻԷ։ Ել. գ. 14։
ԻԸ։ Երեմ. իգ. 3. Գէ. իբ. 25. լգ. 15։
ԻԹ։ Ել. ժբ. 21. Ղե. ժբ. 31։
Ի։ Ել. ժբ. 23։
ԻԱ։ Երեմ. լբ. 39. Գէ. լգ. 26. 37. Տէս Ել. գ. 9։
ԻԲ։ Ել. ժա. 10. Ե. Երեմ. բ. 35. լբ. 39. Գէ. ժբ. 21։
ԻԳ։ Ջաք. ե. 12։
ԻԴ։ Ել. ժբ. 45։

Քոփ. մը. 25։
ԻԵ։ Ել. ժբ. 16։
ԻԶ։ Հմր. 1. Տէս Գաղ. ե. 2։
ԻԷ։ Գէ. բ. 8։
ԻԸ։ Ել. գ. 14։
ԻԹ։ Երեմ. իգ. 3. Գէ. իբ. 25. լգ. 15։
Լ։ Գէ. իգ. 24։
ԼԱ։ Ել. Երեմ. իբ. 3։
ԼԲ։ Գէ. իգ. 3. 6. 10։
ԼԳ։ Գէ. իգ. 3։
ԼԴ։ Գէ. իգ. 3։
ԼԵ։ Գէ. իգ. 3։
ԼԶ։ Գէ. իգ. 3։
ԼԷ։ Գէ. իգ. 3։
ԼԸ։ Գէ. իգ. 3։
ԼԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ԽԱ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԲ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԳ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԴ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԵ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԶ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԷ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԸ։ Գէ. իգ. 3։
ԽԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՀԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՀԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՂԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՂԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՃԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՃԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՄԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՄԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՅԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՅԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՆԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՆԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՇԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՇԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՈՒԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՉԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՉԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՊԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՊԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՋԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՋԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՌԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՌԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՍԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՍԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՏԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՏԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՑԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՑԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՒԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՒԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՓԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՓԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՔԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՔԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՕԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՕԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։
ՖԱ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԲ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԳ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԴ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԵ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԶ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԷ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԸ։ Գէ. իգ. 3։
ՖԹ։ Գէ. իգ. 3։
Ի։ Գէ. իգ. 3։

Ա. իմ իրաւունքներս պահէն ու դանակը ի դարձ դնէն .
Վե՛ւ անոնք ինծի ժողովուրդ լրլան ,
ես ալ անոնց Աստուած լրլամ՝ .
21 Բայց անոնց սրտով երթալ կամեցողը դարչութիւնէն
Ա. պղծութիւնէն հանէն կ՚երթայ .
Անոնց համբան իրենց գլուխը պիտի բերեմ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան .

22 Ա. քերովբէներու իրենց թեւերը վերցուցին , ու անիւներն անոնց քովն էին , և Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը վերէն անոնց վրան
23 էր : Տէրոջը փառքը քաղաքին միջէն վրայէն ելաւ , և քաղաքին հարևնեան կողմը եղող լեռան վրայ կայնեցաւ .
24 Ա. Հոգին զիս վերցուց ու Քաղդէացւոց երկիրը եղող գերիներուն քովը բերաւ . Եւ տեսիլը որ տեսի՝ էր Աստուծոյ Հոգւոյն տեսիլքին միջ .
25 ու ան տեսած տեսիլքս իմ վրայէս ելաւ . Ա. ես գերիներուն խօսցայ Տէրոջը բոլոր խոսքերը որ ինծի յայտներ էր .

ԳԼ· ԺԲ

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Որդի մարդոյ , դուն տապատումներու տանը միջ բնակած ես , որ աչքեր ունին ու չեն տեսներ , և ականջներ ունին ու չեն լսեր . Վասն զի անոնք տապատումներու տուն են :
3 Ասոնիկներս , որդի մարդոյ , քեզի չափաւոր կարասիներ պատրաստէ , ու անոնց աչքերուն առջևը ցորեկով չուէ , և անոնց աչքերուն առջևը տես տեղէն ուրիշ տեղ մը չուէ . գուցէ Անշուշտ նկատեն , թէև անոնք տապատումներու տուն են :
4 Եւ անոնց աչքերուն առջևը քու կարասիներդ ցորեկով հանես՝ չափաւոր կարասիներու պէս . բայց դուն անոնց աչքերուն առջևը իրիկունը ելլես՝ գերութեան դացողներուն
5 պէս : Անոնց աչքերուն առջևը պատը ծակեա
6 ու անկէ հանես . Անոնց աչքերուն առջևը ուսիդ վրայ վերցնես , — մթնցած ատեներ հանես . երեսդ ծածկէ որ երկիրը չտեսնես . Վասն զի քեզ իսրայէլի տանը նշան տուի :

7 Եւ այնպէս ըրի՝ ինչպէս որ ինծի հրամայուեցաւ . իմ կարասիներս՝ չափաւոր կարասի

ա Երեմ· իգ · 7 · Գլ· ԺԹ · 11 · ԼԳ · 25 · ՀԲ · 27 ։
բ Գլ· Բ · 10 · Իր · 31 ։
գ Գլ· ՙ · 13 · Ժ · 19 ։
դ Գլ· Ը · 4 · Բ · 3 · Ժ · 4 · 13 · Իգ · 4 ։

ե Գլ· Իգ · 3 ։
զ Տես Ջ·ար · Ժգ · 4 ։
է Գլ· Ը · 3 ։
—
ը Գլ· ր · 3 · 6 · 7 · 8 · գ · 26 · 27 ։
թ Եր· Ը · 23 · Ա·ա· Ը · 18 · Ժ · 13 · 14 ։
ժ Գլ· Իգ · 3 ։
ի Գլ· ր · 3 ։
լ Կամ տեսնեն քեզ իրենց
խ Գլ· Ը · 12 · Գլ· ՚ · 3 · Իգ · 24 · Հմր · 11 ։
ծ Գլ· ր · 3 ։

կ Գլ· Ժե · 12 · Իգ · 19 ։
հ Ա·ա· ա · 1 ։
ձ Հմր · 9 ։
ղ Ը·ա· Իե · 4 · 5 · 7 ։
ճ Երեմ· լՔ · 4 ։
մ Ըս· ԺՔ · 4 · Ե·

բ·մ· Ծր · 9 · Ընդ· — · 12 · Գլ· Ժե · 22 ։
յ Ը·ա· Իե · 4 · 5 · Ընդ· Ծր · 11 · Գլ· Ժե · 12 ։
ն Ը·ա· Իե · 4 · 5 · Գլ· Ե · 10 ։
շ Գլ· Ե · 3 · 12 ։

ո Ա·ա· Բ · 16 · Գլ· ՚ · 7 · 14 · Ժ·ա· 10 · Հմր · 16 · 22 ։
չ Գլ· ՚ · 8 · 9 · 10 ։
պ Գլ· ՚ · 16 ։
ջ Եզր· Իր ք·ա·քէն Նէն
ռ Ջ·ար · Ե · 14 ։

8 Իրեկուն ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
9 Ինծի եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ , Իսրայէլի տունը՝ Նոյն ապստամբներու տունը քեզի չըսա՞ւ թէ՝ Ինչ կ՚ընես ։
10 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Այս Իսրայէլի իշխանին միջի եղող իշխանին , ու Նոյն բոլոր տունը համար է ։ Ըսէ ,
11 Ձեզի նշան եմ . Ինչպէս որ ես ըրի , նոյնպէս անոնց պիտի ըլլայ . Աքսորի մէջ երթալու համար՝ գերութեան երթան ,
12 ու անոնց միջը եղող իշխանը իր ուսին վրայ կռնակ պիտի վերցնէ , ու մթնցած ատեներ պիտի ելլէ . Դասը պիտի ծակեն՝ որ անկէ հանեն . Երեսը պիտի ծածկէ , որ երկիրը աչքով չտեսնէ ։
13 Եւ Նետս վրայ իմ ցանցս պիտի տարածեմ , ու անկա իմ որոգայթիս միջ պիտի բռնուի . Եւ զանիկա Քաղդէացւոց երկիրը պիտի տանեմ . Ու անկա ան տեղը պիտի չտեսնէ , թէև հոն պիտի մեռնի ։
14 Եւ Նետս բոլոր օգնականները ու անոր բոլոր գունդերը Աջին հովերու պիտի ցրուեմ , Եւ Նետս հետէն սուր պիտի քաշեմ ։
15 Ու երբոր զանոնք ազգերու միջ ցրուեմ , ու զանոնք երկիրներու միջ ցանեմ , Պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։
16 Եւ անոնցմէ սուրէն , սովէն ու ժանտախտէն փրկ մնացորդ պիտի թողում . Որպէս զի իրենց բոլոր պղծութիւններէն պատմեն Ան ազգերուն միջ՝ ուր որ պիտի մտնեն . Ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։

17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
18 Որդի մարդոյ , հաց ողջ գոտիով ուտես , Ու ջուրդ տագնապով և անձկութեամբ խմես .
19 Ու երկրին ժողովրդեան ըսես , Իսրայէլի երկրին միջ եղող Երուսաղէմի բնակիչներուն վրայով Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Անոնք իրենց հացը անձկութեամբ պիտի ուտեն , Ու իրենց ջուրը ապշութեամբ պիտի խմեն , Որպէս զի իրենց երկիրը բոլորովին հանգիստ մնայ՝

ՙԻր բոլոր բնակչացը անիրաւութիւնը պատ-
ճառաւ ։
20 Եւ մարգարեական գրագրներըդ պիտի աւերուին,
Ու երկիրը ամլոյի պիտի ըլլայ ։
Ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը ։
21 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
22 Որդի մարդոյ, ի՞նչ պիտի ըլլայ ձեզի այն
առակը
Ու ՚ասոր խրատելի երկրին մէջ ։ ։ ։

եւ իմ բարկութիւնս յարդահաս անձրեւ՝
ու սրասուսկ քարկոտի քարեր պիտի ըլլան,
ու ըռնի բնաջինջ ընեն։
14 Ու կիրակ ծեփած պատերիդ պիտի փլցընեմ,
եւ զանիկա գետնին հետ հաւասար պիտի ընեմ.
ու անոր հիմն պիտի երեւնայ, և անիկա պիտի իյնայ,
ու դուք անոր միջը բնաջինջ պիտի ըլլաք.
ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
15 Եւ ես իմ սրասուսութիւնս պատին վրայ՝
ու զանիկա կիրակ ծեփողներուն վրայ պիտի կատարեմ՝
ու ձեզի պիտի ըսեմ,
Պատը ու զանիկա ծեփողները այլեւս չկան,
16 Երուսաղէմի վրայ մարգարէութիւն կ՚ընեն,
եւ անոր վրայով խաղաղութեան տեսիլքներ կը տեսնեն,
Քանի որ խաղաղութիւն չկայ՝ կ՚ըսէ Տէրը Եհովան։

17 Եւ դուն, որդի մարդոյ, երեսդ շիտակ դիր ժողովուրդիդ ազգիկներուն դէմ՝ սրտնք իրենց սրտէն մարգարէութիւն կ՚ընեն, ու անոնց վրայ
18 բայ մարգարէացիր, ու ըսէ, Տէրը Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Վա՛յ այն կնիկներուն որ ամէն թեւերու տակ բարձ կը կարեն, և ամէն հասակի մարդոց գլուխներուն ծածկոցներ կը շինեն, որ հոգիներ որսան. միթէ դուք իմ ժողովուրդիս հոգիները որսալով ձեր հոգիները
19 պիտի ապրեցընէ՞ք։ Եւ ինծի երեսներ ընդուն գարիի համար ու հացի պատառներու համար՝ իմ ժողովուրդիս առջեւը պիտի պիտի անարգէ՞ք, որպէս զի սուտ խօսքեան ականջ դնող ժողովուրդիս սուտ խօսելով՝ չմեռնեցու հոգիները մեռցընէ՞ք, ու չապրելու հոգիները ապրեցընէ՞ք։
20 Ասոր համար Տէրը Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահա ես ձեր բարձերուն դէմ եմ՝ ուր թռչնացնով զուք հոգիները կ՚որսաք՝ թռչնանալու պէս, և զանոնք ձեր թեւերէն պիտի պատռեմ, ու ան հոգիները որ զուք կ՚որսաք
21 թռչնանալու պէս։ Եւ ձեր լաչակներդ պիտի պատռեմ, ու իմ ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ, ու ալ ձեր ձեռքին մէջը որս պիտի չըլլան. Հոս պիտի գիտնաք
22 թէ ես եմ Տէրը։ Վասն զի զուք սրտ տրիտ սիրտը չար սուտխօսութիւններովդ տրտմեցուցիք, որ ես զանիկա չէի տրտմեցուցած. ու ամրա-
23 ցուցիք չարագործին ձեռքը, որպէս զի իր չար ճամբայէն չդառնայ ու ապրի։ Ասոր համար ալ ունայն տեսիլք պիտի չտեսնէք, և գուշակութիւն պիտի չընէք. ու իմ ժողովուրդս ձեր ձեռքէն պիտի ազատեմ. Հապա պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ասուած կը պատասխանէ կռապաշտներուն իրենց սրտին համաձայն. և գանգատ կը յայտնէ որ ապստամբին. յանդիմանութիւն մարգարէներուն պատճառով որ ցոյց տուած տեսութիւնները։ 12 Ասուծոյ անգթացած վիճակով։ 15 ապխոնիչ գուշակներու։ 17 ատեան 19 և ժողովրդին վրայով։ 22 Մեկ ճշմարտ չը պիտի ապաստանի սրտնքներուն ըլլալու համար։

1 Ու Իսրայէլի ծերերէն քանի մը մարդիկ
2 ինծի եկան, ու իմ առջեւս նստան։ Եւ Տէ-
3 րոջ խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոդ, սա մարդիկը իրենց կուռքերը իրենց սրտերուն մէջը կանգնեցին, ու իրենց անօրէնութեան գայթակղութիւնը իրենց երեսներուն առջեւը դրին. միթէ բնաւ ի՞նձմով պատասխան պիտի տամ։
4 Ասոնց անոնց հետ խօսէ ու անոնց ըսէ, Տէրը Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Իսրայէլի տունէն ով որ իր կուռքերը իր սրտին մէջը կանգնէ, ու իր անօրէնութեան գայթակղութիւնը իր երեսին առջեւը դնէ, ու մարգարէին գայ, ան Տէրս անոր կուռքերուն չատութեանը համեմատ
5 մնաս պատասխան պիտի տամ. Որպէս զի Իսրայէլի տունը իրենց սիրտերէն բռնեմ, վասն զի անոնց ամէնը իրենց կուռքերովը ինծմէ օտարացան։
6 Ասոր համար Իսրայէլի տանը ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Դարձէ՛ք, ու ձեր կուռքերէն չդարձուցէ՛ք, և ձեր ամէն պղծութիւններէն երեսերդ դարձուցէ՛ք։
7 Ամէն Իսրայէլի տունէն կամ Իսրայէլի մէջ պատահ եղող օտարականներէն ով որ ինծմէ պատուի, և իր կուռքերը իր սրտին մէջ կանգնէ, ու իր անօրէնութեանը գայթակղութիւնը իր երեսին առջեւը դնէ, և մարգարէին գայ՝ անոր միջոցով ինծի հարցընելու համար, Ես Տէրս ինծմէ պատասխան պիտի տամ անոր.
8 Ու իմ երեսս դէն մարդուն վրայ պիտի հաստատեմ, և զանիկա նշան ու առակ պիտի դնեմ, ու զանիկա իմ ժողովուրդիս միջէն կտրեմ. Հապա պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
9 Եւ թէ որ մէկ մարգարէ մը սխալելով բան մը խօսի, Տէրս մարգարէն ես Տէրս սխալեցուցի. ու իմ ձեռքս անոր վրայ պիտի երկնցընեմ, և

---

1 Եհր. 9. 21. 22. Գէ. ԺԳ. 8.
2 Երեմ. գ. 14. իբ. 3. Գէ. ի. 45. իս. 3.
3 Եհր. 8.
4 Գ=1 երեսի բարձեր
5 բ Գնաց. բ. 14.
6 Տէս Ընտ. իբ. 21. Մեք. գ. 5.
7 Գ=1 որ ինքին.
8 Եհր. 8.
9 Երեմ. իգ. 14.
1 Եհր. 6. Ես. Գէ. ԺԴ. 24. Մեք. գ. 6.
2 Եհր. 9. Գէ. ԺԴ. 3. ԺԸ. 7.
— Գէ. ը. 1. ի. 1. ւգ. 21.
5 Գէ. ԺԸ. 18. Եհր. 4. 7.
6 գ ինաց. գ. 13.
7 Երէ. անանցանելի պիտի
ուխտ հարցնի՞մ.
7 Գէ. ԺԸ. 10. ի. 3. 5. 8. Երեմ. իգ. 11. Գէ. ԺԸ. 7.
8 ինաս. ԺԴ. 10. Ոբ. իբ. 37. Գէ.
ի. 11.
9 Գէ. գ. 7.
գ ինաց. իբ. 22.
Ցաք. ԺԲ. 16. Երեմ. գ. 10. բինաս. բ. 10.

իմ՝ ժողովուրդս խոպանէլին մէջէն զանիկա
10 պիտի կոտրտըցընեմ՝ ու անոնք իրենց պա-
տիժը պիտի կրեն. քա՛ն հարցրնողին պատիժը
ու մարգարէին պատիժը մէկ պիտի ըլլայ.
11 որպէս զի Իսրայէլի տունը ետիս յիւրմէ
չխոտորի, ու ետիս յիւր իրենց բոլոր յան-
ցանքներովը չպղծուին, [1]հապա անոնք ինծի
ժողովուրդ ըլլան, ես ալ անոնց Աստուած
ըլլամ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան։
12 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
13 Որդի մարդոյ, թէ որ մէկ երկիր մը անհաւա-
տարմութիւն ընելով ինծի դէմ մեզանչէ, ու
ես անոր վրայ իմ ձեռքս երկնցընեմ, ու
[2]անոր հացին ցուպը կոտրեմ և անոր վրայ
սով խրկեմ, ու մարդը և անասունը անկէ
14 կտրեմ. [3]ու թէ որ այս երեք մարդը՝ Նոյ,
Դանիէլ ու Յոբ անոր մէջը ըլլան, անոնք
իրենց արդարութեամբը [4]հոգին պիտի ազատեն՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան։
15 Թէ որ երկրին վրայ [5]չար գազաններ բե-
րեմ, որ զանիկա անբնակ խոպան, ու ա-
մայի ըլլայ, այնպէս որ գազաններուն պատ-
16 ճառու անկէ անցնող չըլլայ. [6]թէ որ ան
երեք մարդիկը անոր մէջը ըլլան, ես կեն-
դանի եմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան, որ [7]իրենց
որդիքը ու աղջիկները պիտի չկարենան ազա-
տել. միայն իրենք պիտի ազատին, ու երկիրը
ամայի պիտի ըլլայ։
17 Կամ [8]թէ որ ան երկրին վրայ սուր [9]բերեմ,
և ըսեմ թէ, Ով սուր, երկրին միջէն անցիր.
18 ու [10]անկէ մարդը ու անասունը կտրեմ. [11]ու
թէ որ ան երեք մարդիկը անոր մէջը ըլլան,
ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան, որ իրենց
որդիքներն ու աղջիկները պիտի չկարենան
ազատել, բայց միայն իրենք պիտի ազատին։
19 Կամ թէ որ ան երկրին վրայ [12]ժանտախտ
խրկեմ, ու արիւնով [13]իմ բարկութիւնս անոր
վրայ թափեմ, այնպէս որ մարդը ու անա-
20 սունը անկէ կտրեմ. [14]ու Նոյ, Դանիէլ ու Յոբ
անոր մէջը ըլլան, ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէր
Եհովան, որ իրենց մէկ որդին կամ աղջիկը պի-
տի չկարենան ազատել. անոնք իրենց ար-
դարութեամբը [15]հոգին պիտի ազատեն։
21 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որ-
չափ առելի՝ երբոր [16]ես իմ չորս սաստիկ պա-
տիժներս՝ սուրը, սովը, չար գազաններ ու
ժանտախտը երուսաղէմի վրայ խրկեմ՝ մար-
22 դ ու անասունը անկէ կտրելու համար։ [17]Բայց
ահա հոն ազատած մնացորդ մը պիտի ըլ-
լայ, այսինքն ազատիներ ու աղջիկներ։
որոնք պիտի ելլեն. ահա անոնք ձեզի պիտի
ելլեն. և տեսնէք ճամբան ու անոնց գործ-
քերը պիտի տեսնէք. ու երեսատիճի վրայ
բերած չարիքիս վրայով՝ անոր վրայ բերած
23 բոլոր [18]չարիքին վրայով պիտի մխիթարուիք. Ու
երբոր անոնց ճամբան ու գործքերը տեսնէք,
անոնք ձեզ պիտի մխիթարեն. և պիտի գի-
նաք թէ ինչ որ ըրի անոր մէջը՝ առանց
պատճառի չըրի, կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԺԵ

[1] Որքան չեզոք բառի մէջ ոգեւորիչ չբացատրուած տրիճափէ։ Ե. բառագէտի միջոցաւ կը ցուցադրէ։

1 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, որքին փայտը [1]ուրիշ ծառի
ձիւ ունի քան այն փայտերէն,
Որ թուփերէն անտառին մէջ որ անասուն
ծառերուն մէջէն է.
3 Մարդիկ անկէ փայտ կ'առնեն[2] բանի մը գործ-
ածելու համար.
Կամ թէ անկէ գլեղ մը կ'առնեն[3] անկէ առնուն
մը կախելու համար։
4 Ահա [4]կրակի մէջ կը նետուի՝ անոր կէսերուն
բռնուելու համար.
Կրակը անոր երկու ծայրերը կ'ուտէ,
Ու միջը կ'այրի.
Մարդիկ անոնկա բանի մը օգտակար է։
5 Ահա անոնկա ամբողջ եղած ատենը բանի մը
չդար.
Ո՞ր միտց որ անոնկա բանի մը օգտակար ըլլայ՝
կրակը զանոնկա ուտելէն ու այրելէն ետքը։
6 Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Աստառի փայտերուն միջը ինչպէս է որքին
փայտը՝
Որն որ կրակին տուի կերակուր համար,
Այնպէս ալ երուսաղէմի բնակիչներն տուի.
7 Ու [2]իմ երեսս անոնց վրայ պիտի հաստատեմ.
[3]Անոնք միւ կրակէ պիտի ելլեն,
Ես ուրիշ կրակ միւ գտնուիք պիտի ուտէ.
Ու երբոր իմ երեսս անոնց վրայ հաստատեմ,
[4]պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը։
8 Ու իրենց անհաւատարմութիւն ընելուն հա-
մար՝
Երկիրը ամայի պիտի ընեմ,
կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԺԶ

[1] Մարգարէն ինչուան երուսաղէմի մէջ նամառելիներով երուսաղէմի բնակիչը կը տարբերէ։ [2] Ընտանեցոյ հարբանդին անոր անոր վրայ։ [3] Երուսաղէմի պղծութիւն պատճառ թիւնը։ [4] անոր ծանր գատաստաններէն։ [5] Անոր միջէն իր միջը

1 Ե Գ՝ ա • բ • 15 •	16 • 18 • 20 • Տ՝ա •	1 Դ՝ա • իգ • 21 • Գէ •	4 Ես՝ա • իգ • 1 •
2 Գէ • ժա • 22 • լէ •	Երէմ՝ է • 16 • ժա •	է • 12 • խա • 3 • 4 •	Գէ • ըգ • 22 •
27 •	14 • ժգ • 21 •	ԽՊ • 3 • ըգ • 21 •	5 Գէ • է • 8 •
3 Դ՝ա • իգ • 28 • Ես՝ա •	15 Ընտ՝ • ժա • 4 •	• Երէց • անդրնեմ	7 Հմր • 14 •
գ • 1 • Գէ • գ • 28 •	16 Դ՝ա • իգ • 22 • Գէ •	6 Գէ • իէ • 15 • Սոփ •	9 Գէ • ի • 17 • էգ • 27 •
է • 16 •	է • 17 •	ա • 3 •	10 Գէ • գ • 8 •
4 Երէմ՝ ժէ • 1 • Հմր •	18 Հմր • 14 • 18 • 20 •	13 Հմր • 14 •	11 Գէ • ի • 42 •

2 Բ Թագ՝ իգ • 12 •	Երէմ՝ իբ • 2 • 3 •	3 Եզ՝ • իգ • 16 •
Գէ • ըբ • 22 •		7 Գէ • ը • 7 • է • 4 •
6 Գէ • է • 8 •	—	ժա • 20 • ի • 38 •
8 Հմր • 14 •		42 • 44 •
9 Գէ • ի • 17 • էգ • 27 •	10 Ըստ՝ • ժէ • 4 •	—
12 Գէ • գ • 8 •	11 Դ՝ա • ժէ • 10 • Գէ •	
13 Գէ • ի • 42 •	ժգ • 3 •	

ՀԳ. Հնա հաւասար, և իբ քշրերաւ՝ Ա-գումն ու Ա-մուրիցն ՀԳ. քերն աւելի բազմով՝ սասակ պահմիներս ի՞ր. Ժամանակ՝ 60 Գ. երբ խաղաղութիւն կը խոստանայ անդ.

1 Գարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, ՚Իսրայէլին իր պղծութիւն՝ նէրը դիտցուր.
3 Ու ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Երուսաղէմին՝ Ես քու ծնունդդ ու ծննդեանդ օրդ Քանանացւոց երկրէն էր. Քու հայրդ Ամորհացի՝ ու մայրդ Քետացի էր.
4 Եւ քու ծնունդդ ալ այսպէս էր. Քու ծնած օրդ պորտդ չկարուեցաւ, Ու ջուրով չլուացուեցար, Եւ աղով չաղուեցար ու խանձարուրով չփաթթուեցար.
5 Աչք մը քեզի չխնայեց, որ քեզի ողորմի, Ու ասոնցմէ մէկը քեզի ընէ. Բայց ծնած օրդ Քու անձիդ գարշութեամբը դաշտի երեսին վրայ նետուեցար.
6 Ու ես քու քովէդ անցայ, Եւ քեզ արիւնդ մէջ կոխուած տեսայ. Ու ՚քեզ արիւնդ մէջն ՚ըսի, քեզի Ապրէ՛ ըսի. Այո ՚քեզ արիւնդ մէջն ՚ըսի, քեզի Ապրէ՛ ըսի.
7 ՚Քեզ դաշտի բոյսերուն պէս բազմացուր ըսի. Եւ չատցար ու մեծցար, Եւ կատարեալ գեղեցկութեան հասար. Պոչերդ գոյացան ու մազերդ աճեցան, Բայց դուն մերկ ու անծածկոյթ էիր.
8 Եւ քու քովէդ անցայ ու քեզի նայեցայ. Եւ ահա քու ժամանակդ սիրոյ ժամանակ էր. ՚Ու ես իմ թեւիցս քու վրադ տարածեցի, Եւ քու մերկութիւնդ ծածկեցի. Ու քեզի երդում ընելով՝ Քեզի հետ ուխտ ըրի, կ՚ըսէ Տէր Եհովան, Ու ՚դուն իմ եղար.
9 Եւ քեզ ջրով լուացի, Ու քու վրայէդ քու արիւնդ սրբեցի, Ու քեզ ձեթով օծեցի.
10 Եւ քեզի նկարագործ հանդերձ հագուցի, Ու քեզի խիհաչի մուշակ մատներ հագուցի, Եւ քու մէջդ բնհեզ գօտի կապեցի, Ու քեզ մետաքսներով ծածկեցի.
11 Եւ քեզ զարդերով զարդարեցի, Ու ՚ձեռնակ քերուդ վրայ ապարանջաններ դրի, ՚Ու պարանոցիդ վրայ մանեակ դրի.
12 Եւ քու ՚քիթդ օղակ՝ Ու ականջներդ գետնաձ՝ Ու գլուխդ պարծանաց պսակ դրի.
13 Եւ դուն ոսկիով ու արծաթով զարդարուեցար. Ու քու հանդերձներդ բեհեզ, մետաքս ու նկարագործ եղան. ՚Նաչիհ ու մեղր ու ձէթ կերար, Եւ խիստ շատ գեղեցկացար, Ու թագաւորութեան հասար.
14 Եւ քու գեղեցկութեանդ համար ՚քու անունդդ ազգերուն մէջ տարածուեցաւ. Վասն զի անիկա կատարեալ եղաւ՝ ան վայելչութեանդ պատճառաւ՝ Որ ես քու վրադ դրի, կ՚ըսէ Տէր Եհովան.
15 Բայց դուն քու անունդդ պատճառաւ, ՚Քու գեղեցկութեանդ ապաւինելով ՚ընութիւն ըրիր, Եւ քու պատկութիւնդ ամէն անցնողին առջեւը թափեցիր՝ անոր կ՚ըլլար.
16 ՚Ու քու հանդերձներէդ առիր, Եւ քեզի դիմդոյն զարդերով բարձր տեղեր շինեցիր, Ու անոնց վրայ ընութիւն ըրիր. Ասանդ նման չեղաւ, ոչ ալ պիտի ըլլայ.
17 Եւ իմ քեզի տուած ոսկիէս ու արծաթէս քու պարծանացդ զարդերը առիր, Ու քեզի արուական պատկերներ շինեցիր Եւ անոնցմով պատկեցար.
18 Ու քու նկարագործ հանդերձներդ առնելով՝ Զանոնք ծածկեցիր, Ու իմ ձէթս ու խունկս անոնց առջեւ դրիր.
19 ՚Ու քեզի տուած հացս, Քեզի կերցուցած նաշխս, ձէթս ու մեղրս ալ Անոնց առջեւ դրիր անոյշ հոտի համար. Ու ասիկա եղաւ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան.
20 ՚Եւ ինծի համար ծնած տղաքներդ ու աղջիկներդ առիր, Ու զանոնք կերակուրի համար զոհ ըրիր ա՛նանց. Այս քու պոռնկութիւնդ քիչ բան է,
21 Որ իմ տղաքներս մորթեցիր, Ու զանոնք անոնց տուիր՝ ՚նո՛ւիր անցընելով.
22 Եւ քու բոլոր պղծութիւններուդ ու պոռնկութիւններուդ մէջ՝ Քու ՚մանկութեանդ օրերը չյիշեցիր, ՚Երբոր մերկ ու անծածկոյթ Էիր, Եւ քու արիւնդ մէջ կոխուած էիր.
23 Ու եղաւ որ բոլոր չարութիւններդ եղաբ՝ (վա՜յ, վա՜յ քեզի՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան,)
24 Դուն ՚քեզի բոպանոց ալ շինեցիր, Ու ՚քեզի ամէն հրապարակի մէջ բարձր տեղ ըրիր.
25 ՚Ամէն ճամբու գլուխ քու բարձր տեղերդ շինեցիր,

= Գէ. ֆ. 4. ֆբ. 3. իգ. 7. 8. 9. ֆ Գէ. ֆա. 30. ֆ Հմր. 42. ֆ Ցմե. ր. 3. ֆ Նէ. ա. 7. ֆ Հասբ. գ. 9. ֆ Եէ. ֆր. 3. ֆ Բ. 8. ֆ Ծն. իգ. 43. 47. ֆ Նահ. ա. 3. ֆ Ս. գ. 31. ֆ Օր. ր. 13. 14. ֆ Ա-ա. իբ. 8. ֆ Ցեր. ր. 13. ֆ Տ-ս ր Օր. ր. 15. Երեմ. է. 4. Մխ. գ. 11. ֆ Ս. ա. 31. ֆ. է. ֆ Երեմ. ր. 30. գ. 2. 8. 30. Գէ. իգ. 3. 8. 31. 38. Ցմ. ա. 8. ֆ գ Ցաց. իգ. 7. Գէ. է. 29. Ցմե. ր. 8. ֆ Ցմ. ա. 37. 38. Նա. Ցէ. 3. Ցմե. ա. 8. ֆ Ս. 31. ր. 35. Գէ. ֆ. 29. իգ. 37. 43. 46. Ցմե. ժա. 1. ֆ Հմր. 4. 5. 6. ֆ Հմր. 31. ֆ Ս. Ցէ. 3. 7. Երեմ. ր. 30. գ. 8. ֆ Նահ. ֆ. 14.

Ու քառ գնդակութիւնդ զգուելի ըլլիր ,
եւ ամէն անցնողին քառ ատքերդ բացիր ,
Ու քառ պատկութիւններդ չատցուցիր ։
26 եւ քառ մեծամեծ ահաւնատկիցներուդ՝
Եգիպտոսի որդւոցը հետ պատկութիւն ըլլիր,
Ու պիտ արդոզցնելու համար քառ պատկութիւններդ չատցուցիր ։
27 եւ ահա իմ ձեռքս քառ վրադ երկընցուցի ,
Ու քառ ուռճիկդ պակսեցուցի ,
Ու քեզ քառ իշխանութիւնդ՝ փղշտացւոց աղջիկներուն կամացը յանձնեցի ,
Որոնք քառ անհամեստ վարմունքիդ կ՚ամչնան ։
28 եւ չկշտանալով՝ Ասորեստանի որդւոցը հետ պատկութիւն ըլլիր ,
եւ թէպէտ անոնց հետ պատկութիւն ըլլիր , սակայն չկշտացար ։
29 Ու բազմացուց երկրէն Քանանի քաղդէացւոց երկիրը
քառ պատկութիւններդ չատցուցիր ,
Բայց ասով ալ չկշտացար ։
30 քառ սիրտդ ո՜րչափ տկար է , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ,
Որ առ ամէն բաներըդ ըլլիր՝
Պետնիթ պատնիկ կնկան մը գործքը ։
31 Ամէն ճամբու գլուխ՝ քառ բոպանոցներդ շինեցիր ,
եւ քեզի ամէն հրապարակի մէջ բարձր տեղ ըլլիր ,
Ու վարձքը անարգելով՝ պատնիկ կնկան պէս չեղար ,
32 Հապա՜ այն չնութիւն ընող կնկանը հետ է՜ ,
Որ իր էրկանը տեղը օտարներ կ՚առնէ ։
33 Ամէն բոպերուն վարձք կու տան ,
Բայց դուն ամէն հանիներնեդուդ քառ վարձքերդ կու տաս ։
Ա՛յո կատաք կու տաս անոնց՝ որ ամէն կողմէն քեզի գան՝
Քեզի հետ պատկութիւն ընելու համար ։
34 եւ քառ պատկութեանդդ մէջ՝ կնիկներուն ետ գաժին ներհակը կ՚ըլլայ քեզի ։
Վասն զի պատկութեան համար քառ եանէդ եկող մարդ չկայ ։
Ու քառ վարձք տալովդ եւ ուրիշէն վարձք չառնելովդ՝
Դուն ներհակը եղար ։
35 Ասոր համար , ով պատնիկ , Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ ,
36 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ ։
Որովհետեւ քառ պղինձդ ատրաժանեցաւ ,
եւ քառ պատկութիւններդով մերկութիւնդ քառ հանիներնեդուդ ու ամէն գարշելի կուռքերուդ յայտնուեցաւ ,
եւ անոնց ծոխրատ տղոցդ արիւնը ետ-ետ ,
37 Ահաւ հանիր ահա ես պիտի ժողվեմ քառ բոլոր հանիներնեդդ՝
Որոնց դուն հաճոյ եղար ,
եւ ամէն անոնք որ սիրեցիր , ու ամէն անոնք որ ատեցիր .
եւ զանոնք ամէն կողմէն քառ վրադ պիտի ժողվեմ ,
Ու քառ մերկութիւնդ անոնց պիտի բանամ .
եւ անոնք քառ բոլոր մերկութիւնդ պիտի տեսնեն ։
38 Ու քեզ պիտի դատեմ
՚Շնութիւն ընող և ՚արիւն թափող կիներուն դատաստանովը ,
Ու քեզի բարկութեամբ ու նախանձով արիւնս ետ՚ պիտի տամ՚ .
39 եւ քեզ անոնց ձեռքը պիտի տամ՚ .
Ու ՚քառ բոպանոցդ պիտի փլցնեն ,
Ու քառ բարձր տեղերդ պիտի աւրեն ,
եւ ՚քառ հանդերձներդ քեզ պիտի մերկացընեն ,
Ու քառ պարծանացդ զարդ երը պիտի առնեն ,
եւ քեզ մերկ ու անծածկելի պիտի թողուն .
40 ՚Ու քառ վրադ ժողովք մը ալ պիտի հանեն ,
՚Եւ քեզ քարերով պիտի քարկոծեն ,
Ու իրենց սուրերովը քեզ պիտի խոցատեն ,
41 եւ ՚քառ տուներդ կրակով պիտի այրեն ,
Ու ՚շատ կիներու առջեւ քառ վրադ դատաստաններ ՚ի գործ պիտի դնեն .
եւ քեզ ՚պատկութիւն ընելէն պիտի դադրեցընեմ ,
Ու ալ չիմին ալ պարգեւ պիտի չտաս ։
42 Այսպէս ՚պիտի դադրեցընեմ՚ իմ բարկութիւնս որ քեզի գայ .
Ու իմ նախանձս քեզմէ պիտի վերնայ ,
Ու պիտի հանդարտիմ ու ալ պիտի չբարկանամ ։
43 Որովհետեւ ՚դուն քառ մանկութեանդդ օրերը չյիշեցիր ,
Հապա ասոնց ամէն բաներովդ պիտ սրդոզցուցիր .
Ահաւ հանիր ահա ես ալ քառ ճամբադ ետ՚ գլուխդ պիտի բերեմ՚ ,
կ՚ըսէ Տէր Եհովան ,
Ու դուն քառ բոլոր պղծութիւններուդ վրայ
Ա՛ն եղեռնագործութիւնը պիտի չընես ։
44 Ահա ամէն առակ խօսողը
քառ վրադ առակ պիտի խօսի՝ բսելով ,
Ինչպէս է մայրը , աղջիկն ալ ։ ։

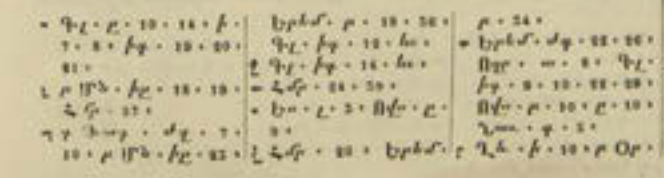

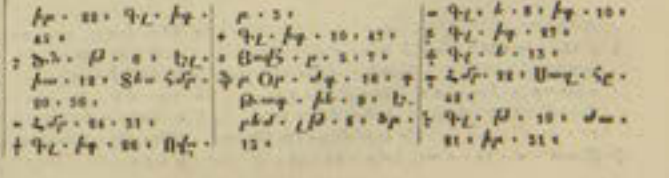

45 Դուն քու մեղդ ապշիկն ես ,
Որ իր էրիկէն ու ազգքնէրէն զզուեցար .
Ես քու քոյրերուդ քոյրն ես ,
Որ անոնք իրենց էրիկներէն ու ազգքնէրէն
զզուեցան .
Ձեր մայրը հետացի՝ ու ձեր հայրը Ամո-
հացի է .
46 Ու քու մեծ քոյրդ Սամարիան է ,
Որ իր ապշիկներովը քու ձախ կողմդ կը բը-
նակի ,
Ես Սդեզմ պզտիկ քոյրդ Սոդոմն է ,
Որ իր ապշիկներովը քու աջ կողմդ կը բնակի .
47 Ու դուն անոնց ճամբաներուն մէջը չդարնցիր ,
Ես անոնց պղծութիւններուն պէս չըրիր .
Հապա սպասի թէ մէնց շատ պզտիկ — չըշին էր ,
Դուն քու բոլոր ճամբաներուդ մէջ հանոնցմէ
աւելի ապականեցար .
48 Ես կենդանի եմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան ,
Որ քու քոյրդ Սոդոմն՝ ինքը ու իր ապշիկ-
ներըը Ցնոյն չըրին ,
Ինչպէս որ դուն ու քու ապշիկներդ ըրիք .
49 Ահա քու քրոջդ Սոդոմին անօրէնութիւնը
ասա էր .
Ամբիկա իր ապշիկներովը
Հպարտութիւն , Հացին կուշտութիւն ու ան-
հոգ հանգստութիւն ունեցաւ ,
Ես աջքատին ու անանկին ձեռք չէ ժողուց .
50 Ու հպարտացան և իմ առջեւս պղծութիւն
ըրին .
Ու Սպանեք տեսածիս պէս վերցուցի .
51 Ես Սամարիա քու մեղքերուդ կէսին չափ
մեղք չգործեց .
Ու դուն քու պղծութիւններդ անոնցմէ ա-
ւելի չատցուցիր ,
Ես քու բոլոր պղծութիւններովդ
Քու քոյրերդ արդարացուցիր .
52 Ու դուն որ քու քոյրերդ դատապարտեցիր ,
Քու անարգանքդ կրէ քու մեղքերուդ հա-
մար ,
Որ դուն անոնցմէ աւելի պղծութիւն ըրիր .
Անոնք քեզմէ արդար են .
Խակ դուն քոյրերդ արդարացնելուդ համար՝
Ամչցիր ու քու անարգանքդ կրէ .
53 Ու ես պիտի դարձընեմ անոնց գերութիւնը ,
Սոդոմին ու անոր ապշիկներուն գերութիւնը ,
Ես Սամարիային ու անոր ապշիկներուն գե-
րութիւնը .
Անոնց միջէը քու գերութիւնդ ալ ես տանիմ ,
54 Որպէս զի քու անարգանքդ կրես
Ու ամչնաս բոլոր ըրածիդդ համար՝
Ազնոնց մխիթարութիւն բլլալուդ համար .
55 Ես քու քոյրերդ՝ Սոդոմ ու անոր ապշիկները
Իրենց առջի վիճակին պիտի դառնան ,
Ես Սամարիա ու անոր ապշիկներն ալ
Իրենց առջի վիճակին պիտի դառնան .
Ու դուն և քու ապշիկներդ ալ
Ձեր առջի վիճակին պիտի դառնաք .
56 Վասն զի քու հպարտութիւնդ օրը
Քու քոյրդ Սոդոմ քու բերնէդ չլսուեցաւ ,
57 Քանի որ դեռ քու չարութիւնդ յայտնուած
չէր ,
Ինչպէս որ հիմա յաղթուելոց Ասորւոց
ազջիկներուն առջեւը ,
Ու անոնց բոլորովքը եղող բոլոր Փղշտացւոց
ազջիկներուն առջեւը անթիվով եղար ,
Որ անոնք ամէն կողմէն քեզ նախատեցին .
58 Քու եղանդագործութիւնդ և քու պղծու-
թիւններդ
Դուն կրեցիր՝ կ'ըսէ Տէրը .

59 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Քու երդումդ համարձատ պիտի ընեմ քեզի ,
Որ երդումը անարգեցիր և ուխտը ստեղծեր ,
60 Բայց ես քու մանկութեանդ օրերը քեզի
հետ շատ ուխտս պիտի յիշեմ ,
Ու քեզի հետ յաւիտենական ուխտ պիտի
հաստատեմ .
61 Ես զդուն քու ճամբաներդ պիտի յիշես ,
Ու պիտի ամչնաս երբոր ընդունիս քեզմէ մեծ
և քեզմէ պզտիկ քոյրերդ ,
Ու Ցոյց չէ թէ քու ուխտովդ .
62 Հաստա ես քեզի հետ իմ ուխտս պիտի հաս-
տատեմ ,
Ես պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը .
63 Որպէս զի ամչնաս ու ամչնաս ,
Ես ամչնալուդ պատճառաւ մէլ բերան ալ բա-
նայ չբանայ ,
Երբոր քու բրած բոլոր գործերուդ համար
Քեզի քաւութիւն բնեմ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան .

ԳԼ . ԺԱ .

1 Երկու արծիւներու ու մեկ երբի երեսփով ես կը ցուցնեմ Իսրայելի տոհմերուն երկրագործի վարչ . օրհնեան բնութենէն ապստամբելով Եգիպտոսին ապաւինելուն ես Եհովան կը խոստանայ ուխտադրութեն եզեկիէլ անկել .

1 Ես Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բսելով ,
2 Որդի մարդոյ , խրտնելի առակ Հանելուկ
3 պատմէ ու առակ խօսէ , Ու բսէ , Տէր Եհո-
վան այսպէս կ'ըսէ . Մեկ մեծ արծիւ մը՝ մեծ

ա Հմր . 3 ։
բ ր Օր . ըր . 28 . Ես-
ա . 19 ։
գ գ Թագ . ի՞ա . 9 ։
Գէն . ի . 9 . 7 . Հմր .
33 . 34 ։
դ Մատ . ժ . 15 . Ժա-
ղր . 42 . 43 ։
ե 24 ։
զ Դն . ժգ . 19 ։
է Դն . ժգ . 15 . ժը .
20 . ժԲ . 2 ։
ը Դն . ժԲ . 24 ։
թ Երեմ . գ . 11 . Մատ .
ժը . 42 . 43 ։
ժ Տ՚ես Եր . ա . 9 ։
Հմր . 60 . 61 ։
ի Երեմ . ի . 16 ։
լ Գէն . ժգ . 22 . 23 ։
խ Գէն . ժգ . 3 . ը
Գն . ի՞ը . 18 . Ես-
է . 1 ։
ծ Եր . ժգ . 23 . Հմր .
27 ։
կ Գէն . իգ . 42 ։
հ ը Օր . իԲ . 15 . 16 ։
ձ Գէն . ժէ . 13 . 19 ։
ղ Ելից . ժգ . 41 ։
ճ Երեմ . լը . 43 . Ե-
զ . 1 ։
մ 1 ։
յ Գէն . իգ . 1 . 7 . 21 ։
Գաղ . գ . 28 . Ես .
ա . 1 ։
ն Երեմ . լա . 21 . Ես .
ի . 1 ։
շ Ծէն . ի . 22 . ի . 2 ։
Հմր . 61 ։
ո Գէն . ի՞ . 13 . Հա-
մար . գ . 13 ։

քեւերով, երկայն փեսաւրեղով ու գոյնզգոյն բազակ փեսաւրեղով լեցուն Էիրանեան ևկաս, 4 ու Եզեկիելին ամենազարմանալի ճիւղը առաւ. Ասոր բնաճիւղերուն ծայրը փրցուց, և գանելիա վաճառականներ երկիրը տարաւ, — գանելիա վաճառականաց քաղաքը դրաւ. Եւ ան երկրին հարուստն առաւ, ու գանելիա Եբարկերը արուի մէջ դրաւ. — Եղիւ— չաս Ջարկրաւ քով տարաւ, 6 Եաւելի դրաւ. (Եւ անկիա բռնաւոր, ու առաջնուած Եկարճահասակ արմի մը եղաւ.) անանկ որ անոր ասելքը դէպ իրեն նային, ու արմատները իր տակը ըլլան. և անկիա արմի ըլլալով՝ ասելք բռնացաւ ու ընձիւղներ արձակեց.

7 Եւ մէկ ուրիշ մեծամեծ ու բազմափետուր մեծ արծիւ մըն ալ կար. և ահա հոս արմիը իր արմատները դէպ Ի՛նոր ծռեց, ու իր ասելքը դէպ Ի՛նոր երկընցուց, որպէս զի 8 իր անկռած ածուներովը գինքը ոռոգէ. Անիկա բարերը արտի մէջ չատ Ջարկրաւ քով անկռեցաւ, որ ասելք արձակէ և պտուղ բե- 9 րէ ու ազնիւ արմի ըլլայ. Ըսէ որ Տէր ԵՀՈՎԱՆ այսպէս կ՚ըսէ. Ասիկա պիտի յաջողի՞. Եմիթէ ահ —ՀՀ— ուռնեները անոր արմատները պիտի չխլէ՞, ու անոր պտուղը պիտի չփրցնէ՞, որ չորնայ. Անոր ամէն բուսած տերեւները պիտի չորնան. և առանց մեծ բազկի ու շատ ժողովուրդի գանելիա արմատէն 10 պիտի խլէ. Եւ ահա անկռեցաւ, միթէ պիտի յաջողի՞. Եչէ՞ որ արեւելեան հովը անոր դը- պածին պէս բոլորովին պիտի չորնայ. անիկա իր բուսած ածուներուն վրայ պիտի չորնայ.

11 Գաբաձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 12 թէ, Եհեմա ապստամբներուն ատեր ըսէ, Ձեռնց ինչ ըլլալը չէք գիտեր. ըսէ որ Ահա Եբաբելացի թագաւորը Երուսաղէմ եկաւ, և անոր թագաւորը իշխաններըը առաւ, ու 13 զանոնք իր քովը Բաբելացի տարաւ. Եւ թագաւորեն սերունդէն մէկը առնելով՝ անոր հետ ուխտ ըրաւ, հոս անոր երդումի ընկեր առաւ. 14 Նաև երկրին զօրաւորները առաւ. Որպէս զի թագաւորութիւնը Եցած ըլլայ, ու չկրնայ գինքը բարձրացընել. և իր ուխտը պահելով 15 անոր վրայ հաստատ կենայ. Բայց Եանկիա անկէ ապստամբեցաւ, ու Էգիպտացւոց գեսպանները իրկեց, որ իրեն ձիեր ու շատ զօրքեր տան. Եմիթէ անկիա յաջողութիւն պիտի գտնէ՞. ասա բաներըը ընողը պիտի ազատի՞, կամ 16 թէ ուխտը տրելով պիտի ազատի՞. Էս կեն- դանի եմ, կ՚ըսէ Տէր Եհոսիան, որ անկիա անշուշտ հոն թագաւորին քովը՝ որ գինքը թագաւոր բրեր էր, որուն երդումը անարգեր էր, ու անոր ուխտը տրեր էր, 17 անոր քովը Բաբելացի մէջ պիտի մեռնի. Էն- փառասուն մեծ զօրքով ու շատ բազմաթիւ պատերազմի մէջ անոր հասնար բան մը պիտի չընէ, Երբոր պատնէշներ կոտղտուի ու մահա- կացներ չբնաւի՝ շատ հոգիներ կտրելու հա- 18 մար. Վասն զի անկիա երդումը անարգեց և ուխտը տրեց, և ահա անկիա Էր ձեռքը տալէն ետքը՝ ասա ամէն բաներըը ընելուն հա- մար պիտի չազատի.

19 Ասոր համար Տէր ԵՀՈՎԱՆ այսպէս կ՚ըսէ. Էս կենդանի եմ՝ որ անարհամ անոր գլուխը պիտի գարձընեմ իմ երդումս որ անկիա անար- 20 գեց, ու իմ ուխտս որ տրեց. Էր Ահանոր վրայ իմ ցանցս պիտի տարածեմ, ու անկիա իմ որոգայթիս մէջ պիտի բռնուի. և զանի- կա Բաբելացի պիտի տանիմ, ու Էհոն անոր հետ դատ պիտի վարեմ՝ անոր հանցի գէմ ըրած 21 յանցանքին համար. Ու Ահանոր բոլոր փախս- տականներըը և անոր բոլոր զօրքերը սրով պի- տի իյնան, ու ՀՀ— մնացորդներըը ամէն հով- բատ պիտի ցրուին. ու պիտի գիտնաք թէ ես Տէրս խօսեցայ.

22 Տէր ԵՀՈՎԱՆ այսպէս կ՚ըսէ. Էս ալ բարձր եղեւինին ամենազարմանալի ճիւղէն պիտի առնեմ, ու պիտի անկեմ. Էս անոր բնաճիւղներուն ծայ- րէն նուազագոյն պիտի փրցընեմ, ու Էմէկ բարձր ու վեհացած լեռան մը վրայ պիտի անկեմ. 23 Էզանիկա Իսրայէլի բարձր լեռանը վրայ պի- տի անկեմ. և անիկա ասելք պիտի արձակէ ու պտուղ պիտի տայ, ու սիրուն եղեւին պի- տի ըլլայ. և Ահոր տակը ամէն տեսակ թռ- չունեցող բոլոր թռչուններըը պիտի նստին, ա- նոր ասելքներուն հովանիին տակը պիտի բնակին. 24 Էս գաշտի բոլոր ծառերը պիտի գիտնան՝ թէ ես Տէրս Ահարձր ծառը ցածցուցի, — ցած ծառը բարձրացուցի. կանանչ ծառը չորցուցի ու չոր ծառը կանանչցուցի. Էս Տէրս խօսե- ցայ ու պիտի կատարեմ.

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Գաբաձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 2 Մարդ որդի, առակ ասա տունին ամբոխին ու ըսէ անոնց Տէր ԵՀՈՎԱՆ այսպէս կ՚ըսէ.

---

1 Ասասան կը յանդիմանէ ապիրեն անիրաւ առակը. 3 կը յայտնէ թէ Իսրայէլ Եգիպտոս կը վստահի ապրուստ հոգալ մէ հետ. 10 ապ- րուստ հոգալ մէ չորս գառանին հետ. 11 չորս հոգ մէ ապրուստը ջա- ւսիին հետ. 12 չորս մարդու մէ հետ որ կ՚ապրուստին. 22 բարի մարգոյ մէ հետ որ կ՚ապրուստին. 23 և մարգիկ ապրուստին հետ կը պատրաստեն.

---

1 Գաբաձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, 2 Մարդ որդի, առակ ասա տունին Իսրայէլի երկրին մէջ կը խօսիք՝ ըսելով. Հայ-

---

Ե ¶ Թագ. իգ. 13։
Զ ¶ Օր. ը. 7—9։
Է Նա. իգ. 4։
Ը Հմր. 14։
Թ Հմր. 13։
Ժ ¶ Թագ. իե. 7։
ԺԱ Գէն. ԺԲ. 13։ ՄԿ.
ԺԳ Գէն. ը. 5։ ԺԲ. 9։
ԺԴ Հմր. 3։ ¶ Թագ. իգ. 11—16։
ԺԵ ¶ Թագ. իգ. 17։
ԺԶ ¶ Մն. ԻԷ. 13։
ԺԷ Հմր. 6։ Գէն. ԻԲ. 20։
ԺԸ ¶ Թագ. իգ. 23։
ԺԹ Եզեկ. ը. 3։ ԻԷ. 6։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։ Ես. ԽԹ. 22։
Ի Հմր. 9։
ԻԱ Եզեկ. ը. 3։ ԻԷ. 6։
ԻԲ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԳ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԴ ¶ Թագ. իգ. 22։
ԻԵ Եզեկ. ԺԹ. 10։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԶ Եզեկ. ԺԹ. 10։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԷ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԸ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԹ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
Ի Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԱ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԲ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԳ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԴ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԵ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։
ԻԶ Գէն. ԺԹ. 11։ ԻԲ. 1։ Ես. ԽԸ. 8։ Ես. ԽԹ. 16։ Եզեկ. ե. 13։ Ամբ. գ. 2։

բերը՝ ազոխ կերան ու որդւոցը ակռանները
3 առին։ Եւ կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհոան,
որ խթայէլի մէջ աս առակը ալ պիտի
4 չդրուցէք։ Ահա բոլոր հոգիները իմ են. ինչ-
պէս հօրը հոգին՝ նոյնպէս ալ որդւոյն հոգին
իմ է. հան անձը որ մեղք կը գործէ՝ անիկա
5 պիտի մեռնի, իսկ մէկ մարդ մը արդար
ըլլայ, և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ,
6 Լեռներու վրայ չուտէ, ու աչքերը դէպ ի
խթայէլի տաներ կուռքերուն չվերցնէ, ու
Իր դրացիին կնիկը չպղծէ, և Իր գաշտանիին
7 մէջ եղող կնկան մը չմօտենայ, Ու հնարգու մը
գրկանք չընէ, — պարտականին՝ դրաւը ետ
տայ, բռնութեամբ բան մը չյափշտակէ, ԵՒ
Իր հացը քաղցածին տայ, ու մերկը հանդերձ
8 ձոյ ծածկէ, Ասոնք Իվաշխոյ չտայ ու տոկոսիք
չառնէ, իր ձեռքը անօրէնութենէն ետ պահէ,
Ներկու մարդու մէջ ուղիղ դատաստան ընէ,
9 Հնազանդութիւն ընելով՝ իմ օրէնքներուս մէջը
քալէ, ու իմ իրաւունքներս պահէ. անիկա
արդար է, անշուշտ Պիտի ապրի, կ՚ըսէ Տէր
Եհոան։
10 Բայց թէ որ անիկա անիրաւ — սրբութեան
արգիլ մը ծնանի, որ ասոնց պէս բան մը ընէ.
11 Ոչխարին՝ թէ որ անիկա ան ամէն բա-
ներէն չընէ, հապա մեղայ ըսողներու վրայ ու-
12 տէ, ու իր դրացիին կնիկը պղծէ, Աղքատին
ու անանկին գրկանք ընէ, բռնութեամբ բան
մը յափշտակէ, գրաւը ետ չտայ, ու իր աչ-
քերը կուռքերուն վերցնելով՝ Գարհոյութիւն
13 գործէ, վաշխով տայ ու տոկոսիք առնէ.
անիկա պիտի ապրի՞. պիտի չապրի. անիկա
ասոր բոլոր գարշութիւնները ընելուն համար՝
անշուշտ պիտի մեռնի, Արեան իր վը-
րան պիտի ըլլայ։
14 Եւ թէ որ անիկա որդի ծնանի, ու անիկա
իր հօրը ըրած բոլոր մեղքերը տեսնելով՝ վախ-
15 նայ ու անոնց նմանցնար չընէ. Լեռներու
վրայ չուտէ, ու իր աչքերը դէպ ի խթայէլի
տաներ կուռքերուն չվերցնէ, իր դրացիին
16 կնիկը չպղծէ, Եւ մարդու մը գրկանք չընէ,
գրաւը չպահէ, ու բռնութեամբ բան մը չը-
յափշտակէ, իր հացը քաղցածին տայ, ու
17 մերկը հանդերձով ծածկէ, Աղքատին Հնդ-
կնկան իր ձեռքը ետ դարձէ, վաշխ ու
տոկոսիք չառնէ, իմ դատաստաններս ի գործ
դնէ, — իմ օրէնքներուս մէջը քալէ. անիկա
իր հօրը անօրէնութեանը համար պիտի չմեռ-
18 նի, անիկա անշուշտ պիտի ապրի։ Եւ հօրը

հայրը՝ որովհետև գրկանք բրաւ, — իր ազ-
գականին բռնութեամբ բան յափշտակեց, և ա-
զգակից չեզածը բրաւ իր ժողովրդեան մէջ. ահա
հանիկա իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի,
19 Եւ գուք կ՚ըսէք թէ Ինչո՞ն. Համար Որդին
չ՚հօրը անօրէնութիւնը չկրեր. Որովհետև
որդին իրաւունք ու արդարութիւն բրաւ, և
իմ բոլոր օրէնքներս պահեց ու գանոնք կ՚
20 գործէ գրաւ, անշուշտ պիտի ապրի. Անձ ան-
ձը որ մեղք կը գործէ՝ անիկա պիտի մեռնի.
Որդին հօրը անօրէնութիւնը պիտի չկրէ, ու
հայրը որդւոյն անօրէնութիւնը պիտի չկրէ.
Արդարին արդարութիւնը իր վրայ պիտի
ըլլայ, Ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը
21 իր վրայ պիտի ըլլայ. Եւ թէ որ Ամբարիշ-
տը իր գործած բոլոր մեղքերէն դառնայ, ու
իմ բոլոր օրէնքներս պահէ, և իրաւունք ու
արդարութիւն ընէ, անիկա անշուշտ պիտի
22 ապրի, պիտի չմեռնի. Անոր ըրած բոլոր
յանցանքները իրեն գէմ պիտի չյիշուին, հա-
պա անիկա իր ըրած արդարութեամբը պիտի
23 ապրի. Միթէ ես բնաւ ամբարշտին մեռնե-
լը կ՚ուզե՞մ, կ՚ըսէ Տէր Եհոան. չէ՞ որ Ե-
՚՚՚՚՚ որ անիկա իր ճամբայէն դառնայ ու
24 ապրի. Բայց թէ որ արդարը իր արդարու-
թենէն դառնայ, ու ամբարշտին ըրած բոլոր
գարշութիւններուն պէս անօրէնութիւն ընէ,
պիտի ապրի՞. Անոր ըրած բոլոր արդարու-
թիւնը պիտի չյիշուի. անիկա իր ըրած յան-
ցանքովը ու գործած մեղքովը՝ անոնցմով պի-
տի մեռնի։
25 Եւ գուք կ՚ըսէք թէ Տէրոջը ճամբան ու-
ղիղ չէ. Հիմա մտիկ ըրէք, ով խթայէլի տու-
նը, միթէ իմ ճամբաս ուղիղ չէ. չէ՞ որ ձեր
26 ճամբան ուղիղ չէ. Երբոր արդարը իր ար-
դարութենէն դառնայ ու անօրէնութիւն ընէ,
և անոր մէջը մեռնի, անիկա իր ըրած անօրէ-
27 նութեանը համար կը մեռնի. Ու երբոր Ամ-
բարիշտը իր ըրած ամբարշտութենէն դառնայ
և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ, անիկա
28 իր անձը պիտի ապրեցնէ. Որովհետև հա-
նիկա ուշադրութիւն ըրաւ ու իր ըրած բոլոր
յանցանքներէն ետ դարձաւ, անշուշտ պիտի
ապրի, պիտի չմեռնի։
29 Բայց խթայէլի տունը կ՚ըսէ թէ Տէրոջը
ճամբան ուղիղ չէ. ով խթայէլի տունը, միթէ
իմ ճամբաներս ուղիղ չեն. չէ՞ որ ձեր ճամ-
30 բաները ուղիղ չեն։ Անոր համար, ով խթա-
յէլի տունը, Ես ձեզի ամէն մէկը իր ճամբա-

- Եբ֊իմ֊լա֊ 23 • Ոչը֊ խ֊ 7 •
2 Հմր֊ 23 • Հաոմ֊ գ֊ 23 •
3 Գլ֊ խբ֊ 9 •
4 Գձ֊ ժը֊ 20 • խ֊ 18 •
5 Գձ֊ ժը֊ 19 • խ֊ 18 •
6 Եբ֊ խբ֊ 21 • Գձ֊ ժբ֊ 15 • խ֊ 14 •
7 Եբ֊ խբ֊ 22 • բ Օբ֊ խգ֊ 13 • 13 •
8 Եր֊ ծբ֊ 7 • Ասա֊ խե֊ 35 • 36 • Տ֊ Օբ֊ ժե֊ 7 • 8 •
9 Եբ֊ խբ֊ 23 • Գձ֊ խե֊ 36 • 37 • բ Օբ֊ խգ֊ 19 • Գձ֊ ծ֊ 1 • Ասգ֊ ժե֊ 1 •
10 բ Օբ֊ — 16 • Զ֊ ը֊ 16 •
11 Գլ֊ խ֊ 11 • Ընմա֊ ե֊ 4 •
12 Հմր֊ 6 • Եռ֊ Տ֊ 18 • Տ֊ Ել֊ խ֊ 5 • բ Օբ֊ ժբ֊ 6 •
13 Եր֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 4 • Գոբ֊ ժբ֊ 6 •
14 Հմր֊ 6 • Եռ֊ Եր֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 4 • Գոբ֊ ժբ֊ 6 •
15 Եր֊ գ֊ 10 • 11 • Հաոմ֊ բ֊ 8 • Հմր֊ 27 • Գլ֊ Լգ֊ 12 • 13 • Գլ֊ Լգ֊ 16 • Հմր֊ 32 • Գլ֊ Լգ֊ 11 • — Տիմ֊ բ֊ 4 • բ Գձ֊ — 5 •
16 Հմր֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 • — Հմր֊ 24 • Հմր֊ 21 • Հմր֊ 14 • Հմր֊ 23 •
17 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Հմր֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 •
18 Եբ֊ իբ֊ 4 • Գոբ֊ ժբ֊ 6 •
19 Եր֊ գ֊ 10 • 11 • Հաոմ֊ բ֊ 8 • Հմր֊ 27 • Գլ֊ Լգ֊ 12 • 13 • Գլ֊ Լգ֊ 16 • Հմր֊ 32 • Գլ֊ Լգ֊ 11 • — Տիմ֊ բ֊ 4 • բ Գձ֊ գ֊ 9 •
20 Եբ֊ խբ֊ 4 • Եբ֊իմ֊ լա֊ 23 • 30 • Եռ֊ Տ֊ 10 • 11 • Հաոմ֊ բ֊ 8 • Հմր֊ 27 • Գլ֊ Լգ֊ 12 • 13 • Գլ֊ Լգ֊ 16 • Հմր֊ 32 • Գլ֊ Լգ֊ 11 • — Տիմ֊ բ֊ 4 • բ Գձ֊ գ֊ 9 •
21 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Հմր֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 • — Հմր֊ 24 • Հմր֊ 21 • Հմր֊ 14 • Հմր֊ 23 •
22 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 •
23 Եբ֊ խբ֊ 4 • Եբ֊իմ֊ լա֊ 23 • 30 • Եռ֊ Տ֊ 10 • 11 • Հաոմ֊ բ֊ 8 • Հմր֊ 27 • Գլ֊ Լգ֊ 12 • 13 • Գլ֊ Լգ֊ 16 • Հմր֊ 32 • Գլ֊ Լգ֊ 11 • — Տիմ֊ բ֊ 4 • բ Գձ֊ գ֊ 9 •
24 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Հմր֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 • — Հմր֊ 24 • Հմր֊ 21 • Հմր֊ 14 • Հմր֊ 23 •
25 Եբ֊ խբ֊ 4 • Եբ֊իմ֊ լա֊ 23 • 30 • Եռ֊ Տ֊ 10 • 11 • Հաոմ֊ բ֊ 8 • Հմր֊ 27 • Գլ֊ Լգ֊ 12 • 13 • Գլ֊ Լգ֊ 16 • Հմր֊ 32 • Գլ֊ Լգ֊ 11 • — Տիմ֊ բ֊ 4 • բ Գձ֊ գ֊ 9 •
26 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Հմր֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 • — Հմր֊ 24 • Հմր֊ 21 • Հմր֊ 14 • Հմր֊ 23 •
27 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 •
28 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 •
29 Եբ֊ խբ֊ 4 • Եբ֊իմ֊ լա֊ 23 • 30 • Եռ֊ Տ֊ 10 • 11 • Հաոմ֊ բ֊ 8 • Հմր֊ 27 • Գլ֊ Լգ֊ 12 • 13 • Գլ֊ Լգ֊ 16 • Հմր֊ 32 • Գլ֊ Լգ֊ 11 • — Տիմ֊ բ֊ 4 • բ Գձ֊ գ֊ 9 •
30 Գլ֊ գ֊ 10 • Լգ֊ 13 • 13 • 19 • Գձ֊ — բ֊ 29 • Հմր֊ 29 • Գլ֊ Լգ֊ 17 • 20 • — Հմր֊ 24 • Հմր֊ 21 • Հմր֊ 14 • Հմր֊ 23 •

Ներսէն համեմատ պիտի գատեմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան. ²դարձի՛ եկէք ու ձեր բոլոր յանցանքներէն ետ դարձէ՛ք, որպէս զի անօրէնութիւնը ³ձեր կործանումը պատճառ չըլլայ։
31 ⁴Ձեր բոլոր յանցանքները ձեր վրայէն նետեցէ՛ք, և ձեզի ⁵նոր սիրտ ու նոր հոգի ⁶ստացէ՛ք. քանզի ինչո՞ւ մեռնիք, ով իսրա-
32 յէլի տունը։ ⁷Վասն զի մեռնողին մեռնիլը չեմ ուզեր, կ'ըսէ Տէր Եհովան. ուստի դարձէ՛ք ու ապրեցէ՛ք։

ԳԼ. ԺԹ

1 Մարգարէն իսրայէլի իշխաններուն վրայ կ'ողբայ՝ նմանցնելով զանոնք փոսի մէջ բռնուած առիւծի կորիւններու. 10 նաեւ երկրագործի վրայ կ'ողբայ՝ նմանցնելով զանիկա փճացած որթի հզ։

1 Եւ դուն ¹իսրայէլի իշխաններուն վրայ ողբ
2 ‡ըրէ՛, ու ըսէ՛,
Քու մայրդ ի՞նչ է. մատակ առիւծ մըն է,
Որ առիւծներու մէջ կը պառկի,
Ու իր կորիւնները ատոդ առիւծներու մէջ կը մեծցընէ։
3 Եւ անոնք իր կորիւններուն մէկը մեծցուց,
Ան ²առիւծ ատոդ առիւծ եղաւ.
Եւ յափշտակութիւն ընել սորվեցաւ. — մարդ կ'ուտէր։
4 Եւ անոր վրայով ազգերը լսեցին.
Անոնց անունց փոսին մէջը բռնուեցաւ.
Ու զանիկա կարմիկներով ³եգիպտոսի երկիրը տարին։
5 Ու երբոր անոնք սպասեր որ դարձեալ փերէ կը ազատէ, յոյսը կտրեցաւ,
⁴Եւ իր կորիւններէն մէկ ուրիշը առաւ,
Ու զանիկա առատոդ առիւծ ըրաւ։
6 ⁵Եւ անոնք առիւծներու մէջ պարտազ հատոդ առիւծ եղաւ,
Ու յափշտակութիւն ընել սորվեցաւ. — մարդ կ'ուտէր։
7 Եւ անունց ‖պալատները գիտցաւ,
Ու անունց քաղաքներն կործանեց.
Եւ անոր մունչիւնէն ձայնէն
Երկիրը իր լիութիւնովը սարսափեցաւ։
8 ⁶Ու չըմակոյ գաւառներէն անոր վրայ ազգեր եկան,
Եւ անոր գէմ իրենց ցանցը տարածեցին.
Ու ⁷անոնց փոսին մէջը բռնուեցաւ։
9 ⁸Եւ զանիկա կարմիկով վանդակի մէջ դրին,
Ու զանիկա Բաբիլոնի իշտարուհին տարին,
Ու զանիկա բերդը դրին.
Որպէս զի անոր ձայնը ալ ⁹Իսրայէլի լեռներուն վրայ չլսուի։
10 Քու մայրդ քու ¹⁰նմանութիւնովդ՝ ջուրին քով տնկուած որթի պէս է,
Որ շատ ջուրերուն պատճառաւ պտղաբեր ճաճերով լեցուն եղաւ։
11 Եւ անիկա զօրաւոր շաւաւիղներ ունեցաւ՝ իշխանաց գաւազաններու համար.
Ու իր ¹¹հասակը խիտ ճիւղերուն միջէն բարձրացաւ,
Եւ իր բարձրութիւնովը ու բազմաճիւղութեան շատութիւնովը երեցաւ։
12 Բայց անիկա բարկութիւնով խլուեցաւ ու գետինը ձգուեցաւ,
Եւ ¹²արեւելեան հովը անոր պտուղը չորցուց.
Անոր զօրաւոր շաւաւիղները կտրեցան ու չորցան,
Եր- գանոնք կրակը կերաւ։
13 Ու հիմա անապատի մէջ
Ջոր ու անջուր տեղ մը անկուեցաւ։
14 ¹Եւ անոր ոստերուն միկ շաւաւիղէն կրակ եկաւ.
Ո- անոր պտուղը կերաւ.
Եւ անոր վրայ իշխանի գաւազանի համար զօրաւոր շաւաւիղ մը չմնաց։
²Ասիկա ողբ է ու ողբի տեղ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Ի

1 Ներսէսի չորեքդ պատասխան ասոր իսրայէլի ծերերուն. 5 կը տեսնէ ապագան անոնց պատմութիւնը ու բոլոր կեն եգիպտոսի մէջ. 10 անապատին մէջ ալ ու իրենց երկրին մէջ. 33 կը խոստանայ զանոնք դարձեալ ժողովել ու ապագային միջոցին. 45 կը ցուցնէ Երուսաղէմի կործանումը, նաեւ անոնց անասնական

1 Ու եղաւ որ եօթներորդ տարին՝ հինգերորդ ամսուն տասներորդ օրը՝ Տէրոջը հարցընելու համար ¹իսրայէլի ծերերէն մարդիկ եկան, և իմ առջեւս նստան։
2 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
3 Որդի մարդոյ, իսրայէլի ծերերուն հետ խօսէ ու անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Միթէ դուք ինծի հարցընելու եկաք. ես կենդանի եմ՝ որ ²ձեզի պատասխան պիտի
4 չտամ,³ կ'ըսէ Տէր Եհովան։ Միթէ ⁴անոնց դատաստան պիտի ընե՞ս, դատաստան պիտի ընե՞ս, որդի մարդոյ. ⁵անոնց հայրերուն պղծ-
5 ծութիւնները անոնց դիտցուր, Ու անոնց ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Այն օրը որ ⁶իսրայէլը ընտրեցի, և Յակոբին տունը ակնա-
դին ††իմ ձեռս վերցուցի, ու եգիպտոսի

---

3 Ա Մաս. գ. 8. Ցայտ. բ. 3.
4 Եբր. Հեռի մեղանչել։
— Եփես. գ. 12. 85.
‡ Եբրեմ. լը. 39. Գէ. ժա. 19. էզ. 36.
† Եբր. բարի.
* Ելք. գ. 33. Հմր. 23. Գէ. էզ. 11. բ Պետ. գ. 9.
— Գէ. իզ. 17. իմ. 3.
‡ Եբր. վերցուր.
§ Հմր. 6. գ Թագ. իզ. 31. 36.
5 բ Մն. էզ. 6. Եր. բեմ. իբ. 18.
Ե Գէ. գ. 3.
§ Կամ արեւածագ մէջ
Գէ. ժէ. 6.
‖ բ Օր. բ. 7—9.
Գէ. ըա. 3. Դան. գ. 11.
Ե Գէ. ժէ. 19. Ամբ.
Ժգ. 15.
¶ Դատ. բ. 13. Տէր. գ Թագ. իզ. 23.
Գէ. ժէ. 13.
Ա Ելք. գ. 33.
—
= Գէ. բ. 3. ժգ. 1.
Հմր. 31. Գէ. ժգ. 3.
Ե Եբր. ժէգմի պիտի չտարցասիրի.
† Գէ. իբ. 3. իզ. 26.
‡ Գէ. ժգ. 3.
§ Եզ. գ. 3. բ Օր. է. 6.
11 յ՛ Եբրայեցւոց բրի. ասա Եսիդ գ. 8.

երկրին մէջ հանուեց յայտնուեցայ, և իմ ձեռքս անուեց վերցնելով՝ ըսի ինձ Ցեր Տէր
6 Աստուածը ես եմ. Ան օրը իմ ձեռքս անուեց վերցուցի, որ զանուք եգիպտոսի երկրէն՝ ան կաթ ու մեղր բղխող ու Համին երկիրներուն զարձանքը եղող երկիրը հանեմ, որն որ
7 անուեց հանար պատասանք էր. Ու անուեց ըսի, Ամէն մարդ իր աչքերուն գարշելիները հեռացուցէք, ու եգիպտոսի կուռքերով ինքզինքնիդ մի պղծէք. ես եմ Ցեր Տէր Աստուածդ.

8 Բայց անուք ինծի ապստամբեցան, և չուզեցին ինծի մտիկ ընել, — ամէն մարդ չհեռացուցին աչքերուն գարշելիները, ու եգիպտոսի կուռքերը չթողուցին. անոնց ըսի որ իմ սրտմտութիւնս անուց վրայ թափեմ, ու եգիպտոսի երկրին մէջ իմ բար-
9 կութիւնս անուց վրայ կատարեմ. Բայց ես ըրի իմ անուանս համար, որ չրլլայ թէ պղծուի ան ազգերուն առջեւ՝ որուց մէջը անուք կը գտնուէին, և որուց առջեւը ես անուց յայտնուեցայ, երբոր անուք եգիպտոսի երկրէն հանեցի.

10 Ես զանուք եգիպտոսի երկրէն հանեցի,
11 ու զանուք անապատը բերի. Ես իմ օրէնքներս անուց տուի, ու իմ գատաստաններս ազնուց պիտացուցի, որ մարդ անոնցմով կ'ապրի,
12 թէ որ զանուք կատարէ. Ես իմ շաբաթներս ալ անուց տուի, որ իմ ու անուց մէջտեղը նշան ըլլան. որպէս զի գիտնան թէ ես եմ Ցեր՝ որ զանուք կը սրբեմ.

13 Բայց Իսրայէլի տունը անապատին մէջ ինծի ապստամբեցաւ. իմ օրէնքներուս չքալեցին, ու իմ գատաստաններս մերժեցին, որ մարդ անոնցմով կ'ապրի, թէ որ զանուք կատարէ, և իմ շաբաթներս մեծապէս պղծեցին. անոր համար ըսի որ իմ սրտմտութիւնս անուց վրայ թափեմ անապատին մէջ, ու զանուք
14 ամբողջապէս սրեմ. Բայց ես ըրի իմ անուանս համար, որ չրլլայ թէ պղծուի ան ազգերուն
15 առջեւ՝ որուց առջեւը զանուք հանեցի. Նաեւ անապատին մէջ իմ ձեռքս անուց վերցուցի, որ զանուք տանեմ ան կաթ ու մեղր բղխող՝ ու Համին երկիրներուն զարձանքը եղող երկի-
16 րը, որ ամէն տուրք էին. Որովհետեւ իմ գատաստաններս մերժեցին, ու իմ օրէնքներուս չքա-

լեցին, և իմ շաբաթներս պղծեցին. վասն զի հանուց սիրտը իրենց կուռքերուն հետեւէն
17 կ'երթար. Բայց իմ աչքս անուց խնայեց, որ զանուք չկոտորեցնեմ. ուստի անապատին մէջ զանուք չսպառեցի.

18 Ես անապատին մէջ անուց որդիներուն ըսի, Ձեր հարցը կանոններովը մի քալէք, ու անուց օրէնքներն ալ մի պահէք, և անուց
19 կուռքերով մի պղծուիք. Ես եմ Ցեր Տէրը ձեր Աստուածը. Իմ օրէնքներուս քալեցէք, ու իմ գատաստաններս պահեցէք, ու զանուք
20 ի գործ դրէք. Ու իմ շաբաթներս սուրբ պահեցէք, ու անուք իմ ու ձեր մէջտեղը նշան ըլլան. որպէս զի գիտնաք թէ ես եմ Ցեր Աստուածդ.

21 Բայց անուց որդիներն ալ ինծի ապստամբեցան. իմ օրէնքներուս չքալեցին ու իմ գատաստաններս կատարելու ուշադրութիւն չդրին, որ մարդ անոնցմով կ'ապրի, թէ որ զանուք կատարէ, և իմ շաբաթներս պղծեցին. ուստի ըսի որ իմ սրտմտութիւնս անուց վրայ թափեմ, ու անապատին մէջ իմ բար-
22 կութիւնս անուց վրայ կատարեմ. Սակայն իմ ձեռքս քաշեցի ու ըրի իմ անուանս համար, որ չրլլայ թէ պղծուի ան ազգերուն առջեւ՝ որուց առջեւը զանուք հանեցի.

23 Նաեւ անապատին մէջ իմ ձեռքս անուց վերցուցի, որ զանուք ազգերու մէջ ցրուեմ, ու զանուք երկիրներու մէջ ցիրուցան ընեմ.
24 Վասն զի իմ գատաստաններս չգործադրին, ու իմ օրէնքներս մերժեցին, և իմ շաբաթներս պղծեցին. ու անուց աչքերը իրենց
25 հարցը կուռքերուն ետեւէն եղաւ. Ուստի ես ալ անուն օրէնքներ տուի անուց՝ որ բարի չեն, ու անուն գատաստաններ՝ որ
26 անոնցմով չեն կրնար ապրիլ. Ու զանուք իրենց ընծաներովը պղծեցի, երբոր ամէն որ առաջնեկը անցընել տուիք, որպէս զի զանուք կործանեմ, որ գիտնան թէ ես եմ Ցեր.

27 Ասոր համար, որդի մարդոց, խօսեցէք Իսրայէլի տան հետ ու անուց ըսէ, Ցեր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ձեր հայրերը մասլ ալ ինծի զ եմ
28 յանցանք ընելով՝ զիս նախատեցին. Վասն զի երբոր զանուք տարի ան երկիրը, որն որ ա-

ղ Եզ. ը. 8. թ. 21.
ա Եզ. գ. 8. գ. 21. ը Օր. գ. 24.
բ Եզ. բ. 8.
գ Եզ. գ. 8. 17. ը Օր. ը. 7—9. Ե. բ.մ. ը. 25.
դ Ա.օ. Եզ. ը. 8. Հմր. 13. 33. Ե.մ. բ. 9. ժ.ա. 16. 41. Ջ.օր. ե. 14.
ե Կամ հազարներ էի.
զ ը Ա.ծ. ժէ. 8.
է Գէ. ժը. 21.
ը Գէ. ժէ. 7. ժը. 3. ը Օր. ժ. 15. Ես. ը. 19. 20.
թ Գէ. է. 8. Հմր. 13. 33.
ժ Ես. Եզ. ը. 25. Ես. ը. 19. 20.
ժա Եզ. ժգ. 13.
ժբ ը Օր. ժ. 6. Գ.Ե.մ. բ. 13. 14. Ա.օ. Նեհ. 19. 20.
ժգ Գ.Ե. ժէ. 1. Հմր. 13. 33. ը Օր. բ. 34.
ժդ Եզ. ժգ. 18.
ժե Ես. ը. 13. Ես. ը. 19. 20.
ժզ Գ.Ե. ժէ. 1. Հմր. 13. 33. Ես. ը. 19. 20.
ժէ Եզ. ժգ. 18.
ժը Եզ. ժգ. 27.
ժթ Թուա. ժգ. 39. թգ. 63. Ա.օ. Ջգ. 23.
κ Հմր. 9. 22.
κա Թուա. ժգ. 38. Ա.օ. Ջգ. 11. Ջգ. 26.
κբ Հմր. 6.
κգ Հմր. 13. 24.
κդ Թուա. ժէ. 33. Ա.օ. Հր. 37. Ա.մ.մ. ը. 23. 38. Գ.օ. ե. 42. 43.
κե Ա.օ. Հր. 38.
κզ ը Օր. ը. 38. 33. ջ. ե. ը. ժ. ժա.
κէ ժը.
κը Հմր. 13. ԵրԷմ. ժէ. 22.
κթ Թուա. թե. 1. 2. ը Օր. բ. 33. 34. ը. 27.
λ Հմր. 13. 24.
λա Հմր. 11. 13.
λբ Հմր. 8. 11.
λգ Ա.օ. Հր. 38. Հմր. 17.
λդ Հմր. 9. 14.
λե Գ.Ե. թգ. 33. ը Օր. ԽԸ. 64. Ա.օ. Ջգ. 27. Երէմ. ժէ. 4.
λզ Հմր. 13. 19.
λէ Տէ. գէ. ջ. 9.
λը Տէ. Ա.օ. Հա. 13. Հմր. 20. Հ.ա.մ. ա. 24. ը Թ.ա.մ. ը. 11.
λթ գ Թագ. ժէ. 17. Ես. 6. ը Ա.ծ. Ես. 3. 4. ջգ. 6. Երէմ. ը. 35. Գէ. ժգ. 20. 21.
μ Գէ. ջ. 7.

տամ ձեզ բարձր բյուրը ու ամէն տեսակ տխուր
ծառ տեսնելով՝ հան իրենց գլխերը մտաս-
ցին ։ և իրենց բարկութիւն պղպտալ ըն-
ծաներդը հան տարին ։ ու իրենց ծանուչա-
խառնիկերը հան ծխեցին ։ և իրենց թարխեր-
29 նաէրներդը հան մտաւցին ։ Ու ասեց քան ։
ի՞նչ է սա բարձր տեղը՝ որ գուք հան կ'եր-
թաք ։ և անոր անունը մինչև սա օրս բարձր
տեղ կ'բառի ։
30 Ա՛նոր համար իսրայէլի տաներ բուկ ։ Ցէր
եհովան այսպէս կ'բուկ ։ Դուք որ ձեր հայ-
րերուն ճամբուն մէջը կը պղծուիք ։ և անոնց
գարչութիւններուն հետևելով պոռնկութիւն
31 կ'բնէք ։ Եւ ձեր ընծաներդը մտաուցանելով
ու ձեր ազաքը կրակէ անցընելով՝ ձեր բոլոր
կուռքերովը կը պղծուիք մինչև սա օրս ։ Ինձ-
իմ է ձեզի պատասխան պիտի տաւի՝ ով
իսրայէլի տաներ ։ Ես կենդանի եմ՝ կ'բուկ Ցէր
եհովան ։ որ ձեզի պատասխան պիտի չտամ ։
32 Եւ ձեր սրտին խորհուրդը ամենևին պիտի
չկատարուի ։ որ կ'բուկը իմ Ազգ փոյտ ու
քար պաշտելով ։ հեթանոսներուն պէս՝ ու
կիրներուն ազգատութիւններուն պէս պիտի բլ-
33 լանք ։ Ես կենդանի եմ՝ կ'բուկ Ցէր եհովան ։
որ անշուշտ ձեր վրայ՝ զօրաւոր ձեռքով ու
երկրնցած բազուկով ու թափուած բարկու-
34 թիւնով թագաւորութիւն պիտի բնեմ ։ Եւ
զօրաւոր ձեռքով ու երկրնցած բազուկով և
թափուած բարկութիւնով ձեզ ժողովըդ-
նելէն պիտի հանեմ ։ ու ձեզ պիտի ժողվեմ
ան երկիրներէն՝ ուր որ գուք ցրուեցաք ։
35 Եւ ձեզ ժողովրդոց անապատը պիտի տանեմ ։
ու հան երեսս երեսի գուտ պիտի
36 վարեմ ։ Ինչպէս որ Եգիպտոսի երկրին անա-
պատին մէջ ձեր հայրերուն հետ գուտ վարե-
ցի ։ այնպէս ալ ձեզի հետ գուտ պիտի վարեմ ։
37 կ'բուկ Ցէր եհովան ։ Եւ ձեզ գաւազանին
տակէն պիտի անցընեմ ։ ու ձեզ ուխտին կա-
38 պին տակը պիտի մտցընեմ ։ Եւ ապստամբ-
նները ու ինծի դէմ յանցաւոր եղողները ձեզմէ
պիտի զատեմ ։ զանոնք իրենց պանդխտու-
թիւնան երկրէն պիտի հանեմ ։ ու անոնք իս-
րայէլի երկիրը պիտի չմտնեն ։ Ան պիտի գիտ-
նաք թէ ես եմ Ցէրը ։
39 Եւ գուք ՝ ով իսրայէլի տաներ ՝ Ցէր ե-
հովան այսպէս կ'բուկ ։ Գացէք ՝ այսուհետև
ով ամէն մէկնիկնիդ ձեր կուռքերուն ծառա-
յութիւն բրէք ։ բայց որ գուք ինծի մտիկ
չէք բներ ։ Բայց իմ տուրք անունս ձեր ըն-
ծաներովը ու ձեր կուռքերովը մի պղծէք ։
40 Վասն զի իմ սուրբ լեռանս վրայ՝ իսրայէլին
բարձր լեռանը վրայ ՝ կ'բուկ Ցէր եհովան ՝
բոլոր իսրայէլի տաներ՝ ամէնը երկրին
մէջ բլլալով՝ հան ինծի ծառայութիւն պիտի
բնեն ։ հան անոնց պիտի հաճիմ ՝ և ձեր պա-
տարագներդը ու ձեր ընծաներուն երեսայ-
րութիւնները ձեր բոլոր սուրբ բաներովը՝ հան պիտի
41 փնտռեմ ։ երբոր ձեզ ազգերէն հաներեմ ու
ձեզ ժողվեմ՝ ան երկիրներէն ՝ ուր որ գուք
ցրուած էք ՝ անուշահոտ խունկ ձեզի պիտի
հաճիմ ՝ և ձեր մէջը ազգաց աչքերուն առջև
42 սուրբ պիտի բլլամ ։ Ու երբոր ձեզ իսրայէլի
երկիրը տանեմ ՝ այսինքն ան երկիրը որուն
ձեր հայրերուն տալու համար ձեռքս վեր-
43 ցուցի ՝ պիտի գիտնաք թէ ես եմ Ցէրը ։ Եւ
հան պիտի յիշէք ձեր ճամբաներդը ու ձեր բո-
լոր գործերդը՝ որովհետև պղծուեցաք ։ և
ձեր բրած բոլոր չարութիւններուն համար
44 գուք ձեզմէ պիտի զզուիք ։ Ու պիտի գիտ-
նաք թէ ես եմ Ցէրը ՝ երբոր ձեզի ընե-
նեմ հոմ անուանս համար՝ և չէ թէ ձեր չար
ճամբաներուն ու ձեր ապականած վարմունք-
քին համեմատ ՝ ով իսրայէլի տաներ ՝ կ'բուկ
Ցէր եհովան ։
45 Եւ Ցէրոջը խօսքը բնեմ եղաւ՝ բսլով ՝
46 Որդի մարդոյ ՝ երեսդ դէպ ի հարաւ չխոկէ
ու գէպ ի հարաւ խօսէ ՝ ու հարաւային գաշ-
տին անտառին վրայ մարգարէութիւն բրէ ։
47 Եւ հարաւային անտառին բան ՝ Ցէրոջը խօս-
քը մտիկ բրէ ։ Ցէր եհովան այսպէս կ'բուկ ։
Ահա ես քու մէջդ կրակ պիտի բրընկրնեմ՝
և քու մէջդ եղած ամէն կանաչ ծառ ու
ամէն չոր ծառ պիտի ուտէ ։ բրընկած բոցը
պիտի չմարի ՝ ու անով հարաւէն մինչև հիւ-
48 սիս ամէն մարդիկը պիտի այրին ։ Եւ ամէն
մարմին պիտի տեսնէ թէ ես Ցէրս զանիկա
49 բրընկցուցի ։ — անիկա պիտի չմարի ։ Ան-
ատեր ես բան ՝ Ո՛հ ՝ Ցէր եհովայ ՝ անոնք ին-
ձի համար կ'բսեն ՝ Չէ՞ որ առակ առաչներ
կը խօսի ։

ԳԼ · ԻԱ.

1 Եզեկիել հառաչանքի արձանով երուսաղէմի գէմ մարգարէ-
անալիան կ'բնէ ։ 8 Որ նախատանքի ան սրած ու փայլուն սու-
րը 12 որ Երուսաղէմի գէմ ՝ 21 Իսրայէլի թագաւորութեանը
գէմ ՝ 28 և Ամմոնացոց գէմ պատրաստուած էր ։

1 Եւ Ցէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բսլով ՝
2 Որդի մարդոյ ՝ երեսդ դէպ ի Երուսաղէմ
չխոկէ ՝ ու սուրբ տեղերուն խօսէ ՝ ու Իս-
3 րայէլի երկրին մարգարէութիւն բրէ ՝ և Ի-

բայէլի երկրին քան, Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ահա
ես քեզի դէմ եմ, ու իմ աւերս իր պատա-
նէն պիտի հանեմ, և [1]արդարը ու ամբարիշ-
4 ը քեզմէ պիտի կորսնմ։ Որովհետև արդա-
րը ու ամբարիշը քեզմէ պիտի կորսնմ, անոր
համար [2]դուրսէն մինչև հիմնս ամէն մարդիկ
դէմ իմ աւերս իր պատահանէն պիտի քաշուի։
5 Իւ ամէն մարմին պիտի դիտեմ իմ աւերս իր պատահանէն Հանելիս եմ։ անիկա
6 [3]մէկ բին ալ ես պիտի չդառնամ։ [4]Ու դուն,
որդի մարդոյ, հեծէ. մէջքը կոտրածի պէս
դառնութեամբ անոնց աչքերուն առջեւ հե-
7 ծէ։ Եւ ու երբոր քեզի բանն իմ ինչու՞ կը հե-
ծես, անոնուն բանս, Գուժին համար, պիտի
կու գայ. և ամէն սիրտ պիտի հալի, և
ամէն ձեռք պիտի թուլնայ, ու ամէն հոգի
պիտի մարի, և ամէն ծունկ [5]ջուրի պիտի
բլլայ. ահա կու գայ ու պիտի կատարուի
կ'ըսէ Տէր Եհովան։
8 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բսէ-
9 լով, Որդի մարդոյ, մարգարէացիր ու բսէ,
Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Բսէ որ [6]Աւերը, աւերը
10 պատրաստ ու նաեւ սրսրուեցաւ։ Մորթ կատարած
բնելու համար սրուեցաւ, փայլելու համար
սրսրուեցաւ. Հիմա մենք ուրախանա՞նք.
իմ որդւոյս գաւազանը ամէն փայտը կ'անար-
11 գէ։ Բայց [7]անոր սրսրուելու տուաւ զայն,
որ ձեռքով բռնուի. աս աւերը սրսրած է ու
սրբուած է, որ զայն ազատողին ձեռքը
12 տայ։ Աղաղակէ ու ապրա, որդի մարդոյ,
քանզի անիկա իմ ժողովուրդիս վրայ խրո-
[8]կէլի բոլոր իշխաններուն վրայ պիտի բլլայ.
իմ ժողովուրդիս վրայ աւերի պատճառաւ վա-
խեր պիտի բլլայ. անոր համար [9]ազդրիդ
13 զարկի. վասն զի [10]փորձը եղաւ. ու ի՞նչ [11]ըլ-
ըլայ, մէկ որ ան անարդող գաւազանը [12]ալ
14 չբլլայ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան։ Եւ դուն, որդի
մարդոյ, մարգարէութիւն բսէ, ու [13]ձեռքդ
բսէ իրարու զարկի. և սուրը պատիներուն
բոլոր սպաննուածներուն սուրը երկրէ անդամ պիտի կրկնուի.
մեծամեծաց վիրաւորուելուն սուրը ասիկա է,
15 որ [14]անոնց բոլորովին պատրաստ [15]Սիրտը
բզի նուաղելու համար ու խոչերը շատնալու
համար՝ անոնց բոլոր դռներուն վրայ աւերին
վախը դրի. աւա՛ղ, տանիկա փայլելու հա-
մար չբնութեցաւ, մորթելու համար սրուեցաւ։
16 [16]Ինծի բսին ժողո՛վ բռ ամէն կամ՝ ձախ կողմդ՝
17 ուր որ երեսդ դարձած է, զարկի։ Ու ես
ալ [17]ձեռքերս իրարու պիտի զարնեմ, և իմ
աբանութիւնս պիտի հանգըստեմ. ես Տէրս
խօսեցայ։
18 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բսելով,
19 Որդի մարդոյ, դուն քեզի երկու ճամբայ
պատրաստէ, որ Բաբիլոնի թագաւորին սուրը
գայ. անոնց երկուքն ալ մէկ երկրէ պիտի
ելլեն. ու մէկ անտառ մը բնարէ, քաղաքին ճամ-
20 բուն գլուխը բնարէ. ճամբայ պատրաստէ,
որ [18]Ամմոնի որդւոցը Բաբբայիին վրայ և Ցու-
դայի մէջ եղող պարսպաւոր երուսաղէմին վր-
բայ սուր գայ։
21 Վասն զի Բաբիլոնի թագաւորը ճամբուն
բաժանուելուն վրայ՝ երկու ճամբուն գլուխը
կայնեցաւ, որ նշանագիտութիւն բնէ. անիկա իր նե-
տերը երիցուց, [19]Բերափիներուն հարցուց,
22 լիզքն նայեցաւ. Անոր աջ ձեռքին մէջ Հմա-
յութիւն կար երուսաղէմի համար, որ [20]մե-
քենաներ դնէ, պատերազմի մէջ բերանները
բանան ու [21]ազազակով ձայն վերցնեն, գրա-
նելու դէմ [22]մեքենաներ դնէ, հողաթումբ
23 կանգնէ։ — մտածակոյ չթնեն. Բայց ասիկա
անոնց աչքերուն առջեւ անուն հնայութիւնան
մը պէս պիտի բլլայ, [23]երդումներ
բրեր էին. բայց անիկա [24]անօրէնութիւնը
պիտի յիշեցնէ, որպէս զի բռնուին։
24 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Որովհետև դուք ձեր անօրէնութիւնը յիշե-
ցուցիք, երբոր ձեր յանցանքներէդ յայտնուե-
ցան, ու բոլոր գործերնուդ մէջ ձեր մեղ-
քերը երեցան, [25]յիշեցնելնուդ համար
25 ձեռքով պիտի բռնուիք։ Եւ դուն, [26]ով պիղծ
— ամբարիշտ իշխան Իսրայէլի, [27]որ քու օրդ
հասեր է՝ — անօրէնութեանդ ժամանակին
26 մեռանելու, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Խոյրը
վերցուր ու [28]դագ հանէ. ասիկա այսպէս չբլ-
լայ. [29]ցածը բարձրացուր ու բարձրը ցածցուր.
27 Զանիկա ասկնոյ վրայ, ասկնոյ վրայ, ասկ-
նոյ վրայ պիտի բնեմ. [30]ու այ պիտի չբլլայ,
մինչև որ գայ անիկա որուն իրաւունքն է, ու
անոր պիտի տամ։
28 Եւ դուն, որդի մարդոյ, մարգարէացիր ու
բսէ, [31]Ամմոնի որդւոցմէ ու անոնց նա-
խատանքէն համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ը-
սէ. ու բսէս, [32]Սուրը՝ սուրը քաշուած է, —
մորթելու համար սրուած է, [33]որ իր փայլ-
29 մամբը հատցնէ։ [34]երբոր [35]քեզի համար ու-
նայն տեսիլքներ կը տեսնեն, և սուտ հնայու-
թիւններ կ'բնեն, որ քեզ սպաննուելու ամ-
բարիշտներուն պատանեցքին վրայ բերեն, [36]ո-

---

1 Ե՛ր · Բ · 22 ·
2 Գէ · ի · 17 ·
3 Եր՛ · խե · 23 · 36 · 31 ·
4 Եր՛ · իդ · 4 ·
5 Գէ · ե · 17 ·
6 բՕր · կբ · 21 · Հմր · 15 · 23 ·
7 Երեմ· կա · 19 ·
8 Ե՛ր · Բ · 23 · բԿար· ը · 3 ·
9 Հմր · 27 ·
10 Եր՛ · խդ · 10 · Հմր · 27 · Գէ · գ · 11 ·
11 Կամ գանձք խոչոց·
12 Հմր · 10 · 23 ·
13 Գէ · ժգ · 17 ·
14 Հմր · 14 · Գէ · իբ · 15 ·
15 Գէ · ի · 13 ·
16 Երեմ· ի · 15 ·
17 Գէ · ժե · 21 · Դ՛ան· ը · 19 ·
18 Ե՛ր · Ի · 2 ·
19 Եր՛ · ժե · 13 · 15 · 16 · 18 ·
20 բ Մն՛ · լէ · 13 · Եր՛ · ի · 8 · Գէ · ժե · 19 ·
21 Հմր · 23 · Գէ · լե · 5 ·
22 Գէ · ժե · 24 · Դ՛ան· ի · 7 ·
23 Եր՛ · խե · 10 · Հմր · 15 · Դ՛ան· ի · 33 · Ես՛ · ը · 13 · Երեմ· խե · 3 · Գէ · իե · 8 · 3 · 6 · Ես՛ · բ · 8 · 9 · 10 ·
24 Հմր · 9 · 10 ·
25 Կամ խիստ շատ ուշադրութեան է որ փոր-
ձեմ ։ բե ·
26 Գէ · ժբ · 24 · իբ · 25 ·
27 Հմր · 25 · Ես՛ · ժբ · 33 · Ես՛ · լե · 13 ·

թանց օրը հասեր էր ամէն անօրէնութիւնը ժո-
30 ղովրդեան վրայ։ Զի ասէ Տէր Աստուած. Ես
պատուիրեցի զարձրնել զիս, եւ ոչ ոք ունկն
դրաւ ինձ։ Եւ դուք մոռացայք զամենայն
31 խրատս իմ, եւ զդատաստանս իմ ոչ արարիք։
Եւ դուք վրայ իմ զարհամարհութիւնս կրեցիք
32 ի մէջ ազգաց։ Ահա ես դարձուցանեմ զդէմս
իմ ի վերայ ձեր յաւուրն յայնմիկ, եւ ոչ
ոք ունկն դնէ ինձ։ Եւ ես տեսի զամենայն
ազգս նոցա, եւ ոչ ոք ունկն դրաւ ինձ։

ԳԼ. ԽՆ

1 Երեսուներկի բնաւորեալք գործան զազգերան յաւարակ։ 18 Ընտանեաց ի՛ւրեանց զանձինք տրիլ իւրեանց ի հարկին մէջ։
21 Մարգարէութեան, քահանայապետն, իշխանապետն եւ ժողովրդին գիւրութեան ապահովութիւնք։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, դուն, որդի մարդոյ, մատո
քացափին Իսրայէլի առաջի պիտի ընես, գա-
ղափարեսցին պիտի ընես. ուրիշին անոր բոյոր
3 ազգ ու իշխանութիւնները իրեն գիտցուր. Ու ըսէ,
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ով քաղաք, որ
քու մէջդ արիւն կը թափես, որպէսզի քու
ժամանակդ գայ, և քու անձդ պղծելու հա-
4 մար քեզի դէմ կուռքեր կը շինես. Դուն
քու թափած արիւնովդ յանցաւոր եղար,
ու շինած կուռքերովդ պղծուեցար, և քու
օրերդ մօտեցուցիր ու քու տարիներուդ հա-
սար. Անոր համար քեզ ազգերուն նախա-
տինք՝ ու ամէն երկիրներուն ծաղր ըլլալու
5 տուի։ Քիչ մնաց եղջիւրները ու քեզմէ հեռու
եղողները քեզ ծաղր պիտի ընեն, ո՛վ վատա-
համբաւ ու ագմկալից ըլլաս։
6 Ահա քու մէջդ Իսրայէլի իշխանները՝ ա-
մէն մէկը իր բազուկովը արիւն թափելու հա-
7 մար կայծեր են։ Քու մէջդ հայրը ու մայրը
անարգեցին, քու մէջդ օտարականին բրա-
նութիւն ըրին, քու մէջդ որբին ու այրեւտրին
8 գրկանք ըրին։ Իմ սուրբ բաներս արհամար-
9 հեցիր, և իմ շաբաթներս պղծեցիր։ Քու
մէջդ բամբասող մարդիկ եղան արիւն թա-
փելու համար, ու քու մէջդ լեռներու վրայ
կերան, և քու մէջդ նեղ ադրութիւն
10 ըրին։ Քու մէջդ հօրը ամօթը յայտնեց. քու մէջդ
ցաւագնած պատուական
11 անձնաքոյր եղող կինիկը բռնադատեցին։ Ոմանք
մէկը կիր գրացիին կնկանը հետ պղծութիւն

ըրաւ, ու մէկը հղիանազդութիւն ըրաւ՝
իր հարսը պղծելով, և քու մէջդ ուրիշ մէն
ալ իր քոյրը՝ իր հօրը աղջիկը բռնադատեց։
12 Քու մէջդ հարիւն թափելու համար կաշառք
առին. Վաշխ ու ակոսիք առիր, և բռնու-
թիւն ընելով քու դրացիներէդ բան վաստա-
կեցար ազահութեամբ, ու զիս մոռցար,
13 կ՚ըսէ Տէր Եհովան։ Ուստի ահա քու բռնած
ազահութեանդ ու քու մէջդ եղած արիւնա-
հեղութեանդ համար ձեռքերս խփեցի զար-
14 կի. Միթէ քու սիրտդ կրնայ դիմանալ,
կամ թէ ձեռքերդ կրնան ուժովնալ այն օրե-
րը՝ որ ես քեզի հաշուեսիր պիտի ընեմ. Ես
15 Տէրս խօսեցայ ու պիտի կատարեմ։ Եւ քեզ
ազգերու մէջ պիտի ցրուեմ, ու քեզ երկիր-
ներու մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ, և քու
16 պղծութիւնդ քեզմէ պիտի հատցընեմ։ Ու
դուն քեզմէ պիտի պղծուես ազգերու աչքե-
րուն առջեւը, ու պիտի գիտնաս թէ ես եմ
Տէրը։
17 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
18 Որդի մարդոյ, Իսրայէլի տունը ինծի կղկղան-
քի պէս եղաւ. ամէնը հալոցի մէջ պղինձի,
անագի, երկաթի ու կապարի հետ արծաթի
19 կղկղանք եղան։ Անոր համար Տէրը Եհովան
այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետեւ ամէնդդ կղկղանքի
պէս եղաք, անոր համար ահա ես ձեզ երու-
20 սաղէմի մէջ պիտի ժողվեմ։ Ինչպէս որ ար-
ծաթը ու պղինձը ու երկաթը և կապարը ու
անագը հալոցի մէջ կը ժողվեն, ու անոր
վրայ կրակը կը փչեն՝ հալեցընելու հա-
մար, այնպէս ալ ձեզ իմ բարկութեանս ու
սրտմտութեանս պիտի ժողվեմ, և պիտի թո-
21 ղում ու պիտի հալեցընեմ։ Եւ ձեզ մէկտեղ
բերելով՝ վրայ իմ բարկութեանս կրա-
կովը պիտի փչեմ, և դուք անոր մէջը պիտի
22 հալիք. Ինչպէս որ արծաթը հալոցին մէջը
կը հալի, դուք ալ անոր մէջը այնպէս պիտի
հալիք. ու պիտի գիտնաք որ ես Տէրս եմ
պատմութիւնս թափեցի ձեր վրայ։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
24 Որդի մարդոյ, անոր ըսէ, Դուն անանկ երկիր
մըն ես, որ ոչ մնդրուած է ոչ ալ բարկու-
25 թեան օրը անձրեւով թրջուած. Անոր մէջը
իր մարգարէներուն դաւաճանութիւնը կայ,
որպէս առաջ յափշտակող ու մնջոյղ առիւծի
պէս հոգիներ կ՚ուտեն. Հանեցք գանձ ու
պատուական բաներ առին, ու անոր մէջը

---

1 Ա. Ե. Ա. Ը. 2 Ա. Ե. Ա. Ը. 3 Ա. Ե. Ա. Ը. 4 Ա. Ե. Ա. Ը. 5 Ա. Ե. Ա. Ը. 6 Ա. Ե. Ա. Ը. 7 Ա. Ե. Ա. Ը. 8 Ա. Ե. Ա. Ը. 9 Ա. Ե. Ա. Ը. 10 Ա. Ե. Ա. Ը. 11 Ա. Ե. Ա. Ը. 12 Ա. Ե. Ա. Ը. 13 Ա. Ե. Ա. Ը. 14 Ա. Ե. Ա. Ը. 15 Ա. Ե. Ա. Ը. 16 Ա. Ե. Ա. Ը. 17 Ա. Ե. Ա. Ը. 18 Ա. Ե. Ա. Ը. 19 Ա. Ե. Ա. Ը. 20 Ա. Ե. Ա. Ը. 21 Ա. Ե. Ա. Ը. 22 Ա. Ե. Ա. Ը. 23 Ա. Ե. Ա. Ը. 24 Ա. Ե. Ա. Ը. 25 Ա. Ե. Ա. Ը.

26 անոր արձանագրիները չատացուցին։ Անոր գա-
հանաները իմ արձնքս ասելցին, ու՝ իմ ասոր
բաներս պղծելցին։ Ասոր պիղծէն չորսելցին,
և անձնագրերին ու մեր բարերին ատորերու մէջ
նէ չգիտցուցին, և իրենց աչքերը իմ շարամ-
նելէս ծածկելցին, ու ես անոնց մէջէը պիղծ
27 ոեզաւելցայ։ Անոր Իշխանները անոր մէջէը
յափշտակող գայլերու պէս՝ արիւն թափե-
լու — հոգի կորսնցնելու համար եղան, որ-
28 պէս զի ագահ մարդ բան վաստակին։ Եւ
Անոր մարգարէները Ասնան ան սրբելնե-
նելով՝ ու անոնց սուտ գուշակութիւն ըն-
լով՝ գանազան կերպով ծեփելցին, ու ըսին, Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ, մինչ Տէրը խօսած
29 չէր։ Երկրին ժողովուրդը մեծ պրկանք բրին
ու մեծ յափշտակութիւն բրին, և ազքատը ու
անոնները բռնադատելցին, ու Հօտարականները
30 անիրաւութեամբ պրկանք բրին։ Եւ անոնցմէ
մարդ մը փնտռելցի, որ պարսպով չշինէ, ու
Իսրայէլին մէջ իմ առջեւս կայնի երկրին հա-
31 մար, որ զանիկա չաւրեմ. բայց չգտայ։ Ուս-
տի իմ բարկութիւնս անոնց վրայ թափեցի,
զանոնք իմ սրտմտութեանս կրակովը ոչն-
ջեցի. Անոնց ճամբաները իրենց գլխուն տուի,
կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԻԳ

1 Ոչխարի ու Ոչխարի պահնկութիւնը. 22 Ոչխարին կերա-
նելու կութիւնը իր հօտներուն, 30 Մարգարէն կը յանդիմանէ
անոնց երկրին շինութիւնն ալ, և կը յայտնէ անոնց գա-
ղտնութիւնը։

1 Պարձակ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, Իսրա. կնիկներ կային մէկ մօր
3 աղջիկներ. Ու Անոնք Եգիպտոսի մէջ պոռնը-
կութիւն բրին, Իրենց մանկութենէն պոռնը-
կութիւն բրին. անոնց ծիծերը հոն ճըն-
չուեցան, ու անոնց կուսութենէն ասիլ քերը
4 հոն չոչափուեցան։ Եւ անոնց անուններն՝ մե-
ծին Ոհոլա, ու անոր քրոջը Ոհոլիբա էր. ու
Անոնք իմս եղան. և ազա.քներ ու աղջիկներ
ծնան. (ու անոնց անուններն՝ Ոհոլա Սամա-
րիան է, ու Ոհոլիբա Երուսաղէմն է։)
5 Եւ Ոհոլա քանի որ իմս էր, պոռնկութիւն
բրաւ ու իր հաճոյներուն սիրահարեցաւ,
6 այսինքն Ասորեստացի գրացիներուն, կա-
պուտակ հագնող կուսակալներուն ու նախա-
բարներուն, ձի հեծնող ձիաւորներուն՝ որոնք
7 ամէնը շնորհալի երիտասարդներ էին։ Եւ ա-
նոնց պոռնկութիւն բրաւ անոնց հետ՝ այս-
ինքն Ասորեստանի ամէն ընտիր որդւոցը հետ.
նաև ան ամէնուն հետ՝ որոնց սիրահարեցաւ
8 ու անոնց ամէն կուռքերովը պղծուեցաւ։ Ու
Եգիպտոսէն ջնջած պոռնկութիւնները չին-
զոյց. վասն զի անոր մանկութենէն առնը ա-
նոր հետ պառկեր էին, և անոր կուսութենէն
սոսին քները չոչափեր էին, ու իրենց պոռնկու-
9 թիւնը չոչափեր էին։ Անոր անոր մէջէը թափեր էին։ Անոր հան-
գրկեցի իր հաճոյներուն ձեռքը տուի, Ասո-
րեստանի որդւոցը ձեռքը՝ որոնց սիրահա-
10 րած էր։ Անոնք ուրանոր մերկութիւնը յայտ-
նեցին. անոր տղաքներն ու աղջիկները առին,
ու զանիկա սրով մեռուցին. այսպէս անիկա
կիներուն մէջը անուանի եղաւ. և անոր
վրայ դատաստաններ կ'ընէ։
11 Եւ Երբոր անոր քոյրը Ոհոլիբա տեսաւ,
իր սիրահարելովը անկէ աւելի ապականա-
ցաւ. և իր պոռնկութիւնները իր քրոջը
12 պոռնկութիւններէն աւելի չոչուց. Ու Ի-
րեն գրացիներուն սիրահարեցաւ, պատեան
Ասորեստանի որդիներուն, չքնաղ հագուս-
դուած կուսակալներուն ու նախարարներուն,
ձի հեծնող ձիաւորներուն՝ որոնք ամէնը շնոր-
13 հալի երիտասարդներ էին։ Եւ տեսայ որ պղծ-
ծեցաւ, — երկուքին ալ ճամբան մէկ եղաւ։
14 Եւ իր պոռնկութիւնները աւելցուց, քանի
երբոր պատի վրայ նկարուած մարդիկ՝ Քաղդէացւոց պատկերները տեսաւ,
15 Որոնք մէջքերնին գօտի կապած էին, և ի-
րենց գլուխներուն վրայ Ներկուած խոյրեր
ունէին, ու ամէնքը իշխաններու կերպարան-
քով էին, իրենց ծննդեան երկրին՝ Բաբիլոնի
որդւոցը՝ Քաղդէացւոց նմանութիւնը պէս,
16 Զանոնք իր աչքերովը տեսածին պէս անոնց
սիրահարեցաւ, և անոնց՝ Քաղդէացւոց եր-
17 կիրը գնապատներ իրկնց։ Ու Բաբիլոնի որ-
դիքը անոր հետ սիրոյ անկողինը մտան, և
զանիկա իրենց պոռնկութիւններովը պղծեցին.
ու անիկա անոնց հետ պղծուեցաւ, ու Նո-
18 Անոնց հոգին անոնցմէ զատուեցաւ։ Եւ իր
պոռնկութիւնները յայտնեց ու իր մերկու-
թիւնը բացաւ. ուստի ես՝ հոգիս անկէ զա-
տուեցայ, ինչպէս որ անոր քրոջմէն զատուեր
19 էր։ Եւ Այսպէս անիկա իր պոռնկութիւնները
շատցուց, յիշելով իր մանկութեան օրերը՝
Եգիպտոսի երկրին մէջ շնութիւն բրած ժա-
20 մանակը։ Ու սիրահարեցաւ անոնց ասրփա-
ծութեան՝ որոնց մարմինը էշերու մարմին է,
ու անոնց զօրութիւնը ձիերու զօրութիւն է։
21 Եւ զուն նորէն քու մանկութեանդ պղծա-

գործքիմնդ ձեռք առիր , որ քու մնակութիւնդ ծիծեռուն ձագունէզ ասմէքներդ եւ գիպաստպիներէն չպահուիցաս ։

22 Անոր համար , ով Յոպիտպ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ ։ Ահա ես քու վրադ պիտի արթնցնեմ քու համներիներդ՝ որոնցմէ քու հոգիդ զատուեցար , ու զանոնք ամէն կողմէն քու վրադ պիտի բերեմ , բարիքներ որ գիբր ու բոլոր Քադէացիները , Փեկոդը , Սուէն ու Կուէն՝ անոնց հետ Ասորեստանի բոլոր որդիքը՝ ամէնը չոքհագի երիտասարդներ , կառապաններ ու նախարարներ , ամէնը ձի հեծնող զօրապետներ ու անուանի մարդ-

24 գիկ · Եւ անոնք զէնքերով , կառքերով ու անիւներով ու ժողովրդներու բազմութիւնով քու վրադ պիտի գան , և ամէն կողմէն քեզի գէմ՝ վահան , ասպար ու սաղաւարտ պիտի դնեն · և զատաստանը անոնց ձեռքը պիտի տամ , ու քեզ իրենց դատաստաններո-

25 վը պիտի դատեն · Եւ իմ նախանձս քեզի գէմ պիտի դնեմ · ու քեզի հետ բարկութիւնով պիտի վարուին , քու քիթդ ու ականջներդ պիտի կտրեն , և քու մնացորդդ սրով պիտի իյնայ · անոնք քու տղաքներդ ու աղջիկներդ պիտի առնեն , ու քու մնացորդդ

26 կրակով պիտի այրի · Եւ քու հանգերձներդ քեզ քեզի պիտի մերկացնեն , ու քու գար-

27 ծանացդ զգեցիր պիտի առնեն · Ու՝ քեզմէ պիտի գադրեցընեմ քու պղծագործութիւնդ ու Եգիպտոսէ երկիրէն քերէդ · ու աչքերդ անոնց պիտի չվերցընես ու ալ Եգիպտոսը պիտի չյիշես ։

28 Քանզի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ · Ահա ես քեզ պիտի մատնեմ անոնց ձեռքը՝ որոնք զուն ատելիր , և անոնց ձեռքը՝ որմէնցմէ

29 քու հոգիդ զատուեցար · Եւ անոնք քեզի հետ ատելութեամբ պիտի վարուին , ու քու բոլոր վաստակդ պիտի առնեն , և քեզ մերկ ու անծածկելի պիտի թողուն · ու քու պոռնկութեանդ պիտի յայտնուի , քու պղծագործութիւնդ ու պոռնկութիւնդ պիտի յայտ-

30 նուի · Ասոնք բաներ հետեւելով պոռնկութիւն բնելուդ համար և անոնց կուռքերովը պղծուելուդ համար՝ աս բաներդ քեզի պիտի

31 բնեմ՝ Դուն քու քրոջդ ճամբան գացիր · ես ալ անոր՝ բաժակը քու ձեռքդ պիտի տամ ։

32 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ · Դուն քու քրոջդ խորունկ ու լայն բաժակը պիտի խմես , ՝ծաղր ու խայտառակ պիտի ըլլաս · ան քա-

33 ժակը շատ բան կ՚առնէ · Դուն արբեցու-

47 Ո՛ւ ժողովքը զանոնք քարկոծեն, և զանոնք իրենց սուրերով պիտի քարկոծեն. [a]զանոնց տղաքներն ու աղջիկները պիտի մեռցընեն, ու անոնց տուներն կրակով պիտի
48 այրեն։ Ո՛ւ [b]Երկրէն պղծագործութիւնը պիտի վերցընեմ, [c]որ ամէն կիներ խրատուին ու
49 ձեր պղծագործութիւնաց պէս չընեն։ Եւ ձեր պղծագործութիւնը ձեր վրայ պիտի դնեն. ու դուք կուռքերուն մեղքերը պիտի կրէք, [d]ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէր Եհովան։

ԳԼ· ԻԹ

1 Եւ բնակարգ տարին տասնեւրկրդ ամիսը՝ ամսուն տասնեւրկրդ օրը Տէրոջը խօսքը ինծի
2 եղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոյ, գուն քեզի սա օրուան անունը՝ բուն սա օրը դիր. Բաբիլոնի թագաւորը [e]բուն սա օրս Երուսաղէմին մօ-
3 տեցաւ։ [f]Եւ ան ապստամբներուն տանը առակ խօսա, ու անոնց ըսա. Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. [g]կաթսան դիր, ջուր դիր ու մէջը ալ
4 չուր լեցուր։ Անոր կտորները, ամէն ազնիւ կտորները, ազդրը և ուսը անոր մէջը ժո-
5 ղով. ոսկորներուն ալ առակը դիր. զանիկա խիտ շատ եռացուր՝ այնպէս որ ոսկորներն ալ եփին։
6 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. վա՛յ [h]արիւնահեղ քաղաքին, ան կոխոտին՝ որուն ժանգը իր մէջն է, ու ժանգը մէջէն երթած չէ. զանիկա իր դէզ կտորներովը հանէ,
7 [i]անոր վրայ վիճակ չձգուի. վասն զի անոր արիւնը իր մէջն է. զանիկա չոր ապառաժի վրայ դրաւ. [j]զանիկա գետին վրայ չթափեց
8 որ զանիկա հողով ծածկէ. իմ սրտմտութիւնս հանելու՝ վրէժ առնելու համար՝ [k]անոր արիւնը չոր ապառաժի վրայ դրի որ չծածկուի։
9 Անոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. [l]վա՛յ արիւնահեղ քաղաքին, ես ալ կրակին
10 դիզը պիտի մեծցընեմ. փայտերը շատցուր, կրակը բռնկցուր՝ որ միսը հալի, համեմները
11 ալ դիր, ու ոսկորները այրին։ Ետքը պարապ [m]կայծերուն վրայ դիր, որպէս զի պղինձը տաքնայ ու այրի, ու [n]անկէ պղծու-

[a] բ Մն· լգ· 17· 19· Գէ· իգ· 21։
[b] Գէ· իբ· 13· Հմր· 27։
[c] բ Օր· ժգ· 11· բ Գնա· բ· 6։
[d] Հմր· 38։
[e] Գէ· իբ· 38· 43· 44· իե· 1։
[f] գ Թագ· իե· 1։ Երեմ· լբ· 1· 2։
[g] Գէ· ժե· 18։
[h] Տես Երեմ· ա· 13· Գէ· ժա· 3։
[i] Գէ· իբ· 3· իգ· 27· Հմր· 3։
[j] Տես բ Թագ· բ· 3· Ամբ· գ· 3։
[k] Գէ· ե· 13· ը· 18· ժգ· 42։
[l] Գէ· ե· 11։
[m] Երեմ· ժգ· 3· 6· 7։
[n] Տես Դէ· ժ· 6· իա· 19։
[o] բ Թագ· ժե· 33։
[p] Գէ· պիտի չգիտեմ ի՞նչ ըսուածները ինձի։
[q] Գէ· ե· 11։
[r] Երեմ· ժգ· 3· 6· 7։
[s] Տես Դէ· ժ· 6· իա· 19։
[t] Հմր· 22։ Դէ· ժգ· 11։ Ովս· գ· 10։
[u] Դէ· ժբ· 12· բ Օբ· ժբ· 16· 24։
[v] Ամոս· է· 2։
[w] Հմր· 6։ Նռա· գ· 1։ Ընր· բ· 12։
[x] Գէ· իբ· 15։
[y] Երէց· Մաքսիմ·
[z] Գէ· է· 12։ ը· 18։ ժգ· 42։
[a] Գէ· ժբ· 9· իգ· 7։
[b] Գէ· ժբ· 9· իգ· 18։
[c] Երեմ· է· 14· Գէ· է· 20· 21· 22։
[d] Ովս· իե· 4։
[e] Գէ· իգ· 47։
[f] Երեմ· ժգ· 8· 7։
Հմր· 17։
[g] Ամր· իե· 15։ Ովս·
Հր· 64։
[h] Դէ· իգ· 29· Գէ· լգ· 10։
[i] Ես· բ· 3· Գէ· գ· 3· ժբ· 6· 11։
[j] Երեմ· ժե· 15· Ամն· ժգ· 19· ժգ· 29։
[k] Գէ· գ· 7· իե· 3։
[l] Հմր· 21։

12 իմ Տէրս Հայի — ժանգը հասնի. Անիկա աշխատութիւնով չի յոգնեցուց, ու անոր չհասաւ ժանգը իրմէն չելաւ, անոր ժանգը կրակով
13 [o]— Քու անմաքրութիւնդ մէջ պղծագործութիւն կայ. որովհետև քեզ [p]մաքրելու աչխատեցայ,[q] ու դուն չմաքրուեցար. այսուհետև քու անմաքրութիւնդէդ պիտի չմաքրուիս, [r]մինչև որ իմ բարկութիւնս քու վրադ
14 դադ չլիցցնեմ։ [s]Ես Տէրս խօսեցայ. իր [t]— պիտի գայ, ու [u]— պիտի կատարեմ. [v]պիտի չնեղուիմ[w] ու պիտի չխնայեմ և պիտի չզղջամ. քու ճամբաներուդ ու քու գործերուդ համեմատ պիտի դատուիս, կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
16 Որդի մարդոյ, ահա ես հարուածով մը քու աչքերուդ ցանկութիւնը քեզմէ պիտի առնեմ. ու դուն չպրսա ու չլար և քու [x]— արիւնդ
17 արցունք չդայ։ Լուռ մեռնելէ բլլայ քու հեծութիւնդ, [y]մեռելի սուգ մի բռներ. [z]քու սպաթաչդ գլուխդ փաթթէ, [a]կօշիկներդ ոտքերդ հագիր ու չբիրտներդ մի ծածկեր և մնորդոյ հացը մի ուտեր։
18 Եւ առաւօտուն ժողովուրդին խօսեցայ, ու իրիկունը կնիկս մեռաւ, ու [b]— առաւօտուն
19 առն ինծի հրամայուածը բրի։ Եւ ժողովուրդը ինծի բսաւ, [c]Մեզի չե՞ս պատմեր թէ առ քու բրածներուդ ի՞նչ [d]— մեզի։
20 Ու ես անոնց բսի, Տէրոջը խօսքը ինծի
21 եղաւ՝ ըսելով, Իսրայէլի առն բսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. [e]Ահա ես իմ սրբարանս՝ ձեր զօրութիւնաց պարծանքը, [f]ձեր աչացը ցանկութիւնը ու ձեր հոգւոյն խնայածը պիտի պղծեմ. [g]և ձեր [h]թողացած որդաքներնիդ ու աղջիկներնիդ սրով պիտի իյնան
22 նաեւ։ Եւ դուք իմ բրածիս պէս պիտի բնէք. [i]Ձեր չբիրտներնիդ պիտի չծածկէք, ու մեր-
23 դոց հացը պիտի չուտէք. Ու ձեր ապարօշներդ գլուխներնիդ և ձեր կօշիկներդ ոտքերնիդ պիտի բլլայ. [j]պիտի չողբաք ու պիտի չլաք, հապա [k]ձեր անօրէնութիւններուդ պիտի մնչիք, և իրարու հետ պիտի հեծէք։
24 Ու [l]Եզեկիել ձեզի նշան մըն է. գուք անոր բոլոր բրածին պէս պիտի բնէք. Ու երբոր ասիկա բլլայ՝ [m]պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէր Եհովան։
25 Եւ գուն, որդի մարդոյ, երբոր ես անոնց մէ առնեմ [n]անոնց զօրութիւնը, անոնց պարծանաց ցնծութիւնը, անոնց աչացը ցանկու-

քիւնը ու անոնց հոգւոյն սիրած ապականները
26 ու ազգիկները , Ահա ՚ան օրը ապառաժածը
քեզի պիտի գայ , և ՚՚՚ ակամէներուդ պի-
27 տի գառանձ ։ ՚Ան օրը քու բերանդ պիտի
բացուի ազատուածին , ու պիտի խօսիս և ալ
համրի չըլլաս . ու հգուն անոնց նշան պիտի
ըլլաս , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼ· ԻԵ

1 Ընաւոյց վրէժխնդրութիւնը Ամմոնացւոց գէմ. 8 Նաև Մո-
վաբին ու Սէիրին գէմ. 12 Եդովմին 15 ու Փղշտացւոց գէմ.
պրոֆետ Հրէից հետ արհամարհանքը վարուելուն ։

1 Պարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բանալով,
2 Որդի մարդոյ , ՚երեսդ ՚Ամմոնի որդիներուն
դարձուր , ու անոնց վրայ մարգարէութիւն
3 ըրէ . և Ամմոնի որդւոցը բակ , Տէր Եհովա-
յին խօսքը մտիկ ըրէք . Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ . ՚Որովհետև դուն վա՛յ բերիր իմ
սրբարանիս վրայով՝ երբոր պղծուեցաւ , ու
Իսրայէլի երկրին վրայով՝ երբոր աւերակ ե-
ղաւ , և Յուդայի տանը վրայով՝ երբոր գե-
4 րութեան գնաց · Ահոր համար ահա ես քեզ
արեւելքի բնակիչներուն ժառանգութիւն կու
տամ . ու քու միջդ խրնոց գիղերը պիտի
հաստատեն , ու քու միջդ իրենց վրանները
պիտի դնեն . քու պառղիդերդ պիտի ուտեն
5 և քու կաթդ պիտի խմեն ։ Ու ՚Ռաբբան
Նաղաբու փարախ և Ամմոնի որդւոցը Նէեղ
հօտերու ննջակատարդ պիտի ընեմ . Հու պիտի
6 գիտնաք թէ ես եմ Տէրը , վասն զի Տէր
Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև գուն ՚ծափ
զարկիր , ու ոտքդ գետինը զարկիր , ու ի-
րապէս երկրին վրայ՝ ՚քու հոգւոյդ բոլոր
7 արհամարհանքդը ուրախացար , Ահոր համար
ահա ես ՚իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկնը-
ցընեմ , ու քեզ ազգերուն յափշտակութիւն
ըլլալու պիտի տամ , և քեզ ժողովրդներէն
պիտի կտրեմ , ու քեզ երկիրներուն միջէն
պիտի կորսնցընեմ . քեզ բնաջինջ պիտի ընեմ .
ու պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը ։
8 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև
՚Մոաբ ու ՚Սէիր ըսին թէ Ահա Յուդայի
9 տունը ամէն ազգերուն պէս է , Ահոր համար
ահա ես Մոաբին ուսերուն կը քաշեմ քաղաքներէն՝
իր ծայրը եղող քաղաքներէն , երկրին պար-
ծանքը եղող Բեթիսիմոթին , Բէէլբէներն ու Կա-
10 րիաթայիմը կոչէն պիտի բանամ ՚Արեւելքի բր-
նակիչներուն , ու Ամմոնի որդւոցը վրայ տամ .
ու այն երկիրը Ամոնի ժառանգութիւն պիտի տամ .
որպէս զի Ամմոնի որդիքը ՚ազգերուն մէջ
11 չյիշուին . Մոաբի մէջ ալ դատաստաններ
ի գործ պիտի դնեմ . ու պիտի գիտնան թէ
ես եմ Տէրը ։
12 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . Որովհետև
Եդովմ ՚Հուդայի տանը գէմ գնելով՝ վրէժ
առաւ , և անկէ վրէժ առնելով մեծ յանցանք
13 բրաւ , Ահոր համար Տէր Եհովան այսպէս
կ'ըսէ . Եդովմի վրայ անչուշ ձեռք պիտի
երկընցընեմ , և մարդը ու անասունը անկէ
պիտի կտրեմ , և թեմանէն անապատ պիտի
ընեմ թեմանէն , ու մինչև Դեդան սրով պի-
14 տի իյնան ։ Եւ ՚իմ ժողովուրդիս խորհուրդին
ձեռքով իմ վրէժխնդրութիւնս Եդովմի վրայ
պիտի կատարեմ . ու անոնք իմ բարկութիւնս
և բարկութիւնս հասկնալու պիտի
ընեն Եդովմի մէջ , և իմ վրէժխնդրութիւնս
պիտի գիտնան , կ'ըսէ Տէր Եհովան ։
15 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . ՚Որովհետև
՚Փղշտացիք վրէժխնդրութեամբ վարուեցան ,
ու հոգիի արհամարհանքով վրէժ առին հին-
16 ատրց ատելութեամբ ու բնկայ , Ահոր համար
Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ . ՚Ահա ես իմ
ձեռքս փղշտացւոց վրայ պիտի երկընցընեմ ,
և ՚Քրեթիմները պիտի կտրեմ , ՚ու ծովե-
զերքը եղողներուն մնացորդը բնաջինջ պիտի
17 ընեմ . և մեծ վրէժ իմ ՚պատուհասներովս ան-
ցանք խմնամութիւններով ի-
րենց պիտի կատարեմ . Ու երբոր իմ վրէ-
ժիս ատենս գայ , պիտի գիտնան թէ ես
եմ Տէրը ։

ԳԼ· ԻԶ

1 Տիւրոսին ապառաժիկ կ'ըսուի երուսաղէմի գէմ խրխնջալուն
համար . 7 Նաբուգոդոնոսորին յարձակելու ատոր վրայ . 15
Ծովը ուշ կը բառնայ ու կը կործանուի անոր կործանմանը
վրայ ։

1 Ու եղաւ որ տասնմէկերորդ տարին՝ ամսուն
առաջին օրը Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բան-
2 լով , Որդի մարդոյ , ՚երուսաղէմ Տիւրոս ե-
րուսաղէմի վրայով ըսաւ , ՚Վա՛յ , ժողովուրդց
դուռներըը կոտրեցաւ . ՚՚՚ ՚՚՚ ինծի փո-
խադրուեցաւ . անոր անապատը դառնալով
3 ես պիտի լեցուիմ . Ահոր համար Տէր Եհո-
վան այսպէս կ'ըսէ . Ահա ես քեզի դէմ եմ ,
ով Տիւրոս , ու քու վրադ շատ ազգեր պիտի
յարուցանեմ . ինչպէս որ ծովը իր ալիքները
4 կը յարուցանէ . և անոնք Տիւրոսին պարիսպ-
ները պիտի աւերեն , ու անոր աշտարակները
պիտի փլցընեն . ու ես անոր հողը անկէ պիտի

= Գէ · ւդ · զւ · զե ·
= Գէ · գ · ցե · ցւ ·
ի՝մ · զւ · ւդ · զւ ·
Է Հմր · ցե ·
—
= Գէ · գ · ւ · ի՛ · ւ ·
Բ Երեմ· ի՛մ · ւ · ես ·
Գէ · իս · ցե · Ընմ-
ռա · ա ւդ · Ցոփ ·
ր · ց ·
Դ Ընտ · ի՛է · ւ ·
Գէ · իդ · է ·
Գէ · իս · ցե ·
Ե Ընտ · ի՛է · ւ · ր ·
ւե · Ցոփ · ր · ւե ·
ւե ·
Գէ · իդ · ւ · ի՛ · ւե ·
Է Ընտ · ի՛է · ւ ·
Գէ · իդ · ւ ·
Ը Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
Թ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
Ժ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԺԱ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԺԲ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԺԳ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԺԴ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԺԵ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԺԶ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԺԷ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԺԸ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԺԹ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
Ի Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԱ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԲ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԳ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԴ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԵ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԶ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԷ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԸ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԹ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
Ի Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԱ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԲ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԳ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԴ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԵ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԶ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԷ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԸ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԹ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
Ի Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԱ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԲ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԳ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԴ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԵ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
ԻԶ Ցոր · իի · ւց · Ցոր ·
ր · ւե · Ցոփ · ր ·
ւե ·
ԻԷ Գէ · իե · ւ · ւ · ւե ·
Հմր · ւ ·
ԻԸ Գէ · իս · ցե · ցւ ·
Գէ · իդ · ւ · ես · ւե ·
Ընմռ · ա · ւե · Ցոփ ·
ր · ւ ·
Ի

աւելմ՝ և [a]զանիկա չար ապատամբի պիտի դար-
5 ձընեմ։ Ինկա [b]Ծովուն միջը ուռկանները փռ-
ուելու տեղ պիտի լլլայ, վասն զի ես խոսեցայ,
կ՚ըսէ Տէր Եհովան, ու անիկա ազգերուն
6 աւար պիտի լլլայ։ Եւ անոր ագիւղիներըը որ
գաշտի միջ են, սրով պիտի ապանուին, [c]և
[d]գիտէին պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։
7 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ։ Ա-
հա ես հիւսիսէն Տիւրոսի վրայ պիտի բերեմ
[e]ձիապատառայ թագաւորը՝ բաբիլոնի Նաբու-
զոդոնոսոր թագաւորը՝ ձիերով, կառքերով,
ձիաւորներով, բազմութիւնով ու շատ ժողո-
8 վուրդով։ Անիկա քու ագիւղիներդ գաշտի
միջը սրով պիտի մեռցընէ, և [f]բերդի գէմ մեր-
կոց պիտի չինէ, ու քեզի գէմ վահան պիտի
9 կանգնէ, ու քեզի գէմ վահան պիտի
վիրցընէ։ Եւ քու պարիսպներուդ դէմ իր
պատերազմական մեքենաները պիտի դնէ, ու
իր տապարներովը քու աշտարակներդ պիտի
10 փլցընէ։ Անոր ձիերուն բազմութենէն անոնց
փոշին քեզ պիտի ծածկէ. ձիաւորներուն ու
անիւներուն և կառքերուն ձայնէն քու պա-
րիսպներդ պիտի սասանին, երբոր ինքը քու
դռներդ մտնէ՝ պարիսպը փրած քաղաքի միջ
11 մտնողներուն պէս։ Քու ամէն փողոցներդ իր
ձիերուն սմբակներովը պիտի կոխէ, քու ժո-
ղովուրդդ սրով պիտի ապանի, և քու ամուր
բերդերդ գետին հետ հաւասար պիտի լլլայ։
12 Ու քու հարստութիւնդ պիտի թալնէն, ու
ապրանքներդ աւար պիտի առնեն, և քու
պարիսպներդ պիտի փլցընեն, ու գեղեցիկ
առներդ պիտի քակեն, և քու քարերդ,
փայտերդ ու հողդ ջուրերուն միջը պիտի ձը-
13 գեն։ Եւ [g]քու երգերուդ ազազակը [h]պիտի
դադրեցընեմ, ու քու քնարներուդ ձայնը
14 ալ պիտի չլսուի։ Եւ [i]քեզ չար ապա-
ւառի պիտի դարձընեմ. ուռկաններ փռելու
տեղ պիտի լլլաս. ալ պիտի չշինուիս, վասն
զի ես Տէրս խոսեցայ, կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
15 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ Տիւրոսին. Մի-
թէ [j]քու կործանումնդ ձայնէն կզգինեըը պի-
տի չատանի՞ն, երբոր քու մէջդ կատարած
16 ըլլալով՝ վիրաւորները հեծծեն։ Ամառնը Ծո-
վուն բոլոր իշխանները [k]իրենց աթոռներուն
վրայէն պիտի իջնեն, և իրենց պատմուճան-
ները պիտի հանեն, ու իրենց նկարագործ
հագնելերը պիտի մերկանան, սոսկում պի-
տի հագնեն, [l]գետնի վրայ պիտի նստին, և
[m]ամէն վայրկեան պիտի սարսափին, ու [n]քու
17 վրայիդ պիտի ապշին։ Եւ [o]քու վրայիդ ողբ
[p]ընելով՝ քեզի պիտի ըսեն, Ի՞նչպէս կործա-
նեցար, ով Ծովերնակ անուանի քաղաք, որ
Ծովուն մէջը զօրաւոր էիր դուն ու քու բնա-
կիչներդ՝ որ ամենուն էիք [q]ահ ընկրկելու
18 բնակիչներուն։ Հիմա քու կործանումնդ օրը
[r]կզգինեըը պիտի դողան, ու Ծովու մէջ եղող
կզգինեըը քու բնաջինջ ըլլալուդ վրայով պի-
տի ապշին։
19 Վասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Երբոր
քեզ աւերակ քաղաք մը բնակիչ չունին, և քու
վրադ անդունդը հանեմ, ու շատ ջուրերը
20 քեզ ծածկեն, եւ քեզ [s]զատը իջնողներուն
հետ հին ժողովուրդին իջեցընեմ, ու քեզ
զատը իջնողներուն հետ գետնին ամկերը՝
յաւիտենական աւերակներուն մէջը նստեց-
նեմ, այնպէս որ [t]չբնակուիս ու անառակ-
նեը ես [u]կենդանեաց երկրին մէջ փառք պիտի
21 գնեմ։ [v]Քեզ սոսկում պիտի բնեմ, ու
պիտի չմնաս. [w]ու երբոր փնտռուիս՝ ալ
յաւիտեան պիտի չգտնուիս, կ՚ըսէ Տէր Ե-
հովան։

ԳԼ· ԻՀ

1 Տիւրոսին առած ճառին վրայ։ 12 անոր ձիւն ու անկիրանդնելի կործանումը։

1 [x]Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բսե-
2 լով, Դուն, որդի մարդոյ, Տիւրոսի վրայ
3 [y]ողբ երգ. Եւ Տիւրոսին բսէ, [z]Ով Ծովուն
մուտքերը բնակող, շատ կղզիներու մէջ ժո-
ղովուրդներուն հետ [a]վաճառականութիւն ը-
նող, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ով Տիւրոս,
դուն բսիր թէ [b]ես գեղեցկութեան մէջ կա-
4 տարեալ եմ։ Քու սահմաններդ [c]Ծովուն մէջ-
տեղն են. քեզ շինողները քու գեղեցկու-
թիւնդ կատարեալ ըրին։
5 Անոնք քու ամէն [d]տախտակներդ
[e]Սանիրի մայրիէն շինեցին. Լիբանանէն նաւ
6 [f]ելներ առին, որ քեզի կայմեր շինեն։ Քու
թիակդ Բասանի կաղնիներէն շինեցին, քու
[g]նստարանիդ [h]Կիտացւոց կղզիներէն հաղ-
7 արտանիներով զարդարուած էր։ Քու բա-
ցած առագաստդ՝ եգիպտոսի նկարագործ
բեհեզէն էր. քու ծածկոցդ եղիսայի կղզինե-
րուն կապուտակ ու ծիրանեգոյն [i]բրդէն էր։
8 Սիդոնի ու Արուադայ բնակիչները քու թիա-
վարներդ էին. քու միջդ եղող իմաստուն-
ները, ով Տիւրոս, անոնք քու նաւավար-
9 ներդ էին։ [j]Գեբեդոյին ծերերը ու անոր իմաս-
տուններըը քու միջդ էին՝ քու ծակուած նա-

---

[a] Հմր· 14։ [b] Գէ· ի· 32։ [c] Գէ· ի· 5։ [d] Գէ· ի· 12· Դան· բ· 37։ [e] Գէ· խա· 23։ [f] Ե՛ս· խգ· 16· Գէ· իբ· 13· Ցաք· ԺԶ· 23։ [g] Ե՛ս· ԽԳ· 11· իգ· 8· Երեմ· է· 34· ԺԶ· 3· ի· 10։ [h] Հմր· 4· 5։ [i] Երեմ· խԹ· 21· Հմր· 18· Գէ· ի· 25· ե՛· 16։ [j] Ե՛ս· իգ· 8։ [k] Ցաճ· գ· 6։ [l] Ցաբ· բ· 13։ [m] Գէ· ը· 10։ [n] Գէ· ի· 32։ [o] Ե՛ս· իգ· 4։ [p] Հմր· 15։ [q] Գէ· ԺԹ· 13· 24։ [r] Գէ· ը· 33· 36· 37· 38։ [s] Ե՛ս· իգ· 3։ [t] Գէ· իբ· 18։ [u] Եզէ· Դանիէլի պատմ. մէջ։ [v] Գ Օր· գ· 9։ [w] Կամ՝ սահմանը մնալով։ [x] Երեմ· բ· 10։ [y] գ Թագ· է· 13։ [z] Ցաբ· ԺԳ· 7։

–եր նորոգելու համար. Ժամուն բոլոր նաւե-
րը ու անոնց նաւաստիները զու աւաւտուդ
10 ընելու համար զու մէջդ էին։ Զու զօրքե-
րուդ մէջ պատերազմական մարդիկ Գարա՛ք,
Ղուդացիք ու Փութիացիք էին. զու մէջդ
վահան ու սաղաւարտ կախող անոնք էին,
11 — անոնք քեզ փառաւորեցին։ Աւազակացիք
զու զօրքիդ հետ՝ շուրջանակի զու պարիսպ-
ներուդ վրայ, ու Գամագացիք զու աշ-
տարակներուդ մէջն էին. անոնք իրենց վա-
հաններուն շուրջանակի զու պարիսպներուդ
վրայ կը կախէին. անոնք Բ զու գեղեցկու-
թիւնդ կատարեալ ըրին։
12 Ամէն տեսակ ապրանք շատ ըլլալուն հա-
մար՝ Թարսիս ՓԱՓԸՐԸ զու վաճառականու-
նէրդ էին. անոնք զու վաճառանոցներուդ
մէջ արծաթի, երկաթի, անագի ու կապարի
13 առուտուր կ'ընէին։ Յաւան, Թուբէլ ու Մո-
սոք զու վաճառականներդ էին. անոնք քեզի
հետ փոխադրոց հոգիներու ու պղինձէ առնուներ
14 զու առուտուր կ'ընէին։ Թոգրգամայի տունէն
զու վաճառանոցներդ կը բերէին ձիեր ու
15 ձիաւորներ և ջորիներ։ Դեդանի որդիքը զու
վաճառականներդ էին. շատ կղզիներու վա-
ճառականութիւնը զու ձեռքդ էր. անոնք
քեզի հետ փղոսկրի ժանիքներով ու սպիտա-
16 գոյ փոխանակութիւն կ'ընէին։ Ձեռագործ-
ներուդ շատութենէն Ասորիք զու
վաճառականներդ էին. Ե զու վաճառանոց-
ներուդ մէջ կարկեհանի, Ծիրանեզոյնի, Նկա-
րազարդ կերպասի, բիւղի, բուսաբեր ու
17 կարմիր յակինթքի առուտուր կ'ընէին։ Ցուդա
ու Իսրայէլի երկիրը զու վաճառականներդ
էին. անոնք քեզի հետ Մինիթի ցորեն,
խանրեզէնի, մեղրի, ելի ու Բալսամի առ-
18 ուտուր կ'ընէին։ Ձեռագործներուդ շատու-
թենէն՝ ամէն տեսակ ապրանք շատ ըլլալուն
համար՝ Դամասկոս զու վաճառականդ էր՝
19 Հելբոնի գինիով ու ճերմակ բուրդով։ Վէդ-
ան ու Յաւան զու վաճառանոցներդ մէջ
նուած կը բերէին. զու վաճառներուդ մէջը
բանուած երկաթ, կասիա ու խունկեղէն
20 կար։ Կաթբոս համար պատառականներ
21 բերող վաճառականդ Արաբիա
ցիք ու Կեդարի բոլոր իշխաններն զու պատ-
րաստ վաճառականներդ էին. անոնք քեզի
հետ գառնուկներու, խոյերու ու նոխազներ-
22 զու առուտուր կ'ընէին։ Սաբայի ու Ռեղ-
մայի վաճառականները զու վաճառականներդ
էին. անոնք զու վաճառատոնցներուդ մէջ
ամէն տեսակ ընտիր խունկերու՝ ու ամէն տե-
սակ պատուական քարերու՝ ու ոսկիի առուտուր
23 կ'ընէին։ Խառան, Քաննէ ու Եդեմ, Սա-
բայի վաճառականները, Ասորեստան — քա-
24 ղաք զու վաճառականներդ էին։ Անոնք զու
վաճառանոցներուդ մէջ քեզի հետ շքեղ հան-
դերձներով, կապոյտ ու նախշագործ վե-
րարկուներով ու երփներագեղ պղեստներով Ֆ
ջ — ե ու չուաններով կապուած եղէնափայտէ
25 պատուհաններու առուտուր կ'ընէին։ Թարսիսի
նաւերը զու առուտուրիդ համար կը պաշ-
տպէին. ու դուն լեցուն ու խիստ փառա-
ւոր եղար Ժամուն մէջտեղը։
26 Զու խնամատարներդ քեզ շատ ջուրերու
բերին. Արեւելեան հովը քեզ Ժամուն մէջ
27 ջախջախեց։ Զու հարստութիւններդ ու վա-
ճառանոցներդ — առուտուրդ, զու նաւա-
տներդ ու նաւավարներդ, զու նաւերդ
նորոգողները ու քեզի հետ առուտուր բնող-
ները, և զու մէջդ եղող բոլոր պատերազ-
մական մարդիկդ, ու զու մէջդ եղող բոլոր
բազմութիւնդ զու կործանման օրը Ժամուն
28 մէջտեղը պիտի իյնան։ Զու նաւավարներուդ
ազազակին ձայնէն հարաւարձաններդ պիտի
29 սարսին։ Ես ամէն իմ թաշոյ նաւատոնե-
րը, ամէն Ժամու նաւավարները իրենց նա-
խերն պիտի իջնեն ու ցամաքը պիտի կայնին.
30 Ես իրենց ձայնը զու վրայիդ լսել պիտի
տան, ու դառնագին պիտի ազազակեն, և
իրենց գլուխներուն վրայ հող պիտի դնեն,
31 ու Մոխիրի մէջ պիտի թաւալին. Ու քեզի
համար մազերնին պիտի փետեն և զուրձ
պիտի հագնին. ու քեզի համար սրտի ցա-
32 ւով ու դառն ողբով պիտի լան։ Ես իրենց
ատկին մէջը քեզի համար ողբալու ձայն պի-
տի վերցընեն, ու զու վրադ ողբան շինել,
Ո՞վ Տիւրոսի պէս՝ կայ Ցիւրոսի նման՝ որ Ժամուն
33 մէջը բնակիչներ ելլան։ Զու որ զու վաճառ-
ներդ Ժամէն կ'ելլէիր՝ շատ ազգեր կը կշտացը-
նէիր, շատ ապրանքներուդ ու առուտուր-
ներուդ երկրի թագաւորները կը հարստացը-
34 նէիր։ Հիմա ջուրերուն խորութիւնէն մէջ Ժամելէն
կտրուած ատենդ՝ զու վաճառականութիւ-
նդ ու բոլոր բազմութիւնդ զու մէջդ ինկան։
35 Կղզիներուն բոլոր բնակիչները զու վրայիդ
ապշեցան, ու անոնց թագաւորները խիստ
պարշտացան, երեսնին երերեցան։
36 Ազգերուն մէջ վաճառականները զու վրադ

ե Եբեմ. խզ. 8. Գէ. է. 3. էր. 3.
թ Կամ քաղաքանէ. րը.
է Հմր. 3.
ը Դան. ժ. 4. բ Մն. ի. 36.
ժ Դան. ժ. 4.
ի Ծայտ. ժբ. 13.
ի Դան. ժ. 3. Գէ. ի. 27. 6.
ժ Դան. ժ. 7.
ի Դասա. ժա. 33.
ի Գ Թագ. ե. 8. 11. Եզր. գ. 7. Դատ. ժբ. 25.
ի Եբեմ. բ. 22.
ի Կամ Եւ Դան
ի Դան. բե. 3.
ի Դան. ժբ. 13. Եր. ի. 7.
ի Գ Թագ. ժ. 3. գ Թագ. ժ. 1. 8. Ծագ. հր. 16. 13. Եր. ի. 6.
ի Դան. ժա. 31. գ Թագ. ժբ. 12.
ի Կամ գ Ագահ.
ի Դան. բե. 3.
ի Ծագ. խգ. 7. Եր. բ. 16. իգ. 14.
ի Հմր. 4.
ի Ծագ. խգ. 7.
ի Ենոսի. ժա. 4. Հմր. 24. Տե՛ս Ծայտ. ժբ. 9. Եւ.
ի Գէ. իգ. 13. 18.
ի Ծայտ. ժբ. 17. Եւ.
ի Ծագ. բ. 18. Ծայտ. ժբ. 19.
ի Եբեմ. գ. 1. 3. Եր. բե. ի. 22.
ի Եբեմ. ջ. 26.
ի Եբեմ. ժբ. 6. բե. 8. Մէկ. ա. 16.
ի Գէ. իգ. 17. Հմր. 8.
ի Ծայտ. ժբ. 18.
ի Ծայտ. ժբ. 19.
ի Գէ. իգ. 19.
ի Հմր. 27.
ի Գէ. իգ. 13. 16.
ի Եբեմ. ժբ. 18.

աւելցին, ՚զի՛ան առակաւի գործոյ եղար և յաւիտեան աղնչացար։

ԳԼ· ԻՔ

1 Բառաձայ գառաւարք Տիւրոսի իշխանին վասն. անոր մարիչ հպարտութեանը համար։ 11 Մարգարէն կ՚ողբայ անոր վրայ գառաւարքներ վասն որ ծովուն մէջ կորսուելու էր։ 20 Սիդոնի գառաւարք։ 21 Իսրայէլի գերեզմանքը։

1 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, Տիւրոսի իշխանին ըսէ թէ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև քու սիրտդ հպարտացաւ, ու ՚ըսիր թէ Ես աստուած մըն եմ, Ես ՚Ծովուն մէջտեղը Աստուծոյ աթոռը կը նստիմ. Դուակայն դուն մարդ ես ու չէ թէ Աստուած, թէև քու սիրտդ Աստուծոյ
3 պէսին տակը դրիր. Ահա դուն Դանիէլէն խելառնաս ես, բնաւ մէկ գաղտնիքը մը քեզմէ
4 չպահուեցաւ. Քու խելառնութեամդով ու հանճարովդ քեզի հարստութիւն առացար, և դանձերուդ մէջը ոսկի ու արծաթ ժողվեցիր.
5 ՚Շատ խելառնութեամդով՝ վաճառականութեամդով քու հարստութիւնդ չատցուցիր, և քու հարստութենդ պատճառաւը սիրտդ հպարտացաւ.
6 Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև դուն քու սիրտդ Աստուծոյ սրտին
7 պէս տակը դրիր, Ասոր համար ահա Ես քու վրադ օտարներ՝ հեթանոսներէն պիտի բերեմ. և անոնք քու խելառնութենդ դէմ սուրերնին պիտի քաշեն, ու
8 քու վայելչութիւնդ պիտի ապականեն. գերեզմանը պիտի իջեցնեն, ու ծովուն մէջտեղը մեռելոտներուն մահուամբը պիտի մեռնիս.
9 Մի՞թէ քեզ սպաննողներուն առջեւը ՚պիտի կըրնաս ըսել թէ Աստուած եմ. դուն քեզ մեռցնողներուն ձեռքը մէջ մարդ պիտի ըլլաս
10 քան ու չէ թէ Աստուած. Օտարազգի ձեռքով՝ հանիքներուն մահուամբը պիտի մեռնիս, քանզի Ես խօսեցայ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
11 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
12 Որդի մարդոյ, ՚Մի՛ բանի Թագաւորին վրայով ողբ ըրէ, ու անոր ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. ՚Դուն որ կատարեալութիւնի կնիքն ես, խելառնութենէ լեցուած ու գեղեցկութեան
13 մէջ կատարեալ ես, Դուն Աստուծոյ դրախտին՝ Եդեմի մէջն էիր. քու ծածկոցդ ամէն պատուական քարերն էին. սարդիոն, տոպազիոն ու ադեղանուն, ոսկի քար, երկնագոյն քար և յասպիս, շափիւղայ, կարկեհան և զմրուխտ ու ոսկի. քու հմտութիւններուդ ու արհեստներուդ գործը քու առեջդ պատրաստուած օրդ քեզի պատրաստեցին.
14 քառաւոյեան՝ Դուն ՚օծեալ պատսպարուած՝ Եդած կող քերովբէ մըն էիր, ու ես քեզ դրի. Ս դուն ՚Աստուծոյ սուրբ լեռանը վրայ էիր, դուն հրեղէն քարերուն մէջտեղ պատեցար կը
15 շրջէիր. Դուն քու ճամբաներուդ մէջ կատարեալ էիր, քու առեջդ ուրկէ մինչեւ ՚ոչ՝ որ քու վրադ անօրէնութիւն գտնուեցաւ
16 քու. Քու առուտուրիդ չատութենէն հասիր քու մէջդ դրկանքով լեցուցին, ու մեղք գործեցիր. Ես ալ քեզ Աստուծոյ լեռնէն իրրև պիղծ վար նետեցի, և քեզ, ով Եդեմէն քերովբէ, հրեղէն քարերուն մէջէն բնաջինջ
17 րրի. Քու գեղեցկութենդ համար հպարտացաւ սիրտդ, քու փայլչութենդ պատճառաւը քու իմաստութիւնդ ապականեցար. Ես քեզ գետինը նետեցի, քեզ թագաւորներուն
18 առջեւը դրի տեսարան րլլալու համար. Քու խարդախ վաճառականութենդ շատ անօրէնութիւններովդ քու սրբութիւններդ պղծեցիր, Ես ալ քու մէջէդ կրակ հանեցի, անիկա քեզ կերաւ, ու մէկ քեզ տեսնողներուդ աչքին առջեւը քեզ գետնի վրայ մոխիր
19 րրի. Ազգերուն մէջ ամէն քեզ ճանչցողները քու վրադով ապշեցան. ՚Դուն ոսկուա մը ՚՚եղար ու յաւիտեան անհետացար։
20 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
21 Որդի մարդոյ, Երեսդ ՚Սիդոնին դարձուր, ու անոր վրայով մարգարէութիւն րրէ, Ու ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. ՚Ահա Ես քեզի դէմ եմ, ով Սիդոն, և քու մէջդ պատուիրուիմ. ու երբոր անոր մէջը դատաստաններ բնեմ, ու ՚անոր մէջը սուրբ ըլլամ, ՚պիտի գիտնան թէ Ես եմ Տէրը.
23 ՚վասն որ անոր մէջը ժանտախտ՝ ու անոր փողոցներուն մէջը արիւն պիտի խրկեմ. և շրջապատի անոր վրայ եղող սրովը անոր մէջը վիրաւորներ պիտի իյնան. ու պիտի գիտնան թէ Ես եմ Տէրը.
24 գիտնան թէ Ես եմ Տէրը. Եւ ՚Իսրայէլի տանը մէջին այ խայթոց տատասկ ու ցաւ պիտի չըլլայ իրենց բոլորտիքը եղող դիրքերը ամէն նախատողներնէն. ու պիտի գիտնան թէ Ես եմ Տէր Եհովան.
25 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Երբոր Իսրայէլի տունը ժողվեմ այն ժողովուրդներէն որոնց մէջը որ ցրուած են. անոնովը անոնց մէջը՝ ազգաց աչքերուն առջեւը ՚սուրբ պիտի ըլլամ իմ. ու անոնք պիտի բնակին իրենց երկրին մէջ, զոր որ Ես իմ Ծառայ Յակոբ տուի.
26 Ու անոր մէջը հաստատութեամբ պիտի բը-

= Գէ· իէ· 31·

—

= Հմր· 3·
ֆ Գէ· իմ· 3· 4·
ֆ Ես· ը· 3·
ֆ Ջ՚ա· բ· 3·

ֆ Պա՚ղ· կր· 10· Ջ՚ա· բ· 3·
ֆ Գէ· է· 11· ը· 12· բր· 13·
ֆ Հմր· 3·
ֆ Գէ· ը· 15· բ· 18· 21· 23· 27·
ֆ Գէ· իմ· 3·

ֆ Գէ· իմ· 3· Հմր· 3·
ֆ Գէ· ը· 3· 8·
ֆ Գէ· իէ· 13·
ֆ Գ=ո՚ սեռատ
ֆ Ջ՚ա· Ես· իմ· 20· Հմր· 18·
ֆ Գէ· բ· 40·

ֆ Հմր· 14·
ֆ Հմր· 3· 5·
ֆ Գէ· իմ· 21· իմ· 26·
ֆ Գէ· գ· 3· իմ· 3· իբ· 3·
ֆ Ես· իգ· 4· 11· Երեմ՚· իմ· 22· իմ· 3· Գէ· ը· 30·

ֆ Եզ· ժգ· 4· 17· Գէ· իբ· 13·
ֆ Գէ· բ· 41· իէ· 23· Հմր· 22·
ֆ Պա՚ղ· բ· 16·
ֆ Գէ· ը· 22·
ֆ Թա՚· իէ· 23· Ջ՚ա·

իգ· 13·
ֆ Ես· ժ· 18· Գէ· ժ· 17· բ· 41· իէ· 23· իգ· 23· ը· 31·
ֆ Հմր· 22·
ֆ Երեմ՚· իգ· 6· Գէ· իէ· 23·

նակին, ու ըսաւ անոր՝ Ո՞ւր կ՚երթաս եւ ուրկէ՞ կու գաս. ու անոր ըսաւ՝ Ես փախած եմ իմ տիրոջս Սարայէն։ 8 Ու հրեշտակն Տեառն ըսաւ անոր՝ Դարձի՛ր քու տիրուհւոյդ քովը եւ հնազանդեցո՛ւր քեզ անոր ձեռքին տակ։ 9 Ու հրեշտակն Տեառն ըսաւ անոր՝ Շատցնելով պիտի շատցնեմ քու սերունդդ, որ չի կրնար համրուիլ բազմութենէն։ 10 Ու հրեշտակն Տեառն ըսաւ անոր՝ Ահա դուն յղի ես ու որդի մը պիտի ծնանիս, եւ անոր անունը Իսմայէլ պիտի դնես, վասն զի Տէրը լսեց քու տառապանքդ։ 11 Ան պիտի ըլլայ վայրի մարդու մը պէս, անոր ձեռքը ամէնուն դէմ պիտի ըլլայ, ու ամէնուն ձեռքը անոր դէմ պիտի ըլլայ, եւ ան պիտի բնակի իր բոլոր եղբայրներուն առջեւ։ 12 Ու Տէրոջ հրեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն կանչեց Ագարայի եւ ըսաւ անոր՝ Ի՞նչ ունիս Ագար, մի՛ վախնար, վասն զի Աստուած լսեց տղուն ձայնը հոն ուր որ է։ 13 Ելի՛ր տղան առ եւ ձեռքդ զօրացո՛ւր անոր, վասն զի մեծ ազգ մը պիտի շինեմ զայն։ 14 Ու Աստուած աչքերը բացաւ եւ ջուրի աղբիւր մը տեսաւ, ու գնաց եւ ջուր լեցուց մորթէ պարկը եւ տղուն խմցուց։ 15 Ու Աստուած տղուն հետ էր, ու ան մեծցաւ եւ անապատին մէջ բնակեցաւ եւ նետաձիգ եղաւ։ 16 Ու ան բնակեցաւ Փառան անապատին մէջ, եւ անոր մայրը անոր կին առաւ Եգիպտոսէ երկրէն։

21 Ու Տէրը այցելեց Սարան ինչպէս որ ըսած էր, եւ Տէրը Սարայի ըրաւ ինչպէս որ խոստացած էր։ 2 Ու Սարա յղացաւ եւ Աբրահամի ծերութեան ատեն որդի մը ծնաւ անոր, այն ատենը որ Աստուած անոր ըսած էր։ 3 Ու Աբրահամ իր ծնած որդիին անունը դրաւ Իսահակ, զոր Սարա անոր ծնաւ։ 4 Ու Աբրահամ իր որդին Իսահակ ութ օրուան ատեն թլփատեց, ինչպէս որ Աստուած պատուիրած էր անոր։ 5 Ու Աբրահամ հարիւր տարեկան էր, երբ որ անոր որդին Իսահակ ծնաւ անոր։ 6 Ու Սարա ըսաւ՝ Աստուած ինծի ծիծաղ պատրաստեց, ամէն մարդ որ որ լսէ ինծի հետ պիտի ծիծաղի։ 7 Ու ըսաւ՝ Ո՞վ պիտի ըսէ Աբրահամի որ Սարա որդիներ պիտի սնուցանէ, վասն զի անոր ծերութեան ատեն որդի մը ծնայ։ 8 Ու մանուկը մեծցաւ եւ կաթէն կտրուեցաւ, ու Աբրահամ մեծ հանդէս մը ըրաւ այն օրը որ Իսահակ կաթէն կտրուեցաւ։ 9 Ու Սարա տեսաւ Եգիպտացի Ագարայի որդին որ Աբրահամի ծնած էր, որ կը խաղար։ 10 Ուստի Աբրահամի ըսաւ՝ Այս աղախնոջը եւ անոր որդին վռնտէ՛, վասն զի աղախնոջ որդին ազատ մարդուն որդիին հետ պիտի չժառանգէ, այսինքն Իսահակին հետ։ 11 Ու այս խօսքը Աբրահամին շատ դառնացուց իր որդիին համար։ 12 Բայց Աստուած Աբրահամի ըսաւ՝ Չդառնանայ քու հոգիդ տղուն եւ աղախնոջդ համար, ամէն ինչ որ Սարա քեզի ըսաւ՝ անոր ձայնին լսէ՛, վասն զի Իսահակէն քու սերունդդ պիտի կոչուի։ 13 Ու աղախնոջ որդին ալ ազգ մը պիտի շինեմ զայն, վասն զի քու սերունդդ է։ 14 Ուստի Աբրահամ կանուխ ելաւ եւ հաց ու ջրով լեցուն մորթէ պարկ մը առաւ եւ Ագարայի ուսին դրաւ, ու տղան անոր յանձնեց եւ վռնտեց զայն, ու ան գնաց եւ Բերսաբեէի անապատին մէջ թափառեցաւ։ 15 Ու մորթէ պարկին ջուրը վերջացաւ, ու տղան մէկ թուփի տակ ձգեց։ 16 Ու գնաց եւ իր դիմացը նստաւ հեռու մը, որչափ որ նետ մը կրնայ նետուիլ, վասն զի ըսաւ՝ Տղուն մահը չտեսնեմ, ու դիմացը նստաւ եւ բարձրաձայն լացաւ։ 17 Ու Աստուած տղուն ձայնը լսեց, ու Աստուծոյ հրեշտակը երկինքէն Ագարայի կանչեց եւ ըսաւ անոր՝ Ի՞նչ ունիս Ագար, մի՛ վախնար, վասն զի Աստուած տղուն ձայնը լսեց հոն ուր որ է։ 18 Ելի՛ր տղան առ եւ ձեռքդ զօրացո՛ւր անոր, վասն զի մեծ ազգ մը պիտի շինեմ զայն։ 19 Ու Աստուած աչքերը բացաւ եւ ջրի աղբիւր մը տեսաւ, ու գնաց եւ մորթէ պարկը ջուրով լեցուց եւ տղուն խմցուց։ 20 Ու Աստուած տղուն հետ էր, ու ան մեծցաւ եւ անապատին մէջ բնակեցաւ եւ նետաձիգ եղաւ։ 21 Ու Փառանի անապատին մէջ բնակեցաւ, ու անոր մայրը անոր կին առաւ Եգիպտոսէ երկրէն։

22 Ու եղաւ այն ատենը որ Աբիմելէք եւ անոր զօրավար Փիքոլ Աբրահամի ըսին՝ Աստուած քեզի հետ է ամէն ինչ որ կ՚ընես։ 23 Ուստի հիմա երդո՛ւմ ըրէ ինծի հետ հոս Աստուծմով, որ դուն ինծի եւ իմ զաւկիիս եւ իմ ծոռնիկներուս հետ սուտ պիտի չընես, հապա ինչպէս որ ես քու հետդ բարութիւն ըրի, դուն ալ այնպէս ինծի հետ եւ այն երկրին հետ որուն մէջ որ դուն պանդխտացած ես, պիտի ընես։ 24 Ու Աբրահամ ըսաւ՝ Ես երդում պիտի ընեմ։ 25 Ու Աբրահամ Աբիմելէքին նախատեց Աստուծոյ ջրհորին համար, զոր Աբիմելէքի ծառաները բռնի առեր էին։ 26 Ու Աբիմելէք ըսաւ՝ Չգիտեմ թէ ո՛վ ըրաւ այս բանը, դուն ալ ինծի չհաղորդեցիր, ես ալ չլսեցի մինչեւ այսօր։ 27 Ուստի Աբրահամ ոչխարներ ու արջառներ առաւ եւ Աբիմելէքի տուաւ, ու երկուքն ալ ուխտ կապեցին։ 28 Ու Աբրահամ եօթը գառնուկ առանձին կեցուց հօտէն։ 29 Ու Աբիմելէք Աբրահամի ըսաւ՝ Ինչո՞ւ համար այս եօթը գառնուկները առանձին կեցուցիր։ 30 Ան ալ ըսաւ՝ Այս եօթը գառնուկները պիտի առնես ինծմէ, որպէսզի ինծի վկայ ըլլան որ ես փորեցի այս ջրհորը։ 31 Ուստի այն տեղը Բերսաբէէ կոչեցին, վասն զի անոնք երկուքն ալ հոն երդում ըրին։ 32 Ուրեմն Բերսաբէէի մէջ ուխտ կապեցին, ու Աբիմելէք եւ անոր զօրավար Փիքոլ յարուցան եւ Փղշտացիներուն երկիրը դարձան։ 33 Ու Աբրահամ Բերսաբէէի մէջ խոշոր ծառ մը տնկեց եւ հոն Յաւիտենական Աստուծոյ անունը կանչեց։ 34 Ու Աբրահամ Փղշտացիներուն երկրին մէջ շատ օրեր պանդխտացած մնաց։

22 Ու այս բաներէն ետքը Աստուած Աբրահամը փորձեց եւ անոր ըսաւ՝ Աբրահա՛մ։ Ան ալ ըսաւ՝ Ահա ես։ 2 Ու ըսաւ՝ Հիմա առ քու որդիդ, քու միակածինդ, զոր կը սիրես, զոր Իսահակն է, եւ գնա՛ Մորիայի երկիրը, եւ հոն զայն ողջակէզ ըրէ՛ լերանց վրայ մէկուն որ քեզի պիտի ցուցնեմ։ 3 Ուստի Աբրահամ կանուխ ելաւ եւ իր էշը թամբեց, ու իր հետ երիտասարդներէն երկուքը առաւ եւ իր որդին Իսահակ, ու ողջակիզութեան համար փայտ պատրաստեց, ու ելաւ գնաց այն տեղը որ Աստուած անոր ըսած էր։ 4 Երրորդ օրը Աբրահամ աչքերը վերցուց եւ հեռուէն տեսաւ զայն տեղը։ 5 Ու Աբրահամ իր երիտասարդներուն ըսաւ՝ Դո՛ւք հոս էշուն քով մնացէք, ես ու տղան հոն երթանք եւ երկրպագութիւն ընենք, ետքը ձեր քովը դառնանք։ 6 Ու Աբրահամ ողջակիզութեան համար փայտը առաւ եւ իր որդիին Իսահակին դրաւ, ու իր ձեռքը կրակ եւ դանակ առաւ, ու երկուքը միասին գացին։ 7 Ու Իսահակ իր հայր Աբրահամին ըսաւ՝ Հա՛յր իմ։ Ան ալ ըսաւ՝ Ահա ես, որդեա՛կ իմ։ Ու ըսաւ՝ Ահա կրակ ու փայտ, բայց ո՞ւր է գառնուկը ողջակիզութեան համար։ 8 Ու Աբրահամ ըսաւ՝ Որդեա՛կ իմ, Աստուած ինքը գառնուկ մը պիտի նախապատրաստէ ողջակիզութեան համար։ Ուստի երկուքը միասին գացին։ 9 Ու հասան այն տեղը որ Աստուած անոր ըսած էր, եւ հոն Աբրահամ սեղան մը շինեց եւ փայտը շարեց, ու իր որդին Իսահակ կապեց եւ սեղանին վրայ փայտերուն վրայ դրաւ։ 10 Ու Աբրահամ ձեռքը երկնցուց եւ դանակը առաւ որ իր որդին մորթէ։ 11 Ու Տէրոջ հրեշտակը երկինքէն կանչեց անոր եւ ըսաւ՝ Աբրահա՛մ, Աբրահա՛մ։ Ան ալ ըսաւ՝ Ահա ես։ 12 Ու ըսաւ՝ Տղուն ձեռքդ չերկնցնես եւ անոր բան մը չընես, վասն զի հիմա գիտցայ որ դուն Աստուծմէ կը վախնաս, որովհետեւ ինծմէ քու միակածին որդիդ անգամ մը անգամ չխնայեցիր։ 13 Ու Աբրահամ աչքերը վերցուց եւ ետեւը նայեցաւ, ու ահա խոյ մը եղջիւրներէն թուփի մը մէջ բռնուած տեսաւ, ուստի Աբրահամ գնաց եւ խոյը առաւ եւ իր որդիին տեղ ողջակէզ ըրաւ զայն։ 14 Ուստի Աբրահամ այն տեղը Յեհովահ-Յիրէ կոչեց, որ մինչեւ այսօր կ՚ըսուի՝ Տէրոջ լերան վրայ պիտի տեսնուի։ 15 Ու Տէրոջ հրեշտակը երկրորդ անգամ երկինքէն կանչեց Աբրահամի 16 ու ըսաւ՝ Ես երդում ըրի ինքս ինծմով, կ՚ըսէ Տէրը, որ որովհետեւ այս բանը ըրիր եւ քու միակածին որդիդ անգամ մը անգամ չխնայեցիր, 17 ուստի շատ պիտի օրհնեմ քեզ եւ շատ պիտի շատցնեմ քու սերունդդ երկնքի աստղերուն պէս եւ ծովեզերքի աւազին պէս, եւ քու սերունդդ իր թշնամիներուն դռները պիտի տիրանայ։ 18 Ու քու սերունդիդ միջոցով երկրի բոլոր ազգերը պիտի օրհնուին, վասն զի իմ ձայնիս լսեցիր։ 19 Ուստի Աբրահամ իր երիտասարդներուն դարձաւ, ու անոնք միասին գացին Բերսաբէէ, եւ Աբրահամ Բերսաբէէի մէջ բնակեցաւ։ 20 Ու այս բաներէն ետքը Աբրահամի ըսին՝ Ահա Մեղքա ալ որդիներ ծնաւ քու եղբօրդ Նաքորին, 21 Ուսը անոր անդրանիկը եւ անոր եղբայրը Բուզ եւ Ասովմայ հայրը Կամուէլ, 22 եւ Քեսեդ եւ Ազաւ եւ Փղդաս եւ Յեղդաս եւ Բեթուէլ։ 23 Ու Բեթուէլ Հռեբեկայի հայրը եղաւ։ Այս ութը որդիները Մեղքա ծնաւ Աբրահամի եղբօր Նաքորին։ 24 Ու անոր հարճը որուն անունը Հռովմա էր, ալ ծնաւ Տեբահ եւ Գաքամ եւ Թահաս եւ Մաքա։

23 Ու Սարայի կեանքին տարիները հարիւր քսան եւ եօթը տարի եղան, Սարայի կեանքին տարիները այսչափ եղան։ 2 Ու Սարա մեռաւ Կարիաթ-Արբայի մէջ, որ է Քանան, եւ Աբրահամ եկաւ Սարայի համար սուգ ընելու եւ զայն լալու։ 3 Ու Աբրահամ իր մեռելին առջեւէն ելաւ եւ Քետացիներուն ըսաւ՝ 4 Ես ձեր քովը պանդխտացած եւ հիւր եմ, ինծի ձեր քովը գերեզմանատան տեղ մը տուէք, որ իմ մեռելիս թաղեմ եւ անկէ հեռանամ։ 5 Ու Քետացիները Աբրահամի պատասխանեցին եւ անոր ըսին՝ 6 Տէ՛ր մեր, մեզի լսէ՛, դուն մեր մէջ Աստուծոյ իշխան մըն ես, մեր գերեզմաններուն ընտիրներէն մէկուն մէջ թաղէ՛ քու մեռելդ, մեզմէ ոչ ոք իր գերեզմանը քեզմէ պիտի չհեղնէ, որ քու մեռելդ անոր մէջ չթաղես։ 7 Ու Աբրահամ ելաւ եւ երկրին ժողովուրդին՝ Քետացիներուն առջեւ խոնարհեցաւ, 8 ու անոնց հետ խօսեցաւ՝ ըսելով՝ Եթէ կամք ունիք որ իմ մեռելիս առջեւէս հանեմ եւ թաղեմ, ինծի լսեցէք եւ Սաքարի որդի Եփրոնին համար աղաչեցէք, 9 որ ինծի տայ Մաքփելայի քարայրը, որ իրեն է, որ անոր ծայրը կայ, ամբողջ գումարով ինծի տայ զայն ձեր մէջտեղ գերեզմանատան տեղի համար։ 10 Ու Եփրոն նստած էր Քետացիներուն մէջ, ու Եփրոն Քետացի Աբրահամին պատասխանեց ականջներուն լսելի՝ Քետացիներուն, անոնց բոլոր քաղաքի դռնէն մտնողներուն, ըսելով՝ 11 Ո՛չ, տէ՛ր իմ, ինծի լսէ՛, արտը տուի քեզի, ու անոր մէջ եղած քարայրն ալ քեզի տուի, իմ ազգիս որդիներուն առջեւ տուի քեզի, քու մեռելդ թաղէ՛։ 12 Ու Աբրահամ երկրին ժողովուրդին առջեւ խոնարհեցաւ, 13 ու երկրին ժողովուրդին ականջներուն լսելի ըսաւ՝ Ինծի լսելու համար խնդրեմ, ես արտին դրամը կու տամ, ինծմէ առ, ու հոն իմ մեռելս պիտի թաղեմ։ 14 Ու Եփրոն Աբրահամին պատասխանեց ըսելով անոր՝ 15 Տէ՛ր իմ, ինծի լսէ՛, չորս հարիւր սիկղ արծաթ արտին արժէքը է, ինծի եւ քեզի ի՞նչ է, դուն քու մեռելդ թաղէ՛։ 16 Ու Աբրահամ Եփրոնին լսեց, ու Աբրահամ Եփրոնին կշռեց զարդարանքին համար զոր ինք Քետացիներուն ականջներուն լսելի խօսեցաւ, չորս հարիւր սիկղ արծաթ, առեւտրականներուն ընդունելի դրամ։ 17 Ուստի Եփրոնին արտը, որ Մաքփելայի մէջ է, որ Մամբրէի առջեւ է, արտն ու անոր մէջ եղած քարայրը ու անոր մէջ եղած բոլոր ծառերը, որ անոր բոլոր սահմանին շուրջը կային, 18 Աբրահամի համար ստացուածք եղան, Քետացիներուն ականջներուն լսելի, անոնց բոլոր քաղաքի դռնէն մտնողներուն։ 19 Ու այս բաներէն ետքը Աբրահամ իր կին Սարան թաղեց Մաքփելայի արտին քարայրին մէջ, որ է Քանան։ 20 Ու արտը եւ անոր մէջ եղած քարայրը Քետացիներուն կողմէ Աբրահամի համար գերեզմանատան տեղ մը եղան։

24 Ու Աբրահամ ծերացած էր, օրերով յառաջացած էր, ու Տէրը Աբրահամի ամէն բանով օրհնած էր։ 2 Ուստի Աբրահամ իր տան ծերակուտին, որ իր բոլոր ունեցածներուն վրայ կը կարգէր, ըսաւ՝ Ձեռքդ իմ ազդրիս տակ դի՛ր, 3 ու երդո՛ւմ ընել պիտի տամ քեզի Տէրոջմով, երկնքի Աստուծոյն եւ երկրի Աստուծոյն, որ իմ որդիիս համար Քանանացիներուն աղջիկներէն կին պիտի չառնես, որոնց մէջ որ ես կը բնակիմ, 4 հապա իմ երկիրս եւ իմ ազգիս մօտ պիտի երթաս եւ իմ որդիիս համար կին պիտի առնես։ 5 Ու ծերակուտը անոր ըսաւ՝ Գուցէ կինը չկամենայ այս երկիրը գալ ինծի հետ, ուրեմն ես քու որդիդ պէ՞տք է որ դարձնեմ այն երկիրը որմէ որ դուն ելար։ 6 Ու Աբրահամ անոր ըսաւ՝ Զգո՛յշ եղիր, որ իմ որդիս հոն չդարձնես։ 7 Տէրը երկինքի Աստուածը, որ զիս հօրս տունէն եւ ծննդավայրէս առաւ եւ որ ինծի խօսեցաւ եւ ինծի երդում ըրաւ՝ ըսելով՝ Քու սերունդիդ պիտի տամ այս երկիրը, ինք իր հրեշտակը քու առջեւդ պիտի ղրկէ, եւ դուն անկէ իմ որդիիս համար կին պիտի առնես։ 8 Ու եթէ կինը չկամենայ քեզի հետ գալ, ուրեմն այս իմ երդումէս պարտական պիտի չըլլաս, միայն իմ որդիս հոն չդարձնես։ 9 Ուստի ծերակուտը իր տէր Աբրահամի ազդրին տակ ձեռքը դրաւ եւ անոր այս բանին համար երդում ըրաւ։ 10 Ու ծերակուտը իր տէրոջ տեւէն տասը ուղտ առաւ եւ գնաց, որովհետեւ իր տէրոջ բոլոր ունեցածներէն իր ձեռքը տրուած էր, ու ելաւ գնաց Միջագետքի Նաքորի քաղաքը։ 11 Ու ուղտերը քաղաքին դուրսը ջրհորին քով ծունկի բերաւ իրիկունին ատեն, կիները ջուր քաշելու ելած ատենը։ 12 Ու ըսաւ՝ Տէ՛ր իմ Աբրահամի Աստուած, ինծի յաջողութիւն տո՛ւր այսօր եւ իմ տէրս Աբրահամի ողորմութիւն ըրէ՛։ 13 Ահա ես ջրհորին քով կեցած եմ, ու քաղաքին մարդոց աղջիկները ջուր քաշելու պիտի ելլեն։ 14 Ուրեմն աղջիկը որուն որ ես պիտի ըսեմ՝ Քու սափորդ վա՛ր իջուր, որ խմեմ, ու պիտի պատասխանէ՝ Խմէ՛, ու քու ուղտերդ ալ պիտի ջրցնեմ, թող անիկա ըլլայ զոր դուն ծառադ Իսահակին համար պատրաստեցիր, ու անով պիտի գիտնամ որ իմ տէրոջս ողորմութիւն ըրիր։ 15 Ու դեռ խօսքը չվերջացուցած՝ ահա Բեթուէլի որդի Մեղքայի որդի Նաքորի կինը Հռեբեկա սափորը ուսին ելած կու գար։ 16 Ու աղջիկը շատ գեղեցիկ էր տեսքով, կոյս էր, ոեւէ տղամարդ չէր ճանչցած զայն։ Ան ջրհորին վար իջաւ, սափորը լեցուց եւ վեր ելաւ։ 17 Ու ծերակուտը անոր ընդառաջ վազեց եւ ըսաւ՝ Խնդրեմ, սափորէդ քիչ մը ջուր խմցուր ինծի։ 18 Ան ալ ըսաւ՝ Խմէ՛, տէ՛ր իմ։ Ու շուտով սափորը վար առաւ իր ձեռքին վրայ եւ խմցուց անոր։ 19 Ու անոր խմցնելէն ետքը ըսաւ՝ Ուղտերուդ համար ալ քաշեմ, մինչեւ որ խմեն։ 20 Ուստի շուտով իր սափորը ջրհորին տաշտին մէջ դատարկեց եւ դարձեալ ջուր քաշելու վազեց ջրհորին, ու անոր բոլոր ուղտերուն համար քաշեց։ 21 Ու ան մարդը անոր նայեցաւ, լուռ մնալով, որպէսզի գիտնայ թէ Տէրը իր ճամբան յաջողցուցած է թէ ոչ։ 22 Ու ուղտերը խմելէն ետքը, ան մարդը կէս սիկղ կշռող ոսկի մատանի մը եւ անոր ձեռքերուն համար տասը սիկղ կշռող երկու ոսկի ապարանջան առաւ, 23 ու ըսաւ՝ Ո՞ւր հայր ես, ինծի ըսէ՛, խնդրեմ, քու հօրդ տունը մեզի տեղ մը կայ գիշերանոց ընելու։ 24 Ան ալ անոր ըսաւ՝ Ես Բեթուէլի որդի Մեղքայի որդի Նաքորին եմ։ 25 Ու անոր ըսաւ՝ Մեզի մօտ ծղոտ ալ կայ ու կերակուր ալ շատ, գիշերանոց ալ կայ։ 26 Ուստի մարդը գլուխը խոնարհեցուց եւ Տէրոջ երկրպագութիւն ըրաւ։ 27 Ու ըսաւ՝ Օրհնեալ է իմ տէրոջս Աբրահամի Տէրոջ Աստուածը, որ իր ողորմութիւնն ու ճշմարտութիւնը իմ տէրոջս չուրցուց, ես ճամբուն վրայ էի, Տէրը զիս իմ տէրոջս եղբայրներուն տունը տարաւ։ 28 Ու աղջիկը վազեց եւ իր մօր տան մարդոց պատմեց այս բաները։ 29 Ու Հռեբեկա եղբայր մը ունէր, որուն անունը Լաբան էր, ու Լաբան ան մարդուն ընդառաջ դուրս վազեց, աղբիւրին քով։ 30 Ու երբ որ ինք ականջօղին եւ ձեռքերուն վրայ ապարանջանները տեսաւ, եւ երբ որ իր քոյր Հռեբեկայի խօսքերը լսեց՝ ըսելով՝ Այսպէս ինծի ըսաւ այն մարդը, ան մարդուն քով եկաւ, եւ ահա ուղտերուն քով ջրհորին քով կեցած էր։ 31 Ու ըսաւ՝ Եկո՛ւր, Տէրոջ օրհնեալ, ինչո՞ւ համար դուրսը կեցած ես, տունը եւ ուղտերուդ համար տեղ պատրաստեցի։ 32 Ուստի մարդը տունը եկաւ, ու ուղտերը բեռնաթափեցին, ու ուղտերուն ծղոտ ու կերակուր տուին, ու իրեն եւ իր հետ եղող մարդոց ոտքերը լուալու ջուր։ 33 Ու իր առջեւ հաց դրին ուտելու, բայց ըսաւ՝ Չեմ ուտեր մինչեւ որ իմ պատգամս ըսեմ։ Ան ալ ըսաւ՝ Ըսէ՛։ 34 Ու ըսաւ՝ Ես Աբրահամի ծառան եմ։ 35 Ու Տէրը իմ տէրս շատ օրհնած է, ու ան մեծցած է, ու անոր ոչխարներ ու արջառներ, արծաթ ու ոսկի, ծառաներ ու աղախիններ, ուղտեր ու էշեր տուած է։ 36 Ու իմ տէրոջս կինը Սարա իր ծերութեան ատեն իմ տէրոջս որդի մը ծնաւ, ու անոր տուածը ամէն ինչ իրեն է։ 37 Ու իմ տէրս ինծի երդում ընել տուաւ՝ ըսելով՝ Քանանացիներուն աղջիկներէն կին պիտի չառնես իմ որդիիս համար, որոնց երկրին մէջ որ ես կը բնակիմ, 38 հապա իմ հօրս տունը եւ իմ ազգիս մօտ պիտի երթաս եւ իմ որդիիս համար կին պիտի առնես։ 39 Ու ես իմ տէրոջս ըսի՝ Գուցէ կինը չկամենայ ինծի հետ գալ։ 40 Ու ինք ինծի ըսաւ՝ Տէրը որուն առջեւ որ ես կը գնամ, իր հրեշտակը քու հետդ պիտի ղրկէ եւ քու ճամբադ պիտի յաջողցնէ, եւ դուն իմ ազգիս եւ իմ հօրս տունէն իմ որդիիս համար կին պիտի առնես։ 41 Այն ատեն միայն իմ երդումէս պարտական պիտի չըլլաս, երբ որ իմ ազգիս մօտ երթաս եւ անոնք չտան քեզի, այն ատեն միայն իմ երդումէս պարտական պիտի չըլլաս։ 42 Ու այսօր ջրհորին քով եկայ եւ ըսի՝ Տէ՛ր իմ Աբրահամի Աստուած, եթէ կամք ունիս իմ գացած ճամբաս յաջողցուցած ըլլալ, 43 ահա ես ջրհորին քով կեցած եմ, ու աղջիկը որ ջուր քաշելու պիտի ելլէ եւ որուն որ ես պիտի ըսեմ՝ Խմցո՛ւր ինծի սափորէդ քիչ մը ջուր, 44 ու ան ալ ինծի պիտի ըսէ՝ Դուն ալ խմէ՛, ու ուղտերուդ ալ պիտի ջրցնեմ, թող անիկա ըլլայ զոր Տէրը իմ տէրոջս որդիին համար պատրաստեց։ 45 Ես դեռ սրտիս մէջ չվերջացուցած՝ ահա Հռեբեկա սափորը ուսին ելած կու գար, ու ջրհորը վար իջաւ եւ ջուր քաշեց։ Ես ալ անոր ըսի՝ Խմցո՛ւր ինծի, խնդրեմ։ 46 Ու շուտով սափորը վար առաւ իր ձեռքին վրայ եւ ըսաւ՝ Խմէ՛, ու ուղտերդ ալ պիտի ջրցնեմ։ Ուստի խմեցի, ու ուղտերն ալ ջրցուց։ 47 Ու հարցուցի զայն եւ ըսի՝ Ո՞ւր հայր ես։ Ան ալ ըսաւ՝ Բեթուէլի որդի Նաքորի որդի Մեղքայի որդին եմ։ Ուստի ականջօղը անոր քթին դրի եւ ապարանջանները անոր ձեռքերուն։ 48 Ու գլուխս խոնարհեցուցի եւ Տէրոջ երկրպագութիւն ըրի, ու օրհնեցի Տէրոջ Աստուածը, որ իմ տէրոջս Աբրահամի եղբօրորդիին աղջիկը ինծի առաջնորդեց, որպէսզի անոր որդիին համար առնէ զայն։ 49 Ուրեմն հիմա եթէ կամք ունիք իմ տէրոջս ողորմութիւն եւ ճշմարտութիւն ընել, ինծի ըսէ՛ք, եւ եթէ ոչ, ինծի ըսէ՛ք, որ ուղիղ կամ ձախ դառնամ։ 50 Ու Լաբան եւ Բեթուէլ պատասխանեցին եւ ըսին՝ Այս բանը Տէրոջմէ ելած է, մենք չենք կրնար քեզի չար կամ բարի ըսել։ 51 Ահա Հռեբեկա քու առջեւդ է, առ զայն եւ գնա՛, որ ան քու տէրոջդ որդիին կին ըլլայ, ինչպէս որ Տէրը խօսեցաւ։ 52 Ու եղաւ որ Աբրահամի ծառան անոնց խօսքերը լսելուն պէս, Տէրոջ երկրպագութիւն ըրաւ երկրին վրայ։ 53 Ու ծառան արծաթեղէն ու ոսկեղէն զարդեր եւ հանդերձներ հանեց եւ Հռեբեկայի տուաւ, ու անոր եղբօր եւ մօրը ալ պատուական իրեր տուաւ։ 54 Ու կերան եւ խմեցին, ինք եւ իր հետ եղող մարդիկը, ու գիշերեցին։ Ու առաւօտուն կանուխ ելլելով՝ ըսաւ՝ Զիս իմ տէրոջս ղրկեցէք։ 55 Ու անոր եղբայրն ու մայրը ըսին՝ Աղջիկը մեզի հետ տասը օր մը թող մնայ, ետքը կրնայ երթալ։ 56 Ան ալ ըսաւ՝ Զիս մի՛ յետաձգէք, որովհետեւ Տէրը իմ ճամբաս յաջողցուցած է, զիս արձակեցէք, որ իմ տէրոջս երթամ։ 57 Ու ըսին՝ Աղջիկը կանչենք եւ անոր բերանէն հարցնենք։ 58 Ուստի Հռեբեկան կանչեցին եւ անոր ըսին՝ Այս մարդուն հետ պիտի երթա՞ս։ Ան ալ ըսաւ՝ Պիտի երթամ։ 59 Ուստի իրենց քոյրը Հռեբեկան եւ անոր դայեակը Աբրահամի ծառային եւ անոր մարդոց հետ ճամբայ հանեցին։ 60 Ու Հռեբեկան օրհնեցին եւ անոր ըսին՝ Քո՛ւյրիկ մեր, դուն հազարներու բիւրեակ եղիր, եւ քու սերունդդ իր թշնամիներուն դռները թող տիրանայ։ 61 Ու Հռեբեկա եւ անոր աղջիկները ելան եւ ուղտերուն հեծան, ու այն մարդուն հետեւեցան։ Ուստի ծառան Հռեբեկան առաւ եւ գնաց։ 62 Ու Իսահակ Լահայ-Հռոյի ճամբայէն եկաւ, որովհետեւ Նեգեբի բնակիչ էր։ 63 Ու Իսահակ երեկոյին ատեն դաշտը դուրս ելաւ խորհրդածելու, ու աչքերը վերցուց եւ նայեցաւ, ու ահա ուղտեր կու գային։ 64 Ու Հռեբեկա աչքերը վերցուց եւ Իսահակը տեսաւ, ուստի ուղտէն վար իջաւ 65 ու ծառային ըսաւ՝ Ո՞վ է այն մարդը որ մեզի ընդառաջ դաշտին մէջ կու գայ։ Ծառան ալ ըսաւ՝ Իմ տէրս է։ Ուստի քողը առաւ եւ ինքզինքը ծածկեց։ 66 Ու ծառան իր ըրած բոլոր բաները Իսահակին պատմեց։ 67 Ու Իսահակ զայն իր մօր Սարայի վրանը տարաւ, ու Հռեբեկան առաւ եւ անոր կին եղաւ, ու զայն սիրեց։ Ու Իսահակ մօրը մահէն ետքը մխիթարուեցաւ։

25 Ու Աբրահամ ուրիշ կին մը առաւ, որուն անունը Քետուրա էր։ 2 Ու անոր համար Զամրան, Յեկսան, Մադան, Մադիամ, Յեսբոկ եւ Սուհա ծնաւ։ 3 Ու Յեկսան Սեբա եւ Դեդան ծնաւ։ Ու Դեդանի որդիները Ասուրիմ եւ Լատուսիմ եւ Լեումիմ եղան։ 4 Ու Մադիամի որդիները Եփա եւ Եփեր եւ Հանոք եւ Աբիդա եւ Եղդաա եղան։ Այս բոլորը Քետուրայի որդիները եղան։ 5 Ու Աբրահամ իր բոլոր ունեցածները Իսահակին տուաւ։ 6 Բայց հարճերուն որդիներուն Աբրահամ պարգեւներ տուաւ, ու իր կենդանութեան ատեն զանոնք իր որդի Իսահակէն հեռացուց դէպի արեւելք, դէպի արեւելեան երկիրը։ 7 Ու Աբրահամի կեանքին տարիները որ ապրեցաւ, հարիւր եւ եօթանասունհինգ տարի եղան։ 8 Ու Աբրահամ ծերացած, կեանքէն յագած մեռաւ եւ իր ժողովուրդին միացաւ։ 9 Ու անոր որդիները Իսահակ եւ Ազաւ զայն թաղեցին Մաքփելայի քարայրին մէջ, Սաքարի որդի Եփրոն Քետացիին արտին մէջ, որ Մամբրէի առջեւ է։ 10 Այն արտը զոր Աբրահամ Քետացիներէն գնած էր։ Հոն թաղեցին Աբրահամն ու անոր կին Սարան։ 11 Ու եղաւ որ Աբրահամ մեռնելէն ետքը Աստուած անոր որդի Իսահակին օրհնեց։ Ու Իսահակ Լահայ-Հռոյի քով բնակեցաւ։ 12 Ու Սարայի աղախին Եգիպտացի Ագարայի Աբրահամին ծնած որդիին՝ Իսմայէլի սերունդները։ 13 Ու Իսմայէլի որդիներուն անունները անոնց անուններուն համեմատ, անոնց ծնունդներուն համեմատ, Իսմայէլի անդրանիկը Նաբայովթ, ետքը Կեդար եւ Աբդէէլ եւ Մաբսամ, 14 եւ Մասմա եւ Դումա եւ Մասսա, 15 Քադադ եւ Թեմա եւ Յետուր եւ Նափիս եւ Կեդեմա։ 16 Ասոնք Իսմայէլի որդիները եղան, ու ասոնք անոնց անուններուն համեմատ անոնց գիւղերուն եւ անոնց ամրոցներուն համեմատ տասներկու իշխաններ եղան։ 17 Ու Իսմայէլի կեանքին տարիները հարիւր երեսունեօթը տարի եղան, ու մեռաւ եւ իր ժողովուրդին միացաւ։ 18 Ու անոնք Եւիլատայէն մինչեւ Սուր, որ Եգիպտոսի դիմացն է, Ասուրի կողմը երթալու ճամբան բնակեցան, իրենց բոլոր եղբայրներուն դէմ։

25 Ու Աբրահամ ուրիշ կին մը առաւ, որուն անունը Քետուրա էր։ 2 Ու անոր համար Զամրան, Յեկսան, Մադան, Մադիամ, Յեսբոկ եւ Սուհա ծնաւ։ 3 Ու Յեկսան Սեբա եւ Դեդան ծնաւ։ Ու Դեդանի որդիները Ասուրիմ եւ Լատուսիմ եւ Լեումիմ եղան։ 4 Ու Մադիամի որդիները Եփա եւ Եփեր եւ Հանոք եւ Աբիդա եւ Եղդաա եղան։ Այս բոլորը Քետուրայի որդիները եղան։ 5 Ու Աբրահամ իր բոլոր ունեցածները Իսահակին տուաւ։ 6 Բայց հարճերուն որդիներուն Աբրահամ պարգեւներ տուաւ, ու իր կենդանութեան ատեն զանոնք իր որդի Իսահակէն հեռացուց դէպի արեւելք, դէպի արեւելեան երկիրը։ 7 Ու Աբրահամի կեանքին տարիները որ ապրեցաւ, հարիւր եւ եօթանասունհինգ տարի եղան։ 8 Ու Աբրահամ ծերացած, կեանքէն յագած մեռաւ եւ իր ժողովուրդին միացաւ։ 9 Ու անոր որդիները Իսահակ եւ Ազաւ զայն թաղեցին Մաքփելայի քարայրին մէջ, Սաքարի որդի Եփրոն Քետացիին արտին մէջ, որ Մամբրէի առջեւ է։ 10 Այն արտը զոր Աբրահամ Քետացիներէն գնած էր։ Հոն թաղեցին Աբրահամն ու անոր կին Սարան։ 11 Ու եղաւ որ Աբրահամ մեռնելէն ետքը Աստուած անոր որդի Իսահակին օրհնեց։ Ու Իսահակ Լահայ-Հռոյի քով բնակեցաւ։ 12 Ու Սարայի աղախին Եգիպտացի Ագարայի Աբրահամին ծնած որդիին՝ Իսմայէլի սերունդները։ 13 Ու Իսմայէլի որդիներուն անունները անոնց անուններուն համեմատ, անոնց ծնունդներուն համեմատ, Իսմայէլի ան

2 Որդի մարդոյ , մարգարէութիւն լրէ ու բաէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ողջացէք
3 — ըսի , Ա՛ռ ցաւէ օր . վասն զի օրը մեռաէ , Տէրոջը օրը մեռաէ , անիկա ամպուռ օր
4 է . ազգերուն ժամանակը պիտի ըլլայ . Ու եգիպտոսի վրայ սուր պիտի գայ , ու եթովպիայի մէջ սասթիկ խռովութիւն պիտի ըլլայ , երբոր եգիպտոսի մէջ վիրաւորներ իյնան . և անոր բազմութիւնը պիտի առնեն ,
5 ու հոնոր հիմերը պիտի կործանին . Եթովպացիք , Փութացիք և Ղուդացիք ու երկոր խառնիճաղանճ ժողովրդը և Քեռբացիք և ուխտի երկրին որդիքը անոնց հետ մէկտեղ
6 սրով պիտի իյնան . Տէրը այսպէս կ՚ըսէ . եգիպտոսի օգնականներն ալ պիտի իյնան , ու անոր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի խորտակուի . Միգդոլէն մինչև Սուհէն սրով պիտի
7 իյնան անոր մէջ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան . Ու ամայացած երկիրներու մէջ ամայի պիտի ըլլան , և անոր քաղաքները կործանուած քա-
8 ղաքներու մէջ պիտի ըլլան . Ու երբոր եգիպտոսի մէջ կրակ ձգեմ , ու անոր բոլոր օգնականները կործին , պիտի գիտնան թէ ես եմ
9 Տէրը . Ա՛ն օրը Իմ առջևէս նաւերով գնացողներ պիտի ելլեն , որ ապահովութեան մէջ եղող Եթովպացիները վախցընեն , և անոնց վրայ սասթիկ խռովութիւն պիտի ըլլայ եգիպտոսի օրուանը պէս . վասն զի ահա կու գայ .
10 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Եգիպտոսի բազմութիւնն ալ Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորին ձեռքովը բնաջինջ պիտի ընեմ ,
11 Ա՛նիկա ու անոր հետ իր ժողովրդը՝ հազգերուն բռնաւորները երկիրը աւերելու պիտի բերուին . անոնք իրենց սուրերը եգիպտոսի վրայ պիտի քաշեն , ու երկիրը սպաննուածներով պիտի լեցնեն .
12 Ես գետերը պիտի ցամքեցնեմ , ու երկիրը չարերուն ձեռքը պիտի մատնեմ . ու երկիրը և բոլոր անոր մէջը եղածը օտարներուն ձեռքովը պիտի կործանցնեմ . Ես Տէրս խօսեցայ .
13 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Կռոտքերն ալ բնաջինջ պիտի ընեմ , ու Մեմփիսէն չաստուածները պիտի ոչնչացնեմ . Ու ես երկրին մէջ իշխան պիտի չըլլայ . Ու եգիպտոսի երկրին մէջ վախ պիտի դնեմ .
14 Ու Պաթուրոսը աւերակ պիտի ընեմ , ու Տանայիսը կրակի պիտի տամ , Ու Նոյի մէջ
15 դատաստաններ Ի դրած պիտի դնեմ . Ես ե- գիպտոսին ամբոխները եղող Սինի վրայ իմ սրտմտութիւնս պիտի թափեմ , ու Նոյին
16 բազմութիւնը պիտի կտրեմ . Ու Եգիպտոսի մէջ կրակ պիտի ձգեմ . Սին սասթիկ պիտի ապտնապի , ու Նոյի դռները խրտնութիւն պիտի ըլլայ , և Մեմփիսին ցորեկով հակ-
17 ընդ թշնամիները . Աւրէզ քաղաքին ու Բուբաստին կտրիճները սրով պիտի իյնան , ու անոնց քաղաքները գերութեան պիտի երթան .
18 Նաև Տափնեսի մէջ ցորեկը խաւար պիտի ըլլայ՝ երբոր հոն եգիպտոսի լուծերը կոտրեմ . ու հոն անոր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի ոչնչանայ . գանիկա ամպ պիտի ծածկէ , և անոր ազջիկները գերութեան պիտի երթան .
19 Այսպէս եգիպտոսի մէջ դատաստաններ Ի դործ պիտի դնեմ , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը .
20 Ու եղաւ որ մեռաստանեքորդ տարին՝ առաջին ամսուն եօթներորդ Տէրոջը խօսքը ինծի
21 եղաւ՝ ըսելով , Որդի մարդոյ , եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին բազուկը կոտրեցի . և ահա անիկա պիտի չփաթթուի , ոչ ալ անոր վրայ դեղեր ու կապեր դնելով՝ զօրեղ պիտի պատնի , որ զօրանայ սուր բռնե-
22 նելու . Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես եգիպտոսի փարաւոն թագաւորին դէմ եմ , ու անոր բազուկները պիտի կոտրեմ , թէ զօրաւորը և թէ կոտրածը . և սուրը անոր ձեռքէն վար ձգել
23 պիտի տամ . Ու եգիպտացիները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , և զանոնք երկիրներուն
24 մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ . Ու Բաբիլոնի թագաւորին բազուկները պիտի զօրացընեմ և իմ սուրս անոր ձեռքը պիտի տամ . իսկ փարաւոնին բազուկները պիտի կոտրեմ , ու անիկա անոր առջևը Ի մեռնողի վիրաւորի պէս հեծու-
25 թեամբ պիտի հեծէ . Այսպէս Բաբիլոնի թագաւորին բազուկները պիտի զօրացընեմ , ու փարաւոնին բազուկները պիտի իյնան . Ու երբոր իմ սուրս Բաբիլոնի թագաւորին ձեռքը տամ , և ան ալ զանիկա եգիպտոսի երկրին վրայ երկընցընէ , պիտի գիտնան թէ ես
26 եմ Տէրը . Ու եգիպտացիները ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , և զանոնք երկիրներուն մէջ ցիրուցան պիտի ընեմ , ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը .

ԳԼ . ԼՍ .

1 Մարգարէն իր խօսքը փարաւոնին ուղղելով՝ 3 կը սաստկացնէ անոր Ասորեստանի փառքը . 10 և անոր կործանումը իր հպարտութեանը համար . 13 և նոյն կործանումը կը տարածուի եգիպտոսին ալ .

1 Ու եղաւ որ մեռաստանեքորդ տարին երրորդ

ա Ես . ժգ . ը .
բ Գլ . ե . ղ . ժը . ՃԼ . քէ . բ . ի . Սոփ . ա . ղ .
գ Գլ . իբ . ժթ .
դ Երեմ . թ . ժե .
ե Գլ . ի . ժթ .
զ Երեմ . իե . ի . ի .
է Կամ Նաբոպոլասար .
ը Գլ . իբ . ժթ .
թ Գլ . իբ . ժե .
ժ Ես . ժբ . ի . ի .
ի Գլ . իբ . ժթ .
ժա Ես . ժբ . ի . ի .
ժբ Գլ . իբ . ժթ .
ժգ Ես . ժբ . ի . ի .
ժդ Ես . ժբ . ի . Երեմ . իգ . ժե . իէ . ի .
ժե Գլ . իբ . ժթ .
ժզ Գլ . իբ . ի .
ժէ Ես . ժբ . ի . ի . Երեմ . իգ . ժե . իէ .
ժը Ես . ժգ . ի . ի . ժ .
ի Երեմ . իգ . ժե .
իա Ես . ժգ . ի . ի .
իբ Ես . ժգ . ի . ի . ժ .
իգ Ես . ժգ . ը .
իդ Երեմ . իգ . ժե .
իե Ես . ժգ . ի . ի .
իզ Երեմ . իգ . ժե .
իէ Ես . ժգ . ի . ի .
իը Երեմ . իգ . ժե .
իթ Ես . ժգ . ի . ի .
իժ Ես . ժգ . ի . ի .
իի Երեմ . իգ . ժե .
իժա Ես . ժգ . ի . ի .
իժբ Ես . ժգ . ի . ի .
իժգ Ես . ժգ . ի . ի .
իժդ Ես . ժգ . ի . ի .
իժե Ես . ժգ . ի . ի .
իժզ Ես . ժգ . ի . ի .
իժէ Ես . ժգ . ի . ի .
իժը Ես . ժգ . ի . ի .
իժթ Ես . ժգ . ի . ի .
իի Ես . ժգ . ի . ի .
իիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիթ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիժ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիի Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիա Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիբ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիգ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիդ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիե Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիզ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիէ Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիիը Ես . ժգ . ի . ի .
իիիիիիի

--ին՝ ասեան առաջին ոչ Տէրոջը խօսքը ին-
2 Ձի եղաւ՝ բանալ, Որպէս ի մարդ որդի, եղիցի փարաւոն թագաւորին ու անոր բազմութիւնը բակ, ըԴուն քու մեծութիւնովդ որո՞ն կը նը-
3 մանիս։ ՝Ահա Ասորեաստանցին Լիբանանի մէջ եղոյ եղեւնի մը գեղ- ցիկ ու տերեւախիտ շատաւիղները հովանաւոր էին, ու հասակը բարձր էր. և անոր գլուխը
4 °խիտ ճիւղերու՝ մէջ էր։ ՝Ջուրերը զանիկա մեծցուցին, անդունդները զանիկա բարձրացուցին, իրենց գետերը անոր անկաւած տեղին բոլորովիքը կը պաղաէին, ու իրենց վտակները դաշտին բոլոր ծառերուն կը խրկէին։
5 Ան պատճառով ՝անոր հասակը դաշտին բոլոր ծառերէն բարձր եղաւ, ու տարածուելով՝ ջուրերուն շատութենէն անոր ոստերը շատ-
6 ցան և շատաւիղները երկընցան։ Անոր ոստերուն վրայ ՝երկինքը բոլոր թռչունները բոյն կը շինէին, ու շատաւիղներուն տակը դաշտի բոլոր գազանները կը ծնանէին, և անոր հովանիին տակը բոլոր մեծ ազգերը կը բնակէին։
7 Ո՛ր իր մեծութեամբը ու իր ոստերուն երկայնութեամբը գեղեցիկ էր, վասն զի անոր ար-
8 մատը շատ ջուրերու քով էր։ ՝Ասոր ծոյ գրասխին եղեւիններն զանիկա չէին ծածկեր, մայր ծառերը անոր ոստերուն չէին նմաներ, ու սօսիները անոր շատաւիղներուն պէս չէին. Ասորեայ գրասխին մէջ բնաւ մէկ ծառ մը գեղեցկութեան կողմանէ անոր նման չէր։
9 Զանիկա իր ոստերուն շատութիւնովը գեղեցիկ շիներ էի. ու Ասորեայ գրասխին մէջ եղոյ եղեմի բոլոր ծառերը անոր կը նախանձէին։
10 Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Որովհետեւ հասակով †բարձրացաւ ու գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջը վերցուց, և Իր սիրոյ
11 իր բարձրութեամբը հպարտացաւ, ես ալ զանիկա ազգերուն զօրաւորին ձեռքը տուի, որ անշուշտ անոր հետեւի պիտի ընէ. զանիկա
12 իր չարութեանը համար քշեցի։ Ու օտարներէ՝ ազգերուն բռնաւորները զանիկա կտրեցին և զանիկա թողուցին. ՝անոր ոստերը լեռներու վրայ ու ամէն հովիտներու մէջ ինկան, և անոր շատաւիղները երկրին ամէն ձորերուն մէջ կոտրեցան, ու երկրիս ամէն ժողովուրդները անոր հովանիէն իջան ու զանիկա թողուցին։
13 ՝Անոր ինկած ոստերուն վրայ երկնից բոլոր թռչունները պիտի բնակին, և անոր շատաւիղներուն վրայ գաշտի բոլոր գազանները
14 պիտի ըլլան։ Որպէս զի Ջրասուն ծառերը բնաւ իրենց հասակին վրայ չհպարտանան, և իրենց գլուխը խիտ ճիւղերուն մէջը չվերցնեն, ու բոլոր Ջրով ծառատուածները անոնց հպարտութեանը համար անոնց չդիպչին. վասն զի ամէնը †գետնի մահուան ենթարկուած են գերեզմանը իջնողներուն մէջ, մարդոց որդիներուն
15 մէջ։ Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Գերեզմանը իջած օրը սուգ բռնել տուի. անոր համար անդունդը ծածկեցի ու անոր գետերը արգիլեցի, և շատ ջուրեր արգիլուեցան. ու անոր համար Լիբանանին սուգ հագուցի, և անոր համար դաշտին բոլոր ծառերը թառամեցան։
16 Երբոր †գանիկա գերեզմանները հետ գեղեցիկներ իջեցուցի, ՝անոր կործանմանը ձայնէն ազգերը գազացուցի. ու †Եդեմին բոլոր ծառերը՝ Լիբանանին ընտիր ու գեղեցիկ ծառերը՝ ամէն Ջրով ուռոց ծառերը ՝գետնին մաս-
17 կերը մխիթարուեցան։ Անոնք ալ անոր հետ՝ սրով սպանուածներուն քովը գերեզմանը իջան. ու նաև անոր բազուկը եղեղներէն, որ ՝անոր հովանիին տակը ազգերուն մէջ կը նստէին։
18 ՝Դուն ասանկ փառքով ու մեծութեամբ որո՞ն կը նմանիս Եդեմի ծառերուն մէջ. դուն Եդեմի ծառերուն հետ գետնին տակը պիտի նետուիս, -- †սրով սպանուածներուն հետ անթլփատներուն մէջը պիտի պառկիս. փարաւոն ու անոր բոլոր բազմութիւնը այսպէս պիտի ըլլայ, կ'ըսէ Տէր Եհովան։

ԳԼ. ԼԲ

1 Մարգարէն կ'արտայ Եգիպտոսի հովիւի կործանումը վրայ. 11 կը նախատինքի բն իշխանի տալը պիտի կորընչանայ գանիկա. 17 ու բոլոր անիւփառ ազգերուն մէջտեղը դժոխքը պիտի իջնէ։

1 Ու եղաւ որ երկուտասաներորդ տարին՝ երկուտասաներորդ ամիսը՝ ամսուն առաջին ոչ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով, Որդի մարդոց, եղիցի փարաւոն Թագաւորին վրայ ՝ողբ երկ ու անոր ըսէ,
՝Դուն ազգաց մէջ առյղ առիւծի կը նմանիս,
†Եւ ծովերու մէջ վիշապի պէս ես.
Գետն գետերուդ վրայ կը յարձակիս,
Ու ոտքերովդ ջուրերը կը խառնես,
Եւ ՝անոնց գետերը կը պղտորես։
3 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Ես շատ ազգերու ժողովուրդով
†Իմ ցանցս քու վրադ պիտի տարածեմ,
Եւ քեզ իմ ուկանոցիս պիտի հանեն։
4 ՝Ու քեզ գետինը պիտի նետեմ,
Եւ քեզ դաշտի երեսին վրայ պիտի ձգեմ,

ա Հմր. 18։
բ Դատ. գ. 10։
գ Կամ ամպերու.
դ Տես Երեմ. Դա. 36։
ե Դատ. գ. 11։
զ Գէն. ժէ. 22։ Դատ. գ. 10։
է Ես. ԽԲ. 8։ Գէն. ԺԵ. 1։
ը Ես. ԽԲ. 8։ Գէն. ԺԵ. 1։
թ Ես. ԽԲ. 8։ Գէն. ԺԵ. 1։
ժ Գէն. ԺԵ. 1։
ի Ես. ԽԲ. 8։ Գէն. ԺԵ. 1։
լ Ես. ԽԲ. 8։ Գէն. ԺԵ. 1։
խ Ես. ԽԲ. 8։ Գէն. ԺԵ. 1։
ծ Գէն. ԺԵ. 1։
կ Ես. ԽԲ. 8։ Գէն. ԺԵ. 1։
հ Գէն. ԺԵ. 1։
ձ Գէն. ԺԵ. 1։
ղ Գէն. ԺԵ. 1։
ճ Գէն. ԺԵ. 1։
մ Գէն. ԺԵ. 1։
յ Գէն. ԺԵ. 1։
ն Գէն. ԺԵ. 1։
շ Գէն. ԺԵ. 1։
ո Գէն. ԺԵ. 1։
չ Գէն. ԺԵ. 1։
պ Գէն. ԺԵ. 1։
ջ Գէն. ԺԵ. 1։
ռ Գէն. ԺԵ. 1։
ս Գէն. ԺԵ. 1։
վ Գէն. ԺԵ. 1։
տ Գէն. ԺԵ. 1։
ր Գէն. ԺԵ. 1։
ց Գէն. ԺԵ. 1։
ւ Գէն. ԺԵ. 1։
փ Գէն. ԺԵ. 1։
ք Գէն. ԺԵ. 1։
օ Գէն. ԺԵ. 1։
ֆ Գէն. ԺԵ. 1։
և Գէն. ԺԵ. 1։
ա Գէն. ԺԵ. 1։
բ Գէն. ԺԵ. 1։
գ Գէն. ԺԵ. 1։
դ Գէն. ԺԵ. 1։
ե Գէն. ԺԵ. 1։
զ Գէն. ԺԵ. 1։
է Գէն. ԺԵ. 1։
ը Գէն. ԺԵ. 1։
թ Գէն. ԺԵ. 1։
ժ Գէն. ԺԵ. 1։
ի Գէն. ԺԵ. 1։
լ Գէն. ԺԵ. 1։
խ Գէն. ԺԵ. 1։
ծ Գէն. ԺԵ. 1։
կ Գէն. ԺԵ. 1։
հ Գէն. ԺԵ. 1։
ձ Գէն. ԺԵ. 1։
ղ Գէն. ԺԵ. 1։
ճ Գէն. ԺԵ. 1։
մ Գէն. ԺԵ. 1։
յ Գէն. ԺԵ. 1։
ն Գէն. ԺԵ. 1։
շ Գէն. ԺԵ. 1։
ո Գէն. ԺԵ. 1։
չ Գէն. ԺԵ. 1։
պ Գէն. ԺԵ. 1։
ջ Գէն. ԺԵ. 1։
ռ Գէն. ԺԵ. 1։
ս Գէն. ԺԵ. 1։
վ Գէն. ԺԵ. 1։
տ Գէն. ԺԵ. 1։
ր Գէն. ԺԵ. 1։
ց Գէն. ԺԵ. 1։
ւ Գէն. ԺԵ. 1։
փ Գէն. ԺԵ. 1։
ք Գէն. ԺԵ. 1։
օ Գէն. ԺԵ. 1։
ֆ Գէն. ԺԵ. 1։

Ու ՝քու վրադ երկնից բոլոր թռչուններըզ պիտի իջնեն,
Ու բոլոր երկրին գազաններըզ քեզմէ պիտի կշտացընեմ։
3 Եւ քու մարմնիդ ՝լեռներուն վրայ պիտի դնեմ,
Ու քու դէզերուդ ձորերը պիտի լեցընեմ։
6 Եւ քու չոզացած երկիրդ մինչև լեռներըզ քու արիւնովդ պիտի ուռցնեմ,
Ու հնձելաւանդըզ քեզմէ պիտի լեցուին։
7 Ու երբոր քեզ մարեմ՝ ՝երկինքը պիտի ծածկեմ,
Ու անոր աստղերըզ պիտի խաւարեցընեմ.
Արեւը ամպով պիտի ծածկեմ,
Ու լուսինը իր լոյսը պիտի չտայ։
8 Քու վրադ երկնից բոլոր լուսաւորներըզ պիտի խաւարեցընեմ,
Եւ քու երկրիդ վրայ մթութիւն պիտի բերեմ,
կ'ըսէ Տէր Եհովան։
9 Ու երբոր քու կործանմանդ ՝ժամէզ
Ազգերուն ու քու չգիացած երկիրներուդ հասցընեմ,
Շատ ժողովուրդներուն սիրտը պիտի խռովեցընեմ։
10 Եւ ՝քու պատճառաւդ շատ ժողովուրդներ պիտի ապշեցընեմ,
Ու քու պատճառաւդ անոնց թագաւորներըզ խիստ պիտի զարհուրին,
երբոր իմ սուրս անոնց երեսին առջեւը երերցընեմ.
Ու քու կործանմանդ օրը
Ամէն մարդ իր հոգիին համար ՝ամէն վայրկեան պիտի սարսափի։

11 ՝Քանզի Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Բաբիլոնի թագաւորին սուրը քու վրադ պիտի գայ։
12 Քու բազմութիւնդ զօրաւորներուն սուրերովզ պիտի ձգեմ,
Անոնց ամէնը ՝ազգաց բռնաւորներն են.
Ու ՝անոնք Եգիպտոսի փառքը պիտի կոտորեն,
Ու անոր բոլոր բազմութիւնըզ պիտի կորսնցնեն։
13 Եւ անոր բոլոր անասուններըզ
Շատ ջուրերուն քովէն պիտի կորսընցընեմ.
Ու ՝Ադամին ալ մարդու ոտքը զանոնք պիտի չպղտորէ,
Անասուներն կճղակներըն ալ զանոնք պիտի չպղտորեն։
14 Անոնց անոնց ջուրերըզ ականակիտ պիտի ընեմ,
Եւ անոնց գետերըզ ձէթ պիտի պատեցընեմ,

կ'ըսէ Տէր Եհովան։
15 Երբոր Եգիպտոսի երկիրըզ աւերակ դարձընեմ,
Ու երկիրը °բոլորովին ամայի մնայ,
Ո՞ երբոր անոր բոլոր բնակիչներըզ զարնեմ,
՝Եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ՝ Տէրը։

16 Ա՛ս ՝ոգին է որ պիտի պատցընէ.
Զանիկա ազգաց աղջիկներըզ պիտի պատցընէ,
Եգիպտոսի վրայ ու անոր բոլոր բազմութեան վրայ զանիկա պիտի պատցընէ,
կ'ըսէ Տէր Եհովան։

17 Ու ՚ետու որ երկոտասաներորդ տարին՝ ամսուն տասնու հինգին Տէրոջը խօսքը ինծի ետու՝ ըսելով,

18 Որդի մարդոյ, Եգիպտոսի բազմութեանը վրայ ողբա.
Եւ զանիկա ու երեւելի ազգերուն աղջիկներըզ ՝Գետը իջնողներուն հետ գետնի տակերը իջցուր։
19 ՝Գուն որմէ՞ գեղեցիկ ես.
՚Իջիր ու անթլփատներուն հետ պառկէ։
20 Անոնք սրով սպաննուածներուն մէջը պիտի իյնան.
Անիկա սուրի տրուեցաւ.
Զանիկա ու անոր բոլոր բազմութիւնըզ քաշկռտուեցէք։
21 ՝Գիբեղմնաներն մէջէն զօրաւոր կործիճներըզ
Անոր օգնութիւն ընողներուն հետ՝ անոր պիտի պատցընեն.
՝Անոնք սրով սպաննուած անթլփատներըզ հաւիջած կը պառկին։

22 ՝Ասուր ու իր բոլոր ժողովըզ հոն են.
Անոր գիբեղմնաներըզ իր բոլորտիքն է.
Ամէնքըզ սպաննուած՝ սրով ինկած են.
23 ՝Որուն գիբեղմնաներըզ գուբին խորունկ տեղուանքը տեղաւորուած են,
Ու անոր ժողովըզ իր գիբեղմնաներուն բոլորտիքն է.
Ամէնքըզ սպաննուած՝ սրով ինկած են,
Անոնք որ ՝կենդանեաց երկրին մէջ սիրտ կու տային։

24 ՝Եղամ ու իր բոլոր բազմութիւնըզ
Հոն անոր գիբեղմնաներն բոլորտիքն են.
Ամէնքըզ սպաննուած՝ սրով ինկած են,
Ու ՚գետնին տակերը անթլփատ իջան,
՝Անոնք որ կենդանեաց երկրին մէջ իրենց սիրտ կու տային,
Սակայն գուբը իջնողներուն հետ իրենց ամօթը կը կրեն։
25 Սպաննուածներուն մէջը անկողին գրին անոր ու իր բոլոր բազմութեանը.
Անոր գիբեղմնաներըզ իր բոլորտիքն է.

՝ Գէ. ը. 12.	՝ Գէ. իե. 25.	՝ Նէե. իր քուրիներն	՚ Հմր. 34. 35. 36.
՚ Գէ. ը. 18.	՝ Գէ. իզ. 18.	՚ Նէ. է. 2. ժգ. 4.	37. 32.
՝ Ե. ժգ. 10. Ճ.	՚ Երեմ. խզ. 26.	18. Ս. 16.	՚ Երեմ. խի. 24.
Գէ. ը. 31. գ. 15.	Գէ. ւ. 6.	Գէ. գ. 7.	ևս.
Ամբ. ը. 9.	՝ Գէ. իէ. 7.	՝ Հմր. 21. Տ՚ս. ր Ծ՚ս.	՚ Հմր. 21.
Ճ. ա. գ. 13.	՝ Գէ. իի. 19.	ա. 17. ր Ծ՚ս. ը.	ա Հմր. 23.
Մ. իգ. 29.	՝ Գէ. իի. 11.	25. Գէ. իզ. 17.	

՚ Գէ. իգ. 19. ը. 14.	9. 10. Հմր. 27.	Հմր. 34. 35. 36. 37. 32.	
՝ Գէ. ը. 2. 15.	՚ Հմր. 19. 23. ևս.	՚ Երեմ. խի. 24. ևս.	
՝ Հմր. 21. 24. ևս. 29. 30.	՚ Տ՚ս. Հմր. 24. 25.	՚ Հմր. 21.	
Գէ. իէ. 10.	ա Ե. ժգ. 15.	՚ Հմր. 23.	
՝ Ե. ա. 31. ժգ.	՚ Գէ. իզ. 17. 19.		

Ամէնքը սրով սպաննուած անթլփատներ են.
Թէպէտ և անոնք կենդանեաց երկրին մէջ իրենց վախը կու տային,
Սակայն գուբը իջնողներուն հետ իրենց ամօթը կը կրեն.
Անթլփատ սպաննուածներուն մէջը գրուած է.

26 Ասոր — Թովէլ և անոր բոլոր բազմութիւնը հոն է,
Անոր գերեզմաններըը իր բոլորտիքն է.
Ամէնքը՝ սրով սպաննուած անթլփատներ են,
Թէպէտև անոնք կենդանեաց երկրին մէջ իրենց վախը կու տային.
27 Եւ անոնք անթլփատներէն կինոց զօրաւորներուն հետ պիտի չպառկին,
Որոնք իրենց պատերազմական զէնքերովը գերեզմանը իջան,
Ու իրենց սուրերը իրենց գլուխներուն տակը դրին.
Սակայն անոնց անօրէնութիւնները իրենց ոսկորներուն վրայ պիտի ըլլայ,
Թէև անոնք կենդանեաց երկրին մէջ զօրաւորներուն ահարկութիւն էին.
28 Եւ դուն անթլփատներուն մէջը պիտի կոտրուիս,
Ու սրով սպաննուածներուն հետ պիտի պառկիս.

29 Եդոմ, անոր թագաւորները ու բոլոր իշխաններըը հոն են,
Որոնք իրենց զօրութեամբը սրով սպաննուածներուն հետ դրուած են.
Անոնք անթլփատներուն հետ
Ու գուբը իջնողներուն հետ կը պառկին.

30 Հիւսիսի բոլոր իշխաններըը և բոլոր Սիդոնացիք հոն են,
Որոնք սպաննուածներուն հետ իջան.
Անոնք իրենց սոսկութիւնովը իրենց զօրութենէն կ'ամչնան,
Եւ անոնք սրով սպաննուածներուն հետ անթլփատ կը պառկին,
Ու գուբը իջնողներուն հետ իրենց ամօթը կը կրեն.

31 Փարաւոն զանոնք պիտի տեսնէ
Եւ իր բոլոր բազմութիւնը համար պիտի մխիթարուի,
Փարաւոն ու իր բոլոր զօրքը որ սրով սպաննուեցան,
Կ'ըսէ Տէր Եհովան.
32 Զանոնք կենդանեաց երկրին մէջ իմ վախս դրի,
Եւ անթլփատներուն մէջ սրով սպաննուածներուն հետ պիտի պառկի,
Ինքնիրեն փառաւոն ու անոր բոլոր բազմութիւնը,
Կ'ըսէ Տէր Եհովան.

ԳԼ. ԼԳ

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բանալով.
2 Որդի մարդոյ, ըսա ժողովրդեանդ որդւոցը խօսէ ու անոնց ըսէ, Թէ որ երկրի մը վրայ սուր բերեմ, ու ան երկրին ժողովուրդը իրենց միջէն մէկ մարդ մը ընտրեն ու զանոնք իրենց
3 հսկայ դէտ դնեն, Ու անոնք ան երկրին վրայ սուրին գալը տեսնէ, և փողը հնչեցնէ
4 ու ժողովուրդը զգուշացնէ. Ան ատեն որ փողին ձայնը լսողը չզգուշանայ, և սուրը գայ զանոնք վերցնէ, Ասոր արիւնը իր
5 գլուխը պիտի ըլլայ. Անոնք փողին ձայնը լսեց ու չզգուշացաւ, անոր արիւնը իր վրայ պիտի ըլլայ. բայց զգուշացողը իր հոգին կ'ազատէ.
6 Բայց եթէ որ դէտը սուրին գալը տեսնէ և փողը չհնչեցնէ, ու ժողովուրդը չզգուշանայ, և սուրը գայ ու անոնցմէ մէկ հոգի մը վերցնէ, Անոնք իր անօրէնութեանը համար վերցուեցաւ. բայց անոր արիւնը դէտին ձեռքէն պիտի պահանջեմ.
7 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քեզ Իսրայէլի տունը դէտ դրի, ու իմ բերնէս խօսք լսես և
8 իմ կողմանէս զանոնք զգուշացնես. Երբոր ամբարիշտին ըսեմ՝ Ով ամբարիշտ, անշուշտ պիտի մեռնիս, ու դուն ամբարիշտը իր ճամբայէն զգուշացընելու համար չխօսիս, ան ամբարիշտը իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի, բայց անոր արիւնը քու ձեռքէդ պիտի
9 փնտռեմ. Իսկ թէ որ դուն ամբարիշտը իր ճամբայէն զգուշացընես՝ որ անկէ դառնայ, ու անիկա իր ճամբայէն չդառնայ, անիկա իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի, բայց դուն քու հոգիդ ազատած կ'ըլլաս.
10 Եւ դուն, որդի մարդոյ, Իսրայէլի տունը ըսէ. Դուք այսպէս կը խօսիք ու կ'ըսէք, Մեր յանցանքներըը ու մեղքերը մեր վրայ են, ու մենք անոնց մէջը կը մաշինք. Ուրեմն
11 ի՞նչպէս պիտի ապրինք. Անոնց ըսէ, Ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան, որ ամբարիշտին մեռնիլը չեմ ուզեր, Հապա որ ամբարիշտը իր ճամբայէն դառնայ ու ապրի. դարձէք

---

1 Դնիս մէջ ժողովուրդը զգուշացընելու պարտաւորութիւնը համեմատ՝ 7 եզեկիէլ կը խրատուի որ իր պարտքը կատարէ. 10 Ներսուած կրգդարոյնքին իր ըսածները թէ ապաշխարելու և թէ ապաստաձրելու. 11 իր արդարութիւնը կը պաշտպանէ. 21 եզեկիէլ երբ ապրելին առնելուն լուրը խնդալով կը նախատինքի երկրին ամայութիւնը. 30 Ժողովուրդը ծաղր բնելուն վրայ դալու Աստուծոյ դատաստանը.

---

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ բանալով.
2 Որդի մարդոյ, ըսա ժողովրդեանդ որդւոցը խօսէ ու անոնց ըսէ, Թէ որ երկրի մը վրայ սուր բերեմ, ու ան երկրին ժողովուրդը իրենց միջէն մէկ մարդ մը ընտրեն ու զանոնք իրենց
3 հսկայ դէտ դնեն, Ու անոնք ան երկրին վրայ սուրին գալը տեսնէ, և փողը հնչեցնէ
4 ու ժողովուրդը զգուշացնէ. Ան ատեն որ փողին ձայնը լսողը չզգուշանայ, և սուրը գայ զանոնք վերցնէ, Անոր արիւնը իր
5 գլուխը պիտի ըլլայ. Անոնք փողին ձայնը լսեց ու չզգուշացաւ, անոր արիւնը իր վրայ պիտի ըլլայ. բայց զգուշացողը իր հոգին կ'ազատէ.
6 Բայց եթէ որ դէտը սուրին գալը տեսնէ և փողը չհնչեցնէ, ու ժողովուրդը չզգուշանայ, և սուրը գայ ու անոնցմէ մէկ հոգի մը վերցնէ, Անոնք իր անօրէնութեանը համար վերցուեցաւ. բայց անոր արիւնը դէտին ձեռքէն պիտի պահանջեմ.
7 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քեզ Իսրայէլի տունը դէտ դրի, ու իմ բերնէս խօսք լսես և
8 իմ կողմանէս զանոնք զգուշացընես. Երբոր ամբարիշտին ըսեմ՝ Ով ամբարիշտ, անշուշտ պիտի մեռնիս, ու դուն ամբարիշտը իր ճամբայէն զգուշացընելու համար չխօսիս, ան ամբարիշտը իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի, բայց անոր արիւնը քու ձեռքէդ պիտի
9 փնտռեմ. Իսկ թէ որ դուն ամբարիշտը իր ճամբայէն զգուշացընես՝ որ անկէ դառնայ, ու անիկա իր ճամբայէն չդառնայ, անիկա իր անօրէնութեանը մէջ պիտի մեռնի, բայց դուն քու հոգիդ ազատած կ'ըլլաս.
10 Եւ դուն, որդի մարդոյ, Իսրայէլի տունը ըսէ. Դուք այսպէս կը խօսիք ու կ'ըսէք, Մեր յանցանքներըը ու մեղքերը մեր վրայ են, ու մենք անոնց մէջը կը մաշինք. Ուրեմն
11 ի՞նչպէս պիտի ապրինք. Անոնց ըսէ, Ես կենդանի եմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան, որ ամբարիշտին մեռնիլը չեմ ուզեր, Հապա որ ամբարիշտը իր ճամբայէն դառնայ ու ապրի. դարձէք

ա Ելն. ժ. 9։ Գլ. իբ. 13։ Եր. լբ. 8։ ե Հմր. 19։ 20։ Եր. 21։ Եսա. ժգ. 13։ 19։
բ Գլ. իբ. 13։ Եր. լբ. 8։ գ Գլ. իբ. 6։ 15։ լբ. 8։ դ Գլ. իբ. 11։ ե Գլ. իբ. 16։
զ Կամ թէև կենդանի մնայ երկրին մէջ անոր վախը դրի. բայց —
է Գլ. գ. 11։ ը Գլ. ժգ. 11։ թ Ր թագ. ժբ. 24։ 25։ գ թագ. իմ. 17։ Հմր. 1։
ժ Գլ. ժբ. 13։ ի Հմր. 8։ լ Գլ. գ. 17։ Եր. ը Գլ. իդ. 23։ խ Եսա. իմ. 14։ Գլ.
ծ իե. 11։ կ Ր թագ. ժգ. 14։ Գլ. ժբ. 25։ 28։ Ր գծ. գ. 8։

դարձէք ձեր չար ճամբաներէն, վասն զի ի՛նչո՞ւ մեռնիք, ով Իսրայէլի տունը։
12 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քու ժողովուրդիդ որդւոցը ըսէ, Արդարին արդարութիւնը՝ անոր յանցանք բրած օրը զանիկա պիտի չազատէ. ու ամբարշտին ամբարշտութիւնը՝ իր ամբարշտութենէն գարձած օրը իրեն գլորմանն պատճառ պիտի չըլլայ. ոչ ալ արդարը մեղք գործած օրը իր արդարութենովը պիտի
13 ապրի կրնայ ապրիլ։ Երբոր ես արդարին ըսեմ՝ Թէ անշուշտ պիտի ապրի. ու նա՛ անիկա իր արդարութիւնը ապաւինելով անօրէնութիւն ընէ, անոր բոլոր արդարութիւնը պիտի չյիշուի, հապա անիկա իր բրած անօրէնութեանը մէջ
14 պիտի մեռնի։ Ու երբոր ամբարշտին ըսեմ՝ Թէ անշուշտ պիտի մեռնիս, ու անիկա իր մեղքէն դառնայ և իրաւունք ու արդարութիւն բրած,
15 Թիւն ընէ. Ան ամբարիշտը գրաւը ետ տայ, ու յափշտակածը հատուցանէ, և անօրէնութիւն չընելով կենաց կանոններուն հաւանցած քալէ, անիկա անշուշտ պիտի ապրի, պիտի
16 չմեռնի. Անոր գործած բոլոր մեղքերը իրեն դէմ պիտի չյիշուին. անիկա իրաւունք ու արդարութիւն բրաւ, անշուշտ պիտի ապրի։
17 Ու քու ժողովուրդիդ որդիքը կ'ըսեն Թէ Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ. սակայն իրենց ճամբ-
18 բան է որ ուղիղ չէ։ Երբոր արդարը իր արդարութենէն դառնայ ու անօրէնութիւն ընէ,
19 անիկա անոր մէջը պիտի մեռնի։ Ու երբոր ամբարիշտը իր ամբարշտութենէն դառնայ և իրաւունք ու արդարութիւն ընէ, անիկա ա-
20 նովցնով պիտի ապրի։ Բայց դուք կ'ըսէք Թէ Տէրոջը ճամբան ուղիղ չէ. Ես ձեր ամէն մէկուն գատաստանը իր ճամբաներուն հաւանցնա պիտի տեսնեմ, ով Իսրայէլի տունը։
21 Ու եղաւ որ Մեր դերութեանը երկոտասաներորդ տարին՝ տասներորդ ամսուն հինգերորդ օրը Երուսաղէմէն ազատուածին մէկը
22 Թիւն եկաւ ու ըսաւ, Քաղաքը գարնուեցաւ։ Եւ ան ազատուածը չեկած՝ իրիկունը Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ, ու իմ բերանս բացաւ մինչև որ առաւօտուն անիկա Թիւն եկաւ, ու երբոր բերանս բացուեցաւ՝ ալ համր չեմ։
23 Եւ Տէրոջը խօսքը Թիւն եղաւ՝ ըսելով,
24 Որդի մարդոյ, այս Իսրայէլի երկրին հաւերնեցուն բնակիչները կը խօսին ու կ'ըսեն, Աբրահամ մէկ հոգի մին էր, ու երկիրը ժառանգեց. Մենք որ շատ ենք՝ երկիրը
25 մեզի ժառանգութիւն տուեցաւ։ Անոր համար ըսէ անոնց, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Դուք արիւնով կ'ուտէք, ու աչքերնիդ ձեր կուռքերուն կը վերցնէք, և արիւն կը
26 թափէք. ու երկիրը պիտի ժառանգէ՞ք. Դուք ձեր սուրերուն կ'ապաւինիք, պղծութիւն կ'ընէք, ու մէկդ միկնիկը իր ընկերին կինկը կը պղծէ. ու երկիրը պիտի ժառանգէ՞ք,
27 Անոնց այսպէս ըսա, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ես կենդանի եմ՝ որ աւերակներուն մէջ եղողները սրով պիտի իյնան, ու դաշտին երեսը եղողները գազաններուն կերակուր ըլլալու պիտի տամ, և բերդերուն ու քարայրներուն մէջ եղողները ժանտախտով պի-
28 տի մեռնին. Ու երկիրը բոլորովին ամլայի պիտի ընեմ, և անոր զօրութեանը հպարտութիւնը պիտի կոտրեմ. Իսրայէլի լեռներն ալ ամլայի պիտի ըլլան, և ոեւէ էլ անցնող
29 պիտի չըլլայ. Ու երբոր երկիրը բոլորովին ամլայի ընեմ իրենց բրած բոլոր գարշութիւններուն համար, պիտի գիտնան Թէ ես եմ Տէրը։
30 Եւ դուն, որդի մարդոյ, քու ժողովուրդիդ որդիքը պատերուն քովը ու տուներուն դռներէը քու վրայովդ խօսակցութիւն կ'ընեն, և իրարու՝ ոեւէն մարդ իր եղբօրը կը գրուցէ ու կ'ըսէ, Հիմա եկէք ու լսեցէք Թէ ինչ է
31 Տէրոջմէ եղած խօսքը։ Անոնք ժողովուրդին գալուն պէս քեզի կու գան, ու քու առջեւդ իմ ժողովուրդիս պէս կը նստին, և քու խօսքերդ կը լսեն, բայց զանոնք չեն բներ. Վասն զի անոնք իրենց բերնովը հաճութիւն կը ձեւացնեն, բայց սրտերնին իրենց ագա-
32 հութիւնը եւեէն կ'երթայ։ Եւ ահա դուն անոնց՝ քաղցրաձայն ու հմուտ նուագածուի մը պէսութիւն երգին պէս ես, որ քու խօսքերդ կը լսեն, բայց զանոնք չի գործ չեն
33 դներ։ Ասկայն երբոր ասիկա ըլլայ, (ահա պիտի ըլլայ,) անոնք պիտի գիտնան Թէ իրենց մէջը մարգարէ կար։

ԳԼ. ԼԴ

1 Հաճիւներուն չանդիմանութիւն մը։ 7 Ընտանեաց գատաստանը անոնց գէմ։ 11 Իր հօտին վրայ ուշադիր խնամքը։ 18 Երիտասարդ թագաւորութիւնը։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը Թիւն եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, Իսրայէլի հովիւներուն գէմ մարգարէութիւն բրէ, մարգարէութիւն

բրէ ու անոնց բակ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ
Հովիւներուն . Վա՛յ Իսրայէլի հովիւներուն՝
որոնք ինքզինքնին կ՚արածեն . հովիւները
3 հօտը արածելու չէ՞ն . Դուք ճարպը կ՚ու-
տէք ու բուրդը կը հագնիք Դիրքը կը մոր-
4 թէք , բայց հօտը չէք արածեր . Տկարները
չուժոյցուցիք , ու հիւանդները չբժշկեցիք ,
և կոտրածը չփաթթեցիք , ու մնլոտածը չդար-
ձուցիք , և կորսուածը չփնտռեցիք . հապա
բռնութեամբ ու խստութեամբ անոնց վրայ
5 տիրեցիք . Եւ անոնք հովիւ չունենալուն
համար ցրուեցան , ու ցրուելով Դաշտի
6 բոլոր գազաններուն կերակուր եղան . Իմ ոչ-
խարներս ամէն լեռներու վրայ ու ամէն բար-
ձրը բլուրներու վրայ մոլորեցան , և իմ ոչխար-
ներս բոլոր երկրի երեսին վրայ ցրուեցան ,
ու խնդրող չկայ ու փնտռող չկայ .
7 Ա՛նոր համար , ով հովիւներ , Տէրոջը խօսքը
8 մտիկ րրէք . Ես կենդանի եմ , կ՚ըսէ Տէր Ե-
հովան , որովհետև հովիւ չըլլալուն համար
իմ հօտս յափշտակուեցաւ , ու իմ ոչխարներս
դաշտի Բոլոր գազաններուն կերակուր եղան .
և իմ հովիւներս իմ ոչխարներս չփնտռեցին ,
Ու հովիւները ինքզինքնին արածեցին ու իմ
9 հօտս չարածեցին . Ա՛նոր համար , ով հովիւներ ,
10 Տէրոջը խօսքը մտիկ րրէք . Տէր Եհովան այս-
պէս կ՚ըսէ . Ա՛հա ես հովիւներուն դէմ եմ ,
ու իմ ոչխարներս անոնց ձեռքէն պիտի պա-
հանջեմ , և զանոնք ոչխար արածելէն պիտի
արգիլեմ . ու հովիւները Ա՛լ չկրնան ալ ինքզինք
պիտի չարածեն . ու իմ ոչխարներս անոնց
բերնէն պիտի հանեմ , որպէս զի Ա՛լ չկրնան
անոնց կերակուր չըլլան .
11 Վ՚ասն զի Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ա՛հա
ես ինքնին իմ ոչխարներս պիտի խնդրեմ ու
12 պիտի փնտռեմ . ինչպէս որ հովիւը երբոր իր
ցրուած ոչխարներուն Ա՛լը կը գտնուի , իր
հօտը կը փնտռէ , այնպէս ալ ես իմ ոչխարներս
պիտի փնտռեմ ու պիտի ազատեմ զանոնք
ամէն տեղերէն , ուր որ Ամպի ու մութ օրը
13 օրը ցրուեցան . Ու զանոնք ժողովուրդներէն
պիտի հանեմ , ու զանոնք երկիրներէն պիտի
ժողվեմ , ու զանոնք իրենց երկիրը պիտի բե-
րեմ , և զանոնք Իսրայէլի լեռներուն վրայ ,
Ձորերու Ա՛լ ու երկրին Ամէն բնակութե-
14 տեղերը պիտի արածեմ . Զանոնք ապէկ
արօտի Ա՛լ պիտի արածեմ , ու անոնց վա-

բախը Իսրայէլի բարձր լեռներուն վրայ պիտի
բլլայ . Հոն ապէկ փարախի Ա՛լ պիտի պառկին ,
ու Իսրայէլի լեռներուն վրայ պարարտ արօտի
15 Ա՛լ պիտի արածին . Իմ ոչխարներս ես պիտի
արածեմ ու զանոնք ես պիտի պառկեցնեմ ,
16 կ՚ըսէ Տէր Եհովան . Կորսուածը պիտի փնտ-
ռեմ ու մոլորածը պիտի դարձնեմ , և կոտ-
րածը պիտի փաթթեմ ու հիւանդը պիտի ա-
ժողվեմ , բայց պարարտը ու զօրաւորը պի-
տի կորնչցնեմ . զանոնք իրաւունքով պիտի
արածեմ .
17 Ու դուք , ով իմ ոչխարներս , Տէր Եհո-
վան այսպէս կ՚ըսէ . Ա՛հա ես ոչխարին ու ո-
չխարին , խոյերուն ու նոխազներուն Ա՛լ դատ
18 պիտի բնեմ . Միթէ ապէկ արօ-
տի Ա՛լ արածուիլը քիչ բան է ձեզի , որ
ձեր արօտներուն մնացորդը ձեր ոտքերով
կը կոխէք . ու մատաղ ջուրերն ալ խմելէ ետ
ու մնացածները ձեր ոտքերով կը պղտորէք .
19 Ես իմ ոչխարներս ձեր ոտքերուն կոխածը
կը ճարակեն , ու ձեր ոտքերէն պղտորածը
կը խմեն .
20 Ա՛նոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ
անոնց . Ա՛հա ես ինքնին գատաստան պիտի
բնեմ պարարտ ոչխարին ու նիհար ոչխարին
21 Ա՛լ միջեւը . Որովհետև դուք Ձեր կողովը և ու-
սովը հրեցիք , ու ձեր եղջիւրներովը բոլոր
անկարներըր ցարկիք , մինչեւ որ դուրսը ցրուե-
22 ցիք զանոնք , Ես ալ իմ ոչխարներս պիտի
ազատեմ , ու Ա՛լ չմնան ալ պիտի չյափշտակուին ,
և ոչխարին ու ոչխարին Ա՛լ միջեւը գատաս-
23 տան պիտի բնեմ . Ու անոնց վրայ Ա՛մէկ Հո-
վիւ մը՝ այսինքն իմ ծառաս Դաւիթը պիտի
հոգացնեմ , որ զանոնք հովուէ . անիկա պիտի
հովուէ զանոնք , և անիկա պիտի բլլայ անոնց
24 հովիւը . Ու ես Տէրս անոնց Աստուած պիտի
բլլամ , և իմ ծառաս Դաւիթ անոնց միջը
25 իշխան պիտի բլլայ . Ես Տէրս խօսեցայ . Ու
հանոնց հետ խաղաղութեան ուխտ մը պիտի
բնեմ , ու ան երկրէն չար գազանները բնա-
ջինջ պիտի բնեմ . և անապատին Ա՛լ ապա-
հովութեամբ պիտի բնակին , ու անտառնե-
26 րուն Ա՛լ պիտի քնանան . Ես զանոնք ու Ա՛մէ
լեռանս չրջակայ տեղերը օրհնութեամբ
պիտի շրջցնեմ , ու հանդիներուն իրենց ժամա-
նակին պիտի իջեցնեմ . անոնք օրհնութեան
27 անձրեւներ պիտի բլլան . Ու դաշտի ծառե-

- Երեմ. իգ. 1։ Զաք. ժա. 17։
2 Ես. ծգ. 11։ Զաք. ժա. 16։
- Կամ՝ կամքը
4 Գէ. լգ. 21. 26։ Միք. գ. 3։ Զաք. ժա. 3։
5 Հմր. 16։ Զաք. ժա. 16։
6 Ղեւտ. ժե. 4։
- Գլուխ 3։
7 Եր. ի. 3։ Մատ. խ. 17։
Մատ. իե. 26։
8 Եր. լգ. 21. 26։ Ես. ծգ. 11։ Զաք. ժա. 16։
9 Եր. ի. 3։ Հմր. 3։
10 Եր. ի. 3։ Հմր. 3։
11 Եր. ի. 3։ Հմր. 3։
12 Եր. գ. 16։ Երբ. ժգ. 17։
13 Հմր. 3։ Ես. ա. 3։
14 Գէ. լ. 3։ Ովսէ. բ. 3։
15 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
16 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
17 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
18 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
19 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
20 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
21 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
22 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
23 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
24 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
25 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
26 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։
27 Եր. ի. 9. 10։ Եր. իե. 3։ Գէ. լգ. 21։ Ես. ծգ. 9։ Եր. ի. 9։ Հմր. 8։

իր իրենց պատպը պիտի տան , ու երկիրը իր բերքը պիտի տայ , և անոնք իրենց երկրին վրայ ապահովութեամբ պիտի բնակին . ու երբոր [a]ծառին լուծին կոտրեր կոտրեմ , ու [b]զանոնք իրենց ծառայեցնողներուն ձեռքէն ազատեմ , պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։

28 Եւ անոնք ալ [c]ազգերէն պիտի չյափշտակուին , ու երկրին գազանները զանոնք պիտի չուտեն . այլ [d]ապահովութեամբ պիտի բնակին , ու վախցնող մը պիտի չըլլայ ։ Եւ անոնց [e]մէկ անուանի տունկ մը պիտի բուսցընեմ . ու ալ երկրին վրայ սովով պիտի չապառին , [f]ու ալ ազգերէն նա-

30 խատինք պիտի չկրեն ։ Եւ պիտի գիտնան թէ [g]ես անոնց Տէր Աստուածը անոնց հետն եմ . ու անոնք իսրայէլի տունը իմ ժողովուրդս են , կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։

31 Եւ դուք իմ [h]ոչխարներս՝ իմ արօտիս ոչխարներըդ մարդիկ էք , — ես ձեր Աստուածն եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։

ԳԼ · ԼՆ

1–11 Սէիր լեռանը քանդիչներուն գառամասը Իսրայէլը . անբուռն հոգը ։

1 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
2 Որդի մարդոյ , [a]երեսդ [b]Սէիր լեռանը վրայ դարձուր ու [c]անոր դէմ մարգարէութիւն ըրէ ,
3 Ու անոր ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Ահա ես քեզի դէմ եմ , ով Սէիր լեռ , ու [d]իմ ձեռքս քու վրադ պիտի երկնցընեմ , ու
4 քեզ բոլորովին ամայի պիտի բնեմ . [e]Քու քաղաքներդ աւերակ պիտի բնեմ , և դուն ամայի պիտի ըլլաս , ու պիտի գիտնաս թէ ես եմ Տէրը ։
5 [f]Վասնզի դուն [g]հնուառատ ատելութիւն ունեցար , ու Իսրայէլի որդիքը՝ անոնց պատահած ժամանակը , [h]անօրէնութեան ժամանակը վրաննալուն՝ սուրին ձեռքը մատնեցիր ,
6 Ասոր համար ես կենդանի եմ , կ՚ըսէ Տէր Եհովան , որ քեզ արեան մէջ պիտի դնեմ , և արիւնը քեզ պիտի հալածէ . [i]զգուն արիւնը չատելու համար՝ արիւնը քեզ պիտի հալածէ ։
7 Ան՝ ։ Ու Սէիր լեռը բոլորովին ամայի պիտի բնեմ , և [j]անկէ անցնողը ու գարձողը պիտի
8 կտրեմ . [k]Ու անոր լեռներըը իր սպանուածներովը պիտի լեցընեմ . քու բլուրներուդ վրայ , քու հովիտներուդ մէջ ու բոլոր ձորերուդ
9 մէջ սրով սպանուածներ պիտի իյնան ։ Քեզ հնուառատ ատելութիւն պիտի բնեմ , և քու քաղաքներդ [l]դիրնակութիւն պիտի ըլլան . [m]ու պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը ։

10 Վասնզի դուն ըսիր թէ Ա՛ երկու ազգը ու ա՛ երկու երկիրը իմս պիտի ըլլան , ու [n]անոնց պիտի տիրենք . (ու [o]Տէրը հոն էր .)
11 Ասոր համար ես կենդանի եմ՝ կ՚ըսէ Տէր Եհովան , որ քու [p]չնաւանութեանդ անոնց դէմ [q]ի գործ դրած [r]բարկութեանդ ու նախանձիդ չափովը հատուցում պիտի բնեմ , և քու գատաստանդ անոնց անառն անոնց մէջը պիտի ճանչցուի ։
12 Ցա՛իսի՝ ։ Ու պիտի գիտնաս որ ես Տէրս լսեցի քու բոլոր հայհոյութիւններդ՝ որ խրսկիլ լեռներուն դէմ խօսեցար՝ ըսելով , Անոնք աւերակ եղան , անոնք մեզի կերակուր արուեցան ։
13 ցան · Եւ [s]ձեր բերնովը ինծի դէմ հպարտացաք , ու խօսքերնիդ ինծի դէմ չատցուցիք , — ես լսեցի ։
14 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . [t]Երբոր երկրին ուրախութեան ատեներ գնդ ամբողջ պիտի բնեմ ,
15 [u]ինչպէս որ դուն իսրայէլի տանը ժառանգութեանը վրայ ուրախացար՝ որ ամայի եղաւ , քեզի ալ այնպէս պիտի բնեմ . դուն , ով Սէիր լեռ ու բոլոր Եդոմ՝ բոլորովին ամայի պիտի ըլլաս . ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼ · ԼԶ

1 Իսրայէլի երկիրը կը փիլիստեան ըսելով հեթանոսաց դէմ՝ որոնք սխալմունքներ կը փորձէին իրեն հետ . 3 և նշանաւոր գործունութիւններ որ իրեն խոստացեր էին ։ 18 Իսրայէլ մեռած եր իր մեղքերուն համար . 21 և նորէն իր առջի փառքին պիտի դառնար առանց իր արժանաւորութեանը . 33 գերեսարի խոստումներուն բարիքները ։

1 Եւ դուն , որդի մարդոյ , [a]Իսրայէլի լեռներուն մարգարէութիւն ըրէ ու ըսէ , Ով իսրայէլի լեռներ , Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէք ։
2 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Որովհետև [b]թշնամին ձեզի համար ըսաւ , վա՛խ , յաւիտենական բլուրներն ալ [c]մեզի ժառանգութիւն եղան ։
3 դուն , Ասոր համար մարգարէութիւն ըրէ ու ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ . Որովհետև ձեզ աւերեցին ու ամէն կողմէն կլլեցին , այնպէս որ մնացած ազգերուն ժառանգութիւն ըլլաք . Ու դուք լեզուաւոր [d]խօսքի եւ ժողովուրդին նախատինքը եղաք . Ասոր համար , ով իսրայէլի լեռներ , Տէր Եհովային խօսքը մտիկ ըրէք . Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ լեռներուն ու բլուրներուն , ձորերուն ու հովիտներուն , և ամայի եղած աւերակներուն

ու գործ բազում բազատքներուն որոնք չդիակոյ ապրելուն ձեռագրի՝ յափշտակու-
5 թիւն ու նախատինք եղած են։ Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Մեսցած ապրելուն համար ու բոլոր եղբայրներս համար՝ ան-
չափ իմ նախանձախնդրութեամբ խօսեր եմ. վասն զի անոնք բոլոր սրտի ուրախութեամբ ու հոգիի հպարտութեամբ՝ իմ երկիրս իրենց ժառանգութիւն ըլլալու արշաւեցին, որ զանիկա աւարի պէս յափշտակեն։

6 Ասոր համար խթայէլի երկիրին վրայ մար-
գարէութիւն բրէ, և լեռներուն ու բլուրնե-
րուն, ձորերուն ու հովիտներուն ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Դուք ապրելին նա-
խատինք կրնիտ՝ համար՝ ահա ես իմ նա-
խանձոտ ու իմ բարկութեամբս խօսեցայ։
7 Ասոր համար Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ես իմ ձեռքս վերցուցի՝ որ ձեր բոլորտիքը եղող ազգերը իրենց անարգանքը իրենք պիտի կր-
8 րեն։ Բայց դուք, ով խթայէլի լեռներ, ձեր ճառերը պիտի երկրնտրեք, ու իմ ժողովուր-
դս խթայէլին համար ձեր պատրաստեր պիտի բերէք, վասն զի անոնք մեռնելու պիտի գան։
9 Քանզի ահա ես ձեր կողմն եմ ու ձեզի պիտի դառնամ, և դուք պիտի մշակուիք ու պիտի
10 սերմնացուիք։ Ու ձեր վրայ մարդ իկ՝ բոլոր խթայէլի տունը՝ ամէնը պիտի չատրչնեմ. ու քաղաքները պիտի բնակուին և աւերակները
11 պիտի շինուին։ Ու ձեր վրայ մարդը ու անա-
սունը պիտի չատրչնեմ, և անոնք պիտի չատ-
նան ու պտղաբեր պիտի ըլլան. և ձեր առջի կացութիւներ պէս ձեզ պիտի բնակեցնեմ, ու ձեր առջի վիճակին աւելի ազէկ պիտի
12 ընեմ ձեզի. Ու պիտի գիտնաք թէ ես իմ Տէրը։
13 և ձեր վրայ մարդ իկ՝ իմ ժողովուրդս խ-
րայէլը պիտի պտրաստնեմ. Ու անոնք քեզ պիտի ժառանգեն, և դուն անոնց ժառան-
գութիւնը պիտի ըլլաս, ու ալ չպիտի ալ զանոնք պիտի չպատահես։
13 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Որովհետև ձեզի հառնոյ կ՚ըսեն թէ դուն մարդ ակեր
14 էիր ու քու ազգդ ապատնցիր. Ասոր համար ալ մարդ պիտի չուտես, ու ալ չպիտի ալ քու ազգդ պիտի չպատահես, կ՚ը-
15 սէ Տէր Եհովան։ Ու քու ալ չդ ալ չպիտի ալ ազգերուն նախատինքը քալ պիտի չտամ, ու ալ չպիտի ալ ժողովուրդներուն անարգանքը պիտի չկրես, և քու ազգդ ալ պի-
տի չպատահես, կ՚ըսէ Տէր Եհովան։
16 Ու Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
17 Որդի մարդոյ, խթայէլի տունը իրենց երկրին ալ բնակեցան, և զանիկա իրենց ճամբաներով ու գործերով պղծեցին. անոնց ճամբան իմ առջեւս ցաւագնատար կնկան անմաքրու-
18 թեան պէս եղաւ։ Ուստի իմ բարկութիւնս անոնց վրայ թափեցի՝ անոնց արիւնին համար որ իրենք թափեցին երկրին վրայ, ու զանիկա
19 իրենց կուռքերով պղծեցին. Ես զանոնք ազգերուն մէջ ցրուեցի, ու երկիրներուն մէջ ցիրուցան եղան. զանոնք իրենց ճամբան ու
20 գործերուն համեմատ դատեցի։ Ես իրենց գացած ազգերուն մէջ երթալնուն պէս՝ իմ սուրբ անունս պղծեցին, երբոր իրենց հա-
մար բսուեցաւ թէ Ասոնք Եհովային ժողո-
21 վուրդն են, ու անոր երկրէն եղան։ Սակայն ես խնայեցի՝ իմ սուրբ անուանս համար, որն որ խթայէլի տունը իրենց մտած ազգերուն մէջ պղծեցին։
22 Ասոր համար խթայէլի տանը քալ որ Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Չէ թէ ձեզի համար կ՚ընեմ --ին-, ով խթայէլի տունը, հապա իմ սուրբ անուանս համար՝ որն որ դուք ձեր
23 մտած ազգերուն մէջ պղծեցիք. Ես սուրբ պիտի բնեմ իմ մեծ անուանս, որ ազգերուն մէջ պղծուեցաւ, որն որ դուք անոնց մէջը պղծեցիք. ու ազգերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը, կ՚ըսէ Տէր Եհովան, երբոր անոնց
24 աչքերուն առջեւը ձեր մէջը սրբութիւն ըլլամ։ Ես ձեզ ազգերէն պիտի առնեմ ու ամէն երկիր-
ներէն ձեզ պիտի ժողվեմ, ու ձեզ ձեր եր-
25 կիրը պիտի բերեմ։ Ես ձեր վրայ մաքուր ջուր պիտի սրսկեմ՝ ու պիտի մաքրուիք. ձեր բոլոր պղծութիւններէն ու ձեր բոլոր կռա-
26 քերէն ձեզ պիտի մաքրեմ. Ես ձեզի նոր սիրտ պիտի տամ՝ ու ձեր ներսը դիս նոր հոգի պիտի դնեմ՝ և ձեր մարմիններէն քարեղէն սիրտը պիտի հանեմ, ու ձեզի մարմնեղէն
27 սիրտ պիտի տամ՝ Ես իմ Հոգիս ձեր ներսը դիս պիտի դնեմ՝ ու ձեզի իմ օրէնքներուս մէջ քալել պիտի տամ՝ ու իմ իրաւունք-
28 ներս պիտի պահէք ու զանոնք դործէք. Ու ձեր հայրերուն տուած երկրիս մէջ պիտի բնակիք, ու դուք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլաք, ես ալ ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ։
29 Ես ձեր բոլոր պղծութիւններէն ձեզ պիտի ազատեմ՝ ու ցորենը պիտի կանչեմ և զա-
ղեկա պիտի չատցնեմ՝ ու ձեր վրայ ալ
30 պիտի չբերեմ՝ Ես ծառերուն պտուղը ու արտերուն բերքը պիտի չատցնեմ, որպէս զի ալ չպատահես ազգերուն մէջ սովի նախատինք

---

1 Գէ. ԼԴ. ՀՒ.
2 Ա=ալ. ՀՕ. 4.
3 բ Օբ. 3. 34. Գէ. ԽԸ. 19.
4 Գէ. ԼԶ. 10. 11.
5 Ա=ալ. ՅԻՖ. 3. 4. Գէ. ԼԴ. 33. Հես. 15.
6 Գէ. ԲՀ. 5.
7 Հես. 33. Ես. Ծբ. 10. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. Բ. 14.
8 Գէ. ԼԴ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
9 Գէ. ԼԶ. 9. ԼԷ. 6. 13.
10 Ընդդ. 17. Ես.
11 Երէմ. ՄԱ. 38. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
12 Գէ. ԼԶ. 9. ԼԷ. 6. 13.
13 Գէ. ԼԴ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
14 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
15 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
16 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
17 Գէ. Լ. 3. Ծբ. 30. ՀՒ. 28.
18 Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
19 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
20 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
21 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
22 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
23 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
24 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
25 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
26 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
27 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
28 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
29 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.
30 Գէ. ԼԶ. 33. Ա=ալ. Ի՞ն. 4. Ընձեռ. ՀԱ. 12.

31 չկրէք • Ու՝ Ձեր գէշ ճամբաներըդ և անպտուղ գործքերդ պիտի յիշէք , ու Ձեր անօրէնութիւնացդ համար և Ձեր պղծութիւնացդ համար
32 գուք Ձեր անձերնիդն պիտի զզուիք • Ըզ քէ Ձեզի համար կ'ընեմ՝ ասէ՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան , Ձեզի յայտնի ըլլայ • Ձեր ճամբաներնիդն ամչցէք ու պատկառեցէք , ով խորտակիլ տուներ ,
33 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ • Ան օրը որ Ձեր բոլոր անօրէնութիւններէն Ձեզ մաքրեմ , քա-
34 ղաքներըդ մարդ պտուակ պիտի ընեմ , ու աւե-
35 րակներդ պիտի շինուին • Եւ ան ամայացած երկիրը՝ ամէն անցնողին աչքերուն առջեւը
36 ամայի ըլլալուն տեղը՝ պիտի մշակուի • Ու պի-
տի ըսեն , Ան ամայացած երկիրը Եդեմի դրախտին պէս եղաւ • և աւերակ , ամայի ու փլած քաղաքներըդ պարսպաւոր ու մարդա-
36 բնակ եղան • Ու Ձեր բոլորտիքը մնացած ազգերը պիտի գիտնան թէ ես Տէրս փլած-
տներըդ կը շինեմ , ես ամայացած երկիրը Եդեմի դրախտին պէս եղաւ • և աւերակ , ամայի ու փլած քաղաքներըդ պարսպաւոր ու մարդա-
36 բնակ եղան • Ու Ձեր բոլորտիքը մնացած ազգերը պիտի գիտնան թէ ես Տէրս փլած-
տներըդ կը շինեմ , ես ամայացածը կը տնկեմ • ես Տէրս խօսեցայ ու պիտի կատարեմ ,
37 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ • Իսրայէլի տան Ձեր ինդրուածքը ալ պիտի ընդունեմ ,՚ որ անոնց ասիկա ընեմ • անոնց մարդիկը Հօտի
38 պէս պիտի շատցընեմ • Սուրբ Հօտին պէս՝ երուսաղէմի հանդիսաւոր տօներուն Հօտին պէս՝ աւերած քաղաքներըդ մարդոց հօտերով այնպէս լեցուն պիտի ըլլան • ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը ։

ԳԼ • ԼԱ

1 Շարունակ ակօրնեբուն յանդիմանութիւն առնելով։ 11 Իսրայէլի ժողովուրդը կը կենդանանայ։ 13 Երկու փայտերուն միանալը։ 15 կը ցուցնէ Իսրայէլին միաբանութիւնը։ 21 Ցրուածները հաւաքելու խոստումը։ 25 Հրեշտակ Դաւիթ։

1 Տէրոջը Ձեռքը իմ վրաս եղաւ , և †Տէրը զիս Հոգիով՚ հանեց ու զիս գաշտին մէջը
2 դրաւ , և անիկա ոսկորներով լեցուն էր • Ու զիս անոնց քովիրէն պտըտցուց չորրորդակի • և ահա անոնք գաշտին երեսին վրայ խիստ շատ էին , և ահա անոնք խիստ չորցած էին ։
3 Ու ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ասա ոսկոր-
ներըդ կրնա՞ն կենդանանալ • ու ըսի , Ով Տէր
4 Եհովայ , †գուն գիտես • Եւ ինծի ըսաւ , Ա՛ս ոսկորներուն վրայ մարգարէութիւն ըրէ ու անոնց ըսէ , Ով չորցած ոսկորներ , Տէրոջը
5 խօսքը մտիկ ըրէք • Աչքայեա կ'ըսէ Տէր Եհո-
վան ասս ոսկորներուն • Ահա ես †Ձեր մէջը հոգի պիտի գնեմ՝ ու պիտի կենդանանաք •
6 Եւ Ձեր վրայ ջիղեր պիտի գնեմ՝ ու Ձեզ մի-

ասով պիտի պատեմ՝ ու Ձեզ մորթով պիտի ծածկեմ՝ և Ձեր մէջը շունչ պիտի դնեմ՝ ու պիտի կենդանանաք • և †պիտի գիտնաք թէ ես եմ Տէրը ։
7 Ու ես մարգարէութիւն ըրի՝ ինչպէս որ ին-
ծի հրամայուեցաւ • ու մարգարէութիւն ըրա-
ծիս պէս Ձայն մը եղաւ • և ահա շարժուիմ մը եղաւ , ու ոսկորները իրարու մօտեցան՝ ոսկորը
8 իր ոսկորին • Եւ անոնց որ ահա անոնք ջիղերով ու միսով պատեցան , ու վրայէն մորթով ծածկուեցան , բայց անոնց մէջը շունչ
9 չկար • Ատեանդր ինծի բսաւ , Շունչին մարգարէութիւն ըրէ , մարդարէութիւն ըրէ , որդի մարդոյ , ու շունչին ըսէ • Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ • Ով շունչ , չորս հովերէն եկուր , ու սա սպաննուածներուն վրայ փչէ որ
10 կենդանանան • Ես ես մարգարէութիւն ըրի՝ ինչպէս որ ինծի հրամայեց • ու շունչը անոնց մէջը մտաւ , ու կենդանացան և իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան • — խիստ մեծ զօրք մը ։
11 Եւ ինծի ըսաւ , Որդի մարդոյ , ասս ոսկոր-
ներըդ բոլոր Իսրայէլի տունն է • ահա անոնք կ'ըսեն , †Մեր ոսկորները չորցան ու մեր յոյսը
12 կտրեցաւ • մենք կտրատած ենք • Ատոր հա-
մար մարգարէութիւն ըրէ ու անոնց ըսէ , Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ • Ահա ես †Ձեր գերեզմանները պիտի բանամ՝ ու Ձեր գերեզմաններէն Ձեզ պիտի հանեմ՝ ով իմ ժողովուրդս , և †Ձեզ Իսրայէլի երկիրը պիտի
13 բերեմ՝ • Ու երբոր Ձեր գերեզմանները բա-
նամ՝ ու Ձեզ Ձեր գերեզմաններէն հանեմ՝ ով իմ ժողովուրդս , պիտի գիտնաք թէ ես
14 եմ Տէրը • Եւ †իմ Հոգիս Ձեր ներսը պիտի գնեմ՝ ու պիտի կենդանանաք • ու Ձեր երկրին մէջ Ձեզ պիտի հանգուցցընեմ՝ ու պիտի գիտնաք Ձար ես Տէրս խօսեցայ ու ըրի ,՚ կ'ըսէ Տէրը ։
15 Եւ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով ,
16 Ու գուն , որդի մարդոյ , †քեզի մէկ փայտ մը առ ու անոր վրայ գրէ , Յուդայի համար ու †անոր ընկերներուն Իսրայէլի որդւոցը համար-
եաքը մէկ —ուրիշ փայտ մը առ ու անոր վրայ գրէ , Յովսեփի համար , Եփրեմին ու անոր ընկերներուն բոլոր Իսրայէլի տունը փայտը-
17 Եւ †զանոնք իրարու մօտեցուր , որ մէկ փայտ
18 ըլլան ու քու Ձեռքիդ մէջը միանան • Ու երբոր քու ժողովուրդդ որդիքը քեզի խօսին ու ըսեն , Կ՚ուզես պիտի ըլլայ քեզի ասս բաներըդ-
19 մեզի չե՞ն պատմեր • †Անոնց ըսէ , Տէր Եհո-

ր Գլ • ժգ • ԽԱ • ԽԳ •
ֆ ՂՀ • իգ • ԼԹ • Գլ •
գ • Ջ • ի • ԽՅ •
= ր Օր • ԻՓ • Ե • Հմր •
ՃԲ •
ի Հմր • ԼԹ •
ն Եփ • Ֆա • Ջ • Գլ •
իբ • ԼՅ • Յովսէ • բ •
Ջ •

ո Գլ • ժե • ՃԱ • իբ •
ԼԴ • ի • Ե •
պ Եզր • առանձն ալ
պիտի փնտռուի։
Տէս գլ • ժգ • Ջ •
ռ Հմր • ԼԹ •
—
ս Գլ • ա • Ջ •

տ Գլ • գ • ԺԴ • ր • Ջ •
ժա • ՃԱ • Դ•ա•հ • գ •
ա •
ւ Կամ Տէրոջը Հոգի.
ով ըլլա
ր Օր • ը • ԼԹ • ա
Յեզ • ր • Ե • Յովսէ •
ե • ԽԱ • Հաւմ • գ •
ԼՐ • ր Կոր • ա • Ջ •

ք Յով • Ամ • ԼԹ •
Ջ •
օ Գլ • ջ • Ե • ի • ԼԲ •
Յովսէ • ի •
ֆ Գլ • ԼՁ • ՃԴ • Հմր •
ԼՀ •
ց Կամ քի եւ եմ Տէ.
րը • Ես խօսեցայ
ու պիտի կատա.

բերի.
ւ Տէս Քաս • ժե • Ջ •
ր Ա՛ն • ժա • ՃԲ • ՃԹ •
ժե • Ջ • ի • ԺԱ •
Ջ •
ց Տէս Հմր • ՃԲ • ՃԴ •
ի Գլ • ժբ • Ջ • իգ •
ԼՅ •
հ Զաք • ժ • Ե •

ԳԼ· ԼԸ

[1] Դոքին բառնիը· [2] ու· անոր չոր գիաուրքիներէն· [10] Ան· ասոնց գաստառները անոր գիմ·

1 Գարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսելով,
2 Որդի մարդոյ, [1]Եբենեզ Մագոգի երկիրը
եղոջ՝ Ռոսին, [2]Մոսոքի ու Թոբելի իշխանին՝
[3]Գոգին գարձուր, և անոր վրայով մարգա-
3 րէութիւն բրէ, ու ըսէ, Տէր Եհովան այս-
պէս կ'ըսէ· Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով Գոգ՝
4 Ռոսին, Մոսոքի ու Թոբելի իշխանը· ու [1]քեզ
պիտի դարձնեմ, և քու կզակներուդ կար-
կինը պիտի անցընեմ, ու քեզ ու քու բոլոր
զօրքդ պիտի հանեմ, ձիերը ու ձիաւորները՝
ամէնն ալ կատարելապէս հագուած՝ մա-
նաւանդ բազմութիւնը ունենալով վահան
5 ու ասպարանոցներուն ու Ետ
Պարսիկները՝ ամէնն ալ սաղ բռնող· Քովնէ հետ
6 Գոմերները՝ [1]փոդ ա-
ցիներուն՝ ամէնն ալ ասպարանոցներուն ու ասպարանոց-
ասոր· [1]Դո՞ւն ալ անոր բոլոր գունդերը,
[2]Թորգամայի տունը հիւսիսի ծայրե-
րէն, ու անոր բոլոր գունդերը՝ շատ ժողո-
վուրդներ քեզի հետ պիտի հանի·
7 [1]Պատրաստ եղիր, և քեզ ու քու բոլոր
ժողոված բոլոր ժողովներդ պատրաստէ, ու
8 գուն անոնց պահապան եղիր· [1]Շատ օրերէն
ետքը [2]քու գործիդ պիտի հանձնես· [3]Ետքի
տարիներըը պիտի գաս ան երկրին վրայ՝ որ
սուրէն ազատուած է, և ան [4]ազգերէն հաւ-
րուած է, որ [5]շատ ազգերէն ժողովուած է [6]Իսրայէլի
լեռներուն վրայ՝ որոնք միշտ աւերակ
էին· բայց անկից ազգերէն հաւ-
րուած էին, [7]ամէնքը ապահովութեամբ պիտի բնակին·
9 Իսկ գուն կ'իջնես պիտի ելլես գաս՝ ու
երկիրը ծածկելու համար պիտի ըլլաս դուն, գուն և քու բոլոր գունդերդ ու շատ
ժողովուրդներ քեզի հետ·
10 Տէրը Եհովան այսպէս կ'ըսէ· Այն օրը պիտի
ըլլայ որ քու միտքդ բաներ պիտի գան, ու
11 շար խորհուրդ մը պիտի միտածես· Ու պիտի
ըսես, Անպարիսպ գեղերուն երկիրը ելլեմ՝
[1]հանդարտութեան մէջ եղողներուն՝ ապահո-
վութեամբ բնակողներուն վրայ երթամ՝ անոնց
ամէնը անպարիսպ պատնէշ կը բնակին, և նե-
12 գեր ու գուներ չունին· Որ աւար յափշտա-
կես և կողոպտես կողոպտես, և քու ձեռքդ
[1]բնակեցած աւերակներուն վրայ՝ [2]ու ազգե-
րէն ժողոված և խաշինք ու ապրանք տաս-

---

[1] Դոգին բառնիը· [2] ու· անոր չոր գիաուրքիներէն· [10] Ան· ասոնց գաստառները անոր գիմ·

[1] Եզեկ· ԼԸ· [2] Եզեկ· ԼԹ· [3] Եզեկ· ԼԹ· [4] Եզեկ· ԼԹ· [5] Եզեկ· ԼԹ· [6] Եզեկ· ԼԹ· [7] Եզեկ· ԼԹ· [8] Եզեկ· ԼԹ· [9] Եզեկ· ԼԹ· [10] Եզեկ· ԼԹ· [11] Եզեկ· ԼԹ· [12] Եզեկ· ԼԹ· [13] Եզեկ· ԼԹ· [14] Եզեկ· ԼԹ· [15] Եզեկ· ԼԹ· [16] Եզեկ· ԼԹ· [17] Եզեկ· ԼԹ· [18] Եզեկ· ԼԹ· [19] Եզեկ· ԼԹ· [20] Եզեկ· ԼԹ· [21] Եզեկ· ԼԹ· [22] Եզեկ· ԼԹ· [23] Եզեկ· ԼԹ· [24] Եզեկ· ԼԹ· [25] Եզեկ· ԼԹ· [26] Եզեկ· ԼԹ· [27] Եզեկ· ԼԹ· [28] Եզեկ· ԼԹ· [29] Եզեկ· ԼԹ· [30] Եզեկ· ԼԹ· [31] Եզեկ· ԼԹ· [32] Եզեկ· ԼԹ· [33] Եզեկ· ԼԹ· [34] Եզեկ· ԼԹ· [35] Եզեկ· ԼԹ· [36] Եզեկ· ԼԹ· [37] Եզեկ· ԼԹ· [38] Եզեկ· ԼԹ· [39] Եզեկ· ԼԹ·

ցած -- երկրին չրթաձր անզգաւանքը բնակած
13 ժողովուրդին վրայ գարձընեմ։ Պարսս ու Կուշան և Փութիմի վաճառականները ու անոր բոլոր հաւատացեալները քեզի պիտի բռնեն։ Մխիթ աւաւթ յանչսանակեալ եկայր։ Կոզապատ կազապատելու համար քու ժողովրդդ ժողվիցիր, որ այծաթի ու ականի վերցընես, խաչիներ ու ապրանք առնես, մեծ աւար յափշտակես։

14 Անոր համար մարգարէութիւն բրէ, որդի մարդոյ, ու Գոգին ըսէ. Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Այն օրը որ իմ ժողովրդս Իսրայէլ հաստատութեամբ բնակին՝ ասիա գուն պիտի
15 գիտնաս։ Ու քու տեղէդ՝ հիւսիսի ծայրերէն պիտի գաս, գուն ու քեզի հետ շատ ժողովուրդներ՝ ամէնը ձիեր հեծած, մեծ բազմու-
16 թեամբ ու շատ զօրքով։ Ես իմ ժողովրդիս իսրայէլին վրայ ամպի պէս երկիրը ծածկելու պիտի ելլես։ Վերջին ետքը օրերը պիտի ըլլայ։ ու քեզ իմ երկրիս վրայ պիտի բերեմ, որպէս զի ազգերը զիս ճանչնան՝ երբոր ես անոնց աչքերուն առջեւ քու վրադ Գոգ։
17 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Գուն անիկա՞ ես, որ քեզի համար առջի օրերը՝ ան օրերը -- մարգարէները մարգարէութիւն բնող իսրայէլի մարգարէներուն՝ իմ ծառաներուս միջոցով
18 բան իմ քեզ անոնց վրայ պիտի բերեմ։ Ես ան օրը՝ Գոգը իսրայէլի երկրին վրայ եկած օրը, կ'ըսէ Տէր Եհովան, իմ սրտմտութիւնս
19 բերնս պիտի ելլէ։ Ես իմ նախանձոտ՝ իմ բարկութեանս կրակովը խօսեցայ, որ անոնց անշուշտ իսրայէլի երկրին վրայ մեծ
20 խռովութիւն պիտի ըլլայ։ Ես Ծովու ձուկերը ու երկնից թռչունները և գաշտի գազանները ու գետնի վրայ սողացող բոլոր սողուններն ու երկրի երեսին վրայ եղող բոլոր մարդիկը իմ երեսիս պիտի խռովին։ Ու լեռներն պիտի փլին, ու գահավէժ ժայռերը պիտի իյնան, ու բոլոր պարիսպներն գետինը պիտի իյնան։
21 Ես անոր դէմ՝ իմ բոլոր լեռներուս վրայ Սուր՝ պիտի կանչեմ, կ'ըսէ Տէր Եհովան. Իւրաքանչիւրին
22 գուն սուրը իր եղբօրը վրայ պիտի բերայ։ Ես անոր հետ Ժանտախտով ու արիւնով պիտի վիճիմ, և անոր վրայ ու անոր զօրքերուն վրայ ու անոր հետ եղող շատ ժողովուրդներուն վրայ՝ յորդահոս անձրեւ ու կարկտաքար քարեր, կրակ ու ծծումբ պիտի
23 տեղամ։ Ես շատ ապացոյց տալով պիտի փա-

ռաւորեմ ու Սրբութիւնս և Ճանչցուիմ, ու պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը։

ԳԼ. ԼԹ

1 Եւ դուն, որդի մարդոյ, Գոգին վրայով մարգարէութիւն բրէ ու ըսէ, Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Ահա ես քեզի դէմ եմ, ով Գոգ՝ Թոփոխ, Մոսոքի ու Թոբելի իշխանը.
2 Ու ես քեզ պիտի դարձընեմ, քեզ պիտի առնեմ ու հիւսիսի ծայրերէն քեզ պիտի հանեմ, ու քեզ իսրայէլի լեռներուն վրայ պի-
3 տի բերեմ։ Ես քու աղեղդ քու ձախ ձեռքդ վար պիտի ձգեմ, ու քու նետերդ աջ
4 ձեռքդ վար պիտի ձգեմ։ Գուն քու բոլոր գունդերով ու քու հետդ եղող ժողովուրդներով իսրայէլի լեռներուն վրայ պիտի իյնաս. քեզ ամէն տեսակ թռչ ունեցող գիշատիչ թռչուններն ու գաշտի գազաններուն
5 կերակուր պիտի տամ. Գաշտի երեսին վրայ պիտի իյնաս, վասն զի ես խօսեցայ, կ'ըսէ
6 Տէր Եհովան։ Եւ Մագոգի վրայ ու հովիտներուն մէջ ապահովութեամբ բնակողներուն վրայ կրակ պիտի խրկեմ, ու պիտի գիտնան
7 թէ ես եմ Տէրը։ Եւ իմ սուրբ անունս իմ ժողովուրդս իսրայէլին մէջը պիտի ճանչցընեմ. ու պիտի չթողուի որ մէկ մարդ ալ իմ սուրբ անունս պղծէ. Ազգերը պիտի գիտնան թէ ես եմ Տէրը իսրայէլի մէջ եղող
8 Սուրբը։ Ահա կու գայ, ու պիտի կատարուի՝ կ'ըսէ Տէր Եհովան. Իմ խօսած օրս ասիկա է։
9 Ես իսրայէլի քաղաքներուն բնակիչները պիտի ելլեն, ու կրակ պիտի վառեն, ու զէնքերը պիտի այրեն. և սպառներով, վահաններով, ազեղներով, նետերով, բիրերով ու նիզակ-
10 ներով եօթը տարի կրակ պիտի վառեն։ Ես գաշտէն փայտ պիտի չբերեն, այլ անտառներէն պիտի կտրեն, հապա զէնքերով կրակ պիտի վառեն. Ու գիրենք թալանողներէն պիտի թալանեն, ու գիրենք կողոպտողներէն պիտի կողոպտեն, կ'ըսէ Տէր Եհովան։
11 Ու պիտի ըլլայ որ անոր օրը Գոգին իսրայէլի մէջ գերեզմանի տեղ պիտի տամ անցաւորաց ձորը՝ Ծովուն արեւելեան կողմէն. և անիկա անցաւորները պիտի տեղ իլլ, ու Հան

---

1 Ես. Բ. 37։
2 Գէ. ԻԶ. 22. 23։
3 Գէ. ԻԶ. 22. 23։
4 Գէ. ԻԶ. 12։
5 Տես գէ. ԺԲ. 3. 5։
6 Ես. գ. 1։
7 Հմր. 8։
8 Գէ. ԼԲ. 2։
9 Հմր. 6։
1 Հմր. 9։
2 Հմր. 8։
3 Ել. ժգ. 4. Գէ. ԼՁ. 23. ԼԲ. 21։
4 Երէմ. որթ. ԽԸ. 5։
5 Կամ բանակներ ըսել։
6 Գէ. ԼՁ. 5. 6. ԼԲ. 23։
7 Սաղ. ՀԲ. 46։
8 Ընդ. ը. 6. 7։ Ճառ. ժԶ. 13։
9 Ձեր. գ. 3։
10 Երէմ. գ. 24։ Դատ. 3. 6։
11 Գէ. ժգ. 17։
12 Սաղ. ՃՀ. 16։
13 Դատ. ե. 24։ Ա Թագ. ժգ. 20. ը Մն. ե. 13։
14 Ընդ. ը. 6. 7։
15 Ես. կգ. 16։ Երէմ. ԽՁ. 33։
16 Գէ. ժգ. 11։ Ճառ. ժգ. 21։
17 Սաղ. ժա. 6. Տես Ես. ԽԸ. 6. Լ. 20։
18 Գէ. ԼՁ. 23։
19 Սաղ. ԻՀ. 16. Գէ. ԼՁ. 23. ԼԲ. 21։
20 Ես. ԽԴ. 22։
21 Գէ. ԼԶ. 27։
22 Սաղ. ԻՀ. 16։
23 Ես. ԽԲ. 15։

Հմր. 16։
—
1 Գէ. ԼԲ. 2. 3։
2 Գէ. ԼԲ. 11։
3 Գէ. ԼԲ. 21. Հմր. 11։
4 Գէ. ԼԶ. 27։
5 Գէ. ԼԲ. 22. Ընդ. ԻԶ. 5։
6 Գէ. ԼԲ. 12։
7 Գէ. ԼԳ. 27։
8 Գէ. ԼԲ. 28։ Ես. ԽԲ. 15։
ա. 4։
2 Սաղ. Հր. 10։
3 Հմր. 32։
4 Գէ. ժԸ. 21. Գէ. ԼԲ. 29։
5 Գէ. ԼԲ. 16. 23։
6 Տես Ճառ. ժԶ. 17։ Ես. 6։
7 Գէ. ԼԲ. 17։
8 Ես. գ. 1։

Գոգը ու անոր բոլոր բազմաբիւնը պիտի քա-
զեն , և ընդդէմ Գոգի բազմաբիւնին ձորը պիտի
12 կալնի : Ու խոյակէլի արդիւքը մարգա-
բեայ հանեայ համար եօթը ամիս գաղանք պիտի քա-
13 զեն : Ու երկրին բոլոր ժողովուրդը ընդդէմ պի-
տի քաղեն . և տեսիկա անոնց անուն մը պիտի
բլլայ այն օրը՝ որ Ես փառաւորուիմ , կ'ըսէ
14 Տէր Եհովան : Ու մարդիկ պիտի պարշնի որ
յարատեակ երկրին մէջը պարապին , ու անցնող-
ներուն հետ երկրի երեսին վրայ մնացեալները
քաղեն . պարզ պի գաներկա մարքրեն . անանք
15 եօթը ամիսէն ետքը պիտի փնտռեն : Ու երկ-
րին մէջէն անցնողները անցած ատենին երբոր
մարդ ու ոսկոր տեսնեն , քովը նշան մը պիտի
կանգնեն մինչև որ քաղողները զանկա Գոգի
16 բազմաբիւնին ձորը քաղեն : Ու քաղաքին ա-
նունն ալ Համոնա պիտի բլլայ . պարզա Եր-
կիրը պիտի մաքրեն :

17 Եւ դուն , որդի մարդոյ , Տէր Եհովան
պարզա կ'ըսէ . Ամէն տեսակ թռչուններուն բո-
լոր տեսակ գազաններուն ըսէ ,
Ժողովուեցէք ու եկէք . իմ ձեզի համար զո-
հած զոհիս՝ Իսրայէլի լեռներուն վրայ նո-
ւիրեալ մեծ զոհին ամէն կողմէն մնտեցէք , որ
18 միս ուտէք ու արիւն խմէք . Զօրաւորներ-
բուն միս ուտէք , ու երկրի իշխաններուն
արիւնը խմէք , խոյերու , գառներու , նա-
խոտներու — գայլարակներու՝ որոնց ամէնը
19 Բեսանի գէր անասուններ են : Ես ձեզի հա-
մար զոհած զոհէս՝ մինչև կշտանալնիդ ճարպ
ուտէք , ու մինչև գինովնալնիդ արիւն խմէք ,
20 Ես իմ սեղանիս վրայ ձիերէն ու Իկառք-
անասուններէն , զօրաւորներէն ու ամէն պատե-
բազմի մարդէն կշտանաք , կ'ըսէ Տէր Եհո-
21 վան : Ես ազգերուն մէջ իմ փառքս պիտի
դնեմ , ու ամէն ազգերը իմ բրած գատաս-
տանութիւնս ու Հանոնց վրայ դրած ձեռքս պի-
22 տի տեսնեն : Ու Իսրայէլի տունը այն օրէն
ետև՝ ալ պիտի գիտնան թէ իրենց Տէր Ես-
23 տուածը ես եմ , Ես ազգերը պիտի գիտնան
թէ Իսրայէլի տունը իրենց անօրէնութիւնոր
Համար՝ ինձմէ ապստամբ բլլալնուն Համար
գերի եղան , ու Ես իմ երեսս անոնցմէ ծած-
կեցի , և զանոնք իրենց թշնամեացը
24 ատեն , ու ամէնքը սրով ինկան : Իրենց պղծ-
ծութիւններուն Համեմատ ու իրենց յանցանացը
Համեմատ իրենց հետացած բլլն , ու իմ երեսս
իրենցմէ ծածկեցի :

25 Ասոնք Համար Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ .
Հիմա Յակոբին գերութիւնը պիտի դարձը-
նեմ , ու Իսրայէլի տունը պիտի ողորմիմ ,
և իմ սուրբ անունս Համար նախանձ ուտը
26 Հպիտի բլլամ : Ու երբոր անոնք Իրենց եր-
կրին մէջ ապահովութեամբ բնակին , ու վախ-
ցնող մը չբլլայ , անոնցմէ Իրենց անար-
դանքը ու իրենց ինձմէ գէմ բրած բոլոր յան-
27 ցանքները պիտի կրեն : Երբոր զանոնք ժո-
ղովուրդներէն դարձրնեմ , ու զանոնք իրենց
թշնամեացը երկիրներէն ժողվեմ , անոնցմով
անոնց միջէն շատ ազգաց աչքերուն առջև
28 պիտի սրբուիմ : Ես պիտի գիտնան թէ Ես եմ
անոնց Տէր Աստուածը . որովհետև զանոնք
ազգերու մէջ գերի գրկեցի , ու զանոնք նորէն
իրենց երկիրը ժողվեցի , և այ անոնցմէ հոն
29 մէկը չմնացուցի : Ու ինչ մէկ մարդ իմ երեսս
անոնցմէ պիտի չծածկեմ , զանոնք Իմ Հոգիս
Իսրայէլի տունը վրայ թափեցի , կ'ըսէ Տէր
Եհովան :

ԳԼ · Խ

1 Մարգարէին առիւծին ժամանակը , գազանները ու նոատները ։ 6 Կնոքներուն գրուածը ։ 20 Հիւթասէրին գրուածը ։ 31 Հարուստին գրածը ։ 33 Երբոր գարիքին արեւելեան գրածը ։ 35 և Հիւթասէրին գրածը ասորագրութիւնը ։ 39 Ութը անգանները ։ 41 Ս. Յակոբեանները ։ 43 Տածը գրուեր ։

1 Մեր գերութեանը քսանուհինգերորդ տա-
րին՝ Յառչի ամիսը տասնուհինգերորդ օրը՝
Քաղաքին պարսպէն չորս քառասանեակորդ
տարին՝ նոյն օրը Տէրոջը ձեռքը իմ վրաս եղաւ ,
2 ու զիս հոն տարաւ . Ջիս Աստուծոյ տեսիլք-
ներով Իսրայէլի երկիրը տարաւ , ու զիս խիստ
բարձր լեռան մը վրայ դրաւ . ու անոր վրայ
հարաւային կողմը քաղաքի մը շինուածքի
3 պէս նշոյլ մը կար . Ու երբոր զիս հոն տա-
րաւ , ահա մէկ մարդ մը՝ որուն երեսիքը
Պղինձի երեւոյթի պէս էր , և հասոր ձեռքը
քմանակ լար Ու չափի եղէգ կար . ու անիկա
4 դուռը կայներ էր : Ես ան մարդը ինծի բաւ .
Որդի մարդոյ , աչքերովդ տես ու ականջ-
ներովդ լսէ , ու քեզի ամէն ցուցուցածներուս
ուշադրութիւն բրէ . վասն զի զուն հոս բեր-
ուեցար որ ես ցուցնեմ . Ամէն
տեսածդ Իսրայէլի տունը պատմէ :

5 Ես ահա տունը զուրսէն շուրջանակի Պա-
րիսպ կար . ու ան մարդուն ձեռքը վեց կան-
գուն երկայնութեամբ չափի եղէգ մը կար , կան-

ի ր Օգ · ֆ — · 23 ·
Հմր · 14 · 16 ·
ի Գէ · իբ · 23 ·
ի Հմր · 16 ·
ի ջ՝ բազմաբիւնին ·
Հմր · 16 ·
ի Հմր · 16 ·
ի Ցայտ · ժբ · 17 ·
ի Ես · ժբ · 6 · իգ ·
6 · Երեմ · ժբ · 9 ·
Ես · ֆ — · 7 ·
ի Հմր · 4 ·
ի Ցայտ · ժբ · 18 ·
ի ր Օգ · իբ · 11 · Ես ·
իբ · 18 ·
ի Ես · Հգ · 6 · Գէ ·
բ · 4 ·
ի Կամ հատը հինգ-
հինգ ·
ի Ցայտ · ժբ · 18 ·
ի Գէ · իբ · 16 · 23 ·
ի Հգ · ե · 4 ·
ի Հմր · 7 · 25 ·
ի Գէ · իգ · 18 · 19 · 20 ·
23 ·
= ր Օգ · լ — 17 · Ես ·
ծբ · 2 ·
= Գմ · իգ · 23 ·
ի Գէ · իգ · 19 ·
= Երեմ · լ · 3 · 18 ·
Գէ · իգ · 13 · իգ ·
24 · Ես ·
ի Գէ · ի · 40 · Ցէ ·
ա · 11 ·
ի Կամ պիտի բլլայ .
Երբոր գերեն իրենց
ուղղակիորէն ու ի

բրենց բոլոր չափ
բբ · 18 ·
= Գէ · իգ · 21 ·
ի Գէ · իգ · 20 · Հմր ·
գեմ բրին գործ ու
23 ·
ի Գէ · ե · 3 ·
իրենց երկրին մէջ
ի Ես · ծգ · 8 ·
ի Ցայտ · իմ · 10 ·
ապահովութեամբ
= Ցաքէլ · բ · 23 ·
կը բնակին , ու
Ջ.ոք · ժբ · 10 ·
վախցնող մը չբլլայ
Գաբ · բ · 17 ·
կոր ·
ի Գմ · իգ · 3 · 6 ·
—
ի Գաբ · իմ · 16 ·
ի Գէ · իգ · 33 · 34 ·
ի Եզէ · ասորագիր գը-
լուխը
= Գէ · իգ · 21 ·
ի Գէ · ե · 3 ·
ի Գէ · ը · 3 ·
ի Ցայտ · իմ · 10 ·
ի Գէ · ու · 3 · Գաս ·
ժ · 6 ·
ի Գէ · իմ · 3 ·
ի Ցայտ · ժա · 3 · իմ ·
13 ·
ի Գէ · իգ · 3 ·
ի Գէ · իգ · 10 ·
ի Գէ · իբ · 29 ·

ֆրոնէ՝ մէկ կանգուն ու չորս մատնաչափ բլլալով.
ու °պարագին լայնութիւնը եղէգ մը՝ ու բարձրութիւնը եղէգ մը չափից։
6 Եւ անիկա գէպ ի արեւելք նայող գաւազը եկաւ, ու անոր ատաճաններուն վրայ եղաւ,
ու գրաներ մէկ մատնի եղէգ մը լայն՝ ու մէկ
7 մատնի եղէգ մը լայն չափից։ Եւ ՚ֆրն հէյ խուցը եղէգ մը երկայն ու եղէգ մը լայն էր, ու
խուցերուն միջեցը հինգ կանգուն էր. և գրաներ պահին քովը եղող գրաներ մատնի ներ-
8 ևէն մէկ կանգուն էր։ Ու անիկա գրաներ ար-
9 բանը ներսէն մէկ եղէգ չափից։ Եւ գրաներ պահը ութը կանգուն չափից. ու անոր գրաներ եղբօր կանգուն էր, ու գրաներ ար-
10 բանը ներսի կողմէն էր։ Ու գէպ ի արեւելք եղող գրաներ խուցերը մէկ կողմէն երեք ու
մէկ կողմէն երեք էին, ու երեքին չափը մէկ էր. և գրաներուն չափը մէկ կողմէն ու մէկ
11 կողմէն մէկ էր։ Ու գրաներ մուտքին յայնութիւնը ատոր կանգուն չափից, — գրաներ եր-
12 կայնութիւնը ատատիրեք կանգուն։ Եւ խուցերուն առջեւը՝ ՚ֆրն ՚ֆրէ մէկ կանգունի սահմանն ու մէկ կողմէն մէկ կանգունի սահման
մը կար. ու խուցերը մէկ կողմէն վեց կան-
13 գուն՝ ու մէկ կողմէն վեց կանգուն էին։ Եւ գաւազը չափից մէկ խուցին ամենքէն մինչեւ
մէկալին ամենքը. ՚ֆրէ յայնութիւնը քառանկիւնի կանգուն էր, — մուտքերը դիմացէ
14 դիմաց էին։ Եւ գրաներուն ըզզէրէ վրանն կանգուն բրաւ, մինչեւ գրաներ բոլորտիքը։
15 Քը եղող գաւիթին գրաներքը։ Եւ գաւազը գրաներ երեսէն մինչեւ ներսի գրաներ արտին
16 երեսը չխուռն կանգուն էր։ Ու խուցերուն և անոնց գրաներուն քովը՝ գրաներ ներսի
կողմէն չուրջանակի ՚ֆվանգակապատ պատուհաններ կային. արտներն ալ այսպէս էին,
ու ներսի կողմէն չուրջանակի պատուհաններ կային. և գրաներուն վրայ արմաւենիներ
կային։
17 Եւ գէպ հարաւ գաւիթը բերաւ. և ահա հոն ՚ռնեռակներ՝ ու գաւիթին համար չխնուած
չուրջանակի քարայատակ կար. ու քարայա-
18 տակին վրայ ՚ևրեսուն ռնեռակ կար։ Եւ գրներուն քովի քարայատակը դռներուն եր-
կայնութիւնը դիմացը հզոր վարի քարայա-
19 տակն էր։ Ու անիկա՝ վարի գրաներ առջեւէն մինչեւ ներքին արտին առջեը գաւազէն՝ գէպ
ի արեւելք ու հիւսիս լայնութիւնը հարիւր կանգուն չափից։
20 Եւ գաւազի գաւիթին գէպ ի հիւսիս նայող գրաներ երկայնութիւնը ու լայնութիւնը չա-
21 փից։ Ու անոր խուցերը երեք մէկ կողմէն էր, ու երեք մէկալ կողմէն, և անոր գրաներ-
գիքը ու սրահները առջի գրաներ չափովին էին. անոր երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝

ու լայնութիւնը հարիւր կանգուն էր։
22 Եւ պատուհանները ու սրահներն ու արմաւենիները գէպ ի արեւելք նայող գրաներ չափովին էին, ու եօթը ատաճանաւ ան ՚ռռռէ
կ'ելլէին. և սրահները անոնց առջեւն էին։
23 Ու ներսի գաւիթը գաւազ մը ունէր՝ հիւսիսային գրաներ ու արեւելեան ՚ռռռէ գխնացը,
ու մէկ գանձէն մինչեւ մէկալ գաւազը հարիւր կանգուն չափից։
24 Եւ գէպ հարաւ այնին կողմը տարաւ, և ահա հարաւային կողմը գաւազ մը կար. ու անոր
գրաներ իրը ու սրահներն ալ չափից, ՚ռ նոյն չա-
25 փերուն համաձայն էր։ Եւ անիկա ու անոր սրահներն նոյն պատուհաններն ալ պա-
տուհաններ ունէին չուրջանակի. ՚ռռէ երկայնութիւնը հարիւր կանգուն էր՝ ու լայնութիւնը
26 քառանկիւնի կանգուն էր։ Եւ ան ՚ռռռէ ելլելու հասնող եօթը ատաճան կար, ու անոր սրահներն անոնց առջեն էին. ու անոր գրաներ գեացը վրայ մէկ կողմէն ու մէկալ կողմէն տա-
27 մաւենիներ կային։
Ու ներսի գաւիթը գաւազ մը ունէր գէպ ի հարաւ, ու մէկ գանձէն մինչեւ մէկալ գաւազը
28 գէպ ի հարաւ հարիւր կանգուն չափից։ Եւ գէպ հարաւ այնին գանձէն ներսի գաւիթը բերաւ,
ու հարաւային գաւազը չափից, ՚ռ նոյն չափե-
29 րուն համաձայն էր։ Եւ անոր խուցերը ու գրաներ իրը ու սրահներն նոյն չափերուն հա-
մաձայն էին. և անիկա ու անոր սրահները չուրջանակի պատուհաններ ունէին. ՚ռռէ եր-
կայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնու-
30 թիւնը քառանկիւնի կանգուն էր։ Եւ սրահները չուրջանակի ՚քառանկիւնի կանգուն էր
31 կային՝ ու հինգ կանգուն լայն էին։ Եւ սրահները գէպ ի գաւազի գաւիթին էին, ու գրաներ-
գեացը վրայ արմաւենիներ կային. և ան ՚ռռռէ
ելլելու հասնող եօթը ատաճան կար։
32 Եւ գէպ ներսի գաւիթը տարաւ գէպ ի արեւելք, ու գաւազը չափից, ՚ռ նոյն չափերուն
33 համաձայն էր։ Եւ անոր խուցերը ու գրաներ-
գիքը ու սրահներն նոյն չափերուն համաձայն էին. և անիկա ու անոր սրահները չուրջանակի պատուհաններ ունէին. ՚ռռէ երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը քա-
34 ռանկիւնի կանգուն էր։ Եւ անոր սրահները գէպ ի գաւազի գաւիթին էին, ու անոր գրաներ-
գիքը մէկ կողմէն ու մէկալ կողմէն տա-
մաւենիներ ունէին. և ան ՚ռռռէ ելլելու հասնող եօթը ատաճան կար։
35 Ու գէպ հիւսիսային գաւազը բերաւ, ու նոյն
36 չափերուն համաձայն չափից խուցերը, գրաներ-
գիքը ու սրահներն, և չուրջանակի պատուհաններ ունէր. ՚ռռէ երկայնութիւնը հարիւր կանգուն՝ ու լայնութիւնը քառանկիւնի կանգուն էր։
37 գուն էր։ Եւ անոր գրաներ-գիքը գէպ ի գաւազի

• Եզր. ՚ֆ. ՚ֆ։ | ՚ֆ. Նեռներն գաւազի։ | ՚ֆ. Ցոյց. ՚ռռ. ՚ֆ։
՚ֆ. ֆ. ՚ֆ. ՚ռ։ | գաւազին նեղ։ | ՚ֆ. ֆ. ՚ֆ. ՚ռ։

՚ֆ. Գէ. ֆ. ՚ռ։ | ՚ֆ. Տիս. հմր. ՚ռ. ՚ռ։ | ՚ռ. ՚ռ։

գաւիթն էր, ու դրանդ իքը մէկ կոզմէն ու
մէկալ կոզմէն տասնհինգական արշաւն էր։ Եւ ան դռ-
ները նկարեալ հասնար ութը աստիճան կար։
38 Ու մէկ անհատակ մը կար՝ որ անոր մուտքը
գաւթերուն քովն էր դրանդ հացը մնա էր։ ոչխա-
39 կերը հան կը լուային։ Եւ դրանը սրահին մէջ
մէկ կոզմէն երկու սեղան՝ ու մէկալ կոզմէն երկու սեղան կար, որ անոնց վրայ ոչխակերը
ու ՙմեղքի պատարագը ու ՚յանցանքի պա-
40 տարագը մորթեն։ Եւ հիւսուածոյին դրանը
մուտքը նկարեալ կոզմէն երկու սեղան՝ ու մէկալ կոզմէն նոյն երկու սեղան կար։ Դրանը քովը մէկ կոզմէն չորս
41 սեղան կար, ու մէկալ կոզմէն չորս սեղան կար, ան-
42 կաղ էր, — անոնց վրայ կը մորթէին։ Եւ չորս սեզաններըն՝ պրտկէ ոչխակերի համար էին,
տասնհատ քարէ մէկ ու կէս կանգուն երկայն՝ ու մէկ ու կէս կանգուն լայն՝ ու մէկ կանգուն բարձր էին։ Ան ոչխակերը ու զոհը մորթելու գործիքները անոնց վրայ կը դնէին։
43 Ու ներսէն չորքնաւակի չորս մատուցուած ՚ի-
կերը մէջ չնուռած էր։ ու սեզաններուն վրայ զոհին միսը կը դրուէր։
44 Եւ ներսի դրանը գաւթին կոզմէն՝ հիւսուած-
քին դրանը քովը եղող ներսի գաւթին մէջ երգեցողներուն սենեակներըն կար, ու անոնց երեսը գէպ ի հարաւ էր։ մէկը արեւելեան դրանը քովը էր, — երեսը գէպ ի հիւսիս էր։
45 Եւ ինձի բսաւ, Ան սենեակը որ գէպ ի հա-
րաւ կը նայի, ՚տաճարը պահապանութիւնը ընող
46 քահանաներուն համար է։ Ու ան սենեակը որ գէպ ի հիւսիս կը նայի, ՚սեզանին պահապանութիւնը ընող քահանաներուն համար է։ անոնք Սադոկին որդիքն են, որոնք Ղեւիի որդոցմէ Տէրոջը կը մատենան՝ անոր ծառայութիւնն ընելու համար։
47 Եւ գաւիթը չափեց, հազար երկայնութիւնը
հարթը կանգուն՝ ու լայնութիւնը հարթը կանգուն էր, անկիւնակառոյց էր։ ու սեզանը տաճարին առջեւն էր։
48 Եւ գէա տաճար սրահը տարաւ, ու սրահին դրանդ իքը չափեց՝ հինգ կանգուն մէկ կողմէն ու հինգ կանգուն մէկալ կոզմէն։ և դրանը լայնութիւնը մէկ կոզմէն երեք կանգուն
49 ու մէկալ կոզմէն երեք կանգուն էր։ ՚Սրահին երկայնութիւնը քսան կանգուն՝ ու լայնութիւնը տասնումէկ կանգուն † էր, և հան [---] աստիճաններով կ'ելլէին։՝ ու դրանդ քովը քիւներ կային, մէկը մէկ կոզմէն՝ մէկալ մէկալ կոզմէն։

ԳԼ. ԽԱ.

1 Եւ դէա տաճարը տարաւ, ու մուտ դրանդ իքը
չափեց։ մէկ կոզմէն վեց կանգուն լայն ու մէկալ կոզմէն վեց կանգուն լայն էր՝ խորանին
2 լայնութիւնը հաւասար։ Եւ դրանը լայնութիւնը տասը կանգուն էր, ու դրանը քովերը մէկ կոզմէն հինգ կանգուն՝ ու մէկալ կոզմէն հինգ կանգուն էին։ և անոր երկայնութիւնը քառասուն կանգուն՝ ու լայնութիւնը քսան կանգուն չափեց։
3 Ու ներս մտաւ, և դրանը դրանդ իքը չա-
փեց՝ երկու կանգուն՝ ու դուռը վեց կանգուն չափեց։ ու դրանը լայնութիւնը եօթը կանգուն էր։
4 Եւ ՚անոր երկայնութիւնը չափեց քսան
կանգուն, ու լայնութիւնը քսան կանգուն՝ առաջքին ըսաւ՝ Հաւասար։ ու ինձի բսաւ, Ասիկա է սրբոց սրբոց տեղը։
5 Եւ տաճար պատը վեց կանգուն՝ ու տաճար
բոլորտիքը եղող անհատներուն լայնութիւնը չորս կանգուն չափեց։
6 ՚Ու անհատներըն իրարու վրայ էին երեք
[---]՝ ու քսանով երեսուն։ և ՚անոնց [---]ը կը մտնէին տաճարին ան պատին մէջ՝ որ սենեակներուն համար [---]ը չուրջանակի, որ ՚անոնց կռթնին։ բայց տաճար պատին մէջը չէին
7 կռթնիր։ Ու անհատներըն էլլելու համար՝ ՚լայնացող ու չրջանակաբար [---]ը կար, որ տաճար բոլորտիքը վեր էլլելու համար տաճարը կը պտտէր։ անոր համար էլլելով տաճարը կը լայնանար։ և այսպէս վարի գաւիկանէն վերի
8 գաւիկանը միջին գաւիկանէն կ'էլլէին։ Ու
չուրջանակի տաճար բարձրութիւնը տեսայ։ անհատներուն հիմերը [---]ով մէկ եղէգ՝ վեց
9 մեծ կանգուն էր։ Սենեակներուն պատին լայնութիւնը դուրսէն հինգ կանգուն էր, ու ձեացածը սենեակներուն ներսի մէջտեղն էր։
10 Եւ [---]ը սենեակներուն մէջտեղը՝ տաճար բո-
լորտիքը քսան կանգուն լայն միջոց մը կար։
11 Ու սենեակներուն մուտքերը ձեացած տեղին կը նայէին, մուտքին մէկը գէպ ի հիւսիս՝ և մուտքին մէկը գէպ ի հարաւ կը նայէր։ ու ձեացած տեղին լայնութիւնը չուրջանակի հինգ կանգուն էր։
12 Եւ զատուած տեղին առջեւը՝ գէպ ի արե-
մտեան ծայրը եղող շէնքին լայնութիւնը եօթանասուն կանգուն էր։ ու շէնքին պատը չուրջանակի հինգ կանգուն լայն ու երկայնութիւնը իննսուն կանգուն էր։
13 Եւ տաճար էր-
կայնութիւնը հարթը կանգուն չափեց։ ու զատուած տեղը ու շէնքը իր պատերովը հա-

14 բիւր կանգուն երկայն էր։ Եւ ասեր ու զա-
ռաւած տեղին երեսը դէպ ի արեւելք հա-
րիւր կանգուն լայն էր։
15 Ու տէրն եռանի կոպճէն զառաւած տեղին
դիմացը եզող շէնքին երկայնութիւնը եւ անոր
մէնդարպաս պահնեները մէկ կոպճէն ու միւս
կոպճէն՝ ներքին տաճարին ու գաւիթին պահ-
16 նեան հետ հարիւր կանգուն չափով։ Դուռնե
ուներըն ու վանդակապատ պատուհանները՝
եւ չորջանակի ան երեք ննջարանը դի-
մացը եզող մէնդարպաս պահնեները ամէն կող-
մէն տախտակամած էր. ներքեւ դետնէն մինչեւ
պատուհանները, ու պատուհանները ծած-
17 կուած էին։ Ներքեւ դրանը վրան ու մինչեւ ներ-
քին տունը, և գետինն ու բոլոր պատը չոր-
չանակի ներսէն ու դուրսէն նշոյով չափուած։
18 Ու տէրն ուներ ու քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդակուած էին, ու երկու քե-
րովբէներուն մէջը արմաւենի մը։ ու տէրն ուներ
19 քերովբէն երկու երես ունէր։ Մարդուն մէկ
կոպճէն դէպ ի արմաւենին մարդու երես՝ ու
միւս կոպճէն դէպ ի արմաւենին առիւծի ա-
րու երես. բոլոր տունը քանդակը չորջա-
20 նակի։ Գետինէն մինչեւ դրանը վրան քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդակուած
21 էին։ Նոյնպէս ալ տաճարին պատին էր։ Տա-
ճարին դրանդիները քառակուսի էին, ու սրբո-
րեայնին երեսը՝ երեսի երեւոյթը երեւու-
թիւն պէս էր։
22 Փայտէ սեղանը երեք կանգուն բարձր էր,
ու երկայնութիւնը երկու կանգուն էր, և
անոր անկիւնները իրմէ էին, ու անոր եր-
կայնութիւնը ու քովերը փայտէ էին. ու ա-
նիկա ինձի ըսաւ. Ասիկա է Տէրոջը առջեւը
23 եզող սեղանը։ Ու տաճարը ու սրբարանը
24 երկու գաւա ունէին. Ու դռները երկերկու
փեղկ ունէին, ու փեղկերը երկու-երկու կը ծալ-
լուէին, երկու փեղկ մէկը ունէր՝ ու երկու
25 փեղկ միւսը։ Եւ անոնց վրայ՝ տաճարին
դռներուն վրայ պատերուն վրայի քանդակին
պէս քերովբէներ ու արմաւենիներ քանդա-
կուած էին. ու դուրսէն պահնին երեսը վայ-
26 ակ ուներ։ Ու կողմ մը կար։ Եւ պատուհին քովերը
ու տաներ անկիւներուն մէջ և ասանդաւանե-
րուն վրայ՝ մէկ կողմէն ու միւս կողմէն հման-
գակապատ պատուհաններ ու արմաւենիներ
կային։

ԳԼՈՒԽ ԽԲ

1 Հարամային անկիւնները։ 13 Անոնց գործածութիւնը։ 19 Ներ-
սի գաւիթին չափերը։

1 Անկէ ետքը դիս դէպ ի հիւսիս եզող ճամ-

ր Գէ. խ. 16. Հմր. 20։
ղ Թագ. գ. 20։
ճ Տիս. գէ. ա. 10։

ե Եր. է. 1։
զ Եր. է. 8։
է Գէ. խդ. 10։ Մաթ. ա. 7. 12։

ը Թագ. գ. 31—33։
թ Կամ վերջացաւ։
ժ Գէ. խ. 16. Հմր.

բումը տարաւ զիս իրիկուն դարձուցի, և դիս դարձուած տեղին դիմացը եզող՝ ու դէպ ի հիւսիս նայող չէնքին դիմացի անձեւակները բերաւ։
2 Ու հինգերորդ հիւսիսային մուտքին առջեւի երկայնութիւնը հարիւր կանգուն ու լայնու-
3 թիւնը հիսուն կանգուն էր։ Ներսի դարիվրան դէմ ու դուրսի դարիվրին քարայատակին դէմ՝ իրարու դիմացը երեք
4 դասիկոնով անդնդարդ պատուհին կողմին։ Ու անձեւակերպուն առջեւը՝ ներսէն տասը կանգուն լայն ճամբայ մը — մէկ կանգուն ճամբայ մը կար, և անոնց դուռները դէպ ի հիւսիս էր։
5 Ու վերի անձեւակները կարճ էին, վասն զի անդնդարդ պատուհները անոնցմէ՝ այսինքն ներքին վարի ու միջին անձեւակներէն նեղ կ'առնէին։ Պատուհները ամէն կողմէն երեք
6 յարկ էին, և անոնց սիւներուն պէս սիւներ չունէին. անոր համար գետնէն՝ այսինքն վարի
7 ու միջին անձեւակներէն կը նեղնային։ Ու անձեւակերպուն դիմացը՝ դուրսի դարիվրին կողմի անձեւակերպուն առջեւի դուրսի պատին երկայնութիւնը հիսուն կանգուն էր։
8 Հինգերորդ հիւսիսային կանգուն էր։ Վասն զի դուրսի դարիվրը հինգ անձեւակերպուն երկայնութիւնը հիսուն կանգուն էր. և ահա տա-
9 ճարին դիմացը հարիւր կանգուն էր։ Ու ասոնց անձեւակերպուն տակէն դուրսի դարիվրէն ա-
10 նոնց երթալու համար արեւելեան կողմէն մուտք մը կար։ Եւ դարիվրին պատկերին լայնութեան մէջ դէպ ի արեւելք՝ զատուած տեղին դիմացը ու շէնքին դիմացը՝ անձեւակներ կային։
11 Եւ անոնց առջեւը ճամբայ մը կար դէպ ի հիւսիս եզող անձեւակերպուն երեւութին պէս. թէ անոնց երկայնութիւնը՝ թէ անոնց լայնութիւնները և թէ անոնց բոլոր ելքերուն և ա-
12 նոնց ձեւերուն ու դռներուն կողմնակ։ Նոյն պէս ալ էին դէպ ի հարաւ եզող անձեւակերպուն մուտքերը. ճամբուն դիմաց մուտք մը կար, այսինքն արեւելեան ճամբուն բերանը՝ պատին առջեւի շրջակայ ճամբան։
13 Եւ ինձի ըսաւ. Զատուած տեղին առջեւը եզող հիւսիսային կողմի անձեւակներըն — հարաւային կողմի անձեւակներըն տուրբ անձեւակներն են, ուր որ Տէրոջը մօտեցող քահանաները սահմանուած բաները պիտի ուտեն. հոն պիտի դնեն սահմանուած բաները ու հացի ընծան ու մեղքի պատարագը և յանցանքի
14 պատարագը, քանզի ան տեղը տուրբ է։ Երբոր քահանաները հոն մտնեն, տուրբ տեղէն դուրսի դարիվրը պիտի չելլեն, հապա հոն պիտի թողուն պաշտօնեի զգեստները հոն պիտի թողուն. վասն զի անոնք տուրբ են. և ուրիշ հանդերձներ հագնելով՝ ժողովրդին վերաբերեալ բաներուն պիտի մօտենան։

ժ —
ի Գէ. խ. 13. 14։
ի Եզր. ը. 3. 10. ժ.
ի Հմր. 4։
ի Գէ. ը. 16. 25։ խդ. 9։
ի Գէ. խ. 16։

ժդ. 17. 21. 29. ի։
ա Մ. 15. 14։ Թագ. ժը. 9. 10։
ի Գէ. խդ. 13։

15 Ու երբոր անիկա ներքին տունը չափից
զինքզինք ելլելու, գիս գէպ ի արեւելք նայող գուռը
16 հանեց, ու զանիկա ամէն կողմէն չափից։ Ա-
րեւելեան կողմը չափի եղեգով՝ հինգ հարիւր եղեգ չափով
հինգ հարիւր եղեգ չափով։
17 Հիւսիսային կողմը չափեց չափի եղեգով
18 հինգ հարիւր եղեգ չափով։ Հարաւային կող-
մը չափի եղեգով հինգ հարիւր եղեգ չափով։
19 Արեւմտեան կողմը դարձաւ, — չափի եղեգով
20 հինգ հարիւր եղեգ չափով։ Զանիկա չորս
կողմէն չափեց. անիկա Ի հինգ հարիւր Ի
երկայն ու հինգ հարիւր Ի լայն էր, —
եպարհայ ունէր՝ սուրբ ու անսուրբ տե-
ղին զատելու համար։

ԳԼ· ԽԳ

1 Ե գիս գուռը՝ գէպ ի արեւելք նայող գու-
2 ռը տարաւ։ Ի՛ւր ահա արեւելեան ճամբայէն
Իսրայէլի Աստուծոյն փառքը կու գար. ու
ձայնը նման ձայնի ջուրերու ձայնին պէս էր,
ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորեցաւ։
3 Իր տեսած տեսիլքա Ի նման էր այն տեսիլքին
որն որ տեսայ, երբոր Երզրաքը աւերելու եկայ.
ու տեսիլքները Ի գետեր գնացին քովը տեսած
տեսիլքա պէս էին. ու երեսիս վրայ ինկայ։
4 Եւ Տէրոջը փառքը գէպ ի արեւելք նայող
5 գրանը ճամբայէն տունը մտաւ. Ի՛ւր Հոգին
գիս վերցուց և գիս ներքին գաւիթը տարաւ.
և ահա Ի Տէրոջը փառքը տունը լեցուցեր էր։
6 Ես Ի՛նձ լսեցի որ տան մարդը ինծի կը խօսէր.
7 (ու Իմ քովս մարդ մը կայներ էր.) Ու ինծի
ըսաւ. Որդի մարդոյ, Իսրայէլի որգուզը Ի՛նչ
յաւիտեան բնակելու Իմ տեղս ու Իմ
ոտքերուս գարշապարներուն տեղը ասիկա է,
ու Իսրայէլի տունը իրենք ու իրենց թագա-
ւորները իրենց պոռնկութիւնովը ու իրենց
թագաւորներուն դիակներովը իրենց բարձր տե-
ղերուն Ի՛նչ Իմ սուրբ անունս պիտի չը-
8 պղծեն։ Անոնք գի իրենց սեմերը Իմ սեմիցս
ու իրենց դրանդիքը Իմ դրանդ եացս մօտ
դրին, այնպէս որ Իմ ու անոնց Ի՛նչտերը մի-
մեանց պատ մը կար, և իրենց ըրած գարշե-
լութիւններովը Իմ սուրբ անունս պղծեցին. ես
ալ Իմ բարկութիւնովս ոչնչացի զանոնք։
9 Հիմա թող իրենց պոռնկութիւնը ու իրենց
թագաւորներուն դիակները Ինծմէ հեռացընեն,
ու յաւիտեան անոնց մէջը պիտի բնակիմ։
10 Դուն, որդի մարդոյ, Իսրայէլի տանը ար-
ձանագրէ զիրենք, որ իրենց անօրէնութիւն-
ներն ամչնան, ու թող Ի՛նչ գործերը չափեն։
11 Եւ եթէ որ իրենց բոլոր ըրածներէն ամչնան,
տանը ձեւը ու կարգաւորութիւնը, և անոր ել-
քը ու մուտքը, ու բոլոր ձեւերը և բոլոր կա-
նոնները, [ու բոլոր ձեւերը,] և բոլոր օրէնքները
անոնց գրեցուր, ու անոնց աչքերուն առջեւ
գրէ, և անոր բոլոր ձեւերը ու բոլոր կանոնները
12 պահեն ու զանոնք կատարեն, Ա՛ւ է տան օ-
րէնքը. Վեր բոլոր սահմանը շրջանա-
կի վրայ ամենասրբութիւն պիտի
ըլլայ. ահա տան օրէնքը ասիկա է։
13 Եւ սանդ են սեղանին չափերը՝ կանգու-
նով. (Կանգունը մէկ կանգուն ու չորս մատ-
նաչափ է.) ու խոր տեղը մէկ կանգուն ու հինգ
մատնաչափ մէկ կանգուն և անոր սահմանը
անոր եզերքին վրայ շրջանակի մէկ թիզ մը
պիտի ըլլայ. ու սա պիտի ըլլայ սեղանին հիմը։
14 Ու գետնին խոր տեղէն մինչեւ վարի շրջանակը
երկու կանգուն և հինգ մատնաչափ լայնութիւնը մէկ կան-
գուն պիտի ըլլայ. ու պզտիկ շրջանակէն մին-
չեւ մեծ շրջանակը չորս կանգուն ու լայնու-
15 թիւնը մէկ կանգուն պիտի ըլլայ. Ե՛ւ կրա-
կարանը չորս կանգուն բարձր պիտի ըլլայ, ու
կրակարանէն վեր չորս եղջիւր պիտի ըլլայ։
16 Եւ Կրակարանը տասներկու երկայն
ու տասներկու լայն, չորս կողմն ալ
17 հաւասար քառակուսի պիտի ըլլայ. Ե՛ւ
անոր բոլորտիքը եղող շրջանակը տասներչորս
երկայն ու տասներչորս լայն պի-
տի ըլլայ, և բոլորտիքը եղող սահմանը կէս
կանգուն ու խոր տեղը շրջանակին մէկ կան-
գուն պիտի ըլլայ. ու անոր աստիճաններուն
գէպ ի արեւելք պիտի ըլլան։
18 Եւ ինծի ըսաւ. Որդի մարդոյ, Տէր Եհո-
վան այսպէս կ՚ըսէ. Ասանք պիտի ըլլան սեղա-
նին կանոններուն՝ այն օրը որ զանիկա չինեն,
անոր վրայ ողջակէզներ մատուցանելու՝ ու
19 անոր վրայ արիւն սրսկելու համար. Պադ ոմ-
կի տալուն եղող Ղեւտացի քահանաներուն
(որոնք ինծի ծառայութիւն բնելու համար են
ծի պիտի մօտենան, կ՚ըսէ Տէր Եհովան,) մէկ-
մի պատատպակ համար Երիտասարդներէն գուս-
20 րակ մը պիտի տաս. Եւ անոր արիւնէն պիտի
առնես, ու չորս եղջիւրներուն վրայ՝
ու շրջանակին չորս անկիւններուն վրայ և
շուրջանակի անոր սահմանին վրայ դնես, ու

ե Գէ· խէ· 1։
զ Գէ· խ· 1։
— Գէ· ժ· 18· Խգ· 1· Խգ· 1։
է Գէ· ժ· 31։
ը Գէ· ժ· 4· Ցպա· ժգ· 1։
թ Գէ· ո· 1։
ժ Գէ· ո· 4· 33· ը· 4։
ի Երեմ· ո· 10։
լ Գէ· ո· 3· գ· 23։
խ Տն· գէ· ժ· 19։ Խգ· 3։
ծ Գէ· գ· 13· 14· ը· 27։
կ Գ՚Թագ· ը· 10· 11։ Գէ· խգ· 4։
հ Գէ· խ· 3։
ձ Եր· ԽՊ· 41։ Ա՚ես· կը· 10։ Ա՚ես· 16։ Ցաք· 1։ Ա՚ես· ո· 14։ ՌԿար·
գ· 18։
ղ Ա՚ես· ԿՊ· 1։
մ Գէ· ը· 3։ խ· 29։
յ Ա՚ես· իը· 3։ Ա՚ես· խգ· 7։
ղգ· 2։
ն Հմր· 7։
շ Հմր· 7։
ո Գէ· ը· 4։
պ Գէ· խ· 3։
ռ Գէ· խ· 3· խա· 4։
ս Եզր· Ա՚բդ՚ես· ե· ԿՊ· 1։
տ Տն· Եէ· խ· 28։
ր Ղե· ա· 5։
ց Գէ· խգ· 13։
փ Եէ· ԿՊ· 10· 12։ Ղե· ը· 14· 15։ Գէ· խե· 18· 19։

զանիկա պիտի սրբես և անոր համար քաւու-
21 թիւն ընես։ Ու մեղքի պատարագին գլուխը
բակը պիտի առնես, և ալրբարանէն գուրս
տանելու պիտի տայ ուրիշ մարդու ձեռքով
22 անապատ անդը։ Ու երկրորդ ոչխարը մեղքի պատարագի համար
պիտի բերէն անապատ նոխազ մը մեռցուցանես, ու
անոր գլուխը պիտի սրբեն՝ իրեն վրայ ըլլալիք ոչ գործերը
23 տրեցնելու։ Երբոր սրբելը լմնցնես, ոչխարը
ներէն անապատ գտնուելիք մը ու ոչխարներէն
24 անապատ իոյ մը պիտի մեռցուցանես։ Ու գոնդ
Տէրոջը առջևը պիտի մեռցնես։ Ու
քահանաներոջ անոնց փոխ ազ պիտի ցանէն,
ու գոնդը Տէրոջը ոչխակէզ պիտի մեռցու-
25 նէն։ Կրծքը օր մեղքի պատարագին համար
օրը մէկ մեռցնես։ Նաև
արջառներէն գտնուելիք մը ու ոչխարներէն
իոյ մը պիտի մեռցուցանէն, ու անապատ գնաց
26 ընէն։ Ետքը օր անգամին քաւութիւն պիտի
ընէն, և գանիկա պիտի սրբէն ու գանիկա
27 նուիրէն։ Ու երբոր ան օրերը լմնցնան, ու
մեռցուց օրը ու անկէ ետքը քահանաներոջ
անգամին վրայ ձեր ոչխակներոջ ու ձեր իա-
զատութեան գոհերը պիտի մեռցուցանէն, և
ես Տէրոջ պիտի ընդունեմ, կ՚ըսէ Տէրը Եհովան։

ԳԼ. ԻԹ.

1 Ե. գիս սրբարանին Գէդ՚ի արևելք նայող
գուռի գրանը ճամբան գարձուց, ու անիկ
2 կա գոց էր։ Ու Տէրը ինծի ըսաւ, Այս գուռը գոց պիտի մնայ, պիտի չբացուի, ու անոկ
մարդ պիտի չմտնէ. Իսրայէլին Տէր Աստուածը մտաւ. անոր համար գոց պի-
3 տի մնայ։ Ան ինայ՝ Ակսիր իշխանին համար ակսիր ընդ-
միայն իշխանը պիտի նստի Տէրոջը առջևը
հաց ուտելու համար. Տանիկա գրանը սրահին
ճամբայէն պիտի մտնէ, ու նոյն ճամբայէն
պիտի ելլէ։
4 Ես գիս հիւսիսայինի գրանը ճամբայէն տաճը
առջևը բերաւ. ու տեսայ որ Տիրոջ Տէրոջը
փառքը Տէրոջը տաճարը լեցուցեր էր. ու ես կր-
5 սկսի վրայ ինկայ։ Ես Տէրը ինծի ըսաւ, Որ-
դի մարդոյ, Տէրոջը տաճար բոլոր կանոններուն
ու անոր բոլոր օրէնքներուն վրայով քեզի
ամէն բանը պատիգ մի՛ դիր, ու աչքերուդ
նայէ և ականջներուդ լսէ, ու տաճար մուտքե-

2 Երբ · Ժգ · 11 ·
= Եզ · ԽԲ · 14 ·
= Գէդ · բ · 12 ·
4 Եզ · ԽԲ · 38 · 39 ·
Գէդ · ը · 33 ·
= Տէս Գէդ · Բ · 5 ·
6 Ցար · խբ · 8 · Գէ-
ֆ · 40 · 41 · Հաագ ·
Ժբ · 1 · = Գնաս ·

բ · 5 ·
—
= Գէ · խգ · 1 ·
8 Գէ · խգ · 4 ·
Ծան · ը · 14 · = Գնաս ·
Ժ · 15 ·
7 Գէ · խէ · 8 · 8 ·
8 Գէ · գ · 33 · խգ ·
5 ·

9 Գէ · ա · 23 ·
10 Գէ · ֆ · 4 ·
11 Գէ · բ · 5 ·
12 Գէ · խգ · 8 · = Գնաս ·
գ · 5 ·
13 Գէ · խե · 8 · = Գնաս ·
Գէ · 15 ·
14 Գէ · խէ · 43 · ր Օր ·
Ժ · 16 · Գաբ · ե · 31 ·
15 Գէ · խբ · 23 ·
16 Գէ · խգ · 8 · Հեր ·

ր ու սրբարանին բոլոր եզերքը ապէկ գիտէ.
6 եւ հալածականերուն խրտչելի տուր բանս,
Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահա հերիք է ձեզի
ձեր բոլոր պղծութիւնները, ով Իսրայէլի
7 տուն, Որ գուք օտարով անթլփատ ու սիրտ-
նով անթլփատ օտարազգիները մտցուցիք,
որ իմ սրբարանիս մէջը բլլան ու իմ տունս
պղծեն, երբոր գուք իմ հացս, ճարպը ու
արիւնը կը մատուցանէիք. ու ձեր բոլոր պղծութիւններէն ի զատ անունք իմ ուխտս խա-
8 փանիցին։ Ես իմ սուրբ բաներուս պահպա-
նութիւնը չպահեցիք, հապա իմ սրբարանիս
մէջ ձեր համար պահպանութիւնս
ուրիշ պահապաններ դրիք։
9 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Իսրայէլի որ-
դւոցը մէջ եղող բոլոր օտարազգիներէն՝ սրբ-
տով անթլփատ ու սիրտով անթլփատ բնաւ
մէկ օտարազգի մը իմ սրբարանս պիտի չմտ-
10 նէ։ Ամենաանգ Ղեւտացիները, որ ինծմէ
հեռացան երբոր Իսրայէլը մոլորեցաւ ու իրենց կռոցը ետևէն գացին, ի-
11 րենց անօրէնութիւնը պիտի կրեն. Ես իմ
սրբարանիս մէջ ծառայ դռներուն որոշուած
պահապաններ՝ ու տաճարին պահապաններ
պիտի բլլան. ժողովուրդին համար ողջակէզ-
ները ու զոհերը ատոնք պիտի մորթեն, ու
անոնց ծառայութիւն ընելու համար անոնց
12 առջևը անոնք պիտի կայնին. Որովհետև ա-
նոնց համար անոնց կուռքերուն առջևը ծա-
ռայութիւն ըրին, ու Իսրայէլի տունը՝ գայ-
թակղութիւն անօրէնութեան դարձաւ եղան,
անոր համար անոնց վրայով իմ ձեռս վեր-
ցուցի, կ՚ըսէ Տէր Եհովան, որ իրենց անօ-
13 րէնութիւնը պիտի կրեն. Ու ինծի պիտի չմ-
տնեն քահանայութիւն ընելու՝ ու
իմ բոլոր սուրբ բաներուս և ամենասուրբ բա-
ներուս մտնելու, հապա ինչնց անարգանքը ու իրենց ըրած պղծութիւնները պիտի
14 կրեն։ Սակայն գանոնք տաճար պահպանու-
թիւնը վրայ պահպան պիտի դնեմ՝ անոր
ամէն ծառայութիւնը համար, ու անոր մէջը
բլլալու ամէն գործին համար։
15 Բայց Ղեւտացի քահանաները՝ Սադոկի
որդիքը, որոնք իմ սրբարանիս պահպանու-
թիւնը պահեցին՝ երբոր Իսրայէլի որդիքը
ինծմէ մոլորեցան, անոնք ինծի ծառայութիւն
ընելու համար ինծի պիտի մտնեն, և ինծ-
պր ու արիւնը ինծի մատուցանելու համար
անոնք իմ առջևս պիտի կայնին, կ՚ըսէ Տէր
16 Եհովան։ Անոնք իմ սրբարանիս պիտի մտնեն,

9 Գաբ · խա · 23 ·
10 Գէ · խբ · 11 ·
ե · 5 · Գէ · խբ · 11 ·
11 = Մն · խգ · 1 ·
ր Մն · խթ · 24 ·
Ծան · Ժգ · 9 ·
12 Եր · բ · 18 · Գէ ·
Ժգ · 3 · 4 · Մ՚ալ ·
բ · 8 ·
13 Ես՚ալ · Ամ · 26 ·
14 Ծան · Ժբ · 3 ·
15 Գէ · բբ · 28 · ե Գ · 7 ·
Ծան · Ժբ · 4 · =
Մն · խգ · 26 · 28 ·
16 Գէ · խե · 46 · խգ · 18 ·
= Ծան · բ · 22 ·
Հեր · 10 ·
Հեր · 7 ·
= ր Օր · Ժ · 8 ·

ու ինձի ծառայութիւն ընելու համար անոնք պիտի մնան՝ եմ ալ պահ-
17 պատութիւնս պիտի պահեմ։ Ու երբոր ներքի գաւխին գոներէն մնան՝ դուրէ դիտող ներ պիտի հաղնին, ու ներքի գաւխին դրնները՝ ու ներքը ծառայութիւն ըրած տանն-
18 նին վրանին բարդ պիտի ՚հագնին. ՚իրենց գաւխներուն վրայ կուռէ ապարօշներ ըլլայ, ու մէջերնին կուռէ վարտիքներ ըլլայ, --
19 քրտնցնող բան պիտի չհագնին։ Ու երբոր գաւխի գաւխը ժողովրդին երթան ՚իրենց պաշտօնէ զգեստներով պիտի չանին, ու գանդ աւրր անոնցմէներուն մէջը դնեն, և ուրիշ զգեստներ պիտի հագնին, որպէս զի իրենց զգեստներովը ՚ժողովրդը չսրբեն։
20 Ու ՚գլուխնին պիտի չծածկեն, ոչ ալ վարքերնին երկնցնեն. հապա միայն գլուխնուն
21 մազերը փոքրեն։ Ու ՚գինւոյ մէկ քահանայ մը գինի չխմէ՝ երբոր ներքին գաւխը կը
22 մտնէ։ Ու ՚այրեւսրին կամ արձակուածը իրենց կինով չառնեն, հապա խոստիչէ աղջիկներ առնեն զոգ կրնայ, կամ քահանայի մը
23 այրեւսրին ձեւացած կինիկը առնեն։ Ու իմ ժողովրդիս ՚ուրբ աղտոտութիւնները պիտի սորվեցնեն, և անոնց տներուն մէջ ալ ծառայութիւն ու մաքրութիւն ալ անոնց
24 գիտցընեն։ Ու ՚դատաստան վրայ անոնք պիտի կենան գատաստան ընելու համար, ու իմ իրաւունքներուս համեմատ գատեն զանոնք, և իմ բոլոր տօներուս մէջը իմ օրէնքներս ու կանոններս պիտի պահեն, ու իմ չորեքշաբ-
25 ներս սրբեն։ Ու ՚մեղքս ու մեռելի փոչի չերթան որ պղծուին. հապա միայն հոր համար, կամ մօր համար, կամ տղու համար, կամ աղջկան համար, եղբօր համար, իմ չտեսուա-
26 ցած քոյրի համար պղծուին։ Ու ՚ալ կը սրբուելէն յետը եօթը օր պիտի համրեն անոր։
27 Ու անիկա սրբարանին մէջ ծառայութիւն ընելու համար ՚ներքի գաւխը սրբարանը մտած օրը՝ ՚անիկա իր մեղքի պատարագը պիտի մատուցանէ, կ'ըսէ Տէր Եհովան։
28 Ու անիկա անոնց ժառանգութիւն կըլլայ, ՚ես անոնց ժառանգութիւնը ես եմ. ու իսրայէլի մէջ անոնց կալուածք չտաք, անոնց կա-
29 լուածքը ես եմ՝ ՚հացի ընծան ու մեղքի պատարագը և յանցանքի պատարագը անոնք պիտի ուտեն. ու իսրայէլի մէջ ամէն նուիր
30 անոնց պիտի ըլլայ։ Ու ամէն ՚առաջի բաներէն տղայք երամայրութենէրնուն առջիներ՝ ու ձեր բո-

ր Գէ. խա. 21։
ս Եզ. խը. 39. 43. 45։ էմ. 21. 23։
տ Եզր. չկայ։
ր Եզ. խը. 40. 44։ էմ. 23։
ց Գ. խը. 14։
ւ Գէ. խգ. 25։ Տ՚ես եզ. խը. 37։ ը. 39։ Գէ. ը. 37։
Ա՚տա. խգ. 17. 19։
ա Գէ. խա. 5։
բ Գէ. ժ. 9։
գ Գէ. խա. 7. 15. 16։
դ Գէ. ժ. 10. 11։
Գէ. խր. 28։ Ա՚տա. ր. 7։
ե Օր. ժէ. 8։ ժը. 1։
զ Ա՚տա. ժէ. 8. 10։
է Տ՚ես գէ. խր. 30։
ը Գէ. խա. 1. 2։
թ Ելս. ը. 10. 30։ ժը. 11. 2։
ժ Գէ. խգ. 17. 19։
ի Գէ. խգ. 21. 23։
բարեսէր Ելս. ժը. 14 հետ։
լ Եզ. խր. 31։ Գէ. խր. 5։
խ Գէ. խը. 8։
կ Գէ. խը. 22։
հ Գէ. խը. 20։
ձ Գէ. խը. 8։
ղ Գէ. խը. 20։
Ա՚տա. ժ. 19։
ճ Գէ. խը. 17։
մ Գէ. խը. 21։
յ Գէ. խը. 18։ Տ՚ես Եբր. խր. 17։ Գէ. խր. 27։

լոր ընծաներէն ամէն բանի ընծային բոլորը քահանային պիտի ըլլայ. ու ՚ձեր խմորնեղէն բուն երախայրին քահանային պիտի տաք, ՚որ քու տանդ վրայ օրհնութիւն ՚բերէ։
31 Քահանաներէն մեռած կամ գազանակի ՚մեռած ՚չէ ուտեն պիտի չուտեն, քիչ ըլլայ ան և քիչ չորքոտանի։

ԳԼ. ԽԵ

1 Սրբարանին համար. 2 քաղաքին համար. 3 և իշխանին համար երկրին պաշտօնեաներ. 9 Իշխանին համար պատուիրանք.

1 Ու երբոր ՚երկիրը վիճակով ժառանգութիւն բաժնէք, երկրէն քանու հինգ հազար ՚եղէգ երկայնութեամբ՝ ու տասը հազար լայնութեամբ ՚սուրբ ընծայ մնաստցանէք Տէրոջը. սահման չունի շրջանակի իր բոլոր սահմաններուն
2 մէջը սուրբ բլլայ։ Անկէ քառակուսի չափուած ՚հինգ հարիւրով հինգ հարիւրը արքատանին համար բլլայ, ու անոնց չորքին դէմ հասարակ յիսուն կանգուն յիսուն արտաքսան ունենայ։
3 Ու սա ՚չափով՝ երկայնութիւնը քանու հինգ հազար ու լայնութիւնը տասը հազար չափես, ու անոր մէջը պիտի բլլայ սրբարանը՝ ամե-
4 նասրբ տեղը։ Անկէ Տէրոջը ծառայութիւն բնելու մօտեցող սրբարանի պաշտօնեաներուն՝ քահանաներուն համար ՚սուրբ բլլայ երկրէն, որ անոնց տներուն համար տեղ մը՝ ու սրբարանին համար սուրբ տեղ մը բլլայ։
5 Ու տասը ծառայութիւնը ընող Ղեւտացիները ՚քանու հինգ հազար երկայնութեամբ ու տասը հազար լայնութեամբ կալուածք պիտի ունենան՝ ՚քսան սենեակ։
6 ՚Ու հինգ հազար լայնութեամբ ու քանու հինգ հազար երկայնութեամբ՝ քաղաքին կալուածքը պիտի տաք սրբարանին բնծային քովը. տանիկա բոլոր Իսրայէլի տունը բլլայ։
7 ՚Ու իշխանին ՚[illegible] սուրբ բնծային ու քաղաքին կալուածքին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն, սուրբ բնծային և քաղաքին կալուածքին դիմացը արեւմտեան ծայրէն դէպ ի արեւմուտք՝ ու արեւելեան ծայրէն դէպ ի արեւելք բլլայ. ու երկայնութիւնը արեւմտեան սահմանէն մինչեւ արեւելեան սահմանը ՚[illegible] բաժնին
8 քանի մէկուն հետ հաւասար բլլայ. Իսրայէլի մէջ երկրէն տանիկա անոնց կալուածք բլլայ, ու իմ իշխաններս ալ իմ ժողովուրդս չհարստահարեն. ու ՚[illegible] երկիրը Իսրայէլի տուներուն տոհմերուն համեմատ։

ե Գէ. խը. 12։
զ Գէ. խը. 13։
է Տ՚ես գէ. խ. 17։
ը Գէ. խը. 21։
թ Գէ. խը. 13։
ժ Գէ. խը. 13։
ի Գէ. խը. 21։
լ Գէ. խը. 13։
խ Գէ. խը. 12։
կ Գէ. խը. 18։ Տ՚ես Եբր. խր. 17։ Գէ. խր. 27։

9 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ահ հերիք է ձեզի, ով իշխանները Իսրայէլի. հեռացէք ան. բռնութիւնը եւ յափշտակութիւնը վերցուցէք, եւ իրաւունք ու արդարութիւն ըրէք. իմ ժողովուրդս ձեր բռնի պահանջմունքները վերցուցէք, 10 կ՚ըսէ Տէր Եհովան։ Ձեր հնչիւնները արդար, ձեր արդուն արդար ու ձեր մաքը արդար 11 գար լիայն։ Արդուն ու մաքը մէկ չափ լիլան, որ մաքը քառին տասնեորդը պարունակէ ու արդուն ալ քառին տասնեորդը. քառին 12 նայելով պիտի լիլայ անոնց չափը։ Եւ Իսրայէլ քառն կերպաս պիտի լիլայ. ձեր ձիասը քառն սիկղ, քառասնհինգ սիկղ, տասնհինգ սիկղ պիտի լիլայ։

13 Զեր մատուցանելու բնծան ասիկա լիլայ. ցորնի քառէն արդուին վեցերորդ մասը՝ ու 14 գարիի քառէն արդուին վեցերորդ մասը. ու եղին կանոնը — եղին ալ — եղին մասին տասնեորդը — քառէն, այսինքն — քառ մէջէն, — որ տասը մար կ՚ընէ — վասն որ 15 տասը մարը մէկ խաճէր մին է. եւ խոյակներ Իսրայէլի արօտանեաւն հօտերէն՝ երկու հարիւրէն մէկ ոչխար։ Ասոնք — Իսրայէլին իրրեւ հացի ընծայ ու ողջակէզ և խաղաղութեան զոհ, որ Տիրոջ համար քաւութիւն լիլայ, 16 կ՚ըսէ Տէր Եհովան։ Երկրին բոլոր ժողովուրդը այս ընծան խոյակի մէջ իշխան Իզգոյին 17 պարտաւոր պիտի լիլան։ Եւ տօներու ու ամսագլխներու ու շաբաթներու մէջ՝ խոյակի տներ ամէն հանգիստառու օրերուն մէջ՝ ողջակէզներէն ու հացի ընծան և խմիչքի նուէրը իշխանին վրայ պիտի լիլայ. մեղքի պատարագը ու հացի ընծան ու ողջակէզը և խաղաղութեան զոհը անոնք պիտի մատուցանեն՝ Իսրայէլի տան քաւութիւն ընելու համար։

18 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Առաջի ամսուն առաջի օրը արջառներէն մէկ անարատ զառարակ 19 մը առնես, ու Սրբարանը մաքրես։ Եւ քահանան մեղքի պատարագին արիւնէն պիտի առնէ, և տաներ գրանդեացը վրայ՝ ու սեղանին չորս անկիւններուն վրայ՝ և ներքին գաւիթին դրներ գրանդեացը վրայ դնէ։ 20 Ամսուն եօթներորդ օրն ալ հոխորած կամ անմիտ մարդու համար այնպէս ընես, և տաներ համար քաւութիւն պիտի ընէք։

21 Առաջի ամսուն չորեքտասաներորդ օրը ձեզի զատիկ լիլայ. եօթը օր ան անխմոր — բա— 22 զարջ ուտուի։ Եւ ան օրը իշխանը իրեն ու ամբոխ ու երկրին բոլոր ժողովրդեանը համար՝ մէկ զառարակ մը պիտի մատուցանէ իրեն։ 23 Իր պատարագ։ Եւ տասնին եօթը օրը Տիրոջը ողջակէզ պիտի մատուցանէ, ան եօթը օրուան մէջ՝ օրը եօթը զառարակ ու եօթը անարատ խոյ, և ամէն օր այծեքսն՝ մէկ նոհատ մը՝ 24 իրեն մեղքի պատարագ։ Ու ամէն մէկ զառարակին համար՝ մէկ արդու մը, և ամէն մէկ խոյին համար՝ մէկ արդու մը հացի ընծայ, ու ամէն մէկ արդուին համար մէկ հին՝ 25 եղ մատուցանէ։ Նոյնպէս — եօթներորդ ամսուն հնգեւասաներորդ օրը՝ տասնին ատենը եօթը օր՝ ան մեղքի պատարագին, ողջակէզին, հացի ընծային ու եղին պէս պիտի մատուցանէ։

ԳԼ· ԽԶ

1 Իշխանին։ 2 և ժողովուրդին երկրպագութեանը վերաբերեալ պատուիրանք։ 16 Իշխանին ժառանգութեանը վերաբերեալ կանոն մը։ 19 Հուները եռացնելու ու եփելու տեղերը։

1 Տէր Եհովան այսպէս կ՚ըսէ. Ներքին գաւիթին դէմ՝ արեւելք նայող դուռը գործի վեց օրերը գոց լիլայ, ու շաբաթ օրը բացուի, 2 ու ամսագլխուն օրը բացուի։ Եւ իշխանը ան գրանը պատհին ճամբայէն գայ եւ կայնի։ և քահանաները անոր ողջակէզը ու խաղաղութեան զոհերը պիտի մատուցանեն, ու անիկա գրանը սեմին վրայ երկրպագութիւն պիտի բնէ ու ելլէ. և ան գուռը մինչեւ իրիկուն պիտի 3 չգոցուի։ Ու երկրին ժողովուրդը՝ շաբաթ օրերուն ու ամսագլուխներուն Տէրոջը առջեւը ան գրանը մուտքին մէջ երկրպագութիւն պիտի բնէն։ 4 Եւ Իշխանին շաբաթ օրը Տէրոջը մատուցանելու ողջակէզը վեց անարատ գառն ու 5 մէկ անարատ խոյ լիլայ։ Ու խոյին համար հացի ընծայ մէկ արդու մը՝ ու գառանց համար հացի ընծայ՝ ձեռքէն եկածը՝ և ամէն մէկ արդուին համար մէկ հին՝ եղ մատուցանէ։ 6 Ու ամսագլխուն օրը՝ արջառներէն մէկ անարատ գառ մը ու վեց գառն ու մէկ խոյ 7 մը, որոնք անարատ պիտի լիլան։ Եւ գառանց համար մէկ արդու մը՝ ու խոյին համար մէկ արդու մը հացի ընծայ մատուցանէ, ու գառանց համար՝ ինչ որ ձեռքէն կու գայ, և ամէն մէկ արդուին համար մէկ հին՝ եղ լիլայ։

8 Ու երբոր իշխանը գայ՝ գրանը պատհին 9 ճամբայէն մտնէ, և նոյն ճամբայէն ելլէ։ Ու երկրին ժողովուրդը՝ հանդէս եկած ատենին՝ հիւսիսայինն գրանը ճամբայէն մտնողը հարաւայինն գրանը ճամբայէն ելլէ, ու հարաւայինն գրանը ճամբայէն մտնողը հիւսիսայինն գրանը ճամբայէն ելլէ։

---

1 Գլ· խգ· 6։ 2 Երեմ· իբ· 5։ 3 ԳՂ· ԺՔ· 33· 26· Ա.Թագ· ժա· 1։ 4 Եր· ը· 13· ԳՂ· ԽԵ· 22· Քաո· գ· 27։ 5 ԳՂ· ա· 4։ 6 ԳՂ· ԺԷ· 16։ 7 Գլ· խգ· 10։ 8 ԳՂ· գ· 27։ 9 Եչ· ԺԲ· 18· ԳՂ· ԽԵ· 22· Քաո· գ· 27։ Խգ· 5· 6· Քաո· ԽՀ· 2· 3· իչ· 16· 17· բ Օբ· ԺՀ· 1· Ես։ 1 ԳՂ· գ· 14։ 3 ԳՂ· իգ· 9։ 4 Տես Քաո· իչ· 13· 22· 30· ԽՀ· 2· 11· 18· 19· Ես։ 5 Գլ· խգ· 2· 7։ 6 ԳՂ· իգ· 33· Ես։ Քաո· ԽՀ· 13· բ։ Օբ· ԺՀ· 15։ — 7 Գլ· խգ· 21· Հմր· 8։ 8 Գլ· խՀ· 17։ 9 բ Օբ· ԺՀ· 17։ Հմր· 8։ Եր· իգ· 14—17· բ Օբ· ԺՀ· 16։ Գլ· խՀ· 24· Հմր· 7· 11։

մնած գրաներ ճամբայն չգառնայ, հապա առ-
10 նար գինացինէն եղիւ։ Եւ իշխաներ անոնց մէ-
ռած առնէրը անոնց հետը մնանէ, ու անոնց
եղած առնէրը մեռնի հետը եղիւ։
11 Եւ ասանկու մէջ ու հանդիսաւոր օրերու
մէջ Հացի ընծան՝ ամէն զատարակի հասնար մէկ
արգու մը՝ և ամէն խոյի հասնար մէկ արգու մը
ըլլայ, ու գառանց հասնար՝ ձեռքին նկածը,
ու ամէն մէկ արգուն հասնար մէկ հիմէն եղ
12 ըլլայ։ Եւ քէ որ իշխաներ մէկ կամաւոր պատ-
կէզ մը, կամ մէկ կամաւոր խաղաղութեան
զոհ մը Տէրոջը մատուցանելու ըլլայ, ՚ղէպ ի
արևելէն նայող դուռը անոր բանան. ու անոր
կա իր պզտակէզը ու խաղաղութեան զոհը մա-
տուցանէ՝ ինչպէս որ շաբաթի օրը կը մատու-
ցանէ, ու էլլէ՝ և անոր ելլելէն ետքը դուռը
զոցնեն։
13 ՚Ու ամէն օր մէկ տարեկան անարատ գառ-
նուկ մը Տէրոջը պզտակէզ մատուցանես, զա-
14 նիկա ամէն առաւօտ մատուցանես. Եւ անոր
հետ ամէն առաւօտ արգուին վեցերորդ մասը
հացի ընծայ մատուցանես, ու հիմնեին ետ-
րորդ մասը եղ՝ նաչիհին հետ խառնելու հա-
մար. --ին- յաւիտենական կանոնով Տէրոջը
15 մշանջենաւոր հացի ընծայ ըլլայ։ Եւ գառնու-
կը ու հացի ընծան ու եղը ամէն առաւօտ մա-
տուցանեն. --ին- մշանջենաւոր ողջակէզ ը-
նէ։
16 Տէր Եհովան այսպէս կ'ըսէ. Երբոր իշխանը
իր որդւոցը մէկուն պարգև տայ, անոր ժա-
ռանգութիւնը անոր որդւոցը ըլլայ. անիկա
ժառանգութեան կալուածք մը ըլլայ անոնց.
17 իսկ երբոր իր ժառանգութենէն իր ծառանե-
րուն մէկուն պարգև տայ, անասունը անիկա
մինչև ՚ինազատութեան տարին անորը պիտի ըլ-
լայ, ետքը իշխանին պիտի դառնայ. միայն
դի անոր ժառանգութիւնը միայն իր որդւոցը
18 պիտի ըլլայ։ Եւ իշխանը ժողովուրդին ժա-
ռանգութենէն չառնէ՝ զանոնք իրենց կա-
լուածքէն գրկելով. իր որդւոցը իր կալուած-
քէն ժառանգութիւն տայ, որպէս զի իմ ժո-
ղովուրդս՝ ամէն մէկը իր կալուածքէն ցրուի։
19 Եւ զիս դրանը քովը եղող մուտքէն քա-
հանաներուն գէպ ի հիւսիս նայող սուրբ սե-
նեակներուն տարաւ, և ահա հոն եռանի կողմե-
20 րը գէպ ի արևմուտք մէկ տեղ մը կար. Ու
ինծի ըսաւ, Ասիկա այն տեղն է՝ ուր որ քահա-
նաները յանցանքի պատասխանը ու մեղքի
պատասխանը պիտի եփեն, -- հոն հացի
ընծան ՚պիտի եփեն, որ չըլլայ թէ դուրսի
21 գաւիթը հանեն ու ՚ժողովուրդը սրբեն։ Եւ
զիս դուրսի գաւիթը հանեց, ու զիս գաւիթին
չորս անկիւնները անցուց, և ահա գաւիթ-

ինչ ամէն մէկ անկիւնը մէյ մէկ գաւիթ կար։
22 Գաւիթին չորս անկիւնները մէջ քառասուն
կտրած երկայնութեամբ ու երեսուն լայնու-
թեամբ՝ ՚չափածի պատուած՝ գաւիթներ
կային. չորսին չափը մէկ էր անկիւնները։
23 մէջ։ Եւ անոնց բոլորտիքը՝ չորսին ալ բոլոր-
տիքը ՚շուրջ կարգ մը կար, ու ան կարգե-
րուն տակը չրջանակի եփարանները չինուած
24 էին։ Ու ինծի ըսաւ, Ասոնք եփոցներն ան-
պէսն են, ուր որ տանը պաշտօնեաները ժո-
ղովրդեան զոհը պիտի եփեն։

ԳԼՈՒԽ

1 Սորը ջուրերուն տեսիլքը։ 8 անոնց գործիքները։ 13 երկ-
րին սահմանները։ 22 տնոր վիճակով բաժնուիլը։

1 Ան զիս նորէն տանը դրանը առջևը բերաւ,
և ահա արևելեան կողմէն տանը սեմին տա-
կէն ՚ջուրեր կ'ելլէին, քանզի տանը երեսը
դէպ ի արևելք էր. ու ջուրերը տանը աջ կող-
մին տակէն՝ սեզանին հարաւային կողմէն կ'ին-
2 նէին։ Եւ զիս հիւսիսային դրանը ճամբայն
հանեց, ու զիս գուրսի ճամբան՝ դուրսի գր-
բանը արևելք նայող ճամբան պտրտուց. և
ահա աջ կողմէն ջուրեր կը վազէին։
3 ՚Ան մարդը որ իր ձեռքը լար ունէր՝ գէպ ի
արևելք ելաւ, ու հազար կանգուն չափեց, և
զիս ջուրերէն անցուց, -- ջուրերը մինչև գար-
4 չապանեներս կ'նէին։ Հազար ևս չափեց, ու
զիս ջուրերէն անցուց, -- ջուրերը մինչև ծուն-
կերս կ'նէին. հազար ևս չափեց, ու զիս ը-
նէին անցուց, -- ջուրերը մինչև մէջքս կ'նէին.
5 Նորէն հազար ևս չափեց, -- անանկ գետ մը
եղած էր, որ չէի կրնար անցնիլ. վասն զի
ջուրերը յորդեր էին, գետ մը եղեր էին, ուրկից որ մարդ չէր կրնար անցնիլ բայց
միայն լողալով։
6 Ան ատենները ինծի ըսաւ, Տեսա՞ր, որդի մար-
դոյ. և զիս տարաւ ու գետին եզերքը պր-
7 տուցուց։ Եւ քանի որ հոն կը պտրտէի՝ ահ-
ա՛ այ որ գետին եզերքը մէկ կողմէն ու միւս
8 կողմէն խիստ շատ ծառեր կային։ Եւ ինծի
ըսաւ, Ա՛ս ջուրերը արևելեան կողմը կ'ելլեն
ու անապատը կ'իջնեն ու ծովը կ'երթան. և
ծովը ելլելով՝ անոր ջուրերը բժշկութիւն կը
9 գտնեն։ Եւ ՚գետին ամէն գացած տեղը
ամէն շարժուն կենդանիները պիտի ապրին,
ու ձուկերը խիստ շատ պիտի ըլլան, քանզի
ան ջուրերը հոն պիտի հասնին. ու գետին
ամէն գացած տեղը բժշկութիւն պիտի ըլլայ,
10 ու պիտի ապրին։ Եւ անոր վրայ ենգադիէն
մինչև ենեգլայիմ ձկնորսներ պիտի կայնին.
հոն ուտկաներու փռելու տեղ պիտի ըլլայ. ձու-

ա Հմ. ։ ։
բ Գլ. խգ. ։։ Հմ. ։։
գ Նկ. ԼՔ. ։։ Ցա-
խը. ։։

դ Գլ. քե. ։։
ե Գլ. խե. ։։
զ ը Ա՚ն. ը. ։։
է Գլ. ը. ։։ ։։ ։։

ը Գլ. խգ. ։։
թ Կամ պղտիկ
ժ Տես հմ. ։։

ա Ելք. ։։ Ծ՚ոլ. ։։ Ջ՚ոլ. ։։ Ժգ. ։։ Ժգ. ։։ Ծ՚ոլ. խը. ։։
բ Ելք. ։։ Ելք. ։։ Ելք. ։։

կերբ տեսակ տեսակ պիտի բլլան , 17 Եւ ժամ ժամն Ան-
մահն Ադոնայ ինծի ըսաւ , ըսելով , 18 Մարդոյ որդի ,
Իսրայէլի տունը իրենց երկրին վրայ բնակած ատեն՝
զայն իրենց ճամբաներովը եւ իրենց գործերովը պղծեցին .
անոնց ճամբան իմ առջեւս հեղուկ կնոջ մը պղծութեան
պէս էր : 19 Ուստի իրենց կռիւներուն համար որ երկրին
վրայ թափեցին , եւ իրենց կուռքերովը զայն պղծեցին ,
զանոնք վրանին վրէժխնդրութիւն ըրի : 20 Ազգերուն
մէջ ցրուեցի զանոնք , եւ երկիրներուն մէջ սփռուեցան .
ըստ իրենց ճամբաներուն եւ ըստ իրենց գործերուն
դատեցի զանոնք : 21 Բայց երբ հոն հասան այն ազգե-
րուն մէջ , ուր գացին , իմ սուրբ անունս պղծեցին , երբ
ըսին անոնց , Ասոնք Ադոնայի ժողովուրդն են , եւ իր
երկրէն ելան : 22 Ուստի ես ալ ափսոսացի իմ անունիս
համար , զոր Իսրայէլի տունը պղծեցին հոն ազգերուն
մէջ , ուր գացին : 23 Ուստի Իսրայէլի տան ըսէ , Ա-
դոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ես ձեզի համար չեմ ըներ , տուն
Իսրայէլի տուն , հապա իմ սուրբ անունիս համար , զոր
դուք պղծեցիք ազգերուն մէջ , ուր գացիք : 24 Եւ ես
իմ մեծ անունս պիտի սրբացնեմ , որ ազգերուն մէջ
պղծուեցաւ , զոր դուք անոնց մէջ պղծեցիք , եւ ազգե-
րը պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան , կ՚ըսէ
Տէրը Եհովա , երբ անոնց առջեւ ձեր վրայ սրբացած
ըլլամ : 25 Վասն զի ձեզ պիտի առնեմ ազգերուն մէջէն ,
եւ բոլոր երկիրներէն պիտի ժողվեմ , եւ ձեր երկիրը
պիտի տամ ձեզի : 26 Եւ մաքուր ջուր պիտի ցանեմ ձեր
վրայ , եւ պիտի մաքրուիք ձեր բոլոր պղծութիւններէն ,
եւ ձեր բոլոր կուռքերէն պիտի մաքրեմ ձեզ : 27 Նոր
սիրտ ալ պիտի տամ ձեզի , եւ նոր հոգի պիտի դնեմ ձեր
մէջ , եւ քարէ սիրտը ձեր մարմնոյն մէջէն պիտի հանեմ ,
եւ մարմնի սիրտ պիտի տամ ձեզի : 28 Եւ իմ Հոգիս պի-
տի դնեմ ձեր մէջ , եւ պիտի ընեմ որ իմ հրամաններուս
մէջ գնաք , եւ իմ դատաստաններուս պահպան ըլլաք ,
եւ կատարէք զանոնք : 29 Եւ պիտի բնակիք այն երկրին
մէջ , զոր տուի ձեր հարցն , եւ ձեզ պիտի ըլլաք ինծի
ժողովուրդ , եւ ես ձեզի Աստուած պիտի ըլլամ : 30 Եւ
ձեր բոլոր պղծութիւններէն պիտի ազատեմ ձեզ , եւ
հացը պիտի կանչեմ եւ պիտի շատցնեմ զայն , եւ սով
պիտի չդնեմ ձեր վրայ : 31 Եւ ձեր չար ճամբաներուն
եւ ձեր չար գործերուն համար որ լաւ չէին , ձեր յան-
ցանքներուն եւ ձեր գարշելիքներուն համար ձեր դէմ
պիտի յիշէք , եւ ձեր երեսին առջեւ պիտի գարշիք ձեր
անօրէնութիւններուն եւ ձեր գարշելիքներուն համար :
32 Ձեզի համար չեմ ըներ , կ՚ըսէ Տէրը Եհովա , գի-
տցէք զայն : Ամչցէք եւ ամօթահար եղէք ձեր ճամբա-
ներուն համար , տուն Իսրայէլի : 33 Ադոնայ Եհովան
կ՚ըսէ . Ձեզ որ օրը պիտի մաքրեմ ձեր բոլոր անօրէ-
նութիւններէն , պիտի բնակեցնեմ քաղաքները , եւ աւե-
րակները պիտի շինուին : 34 Եւ անապատացած երկիրը
պիտի մշակուի , որ ամէն անցորդի աչքին առջեւ աւեր
կ՚երեւնար : 35 Եւ պիտի ըսեն , Այս անապատացած
երկիրը Եդեմի պարտէզի պէս եղաւ , եւ աւերակ եւ
անապատ եւ աւերուած քաղաքները պարիսպներով եւ
բնակիչներով շինուեցան : 36 Ձեր շուրջը մնացած ազ-
գերը պիտի գիտնան թէ ես Ադոնայ Եհովան շինեցի
աւերակները , եւ աւերուածները պարտիզի պէս տնկե-
ցի : Ես Ադոնայ Եհովան խօսեցայ եւ կատարեցի :
37 Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ասիկա ալ պիտի ընեմ Իս-
րայէլի տան համար , որ խնդրեն ինծմէ , որ ընեմ ա-
նոնց համար . մարդոց պէս շատցնեմ զանոնք , հօտերու
պէս : 38 Ինչպէս սրբազան հօտերը , ինչպէս Երուսա-
ղէմի հօտերը իրենց տօնական ժամերուն , այնպէս աւե-
րակ քաղաքները մարդոց հօտերով պիտի լեցուին : Եւ
գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան :

ԳԼ . ԽԼ

1 Եւ Ադոնայ Եհովային ձեռքը վրաս եղաւ , եւ Ադոնայ
հոգիովը զիս հանեց , եւ դաշտի մէջտեղը զիս դրաւ ,
եւ ոսկորներով լեցուն էր : 2 Եւ զիս անոնց մէջէն ան-
ցուցուց շուրջանակի , եւ ահա շատ մեծ էին դաշտին
երեսին վրայ , եւ ահա շատ չորցած էին : 3 Եւ ինծի
ըսաւ , Մարդոյ որդի , այս ոսկորները կրնա՞ն կենդա-
նանալ : Ես ալ ըսի , Ադոնայ Եհովա , դուն գիտես :
4 Եւ ինծի ըսաւ , Այս ոսկորներուն վրայ մարգարէա-
ցիր , եւ ըսէ անոնց , Ո՛վ չորցած ոսկորներ , Ադոնայ
Եհովայի խօսքը լսեցէք : 5 Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ այս
ոսկորներուն . Ահա ես հոգի պիտի մտցնեմ ձեր մէջ ,
եւ կենդանանալու էք : 6 Ձեր վրայ ջիլեր պիտի դնեմ ,
եւ միս պիտի բերեմ , եւ մորթով պիտի ծածկեմ ձեզ ,
եւ հոգի պիտի մտցնեմ ձեր մէջ , եւ կենդանանալու էք ,
եւ պիտի գիտնաք թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան : 7 Ես ալ
հրամայուածին պէս մարգարէացայ , եւ մարգարէացած
ատենս ձայն եղաւ , եւ ահա շարժում , եւ ոսկորները
իրարու մօտեցան , ոսկոր ոսկորին : 8 Եւ տեսայ , եւ
ահա անոնց վրայ ջիլեր եղան , եւ միս բերաւ , եւ մոր-
թով ծածկեց զանոնք վրանին , բայց հոգի չկար անոնց
մէջ : 9 Ինծի ըսաւ , Մարգարէացիր հոգիին , մարգա-
րէացիր , մարդոյ որդի , եւ հոգիին ըսէ , Ադոնայ Ե-
հովան կ՚ըսէ . Ո՛վ հոգի , չորս հողմերէն եկուր , եւ
փչէ այս սպանուածներուն վրայ , որ կենդանանան :
10 Ես ալ հրամայուածին պէս մարգարէացայ , եւ հո-
գին անոնց մէջ մտաւ , եւ կենդանացան , եւ ոտքերնուն
վրայ կանգնեցան , շատ մեծ զօրք մը : 11 Ինծի ըսաւ ,
Մարդոյ որդի , այս ոսկորները Իսրայէլի տունն են .
ահա անոնք կ՚ըսեն , Մեր ոսկորները չորցան , եւ մեր
յոյսը կորսուեցաւ , մենք կտրուեցանք : 12 Ուստի մար-
գարէացիր , եւ ըսէ անոնց , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ .
Ահա ձեր գերեզմանները պիտի բանամ , եւ ձեզ ձեր
գերեզմաններէն պիտի հանեմ , ո՛վ իմ ժողովուրդս ,
եւ Իսրայէլի երկիրը պիտի տանիմ ձեզ : 13 Եւ գիտնաք
թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան , երբ ձեր գերեզմանները
բանամ , եւ ձեզ ձեր գերեզմաններէն հանեմ , ո՛վ իմ
ժողովուրդս : 14 Եւ իմ Հոգիս ձեր մէջ պիտի դնեմ ,
եւ կենդանանալու էք , եւ ձեզ ձեր երկրին վրայ պի-
տի հանգուցանեմ , եւ պիտի գիտնաք թէ ես Ադոնայ
Եհովան խօսեցայ եւ կատարեցի , կ՚ըսէ Ադոնայ Եհո-
վան : 15 Ադոնայ խօսքը ինծի եղաւ , եւ ըսաւ , 16 Եւ
դուն , մարդոյ որդի , առ քեզի փայտ մը , եւ անոր վրայ
գրէ , Յուդայի համար , եւ անոր Իսրայէլի որդիներուն
համար որ անոր հետ են : Ետքը ուրիշ փայտ մը առ ,
եւ անոր վրայ գրէ , Եփրայիմի համար , Յովսէփի փայ-
տին համար , որ Եփրայիմին եւ անոր հետ եղող բոլոր
Իսրայէլի տան համար է : 17 Եւ իրարու մօտեցուր
զանոնք քեզի համար մէկ փայտ մը , եւ իրարու հետ
մէկ մը պիտի ըլլան քու ձեռքիդ մէջ : 18 Եւ երբ քու
ազգիդ որդիները քեզի ըսեն , Մեզի չե՞ս ըսեր թէ ինչ
կ՚ընես , 19 ըսէ անոնց , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ահա
Յովսէփի ձեռքը եղող Եփրայիմի փայտը եւ անոր հե-
տեւող Իսրայէլի ցեղերը պիտի առնեմ , եւ Յուդայի
փայտին պիտի միացնեմ զանոնք , եւ մէկ փայտ պիտի
ընեմ զանոնք , եւ իմ ձեռքիս մէջ մէկ պիտի ըլլան :
20 Եւ ձեր ձեռքը եղող փայտերը որոնց վրայ գրես ,
անոնց առջեւ պիտի ըլլան : 21 Եւ ըսէ անոնց , Ադո-
նայ Եհովան կ՚ըսէ . Ահա Իսրայէլի որդիները պիտի
առնեմ ազգերուն մէջէն , ուր գացին , եւ ամէն կող-
մանէ պիտի ժողվեմ զանոնք , եւ իրենց երկրին պիտի
տանիմ զանոնք : 22 Եւ երկրին մէջ , Իսրայէլի լեռնե-
րուն վրայ մէկ ազգ պիտի ընեմ զանոնք , եւ մէկ թա-
գաւոր պիտի ըլլայ բոլորին համար , եւ ալ երկու ազգ
պիտի չըլլան , եւ ալ երկու թագաւորութեանց պիտի
չբաժնուին : 23 Եւ ալ իրենց կռիւներովը , եւ իրենց
գարշելի կուռքերովը , եւ իրենց բոլոր յանցանքներով
պղծուելու չեն : Ամէն բնակած տեղերնին որ մեղա-
նեցին , զանոնք պիտի մաքրեմ , եւ ժողովուրդ պիտի
ըլլան ինծի , եւ ես Աստուած պիտի ըլլամ անոնց :
24 Եւ իմ ծառայ Դաւիթ անոնց վրայ թագաւոր պիտի
ըլլայ , եւ բոլորին մէկ հովիւ պիտի ըլլայ , եւ իմ դա-
տաստաններուս մէջ պիտի գնան , եւ իմ հրամանները
պիտի պահեն եւ կատարեն : 25 Եւ իմ ծառայ Յակոբին
տուած երկրին մէջ պիտի բնակին , ուր ձեր հարքը բնա-
կեցան , եւ անոր մէջ պիտի բնակին , իրենք , եւ իրենց
որդիները , եւ որդիներուն որդիները յաւիտեան , եւ իմ
ծառայ Դաւիթ անոնց իշխան պիտի ըլլայ յաւիտեան :
26 Եւ խաղաղութեան ուխտ մը պիտի դնեմ անոնց հետ ,
որ յաւիտենական ուխտ մը ըլլայ անոնց հետ , եւ պի-
տի հաստատեմ զանոնք , եւ պիտի շատցնեմ զանոնք ,
եւ իմ Սրբարանս անոնց մէջ յաւիտեան պիտի դնեմ :
27 Եւ իմ Խորանս անոնց վրայ պիտի ըլլայ , եւ ես
անոնց Աստուած պիտի ըլլամ , եւ անոնք ինծի ժողո-
վուրդ պիտի ըլլան : 28 Եւ ազգերը պիտի գիտնան թէ
ես Ադոնայ Եհովան եմ որ Իսրայէլը կը սրբացնեմ ,
երբ իմ Սրբարանս անոնց մէջ յաւիտեան պիտի ըլլայ :

1 Եւ Ադոնայ ձեռքը վրաս եղաւ , եւ Ադոնայ հոգիովը
զիս հանեց , եւ Ադոնայ տան բոլոր դրանց դիմաց
դրաւ զիս , որ արեւելեան կողմը կը նայէին , եւ ահա
քսանհինգ հոգի էին մարդիկ , եւ անոնց մէջտեղը տես-
նեմ զԱզուր որդի Յադանիա եւ զՓելատիա Բենայիա-
հուի որդի , որ ժողովուրդին իշխաններն էին : 2 Եւ
ինծի ըսաւ , Մարդոյ որդի , ասոնք են այն մարդիկը
որ անօրէնութիւն կը խորհին , եւ չար խորհուրդ կու
տան այս քաղաքին մէջ , 3 որ կ՚ըսեն , Չէ՞ որ տուն-
երը դեռ չեն շինուած , այս քաղաքը կաթսայ է , եւ
մենք միս ենք : 4 Ուստի մարգարէացիր անոնց դէմ ,
մարգարէացիր , մարդոյ որդի : 5 Եւ Տէրոջ Հոգին ինծի
վրայ եկաւ , եւ ինծի ըսաւ , Խօսէ , Ադոնայ Եհովան
կ՚ըսէ . Այսպէս ըսիք , տուն Իսրայէլի , որովհետեւ
ձեր սրտին մէջ եղածը գիտեմ : 6 Ձեր սպանած բազ-
մութիւնը շատցուցիք այս քաղաքին մէջ , եւ անոր
փողոցները սպանուածներով լեցուցիք : 7 Ուստի Ա-
դոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ձեր սպանուածները որ անոր
մէջ դրիք , միսը անոնք է , եւ քաղաքը կաթսան է , բայց
ես ձեզ անոր միջէն պիտի հանեմ : 8 Սուր վախցա-
ցիք , եւ սուր պիտի բերեմ ձեր վրայ , Ադոնայ Եհո-
վան կ՚ըսէ : 9 Եւ ձեզ անոր միջէն պիտի հանեմ , եւ
օտարներու ձեռքը պիտի տամ , եւ դատաստաններ պի-
տի ընեմ ձեր մէջ : 10 Սուրէ պիտի իյնաք , Իսրայէլի
սահմանին վրայ պիտի դատեմ ձեզ , եւ պիտի գիտնաք
թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան : 11 Այս քաղաքը ձեզի հա-
մար կաթսայ պիտի չըլլայ , եւ դուք միս պիտի չըլլաք
անոր մէջ , հապա Իսրայէլի սահմանին վրայ պիտի դա-
տեմ ձեզ : 12 Եւ պիտի գիտնաք թէ ես եմ Ադոնայ Ե-
հովան , որուն կանոններովը չգացիք , եւ իմ դատաս-
տաններս չկատարեցիք , հապա ձեր շուրջը եղող ազ-
գերուն դատաստաններուն համեմատ գործեցիք : 13 Եւ
երբ Փելատիա մեռաւ , ես ալ երկրպագեցի երեսիս վրայ
ինկած , եւ բարձր ձայնով աղաղակեցի , եւ ըսի , Ո՛հ ,
Ադոնայ Եհովա , դուն Իսրայէլի մնացորդը բոլորովին
պիտի՞ վերցնես :

1 Եւ Ադոնայ խօսքը ինծի եղաւ , եւ ըսաւ , 2 Մարդոյ
որդի , Երուսաղէմի բնակիչները քու եղբայրներուդ ,
քու եղբայրներուդ , քու հարազատներուդ եւ Իսրայէլի
տան բոլոր տունին համար ըսին , Ադոնայէն հեռացէք .
մեզի տրուեցաւ այս երկիրը ժառանգութիւն : 3 Ուստի
ըսէ , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Թէեւ հեռու ազգերուն
մէջ հալածեցի զանոնք , եւ թէեւ երկիրներուն մէջ ցը-
րուեցի զանոնք , սակայն գացած ազգերուն մէջ սրբա-
րան պիտի ըլլամ անոնց համար փոքր ինչ : 4 Ուստի
մարգարէացիր , եւ ըսէ , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ես
ձեզ ժողովուրդներէն պիտի ժողվեմ , եւ ցրուած եղած
երկիրներէն պիտի հաւաքեմ , եւ Իսրայէլի երկիրը պի-
տի տամ ձեզի : 5 Եւ հոն պիտի գան , եւ անկէ բոլոր
գարշելիքները եւ բոլոր պղծութիւնները պիտի վերց-
նեն : 6 Եւ ձեզ նոր սիրտ պիտի տամ , եւ նոր հոգի
պիտի դնեմ ձեր մէջ , եւ քարէ սիրտը ձեր մարմնոյն
մէջէն պիտի հանեմ , եւ մարմնի սիրտ պիտի տամ ձե-
զի : 7 Որպէսզի իմ հրամաններուս մէջ գնան , եւ իմ
դատաստաններուս պահպան ըլլան , եւ կատարեն զա-
նոնք , եւ ժողովուրդ պիտի ըլլան ինծի , եւ ես Աստուած
պիտի ըլլամ անոնց : 8 Բայց որոնց սիրտը իրենց գա-
րշելի կուռքերուն եւ իրենց գարշելիքներուն ետեւէ
գնաց , անոնց ճամբան իրենց գլխուն պիտի դնեմ ,
Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ : 9 Եւ Տէրոջ Հոգին ինծի վրայ
եկաւ , եւ ինծի ըսաւ , 10 Մարդոյ որդի , Բաբելոնի
թագաւորը իր զօրքովը Տիւրոսի դէմ եկաւ , եւ անոր
գլուխները ամէն մազերով ծռեցան , եւ ամէն ուսերը
քերծուեցան . բայց ո՛չ զօրքին համար , ո՛չ անոր հա-
մար որ անոր դէմ եկաւ , վարձք մը եղաւ Տիւրոսի հա-
մար : 11 Ուստի մարգարէացիր , մարդոյ որդի , եւ ըսէ
Տիւրոսի թագաւորին , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Դուն
կնիքը կը դնէիր , իմաստութեամբ լեցուն էիր , եւ
կատարեալ գեղեցկութիւն էիր : 12 Աստուծոյ պարտէ-
զին Եդեմին մէջ էիր , ամէն թանկագին քարերով զար-
դարուած էիր , սարդիոն , տոպազ , եւ ադամանդ , քրիզո-
լիթ , օնիքս , եւ յասպիս , սափիր , սմարագդոս , եւ
կարկեհան , եւ ոսկիէ էր քու զարդերուդ գործը , եւ
քու վրաներուդ պատրաստութիւնը քու ծնած օրդ
պատրաստուած էր : 13 Դուն օծուած քերովբէ էիր ,
որ կը ծածկէր , եւ զքեզ այնպէս դրի , որ Աստուծոյ
սուրբ լերան վրայ էիր , կրակէ քարերուն մէջ կ՚երթա-
յիր : 14 Ճամբաներուդ մէջ կատարեալ էիր ստեղծուած
օրէդ սկսեալ , մինչեւ որ անիրաւութիւն գտնուեցաւ
քու մէջդ : 15 Առեւտուրիդ բազմութենէն ներսիդ լե-
ցուցին բռնութիւն , եւ մեղանչեցիր , ուստի քեզ պղծու-
թեան պէս Աստուծոյ լերնէն վար ձգեցի , եւ քեզ կը
կորսնցնէր , ո՛վ պաշտպան քերովբէ , կրակէ քարերուն
մէջէն : 16 Քու առեւտուրիդ բազմութենէն ներսիդ
լեցուցին անիրաւութիւն , եւ մեղանչեցիր , ուստի քեզ
պղծութեան պէս Աստուծոյ լերնէն վար ձգեցի , եւ քեզ
կը կորսնցնէր , ո՛վ պաշտպան քերովբէ , կրակէ քարե-
րուն մէջէն : 17 Գեղեցկութեանդ համար սիրտդ ամ-
պարտաւանացաւ , իմաստութիւնդ քու փայլուն տես-
քիդ համար պղծեցիր , ես ալ գետին ձգեցի զքեզ , թա-
գաւորներուն առջեւ դրի զքեզ , որ քեզ տեսնեն : 18 Քու
մեղքերուդ բազմութենէն , քու անիրաւ առեւտուրիդ
համար սրբարանները պղծեցիր , ուստի քու մէջդէն
կրակ հանեցի , որ քեզ ուտէ , եւ քեզ երկրին վրայ
մոխիր դարձուցի բոլոր անոնց առջեւ որ քեզ կը տես-
նէին : 19 Ժողովուրդներուն մէջ բոլոր անոնք որ քեզ
կը ճանչնային , քեզի համար զարհուրեցան , սոսկում
եղար , եւ յաւիտեան պիտի չըլլաս : 20 Եւ Ադոնայ Ե-
հովայի խօսքը ինծի եղաւ , եւ ըսաւ , 21 Մարդոյ որդի ,
երեսդ դարձուր Սիդոնի դէմ , եւ անոր դէմ մարգարէա-
ցիր , 22 եւ ըսէ , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ահա ես քու
դէմդ եմ , Սիդոն , եւ քու մէջդ պիտի փառաւորուիմ ,
եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան , երբ
անոր մէջ դատաստաններ ընեմ , եւ անոր մէջ սրբա-
նամ : 23 Եւ անոր մէջ համաճարակ պիտի դրկեմ , եւ
անոր փողոցներուն մէջ արիւն պիտի ըլլայ , եւ վիրա-
ւորները անոր մէջտեղ պիտի իյնան սուրէն , որ անոր
դէմ պիտի գայ ամէն կողմանէ , եւ պիտի գիտնան թէ
ես եմ Ադոնայ Եհովան : 24 Եւ Իսրայէլի տան համար
ալ չարչարող փուշ մը եւ ցաւագին տատասկ մը պի-
տի չըլլայ անոնց բոլոր շրջակայքէն որ զանոնք կ՚ան-
արգէին , եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան :
25 Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Երբ Իսրայէլի տունը ժո-
ղովեմ ազգերուն մէջէն , ուր ցրուած են , եւ անոնց
մէջ սրբացած ըլլամ ազգերուն առջեւ , այն ատեն իմ
ծառայ Յակոբին տուած իրենց երկրին մէջ պիտի բնա-
կին : 26 Եւ անոր մէջ ապահով պիտի բնակին , եւ տուն-
եր պիտի շինեն , եւ խաղողի այգիներ պիտի տնկեն ,
եւ ապահով պիտի բնակին , երբ դատաստաններ ընեմ
իրենց շրջակայքին բոլոր անոնց մէջ որ զանոնք կ՚ան-
արգէին , եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան
իրենց Աստուածը :

1 Տասներեքերորդ տարուան տասներկուերորդ ամսուն
առաջին օրը Ադոնայ խօսքը ինծի եղաւ , եւ ըսաւ ,
2 Մարդոյ որդի , Եգիպտոսի թագաւոր փարաւոնին դէմ
երեսդ դարձուր , եւ անոր եւ բոլոր Եգիպտոսի դէմ
մարգարէացիր , եւ ըսէ , խօսէ , եւ ըսէ , Ադոնայ Ե-
հովան կ՚ըսէ . Ահա ես քու դէմդ եմ , Եգիպտոսի թա-
գաւոր փարաւոն , մեծ վիշապ , որ գետերուդ մէջ կը
պառկիս , որ կ՚ըսես , Գետս իմս է , եւ ես ինքզինքս
ըրի : 4 Ծնօտներուդ մէջ կեռիկներ պիտի դնեմ , եւ
գետերուդ ձուկերը քու թեփերուդ պիտի կպցնեմ , եւ
գետերուդ մէջտեղէն քեզ պիտի հանեմ , եւ գետերուդ
ձուկերը քու թեփերուդ պիտի կպչին : 5 Եւ զքեզ եւ
գետերուդ բոլոր ձուկերը անապատը պիտի նետեմ ,
դաշտին երեսին վրայ պիտի իյնաս , չպիտի հաւաքուիս
եւ չպիտի ժողվուիս , երկրի գազաններուն եւ երկնքի
թռչուններուն կերակուր պիտի տամ զքեզ : 6 Եւ Եգիպ-
տոսի բոլոր բնակիչները պիտի գիտնան թէ ես եմ Ա-
դոնայ Եհովան , որովհետեւ Իսրայէլի տան եղեր էք
եղէգնեայ գաւազան մը : 7 Երբ ձեռքերնուդ մէջ բռնե-
ցին , դուն պիտի կոտրէիր , եւ անոնց ամէն ուսերը
պիտի քերծէիր , եւ երբ անոնց վրայ յենուին , պիտի
կոտրէիր , եւ անոնց բոլոր մէջքերը պիտի կաղցնէիր :
8 Ուստի Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ահա սուր պիտի
բերեմ քու վրադ , եւ քու մարդիկդ եւ անասունդ պի-
տի կտրեմ : 9 Եւ Եգիպտոսի երկիրը աւերակ եւ ան-
ապատ պիտի ըլլայ , եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադո-
նայ Եհովան , որովհետեւ ըսաւ , Գետը իմս է , եւ ես
ըրի : 10 Ուստի ահա քու դէմդ եմ , եւ քու գետերուդ ,
եւ Եգիպտոսի երկիրը Միգդոլէն մինչեւ Սիենէ , մին-
չեւ Եթովպացիներուն սահմանը պիտի տամ աւերակ
եւ անապատ եւ աւերակ : 11 Մարդուն ոտքը պիտի չան-
ցնէ անոնց մէջէն , եւ անասունին ոտքը պիտի չանցնէ
անոնց մէջէն , եւ քառասուն տարի պիտի չբնակուի :
12 Եւ Եգիպտոսի երկիրը աւերակներուն մէջ աւերակ
պիտի ընեմ , եւ անոր քաղաքները քառասուն տարի
աւերակներուն մէջ պիտի ըլլան , եւ Եգիպտոսը ազգե-
րուն մէջ պիտի ցրուեմ , եւ երկիրներուն մէջ պիտի
սփռեմ զանոնք : 13 Որովհետեւ Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ .
Քառասուն տարուան վախճանին Եգիպտոսը ցրուած
եղած ազգերուն մէջէն պիտի ժողվեմ : 14 Եւ Եգիպտո-
սի գերութիւնը պիտի դարձնեմ , եւ Պաթրոսի երկիրը ,
իրենց ծննդավայրի երկիրը պիտի տանիմ զանոնք , եւ
հոն թագաւորութիւն մը պիտի ըլլան : 15 Թագաւորու-
թիւններուն մէջ ամենէն նուաստ պիտի ըլլայ , եւ ալ
ազգերուն վրայ պիտի չբարձրանայ , եւ ես զանոնք պի-
տի պակսեցնեմ , որպէսզի ալ ազգերուն վրայ չիշխեն :
16 Եւ ալ Իսրայէլի տան վստահութիւն պիտի չըլլայ ,
որ անոնց անօրէնութիւնը յիշեցնէ , երբ անոնց ետեւէ
գան , եւ գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան : 17 Եւ
քսանեւեօթներորդ տարուան առաջին ամսուն առաջին
օրը Ադոնայ խօսքը ինծի եղաւ , եւ ըսաւ , 18 Մարդոյ
որդի , Բաբելոնի թագաւոր Նաբուգոդոնոսոր իր զօրքը
մեծ ծառայութեան համար Տիւրոսի դէմ հանեց . ամէն
գլուխ ծռեցաւ , եւ ամէն ուս քերծուեցաւ , բայց ո՛չ
անոր եւ ո՛չ իր զօրքին համար Տիւրոսի համար ըրած
ծառայութեան համար վարձք մը եղաւ : 19 Ուստի Ա-
դոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ահա Եգիպտոսի երկիրը Բա-
բելոնի թագաւոր Նաբուգոդոնոսորին պիտի տամ , եւ
անիկա անոր բազմութիւնը պիտի առնէ , եւ անոր ա-
ւարը պիտի կողոպտէ , եւ անոր աւարը պիտի կողո-
պտէ , եւ զօրքին վարձք պիտի ըլլայ : 20 Ես ալ անոր
գործած աշխատութեանը համար Եգիպտոսի երկիրը
պիտի տամ անոր , որովհետեւ ինծի համար գործեց ,
Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ : 21 Այն օրը Իսրայէլի տան
եղջիւր մը պիտի բուսցնեմ , եւ անոնց մէջտեղ բերան
մը պիտի բանամ , եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ
Եհովան :

1 Եւ Ադոնայ խօսքը ինծի եղաւ , եւ ըսաւ , 2 Մարդոյ
որդի , մարգարէացիր , եւ ըսէ , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ .
Ողբացէք , Օրուան համար ողբացէք , 3 որովհետեւ
օրը մօտ է , այո՝ Ադոնայ օրը մօտ է , ամպոտ օր մը
պիտի ըլլայ , ազգերուն ժամանակը պիտի ըլլայ : 4 Եւ
Եգիպտոսի վրայ սուր պիտի գայ , եւ Եթովպիայի մէջ
ցաւ պիտի ըլլայ , երբ Եգիպտոսի մէջ սպանեալներ
իյնան , եւ անոր բազմութիւնը պիտի առնեն , եւ անոր
հիմերը պիտի քանդուին : 5 Եթովպիա եւ Լիբիա , եւ
Լուդ , եւ բոլոր խառնամարդը , եւ Քոբ , եւ Եգիպտոսի
որդիները նոյն ուխտին հետ սուրէ պիտի իյնան : 6 Ա-
դոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Եգիպտոսի վրայ հարուածներ
պիտի իյնան , եւ անոր զօրութեան հպարտութիւնը
պիտի վար իջնայ , Միգդոլէն մինչեւ Սիենէ սուրէն
պիտի իյնան անոր մէջ , Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ : 7 Եւ
աւերակներուն մէջ աւերակ պիտի ըլլան , եւ անոր քա-
ղաքները աւերակներուն մէջ պիտի ըլլան : 8 Եւ պի-
տի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան , երբ Եգիպտո-
սի մէջ կրակ դնեմ , եւ անոր բոլոր օգնականները
պիտի ջախջախուին : 9 Այն օրը պիտի ըլլայ որ լուրե-
րը իմ առջեւէս նաւերով պիտի ելլեն , որ անհոգ Եթո-
վպիան վախցնեն , եւ ցաւ պիտի ըլլայ անոնց վրայ ,
Եգիպտոսի օրուան պէս , որովհետեւ ահա կու գայ :
10 Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Եգիպտոսի բազմութիւնը
պիտի վերցնեմ Բաբելոնի թագաւոր Նաբուգոդոնոսո-
րի ձեռքովը : 11 Ինքը եւ անոր հետ իր ազգին զօրա-
ւորները , ազգերուն սոսկալիները պիտի բերուին որ
երկիրը աւերեն , եւ սուրերնին Եգիպտոսի դէմ պիտի
քաշեն , եւ երկիրը սպանեալներով պիտի լեցնեն : 12 Եւ
գետերը պիտի չորցնեմ , եւ երկիրը չարերուն ձեռքը
պիտի ծախեմ , եւ օտար մարդոց ձեռքովը երկիրը եւ
անոր մէջ եղածները պիտի աւերեմ , Ադոնայ Եհովան
խօսեցայ եւ կատարեցի : 13 Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ .
Կուռքերը պիտի կորսնցնեմ , եւ Նոբի մէջ կռիւները
պիտի վերցնեմ , եւ Եգիպտոսի երկրին մէջ իշխան մը
պիտի չըլլայ , եւ Եգիպտոսի երկրին վրայ երկիւղ պի-
տի դնեմ : 14 Եւ Պաթրոսը պիտի աւերեմ , եւ Սոանի
մէջ կրակ պիտի դնեմ , եւ դատաստաններ պիտի ընեմ
Նոյի վրայ : 15 Եւ Եգիպտոսի զայրոյթը պիտի թափեմ
Սինի վրայ , որ զօրութեան ամրոցն է , եւ Նոյի բազ-
մութիւնը պիտի կորսնցնեմ : 16 Եւ Եգիպտոսի մէջ
կրակ պիտի դնեմ , Սին մեծ ցաւ պիտի ունենայ , եւ
Նոյ պիտի պատռուի , եւ Մեմփիս օրերու մէջ թշնամի
պիտի ունենայ : 17 Աւենի եւ Փիբեսեթի երիտասարդ-
ները սուրէ պիտի իյնան , եւ անոնք գերութեան պիտի
երթան : 18 Տափնեսի մէջ ցերեկը պիտի խաւարի , երբ
Եգիպտոսի լուծերը հոն կոտրեմ , եւ անոր զօրութեան
հպարտութիւնը պիտի վերջանայ անոր մէջ , ամպ մը
պիտի ծածկէ զանիկա , եւ անոր աղջիկները գերութեան
պիտի երթան : 19 Եւ Եգիպտոսի վրայ դատաստաններ
պիտի ընեմ , եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Ե-
հովան : 20 Եւ տասնմէկերորդ տարուան առաջին ամ-
սուն եօթներորդ օրը Ադոնայ խօսքը ինծի եղաւ , եւ
ըսաւ , 21 Մարդոյ որդի , Եգիպտոսի թագաւոր փարաւո-
նին բազուկը կոտրեցի , եւ ահա չպիտի կապուի որ
դեղ դնեն , որ կապեն զանիկա , որ զօրանայ սուր բռնե-
լու համար : 22 Ուստի Ադոնայ Եհովան կ՚ըսէ . Ահա
Եգիպտոսի թագաւոր փարաւոնին դէմ եմ , եւ անոր
բազուկները , զօրաւորն ալ եւ կոտրուածն ալ պիտի
կոտրեմ , եւ սուրը անոր ձեռքէն պիտի ձգեմ : 23 Եւ
Եգիպտոսը ազգերուն մէջ պիտի ցրուեմ , եւ երկիրնե-
րուն մէջ պիտի սփռեմ զանոնք : 24 Եւ Բաբելոնի թա-
գաւորին բազուկները պիտի զօրացնեմ , եւ իմ սուրս
անոր ձեռքը պիտի դնեմ , եւ փարաւոնին բազուկները
պիտի կոտրեմ , եւ անիկա անոր առջեւ պիտի հեծկլտայ
սպանուածի հեծկլտանքով : 25 Եւ Բաբելոնի թագաւո-
րին բազուկները պիտի զօրացնեմ , եւ փարաւոնին բա-
զուկները պիտի իյնան , եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ա-
դոնայ Եհովան , երբ իմ սուրս Բաբելոնի թագաւորին
ձեռքը դնեմ , եւ անիկա զայն Եգիպտոսի երկրին վրայ
պիտի քաշէ : 26 Եւ Եգիպտոսը ազգերուն մէջ պիտի
ցրուեմ , եւ երկիրներուն մէջ պիտի սփռեմ զանոնք ,
եւ պիտի գիտնան թէ ես եմ Ադոնայ Եհովան :

1 Տասնմէկերորդ տարուան երրորդ ամսուն առաջին
օրը Ադոնայ խօսքը ինծի եղաւ , եւ ըսաւ , 2 Մարդոյ
որդի , ըսէ Եգիպտոսի թագաւոր փարաւոնին եւ անոր
բազմութեանը , Ո՞ւմ նման մեծցար քու մեծութեանդ
մէջ : 3 Ահա Ասորեստանը կեդրոնի ծառի մը նման էր
Լիբանանի մէջ , գեղեցիկ ճիւղերով , եւ ստուերոտ

14 ու լայնութիւնը տասը հազար բլլայ։ [1]Եւ ան-
կէ պիտի չժամանեն ու չվոխանին, ու երկրին
երախտագրին [2]--ւնէն էլոյ չդարձընեն, վասն զի
անիկա Տէրոջը նուիրուած է։
15 Եւ քաղաքին հինգ հազարին քովը լայնու-
թիւնէն մնացած հինգ հազարը [3]անուրբ պի-
տի բլլայ՝ քաղաքին համար, բնակութեան
համար ու արուարձաններուն համար, և քա-
16 ղաքը անոր մէջտեղը բլլայ։ Ու անոր չափե-
րը սոսկ բլլան։ Հիւսիսային կողմէ՝ չորս հա-
զար հինգ հարիւր, և հարաւային կողմէ՝ չորս
հազար հինգ հարիւր, և արեւելեան կողմէ՝
17 չորս հազար հինգ հարիւր։ Եւ քա-
ղաքին արուարձանը գէպ՚ի հիւսիս երկու
հարիւր յիսուն՝ ու գէպ՚ի հարաւ երկու հա-
րիւր յիսուն՝ և գէպ՚ի արեւելք երկու հա-
րիւր յիսուն՝ ու գէպ՚ի արեւմուտք երկու
18 հարիւր յիսուն բլլայ։ Եւ սուրբ ընծային
քովը երկայնութենէն մնացած գէպ՚ի արեւելք
տասը հազարը, ու գէպ՚ի արեւմուտք տասը
հազարը՝ (որ սուրբ ընծային քովին է.) անոր
բերքը քաղաքին ծառայութիւնը բնակելուն
19 կերակուր բլլայ։ [4]Եւ քաղաքին ծառայու-
թիւնը բնակողը իսրայէլին ամէն ցեղերէն
պիտի բլլան։
20 Բոլոր ընծան քառակուսի հինգ հազարով քառա-
ւոր ու հինգ հազար բլլայ։ -- սուրբ ընծան քա-
ղաքին կալուածքին հետ մէկտեղ քառակուսի
ձեւացնելէք։
21 Եւ սուրբ ընծային ու քաղաքին կալուած-
քին մէկ կողմէն ու միւս կողմէն [5]մնացածը
իշխանին համար բլլայ։ Նուիրուած քառակու-
հինգ հազարին դիմացը մինչեւ արեւելեան սահ-
մանը՝ ու գէպ՚ի արեւմուտք քառակուսի հինգ
հազարին դիմացը մինչեւ արեւմտեան սահմանը
[6]--ին-ուն բաժիններուն քովը իշխանին համար
բլլայ։ Աթիկա պիտի բլլայ սուրբ ընծան, [7]ու
տաճարին սրբարանը անոր մէջտեղը պիտի բլ-
22 լայ։ Իշխանին բաժինին մէջտեղը եղող Ղե-
ւտացւոց կալուածքէն -- քաղաքին կալուածք-
քէն դուրս՝ [8]ուղղափառ սահմանին ու բնեխառնին
սահմանին մէջտեղը իշխանին պիտի բլլայ։
23 Եւ մնացած ցեղերուն՝ արեւելեան կողմէն
մինչեւ արեւմտեան կողմը բնեխառնին մէկ [9]--
24 [10]ը ըստ· Ու բնեխառնին սահմանին քովը՝ ա-
րեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը
25 Շմաւոնին մէկ [11]--ին ըստ· Եւ Շմաւոնի սահ-
մանին քովը՝ արեւելեան կողմէն մինչեւ արե-
26 մուտեան կողմը Իսաքարին մէկ [12]--ին ըստ· Ու
Իսաքարի սահմանին քովը՝ արեւելեան կողմէն
մինչեւ արեւմտեան կողմը Զաբուղոնին մէկ [13]--
27 ին ըստ· Եւ Զաբուղոնի սահմանին քովը՝ ա-
րեւելեան կողմէն մինչեւ արեւմտեան կողմը
28 Գադին մէկ [14]--ին ըստ· Ու Գադի սահմանին
քովը՝ հարաւային կողմը գէպ՚ի հարաւ [15]ել-
սահմանը՝ Թամարէն [16]մինչեւ [17]Մարիբաթեան
ջուրերը Կադեսի մէջ՝ -- [18]ին ձոր մինչեւ մեծ ծովը [19]--
29 հնդկացաղը պիտի բլլայ։ Ահա է այն երկիրը՝ որ
իսրայէլի ցեղերուն մինչեւ պիտի բաժնեք
ժառանգութիւնեան համար, ու անոնց բաժին-
ները սոսկ են, կ'ըսէ Տէր Եհովան։
30 Եւ քաղաքին ելքերը սոսկ են. Հիւսի-
սային կողմէն չորս հազար հինգ հարիւր չափ
31 բլլալով, (Ու քաղաքին դռները իսրայէլի
ցեղերուն անուններուն համեմատ պիտի բլ-
լայ.) երեք դուռ գէպ՚ի հիւսիս. մէկ դուռ.
մը Ռուբէնին՝ մէկ դուռ. մը Ղեւտացւոյն -- մէկ
32 դուռ. մը Ղեւիին· Եւ արեւելեան կողմէն չորս
հազար հինգ հարիւր [20]--ին երեք դուռ.
պիտի բլլայ· մէկ դուռ. մը Յովսէփին՝ մէկ
դուռ. մը Բենիամինին -- մէկ դուռ. մը Դանին.
33 Եւ հարաւային կողմէն չորս հազար հինգ հա-
րիւր չափ բլլալով՝ երեք դուռ. պիտի բլլայ·
մէկ դուռ. մը Շմաւոնին՝ մէկ դուռ. մը Իսա-
34 քարին -- մէկ դուռ. մը Զաբուղոնին· Արեւ-
մտեան կողմէն -- չորս հազար հինգ հարիւր
[21]--ին երեք դուռ. պիտի բլլայ· մէկ դուռ.
մը Գադին՝ մէկ դուռ. մը Ասերին -- մէկ դուռ.
35 մը Նեփթաղիմին· Բոլոր չրջապատը տասնու-
եւթը հազար [22]--ին պիտի բլլայ· ու ան օրէն
[23]քաղաքին անունը [24]Եհովա-շամա պիտի բլլայ։

1 ԵՂ· ԽԲ· 20· ԳՀ· ԽԵ· 16· 22· 33· 2 ԳԼ· ԽԵ· 6· 3 ԳԼ· ԽԵ· 7· 4 ՀՐ· 8· 10· 5 ԳԼ· ԽԵ· 19· 6 ԳԼ· ԽԵ· 14· 21· 22· 7 ՑԹ· ԽԸ· 10· ՂԱ· ԳՈՒՄ· Գ· 21· 8 ԵՉ· ԽԲ· 17· 9 ԵՉ· ԽԴ· 12· 10 ՔՀՄ· 12· 16· 11 ՑԹ· ԽԸ· 1· 12 ՑԹ· ԽԸ· 23· 13 ՑԹ· ԽԸ· 26· 14 ՑԹ· ԽԸ· 27· 15 ՍԿԶԲ· ՀԱ· Ե· 16 ԵՀՄ· ԺԵ· 17· 17 ԵՀՄ· ՀԱ· Ե· 18 ՔՀՄ· 12· 16· 19 ՍԿԶԲ· ՀԱ· Ե· 20 ՔՀՄ· 12· 16· 21 ՑԹ· ԽԸ· 1· 22 ՑԹ· ԽԸ· 23· 23 ՍԿԶԲ· ՀԱ· Ե·

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԴԱՆԻԵԼԻ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ցոփակիմին գերեզմանը: 3 Նափանակ ներքինին կ՚առնէ Դանիէլը: Աշտիան: Միսայէլը ու Ազարիան: 8 Նոյնը խնդրելով ներքինապետէն կ՚ընդունի զանոնք: 11 Նոյնը գերեզմանը խնդրատուին հետ: 17 Աստուած տալիս է Դանիէլին, Աշտիային, Միսայէլին ու Ազարիային գիտութիւն ու իմաստութիւն:

1 Յուդայի թագաւորին՝ Յովակիմին թագաւորութեան երրորդ տարին Բաբիլոնի Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը Երուսաղէմ եկաւ,
2 ու Տէրը անոր ձեռքը տուաւ Յուդայի Յովակիմ թագաւորը, ու Աստուծոյ տաճարին անօթներէն մէկ մասը. և անոնք Շինաար երկիրը՝ իր աստուծոյն տաճարը տարաւ, ու անօթները իր աստուծոյն գանձատունը դրաւ.
3 Եւ թագաւորը իր ներքինապետին Ասփանազին ըսաւ որ Իսրայէլի որդիներէն ու թագաւորական սերունդէն և իշխաններէն բնաւորութիւն չունեցող, գեղեցիկ դէմքով, ու ամէն խնդութիւնն հմուտ, ու գիտութիւնն ունեցող, հանճարեղ, և թագաւորին պալատին մէջ կայնելու կարողութիւն ունեցող տղաքներ բերէ, և Քաղդէացւոց գիրը ու լեզուն սորվեցնէ:
5 Ու թագաւորը անոնց օրական ուռկան սահմանեց՝ թագաւորին ուտելիքէն ու իր խմած գինիէն, որ զանոնք երեք տարի սնուցանէ, ու ետքը անոնք թագաւորին առջեւը կայնին:
6 Անոնց մէջ էին Յուդայի որդիներէն Դանիէլ, Անանիա, Միսայէլ ու Ազարիա:
7 Ներքինապետը անոնց անուններ դրաւ. Դանիէլին՝ Բաղտասարայ, Անանիային՝ Սեդրաք, Միսայէլին՝ Միսաք, ու Ազարիային Աբեդնագով դրաւ.
8 Եւ Դանիէլ մտքը դրաւ որ թագաւորին ուտելիքէն ու անոր խմած գինիէն չպղծուի. և ներքինապետէն խնդրեց որ չպղծուի:
9 Թէպէտեւ Աստուած ներքինապետին առջեւը շնորհք ու գթութիւն գտնել տուաւ Դանիէլին:
10 ու ներքինապետը Դանիէլին ըսաւ. Եւ ներքինապետը Դանիէլին ըսաւ. Ես կը վախնամ իմ թագաւոր տիրոջմէս որ ձեր ուտելիքը ու խմելիքը սահմանեց. վասն զի ինչո՞ համար անիկա ձեր երեսները ձեզի հասակակից եղող տղոցը նէ՛նայնէն աւելի մեռած տեսնէ, ու դուք թագաւորին առջեւը դժուարացնէք:
11 Եւ Դանիէլ ըսաւ պահապանին՝ որն որ ներքինապետը Դանիէլին, Անանիային, Միսայէլին ու Ազարիային վրայ դրեր էր,
12 ու Ազարիային վրայ դրեր էր. Շնորհք բրէ՛ քու ծառաներդ տասը օր փորձէ, ու մեզի ուտելու հասնոր ընդհանէն՝ ու խմելու հասնոր
13 Յետոյ տուր ի՛ր ու մեզի ու մեր դէմքը՝ ու թագաւորին պահու կերակուրը ուտող տղոցը դէմքը երեսնան, և ինչպէս որ տեսնես՝ անոր
14 Համաձայնեցաւ ընդ ձառանեցուց. Ու տասը օր բանիս հասնոր անոնց մտիկ ըրաւ, ու
15 զանոնք տասը օր փորձեց. Եւ տասը օրէն հետը անոնց դէմքը՝ թագաւորին պահու կերակուրը ուտող ամէն տղոցը երեսնան ու էլ ավելի
16 ու գէր երեցաւ. Ուստի պահապանը անոնց ապահու կերակուրը ու խմելու գինին կը վերցնէր, ու անոնց ընդհանէն կու տար.
17 Եւ Աստուած այս չորս տղոցը՝ ամէն գրքերուն ու իմաստութեան մէջ Իգիտութիւն ու հանճար տուաւ. ու Դանիէլ Ամէն տեսիլքի ու երազի մէջ
18 սիրտը ու երազը կը հասկնար. Եւ այն օրերը որ թագաւորը հրամայեց որ զանոնք բերեն, ներքինապետը զանոնք
19 Նաբուգոդոնոսորին առջեւը տարաւ. Ու թագաւորը անոնց հետ խօսեցաւ, և անոնց ամենուն մէջէն՝ Դանիէլին, Անանիային, Միսայէլին ու Ազարիային պէս չգտնուեցաւ. ու
20 Անոնք թագաւորին առջեւը կը կայնէին. Եւ թագաւորը անոնց հարցուցած ամէն խնդութիւն ու գիտութիւն վերաբերեալ բանի մէջ զանոնք իր բոլոր թագաւորութեան ներ մէջ եղող բոլոր մոգերէն ու հմայողներէն
21 տասնապատիկ գերազանց գտաւ. Եւ Դանիէլ մինչեւ Կիւրոս առաջին տարին մնաց.

ԳԼ. Բ

1 Նաբուգոդոնոսոր իր տեսած երազը մոռնալով խռովուեցաւ, ներքին ախոռապետներով կը պահանջէ որ զանիկա իրեն պատմեն. 10 երազը իրենց անկարելութիւնը խոստովանելով մեռնելու կը գատապարտուին. 14 Դանիէլ միջնորդ կ՚երթայ. 24 Դանիէլ կ՚առաջնորդէ Արիովքը. 31 Նաբուգոդոնոսորին տեսիլք կը տարուի. 31 Երազը. 36 ու անոր մեկնութիւնը. 46 Դանիէլի յաջողութիւնը:

1 Ու Նաբուգոդոնոսոր թագաւորութեան երկրորդ տարին Նաբուգոդոնոսոր երազներ տեսաւ, ու անոր ոգին խռովեցաւ ու քունը
2 փախաւ. Եւ թագաւորը հրամայեց որ մոգերը, հմայողները, կախարդները ու քաղդեացիները կանչեն, որպէս զի թագաւորին իր

---

1 Բաբ. ի. 1. Երեմ. իե. 19. 2 Երեմ. իե. 19. 3 Դան. ա. 10. 5 Եսթ. ա. 11. Ձագ. ե. 11. 7 Ես. Ա. 7. 8 Եսթ. գ. 4. 17. 18. Եսթ. ե. 1. 9 Ես. Գագ. ե. 11. 10 Հագ. 13. Դան. իա. 23. 11 Եսթ. գ. 4. Դան. ա. 3. 12 Եսթ. Գագ. ե. 11. 13 Եսթ. Դան. իե. 21. Եսթ. գ. 4. 17. 14 Եսթ. Դան. իե. 21. 15 Եսթ. Դան. իե. 21. Եսթ. գ. 4. 17. 16 Եսթ. Գագ. ե. 11. 17 Եսթ. գ. 4. 18. Եսթ. Օր. իբ. 20. Նեղեմ. գ. 13. Ելք. ի. 2. 19 Եսթ. Դան. իե. 21. Ես. Ա. 7. 20 Եսթ. Դան. իե. 21. 21 Եսթ. Դան. ա. 1. 2 Եսթ. գ. 4. Եսթ. ե. 1. Գէ. գ. 1. 3 Եսթ. ե. 1. Գէ. գ. 18. 4 Եսթ. ե. 11. Գէ. ե. 11. 5 Եսթ. ե. 1. Գէ. ե. 1. 6 Եսթ. ե. 1. Գէ. ե. 1. 7 Եսթ. ե. 1. Գէ. ե. 1.

երազներդ պատմեն. և անոնք ևկան ու Թագաւորին առջևը կայնեցան։
3 Եւ Թագաւորը անոնց ըսաւ, Երազ տեսայ, ու իմ ոգիս կը խռովի որ ան երազը գիտնամ։
4 Ո՛ւ Քաղդեացիները Թագաւորին °Ասորերէն ը-սին, ²Ով Թագաւոր, յաւիտեան ապրի կեցիր. ըսէ երազը քու ծառաներուդ, ու մենք ⸗ը-
5 մեկնութիւնը խնայցընենք։ Թագաւորը պա-տասխան տուաւ ու Քաղդեացիներուն ըսաւ, †Բանը ինծմէ ելաւ. թէ որ երազը ու անոր մեկնութիւնը ինծի չյայտնէք, գուք †կտոր կտոր պիտի ըլլաք, ու ձեր տուներդը ապրանոց
6 պիտի ըլլան։ ²Բայց թէ որ երազը ու անոր մեկնութիւնը ինծի խնայցնէք, ինծմէ պարգև-ներ, †առքեր ու շատ պատիւ պիտի առնէք. ուրեմն երազը ու անոր մեկնութիւնը
7 ինծի խնայցուցէք։ Անոնք նորէն պատասխան տուին ու ըսին, Թագաւորը թող իսկ երազը իր ծառաներուն, ու անոր մեկնութիւնը խնա-
8 ցընենք։ Թագաւորը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ազէկ գիտեմ որ գուք °ժամանակը ծախու կ'առնէք, վասն զի կը տեսնէք որ
9 †բանը ինծմէ ելած է։ Բայց թէ որ գուք երազը ինծի չյայտնէք, ²Ձեզի համար մէկ դէմք կայ. վասն զի գուք միչեւ որոշելիք որ իմ առջևս տուա ու ապականելու խօսք մը դուցէք՝ մինչև որ ժամանակը փոխուի. ուս-տի իսկ երազը ինծի երազը, որ գիտնամ թէ պիտի կարենաք անոր մեկնութիւնը խնայցընել։
10 Քաղդեացիները Թագաւորին առջևը պատաս-խան տուին ու ըսին, Երկրի վրայ անանկ մարդ մը չկայ, որ կարող ըլլայ Թագաւորին դ-ՀԱՐՑ բանը խնայցնելու. անոր համար ոը-նաւ մէկ Թագաւոր մը, նախապատ մը կամ իշխան մը ասանկ բան պահանջած չէ մէկ մա-գի մը կամ հմայագէտ մը կամ Քաղդեացի մը.
11 ո՛ւ Թագաւորին պահանջած բանը գժուար է, և ուրիշ մէկը չկայ որ կրնայ Թագաւորին առջևը խնայցընել, ²բայց երկիր բնակիչները որ մնեղեայ մէջ չեն բնակիր։
12 Ասոր վրայ Թագաւորը զգացում ու խիստ բարկացաւ, և հրամայեց որ Բաբիլոնի բոլոր
13 իմաստուններըը կատրին։ Ո՛ւ հրամանը ելաւ, և իմաստուններըը կը կատրուէին. ու փնտռե-ցին Դանիէլը ու անոր ընկերներըը որ սպան-
14 նին։ Ասոնէնոր Դանիէլ իմաստութեամբ ու խոհեմութեամբ խօսեցաւ Թագաւորին դահճա-ձագերուն Արիովքին հետ՝ որ Բաբիլոնի իմաս-
15 տուններըը կատրելու ելեր էր. ո՛ Թագաւորին իշխանին Արիովքին խօսեցաւ ու ըսաւ, Ին-չո՛ համար ատ հրամանը Թագաւորին կողմէն

ատաղնեօք եղաւ. անասունոր Արիովք բանը
16 Դանիէլին յայտնեց։ Եւ Դանիէլ մտաւ ու Թագաւորէն խնդրեց որ իրեն ժամանակ տայ,
17 որ մեկնութիւնը Թագաւորին խնայցընէ։ Ո՛ւ Դանիէլ իր տունը գնաց, և ատ բանը իր ըն-կերներուն՝ Անանիային, Միսայէլին ու Ազա-
18 րիային յայտնեց, ²Որ ատ գազանէրկին հասնոր երկնից Աստուծմէն գԹութիւն խնդրեն, որ-պէս զի Դանիէլը ու անոր ընկերները բարե-լոյս մեռա խնասուններուն հետ չկորսընցընեն։
19 Եւ գազանիկը °գիշերասան տեսիլքի մէջ Դանիէլին յայտնուեցաւ. անասունոր Դանիէլ
20 երկնից Աստուածը օրհնեց։ Դանիէլ խօսեցաւ ու ըսաւ, ²Աստուծոյ անունը յաւիտեան յա-ւիտենից օրհնեալ ըլլայ, ³վասն զի իմաստու-
21 թիւնը ու զօրութիւնը անորն է. Եւ °ատեն-ները ու ժամանակները փոխողը, ²Թագաւոր-ներ վերցնող ու Թագաւորներ գնողը անի-կա է. ³անիկա իմաստուններուն իմաստու-թիւն կուտայ, ու հանճարեցիներուն գիտու-
22 թիւն. ¹Խորունկ ու ծածկուած բաներըը ին-քը կը յայտնէ, ²մութի մէջ եղածը գիտէ,
23 ու ²լոյսը անոր քովը կը բնակի։ Իմ քե-զի գոհանամ ու փառք կուտամ, ով իմ հայրերուս Աստուածը, որ ինծի իմաս-տութիւն ու զօրութիւն տուիր, ու հիմա ինծի գիտցուցիր որ քեզմէ ²խնդրեցինք, զան-գի Թագաւորին բանը մեզի գիտցուցիր։
24 Աստի Դանիէլ Արիովքին առջևը եկաւ, որն որ Թագաւորը գրեր էր Բաբիլոնի իմաս-տուններըը կորսընցընելու. գնաց ու անոր այս-պէս ըսաւ. Բաբիլոնի իմաստուններըը մի կոր-սընցըներ, գիս Թագաւորին առջևը տար, ու
25 մեկնութիւնը Թագաւորին խնայցնեմ։ Ատ-տենոր Արիովք արագութեամբ Դանիէլը Թագա-ւորին առջևը հասնեց, ու անոր այսպէս ըսաւ. Հրէաստանէ գերիներէն մարդ մը գտայ, որ մեկնութիւնը պիտի գիտցընէ Թագաւորին։
26 Պատասխան տուաւ Թագաւորը ու ըսաւ Դա-նիէլին, որուն անունը Բաղտասարայ էր-ը-ն-ե-ր-ը-ն-ե-ր-ը-ն-ե-

ով թագաւոր, քու անկողինդ մէջը կը մտա-
ծէիր թէ ապագայ բաներ ըլլալու բաներ քեզի
30 գիտցուց. Ու ես գազանիկը՝ չէ թէ ամէն
ապրուածներէն աւելի խելաւորութիւն ունենալուս
համար ինծի յայտնուեցաւ, հապա միմիայն
թիւնը թագաւորին գիտցնելու համար, և
որ գուն քու սրտիդ խորհուրդները գիտնաս։
31 Գուն, ով թագաւոր, կը տեսնէիր որ անհա
մի մեծ արձան մը կար. ան մեծ ու խոյա
պայծառ արձանը քու դիմացդ կայներ էր,
32 և անոր երեսքին անհատր էր. Ասոր արձանին
գլուխը զուտ ոսկի՝ անոր կուրծքը ու թևե-
33 րը արծաթէ՝ մէջքը ու ազդրերը պղնձէ՝ Սր-
բունքները երկաթէ՝ ոտքերուն մէկ մասը
34 երկաթէ՝ ու մէկ մասը կաւէ էր. Գուն կը
տեսնէիր, մինչև որ մէկ քար մը կտրուեցաւ
առանց ձեռքի, ու ան արձանին երկաթէ
ու կաւէ ոտքերուն զարկաւ, ու զանոնք փշրե-
35 ցից. Ասոնք երկաթը, կաւը, պղինձը,
արծաթը ու ոսկին մէկտեղ փշրուեցան, և
ամառուան կալերուն հնձղին պէս եղան. ու
հովը զանոնք տարաւ, ու տեղ մը անոնց
տեղ մը չգտնուեցաւ. բայց արձանը զարնող
քարը մեծ լեռ մը եղաւ, ու բոլոր երկիրը
36 լեցուց. Երազը ասա է, ու թագաւորին ա-
ջիւր անոր մեկնութիւնը կանչ.
37 Դուն, թագաւոր, դուն թագաւորաց թա-
գաւոր ես, որուն որ երկնից Աստուածը քեզի
թագաւորութիւն, կարողութիւն, զօրութիւն
38 ու պատիւ տուեր է. Ու ձեռքդ որդիները
բոլոր բնակած տեղերուն մէջ՝ գաշտի
գազանները ու երկնից թռչունները քու ձեռ-
քդ տուեր է, և անոնց ամէնուն վրայ քեզ
իշխան գրեր է. Ասն ոսկի գլուխ գուն ես.
39 Ու քեզմէ ետքը մեզ ուրիշ թագաւորու-
թիւն մը պիտի ելլէ քեզմէ ցած, ու պղինձ
մեզ ուրիշ երրորդ թագաւորութիւն մը որ
40 բոլոր երկրին պիտի տիրէ. Ու չորրորդ թա-
գաւորութիւնը երկաթի պէս ամուր պիտի
ըլլայ. — ինչպէս որ երկաթը ամէն բաներ կը
փշրէ ու կը մանրէ, ասոնք ալ՝ ասոնց ամէն բա-
ները կատղող երկաթին պէս փշրելով պիտի
41 կտրէ. Ու որովհետև ոտքերը ու մատները՝
մէկ մասը բրտուի կաւէ ու մէկ մասը երկա-
թէ տեսար, ան թագաւորութիւնը պիտի
բաժնուի, բայց երկաթին այդ ուժէնէ՝ պիտի
պիտի ունենայ, քանզի երկաթը տղմուտ կաւի
42 հետ խառնած տեսար. Ու ոտքերուն մատները՝
մէկ մասը երկաթէ ու մէկ մասը կաւէ ըլլալը —
43 ու մէկ մասը դիւրաթէկ պիտի ըլլայ. Ես
տեսնուս կաւին հետ երկաթը խառնած տես-
նելդ — ի՛ր անոնք մարդոց սերմանդին հետ
պիտի խառնուին, բայց անոնք իրարու պի-
տի չփակչին, ինչպէս որ երկաթը կաւին հետ
չխառնուիր.
44 Ու ան թագաւորներուն օրերը՝ երկինքը
Աստուածը մէկ թագաւորութիւն մը պիտի
հանէ, Որ անիկա յաւիտեան պիտի չկոր-
նչի, և ան թագաւորութիւնը ուրիշ ժողովուրդի
պիտի չթողուի. Հանիկա ան բոլոր թագաւո-
րութիւնները պիտի փշրէ ու պիտի հատցնէ,
45 ու ինքը յաւիտեան պիտի հաստ. Որովհետև
գուն տեսար թէ լեռնէն կտրած քար մը
առանց ձեռքի լեռնէն կտրած քար մը
տեսար, և անիկա երկաթը, պղինձը, կաւը,
արծաթը ու ոսկին փշրեց, մեծ Աստուածը
ասկէ ետքը ինչ բաներ ըլլալիքը թագաւորին գիտ-
ցուց. ու երազը ճշմարիտ է, և անոր մեկ-
նութիւնը՝ հաստատուն.
46 Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը իր
երեսին վրայ ինկաւ, ու Դանիէլին երկրպա-
գութիւն ըրաւ, և հրամայեց որ ընծայ ու
47 անոյշ հոտեր մատուցանեն անոր. Ես թագա-
ւորը Դանիէլին պատասխան տուաւ ու ըսաւ,
Իրաւցնէ ձեր Աստուածը ինքն է աստուած-
ներուն Աստուածը, և թագաւորաց Տէրը,
ու գազանիկները յայտնողը, քանզի դուն
48 կարող եղար այս գազանիկը յայտնելու. Անա-
ւանդ թագաւորը մեծացուց Դանիէլը, ու անոր
շատ — մեծ պարգևներ տուաւ, և զանիկա
բարիքներէն բոլոր գաւառին վրայ կառավարիչ՝
ու բարիքներէն գլխաւոր դիւանապետութիւն
49 վրայ իշխան գրաւ. Ես Դանիէլ թագաւորէն
խնդրեց, ու բարիքներ գաւառին գործոցը
վրայ Սեդրաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը
դրաւ. ու Դանիէլ թագաւորին դուռն էր.

ԳԼ. Գ

1 Նաբուգոդոնոսոր Դուրայի մէջ ոսկիէ արձան մը կանգնէ, որ
չկ. անոր նուագարանքը կ՚ըսէ. 8 Պիտրքին ու Միսայէլին ոսկի-
էին վրայով մարդասպանութիւն կ՚ըլլայ թագաւորին. 12 Ասոնք
բանով թէ արձանին երկրպագութիւն չեն բներ. 13 Երրորդ
անգամ սպառնալիքներ կ՚ըլլայ. անոնք համարձակութեամբ կը
գաւանին Աստուածութիւնը. 19 Նաբուգոդոնոսոր եղած հրշեղը տեսնելով
կ՚աստուածացնէ կ՚օրհնէ.

1 Նաբուգոդոնոսոր թագաւորը ոսկիէ ոսկիէ
արձան մը չինեց՝ անոր բարձրութիւնը վաթ-
սուն կանգուն — լայնութիւնը վեց կանգուն.
զանիկա Բաբիլոնի գաւառը՝ Դուրա գաշտին

ե Հմր · ԽԵ · ՍԵ ·
ՀԵ · Ջ · Ի · ԺԸ ·
Գ · Ի · ԺԳ ·
զ Հմր · ԽԷ ·
է Տ՚ես Հմր · ՍԸ · Եա ·
Ը · Ի · Ա ·
թ Հմր · ԽԸ · Գէ · Ը ·
ՍԵ · Ջ · Ի · Գ · Ը ·
Կգ · Ե · Ի · ԵՐԸ ·

Բ · ՍԱ ·
ժ Ա՚ա · ա · Ա · Ըմ ·
Ժգ · Ֆ ·
ի Ա՚ա · ՀԷ · ԺԸ · ՀԸ ·
ր Ես · ր · Ֆ · Ֆ ·
ձ Ա՚ա · ժ · Ֆ ·
ղ Ես · Ի · Ֆ · Ա · Տ՚ես ·
Ես · Խե · Ֆ · Ես ·

ՀԸ · Գ · Ե ·
ճ Գէ · Ե · ՍԸ · Ֆ ·
Խգ · Ի · Ըմ · Ը · ԺՀ ·
ի Ես · ա · Գ ·
յ Ես · Ի · Ա · Ես · Ղ ·
ՀԸ · Ե · ՍԸ · Ի ·
ն Գէ · Ի · Ֆ · Ես · Ղ ·
ՍԸ · Ե · ՍԸ · Ի · Մ՚ես ·
Ի · Ֆ · Ղ · Ես · ա ·
ՍԸ · ՍԳ ·
շ Ա՚ա · Ր · Ֆ · Ես · Կ ·

ՀԵ · Ա · Ես · Ի ·
ՀԸ · Ի · Ըմ · Ը · ԺՀ ·
ո Ես · ա · Գ ·
չ Ես · Ի · Ա · Ես · Ղ ·
ՀԸ · Ե · ՍԸ · Ի ·
պ Գէ · Ի · Ֆ · Ես · Ղ ·
ՍԸ · Ե · ՍԸ · Ի · Մ՚ես ·
Ի · Ֆ · Ղ · Ես · ա ·
ՍԸ · ՍԳ ·
ջ Ա՚ա · Ր · Ֆ · Ես · Կ ·

ՀԵ · Ա · Ես · Ի ·
ՀԸ · Ի · Ըմ · Ը · ԺՀ ·
ռ Ես · ա · Գ ·
ս Ես · Ի · Ա · Ես · Ղ ·
ՀԸ · Ե · ՍԸ · Ի ·
վ Գէ · Ի · Ֆ · Ես · Ղ ·
ՍԸ · Ե · ՍԸ · Ի · Մ՚ես ·
Ի · Ֆ · Ղ · Ես · ա ·
ՍԸ · ՍԳ ·
տ Ա՚ա · Ր · Ֆ · Ես · Կ ·

2 մէջ կանգնեց։ եւ Նաբուզոդոնոսոր թագաւորը հրամայեց իւրոցն՝ կուսակալներըն, նախարարներըն, կառավարիչներըն, գաւառապետներըն, գանձապետներըն, խորհրդականներըն, օրէնսդէտներըն ու գաւառներուն բոլոր իշխաններըն ժողվելու, որ Նաբուզոդոնոսոր թագաւորին
3 կանգնած արձանին նաւակատիքին գան։ Ան՝ առներ կուսակալներըն, նախարարներըն, կառավարիչներըն, գաւառապետներըն, գանձապետներըն, խորհրդականներըն, օրէնսդէտներըն ու գաւառներուն բոլոր իշխաններըն Նաբուզոդոնոսոր թագաւորին կանգնած արձանին առջեւը կայնեցան։
4 Եւ մնէնափիկը ուժով կը կանչէր. «Ով ժողովուրդներ, ազգեր ու լեզուներ, ձեզի կը
5 պատուիրեմ։ երբոր փողին, սրինգին, քնարին, ջուխակին, տաւիղին, տիկին ու ամէն տեսակ նուագարաններուն ձայնը լսէք, Նաբուզոդոնոսոր թագաւորին կանգնած ոսկի արձանին առջեւը իյնաք ու երկրպագութիւն ընէք.
6 եւ ով որ չիյնայ ու երկրպագութիւն չընէ, նոյն ժամուն բորբոքած կրակի հնոցին մէջը
7 պիտի նետուի»։ Ուստի երբոր բոլոր ժողովուրդները փողին, սրինգին, քնարին, ջուխակին, տաւիղին ու ամէն տեսակ նուագարանութեան ձայնը լսեցին, բոլոր ժողովուրդները, ազգերը ու լեզուները կ՚իյնային, և Նաբուզոդոնոսոր թագաւորին կանգնած ոսկի արձանին երկրպագութիւն կ՚ընէին։
8 Ուստի անոնք քանի մը Քաղդէացի մարդիկ մտնելցան, ու Հրէաներուն վրայով ամ-
9 բաստանեցան։ Նաբուզոդոնոսոր թագաւորին խօսեցան ու ըսին. «Ով թագաւոր,
10 յաւիտեան ապրի կեցիր։ Դուն, ով թագաւոր, հրամայեր որ ամէն մարդ որ փողին, սրինգին, քնարին, ջուխակին, տաւիղին, տիկին և ամէն տեսակ նուագարանութեան ձայնը լսէ, իյնայ ու ոսկի արձանին երկրպագութիւն
11 ընէ. եւ ով որ չիյնայ ու երկրպագութիւն չընէ, բորբոքած կրակի հնոցին մէջը նետուի։
12 Քանի մը Հրէայ մարդիկ կան, որոնք գուն Բաբիլոնի գաւառին գործոցը վրայ դրիր, այսինքն Սեդրաք, Միսաք և Աբեդնագով, ասոնք մարդիկը քեզ բանի տեղ չեն անկներ։ ով թագաւոր. քու աստուածներդ չեն պաշտեր, և քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպագութիւն չեն ըներ։
13 Անոնց Նաբուզոդոնոսոր սրտմտութեամբ և բարկութեամբ հրամայեց որ Սեդրաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը բերեն. ուստի
14 ան մարդիկը թագաւորին առջեւը բերին։ Պատասխան տուաւ Նաբուզոդոնոսոր ու անոնց ըսաւ, Ով Սեդրաք, Միսաք ու Աբեդնագով,
15 խորհրդո՞վ է որ իմ աստուածներս չէք պաշտեր, և իմ կանգնած ոսկի արձանիս երկրպագութիւն չէք ըներ։ Հիմա թէ որ պատրաստ էք՝ փողին, սրինգին, քնարին, ջուխակին, տաւիղին, տիկին ու ամէն տեսակ նուագարանութեան ձայնը լսած ատենիդ՝ իյնաք ու իմ չիւնած արձանիս երկրպագութիւն ընէք, — բայց թէ որ երկրպագութիւն չընէք, նոյն ժամուն՝ բորբոքած կրակի հնոցին մէջը պիտի նետուիք. ու ո՞վ է այն Աստուածը որ ձեզ իմ ձեռքէս պիտի ազատէ»։
16 Պատասխան տուին Սեդրաք, Միսաք ու Աբեդնագով, ու թագաւորին ըսին, Ով Նաբուզոդոնոսոր, մես բանիս վրայով քեզի պատասխան տալու հարկաւորութիւն մը չունինք։
17 Ահա մեր պաշտած Աստուածը՝ մեզ բորբոքած կրակի հնոցէն ազատելու կարող է, ու ձեռքէդ ալ, ով պիտի ազատէ, ով թագաւոր։
18 Ապա թէ ոչ՝ քեզի յայտնի ըլլայ, ով թագաւոր, որ մենք քու աստուածներդ չենք պաշտեր, և քու կանգնած ոսկի արձանիդ երկրպագութիւն չենք ըներ»։
19 Անատանը Նաբուզոդոնոսոր բարկութեամբ լեցուեցաւ, ու անոր երեսին երեւոյթը փոխուեցաւ Սեդրաքին, Միսաքին ու Աբեդնագովին վրայ, և պատասխան տալով՝ հրամայեց որ հնոցը վառելու սովորութենէն աւ-
20 քընազարիկ աւելի վառեն. ու իր զօրքին մէջը եղող զօրաւոր մարդոցը հրամայեց որ Սեդրաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը կապեն, ու բորբոքած կրակի հնոցին մէջը նետեն։
21 Անոնք ատ մարդիկը իրենց անդրավարտիքներովը, բաճկոններովը, վերարկուներովը ու միւս հանդերձներովը կապուելին, ու բոր-
22 բոքած կրակի հնոցին մէջը նետուելին։ Եւ թագաւորին հրամանը սոսկալապէս բլլալուն ու հնոցը չատ տաքցած բլլալուն համար, Սեդրաքը, Միսաքը ու Աբեդնագովը վերցնող
23 մարդիկը կրակին բոցը սպաննեց։ Եւ ատ երեք մարդիկը՝ Սեդրաք, Միսաք ու Աբեդնագով կապուած իւնալն բորբոքած կրակի հնոցին մէջ։
24 Անատանը Նաբուզոդոնոսոր թագաւորը սպրդած՝ արագութեամբ ոտք եղաւ, իր խորհրդականութեանը խօսեցաւ ու ըսաւ, Մենք կրակին մէջ երեք կապուած մարդ չնետեցի՞նք։ ա-
25 նոնք պատասխան տուին ու թագաւորին ը-սին, Այո, ով թագաւոր։ Անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ահա ես կրակին մէջ չորս արձկրուած մարդ կը տեսնեմ՝ որ կը քալեն. անոնք ամենեւին ձեռս մը չեն քաշեր. ու չորրորդին գէմքը Աստուածներու որդիի մը կը
26 նմանի։ Անատանը Նաբուզոդոնոսոր բորբոքած կրակի հնոցին դրանը մտնելով՝ խո-

---

- Գլ. գ. ։ ։ գ. ։։ ։
- Տես Երեմ. խթ. ։։ ։
- Ցոյս. ժգ. ։։ ։
- Գլ. գ. ։։ ։
- Գլ. բ. ։։ ։
- Գլ. բ. ։։ ։
- Գլ. ե. ։։ ։
- Գլ. բ. ։։ ։
- Եզ. ե. ։։ գ. Թագ.
- ժբ. ։։ ։
- Տես Մատ. ժ. ։։ ։
- Ես. խգ. ։ ։
- Ցոյս. ա. ։ ։ ։։ ։
- Սաղ. ։։։. ։ ։ Հմմբ. ։։ ։

աչքաւ ու քաւ ։ Ով Բաբելոնայ Աստուծոյն Դանիէլին՝ Անգրագ ։ Մխաք ևս Աբեդնագով ։ գով ։ գուբա նիկք ու հա նիկք ։ Անաանիայ Անգրագ ։ Մխաք ու Աբեդնագով կրակին
27 ՄՀՀն եղան ։ Եւ կատակներըդ ՝նախարարներըդ ու կառավարիչներըդ ու խորհրդականներըդ ժողովեցան ՝ և տեսան սա մարդիկը ՝ որ անոնց մարմիններուն վրայ կրակը ամենեւին չտիրեց ՝ ու անոնց գլխուն մէկ մազը չխանձեցաւ ՝ ու անոնց անդրավարտիքները դիպեր դիպեր չնեսացին ՝ անոնց վրայ կրակին հոտը անդամ չկար ։
28 Պատասխան առաւ Նաբուգոդոնոսոր ու ըսաւ ։ Օրհնեալ ըլլայ Անգրագին ՝ Մխաքին ու Աբեդնագովին Աստուածը ՝ որ իր հրեշտակը խրկեց ՝ ու իր ծառաները ազատեց ՝ վրան դնելու ՝ անոր ապաւինելով՝ թագաւորին խօսքը անարգեցին ՝ ու իրենց մարմինները ՝ուրիշ աստուծոյ մը ծառայութիւն ու պաշտաման չընծայելու ՝ համար ևս հրաման կ՚աւանդեմ ՝ որ ամէն ժողովուրդ ՝ ազգ ու լեզու՝ որ Անգրագին ՝ Մխաքին ու Աբեդնագովին Աստուածոյն դէմ անարգ բան մը ըսէ ՝ կտոր կտոր ըլլայ ՝ ու անոր տունը ապրանոց ըլլայ ՝ վրան դի ուրիշ աստուած չկայ ՝ որ
30 կարող ըլլայ այսպէս ազատելու ։ Անաանիայ թագաւորը աւելի մեծցուց Անգրագը ՝ Մխաքը ու Աբեդնագովը Բաբելացւոց գաւառին մէջ ։

ԳԼ ։ Գ

1 Նաբուգոդոնոսոր կը խոստովանի Աստուծոյ թագաւորութիւնը ։ 4 կը խօսի իր երազին վրայով ՝ որ Դանիէլ կը մեկնէ ։ 8 Դանիէլ երազը կը պատմէ ՝ ու 28 երազին կատարումն պատմութիւնը ։

1 Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր՝ բոլոր երկրի վրայ բնակող ՝ բոլոր ժողովուրդներուն ՝ ազգերուն ու լեզուներուն ՝ Ձեր խաղաղութիւնը
2 չատնայ ։ Իմ առջեւս հաճոյ երեւցաւ որ ՝ Բարձրեալ Աստուծոյն ինձի բրած նշանները ու
3 հրաշքները յայտնեմ ։ ՝Անոր նշանները ի՜նչ մեծ՝ ու հրաշքները ի՜նչ զօրաւոր են ։ անոր թագաւորութիւնը ՝յաւիտենական թագաւորութիւն է ՝ ու անոր իշխանութիւնը գալէ ՝ի գար կը մնայ ։
4 Ես Նաբուգոդոնոսոր երբոր իմ տանս մէջ հանգիստ էի ՝ ու պալատիս մէջ կը ծաղգաձա-
5 նայի ՝ երազ տեսայ՝ որ զիս վախցուց ։ ՝Ու անկողնիս վրայ իմ խորհուրդներս ու իմ գլուխս
6 տեսիլքները զիս վհատեցուցին ։ Ուստի հա-

ր Նբր · ժո · 34 ։
ր Ս՝ա · լդ · ղ · ա · Ե· բնժ · ժկ · ղ · Տկ՝ա · գկ · ջ · ղկ · 33 ։
լ Գկ · ջ · 36 ։
ր Գկ · բ · ե ։
ծ Գկ · ջ · 37 ։
= Գկ · գ · ե · ջ · 38 ։
ր Գկ · գ · 39 ։
ֆ Գկ · ջ · 37 ։
գ Ե՜ր · 34 ։ Գկ · բ · 44 · ջ · 36 ։
ր Գկ · բ · 39 · 43 ։
ղ Գկ · բ · ե ։
ր Գկ · բ · 43 · ե · 11 ։
ղ Գկ · բ · ե ։
ղ Գկ · բ · 8 ։
ղ Գկ · ո · ղ ։
ղ Ե՜ · կդ · 11 · Հա՜ Ժաբ 18 · Գկ · բ · 11 · ե · 11 · 14 ։
ր Գկ · բ · 43 · ե · 11 ։
ղ Նբկ՝կ · բա · 3 · Եա ։

Հ՜ր · 29 ։
լ Նբկ՝կ · ժկ · 21 · լա · 6 · Տ՝ա Ոբբ · գ · 29 ։
ր Ր Օբ · լդ · 2 · Ս՜ա՜ Ա՜գ · 20 · Հ՜ր · 17 · 23 · Գկ · բ · 12 ։
Ջ՜ա՜ · ժգ · 2 · Ե՜ա՜ · 14 ։
ր Փ՜ա՜ · գ · Ա՜ա՜ գ՜ր · 16 ։
Ա՜ա՜ · գ · 10 ։
Նբկ՝կ · բա · 14 ։
ե Գկ · ժբ · 7 ։
ղ Ս՜ա՜ · Բ · 16 ։
ղ Գկ · բ · 21 · ե · 21 · Հ՜ր · 23 · 28 ։
ձ Ծ՜ծ · խա · 4 · 15 · Գկ · ե · 2 · 14 ։

բլրներին բոլոր խնամատարները իմ առջեւս բերին ՝ որ անոնք ինծի երազին
7 մեկնութիւնը ցոյց տային ։ ՝Ասոնք մոգերը ՝ հմայողները ՝ քաղդեացիները ու բախտ նայողները եկան ՝ ու ես երազը անոնց առջեւը բաի ՝ բայց անոնք չկրցան մեկնութիւնը ինծի ցոյց
8 ընել ։ Ու վերջապէս Դանիէլ առջեւս եկաւ ՝ երբոր անոնք իմ աստուծոյս անունը համեմատ Բաղտասարայ կ՚անուանէի ՝ և որուն ներսիդին սուրբ աստուածներուն հոգին կայ ՝ ու
9 անոր առջեւը երազը պատմեցի ։ ՝Ով Բաղտասարայ ՝ որուն իշխաններուն վրայ հետեւեալ խնամքը դիտեմ որ ներսիդ սուրբ աստուածներուն հոգին կայ ՝ ու գիտցի մէկ գաղտնիք չկայ ՝ ես տեսիլքը որ տեսայ ՝ անոր մեկնութիւնը ըսէ ։
10 Իմ անկողնիս մէջ գլուխս տեսիլքները տեսած էին ։ Ես կը տեսնէի որ ահա երկրին մէջ ՝ծառ մը կար ՝ ու անոր բարձրութիւնը
11 մեծ էր ։ Ան ծառը մեծցաւ և ամրացաւ ՝ ու անոր բարձրութիւնը մինչեւ երկինքը հասաւ ։ ու անիկա բոլոր երկրին ծայրերէն կը տես-
12 նուէր ։ Անոր տերեւները գեղեցիկ ու պտուղը առատ էր ՝ և անոր վրայ ամենուն համար կերակուր կար ։ դաշտի անասուններ անոր շուքին տակը կը նստէին ՝ ու երկնից թռչուն-ներ անոր ոստերուն վրայ կը բնակէին ՝ և
13 ամէն մարմին անկէ կը կերակրուէր ։ Անկողնիս վրայ գլուխս տեսիլքներուն մէջ կը տեսնէի որ ահա երկնքէն ՝ սուրբ պահապան մը
14 իջաւ ։ Անիկա ամրով կանչեց ու ասաեղը բաւ ։ ՝Ծառը կտրեցէք ՝ ու ոստերը մէկդի հանեցէք ։ տերեւները թօթափեցէք ՝ ու պտուղները ցրուեցէք ։ Անոր տակէն անասուները
15 ու ոստերէն թռչունները փախչին ։ Բայց արմատներուն բունը երկրին մէջ թողուցէք ՝ ու երկաթէ և պղնձէ կապանքով դաշտի խոտերուն մէջը ըլլայ ՝ ու երկինքէ ցօղովը թրջուի ՝ և անոր բաժինը անասուններու հետ երկրի
16 խոտին մէջ ըլլայ ։ Անոր սիրտը մարդուն սիրտը փոխուի ՝ ու անոր անասունին սիրտ տրուի ՝
17 և անոր վրայէն եօթը ՝ժամանակ անցնին ։ Ա՛ս բանը պահապաններուն վճիռովն է ՝ ու սա խնդիրը սուրբներուն խօսքովն է ։ Որպէս զի ապրողները գիտնան Վրիժ Բարձրեալը կը տիրէ մարդոց թագաւորութիւններուն վրայ ՝ ու զանիկա իր ուզածին կու տայ ՝ ու անոր վրայ
18 մարդոց անարգը կը դնէ ։ Ես Նաբուգոդոնոսոր Բաղտասարայ սա երազը տեսայ ՝ ու դուն ՝ ով Բաղտասարայ ՝ անոր մեկնութիւնը ըսէ ։ ՝Վասն զի իմ թագաւորութեանս բոլոր խնամ-

առնները կարող չեղան ընդ մեկնութիւնը
ինձի գիտցընել · բայց գուն կարող ես ,
՛քանզի քու ներսեն գիտ առիր առաւածներ-
բուն հոգին կայ ։
19 Ա՛նասունը Դանիէլ՝ ՛ոգուն անասնը բազում-
առաւ էր , ՙմկ ժամու չափ՚ հիացած մնաց ,
ու անոր խորհուրդներըը գանելիկ խռովեցու-
ցին ։ Գառաւանն առաւ թագաւորը ու բուաւ ,
ՈՎ բազմառաւար , երազը կամ անոր մեկ-
նութիւնը քեզ չխռովեցնէ · պատասխան
առաւ բազմառաւար ու բուաւ , ՈՎ տէր իմ ,
՛երազը քեզ առգիներուն ու անոր մեկնու-
20 թիւնը քու թշնամիներուդ ըլլայ ։ ՎԱն տեսած
ծառդ որ մեծցաւ և ուժգնացաւ , ու անոր
բարձրութիւնը մինչև երկինքըը հասաւ , ու
21 անիկա բոլոր երկրի մէջ կը տեսնուէր , և
անոր տերեւները գեղեցիկ՝ ու պտուղը առաւ-
էր , ու անոր վրայ ամենուն համար կերակուր
կար , անոր ստկը գազանի անասուններըը կը
բնակէին , ու անոր ոստերուն վրայ երկնից
22 թռչուններըը կը կենային , ՎԱնիկա գուն ես ,
ով թագաւոր , որ մեծցար և ուժգնար · և
քու մեծութիւնդ բարձրացաւ ու մինչև եր-
կինքը հասաւ , ու քու իշխանութիւնդ մինչև
23 երկրիս ծայրերը ։ ՎԱյս որովհետև թա-
գաւորը մէկ ուրբ պահապան մը տեսաւ որ
երկինքէն իջաւ , ու ըսաւ , Ջտաք կտրեցէք
ու զանելիկ ուրեցէք , բայց անոր արմատնե-
րուն բունը երկրի մէջ թողուցէք , ու երկաթէ
և պղնձէ կապանքով գազանի խոտերուն մէջը
ըլլայ , ու երկինքէ ցօղովը թրջուի , ևնոր
բաժինը գազանի անասուններուն հետ ըլլայ ,
մինչև որ անոր վրայէն եօթը ժամանակ անցնի ,
24 Ա՛յս է մեկնութիւնը , ով թագաւոր , և սա է
Բարձրեալին վճիռը՝ որ իմ թագաւոր տիրոջս
25 վրայ հասած է ։ ՎԴեզ մարդոց մէջէն պիտի
վռնտեն , և քու բնակութիւնդ գազանի անա-
սուններուն հետ պիտի ըլլայ · ու քեզ պիտի
թողուն որ արջառներու պէս խոտ ուտես , ու
երկինքէ ցօղովը թրջուիս · և քու վրայէդ եօ-
թը ժամանակ պիտի անցնի , ՙմինչև որ դուն
գիտնաս թէ մարդոց թագաւորութիւնը վրայ
Բարձրեալը կը տիրէ , ու Հզանիկա իր ուզածին
26 կու տայ ։ Իսկ որ ըսուեցաւ թէ ան ծառին ար-
մատներուն բունը թողուին , ՚ա՛ն ՚ը գուն երկ-
նաւոր իշխանութիւնը ճանչնալէդ ետքը՝ քու
թագաւորութիւնդ քեզի պիտի հաստատուի ։
27 ՎԱնոր համար , ով թագաւոր , խոզ իմ խոր-
հուրդս քեզի հաճոյ երեւնայ · քու մեղքերդ ար-
դարութիւնով՝ ու քու անօրէնութիւններդ
՚ողորմածութիւնով աղքատներուն ՙմկնի ձգէ ՚՝
դուն ՚հանգստութիւնդ երկարնայ ։
28 Ա՛ս ամէնը Նաբուգոդոնոսորի թագաւորին
29 վրայ եկաւ ։ Տասներկու ամսուն ետքը՝ երբ-
որ Բաբիլոնի թագաւորութեանը պալատին
30 վրայ կը ճեմէր , թագաւորը ՛խօսեցաւ ու ը-
սաւ , Ա՛ս չէ՞ այն մեծ Բաբիլոնը՝ որ ես իմ զօրա-
թիւնովս ու կարողութիւնովս իմ մեծութեանս
փառքին համար թագաւորութեան տունն չինե-
31 ցի ։ ՎԵրբոր խօսքը դեռ թագաւորին բերանն
էր՝ Հերկինքէն ձայն մը իջաւ , ՓԵզի կ՚բուի ,
ով Նաբուգոդոնոսոր թագաւոր , թագա-
32 ւորութիւնը քեզմէ գնաց · Ու ՛քեզ մարդոց
մէջէն պիտի վռնտեն , և քու բնակութիւնդ
գազանի անասուններուն հետ պիտի ըլլայ , քեզ
պիտի թողուն որ արջառներու պէս խոտ ու-
տես , ու քու վրայէդ եօթը ժամանակ պիտի
անցնի , մինչև որ դուն գիտնաս թէ մարդոց թա-
գաւորութիւնը վրայ Բարձրեալը կը տիրէ ,
33 ու զանելիկ իր ուզածին կու տայ ։ Նոյն ժա-
մուն մէջ այս խօսքը Նաբուգոդոնոսորին վրայ
կատարուեցաւ , ու մարդոց մէջէն վռնտուե-
ցաւ , ու արջառներու պէս խոտ կ՚ուտէր , և
անոր մարմինը երկինքէ ցօղովը կը թրջուէր ,
մինչև որ մազերը արծիւներու ՛՛՛

որ խոթարգներդը չեն կրնար կարդալ. Թագաւորին պատ-
ասխանութիւն կը պատմեն։ 18 Թագաւորին խրատովը Դա-
նիէլ կը բերուի։ 17 որ Թագաւորին ուրախասուանութիւնը ու
ճաշասեղանութիւնը չտեսնելուն համար 25 կը կարդայ ու կը մեկ-
նէ ան գրուածքը։ 28 Թագաւորութիւնը Մարաց ու Պարսից
կ՚անցնի։

1 Բաղտասար թագաւորը իր մեծամեծներէն
հազար հոգի՝ մեծ կոչումներ ըրաւ, ու հա-
2 զարին առջեւը գինի խմեց։ Ու երբոր բազ-
մասար գինիէն զուարճացաւ, հրամայեց որ
ի՛ր Հօրը Նաբուգոդոնոսորին երթասպրեմի
տաճարէն հանած ոսկիէ ու արծաթէ անօթ-
ները բերեն, որպէս զի թագաւորը ու իր մե-
ծամեծները, իր կնիկները ու հարճերը անոնց-
3 մով խմեն։ Ատոր երթասպրեմ եզող Ասու-
ծոց տաճարէն հանուած ոսկի անօթ-
ները բերին, և թագաւորը ու իր մեծամեծ-
4 ները, իր կնիկները ու հարճերը անոնցմով
խմեցին։ Անոնք գինի խմեցին, ու ոսկիէ,
արծաթէ, պղնձէ, երկաթէ, փայտէ ու քա-
րէ աստուածները գովեցին։
5 Նոյն ժամուն մէկ մարդու ձեռքի մատներ
ելան, ու աշտանակին դիմացը՝ թագաւորա-
կան պալատին պատին ծեփին վրայ գրեցին.
և թագաւորը ան գրող ձեռքին թաթը տե-
6 սաւ։ Անոնք թագաւորին գոյնը փոխուե-
ցաւ, ու անոր խորհուրդները զանիկա խռո-
վեցուցին, այնպէս որ մէջքին յօդուածները
կը քակուէին ու ծունկերը իրարու կը զար-
7 նէին։ Թագաւորը բարձրաձայն ազդակից՝
որ հմայողները, քաղդէացիները ու բաղդ. նա-
յողները բերեն. թագաւորը Բաբելացիի իմաս-
տուններուն խօսեցաւ ու ըսաւ, Ով որ ան
գիրը կարդայ ու անկից ինծի իմացնէ, ծիրանի պիտի հագնի ու անոր պարանոցը ոսկի մանեակ դնեն, և թագաւորու-
8 թեանը մէջ երրորդ իշխան պիտի ըլլայ։ Ան-
սի թագաւորին բոլոր իմաստուններն եկան,
բայց գիրը կարդալու՝ ու անոր մեկնութիւնը
9 թագաւորին ցուցնելու կարող չեղան։ Անա-
ւանդ Բաղտասար թագաւորը ատոր համար խռո-
վեցաւ ու երեսին գոյնը փոխուեցաւ. անոր
մեծամեծները ալ ապշահիացան։
10 Ու թագուհին թագաւորին ու անոր մե-
ծամեծացը խօսքերուն պատճառաւը կոչնա-
կին տունը եկաւ, — թագուհին խօսեցաւ
ու ըսաւ, Ով թագաւոր, յաւիտեան ապրի
կեցիր. քու խորհուրդներդ քեզ չխռովե-
11 ցընեն, ու երեսիդ գոյնը չփոխուի։ Քու թա-
գաւորութեանդ մէջ մարդ մը կայ, ու անոր
ներսը գին աստուածներուն հոգին կայ,
և քու Հօրդ օրերը՝ անոր վրայ լոյս, հան-
ճար, ու աստուածոց իմաստութեան պէս ի-
մաստութիւն գտնուեցաւ, և քու Հայրդ Նա-
բուգոդոնոսոր թագաւորը գանիկա Խմոգե-
րաց, Հնոյողներուն, Քաղդէացիներուն — բաղդ.
12 նայողներուն վրայ իշխան դրաւ։ Քանզի ան
հոյակապ գոյնը՝ այսինքն Դանիէլին՝ Արքան անու-
ներ թագաւորը Բաղտասար դրաւ, դեր-
ծանց հոգի, գիտութիւն ու հանճար կայ՝
երազները մեկնելու, առեղծուածները յայտ-
նելու ու դժուարին խնդիրները լուծելու.
հիմա Դանիէլ թող կանչուի, ու անիկա մեկ-
նութիւնը պիտի իմացընէ։
13 Անոնք Դանիէլ թագաւորին առջեւը տա-
րուեցան. թագաւորը խօսեցաւ ու Դանիէլին
ըսաւ, իմ թագաւոր Հօրս Երկասանէն բե-
րած Երկասանի գերիներէն եզող Դանիէլը
14 գո՞ն ես. Ասան գի քեզի համար լսեցի որ
քու ներսդ գիշ. աստուածներուն հոգին կայ,
և քու փոխ լոյս, հանճար ու գիրազանց
15 իմաստութիւն կը գտնուի։ Ու հիմա իմ առ-
ջեւս իմաստուններ — հմայողներ բերուեցան,
որ ասա գրուածը կարդան ու անոր մեկնու-
թիւնը ինծի գիտցընեն, բայց անոնք չկրցան
16 ատ խօսքին մեկնութիւնը իմացընել։ Ու ես
քեզի համար լսեցի որ մեկնութիւններ ատես,
ու գժուարին խնդիրներ լուծելու կարող ես։
Հիմա եթէ որ գուն ան գրուածը կարդալու,
և անոր մեկնութիւնը ինծի գիտցընելու կա-
րող ըլլաս, ծիրանի պիտի հագնիս, և քու
պարանոցդ ոսկի մանեակ դնեն, ու թա-
գաւորութեանը մէջ երրորդ իշխան պիտի
ըլլաս։
17 Անոնք Դանիէլ պատասխան տուաւ ու
թագաւորին առջեւը ըսաւ, Քու պարգեւներդ
քեզի ըլլան, ու պատուերդ ուրիշին տուր.
բայց ես ան գրուածը թագաւորին պիտի
կարդամ, ու մեկնութիւնը անոր գիտցընեմ։
18 Ով թագաւոր, Բարձրեալ Աստուածը քու
Հօրդ Նաբուգոդոնոսորին թագաւորութիւն
ու մեծութիւն և պատիւ ու փառք տուաւ.
19 Ու անոր տուած մեծութենէն՝ բոլոր ժո-
ղովուրդները, ազգերը ու լեզուները անոր ե-
րեսէն կը գողցին ու կը վախնային. անիկա
ուզածը կը սպաններ և ուզածը ողջ կը թո-
ղուր. անիկա ուզածը կը բարձրացնէր և ու-
20 զածը կը ցածցնէր. Բայց երբոր անոր սիրտը
բարձրացաւ, ու անոր հոգին ամրապատա-
նութեամբ կարծրացաւ, իր թագաւորութեա-
նը աթոռէն ինկաւ, ու պատիւը անկ տա-
21 նուեցաւ. Ու անիկա մարդոց որդիներուն
մէջէն վռնտուեցաւ, ու անոր սիրտը անաս-
նոց պէս եղաւ, և անոր բնակութիւնը վայ-
րենի էշերուն հետ եղաւ. արջառներու պէս

ա Եսի. ա. 3։
բ Գէ. ա. 2։ Տես Եր. բիմ. Ծր. 19։
գ Նախ. Հմր. 11. 13։ բ Թագ. Ի. 7. ը Ես. Ե. 11։
դ Եսի. իե. 7։
ե Ելից. Ա. 23։
զ Գէ. գ. 31։
է Նահ. բ. 10։
ը Գէ. բ. 2։ գ. 6։
թ Ես. իե. 13։
ժ Տես գէ. գ. 8։
ի Գէ. բ. 27. գ. 7։
լ Գէ. բ. 1։
խ Գէ. բ. 4. գ. 9։
ծ Գէ. բ. 48. գ. 3. 9. 18։
կ Հմր. 11. 12։
հ Հմր. 7. 8։
ձ Հմր. 7։
ղ Գէ. բ. 6։
ճ Գէ. բ. 32. 38. գ. 4։
մ 17. 22. 23։
յ Եսի. իե. 7։ Գէ. գ. 8։
ն Գէ. գ. 30. 37։
շ Գէ. գ. 28. նե։

խառ կը կերցնեն անոր , ու անոր մնացորդը
երկրին ցոցամբ կը թրչուէր , ՚մինչև որ գեղ-
ցուկ թէ մնացորդ թագաւորութիւնը վրայ
բարձրանալ Աստուածը կը սիրէ , ու իր ուզած
22 հաստէ անոր վրայ կը դնէ : Եւ գուն , ով թագ-
աւոր՝ անոր որդին , Նաբուգոդոնոսոր չխոնար-
23 հեցուցիր , թէ և սա ամէնը գիտցար . ՚Հապա
երկնից Տէրոջը դէմ քեզ բարձրացուցիր , ու
անոր տաճարը անօթներըդ քու առջեւդ բերին .
և գուն ու քու մեծամեծներդ , քու կիներդ
ներդ ու հարճերդ անոնցմով գինի խմեցիք .
և գուն արծաթէ , ոսկիէ , պղնձէ , երկաթէ ,
փայտէ ու քարէ չտեսած աստուածները գո-
վեցիր , Հոգիդ ոչ կը տեսնէ , ոչ կը լսէ ,
ոչ ալ բան մը գիտէ . և սա Աստուածը՝ որուն
ձեռքն է քու շունչդ , ՚և որուն են քու
24 ամէն ճամբաներդ , չփառաւորեցիր . Անոր
համար սա ձեռքը թաթը անոր երեսէն խրր-
25 կուեցաւ , ու սա գրուածը գրուեցաւ : Եւ
գրուած գիրը սոսկալ է . ՚ՄԵՆԵ · ՄԵՆԵ ·
26 ԹԵԿԵԼ ՈՒ ՓԵՐԻՆ :՚ Ա՛ս խօսքին մեկնու-
թիւնը սա է . Մանէ , Աստուած քու թա-
գաւորութիւնդ համրեց ու վանիկա վերջա-
27 ցուց . Թեկէլ , ՚կշռեցիր քովդ կշռուեցար ու պա-
28 կաս գտնուեցար . Փարէս , քու թագաւոր-
թիւնդ բաժնուեցաւ և ՚Մարաց ու ՚Պարսից
տրուեցաւ :
29 Ա՛նոնէնք բազմաւոր հրամայեց , ու Դա-
նիէլին ծիրանին հագցուցին ու պարանոցը ա-
կի մանեակ դրին , և անոր համար մուներորդ
կանչել տուին՝ որ թագաւորութիւնը մէջ ՚Եր-
30 բորդ իշխան ըլլայ :
՚Ե՛յն գիշերը Քաղդէացւոց թագաւոր
31 Բաղտասար սպաննուեցաւ : Ու Թագաւոր-
թիւնը ՚Մարաց Դարեհ Յունաց առաւ , երբոր
վաթսունհինգ տարեկան չափ էր :

ԳԼ · Զ

1 Դանիէլ թագաւորութիւնը երեքի հրամնատարք կ'ընէր ·
2 ՚Որ հրամնատարներէն եւ կառավարիչներէն Դանիէլին գէմ
գանգատութիւն խօսուիլ երեսի վրայ ինկաւ մը ձեռք կը բերէին : 3 Դանիէլ կ'առանձնանար պա-
տուհանագոցը կիներ յանցանքով . ու առանձնական գործը
կը ձգար . 4 Դանիէլ կ'ապաշխարեր . 5 իսկ անոր ընկերները
առանձնական գործ կ'ընէին . 6 Թագաւորը հրամայելով
մը կը փառաւորեր չկնաւած :

1 Դարեհին առջեւը հաճոյ երեցաւ որ ՚թա-
գաւորութիւնը վրայ հարիւր քսան կառա-
վարներ դնէ , որոնք բոլոր թագաւորութիւնը
2 մէջ բլլան . Եւ անոնց վրայ երեք հրամնատա-
րար՝ որոնց մէկը Դանիէլ էր . որպէսզի այն
կառավարիչները տուժոց հասչ ըլլան , որ թա-
3 գաւորին ձեռաց չըլլայ : Ու սա Դանիէլ միւս-

= Գլ · գ · 17 · 23 ·
ե ՐՄՆ · ՂԳ · 23 · ՂԶ · 19 ·
ը Հմր · 3 · 4 ·
ի Ցոգ · Յհմ · 3 · 6 ·
ժ Երեմ · ժ · 23 ·
ի Ա՛ն Հաստատուած · Հաստ ·
բաւած · Հիւրասած ·
ա՛ր բաժնուած ·
ո Ցար · Բա · 6 · Ցոգ · Ղ · 9 ·
ղ Նա · խա · 3 · Հմր · 21 · Գլ · Բ · 1 ·
= Գլ · ջ · 28 ·
ը Հմր · 7 ·
ի Երեմ · Ծա · 21 · 33 · 17 ·
= Գլ · Բ · 1 ·

= Ջեռ Նաթ · ա · 1 ·
ի Գլ · ե · 13 ·
ի ժաղ · գ · 4 ·
ը Ղեհմ · ը · 3 · Հմր · 21 · Գլ · ը · 4 ·
ի Նաթ · ա · 19 · ը · 8 · Հմր · 13 · 15 · Ցոգ · ե · 11 · 28 · ը · 4 ·
ի Ցոգ · ե · 17 · Գաբ · ը · 1 · 8 · 13 · գ · 1 · ժ · 9 ·
ի Գլ · գ · 8 ·
ի Հմր · 8 ·

ՙՀրեշտակն Գաբրիէլ՝ ՙրկոց և քառասնապատիկ պղծելիչ օրէնքդ բանին տեղ չհանգիր, ով Թագաւոր, Հապա օրը երկու անգամ իր խնդրատուժքը
14 կը մատուցանել։ Անասունը Թագաւորը առ խոտքերը լսածին պէս՝ վիճքնիրն չատ տրտմեցաւ, ու իր սիրտը Դանիէլին վրայ դրաւ որ զանիկա ազատէ, ու մինչև արեւուն մըտ-
15 նելը կը ջանար որ զանիկա ազրիցընէ։ Բայց ան մարդիկը Թագաւորին քովը ժողվուեցան, ու Թագաւորին ըսին. Ով Թագաւոր, գիտցիր որ ՙՄարտց ու Պարսից օրէնքը ասէ, որ Թագաւորին ամէն հաստատած պղծելիչ օ-
16 րէնքը ու հրամանը չփոխուիր։ Անասունը Թագաւորը հրամայեց, ու Դանիէլը բերին, և զանիկա առիւծներուն գուբը նետեցին։ Թագաւորը Դանիէլին խօսեցաւ ու ըսաւ, Քու Աստուածդ՝ որ դուն անդադար կը պաշ-
17 տես, անիկա քեզ պիտի ազատէ։ ՙՈւ մէկ քար մը բերին ու գուբին բերանը դրին, Եվ Թագաւորը զանիկա իր կնիքովը ու իր մեծամեծներուն կնիքովը կնքեց, որ Դանիէլին
18 վրայով բան մը չփոխուի։ Ետքը Թագաւորը իր առանը գնաց, ու գիշերը անօթի անցուց, և իր առջեւը ՙնուագարանՙներ բերել չտուաւ. Հու քունը իրմէ փախաւ։
19 Եւ Թագաւորը արշալուսին կանուխ երաւ, ու արագութեամբ առիւծներուն գուբը գնաց։
20 Ու երբոր գուբին մօտեցաւ, տրտում ձայնով մը Դանիէլին պատաց. Ե Թագաւորը խօսեցաւ ու Դանիէլին ըսաւ, Ով Դանիէլ կենդանի Աստուծոյ ծառան, ՙքու Աստուածդ՝ որն որ
21 դուն անդադար կը պաշտես, կարող եղաւ քեզ առիւծներէն ազատելու։ Անասունը Դանիէլ Թագաւորին ըսաւ, ՙՈվ Թագաւոր,
22 յաւիտեան ապրի կեցիր. ՙԻմ Աստուածս իր հրեշտակը խրկեց, ու ՙառիւծներուն բերանը գոցեց, ու ինծի վնաս չտուին. վասն զի անոր առջեւը իմ վրաս անմեղութիւն գտնուեցաւ, և քու առջեւդ ալ, ով Թագաւոր, մէկ յան-
23 ցանք մը բրած չեմ։ Անասունը Թագաւորը չատ ուրախացաւ, ու հրամայեց որ Դանիէլը գուբէն հանեն. և Դանիէլը գուբէն հանեցին, ու անոր վրան ամենևին մէկ վնաս մը չգտնուեցաւ, վասն զի իր Աստուծոյն հաւա-
24 տաց։ Եւ Թագաւորը հրամայեց, ու Դանիէլին վրայով չարախօսութիւն ընող մարդիկը բերին, և զանոնք — ՙանոնց տղաքներն ու կիներնին առիւծներուն գուբը նետեցին. ու անոնք գետ գուբին յատակը չհասած՝ առիւծ-

ները անոնց վրայ տիրեցին, ու անոնց բոլոր ոսկորները փշրեցին։
25 ՙԱնասունը Դարեհ Թագաւորը բոլոր երկրի վրայ բնակող ժողովուրդներուն, ազգերուն ու լեզուներուն գրեց. Ձեր խա-
26 ղաղութիւնը չատնայ. ՙԻնծմէ հրաման կըտրի որ իմ Թագաւորութեանս բոլոր իշխանութեանը մէջ ՙԴանիէլին Աստուծոյն երկնչին ու վախնան, ՙվասն զի անիկա կենդանի Աստուած է ու յաւիտեան կը կենայ, և անոր Թագաւորութիւնը չկործանիր, ու անոր իշ-
27 խանութիւնը մինչև վերջը կ՚երթայ։ Անիկա կ՚ազատէ ու կը փրկէ, և երկինքից ու երկրի վրայ ՙնշանները ու հրաշքները կ՚ընէ, որ Դանիէլը առիւծներուն բերնէն ազատեց։
28 Եւ ան Դանիէլը Դարեհին ու Պարսից Թագաւորութեանը ու ՙԳաբրիկ կիր բանին կՊագաւորութեանը տաներ յաջողութիւն գտաւ։

ԳԼ. Ե

1 Դանիէլն անառ առիւծներ չուտ կենդանիներու վրայով։ 8 Անասունը Թագաւորութեանը վրայով։ 12 Անոնց մեղադրիչները։

1 Բաբիլոնի բազաւորը Թագաւորին առջեւ տարին ՙԴանիէլ երազ տեսաւ, ու ՙիր անկողնին մէջ իր գլխուն տեսիլքները. և անիկա երազը գրեց — բաներուն հասնելու Թիւնը
2 բաւ։ Դանիէլ խօսեցաւ ու բաւ, Գիշերը տեսիլքիս մէջ տեսայ որ աշխ երկինքէ չորս հո-
3 վերը մեծ ծովուն վրայ կը յարձակէին։ Ու ՙծովէն չորս մեծ գազաններ ելան, որոնք իրարմէ տարբեր էին։
4 Առաջինը ՙառիւծի պէս էր, ու արծիւի թևեր ունէր։ ու կը տեսնէի մինչև որ անոր թևերը փրցուեցան, ու երկրէն վերցաւ և մարդու պէս ոտքերուն վրայ կայնեցաւ. ու անոր սիրտը մարդու սիրտ տրուեցաւ։
5 ՙԱյլ տես մէկ ուրիշ երկրորդ գազան մը արջու նման՝ որ մէկ թաթին վրայ կայնեցաւ, ու բերանը՝ ակռաներուն մէջ երեք կողի ոս-
կոր կար. և անոր այսպէս ըսին. Ելիր, շատ մարս կեր։
6 Ասկէ ետքը կը տեսնէի, և ահա ընձուղնման մէկ ուրիշ մը՝ որուն կռնակին վրայ չորս թռչունի թևեր կային. և ան գազանը չորս գլուխ ունէր, ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ։
7 Ասկէ ետքը գիշերուան տեսիլքներու մէջ կը տեսնէի, և ահա ՙմէկ չորրորդ գազան մը. անիկա ահեղ, սոսկալի ու խիստ զօրաւոր էր, և անիկա մեծ երկաթէ ակռաներ ունէր, անիկ-

ա Գլ. ա. 6. ե. 13.
բ Գլ. գ. 1.
գ Գլ. գ. 13.
դ Ա՚մ. գ. 28.
ե Ելք. ե. 1.
զ Ելք. գ. 5.
է Ելք. գ. 22.
ը Ելք. գ. 22.
թ Ա՚մ. իե. 22.
ժ Ելք. ժա. 23.
ի Ելք. ժա. 23.
ա Գլ. ա. 6. ե. 13.
բ Գլ. գ. 1.
գ Ելք. գ. 1.
դ Գլ. գ. 13.
ե Գլ. գ. 1.
զ Գլ. գ. 22.
է Գլ. գ. 22.
ը Ելք. ժա. 23.
թ Ելք. ժա. 23.
ժ Ելք. ժա. 23.
ի Ելք. ժա. 23.
ա Գլ. ա. 6. ե. 13.
բ Օբ. խգ. 16. գ
Թագ. ժգ. 6.
գ Գլ. գ. 1.
դ Գլ. գ. 22.
ե Գլ. գ. 1.
զ Ելք. գ. 1.
է Գլ. գ. 14.
Ա՚մ. է. 14.
Գ՚ոհ. ա. 23.
ը Գլ. գ. 1.
թ Ելք. գ. 1.
ժ Ելք. ժա. 23.
ի Ելք. ժա. 23.
ա Թագ. ժգ. 6.
Ա՚մ. գ. 7.
բ Գլ. գ. 22.
գ Ելք. գ. 1.
դ Օբ. խգ. 49.
Թագ. ա. 23.
ե Գլ. ա. 7.
զ Գլ. գ. 22.
է Գլ. գ. 22.
ը Գլ. գ. 49.
Ա՚մ. գ. 7.
թ Գլ. գ. 49.
Հագ. ա. 8.
ժ Գլ. գ. 22.
ի Գլ. գ. 49.
Հագ. ա. 8.

կա կ'ուտէր ու կը փշրէր ու միացածը ոտքե-
բովը կը կոխէր, ու իրմէ առաջ եղող ամէն
գազաններէն տարբեր էր, ու տասը եղջիւր
8 ունէր։ Երբոր ես ան եղջիւրները կը դիտէի,
ահա ուրիշ մէկը մէկ ուրիշ պզտիկ եղջիւր
մը ելաւ, որ անոր առջևէն տասը եղջիւ-
րներուն երկուքը խլուեցաւ. և ահա այս եղջի-
ւրին վրայ աչքեր ինչպէս աչքեր ու
մեծ բաներ խօսող բերան կար։

9 Ես կը նայէի մինչև որ աթոռներ գրուե-
ցան, ու Հինաւուրցը նստաւ. անոր զգեստը
ձիւնի պէս ճերմակ՝ ու գլխուն մազը մաքուր
բուրդի պէս էր, անոր աթոռը կրակի բոցի նը-
10 ման անիւներէը վառած կրակի գետ էր։ Անոր
առջևէն կրակի գետ կ'ելլէր ու կը վազէր.
հազարէ հազարապատիկ ծառայութիւն կ'ընէին
անոր, և բիւրէ բիւրապատիկ անոր առջևը կը կայ-
նէին. դատաստան բազմեցաւ, ու գիրքերը բա-
11 ցուեցան։ Ես նայեցայ այն եղջիւրին
խօսած մեծ խօսքերուն ձայնին համար, ու
նայեցայ մինչև որ ան գազանը սպանուեցաւ,
և անոր մարմինը կորսուեցաւ ու կրակի բոցե-
12 րու սրտուեցաւ։ Եւ միւս գազաններուն իշխա-
նութիւնը վերցուեցաւ, բայց մինչև ժամանակ
մը ու ատեն մը կենդանի երկարութիւն տուաւ
13 ցոյն անոնց։ Գիշերասեան տեսիլքներու մէջ կը
տեսնէի, և ահա երկնից ամպերով Մարդոյ
Որդւոյն նման մը կու գար, ու մինչև Հինա-
ւուրցը եկաւ, և զանիկա անոր առջևը մեսաե-
14 ցուցին։ Եւ անոր իշխանութիւն, պատիւ ու
թագաւորութիւն տրուեցաւ, որ ամէն ժողո-
վուրդները, ազգերը ու լեզուները անոր ծա-
ռայութիւն ընեն. անոր իշխանութիւնը յա-
ւիտենական իշխանութիւն է որ չանցնիր, ու
թագաւորութիւնը չարտուիր։

15 Ես Դանիէլս հոգւով վշտացայ իմ ներսի
դիս, և իմ գլխուս տեսիլքները զիս խռովե-
16 ցուցին։ Ես կայնողներէն մէկուն մօտեցայ,
ու սա ամէն ճշմարտութիւնը անոր
հարցուցի. և անիկա ինծի խօսեցաւ, ու սա
17 բաները մեկնութիւնը ինծի գիտցուց։ Այս
չորս մեծ գազանները չորս թագաւորներ են,
18 որոնք երկրէն պիտի ելլեն։ Եւ թագաւորու-
թիւնը Վերջին սուրբերը պիտի առնեն,
ու անոնք պիտի ժառանգեն թագաւորու-
թիւնը յաւիտեան՝ և յաւիտեան յաւիտենից։

19 Ետքը ուզեցի գազանին վրայով ճշմարիտ
գիտնալ, որ անիկա բոլոր միւս-
ներէն տարբեր էր, — խիստ ահեղ էր. անոր
ակռաները երկաթէ՝ և բռնադները պղնձէ
էին, անիկա կ'ուտէր, կը փշրէր ու միացածը
20 ոտքերովը կը կոխէր. էր անոր գլուխը եղող
տասը եղջիւրներուն վրայով, ու միւս ելա-
ծին վրայով՝ որ անոր առջևէն երեքը ինկան,
այսինքն այն եղջիւրին վրայով՝ որ աչքեր ու
մեծ բաներ խօսող բերան ունէր, և անոր
21 դէմքը մեծնալէն մեծ էր։ Ես կը տեսնէի որ
այն եղջիւրը սուրբերուն հետ պատերազմ
22 կ'ընէր, ու անոնց յաղթեց, Մինչև որ Հին-
աւուրցը եկաւ, ու Բարձրելոյն սուրբերուն
իրաւունք արուեցաւ, ու ժամանակը հասաւ
23 որ սուրբերը թագաւորութիւնը առին։ Անի-
կա այսպէս ըսաւ. Չորրորդ գազանը երկրի
վրայ չորրորդ թագաւորութիւն պիտի ըլլայ,
որ ամէն թագաւորութիւններէն տարբեր պի-
տի ըլլայ, ու բոլոր երկիրը պիտի ուտէ, ու
24 զանիկա պիտի կոխէ ու փշրէ։ Իսկ այն տասը
եղջիւրները այն թագաւորութիւնէն ելլելու
տասը թագաւորներ են, ու անոնցմէ ետքը
մէկ ուրիշը պիտի ելլէ, ու անիկա առջիններէն
տարբեր պիտի ըլլայ, և անիկա երեք
25 թագաւոր պիտի կործանէ. Ու Բարձրելոյնն
դէմ խօսքեր պիտի ըսէ, ու Բարձրելոյնն
սուրբերը պիտի մաշէ, և պիտի միտածէ ժա-
մանակներն ու օրէնքներ փոխելու. ու անոնք
Մինչև ժամանակ մը, ժամանակներ ու կէս
26 ժամանակ անոր ձեռքը պիտի տրուին։ Բայց
ատեանը պիտի թագմի, ու անոր իշխանու-
թիւնը պիտի վերցնեն, ընկճելու մինչև վերջը
27 բնաջինջ պիտի ընելու ու կորսնցնելու։ Ու թա-
գաւորութիւնը ու իշխանութիւնը, ու բոլոր
երկինքի տակը եղող թագաւորութեանց մե-
ծութիւնը Բարձրելոյնն սուրբերուն ժողովուր-
դին պիտի տրուի. անոր թագաւորութիւնը
յաւիտենական թագաւորութիւն է, ու բոլոր
իշխանները անոր պիտի ծառայեն ու պիտի
հնազանդին ինծի։

28 Այսքանին վերջը մինչև հոս է։ Ինչ Դանիէլս
իմ խորհուրդներս խիստ խռովեցուցին, ու
երեսս դէմքս փոխուեցաւ. և հոս խօսքը
սրտիս մէջը պահեցի։

ը Ցայտ · ժգ · ։ Տ՚ն գլ · ր · ա ։
ի Հմր · ։ · ։ · ։ ։
ր Հմր · ։ · ։ · ։ ։
ս Ցայտ · ժգ · ։ Հմր · ։ · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ Հմր · ։ · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ ։
ւ Ցայտ · ր · ։ ։
ր Ցայտ · ժգ · ։ ։
ց Ցայտ · ր · ։ ։

ԳԼ. Ը

ա Դանիէլն ասիկա խոշ ու քաջ վրայով։ ու Գաբրիէլ կը քաջալերի Դանիէլը։ ու ասիկա կը մեկնի։

1 Բազաւասար թագաւորին թագաւորութեանը երրորդ տարին ինծի Դանիէլիս անուկը երև-
2 ցաւ՝ ան ՚առջի անասէնս էր։ Եւ անուկը մէջ անաց։ ու եղաւ որ անասէ առէնս՝ ես եղամի գաւառին մէջը եղայ ՚Շուշան մայրաքաղաքն էի, ու անուկը մէջ անաց որ Ուլայ գետին քովն էի։
3 Եւ իմ աչքերս վերցուցի ու անաց, և ահա գետին °քովը խոյ մը կայնած էր, ու առնիկա երկու եղջիւր ունէր, և ան եղջիւրները բարձր էին, ու մէկը միւսէն բարձր էր, ու
4 ան բարձրը ետքէն եկաւ։ Եւ անաց ան խոյը՝ որ իւր երեսովը դէպ ՚ի արեւմուտք, դէպ ՚ի հիւսիս ու դէպ ՚ի հարաւ կը զարնէր, ու բնաւ մէկ գազան մը անոր առջևը չէր կրնար կայնել, և անոր ձեռքէն ազատող չկար։ ՚Հապա անիկա իր ուզածին պէս բրաւ ու մեծցաւ։
5 Ու երբոր ես կը մտածէի, ահա արեւմուտքէն բոլոր երկրի երեսին վրայ այծեղու քոչ մը եկաւ, ու գետնին չէր դպչիր։ ու քոչը իր աչքերուն մէջտեղը °մէկ նշանաւոր եղ-
6 ջիւր մը ունէր։ Եւ անիկա հասաւ մինչև երկու եղջիւր ունեցող խոյը, որն որ անաց որ գետին քովը կայնած էր, ու իր կատաղի զո-
7 րութեամբը անոր վրայ յարձակեցաւ։ Եւ անաց որ խոյին մօտեցաւ, ու անոր վրայ կատազելով խոյը զարկաւ, և անոր երկու եղջիւրը կոտրեց։ ու խոյը այժ չունէր որ անոր առջևը կայնի։ ու զանիկա գետինը զարկաւ ու զանիկա կոխկռտեց։ և մէկը չկար որ խոյը
8 անոր ձեռքէն ազատէ։ Ու այծեղու քոչը խիստ մեծցաւ։ ու անիկա աւժանցածին պէս՝ ան մեծ եղջիւրը կոտրեցաւ, և անոր տեղը դէպ ՚ի երկինքը չորս հովերը ՚չորս նշանաւոր
9 ՚եղջիւրներ երան։ ՚Ու անոնց մէկէն պզտիկ եղջիւր մը եկաւ, և անիկա ՚դէպ ՚ի հարաւ, դէպ ՚ի արեւելք ու դէպ ՚ի °փառաւոր երկիրը
10 խիստ մեծցաւ։ Ու ՚մինչև երկինքը զօրքը ՚մեծցաւ, և ՚զօրքէն ու աստղերէն գետինը
11 ձգեց ու զանոնք կոխկռտեց։ Ու մինչև °զօրաց իշխանը ՚գինքը բարձրացուց։ ՚ու անկէ ՚մշանջենաւոր ընծան վերցուեցաւ, և անոր սրբա-
12 բարանին հնակարանը կործանեցաւ։ Ու °†զօրք մը ամբարշտութեամբ մշանջենաւոր ընծան դէմ դրաւ,՝ ու ՚ճշմարտութիւնը գետինը զարկաւ, ու արաւ ու յաջողցաւ։
13 Ու °սրան տեսաւ և յայտնացաւ։ Ու յանցն որ °մէկ ասրբ մը կը խօսէր, և ան խօսողին մէկ ասրբ մը բսաւ։ Մշանջենաւոր ընծան, ու ամբարշտութիւնը, ու սրբարանին և զօրքին կոխտելու տալուելուն տեսիլքը մինչև ե՞րբ
14 պիտի ըլլայ։ Ու անիկա ինծի բսաւ, Մինչև երկու հազար երեք հարիւր ՚օր. հապա սրբարանը պիտի մաքրուի։
15 Ու երբոր ես Դանիէլս տեսիլքը տեսայ, ու °գիտնալու ՚փորձ կը փնտռէի որ հասկնամ, ահա իմ դիմացս °մարդ ու կերպարանքով մէկը կը
16 կայնէր։ Եւ °Ուլայ ջուրերուն մէջէն մարդ ու ձայն լսեցի՝ որ կը կանչէր ու կ՚ըսէր, °Ով Գաբրիէլ,
17 տեսիլքը տուր հասկրցուր։ Ու անիկա իմ կեցած տեղս մօտ եկաւ։ ու երբոր եկաւ՝ վախցայ ու °երեսս վրայ ինկայ։ և անիկա ինծի ըսաւ, Հասկրցիր, որդի մարդոյ, որ աս
18 տեսիլքը վերջին ժամանակին համար է։ °Ու երբոր անիկա ինծի հետ կը խօսէր, ես քնա՛ բած՝ երեսս վրայ գետինը ինկած էի. °և անիկա ինծի դպաւ, ու զիս իմ կեցած տեղս
19 կայնեցուց։ Ու բսաւ, Ահա քեզի կ՚իմացընեմ բարկութեան վերջը ինչ բլլալիքը։ °Վասն զի
20 — °†տեսիլը վերջին ժամանակին համար է։ °Ին քու տեսած խոյդ՝ որ երկու եղջիւր ու-
21 նէր, Մարսոց ու Պարսից թագաւորներն է։
22 Եւ ‖այծեղու քոչը Յունաց թագաւորն է. ու անոր աչքերուն մէջտեղի մեծ եղջիւրը °առաջին թագաւորն է։ °Եւ ան որ կոտրեցաւ, ու անոր տեղը չորս եղաւ, — է՛ն ազգէն չորս թագաւորութիւն պիտի ելլէ, բայց չէ թէ անոր
23 զօրութեամբը։ Ու անոնց թագաւորութեանը վերջը՝ երբոր ամբարիշտները չափը լեցընեն, մէկ °պերճախօս ու խորագէտ
24 թագաւոր մը °պիտի ելլէ. Եւ անոր իշխանութիւնը պիտի զօրանայ, °բայց չէ թէ իր զօրութեամբը. ու անիկա սքանչելի կերպով պիտի աւրէ, °և պիտի յաջողի ու բան պիտի անէ, °ու զօրաւորներն ու սրբոց ժողովուրդը
25 զը պիտի աւրէ։ Ու °իր խելքին մէջցնով՝ իր ձեռքին մէջ նենգութիւնը պիտի յաջողի, °և իր սրտին մէջ պիտի հպարտանայ, ու խաղաղութեան մէջ շատերը պիտի կործնցընէ, և °իշխանաց իշխանին դէմ՝ պիտի դնէ, բայց
26 °առանց ձեռքի պիտի կոտրի։ °Եւ իրիկուան

ա Գլ. ե. 1։
բ Ս՚ՔՓ. ա. 8։
գ Եզր. առ՚ին՚ը
դ Գլ. է. 19։ Ժա. 5. 18։
ե Հմր. 21։
զ Գլ. է. 6. Ժա. 4. Հմր. 22։
է Գլ. է. 8. Ժա. 21. Հմր. 23։
ը Գլ. Ժա. 25։
թ Ա՚ՄԿ. ԻՀԲ. 9. Ե. Ջ՚ՔՓ. ի. 6. 15. Գլ.

ժ Ժա. 18. 41. 45։
ի Ե՚ա. Ժգ. 13։
լ Գլ. Ժա. 28։
խ Ցաղ. Ժր. 4։
ծ Ցնո. է. 14։
կ Ե՚ՔՓ. ԻՀԲ. 24. 25։ Գլ. Ժա. 24. Հմր. 25։
հ Գլ. Ժա. 31. Ժր. 11։
ձ Ե՚ՂՒ. ԻՀԲ. 38. ԹԱ. Ե՚ՔՓ. Ի. 3. Ե՚ՔՓ՚Ջ՚ՔՓ. Ի. 6. 15. Գլ.

ղ Ժա. 36. 41. 45։
ճ Ե՚ա. Ժգ. 13։
մ Գլ. Ժա. 28։
յ Ցաղ. Ժր. 4։
ն Ցնո. է. 14։
շ Ե՚ՔՓ. ԻՀԲ. 24. 25։ Գլ. Ժա. 24. Հմր. 25։
ո Գլ. Ժա. 31. Ժր. 11։
չ Ե՚ՂՒ. ԻՀԲ. 38. ԹԱ. Ե՚ՔՓ. Ի. 3. Ե՚ՔՓ՚Ջ՚ՔՓ. Ի. 6. 15. Գլ.

պ 15։
ջ Գլ. Ժա. 31։
ռ Գ՚ալ ամբարշտութեան քիանի համար մը. ապրեցնելուա ընծան գէմ դրաւ. ուրիշ։
ս Ա՚ՄՍ. ՀՈՒԲ. 43. 142. Ե՚ա. ՆԲ. 14։
վ Հմր. 4։ Գլ. Ժա. 28. 36։
տ Ե՚ՂՒ. ԻՀԲ. 38. ԹԱ. Ե՚ՔՓ՚Ջ՚ՔՓ. Ի. 6. 15. Գլ.

ր — Գլ. ա. 12։
ց Ե՚ՂՒ. իրիկուան ա. առաւտ։
ւ Ջ՚ա. գլ. Ժբ. 8։
փ — Գլ. ա. 12։
ք Ե՚ՂՒ. իրիկուան ա. առաւտ։
օ Ջ՚ա. գլ. Ժբ. 8։
ֆ Ղ՚ա. Բ. 38։
ա Ե՚ՂՒ. Բ. 8։
բ Գլ. Բ. 27։ Ժա. 27. 35. 36. Ժբ. 7։
գ Ա՚ՄՍ. Բ. 5։
դ Հմր. 3։
ե Հմր. 3։
զ Հմր. 8։ Գլ. Ժա. 4։
է Ր Օր. Խբ. 10։
ը Հմր. 6։

թ Ցաղ. Ժե. 13. 17։
ժ Հմր. 18։ Գլ. Ժա. 26։
ի Հմր. 10։ Գլ. է. 25։
լ Գլ. Ժա. 21. 23. 24։
խ Հմր. 11։ Գլ. Ժա. 26։
ծ Հմր. 11։ Գլ. Ժա. 26։
կ Ցաղ. ԻԳ. 20։ Ցաղ. Գ. 8։ Գլ. ր. 24. 45։
հ Գլ. Ժ. 1։

ու առաուան տեսիլքը որ բաւնեցաւ՝ ճշմա-
րիտ է. ¶ու գուն տեսիլքը գոցի, քանզի
շատ օրերու համար է։
27 ¶Ու ես Դանիէլս մնացեալ և քանի մը օր
հիւանդացայ. ետքը ելայ ի թագաւորին գոր-
ծը տեսայ. ու տեսիլքին համար զարմացման
մէջ էի, ¶ու մէկը չկար որ ¶ըմբռնէ հասկըցնէր։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Դարիւեհ գերութեան ժամանակին վրայ խորհելով. 3 մեղաց խոստովանութիւն կը կրճատէ. 18 ու ապրիլով կը խնդրէ որ նորոգէ Երուսաղէմ. 20 Գաբրիէլ կ՚իմացնէ անոր եօթանասուն շաբաթներուն վրայով։

1 Ասուերոսի որդւոյն ¶Դարեհին առջի տա-
րին՝ որ անիկա Քասդեացւոց տէրութեան էր, ու
2 գաւառ գրաւեցաւ, Աստ թագաւորութեանը
առջի տարին ես Դանիէլս դիրքերէն իմացայ
ան տարիներուն թիւը՝ որուն համար Տէրոջը
խօսքը եղեր էր ¶Երեմիա մարգարէին, թէ
եօթանասուն տարիով պիտի վերջացնէր Ե-
րուսաղէմի աւերութիւնները։
3 ¶Ու ես իմ երեսս Տէր Աստուծոյ դարձուցի,
որ ծանրագնութիւնով, գուրձով ու մոխիրով
4 ազօթք ու ազաչանք մնաուցանեմ. Եւ իմ
Տէր Աստուծոյս ազօթք ըրի, խոստովանեցայ
ու ըսի, Ով՝ Տէր՝ մեծ և ահաւոր Աստուած,
որ ջեզ սիրողներուն և գու պատուիրանք-
ներդ պահողներուն ուխտ ու ողորմութիւն կը
5 պահես, ¶Մենք մեղք գործեցինք, անօրէնու-
թիւն ըրինք, ու ամբարշտութիւն ըրինք, և
ապստամբ եղանք, ու գու պատուիրանքնե-
6 րէդ ու իրաւունքներէդ խոտորեցանք. ¶Ե-
գու ծառաներուդ՝ մարգարէներուն մեր
ըրինք, որոնք մեր թագաւորներուն, մեր իշ-
խաններուն ու մեր հայրերուն ու երկրին բոլոր
7 ժողովրդեանը գու անուանով խօսեցան. Ով
Տէր, ¶քեզի կը վայլէ արդարութիւնը, ու մեզի՝
երեսի ամչերը, (ինչպէս որ այսօր եղաւ,)
Յուդայի մարդոց, Երուսաղէմի բնակիչներուն
ու ամէն մերձաւոր ու հեռաւոր իսրայէլա-
ցիներուն՝ ան բոլոր երկիրներուն մէջ ուր
գուն զանոնք քշեցիր անոնց քեզի գ ելմ ըրած
8 յանցանքին համար. Ով Տէր, ¤երեսի ամչի
կը վայլի մեզի, մեր թագաւորներուն, մեր իշ-
խաններուն ու մեր հայրերուն, ինչու որ քեզի
9 գ ելմ մեղք գործեցինք. ¶Ով ողորմութիւնը ու
ներողութիւնը մեր Տէր Աստուծոյն կը վայլի,
10 վասն զի մենք անկէ ապստամբեցանք. ¶Ու
մեր Տէր Աստուծոյն ձայնին մտիկ չըրինք որ
անոր օրէնքներովը քալենք, որոնք իր ծա-
ռաներուն՝ մարգարէներուն ձեռքովը մեր
11 առջեւը դրաւ. Ու ¶իսրայէլ քու օրէնքդ
զանց ըրին, և քու ձայնիդ մտիկ չընելով խա-
տրեցան. ուստի Աստուծոյ ծառային ¶Մով-
սէսին օրինացը մէջ գրուած անէծքը ու եր-
դումը մեր վրայ թափեցաւ. քանզի Աստ
12 գ ելմ մեղք գործեցինք. Ու մեր վրայ մեծ չա-
րիք բերելով՝ ¶հաստատեց իր խօսքերը՝ որ
մեր վրայով ու մեզ դատող մեր դատաւոր-
ներուն վրայով խօսեր էր. անանկ որ ¶Երու-
սաղէմի մէջ եղածին պէս բոլոր երկինքի տակը
13 չեղաւ. ¶Մովսէսին օրինացը մէջ գրուածին
պէս ան բոլոր չարիքը մեր վրայ եկաւ. ¶ա-
կայն մենք մեր անօրէնութիւններէն դառնա-
յու և գու ճշմարտութեանդ խելամուտ ըլլա-
րու համար՝ մեր Տէր Աստուծոյն երեսը չա-
14 գալեցինք. Եւ Տէրը ¶ան չարիքին համար
հսկելով՝ զանիկա մեր վրայ բերաւ. քանզի
¶մեր Տէր Աստուածը իր բոլոր գործերուն
մէջ արդար է. ¶բայց մենք անոր ձայնին
15 մտիկ չըրինք. Եւ արդ, ով Տէր Աստուած
մեր, որ գու ժողովուրդդ զօրաւոր ձեռքով
եգիպտոսի երկրէն հանեցիր, ու քեզի ¤անուն
վաստկեցար՝ մինչեւ որ այսօր ¶Երեմ, ¶մենք
մեղք գործեցինք, ամբարշտութիւն ըրինք.
16 Ով Տէր, գու բոլոր †բարութիւնդ համեմատ
չեղնի՛ք բրէ, ¶քու սուրբ լեռնէդ՝ Երուսաղէմ
քաղաքէն գու սրտմտութիւնդ ու բարկու-
թիւնդ դառնայ. վասն զի մեր մեղքերուն
համար ու ¤մեր հարցը անօրէնութիւններուն
համար՝ ¶Երուսաղէմ ու գու ժողովուրդդ
¤ամէն մեր բոլորտիքը եղողներուն նախատինք
17 եղան. Եւ հիմա, ով Աստուած մեր, գու ծա-
ռայիդ ազօթքը ու ազաչանքը լսէ, ու ¶Տէ-
րոջը համար՝ ¤գու ամլացած սրբարանիդ
18 վրայ ¤երեսդ փայլեցուր. ¶Ականջդ խոնարհե-
ցուր, ով Աստուած իմ, ու լսէ, աչքերդ բաց
¤ու տես մեր աւերութիւնները և ան քաղաքը ¤ո-
րուն վրայ գու անունդ կոչուած է. վասն զի
մեր ազաչանքը չէ թէ մեր արդարութիւննե-
րուն համար գու առջեւդ կը մատուցանենք,

7 Նպ՚ի · ժբ · 27 ·
Իշ · ժ · 14 · ժբ · 4 ·
5 Տ՚ա-Ցոյ՚ա · իբ · 10 ·
6 Կէ · ճ · 28 · ժ · 8 · 16 ·
9 Ին · գ · 2 · 3 ·
10 Տ՚ա · Հմր · 16 ·
· Կ՚ա՚ · ·· բ՚անչ բ՚ան-
նոց ·
— Գէ · ·· · 21 · ճ · 21 · 22 ·
23 ·
բ՚ր Մ՚ն · ղէ · 21 · Ե-
բ՚ր · բ՚ն · 11 · 12 ·
բ՚յ · 10 ·
4 Ղ՚ևն՚ր · ·· 4 · Գ՚ր ·
գ · 10 · Ելբ՚ր · բ՚բ ·
12 · 13 · Ցո՚վ՚ · գ ·
5 · 9 · 10 ·
7 Նէ · բ · 6 · բ Օ՚ր ·
ճ · 8 · Ղ՚ևն՚ր · ·· ·
1 · բ · 22 ·
8 գ Ցո՚գ · ջ · 47 ·
48 · Ղ՚ևն՚ր · ·· 6 ·
7 · բ՚ · 33 · 34 · Ա՚գ ·
Ն՚գ · 6 · Ն՚ա · ֆգ · 2 ·
6 · 7 · Ելբ՚ր · ժգ ·
7 · Հ՚ր · 13 ·
Հ՚ր · 14 · 15 · 16 ·
Հ՚ր · 16 ·
Ղ՚ևն՚ր · բ · 33 ·
Հ՚ր · 7 ·
Ղ՚ևն՚ր · բ · 17 ·
Ա՚գ · Ն՚ջ · 4 · 7 ·
Հ՚ր · 6 ·
Ն՚ա · ·· · 4 · 5 · 6 ·
Ելբ՚ր · ջ · 5 · 10 ·
Ղ՚ջ · բ՚գ · 14 · Նա ·
բ Օր · բ՚ն · 15 · Նա ·
Ի՚ր · 12 · Նա · ի՚յ · 23 ·
6 · Ելբ՚ր · ժբ ·
13 · Նա · ջ · 19 · Նա ·
Գբ · բ · 17 ·
Ջ՚ար · ա · 8 ·
Հ՚ր · 10 ·
Ղ՚ևն՚ր · բ · 33 ·
Հ՚ր · 7 ·
Հ՚ր · 10 ·
Ելբ՚ր · գ · 1 · 6 · ջ · 11 · գ Ցո՚գ · ջ · 21 ·
Ղ՚ևն՚ր · ·· · 10 · Ե-
բ՚ր · ջ · 21 ·
Ելբ՚ր · ժգ · 2 · Ղ՚ևն՚ր · բ՚ · 19 · Ելբ՚ր · 20 ·
Ելբ՚ր · ջ · 20 ·
Հ՚ր · 2 ·
Ելբ՚ր · ապրատ-
բ՚ի՚ն՚ն՚ե՚ր՚ա՚գ ·
Հ՚ր · 20 · Ջ՚ար · ջ · 2 ·
2 ·
Ելբ՚ր · բ · 2 ·
Գբ · ջ · 15 · 16 ·
Ա՚գ · ի՚գ · 13 · 14 ·
Հ՚բ · 4 ·
Հ՚ր · 18 ·
Գբ · ե · 18 ·
Ցո՚ · գ · 25 · Ա՚գ · ի՚ն · 1 · ճ · 2 · 7 · 18 ·
Ե՚ա · բ՚ե · 17 ·
Ա՚գ · ճ · 14 · Նա · Տ՚ա · Ելբ՚ր · գ · 7 ·
Ելբ՚ր · բ՚ն · 22 ·

19 հապա քու մեծ ապրումիվ ունեց. համար՝ ով
Տէր, յաւ, ով Տէր, ներէ, ով Տէր, մտիկ ըրէ ու
կատարէ. մի ուշանար՝ քէզի համար, ով Ա-
ստուած իմ, քանզի քու քաղաքիդ վրայ ու քու
ժողովրդեանդ վրայ քու անուանդ կոչուած է.
20 Ու երբոր ես տակաւին կը խօսէի, ու աղօ-
թէի, և իմ մեղքս ու իմ ժողովրդիս ի-
սրայէլին մեղքը կը խոստովանէի, և իմ Ա-
ստուծոյս առջեւ լեռնէր Համար իմ սրտմտու-
թիւն իմ Տէր Աստուծոյս առջեւ կը մեռուցանէի.
21 Երբոր ես տակաւին ազօթքի մէջ կը խօսէի,
ահա այն առջի տեսիլքին մէջը տեսած մարդս
Գաբրիէլ չափս մը թռչելով՝ ինծի դպաւ
22 իրիկնադէմ ժամին առաւ, Ու ինձ հասկցը-
նելով՝ ինծի հետ խօսեցաւ ու ըսաւ, Ով Դա-
նիէլ, հիմա ելայ՝ որ քեզի խելամտութիւն
23 տալու գայի. քու սպասնդիդ սկիզբը պատ-
գամ եղաւ, ու ես եկայ որ պատմեմ, Վա-
րէն որ դուն Աստուծոյ սիրելի ես. ուրեմն
պատգամը միտք առ ու տեսիլքը հասկցիր.
24 Քանցաներդ վերջացնելու, ու մեղքը հատ-
ցընելու, ու անօրէնութիւնը քաւելու, ու
յաւիտենական արդարութիւնը բերելու, և
տեսիլքը ու մարգարէութիւնը կնքելու, ու
սրբոց Սուրբը օծելու համար՝ քու ժողովուր-
դիդ վրայ ու սուրբ քաղաքիդ վրայ հնօթա-
25 Նասուն եօթնեակ որոշուած է. Ու գիտցիր
ու հասկցիր, որ երթալ սպէմը նորէն շինելու
Հրամանը կելլէն մինչեւ Օծեալ իշխանը եօթը
եօթնեակ ու վաթսունեւերկու եօթնեակ կայ. Ե
նորէն հրապարակը ու պարիսպը պիտի շինուի
26 Նեղութեան ժամանակներու մէջ. Ու վաթ-
սունեւերկու եօթնեակէն ետքը Օծեալը պիտի
կտրուի, Իրայն չէ իրէ իրմէն համար. ու Ա-
գա-
յու իշխանին ժողովրդովը՝ կատարը ու
սրբա-
րանը պիտի ապրի, Ու վերջը հեղեղով
պիտի լրայ. ու մինչեւ պատերազմին վերջը
27 աւերու մեր առնմանուած է. Ու մէկ եօթ-
նեակ մը հաստատուն հետ Ամբան պիտի հաս-
տատէ, և եօթնեկէն մէջտեղը զոհը ու պա-
տարագը պիտի դադրեցընէ. ու Թռչողը
պղծութեանց աւերակին վրայ պիտի լրայ,
մինչեւ որ աւերածին վրայ Նախասահմանեալ
կտրատը թափուի.

ԳԼ. Ժ

1 Դանիէլ իր անձը խոնարհեցընելուն համ. ամիսներ կը սա-
ռնե. 10 երբոր կը զբօսնէր, հրեշտակը գետին կը փիլիսոփէ.

1 Պարսից Կիւրոս թագաւորին երրորդ տարին
խօսք մը յայտնուեցաւ Դանիէլին, Որուն
անունը Բալտասսար կոչուած էր. Ան
խօսքը ճշմարիտ էր, ու Մեծ տառապանք
էր. Ու հասկցաւ ու
2 տեսիլքին տեղեակ եղաւ. Ա՛ն օրերը ես Դա-
3 նիէլս լմնայ երեք շաբաթ ատեն մէջ էի. Ա-
խորժելի կերակուր չկերայ ու բերանս միս
կամ գինի չմտաւ, ու ամենեւին Իւղ չօծուե-
ցայ մինչեւ որ երեք շաբաթը լմննցաւ.
4 Ու առաջին ամսուն քսանուչորեքերորդ օրը
ես Տիգրիս Լայն մեծ գետին եզերքն էի.
5 Ու հայեցայ աչքերս վերցուցի ու նայեցայ, և Ահա
կտաւ հագած՝ ու մէջքը Ոփազի ոսկի
6 ով կապած մարդ մը կար. Ու անոր մարմի-
նը Ակնթարթի պէս, ու երեսը փայլակի և-
բևութի պէս, Ու աչքերը կրակի բոցերու
պէս, ու բազուկներն ու ոտքերը փայլուն պղնձի
գոյնին պէս, Ու իր խօսքերուն ձայնը բազ-
7 մութեան ձայնին պէս էր. Ու ես տեսիլքը
Միմեակ ես Դանիէլս տեսայ, ու մեծ սիրտ
եղող մարդ իրեն տեսիլքը չտեսան, Հապա անոնց
վրայ մեծ վախ ինկաւ, ու փախան որ պա-
8 տընան. Ու ես միմեակ մնացի, ու ես մեծ
տեսիլքը տեսայ, Ու իմ վրաս այլ չմնաց,
և իմ Փայլուկիս թիւնս ապականեալ եղաւ ի-
9 մինս ոչինչ եղաւ. Ու ձայն, ու ով այլ չլսեցայ. Ու ես խոր
քնեցայ ձայնիս լսելի, Ու անոր խօսքերուն
ձայնը լսածիս պէս, Երեսովս վրայ գե-
տին ինկայ.
10 Ու ահա ինծի մէկ ձեռք մը դպաւ, ու զիս
ծունկերուս ու ձեռքերուս թաթխեցուն վրայ
11 վերցուց. Ու ինծի ըսաւ, Ով Դանիէլ՝ Փափկիլ
մարդ, քեզի ըսելու խօսքերս հասկցիր, ու
եղած տեղդ կայնիլ, քանզի հիմա քեզի խրկը-
կուեցայ. ու երբոր այրիկա ես խօսքը ինծի
12 ըսաւ, ես դողալով կայնեցայ. Ու ինծի ըսաւ,
Մի վախնար, ով Դանիէլ, քանզի այն առջի
օրէն ի վեր որ դուն սիրտդ տուիր հասկնալու՝
և քու Աստուծոյդ առջեւը քու անձդ խոնար-

---

2 Պարս. հր. 3. 10. Ար. 5. 10. 4 Պարս. ը. 5. Ե. 6. 24. 6 Գէ. ը. 16. 7 Գլ. ը. 18. Ժ. 10. 16. 8 գ Թագ. Ժ. 26. 9 Գէ. Ժ. 18. 10 Գէ. Ժ. 11. 19. 11 Ամաս. իգ. 13. 12 Ե. Ծգ. 10. 13 Ե. Ծգ. 11. Երեմ. իգ. 2. 6. 8. Երր. բ. 12. Յայտ. Ժգ. 6. 14 Պարս. իմ. 1. Դան. ը. 22. 15 Ամաս. ը. 22. Ծագ. ը. 41. Ծագ. ա. 22. Ծագ. ա. 41. Երր. բ. 11. 16 Ես. Ե. ա. Ժգ. 24. Երեմ. գ. 6. Հագ. 21. Ամաս. իգ. 13. 17 Ես. Ե. ա. Ժգ. 24. գ. 1. 13. 6. 1. Ղեւտ. բ. 1. 2. 3. 6. 8. 18 Ծագ. ա. 41. գ. 22. 19 Ես. Ե. ա. 11. Ղեւտ. իգ. 11. Ես. Ե. ա. 22. Ծագ. ա. 41. Երր. բ. 11. 20 Ես. Ե. ա. 24. Ղեւտ. իգ. 11. Ես. Ե. ա. 22. Ծագ. ա. 41. գ. 22. 21 Ես. Ե. ա. 41. Երր. բ. 11. 22 Ես. Ե. ա. 26. 40. 23 Ես. Ե. ա. Ժգ. 24. Երեմ. գ. 6. 24 Հագ. 21. Ամաս. իգ. 13. 25 Ես. Ե. ա. Ժգ. 24. Երեմ. գ. 6. Հագ. 21. Ամաս. իգ. 13. Ղեւտ. Ժգ. 41. Երր. բ. 11. Ես. Ե. ա. 22. Ծագ. ա. 41. Երեմ. գ. 6. Հագ. 21. Ամաս. իգ. 13. Ղեւտ. Ժգ. 41. Երր. բ. 11. 26 Ես. Ե. ա. 41. Երր. բ. 11. 27 Ես. Ե. ա. 41. Երր. բ. 11. Ղեւտ. իգ. 11. Ես. Ե. ա. 22. Ծագ. ա. 41. գ. 22.

հնչցնելու , ՝քու խօսքերդ լսուեցան , ու ես
13 քու խօսքերուդ համար ելայ ։ Պարսից Գոր-
ծոց թագաւորութիւնը իշխանը քսանուեմ-
օր իմ երեսիս դէմ կեցաւ . ահաւասիկ ահա ՝Մի-
քայէլ՝ առաջին իշխաններէն մէկը գնաց
14 օգնութեան քովը մնացի . ու հիմ՝ ելայ որ ձեզ
քի օրերը քու ժողովուրդդ ինչ բանի մը
քեզի հասկցընեմ , ՝զանի որ տեսիլքը դեռ
15 օրերուն համար է ։ Իբ ասիկա ինծի ասանկ
խօսքեր լսած ըլլաս՝ երեսս գետին դնելով կ՚ելլեմ
ժուռը ու համր մնացի ։
16 Եւ ահա ՝մարդու որդւոյ կերպարանքով
մէկը ՝շրթունքներուս դպաւ . ու բերանս բացի
ու խօսելով , ու դիմացս կացողին ըսի , Ով
աչք իմ , ցաւ տեսիլքով կպաւեցաւ վրաս դար-
17 ձաւ , և ոչ մի չունեցայ ։ Իբ ես իմ տիրոջս
ծառան՝ ես իմ տիրոջս հետ ի՞նչպէս խօսելու
կարող ըլլայ , վասն զի հիմնայատ ելայ վրաս ոչ
18 չկոչ , ու վրաս շունչ չմնաց ։ Իբ ան մարդու
կերպարանք ունեցողը նորէն ինծի դպաւ և
19 զիս ուժովցուց . ՝Ու ըսաւ , ՝Մի վախնար ,
ով սիրելի մարդ , խաղաղութիւն ըլլայ քեզի ,
ուժովցիր և քաջ եղիր . ու երբոր անիկա ինծի
հետ խօսեցաւ՝ ուժովցայ ու ըսի , Թող խօսի
իմ տէրս , վասն զի ուժովցուցիր զիս ։
20 Եւ անիկա ըսաւ , Գիտե՞ս քէ ինչու հա-
մար քեզի եկայ ։ ու հիմա ՝Պարսից իշխանին
դէմ պատերազմելու պիտի դառնամ՝ , ու ել-
լելուս պէս՝ ահա Յունաց իշխանը պիտի
21 գայ ։ Բայց ես ճշմարտութիւնն գիրքին մէջը
գրուածը քեզի պիտի պատմեմ ։ ու ասոնց ՝մէջ
մէկը չկայ որ ինծի օգնէ , ՝բայց միայն ձեր
իշխանը Միքայէլ ։

ԳԼ ։ ԺԱ

1 Պարսից հրեշտակը Յունաց թագաւորին ձեռքից ։ 2 Հա-
րաւի և հիւսիսի թագաւորներուն մէջտեղ եղած գաշնակցու-
թիւններէն ու պատերազմներէն ։ 20 Հռովմէացւոց յարձակումը
ու բանալուածքինէն ։

1 Ու ՝Մարտց Դարեհ Քաղդեացին ՝առջի տա-
րին ես կայնեցայ որ զանիկա ուժովցնեմ ու
2 զօրացընեմ՝ ։ Իբ հիմա քեզի ճշմարտութիւն
պիտի պատմեմ՝ ։ Ահա Պարսից երեք մէջ երես
թագաւոր ալ պիտի ելլէ ։ ու չորրորդը մեծ
հարստութիւնով ամենուն հարստացած պիտի ըլ-
լայ , ու երբոր իր հարստութիւնովը ուժովցայ ,
ամէնը ուտք պիտի հանէ Յունաց թագաւո-
րութիւնը դէմ ։
3 Եւ ՝մէկ զօրաւոր թագաւոր մը պիտի
ելլէ , ու մեծ իշխանութիւնով պիտի տիրէ ,
4 և ՝ինչ կամեցաւ պէս պիտի ընէ ։ Ու երբոր
պէս ՝ուժոր թագաւորութիւնը պիտի կոտրի ,
ու երկնից չորս հովերուն պիտի բաժնուի ։
բայց իր յաջորդներուն չէ , ՝ոչ ալ իր վարած
իշխանութիւնաւ պէս ։ վասն զի անոր թագա-
ւորութիւնը պիտի քակուի ։ ու անոնցմէ ու-
րիշներուն պիտի ըլլայ ։
5 Եւ հարաւի թագաւորը պիտի ուժոյանայ ,
ու անոր իշխաններէն մէկը անոր վրայ պիտի
ուժոյանայ ու պիտի տիրէ ։ անոր իշխանու-
6 թիւնը մեծ իշխանութիւն պիտի ըլլայ ։ Եւ
մէկ քանի տարիէն ետքը իրարու հետ գաշ-
նակցութիւն պիտի բնեն , վասն զի հարաւի
թագաւորին աղջիկը հիւսիսի թագաւորին
պիտի երթայ հաշտութիւն բնելու համար , բայց
բազկին ոյժ պիտի չունենայ ։ և ան ինքն ալ
ու անոր բազկը պիտի չկարենայ դիմանալ ։
Հապա ան աղջիկը՝ ու զանիկա բերողները ու
զանիկա ծնողը և զանիկա ժամանակներուն
հաստատուած ուժովցնողը ձեռք պիտի տրուին ։
7 Բայց անոր արմատներուն ընձիւղներէն մէկը
պիտի ելլէ անոր տեղը , ու անիկա զօրքով
պիտի գայ , և հիւսիսի թագաւորին ամրոց-
ները պիտի մտնէ , ու անոնց մէջը բան պիտի
8 ունենէ ու յաղթող պիտի ըլլայ ։ Եւ անոնց
աստուածները՝ ձուլածոյ կուռքերուն ու
ոսկեզէն ու արծաթեղէն գնահատելի անօթներուն
հետ Եգիպտացւոց գերութեան պիտի տանի ։ ու
անիկա †հիւսիսի թագաւորէն աւելի շատ
9 տարիներ պիտի կայնի ։ Որ հարաւի թագա-
ւորին թագաւորութիւնը մէջ պիտի մտնէ ,
ու նորէն իր երկիրը պիտի դառնայ ։
10 Եւ անոր որդիները պատերազմի պիտի ել-
լեն , ու շատ զօրքերու բազմութիւնն պիտի
ժողովեն ։ Բնկերն ալ անպատճառ պիտի գայ
ու հեղեղի պէս պիտի անցնի , և դարձեալ
11 պատերազմի անոր ամրոցը պիտի պատերազմի ։ Յան-
հարաւի թագաւորը պիտի կատղի ու պիտի
ելլէ , և անոր հետ այսինքն հիւսիսի թա-
գաւորին հետ պատերազմ պիտի բնէ ։ ան ալ
շատ բազմութիւն ատր պիտի հանէ , բայց
12 բազմութիւնը անոր ձեռքը պիտի տրուի ։ Ու
երբոր ան բազմութիւնը առնէ՝ իր սիրտը պի-
տի բարձրանայ , ու բիւրաւորներ պիտի կոր-
13 ծանէ , բայց պիտի չուժոյանայ ։ Քանզի հիւ-
սիսի թագաւորը պիտի դառնայ , ու առջի-
նէն աւելի բազմութիւն ատր պիտի հանէ ,
ու մէկ քանի տարիէն ետքը մեծ զօրքով
ու մեծ պատրաստութեամբ անշուշտ պիտի
14 գայ ։ Իբ ան ժամանակներն հարաւի թագա-
ւորին վրայ շատեր պիտի ելլեն ։ ու քու
ժողովրդիդ բռնաւորներուն որդիքը ատր
պիտի ելլեն՝ տեսիլքը կատարելու համար ,

1 Գլ · Բ · 3 · 4 · 22 ։ 22 ։ Գաղ · ժ · 4 ։
2 Հմր · 23 ։
3 Հմր · 21 ։ Գլ · ժբ · 1 ։ Ծաղ · 2 · Ծայս · ժբ · 7 ։
4 Դն · խԲ · 1 ։ Գլ · բ · 28 ։
5 Գլ · ը · 26 ։ Ելմր · բ · 3 ։
6 Հմր · 3 · Գլ · ը · 15 ։
7 Գլ · ը · 15 ։
8 Հմր · 10 ։ Երեմ · ա · 2 ։
9 Հմր · 8 ։
10 Հմր · 11 ։
11 Դատ · ը · 23 ։
12 Հմր · 13 ։

ա Հմ գլմ
բ Հմր · 13 · Ծաղ · 2 · Ծայս · ժբ · 7 ։
գ Գլ · ը · 6 · բ · 2 ։
դ Գլ · ը · 4 ։ Հմր · 16 · 26 ։
ե Գլ · բ · 8 ։
զ Գլ · բ · 22 ։
է Հմ մէկ քանի տա-
րի հիւսիսի թագա-
ւորին ու նրի պիտի
ուժոյանայ ։
ը Եմ · բ · 2 · Գլ · Բ · 22 ։
թ Հմր · 7 ։

15 բայց պիտի գլորին։ Եւ Հրեաների թագաւորը պիտի դայ, ու հոգաբարձներ պիտի կանգնէ, ու պարապատար քաղաքներ պիտի առնէ. և Հարաւի նետաձիգ բազուկները ու անոր բնակիչները պիտի չդիմանան, ոչ ալ դիմանան 16 թա պիտ անիկ անիան։ Եւ անոր վրայ եկողը Իր ուզածին պէս պիտի ընէ, ու Ինանոր և բնաւին գէմ գնող պիտի չըլլայ, և Ինփառաւոր երկրին մէջը պիտի կենայ, որ անոր ձեռ 17 քովը պիտի աւրի։ Ու երեսը պիտի չխոկէ իր բոլոր թագաւորութեանը ուժովը գալու, և իր հետ ուղիղներ պիտի ըլլան, ու բան պիտի առնէ. և կանանց ապրիկը անոր պիտի տայ, որ անոր նետաձիգները աւրէ, բայց ա նիկա հաւ հե պիտի չկայնի ու անոր պիտի 18 չըլլայ։ Երբը իր երեսը դէպ ի կղզիները պիտի դարձնէ, ու շատերը պիտի առնէ. և մէկ իշխան մը անոր նախատինքը պիտի դադրեցնէ, ու ասկէ ի զատ անոր նախա 19 սիրքը վրան պիտի դարձնէ։ Եւ իր երեսը դէպ ի իր երկրին ամրոցները պիտի դարձնէ, բայց պիտի գլորի, պիտի իյնայ ու պի սի չգտնուի։

20 Եւ անոր տեղը մէկը պիտի հղլէ, որ հարկահանողը պիտի իրկէ Ի թագաւորութեանը Փառքին Համար. բայց անիկա քիչ օրերու մէջ պիտի կտրի, սակայն ոչ բարկութեամբ և ոչ պատերազմով։

21 Ու անոր տեղը մէկ անարգ մը պիտի հղլէ, որ անոր թագաւորական պատիւը պիտի չտան. բայց անիկա հանդարտութեամբ պիտի դայ, ու շողոքորթութիւններով թագաւորու 22 թիւնը պիտի առնէ։ Եւ անոր առջևէն Ինդիցին բազուկները պիտի ընկզմին ու պիտի 23 կտրին, Ինայև ուխտին իշխանը։ Քանդի անոր հետ դաշնակցութիւն ընելէն ետքը, Ինանիկա նենգութիւն պիտի ընէ, և պիտի հղլէ ու սիրդ 24 ակով ազդով պիտի յաղթէ։ Անիկա հանդարտութեամբ, խնամ պարարտ գաւառներ մէջը պիտի մտնէ, ու իր հայրերուն ու հարցը հայրերուն չըրածը ընդը պիտի ընէ. աւարը ու ստացուածքը անոնց մէջ պիտի բաշխէ, ու միտք մէկ ժամանակ մը պարիսպ նեղութեան գէմ իր խորհուրդները պիտի խորհի։

25 Ու մեծ զօրքով՝ իր զօրութիւնը ու սիրտը պիտի դրգռէ Հարաւի թագաւորին գէմ. Հարաւի թագաւորն ալ խնամ մեծ ու զօրաւոր զօրքով պատերազմի պիտի հղլէ, բայց պիտի չկարենայ դիմանալ. վասն զի անոր դէմ խոր 26 հուրդներ պիտի խորհին։ Անոր ապրելու կերակուրները ուտողները անոր զօրքը պիտի կոտրեն. և անոր զօրքը պիտի †ցրուի, ու 27 շատերը սպանուած պիտի իյնան։ Եւ սա թագաւորներուն երկու քին ալ սիրտը չարութիւն ընելու հնխնխու պիտի ըլլայ, ու մէկ սեղանի վրայ սուտ պիտի խօսին, բայց պիտի չյաջողի. վասն զի Ինմահանոր որոշած ժա 28 մանակին մէջ պիտի ըլլայ։ Ու անիկա շատ հարստութիւնով իր երկիրը պիտի դառնայ. և Իր սիրտը սուրբ ուխտին դէմ պիտի ըլլայ, ու բան պիտի առնէ, ու իր երկիրը պիտի դառնայ։

29 Որոշած ժամանակի մէջ պիտի դառնայ, ու հարաւի վրայ պիտի երթայ. բայց վեր 30 ջինը Ինառջինին պէս պիտի չըլլայ. Ինքանզի Կիտացւոց նաւերը անոր վրայ պիտի գային, և անիկա պիտի խուճապի, ու դառնալով Ինսուրբ ուխտին դէմ պիտի բարկանայ, ու բան պիտի առնէ. և պիտի դառնայ, ու սուրբ ուխտը թողողներուն ուշադրութիւն պիտի ընէ։ 31 Ու անոր կողմէն բազուկներ պիտի կայնին, Ինև սրբարանը՝ ամրոցը պիտի պղծեն, ու ջնջողնետաւորը Ինանիկա վերցնեն, ու սա 32 րոց պղծութիւնը պիտի դնեն։ Եւ ուխտին դէմ սմբաստութիւն ընողները շողոքորթութիւններով դլեկ պիտի հանէ, բայց իրենց Աստուածը ճանչցողները ժողովուրդը ոյժ 33 պիտի դառնան, ու բան պիտի առնեն։ Իւ ժողովուրդին խելացիները շատերուն պիտի սորվեցնեն, Ինա տեւեն մը սուրի, կրակի, գերութեան և յափշտակութեան պիտի հան 34 գիպին։ Ու երբոր Ինքանի հանդիպին՝ քիչ մը օդնութիւն պիտի գտնեն, ու շատերը շողոքորթութիւններով անոնց պիտի յա 35 րին։ Եւ խելացիներէն ոմանք Ինդիցին պիտի հանդիպին, որպէսզի Ինվերջին վերջին ժամանակը Ինգտնուք փորձէ, մաքրուի ու ճերմակցրնէ. Ինքանզի Ինդիւ տակաւին որոշ ժամանակ 36 մը պիտի ըլլայ։ Եւ այն թագաւորը Ինիր ուզածը պիտի ընէ, ու Ինդիմը բոլոր աստուածներէն վեր պիտի բարձրացնէ ու պիտի մեծցնէ, և Հաստատոց Աստուծոյն դէմ սոսկալի բաներ պիտի խօսի, ու յաջողութիւն պիտի գտնէ Ինմինչև որ բարկութիւնը կատարուի. քանզի Ինհամատարածուածը Ին գործ 37 պիտի դրուի։ Եւ անիկա իր հարցը աստուածները բնաւ պիտի չսեպէ. Ինև կանանց ցանկութիւնը Ինու բնաւ մէկ աստուած մը պիտի չսեպէ, վասն զի Ինիրը ամենուն վրայ պիտի 38 մեծցնէ. Հապա բերդերուն աստուածը իր հայրերը չճանչցած աստուածը՝ ոսկիով, արծա

---

5 Գէ. Ը. 4։ 7։ Հմր. 2. 36։
6 Ցէս. ա. 3։
7 Կէ. Ը. 9. Հմր. 41. 42։
8 Ցար. ի. 8. Ա Պտ. Ը. 36։ Նէէմ. իգ։
9։
10 Կամ փառաւոր մեծաւէն։
11 Գէ. է. 5. Ը. 9. 23. 25։
12 Հմր. 10։
13 Գէ. Ը. 10. 11. 25։
14։
15 Գէ. Ը. 25։
16 Կամ երեսը դէմ։ Նէէր. յարդի։
17 Հմր. 19. 25. 40. Գէ. Ը. 19։
18 Հմր. 21։
19 Հմր. 25։

1 Քաո. իգ. 21. Եբրմ. բ. 10։
2 Հմր. 29։
3 Գէ. Ը. 11. Ժբ. 11։
4 Հմր. 10։
5 Ա Պտ. Ե. 7։
6 Երբ. Ժա. 35. Ես.
7։
8 Գէ. Ը. 17. 19։ Հմր. 40։
9 Գէ. Ժբ. 10. — Գաւ. — 7։
10 Հմր. 10։
11 Հմր. 16։
12 Գէ. է. 8. 25. Ը. 31։ ի. 6։ Ցայտ. Ժգ. 3. 6։
13 Գէ. Ը. 11. 24. 25։
14 Գէ. թ. 27։
15 Տիմ. գ. 3։
16 Նա. Ժգ. 13. բԹես. բ. 4։

ինձ, պատասխան բարեբար ու ցանկալի բա-
39 *նեբով պիտի պատասէ։ Եւ ան օտար տասու-*
ծայն հնօ գօրաւոր բնդդ երու մէջ բան պիտի
անանկ, — ընդդ- ձանչցայնեբան վատ բր պի-
տի չտացլնէ, և չտաեբան վրայ տիբել պի-
տի տայ անանց, ու երկիրը ⁰իբրև վարձք
պիտի բաժնէ։
10 *Եւ վերջին ժամանակը հարաւի թագաւո-*
բր անոր հետ պիտի ծեծկուի. ու հիւսիսի
թագաւորը կատ բնբով, ¹ձիաւորներով ու
շատ նաւերով ²մրրիկի պէս անոր դէմ պիտի
երթայ, ու երկիրներէն պիտի ³ու կոխոտ-
41 *յով պիտի անցնի։ Եւ փառաւոր երկիրը պիտի*
մնանէ, ու շատ ⁴ազգեր տակնուվրայ պիտի ըլ-
լան։ բայց անոր ձեռքէն ասոնք պիտի ազա-
տին՝ ⁵Եդոմ, Մոաբ ու Ամմոնի որդւոց գլխ-
42 *ւաւորը։ Եւ իր ձեռքը երկիրներուն*
վրայ պիտի երկնցընէ, ու Եգիպտոսի եր-
43 *կիրը պիտի չկարնենայ ազատիլ։ Եւ ոսկիին ու*
արծաթին գանձերուն ու Եգիպտոսի բոլոր պա-
տուականութեանցն պիտի տիրէ, և Լիբեացիք
ու Եթովպացիք անոր ⁶հետեւակ պիտի գլ-
44 *լան։ Բայց արեւելքէն ու հիւսիսէն լուրեր ան-*
կէ ⁷ելլան, և զայրոյկ պիտի հանի շատերը կոտրե-
45 *ցնելու ու բնաջինջ բնելու։ Եւ պատանեբաւ պէս*
վրաններըն ⁸ծովուն մէջտեղը ⁹փառաւոր
ու տոբր լեռան վրայ՝ պիտի կանգնի. ¹⁰բայց
անոնց վերջնաբար պիտի հասնի, ու
անոր օգնութիւն բնող պիտի չըլլայ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Եւ ան ժամանակը կու ժողովուրդդ որ-
գուցը վրայ կայնող ¹Միքայէլ մեծ իշխանը
պիտի ելլէ, ²ու անոնց համար ժամանակ
պիտի ըլլայ, որ ազգ ըլլալէն մինչև ան առաջ-
նոր ատանկը եղած չէ. և ան ժամանակը կու
2 *ժողովուրդդ ³պիտի ազատի, այսինքն ամ որ*
գրբրնի մէջը գրուած գտնուի։ Ու երկրին
հողին մէջը քնացողներուն շատերը պիտի ար-
թնանան, ⁴ոմանք յաւիտենական կենաց հա-
մար, և ոմանք ալ նախատանաց ու յաւիտ-
3 *ենական ատելութեան համար։ Եւ խելամտաց-*
նողը նըմին հաստատութեանը լոյսին պէս, ու
անոնք որ շատերը արդարութեան կ՚ուսու-
ցընդ ⁵յաւիտեան պէս ⁶պիտի փայլին յա-
ւիտենաց յաւիտենից։
4 Եւ դուն, ով Դանիէլ, ան խօսքերը գոցէ,
ու գիրքը կնքէ մինչև ⁷վերջին ժամանակը.
շատերը ||ուշադրութեամբ պիտի կարդան,
ու գիտութիւնը պիտի շատնայ։
5 Ու ես Դանիէլս տեսայ որ ահա ուրիշ եր-
կու մարդիկ կային հոն էին, մէկը գետնին մէկ ե-
6 *զերքը՝ ու մէկը ⁸գետնին մյուս եզերքը։ Ու*
մէկը բուռ ⁹ան կտաւ հագած մարդուն որ
գետնին ջուրերուն վրայ էր՝ ¹⁰ըսա ասքան-
չելի բաներուն վերջը մինչև ե՞րբ պիտի ըլլայ։
7 Եւ բանցի որ ան կտաւ հագած մարդը որ գետնին
ջուրերուն վրայ էր՝ վեր աջ ու ձախ
ձեռքերը երկինքը վերցնելով՝ ¹¹յաւիտեան
կենդանի եղողին վրայ երդում բրաւ, որ
ժամանակ մը, ժամանակներ, ու կէս ¹²ժամուն
պիտի ըլլայ. ¹³ու երբոր ¹⁴սուրբ ժողովուրդին
զօրութիւնը բարբարոսին ցրուի, ասոնց ամէնը
պիտի կատարուին։
8 Ու ես բանցի, բայց չհասկըցայ. ու բսի. Ով
9 *տէր իմ, ասոնց վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ։ Եւ*
անիկա բսաւ, Գնա, ով Դանիէլ, քանզի ան
խօսքերը ¹⁵մինչև վերջին ժամանակը գոցուած
10 *ու կնքուած են։ ¹⁶Շատերը պիտի մաքրուին*
ու պիտի ճերմկնանան ու պիտի փորձուին,
¹⁷բայց ամբարիշտները ամբարշտութիւն
պիտի բնեն. ու բնաւ մէկ ամբարիշտ մը պիտի չհաս-
կընայ, հապա ¹⁸խելամտութիւնները պիտի հասկը-
11 *նան։ Ու ¹⁹անդադար գոհին ¹⁹վերցուելէն*
և ատոր պղծութիւնը գըտնուելուն ժամանա-
կէն ²⁰հազար երկու հարիւր իննսուն օր պիտի
12 *ըլլայ։ Երանի անոր որ պիտի սպասէ, ու հա-*
զար երկու հարիւր երեսունհինգ օրուան
13 *պիտի հասնի։ Բայց ²¹գուն գնա մինչև վախ-*
ճանը, հանգած պիտի հանգչիս, ու օրերուն
վերջը ²²քու վիճակիդ մէջը պիտի կայնիս։

ա Կամ՝ գնով. բ Ամր. 35։ գ Եբր. 4. 12։ դ Ամր. 18. 22։ ե Ամր. 18։ զ Կամ՝ Ծովուն ու սուրբ լերան մէջտեղ. է Կամ՝ Ծառերուն ու փառաւոր տաբրը չնտանը մէջտեղը. ը Ամր. 35։ թ Գլ. ժ. 13. 21։ ժ Ամր. 21։ ժա Ամր. 18։ ժբ Ամր. 35։ ժգ Ամր. 18։ ժդ Ամր. 35։ ժե Ամր. 18։ ժզ Ամր. 35։ ժէ Ամր. 18։ ժը Ամր. 35։ ժթ Ամր. 18։ ի Ամր. 35։ իա Ամր. 18։ իբ Ամր. 35։ իգ Ամր. 18։ իդ Ամր. 35։ իե Ամր. 18։ իզ Ամր. 35։ իէ Ամր. 18։ իը Ամր. 35։ իթ Ամր. 18։ լ Ամր. 35։ լա Ամր. 18։ լբ Ամր. 35։ լգ Ամր. 18։ լդ Ամր. 35։ լե Ամր. 18։ լզ Ամր. 35։ լէ Ամր. 18։ լը Ամր. 35։ լթ Ամր. 18։ խ Ամր. 35։ խա Ամր. 18։ խբ Ամր. 35։ խգ Ամր. 18։ խդ Ամր. 35։ խե Ամր. 18։ խզ Ամր. 35։ խէ Ամր. 18։ խը Ամր. 35։ խթ Ամր. 18։ ծ Ամր. 35։ ծա Ամր. 18։ ծբ Ամր. 35։ ծգ Ամր. 18։ ծդ Ամր. 35։ ծե Ամր. 18։ ծզ Ամր. 35։ ծէ Ամր. 18։ ծը Ամր. 35։ ծթ Ամր. 18։ կ Ամր. 35։ կա Ամր. 18։ կբ Ամր. 35։ կգ Ամր. 18։ կդ Ամր. 35։ կե Ամր. 18։ կզ Ամր. 35։ կէ Ամր. 18։ կը Ամր. 35։ կթ Ամր. 18։ հ Ամր. 35։ հա Ամր. 18։ հբ Ամր. 35։ հգ Ամր. 18։ հդ Ամր. 35։ հե Ամր. 18։ հզ Ամր. 35։ հէ Ամր. 18։ հը Ամր. 35։ հթ Ամր. 18։ ձ Ամր. 35։ ձա Ամր. 18։ ձբ Ամր. 35։ ձգ Ամր. 18։ ձդ Ամր. 35։ ձե Ամր. 18։ ձզ Ամր. 35։ ձէ Ամր. 18։ ձը Ամր. 35։ ձթ Ամր. 18։ ղ Ամր. 35։ ղա Ամր. 18։ ղբ Ամր. 35։ ղգ Ամր. 18։ ղդ Ամր. 35։ ղե Ամր. 18։ ղզ Ամր. 35։ ղէ Ամր. 18։ ղը Ամր. 35։ ղթ Ամր. 18։ ճ Ամր. 35։ ճա Ամր. 18։ ճբ Ամր. 35։ ճգ Ամր. 18։ ճդ Ամր. 35։ ճե Ամր. 18։ ճզ Ամր. 35։ ճէ Ամր. 18։ ճը Ամր. 35։ ճթ Ամր. 18։ մ Ամր. 35։ մա Ամր. 18։ մբ Ամր. 35։ մգ Ամր. 18։ մդ Ամր. 35։ մե Ամր. 18։ մզ Ամր. 35։ մէ Ամր. 18։ մը Ամր. 35։ մթ Ամր. 18։ յ Ամր. 35։ յա Ամր. 18։ յբ Ամր. 35։ յգ Ամր. 18։ յդ Ամր. 35։ յե Ամր. 18։ յզ Ամր. 35։ յէ Ամր. 18։ յը Ամր. 35։ յթ Ամր. 18։ ն Ամր. 35։ նա Ամր. 18։ նբ Ամր. 35։ նգ Ամր. 18։ նդ Ամր. 35։ նե Ամր. 18։ նզ Ամր. 35։ նէ Ամր. 18։ նը Ամր. 35։ նթ Ամր. 18։ շ Ամր. 35։ շա Ամր. 18։ շբ Ամր. 35։ շգ Ամր. 18։ շդ Ամր. 35։ շե Ամր. 18։ շզ Ամր. 35։ շէ Ամր. 18։ շը Ամր. 35։ շթ Ամր. 18։ ո Ամր. 35։ ոա Ամր. 18։ ոբ Ամր. 35։ ոգ Ամր. 18։ ոդ Ամր. 35։ ոե Ամր. 18։ ոզ Ամր. 35։ ոէ Ամր. 18։ ոը Ամր. 35։ ոթ Ամր. 18։ պ Ամր. 35։ պա Ամր. 18։ պբ Ամր. 35։ պգ Ամր. 18։ պդ Ամր. 35։ պե Ամր. 18։ պզ Ամր. 35։ պէ Ամր. 18։ պը Ամր. 35։ պթ Ամր. 18։ ջ Ամր. 35։ ջա Ամր. 18։ ջբ Ամր. 35։ ջգ Ամր. 18։ ջդ Ամր. 35։ ջե Ամր. 18։ ջզ Ամր. 35։ ջէ Ամր. 18։ ջը Ամր. 35։ ջթ Ամր. 18։ ռ Ամր. 35։ ռա Ամր. 18։ ռբ Ամր. 35։ ռգ Ամր. 18։ ռդ Ամր. 35։ ռե Ամր. 18։ ռզ Ամր. 35։ ռէ Ամր. 18։ ռը Ամր. 35։ ռթ Ամր. 18։ ս Ամր. 35։ սա Ամր. 18։ սբ Ամր. 35։ սգ Ամր. 18։ սդ Ամր. 35։ սե Ամր. 18։ սզ Ամր. 35։ սէ Ամր. 18։ սը Ամր. 35։ սթ Ամր. 18։ տ Ամր. 35։ տա Ամր. 18։ տբ Ամր. 35։ տգ Ամր. 18։ տդ Ամր. 35։ տե Ամր. 18։ տզ Ամր. 35։ տէ Ամր. 18։ տը Ամր. 35։ տթ Ամր. 18։ ր Ամր. 35։ րա Ամր. 18։ րբ Ամր. 35։ րգ Ամր. 18։ րդ Ամր. 35։ րե Ամր. 18։ րզ Ամր. 35։ րէ Ամր. 18։ րը Ամր. 35։ րթ Ամր. 18։ ց Ամր. 35։ ցա Ամր. 18։ ցբ Ամր. 35։ ցգ Ամր. 18։ ցդ Ամր. 35։ ցե Ամր. 18։ ցզ Ամր. 35։ ցէ Ամր. 18։ ցը Ամր. 35։ ցթ Ամր. 18։ փ Ամր. 35։ փա Ամր. 18։ փբ Ամր. 35։ փգ Ամր. 18։ փդ Ամր. 35։ փե Ամր. 18։ փզ Ամր. 35։ փէ Ամր. 18։ փը Ամր. 35։ փթ Ամր. 18։ ք Ամր. 35։ քա Ամր. 18։ քբ Ամր. 35։ քգ Ամր. 18։ քդ Ամր. 35։ քե Ամր. 18։ քզ Ամր. 35։ քէ Ամր. 18։ քը Ամր. 35։ քթ Ամր. 18։ օ Ամր. 35։ օա Ամր. 18։ օբ Ամր. 35։ օգ Ամր. 18։ օդ Ամր. 35։ օե Ամր. 18։ օզ Ամր. 35։ օէ Ամր. 18։ օը Ամր. 35։ օթ Ամր. 18։ ֆ Ամր. 35։ ֆա Ամր. 18։ ֆբ Ամր. 35։ ֆգ Ամր. 18։ ֆդ Ամր. 35։ ֆե Ամր. 18։ ֆզ Ամր. 35։ ֆէ Ամր. 18։ ֆը Ամր. 35։ ֆթ Ամր. 18։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՈՎՍԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ոմեան հաղագս պատճառին գիմ Աստուծոյ գոտեմարտիլը յաղթելոյ համար իրեն հնիկ կոչեալ Գաւթիլը։ 2 որ կը ձնուի Քերթողէ։ 6 Լսելու համառ։ 8 ու Լսումին։ 10 Ցոգոյի ու խորհրդի գիրեգործութիւնը։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ բէէրին որդւոյն Ովսէէին եղաւ՝ Ցուդայի թագաւորներուն Ոզիայինն, Յոթամայինն, Ահազին եւ Եզեկիայինն օրերը եւ Խորայէլի թագաւորին Յոհասի որդւոյն Երոբոամայինն օրերը։

2 Ովսէէին սկիզբոյ եղած Տէրոջը խօսքին սկիզբը։ Եւ Տէրը ըսաւ Ովսէէին, Գնա, քեզի պատճառներ կնիկ մը ու պատճառներ զաւակներ առ, քանզի երկիրը Տէրոջմէ խոտորելով խիստ չաս պատճառեցաւ։

3 Եւ անիկա գնաց ու Գոմերայիմի աղջիկը Դաւիթը առաւ, և անիկա յղացաւ ու անոր 4 որդի մը ծնաւ։ Եւ Տէրը անոր ըսաւ, Անոր անունը Երզրայէլ դիր, քանզի քիչ առնէն Եհուի տունը Երզրայէլի հէք գործերուն արիւնները Եհուին տունէն պիտի պահանջեմ, ու խորայէլի տանը թագաւորութիւնը պիտի գադրիցնեմ։ 5 Ըլնի, Եւ պիտի ըլլայ որ այն օրը Երզրայէլի հովիտին մէջ խորայէլին աղեղը պիտի կոտրեմ։

6 Եւ Գոմեր գարձեալ յղացաւ ու աղջիկ մը ծնաւ։ Եւ Տէրը ըսաւ Ովսէէին, Անոր անունը Լօռահամա դիր, քանզի ալ պիտի չողորմիմ խորայէլի տանը, հնարպա զանիկա բոլորովին պիտի վերցնեմ։ 7 Բայց Ցուդայի տանը պիտի ողորմութիւն պիտի ընեմ, ու զանոնք իրենց Տէր Աստուծովը պիտի փրկեմ, և զանոնք աղեղով կամ սրով կամ պատերազմով, ձիերով կամ ձիաւորներով պիտի չփրկեմ։

8 Ու երբոր Լօռահաման կաթնէն կտրեց, 9 նորէն յղացաւ ու որդի մը ծնաւ։ Անատիր Տէրը ըսաւ, Անոր անունը Լօռամիի դիր, քանզի դուք իմ ժողովուրդս չէք, ու ես ձեզի 10 Ասորի պիտի չըլլամ։ Բայց խորայէլի որդւոց թիւը ծովու աւազին պէս պիտի ըլլայ, որ անչափ ու անթիւ է։ Ու ան տեղը որ անոնց ըսուելու էր թէ Դուք իմ ժողովուրդս չէք, հոն անոնք Կենդանի Աստուծոյ որդիքը պիտի կոչուին։ 11 Եւ Ցուդայի որդիքը ու խորայէլի որդիքը միկտեղ պիտի ժողովուին, ու իրենց վրայ իշխան մը պիտի դնեն, ու երկրէն պիտի ելլեն, քանզի Երզրայէլին օրը մեծ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Բ

1 Ժողովրդին հաստատութիւնը։ 6 Անոնց գիմ Աստուծոյ դատաստանները։ 14 Անոնց հետ հաշտութեան խոստումնները։

1 Ձեր եղբայրներուն ||Ամմի՝
Ու ձեր քոյրերուն Րուհամա ըսէք։
2 Վիճեցէք ձեր մօրը հետ, վիճեցէք,
Քանզի անիկա իմ կինիկս չէ,
Ու ես անոր էրիկը չեմ։
Եւ անիկա իր երեսէն իր պատճառները
Ու իր ծիծերուն միջէն իր շնութիւնները թող վերցնէ։
3 Որ չըլլայ թէ զանիկա մերկացնեմ,
Ու զանիկա իր ծնած օրուանը պէս թողում,
Եւ զանիկա անապատի դարձընեմ,
Ու զանիկա անջուր երկրի պէս ընեմ,
Ու զանիկա ծարաւով մեռցնեմ։
4 Եւ անոր որդւոցը զթութիւն պիտի չընեմ,
Քանզի անոնք պատճառներ որդիք են։
5 Քանզի անոնց մօրը պատճառներ բրաւ,
Ամոնք որ յղացողը խայտառակութիւն գործեց,
Ուսան զի ըսաւ, Իմ համակիրներուս եմ երթամ,
Որոնք իմ հացս ու ջուրս, բուրդս ու քիմանս,
Եղա ու խմիչքներս ինձ կու տան։
6 Անոր համար ահա ես փուշերով ցանգ պիտի փակեմ անոր ճամբան,
Ու անոր ճանապարհը պատ պիտի չընեմ,
Որ իր համրանքը չկրնայ գտնել։
7 Եւ անիկա իր համակիրներուն եւեւէն պիտի երթայ, բայց անոնց պիտի չհասնի,
Ու զանոնք պիտի փնտռէ, բայց պիտի չկրնայ գտնել։
Ամսանոր պիտի ըսէ, Երթամ իմ առաջի երկնաւոր գառնամ,
Քանզի անոնուն հիմակուընէ աղէկ էր ինծի հէք էր։
8 Եւ անիկա չգիտցաւ որ ցորենը ու գինին ու ձէթին ես եղը ես անոր կու տայի,

= Գէ. գ. 1։
ե ր Օր. լ՝՝՝ 16։ Ամպ. հգ. 27։ Երեմ. ր. 15։ Երզեկ. իգ. 3. ես։
զ գ Քոպ. ժ. 21։
է Տե՛ս գ Քոպ. ժե. 10. 12։
ը Տե՛ս գ Քոպ. ժե. 33։
թ ՝ֆ՝ չպըտմաշ։
ժ գ Քոպ. ժե. 6. 23։
ի Կամ՝ որ անունդ ինձ կիրտով մը նշանակեմ։
ի գ Քոպ. ժԲ. 25։
լ Տե՛ս Ձաք. գ. 6։ Բ. 10։
խ ՝ֆ՝ իմ ժողովուրդս չէք։
ծ Դան. ը. 12։ Հբ. ուժմ. Բ. 26։ 27։
կ Հաւմ. Բ. 25։ 26։ = Գէս. ը. 10։
հ Գէ. ը. 23։
ձ Ցոել. ա. 12։ = Ցոմ. գ. 1։
ղ Նա. ժա. 12։ 13։ Երեմ. գ. 18։ Ե. գԷկ. ՀԳ. 23։ ՀԷ. 14—24։
— Ե՛ս իմ ժողովուրդս եմ։
ճ Ցոմ. ը. 23։
ն Ընմա. ը. 11։ 13։
շ Նա. ա. 21։ Երեմ. գ. 1։ 6։ 8։ 9։ Ե. գԷկ. ժգ. 12. 18։
ո Երեմ. ժգ. 2։
չ Նա. ժա. 12։ Երեմ. ժգ. 17։
պ Ցոր. գ. 23։ ԺԲ. 8։ Ցոէ. գ. 7։ 8։
ջ Նէեմ. քառ. գ.։
ռ Գէ. ի. 13։ Գատ. ժե. 13։
վ Նէեմ. ժգ. 8։
տ Նա. ա. 3։
ր Նէեմ. ժգ. 17։ 18։ 19։

և· անոր արծաթը ու ոսկին ես կը չատցընէի ,
Ըստ՚ոչ անոնք բահազին՝ ներուիլ չ՚ունենայիս ։
9 Ինչո՞ւ համար պիտի գտանեմ՝ ու վա՛տ ցորնոյ
իր եզանակին մէջ՝
Ու· իմ գինիս իր արուշ ժամանակին մէջ պիտի
առնեմ՝
և· անոր մերկութիւնը ծածկազ բուրգս ու
քիմաս ես պիտի առնեմ՝ ։
10 Ու· հիմա անոր հանուիրեալութեան աղջիկը
՚Անոր անպատուութիւնը պիտի յայտնեմ՝
Ու· մարդ մը պիտի չ՚ըլլայ որ զանիկա իմ
ձեռքիս ազատէ ։
11 ՚ԵՒ· անոր բոլոր ուրախութիւնը ,
Անոր տօնակը , ամսագլուխները ու շաբաթ-
ներըն
և· բոլոր հանդէս խառնուրդ օրերը պիտի խափանեմ՝
12 Ու· պիտի աւրեմ անոր որթերը ու թզենիները ,
՚Որոնց համար կ՚ըսէր թէ Ասոնք իմ համնեմ-
նեղուս բնեմ տուած պարգևներն են ,
և· ՚զանոնք անտառի պիտի դարձընեմ՝
Ու· գազանը գաշտի գազաններըն պիտի ուտէն ։
13 և· զանիկա պիտի պատժեմ՝ ան օրերուն հա-
մար՝
Որոնց մէջ անոնք բահազիլներուն խունկ կը
ծխէր ,
՚Իր օղերովը ու մանեակներովը կը զարդա-
րուէր ,
և· իր համնեղներուն ետեւէն կ՚երթար ,
Ու· զիս մոռցեր էր , կ՚ըսէ Տէրը ։
14 Անոր համար ահա ես զանիկա պիտի հա-
մոզեմ՝
և· ՚զանիկա անապատ պիտի տանիմ՝
Ու· անոր սրտին պէս պիտի խօսիմ ։
15 և· անկէ անոր այգիները
Ու· Ախորի ձորը յոյսի դրան համար անոր
պիտի տամ՝
և· հոն ՚իր մանկութենէն օրերուն պէս՝
Ու· Եգիպտոսի երկրէն ելած օրուանը պէս
երգէր պիտի երգէ ։
16 Ու· պիտի ըլլայ որ այն օրը , կ՚ըսէ Տէրը ,
Ձիս իմ՝ Բահազիս պիտի կոչես ,
Ու· ևս յետին ալ պիտ իմ՝ ՚Բահազիս պիտի չկոչես ։
17 Ու· ՚Անոր բերնէն Բահազիմին անունները
պիտի վերցընեմ՝
Ու· անոնք ևս յետին անուններով
պիտի չյիշուին ։
18 և· անոնց համար այն օրը
՚Դաշտի գազաններուն հետ ու երկինքի թռ-
չուններուն հետ
Ու· երկրի սողուններուն հետ ուխտ պիտի դնեմ՝
Ու· երկրէն ՚աղեղը , սուրը ու պատերազմը
պիտի կոտրեմ՝
և· զանոնք ՚ապահովութեամբ պիտի պառ-
կեցընեմ՝ ։
19 Ու· քեզ յաւիտեան ինծի պիտի նշանեմ՝
և· քեզ արդարութեամբ , իրաւունքով ,
Ողորմութեամբ ու գթութեամբ ինծի պիտի
նշանեմ՝ ։
20 Ա՛յո քեզ հաւատարմութեամբ ինծի պիտի նը-
շանեմ՝
Ու· ՚Տէրը պիտի ճանչնաս ։
21 և· պիտի ըլլայ որ այն օրը , կ՚ըսէ Տէրը , ՚պա-
տասխան պիտի տամ՝ ։
և· երկինքը պատասխան պիտի տայ՝
Ու· անոնք երկիրն պատասխան պիտի տան ։
22 Ու· երկիրը ցորենին , գինիին ու եղին պա-
տասխան պիտի տայ ,
և· անոնք ՚Յեզրէելին պատասխան պիտի
տան ։
23 Ու· ՚զանիկա ինծի համար երկրի վրայ պիտի
սերմանեմ՝
Ու· ՚ողորմեալին պիտի ողորմիմ՝
և· ՚իմ ժողովուրդս չեղողին ըսելու իմ ժող-
ովուրդս ես՝ պիտի բսեմ՝
Ան ալ ինձ իմ Աստուածս ես՝ պիտի բսէ ։

ԳԼ· Գ

1 Ընծայող ինման մը օրինակով ։ կը յաւելու Խոսկին առա-
ջին մեծ երեց գործի գործն առաջ ։

1 Ա՛նկէ ետքը Տէրը ինծի բսաւ , ՚Գնորէն դը-
նա , և՝ ՚բարեկամին սիրուած չնացող կնիկ
մը սիրէ , ինչպէս որ Տէրը Իսրայէլի որդիքը
կը սիրէ , թէև անոնք օտար աստուածներու
կը դառնան , ու չամիներէն կարկանդակներ կը
2 սիրեն ։ Ու· ասի զանիկա ասանոնց հինգ ՚արծ-
աթիով ու մէկ ու կէս քոր գարիով ինծի
3 առի ։ և· անոր բսի , ՚Ինծի համար շատ օրեր
նստիր , չնսիթիրն չբնես և ՚ոչինչ մնոր
չմնանիս , ու ես ալ քեզի համար ՚Ինչու պի-
տի ըլլամ՝
4 Վասնզի Իսրայէլի որդիքը շատ օրեր ՚ա-
ռանց թագաւորի , առանց իշխանի , առանց
զոհի , առանց կուռքի , առանց ՚Եփոտի ու
5 Թերափիմի պիտի նստին ։ Ետքը Իսրայէլի
որդիքը պիտի դառնան , ՚ու իրենց Տէր Ա-
ստուածը և իրենց ՚Դաւիթ թագաւորը պիտի
փնտռեն , ու ՚ետքի օրերը Տէրոջը ու անոր
բարութիւնը պիտի ապաստանին ։

---

1 Հմր· 2 ։
2 Ելք· ժգ· 32 · իգ· 12 · Ընմ· ը· 12 ։
3 Ելք· ի· 12 ։
4 Ելք· ժգ· 32 · Ընմ· ը· 2 ։
5 Հմր· 1 ։
6 Ել· ժ· 12 · 13 · Ես· ի· 2 ։
1 Եզեկ· իգ· 40 · 41 ։
2 Եզեկ· բ· 31 ։
3 Ել· ի· 22 · Ես· կե· 12 ։
4 Ելք· ժգ· 21 · Եզեկ· ժգ· 8 · 22 · 60 ։
5 Ել· ժե· 1 ։
6 ՚Ի· ա՛լբ
7 Ել· իգ· 12 · Ելք· ի· 7 · Ա՛ռ· ժգ· 4 ։ Ջ՚ոք· ժգ· 6 ։
8 Ելք· ի· 22 · Ես· ժա· 6–9 · Եզեկ· իգ· 22 ։
9 Ելք· իգ· 2 · Ես· ը· 4 · Եզեկ· չի· 2 · 10 · Ջ՚ոք· ի՛ե· 10 ։
10 Ես· իգ· 1 · Եզեկ· իգ· 13 · Ելք· ի· 7 · Ա՛ռ· իգ· 4 · Ես· ի· 2 ։
1 Ես· ի· 2 ։
2 Ես· ի· 22 · 23 · Ելք· ի· 1 · Ես· ի· 2 ։
3 Ես· ի· 2 ։
4 Ես· ի· 22 · Ելք· ի· 1 · Ես· ի· 2 ։
5 Ես· ի· 2 ։
6 Ես· ի· 2 ։
7 ՚Ի՛ Ա՛ստուածդ անը
8 Ելք· ի· 2 ։
9 Ելք· ի· 2 ։
10 Ելք· ի· 2 ։
1 Ելք· ի· 2 ։
2 Ելք· ի· 22 · 24 · Ես· ի· 2 ։
3 Ջ՚ոք· ը· 12 ։
4 Ելք· ի· 2 ։
5 Ելք· ի· 2 ։
6 Ելք· ի· 2 ։
7 Ելք· ի· 2 ։
8 Ելք· ի· 2 ։
9 Ելք· ի· 2 ։
10 Ելք· ի· 2 ։
1 Ելք· ի· 4 · 5 · Ջ՚ոք· ի· 6 ։
2 Ելք· ի· 9 · Եզեկ· իգ· 22 · 24 · Ես· ի· 2 ։
3 Ես· ը· 2 · Ելք· ի· 24 · Ես· ի· 2 · Եզեկ· իգ· 8 · 11 · Դան· ը· 23 · Մի՛ք· ը· 1 ։

ԳԼ· Գ·

1 Բառաձայ գառասահմանիները՝ ժողովրդին ե ս. քահանաներ. բան ՃԼԳԶԳ համար· 12 և անոնց կառավարութիւնը համար· 13 Յուդա կը յաղթական ու Իսրայէլը վերայ հնազանդ չըլլալուն համար·

1 Տէրոջը խօսքը մեռիկ ըրէք, ով Իսրայէլի որդիք,
Քանզի Տէրը երկրին բնակիչներուն հետ վիճաբանի,
Քանզի երկրին վրայ ճշմարտութիւն չկայ ու ողորմութիւն չկայ
Ու Աստուծոյ գիտութիւնը չկայ։
2 Երդումն, սուտախօսութիւնը, մորդատպանութիւնը,
Գողութիւնը ու շնութիւնը չափազանց են,
Ու արիւնները արիւնները կը հասնին։
3 Անոր համար երկիրը սուգ պիտի բռնէ,
Ու անոր բոլոր բնակիչները
Դաշտի գազանները ու երկնից թռչունները հետ պիտի նուազին,
Ու ծովու ձուկերն ալ պիտի ապաուին։
4 Մակայն մարդ մը մարդ չվիճէ, ու մարդ մը մարդ չյանդիմանէ,
Քանզի քու ժողովրդդ քահանայիւն հետ վիճաբանողներու պէս է։
5 Ուստի գուն ցորեկով պիտի դլորիս,
Ու մարգարէն ալ քեզի հետ գիշերով պիտի դլորի·
Ես քու մօրդ բնաջինջ պիտի ընեմ։

6 Իմ ժողովրդս գիտութիւնն չունենալուն համար բնաջինջ եղաւ·
Որովհետեւ գուն գիտութիւնը մերժեցիր,
Ես ալ քեզ պիտի մերժեմ, որ ինծի ալ քահանայ չըլլաս·
Ու որովհետեւ քու Աստուծոյդ օրէնքը մոռցար,
Ես ալ քու որդիներդ պիտի մոռնամ։
7 Անոնք որչափ որ բազմացան,
Ինչափ ալ ինծի դէմ մեղք գործեցին·
Անոնց պատիւը անարգութեան պիտի փոխեմ։
8 Անոնք իմ ժողովրդիս մեղքը կ'ուտեն,
Ու խրնոց զրուանքը անոնց անօրէնութիւնը կուսան։
9 Ուրեմն ինչպէս ժողովրդին՝ նոյնպէս ալ քահանային պիտի ըլլայ·
Ու զանոնք իրենց ճամբաներուն համեմատ պիտի պատժեմ,

Ու անոնց իրենց գործերուն փոխարէնը պիտի հատուցանեմ։
10 Ու պիտի ուտեն, բայց պիտի չկշտանան·
Պոռնկութիւն պիտի ընեն, բայց պիտի չշատնան·
Քանզի Տէրոջը ուշադրութիւն ընելը թողուցին։
11 Շնութիւնը, գինին ու քաղցուն Միտքը կը խաբեն։
12 Իմ ժողովրդս իր փայտին կը հարցնէ,
Ու իր ցուպը իրեն կ'իմացնէ·
Քանզի պոռնկութեան ոգին զանոնք գիտի հանեց,
Ու իրենց Աստուծոյ դէմ ապերախտ պոռնկացան։
13 Լեռներուն գագաթներուն վրայ կը զոհաստացանին,
Ու բլուրներուն վրայ կռաքին, կապտամոխ ու բենկենի տակ՝
Անոնց հովանիին հաճելի ըլլալուն համար խունկ կը ծխեն·
Անոր համար ձեր աղջիկները պոռնկութիւն պիտի բնեն,
Ու ձեր հարսերը շնութիւն պիտի բնեն։
14 Ձեր աղջիկներուն պիտի չպատժեմ երբոր պոռնկութիւն բնեն,
Ոչ ալ ձեր հարսերը երբոր շնութիւն բնեն·
Քանզի հոյեւոյ իրենք պոռնիկներուն հետ կը գաղտնին,
Ու բոցկլուն հետ կը զոհեն·
Ուստի հանճանաձար ժողովուրդը պիտի կործանի։

15 Թէ և գուն պոռնկութիւն կ'ընես, ով Իսրայէլ,
Յուդա մեղ յանցաւոր չըլլայ·
Ու Գաղգաղա մի մտնէք, ու Բեթաւան մի ելլէք,
Ու Տէրոջը կենդանի է ըսելով երդում մի ընէք։
16 Քանզի Իսրայէլ համառակոր երինջի պէս ապստամբեր է·
Հիմա Տէրը լայնատարած տեղ մը գառներու պէս պիտի արածէ զանոնք։
17 Եփրեմ կուռքերուն յարեր է·
Զանիկա թող տուր։
18 Անոնց խնճոյքը ապականած է·
Շատ պոռնկութիւն ըրին·
Ծուէրք ըսելը կը սիրեն,
Ամօթի տանող իշխանները։
19 Հովը զանիկա իր թեւերուն վրայ պիտի կապէ,
Ու տանուք իրենց զոհերնին պիտի ամչնան։

ա Ես· ա· 18· գ· 13· 14· Երեմ· իե· 31· ԳԼ· ժբ· 2· Միք· ջ· 3·
բ Երեմ· գ· 22· է· 23· դ Երեմ· գ· 22· ժբ· 4· Ելեվ· է· 18·
գ Սոփ· ա· 2·
ե Բ Օբ· ժէ· 18·
զ Տես Երեմ· ջ· 2· 3· ժէ· 8·
է Ես· է· 12·
ը ԳԼ· ժգ· 6·
թ ա Թագ· բ· 30· Մատ· բ· 8· Փիլ· գ· 19·
ժ Կամ անոնց պատիւը
իրենց անօրէնութեանը հետ համեմատելն·
ի Ես· իգ· 2· Երեմ· է· 31·
ժա Ես· իգ· 18· Միք· ջ· 14· Ածգ· ա· 6·
ժբ Ես· իբ· 7· Ցեփ· ժ· 7·

ա Եչէկ· ի՛ ածանէն·
բ Երեմ· ք· 27· Ամբ· բ· 19·
գ Ես· իգ· 22· Ամբ· գ· 4· է· 5·
դ Ես· ա· 29· Ժէ·
ե· 7· Եզեկ· ջ· 13·
զ Ելեվ· է· 18· Ես· ա· 5·
է Ամով· է· 17· Հոսէ· ա· 23·
ը Հոբ· ե· 6·
թ ԳԼ· իե· 11· ժբ· 12·
Ամով· գ· 4· է· 5·
ժ Ես· իգ· 22· ԳԼ· ժ· 3·
ժա Ելեվ· ը· 14· Ես· ա· 5·
ժբ Երեմ· գ· 6· է· 24· ը· 5· Հոսէ·
է· 11·
ժգ Մատ· ժէ· 14·
ժդ Կամ գինին
ժե Միք· գ· 11· է· 3·
ժզ Երեմ· գ· 11· 12· Ժա· ե·
ժէ Ես· ա· 29· Երեմ· ը· 26·

ԳԼ· Ե

1 Խոստկի քահանայութեան ժառանգութիւն եւ իշխանութեան գանազան մեգքերուն համար Նասեայ գատաստանիւքը. Նոյն վերջ պիտի ըլլար։ 11 Քրիստոս խրատ։

1 Լսեցէք ասիկա, ով քահանաներ,
Ու ունկ դնէք բրէք, ով Իսրայէլի տունը,
Ու ականջ տուէք, ով թագաւորին տունը,
Ինձմէ որ ձեզի համար դատաստան կայ,
Քանզի ՚դուք Մառփայի մէջ որոգայթի
Եւ Թաբովրի վրայ տարածուած մարմար եղաք։
2 Մոլորածները ագանութիւն ընելով հոչակ հնչ
Խորասոյզ եղան,
°Թէ և ես անոնց ամենուն խրատս եմ։"
3 ՚Ես Եփրեմը կը ճանչնամ,
Ու Իսրայէլ ինծմէ պահուած չէ.
Այո՝ Հեթիս, ով Եփրեմ, ՚դուն շնութիւն կ'ընես,
Ու Իսրայէլ պղծուած է։
4 †Անոնք իրենց գործերը չեն չխոկիր,"
Որ իրենց Աստուծոյն դառնան,
Քանզի անոնց մէջը ՚պատնեշ եղած կայ,
Ու Տէրը չեն ճանչնար։
5 ‡Ուստի ՚Իսրայէլին հպարտութիւնը իր երեսին առջեւ պիտի խոնարհի։"
Եւ Իսրայէլ ու Եփրեմ իրենց անարգնութեամբը պիտի գլորին.
Յուդա ալ անոնց հետ պիտի գլորի։
6 ՚Անոնք իրենց ոչխարներովը ու արջառներովը Տէրը փնտռելու պիտի երթան, բայց պիտի չգտնեն.
Անոնկա անոնցմէ քաշուեցաւ։
7 ՚Անոնք Տէրոջը անհաւատարմութիւն ըրին,
Քանզի օտար ազգ բներ ծնան։
Հիմա իրենց վիճակներովը մէկտեղ
ՀՄԱԿ ամսուան մէջ պիտի ապահին։"
8 ՚Գաբաայի մէջ շեփոր հնչեցուցէք,
Եւ Ռամայի մէջ՝ աւազ ածող.
՚Բեթաւանի մէջ ՚թարձրաձայն կանչեցէք,
Քեզ առջեւ, ով Բենիամին։
9 Յանդիմանութեան օրը Եփրեմ աւերակ պիտի ըլլայ.
Իսրայէլի ցեղերուն մէջ ճշմարտութիւն գիտցուցի։
10 Յուդայի իշխանները ՚սահմանները փոխողներու պէս եղան.
Անոնց վրայ ջուրի պէս պիտի թափեմ իմ բարկութիւնս։
11 Եփրեմ ՚հարատահարուած՝ ու գատաստանով կտրատած է,
Քանզի յօժար կամքը ՚հրամանին հետեւիլ քաշեց։
12 Ուստի ես Եփրեմին ցեղի պէս՝
Ու Յուդայի տունը՝ փայտի որդի պէս պիտի ըլլամ։
13 Երբոր Եփրեմ իր ախտը և Յուդա իր ՚վէրքը տեսաւ,
Եփրեմ ՚Ասորեստան գնաց,
Ու §Յարէբ թագաւորին դեսպաններ խրկեց.
Բայց անիկա ձեզ բժշկելու ու ձեր վէրքը առողջացնելու կարող չէ։
14 Քանզի ՚ես Եփրեմին առիւծի պէս՝
Ու Յուդայի տանը առիւծի պէս պիտի ըլլամ.
՚Ես՝ ես պիտի պատառեմ ու պիտի երթամ։
Պիտի տանիմ, ու ազատող մը պիտի չկայ։
15 Ես պիտի երթամ ու իմ տեղս դառնամ,
Մինչեւ որ անոնք ՚իրենց յանցանքը բռլորը խոստովանին, ու իմ երեսս փնտռեն.
՚Երբոր նեղութեան մէջ մնանին՝ պիտի կանուխ պիտի փնտռեն։

ԳԼ· Զ

1 Ընդխոստութեան յորդորանք մը։ 4 Իսրայէլի համառութեանը եւ անարձնութեանը վերաբերեալ գանգատ մը։

1 Եկէք, ու Տէրոջը դառնանք.
Քանզի ՚անիկա պատառեց, ու ՚անիկա մեզ պիտի բժշկէ.
Անիկա զարկաւ, ու անիկա մեզ պիտի պատակ.
2 Երկու օրէն նորը մեզ պիտի կենդանացնէ.
Երրորդ օրը մեզ պիտի կանգնեցնէ,
Ու անոր առջեւը պիտի ապրինք։
3 ՚Եւ Տէրը պիտի ճանչնանք, — ընդհ— ճանչնալու նեռնէ պիտի բլլանք.
Ճշդոր երբը ՚արշալոյսի պէս պատրաստուած է,
Ու ՚անիկա մեզի պիտի գայ ՚անձրեւի պէս՝
Երկիրը ջրցնող վերջին անձրեւին պէս։
4 ՚Քեզի ի՞նչ բնեմ, ով Եփրեմ,
Քեզի ի՞նչ բնեմ, ով Յուդա,
Վասն զի ձեր բարութիւնը ՚առտուան ամպին պէս է
Ու կանուխ իջած ցօղին պէս է՝ որ կ'անցնի։
5 Ասոր համար ՚մարգարէներուն ձեռքովը ընդհ— կտրեցի,
՚Բերնիս խօսքերովը զանոնք սպաննեցի,
Ու իրաւունքներս լոյսի պէս ելան։

= Գէ· գ· 3։
* Եհ· Ուստի ես ու, նոյն ատենուան վերջը պատիժ պիտի քաշէին։
† Ամոս· գ· 2։
‡ Եզեկ· իգ· 5։ Եսա· գ· 17։
՚ Գէ· գ· 12։
՚ Գհ· Իսրայէլին հպարտութիւնը ու նոր Երեմիա գիրքը վկայեն։
՚ Գէ· է· 10։
՚ Ես ասիկա ես ու, ընդհ— Ես· ժ· 11։ Եզեկ· ժ· 21։ Մատ· ի· 7։ Ես· ի· 11։ Եզեկ· ի· 14։ Ես· խբ· 8։ Եզեկ· գ· 20։ Է· 11։ Գէ· ժգ· 11։
՚ Ես· ժ· 8։
՚ Եզեկ· Ամոս· գ· 14։ Մատ· բ· 11։
՚ Ես· ժ· 8։
՚ Գ Օր· իբ· 33։
՚ Ես· ժգ· 28։ Միք· ը· 16։
՚ Եզեկ· ի· 12։
՚ Ես· ժէ· 18։ Գէ· է· 11։ Ես· ժգ· 1։ Ը· 1։
՚ Գէ· ժ· 6։
՚ Գհ· Քրիստոսի քհան քննուիլ։
՚ Ելք· գ· 10։ Գէ· ժգ· 7։ Ես· ը· 11։
՚ Ես· ժ· 32։
՚ Ղեւ· իգ· 40։ 41։ Եզեկ· իբ· 12։ 13։ Եզեկ· գ· 9։ ի· 45։ ըգ· 31։
՚ Ես· Հբ· 24։
՚ Ը Օր· ըբ· 38։ Ես· ժգ· 5։ Ը· 11։ Գէ· է· 14։
՚ Եզեկ· ի· 17։
՚ Ես· ժ· 8։
՚ Ղեւ· իգ· 40։ 41։ Եզեկ· իբ· 12։ 13։ Եզեկ· գ· 9։ ի· 45։ ըգ· 31։
՚ Ես· Հբ· 24։
՚ Ես· ժ· 32։
՚ Եզեկ· ի· 17։
՚ Ես· ժգ· 8։
՚ Ես· ժգ· 5։
՚ Եզեկ· ժ· 19։ Ը· 14։
՚ Եզէ· ասոյնքան։
՚ Եհ· Ես· ժգ· 28։
՚ Եզեկ· ի· 12։
՚ Ես· ժգ· 3։

Ու *քու գառասանններդ՝ լուսոյ դէմ պիտի
ելլէ։
6 Քանզի ես Տզօրութիւն կ'ուզեմ՝ և ոչ թէ
զոհ,
Ու ոչխակէդնեցիէն աւելի՝ Աստուծոյ գիտու-
թիւնը։
7 Իսկ անոնք †Ադամին պէս Ուխտազանց
եղան,
Հոն Ինծի անհաւատարմութիւն ըրին։
8 Գաղտաց անօրէնութիւն ընողներու քաղաք է,
Արիւնե շաղխներով կնքուն է։
9 Ու ինչպէս որ աւազակաց գունդերը
Մարդս Համար գարանամուտ կ'ըլլան,
Այնպէս ՀՀ քահանաներուն խումբը
Սիւքեմի ճամբուն մէջ սպանութիւն կ'ընեն,
Քանզի անոնք եղելունաց արիւնութիւն կ'ընեն։
10 Իսրայէլի տանը մէջ Տսոսկալի բան տեսայ,
Եփրեմին պոռնկութիւններըը հոն է,
Իսրայէլ պղծուեցաւ։
11 Քեզի ալ հունձք մը պատրաստուած է, ով
Յուդա,
Երբոր իմ ժողովուրդս գերութիւնը դարձը-
նեմ։

ԳԼՒԽ Է

1 Ժողովուրդին գանգատն ու գրգիռն համար յանդիմանութիւն
մը։ 11 Անոնց կիզումներուն համար Աստուծոյ բարկու-
թիւնը անոնց դէմ կը բորբոքի։

1 Երբոր Իսրայէլը պիտի բժշկէի՝
Եփրեմին անօրէնութիւնը
Ու Սամարիոյին չարութիւնները յայտնուե-
ցան։
Քանզի Տանոնք սուտութիւն կը գործեն։
Ու գողը ներս կը մտնէ,
Ու գուրսը աւազակներուն գունդը կը մեր-
կացընէ։
2 Եւ իրենց սրտին մէջը չեն մտածեր,
Թէ ես Տանոնց բոլոր չարութիւնը կը յիշեմ։
Հիմա Տանոնց գործքերը զիրենք պաշարեցին,
Անոնք Տիմ երեսս առջեն են։
3 Իրենց չարութիւնով թագաւորը՝
Ու իրենց սուտութիւններով իշխանները կ'ու-
րախացընեն։
4 Անոնց ամէնը շնացողներ են՝
Հոգ եփոխն վառուած թոնիրի պէս,
Որ անիկա զանգուածը չուգիէն հասքը՝
Մինչև անոր խմորիլը վառելէն կը գադարի։
5 Մեր թագաւորին օրը

Իշխանները գինիին տաքութենէն Հիւան-
դացան։
Անիկա իր ձեռքը ծաղր ընողներուն երկրն-
ցուց։
6 Քանզի անոնք գարանամուտ ըլլալով,
Իրենց սիրտը թոնիրի պէս պատրաստեցին։
Անոնց եփոխը բոլոր գիշերը կը քնանայ։
Առտուընց անիկա բոցավառ կրակի պէս կը
վառի։
7 Ամէնքը թոնիրի պէս տաքցան,
Ու իրենց դատաւորները կերան։
Անոնց բոլոր թագաւորները Տինկան։
Անոնց մէջը ինծի կանչող մը չկայ։
8 Եփրեմ Ժողովուրդներուն հետ խառնուե-
ցաւ։
Եփրեմ չդարձուած շօքի պէս է։
9 Անոր զօրութիւնը օտարները կերան, ու ին-
քը չգիտեր։
Մազերուն մէջը անգամ ճերմակ ինկաւ, ու
ինքը չգիտեր։
10 Եւ Իսրայէլին հպարտութիւնը իր երեսին
առջեւը խոնարհած է։
Ասոնց ամենայնիւ Տանոնք իրենց Տէր Աստու-
ծոյն չեն դարձար,
Ու զանիկա չեն փնտռեր։
11 Ուր Եփրեմ մեռամիտ — անխելք ազաւնիի
պէս եղաւ։
Տեղիպատոյներուն կը կանչեն, Ասորեստան կ'եր-
թան։
12 Երբոր անոնք երթան՝ Տանոնց վրայ իմ վարսն
պիտի տարածեմ,
Որ գանոնք երկինքէ թռչունի պէս իջեցընեմ,
Ու զանոնք պատժեմ, Ինչպէս որ անոնց ժո-
ղովքը լսեր է։
13 Վայ անոնց, քանզի ինծմէ փախան։
Կորստեան անոնց հասնի, քանզի ինծի դէմ
յանցաւոր եղան։
Ու թէև Տանոնք ես փրկեցի,
Բայց անոնք ինծի դէմ սուտութիւններ կը խօ-
սին։
14 Ու երբոր անոնք իրենց անկողիններուն վրայ
կ'ողբային,
Տիրենց սրտովը ինծի չաղաղակեցին։
Անոնք ցորենի ու գինիի համար կը ժողովին
Ու ինծմէ կ'ապստամբին։
15 Եւ թէպէտ ես Տնոնց թեւերը զօրացուցի,
Սակայն Ինծի չարութիւն անպիտին։"

---

* Կամ իմ գառասանները
† ա Թագ. ԺԱ. 31։ Ա Մնաց. Ա. 1։ Մխ. Գ. 8։ Մաս. Բ. 13։ Ժբ. 7։
‡ Ես. Ա. 9։ Ե. Ուռ. Ա. 9։ Ամո. Է. 11։
§ Երեմ. Խբ. 16։
Ըմբ. Ժե. 3։
Ըմբ. ԼԸ. 33։
Կամ Մարգու.
Գէն. Ը. 1։
Գէն. Ե. 7։
Գէն. Ժբ. 11։
Երեմ. Ժա. 9։ Եզ. Ա. 1։ Բ.
Ելեկ. Խբ. 25։ Գէն. Ե. 1։ Բ. 1։ Ե.
Երեմ. Ե. 30։
Գէն. Գ. 12։ 13։ 17։
Երեմ. Դա. 33։
Ըմբ. Բ. 13։
Ես. Ժգ. 15։
Սաղմ. Ճկգ. 1։
—
Գէն. Ե. 1։ Է. 10։
Երեմ. Ժե. 1։
Սաղմ. Բ. 16։ Ես. Ա. 23։
Ես. Ե. 22։
Սաղմ. Է. 8։
Երեմ. Բ. 2։
Կամ՝ ընդհանրական գործքին։
Գէն. Ը. 4։
Ես. Գ. Ժե. 10։ 14։ 25։ 30։
Ես. Կդ. 7։
Սաղմ. Ճկ. 35։
Գէն. Ը. 5։
Ես. Բ. 13։
Տես գէն. Ժա. 11։ Ես. Գ. Ժե. 10։ 13։ Ժե. 4։ Գէն. Ե. 13։ Բ. 3։ Ժբ. 1։
Եզեկ. Ժբ. 13։
Ես. Ե. 12։ Եր. Ե. 14։ Եա.
Օբ. Իբ. 15։ Եա. Գ. Ես. Ժե. 13։ 18։
Մխ. Գ. 4։
Ըմբ. Իբ. 9։ 10։ Սաղմ. Կբ. 36։ Եր. Ե. 10։ Ջաղ. Ե. 2։
Կամ ինծի գէմ չարութիւն մտածեն։

16 Անոնք կը գառնան, ոչով բարձրելոյն չէ.
Անոնք խարեպայ ազեղի պէս են,
Անոնց իշխաններըը իրենց լեզուին կատաղութեանը համար սրով պիտի իյնան.
Ասիկա պիտի ըլլայ անոնց նախատինքը Եգիպտոսի երկրին մէջ։

ԳԼ. Ը

1 Մարգարէն կը զգուշացնէ Իսրայէլացիները իրենց ամբարտաւանութենէ ու կռապաշտութենէ համար։

1 Փողը բերանդ դիր.
Թշնամին Տէրոջը տանը վրայ արծիւի պէս գայ,
Քանզի իմ ուխտս զանց ըրին,
Ու իմ օրէնքիս դէմ յանցաւոր եղան։
2 Իսրայէլ ինծի կ'ապաւակէ — Աստուածս, մենք քեզ կը ճանչնանք։
3 Իսրայէլ բարին մերժեց,
Ձանիկա թշնամին պիտի հալածէ։
4 Անոնք թագաւորներ դրին, բայց ինծմով չէ.
Իշխաններ ընտրեցին, բայց ես չգիտցայ.
Իրենց արծաթովը ու ոսկիովը իրենց կուռքեր չինեցին,
Որպէս զի բնաջինջ ըլլան։
5 Քու օրիդ, ով Սամարիա, մերժուեցաւ.
Իմ բարկութիւնս անոնց վրայ բորբոքեցաւ.
Մինչև ե՞րբ անմեղութիւնը ձեռք պիտի չբերեն։
6 Քանզի ասիկա ալ Իսրայէլէն է.
Ձանիկա արուեստաւորը չինեց, ուրեմն Աստուած չէ.
Հապա կոտոր կոտոր պիտի ըլլայ Սամարիացիներ օրիը։
7 Քանզի հով ցանեցին ու մրրիկ պիտի հնձեն.
Անիկա հասուն ցորեն պիտի չբերէ,
Ու եթէ արգիւնքէն ալիւր պիտի չըլլայ.
Եթէ որ ըլլայ ալ՝ օտարներըը պիտի կլլեն զանիկա։
8 Իսրայէլ կլլուեցաւ.
Հիմա ազգերուն մէջ անպիտան առնոտի պէս պիտի ըլլան։
9 Քանզի անոնք Աստուածնամոյց վայրենի էշու պէս Ասորեստան գացին.
Եփրեմ վարձքով սիրականներ բռնեց։
10 Թէև ազգերէն ընտրեր վարձքով բռնեն ալ, հիմա զանոնք պիտի ժողվեմ.
Ու ինչխառնոց թագաւորին բեռէն քիչ մը ներգործութեան պիտի կրեն։
11 Քանզի Եփրեմ շատ սեզաններ չինեց մեղքի համար,
Ան սեզաններըը իրեն մեղքի համար եղան։
12 Իմ օրէնքիս մեծ բաներըը անոր գրեցի,
Որոնք օտար բաներ պէս սեպուեցան։
13 Իմ ընծաներուս պատերուն համար
Անոնք միս կը պատրաստեն ու կ'ուտեն,
Բայց Տէրը անոնց չհաճեցաւ.
Հիմա անոնց անօրէնութիւնը պիտի յիշէ,
Ու անոնց մեղքերուն այցելութիւն պիտի ընէ.
Անոնք Եգիպտոս պիտի դառնան։
14 Քանզի Իսրայէլ իր Յառնդոցը մոռցաւ, ու տաճարներ չինեց,
Ու Յուդա պարսպաւոր քաղաքներ շատցուց.
Բայց հուր անոր քաղաքներըը կրակ պիտի խրկեմ,
Ու անոր պալատներըը պիտի ուտէ։

ԳԼ. Թ

1—17 Իսրայէլի ընտրութիւնը ու գերութիւնը իրենց գանգատին պատճառն ու կռապաշտութիւնը համար։

1 Ցոյժ մի ըներ, ով Իսրայէլ,
Քանզի ցնծութեան պէս մի՛ ուրախանար, ով Իսրայէլ,
Որովհետև պոռնկացար քու Աստուածդմէդ.
Ամէն ցորենի կալերուն վրայ վարձք սիրեցիր։
2 Կալը ու հնձանը զանոնք պիտի չկերակրէ.
Ու քաղցուն հոն պիտի խաբուի։
3 Անոնք Տէրոջը երկրին մէջ պիտի չդնակին,
Հապա Եփրեմ եգիպտոս պիտի դառնայ,
Ու Ասորեստանի մէջ պիտի ջանիչ պիտի ուտեն։
4 Տէրոջը գինիի նուէր պիտի չմատուցանեն,
Ու անոր ընծաները պիտի չըլլան.
Անոնց զոհերը սգաւորաց հացին պէս պիտի ըլլան իրենց.
Ձանիկա ամէն ուտողները պիտի պղծուին,
Քանզի անոնց հացը իրենց անձերուն համար է,
Տէրոջը տունը պիտի չմտնէ։
5 Ի՞նչ պիտի ընէք ժողովի օրը,
Ու Տէրոջը տօնախմբութեան օրը։
6 Քանզի ահա կործանումէն կ'երթան.
Եգիպտոս զանոնք պիտի ժողվէ,
Մեմփիս զանոնք պիտի թաղէ.
Անոնց արծաթեղէն ցանկալի առարկաները

ա Գլ. ժա. 7։
բ Ա—գմ. հը. 27։
գ Ա—գմ. հգ. 9։
դ Գլ. բ. 3. 6։
— Գլ. ե. 8։
զ ր Օր. իբ. 49. Ես. իմ. գ. 13. Ամր. 8։
է Գլ. է. 7։
ը Ա—գմ. հը. 24. Գլ. ե. 15։
թ Տիտ. ա. 16։
ժ Թագ. ժե. 12. 17. 21։
ի Գլ. բ. 8. ժգ. 2։
լ Եփրեմ. ժգ. 27։
խ Ընտան. իբ. 8. Գլ. ժ. 13։
ծ Գլ. ե. 9։
կ Թագ. ժե. 8։
հ Եփրեմ. իբ. 35. իբ. 38։
ձ Եփրեմ. բ. 24։
ղ Թագ. ժե. 19։
ճ Ես. լ. 6. Եզեկ. ժգ. 33. 34։
մ Եզեկ. ժգ. 37. Գը. ժ. 10։
յ Կամ թագաւորին իշխանաց բնաւն իրէն մը պիտի հանգ գըսուածան։
ն Ես. ժ. 8. Եզեկ. իգ. 7. Դան. բ. 37։
շ Գլ. ժբ. 11։
ո ր Օր. ի. 8. 9. Ա—գմ. ժգ. 18. ՆՀԻ. 18. 20։
չ Եփրեմ. ե. 21. Ջագ. ե. 8։
պ Եփրեմ. ժգ. 12. 13. Գլ. ե. 6. բ. 8։
ջ Գլ. բ. 9. Ամով. ը. 13։
ռ ր Օր. իբ. 68. Գլ. բ. 3. 6. ժա. 5։
ս ր Օր. լբ. 18։
վ Կամ պատանեք
տ Եփրեմ. ժե. 27. Ամով. բ. 5։
— Գլ. գ. 18. ե. 4. 7։
ր Գլ. բ. 13։
ց Գլ. բ. 8. 18։
ւ Եզեկ. ասե.
փ Գե. ամե. 23. Եփրեմ. բ. 7. ժգ. 18։
ք Գլ. բ. 12. Ես. գլ. ժա. 3։
և Թագ. ժե. 4։
օ Եփրեմ. գ. 20. Գլ. ը. 13։
ֆ ր Օր. իբ. 14։
ա Գլ. բ. 11։
բ Գլ. ե. 16. Հմր. 2։

Խիղճն պիտի ժառանգէ ,
Անոնց վրանները մէջը փառքիր ըլլան ։
7 Ա՛յցելութիւնս օրերը հասան ,
Հատուցման օրերը հասան ,
Իսրայէլ պիտի գիտնայ .
Քու անօրէնութիւնդ շատութիւնը հասնար
Եւ ո՛ւ մեծ հակառակութիւնդ հասնար ,
Մարգարէն անմիտ՝ ու ծնդկեալ մարդը խելքի
եղար ։
8 Եփրեմ իմ Աստուծոյս կը դիտէ ,
Մարգարէն իր ամէն ճամբաներուն մէջը որո-
գայթի կը լծուի .
Ո՛ր Աստուծոյն տունը մէջ հակառակու-
թիւնն ըլլայ է ։
9 Գաբաայի օրերուն պէս ՚խիստ շատ ապակա-
նեցան .
Ոնանց անօրէնութիւնը պիտի յիշէ ,
Ո՛ր անոնց մեղքերուն այցելութիւնն պիտի ընէ ։
10 Իսրայէլը անապատի մէջ եղող խաղողի պէս
գտայ ,
Ձեր հայրերը վիգնիին առջի կանխահաս
պտուղին պէս տեսայ .
Ա՛ն ՚ի Բեելփեգովր մնան ,
՚Ո՛ւ իրենց անձը ՚ամօթալիքց ըլլան հասնար
գառնային ,
՚Նո՛ւ իրենց սիրած բանին պէս իրենք ՚ի պիղծ
եղան ։
11 Եփրեմին փառքը
Թռնող հէն և արգանդէն ու յղացքնին՝
Քաւուրնի պէս պիտի ինայի ։
12 ՚Թէ և իրենց տղաքները մեծցնեն ,
՚Զանոնք մարդկէ զուրկ պիտի ընեմ .
Նաև ՚վա՛յ անոնց երբոր ՚անոնցմէ քաշուիմ ։
13 Եփրեմ՝ ՚ինչպէս որ Տիւրոսը տեսայ , գուարճա-
ձայլի տեղ մը տնկուած էր .
՚Բայց Եփրեմ իր որդիները՝ մեռցնողին պի-
տի հանէ ։
14 Տո՛ւր անոնց , ով Տէրը . ի՞նչ պիտի տաս .
Անոնց վիժող արգանդ ու չոր ծիծերնե տուր ։
15 Անոնց բոլոր չարութիւնը ՚Գաղգաղայի մէջ է ,
Քանզի հոն անոնցմէ ղժուեցայ .
Անոնց չար գործերուն պատճառաւը
Զանոնք իմ տունէս պիտի վռնտեմ ,
Զանոնք ալ՛ եղէն ալ պիտի չսիրեմ .
՚Անոնց բոլոր իշխանները ապստամբներ են ։
16 Եփրեմ գարնատնկաւ ,
Անոնց արմատը չորցաւ , պտուղ պիտի չտան .
՚Թէ որ անոնք ծնանին ալ ,

Անոնց արգանդին ցանկալի պատուղները ալ
պիտի մեռցնեմ ։
17 Իմ Աստուածս զանոնք պիտի մերժէ ,
Քանզի անոր մտիկ չըրին .
Ու ՚ազգերու մէջ թափառական պիտի ըլլան ։

Գլ · Ժ

1 Խրթնկեցին չանգիմանութիւն ու պատուական կ՚ըլայ իր ա-
բարչութիւնը ու հատուցանեցին հասար ։

1 Իսրայէլ բոյնատարած որթի մըն է ,
Իրմէն հասնար պտուղ կը բերէ .
Իր պտուղին չատութիւնը շատ ՚սեզաններ
չատցուց ,
Իր երկրին գեղեցկութիւնը պէս ՚գեղեցիկ
կուռքեր շինեցին ։
2 Անոնց սիրտը ՚փափխոսական է , հիմա յանցա-
ւոր պիտի երլլին .
Անխիկա անոնց սեզաններուն պիտի փլցընէ ,
Անոնց կուռքերը պիտի աւրէ ։
3 ՚Վաղն ալ հիմա անանկ պիտի ըսեն ,
Մենք թագաւոր չունինք ,
Քանզի Տէրոջմէ չվախցանք .
Ու թագաւորը մեզի ի՞նչ պիտի ընէ ։
4 Ո՛ւխտ ըրած առնելնին՝ սուտ երդում ընելով
խօսքեր խօսելնուն .
Ու դատաստանը արտին ակօսներուն մէջ
՚Քամանաու խոտը պէս պիտի բուսի ։
5 Սամարիայի բնակիչները ՚վիճակուած ՚որթին-
բուն պատճառաւը պիտի վախնան ,
Քանզի անոր վրայ անոր ժողովուրդը սուգ
պիտի ընէ ,
Ու անոր ՚քուրմերը ՚անոր փառաւոր հասնար
պիտի գոչեն ,
Քանզի անկից իրմէ գերութիւնն կ՚երթայ ։
6 Անկից ալ Ասորեստան պիտի տարուի՝
՚Յարեբ թագաւորին պարգեւ ըլլալու .
Եփրեմ ամօթի պիտի կրէ ,
Ու Իսրայէլ ՚իր խորհուրդէն պիտի ամչնայ ։
7 ՚Սամարիայի թագաւորը բնաջինջ պիտի ըլ-
լայ՝
Ջուրի երեսին վրայ եղող փրփուրին պէս ։
8 Ու ՚Աւենի բարձր տեղատանքը՝ ՚Իսրայէլին
մեղքը աւերակ պիտի ըլլան .
Անոնց սեզաններուն վրայ ՚փուշ ու տատասկ
պիտի բուսին .
՚Ու լեռներուն պիտի ըսեն , Մեզ ծածկեցէք .
Ու բլուրներուն՝ Մեր վրայ իյնացէք ։

2 բ Օր · իբ · 64 · 65 ։
—
= Գէ · ը · 11 · ժբ · 12 ։
ֆ Գէ · ը · 4 ։
փ Գ Թագ · ժբ · 21 ։
Տ՚ո Ա՛մոս · գ · 14 ։
գ Գէ · գ · 4 · ժա · 3 ։
Ա՛խ · գ · 3 · Հոս · 7 ։
ե Նէհ · ժ · 3 · ծ ։
Ա՛խ · բ · 11 · Ա՛մփ ·
գ · 4 ։
է Դ՚սա · ժբ · 22 ։
ը Նա · բա · 6 · Գէ ·
ժ · 3 ։
թ Գէ · ը · 13 ։
ժ Նա · իը · 4 · Ա՛խ ·
ե · 1 ։
ի Ք՚սա · իե · 2 · Ա՛մ-
ՃԷ · 22 ։
լ Գէ · գ · 14 ։
խ Նէհ՚մ · ժա · 13 ։
ծ Ա՛մ-
ՃԷ · 12 · Նէ
հէ՚ն · ի · 2 · Ա՛մփ ·
գ · 3 ։
կ Ցօր · իե · 14 ։
= բ Օր · իբ · 41 · 61 ։
հ բ Օր · բա · 17 · գ
Թագ · ժե · 15 · Գէ՚
Ա՛մ · 13 ։
ձ Տ՚ո = Թագ · իբ ·
13 · 16 ։
ղ Տ՚ո Նէհ՚մ · իգ · իե ·
ե · 6 ։
ճ Տ՚ո = Թագ · իբ ·
13 · 16 ։
ն Տ՚ո Նէհ՚մ · իգ · իե ·
ե · 6 ։
շ Ա՛մ · ը · 7 · գ · 12 ·
Գ Թագ · բ · 63 · Եր՚ր ·
ժբ · 15 ։
ո Գէ · գ · 12 ։
չ գ Թագ · ժբ · 23 ·
29 · Գէ · ը · 3 · 6 ։
պ գ Թագ · ժբ · 2 ։
ջ գ Թագ · իգ · 2 ։
Ցօ՚ի · ա · 4 ։
ռ = Թագ · գ · 21 · 22 ։
Գէ · իե · 11 ։
վ Գէ · ե · 12 ։
տ Գէ · ժա · 6 ։
ր Հա՚ր · 3 · 13 ։
ց Կամ Ցամաքիա իր
Թագաւորը
ւ Գէ · գ · 12 ։
փ բ Օր · իե · 21 · գ
Թագ · ժբ · 29 ։
ք Գէ · իե · 6 ։
օ Նա · բ · 19 · Ղ՚ահ ·
իգ · 20 · Ցաչա · գ ·
18 · իե · 9 ։

9 Դարապետի օրերէն ի վեր մեզք գործեցիք,
ով Իսրայէլ.
Հոն կայնեցան [a]—[/a]
Դարապետի մէջ չարութիւնն որ ծագեցաւ զի-
գած պատերազմէն անոնց չհասաւ։
10 [b]Ցանեցի[/b] խրատելու կը ցանկամ.
Ու [c]ազգեր վրայ ժողովուին պիտի ժո-
ղովուին,
Երբոր իրենց երկու [d]անօրէնութիւնէն հա-
մար[e] կապուին։
11 Ու եփրեմ [f]կերիտ մին է, որ ատրճած է ու կը
սիրէ ցորեն ծեծել,
Բայց ես անոր պարանոցին դեղեցկութիւնը
վրայ [g]ծած չեմ անցուցի.
Եփրեմը կառքի պիտի լծեմ,
Յուդա պիտի հերկէ,
Յակոբ անոր խոփերն պիտի տափանէ։
12 Ձեզի արդարութիւնով ցանեցէք,
Ու ողորմութիւնով հնձեցէք,
Ու [h]լուսակուած երկիրը հերկեցէք.
Քանի Տէրը փնտռելու ատեն է,
Մինչև որ իրեր գայ ու ձեր վրայ արդարու-
թիւն անցայ։
13 [i]Անիրաւութիւնը հերկեցիք ու անօրէնու-
թիւն հնձեցիք,
Սուտութեան պտուղը կերաք.
Քանի գուն քու ճամբուդ [j]ու քու զօրաւոր-
ներուդ բազմութիւնը ապաւինեցար։
14 [k]Ուստի քու ժողովրդներուդ մէջը խռովու-
թիւն պիտի ելլէ,
Ու քու բոլոր բերդերդ պիտի կործանին,
Ինչպէս որ Սալման պատերազմին օրը [l]Բեթ-
արբէլը կործանեց,
Որ [m]մայրը իր ազգէն վրայ դեռները զար-
նուկցաւ։
15 Բեթէլ ձեզի ասոր պէս պիտի բնէ՝
Ձեր չափազանց չարութիւնը համար.
Արշալոյսին առնէն [n]Իսրայէլի թագաւորը բա-
լորովին բնաջինջ պիտի ըլլայ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ասուածոյ բարութիւնները փոխարէն Իսրայելին ապերախ-
տութիւնը։ 5 Ասուածոյ գթասրտութիւնը։ 8 ԵՒ Ժողովուրդին
վրայ անցած գութը։

1 Երբոր [a]Իսրայէլ մանուկ էր՝ զանիկա կը սի-
րէի,
Ու [b]իմ որդիս [c]Եգիպտոսէն կանչեցի։

2 Ուր[d] [e]զանոնք կանչեցին, այնչափ անոնց
երեսէն դացին.
[f]Բահանայիներուն զոհ մատուցին,
Ու կուռքերուն խունկ ծխեցին։
3 [g]Ու եփրեմը ես քալեցուցի.
Ձանոնք [h]իրենց թևերէն[i] կը բռնէի,
Սակայն չդիտցան թէ [j]զիրենք բժշկողը ես եմ։
4 Ձանոնք մարդու [k]ուսանելութեամբ սիրոյ կապե-
րով քաշեցի,
Ու [l]անոնց [m]պարանոցէն լուծը հանելու-
պէս եղայ իրենց.
Ու [n]անոնց հանգստութեամբ կերցուցի։
5 [o]Անիկա Եգիպտոսի երկիրը պիտի չդառնայ,
Հապա Ասորեստանցին պիտի իրենց անոր թա-
գաւորը,
[p]Քանզի դառնալ չուզեցին։
6 Ու անոր քաղաքներուն վրայ սուրը պիտի
յարձակի,
Ու անոր [q]խրխաններէրը պիտի ուտէ հատցնէ՝
[r]Անոնց խորհուրդներուն համար։
7 Ու իմ ժողովուրդս [s]ինծի դէմ ապստամբելու
հակամիտեալ է.
Ու [t]իրէ և անուն բարձրելոյն կը հրաւիրեն,
Ու [u]բնաւ մէկը [v]անոնց չբարձրացընէր։
8 [w]Քեզ ի՞նչպէս սամ, ով Եփրեմ,
Քեզ [x]Նա՛ռ յանձնեմ, ով Իսրայէլ.
Քեզ [y]Ադմայի պէս բնեմ,
Քեզ [z]Սեբոյիմի պէս դնեմ.
[a]Իմ սիրտս նեղած է ինծի կը խառնի,
Ցաւերիցս իմ[b]նեղ ալ միանգամայն կը բոլո-
կին։
9 Իմ սաստիկ բարկութիւնս [c]ի գործ պիտի չը-
դնեմ.
Եփրեմը ապրելու պիտի չդառնամ,
[d]Քանզի ես Աստուած եմ[e] և չէ թէ մարդ.
Քու մէջդ եղող Սուրբը [f]ես եմ,
Ու [g]բարկութեամբ պիտի չդամ։[h]
10 Տէրոջը կանչէն պիտի երթան.
[i]Անիկա առիւծի պէս պիտի գոչէ.
Երբոր անիկա գոչէ,
[j]Արևմուտքի կողմէն տագնապը պիտի գան։
11 [k]Անոնք եգիպտոսէն [l]թռչունի պէս՝
Ու Ասորեստանի երկրէն [m]ազաւնիի պէս ար-
ագութեամբ պիտի գան.
[n]Ու զանոնք իրենց տուներուն մէջը պիտի
բնակեցընեմ, կ՚ըսէ Տէրը։

[a] Գէ. Բ. 2։
[b] Տ՚ես Դատ. Ե. 1։
[c] Բ Օր. Իզ. 63։
[d] Երեմ. Ժգ. 16։ Ե. Գ՚էկ. Իգ. 16։ 47։ Գէ. Ը. 18։
[e] Կամ ապրանքներուն մէջ
[f] Երեմ. Ծ. 11։ Միք. Է. 13։
[g] Եր. Գ. 2։
[h] Ես. Ծ. 8։ Ա-ահ. Իր. 8։ Գէ. Է. 7։ Դատ. Ը. 8։
[i] Գէ. Ժգ. 16։
[j] Ք Թագ. Ժե. 34։ Ժք. 13։
[k] Գէ. Ժգ. 16։
[l] Հմր. 7։
—
[m] Գէ. Բ. 15։
[n] Եզ. Գ. 22։ 23։
[o] Ա-ագ. Իր. 1։ Գէ. Բ. 8։
[p] Տ՚ես գէ. Ը. 13։ Բ. 3։
[q] Թագ. Ժե. 13։ 14։
[r] Եր Օր. ա. 31։ իբ. 10։ 11։ 13։ Ես. Խգ. 2։
[s] Կամ քեզմով
[t] Եզ. Ժե. 16։
[u] Ղեւ. Իգ. 15։
[v] Եզր. ծնողաներին
[w] Սգ. Հր. 22։ Գէ. Բ. 8։
[x] Եր Օր. Ծ. 7։ Ես. Իգ. 4։
[y] Ծն. Ժգ. 3։ Ժբ. 24։ 25։ Բ Օր. Իբ. 23։ Ա-ահ. գ. 11։
[z] Բ Օր. իբ. 28։ Ես. Խգ. 11։ Երեմ. Լ. 20։
[a] Կամ իմ սիրտս ինծի
[b] Եր. Ե. 3։ Գէ. գ. 18։
[c] Գէ. Ժ. 16։
[d] Թուոց. Իգ. 19։ Ես. Ծ. 8։ Մգ. գ. 6։
[e] Կամ ես Աստուած եմ
[f] Եր. Ե. 3։ Գէ. գ. 18։
[g] Կամ իմ սիրտս չեմ մատներ,
[h] Ես. Լ. 4։ Ցաքեր. գ. 18։ Ա-ահ. ա. 8։
[i] Ես. Ի. 3։ Գէ. Է. 11։
[j] Եզեկ. Իբ. 22։ 23։
—

ԳԼ· ԺԲ

1 Եփրեմ զիա կը պաշարէ առուբնառէ, Ու խոպոպելի առնոր նենգութենառէ. Բայց Յուդա տակաւին Աստուծով կը տիրէ, Ու առրքերուն մէջը հաւատարիմ է։
2 Եփրեմ [a]հով կը ձարտակէ, ու արեւելեան հովին հետեւիլն կը վազէ. Ամէն օր առուբիւնը ու յափշտակութիւնը կը շատցընէ. [b]Ասորեստանի հետ դաշնակցութիւն կ'ընէն, [c]Ու եգիպտոս ձէթ կը տանին։
3 [d]Տէրը Յուդայի հետ ալ վէճ ունի, Ու Յակոբին՝ անոր ճամբաներուն համեմատ այցելութիւն պիտի ընէ, Ու անոր գործոյը հատուցում պիտի բնէ անոր։
4 Ընիկա արգանդի մէջ Ինր եղբօրը գարշապարէն բռնեց, Եւ իր ուժովը [e]Աստուծոյ հետ բռնշամարտեցաւ։
5 Ու հրեշտակին հետ բռնշամարտեցաւ և զօրը հատաւ, Լացաւ և անկէ չնորհք խնդրեց. Զանիկա [f]Բեթէլի մէջ գտաւ. Ու հոն մեզի հետ խօսեցաւ Ա[g]Ի՛ն,
6 Ա[h]յիսէն զօրաց Տէր Աստուածը, Որուն [i]յիշատակը Եհովայ է.
7 [j]Ու դուն Աստուծոյդ դարձիր, Ողորմութիւնն ու իրաւունք պահէ, Ու [k]միշտ քու Աստուծոյդ յուսա։
8 Եփրեմ վաճառական է, անոր ձեռքը [l]նենգ ռաքիան կշիռ կայ, Ընիկա հարստահարելը կը սիրէ։
9 Ու Եփրեմ ըսաւ, [m]Իրաւցընէ հարստացայ, Ինծի առացաւած գտայ. Իմ ամէն վաստակներուս կողմէ՝ Անօրէնութիւն պիտի չգտանեն իմ վրաս, որ մեզք ըլլայ։
10 Իսկ ես եգիպտոսի երկրէն [n]ի վեր քու Տէր Աստուածդ եմ. Նիզակ տակաւին վրանները մէջ պիտի բնակեցընեմ՝ [o]Հանդիսաւոր տօնի օրերուն պէս։
11 [p]Ես մարգարէներուն միջոցով խօսեցայ, Ու տեսիլքներըը շատցուցի,

Ու մարգարէներուն ձեռքով նմանութիւն ներ գործածեցի։
12 [q]Յակոբ Ասորեստանի անօթէն է, Իսրայէլ առնոյ նամբուն եղան. [r]Դազդազոյի մէջ արջառներ մորթեցին. [s]Անոնց սեղանները անգամ սրտի ակօսներուն վրայ եղող քարակոյտերու պէս են։
13 Եւ Յակոբ [t]Ասորւոց դաշտը փախաւ, Ու Իսրայէլ [u]կնկան համար ծառայութիւն րրաւ, Ու կնկան համար հովիւ եղաւ։
14 [v]Ես Տէրը մէկ մարգարէով եգիպտոսէն հանեց Իսրայէլը, Ու անիկա մէկ մարգարէով պահպանուեցաւ։
15 [w]Եփրեմ դառնապէս բարկացուց Ա[x]՛ն՝ Անոր համար անոր արիւնները անոր վրայ պիտի ձգէ, [y]Ու անոր Տէրը անոր նախատինքը անոր պիտի հատուցանէ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Եփրեմի փառքը կատարեալ պատճառով կ'անյայտացաւ։ 2 Անոնց անպատմութեանը համար Աստուած կը բարկանայ։ 3 Աստուծոյ սպրսութեանը խոստումները։ 15 Սպառնալիքեան պատիժը։

1 Եփրեմ երբոր գոպարով կը խօսէր՝ Իսրայէլի մէջ բարձրացաւ, Բայց [a]երբոր Բահաղով յանցաւոր եղաւ՝ մեռաւ։
2 Ու հիմա նորէն մեզք կը գործեն, Ու [b]իրենց համար իրենց արծաթէն՝ Իրենց խելքովը ձուլածոյ կուռքեր — արձաններ կը շինեն, Որոնց ամէնը արուեստագործի գործքեր են. Իրենք անոնց համար կ'ըսեն, Զոհ ընող մարդիկը [c]իմոց որթիերը համբուրեն։
3 Անոր համար անոնք [d]առաւօտեան ամպին պէս, Ու կանուխ իջած վաղանցիկ ցօղին պէս էն, Կալէն փոխարինով վերցուած [e]մխեղձին պէս էն, Ու ծխնելոյզին [f]ելած ծուխին պէս պիտի ըլլան։
4 Սակայն ես եգիպտոսի երկրէն [g]ի վեր քու Տէր Աստուածդ եմ. Ու [h]ինծմէ ուրիշ աստուած չգիտնաս. Փրկիչ [i]ինծմէ ուրիշ փրկիչ մը չկայ։
5 [j]Ես քեզ անապատի մէջ՝ [k]խոտու անջրդի երկրի մէջ ճանչցայ։
6 [l]Անոնք իրենց արօտին համեմատ կշտացան,

a. 5։
b Գլ· բ· 11· ժ· 1։
c Ծն· խը· 3· բ Օր· խդ· 5։
d Ծն· խթ· 23· 26։
e Ելհ· ժբ· 3· Ես· ժդ· 5· Ես· ծ· 4· Ես· ծա· 11· Ես· ծդ· 8։
f Ծն· լա· 24։
g Ծն· լբ· 31· Ես։
h Ծն· լբ· 28։
i Ծն· խբ· 28· 29· ժբ· 9· 10· 12։
j Գլ· բ· 13։
k Գլ· ժգ· 1· Մխ· ը· 8։
l Ա[m]ամ· ժա· 1· Ես· ժդ· 1· Մաղ· ը· 5։
m Ծն· խդ· 5։
n Ելհ· ժդ· 11· Ես· ծ· 4։
o Ելհ· իզ· 17· Ջամ· ժգ· 15։
p Գ թագ· ժե· 12։
q Ծն· իդ· 10։
r Գլ· ժգ· 4։
s Ելհ· իգ· 42· 43· Ղևտ· ը· 17· Ջամ· ժգ· 15։
t Գ թագ· ժե· 15։
u Գլ· ե· 1· զ· 8։
v Գլ· ը· 1· թ· 13· Ես· ծ· 4։
w Գլ· ը· 11· ժ· 1։
x Դատ· ժա· 18։
y ը Օր· իշ· 37։
z Գ թագ· ժե· 11—18։
a Դատ· ը· 35։
b Ես· իգ· 11· Գլ· ժբ· 10։
c ը Օր· բ· 7· ը· 10։
d ը Օր· ը· 11· իբ· 10։
e ը Օր· ը· 12· 14· իբ· 15։

կ՚ուտացան ու անոնց սիրտը բարձրացաւ,
Անոր համար չկրնացան։
7 Ուստի անոնց առիւծի պէս պիտի ըլլամ,
՚ի ճամբան քով ըլնձու պէս դարանամուտ պիտի ըլլամ։
8 ՚Իրենց ձագերը կորընցուցած արջու պէս անոնց պիտի հանդիպիմ,
Ու անոնց սրտին վարագոյրը պիտի պատռեմ,
Եւ զանոնք հոն առիւծի պէս պիտի ուտեմ.
Զանազան գազանի գազանը պիտի պատառէ։
9 Դուն ՚քեզ կորընցուցիր, ով Իսրայէլ,
՚Բայց քու օգնութիւնդ ինծմէ է։
10 Հիմա ո՞ւր է քու թագաւորդ,
՚Որ քու բոլոր քաղաքներուդ մէջ քեզ ազատէ.
Եւ ո՞ւր են այն դատաւորները,
Որոնց համար ՚ըսիր թէ՝ Ինծի թագաւոր ու իշխաններ տուր։
11 ՚Իմ բարկութեամբս քեզի թագաւոր տուի,
Ու իմ սրտմտութեամբս առի։
12 ՚Եփրեմին անօրէնութիւնը կապուած՝
Անոր մեղքը պահուած է։
13 ՚Անոր վրայ ծնունդաբեր կնոջ ցաւերը պիտի հասնին.
Անիկա խելառ տղայ չէ.
Ապա թէ ոչ՝ ատեղ ներս բերած ատեն չէր կենար։
14 ՚Զանոնք գերեզմանին ձեռքէն պիտի փրկեմ,
Զանոնք մահուանէ պիտի ազատեմ.
՚Քու մահացուցիչ ո՞ր է, ով մահ,
Քու աւերումդ ո՞ր է, ով գերեզման.
՚Իմ աչքերէս զգջումը պիտի ծածկուի։
15 Թէև ՚անիկա եղբայրներուն մէջը պտղաբեր ըլլայ.
՚Արեւելեան հովը պիտի գայ,
Ու՝ անապատէն Տէրոջը հովը պիտի ելլէ.
Եւ անոր ակրիւրը պիտի ցամքի,
Ու անոր ակրեղբայրը պիտի չորնայ.
Անիկա բոլոր հայրենական անմնունելութեան գանձը պիտի կողոպտէ։
16 ՚Սամարիա աւերակ պիտի ըլլայ,
՚Քանզի իր Աստուծմէն ապստամբեցաւ.
՚Անոնք սրով պիտի իյնան,
Անոնց պզտիկ տղաքը գետինը պիտի զարնուին,
Ու յղի կիներնին պիտի ճեղքուին։

ԳԼ· ԺԴ

1 Ընդվզիրքը յոյժ դրանք մէջ։ 4 Աստուծոյ ընդհատ խոստմանքը։

1 Ով Իսրայէլ, ՚քու Տէրը Աստուծոյդ դարձիր,
՚Քանզի քու անօրէնութիւնդ պատճառաւ գլորեցար։
2 Ձեր հետը խօսքեր առէք ու Տէրոջը դարձէք.
Անոր ըսէք, Ամէն անօրէնութիւնը վերցուր
Եւ հաճոյ բարութիւնամբ ընդունէ,
Ու ՚մեր շրթունքներուն °գոհերը պիտի մատուցանենք։
3 ՚Ասորեստանցին մեզ պիտի չփրկէ.
՚Ձիերու վրայ պիտի չհեծնենք,
Ու՝ մէյմէն ալ մեր ձեռացը գործքին՝
Մեր Աստուածն ես՝ պիտի չըսենք,
՚Քանզի որբը քեզմէ ողորմութիւն կը գտնէ։
4 Անոնց ապստամբութիւնը պիտի բժշկեմ,
Զանոնք ձրիապէս պիտի սիրեմ,
Քանզի իմ բարկութիւնս անոնցմէ դարձաւ։
5 Իսրայէլին ՚ցօղի պէս պիտի ըլլամ,
Անիկա շուշանի պէս պիտի ծաղկի,
Եւ իր արմատները Լիբանանի նման պէս պիտի արձակէ։
6 Անոր ոստերը պիտի տարածուին,
Ու ՚անոր վայելչութիւնը ձիթենիի պէս պիտի ըլլայ,
Եւ ՚անոր անուշահոտութիւնը Լիբանանի պէս պիտի ըլլայ։
7 ՚Անոր հովանիին տակը նստողները պիտի դառնան,
Ցորենի պէս պիտի կենդանանան,
Ու որթի պէս պիտի ծաղկին.
Անոր յիշատակը Լիբանանի գինիին պէս պիտի ըլլայ։
8 Եփրեմ՝ դուն շո՛ւտ, հեռո՛ւ քեզմէ հետ՝ ալ ի՞նչ բան ունիմ.
՚Ես ինքզինքդ խնդրուածքը լսեցի ու անոր խնամք տարի.
Ես կանանչ մայրի ծառի պէս եմ,
՚Քու պտուղդ ինծմէ է։
9 ՚Ո՞վ է իմաստունն՝ որ ասոնք հասկընայ.
Կա՞մ խոհեմ՝ որ ասոնք գիտնայ.
Քանզի ՚Տէրոջը ճամբաները շիտակ են,
Ու արդարները անոնց մէջը պիտի քալեն,
Բայց յանցաւորները անոնց մէջը պիտի գլորին։

---

1 Գէ· ը· 14։
2 Որ· գ· 10· Գէ· ե· 14։
3 Եբեմ· է· 5։
4 ը Թագ· ժե· 3· Ասող· ժե· 18։
5 Ասող· գ· 32· գէ· ժդ· 1· Ա՚ալ· ա· 9։
6 Հմր· 4։
7 դ Թագ· ժե· 4։
8 ը Օր· լը· 38· Հմր· 4։
9 = Կոր· ժե· 24· 11։
10 = Թագ· ը· 2· 19։
11 = Թագ· ը· 1· ժ· 19· ժե· 22· 23։
12 ը Օր· լը· 34· Ցոր· ժգ· 17։
13 Ես· ժգ· 3· Երեմ· է· 6։
14 Ասող· իբ· 3։
15 Ես· գ Թագ· ժբ· 3։
16 Ես· դ Թագ· ժե· 24։

16· Գէ· ժ· 14· 15· Ամով· ա· 13· Նա· գ· 10։
17 Գէ· ժգ· 7· Ցա· գէ· ը· 13։
18 Ալ· ժգ· 3։
19 Երբ· ժգ· 15։
20 Ալ· ժգ· 14· կը· 5։
21 Ցոր· իթ· 10· Ա՚ռակ· ժբ· 12։
22 Ալ· ծբ· 4· Ամբ· 3։
23 Դն· իե· 27· Երգ· գ· 11։
24 Ալ· կը· 1։
25 Հմր· 3։

---

1 Երեմ· լը· 18։
2 Ցա· ա· 17։
3 Ալ· ձէ· 42· Երբ· ժբ· 18· Գա՚ր· ժբ· 10· Ցա՚ց· ը· 47· ժբ· 37։
4 Ընտ· ժ· 22։
5 Գա՚ր· բ· 34· ը Գա՚ր· իբ· 18։
6 Ես· ա· 9· Ցա՚ց· ը· 3։
7 Ալ· ձէ· 42· Ես· ժբ· 10· Ցա՚ց· ը· 47։
8 Ընտ· ժ· 22։
9 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
10 Ընտ· ժ· 22։
11 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
12 Ընտ· ժ· 22։
13 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
14 Ընտ· ժ· 22։
15 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
16 Ընտ· ժ· 22։
17 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
18 Ընտ· ժ· 22։
19 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
20 Ընտ· ժ· 22։
21 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
22 Ընտ· ժ· 22։
23 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։
24 Ընտ· ժ· 22։
25 Գա՚ր· բ· 34։ ը Գա՚ր· իբ· 18։ Գա՚ր· ժբ· 10։ Ցա՚ց· ը· 47։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎԵԼԵԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ցաքիէլ Աստուծոյ գառապան գաստատուններէն յղացուածքով կը յորդորի Ժողովուրդը որ զղջումի բերէ անոնց։ 3 ապագան։ 14 Ն. Նահապետութեան ու պատկառ որ մը տեսնելու։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ եղաւ Փաթուէլի որդւոյն Յովէլին։

2 Լսեցէք սոսկա՛, ով ծերեր,
Ու ականջ առէք, ով երկրիս բոլոր բնակիչներդ։
Միթէ ասանկ բան մը եղաւ ձեր օրերուն մէջ,
կամ ձեր հարցը օրերուն մէջ։

3 Պատկա՛ ձեր որդւոյդ պատմեցէք,
Ու ձեր որդիքը իրենց որդւոցը,
Ու անոնց որդիքը յետագայ ազգին դո՛ն։

4 Խառնիճին ծգածը մնացածով կերաւ,
Ու մնացածին ծգածը չղնաքը կերաւ,
Ու չղնաքին ծգածը գրուխը կերաւ։

5 Արթնցէ՛ք, ով գինեմոլներ, ու լացէ՛ք,
Եւ դո՛ւք ամէնդդ, ով գինի խմողներ,
Մուղ բունցէ՛ք քաղցումին համար,
Որովհետեւ ձեր բերնէն կտրեցաւ։

6 Վասն զի ազգ մը իմ երկիրս վրայ
Զօրաւոր ու անթիւ ազգ մը եկաւ։
Անոր ակռաները առիւծի ակռաներ են,
Ու անոնց մնատակ առիւծի ժանիքներ ունի։

7 Անիկա խմէ որթս ապրեց,
Եւ իմ թզենիս կատրեց։
Զանիկա բոլորովին մերկացուց ու վար ձգեց,
Անոր ուռիները ճերմկցան։

8 Ողբ ըրէ կոյսի մը պէս՝
Որ իր մնանկութեան երկանը համար քուրձ հագած է՛։

9 Հացի ընծան ու խմելու նուէրը Տէրոջմէ
առնելէն կտրեցաւ։
Տէրոջը պաշտօնը կատարող քահանաները սուգ կը բռնեն։

10 Արտերը ապրեցան, երկիրը սուգ կը բռնէ,
Որովհետեւ ցորենը ապրեցաւ,
Նոր գինին չորցաւ, ձէթը պակսեցաւ։

11 Ամչցէ՛ք, ով երկրագործնե՛ր,
Ողբացէ՛ք, ով այգեգործնե՛ր,
Թէ ցորենին համար և թէ գարիին համար,
Որովհետեւ բերքը կորսուեցաւ։

12 Որթը չորցաւ ու թզենին նուազեցաւ։
Նռնենին, արմաւենին, խնձորենին,
Արտին բոլոր ծառերը չորցան։
Այսպէս մարդոց որդիներէն ուրախութիւնը վերցաւ։

13 Գո՛ղջ հագէ՛ք ու ողբացէ՛ք, ով քահանաներ։
Հառաչեցէ՛ք, ով սեղանին պաշտօնեաներդ։
Եկէ՛ք, ով իմ Աստուծոյս ծառաներդ,
Գիշերը քուրձեր մէջ անցուցէ՛ք,
Քանզի հացի ընծան ու խմելու նուէրը
Ձեր Աստուծոյն տունէն վերցան։

14 Հրամայեցէ՛ք պահք,
Հանդէս խաւար ժողով քարոզեցէ՛ք։
Ժողովը՝ երկրին բոլոր բնակիչները
Ձեր Տէր Աստուծոյն տունը ժողվեցէ՛ք,
Ու Տէրոջը աղաղակեցէ՛ք։

15 Վա՛յ ան օրուան համար,
Քանզի Տէրոջը օրը մօտ է,
Ու Ամենակարողէն կու գայ աւերման պէս պիտի գայ։

16 Ահա մեր աչքին առջեւէն կերակուրը՝
Մեր Աստուծոյն տունէն ուրախութիւնը ու ցնծութիւնը կտրեցաւ։

17 Հողին չոր կեչուքուն տակը սերմերը փտեցան,
Շտեմարանները ամայի մնացին, ամբարները աւերեցան,
Քանզի ցորենը խորշակահար եղաւ։

18 Ինչպէ՛ս կը հեծեծեն անասունները։
Արջառներուն անդադար ամառնոց ականն կը պտտըտին,
Քանզի անոնց համար արօտ չկայ,
Ոչխարներուն հօտերն ալ կտրատուեցան։

19 Քեզի պիտի ազաղակե՛մ, ով Տէր,
Քանզի հուեապատին արօտները կրակը կերաւ,
Ու դաշտին բոլոր ծառերը բոցը այրեց։

20 Դաշտին անասուններն ալ անդամ քեզի կը նային,
Քանզի հեղեղներուն ջուրերը ցամքեր են,
Ու անապատին արօտները կրակը կերեր է։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Մարգարէն կը յորդորէ Սիոնին՝ Աստուծոյ գառապանին ու հառաչելու քաղաքին։ 12 կը յորդորի Ժողովուրդը որ ապաշխարէ։ 21 ու ծած պահէ։ 28 և անանց օրհնութիւն մը կը խոստանայ։ 31 Սիոնը կը փրկուի թէ հեթանոսներ 32 և թէ գալոց օրհնութիւններով։

1 Սիոնի մէջ փող հնչեցուցէ՛ք,
Իմ սուրբ լերանս վրայ աղաղակեցէ՛ք։
Երկրի բոլոր բնակիչները դողան,
Քանզի Տէրոջը օրը կու գայ, մօտ է։

2 Մութի ու խաւարի օր մը,
Ամպի ու մրրիկի օր մը։
Լուսնակի պէս լայնատարած լերանց վրայ
Մեծ ու զօրաւոր ժողովուրդ մը կու գայ,
Որուն նմանը յաւիտենից ի վեր չեղաւ,
Ու ետքէն ալ մինչեւ ազգէ ազգ տարիներու չպիտի ըլլայ։

3 Անոր առջեւէն կրակ կուլ կու տայ,
Ետեւէն բոցը կը վառի։
Անոր առջեւէն երկիրը դրախտի պէս է,
Ետեւէն անապատ աւերակ,
Ու անկից ոչ ոք կրնայ ազատիլ։

4 Ձիերու տեսքի պէս է անոնց տեսքը,
Ու հեծելազորի պէս կը վազեն։

5 Կառքերու ձայնի պէս
Լերանց գագաթներուն վրայէն կը ցատկեն,
Հրկիզիչ բոցի ձայնի պէս,
Կռուի համար շարուած զօրաւոր ժողովուրդի պէս։

6 Անոնց առջեւէն ազգերը կը դողան,
Բոլոր երեսները կը գունատին։

7 Հզօրներու պէս կը վազեն,
Զինուորներու պէս պարիսպը կը բարձրանան,
Իւրաքանչիւրը իր ճամբան կը բռնէ,
Ու չեն խոտորիր իրենց շաւիղներէն։

8 Իրարու չեն հրմշտկիր,
Իւրաքանչիւրը իր ճամբան կը բռնէ,
Նետերուն մէջէն կ՚անցնին, չեն վիրաւորուիր։

9 Քաղաքին մէջ կը վազեն,
Պարիսպին վրայ կը վազեն,
Տուներուն վրայ կը մագլցին,
Պատուհաններէն կը մտնեն իբրեւ գող։

10 Անոնց առջեւէն երկիրը կը դողայ,
Երկինքը կը սարսափի,
Արեգակն ու լուսինը կը մթնին,
Ու աստղերը իրենց լոյսը կը կորսնցնեն։

11 Տէրը իր զօրքին առջեւէն իր ձայնը կը հնչեցնէ,
Քանզի անոր բանակը շատ մեծ է,
Ու անոր խօսքը կատարող զօրաւոր է։
Տէրոջը օրը մեծ ու սոսկալի է,
Ո՞վ կրնայ տոկալ անոր։

12 Բայց հիմա՛ դարձէ՛ք ինծի,
Ամբողջ սրտովնիդ, պահքով, լացով ու սգով։

13 Պատռեցէ՛ք ձեր սիրտերը, ոչ թէ հագուստնիդ,
Դարձէ՛ք ձեր Տէր Աստուծոյդ,
Քանզի ողորմած ու գթած է,
Բարկանալու մէջ դանդաղ,
Ու շատ ողորմութեան տէր,
Ու չարութենէն կը զղջայ։

14 Գուցէ դառնայ ու զղջայ,
Ու օրհնութիւն մը ետեւը թողու,
Որպէսզի ձեր Տէր Աստուծոյդ համար
Ընծայ ու նուէր մատուցանէք։

15 Փո՛ղ հնչեցուցէք Սիոնի մէջ,
Սրբացուցէք պահք,
Հանդէս ժողով քարոզեցէք։

16 Ժողովուրդը ժողվեցէք,
Ժողովը սրբացուցէք,
Ծերերը ժողվեցէք,
Տղաքը ու ծծկեր մանուկները ժողվեցէք,
Փեսան իր սենեակէն ելլայ,
Ու հարսը իր ննջարանէն։

17 Սպասաւորները լացեն Տէրոջ եւ Աստուծոյ առջեւ,
Սեղանին ու տաճարին մուտքին մէջտեղ,
Ու ըսեն՝ Ներէ՛ քու ժողովուրդիդ, Տէր,
Ու քու ժառանգութիւնդ նախատանքի մի՛ մատներ,
Որ հեթանոսներ անոնց վրայ առած ըլլան։
Ինչո՞ւ պիտի ըսուի անոնց մէջ՝ Ո՞ւր է անոնց Աստուածը։

18 Տէրը իր երկրին համար նախանձեցաւ,
Ու իր ժողովուրդին ողորմեցաւ։

19 Տէրը պատասխանեց ու իր ժողովուրդին ըսաւ՝
Ահա ես ձեզի կու տամ ցորեն, գինի ու ձէթ,
Որոնցմով պիտի յագենաք,
Ու ձեզ հեթանոսներուն մէջ նախատանքի չեմ մատներ։

20 Հիւսիսայինը ձեզմէ հեռու պիտի վանեմ,
Ու զայն անապատ ու աւերակ երկրի մը պիտի քշեմ,
Անոր առջեւի ծովուն մէկ մասը արեւելեան ծովուն,
Ու ետեւի մասը արեւմտեան ծովուն,
Ու անոր գարշահոտութիւնը պիտի ելլայ,
Ու անոր գէշ հոտը պիտի ելլայ,
Վասն զի մեծ գործեր ըրաւ։

21 Մի՛ վախնար, հո՛ղ, ուրախացի՛ ու ցնծա՛,
Վասն զի Տէրը մեծ գործեր ըրաւ։

22 Մի՛ վախնաք, դաշտի գազաններ,
Վասն զի անապատին արօտները կանաչեցան,
Ծառերը պտուղ տուին,
Թուզն ու որթը իրենց զօրութիւնը տուին։

23 Ուրախացէ՛ք, Սիոնի որդիներ,
Ու ցնծացէ՛ք ձեր Տէր Աստուծոյդ համար,
Վասն զի ձեզի ճշմարտութեան համեմատ անձրեւ կու տայ,
Ու ձեզի համար առատ անձրեւ կու տեղացնէ,
Կանուխ ու ետին անձրեւ առաջուան պէս։

24 Կալերը ցորենով պիտի լեցուին,
Ու հնձանները նոր գինիով ու ձիթով պիտի լեցուին։

25 Ու ես ձեզի պիտի հատուցանեմ
Այն տարիներուն համար որ մարախը,
Ցեցը, թրթուրը ու ուտիճը կերաւ,
Իմ մեծ զօրքս որ ձեր մէջ ղրկեցի։

26 Ուտելիքով պիտի յագենաք ու պիտի կշտանաք,
Ու ձեր Տէր Աստուծոյդ անունը պիտի գովաբանէք,
Որ ձեզի հետ հրաշալի գործեր ըրաւ,
Ու իմ ժողովուրդս երբեք պիտի չամչնայ։

27 Ու պիտի գիտնաք որ ես Իսրայէլի մէջ եմ,
Ու ես ձեր Տէր Աստուածն եմ,
Ու ուրիշ մէկը չկայ,
Ու իմ ժողովուրդս երբեք պիտի չամչնայ։

28 Ետքը պիտի ըլլայ
Որ իմ Հոգիս պիտի թափեմ ամէն մարդու վրայ,
Ու ձեր որդիքն ու աղջիկները պիտի մարգարէանան,
Ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն,
Ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն։

29 Ու նաեւ ծառաներուս ու աղախիններուս վրայ
Այդ օրերուն պիտի թափեմ իմ Հոգիս։

30 Երկինքի ու երկրի մէջ նշաններ պիտի ցուցնեմ,
Արիւն, կրակ ու ծխի սիւներ։

31 Տէրոջը մեծ ու սոսկալի օրը չգար առաջ,
Արեգակը խաւարի պիտի դառնայ,
Ու լուսինը արիւնի։

32 Ու ամէն մարդ որ Տէրոջը անունը պիտի կանչէ պիտի ազատի,
Վասն զի Սիոն լերան վրայ ու Երուսաղէմի մէջ
Ազատ մնացորդներ պիտի ըլլան,
Ինչպէս Տէրը ըսաւ,
Ու Երուսաղէմի մէջ
Անոնք պիտի ըլլան որ Տէրը պիտի կանչէ։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Ազգերուն դատաստանը։ 9 Պատերազմի պատրաստութիւն։ 18 Երուսաղէմի երանութիւնը։

1 Վասն զի ահա այն օրերուն ու այն ժամանակը
Երբ որ Յուդայի ու Երուսաղէմի գերիները դարձնեմ,

2 Ամբողջ ազգերը պիտի ժողվեմ
Ու Յովսափատայ հովիտը պիտի իջեցնեմ,
Ու հոն անոնց հետ պիտի դատուիմ
Իմ ժողովուրդիս ու ժառանգութիւնս Իսրայէլի համար,
Որ ազգերուն մէջ ցրուեցին,
Ու իմ երկիրս բաժնեցին,

3 Ու իմ ժողովուրդիս վրայ վիճակ ձգեցին,
Ու պատանի մը տուին պոռնիկի մը համար,
Ու աղջիկ մը ծախեցին գինի խմելու համար։

4 Ու դուք ինծի ի՞նչ կ՚ընէք, Տիւրոս, Սիդոն ու Փղշտացիներու բոլոր շրջանները,
Ինծի հատուցում պիտի տա՞ք,
Թէ ինծի հատուցում տալով
Ձեր գործերը գլխուդ պիտի դարձնեմ շուտով։

5 Վասն զի իմ արծաթս ու ոսկիս առիք,
Ու իմ ամենագեղեցիկ գանձերս տարիք ձեր տաճարներուն մէջ,

6 Ու Յուդայի ու Երուսաղէմի որդիները
Հեռացուցիք Յունաստանի որդիներուն,
Որպէսզի զանոնք հեռու տանիք իրենց սահմաններէն։

7 Ահա զանոնք պիտի յարուցանեմ այն տեղէն
Ուր որ զանոնք ծախեցիք,
Ու ձեր գործերը գլխուդ պիտի դարձնեմ։

8 Ու ձեր որդիներն ու աղջիկները
Պիտի ծախեմ Յուդայի որդիներուն ձեռքը,
Ու անոնք զանոնք պիտի ծախեն Սաբացիներուն,
Հեռաւոր ազգի մը,
Վասն զի Տէրը խօսեցաւ։

9 Ազգերուն մէջ հռչակեցէ՛ք այս,
Պատերազմի պատրաստութիւն տեսէ՛ք,
Զօրաւորները զարթուցէ՛ք,
Թող մօտենան, թող ելլան բոլոր մարտիկները։

10 Ձեր արօրները սուրերու,
Ու ձեր մանգաղները նիզակներու վերածեցէ՛ք,
Տկարը ըսէ՝ Զօրաւոր եմ։

11 Շուտ եկէ՛ք ու ժողվուեցէ՛ք
Բոլոր հեթանոսներ չորս դիտէն,
Հոն իջեցուցէ՛ք, Տէր, քու զօրաւորներդ։

12 Ազգերը թող արթննան
Ու ելլան Յովսափատայ հովիտը,
Վասն զի հոն պիտի նստիմ
Որպէսզի դատեմ բոլոր հեթանոսները չորս դիտէն։

13 Մանգաղ դրէ՛ք,
Վասն զի հունձքը հասուն է,
Եկէ՛ք ու իջէ՛ք,
Վասն զի հնձանը լեցուն է,
Հնձանները կը լիքնան,
Վասն զի անոնց չարութիւնը շատ է։

14 Դատաստանի հովիտին մէջ
Բազմութիւններ, բազմութիւններ,
Վասն զի Տէրոջը օրը մօտ է
Դատաստանի հովիտին մէջ։

15 Արեգակն ու լուսինը կը մթնին,
Ու աստղերը իրենց լոյսը կը կորսնցնեն։

16 Տէրը Սիոնէն պիտի գոռայ,
Ու Երուսաղէմէն իր ձայնը պիտի հնչեցնէ,
Ու երկինքն ու երկիրը պիտի դողան,
Բայց Տէրը իր ժողովուրդին ապաստան պիտի ըլլայ,
Ու Իսրայէլի որդիներուն ամրոց մը։

17 Ու պիտի գիտնաք որ ես Տէր Աստուածդ եմ,
Որ Սիոն իմ սուրբ լերանս վրայ կը բնակիմ,
Ու Երուսաղէմ սուրբ պիտի ըլլայ,
Ու օտարներ անոր միջէն պիտի չանցնին։

18 Ու պիտի ըլլայ այն օրը
Որ լեռները քաղցր գինի պիտի կաթեցնեն,
Ու բլուրները կաթ պիտի հոսեցնեն,
Ու Յուդայի բոլոր առուները ջուր պիտի հոսեցնեն,
Ու Տէրոջ տունէն աղբիւր մը պիտի ելլայ,
Ու Սատիմի հովիտը պիտի ոռոգէ։

19 Եգիպտոս աւերակ պիտի ըլլայ,
Ու Եդոմ անապատ անապատ,
Յուդայի որդիներուն դէմ ըրած բռնութեան համար,
Որովհետեւ անոնց երկրին մէջ անմեղ արիւն թափեցին։

20 Բայց Յուդա յաւիտեան պիտի բնակուի,
Ու Երուսաղէմ ազգէ ազգ։

21 Ու անոնց արիւնը որ չէի սրբած՝ պիտի սրբեմ,
Ու Տէրը Սիոնի մէջ պիտի բնակի։

ե. իմ առաքը լուանալ վրայ [1]ոտից ասելաբարեմիան
ձայն վերցուցէք.
երկրին բոլոր բնակիչները գոյան,
քանզի [2]Տէրոջը օրը կու գայ, վասն զի մօտ է,
2 [3]թաւալի ու մի գիր օրը՝
Ամպի ու մեռելաթանի օրը.
ինչպէս որ արշալոյսը լուսնեղբայն վրայ կը տա-
րածուի,
Աղ[4]ի չատուոր ու զօրաւոր ժողո-
վուրդ մը գայ,
ոչ ի յառաքնէ անոր նմանը չէ եղած,
ու անկէ ետքը մէկ մին ալ պիտի չըլլայ
ցեղացոյց ժամանակին մէջ գալէ ի գար։
3 [5]Անոր առջևէն կրակը պիտի ուտէ,
ու ետևէն բոցը պիտի այրէ.
երկիրը անոր առջևը [6]Եդեմի դրախտին պէս՝
[7]ու անոր ետևը ամլոյի անապատ պիտի ըլլայ,
ու անկէ բան մըն ալ պիտի չազատի։

4 [8]Անոնց կերպարանքը ձիերու կերպարան-
քին պէս է,
ու անոնք ձիասրնկերու պէս պիտի վազեն.
5 [9]Լերանց գլուխներուն վրայ կատքերու ձայ-
նին պէս,
ցարդը ուռազ կրակի բոցին ձայնին պէս,
պատերազմի չարուած [10]զօրաւոր ժողովուրդի
պէս պիտի ցանկին.
6 Անոնց երեսէն ժողովուրդները պիտի ապշ-
նապին,
[11]Ամէն երեսները գոյներնին պիտի նետեն.
7 Անոնք զօրաւորներու պէս պիտի վազեն,
պատերազմականն մարդոց պէս պարիսպներու
վրայ պիտի ելլեն,
ու ամէն մէկ ճամբան իրենց ճամբան մէջ պի-
տի քալեն,
ու իրենց շաւիղները պիտի չփոխեն.
8 ու մէկզմէկ պիտի չհրեն.
Ամէն մէկը իր ճամբան մէջ պիտի քալէ.
ու թէ որ սուրի վրայ ալ ելնան՝ պիտի չվի-
րաւորին.
9 քաղաքին մէջ պիտի պատռտին,
ու պատերին վրայ պիտի վազեն.
Տուներուն պիտի ելլեն,
գողի պէս [12]պատուհաններէն պիտի մտնեն.
10 [13]Անոնց երեսէն երկիրը պիտի դողայ,
երկինքը պիտի ահաբեկ,
[14]Արեգը ու լուսինը պիտի խաւարի,
ու աստղերը իրենց պայծառութիւնը ետ պի-
տի քաշեն.
11 [15]Ու Տէրը [16]իր զօրացը առջևը իր ձայնը պի-
տի տայ,
քանզի անոր բանակը խիստ մեծ է,
քանզի անոր խօսքը [17]ի գործ դնողը զօրա-
ւոր է.
քանզի [18]Տէրոջը օրը մեծ ու խիստ ահեղ է,
ու [19]ո՞վ կրնայ անոր դիմանալ.

12 Յակայն հիմա ալ Տէրը [20]կ՚ըսէ.
[21]Ինծի դարձէք ձեր բոլոր սրտովը
Պահանջատիպութեամբ, լալով ու ազալով,
13 ու [22]ձեր սիրտերը պատռեցէք՝ և չ՚իր [23]ձեր
հանդերձները,
Ու ձեր Տէր Աստուծոյն դարձէք.
քանզի անիկա [24]ողորմած ու գիւած է,
երկայնամիտ ու բազում[25]ողորմ է,
ու չարիքի համար կը զղջայ.
14 [26]Ո՞վ գիտէ, գուցէ անիկա դառնայ ու զղջայ,
ու իր ետևէն [27]օրհնութիւն թողու,
Այ[28]ի ընծայ ու [29]խունկ ձեր Աստուծոյն
[30]Հայեցի ընծայ ու [31]խունկ նետէր [32]Տէրոջմէն։
15 Սիոնի մէջ [33]փող հնչեցուցէք,
[34]Պահանջատիպութեան ու պրոշիցէք,
Հանդէս խառնը ժողով քարոզեցէք.
16 [35]Ժողովուրդը ժողվեցէք, [36]Ժողովքը սրբեցէք,
[37]Ծերերը հաւաքեցէք.
[38]Տղաքներն ու կաթնկեր մանուկները ժողվե-
ցէք.
փեսան իր անկանակէն [39]ելլէ,
ու հարսը՝ իր առագաստէն։
17 Տէրոջը պաշտօնը կատարող քահանաները
[40]Սրահին ու սեղանին միջտեղը [41]լան,
ու ըսեն, Ով Տէր, [42]քու ժողովուրդդ խնայէ,
ու քու [43]ժառանգութիւնդ նախատինքի մի
տար,
որ ազգերը անոնց վրայ տիրեն.
[44]Ինչո՞ւ համար ժողովուրդներուն մէջ ըսեն
[45]Թէ
Ո՞ւր է անոնց Աստուածը։
18 Աստուածը Տէրը [46]իր երկրին համար պիտի
նախանձի,
[47]Ու իր ժողովուրդին պիտի ողորմի.
19 ու Տէրը պատասխան պիտի տայ, ու իր ժո-
ղովուրդին ըսէ,
Ահա ես ձեզի [48]ցորեն, գինի ու եղ պիտի
[49]ղրկեմ՝
ու անոնցմով պիտի կշտանաք,
ու ձեզ ազգաց մէջ նախատինք
պիտի չընեմ։

---

1 Ելեւ. ի. 2. 3.
2 Ես. ս. 2. 3.
3 Ես. ի. 15. Ամբ. ա. 14. Սոփ. ա. 14. 15.
4 Ես. ե. 26. Ամբ. ա. 6.
5 Ելեւ. ժ. 14.
6 Ես. ո. 19. 20.
7 Ես. ի. 11. 22. Դատ. ա. 6.
8 Ելեւ. ժ. 14.
9 Ես. ո. 8. Ամբ. ա. 10.
10 [50]Ես. ի. 11. Ամբ. ա. 6.
11 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
12 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
13 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
14 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
15 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
16 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
17 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
18 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
19 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.

---

1 [51]Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
2 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
3 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
4 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
5 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
6 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
7 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
8 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
9 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
10 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
11 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
12 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
13 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
14 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
15 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
16 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
17 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
18 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.
19 Ես. ի. 11. Յովել. ա. 15. Մաղ. գ. 23.

20 Ո՛ [1]հիւսիսայինն [2]ձո՛ւլ [3]ձեր վրայէն պիտի հե-
ռացընեմ,
Ո՛ անապ երկոտ [4]գէպ [5]ի արեւելեան ծովը՝
Ո՛ եանը [6]գէպ [7]ի արեւմտեան ծովը բլլալով,
Զանիկա չոր ու ամլոյն երկիրը մը պիտի քշեմ.
Ո՛ անոր գէշ հոտը պիտի ելլէ,
Եւ անոր գարշահոտութիւնը պիտի բարձրա-
նայ,
Քանզի մեծ բաներ ըրաւ։
21 Մի վախնար, ով երկիր, ցնծա՛ և ուրախացիր,
Քանզի Տէրը մեծ բաներ պիտի ընէ։
22 [1]Ով գազանի անասուններ, մի վախնաք,
Քանզի [2]անապատին արօտները կը կանանչին,
Քանզի ծառը իր պտուղը կու տայ,
Թզենին ու որթը իրենց զօրութիւնը կու տան։
23 Եւ դո՛ւք, ով Սիօնի որդիք,
[1]Ձեր Տէր Աստուծով ցնծացէ՛ք և ուրախ եղէ՛ք,
Քանզի անիկա [2]չափաւորապէս առջի անձրևը
ձեզի կու տայ,
[3]Ձեզի անձրև կ'իջեցընէ՝ [4]առջի անձրևը ու
վերջի անձրևը առջի [5]ամսուն մէջ։
24 Եւ կալերը ցորենով պիտի լեցուին,
Ո՛ հնձաններըը գինիով ու եղով պիտի յորդին։
25 Ո՛ ձեզի նա պիտի տամ այն տարիներուն [1]-
[2]-ը՝
[3]Որ մնացածը, [4]ջրևակը, գրուխը ու խաղ-
նիթը,
Ձեր մէջը խրկած [5]իմ մեծ զօրքս կերաւ.
26 Եւ [1]առատօրէն պիտի ուտէք ու կշտանաք,
Ո՛ ձեր Տէր Աստուծոյն անունը պիտի օրհնէք,
Որ ձեզի հրաշալիներ ըրաւ.
Եւ իմ ժողովրդիս յաւիտեան պիտի չամչուիմ։
27 [1]Ո՛ պիտի գիտնաք թէ ես [2]Իսրայէլին մէջն
եմ,
Եւ թէ [3]ձեր Տէր Աստուածը ես եմ, և ուրիշ
մը չկայ.
Եւ իմ ժողովրդիս յաւիտեան պիտի չամչուիմ։
28 [1]Ո՛ւ պիտի բլլայ որ ասկէ ետև
[2]Իմ Հոգիս ամէն մարմնոյ վրայ պիտի թափեմ,
[3]Ո՛ւ ձեր տղաքը և [4]ձեր աղջիկները պիտի
մարգարէանան,
Ձեր ծերերը երազներ պիտի տեսնեն,
Ո՛ւ ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի
տեսնեն։
29 Եւ [1]ծառաներուն վրայ ու աղախիններուն
վրայ ալ
Ան օրերը իմ Հոգիս պիտի թափեմ։
30 Ո՛ւ [1]երկինքը մէջ ու երկրի վրայ նշաններ պի-
տի դնեմ՝
Արիւն ու կրակ և ծուխի սիւներ։
31 [1]Արեգը խաւարի պիտի դառնայ՝ ու լուսինը
արիւնի՝
[2]Մինչ Տէրոջը մեծ ու ահեղ օրը չհկած։
32 Եւ պիտի բլլայ որ [1]ամէն ով որ Տէրոջը ա-
նունը կանչէ՝ պիտի ազատի.
Քանզի Տէրոջը խոստացեր է՝
[2]Սիոն լեռան վրայ ու Երուսաղէմի մէջ փրկ-
եալներ պիտի բլլայ,
Ո՛ւ [3]նոյն [4]ան ձեռնտրդներուն մէջը՝ որոնք Տէ-
րը պիտի կանչէ։

Գ.

1 Քանզի ահա [1]ան օրերը ու ան ժամանակը՝
Որ ես Յուդայի ու Երուսաղէմի դերութիւնը
նոր պիտի դարձընեմ,
2 [1]Ամասանը բոլոր ազգերը պիտի ժողվեմ,
Ո՛ զանոնք [2]Յովսափատայ հովիտը պիտի
իջեցընեմ,
Եւ [3]հոն անոնց հետ դատ պիտի վարեմ,
Իմ ժողովրդիս ու իմ ժառանգութեանս
Իսրայէլին համար՝
Որոն որ ազգերու մէջ ցրուեցին,
Ո՛ւ իմ երկիրս բաժնեցին.
3 Եւ [1]իմ ժողովրդիս համար վիճակ ձգեցին,
Ո՛ւ տղան պոռնիկի էշ[2]ին տուին,
Եւ աղջիկը գինիի համար ծախեցին, որ խըմ-
նեն։
4 Ո՛ւ նաև դուք ինծի հետ ի՞նչ բան ունիք,
[1]Ով Տիւրոս ու Սիդոն, և Փղշտացւոց բոլոր
ափամերձները,
[2]Միթէ դուք ինծի հատուցանե՞լ պիտի ընէք.
Թէ որ դուք ինծի հատուցում ընէք,
Շուտով — անյապաղ ձեր հատուցումը ձեր
գլուխը պիտի գարձընեմ։
5 Քանզի իմ արծաթիս ու ակնեա առիք,
Ո՛ւ իմ ազէկ ու [1]ցանկալի բաներս ձեր մէ-
հեանները տարիք.
6 Եւ Յուդայի որդիքը ու Երուսաղէմի որդիքը
Յունաց որդւոցը ծախեցիք,
Որպէս զի զանոնք իրենց սահմանէն հեռացը-
նէք։

[1] Ամասիայ գաղտնաժողովները իր ժողովրդին քշնամանքը գէմ. 2 Ամասիայ իր գաղտնաժողովներովը պիտի ձանձրանայ։ 19 Ամասիայ օրհնութիւնները իր ներկայութեն վերջ։

[1] Ամասիայ գաղտնաժողովները իր ժողովրդին քշնամանքը գէմ. 2 Ամասիայ իր գաղտնաժողովներովը պիտի ձանձրանայ։ 19 Ամասիայ օրհնութիւնները իր ներկայութեն վերջ։

7 Ահա [a]նա գանուիք պիտի արիւընցընեմ ան տեղէն՝ ու որ գուք գանուիք ծախընկիք.
Եւ ձեր հասուցումը ձեր գլխուն վրայ պիտի գարձընեմ.
8 Ու ձեր ազատներըս ու ազիւինները Յուդայի որգուոց ձեռքը պիտի ծախեմ,
Եւ անոնք [b]հեռաւոր ազգի Սարայեցւոց պիտի ծախեն գանոնք,
Քանզի Տէրը խօսեցաւ։

9 [c]Ազիկա ազգերու մէջ հրատարակեցէք,
Պատերազմ քարոզեցէք,
Զօրաւորները արիւընցուցէք,
Բոլոր պատերազմիկներն մօտենան՝ ելլեն։
10 [d]Ձեր խոփերը սուրեր [e]չինեցէք,
Ու ձեր յօտոցները նիզակներ.
[f]Տկար եղողը կը զօրաւոր եմ՝ ըսէ։
11 [f]Շուտով եկէք, ամ բոլոր չրջակայ ազգեր, ու ժողուեցէք.
Հոս զարուցանենըդ, ամ Տէր, հան իջնցուր։
12 Ազգերը թող արիւընանան [g]ու ելլեն Յոսափատայ հովիտը ելլեն,
Քանզի [h]բոլոր չրջակայ ազգերը դատելու հաստիր հոն պիտի նստիմ։
13 [i]Մանգաղը երկընցուցէք, քանզի [j]հունձքը հասած է.
Եկէք, իջէք, քանզի [k]հնձանը լեցուեցաւ,
Աւազանները կը յորդին.
Քանզի անոնց չարութիւնը մեծ է։
14 Բազմութիւններ՝ բազմութիւններ [l]ի Խոչորտի հովիտին մէջ,
Քանզի [m]Տէրոջը օրը մօտ է վճռոց հովիտին մէջ։
15 [n]Արեգը ու լուսինը պիտի խաւարին,
Եւ աստղերը իրենց պայծառութիւնը կամ պիտի քաշեն։
16 Տէրը [o]Սիովնէն պիտի գոչէ,
Ու երուսաղէմէն իր ձայնը պիտի տայ,
Եւ [p]երկինքը ու երկիրը պիտի սարսին.
[q]Բայց Տէրը իր ժողովուրդին ապաւէն
Ու իսրայէլի որդւոցը ամրութիւն պիտի ըլլայ։
17 Եւ [r]պիտի գիտնաք թէ ես եմ ձեր Տէրը Աստուածը,
Որ [s]իմ սուրբ լեռանս Սիովնի մէջ կը բնակիմ.
Ու երուսաղէմ սուրբ պիտի ըլլայ,
Եւ [t]անկէ մէյմըն ալ օտարներ պիտի չանցնին։

18 Եւ պիտի ըլլայ որ այն օրը լեռները [u]քացոյս պիտի կաթիլցընեն,
Ու բլուրները կաթ պիտի վազցընեն,
Եւ Յուդայի [v]բոլոր հոները ջուրներ պիտի քալեցընեն.
Ու [w]Տէրոջը տաճարէն ապրիւր պիտի ելլէ,
Եւ [x]Սատիմի ձորը պիտի ոռգէ։
19 Յուդայի որգւոցը եղած անիրաւութեանը համար
[y]Եգիպտոս ամայութիւն պիտի ըլլայ,
Ու [z]Եդոմ ամայի անապատ պիտի ըլլայ,
Քանզի անոնց երկրին մէջ անմեղ արիւն թափեցին։
20 Բայց Յուդա միշտ պիտի [a]յաւիտեան,
Եւ երուսաղէմ՝ գալէ ի գալ։
21 Եւ [b]«Պիտի սրբեմ անոնց արիւնը՝ զոր սրբած չէի.»
[c]Եւ Տէրը Սիովնի մէջ պիտի բնակի։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄՈՎՍԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ամոս կը նախատինի Աստուծոյ գառնասանները Ասորւոց վրայ։ 6 Փղշտացւոց։ 9 Տիւրոսի։ 11 Եդոմացւոց։ 13 ու Ամմոնացւոց վրայ։

1 [1]Թեկոէէ էն հովիւներուն մէջէն եղող Ամոսին խօսքերն էն, որ Յուդայի թագաւորին [2]Ոզիայի եւ Իսրայէլի թագաւորին Յոաշայի որդւոյն Երոբովամայի օրերը՝ [3]Երկրաշարժէն երկու տարի առաջ տեսիլքով անոր յայտնուեցաւ։
2 Յայտնեաց։ Իսրայէլի վրայով։ Ու [4]բառ։ Տէրը [5]Սիովնէն պիտի գոչէ,
Ու երուսաղէմէն իր ձայնը պիտի տայ.

[a] Ե։ [b] Ե։ [c] Ե։ [d] Ե։ [e] Ե։ [f] Ե։ [g] Ե։ [h] Ե։ [i] Ե։ [j] Ե։ [k] Ե։ [l] Ե։ [m] Ե։ [n] Ե։ [o] Ե։ [p] Ե։ [q] Ե։ [r] Ե։ [s] Ե։ [t] Ե։ [u] Ե։ [v] Ե։ [w] Ե։ [x] Ե։ [y] Ե։ [z] Ե։ [a] Ե։ [b] Ե։ [c] Ե։

եւ հովիւներուն ապուռները աւազ պիտի բըռնեն ,
Ո՛ւ կարմիզտաին գլուխը պիտի չդնեայ ։
3 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Դամասկոսի երկը յանցանքին համար՝
Ո՛ւ չերսին համար անոր դառնէ՛ն եա պիտի չդարձընեմ՛,
Քանզի անոնք Գաղաադը երկաթի կառնասայլերով ծեծեցին .
4 Ազայէլին տունը վրայ կրակ պիտի խրկեմ՛,
Ո՛ւ Բէնհադադին պալատները պիտի ուտէ ։
5 Եւ Դամասկոսին նիգէրը պիտի կոտրեմ՛,
Ո՛ւ Աւենի գաշտէն բնակիչը՝
Ո՛ւ եդեմի տունէն գաւազան բռնողը պիտի կտրեմ՛.
Եւ Ասուց ժողովուրդը Կիր գերի պիտի քշուի ։ կ՚ըսէ Տէրը ։
6 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Գազայի երկը յանցանքին համար՝
Ո՛ւ չերսին համար անոր դառնէ՛ն եա պիտի չդարձընեմ՛,
Քանզի անոնք գերիները բոլորովին գերի բռնեցին ,
Որ եդոմին ձեռքը մատնեն .
7 Գազային պալատները պիտի խրկեմ՛,
Ո՛ւ անոր պալատները պիտի ուտէ ։
8 Եւ Ազովտացին բնակիչը՝
Ո՛ւ Ասկաղոնէն գաւազան բռնողը պիտի կտրեմ՛ ,
Եւ իմ ձեռքս Ակկարոնի վրայ պիտի դարձընեմ՛,
Ո՛ւ փղշտացւոց մնացորդը պիտի կորսուի ։
կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։
9 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Տիւրոսի երկը յանցանքին համար՝
Ո՛ւ չերսին համար անոր դառնէ՛ն եա պիտի չդարձընեմ՛,
Քանզի գերիները բոլորովին եդոմին ձեռքը մատնեցին ,
Ո՛ւ եղբայրական ուխտը չյիշեցին .
10 Տիւրոսին պալատները վրայ կրակ պիտի խրկեմ՛,
Ո՛ւ անոր պալատները պիտի ուտէ ։
11 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Եդոմի երկը յանցանքին համար՝
Ո՛ւ չերսին համար անոր դառնէ՛ն եա պիտի չդարձընեմ՛,
Քանզի Նէր եղբայրը սրով հալածեց ,
Ո՛ւ իր ողորմութիւնը կտրեց ,
Եւ իր բարկութիւնը միշտ պատռեց ,
Ո՛ւ իր կատաղութիւնը յաւիտեան պահեց .
12 Եմանին Թեմանի վրայ կրակ պիտի խրկեմ՛,
Ո՛ւ Բոսորային պալատները պիտի ուտէ ։
13 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Ամմոնի որդւոցը երկը յանցանքին համար՝
Ո՛ւ չերսին համար անոնց դառնէ՛ն եա պիտի չդարձընեմ՛,
Քանզի Գաղաադի յղի կիներուն ճեղքեցին ,
Որպէս զի իրենց սահմանները լայնցընեն ։
14 Եմային Րաբբային պարսպին վրայ կրակ պիտի բռնկցընեմ՛,
Ո՛ւ անոր պալատները պիտի ուտէ .
Աղաղակ պատերազմի օրը Ոգեգալուստ
Ո՛ւ փոթորիկի օրը խառնաբիւնամբ դէմ ելլուստ ։
15 Եւ անոնց թագաւորը գերութեան պիտի երթայ՝
Ինքը ու իր իշխանները միասին , կ՚ըսէ Տէրը ։

ԳԼ . Բ

1 Ամասիայ բարեբիւնը Մովաբի գէմ . ա Ցուդայի ե ու Իսրայէլի գէմ . 3 Ամասիա կը գանգատի անոնց ապերախտութեանը համար ։

1 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Մովաբի երկը յանցանքին համար՝
Ո՛ւ չերսին համար անոր դառնէ՛ն եա պիտի չդարձընեմ՛,
Քանզի եդոմի թագաւորին ոսկորները մինչեւ կիր գառնալը սրեց .
2 Մովաբին վրայ կրակ պիտի խրկեմ՛,
Ո՛ւ Կարիովթին պալատները պիտի ուտէ ,
Ո՛ւ Մովաբ խառնաբիւնամբ , աղաղակով — փողի ձայնով պիտի մեռնի .
3 Եւ անոր միջէն դատաւորը բնաջինջ պիտի բնեմ՛,
Ո՛ւ անոր հետ անոր բոլոր իշխանները պիտի մեռցընեմ՛, կ՚ըսէ Տէրը ։
4 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Ցուդայի երկը յանցանքին համար՝
Ո՛ւ չերսին համար անոր դառնէ՛ն եա պիտի չդարձընեմ՛,

ե = Թագ · ին · ։ · Ե՛ս · լգ · ։
ը Ե՛ս · ը · ։ · ժե · ։ · Երեմ· ին· ։ Ջագ · ին · ։
թ Հմր · ։ · ես ։
ժ Թագ · ժ · ։ · ժգ · ։
ի Երեմ· ժե· ։ · ին· ։ · ։ Ե՛ս · ին · ։ · ։ Հմր · ։ · ։
ձ Երեմ· ին · ։ · ։ Գէ · ր · ։ · ։
Ղ Թագ · ժգ · ։ · ։ Երեմ· ին · ։ · ։ Ե՛ս · ին · ։ · ։ Ջագ · ին · ։ · ։ Հմր · ։ · ։ · ։ Երեմ· ին · ։ · ։ Ե՛ս · ին · ։ · ։ Ջագ · ին · ։ · ։ Թագ · ին

Դ֊քանզի Տէրոջը օրէնքը անարգեցին ,
Ու անոր պատուիրանքները չպահեցին .
Հապա Իրենց սուտ Հնութիւնները զիրենք մոլորեցուցին ,
Որոնց հետեւած եղեր էին իրենց հայրերը .
5 Վասկայն Ցուդայի վրայ կրակ պիտի խրկեմ ,
Ու երուսաղէմին պալատներըը պիտի ուտէ .

6 Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Իսրայէլի երկու յանցանքին համար՝
Ու չորսին համար անոր դարձը ետ պիտի չընդունիմ ,
Քանզի Հանճար արդարը ասակով՝
Ու անանկը զոյգ մը կօշիկով ծախեցին .
7 Անոնք ֊ադքատներուն գլխուն վրայ հողէ երկրի հոպին կը ցանեան ,֊
Ու Հչքաւորներուն ճամբան կը ծռեն .
Կէ իմ սուրբ անունս պղծելու համար՝
Տգեան ու հայրը միեւնոյն աղջկան կը մտնեն .
8 Ու Համէն սեզանի քով
Գրաւ առնուած հանդերձներու վրայ կը պառկին ,
Իր իրենց աստուածներուն տանը մէջ
Զրկուածներուն գինին կը խմեն .
9 Բայց ես անոնց առջեւէն Ամորհացին բնաջինջ ըրի ,
Որուն բարձրութիւնը եղեւինեներու բարձրութիւնանր պէս էր ,
Իր անիկա կաղնիներու պէս ամուր էր .
Ու Վերէն անոր պտուղը՝
Իր վարէն անոր արմատները բնաջինջ ըրի .
10 Ու Նոյ ձեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի ,
Իր Ձեզ քառասուն տարի անապատին մէջը պտրտցուցի ,
Որ Ամորհացիին երկիրը ժառանգէք .
11 Ու Ձեր տղաքներէն մարգարէներ՝
Իր Ձեր երիտասարդներէն Նազարեաններ հանեցի .
Հիմաասանկ չէ՞ , ով Իսրայէլի որդիքը , կ'ըսէ Տէրը ,
12 Բայց դուք ազխատներուն գինի խմցուցիք ,
Ու մարգարէներուն պատուիրելով՝ ըսելով ,
Մարգարէութիւն մի ընէք .
13 Ահա ես Հձեր եղած տեղը չեղ պիտի կոխեմ ,
Ինչպէս որ արտերով լեցուն սայլը չեղ կը կոխէ .֊
14 Ինչ արագ ընթացքը պիտի չկրնայ փախչիլ ,
Իր ուժով մարդը պիտի չկրնայ իր ոյժը գործածել ,
Իր զօրաւորը պիտի չկրնայ իր անձը ազատել ,
15 Ու ազեղ բռնողը պիտի չկրնայ կայնիլ ,
Իր շուտ վազողը պիտի չկրնայ ձիուն ազատել ,
Ու ձի հեծնողը պիտի չկրնայ իր անձը ազատել .
16 Իր զօրաւորներուն մէջ քաջասիրտ եղողը
Ալ օրը մերկ պիտի փախչի՝ կ'ըսէ Տէրը .

ԳԼ . Գ

1 Ընտրեալ գառասանին հարիւրքառասունչորս հազար հոգեպատիւը .

1 Լսեցէք ան խօսքը , ով Իսրայէլի որդիք ,
Որ Տէրը ձեր վրայ կը խօսի ,
Ան բոլոր ազգատոհմին վրայ՝
Որ եգիպտոսի երկրէն հանեցի , բսելով ,
2 Երկրի բոլոր ազգատոհմերէն միայն ձեզ ճանչցայ ,
Ա պատճառով ձեր բոլոր անօրէնութիւններուն համար ձեզ պիտի պատժեմ .
3 Կարելի՞ է որ երկու հոգի մէկտեղ քալեն ,
Թէ որ միաբանութիւն չունենան .
4 Մխիթ առիւծը անտառին մէջ կը մռնչէ՞ ,
Թէ որ որս մը չունենայ .
Առյոդ առիւծը իր մորթէն իր ձայնը կու տայ ,
Թէ որ բան մը առած չըլլայ .
5 Մխիթ թռչունը երկրի վրայ վարսի մէջ կ'իյնայ ,
Թէ որ անոր համար որոգայթ լարուած չըլլայ .
Ո֊ վարսը երկրէն կը վերցուի՞ ,
Երբոր բան մը բռնած չէ .
6 Թէ որ քաղաքին մէջ փող հնչուի ,
Ժողովուրդը չը՞փոթորիկ .
Մխիթ քաղաքին մէջ չարիք մը կ'ըլլայ ,
Թէ որ Տէրը գործիկա ըրած չէ .
7 Վերջապէս Տէր Եհովան բան մը չընէր ,
Մինչև որ Իր գաղտնիքը իր ծառաներուն՝ մարգարէներուն չյայտնէ .
8 Առիւծը մռնչեց , ո՞վ պիտի չվախնայ .
Տէր Եհովան խօսեցաւ , ո՞վ պիտի չմարգարէանայ .

9 Ազովտոսի մէջ պալատներու վրայ՝
Ու եգիպտոսի երկրին մէջ պալատներու վրայ
կանչեցէք ու բսէք ,
Սամարիայի լեռներուն վրայ ժողվուեցէք ,
Իր անոր մէջ չատ խռովութիւններ՝
Ու անոր մէջ բռնաւորութիւններ տեսէք .
10 Քանզի Հուղղութիւն ընել չեն գիտեր , կ'ըսէ Տէրը ,

խրճոց պալատներուն մէջը գրկանք ու յափշտակութիւն կը դիմեն։
11 Ամէն հանար Տէր կ՚ըսէ պայծառ կ՚ըլլայ։
Թշնամին երկրին բոլորտիքը պիտի ըլլայ,
ու քեզմէ քու ոյժդ պիտի խլեցընէ,
եւ քու պալատներդ պիտի կողոպտուին։
12 Տէրը պայծառ կ՚ըսէ.
Ինչպէս որ Հովիւը առիւծին բերնէն
երկու ոտդը կամ մէկ ականջի կտոր կ՚ազատէ,
Ա՛յնպէս ալ պիտի ազատին Իսրայէլի որդիքը,
Որոնք Սամարիոյի մէջ բազցոյն անկիւնը,
ու Դամասկոսի մէջ անկողնի վրայ կը նըստին։
13 Լսեցէք ու Յակոբին տունը վկայութիւն ըրէք,
կ՚ըսէ զօրաց Աստուածը՝ Տէրը Եհովան,
14 Որ այն օրը որ Իսրայէլին յանցանքները պատիժը անոր վրայ բերեմ,
Բեթէլի սեղանները ալ պիտի պատժեմ.
ու սեղանին եղջիւրները պիտի կոտրին ու գետինը պիտի իյնան։
15 Եւ Ձմեռնային տունը ու Ամառնային տունը պիտի զարնեմ,
եւ Փղոսկրեայ տուներըը պիտի կորսուին,
ու մեծ տուները բնաջինջ պիտի ըլլան, կ՚ըսէ Տէրը։

ԳԼ. Դ

1 Աստուած կը յանդիմանէ Իսրայէլը հարստահարութեան համար. 4 կռապաշտութեան համար. 6 Խրճոց խոտ չընծայելուն համար։

1 Լսեցէք այս խօսքը, ով Սամարիոյի լեռան վրայ եղող Բասանի կովեր,
Որ տգրկաններուն գրկանք կ՚ընէք,
ու տնտանկներըը ատքի տակ կ՚առնէք,
եւ ձեր տէրերուն ըսեր որ խմենք՝ կ՚ըսէք։
2 Տէր Եհովան իր սրբութեամբը երդում ըրաւ,
Թէ ահա ձեր վրայ օրեր կու գան,
Որ ձեզ կարթներով պիտի վերցընեն,
ու ձեր սերունդը՝ ձուկի կարթերով։
3 Եւ փլած տեղերէն պիտի ելլէք ամէն մէկերնիդ իր երեսին դարձած կռմիճ,
ու բերդը պիտի նետուիք, կ՚ըսէ Տէրը։
4 Բեթէլ եկէք ու յանցանք գործեցէք.
Գաղգաղայի մէջ յանցանք բազմացուցէք.
եւ առմէն առաւօտ ձեր զոհերը
ու երեք օրը ձեր ասասանութիւնները բերէք։
5 Եւ շնորհակալութեան զոհը խմորեալ հաւաքեցէք,

ե Թագ. իբ. 29։ Ամովս. ա. 1։ զ Թագ. իբ. 2։ 3։ է Թագ. իբ. 30։ ը Թագ. իբ. 31։ թ Թագ. իբ. 32։ ժ Թագ. իբ. 33։ ժա Թագ. իբ. 34։ ժբ Թագ. իբ. 35։ ժգ Թագ. իբ. 36։ ժդ Թագ. իբ. 37։ ժե Թագ. իբ. 38։ ժզ Թագ. իբ. 39։ ժէ Թագ. իբ. 40։ ժը Թագ. իբ. 41։ ժթ Թագ. իբ. 42։ 43։ ի Թագ. իբ. 44։ իա Թագ. իբ. 45։ իբ Թագ. իբ. 46։ իգ Թագ. իբ. 47։ իդ Թագ. իբ. 48։ իե Թագ. իբ. 49։ իզ Թագ. իբ. 50։ իէ Թագ. իբ. 51։ իը Թագ. իբ. 52։ իթ Թագ. իբ. 53։ Ամովս. ա. 1։ 2։ կ Թագ. իբ. 54։ Ամովս. ա. 3։ 4։ կա Թագ. իբ. 55։ Ամովս. ա. 5։ կբ Թագ. իբ. 56։ Ամովս. ա. 6։ կգ Թագ. իբ. 57։ Ամովս. ա. 7։ կդ Թագ. իբ. 58։ Ամովս. ա. 8։ կե Թագ. իբ. 59։ Ամովս. ա. 9։ կզ Թագ. իբ. 60։ Ամովս. ա. 10։ կէ Թագ. իբ. 61։ Ամովս. ա. 11։ կը Թագ. իբ. 62։ Ամովս. ա. 12։ կթ Թագ. իբ. 63։ Ամովս. ա. 13։ 14։ Ամովս. ա. 15։ Ամովս. բ. 1։ 2։ Ամովս. բ. 3։ Ամովս. բ. 4։ Ամովս. բ. 5։ Ամովս. բ. 6։ Ամովս. բ. 7։ Ամովս. բ. 8։ Ամովս. բ. 9։ Ամովս. բ. 10։ Ամովս. բ. 11։ Ամովս. բ. 12։ Ամովս. բ. 13։ Ամովս. բ. 14։ Ամովս. բ. 15։ Ամովս. բ. 16։ Ամովս. գ. 1։ Ամովս. գ. 2։ Ամովս. գ. 3։ Ամովս. գ. 4։ Ամովս. գ. 5։ Ամովս. գ. 6։ Ամովս. գ. 7։ Ամովս. գ. 8։ Ամովս. գ. 9։ Ամովս. գ. 10։ Ամովս. գ. 11։ Ամովս. գ. 12։ Ամովս. գ. 13։ Ամովս. գ. 14։ Ամովս. գ. 15։ Ամովս. դ. 1։ Ամովս. դ. 2։ Ամովս. դ. 3։ Ամովս. դ. 4։ Ամովս. դ. 5։ Ամովս. դ. 6։ Ամովս. դ. 7։ Ամովս. դ. 8։ Ամովս. դ. 9։ Ամովս. դ. 10։ Ամովս. դ. 11։ Ամովս. դ. 12։ Ամովս. դ. 13։ Ամովս. ե. 1։ Ամովս. ե. 2։ Ամովս. ե. 3։ Ամովս. ե. 4։ Ամովս. ե. 5։ Ամովս. ե. 6։ Ամովս. ե. 7։ Ամովս. ե. 8։ Ամովս. ե. 9։ Ամովս. ե. 10։ Ամովս. ե. 11։ Ամովս. ե. 12։ Ամովս. ե. 13։ Ամովս. ե. 14։ Ամովս. ե. 15։ Ամովս. ե. 16։ Ամովս. ե. 17։ Ամովս. ե. 18։ Ամովս. ե. 19։ Ամովս. ե. 20։ Ամովս. ե. 21։ Ամովս. ե. 22։ Ամովս. ե. 23։ Ամովս. ե. 24։ Ամովս. ե. 25։ Ամովս. ե. 26։ Ամովս. ե. 27։

զ Ամովս. զ. 1։ է Ամովս. զ. 2։ ը Ամովս. զ. 3։ թ Ամովս. զ. 4։ ժ Ամովս. զ. 5։ ժա Ամովս. զ. 6։ ժբ Ամովս. զ. 7։ ժգ Ամովս. զ. 8։ ժդ Ամովս. զ. 9։ ժե Ամովս. զ. 10։ ժզ Ամովս. զ. 11։ ժէ Ամովս. զ. 12։ ժը Ամովս. զ. 13։ ժթ Ամովս. զ. 14։ Ամովս. է. 1։ Ամովս. է. 2։ Ամովս. է. 3։ Ամովս. է. 4։ Ամովս. է. 5։ Ամովս. է. 6։ Ամովս. է. 7։ Ամովս. է. 8։ Ամովս. է. 9։ Ամովս. է. 10։ Ամովս. է. 11։ Ամովս. է. 12։ Ամովս. է. 13։ Ամովս. է. 14։ Ամովս. է. 15։ Ամովս. է. 16։ Ամովս. է. 17։ Ամովս. է. 18։ Ամովս. է. 19։ Ամովս. է. 20։ Ամովս. է. 21։ Ամովս. է. 22։ Ամովս. է. 23։ Ամովս. է. 24։ Ամովս. է. 25։ Ամովս. է. 26։ Ամովս. է. 27։ Ամովս. է. 28։ Ամովս. է. 29։ Ամովս. է. 30։ Ամովս. է. 31։ Ամովս. է. 32։ Ամովս. է. 33։ Ամովս. է. 34։ Ամովս. է. 35։ Ամովս. է. 36։ Ամովս. է. 37։ Ամովս. է. 38։ Ամովս. է. 39։ Ամովս. է. 40։ Ամովս. է. 41։ Ամովս. է. 42։ Ամովս. է. 43։ Ամովս. է. 44։ Ամովս. է. 45։ Ամովս. է. 46։ Ամովս. է. 47։ Ամովս. է. 48։ Ամովս. է. 49։ Ամովս. է. 50։ Ամովս. է. 51։ Ամովս. է. 52։ Ամովս. է. 53։ Ամովս. է. 54։ Ամովս. է. 55։ Ամովս. է. 56։ Ամովս. է. 57։ Ամովս. է. 58։ Ամովս. է. 59։ Ամովս. է. 60։ Ամովս. է. 61։ Ամովս. է. 62։ Ամովս. է. 63։ Ամովս. է. 64։ Ամովս. է. 65։ Ամովս. է. 66։ Ամովս. է. 67։ Ամովս. է. 68։ Ամովս. է. 69։ Ամովս. է. 70։ Ամովս. է. 71։ Ամովս. է. 72։ Ամովս. է. 73։ Ամովս. է. 74։ Ամովս. է. 75։ Ամովս. է. 76։ Ամովս. է. 77։ Ամովս. է. 78։ Ամովս. է. 79։ Ամովս. է. 80։ Ամովս. է. 81։ Ամովս. է. 82։ Ամովս. է. 83։ Ամովս. է. 84։ Ամովս. է. 85։ Ամովս. է. 86։ Ամովս. է. 87։ Ամովս. է. 88։ Ամովս. է. 89։ Ամովս. է. 90։ Ամովս. է. 91։ Ամովս. է. 92։ Ամովս. է. 93։ Ամովս. է. 94։ Ամովս. է. 95։ Ամովս. է. 96։ Ամովս. է. 97։ Ամովս. է. 98։ Ամովս. է. 99։ Ամովս. է. 100։ Ամովս. է. 101։ Ամովս. է. 102։ Ամովս. է. 103։ Ամովս. է. 104։ Ամովս. է. 105։ Ամովս. է. 106։ Ամովս. է. 107։ Ամովս. է. 108։ Ամովս. է. 109։ Ամովս. է. 110։ Ամովս. է. 111։ Ամովս. է. 112։ Ամովս. է. 113։ Ամովս. է. 114։ Ամովս. է. 115։ Ամովս. է. 116։ Ամովս. է. 117։ Ամովս. է. 118։ Ամովս. է. 119։ Ամովս. է. 120։ Ամովս. է. 121։ Ամովս. է. 122։ Ամովս. է. 123։ Ամովս. է. 124։ Ամովս. է. 125։ Ամովս. է. 126։ Ամովս. է. 127։ Ամովս. է. 128։ Ամովս. է. 129։ Ամովս. է. 130։ Ամովս. է. 131։ Ամովս. է. 132։ Ամովս. է. 133։ Ամովս. է. 134։ Ամովս. է. 135։ Ամովս. է. 136։ Ամովս. է. 137։ Ամովս. է. 138։ Ամովս. է. 139։ Ամովս. է. 140։ Ամովս. է. 141։ Ամովս. է. 142։ Ամովս. է. 143։ Ամովս. է. 144։ Ամովս. է. 145։ Ամովս. է. 146։ Ամովս. է. 147։ Ամովս. է. 148։ Ամովս. է. 149։ Ամովս. է. 150։ Ամովս. է. 151։ Ամովս. է. 152։ Ամովս. է. 153։ Ամովս. է. 154։ Ամովս. է. 155։ Ամովս. է. 156։ Ամովս. է. 157։ Ամովս. է. 158։ Ամովս. է. 159։ Ամովս. է. 160։ Ամովս. է. 161։ Ամովս. է. 162։ Ամովս. է. 163։ Ամովս. է. 164։ Ամովս. է. 165։ Ամովս. է. 166։ Ամովս. է. 167։ Ամովս. է. 168։ Ամովս. է. 169։ Ամովս. է. 170։ Ամովս. է. 171։ Ամովս. է. 172։ Ամովս. է. 173։ Ամովս. է. 174։ Ամովս. է. 175։ Ամովս. է. 176։ Ամովս. է. 177։ Ամովս. է. 178։ Ամովս. է. 179։ Ամովս. է. 180։ Ամովս. է. 181։ Ամովս. է. 182։ Ամովս. է. 183։ Ամովս. է. 184։ Ամովս. է. 185։ Ամովս. է. 186։ Ամովս. է. 187։ Ամովս. է. 188։ Ամովս. է. 189։ Ամովս. է. 190։ Ամովս. է. 191։ Ամովս. է. 192։ Ամովս. է. 193։ Ամովս. է. 194։ Ամովս. է. 195։ Ամովս. է. 196։ Ամովս. է. 197։ Ամովս. է. 198։ Ամովս. է. 199։ Ամովս. է. 200։ Ամովս. է. 201։ Ամովս. է. 202։ Ամովս. է. 203։ Ամովս. է. 204։ Ամովս. է. 205։ Ամովս. է. 206։ Ամովս. է. 207։ Ամովս. է. 208։ Ամովս. է. 209։ Ամովս. է. 210։ Ամովս. է. 211։ Ամովս. է. 212։ Ամովս. է. 213։ Ամովս. է. 214։ Ամովս. է. 215։ Ամովս. է. 216։ Ամովս. է. 217։ Ամովս. է. 218։ Ամովս. է. 219։ Ամովս. է. 220։ Ամովս. է. 221։ Ամովս. է. 222։ Ամովս. է. 223։ Ամովս. է. 224։ Ամովս. է. 225։ Ամովս. է. 226։ Ամովս. է. 227։ Ամովս. է. 228։ Ամովս. է. 229։ Ամովս. է. 230։ Ամովս. է. 231։ Ամովս. է. 232։ Ամովս. է. 233։ Ամովս. է. 234։ Ամովս. է. 235։ Ամովս. է. 236։ Ամովս. է. 237։ Ամովս. է. 238։ Ամովս. է. 239։ Ամովս. է. 240։ Ամովս. է. 241։ Ամովս. է. 242։ Ամովս. է. 243։ Ամովս. է. 244։ Ամովս. է. 245։ Ամովս. է. 246։ Ամովս. է. 247։ Ամովս. է. 248։ Ամովս. է. 249։ Ամովս. է. 250։ Ամովս. է. 251։ Ամովս. է. 252։ Ամովս. է. 253։ Ամովս. է. 254։ Ամովս. է. 255։ Ամովս. է. 256։ Ամովս. է. 257։ Ամովս. է. 258։ Ամովս. է. 259։ Ամովս. է. 260։ Ամովս. է. 261։ Ամովս. է. 262։ Ամովս. է. 263։ Ամովս. է. 264։ Ամովս. է. 265։ Ամովս. է. 266։ Ամովս. է. 267։ Ամովս. է. 268։ Ամովս. է. 269։ Ամովս. է. 270։ Ամովս. է. 271։ Ամովս. է. 272։ Ամովս. է. 273։ Ամովս. է. 274։ Ամովս. է. 275։ Ամովս. է. 276։ Ամովս. է. 277։ Ամովս. է. 278։ Ամովս. է. 279։ Ամովս. է. 280։ Ամովս. է. 281։ Ամովս. է. 282։ Ամովս. է. 283։ Ամովս. է. 284։ Ամովս. է. 285։ Ամովս. է. 286։ Ամովս. է. 287։ Ամովս. է. 288։ Ամովս. է. 289։ Ամովս. է. 290։ Ամովս. է. 291։ Ամովս. է. 292։ Ամովս. է. 293։ Ամովս. է. 294։ Ամովս. է. 295։ Ամովս. է. 296։ Ամովս. է. 297։ Ամովս. է. 298։ Ամովս. է. 299։ Ամովս. է. 300։ Ամովս. է. 301։ Ամովս. է. 302։ Ամովս. է. 303։ Ամովս. է. 304։ Ամովս. է. 305։ Ամովս. է. 306։ Ամովս. է. 307։ Ամովս. է. 308։ Ամովս. է. 309։ Ամովս. է. 310։ Ամովս. է. 311։ Ամովս. է. 312։ Ամովս. է. 313։ Ամովս. է. 314։ Ամովս. է. 315։ Ամովս. է. 316։ Ամովս. է. 317։ Ամովս. է. 318։ Ամովս. է. 319։ Ամովս. է. 320։ Ամովս. է. 321։ Ամովս. է. 322։ Ամովս. է. 323։ Ամովս. է. 324։ Ամովս. է. 325։ Ամովս. է. 326։ Ամովս. է. 327։ Ամովս. է. 328։ Ամովս. է. 329։ Ամովս. է. 330։ Ամովս. է. 331։ Ամովս. է. 332։ Ամովս. է. 333։ Ամովս. է. 334։ Ամովս. է. 335։ Ամովս. է. 336։ Ամովս. է. 337։ Ամովս. է. 338։ Ամովս. է. 339։ Ամովս. է. 340։ Ամովս. է. 341։ Ամովս. է. 342։ Ամովս. է. 343։ Ամովս. է. 344։ Ամովս. է. 345։ Ամովս. է. 346։ Ամովս. է. 347։ Ամովս. է. 348։ Ամովս. է. 349։ Ամովս. է. 350։ Ամովս. է. 351։ Ամովս. է. 352։ Ամովս. է. 353։ Ամովս. է. 354։ Ամովս. է. 355։ Ամովս. է. 356։ Ամովս. է. 357։ Ամովս. է. 358։ Ամովս. է. 359։ Ամովս. է. 360։ Ամովս. է. 361։ Ամովս. է. 362։ Ամովս. է. 363։ Ամովս. է. 364։ Ամովս. է. 365։ Ամովս. է. 366։ Ամովս. է. 367։ Ամովս. է. 368։ Ամովս. է. 369։ Ամովս. է. 370։ Ամովս. է. 371։ Ամովս. է. 372։ Ամովս. է. 373։ Ամովս. է. 374։ Ամովս. է. 375։ Ամովս. է. 376։ Ամովս. է. 377։ Ամովս. է. 378։ Ամովս. է. 379։ Ամովս. է. 380։ Ամովս. է. 381։ Ամովս. է. 382։ Ամովս. է. 383։ Ամովս. է. 384։ Ամովս. է. 385։ Ամովս. է. 386։ Ամովս. է. 387։ Ամովս. է. 388։ Ամովս. է. 389։ Ամովս. է. 390։ Ամովս. է. 391։ Ամովս. է. 392։ Ամովս. է. 393։ Ամովս. է. 394։ Ամովս. է. 395։ Ամովս. է. 396։ Ամովս. է. 397։ Ամովս. է. 398։ Ամովս. է. 399։ Ամովս. է. 400։ Ամովս. է. 401։ Ամովս. է. 402։ Ամովս. է. 403։ Ամովս. է. 404։ Ամովս. է. 405։ Ամովս. է. 406։ Ամովս. է. 407։ Ամովս. է. 408։ Ամովս. է. 409։ Ամովս. է. 410։ Ամովս. է. 411։ Ամովս. է. 412։ Ամովս. է. 413։ Ամովս. է. 414։ Ամովս. է. 415։ Ամովս. է. 416։ Ամովս. է. 417։ Ամովս. է. 418։ Ամովս. է. 419։ Ամովս. է. 420։ Ամովս. է. 421։ Ամովս. է. 422։ Ամովս. է. 423։ Ամովս. է. 424։ Ամովս. է. 425։ Ամովս. է. 426։ Ամովս. է. 427։ Ամովս. է. 428։ Ամովս. է. 429։ Ամովս. է. 430։ Ամովս. է. 431։ Ամովս. է. 432։ Ամովս. է. 433։ Ամովս. է. 434։ Ամովս. է. 435։ Ամովս. է. 436։ Ամովս. է. 437։ Ամովս. է. 438։ Ամովս. է. 439։ Ամովս. է. 440։ Ամովս. է. 441։ Ամովս. է. 442։ Ամովս. է. 443։ Ամովս. է. 444։ Ամովս. է. 445։ Ամովս. է. 446։ Ամովս. է. 447։ Ամովս. է. 448։ Ամովս. է. 449։ Ամովս. է. 450։ Ամովս. է. 451։ Ամովս. է. 452։ Ամովս. է. 453։ Ամովս. է. 454։ Ամովս. է. 455։ Ամովս. է. 456։ Ամովս. է. 457։ Ամովս. է. 458։ Ամովս. է. 459։ Ամովս. է. 460։ Ամովս. է. 461։ Ամովս. է. 462։ Ամովս. է. 463։ Ամովս. է. 464։ Ամովս. է. 465։ Ամովս. է. 466։ Ամովս. է. 467։ Ամովս. է. 468։ Ամովս. է. 469։ Ամովս. է. 470։ Ամովս. է. 471։ Ամովս. է. 472։ Ամովս. է. 473։ Ամովս. է. 474։ Ամովս. է. 475։ Ամովս. է. 476։ Ամովս. է. 477։ Ամովս. է. 478։ Ամովս. է. 479։ Ամովս. է. 480։ Ամովս. է. 481։ Ամովս. է. 482։ Ամովս. է. 483։ Ամովս. է. 484։ Ամովս. է. 485։ Ամովս. է. 486։ Ամովս. է. 487։ Ամովս. է. 488։ Ամովս. է. 489։ Ամովս. է. 490։ Ամովս. է. 491։ Ամովս. է. 492։ Ամովս. է. 493։ Ամովս. է. 494։ Ամովս. է. 495։ Ամովս. է. 496։ Ամովս. է. 497։ Ամովս. է. 498։ Ամովս. է. 499։ Ամովս. է. 500։ Ամովս. է. 501։ Ամովս. է. 502։ Ամովս. է. 503։ Ամովս. է. 504։ Ամովս. է. 505։ Ամովս. է. 506։ Ամովս. է. 507։ Ամովս. է. 508։ Ամովս. է. 509։ Ամովս. է. 510։ Ամովս. է. 511։ Ամովս. է. 512։ Ամովս. է. 513։ Ամովս. է. 514։ Ամովս. է. 515։ Ամովս. է. 516։ Ամովս. է. 517։ Ամովս. է. 518։ Ամովս. է. 519։ Ամովս. է. 520։ Ամովս. է. 521։ Ամովս. է. 522։ Ամովս. է. 523։ Ամովս. է. 524։ Ամովս. է. 525։ Ամովս. է. 526։ Ամովս. է. 527։ Ամովս. է. 528։ Ամովս. է. 529։ Ամովս. է. 530։ Ամովս. է. 531։ Ամովս. է. 532։ Ամովս. է. 533։ Ամովս. է. 534։ Ամովս. է. 535։ Ամովս. է. 536։ Ամովս. է. 537։ Ամովս. է. 538։ Ամովս. է. 539։ Ամովս. է. 540։ Ամովս. է. 541։ Ամովս. է. 542։ Ամովս. է. 543։ Ամովս. է. 544։ Ամովս. է. 545։ Ամովս. է. 546։ Ամովս. է. 547։ Ամովս. է. 548։ Ամովս. է. 549։ Ամովս. է. 550։ Ամովս. է. 551։ Ամովս. է. 552։ Ամովս. է. 553։ Ամովս. է. 554։ Ամովս. է. 555։ Ամովս. է. 556։ Ամովս. է. 557։ Ամովս. է. 558։ Ամովս. է. 559։ Ամովս. է. 560։ Ամովս. է. 561։ Ամովս. է. 562։ Ամովս. է. 563։ Ամովս. է. 564։ Ամովս. է. 565։ Ամովս. է. 566։ Ամովս. է. 567։ Ամովս. է. 568։ Ամովս. է. 569։ Ամովս. է. 570։ Ամովս. է. 571։ Ամովս. է. 572։ Ամովս. է. 573։ Ամովս. է. 574։ Ամովս. է. 575։ Ամովս. է. 576։ Ամովս. է. 577։ Ամովս. է. 578։ Ամովս. է. 579։ Ամովս. է. 580։ Ամովս. է. 581։ Ամովս. է. 582։ Ամովս. է. 583։ Ամովս. է. 584։ Ամովս. է. 585։ Ամովս. է. 586։ Ամովս. է. 587։ Ամովս. է. 588։ Ամովս. է. 589։ Ամովս. է. 590։ Ամովս. է. 591։ Ամովս. է. 592։ Ամովս. է. 593։ Ամովս. է. 594։ Ամովս. է. 595։ Ամովս. է. 596։ Ամովս. է. 597։ Ամովս. է. 598։ Ամովս. է. 599։ Ամովս. է. 600։ Ամովս. է. 601։ Ամովս. է. 602։ Ամովս. է. 603։ Ամովս. է. 604։ Ամովս. է. 605։ Ամովս. է. 606։ Ամովս. է. 607։ Ամովս. է. 608։ Ամովս. է. 609։ Ամովս. է. 610։ Ամովս. է. 611։ Ամովս. է. 612։ Ամովս. է. 613։ Ամովս. է. 614։ Ամովս. է. 615։ Ամովս. է. 616։ Ամովս. է. 617։ Ամովս. է. 618։ Ամովս. է. 619։ Ամովս. է. 620։ Ամովս. է. 621։ Ամովս. է. 622։ Ամովս. է. 623։ Ամովս. է. 624։ Ամովս. է. 625։ Ամովս. է. 626։ Ամովս. է. 627։ Ամովս. է. 628։ Ամովս. է. 629։ Ամովս. է. 630։ Ամովս. է. 631։ Ամովս. է. 632։ Ամովս. է. 633։ Ամովս. է. 634։ Ամովս. է. 635։ Ամովս. է. 636։ Ամովս. է. 637։ Ամովս. է. 638։ Ամովս. է. 639։ Ամովս. է. 640։ Ամովս. է. 641։ Ամովս. է. 642։ Ամովս. է. 643։ Ամովս. է. 644։ Ամովս. է. 645։ Ամովս. է. 646։ Ամովս. է. 647։ Ամովս. է. 648։ Ամովս. է. 649։ Ամովս. է. 650։ Ամովս. է. 651։ Ամովս. է. 652։ Ամովս. է. 653։ Ամովս. է. 654։ Ամովս. է. 655։ Ամովս. է. 656։ Ամովս. է. 657։ Ամովս. է. 658։ Ամովս. է. 659։ Ամովս. է. 660։ Ամովս. է. 661։ Ամովս. է. 662։ Ամովս. է. 663։ Ամովս. է. 664։ Ամովս. է. 665։ Ամովս. է. 666։ Ամովս. է. 667։ Ամովս. է. 668։ Ամովս. է. 669։ Ամովս. է. 670։ Ամովս. է. 671։ Ամովս. է. 672։ Ամովս. է. 673։ Ամովս. է. 674։ Ամովս. է. 675։ Ամովս. է. 676։ Ամովս. է. 677։ Ամովս. է. 678։ Ամովս. է. 679։ Ամովս. է. 680։ Ամովս. է. 681։ Ամովս. է. 682։ Ամովս. է. 683։ Ամովս. է. 684։ Ամովս. է. 685։ Ամովս. է. 686։ Ամովս. է. 687։ Ամովս. է. 688։ Ամովս. է. 689։ Ամովս. է. 690։ Ամովս. է. 691։ Ամովս. է. 692։ Ամովս. է. 693։ Ամովս. է. 694։ Ամովս. է. 695։ Ամովս. է. 696։ Ամովս. է. 697։ Ամովս. է. 698։ Ամովս. է. 699։ Ամովս. է. 700։ Ամովս. է. 701։ Ամովս. է. 702։ Ամովս. է. 703։ Ամովս. է. 704։ Ամովս. է. 705։ Ամովս. է. 706։ Ամովս. է. 707։ Ամովս. է. 708։ Ամովս. է. 709։ Ամովս. է. 710։ Ամովս. է. 711։ Ամովս. է. 712։ Ամովս. է. 713։ Ամովս. է. 714։ Ամովս. է. 715։ Ամովս. է. 716։ Ամովս. է. 717։ Ամովս. է. 718։ Ամովս. է. 719։ Ամովս. է. 720։ Ամովս. է. 721։ Ամովս. է. 722։ Ամովս. է. 723։ Ամովս. է. 724։ Ամովս. է. 725։ Ամովս. է. 726։ Ամովս. է. 727։ Ամովս. է. 728։ Ամովս. է. 729։ Ամովս. է. 730։ Ամովս. է. 731։ Ամովս. է. 732։ Ամովս. է. 733։ Ամովս. է. 734։ Ամովս. է. 735։ Ամովս. է. 736։ Ամովս. է. 737։ Ամովս. է. 738։ Ամովս. է. 739։ Ամովս. է. 740։ Ամովս. է. 741։ Ամովս. է. 742։ Ամովս. է. 743։ Ամովս. է. 744։ Ամովս. է. 745։ Ամովս. է. 746։ Ամովս. է. 747։ Ամովս. է. 748։ Ամովս. է. 749։ Ամովս. է. 750։ Ամովս. է. 751։ Ամովս. է. 752։ Ամովս. է. 753։ Ամովս. է. 754։ Ամովս. է. 755։ Ամովս. է. 756։ Ամովս. է. 757։ Ամովս. է. 758։ Ամովս. է. 759։ Ամովս. է. 760։ Ամովս. է. 761։ Ամովս. է. 762։ Ամովս. է. 763։ Ամովս. է. 764։ Ամովս. է. 765։ Ամովս. է. 766։ Ամովս. է. 767։ Ամովս. է. 768։ Ամովս. է. 769։ Ամովս. է. 770։ Ամովս. է. 771։ Ամովս. է. 772։ Ամովս. է. 773։ Ամովս. է. 774։ Ամովս. է. 775։ Ամովս. է. 776։ Ամովս. է. 777։ Ամովս. է. 778։ Ամովս. է. 779։ Ամովս. է. 780։ Ամովս. է. 781։ Ամովս. է. 782։ Ամովս. է. 783։ Ամովս. է. 784։ Ամովս. է. 785։ Ամովս. է. 786։ Ամովս. է. 787։ Ամովս. է. 788։ Ամովս. է. 789։ Ամովս. է. 790։ Ամովս. է. 791։ Ամովս. է. 792։ Ամովս. է. 793։ Ամովս. է. 794։ Ամովս. է. 795։ Ամովս. է. 796։ Ամովս. է. 797։ Ամովս. է. 798։ Ամովս. է. 799։ Ամովս. է. 800։ Ամովս. է. 801։ Ամովս. է. 802։ Ամովս. է. 803։ Ամովս. է. 804։ Ամովս. է. 805։ Ամովս. է. 806։ Ամովս. է. 807։ Ամովս. է. 808։ Ամովս. է. 809։ Ամովս. է. 810։ Ամովս. է. 811։ Ամովս. է. 812։ Ամովս. է. 813։ Ամովս. է. 814։ Ամովս. է. 815։ Ամովս. է. 816։ Ամովս. է. 817։ Ամովս. է. 818։ Ամովս. է. 819։ Ամովս. է. 820։ Ամովս. է. 821։ Ամովս. է. 822։ Ամովս. է. 823։ Ամովս. է. 824։ Ամովս. է. 825։ Ամովս. է. 826։ Ամովս. է. 827։ Ամովս. է. 828։ Ամովս. է. 829։ Ամովս. է. 830։ Ամովս. է. 831։ Ամովս. է. 832։ Ամովս. է. 833։ Ամովս. է. 834։ Ամովս. է. 835։ Ամովս. է. 836։ Ամովս. է. 837։ Ամովս. է. 838։ Ամովս. է. 839։ Ամովս. է. 840։ Ամովս. է. 841։ Ամովս. է. 842։ Ամովս. է. 843։ Ամովս. է. 844։ Ամովս. է. 845։ Ամովս. է. 846։ Ամովս. է. 847։ Ամովս. է. 848։ Ամովս. է. 849։ Ամովս. է. 850։ Ամովս. է. 851։ Ամովս. է. 852։ Ամովս. է. 853։ Ամովս. է. 854։ Ամովս. է. 855։ Ամովս. է. 856։ Ամովս. է. 857։ Ամովս. է. 858։ Ամովս. է. 859։ Ամովս. է. 860։ Ամովս. է. 861։ Ամովս. է. 862։ Ամովս. է. 863։ Ամովս. է. 864։ Ամովս. է. 865։ Ամովս. է. 866։ Ամովս. է. 867։ Ամովս. է. 868։ Ամովս. է. 869։ Ամովս. է. 870։ Ամովս. է. 871։ Ամովս. է. 872։ Ամովս. է. 873։ Ամովս. է. 874։ Ամովս. է. 875։ Ամովս. է. 876։ Ամովս. է. 877։ Ամովս. է. 878։ Ամովս. է. 879։ Ամովս. է. 880։ Ամովս. է. 881։ Ամովս. է. 882։ Ամովս. է. 883։ Ամովս. է. 884։ Ամովս. է. 885։ Ամովս. է. 886։ Ամովս. է. 887։ Ամովս. է. 888։ Ամովս. է. 889։ Ամովս. է. 890։ Ամովս. է. 891։ Ամովս. է. 892։ Ամովս. է. 893։ Ամովս. է. 894։ Ամովս. է. 895։ Ամովս. է. 896։ Ամովս. է. 897։ Ամովս. է. 898։ Ամովս. է. 899։ Ամովս. է. 900։ Ամովս. է. 901։ Ամովս. է. 902։ Ամովս. է. 903։ Ամովս. է. 904։ Ամովս. է. 905։ Ամովս. է. 906։ Ամովս. է. 907։ Ամովս. է. 908։ Ամովս. է. 909։ Ամովս. է. 910։ Ամովս. է. 911։ Ամովս. է. 912։ Ամովս. է. 913։ Ամովս. է. 914։ Ամովս. է. 915։ Ամովս. է. 916։ Ամովս. է. 917։ Ամովս. է. 918։ Ամովս. է. 919։ Ամովս. է. 920։ Ամովս. է. 921։ Ամովս. է. 922։ Ամովս. է. 923։ Ամովս. է. 924։ Ամովս. է. 925։ Ամովս. է. 926։ Ամովս. է. 927։ Ամովս. է. 928։ Ամովս. է. 929։ Ամովս. է. 930։ Ամովս. է. 931։ Ամովս. է. 932։ Ամովս. է. 933։ Ամովս. է. 934։ Ամովս. է. 935։ Ամովս. է. 936։ Ամովս. է. 937։ Ամովս. է. 938։ Ամովս. է. 939։ Ամովս. է. 940։ Ամովս. է. 941։ Ամովս. է. 942։ Ամովս. է. 943։ Ամովս. է. 944։ Ամովս. է. 945։ Ամովս. է. 946։ Ամովս. է. 947։ Ամովս. է. 948։ Ամովս. է. 949։ Ամովս. է. 950։ Ամովս. է. 951։ Ամովս. է. 952։ Ամովս. է. 953։ Ամովս. է. 954։ Ամովս. է. 955։ Ամովս. է. 956։ Ամովս. է. 957։ Ամովս. է. 958։ Ամովս. է. 959։ Ամովս. է. 960։ Ամովս. է. 961։ Ամովս. է. 962։ Ամովս. է. 963։ Ամովս. է. 964։ Ամովս. է. 965։ Ամովս. է. 966։ Ամովս. է. 967։ Ամովս. է. 968։ Ամովս. է. 969։ Ամովս. է. 970։ Ամովս. է. 971։ Ամովս. է. 972։ Ամովս. է. 973։ Ամովս. է. 974։ Ամովս. է. 975։ Ամովս. է. 976։ Ամովս. է. 977։ Ամովս. է. 978։ Ամովս. է. 979։ Ամովս. է. 980։ Ամովս. է. 981։ Ամովս. է. 982։ Ամովս. է. 983։ Ամովս. է. 984։ Ամովս. է. 985։ Ամովս. է. 986։ Ամովս. է. 987։ Ամովս. է. 988։ Ամովս. է. 989։ Ամովս. է. 990։ Ամովս. է. 991։ Ամովս. է. 992։ Ամովս. է. 993։ Ամովս. է. 994։ Ամովս. է. 995։ Ամովս. է. 996։ Ամովս. է. 997։ Ամովս. է. 998։ Ամովս. է. 999։ Ամովս. է. 1000։

ԳԼ· Ե

ա Խոթակէի վրայով ալը մը։ բ Ընդհարելու յարձակմամբ մը։ գ Առաւած կը մերժէ անոնց կեդրոնացնելուն զբաղումները։

1 Լսեցէք աս խօսքը՝ ձեր վրայ ըրած ողբս,
Ով Խոթակէի առնը։
2 Խոթակէի կոյտը ինկած է, ու չի կրնար ալ պիտի
չկրնէ։
Իր երկրին վրայ ձգուած է. գանիկա վերցնող
չկայ։
3 Քանզի Տէրը ըՀոման այսպէս կ'ըսէ։
Ան քաղաքին մէջը՝ ուակից որ հազար կ'ելլէր,
Հարիւր պիտի մնայ։
Եւ ուակից որ հարիւր կ'ելլէր,
Տասը պիտի մնայ Խոթակէի տանը։
4 Քանզի Տէրը Խոթակէի տանը այսպէս կ'ըսէ։
բՁիս փնտռեցէք, ու պարիք։
5 Բայց գԲեթէլը մի փնտռէք,
Ու Գազգազա մի մտնէք,
Ու ՀԲերսաբէէ մի անցնիք։
Քանզի Գազգազա անշուշտ գերութեան պիտի
տրուի,
Ու ՀԲեթէլ պիտի ունայնանայ։
6 ՀՏէրը փնտռեցէք, ու պարիք։
Զըլլայ որ Յովսեփին տանը մէջ կրակի պէս
խյայ,
Եւ ըՆինէ ուտէ, ու Բեթէլի մէջ մարող չըլլայ։
7 Դուք որ գԻրաւունքը օշինդրի կը գարձնէք,
Ու արդարութիւնը գետինը կը ձգէք,
8 Փնտռեցէք զանիկա՝ որ գԲազմաստեղը ու Հսկան
չինեց,
Ու մահուան սոսկումը առաւօտուան լոյսի կը
գարձնէ,
գԵւ ցորեկը գիշերուան պէս կը մթընցնէ,
Ու ՀԾովուն ջուրերը կը կանչէ,
Ու զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թափէ.
ՀԱնոր անունը Եհովայ է։
9 Որ զօրաւորին վրայ յանկարծ կործանում կը
բերէ,
Ու կործանում միջնէ ամրոցը կը հասնի։
10 ԻԴրանը մէջ յանդիմանողը կ'ատեն,
Ու գշիտակ խօսողէն կը զզուին։
11 Ուստի՝ որովհետեւ աղքատին վրայ կը կոխէք,
Ու անկէ ցորենի պարգեւներ կ'առնէք,
Թէեւ ևտաշուած քարէ տուներ չինէք,
Բայց անոնց մէջը պիտի չբնակիք.
Ու՝ Ընձեռ ցանկալի այգիներ տնկէք,
Բայց անոնց գինին պիտի չխմէք։
12 Քանզի ձեր շատ յանցանքները ու ձեր ծանր
մեղքերը գիտեմ.
ՀԱրդարը կը նեղէք, կաշառք կ'առնէք
Ու գրանը մէջ դատաւորները կը ծռէք։
13 Ասոր համար խելացի եղողը անատնը պիտի
լռէ,
Քանզի ժամանակը չար է։
14 Բարութիւն փնտռեցէք ու չի Թէ չարութիւն,
որպէս զի ապրիք.
Եւ այսպէս զօրաց Տէրը Աստուածը ձեզի հետ
պիտի ըլլայ, ինչպէս որ խօսիք։
15 ՀՉարութիւնըատեցէք, ու բարութիւնը սիրեցէք,
Եւ գրանը մէջ իրաւունքը հաստատեցէք.
Գուցէ զօրաց Տէրը Աստուածը Յովսեփին մնացորդին ողորմութիւն ընէ։
16 Անոր համար զօրաց Աստուածը՝ Տէրը Եհովան այսպէս կ'ըսէ.
Ամէն հրապարակներու մէջ ողբ պիտի ըլլայ,
Ու ամէն փողոցներու մէջ վայ վայ՝ պիտի
ըսեն,
Ու երկրագործը առգի՝ ու ողբ գիտցողները
ողբալու պիտի կանչեն։
17 Եւ ամէն այգիներու մէջ ողբ պիտի ըլլայ,
Քանզի Ձու մէջէդ պիտի անցնեմ, կ'ըսէ Տէրը։
18 ՈՎայ անոնց՝ որ Տէրոջը օրուան կը ցանկան.
Ձեզի ի՞նչ պիտի ըլլայ ՀՏէրոջը օրը.
Անիկա խաւար է՝ և չի Թէ լոյս։
19 ՈՆմանիկ երբոր առիւծին երեսէն փախչի,
Ու արջ մը անոր հանդիպի,
Եւ կամ տունը մտնէ ու ձեռքը պատին վրայ
կռթընցընէ,
Եւ զանիկա օձը խածնէ։
20 Անհա Տէրոջը օրը խաւար է՝ և չի Թէ լոյս,
Ու անոր մէջը մառախուղ կայ՝ և չի Թէ պայծառութիւն։
21 ՀՁեր տօներդ կ'ատեմ ու կը մերժեմ,
Եւ ձեր հանդիսաւոր ժողովներուն մէջ ՈՀոտ
պիտի չառնեմ։
22 ՈԹէ որ ինծի ողջակէզներ ու ձեր հացի ընծաներդ մատուցանէք ալ՝
Գիտի չընդունիմ,
Եւ ձեր գեր անասուններուն խաղաղութեան
զոհերուն պիտի չհայիմ։
23 Քու երգերուդ ազազակը ինծմէ հեռացուր,
Քանզի քու սաւխնելուդ եղանակը պիտի
չլսեմ։
24 ՀԲայց իրաւունքը չուրի պէս թող վազէ,

ա Երեմ. է. 29. ե. գԱմ. ե. 1. ի. 2.
բ ը Ամ. ժի. 21. Երեմ. իԲ. 13. Հմր. 6.
գ Ես. ծե. 3.
դ Գէ. գ. 4.
ե Գէ. ը. 14.
զ Ոմը. գ. 12. ժ. 8.
է Հմր. 4.
ը Գէ. գ. 12.
թ Ցոր. Բ. 3. լԸ. 21.
ժ Ա՝ոգ. Ա՝գ. 29.
ի Ցոր. լԸ. 34. Գէ. Բ. 8.
ժա Ես. իԲ. 21. Գէ. գ. 13.
ժբ Ես. իԲ. 21.
ժգ Գ Թագ. իբ. 8.
ժդ ը Օր. իբ. 35. 38. 38. ՄԱգ. գ. 13. Ա՝ոփ. ա. 13. Ընդ. ա. 6.
ժե Գէ. ր. 6.
ժզ Ես. իԲ. 21. Գէ. ր. 7.
ժէ Գէ. գ. 16.
ժը ՄԱգ. գ. 11.
ժթ Ա՝ոգ. լԳ. 14. գԲ. 18. Հռոմ. ժբ. 9.
ի Եր. լբ. 30. գ Թագ. ժբ. 4. Ցոփ. բ. 14.
իա Երեմ. Բ. 17.
իբ Եր. ժբ. 13. Նաա. ա. 12.
իգ Ես. ծ. 18. Երեմ. ժե. 13. Եզկ. իգ. 22. 27. ը Գնա. գ. 4.
իդ Երեմ. լ. 7. Ցփ. Ա՝գ. ը. 9. Ա՝ոփ. ա. 13.
իե Ընտ. իա. 27.
իզ Ես. ծ. 11—16. Երեմ. գ. 30. Եզկ. ը. 13.
իէ Գէ. իգ. 31.
իը Ես. կգ. 3. ՄԱգ. գ. 6. 7.
իթ Եզկ. գ. 6. ՄԱգ. գ. 6.

ու արգասութիւնք՝ գոհաւոր գէմ պէս ։
25 Մխիթ անապատին մէջ քառասուն տարի
ինձի գոհեր ու ընծաներ մատուցիք , ով Իսրայէլի տունը .
26 Հապա դուք Ձեր Մոզքի խորաններըը
ու Ձեր փխունի կուռքերը
եւ Ձեզի համար չինած աստուածներնուդ
տարը կրնցիք ։
27 Ուստի Ձեզ Դամասկոսէն անդին գերի պիտի
քշեմ ,
Կ'ըսէ Տէրը , որուն անունը Զօրաց Աստուած է ։

ԳԼ · Զ

1 Խորհուրդ հնչատիրութիւնը ։ երկրին ամրութիւնքը պիտի պատժուին ։ 14 Ոգեղէն ալ անոնց կամակորութիւնը ։

1 Վա՛յ Սիոնի մէջ հանգիստ ընակողներուն ,
ու Սամարիայի լեռանը վրայ ապահովութեամբ
նստողներուն ,
Ազգաց գլուխին երեւելիներուն՝
Որ Իսրայէլի տունը անունց կը գիմէ ։
2 Քաղանէ Ւանցէք ու տեսէք ,
ու անկէ Մեծ Եմաթը գացէք ,
ու Փղշտացւոց Գէթը իջէք ։
Մխիթ անոնք աս թագաւորութիւններէն ապէ՞ղ են ,
կամ անոնց սահմանը ձեր սահմանէն մե՞ծ է ։
3 Վո՛յ անոնց՝ որ չարը օրը կը հեռացընեն ,
ու բռնութեան աթոռը կը մատեցընեն ,
4 փղոսկրեայ մահիճներու մէջ կը պառկին ,
ու իրենց անկողիններուն վրայ կ'երկննան ,
եւ հօտերէն գառներ կ'առնեն
ու գոմերու մէջէն պարարտ որթերը կ'առնեն ,
5 Տաւիղի ձայնով խազ կը կանչեն ,
ու Դաւիթին պէս իրենց երաժշտական գործիքներ կը հնարեն ,
6 գաւաթներով գինի կը խմեն ,
ու ծանրագին ձեթով կ'օծուին ,
եւ Յովսեփին բնկճումը վրայ չեն ցաւիր ։
7 Անոր համար հիմա առջի գերիներուն հետ
գերի պիտի քշուին ,
ու ուռկանները երկայնցողներուն աբաստիկներ ձայները պիտի վերնայ ։
8 Տէր եհովան իր անձին վրայ երդում՝ ըրաւ ,
Կ'ըսէ գօրաց Տէր Աստուածը ,
Ես Յակոբին պարծանքէն կը գզուիմ ,
ու անոր պալատները կ'ատեմ ,
եւ քաղաքը ու բոլոր անոր մէջը եղողը Ես-ուին պիտի մատնեմ ։
9 Ու թէ որ մէկ տան մէջ տասը մարդ մնայու ըլլայ ,
Անոնք ալ պիտի մեռնին ։
10 Եւ մէկուն հօրեղբայրը , կամ դիակը այրող մարդը զանոնկա պիտի վերցնէ՝
Ոսկորները տանէն դուրս հանելու համար ,
ու տանը մէջ եղողին պիտի ըսէ ,
Ա՛ւ ուրիշ մեր կայ քովդ ։
Եւ անոնկա պիտի ըսէ , Ոչ ։
Ու դուռ պիտի ըսէ , Լուռ կեցիր ,
Քանզի Տէրոջը անունը յիշելու արժան չէ ։
11 Վասն զի ահա Տէրը կը հրամայէ ,
Ու մեծ տունը կործանումով՝
Ու պզտիկ տունը պատռտումով պիտի զարնէ ։
12 Մխիթ ձիերը ապառաժի վրայ կը վազե՞ն ։
կամ անոնկա եզներով կը հերկուի՞ ։
Քանզի դուք իրաւունքը գառնաբեման՝
եւ արդարութեան պտուղը օշինդրի դարձուցիք ,
13 Ով ոչինչ բանով ուրախացողներ ,
Որ ըսիք Քէ՞ որ մեր ուժովը մեզի եղջիւրներ առինք ։
14 Անոր համար ահա ես , ով Իսրայէլի տունը ,
Ձեր վրայ մէկ ազգ մը առաք պիտի հանեմ ,
Կ'ըսէ գօրաց Տէր Աստուածը ,
Ու ձեզ Եմաթի մուտքէն մինչեւ անապատի ձորը պիտի նեղեն ։

ԳԼ · Լ

1 Մարգարէութ. ։ ի հրեից գաղանութիւնները նմանցին ազգաց կ'արգիլուի ։ 7 Գերեմանի ատեն Իսրայէլին մեծութիւնը պատի մը պէս նահովը կը ցուցուի Իսրայէլին մեծութիւնը ։ 10 Նմանութ. աշխարհաբարի ի՞նչ նմանութիւն վրայ ։ 14 Նմանութ. կը դադրի իր կոչումը ։ 16 ի նմանութիւն վրայ գալու պատիժը ։

1 Տէր եհովան ինձի այսպէս ցուցուց ,
Որ ահա վերջին խաղողը քաղելուն ակիզբը մնացածները առնդնէց ։
եւ ահա վերջին խաղը թագաւորին հանձքէն եաքն էր ։
2 Ու եղաւ որ անոնք երկրին խաղը բոլորովին ուտելէն եաքը՝
Ես ըսի , Ով Տէր եհովայ , կ'աղաչեմ՝ նեղէ ։
Յակոբ ի՞նչպէս պիտի կանգնի , քանզի փոքրուկ է ։
3 Տէրը ասոր համար զղջաց ,
Ասիկա չըլլայ՝ ըսաւ Տէրը ։
4 Տէր եհովան ինձի այսպէս ցուցուց ,
Որ ահա Տէր եհովան կրակը կը կանչէր որ անով գատաստան բնէ ։
եւ անիկա մեծ անդունդը կերաւ ,
Ու արտերը ուտելու էր ։
5 Ու ես ըսի , Ով Տէր եհովայ , կ'աղաչեմ՝ դադարէ ։

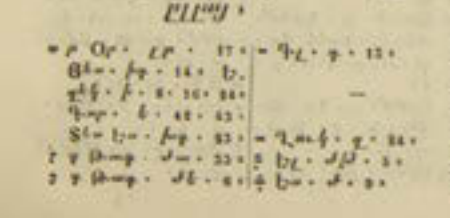

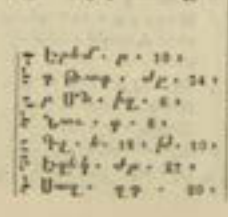

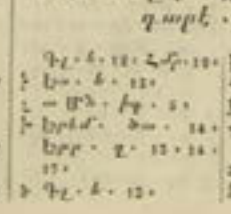

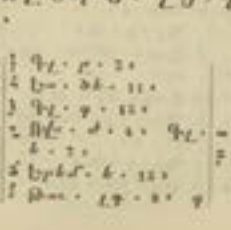

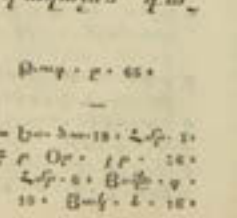

ՙՅակոբ ի՞նչպէս պիտի կանգնի , քանզի փիչուոր է ։
6 Տէրը ասոր հասնար պղտաց ,
Ասիկա ալ չըլլայ՝ ըսաւ Տէր Եհովան ։
7 Ինծի այսպէս ցուցուց ։
Որ ահա Տէրը գ՚նասակի ըշուէ ըշոյ պարսպի մը վրայ կայներ էր ,
Ու ձեռքը գ՚նասակ մը կար ։
8 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
Ի՞նչ կը տեսնես , Ամովսի ։
Ու ես ըսի , Գ՚նասակ մը ։
Եւ Տէրը ըսաւ ,
Ահա ես իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մէջը ՙգ՚նասակ մը կը գ՚նեմ ։
ՙԱլ անոնց ընդհանրին անտես պիտի չընեմ ։
9 Եւ Իսահակին ՙբարձր տեղերը աւերակ պիտի ըլլան ,
Ու Իսրայէլին սրբարանները պիտի աւրին ,
Ու ՙԲերոբոամի տանը վրայ սրով պիտի ելլեմ ։
10 Եւ ՙԲեթէլին քահանան Ամասիա Իսրայէլի ՙԲերոբոամ թագաւորին ըղ իրկեց՝ ըսելով ,
Իսրայէլի տանը մէջ Ամովս քեզի դէմ դաւաճանութիւն կ՚ընէ ։
Երկիրը չկրնար անոր բոլոր խօսքերը տանիլ ։
11 Քանզի Ամովս այսպէս կ՚ըսէ ։
ԲԵրոբոամ սրով պիտի մեռնի ,
Ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն անշուշտ գերութեան պիտի երթայ ։
12 Եւ Ամասիա ըսաւ Ամովսին ,
Ով տեսանող , գնա Յուդայի երկիրը փախիր ,
Ու հոն հաց կեր , և հոն մարգարէութիւն ըրէ ,
13 Ու ՙԱյլեւս ալ Բեթէլի մէջ մարգարէութիւն մի ըներ ,
ՙՔանզի անիկա թագաւորին սրբարան է ,
Ու թագաւորութիւնատուն է ։
14 Եւ Ամովս պատասխան առաւ ու Ամասիայի ըսաւ ,
Ես ոչ մարգարէ էի՝ ոչ ալ մարգարէի որդի ,
ՙՀապա ես արջառներու հովիւ՝ ու մոլեմուզ քաղող էի ։
15 Եւ Տէրը զիս հօտին ետեւէն առաւ ,
Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
Գնա՝ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին մարգարէութիւն ըրէ ։
16 Եւ հիմա Տէրոջը խօսքը մտիկ ըրէ ։
Դուն կ՚ըսես որ Իսրայէլի հասնար մարգարէութիւն մի ըներ ,
Ու ՙԻսահակի տանը վրայով խօսք մի խօսիր ։
17 ՙԱյնոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ ։
ՙՔու կինիդ քաղաքին մէջը պառնկութիւն պիտի ընէ ,
Եւ քու տղաքներդ ու աղջիկներդ սրով պիտի իյնան ,
Ու քու երկիրդ չարով պիտի բաժնուի ,
Եւ դուն պիղծ երկրի վրայ պիտի մեռնիս ։
Ու Իսրայէլ իր երկրին վրայէն անշուշտ գերութեան պիտի երթայ ։

ԳԼ ։ Ը

1 Կոզով մը ցոյց տանելով պատգիրտու օրինակով կը ցուցնի թէ Իսրայէլին պատուհասը մօտեցած է ։ 4 Մարգարէն կը յանդիմանէ անիրաւները ։ 11 ու կը պատմէ Եհովայի խօսքին սուբ ։

1 Տէր Եհովան ինծի այսպէս ցուցուց ,
Եւ ահա մէկ կոզով մը ամառնային պատուղ ։
2 Ու ըսաւ , Ի՞նչ կը տեսնես , Ամովս ։
Ու ես ըսի , Կոզով մը ամառնային պատուղ ։
Եւ Տէրը ինծի ըսաւ ,
ՙԻմ ժողովուրդիս Իսրայէլին վրայ վախճանը հասած է ։
ՙԱլ անոնց ընդհանրին անտես պիտի չընեմ ։
3 Ու ան օրը ՙտաճարին ՙերգերը ողբեր պիտի ըլլան ,
Կ՚ըսէ Տէր Եհովան ։
Շատ մեռելներ պիտի ըլլան ,
ՙՈւ ըսնսուր ամէն տեղ լռութեամբ պիտի նետուին ։
4 Ասիկա մտիկ ըրէք ,
Դուք որ ՙանանկը կ՚ելլէք՝
Ու երկրին աղքատները կորսընցնելու կը ցանկաք ։
5 Ու կ՚ըսէք , Ամսագլուխը ե՞րբ պիտի անցնի՝ որ ընդեղէն ծախենք ,
Եւ շաբաթը՝ որ ցորեներ բանան հանենք ,
Ու ՙարդուն պզտիկցնենք ու սիկղը մեծցընենք ,
Եւ նենգութեամբ խարդախ կշիռքներ գործածենք ։
6 Որ աղքատները հասակով՝
Ու անանկներըը զոյգ մը կօշիկով ծախու առնենք ,
Ու ցորենին խառատը ծախենք ։
7 Տէրը Յակոբին մեծվայելչութեանը վրայ երդում ըրաւ՝ ըսելով ,
ՙԱնոնց բոլոր գործքերը յաւիտեան պիտի չմոռնամ ։
8 ՙՉէ՞ որ աս բանին համար երկիրը պիտի գոզայ ,
Ու անոր անոր մէջ բնակողը սուգ պիտի բռնէ ,

ֆ Հմր · ե · ։
ր Տ՚ես գ Թագ · խա · ։ ։ Ես · իբ · ։ ։ ։ ։ Ես · ։ ։ Ես · ։ ։ ։ ։

եւ բոլոր էութիւնք գետի պէս վեր պիտի ելլէ ,
ու պիտի ջրեայ ու պիտի ընկղմի ՚որպէս թէ եգիպտոսի գետով ։
9 եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը , կ՚ըսէ Տէր եհովան ,
Վրկները կէս օրուան առուները միայը պիտի մլատցընեմ ,
ու ցորեկուան լոյսին առուները երկիրը պիտի խաւարեցընեմ ։
10 եւ ձեր տոները սուգի՝
ու ձեր բոլոր երգերը ողբի պիտի դարձընեմ ։
՚ու ամէն մէջքերու վրայ քուրձ՝
եւ ամէն գլխու վրայ կնատեխրնն պիտի բերեմ ։
՚ու էութիւն ՚ի՞նչ պիտի բերեմ՝ մէկ հատիկ զաւակի համար եղած սուգին պէս ,
եւ անոր վախճանը՝ դառնութեան օրուան պէս ։

11 Ահա օրեր կու գան , կ՚ըսէ Տէր եհովան ,
որ երկրին վրայ սով մը պիտի իրկեմ ,
Չէ թէ հացի սով և չէ թէ ջուրի ծարաւ ,
Հապա ՚Տէրոջը խօսքերը լսելուն սովը ։
12 ու մէկ ծովէն մինչ ա ծովը ,
եւ հիւսիսէն մինչեւ արեւելք պիտի թափառին .
Տէրոջը խօսքը փնտռելու համար հոս հան պիտի պտտին ,
Բայց պիտի չգտնեն ։
13 Ան օրը գեղեցիկ կոյսերը
ու երիտասարդները ծարաւով պիտի մաքին ,
14 որոնք ՚Սամարիայի յանցանքովը ՚երդուած կ՚ընեն ու կ՚ըսեն ,
կենդանի է քու աստուածդ , ով Դան ,
ու կենդանի է Բերսաբէէին ճամբան .
Անոնք պիտի իյնան ու մէյմըն ալ պիտի չելլեն ։

ԳԼ · Թ

1 Գալու կործանման առաջաբանը ։ 11 Դաւիթին խորանին վերահաստատումը ։

1 Տէրը տեսայ որ սեզանին վրայ կայներ էր ու ըսաւ ,
խոյակին գլուխ որ սեմերը գոգան ,
եւ գանոնք կոտոր կոտոր ըրէ անոնց ամէնուն գլխուն վրայ ,
ու անոնց ետեւցողը սրով պիտի սպաննեմ .
՚Անոնց փախստականներ պիտի չկարենայ փախչիլ
ու անոնց ազատուածը պիտի չկարենայ ազատիլ ։
2 ՚Թէև անոնք մինչեւ դժոխքը փորեն ,
իմ ձեռքս անկէ պիտի առնէ զանոնք ,
՚Ու թէև երկինքը ելլեն ,
Զանոնք անկէ պիտի իջեցընեմ ։
3 Ու թէև կարմելոսի գլուխը պահտըռտին ,
Զանոնք պիտի փնտռեմ , անկէ պիտի առնեմ .
Ու թէև իմ աչքերուս առջեւէն ծովուն խորութիւնները մէջ ծածկուին ,
Հոն օձին պիտի հրամայեմ ու զանոնք պիտի խածնէ .
4 Ու թէև անոնք իրենց թշնամիներուն առջեւէն գերութիւնան երթան ,
՚Հոն սուրին պիտի հրամայեմ ու զանոնք պիտի սպաննէ .
եւ իմ աչքս անոնց վրայ պիտի դնեմ չարիքի համար՝
եւ ոչ թէ բարիքի համար ։

5 Քանզի զօրաց Տէր եհովան ինքն է
Որ երկրին կը դպչի , ու անիկա հէր հալի ,
՚Ու անոր բոլոր բնակիչները սուգ կը բռնեն ,
եւ բոլոր էութիւնք գետի պէս վեր կ՚ելլէ ,
Ու կ՚ընկղմի որպէս թէ եգիպտոսի գետով ։
6 Ինքն է որ երկինքը մէջ իր վերնատուներըը կը շինէ ,
Ու անոր կամարը երկրիս վրայ կը հիմնէ ,
՚Ղովսուն ջուրերը կը կանչէ ,
Ու զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թափէ .
՚Անոր անունը եհովայ է ։

7 Մի՞թէ դուք ինծի եթովպացւոց որդիներուն պէս չէ՛ք ,
Ով իսրայէլի որդիք , կ՚ըսէ Տէրը .
Չէ՞ որ իսրայէլը եգիպտոսի երկրէն՝
Ու Փղշտացիները Կափթորէն՝
եւ Ասորիները Կիրէն հանեցի ։
8 Ահա ՚Տէր եհովային աչքերը սա մեղաւոր թագաւորու թիւանը վրայ են ,
Ու ՚զանոնք երկրիս երեսին վրայէն պիտի կորսընցընեմ .
Սակայն Յակոբին տունը բոլորովին պիտի չկորսընցընեմ , կ՚ըսէ Տէրը ։
9 Քանզի ահա ես կը հրամայեմ ,
Ու իսրայէլի տունը բոլոր ազգաց մէջ պիտի խարրատիմ ,
Ինչպէս որ ցորենը մաղով կը խարրատին ,
Բայց մէկ ՚հատ մը գետնին պիտի չիյնայ ։
10 Իմ ժողովուրդիս բոլոր մեղաւորները սրով պիտի մեռնին ,
՚Որոնք կ՚ըսեն թէ Չարիքը չի՛ պիտի չըհասնի ,
Ու մեր առջեւը պիտի չառնէ ։

11 ՚Ան օրը Դաւիթին ինկած խորանը պիտի կանգնեմ ,
եւ անոր փլածներըը պիտի նորոգեմ ,
Ու աւերածները պիտի կանգնեմ ,

ե · Գէ · Բ · ե ։
զ Ճոբ · ի · 14 · Ես · ԺԹ · 10 · ՆԻ · 9 · 10 · Երեմ · ԺԸ · 9 · Միք · գ · 6 ։
է Ես · ԺԸ · 9 · 5 · Եր. Երեմ · Խը · 31 · Ե. Ջեհ · ի · 18 · իե · 31 ։
ը Երեմ · ջ · 26 · Ջաք · ՍԻ · 10 ։
թ ՍՓես · գ · 3 · Սոպ · Հգ · 9 · Եզեկ · ի · 36 ։
ժ Ք Օբ · Բ · 21 ։
ի Ամ · գ · 15 ։
լ Գէ · ի · 5 ։
— Գէ · բ · 14 ։
խ Սոպ · Ա՛Բ · 9 · Եա · Ճոբ · բ · 6 · Երեմ · Ա՛ · 33 · Ընգ · 4 ։

գ Ո՛ թէև կարմելոսի գլուխը պահտըռտին ,
Զանոնք անկէ պիտի փնտռեմ , անկէ պիտի առնեմ .
Ու թէև իմ աչքերուս առջեւէն ծովուն խորութիւնները մէջ ծածկուին ,
Հոն օձին պիտի հրամայեմ ու զանոնք պիտի խածնէ .
4 Ու թէև անոնք իրենց թշնամիներուն առջեւէն գերութիւնան երթան ,
՚Հոն սուրին պիտի հրամայեմ ու զանոնք պիտի սպաննէ .
եւ իմ աչքս անոնց վրայ պիտի դնեմ չարիքի համար՝
եւ ոչ թէ բարիքի համար ։

5 Քանզի զօրաց Տէր եհովան ինքն է
Որ երկրին կը դպչի , ու անիկա հէր հալի ,
՚Ու անոր բոլոր բնակիչները սուգ կը բռնեն ,
եւ բոլոր էութիւնք գետի պէս վեր կ՚ելլէ ,
Ու կ՚ընկղմի որպէս թէ եգիպտոսի գետով ։
6 Ինքն է որ երկինքը մէջ իր վերնատուներըը կը շինէ ,
Ու անոր կամարը երկրիս վրայ կը հիմնէ ,
՚Ղովսուն ջուրերը կը կանչէ ,
Ու զանոնք երկրի երեսին վրայ կը թափէ .
՚Անոր անունը եհովայ է ։

7 Մի՞թէ դուք ինծի եթովպացւոց որդիներուն պէս չէ՛ք ,
Ով իսրայէլի որդիք , կ՚ըսէ Տէրը .
Չէ՞ որ իսրայէլը եգիպտոսի երկրէն՝
Ու Փղշտացիները Կափթորէն՝
եւ Ասորիները Կիրէն հանեցի ։
8 Ահա ՚Տէր եհովային աչքերը սա մեղաւոր թագաւորու թիւանը վրայ են ,
Ու ՚զանոնք երկրիս երեսին վրայէն պիտի կորսընցընեմ .
Սակայն Յակոբին տունը բոլորովին պիտի չըկորսընցընեմ , կ՚ըսէ Տէրը ։
9 Քանզի ահա ես կը հրամայեմ ,
Ու իսրայէլի տունը բոլոր ազգաց մէջ պիտի խարրատիմ ,
Ինչպէս որ ցորենը մաղով կը խարրատին ,
Բայց մէկ ՚հատ մը գետնին պիտի չիյնայ ։
10 Իմ ժողովուրդիս բոլոր մեղաւորները սրով պիտի մեռնին ,
՚Որոնք կ՚ըսեն թէ Չարիքը չի՛ պիտի չըհասնի ,
Ու մեր առջեւը պիտի չառնէ ։

11 ՚Ան օրը Դաւիթին ինկած խորանը պիտի կանգնեմ ,
եւ անոր փլածներըը պիտի նորոգեմ ,
Ու աւերածները պիտի կանգնեմ ,

է Գէ · իգ · 33 · Բ Օբ · իգ · 45 · Եզեկ · ի · 13 ։
ը Գէ · ԺԹ · 10 · Ե. Ջեհ · ԺԸ · 11 · Բեմ · իգ · 11 ։
թ Միք · ա · 4 ։
ժ Գէ · ը · 8 ։
ի Սոպ · Ա՛ · 3 · 13 · Բ Գէ · ի · 8 ։
լ Գէ · է · 13 ։
խ Երեմ · իե · 4 ։
ծ Բ Օբ · բ · 33 · Ե. Բեմ · իե · 4 ։
կ Գէ · ա · 4 ։
հ Ամ · բ · 4 ։
ղ Երեմ · է · 31 · ԺԱ · 31 · Եզեկ · իե · 26 · 27 ։
ճ Գէ · ի · 5 ։
մ Գէ · է · 13 ։
յ Գոր · ԺԸ · 16 · 17 ։

եւ զանեկա հին օրերուն պէս պիտի չլինիմ.
12 Որպէս զի անանձ [a]եղ ոմիմն ինձանօթդ
ու բոլոր ազգերը ժառանգեն,
Որոնց վրայ իմ անուանս կոչուած է,
կ'ըսէ Տէրը՝ որ սա բաներ կ'ընէ.
13 Ահա [b]օրեր կու գան, կ'ըսէ Տէրը,
Որ հերկողը հնձողին՝
եւ խաղող կոխողը անթանաւորին պիտի հասնի.
[c]ու լեռներէն քաղցր պիտի կաթկթղտնեն,
եւ ամէն բլուրներէն պիտի հոսին.
14 [d]եւ իմ ժողովուրդիս Իսրայէլին գերութիւնը
պիտի դարձնեմ,
[e]ու աւերած քաղաքներէ պիտի չլինեն ու անոնց հիմը բնակին.
եւ տունկեր պիտի անկնին ու անոնց գինին խմեն,
եւ պարտէզներ պիտի չլինեն ու անոնց պտուղներէն ուտեն.
15 եւ զանոնք իրենց երկրին վրայ պիտի անկնեմ,
ու [f]ալ չեն պիտի չկորսուին իրենց երկրէն՝
որ իրենց տուի,
կ'ըսէ քու Տէր Աստուածդ.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՌԴԻՈՒ

1 Եղովբի կործանումը 2 իր հպարտութեանը համար 10 ու իր անիրաւութեանը համար, որ Յակոբին ըրեր էր 17 Յուդայի փրկութիւնը ու յաղթութիւնը.

1 Այդ [a]ատենը՝ ըսաւ Տէրը,
Տէրը երկաթի [b]եղ ոմիմի վրայով այցելութիւն կ'ընէ.
[c]Տէրոջմէ լուր կտրիճը,
ու ազգերուն գետնատնկատ [d]եղէգ,
եղէգ՝ ու անոր վրայ պատերազմի էլլենք.
2 Ահա քիչ ազգերու մէջ պզտիկ ըրի,
Դուն խիստ անարգուած ես.
3 Քու արտիդ հպարտութիւնը քիչ խաբեց,
Ով [e]վէմին խուռներդուն մէջը բնակող,
ու բարձր բնակարան ունեցող,
[f]Որ սրտիդ մէջ կ'ըսես,
Ո՞վ զիս գետինը պիտի իջեցնէ.
4 [g]Թէեւ արծիւի պէս բարձրանաս,
եւ [h]քու բոյնդ աստղերուն մէջը դնես,
հոնկ անկէ պիտի իջեցնեմ, կ'ըսէ Տէրը.
5 Թէ որ [i]գնդի գողեր կամ գիշերային աւազակներ գային,
(Ի՜նչպէս կործանելացար.)
Անոնք իրենց բաւական եղածին չափ պիտի չգողնային՞.
Թէ որ քնդի կիճողներ գային,
[j]Մինչեւ ճիւռեր պիտի չթողուի՞ն.
6 Եսաւ ի՜նչպէս քննուեցաւ.
Անոր ծածուկ անդերը փնտռուեցան.
7 Քու բոլոր դաշնակիցներդ քեզ մինչեւ սահմանը խրկեցին,

[a] Եղ. 41, Եզեկ. լգ. 28, Յովել. փ. 32.
[b] Եղ. 4, կե. 31, Եզեկ. լգ. 33—34.
[c] Ամ. ը. 13, Յովել. գ. 18.
[d] Եզեկ. լգ. 33.
[e] Ամ. թ. 11, լգ. 8, Եզեկ. կե. 13, 14, Յովել. գ. 19.
[f] Եզեկ. լգ. 9, Մ-ած. ա. 4.
[g] Յեր. խթ. 14, կթ. 16, Ովբ. թ. 13, Ամ. ը. 2.
[h] Ովբ. ի. 27, Եր. խթ. 9.
[i] Եր. խթ. 9.
[j] Ովբ. ի. 27, Եր. խթ. 9.
[a] Ամ. ը. 16.
[b] Ովբ. ի. 1, Եր. խթ. 1.
[c] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[d] Ովբ. ի. 9, Մ-ած. ա. 4.
[e] Յեր. խթ. 9, Ովբ. ի. 1, Ն. ա-ած. ա. 4, Յեր. խթ. 9, Ովբ. ի. 1, Ն. ա-ած. ա. 4, Յեր. խթ. 9, Ովբ. ի. 1, Ն. ա-ած. ա. 4, Յեր. խթ. 9, Ովբ. ի. 1, Ն. ա-ած. ա. 4.
[f] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[g] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[h] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[i] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[j] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.

8 [a]Ահա ան օրը, կ'ըսէ Տէրը,
Եղովմէն խնամատարներդ՝
ու եւսաւ լեռնէն հանճարը բնաջինջ պիտի ընեմ.
9 եւ քու [b]զօրաւորներդ, ով [c]Թեման, պիտի զարհուրին,
Որպէս զի եւսաւ լեռնէն ջնջ տարդ ապանեալով կտրուի.
10 [d]Քու եղբօրդ Յակոբին եղած անիրաւութեանը համար
Ամօթը քեզ պիտի ծածկէ,
ու [e]յաւիտեան բնաջինջ պիտի ըլլաս.
11 Ա՜ւ դիմացը կայնած օրդ՝
Երբոր օտարազգիները անոր զօրքը գերի առին,
ու օտարները անոր դռները մտան,
ու [f]Երուսաղէմի վրայ վիճակ ձգեցին,
Դուն ալ անոնց մէկուն պէս էիր.
12 ու պէտք չէր որ [g]քու եղբօրդ օրը՝
Անոր օտարութեան օրը նայէիր,
եւ Յուդայի որդւոցը վրայ
Անոնց կորսուան օրը [h]ծեղ ալիր,
ու ամբ նեղութեան օրը
Քու բերանդ մեծցընէիր,

[a] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[b] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[c] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[d] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[e] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[f] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[g] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.
[h] Ովբ. ի. 1, Ն. գիկ. իե. 12, ը. 1, Ամբ. ա. 11.

13 Ոչ ալ իմ ժողովուրդիս գաւառը
Անոնց թշուառութեան օրը մնանէիր,
Անոնց կործանման օրը
Դուն ալ անոնց չարիքին վրայ նայէիր,
Եւ անոնց կործանման օրը
Անոնց ստացուածքին վրայ չձգէիր.
14 Եւ ոչ անոր ազատուածները կտրելու համար
Ճամբուն բերանը կայնէիր.
Ու նոյն նեղութեան օրը
Անոր մնացորդները մատնէիր.
15 Քանզի բոլոր ազգերուն վրայ Տէրոջը օրը մօտ է.
Ինչի՛ որ ըրած պէս պիտի ըլլան.
Քու հատուցումդ գլուխդ պիտի գառնայ.
16 Քանզի ինչպէս որ դուք իմ՝ սուրբ լեռանս
վրայ խմեցիք,
Բոլոր ազգերն ալ յաւիտեան պիտի խմեն.
Պիտի խմեն ու պիտի կլլեն,
Ու չեզածի պէս պիտի ըլլան.
17 Բայց Սիոն լեռանը վրայ՝ փրկութիւն պիտի ըլլայ,
Եւ սրբութիւն պիտի ըլլայ.
Ու Յակոբին տունը իրենց կալուածքներուն
պիտի տիրեն.
18 Եւ Յակոբին տունը՝ կրակ՝
Ու Յովսեփին տունը բոց՝
Ու Եսաւին տունը խոպոպ պիտի ըլլայ.
Եւ անոնց մէջը պիտի բռնկին,
Ու զանոնք պիտի ուտեն,
Ու Եսաւի տունը ապրողը մը պիտի չմնայ.
Քանզի Տէրը խօսեցաւ.
19 Եւ հարաւայինները Եսաւի լեռը պիտի ժառանգեն,
Ու դաշտայինները՝ Փղշտացւոց երկիրը,
Նաեւ Եփրեմի դաշտը ու Սամարիայի դաշտը
պիտի ժառանգեն.
Ու Բենիամին Գաղաադը ժառանգէ.
20 Եւ Իսրայէլի որդւոցը աս գերդաստանը՝
Քանանացւոց եղածը մինչեւ Սարեփթա,
Ու Երուսաղէմի գերիները որ Սեփարադ է
մէջ են,
Հարաւայինն քաղաքները պիտի ժառանգեն.
21 Եւ ազատողներ պիտի ելլեն Սիօն լեռը՝
Եսաւի լեռը դատելու համար.
Ու Թագաւորութիւնը Տէրոջը պիտի ըլլայ.

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՆԱՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ճշմած Նինուէ քաղաքը խրխնջալ գնաց ի Թարշիս կը փախչէր. և Յոպէի մէջ փոխարկի բռնուվ՝ անոր յանցանքը կը յայտնուի. 12 ածիկա ծովը կը ձգուի. 17 ու Յովնան ձկան կը կլլուի.

1 Եւ Տէրոջը խօսքը Ամաթիի որդւոյն Յով-
2 նանին եղաւ՝ ըսելով,Ելիր՝ երթալ Նինուէ մեծ
քաղաքը գնա, ու անոր դէմ քարոզութիւն
ըրէ, քանզի անոնց չարութիւնը իմ՝ առջիս
3 եկաւ. Բայց Յովնան պատրաստուեցաւ որ Տէրոջը երեսէն
Թարշիս փախչի. և Յոպէ իջաւ ու մէկ նաւ
մը գտաւ որ Թարշիս կ'երթար, և անոր վարձքը
առաւ ու անոր մէջը մտաւ, որ անոնց
հետ Թարշիս երթայ Տէրոջը երեսէն.
4 Եւ Տէրը ծովուն մէջ մեծ հով մը հանեց,
ու ծովուն մէջ մեծ փոթորիկ մը եղաւ, այն-
պէս որ նաւը խորտակուելու վտանգի մէջ էր.
5 Ու նաւավարները վախցան և ամէն մէկը իր

1 աստուծոյն կ'աղաղակէր, ու նաւուն մէջի
կարասիները ծովը նետեցին, որ անոնք իրենցմէ
թեթեւցնեն. բայց Յովնան նաւուն խորշը
իջնելով պառկեր էր ու խորտնկ կը քնանար.
6 Եւ նաւապետը անոր մօտենալու ու անոր բսաւ,
Քնովդ ի՞նչ եղաւ, ոտ խորտնկ քնացող. Ելիր
կ'աղաւ Աստուծոյդ աղաղակէ, գուցէ Աստուած
մեզ յիշէ, որ չկորսուինք.
7 Եւ իրարու ըսին, Եկէք՝ վիճակ ձգենք,
ու գիտնանք թէ ասոր չարիքը որուն պատճա-
ռովը մեր վրայ եկաւ. Եւ վիճակ ձգեցին,
8 ու վիճակը Յովնանին եկաւ. Եւ անոնք ըսին
անոր, Հիմա պատմէ մեզի՝ թէ ասոր չարիքը
որուն պատճառովը մեր վրայ եկաւ. քու
գործդ ի՞նչ է, և ուսկի՞ կու գաս. քու
երկիրդ ո՞րն է, ու գուն ո՞ր ժողովուրդէն ես.
9 Եւ անոնց ըսաւ անոնց, Ես Եբրայեցի եմ,
և Տէրը ու ցամաքը առնող երկնից Աս-
10 տուծմէն կ'երկնչիմ կը վախնամ. Եւ ան մար-

1 Եզեկ. ի. 3. Ամ. ա. 1. 2 Նահ. գ. 14. 3 Եզեկ. ըե. 15. Ելե. բ. 8. 4 Երեմ. խե. 22. 23. Ամ. գ. 12. Սղմ. գ. 17. 5 Ամ. բ. 8. 6 Յով. ա. 14. 7 Ես. ա. 23. 8 Ես. ը. 8. 9 Ելե. ա. 9. 10 Ես. ի. 11. Ես. ժ. 17. 11 Ամ. բ. 12. 12 Ես. ը. 7. 13 Ես. ի. 9. 12. Երեմ. խե. 11. 14 Ես. խը. 21. Դատ. բ. 22. Ես. ժգ. 9. Ամ. գ. 8. 15 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 16 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 17 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 18 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 19 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 20 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 21 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 22 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 23 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 24 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 25 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 26 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 27 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 28 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 29 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 30 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 31 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 32 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 33 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 34 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 35 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 36 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 37 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 38 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 39 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 40 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 41 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 42 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 43 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 44 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 45 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 46 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 47 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 48 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 49 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 50 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 51 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 52 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 53 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 54 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 55 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 56 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 57 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 58 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 59 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 60 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 61 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 62 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 63 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 64 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 65 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 66 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 67 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 68 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 69 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 70 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 71 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 72 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 73 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 74 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 75 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 76 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 77 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 78 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 79 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 80 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 81 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 82 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 83 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 84 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 85 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 86 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 87 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 88 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 89 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 90 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 91 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 92 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 93 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 94 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 95 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 96 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 97 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 98 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 99 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9. 100 Ես. ի. 12. Ես. ժգ. 9.

գիկը խոտս չատս վախցան, ու անոր բոյնն, Ա-
բատը ինչո՞ւ բրիր. քանզի ան մարգիկը գիա-
ցան որ անիկա Տէրոջը երեսէն կը փախչէր.
11 ինչու որ անոնց պատմիր էր. Ես անոր բոյնն,
ինչի՞ նման ընէնք, որ ծովը մեզմէ դադարի.
քանզի ծովը երթալով աւելի կը յուզուէր.
12 Ու անիկա բաւ անոնց, Զիս վերցուցէք ու
գիս ծովը նետեցէք, ու ծովը ձեզմէ պիտի
դադարի, քանզի ես գիտեմ որ սա մեծ փո-
թորիկը իմ պատճառովս ձեր վրայ եղաւ.
13 Ու ան մարդիկը իրենց թաղերով կը ջանային
դառը ցամաքը դարձընել, բայց չկրցան, քանզի
ծովը երթալով կը աւելկոր անոնց վրայ.
14 Ու կ՚աղաչէին ազազակելին ու բոյնն, Ո՜հ,
Եհովայի, կ՚աղաչենք՝ սա մարգուս հոգիին
համար չկորսուինք, ու մեզ վրայ անմեղ ա-
րիւն մի դներ, քանզի դուն, ով Եհովայի,
15 ինչ որ ախորժեց բրիր. Ու զանիկա վերցու-
ցին ու ծովը նետեցին, ևս ծովը իր սաստ
16 կութենէն դադարեցաւ. Ու ան մարդիկը
Եհովային մեծ վախով վախցան, ու Եհովա-
յին զոհ մատուցին և ուխտեր բրին.
17 Ու Տէրը մէկ մեծ ձուկին մը հրամայեց որ
Յովնանը կլլէ. ու Յովնան երեք օր ու երեք
գիշեր ձուկին փորը մնաց.

ԳԼ. Բ

1 Յովնան աղօթքը. 10 Անիկա ձուկին փորէն կ՚ազատի.

1 Ու Յովնան ձուկին փորէն իր Տէր Աստ-
2 ծոյն աղօթք բրաւ, Ու բաւ,
-Իմ նեղութենէս Տէրոջը ազազակեցի,
Եւ անիկա ինծի պատասխան տուաւ.
Դերեզմանին փորէն կանչեցի,
Ու իմ ձայնս լսեցիր.
3 Ինչու որ զիս ծովերուն մէջը՝ անդունդը
նետեցիր,
Ու հեղեղները զիս պաշարեցին.
Քու ամէն կոհակներդ ու ալիքներդ իմ
վրայէս անցան.
4 Ու ես ըսի,
Քու աչքերուդ առջևէն վռնտուեցայ,
Բայց տակաւին նորս տաճարիդ պիտի
նայիմ.
5 Զիս մինչև հոգիս չուրերը պաշարեցին,
Անդունդը ամէն կողմէն զիս չրջապատեց,
Կնիններդ գլուխս փաթթուեցան.
6 Լեռներուն տակերը իջայ,
Երկիրը իր նիգերովը յաւիտեան իմ բոլոր-
ակիցս էր,
Բայց դուն իմ կեանքս տգուբէն հանեցիր,
Ով իմ Տէր Աստուածս.
7 Երբոր հոգիս իմ վրաս մարեցաւ, Տէրը յի-
շեցի.
Ու իմ աղօթքս քեզի քու սուրբ տաճարդ
հասաւ.
8 Պատա ունայնութիւններու նայողները
Իրենց ըլլալու ողորմութիւնը կը թողուն.
9 Բայց ես Գոհաբանութեան ձայնով քեզի
զոհ պիտի մատուցանեմ,
Ու ըրած ուխտս պիտի կատարեմ.
Փրկութիւնը Տէրոջն է.
10 Ու Տէրը ձուկին հրաման ըրաւ. ան ալ Յով-
նանը ցամաքը փսխեց.

ԳԼ. Գ

1 Յովնան երկրորդ անգամ խրկուելով Նինուէացիները կը
քարոզէ. 5 Անոնք կ՚ապաշխարեն. 10 և Աստուած անոնց
կը խնայէ.

1 Ե. Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ Յովնա-
2 նին եղաւ՝ ըսելով, Ելիր՝ Նինուէ մեծ քա-
ղաքը գնա, ու քարոզէ անոր ան քարոզու-
3 թիւնը որ ես քեզի կը խօսիմ։ Ու Յովնան
Տէրոջը խօսքին համեմատ ելաւ. Նինուէ գնաց։
Իսկ Նինուէ Հսկայ մեծ քաղաք մըն էր՝ ե-
4 րեք օրուան ճամբայ չափ։ Ու Յովնան
սկսաւ քաղաքը մտնել, ու մէկ օրուան ճամ-
բայ չափ քարոզեր ու կ՚ըսէր, Դեռ քա-
ռասուն օր կայ ու Նինուէ պիտի կործանի։
5 Ու Նինուէի մարդիկը Աստուծոյ հաւա-
տալով ծոմապահութիւն քարոզեցին, ու ա-
նոնց մեծէն մինչև պզտիկը քուրձ հագան։
6 Ու սա խօսքը Նինուէի թագաւորին հասաւ,
ու անիկա իր աթոռէն ելաւ ու վրայէն պատ-
մուճանը հանեց, և քուրձ հագաւ Ու մո-
7 խրի վրայ նստաւ. Ու Նինուէի մէջ մեծ-
ներէ կանչել տուաւ, ու թագաւորին ու իր
մեծամեծներուն հրամանովը պատուիրեց ըսե-
լով, Մարդ ու անասուն, արջառ ու ոչխար
8 բան մը չուտեն, չարածին ու ջուր չխմեն. Ու
մարդիկ ու անասուններ քուրձ հագնին,
ու ջերմ աղօթք Աստուծոյ ազազակեն. և Ամէն
մարդ իր չար ճամբայէն ու Իր ձեռքերուն
9 մէջ եղած անիրաւութենէն դառնայ. Ով
գիտէ՝ Աստուած դառնայ ու զղջայ, և
իր սաստիկ բարկութենէն դառնայ, ու չկոր-
10 սնինք. Ու Աստուած անոնց գործքերը տե-
սաւ՝ որ իրենց չար ճամբաներէն դարձան, ու
Աստուած զղջաց այն չարիքին համար որ ըսեր
էր Թէ անոնց ընէ, ու ընդհ չըրաւ.

ԳԼ· Գ

1 Ցաճման Աստուծոյ պարծանքն համար ձեզմանալով՝ ես ձեզի մէջ սրբութիւն կը յանդիմանեմ։

1 Եւ Յաճման խրատ գ ժողովեցաւ ու ձեզա-
2 յաւ· Ու Տէրոջը ազօթք բրաւ ու բաւ, Ո՛հ,
Տէր, երբոր ես գիս իմ երկիրս էի՝ իմ խոսքս
աս չէր· ասոր համար աւաջ փախչելու եղայ, քանզի գիտէի որ դուն ողոր-
մած, գթած, երկայնամիտ և բազում ողոր-
մութիւն ունող ես, ու չարիքի համար կը զղջաս։
3 Եւ հիմա, ով Տէր, կ՚առնուի՞ իմ հոգիս
ինձմէ առ, քանզի ինձմէ մահս աւելի է։
4 Եւ Տէրը բաւ, Մի՞թէ նեղանալով
ակի՞ կ՚ընես։
5 Եւ Յաճման քաղաքէն դուրս եղաւ, ու
քաղաքին արեւելեան կողմը նստաւ, և հոն
իրեն տապստար մը շինեց, ու անոր հով-
նին տակը նստաւ, մինչև որ տեսնէ թէ քա-
6 ղաքին ինչ պիտի բլլայ։ Եւ Տէր Աստուած
դ դմինիին մը հրամայեց, ու Յաճմանին վրայ
եկաւ, որ անոր գլխուն վրայ հովանի բլլայ,
որպէս զի ցաւերէն իր տառապանքէն ազատէ.
և Յաճման դ դմինիին համար մեծ ուրախա-
թիւնով ուրախացաւ։
7 Ու հետևեալ օրը երբոր առաւօտ կ՚բլլար,
Աստուած հրամայեց օրդի մը՝ որ դ դմինին
8 գարկաւ, ու անիկա չորցաւ։ Ու եղաւ որ
երբ արեւը կը ծագէր՝ Աստուած խոշտակա-
բեր արեւելեան հովի մը հրամայեց, ու արեւը
Յաճմանին դլխուն վրայ գարկաւ, այնպէս որ
անիկա մնաչեցաւ. ու անիկա ինքզինքին մահը
ուզելով բաւ, Աւելորդ ապրելէս ակի է։
9 Եւ Աստուած Յաճմանին բաւ, Միթէ դ դմ-
մինիին համար նեղանալով ակի՞ կ՚ընես.
ու անիկա բաւ, Մինչև ի մահ նեղանալով
ակի՞ կ՚ընեմ։
10 Աստուած Տէրը բաւ, Դուն դ դմինիին
խնայեցիր, որ անոր համար աշխատութիւն
չքաշեցիր ու գանիկա չմեծցուցիր, որ մէկ
գիշերուան մէջ բուսաւ ու մէկ գիշերուան մէջ
11 կորսուեցաւ· Ու ես պիտի չխնայեմ Նինուէին
հան մեծ քաղաքին, որուն մէջը հարիւր
քսան հազարէն աւելի մարդիկ կան, Որոնք
աջ ու ձախ ձեռքին տարբերութիւնը չեն
գիտեր, ու հոն շատ հանասուններ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԻՔԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Միքիա կը տեսցնի իր Աստուծոյ բարկութիւնը բորբոքած և Յակոբին գէմ անոր կռապաշտութիւնուը համար· 10 կը յոր-դորի որ ուշ բառնան։

1 Տէրոջը խօսքը որ Յուդայի Թագաւորնե-
րուն՝ Յոթամայի՝ Աքազին՝ եզեկիասին
օրերը՝ Մօրաշտացի Միքիասին եղաւ, և Սա-
մարիային ու Երուսաղէմի վրայով տեսաւ յայտ-
նուեցաւ։
2 Լսեցէք, ով բոլոր ժողովուրդներ.
Ունկ դրէ, ով երկիր, ու անոր բոլոր բնա-
կիչները.
Եւ Տէր Եհովան վկայ բլլայ
Տէրը իր սուրբ տաճարէն։
3 Քանզի ահա Տէրը իր տեղէն կ՚ելլէ,
Ու պիտի իջնէ ու երկրին բարձր տեղերուն
վրայ պիտի պտըտի։
4 Ու լերներուն անոր տակը պիտի հալին,
Եւ հովիտները պիտի պատռին
Կրակին առջևը մոմի պէս
Ու գետ՝ ի վայրէն թափուած ջուրի պէս։
5 Ա՛ս ամէնը Յակոբին յանցանքին համար
Ու Իսրայէլի տան մեզայը համար է,
Յակոբին յանցանքը ո՞վ է. Սամա-
րիա չէ՞.
Եւ Յուդայի բարձր տեղերուն ո՞վ է,
Երուսաղէմ չէ՞։
6 Ու տան Սամարիան դաշտի քարակոյտ
Ու՝ այգի տնկելու տեղի պիտի դարձնեմ.
Անոր քարերը ձորին մէջը պիտի դլորշնեմ,
Ու նոյոր հիմերը պիտի բանամ.
7 Եւ անոր բոլոր կուռքերը պիտի կոտրտին,
Ու անոր բոլոր նուիրուած բաները կրակով
պիտի այրին.
Եւ անոր բոլոր արձաններըը բնաջինջ պիտի
ընեմ,
Քանզի մանուռ բոլի վարձքով ժողվեց,
Ու բոլի վարձքի պիտի դառնան։
8 Ասոր համար կոծիւ ողբամ ու պիտի հա-
ռաչեմ,

= Գլ· ա· 3·
ք Նէ· լգ· 6· Սոպ·
ժգ· 2· Յաճնէ· բ·
13·
ֆ ք Քաղ· ժք· 4·
ր Հմր· 3·

· Կամ Խրամ է որ
խիստ նեղացեր եմ·
ի Հմր· 3·
ղ Գլ· ա· 3· գ· 2· 3·
ի բ Օր· ա· 10·
ղ Սոպ· լգ· 6· Նհե·

9·
—
= Երեմ· իգ· 18·
ք Ամաս· ա· 1·
ֆ բ Օր· լբ· 1· Եսա·
ա· 1·

ր Նէբ· յիսիքնը·
ր Սոպ· ծ· 7· Մոպ·
գ· 5·
ի Սոպ· ժա· 4· Յաճ-
բ· 7· Ամբ· բ· 10·
ղ Նա· իգ· 11·

ի Սոպ· ձժե· 3·
ղ բ Օր· լբ· 13· լգ·
20· Ամաս· գ· 13·
ք Դատ· ե· 2· Սոպ·
գի· 3· Նա· կդ· 1·
3· 3· Ամաս· ք·

3· Ամբ· գ· 6· 10·
ֆ ք Քաղ· ժք· 11·
Գլ· գ· 12·
ի Նէղ· ժգ· 14·
ղ Նա· բա· 3· Բա· 4·
Երեմ· գ· 13·

ՙԱնձաժկոյի ու մերկ պիտի չըլլիս՝
ՙՁագաթնեբու պէս կած՝ ու չպլլանեբու պէս
ասդ պիտի բնեմ՝
9 Քանդի անոր վերքերը անբժշկելի են,
Քանդի Հնդկաց Ըստգա եկաւ.
Մինչև իմ ժողովրդիս գաւառը՝ մինչև Երու-
սաղէմ հասաւ.
10 ՙԳեղիի մէջ մի պատմէք ամենևին ըլլաք.
ՙԲեթաֆրայի մէջ ՙփոշիի մէջ իրաւ կ՚առնէ.
11 Ով †Սափիրի բնակիչ, քու Հարբանքիդ
բաց ունենալով անցիր.
‡Սաանանի բնակիչը գաւառ չելլեր.
ՙԲեթհեզէլի կողը իր օթևանը Ձեզմէ կ՚առնէ.
12 Վասն որ §Մարօթի բնակիչը բարիքի Հասնիլ
կը վշտանայ.
Քանդի մինչև Երուսաղէմի գաւառը ՙՏէրոջմէ
չարիք իջաւ.
13 Երիվարը կապքին լծէ, ով ՙԼաքիսի բնակիչ.
Սիոնի ազջկանը մեղքին սկիզբը անիկա է.
Քանդի քու մէջդ Իսրայէլին յանցանքները
գտնուեցան.
14 Անոր Հասնար Մօրեսեթ-գեթին ընծաներ պիտի
տաս.
ՙՔէզիբի տուներըը Իսրայէլի թագաւորներ-
բուն պիտի ուռնն.
15 Տակաւին քեզի ժառանգ պիտի բերեմ, ով
††Մարեսայի բնակիչ.
Իսրայէլի փառքը մինչև ՙՈդոզամ պիտի հաս-
նի.
16 Քու ՙսիրելի որդւոցդ Հասնար ՙմազերդ փետ-
ռէ ու կտրէ.
Կնաւթիրնդ արծիւի պէս չատցուր.
Քանդի քեզմէ գերութեան գացին.

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Վա՛յ անոնց՝ ՙոր անօրէնութիւն կը խորհին,
Ու ՙիրենց անկողիններուն վրայ չարութիւն
կը հնարեն.
Առաւօտուան լոյսին առնոր զանիկա
ՙի գործ կը դնեն,
Քանդի ՙիրենց ձեռքերուն մէջը ուժ կայ.
2 Ու անոնք ՙտգտարանութիւն կը ցանկան ու
ՀԱՆ կը յափշտակեն,
Այս առնելու՝ ու ՀԱՆ կ՚առնեն.
Այս մարդուն ու իր ժառանգութիւնը պրկանք
կ՚ընեն.
3 Անոր Հասնար Տէրը ոտպէս կ՚ըսէ.
Ահա ես ՙաս ազգին վրայով չարիք մը կը
խորհիմ,
Ուսկից պիտի չկրնաք ձեր պարանոցը հանել,
Ու պիտի չկրնաք հպարտութեամբ քալել.
Վասն որ մի ժամանակը չար է.
4 Ան օրը ձեր վրայ ՙառակ պիտի խօսին,
Ու սրտմտելի ոտրով տիտի ոտրան ու բանն,
Բոլորովին յափշտակուելնիք.
Իմ ժողովրդիս բաժինը փոխեց,
Զանիկա ինձմէ վերցուց.
Մեր ագարակները ետ տալու տեղ՝ բաժնեց.
5 Անոր Հասնար Տէրոջը ժողովին մէջ
ՙվիճակով չար քաշող մը պիտի չունենաս.
6 Մարգարէութիւն ընողներուն՝ ՙմարգա-
րէութիւն մի ընէք՝ ՙըսեն.
Անոնց մարգարէութիւն պիտի չընեն, ամօթ
ետևնէն պիտի չվերցնայ.
7 Ով Յակոբի տուն ըսուած, միթէ Տէրոջը ոգին
կարճցա՞ւ,
Անոր գործքերը ասո՞նք են.
Միթէ ուղղութեամբ քալողին իմ խօսքերս
ազէկ չե՞ն.
8 Ու իմ ժողովրդս չառաջացի ատք ելաւ Քըշ-
նամի ըլլալու Հասնար.
Պատերազմէ անցնողներէն՝ պատեռազմէ
դարձողներէն
Հանդերձներուն ‡‡վրայէն պատմուճանը կը
կողոպտէք.
9 Իմ ժողովրդիս կիներէն իրենց զուարճալի
տուներէն կը վռնտէք.
Անոնց տղաքներէն յաւիտեան իմ փառքս
կ՚առնէք.
10 Երէք ու գացէք,
Քանդի ասիկա ՙհանգստութեան տեղ չէ.
ՙՊիղծ ըլլալուն պատճառով
Մեծ կործանումով բնաջինջ պիտի ըլլայ.
11 Թէ որ մէկ մարդ մը ՙհովի և ունայնութեան
ետևէ երթայ,
Ու սուտութեան խօսք՝ ըսելէ,
Գինիի ու օղիի Հասնար քեզի մարգարէութիւն
ընեմ,
Անիկա պիտի ըլլայ աս ժողովրդին մար-
գարէն.
12 ՙՈվ Յակոբ, ամէնդդ անշուշտ պիտի ժող-
վեմ,
Իսրայէլին մնացորդը պիտի Հաւաքեմ,

ի Ես. ի. 2. 3. 4.
ր Ամր. ի. 29. Ամ. Նր. 6.
ձ գ Թագ. ժբ. 15. Ես. ը. 7. 8.
ճ ր Թագ. ժբ. 15. Ես. ը. 7. 8.
ղ ր Թագ. ժբ. 15. Ես. ը. 7. 8.
ն ր Թագ. ժբ. 15. Ես. ը. 7. 8.
շ Ել. ի. 1. Ես. ը. 7. 8.
ո Ել. ի. 1. Ես. ը. 7. 8.
չ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
պ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ջ գ Թագ. ժբ. 14. 17.
ռ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ս Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
վ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
տ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ր Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ց Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ւ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
փ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ք Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
և Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
օ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ֆ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ա Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
բ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
գ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
դ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ե Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
զ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
է Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ը Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
թ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ժ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ի Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
լ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
խ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ծ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
կ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
հ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ձ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ղ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ճ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
մ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
յ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ն Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
շ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ո Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
չ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
պ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ջ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ռ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ս Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
վ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
տ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ր Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ց Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ւ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
փ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ք Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
և Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
օ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.
ֆ Ես. ի. 1. իե. 1. 2. Ես. ը. 7. 8.

Ո՞ [1]Բոլորովի ոչխարներուն պէս՝
իրենց փարախին մէջը հզոր հօտերուն պէս
մէկտեղ պիտի դնեմ։
[2]Մարգոց [3]բա-նին համար ուրմուկ պիտի
ըլլայ։
13 Իրաւունաւորին ընդդէմ անունց առջևը եբաւ.
Անոնք խրտնած ու դանդչն անցան և
անկէ եբան.
Ու [4]անունց ծագաւորը անունց առջևը անցաւ,
[5]Եհ. Տէրը իրրև անունց գլուխ [6]բա-նին [7]ի-ր։

ԳԼ. Գ

1 Իշխաններուն անիրաւութիւնը։ 5 Մարգարէներուն սուտ քարոզը։
8 Նոյնը անոնց ըսել անկարելութիւնը։

1 Ու ըսի, Լսեցէք հիմա մնոկ ըրէք, ով Յակոբին
գլխաւորներըն,
Ու Իսրայէլի տան իշխաններըն.
[8]Գիտէք չէ՞ որ դուք իրաւունքը ճանչնաք.
2 Դուք որ ազկութիւնը կ'ատէք ու չարու-
թիւնը կը սիրէք,
[9]Մարգոց վրայէն մորթիները՝ ու անունց ոսկոր-
ներէն միսերը կը հանէք.
3 Ու անոնք որ [10]իմ ժողովուրդս իս միսը կ'ուտեն,
Եւ անունց վրայէն մորթիները կը հանեն,
Ու անունց ոսկորներըն կը փշրեն
Եւ զանոնք պատուկի մէջ ու [11]կաթսայի մէջ
Եփած միսի պէս կտոր կտոր կ'ընեն,
4 Անոնք [12]Տէրոջը պիտի աղաղակեն,
Բայց անոնց պատասխան պիտի չտայ,
Ու ան ժամանակը իր երեսը անոնցմէ պիտի
ծածկէ,
Վասն զի անոնք չար գործերը ըրին։
5 Այսպէս կ'ըսէ Տէրը [13]ան մնոզ մարգարէներուն
համար՝
Որոնք իմ ժողովուրդս կը մոլորցընեն,
Ու [14]իրենց ակռաներովը կը խածնեն,
Եւ խաղաղութիւն կը քարոզեն,
Ու [15]ով որ անոնց բերանը բան չդնէր,
Անոր գէմ պատերազմ կը հրատարակեն.
6 [16]Ասոր համար ձեզի գիշեր պիտի ըլլայ,
Որ տեսիլք չտեսնէք.
Եւ ձեզի խաւար պիտի ըլլայ,
Որ գուշակութիւն չընէք.
[17]Ու մնոզ մարգարէներուն վրայ արեգը պիտի մնռնէ,
Եւ անոնց վրայ օրը պիտի խաւարի.
7 Ու տեսանողներըն պիտի ամչնան,
Եւ գուշակողներըն ամչնութեամբ պիտի բլլան.
Այո՛ն ալ իրենց շրթունքը պիտի ծածկեն,
[18]Վասն զի Աստուծմէ պատասխան մը պիտի
չըլլայ։
8 Սակայն ես Տէրոջը Հոգւովը՝
Զօրութեամբ, դատաստանով և արիութեամբ
լեցուած եմ,
[19]Որ Յակոբին իր յանցանքը՝
Ու Իսրայէլին իր մեղքը յայտնեմ։
9 Հիմա ասիկա մնոկ ըրէք,
Ով Յակոբի տանը գլխաւորներըն
Ու Իսրայէլի տանը իշխաններըն,
Դուք որ իրաւունքին կը գզուիք,
Ու ամէն ուղղութիւնը կը ծռէք,
10 [20]Սիոնը [21]արիւններով՝
Ու Երուսաղէմը անիրաւութեամբ կը շինէք.
11 [22]Անոր գլխաւորներըն կաշառքով կը դատեն,
Ու անոր քահանաներըն վարձքով կը սորվե-
ցընեն,
Եւ անոր մարգարէներըն առակով գուշակու-
թիւն կ'ընեն,
[23]Ու Տէրոջը վրայ կը կռթընին ու կ'ըսեն,
Չէ՞ որ Տէրը մեր մէջն է.
Մեր վրայ չարիք պիտի չգայ։
12 Ու բնաւ ձեր պատճառաւը Սիոն [24]դաշտակի
պէս պիտի հերկուի,
Ու Երուսաղէմ աւերակներու գէզերը՝
Ու [25]Տէրոջ տանը լեռը անտառի բարձր տե-
ղերու պէս պիտի ըլլայ։

ԳԼ. Դ

1 Եկեղեցւոյ փառքը։ 2 Խաղաղութիւնը։ 3 Թագաւորութիւնը։
11 ու յաջորդները։

1 Բայց [26]ետքի օրերը պիտի ըլլայ որ Տէրոջը
տանը լեռը
Լեռներուն գլխուն վրայ պիտի հաստատուի,
Եւ բլուրներէն վեր պիտի բարձրանայ,
Ու ժողովուրդները հեղեղի պէս անոր պիտի
գիմեն.
2 Եւ շատ ազգեր պիտի երթան ու ըսեն,
Եկէք՝ Եհովային լեռը
Յակոբին Աստուծոյն տունը երթնք,
Որ մեզի իր ճամբաներըն սորվեցընէ,
Ու անոր շաւիղներուն մէջը քալենք.
[27]Վասն որ օրէնքը Սիոնէն՝
Ու Տէրոջը խօսքը Երուսաղէմէն պիտի ելլէ.
3 Եւ անիկա շատ ժողովուրդներու մէջ դատաս-
տան պիտի բնէ,
Ու զօրաւոր ազգեր միւնչև հեռաւոր տե-
ղամասեր պիտի յանդիմանէ.
Ու [28]անոնք իրենց սուրերը խոփեր՝
Եւ իրենց նիզակները գետնամներ պիտի չընեն.
Ազգ ազգի վրայ սուր պիտի չվերցընէ,
[29]Եւ ալ պատերազմ պիտի չսորվին.

[1] Եր.ամ. ը· 10·
[2] Եր.կ· է.ը· 31·
[3] Ոէ· գ· 5·
[4] Ես· ծր· 13·
—
[5] Երեմ. ե· 2· 3·
[6] Եզէկ· ժդ· 10·
[7] Ես· Ա.նդ

[8] Մ.ա.ք. ե· 7·
[9] Եզէկ· ժ· 4·
[10] Եզէկ· ժ· 3· 7·
[11] Մ.ա.ք. ժը· 41· Ա.
ռաք· ա· 28· Ես·
ա· 12· Եզէկ· ը·
18· Զաք· ե· 13·
[12] Ես· ծգ· 10· 11·
Եզէկ· ժգ· 10·

իբ· 33·
[13] ԳԼ· բ· 11· Մ.ա.
ե· 13·
[14] Եզէկ· ժգ· 18· 19·
[15] Ես· ը· 20· 22· Ե.
գէկ· ժգ· 23· Զաք.
ժգ· 4·
[16] Ամո· ը· 9·

[17] Մ.ա.ք. հգ· 9· Ա.
մոս· ը· 11·
[18] Ես· ծբ· 1·
[19] Երեմ. ը· 13·
[20] Ես· խը· 1· Երեմ.
ե· 4· Հաբ.կ· բ·
17·
[21] Երեմ. իգ· 18· ԳԼ·
ա· ը·
[22] Մ.ա.ք. հբ· 1·

[23] ԳԼ· գ· 8·
—
— Ես· բ· 8· Եւ.
գէկ· ժէ· 22· 23·
[24] Ես· բ· 4· Ցե.
ռեմ.Լ· գ· 18·
[25] Մ.ա.ք. հբ· 7·

4 [a]Հապա ամէն մարդ իր որթին տակը
Եւ իր թզենիին տակը պիտի նստի,
Եւ վախցընող պիտի չըլլայ.
Քանզի որ զօրաց Տէրոջը բերանը խօսեցաւ.
5 Քանզի [b]բոլոր ժողովուրդները
Ամէն մէկը իր աստուծոյն անունովը կը քալէ,
Բայց մենք յաւիտեան յաւիտենից
Մեր Տէր Աստուծոյն անունովը պիտի քալենք.

6 Ան օրը, կ'ըսէ Տէրը, [c]կաղը պիտի ժողվեմ,
[d]Եւ ափսոսածը պիտի հաւաքեմ,
Եւ զանիկա ալ որ նեղեցի.
7 Եւ կաղը [e]մնացորդ պիտի ընեմ,
Եւ հեռուն վռնտուածը զօրաւոր ազգ.
Եւ Տէրը Սիօն լեռանը մէջ [f]անոնց վրայ պիտի թագաւորէ
Հիմնուելէ մինչեւ յաւիտեան.
8 Եւ դուն, ով հօտի աշտարակ, Սիօնի աղջկանը բլուրը,
Մինչեւ քեզի պիտի դայ՝
Հին պիտի հասնի առջի իշխանութիւնը,
Եւ թագաւորութիւնը՝ երուսաղէմի աղջկանը.

9 Հիմա ինչո՞ւ բարձրանաս կը գոռաս.
[g]Միթէ քու մէջդ թագաւոր չկայ,
Կամ թէ քու խորհրդականդ կորսուեցա՞ւ,
Որ քեզ ցաւերգական կնոջ պէս ցաւ բռնեց.
10 Ցաւ քաշէ ու ծնողականի պէս երկանց մէջ եղիր, ով Սիօնի աղջիկը,
Քանզի հիմա քաղաքէն պիտի ելլես,
Եւ գաշտի մէջ պիտի բնակիս,
Եւ մինչեւ Բաբիլոն պիտի երթաս,
Հոն պիտի ազատես.
Հոն Տէրը պիտի ազատէ քեզ քու թշնամիներուդ ձեռքէն.
11 [h]Եւ հիմա քու վրադ շատ ազգեր ժողուեցան,
Որոնք կ'ըսեն,
Թող անիկա պղծուի,
Եւ մեր աչքերը [i]Սիոնը տեսնեն.
12 Բայց անոնք [j]Տէրոջը խորհուրդները չեն գիտեր,
Եւ անոր դիտաւորութիւնը չեն հասկընար.
Քանզի հնձքը զանոնք կը ժողվէ՝ [k]հնչակէս արտերը կալին մէջ կը հաւաքեն.
13 [l]Ելիր ու կալը ծեծէ, ով Սիօնի աղջիկ,
Քանզի քու եղջիւրդ երկաթէ պիտի ընեմ,
Եւ քու կճղակներդ պղնձէ պիտի ընեմ,
Եւ շատ ժողովուրդներ պիտի մանրես.
[m]Եւ անոնց աստուածքը [n]բոլոր երկրին Տէրոջը պիտի նուիրեմ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Երեսաբեկ ծնունդը. 2 անոր թագաւորութիւնը. 3 անոր յաղթութիւնը.

1 Հիմա, ով գունդի աղջիկ, քեզի գունդ կազմէ.
Մեր վրայ պաշարում դրաւեցաւ.
[o]Իսրայէլի դատաւորին ծնօտին գաւազանով պիտի զարնեն.
2 Եւ դուն, ով [p]Բեթլեհէմ Եփրաթա,
Թէեւ Յուդայի [q]հազարաւորներուն մէջը բոլորովին պզտիկ եմ,
Բայց քեզմէ պիտի ելլէ ինծի՝ անոր որ Իսրայէլի վրայ [r]իշխան պիտի ըլլայ,
[s]Եւ անոր ելքը՝ ի հնուց՝ յաւիտենական օրերէն է.
3 Անոր համար զանոնք [t]տուն պիտի տայ՝
Մինչեւ ծնանողին ծնանելու ժամանակը,
Եւ [u]անոր եղբայրներուն մնացորդը
Իսրայէլի որդւոցը պիտի դառնայ.
4 Եւ անիկա պիտի կենայ, ու Տէրոջը զօրութեամբը
Եւ իր Տէր Աստուծոյն անուանը մեծվայելչութեամբը [v]պիտի հովուէ.
Եւ անոնք պիտի բնակին.
Քանզի հիմա [w]մինչեւ երկրին ծայրերը պիտի մեծնայ.
5 Եւ անիկա [x]խաղաղութիւն պիտի ըլլայ.
Երբոր Ասորեստանցին մեր երկիրը մտնէ,
Եւ մեր պալատներուն մէջը ոտք կոխէ,
Անոր դէմ եօթը հովիւ
Եւ ութը իշխանաւոր մարդ մեզի պիտի հանենք.
6 Եւ անոնք Ասորեստանի երկիրը սրով
Եւ [y]Նեբրովթի երկիրը իր դուռներուն մէջը պիտի ազատեն.
Եւ անիկա [z]մեզ պիտի ազատէ Ասորեստացիներէն,
Երբոր անոնք մեր երկիրը մտնեն
Եւ մեր սահմաններուն մէջը ոտք կոխեն.
7 Եւ [a]Յակոբին մնացորդը շատ ժողովուրդոց մէջ
[b]Ցօղի պէս պիտի ըլլայ՝ ու Տէրոջմէ [c]եկած,
Եւ [d]շաղի պէս՝ ու կանանչ խոտի վրայ [e]որ
Որ անիկա մարդէ չսպասեր,
Եւ մարդու որդիներէն չյուսար.
8 Եւ Յակոբին մնացորդը ազգաց մէջ

---

1 [f]Զաք. գ. 14 ։ գ. 2։ [g]Ես. ա. 8։ Երե. ը. 28։ Յեր. ա. 3։ [h]Ես. ի. 12։ Զաք. ժդ. 2։ [i]Ես. ի. 12։ [j]Ես. ի. 8։ խդ. 23։ Դան. է. 14։ [k]Ես. ի. 12։ [l]Ես. ի. 12։ [m]Ես. ի. 12։ [n]Ես. ի. 12։ [o]Ես. ի. 12։ [p]Ես. ի. 12։ [q]Ես. ի. 12։ [r]Ես. ի. 12։ [s]Ես. ի. 12։ [t]Ես. ի. 12։ [u]Ես. ի. 12։ [v]Ես. ի. 12։ [w]Ես. ի. 12։ [x]Ես. ի. 12։ [y]Ես. ի. 12։ [z]Ես. ի. 12։ [a]Ես. ի. 12։ [b]Ես. ի. 12։ [c]Ես. ի. 12։ [d]Ես. ի. 12։ [e]Ես. ի. 12։

Շատ ժողովրդոց մէջ ածել պիտի լլլայ ,
ինչպէս առիւծ մը՝ անասուն գազաններուն
մէջը ,
կամ առյգ առիւծ մը՝ ոչխարաց հօտերուն
մէջը ,
որ երթէ անցնի՝ կը կոխկռտէ ու կը պատառէ ,
եւ ազատող մը չլլլար ։
9 Քու ձեռդ քու հակառակորդներուդ վրայ
պիտի վերնայ ,
ու բոլոր թշնամիներդ պիտի կտրին ։
10 Ու պիտի լլլայ որ ան օրը , կ՚ըսէ Տէրը ,
քու ձիերդ քու մէջէդ բնաջինջ պիտի ընեմ ,
եւ քու կառքերդ պիտի կորսնցնեմ ։
11 Ու քու երկրիդ քաղաքները բնաջինջ պիտի
ընեմ ,
ու բոլոր պարիսպներդ պիտի փլցնեմ ։
12 Ու քու ձեռքդ կախարդութիւնները բնա-
ջինջ պիտի ընեմ ,
ու ալ գուշակութիւն ընողներ պիտի չու-
նենաս ։
13 Ու քու մէջէդ քու դրօշեալներդ
ու արձաններդ բնաջինջ պիտի ընեմ ,
ու ալ երկրպագութիւն պիտի չընես
քու ձեռագործդ ։
14 Ու քու մէջէդ Աստարթայի կուռքերդ պիտի
կործանեմ ,
ու քու քաղաքներդ պիտի աւերեմ ։
15 Ու բնդ մեծ կրնոզ ազգերէն
Պատուհասիս ու բարկութեամս վրէժ պի-
տի առնեմ ։

ԳԼ · Զ

1 Նաւատ կը վիճի իր ժողովուրդին հետ՝ անոր ապերախտու-
թեանը , 6 ապիսութեանը , 10 անօրէնութեանը 16 ու կա-
պուտութեանը համար ։

1 Լսեցէք Տէրոջը ըսածը մեզի համար .
Ելիր ու լեռներուն առջեւը դատ վարէ ,
Ու բլուրները քու ձայնդ թող լսեն ։
2 Ով լեռներ ու երկրին ամուր հիմերը ,
Տէրոջը դատը մեզի համար ,
Քանզի Տէրը իր ժողովուրդին հետ դատ ունի ,
Ու Իսրայէլին հետ պիտի վիճի ։
3 Ով իմ ժողովուրդս , ինչի՞ համար ,
Ու ի՞նչ բանով քեզ յոգնեցուցի .
Ինծի դէմ պատասխան ուր ։
4 Վասն զի քեզ Եգիպտոսի երկրէն հանեցի ,
Ու ծառայութեան տունէն քեզ փրկեցի ,
Եւ քու առջեդ Մովսէսը , Ահարոնը ու Մա-
րիամը խրկեցի ։
5 Ով իմ ժողովուրդս , մտածէ բերը
որ Մովաբացւոց Բաղակ թագաւորը խոր-
հեցաւ ,
Ու ինչ որ Բէովրեան Բաղաամ անոր պա-
տասխանեց ,
եւ Սատիմէն մինչեւ Գաղգաղա ,
Որպէս զի Տէրոջը արդարութիւնը գիտնաս ։
6 Տէրոջը առջեւը ինչո՞վ երթամ ,
Ու բարձրեալ Աստուծոյն առջեւը խոնարհ .
Արդեօք անոր առջեւը ողջակէզներո՞վ ,
Մէկ տարեկան որթերո՞վ երթամ ։
7 Արդեօք Տէրը հաճութեամբ կրնայ
կամ բիւրաւոր Եզի գետերու պիտի հաճի՞ .
Արդեօք իմ յանցանքիս համար իմ անդ բանիկս
Ու հոգւոյս մեղքին համար պտուղն իմ
առջեը տամ ։
8 Մարդի յայտնեցաւ մարդ , քիչ ինչ է ազկը .
Ու Տէրը քեզմէ ի՞նչ կը պահանջէ ,
Բայց միայն Իրաւունք ընել , ողորմութիւն
սիրել
Ու խոնարհութեամբ քու Աստուծոյդ հետը
քալել ։
9 Տէրոջը ձայնը քաղաքին կը կանչէ ,
Ու խնամուները քու անունդ պիտի տեսնէ .
Գաւազանը ու անոր հրամայողը լսեցէք ։
10 Անօրէնին տանը մէջ տակաւին անօրէնու-
թեան գանձեր կա՞ն ,
Ու պակաս սրտուն որ պիտի է ։
11 Միթէ նանօրէնութեան կշռոներ
Ու խարդախ քարերու քսակ անկո՞ղ մարդը
պիտի տեսնէի ։
12 Քանզի անոր հարուստները բռնութեամբ լե-
ցուն են ,
եւ անոր բնակիչները սուտ կը խօսին ,
Ու իրենց բերնին մէջ նենգաւոր լեզու ունին ։
13 Ուստի ես ալ քեզ զարնելով հիւանդ պիտի
ընեմ ,
եւ քու մեղքերուդ համար ձեզ աւերակ պիտի
ընեմ ։
14 Դուն պիտի ուտես ու պիտի չկշտանաս ,
եւ քու անօթութիւնդ փորիդ մէջը պիտի
ըլլայ .
Պիտի յափշտակես , բայց պիտի չկարենաս ա-
զատել ,
Ու ազատածդ սուրի պիտի մատնեմ ։
15 Դուն պիտի ակռտնես , բայց պիտի չհնձես .
Դուն ձիթապտուղ պիտի կոխես , բայց եղով
պիտի չօծուիս .
Քաղցու ալեւոր գործես , բայց գինի պիտի
չխմես ։

Գ · Ա

1 Ես ամբարիշտ եմ , ինծի համար ողորմութիւն չկայ ,
Ամբողջ երկրին մէջ հաւատարիմ մարդ չկայ ,
Բոլորն ալ արիւն թափելու կը դարանակալեն ,
Ամէն մարդ իր եղբայրը որսի կը բռնէ ։
2 Երկու ձեռքերով չարութիւնը կը գործեն ,
Իշխանը կը պահանջէ ,
Դատաւորն ալ կաշառք կ՚ուզէ ,
Մեծամեծը իր սրտին ցանկութիւնը կը յայտնէ ,
Ու անոնք միասին կը հիւսեն ։
3 Անոնց լաւագոյնը տատասկի պէս է ,
Անոնց ուղիղը փշալից ցանկապատէն աւելի
վատ է .
Քու պահակներուդ օրը ,
Քու այցելութեանդ օրը եկաւ ,
Հիմա անոնց շլմորթութիւնը կ՚ըլլայ ։
4 Ձեր ընկերը մի՛ վստահիր ,
Ձեր բարեկամին մի՛ յուսար ,
Քու գրկիդ մէջ պառկողին բերնուն դռները
զգուշացիր ։
5 Որովհետեւ որդին հայրը կ՚անարգէ ,
Դուստրը մօրը ,
Հարսը իր կեսրոջը դէմ կ՚ելլէ ,
Մարդուն թշնամիները իր տան մարդիկն են ։
6 Բայց ես Տէրոջը պիտի նայիմ ,
Իմ փրկութեան Աստուծոյն պիտի սպասեմ ,
Իմ Աստուածս պիտի լսէ զիս ։
7 Թշնամիս , ինծի համար մի՛ ուրախանար ,
Որովհետեւ ես ինկայ , բայց պիտի յառնեմ ,
Երբ խաւարի մէջ նստիմ ,
Տէրը ինծի համար լոյս պիտի ըլլայ ։
8 Տէրոջը դէմ մեղանչեցի ,
Անոր բարկութիւնը պիտի կրեմ ,
Մինչեւ որ դատս տեսնէ ,
Ու ինծի համար իրաւունք ընէ .
Ինծի պիտի հանէ լոյսին ,
Ու անոր արդարութիւնը պիտի տեսնեմ ։
9 Թշնամիս զայն պիտի տեսնէ ,
Ու ամօթը պիտի ծածկէ զայն ,
Որ ինծի կ՚ըսէր՝ Ո՞ւր է Տէր Աստուածդ ։
Աչքերս անոր պիտի նային ,
Հիմա անիկա փողոցի տիղմի պէս պիտի
կոխկռտուի ։
10 Պարիսպներդ պիտի շինուին ,
Այդ օրը հեռու պիտի ըլլայ սահմանդ ։
11 Այդ օրը քու քաղաքներդ պիտի շինուին ,
Ու քու ծովեզերքդ պիտի ընդարձակուի ։
12 Այդ օրը Ասորիքէն մինչեւ Եգիպտոս ,
Եգիպտոսէն մինչեւ Գետ ,
Ծովէ ծով ,
Լերնէ լեր ալ քու ժողովուրդդ պիտի գայ ։
13 Բայց երկիրը պիտի աւերակ ըլլայ
Անոնց բնակիչներուն պատճառով ,
Իրենց արարքներուն պտուղին համար ։
14 Հովուէ քու ժողովուրդդ քու գաւազանովդ ,
Ժառանգութեանդ հօտը ,
Որ միայնակ կը բնակի անտառին մէջ ,
Կարմեղոսի մէջ ,
Թող Բասանի ու Գաղաադի մէջ արօտի ։
15 Ինչպէս Եգիպտոսի երկրէն ելած օրերդ ,
Ես զանոնք հրաշքներ պիտի ցուցնեմ ։
16 Ազգերը պիտի տեսնեն ու իրենց զօրութեան
համար պիտի ամչնան ,
Ձեռքերնին բերնին պիտի դնեն ,
Ականջները պիտի խլանան ։
17 Հողին պէս պիտի լզեն ,
Իրենց բներէն պիտի դողան ,
Մեր Աստուածը Տէրոջը պիտի գան ,
Ու քեզմէ պիտի վախնան ։
18 Ո՞վ է քեզի պէս Աստուած ,
Որ անօրէնութիւնը կը ներէ ,
Ու իր ժառանգութեան մնացորդին յանցանքը
կը ջնջէ ,
Որ իր բարկութիւնը յաւիտեան չի պահեր ,
Քանզի ողորմութիւնը կը սիրէ ։
19 Նորէն մեզի կը գթայ ,
Մեր անօրէնութիւնները կը կոխկռտէ ,
Ու մեղքերնին ծովուն խորութիւնները պի-
տի նետէ ։
20 Յակոբի ճշմարտութիւնը պիտի տաս ,
Ու Աբրահամի ողորմութիւնը ,
Որ հնուց ի վեր մեր հարցը երդում ըրիր ։

16 քանզի Աստիւծն հրամանները ինկ պահեաւ
եւ Աքաաբին առնը բոլոր գործքերը.
եւ գաւք անունց խորհրդներովը կը քարկը,
որպէս զի քեզ առնայի բնեմ,
եւ քոյ բնակիչներդ առնքու ընդհէց.
Եւ զայս բնաւկիչներդ առնքու ընդհէց
Եւ զայս բնաւկիչներդ առնքու ընդհէց
Եւ զայս բնաւկիչներդ առնքու ընդհէց

ՙԻր բարկութիւնը յաւիտեան չպահեր ,
քանզի ողորմութիւն կը սիրէ .
19 Անիկա պիտի դառնայ , մեզի ողորմութիւն պիտի ընէ ,
Մեր անօրէնութիւնները ոտքին տակը պիտի առնէ .
Այո , անոնց բոլոր մեղքերը
ծովուն խորութիւնը մէջ պիտի նետես .
20 ՙՅակոբին ճշմարտութիւն պիտի ընես ,
եւ Աբրահամին՝ ողորմութիւն ,
Ինչպէս որ ուրջի օրերէն ՚ի վեր
ՙՄեր հայրերուն երդուեցիր խոստացար .

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՆԱԻՈՒՄԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1—11 Աստուծոյ վհատութիւնը կը յայտնուի . իր ժողովուրդին բարութիւնն ու իր թշնամիներուն խստութիւնը լսելու .

1 ՙՆինուէի պատգամը . Ելկեսացի Նաւումին տեսիլքին գիրքը .

2 Եհովան ՚նախանձոտ ու ՚վրէժխնդիր Աստուած է .
Եհովան վրէժ առնող ու բարկութեան տէր է .
Եհովան իր հակառակորդներէն վրէժ կ՚առնէ ,
Ու իր թշնամիներուն ջղձղումն կը պահէ .
3 Եհովան ՚երկայնամիտ է , ու ՚անոր զօրութիւնը մեծ է ,
Բայց չ՚ենթադրուիր ամենեւին անպատիժ չթողուր .
Եհովային ճամբան մրրիկի ու փոթորիկի մէջ է ,
Ու ամպերը անոր ոտքերուն փոշին են .
4 ՙԾովուն կը սաստէ ու զանիկա կը չորցընէ ,
Եւ բոլոր գետերը կը չորցընէ .
ՙԲասան ու Կարմելացա կը թառամին ,
Եւ Լիբանանին ծաղիկը կը թառամի .
5 ՚Լեռները անկէ կը գոցան ու ՚բլուրները կը հալին .
ՙԵրկիրը անոր երեսէն կը խախտի ,
Աշխարհը ու անոր բոլոր բնակիչները .
6 Անոր ցասումը ո՞վ կրնայ կայնիլ ,
Եւ անոր սաստիկ բարկութիւնը ո՞վ կրնայ դիմադնել .
ՙԱնոր սրտմտութիւնը կրակի պէս կը թափի ,
Ու ապառաժները անկէ կը խորտակին .
7 ՚Եհովան բարի է , ներգութեան օրը ամրութիւն է .
Ու Կրնայ ապաւինողները կը ճանչնայ .
8 Բայց ան ՚հեղեղի անցքը ՙյորդահոս հեղեղով բոլորովին պիտի ասրէ .
Եւ խաւարը պիտի հալածէ անոր թշնամիները .
9 ՙԵհովային դէմ ի՞նչ կը խորհիք .
Ան ՚նպիղ բնաջինջ անիկա է .
Նեղութիւնը երկրորդ անգամ պիտի չելլէ .
10 Քանզի քանի որ անոնք ՙփուշերու պէս փաթթուած են ,
Ու իրենց ըմպելիքովը գինովցած պէս են ,
ՙԱրագորովին չորցած խրտի պէս պիտի այրին .
11 ՚Քեզմէ Եհովային դէմ չարութիւն մտածող մը՝
Անօրէն խորհրդական մը ելաւ .
12 Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Թէեւ անոնք խաղաղութեան մէջ են ու բազմաթիւ են ,
Սակայն անոնք պիտի կտրին՝ երբոր ՙանիկա անցնի .
Թէեւ քեզ նեղեցի՝ այլ պիտի չնեղեմ .
13 Եւ հիմա քու վրայէդ ՚անոր լուծը պիտի կոտրեմ ,
Ու քու կապերդ պիտի կտրեմ .
14 Եւ Տէրը քեզի համար հրամայեց ,
Որ մէյմըն ալ քու անունէդ ՚սերմ չսերմանուի .
Քու աստուածներուդ տունէն
Քանդակած և ձուլածոյ կուռքերը բնաջինջ պիտի բնեմ .
ՙԶանիկա քու գերեզմանդ պիտի բնեմ ,
Քանզի գուն անարգ եղար .
15 Ահա ՚լեռներուն վրայ աւետող բերողին
Խաղաղութիւն քարոզողին ոտքերը .
Տօներդ պահէ , ով Յուդա , ուխտերդ կատարէ .
Քանզի մէյմըն ալ քու մէջէդ ՙանօրէն պիտի չանցնի ,
Անիկա բոլորովին կտրեցաւ .

ա Ա֊ոչ · ՃԿ · ջ · Ի֊ · ՆԼ · ԺԶ · ԻԲ՛Ա · Գ · ՀԱ ·
բ Ա֊ոչ · ՃԿ · ջ · Ի֊ · ՆԼ · ԺԶ · ԻԲ՛Ա · Գ · ՀԱ ·
գ Ղ֊Ա֊Գ · ՙ · ՀԲ · ՀՃ ·
դ Ա֊ոչ · ՃԿ · ջ · ՀՈ ·
ե — ·
զ Ա֊Ի֊ · Բ · ԺԳ ·
է ՆՀ · Ի֊ · ջ · ԼԳ · ԺԴ ·
ը Օր · գ · ՀԱ · ՁԼ֊ · ԻԳ · ՀԹ ·
թ Օր · ԼԲ · ՃՀ ·
ժ Ա֊ոչ · ՃԳ · ՀՈ · Ի֊ · ՆԲ · ԺՀ ·
ի Ե՛Լ · ԼԳ · Գ · Դ · Ղ֊Ա֊Գ · Բ · ԺԴ · Ա֊ոչ · ՃԳ · ՀՈ · Ի֊ · Դ ·
ժ Ա֊ոչ · ՃԼ · Դ · ԼՀ · Ղ֊Ա֊Գ · Ա · ՀՀ · Ա֊ոչ · ՃԿ · ջ · Ի֊ · ՆԼ · ԺԶ · ԻԲ՛Ա · Գ · ՀԱ ·
ի Բ Գ֊ո · Ի · ՀՀ · Ա֊ոչ · ՃԿ · ջ · Ի֊ · ՆԼ · ԺԶ · ԻԲ՛Ա · Գ · ՀԱ · Ա֊ոչ · ՃԿ · ջ · Ի֊ · ՆԼ · ԺԶ · ԻԲ՛Ա · Գ · ՀԱ ·
ի

ԳԼ· Բ

1—13 Նաւումայ տեսութիւն եւ յայտնական բերդը Նինուէի վերայ գալոյն։

1 Ի[1]պատակողը քու երեսիդ դէմ ելաւ,
Պարսպապահ պահպանել, ճամբան դիտել,
Մէջքերդ ուժովցուր — բոլոր զօրդ էջ[2] ժողովէ։
2 Քանզի Տէրը Յակոբին վայելչութիւնը
Իսրայէլին վայելչութիւնի պէս նորոգեց,
Վասն զի [3]պարպողները զանոնք պարպեցին,
Ու անոնց որթի ւոտները ապականեցին։
3 Անոր զօրաւորներուն վահանը [4]կարմրեցաւ,
Անոր քաջ մարդիկը կարմիրով ներկուեցան.
Անոր պատրաստութիւնեան օրը կառքը [5]պողպատի փայլուներ[6] պիտի ունենայ,
Ու նիզակները պիտի երերցուին։
4 կառքերը փողոցներուն մէջը պիտի կատղին,
Հրապարակներուն մէջը իրար պիտի բախին.
Անոնց երեւոյթը ջահերու պէս պիտի լլլայ,
Ու փայլակներու պէս պիտի վազեն։
5 Իր կորիճները պիտի յիշէ.
Անոնք քալած տեղերնին պիտի գլորին,
Իւղ[7] Ընդհարիլը պարսպին հասնիլը պիտի արագ բան։
Ու պատսպարան պիտի պատրաստուի։
6 Գետերուն գռները պիտի բացուին,
Իր պալատը պիտի [8]փլչի։
7 Ու [9]Նախատահանուելու [10]անիկա գերութիւնան պիտի երթայ,
Իր անոր աղախիններն կուրծքերնուն զարնելով
Ու [11]ազաւնիի պէս ձիւնլով՝ ձայն հնչող պիտի երթան։
8 Իր Նինուէ շատ ժամանակէ ի վեր ջուրերու աւազանի պէս էր.
Սակայն անոնք փախչելով կայնեցէք, կայնեցէք՝ [12]ըսին,
Բայց դարձող պիտի չըլլայ։
9 Արծաթի յափշտակեցէք, ոսկի յափշտակեցէք,
Քանզի ձոյլ գործերը անթիւ են,
Ու ամէն ցանկալի ապառանելու առատութիւն կայ։
10 Պարապ ու պարպած ու գատարկացած է.
Իր սիրտերը կը հալին, ու [13]ծունկերը իրար կը զարնեն,
[14]Իւր ամէն մէջքերը կը դողան,
Ու [15]առնեուն երեսները դոյներնին կը հնձուին։
11 Ո՞ր է [16]առիւծներուն բնակարանը,
Իր առտոյ առիւծներուն արօտը,
Որ արու առիւծը, մեռեակ առիւծը

1 = Երեմ. ծ. 25։
2 Երեմ. ծա. 11. 12։ Ես. գ. 14։
3 Աստ. ժ. 18։
4 Ես. ջ. 2. 3։
5 Կամ ջանկրտաց ըլլար գունդերը։
6 Նահ. բ. 3։
7 Ես. ջ. 14։
8 Ես. ժգ. 7. 8։
9 Դան. ե. 6։
10 Կամ քիւն պահապանները գրուած են։
11 Ես. ջ. 14։ Յեր. 11։
12 Ես. ջ. 14։ Յեր. 50։
13 Ես. ժգ. 7. 8։
14 Երեմ. ե. 6։
15 Ես. ջ. 16։ Յեր. 30։ Եզեկ. ի. 6։ Գէմ. գ. 3։
16 Ես. ժգ. 21։ Եզեկ. լգ. 2։
17 Ես. ժգ. 21։
18 Ես. ժգ. 21։
19 Ես. ժգ. 21։
20 Ես. ժգ. 21։
21 Ես. ժգ. 21։
22 Ես. ժգ. 21։
23 Ես. ժգ. 21։
24 Ես. ժգ. 21։
25 Ես. ժգ. 21։
26 Ես. ժգ. 21։
27 Ես. ժգ. 21։
28 Ես. ժգ. 21։
29 Ես. ժգ. 21։
30 Ես. ժգ. 21։
31 Ես. ժգ. 21։
32 Ես. ժգ. 21։
33 Ես. ժգ. 21։

Որ առիւծի կորիւնը հոն կը պառկէին,
Ու ընձառ վախցնող մը չկար։
12 Առիւծը իր կորիւնները բաւական եզածին չափ կը պատառէր,
Ու իր մնատակառիւծներուն համար կը խեղդէր,
Եւ իր մորթիները որսով՝
Ու իր բնակարաններըը յափշտակութեամբ կը լեցնէր։
13 [17]Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Եւ անոր կառքերը պիտի այրեմ — Ծախի [18]երեսէ դուրս կ'ելնեմ,
Եւ քու առտոյ առիւծներդ սուրը պիտի ուտէ.
Ու քու որսդ երկրին վրայէն պիտի չընդհատ,
Եւ [19]քու դեսպաններուդ ձայները ալ պիտի չլսուի։

ԳԼ· Գ

1—19 Նինուէի տեսութիւնը։

1 Վա՛յ [20]արիւնհեղու քաղաքին,
Բոլորովին սուտութեամբ — յափշտակութեամբ լեցուն է.
Հոն որսը պակաս չէ։
2 Ահա խարազանին ձայնը,
Ու [21]անիւին շարժման ձայնը,
Եւ սրընթաց ձիին ու ցեցուող կառքին [22]ընթացը։
3 Հեծեալը կը վերցնէ [23]փայլուն սուրը ու շողշողուն նիզակը,
Եւ շատ վիրաւորներ ու խոտան շատ մեռելներ կ'ըլլան,
Ու դիերը անթիւ են, դիերուն վրայ կը գլորին՝
4 Ան պոռնկութիւնին պոռնկութեանցը շատութեաներ համար,
Որ խոտան շնորհալի ու [24]կախարդութեանց տէր ըլլալով՝
Իր պոռնկութիւններովը ազգեր՝
Եւ իր կախարդութիւններովը ազգատոհմներ կը ծախէր։
5 [25]Ահա ես քեզի դէմ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու [26]քու երեսդ դէմ քու քղանցքդ պիտի բանամ,
Ցոյց քու մերկութիւնդ ազգերուն՝
Ու քու անարգանքդ թագաւորութիւններուն պիտի ցուցնեմ.
6 Եւ քու վրադ պղծութիւններ պիտի նետեմ,
Ու քեզ խայտառակ պիտի բնեմ,
Ու քեզ օրինակ պիտի դնեմ։
7 Ու պիտի ըլլայ որ ամէն քեզ տեսնողը
Քովդէն պիտի փախչի, ու պիտի ըսէ,
Նինուէ աւերակ եղաւ.

1 Ի Բաց. ժը. 17. 19. ԺԲ. 2. 23։
2 Երեմ. խե. 3։
3 Երէց. սուրին բոցը եւ նիզակին փայլակը։
4 Ես. խե. 2. 18։
5 Դէմ. բ. 13։
6 Ես. խե. 2. 18։
7 Ես. խե. 2. 18։ Եր. բ. 18։
8 Երեմ. ԺԶ. 22. 26։
9 Երեմ. ԺԶ. 37։
10 Մաք. ա. 31։
11 Նահ. բ. 10։
12 Մաք. ա. 9։ Երբ. ժ. 33։
13 Ես. Յեսուէ. ը. 19։

[1]Ընդ վրայ անդ պիտի ոդրայ ։
քեզի ուսումն մխիթարիչներ փներաւեմ ։
8 [2]Միթէ գուն [3]դպ-ամուներն ապէղ եա ։
Որ գետերուն մէջէր կը բնակիր ։
Ու չարերով շրջապատած էր ։
Որ ծովը անոր իրամ եղած էր ։
Ո՞ ծովը անոր պարիսպն էր ։
9 Անոր գօրութիւնը եմեսվիսա ու եղ իպատաս էր ։
Ու ծայր չունէր ։
Փուղացիք ու Լիբէացիք քեզի օդնական էին ։
10 Անիկա ալ ադատ ու գերութեան գնաց ։
[1]Անոր ոտանքները անդ ամ [2]ամէն ճամբու գլուխ գետինը զարնուեցան ։
Ու անոր պատուականներուն վրայ [3]վիճակ ձգեցին ,
Ու անոր բոլոր մեծամեծները շղթաներով կապուեցան ։
11 Դուն ալ [1]պիտի գինովնաս ու անդյատ ըլլաս ։
Դուն ալ թշնամիէն ամրութեան տեղ պիտի փնտռես ։
12 Քու բոլոր բերդերդ՝ կանխահաս պատուղներ ունեցող [2]թզենիներու պէս պիտի ըլլան ,
Որ երբոր թօթվուին՝ ուտողին բերանը կ'իյնան ։
13 Ահա [1]քու ժողովուրդդ քու մէջդ կիներուն պէս պիտի ըլլան ,
Քու երկրիդ դուռները անյետաս քու թշնամիներուդ պիտի բացուին ,
Կրակը պիտի ուտէ քու նետերդ ։
14 Պաշարման համար քեզի ջուրեր քաշէ ,
[1]Բերդերդ ամրացուր ։
Ցեխի մէջ մտիր ու կաւը կոխէ ,
Աղիւսէնին փուռը նորոգէ ։
15 Հոն կրակը քեզ պիտի ուտէ ,
Սուրը քեզ պիտի կոտրէ ,
Ու [1]չարեակին պէս քեզ պիտի հատցընէ ։
Քեզ չարեակին պէս չատցուր ,
Քեզ մորեխին պէս չատցուր ։
16 Քու վաճառականներդ երկինքէն աստղերէն աւելի չատցուցիր ։
Չարեակը տարածուելու , եւ թռաւ ։
17 [1]Քու թագակիրներդ մորեխի պէս՝
Ու զօրավարներդ անթիւ մորեխներու պէս են ,
Որ ցուրտ օրը ցանկերու վրայ կը հանգչին ։
Երբոր արեւը ծագի՝ կը չուեն ,
Ու անոնց տեղը որ ըլլալը չգիտցուիր ։
18 [1]Քու հովիւներդ կը քնանան , ով [2]Ասորեստանի թագաւոր ,
Քու ազնուականներդ կը պառկին ։
Քու ժողովուրդդ [3]լերներուն վրայ ցրուեցան ,
Ու մէկը չկայ որ [4]ժողվէ ։
19 Քու բեկումդ ճար չկայ ,
Քու վէրքդ տեղ ապրիանելի է ։
[1]Ամէն անոնք որ քու լուրդ կը լսեն՝ քեզի համար ծափ պիտի զարնեն ,
Քանզի ամէն ժամանակ քու չարութիւնդ որոնէ վրայ անցած չէ ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՄԲԱԿՈՒՄԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Երկրին անօրէնութեանը համար գանգատ բնաց Ամբակում մարգարէն ։ 2 Կը յանդիմանէ անոնց անհոգութիւնը , որ գերազանց չարչարանքներ կրելով , 12 Մարգարէն կը գանգատի որ ան վհուժիրութիւնը իրենց շուտ մոգուց չհնազանդի պիտի կռապաշտութիւնը ։

1 Ա[1]տրակուա՛ մարգարէին տեսիլքով յայտնուած պատգամն ։

2 Մինչև ե՞րբ , ով Տէր , [1]ողազակեմ՝ ու չլսես ,
Եւ գրկանաց համար քեզի կանչեմ՝ ու չազատաս ։
3 Ինչո՞ւ համար ինծի անօրէնութիւն կը ցուցընես ,
Եւ նեղութիւն կ'երեսցընես ,

1 Տես երեմ. ժե . 1 ։ 2 Աստ . է . 8 ։ 3 Երեմ. իգ . 22 , 23 ։ Երգեհ . է . 14—16 ։ 4 Սաղ . ճզ . 9 ։ Եսա . ժգ . 16 ։ Ովբ . ժգ . 18 ։ 5 Որ . բ . 19 ։ 6 Ովբ . գ . 2 ։ Եբր . 11 ։ 7 Երեմ. իե . 27 , 31 ։ Գէդ . ա . 10 ։ 8 Ովբ . ը . 27 ։ Նաա . գ . 13 ։ 9 Երեմ. ծ . 27 ։ Նաա . 20 ։ 10 Սաղ . ճիե . 13 ։ Երեմ. Նա . 20 ։ 11 Երեմ. իե . 27 ։ Գէդ . ա . 1 ։ 12 Ովբ . ը . 13 ։ Սաղ . ճ . 5 ։ Եսա . Ցա . իե . 7 ։ Տես Եզր . ժե . 16 ։

Ու կռիւ եւ հակառակութիւն կ'ելլէ ։
4 Ասոր համար օրէնքը կը խափանի ,
Ու իրաւունքը ի գործ չդրուիր ,
Վասն զի [1]անօրէնը արդարին կը պատնէշէ .
Ասոր պատճառաւ զատաստանը ծուռ կ'ելլէ ։
5 [1]Ազգերուն մէջ նայեցէք ու տեսէք ,
Եւ զարմանալով սպասեցէք ,
Վասն զի ձեր օրերուն մէջը անհաւատ գործ մը պիտի գործեմ ,
Որ եթէ չպատմուի՝ պիտի չհաւատաք ։
6 Քանզի ահա [1]ես պիտի յարիցընեմ Քաղդէացիները՝

Ովբ . հգ . 6 ։ 2 Երեմ. ծ . 18 ։ Ե. գծեղ . իա . 2 . եա ։ 3 գ Թագ . իգ . 17 ։ 4 Մէկ . ա . 9 ։ 5 Ովբ . գ . 16 ։ Ովբ . բ . 11 ։ Տես Ովբ . ժե . 16 ։ 6 Ժգ . 2 . եա ։ — 7 Ովբ . գ . 8 ։ 8 Ովբ . իա . 7 ։ Ովբ . ԻԲ . 2 . եա ։ Երեմ. ե . 15 ։ Ժե . 1 ։ 9 Եսա . իե . 1 ։ Ովբ . ԼԶ . 6 ։ Ժգ . 41 ։ 10 Ր Օր . իբ . 49 . 10 ։ Երեմ. ե . 15 ։ Տես Ր Մն . ԼԶ . 6 ։

Ան գառն ու արագընթաց ոտիք ,
Որ իրենը չէզոք բնակութիւնեանըն ակրելու
համար՝
Երկրիս լայնութիւնը կը պտրտի ։
7 Անիկա ասկալի և աշխոյժ է ,
Անոր գառաւանը ու իշխանութիւնը իրմէ
կ՚ելլէ ։
8 Անոր ձիերը ինձերէն ալ արագաշարժ են ,
Ու՝ երեկոյեան գայլերէն ալ կատաղած են .
Իր ձիաւորները պիտի յամիկեն ,
Ու՝ անոր ձիաւորները հեռուէն պիտի գան ,
Ու՝ կերթակուրի վրայ արագացող արծիւ պէս
պիտի իջնէին ։
9 Ամէնքը գրկաւոյց համար պիտի գան ,
Դառնեպերան երեսներըը դէպ՚ի °յառաջ պիտի
ըլլայ ,
Ու՝ աւազի պէս գերիներ պիտի ժողվէ ։
10 Իր անիկա թագաւորներըը ծաղր պիտի ընէ ,
Ու՝ իշխաններըը անոր խաղալիկ պիտի ըլլան .
Անիկա ամէն պարսպի վրայ պիտի խնդայ ,
Վասն զի հող պիտի գծէ ու զանոնիկա պիտի
առնէ ։
11 Անաւանդ անոր միտքը պիտի փոխուի ու պի-
տի հպարտանայ ,
Ու՝ սա իր զօրութիւնը իր աստուծոյն ՙԵհովէ՚
յանցաւոր պիտի ըլլայ ։

12 ՙՄիթէ գառն ի յաւիտենից չէ՞ , ով իմ
Տէր Աստուածս , իմ Սուրբս .
Պիտի չմեռնինք ։
Ով Տէր , ՙզանոնիկա գառաւանին համար ո-
րոշեցիր ,
Ով վէմ՛ , զանոնիկա յանդիմանելու համար հաս-
տատեցիր ։
13 ՙԳուն որ քու աչքերդ չարութիւն անմաքուր
մարդոց են ,
Ու՝ անհրաժարելիութեան նայելու կարող չես ։
ՙԻնչո՞ւ անօրէնները լռելու կը նայիս ։
Արդարագոյն իրմէ աղտոտ եղողը կլլած ատենը
ինչո՞ կը լռես ։
14 Ու՝ մարդը ծովու ձուկերուն պէս կ՚ընես ։
Որոնողներուն պէս՝ որոնք իրենց վրայ տէրտէր
չունին ։
15 ՙԱնոնց ամէնը կարթով կը հանէ ,
Ձանոնք իր ուռկանովը կը բռնէ ,
Ու՝ զանոնք իր ցանցովը կը ժողվէ ,
Անոր համար կ՚ուրախանայ ու կը ցնծայ ։
16 Անոր համար իր ուռկանին զոհ կը մատուցանէ ,
Ու՝ իր ցանցին խունկ կը ծխէ ,
Վասն զի անոնցմով իր բաժինը գէր՝
Ու՝ իր կերակուրը պատրաստ է ։
17 Արդեօք սա պատճառաւ իր ուռկանը պիտի
պարպէ՞ ,
Ու՝ միշտ ազգերը կոտորելէն պիտի չդադարի՞ ։

ԳԼ ՚ Բ

1 Պատասխան որ ընդունէր պատուոյ Աբրահամին կը ցուցուի
թէ պարտի հեռացուիլ պատուէ ։ 2 Գովեստ եւ պատուոյ վերայ հառնե-
լու պատասխանիչ իրենց անչափութիւնը ։ 3 ապահովութիւնը ։
12 անկախութիւնը ։ 15 սէր եւ ցանկութիւնը 18 ու հեռացուե-
լիութիւնը համար ։

1 Ի՞նչ-պատճառութիւնս տեղը պիտի կենամ ,
Ու՝ պատասխին վրայ պիտի կայնիմ ,
ՙՈ՞ւ պիտի ապաւեմ՝ որ տեսնեմ իմ ինձի հետ
ինչ պիտի խօսի ,
Եւ իմ իմ ՚ից՝ յանդիմանութիւնս վրայ ինչ
պատասխան պիտի տամ՝ ։

2 Եւ Տէրը ինձի պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Տեսիլքը ՙգրէ ու տախտակներու վրայ յայտ-
նի՝ նշանակէ ,
Որ զանիկա կարդ ացողը †համարձակ կարդ ա-
3 Քանզի տեսիլքը տակաւին որոշուած ժամա-
նակի համար է ,
Բայց վախճանին կ՚արագայ , սուտ պիտի չհ-
լ .
Թէ որ ուշանայ՝ անոր ապասէ ,
Քանզի †անշուշտ պիտի գայ , ետ պիտի չմնայ ։
4 Ահա հպարտ հոգին իր ներսի դին
ուղիղ չէ ,
Բայց հարդ արդ իր հաւատքովը պիտի ապրի ։
5 Մանաւանդ գինին կը դաւազիրնէ ,
Հպարտ մարդը հանգստ չկենար ,
Քանզի իր հոգին ՙդերեզմանի պէս կը լայն-
ցընէ ,
Ու՝ մահուան պէս բլլալով՝ չկշտանար ,
Հապա բոլոր ազգերը իրեն կը ժողվէ ,
Ու՝ բոլոր ժողովուրդներըը իր քովը կը դիզէ ։
6 Միթէ ասոնց ամէնը †անոր վրայ առակ պիտի
չհնանե՞ն ,
Ու՝ անոր համար ծաղրական խօսքերով պի-
տի չբանա՞ն ,
Ա՛յն անոր՝ որ իրենը չէզոքը կը շատցընէ ,
(Մինչև ե՞րբ ՚ից՝ ՚ից ։)
Ու՝ իր վրայ ‡գրաւներ կը բեռնաւորէ ։
7 Միթէ յանկարծ քեզ խածնողներ պիտի չել-
լե՞ն ,
Ու՝ քեզի նեղութիւն տուողներ պիտի չար-
թնընա՞ն ,
Եւ դուն անոնց աւար պիտի չըլլա՞ս ։
8 ՙԲազմահեան դուն շատ ազգեր կոտորեցիր ,
Քիչ ալ ժողովուրդներուն բոլոր մնացորդնե-
րը պիտի կոտորեն՝
ՙԱրդոց արիւններուն համար
Ու՝ երկրին , քաղաքին և բոլոր անոր միջը
բնակողներուն գրկանացը համար ։

ե Երեմ. ե . ց. Ամբ. գ . ց . • Կամ արիւնէդ
ը Դատ . ի . ց . ժ Ամոս . գ . ց . գգ . ի Ամոս . ե . ց .
ա Ամոս . ձ . ց . ի . ց . ի Երեմ. ժբ . ց .
բ Ամոս . ե . ց . ի Երեմ. ժգ . ց . Ես. ձ . ց .
գ Ես. ժբ . ե . ց . դ Ամոս . ե . ց .
գ Ես. ժի . ց . Երեմ. ի . ց . ի . ց . ի . ց . Ամոս . ա . ց . ի . ց . ի . ց . ի

9 Վա՜յ անոր՝ որ իր տանը համար [1]չար ա-
դահութիւն ը՛ն կը վաստակի,
Որպէսզի իր բոյնը բարձր անդ դնէ՝
Չարին ձեռքէն զինքը ազատելու համար։
10 Շատ ժողովուրդներ կատրելով՝
Քու տանդ վրայ անարգանք [2]բերիր,
Եւ քու հոգւոյդ գէմ մեղք գործեցիր։
11 Քանզի քարը պատէն պիտի աղաղակէ,
Ու գերանը ջրէն փայտերուն մէջէն պատաս-
խան պիտի տայ անոր։
12 Վա՜յ անոր՝ որ [3]արիւններով քաղաք կը
շինէ,
Ու անիրաւութեամբ աւան կը հաստատէ։
13 Ահա ասիկա զօրաց Տէրոջմէն չէ՞,
[4]Որ ժողովուրդները կրակի համար կ'աշխատին,
Ու ազգերը պարապ տեղը կը յոգնին։
14 Քանզի երկիրը [5]Տէրոջը փառացը գիտութեամ-
բը պիտի լեցուի,
Ինչպէս որ ջուրերը ծովը կը ծածկեն։
15 Վա՜յ [6]նրան՝ որ քու բնակիցդ ը՛ն կը խմցնէ,
Եւ քու [7]թորեցուցիչ բանկելիդ՝ առատ կը
բաշխես,
Որ [8]ը՛նդ ալ գինովցնես,
Որպէսզի [9]անոնց ամբոխութիւնը տեսնես։
16 փառքէն աւելի ամօթով կշտացար,
[10]Դուն ալ խմէ ու ժպրկացիր։
Տէրոջը աջ ձեռքին բաժակը քեզի պիտի
դառնայ,
Եւ քու փառացդ վրայ անարգանք [11]ը՛ն ը՛ղ։
17 Քանզի Լիբանանին զրկանքը քեզ պիտի ծած-
կէ,
Ու գազաններուն յափշտակութիւնը պիտի
վախցընէ՝
[12]Մարդոց արիւններուն համար,
Ու երկրին, քաղաքին և բոլոր անոր մէջը
բնակողներուն զրկանացը համար։
18 [13]Ի՞նչ օգուտ ունի արուեստաւորին քան-
դակած կուռքը,
Ձուլածոյ կուռքը և [14]սուտին ուսուցնողը,
Որ շինողը իր շինած բանին ապաւինի,
Ու [15]համր կուռքեր շինէ։
19 Վա՜յ անոր՝ որ փայտին կ'ըսէ, Արթնցիր,
Եւ համր քարին՝ Ելիր։
Միթէ անիկա ը՞ն պիտի սորվեցընէ։
Ահա անիկա ոսկիով ու արծաթով պատած է,
[16]Բայց անոր մէջը ամենևին հոգի չկայ։
20 Սակայն [17]Տէրը իր սուրբ տաճարին մէջն է։
[18]Անոր երեսին առջեւը լուռ կեցիր, ով բոլոր
երկիր։

[1] Երեմ. խբ. 13։
[2] Երեմ. խբ. 18։ Եզր. 4։
[3] Երէմ. խառնելցար։
[4] Երեմ. խբ. 13։ Ն. գէհ. խդ. 9։ Միք. գ. 10։ Դատ. գ. 1։
[5] Երեմ. դա. 18։
[6] Ես. ժա. 9։
[7] Երէմ. տպաւորիչդ։
[8] Ողբ. դ. 21։
[9] Երեմ. խե. 26. 27։ Դա. 27։
[10] Հմր. 8։
[11] Ես. խդ. 9. 10։ խզ. 8։
[12] Երեմ. ժ. 8. 14։ Ձա. ժ. 2։
[13] Սաղ. ճմե. 5. 8։ Կար. ժբ. 8։
[14] Սաղ. ղբ. 11։
[15] Սաղ. ժա. 4։
[16] Սաք. ա. 2։ Ձա. բ. 13։
[17] Կամ Մէկզ ինքնա-
ան Սաղ. ե. վեր.

ԳԼ. Գ

1 Ընթացուր իր ալիքին մէջ Աստծոյ վերհսկութենէն կը
ապրուիր։ 17 Իր հաստատուն հաստատը։

1 ‡Եկէ՛ք ծովերու վրայ, Ակրակաւմ մարգարէին
ազօթքը։
2 Ով Տէր, քու լուրդ լսեցի — վախցայ։
Քու գործդ աշխարհուան մէջը նորոգէ, ով
Տէր,
Տարիներուան մէջը գիտցուր,
Բարկութեան մէջ ողորմութիւն յիշէ։
3 Աստուած Թեմանէն գայ,
Ու Սուրբը՝ փառան լեռնէն։ (Սէլա։)
Անոր փառքը երկինքը ծածկեց,
Ու երկիրը անոր գովութեամբը լեցուեցաւ։
4 Եւ ճառագայթութիւնը լուսոյ պէս էր։
Անոր ձեռքէն ճառագայթներ ելան,
Ու անոր զօրութեանը ծածկոյթը հոն էր։
5 [1]Անոր առջեւէն ժանտախտ կ'երթար,
Եւ անոր ոտքերուն ետեւէն [2]հրաստղնագ
տենդը կ'ելլէր։
6 Անիկա կայնեցաւ ու երկիրը չափեց,
Նայեցաւ և ազգերը գողցուց։
[3]Ու յաւիտենական լեռները փշրուեցան,
Ի՛ր վաղեմի բլուրները խոնարհեցան։
Անիկա յաւիտենական ճամբաներ ունի։
7 [4]Քուշանի վրաններուն նեղութեան տակ տե-
սայ,
Մադիամին երկրին վրանները դողացին։
8 Միթէ գետերուն բարկացա՞ Տէրը,
Քու սրամտութիւնդ գետերուն վրա՞յ էր,
Բարկութիւնդ ծովուն վրա՞յ էր,
[5]Որ քու ձիերդ — փրկութեան կառքերդ
հեծար։
9 Քու ապեդդ բոլորովին մերկ եղաւ՝
Խոստումներ ցեղերուն երդուեցիր դուն։ Սէլա։
[6]Երկիրը գետերով պատռեցիր։
10 [7]Լեռները քեզ տեսան — դողացին,
Ջուրերուն յորդութիւնը անցաւ,
Անդունդը իր ձայնը տուաւ,
Ու [8]ձեռքերը վեր վերցուց։
11 [9]Արեւը — լուսինը իրենց կարգին մէջը կայ-
նեցան,
Ա՛նանք քու նետերուդ լուսովը
Եւ քու չողչողուն նիզակիդ պայծառութիւ-
նովը փախցին։
12 Երկրին վրայ պտտնութեամբ պտռտեցար,
Ու բարկութեամբ [10]ազգերը կոխեցիր։

‡ Նաբէրը։
[1] Ր Օր. լգ. 2։ Դատ. ե. 4։ Սաղ. կը. 7։
[2] Ցե՛ս Դատ. ա. 5։
[3] Ր Օր. լը. 24։
[4] Կամ կոշտամբ Սաղ. ժբ. 8։
[5] Դատ. ա. 5։
[6] Ես. խբ. 26։
[7] Սաղ. ղէ. 16։
[8] Սաղ. կը. 9։ Հե. 17. 18։ Ցե՛ս ժ. 11։
[9] Ես. ժբ. 16. 18։ Դատ. ե. 4. 5։ Սաղ. կը. 9։ Հե. 18։ Ցե՛ս ժ. 11։
[10] Ես. ժբ. 14։ Հե. 17. 18։ Ցե՛ս ժ. 11։

13 Քա՛ւ ժողովուրդիդ փրկութիւներ հասնիր՝
Քա՛ւ օծեալիդ հետ փրկութիւն հասնիր եւթր.
Ի՞նչ որ Երեմն տուիր դուրս հզօրիդ՝
Հիմի մի՛ նուազ պարգեւդ բանտարով։ (Սելայ։)
14 Իրենց գաւազաններովը իրենց գլխաւորներ
բուն գլուխը խորտակեցիր.
Ջիս ցրուելու հասնիր փոխարինի պէս էին.
Անոնց ուրախութիւնը անանկը գաղտուկ ուտելու պէս էր։
15 Քա՛ւ ձիերովդ ծովուն վրայ՝
Շատ ջուրերուն խառնուածը վրայ քալեցիր։
16 Լսեցի ու Երիտաս ասաքինցաւ.
Շրթունքն շրմունդներս գոգացին.
Ոսկորներուս մէջը փտութիւն մտաւ,
Ու երազ ունեցա ատրատիցայ.
Որ հանգստութիւն ունենամ՝ նեղութեան օրը,
Երբոր ժողովուրդին ելլէ՝ ան ոյ իր գունդեւորովը անոր վրայ պիտի յարձակի։

17 Թէև թզենին ընձիւղ չտայ,
Ու օրթերու վրայ պտուղ չըլլայ,
Եւ ձիթենիին բերքը ասէ,
Ու արտերը կերակուր չտան,
Ու փարախէն ոչխարը կտրի,
Եւ գոմերու մէջ արջառ չըլլայ.
18 Սակայն ես Տէրոջմով պիտի ցնծամ,
Իմ փրկութեանս Աստուծովը պիտի ուրախանամ։
19 Տէր Եհովան իմ զօրութիւնս է,
Ու իմ ոտքերս Եղնիկի ոտքե՛ր պէս պիտի ընէ,
Եւ զիս իմ բարձր տեղերուս վրայ պիտի պարագլխէ։

Գլխաւոր երաժշտին, իմ զարնելու նուագարաններուս վրայ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՍՈՓՈՆԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1–18 Ջանազան մեղքերու համար Աստուծոյ անաչառ դատաստանները Յուդայի դէմ։

1 Տէրոջը խօսքը՝ որ եկաւ Յոսիայի որդւոյն Ամոնի օրերուն Յուդայի թագաւորին որդւոյն Յոսափատայի որդւոյն Ուզիայի որդւոյն Եզեկիայի Յուդայի թագաւորին օրերը։

2 Երկրի երեսէն ամէն բաներ բոլորովին պիտի կորընչացնեմ, կ՚ըսէ Տէրը։

3 Մարդը ու անասունը պիտի կորընչացնեմ.
Երկնից թռչուններն ու ծովուն ձուկերը
Եւ պատճառները ամբարիշտներուն հետ պիտի կորընչացնեմ.
Ու երկրէս երեսէն մարդը պիտի կտրեմ, կ՚ըսէ Տէրը։

4 Եւ իմ ձեռքս Յուդայի վրայ
Ու Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն վրայ պիտի երկնցնեմ.
Ու Բաս անդէս բնաջինջ պիտի ընեմ Քահանայիներն միասդրդը,

5 Եւ տանիքներուն վրայ երկինքի զօրքերուն երկրպագութիւն ընծայողները.
Ու երկրպագութիւն ընելով Տէրոջմով երդում ընողներն,
Եւ Մելքոմով երդում ընողները,

6 Ու Տէրոջմէ ետ դարձողները, ու Տէրը չփնտռտողները
Եւ զանիկա չխնդրողները։

7 Տէր Եհովային առջեւը լուռ կեցիր,
Քանզի Տէրոջը օրը մօտ է.
Քանզի Տէրը զոհ պատրաստեց, իր կոչածները սրբեց։

8 Եւ պիտի ըլլայ որ Տէրոջը զոհին օրը
Իշխաններն ու թագաւորին զաւակները
Ու բոլոր օտար զգեստ հագնողները պիտի պատժեմ։

9 Եւ ան օրը պիտի վրայէն բոլոր ցաւիկոնները՝
Իրենց տիրոջը տուներ զրկանքով ու նենգութեամբ լեցընողները պիտի պատժեմ։

10 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը, կ՚ըսէ Տէրը,
Ձկան դռնէն ազաղակի ձայն՝
Եւ Մաքնայէն հեծեծմութիւն՝
Ու բլուրներէն մեծ կատարած պիտի ըլլայ։

11 Ողբացէ՛ք, ով Մաքմենի բնակիչներ.
Քանզի բոլոր վաճառականն ոչնչացաւ,

բոլոր արծաթի բնթացիքը կատարեցան ։

12 Ո՛ պիտի ըլլայ որ ան ժամանակը
երուսաղէմի Տրտղնէրով պիտի փնտռեմ,
Ո՛ [1]Ըն[illegible] [illegible]-ներ իրենց մտութիւն վրայ հանգիստ
նստող մարդիկը պիտի պատժեմ,
[2]Որոնք իրենց սրտին մէջը կ՚ըսեն ,
Տէրը ոչ բարիք պիտի ընէ՝ եւ ոչ չարիք ։
13 Եւ անոնց առաջատաժը աւար՝
Ո՛ անոնց տուները աւերակ պիտի ըլլան ։
Եւ տուներ պիտի չշինեն , բայց [3]ուրիշ ոեր
պիտի չբնակին ,
Ո՛ այգիներ պիտի տնկեն , բայց [4]անոնց գի-
նին պիտի չխմեն ։

14 [5]Տէրոջը մեծ օրը մօտ է ,
Մօտ է , ու խիստ կ՚արագայ ։
Տէրոջը օրուան ձայնը [illegible] ,
Զօրաւորը հոն դառնապէս պիտի ազազակէ ։
15 [6]Այն օրը բարկութեան օր է ։
Նեղութեան ու տառապանաց օր ,
կործանման ու աւերման օր ,
խաւարի ու մէգի օր ,
Ամպի ու մռնատիպուղի օր է ։
16 Փարապարս բազպատելու դէմ
Եւ բարձր աշտարակներու դէմ [7]փողի ու
ազազակի օր է ։
17 Ո՛ մարդիկը նեղութեան մէջ պիտի ձգեմ ,
Եւ [8]կոյրերու պէս պիտի պտըտին ,
Քանզի Տէրոջը դէմ մեղք գործեցին ։
Ո՛ [9]անոնց արիւնը փոչիի պէս՝
Ո՛ մսերնին [10]ապրի պէս պիտի թափուի ։
18 [11]Տէրոջը բարկութեան օրը
Անոնց արծաթը ու ոսկին անդամ
Զանոնք ազատելու կարող պիտի չըլլան ։
Հապա բոլոր երկիրը [12]անոր նախանձին կրա-
կովը պիտի ապառնի ,
Քանզի [13]անիկա խիստ չարաւով երկրին բոլոր
բնակիչները պիտի հատցընէ ։

ԳԼ · Բ

1 [1]Ընդհատեցէք զձեր անձերը , քննեցէք ,[2]
Ով չամչցող ազգ ,
2 Դեռ նախասահմանութիւնը չծնած ,
Օրը [3]մրկի պէս չանցած ,
Դեռ [4]Տէրոջը սաստիկ բարկութիւնը ձեր
վրայ չհկած ,

1 Երեմ · խբ · 11 · Եզեկ · ը · 1 ·
2 Ամոս · գ · 7 ·
3 ը Օր · խբ · 39 · 39 · Ամոս · ե · 11 ·
4 Միք · գ · 11 ·
5 Յոել · ը · 1 · 11 ·
6 Ես · խբ · 5 · Երեմ. է · 7 · Յոել · ը · 2 · 11 · Ամոս · ե · 18 · Հաբ · 13 ·
7 Յոել · ը · 1 · 14 ·
8 Եզեկ · զ · 12 ·
9 Յոել · գ · 3 ·
10 Հաբ · ե · 3 ·
11 [illegible] Ժափոնիկեր · Յոել · գ · 3 ·

ը Օր · խբ · 39 · Եսթեր · ը · 1 ·
2 Յոել · հբ · 3 ·
3 Յոել · ժգ · 16 · Երեմ. իբ · 23 · ժգ · 4 ·
4 Ամոս · ժա · 4 · Եզեկ · ե · 13 ·
5 Գէդ · գ · 8 ·
6 Հաբ · ե · 3 ·
7 Կամ [illegible] Ժափոնիկեր · Յոել · գ · 3 ·

Եզեկ · իե · 25 · Ամոս · ա · 8 · 7 · 8 · Զաք · իե · 5 · 6 ·
Երեմ · գ · 4 · ժե · 8 ·
Եզեկ · իե · 26 ·
Ցեփ · ժգ · 3 ·
Գէդ · 15 ·
Ամոս · ա · 4 · Ես · ժե · 13 · Ովս · ժգ · 3 ·
Երեմ · իե · 22 · ժգ · 4 ·
Յոել · 28 · 4 · Ամոս · ե · 6 ·
Յոել · հգ · 9 ·
Երեմ · խե · 4 · 5 ·

գ · 7 · ե · 7 · 8 · Ընդ · ա · 18 · բ · 2 · Հաբ · 9 ·
Եր · գ · 31 · Դատ · ա · 23 ·
Յոել · 28 · 1 · Երեմ. իբ · 14 · Գէդ · գ · 23 ·
Երեմ · խբ · 27 · Եզեկ · իե · 3 ·
Եզեկ · իե · 3 · 6 ·
Երեմ · իբ · 1 ·

Ես · ժե · Երեմ. խբ · Եզեկ · իե · 9 · Ամոս · բ · 1 ·
Երեմ · ա · 13 ·
Դան · ժբ · 25 · բ Օր · իբ · 23 · Ես · ժգ · 13 · լգ · 13 · Երեմ · խբ · 13 · Ծ · 23 ·
Հաբ · 7 ·
Ես · ժգ · 6 · Երեմ. խբ · 29 ·

Դեռ Տէրոջը բարկութեան օրը ձեր վրայ չհկած ։
3 [1]Տէրը փնտռեցէք , [2]ով երկրիս բոլոր խոնար-
հները ,
Գուք որ անոր իրաւունքը [illegible] գործ կը գործէք ,
Արդարութիւն փնտռեցէք , խոնարհութիւն
փնտռեցէք ,
[3]Գուցէ Տէրոջը բարկութեան օրը պահուիք ։
4 Քանզի [4]Գազա պիտի ձգուի ,
Ասկաղոն ամլացի պիտի ըլլայ ։
Ազոտացիները [5]կէս օրուան ատեներ պիտի վռընտեն ,
Եւ Ակկարոն արմատէն պիտի խլուի ։
5 Վա՜յ [6]ծովեզերքը բնակողներուն՝ քերեթիմ-
ներուն ազգին ,
Տէրոջը խօսքը քեզի դէմ է , ով [7]Փղշտացւոց
երկիրը Քանան ։
Քեզ ալ պիտի աւրեմ , անոնկ որ բնակիչ
չունենաս ։
6 Եւ ծովեզերքը հովիտներու [8]բնակարաններ
— աւազաններ
Ո՛ [9]Հօտերու փարախներ պիտի ըլլայ ։
7 Եւ ծովեզերքը Յուդայի տան [10]մնացորդին
պիտի ըլլայ ,
Հոն պիտի արածին ,
Իրիկուներ Ասկաղոնի տուներուն մէջ պիտի
պառկին ,
Քանզի անոնց Տէր Աստուածը [illegible] այցե-
լութիւն պիտի ընէ ,
Եւ [11]անոնց գերութիւնը պիտի դարձընէ ։

8 [12]Մոաբին նախատինքը
Ո՛ [13]Ամմոնի որդւոցը հայհոյութիւնները լսեցի ,
Որ անոնք իմ ժողովուրդս նախատեցին ,
Ո՛ [14]անոնց սահմանին դէմ հպարտացան ։
9 Անոր համար խոստացէ՛ն Աստուածը՝ զօրաց
Տէրը , [illegible] կ՚ըսէ ,
կենդանի եմ ես , որ [15]Մոաբը Սոդոմի պէս՝
Ո՛ Ամմոնի որդիքը Գոմորի պէս
[16]Եղինճներու կալատաժ եւ ագի հանք
Ո՛ յաւիտեան ամլացութիւն պիտի ըլլայ ։
[17]Իմ ժողովուրդս ինծացորդը զանոնք պիտի
յափշտակէ ,
Ո՛ իմ ազգս ինծացորդները զանոնք պիտի
ժառանգէ ։
10 Անիկա [18]անոնց հպարտութեանը համար իրենց
պիտի ըլլայ ,
Քանզի անոնք զօրաց Տէրոջը ժողովուրդը նա-
խատեցին ,
Ո՛ անոր դէմ հպարտացան ։

1 Երեմ · խբ · 11 · Եզեկ · ը · 1 ·
2 Ամոս · գ · 7 ·
3 Ս · գ · 7 ·
4 ը Օր · խբ · 39 · 39 · Ամոս · ե · 11 ·
5 Միք · գ · 11 ·
6 Յոել · ը · 1 · 11 ·
7 Ես · խբ · 5 · Երեմ. է · 7 · Յոել · ը · 2 · 11 · Ամոս · ե · 18 · Հաբ · 13 ·
8 Երեմ · գ · 13 ·

1 Եսթ · խբ · 11 · Ամոս · գ · 1 ·
2 Յոել · գգ · 7 ·
3 ը Օր · խբ · 39 · 39 · Ամոս · ե · 11 ·
4 Միք · գ · 11 ·
5 Յոել · ը · 1 · 11 ·
6 Ես · խբ · 5 · Երեմ. է · 7 · Յոել · ը · 2 · 11 · Ամոս · ե · 18 · Հաբ · 13 ·
7 Երեմ · գ · 13 ·

11 Տէրը անոնց վրայ ահաբեկ պիտի ըլլայ,
Քանզի անիկա երկրին բոլոր աստուածներըը
բնաջինջ պիտի ընէ.
Եւ ՚ազգաց բոլոր կղզիները՝
Ամէն մէկը իր տեղէն երկրպագութիւն պիտի ընեն անոր.

12 Դուք ալ, ով Եթովպացիք,
Իմ զրահս պիտի ապանոթիք.

13 Եւ անիկա իր ձեռքը հիւսիսին վրայ պիտի երկնցընէ,
Ու Ասորեստանը պիտի կործանցընէ.
Եւ Նինուէն աւերակի՝
Անապատի պէս չոր երկրի պիտի դարձընէ.
14 Եւ հանդերձ մէջը հոտէր՝
Ազգաց բոլոր գազաններըը պիտի պառկին.
Հաւասար ու պէներն ալ
Անոր խոյակներուն մէջտեղաւորքը գիշերը պիտի անցընեն.
Պատուհաններէն ձայն պիտի հնչուի.
Աւերմունք մէջ աւերած պիտի ըլլայ.
Քանզի վերնասիրտը պիտի քակուի.
15 Զբօսասէր քաղաքը ասիկա է, ՚որ ապահովութեամբ կը բնակէր,
՚Որ իր սրտին մէջը կ՚ըսէր թէ
Ես եմ ու ինծմէ ուրիշ չկայ.
Ի՞նչպէս աւերակ ու գազանաց խլեակ եղաւ.
Անկէ ամէն անցնողը ՚պիտի սուլէ ու ՚ձեռքը պիտի շարժէ.

ԳԼ. Գ

1 Երուսաղէմ ասոնկ կը յանդիմանուի քաղաքան մեղքերուն համար։ 8 Եւ քաղցրացնելուն որ Իսրայէլին գերեզմանէն պատճառ։ 14 ու անոր Աստուծով փրկուելուն համար ուրախանալ։

1 Վա՜յ ապստամբ ու պիղծ եւ
Հարստահարութիւն բնակ քաղաքին.
2 ՚Թոյլ մնոկ չընդուներ, ՚խրատ չընդունեցաւ,
Տէրոջը չապաւինեցաւ, իր Աստուծոյն չմօտեցաւ.
3 ՚Անոր իշխաններըը անոր մէջը մնռնչող առիւծներ են,
Անոր դատաւորներըը ՚երեկոյեան գայլեր են,
Որ մինչև առաւօտ բան մը չեն թողուր.
4 Անոր ՚մնոզող արձակներըը անպատշաճ — նենգաւոր մնոզող մարդիկ են,
Անոր քահանաներըը սրբութիւնը պղծեցին
Ու օրէնքը բռնազանցեցին.
5 ՚Արդար Տէրը հոնոր մէջն է,

Անիրակա անօրէնութիւն չգործեր.
Առաւօտ առաւօտ իր իրաւունքը ի լոյս կը հանէ — ետ չմնար,
Բայց ՚անիրաւը ամչնալ չգիտեր.
6 Ազգերը բնաջինջ ըրի,
Անոնց աշտարակներըը կործանեցան.
Անոնց փողոցներըը աւերեցի,
Անոնք որ անոնցմէ անցնող չըլլայ.
Անոնց քաղաքներըը ամայացան,
Ոնոնզոք ու անբնակ եղան.
7 ՚Ըսի որ Դուն անշուշտ ինծմէ պիտի վախնաս
Ու խրատ պիտի ընդունիս.
Եւ անոր բնակարանը բնաջինջ չըլլայ,
Որչափ որ պատիժս պատահի.
Սակայն անոնք կանուխ էրան,
Ու ՚իրենց բոլոր դործերըը ապականեցին.
8 Ու ըսի ՚ինծի սպասեցէք, կ՚ըսէ Տէրը,
Մինչև ան օրը որ պոռի համար առ կանգնիմ.
Քանզի իմ վճռաս ՚ազգերը ժողվել,
Թագաւորութիւնները դատապարտել է,
Որ անոնց վրայ իմ սրատնութիւնս՝
Իմ բոլոր սաստիկ բարկութիւնս թափեմ.
Քանզի բոլոր երկիրը իմ ՚նախանձիս կրակովը պիտի ոսպառի.
9 Վասն զի ան ժամանակը ժողովուրդներուն
Մաքուր շրթունք պիտի դարձընեմ,
Որ ամէնքը Տէրոջը անունը կանչեն,
Ու մէկ ՚օրագով անոր ծառայութիւն բնեն.
10 ՚Կթիոպիայի դետերուն անդին կողմէն
Իմ ապօթայիներս՝ իմ ցրուածներուս ազջիկը
Իմ բնծաս պիտի բերեն.
11 Ան օրը պիտի չամչնաս քու բոլոր դործքերդ,
Որոնցմով ինծի դէմ յանցանք ըրիր.
Քանզի անոնցմէ ՚քու հպարտութեանդդ զուարճացողները քու մէջդէդ պիտի վերցընեմ,
Ու մէյմըն ալ իմ սուրբ լեռանս վրայ դասզոհութիւն պիտի չընես.
12 Եւ քու մէջդ ՚խոնարհ ու ազքատ ժողովուրդ՝
Մնացորդ պիտի ձողամ,
Ու Տէրոջը անունը պիտի յուսան.
13 Իսրայէլին ՚մնացորդը ՚անօրէնութիւն պիտի չընեն,
՚Ու սուտ պիտի չխօսին,
Եւ անոնց բերնին մէջ նենգաւոր լեզու պիտի չգտնուի.
Քանզի ՚անոնք պիտի արածին ու պիտի պառկին,

---

1 Նա. ժ. 1. 2 Հմր. ե. 3 Մ-ա. ա. 11. Ես-ին. գ. 21. 4 Նա. ժբ. 1. ի. 4. Երեմ. իգ. 9. Ե. գլխ. ե. 5. 5 Ես. ժե. 13. 7 Ես. ժ. 12. Երեմ. ե. 3. Դ-ա. ա. 1. բ. 10. գ. 15. 18. 8 Հմր. ե. 3 Ես. ժգ. 1. ի. 4. Երեմ. ե. 5. 9 Ես. ժբ. 9. 10 Ես. իե. 8. 11 Ամբ. գ. 3. 12 Ես. ժբ. 7. 13 Ես. ժբ. 8. Երեմ. ե. 14. Ամբ. գ. 13. 14 Ես. ժգ. 22. 15 Զեփ. բ. 15. 16 Ես. ժգ. 8. Ե. Օր. ե. 4. 17 Հմր. 15. 17. Տիս. Ամբ. գ. 11. 18 Երեմ. գ. 3. գ. 15. ը. 22. 19 Երեմ. ը. 8. 20 Դա. գ. 22. 21 Ես. իե. 8. Ամբ. գ. 8. 22 Ընտ. ի. 22. 23 Ես. ժգ. 2. 24 Ես. ժգ. 28. Զ-ար. ժա. 11. Մ-ա. ա. 11. Գ-ար. ը. 27. 25 Ես. ժգ. 11. Մ-ա. գ. 2. 26 Ես. ժգ. 11. Գ-ար. ը. 27. 27 Ես. ժգ. 11. Ես-ի. ը. 2. 28 Ես. ժգ. 11. Մ-ա. գ. 2. Ամբ. գ. 13. Զեփ. ը. 7.

Ու վախցընող պիտի չըլլայ ։

14 Ցնծա՛, ով Սիոնի ազջիկ,
Բարձրաձայն ազաղակէ, ով Իսրայէլ,
Բոլոր սրտով ուրախ ու գուարթ եղիր,
Ով Երուսաղէմի ազջիկ ։
15 Տէրը քու դատաստաններդ վերցուց,
Քու թշնամիդ վռնտեց ։
Իսրայէլին Թագաւորը՝ Տէրը՝ քու մէջդ է ։
Մէլմին ալ չարիք պիտի չտեսնես ։

16 Ա՛ն օրը Երուսաղէմին պիտի ըսուի, Մի՛ վախնար,
Ո՛ Սիոնին՝ Չեռք քերդ չհանուին ։
17 Քու Տէր Աստուածդ՝ քու մէջդ զօրաւոր է,
Անիկա փրկէ պիտի փրկէ ։
Անիկա քեզի համար ուրախութեամբ պիտի գուարճանայ,
Ու իր սիրովը հին թողութիւն պիտի տայ ։
Եւ քու վրադ ցնծութեամբ պիտի ուրախանայ,
18 Հանդիսաւոր ժողովոյն համար տրտմածներդ
պիտի ժողվեմ
Որոնք քեզմէ էին,
Ո՛ անոնց վրայ նախատինքը բեռ էր ։
19 Ահա ես ան ժամանակը քու բոլոր նեղչներդ
պիտի ապառնեմ,
Եւ կաղը պիտի ապառնեմ, ու վռնտուածը
պիտի ժողվեմ.
Եւ զանոնք գովեմլի ու անուանի պիտի ընեմ
Ա՛ն բոլոր երկիրներուն մէջ ուր որ նախատինք
կրեր էին ։
20 Ա՛ռաջնորդ ձեզ կ՚ըլլամ պիտի բերեմ,
Եւ անուանի ձեզ պիտի ժողվեմ.
վասն զի երկրիս բոլոր ժողովուրդներուն մէջ
ձեզ անուանի ու գովելի պիտի ընեմ,
երբոր ձեր դերութիւնը ձեր աչքերուն առջեւը
ես դարձընեմ, կ՚ըսէ Տէրը ։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ԱՆԳԵԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Անդէ կը յանգիմանէ ժողովուրդը՝ որ առնարին չհնազանդիլը
համար անհաւատութիւն կ՚ընէին ։ 7 չհնազանդիլը յատուկ առանձ,
ըս կը զրկուի գանգիլ ։ 13 Աստուծոյ պատուիրանքը կը խոստա,
նայ անոնց երբոր խղճով յաժապատասխանութիւնամբ գործը յատուկ
առնին ։

1 Պարեհ թագաւորին երկրորդ տարին վեցերորդ ամիսը՝ ամսուն առաջին օրը Տէրոջը խօսքը Անդէ մարգարէին ձեռքովը բազմայն Իսրայէլին Պաղտիէլեանց Զօրաբաբելին, ու մեծ քահանային Յոսեդեկեանց Յեսուին
2 հետ՝ բանալով, Զօրաց Տէրը կը խօսի ու այսպէս կ՚ըսէ. Ա՛ս ժողովուրդը կ՚ըսէ թէ ժամանակը չէ հասած՝ Տէրոջը տունը շինելու
3 ժամանակը ։ Եւ Անդէ մարգարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ բանալով.
4 Արդեօք ժամանա՞կ է որ դուք ձեզմանազարդ տուներնուդ մէջ բնակիք,
Ու սա տունը աւերակ ձեոչ ։
5 Ահաւասիկ հիմա զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ձեր ճամբաներուն վրայով մտածեցէք ։
6 Շատ ցանեցիք, բայց քիչ բերիք ։
Ուտեցաք, բայց չկշտացաք ։
Խմեցիք, բայց ծարաւնիդ չյանցուցիք ։
Հագուեցաք, բայց չտաքցաք ։
Ու վարձքով բանողը ծակ քսակի համար կը վաստկի իր վարձքը ։

7 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ.
Ձեր ճամբաներուն վրայով մտածեցէք ։
8 Լեռը երէք, փայտ բերէք
Ու տունը չինեցէք, և անոր պիտի հաճիմ,
Ու պիտի փառաւորիմ, կ՚ըսէ Տէրը ։
9 Շատին նայեցաք, և ահա քիչ եղաւ ։
Ձեր տուներդ անդամ բերիք, բայց անոր վրայ փչեցի ։
Ինչո՞ւ համար, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը.
Իմ տունս համար, որ աւերակ է,
Ու ձեզմէ ամէն մէկը իր տունը կը վազէ ։
10 Անոր համար երկինքը ձեր վրայէն իր ցօղը
եւ կը պահէ,
Ու երկիրն ալ իր պտուղը չտար ։
11 Ու ես երկիրն վրայ ու լեռներուն վրայ,
Եւ ցորենին վրայ ու գինիին վրայ ու եղին
վրայ,
Ու գետնի բերքերուն վրայ,
Եւ մարդուց վրայ ու անասուններուն վրայ,
Եւ ձեռաց բոլոր վաստակին վրայ հրաւէր
տուիր կանչեցի ։

12 [1]Ընտանեաց Պապխիխեանց Զօրապարկէ, ու
մեծ քահանան Յովսեփ Գնեաւ, և ժո-
ղովուրդին բոլոր ծնացորդը մինչ իրին իրենց
Տէր Աստուծոյն ձայնին ու Անդէ մերգարէին
խօսքերուն, ինչպէս որ իրենց Տէր Աստուածը
զանիկա իրկեր էր. ու ժողովուրդը Տէրոջը
13 երկնչեր վախցաւ. և Տէրոջը գեսպանը Ան-
գէ Տէրոջը գեսպանութեամբը ժողովուրդին
խօսեցաւ ու բսաւ, [2]Ես ձեզի հետ եմ, կ'ըսէ
14 Տէրը. [3]Եւ Տէրը՝ Յուդայի իշխանին Պա-
պախիխեանց Զօրապարկէին հոգին, ու մեծ
քահանային Յովսեփ Գնեաւին հոգին,
և ժողովուրդին բոլոր ծնացորդին հոգին ար-
թընցուց. [4]ու գացին և իրենց Աստուծոյն
15 գործաց Տէրոջը տանը մէջ աշխատեցան, Գա-
րնի ինսդ տարուբին երկրորդ տարին վեցերորդ
ամսուն քառասնչորսերորդ օրը.

ԳԼ. Բ

1 Մարգարէն կը քաջալերէ ժողովուրդը որ բոլոր զօրու-
նեան, խոստանալով որ առջի տաճարին փառքն ալեւի պիտի
բլլայ ու երկրորդին փառքը. 10 Սուրբ ու անսուրբ բան-
բան օրինակովը կը ցուցնէ թէ իրենց ձեռքերը գործին ար-
գիւք կ'ըլլան. 20 Աստուծոյ խոստումը Զօրաբաբէլին կը
տրուի.

1 Եօթներորդ ամսուն քառասնմեկերորդ օրը
Անգէ մերգարէին ձեռքովը Տէրոջը խօսքը
2 եղաւ՝ բսելով, Հիմա Յուդայի իշխանին Պա-
պախիխեանց Զօրապարկէին, ու մեծ քահա-
նային Յովսեփ Գնեաւին, և ժողովրդեան
ծնացորդին խօսք ու բսէ,
3 [5]Ձեր մէջը ծնացած ո՞վ կայ,
որ աս տունը իր առջի փառաւորութեամբը
տեսած բլլայ.
ու հիմա զանիկա ի՞նչպէս կը տեսնէք.
[6]Մէթէ ասիկա անոր քովը ոչինչ բանի մը
պէս չէ՞ ձեր աչքերուն առջևը.
4 Բայց արդ [7]զօրացիր, ով Զօրապարկէլ, կ'ըսէ
Տէրը.
Եւ ով Յովսեդեկեան ծնաւ մեծ քահանայ,
զօրացիր.
ու գուք, ով երկրին բոլոր ժողովուրդը,
Զօրացէք, կ'ըսէ Տէրը, ու աշխատեցէք.
Քանզի ես ձեզի հետ եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը.
5 [8]Ինչպէս որ ձեր Եգիպտոսէն ելած ատենը
ձեզի հետ խօսք կապեցի,
[9]Իմ Հոգիս ձեր մէջը կը կենայ. մի վախնաք.
6 Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Դիւրիւ առենէն ետքը նորէն երկինքը ու եր-
կիրը,
Եւ ծովը ու ցամաքը պիտի շարժեմ.
7 Նաև ամէն ազգերը պիտի շարժեմ,
Ու ամէն ազգերուն ցանկալի բաները պիտի
գան.
Եւ աս տունը փառքով պիտի լեցընեմ, կ'ըսէ
զօրաց Տէրը.
8 Արծաթը իմն է ու ոսկին իմն է, կ'ըսէ զօ-
րաց Տէրը.
9 [10]Այս վերջի տանը փառքը առջինէն մեծ պի-
տի բլլայ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու աս տեղս [11]խաղաղութիւն պիտի տամ,
կ'ըսէ զօրաց Տէրը.

10 Պարսից Երկրորդ տարին՝ Քսերսէսի երկրորդ տա-
րին քառասնչորսերորդ օրը Անգէ մերգարէին
11 ձեռքովը Տէրոջը խօսքը եղաւ՝ բսելով, Զօ-
րաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. [12]Հիմա օրէնքին վր-
րայով հարցուն քրմէ քահանաներուն ու բսէ,
12 Թէ որ մէկ մարդ մը իր հանդերձին քղանց-
քովը աւրբ միս վերցնէ, ու քղանցքովը՝
հացի կամ ապուրի կամ գինիի կամ ձէթի կամ
ինչ և իցէ կերակուրի դպչի, անիկա աւրբ
կ'ըլլա՞յ. Եւ քահանաները պատասխան տուին
13 ու բսին, Ոչ. Եւ Անգէ բսաւ, Թէ որ [13]մե-
ռելէ պղծուած մը տանց մէկուն դպչելու
ըլլայ, կը պղծուի՞. Ու քահանաները պա-
14 տասխան տուին ու բսին, Կը պղծուի. Եւ
Անգէ պատասխան առաւ ու բսաւ,
[14]Այսպէս է աս ժողովուրդը,
Եւ այսպէս է աս ազգը իմ առջևս, կ'ըսէ
Տէրը,
Ու այսպէս է իրենց ձեռացը բոլոր գործքը.
Ու ինչ որ հոն ընծայ կը մատուցանեն՝ պիղծ է.
15 Ու բայց հիմա աս օրէն առաջ եղածը մտաս-
ծեցէք,
Երբոր դեռ Տէրոջը տաճարին մէջ քար քարի
վրայ դրուած չէր.
16 Որ անոնք [15]երբոր մէկը քսան [16]չափէն
դէզին քովը կ'երթար,
Տասը [17]կը գտնուէր.
Ու [18]երբոր նը գինուց աւազանին քովը կ'երթար
հնձանէն չափան հանելու,
Քսան [19]կը գտնուէր.
17 Ձեզ [20]ձեր ձեռացը բոլոր գործքը
[21]խորշահարութեամբ և գալուկով ու կար-
կուտով զարկի,
[22]Սակայն ինծի չդարձաք, կ'ըսէ Տէրը.
18 Հիմա աս օրէն առաջ եղածը մտածեցէք,
[23]Տէրոջը տաճարին հիմնարկութեանէն օրէն՝
Իններորդ [24]քառասնչորսերորդ օրէն ա-
ռաջ եղածը մտածեցէք.
19 [25]Հունտը տակաւին տաբարին մէ՞ջն է.

---

1 գ Թագ. ժե. 1.
գ Թագ. ը. 1.
2 Եզր. ե. 2.
3 Աստ. իզ. 20.
Հագէ. ը. 21.
4 Տես ը Մնաց. լգ. 22.
Եզր. ա. 1.
5 Գէ. բ. 21.
6 Եզր. ե. 12.
—
Եզր. գ. 12.
7 Եղ. իբ. 43. 44.
8 Նեհ. Թ. 29. Եսա. խգ. 11.
9 Հագ. 21. Յովել. գ. 16. Եզր. ժբ. 26.
Տես Յովհ. ա. 34.
Ես Յոել. ժե. 21. 22.
Ես Յոել. ժե. 23.
Ես Յոել. ժե. 27.
Ես Յոել. ժե. 28.
Ես Յոել. ժե. 29.
Ես Յոել. ժե. 30.
Ես Յոել. ժե. 31.
Ես Յոել. ժե. 32.
Ես Յոել. ժե. 33.
Ես Յոել. ժե. 34.
Ես Յոել. ժե. 35.
Ես Յոել. ժե. 36.
Ես Յոել. ժե.

և արիք ու թզենին և նռնենին ու ձիթենին
Գետ պտուղ չտուին.
Աս օրէն ի վեր պիտի օրհնեմ։

20 և Տէրոջը խօսքը երկրորդ անգամ Ովդէին
եղաւ ասելուն քսանուչորսերորդ օրը ըսելով.
21 Ցուգային իշխանին Զօրաբաբէլին խօսէ ու
ըսէ.
Ես երկինքը ու երկիրը պիտի շարժեմ,
22 և Թագաւորութեանց աթոռը տակնուվրայ
պիտի ընեմ,

ու ազգաց թագաւորութիւնները զօրութիւնը պիտի կորսընցնեմ,
և կառքը ու անոր հեծեալները տակնուվրայ պիտի ընեմ.
և ձիերը ու անոնց հեծեալները պիտի իյնան՝
ամէն մէկը իր եղբօրը սրովը։
23 Ան օրը, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
քեզ պիտի առնեմ, ով Սաղաթիէլեան Զօրաբաբէլ իմ ծառա, կ'ըսէ Տէրը,
ու քեզ կնիքի պէս պիտի դնեմ,
Քանզի քեզ ընտրեր եմ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՋԱՔԱՐԻԱՅ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ջաքարիա մարգարէին յոգեդրանք կ'ընէ։ 7 Ձիերու առիւծը։ 12 Հրեշտակին աղերսը բարկութեան վրայ։ 18 Չորս եղջիւրներ։ 19 Չորս արուեստագործներ տեսիլքը։

1 Դարեհի երկրորդ տարին ութերորդ ամիսը՝
Տէրոջը խօսքը Ադդոյի որդւոյն Բարաքիայի
որդւոյն Զաքարիա մարգարէին եղաւ՝ ըսելով,
2 Տէրը ձեր հայրերուն խիստ բարկացաւ։
3 Ու անոնց ըսիր, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Դարձէք դարձէք, կ'ըսէ զօրաց Տէրը,
Ու ես ձեզի պիտի դառնամ, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
4 Ձեր հայրերուն պէս մի ըլլաք,
Որ առաջի մարգարէները անոնց կը կանչէին՝
ըսելով,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Ձեր չար ճամբաներէն ու չար գործքերէն
դարձէք,
Բայց անոնք մտիկ չըրին
Ու ինծի ականջ չտուին, կ'ըսէ Տէրը։
5 Ձեր հայրերը ո՞ւր են.
Ու մարգարէները յաւիտեան կ'ապրի՞ն։
6 Սակայն իմ խօսքերս ու հրամանները
Որ իմ ծառաներուս մարգարէներուն պատուիրեր էի,
Ձեր հայրերուն չհասա՞ն.
Ինկ անոնք դարձան ու ըսին,
Զօրաց Տէրը ինչ որ մեզի ընելու որոշեր էր՝
Մեր ճամբաներուն ու գործքերուն համեմատ՝
Զանիկա մեր վրայ ի գործ դրաւ։

7 Դարեհին երկրորդ տարին մեսսաներորդ ամսուն՝ այսինքն Սեբատի ամսուն քսաներորդ չորսերորդ օրը Տէրոջը խօսքը Ադդոյի որդւոյն Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիա մարգարէին եղաւ՝ ըսելով,
8 գարշելին եղաւ՝ ըսելով, Գիշերով տեսայ որ
հանդա աչխատ ձիու վրայ հեծած մարդ մը ձորին մէջը եղող մրտնենիներուն մէջտեղը կը կայնէր, ու անոր ետեւը ձագխատ, պիտակ ու
9 ճերմակ ձիեր կային։ Ու ըսի, Ասոնք ի՞նչ են, տէր տէր իմ. ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ասոնց ինչ ըլլալը քեզի
10 պիտի ցուցընեմ։ Եւ մրտնենիներուն մէջը կայնող մարդը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ասոնք անոնք են՝ որ Տէրը խրկեց երկիրը
11 պտըտելու համար։ Ու մրտնենիներուն մէջը կայնող Տէրոջը հրեշտակին պատասխան տուին ու ըսին, Երկիրը պտըտեցանք, և ահա բո-
12 լոր երկիրը հանգստութեամբ կը նստի։ Եւ Տէրոջը հրեշտակը պատասխան տուաւ ու ըսաւ, Ով զօրաց Տէր, մինչև ե՞րբ չես ողորմիր Երուսաղէմին ու Ցուդային քաղաքներուն,
որոնց վրա հսկմանաւոյն տարին բարկացար։
13 Եւ Տէրը ինծի հետ խօսող հրեշտակին բարի
խօսքերով -- մխիթարական խօսքերով պա-
14 տասխան տուաւ։ Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտակը ինծի ըսաւ, Կանչէ ու ըսէ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ.
Երուսաղէմի համար ու Սիոնի համար
Մեծ նախանձով կը նախանձիմ.
15 Եւ հանգիստ եղող ազգերուն խիստ չատ բար-
կացած եմ,

քանզի հնա քիչ բարկացայ ,
Եւ անոնք չարիքը աւելցուցին ։
16 Անոր համար Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
՚Երուսաղէմին ազգութիւնդ գարձայ .
Իմ առնս անոր մէջ պիտի չխնայեմ , կ՚ըսէ
զօրաց Տէրը ,
Եւ ՚երուսաղէմի վրայ լար պիտի քաշուի ։
17 Դարձեալ կանչէ ու բակ ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Իմ բազմաթնեբս նորէն բարիքներով պիտի
յորդին ,
՚Եւ Տէրը նորէն Սիօնը պիտի մխիթարէ ,
Եւ ՚Նորէն երուսաղէմը պիտի ընտրէ ։

18 Եւ աչքերս վերցուցի ու նայեցայ , և ահա
19 չորս եղջիւր ։ Եւ ինծի հետ խօսող հրեշտա-
կին ըսի , Ասոնք ի՞նչ են . ու ինծի ըսաւ ,
Ասոնք են այն եղջիւրները՝ որոնք Յուդան ,
20 Իսրայէլը ու երուսաղէմը ցրուեցին ։ Եւ Տէ-
21 րը ինծի չորս արուեստաւոր ցուցուց ։ Եւ ը-
սի , Ասոնք ի՞նչ ընելու կու գան . և անոնք
խօսեցաւ ու ըսաւ , Ասոնք են այն եղջիւր-
ները որ Յուդան ցրուեցին՝ այնպէս որ մարդ-
մը չկրցաւ իր գլուխը վերցնել . ուստի ա-
սոնք եկան որ զանոնք վախցնեն , ու Յու-
դայի երկրին վրայ՝ զանիկա ցրուելու համար
՚եղջիւրը վերցնող ազգերուն եղջիւրները վար
ձգեն ։

ԳԼ . Բ

1 Նոտատ երուսաղէմին չափը բնդով . հրեան կ՚ըսէ որ
գանիկա չափէ . 2 Սիոնին փրկութիւնը . 12 Նոտատ-
ցոյ ներ. կայութիւնը խոստանգը .

1 Եւ աչքերս վերցուցի ու նայեցայ , և ահա
՚մէկ մարդ՝ որուն ձեռքին մէջ չափնիւս
2 չուան կար ։ Եւ ըսի , Դուն ո՞ւր կ՚երթաս .
ու ինծի ըսաւ , ՚Երուսաղէմը չափելու , որ
լայնութիւնը որչափ՝ ու երկայնութիւնը որ-
3 չափ ըլլալը անանձամ , Եւ ահա ինծի հետ խո-
սող հրեշտակը ելաւ , ու անոր դիմացը ուրիշ
4 հրեշտակ մը ելաւ . Եւ անոր ըսաւ , Վազէ՝
առ երիտասարդին խօսէ ու ըսէ ,
՚Երուսաղէմ առանց պարսպի պիտի բնակուի
Մարդոց ու անասուններուն բազմութիւնովը հասար՝
որ անոր մէջը պիտի ըլլան ։
5 Եւ ես ՚անոր բոլորտիքը հրնկէն պարիսպ
պիտի ըլլամ , կ՚ըսէ Տէրը ,
՚Եւ անոր մէջը փառաց համար պիտի ըլլամ ,
6 Ազէ , ազէ , ՚հիւսիսի երկրէն փախէք , կ՚ըսէ
Տէրը ,
Քանզի ՚չորս երկնից չորս հովերուն պէս ցը-
րուեցի , կ՚ըսէ Տէրը ։
7 ՚Ազէ , քիզ ազատէ , ով Սիօն ,
Որ Բաբելոնի ազջկանը հետ կը բնակիս ։
8 Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ .
Փառաց ետեւէն պիտ՝ ձեզ կոզոպող ազգե-
րուն խրկեց .
Քանզի ՚ձեզի դպչողը անոր աչքին բիբին
կը դպչի ։
9 Վասն զի ահա ես ՚իմ ձեռքս անոնց վրայ
պիտի շարժեմ ,
Եւ անոնք իրենց ծառաներուն աւար պիտի
ըլլան ,
Եւ ՚պիտի գիտնաք որ զօրաց Տէրը զիս խըր-
կեր է ։
10 Ցնծա և ուրախացիր , ով Սիօնի ազջիկ ,
Քանզի ահա ես կու գամ
Եւ ՚քու մէջդ պիտի բնակիմ , կ՚ըսէ Տէրը ։
11 Եւ ՚ան օրը ՚շատ ազգեր Տէրոջը պիտի յարին ,
Եւ ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան .
Եւ ես քու մէջդ պիտի բնակիմ ,
Եւ ՚պիտի գիտնաս որ զօրաց Տէրը զիս քեզի
խրկեր է ։
12 Եւ Տէրը ՚իր բաժինը Յուդան
Սուրբ երկրին մէջ ժառանգութիւն պիտի առ-
նէ ,
Եւ ՚նորէն երուսաղէմը պիտի ընտրէ ։
13 ՚Տէրոջը առջեւը լուռ կեցիր , ով բոլոր մարմին ,
Քանզի անիկա ՚իր սուրբ բնակութենէն արթ-
նցաւ ։

ԳԼ . Գ

1 Յեսուի արդիականով կը ցուցուի Եկեղեցին Քրիստոսէ .
2 Շուռտիքի արձանով Երեսուս կը խոստացուի .

1 Եւ Տէրը ինծի ցուցուց ՚մեծ քահանան Յե-
սուն , որ Տէրոջը հրեշտակին առջեւը կայներ
էր , ու ՚Սատանան անոր աջ կողմը կայներ էր՝
2 անոր դէմ դնելու համար ։ Եւ Տէրը Սա-
տանային ըսաւ , ՚Տէրը քեզ յանդիմանէ , ով
Սատանայ , ու քեզ ՚Երուսաղէմը ընտրող Տէրը
յանդիմանէ . ՚միթէ սոսկալ կրակէ հանուած
խանձուած չէ՞ ։
3 Եւ Յեսու ՚պատառ հանդերձներ հագեր
էր , ու հրեշտակին առջեւը կը կայնէր ։ Եւ իր
առջեւը կայնողներուն պատասխան առաւ , ու

1 Ասոնք երկնակով կը ցուցուի Եկեղեցին Քրիստոսէ .
2 Շուռտիքի արձանով Երեսուս կը խոստացուի .

1 Եւ Տէրը ինծի ցուցուց ՚մեծ քահանան Յե-
սուն , որ Տէրոջը հրեշտակին առջեւը կայներ
էր , ու ՚Սատանան անոր աջ կողմը կայներ էր՝
2 անոր դէմ դնելու համար ։ Եւ Տէրը Սա-
տանային ըսաւ , ՚Տէրը քեզ յանդիմանէ , ով
Սատանայ , ու քեզ ՚Երուսաղէմը ընտրող Տէրը
յանդիմանէ . ՚միթէ սոսկալ կրակէ հանուած
խանձուած չէ՞ ։
3 Եւ Յեսու ՚պատառ հանդերձներ հագեր
էր , ու հրեշտակին առջեւը կը կայնէր ։ Եւ իր
առջեւը կայնողներուն պատասխան առաւ , ու

4 Ես· խե· ց·
5 Ես· ժր· ւ· Ձդ· ։ Ցծյա· ժա· ւ· խա· ։ Ես· Ձդ· ր· ։ Ես· խը· ։ Ես· ժր· ւ· Գլ· ր· ։ Ես· ժգ· ։ Գլ· ր· ։ Ես· ։ Ես· Ձա· ։ Ես· ժգ· ։ Գլ· ր· ։ Ես· ։ Ես· ։ Ես

խօսեցաւ բանիով, Ազգաս հանդերձներըդ առաք վրայէն հանեցէք. և անոր բսաւ, Նայէ՛ քու անօրէնութիւնդ վրայէդ վերցուցի, Ես քեզի
5 պատուական պգեստներ պիտի հագցնեմ։ Ու ես ըսի որ *անոր գլուխը մաքուր խոյր դնեն. և անոր գլուխը մաքուր խոյրը գլխին, ու ա- նոր հանդերձներ հագցուցին. ու Տէրոջը հր- եշտակը կայներ էր։
6 Եւ Տէրոջը հրեշտակը Յեսուին վկայու-
7 թիւն ըրաւ ու բսաւ, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Թէ որ իմ ճամբաներուս մէջը քալես ու *իմ պահպանութիւնս պահես, անասունդ դուն ալ *իմ տունս պիտի գասես և իմ սը- բարձներս ալ պիտի պահես, ու քեզի աս տեղը- կայ գալու ազնիւներուն *մէջէն աստիճանդեր"
8 պիտի տամ։ Հիմա մտիկ ըրէ, ով Յեսու մեծ քահանայ՝ դուն ու քու առջեդ նստող բա- րեկամներդ, քանզի անոնք *նշան բլլալու մարդիկ են. վասն զի ահա ես *իմ ծառաս
9 *Շառաւիղը պիտի բերեմ։ Քանզի ահա Յե- սուին առջևը դրած քարա. *ան մէկ քարին վրայ *եօթը աչք պիտի բլլայ. ահա ես անոր փորագրութիւնը պիտի փորագրեմ, կ'ըսէ զօ- րաց Տէրը, և *ան երկրին անօրէնութիւնը
10 մէկ օրուան մէջ պիտի վերցնեմ։ *Ին օրը, կ'ըսէ զօրաց Տէրը, Ձեզմէ ամէն մէկը իր դրացին *որթի տակ ու թզենիի տակ պիտի կանչէ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Ու *ինծի հետ խօսող հրեշտակը դարձաւ, և զիս *իր քունէն արթընցող մարդու պէս
2 արթընցուց։ Ու ինծի բսաւ, Ի՞նչ կը տես- նես։ ու բսի, Կը տեսնեմ որ ահա *բոլորովին ոսկիէ աչտանակ մը կայ, ու անոր վրայ բա- ժակ մը՝ *ան անոր վրայ եօթը ճրագ՝ ու ա- նոր վրայի եօթը ճրագներուն համար եօթը
3 խողովակ կայ. *Իւղ անոր քովը երկու ձիթհ- նի կայ, մէկը բաժակին աջ կողմէն՝ ու մէկա-
4 ձախ կողմէն։ Եւ պատասխան առի, ու ին- ծի հետ խօսող հրեշտակին խօսեցայ ու բսի,
5 Ասոնք ի՞նչ են, ով ա՛ռ իմ։ Ու ինծի հետ խօսող հրեշտակը պատասխան առաւ ու ինծի բսաւ, Ասոնց ինչ բլլալը չգի՞ գիտես. ու ես
6 բսի, Չէ, ով Տէր իմ։ Եւ պատասխան առաւ ու ինծի խօսեցաւ բանիով, Ա՛ռ է Տէրոջը խօս- քը որ Զօրաբաբելին կ'ըսուի.
*Զօրութեամբ չէ, և ո՛ւժով չէ,
Հապա իմ Հոգւովս, կ'ըսէ զօրաց Տէրը։
7 Դուն, *ով մեծ լեռ, ո՞վ ես.
Զօրաբաբելին առջևը գաշտ պիտի բլլաս.
Ու *դուրսէն քարը ինքը պիտի հանէ.
Ու *պիտի ազազակեն, Շնորհ՛, շնորհ՛ անոր։
8 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ բսե- լով,
9 *Ձա տունը Զօրաբաբելին ձեռ քերը հիմնեցին, Եւ անոր ձեռ քերը *պիտի կատարեն զանիկա. Ու *պիտի գիտնաս որ *զօրաց Տէրը զիս ձե- զի խրկած է։
10 Քանզի *ոզտիկ բաներուն օրը ո՞վ անարգեց- ված պի ան եօթը *աչերը Զօրաբաբելին ձեռ քին մէջ կը պտրտին։ Անոնք Տէրոջը աչքերն են, որ բոլոր երկրին մէջ կը պտրտին։
11 Եւ ես պատասխան առի ու անոր բսի, Աչտանակին աջ կողմը ու անոր ձախ կողմը
12 եղող աս *երկու ձիթհնիները ի՞նչ են։ Ու երկրորդ անգամ պատասխան առի ու անոր բսի, Երկու ոսկի խողովակներուն միջոցով նը- րբ իրենցմէ ոսկիի *դեղ թափող երկու ձիթհ-
13 Նիի աստիրը ի՞նչ են։ Եւ ինծի խօսեցաւ ու բսաւ, Ասոնց ինչ բլլալը չգի՞ գիտես. ու ես
14 բսի, Չէ, ով ա՛ռ իմ։ Ու բսաւ, Ասոնք երկու *օծեալներն են՝ որ *բոլոր երկրին Տէ- րոջը *առջևը կը կայենին։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ես դարձայ ու աչքերս վերցնելով տեսայ, Ա- և ահա թռչող *ասեղ մը։
2 Ու ինծի բսաւ, Ի՞նչ կը տեսնես. ու բսի, Թռչող ասեղ մը կը տեսնեմ. երկայնութիւնը քսան կանգուն
3 ու լայնութիւնը տասը կանգուն է։ Եւ ինծի բսաւ, Ասիկա *բոլոր երկրի երեսին վրայ ել- լոց անէծքն է. քանզի ամէն գողութիւն ը- նողը աս կողմէն *ջնջուելու համեմատ պիտի կորսուի, ու ամէն երդումով ընողը միւս կողմէն

ա Ե՛ս հա՛ս 10։ Գա՛ղ ժե՛ 22։ Ցա՛յս ա՛ր. 6։
բ Ե՛ր. ի՛ր. 6։ Գէ՛ղ. 11։
գ Գ՛ե. ը. 32։ գ Թո՛գ. ր. 2։ Եզէ՛կ. խդ. 18։
դ ր Օր. ժե. 9։ Մո՛գ ը. 7։
ե Կա՛ Ա՛ջ Ա՛ջ.

ա Ն՛եր
բ Ես՝ ը. 18։ ի. 2։
գ Ես՝ խր. 1։ խ՛ի. 2։ 3։ Նը. 12։ Նգ. 11։ Եզէ՛կ. լէդ. 32։ 44։
դ Ես՝ գ. 2։ Ժա. 1։ Եր՛ե. ի՛գ. 5։ լէդ. 12։ Գէ՛. գ. 12։
ե Ա՛ղ. Ա՛ՅԸ. 32։ Ես՝ ի՛ը. 16։

զ Գէ՛. գ. 10։ Ցա՛յս. ե. 4։
է Եր՛ե. ը՛ա. 24։ ե. 20։ Մ՛ի՛ք. ե. 12։ 13։ Գէ՛. Ժգ. 1։
ը Գէ՛. գ. 11։
ժ Գ՛ի՛ա. գ. 21։ Ես՝ լգ. 16։ Մ՛ի՛ք. գ. 4։
—
ի Գէ՛. ր. 3։

ա Դան. ը. 18։
բ Եզ՛. ի՛ե. 31։ Ցա՛յս. 12։
գ Եզ՛. ի՛ե. 31։ Տ՛ե՛ս Ցա՛յս. գ. 5։
դ Հա՛գ. 11։ 12։ Ցա՛յս. ժ. 4։
ե Ձի՛ա. ա. 7։
զ Եր՛ե՛մ. ծ. 33։ Մ՛ա՛ա. ի՛ա. 21։ Ա՛ղ. Ա՛ՅԸ. 32։

է Տ՛ե՛ս Եզ՛. գ. 11։ 13։
ը Եզ՛. գ. 10։
թ Եզ՛. գ. 13։
ժ Գէ՛. ր. 9։ 11։ գ. 13։
ի Ես՝ խը. 18։ Գէ՛. ր. 8։
ա Ընդ. ր. 3։
բ ր Մ՛ն. ժգ. 9։ Ես՝ ժե. 3։ Տ՛ե՛ս ժե. 9։

գ Հա՛գ. 2։
դ Ցա՛յս. ժ. 4։
ե Եզէ՛կ. հգէ. ութ՛ք
զ Տ՛ե՛ս Ցա՛ս. գ. 11։ 13։ Գէ՛. գ. 3։
է Գէ՛. գ. 1։ Ղ՛ա՛ղ. ա. 10։
—
ը Եզէ՛կ. ր. 9։
թ Մ՛ա՛գ. գ. 6։

4 ՚ի՚՚՚ն՚ Համեմատ պիտի կորուի ։ Զանի՚
կա ես կը հանեմ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը, ու զո՚
դին առնը՝ և իմ անունովս ՚տուա երդուի
ընողին առնը պիտի մնայ։ ու անոր տանը
մէջ պիտի մնայ, և ՚զանիկա իր փայտերովը ու
իր քարերովը պիտի ապառէ ։
5 Եւ հրեշտակը որ ինծի հետ խօսէր հրեչտակը ելաւ ու
ինծի ըսաւ ։ Հիմա աչքերդ վերցուր ու նայէ
6 թէ ասա ելլողը ի՚նչ է ։ Ու ես ըսի, ի՚նչ է ։
ու ըսաւ ։ Ասա ելլողը արդ ու է ։ ու ըսաւ ։ Ա՚
լոր երկրի վրայ անոնց նմանութիւնը ասիկա է ։
7 Եւ ահա կապարեայ տապանակ մը վերցուեցաւ ,
8 ու կնիկ մը արդուին մէջը կը նստէր ։ Եւ ը՚
սաւ ։ Ասա է Ձառութիւնը ։ ու զանիկա ար՚
դուին մէջը ձգեց , և ան կապարեայ կշիռքը
9 ան ա՚՚՚ն՚ բերանը ձգեց ։ Եւ աչքերս վերցու՚
ցի ու տեսայ , և ահա երկու կնիկ ելաւ , ու
հովը անոնց թևերուն մէջէն էր , և անոնք
արագիլի թևերու նման թևեր ունէին , ու ան
արդուն երկրի ու երկինքի մէջտեղը վերցուցին ։
10 Եւ ինծի հետ խօսող հրեչտակին ըսի ։ Ո՞ւր
11 տանը կը տանին արդուն ։ Եւ անիկա ինծի ը՚
սաւ ։ Որ ՚տուն չինուի Սենեաար երկրին մէջ ։ ու պիտի հաստատուի և հոն իր
խարսխին վրայ պիտի դրուի ։

ԳԼ · Զ

1 Զարս կառքերուն տեսիլը։ 9 Յեսուի պսակներով կը յա՚
յտնի Շատուխ կոչուած Քրիստոսին տաճարը ու թագա՚
ւորութիւնը։

1 Ե՚ դարձայ ու աչքերս վերցուցի ու տեսայ ,
և ահա երկու լեռներու մէջէն չորս կառք
2 կ՚ելլէր , ու լեռները պղնձէ լեռներ էին ։ Ա՚
ՙչի կառքին ՙաչխատ ձիեր ընտրեալ էր , ու եր՚
3 կրորդ կառքին ՚սև ձիեր , 9 ու երրորդ կառ՚
քին ՚ճերմակ ձիեր , և չորրորդ կառքին՝ պի՚
4 ասկ ՚՚ գորշագոյն ձիեր ։ Եւ պատասխան
տուի , ՚ու ինծի հետ խօսող հրեչտակին ըսի ,
5 Ադոնք ի՚նչ են , ով աէր իմ ։ Եւ հրեչտակը
պատասխան տուաւ ու ինծի ըսաւ ։ ՚Ադոնք
երկինքի չորս հո՚՚՚ն հոգիներն են , որ ՚երկոր
երկրին Տէրոջը առջևը կայնելէն կ՚ելլեն ։
6 Սև ձիերը՝ որ ան հիւսիս ընտրեալ էր , հիւսիսի
երկիրը կ՚ելլեն , ու ճերմակները անոնց ետևէն
կ՚ելլեն , ու պիսակները հարաւոյ երկիրը կ՚ել՚
7 լեն ։ Եւ գորշագոյնները ելան , և ուզեցին որ
երթան ՚՚ երկիրը վրայ պտրտին ։ և անիկա
ըսաւ , Գացէք երկրի վրայ պտրտեցէք ։ ու
8 անոնք երկրի վրայ պտրտեցան ։ Եւ անիկա
ինծի ազազակեց ու ինծի խօսեցաւ՝ ըսելով ,
Նայէ՝ հիւսիսի երկիրը հեղոյնները իմ հոգիս
հիւսիսային երկրին մէջ հանգչեցուցին ։
9 Դարձեալ Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝ ըսե՚
10 լով , Գերութենէ ՚՚՚ն՚՚՚ն՚ Հեդդայէն , Տո՚
բիայէն ու Ցեդայիայէն առ , ու նոյն օրը
գնա Բաբիլոնէն եկող Սոփոնեայի որդւոյն
11 Յոսիայի տունը մտիր ։ Արծաթ ու ոսկի առ
ու պսակներ շինէ , ու մեծ քահանային Յոսի՚
12 սեդեկեան Ցեսուին գլուխը դիր ։ Եւ անոր
խօսէ ըսելով ,

Զօրաց Տէրը կը խօսի ու այսպէս կ՚ըսէ ։
Ահա ՚այն մարդը՝ որուն անունը ՚Շատուխ է ։
Ան՚իկա իր տեղէն պիտի բուսնի ,
՚Ու Տէրոջը տաճարը պիտի չինէ ։
13 Անիկա պիտի չինէ Տէրոջը տաճարը ,
Ու պատիւ պիտի ունենայ ,
Եւ իր աթոռին վրայ նստելով՝ իշխանութիւն
պիտի վարէ ։
Ու ՙքահանայ պիտի ըլլայ իր աթոռին վրայ ։
Ու երկուքին մէջը խաղաղութեան խորհուրդ
պիտի ըլլայ ։

14 Եւ պսակները Հելեմին , Տոբիային ու Ցե՚
դայիային և Սոփոնեայի որդւոյն Հէնէնի պիտի
ըլլան՝ Տէրոջը տաճարին մէջ ՚յիշատակ ըլլա՚
15 լու համար ։ Եւ ՚հեռուն եղողները պիտի գան ,
ու Տէրոջը տաճարին մէջ պիտի չինեն , և
՚պիտի գիտնաք որ զօրաց Տէրը զիս ձեզի
խրկեր է ։ ու ասիկա պիտի ըլլայ՝ թէ որ ու՚
շադրութեամբ ձեր Տէր Աստուծոյն ձայնին
մտիկ ընէք ։

ԳԼ · Է

1 Գերիները ծոմ պահելու վրայով կը հարցնեն ։ 4 Զաքարիա
կը յանդիմանէ անոնց ծոմապահութիւնը ։ 8 յորդորով թէ
իրենց գերութիւնը պատճառը ըսած է ։

1 Ո՚ եղաւ որ Դարեհ Թագաւորին չորրորդ
տարին Քեսղեւու՚ ամսուն՝ այսինքն Քասլեւ ին
չորրորդ ՚՚՚ Տէրոջը խօսքը Զաքարիային ե՚
2 ղաւ , երբոր Սարասար ու Ռեգեմմելէք և
անոնց մարդիկը Աստուծոյ տունը խրկուեցան ,
3 որ ՚Տէրոջը առջևը ազօթք ընեն , ու զօրաց
Տէրոջը տանը մէջ եղող ՚քահանաներուն ու
մարգարէներուն խօսքն ու ըսեն , Արդեօք
՚հինգերորդ ամսուն մէջ իմ անձս զատելով
4 լամ , ինչպէս որ այսչափ տարիներ ըրի ։ Ա՚
ստուծոյ զօրաց Տէրոջը խօսքը ինծի եղաւ՝
5 ըսելով , Ա՚ երկրիս բոլոր ժողովուրդին ու
քահանաներուն խօսէ ու ըսէ , ՚Ա՚ հինգերո՚
տուն տարին՝ երբոր ՚ու եօթնե՚

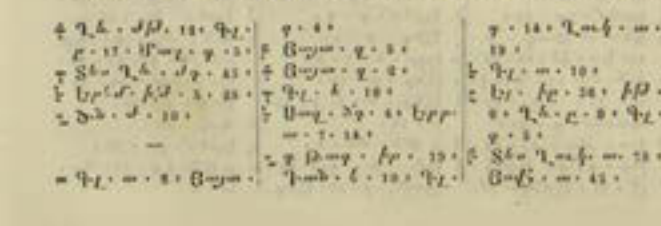

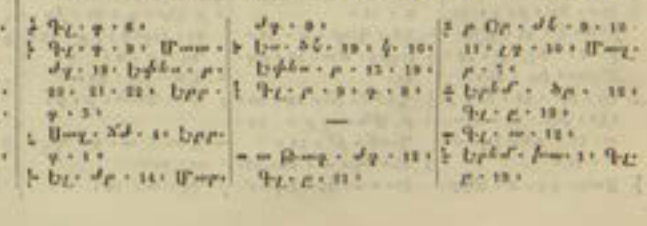

բորգ. Հինեղբարն մէջ Ժամնապահութիւն կ՚ընէին ու առգ կը բռնէին, մինչեւ Ինձի՞ հա-
6 մար Ժամնապահութիւն կ՚ընէիք։ Ու երբոր կ՚ուտէիք ու կը խմէիք, Ձեզի համար չէի՞ք
7 ուտեր ու Ձեզի համար չէի՞ք խմեր։ Ասանք ձե՞ն ան խօսքերը՝ որ Տէրը առջի մարգարէներուն Ձեռքովը հրատարակեց, երբոր Երու-
սաղէմ ու անոր չրջակայ քաղաքները բնակուած ու հանդիստ էին, և Հարաւային ու դաշտային կողմերը բնակուած էին։
8 Գարձեալ Տէրոջը խօսքը Զաքարիային եւ
9 ըսաւ՝ ըսելով, Զօրաց Տէրը այսպէս խօսեցաւ ու ըսաւ, Ճշգրտապատասխան տեսէք, և
Ձեզմէ ամէն մէկը իր եղբօրը ողորմութիւն
10 ու գթութիւն ընէ։ Ու Հարսնացուին ու որբը, օտարականը և անտանկը մի հարստահարէք, Ու ընաւ մէկը իր եղբօրը հասնար իր սրտին
11 մէջ չարութիւն չմտածէ։ Բայց անոնք չուզեցին մտիկ ընել, հապա Ուսին ուսը ետ քաշեցին, և Ականջնին ծանրացուցին որ չլսեն։
12 Ու իրենց Հոգւոյն անգամանդի պէս երկին, Որ չլսեն այն օրէնքը ու այն խօսքերը՝ որ զօրաց Տէրը իր Հոգւովը առջի մարգարէներուն Ձեռքովը ղրկեց։ Հետեւ հասնար զօրաց Տէրո-
13 ջը կզմնանք մեծ բարկութիւն եղաւ։ Ու եղաւ որ ինչպէս որ անիկա կանչեց՝ ու անոնք մտիկ չըրրին, այնպէս ալ Ինանք կանչեցին՝ ու ես
14 մտիկ չըրրի, ըսաւ զօրաց Տէրը։ Հապա զանոնք Հրեղինց չգիտցած Ազգերուն մէջ կը փոխոտրիկով ցրուեցի, և Ետեւնէն երկիրը՝ անցնողէ ու դարձողէ ամայի մնաց։ Այսպէս Ցանկալի երկիրը ամայի ըրին։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Երուսաղէմի վերահաստատումը։ 9 Ժողովրդը Նոյեմեայի քաջալերանքով կը յորդորուի շինութեան գործը յառաջ տանելու։ 16 Ճշմարտութիւն կը պահանջուի։ 18 Ուրախութիւն և անդորրութիւն կը խոստացուի անոնց։

1 Գարձեալ զօրաց Տէրոջը խօսքը ինձ եղաւ՝
2 ըսելով, Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Սիօնի Համար խիստ մեծ նախանձով նախանձեցայ, ու անոր Համար մեծ սրտմտութիւնով նախան-
3 ձեցայ։ Ձեզմէ Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Սիօնին դարձած եմ, ու Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակիմ, ու Երուսաղէմ Ճշմարտութեան քաղաք՝ և զօրաց Տէրոջը լեռը Սուրբ լեռ պիտի կո-
չուի։
4 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Երուսաղէմի հրապարակներուն մէջ տակաւին Ծեր մարդիկ ու պառաւ կիներ պիտի նստին, որ օրերու չատութենէն ամէն մէկուն Ձեռքը
5 ցուպ պիտի ըլլայ։ Ու քաղաքին հրապարակները ազատներով ու աղջիկներով պիտի լեցուին, որոնք անոր հրապարակներուն մէջ պիտի խաղան։
6 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Թէ որ ան օրերը աս ժողովուրդի ետնացորդին աչացը առջեւ կա դժուար երեւնայ, Միթէ իմ աչքերուս առ դժուար պիտի երեւնայ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։
7 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ահա իմ ժողովուրդս արեւելեան երկրէն ու արեւմուտքի
8 երկրէն պիտի փրկեմ։ Ու զանոնք պիտի բերեմ, ու Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակին։ Ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան, ես ալ Ճշմարտութեամբ և արդարութեամբ անոնց Աստուած պիտի ըլլամ։
9 Զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ձեր ձեռքերը թող ուժգնանան, ով դուք՝ որ աս օրերս կը լսէք աս խօսքերը Ետեւ մարգարէներուն բերնէն, որոնք Զօրաց Տէրոջը տաճար հիմնարկութեան ու տաճարին նորոգութեան օրը խօսեցան։
10 Քանզի ան օրերէն առաջ Մարդու համար վարձք չկար, ու անասունի համար վարձք չկար։ Ու ներգնացողին համար ալ ո՛չ խաղաղութիւն չկար, քանզի ես ամէն մարդը իր ընկերին դէմ ատելի Հաներ էի։
11 Բայց հիմա աս ժողովրդեան մնացորդին՝ առջի օրերուն պէս պիտի չըլլամ, կ՚ըսէ զօրաց
12 Տէրը։ Քանզի հունար խաղաղութիւն պիտի ըլլայ, որթը իր պտուղը պիտի տայ, ու Երկիրը իր ցօղը պիտի տայ, և աս ամէն բաները աս ժողովրդեան մնացորդին ժառանգել պիտի
13 տամ։ Ու պիտի ըլլայ որ ինչպէս դուք՝ ազգերու մէջ անէծք եղաք, ով Յուդայի տունը ու Իսրայէլի տունը, այնպէս ալ Ձեզ պիտի ազատեմ, ու Օրհնութիւն պիտի ըլլաք։ Մի վախնաք, Ձեր Ձեռքերը թող ուժգնանան։
14 Քանզի զօրաց Տէրը այսպէս կ՚ըսէ. Ինչպէս որ Ձեզի չարիք բնելու դիտաւորութիւն ըրի, երբոր Ձեր Հայրերը զիս սրդոզցուցին, կ՚ըսէ
15 զօրաց Տէրը, Ու չդղջացի, Ընչպէս ալ դարձայ ու աս օրերը երուսաղէմին, ու Յուդայի տունը բարիք բնելու դիտաւորութիւն ըրի.

16 մի վախենաք. Ձեր բնակու. բաները ասանք են.
ՙՁշմարտութիւն խոսեցէք ամէն մէկդիմիդ իր
բնակիցին հետ, ձեր դատերուն մէջ արդարու-
թեամբ և խաղաղութեամբ դատաստան ան-
17 ակ. ՚Ոե. ձեզմէ մէկը իր արտին մէջ իր բնակ-
իցին հանգիստ չտալուածէ. և ՙսուտ երդ-
ումի մի սիրէք. վասն զի ես ատ բոլոր բա-
ներդ կ'ատեմ, կ'ըսէ Տէրը.
18 Պարձնալ զօրաց Տէրոջը խոսքը ինծի եղաւ՝
19 ըսելով, Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. ՙԶոր-
րորդ ՚ամսուն ծոմը, ՚ու հինգերորդին ծոմը,
ՙու եօթներորդին ծոմը, ՚և տասներորդին
ծոմը ցուգայի տանը ՚ցնծութիւնն և ուրա-
խութիւնն ու խնդալից ատներ պիտի ըլլան.
՚ուստի ճշմարտութիւնը ու խաղաղութիւնը
սիրեցէք.
20 Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Դարձեալ ժողո-
վուրդներ ու շատ քաղաքներու բնակիչներ
21 պիտի գան. ՚ու մէկուն բնակիչները մեւսին
պիտի երթան ու բանն, ՙԵկէք Տէրոջը աս-
ջևը ազօթք ընելու՝ և զօրաց Տէրը փնտռե-
22 լու՝ երթանք. ես ալ պիտի երթամ՝ ՚ու ՚շատ
ժողովուրդներ և զօրաւոր ազգեր Երուսաղե-
մի մէջ զօրաց Տէրը փնտռելու՝ ու Տէրոջը
23 առջևը ազօթք ընելու պիտի գան. Զօրաց
Տէրը այսպէս կ'ըսէ. Ան օրերը ազգերուն
ամէն լեզուներէն տասը մարդ ՙՀրեայ
պիտի բռնեն՝ այսինքն Հրեայ եղող մարդուն
քղանցքը պիտի բռնեն, ու բսեն, Ձեզի հետ
երթանք, քանզի լսեցինք ՙոր Աստուած ձե-
զի հետ է.

ԳԼ. Թ

1 Աստուած իր ՚ՀԽՂՁԻՆ կը պաշտպանէ. 2 Սիոն կը յորդորուի
որ Երթասէի գալուստին, ու անոր խաղաղարար թագաւոր
բռնելուն վրայով. ուրախանայ. 12 Աստուծոյ խոստումները
ըլ՝ յայտնութիւն տալու և պաշտպանութիւն ընելու վրայով.

1 Հայ բանի երկրին դէմ Տէրոջը խօսքին պատ-
գամն է.
Որ ՙԴամասկոսի վրայ պիտի հանգչի.
(Քանզի Տէրոջը աչքը մարդուն՝
Ու Իսրայէլի բոլոր ցեղերուն կը Դպչի.)
2 Ու ՚Եմաթի ալ անոր սահմանակիցն է,
Նաև ՚Տիւրոս ու ՚Սիդոն՝ թէև շատ ԽՀմաս-
առն են.

3 Եւ Տիւրոս իրեն ամրոց չինեց.
Ու հարթամէր հող պէս՝
Եւ զուտ ոսկին փողոցներու ցեխի պէս գիզեց.

4 Ահա ՝Տէրը զանիկա պիտի քշէ,
Եւ ծովուն մէջ ՚անոր ունեցած զօրութիւնը
պիտի զարնէ,
Ու անիկա կրակով պիտի ապառի.

5 ՚Ասկաղոն պիտի տեսնէ ու պիտի վախնայ
Գազա ալ՝ ու մեծապէս պիտի ապշնայի.
Ակկարոն ալ, քանզի իր յոյսը ՙպարապ
պիտի ելլէ.՚
Եւ Գազայէն թագաւորը պիտի կորսուի,
Ու Ասկաղոն պիտի չբնակուի.
6 Եւ ՝Ազոտոսի մէջ †օտարազգի պիտի բնակի,
Ու փղշտացւոց հպարտութիւնը պիտի ջնջեմ.
7 Եւ անոնց արիւնը իրենց բերնէն՝
Ու անոնց պղծութիւնները իրենց ակռաննե-
րուն մէջէն պիտի վերցնեմ.
Ու մնացորդը՝ անիկա ալ մեր Աստուծոյն
պիտի ըլլայ,
Եւ Յուդայի մէջ հազարապետի պէս՝
Ու Ակկարոն Եբուսացիին պէս պիտի ըլլայ.

8 Եւ անցնող ու գարձող զօրքին պատճառաւը
՝Իմ տանս բոլորտիքը պիտի բնակիմ,
Ու ՚Ահիմէն ալ անոնց մէջէն բռնաւոր պիտի
չանցնի,
Քանզի հիմա ՝Իմ աչքերովս տեսայ.

9 ՝Մեծապէս ուրախացիր, ով Սիովնի աղջիկ,
Ցնծութեամբ աղաղակէ, ով Երուսաղէմի աղ-
ջիկ.
Ահա ՝քու թագաւորդ քեզի կու գայ,
Անիկա արդար ու փրկիչ է.
Հեզ է, ու իշու վրայ հեծած,
Եւ իշու ձագի՝ աւանակի վրայ.
10 Ու Եփրեմէն ՚կառքը՝
Ու Երուսաղէմէն ձին պիտի ջնջեմ,
Ու պատերազմին աղեղը պիտի կոտրի.
Եւ անիկա ազգերուն ՝խաղաղութիւն պիտի
խօսի.
Ու անոր իշխանութիւնը ՚ծովէն մինչև ծով՝
Ու գետէն մինչև երկրի ծայրերը պիտի ըլլայ.
11 Եւ քեզի ես ՚ըլլամ, քու ուխտիդ արիւնովը
Քու ՙգերիներդ Ջուր չունեցող գուբէն հա-
նեցի.

12 Ամրոցի գարձէք, ՙով յուսոյ գերիներ,
Ես այսօր ալ կը յայտնեմ
Որ ՙքեզի կրկնապատիկ հատուցում պիտի
բնեմ.
13 Վասն զի Յուդան ինծի համար աղեղի ՚ե-
պիտի լարեմ,

1 Գէ. է. 9. Եմր. 19. Երեմ. գ. 25. 3 Ընտ. գ. 33. Գէ. է. 10. 4 Գէ. է. 3. 4. 5 Երեմ. Ծր. 6. 7. 6 Երեմ. Ծր. 12. 13. Գէ. է. 3. 3. 7 Թագ. բէ. 22. 8 Երեմ. բէ. 17. Եր. 1. 3. 9 Հմր. 16. 10 Ես. ր. 3. Մհ. գ. 1. 3. 11 Ես. ղ. 2. Ամ. 3. 12 Ես. ղ. 2. Եւ. կէ. 23. 13 Ես. գ. 6. գ. 1. Երեմ. խա. 1. 2. Ես. ի. 4. Երեմ. Ծր. 4. 17 Ես. ի. 10. Եր. 1. 18. Եր. 17. Ես. իբ. 2. Եր. 1. 3. Ես. ի. 4. Երեմ. խէ. 1. 2. Ես. ի. 13

Ո֊ եփրեմը °ինամի պէս պիտի դ֊նեմ,՚
եւ քու արդիքդ ։ ով Սիան ։
Ցուն֊ալ արդ֊ողը վրայ պիտի յարուցանեմ,
Ո՛ւ քեզ գօրաւորին աւրինի պէս պիտի ընեմ։
14 եւ Տէրը անոնց վրայ պիտի երեւնայ ։
Ո՛ւ նորա նետը փայլակի պէս պիտի ելլէ ։
եւ Տէր Եհովան փող պիտի հնչեցընէ,
Ո՛ւ հարաւային մրրիկներով պիտի քալէ ։
15 Զօրաց Տէրը զանոնք պիտի պաշտպանէ ։
եւ անոնք բնաջինջ պիտի ընեն,
Ո՛ւ †պարսպաքարերու վրայ՝ պիտի կոխեն ։
եւ պիտի խմեն — գինովի պէս պիտի աղա֊
ղակեն ։
Ո՛ւ անոնք սուրսի պէս՝
՚Սեղանին անկիւնները պէս պիտի լեցուին ։
16 եւ ան օրը՝ անոնց Տէր Աստուածը
Զանոնք իր ժողովրդեանը հօտին պէս պիտի
փրկէ ։
Քանզի անոր երկրին վրայ ՚թագի քարերու
֊ պիտի բարձրանան ։
17 Քանզի °անոր բարութիւնը ու գեղեցկութիւ֊
նը ի՞նչ մեծ է ։
՚Ցորնովը երիտասարդները՝ ու քաղցուն կոյս֊
երը պիտի մեծցընէ ։

ԳԼ֊ Ժ

1 Մարդարէն կը գոհանայ գնացած փառքէ և ապ֊
գեալ կեանքէ ։ Յորդորելով իր ժողովուրդը
որ ապաշխարէ՝ ցնծալու համար իր ժողո֊
վուրդը գոհունակ։ Ցնծալու ալ չունենք պիտի փրկի ։ ու իրենց
ամբ վերանալն պիտի գոհանան ։

1 ՙԵ֊ա՛ր անձրեւին ժամանակը
՚Տէրոջմէ °անձրեւ խնդրեցէ՛ք ։
Տէրը ՚փայլակներ պիտի ընէ,
եւ անոնց առատ անձրեւ պիտի տայ,
Ո՛ր ամէն մէկուն ագարակին խոտը ։
2 Քանզի ՚իներափիներն °ունայնութիւն խօսե֊
ցան ։
Ո՛ւ գուշակութիւն ընողներն սուտ֊ութիւն տե֊
սան ։
եւ սուտ երազներ պատմեցին ։
՚Գարագ մխիթարութիւն տուին ։
Անոր համար հօտերու պէս չուեցին ։
՚Հովիւ չըլլալուն համար տագնապեցան ։
3 Հովիւներուն վրայ իմ բարկութիւնս բռնկե֊
ցաւ ։
՚Ո՛ւ նոխազներուն այցելութիւն պիտի ընեմ ։
Քանզի զօրաց Տէրը ՚իր հօտին՝
Յուդայի տունը այցելութիւն բրաւ ։
եւ զանոնք իր պատերազմի մէջ ՚ինձ֊ գեղե֊
ցիկ ձիուն պէս պիտի բնէ ։
4 ‡Անկիւնը անկէ՝ ՚բեւեռ անկէ՝՚
Պատերազմի աղեղը անկէ՝
Ամէն զօրապետ միասին անկէ պիտի ելլէ ։
5 Ո՛ւ °ինծի զօրաւորներու պէս պիտի ըլլան ,
Որ պատերազմի մէջ ՚ցեխ֊ փողոցներուն ցե֊
խին մէջ կը կոխեն ։
Ո՛ւ անոնք պատերազմ պիտի ընեն ։
Քանզի Տէրը անոնց հետ է ,
Ո՛ւ ձիեր֊ու վրայ հեծնողները պիտի ամչնան ։
6 եւ Յուդայի տունը պիտի զօրացընեմ ։
եւ Յովսեփի տունը պիտի փրկեմ ,
եւ ՚զանոնք դարձ֊ պիտի բնակեցընեմ ,
Քանզի ՚անոնց ողորմեցայ ։
Ո՛ւ անոնք ինծի պիտի ըլլան ,
Որպէս թէ զանոնք երբեք ձգած չէի ։
Քանզի անոնց Տէր Աստուածը ես եմ ,
Ո՛ւ ՚անոնց պիտի լսեմ ։
7 Ո՛ւ եփրեմ զօրաւորի պէս պիտի ըլլայ ,
եւ անոնց ՚սիրտը ուրախ պիտի ըլլայ՝ իբր
թէ գինիով ։
Անոնց տղաքներն ալ պիտի տեսնեն ու պիտի
ուրախանան ,
Անոնց սիրտը Տէրոջմով պիտի ցնծայ ։
8 ՚Անոնց պիտի սուլեմ ու զանոնք պիտի ժո֊
ղովեմ ,
Ինչու որ զանոնք փրկեցի ։
՚Ո՛ւ անոնք պիտի չատանան՝ ինչպէս որ չատ
էին ։
9 Թէև զանոնք ժողովուրդներու մէջ ցանեմ ,
Սակայն ՚հեռաւոր տեղերու անոնք զիս պիտի յի֊
շեն ,
եւ իրենց որդւոցը հետ պիտի ապրին ու եւ
պիտի դառնան ։
10 եւ ՚զանոնք Եգիպտոսի երկրէն պիտի դար֊
ձընեմ ,
Ո՛ւ զանոնք Ասորեստանէն պիտի ժողվեմ ,
եւ զանոնք Գաղաադ ու Լիբանան պիտի բերեմ ,
Ո՛ւ անոնց համար ՚բ֊֊֊ն պիտի չգտնուի ։
11 ՚եւ ծովին ‖նեղութեամբ պիտի անցնի ,
Ո՛ւ ծովուն ալիքները պիտի զարնէ ,
Ո՛ւ գետին բոլոր խորութիւնները պիտի ցամ֊
քին ,
եւ ՚Ասորեստանին հպարտութիւնը պիտի իջնէ,
Ո՛ւ Եգիպտոսին գաւազանը պիտի վերցուի ։
12 եւ զանոնք Տէրոջմով պիտի զօրացընեմ ,
Ո՛ւ °անոր անունովը պիտի պարծին , կ՚ըսէ
Տէրը ։

ա Եբր֊ պիտի լինք֊նեմ.
բ Ուշ֊ ժբ֊ 14 ։ Հե֊ 27 ։ Յիւթ֊ 6 ։
գ Ես֊ խա֊ 3 ։
դ Կամ պարտաւորեալ բով
ե Ղեւ֊ գ֊ 18 ։ 25 ։ բ Օր֊ ժբ֊ 27 ։
զ Ես֊ կր֊ 3 ։ Մաղ֊ գ֊ 17 ։
է Սաղ֊ լա֊ 19 ։
ը Ծագ֊ լ֊ 10 ։ Ա֊ ծագ֊ բ֊ 14 ։
— Ծն֊ խթ֊ 23 ։ Ծն֊ կիւ֊ բ֊ 23 ։
թ Եբր֊ ժգ֊ 22 ։
ժ բ Օր֊ ժա֊ 14 ։
ի Եբր֊ ժ֊ 13 ։
լ Դատ֊ ժե֊ 3 ։
խ Եբր֊ ժ֊ 8 ։ Ա֊ բ֊ 18 ։
ծ Ծգր֊ ժգ֊ 4 ։
կ Եզեկ֊ լգ֊ 3 ։
ձ Եզեկ֊ լգ֊ 11 ։
ղ Գա֊ հ֊ 8 ։
ճ Եբր֊ ժգ֊ 22 ։
մ Ելից֊ գ֊ 18 ։ Ես֊ գլ֊ 21 ։
յ Ես֊ խբ֊ 23 ։
ն Ամբ֊ ժբ֊ 13 ։
շ Եբր֊ գ֊ 18 ։ Ես֊ գլ֊ 21 ։
ո Եզեկ֊ լգ֊ 27 ։
չ Օր֊ լ֊ 1 ։
պ Ես֊ ժա֊ 11 ։ 16 ։ Ծէփ֊ ժա֊ 11 ։
ջ Ես֊ խթ֊ 23 ։
ռ Ես֊ ժա֊ 15 ։ 16 ։
ս Կամ նետաձիեն
վ Ես֊ ժգ֊ 25 ։
տ Եզեկ֊ լ֊ 13 ։
ր Մաթ֊ գ֊ 3 ։

ԳԼ· ԺԱ.

1 Եբուսացւի կարծանաւը։ 3 Ընաւանդ կը խնայէ քնարիսց նեղուն, ու Յաղագնեղը կը Հրժէ։ 10 Գրեսասի Հրժանքը ըմբռ Գնդիցկութիւնն և կապերա գաւազանները կը կոտրուին։ 13 Ցիմոր հովիւն տրնտեղը ու անհնդը։

1 Պատնեղդ բաց, ով Լիբանան,
Որ կրակը քու եղևիններդ ուտէ։
2 Մայր ծառը ինչ ողբայ,
Քանզի եղեւինը ինկաւ,
Վասն զի ազնուականները կոզոպատուեցան։
Բառատառ կաղնիները ինչ ողբան,
Քանզի անմատչելի անտառը կոտրուեցաւ։
3 Հովիւներուն ողբալուն ձայնը կը լսուի,
Քանզի անոնց փառքը յափշտակուեցաւ։
Առտղ առիւծներու մռնչելուն ձայնը կը լսուի,
Քանզի Յորդանանու շքեղութիւնը յափշտակուեցաւ։

4 Իմ Տէր Աստուածս այսպէս կ'ըսէ։
Մորթուելու ոչխարները արածէ,
5 Զանոնք՝ որ ծախու առնողները կը մորթեն
Ու յանցաւոր չեն սեպուիր։
Եւ զանոնք ծախողները կ'ըսեն,
Տէրը օրհնեալ ըլլայ որ հարստացայ։
Ու անոնց հովիւները անոնց վրայ գութ չունին։
6 Քանզի ես ալ այլևս երկրի բնակիչներուն պիտի չգթամ, կ'ըսէ Տէրը։
Մանաւանդ՝ ահա ես ամէն մարդը իր ընկերին ձեռքը
Ու իր թագաւորին ձեռքը պիտի մատնեմ։
Ու երկիրը պիտի գաւնեն,
Եւ անոնց ձեռքէն պիտի չփրկեմ։

7 Ու մորթուելու ոչխարները՝
Ալ հնձան խեղճերը արածեցի։
Ու ինծի երկու գաւազան առի,
Մէկուն անունը Գեղեցկութիւն,
Ու միւսին անունը կապերտ դրի,
Եւ ոչխարները արածեցի։
8 Ու մէկ ամսուն մէջ երեք հովիւ կատրեցի,
Քանզի հոգիս անոնց նեղացաւ,
Եւ անոնց հոգին ալ ինծի զզուեցաւ։
9 Ու ըսի, Ձեզ պիտի չհովուեմ,
Մեռնողը թող մեռնի,
Ու կտրատողը թող կտրուի,
Եւ մնացածները թող իրարու միս ուտեն։
10 Ու Գեղեցկութիւն գաւազանս առի և զանիկա կոտրեցի,
Որ բոլոր ժողովուրդներուն հետ ըրած ուխտս աւրեմ։
11 Ու նոյն օրը աւրեցաւ.

= Ե՝ Ը՝ ԺԲ՝	ի Հմր՝ ԺԱ՝	ֆ Ոփ՝ գ՝ ԺԲ՝ Հմր՝
ա Ե՝ Ի՝ Ի՝	ղ Ոփ՝ գ՝ ԺԲ՝ Մ՝	ՀԱ՝
բ Հմր՝ ՀԱ՝	ՀԱ՝ Ա՝	ֆ Մ՝ Ի՝ ԺԲ՝
գ Ե՝ Ի՝ Ի՝	ե Ոխ՝ Ե՝ ՀԱ՝	ղ Մ՝ Ի՝ Ա՝ ԺԲ՝
դ Ե՝ Ի՝ Ի՝	զ Ե՝ Ի՝ ՀԱ՝ Ա՝ Ի՝	ի Կ՝ գ՝ Ե՝ Ի՝
ե Օ՝ Ի՝ Ի՝ ԺԲ՝	ԺԱ՝	ՀԱ՝
Ոխ՝ ՀԲ՝ Ա՝		ֆ Ե՝ Ի՝ ՀԱ՝ ԺԲ՝

Եւ ինծի ապատող Հօտին խեղճերը
Հասուտ գիտցան որ ասիկա Տէրոջը խօսքն է։
12 Ու անոնց ըսի,
Թէ որ ձեր աչքերուն հաճոյ կ'երևնայ՝ իմ վարձքս տուէք,
Ապա թէ ոչ՝ զանց ըրէք.
Ու իմ վարձքիս համար երեսուն արծաթի կշռեցին։
13 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Զանիկա Ի դրուահն նետէ.
Անիկա վայելուչ գին մըն է,
Որ անոնք ինծի համար կարժեցին.
Ու երեսուն արծաթը առի,
Եւ զանիկա Տէրոջը տունը Ի դրուահն նետեցի։
14 Եւ ջարդը կապերտ Ի՛ւնուած միւս գաւազանս կոտրեցի,
Որ Յուդայի ու Իսրայէլի մէջ եղող եղբայրութիւնը աբեմ։
15 Եւ Տէրը ինծի ըսաւ,
Դիմի նորէն յիմար հովիւի գործիքներ առ.
16 Քանզի ահա ես երկրի վրայ մէկ հովիւ մը պատրաստանեմ.
Անիկա կորուստի վրայ եղողներուն այցելութիւն պիտի չընէ,
Ցրուածը պիտի չփնտռէ,
Եւ կոտրածը պիտի չբժշկէ,
Ու՝ Ի՛ոզջը պիտի չտանուցանէ.
Հապա գէրերուն միսը պիտի ուտէ,
Ու անոնց կճղակները պիտի խորտակէ։
17 Վա՛յ ունայնութիւնան հովիւին՝ որ ոչխարները կը թողու.
Անոր բազուկին վրայ ու աջ աչքին վրայ սուր պիտի ըլլայ.
Անոր բազուկը բոլորովին պիտի չորնայ,
Ու աջ աչքը բոլորովին պիտի խաւարի։

ԳԼ· ԺԲ.

1 Մարգարէն կը յայտնէ թէ Եբուսացիք սրբեցութեան քահանայ մը, 3 և ծառը քարը մը պիտի ըլլայ իր ընտանիքներուն։ 6 Ցուդային յաղթականա գերիգործութիւնը։ 8 Եբուսաղէմին ապաշխարութիւնը։

1 Իսրայէլի վրայով Տէրոջը խօսքին պատգամը։
Երկինքը տարածող ու երկիրը հիմնարկող
Ու Մարդուն հոգին անոր մէջը ստեղծող Տէրը կ'ըսէ,
2 Ահա ես Եբուսաղէմը բոլոր չրջակայ ազգերուն
Թմրութեան բաժակ պիտի բնեմ.
Նաև Յուդայի վրայ ալ պիտի ըլլայ Եբուսաղէմի պաշարման ատենը։
3 Եւ պիտի ըլլայ որ Ոան օրը Եբուսաղէմը

ա՝	= Ե՝ Խր՝ ե՝ Խգ՝	ֆ Ե՝ Ծա՝ ՀՐ՝ ՁԱ՝
ղ Կա՝ Ես Յաղագնէ	ՁԱ՝ Խե՝ ՀԲ՝ ՀԲ՝	ՀԲ՝
ի Երեմ՝ Խգ՝ ե՝ Ե՝	Խը՝ ՀԵ՝	ֆ Հմր՝ ա՝ Ը՝ Ի՝ Ծ՝
գ՝ Ի՝ ՀԲ՝ Ծ՝	ի Ծա՝ Ոխ՝ ՁԲ՝ Ժ՝	ԺԱ՝ Գ՝ Ոգ՝ ե՝
Ժ՝ ՀԲ՝ ՀՅ՝	Ոգ՝ ե՝ Ե՝ Ոե՝	Ոգ՝ ա՝ Ը՝ Ի՝ Ի՝ ՀԱ՝
—	ԺԶ՝ Երբ՝ Ոգ՝ ե՝	

Բոլոր ժողովուրդներուն [1]Դաւիթ փառ պիտի
բնեմ։
Ազգն անուանք որ անով կը բեռնաւորուին՝ բա-
լորովին պիտի կոտրին։
Թէև երկրիս բոլոր ազգերը անոր վրայ ժո-
ղովուին։
4 Ան օրը, կ՚ըսէ Տէրը,
[2]Ամէն ձին սոսկումով պիտի զարնեմ,
Ու անոր հեծեալը՝ ապշութեամբ.
Եւ Յուդայի տանը վրայ աչքերս պիտի բա-
նամ,
Ու ժողովուրդներուն բոլոր ձիերը կուրու-
թեամբ պիտի զարնեմ։
5 Եւ Յուդայի հազարապետները իրենց սրտին
մէջը պիտի բան,
Երուսաղէմի բնակիչները [3]մեր զօրութիւնն են
Զօրաց Տէրոջմով՝ իրենց Աստուծոյմը,
6 Ան օրը Յուդայի հազարապետները
[4]կրակի վառարանի պէս պիտի ընեմ՝ փայ-
տերու մէջ,
Ու կրակի ջահի պէս՝ snopերու մէջ.
Եւ անոնք աջ կողմէն ու ձախ կողմէն
Բոլոր շրջակայ ժողովուրդները պիտի ուտեն.
Եւ Երուսաղէմ իր տեղը՝
Երուսաղէմի մէջ պիտի բնակուի։
7 Եւ Տէրը նախ Յուդայինն վրաններըը պիտի
փրկէ,
Որպէսզի Դաւիթին տանը պարծանքը
Ու Երուսաղէմի բնակիչներուն պարծանքը
Յուդայի վրայ չհպարտանայ։
8 Ան օրը Տէրը Երուսաղէմի բնակիչներուն
պաշտպանութիւն պիտի բնէ.
Ու անոնց մէջը տկար եղողը այն օրը Դաւի-
թին պէս պիտի ըլլայ,
Եւ Դաւիթին տունը Աստուծոյ պէս՝
Տէրոջմէ հրեշտակին պէս պիտի ըլլայ անոնց
առջեւը։
9 Ու պիտի ըլլայ որ այն օրը՝
[5]Երուսաղէմի վրայ եկող բոլոր ազգերը
Բնաջինջ ընելու համար պիտի ըլլամ։
10 [6]Եւ Դաւիթին տունը վրայ,
Ու Երուսաղէմի բնակիչներուն վրայ՝
Շնորհաց և ազօթից հոգին պիտի թափեմ,
Եւ անոնք [7]ինծի՝ իրենց խոցածին պիտի նային.
Ու անոր վրայ՝ միակ հատիկ զաւակի վրայ
ողբալու պէս պիտի ողբան,
Ու անոր վրայ անդրանիկ զաւակի վրայ դա-
ւելու պէս պիտի յաւին։
11 Ան օրը [8]Երուսաղէմի մէջ մեծ ողբ պիտի ըլլայ՝
[9]Մակեդոնացւոյն դաշտին մէջ Ազադեմմոնին
ողբին պէս.
12 Ու երկիրը պիտի ողբայ՝
Ամէն ազգ առանձին.
Դաւիթին տունը ազգ առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
[10]Նաթանեայի տունը ազգ առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
13 Ղեւիի տունը ազգ առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
Սեմէիին ազգ առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին,
14 Բոլոր մնացած ազգ առանձինըրուն ամէն ազգ
առանձին՝
Ու անոնց կիներըը առանձին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ան օրը Դաւիթի տունը ու Երուսաղէմի
բնակիչներուն
[1]Բացուած ադբիւր մը պիտի ըլլայ
Մեղքի համար ու պղծութեան համար։
2 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը,
[2]կուռքերուն անուններըը երկրէն պիտի ջնջեմ,
Ու ալ յիշուին պիտի չյիշուին.
Եւ մարգարէներըը ու պիղծ ոգին ալ
երկրէն պիտի վերցնեմ։
3 Ու պիտի ըլլայ որ երբոր ալ մարդ մը անկէ
ետք մարգարէութիւն բնէ,
Ծնողքը՝ հայրը ու մայրը անոր պի-
տի բսեն,
Դուն պիտի չապրիս, քանզի Տէրոջմէ անունովդ սուտ խօ-
սեցար.
Եւ անոր մարգարէութիւն բրած ատեննին՝
Ծնողքը՝ հայրը ու մայրը [3]զանիկա պի-
տի խոցեն։
4 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը տեսրգ արվեստները
Մարգարէութիւն բրած ատեննին պիտի ամչ-
նան՝ ամէն ալ իր տեսլեցէն,
Ու խաբէբայ հանար [4]մազոտ վերարկու պիտի
չհագնին.
5 [5]Ու ան ալ ըսէ.
Ես մարգարէ չեմ, ես երկրագործ մարդ մարդ եմ.
Քանզի իմ մանկութենէս ի վեր գիս [6]տասե-
ցաւ Ադամ։
6 Եւ անոր պիտի բսուի.
Ձեռքերուդ մէջ սա վէրքերը ի՞նչ են.
Ու անիկա պիտի բսէ.
Ասոնք իմ բարեկամներուս տաներ մէջ ընդու-
նած վէրքերս են։

---

1 Ա Մակ. խա. 44։
2 Ովս. հզ. 3։ Եսկի. ը. 4։
3 Երեմ. խա. զորու-
թիւնս
4 Ելեզ. ի. 6։
5 Ա Մակ. զ. 1։
6 Ելեզ. ի. 29։ Հեր-
մ. 3։
7 Երեմ. ղ. 3։ Ե.
4։ Եսկի. ղի. 29։
Ովսէ. ր. 35։
8 Ովս. ժի. 24. 25։
Ովս. ա. 7։
9 Եսկ. ը. 29։ Հեր-
մ. ը. 19։
10 Գոր. ր. 35։
11 Գոր. խգ. 29։
ր Ա՛ն. ի. 24։
12 Ա Մակ. խգ. 20։
Ովս. ա. 7։
1 Ովս. ժգ. 4։ Ովս.
ը. 15։
2 ր Ովս. ժ. 14։
Գաղ. գ. 31։
—
3 Երեմ. ի. 14։ —
Գաղ. ժգ. 19։ Ովս.
ա. 4։
4 Եսկ. իգ. 12։ Ովս.
իգ. 7։ Ովս. ժգ.
4։ Եսկի. ղ. 13։
Ովս. ր. 17։ Մի՛ք.
ե. 12։ 14։
5 ր Գաղ. ր. 1։
6 ր Օր. ժգ. 6. 8։
ժգ. 23։
7 Մի՛ք. գ. 6. 7։
8 գ Ովս. ա. 4։ Ես.
ի. 2։ Ա՛մոս. գ. 4։
9 Ընդհ. ժ. 14։
10 Ա Մակ. ա. 4։ Ես.
րա. վերջ գրին։

7 Արքինոյիր , ով սուբ , [b]իմ Հովիւս ինա վրայ ,
ու [b]իմ ընկերս եղող մնդուն վրայ , կ՚ըսէ
զօրաց Տէրը .
[b]Հովիւը զարկ , ու ոչխարները ցրուին ,
ու իմ ձեռս [c]պզտիկներուն վրայ դարձընեմ .
8 Եւ պիտի ըլլայ բոլոր երկրին մէջ , կ՚ըսէ Տէրը ,
որ երկու մասը պիտի կտրուի — պիտի մեռնի ,
[b]ու երրորդ մասը պիտի մնայ անոր մէջը .
9 Եւ ան երրորդ մասը [b]կրակէ պիտի անցընեմ ,
ու [c]զանոնք պիտի զտեմ՝ ինչպէս որ արծաթը կը զտուի ,
եւ զանոնք պիտի փորձեմ՝ ինչպէս որ ոսկին կը փորձուի .
[c]Անոնք իմ անունս պիտի կանչեն ,
ու ես անոնց պատասխան պիտի տամ .
[b]Ես պիտի ըսեմ թէ Անոնք իմ ժողովրդս է .
Անոնք ալ Տէրը իմ Աստուածս է՝ պիտի ըսեն .

ԳԼ . ԺԴ

1 Երուսաղէմը կործանելուն կործանումը . 4 Բերուածին քաշածները . 12 Երուսաղէմի քշտամիներուն վրայ գալու հարուածը . 16 Միացորդը Տէրոջ պիտի գոհանայ . 20 ու անոնց բոլոր կարասները սուրբ պիտի սեպուին .

1 Ա.հա Տէրոջը օրը կու գայ ,
եւ քու աւարդ քու մէջդ պիտի բաժնուի .
2 Քանզի [b]բոլոր ազգերը պատերազմի համար
Երուսաղէմի վրայ պիտի ժողվեմ .
Եւ քաղաքը պիտի առնեն ,
ու [b]տուներն պիտի կողոպտուին ,
եւ կիներն պիտի պղծուին ,
ու քաղաքին կէսը գերութեան պիտի ելլէ ,
բայց ժողովուրդին մնացորդը քաղաքէն պիտի չկտրի .
3 Եւ Տէրը պիտի ելլէ ,
ու ան ազգերուն հետ պիտի պատերազմի ,
[b]ինչպէս որ պատերազմին օրը պատերազմեցաւ .
4 Եւ ան օրը անոր ոտքերը
[c]Ձիթհանաց լեռանը վրայ պիտի կայնին ,
որ Երուսաղէմին առջեւն է դէպ՚ի արեւելք .
ու Ձիթհանաց լեռը դէպ՚ի արեւելք ու դէպ՚ի արեւմուտք կէսէն պիտի պատռի ,
[b]– խոտան մեծ ձոր պիտի ըլլայ .
եւ լեռանը կէսը դէպ՚ի հիւսիս՝
ու կէսը դէպ՚ի հարաւ պիտի քաշուի .
5 Եւ դուք լեռներուս ձորը պիտի փախչիք .
Քանզի լեռներուն ձորը մինչեւ Ասել պիտի հասնի .
ու պիտի փախչիք՝ ինչպէս որ [b]գետաշարժէն ժէն փախաք
Յուդայի թագաւորին ողիայի օրերը .
Եւ իմ Տէրը Աստուածս պիտի գայ .
[b]Բոլոր սուրբերը քու հետդ պիտի ըլլան .
6 Եւ պիտի ըլլայ որ ան օրը
[c]Լոյսը պայծառ կամ աղօտ պիտի չըլլայ՝
7 ու անիկա [c]Տէրոջը յայտնի [b]օր մը
ըլլայ ցորեկ ու ոչ գիշեր պիտի ըլլայ .
Սակայն [b]ներկայեան ժամանակը լոյս պիտի ըլլայ .
8 Եւ ան օրը [b]կրաւազիէն կենդանի ջուրեր պիտի ելլեն ,
կէսը դէպ՚ի արեւելեան ծովը՝
ու կէսը դէպ՚ի արեւմտեան ծովը .
Ամառ ու ձմեռ [b]հոսուն պիտի ըլլայ .
9 Եւ Տէրը բոլոր երկրի վրայ [b]թագաւոր պիտի ըլլայ .
Ան օրը [b]Տէրը մէկ՝ ու անոր անունը մէկ պիտի ըլլայ .
10 Բոլոր երկիրը [b]գաւազան պիտի դառնայ
Գաբայէն մինչեւ Ռեմմոն՝ Երուսաղէմին հարաւային կողմը ,
ու պիտի բարձրանայ ու Հիր տեղը պիտի բնակուի՝
Բենիամինի դռնէն մինչեւ Առաջին դրան տեղը՝ մինչեւ Անկեանց դուռը ,
[b]ու Անանայելի աշտարակէն մինչեւ թագաւորին հնձանները .
11 Եւ հոն պիտի բնակին , ու հոն [b]ջնջուն ալ նզովք պիտի չըլլայ .
[c]Ու Երուսաղէմ ապահով [b]նստուի պիտի բնակուի .

12 Եւ սա պիտի ըլլայ ան հարուածը՝
Որով Տէրը պիտի զարնէ ամէն ժողովուրդները՝
Որոնք Երուսաղէմի դէմ պատերազմեցան .
Անոր վրայ կայնած առնէնին անոնց մարմինը պիտի հալի ,
ու անոնց աչքերը իրենց խոռոչներուն մէջը պիտի հալին ,
եւ անոնց լեզուն անոնց բերնին մէջը պիտի հալի .
13 Ու պիտի ըլլայ որ ան օրը անոնց մէջը
[b]Մեծ խռովութիւն պիտի ըլլայ Տէրոջմէ ,
եւ ամէն մէկը իր ընկերին ձեռքը պիտի բռնէ ,
ու անոր ձեռքը իր ընկերին ձեռքին դէմ պիտի վերցուի .

[b] Եւ · ի · 11 · Եզեկ · ը · 23 ·
[b] Ամո · ե · 15 · Ժ · 10 · 11 · Միք · ը · 6 ·
[b] Ասո · ի · 21 · Ասր · Ժ · 42 ·
[c] Ասո · Ժը · 10 · 11 · Դատ · Ժը · 24 ·
[b] Հռոմ · Ժա · 5 ·
[b] Եւ · իը · 18 ·
[b] = Գաբա · ա · 6 · 7 ·
[c] Ելից · ը · 33 · Գաղ · ը · 8 ·
[b] Ելից · ժդ · 8 ·
[b] Ելից · ժդ · 11 · Եզեկ · ի · 22 · Եզեկ · Ժա · 23 · Դատ · ը · 8 ·
[b] Եւ · ժգ · 8 · Ելից · ի · 31 · Դատ · ը · 31 · Գ · Եզր · ը · 21 ·
[b] Ելից · ի · 31 · Գ · Եզր · ը · 21 · Գ · Եզր · ը · 31 · Գ · Եզր · ը · 31 · Գ · Եզր · ը · 31

14 եւ ցուգա ալ երուսաղէմի °մէջ պիտի պա-
տերազմի .
Ժո եւ բոլոր չքնաղակազ ազգերուն առացուածքը՝
ոսկի ու արծաթի ու հանդերձներ մեծ առա-
տութեամբ հոն պիտի ժողվուի .
15 Եւ ձիուն , ջորիին , ուղտին ու իշուն
եւ ան բանակներուն մէջի բոլոր անասուններուն
նոյն հարուածին պէս պիտի ըլլայ .
16 Ու երուսաղէմի վրայ եկած բոլոր ազգերէն
ամէն մնացորդը՝
Ամառնոց տարին տարի թագաւորին՝ զօրաց
Տէրոջը երկրպագութիւն ընելու՝
եւ տաղաւարահարաց տօնը կատարելու պի-
տի գային .
17 Ու երկրի ազգատոհմերէն ով որ երուսա-
ղէմ չելլէ
թագաւորին՝ զօրաց Տէրոջը երկրպագութիւն
ընելու ,
Անոր վրայ անձրեւ պիտի չըլլայ .
18 եւ թէ որ եգիպտացւոց ազգատոհմը չելլէ
ու չգայ ,
(Ուր անանք անձրեւ չունին ,)
Անոնց վրայ պիտի բլլայ այն հարուածը ,
Որով Տէրը պիտի զարնէ այն ազգերը՝
Որոնք տաղաւարահարաց տօնը կատարելու
չեն գըլլեր .
19 Այսիկա պիտի բլլայ եգիպտոսին պատիժը՝
եւ տաղաւարահարաց տօնը կատարելու չելլող բոլոր ազգերուն պատիժը .
20 Ան օրը ձիերուն սանձի զարգարուն վրայ
ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՏԵՐՈՒՆ պիտի բլլայ .
Ու Տէրոջը տունը մէջի կամանները
Սեղանին առջեւի կանչերուն պէս պիտի բլլան .
21 Ու երուսաղէմի մէջ և Յուդայի մէջ ամէն
կամաց
Զօրաց Տէրոջը սուրբ պիտի բլլայ .
Եւ ամէն զոհ բնողները պիտի գան ,
Ու անոնցմէ պիտի առնեն , ու անոնց մէջը պի-
տի եփեն .
Եւ ան օրը Քանանացի պիտի չըլլայ զՀրամատեան պիտի չըլլայ .

ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆ ՄԱՂԱՔԻԱՑ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Մաղաքիային ձեռքովը խրատելէն ետքը Տէրոջը խօսքին պատգամը .

2 Ես ձեզ սիրեցի , կ'ըսէ Տէրը ,
Ու դուք Մեզ ինչո՞վ սիրեցիր կ'ըսէք .
Մի՞թէ Եսաւ Յակոբին եղբայրը չէ՞ր , կ'ըսէ Տէրը ,
Ու Յակոբը սիրեցի ,
3 Բայց Եսաւը ատեցի ,
եւ անոր լեռները ամայութեան՝
Ու անոր ժառանգութիւնը անապատի գընաղ-
կուներուն գարձուցի .»
4 Թէ որ եդոմ ըսէ Թէ կործանեցանք ,
Բայց պիտի գառնանք ու աւերակները չինենք ,
Զօրաց Տէրը այսպէս կ'ըսէ .
Անոնք պիտի չինեն , բայց ես պիտի փլցընեմ .
եւ անոնք պիտի կոչուին Անօրէնութեան սահման՝
Ու ժողովուրդ՝ որուն գէմ Տէրը յաւիտեան բարկացեր է ,
5 եւ ձեր աչքերը պիտի տեսնեն , ու պիտի ըսէք ,
Տէրը Իսրայէլի Հսահմանէն անդին՝ փառաւորուի .

6 Տղան իր հօրը՝
Ու ծառան իր տիրոջը պատիւ կ'ընէ .
Թէ որ ես հայր եմ՝ իմ պատիւս ո՞ր է ,
Ու թէ որ Տէր եմ՝ ինծմէ վախնալը ո՞ր է ,
կ'ըսէ ձեզի զօրաց Տէրը ,
Ով քահանաներ՝ որ իմ անուանս կ'անարգէք .
Եւ դուք կ'ըսէք , Քու անուանդ ի՞նչ բանով անարգեցինք .
7 Իմ սեղանիս վրայ պիղծ հաց կը մատուցանէք ,
Ու կ'ըսէք , Քեզ ինչո՞վ պղծեցինք .
Տէրոջը սեղանը անարգ է՝ բանիւքիվ .
8 Ու Երբոր կոյր զոհ հանիք կը մատուցանէք , դէշ չէ՞ ,
Ու երբոր կաղ կամ հիւանդ կը մատուցանէք , դէշ չէ՞ .

ա Կամ գէմ · գ Եզեկ · լԲ · 19 · 27 · Ես · ե Հմր · 18 · զ Եսա · ի · ե · 7 · 9 · ԽԳ · 23 · է Դն · իգ · 34 · 43 · ը Եզեկ · ը · 14 · Ոխ · ԺԸ · 10 · Ամ · ի · 2 · թ Եսա · ի · 18 · ժ Ը Օբ · ժա · 10 · ժա Տես Եսա · իգ · 18 · ժբ Եփես · ը · 19 · 20 · 21 · 22 · ի Եսա · լե · 8 · Ամ · գ · 17 · Բաց · իս · 27 · իը · 15 ·

ա Ը Օբ · է · 8 · Ժ · 15 · գ Հաւմ · Բ · 12 · դ Եզեկ · իզ · 18 · Եզեկ · լե · 3 · 4 · 7 · 8 · 14 · 15 · Ընդ · 10 · Ես · ե Կամ չտպագրուած տեղ · զ Կամ տաճարին վրայ · է Եզ · ը · 18 · ը Դատ · գ · 46 · թ Ել · ը · 14 · 17 · գ · 7 · 8 · 13 · ժ Ը Օբ · ԺԷ · 21 · ի Եզեկ · իս · 22 · Հմր · 18 · լ Դն · իգ · 22 · ը Օբ · ԺԷ · 21 · Հմր · 14 ·

Ազէ , զանիկա քու իշխանիդ ընծայէ .
Մի՛թէ քեզի պիտի հաճի՞ ,
կամ ե՞րես տիրոջ պիտի ընդունի՞ , կ՚ըսէ
զօրաց Տէրը .
9 Ու հիմա Աստուծոյ երեսը ազատեցէք ,
որ մեզի ողորմութիւն ընէ .
Այսիկա ձեր ձեռքէն եղաւ ,
Մի՛թէ ձեզ տիրոջ պիտի ընդունի՞ , կ՚ըսէ զօ-
րաց Տէրը .
10 Ձեր միջը անդամ դուռները նէ գոցող ո՛չ կայ .
Ըմի ուզածնիս կրակին տալ ձրի չէք վառեր .
Ձեզի չեմ հաճիր , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը .
Ու ձեր ձեռքէն ընծայ չեմ ընդունիր .
11 Քանզի արեւուն ծագած տեղէն մինչև անոր
մտած տեղը՝
Ազգաց միջ իմ անունս մեծ պիտի ըլլայ .
Ու համին տեղ իմ անունս
խունկ ու սուրբ ընծայ պիտի մատուցուի ,
Քանզի իմ անունս ազգաց միջ մեծ պիտի
ըլլայ՝ կ՚ըսէ զօրաց Տէրը .
12 Ու դուք զանիկա կը պղծէք ,
Երբոր կ՚ըսէք թէ Տէրոջը սեղանը պիղծ է ,
Ու անոր բերքը այսինքն կերակուրը՝ անարգ .
13 Նաեւ կ՚ըսէք , Ահա ի՜նչ ալխատութիւն է ,
Ու անոր վրայ կը փչէք , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը .
Ու յափշտակածը ու կաղը ու հիւանդը բե-
րիք .
Ալ պատկէս ընծայ բերիք ,
Մի՛թէ զանիկա ձեր ձեռքէն պիտի ընդու-
նեմ՝ կ՚ըսէ Տէրը .
14 Բայց անիծեալ ըլլայ ան խարեբայ մարդը ,
Որ իր հօտին մէջը արձն ունենալով՝ ուխտ
կ՚ընէ ,
Ու պատառորը Տէրոջը կը մատուցանէ .
Քանզի Նա մեծ թագաւոր եմ , կ՚ըսէ զօրաց
Տէրը ,
Ու իմ անունս ազգաց մէջ ահարկու է .

ԳԼ . Բ

1 Մարգարէն առաքիչ կը յանդիմանէ քահանաները որ խրատը ուխտը գանց կ՚ընեն . 11 Նաեւ ժողովուրդը խրատց կռապաշտութիւնը . 14 Ընտիքնոջը 17 ու անհաւատութիւնը հա-մար .

1 Ե՛ւ հիմա ան պատուէրը ձեզի է , ով քա-հանաներ .
2 Թէ որ մտիկ չընէք՝
Ու մէկ որ ձեր սրտին մէջը չդնէք
Որ իմ անունս պատիւ տաք , կ՚ըսէ զօրաց
Տէրը ,
Անատնը ձեզի անէծք պիտի խրկեմ ,
Ու ձեր օրհնութիւնները պիտի անիծեմ .
Այո՛ պանդոք արդէն անիծեր եմ ,
Քանզի դուք ձեր սրտին մէջը չէք դներ .
3 Ահա ես ձեր սերմնացը պիտի յանդիմանեմ ,
Ու ձեր երեսին վրայ ագր՝
Ձեր տօներուն ագրը պիտի ցանեմ ,
Ես անիկա ձեզ իր հետ պիտի տանի .
4 Ու պիտի գիտնաք որ ես ձեզի խրկեցի ան
պատուէրը ,
Որպէս զի իմ ուխտս Ղեւիին հետ ըլլայ , կ՚ը-
սէ զօրաց Տէրը .
5 Իմ ուխտս անոր հետ էր՝ կենաց ու խաղա-
ղութեան համար .
Ու զանոնք անոր տուի՝ ան երկիւղին համար՝
Որով ինծի կը վախնար ,
Ու իմ անունս երեսին կը սարսափէր .
6 Ճշմարտութեան օրէնքը անոր բերնին մէջն էր ,
Ես անոր շրմունքներուն մէջ անիրաւութիւն
չգտնուեցաւ .
Խնդիր հետ խաղաղութեամբ և ուղղութեամբ
կը քալէր ,
Ու շատերը անօրէնութենէ դարձուց .
7 Քանզի քահանային շրմունքները գիտու-
թիւն պահելու են ,
Ես հոգին անոր բերնէն օրէնքը փնտռելու են ,
Քանզի անիկա զօրաց Տէրոջը գեսպանն է .
8 Բայց դուք ճամբայէն խոտորեցաք ,
Շատերը օրէնքին մէջ դժդեհեցուցիք ,
Ղեւիին ուխտը աւրեցիք , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը .
9 Ու հիմ ես ալ ձեզ բոլոր ժողովուրդին առ-
ջեւը անարգուած ու ցած ըրի ,
Ինչպէս որ դուք իմ ճամբաներս չպահեցիք ,
Ու օրէնքին մէջ անդառնութիւն ըրիք .

10 Մի՛թէ ամէնքս մէկ հայր չունի՞նք .
Մի՛թէ մէկ Աստուած չստեղծե՞ց մեզ .
Ինչո՞ւ համար մեր հայրերուն ուխտը աւրելով՝
Մեզմէ ամէն մէկը իր եղբօրը նենգութիւն
կ՚ընէ .
11 Յուդա նենգութիւն ըրաւ ,
Ու խորհուրդի մէջ ու Իրուսաղէմի մէջ պղծու-
թիւն գործուեցաւ .
Վասն զի Յուդա պղծեց Տէրոջը սրբարանը՝
որն որ ինքը կը սիրէր ,
Ու օտար աստուծոյ աղջկանը հետ եղաւ .
12 Տէրը Յակոբի վրանէն բնաջինջ պիտի ընէ
ան բանը ընող մարդը ,
Արիւն նզովը ու պատասխան տուող ,
Ու զօրաց Տէրոջը ընծայ մատուցանողը .
13 Ու դարձեալ ասիկա կ՚ընէք .
Տէրոջը սեղանը արցունքներով ,
Լացով ու ողբով ծածկեցիք .

Ա֗յնպէս որ Ա֙նիկա մէ֤կ֨ն ալ ընծայուին չը֜նայիր ,
Ո֣ր ը֭նդ֣ա֗ձեր ձեռքէն հաճութիւնամբ ըն֜դունի ։
14 Բայց դո֤ւք ըսէ֙ք , ի՞նչո՞ւ ։
Ա֗նոր համար որ Տէրը միայ եղաւ քա֤ւ և֙ քա֤ւ երթեւեկարգութիւնդ կենդանի մէ֜ջտեղը ,
Որուն հետ անդադարումնութիւնամբ վարուե֜ցար ։
Ու֙ Ա֙նիկա քա֤ւ ընկերդ ու֙ քա֤ւ ուխտիդ կը֜նին է ։
15 Եւ մէ֙կը չէրբաւ , որ Հոգիին առատութիւնը ունենը ։
Եւ ա՞ն մէ֙կը ի՞նչ կը փնտռէր ։ Աստուծոյ սե֜րունդ ։
Ուրեմն ձեր հոգիին զգուշութիւն բռնէ֜ք ։
Ու֙ ձեզմէ մէ֙կը իր երթեւեկարգութիւնը կրնկանը հետ անդադարումնութիւնամբ չը֜վարուի ։
16 Քանզի Իսրայէլի Տէրը Աստուածը կ՚ըսէ թէ
«Ինքը կ՚ատէ ըն֙ծայ արձակելը ։»
Բայց հոգ֜ւոյ իր հանդերձով գըկածդը կը ծածկէ , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։
Ու֙ստի ձեր հոգիին զգուշութիւն բռնէ֜ք ու ան֜հաւատարիմ մի ըլլա֜ք ։

17 Ձեր խօսքով Տէրը ձանձրացուցէ֜ք ։
Բայց դուք կ՚ըսէ֜ք , ինչո՞վ ձանձրացուցինք ։
Ա֜յն ըսելովնիդ , Ամէն չարութիւն ընծայը Տէրոջը աչքերուն առջևը հաճոյ է ,
Ու֙ ինքը անոնց կը հաւնի ,
կամ թէ Դատաստանի Աստուածը ո՞ր է ։

ԳԼ · Գ

1 Փրկուած ազգին գործ գեղադիր ։ ու Փրկուած քնա֜ր փնտռութիւնը ու ընդհրջը ։ 7 ծաղրողին ապաստանութիւնը ։ 8 արդարութեան պատուիրա֜նքը ։ 12 Աստուծմէ վախցողներուն արուելիք պարգեւները խոստանալը ։

1 Ա֗հա ե֙ս իմ գեղացիս կը խրկեմ ,
Ու֙ ի֙մ առջևս ճամբայ պիտի պատրաստէ ։
Եւ ձեր փնտռած Տէրը՝ այսինքն ուխտին հրեշտակը որուն կը հաւնի֜ք ,
Յանկարծ իր տաճարը պիտի գայ ։
Ա֗հա կու գայ՝ կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։
2 Ու֙ անոր գալուստին օրը ո՞վ կրնայ դիմանայ ։
Եւ ա֙նոր երեւնալուն առնը ո՞վ կրնայ կայնի֜լ ։
Քանզի Սանիկա հալեցնողին կրակին պէս՝
Ու֙ լուացողներուն օճառին պէս պիտի ըլլայ ։
3 Եւ ա֙նիկա արծաթի հալեցնո֜ղի ու մաքրողի պէս պիտի նստի ,
Ու֙ Ղեւիի որդիները պիտի մաքրէ ,
Եւ զա֙նոնք ոսկիի պէս ու արծաթի պէս ալե֜ւի զօրէ ։
Ու֙ անոնք արդարութեամբ ուՏէրոջը ընծայ մատուցանողներ պիտի ըլլան ։
4 Եւ Յուդայի ու Երուսաղէմի ընծան Հին օրերուն պէս ու առջի տարիներուն պէս Տէրոջը ընդունելի պիտի ըլլայ ։
5 Ու֙ դատաստանի համար ձեզի պիտի մօտենամ ,
Եւ կախարդներուն ու շնացողներուն
ու սուտ երդում բնողներուն ,
Եւ վարձկանին իր վարձքին վրայով ,
Որբևարիին ու այրին զրկանք բնողներուն ,
Եւ պանդուխտին դատը խոտորցնողներուն ,
Ու֙ ինծմէ չվախցողներուն զէմ արագ վկայ պիտի ըլլամ , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։
6 Քանզի ես Եհովայ եմ , չեմ փոխուիր ,
Ա֗նոր համար դուք , օ֜ղ Յակոբի որդիք , չսպառեցաք ։

7 Ձեր հայրերուն օրերէն ի վեր
իմ հրամաններէս զատուեցաք ու չպահեցի֜ք ։
Ինծի դարձէ֜ք ու ես ձեզի պիտի դառնամ , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։
Ա֗կայն դուք կ՚ըսէ֜ք , ինչո՞վ դառնանք ։
8 Մարդ Աստուած կը կողոպտէ՞ ,
Որ դուք զիս կը կողոպտէ֜ք ։
Բայց դուք կ՚ըսէ֜ք , Քեզմէ ի՞նչ կողոպտեցինք ։
Ջատագովներ ու ընծաներ ։
9 Դուք անէծքով անիծուած էք ,
քանզի դուք բոլոր ազգդ զիս կողոպտեցի֜ք ։
10 Բոլոր տասանորդները դո֜ւք անձառուն տարէ֜ք ,
Որ իմ տունս միջ պաշար ըլլայ ։
Ու֙ սո֜ւյլ զիս փորձեցէ֜ք , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ,
Թէ արգելօք ձեզի երկինքի պատուհանները չեմ բանար ,
Ու֙ ձեզի օրհնութիւն թափեր ,
Ա֗յնպէս որ ա֙նոր բաւական տեղ չըլլայ ։
11 Եւ ձեզի համար ուտողը պիտի յանդիմանեմ ,
Ու֙ անիկա ձեր երկրին պտուղը պիտի չսպաննէ ,
Եւ ձեր այգիին միջ որթը անպտուղ պիտի չըլլայ , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։
12 Եւ ամէ֜ն ազգերը ձեզի երանի պիտի բանեն ,
Քանզի դուք ցանկալի երկիր պիտի ըլլա֜ք , կ՚ըսէ զօրաց Տէրը ։

4 Ընտ · ե · 18 ·
5 Ընտ · բ · 17 ·
6 Տես Մատ · ե · 23 · ՅԲ · 8 ·
7 Կամ թէ գո՛ւք կ՚ասէք ընդդէմ մեզ · Ե֙ս ի֙մ · Ե֙ս ի֙մ ·
8 Ե֙ս · խգ · 21 · Գէ · գ · 13 · 14 · 15 ·
— Մատ · ժա · 10 · Մատ · ա · 8 · Գ֙ա֙հ · ա · 76 · է · 37 ·
9 Ե֙ս · ի֙գ · 8 · Գէ · գ · 1 · Գէ · ա · 11 · Ջ֙ա֙ք · ա · 3 · Ջ֙ա֙ք · է · 4 · Ցա֙հ · է · 12 · Ես · խգ · 19 · Հառ֙ա֙մ · ժա · 19 · Ցա֙հ · ա · 17 ·
10 Ե֙ս · ի֙գ · 8 · — ա֙ · 3 · Ջ֙ա֙ք · ա · 3 · Գէ · ա · 6 · Ղեւ֙ա֙մ · ժգ · 10 · 11 · Ընտ · գ · 8 · 10 · Ես · խգ · 21 · Ա֙մ֙ա֙ · գ · 8 · 10 · Մա֙ղ · ա · 14 · Ա֙մ֙ա֙ · գ · 9 · Դան · բ · 8 ·
11 Ես · ի֙գ · 8 · Ես · ի֙գ · 22 · Ես · խգ · 21 · Ջ֙ա֙ք · ա · 3 · Գէ · ա · 6 · Ղեւ֙ա֙մ · ժգ · 10 · 11 · Ընտ · գ · 8 · 10 · Ես · խգ · 10 · Ա֙մ֙ա֙ · գ · 9 · Մա֙ղ · գ · 9 · Ա֙մ֙ա֙ · գ · 9 · Դան · բ · 8 ·
12 Ես · ի֙գ · 8 · Ես · ի֙գ · 22 · Ես · խգ · 21 · Ջ֙ա֙ք · ա · 3 · Գէ · ա · 6 · Ղեւ֙ա֙մ · ժգ · 10 · 11 · Ընտ · գ · 8 · 10 · Ես · խգ · 10 · Ա֙մ֙ա֙ · գ · 9 · Մա֙ղ · գ · 9 · Ա֙մ֙ա֙ · գ · 9 · Դան · բ · 8 ·

13 ՚Զկեր խոսքերը ինձի գէմ խիստ եղան, կ՚ըսէ Տէրը.
Բայց դուք կ՚ըսէք, Ինչի գէմ իմ խոսեցանք։
14 ՚Դուք ըսիք. Աստուծոյ ծառայութիւն ընելը պարապ բան է.
Եւ անոր պահպանութիւնը պահելէն
Ու զօրաց Տէրոջը առջեւը սուգով քալելէն ի՞նչ շահեցանք։
15 Եւ հիմա ՚մենք հպարտները երանի կ՚ըսենք.
Ամբարշտութիւն ընողները անգամ բարգիչն կ՚ըլլան,
՚Աստուած ալ կը փորձեն ու կ՚ազատին։

16 Անոնք ՚Տէրոջմէ վախցողները
՚Իրարու հետ խոսեցան,
Եւ Տէրը մտիկ ըրաւ ու լսեց.
Եւ իր առջեւը յիշատակի գիրք գրուեցաւ
Տէրոջմէ վախցողներուն համար
Ու անոր անունը մտածողներուն համար։
17 Եւ Հաներնք ինձ պիտի ըլլան, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը.
Ան օրը որ ես պիտի շինեմ գանձս ժողովեմ,
Ու ՚մարդ որդի իր ծառայող որդիին կ՚ընէ։
18 ՚Եւ պիտի դառնաք, ու արդարին և ամբարշտին,
Աստուծոյ ծառայութիւն ընողին
Եւ անոր ծառայութիւն չընողին
Տարբերութիւնը պիտի տեսնէք։

ԳԼ· Գ

1 Մարգարէն կը յայտնէ Աստուծոյ գաւառանքը՝ որ պիտի գայ չարերուն վրայ։ 2 ու արդարութիւնը բարիներուն վրայ։ 4 կը յորդորէ ժողովուրդը որ օրէնքին հաշտութիւնն բնեն։ 5 ու Նախորդն գալուն և անոր պաշտօնին վերաբերեալ կը խոսի։

1 ՚Քանզի ահա ՚փուռի պէս վառած օրը կու գայ,
Ու բոլոր ՚հպարտները և բոլոր ամբարշտութիւն ընողները
՚Յարդի ՚պիտի ըլլան.
Ու գալու օրը զանոնք պիտի այրէ, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը,
Մինակ որ ՚անոնց արմատ կամ ոստ պիտի չթողու։
2 Բայց ձեզի ՚իմ անուանէս վախցողներուդ՝
՚Արդարութեան արեգակը պիտի ծագի,
Եւ անոր թեւերուն վրայ բժշկութիւն պիտի ըլլայ.
Ու դուք դուրս պիտի ելլէք ու պիտի ցատկէք
Գառան պիտի ելլէք ու պիտի ցատկէք։
3 ՚Եւ ամբարիշտները պիտի կոխէք,
Վասն զի իմ գործ ունենալու օրս
Անոնք ձեր ոտից խոնհերուն տակը
Մոխիր պիտի ըլլան, կ՚ըսէ զօրաց Տէրը։

4 Յիշեցէք իմ ծառային ՚Մովսէսին օրէնքը,
Որ պատուիրեցի անոր Խորէբի մէջ բոլոր Իսրայէլին համար։
5 Ահա ես ՚Եղիա մեծագործէն ձեզի պիտի խրկեմ՝
՚Գալս Տէրոջը մեծ ու ահեղ օրը չհասած.
6 Ու անիկա հայրերուն սիրտը որդւոցը՝
Ու որդւոցը սիրտը հայրերուն պիտի դարձընէ,
Որ չըլլայ թէ ես գամ, ու երկիրը ՚անէծքով ՚զարնեմ։

ՎԱԽՃԱՆ ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻ

ԸՆԾԱՆԵԿԱՑ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԱՍՆԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՏՆՕՆԴ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՈՐՈՒՆԴՔ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՀ

ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆ

ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՑ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳՐԻՆ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԱԾ

Ի ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա· ՕԱԿՈՐ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

1873

ԱՒԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Գիրք ծննդեան Յիսուսի Քրիստոսի Դաւթի որդւոյն Աբրահամի որդւոյն։
2 Աբրահամ ծնաւ զԻսահակ. Իսահակ ծնաւ զՅակովբ. Յակովբ ծնաւ զՅուդա ու զեղբարս նորա։
3 Յուդա ծնաւ զՓարէս եւ զԶարա ի Թամարայ. Փարէս ծնաւ զԵսրոմ. Եսրոմ ծնաւ զԱրամ։
4 Արամ ծնաւ զԱմինադաբ. Ամինադաբ ծնաւ զՆաասոն. Նաասոն ծնաւ զՍաղմոն։
5 Սաղմոն ծնաւ զԲոոզ ի Րաքաբայ. Բոոզ ծնաւ զՈբէդ ի Հռութայ. Ովբէդ ծնաւ զԵսսէ. Եսսէ ծնաւ զԴաւիթ թագաւորն։
6 Դաւիթ թագաւորն ծնաւ զՍողոմոն ի կնոջէ զՈւրիայի։
7 Սողոմոն ծնաւ զՌոբովամ. Ռոբովամ ծնաւ զԱբիա. Աբիա ծնաւ զԱսա։
8 Ասա ծնաւ զՅովսափատ. Յովսափատ ծնաւ զՅովրամ. Յովրամ ծնաւ զՈզիա։
9 Ոզիա ծնաւ զՅովաթամ. Յովաթամ ծնաւ զԱքազ. Աքազ ծնաւ զԵզեկիա։
10 Եզեկիա ծնաւ զՄանասէ. Մանասէ ծնաւ զԱմոն. Ամոն ծնաւ զՅոսիա։
11 Յոսիա ծնաւ զԵկեքնիան ու զեղբարս նորա ի գերութիւնն Բաբելացւոց։
12 Յետ գերութեանն Բաբելացւոց Սալաթիէլ ծնաւ զԶորաբաբէլ. Զորաբաբէլ ծնաւ զԱբիուդ։
13 Աբիուդ ծնաւ զԵղիակիմ. Եղիակիմ ծնաւ զԱզովր։
14 Ազովր ծնաւ զՍադովկ. Սադովկ ծնաւ զԱքին. Աքին ծնաւ զԵղիուդ։
15 Եղիուդ ծնաւ զԵղիազար. Եղիազար ծնաւ զՄատթան. Մատթան ծնաւ զՅակովբ։
16 Յակովբ ծնաւ զՅովսէփ զայր Մարիամայ, որմէ ծնաւ զՅիսուս որ կոչի Քրիստոս։
17 Ամենայն ազգք որ ի միջոցի Աբրահամայ մինչեւ զԴաւիթ ազգք տասնեքեւհինգ ազգք, եւ ի Դաւթենէ մինչեւ զգերութիւնն Բաբելացւոց ազգք տասնեքեւհինգ ազգք, եւ ի գերութենէն Բաբելացւոց մինչեւ զՔրիստոս ազգք տասնեքեւհինգ ազգք։
18 Եւ ծնունդ Յիսուսի Քրիստոսի ծնանելոցն այսպէս էր։ Մինչ էր մայրն նորա Մարիամ նշանուած Յովսեփայ, նախ քան զի հաւաքեսցին միանգամ, գտաւ յարգանդի սրբոյ յԱստուածէ։
19 Յովսէփ այրն նորա արդար էր եւ ոչ կամէր զնա ամօթ հրապարակաւ առնել, կամեցաւ ի գաղտի արձակել զնա։
20 Եւ զայս մտածելոյ նորա, ահա հրեշտակ Տեառն երեւեցաւ նմա ի տեսլեան ասելով. Յովսէփ որդի Դաւթի, մի երկնչիր առնուլ զկին քո զՄարիամ. զի որ յարգանդի նորա է՝ յՍուրբ Հոգւոյն է։
21 Ծնցի որդի եւ կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս. նա ազատեսցէ զժողովուրդ իւր ի մեղաց նոցա։
22 Ամենայն այս եղեւ զի լցցի բանն որ ասացաւ ի Տեառնէ ի մարգարէէն որ ասէ.
23 Ահա կոյսն յղասցի եւ ծնցի որդի, եւ կոչեսցեն զանուն նորա Էմմանուէլ, որ է մեկնեալ՝ Մեզ հետ Աստուած։
24 Զարթեալ Յովսէփ ի քնոյ արար որպէս հրամայեաց նմա հրեշտակ Տեառն, եւ ա՛ռ զկինն իւր։
25 Եւ ոչ ծանեաւ զնա մինչեւ ծնաւ զորդի իւր զանդրանիկ, եւ կոչեաց զանուն նորա Յիսուս։

ԳԼ. Բ

1 Ընդ ի լինելն Յիսուսի Քրիստոսի ի Բեթղեհէմ քաղաքի Հրէաստանեայ ի ժամանակս Հերովդէսի թագաւորին, ահա մոգք ի կողմանց արեւելից եկին յԵրուսաղէմ,
2 եւ ասէին. Ո՞ւր է որ ծնաւ թագաւոր հրէից. զի տեսաք զաստղ նորա յարեւելս եւ եկաք երկրպագանել նմա։
3 Եւ լուեալ Հերովդէսի խռովեցաւ եւ ամենայն Երուսաղէմ ընդ նմա։
4 Եւ ժողովեալ զամենայն քահանայապետս եւ զդպիրս ազգին՝ հարցանէր ի նոցանէ ուր Քրիստոս ծնանիցի։
5 Եւ նոքա ասացին. Ի Բեթղեհէմ Հրէաստանի, զի այսպէս գրեցաւ մարգարէիւն։
6 Եւ դու Բեթղեհէմ երկիր Յուդայ, ոչ ես նուաստ ի մեծամեծս Յուդայ, զի յքէն ելցէ առաջնորդ որ արածցէ զժողովուրդ իմ զԻսրայէլ։
7 Յայնժամ Հերովդէս գաղտ կոչեաց զմոգսն եւ ստուգեաց ի նոցանէ զժամանակ աստեղին որ երեւեցաւ,
8 եւ առաքեաց զնոսա ի Բեթղեհէմ եւ ասէ. Երթայք եւ հետաքննեցէք զամենայնի ճշմարտապէս վասն մանկանն, եւ յորժամ գտանիցէք՝ հաղորդեցէք ինձ, զի եւ ես եկեալ երկրպագանեցից նմա։
9 Եւ նոքա լուեալ զարթին ի թագաւորէն. եւ ահա աստղն զոր տեսին յարեւելս՝ երթայր առաջի նոցա մինչեւ եկեալ կացոյց վերեւ ուր էր մանուկն։
10 Եւ տեսեալ զաստղն ուրախացան ուրախութեամբ մեծաւ յոյժ։
11 Եւ մտեալ ի տունն գտին զմանուկն ընդ Մարիամայ մաւրեւ իւրոյ, եւ անկեալ երկրպագին նմա. եւ բացեալ զգանձս իւրեանց մատուցին նմա պատարագս, ոսկի եւ խունկ եւ զմուռ։
12 Եւ առեալ հրամանս ի հրեշտակէ մի երազի զի մի դարձցին առ Հերովդէս, ընդ այլ ճանապարհ դարձան յաշխարհս իւրեանց։
13 Եւ նոցա մեկնելոց՝ ահա հրեշտակ Տեառն երեւեցաւ Յովսեփայ երազի եւ ասէ. Արի առ զմանուկն եւ զմաւրն նորա եւ փախիր յԵգիպտոս, եւ կաց անդ մինչեւ ասացից քեզ. զի Հերովդէս պիտի որոնէ զմանուկն սպանանել զնա։
14 Եւ նա արարեալ զարթեալ առ զմանուկն եւ զմաւրն նորա գնաց յԵգիպտոս,
15 եւ կայր անդ մինչեւ ի մահ Հերովդէսի. զի լցցի բանն որ ասացաւ ի Տեառնէ ի մարգարէէն որ ասէ. ՅԵգիպտոսէ կոչեցի զորդի իմ։
16 Յայնժամ Հերովդէս տեսեալ եթէ խաբեցաւ ի մոգուցն բարկացաւ յոյժ, եւ առաքեալ սպան զամենայն մանկունս որ էին ի Բեթղեհէմ եւ յամենայն սահմանս նորա ի տղայոց երկոտասանամեայ եւ ի ներքս, ըստ ժամանակին զոր հետաքննեալ էր ի մոգուցն։
17 Յայնժամ լցաւ զոր ասացաւ Երեմիա մարգարէն որ ասէ.
18 Ձայն ի Հռամա լուաւ, լալ եւ ողբ եւ կսկիծ բազում. Հռաքէլ լայր զորդիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել, զի չկան։
19 Մեռելոց յարութեան եւ Համբարձման Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Եւ մեռելոցն յարութեան։
20 Եւ մեռելոցն յարութեան։ Եւ մեռելոցն յարութեան։
21 Եւ մեռելոցն յարութեան։ Եւ մեռելոցն յարութեան։
22 Եւ մեռելոցն յարութեան։ Եւ մեռելոցն յարութեան։
23 Եւ մեռելոցն յարութեան։ Եւ մեռելոցն յարութեան։

5 պիտի ծնանի։ Ա՛ն եկաք ալ իրեն բսին, Հրէաս-
տանի Բեթլէհեմին մէջ. ինչու որ սուրբ գրու-
6 թեան է միթոգ ալ ելեր կոմը. Ե՛ւ դուն,
Բեթլէհե՛մ Յուդայի երկիրը, Յուդայի իշ-
խաններուն մէջ բնաւ պզտիկ մը չես. ինչու
որ քեզմէ իշխան մը պիտի ելլէ, ո՛ր իմ ի-
7 սրայէլ ժողովուրդս պիտի հովուէ։ Ա՛ռաքե-
ալները Հերովդէս ծածկաբար ուղերը կանչեց,
ու ատոգով անոնցմէ ատղին երեկոյան ատե-
8 ն. Ու զանոնք Բեթլէհե՛մ խրկելով՝ բսաւ,
Գացէք ատղը խնդրեցէք ան ատենին վրայով,
ու երբոր գտնէք՝ ինծի խնդրացէք, որ ես
9 ալ գամ՝ անոր երկրպագութիւն ընեմ։ Ո-
երբոր անոնք թագաւորին — ըն-
ծայեն՝ գացին. և ահա ան աստղը որ արեւելքի մէջ
տեսեր էին՝ անոնց առջևէն գնաց, մինչև որ
եկաւ կեցաւ մանուկին եղած տեղին վրայ։
10 Երբոր տեսան աստղը, չատ մեծ ուրախու-
11 թիւնով ուրախացան։ Ու տունը մտնելով՝
տեսան մանուկը իր մօրը Մարիամին հետ, ու
իյնալան երկրպագութիւն ըրին անոր, և իրենց
գանձերը բանալով՝ ընծաներ տուին անոր՝
12 ոսկի ու կնդրուկ և զմուռս։ Ու հրաման
առնելով ՚երազի մէջ՝ որ Հերովդէսի չդառնան,
ուրիշ ճամբով գացին իրենց երկիրը։
13 Ու երբոր անոնք գացին անոնք, ահա Տէրոջը
հրեշտակը երազի մէջ երեւցաւ Յովսեփին ու
բսաւ, Ելիր՝ առ մանուկը ու անոր մայրը,
ու եգիպտոս փախիր, և հոն կեցիր մինչև որ
ես քեզի բսեմ, քանզի Հերովդէս պիտի փնտ-
14 տէ սա մանուկը կորսնցնելու համար։ Ա՛ն
ալ ելաւ, մանուկը ու անոր մայրը գիշերով
առաւ և գնաց եգիպտոս, ու մինչև Հերովդէ-
15 սին մեռնիլը հոն էր. Որ կատարուի Տէրոջմէն
բսուածը մարգարէին ձեռքովը, որ կ'բսէ, Ե-
գիպտոսէն կանչեցի իմ որդիս։
16 Ա՛ռաքեալները երբոր տեսան Հերովդէս թէ ՚խա-
բուեցաւ ոտի ելաւ, սաստիկ զրգռուեցաւ, ու
խրկեց ջարդեց բնիկները Բեթլէհեմի և անոր ամէն
սահմաններուն մէջ գտնուած բոլոր տղաքը՝
երկու տարեկանէն վար, ան ժամանակին հա-
17 մեմատ որ ուղերէն ստուգեց։ Ա՛ռաքեալները կա-
տարուեցան երեմիա մարգարէին ձեռքով
18 ըսուածը, որ կ'բսէ, ՚Ռամայի մէջ ձայն մը
լսուեցաւ՝ ողբ, լաց ու մեծ կոծ. Ռաքէլ
կու լար իր տղոցը համար, ու չէր ուզեր մխի-
թարուիլ, ինչու որ չկային։
19 Ու երբոր Հերովդէս մեռաւ, ահա Տէրոջը
հրեշտակը եգիպտոս երազի մէջ Յովսեփին
20 երեւցաւ, Ու բսաւ, Ելիր՝ առ մանուկը ու
անոր մայրը, և գնա իսրայէլի երկիրը, քանզի
մեռան անոնք որ մանուկին կեանքը կը փնտ-
21 տէին։ Ա՛ն ալ ելաւ՝ մանուկը ու անոր մայրը
22 առաւ և եկաւ իսրայէլի երկիրը։ Իսկ երբոր
լսեց թէ Ա՛րքեղայոս Յուդայի Հերովդէսին
փոխարէն իր հօրը Հերովդեսին տեղը կը թագաւորէ
հոն երթալու, ու երազի մէջ պատգամ առնե-
23 լով՝ Գալիլեայի կողմերը գնաց։ Ու եկաւ
Նազարէթ բսուած քաղաքը բնակեցաւ, որ
մարգարէներուն խօսքը կատարուի՝ թէ Նա-
զովրեցի պիտի կոչուի։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը, պատուաստը, վարդը և Քրիս-
տոսին։ 7 Յովհաննէս կը յանդիմանէ փարիսեցիները. 13 և
կը մկրտէ զՅիսուս անոնց մէջ։

1 Ա՛ն օրերը ՚Յովհաննէս մկրտիչը եկաւ, ՚ու
Հրէաստանի անապատին մէջ կը քարոզէր,
2 Ու կ'բսէր, Ապաշխարեցէ՛ք, ինչու որ ՚երկինքը
3 մօտեցած է։ Վասն զի ա-
սիկա ան է՝ որուն Եսայի մարգարէին
ձեռքով բսուեցաւ, որ կ'բսէ, ՚Անապատին
մէջ կանչողին ձայնը, ՚Տէրոջը ճամբան պատ-
4 րաստեցէ՛ք, անոր շաւիղները իսկեցէ՛ք։ Ե-
ւ ա՛ն Յովհաննէսը իր հագնելիքը ՚ուտելիք մազէ՝
ու իր մէջքը կաշիէ գօտի ունէր. և իր կերա-
5 կուրը ՚մարախ ու ՚վայրենի մեղր էր. ՚Ա՛ն-
առնէր երուսաղէմ և բոլոր Հրէաստան ու
Յորդանանի բոլոր կողմերը իրեն կ'ելլէին,
6 Ու կը մկրտուէին իրմէն Յորդանանի մէջ, ու
7 ՚իրենց մեղքերը կը խոստովանէին։ Ու երբոր
տեսաւ փարիսեցիներէն ու սադուկեցիներէն
շատերը իր մկրտութեանը եկած, բսաւ անոնց,
Խիթաթու ծնունդներ, ո՞վ խնդացուց ձեզի ՚գա-
8 լիք բարկութենէն փախչիլ։ Ուրեմն պատշաճ
9 բսութեան արժանաւոր պտուղ բերէք. Ու մի
խորհիք գուք ձեր ներսի դին բսել, թէ ՚Ա՛ն-
դեղ հայր Աբրահամ ունինք. քանզի կ'բսեմ
ձեզի որ Աստուած կարող է սա քարերէս
10 Աբրահամին որդիներ հանել։ Ա՛լ հիմա կացինը
ծառերուն արմատին քովը կը դրուի. ուստի
ամէն ծառ որ բարի պտուղ չբերէր, կը կո-
11 րսուի ու կրակը կը ձգուի։ Ես ձեզ ջրով կը
մկրտեմ ապաշխարութեան համար, բայց իմ
ետեւէս եկողը ինծմէ զօրաւոր է, ու ես անոր
կօշիկներըն կրելու արժանի չեմ. Ա՛նիկա ձեզ
պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով ու կրակով.

12 Որուն հնձանոցը իր ձեռքն է, և իր կալը
պիտի մաքրէ ու իր ցորենը հաւաքարը պիտի
ժողվէ, և [a]յարդը չմարելու կրակով պիտի
այրէ։
13 [b]Ասանկը Յիսուս [c]Գալիլեայէն Յորդանան
14 եկաւ Յովհաննէսին, որ անկէ մկրտուի։ Եւ
Յովհաննէս կ'արգիլէր անոկա ու կ'ըսէր, Ինձ
պէտք է որ քեզմէ մկրտուիմ, ու դուն
15 ինձի՞ կու գաս։ Յիսուս պատասխան ուաւ
ու բաւ անոր, Թող տուր հիմա, ինչու որ
այսպէս կը վայելէ մեզի որ բոլոր արդարու-
թիւնը կատարենք։ Ետքը թող տուաւ անոր։
16 Ու երբոր Յիսուս մկրտուեցաւ՝ շուտ մը ջու-
րէն դուրս ելաւ, և ահա երկինքը անոր բա-
ցուեցաւ, ու տեսաւ [d]Աստուծոյ Հոգին որ
աղաւնիի պէս կ'իջնէր, ու կու գար իր վրայ։
17 Եւ ահա երկինքէն ձայն մը եկաւ որ կ'ըսէր,
[e]Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, որուն հաւներ
եմ։

ԳԼ. Գ

1 Քրիստոս ծամ կը պահէ ու կը փորձուի։ 11 Հրեշտակները ու
նոր պատուաստութիւն կ'ընեն։ 12 Քրիստոս կոփանոցին
մէջ կը բնակի։ 17 կը սկսի քարոզել։ 18 կը կանչէ Պետրոսը ու
Անդրեասը։ 21 Յակոբոսը և Յովհաննէսը։ 23 ու կը բժշկէ
բոլոր հիւանդները։

1 Ասանկը [a]Յիսուս անապատը տարուեցաւ
2 Սատանային [b]Հոգիէն՝ որ Սատանայէն փորձուի։ Եւ
քառասուն ցորեկ ու քառասուն գիշեր ծամ
պահելէն ետքը անօթեցաւ։
3 Եւ փորձողը անոր մօտենալով՝ բաւ, Թէ
որ դուն Աստուծոյ Որդին ես, ըսէ որ ա-
4 քարերը հաց ըլլան։ Անիկա պատասխան տը-
ւաւ ու բաւ, Գրուած է Թէ [c]Ոչ միայն հա-
ցով կ'ապրի մարդ, հապա ան ամէն խօսքով՝
որ Աստուծոյ բերնէն կ'ելլէ։
5 Ասանկը Սատանան առաւ տարաւ զա-
նիկա [d]սուրբ քաղաքը, և կայնեցուց զանի-
6 կա տաճարին աշտարակին վրայ, Ու բաւ
անոր, Թէ որ դուն Աստուծոյ որդին ես, քեզ
[e]վար ձգէ, ինչու որ գրուած է Թէ [f]Իր
հրեշտակներուն պիտի ապագրէ քեզի համար,
ու ձեռքերնուն վրայ պիտի վերցնեն քեզ,
7 որ չըլլայ Թէ առջի քարի զարնես։ Յիսուս
բաւ անոր, Դարձեալ գրուած է Թէ [g]Որ
Տէր Աստուածդ չփորձես։
8 Սատանան նորէն առաւ տանիկ զանիկա
խիստ բարձր լեռան մը վրայ, և ցուցուց ա-
նոր աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները
9 ու անոնց փառքը։ Ու բաւ անոր, Ասոնք
ամէնը քեզի կու տամ, Թէ որ իյնաս՝ ինձի
10 երկրպագութիւն ընես։ Ասանկը Յիսուս ը-
աւ անոր, [h]Երթա, Սատանայ, ինչու
որ գրուած է Թէ [i]Քու Տէր Աստուածդդ եր-
կրպագութիւն ընես, ու միայն անոկա պաշ-
11 տես։ Ասանկը Սատանան զանիկա թողուց,
և ահա [j]հրեշտակներ եկան ու անոր սպա-
սաւորութիւն կ'ընէին։
12 Եւ [k]երբոր լսեց Յիսուս Թէ Յովհաննէս
13 մատնուեցաւ, երթաւ դնաց Գալիլիա։ Ու էր-
գելով Նազարէթը՝ եկաւ բնակեցաւ Կափառ-
նայում Ծովեզերեայ [l]Զաբուղոնի ու
14 Նեփթաղիմի սահմաններուն մէջ։ Որ կա-
տարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով բաւած
15 խօսքը, [m]Զաբուղոնի երկիրը ու Նեփթաղիմի
երկիրը, Ծովու ճամբով Յորդանանու անդին
16 կողմը, Հեթանոսաց Գալիլեան, [n]Խաւարի
մէջ նստող ժողովուրդը մեծ լոյս տեսաւ, և
լոյս ծագեցաւ անոնց՝ որ մահուան երկրին
17 ու շուքին մէջ կը նստէին։ [o]Անկէ ետեւ Յի-
սուս սկսաւ քարոզել ու բաւ, [p]Ապաշխարե-
ցէք, ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը մօտ
է։
18 [q]Երբոր Յիսուս Գալիլեացւոց ծովուն քո-
վիքը կը պտտէր, տեսաւ երկու եղբայրներ,
[r]Պետրոս կոչուած Սիմոնը և անոր եղբայրը
Անդրեասը՝ որ ծովը ուռկան կը ձգէին, ինչու
19 որ ձկնորս էին։ Եւ բաւ անոնց, Իմ ետեւէս
20 եկէք, ու [s]Ձեզ մարդոց որսորդ ընեմ։ [t]Անոնք
ալ շուտ մը ուռկանները թողուցին ու անոր ե-
21 տեւէն գացին։ Ուր անկէ յառաջ երթալով՝ տե-
սաւ ուրիշ երկու եղբայրներ՝ Զեբեդեան Յակո-
բոսը ու անոր եղբայրը Յովհաննէսը նաւին մէջ
իրենց հօրը Զեբեդեոսին հետ, երբ իրենց
ուռկանները կը կարկատէին։ ու կանչեց զա-
22 նոնք։ Անոնք ալ շուտ մը նաւը ու հայրերնին թողուցին ու անոր ետեւէն գացին։
23 Եւ Յիսուս բոլոր Գալիլեան պտտելով,
[u]կը սորվեցնէր անոնց ժողովարաններուն մէջ,
և [v]աւետարանութեան ուսմունքը կը քարոզէր,
ու [w]ժողովուրդին մէջի ամէն կիսով հիւանդ ու
ախտաւորները ու ամէն կիսով ցաւերը կը բժշկէր։
24 Եւ անոր համբաւը բոլոր Սիւրիա տա-
րածուեցաւ, և բերին անոր՝ բոլոր հիւանդ-
ները որ կիսով կիսով ցաւերով ու տանջանք-
ներով կը նեղուէին, և դիւահարները ու լու-
սնահարները և անդամալոյծները։ ու բժշկեց զա-
25 նոնք։ Եւ [x]շատ ժողովուրդներ անոր ետեւէն
կ'երթային՝ Գալիլեայէն ու Դեկապօլսէն և

ա Տես Մատ. գ. 1։
բ Մատ. գ. 1։ Գործ. ժգ. 28։
գ Մատ. ա. 9։ Ղուկ. գ. 21։
դ Գործ. ը. 38։
ե Մատ. ա. 10։
զ Եսա. ժա. 2։ խը. 1։ Ղուկ. գ. 22։ Յովհ. ա. 32։ 33։
է Տես Մատ. գ. 2։
ը Մատ. ը. 1։ Եսա. խը. 1։ Գործ. ժգ. 28։ Ղուկ. ե. 1։ Մատ. ա. 11։ Ղուկ. թ. 35։ Եբեր. ե. 6։ Կալ. ա. 13։ Բ Պետ. ա. 17։
թ Մատ. ա. 12։ Ղուկ. գ. 1։
ժ Տես գ Թագ. ժը. 12։ Եբեր. գ. 14։ ը. 3։ ժա. 1։ 24։ խ. 2։ խգ. 5։ Գործ. ը. 39։
ի Բ Օր. ը. 3։
ժա Ելեմ. ժա. 1։ 18։ Եսա. խը. 1։ Գործ. խը. 2։ Ժա. 1։ Գործ. ժգ. 1։ Ղուկ. գ. 21։
ժբ Մատ. ա. 14։ Ղուկ. գ. 23։ 31։ Յովհ. գ. 43։
ժգ Եսա. թ. 1։ 2։
ժդ Մատ. ա. 21։ 28։
ի Բ Օր. ը. 10։
ժե Բ Օր. ը. 13։ Ժ. 20։ Եսա. ը. 13։ Մատ. դ. 14։ Ղուկ. դ. 8։
ժզ Մատ. ա. 14։ 23։ Ղուկ. դ. 14։ 31։ Յովհ. զ. 59։
ժէ Մատ. ա. 16։ Ղուկ. ե. 2։
ժը Մատ. ա. 17։ Ղուկ. ե. 10։ 11։
ժթ Մատ. ժ. 2։ Ղուկ. ե. 16։
ի Եսա. խ. 7։ Ղուկ. ե. 19։
ի Մատ. ա. 18։ Ղուկ. ե. 10։
ի Գործ. թ. 35։ Մատ. ա. 21։ 29։ Ղուկ. գ. 15։ 43։
ի Գործ. իգ. 14։ Մատ. ա. 14։
ի Մատ. ա. 24։
ի Մատ. գ. 7։

երուսաղէմէն ու Հրէաստանէն և Յորդանանեան անդիի կողմէն ։

ԳԼ · Ե

1 Փրիսեոս կը սկսի իր քարոզութիւնը լինելով վշտ · 3 և կ'իմանայ թէ սրտեր են երանելիները · 13 իր աշակերտները կ'անուանէ նէ երիկիր ու · 14 աշխարհի լոյս · լինուն վշտ կիցած քաղաք · 17 կը յայտնէ թէ Քրիստ հին օրէնքը կատարելու · 21 կը բացատրէ թէ ինչ է սպանութիւն ընելը · 27 շնութիւն ընելը · 33 երդում ընելը · 38 կը չարչարուի չարին հնազանդ չըլինալ · 44 միշտ անգամ ներողամիտ սիրել · 48 և կատարեալ ըլլալ ըսելով ։

1 Եւ առանելով ժողովուրդները՝ ելաւ լերան. ու երբոր նստաւ՝ անոր իր աշակերտները գացին 2 գալին · եւ իր բերանը բանալով կը սորվեցնէր անոնց ու կ'ըսէր ,

3 Երանի հոգւով ապրանութեան , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է · 4 Երանի սգաւորներուն , ինչու որ անոնք պիտի մխիթարուին · 5 Երանի հեզերուն , ինչու որ անոնք պիտի ժառանգեն երկիրը · 6 Երանի անոնց որ կ'անցնեն արդարութիւնան , ինչու որ պիտի կշռանուին · 7 Երանի ողորմածներուն , ինչու որ անոնք ողորմութիւն պիտի գտնեն · 8 Երանի անոնց՝ որ սրտով մաքուր են , ինչու որ անոնք պիտի տեսնեն 9 զԱստուած · Երանի խաղաղութիւն ընողներուն , ինչու որ անոնք Աստուծոյ որդիներ պիտի կոչուին · 10 Երանի անոնց՝ որ հալածուած են արդարութիւնան համար , ինչու որ երկնից թագաւորութիւնը անոնցն է · 11 Երանի ձեզի՝ երբոր կը նախատեն ձեզ ու կը հալածեն , և սուտ տեղը ամէն կերպ չարիշ 12 խօսքեր կը խօսին ձեզմէ հանար · Ցնծացէք և ուրախ եղէք , ինչու որ ձեր վարձքը շատ է երկինքը · քանզի նոյնպէս հալածեցին ձեզմէ առաջ եղած մարգարէները ·

13 Դուք էք երկրի աղը · Հապա թէ որ աղը իր համը կորսնցնէ , ինչով պիտի աղցնի · անկէետև բանի մը չդայ , միայն թէ դուրս ձգուելու և մարդոց ոտքին տակը կոխուի · 14 Դուք էք աշխարհի լոյսը · քաղաք մը՝ որ լեռան վրայ կեցած է , չկրնար պահուիլ · 15 Ու ճրագը չեն վառեր և դներ դրուանի տակ՝ հապա աշտանակի վրայ , և լոյս կուտայ բոլոր տանը մէջ եղողներուն , 16 Ատանկ թող լուսաւորի ձեր լոյսը մարդոց առջեւ , նոր անոնք ձեր բարի գործքերը , ու փառաւորեն ձեր Հայրը որ երկինքն է ·

17 Մի կարծէք թէ ես եկայ օրէնքը կամ մարգարէները ապրելու · չեկայ ապրելու , հապա 18 կատարելու · Քանզի ճշմարտապէս կ'ըսեմ ձեզի , Մինչև որ երկինք ու երկիր անցնին , օրէնքէն յոտ մը կամ նշանագիր մը պիտի 19 չանցնի , մինչև որ բոլորն ալ կատարուի · Ուստի ով որ սա ամենափոքր պատուիրանքներուն մէկը ապրի , ու մարդոց անանկ սորվեցնէ , անիկա ամենափոքր պիտի կոչուի երկնից թագաւորութեանը մէջ · բայց ով որ ըրէ և սորվեցնէ , անիկա մեծ պիտի կոչուի 20 երկնից թագաւորութեանը մէջ · Քանզի կ'ըսեմ ձեզի , թէ որ ձեր արդարութիւնը գրագիրներուն ու փարիսեցիներուն արդարութենէն աւելի չըլլայ , ընաւ պիտի չմտնէք երկնից թագաւորութիւնը ·

21 Լսեր էք որ բսուեցաւ առաջիններուն , Պատուիրիր մի ըներ · և ով որ պատուիրիր ըներ , դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ · 22 Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ՝ Ով որ իր եղբօրը պատրաստ առիթը չարդոյի , դատաստանի պարտաւոր պիտի ըլլայ · և ով որ իր եղբօրը Քիմար ըսէ , ատեանի պարտաւոր պիտի ըլլայ · և ով որ ՝ի ՝ի Անմիտ ըսէ , դէհենի կրակին 23 պարտաւոր պիտի ըլլայ · Ուրեմն՝ թէ որ քու ընծադ սեզանին վրայ բերես , ու հոն միտքդ գայ՝ թէ քու եղբայրդ քեզի գէմ 24 բան մը ունի , Հոն սեզի քու ընծադ սեզանին առջեւը , և գնա առաջ եղբօրդ հետ հաշտուէ , ու ետքը եկուր որ քու ընծադ մատուցանես · 25 Արագանա հետ շտապով միաբանիլ՝ քանի որ անոր հետ ճամբուն մէջն ես · չըլլայ որ քու ոսոխդ քեզ դատաւորին տանի , և դատաւորը դահիճին , և բանտը ձգես · 26 Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի , պիտի չելնես անկէ մինչև որ վերջին նաքարակիսը չվճարես ·

27 Լսեր էք որ բսուեցաւ , Շնութիւն մի ընէր · 28 բայց ես ձեզի կ'ըսեմ , Ով որ կնիկ մարդու կը նայի անոր ցանկանալու համար , ալ անիկա իր սրտին մէջ շնութիւն բրած անոր 29 հետ · Ուստի թէ որ քու աջ աչքդ քեզ կը գայթակղեցնէ , հանէ զանիկա ու քեզմէ ձգէ · բնչու որ ակնկ է քեզի որ անդամներուդ մէկը կորսուի , ու քու բոլոր մարմինդ գեհենի մէջ չերթայ · 30 Գ ժողովը չհագնի · Եւ թէ որ աջ ձեռքդ քեզ

= Մատ · գ · 12 · 29 · ե Դատ · ը · 29 · Ցան · Մատ · ծ · 17 · Ա · ատ · ժգ · 18 · ի · 21 · Նա · ձե · 15 · ի · 3 ·
զ Ա · ատ · ի · 4 · Ա · ատ · ի · 5 · Դատ · ը · 29 · Ցան · Մատ · ծ · 17 · Ա · ատ · ժգ · 18 · ի · 21 · Նա · ձե · 15 · ի · 3 ·
է Նա · հա · 2 · 3 · Դատ · ը · 21 · Ցան · ժգ · 29 · ը Կոր · ա · 7 · Ցաղա · իա · 4 ·
ը Ա · ատ · լե · 11 · թ Տես Հռ · իմ · գ · 13 · ժ Նա · ձե · 1 · ի · 13 ·
ի Ա · ատ · իա · 1 · Գէ · 2 · 14 · Ա · ատ · ժա · 22 · ը Տիմ · ա · 18 · Նէր · ը · 19 · Ցան · ը · 13 ·
լ Ա · ատ · ժա · 2 · իգ · 4 · Նէր · ժը · 13 · = Կար · ժգ · 12 · = Ցան · գ · 3 · ը Կոր · գ · 17 · ը Տիմ · ը · 18 · = Գաղ · գ · 22 ·
խ Ա · ատ · ի · 2 · Գէ · 2 · 14 · Ա · ատ · ժա · 22 · ը Տիմ · ա · 18 · Նէր · ը · 19 · Ցան · ը · 13 · Ա · ատ · ժգ · 18 · Գաղ · գ · 22 ·
ծ = Գաղ · գ · 14 · Գ · ատ · ը · 41 · Հռ · իմ · ե · 5 · Ցան · ա · 2 · = Գաղ · գ · 13 ·
կ Գնեմ · բ · 22 · ը Մատ · ե · 16 · Գէ · իգ · 24 · 27 · Գար · ե · 32 · = Քնա · ը · 15 ·
հ Մատ · իբ · 19 · Գաղ · ժգ · 24 · 26 · ո Ա · ատ · ի · 18 ·

Փէ · ը · 15 ·
յ Մատ · գ · 21 · Գաղ · ը · 16 · ժա · 22 · = Գաղ · ը · 18 ·
չ Ցան · ժե · 2 · = Կար · ժգ · 22 ·
ճ Հռ · իմ · գ · 21 · ժ · 4 · Գաղ · գ · 24 · Գաղ · ժգ · 17 · Ցան · ը · 10 · Հռ · իմ · ժ · 21 · ժ · 2 ·
ղ = Ցան · ը · 15 · Ա · ատ · ի · 12 · ը Օր · ե · 17 · = Ցան · ը · 15 · Ա · ատ · ի · 12 · ը Օր · ե · 18 · Ցար · լ · 1 · Ա · ատ · գ · 22 · Տես Ցան · ժ · 2 · Գէ · ժը · 2 · 9 · Մատ · իբ · 46 · Տես գլ · ժբ · 18 · Հռ · իմ · ը · 13 · = Կար · իբ · 22 · Կար · գ · 2 ·

կը դայթակղեցնէ, կտրէ զանիկա ու քեզմէ ձգէ. ետեւս որ ապրիլ է քեզի որ անդամ
անդրադ մէկը կոտրուի, ու քան երկու ոտիւքդ
31 նրդ դժոխքը չձգուիս. Ետ՝ բառնացու քէ
ՈՎ որ իր կնիկը կ'արձակէ, բաց անոր պա-
32 ձակութեան պատճառէն, կ'ընէ որ շնանայ.
նկուածին պատճառէն, ինքը պատճառ կ'ըլ-
լայ անոր շնութիւնն բնելուն, և ով որ ան
արձակուածը առնէ՝ շնութիւն կը դործէ.
33 Դարձեալ լսեր էք որ ըսուեցաւ առաջինե-
ներուն, Պատա երդում մի բներ, հապա ետ-
34 բած երդումներդ վճարէ Տէրոջը. Բայց ես
ձեզի կ'ըսեմ, Ամենեւին երդում մի բնէք, ոչ
35 երկինքով որ՝ Աստուծոյ աթոռն է, եւ ոչ
երկրի վրայ՝ որ անոր ոտքերուն պատուան-
դանն է, ոչ ալ Երուսաղէմի վրայ՝ որ մեծ
36 թագաւորին քաղաքն է. եւ ոչ քու գլխուդ
վրայ երդում բնես, քնելու որ չես կրնար մէկ
37 մազ մը ձերժկկցընել կամ ւսկցընել. Հապա
ձեր խօսքը ըլլայ այսե՝ այո, և ոչը՝ ոչ. ու
աւելի չարէն յառաջ կու գայ.
38 Լսեր էք որ բսուեցաւ, Աչքի տեղ աչք,
39 ու ակռայի տեղ ակռայ. Բայց ես ձեզի կ'ը-
սեմ, Չարին հակառակ մի կենաք, Հապա
40 քի որ մէկը ապտակ մը զարնէ աջ ծնօտիդ՝
դարձուր անոր միւսն ալ. եւ մէկը որ կ'ուզէ
քեզի հետ դատ վարել ու քու շապիկդ առ-
41 նել, թող տուր անոր ու վերարկուդ ալ. եւ
Ով որ քեզ պահակ բանէ ու մղոն մը ճամբայ
42 գրէ, դնա անոր հետ երկուք. Ինդիլ ու
դայն տուր, ու Երթա մի դարձընար անկէ՝
որ կ'ուզէ քեզմէ փոխ առնել.
43 Լսեր էք որ բսուեցաւ, Քու ընկերդ սի-
44 րես ու Թշնամիդ ատես. Բայց ես ձեզի կ'ը-
սեմ, Սիրեցէք ձեր թշնամիները, օրհնեցէք
ձեզ անիծողները, բարի րլլաք անոնց որ ձեզ
կ'ատեն, և աղօթք րլլաք անոնց համար որ
45 ձեզ կը չարչարեն ու կը հալածեն. Որ ձեր
երկնաւոր Հօրը որդիքը րլլաք. Քանի որ Իր
արեը կը ծագեցընէ քէ չարերուն և քէ բա-
րիներուն վրայ, և անձրեւ կը խրկէ քէ ար-
դարներուն և քէ մեղաւորներուն վրայ.
46 Վասն զի քէ որ դուք ձեզ սիրողները սիրէք,
ի՞նչ վարձք կ'ունենաք. չէ՞ որ մաքսաւոր-
47 նեն ալ նոյնը կ'ընեն. Եւ քէ որ միայն ձեր եղ-
բայրներուն բարեւ տաք, ի՞նչ աւելի կ'ընէք
48 ուրիշներէն. չէ՞ որ մաքսաւորներն ալ նոյնը կ'ը-
նեն. Ուրեմն դուք կատարեալ եղէք՝ Քանի-
պէս որ ձեր երկնաւոր Հայրն ալ կատարեալ է.

ԳԼ. Զ

1 Զգոյշ եղէք որ ձեր ողորմութիւնը մարդոց
առջեւը չընէք՝ անոնց երեւնալու համար, քէ
ոչ վարձք չէք առներ ձեր Հօրմէն որ երկինքն է
2 է. Ուստի երբոր ողորմութիւն կ'բնես, առ-
ջեդ փող մի հնչեցըներ, ինչպէս որ կեղծա-
ւորները ժողովարաններուն ու փողոցներուն
մէջ կ'բնեն, որ մարդոցմէ փառաւորուին.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը
3 առած կ'ըլլան. Իսկ դուն երբոր ողորմութիւն
կ'ընես, ձախ ձեռքդ թող չդիտայ աջ ձեռ-
4 քիդ ինչ դործելը. Որ քու ողորմութիւնդ
դաղտուկ ըլլայ, և քու Հայրդ որ դաղտուկը
կը տեսնէ, Քեզի յայտնապէս հատուցում
պիտի բնէ.
5 Ու երբոր աղօթք կ'բնես, կեղծաւորնե-
րուն նման չըլլաս, որ կը սիրեն ժողովարան-
ներուն մէջ ու հրապարակներուն անկիւնները
կայնելով աղօթք բնել, որ մարդոց երեւնան.
Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, անոնք իրենց վարձքը
6 առած կ'ըլլան. Իսկ դուն երբոր աղօթք կ'բ-
նես, Մտիր քու ներքին անկաղդ ու դուռդ
դոցէ, և աղօթք րլլր քու Հօրդ որ դաղտուկ
տեղ կը տեսնէ. և քու Հայրդ որ դաղտուկը
կը տեսնէ, քեզի յայտնապէս հատուցում պի-
7 տի բնէ. Ու երբոր աղօթք կ'բնէք, Հեթա-
նոսներուն պէս չատախօս մի րլլաք, Վասն
զի կը կարծեն քէ իրենց շատ խօսելուն հա-
8 մար պիտի լսուին. Ուրեմն անոնց նմանիք,
Քանի որ ձեր Հայրը ձեզի պէտք եղածը դի-
9 տէ՝ դեռ դուք իրմէ չխնդրած. Ուստի ա-
սանկ աղօթք րլլք դուք.
Ով Հայր մեր որ երկինքն ես, քու անու-
10 նդ սուրբ ըլլայ. Քու թագաւորութիւնդ
դայ. Քու կամքդ ըլլայ Ինչպէս որ երկին-
11 քը անանկ ալ երկրիս վրայ. Մեր ամէն
12 աւուր հացը այսօր մեզի տուր. եւ Մեզի
ներէ մեր պարտքերը՝ Ինչպէս որ մենք ալ

---

2 բ Օր· իգ· 1· Ե-
ղեսա· գ· 1· Տես
գլ· մբ· 3· Մատ·
ե· 3· ես·
– Գլ· մբ· 9· Ղուկ·
ժգ· 18· Հռոմ·
է· 3· ա Կոր· է·
10· 11·
4 Գլ· իգ· 16·
5 Եր· է· 1· Ղե·
մբ· 14· Թես· ե·
3· բ Օր· է· 11·
6 բ Օր· իգ· 23·
7 Գլ· իգ· 18· 19·
22· Ցած· է· 12·
– Ես· կգ· 1·
8 Ա-ած· իսը· 3· 26·
3·
9 Կաղ· գ· 8· Ցած·
է· 12·
10 Գլ· իսա· 31· Մատ·
իե· 21·
11 Եր· իսա· 34· Ղե·
իգ· 29· բ Օր· մբ·
21·
12 Ա-ած· ի· 32· իգ·
29· Ղուկ· ժգ· 29·
Հռոմ· մբ· 32·
13· ա Կոր· ը· 7·
ա Թես· է· 15· ա
Գես· գ· 3·
14 Ես· ծ· 6· Ցած·
գ· 30·
15 Գլ· իճ· 32· Մատ·
մե· 21·
16 բ Օր· մե· 5· 13·
Ղուկ· ը· 39·
17 Ա-ած· ի· 32· իգ·
29· Ղե· մբ· 18·
18 Ղուկ· ը· 39·
Հռոմ· մբ· 32·
19· ա Կոր· ը· 7·
ա Թես· է· 15· ա
Գես· գ· 3·
20 Ես· ծ· 6· Ցած·
գ· 30·
21 Գլ· իճ· 32· Մատ·
մե· 21·
22 բ Օր· մե· 5· 13·
Ղուկ· ը· 39·
23 Ա-ած· ի· 32· իգ·
29· Ղե· մբ· 18·
24 Ղուկ· իգ· 24·
Գաղ· ճ· 29· ա
Կոր· գ· 18· 19· ա
Գես· գ· 3·
25 Ա-ած· իսը· 3· 26·
3·
26 Կաղ· գ· 8· Ցած·
է· 12·
27 Գլ· իճ· 32· Մատ·
մե· 21·
28 Եր· է· 1· Ղե·
մբ· 14· Թես· ե·
3· բ Օր· է· 11·
29 Ղուկ· ը· 39·
Հռոմ· մբ· 32·
30· ա Կոր· ը· 7·
ա Թես· է· 15· ա
Գես· գ· 3·
31 Ես· ծ· 6· Ցած·
գ· 30·
32 Գլ· իճ· 32· Մատ·
մե· 21·
33 բ Օր· մե· 5· 13·
Ղուկ· ը· 39·
34 Ա-ած· ի· 32· իգ·
29· Ղե· մբ· 18·
35 Ղուկ· իգ· 24·
Գաղ· ճ· 29· ա
Կոր· գ· 18· 19· ա
Գես· գ· 3·
36 Ա-ած· իսը· 3· 26·
3·
37 Կաղ· գ· 8· Ցած·
է· 12·
38 Գլ· իճ· 32· Մատ·
մե· 21·
39 Եր· է· 1· Ղե·
մբ· 14· Թես· ե·
3· բ Օր· է· 11·
40 բ Օր· իգ· 23·
41 Գլ· իգ· 18· 19·
22· Ցած· է· 12·
– Ես· կգ· 1·
42 Ա-ած· իսը· 3· 26·
3·
43 Կաղ· գ· 8· Ցած·
է· 12·
44 Գլ· իճ· 32· Մատ·
մե· 21·
45 Եր· է· 1· Ղե·
մբ· 14· Թես· ե·
3· բ Օր· է· 11·
46 բ Օր· իգ· 23·
47 Գլ· իգ· 18· 19·
22· Ցած· է· 12·
– Ես· կգ· 1·
48 Ա-ած· իսը· 3· 26·
3·

13 կը ներեմ ձեր պատահանելուն. ու ահեղ
փորձութեան մի առներ, հապա Հանելն ձեզ
ազատ. Ինչու որ քոնիդ է թագաւորութիւ-
նը և զօրութիւնը ու փառքը յաւիտեան։
Ամէն։
14 Վասն զի եթէ որ դուք ներէք մարդոց իրենց
յանցանքները, ձեր երկնաւոր Հայրն ալ ձեզ
15 զի կը ներէ. Հապա եթէ որ դուք չներէք
մարդոց իրենց յանցանքները, ձեր Հայրն ալ
ձեզի չներեր ձեր յանցանքները։
16 Ու երբոր ծոմ կը պահէք, կեղծաւորնե-
րուն պէս տրտում մի ըլլաք. քանզի
իրենց երեսները կ'աւրեն որ մարդոց երեւնան
եթէ ծոմ կը պահեն։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
17 Անոնք իրենց վարձքը առած կ'ըլլան։ Բայց
դուն երբոր ծոմ կը պահես, գլուխդ օծէ
18 ու երեսդ լուա, Որ մարդոց ծոմ պահողի
պէս չերեւնաս, հապա քու Հօրդ՝ որ գաղ-
տուկ տեղ կը գտնուի, և քու Հայրդ որ գաղ-
տուկը կը տեսնէ, Քեզի հատուցում պիտի
ընէ։
19 Երկրի վրայ ձեզի գանձեր մի գիզէք, ուր
որ ցեցը ու ժանգը կ'ապականեն, և ուր գո-
20 ղերը դուռ կը ծակեն ու կը գողնան. Հապա
ձեզի գանձեր գիզեցէք երկինքը, ուր որ ոչ
ցեցը և ոչ ժանգը կ'ապականէ, ու ոչ գողե-
21 րը դուռ կը ծակեն և կը գողնան։ Քանզի ձեր
գանձը ուր որ է, սիրտերնիդ ալ հոն պիտի
22 ըլլայ։ Մարմնին ճրագը աչքն է. Հապա
եթէ որ քու աչքդ պարզ է, բոլոր մարմինդ
23 լուսաւոր կ'ըլլայ. Բայց եթէ որ քու աչքդ
վատ է, բոլոր մարմինդ մութ կ'ըլլայ. ու-
րեմն եթէ որ քու մէջդ եղած լոյսը խաւար է,
24 — ան խաւարը որչափ է։ Մարդ մը չկրնար
երկու տէրոջ ծառայութիւն ընել. Ինչու որ
կամ մէկը պիտի ատէ և միւսը սիրէ, կամ
մէկուն պիտի յարի և միւսը պիտի արհա-
մարհէ. Չկրնաք Ծառայել Աստուծոյ ու
25 մամոնային։ Ուստի կ'ըսեմ ձեզի, Հոգ մի ըլ-
նէք ձեր կեանքին համար՝ թէ ինչ պիտի
ուտէք, կամ ինչ պիտի խմէք. ոչ ալ ձեր
մարմիններուն համար՝ թէ ինչ պիտի հագ-
նիք. չէ՞ որ կեանքը կերակուրէն աւելի է,
26 ու մարմինը՝ հագուստէն։ Նայեցէք երկնից
թռչուններուն, որ ոչ կը սերմանեն և ոչ կը
հնձեն և ոչ ամբարի մէջ կը ժողվեն, ու ձեր
երկնաւոր Հայրը կը կերակրէ զանոնք. չէ՞ որ
27 դուք անոնցմէ աւելի բան էք. Ձեզմէ

ո՞վ կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ
28 կանգուն մը աւելցընել. Ու հագուստի հա-
մար ինչու հոգ կ'ընէք. Նայեցէք գաշտի շու-
շանիներուն՝ ինչպէս կ'աճին. ոչ կ'աշխատին և
29 ոչ կը մանեն. Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ Սողոմոն
ալ իր բոլոր փառաւորութեանը մէջ անոնցմէ
30 մէկուն պէս չհագուեցաւ. Ուստի եթէ գաշ-
տի խոտը որ այսօր կայ և վաղը փուռը կը
ձգուի՝ Աստուած անանկ կը հագուեցնէ,
հապա որչափ աւելի ձեզ, Թերահաւատներ,
31 Ուրեմն հոգ մի ընէք՝ ըսելով, Ի՞նչ պիտի
ուտենք, կամ Ի՞նչ պիտի խմենք, կամ Ի՞նչ
32 պիտի հագնինք. (Ինչու որ ասոնց բոլոր բանե-
րը հեթանոսները կը խնդրեն.) վասն զի ձեր
երկնաւոր Հայրը գիտէ՝ եթէ ասոնց բոլոր բանե-
33 րը ձեզի պէտք են. Բայց դուք նախ խնդրե-
ցէք Աստուծոյ թագաւորութիւնը և անոր
արդարութիւնը, ու ասոնց բոլոր բաներն ալ
34 ձեզի պիտի տրուի. Ուստի վաղուան համար
հոգ մի ընէք, Ինչու որ վաղուան օրը իրեն
համար հոգ պիտի ընէ. Հերիք է օրուան իր
նեղութիւնը։

ԳԼ. Է

1 Քրիստոս իր քարոզութիւնը վերջացնելով՝ կը յանդիմանէ
անհնազանդ դատաւորութիւն ընելը, և կ'արգիլէ ուրիշ բա-
ներէ շաներուն տալը. 7 կը յորդորէ ապրիլ ընկեր, 13 նեղ
դռնէն ներս մտնել, 15 սուտ մարգարէներէն զգուշ կենալ.
21 իր խօսքը գործի դարձնողներ. 24 Նմանութիւն անոնց մարդոց մը որ իր տունը վրի վրայ կը շինէ.
28 և ուրիշ մի սասքի վրայ.

1 Մի դատէք՝ որ չդատուիք. (2) Քանզի ինչ
դատաստանով որ դատէք, պիտի դա-
տուիք. և ինչ չափով որ չափէք, պիտի
3 չափուի ձեզի. Եւ ինչու քու եղբօրդ աչքին
մէջի շիւղը կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի
4 գերանին չես նայիր. կամ ինչպէս կրնաս
ըսել քու եղբօրդ, Թող տուր աչքէդ շիւղը
հանեմ. և ահա քու աչքիդ մէջը գերան կայ.
5 Կեղծաւոր, առաջ քու աչքէդ գերանը հա-
նէ, ու յետքը պարզ պիտի տեսնես եղբօրդ
աչքէն շիւղը հանելու։
6 Սուրբ բանը շուներուն մի տաք, և ձեր
մարգարիտները խոզերուն առջեւը մի ձգէք,
որ ոտքերնուն տակը չկոխկրտեն զանոնք, ու
դառնան ձեզ պատառեն։
7 Խնդրեցէք՝ և պիտի տրուի ձեզի. փնտռե-
ցէք՝ և պիտի գտնէք. դռնտը զարկէք՝ և պի-
8 տի բացուի ձեզի. Վասն զի ամէն ով որ կը

1 Գլ. իգ. 41. Ղուկ. իր. 43. ա Կոր. ժ. 13. բ Գործ. բ. 3. գ Ցաւս. գ. 10. դ Ժող. ժե. 11. ե Մտ. ժա. 11. զ Մտ. ժա. 22. ե Եփես. գ. 22. է Գլ. ժբ. 33. Ցաւս. բ. 13.
2 Եր. ծբ. 3. ը Հռոմ. գ. 3. Գաղ. ժ. 3. թ Ելից քեզի յոյս Նաթան. ժ Ղուկ. իգ. 4. ի Մտ. ժբ. 11. Ցաւս. ե. 1. ա Գլ. ժբ. 21. Ղուկ. ժբ. 33. իա. 2. իբ Ղուկ. ժբ. 34. իգ Ղուկ. ժգ. 13. իդ Կամ ինչ պիտի ըմպեմ Գործ. իե Գործ. ա. 18. ա Տիմ. գ. 19. ա Գիտ. ա. 4. իզ Ղուկ. ժա. 34. իէ Ղուկ. ժգ. 13. իը Ելից ինչ պիտի ուտեմ Գործ. ժ. 14. ա Տիմ. գ. 17. Ցաւս. գ. 4. ա Ցաւս. բ. 12. ա Ցաւս. դ. 14. ա Ղուկ. ժբ. 33.
Փիլ. գ. 6. ա Գիտ. ե. 7. ե Ցաւս. ը. 41. Մատ. ժ. 9. Ղուկ. ժբ. 24. ա. ա Տիմ. գ. 13. Մատ. ժ. 30. Ղուկ. ժբ. 21. ա Տիմ. գ. 3. ա Ղուկ. գ. 37. Հբ. ասոմ. բ. 1. ժգ. 3. 4. 18. 23. ա Կոր. գ. 3. 5. Ցաւս. գ. 11. 18. Մատ. գ. 24. Ղուկ. գ. 38. Ղուկ. գ. 43. 44. Ասոմ. ի. 3. 5. Ժգ. 9. Գործ. ժգ. 43. 44.
Գլ. իա. 22. Մատ. ժա. 24. Ղուկ. ժա. 8. 19. ժբ. 11. Ցաւս. ժգ. 13. ժե. 7. ժգ. 23. 24. Ցաւս. ա. 5. 8. ա Ցաւս. գ. 22. ե. 14. 15. Ասոմ. բ. 17. Եբ. իի. 18. 13.

խնդրէք՝ կ՚առնէ, և ով որ կը փնտռէ՝ կը գտնէ, և ով որ [illegible] կը գոցէ՝ պիտի բացուի անոր։
9 Կամ ո՞ր մարդը կայ՝ որմէն իր որդին հաց
10 որ ուզէ, միթէ քար պիտի տայ անոր։ Եւ կամ թէ որ ձուկ ուզէ, միթէ օձ պիտի տայ
11 անոր։ Ուստի եթէ դուք՝ որ չար էք՝ ձեր զաւակներուն ապիկ բնծաներ տալ գիտէք, ո՛րչափ աւելի ձեր Հայրը որ երկինքն է՝ բարի բաներ պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը խնդրեն։
12 Ուստի ամէն բան որ կ՚ուզէք որ մարդիկ ձեզի ընեն, դուք ալ անոնց անանկ բրէք, քանզի ասիկ է օրէնքը ու մարգարէները։
13 Նեղ դռնէն ներս մտէք, քանի որ լայն է այն դուռը ու ընդարձակ այն ճամբան, որ կ՚երթ՚ի կորուստ կը տանի, և շատեր են անոնք
14 որ անկէ կը մտնեն։ Քանի որ նեղ է այն դուռը ու նեղուցք է այն ճամբան, որ կ՚երթ՚ի կեանք կը տանի, և քիչեր են անոնք որ զանիկա կը գտնեն։
15 Զգոյշ կեցէք սուտ մարգարէներէն՝ որոնք ձեզի կու գան ոչխարի հանդերձներով, բայց
16 ներսէն յափշտակող գայլեր են։ Իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք. միթէ փուշերէն խաղող կը քաղեն, կամ տատասկէն
17 թուզ։ Ուստի ամէն բարի ծառ բարի պտուղ կու տայ, և չար ծառ չար պտուղ կու
18 տայ։ Բարի ծառը չկրնար չար պտուղ տալ, ոչ ալ չար ծառը բարի պտուղ տալ։
19 Ամէն ծառ որ բարի պտուղ չտար՝ կը կտրուի ու
20 կրակը կը ձգուի։ Ուրեմն իրենց պտուղէն պիտի ճանչնաք զանոնք։
21 Ոչ թէ ամէն մէկը որ ինծի՝ Տէր, Տէր, կ՚ըսէ՝ պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը, հապա անիկա որ իմ երկնաւոր Հօրս կամքը
22 կը կատարէ։ Շատերը այն օրը ինծի պիտի ըսեն, Տէր, Տէր, չէ՞ որ քու անունովդ մարգարէութիւն ըրինք, և քու անունովդ դեւեր հանեցինք, ու քու անունովդ շատ հրաշքներ
23 ըրինք։ Եւ անոնց անոնց յայտնապէս պիտի ըսեմ թէ ես բնաւ ձեզ չեմ ճանչնար. Ինձմէ դացէք քովէս դուք որ անօրէնութիւն կը գործէիք։
24 Ուրեմն ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ ու կը կատարէ անոնք, զանիկա պիտի նմանցընեմ խելացի մարդու մը որ իր տունը վէմի վրայ
25 շինեց։ Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազեցին ու հովերը փչեցին և զարկին այն տունը, ու չփլաւ, քանի որ վէմի վրայ հաստատուած
26 էր։ Եւ ով որ այս իմ խօսքերս կը լսէ ու չը կատարէր անոնք, կը նմանի անխելք մարդու մը որ իր տունը աւազի վրայ շինեց։
27 Եւ անձրեւ իջաւ ու գետերը վազեցին ու հովերը փչեցին, և զարկին այն տունը, ու փլաւ, և մեծ էր անոր կործանումը։
28 Ու երբոր Յիսուս լմնցուց այս խօսքերը, ժողովուրդները կը զարմանային անոր վար-
29 դապետութեանը վրայ։ Քանզի որ իշխանութիւն ունեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց՝ ու չէ թէ դպիրներուն պէս։

ԳԼ. Ը

1 Երբոր կը մտնէր վար իջաւ, շատ ժո-
2 ղովուրդներ դացին անոր ետևէն։ Եւ ահա բորոտ մը եկաւ, երկրպագութիւն կ՚ընէր անոր ու կ՚ըսէր, Տէր, թէ որ ուզես՝ կրնաս
3 զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր ձեռքը երկնցընելով դպաւ անոր ու ըսաւ, Կ՚ուզեմ՝ մաքրուէ։ և շուտ մը անոր բորոտութիւնը մաքրուեցաւ։
4 Յիսուս ալ անոր ըսաւ, Զգոյշ կեցիր՝ մէկու մը չըսես, հապա գնա՝ քեզ քահանային ցուցուր, և Մովսէսին պատուիրած ընծան տուր՝ անոնց վկայութիւն ըլլա-
5 լու համար։ Երբոր Կափառնայում մտաւ՝ հարիւ-
6 րապետ մը եկաւ քովը, կ՚աղաչէր անոր, Ու կ՚ըսէր, Տէր, իմ ծառաս տունը անդադար
7 լոյծ պառկած չարաչար կը տանջուի։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ես կու գամ՝ ու զանիկա
8 կը բժշկեմ։ Եւ հարիւրապետը պատասխանեց ըսելով՝ Տէր, Ես արժանի չեմ որ դուն իմ յարկիս տակը մտնես. Միայն թէ խօսքով
9 դրուչէ, ու իմ ծառաս պիտի բժշկուի։ Քանզի ես ալ իշխանութեան տակ մարդ մըն եմ, ու իմ հնազանդ տակը զինուորներ ունիմ. և ասոր կ՚ըսեմ, Գնա, ու կ՚երթայ. և միւսին՝ թէ եկուր, ու կու գայ. և ծառայիս՝ թէ Ա-
10 րա՛ր այս բանը բրէ, ու կ՚ընէ։ Յիսուս երբոր լսեց՝ զարմացաւ, և ետևէն գացողներուն ըսաւ, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Իսրայէլի մէջ անգամ
11 ես այսչափ հաւատք չգտայ։ Եւ ձեզի կ՚ը-
12 սեմ որ շատեր արեւելքէն ու արեւմուտքէն շատեր

պիսի գան , ու երկնից թագաւորութիւնը
մէջ պիսի բազմին Աբրահամի ու Իսահակի
12 և Յակոբի հետ. իսկ Թագաւորութեան
որդիքը [a]գուրսի խաւարը պիսի հանուին.
հոն պիսի լայլայ լալ ու ակռանին կրճտել։
13 Եւ Յիսուս Հարիւրապետին ըսաւ , Գնա,
ու ինչպէս որ դուն հաւատացիր , ըլլայ
ըլլայ քեզի . և նոյն ժամուն անոր ծառան
բժշկուեցաւ ։
14 Եւ [b]Յիսուս Պետրոսին տունը գալով՝ տե-
սաւ որ անոր [c]զօրաւորը կիրճին բռնաւած՝
15 զառկած էր . և անոր ձեռքէն բռնեց , ու
կիրճը թող տուաւ զանիկա . ան ալ ոտքի
վրայ եղաւ և [d]անոնց սպասաւորութիւն կ՚ընէր ։
16 Երբոր իրիկուն եղաւ՝ շատ դիւահարներ
բերին անոր , ու խօսքով հանեց [e]ոգիները
17 և բոլոր հիւանդները բժշկեց . Որ Եսայի մար-
գարէին ձեռքով ըսուած խօսքը կատարուի ,
[f]Ան[g]իկա մեր հիւանդութիւնները վերցուց և
հոգ տարաւ կրնչ ։
18 Յիսուս իր բոլորտիքը շատ ժողովուրդ տես-
նելով , հրամայեց երթալ միւս կողմը երթան ։
19 [h]Եւ գրիչ մը մօտենալով՝ ըսաւ անոր , Վար-
գապետ , ես քու եռանգ պիսի գամ ու
20 որ երթաս ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր , Աղուէս-
ները որջեր ունին , ու երկնից թռչուններն
բոյներ , բայց Որդին մարդոյ գլուխ հո չունի , որ
21 հոն իր գլուխը դնէ ։ Եւ մէկ ուրիշը [i]ըսաւ անոր
աշակերտներէն եղ , ըսաւ անոր , [j]Տէր , ինծի
հրամայեր առաջ իմ հայրս
22 թաղեմ ։ Յիսուս ըսաւ անոր , Եկուր իմ եռան-
էս , ու մեռածներ մեռելներուն որ թաղեն
իրենց մեռելները ։
23 Ու երբոր նաւը մտաւ , իր աշակերտները
24 իր եռանէն գացին ։ Եւ ահա մեծ սկիկածու-
թիւն մը եղաւ ծովուն մէջ , անոնք որ նաւը
ալիքներէն կը ծածկուէր . իսկ ինքը կը քնա-
25 նար ։ Եւ աշակերտները մօտ գացին արթնց-
ուցին զանիկա ու ըսին , Տէր , ազատ մեզ .
26 [k]մենք կը կորսուինք ։ Եւ ըսաւ անոնց , Թերա-
հաւատներ , ինչո՞ւ [l]վախկոտ էք . ան-
ատեն վեր ելաւ հովերուն ու ծովուն սաստիկ ,
27 և մեծ խաղաղութիւն եղաւ ։ Ու մարդիկը
զարմացան և կ՚ըսէին , Ի՞նչպէս սա մարդ է ատ՝
որ հովերը ու ծովը ասոր կը հնազանդին ։
28 Ու [m]երբոր միւս կողմը [n]Գերգեսացոց եր-
կիրը անցաւ , երկու դիւահար պատահեցան
իրեն գերեզմանոներէն ելած՝ սաստիկ կատ-
ղած , անոնցմէ որ ոեւէր չէր մէկտեղ մը ան ճամ-
29 բայէն անցնիլ ։ Եւ ահա աղաղակեցին ու ըսին ,

Եւ ,
[b] Տէ= ա Կոր . Բ . 5 ։ [c] Յիսուս անոր
[d] Մարկ . ա . 34 . Եւ .
Ղուկ . դ . 41 . 43 ։ [e] Նոյնա Ղուկ . 4 ։ ա Պետ .
բ . 24 ։ [f] Ղուկ . Բ . 27 . 28 ։

[g] Ղուկ . Բ . 29 . 60 ։ [h] Տէ= ա Կոր . Ժբ .
20 ։ [i] Մարկ . ա . 38 . Եւ .
Ղուկ . դ . 42 . 43 ։ [j] Նոյնա Ղուկ . 4 ։ [k] Ղուկ . Բ . 22 . Եւ .
[l] Ա Կոր . ի՛ . 7 . 2Բ .
9 . 3Ե . 23 ։ [m] Մարկ . ե . 1 . Եւ .

[n] Ղուկ . ը . 26 . Եւ .
[o] Յիսուս Գադարա-
ցոց ։ [p] Տէ= բ Օր . ե . 25 ։
[q] Ա Կոր . Ժբ . 18 ։
Ղուկ . ե . 8 ։ Գործ .
Ժբ . 29 ։

= Գլ . դ . 13 ։
[r] Մարկ . բ . 3 ։ Ղուկ .
ե . 18 ։
[s] Գլ . ը . 10 ։
[t] Ասղ . ՃԼԲ . 2 ։ Գլ .
Ժբ . 25 ։ Մարկ . Ժբ .
15 ։ Ղուկ . ե . 22 ։

դ . 9 ։ Բ . 47 ։ Ժա .
17 ։
[u] Մարկ . բ . 14 ։ Ղուկ .
ե . 27 ։
[v] Մարկ . ը . 15 . Եւ ։
Ղուկ . ե . 29 . Եւ ։

ԳԼ . Թ

1 Բիթսայիդա անգամներուն մէջ կը բժշկէ . 2 Մատթէոս հրաւիրուած կը նստի կը կանչէ . 10 Մաքսաւորներ նոր գինու հետ ի՛նչ . 14 Իր աշակերտներուն համ չպահելը կ՚արդարացնէ . 20 անասելի կինը կը բժշկէ . 23 Յայրոսի աղջիկը կը յարուցանէ . 27 երկու կոյրերու աչքերը կը բանայ . 32 համր դիւահարը կը բժշկէ . 36 և կը խղճայ բազմութիւնը վրայ .

1 Եւ նաւը մտնելով՝ անդ իւր կողմը անցաւ . [a]ու
2 եկաւ իր քաղաքը . [b]Ու ահա բերին իրեն
անդամալոյծ մը , որ մահիճի մէջ պառկած
էր . և [c]Յիսուս անոնց հաւատքը տեսնելով՝
ըսաւ անդամալոյծին , Քաջալերուէ , որդեակ ,
3 քու մեղքերդ քեզի ներուած են . Եւ ահա
դպիրներէն ոմանք իրենց [d]մէջ ըսին ,
4 Այրիկա հայհոյութիւն կ՚ընէ . Յիսուս ալ [e]ա-
նոնց խորհուրդները իմանալով ըսաւ , Ինչո՞ւ
5 պատճառ մէջ չար բաներ կը խորհիք . Քան-
զի ո՞րը աւելի դիւրին է . Քու մեղքերդ նե-
րուած են՝ ըսելը , թէ ելլէ ու քալէ՝ ըսելը .
6 Բայց որպէս զի գիտնաք թէ Որդին մարդոյ
իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու
թողութիւն տալու , (անառաջնը անդամալոյծին
ըսաւ ,) ելլէ՛ մահիճդ առ ու տունդ գնա ։
7 Ու անիկա եղաւ՝ իր տունը գնաց ։ (8) Ժողո-
վուրդները երբոր տեսան՝ զարմացան , ու
փառաւորեցին զԱստուած , որ մարդոց անանկ
իշխանութիւն տուեր էր ։
9 [f]Եւ Յիսուս անկէ առաջ անցնելով՝ մարդ
մը տեսաւ Մատթէոս անուն՝ մաքսի նստած ,
և ան ըսաւ անոր , Հետեւէ՛ ինծի . ան ալ եղաւ
ելաւ ետեւէն գը-
10 նաց ։ Ու եղաւ որ տունը անդան նստած
ատենը՝ ահա ուրիշ շատ մաքսաւորներ և մե-

պատրաստեցէք ճանապարհը Տեառն, ուղի՛ղ արարէք զարահետս նորա։
4 Ամենայն հովիտ լցցի, եւ ամենայն լեառն եւ բլուր խոնարհեսցի, եւ եղիցին ծռութիւնք յուղիս, եւ տափարակք ի ճանապարհս։
5 Եւ տեսցէ ամենայն մարմին զփրկութիւն Աստուծոյ։
6 Ձայն ասացելոյ՝ կարդա՛ եւ ասացի՝ Զի՞ կարդասցեմ։ Ամենայն մարմին խոտ է, եւ ամենայն փառք նորա իբրեւ ծաղիկ դաշտի։
7 Չորացաւ խոտն, եւ ծաղիկն թափեցաւ, զի հոգի Տեառն փչեաց ի նա։ Ճշմարիտ խոտ է ազգ մարդոյ։
8 Չորացաւ խոտն, եւ ծաղիկն թափեցաւ, բայց բան Աստուծոյ մերոյ կեցցէ յաւիտեան։
9 Ելի՛ր ի վերայ լերինն բարձրի, որ աւետարանես Սիոնի։ Բարձրացո՛ զձայն քո զօրութեամբ, որ աւետարանես Երուսաղէմի։ Բարձրացո՛ եւ մի՛ երկնչիր, ասա՛ ցքաղաքսն Հրեաստանեայ՝ Ահա Աստուած ձեր։
10 Ահա Տէր Աստուած զօրութեամբ գայ, եւ բազուկ նորա տիրեսցէ նմա։ Ահա վարձք նորա ընդ նմա, եւ գործ նորա առաջի երեսաց նորա։
11 Իբրեւ զհովիւ զհօտս իւր արածեցուսցէ, եւ բազկաւք իւրովք ժողովեսցէ զգառունս, եւ առնուցուն ի գրկունս իւրեանց, եւ զկաթնասունսն մանկունս մատուսցէ։
12 Ո՞վ չափեաց զջուրս բազկաւ իւրով, եւ զերկինս հասակաւ, եւ զերկիր ամենայն ծայրիւ, եւ զլերինս կշռով, եւ զբլուրս հասակաւ։
13 Ո՞վ ճանաչեաց զմիտս Տեառն, եւ ո՞վ խորհրդական նորա եղեւ, որ ուսուսցէ զնա։
14 Ընդ ո՞ւմ խորհեցաւ, եւ ո՞վ ուսոյց զնա, եւ ո՞վ ցուցին զնա զճանապարհ արդարութեան, եւ ո՞վ ուսոյց զնա զգիտութիւն, եւ զճանապարհ հանճարոյ ցուցին նմա։
15 Ահա ազգք իբրեւ կաթիլ ի սափորէ, եւ իբրեւ մանր ի կշռի համարեսցին, եւ իբրեւ զփոշի ի հանդերձի համարեսցին։
16 Ահա կղզիք իբրեւ զհատ մի ի հատից համարեսցին, եւ Լիբանան ոչ բաւեսցէ ի վառելիս, եւ գազանք նորա ոչ բաւեսցեն ի ողջակէզ։
17 Ամենայն ազգք իբրեւ զոչինչ համարեսցին առաջի նորա, եւ իբրեւ զդատարկ եւ զանպիտան համարեցան նմա։
18 Եւ ո՞ւմ նմանեցուցանիցէք զԱստուած, եւ զի՞նչ նմանութիւն դիցէք նմա։
19 Ո՞ւմ նմանեցուցանիցէք զԱստուած, եւ զի՞նչ նմանութիւն դիցէք նմա։ Ո՞չ արուեստաւորն ձուլեաց զկուռս, եւ ոսկերագործն ոսկւով ծեփեաց զնոսա, եւ զարկանելիս արծաթոյ ձուլեաց նոցա։
20 Ընտրեաց ծառ անպիտան, եւ իմաստուն արուեստաւոր ընտրեաց զնա, զի կանգնեսցէ կուռս, որ ոչ սասանեսցի։
21 Ո՞չ գիտէք, եւ ո՞չ լուարուք, ո՞չ յառաջագոյն ասացաւ ձեզ, եւ ո՞չ գիտացաք զհիմանց երկրի։
22 Նա նստի ի վերայ շրջանակի երկրի, եւ բնակիչք նորա իբրեւ զմարախ առաջի նորա։ Նա տարածանէ զերկինս իբրեւ զկամար, եւ տարածեալ առնէ զնոսա իբրեւ զվրան բնակելոյ։
23 Նա տայ զիշխանս ի չգոյութիւն, եւ զդատաւորս երկրի իբրեւ զոչինչ համարեցաւ։
24 Եւ ոչ ցանեալ են, եւ ոչ տնկեալ են, եւ ոչ արմատացեալ է ի հողոյ ցողունն նոցա, եւ հասցէ ի նոսա, եւ չորասցին, եւ հողմ իբրեւ զծղի տարցէ զնոսա։
25 Եւ ո՞ւմ նմանեցուցանիցէք զիս, եւ ո՞ւմ նմանեցայց, ասէ Սուրբն։
26 Ամբարձէ՛ք զաչս ձեր յերկինս, եւ տեսէ՛ք, թէ ո՞վ արար զայս ամենայն, որ զհամբոխ նոցա ի թիւ հանէ, եւ զամենեսեան անուամբ կոչէ։ Ի մեծութենէ զօրութեան նորա, եւ ի հզօրութենէ ոյժից նորա ոչ մի ինչ պակասեալ է։
27 Ընդէ՞ր ասացեր, Յակո՛բ, եւ խօսեցար, Իսրայէ՛լ, թէ Ծածկեցաւ ճանապարհ իմ յԱստուծոյ, եւ զդատաստան իմ յԱստուծոյ իմմէ անցին։
28 Ո՞չ գիտացեր, եւ ո՞չ լուարուք, զի Աստուած յաւիտենից Տէր է, որ արար զերկինս եւ զերկիր ի սկզբանէ, եւ ոչ նեղեսցի, եւ ոչ յոգնեսցի, եւ ոչ է գտանել զիմաստութիւն նորա։
29 Տայ զոյժ յոգնեցելոց, եւ զանզօրութիւն զօրացուցանէ։
30 Պատանիք նեղեսցին եւ յոգնեսցին, եւ երիտասարդք ի թուլութիւն անկցին։
31 Եւ որ ակնկալեն ի Տէր, փոխեսցեն զզօրութիւն իւրեանց, եւ բարձցեն թեւս իբրեւ զարծուոյ, եւ վազեսցեն եւ ոչ նեղեսցին, գնասցեն եւ ոչ յոգնեսցին։

ԳԼ· Ի

1 Ես եմ Տէր Աստուած քո, որ բռնեցի զաջ քո, եւ ասացի քեզ՝ Մի՛ երկնչիր, ես օգնեցի քեզ։
2 Մի՛ երկնչիր, որդեակ Յակոբայ, եւ դուք Իսրայէլ, զի ես օգնեցի քեզ, ասէ Տէր, եւ փրկիչ քո Սուրբ Իսրայէլի։
3 Ահա արարի զքեզ իբրեւ զսայր կոտորածոյ նոր, որ ունիցի զատամունս երկայնս, եւ զերկաթ ունիցի զնոսա։ Եւ կոտրեսցես զլերինս, եւ հարցես, եւ զբլուրս իբրեւ զհող դարձուսցես։
4 Եւ հարցես զնոսա, եւ հողմ տարցէ զնոսա, եւ հովիտ ցրուեսցէ զնոսա։ Եւ դու ուրախ լիցիս ի Տէր, եւ ի Սուրբ Իսրայէլի պարծեսցիս։
5 Խնդրեցին աղքատք եւ տկարք ջուր, եւ ո՛չ էր, եւ լեզու նոցա ի ծարաւոյ ցամաքեցաւ։ Ես Տէր լուայց նոցա, Աստուած Իսրայէլի ոչ թողից զնոսա։
6 Բացից ի բարձունս գետս, եւ ի մէջ դաշտաց աղբերս, եւ դարձուցից զանապատ ի ջուրս լճաց, եւ զերկիր անջուր ի ջուրս բղխման։
7 Տաց ի վայրի մայրի, եղեգն եւ ուռի, եւ ծառ ձիթենի։ Տաց ի վայրի եղեւնի, եւ կաղամախի, եւ կիպարիս միանգամ։
8 Զի տեսցեն եւ գիտասցեն, եւ մտադիր լիցին, եւ հասցեն միանգամ, զի ձեռն Տեառն արար զայս, եւ Սուրբ Իսրայէլի ստեղծ զայս։
9 Մերձեցարո՛ւք դատաստանի, ասէ Տէր, եւ մերձեցուսցէ թագաւոր Յակոբայ։
10 Մերձեցարո՛ւք եւ ասացէ՛ք, եւ միասին խորհեսցուք։ Ո՞ վասն այսորիկ ասացաւ ի սկզբանէ, եւ ո՞ վասն այսորիկ ի ժամանակէ ասացաւ, եւ ո՞ վասն այսորիկ ես եմ Տէր Աստուած, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
11 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
12 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
13 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
14 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
15 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
16 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
17 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
18 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
19 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
20 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
21 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
22 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
23 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
24 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
25 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
26 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
27 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
28 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
29 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
30 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
31 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
32 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
33 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
34 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
35 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
36 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
37 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։
38 Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։

ա Ես եմ Տէր Աստուած քո, որ բռնեցի զաջ քո, եւ ասացի քեզ՝ Մի՛ երկնչիր, ես օգնեցի քեզ։ բ Մի՛ երկնչիր, որդեակ Յակոբայ, եւ դուք Իսրայէլ, զի ես օգնեցի քեզ, ասէ Տէր, եւ փրկիչ քո Սուրբ Իսրայէլի։ գ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ դ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ե Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ զ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ է Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ը Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ թ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ի Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժա Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժբ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժգ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժդ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժե Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժզ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժէ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժը Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ժթ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ ի Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իա Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իբ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իգ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իդ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իե Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իզ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իէ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իը Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ իթ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լա Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լբ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լգ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լդ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լե Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լզ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լէ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լը Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։ լթ Ես եմ Տէր Աստուած ձեր, եւ ոչ է այլ ոք ի ձեզ։

պաս և Բարթողիմէոս, Թոմաս և Մատթէոս մաքսաւոր, Յակոբոս Ալփեան և Ղեբէոս որ
4 Թազէոս մականուանեցաւ, Սիմոն Կանանացի և Յուդա Իսկարիովտացի, որ նաև մատնեց զնոսիկա։
5 Զսա առաքեաց Յիսուս պատուիրեալ նոցա՝ ասելով. Ընդ ճանապարհս հեթանոսաց մի երթայք և ընդ քաղաքս Սամարացւոց մի մտանիք,
6 զարս մի ուրեք, Հապա երթայք ընդ որոյ ոչխարս կորեան տան
7 Իսրայելի։ Երթալով քարոզեցէք և ասացէք թէ Հասաւ հասին
8 թագաւորութիւն երկնից։ Հիւանդս բժշկեցէք, մեռեալս յարուցէք, բորոտս սրբեցէք, դեւս հանեցէք. Ձրի առէք եք, ձրի տուէք։
9 Մի տանիք ոսկի և ոչ արծաթ և ոչ պղինձ
10 ի գրպանս ձեր զոսկիս ձերոյ, ոչ ճամբու համար տոպրակ, և ոչ կրկին հանդերձ, ոչ կօշիկ, ոչ գաւազան. Քանզի արժանի է բանուորն իւր կերակրին
11 ըստ արժանւոյն է։ Եւ յորում քաղաք կամ գիւղ մտանիք, հարցուցէք թէ ո՞վ է անոր մէջ արժանաւոր, և հոն կեցէք մինչև որ ելլէք
12 անկից։ Եւ երբոր տունը կը մտանիք՝ բարեւեցէք
13 տունը։ Եւ եթէ որ տունը արժանաւոր է, ձեր բարեւը անոր գայ. Հապա թէ որ արժանաւոր չէ, ձեր բարեւը
14 ձեզի դառնայ։ Եւ ով որ ձեզ չընդունի և ձեր խօսքերը մտիկ չընէ, երբոր անկից և անոր տանէն կամ քաղաքէն կ՚ելլէք, փոշին ոտքերնուն
15 վրայէն թօթուեցէք։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Սոդոմացւոց և Գոմորացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը՝ քան թէ անոր քաղաքին։
16 Ահա ես ձեզ կը խրկեմ իբրև ոչխարներ գայլերու մէջ. Ուստի օձերու պէս խորագէտ
17 եղէք և աղաւնիներու պէս՝ մեղմասիրտ։ Իսկ մարդոցմէ զգուշացէք, քանզի ձեզ առանձնեներու պիտի մատնեն, և իրենց ժողովարանքներուն մէջը ձեզ պիտի ծեծեն.
18 Եւ իմ պատճառաւս կառավարիչներու և թագաւորներու առջև պիտի տարուիք՝ անոնց և հեթանոսներուն վկայութիւն ըլլալու համար։
19 Երբոր ձեզ մատնեն՝ հոգ մի ընէք թէ ինչպէս կամ ինչ պիտի խօսիք, քանզի ձեզ պիտի տրուի այն ժամուն՝ ինչ որ պիտի
20 խօսիք. Վասն զի չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք, հապա ձեր Հօրը Հոգին՝ որ ձեր մէջ
21 կ՚խօսի։ Եղբայր եղբայրը մահուան պիտի մատնէ, և հայրը՝ որդին. և որդիք ելլելով ծնողացը վրայ պիտի յարուցանեն
22 և մեռցնեն զանոնք։ Եւ իմ անուանս համար ատելի պիտի ըլլաք ամենուն. Բայց ով որ մինչև
23 վերջը համբերէ՝ անոր պիտի ապրի։ Եւ երբոր ասոնք քաղաքին մէջ ձեզ կը հալածեն, ուրիշ փախէք. քանզի ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Իսրայելի քաղաքները պիտի չհասցնէք
24 նէ, մինչև որ Որդին մարդոյ գայ։ Աշակերտը իր վարդապետէն աւելի չէ, և ոչ ծառա
25 նան՝ իր տիրոջմէն. Հերիք է աշակերտին՝ որ իր վարդապետին պէս ըլլայ, ու ծառային՝ իր տիրոջը պէս. Եթէ որ տանուտէրը Բէելզեբուղ կոչեցին, որչափ աւելի անոր բնակիչները
26 քիչ. Ուստի մի վախնաք անոնցմէ, քանզի որ բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չյայտնուի,
27 և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի. Ինչ որ ձեզի մութի մէջ կ՚ըսեմ, ճերմակ լոյսի մէջ խօսեցէք, և ինչ որ ականջէն ի վար կը լսէք, տա
28 նիքներուն վրայ քարոզեցէք. Եւ մի վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն, ու չեն կրնար հոգին սպաննել. Հապա աւելի անկէ վախեցէք զոր, որ կրնայ հոգին ու
29 մարմինը դժոխքին մէջ կորսնցընել. Չէ՞ որ երկու ճնճղուկ մէկ դանգի կը ծախուին, և անոնցմէ մէկը գետինը չիյնար առանց ձեր
30 Հօրը. Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ
31 համրուած են. Ուրեմն մի վախնաք. Դուք
32 շատ ճնճղուկներէն բաւ էք դուք. Ամէն ով որ մարդոց առջև զիս կը դաւանի, ես ալ անոնց պիտի դաւանիմ իմ Հօրս առջևը որ
33 երկինքն է. Եւ ով որ մարդոց առջև զիս կ՚ուրանայ, ես ալ անոնց պիտի ուրանամ իմ
34 Հօրս առջևը որ երկինքն է. Մի կարծէք թէ ես երկրի վրայ խաղաղութիւն ձգելու եկայ. Խաղաղութիւն ձգելու չեկայ՝ հապա
35 սուր. Ինչու որ եկայ մարդը իր հօրմէն զատելու, ու աղջիկը իր մօրմէն, ու հարսը
36 իր կեսուրէն. Եւ մարդուն թշնամիները իր
37 տնեցիներն պիտի ըլլան. Ան որ հայրը կամ մայրը ինձմէ աւելի կը սիրէ, ինծի արժանի

ը Ղուկ. ը. 15. Գործ. ա. 13.
թ Ցաքր. Ժգ. 28.
ժ Գալ. գ. 28.
ի Տես գ Թագ. Ա՛ր. 21. Ցաքր. գ. 9. 10.
ժա Գալ. Ա՛ր. 24. Գործ. Ժգ. 46.
ժբ Նա. Ծգ. 6. Երեմ. ծ. 6. 17. Եզեկ. լէ. 3. 6. 10. Գալ. ը. 22.
ժգ Ղուկ. Բ. 3.
ժդ Գալ. գ. 8. գ. 27.
Ղուկ. Ժ. 9.
Յովհ. Հպարտ. ցեղ.
ժե Գործ. ը. 28. 29.
ժզ Թագ. Բ. 7. Մատ. գ. 8. Ղուկ. Բ. 3. Ժ. 4. Յով. ի. 31.
ժէ Տես Մատ. գ. 8.
ժը Ղուկ. Ժ. 7. Ա Կորնթ. Բ. 7. Եա. Ա Տիմ. ե. 18.
ժթ Ղուկ. Ժ. 3.
Ի՞նչպէս անոր ա. ը. տալը. Բառին առ առաջս.
ի Ղուկ. Ժ. 5. 6.
Ցաքր. լէ. 12.
Ահաւասիկները չարաչար ցեղը.
ի Գործ. ը. 28. 29.
ի Ա Թագ. Բ. 7. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Գործ. ը. 28. 29.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.
ի Ա Թագ. Ժ. 5. Ա Տիմ. ե. 18. Ղուկ. Ժ. 3. Ա Յովհ. գ. 12.

չէ. և ան որ ոտան կամ ագիխիկը ինծի՛ աւէ-
38 լի կը սիրէ, ինծի արժանի չէ. [b]Եւ ան որ իր
խաչը չառնէր ու իմ ետևէս գար, ինծի ար-
39 ժանի չէ. [b]Ան որ իր անձը կը գտնէ, պիտի
կորսընցընէ զանիկա. և ան որ իր անձը ին-
ծի համար կը կորսընցընէ, պիտի գտնէ զա-
40 նիկա. [b]Ան որ ձեզ կ'ընդունի, զիս կ'ընդու-
նի. և ան որ զիս կ'ընդունի, զիս խրկողը
41 կ'ընդունի. [b]Ան որ մարգարէ մը կ'ընդունի
մարգարէի անունով, մարգարէի վարձք կ'առ-
նէ. և ան որ արդար մը կ'ընդունի արդարի
42 անունով, արդարի վարձք կ'առնէ. [b]Ու ան
որ առ պզտիկներէն մէկուն միայն գաւաթի մը
պաղ ջուր կը խմցընէ աշակերտի անունով,
ձշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, բնաւ իր վարձքը պի-
տի չկորսընցընէ։

ԳԼ. ԺԱ.

1 [c]Ե. եղաւ որ երբ Յիսուս լմընցուց իր առա-
ւելիկու աշակերտներուն պատուէր տալը,
գնաց անկէ անոնց քաղաքներուն մէջ քարո-
զելու և սովրեցընելու։

2 [c]Իսկ Յովհաննէս՝ բանտին մէջը [b]Քրիստոսի գործ-
երը, իր աշակերտներէն ևր-
3 կու քրկելով՝ Քաւ. անոր, [b]Դուն ա՞ն ես
4 որ գալու էիր, թէ ուրիշ մը պատնեշ։ [c]Ե.
Յիսուս պատասխան առալով՝ անոնց բաւ. Գա-
ցէք պատմեցէք Յովհաննէսին ինչ որ կը լսէք
5 ու կը տեսնէք. [b]Կոյրերը կը տեսնեն, կոպերը
կը քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը
կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն [b]ու
6 աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի. [c]Ե
երանի անոր՝ որ իմ վրայիս չդժգոհիկրիր։
7 [b]Ա. երբոր անոնք գացին, Յիսուս սկսաւ
ժողովուրդներուն բանալ Յովհաննէսին համար,
[b]Ի՞նչ տեսնելու ելար անապատին մէջ։ Եղէգ
8 մը հովէն չարժուած։ Հապա [b]ի՞նչ տեսնելու
ելար. փափուկ հանդերձներ հագած մարդ
մը. ահա փափուկ հանդերձներ հագնողները թա-
9 գաւորաց տուներն են։ Հապա [b]ի՞նչ տեսնելու
ելար. մարգարէ՞. այո, կ'ըսեմ ձեզի, [b]մար-
10 գարէէ մէն ալ աւելի։ [b]Ինչու որ ասիկա է՝
որուն համար գրուած է, [b]Ահա ես իմ գես-
պանս կը խրկեմ քու երեսիդ առջևէն, որ
քու ճամբադ պիտի պատրաստէ քու առջևէդ։
11 [c]Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, կնոքներէն ծնածներուն
մէջը Յովհաննէս մկրտիչէն մեծը եղած չէ.
սակայն երկինքը թագաւորութեանը մէջ պիտի
12 պզտիկը անկէ մեծ է։ [b]Ու Յովհաննէս մկրտիչին
օրերէն մինչև հիմա երկինքը թագաւորութիւնը
ուժով կ'առնուի, և ուժեղները կը յափշտա-
13 կեն անիկա։ [b]Ինչու որ բոլոր մարգարէները
ու օրէնքը մինչև Յովհաննէս մարգարէութիւն
14 բրին։ [c]Ե եթէ կ'ուզէք ընդունիլ, անիկա է
15 [b]Եղիան՝ որ պիտի գար։ [b]Ան որ լսելու ականջ
16 ունի, թող լսէ։ Բայց [b]որո՞ն նմանցընեմ այս
ազգը. կը նմանի ազգ, որ չուկաները նստած
17 իրենց ընկերներուն կը կանչեն, ու կ'ը-
սեն, փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու չպարեցիք,
18 ողբ կարգացինք ձեզի՝ ու կոծ չըրիք։ Վասն
զի Յովհաննէս եկաւ, ոչ կ'ուտէր և ոչ կը
խմէր, ու կ'ըսեն, Դև կայ անոր ներսը դ[b]ին։
19 Որդի մարդոյ եկաւ, կ'ուտէ ու կը խմէ, և
կ'ըսեն, Ահա ուտող և արբեցող մարդ մը՝
[b]մաքսաւորներու ու մեղաւորներու բարեկամ։
Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր որդւոցմէն։
20 [b]Ա. Յետոյ սկսաւ նախատել այն քաղաք-
ները, որոնց մէջ զօրաւոր էին իր հրաշքնե-
21 րուն շատերը, քանզի չապաշխարեցին։ Վայ
քեզ, Քորազին, վայ քեզ, Բեթսայիդա, [b]ինչու
որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդոնի մէջ եղած լլլսլլի-
ան հրաշքները՝ որ ձեր մէջը եղան, շատուցմէ
[b]դարձած ու մխիթարած պիտի
22 լլլսլլին։ Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ [b]Տիւրոսին և
Սիդոնին աւելի դիւրին պիտի լլլսլլ գաւառ-
23 ատին օրը՝ քան թէ ձեզի։ Եւ դուն, Կա-
փառնայում, [b]որ մինչև երկինքը բարձրացած
ես, մինչև գժոխքը պիտի իջնես, [b]ինչու որ
եթէ Սոդոմի մէջ եղած լլլսլլին ան հրաշքնե-
րը՝ որ քու մէջդ եղան, [b]մ— ը մինչև աս օրս
24 գիտես պիտի մնար. Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ որ [b]Սո-
դոմացւոց երկրին աւելի դիւրին պիտի լլլսլլ
գաւառատանին օրը՝ քան թէ քեզի։
25 [b]Ի յայն ժամանակին պատասխան առաւ Յի-
սուս ու բաւ, Շնորհակալ եմ քեզմէ, ով
Հայր՝ Տէր երկինի և երկրի, [b]որ ասոնցմէ ծա-
ծուկ պահնցիր խելառներէն ու գիտուն-
26 ներէն, ու [b]տղոց յայտնեցիր։ Այո, ով Հայր,
[b]ինչու որ քու առջիդ ասանկ հաճելի եղաւ։

---

1 Գլ. ժգ. 21. Մատ. ը. 34. Ղուկ. իգ. 13. Յով. ե. 35. 2 Գլ. ժգ. 22. Ղուկ. ժ. 13. 3 Գլ. ժգ. 23. Ղուկ. ժե. 25. Յով. ը. 5. 4 Գլ. ժգ. 3. 5 Գլ. ժգ. 5. ե. իե. Ղուկ. է. 22. 6 Գլ. ժգ. 6. Ղուկ. է. 23. 7 Գլ. ժգ. 7. Ղուկ. է. 24. 8 Գլ. ժգ. 8. Ղուկ. է. 25. 9 Գլ. ժգ. 9. Ղուկ. է. 26. 10 Գլ. ժգ. 10. Ղուկ. է. 27. 11 Ղուկ. է. 28. 12 Գլ. ժգ. 12. Ղուկ. ժզ. 16. 13 Գլ. ժգ. 13. Ղուկ. ժզ. 17. 14 Գլ. ժգ. 14. Ղուկ. ժ. 13. 15 Գլ. ժգ. 15. Ղուկ. ժ. 21. 16 Գլ. ժգ. 16. Ղուկ. է. 31. 17 Գլ. ժգ. 17. Ղուկ. է. 32. 18 Գլ. ժգ. 18. Ղուկ. է. 33. 19 Գլ. ժգ. 19. Ղուկ. է. 34. 20 Գլ. ժգ. 20. Ղուկ. ժ. 13. 21 Գլ. ժգ. 21. Ղուկ. ժ. 13. Եզ. իզ. 5. 22 Գլ. ժգ. 22. Ղուկ. ժ. 14. 23 Գլ. ժգ. 23. Ղուկ. ժ. 15. 24 Գլ. ժգ. 24. Ղուկ. ժ. 16. 25 Գլ. ժգ. 25. Ղուկ. ժ. 21. 26 Գլ. ժգ. 26. Ղուկ. ժ. 22.

27 Ումէ՛ն բան ինձի տրուեցաւ իմ Հօրմէս, ու
ոչ ոք կ՚ճանչնայ Որդին՝ բայց Հայրը, և ոչ ոք
կ՚ճանչնայ Հայրը՝ բայց Որդին, և ան՝ որուն
28 որ Որդին ի՛ւրմէ յայտնել՝ կ՚ուզէ ինձի, բա-
լոր յոգնած ու բեռնաւորուածներս, և ես ձեզ
29 պիտի հանգչեցնեմ։ Իմ լուծս ձեր վրայ
առէ՛ք, ու ինծմէ սորվեցէ՛ք՝ որ հեզ եմ ու
սրտով խոնարհ, և ձեր անձերուն հանգիստ
30 պիտի գտնէ՛ք։ Ումկա՛ն որ իմ լուծս
քաղցր է՝ և իմ բեռս թեթեւ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Փրկուածը կը յանդիմանէ փարիսեցւոց կուրութիւնը շաբաթ
պահած վրայով։ 3 Սուրբ Գիրքերով։ 8 Քահանայ։ 13 Ձեռ.
բուշլամ մը։ 22 Կոյր ու համր դեւահար մը կը բժշկեն։ 31 Կը
մեղքին քէն Սուրբ Հոգիին դէմ եղած հայհոյութիւնը պիտի
չներուի։ 36 Ի քէն գաւառի խոսքերս հաշիւ պիտի
պահի։ 38 Կը յանդիմանեն անհաւատները որ նշան կը խնդրեն։ 40 Ի կը յանգչին քէն ովկ իր եղբայրը։ Իր ժողովրդ։

1 Ա՛նատներ շաբաթ օրը դնաց ար-
տերուն միջէն, և իր աշակերտները անօթի-
ցան, ու սկսան ցորեն հասկեր փրցընել և ու-
2 տել։ Փարիսեցիները երբոր տեսան՝ ըսին անոր,
Ա՛հա քու աշակերտներդ կը գործեն ինչ որ
3 արժան չէ շաբաթ օրը գործել։ Ան ալ անոնց
ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ը-
րածը, երբոր անօթեցաւ ինքը ու անոնք որ
4 իր հետն էին. ինչպէս մտաւ Աստուծոյ տա-
նը, և Առաջաւորութեան հացերը կերաւ,
որ ոչ իրեն օրինաւոր էր ուտել, և ոչ անոնց
որ իր հետն էին, բայց միայն քահանաներ-
5 նուն։ կամ չէ՞ք օրէնքին մէջը կարդացեր,
որ քահանաները շաբաթ օրերը տաճա-
րին մէջ շաբաթը կը պղծեն՝ ու անմեղ են։
6 Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ աս տեղը տաճարէն
7 մեծ մէկը կայ։ Եւ եթէ դուք գիտնայիք թէ ին-
ծի կ՚ուզէ՝ Ողորմութիւն կ՚ուզեմ՝ ու չէ թէ զոհ,
անպարտներուն չէիք դատապարտեր։
8 Քանզի Որդին մարդոյ շաբաթին տէրն է։
9 Եւ անկէ երթալով՝ եկաւ անոնց ժողովա-
10 րանը։ Ու նոն մէկ մարդ մը կար՝ որուն ձեռ-
քը չորցած էր. և հարցուցին անոր՝ ու ըսին
թէ՝ Շաբաթ օրը բժշկել արժան է, որ անոր
11 վրայով ամբաստանութիւն բնեն։ Ան ալ ըսաւ
անոնց, Ձեզմէ ո՞ր մարդը կայ՝ որ մէկ ոչխար
մը ունենայ, և անիկա շաբաթ օրը ի փոսն մէջ
իյնայ, պիտի չբռնէ՞ ու վեր հանէ զանիկա։
12 Ուրեմն որչափ աւելի մարդը ոչխարէն ար-

ժանաւոր է։ Ուստի՝ շաբաթ օրը բարի գործել արժան է։
13 Յետոյ մարդուն ըսաւ, Երկնցուր ձեռքդ։
Ան ալ երկնցուց, ու ողջացաւ միւսին պէս։
14 Իսկ Փարիսեցիները դուրս ելլելով՝ անոր
վրայ խորհուրդ կ՚ընէին թէ ինծի՞ անկա
կորսնցընեն։
15 Եւ Յիսուս երբոր գիտցաւ՝ հոնտեղէն
անկէ. և շատ ժողովուրդներ անոր եկան
16 ետեւէն, ու ամէնը բժշկեց։ Եւ պատուիրեց սա-
տանկ անոնց որ զինքը ճանչնալ չտան։
17 Որ կատարուի Եսայի մարգարէին ձեռքով
18 ըսուած խօսքը, Ա՛ն իմ ծառաս՝ որ ընտրե-
ցի, և իմ սիրելիս՝ որուն հաճեցաւ իմ անձս.
իմ Հոգիս անոր վրայ պիտի դնեմ, ու Հեթա-
19 նոսներուն իրաւունք պիտի պատմէ։ Ոչ պի-
տի վիճի, և ոչ պիտի ազաղակէ, և ոչ մէկը
պիտի լսէ անոր ձայնը հրապարակներուն մէջ։
20 Ջախջախած եղէգը պիտի չկոխէ, ու պղպեղած
պատրոյգը պիտի չմարէ, մինչև որ դատա-
21 տաը յաղթութեան հանէ։ Եւ Հեթանոսները
անոր անունը պիտի յուսան։
22 Ա՛նատներ կոյր ու համր դեւահար մը բե-
րին իրեն, և զանիկա բժշկեց, անանկ որ համր
23 ըրբ ու կոյրը խօսեցաւ ու տեսաւ։ Եւ բոլոր
ժողովուրդները զարմացան ու կ՚ըսէին, Մի-
24 թէ այս է Դաւիթի որդին։ Բայց փա-
րիսեցիները երբոր լսեցին՝ ըսին, Ասիկա ան-
դիս դեւերուն չհաներ դեւերը՝ բայց դեւերուն իշ-
25 խանաւորով։ Եւ Յիսուս անոնց խոր-
հուրդները իմանալով՝ բսաւ անոնց, Ամէն
թագաւորութիւն իրեն դէմ բաժնուած՝ կ՚աւե-
րուի. և ամէն քաղաք կամ տուն իրեն դէմ
26 բաժնուած՝ չկրնար կենալ։ Եւ թէ որ Սատա-
նան Սատանայ կը հանէ, իրեն դէմ բաժնուե-
ցաւ. ուստի ինծի՞ պիտի կենալ անոր թա-
27 գաւորութիւնը։ Ու թէ որ ես Բէելզեբուղով
դեւերը կը հանեմ, ձեր որդիները ինո՞վ կը
հանեն. ուրեմն անոնք պիտի ըլլան ձեր դա-
28 տաւորները։ Բայց թէ որ ես Աստուծոյ Հո-
գիովը կը հանեմ դեւերը, ուրեմն Աստուծոյ
29 թագաւորութիւնը ձեր վրայ հասած է։ Կամ
ինծի՞ կրնայ մէկը զօրաւոր մարդու մը տունը
մտնել, և անոր կահաւորներն յափշտակել, թէ
որ առաջ ան զօրաւոր մարդը չկապէ. ու
30 ետքը անոր տունը կողոպտէ։ Ան որ իմ հետս
չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ
31 չժողվէ՝ ցիրուցան կ՚ընէ։ Անոր համար ձե-
զի կ՚ըսեմ, Ամէն մեղք ու հայհոյութիւն մի-

---

1 Գլ. իբ. 18։ Գաղ. ա. 19։ Ա Կոր. ժե. 7։ 2 Ա Կոր. ը. 1։ 3 Ա Թագ. իա. 6։ 4 Ղեւ. իդ. 9։ Ա Կոր. ը. 13։ 5 Թուոց իե. 9։ Ա Կոր. թ. 9։ 6 Ա Կոր. ը. 1։ 7 Ա Կոր. ը. 16։ 8 Ղեւ. իգ. 31։ Մտ. ժբ. 2։ 9 Ա Կոր. ը. 21։ 10 Ա Կոր. ը. 9։ 11 Ա Կոր. ը. 12։ 12 Ա Կոր. ը. 1։ 13 Գլ. ժբ. 1։ 14 Գլ. բ. 23։ 15 Գլ. ժբ. 2։ 16 Գլ. բ. 23։ 17 Գլ. ժբ. 2։ 18 Գլ. ա. 11։ 19 Ա Կոր. ը. 21։ 20 Ա Կոր. ը. 22։ 21 Գլ. ժբ. 2։ 22 Գլ. ժբ. 2։ 23 Գլ. ժբ. 2։ 24 Գլ. ժբ. 2։ 25 Գլ. ժբ. 2։ 26 Գլ. ժբ. 2։ 27 Գլ. ժբ. 2։ 28 Գլ. ժբ. 2։ 29 Գլ. ժբ. 2։ 30 Գլ. ժբ. 2։ 31 Գլ. ժբ. 2։

ան ներսն մտցդ, Թայց Աստուծ Հոգ ոչն դէմ
եղած հայհոյութիւնը պիտի չներսն մտցդ.
32 Եւ ով որ Որդուոյ մտցդ դէմ բան կ'ըսէ՝
պիտի ներսն անոր, բայց ով որ Հոգւոյն
Սրբոյ դէմ կ'ըսէ՝ պիտի չներսն անոր, ոչ աս
աշխարհիս մէջ և ոչ գալու աշխարհին մէջ։
33 Կամ ծառը բարի րրէք՝ ու անոր պտուղը
բարի, կամ ծառը չար րրէք՝ ու անոր պտուղը
չար. ծառը պտուղէն կը ճանչցուի։
34 Խիներու ծնունդներ, ի՞նչպէս կրնաք բարի
խօսիլ, որ չար էք. քանզի որ սրտին առատ-
35 յեն բերանը կը խօսի. բարի մտցդը իր
պտուղն բարի դանձէն բարի բաներ կը հանէ,
և չար մտցդը իր ոչնդն չար գանձէն չար բաներ
36 կը հանէ. Բայց ձեզի կ'ըսեմ՝ թէ ամէն գա-
տարկ խօսքերու համար՝ որ մտցդիկ կը խո-
սին, դատաստանին օրը հաշիւ պիտի տան.
37 քանզի որ քու խօսքերէդ պիտի արդարանաս,
և քու խօսքերէդ պիտի դատապարտուիս։
38 Ադամներ գրիչներէն ու փարիսեցիներէն
անոնք պատասխան առին իրեն ու ըսին,
վարդապետ, կ'ուզենք քեզմէ նշան մը տես-
39 նել։ Անիկա պատասխան առաւ ու անոնց
ըսաւ, Չար և շնացող ազգը նշան կ'ուզէ, և
ոչնդն նշան պիտի չտրուի անոր, բայց միայն
40 Յովնան մտցդապէին նշանը. Քանզի ինչպէս
որ Յովնան երեք օր ու երեք գիշեր կէտ ձու-
կին փորին մէջն էր, անանկ ալ Որդին մտցդ-
պիտի րլլայ երկրին սրտին մէջը երեք օր ու
41 երեք գիշեր։ Նինուէի մտցդիկը դատաստա-
նին ձշ ատ ազգին դէմ պիտի կանգնի ու պիտի
դատապարտէ անոնք, քանզի որ Յովնանին
քարոզութիւնովը զղջաց եկան. և ահա Յով-
42 նանէն մեծ մէկը կայ հոս։ Հարաւի թագու-
հին դատաստանին ձշ ատ ազգին դէմ պիտի
կանգնի ու պիտի դատապարտէ անոնք, քանզի
որ երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնին ի-
մաստութիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէն մեծ
մէկը կայ հոս։
43 Ու երբոր պիղծ ոգին մտցդ ել կ'ելլէ,
անջուր տեղեր կը պտրտի, հանգստու-
44 թիւն կը փնտռէ ու չգտնէ. Անոնքն կ'ըսէ,
Դառնամ նորէն իմ տունս՝ ուրկից որ ելայ.
և գալ գայ ըննի կը գտնէ պարապ, սրբ-
45 րած ու յարդարուած։ Անոնքն կ'երթայ
և իր հետը կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ
իրմէ աւելի չար, ու մտնելով հոն կը բնակին,
և անո մտցդուն վերջը առջինէն դէշ կ'րլլայ.
ասանկ պիտի րլլայ ատ չար ազգին ալ։

46 Ու քանի որ խնքը ժողովուրդին կը խօսէր,
ահա իր մտյրը ու եղբայրները դուրսը կայ-
47 ին, և կ'ուզէին իր հետը խօսիլ։ Ու-
մէկը իրեն րսաւ, Ահա քու մտյրդ ու եղբայր-
ներդ դուրսը կայներ են, և կ'ուզեն հետդ
48 խօսիլ։ Ան ալ իրեն րսողին պատասխան ար-
ձակ ու րսաւ, Ո՞վ է իմ մտյրս, և ո՞վ են իմ
49 եղբայրները։ Եւ իր ձեռքը դէպ իր աշա-
կերտներուն երկարեցնելով՝ րսաւ, Ահա իմ
50 մտյրս և իմ եղբայրներս. վասն զի ով որ
իմ երկնաւոր Հօրս կամքը կատարէ, անիկա
է իմ եղբայրս և քոյրս ու մտյրս։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Անոր օրը Յիսուս տունէն ելլելով՝ նստաւ
2 ծովեզրը. Եւ շատ ժողովուրդներ քո-
վը ժողվուեցան, անանկ որ խնքը նաւ մը-
տաւ ու նստաւ, և բոլոր ժողովուրդը ծովե-
3 զերքը կայներ էր։ Ու շատ բաներ խօսեցաւ
անոնց առակներով, և րսաւ,
4 Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ.
ու երբոր կը ցանէր՝ մէկ քանիները ճամբուն
քովը ինկան, և թռչուններն եկան ու կերան
5 զանոնք։ Եւ ուրիշները ապառաժուտ տե-
զերու վրայ ինկան՝ ուր որ շատ հող չկար,
և շատ մը բուսան՝ հողը խորունկութիւն
6 չունենալուն համար. Արեւուն ծա-
գած ատենը այրեցան, ու արմատ չունենալ-
7 նուն համար չորցան։ Եւ ուրիշները խնկան
փուշերու մէջ, և փուշերը եկան ու խեղդե-
8 ցին զանոնք։ Եւ ուրիշները ինկան ապկի հո-
ղի մէջ, ու պտուղ կու տային՝ որը հարիւր
հարիւր, որը վաթսուն, և որը երեսուն։
9 Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։
10 Ու աշակերտները մտնելով՝ րսին իրեն,
Ինչո՞ւ համար առակներով կը խօսես անոնց։
11 Ան ալ պատասխան առաւ ու րսաւ անոնց,
Անոր համար՝ որ ձեզի տրուած է գիտնալ
երկնից թագաւորութեանը խորհուրդները,
12 և անոնց տրուած չէ։ Վասն զի ով որ ունի,
անոր պիտի տրուի ու պիտի աւելցայ. և ով
որ չունի, ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի։
13 Անոր համար առակներով կը խօսիմ անոնց,
որ կը տեսնեն՝ ու չեն տեսներ, և կը լսեն ու
14 չեն լսեր ու միտք չեն առներ։ Եւ անոնց

ա Գործ. ե. 31։ բ Գործ. ժա. 19։ ժգ. 23։ Ցաքեայ. ե. 12։ 1 Պետ. դ. 14։ գ Գործ. է. 17։ Ղուկ. գ. 43։ դ. 44։ ե Գործ. գ. 7։ խգ. 32։ զ Ղուկ. գ. 43։ է Գործ. ժա. 1։ Մատ. ժգ. 1։ Ղուկ. ժա. 29։ թ Մատ. ժգ. 11։ Ղուկ. ժա. 16։ 29։ Ցաքեայ. բ. 15։ 22։ ժ Ես. ծե. 3։ Գործ. ժգ. 4։ Մատ. ը. 28։ Ցաքեայ. գ. 13։ ժա Ցաքեայ. գ. 17։ ժբ Ղուկ. ժա. 32։ ժգ Ցես նրեմ. գ. 11։ Եզեկ. ժգ. 31. 32։ ժդ Ես. խ. 2։ Մատ. ժգ. 14։ Մարկ. դ. 11։ Ղուկ. ը. 10։ ժե Մատ. ժգ. 31։ Ղուկ. ը. 18։ 20։ 21։ ժզ Մատ. ժգ. 33։ Մարկ. դ. 30։ ժէ Գործ. ժա. 15։ Մատ. գ. 9։ ժը Գործ. ժա. 25։ ժգ. 17։ Մատ. գ. 11։ ժթ Կոչ. գ. 11։ Երբ. ե. 21։ Ղուկ. ը. 11։ Մատ. գ. 31։ Ղուկ. ը. 19։ 20։ 21։ ի Գործ. ժա. 15։ Մատ. գ. 9։ ի Գործ. ժա. 25։ ժգ. 17։ Մատ. գ. 11։ ի Կոչ. ը. 10։ ի Ցաքեայ. բ. 27։ ի Գործ. ժա. 19։ Մատ. ժգ. 31։ Ղուկ. ը. 19։ ի Գործ. ժգ. 33։ Մատ. գ. 12։ ի Գործ. ժա. 19։ Մատ. ժգ. 31։ Ղուկ. ը. 19։ ի Գործ. ժգ. 33։ Մատ. գ. 12։ ի Գործ. ժա. 19։ Մատ. ժգ. 31։ Ղուկ. ը. 19։ ի Գործ. ժգ. 33։ Մատ. գ. 12։ ի Գործ. ժա. 19։ Մատ. ժգ. 31։ Ղուկ. ը. 19։

վրայ կը կատարուի էսպիսին մարգ արէւտիւնը որ կ'ըսէ, Ի սկզբան պիտի լսէք ու պիտի չիմանաք, և տեսնելով պիտի տեսնէք ու պիտի
15 ոչ հասկնաք։ Ընչու որ սա ժողովուրդին սիրտը ծանրացաւ, և իրենց ականջներովը ծանր լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որ չերկայ իրենց աչքերով տեսնեն և ականջներով լսեն և սրտով իմանան ու դարձի գան, և
16 ես անոնք բժշկեմ։ Բայց ձերոնց աչքերուն որ կը տեսնեն, ու ձեր ականջներուն
17 որ կը լսեն։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ շատ մարգարէներ և արդարներ փափաքեցան ձեր տեսածներդը տեսնել՝ ու չտեսան, և ձեր լսածներդը լսել՝ ու չլսեցին։
18 Դուք դուք մարմ ցանողին առակը լսեք։
19 Երբ Ամէն մէկը որ Թագաւորութիւնան խօսքը կը լսէ ու միտք չառնիր, չարը կու գայ ու անոր սրտին մէջ ցանուածը կը յափշտակէ. ասիկա ան է որ ճամբուն քովը ցանուեցաւ։
20 Իսկ ապառաժուտ տեղերու վրայ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, շուտ մը հա-
21 րախորհուրդ կ'ընդունի զանիկա. Բայց իր մէջը արմատ չունենալով՝ քիչ ժամանակ կը տևէ. ու երբոր նեղութիւն կամ հալածանք լլայ խօսքին համար, շուտ մը կը գայթակղի։
22 Իսկ Եւ փշերուն մէջ ցանուածը՝ սա է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, աշխարհիս գրաւմունքը և հարստութիւնան խաբէութիւնը խօսքը
23 կը խեղդեն, ու կ'ըլլայ անպտուղ։ Իսկ պտղի հողի մէջ ցանուածը ան է՝ որ երբ կը լսէ խօսքը, միտք կ'առնէ, և պտուղ կու տայ՝ որը հարիւր, որը վաթսուն, ու որը երեսուն։
24 Ուրիշ առակ մին ալ յառաջ բերաւ անոնց ու ըսաւ, Երկնից Թագաւորութիւնը նմանեցաւ մէկ մարդու մը, որ իր արտին մէջ բա-
25 րի սերմ ցանեց։ Ու երբոր մարդիկ կը քնանային, իր թշնամին եկաւ ու ցորենին մէջ
26 սրամ ցանեց և գնաց։ Ու երբոր խոտը բուսաւ ու պտուղ բերաւ, անկէ ետև պտուն ալ
27 երեցաւ։ Ուստի տանտէրոջը ծառաները մօտեցան ու իրեն ըսին, Տէր, չէ՞ որ դուն քու արտիդ մէջ բարի սերմ ցանեցիր։ ուրկից
28 պտուն ունի։ Եւ անիկա ըսաւ անոնց, Մէկ Թշնամի մարդ մը բրած է ասիկա. Ծառաները իրեն ըսին, Հիմա կ'ուզե՞ս որ եր-
29 թանք անիկա ժկզբ քաղենք։ Ան ալ ըսաւ, Չէ, չըլլայ թէ պտուղը քաղած ատեննիդ ցո-
30 րենն ալ անոր հետ փրցնէք։ Թող առէք որ երկուքն ալ միասին մինչև հունձքը. և հունձքին հունձքի ատենը պիտի ըսեմ, Առաջ պտուղ քաղեցէք, և անիկա խուրձ խուրձ կապեցէք զայն ետևնէ հանելու, իսկ ցորենը իմ ամբարս մտցուցէք։
31 Ուրիշ առակ մին ալ յառաջ բերաւ անոնց ու ըսաւ, Երկնից Թագաւորութիւնը նմանեցաւ հատիկ նեխի մը որ մարդ մը առաւ՝ իր
32 արտին մէջը ցանեց։ Որ ամէն սերմերէն պզտիկ է, ու երբոր աճի՝ ամէն խոտերէն մեծ է, ու ծառ կ'ըլլայ, անոնց որ երկինքի թռչունները կու գան և անոր ճիւղերուն վրայ կը հանգչին։
33 Ուրիշ առակ մին ալ պրուցեց անոնց — Երկնից Թագաւորութիւնը խմորին նմանի է, որն որ կինկ մը առաւ՝ երեք դրիս ալիւրի մէջ պահեց, մինչև որ ամէնն ալ խմորեցաւ։
34 Յիսուս ամէն բաները առակներով խօսեցաւ ժողովուրդին, ու առանց առակի բան
35 մը չէր խօսեր անոնց։ Որ կատարուի մարգարէին ձեռքով ըսուած խօսքը, Առակներով պիտի բանամ իմ բերանս, պիտի ծորացնեմ ի վեր ծածկուած բաները յառաջ աշխարհի ստեղծուելնէն։
36 Յետոյ Յիսուս ժողովուրդները թողուց, տունը եկաւ, և իր աշակերտները մտան իրեն ու ըսին, Բացատրէ մեզի արտիին առակը
37 մոլեղի մասին։ Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց, Բարի սերմը ցանողը Որդի է
38 մարդոյ է։ Իսկ արտը աշխարհս է, իսկ բարի սերմը անոնք են որ Թագաւորութեանը որդիքն են, բայց մոլեղին չարին որդիքն են.
39 Իսկ թշնամին որ անոնք ցանեց՝ Սատանան է, և հունձքը աշխարհս վերջն է, ու հնձողներ
40 որ հրեշտակներն են։ Արդ, ինչպէս որ մոլեղը կը ժողվեն ու կրակի մէջ կ'այրեն, աշխարհս
41 վերջն ալ անանկ պիտի ըլլայ։ Որդի մարդոյ իր հրեշտակները պիտի խրկէ, ու անոնք ժողվեն անոր Թագաւորութենէն բոլոր գայթակղութիւնները և անոնք որ անօրէնութիւն կը
42 գործեն, Ու կրակի հնոցին մէջ պիտի ձգեն զանոնք. Հոն պիտի լլայ լայ ու ակռաներ
43 կրճտել։ Անատնեք արդեւ պիտի փայլին արդարները իրենց Հօրը Թագաւորութեանը մէջ։ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ։
44 Դարձեալ երկնից Թագաւորութիւնը արտին մէջ պահուած գանձի նմանի է, որ անիկա մէկ մարդ մը գտնելով՝ կը ծածկէ, և ուրախութենէն կ'երթայ ծոլոր ունեցածը կը ծախէ, ու անը արտը կը գնէ։

ի · Նո · գ · ֆ · Եգէկ · ժբ · ե · Մ՝ոբ · գ · 32 · Դ՝ան · բ · 10 · Ճ՝ոխ · ժբ · 40 · Գ՝ոբ · խբ · 26 · 27 · Հ՝ոռմ՝ · ժ՝ա · ֆ · բ Կոբ · գ · 14 · 15 ·
ե Նբբ · ե · 11 ·
ի Գէ · ժգ · 17 · Դ՝ան · ժ · 23 · 24 · Ճ՝ոխ · բ · 10 · Գ՝ոբ · ֆ · 14 · Դ՝ան · ժբ · 11 · Ա՝մ՝ս · գ · 7 · Ես՝այ · խգ · 6 · Ղ՝ուկ · ե · 10 ·
ա · 15 ·
ի Նբբ՝մ · գ · 3 ·
ղ Գէ · ԺԹ · 23 · Մ՝ոբ · ժ · 23 · Դ՝ան · ժբ · 21 · ՝ Ձի՝մ · գ · 8 · բ Ձի՝մ · գ · 10 ·
ե Գէ · գ · 12 ·
ի Նո · ԺԸ · 2 · Եգէկ · ֆ · 1 · Մ՝ոբ · գ · 21 · Դ՝ան · ժգ · 13 ·
ժ · 15 ·
ի Նբբ · ժ՝ա · 13 · ՝ Գ՝ոբ · ժ՝ա · 9 · բ Ձի՝մ · գ · 1 ·
ե Նբբ՝մ · ե · 11 ·
ի Գէ · ժ՝ա · 9 · բ Ձի՝մ · ե · 35 ·
ի Գէ · ժգ · 11 · Դ՝ան · ժ · 23 · 24 · Ճ՝ոխ · ժգ · 13 · Ղ՝ուկ · ժ · 16 · Ես՝այ · խգ · 6 · Կ՝ոչ՝ · ո · 8 ·
ղ Ծն՝ · գ · 15 · Ճ՝ոխ · ե · 14 · Գ՝ոբ · ժգ · 10 · ՝ Ճ՝ոխ · գ · 8 · Ճ՝ոխ · ժգ · 15 · Ճ՝այ՝ · ժգ · 15 ·
ե Գէ · ժգ · 7 · բ Գ՝ան · ե · 1 · 2 ·
ի Գէ · ԺԲ · 12 · Ճ՝այ՝ · ԺԹ · 40 · ֆ · 10 ·
ե Գէ · ը · 12 · Հ՝ռ · 10 ·
ի Դ՝ան · ժբ · 2 · ՝ Կ՝ոբ · ժբ · 42 · 43 ·
ե Հ՝ռ · 2 ·
ի Փիլ · գ · 7 · 8 ·
ի Նո · ԺԸ · 1 · Ճ՝այ՝ · գ · 13 ·

45 Դարձեալ երկինք բազատրաբիւնը վա-
ճառականի մարդոյ մի նմանի է, որ գեղեցիկ
46 մարգարիտներ կը փնտռէ. և [1]մէկ պատուա-
կան մարգարիտ մը գտնելով՝ գնաց իր բոլոր
ունեցածը ծախեց, ու զանիկա գնեց։
47 Դարձեալ երկինք բազատրաբիւնը ծովը
ձգուած ուկանի մը նմանի է, որ [2]ամէն տե-
48 սակէն կը ժողվէ. Որ երբ լեցուեցաւ՝ ցամա-
քը հանելին, ու նստած՝ ազկիները ամանները
մէջ ժողվելին և անդարը գոբա ձգելին։
49 Աստէն պիտի ըլլայ աշխարհիս վերջը. հրե-
շտակները պիտի ելլեն ու արդարները մէ-
50 ջէն չարերը պիտի զատեն, և [3]պիտի ձգեն
զանոնք կրակի հնոցին մէջ. հոն պիտի ըլլայ
լալ ու ակռաները կրճտել։
51 Ըսաւ անոնց Յիսուս, Հասկցա՞ք սա ամէն
52 բաները. բոլոր անոր, Այո, Տէր։ Ան ալ
բսաւ անոնց, Ասոր համար ամէն գրիչ որ երկ-
նից իշխանութեան աշակերտուած է՝ նման
է տանուտէր մարդու մը որ իր գանձէն [4]նոր
ու հին բաներ կը հանէ։
53 Ու երբոր կատարեց Յիսուս սա առակները,
54 անկէ մեկնեցաւ։ [5]Ու եկաւ իր գաւառը, ու
անոնց կը սորվեցնէր իրենց ժողովարանին
մէջը. մինչև որ կը զարմանային անոնք ու կ'ը-
սէին, Այսկա ասկի՞ն ունի սա իմաստութիւնը
55 և հրաշքները. [6]Ասիկա հիւսնի որդին չէ՞. ասոր մայրը Մարիամ չը՞կոչուիր, ու [7]ասոր
եղբայրները՝ Յակոբոս և Յովհաննէս ու Սիմոն
56 և Յուդա. Ու ասոր քոյրերը ամէնը մեր
գիւղը չէ՞ն. ալ ինչը ասկի՞ն ունի սա ամէն
57 բաները։ Եւ անոր վրայով [8]կը գայթակղիին.
բայց Յիսուս բսաւ անոնց, [9]Մարգարէ մը
անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր գաւառին ու
58 իր տանը մէջ։ Եւ [10]հոն չսաս հրաշքներ չը-
բաւ անոնց անհաւատութիւնները համար։

ԳԼ· ԺԳ

1 Ատ ժամանակը [11]Հերովդէս չորրորդապետը
2 Յիսուսին համբաւը լսեց. Ու իր ծառաներ-
ուն բսաւ, Ասիկա Յովհաննէս մկրտիչն է.
անիկա մեռելներէն յարութիւն առած է, և
անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան անոր։
3 Վասնզի [12]Հերովդէս Յովհաննէսը բռներ,
զանիկա կապեր ու բանտը դրեր էր՝ իր եղ-
բօրը Փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիադային
4 համար։ Վասն զի Յովհաննէս անոր կ'ըսէր,
5 Դուն օրինաւոր չէ անիկա քեզի ունենալ։ Ուսաի
կ'ուզէր զանիկա սպաննել, բայց ժողովուրդէն
կը վախնար, [13]Ինչու որ իրրև մարգարէ կ'ըն-
6 դունէին զանիկա։ Ու երբոր Հերովդեսին
ծննդեան օրը եղաւ, Հերովդիայի աղիկը
խաղաց հանդիսի մէջ, ու Հերովդեսին
7 հաճելի եղաւ։ Ուսաի երդումով խոստացաւ
8 որ ասոր անոր ինչ որ ուզելու ըլլայ։ Եւ ա-
նիկա առաջ իր մորմէն խրատուելով՝ բսաւ,
Ցուր ինծի հոս Յովհաննէս մկրտչին գլուխը
9 սկուտեղի մը վրայ։ Եւ թագաւորը տրամե-
ցաւ. բայց երդումներուն համար ու իր հետ
նստողներուն համար հրամայեց ըրաւ որ
10 տրուի։ Եւ [14]մարդ խրկելով՝ Յովհաննէսը բան-
11 տին մէջ գլխատեց։ Եւ անոր գլուխը սկու-
տեղով բերուեցաւ ու տրուեցաւ աղջկանը,
12 ան ալ իր մորը տարաւ։ Եւ անոր աշակերտ-
ները եկան ու մարմինը վերցնելով թաղեցին,
և գացին Յիսուսին պատմեցին։
13 Ու [15]երբոր լսեց Յիսուս, անկէ նաւով ա-
նապատ տեղ մը գնաց առանձին. երբոր լը-
սեցին ժողովուրդները՝ ոտքով անոր ետևէն
գացին [16]քաղաքներէն։
14 Ու [17]երբոր գուրս եկաւ, շատ ժողովուրդ
տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, ու անոնց
հիւանդները բժշկեց։
15 [18]Ուր իրիկուան առնէն իր աշակերտները ի-
րեն եկան ու բսին, Հոս անապատ տեղ մին է,
և ժամանակը ուշացած է. արձակէ ժողո-
վուրդները, որ գնգղրը երթան ու իրենց կե-
16 րակուր գնեն։ Եւ Յիսուս անոնց բսաւ, Հարկ
չէ որ առնեք երթան, դուք տուէք անոնց
17 որ ուտեն։ Անոնք ալ բսին անոր, Հոս [19]հինգ
հա՛ց չունինք, բայց միայն հինգ ձկնտակ
18 ու երկու ձուկ։ Ան բսաւ անոնց, Հոս բերէք
19 ինծի զանոնք։ Եւ հրամայեց բրաւ որ ժողո-
վուրդները խոտին վրայ նստին. և հինգ նկա-
նակը ու երկու ձուկը առաւ, ու դէպ ի երկինք
կիները նայելով օրհնեց, ու կտրելով նկա-
նակները աշակերտներուն տուաւ, և աշա-
20 կերտները ժողովուրդին։ Եւ ամէնքը կերան
ու կշտացան. և տասներկու կողով լեցուն
21 ուկլցած կտորանոցները վերցուցին։ Եւ
անոնք որ կերան՝ հինգ հազարի չափ էրկ
մարդիկ էին՝ կիներէն և տղաքներէն զատ։
22 [20]Ու շատ չանցաւ աշակերտները արտարցուց որ
նաւը մտնեն, և իրմէ առաջ անդին կողմը
անցնին, մինչև որ ինքը ժողովուրդները ար-

---

† Ա. ա-ի· ը· 4· գ· 11· 12· ը· 10· 18·
* Գլ· ի· 10·
‡ Գլ· ի· 32·
§ Հմ· 44·
= Ելք· է· 15·
‖ Գլ· ը· 35· Մարկ· ը· 3· 4·
¶ Ա. ա-ի· ի· 18· 23·
# Ես· ի· 7· Մարկ· ը· 3· Ղուկ· գ· 23· Յովհ· ը· 42·
** Գլ· ժը· 48·
†† Մարկ· ժէ· 40·
‡‡ Մարկ· գ· 11· Ղուկ· ի· 1·
§§ Մարկ· գ· 17· Ղուկ· գ· 19· 20·
‖‖ Ղէ· ժը· 16· ի· 21·
¶¶ Գլ· ես· 20· Ղուկ· ի· 1·
Ես· է·
*** Գլ· ժ· 23· ժը· 15· Մարկ· գ· 24· Ղուկ· ի· 1· 2·
††† Ելս· երբոր Յիսուս
‡‡‡ Գլ· ի· 36· Մարկ· գ· 24·
§§§ Մարկ· գ· 22· Ղուկ· ի· 18· Յովհ· գ· 2·
‖‖‖ Գլ· ժէ· 26·
¶¶¶ Ելս· Եւ Յիսուս

23 Ձակէ. [b]Եւ ժողովուրդները արձակեցին եա-
քը՝ ինքը լեռը եկաւ առանձին աղօթք ընե-
լու. ու [c]երբոր իրիկուն եղաւ՝ հոն միայնակ էր.
24 իսկ նաւը արդէն ծովուն միջտեղը ալիք-
ներէն ծանրանան միջ էր, ինչու որ հովը գէմ էր.
25 Ու գիշերուան չորրորդ պահուն Յիսուս գնաց
26 [d]անոնց գնաց՝ ծովուն վրայ քալելով. Եւ
աշակերտները երբոր անոնք ան ծո-
վուն վրայ կը քալէր, խռովեցան, և ըսին
իրենք իրենց ալ երևակայեցան ըան մըն է. ու վախերնուն
27 կանչուըտուցին. Եւ շուտ մը Յիսուս խօսեցաւ
անոնց ու ըսաւ. Քաջ եղէք, ես եմ, մի վախ-
28 նաք. Պետրոս պատասխան տուաւ անոր ու
ըսաւ. Տէր, եթէ դուն ես՝ հրամայեցը ըրէ
29 ինծի որ քեզի գամ ջուրերուն վրայէն. Ան
ալ ըսաւ. Եկուր. Պետրոս ալ նաւէն իջաւ,
ջուրերուն վրայէն քալեց որ Յիսուսին գտնի
30 երթայ. Բայց հովը սաստիկ տեսնելով՝ վախ-
ցաւ, ու երբոր սկսաւ ընկղմիլ, աղաղակեց
31 ու ըսաւ. Տէր, ազատէ զիս. Եւ Յիսուս
շուտ մը իր ձեռքը երկրցուց, բռնեց զա-
նիկա ու անոր ըսաւ. Թերահաւատ, ինչու
32 երկմտեցար. Ու երբոր նաւը եկան, հովը
33 դադրեցաւ. Եւ անոնք որ նաւուն մէջ
էին՝ եկան երկրպագութիւն ըրին անոր ու
ըսին, Իրաւցընէ Աստուծոյ Որդի ես դուն.
34 [e]Ու անցքի կողմը անցնելով՝ Գինեսարեթի
35 երկիրը հասան. Ու երբոր այն տեղի մարդիկը
ճանչցան զանիկա, հոչակ խրկեցին բոլոր շրջա-
կայ տեղուանքը, ու բոլոր հիւանդները անոր
36 բերին. Եւ կ'ազաչէին անոր, որ միայն իր
հանգերձին թղանցքին դպչին. և [f]անոնք որ
դպան՝ բժշկուեցան.

ԳԼ. ԺԵ

1 Փարիսեցիները եկան գրիչներէ և փարիսեցիներէ՝ որոնք
Երուսաղէմէն գացեր էին՝ Յիսուսի մօտ եկան ու ըսին.
2 Ինչու քու աշակերտներդ Ծերերուն աւան-
դութիւնը զանց կ'ընեն, ինչու որ ձեռքերը
3 Նին չեն լուար, երբոր հաց կ'ուտեն. Ան ալ
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց. Հապա
դուք ինչու Աստուծոյ պատուիրանքը զանց
կ'ընէք ձեր աւանդութիւնովը համար.
4 Քանզի Աստուած պատուիրեց ըսելով. Պատ-
5 կառէ զհայրդ ու զմայրդ պատուէ. Եւ [g]ով որ Հայ-
րը կամ մայրը անիծէ, մահով թող մեռնի.
6 Բայց դուք կ'ըսէք. Եթէ ով որ Հօրը կամ մայ-
րը ըսէ թէ [h]Ան բանը որ ինծմէ պիտի չա-
հիս՝ Աստուծոյ նուէր ընծայ է. ու իր Հայրը
կամ իր մայրը չպատուէ, [i]նա է. և դուք ձեր աւանդութիւնովը Աստուծոյ
7 պատուիրանքը խափանած էք. [k]Կեղծաւոր-
ներ, ապէկ մարգարէութիւն ըրաւ ձեր մասին
8 Հոսկի ու ըսաւ. [l]Այս ժողովուրդը դէմ [m]շրթունքներովը պիտի կը պատուէ, բայց իրենց
9 սիրտը հեռացած պատուած է ինծմէ. Ու պա-
տուիրած բաներնին [n]մարդոց պատուիրանքներ ուսուցանելով.
10 [o]Ու ժողովուրդները իրեն կանչելով՝ ըսաւ
11 անոնց. Լսեցէք ու միտք առէք. [p]Չէ թէ
ինչ որ բերանը կը մտնէ՝ կը պղծէ մարդը,
հապա ինչ որ բերնէն կ'ելլէ՝ անիկա կը պղծէ մարդը.
12 Աշակերտները իր մօտեցան եկան՝ ըսին ի-
րեն, Գիտե՞ս որ փարիսեցիները գայթակղե-
13 ցան երբոր լսեցին այս խօսքը. Ան ալ պա-
տասխան տալով ըսաւ. [q]Ամէն տունկ որ իմ
երկնաւոր Հայրս չէ տնկեր՝ պիտի խլուի.
14 Թող տուէք անոնք. [r]Ինքնին կոյր են կոյրերու առաջնորդ. իսկ թէ որ կոյրը կոյրին առաջ-
նորդէ, երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան.
15 Իր [s]Պետրոս պատասխան տալով՝ անոր ըսաւ.
16 Մեկնէ մեզի այս առակը. Ըսաւ Յիսուս.
17 Դուք ալ տակաւին անմիտ էք. Ու չէ՞ք հաս-
կընար թէ [t]ամէն ինչ որ բերանը կը մտնէ՝
18 փորը կ'երթայ ու արտաքնոցը կը ձգուի. Բայց
[u]բերնէն ելած բաները սրտէն կ'ելլեն, ասոնք
19 են որ մարդը կ'պղծեն. [v]Ինչու որ սրտէն
կ'ելլեն չար խորհուրդներ, սպանութիւններ,
շնութիւններ, պոռնկութիւններ, գողու-
թիւններ, սուտ վկայութիւններ, հայհոյու-
20 թիւններ. Ասոնք են որ կը պղծեն մարդը,
բայց անլուա ձեռքով հաց ուտելը չպղծեր
մարդը.
21 [w]Ու Յիսուս անկէ ելլելով՝ Տիւրոսի ու Սի-
22 դոնի կողմերը գնաց. Ու ահա քանանացի կնիկ
մը ան տանհմանելէն ելած՝ կ'աղաղակէր անոր
ու կ'ըսէր. Ողորմէ ինծի, Տէր՝ որդի Դա-
23 ւիթ իմ դուստրս դեւէն սաստիկ կը չարչարուի. Եւ
ինքը բնաւ պատասխան մը չտուաւ անոր.
ու իր աշակերտները մօտենալով՝ կ'աղաչէին

---

a Մտ. ի. 16։
b Ցհ. ը. 15։ Ղկ. ը. 12։
c Մտ. ի. 23։ Ղկ. թ. 28։
d Մտ. ի. 25։ Ցհ. զ. 19։
e Մտ. ի. 34։ Ղկ. ը. 17։
f Ղկ. զ. 19։ Մտ. թ. 20։
g Ել. ք. 12։ Ղկ. ժթ. 3։ ք Օր. ի. 16։ Ես. ի. 23։ Եզեկ. զ. 25։
h Ել. քա. 17։ Ղկ. ք. 9։ ք Օր. քի. 16։ Ես. ի. 23։ Ղկ. ք. 11։
i Մտ. ի. 14։
k Մտ. ի. 15։ Ղկ. ժ. 39։
l Մտ. ի. 7։
m Մտ. ի. 8։
n Կող. բ. 8։
o Մտ. ի. 10։
p Մտ. ի. 16։
q Մտ. ի. 13։
r Մտ. ի. 14։ Ղկ. ժ. 39։
s Մտ. ի. 15։
t Մտ. ի. 17։
u Մտ. ի. 18։
v Մտ. ի. 19։
w Մտ. ի. 21։ Մրկ. է. 24։

իրեն ու կ՚ըսէին , Աղձակէ տասիկա , մեռած պի-
24 մեր հանէին կ՚ապցակիէ : Եւ ինքը պատաս-
խան տուաւ ու ըսաւ , Ես առիթ չէ չխրկուած
ցոյլ բայց միայն խոպայէլի տանը կորսուած
25 ոչխարներուն : Եւ անիկա եկաւ երկրպագաւ-
իմն կ՚ընէր ասոր ու կ՚ըսէր , Տէր , օգնէ
26 ինծի : Ան ալ պատասխան տուաւ ու ըսաւ ,
Աղէկ չէ ապոց հացը առնել ու չուներուն
27 ձգել : Եւ անիկա ըսաւ , Այո , Տէր , ինչու-
որ շուներն ալ իրենց տիրոջը սեղանէն ին-
28 կած փշրանքներէն կը կերակրուին : Ատոնք-
ներ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու ըսաւ ,
Ով կին , քու հաւատդ մեծ է , քու ուզա-
ծիդ պէս ըլլայ քեզի : Եւ նոյն ժամէն անոր
աղջիկը բժշկուեցաւ :

29 Եւ Յիսուս անկէ գնաց՝ Գալիլեայի ծովի-
կերքը եկաւ , և լեռը ելլելով հոն նստաւ :
30 Եւ շատ ժողովուրդներ իրեն եկան , որ իրենց
հետ ունէին կաղեր , կոյրեր , համրեր , հաշմ-
անդամներ և ուրիշ շատեր , ու ձգելին անոնք
31 Յիսուսի ոտքը , և բժշկեց զանոնք : Անոնք
որ ժողովուրդները զարմացան , տեսնելով որ
համրերը կը խօսէին , հաշմանդամները կը
բժշկուէին , կաղերը կը քալէին և կոյրերը կը
տեսնէին : ու Իսրայէլի Աստուածը կը փառա-
ւորէին :

32 Եւ Յիսուս իր աշակերտներըը մօտը կան-
չելով ըսաւ , Կը խղճամ ժողովուրդին վը-
րայ , ինչու որ հիմա երեք օր է որ իմ քովս են ,
և բան մը չունին ուտելու : ու անոնք անօթի
արձակել չեմ ուզեր , չըլլայ որ ճամբան մնայնին :
33 Իսկ աշակերտներն անոր ըսին , Մենք անա-
պատի մէջ ուսկից պիտի ունենանք այնչափ
հաց , որ այսչափ բազմութիւնը կշատցնենք :
34 Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց , Քանի՞ նկանակ ու-
նիք . անոնք ալ ըսին , Եօթը , ու քանի մը
35 մանր ձուկեր : Եւ հրամայեց ըլլալ ժողովուրդին
36 որ գետնին վրայ նստին : Ու եօթը նկանակը
և ձուկերը առաւ , գոհացաւ և կտրեց ու
տուաւ աշակերտներուն , աշակերտներն ալ
37 ժողովուրդին : Կերան ամէնքը և կշտացան ,
ու եօթը զամբիւղ լեցուն՝ ուռկցած կոտ-
38 րանքներըը վերցուցին : Եւ անոնք որ կերան՝
չորս հազար էրիկ մարդիկ էին՝ կին֊երեխաներէն
զատ : Եւ
39 Ան՝ երբոր ժողովուրդը արձակեց , նաւը
մտաւ ու Մագդալայի սահմաններըը եկաւ :

չակերտներուն որ գան մօտը ըլլան փարիսեցւոց և սադուկեցւոց
խմորին : 12 Յետոյ հասկցան որ չհրամայեց
և Գիտցած գառնանիմեանը : 13 Յիսուս կ՚եկաւ
կեսարացւոց իր մասը : 14 Ես յանդիմանեմ Գիտցած որ կ՚ա-
կեր գիտնայ : 15 և իրեն հետեւիլ ուզողները կը խօսուի
որ իրենց խաչը կրեն :

ԳԼՈՒԽ ԺԶ

1 Եւ փարիսեցիներ ու սադուկեցիներ գալով
եկան , փորձելով՝ իրենէն կ՚ուզէին որ երկին-
2 քէն նշան մը ցուցնէ իրենց : Անիկա պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Երբոր
իրիկուան կ՚ըլլայ , կ՚ըսէք թէ Գարշ պիտի լի-
3 նայ , ինչու որ երկինքը կարմրած է : Եւ առ-
աւտուն՝ Այսօր մրրիկ պիտի ըլլայ , ինչու որ
երկինքը մռայլատ ու կարմրած է : Կեղ-
ծաւորներ , երկինքին երեսը գիտէք դատել ,
բայց ժամանակներուն նշաններըը չէ՞ք կրնար
4 գիտնալ : Չար ու շնացող ազգը նշան կ՚ուզէ ,
և նշան պիտի չտրուի անոր , բայց Յով-
նան մարգարէին նշանը : և Յիսուս անոնք ու
գնաց :

5 Ու երբոր աշակերտները անդի կողմը
6 անցան՝ հաց առնելու մոռցեր էին : Եւ Յի-
սուս անոնց ըսաւ , Զգուշացէք ու զգուշացէք
7 փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն : Անոնք
մէջերնին կը խորհէին ու կ՚ըսէին թէ Հաց չբե-
8 րինք ձեռնին : Իսկ Յիսուս անոնց խորհուրդը
գիտնալով ըսաւ անոնց , Ո՛վ կիրճերնիդ հաւ-
տալով , թէ հաց չառիք ,
9 Դեռ հասկըցար և չէ՞ք յիշեր հինգ
նկանակը հինգ հազարին , ու քանի կողով
10 վերցուցիք : Կամ ալ եօթը նկանակը՝ չորս հա-
11 զարին , ու քանի զամբիւղ վերցուցիք : Ինչ-
պէս չէք հասկրնար թէ ես հացի համար չըսի
ձեզի՝ փարիսեցւոց և սադուկեցւոց խմորէն
12 զգուշանալ : Այնուհետեւ հասկրցան որ հացի
խմորէն զգուշանալ չըսաւ , հապա փարիսե-
ցւոց ու սադուկեցւոց վարդապետութենէն :
13 Եւ Յիսուս Փիլիպպոսի Կեսարիայի կողմե-
րը երթալով՝ իր աշակերտներուն հարցուց ու
ըսաւ , Մարդիկ ումի կ՚ըսեն թէ ես Որդի
14 մարդոյ : Ու անոնք ըսին , Ոմանք Յով-
հաննէս մկրտիչն ես , ուրիշներըը՝ Եղիան ,
ուրիշներն ալ՝ Երեմիան կամ մարգարէներէն
15 մէկը : Ըսաւ անոնց , Հապա դուք ինծի հա-
16 մար ումի կ՚ըսէք թէ ես : Սիմոն Պետրոս պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , Դուն ես Քրիս-
17 տոս՝ կենդանի Աստուծոյ Որդին : Եւ Յիսուս
պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոր , Երանի
քեզ , Սիմոն՝ Յովնանի որդի . Ինչու որ մարդ-
կային և արիւնը քեզի չյայտնեց զայն , հա-
18 պա Իմ Հայրս որ երկինքն է : Եւ ես քեզի

---

1 Գլ . ժ . 5 . 6 . Գործ . 8 . 22 . 26 . ժգ . 46 . Հռոմ . ժե . 8 .
2 Գլ . ե . 6 . Փիլ . 2 . 8 .
3 Մտթ . ե . 31 .
4 Գլ . 2 . 12 .
5 Գլ . ժ . 5 . 6 . Գործ . 8 . 22 . 26 . ժգ . 46 . Հռոմ . ժե . 8 .
6 Ես . ջ . 5 . 6 . Գլ . ժ . 5 . Ղուկ . ե . 33 .
7 Մտթ . ը . 1 .
8 Գ թագ . 2 . 42 .
9 Գլ . ժգ . 18 .
10 = Թագ . թ . 13 .
11 Գլ . ժգ . 17 . Ճառ . ջ . 9 .
12 Գլ . ժե . 24 .
13 Ղուկ . իբ . 18 .
14 Մտթ . ը . 28 .
15 Մտթ . ը . 14 .
16 Ղուկ . ժբ . 1 .
17 Գլ . ժգ . 1 . Ղուկ . ժ . 22 . Մտթ . ը . 11 . Ղուկ . ժ . 16 . ժբ . 34—36 . =
18 Մտթ . ը . 11 . Ղուկ . թ . 18 . = Գլ . ժբ . 36 . Մտթ . ը . 11 . Ղուկ . ժ . 37 . թ . 20 . = Ճառ . 2 . 11 . ե . 2 . Եբր . 2 . 3 .
19 Եփես . ը . 8 .
20 = Կար . ը . 10 . Գաղ . 2 . 16 .
21 Ես . ջ . 22 . Գլ . ժգ . 1 . Ղուկ . թ . 22 . Մտթ . ը . 31 . Գործ . 2 . 23 . 3 . 15 . 4 . 10 . 5 . 30 . 10 . 39 . 13 . 28 . Ա Կորնթ . ժե . 3 . Ա Պետ . 2 . 24 .
22 Ղուկ . թ . 44 . Մտթ . ժզ . 31 . Գործ . 3 . 13 . 4 . 27 . 30 .
23 Գլ . ժ . 33 . Ղուկ . դ . 8 . Յովհ . ը . 44 . Գործ . ե . 3 . Ա Կորնթ . ը . 6 . Եփես . դ . 15 . Ա Պետ . ա . 20 .
24 Մտթ . ժ . 38 . Ղուկ . ժդ . 27 .
25 Մտթ . ժ . 39 . Ղուկ . ժէ . 33 . Յովհ . ժբ . 25 . Ա Յովհ . գ . 16 .
26 Մտթ . ժզ . 8 . Ղուկ . թ . 25 .
27 Մտթ . ժզ . 9 . Ղուկ . թ . 26 .
28 Մտթ . ժզ . 10 . Ղուկ . թ . 27 .

---

1 Մտթ . ժբ . 23 . Ղուկ . ժա . 54 . Յովհ . ը . 6 . Ա Կորնթ . ա . 22 .
2 Ղուկ . ժբ . 54 . Յովհ . ե . 35 .
3 Ղուկ . ժբ . 56 . Ա Կորնթ . ժզ . 20 . Եբր . ժ . 25 . Յակ . ե . 8 . Ա Յովհ . բ . 18 .
4 Մտթ . ժբ . 39 . Ղուկ . ժա . 29 . Ա Կորնթ . ժ . 22 .
5 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 . Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
6 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
7 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
8 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
9 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
10 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
11 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
12 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
13 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
14 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
15 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
16 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
17 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .
18 Մտթ . ժդ . 52 . Ղուկ . ժբ . 7 .

կ՚բանէ որ ՙԴաւն °Քեռրոս էս, ու Ֆաս վէմին վրայ պիտի չհիմնէ իմ եկեղեցիս, և †դժոխքին դռները անոնց պիտի չյաղթեն։
19 ¹Ու երկինքը թագաւորութեան բանալիները քեզի պիտի տամ. և ինչ որ երկրի վրայ կապես, երկինքը մէջ կապուած պիտի ըլլայ. ու ինչ որ երկրի վրայ արձակես, երկինքը մէջ
20 արձակուած պիտի ըլլայ։ ²Ապա աշակերտներուն պատուիրեց, որ մէկու մը չըսեն թէ †Քրիստոսն է։
21 Անկէ ետև սկսաւ Քրիստոս իր աշակերտներուն ցուցընել թէ պէտք է որ ինքը երուսաղէմ երթայ, ու շատ չարչարուածքներ կրէ ծերերէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն, և սպանուի, ու երրորդ օրը յարուի։
22 Բերնէն առնէ և Պետրոս մէկդի առաւ զինքը, և սկսաւ յանդիմանել զանիկա ու ըսել, Քաւ լիցի քեզ, Տէր, սա բանը քեզի
23 չըլլայ։ Ետ ինքը դառնալով՝ Պետրոսին ըսաւ, Երթա դնա, ³Սատանայ, ինծմէ դայթակղութիւն ես դուն. ինչու որ Աստուծոյ բաները չես մտածեր, հապա մարդոց բաները։
24 Աշակերտներ Քրիստոս իր աշակերտներուն ըսաւ, Թէ որ մէկը իմ ետևէս գալ կ՚ուզէ, թող իր անձը ուրանայ և իր խաչը վերցնէ
25 ու իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ով որ կ՚ուզէ իր անձը ապրեցընել, պիտի կորսնցընէ անիկա. և ով որ ինծմէ համար իր անձը կը կորսնցնէ, պիտի գտնէ զանիկա։
26 Զի՞նչ կ՚օգտի մարդուն թէ որ բոլոր աշխարհը շահի ու իր անձը կորսնցընէ, կամ ի՞նչ կրնայ մարդ տալ իր անձին համար։
27 Վասն զի Որդին մարդոյ իր Հօրը փառքովը պիտի գայ իր հրեշտակներուն հետ, և անոնք ալ ամէն մէկուն իր գործերուն համեմատ
28 պիտի հատուցանէ։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ Հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիներ կան՝ որոնք մինչև որ տեսնեն Որդին մարդոյ իր թագաւորութիւնովը եկած։

ԳԼ· ԺԷ·

1 Քրիստոսի աշակերտութիւնը։ 14 Քրիստոս կը բժշկէ լուսնոտը։ 22 Կը նախատանքի իր չարչարանքները։ 24 ու երկու դրամ մասը տալը կը հատուցանէ։

1 Եւ ՚վեց օրէն Յեսու առաւ Պետրոսը ու Յակոբոսը և անոր եղբայրը Յով-

---

1 Յովհ· ա· 42·
• Յհ· Ա֊Ի՛·
2 Երթ֊ս· բ· 20· Ցնծ֊ խ· 14·
3 Ցար· կը· 17· Մտ֊ Ի· 15· Ղ֊ Ի· 19· Եսա· կը· 19·
4 ԳԼ· ժբ· 18· Ցովհ֊ ի· 23·
5 ԳԼ· ժէ· 9· Մարբ· ը· 30· Ղ֊ Ի· 31·
6 Ցովհ· ժ· 31· ԺԱ· 8·
7 Ես բ Թագ· ժԲ· 33·
8 Հռ֊ ը· 7·
9 ԳԼ· Ժ· 28· Մարբ· ը· 34· Ղ֊ Ի· 35· Ժգ· 22· Գործ· ա· 3·
10 Ցհ· ա· Թագ· գ· 3· բ Տիմ· գ· 13·
11 Ղ֊ ԺԷ· 33· Ցովհ· ժբ· 25·
12 Մտ֊ ի֊ 7· 8·
13 ԳԼ· ի֊ 24· Մարբ· ը· 38· Ղ֊ Ի· 39·
14 Ղ֊ ԺԹ· 1· Ջ֊ ԺԳ· 3· ԳԼ· ի֊ 21· Ցուգ· 14·
15 Ցար· ԼԳ· 11· Մտ֊ Ի· 22·
16 բ Գհ֊ ա· 17·
17 ԳԼ· գ· 17· Մարբ· ա· 11· Ղ֊ գ· 22·
18 բ Ես· ի֊ 1·
19 բ Օր· ԺԸ· 11· 19· Գործ· գ· 22· 23·
20 բ Գհ֊ ա· 15·
21 Ղ֊ Ի· 22·
22 Ղ֊ ը· 18· Ի· 21· Ժ· 19· 21·
23 ԳԼ· ԺԱ· 20· Մարբ· ը· 30· Ի· 9·
24 Մտ֊ ֆ· 5· ԳԼ· ԺԱ· 14· Մարբ· Ի· 10·
25 Մտ֊ գ· 6· Ղ֊ Ի· 16· 17· Գործ· գ· 21·
26 ԳԼ· ԺԱ· 14· Մարբ· Ի· 11· 12·
27 ԳԼ· ԺԳ· 5· 19·
28 ԳԼ· ԺԳ· 21·
1 Մարբ· Ի· 14· Ղ֊ Ի· 37·

ՀԱՆՈՒԵԼՈՑ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՄԻԿ ԲԱՐՁՐ ԼԵՌ ՄԸ ՀԱ-
2 ՆԵՑ ԱՌԱՆՁԻՆ։ Ու անոնց առջևը պայծառացաւ, ու իր երեսը փայլեցաւ արեգակի պէս, ու իր հանդերձները ճերմկիկոյսի լուսոյ պէս
3 եղան սպիտակ։ Ահա երևեցան անոնց Մովսէս ու Եղիա
4 ու իր հետը կը խօսէին։ Պատասխան առաւ Պետրոս ու ըսաւ Քրիստոսին, Տէր, ապէկ է որ հոս կենանք. թէ որ կ՚ուզես, երեք խրճիթ չինենք հոս, մէկը քեզի և մէկը Մովսէսի և մէկը Եղիայի։
5 Անոր ու մինչ կ՚ըսէր, ահա լուսաւոր ամպ մը անոնց վրայ հովանի եղաւ. և ահա ամպէն ձայն մը եկաւ կ՚ըսէր, ²Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս
6 որուն հաճեցայ. իմ ³ասոր մտիկ ըրէք։ Աշակերտները երբոր լսեցին՝ երեսնուն վրայ
7 ինկան ու խիստ վախցան։ Ետ Քրիստոս մօտեցաւ ⁴զանոնք ու դպաւ անոնց ու ըսաւ, Ելէք ու մի վախնաք։ Աչքերնին վերցուցին ու մէկը չըտեսան, բայց միայն Քրիստոս։
9 Ու երբոր ան լեռնէն վար կ՚իջնէին, ⁵Քրիստոս պատուիրեց անոնց ու ըսաւ, Ասոր տեսիլքը մարդու մը պատմէք, մինչև Որդին մարդոյ մեռելներէն յարութիւն առնէ։
10 Անոր ⁶ուսուցչապետները Քրիստոսին ըսին, Ինչու գրագիրները կ՚ըսեն թէ Եղիան պիտի գայ նախ քան զքրիստոսն։
11 Պատասխան առաւ Քրիստոս ու ըսաւ անոնց, Եղիան պիտի գայ և ⁷ամէն բան կարգի կը դնէ։
12 Բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ Եղիան արդէն եկած է, և անոնք չճանչցան, հապա ինչ որ ուզեցին՝ բրին անոր. անոնցմէ ալ ⁸Որդի մարդոյ
13 պիտի չորչարուի։ Աշակերտները հասկըցան աշակերտներ որ Մկրտիչ Յովհաննէս մը կըսուի համար բաներ անոնց։
14 Ու երբոր ժողովուրդին քովը եկան, մարդ մը մօտեցաւ անոր, և ծնկաւ վրայ գալով կ՚ըսէր, Տէր, իմ որդւոյ ողորմէ, որ կը լուսնամոլ և չարաչար կը տանջուի, քանզի շատ անգամ կրակի մէջ կ՚ինկնայ՝ ու շատ անգամ
15 ջուրի մէջ։ Ետ անիկա քու աշակերտներուդ
16 բերի, ու չկրցան զանիկա բժշկել։ Քրիստոս պատասխանի առաւ ու ըսաւ, Ով անհաւատ և խոտորեալ ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի պիտի հանդուրժեմ։
17 բերէ՛ զանիկա հոս ինծի բերէք։ Ետ Քրիստոս սաստեց անոր, ու դեւը անկէ ելաւ, և բժշկուեցաւ
18 կուսեցաւ տղան ծառէն։ Աշակերտներ ապա

կերանիցը առանձին Քրիստոս քովը երթայով՝
բսին, Մենք ինչո՞ւ չկրցանք անոնց հանել։
19 Ան Քրիստոս բսաւ անոնց, Ձեր քիթերուն հա-
ւատքին համար. քանզի ճշմարիտ կ'բսեմ
ձեզի, Եթէ որ մանանեխի հատի չափ հաւատք
ունենաք, ու բլուրին ալ բսէք թէ, Ելի՛ հոս
փոխադրուէ, և պիտի փոխադրուի։ ու
20 բան մը անհնարին պիտի չըլլայ ձեզի։ Սակայն
ան տեսակը դուրս չ'ելլեր, բայց միայն ա-
ղօթքով և ծոմապահութեամբ։
21 Եւ երբոր անոնք Գալիլեայի մէջ կը շրջա-
ւէին՝ Քրիստոս բսաւ անոնց, Որդի մը մարդ ու
22 պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը, ու զանոնք
պիտի սպաննեն, ու երրորդ օրը յարութիւն
պիտի առնէ։ ու խիստ տրտմեցան։
23 Երբոր անոնք Կափառնայումի եկան, Երկ-
դրամանոց տուրքը առնողները Պետրոսին եկան ու
բսին, Ձեր վարդապետը երկդրամները
չը՞տալու ցանկը։ Ան անիկա բսաւ, Այո, կը տա-
24 լուանի։ Ու երբոր տունը մտաւ, Քրիստոս
անոր դէմ երբ ու բսաւ, Քեզի ի՞նչպէս
կ'երեւնայ, Սիմոն, երկրիս թագաւորները որ-
մէ՞ն կ'առնեն հարկը կամ տուրքը, իրենց
25 որդիներէ՞ն թէ օտարներէն։ Պետրոս անոր
բսաւ թէ Օտարներէն։ Քրիստոս անոր բսաւ,
26 Ուրեմն որդիքը ազատ են։ Բայց չըլլայ որ
անոնք գայթակղեցնենք զանոնք, դնա ծովը և կարթ
ձգէ, ու առաջի ձուկը որ կ'ելլէ՝ առ, և անոր
բերանը բանալով՝ առածը պիտի գտնես.
զանիկա առ՝ անոնց տուր ինձի և քեզի համար։

ԳԼ. ԺԸ

1 Փրկուած կը գտնուին իր աշակերտները խոստմն ու հնձ
ըլլալ։ 7 գայթակղութիւն շատ։ և պղծիչները չտանջել։
14 կը տարբերուի թէ իրենց վարուքը։ Ինչ մը հարցնել
բան հնա։ Երբոր անոնք մէկ դէմ միաձայն, 21 և թէ քա-
նի անգամ ներելու ենք անոնց։ 23 առակ կը բացատրի թա-
գաւորի մը տուակով, որ հաշիւ ուզեց իր ծառաներէն։ 32 ու
իր ընկերին պարտութիւնը չներողամիտ պատժեց։

1 Յայն ժամուընուկը աշակերտները Քրիստոսին
քովը եկան ու բսին, Ո՞վ է մեծ երկնից թա-
2 գաւորութեանը մէջ։ Եւ Քրիստոս ոտքի մը կան-
չեց երեխ, զանիկա անոնց մէջտեղը կացնե-
3 ցուց, Ու բսաւ, Ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի, Եթէ
որ դարձի չգաք և ոտքով պէս չըլլաք, երկնից
4 թագաւորութիւնը բնաւ պիտի չմտնէք։ Ուս-
տի որ որ իր անձը ան ոտքուն պէս խոնարհե-
ցնէ, անիկա է մեծ երկնից թագաւորու-
5 թեանը մէջ։ Եւ որ ան տեսակ ոտքով մը ըն-

6 դունի իմ անուանովս, զիս կ'ընդունի։ Եւ որ
որ զայթակղեցնէ ան պզտիկներէն մէկը որ
ինծի կը հաւատան, ապրկ է անոր՝ որ իր պա-
րանոցին խոշոր ոտքայի քար մը կախուի, ու
ծովուն անդունդին մէջ ընկղմի։
7 Վա՜յ աշխարհին՝ գայթակղութիւններու
պատճառուելուն։ Վասն զի հարկ է որ գայթակ-
ղութիւնները գան, բայց վա՜յ ան մարդուն
որուն ձեռքով գայթակղութիւնը կու գայ։
8 Ապրկ թէ որ քու ձեռքդ կամ ոտքդ քեզ
կը գայթակղեցնէ, կտրէ անիկա ու քեզմէ
ձգէ։ ապրկ է քեզի կաղ կամ պակասաւոր
մտնել կեանքը, քան թէ երկու ձեռք կամ
երկու ոտք ունենալով ու յաւիտենական կրակին
9 մէջը ձգուիլ։ Եւ թէ որ աչքդ քեզ կը գայ-
թակղեցնէ, հանէ անիկա և քեզմէ ձգէ։
ապրկ է քեզի մէկ աչքով կեանքը մտնել, քան
թէ երկու աչք ունենալով ու կրակին գեհենը
ձգուիլ։
10 Զգոյշ կեցէք որ չանարգէք ան պզտիկնե-
րէն մէկը։ քանզի կ'բսեմ ձեզի որ երկինքի մէջ
հրեշտակներնին միշտ կը տեսանեն իմ
11 Հօրս երեսը՝ որ երկինքն է։ Ինչու որ Որ-
12 դին մարդոյ եկաւ կորսուածը փրկելու։ Ինչ-
պէս կ'երեւնայ ձեզի։ թէ որ մարդ մը հարիւր
ոչխար ունենայ, և անոնց մէկը մոլորի, թող-
ուն ինենասունըինը լեռները չը՞ձգեր, ու եր-
13 թար մոլորածը փնտռեր։ Եւ թէ որ գտնէ
զայն, ըսէք ձեզի, ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի որ
ան մէկի մասին կ'ըլլայ անոր ուրախ-
14 թիւնը՝ քան թէ իննսունինին որ մոլորած չեն։ Ասանկ ալ
ձեր երկնաւոր Հօրմէն չ'ուզեր որ ան պզտիկ-
ներէն մէկը կորսուի։
15 Եթէ որ քու եղբայրդ քեզի դէմ մեղանչէ,
դնա յանդիմանէ անոր՝ երբոր դուն և ան
միասին ըլլաք։ թէ որ քեզի մտիկ բնէ, շահե-
16 ցար քու եղբայրդ։ Հապա թէ որ մտիկ չը-
նէ ուրիշ, քու հետդ մէկ-երկու մը կամ երկու ա-
լ ատ, որ Աստուծոյ կամ երկու վկաներու բեր-
17 նէ ամէն բան հաստատուի։ Եւ թէ որ անոնց
ալ մտիկ չընէ, եկեղեցիին բսէ. իսկ թէ որ
եկեղեցիին ալ մտիկ չընէ, Հեթանոսի ու մաք-
սաւորի պէս թող ըլլայ քեզի։
18 Ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի, Երկրի վրայ ինչ
որ կապէք, երկնից մէջ կապուած պիտի ըլ-
լայ։ ու երկրի վրայ ինչ որ արձակէք, երկ-
19 նից մէջ արձակուած պիտի ըլլայ։ Դարձեալ
կ'բսեմ ձեզի, Թէ որ ձեզմէ երկու հոգի երկ-
րի վրայ միաբանին՝ ամէն ինչ բանի համար

---

2 Գէ. քա. 21. Մարկ. ժա. 23. Ղուկ. ժէ. 6. ա Կոր. ժգ. 8. ժգ. 2։
3 Գէ. ժգ. 21. ք. 17. Մարկ. ը. 31. ք. 33. 53. ժ. 33. Ղուկ. ք. 38. 44. ժը. 31. իգ. 6. 7։
4 Մարկ. ք. 38։
5 Տես Եղ. ը. 13. քը. 20։
—
6 Մարկ. ք. 32. Ղուկ. ք. 16. իգ. 2։
7 Ղուկ. ժէ. 1. ա Կոր. ժա. 29։
8 Գէ. իգ. 8։
9 Գէ. իգ. 22։
10 Գործ ժբ. 15. Ա Կոր. ը. 11. Եբր. ա. 14. Յայտ. ը. 3։
11 Ղուկ. ժթ. 10։
12 Ղուկ. ժե. 4. Ա Տիմ. ք. 15։
13 Ա Կոր. ժգ. 8։
14 Գէ. ժը. 32։
15 Ղեւ. ժթ. 17. Ղուկ. ժէ. 3։
16 Բ Կր. ժգ. 1. Գործ ժ. 28. Ա Տիմ. ե. 19. Եբր. ժ. 28։
17 Ա Կոր. ե. 12։
18 Գործ ը. 23։
19 Ա Տիմ. ե. 22։
Եբր. ժ. 25։
Հռոմ. ժգ. 17. ա Կոր. ե. 9. ը. 10. ժգ. 14. ը Գաղ. ա. 8. ը. Յուդ. 3։
Յայտ. ժ. 10։

որ խնդրեն, ՙպիտի լլլայ անոնց իմ Հօրմէս՝
20 որ երկինքն է. Քանզի ուրիշ երկու կամ
երեք հոգի ժողովուած լլլան իմ անունովս,
հոն եմ ես անոնց մէջը։
21 Ապա Պետրոս մօտեցաւ անոր ու ը-
սաւ, Տէր, քանի՞ անգամ իմ որ եղբայրս ին-
ձի գէմ մեղանչէ՝ ներեմ անոր. ՙմինչև եօթը
22 անգամ։ Յիսուս անոր ըսաւ, Կ'ասեմ քեզի
իմ մինչև եօթը անգամ, ՙհապա մինչև ե-
23 թանասուն անգամ եօթը։ Ասոր համար երկ-
նից թագաւորութիւնը կը նմանի թագաւորի
մը, որ իր ծառաներէն հաշիւ առնել ուզեց։
24 Ու երբոր սկսաւ առնել, տասը հազար տա-
25 զանդի պարտական մը բերուեցաւ իրեն։ Բայց
անիկա վճարելու կարողութիւնը չունենալով,
իր տէրը հրամայեց որ անիկա և անոր
կիներ ու որդիքը և անոր բոլոր ունեցածը
26 ծախեն, ու դարձեալ վճարուի։ Ուստի անոր
ծառան իյնալով երկրպագութիւն կ'ը-
նէր ու կ'ըսէր, Տէր, համբերէ ինծի և ամէնը
27 քեզի կը վճարեմ։ Եւ այն ծառային տէրը
վրան խղճալով արձակեց զանիկա, ու պարտ-
28 քը ներեց անոր։ Եւ նոյն ծառան երբ, իր
ծառայակիցներէն մէկը գտաւ որ իրեն հա-
րիւր դահեկան պարտք ունէր, ու զանիկա
բռնելով կը խեղդէր ու կ'ըսէր, վճարէ ինծի
29 ունեցած պարտքդ։ Ուստի անոր ծառայա-
կիցը անոր առջեւ ինկաւ, կ'աղաչէր անոր ու
կ'ըսէր, Համբերէ ինծի ու ՙքեզի կը վճարեմ։
30 Եւ ինքը չէր ուզեր, հապա գնաց բանտը
դրաւ զանիկա, մինչև որ պարտքը վճարէ։
31 Երբոր իր ծառայակիցները տեսան եղած բա-
ները՝ խիստ տրտմեցան, ու եկան իրենց տէ-
32 րոջը հասկրցուցին բոլոր եղածը։ Անոնէր
անոր տէրը կանչեց զանիկա ու ըսաւ անոր,
Չար ծառայ, ան բոլոր պարտքը ես քեզի
33 ներեցի՝ ինծի աղաչելուդ համար։ Ուրեմն
պէտք չէր քեզի ալ քու ծառայակիցդ ողոր-
34 միլ, ինչպէս որ ես քեզի ողորմեցայ։ Եւ անոր
տէրը բարկանալով՝ դահիճներուն մատնեց
զանիկա, մինչև որ բոլոր պարտքը վճարէ։
35 ՙԱյնպէս ալ իմ երկնաւոր Հայրս պիտի ընէ
ձեզի, եթէ որ ձեր սրտերէն չէք ներեր ամէն
մէկդ իր եղբօրը իրենց յանցանքները։

ԳԼ. ԺԹ

Ու եղաւ որ երբ Յիսուս այս խօսքերը լմնը-
ցուց, Գալիլեայէն երաւ ու եկաւ Յորդանանի
սահմանները Յորդանանու անդին կողմը։
2 ՙԵւ անոր հետեւեցան շատ ժողովուրդներ գացին,
ու հոն բժշկեց զանոնք։
3 Եւ փարիսեցիները անոր մօտենալով՝ գա-
ղնիկա կը փորձէին՝ ու կ'ըսէին թէ Արժա՞ն է
որ մարդ մը իր կնիկը արձակէ ամէն պատճա-
4 ռի համար։ Անիկա ալ պատասխան տուաւ
ու անոնց ըսաւ, Չէ՞ք կարդացեր ՙթէ ան որ
սկիզբէն ստեղծեց, արու և էգ ստեղծեց ա-
5 նոնք՝ ու ըսաւ, ՚Ասոր համար մարդ կը հօրմէ
ու մօրմէ պիտի ձգէ և իր կնկանը պիտի յա-
րի, ու ՙերկուքը մէկ մարմին պիտի լլլան։
6 Ուստի ալ երկուք չեն, հապա մէկ մարմին.
ուրեմն ան որ Աստուած միացուց՝ մարդ թող
7 չդատէ. Ըսին իրեն, ՚Հապա Մովսէս ինչո՞ւ
պատուիրեց արձակման թուղթ տալ և արձա-
8 կել. Ըսաւ անոնց, Մովսէս ձեր սրտերուն
կարծրութեանը համար ձեզի հրամայեց ատա-
կնիկներնիդ արձակել, բայց սկիզբէն անանկ
9 չեղաւ. ՙԱսկոյն ձեզի կ'ըսեմ՝ Ով որ ատանց
պատճառ մեռնի պատճառի իր կնիկը արձակէ
և ուրիշ մը առնէ, շնութիւն կ'ընէ. և ով որ
10 արձակուածը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ. Իր
աշակերտները իրեն ըսին, ՚Թէ որ այսպէս է
կայ էրկան ու կնկան միջտեղը՝ չարժէ ամուսնալը
11 ազկ է. Եւ ինքը անոնց ըսաւ, ՙԱմէնը ըս-
ւական չեն այս բանին, հապա անոնք՝ որոնց
12 տրուած է. Ինչու որ կան ներքինիներ՝ որ էրկնից
մորը ծոցէն ծնան, և կան ՙներ-
քինիներ՝ որ մարդոցմէ ներքինի եղան, և կան
ներքինիներ՝ որ ինքզինքնին ներքինի երկնից
թագաւորութեանը համար. ով որ կրնայ առնել՝ թող առնէ։
13 ՙԱնոնց մատներ ոտաք բերուեցան իրեն,
որ անոնց վրայ ձեռք դնէ և աղօթք ընէ, ու
աշակերտները կը յանդիմանէին զանոնք։
14 Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող առէք սա մանր
ոտոցը, և ինծի երթալ բնաւ պէտք չէ,
ինչու որ ՙերկնից թագաւորութիւնը անոնց-
15 նեղուածներ է. Եւ անոնց վրայ ձեռք դնելէն
հետո գնաց անկէ։
16 ՙԵւ ահա մէկը մատնեցաւ՝ ըսաւ անոր,
Բարի ՚վարդապետ, ինչ բարի գործ պիտի՝
17 որ յաւիտենական կեանքը ընդունիմ՝ Եւ ա-
նիկա ըսաւ անոր, ինչո՞ւ զիս բարի կ'անուա-

ա Երբեմն կը բժշկի հիւանդները. բ պատուիրան կու տայ կը-
նիկ արձակելու վրայով փարիսեցւոց ըրած հարցմանքին. գ Մա-
նաւ ապրելիքը կ'ընդունի. ի կը տրտմի պատասխին քէ
խնդիրս հոնոց տասնով յաւիտենական կեանքը. ե Ա. քէ ին-
քնիրս ե ու հետեւորեալ բայց. զ իր աշակերտներուն կ'ըսէ

ա = Ա-
ռաք. գ. 22։
ե. 14։
ի Ղևտ. ժե. 4։
ձ Գէն. գ. 16։ Մատ.
ժա. 22։ Կող. գ.
13։
ղ Ը-
ռաք. գ. 1։
Ղևտ. ե. 8։
ճ Ելս. ի. 13։
Գէն. գ. 12։ Մատ.
ժա. 10։ Ելս. բ.
13։
ի = Մատ. ժ. 1։ Ելս.
ժ. 19։
ձ Գէն. ժբ. 13։
Գէն. գ. 12։ Մատ.
ժա. 10։ Ելս. բ.
Մատ. բ. 12։
ղ Ծն. ա. 27։ ե. 2։
Մատ. բ. 21։
ճ Գէն. ե. 22։ Մատ.
ժ. 3–9։ Եփես.
ե. 31։
ի = Կոր. չ. 18։ ե.
2։
ձ Օր. իդ. 1։ Գէն.
ե. 21։
ղ = Կոր. է. 10։
11։
ճ Ելս. իա. 10։
ի = Կոր. է. 8։ 9.
17։
ձ = Կոր. է. 32։ 34։
Բ. 2։ 14։
ղ Մատ. ժ. 13։ Ղևտ.
ժբ. 15։
ճ Գէն. ժբ. 3։
ի Մատ. ժ. 17։ Ղևտ.
ժբ. 18։
ձ Ղևտ. ժ. 22։

նեա. մէկէն ի գառ բարի չկայ, ոչ ի Աստուած.
հապա թէ որ կ'ուզես կեանքը մտնել, պա-
18 տուիրանքները պահէ. Ըսաւ անոր, Որո՞նք.
և Յիսուս ըսաւ, Սպանութիւն մի
ընար, շնութիւն մի ընար, գողութիւն մի
19 ընար, սուտ վկայութիւն մի ընար, Պատ-
իւ հայրդ ու մայրդ զաւակի, և Պետ ընկերդ քո-
20 անձիդ պէս սիրես. Պատանին ըսաւ անոր,
Աստուածդ ամէնը մանկութենէս ի վեր պահեր
21 եմ. ալ ի՞նչ բանով պակաս եմ. Ըսաւ անոր
Յիսուս, թէ որ կ'ուզես կատարեալ ըլլալ,
դնա ունեցածդ ծախէ և տուր աղքատնե-
րուն, ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս, և
22 եկուր իմ հետևէս. երբոր պատանին այս բա-
զը լսեց՝ տրտմած գնաց, ինչու որ շատ ու-
նեցուածք ունէր.

23 Եւ Յիսուս ըսաւ աշակերտներուն, Ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի որ Հարուստը դժուարաւ
24 պիտի մտնէ երկնից թագաւորութիւնը. Դար-
ձեալ կ'ըսեմ ձեզի, Դիւրին է որ ուղտը ա-
նցքին ծակէն անցնի, քան թէ Հարուստը Աս-
25 տուծոյ թագաւորութիւնը մտնէ. Աշակերտ-
ները երբոր լսեցին՝ շատ զարմացան ու ըսին,
26 Ուրեմն ո՞վ կրնայ փրկուիլ. Յիսուս անոնց
նայելով ըսաւ, Մարդոց կողմանէ ան-
կարելի է, բայց Աստուծոյ կողմանէ ամէն
բան կարելի է.

27 Ապա Պետրոս պատասխան տուաւ ու
ըսաւ անոր, Ահա մենք ամէն բան թողու-
ցինք՝ և քու հետևէդ եկանք. ուստի մեզի
28 ի՞նչ պիտի ըլլայ. Ըսաւ անոնց Յիսուս, Ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ դուք որ իմ հետևէս
եկաք, Վերածնութեան ատենը երբոր Որ-
դին մարդոյ իր փառաց աթոռը նստի, դուք
ալ տասներկու աթոռներու վրայ պիտի նըս-
տիք՝ Իսրայէլի տասներկու ցեղերը դատելու.
29 Եւ ով որ թողուց տուներ, կամ եղբայրներ,
կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ մայր, կամ կին,
կամ որդիներ, կամ արտեր՝ իմ անունիս հա-
մար, հարիւրապատիկ պիտի առնէ, և յա-
30 ւիտենական կեանք պիտի ժառանգէ. Բայց
շատ առաջիններ պիտի ըլլան յետին, և յե-
տինները՝ առաջին.

ԳԼ. Ի

1 Քանզի երկնից թագաւորութիւնը տանու-
տէր մարդու մը նմանի է, որ առաւօտուն կա-
նուխ ելաւ՝ իր այգիին համար բանուորներ
2 բռնելու. Եւ բանուորներուն հետ օրը մէկ
դահեկանի մը խօսք կապից, ու զանոնք իրը-
3 կեց իր այգին. Եւ ժամը երեքին առնելով
ելաւ՝ ուրիշները տեսաւ, որ շուկային մէջ պա-
4 տսպ կայներ էին. Ու բսաւ անոնց, Դուք ալ
գացէք իմ այգիս, և ինչ որ արժան է՝ կու-
5 տամ ձեզի. Անոնք ալ գացին. ու նորէն ժա-
մը վեցին և ժամը իննին առնելով ելաւ՝ ա-
6 նոնք ալ նոյնպէս ըրին. Ու ժամը տասնմէկին առնե-
լով ելաւ, ուրիշները գտաւ՝ որ պարապ
կայներ էին, ու անոնց բսաւ, Ինչո՞ւ հոս բո-
7 լոր օրը պարապ կայներ էք. Ըսին իրեն,
Որովհետև մեզի մէկը մեզ վարձքով չրռնեց-
բսաւ անոնց, Դուք ալ այգին գացէք, ու
8 ինչ որ արժան է՝ պիտի առնէք. Եւ իրիկուն
որ եղաւ, այգիին տէրը իր տնտեսին բսաւ,
Բանուորները կանչէ, և անոնց վարձքը տուր՝
9 նախիններէն սկսելով մինչև առջիններուն. Ու
երբոր եկան անոնք որ ժամը տասնմէկին էն-
10 նէ՝ մէկական մէկական տուին. Եւ առջիններուն
գալով՝ կը կարծէին որ աւելի պիտի առնեն,
11 ու անոնք ալ մէկական մէկական դահեկան
տուին՝ տանը տիրոջը գէմ տրտնջալ կ'ընէին ու
12 կ'բսէին թէ Այս ետքինները մէկ ժամ միայն գործե-
ցին, և անոնք հաւասար ըրիր մեզի, որ օրուան
ծանրութիւնը ու տապը քաշեցինք.
13 Ընկերա պատասխան տուաւ անոնցմէ մէկուն
ու բսաւ, Բնկեր, ես քեզ չեմ վրիպեր. չէ՞ որ
գուն իմ հետս մէկ դահեկանի մը խօսք կա-
14 պեցիր. Առ քուկդ ու գնա. կ'ուզեմ որ ես
15 ետքինիս քեզի պատչիս պէս տամ. Միթէ ես
իշխանութիւն չունիմ իմ բաներուս վրայ
ինչ որ ուզեմ ընելու. կամ թէ չար աչքդ
16 չարչ է՝ որ ես բարի եմ. Այսպէս յետին-
ները առաջին պիտի ըլլան, և առաջինները՝
յետին. Որովհետև շատ են
կոչեցեալները բայց ընտրեալները քիչ.

17 Ու Երբոր Յիսուս Երուսաղէմ կ'ելլէր,
ճամբան տասներկու աշակերտները հետը
18 առաւ առանձին, ու բսաւ անոնց, Ահա
Երուսաղէմ կ'ելլենք, և Որդին մարդոյ պիտի
մատնուի քահանայապետներուն ու գպիրնե-
19 րուն, և զանոնք մահուան պիտի դատապար-
տեն, և հեթանոսներուն պիտի մատնեն՝ ծաղր ընելու ու ծեծելու և խաչը

1 Գլ. ի · 1 · Ա Օր · ժ · 2 · Գլ. ի · 2 · Ա Օր · ժ · 3 · Գլ. ի · 3 · Ա Օր · ժ · 4 · Գլ. ի ·

հանելու. ու երբոյզ օրը յարութիւն պիտի առնէ։
20 [c]Ադամանդ [d]Զերեզմանին որդւոցը միայրը իր որդւոցը հետ եկաւ անոր, երկրպագութիւն
21 կ'ընէր ու բան մը կը խնդրէր անկէ։ Ան ալ բաւ անոր, [e]Ինչ կ'ուզես։ Բաւ անոր, թագաւորանայ [f]մէկը աջ կողմդ[g] և մէսար ձախ կողմդ նստին քու թագաւորու-
22 թիւնդ մէջ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բաւ, Չէք գիտեր ինչ կը խնդրէք. կրնա՞ք խմել դառն գաւաթը որ ես պիտի խմեմ, կամ նոյն մկրտութիւնով մկրտուիլ որ ես պիտի
23 մկրտուիմ։ բսին իրեն, կրնանք։ Ես բաւ անոնց, [h]Իմ գաւաթս պիտի խմէք, և ան մկրտութիւնով որ ես մկրտուելու եմ՝ պիտի մկրտուիք. բայց իմ աջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը իմս չէ [i]տալը, հապա որոնց
24 որ պատրաստուած է իմ Հօրմէս[j]։ Երբոր տասը [k]աշակերտները լսեցին՝ սկսան եղ-
25 բայրներուն վրայ։ Իսկ Յիսուս զանոնք իրեն կանչեց ու բաւ, Գիտէք որ ազգաց իշխանները կը տիրեն անոնց, և մեծամեծները
26 կ'իշխեն անոնց. բայց ձեր մէջը [l]անանկ պիտի չըլլայ, հապա [m]ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ
27 կ'ուզէ, իմոց անիկա ձեր ծառան պիտի ըլլայ։
28 [n]Ան ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ'ուզէ՝ իմոց ծառան ըլլայ։ [o]Ինչպէս [p]Որդին մարդոյ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու, [q]հապա սպասաւորութիւն ընելու և [r]իր կեանքը [s]փրկանք տալու։
29 [t]Ու երբոր անոնք Երիքովէն ելան, մեծ
30 բազմութիւն անոր հետևէն գնաց։ Եւ ահա ճամբուն քովը [u]երկու կոյր նստած էին. երբոր լսեցին թէ Յիսուս կ'անցնի, սպասակից-
31 ցին ու բսին, Ողորմի մեզի, Տէր՝ Որդի Դաւիթ։ Ժողովուրդը կը յանդիմանէր զանոնք որ լռէին, բայց անոնք՝ ալ աւելի կ'աղաղակէին ու կ'բսէին, Ողորմի մեզի, Տէր՝
32 Որդի Դաւիթ։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով կանչեց զանոնք ու բաւ, [v]Ի՞նչ կ'ուզէք որ
33 ձեզի ընեմ։ Բսին անոր, Տէր, որ աչքերնիս
34 բացուին։ Եւ Յիսուս խղճալով՝ անոնց աչքերուն դպաւ, և [w]նոյն ատեն անոնց աչքերը բացուեցան, ու անոր հետևեցան դացին։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Երբոր [x]Երուսաղէմին մօտեցան ու եկան Բեթփագէ դիւղը՝ [y]Ձիթենեաց լերան, անոնց-
2 մէ Յիսուս երկու աշակերտներուն կրկին խրկեց. Գացէք ատ ձեր դիմացի գիւղը, և հոն մտնելնիդ պիտի գտնէք կապած էշ մը ու անոր հետ աւանակ մը. արձակեցէք
3 կենդանին ատոնք ու բերէք իմ քովս։ Ու թէ որ մէկը ձեզի բան մը ըսէ, ըսէք թէ Տէրոջը պէտք
4 են. և նոյն ատեն պիտի խրկէ։ Ասիկա եղաւ՝ որ կատարուի մարգարէին
5 խօսքը որ կ'ըսէ, [z]Ըսէք Սիովնի ազջիկանը, Ահա քու թագաւորդ քեզի կու գայ, հեզ ու իջած վրայ էշի մը՝ ձագի՝ աւանա-
6 կի վրայ։ Աշակերտները գացին, և ինչպէս
7 որ Յիսուս իրենց պատուիրեր էր՝ ըրին. Ու բերին էշը և աւանակը, և [a]անոնց վրայ իրենց հանդերձները դրին, ու [b]նստաւ անոնց
8 վրայ։ Ու ժողովուրդէն շատերը իրենց հանդերձները ճամբան վրայ փռեցին, և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբան
9 վրայ կը տարածէին։ Եւ ժողովուրդները որ առջևէն ու ետևէն կ'երթային՝ կ'աղաղակէին ու կ'բսէին, [c]Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի, օրհնեալ է անոր որ Տէրոջը անունովը կու գայ. Ովսաննա [d]ի բարձունս։
10 [e]Ու երբոր անիկա Երուսաղէմ մտաւ, բոլոր
11 քաղաքը շարժեցաւ ու բաւ, Ո՞վ է սա։ Եւ ժողովուրդները բսին, Ասիկա Յիսուս [f]մարգարէն է՝ Գալիլեայի Նազարէթէն։
12 [g]Ան Յիսուս Աստուծոյ տաճարը մտաւ, ու դուրս հանեց ամէն անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին, և տասակ փոխադրողներուն սեղանները ու աղաւնի ծախողներուն
13 աթոռները կոտրտանեց. Ու բաւ անոնց, Գրած է [h]Իմ տունս աղօթքի տուն պիտի կոչուի, [i]բայց դուք ասիկա աւազակներու ապր բրիք։
14 Ան տաճարին մէջ կոյրեր ու կաղեր եկան
15 իրեն, և բժշկեց զանոնք։ Երբոր քահանայապետները ու դպիրները անոնք բրած հրաշքները, և ապաքը որ տաճարին մէջ կ'աղաղակէին ու կ'բսէին, Ովսաննա Որդւոյ Դաւթի,
16 բարկացան. Ու բսին անոր, Կը լսե՞ս ինչ կ'բսեն ասոնք. և Յիսուս բաւ անոնց,

---

ա Ա. Ա. Ղուկ. ի. 29. ե. 37. բ Ղուկ. ը. 21. գ Ղուկ. ժբ. 38. դ Ա. Մակ. ժ. 37. ե Ա. Մակ. ժ. 43. Ա. Մակ. ժգ. 28. Ղուկ. իբ. 48. Յովհ. ժբ. 31. զ Ղուկ. ժբ. 60. է Գործ. ժբ. 3. Հբր. ը. 17. բ Գործ. ժգ. 4. Փիլ. բ. 7. ը Ղուկ. իբ. 27. ա Ղուկ. ժբ. 9. բ Ղուկ. իե. 31. գ Ղուկ. ժբ. 21. դ Մատ. ժ. 41. Ղուկ. իբ. 24. Յովհ. ժգ. 14. ե Ա Պետ. ե. 3. զ Ղուկ. իգ. 31. Մատ. ի. 24. ժ. 43. է Ղուկ. ժբ. 27. ը Գործ. ժբ. 4. թ Գործ. ժգ. 4. ժ Ա. Կոր. ժ. 17. ժա Ա. Կոր. ժգ. 11. ժբ Ա. Կոր. ժգ. 12. ժգ Ա. Կոր. ժգ. 13. ժդ Ա. Կոր. ժգ. 14. ժե Ա. Կոր. ժգ. 15. ժզ Ա. Կոր. ժգ. 16. ժէ Ա. Կոր. ժգ. 17. ժը Ա. Կոր. ժգ. 18. ի Ա. Կոր. ժգ. 19. իա Ա. Կոր. ժգ. 20. իբ Ա. Կոր. ժգ. 21. իգ Ա. Կոր. ժգ. 22. իդ Ա. Կոր. ժգ. 23. իե Ա. Կոր. ժգ. 24. իզ Ա. Կոր. ժգ. 25. իէ Ա. Կոր. ժգ. 26. իը Ա. Կոր. ժգ. 27. իթ Ա. Կոր. ժգ. 28. Ա. Կոր. ժգ. 29. Ա. Կոր. ժգ. 30. Ա. Կոր. ժգ. 31. Ա. Կոր. ժգ. 32. Ա. Կոր. ժգ. 33. Ա. Կոր. ժգ. 34. Ա. Կոր. ժգ. 35. Ա. Կոր. ժգ. 36. Ա. Կոր. ժգ. 37. Ա. Կոր. ժգ.

Ա֊յս · բնաւ չէ՞ք կարդացեր , թէ Մանկանց ու կաթնկիր ազայոց բերնէն գովութիւն կա֊ տարեցիր ։
17 Եւ խազաց անունէ՛ քազաքէն գուրս ՚րև֊ ֆնեցաւ եղաւ , ու գիշերը հոն կեցաւ ։
18 Եւ առաւուանց երբոր քազաքը կը գառնար՝
19 անօթեցաւ · Եւ ճամբուն վրայ թզենի մը տեսնելով՝ քովը գնաց , և անոր վրայ տերև֊ ներէն ՚ի զատ բան մը չգտաւ · ու բաւ անոր , Ալեկ հետ քեզմէ պտուղ չըլլայ յաւիտան ։
20 և իսկոյն թզենին չորցաւ ։ Եւ աշակերտները երբոր տեսան՝ զարմացան ու բսին թէ ինչպէս
21 թզենին չուտ մը չորցաւ ։ Յիսուս պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց , Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , ՚թէ որ հաւատք ունենաք ու չկրկ֊ մրթիք , չի թէ միայն այս թզենին եղածը պի֊ սի ընէք , Հապա հոս թէ որ այս լերանը
22 բսէք , երթիր ու ծովը ինկիր , պիտի ըլլայ ։ Եւ հաւատքով կը խնդրէք , պիտի առնէք ։
23 Եւ երբոր անկից տաճարը եկաւ , քահա֊ նայապետները և ժողովրդին ծերերը անոր մօտեցան՝ երբոր կը սորվեցնէր , ու բսին , Ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ընես այս բաները , և
24 ո՞վ տուաւ քեզի այս իշխանութիւնը ։ Պա֊ տասխան տուաւ Յիսուս ու բաւ անոնց , Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ՝ , որ եթէ անկից ինծի բսէք , ես ալ ձեզի պիտի բսեմ՝ թէ ինչ
25 իշխանութիւնով կ՚ընեմ այս բաները ։ Յով֊ հաննէսին մկրտութիւնը ուրկից էր , երկին֊ քէ՞ն թէ մարդոցմէ · և անոնք միշտ իրենին կը
26 խորհէին ու կ՚բսէին , Թէ որ բսենք՝ երկին֊ քէն , ան պիտի բսէ թէ Հապա ինչու չհա֊ ւատացիք անոր · բայց եթէ որ բսենք՝ Մարդոց֊ մէ , ժողովրդին կը վախնանք , ինչու որ Յովհաննէսը իրրև մարգարէ կ՚ընդ֊
27 դունեն ։ Եւ պատասխան տալով Յիսուսին բսին , Չենք գիտեր · և ինքը բաւ անոնց , Ես ալ ձեզի չեմ բսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ այս բաները ։
28 Բայց ի՞նչպէս կ՚երևնայ ձեզի · Մէկ մարդ մը երկու որդի ունէր , ու գնաց առաջինին ը֊ սաւ , Որդեակ , գնա այսօր այգիս մէջ գոր֊
29 ծէ ։ Անիկա պատասխան տուաւ ու բաւ , Չեմ ուզեր երթալ , բայց ետքը զղջացաւ ու
30 գնաց։ Մեսանի ալ գնաց և անանկ բաւ · ունի֊ կա պատասխան տուաւ ու բաւ , Կ՚երթամ՝ ,
31 սէր · և չգնաց ։ Հիւ֊ սա երկուքէն ո՞րը կ՚ը հորը կամքը կատարեց · բսին անոր , Առաջինը · Յիսուս բաւ անոնց , Ճշմարիտ կ՚բսեմ՝ ձե֊ զի որ մաքսաւորները ու պոռնիկները ձեզմէ առաջ կը մտնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը ։
32 Ինչու որ ՚Յովհաննէս արդարութեան ճամբա֊ յով եկաւ ձեզի , և դուք անոր չհաւատացիք · բայց մաքսաւորները ու պոռնիկները անոր հաւատացին · և դուք տեսաք ու ետքը չզղջ֊ ցաք ալ անոր հաւատալու ։
33 Ուրիշ առակ մըն ևս լսեցէք · Մէկ տանու֊ տէր մարդ մը կար՝ հոր այգի մը տնկեց ու ցանդով պատեց զանիկա , և անոր մէջը հնձան փորեց ու աշտարակ շինեց , և զանիկա մշ֊ չակներու յանձնեց , ու ՚ինքը օտար երկիր
34 մը գնաց ։ Երբոր պտուղի ժամանակը մտաև֊ ցաւ , իր ծառաները մշակներուն խրկեց , ՚որ
35 անոր պտուղները առնեն ։ Եւ մշակները ա֊ նոր ծառաները բռնեցին , մէկը ծեծեցին , մըսաը սպաննեցին , մէկ ուրիշը քարկոծեցին ։
36 Նորէն ուրիշ ծառաներ խրկեց առջիններէն աւելի , և անոնց ալ անանկ ըրին ։ Վերջը իր
37 որդին խրկեց անոնց՝ բսելով , Գուշէ ամենան իմ
38 որդիս ։ Բայց մշակները երբոր տեսան որդին՝ իրարու բսին , ՚Ասիկա է ժառանգը · ՚եկէք զա֊ նենք սպաննենք ու անոր ժառանգութիւնը
39 տիրենք ։ Եւ առին զանիկա՝ այգիէն դուրս
40 հանեցին ու սպաննեցին ։ Ուստի երբոր այգի֊ ին տէրը գայ , ի՞նչ պիտի ընէ ան մշակնե֊
41 րուն ։ Ըսին իրեն , Ան չարերը չարաչար պի֊ տի կորսընցնէ , ՚և այգին պիտի յանձնէ ու֊ րիշ մշակներու , որոնք պատուղները իրենց
42 ժամանակին պիտի տան իրեն ։ Ըսաւ անոնց Յիսուս , ՚Բնաւ չէ՞ք կարդացեր գրքին մէջ , Ան քարը որ շինողները անարգեցին , անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ · տեսիկա Տէրոջմէ
43 եղաւ և զարմանալի է մեր աչքերուն ։ Ասոր համար կ՚բսեմ ձեզի , որ ՚Աստուծոյ թագա֊ ւորութիւնը ձեզմէ պիտի առնուի , ու անանկ ազգի մը պիտի տրուի՝ որ անոր պտուղները
44 բերէ ։ Եւ ով որ ՚սա քարին վրայ կ՚իյնայ՝ պի֊ տի կտրտի , և որու վրայ որ կ՚իյնայ՝ ՚պիտի փշրէ զանիկա ։
45 Եւ երբոր քահանայապետները և փարիսե֊ ցիները անոր առակները լսեցին , իմացան որ
46 իրենց համար կ՚բսէ ։ Եւ կը փնտռէին ՚որ ի֊ նէ բռնեն զանիկա , բայց ժողովրդէն վախ֊

---

1 Ա֊գ · ը · ։ 2 Ա֊ը · ժ֊ · ։ 3 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 4 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 5 Ա֊ը · ժ֊ · ։ 6 Ա֊ը · ժ֊ · ։ 7 Գ֊ · ժ֊ · Ղ֊ · ժ֊ · ։ 8 Ա֊ն · ը · ։ 9 Ա֊ն · ը · ։ 10 Գ֊ · ն · ։ Ա֊ը · ժ֊ · ։ 11 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 12 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 13 Ա֊ը · ժ֊ · ։ 14 Գ֊ · ժ֊ · ։ 15 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 16 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 17 Ա֊ը · ժ֊ · ։ 18 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 19 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 20 Գ֊ · ն · ։ Ա֊ն · ժ֊ · ։ 21 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 22 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 23 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 24 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 25 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 26 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 27 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 28 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 29 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 30 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 31 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 32 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 33 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 34 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 35 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 36 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 37 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 38 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 39 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 40 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 41 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 42 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 43 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 44 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 45 Ա֊ն · ժ֊ · ։ 46 Ա֊ն · ժ֊ · ։

---

1 Ա֊ն · ը · ։ 2 Ա֊ն · ը · ։ 3 Ա֊ն · ը · ։ 4 Ա֊ն · ը · ։ 5 Ա֊ն · ը · ։ 6 Ա֊ն · ը · ։ 7 Ա֊ն · ը · ։ 8 Ա֊ն · ը · ։ 9 Ա֊ն · ը · ։ 10 Ա֊ն · ը · ։ 11 Ա֊ն · ը · ։ 12 Ա֊ն · ը · ։ 13 Ա֊ն · ը · ։ 14 Ա֊ն · ը · ։ 15 Ա֊ն · ը · ։ 16 Ա֊ն · ը · ։ 17 Ա֊ն · ը · ։ 18 Ա֊ն · ը · ։ 19 Ա֊ն · ը · ։ 20 Ա֊ն · ը · ։ 21 Ա֊ն · ը · ։ 22 Ա֊ն · ը · ։ 23 Ա֊ն · ը · ։ 24 Ա֊ն · ը · ։ 25 Ա֊ն · ը · ։ 26 Ա֊ն · ը · ։ 27 Ա֊ն · ը · ։ 28 Ա֊ն · ը · ։ 29 Ա֊ն · ը · ։ 30 Ա֊ն · ը · ։ 31 Ա֊ն · ը · ։ 32 Ա֊ն · ը · ։ 33 Ա֊ն · ը · ։ 34 Ա֊ն · ը · ։ 35 Ա֊ն · ը · ։ 36 Ա֊ն · ը · ։ 37 Ա֊ն · ը · ։ 38 Ա֊ն · ը · ։ 39 Ա֊ն · ը · ։ 40 Ա֊ն · ը · ։ 41 Ա֊ն · ը · ։ 42 Ա֊ն · ը · ։ 43 Ա֊ն · ը · ։ 44 Ա֊ն · ը · ։ 45 Ա֊ն · ը · ։ 46 Ա֊ն · ը · ։

ցան, ինչու որ Հնարգաւիթ պէս կ'ընդունէին զանիկա։

ԳԼ. ԻԲ

1 Բայց աւուրն պտղոց հասկերին առաջը, 2 Հնձուառաքեալքն երթեին ցորենագործեան հատարտիքը։ 13 Հարցնելով հասկ դնելն չանձնցելին պատճառը, 15 կոչելին առաջ տալու վճարելով։ 23 Բերնատ փառասիրի կը բերի տգիտարար ծերունը, յանդիմանելով զանոնք վասն ցորենագործեան վճարելոյ։ 24 պատասխան կու տայ տրհնելով կանխել քի արն և մեծ ու առաքելն պատասխանը։ 41 փարիսեցւոց հարցնելով կ'ընէ Մեսիային վերաբերեալ։ ու կը պատասխանի զանոնք։

1 Գարձեալ պատահեցաւ առաջ Քհուա ի հանգստեան աւուրս ցորենագործեան, եւ աշակերտք իւր սկսան հասկ դնել, 3 ուրեք ուտել։ 2 Եւ փարիսեցիքն տեսին, եւ ասեն ցնա, Ահա իմ՝ արդ՝ ընեն աշակերտք քո զոր ոչ արժան է ընել աւուրս հանգստեան։ 3 Եւ նա ասէ ցնոսա, Ոչ ընթերցարուք զոր արար Դաւիթ յորժամ եհաս ինքն եւ որ ընդ նմա, 4 զի մտեալ ի տունն Աստուծոյ եւ զհացս երեսաց առեալ կերան, զոր ոչ էր իրաւունք ուտել նմա եւ ոչ ընդ նմա, այլ միայն քահանայապետացն։ 5 Կամ ոչ ընթերցարուք յաւրէնսն, զի զաւուրս հանգստեան քահանայքն ի տաճարին պղծեն զհանգիստ աւուրն, եւ անպարտ են։ 6 Եւ ասեմ ձեզ, զի մեծ քան զտաճարն է այստեղ։ 7 Եւ եթէ գիտասջիք զի՞ է, Ողորմութիւն կամիմ եւ ոչ պատարագ, ոչ դատապարտէիք զանպարտսն։ 8 Զի տէր է որդի մարդոյ եւ հանգստեան աւուրցն։ 9 Եւ անտի յառնելով եկն ի ժողովարանն նոցա։ 10 Եւ ահա մարդ մի էր ունելով զձեռն իւր ցամաքեալ, եւ հարցանէին զնա՝ եթէ հանգստեան աւուրս բժշկէ զնա, զի մեղադրեսցեն զնա։ 11 Եւ նա ասէ ցնոսա, Ո՞ է ի ձէնջ մարդ որ իցէ ոչխար մի եւ անկցի նմա յաւր հանգստեան, եւ ոչ զկնի կալցի եւ հանիցէ զնա։ 12 Որչափ ոչ գերագոյն է մարդ քան զոչխարն։ Ուստի ուրեմն օրէն է հանգստեան աւուրս բարի առնել։ 13 Յայնժամ ասէ մարդոյն, Երկարեա զձեռն քո։ Եւ նա երկարեաց, եւ դարձաւ ուղղեալ իբրեւ զձեռն միւսն։ 14 Եւ ելեալ փարիսեցիքն՝ խորհուրդ արարին ընդ Հերովդիանոսս զնա սպանանել։ 15 Եւ Յիսուս գիտացեալ՝ քաշեցաւ անտի։ Եւ բազումք երթեալ հետեւեցան նմա, եւ բժշկեաց զամենեսեան։ 16 Եւ պատուիրեաց նոցա զի մի զնա յայտնի առնիցեն։ 17 Զի լցցի որ ասացեալ է Եսայի մարգարէն, որ ասէ, 18 Ահա մանուկն իմ զոր ընտրեցի, սիրելին իմ յորում հաճեցաւ հոգի իմ։ Դնիցեմ զհոգի իմ ի վերայ նորա, եւ դատաստան հեթանոսաց պատմեսցէ։ 19 Ոչ վիճեսցի եւ ոչ աղաղակեսցէ, եւ ոչ ոք լուիցէ զձայն նորա յարտաքս։ 20 Զեղեալ եղէգն ոչ կոտրեսցէ, եւ կանթեղ ծխեցեալ ոչ մարեսցէ, մինչեւ հանիցէ զդատաստանն ի յաղթութիւն։ 21 Եւ զանուն նորա հեթանոսք յուսասցեն։ 22 Յայնժամ մատուցին առ նա դեւահար մի, կոյր եւ համր, եւ բժշկեաց զնա, մինչեւ խօսեցաւ համր եւ կոյրն եւ տեսանէր։ 23 Եւ զարհուրեալ ամենայն ժողովուրդքն ասէին, Ոչ այս է որդի Դաւթի։ 24 Եւ լուեալ փարիսեցւոցն՝ ասացին, Ոչ այլով ոք հանէ զդեւսն, եթէ ոչ Բեեղզեբուղ իշխանաւն դիւաց։ 25 Եւ գիտելով զխորհուրդս նոցա՝ ասէ ցնոսա, Ամենայն թագաւորութիւն որ բաժանեալ իցէ ընդ միմեանս՝ աւերի, եւ ամենայն քաղաք կամ տուն որ բաժանեալ իցէ ընդ միմեանս՝ ոչ կայցէ։ 26 Եւ եթէ Սատանայ զՍատանայ հանէ՝ ընդ միմեանս բաժանեալ է, զիա՞րդ կայցէ թագաւորութիւն նորա։ 27 Եւ եթէ ես Բեեղզեբուղաւ հանեմ զդեւսն, որդիքն ձեր ո՞վ հանեն։ Վասն այսորիկ նոքա դատաւորք ձեր լիցին։ 28 Իսկ եթէ ես Հոգւովն Աստուծոյ հանեմ զդեւսն, ապա հասեալ է ի ձեզ արքայութիւն Աստուծոյ։ 29 Կամ որպէս կարէ ոք մտանել ի տուն զօրաւորի եւ զկարասիս նորա յափշտակել, եթէ ոչ նախ կապեսցէ զզօրաւորն, եւ ապա զտունն նորա յափշտակեսցէ։ 30 Որ ոչ է ընդ իս՝ հակառակ իս է, եւ որ ոչ ժողովէ ընդ իս՝ ցրուէ։ 31 Վասն որոյ ասեմ ձեզ, ամենայն մեղք եւ հայհոյութիւն թողցի մարդկան, եւ հայհոյութիւն Հոգւոյն սրբոյ ոչ թողցի մարդկան։ 32 Եւ որ ասիցէ բան ընդդէմ Որդւոյ մարդոյ՝ թողցի նմա, եւ որ ասիցէ ընդդէմ Հոգւոյն սրբոյ՝ ոչ թողցի նմա ոչ յաշխարհիս այսմիկ եւ ոչ յապագայսն։ 33 Կամ արարէք զծառն բարի՝ եւ զպտուղ նորա բարի, կամ արարէք զծառն իսպառ՝ եւ զպտուղ նորա իսպառ։ Զի ի պտղոյ ծառն ճանաչի։ 34 Ազգ իժից, որպէս կարէք դուք չար եղեալք՝ խօսել զբարիս։ Զի ի բազմութենէ սրտի բերանն խօսի։ 35 Մարդ բարի ի բարի գանձուց սրտի իւրոյ հանէ զբարիս, եւ չար մարդ ի չարէ գանձուց հանէ զչարիս։ 36 Եւ ասեմ ձեզ, զի ամենայն բան պարապ զոր խօսեսցին մարդիկ՝ հաշիւ տացեն վասն նորա յաւր դատաստանի։ 37 Զի ի բանից քոց արդարասցիս, եւ ի բանից քոց դատապարտեսցիս։ 38 Յայնժամ պատասխանի տուին նմա ոմանք ի դպրացն եւ փարիսեցւոցն՝ ասելով, Վարդապետ, կամիմք ի քէն նշան տեսանել։ 39 Եւ նա պատասխանի ետ նոցա եւ ասէ, Ազգ չար եւ շնացող նշան խնդրէ, եւ նշան ոչ տացի նմա բայց միայն զնշանն Յովնանու մարգարէի։ 40 Զի որպէս էր Յովնան երիս աւուրս եւ երիս գիշերս ի փորի կետին, նոյնպէս եւ Որդի մարդոյ երիս աւուրս եւ երիս գիշերս ի սրտի երկրի։ 41 Արք Նինուէացիք յարիցեն ի դատաստան ընդ ազգիս այսորիկ եւ դատապարտեսցեն զնա, զի ապաշխարեցին ի քարոզութիւն Յովնանու, եւ ահա աւելի քան զՅովնան ի ձեզ է։ 42 Թագուհի հարաւոյ յարիցէ ի դատաստան ընդ ազգիս այսորիկ եւ դատապարտեսցէ զնա, զի եկն ի ծագաց երկրի լսել զիմաստութիւն Սողոմոնի, եւ ահա աւելի քան զՍողոմոն ի ձեզ է։ 43 Իսկ երբ հոգի պիղծ ելանիցէ ի մարդոյ, երթայ անդր անդէն ընդ անապատս՝ հանգիստ խնդրելով, եւ ոչ գտանէ։ 44 Յայնժամ ասէ, Դարձայց ի տունն իմ զոր ելի, եւ եկեալ գտանէ զնա դատարկ, սրբեալ եւ զարդարեալ։ 45 Յայնժամ երթայ եւ առնու ընդ իւր եօթն հոգիս այլ չարագոյնս քան զինքն, եւ մտեալ բնակեսցին անդ, եւ լինի վերջին մարդոյն անդի չարագոյն քան զառաջինն։ Նոյնպէս եւ ազգիս այսորիկ չարիս։ 46 Մինչդեռ խօսէր ընդ բազմութեանն, ահա մայր նորա եւ եղբարք նորա կային արտաքոյ, խնդրելով խօսել ընդ նմա։ 47 Եւ ասացին ցնա ոմանք, Ահա մայր քո եւ եղբարք քո արտաքոյ կան, խնդրելով խօսել ընդ քեզ։ 48 Եւ նա պատասխանի ետ ասացելոյն եւ ասէ, Ո՞ է մայր իմ եւ ո՞ են եղբարք իմ։ 49 Եւ ձգեալ զձեռն իւր ի վերայ աշակերտացն իւրոց՝ ասէ, Ահա մայր իմ եւ եղբարք իմ։ 50 Զի որ արասցէ զկամս Հաւր իմոյ որ յերկինս է՝ նա է եղբայր իմ եւ քոյր եւ մայր։

1 Յաւուրն յայնմիկ ելեալ Յիսուս ի տանէն՝ նստէր առ ծովեզերն։ 2 Եւ ժողովեցան առ նա բազումք, մինչեւ նաւակն մտեալ նստաւ, եւ ամենայն ամբոխն կայր առ ծովեզերն։ 3 Եւ խօսեցաւ ընդ նոսա առակս բազումս, եւ ասէ, Ահա ելանէր սերմանող սերմանել։ 4 Եւ սերմանելոյ նմա՝ անկաւ ոմն ի ճանապարհն, եւ եկին թռչունք եւ կերան զնա։ 5 Եւ ոմն անկաւ ի վէմ ուր ոչ էր հող բազում, եւ անդէն ծլեցաւ, վասն զի ոչ էր խորութիւն հողոյ։ 6 Եւ յորժամ ծագեաց արեւն՝ այրեցաւ, եւ վասն զի ոչ էր արմատ՝ չորացաւ։ 7 Եւ ոմն անկաւ ի մէջ փշոց, եւ բուսեալ փշոցն՝ խեղդեցին զնա։ 8 Եւ ոմն անկաւ ի հող բարի, եւ ետ պտուղ, ոմն հարիւրապատիկ, ոմն վաթսնապատիկ, ոմն երեսնապատիկ։ 9 Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ 10 Եւ մատեալ աշակերտքն ասեն ցնա, Վասն զի՞ առակս խօսիս ընդ նոսա։ 11 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ, Զի ձեզ տուեալ է գիտել զխորհուրդս արքայութեան երկնից, եւ նոցա ոչ է տուեալ։ 12 Զի որ ունի՝ տացի նմա եւ առատասցի, եւ որ ոչ ունի՝ եւ զոր ունի առցի ի նմանէ։ 13 Վասն այսորիկ առակս խօսիմ ընդ նոսա, զի տեսանելով ոչ տեսանիցեն, եւ լսելով ոչ լուիցեն եւ ոչ իմասցեն։ 14 Եւ լցցի ի նոսա մարգարէութիւն Եսայեայ որ ասէ, Լսելով լուիցէք եւ ոչ իմասջիք, եւ տեսանելով տեսանիցէք եւ ոչ հայեսջիք։ 15 Զի պղծեցաւ սիրտ ժողովրդեանս այսորիկ, եւ ականջս իւրեանց ծանրացուցին լսել, եւ զաչս իւրեանց խուփ արարին, զի մի երբէք տեսցեն աչօքն եւ ականջօքն լուիցեն, եւ սրտիւ իմասցեն, եւ դարձեալ դարձցին, եւ բժշկեցից զնոսա։ 16 Ձեր երանի աչաց զի տեսանեն, եւ ականջաց ձերոց զի լսեն։ 17 Զի ամէն ասեմ ձեզ, զի բազումք մարգարէք եւ արդարք ցանկացան տեսանել զոր տեսանէք դուք, եւ ոչ տեսին, եւ լսել զոր լսէք դուք, եւ ոչ լուան։ 18 Դուք ուրեմն լուարուք առակին սերմանողին։ 19 Ամենայնի որ լսէ զբան արքայութեան եւ ոչ իմանայ, գայ չարն եւ յափշտակէ զոր սերմանեցաւ ի սրտի նորա, եւ սա է որ ընդ ճանապարհն սերմանեցաւ։ 20 Եւ որ ընդ վէմ ուր ոչ հող բազում սերմանեցաւ, սա է որ զբանն լսէ եւ անդէն ընդունի զնա ուրախութեամբ, 21 եւ ոչ ունի արմատ ի նմա, այլ ժամանակաւոր է, եւ յորժամ եղեւ նեղութիւն եւ հալածանք վասն բանին՝ անդէն գայթակղի։ 22 Եւ որ ի փշոց սերմանեցաւ, սա է որ զբանն լսէ, եւ հոգս աշխարհի եւ խաբէութիւն հարստութեան խեղդեն զբանն, եւ անպտուղ լինի։ 23 Եւ որ ի հող բարի սերմանեցաւ, սա է որ զբանն լսէ եւ իմանայ, որ եւ պտուղ բերէ եւ առնէ, ոմն հարիւրապատիկ, ոմն վաթսնապատիկ, ոմն երեսնապատիկ։ 24 Այլ առակ մի խօսեցաւ ընդ նոսա, եւ ասէ, Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից մարդոյ մի որ սերմանեաց զաղուէս բարի յագրի իւրում։ 25 Եւ մինչդեռ ննջէին մարդիկ՝ եկն թշնամի նորա եւ սերմանեաց զաւազան ի մէջ ցորենոյն, եւ գնաց։ 26 Եւ յորժամ բուսաւ խոտն եւ ետ պտուղ, յայնժամ երեւեցաւ եւ աւազանն։ 27 Եւ մատեալ ծառայքն տանուտերին ասեն ցնա, Տէր, ո՞չ զբարի սերմանիս արարեր յագրի քում, եւ ուստի՞ ունի աւազան։ 28 Եւ նա ասէ ցնոսա, Թշնամի մարդ արար զայս։ Եւ ծառայքն ասեն ցնա, Կամիս՝ երթեալ ժողովեսցուք զնա։ 29 Եւ նա ասէ, Ոչ, գուցէ ժողովելով զաւազանն՝ արմատաւ հանիցէք ընդ նմա զցորենն։ 30 Արձակեցէք զերկոսին միանգամ ընդ հունձս, եւ ի ժամ հնձոյն ասացից հնձողացն, Ժողովեցէք նախ զաւազանն, եւ կապեցէք զնա խուրձս առ խուրձս՝ այրել զնա, եւ զցորենն ժողովեցէք ի շտեմարան իմ։ 31 Այլ առակ մի խօսեցաւ ընդ նոսա, եւ ասէ, Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից հատու մանանխոյ զոր առեալ մարդ ոմն սերմանեաց յագրի իւրում։ 32 Որ փոքրագոյն է քան զամենայն սերմունս, եւ յորժամ աճեցանէ՝ մեծագոյն է քան զամենայն ընդեղէնս, եւ լինի ծառ, մինչեւ գան թռչունք երկնից եւ բնակեսցեն ի ճիւղս նորա։ 33 Այլ առակ մի խօսեցաւ ընդ նոսա, եւ ասէ, Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից խմորոյ զոր առեալ կին ոմն ծածկեաց ի երիս սաղս ալեաց, մինչեւ ամենայն խմորն թթուեցաւ։ 34 Զայս ամենայն խօսեցաւ Յիսուս ընդ բազմութեանն առակս, եւ առանց առակի ոչ խօսէր ընդ նոսա, 35 զի լցցի որ ասացեալ է մարգարէին, որ ասէ, Բացից ի առակս զբերան իմ, հանից զբանս որ ծածկեալ են յաշխարհէ։ 36 Յայնժամ արձակեալ զբազմութիւնն՝ եկն ի տունն։ Եւ մատեալ աշակերտքն ասեն ցնա, Յայտնի արա մեզ զառակն զաւազանին ագրոյն։ 37 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ, Որ սերմանեցանէ զբարի սերմանիսն՝ Որդի մարդոյ է։ 38 Եւ ագրն է աշխարհ։ Եւ սերմանիսն բարի՝ նոքա են որդիք արքայութեան։ Եւ աւազանն՝ որդիք չարին են։ 39 Եւ թշնամին որ սերմանեաց զնոսա՝ սատանայ է։ Եւ հունձն՝ կատարած աշխարհի է։ Եւ հնձողքն՝ հրեշտակք են։ 40 Եւ որպէս ժողովին զաւազանն եւ հրով այրեն, նոյնպէս լիցի կատարածի աշխարհի։ 41 Առաքեսցէ Որդի մարդոյ զհրեշտակս իւր, եւ ժողովեսցեն ի թագաւորութենէ նորա զամենայն գայթակղութիւնս եւ զանիրաւութիւնս, 42 եւ արկցեն զնոսա ի հնոցն հրոյ։ Անդ լիցի լալ եւ կրճտել ատամանց։ 43 Յայնժամ արդարքն պայծառասցին իբրեւ զարեգակն ի թագաւորութեան Հաւր իւրեանց։ Որ ունի ականջս լսելոյ՝ լուիցէ։ 44 Նմանեցաւ արքայութիւն երկնից գանձու ծածկեալ յագրի, զոր գտեալ մարդ ոմն ծածկեաց, եւ ի ուրախութենէ նորա երթայ եւ վաճառէ զամենայն զոր ունի, եւ գնէ զագրն այնորիկ։ 45 Դարձեալ նմանեցաւ արքայութիւն երկնից մարդոյ վաճառականի որ խնդրէր զմարգարիտս գեղեցիկս։ 46 Որ գտեալ զմի մարգարիտ թանկագին՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ունէր, եւ գնեաց զնա։ 47 Դարձեալ նմանեցաւ արքայութիւն երկնից ուռկանի որ ձգեալ ընդ ծովն, եւ ամենայն տեսակ ձկունս ժողովեաց։ 48 Որ լցեալ՝ հանին զնա ի ափունս, եւ նստեալ ընտրեցին զբարիսն ի կալաւորս, եւ զանպիտանսն արտաքս արկին։ 49 Նոյնպէս լիցի կատարածի աշխարհի։ Ելցեն հրեշտակք եւ հատցեն զչարսն ի մէջ արդարոց, 50 եւ արկցեն զնոսա ի հնոցն հրոյ։ Անդ լիցի լալ եւ կրճտել ատամանց։ 51 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Ոչ ամենայն զայս իմացարուք։ Ասեն ցնա, Այո, Տէր։ 52 Եւ նա ասէ ցնոսա, Վասն այսորիկ ամենայն դպիր որ ուսեալ է ի թագաւորութիւն երկնից՝ նման է մարդոյ տանուտերի որ հանէ ի գանձուց իւրոց նորա եւ հին։ 53 Եւ եղեալ՝ յորժամ կատարեաց Յիսուս զառակսս զայսոսիկ՝ անցին անտի։ 54 Եւ եկեալ ի քաղաքն իւր՝ ուսուցանէր ի ժողովարանին նոցա, մինչեւ զարհուրեալ ասէին, Ո՞ւստի այսմ իմաստութիւն եւ զօրութիւնք։ 55 Ո՞չ այս է որդի հիւսնի։ Ո՞չ մայր նորա կոչի Մարիամ, եւ եղբարք նորա Յակոբոս եւ Յովսէ եւ Սիմոն եւ Յուդա։ 56 Եւ ո՞չ քոյրք նորա ամենեքեան ընդ մեզ են։ Ուստի ուրեմն այսմ ամենայն զայս։ 57 Եւ գայթակղէին ընդ նմա։ Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Զի մարգարէ անպատիւ է, բայց միայն ի հայրենի իւրում եւ ի տան իւրում։ 58 Եւ ոչ արար անդ զօրութիւնս բազումս վասն անհաւատութեան նոցա։

1 Յաւուրսն յայնմիկ լուեալ Հերովդէսի չորեքորդեայ զլուր Յիսուսի, 2 եւ ասէ ցծառայս իւր, Սա է Յովհաննէս Մկրտիչ, նա յարեաւ ի մեռելոց, եւ վասն այսորիկ զօրութիւնք գործին ընդ նմա։ 3 Զի Հերովդէս էառ զՅովհաննէս, եւ եդ զնա ի կապանս, եւ ի բանտի արկ վասն Հերովդիադայ կնոջ Փիլիպպոսի եղբաւր իւրոյ։ 4 Զի ասէր ցնա Յովհաննէս, Ոչ իրաւ է քեզ ունել զնա։ 5 Եւ կամեցեալ սպանանել զնա՝ երկեաւ ի ժողովրդենէ, զի իբրեւ զմարգարէ ունէին զնա։ 6 Եւ ընդ ծնանել տարեդարձին Հերովդիադայ՝ պարեաց դուստր Հերովդիադայ առաջի նոցա, եւ հաճեցոյց զՀերովդէս։ 7 Վասն որոյ երդուաւ տալ նմա զոր եթէ խնդրեսցէ։ 8 Եւ նա մատեալ մօր իւրոյ՝ ասէ, Տուր ինձ ի սկահակի զգլուխ Յովհաննու Մկրտչի։ 9 Եւ տրտմեցաւ թագաւորն վասն երդմանն եւ վասն ընդ հանդերձ նստելոցն, հրամայեաց տալ։ 10 Եւ առաքեալ՝ ետ հատանել զՅովհաննէս ի բանտի։ 11 Եւ բերաւ գլուխ նորա ի սկահակի, եւ ետ տուն աղջկանն, եւ նա ետ մօր իւրում։ 12 Եւ մատեալ աշակերտք նորա՝ առին զմարմինն, եւ թաղեցին զնա, եւ եկեալ պատմեցին Յիսուսի։ 13 Եւ լուեալ Յիսուսի՝ քաշեցաւ անտի ի նաւ յանապատ տեղի առանձինն։ Եւ լուեալ ամբոխացն՝ հետեւեցան նմա ոտիւք ի քաղաքաց։ 14 Եւ ելեալ Յիսուս՝ ետես բազում ամբոխ, եւ գթացաւ ի վերայ նոցա, եւ բժշկեաց զհիւանդս նոցա։ 15 Եւ յորժամ երեկոյացաւ՝ մատեալ աշակերտքն ասեն ցնա, Անապատ է տեղի եւ ժամանակ անցեալ է, արձակեա զբազմութիւնն, զի երթեալ ի գիւղս գնեսցեն իւրեանց կերակուր։ 16 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Ոչ պիտոյ է երթալ նոցա, տուք դուք նոցա ուտել։ 17 Եւ նոքա ասեն ցնա, Ո՛չ այլ ինչ ունիմք բայց միայն հինգ հացս եւ երկու ձուկն։ 18 Եւ նա ասէ, Բերէք զսոսա ինձ հոս։ 19 Եւ հրամայեաց հանգուցանել ի խոտ ի վերայ երկրի։ Եւ առեալ զհինգ հացսն եւ զերկու ձուկնն՝ հայեցաւ յերկինս, եւ օրհնեաց, եւ կոտրեալ ետ աշակերտացն հացսն, եւ աշակերտքն ամբոխին։ 20 Եւ կերան ամենեքեան եւ յագեցան, եւ վերացուցին զաւելորդն կտորացն՝ տասն սպիւռս լի։ 21 Եւ որ կերան՝ էին իբրեւ հինգ հազարք արանց, բաց ի կանանց եւ ի մանկանց։ 22 Եւ յանդիման արարեալ Յիսուս զաշակերտսն՝ մտանել ի նաւ, եւ երթալ առաջի նորա յայնկոյս, մինչեւ արձակեսցէ զբազմութիւնն։ 23 Եւ արձակեալ զբազմութիւնն՝ ելանէ ի լեառն առանձինն աղօթել։ Եւ երեկոյացեալ՝ էր անդ միայն։ 24 Եւ նաւակն ի մէջ ծովուն էր, տանջեալ ի ալեաց, զի հակառակ էր հողմն։ 25 Եւ ի չորրորդ պահուն գիշերոյ եկն առ նոսա Յիսուս քայլելով ի վերայ ծովուն։ 26 Եւ տեսեալ զնա աշակերտացն քայլելով ի վերայ ծովուն՝ խռովեցան ասելով, Զի ուրուական է։ Եւ յերկիւղէ աղաղակեցին։ 27 Եւ անդէն խօսեցաւ Յիսուս ընդ նոսա եւ ասէ, Քաջալերեցարուք, ես եմ, մի երկնչիք։ 28 Եւ պատասխանի ետ նմա Պետրոս եւ ասէ, Տէր, եթէ դու ես՝ հրամայեա ինձ գալ առ քեզ ի վերայ ջուրցն։ 29 Եւ նա ասէ, Եկ։ Եւ իջեալ Պետրոս ի նաւէն՝ քայլեաց ի վերայ ջուրցն, եկն առ Յիսուս։ 30 Եւ տեսեալ զհողմն զօրացեալ՝ երկեաւ, եւ սկսեալ սուզանել՝ աղաղակեաց ասելով, Տէր, փրկեա զիս։ 31 Եւ անդէն Յիսուս երկարեալ զձեռն՝ բռնեաց զնա, եւ ասէ ցնա, Ո՛վ սակաւահաւատ, զի՞ երկբայեցար։ 32 Եւ մտեալ նոցա ի նաւ՝ դադարեաց հողմն։ 33 Եւ որ էին ի նաւուն՝ եկեալ երկիր պագին նմա ասելով, Ճշմարիտ Որդի Աստուծոյ ես դու։ 34 Եւ անցեալ՝ եկին ի Գեննեսարեթ աշխարհն։ 35 Եւ ծանեալ նմա արանցն տեղւոյն՝ առաքեցին յամենայն շրջակայսն զնա, եւ մատուցին առ նա զհիւանդս։ 36 Եւ աղաչէին զնա՝ զի միայն զծայրն հանդերձից իւրոց մատցեն, եւ որ մատեան՝ ապրեցան։

1 Յայնժամ մատեալ առ Յիսուս գրագէտք եւ փարիսեցիք ի Երուսաղէմէ՝ ասեն, 2 Ընդէ՞ր աշակերտք քո անցանեն զաւանդ երեցոց, զի ոչ լուանան զձեռս իւրեանց յորժամ հացս ուտիցեն։ 3 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Ընդէ՞ր եւ դուք անցանէք զպատուիրանս Աստուծոյ վասն աւանդութեան ձերոյ։ 4 Զի Աստուած պատուիրեաց եւ ասէ, Պատուեա զհայր եւ զմայր, եւ որ չարաչար բանիւ հայհոյիցէ զհայր կամ զմայր՝ մահու մահապարտ լիցի։ 5 Եւ դուք ասէք, Որ ասիցէ հօր կամ մօր, Ընծայ է ամենայն որ ինչ ի ինէն օգտիցես, 6 եւ ոչ պատուեսցէ զհայր իւր կամ զմայր իւր, եւ ոչ պարտական է հայր կամ մայր։ Եւ անպատուեցէք զպատուիրանն Աստուծոյ վասն աւանդութեան ձերոյ։ 7 Ով կեղծաւորք, լաւ մարգարէացաւ վասն ձեր Եսայի եւ ասէ, 8 Մերձենայ առ իս ժողովուրդս այս բերանովք իւրեանց, եւ շրթամբք պատուեն զիս, իսկ սիրտ նոցա հեռի է ինձ։ 9 Եւ զուր պաշտեն զիս՝ ուսուցանելով վարդապետութիւնս զպատուիրանս մարդկան։ 10 Եւ կոչեալ զամբոխն՝ ասէ ցնոսա, Լուարուք եւ իմասջիք։ 11 Ոչ որ մտանէ ի բերան՝ պղծէ զմարդն, այլ որ ելանէ ի բերանոյ՝ զայն պղծէ զմարդն։ 12 Յայնժամ մատեալ աշակերտքն ասեն ցնա, Գիտես՝ զի փարիսեցիքն լուեալ զբանիդ՝ գայթակղեցան։ 13 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ, Ամենայն տունկ զոր ոչ տնկեաց Հայր իմ երկնաւոր՝ արմատաւ հանիցի։ 14 Թողէք զնոսա, կուրք են եւ առաջնորդք կուրաց։ Եւ եթէ կոյր կուրի առաջնորդ լիցի՝ երկոքեան ի փոս անկանիցին։ 15 Եւ պատասխանի ետ Պետրոս եւ ասէ ցնա, Յայտնի արա մեզ զառակդ զայդ։ 16 Եւ նա ասէ, Ոչ եւս դուք անխելք էք։ 17 Ոչ իմանայք զի ամենայն որ ինչ ի բերանոյ մտանէ՝ ի փորն երթայ, եւ ի զուգարանն ելանէ։ 18 Այլ որ ելանէ ի բերանոյ՝ ի սրտէ ելանէ, եւ զայն պղծէ զմարդն։ 19 Զի ի սրտէ չարաց խորհրդոց ելանեն սպանութիւնք, շնութիւնք, պոռնկութիւնք, գողութիւնք, սուտ վկայութիւնք, հայհոյութիւնք։ 20 Զայս են որ պղծեն զմարդն։ Իսկ անլուայ ձեռաւք ուտել՝ ոչ պղծէ զմարդն։ 21 Եւ ելեալ Յիսուս անտի՝ քաշեցաւ ի կողմանս Տիւրոսի եւ Սիդոնի։ 22 Եւ ահա կին քանանացի ի սահմանացն յայնցանէ ելեալ՝ աղաղակեաց ասելով, Ողորմեա ինձ, Տէր, Որդի Դաւթի, դուստր իմ դեւահար է չարաչար։ 23 Եւ նա ոչ պատասխանի ետ նմա բան։ Եւ մատեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա ասելով, Արձակեա զնա, զի աղաղակէ զհետ մեր։ 24 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ, Ոչ առաքեցայ բայց միայն առ ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայէլի։ 25 Եւ նա եկեալ երկիր պագանէր նմա ասելով, Տէր, օգնեա ինձ։ 26 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ, Ոչ է լաւ առնուլ զհաց որդւոցն եւ արկանել շանց։ 27 Եւ նա ասէ, Այո, Տէր, եւ շունք ուտեն ի փշրանաց որ անկանին ի սեղանոյ տանուտերացն իւրեանց։ 28 Յայնժամ պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա, Ով կին, մեծ է հաւատք քո, եղիցի քեզ որպէս կամիս։ Եւ բժշկեցաւ դուստր նորա յժամուն յայնմիկ։ 29 Եւ ելեալ Յիսուս անտի՝ եկն առ ծովեզերն Գալիլեացւոց, եւ ելեալ ի լեառն՝ նստէր անդ։ 30 Եւ մատեան առ նա բազումք ամբոխք, ունելով ընդ իւրեանս զկաղս, զկոյրս, զհամրս, զանդամալուծս, եւ զայլս բազումս, եւ արկանէին զնոսա առ ոտս Յիսուսի, եւ բժշկեաց զնոսա։ 31 Մինչեւ զարհուրեալ ամբոխն տեսանէին համրս խօսեալ, անդամալուծս առողջացեալ, եւ կաղս գնացեալ, եւ կոյրս տեսանելով, եւ փառաւորէին զԱստուած Իսրայէլի։ 32 Եւ Յիսուս կոչեալ զաշակերտսն իւր՝ ասէ, Գթամ ի վերայ ամբոխին, զի արդ երիս աւուրս համբերեցին ընդ իս, եւ ոչ ունին զինչ ուտիցեն, եւ արձակել զնոսա սոված չեմ կամիմ, գուցէ նուաղեսցեն ճանապարհին։ 33 Եւ ասեն ցնա աշակերտքն, Ուստի մեզ անապատի տեղւոյ հացս ունել զայսքան ամբոխ, զի կշռեսցեն զբազմութիւնն։ 34 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Քանի՞ հացս ունիք։ Եւ նոքա ասեն, Եօթն, եւ սակաւ ինչ ձկունս։ 35 Եւ հրամայեաց ամբոխին հանգուցանել ի վերայ երկրի։ 36 Եւ առեալ զեօթն հացսն եւ զձկունսն՝ գոհացաւ, եւ կոտրեալ ետ աշակերտացն, եւ աշակերտքն ամբոխին։ 37 Եւ կերան ամենեքեան եւ յագեցան, եւ վերացուցին զաւելորդն կտորացն՝ եօթն զամբիւղս լի։ 38 Եւ որ կերան՝ էին չորեք հազարք արանց, բաց ի կանանց եւ ի մանկանց։ 39 Եւ արձակեալ զբազմութիւնն՝ մտանէ ի նաւ, եւ գայ ի սահմանս Մագադանի։

1 Եւ մատեալ փարիսեցիքն եւ սադուկեցիքն՝ փորձելով խնդրէին ցուցանել նոցա նշան յերկնից։ 2 Եւ նա պատասխանի ետ եւ ասէ ցնոսա, Իրիկնոյ ասէք, Պարզ է, զի կարմրեալ է երկինք։ 3 Եւ առաւաւտու, Այսօր ձմերուկ է, զի կարմրեալ է երկինք տխուր։ Զերեսս երկնից գիտէք զատորոշել, եւ զնշանս ժամանակացն ոչ կարէք։ 4 Ազգ չար եւ շնացող նշան խնդրէ, եւ նշան ոչ տացի նմա բայց միայն զնշանն Յովնանու մարգարէի։ Եւ թողեալ զնոսա՝ գնաց։ 5 Եւ մինչդեռ գային աշակերտքն նորա յայնկոյս, մոռացեալ էին հաց առնուլ։ 6 Եւ Յիսուս ասէ ցնոսա, Տեսէք եւ զգուշացարուք ի խմորոյ փարիսեցւոցն եւ սադուկեցւոցն։ 7 Եւ նոքա խորհէին ընդ միմեանս ասելով, Զի հաց ոչ առաք։ 8 Եւ Յիսուս գիտացեալ՝ ասէ, Զի՞ խորհիք ընդ միմեանս, ով սակաւահաւատք, զի հաց ոչ ունիք։ 9 Ոչ դեռ իմանայք եւ ոչ յիշէք զհինգ հացսն հազարացն, եւ քանի՞ զամբիւղս առէք լի։ 10 Եւ ոչ զեօթն հացսն չորեքհազարացն, եւ քանի՞ զսպիւռս առէք լի։ 11 Զիա՞րդ ոչ իմանայք զի ոչ վասն հացոյ ասացի ձեզ զգուշանալ ի խմորոյ փարիսեցւոցն եւ սադուկեցւոցն։ 12 Յայնժամ իմացան զի ոչ ասաց զգուշանալ ի խմորոյ հացոյ, այլ ի վարդապետութենէ փարիսեցւոցն եւ սադուկեցւոցն։ 13 Եւ եկեալ Յիսուս ի կողմանս Կեսարիոյ Փիլիպպոսի՝ հարցանէր զաշակերտսն իւր ասելով, Զո՞ ասեն մարդիկ զիս լինել Որդի մարդոյ։ 14 Եւ նոքա ասեն, Ոմանք զՅովհաննէս Մկրտիչ, եւ ոմանք զԷղիա, եւ ոմանք զՅեսայի, կամ զմի ոք ի մարգարէիցն։ 15 Ասէ ցնոսա Յիսուս, Եւ դուք զո՞ ասէք զիս լինել։ 16 Պատասխանի ետ Սիմոն Պետրոս եւ ասէ, Դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ։ 17 Եւ պատասխանի ետ Յիսուս եւ ասէ ցնա, Երանի քեզ, Սիմոն Բարեայ, զի մարմին եւ արիւն ոչ յայտնեցին քեզ, այլ Հայր իմ որ յերկինս է։ 18 Եւ ես ասեմ քեզ, զի դու ես Պետրոս, եւ ի վերայ այսր վիմի շինեցից զեկեղեցի իմ, եւ դրունք դժոխոց ոչ յաղթեսցեն նմա։ 19 Եւ տացեմ քեզ զբանալիսն արքայութեան երկնից, եւ զոր կապեսցես ի երկրի՝ կապեալ լիցի յերկինս, եւ զոր արձակեսցես ի երկրի՝ արձակեալ լիցի յերկինս։ 20 Յայնժամ պատուիրեաց աշակերտացն իւրոց զի մի ումեք ասասցեն զի նա է Յիսուս Քրիստոս։ 21 Յայնմհետ

38 Ա՛ւ է առաջին ու մեծ պատուիրանքը։ (39) Ու
երկրորդը ասոր նման՝ Պիտի քննկիր մերձա-
40 ւանիդ պէս։ Ա՛ս երկու պատուիրանքէս
կախուած են բոլոր օրէնքը և մարգարէները։
41 Ու երբոր փարիսեցիները ժողվուեցան, Յի-
42 սուս հարցուց անոնց ու ըսաւ. Քրիստոսի
վրայով ի՞նչ կարծիք ունիք. անիկա որո՞
43 ոգիին է։ Ըսին իրեն, Դաւիթին։ Ըսաւ անոնց
Յիսուս, Հապա ի՞նչպէս Դաւիթ Հոգիով զա-
44 նիկա Տէր կը կոչէ ու կ՚ըսէ, Տէրը իմ Տէրոջս
ըսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, մինչև որ քու թըշ-
նամիներդ ոտքերուդ պատուանդան բնեմ։
45 Ուրեմն Թէ որ Դաւիթ զանիկա Տէր կը կոչէ,
46 ի՞նչպէս անիկա անոր որդին կ՚ըլլայ։ Ու մէ-
կը չէր կրնար անոր խօսք մը պատասխանել.
ու ան օրէն ետև մէկը չէր համարձակեր
անոր բան մը հարցնելու։

ԳԼ. ԻԳ

1 Յիսուս խօսեցաւ ժողովուրդներուն ու իր աշակերտներուն ըսաւ,
2 Դպրուն և Փարիսեցիները Մովսէսի աթոռին վրայ նստեցան։
3 Ուրեմն ինչ որ ձեզի կ՚ըսեն որ պահէք, պահեցէք ու բրէք, բայց անոնց գործերուն պէս մի բնէք. ինչու որ կ՚ըսեն
4 ու չեն բներ։ Ծանր և տանելու դըժուար բեռներ կը կապեն ու կը դնեն մարդոց ուսերուն վրայ, և իրենց մատովը չեն
5 ուզեր զանոնք շարժել։ Ու իրենց ամէն գործերը մարդոց երևնալու համար կ՚ընեն. Կը լայնցնեն իրենց գրատուփերը ու կ՚երկընցնեն իրենց հանդերձներուն քղանցքները.
6 Ընթրիքներուն մէջ առաջին բազմոցները կը սիրեն, և ժողովարաններուն մէջ առաջին աթոռները, ու շուկաներուն մէջ բարեներները,
7 Ու մարդոցմէ ողջոյր ողջոյր կռնչուիլ (8) Բայց դուք ոչորին մի կոչուիք, ինչու որ ձեր Ուսուցիչը մէկ մին է՝ այսինքն Քրիստոս, և
9 դուք ամէնդիդ եղբայր էք։ Ու երկրի վրայ ոչ ոքը ձեզի Հայր մի կոչէք. Ինչու որ ձեր Հայ-
10 րը մէկ մին է՝ որ երկինքն է։ Ու դուք ու-
սուցիչներ մի կոչուիք, ինչու որ ձեր Ուսուցի-
11 չը մէկ մին է՝ այսինքն Քրիստոս։ Ու ձեզի
մէջէն մեծը ձեր ծառան պիտի ըլլայ։
12 Ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խո-
նարհի, և ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ՝
պիտի բարձրանայ։
13 Բայց ով ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ երկինքը թագաւորութիւնը մարդոց առջևը կը գոցէք. քանի դուք չէք մտներ, և մտնողներն ալ չէք թողուր որ մտնեն։
14 Ով ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, Որ որբևայրիներուն տուներըկ՚ուտէք, ու հաչոյ երկնցուր. Հասներ ալսիքը կ՚ներկընդունիք. անոր համար աւելի դատա-
15 պարտութիւն պիտի ընդունիք։ Ով ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ ծով ու ցամաք կը պտրտիք մէկ կը նորադաւանի բնելու, ու երբոր ըլլայ, զանիկա ձեզմէ եր-
16 կու անգամ աւելի դ՚ընէնիք որդի կ՚ընէք։ Ով ձեզի, Իկոյր առաջնորդներ, որ կ՚ըսէք Ով որ տաճարին վրայ երդուի բան մը չէ, բայց ով որ տաճարին մէջի ոսկիին վրայ
17 երդուի բնէ՝ պարտաւոր կ՚ըլլայ։ Ով յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է՝ ոսկի՞ն թէ տա-
18 ճարը որ կը սրբացնէ ոսկին։ Ու՝ Ով որ սեզանին վրայ երդուի բնէ՝ բան մը չէ, բայց ով որ սեզանին վրայի պատարագին վը-
19 րայ երդուի բնէ՝ պարտաւոր կ՚ըլլայ։ Յիմարներ ու կոյրեր, ո՞րը մեծ է՝ պատարագը Թէ
20 սեզանը որ կը սրբացնէ պատարագը։ Ուստի ով որ սեզանին վրայ երդուի բնէ, երդուի կ՚ընէ անոր վրայ՝ և անոր վրայի ամէն
21 բաներուն վրայ։ Ու ով որ տաճարին վրայ երդուի բնէ, երդուի կ՚ընէ անոր վրայ և
22 անոր մէջ բնակողին վրայ։ Ու ով որ երկնէից վրայ երդուի բնէ, երդուի կ՚ընէ Աստուծոյ աթոռին վրայ՝ և անոր վրայ նստո-
23 ղին վրայ։ Ով ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, Որ անանուխին ու սամիթին և չամանեղին տասանորդը կը վճարէք, ու Թողլ ձգէք օրէնքին ծանր ծանր բաները՝ դատաստանը և ողորմութիւնը ու հաւատքը.
24 Պարտք էր բնել, և անանք չձգել։ Կոյր առաջնորդներ, որ մէգուկը կը քամէք և
25 ուղտը կը կլլէք։ Ով ձեզի, կեղծաւոր դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ Դուրսէն ու պնակին գոտին կը մաքրէք, ու ներսէն յափշտակութեամբ և անբրեալութեամբ
26 լեցուն են։ Կոյր փարիսեցի, առաջ գաւա-

1 Ղեհ · մի · 18։ Գէ · մի · 19։ Մարկ · մր · 31։ Ղահ · մ · 27։ Հռոմ · մգ · 9։ Գաղ · ե · 14։ Ցահ · ր · 8։
2 Գէ · կ · 12։ — Տիմ · ա · 3։
3 Մարկ · մր · 25։ Ղահ · բ · 41։
4 Ասգ · ՃՀ · 1։ Գաղ · բ · 34։ ա Կոր · Ժէ · 25։ Երբ · ա · 13։ Ժ · 12։ 13։
5 Ղահ · Ժգ · 6։
6 Գէ · ղ · 1։ 8։ 2։ 16։ Ցահ · իբ · 23։ Ղահ · ի · 40։ — Ղեմ · բ · 4։ 5։ Մարկ · բ · 7։ Մարկ · մր · 38։ Ղահ · ի · 45։
7 Հռոմ · բ · 10։ Ես · ղ · 13։ Ղահ · Ժա · 43։ Գաղ · Ժե · 10։ Գաղ · ղ · 13։
8 Մարկ · ա · 6։
9 Գէ · բ · 28։ 27։ Ցահ · իբ · 23։ Ես · ուահ · Ժե · 33։ իԹ։ 22։ Ղահ · Ժգ · 11։ Ժգ · 14։ Ցահ · գ · 6։ — Ցահ · իբ · 23։ Ես · Օր · ղ · 8։ իբ · 13։ Ես · Ես · գ · 3։
10 Մարկ · Ժգ · 38։ 39։ Ղահ · Ժա · 45։ իե · գ Ցահ · գ · 1։ Տես · բ Կոր · ա · 24։ ա Գաղ · իգ · 17։ Գաղ · բ · 47։ Տիմ · գ · 6։ Տիտ · ա · 11։
11 Գէ · Ժե · 14։ Հգ · 14։
12 Գէ · ե · 33։ 34։ Ես · ԽԹ · 22։ Ղահ · Ժգ · 11։ Ժգ · 14։ Ցահ · գ · 6։ — Գաղ · Ժա · 22։
13 Ես · ԽԹ · 37։ Ես · գ Ցահ · գ · 12։ ՄԲ · ղ · 8։ Ցահ · իգ · 8։ 14։
14 Գէ · Ժե · 14։ Հգ · 14։
15 Գէ · ե · 33։ 34։ Ես · ԽԹ · 22։ Ղահ · Ժգ · 11։ Ժգ · 14։ Ցահ · գ · 6։ — Գաղ · Ժա · 22։
16 Գէ · ե · 24։ Ցահ · Ժա · 4։ Գաղ · ե · 12։
17 Ղահ · Ժա · 43։
18 — Ցահ · Ժե · 33։ Ցահ · գ · 6։ ՄԲ · ղ · 8։ Գէ · Ցահ · 23։ Ժա · 33։
19 Ցահ · Ժե · 33։ Ցահ · ա Ցահ · ե · 12։ Ցահ · Ժա · 4։ Գաղ · ե · 12։
20 Ղահ · Ժա · 43։
21 — Ցահ · Ժե · 33։ Ցահ · գ · 6։ ՄԲ · ղ · 8։ Գէ · Ցահ · 23։ Ժա · 7։
22 Մարկ · ե · 4։ Ղահ · Ժա · 33։
23 Ցահ · Ժե · 33։ Ցահ · ա Ցահ · ե · 12։ Ցահ · Ժա · 4։ Գաղ · ե · 12։
24 Ցահ · Ժե · 33։ Ցահ · ա Ցահ · ե · 12։ Ցահ · Ժա · 4։ Գաղ · ե · 12։
25 Ցահ · Ժե · 33։ Ցահ · ա Ցահ · ե · 12։ Ցահ · Ժա · 4։ Գաղ · ե · 12։
26 Ցահ · Ժե · 33։ Ցահ · ա Ցահ · ե · 12։ Ցահ · Ժա · 4։ Գաղ · ե · 12։

քին ու պնակին ներսի կողմը մաքրէ, որ ա-
27 նոնց դուրսի կողմն ալ մաքուր ըլլայ։ Վայ
ձեզի, կեղծաւոր գրիչներ ու փարիսեցիներ,
որ կը նմանիք ծեփած գերեզմանների, ո-
րոնք դուրսէն գեղեցիկ կ'երեւնան, և ներսէն
մեռելներու ոսկորներով և ամէն կերպ պղծու-
28 թիւնով լեցուն են։ Նոյնպէս ալ դուք դուր-
սէն մարդոց արդար կ'երեւնաք, ու ներսէն
կեղծաւորութեամբ և անօրէնութեամբ լեցուն
29 էք։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր գրիչներ ու
փարիսեցիներ, որ մարգարէներուն տապան-
ները կը շինէք, և արդարներուն գերեզման-
30 ները կը զարդարէք ու կ'ըսէք, Թէ որ մեր
հայրերուն օրերը ըլլայինք, անոնց հետ մար-
գարէներուն արիւնը մասնակից չէինք ըլլար։
31 Ուրեմն դուք ձեր վրայ կը վկայէք Թէ անոնց
զաւակներն էք՝ որ մարգարէները կը սպան-
32 նէին։ Ո՜հ դուք ալ ձեր հայրերուն չափը
33 լեցուցէք։ Օձեր՝ ժխտրու ծնունդներ, ի՞նչ-
պէս պիտի փախչիք գեհենին դատապարտու-
34 թենէն։ Ահաւասիկ ես կը խրկեմ
ձեզի մարգարէներ և իմաստուններ ու գր-
պիրներ, և անոնցմէ ո՛րոնք պիտի սպան-
նէք ու խաչը հանէք, և ո՛րմէկ բանիներդ ձեր
ժողովարանները մէջը պիտի ծեծէք, ու
35 քաղաքէ քաղաք հալածէք։ Որպէս զի երկ-
րի վրայ թափուած բոլոր արդար արիւնը
ձեր վրայ գայ՝ սկսած Աբելին արիւնէն մին-
չեւ Բարաքիայի որդւոյն Զաքարիայի ա-
րիւնը, որ սրահին ու սեղանին մէջտեղը
36 սպաննեցիք։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ա-
մէն բաները պիտի գան այս ազգիս վրայ։
37 Ո՛վ Երուսաղէմ Երուսաղէմ, որ մարգա-
րէները կը սպաննէիր, ու քեզի խրկուածները
քար կարկոծէիր, քանի անգամ ես քու տղա-
ներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձա-
գերը թեւերուն տակը կը ժողվէ, և դուք չու-
38 զեցիք։ Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պի-
տի մնայ, ըսելու որ ձեզի կ'ըսեմ որ ալ տակի
եւս պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ որ ըսէք,
Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ։

ԳԼ ԻԳ

1 Երբոր կը նմանցնէ առաքեալն հոգեառութիւնը, 2 անկէ ա-
ռաջ հաւատքս մեծ քննութեանները, 29 և իր դատաս-
տանի գալուն նշանները, 36 նաև այն օրը ու ժամը մեզի ան-
ծանօթ ըլլալուն համար, 41 կը պատուիրէ որ արթուն մնանք
ան բոլոր ծառայութեան պէս՝ որ տանէն վարձկան իր տիրոջ գա-
լուն կը սպասէ։

1 Եւ Երբոր Յիսուս զայս ամէնը խօսեցաւ, իր աշակերտներուն ըսաւ,
2 Գիտէք որ երկու օրէն Զատիկ պիտի ըլլայ, և Որդի մարդոյն խաչելու
3 համար պիտի մատնուի։ Յետոյ քահանայապետները և ժողովուրդին
ծերերը Կայիափա անունով քահանայապետին դահլիճը ժողվուեցան,
4 և միաբանութեամբ խորհուրդ ըրին որ Յիսուսը նենգութեամբ բռնեն
5 և սպաննեն։ Բայց կ'ըսէին՝ Տօնին չըլլայ որ ժողովուրդին մէջ
խռովութիւն չլինի։

6 Երբոր Յիսուս Բեթանիոյ մէջ Սիմոն բորոտի տունը էր, 7 մօտակերպութեամբ
մը կին մը մօտեցաւ անոր գլխուն թանկագին անուշահոտութիւն մը
լեցուցած շիշով մը, և զայն սեղանին վրայ նստած ատեն անոր գլխուն
8 վրայ թափեց։ Աշակերտները զայրացան ու ըսին՝ Ինչո՞ւ համար այս
9 վատնումը եղաւ։ Որովհետեւ այս անուշահոտութիւնը շատ գնով կրնար
10 ծախուիլ ու աղքատներուն տրուիլ։ Յիսուս գիտնալով ըսաւ անոնց՝ Ինչո՞ւ
համար կինը կը նեղացնէք, որովհետեւ ինծի գեղեցիկ գործ մը ըրաւ։
11 Որովհետեւ աղքատները միշտ ձեզի հետ կան, բայց ես միշտ ձեզի հետ
12 չեմ։ Որովհետեւ այս անուշահոտութիւնը իմ մարմինիս վրայ թափելով
13 իմ թաղմանս համար ըրաւ զիս։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Որ և իցէ տեղ
որ այս աւետարանը քարոզուի ամբողջ աշխարհի մէջ, ինչ որ այս կինը
ըրաւ՝ անոր յիշատակ ալ պիտի ըսուի։

14 Այն ատեն տասներկուքէն մէկը որուն անունը Յուդա Սկարիովտացի էր,
15 քահանայապետներուն գնաց ու ըսաւ՝ Ինչ որ ինծի տաք, ես ձեզի
անոր մատնութիւնը կ'ընեմ։ Անոնք ալ երեսուն արծաթ դրամ կշռեցին
16 անոր տուին։ Ասկէ ետքը անոր մատնելու համար առիթ կը փնտռէր։

17 Խմորեղէն հացին առաջին օրը աշակերտները Յիսուսի մօտեցան ու
ըսին անոր՝ Ուր կ'ուզես որ քեզի Զատիկը ուտելու պատրաստենք։
18 Յիսուս ալ ըսաւ՝ Քաղաքը ուրիշ մարդու մը երթալ ու ըսել անոր՝ Վար-
դապետը կ'ըսէ, Իմ ժամանակս մօտ է, քու տունդ իմ աշակերտներուս
19 հետ Զատիկը պիտի ընեմ։ Աշակերտները Յիսուսի հրամայածին պէս ըրին
և Զատիկը պատրաստեցին։

20 Իրիկունը եղած ատենը նստաւ տասներկու աշակերտներուն հետ։

---

1 Ա. Մատ. ԻԶ. 1։ Մարկ. ԺԴ. 1։ Ղուկ. ԻԲ. 1։ Յով. ԺԱ. 55։ ԺԲ. 1։
2 Ղուկ. ԻԲ. 47։ 3 Մատ. Ը. 21։ Ղուկ. Ժ. 39։ 4 Մատ. Ը. 11։ Ղուկ. ԺԳ. 29։
5 Ա. Մակ. Ե. 43։ 6 Մարկ. ԺԴ. 3։ Յով. ԺԲ. 1։ 7 Ղուկ. Է. 37։ Յով. ԺԲ. 3։
8 Մարկ. ԺԴ. 6։ Յով. ԺԲ. 5։ 9 Մատ. ԺԸ. 28։ Մարկ. ԺԲ. 5։ Յով. ԺԲ. 4։
10 Մատ. ԻԶ. 15։ Մարկ. ԺԴ. 10։ Ղուկ. ԻԲ. 3։ 11 Մատ. Ի. 5։ Մարկ. Ա. 45։
Ղուկ. Ե. 16։ 12 Յով. ԺԱ. 2։ ԺԲ. 3։ 13 Մատ. ԻԶ. 1։ Մարկ. ԺԴ. 1։ Ղուկ. ԻԲ. 1։
14 Մատ. Ժ. 4։ Մարկ. Գ. 19։ Ղուկ. Զ. 16։ Գործ Ա. 13։ 15 Մատ. ԻԶ. 9։
Մարկ. ԺԴ. 10։ Ղուկ. ԻԲ. 3։ 16 Մատ. ԻԶ. 16։ Մարկ. ԺԴ. 11։ Ղուկ. ԻԲ. 6։
17 Ել. ԺԲ. 15։ 18 Մատ. Ի. 23։ Մարկ. Ա. 44։ Ղուկ. Է. 6։ 19 Մատ. Ի. 5։
Մարկ. Ա. 45։ Ղուկ. Ե. 16։ 20 Մատ. Ի. 23։ Մարկ. Զ. 1։ 21 Մատ. Ի. 24։
Մարկ. Զ. 2։ Ղուկ. Զ. 15։ Գործ Ա. 13։ 22 Մատ. Ի. 25։ Մարկ. Զ. 3։
23 Մատ. Ի. 26։ Մարկ. Զ. 4։ 24 Մատ. Ի. 27։ Մարկ. Զ. 5։ Ղուկ. Զ. 16։
25 Մատ. Ի. 28։ Մարկ. Զ. 6։ Ղուկ. Զ. 17։ 26 Մատ. Ի. 29։ Մարկ. Զ. 7։
Ղուկ. Զ. 18։ 27 Մատ. Ի. 30։ Մարկ. Զ. 8։ Ղուկ. Զ. 19։ 28 Մատ. Ի. 31։
Մարկ. Զ. 9։ Ղուկ. Զ. 20։ 29 Մատ. Ի. 32։ Մարկ. Զ. 10։ Ղուկ. Զ. 21։
30 Մատ. Ի. 33։ Մարկ. Զ. 11։ Ղուկ. Զ. 22։ 31 Մատ. Ի. 34։ Մարկ. Զ. 12։
Ղուկ. Զ. 23։ 32 Մատ. Ի. 35։ Մարկ. Զ. 13։ Ղուկ. Զ. 24։ 33 Մատ. Ի. 36։
Մարկ. Զ. 14։ Ղուկ. Զ. 25։ 34 Մատ. Ի. 37։ Մարկ. Զ. 15։ Ղուկ. Զ. 26։
35 Մատ. Ի. 38։ Մարկ. Զ. 16։ Ղուկ. Զ. 27։ 36 Մատ. Ի. 39։ Մարկ. Զ. 17։
Ղուկ. Զ. 28։ 37 Մատ. Ի. 40։ Մարկ. Զ. 18։ Ղուկ. Զ. 29։ 38 Մատ. Ի. 41։
Մարկ. Զ. 19։ Ղուկ. Զ. 30։ 39 Մատ. Ի. 42։ Մարկ. Զ. 20։ Ղուկ. Զ. 31։
40 Մատ. Ի. 43։ Մարկ. Զ. 21։ Ղուկ. Զ. 32։ 41 Մատ. Ի. 44։ Մարկ. Զ. 22։
Ղուկ. Զ. 33։ 42 Մատ. Ի. 45։ Մարկ. Զ. 23։ Ղուկ. Զ. 34։ 43 Մատ. Ի. 46։
Մարկ. Զ. 24։ Ղուկ. Զ. 35։ 44 Մատ. Ի. 47։ Մարկ. Զ. 25։ Ղուկ. Զ. 36։
45 Մատ. Ի. 48։ Մարկ. Զ. 26։ Ղուկ. Զ. 37։ 46 Մատ. Ի. 49։ Մարկ. Զ. 27։
Ղուկ. Զ. 38։ 47 Մատ. Ի. 50։ Մարկ. Զ. 28։ Ղուկ. Զ. 39։ 48 Մատ. Ի. 51։
Մարկ. Զ. 29։ Ղուկ. Զ. 40։ 49 Մատ. Ի. 52։ Մարկ. Զ. 30։ Ղուկ. Զ. 41։
50 Մատ. Ի. 53։ Մարկ. Զ. 31։ Ղուկ. Զ. 42։ 51 Մատ. Ի. 54։ Մարկ. Զ. 32։
Ղուկ. Զ. 43։ 52 Մատ. Ի. 55։ Մարկ. Զ. 33։ Ղուկ. Զ. 44։ 53 Մատ. Ի. 56։
Մարկ. Զ. 34։ Ղուկ. Զ. 45։ 54 Մատ. Ի. 57։ Մարկ. Զ. 35։ Ղուկ. Զ. 46։
55 Մատ. Ի. 58։ Մարկ. Զ. 36։ Ղուկ. Զ. 47։ 56 Մատ. Ի. 59։ Մարկ. Զ. 37։
Ղուկ. Զ. 48։ 57 Մատ. Ի. 60։ Մարկ. Զ. 38։ Ղուկ. Զ. 49։ 58 Մատ. Ի. 61։
Մարկ. Զ. 39։ Ղուկ. Զ. 50։ 59 Մատ. Ի. 62։ Մարկ. Զ. 40։ Ղուկ. Զ. 51։
60 Մատ. Ի. 63։ Մարկ. Զ. 41։ Ղուկ. Զ. 52։ 61 Մատ. Ի. 64։ Մարկ. Զ. 42։
Ղուկ. Զ. 53։ 62 Մատ. Ի. 65։ Մարկ. Զ. 43։ Ղուկ. Զ. 54։ 63 Մատ. Ի. 66։
Մարկ. Զ. 44։ Ղուկ. Զ. 55։ 64 Մատ. Ի. 67։ Մարկ. Զ. 45։ Ղուկ. Զ. 56։
65 Մատ. Ի. 68։ Մարկ. Զ. 46։ Ղուկ. Զ. 57։ 66 Մատ. Ի. 69։ Մարկ. Զ. 47։
Ղուկ. Զ. 58։ 67 Մատ. Ի. 70։ Մարկ. Զ. 48։ Ղուկ. Զ. 59։ 68 Մատ. Ի. 71։
Մարկ. Զ. 49։ Ղուկ. Զ. 60։ 69 Մատ. Ի. 72։ Մարկ. Զ. 50։ Ղուկ. Զ. 61։
70 Մատ. Ի. 73։ Մարկ. Զ. 51։ Ղուկ. Զ. 62։ 71 Մատ. Ի. 74։ Մարկ. Զ. 52։
Ղուկ. Զ. 63։ 72 Մատ. Ի. 75։ Մարկ. Զ. 53։ Ղուկ. Զ. 64։ 73 Մատ. Ի. 76։
Մարկ. Զ. 54։ Ղուկ. Զ. 65։ 74 Մատ. Ի. 77։ Մարկ. Զ. 55։ Ղուկ. Զ. 66։
75 Մատ. Ի. 78։ Մարկ. Զ. 56։ Ղուկ. Զ. 67։

փախչիլը ձմեռը չըլլայ , ոչ ալ շաբաթի օրը ։
21 Քանզի ⁽անասանելի անանկ մեծ նեղութիւն
պիտի ըլլայ , որուն նմանը աշխարհի սկիզբէն
22 մինչև հիմա եղած չէ , ոչ ալ պիտի ըլլայ ։ Եւ
եթէ որ այն օրերը չկրճատուին , բնաւ մէկ մար-
մին չի պիտի չազատիր ։ Բայց ընտրեալներուն
23 համար այն օրերը պիտի կրճատուին ։ ⁽Ետեսանելը
ձեզի որ մէկը ձեզի ըսէ թէ Ահա հոս է Քրիս-
24 տոս կամ հոն , մի հաւատաք ։ Ելնելու են ⁽սուտ
քրիստոսներ և սուտ մարգարէներ պիտի ել-
լեն , ու մեծ նշաններ և հրաշքներ պիտի
ցուցընեն , որ եթէ կարելի էր՝ ընտրեալներուն
25 ալ մոլորցընեն ։ Ահա ձեզի առաջուց ըսի ։
26 Ուստի եթէ որ ձեզի ըսեն թէ Ահա անապատին
մէջ է , մի ելլէք ։ Ը֊ն Ահա ներքին սենեակ-
27 ներուն մէջ է , մի հաւատաք ։ Վասն զի
ինչպէս որ փայլակը արեւելքէն կ՚ելլէ ու մին-
չև արեւմուտք կ՚երեւնայ , անանկ պիտի ըլլայ
28 Որդւոյ մարդոյ գալուստը ։ ⁽Քանզի ուր որ
մեռած մարմին կայ , հոն պիտի ժողովուին
արծիւները ։
29 Եւ ⁽նշանաւ մը անոնց յետևէ եկող
⁽արեգակը պիտի խաւարի , ու լուսինը իր
լոյսը պիտի չտայ , և աստղերը երկինքէն պի-
տի իյնան , ու երկնից զօրութիւնները պիտի
30 չարժին ։ Եւ անանկ Որդւոյ մարդոյ նըշա-
նը պիտի երեւնայ երկինքը մէջ , հոն անասունք
երկրի բոլոր ազգերը կոծ պիտի բնեն , ⁽ու
պիտի տեսնեն Որդի մարդոյ երկինքի ամպե-
րուն վրայ եկած զօրութիւնով ու մեծ փառ-
31 քով ։ ⁽Եւ անոնք իր հրեշտակները պիտի խրկէ
մեծ ձայնի փողով , ու պիտի ժողվեն իր
ընտրեալները չորս հովերէն՝ երկինքի մէկ ծայ-
րէն մինչև միւս ծայրը ։
32 ⁽Թզենիէն առակ մը ուսումնցէք ։ որ երբ
անոր ոստերը կը կակուղնան ու տերեւները կը
33 ցցուին , գիտէք թէ ամառը մօտ է ։ Նոյնպէս
ալ դուք երբոր սա ամէն բաները տեսնէք ,
34 գիտցէք ⁽որ մօտ է դուռներուն քովը ։ Ճշմա-
րիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ հազ ազգը պիտի չանց-
35 նի մինչև որ սա ամէն բաները ըլլան ։ ⁽Երկ-
կինք ու երկիր պիտի անցնին , բայց իմ խօս-
քերս բնաւ պիտի չանցնին ։
36 ⁽Իսկ այն օրուան և այն ժամուն համար մէկը
չգիտեր , ոչ ալ երկնից ⁰հրեշտակները , ⁽հա-
37 պա միայն իմ Հօրս ։ Բայց ինչպէս որ Նոյի
օրերը եղաւ , Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ
38 այնպէս պիտի ըլլայ ։ ⁽Քանզի ինչպէս էին
այն օրերը ջրհեղեղէն առաջ , կ՚ուտէին , կը
խմէին , կնիկ կ՚առնէին ու էրկան կու տային ,
39 մինչև այն օրը որ Նոյ տապանը մտաւ , և
չգիտցան՝ մինչև որ ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը
վերցուց ։ Որդւոյ մարդոյ գալուստն ալ այն-
40 պէս պիտի ըլլայ ։ ⁽Այնտեղ երկու հո-
գի արտի մէջ ըլլան , մէկը պիտի առնը-
41 ւի ու միւսը ձգուի ։ Երկու կնիկ մէկ
ասպրկի մէջ ալալու վրայ գտնուին , մէկը
պիտի առնուի ու միւսը ձգուի ։
42 Արթնի ⁽սարքուած կեցէք , ինչու որ չէք գի-
43 տեր որ ձեր Տէրը կու գայ ։ ⁽Բայց
սա գիտցէք , որ եթէ տանուտէրը գիտնար
իմ ինչ ժամուն գող կու գայ , ար-
թուն կը կենար և իր տունը չէր առ իր տու-
44 նը ծակին ։ ⁽Անոր համար դուք ալ պատ-
րաստ կեցէք , քանզի Որդի մարդոյ կու գայ
անանկ ժամու մէջ՝ որ դուք չէք կարծեր ։
45 ⁽Ուստի ո՞վ է այն հաւատարիմ ու խելացի
ծառան՝ որն որ իր տէրը իր ծառաներուն վը-
րայ դրաւ , որ ատենին անոնց կերակուր տայ ։
46 ⁽Երանելի է այն ծառան , որն որ իր տէրը երբ
47 կած տեսնէ անանկ ըրած պիտի գտնէ ։ Ճշմ-
արիտ կ՚ըսեմ ձեզի ⁽որ իր բոլոր ունեցո-
48 ծին վրայ պիտի կեցցնէ զանիկա ։ Հապա եթէ
որ այն չար ծառան իր սրտին մէջ ըսէ , Իմ
49 տէրս կ՚ուշացընէ , ու սկսի իր ծա-
ռայակիցները ծեծել , ու գինովներուն հետ
50 ուտել ու խմել , Այն ծառային տէրը պիտի
դայ ան՛ակնկալ մէկ օր մը որ չսպասեր , և ան՛-
51 գիտցած մէկ ժամ մը որ չգիտեր ։ Եւ զանիկա մէկ-
տեղէն պիտի կտրէ , ու անոր բաժինը կեղ-
ծաւորներուն հետ պիտի դնէ ։ ⁽Հոն լալ
ըլլայ ըսէ ու ակռաները կրճտել ։

ԳԼ · ԻԵ

1 Ջատագով առակ ։ 11 ու տասնդեմնեայ առակը ։ 31 Վերջին դատաստանին տեսարանը ։

1 Այնժամ երկինքի թագաւորութիւնը պիտի
նմանի տասը կոյսերու , որոնք իրենց լամ-
պերը առնելով ⁽փեսային դիմաւորելու եր-
2 թան ։ Անոնցմէ հինգը իմաստունն էին , և հինգը
3 յիմար ։ Որ յիմարները տարին իրենց լապտեր-
4 ները , ու հետերնին ձէթ չառին ։ Բայց իմաս-
տունները իրենց լապտերներուն հետ առան-

Գ֊ն ։ Ե ։ Ը ։
Դ֊ն ։ Ժ֊ր ։ ԺԲ ։
Գ֊որ ։ Բ֊ն ։ ա Կոր֊
գ ։ Ե ։ Երբ֊ ։ Գ ։
Ը Ցաւ֊ ։ Ժգ ։ ԺՏ ։
Գ֊է ։ Ժ֊ն ։ ԻԱ ։
Գ֊ի ։ Բ֊ն ։ ԻԲ ։
Գ֊է ։ Ը֊ր ։ ԻԳ ։
Գ֊ի ։ Ժ֊ր ։ ԻԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԻԵ ։
Գ֊ի ։ Ժ֊ն ։ ԻԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԻԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԻԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԻԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Լ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԼԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Մ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ն ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ծ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Կ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ձ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ղ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Մ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՄԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ն ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՆԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ծ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԾԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Կ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ԿԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ձ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՁԹ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ Ղ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԱ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԲ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԳ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԴ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԵ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԶ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԷ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԸ ։
Գ֊ն ։ Ժ֊ն ։ ՂԹ ։

5 Ներսի՛ն գը՝ առին։ Եւ փնտռեն որ ուչացաւ,
6 ասէին ալ բնակչաց ու քնացածն։ Եւ կու գի՛ն
չերթին ետեւէն մէջ եղաւ։ Անոնց փնտռելու կու գայ։
7 գանիկա գիմնաւորելու եկէք։ Ընտրեցին բոլոր
կողերը երեսն ու Երուսղէմ յապահովներըն չիսկե՛ն
8 ցին։ Եւ յիմարներըն լսին խնամատարներուն
Տուէք մեզի ձեր եղէն, ինչու որ մեր լապ-
9 տերներըն մարելու վրայ են։ Պատասխան
տուին խնամատարներըն ու լսին։ Չըլլայ որ մեզի
ու ձեզի չբաւականանայ։ այլ յուշտ ծախող-
10 Ներուն գացէք և գնեցէ՛ք ձեզի համար։ Երբ-
որ ուներ գացին գնելու՝ փնտռեն եկաւ։ ու
պատրաստ եղողներըն անոր հետ հարսնիքը
11 մտան, և գոցուեր գացաւ։ Ետքը միւս
կողերը եկան ու լսին, Տէր, Տէր, բաց մեզի։
12 Բայց անիկա պատասխան տուաւ ու լուաւ,
ձշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի ինչ ձեզ չեմ ճանչ-
13 Նար։ Ընտրեցին արթուն կեցէք, ինչու որ ոչ
օրը գիտէք և ոչ ժամը։
14 Քանզի ինչպէս առաջ երկիրը գացող մարդ-
մը կանչեց իր ծառաներըն, և իր ունեցածը
15 անոնց յանձնեց։ Մէկուն տուաւ հինգ տա-
ղանդ, ու մէկուն երկուք, և մէկուն մէկ,
ամէն մէկուն իր կարողութեանը չափ, ու
16 անմիջապէս ճամբայ եղաւ։ Եւ ան որ հինգ
տաղանդը առած էր, գնաց անոնցմով գործ
տեսաւ, և ուրիշ հինգ տաղանդ շահեցաւ։
17 Նմանապէս ան որ երկուքը ետ, ուրիշ
18 երկուք ալ շահեցաւ։ Իսկ ան որ մէկը առած
էր, գնաց գետինը փորեց, ու իր տիրոջը
19 տակը պահեց։ Շատ ժամանակէ ետեւ ան
ծառաներուն տէրը եկաւ, և անոնցմէ հա-
20 շիւ ուզեց։ Եւ հինգ տաղանդը առնողը ե-
կաւ՝ ուրիշ հինգ տաղանդ ալ բերաւ, ու
ըսաւ, Տէր, հինգ տաղանդ յանձնեցիր ինծի,
ահա ուրիշ հինգ տաղանդ ետ անոնց վրայ
21 շահեցայ։ Ըսաւ անոր իր Տէրը, Ապրիս, բարի
ու հաւատարիմ ծառայ։ դուն որ քիչ բանին
մէջ հաւատարիմ եղար, Ես քեզ շատ բաներու
վրայ պիտի կեցրնեմ։ մտիր ուրախութեանը մէջ։
22 Մօտեցաւ նաեւ երկու տաղանդ առնողն
ալ եկաւ ու ըսաւ, Տէր, երկու տաղանդ
յանձնեցիր ինծի, ահա ուրիշ երկու տաղանդ
23 ետ անոնց վրայ շահեցայ։ Ըսաւ անոր իր Տէրը,
Ապրիս, բարի ու հաւատարիմ ծառայ։
դուն որ քիչ բանին մէջ հաւատարիմ եղար,
քեզ շատ բաներու վրայ պիտի կեցրնեմ։ մտիր
24 տէր քու ուրախութեանը մէջ։ Մէկ
տաղանդը առնողն ալ եկաւ ու ըսաւ, Տէր,
գիտէի որ գուն խիստ մարդ մըն ես, չսեր-
մանած անկէդ կը հնձես ու չցանած անկէդ
25 կը ժողվես։ Ուստի վախնալով գացի քու տա-
ղանդդ գետինին տակը պահեցի։ Ահա
26 քուկդ քեզի։ Պատասխան տուաւ անոր տէրը
ու ըսաւ անոր, Չար և ծոյլ ծառայ, գիտէիր
որ չսերմանած անկէս կը հնձեմ ու չցանած
27 անկէս կը ժողվեմ։ Ուրեմն պէտք էր քեզի
որ իմ տուածս ուզանաւորներուն տայիր, որ
28 ես եկած ատենս չահովս առնէի ինծի։ Արդ
առէ՛ք տակէ տղանդը, ու տասը տղանդ
29 ուն եղողին տուէ՛ք։ Ինչու որ ամէն ունեցո-
ղին պիտի տրուի, ու պիտի առիթոյ, և չու-
նեցողին ունեցածն ալ անկէ պիտի առնուի,
30 Եւ սա անպիտան ծառան դուրսի խաւարը
հանեցէ՛ք։ Հոն պիտի լլլայ լալ ու ակռաներ
կրճտել։
31 Ու երբոր Որդին մարդոյ իր փառքովը
գայ, և բոլոր սուրբ հրեշտակներըն իր հետ
ան, անատոռը իր փառաց աթոռը պիտի նըս-
32 տի։ Եւ հաներ առջեը պիտի ժողվուին բոլոր
ազգերը, ու զանոնք իրարմէ պիտի զատէ,
ինչպէս որ հովիւ մը ոչխարներըն այծերէն կը
33 զատէ։ Եւ ոչխարները իր աջ կողմը պիտի
կանգնցնէ, ու այծերը՝ ձախ կողմը։
34 Անատոռը թագաւորը իր աջ կողմը եղող-
ներուն պիտի ըսէ, Եկէ՛ք, իմ Հօրս օրհնած-
ները, ժառանգեցէ՛ք պատրաստած թագաւորութիւնը սկիզբէն աշխարհի
35 գէ՛ք։ Ինչու որ անօթեցայ, և ինծի ուտելիք
տուի՛ք։ Ծարաւեցայ, ու ինծի խմցուցի՛ք։
36 Օտարական էի, և զիս ներս առի՛ք։ Մերկ
էի, և զիս հագուեցուցի՛ք։ Հիւանդ էի, ու
ինծի տես եկա՛ք։ Բանտի մէջ էի, և ինծի
37 եկա՛ք։ Անատոռը արդարները անոր պատաս-
խան պիտի տան ու ըսեն, Տէր, ե՞րբ քեզ
անօթի եղած տեսանք՝ ու կերակրեցինք, կամ
38 ծարաւած՝ ու խմցուցինք։ Ե՞րբ քեզ օտարա-
կան տեսանք՝ և ներս առինք, կամ մերկ՝
39 ու հագուեցուցինք։ Ե՞րբ քեզ հիւանդ կամ
40 բանտի մէջ տեսանք, ու քեզի եկանք։ Եւ
թագաւորը պատասխան տայով պիտի ըսէ
անոնց, Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Որովհետև
ատ իմ եղբայրներուս պզտիկներէն մէ-
կուն ըրիք, ինծի ըրիք։
41 Անատոռներ ձախ կողմը եղողներուն ալ պի-
տի ըսէ, Մեկնեցէ՛ք ինծմէ, անիծեալ-

ֆ = Ցնծա · ե · զ ·
ը Գէ · իգ · 31 · = Ցնծա · ը · 18 ·
թ Դաւիթ · ժգ · 33 ·
ժ Դաւիթ · ժգ · 33 ·
ի Գէ · ե · 31 · 32 · 33 ·
լ Ասէ · ե · 3 · Ելից · = · 13 · Ցասից · իե · 31 ·
խ Գէ · իգ · 33 · 44 · Ասէ · ժգ · 33 · 34 ·
ծ Դաւիթ · ժգ · 33 · = Կար · ժգ · 13 · = Ցնծա · ե · 6 · = Գնա · ե · 8 · Ցասից · ժգ · 13 ·
կ Գնաց · ժգ · 5 · Գէ · ժգ · 27 · ժի · 21 · Ասէ · ժգ · 5 · Գէ · ժգ · 40 · = Կար · ը · 9 · Երբ · ժը · 3 · ը Ցիսո · ը · 12 · = Գնա · = · 5 ·
հ Դաւիթ · ժի · 12 · Գէ · իգ · 5 ·
ձ Հաւատ · ժը · 6 · = Կար · ժը · 7 · 11 ·
ղ Գէ · իգ · 47 · Հմր · 34 · 48 · Դաւիթ · ժը · 44 · իը · 29 · 30 ·
ճ Երբ · ժը · 3 · ը Ցիսո · ը · 12 · = Գնա · = · 5 ·
ն Հմր · 23 ·
շ Գէ · ժգ · 12 · Ասէ · ը · 18 · ժի · 25 · Ցասից · ժգ · 13 · Ցասից · ժգ · 13 ·
ո Ցնծա · ժ · 5 · Գէ · ժգ · 27 · ժի · 21 · Ասէ · ժգ · 5 · Գէ · ժգ · 40 · = Կար · ը · 9 · Երբ · ժը · 3 · ը Ցիսո · ը · 12 · = Գնա · = · 5 · Հաւատ · ը · 11 · = Գնա · = · 4 · 5 · զ · Ցասից · իե · 7 · Եւ · ծը · 3 · Եգէկ · ը · 28 · իգ · 17 · 20 · Գէ · ժգ · 40 · Գէ · ը · 23 · Ասէ · ժ · 40 · = Կար · ը · 9 · Երբ · ժը · 3 · Հաւատ · ը · 11 · = Գնա · = · 4 · 5 · զ · Ցասից · իե · 7 · Եւ · ծը · 3 · Եգէկ · ը · 10 · Ցասից · ը · 12 · Ցասից · ը · 12 · Ցնծա · ը · 18 · Ցասից · ը · 12 · Ցասից · ը · 12 · Ցասից · ը · 12

ներ , Հայտնեսցեն կրակին մէջը՝ որ պատրաստած է Աստուածային ու իր հրեշտակներուն
42 Ներքան ։ Ինչու որ անօթիներ , և ծնծղի ուտելիք չտուիք . Ծարաւեցայ , ու ինծի չխմցուցիք
43 զիս . Օտարական էի , և զիս ներս չառիք . մերկ եի , և զիս չհագուեցուցիք . հիւանդ
44 ու բանտի մէջ եի , և ինծի տես չեկաք ։ Անոնք ալ պատասխան պիտի տան և ըսեն , Տէր , ե՞րբ տեսանք քեզ անօթի կամ ծարաւած՝ կամ օտարական՝ կամ մերկ՝ կամ հիւանդ՝ կամ բանտի մէջ , ու քեզի
45 պէս պատասխան չըրինք ։ Անոնց պատասխան պիտի տայ անոնց ու ըսէ , Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Որքանին ասոնց պիտի պզտիկներէն մէկուն չըրիք , ինծի ալ չըրիք ։
46 Եւ ասոնք պիտի երթան յաւիտենական տանջանքը , իսկ արդարները՝ յաւիտենական կեանքը ։

ԳԼ · ԻԶ

1 Ա. երբոր Յիսուս լմընցուց ատ բոլոր խոսքե-
2 րը , ըսաւ իր աշակերտներուն , Գիտէք որ երկու օրէն Եսոհ պտիպ կ՚ըլլայ , և Որդին մարդոյ կը մատնուի խաչը հանելու ։
3 Այնաժամ քահանայապետները ու գիրքերը և ժողովրդին Ծերերը ժողովեցան քահանայապետին սրահը , որուն անունը Կա-
4 յիափա էր . Ու խորհուրդ ըրին որ նենգու-
5 թեամբ բռնեն Յիսուսը ու մեռցնեն ։ Բայց կ՚ըսէին թէ Ոչ տօնին ատենը , որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ ։
6 Եւ երբոր Յիսուս Բեթանիա էր բորոս
7 Սիմոնին տունը , Կնոջ մը եկաւ անոր՝ որ ունէր ծանրագին եղի չիւհ մը , և թափեց անոր գլուխը վրայ՝ երբոր անկոտ անդան նստած էր ։
8 Բայց աս տեսան աշակերտները անհանգստացան՝ ու ըսին , Ինչու աս կորուստը ըլլայ .
9 Քանզի աս եղը կրնար շատ գնով ծախուիլ , ու աղքատներուն տրուիլ ։ Յիսուս իմանալով ըսաւ անոնց , Ինչու՞ անհանգիստ կ՚ընէք կինը . քանզի տուիկս բարի գործ մը
11 գործեց ինծի ։ Ինչու որ աղքատները միշտ ատեն ձեր հետը ունիք , բայց Զիս միշտ ա-
12 տեն չունիք ։ Վասն զի տուիկս որ աս եղը իմ մարմինիս վրայ թափեց , իմ թաղմանս համար
13 ըրաւ ։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի թէ բոլոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի , ատոր ըրածն ալ պիտի խօսուի՝ իրեն յիշատակ ըլլալու համար ։
14 Այնաժամ տասներկուքէն մէկը՝ որ Յուդա Իսկարիովտացի կ՚ըսուէր , գնաց քահա-
15 նայապետներուն ու ըսաւ , Ի՞նչ կ՚ուզէք ինծի տալ , ու ես ձեզի մատնեմ զանիկա ։ ԵՒ անոնք երեսուն արծաթի խոստացան անոր ։
16 Ու անկէ ետև պատեհ տեղ մը կը փնտռէր , որ զանիկա մատնէ ։
17 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը աշակերտները Յիսուսի եկան ու անոր ըսին , Ո՞ւր կ՚ուզես որ քեզի պատրաստենք՝ զատիկը ուտելու ։
18 Յիսուս ։ Եւ անոնց ըսաւ , Գացէք քաղաքը այս ինչ մարդուն ու ըսէք անոր , Վարդապետը կ՚ըսէ , Ժամանակս մօտ է . աչակերտներուս հետ զատիկը քու տունդ պիտի
19 կատարեմ ։ Աշակերտները ալ երթին ինչպէս որ Յիսուս իրենց հրամայեց ըրաւ , ու պատրաստեցին զատիկը ։
20 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասներկուքին
21 հետ անդան նստաւ ։ Եւ քանի որ կ՚ուտէին՝ ըսաւ , Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէ-
22 կը պիտի մատնէ ։ Ու շատ տրտմեցան , և անոնցմէ ամէն մէկը սկսաւ ըսել անոր ,
23 Տէր , միթէ՞ ես եմ ։ Անոնց պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Ան որ իմ հետս իր ձեռքը
24 պնակը խօթեց , նոյնը պիտի մատնէ զիս ։ Թէ՛ Որդին մարդոյ կ՚երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն համար , բայց վա՜յ այն մարդուն՝ որուն ձեռքով Որդին մարդոյ կը մատնուի ։ Աղէկ էր այն մարդուն որ ծնած
25 չըլլար ։ Պատասխան տուաւ Յուդա որ զանիկա պիտի մատնէր՝ ու ըսաւ , Վարդապետ , միթէ՞ ես եմ . ըսաւ անոր , Դուն ըսիր ։
26 Եւ քանի որ անոնք կ՚ուտէին , Յիսուս հաց առաւ , օրհնեց ու կոտրեց , և տուաւ աշակերտներուն ու ըսաւ , Առէք , կերէք .
27 Սա է իմ մարմինս ։ Եւ գաւաթը առաւ , գոհացաւ , ու տուաւ անոնց և ըսաւ , Ամէնդ-
28 դ ալ խմեցէք ասկէ . Ինչու որ ասիկա է իմ արիւնս Նոր ուխտին , որ շատերու համար կը
29 թափուի մեղքերու թողութիւնուն համար ։ Բայց կ՚ըսեմ ձեզի , Ասկէ ետև որթին բերքէն պիտի չխմեմ մինչև այն օրը՝ երբոր ձեր հետը

---

1 Գլ · ԺԳ · ՄԱՏ · ԺԳ · 53 ·
2 Բ Գլուխ · Բ · 4 ·
Յուդ · 6 ·
3 Յիսուս ասոնք անոր
4 Նաամ · ԺԳ · 21 ·
ԺՀ · 2 · Ջաքր · Բ ·
5 3 · Գործ · ԺԲ · 3 ·
6 Դատ · ԺԲ · 3 ·
Յովհ · Ե · 39 · Հաբ ·
ասիմ · Բ · 7 · Ես ·
—
7 Մատ · ԺԳ · 1 ·
Դ Ասահ · ԽԲ · 1 ·
Յովհ · ԺԳ · 1 ·
8 Ումբ · Բ · 2 · Յովհ ·
ԺՀ · 47 · Գործ · Գ ·
22 · Ես ·
9 Մատ · ԺԳ · 5 · Յովհ ·
ԺՀ · 1 · 2 · ԺԲ · 5 ·
10 Գէն · ԽՀ · 17 ·
Ե Յովհ · ԺԲ · 4 ·
Ղ Ջաքր · ԺՀ · 12 ·
11 Բ Օր · ԺՀ · 11 ·
Յովհ · ԺԲ · 8 ·
12 Մատ · ԺԳ · 1 ·
Դ Ասահ · ԽԲ · 1 ·
Յովհ · ԺԲ · 7 ·
13 Մատ · ԺԳ · 17—21 ·
Դ Ասահ · ԽԲ · 14 ·
Յովհ · ԺԳ · 21 ·
Ը Ումբ · Խաս · 2 · Դ Ասահ · ԽԲ · 21 · Յովհ · ԺԳ · 13 ·
Թ Ումբ · ԽԲ · Նահ · ԺԳ ·
Դան · Ը · 20 ·
Մատ · ԺԳ · 11 · Դ Ասահ · ԽԲ · 22 · 26 · 28 ·
Գործ · ԺՀ · 3 · 3 ·
ԽԲ · 22 · 23 · Ա Կորնթ · ԺԱ · 24 ·
Ժ Յովհ · Ե · 2 ·
ԺԱ Յովհ · ԺԳ · 18 ·
ԺԲ Մատ · ԺԳ · 22 ·
Դ Ասահ · ԽԲ · 19 ·
Ժ Ա Կոր · Ժ · 16 ·
Ա Մատ · ԺԳ · 23 ·
Ի Տես Եզ · ԽԳ · 2 ·
Դ Ա · ԺՀ · 11 ·
Ի Երեմ · Ը · 21 ·
Ա Մատ · ԺԳ · 25 ·
Ի Դ Ասահ · ԽԲ · 15 ·
Ի Ա Կոր · ԺԱ · 23 ·
Գործ · Ժ · 41 ·

անիկա նոր խմիմ իմ՝ Հօրս թագաւորութիեանը
մէջ։
30 Եւ օրհնութիւն մը երդնէին հետ. Ջիմի-
31 նեաց լեռը եկան։ Ասաուները Գեհազ բաւ ա-
նոնց, Դուք ամէնքդ աս գիշեր վրայ
յս պիտի գայթակղիք. ինչու որ գրուած
է իմ՝ Հարուածը պիտի գարնեմ, ու հօտին ոչ-
32 խարներըը պիտի ցրուին։ Բայց յարութիւնս
առնելէս հետ Ձեզմէ առաջ Գալիլիա պի-
33 տի երթամ։ Պատասխան առաւ Գեորգա ու
բաւ անոր, Թէպէտ ամէնքն ալ քու վրա-
յդ գայթակղին, բայց ես բնաւ պիտի չը-
34 գայթակղիմ։ Բաւ անոր Գեսուս, Ճշմարիտ
կ՚ըսեմ քեզի, Աս գիշեր գեռ հաւը չհաւասի՝
35 երեք անգամ դու պիտի ուրանաս։ Բաւ
անոր Գեորգա, թէև քեզի հետ մեռնելու
ալ բլլամ՝ բնաւ քեզ պիտի չուրանամ։ Ա-
մէնն ալ կ՚ըսէին նոյն աշակերտներըը։
36 Ասաուները Գեսուս անոնց հետ ուղ մը ե-
կաւ որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու ը-
աւ աշակերտներուն, Հոս նստեցէք մինչև
37 որ ես երթամ հոն ազօթք բնեմ։ Եւ իր հե-
ռը առնելով Պետրոսը ու Զեբեդէոսին եր-
կու որդիքը, սկսաւ տրտմիլ և վշտանալ։
38 Ասաուները բաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու
չափ տրտում է. հոս կեցէք և ինծի հետ ար-
39 թուն մնացէք։ Ու փոչ մը առաջ երթալով՝
իր երեսին վրայ ինկաւ և ազօթք բրաւ ը-
սելով, Ով Հայր իմ, եթէ որ կարելի է, թող
աս գաւաթը ինծմէ անցնի. բայց չէ թէ ին-
40 ձի պէս որ ես կ՚ուզեմ, հապա ինչպէս որ դուն
Եւ եկաւ աշակերտներուն ու գտնեաց
քնացած գտաւ, և բաւ Գեորգոսին, Ա-
պէս մէկ ժամ մնն ալ չկրցա՞ք ինծի հետ ար-
41 թուն կենալ։ Արթուն կեցէք և ազօթք ը-
րէք, որ փորձութիւնն մէջ չմտնէք. Հոգին
42 յօժար է, բայց մարմինը տկար։ Դարձեալ
երկրորդ անգամ դնաց ազօթք բրաւ՝ բա-
լով, Ով Հայր իմ, եթէ անկարելի է որ աս
գաւաթը ինծմէ անցնի առանց անկէ խմե-
43 լուս, թող քու կամքդ բլլայ։ Եւ եկաւ գա-
նեաց նորէն քնացած գտաւ, ինչու որ աչքեր-
44 նին ծանրացած էր։ Եւ թողուց անոնք, ու
նորէն դնաց երրորդ անգամ ազօթք բրաւ՝
45 նոյն խօսքը բանալով։ Ասաուները եկաւ իր ա-
շակերտներուն ու բաւ անոնց, Ամէն հոն
քնացէք ու հանդչեցէք. ահա ժամն հասաւ,
և Որդին մարդոյ մեզաւորներուն ձեռքը կը
46 մատնուի։ Էլէք ասկէ երթանք. ահա մա-
տնողը անիկա որ դիս պիտի մատնէ։
47 Եւ դեռ անիկա առ որ կը խօսէր, ահա
Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ, և իր
հետը չատ բազմութիւն սրերով ու բիր-
րերով՝ քահանայապետներէն և ժողովրդի
48 ծերերէն։ Եւ դաւիկա մատնողը անոնց նշան
մը տուեր էր՝ բսելով, Որ որ ես համբուրեմ՝
49 ան է, բռնեցէք անիկա։ Եւ շուտ մը Գեսու-
սին մօտենալով՝ բաւ, Ողջոյն քեզ, վարպա-
50 պետ, ու համբուրեց զանիկա։ Եւ Գեսուս
բաւ անոր, Բնկեր, ինչո՞ համար եկած
գուն. անոնք մօտեցան՝ ձեռք գարկին
51 Գեսուսին ու բռնեցին զանիկա։ Եւ ահա Գե-
սուսի հետ եղողներուն մէկը ձեռքը երկն-
ցուց և իր սուրը հանելով՝ գարկաւ քահա-
նայապետին ծառային, և անոր ականջը մէկ-
52 դի հանեց։ Ասաուները Գեսուս բաւ անոր,
Սուրդ իր տեղը դարձուր, ինչու որ ամէն
53 սուր առնողները սրով պիտի կորսուին։ Կը
կարծես թէ չեմ կրնար հիմա իմ Հօրս աղա-
չել, և ինծի հազարէ հրեշտակներ ղուն
54 դէն աւելի հրեշտակներ։ Բայց ի՞նչպէս պի-
տի կատարուին գիրքերը, Թէ պէտք է ա-
55 սանկ բլլալ։ Ասաուները Գեսուս բաւ այն բազմութիւնները,
Իբր թէ աւազակի՞ վրայ եղած սրերով ու
բիրերով դիս բռնելու. ամէն օր տաճարին մէջ
ձեզի հետ կը նստէի ու կը սորվեցընէի, և
56 դիս չբռնեցիք։ Բայց աս ամէնն բանին եղաւ՝
որ Գրատարանին մարգարէից գիրքերը։ Ա-
նոնք Թողին աշակերտները բոլորն ալ
57 փախան։ Եւ անոնք որ Գեսուսը բռնեցին կոյսիա-
փա քահանայապետին տարին, ուր որ գր-
58 պիրներըը ու ծերերը ժողոված էին։ Եւ Պետ-
րոս հետևանց անոր եկաւ մինչև քա-
հանայապետին դաւիթը, ու ներս մտաւ
ապահաս պետերուն հետ նստաւ որ վիրջը տես-
59 նի։ Իսկ քահանայապետներըը ու ծերերը և
բոլոր ժողովըը Գեսուսին դէմ սուտ վկայու-
թիւն մը կը փնտռէին, որ անիկա մեռցընեն.
60 ու չգտան. թէև շատ սուտ վկաներ ալ ե-
կան, բայց չգտան. հարըը վերջու սուտ վը-
61 կայ եկան, Ու ըսին իմ՝ Ասիկա բաւ, Ես
կրնամ Աստուծոյ տաճարը քակել, և գանիկա
62 երեք օրուան մէջ շինել։ Եւ քահանայա-
պետը ատ եղելով բաւ անոր, Պատաս-

ա Մար. ժգ. 26։ Ղուկ. ի. 39։
բ Մար. ժգ. 27։ Զաք. ժգ. 7։
գ Դեւ. ժա. 6։
դ Յով. պգ. 7։
ե Դեւ. իբ. 7. 10. 16։ Մար. ժգ. 28։ Ա Պետ. ա. 7։
զ Մար. ժգ. 30։ Ղուկ. իգ. 34։
է Ամբ. ժգ. 14։ Մար. ժգ. 31։ Ղուկ. իգ. 33։
ը Մար. ժգ. 32։ Ղուկ. իգ. 1։
թ Դեւ. գ. 21։
ժ Ամբ. ժգ. 27։
ի Մար. ժգ. 36։ Ղուկ. իգ. 41։ Երբ. ե. 7։
լ Ամբ. ժգ. 33։
խ Դեւ. ի. 32։
ծ Ամբ. է. 10։ գ. 18։ Մար. ժգ. 43։ Ղուկ. իգ. 47։ Գործ. ե. 33։ Ամբ. ժգ. 45։ Ղուկ. իգ. 51։ Ամբ. ժգ. 48։ Ղուկ. իգ. 54։
կ Ամբ. ժգ. 49։ Ղուկ. իգ. 55։
հ Ամբ. ժգ. 50։ Ղուկ. իգ. 56։
ձ Ամբ. ժգ. 51։ Ղուկ. իգ. 59։
ղ Ամբ. ժգ. 52։ Ղուկ. իգ. 60։
ճ Ամբ. ժգ. 53։ Ղուկ. իգ. 61։ Գործ. է. 58։
մ Ամբ. ժգ. 54։ Ղուկ. իգ. 62։
յ Ամբ. ժգ. 55։ Ղուկ. իգ. 63։
ն Ամբ. ժգ. 56։ Ղուկ. իգ. 64։
շ Ամբ. ժգ. 57։ Ղուկ. իգ. 65։
ո Ամբ. ժգ. 58։
չ Ամբ. ժգ. 59։ Ղուկ. իգ. 66։
պ Ամբ. ժգ. 60։ Ղուկ. իգ. 67։
ջ Ամբ. ժգ. 61։ Ղուկ. իգ. 68։
ռ Ամբ. ժգ. 62։ Ղուկ. իգ. 69։
ս Ամբ. ժգ. 63։ Ղուկ. իգ. 70։
վ Ամբ. ժգ. 64։ Ղուկ. իգ. 71։
տ Ամբ. ժգ. 65։ Ղուկ. իգ. 72։
ր Ամբ. ժգ. 66։ Ղուկ. իգ. 73։
ց Ամբ. ժգ. 67։ Ղուկ. իգ. 74։
ւ Ամբ. ժգ. 68։ Ղուկ. իգ. 75։
փ Ամբ. ժգ. 69։ Ղուկ. իգ. 76։
ք Ամբ. ժգ. 70։ Ղուկ. իգ. 77։
օ Ամբ. ժգ. 71։ Ղուկ. իգ. 78։
ֆ Ամբ. ժգ. 72։ Ղուկ. իգ. 79։

խան մը չեն տար. [1]Ո՞ւր կը փիպին տանք քե-
63 զի գիտեմ՝ ու Քիսուս լաւ կը կենար. Գա-
տաֆան տուաւ քահանայապետը ու բաւ
անոր, Կենդանի Աստուծով քեզ կ'երդմնցը-
նեմ որ մեզի ըսես, թէ դո՞ն ես Քրիստոս
64 Որդին Աստուծոյ. Բաւ անոր Քիսուս, Դուն
ըսիր. բայց կ'ըսեմ ձեզի, Ապակի եւս պիտի
տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութիւնեան աջ կող-
մը նստած, ու երկինքէ ամպերուն վրայ գիտած.
65 Աստուածը քահանայապետը իր հանդերձնե-
րը պատռեց՝ ու բաւ. Հայհոյութիւն ըրաւ.
ալ ի՞նչ պէտք է մեզի վկաներ. ահա հիմա
66 լսեցիք սոսր հայհոյութիւնը. Ձեզի ի՞նչ-
պէս կ'երեւնայ. անոնք պատասխան տուին
67 ու բսին, Մահապարտ է. Աստուածը անոր
երեսը թուքին, ու բռունցքով ծեծեցին անո-
կա. Ոմանք ալ ապտակ զարնելով՝ բսին,
68 Մարգարէացիր մեզի, դուն Քրիստոս, ո՞վ
է ան որ քեզի զարկաւ.

69 Պետրոս գուրսը գաւիթը նստեր էր, և
մէկ ազախին մը եկաւ անոր ու բաւ, Դուն
70 ալ Գալիլեացի Քիսուսին հետն էիր. Բայց
անիկա ամենուն առջեւը ուրացաւ ու բաւ,
71 Չեմ գիտեր դուն ինչ կը խօսիս. Ու երբոր
գուռը եկաւ, ուրիշ աղջիկ մը զանիկա տե-
սաւ, և հոն եղողներուն բաւ, Ասիկա ալ
72 Քիսուս Նազովրեցիին հետն էր. Եւ Պետրոս
նորէն երդումով ընելով ուրացաւ, թէ կը ճա-
73 նարգը չեմ ճանչնար. Ու քիչ մը ատենէն ե-
տեւ հոն եղողները եկան և բսին Պետրոսին,
Քիրաւի դուն ալ անոնցմէ կես, ինչու որ գու-
74 Կրօտցուած ալ քեզ յայտնի կ'ընէ. Ան-
ատեն Պետրոս անիծել ու երդում ընել՝ ըսելով
թէ կը ճանչնար. և խոհոյն
75 Հաւը խօսեցաւ. Եւ Պետրոս միտքը բերաւ
Քիսուսին խօսքը՝ որ իրեն ըսեր էր թէ Պետ-
հաւը չխօսած՝ երեք անգամ պիտի ուրանաս
զիս. ու դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ.

ԳԼՈՒԽ ԻԷ

1 Քրիստոս Պիղատոսի առջեւը կը տրուի կոպտած. 3 Քիսու-
խնդացուհն կ'ըլլայ. 19 Պիղատոս իր կինկն խրատուած՝ 21
իր ձեռքերը կը լուայ. 26 ու Բարաբբան կ'արձակէ. 29 Քրիս-
տոս փուշերով կը պսակեն. 34 կը խաչուի. 39 կը նախատուի.
50 կը մեռնի ու կը թաղուի. 62 Քրիստոսի գերեզմանը հե-
թանոցք կը կնքեն ու պահապան պիտի կանգնեն.

1 Երբոր առաւոտ եղաւ՝ ըռոլոր քահանայապետ-
ները ու ժողովուրդին ծերերը Քիսուսի դէմ
2 խորհուրդ ըրին որ զանիկա մեռցնեն. Ու

1 Ես· Ծգ· Ղ· Գլ·
ԺԱ· 18· 14·
2 Ղե· Ե· 1· ա Քա·
Ժգ· 34· 28·
3 Դան· Է· 13· Գլ·
Ժգ· 27· ԺԹ· 30·
ԺԱ· 31· Ղա·Ի· ԺԱ·
27· Ճա՛ՀՀ· ա· 21·
Հա·ՀՀ· Ժգ· 10·
ա Քհնս· գ· 16·
Ճ·ա· ա· 7·
4 Ես· Ծգ· Ի· 1· Գա·
Է· 11·
5 Ծ գ Քա·գ· ԺԸ· 27·
ԺԲ· 1·
6 Ղե· ԺԹ· 16· Ճա՛ՀՀ·
ԺԲ· 7·
7 Ես· Ծ· Ե· Ծգ· 3·
Գլ· ԺԱ· 30·
8 Ղա·Ի· ԺԹ· 63·
Ճա՛ՀՀ· ԺԲ· 5·
9 Մա· Ժգ· 65·
Ղա·Ի· ԺԹ· 64·
10 Մա· Ժգ· 68·
Ղա·Ի· ԺԹ· 65·
Ճա՛ՀՀ· ԺԸ· 16· 17·
33·
11 Ղա·Ի· ԺԹ· 19·
12 Մա· Ժգ· 71·
13 Հմ· 24· Մա·
Ժգ· 30· Ղա·ԺԹ·
61· 62· Ճա՛ՀՀ· Ժգ·
28·
Ղա·Ի· ԺԹ· 64·
14 Մա· Ժգ· 68·
Ղա·Ի· ԺԹ· 65·
Ճա՛ՀՀ· ԺԸ· 16· 17·
33·
15 Ղա·Ի· ԺԹ· 19·
16 Մա· Ժգ· 71·
17 Հմ· 24· Մա·
Ժգ· 30· Ղա·ԺԹ·
61· 62· Ճա՛ՀՀ· Ժգ·
28·

3 Աստուածը Յուդա՝ որ զանիկա մատնեց,
տեսնելով թէ դատապարտուեցաւ, զղջալ
եկաւ, ու երեսուն արծաթիկը նա դարձուց
4 քահանայապետներուն և ծերերուն, Ու բա-
ւաւ, Մեղայ, որ անմեղ արիւն մատնեցի.
5 և անոնք բսին, Մեզի ի՞նչ, դուն նայէ. Ան
արծաթիկը տաճարին մէջ ձգեց ու գուրս ե-
6 լաւ, և գնաց ինքզինքը խեղդեց. Քահա-
նայապետները ալ արծաթիկը առնելով՝ բսին,
Արժան չէ տալիք *կորբանին մէջ* գնել, ին-
7 չու որ արեան գին է. Ուստի խորհուրդ ը-
րին, և անով բրուտին արտը գտան՝ օտարնե-
րու գերեզմանատուն ըլլալու համար.
8 մար. Ան պատճառով ան արտը Արեան
9 արտ բաւնցաւ մինչեւ այսօր. Աստուծոյ
կատարուեցաւ †երեմիա մարգարէին ձեռ-
քով բաւած խօսքը, Ու առին երեսուն
արծաթիկը՝ գին կտրուածին գինը, որ իսրա-
10 յէլի որդւոցմէ ոմանք գին կտրեցին, Ու տը-
ւին անոնք բրուտին արտին, ինչպէս որ ին-
ձի հրամայեց բլուր Տէրը.

11 Ու Յիսուս կատակալին առջեւը կայնեցաւ.
և կատակալը հարցուց անոր ու բաւ, Հրէից
թագաւորը դո՞ւն ես. Ու Յիսուս բաւ անոր,
12 Դուն կ'ըսես. Ու քահանայապետներէն և
ծերերէն ամբաստանուած ատեն հրաժար պա-
13 տասխան մը տուաւ. Աստուածը Պիղատոս ը-
սաւ անոր, Չե՞ս լսեր թէ որչափ քեզի գէմ
14 կը վկայեն ասոնք. Ու անոր բան մը պատաս-
խան չտուաւ, մինչեւ շատ զարմացաւ կատա-
կալը.

15 Բայց կատակալը սովորութիւն ունէր որ
տօնին ատեն կապատած մը արձակէր ժո-
16 ղովուրդին՝ որ ուզէին. Աստուածը հռաչա-
րակ անուանուած մէկ երեւելի բանտարկեալ մը ու-
17 նէին. Երբոր ժողովուրդը բաւ անոնց Պի-
զատոս, Որո՞ւ կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ. Բա-
րաբբա՞ս, թէ Յիսուսը՝ որ Քրիստոս կ'բսուի.
18 Գիտցի գիտեր թէ նախանձի համար մատ-
նեցին զանիկա.

19 Ու երբոր անիկաատեանը նստեր էր, անոր
կինիկը դէպ խրկեց անոր ու բաւ, Դուն ան
արդարին հետ բան մը չունենաս, ինչու որ
այսօր երազիս մէջ շատ գիտուածներ անցան
գլխէս անոր համար.

20 Բայց քահանայապետները և ծերերը ժողո-

Ես· բ· 3· Մա·
ԺԱ· 1· Ղա·Ի· ԺԹ·
66· իգ· 1· Ճա՛ՀՀ·
Ժգ· 28·
2 Գլ· ի· 19· Գա·
գ· 13·
3 Գլ· իգ· 14· 18·
4 Ես· Ծգ· Ի· 1· Գա·
Է· 11·
5 Ծ գ Քա·գ· Ժգ· 27·
ԺԲ· 1·
6 Ղե· իգ· 16· Ճա՛ՀՀ·
ԺԲ· 7·
7 Ես· Ծ· Ե· Ծգ· 3·
Գլ· ԺԱ· 30·
8 Ղա·Ի· ԺԹ· 63·
Ճա՛ՀՀ· ԺԲ· 5·
9 Մա· Ժգ· 65·
Ղա·Ի· ԺԹ· 64·
10 Մա· Ժգ· 68·
Ղա·Ի· ԺԹ· 65·
Ճա՛ՀՀ· ԺԸ· 16· 17·
33·
11 Ղա·Ի· ԺԹ· 19·
12 Մա· Ժգ· 71·
13 Հմ· 24· Մա·
Ժգ· 30· Ղա·ԺԹ·
61· 62· Ճա՛ՀՀ· Ժգ·
28·
Գլ· ի· 19·
Ես· Ժ· 12· 13·
Մա· Ժ· 1· Ղա·Ի·
իգ· 3· Ճա՛ՀՀ· Ժգ·
33·
Ճա՛ՀՀ· Ժգ· 37· ա
Ցաք· գ· 13·
Գլ· իգ· 63· Ճա՛ՀՀ·
Ժգ· 3·
Գործ· ա· 19·
Ճ՛ՀՀ· Հ·ՀՀ· Երե·
գիա
Ջ·աք· Ժ· 12· 13·
Մա· Ժ· 1· Ղա·Ի·
իգ· 3· Ճա՛ՀՀ· Ժգ·
33·
Ճա՛ՀՀ· Ժգ· 37· ա
Ցաք· գ· 13·
Գլ· իգ· 63· Ճա՛ՀՀ·
Ժգ· 3·
Գործ· ա· 19·
Ես· Ծգ· Ի· 1· Գա·
Է· 11·
Ղե· իգ· 16· Ճա՛ՀՀ·
ԺԲ· 7·
Մա· Ժգ· 71·
Հմ· 24· Մա·
Ժգ· 30· Ղա·ԺԹ·
61· 62· Ճա՛ՀՀ· Ժգ·
28·
Ղա·Ի· ԺԹ· 64·
Մա· Ժգ· 68·
Ղա·Ի· ԺԹ· 65·
Ճա՛ՀՀ· ԺԸ· 16· 17·
33·
Ղա·Ի· ԺԹ· 19·
Մա· Ժգ· 71·
Հմ· 24· Մա·
Ժգ· 30· Ղա·ԺԹ·
61· 62· Ճա՛ՀՀ· Ժգ·
28·

վարդը հանդիպեցին որ իջեցնեն զնա
21 Յիսուսի կոչեցընդնեն։ Գնացին տեսան
կատակալը ու բաւ անոնց, Ով երկուքս ո՞
րը կ'ուզէք որ ձեզի արձակեմ. և անոնք ըսին,
22 Յարաբբան։ Բաւ անոնց Պիղատոս, Հապա
ի՞նչ ընեմ Յիսուսի՝ որ Քրիստոս կ'ըսուի։
23 Անոնք ալ ըսին անոր, Թող խաչուի։ և կա
տակալը բաւ, Բայց ի՞նչ չար գործ բրաւ.
և անոնք ևս առաւել կ'ազազակէին ու կ'ը
24 սէին, Թող խաչուի։ Եւ Պիղատոս տեսնելով
որ օգուտ մը չկրնար, հապա ալ աւելի խռո
վութիւն կ'լլայ, Ջուր առաւ՝ ձեռքերը
լուաց ժողովուրդին առջեւը ու բաւ, Ես սա
արդարին արիւնէն անպատաս եմ. դուք տեսա
25 ձեզէք։ Եւ բոլոր ժողովուրդը պատասխան
տալով բաւ, Անոր արիւնը մեր վրայ ու մեր
26 որդւոցը վրայ գլլայ։ Անասնոր Բարաբբան
արձակեց անոնց, և Յիսուսը ծեծելով՝ անոնց
ձեռքը տուաւ որ խաչուի։
27 Անասնոր կատակային գինուորները պա
լատին ներսը առին Յիսուսը, ու բոլոր գնդը
28 նէնց գունդը անոր վրայ ժողվեցին. Եւ զա
նիկա մերկացընելով՝ կարմիր վերարկու մը
29 հագցուցին անոր։ Ու փաթկերէ պսակ մը
հիւսելով՝ անոր գլխուը դրին, ու եղէգ մը
անոր աջ ձեռքը. և անոր առջեւը ծնկան վրայ
գալով ծաղր կ'ընէին զանիկա, ու կ'ըսէին, Ող
30 ջոյն քեզ, Հրէից թագաւոր։ Եւ թքնելով
անոր վրայ՝ եղէգը կ'առնէին ու անոր գլուխը
31 կը ծեծէին։ Ու երբոր ծաղր բրին անիկա՝
վերարկուն վրայէն հանեցին ու իր հանդերձ
ները հագցուցին անոր, և տարին զանիկա
խաչը հանելու։
32 Եւ դուրս ելլելով՝ Կիւրենացի մարդ մը
գտան Սիմոն անուամբ, զանիկա պահակ բրա
33 նեցին որ անոր խաչը վերցնէ։ Ու Golgotha
Գողգոթա բաւած տեղը, որ է գանկի տեղ։
34 Եւ Ըմպելով խառնած քացախ տուին անոր որ
խմէ. ու երբոր համը առաւ՝ խմել չէր ուզեր։
35 Եւ զանիկա խաչը հանելով, անոր հանդերձ
ները վիճակով բաժնեցին. [որ մարգարէին
բաւածը կատարուի, Իմ հանդերձներս իրենց
մէջը բաժնեցին, և իմ պատմուճանիս վրայ
36 վիճակ ձգեցին։] Ու նստեր անկոնք կը պա
37 հէին։ Եւ ՚անոր գլխուն վրայ իր յանցանքը
գրուած գրին, Թէ Սա՛կա է Յիսուս՝ Հրէից
38 թագաւորը։ Անասնոր անոր հետ երկու
աւազակ խաչուեցան, մէկը ձախ կողմէն,
ու մէկը ձախ կողմէն։
39 Եւ Անոնք որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին ա
40 նոր, գլուխնին կը շարժէին, ու կ'ըսէին,
Դուն որ տաճարը կը քակիր և երեք օ
րուան մէջ կը շինէիր, ինքզինքդ ազատէ.
եթէ որ Աստուծոյ Որդին ես, իջիր սուր խա
41 չէդ։ Նոյնպէս ալ քահանայապետները գը
պրիներուն ու ծերերուն հետ ծաղր ընելով՝
42 կ'ըսէին, Ուրիշները ազատեց, ինքզինքը չը
կրնար ազատել. եթէ որ Իսրայէլի թագաւոր է՝
թող հիմա իջնէ խաչէն, և իրեն հաւատանք։
43 Աստուծոյ յուսացեր է, հիմա թող փրկէ
սիրէ՝ եթէ կ'ուզէ սիրէ. ինչու որ բաւ,
44 Եմ Որդի Աստուծոյ եմ։ Իր հետ խա
չուած աւազակներն ալ նոյնպէս կը նախա
տին զանիկա։
45 Եւ վեցերորդ ժամէն մինչեւ իններորդ ժա
46 մը բոլոր երկիրն վրայ խաւար եղաւ։ Եւ ժա
մը իններն առնելնէրը Յիսուս մեծ ձայնով ա
զազակեց ու բաւ, Էլի՛, Էլի՛, լամա սաբաք
թանի՛. որ բաւել է՝ Աստուած իմ, Աստուած
47 իմ, ինչո՞ւ դիս թողուցիր։ Անոնցմէ անոնք՝
որ հոն կայներ էին, երբոր լսեցին՝ կ'ըսէին,
48 Սիրկա Եղիան կը կանչէ։ Եւ շուտ մը անոնցմէ
մէկը վազեց ապտեղ մը առաւ՝ քացախով
լեցուց, ու եղէգի մը անցընելով՝ առաւ ա
49 նոր որ խմէ։ Ու մնացեալները կ'ըսէին, Թող
տուր՝ տեսնենք թէ Եղիան կու գայ զանիկա
ազատելու։
50 Եւ Յիսուս գարձեալ մեծ ձայնով ազա
զակեց՝ ու հոգին աւանդեց։
51 Եւ ահա Տաճարին վարագոյրը վերէն ի
վար երկու քի ճեղքուեցաւ, ու երկիրը շար
52 ժեցաւ, և քարերը պատուեցան։ Եւ գերեզ
մանները բացուեցան, ու շատ սուրբ հանգ
53 ցեալներու մարմիններ յարութիւն առին. Եւ
գերեզմաններէն ելան անոր յարութենէն ե
տև, մտան սուրբ քաղաքը ու շատերուն ե
54 րեւցան։ Բայց հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուս
պահողները՝ երկրաշարժը ու եղած բաները,
շատ վախցան՝ ու ըսին, Ճի
շտ սակա Աստուծոյ էր։
55 Եւ հոն շատ կիներ կային որ հեռուէն
կը նայէին, Գալիլեայէն Յիսուսի ե
56 տևէն եկան իրեն ծառայութիւն ընելու. Ո

ա Ը Օր · խ · ե ։
բ Ը Օր · ԺԲ · ։ Յ
ես · ը · ։ ը ըՅ · ա
ա · ։ ։ ը Յ · ։ Գ
։ Գ · ։ ։ ։ Գ ։
ե Ե · Ծգ · ։ Ա · ։
Ժէ · ։ ։ Ղ · ։ ։
։ ։ Ա · ։ Ճ ։
ԺԲ · ։ Ծգ · ։
զ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
է Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ը Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
թ Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ժ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ի Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
լ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
խ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ծ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
կ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
հ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ձ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ղ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ճ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
մ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
յ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ն Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
շ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ո Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
չ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
պ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ջ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ռ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ս Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
վ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
տ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ր Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ց Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ւ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
փ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ք Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
օ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։
ֆ Ա · ։ Ժէ · ։ ։
Ղ · ։ ։ ։ Ա ։
Ճ · ։ ԺԲ · ։

բանց միջին էր Մարիամ Մագդաղինացին և
Յակոբոսին ու Յովսեսին մայրը Մարիամ և
Զեբեդեայի որդւոցը մայրը։
57 Իսկ երբոր իրիկուն եղաւ, Արիմաթիացին
հարուստ մարդ մը եկաւ՝ որուն անունը Յով-
սէփ էր, որ ինքն ալ Յիսուսի աշակերտ էր։
58 Անիկա Պիղատոսին գացեր երթալով՝ Յիսուսին
մարմինը խնդրեց. անոնք Պիղատոս հր-
59 ամայեց բերուիլ որ մարմինը առնուի։ Եւ Յով-
սէփ մարմինը առաւ, մաքուր կտաւով պատ-
60 նեց, ու իր նորը իր նոր գերեզմանին մէջ՝
որն որ քարէ փորած էր. և գերեզմանին դու-
61 ռը մեծ քար մը գլորցնելով գնաց։ Եւ
հոն էր Մարիամ Մագդաղինացին և մեւս
Մարիամն՝ գերեզմանին դիմացը նստած։
62 Եւ հետևեալ օրը՝ որ ուրբաթէն ետև էր,
քահանայապետները ու փարիսեցիները ժող-
63 ովեցան Պիղատոսին քովը, ու ըսին, Տէր,
կը յիշենք որ ան մոլորեցուցիչը իր կենդանու-
թեան ատենը կ'ըսէր թէ երեք օրէն ետև
64 յարութիւն կ'առնեմ։ Ուստի հրամայեցէք որ
մինչև երրորդ օրը գերեզմանին զգուշութիւն
ընեն. չըլլայ թէ իր աշակերտները գիշերով
գան՝ գայթիկա գողնան, և ժողովուրդին ըսեն
թէ մեռելներէն յարութիւն առաւ. ու ետև
65 քի մոլորութիւնը առջինէն գէշ ըլլայ։ Պի-
ղատոս անոնց ըսաւ, Դուք ունիք պահապան
զինուորներ. գացէք՝ զգուշութիւն ըրէք ինչ-
66 պէս որ գիտէք։ Անոնք ալ գացին գերեզմա-
նին զգուշութիւն ըրին, քարը կնքելով ու
պահապան զինուորներ դնելով։

ԳԼՈՒԽ

1 Հրեշտակը կ'ուռճաւ կոծանց փրիսաւի յարութիւնը։ 9 Քրիս-
տոս ինքը կ'երևնայ անոնց։ 11 Քահանայապետները սուտ
կու տան զինուորներուն որ բան մը չեն տեսած իր գերեզմանին
գողցուելուն։ 16 Քրիստոս իր աշակերտները կ'երևնայ։ 19
և կը խրկէ զանոնք բոլոր հեթանոսները աշակերտելու և մե-
կըտելու։

1 Եւ շաբաթ գիշերը՝ որ մէկշաբթին կը լու-
նար, եկաւ Մարիամ Մագդաղինացին և ու-
2 րիշ Մարիամը գերեզմանը տեսնելու։ Եւ
ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ինչու որ Տէ-
րոջը հրեշտակը երկինքէն իջնելով՝ գնաց
գլանէն մէկդի գլորցուց քարը, ու անոր
3 վրայ նստաւ։ Եւ անոր տեսքը փայլակի պէս
էր, ու անոր հանդերձները՝ ձիւնի պէս ճեր-
4 մակ։ Եւ անոր վախէն պահապանները խը-
5 ռովեցան, ու մեռածի պէս եղան։ Պատաս-
խան առաւ հրեշտակը ու բուռ կիներուն,
Դուք մի վախնաք քանզի գիտեմ որ կը փնտ-
6 րտէք Յիսուսը՝ որ խաչուեցաւ. Անիկա հոս
չէ, ինչու որ յարութիւն առաւ, ինչպէս որ
բուռ. եկէք տեսէք ան տեղը՝ ուր որ Տէրը
7 պառկած էր։ Եւ շուտ մը գացէք անոր ա-
շակերտներուն ըսէք թէ անիկա մեռելներէն
յարութիւն առաւ, և ահա Գալիլիա կ'երթայ,
հոն պիտի տեսնէք անիկա. ահա ձեզի ըսաւ։
8 Եւ անոնք շուտ մը գերեզմանէն եղան վախով ու մեծ ուրա-
խութիւնով՝ և կը վազէին աշակերտներուն
պատմելու։
9 Եւ երբոր կ'երթային անոր աշակերտներուն
պատմելու, ահա Յիսուս անոնց դէմը եկաւ՝
ու ըսաւ, Ողջոյն ձեզ։ Եւ անոնք մօտենա-
լով՝ անոր ոտքերը բռնեցին, ու երկրպա-
10 գութիւն ըրին անոր։ Ատոնք Յիսուս ըսաւ
անոնց, Մի վախնաք, գացէք՝ իմ եղբայր-
ներուս ըսէք որ Գալիլիա երթան, ու հոն
պիտի տեսնեն։
11 Երբոր անոնք կ'երթային՝ ահա պահապան
զինուորներէն մէկ քանին քաղաքը եկան,
ու քահանայապետներուն պատմեցին բոլոր
12 եղած բաները։ Եւ անոնք ժողովուելով ու
խորհուրդ ընելով՝
13 շատ առակ տուին զինուորներուն, ու ըսին,
Ըսէք թէ Անոր աշակերտները գիշերով եկան
անիկա գողցան՝ երբոր մենք կը քնանայինք։
14 Եւ թէ որ սա բանը կառավարին ականջը հաս-
նի, մենք անիկա կը համոզենք, և ձեզ
15 ապահով կ'ընենք։ Անոնք ալ առակը առին
ու սորվեցուցին ինչպէս որ ըրին։ և սա ձայնը Հրէ-
այց մէջ տարածուեցաւ մինչև սա օրս։
16 Իսկ տասնմէկ աշակերտները գացին Գա-
լիլիա՝ ան լեռը որ Յիսուս իրենց որոշեր
17 էր։ Ու երբոր զանիկա տեսան, երկրպագու-
թիւն ըրին անոր, բայց ոմանք տարակուսեցան։
18 Եւ Յիսուս մօտենալով՝ խօսեցաւ անոնց ու
ըսաւ, Ինձի իշխանութիւն տրուեցաւ
19 երկինքի ու երկրի մէջ։ Երթալով գացէք հոլոր
ազգերը աշակերտացէք, մկրտելով զանոնք
յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ.
20 Սորվեցուցէք անոնց որ ան ամէն բաները
պահեն՝ ինչ որ ես ձեզի պատուիրեցի. և ահա
ամէն օր ես ձեզի հետ եմ մինչև աշխարհիս
վերջը։ Ամէն։

Ա Ւ Ե Տ Ա Ր Ա Ն Ը Ս Տ Մ Ա Ր Կ Ո Ս Ի

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա.

1 Ցա֊հովհան Աւրագին պատմեալ ։ 3 Ցխուռ կը Աւրուի։ 11 կը փոխառի։ 14 կը քարոզի։ 16 իբրեւ հետևելու կը կանչի Պետրոս։ Անդրեաս։ 23 Պետրոսի կնքանէր։ 28 Պետրոսի կացարանը 31 ու շատ հիւանդներ։ 41 և կը մաքրի բորոտը։

1 Ա֊Ւետարանի Յիսուսին Քրիստոսի ու
2 Հետևալները սկիզբը։ Ինչպէս որ մարգարէից
մէջ գրուած է ։ Ա֊Նա ես իմ դեսպանս կը խրրկեմ քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ
3 պիտի պատրաստէ քու առջևէդ ։ Ա֊Անապատի մէջ կանչողին ձայնը ՝ Յետոյը ճամբան պատրաստեցէք , անոր շաւիղները շիտակեցէք ։
4 Ա֊Յովհաննէս անապատին մէջ կը մկրտէր , և ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր
5 մեղքերու թողութեան համար ։ Ա֊Ու բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու Երուսաղէմցիք կ՚երթային անոր , ու ամէնքը կը մկրտուէին անկէ
Յորդանան գետին մէջ՝ մեղքերնին խոստովա֊
6 նելով ։ Ու Յովհաննէս հագեր էր ուղտի մազ , և իր մէջքը կաշիէ գօտի ։ ու իր կերակուրը
7 Ա֊մարախ ու վայրենի մեղր էր ։ Ու կը քարոզէր ու կ՚ըսէր , Ա֊Իմ ետևէս ինձմէ զօրաւորը կու գայ , որ ես արժանի չեմ ծռելու և անոր կո֊
8 շիկներուն կապերը արձակելու ։ Ա֊Ես ձեզ ջրով մկրտեցի , բայց անիկա ձեզ Ա֊Սուրբ Հոգիով պիտի մկրտէ ։
9 Ա֊Ու եղաւ որ ան օրերը Յիսուս Գալիլեայի Նազարէթէն եկաւ , ու Յովհաննէսէն մկրը֊
10 տուեցաւ Յորդանանի մէջ ։ Ու շատ մը ջուրէն ելլելուն պէս՝ երկինքը բացուած տե֊
սաւ , և Հոգին աղաւնիի պէս՝ որ իր վրայ կ՚իջ֊
11 նէր ։ Ու ձայն մը եկաւ երկինքէն՝ ըսելով ։ Ա֊Դուն ես իմ սիրելի Որդիս , որուն հաւներ եմ։
12 Ա֊Ու շատ մը Հոգին անապատը հանեց զա֊
13 նիկա ։ Ու քառասուն օր Սատանայէն փորձուած . և գազաններու հետ էր , ու հրեշտակները իրեն ծառայու֊
թիւն կ՚ընէին ։
14 Ա֊Ու Յովհաննէսին մատնուելէն ետև Յիսուս Գալիլեա եկաւ , Ա֊Աստուծոյ արքայութեան
15 աւետարանը կը քարոզէր ու կ՚ըսէր , Ժամանակը լրացած է , և Ա֊Աստուծոյ թա֊
գաւորութիւնը մատեցած է . ապաշխարեցէք ու աւետարանին հաւատացէք ։
16 Ա֊Երբոր Գալիլեայ ծովուն ափերը կը պտըտէր , տեսաւ Սիմոնը ու Սիմոնին եղբայ֊
րը Անդրեասը՝ ծովը ուռկան ձգած , ինչու֊
17 որ ձկնորս էին ։ Ու Յիսուս րսաւ անոնց , Իմ ետևէս եկէք , ու ես ձեզ ընեմ որ մարդ ու֊
18 սուցանէք ։ Անոնք ալ շուտ մը իրենց ուռ֊
կանները թողուցին ու անոր ետևէն գացին ։
19 Ա֊Ու անկէ քիչ մը առաջ երթալով՝ տեսաւ Զեբեդեան Յակոբոսը ու անոր եղբայրը Յով֊
հաննէսը , որ անոնք ալ նաւին մէջ ուռկան֊
20 ները կը կարկըտէին ։ Ու շուտ մը զանոնք կանչեց ։ անոնք ալ իրենց հայրը Զեբեդէոս վարձկաններուն հետ նաւին մէջ ձգելով ա֊
նոր ետևէն գացին ։
21 Ա֊Ու մտան Կափառնայում . և իսկոյն շաբաթ օրը ժողովարանը մտնելով՝ կը սորվեցը֊
22 նէր ։ Ու ա֊կր զարմանային անոր վարդապե֊
տութեանը վրայ , ինչու որ իշխանութիւն ու֊
նեցողի մը պէս կը սորվեցնէր անոնց , ու չէ
23 թէ գրիչներուն պէս ։ Ու անոնց ժողովարա֊
նին մէջ մարդ մը կար , որ պիղծ ոգի ունէր
24 իր ներսի դին , ու ազազակեց բարձրով , Թող տուր , Ղազարէնցի . մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս , Քրիս֊
տոս Նազովրեցի . մեզ կորսնցնելո֊
կա՞ր . գիտեմ քեզ՝ ով ես , Աստուծոյ Սուրբը ։
25 Ու Յիսուս նախատեց անոր՝ բարձրով , Գազան֊
26 էն ու ելլէ ասկէ ։ Ու պիղծ ոգին ՝ատակի ցնցուց զանիկա , ու մեծ ձայնով մը ազազա֊
27 կեց ու անկէ ելաւ ։ Ու ամէնքը զարմացան , անանկ որ իրարու հարցուփորձ կ՚ընէին ու կ՚ըսէին , Ա֊ո՞վ է . ի՞նչ նոր վարդապե֊
տութիւն է աս , որ իշխանութիւնով պիղծ ոգիներուն ալ կը հրամայէ , ու իրեն կը հնա֊
28 զանդին ։ Ու շուտ մը իր համբաւը Գալիլեա֊
ցւոց ամէն կողմերը ելաւ ։
29 Ա֊Ու շուտ մը ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմո֊
նին ու Անդրեասին տունը մտան Յակոբոսին
30 և Յովհաննէսին հետ ։ Ու Սիմոնին զգանչը ջերմ բռնուած պառկած էր , և շուտ մը
31 անոր հաղար բսին իրեն ։ Ու ձեռքը մտնե֊
ցաւ՝ անոր ձեռքէն բռնեց , վերցուց անիկա ։

---

1 Մատ. ժգ. 33։ Ղուկ. ա. 33։ Յովհ. ա. 34։
2 Մատ. գ. 1։ Մատ. ժա. 10։ Ղուկ. է. 27։
3 Ես. խ. 3։ Մատ. գ. 3։ Ղուկ. գ. 4։ Յովհ. ա. 23։
4 Մատ. գ. 11։ Յովհ. ա. 27։ Գործ. ժգ. 25։
5 Մատ. գ. 1։
6 Մատ. գ. 4։
7 Ղուկ. ժա. 22։
8 Մատ. գ. 11։ Յովհ. ա. 33։ Գործ. ա. 5։
9 Մատ. գ. 13։ Ղուկ. գ. 21։
10 Մատ. գ. 16։ Յովհ. ա. 32։
11 Մատ. ժէ. 5։ Ես. խգ. 1։ Յովհ. ե. 37։ Ա Պետ. բ. 4։ Յովհ. ա. 18։ Ա Յովհ. դ. 9։
12 Մատ. դ. 1։ Ղուկ. դ. 1։
13 Մատ. դ. 11։
14 Մատ. դ. 12։ Ղուկ. դ. 14։
15 Մատ. դ. 17։ Գործ. գ. 19։
16 Մատ. դ. 18։ Յովհ. ա. 42։ Յովհ. ժա. 2։
17 Մատ. դ. 19։
18 Մատ. դ. 20։
19 Մատ. դ. 21։ Ղուկ. ե. 1։
20 Մատ. դ. 22։
21 Մատ. դ. 23։ Ղուկ. դ. 31։ Գործ. ժգ. 14։
22 Մատ. է. 28։ Մատ. ժգ. 54։
23 Մատ. ժբ. 9։ Ղուկ. դ. 33։
24 Ղուկ. դ. 34։
25 Մատ. ժ. 4։ Ղուկ. ը. 29։
26 Մատ. ժ. 1։ Ղուկ. թ. 42։
27 Մատ. է. 29։
28 Մատ. թ. 26։
29 Մատ. ժգ. 57։ Մարկ. ա. 30։ Ղուկ. դ. 38։
30 Մատ. ը. 14։ Ղուկ. դ. 38։
31 Մատ. ը. 15։ Ղուկ. դ. 39։

և խոցոյն չկրնար ինձ տուաւ զանիկա , ու ա-
նոնց ազատութիւն կ՚ընէր ։
32 Վասն որոյ իրիկուն եղաւ՝ արեգակին մնացած
առնները բոլոր հիւանդները և դիւահարները
33 իրեն կը բերէին ։ Ու բոլոր քաղաքը գաւառը
34 ժողովուեր էր ։ Եւ շատ հիւանդներ կիրայ
կիրայ ցաւերէ բժշկեց , ու շատ դևեր հա-
նեց ։ ու ՚դևերուն խօսիլ չէր տար , ինչու-
որ գիտցին կը ճանչնային ։
35 ՚Եւ առաւօտուն շատ կանուխ ելլելով դուրս
չորացած՝ եկաւ ու գնաց անապատ տեղ մը ,
36 և Հոն ազօթք կ՚ընէր ։ Ու Սիմոն և իր հե-
37 տը եղողները գացին անոր հասնէին ։ Ու երբոր
գտան զանիկա՝ ըսին անոր թէ Ամէնը քեզ
38 կը փնտռեն ։ Եւ ըսաւ անոնց ՚Երթանք
մերձակայ գիւղաքաղաքները , որ Հոն ալ
քարոզեմ , քանզի ՚սա բանիս համար ելէր
39 եմ ։ ՚Եւ անոնց ժողովարանները մէջը կը
քարոզէր բոլոր Գալիլեայի մէջ , ու դևեր կը
հանէր ։
40 ՚Մէկ բորոտ մը ինիւ անոր , կ՚ազաչէր ,
ծունկի կը դնէր ու կ՚ըսէր անոր , Թէ որ ու-
41 զես կրնաս զիս մաքրել ։ Եւ Յիսուս խըղ-
ճալով՝ ձեռքը երկնցուց , դպաւ անոր , ու
42 ըսաւ անոր , Կ՚ուզեմ մաքրուէ ։ Ու երբոր
՚ը ըսաւ անոր , չուտ մը բորոտութիւնը ան-
43 կէ գնաց , ու մաքրուեցաւ ։ Եւ սաստիկ պա-
տուէր տալով անոր՝ չուտ մը զուրս հանեց
44 անիկա , ու ըսաւ անոր , Զգոյշ կեցիր , մէ-
կուն բան մը չըսես , հապա գնա քեզ քա-
հանային ցուցուր , և տուր ըսւ մաքրուելուդ
ընծան , ՚որ Մովսէս պատուիրեց՝ անոնց վկա-
45 յութիւն ըլլալու համար ։ Բայց ՚անիկա ել-
լելով՝ սկսաւ շատ հրատարակել ու բանը տա-
րածել , անանկ որ ալ ինքը չէր կրնար յայտ-
նի կերպով քաղաք մը մտնել ։ Հապա գուրս
ան անապատ տեղատեղք էր , ՚և ամէն կող-
մերէն իրեն կու գային ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Երբոռան կը բժշկի անդամալոյծ մը։ 14 Իրեն հետեւելու կը կոչէ Մատթէոս մաքսաւորը։ 15 Մաքսաւորներու ու մեղաւորներու հետ հաց կ՚ուտէ։ 18 Կ՚արդարացնէ իր աշակերտներէն Հոգեառ ծոմ չպահելը։ 23 և շաբաթ օրը ցորեան հասկեր փըրցնել ուտելը։

1 Եւ նորէն ՚կափառնայում մտաւ քանի մը
2 օրէն հետ ։ Ու լսուեցաւ որ անիկա տան
մէջ է , և շատով շատ մարդիկ ժողովուեցան ,
անանկ որ ալ տեղ չկար , ոչ ալ գրանը քո-
վերը ։ ու կը խօսէր անոնց Աստուծոյ խօսքը ։
3 Եւ կու գային իրեն՝ չորս մարդով վերցուած
4 անդամալոյծ մը կը բերէին ։ Ու երբոր բազ-

մութենէն չէին կրնար անոր մտնել , քա-
կեցին տեղը որ էր , ու ծակ
մը բանալով՝ վար իջեցուցին մահիճը՝ որուն
5 վրայ պառկած էր անդամալոյծը ։ Եւ Յիսուս
անոնց հաւատքը տեսնելով՝ բոռ անդա-
մալոյծին , Որդեակ , քու մեղքերդ քեզի
6 ներուած են ։ Ու գրիչներէն մէկ քանիներդ
կացին որ հոն նստած էին , և իրենց սրտերուն
7 մէջ կը խորհէին՝ Ինչո՞ւ համար ասիկա
սանկ հայհոյութիւններ կը խօսի ։ ՚Ո՞վ կրը-
նայ մեղքեր թողութիւն տալ , բայց միայն Ա-
8 ստուած ։ Եւ ՚Յիսուս իսկոյն իմանալով իր հո-
գւոյն մէջ՝ որ անանկ մտածելէ կը խորհին մէ-
ջերնին , բսաւ անոնց , Ա՛ս ի՞նչ կը խորհիք
9 սրտերնուդ մէջ ։ ՚Ո՞ր աւելի դիւրին է , ան-
դամալոյծին բսել՝ Քու մեղքերդ ներուած են ,
կամ բսել՝ ելլէր , մահիճդ առ ու քալէ ։
10 Բայց որպէս զի գիտնաք թէ Որդին մարդոյ
իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքեր
թողութիւն տալու , (բսաւ անդամալոյծին ,)
11 Քեզի կ՚ըսեմ՝ ելլէր մահիճդ առ ու տունդ
12 գնա ։ Ան ալ չուտ մը ելաւ , և իր մահիճը
առնելով՝ ամէնուն առջեւը գուրս ելաւ , ա-
նանկ որ ամէնքը զարմացան ու փառք
տուին Աստուծոյ , ու բսին թէ Ասանկ բան
մը ամենևին տեսած չենք ։
13 ՚Էր ելաւ նորէն ծովեզերքը , ու բոլոր ժո-
ղովուրդը իրեն կու գային , և կը սորվեցնէր
14 անոնց ։ ՚Ու երբոր կ՚անցնէր , տեսաւ Դևի
Աղիէսանէրը , որ մաքսու ընդունելու տեղը
նստած էր , ու բսաւ անոր , Եկիր իմ հետևէս ։
Եւ ան ալ ելաւ անոր հետևէն գնաց ։ ՚Ու եղաւ
15 որ երբոր տեղն նստած էր անոր տունը մէջ ,
շատ մաքսաւորներ ու մեղաւորներ ալ տեղն
նստած էին Յիսուսի հետ ու անոր աշակերտ-
ներուն հետ ։ քանզի շատեր էին , ու անոր
16 հետևէն կ՚երթային ։ Եւ գրիչներէն ու փարիսե-
ցիներէն երբոր տեսան թէ ան իրկա մաքսաւոր-
ներուն ու մեղաւորներուն հետ կ՚ուտէ , բսին
անոր աշակերտներուն , Ինչո՞ւ համար մաք-
սաւորներուն ու մեղաւորներուն հետ կ՚ուտէ
17 ու կը խմէ ։ Եւ Յիսուս երբոր լսեց՝ բսաւ ա-
նոնց , ՚Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ , հա-
պա հիւանդներուն ։ Ես արդ արիները կանչե-
լու չեկայ , հապա մեղաւորները ։
18 ՚Էր Յովհաննէսին ու փարիսեցիներուն ա-
շակերտները ծոմ կը պահէին ։ Եւ եկան ու
բսին անոր , Ինչո՞ւ Յովհաննէսին ու փարի-
սեցիներուն աշակերտները ծոմ կը պահեն ,
19 ու քու աշակերտներդ ծոմ չեն պահեր ։ Եւ
Յիսուս բսաւ անոնց , Միթէ կարելի՞ է որ
հարսնիքին տղաքը՝ քանի որ փեսան իրենց

1 Մատ. բ. 18. Ղուկ. ե. 41 ։
2 Ղուկ. ե. 17 ։
3 Ղուկ. ե. 18. Մատ. թ. 2. Ղուկ. ե. 18 ։
4 Մատ. թ. 3. Ղուկ. ե. 19 ։
5 Ղուկ. ե. 20 ։
6 Մատ. թ. 4. Ղուկ. ե. 21 ։
7 Մատ. թ. 5. Ղուկ. ե. 22 ։
8 Մատ. թ. 6. Ղուկ. ե. 23 ։
9 Մատ. թ. 7. Ղուկ. ե. 24 ։
10 Մատ. թ. 8. Ղուկ. ե. 25 ։
11 Մատ. թ. 9. Ղուկ. ե. 26 ։
12 Մատ. թ. 10. Ղուկ. ե. 27 ։
13 Մատ. թ. 11. Ղուկ. ե. 28 ։
14 Մատ. թ. 12. Ղուկ. ե. 29 ։
15 Մատ. թ. 13. Ղուկ. ե. 30 ։
16 Մատ. թ. 14. Ղուկ. ե. 31. Ժբ. 10 ։
17 Տիմ. ա. 15 ։
18 Մատ. թ. 14. Ղուկ. ե. 33 ։

հետեւ է , ժամ պահելն . որչափ ժամանակ որ փեսան իրենց հետը ունի , կարելի չէ ժամ
20 պահել . բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , հապա ան օրը ժամ պիտի
21 պահեն . Մէկը կարկատան չդնէր նոր լաթի կտոր մը հին հանգ երթալ վրայ . քիչ չէ՝ ան նորը որ անոր լրացնելանը հետ պրոծած է , հինէն կ՚առնէ , ու պատռուածքը ալ աւելի գէշ
22 կ՚ընէայ . Ոչ ալ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ կը դնէ . եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատռէ , ու գինին կը թափի և տիկերը կը կորնչին . հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է .
23 Ու եղաւ որ շաբաթի օրը ինքը ցորեններուն միջէն կ՚անցնէր , և իր աշակերտները որ կ՚երթային
24 բոլորին , սկսան հասկերը փրցընել . Ու փարիսեցիները ըսին իրեն , Նայէ՝ շաբաթի օրը
25 ի՞նչ կ՚ընեն , որ արժան չէ . Ինքն ալ անոնց ըսաւ , Բնաւ չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը՝ երբոր պէտք ունեցաւ , և անօ-
26 թեցաւ ինքը ու անոնք որ իր հետն էին . Ինչպէս մտաւ Աստուծոյ առանը Աբիաթարի քա-հանայապետին օրով , և առաջաւորութեան հացերը կերաւ , ու տուաւ անոնց ալ որ իր հետն էին , Որ ուրիշ մը օրինաւոր չէ ուտել ,
27 բայց միայն քահանաներուն . Եւ ըսաւ անոնց , Շաբաթը մարդուն համար եղաւ , ու չէ թէ
28 մարդը շաբաթին համար . Ուրեմն Որդին մարդոյ շաբաթին ալ տէրն է .

ԳԼ . Գ

1 Եւ Նորէն ժողովարանը մտաւ , ու հոն մարդ
2 մը կար՝ որուն ձեռքը չորցած էր . Եւ իրեն կը սպասէին թէ արդեօք շաբաթի օրը զանիկա պիտի բժշկէ՞ , որ իր վրայով ամբաստա-
3 նութիւն բնեն . Եւ ինքը ձեռքը չորցած մարդ-
4 ուն ըսաւ , Էլիր մէջտեղը կեցի՛ր : Ու ըսաւ անոնց , Շաբաթի օրը բարիք ընել արժան է՛ թէ չարիք ընել , հոգի մը ապրեցնե՞լ թէ
5 սպաննել . բայց անոնք լուռ կեցան : Եւ Յիսուս բարկութեամբ չուրջառնակի անոնց վրայ , բայց նեղելով՝ անոնց սրտերուն կուրութեանը համար ատենաւ , ըսաւ մարդուն , Ձգե-ա ձեռքդ . երկընցուց՝ ան ալ երկընցուց , և անոր
6 ձեռքը ողջացաւ . Ու փարիսեցիները դուրս ելան՝ բոլոր հանանութիւն հետ Հերովդեսեանները

եղբօրմէ , անոր գէմ խորհուրդ կ՚ընեին թէ ինչպէս կորնչցնեն անիկա .
7 Բայց Յիսուս իր աշակերտներովը ծովեզերքը գնաց . և շատ բազմութիւն անոր հետևեցաւ
8 գալիլեայէն , ու Հրէաստանէն , Երուսաղէմէն , ու Եդոմէն , և Յորդանանեայ անդիի կողմէն . ու անոնք որ Տիւրոսի ու Սիդոնի շրջակայ տեղերէն էին , շատ բազմութիւն , երբոր լսեցին թէ որ կ՚ընէր՝ իրեն և-
9 կան . Եւ իր աշակերտներուն ըսաւ որ նաւակ մը պատրաստ կենայ իրեն համար՝ ժողովուրդին բազմութիւնը պատճառաւ , որ զին-
10 քը չնեղեն . Քանզի շատերը բժշկեց , անոնք որ ցաւ ունեցողները վրան կը դիպուէին որ իրեն
11 դպչին . Եւ պիղծ ոգիները երբոր զինքը կը տեսնէին , կ՚իյնային իր առջևը , կը գոչեցնա-
12 էին , Դուն ես Աստուծոյ Որդին . և խիստ սաստիկ կը յանդիմանէր զանոնք , որ զինքը չյայտնեն .
13 Եւ լեռը ելլելով՝ իր ուզածները իրեն
14 կանչեց , ու դացին անոր քովը : Եւ տասնեւերկու Հոգի որոշեց , որ իր հետը ըլլան , և որ
15 անոնք իրեւկ փարոգել , Ու իշխանութիւն ունենալ ցաւերը բժշկելու և դևերը հանելու .
16 Ու Սիմոնին տուաւ Պետրոս դրաւ . (17) Եւ Զեբեդեան Յակոբոսին ու Յակոբոսին եղբօրը Յովհաննէսին՝ անոնց անուններուր Բոանեբեգէս
18 դրաւ , որ բան է Որդի խիստ որաստեան . Եւ Անդրէասը , ու Փիլիպպոսը , և Բարթուղիմէոսը , ու Մատթէոսը , և Թովմասը , ու Այֆէոսեանն Յակոբոսը , և Թադէոսը , ու Սիմոն Կանանացին ,
19 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին , որ նաև մատնեց զանիկա .
20 Տուն մը եկան , և նորէն ժողովուրդը ժողովուեցաւ , մանակ որ հաց ուտելու ալ ժա-
21 մանակ չունեցան . Երբոր իրենները լսեցին՝ եկան որ զինքը բռնեն , Քանզի կ՚ըսէին
22 թէ խելագատ է . Եւ ան գպիրները որ Երուսաղէմէն իջեր էին , կ՚ըսէին թէ Ալսոր Նեղուզ զին ընկղմեալ է , և գևերուն իշխանու-
23 թիւ գևերը կը հանէ . Եւ իրեն կանչելով զանոնք՝ առակներով կ՚ըսէր անոնց , Ի՞նչպէս
24 կրնայ Սատանան Սատանայ հանել . Ու եթէ որ մէկ թագաւորութիւն մը իրեն դէմ բաժնուի , ան թագաւորութիւնը չկրնար կենալ ,
25 Եւ եթէ որ տուն մը իրեն դէմ բաժնուի , ան
26 տունը չկրնար կենալ . Ու եթէ որ Սատանան իրեն դէմ ելաւ ու բաժնուած է , անիկա չկրնար կենալ , հապա անոր վերջը հասած
27 է . Մէկը չկրնար զօրաւոր մարդու մը տունը մտնել՝ անոր կարասիները յափշտակել , եթէ որ առաջ ան զօրաւոր մարդը չկապէ ,

---

ա Մատ . ժբ . 1 . Ղուկ . գ . 1 .
բ ը Օբ . իգ . 25 .
գ — Ծնագ . իա . 2 .
դ Եր . ԼԶ . 32 . 33 . Ղեւ . իգ . 8 .
ե Մատ . ժբ . 8 .
զ Մատ . ժբ . 3 . Ղուկ . գ . 6 .
է Ելեւմտագէտները մեր օրէնքն պիտի ,
ը Մատ . ժբ . 14 .
թ Մատ . իբ . 16 .
ժ Ղուկ . գ . 17 .
ի Գէս . ու . 23 . 24 .

Ղուկ . գ . 23 .
ա Մատ . ժգ . 23 . Գէս . ու . 1 .
բ Մատ . ժբ . 16 . Գէս . ու . 23 . 24 .
գ Գէս . ը . 1 .
դ Ելեւմտ . ժբ . 1 .
ե Ելեւմտ . ե . 4 . ժ . 20 .
զ Մատ . բ . 24 . ժ .
է Գէս . ժ . 12 . բ . 1 .
ը Ելեւմտ . ժ . 42 .
թ Գէս . գ . 31 .
ժ Ելեւմտ . ե . 4 . ժ . 20 .
ի Մատ . ժբ . 23 .
լ Ես . խբ . 24 . Մատ . ժբ . 29 .
խ Ղուկ . ժ . 22 .
ծ Ելեւմտ . ժ . 42 . ը . 48 . 58 . ժ . 29 .
կ Մատ . ժբ . 23 .
հ Ես . խբ . 24 . Մատ . ժբ . 29 .

28 ու հարքը անոր տաղնդ կոգոպակ ։ [1]Հշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի որ Ամէն մեղքերը պիտի նե-
րուին մարդոց որդիներուն , և հայհոյութիւն-
29 ները՝ որչափ որ հայհոյեն . բայց ով որ Հո-
գւոյն Սրբոյ գէմ հայհոյէ , յաւիտեան թող-
թիւն պիտի չունենայ , հապա յաւիտենական
30 դատաստանին պարտաւոր պիտի ըլլայ . վասն
զի կ'ըսէին թէ Գիշէ ոգի կայ անոր ներսի-
ն կին ։

31 [2]Եւ մօրը անոր ու եղբայրները եկան ,
և գուրսը կայնելով՝ հրէշտ խրկեցին ու կը կան-
32 չէին զանիկա ։ Եւ ժողովուրդը անոր բոլոր-
ակիրը նստեր էր , ու իրեն ըսին թէ Ահա քո
մօրդ ու եղբայրներդ գուրսը կ'որոնեն քեզ
33 կ'ուզեն ։ Եւ անոնց պատասխան առաւ ա-
նոնց ու ըսաւ , Ո՞վ է իմ մօրս կամ եղբայր-
34 ներս ։ Ու իր բոլորակիրը նայելով՝ ըսաւ , Ահա իմ մօրս ու իմ եղբայրներս .
35 վասն զի ով որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ , անիկա է իմ եղբայրս և քոյրս ու մօրս ։

ԳԼ . Դ

1 Ա՛ր՛ւմ՛ն՛ա՛կ՛ա՛ն՛ն՛ ա՛ռ՛ա՛կ՛ ։ 14 և ա՛ն՛ ա՛ռ՛ա՛ւ՛ն՛ ա՛ն՛հ՛ա՛մ՛բ՛ն՛ ։
21 Ա՛ն՛ն՛ք՛ պ՛ա՛տ՛ա՛ռ՛ա՛ց՛ ա՛ն՛ք՛ ա՛ն՛ք՛ գ՛իւ՛ա՛ն՛ ը՛ն՛դ՛ ը՛ն՛դ՛ ա՛ր՛ի՛շ՛ն՛ե՛ր՛ա՛ն՛ ա՛ց՛ հ՛ա՛գ՛ց՛ը՛ ։ 26 Ք՛ա՛ն՛ա՛ն՛ի՛ ա՛ն՛ձ՛ի՛ց՛ ն՛ե՛ր՛ք՛ի՛ն՛ ։ 35 Ք՛ր՛ի՛ս՛տ՛ո՛ս՛ կը հ՛ա՛ն՛գ՛ա՛տ՛ա՛ց՛ն՛ի՛ն՛ ն՛ա՛մ՛ա՛ն՛ ա՛ց՛ի՛ն՛ ։

1 [3]Դարձեալ սկսաւ ատենին ծովեզերքին
վրայ , և շատ ժողովուրդ անոր քովը ժող-
վուեցաւ , անանկ որ ինքը նաւը մտաւ ու նըս-
տաւ ծովուն վրայ , և բոլոր ժողովուրդը ցա-
2 մաքը ծովուն եզերքին էր ։ Եւ անոնց շատ բա-
ներ կը ատենէր առակներով , [4]ու կ'ըսէր
3 անոնց իր վարդապետութեանը մէջ , Լսեցէք .
4 Ահա սերմ ցանողը ելաւ որ սերմ ցանէ ։ Ու
երբոր կը ցանէր , մէկ քանին ճամբուն քովը
ինկաւ , և [5]թռչունները եկան ու կերան զա-
5 նիկա ։ Եւ ուրիշը ինկաւ ապառաժուտ տեղի
վրայ , ուր որ շատ հող չկար . և շուտ մը բու-
սաւ՝ հողը խորութիւն չունենալուն հա-
6 մար . Արեգին ծագած ատենը այրե-
ցաւ , ու արմատ չունենալուն համար չորցաւ ։
7 Եւ ուրիշը ինկաւ փուշերու մէջ , և փուշերը
եկան ու խեղդեցին զանիկա , ու պտուղ չբե-
8 րաւ ։ Եւ ուրիշը ինկաւ ապէկ հողի մէջ , [6]ու
պտուղ կու տար , որ ելաւ ու մեծցաւ , և կը
բերէր մէկուն տասը հատիկ , ու մէկուն տա-
9 սը վաթսուն , և մէկուն տասը հարիւր ։ Ու
կ'ըսէր , Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ ։

10 [7]Ու երբոր առանձին էր , իր քովը եղողնե-

11 րը տասներկուքին հետ մէկտեղ հարցուցին
իրեն այն առակը ։ Եւ բաւ անոնց , Ձեզի տը-
ւած է գիտնալ Աստուծոյ թագաւորութեան
խորհուրդը , բայց [8]անոնց որ գուրսն են
12 ամէն բան առակներով կ'ըլլայ . [9]Որ անանկ
տես անեն՝ ու չտեսնեն , և լսելով լսեն՝ ու
չհասկնան , որ չըլլայ թէ դարձի գան , և ի-
13 րենց մեղքերը թողութիւն ըլլայ ։ Ու բաւ
անոնց , Այս առակը չե՞ք գիտեր . ուրեմն ի՞նչ-
14 պէս պիտի գիտնաք ամէն առակները ։ [10]Հիմ
15 ցանողը խօսքը կը ցանէ ։ Եւ ճամբուն քովին-
ները անոնք են՝ որոնց մէջ խօսքը կը ցանուի ,
ու երբոր կը լսեն , շուտ մը Սատանան կու
գայ և անոնց սրտերուն մէջ ցանուած խօսքը
16 կը հանէ ։ Նոյնպէս ալ ապառաժուտ տեղը
ցանուածներըն անոնք են , որ երբոր
կը լսեն խօսքը՝ շուտ մը ուրախութեամբ կ'ըն-
17 դունին զանիկա . Եւ իրենց մէջը արմատ չու-
նենալով՝ քիչ ժամանակ կը տևեն , հետը երբ-
որ նեղութիւն կամ հալածանք ըլլայ խօսքին
18 համար , շուտ մը կը դժկամակին ։ Եւ փուշե-
րուն մէջ ցանուածներըն անոնք են՝ որ երբ
19 խօսքը կը լսեն , Աշխարհս գրգռմունքները
ու հարստութեան խաբէութիւնները , և ու-
րիշ բաներուն ցանկութիւնները մէջ մտնելով՝
20 խօսքը կը խեղդեն , ու կ'ըլլայ անպտուղ ։ Եւ
ապէկ հողի մէջ ցանուածներըն անոնք են , որ
խօսքը կը լսեն և կ'ընդունին , ու պտուղ կու-
տան՝ մէկուն տասը երեսուն , և մէկուն տասը
վաթսուն , ու մէկուն տասը հարիւր ։

21 [11]Ու բաւ անոնց , Մի՞թէ ճրագը գրուանին
կամ մահճակալին տակը դրուելու համար կու
գայ . չէ՞ որ աշտանակին վրայ դրուելու հա-
22 մար ։ [12]Վասն զի ծածուկ բան մը չկայ , որ ան-
սի չյայտնուի . և գաղտուկ բան մը չէ եղած՝
23 որ երեւան պիտի չելլէ ։ [13]Եթէ որ մէկը լսելու
ականջ ունի՝ թող լսէ ։

24 Եւ բաւ անոնց , Նայեցէք ինչ կը լսէք .
[14]ինչ չափով որ դուք կը չափէք , նո՛ւ պիտի
չափուի ձեզի . և ձեզի՝ որ կը լսէք ,
25 պիտի աւելնայ ։ Վասն զի [15]ով որ ունի , անոր
պիտի տրուի . և ով որ չունի , ունեցածն
ալ անկէ պիտի առնուի ։

26 Եւ կ'ըսէր , [16]Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ասանկ է , որպէս թէ մէկ մարդ մը հողին մէ-
27 ջը սերմ ձգէ , ու քնանայ և արթննայ գի-
շեր ու ցորեկ , և սերմը բուսնի ու մեծնայ ,
28 — ինքը չգիտեր թէ ինչպէս . քանի հողը
ինքիրմէն պտուղ կու տայ , առաջ խոտը , ետ-
քը հասկը , անկէ ետև լիցուն ցորենը հաս-

1 Մատ . ժբ . 31 . Ղուկ . ժբ . 10 . — Յովհ . ե . 16 .
4 Մատ . ժբ . 16 . Ղուկ . բ . 19 . — 5 Մատ . ժգ . 1 . Ղուկ . բ . 4 . 6 Գործ . իբ . 28 . — [1]Յունարէն երկնիքը չունենալը . 7 Յովհ . ժե . 2 . Մատ . ժ . 9 .
7 Մատ . ժգ . 18 . Ղուկ . բ . 8 . 8 Մատ . ե . 13 . Կող . գ . 5 . — Ինձ . գ . 12 . — Ա՛ն՛ձ՛ . գ . 7 . 9 Մատ . ժգ . 23 . Ղուկ . բ . 16 . Գործ . իբ . 28 . Հբ . ա . 8 . 10 Մատ . ժգ . 13 . Ղուկ . ը . 11 . Յովհ . ե . 16 . Մատ . ժգ . 33 . Ղուկ . ժբ . 3 . 11 Մատ . ժգ . 11 . Հմր . 9 . 12 Մատ . ժ . 26 . Ղուկ . ը . 17 . 13 Մատ . ժգ . 9 . Ղուկ . ը . 8 . 14 Մատ . ժգ . 22 . Ղուկ . ը . 18 . 15 Մատ . ժգ . 12 . Ղուկ . ը . 10 . 16 Մատ . ժգ . 20 . Ղուկ . ը . 13 .

29 կին մէջ։ Ու երբոր պատգր հասաւնեայ, չուա
մը մնանգ ալը կը խրկէ. ինչու որ հաւնձքի
առնեը հասած է։
30 Եւ կ'ըսէր. Աստուծոյ թագաւորութիւնը
ի՞նչ բանի նմանցնենք, կամ ի՞նչ առակով
31 անկից բազդատենք։ Մանանեխի հատին նը-
ման է, որ հոդի մէջ ցանուած առնեը երկ-
րի վրայ եղած ամբողջ սերմերէն պզտիկն
32 է. Ու երբոր ցանուի՝ կը բուսնի եւ ամէն խո-
տերէն մեծ կ'ըլլայ, ու մեծ ճիւ-
ղեր կ'արձակէ, անոնկ որ երկնից թռչուն-
ներուն հերիք կ'ըլլայ անոր շուքին տակը
բնակելու։
33 Եւ առանկ շատ առակներով կը խօսէր ա-
նոնց հետ խօսքը՝ որչափ որ կրնային մտիկ
34 ընել. Ու առանց առակի բան մը չէր խօսեր
անոնց, բայց առանձին իր աշակերտներուն
կը մեկնէր ամէնը։
35 Եւ նոյն օրը երբոր իրիկուն կ'ըլլար՝ ըսաւ
անոնց. Երթանք նաւը մը
36 Ետեր ալ ժողովուրդը թող տալով՝ առին
զինքը ինչպէս որ էր նաւուն մէջ. և ուրիշ
37 նաւակներ ալ կային անոր հետ։ Ու հովի
մեծ փոթորիկ մը եղաւ, և ալիքները նա-
ւուն վրայ կու գային, անանկ որ գրեթէ կը
38 լեցուէր։ Ու ինքը նաւուն ետեւի կողմը բար-
ձի վրայ կը քնանար. արթնցուցին զանիկա
և կ'ըսէին անոր, Վարդապետ, հոգդ չէ՞
39 որ կը կորսուինք։ Ու ելլելով՝ սաստկ հո-
վին, և ծովուն ըսաւ. Դադրէ՛ լուռ կեցիր.
ու հովը դադրեցաւ, և մեծ խաղաղութիւն
40 եղաւ։ Ու ըսաւ անոնց, Ինչո՞ւ ատանկ վախ-
կոտ էք, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ հաւատք չու-
նիք։ Եւ անոնք խիստ վախցան, ու կ'ըսէին
իրարու, Արդեօք ո՞վ է ասիկա՝ որ հովը ու
ծովը ասոր կը հնազանդին։

ԳԼ. Ե

1 Եւ [1]անոնք ծովուն անդիի կողմը [2]Գադարա-
2 ցւոց երկիրը։ Ու երբոր ինքը նաւէն ելաւ,
դիմավիճանէն նշան մարդ մը պատահեցաւ
3 իրեն, որ պիղծ ոգի ունէր. Որ անոր բնակած
տեղն ալ դիմավիճանեցւոց մէջն էր, ու չըզ-
թայով ալ մէկը չէր կրնար զանիկա կապել.
4 Որովհետեւ շատ անգամ ոտնակապերով և
շղթաներով կապուեր էր, բայց անիկա չըզ-
թաները կոտրեր ու ոտնակապերը կոտրատեր
5 էր, և մէկը չէր կրնար զանիկա նուաճել. Եւ
միշտ գիշեր ու ցորեկ [3]գերեզմանեցւոց մէջ

1 Յոյն. Ժգ. 11։
2 Մատ. Ժգ. 34։ Ղուկ. Ժգ. 18։ Յով. ը. 41։ գ. 4։ ե. 14։ Յհ. 30։
3 Մատ. Ժգ. 34։ Յովհ. Ժգ. 12։
4 Մատ. ը. 18։ 33։ Ղուկ. ը. 33։
5 Մատ. Ժգ. 34։ = Մատ. ը. 33։ Ղուկ. ը. 26։ Յհ. Գործ. ժդ. 1 Յհ. Հռոմ.

ու լեռներուն մէջ՝ կը կանչուրտուէր, ու իր
6 մարմինը քարերով կը ճեղքուէր. Երբոր հե-
ռուանց Յիսուսը տեսաւ, վազեց ու երկրպա-
7 գութիւն բրաւ անոր, Ու մեծ ձայնով մը
աղաղակեց ու ըսաւ, Դուն իմ հետս ի՞նչ բան
ունիս, Յիսուս Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ,
քեզ Աստուծով կ'երդնուցանեմ, զիս մի տան-
8 ջեր. (Քանզի կ'ըսէր անոր. Պիղծ ոգի, էլիր
9 ատ մարդէն.) Եւ անոր հարցուց Թէ Անուն
ի՞նչ է. ու ըսաւ անոր, Իմ անունս Լեգէան
10 է. Քանզի որ մենք շատուր ենք. Եւ շատ
ն'աղաչէին անոր՝ որ զերկիրն ատ երկրէն
11 դուրս չխրկէ. Եւ հոն լեռանը մօտ խոզերու
12 մեծ երամակ մը կար՝ որ կ'արածուէին. Ու
բոլոր դեւերը աղաչեցին անոր ու ըսին, Մեզ
խոզերուն խրկէ, որ անոնց մէջը մտնենք.
13 Եւ Յիսուս շատ մը հրամանե առաւ անոնց.
ու երբոր պիղծ ոգիները ելան՝ խոզերուն մէջը
մտան, և երամակը գահավէժ սեղմէն ծովը
վազեց, (երկու հազարի չափ կային,) ու ծո-
14 վուն մէջը խեղդուեցան. Եւ խոզաբուծները
փախան, ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակ-
ները. և [4]ելան տեսնելու՝ թէ ինչ բան
15 է որ եղաւ. Ու եկան Յիսուսին, և տեսան
դիւահարը՝ որ լեգէան ունէր, որ հագուած
ու խելքը գլուխը բան եկած նստեր էր, ու վախցան.
16 Եւ անոնք որ տեսեր էին, պատմեցին անոնց
թէ ինչ եղաւ դիւահարին, նաեւ խոզերուն
17 վրայով. [5]Եւ սկսան աղաչել անոր, որ իրենց
18 սահմաններէն երթայ. Ու երբոր անիկա նաւը
մտաւ, [6]դիւահարը կ'աղաչէր անոր՝ որ հետը
19 ըլլայ. Եւ Յիսուս թող չտուաւ անոր, հապա
ըսաւ անոր, Գնա քու տունդ քու բնաւո-
րեցդ, ու պատմէ անոնց ինչ որ Տէրը քե-
20 զի ըրաւ, և ողորմեցաւ քեզի. Ան ալ գը-
նաց, և սկսաւ Դեկապօլիսի մէջ քարոզել ինչ
որ Յիսուս իրեն ըրաւ. և ամէնը կը զարմա-
նային։
21 [7]Ու երբոր Յիսուս նաւով նորէն գնաց ան-
դիի կողմը անցաւ, շատ բազմութիւն ժո-
ղովուեցաւ անոր քովը, և ինքը ծովեզերքն էր։
22 [8]Եւ ահա ժողովրդապետներուն մէկը կու-
գար, որուն անունը Յայրոս էր, ու երբոր
23 անոնք զանիկա անոր տեսան բնկաւ. Եւ շատ
կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր Թէ իմ ազջիկս
մեռնելու մօտ է, գաս՝ անոր վրայ ձեռք
24 դնես, որպէս զի ապաքէն, ու պիտի ապրի. Եւ
գնաց անոր հետ, ու շատ բազմութիւն իր
ետեւէն կ'երթային ու կը ճնշէին զինքը։
25 Եւ հիւանդ մը՝ [9]տասներկու տարի արիւ-
26 նի աղբատութիւն մէջ էր, Ու շատ նեղու-
թիւն կրած էր շատ բժիշկներէն, և իր բոլոր
ունեցածը վատներ էր, ու օգուտ մը չէր գը-

մէջ ու գերեզմանեցւոց մէջ
1 Կամ կ'ազգէր
2 Մատ. ը. 34։ Գործ. ժգ. 20։
3 Ղուկ. ը. 28։
4 Մատ. ը. 13։ Ղուկ. ը. 41։
5 Ղուկ. ը. 37։ Մատ. ը. 33։
6 Մատ. ը. 19։ Ղուկ. ը. 40։

27 տէր , Հապա եւս առաւել զպղտորեցեր էր , երբ
որ Քիւռենէն վրայով չանց , եւտէն եկաւ
բազմութիւնը մէջ , ու անոր հանդերձին դը-
28 պաւ . Քանզի կ'ըսէր , Թէ որ միայն անոր
հանդերձներուն դպչիմ , պիտի բժշկուիմ .
29 Եւ շատս մը իր արիւնին ապրիւրը ցամքե-
ցաւ , ու իր մարմինին մէջ իմացաւ թէ ան-
30 ջանքէն բժշկուեցաւ . Եւ Յիսուս շատս մը
դիտեցողով իր անձին մէջ ան ելոյթները
որ իրմէն եկաւ , դարձաւ բազմութիւնը մէջ
ու ըսաւ , Ո՞վ դպաւ իմ հանդերձներուս .
31 Եւ իր աշակերտները ըսին իրեն , Կը տեսնես
որ բազմութիւնը քեզ կը նեղէ , ու կ'ըսես
32 թէ Ո՞վ դպաւ . Եւ իր շրջապտիրը կը
33 նայէր որ ասա բանը ընողը տեսնէ . Ու կիները
վախցաւ ու դողաց , գիտնալ որ դիտէր թէ ի-
րեն ինչ եղաւ , և եկաւ՝ անոր առջեւը ինկաւ ,
ու բոլոր ճշմարտը չիակէ չիասկ դրուցից անոր .
34 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր , Աղջիկ , հաւատա-
քրդ փեզ բժշկեց . դնա խաղաղութեամբ , ու
բժշկուած եղիր քու տանջանքէդ .
35 Երբոր խնքը գիտ կը խօսէր , ժողովրդա-
պետին տունէն մարդ եկան ու ըսին թէ Ա-
ղջիկդ մեռաւ , ալ ինչո՞ւ վարդապետը կը յոգ-
36 նեցնես . Իսկ Յիսուս բառած խօսքը լսածին
պէս՝ ժողովրդապետին ըսաւ . Մի վախնար ,
37 միայն թէ հաւատա . Եւ ոչ մէկը թոյլ չտուաւ
իր հետը երթալու , բայց միայն Պետրոսը ու
Յակոբոսը և Յակոբոսին եղբայրը Յովհաննէսը .
38 Ու ժողովրդապետին տունը գալով՝ տեսաւ
աղմուկ և սաստիկ լացողներ ու ազաղակողներ .
39 Եւ ներս մտնելով՝ ըսաւ անոնց , Ինչո՞ւ խռո-
վիը եք ու կու լաք . մանուկը մեռած չէ ,
40 հապա [ա]կը քնանայ . Եւ ծաղր կ'ընէին անի-
կա . [բ]բայց ինքը ամէնը դուրս հանելով՝ իր
հետը առաւ մանուկին հօրը ու մօրը՝ և ա-
նոնք որ իր հետն էին , ու մտաւ հոն ուր որ
41 մանուկը պառկած էր . Եւ մանուկին ձեռքէն
բռնելով՝ ըսաւ անոր , Տալիթա , կումի . որ
կը թարգմանուի , Աղջիկ , (քեզի կ'ըսեմ՝) ե-
42 լիր . Եւ իսկոյն աղջիկը ոտք եղաւ ու կը քա-
լէր . (ինչու որ տասներկու տարեկան էր .) ու
43 մեծ ապշութեամբ ապշեցան . Եւ [գ]սաստիկ
պատուիրեց մարդ անոնց՝ որ մէկը չգիտնայ
այս բանը , ու ըսաւ որ անոր ուտելիք տան .

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Ելաւ անտի ու եկաւ իր գաւառը , ու աշակերտները
իրեն հետեւեցան . 2 Շաբաթ օրը սկսաւ ժողովարանին
մէջ սորվեցնել . ու շատերը լսելով կը զարմանային
ու կ'ըսէին , [ա]Այսիկա ասոնց բաները
որտեղէն ունի , ու ինչ իմաստութիւն է անոր
տրուած , որ ասանկ հրաշքներ կ'ըլլան անոր
3 ձեռքովը . Այսիկա հիւսը չէ՞ , Մարիամին որ-
դին , և [բ]Յակոբոսին ու Յովսեսին և Յուդա-
յին ու Սիմոնին եղբայրը . ու ասոր քոյրերը
հոս մեր քովը չե՞ն . և [գ]անոր վրայով կը
4 դժկամակէին . Բայց Յիսուս ըսաւ անոնց ,
[ա]Մարգարէ մը անպատիւ չէ՝ բայց միայն իր
երկրին մէջ ու իր ազգականներուն և իր տանը
5 մէջ . Ու չկրցաւ հոն մէկ հրաշք մըն ալ
ընել , միայն թէ քանի մը հիւանդներու վը-
6 րայ ձեռք դրաւ ու բժշկեց անոնք . Եւ [ա]ա-
նոնց անհաւատութեանը վրայ կը զարմանար .
Ու շրջակայ գեղերը պտտելով՝ կը սորվեցնէր .
7 [ա]Ու իրեն կանչեց տասներկուքը , ու սկը-
սաւ երկու երկու իրկել զանոնք , ու անոնց
իշխանութիւն տուաւ պիղծ ոգիներուն վրայ .
8 Եւ պատուիրեց անոնց՝ որ ճամբու համար
բան մը չառնեն , բայց միայն գաւազան մը .
ոչ ուտելիք , ոչ հաց , ոչ սակ՝ գօտիներնուն
9 մէջ . Հապա [ա]հագուեցան հագնին . և կրկին
10 հանդերձ մի հագնիք՝ ըսաւ [ա]ու բաւ անոնց ,
Ո՛ր տունն որ մտնէք՝ հոն կեցէք մինչև որ ան-
11 կէ ելլէք . [ա]Եւ անոնք որ ձեզ չեն ընդունիր
ու ձեզի մտիկ չեն ըներ , երբոր անկէ կ'ելլէք ,
Տատիերնուդ տակի փոշին թօթուեցէք՝ անոնց
վկայութիւն ըլլալու համար . [բ]Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի , Ատենացդ աւ Գոմորացոց ա-
ւելի դիւրին պիտի ըլլայ դատաստանին օրը ,
քան թէ ան քաղաքին .
12 Եւ անոնք ելլելով՝ կը քարոզէին որ [ա]ե-
13 ղերը ապաշխարեն . Եւ շատ դեւեր կը հանէին ,
[ա]ու շատ հիւանդներ ձեթով կ'օծէին ու կը բը-
ժշկէին զանոնք .
14 [ա]Եւ Հերովդէս Թագաւորը լսեց , (ինչու որ
անոր անունը յայտնի եղաւ ,) ու կ'ըսէր թէ
Մկրտիչ Յովհաննէս մեռելներէն յարուցեալ
եաւ է , ու անոր համար հրաշքներ կ'ըլլան
15 անով . Ուրիշները կ'ըսէին թէ Եղիան է .
ուրիշներն ալ կ'ըսէին թէ Մարգարէ մըն է ,

Ընդունելութիւնը իրենց քարոզութեանն Յիսուսի կը դառնան .
24 Հինգ հացին ու երկու ձուկին հրաշքը . 45 Գիշերուան ծո-
վուն վրայ կը քալէ . 53 Եւ ամէն իրեն դպչողը յաւդաբերը
կը բժշկէ .

16 կամ մարգարէից մէկուն պէս։ Բայց Հերովդէս լսեց՝ ըսաւ. Ան որ Յովհաննէս
էի՝ որուն գլուխը ես կտրեցի, մեռելներէն
յարութիւն առեր է։
17 Վասն զի Հերովդէս ինքը հաղ իրկեց՝ Յով-
հաննէսը բռնեց, ու կապեց բանտը դրաւ՝ իր
եղբօրը փիլիպպոսին կնկանը Հերովդիայի
համար, ընդ որ ինքն կնիկ առեր էր զանի-
18 կա։ Վասն զի Յովհաննէս Հերովդէսին կ'ըսէր,
Չթելգի օրինաւոր չէ քա եղբօրդ կնիկը ունե-
19 նալ։ Եւ Հերովդիա ալ անոր գէմ, ու
20 կ'ուզէր անիկա մեռցընել ու չէր կրնար. ին-
չու որ Հերովդէս կը վախնար Յովհաննէսէն,
գիտնալով իրեն անիկա արդար և սուրբ մարդ
մին է. և անոր բերանը կը նայէր, ու անկէ
բանալով՝ շատ բան կ'ընէր, և քաղցրութեամբ
21 անոր մտիկ կ'ընէր։ Ու երբոր գիպուկ օր մը
եղաւ, որ Հերովդէս իր ծննդեան օրը ընթրիք
կ'ընէր իր մեծամեծներուն և հազարապետնե-
22 րուն և Գալիլեացւոց երեւելիներուն, Եւ Հե-
րովդիային աղջիկը ներս մտնելով խա-
զաց, ու հաճեցուց Հերովդէսն և իր հիւ-
րերը նստողներուն. թագաւորը ըսաւ աղջկան,
խնդրէ ինծմէ ինչ որ կ'ուզես, ու պիտի
23 տամ քեզի։ Եւ անոր երդում բրաւ շատ,
Ինչ որ գուն խնդրես ինծմէ՝ պիտի տամ
24 քեզի՝ մինչև թագաւորութիւնս կէսը։ Եւ
անիկա գուրս ելլելով՝ իր մօրը ըսաւ, Ի՞նչ
ուզեմ։ ան ալ ըսաւ, Յովհաննէս մկրտչին
25 գլուխը։ Եւ շուտ մը արագութեամբ թագաւո-
րին քովը մտաւ ու խնդրեց՝ ըսելով, Կ'ուզեմ
որ շուտով սկուտեղի մը վրայ Յովհաննէս մը-
26 կրտչին գլուխը տաս ինծի։ Եւ թագաւորը
խիստ տրտմեցաւ, բայց երդումներուն համար
ու իր հետ նստողներուն համար չուզեց որ
27 անոր երեսը մերժէ։ Եւ թագաւորը խկպտն
գահճի խրկեց, ու հրամայեց բերել անոր գլու-
խը բերելու. ան ալ գնաց բանտին մէջ գլխա-
28 կտեց Յովհաննէսը, Եւ սկուտեղով մը բերաւ անոր
գլուխը ու տուաւ աղջկանը, և աղջիկը գանի-
29 կա իր մօրը տուաւ։ Եւ անոր աշակերտները
լսելով՝ եկան անոր մարմինը վերցուցին ու
դերեզմանի մէջ գրին։
30 Եւ առաքեալները Յիսուսի քովը ժողովե-
ցան, ու պատմեցին անոր ամէն բան որ ըրին
31 և բնչ որ սորվեցուցին։ Եւ անիկա բաւ
ունենալ, Եկէք դուք առանձին անապատ տեղ
մը՝ և քիչ մը հանգչեցէք. քանզի շատերը
կային որ կու գային ու կ'երթային. և հաց ու-
32 նալու ալ ժամանակ չէին ունենար։ Եւ նաւ
33 ով անապատ տեղ մը գացին առանձին։ Ու
ժողովուրդը տեսան զանոնք որ կ'երթային,
և շատերը գիտեցին ձանչցան, ու ամբոխ բո-
լոր քաղաքներէն հոն կը վազէին, և անոնցմէ
առաջ հասնելով՝ անոր քովը ժողովեցան։
34 Ու Յիսուս երբոր գուրս ելաւ, շատ ժողո-
վուրդ տեսնելով խղճաց անոնց վրայ, ընդու-
որ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս էին. և
սկսաւ շատ բաներ սորվեցընել անոնց։
35 Ու երբոր ժամանակը շատ ուշացաւ, իր աշակերտները իրեն եկան ու ըսին, Հա անա-
պատ տեղ մին է, ու ժամանակը ուշացած
36 է. Արձակէ ժողովուրդը որ երթան բոլորտի-
քի ագարակները ու գիղերը՝ ու իրենց հաց
37 գնեն, ընդու որ ուտելու բան մը չունին։ Բայց
անիկա պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց,
Դուք տուէք ասոնց որ ուտեն։ Եւ ըսին ի-
րեն, Երթանք երկու հարիւր գահեկանի
հաց գնե՞նք՝ և տանք ասոնց որ ուտեն։
38 Ըսաւ անոնց, Քանի՞ նկատակ ունիք, գա-
ցէք նայեցէք. ու երբոր գիտցան՝ ըսին,
39 Հինգ, ու երկու ձուկ։ Եւ հրամայեց բրաւ
անոնց՝ որ ամէնը կանոնաւ խոտին վրայ գոնդ
40 գոնդ նստեցընեն։ Եւ գաս գաս նստան՝ հա-
41 րիւրական ու յիսունական։ Եւ հինգ նկատակը
կը ու երկու ձուկը առաւ ու գէպ ի երկին-
քը նայելով՝ օրհնեց, և մանրեց նկատակ-
ները ու տուաւ իր աշակերտներուն, որ ա-
նոնց առջևը գնեն, ու երկու ձուկը ամենուն
42 ալ բաժնեց։ Եւ ամէնքը կերան ու կշտա-
43 ցան։ Եւ տասներկու կոգով լեցուն՝ կտո-
րանքներէն վերցուցին, և ձուկերէն ալ։
44 Եւ ան հացկերէն ուտողները հինգ հազարի
չափ էրիկ մարդիկ էին։
45 Եւ շուտ մը իր աշակերտները ստիպեց
որ նաւը մտնեն, և իրմէ առաջ միւս կողմը
Բեթսայիդա անցնին, մինչև որ ինքը ժողո-
46 վուրդը արձակէ։ Եւ անոնցմէ զատուելով՝
47 լեռը երթաւ աղօթք ընելու։ Ու երբոր իրի-
կուն եղաւ՝ նաւը ծովուն մէջտեղն էր, ու
48 ինքը մինակ ցամաքին էր։ Եւ անոնց անանձ
որ կը տագնապէին հաղ իմ փչելու առնե-
նին, ընդու որ հովը իրենց գէմ էր. և գի-
շերուան չորրորդ պահուն առնինները ծովուն
վրայ քալելով կու գայ անոնց, ու կ'ուզէր
49 անցնիլ անոնցմէ։ Անոնք երբոր տեսան որ
ծովուն վրայ կը քալէր, կարծեցին իմ ուրիշ
ելեւոյթ բան մին է, ու կանչեցին.
50 Քանզի ամէնքն ալ զանիկա տեսան ու խա-
ւեցան. և ինքը շուտ մը խօսեցաւ անոնց
հետ ու ըսաւ անոնց, Քաջ եղէք՝ ես եմ, մի
51 վախնաք։ Եւ նաւը եղաւ անոնց քովը, ու
հովը դադրեցաւ. և անոնք մէջերնին
մէջ չափէ դուրս ապշած էին ու կը զար-

---

1 Մատ. ժգ. 2։
Ղուկ. գ. 19։
2 Ղուկ. ժբ. 16. բ. 21։
3 Մատ. ժգ. 3. բ. 25։
4 Մատ. ժգ. 4։
5 Ծն. բ. 10։
6 Երեմ. ե. 3. ը. ե. 3։
7 Մատ. ժգ. 9։
8 Ղուկ. բ. 10։
9 Մատ. ժգ. 13։
10 Գոլ. գ. 20։
11 Մատ. ժգ. 13։
12 Մատ. բ. 28. ժգ. 14։
13 Ղուկ. բ. 11։
14 Մատ. ժգ. 15։
Ղուկ. բ. 12։
15 Ղուկ. ը. 1։ Յովհ. գ. 22։
Ժե. 24։ Գոլ. ը. 3։
16 Յովհ. բ. 1։ Մատ. ժգ. 22։
17 Մատ. ժգ. 23։
Յովհ. ի. 1։
18 Մատ. ժգ. 23։
Յովհ. ի. 2։
19 Մատ. ժգ. 24։
Յովհ. ի. 3։
20 Մատ. ժգ. 25։
Յովհ. ի. 4։
21 Մատ. ժգ. 26։
Յովհ. ի. 5։
22 Մատ. ժգ. 27։
Յովհ. ի. 6։
23 Մատ. ժգ. 28։
Յովհ. ի. 7։
24 Մատ. ժգ. 29։
Յովհ. ի. 8։
25 Մատ. ժգ. 30։
Յովհ. ի. 9։
26 Մատ. ժգ. 31։
Յովհ. ի. 10։
27 Մատ. ժգ. 32։
Յովհ. ի. 11։
28 Մատ. ժգ. 33։
Յովհ. ի. 12։
29 Մատ. ժգ. 34։
Յովհ. ի. 13։
30 Մատ. ժգ. 35։
Յովհ. ի. 14։
31 Մատ. ժգ. 36։
Յովհ. ի. 15։
32 Մատ. ժգ. 37։
Յովհ. ի. 16։
33 Մատ. ժգ. 38։
Յովհ. ի. 17։
34 Մատ. ժգ. 39։
Յովհ. ի. 18։
35 Մատ. ժգ. 40։
Յովհ. ի. 19։
36 Մատ. ժգ. 41։
Յովհ. ի. 20։
37 Մատ. ժգ. 42։
Յովհ. ի. 21։
38 Մատ. ժգ. 43։
Յովհ. ի. 22։
39 Մատ. ժգ. 44։
Յովհ. ի. 23։
40 Մատ. ժգ. 45։
Յովհ. ի. 24։
41 Մատ. ժգ. 46։
Յովհ. ի. 25։
42 Մատ. ժգ. 47։
Յովհ. ի. 26։
43 Մատ. ժգ. 48։
Յովհ. ի. 27։
44 Մատ. ժգ. 49։
Յովհ. ի. 28։
45 Մատ. ժգ. 50։
Յովհ. ի. 29։
46 Մատ. ժգ. 51։
Յովհ. ի. 30։
47 Մատ. ժգ. 52։
Յովհ. ի. 31։
48 Մատ. ժգ. 53։
Յովհ. ի. 32։
49 Մատ. ժգ. 54։
Յովհ. ի. 33։
50 Մատ. ժգ. 55։
Յովհ. ի. 34։
51 Մատ. ժգ. 56։
Յովհ. ի. 35։

52 Նոյնի՝ վասն զի Հացին վրայ խըր-
տըւեց չի-
տացաւ , ինչու որ ախրատիրին քիմած էր ։
53 Ու միւս կողմն անցնելով՝ Գինեսարեթին
54 երկիրը հասան և նաւը անգաստացին ։ Ու
երբոր նաւէն ելան , ան տեղէն ճանչցին իսկոյն
55 հանըչցան գաւառիս ու ապրին ամէն կողմէն
բոլոր չըշնամով անգաստացը , սկսան մուհտեղ-
բով հիւանդները բերել՝ ուր որ կը լսէին թէ
56 հոն է ։ Ու ուր որ կը մտնէր՝ գիւղերը կամ քա-
ղաքներն կամ ագարակներն , հրապարակներ-
ուն մէջ կը գնէին հիւանդները , ու կ՚աղա-
չէին իրեն որ միայն իր հանդերձին քղանց-
քին դպչին ։ և որոնք որ դպան՝ բժշկուեցան ։

ԳԼ ։ Ը

* Փարիսեցիք կը մեղադրեն Քրիստոսի աշակերտները՝ անլուա
ձեռքով հաց ուտելուն համար ։ † Իսկ ինքը կ՚ապացուցանէ
թէ անոնք մարդոց ասացուածքներուն բանիվ՝ Աստուծոյ
պատուիրանը կ՚անարգեն ։ ‡ և թէ ինչ կերակուրը մարդը չի
պղծեր ։ § Փիւնիկ կնոջը աղջիկը պիղծ ոգի մը կ՚ե-
լատէ ։ ‖ և խուլ ու դժուարախօս մարդ մը կը բժշկէ ։

1 Ե՛ւ Փարիսեցիները Երուսաղէմէն իջած դպրե-
2 րէն ոմանք հաւաքուեցան անոր քովը , 2 և
երբոր տեսան որ անոր աշակերտներէն
ոմանք պիղծ՝ այսինքն անլուա ձեռքով հաց
3 կ՚ուտէին , (վասն զի Փարիսեցիները ու բոլոր Հրէաները մինչև որ
ագէկ մը ձեռքերնին չլուան՝ հաց չեն ուտեր ,
քահանի ծերերուն աւանդութիւնը կը բռնեն ։
4 և չուկայէն նոյն ատենը թէ որ չլուացուին՝
չեն ուտեր ։ և ուրիշ շատ բաներ կայ որ ըն-
դունած են ու կը բռնեն , այսինքն գաւաթ-
ներու և փարչներու ու պղնձէ անօթներու և
5 անկողիններու լուացմունքները ։) Փարիսեցիները
փարիսեցիներն ու գրիչները հարցուցին անոր ,
թէ ինչու քու աշակերտներդ ծերերուն
աւանդութիւնքը պէս չեն երթար , հապա ան-
6 լուա ձեռքերով հաց կ՚ուտեն ։ Ան ալ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ագէկ մար-
գարէութիւն ըրաւ Եսայի ձեզի կեղծաւոր-
ներուդ համար , ինչպէս որ գրուած է , Այս
ժողովուրդը շրթունքներովը պիւ կը պա-
տուէ , բայց իրենց սիրտը հեռացած գա-
7 տուած է ինծմէ ։ Ու պաշտօն անոր պիւ կը
պաշտեն , մարդոց պատուիրած բաներըն ուսո-
8 ցուցած ըլլալով ։ Վասն զի Աստուծոյ պատուիրանքը թող տալով՝ մարդ-
կոց աւանդութիւնը կը բռնէք ։ Ընդհ փար-
չերու և գաւաթներու լուացմունքներ , և ա-
9 նոնց նման շատ ուրիշ բաներ կ՚ընէք ։ Ու ը-
սաւ անոնց , Ագէկ կ՚անարգէք Աստուծոյ պա-
տուիրանքը , որ ձեր աւանդութիւնը պահէք ։
10 Քանզի Մովսէս ըսաւ , Քու հայրդ ու մայրդ
պատուէ , և Ով որ նէ հայրը կամ մայրը անէ-
11 ծէ՝ մահով թող մեռնի ։ Բայց դուք կ՚ը-
սէք , Թէ որ մէկը նէ հօրը կամ մօրը ըսէ , Ան
բանը որ ինծմէ պիտի շահիս , Ա՛ստուծոյ ընծա
կըտրուած է , (որ ըսել է ընծայ ,) ուրեմն նէ
12 հայրը . և ան ալ թող չէք տար անոր բան մը ընել
13 իր հօրը կամ իր մօրը ։ Ու Աստուծոյ խօսքը
կը խափանէք ձեր աւանդութիւնովը որ
կ՚աւանդէք ։ և ասոր նման շատ ուրիշ բաներ
կ՚ընէք ։
14 Ե՛ւ բոլոր ժողովուրդը իրեն կանչելով՝ ը-
սաւ անոնց , Լսեցէք ինծի ամէնդդ ու հասկը-
15 ցէք ։ Բան մը չկայ որ դուրսէն մարդուն ներ-
սը մտնէ , ու կարող ըլլայ զանիկա պղծելու ,
հապա ան բաներըն որ անկէ կ՚ելլեն , անոնք
16 են որ մարդը կը պղծեն ։ Ով որ խելք ականջ
ունի՝ թող լսէ ։
17 Ի՛ւ երբոր ան բազմութիւնն ձեռնհասէ առն
մնաւ , իր աշակերտները հարցուցին իրեն
18 ան առակին համար ։ Ու ըսաւ անոնց , Դուք
ալ առանկ անմիտ էք ։ չէք հասկընար թէ
ամէն բան որ դուրսէն մարդուն ներսը դին
19 կը մտնէ , չկրնար զանիկա պղծել ։ Վասն զի
չէ թէ անոր սրտին մէջը կը մտնէ , հապա
փորը , և արտաքնոցը կ՚ելլէ , ու բոլոր կե-
20 րակուրները կը մաքրէ ։ Ու կ՚ըսէր թէ ինչ որ
կ՚ելլէ մարդուն ներսէն , անիկա կը պղծէ մարդ-
21 ը ։ Ինչու որ ներսէն մարդոց սրտէն կ՚ել-
լեն չար խորհուրդները , շնութիւնները , պոռ-
22 նկութիւնները , սպանութիւնները , գող-
ութիւնները , ագահութիւնները , չարու թիւնները ,
նենգութիւն , դիմակութիւն , չար աչք , հայ-
հոյութիւն , ամբարտաւանութիւն , անզգա-
23 մութիւն ։ Ա՛ռ բոլոր չար բաներըն ներսէն կ՚ել-
լեն , ու կը պղծեն մարդը ։
24 Ա՛ւ անկէ ելլելով Տիւրոսի ու Սիդոնի սահ-
մանները գնաց , և տուն մը մտնելով չէր ու-
զեր որ մէկը գայ տեսնի , բայց չկրցաւ ծած-
25 կուիլ ։ Քանզի կնիկ մը որուն աղջիկը պիղծ
ոգի ունէր նէ նորէն դուս , լսեց անոր վրայով ,
26 ու եկաւ՝ անոր ոտքը իյնաւ ։ Ու ան կինկը
Յունաստանեայ էր՝ ազգով Փիւնիկ Սուրիոյ , ու
կ՚աղաչէր անոր՝ որ դեւը իր աղջիկէն հանէ ։
27 Ու Ցիսուս բաւ անոր , Թող առաջ որ առաջ
ազգերը կշտանան , քանզի ագէկ չէ ազգոց հա-
28 ցը առնել ու շուներուն ձգել ։ Անկինկ պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ անոր , Ա՛յո , Տէր ։
Ինչու որ շուներն ալ սեղանին տակը ազգոց
29 փշրանքներնէն կը կերակրուին ։ Ու ըսաւ ա-
նոր , Այս խօսքիդ համար գնա , քու աղջիկ-
30 կէդ դեւը ելաւ ։ Ու երբոր իր տունը երթալով՝
գտաւ որ դեւը ելած՝ ու աղջիկը անկողնին
վրայ պառկած էր ։

* Գլ. ը. 17. 18. | ե. 21. 22. Գաղ. | ը Մատ. ժե. 1.
ֆ Գլ. գ. 5. ժգ. 14. | ժթ. 13. | ի Մատ. ժե. 11. Մատ.
= Մատ. ժգ. 34. | ժե. 2. |
թ Մատ. թ. 10. Գլ. | = Մատ. ժե. 1. | ր Ոչ. ի. 18. ը Օր.

ե. 12 Մատ. ժե. 1. | 13.
ի Ոչ. ի. 17. Գաղ. | ի Մատ. ժե. 13.
ի. 3 Ընակ. ի. 23. | ը Մատ. ժե. 13.
ղ Մատ. ժե. 1. ի. | ծ Մատ. ժե. 13.

ի Ել. գ. 5. ը. 3. ը. 21.
Մատ. ժե. 18.
ի Մատ. ժե. 41.
ո Ցած. Ցած.

31 Ու նորէն Տիրոջմէ ու Միջնէն սահմանեալ
բէն ելլելով եկաւ Գալիլեայի ծովեզերքը
32 Դեկապոլիսի սահմաններուն մէջէն։ Ու Իմկը
բերին անոր առջին՝ խուլ ու դժուարախօս,
33 ու կ՚ազատէին որ անոր վրայ ձեռք դնէ։ Ու
ժողովուրդէն մէկզմէ առնելով զանիկա, իր
մատները անոր ականջներուն մէջը խօթեց ու
34 Իթա բառ, և անոր լեզուին գալաւ, Ու երկինքը նայելով հառաչեց ու բառ անոր,
35 Եփփաթա, (որ բանալ է բացուէ։) Ու իւրոյն անոր ականջները բացուեցան, ու անոր
լեզուին կապը քակուեցաւ, և չխոսակ կը
36 խօսէր։ Ու հրամայեց անոնց որ մէկու մը
չըսեն։ և որչափ ինքը կը պատուիրէր անոնց,
37 անոնք՝ ալ աւելի կը քարոզէին։ Ու չափէ
դուրս կը զարմանային և կ՚ըսէին, Ամէն բա-
ները ազէկ բրաւ ասիկա, ու խուլերուն լսել
կու տայ և համրերուն խօսիլ։

ԳԼ. Ը

1 Ամ օրերը Ժողովուրդը խիստ շատ ըլլալով,
և ուտելու բան մը չունենալով, Յիսուս իրեն
կանչեց իր աշակերտները ու բառ անոնց,
2 Կը խղճամ առ ժողովուրդին վրայ, ինչու որ
հիմա երեք օր է որ իմ քովս են, և բան մը
3 չունին ուտելու։ Ու եթէ որոնք անօթի
իրենց տուները արձակեմ, ճամբուն մէջ պիտի
մնան, ինչու որ ոմանցմէ անոնք հեռու տե-
4 ղէ եկած են։ Ու իր աշակերտները պատաս-
խան տուին իրեն, Ասոնք անապատիս մէջ ու-
մեկնից կրնայ մէկը հացով կշտացընել ասոնք։
5 Ու նորէն անոնց, Քանի՞ նկատակ ունիք։
6 ու անոնք ըսին, Եօթը։ Ու հրամայեց բրաւ
ժողովուրդին որ գետնին վրայ նստին, ու
առաւ եօթը նկատակը, գոհացաւ և կոտրեց
ու առաւ աշակերտներուն, որ ժողովուրդին
7 առջևը դնեն, և դրին։ Ու քանի մը մանր
ձուկեր ունէին, և օրհնեց ու բառ որ ա-
8 նոնք ալ դնեն առջևը։ Ու կերան ու
կշտացան, ու աւելցած կտորտանքները վեր-
9 ցուցին եօթը զամբիւղ։ Ու ուտողները չորս
10 հազարի չափ էին, ու արձակեց զանոնք։ Ու
ուրտուր մը նաւը մտնելով աշակերտներուն հետ՝
եկաւ Դալմանուֆայի կողմերը։

11 Ու ելան փարիսեցիները ելլելով սկսան անոր
հետ վիճաբանութիւն բնել, և զանիկա փոր-
12 ձելով իրմէն նշան մը կ՚ուզեին երկինքէն։ Ու
անիկա իր հոգիին մէջ հառաչելով բառ,
Ինչ է որ սա ազգը նշան կ՚ուզէ. Ճշմարիտ
կ՚ըսեմ ձեզի որ սա ազգին նշան պիտի չը-
13 տրուի։ ապա թո։ զանոնք իրենց մօտէն նորէն նաւը
մտաւ, ու գնաց գնդի միւս կողմը։
14 Ու հոգ առնելու մոռցեր էին, ու նաւուն
մէջ իրենց հետը միայն մէկ նկատակ մը ու-
15 նէին։ Ու նէին։ Ու կը պատուիրէր անոնց ու կ՚ըսէր,
Նայեցէք և զգուշացէք փարիսեցւոց խմորէն
16 ու Հերովդեսին խմորէն։ Ու իրարու հետ
կը խորհէին ու կ՚ըսէին թէ Հաց չունենալ-
17 նուս համար է։ Իսկ Յիսուս անոնց խոհեմու-
թիւնը գիտնալով բառ անոնց, Ինչո՞ւ կը խորհիք
թէ հաց չունիք. Դեռ տակաւին չե՞ք հասկնար
ու չե՞ք իմանար. դեռ սիրտերնիդ քիմած
18 է։ Աչքեր ունիք ու չե՞ք տեսներ, և ականջ-
19 ներ ունիք ու չե՞ք լսեր, և չե՞ք յիշեր։ Երբ-
որ հինգ նկատակը հինգ հազարին կտրելնի,
քանի՞ կոտով լեցուն կտորտանք վերցուցիք.
20 ըսին անոր, Տասներկու։ Ու Երբոր եօթը
չորս հազարին կոտրելնի, քանի՞ զամբիւղ
լեցուն կտորտանք վերցուցիք. անոնք ալ
21 ըսին, Եօթը։ Ու բառ անոնց, Հասկնալ
չե՞ք հասկընար։
22 Ու Բեթսայիդա եկաւ, ու անոր առջևը
կոյր մը բերին, ու կ՚ազաչէին իրեն որ դպչի
23 անոր։ Ու անիկա կոյրին ձեռքէն բռնելով
դուրս հանեց, Ու անոր աչքերուն
թքնելով ձեռքը անոր վրայ դրաւ, ու կը
24 հարցնէր անոր թէ բան մը կը տեսնէ՞. Ան
ալ նայեցաւ ու կ՚ըսէր, Մարդիկ կը տեսնեմ
25 ծառերու պէս որ կը պտըտին։ Նորէն ձեռքը
անոր աչքերուն վրայ դրաւ, ու անոր նա-
յիլ տուաւ. և ապշացաւ ու ամէն բան հա-
26 տարակ տեսաւ։ և զրկացաւ ու ամէն բան հա-
տարակ տեսաւ։ Ու նորէն զանիկա իր տու-
նը խրկելով՝ բառ, Գեղը մի մտներ ու Ա-
դպիրն մէջ մի կուգան մի բանէ։
27 Ու Յիսուս իր աշակերտներուն հետ մէկ-
տեղ Փիլիպպոսի Կեսարիային գեղերը ելաւ,
ու ճամբուն մէջ կը հարցընէր իր աշակերտ-
ներուն ու կ՚ըսէր անոնց, Ինծի հասնար ո՞վ
28 կ՚ըսեն մարդիկ թէ եմ։ Ու անոնք պատաս-
խան տուին ու ըսին, Յովհաննէս Մկրտիչը,
ու ուրիշներ՝ Եղիան, ուրիշներն ալ՝
29 մարգարէներէն մէկը։ Ու ինքը բառ անոնց,
Հապա դուք ինծի հասնար ո՞վ կ՚ըսէք թէ եմ։
պատասխան տուաւ Պետրոս ու բառ անոր,
30 Դուն ես Քրիստոսը։ Ու սաստիկ պատուի-

---

1 Մատ. ԺԵ. 29։
2 Ցաղ. Ժա. 35. 38։
3 Ես. ԽԲ. 1. 6։ Մատ. Ժա. 1։
4 Գէն. Ը. 23։ Ցաղ. Ը. 6։
5 Գէն. Զ. 21։ Ցաղ. Ժա. 41։ ԺԸ. 1։
6 Մատ. ԺԵ. 36։
7 Մատ. ԺԴ. 19։ Գէն. ԺԴ. 19։ Ցաղ. Ը. 43։
8 Մատ. ԺԵ. 37։
9 Մատ. ԺԴ. 21։
10 Մատ. ԺԵ. 39։
11 Մատ. ԺԶ. 1։ Ղեւտ. ԻԳ. 8։
12 Մատ. ԺԶ. 4։
13 Մատ. ԺԶ. 5։
14 Մատ. ԺԶ. 6։ Ղեւտ. Իգ. 1։
15 Մատ. ԺԶ. 7։
16 Գէն. Զ. 32։
17 Մատ. ԺԶ. 8։ Գէն. Զ. 33։ Հռովմ. 17։
18 Մատ. ԺԶ. 20։ Գէն. Զ. 43։ Ղեւտ. Իգ. 17։ Ցաղ. Ը. 13։
19 Մատ. ԺԵ. 37։ Հռովմ. Ը. 9։
20 Գէն. Զ. 33։ Հռովմ. 17։
21 Մատ. ԺԶ. 9։
22 Գէն. Զ. 35։ Հռովմ. Ը. 4։ Գէն. Ե. 43։
23 Մատ. ԺԶ. 13։ Ղեւտ. Իգ. 5։
24 Մատ. ԺԶ. 2։
25 Մատ. ԺԶ. 16։ Ցաղ. Ը. 10։ Յով. 27։
26 Մատ. ԺԶ. 30։
27 Մատ. ԺԶ. 13։ Ղեւտ. Իգ. 15։
28 Մատ. ԺԶ. 2։
29 Մատ. ԺԶ. 16։ Ցաղ. Ը. 10։ Յով. 27։
30 Մատ. ԺԶ. 30։

բեց անոնց՝ որ իրեն հաներ մէկու մը չգրուցեն։
31 Ու ՚սկսաւ ապրեցընել անոնց, թէ գէտք է որ Որդին մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, ու երէցներէն և քահանայապետներէն ու դպիրներէն մերժուի, ու սպանուի, և երեք
32 օրէն նորէն յարութիւն առնէ։ Ու առ խօսքը յայտնի խօսեցաւ։ Եւ Պետրոս մէկդի առաւ զանիկա, ու սկսաւ յանդիմանել զանիկա։
33 Եւ ինքը դարձաւ ու իր աշակերտներուն նայելով՝ յանդիմանեց Պետրոսը ու ըսաւ, Երթա դէմս, Սատանայ, ետեւս որ դուն Աստուծոյ բաներըը չես մտածեր, հապա մարդոց բաներըը։
34 Եւ ժողովուրդը իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ իրեն կանչելով՝ ըսաւ անոնց, ՚Ով որ կ'ուզէ իմ ետեւէս գալ, թող իր անձը ուրանայ, և իր խաչը վերցընէ, ու իմ ետեւէս
35 գայ։ Վասն զի ՚ով որ կ'ուզէ իր անձը ազատեցընել, պիտի կորսնցընէ զանիկա. և ով որ ինծի ու աւետարանին համար իր անձը կոր-
36 սնցընէ, պիտի ապրեցընէ զանիկա։ Քանզի ի՞նչ օգուտ է մարդուն՝ որ բոլոր աշխարհը
37 վաստկի, և իր անձը կորսնցընէ. կամ՝ իր անձին համար ի՞նչ ազատուէք պիտի տայ
38 մարդ։ Վասն զի ՚ով որ պիտ ու իմ խօսքերս ՚՚՚՚՚՚ համրի անոր մէջ այս շնացող ու մեղաւոր ազգիս մէջ, Որդին մարդոյ ալ զանիկա ՚՚՚՚՚՚ նէ՝ սուրբ հրեշտակներուն հետ։ Եւ
39 ըսաւ անոնց, ՚Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ հոս ներկայ եղողներէն մէկ քանիներըը կան՝ որոնք մեռնելու համը պիտի չառնեն, մինչև որ տեսնեն Աստուծոյ թագաւորութիւնը զօրութեամբ եկած։

ԳԼ. Թ

1 Քրիստոսի պայծառակերպութիւնը։ 11 Քրիստոս իր աշակերտներուն կը յայտնէ նշանները գալստեան։ 24 Խաչ և հաւատք մեր կեանքին համար։ 30 Կը նախատինքի իր մահը և յարութիւնը։ 34 Կը յորդորէ իր աշակերտները որ ճշդութեամբ և կը պատրիրէ անոնց որ իրեն հակառակ չխօսին։ 38 Կը դիմէ։ ու հաւատացեալներուն գայթակղութիւն չտան։

1 Եւ ՚՚՚ անոնց ըսաւ։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, որ կան Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յովհաննէսը, ու առանձին մէկ բարձր լեռ մը հանեց առանձին, և
2 անոնց առջևը պայծառակերպուեցաւ։ Ու իր հանդերձներըը նստան փայլուն ՚խոտու ճերմակ, ա-
3 նանկ որ երկրի վրայ ներկիր մը չկրնար այնպէս պայ ճերմկցընել։ Ու Եղիա Մովսէսին հետ երեւցաւ անոնց, և Յիսուսին հետ կը խօսէին։
4 Եւ Պետրոս պատասխան առաւ ու ըսաւ Յի-

սուսին, Ռաբբի, ազէկ է որ հոս կենանք. ու երեք խրճիթ չնենք, մէկը քեզի՝ և մէկը
5 Մովսէսին՝ ու մէկը Եղիային. վասն զի չէր գիտեր թէ ինչ խօսի, ինչու որ զարհուրեր էին։
6 Եւ մէկ ամպ մը հոմանի եղաւ անոնց վրայ, ու ձայն մը եկաւ ամպէն՝ ըսելով, Ասիկա է
7 իմ սիրելի Որդիս, սորա մտիկ ըրէք։ Եւ յանկարծ ապրին անոնք որ նայեցան՝ ալ ուրիշ մէկը չտեսան, հապա միայնակ Յիսուսը
8 իրենց հետ։ ՚Ու երբոր կուգէին վար կ'իջնէին, պատուիրեց անոնց որ տեսածնին մէկու մը չպատմեն, բայց միայն Որդին մարդոյ մեռե-
9 ներէն յարութիւն առնելէն ետեւ։ Եւ անոնք ան խօսքը պահեցին, ու մէկզմէնին հարցուփորձ կ'ընէին թէ մեռելներէն յարու-
10 առնելը ի՞նչ է։ Եւ իրեն հարցուցին ու ըսին, Ան ի՞նչ է որ գպիրները կ'ըսեն թէ ՚Եղիա է
11 որ առաջ եղիաւ գայ։ Անիկա պատասխան առաւ ու ըսաւ անոնց, Եղիա առաջ եղիան կու գայ, և ամէն բան կարգի կը դնէ. և թէ
՚՚՚՚՚՚ գրուած է Որդւոյ մարդոյ համար, որ շատ չարչարանքներ պիտի կրէ ու հանարգուի.
12 Բայց ձեզի կ'ըսեմ որ ՚Եղիան եկաւ ալ, և ինչ որ ուզեցին՝ բրին անոր, ինչպէս որ գրուած է անոր համար։
13 ՚Ու աշակերտներուն քովը գալով՝ տեսան շատ ժողովուրդ անոնց բոլորտիքը՝ և գպիրներ, որ վիճաբանութիւն կ'ընէին անոնց հետ։
14 Եւ շուտ մը բոլոր ժողովուրդը երբոր տեսան անիկա՝ խիստ զարմացան, ու առաջ վազելով
15 բարև կու տային անոր։ Եւ հարցուց գպիրներուն թէ ի՞նչ վիճաբանութիւն կ'ընէք անոնց
16 հետ։ Ու ժողովուրդէն ՚մէկը պատասխան տալով ըսաւ, վարդապետ, իմ որդիս քեզի
17 բերի, որ համր ոգի ունի. Եւ ուր որ անոր հասնի՝ զանիկա գետինը կը զարնէ, ան ալ կը փրփրի և իր ակռաներըը կը կրճտէ ու կը ցամքի, և քու աշակերտներուդ բան որ ե-
18 ղաւ՝ չհրցան։ Պատասխան առաւ անոնց ու ըսաւ, Ով անհաւատ ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի ըլլամ, մինչև ե՞րբ ձեզի
19 պիտի համբերեմ. բերէք զանիկա ինծի։ Եւ զանիկա բերին իրեն. ՚երբոր զանիկա տեսաւ, շուտ մը ոգին ջղայնց զանիկա, ու գետինը իյնալով կը թաւալըլլէր ու կը փրփը-
20 րէր։ Եւ Յիսուս հարցուց անոր հօրը ու ըսաւ, Որչափ առեն է որ սա բանը ասոր եղաւ. ու
21 անիկա ըսաւ, Տղայութենէն ի վեր. Եւ շատ անգամ կրակի ու ջուրի մէջ կը նետէ ասիկա՝ որ կորսնցընէ. բայց թէ որ կարող ես հաւա-
22 նիլ, օգնէ մեզի՝ խղճալով մեր վրայ։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, թէ որ կարող ես հաւա-

տալու , Համձն բան կարելի է անոր որ կը հա-
23 ւատայ : Եւ ասաց հայրը շուտ մը պատասխանե-
ա տրցուցեալով լսաւ , կը հաւատամ , Տէր ,
24 օգնէ իմ անհաւատութեանս : Վազեց երբոր
անաւ որ ժողովուրդը վրան կը դիպուի , սաս-
տանց պնդ ոգիին ա լսաւ անոր , Համր ու
խուլ ոգի , կը հրամայեմ քեզի , ելիր ասկէ
25 ա մի յիշեր ալ չմնանս ասոր ներքոյ : Եւ կան-
չուրտնալով սաստիկ ցնծլոց զանիկա ա ելաւ .
և ան մեռելի պէս եղաւ , անանկ որ շատ
26 րբ ըսին թէ Մեռաւ : Եւ Յիսուս անոր ձեռ-
քէն բռնելով վերցուց զանիկա . ան ալ կեց-
27 նեցաւ : Ու երբոր ներքը տուն մտաւ , իր
աշակերտներէն առանձին հարցուցին իրեն՝ Ը-
նդէ , Մենք ինչո՞ չկրցանք հանել զանիկա ,
28 Եւ բաւ անոնց , Այս տեսակը կարելի չէ ան-
ել բանով մը ելլել , բայց միայն աղօթքով ա
ծոմապահութեամբ :
29 Եւ անկէ ելլելով՝ Գալիլեացւոյ միջէն կ'անց-
30 նէին , ա չէր ուզեր որ մէկը գիտնայ : Ինչու
որ կը սորվեցնէր իր աշակերտներուն ա կ'ը-
սէր անոնց թէ Որդին մարդոյ պիտի մատ-
նուի մարդոյ ձեռքը , և զանիկա պիտի սպ-
անանեն , ա երբոր սպաննուի՝ երրորդ օրը
31 յարութիւն պիտի առնէ : Եւ անոնք չէին
հասկընար այն բոլորը , ա կը վախնային իրեն
հարցնելու ,
32 Ինչ եկան Կափառնայում , ա երբոր տունը
մտաւ՝ հարցուց անոնց , Ի՞նչ վիճաբանութիւն
33 կ'ընէիք ճամբան իրարու հետ : Եւ անոնք
յանդ կեցան , ինչու որ ճամբան միջ իրարու
հետ վիճաբանութիւն կ'ընէին թէ ո՞վ մեծ է ,
34 Ու երբոր նստաւ , կանչեց տասներկուքը
ա բան անոնց , Թէ որ մէկը կ'ուզէ առա-
ջինը ըլլալ , ամենուն յետինը պիտի ըլլայ և
35 ամենուն ազատասարը : Ու առնոյ մը առաւ
կայնեցուց անոնց մէջը , և իր գիրկը առնե-
36 լով զանիկա՝ բաւ անոնց , Ով որ առնէ ար-
գոյժէն մէկը ինծ ունէ իմ անուանովս , կը կ'ին-
դառնէ . և ով որ զիս ընդունի , չէ թէ զիս
37 կ'ընդունի , հապա զիս խրկողը : Յովհաննէս
իրեն ասաւ անոնց Յովհաննէս ա բաւ , Վար-
դապետ , մէկը տեսանք որ քու անունովդ
դևեր կը հանէր , ա մեր հետևէն չգալով ,
և զանիկա արդիլեցինք՝ մեր հետևէն չգալո-
38 ւած : Եւ Յիսուս բաւ , Մի ար-
դիլէք զանիկա , Վասն որ մէկը չկայ որ իմ
անունովս հրաշք գործէ , ա կարենայ չուտ
39 ով զիս հայհոյել , Քանզի Ան որ Ոմեկը հա-
40 կառակ չէ , մեր կողմն է , Ան որ զի ով որ
ձեզի գաւաթի մը չուր խմցնէ Քրիստոսին
թէ գործ Քրիստոսինն է , ճշմարիտ կ'ըսեմ
ձեզի , Անիկա իր վարձքը պիտի չկորսնցնէ .
41 Եւ Եւ ով որ գայթակղեցնէ առ պզտիկ-
ներէն մէկը որ ինծի կը հաւատան , աւելի
ապրիկ էր անոր՝ որ ագռաւի քար մը իր վիզէն
42 կախուէր , ա ծովը ձգուէր , Եւ թէ որ քա-
ձեռքդ քեզ կը գայթակղեցնէ , կտրէ անի-
կա . ապրիկ է քեզի պակասաւոր մտնել կեան-
քը , քան թէ երկու ձեռք ունենալով ա գե-
43 հենիք Հրեմայ չմտնելու կրակին միջը , Ուր
որ անոնց որդը չի մեռնիր ու կրակը չմարիր .
44 Եւ թէ որ քու ոտքդ քեզ կը գայթակղեցնէ ,
կտրէ անիկա . ապրիկ է քեզի կաղ մտնել
կեանքը , քան թէ երկու ոտք ունենալով ա
45 գեհենին ձգուիլ չմարելու կրակին միջը , Ուր
որ անոնց որդը չի մեռնիր ու կրակը չմարիր .
46 Եւ թէ որ քու աչքդ քեզ կը գայթակղեց-
նէ , հանէ անիկա . ապրիկ է քեզի միայ աչքով
Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել , քան
թէ երկու աչք ունենալով ա կրակին գեհենա-
47 նը ձգուիլ . Ուր որ անոնց որդը չի մեռնիր ու
48 կրակը չմարիր . Ինչու որ ամէն մարդ կրա-
կով պիտի աղուի , և ամէն զոհ աղով պիտի
49 աղուի . Աղը ապրիկ է , բայց թէ որ աղը ան-
համեմ , ինչո՞վ պիտի համեմուցնէք . Ձեզի
անձին միջ աղ ունեցէք , և իրարու հետ
խաղաղութիւն բռնէք .

ԳԼ . Ժ

1 Բրիստոս կը միջոցանէ փարիսեցիներուն հետ կինի արձա-
կելու վճռով . 13 իրեն բերուած տղայը կ'օրհնէ . 17 հիմա-
րցնէ հարուստ մարդու մը թէ ինչ բնելու է որ յաւիտե-
նական կեանքը ժառանգէ . 32 հարսանիքնան վառոդը կը
յուշցնէ իր աշակերտներուն . 33 վերջը կը խոստանայ ա
նոնց որ ամէնուրեք Ճամբար իրենց որ և իրեն բանելը կը
խոշտե . 38 կը նախանշանէ իր մահը և յարութիւնը . 35 ե-
կու փառասէր աշակերտներէ կը խրատէ որ ամէնի իրեն հե-
ւորդութիւնը ընեն . 46 և կշտի Բարթիմէոսին աչքերը կը
բանայ .

1 Եւ անկէ ելլելով՝ Հրէաստանի սահմանները
եկաւ Յորդանանէն անդին , ու նորէն
ժողովուրդները անոր քովը կը ժողովէին . և
ինչպէս որ սովորութիւն ունէր՝ դարձեալ կը
սորվեցնէր անոնց ,
2 Ու փարիսեցիները քովը եկան , և զանիկա
փորձելով կը հարցընէին անոր թէ Արժա՞ն է
3 որ երիկը իր կինիկը արձակէ . Եւ անիկա պա-
տասխան տուաւ ու անոնց բաւ , Մովսէս
4 ձեզի ի՞նչ պատուիրեց . Եւ անոնք բսին ,
Մովսէս հրաման տուաւ արձակնուն գիր գրել
5 ու արձակել . Եւ Յիսուս պատասխան տալով

1 Ա Մ Ա Ա Ա

անոնց բաւ. Քեր սրտին կարծրութիւնեն հա-
6 մար գրնդ ձեզի առ պատասխան. Բայց առեղ-
ծագործութիւնն սկիզբն Աստուած անոնք
7 պու և էգ բրաւ, — շոշ, Ասոր համար մարդ
իր Հայրը ու մայրը պիտի ձգէ և իր կնկաներ
8 պիտի յարի, ու երկու քը մէկ մարմին պիտի
բլլան. ուստի ալ երկու ք չեն, Հապա մէկ
9 մարմին. Ուրեմն ան որ Աստուած միաւորեց,
10 մարդ քնզ չպառակ. Եւ տուներ իր աշակերտ-
11 ները նորէն նոյն բաներ Հարցուցին իրեն. Ու
բաւ անոնց, Ով որ իր կնիկը արձակէ և
ուրիշ մը առնէ, անոր դէմ շնութիւն կ'ընէ.
12 Ու կնիկ մը քէ որ իր էրիկէն զատուի և ուրիշ
էրկան մը բլլայ, շնութիւն կ'ընէ.
13 Եւ մանր ազաք բերին իրեն, որ անոնց
գպչի, բայց աշակերտները կը յանդիմանէին
14 բերողները. Որուան երբոր տեսաւ՝ սդդա-
լով անոնց բաւ, Թող առէք որ մանր ազ-
գայր որ ինձի գան, և մի արգիլէք զոնոնք,
Ընչու որ Աստուծոյ քագաւորութիւնը ա-
15 նանկիներուն է. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի,
Ով որ Աստուծոյ քագաւորութիւնը պզտիկ
ազու մը պէս չընդունի, բնաւ պիտի չմտնէ
16 անոր մէջը. Եւ անոնք գիրկը առաւ, վրա-
նին ձեռք գրաւ ու օրհնեց զանոնք.
17 Եւ երբոր անիկա գացաւ ճամբուն
մէջ, — մէկ մարդ մը վազելով ու անոր առ-
ջեր ծունկի գնելով կը հարցնէր անոր — Ընչ-
բարի վարդապետ, ի՞նչ բնտմ որ յաւիտե-
18 նական կեանքը ժառանգեմ. Եւ Ցիսուս բաւ
անոր, Ընչո՞ղ գիս բարի կ'անուանես. Մէկէն
19 չի գոյ բարի չկայ, որ է Աստուած. Գի-
տուքդունքերը գիտես. Չնաքիծիր մի ըներ,
Սպանութիւն մի ըներ, Գազրութիւն մի ըներ,
Ստուա վկայութիւն մի ըներ, Զրկանք մի ը-
20 ներ, Քու Հայրդ ու մայրդ պատուէ. Անդ-
կա պատասխան տուաւ ու բաւ անոր, Վար-
դապետ, ասոնք ամէնը մանկութենէս ի վեր
21 պահեր եմ. Եւ Ցիսուս անոր նայելով՝ սիրեց
զանիկա, ու բաւ անոր, Մէկ բան մը պա-
կաս է քեզի. գնա՝ ունեցածդ ծախէ և տուր
աղքատներուն, ու երկինքը գանձ պիտի
ունենաս. և եկուր ինծի հետևէ.
22 տակէս. Եւ անիկա այս խօսքին համար խո-
ժոռելով՝ տրտմած գնաց, ընչու որ շատ ը-
23 տացուածք ունէր. Եւ Ցիսուս իր շրջապա-
քը նայելով՝ բաւ իր աշակերտներուն, Ո՛ր-
չափ գժուար է անոնց որ հարստութիւնն
ունին Աստուծոյ քագաւորութիւնը մտնել.
24 Եւ աշակերտները զարմացան էրեն անոր խօս-
քերուն վրայ. բայց Ցիսուս նորէն պատաս-
խան տալով՝ անոնց բաւ. Որդեակներ, ո՛ր-
չափ գժուար է Ներնոց հարստութիւներ յոյ-
սացողներուն Աստուծոյ քագաւորութիւնը
25 մտնել. Դիւրին է որ ուղտը ասղին ծակէն
անցնի, քան թէ հարուստը Աստուծոյ քա-
26 գաւորութիւնը մտնէ. Եւ անոնք խիստ շատ
կը զարմանային ու կ'ըսէին իրարու, Ա՛ր
27 կրնայ փրկուիլ. Եւ Ցիսուս անոնց նայելով
բաւ, Մարիկա մարդոց կողմանէ անկարելի
է, բայց ոչ Աստուծոյ կողմանէ, քանզի Ա-
28 ստուծոյ կողմանէ ամէն բան կարելի է. Պետ-
րոս սկսաւ բսել անոր, Ահա մենք ամէն բան
29 քողուցինք և քու ետևէդ եկանք. Եւ Ցի-
սուս պատասխան տալով բաւ, Ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի, Մէկը չկայ որ քողուց տուն, կամ
եղբայրներ, կամ քոյրեր, կամ հայր, կամ
մայր, կամ կին, կամ որդիներ, կամ արտեր՝
30 ինծի համար ու աւետարանին համար, Որ
պիտի չառնէ հարիւրապատիկ հիմա այս ա-
նանց՝ տուներ, ու եղբայրներ, և քոյրեր,
ու մայրեր, և որդիներ, ու արտեր՝ հալա-
ծանքով հետ, և գալու աշխարհին մէջ՝ յա-
31 ւիտենական կեանքը. Բայց շատ առաջին-
ներ պիտի բլլան յետին, ու յետիններ՝ ա-
ռաջին.
32 Եւ անոնք գէպ ի Երուսաղէմ կ'ելլէին —
ճամբուն մէջն էին. և Ցիսուս անոնցմէ առաջ
կ'երթար, ու անոնք կը զարմանային, ու ե-
տևէն երթալով՝ կը վախնային. Եւ նորէն
քովը առնելով առաքեալները, սկսաւ բսել
անոնց ինչ բաներ որ իրեն պատահէին.
33 Ո— շոշ, Ահա երթալիս կ'ելլենք, և Որդիին
մարդոյ պիտի մատնուի քահանայապետնե-
րուն ու գպիրներուն, և զանիկա մահուան
պիտի դատապարտեն, ու զանիկա հեթանո-
34 նեներուն պիտի մատնեն. Եւ զանիկա ծաղր
պիտի բնեն ու ծեծեն, և անոր վրայ պիտի
թքնեն, ու զանիկա մեռցնեն, ու երրոր-
որդ յարութիւն պիտի առնէ.
35 Եւ անոր քովը գացին Յակոբոս ու Յով-
հաննէս՝ Զեբեդեայի որդիքը, ու բսին, Վար-
դապետ, կ'ուզենք որ ինչ ինչ որ խնդ բնենք
36 մեզի բնես. Ան ալ բաւ անոնց, Ի՞նչ կ'ու-
37 զէք որ ձեզի բնեմ. Ու անոնք բսին իրեն,
Շնորհէ մեզի որ նստինք մեզմէ մէկը աջ կող-
մերդ և մեկալը ձախ կողմդ քու փառացդ մէջ.
38 Եւ Ցիսուս բաւ անոնց, Չէք գիտեր ինչ
կը խնդրէք. կրնա՞ք խմել այն գաւաթը որ ես
կը խմեմ, և այն մկրտութիւնովը մկրտիլ
39 որով ես կը մկրտուիմ. Եւ անոնք բսին իրեն,
Կրնանք. ու Ցիսուս բաւ անոնց, Ան գաւա-

ԳԴ · ա · ԶՐ · ե · Յ · ԿԲ · ե · ՅՈ · ԺԱ · ԺԲ · ԱՄՈՒ · ԺԲ · ԺԳ · ԱՄՈՒ · ԺԲ · ԺԳ · ԱՄՈՒ · ԺԲ · ԺԳ

Քը որ ես կը խմեմ՝ պիտի խմէք, և ան մկրտութեամբը որ ես կը մկրտուիմ՝ պիտի մկրտիք։
40 սակայն՝ Բայց իմ ա՛ջ կողմն ու ձախ կողմն նստիլը չէ իմը տալը, հապա որոնց որ պատրաստած է։
41 Երբ որ տասներորդները լսեցին՝ սկսան Յակոբոսին ու Յովհաննէսի
42 վրէն նեղանալ։ Իսկ Յիսուս իրենն կանչեց ու ըսաւ անոնց, Գիտէք որ ազգաց իշխան անոնք կը տիրեն անոնց, և մեծ
43 նէնց մեծամեծները կ՚իշխեն անոնց։ Բայց ձեր մէջը անանկ պիտի չըլլայ, հապա ձեզմէ ով որ մեծ ըլլալ կ՚ուզէ՝ ան ձեր սպասաւոր
44 պատրաստ ըլլայ։ Ու ձեզմէ ով որ առաջին ըլլալ կ՚ուզէ՝ ան ամէնուն ծառայ ըլլայ։
45 Քանզի Որդին մարդոյ ալ չեկաւ սպասաւորութիւն ընդունելու, հապա սպասաւորութիւն ընելու, և իր կեանքը չատերուն համար փրկանք մը տալու։
46 Ու անոնք Երիքով։ ու երբոր Երիքովէն կ՚ելլէր աշակերտներովը և չատ բազմութիւնով, Տիմէոսի որդին կոյր Բարտիմէոս ճամբուն
47 քով նստեր էր մնըթալու։ Ու երբոր լսեց թէ Յիսուս Նազովրեցին է, սկսաւ աղաղակել ու ըսել, Յիսուս՝ որդի Դաւիթի,
48 ողորմի՛ ինծի։ Եւ չատերը կը յանդիմանէին զանիկա որ լռէ, բայց անիկա ալ աւելի կ՚աղաղակէր՝ Որդի Դաւիթի, ողորմի՛ ինծի։
49 Յիսուս կանգ առնելով՝ ըսաւ որ անիկա կանչեն. կանչեցին կոյրը ու ըսին անոր, Քաջ
50 եղիր, ելիր, քեզ կը կանչէ։ Եւ անիկա իր հանդերձը ձգելով՝ ելաւ ու եկաւ Յիսուսին։
51 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու անոր ըսաւ, Ի՞նչ կ՚ուզես որ քեզի ընեմ. կոյրը ըսաւ անոր, Ռաբբունի՛, որ աչքերս բացուին։
52 Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Գնա՛, քու հաւատքդ քեզ բժշկեց։ և ատոր պէս աչքերը բացուեցան, ու ճամբան Յիսուսին եկաւ ի՛ր հետևէն։

ԳԼ. ԺԱ.

1 Ու երբոր Երուսաղէմին մօտեցան՝ Բեթփագէ ու Բեթանիա գէպ ի Ձիթենեաց լեռը, Յիսուս իր աշակերտներէն երկուքը խրկեց,
2 Եւ ըսաւ անոնց, Գացէք ատ ձեր դիմացի գեղը. և անոր մէջը մտնելնուդ պէս՝ պիտի գտնէք կապած աւանակ մը, որուն վրայ մարդ մը նստած չէ. արձկեցէք անիկա ու
3 բերէք։ Եւ թէ որ մէկը բան ձեզի թէ Ընթ՞ի կ՚ընէք։ բանը թէ Տէրոջը պէտք է. և
4 շատ մը հոս պիտի խրկէ զանիկա։ Գացին և գտան աւանակը դուրս փողոցին մէջ դրսի դարպաս կապած, ու արձկեցին զանիկա։
5 Եւ հոն կայնողներէն ոմանք բսին անոնց, Ի՞նչ
6 կ՚ընէք որ կ՚արձկեկ աս աւանակը։ Եւ անոնք բսին անոնց ինչպէս որ Յիսուս պատուիրեր էր, և
7 թող էր, ու իրենց թող տուին։ Եւ աւանակը Յիսուսին բերին, ու անոր վրայ իրենց հանդերձները դրին, ու նստաւ անոր վրայ։
8 Եւ շատերը իրենց հանդերձները ճամբուն վրայ փռեցին, և ուրիշները ծառերէն ճիւղեր կը կտրէին ու ճամբուն վրայ կը տարածէին։
9 Եւ անոնք որ առջևէն ու ետևէն գացողները կ՚աղաղակէին ու կ՚բսէին, Ովսաննա՛. Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ։
10 Օրհնեալ է մեր Դաւիթի հօրը թագաւորութիւնը որ կու գայ։ Ովսաննա՛ ի բարձունս։
11 Եւ Յիսուս մտաւ Երուսաղէմ ու տաճարը, և չորս կողմը ամէն բաներէն այլ ևս անցաւ։ և արդէն ժամանակը իրիկուն ըլլալով՝ Բեթանիա ելաւ տասներկուքին հետ միասին։
12 Եւ հետևեալ օրը երբոր Բեթանիայէն կ՚ելլէին
13 լեռնէն անօթեցաւ։ Եւ հեռուանց անթզենիէ մը տերեւներ տեսնելով՝ եկաւ որ գուցէ անոր վրայ բան մը գտնէ. ու երբոր անոր քովը գնաց՝ տերեւներէն զատ բան մը չգտաւ, վասն
14 զի թզու որ գեռ թուղի ատեն չէր։ Եւ պատասխան տուաւ ու բսաւ անոր, Ալևէ հետևմէ մէկը քեզմէ պտուղ չուտէ յաւիտեան։ և իր աշակերտները լսեցին։
15 Եւ եկան Երուսաղէմ։ և Յիսուս տաճարը մտնելով՝ սկսաւ գուրս հանել անոնք որ տաճարին մէջ կը ծախէին ու կը գնէին. և սեղանաւորներուն սեղանները ու աղաւնիներ ծախողներուն նստարանները գետին տապալեց,
16 Եւ թողուց որ մէկը տաճարին միջէն սնտիպ մը անցնի։
17 Եւ կը սորվեցնէր ու կ՚բսէր անոնց, Գրուած չէ՞ որ Իմ տունս ազօթքի տուն պիտի կոչուի բոլոր ազգերուն, բայց դուք
18 անիկա աւազակներու որջ շինեցիք։ Եւ գրագէտները ու քահանայապետները լսելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս կորսնցնեն զանիկա, քանզի անկէ կը վախնային. վասն զի բոլոր ժողովուրդը զարմացեր էր անոր վարդապետութեանը վրայ։
19 Ու երբոր իրիկուն եղաւ՝ քաղաքէն դուրս ելաւ։
20 Եւ առտուանց երբոր անցնէին, տեսան որ թզին արմատէն չորցած։
21 Պետրոս յիշելով՝ անոր ըսաւ, Ռաբբի՛, ահա թզին որ անիծեցիր՝ չորցեր է։
22 Եւ Յիսուս

ա Մատ. ի. 24։
բ Ղուկ. իգ. 22։
գ Մատ. ի. 22, 23։ Գլ. Ի. 24։ Ղուկ. Ի. 22։
դ Ցով. ժգ. 14։
ե Փիլ. բ. 7։
զ Մատ. ի. 23։ Ղուկ. ի. 24։
է Մատ. ի. 23։ Ղուկ. ժբ. 22։
ը Մատ. Ի. 22։ Գլ. Ա. 24։
թ Մատ. խ. 1։ Ղուկ. ժԲ. 29։ Ցով. ժբ. 14։
ժ Մատ. խ. 13։
ի Մատ. խ. 18։
ժա Մատ. խ. 19։
ժբ Մատ. խ. 12։ Ղուկ. ժԲ. 23։ Ցով. ժգ. 14։
ժգ Մատ. խ. 1։
ժդ Յով. ԻԵ. 10։
ժե Մատ. խ. 13։
ժզ Մատ. խ. 19։
ժէ Մարկ. Ա. 24։ Եւ Ցիսուս։
ժը Մատ. խ. 12։ Ղուկ. ԺԲ. 23։
ժթ Ցով. ժգ. 14։
ի Երեմ. Է. 11։
κ Մատ. խ. 44, 45։ Ղուկ. ԺԲ. 47։
κա Մատ. Է. 22։ Գլ. Ա. 22։ Ղուկ. գ. 32։
κբ Մատ. խ. 18։

Քիսուս պատասխան տայով բսաւ անոնց ։
23 Ասաւծոյ հաւատաք ունեցէք ։ ճշմարիտ Ե՛ս կ՚ըսեմ ձեզի , Ով որ սա լեռանը բսէ , Եղիր ու ծովը ինկիր , և իր սրտին մէջը չերկմտի , հապա հաւատայ թէ ինչ որ բսէ՝ կ՚ըլլայ
24 ին , պիտի բլլայ անոր ինչ որ բսէ ։ Ասոր համար կ՚ըսեմ ձեզի , Ինչ բան որ աղօթքով կը խնդրէք , հաւատացէք թէ պիտի առնէք ,
25 և պիտի բլլայ ձեզի ։ Ու երբոր աղօթքի կը կայնիք , Նախ ներեցէք թէ որ մէկուն դէմ բան մը ունիք , որպէս զի ձեր Հայրն ալ որ երկինքն
26 է՝ ներէ ձեզի ձեր յանցանքները ։ Նաև թէ որ դուք չէք ներեր , ձեր Հայրն ալ որ երկինքն է՝ պիտի չներէ ձեր յանցանքները ։
27 Եւ նորէն Երուսաղէմ եկան , Ու երբոր տաճարին մէջ կը պտըտէր , քահանայապետները և գրիչները ու ծերերը անոր եկան ,
28 Ու բսին անոր , Ի՞նչ իշխանութիւնով կ՚ընես սա բաները , և ո՞վ տուաւ քեզի սա իշխանութիւնը , որ սա բաները ընես ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բսաւ անոնց , Ես ալ ձեզի բան մը հարցնեմ՛, ու ինծի պատասխան տաք , Ես ալ ձեզի պիտի բսեմ թէ
30 ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ սա բաները ։ Յովհաննէսին մկրտութիւնը երկինքէ՞ն էր՝ թէ
31 մարդոցմէ ։ պատասխան տուէք ինծի ։ Ես անոնք միջնէնին կը խորհէին ու կ՚ըսէին , Թէ որ բսենք՝ երկինքէն , պիտի բսէ , Հապա
32 ինչո՞ւ չհաւատացէք անոր ։ Խոկ թէ որ բսենք՝ Մարդոցմէ , ժողովուրդէն կը վախնային , ին չու որ համոզուած էին Յովհաննէսի թէ
33 ճշմարտապէս մարգարէ էր ։ Եւ պատասխան տալով բսին Յիսուսին , Չգիտենք ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու բսաւ անոնց , Ես ալ ձեզի չեմ բսեր թէ ինչ իշխանութիւնով կ՚ընեմ սա բաները ։

ԳԼՈՒԽ ԺԲ

1 Եւ սկսաւ առակներով խօսիլ անոնց հետ ։ Մէկ մարդ մը այգի մը տնկեց , ու ցանկապատ չորս կողմէն շինեց , Ու հնոցատեղը փորեց , ու աշտարակ չինեց , և զանիկա հիւանդներու յանձնեց , ու ինքը օտար երկիրը
2 կերթ մը գնաց ։ Եւ ատենին ծառայ մը իրեն

կից հիւանդներուն , որ հիւանդներէն այգիին պտղոյն
3 ուզէն առնէ ։ Խոկ անոնք բռնեցին՝ ծեծեցին զին զրկեցին ուղիղ ձեռնունայն ։ Նորէն ուրիշ ծառայ մըն ալ իրենց անոնց , և զանիկա քարկոծելով գլուխը վիրաւորեցին ու
5 անարգուած ետ ղրկեցին ։ Եւ դարձեալ ուրիշ մը իրենց , ու զանիկա սպաննեցին ։ և շատ ուրիշներ ալ Երէնց , ոմանց մէկ քանիները ծեծ
6 ելով ու մէկ քանիները սպաննելով ։ Ուստի մէկ սիրելի որդի մըն ալ ունենալով , վերջապէս զանիկա ալ իրենց անոնց՝ բսելով ,
7 Գուցէ ամչնան իմ որդիս ։ Բայց այն հիւանդները բսին իրարու ։ Ասիկա է ժառանգը ։ եկէք զանիկա սպաննենք , ու ժառանգու
8 թիւնը մերը ըլլայ ։ Եւ բռնեցին զանիկա ու սպաննեցին , և այգիին դուրս հանեցին ։ Ուստի այգիին տէրը ի՞նչ պիտի բնէ ։ պիտի գայ ու կորսնցնէ հիւանդները , և այգին ուրիշնե
10 րու պիտի տայ ։ Եւ սա գիրը չէ՞ք կարդացեր , թէ Այն քարը որ չինողները անարգե
11 ցին , անիկա անկիւնին գլուխը եղաւ ։ Ասիկա Տէրոջմէ եղաւ , և զարմանալի է մեր աչքերուն ։
12 Եւ կը փնտռէին թէ ինչպէս բռնեն զանիկա , բայց ժողովուրդէն վախցան , քանզի գիտցան որ ան առակը իրենց համար բսաւ ։ և ձգեցին անկից ու գացին ։
13 Եւ վարխեցիներէն ու Հերովդեսեաններէն ոմանք փոքր մը հագ խրկեցին անոր , որ խօսքէն
14 բռնեն զանիկա ։ Եւ անոնք եկան ու բսին անոր , Վարդապետ , գիտենք որ ճշմարիտ ես , և մէկու մը հաճար հոգդ չէ , քանզի մարդոց երեսպաշտութիւն չես ըներ , հապա ճշմարտութեամբ Աստծոյ ճամբան կը սորվեցնես ։ կայսրին տուրք տալ արժա՞ն է՝
15 թէ չէ , տա՞նք թէ չտանք ։ Եւ Յիսուս գիտնալով անոնց կեղծաւորութիւնը՝ բսաւ անոնց , Ինչո՞ւ զիս կը փորձէք ։ բերէք դահեկան
16 կան մը որ տեսնեմ ։ Եւ անոնք բերին ։ ու բսաւ անոնց , Որո՞նց է սա պատկերը ու գիրը ։
17 և անոնք բսին անոր , Կայսրին ։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով բսաւ անոնց , Ան որ կայսրինն է՝ կայսրին տուէք , և ան որ Աստուծոյն է՝ Աստուծոյ ։ ու զարմացան անոր վրայ ։
18 Եւ անոր քովը եկան Սադուկեցիները , որոնք կ՚ըսեն թէ յարութիւն չկայ , և անոր
19 հարցուցին ըսելով , Վարդապետ , Մովսէս մեզի գրեց որ եթէ մէկուն եղբայրը մեռնի՝ ու կնիկը ձգէ , և զաւակ չձգէ , անոր եղբայրը առնէ անոր կնիկը , և իր եղբօրը զաւակ հա
20 նէ ։ Արդ եօթը եղբայրներ կային , և առջի

Ա Մատ. ժէ. 18։ Ղուկ. ժէ. 21։ Ա Մատ. ժէ. 21։ Ղուկ. ժէ. 6։
Բ Մատ. է. 7։ Ղուկ. ժէ. 6։ Մատ. ժ. 14։ Ղուկ. ժ. 13։
Գ Մատ. ժ. 15։ Ղուկ. ժ. 3։ Մատ. ժ. 16։ Ղուկ. ժ. 4։
Դ Մատ. ժ. 22։ Ղուկ. ժ. 17։
Ե Մատ. ժ. 23։ Ղուկ. ժ. 1։
Զ Մատ. ժ. 25։ Մատ. ժ. 5։ Ղուկ. ժ. 30։
Է Մատ. ժ. 33։ Ղուկ. ժ. 8։
Ը Մատ. ժ. 34։ Ղուկ. ժ. 9։
Թ Մատ. ժ. 35։ Ղուկ. ժ. 10։
Ժ Մատ. ժ. 37։ Ղուկ. ժ. 12։
Ժա Մատ. ժ. 38։ Ղուկ. ժ. 13։
Ժբ Մատ. ժ. 39։ Ղուկ. ժ. 14։
Ժգ Մատ. ժ. 40։ Ղուկ. ժ. 16։
Ժդ Մատ. ժա. 1։ Ղուկ. ժթ. 29։
Ժե Մատ. ժա. 2։ Ղուկ. ժթ. 30։
Ժզ Մատ. ժա. 4։ Ղուկ. ժթ. 32։
Ժէ Մատ. ժա. 7։ Ղուկ. ժթ. 35։
Ժը Մատ. ժա. 8։ Ղուկ. ժթ. 36։
Ժթ Մատ. ժա. 9։ Ղուկ. ժթ. 38։
Κ Մատ. ժա. 11։ Ղուկ. ժթ. 40։
Κա Մատ. ժա. 12։ Ղուկ. ժթ. 41։
Κբ Մատ. ժա. 15։ Ղուկ. ժթ. 45։
Κգ Մատ. ժա. 18։ Ղուկ. ժթ. 47։
Κդ Մատ. ժա. 19։ Ղուկ. ժթ. 48։
Κե Մատ. ժա. 20։ Ղուկ. ի. 1։
Κզ Մատ. ժա. 22։ Ղուկ. ի. 3։
Κէ Մատ. ժա. 23։ Ղուկ. ի. 4։
Κը Մատ. ժա. 24։ Ղուկ. ի. 5։
Κթ Մատ. ժա. 25։ Ղուկ. ի. 6։
Λ Մատ. ժա. 26։ Ղուկ. ի. 7։
Λա Մատ. ժա. 27։ Ղուկ. ի. 8։
Λբ Մատ. ժա. 28։ Ղուկ. ի. 9։
Λգ Մատ. ժա. 29։ Ղուկ. ի. 10։
Λդ Մատ. ժա. 30։ Ղուկ. ի. 11։
Λե Մատ. ժա. 31։ Ղուկ. ի. 12։
Λզ Մատ. ժա. 32։ Ղուկ. ի. 13։
Λէ Մատ. ժա. 33։ Ղուկ. ի. 14։
Λը Մատ. ժա. 34։ Ղուկ. ի. 15։
Λթ Մատ. ժա. 35։ Ղուկ. ի. 16։
Մ Մատ. ժա. 36։ Ղուկ. ի. 17։
Մա Մատ. ժա. 37։ Ղուկ. ի. 18։
Մբ Մատ. ժա. 38։ Ղուկ. ի. 19։
Մգ Մատ. ժա. 39։ Ղուկ. ի. 20։
Մդ Մատ. ժա. 40։ Ղուկ. ի. 21։
Մե Մատ. ժա. 41։ Ղուկ. ի. 22։
Մզ Մատ. ժա. 42։ Ղուկ. ի. 23։
Մէ Մատ. ժա. 43։ Ղուկ. ի. 24։
Մը Մատ. ժա. 44։ Ղուկ. ի. 25։
Մթ Մատ. ժա. 45։ Ղուկ. ի. 26։
Ն Մատ. ժա. 46։ Ղուկ. ի. 27։
Նա Մատ. ժա. 47։ Ղուկ. ի. 28։
Նբ Մատ. ժա. 48։ Ղուկ. ի. 29։
Նգ Մատ. ժա. 49։ Ղուկ. ի. 30։
Նդ Մատ. ժա. 50։ Ղուկ. ի. 31։
Նե Մատ. ժա. 51։ Ղուկ. ի. 32։
Նզ Մատ. ժա. 52։ Ղուկ. ի. 33։
Նէ Մատ. ժա. 53։ Ղուկ. ի. 34։
Նը Մատ. ժա. 54։ Ղուկ. ի. 35։
Նթ Մատ. ժա. 55։ Ղուկ. ի. 36։
Ծ Մատ. ժա. 56։ Ղուկ. ի. 37։
Ծա Մատ. ժա. 57։ Ղուկ. ի. 38։
Ծբ Մատ. ժա. 58։ Ղուկ. ի. 39։
Ծգ Մատ. ժա. 59։ Ղուկ. ի. 40։
Ծդ Մատ. ժա. 60։ Ղուկ. ի. 41։
Ծե Մատ. ժա. 61։ Ղուկ. ի. 42։
Ծզ Մատ. ժա. 62։ Ղուկ. ի. 43։
Ծէ Մատ. ժա. 63։ Ղուկ. ի. 44։
Ծը Մատ. ժա. 64։ Ղուկ. ի. 45։
Ծթ Մատ. ժա. 65։ Ղուկ. ի. 46։
Կ Մատ. ժա. 66։ Ղուկ. ի. 47։
Կա Մատ. ժա. 67։ Ղուկ. ի. 48։
Կբ Մատ. ժա. 68։ Ղուկ. ի. 49։
Կգ Մատ. ժա. 69։ Ղուկ. ի. 50։
Կդ Մատ. ժա. 70։ Ղուկ. ի. 51։
Կե Մատ. ժա. 71։ Ղուկ. ի. 52։
Կզ Մատ. ժա. 72։ Ղուկ. ի. 53։
Կէ Մատ. ժա. 73։ Ղուկ. ի. 54։
Կը Մատ. ժա. 74։ Ղուկ. ի. 55։
Կթ Մատ. ժա. 75։ Ղուկ. ի. 56։
Հ Մատ. ժա. 76։ Ղուկ. ի. 57։
Հա Մատ. ժա. 77։ Ղուկ. ի. 58։
Հբ Մատ. ժա. 78։ Ղուկ. ի. 59։
Հգ Մատ. ժա. 79։ Ղուկ. ի. 60։
Հդ Մատ. ժա. 80։ Ղուկ. ի. 61։
Հե Մատ. ժա. 81։ Ղուկ. ի. 62։
Հզ Մատ. ժա. 82։ Ղուկ. ի. 63։
Հէ Մատ. ժա. 83։ Ղուկ. ի. 64։
Հը Մատ. ժա. 84։ Ղուկ. ի. 65։
Հթ Մատ. ժա. 85։ Ղուկ. ի. 66։
Յ Մատ. ժա. 86։ Ղուկ. ի. 67։
Յա Մատ. ժա. 87։ Ղուկ. ի. 68։
Յբ Մատ. ժա. 88։ Ղուկ. ի. 69։
Յգ Մատ. ժա. 89։ Ղուկ. ի. 70։
Յդ Մատ. ժա. 90։ Ղուկ. ի. 71։
Յե Մատ. ժա. 91։ Ղուկ. ի. 72։
Յզ Մատ. ժա. 92։ Ղուկ. ի. 73։
Յէ Մատ. ժա. 93։ Ղուկ. ի. 74։
Յը Մատ. ժա. 94։ Ղուկ. ի. 75։
Յթ Մատ. ժա. 95։ Ղուկ. ի. 76։
Ն Մատ. ժա. 96։ Ղուկ. ի. 77։
Նա Մատ. ժա. 97։ Ղուկ. ի. 78։
Նբ Մատ. ժա. 98։ Ղուկ. ի. 79։
Նգ Մատ. ժա. 99։ Ղուկ. ի. 80։
Նդ Մատ. ժա. 100։ Ղուկ. ի. 81։
Նե Մատ. ժա. 101։ Ղուկ. ի. 82։
Նզ Մատ. ժա. 102։ Ղուկ. ի. 83։
Նէ Մատ. ժա. 103։ Ղուկ. ի. 84։
Նը Մատ. ժա. 104։ Ղուկ. ի. 85։
Նթ Մատ. ժա. 105։ Ղուկ. ի. 86։
Շ Մատ. ժա. 106։ Ղուկ. ի. 87։
Շա Մատ. ժա. 107։ Ղուկ. ի. 88։
Շբ Մատ. ժա. 108։ Ղուկ. ի. 89։
Շգ Մատ. ժա. 109։ Ղուկ. ի. 90։
Շդ Մատ. ժա. 110։ Ղուկ. ի. 91։
Շե Մատ. ժա. 111։ Ղուկ. ի. 92։
Շզ Մատ. ժա. 112։ Ղուկ. ի. 93։
Շէ Մատ. ժա. 113։ Ղուկ. ի. 94։
Շը Մատ. ժա. 114։ Ղուկ. ի. 95։
Շթ Մատ. ժա. 115։ Ղուկ. ի. 96։
Ո Մատ. ժա. 116։ Ղուկ. ի. 97։
Ոա Մատ. ժա. 117։ Ղուկ. ի. 98։
Ոբ Մատ. ժա. 118։ Ղուկ. ի. 99։
Ոգ Մատ. ժա. 119։ Ղուկ. ի. 100։
Ոդ Մատ. ժա. 120։ Ղուկ. ի. 101։
Ոե Մատ. ժա. 121։ Ղուկ. ի. 102։
Ոզ Մատ. ժա. 122։ Ղուկ. ի. 103։
Ոէ Մատ. ժա. 123։ Ղուկ. ի. 104։
Ոը Մատ. ժա. 124։ Ղուկ. ի. 105։
Ոթ Մատ. ժա. 125։ Ղուկ. ի. 106։
Չ Մատ. ժա. 126։ Ղուկ. ի. 107։
Չա Մատ. ժա. 127։ Ղուկ. ի. 108։
Չբ Մատ. ժա. 128։ Ղուկ. ի. 109։
Չգ Մատ. ժա. 129։ Ղուկ. ի. 110։
Չդ Մատ. ժա. 130։ Ղուկ. ի. 111։
Չե Մատ. ժա. 131։ Ղուկ. ի. 112։
Չզ Մատ. ժա. 132։ Ղուկ. ի. 113։
Չէ Մատ. ժա. 133։ Ղուկ. ի. 114։
Չը Մատ. ժա. 134։ Ղուկ. ի. 115։
Չթ Մատ. ժա. 135։ Ղուկ. ի. 116։
Պ Մատ. ժա. 136։ Ղուկ. ի. 117։
Պա Մատ. ժա. 137։ Ղուկ. ի. 118։
Պբ Մատ. ժա. 138։ Ղուկ. ի. 119։
Պգ Մատ. ժա. 139։ Ղուկ. ի. 120։
Պդ Մատ. ժա. 140։ Ղուկ. ի. 121։
Պե Մատ. ժա. 141։ Ղուկ. ի. 122։
Պզ Մատ. ժա. 142։ Ղուկ. ի. 123։
Պէ Մատ. ժա. 143։ Ղուկ. ի. 124։
Պը Մատ. ժա. 144։ Ղուկ. ի. 125։
Պթ Մատ. ժա. 145։ Ղուկ. ի. 126։
Ջ Մատ. ժա. 146։ Ղուկ. ի. 127։
Ջա Մատ. ժա. 147։ Ղուկ. ի. 128։
Ջբ Մատ. ժա. 148։ Ղուկ. ի. 129։
Ջգ Մատ. ժա. 149։ Ղուկ. ի. 130։
Ջդ Մատ. ժա. 150։ Ղուկ. ի. 131։
Ջե Մատ. ժա. 151։ Ղուկ. ի. 132։
Ջզ Մատ. ժա. 152։ Ղուկ. ի. 133։
Ջէ Մատ. ժա. 153։ Ղուկ. ի. 134։
Ջը Մատ. ժա. 154։ Ղուկ. ի. 135։
Ջթ Մատ. ժա. 155։ Ղուկ. ի. 136։
Ռ Մատ. ժա. 156։ Ղուկ. ի. 137։
Ռա Մատ. ժա. 157։ Ղուկ. ի. 138։
Ռբ Մատ. ժա. 158։ Ղուկ. ի. 139։
Ռգ Մատ. ժա. 159։ Ղուկ. ի. 140։
Ռդ Մատ. ժա. 160։ Ղուկ. ի. 141։
Ռե Մատ. ժա. 161։ Ղուկ. ի. 142։
Ռզ Մատ. ժա. 162։ Ղուկ. ի. 143։
Ռէ Մատ. ժա. 163։ Ղուկ. ի. 144։
Ռը Մատ. ժա. 164։ Ղուկ. ի. 145։
Ռթ Մատ. ժա. 165։ Ղուկ. ի. 146։
Ս Մատ. ժա. 166։ Ղուկ. ի. 147։
Սա Մատ. ժա. 167։ Ղուկ. ի. 148։
Սբ Մատ. ժա. 168։ Ղուկ. ի. 149։
Սգ Մատ. ժա. 169։ Ղուկ. ի. 150։
Սդ Մատ. ժա. 170։ Ղուկ. ի. 151։
Սե Մատ. ժա. 171։ Ղուկ. ի. 152։
Սզ Մատ. ժա. 172։ Ղուկ. ի. 153։
Սէ Մատ. ժա. 173։ Ղուկ. ի. 154։
Սը Մատ. ժա. 174։ Ղուկ. ի. 155։
Սթ Մատ. ժա. 175։ Ղուկ. ի. 156։
Տ Մատ. ժա. 176։ Ղուկ. ի. 157։
Տա Մատ. ժա. 177։ Ղուկ. ի. 158։
Տբ Մատ. ժա. 178։ Ղուկ. ի. 159։
Տգ Մատ. ժա. 179։ Ղուկ. ի. 160։
Տդ Մատ. ժա. 180։ Ղուկ. ի. 161։
Տե Մատ. ժա. 181։ Ղուկ. ի. 162։
Տզ Մատ. ժա. 182։ Ղուկ. ի. 163։
Տէ Մատ. ժա. 183։ Ղուկ. ի. 164։
Տը Մատ. ժա. 184։ Ղուկ. ի. 165։
Տթ Մատ. ժա. 185։ Ղուկ. ի. 166։
Ր Մատ. ժա. 186։ Ղուկ. ի. 167։
Րա Մատ. ժա. 187։ Ղուկ. ի. 168։
Րբ Մատ. ժա. 188։ Ղուկ. ի. 169։
Րգ Մատ. ժա. 189։ Ղուկ. ի. 170։
Րդ Մատ. ժա. 190։ Ղուկ. ի. 171։
Րե Մատ. ժա. 191։ Ղուկ. ի. 172։
Րզ Մատ. ժա. 192։ Ղուկ. ի. 173։
Րէ Մատ. ժա. 193։ Ղուկ. ի. 174։
Րը Մատ. ժա. 194։ Ղուկ. ի. 175։
Րթ Մատ. ժա. 195։ Ղուկ. ի. 176։
Ց Մատ. ժա. 196։ Ղուկ. ի. 177։
Ցա Մատ. ժա. 197։ Ղուկ. ի. 178։
Ցբ Մատ. ժա. 198։ Ղուկ. ի. 179։
Ցգ Մատ. ժա. 199։ Ղուկ. ի. 180։
Ցդ Մատ. ժա. 200։ Ղուկ. ի. 181։
Ցե Մատ. ժա. 201։ Ղուկ. ի. 182։
Ցզ Մատ. ժա. 202։ Ղուկ. ի. 183։
Ցէ Մատ. ժա. 203։ Ղուկ. ի. 184։
Ցը Մատ. ժա. 204։ Ղուկ. ի. 185։
Ցթ Մատ. ժա. 205։ Ղուկ. ի. 186։
Ւ Մատ. ժա. 206։ Ղուկ. ի. 187։
Ւա Մատ. ժա. 207։ Ղուկ. ի. 188։
Ւբ Մատ. ժա. 208։ Ղուկ. ի. 189։
Ւգ Մատ. ժա. 209։ Ղուկ. ի. 190։
Ւդ Մատ. ժա. 210։ Ղուկ. ի. 191։
Ւե Մատ. ժա. 211։ Ղուկ. ի. 192։
Ւզ Մատ. ժա. 212։ Ղուկ. ի. 193։
Ւէ Մատ. ժա. 213։ Ղուկ. ի. 194։
Ւը Մատ. ժա. 214։ Ղուկ. ի. 195։
Ւթ Մատ. ժա. 215։ Ղուկ. ի. 196։
Փ Մատ. ժա. 216։ Ղուկ. ի. 197։
Փա Մատ. ժա. 217։ Ղուկ. ի. 198։
Փբ Մատ. ժա. 218։ Ղուկ. ի. 199։
Փգ Մատ. ժա. 219։ Ղուկ. ի. 200։
Փդ Մատ. ժա. 220։ Ղուկ. ի. 201։
Փե Մատ. ժա. 221։ Ղուկ. ի. 202։
Փզ Մատ. ժա. 222։ Ղուկ. ի. 203։
Փէ Մատ. ժա. 223։ Ղուկ. ի. 204։
Փը Մատ. ժա. 224։ Ղուկ. ի. 205։
Փթ Մատ. ժա. 225։ Ղուկ. ի. 206։
Ք Մատ. ժա. 226։ Ղուկ. ի. 207։
Քա Մատ. ժա. 227։ Ղուկ. ի. 208։
Քբ Մատ. ժա. 228։ Ղուկ. ի. 209։
Քգ Մատ. ժա. 229։ Ղուկ. ի. 210։
Քդ Մատ. ժա. 230։ Ղուկ. ի. 211։
Քե Մատ. ժա. 231։ Ղուկ. ի. 212։
Քզ Մատ. ժա. 232։ Ղուկ. ի. 213։
Քէ Մատ. ժա. 233։ Ղուկ. ի. 214։
Քը Մատ. ժա. 234։ Ղուկ. ի. 215։
Քթ Մատ. ժա. 235։ Ղուկ. ի. 216։
Օ Մատ. ժա. 236։ Ղուկ. ի. 217։
Օա Մատ. ժա. 237։ Ղուկ. ի. 218։
Օբ Մատ. ժա. 238։ Ղուկ. ի. 219։
Օգ Մատ. ժա. 239։ Ղուկ. ի. 220։
Օդ Մատ. ժա. 240։ Ղուկ. ի. 221։
Օե Մատ. ժա. 241։ Ղուկ. ի. 222։
Օզ Մատ. ժա. 242։ Ղուկ. ի. 223։
Օէ Մատ. ժա. 243։ Ղուկ. ի. 224։
Օը Մատ. ժա. 244։ Ղուկ. ի. 225։
Օթ Մատ. ժա. 245։ Ղուկ. ի. 226։
Ֆ Մատ. ժա. 246։ Ղուկ. ի. 227։
Ֆա Մատ. ժա. 247։ Ղուկ. ի. 228։
Ֆբ Մատ. ժա. 248։ Ղուկ. ի. 229։
Ֆգ Մատ. ժա. 249։ Ղուկ. ի. 230։
Ֆդ Մատ. ժա. 250։ Ղուկ. ի. 231։
Ֆե Մատ. ժա. 251։ Ղուկ. ի. 232։
Ֆզ Մատ. ժա. 252։ Ղուկ. ի. 233։
Ֆէ Մատ. ժա. 253։ Ղուկ. ի. 234։
Ֆը Մատ. ժա. 254։ Ղուկ. ի. 235։
Ֆթ Մատ. ժա. 255։ Ղուկ. ի. 236։

նը կնիկ առաւ ու մեռաւ և զաւակ չձգեց ։
21 Ու երկրորդը առաւ զանիկա ու մեռաւ , և ան ալ զաւակ չձգեց · նոյնպէս ալ երրորդը ։
22 Ու եօթն ալ զանիկա առին և զաւակ չձգե֊
23 ցին · ամենէն ետքը կնիկն ալ մեռաւ ։ Ու֊ րնաւ յարութեան ատեանը , երբոր յարութիւն առնեն , անոնցմէ որո՞ւն կնիկը պիտի ըլլայ · ինչու որ եօթն ալ զանիկա կնիկ ունեցան ։
24 Ի֊ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ , Արդ հասկար չէ՞ որ մոլորած էք , որ ոչ Գիր֊
25 քը գիտէք և ոչ Աստուծոյ զօրութիւնը · Քանզի երբոր մեռելներէն յարութիւն առնեն , ոչ կնիկ կ՚առնեն և ոչ էրկան կը տրուին ,
26 հապա հրեշտակներուն պէս են · Բայց մեռելներուն հասնար՝ իրենց յարութիւն կ՚առ֊ նեն , Մովսէսին գրքին մէջը չէ՞ կարդացեր մորենիին վրայ , ինչպէս Աստուած անոր խո֊ սեցաւ ըսելով , Ես եմ Աբրահամին Աստուա֊ ծը , և Իսահակին Աստուածը , ու Յակոբին
27 Աստուածը · Անիկա մեռելներուն Աստուածը չէ , հապա կենդանիներուն · ուրեմն դուք խիստ մոլորած էք ։
28 Ուր գրիչներէն մէկը եկաւ , ու մտիկ կ՚ը֊ նէր անոնց՝ երբոր վիճաբանութիւն կ՚ընէին , որ երբոր տեսաւ իրենց ապատասխան որ֊ ւաւ անոնց , հարցուց անոր — շատ , Ո՞րն է
29 բոլոր պատուիրանքներուն առաջինը · Ես Յի֊ սուս պատասխանեց անոր , Բոլոր պատուի֊ րանքներուն առաջինը — Լ · Լսէ , ով Իսրա֊
30 յէլ , մեր Տէր Աստուածը մէկ Տէր մըն է · Ես֊ քու Տէր Աստուածդ սիրես քու բոլոր սրտիդ , և քու բոլոր անձիդ , ու քու բոլոր միտքիդ , և քու բոլոր զօրութիւնէդ · ասիկա է առա֊
31 ջին պատուիրանքը · Ու երկրորդը անոր նը֊ մանն է , Քու ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս ·
32 ատենդ մեծ ուրիշ պատուիրանք չկայ · Ես դպիրը ըսաւ անոր , Աղէկ , վարդապետ , շի֊ տակ խօսեցար թէ Աստուած մէկ է , Ի֊ւ ան֊
33 կէ՛ ի զատ ուրիշ մը չկայ · Ես բոլոր սրտէ , ու բոլոր միտքէ , և բոլոր անձէ , ու բոլոր զօրութիւնէ անիկա սիրելը՝ ու բնկերը իր ան֊ ձին պէս սիրելը ՝ամէն ողջակիզներէ ու զո֊
34 հերէ աւելի է · Ես Յիսուս անանկով որ ա֊ նիկա խելացութիւնով պատասխան տուաւ , ըսաւ անոր , Աստուծոյ թագաւորութենէն հե֊ ռու չես · և ալ ուրիշ մէկը չէր համարձա֊ կեր անոր բան հարցնելու ։
35 Ուր Յիսուս երբոր տաճարին մէջ կը սորվե֊ ցնէր՝ պատասխան տուաւ ու ըսաւ , Գիտիր֊ ները ինչո՞ւ կ՚ըսեն թէ Քրիստոս Դաւիթի
36 որդին է · Ես ինքը Դաւիթ Հոգիով կ՚ըսէ , ՝Տէրը իմ Տէրոջս ըսաւ , Դասէ իմ աջ կողմն , մինչև որ քու թշնամիներդ ա֊
37 թեռդ պատուանդան ընեմ՝ Ու ինքն Դաւիթ ինքը որ զանիկա Տէր կը կոչէ , ի՞նչպէս անի֊ կա անոր որդին կ՚ըլլայ · և ժողովուրդէն շա֊ տերը յօժարութեամբ մտիկ կ՚ընէին անոր ։
38 Ուր իր վարդապետութեան մէջ կ՚ըսէր ա֊ նոնց , Զգուշացէք դպիրներէն , որոնք կ՚ա֊ զնին փողոցը Հանոց երթնեքով պատիւ , և
39 Հաւկանեքներուն մէջ բարձներ ի ժողո֊ վարանութիւններուն մէջ առաջին աթոռներ , և
40 ընծիրքներու մէջ առաջին բազմոցները · Ո֊ րոնք որ այրեաներուն առներ կ՚ուտեն , ու Հոգոյ երկնաւոր Հանար ապրիքը կ՚երկրնցը֊ նեն · առածը աւելի դատապարտութիւն պի֊ տի ընդունին ։
41 Ուր Յիսուս դանձանակին դիմացը նստած՝ կը նայէր թէ ինտոր ժողովուրդը դանձանա֊ կին մէջ սառկ կը ձգէ · և շատ հարուստներ
42 շատ բան ձգեցին · Մէկ աղքատ որբևայրի ալ եկաւ ու երկու լումայ ձգեց՝ որ մէկ
43 դատարակիա մը կ՚ընէ · Ես իր աշակերտները իրեն կանչելով ըսաւ անոնց , Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , որ հաս ապրատ որբևայրին դանձանակը
44 ձգողներուն ամենէն աւելի ձգեց · Ինչու որ ամէնքը իրենց աւելցածէն ձգեցին , բայց ասիկա իր չքաւորութենէն՝ անկցածին բոլորը ձգեց՝ ինչ բոլոր ապրուստը ։

ԳԼ · ԺԳ

1 Քրիստոս կը նախատացնէ իր աշակերտը պիտի կործանի · 9 իր աւետարանին համար հալածանքներ պիտի ըլլան · 14 իր ա֊ ռաքեալներուն պիտի գան հերէնց վրայ · 24 և իր Երկրորդ Եկոդական գալուստեն առաջ ինչեր պիտի պատահին · 32 Վերջին ժամը բնաւ ոեկած չըլլալուն համար՝ Քրիստոս կը պատուիրէ արթուն կենալ ու պատրաստ ըլլալ ։

1 Ու երբոր տաճարէն դուրս կ՚ելլէր , իր աշակերտներէն մէկը բսաւ իրեն , Վարդապետ , նայէ ինտոր քարեր են և ինչ կերտ շէնքեր ։
2 Ես Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոր , Կը տեսնե՞ս սա մեծ շէնքերը · ՝քար մը քարի վրայ պիտի չմնայ որ չքանդուի ։
3 Ու երբոր ձիթենիաց լերան տաճարին դիմացը նստեր էր , Պետրոս ու Յակոբոս և Յովհաննէս ու Անդրէաս հարցուցին իրեն
4 առանձին , ՝Ըսէ մեզի ե՞րբ պիտի ըլլան սա բաները , և ի՞նչ նշան պիտի ըլլայ սա ամէն
5 բաներուն կատարուելու մասին ։ Ես Յիսուս պատասխան տալու անոնց ու սկսաւ ըսել , ՝Զգոյշ կեցէք՝ չըլլայ որ մէկը ձեզ խաբէ ·

---

2 = Կար · Ժե · 43 · 49 · 53 ։
3 Նշ · գ · 9 ։
4 Ա֊ւտ · իգ · 32 ։
5 ր Օր · չ · 4 · Դատ֊ · Ժ · 37 ։
6 Ա֊ւտ · իգ · 38 · Հռոմ · Ժգ · 8 · Գաղ · ե · 14 · Ցահ֊ · բ · 8 ։
7 ր Օր · գ · 28 · Ես֊ · ե · 14 · իգ · 9 ։
8 = Թագ · Ժե · 22 ։
9 Գե · գ · 3 ։
10 Ա֊ւտ · իգ · 1 · Դատ֊ · բ · 45 ։
11 Դատ֊ · Ժա · 43 ։
12 Ա֊ւտ · իգ · 34 ։
13 Դատ֊ · ե · 1 ։
14 ր Կար · ը · 32 ։
15 ր Օր · իգ · 9 · — Ցահ֊ · գ · 17 ։
16 = Ա֊ւտ · իգ · 1 ։
17 Դատ֊ · խ · 3 ։
18 Ա֊ւտ · իգ · 3 · Դատ֊ խա · 3 ։
19 Ա֊ւտ · Ժգ · 44 ։
20 Ա֊ւտ · իգ · 3 · Դատ֊ խա · 3 ։
21 Երեմ · իգ · 8 · Եզ֊ կիել · է · 9 · = Թագ֊ բ · 3 ։

6 ինչու՞ որ չատերը պիտի գան իմ անունովս ու
ըսեն թէ ես եմ Քրիստոսը, ու չատերը պիտի
7 մոլորցնեն։ Բայց երբոր լսէք պատերազմներ
և պատերազմներու լուրեր՝ մի խռովիք, ին-
չու որ պէտք է ըլլայ, բայց դեռ վերջը չէ։
8 Վասն զի ազգ ազգի վրայ պիտի ելլէ, ու թա-
գաւորութիւն՝ թագաւորութեան վրայ, և
տեղ տեղ երկրաշարժներ պիտի ըլլան,
սովեր ու խռովութիւններ ալ պիտի ըլլան։
9 Ասոնք ցաւերուն սկիզբներն են։ Ձեզ նայեցէք
ձեր անձերուն, քանզի Ձեզ առեւանգներու
պիտի մատնեն, ու ժողովարաններուն մէջ Ձեզ
պիտի ծեծեն, և իմ պատճառաւս կանգնել-
ներու ու թագաւորներու առջև պիտի կենաք՝
10 անոնց վկայութիւն ըլլալու համար։ Եւ Ա-
ռաջ պէտք է որ աւետարանը քարոզուի բո-
11 լոր ազգերուն։ Բայց երբոր Ձեզ մատնելու
առնեն, առաջուց հոգ մի ընէք և մի մտածէք
թէ ինչ պիտի խօսիք, հապա ան ժամուն ինչ
որ Ձեզի տրուի՝ անիկա խօսեցէք։ Ինչու որ
չէ թէ դուք էք որ կը խօսիք, հապա Հոգին
12 Սուրբ։ Ու եղբայր եղբայրը մահուան պիտի
մատնէ, և հայրը՝ որդին, և որդիք ելլեն ծը-
նողացը վրայ պիտի ելլեն ու մեռցընեն զա-
13 նոնք։ Եւ իմ անուանս համար ամէնուն ատե-
լի պիտի ըլլաք։ բայց հոմ որ մինչև վերջը
14 համբերէ՝ անիկա պիտի ապրի։ Ուր երբոր
տեսնէք աւերմունքին գազձութիւնը՝ որ Դա-
նիէլ մարգարէին ձեռքովը բսուած է, թէ
որտեղ չեզած տեղը կը կենայ։ (Ով որ կար-
դայ՝ թող հասկրնայ։) ատեններ Հրէաս-
տանի մէջ եղողները լեռները թող փախչին։
15 Եւ ան որ տանիքին վրայ է՝ թող առնէ չիջնէ,
16 ու չմտնէ իր տունէն բան մը առնելու։ Եւ ան
որ արտին մէջն է՝ թող ետ չդառնայ իր հան-
17 գերծները առնելու։ Բայց վայ ան օրերը յղի
18 եղողներուն ու ծիծ տուողներուն։ Եւ ապրիք
19 րնէք որ ձեր փախչիլը ձմեռը չըլլայ։ Վասն-
զի ան օրերը անանկ նեղութիւն պիտի ըլլայ,
որուն նմանը Աստուծոյ ստեղծած արարածոյ
սկիզբէն մինչև հիմա եղած չէ, ոչ ալ պիտի
20 ըլլայ։ Եւ թէ որ Տէրը ան օրերը չկարճնցընէր,
ոևէ մէկ մարմին չէր պիտի փրկուէր։ բայց
ընտրեալներուն համար որոնք ընտրեց՝ ան
21 օրերը կարճնցուց։ Եւ հանուաներ թէ որ մէկը
Ձեզի ըսէ, Ահա հոս է Քրիստոսը՝ կամ Ահա
22 հոն, մի հաւատաք։ Ինչու որ սուտ քրիստոսներ
և սուտ մարգարէներ պիտի ելլեն, ու նշաններ
և հրաշքներ պիտի ցուցնեն, որ եթէ կարելի
23 էր՝ ընտրեալներն ալ մոլորցնեն։ Իսկ դուք
զգոյշ կեցէք։ ահա առաջուց բոլ Ձեզի ամէնը։
24 Բայց ան օրերը ան նեղութենէն ետև ա-
րեգակը պիտի խաւարի, ու լուսինը իր լոյսը
25 պիտի չտայ, և աստղերը երկինքէն պիտի
թափին փըչեն, ու երկինքի զօրութիւնները
26 պիտի շարժին։ Եւ անոնք պիտի տեսնեն
Որդին մարդոյ ամպերու մէջ եկած մեծ զո-
27 րութեամբ ու փառքով։ Եւ անոնք իր
հրեշտակները պիտի խրկէ, ու իր ընտրեալ-
ները պիտի ժողվէ չորս հովիտներէն երկրի ծայ-
28 րէն մինչև երկինքի ծայրը։ Թզենիէն առակ
մը սորվեցէք։ որ երբ անոր ոստերը կը կա-
կուղնան ու տերեւները կը ցցուին, գիտէք
29 թէ ամառը մօտ է։ Նոյնպէս ալ դուք երբ-
որ ատ բաները եղած տեսնէք, գիտցէք որ
30 մօտ է դռներուն քովը։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ
Ձեզի, որ ատ ազգը պիտի չանցնի, մինչև որ
31 ատ ամէն բաները լըլլան։ Երկինք ու երկիր
պիտի անցնին, բայց Իմ խօսքերս չեն։
32 պիտի չանցնին։ Իսկ ան օրուան ու ժամուն
համար ոչ ոք չգիտեր, ոչ երկինքի մէջ եղող
հրեշտակները և ոչ Որդին, հապա միայն Հայ-
33 րը։ Զգոյշ կեցէք, արթնուն մնացէք և ա-
ղօթք ըրէք, վասն զի չէք գիտեր ատենը
34 երբ է։ Ինչպէս օտար երկիր գացող մարդ-
մը իր տուներ կը թողու, ու իր ծառաներուն
իշխանութիւն կուտայ, և ամէն մէկուն իր
գործը, ու դռնապանին կ'ապսպրէ որ ար-
35 թուն կենայ։ Արթուն կեցէք, վասն-
զի չէք գիտեր թէ երբ կու գայ տանու-
տէրը, իրիկուընը թէ կէս գիշերին թէ հա-
36 ւասարին և թէ առտուանը։ Գուցայ որ յան-
37 կարծակի գայ ու ձեզ քունի մէջ գտնէ։ Եւ
ինչ որ կ'ըսեմ Ձեզի՝ ամէնուն կ'ըսեմ, Ար-
թուն կեցէք։

ԳԼ. ԺԳ

1 Հրէից զատկաւոր եւ անխմորաց տօնի։ 3 Կին մը անոթ
պատուական իւղ կը թափէ Յիսուսի գլխուն։ 10 Յուդա
իր Տէրը կը ծախէ առաջի։ 12 Զատիկը պատրաստելն է։ 17 Զատիկը
պատրաստելն և առաքելոյն հետ՝ Քրիստոս հաղորդու-
թիւնն ընելն։ 22 Կը նախատէ իր բոլոր աշակերտներուն յառաջ։ և Պետրոսի ուրացութիւնը։ 43
Յուդա հանդուրժով կը մատնէ Քրիստոս։ 46 Քրիստոս պատ-
ճառին մէջ կը բռնեն։ 51 ուր փախչելուն կ'ուրանասնան։
և մերկութիւնը փնով կը գաղտագրուի Հրէից առաջին։
53 Հրեայք անարգանօք կը չարչարեն Քրիստոս։ 66 Պետրոս
երէք անգամ կ'ուրանայ իր Տէրը։

1 Եւ Երկու օրէն հաս զատիկ ու բաղարջա-

կերք էր. և քահանայապետներըն ու գպիրները կը փնտռէին թէ ինչպէս ձեռնդու թնաման բռնեն
2 զանիկա ու մեռցընեն. բայց կ'ըսէին թէ ոչ ատենին առնեն, որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն չըլլայ։
3 Եւ երբոր ինքը Բեթանիա էր բորոս Սիմոնին տունը ուզան նստած, կնիկ մը եկաւ՝ որ չինչ մը պատուական աուշ նարդոսի եղ ունէր, և կոտրեց ան չինչը ու անոր գլխուն վրայ թա-
4 փեց։ Եւ կային անոնք որ կը գժտուէին ու կ'ըսէին, ինչո՞ւ համար եղաւ աս եղին կո-
5 րուստը. քանի որ աս [եղը] երեք հարիւր դահեկանէն աւելի կրնար ծախուիլ ու ազքատներուն արուիլ. և սաստիկ կը յանդիմա-
6 նէին զանիկա։ Բայց Յիսուս ըսաւ, Թող ուզէք ատոր, ինչո՞ւ անհանգիստ կ'ընէք ատի-
7 կա. բարի գործ մը գործեց ինձի։ Ինչու որ ազքատները ամէն ատեն ձեր հետը ունիք, ու երբոր ուզէք կրնաք անոնց բարիք ընել.
8 բայց զիս ամէն ատեն չունիք։ Ատիկա ինչ որ ունէր՝ ըրաւ. առաջուց իմ մարմինս օծելց իմ
9 թաղմանս համար. ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, թէ երկոր աշխարհի մէջ ուր որ աս աւետարանս քարոզուի, ատոր ըրածն ալ պիտի խոսուի իրեն յիշատակ ըլլալու համար։
10 Եւ Յուդա Իսկարիովտացին տասներկուքերէն մէկը գնաց քահանայապետներուն, որ
11 զանիկա մատնէ անոնց։ Անոնք ալ լսելով ուրախացան, ու իրեն տալ խոստացան. և կը փնտռէր թէ ինչպէս պատեհութիւնով զանիկա մատնէ։
12 Եւ բաղարջակերաց առջի օրը որ զատիկը կը մորթէին, անոր աշակերտներըն ըսին իրեն, Ո՞ր կ'ուզես երթանք պատրաստենք՝ որ զա-
13 տիկը ուտես։ Եւ իր աշակերտներէն երկուքը իրկնց ու ըսաւ անոնց, Գացէք քաղաքը, ու ձեզի մարդ մը պիտի պատահի՝ որ սափոր ջուր կրած պիտի գայ, գացէք անոր ե-
14 տևէն. Եւ ուր որ մտնէ՝ տանտիրոջը ըսէք, Վարդապետը կ'ըսէ, Ո՞ր է օթևանը՝ որ հոն աշակերտներուս հետ զատիկը ուտեմ։
15 Ան ալ ձեզի յարդ պատած մեծ վերնատունը պիտի ցուցընէ. հոն պատրաս-
16 տեցէք մեզի։ Եւ իր աշակերտներըն գացին ու քաղաքը մտան, և ինչպէս որ իրենց ըսաւ՝ գտան, և զատիկը պատրաստեցին։
17 Եւ երբոր իրիկուն եղաւ՝ տասներկուքին գալով
18 հետ մէկտեղ եկաւ։ Ու երբոր անոնք նստան և կ'ուտէին՝ ըսաւ Յիսուս, ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի որ ձեզմէ մէկը որ հիմա իմ հետս կ'ուտէ՝
19 զիս պիտի մատնէ։ Եւ անոնք սկսան տրտմիլ, ու մէկիկ մէկիկ ըսել անոր, Միթէ ե՞ս եմ.

1 Մատ. իգ. 6։ Ցովհ. ժբ. 1. 3։ Ղուկ. ե. 37։
2 Օր. ժե. 11։
3 Մատ. իգ. 14։ Ղուկ. իբ. 3. 4։
4 Մատ. իգ. 17։ Ղուկ. իբ. 7։
5 Մատ. իգ. 20. եւ։ Ղուկ. իբ. 33։
6 Մատ. իգ. 24։ Ղուկ. իբ. 33։
7 Մատ. իգ. 28։
8 Մատ. իգ. 30։ Ղուկ. իբ. 39։ Կոր. ժ. 23։
9 Յովհ. ժբ. 1։ Ա՛ոհ. Ա. 8։ բսէք։
10 Մատ. իգ. 39։
11 Մատ. իգ. 50։

20 Եւ ուրիշ մը՝ Միթէ ե՞ս եմ. Անիկա պատասխանեց ու ըսաւ անոնց, Ա՛ս տասներկուքէդ մէկը՝ որ ինծի հետ իր ձեռը պնակը
21 խօթեց. Բիրտաբար Որդին մարդոյ կ'երթայ՝ ինչպէս որ գրուած է իրեն համար, բայց վա՜յ ան մարդուն որուն ձեռքովը Որդին մարդոյ կը մատնուի. ապէկ էր ան մարդուն որ ծնած չըլլար։
22 Եւ քանի որ անոնք կ'ուտէին, Յիսուս հաց առաւ, օրհնեց ու կոտրեց, և տուաւ անոնց
23 ու ըսաւ, Առէք, աս է իմ մարմինս։ Եւ գաւաթը առաւ՝ գոհացաւ, ու տուաւ անոնց,
24 և ամէնքն ալ խմեցին անկէ։ Ու ըսաւ անոնց, Ա՛յս է իմ արիւնս նոր ուխտին, որ շատե-
25 րուս համար կը թափուի։ Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, ասկէ ետև որթին բերքէն բնաւ պի-
սի չխմեմ մինչև ան օրը երբոր անիկա նոր խմեմ Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ։
26 Եւ օրհնութիւն մը երգելէն ետև Ձիթե-
27 նեաց լեռը ելան։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ամէնդդ ալ աս գիշեր իմ վրայովս պիտի դժպիաղիք. ինչու որ գրուած է թէ Հովիւը պիտի զարնեմ, ու ոչխարները պիտի ցրուին։
28 Բայց յարութենէն ետև ձեզմէ առաջ
29 Գալիլիա պիտի երթամ։ Իսկ Պետրոս ըսաւ անոր, Թէպէտ ամէնքն ալ դժպիաղին, բայց
30 չէ թէ ես։ Եւ Յիսուս ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, որ դուն այս գիշեր գեղ հաւը երկու անգամ չխօսած՝ երեք անգամ
31 զիս պիտի ուրանաս։ Բայց Պետրոս աւելի կը պնդէր ու կ'ըսէր, Թէև քեզի հետ մեռնիլ պէտք ըլլայ ինծի, բնաւ քեզ պիտի չուրանամ։ Նոյնպէս կ'ըսէին ամէնքն ալ։
32 Եւկան ան տեղը՝ որուն անունը Գեթսեմանի էր, ու ըսաւ իր աշակերտներուն, Հոս
33 նստեցէք՝ մինչև որ ես աղօթք ընեմ։ Եւ իր հետը առնելով Պետրոսը ու Յակոբոսը և Յով-
34 հաննէսը, սկսաւ խռովիլ և վշտանալ։ Անոնց ըսաւ անոնց, Իմ անձս մեռնելու չափ տրտում է. հոս կեցէք և արթուն մնացէք։
35 Ու փոքր մը առաջ երթալով՝ ինք երե-
սին ինկաւ և աղօթք ըրաւ, որ եթէ կա-
36 րելի ըլլայ՝ այդ ժամը իրմէ անցնի։ Եւ ըսաւ, Ա՛բբա Հայր, ամէն բան քեզի հնարաւոր է, աս գաւաթը ինծմէ անցուր. բայց չէ թէ ինչպէս որ ես կ'ուզեմ, հապա ինչպէս որ
37 դուն։ Եւ եկաւ ու զանոնք քնացած գտաւ, և ըսաւ Պետրոսին, Սիմո՛ն, կը քնա-
38 նա՞ս. չկրցա՞ր ժամ մը արթուն կենալ։ Արթուն կեցէք և աղօթք ըրէք, որ փորձութեան մէջ չմտնէք. Հոգին յօժար է, բայց
39 մարմինը տկար։ Եւ նորէն գնաց աղօթք ը-

1 Ջոք. ժգ. 1։
2 Կղ. ժգ. 1։
3 Մատ. իգ. 35. 36։ Ղուկ. իբ. 33. 34։ Ցովհ. ժգ. 37։ ԺԸ.։
4 Ցովհ. ժգ. 38։
5 Մատ. իգ. 38։ Ղուկ. իբ. 39։ Ցովհ. ժգ. 27։ Հռոմ. ը. 15։ Գաղ. գ. 6։
6 Ա՛ոհ. Ա. 7։
7 Ցովհ. ժգ. 12։ Հռոմ. է. 23։ Ա՛ոհ. է. 60։ Ա՛ոհ. ի. 20։ ԺԸ.։
8 Հռոմ. է. 22. 23։ Գաղ. ե. 17։

40 բաւ՝ նոյն խօսքը ըսելով։ Եւ գարձաւ ու գտնէ զնոսիկ քնացած գտաւ, ըլլալու որ աչքերնին ծանրացած էր, և չէին գիտեր ինչ
41 ըլլայ պատասխան ատ անոր։ Երրորդ անգամ ալ եկաւ ու բաւ անոնց, Ասկէ ետեւ քնացէք ու հանգչեցէք. բաւական է, ժամը հասաւ. ահա Որդին մարդոյ մատնուելու է
42 ձեռքը կը մատնուի։ Ելէք երթանք, ահա մատնեցաւ անիկա որ զիս պիտի մատնէ։
43 Եւ գեռ անիկա — որ կը խօսէր, խկոյն Յուդա՝ տասներկուքէն մէկը եկաւ, և իր հետ քահանայապետներուն և գրիչներուն ու Ծերերուն կողմէն շատ բազմութիւն՝ սուր
44 ով ու բիլերով։ Եւ զանիկա մատնողը անոնց նշան մը տուեր էր՝ բսելով, Ով որ ես համբուրեմ՝ ան է, բռնեցէք անիկա և դուշու-
45 թեամբ տարէք։ Ու անիկա գալով շուտ մը մատեցաւ անոր և բաւ, Ռաբբի, Ռաբբի,
46 ու համբուրեց զանիկա։ Եւ անոնք ձեռք
47 գարկին անոր ու բռնեցին զանիկա։ Եւ քովը կայնողներէն մէկը սուրը քաշեց ու գար-
48 կաւ քահանայապետին ծառային ու անոր ականջը մէկդի հանեց։ Եւ Յիսուս պատասխանի առալով բաւ անոնց, Իբրը թէ աւազակի՞
49 վրայ ելաք սուներով ու բիլերով զիս բռնե-
50 լու։ Ամէն օր ձեր քովը էի ու տաճարին մէջ կը սորվեցընէի, և զիս չբռնեցիք. բայց որպէս
51 զի գիրքերը կատարուին։ Անառնիներ բոլոր
52 զանիկա թողուց ու մերկ փախաւ անոնցմէ։
53 Եւ տարին Յիսուս քահանայապետին, ու անոր քովը ժողովուեցան բոլոր քահանայա-
54 պետները և Ծերերը ու գրիչները։ Եւ Պետրոս հետեւանց անոր եկաւ ներս մինչև ներքը քահանայապետին գաւիթը, և զաւազաններուն
55 մէջ հետ նստաւ, ու կրակին քովը կը տաքնար։ Իսկ քահանայապետները ու բոլոր ժո-
56 ղովը Յիսուսի գէմ վկայութիւն կը փնտռէին որ զանիկա մեռցընեն, և չէին գտներ. Ինչու-
57 որ շատերը սուտ վկայութիւն կը վկայէին ա-
58 նոր գէմ, ու վկայութիւնները չհամաձայնէին։ Ոմանք ելան սուտ վկայութիւն
59 կ'ընէին անոր գէմ՝ ու կ'բսէին թէ Մենք լսեցինք ասիկ որ կ'բսէր, Ես սա ձեռագործ տաճարը պիտի քակեմ, և երեք օրուան մէջ ուրիշ մը պիտի չշինեմ առանց ձեռագործի։
60 Բայց անոնց ալ խրնդ վկայութիւնը հաս-
61 նելով՝ հարցուց Յիսուսին ու բաւ, Պատասխան մը չես տար. ի՞նչ կը վկայեն ասոնք քեզի
62 դէմ։ Բայց Յանիկա լուռ կը կենար և պատասխան մը չէր տար. Քահանայապետը նորէն կը հարցընէր անոր ու կ'բսէր, Դո՞ն ես
63 Քրիստոսը՝ օրհնեալ Աստուծոյ Որդին։ Եւ Յիսուս բաւ, Ես եմ. ու պիտի տեսնէք Որդին մարդոյ Զօրութեան ալ կողմը նստած, ու
64 երկինքի ամպերովը գալած։ Եւ քահանայապետը իր հագուստները պատռեց ու բաւ, Այլ ի՞նչ
65 պէտք է մեզի վկաներէ։ Աստուծոյ հայհոյութիւնը լսեցիք. ձեզի ի՞նչպէս կ'երեւնայ. և ամէնքը գատապարտեցին զանիկա թէ մահապարտ է։
66 Եւ ոմանք սկսան թքնել անոր ու երեսը ծածկել և բռունցքով ծեծել ու բսել, Մարգարէացիր. ու պահապաններն ալ ապտակ կը գարնէին անոր։
67 Եւ Պետրոս վարը գաւիթին էր, ու քահա-
68 նապետին ազախիններէն մէկը եկաւ, Եւ տեսնելով Պետրոսը որ կը տաքնար, նայեցաւ անոր ու բաւ, Դուն ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետ էիր։ Բայց անիկա ուրացաւ ու բաւ, Չեմ գիտեր և չեմ հասկընար թէ դուն ինչ կը խօսիս. ու երբոր գուրս ելաւ գաւիթը
69 թռչունը առիւծը, հետը խօսելցաւ։ Եւ նա-
70 գախինը նորէն տեսաւ զանիկա, ու սկսաւ բոլորովին կայնողներուն բսել թէ Այս անոնց-
71 մէ է։ Եւ անիկա նորէն ուրացաւ։ Եւ քիչ մը տանէն հետը՝ նորէն բոլորովին կայնողները բսին Պետրոսին, Յիրաւի դուն անոնցմէ ես, Ինչու որ Գալիլեացի ես, և քու գրուցուածքդ ալ նման է անոնց։ Բայց անիկա սկսաւ անէծք ալ նզովել ու երդումով բնել՝ բսելով թէ Ես ան մարդը չեմ ճանչնար, որուն համար դուք կ'բ-
72 սէք։ Եւ խկոյն երկրորդ անգամ հաւը խօսեցաւ. ու Պետրոս մտաբը բերաւ այն խօսքը՝ որ Յիսուս իրեն բսեր էր թէ Դեռ հաւը երկու անգամ չխօսած՝ դուն երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս. ու սկսաւ լալ։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Յիսուս կապած կը տարած Պիղատոսին առջեւը և կ'մատնեցընեն։ 15 Պիղատոս ժողովրդին միտ ապստիկին նամբով մարդասպան Բարաբասն կ'արձակէ. և Յիսուսը ձեռք կու տայ որ խաչուի։ 17 Փուշերէ պսակ մը կը գնեն Յիսուսի գլխուը. 19 անոր երեսը կը խփեն և ծունկի ծարը կ'բնեն. 21 խաչը կը հանեն երկու չարագործներուն միջտեղը. 23 Հեղբուզ տալով նախապէսներէ կու տան անոր. 29 բայց հակառակները կը խնդրեն որ անիկա նաւաժեղ Որդին է. 42 Յովսէփ պատուով կը թաղէ զՅիսուս։

1 Եւ առաւտուն շուտ մը քահանայապետները Ծերերուն ու գրիչներուն հետ՝ և բոլոր ժո-

1 Յհ. ժգ. 1։
2 Մտ. իգ. 46։ Յհ. ժգ. 1։
3 Մտ. իգ. 47։ Ղկ. իբ. 47։ Յհ. ժգ. 3։
4 Մտ. իգ. 55։
5 Ղկ. իբ. 55։
6 Յհ. ժգ. 6։ Ես. ծ. 7։ Ղկ. իբ. 37։ իգ. 41։
7 Մշ. ժբ. 8։ Հռ. 27։
8 Մտ. իգ. 57։
9 Ղկ. իբ. 54։ Յհ. ժգ. 15։
10 Մտ. իգ. 59։ Գոբ. ժե. 59։ Յհ. ը. 19։
11 Մտ. իգ. 61։
12 Ես. ծ. 7։
13 Մտ. իգ. 63։
14 Մտ. իգ. 71։ Ղկ. իբ. 58։ Յհ. ժգ. 15։
15 Մտ. իգ. 72։ Ղկ. իբ. 59։
16 Մտ. իգ. 73։ Ղկ. իբ. 59։ Յհ. ժգ. 22։
17 Մտ. իգ. 75։ Ղկ. իբ. 62։ Յհ. ժգ. 15։
18 Մտ. իգ. 1։ Ղկ. իգ. 1։ Յհ. ժը. 28։
19 Մշ. ը. 3։ Մտ. իբ. 1։ Ղկ. իբ. 66։ իգ. 33։ Գործ. գ. 13։ գ. 26։

զոմբն ալ խորհուրդ բրին , Յիսուս զկապելոյն
2 ու տարին մեռանելոյն Պիղատոսին : Եւ [a]Պիղա-
տոս հարցուց անոր -- ըսաւ , Դուն ես Հրեից
թագաւորը . անոնք ալ պատասխան տուին
3 բսաւ անոր , Դուն կ'բսես : Եւ քահանայա-
պետները չատ ամբաստանեին Ինձն կ'ընէին ա-
4 նոր վրայով : [b]Ու Պիղատոս նորէն հարցուց ա-
նոր՝ բսելով , Պատասխան մը չես տար . նայէ
5 որչափ բեզի դէմ կը վկայեն : [c]Եւ Յիսուս ա-
ևս պատասխան մը չտուաւ , մինչև որ Պի-
զատոս զարմացաւ :
6 Բայց [d]տօնին առներ կապուած մը կ'արձա-
7 կէր անոնց , որը որ խնդրէր ուզէին : Եւ [e]Բա-
րաբբաս անուանեալ իր բնկերը խռովարար-
ներուն հետը կապուած , որոնք խռովութեան
8 առներ մարդ սպաննած էին : Ժո-
ղովուրդը ազաղակելով՝ սկսաւ խնդրել ը-
9 նել ինչպէս որ միչտ կ'բներ իրենց : Եւ Պիղատոս
անոնց պատասխան տուաւ ու բսաւ , Կ'ուզէք
10 որ Հրէից թագաւորը արձակեմ Ձեզի : Գիտեր
գ'նոնք որ քահանայապետները նախանձէն հա-
11 մար մատներ էին զանիկա : Բայց քահանա-
յապետները ժողովուրդը գրգռեցին որ Բարա-
12 բբաս բսարբերան իրենց արձակել : Նորէն
Պիղատոս պատասխան տուաւ ու բսաւ անոնց ,
Հապա Հրէից թագաւոր բսածիդ ի՞նչ կ'ու-
13 զէք որ բնեմ : Եւ անոնք նորէն կ'ազաղակէին ,
14 Խաչը հանէ ատիկա : Պիղատոս բսաւ անոնց ,
Բայց ի՞նչ չար գործ բրած է ատիկա . Եւ ա-
նոնք՝ աւ աւելի կ'ազաղակէին -- [f]Խաչը
15 հանէ ատիկա : Եւ [g]Պիղատոս ժողովուրդը գոհ
բնել ուզելով՝ Բարաբբան արձակեց անոնց ,
ու Յիսուսը ծեծելով՝ Ձեռք տուաւ որ խա-
չուի :
16 [h]Եւ զինուորները ներս տարին զանիկա գա-
[i]հին՝ որ պալատն զարատար , և բոլոր գունդը
17 ժողովեցին . Եւ [j]հագուցին անոր ծի-
րանիներ , և փշերէն պսակ հիւսելով՝ անոր
18 [k]ետեւէն դրին . Եւ սկսան բարև տալ անոր --
19 ըսելով՝ Ողջոյն քեզ , Հրէից թագաւոր : Եւ ա-
նոր գլուխը եղեգով կը ծեծէին ու կը թքք-
նէին անոր , և ծնկան վրայ գալով երկրպա-
20 գութիւն կ'ընէին անոր : Եւ երբոր ծաղր
բրին զանիկա , ծիրանիները վրայէն հանեցին
և իր հանդերձները հագուցին անոր , ու
գուրս հանեցին զանիկա՝ որ խաչը հանեն :
21 [l]Եւ Մինոն կիրինեացին՝ Ալէքսանդրոսին
և Բուփոսին հայրը , որ անկէ կ'անցնէր ար-
տէն կուգար , պահակ բռնեցին որ անոր խաչը
22 վերցնէ : [m]Ու տարին անիկա Գողգոթա [n]ան-
ունը , (որ կը թարգմանուի Գանկի անդ .)
23 [o]Եւ անոր զինուած խառնած գինի տուին
24 որ խմէ , բայց ինքը չառաւ . Ու խաչը հանե-
ցին զանիկա , և անոր հանդերձները բաժ-
նեցին՝ անոնց վրայ վիճակ ձգելով թէ ով ինչ
25 պիտի առնէ : [p]Ժամը երեքն էր , ու խաչը հա-
26 նեցին անիկա : Եւ [q]անոր յանցանքին գիրը
27 գրուած էր Ն Հրէից թագաւորն է : Ու [r]անոր
հետ երկու աւազակ խաչը հանեցին , մէկը
28 անոր աջ կողմէն ու մէկը ձախ կողմէն : Եւ
կատարուեցաւ ան գիրը որ կ'բսէ թէ [s]Ա-
29 նօրէնութեան հետ անցուեցաւ : [t]Եւ անոնք
որ կ'անցնէին՝ կը հայհոյէին անոր , գլուխնին
կը շարժէին ու կ'բսէին , Ա՜հ դուն տաճարը
կը քակէիր , և երեք օրուան մէջ կը չինէիր .
30 ինքզինքդ ազատէ ու իջիր սուր խաչէդ :
31 Նոյնպէս ալ քահանայապետները գ'պիրներուն
հետ իրենց մէջը ծաղր բնելով կ'բսէին , Ու-
րիշները ազատեց , ինքզինքը չկրնար ազա-
32 տել : Թո՛ Քրիստոսը՝ Իսրայէլի թագաւորը
իջնէ հիմա խաչէն վար իջնէ , որ տեսնենք ու
հաւատանք . և [u]իր հետը խաչը եղողները կը
նախատէին զանիկա :
33 [v]Երեքերորդ ժամը հասածին պէս՝ բոլոր
երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններորդ
34 ժամը : Եւ իններորդ ժամուն Յիսուս մեծ
ձայնով աղաղակեց ու բսաւ , [w]Էլոի , Էլոի ,
լամմա սաբաքթանի . որ կը թարգմանուի ,
Աստուած իմ , Աստուած իմ , ինչո՞ւ զիս թո-
35 ղուիր : Եւ քովը կայնողներէն ոմանք երբոր
36 լսեցին կ'բսէին թէ Եղիան կը կանչէ : Ու [x]մէ-
կը վազեց սպունգ մը քացախով լեցուց , ու
եղէգի մը ծայրիկով՝ տուաւ անոր որ խմէ ,
և բսաւ , Թող տեսը տեսնենք թէ Եղիան կու-
գայ ատիկա վար իջնեցնելու :
37 [y]Եւ Յիսուս մեծ ձայն մը հանելց ու հոգի
38 տուաւ : Ու [z]հարիւրապետը զոր երկու բո-
39 գուածքը երկուքի վրայ : Եւ [a]հարիւրապետը
որ անոր գիմացը կեցեր էր , տեսնելով որ
այսպէս աղաղակելով հոգի տուաւ , բսաւ ,
40 Ճիշտ Որդի Աստուծոյ էր ան մարդը : Կը-
նդիմեներ ալ կային , որ [b]հետեւանից կը նայէին ,
որոնց մէջն էր Մարիամ Մագդալենացին , և
պզտիկ Յակոբոսին ու Յովսեսին մայրը Մա-
41 րիամ , և Սալոմէ , Որոնք՝ երբոր Գ[c]ալիլեա էր՝ իր հետէն կ'երթայէին , և իրեն ըս-
պասաւորութիւն կ'բնէին . և ուրիշ շատ կը-
նդիմեներ ալ՝ որ իր հետը Երուսաղէմ եկեր էին :

---

[a] Մատ . իե . 11 .
[b] Մատ . իե . 12 .
[c] Ես . նգ . 7 . Ցաքս . ԺԳ . 8 .
[d] Մատ . իե . 13 . Ղուկ . իգ . 17 . Ցաքս . Ժբ . 28 .
[e] Մատ . իե . 69 . Գործ . գ . 14 .
[f] Մատ . իե . 28 . Ցաքս . ԺԲ . 1 , 16 .
[g] Մատ . իե . 27 .
[h] Մատ . իե . 32 . Ղուկ . իգ . 26 .
[i] Մատ . իե . 33 . Ղուկ . իգ . 33 . Ցաքս . ԺԲ . 17 .
[j] Մատ . իե . 24 .
[k] Մատ . իե . 28 . Ցաքս . ԺԲ . 1 , 16 .
[l] Մարկ . իբ . 15 . Ղուկ . իգ . 21 . Ցաքս . ԺԲ . 13 .
[m] Մատ . իե . 45 . Ղուկ . իգ . 44 . Ցաքս . ԺԲ . 14 .
[n] Մատ . իե . 37 . Ցաքս . ԺԲ . 19 .
[o] Մատ . իե . 23 .
[p] Մատ . իե . 44 . Ղուկ . իգ . 39 .
[q] Մատ . իե . 45 . Ղուկ . իգ . 44 .
[r] Մատ . իե . 38 . Ղուկ . իգ . 32 .
[s] Ես . նգ . 12 . Ղուկ . իբ . 37 .
[t] Մարկ . իբ . 1 .
[u] Մարկ . իբ . 32 . Ցաքս . ԺԲ . 29 .
[v] Մատ . իե . 33 . Ղուկ . իգ . 44 .
[w] Մատ . իե . 46 .
[x] Մատ . իե . 48 . Ցաքս . ԺԲ . 29 .
[y] Մատ . իե . 50 . Ղուկ . իգ . 46 . Ցաքս . ԺԲ . 30 .
[z] Մատ . իե . 51 . Ղուկ . իգ . 47 .
[a] Մատ . իե . 54 . Ղուկ . իգ . 47 .
[b] Մատ . իե . 55 . Ղուկ . իգ . 49 .
[c] Մարկ . իբ . 11 .
[d] Ղուկ . բ . 2 , 3 .

42 Ոմն երթար իրիկուն եղաւ , ած ոչ ուրբաթ՝
43 ոյսինքն շաբաթին առջի օրը ըլլալով , Յովսէփ Արիմաթիացի , երեւելի խորհրդական մը՝ որ ինքն ալ Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը սպասէր , եկաւ ու համարձակութիւն ընելով՝ Պիղատոսին քովը մտաւ , և Յիսուսին մարմինը
44 ուր խնդրեց : Ու Պիղատոս զարմացաւ որ արդէն մեռած ըլլայ և հարիւրապետը իրեն կանչելով՝ հարցուց անոր թէ շատ առնէ և
45 որ մեռաւ : Ու երբոր հարցնէն հարիւրա-
46 պետէն , մարմինը Յովսէփին շնորհեց : Ան Ելէնէ կտաւ գնեց , ու զանիկա վար իջեցնելով՝ կտաւովը փաթթեց , ու գերեզմանի մը մէջ՝ որ քարէ փորուած էր , եւ քար
47 մը գլորցուց դերեզմանին դուռը : Իսկ Մարիամ Մագդալենացին ու Յովսեսին Մարիամ տեսան ան տեղը ուր որ դրուեցաւ :

ԳԼ· ԺԶ

1 Ա. Երբոր շաբաթը անցաւ , Մարիամ Մագդալենացին և Յակոբոսին Մարիամ և Սողոմէ Խաղերը ծախու առին , որ գան
2 օծեն անիկա : Ու մէկշաբթի առտուանց շատ կանուխ՝ արեւը որ կը ծագէր՝ եկան դերեզ-
3 մանը , Ու իրարու կ'ըսէին , Քարը ո՞վ պիտի
4 գլորցնէ մեզի դերեզմանին դուռէն , (Ու նայեցան տեսան որ քարը գլորցուած էր ,)
5 ինչու որ շատ մեծ էր : Ու ներս գերեզմանը մտնելով՝ երիտասարդ մը տեսան որ աջ կողմը նստեր էր ճերմակ պատմուճան հագած , ու
6 զարհուրեցան : Ան անիկա ըսաւ անոնց , Մի զարհուրիք . Յիսուս Նազովրեցին կը փնտռէք , որ խաչուեցաւ . անիկա յարութիւն առաւ , հոս չէ . ահա ան տեղը ուր որ դրին զանիկա .
7 Բայց գացէք՝ ըսէք անոր աշակերտներուն և Պետրոսին , թէ Ձեզմէ առաջ Գալիլեա

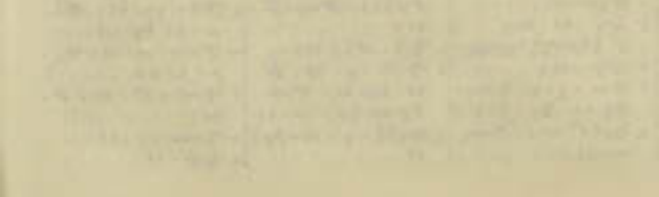

կ'երթայ , հոն պիտի տեսնէք անիկա՝ ինչպէս որ ձեզի ըսաւ : Եւ անոնք գացած ու ապչութիւնն բռնած՝ ելան ու փախան գերեզմանէն , և ոչ մէկու մը բան չըսին , քանզի կը վախնային :

9 Յիսուս մէկշաբթի առտուանց յարութիւն առած՝ առաջ Մարիամ Մագդալենացիին
10 երեւցաւ , որմէ եօթը դեւ հաներ էր : Ան նեկաւ գնաց անոնց պատմեց՝ որոնք անոր հետ
11 էին , երբոր առգ կ'բնէին ու կու լային : Իսկ անոնք երբոր լսեցին թէ կենդանի է և թէ իրեն երեւցաւ՝ չհաւատացին :
12 Անոր ուրիշ կերպարանքով երեւցաւ ա-
13 նոնցմէ երկուքին՝ որ գաշնով գացեր կ'եր-
14 թային : Ու անոնք գացին ուրիշներուն պատմեցին , ու անոնց ալ չհաւատացին :
Վերջը տասնմէկին երեւցաւ՝ երբոր սեղան նստած էին , ու երեսերին վրայիկ իրենց անհաւատութիւնը և սրտերնուն կարծրութիւնը , վասն զի որոնց որ տեսեր էր երեւցաւ՝ չհաւատացին :
15 Ու ըսաւ անոնց , Գացէք բոլոր աշխարհ , ու Աւետարանը քարոզեցէք բոլոր ստեղ-
16 ծուածներուն : Ան որ հաւատայ ու մկրտուի՝ պիտի փրկուի , Ինչ ան որ չհաւատայ՝
17 պիտի դատապարտուի : Եւ անոնք որ կը հաւատան , ասոնք նշաններէրը անոնց հետ պիտի երթան . Իմ անունովս դեւեր պիտի հանեն ,
18 Նոր լեզուներ պիտի խօսին . Զեռքերնին օձեր պիտի բռնեն , և թէ որ մահացու իմ-
19 մը խմեն , իրենց պիտի չվնասէ . Հիւանդներու վրայ ձեռք պիտի դնեն , ու անոնք պիտի առողջանան :
Ա՛րդ Տէրը անոնց հետ խօսելէն ետքը՝ երկինքը համբարձաւ , ու Աստուծոյ աջ կողմը
20 նստաւ : Եւ անոնք երթան ամէն տեղ կը քարոզեին , և Տէրը ամէն գործակից էր , Ու խօսքը կը հաստատէր անոր նշաններով որ անոնց հետը կ'երթային : Ամէն :

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍԻՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Զտահաս ատեաբանին յառաջաբանութիւնը։ 3 Եկեսարէ-
քին 10 ու հոյս Աթթիային յորմէ իւրն է։ 26 Եկեսարէքին ու
Աթթիային մարգարէութիւնը Քրիստոսի վերայ։ 27 Ցաճման
ձեւս ապրելի ձեռագրէ մը։ 40 Հաստատութիւն
մարգարէութիւնը Քրիստոսի 76 ի Ցովհաննէսին վերայ։

1 Որովհետեւ շատերը մեր միջէն հասատատ գոր-
ծած բաներուն վերայով եղած պատմութիւնը
2 կարգի դնելու ձեռք զարկին, ինչպէս որ
սկիզբէն աչքով տեսնողները և խօսքին սպա-
3 սաւորները մեզի տասնեցնցին մեզի, ինծ ալ
որ սկիզբէն ան ամէն բաներուն ճշդութեամբ
տեղեկացեր էի, յաջմար գտանցի ինկարդա-
4 գրել քեզի, ով պատուական Թէոփիլոս, որ
սորված բաներուդ տուղտութիւնը իմանաս։
5 Հերովդէս Հրեաստանի Հերոդիադ անուն
Աբիայի գասակարգութենէն Զաքարիա ա-
նուն քահանայ մը կար, որուն կինիկը Ահա-
րոնի ազգութենէն էր, և անոր անունը Էղի-
6 սաբեթ։ Եւ երկուքն ալ Աստուծոյ առջեւը
արդար էին, և Տէրոջը բոլոր պատուիրանք-
ներուն ու իրաւունքներուն մէջ անարատու-
7 թիւնով կը քալէին։ Եւ զաւակ չունէին, ին-
չու որ Եղիսաբեթ ամուլ էր, ու երկուքն ալ
օրերնին անցուցած էին։
8 Եւ երբոր անիկա իր գասակարգութենան
օրերը հասնելուն քահանայական պաշտօնը
9 կը կատարէր Աստուծոյ առջեւը, քահանայու-
թիւնան սովորութենանը պէս վիճակն ինկաւ որ
Տէրոջը տաճարը մտնէ խնկարկութիւն ընէ։
10 Եւ ժողովուրդին բոլոր բազմութիւնը դուրսը
11 աղօթք կ'ընէին ելած ատենը։ Եւ երևցաւ անոր՝ Տէրոջը հրեշտակը, որ կայ-
12 ներ էր խնկանկի սեղանին աջ կողմը։ Եւ Զա-
քարիա երբոր տեսաւ՝ շփոթեցաւ, ու անոր
13 վրայ վախ մը ինկաւ։ Եւ հրեշտակը ըսաւ
անոր։ Մի վախնար, Զաքարիա, ինչու որ քու
աղօթքդ լսուեցաւ, և քու կինդ Եղիսաբեթ
քեզի որդի մը պիտի ծնանի, ու կանուն անուս-
14 նը Յովհաննէս դնես։ Եւ քեզի ուրախու-
թիւն ու ցնծութիւն պիտի ըլլայ, և շատերը
անոր ծնանելուն վրայ պիտի ուրախանան.
15 ինչու որ Տէրոջը առջեւը մեծ պիտի ըլլայ, և
գինի ու օղի պիտի չխմէ. և դեռ իր մօրը
16 որովայնէն Սուրբ Հոգիով պիտի լեցուի։ Եւ
Իսրայէլի որդւոցմէ շատերը իրենց Տէր Աս-
17 տուծոյն պիտի դարձնէ։ Եւ ինքը անոր
առջեւէն պիտի գայ Եղիայեին հոգիովը ու զո-
րութիւնովը՝ հայրերուն սիրտերը որդւոցը
վրայ դարձնելու, և անհնազանդները՝ ար-
դարներուն խելացութենան, որ Տէրոջը քա-
18 նի կարգ ժողովուրդ մը պատրաստէ։ Եւ Զա-
քարիա բսաւ հրեշտակին, Ինչո՞վ պիտանա-
ռու բանը, որովհետեւ ես ծեր եմ, ու իմ կի-
19 նոջս օրերը անցուցած է։ Եւ հրեշտակը
պատասխան տալով բսաւ անոր, Ես եմ Գաբ-
րիէլը որ Աստուծոյ առջեւը կը կայնիմ, ու
խրկուեցայ քեզի գրուցելու և այս բաներուն
20 աւետեր քեզի տալու։ Եւ ահա Համր պի-
տի ըլլաս դուն, ու պիտի չկրնաս խօսիլ մին-
չեւ ան օրը՝ որ այս բաները ըլլան, քանզի
չհաւատացիր իմ խօսքերուս, որոնք իրենց
21 ատենին պիտի կատարուին։ Եւ ժողովուրդը
Զաքարիային կը սպասէր, և կը զարմանային
22 անոր տաճարին մէջ ուշանալուն վրայ։ Եւ
երբոր դուրս եկաւ՝ չէր կրնար խօսիլ անոնց
հետ. և իմացան որ տաճարին մէջ տեսիլք
մը տեսած է. ու ինքը նշանով կը խօսէր ա-
23 նոնց հետ, և համր կը կենար։ Եւ եղաւ որ
երբոր անոր պաշտօնին օրերը բլլնցան, իր տու-
24 նը գնաց։ Եւ ան օրերէն ետքը անոր կինը
Եղիսաբեթ յղացաւ, ու հինգ ամիս ինքզինք
25 քր կը պահէր, և կ'ըսէր, Այսպէս բրաւ ին-
ձի Տէրը — օրերս, որ ինձ նայելու հնա-
խատինքս մարդոց մէջէն վերցնելու։
26 Եւ վեցերորդ ամսուն մէջ Գաբրիէլ հրեշ-
տակը Աստուծմէ Գալիլեացւոց Նազարէթ մէկ
27 քաղաքը՝ որուն անունը Նազարէթ էր, Մէկ
կոյսի մը՝ մարդու մը նշանուած, որուն ա-
նունը Յովսէփ էր՝ Դաւիթի տունէն, և ան
28 կոյսին անունը Մարիամ էր։ Եւ հրեշտակը
անոր գալով բսաւ, Ողջոյն քեզ, ով շնորհ-
նեալ կին, Տէրը քու հետդ է. դուն կա-
29 նանց մէջ օրհնեալ ես։ Եւ անիկա տեսնե-
լով՝ անոր խօսքին վրայ շփոթեցաւ, ու ին-
քնիրեն կը մտածէր թէ ինչպէս բան պիտի ըլ-
30 լայ այս ողջոյնը։ Եւ հրեշտակը անոր բսաւ,

---

1 Եբր. բ. 3։ ա Պետ. ա. 1. բ Պետ. ա. 16։ ա Յովհ. ա. 1։
2 Մատ. ա. 1։ Յովհ. ա. 31։
3 Մատ. ա. 1։ Յովհ. ա. 31։
4 Գործ. ժե. 18. 21. 22։ ա Կոր. ե. 4։
5 Գործ. ա. 1։
6 Գործ. ա. 1։
7 Յովհ. ա. 31։
8 Մատ. բ. 1։
9 Ա Մատ. բ. 1։ Ղեւտ. ժգ. 17։ Յովհ. բ. 3։ Գործ. ա. 1։ Գործ. ի. 16։ Փիլ. բ. 8։
10 Ա Մատ. բ. 14։ ղա. 3։ Ղեւտ. ե. 7։ Թուոց ը. 18։ ա Մատ. իգ. 11։
11 Դան. ժ. 13։ ա Մատ. իգ. 19։ Եբր. ա. 14։
12 Դան. ը. 16։ իգ. 21. 22. 23։ Մատ. ժբ. 19։ Եբր. ա. 14։
13 Եսկ. ա. 7։ Դան. ը. 21։
14 Եսկ. ա. 7։
15 Դան. ը. 23։ Ես. ե. 1։ Թուոց ը. 3։ Դատ. ժգ. 4։ Ա Մատ. ա. 15։
16 Ես. խ. 1։ Ա Մատ. ա. 17։ Յովհ. ա. 33։
17 Մատ. գ. 1։ Մատ. ժա. 14։ Մատ. իա. 11։
18 Ծն. ժե. 8։ Դան. ը. 21։
19 Դան. ը. 16։ իգ. 21. 22. 23։ Մատ. ժբ. 19։ Եբր. ա. 14։
20 Եսկ. գ. 26։ իգ. 27։
21 Մատ. գ. 5։ ե։
22 Մատ. գ. 1։ Մատ. ժա. 14։ Մատ. իգ. 11։
23 Դան. ժե. 17։
24 Դան. ը. 16։ իգ. 21. 22. 23։ Մատ. ժբ. 19։ Եբր. ա. 14։
25 Ես. ի. 23։ Ես. ե. 1։ Ծն. լ. 23։ Ես. ա. 1։ Ծն. գ. 1։ Ծն. ե. 4։
26 Մատ. ա. 18։ Գլ. բ. 4. 5։
27 Դան. իգ. 23։ Ժ. 19։
28 Դատ. գ. 15։
29 Հմր. 12։

Մի վախենար , Մարիամ , ինչու որ Աստուծմէ
31 շնորհք գտար . Ահա պիտի յղանաս ու
որդի մը պիտի ծնանիս , և ՚անոր անունը
32 Յիսուս պիտի դնես . Անիկա մեծ պիտի լի-
նայ , ՚ու Բարձրելոյն Որդին պիտի կոչուի ,
և ՚Տէր Աստուած պիտի տայ անոր իր Հօրը
Դաւիթին աթոռը . ՚ու յակոբին տունը վը-
33 րայ յաւիտեան պիտի թագաւորէ , և անոր
34 թագաւորութիւնը վերջ պիտի չունենայ : Ո-
Մարիամ ըսաւ Հրեշտակին , Ի՞նչպէս պիտի
ըլլայ ատ բանը , որովհետև ես կրկին մարդ
35 չեմ գիտեր : Հրեշտակը պատասխան ա-
րաւ ըսաւ անոր , ՚Հոգին Սուրբ պիտի գայ
քեզի , ու Բարձրելոյն զօրութիւնը քու վը-
րադ հովանի պիտի ըլլայ . ուստի ան քեզմէ
ծնանելու սուրբը ՚Աստուծոյ Որդի պիտի ը-
36 սուի : Ու ահա քու ազգականդ Եղիսաբէթ
անիկա իր ծերութեան ատեն որդի յղա-
ցակով մը յղի է . ու ամիսկա ան անուղղ ըսուա-
37 ծին վիճակուղղ ամիսն է . Ինչու որ ՚Աստուծոյ
քովը բնաւ մէկ բան մը անհնարին չըլլար :
38 Ու Մարիամ ըսաւ , Ահա ես Տէրոջը ծառա-
յին եմ , քու ըսածիդ պէս ինծի ըլլայ ինծի :
ու հրեշտակը անոր քովէն գնաց :
39 Այն օրերը եղաւ Մարիամ ու արագութեամբ
40 լեռնակողմն ՚Յուդայի ՚ի քաղաքը գնաց : Ու
մտաւ Զաքարիայի տունը ու Եղիսաբէթին
41 բարև տուաւ : Ու եղաւ որ երբ լսեց Եղի-
սաբէթ Մարիամին բարևը , մանուկը անոր
որովայնին մէջը խաղաց , ու Եղիսաբէթ Սուրբ
42 Հոգիով լեցուեցաւ : Ու բարձր ձայնով մը
կանչեց ու ըսաւ , ՚Օրհնեալ ես դուն կանանց
մէջ , և օրհնեալ է քու որովայնիդ պտուղը :
43 Ու ասա ինծի ուրկէ՞ եղաւ , որ իմ Տէրոջս
44 մայրը ինծի գայ : Վասն զի ահա երբոր քու
բարևիդ ձայնը ականջիս եկաւ , մանուկը ո-
45 րովայնիս մէջը խաղաց ուրախութենէն : Ու
երանի անոր որ ՚հաւատացեր է , քանզի՞
պիտի կատարուի ան բաները որ Տէրոջմէ ը-
46 սուեցաւ իրեն : Ու Մարիամ ըսաւ , ՚Իմ ան-
47 ձրա կը մեծցընէ Տէրը , Ու իմ Հոգիս ուրա-
48 խացաւ իմ Փրկիչ Աստուծմս : Ինչու որ ՚իր
ազախինին խոնարհութեանը նայեցաւ , քան-
զի ահա ասկէ ետև ՚բոլոր ազգերը ինծի ե-
49 րանելի պիտի ըսեն : Վասն զի Հզօրը ՚ին-
ծի մեծամեծ բաներ ըրաւ , ու անոր Անուա-
50 նը սուրբ է : Ու ՚անոր ողորմութիւնը իրմէն
51 վախցողներուն վրայ է ազգէ ազգ : ՚Իր բա-
զուկովը զօրութիւն ցուցուց , ՚ցիրուցան ը-
րաւ ամբարտաւանութիւնը իրենց սրտին խոր-
52 հուրդովը : ՚Զօրաւորները իրենց աթոռներէն
53 իջեցուց , ու խոնարհներըը բարձրացուց : ՚Անօ-
թիները բարիքներով լեցուց , և հարուստները
54 պարապ ձամբեց : Օգնեցաւ իր Ծառային՝ Իս-
րայէլ յիշատակելով ՚ի ողորմութիւնը միաբ բե-
55 րելով , ՚ինչպէս որ խոստացաւ մեր Հայ-
րերուն Աբրահամին ու անոր սերունդին յա-
՚ւիտեան :
56 Ու Մարիամ անոր քովը երեք ամիսի չափ
կեցաւ , ու իր տունը դարձաւ :
57 Ու Եղիսաբէթին ծնանելու ժամանակը լը-
58 ցաւնցաւ , ու որդի մը ծնաւ : Ու յարեցին անոնք
որ անոր բոլորտիքը կը բնակէին՝ ու անոր
ազգականները , որ Տէրը անոր վրայ իր մեծ
ողորմութիւնը ցուցուց , և ՚անոր հետ կ'ու-
րախանային :
59 Ու եղաւ որ ՚ութերորդ օրը ազան թլփա-
տելու եկան , և զանիկա իր Հօրը անունովը
60 Զաքարիա կը կոչէին : Իսկ անոր մայրը պա-
տասխան տուաւ ու ըսաւ , ՚Չէ , Հապա Յով-
61 հաննէս պիտի կոչուի : Ու անոր ըսին թէ
Քու ազգականներուդ մէջ մէկը չկայ որ ա-
62 նունով կոչուի : Ուստի կ'ընէին անոր Հօրը թէ
63 ինչ ՚անունով կ'ուզէ որ անիկա կոչուի : Ան ալ
տախտակ մը ուզեց ու գրեց՝ ըսելով , ՚Յով-
հաննէս է ասոր անունը . ու ամէնքը զարմա-
64 ցան : ՚Ան խկզբն բացուեցաւ անոր բերանը
ու անոր լեզուն , և կը խօսէր ու կ'օրհնէր
65 զԱստուած : Ու վախ մը բնկաւ ան ամբողջ
վրայ՝ որոնք անոնց բոլորտիքը կը բնակէին .
ու ասա ամէն բաները Հրէաստանի բոլոր ՚լեռ-
66 նակողմը կը զրուցուէր : Ու ամէն լսողները
՚իրենց սիրտերուն մէջը գրին , ու կ'ըսէին ,
Արդեօք ասա ոտան ի՞նչ պիտի ըլլայ . ու ՚Տէ-
րոջը ձեռքը անոր հետ էր :
67 Ու անոր հայրը Զաքարիա ՚Սուրբ Հոգիով
68 լեցուաձ՝ մարգարէացաւ ու ըսաւ , ՚Օրհնեալ
ըլլայ Իսրայէլի Տէր Աստուածը՝ որ ՚այցելու-
թիւն եղաւ և իր ժողովուրդին փրկութիւն
69 ըրաւ . ՚Ու մեզի փրկութեան եղջիւր մը հա-
70 նեց իր Դաւիթի ծառային տունէն . (ՀինչպէՀս
որ ատրբերուն բերնովը խոստացաւ , որոնք

աչխարհի սկիզբէն ի վեր անոր մարդարէ-
71 ներէն էին ։) փրկութիւն մեր թշնամիներէն և
72 բոլոր մեզ ատողներուն ձեռքէն, Ողորմու-
թիւն բնելու մեր հայրերուն վրայ, և իր սուրբ
73 ուխտը մեռք բերելու, (Այն երդումը որ մեր
74 հօրը Աբրահամին բրաւ,) մեզի տալու, Որ
մեր թշնամիներուն ձեռքէն ազատուելով ա-
75 նանց վախի Ընդհիկա պաշտենք Սրբութիւ-
նով ու արդարութեամբ անոր առջևը մեր
76 կեանքի բոլոր օրերուն մէջ ։ Եւ դուն, ով մա-
նուկ, Բարձրելոյն մարդարէն պիտի կոչուիս,
Քանզի որ Տէրոջը երեսին առջևէն պիտի եր-
77 թաս՝ անոր ճամբաները պատրաստելու, Անոր
ժողովուրդին գիտցնելու Ընդհ փրկութիւնը
78 Իրենց մեղքերուն թողութիւնովը։ Մեր Ա-
ստուծոյն գթած ողորմութիւնովը, որով
Արեգակ ելլէնէ վերէն մեզի այցելութիւնն
79 եկաւ՝ Խաւարի և մահուան առուերի մէջ նըս-
տողներուն լոյս տալու, — մեր ոտքերը խա-
զաղութեան ճամբուն մէջ չխոկելու ։
80 Եւ տղան կը մեծնար ու կը զօրանար հո-
գիով, և անապատներուն մէջն էր մինչև ան
օրը՝ որ ինքը Իսրայէլին երեւցաւ ։

ԳԼ· Բ

1 Օգոստոս կայսրը կը հրամայէ աշխարհագիր ընել իր բոլոր
տերութիւնը մէջ։ 6 Քրիստոս Ծնունդը։ 8 Հրեշտակ մը ա-
ւետիս կու տայ հովիւներուն։ 13 Երկնային գունդ բանա-
կութիւն կ'օրհնէն գԱստուած Բերթողութիւն հասար։
21 Քրիստոս կը թլփատուի։ 22 առնուելը կը տարուի։ 25 Սի-
մէոն և Աննա կը մարգարեանան Քրիստոսի վրայով։ 40
Քրիստոս կը զարգանայ իմաստութիւնով։ 46 տաճարին մէջ
Հրեից վարդապետներուն հարցնելնիներ կ'ընէ։ 51 և իր
ծնողացը հնազանդ կը մնայ ։

1 Ու եղաւ որ այն օրերը Օգոստոս կայսրէն
2 հրամանն եղաւ՝ որ բոլոր աշխարհն գրուի։ (Այս
առջի աշխարհագիրը եղաւ Կիրենեոսին Սիւ-
րիայի վրայ կուսակալութիւնը ըրած առեներ ։)
3 Եւ ամէնքը կ'երթային աշխարհագիր մնալ,
4 յուր՝ ամէն մէկը իր քաղաքին մէջ ։ Յովսէփ ա-
ռ Դաւիթին Ղազարիէն Նազարէթի քաղաքէն եկաւ
դէպ ի Հրէաստան Դաւիթի քաղաքը՝ որ
Բեթղէհէմ կ'ըսուի։ (Ինքը Դաւիթի տունէն
5 ու ազգատոհմէն էր լսուելու համար ։) Աչխա-
րհագիր մնալու Մարիամին հետ մէկտեղ,
6 որ ան իր նշանածն էր, և յղի էր ։ Ու եղաւ
որ երբ անոնք հոն էին, անոր Ծնանելու օրե-
7 րը լրացան։ Եւ իր առաջնեկ որդին ծըն-
նաւ, ու խանձարուրով փաթթեց, և գանե-
կան մանուկը պառկեցուց, ընչու որ
իջեւանին մէջ իրենց տեղ չկար ։
8 Եւ այն տեղը հովիւներ կային գաշտի մէջ
կեցած, որոնք իրենց հօտերուն գիշերապահ
9 պահպանութիւնը կ'ընէին։ Եւ ահա Տէրոջը
հրեշտակը անոնց վրայ իջաւ, ու Տէրոջը փառ-
քը անոնց բոլորտիքը ժպտեցաւ։ Ու խիստ
10 շատ վախցան։ Եւ հրեշտակը բսաւ անոնց,
Մի վախնաք, ընչու որ ահա ես ձեզի մեծ
ուրախութիւնն աւետիս կու տամ՝ որ բոլոր
11 ժողովուրդին պիտի լլլայ ։ Վասն զի ձեզի
այսօր Փրկիչ մը ծնաւ Դաւիթի քաղաքին
12 մէջ, որ ինքը Քրիստոս Տէր է ։ Եւ ասիկա ձեզի
նշան մը լլլայ ։ Մանուկ մը պիտի գտնէք խան-
ձարուրով փաթթուած — մսուրի մէջ պառկած ։
13 Եւ իսկոյն ան հրեշտակին հետ երկնային
զօրքերու բազմութիւն մը եղաւ, որոնք գՍա-
14 ուած կ'օրհնէին ու կ'ըսէին, Բարձրեալ բար-
ձրութիւններու մէջ Աստուծոյ փառք ։ ու եր-
կրի վրայ հանգստութիւն, Մարդոց մէջ հա-
15 ճութիւն ։ Ու եղաւ որ երբ հրեշտակները
անոնցմէ երկինքը վերցան, հովիւները իրա-
րու ըսին, եկէք՝ մինչև Բեթլհէմ երթանք,
ու տեսնենք ինչ եղած բանը, որն որ
16 Տէրը մեզի յայտնց ։ Ու եկան արագութեամբ, և
գտան Մարիամն ու Յովսէփը և մանուկը
17 պառկած մսուրին մէջ ։ Ու երբոր տեսան՝ իմա-
ցուցին այն խօսքին վրայով՝ որ ասոնց մսուրին
18 համար իրենց պրսցաւեցաւ ։ Եւ ամէնքը որ
կը լսէին՝ կը զարմանային այն բաներուն վրայ
19 որ հովիւներուն իրենց կը պրսցէին ։ Բայց
Մարիամ ասոնց ամէն բաները կը պահէր, ու իր
20 սրտին մէջը կը մտածէր ։ Եւ հովիւները գար-
ձան, կը փառաւորէին ու կ'օրհնէին գԱս-
տուած ան ամէն բաներուն համար որ լսեցին
ու տեսան, ինչպէս որ իրենց պրսցաւած էր ։
21 Ու երբոր ութ օրերը լրան եղան Մանուկը
թլփատելու, Անոր անունը Յիսուս դրսե-
ցաւ, որ հրեշտակին կոչուած էր՝ դեռ ինքը
հղիի արտմէին մէջ չյղացած ։
22 Ու Մովսէսին օրէնքին համեմատ երբոր
անոնց մնձրութիւնն օրերը լրնցաւ, Երու-
սաղէմ տարին զանիկա Տէրոջը տալնիկ հանե-
23 լու ։ (Ինչպէս որ գրուած է Տէրոջը օրէնքին
մէջ, Թէ Արուն ամէն որ արգանդ կը բանայ
24 Տէրոջը սուրբ կոսի ։) Ու Տէրոջը օրէնքին

մէջ բառածին պէս ընծայ տալու՝ գոյզ մը
25 առարկայ կամ ազատելի երկու ձագ։ Եւ անոնց
երառագիի մէջ մարդ մը կայ՝ զրուն անուն
Ալեմ՝ ան մարդը զրգռ ու առաջա-
ձախոտ էր, և խրտչելի մխիթարա՝ ինքը կը
ազատէր ու Աստուծոյ Հոգին անոր վրայ էր։
26 Եւ անոր յայտնուած էր Աստուծոյ Հոգին՝ թէ
մինչ պիտի չտեսնէ, մինչեւ որ Տէրոջը Օծեալը
27 տեսնէ։ Եւ Հոգիով առաջորդ եկաւ ու երր-
որ ծնողքը բերին Յիսուս մանուկը՝ որ օրէն-
քին սովորութիւնը պէս անոր համար բնէն,
28 ինքն ալ զանիկա իր գիրկը առաւ, և օրհնեց
29 Աստուած ու բաւ, Այժ հիմա, ով Տէր, ար-
ձակեա քու ծառադ խաղաղութիւնով քու
30 խօսքիդ համեմատ։ Վասն զի իմ աչքերս տե-
31 սան քու փրկութիւնդ, Որ բոլոր ժողովուրդ-
32 ներուն առջեւ պատրաստեցիր, Լոյս մը հե-
թանոսներուն յայտնութեան, և փառք քու ի-
33 րայէլ ժողովուրդիդ։ Եւ Յովսէփ ու անոր
մայրը զարմացած էին ան բաներուն վրայ՝ որ
34 անոր համար կը խօսուէին։ Ու Սիմէօն օրհնեց
զանոնք, և անոր մօրը Մարիամին բաւ,
Ահա ան հաստատ Իսրայէլի մէջ շատ մարդոց
խլտալուն ու ելլալուն համար, Եւ հակառա-
կութեան նշանակ մը ըլլալու համար կեցած
35 է։ (Եւ քու սրտիդ ալ միաբ մը պիտի անցնի։)
որ սերունդէ շատ սրտերէն խորհուրդները յայտ-
նուին։
36 Եւ հոն էր Աննա մարգարէն փանուելի ազ-
գիկէ՝ Ասերի ցեղէն։ տարիքա իր օրերը շատ
անցուցած էր՝ երկուքեր հետ եղբօր տարի կո-
37 նադամէ իր կուսութեանը ժամանակէն, Եւ որ-
քան էր պրեպէ այնպէս տարի տարի,
որ տաճարէն չէր զատուեր, հապա ծոմով և
աղօթքով Աստուծոյ ծառայութիւն կ՚ընէր գի-
38 շեր ու ցորեկ։ Եւ տարիքա նոյն ժամուն եկաւ,
ու Տէրոջը գոհութիւն կու տար, ու անոր
վրայով կը խօսէր ան ամենուն՝ որոնք Երու-
սաղէմի մէջ փրկութիւնն կը սպասէին։
39 Ու երբոր ամէն բան կատարեցին Տէրոջը
օրէնքին համեմատ, նորէն Գալիլեա գացին
40 իրենց ղազարէի քաղաքը։ Եւ մանուկը կը
մեծնար ու հզօրանար՝ իմաստութիւնով լեցուած,
և Աստուծոյ շնորհքը անոր
վրայ էր։
41 Եւ անոր ծնողքը տարին տարի զատիկը սո-
42 նին կ՚երթային։ Ու երբոր տասներկու տարեկան եղաւ, տարիքին սովո-
րութիւնովը պէս երբոր անոնք երուսաղէմ էն-
43 քան, երբոր տօնական օրերը լրացան, երբոր
դարձան, Յիսուս մնաց երուսաղէմ
Յովսէփ ու անոր մայրը չգի-
44 տեր։ Հապա կարծելով թէ անիկա ճամբորդ-
ներուն հետ է, մէկ օրուան ճամբայ գացին,
ու կը փնտռէին զանիկա ազգականներուն
45 և ճանչցողներուն մէջը։ Ու երբոր չգտան՝
նորէն երուսաղէմ դարձան անիկա փնտռե-
46 լու։ Ու եղաւ որ երեք օրէն հետը տաճարին
մէջը գտան զանիկա, որ վարդապետներուն
հետ նստեր էր, անոնց ականջ կ՚դնէր ու անոնց
47 հարցնէր։ Եւ ամէն անոր ականջ դնողներն
ալ կը զարմանային անոր խելամտութիւն-
48 ներ ու պատասխաններուն վրայ։ Ու երբոր
անոնք անիկա տեսան՝ ապշած մնացին։ և անոր մայ-
րը բաւ անոր, Որդեակ, ինչո՞ւ համար մեզ
այդպէս ըրիր։ ահա քու հայրդ ու ես
49 խիստ վշտացած քեզ կը փնտռէինք։ Եւ ան-
աւ անոնց, Ինչո՞ւ կը փնտռէիք զիս։ չգի՞ք
գիտեր թէ ինծի պէտք է որ իմ Հօրս տանը
50 բանամ։ Եւ անոնք չհասկըցան ան խօսքը որ
51 իրենց ըրաւ։ Եւ իջաւ անոնց հետ ու
գնաց Նազարէթ, և անոնց հնազանդ էր։
Անոր մայրը ան ամէն խօսքերը իր սրտին
մէջ կը պահէր։
52 Եւ Յիսուս կը չարդ անար իմաստութիւնով
ու հասակով, և Աստուծմէ ու մարդ ոսկի չը-
նարհք ընդունէր։

ԳԼ. Գ

1 Յովհաննէսին քարոզութիւնը և մկրտութիւնը։ 15 անոր վկայութիւնը վրայով հասոյ։ 23 Հերովէս կը բանտարկի զՅովհաննէս։ 21 մկրտուած կը մկրտի։ 22 երկնքէն գալ յայտնութիւն կ՚ըլլայ իրեն համար։ 23 Յիսուսի տոհմը։ և ազգաբանութիւնը Յովսեփեան մինչեւ Ենոսէ հասնելով։

1 Տիբերիոս կայսրին իշխ ու տարի եղած ատեն, ու Հինդ երբոր տարին՝ Պոնտացի Պիղատոսին Հրէաստանի վրայ կուսակալութիւն ըրած ա-
տենը, ու Հերովդէսին Գալիլեացւոց վրայ չորրորդ տետրարքութեան առնեը, և անոր եղբօ-
րը Փիլիպպոսին Իտուրեացւոց և Տրաքոնա-
ցւոց երկրին վրայ չորրորդ տետրարքութեան ա-
տենը, և Լիսանիոսին Աբիլինեացւոց վրայ չոր-
2 րորդ տետրարքութեան առնեը, Հանապետ ու
կայսրապետի քահանայապետութեան առնեը՝
Աստուծոյ խօսքը եղաւ Զաքարիայի որդւոյն
3 Յովհաննէսին վրայ անապատին մէջ։ Ու ա-
նիկա եկաւ Յորդանանայ բոլոր կողմերը, և
ապաշխարութեան մկրտութիւն կը քարոզէր
4 մեղաց թողութիւնին համար։ Ինչպէս որ նսայի
մարգարէին խօսքերուն գրքին մէջ գրուած

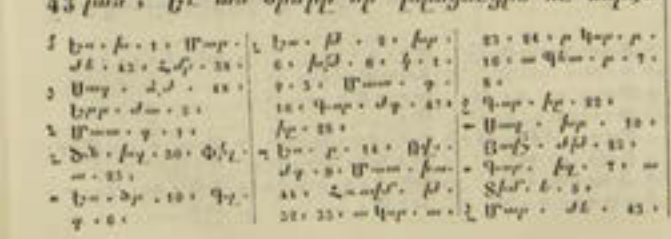

լ՝ ըսելով , ᵗԱնապատի մէջ կանչողին ձայնը ,
Ցերեկը ճամբան պատրաստեցէք , անապ շա-
5 հիները չիսկեցէք . Ամէն ձոր պիտի լեցուի ,
և ամէն լեռ ու բլուր պիտի ցածնայ , և ծռ-
ոը պիտի չիսկուի , ու խոստոտ բարտ տեղ-
6 րը հարթ ճամբաներ պիտի ըլլան . ᵘԵւ ամէն
մարմին Աստուծոյ փրկութիւնը պիտի տեսնէ .
7 Ո՛ւ Իսկն ամբոխը եկողը մկրտելու բա-
ղանեաց բաներ . Ովժնեաց ձեզի , որ խոս-
ցուց ձեզի գալու բարկութենէն փախչիլ .
8 Ուրեմն ապաշխարութեան արժանաւոր պը-
տուղներ բերէք , և մի սկսիք ձեր նեղոսի ի ին
ըսել իրեր Մենք մեզի Հայր՝ Աբրահամը ու-
նինք . քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ Աստուած
կարող է ասոր քարերէս Աբրահամին որդիներ
9 հանելու . Ահ հիմա կացինը ծառերուն ար-
մատին քովը կը դրուի . Ամէն ծառ
որ բարի պտուղ չբերէր , կը կարուի ու կը
10 րակը կը ձգուի . Եւ ժողովրդակաները կը հար-
ցընէին իրեն ու կ՚ըսէին , Ուրեմն ի՞նչ բնենք .
11 Պատասխան տուաւ ու ըսաւ անոնց , ᵇՈվ որ
երկու հանդերձ ունի , իմաց չունեցողին
տայ . և ով որ կերակուր ունի , նոյնպէս բնէ .
12 ᶜՄաքսաւորներ ալ եկան մկրտուելու , ու ը-
սին անոր , Վարդապետ , մենք ի՞նչ բնենք .
13 Ան ալ ըսաւ անոնց , Ձեզի հրամայուածէն
14 աւելի բան չպահանջէք . Զինուորներն ալ
կը հարցընէին անոր ու կ՚ըսէին , Եւ մենք
ի՞նչ բնենք . ըսաւ անոնց , Մէկը մի հարթա-
ստահարէք , ու ձչու չ ընչ պրպտարարքիւն
մի բնէք , ու ձեր թոշակովը բաւականացէք .
15 Երբոր ժողովուրդը կը սպասէր , և ամէնքը
իրենց սրտերուն մէջ կը մտածէին Յովհաննէ-
սին Հասնոր՝ իմ ան է արդեօք Քրիստոսը ,
16 Յովհաննէս պատասխան տուաւ ամէնուն ու
ըսաւ , ᵈԵս ձեզ ջրով կը մկրտեմ , բայց ինձ-
մէ ուժեղ զօրաւորը կու գայ , որես անոր
կօշիկներուն կապերը քակելու արժանի չեմ ,
անիկա ձեզ պիտի մկրտէ Հոգւով Սրբով
17 և կրակով . Որուն հնձանացը իր ձեռքն է ,
և իր կալը պիտի մաքրէ , ᵉու ցորենը իր ամ-
բարը պիտի մտցնէ , և յարդը չմարելու կրա-
18 կով պիտի այրէ . Ուրիշ շատ բաներ ալ կը
քարոզէր՝ ժողովուրդը յորդորելով .
19 Իսկայն Հերովդէս չորրորդապետը անկէ յան-
դիմանալով իր ᵍեղբօրը կնկանը Հերովդիա-
յին համար , և բոլոր չարութիւններուն հա-
20 մար որ Հերովդէս գործեց , Ան ամենուն վր-
այս ա ալ աւելցուց , որ Յովհաննէսը բան-
տի մէջ գոցեց .

21 Ո՛ւ երբոր մկրտուելու բոլոր ժողովուրդը ,
և Իսուս ալ մկրտուելով՝ աղօթք կ՚ընէր ,
22 երկինքը բացուեցաւ , Եւ Սուրբ Հոգին մարմ-
նաւոր երեւութով աղաւնիի պէս անոր վրայ
իջաւ , ու երկինքէն ձայն մը եկաւ՝ որ կ՚ըսէր ,
Դուն ես իմ սիրելի Որդիս , քեզի հաճեցայ .
23 Եւ ինքը Իսուս սկսեր էր դրեթէ երե-
սուն տարեկան բլլալ , որ (ինչպէս կը կար-
ծուէր) Յովսեփին որդին էր , որ ան
24 Հեզիին , որ ան Մատաթին , Որ ան Ղեւիին , որ
ան Մեղքիին , որ ան Յաննէքին , որ ան Յովսե-
25 փին , Որ ան Մատաթիային , որ ան Ամոսին ,
որ ան Նաւումին , որ ան Եսղիին , որ ան Նան-
26 գէին , Որ ան Մաաթին , որ ան Մատաթիա-
յին , որ ան Սեմէիին , որ ան Յովսեփին , որ
27 ան Յուդայիին , Որ ան Յովհաննայիին , որ ան
Րեսային , որ ան Զորաբաբէլին , որ ան Սա-
28 ղաթիէլին , որ ան Նէրիին , Որ ան Մեղքիին ,
որ ան Ադդիին , որ ան Կոսամին , որ ան Եղ-
29 մադդին , որ ան Էրին , Որ ան Յովսեսին ,
որ ան Եղիազարին , որ ան Յորիմին , որ ան
30 Մատաթին , որ ան Ղեւիին , Որ ան Սիմէոնին ,
որ ան Յուդայիին , որ ան Յովսեփին , որ ան
31 Յոնանէին , որ ան Եղիակիմին , Որ ան Մե-
լեային , որ ան Մայնանին , որ ան Մատա-
թային , ᵏոր ան Նաթանին , ˡոր ան Դաւիթին ,
32 ᵐՈր ան Յեսսէին , որ ան Ովբեդին , որ ան
Բոոսին , որ ան Սալմոնին , որ ան Նաասոնին ,
33 Որ ան Ամինադաբին , որ ան Արամին , որ ան
Եսրոնին , որ ան Փարեսին , որ ան Յուդային ,
34 Որ ան Յակոբին , որ ան Իսահակին , որ ան
Աբրահամին , ⁿոր ան Թարային , որ ան Նա-
35 քորին , Որ ան Սերուգին , որ ան Ռագա-
ւին , որ ան Փալեկին , որ ան Եբերին , որ ան
36 Սալային , ᵒՈր ան Կայնանին , որ ան Արփաք-
սադին , ᵖոր ան Սեմին , որ ան Նոյին , որ ան
37 Ղամեքին , Որ ան Մաթուսալային , որ ան
Ենովքին , որ ան Յարէդին , որ ան Մահա-
38 լիլէլին , որ ան Կայնանին , Որ ան Ենոսին ,
որ ան Սեթին , որ ան Ադամին , ᵠոր ան Աս-
տուծոյ .

Գլ . Դ

1 Եւ ᵃԻսուս Հոգւով Սրբով լեցուած՝ Յոր-
դանանէն դարձաւ , ᵇու Հոգին անապատը

ը Ես . խ . 3 . Մատ . գ . 3 . Մար . ա . 2 . Ես . ա . 3 . Ես . ա . 4 . Ես . զբ . 8 . Ես . ծբ . 10 . Գէ . բ . 10 . 5 Մատ . գ . 7 . 6 Մատ . է . 19 . 7 Դտ . բ . 37 . 8 Գէ . ժա . 41 . բ . Գբ . բ . 14 . Ես . բ . 14 . 16 . Ես . գ . 17 . գ . 20 . 9 Մատ . խ . 33 . Գէ . է . 29 . 10 Գէ . ԺԲ . 8 . 11 Ես . իգ . 1 . Գէ . ԺԲ . 11 . 12 Մատ . գ . 11 . Մար . ա . 8 . Ես . ԺԲ . 12 . Մատ . ԺԳ . 30 . 13 Մատ . գ . 11 . 14 Մկբ . գ . 14 . Մատ . ԺԳ . 30 . 15 Մատ . ԺԳ . 3 . Մատ . գ . 11 . 16 Ես . ԽԵ . 4 . Ես . ԽԴ . 3 . Մատ . գ . 11 . Մար . ա . 7 . Ղկ . գ . 16 . Յհ . ա . 26 . Գործ . ժգ . 25 . 17 Մատ . գ . 12 . Ղկ . գ . 17 . 18 Ղկ . գ . 18 . 19 Մատ . ԺԴ . 3 . Մար . զ . 17 . Ղկ . գ . 19 . 20 Ղկ . գ . 3 . Մար . ա . 4 . Ղկ . գ . 5 . Յհ . ա . 28 . 21 Մատ . գ . 13 . Մար . ա . 9 . Ղկ . գ . 21 . 22 Ես . ԽԲ . 1 . Մատ . գ . 16 . Մար . ա . 10 . Ղկ . գ . 22 . Յհ . ա . 32 . Գործ . ժ . 38 . Ա Կր . ա . 8 . Ես . ԽԲ . 1 . Ես . ԽԲ . 1 . Ես . ԽԲ . 1

2 տարուեցաւ, եւ քառասուն օր Պատանեցաւն
փոքունեցաւ. Զի այն օրերը բան մը չկերաւ,
և այն չորեք բիւնեցաւն ետև անօթիեցաւ։
3 Ու Սատանան բսաւ անոր, Թէ որ Աստուածոյ Որդի ես ես, բսէ սա քարին որ հաց ըլլայ։
4 Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու բսաւ, Գրուած է Թէ Ոչ միայն հացով կ'ապրի մարդ հապա Աստուծոյ ամէն խօսքովը։
5 Եւ Սատանան ալ կոր բարձր լեռ մը հանեցուց զանիկա, աշխարհի բոլոր թագաւորութիւնները ցուցուց անոր ալ կոր վայրկեանի մը
6 մէջ։ Եւ Սատանան բսաւ անոր, Ես ամէն իշխանութիւնը ու անոնց փառքը քեզի պիտի տամ, Զի ինծի որ իւնեցած է, և
7 որու որ ուզեմ կու տամ անիկա. Ուրեմն Թէ որ դուն իմ առջեւս երկրպագութիւն ընես,
8 նէնա ամէնը քեզի ըլլայ։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ անոր ու բսաւ, Գրուած է Թէ Քու Տէր Աստուածդ երկրպագութիւն ընես ու միայն զանիկա պաշտես։
9 Եւ զանիկա տարաւ Երուսաղէմ ու տաճարին աշտարակին վրայ կոյնեցուց, ու բսաւ անոր, Թէ որ դուն Աստուծոյ Որդի ես ես, քեզ
10 ասկէ վար ձգէ. Զի գրուած է Թէ Իր հրեշտակներուն պիտի պատուիրէ քեզի համար
11 որ քեզ պահեն. Ու ձեռ քերնեուն վրայ պիտի վերցունեն քեզ, որ չըլլայ Թէ ոտքդ քարի
12 զարնես։ Եւ Յիսուս պատասխան տուաւ ու բսաւ անոր, Բսուած է Թէ Քու Տէր Աստուածդ չփորձես։
13 Ու երբոր Սատանան ամէն փորձութիւնը կատարեց, հանեն մը եւ կերաւ անկէ։
14 Եւ Յիսուս Հոգիին զօրութիւնովը Գալիլիա դարձաւ, ու անոր համբաւը ան գաւառին
15 որ քիչ ամէն կողմերը տարածուեցաւ։ Եւ ինքը անոնց ժողովարաններուն մէջը կը սորվեցունէր, ու ամէնէն կը փառաւորուէր։
16 Ու եկաւ Նազարէթ ուր որ ինքը մեծցած էր, և իր սովորութիւնովը պէս Շաբաթի օրը
17 մտաւ ժողովարանը, ու ելաւ որ կարդայ։ Եւ տուին անոր Եսայի մարգարէին գիրքը. ու երբոր գիրքը բացաւ, գտաւ ան տեղը ուր
18 որ գրուած էր, Տէրոջը Հոգին իմ վրաս է. Քանի որ զիս օծեց աղքատներուն աւետարան քարոզելու. զիս խրկեց կոտրած սիրտ
19 ունեցողները բժշկելու. Գերիներուն ազատութիւն՝ և կոյրերուն տեսութիւն քարոզելու. Հարատահարեալները արձակներ ազատ իրենց տալու. Տէրոջը ընդունելի տարին քարոզելու։
20 Եւ գիրքը գոցելով՝ սուտ ազատաւ օրին ու նստաւ. և ժողովարանը եղողներուն ամէնը
21 աչքերնին անոր կը նայէին։ Եւ սկսաւ անոնց բսել, Այսօր սա գրուածը կատարուեցաւ ուշերնիդ։
22 Ու անոր ականջներնը բնկեցին։ Եւ ամէնքը անոր վրայ կը վկայէին, ու կը զարմանային անոր բերնէն ելած շնորհալի խօսքերուն վրայ, ու կ'բսէին, Այնիկա Յովսեփին որդին չէ՞։ Եւ բսաւ անոնց, Իրաւ որ դուք ինծի պիտի բսէք սա առակը, Բժիշկ, բուն ձեզի բժշկի. Ինչպիսի բաներ բնկեցինք որ կատարեցուցած էք հոս ալ բրէ քու
24 բոլոր քիրք մէջ։ Եւ բսաւ, Ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի, Թէ Մարգարէ մը իր քաղաքին մէջ
25 բնդ ունելի չէ։ Եւ ճիրտ կ'բսեմ ձեզի, Թէ Շատ այրեր այրիներ կային Եղիայեի օրերը Իսրայէլի մէջ, երբոր երեք տարի ու վեց ամիս երկինքը գոցուեցաւ, անանկ որ մեծ սով
26 եղաւ բոլոր երկրին մէջ. Բայց Եղիա անոնցմէ մէկուն չխրկուեցաւ, հապա Սիդովնա Սարեփթա քաղաքին մէջ որբեւայր կնոջ
27 մը։ Եւ շատ բորոտներ կային Իսրայէլի մէջ Եղիսէ մարգարէին ատենը, ու անոնցմէ մէկը չմաքրուեցաւ, հապա Սիւրիակ Նեեման Ասորին։
28 Եւ ժողովարանին մէջ ամէնքն ալ բարկութիւնով լեցուեցան երբոր սա խօսքերը բսեցին.
29 Ու ելան անիկա քաղաքէն դուրս հանեցին, և տարին զանիկա մինչև ան լեռանը ցցուած ծայրը, որուն վրայ իրենց քաղաքը շինուած էր, որ զանիկա բարձր տեղէն վար ձգեն։
30 Բայց ինքը անոնց մէջէն անցաւ գնաց։
31 Եւ իջաւ Գալիլիայի Կափառնայում քաղաքը, ու շաբաթի օրերը կը սորվեցունէր անոնց։
32 Եւ կը զարմանային անոր վարդապետութիւնովը վրայ, Զի իշխանութիւնով էր անոր
33 խօսքը։ Եւ ժողովարանին մէջ մարդ մը կար, որ պիղծ դեւի ոգի ունէր, ու մեծ ձայնով
34 մը ազաղակեց՝ Բսելով, Թող տուր, դուն մեզի հետ ի՞նչ բան ունիս, Յիսուս Նազովրեցի. միթէ մեզ կորսնցունելու եկար. Գիտեմ քեզ
35 ով ես, Աստուծոյ Սուրբը։ Եւ Յիսուս սաստեց անոր բսելով, Գազանանձ ու ելլ ասկէ. ու գետ զանիկա Դեւը քանի մը հոգիներ գետինը գցելուն, և ելաւ անկէ, ու իրեան մը
36 չտուաւ անոր։ Եւ զարմանք եկաւ ամէնուն վրայ, և իրարու հետ կը խօսէին ու կ'բսէին, Ան ի՞նչ խօսք է, որ իշխանութիւնով և զօրութիւնով կը հրամայէ պիղծ ոգիներուն, ու
37 կ'ելլեն։ Եւ անոր համբաւը տարածուեցաւ շրջակայ գաւառին ամէն տեղերը։
38 Ու ժողովարանէն ելլելով՝ Սիմոնին տունը

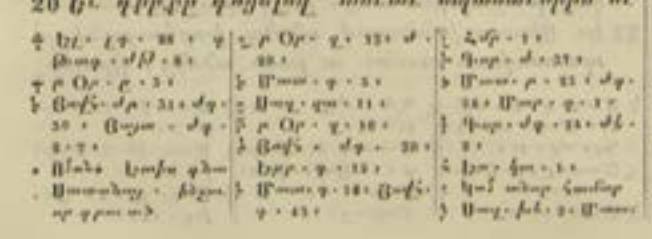

39 մեռաւ։ Սիմոնին զգալանդն ոչ առաւել կ՚երեւիլ
կը տանջուէր, ու անոր համար ապաչեցին
40 իրեն։ Եւ Յիսուս անոր վրայ կոյնելով՝ առա-
ւել չերեսին, որ խոզուց գաներկու։ Եւ չուտ մը
երա. ու անոնց ապաստարան ի՚ր ընկեր։
41 Եւ արեւը մարդը մեռած առներ՝ ամէն անոնք
որ ունէին ուժական ուժական ցաւերով հիւանդ-
ներ՝ իրեն բերին գանոնք. ինքն ոչ անոնցմէ
ամէն մէկուն վրայ ձեռք դնելով՝ բժշկեց
42 գանոնք։ Գիւղեր ոչ կ՚երթէին չառաքելն, կ՚ա-
զապակէին ու կ՚բաժնին իրէ Գուն ես Քրիստոս՝
Աստուծոյ Որդին։ Ու ինքը կը սաստեր ու
խոզ չէր տար անոնց որ խոսին, ընչու որ գի-
տէին իրէ ինքը Քրիստոսն է։
43 Եւ երբոր ցորեկ եղաւ՝ երա. ու գնաց ա-
նապատ տեղ մը, և ժողովուրդները կը փըն-
տռէին գանիկա. եկան մինչև անոր, ու կը
44 սոխակէին գանիկա որ իրենցմէ չերթայ. քանզի
անիկա բաւ անոնց, Գնաք է ինծի որ ուրիշ
քաղաքներու ալ Աստուծոյ խոզութիւնը
քարոզեմ, քանզի ասոր համար խրկուած
45 եմ։ Ու Գալիլեացւոյ ժողովարաններուն մէջ
կը քարոզէր։

ԳԼ. Ե

1 Քրիստոս Գեննեսարեթ նաւը նստած՝ կը տեսնէ Յովհաննէս։ 4 և Սիմոնէ հրամայէ որսալ մէկ կը յանդգնի իրէ Գեննեսարեթ ու անոր բնակիչները մարդոց որսորդներ պիտի ընէ։ 12 Քրիստոս բորոտը կը մաքրէ։ 18 անապատ տեղ մը քարոզած՝ ապրիլը կ՚ընդ։ 24 անդամալոյծ մը կը բժշկէ։ 27 իրեն կը կանչէ Մատթէոս մաքսաւորը։ 29 Աստուածպետ հետ հաց կ՚ուտէ։ 34 և կը հոմանշանի իրէ իր հարսնառներն հետ ատոնցմէ ետքը պիտի երթան ու ծոմ պահեն։

1 Ա. Եղաւ որ երբ ժողովուրդը անոր բոլոր-
տիքը դիրուելեար Աստուծոյ խոսքը լսելու
համար, ինքն ալ Գեննեսարեթի ծովակին քո-
2 մը կեցեր էր։ Ու տեսաւ երկու նաւեր որ
ծովակին քովը կեցեր էին, և ձկնորսները
անոնց մէջէն եջած՝ ուռկանները կը լուային։
3 Ինքը ան նաւերուն մէկուն մէջը մտաւ որ
Սիմոնինն էր, և ազատից անոր որ քիչ մը
ցամաքէն դէպի մէջը տանի. և նստելով նա-
ւուն մէջէն ժողովուրդներուն կը ազդիցնէր։
4 Ու երբոր խոսելէն դադարեցաւ՝ բաւ Սի-
մոնին, Աստղ տար դէպ՝ի խորութենկը,
5 և ուռկանները ձգեցէք ձուկի որսալու։ Եւ
Սիմոն պատասխան ատաւ բաւ անոր, Վար-
դապետ, բոլոր գիշերս աշխատեցանք ու բան
մը չբռնեցինք, բայց քու խոսքիդ համար
6 ուռկանը ձգեմ։ Ու երբոր ասա բրին՝ խիստ
շատ ձուկեր ժողվեցին մէջը, ու իրենց ուռ-
7 կանը կը պատռտէր։ Եւ ընկերներուն որ գան
նաւուն մէջ եղող իրենց ընկերներուն որ գան
ան օգնեն իրենց։ և եկան ու երկու նաւերն ալ
8 լեցուցին, մինչև որ ընկղմելու մեռ էին։ Սի-
մոն Պետրոս երբոր տեսաւ՝ Յիսուսի ծունկը-
բաւն ինկաւ ու բաւ, Տէր, հեմ քովէս մեկ-
գի գնա, ընչու որ ես մեզաւոր մարդ մըն
9 եմ։ վասն զի ապշութիւնը պատեց գանիկա
և անոր հետը եղող ամէնը՝ ան իրենց բռնած
10 ձուկերուն որսին համար։ Նոյնպէս ալ Զե-
բեդեայի որդիքը Յակոբոս և Յովհաննէս,
որոնք Սիմոնին ընկերներն էին։ ու Յիսուս
բաւ Սիմոնին, Մի վախնար, ասկէ հետև
11 մարդոց որսորդ պիտի ըլլաս։ Եւ նաւերը
ցամաքը հանելով՝ ամէն բան թողուցին ու
անոր հետևեցան գացին։
12 Ու եղաւ որ երբ ինքը քաղաքին մը մէջ
էր, ահա մէկ մարդ մը բորոտութիւնով լե-
ցուն՝ երբոր Յիսուսը տեսաւ, երեսին վրայ
իյնալով աղաչեց անոր ու բաւ, Տէր, եթէ
13 որ ուզես՝ կրնաս զիս մաքրել։ Եւ Յիսուս իր
ձեռքը երկնցընելով գանիկա անոր, ու բաւ,
Կ՚ուզեմ՝ մաքրուէ։ և չուտ մը բորոտութիւնը
14 անկէ գնաց։ Ու ինքը պատուիրեց անոր որ
մէկու մը չըսէ, Հապա երթ, գնա քեզ քա-
հանային ցուցուր, և Մովսէսին պատուիրա-
ծին պէս քու մաքրուելուդ բնծան առ՝ ա-
15 նոնց վկայութիւն ըլլար համար։ Եւ անոր
վրայով խօսքը աւելի կը տարածուէր. ու շատ
ժողովուրդներ կը ժողվուէին մարդիկ բնելու,
և անով իրենց հիւանդութիւններէն բժշկուէ-
16 լու։ Ու ինքը անապատ տեղեր կը քա-
շուէր և աղօթք կ՚ընէր։
17 Ա. եղաւ որ մէկ օր մը ինքը կը սորվեցնէր,
ու փարիսեցիներ և օրէնսից վարդապետներ
նստած էին, որոնք Գալիլեայէ ու Հրէաստա-
նէ ու Երուսաղէմի բոլոր գիւղաքաղաքներէն
ժողված էին. ու Տէրոջը զօրութիւնը ներկայ
18 էր անոնք բժշկելու։ Ու ահա մարդ մը մար-
դիկ մէկ անդ անկողնով մարդ մը մտնելով
բերին, և ետքը կը փնտռէին թէ ինչպէս զա-
նիկա ներս բերեն ու դնեն անոր առջևը.
19 Ու երբոր բազմութենէն հասկ չէին գտներ
որ անկէ ներս բերեն անիկա, ամբարձին վր-
րայ երան, և գանիկա կղմինտրներուն միջէն
մտնելով միջտեղը Յիսուսին առջևը իջուցու-
20 ցին։ Եւ անիկա տեսնելով անոնց հաւատքը
բաւ անոր, Ով մարդ, քու մեղքերդ քեզի
21 ներուած են։ Եւ դպիրներն ու փարիսեցի-
ներ սկսան խորհիլ ու բանել, Ո՞վ է ասիկա
որ հայհոյութիւններ կը խօսի. Աստուծմէ զատ
ո՞վ կրնայ մեղքերը ներել։
22 Եւ Յիսուս խելամտելով անոնց խորհուրդները
պատասխան տուաւ ու բաւ անոնց, Ինչու

23 Նաւդ մէջ ի՞նչ կը խորհիք ։ Ո՞րը աւելի դիւրին է , ըսել մեղքերդ քեզի ներուած են՝ ը-
24 անոր , թէ ելիր ու քալէ՝ ըսելը ։ Բայց որպէս զի դիտնաք թէ Որդին մարդոյ իշխանութիւն ունի երկրի վրայ մեղքերու թողութիւն ընելու , (ըսաւ անդամալոյծին ,) Քեզի կ՚ըսեմ , ելիր վերհիգ առ ու տունդ դնա ։
25 Անոր ալ իսկոյն անոնց առջեւը ելաւ , ու վրան առաւ ինչ բանի վրայ որ պառկած էր , և դնաց իր տունը , ու Աստուծոյ փառք կու-
26 տար ։ Եւ ամէնքը սաստած մնացին , ու Աստուծոյ փառք կու տային , և վախով լեցուած՝ կ՚ըսէին թէ Այսօր նշանաւոր բաներ տեսանք ։
27 Եւ ասոնց բաներէն ետև ելաւ անդ , ու տե-սաւ մէկ մաքսատուր մը՝ որուն անունը Ղեւի էր , որ մաքսի բեդաւնելու տեղը նստեր էր , Ինծի հետեւէ ։ Ան ալ թո-
28 ղուց ամէնը և ելաւ դնաց անոր ետևէն ։ Ու
29 Ղեւի անոր մեծ կազմակերպութիւն մը ըրաւ իր տանը մէջ ։ Եւ շատ բազմութիւն կար մաքսաւորներու և ուրիշներու՝ որ անոնց հետ անկո-
30 նաներ էին ։ Եւ անոնց գրիչներէն ու փարիսեցիներէն տրտնջալ կ՚ըսէին անոր աշակերտներուն ու կ՚ըսէին , Ինչո՞ւ համար մաքսաւորներուն և մեղաւորներուն հետ կ՚ուտէք
31 ու կը խմէք ։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց , Առողջներուն բժիշկ պէտք չէ ,
32 հապա հիւանդներուն ։ Ես արդարներէն կանչելու չեկայ , հապա մեղաւորներն՝ ապաշխարութեան ։
33 Անոնք ալ ըսին անոր , Ինչո՞ւ Յովհաննէսի աշակերտները շատ անգամ ծոմ կը պահեն և ազօթքներ կ՚ընեն , նոյնպէս ալ փարիսեցւոց , բայց քուկինները կ՚ուտեն
34 ու կը խմեն ։ Անոնք ալ ըսաւ անոնց , Կրնա՞ք հարսնեքրոջ ատեղը ծոմ պահել մինչ փեսան որ
35 միասին հրնոյ հետն է ։ Բայց օրեր պիտի գան՝ որ երբ փեսան իրենցմէ վերցուի , հապա ան-
36 օրերը ծոմ պիտի պահեն ։ Առակ մըն ալ ըսաւ անոնց , Թէ Մէկը չգգեր նոր լաթի կտոր հին հանդերձի վրայ . եթէ ոչ՝ ան նորը պատառատած ալ կ՚ընէ , ու հինցածին հետ ալ
37 չհամաձայներ ան նոր լաթին եղած կտորը ։ Եւ մէկը նոր գինին հին տիկերու մէջ չդներ . եթէ ոչ՝ նոր գինին տիկերը կը պատառէ ,
38 ինքը կը թափի ու տիկերը կը կորնչին ։ Հապա նոր գինին նոր տիկերու մէջ դնելու է ,
39 ու երկուքն ալ կը պահուին ։ Եւ մէկը հին գինին խմելէն ետև անմիջապէս նորը չուզեր , քանզի կ՚ըսէ թէ Հինը աւելի ախորժելի է ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Ջրխոտաս շաբաթի օրուան պատահմանէնը վերով փոխ-

ցոյց կուտրիճնը կը տանդիմանեն Սուրբ Գրոց վճռութեամբ · փառասէր և հրաշքով ։ 12 առաքեալները կընտրէ · 17 հիւանդները կը բժշկէ · 20 ժողովուրդ առջեւը իր աշակերտներուն խոսելով կը ցոյցնէ թէ ոտանց կը վայելէ երանութիւն և ոտանց վայ · 37 կը պատուիրէ թշնամեաց բէ · 46 և Քրիստոսի հրամանքով շինուած տան մը պատկերը վերջացնէ ։

1 Ա. Եղաւ որ երկրորդ առաջին շաբաթ օրը ինքը ցորեաներուն միջէն կ՚անցնէր , և իր աշակերտները ցորենի հասկեր փրցնելով՝ ձեռ-
2 քերնուն մէջ կը չփչփեն ու կ՚ուտէին ։ Ու փարիսեցիներէն ոմանք ըսին անոնց , Ա՞ի՛նչ բան կ՚ընէք , որ արժան չէ բնել շաբաթ օրը ։
3 Եւ Յիսուս պատասխան տալով անոնց ըսաւ , Չէ՞ք կարդացեր դուք Դաւիթին ըրածը , երբոր անօթեցաւ ինքը և անոնք որ իր հետն
4 էին ։ Ինչպէս անիկա Աստուծոյ տունը մտաւ , և առաջաւորութեան հացերը առաւ ու կերաւ , և տուաւ անոնց ալ որ իր հետն էին . որ չէ՞ որ չէ օրինաւոր չէ ուտել , բայց միայն
5 քահանաներուն ։ Եւ ըսաւ անոնց , Որդին մարդոյ շաբաթին ալ Տէրն է ։
6 Ու եղաւ որ ուրիշ շաբաթ օր մէն ալ ինքը ժողովարանը մտաւ ու կը սորվեցնէր . և հոն մարդ մը կար որուն աջ ձեռքը չորցած էր ։
7 Եւ դպիրներն ու փարիսեցիները անոր կը ապահէին՝ թէ շաբաթ օրը Յիսուս կը բժշկէ՞ , որպէս զի ամբաստանութիւն մը գտնեն
8 անոր դէմ։ Իսկ ինքը գիտակով անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ ան մարդուն որուն ձեռքը չորցած էր , Ելիր՝ միջտեղը կեցիր ։ Ան ալ
9 ելաւ կեցաւ ։ Անասոնք Յիսուս ըսաւ անոնց , Ձեզի կ՚ըսեմ հարցընեմ . Շաբաթ օրը ի՞նչ արժան է , բարիք ընել թէ չարիք ընել ։
10 Հոգի մը ապրեցընել թէ մեռցնել ։ Եւ շուրջանակի ամէնուն վրայ նայելով՝ ըսաւ անոր , Ձեռքդ երկնցուր ։ Ան ալ այնպէս ըրաւ , ու
11 անոր ձեռքը ոջնացաւ միւսին պէս ։ Եւ անոնք կատաղութեամբ լեցուեցան , ու իրարու հետ կը խօսէին թէ ինչ բնեն Յիսուսին ։
12 Եւ եղաւ որ ան օրերը լեռը ելաւ աղօթք բնելու , ու բոլոր գիշերը Աստուծոյ աղօթք
13 բնելով անցուց ։ Ու երբոր առաւօտ եղաւ՝ կանչեց իր աշակերտները , ու անոնցմէ տասներկու հոգի բնտրեց , որոնք առաքեալ ալ
14 անուանեց ։ Սիմոնը՝ որուն որ Պետրոս ալ անուանեց , և անոր եղբայրը Անդրէասը , Յակոբոսը ու Յովհաննէսը , Փիլիպպոսը և Բարթողիմէոսը ,
15 Մատթէոսը և Թովմասը , Ալփէոսեան Յակոբոսը և Նախանձայոյզ բսուած
16 Սիմոնը , Յակոբոսին Յուդան և Իսկարիովթացի Յուդան որ ա մնուածիչ եղաւ ։
17 Եւ անոնց հետ իջնելով՝ մէկ տափարակ տեղ

ե Մատ · բ · 3 · Մարկ · բ · 23 · 24 ·	ի Մատ · բ · 13 · ա Ցհփ. ա · 13 ·	Մարկ · բ · 21 · 22 · ։ Ուրիշ հին տիկերը —
ը Մատ · բ · 10 · Մարկ · բ · 13 ·	ժ Մատ · բ · 14 · Մարկ · բ · 18 ·	
թ Գլ · ժե · 1 ·	ի Մատ · բ · 16 · 17 ·	= Մատ · ժբ · 1 ·

Մարկ · բ · 23 ·	խ Մատ · ժբ · 2 ·	ղ Մատ · ժգ · 23 ·
ծ Եղ · ի · 10 ·	Մարկ · գ · 1 · Գլ · ժբ · 3 ·	ի Մատ · ժ · 1 ·
ֆ = քսաց · իա · 6 ·	ժգ · 14 · ժգ · 3 ·	Ցհփ · ա · 42 ·
ր Գլ · իգ · 2 ·	Ցհփ · բ · 16 ·	ճ Ցա · գ · 1 ·

մէ կայնեցաւ, ըսաւ իր աչակերտներուն ժո-
ղովը՝ ու ասոնց բացատրեցաւ մէ ժողովրդա-
նեբաւ՝ թոյլ չբնաւանալնէն ու կրնաւոգեմէն
18 և Տիրոջմէ ու Միջանէ ծոյնէզբէն, Որոնք
եկան անոր խոնհը մնոյն բնելու, ու իրենց
հիւանդութիւններէն բժշկուելու. և պիղծ
ոգիներէն նեղուելնէն կրացնէրն ալ նէն ու կը
19 բժշկուէին. և ըսաւ ժողովրդը՝ կ'ուզէր
իրեն դալնել, Որովհետև զօրութիւն կ'ելլէր իր-
մէն ու ամէնը կը բժշկէր.
20 Եւ տնը իր աշակերտ-
ներուն մերցաւ ու ըսաւ, Երանի Ձեզ ազ-
քատներուդ, որովհետև ձերն է Աստուծոյ թա-
21 գաւորութիւնը. Երանի Ձեզ որ հիմա անօթի
կ'ք, որովհետև կշտանաք. Երանի Ձեզ
որ հիմա կու լայք, որովհետև խնդաք.
22 Երանի է ձեզի՝ երբոր մարդիկ ձեզ ատեն,
ու երբոր ձեզ նզովեն ընդհանուր մերժեն ու նա-
խատեն, և ձեր մրայով գէշ անուն հանեն
23 Որովհետև մարդոց պատճառովը Մարգարէ
դուք ատ օրը ու ցնծացէք, որ ահա ձեր
վարձքը շատ է երկինքը. Որովհետև հայ-
24 բերը այդպէս կ'ընէին մարգարէներուն. Բայց
ով ձեզի Հարուստներդ, Որովհետև որ ձեր
25 մխիթարութիւնը առած է. Ով ձեզի որ
կուշտ է ք, որովհետև անօթի պիտի կ'ըլլայ.
Ով ձեզի որ հիմա կը ծիծաղիք, որովհետև ատ
26 պիտի բնէք ու լայ. Ով ձեզի՝ երբոր Մարդ-
կին ձեր մրայով ապկի խօսին, որովհետև ի-
րենց հայրերը այդպէս կ'ընէին առաջ մարգա-
րէներուն.
27 Բայց կ'ըսեմ ձեզի որ մնոյկ կ'ընէք. Սիրէ-
ցէք ձեր թշնամիներդ, ձեզ ատողներուն բարի
28 րնէք. Ձեզ անէծդողներդ օրհնեցէք, Ձեզի
նեղութիւն տուողներուն համար ազօթք ը-
29 րէք. Ան որ քու մէկ ծնտովդ կը զարնէ,
մնուն ալ ծնտեցուր անոր. և ան որ քու
վերարկուդ քեզմէ կը հանէ, մէ արդ խլեր ան-
30 կէ շապկիդ ալ. Ամէն ատնոնէն որ քեզմէ կ'ու-
զէ՝ տուր, ու քու բանեդ տառնդէն ետ-
31 մի պահանջեր. Եւ ննտոր կ'ուզէք որ մնոր-
դկի ձեզի բնեն, դուք ալ անոնց անոնկ ը-
32 րէք. Որ կը սիրէք ձեզ սիրողներդ ա-
րէք՝ ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. ննոյն որ մեղ-
33 աւորներն ալ կը սիրեն զիրենք սիրողներդ. Եւ
կը բարի որ դուք ձեզի բարի րնողներուն բարի
րնէք, ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. ննոյն որ մե-
34 ղաւորներն ալ նոյն բանը կ'ընեն. Եւ կը պարտ
անոնկ մորդ ոչ փոխ տաք՝ որմնցմէ յոյս ու-
նէք առնելու, ի՞նչ շնորհ կ'ունենաք. ննոյն
որ մեղաւորներն ալ մեղաւորներուն փոխ կու
35 տան, որ նոյն չափովը նոր առնեն. Հապա
սիրեցէք զուք ձեր թշնամիները, ու բարի
րնէք, Եւ փոխ տուէք առանց փորձելնէն
մէ ոչնանելու, և ձեր վարձքը շատ պիտի
լլայ, ու Բարձրելոյն որդիքը պիտի ըլլայք,
ննոյն որ անիկա բարեբար է ապերախտնե-
36 րուն ու չարերուն. Ողորմած եղէք
37 ննոյնպէս որ ձեր Հայրն ալ գթած է. Մի գա-
տաստանէք, ու պիտի չդ տատնիք. մի դատապար-
տէք, ու պիտի չդ տատապարտուիք. Ներե-
38 ցէք, ու ձեզի պիտի ներեն. Տուէք, ու
ձեզի պիտի տրուի. ապկի չափով, կոխուած,
ցնդուած, բնփռցուած պիտի տրուի Ձեր դոգը.
Որովհետև ան չափովը որով դուք կը չափէք,
ձեզի պիտի չափուի.
39 Առակ մէն ալ բսաւ անոնց, Մի՞թէ կոյրը
կարնի կրնայ առաջնորդութիւն ընել, չէ՞ որ
40 երկուքն ալ փոսը պիտի իյնան. Աշակերտը
իր վարդապետէն մեծ չէ, բայց ամէն կատա-
րեալ վարժուածը իր վարդապետին պէս
կ'ըլլայ.
41 Եւ ինչո՞ւ քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը
կը տեսնես, ու քու աչքիդ մէջի գերանին չես
42 Նայիր, կամ ի՞նչպէս կրնաս բսել քու եղբօ-
րըդ, Եղբայր, թող տար որ աչքիդ մէջի շի-
ղը հանեմ. և դուն քու աչքիդ մէջի գերանը
չես տեսներ. կեղծաւոր, առաջ քու աչքիդ
գերանը հանէ, ու ետքը պարզ պիտի տես-
նես քու եղբօրդ աչքին մէջի շիւղը հանե-
43 լու. Ընչու որ չկայ բարի ծառ մը որ չար
պտուղ բերէ, ոչ ալ չար ծառ մը որ բարի
44 պտուղ բերէ. Վասն զի ամէն ծառ իր պտու-
ղէն կը ճանչցուի. Ընչու որ փուշերէն թուզ
չեն քաղեր, ու մորենիէն խաղող չեն ժողվեր.
45 Բարի մարդը իր սրտին բարի գանձէն բա-
րութիւն կը բղխէ, և չար մարդը իր սրտին
չար գանձէն չարութիւն կը բղխէ. Որովհետև
իր բերանը սրտին առկցուրէն կը խօսի.
46 Եւ ինչո՞ւ զիս, Տէր, Տէր, կը կոչէք, ու
47 բսած բաներս չէք կատարեր. Ամէն ատնոր որ
ինծի կու գայ և իմ խօսքերս կը լսէ ու անոնք
կը կատարէ, ձեզի ցուցնեմ թէ որու կը նը-
48 մանի. Անիկա ատան շինող մարդու մը կը նը-

Ա Մատ. գ. 22. Մատ. գ. 1.
Բ Մատ. ժգ. 36.
Գ Մտ. ե. 30. Գծ. ը. 38.
Դ Մատ. է. 3. Ժամ. 1. Ճոխ. ը. 1.
Ե Նռ. ձե. 1. Ելս. 13. Մատ. է. 4.
Զ Նռ. կա. 3. Մատ. է. 4.
Է Մատ. է. 11. Ա Մտ. գ. 22. Մատ. գ. 1.
Ը Մատ. ժգ. 36.
Թ Ճոխ. ժգ. 2.
Ժ Մատ. է. 22. Գործ. է. 41. Կող. ա. 24. Ճոխ. ա. 2.
ԺԱ Գործ. է. 51.
ԺԲ Ընծաբ. չ. 1. Ճոխ. է. 1.
ԺԳ Գծ. ժը. 21.
ԺԴ Մատ. չ. 2. 1. 16. Գծ. ժչ. 25.
ԺԵ Նռ. կե. 13.
ԺԶ Ընտ. ժգ. 13.
ԺԷ Ճոխ. ժե. 19. ա Ճոխ. գ. 3. Ճոխ. բսոյր մար. գեղ
ԺԸ Նշ. իգ. 1. Ընտ. ին. 21. Մատ. է. 22. Հռ. ը. 29. Հբ. ժ. 30.
ԺԹ Գծ. իգ. 34. Գործ. է. 49.
Ի Մատ. է. 39. Ղկ. ժբ. 33.
ԻԱ Մատ. է. 42. Ա Մտ. գ. 1.
ԻԲ Օր. ժե. 1. 2. 10. Ընտ. իո. 26. Մատ. է. 43.
ԻԳ Մատ. է. 48.
ԻԴ Մատ. է. 43.
ԻԵ Մատ. է. 43.
ԻԶ Հռ. գ. 27.
ԻԷ Ծագ. չե. 26. Հռ. ժ. 30.
ԻԸ Մատ. է. 43.
ԻԹ Մատ. է. 43. Ա Մտ. գ. 1. Ընտ. ժե. 17. Մատ. է. 43. Ա Մտ. է. 1. Ընտ. ժե. 17. Ծագ. հե. 12. Մատ. է. 2. Մտ. գ. 24. Ճոխ. բ. 13.
Ի Մատ. ժե. 14.
ԻԱ Մատ. ժ. 24. Ճոխ. ժգ. 10. ժե. 20.
ԻԲ Մատ. է. 2.
ԻԳ Տե. Ընտ. ժբ. 17.
ԻԴ Մատ. է. 10. 17.
ԻԵ Մատ. է. 10. 17. Ա Մտ. է. 21. իե. 11. Գծ. ժգ. 23.
ԻԶ Մատ. ժբ. 33.
ԻԷ Մատ. ժբ. 33.
ԻԸ Մատ. ժբ. 34.
ԻԹ Մտ. ա. 4. Մատ. է. 21. իե. 11. Գծ. ժգ. 23.
Լ Մատ. է. 24.

մնանէ, որ փորձց ու խորտնկցաց, ու հիմէ վէմի վրայ գրաւ. և չաբեբտն յորդած առնոր գետը գարկաւ ան առնոր, ու չկրցաւ դադրիկա շաբժել, ընչու որ վէմի վրայ հաս-
49 տատած էր. բայց ան որ լսէ խօսիլս կը լսէ ու չկատարիր, կը նմանի ան մարդուն որ հողի վրայ առանց հիմի տուն կը շինէ. որուն գետը գարկաւ, և չաւտ մը փլաւ, ու ան տանը կոր-
Ծանումը մեծ էր.

ԳԼ. Է

1 Փրիսաւս ատեն մեծ հառաչ կը գանէ հէմանաս հարիւրա-
պետ մը վրայ գան իրէ հրիւց վրայ. 10 անոր ծառան շր
անուան կը բժշկէ. 11 Նայն գաղղիան հետ շատ մարդ մը
գաւառիս կը յարտնանէ. 18 իր հրաշքերը յիշելով պատու-
հան կու տայ Քրիստոնեային իրեան մարդուդ. 24 Քրիստո,
Նէոն վրայով իր ուսնգան գաղափարը կը յարտնէ Ժողովր-
դին. 30 կը յանդիմանէ Հրեաներդ՝ որ ոչ Քրիստոնեային և
ոչ իր վարդապետին հաճոյանան. 36 կը յարտնէ իրէ իրեր
բարկած է Աստուածներուն. չէ իրէ գանանք մեղք պա-
հելու. այլ անանց մեղքերը նեղելու. երբոր անոնք չէ՛ղի գան
ու հառաչեն.

1 Ա. երբոր իր բոլոր խօսքերը ժողովուրդին
ականջներուն կատարած լմնցուցած, Հիսուս կափառ-
2 նայումի. և Հարիւրապետի մը Ծառայ Ծանր
հիւանդացած՝ մեռնելու, որ սիրելի
3 էր անոր. երբոր Քհսուսի վրայով լսեց, Հրէ-
անելին ուղղ ծերեր իրկելով՝ ազատէց անոր
4 որ գայ իր Ծառան ապրեցնի. Անոնք ալ ե-
կան Քհսուսին և խոհուելնանոք կ'ազատէին
անոր ու կ'ըսէին իրէ Անիկա արժանի է ո-
5 րուն ան ընէ պետի բնաւ. ընչու որ մեր ազ-
գը կը սիրէ, ու ժողովարանը անիկա շինեց
6 մեզի. և Քհսուս անոնց հետ գնաց. երբոր
տանէն շատ հետու չէր, հարիւրապետը իրր-
կեց անոր ուսին ըսելու թէ, ու բաւ անոր,
Տէր, մի յոգնիր, ընչու որ ես արժանի չեմ որ
7 գան իմ յարկիս տակը մտնես. Անոր համար
ես ինքզինքս ալ արժանի չսեպեցի քեզի գա-
լու. հապա խօսքով ըսաւ, և իմ Ծառաս
8 պետի բժշկուի. ընչու որ ես ալ իշխանութեան
տակ գրուած մարդ մըն եմ, ու իմ հրամանիս
տակը զինուորներ ունիմ. և ասոր կ'ըսեմ,
Գնա, ու կ'երթայ. և միւսին իրէ եկուր, ու
կու գայ, և Ծառայիս իրէ Ա՛ս բանը բրէ, ու
9 կ'ընէ. Քհսուս ասս բաները լսելով զարմացաւ
անոր վրայ. և իր հետևէն գացող ժողովուր-
դին դարձաւ ու բաւ, Ձեզի կ'ըսեմ, որ Իս-
րայէլի մէջ անգամ ես այսչափ հաւատք չգ-
10 տայ. և պատգամաւորները նորէն տուն
գարձան, և հիւանդ Ծառան առողջացած
գտան.

11 Ա. եղաւ որ հետևեալ օրը քաղաք մը կ'եր-
թար՝ որուն անուանը Նային էր, և անոր հե-
տը կ'երթային իր աշակերտներէն շատերը ու
12 մեծ բազմութիւն. Ա. երբոր քաղաքին դը-

բանը մտնեցաւ. ահա մեռեալ մը գուրս կը հանէին իր մօրը միակ տղան. և ան-
կա այրի էր. ու քաղաքին շատ ժող-
13 մարդը անոր հետ էր. Տէրը անիկա տես-
նելով խղճաց անոր վրայ, ու բաւ անոր,
14 Մի լար. և մտնելով դադրին գպաւ, ու տանողները կանգ առին. և բաւ, Ով
15 պատանի, քեզի կ'ըսեմ, Ելիր. Ա. մեռելը
երաւ նստաւ, և սկսաւ խօսիլ. ու առաւ
16 զանիկա իր մօրը. Ու ամէնքն ալ վախով
բռնուեցան, ու գՔաստուած կը փառաւորէին
բսելով իրէ Մեծ մարգարէ մը երեր է մեր
մէջը. և իրէ Աստուած իր ժողովուրդին ա-
17 ցելութիւն բրաւ. և ես այդ անոր վրայով
բոլոր Հրէաստան երաւ՝ ու բոլոր շրջակայ տե-
ղատանքը.

18 Ու Յովհաննէսին պատմեցին իր աշակերտ-
19 ները ասս ամէն բաներուն վրայով. Յովհան-
նէս ալ իր աշակերտներէն երկու քը իրեն կան-
չեց, և ղրկեց Քհսուսին իսկոց բսելով, Դուն
ա՞ն ես որ գալու էիր, իրէ ուրիշն մը ապա-
20 սենք. Ու ան մարդիկը անոր ու բսին,
Յովհաննէս մկրտիչը մեզ իսկոց քեզի, ու
կ'ըսէ, Դուն ա՞ն ես որ գալու էիր, իրէ ու-
21 րիշն մը ապասենք. Ու նոյն ժամուն շատե-
րը բժշկից չարաչար հիւանդութիւններէն ու հա-
րատածներէն և չար պիներէն, ու շատ կոյ-
22 րերու տեսողութիւն շնորհեց. Ու Քհսուս
պատասխան տալով անոնց բսաւ, Գացէք Յով-
հաննէսին պատմեցէք ինչ որ տեսաք ու լը-
սեցիք. Որ կոյրերը կը տեսնեն, կաղերը կը
քալեն, բորոտները կը մաքրուին, խուլերը
կը լսեն, մեռելները յարութիւն կ'առնեն,
23 աղքատներուն աւետարան կը քարոզուի. Ու
երանի անոր որ իմ վրայով չդժդհակդիր.

24 Ա. երբոր Յովհաննէսին իսկած մարգիկը
գացին, Քհսուս սկսաւ ժողովուրդներուն ը-
սել Յովհաննէսին համար, Ի՞նչ տեսնելու ե-
րաք անապատին մէջ, եղէգ մը հովին շար-
25 ժուած. Հապա ի՞նչ տեսնելու երաք, փա-
փուկ հագով երձեր հագած մարդ մը. ահա
անոնք որ փառաւոր հագուստներով ու փափ-
կութեան մէջ են, իրար արքայական պալատ-
26 ներն են. Հապա ի՞նչ տեսնելու երաք, մար-
գարէ՞. այո՛ կ'ըսեմ՝ ձեզի, մարգարէէ մըն
27 ալ աւելի. Ընչու որ ասոնց վրայ է որուն համար
գրուած է, Ահա ես իմ գերագոյնս կը իրկեմ
քու երեսիդ առջևէն, որ քու ճամբադ պի-
28 րի պատրաստէ քու առջևիդ. Վասնզի կ'ը-
սեմ ձեզի, Կիներէն ծնածներուն մէջը Յով-
հաննէսէ մկրտիչէն մեծ մարգարէ չկայ. սա-
կայն Աստուծոյ իշխանութեանը մէջ պիտա-
պարիկը անկէ մեծ է.

29 Ու բոլոր ժողովուրդը ու մաքսաւորները

= Ա՛սաս. ը. 3 ։
ի Գէ. ը. 14. Յովհ. ժա. 43. Գործ. թ. 40. ։ ի՛ Գէ. ա. 65. ։ ի՛ Գէ. իդ. 19. Յովհ. ժա. 17. ։ ի՛ Գէ. ա. 65. ։ ի՛ Գէ. ա. 65. ։ ի՛ Գէ. ա. 65

երրորդ լսեցին, ասդ ասացուցին զԱստուած, որ Յովհաննէսին մկրտութիւնմբ մկրտուէ-
30 ցան։ Բայց փարիսեցիներըդ և օրինականներըդ Իրենց անձին զԱստուծոյ խորհուրդը ա-
ռարգելին, որ անկէ չմկրտուեցան։
31 Եւ ասաւ տէր՝ Ո՞ւմբ նմանեցընեմ ասս ազգիս մարդ-
32 կանց, և որո՞ւ կը նմանին։ Կը նմանին ոգոց, որ չուկանըդ նստելով իրարու կը կանչեն
ու կ'ըսեն, Փող հնչեցուցինք ձեզի՝ ու չխա-
ղացիք, ողբ կարգացինք ձեզի՝ ու չլացիք։
33 Վասն զի Յովհաննէս մկրտիչ եկաւ, ոչ հաց
կ'ուտէր և ոչ գինի կը խմէր, ու կ'ըսէք, Դեւ
34 կայ անոր ներսի։ Որդի մարդոյ եկաւ՝ կ'ուտէ ու կը խմէ, և կ'ըսէք, Ահա ուտող
և արբեցող մարդ մը՝ մաքսաւորներու ու մե-
35 ղաւորներու բարեկամ։ Եւ իմաստութիւնը արդարացաւ իր բոլոր որդւոցմէն։
36 Փարիսեցիներէն մէկը կ'ապաչէր անոր որ
իր հետը հաց ուտէ. ան ալ փարիսեցիին տու-
37 ներ մուտ ու սեղան նստաւ։ Եւ ահա քաղա-
քին մէջ մեղաւոր կինկ մը կար, երբոր իմա-
ցաւ թէ անիկա փարիսեցիին տունը սեղան
նստեր է, մէկ շիշ մը անուշահոտ եղ բերաւ։
38 Ու ետևէն կոպէն անոր ոտքերուն քովը կե-
ցեր՝ կուլար, և արցունքովը սկսաւ անոր
ոտքերը թրջել, ու իր գլխուն մազերովը կը
սրբէր, և կը համբուրէր անոր ոտքերը, ու
39 եղով կ'օծէր։ Ու երբոր տեսաւ փարիսեցին՝
որ զանիկա հրաւիրեր էր, կ'ըսէր իր մտքին
մէջ, Սանիկա թէ որ մարգարէ ըլլար՝ պիտի
գիտնար թէ ով և ինչպէս կինկ է իրեն դպչ-
40 ողը, ինչու որ մեղաւոր է։ Եւ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ ու բսաւ անոր, Սիմոն, քե-
զի բան մը ունիմ բսելու. ան ալ բսաւ, Ըսէ։
41 Փարգապետ. Երկու, Մէկ փոս տուող մը
երկու պարտականն ունէր. մէկը հինգ հա-
րիւր դահեկան պարտք ուներ, ու միսոր ալ՝
42 սուն։ Եւ երբոր չունեցան հատուցանելու՝ ա-
մէնն ալ ներեց։ Ասոնցմէ ո՞րը աւելի պիտի սիրէ զա-
43 նիկա։ Պատասխան տուաւ Սիմոն ու բսաւ,
Ինծի սանակ կ'երեւնայ, թէ որուն որ շատ
ներեց։ ան ալ բսաւ անոր, Ուղիղ դատե-
44 ցիր։ Ու դառնալով դէպ ի ան կինկը՝ բսաւ
Սիմոնին, Կը տեսնե՞ս ասս կինկը. Եմ քու տունդ
մտայ, դուն ոտքերուս ջուր չտուիր, բայց
ասիկա իր արցունքովը ոտքերս թրջեց, և իր
45 մազերովը սրբեց։ Դուն ինծի համբոյր մը
չտուիր, բայց ասիկա Եմ մտնելէս ի վեր ոտ-
46 քերս համբուրելէն չդադրեցաւ։ Դուն իմ
դլուխս ձէթով չօծեցիր, բայց ասիկա իմ ոտ-
47 քերս եղով օծեց։ Վասոր համար կ'բսեմ քեզի, Ներուած են ասոր շատ մեղ-
քերը, ինչու որ շատ սիրեց. բայց որուս որ քիչ
48 կը ներուի, անիկա քիչ կը սիրէ։ Ու բսաւ ա-
49 նոր, Ներ մեղքերդ ներուած են։ Եւ անոր
հետ սեղան նստողները սկսան իրենց մէջը ը-
սել, Ո՞վ է ասիկա որ մեղաց իսկ ներում ալ
50 կու տայ։ Եւ ինքը բսաւ կնկան, Ուրու հա-
ւատքդ քեզ փրկեց, գնա խաղաղութեամբ։

ԳԼ. Ը

1 Ա. եղաւ որ անկէ ետև՝ ալ ինքը քաղաք
քաղաք ու գիղ գիղ պտըտելով՝ կը քարոզէր,
և Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կ'աւետարա-
2 նէր, ու տասներկու քը իր հետն էր. Եւ
քանի մը կիներէ՝ որ չար ոգիներէ ու հի-
ւանդութիւններէ բժշկուեր էին, Մարիամ
որ Մագդալացի կ'բսուէր՝ որմէն որ եօ-
3 թը դեւ ելեր էր, Եւ Յովհաննա՝ Հերովդէսի տան
տնտեսը Քուզասին կնիկը, ու Շուշան և չատ ուրիշներ, որոնք իրենց քա-
մասցուած քովը ||անոր ծառայութիւն կ'ընէին։
4 Ու երբոր մեծ բազմութիւն ժողովուեցաւ
և չատ քաղաքներէ իրեն կուգան, առակով մը
5 բսաւ. Ելաւ սերմնացան մը իր սերմը
ցանելու. ու ցանած ատեն մէկ քանին ճամ-
բուն քովը ինկաւ և ոտքէ ոտքի կոխուեցաւ, ու
6 երկնքից թռչունները կերան զանիկա։ Եւ ու-
րիշը ապառաժի վրայ ինկաւ, ու բուսածին
պէս չորցաւ՝ հոգ հիւթ չունենալուն համար։
7 Եւ ուրիշը փուշերու մէջ ինկաւ, ու փուշերը
անոր հետ բուսնելով՝ խեղդեցին անիկա։
8 Եւ ուրիշը ապկէ հոգի մէջ ինկաւ, ու բուս-
նելով՝ հարիւրապատիկ պտուղ տուաւ. երբ-
որ ասս բաներըդ կը պատգիր՝ կ'ազաղակէր, Ան
որ խելս ականջ ունի՝ լսող լսէ։
9 Եւ իր աշակերտները կը հարցնեին իրեն՝
բսելով թէ Ի՞նչ պիտի ըլլայ ան առակը։
10 Ան ալ բսաւ, Ձեզի տրուած է գիտնալ Աս-
տուծոյ Թագաւորութեանը խորհուրդները,
բայց ուրիշներուն առակներով՝ որ նայելով
չտեսնեն, և լսելով՝ չհասկնան։
11 Այդ առակը սա է. Սերմը Աստուծոյ

---

1 Մատ. ք. 1. Գլ. ը. 18։
2 Գործ. ի. 37։
3 Յովհ. ժ. 16։
4 Մատ. ժա. 16։
5 Մատ. ք. 1. Մարկ. ա. 2։
6 Մատ. ժգ. 1. Յովհ. ը. 3։
7 Գլ. ժե. 1։
8 Յովհ. գլխուն մէջ։
9 Մատ. ժգ. 10։
10 Մատ. ժգ. 10։
11 Մատ. ժգ. 10։
12 Մատ. ժգ. 10։
13 Մատ. ժգ. 10։
14 Մատ. ժգ. 10։
15 Մատ. ժգ. 10։
16 Մատ. ժգ. 10։
17 Մատ. ժգ. 10։
18 Մատ. ժգ. 10։
19 Մատ. ժգ. 10։
20 Մատ. ժգ. 10։
21 Մատ. ժգ. 10։
22 Մատ. ժգ. 10։
23 Մատ. ժգ. 10։
24 Մատ. ժգ. 10։
25 Մատ. ժգ. 10։
26 Մատ. ժգ. 10։
27 Մատ. ժգ. 10։
28 Մատ. ժգ. 10։
29 Մատ. ժգ. 10։
30 Մատ. ժգ. 10։
31 Մատ. ժգ. 10։
32 Մատ. ժգ. 10։
33 Մատ. ժգ. 10։
34 Մատ. ժգ. 10։
35 Մատ. ժգ. 10։
36 Մատ. ժգ. 10։
37 Մատ. ժգ. 10։
38 Մատ. ժգ. 10։
39 Մատ. ժգ. 10։
40 Մատ. ժգ. 10։
41 Մատ. ժգ. 10։
42 Մատ. ժգ. 10։
43 Մատ. ժգ. 10։
44 Մատ. ժգ. 10։
45 Մատ. ժգ. 10։
46 Մատ. ժգ. 10։
47 Մատ. ժգ. 10։
48 Մատ. ժգ. 10։
49 Մատ. ժգ. 10։
50 Մատ. ժգ. 10։

12 խօսքն է ։ Ու ճամբուն քովինները անոնք են՝
որ կը լսեն , ու եօթը Առաքեալն կու գայ ,
անոնց սրտէն կը հանէ խօսքը , որ չըլլայ թէ
13 հաւատան ու փրկուին ։ Եւ ապառաժին վը-
րայինները ասոնք են՝ որ երբ կը լսեն , ու-
րախութեամբ կ՚ընդունին խօսքը , բայց ար-
մատ չունին . առանն մը կը հաւատան , ու փոր-
14 ձութեան ժամանակը կը հեռանան ։ Եւ փո-
լերուն մէջ ինկածը անոնք են՝ որ կը լսեն ,
բայց հոգերով ու հարստութիւնով և ա-
կնածքիս ցանկութիւններով գրազած ըլլա-
15 լով՝ կը խեղդուին և անպտուղ կ՚ըլլան ։ Իսկ
ազէկ հողի մէջ ցաներ անոնք են՝ որ բարի
և յօժար սրտիւ լսելով խօսքը՝ կ՚ընդունին
ու համբերութիւնով պտուղ կու տան ։
16 Ոչկայ մէկը որ ճրագ վառէ՝ ու ամանի մը
տակ կամ մահճին ներքեւը դնէ , հապա աշ-
տանակի վրայ կը դնէ , որ ներս մտնողները
17 լոյս տեսնեն ։ Վասն զի չկայ ծածուկ բան
մը որ պիտի չյայտնուի , ոչ ալ գաղտուկ բան
18 մը որ պիտի չգիտցուի ու երեւան չելլէ ։ Ու-
րեմն նայեցէք թէ ինչպէս կը լսէք , քանզի ով
որ ունի՝ անոր պիտի տրուի , և ով որ չունի՝
ան ալ որ ինքը կը կարծէ թէ ունի , անկէ
պիտի առնուի ։
19 Եւ անոր մայրը ու եղբայրները իրեն ե-
կան , ու բազմութենէն չէին կրնար անոր քո-
20 վը երթալ ։ Եւ անոր խնդացուցին՝ ըսելով ,
Քու մայրդ ու եղբայրներդ դուրսը կայներ
21 են , ու քեզ տեսնել կ՚ուզեն ։ Եւ անոնց պա-
տասխան տալով ըսաւ անոնց , Իմ մայրս ու
իմ եղբայրներս ասոնք են , որ Աստուծոյ խօս-
քը կը լսեն ու զանիկա կը կատարեն ։
22 Ու եղաւ որ մէկ օր մը նաւը մտաւ ինքը
և իր աշակերտներն ալ , ու ըսաւ անոնց , Ջո-
վակին մեռա կողմը անցնինք ։ Եւ ճամբայ ե-
23 լան ։ Ու երբոր նաւով կ՚երթային՝ ինքը քու-
նացաւ ։ ու հովի փոթորիկ մը իջաւ ծովակին
վրայ , և նաւը կը լեցուէր , ու իրենք վտան-
24 գի մէջ էին ։ Մօտեցան՝ արթնցուցին անոնք
ու ըսին , Վարդապետ , վարդապետ , մե՛ռ կը
կորսուինք ։ Ան ալ ելաւ սաստեց հովին ու
ջուրերուն խաժախութիւնը , և հանդարտեցան ,
25 ու խաղաղութիւն եղաւ ։ Եւ ըսաւ անոնց ,
Ո՞ւր է ձեր հաւատքը ։ Եւ անոնք վախի մէջ
ինկած զարմացան , ու իրարու կ՚ըսէին , Ա-
դեօք ո՞վ է ասիկա՝ որ հովերուն ու ջուրին
ալ հրամայէ կու տայ , և կը հնազանդին ասոր ։
26 Ու նաւելով իջան Գադարացոց երկիրը ,
27 որ Գալիլեացին գիմացի կողմն է ։ Եւ ինքը ցա-
մաքը ելլելուն պէս՝ ան քաղաքէն մարդ մը
եկաւ դիմացը՝ որուն ներսը չատ առնէ՛ դ՚ի
վեր դևեր կային ։ ու անիկա հանդերձ չէր
հագներ , ոչ ալ տան մէջ կը բնակէր , հապա
28 գերեզմաններու մէջ ։ Եւ Յիսուսը տեսնելով՝
ազաղակեց ու ինկաւ անոր առջեւը , ու բար-
ձրը ձայնով ըսաւ , Դուն իմ հետս ի՛նչ բան
ունիս , Յիսու՝ Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ ։
29 Կ՚ազաչեմ քեզի՝ զիս մի տանջեր ։ (Ընչու որ
հրամայեց պիղծ ոգիին որ ան մարդէն ելլէ ։
որովհետև չատ առներ էր զանիկա յափշ-
տակեր էր , և անիկա շղթաներով ու ան-
կաթներով կապուած կը պահուէր , բայց կա-
պերը կը կտրտէր ու դևէն անապատը կը
30 քշուէր ։) Հարցուց անոր Յիսուս ու ըսաւ ,
Անունդ ի՞նչ է ։ ան ալ ըսաւ , Լեգէոն ։ ընչու
որ շատ դևեր մտեր էին անոր ներսն դ՚ին ։
31 Եւ կ՚ազաչէին անոր որ անդունդը երթալու
32 հրամայէ չըլլէ իրենց ։ Եւ ան տեղը չատ խո-
զերու երամակ մը կար՝ որ լեռը կ՚արածուէ-
ին ։ ու ազաչեցին անոր որ իրենց հրամայէ
ատոնց մէջերը մտնելու ։ և հրամայեց առաւ-
33 անոնց ։ Ու դևերը մարդէն ելլելով՝ խոզե-
րուն մէջերը մտան , և երամակը գահավիժ
34 տակէն ծովակը վազեց ու խեղդուեցաւ ։ Եւ
խոզարածներն որ եղած բանը տեսնելով փա-
խան , ու պատմեցին քաղաքը ու ագարակ-
35 ները ։ Ելան եղած բանը տեսնելու ,
ու եկան Յիսուսին , և գտան ան մարդը՝ ո-
կից որ դևերը ելեր էին , հագուած ու խել-
քը գլուխ Յիսուսի ոտքերուն քովը նստած ,
36 ու վախցան ։ Եւ անոնք որ տեսեր էին պատ-
մեցին անոնց թէ ինչպէս դիւահարը ապաու-
37 ցաւ ։ Ու Գադարացոց շրջակայ ամբոխն
քր դանուող բոլոր բազմութիւնը կ՚ազաչէր
անոր , որ իրենցմէ երթայ , ընչու որ մեծ
վախով բռնուած էին ։ ան ալ նաւը մտնելով
38 նոր դարձաւ ։ Եւ ան մարդը՝ ուսկից որ
դևերը ելեր էին , կ՚ազաչէր անոր որ հետը
ըլլայ ։ բայց Յիսուս արձակեց անիկա ու ը-
39 սաւ , Դարձիր քու տունդ , ու պատմէ ին-
որ Աստուած քեզի բրաւ ։ ան ալ գնաց , ու
բոլոր քաղաքին մէջը քարոզեց ինչ որ Յի-
սուս իրեն բրաւ ։
40 Ու երբոր Յիսուս նոր դարձաւ , ժողովուր-
դը զանիկա ընդունեց , ընչու որ ամէնքը անոր
41 կը սպասէին ։ Եւ ահա Յայրոս անունով մարդ
մը եկաւ , ու ինքը ժողովարանին իշխանն էր ։
և Յիսուսին ոտքը իյնալով կ՚ազաչէր անոր
42 որ իր տունը մտնէ ։ ընչու որ մէկ հատիկ աղ-
ջիկ մը ունէր՝ գրեթէ տասներկու տարեկան ,
որ մեռնելու մօտ էր ։ ու երբոր անիկա կ՚եր-
թար , բազմութիւնը կը նեղէր զանիկա ։
43 Եւ կին մը՝ որ տասներկու տարիէ ի վեր
արիւնի անցանելութեան մէջ էր , ու իր ը-
լոր ունեցածը բժիշկներուն ծախք բրած էր ,

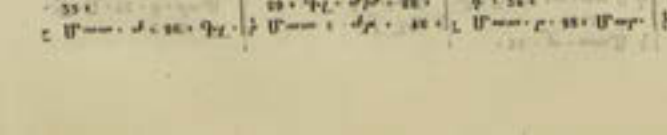

և իրեն մէկէ մը բժշկութիւն ձար մը եզած
44 չէր, Եռանէն մեռնելով՝ անոր հանդերձին
քովեցաւին զայն, և իսկոյն իր արիւնին հո-
45 սումը գադրեցաւ, և ցնծութիւն բան, Ով
էր ան որ ինծի զայն. երբոր ամէնքը կ'ու-
րանային, բան. Գնարան ու անոր հետ եզող-
ները, վարդապետ, բազմութիւնը քեզ կը
հրէ ու կը նեղէ, ու կ'ըսես թէ Ով ինծի
46 զայն, և ցնծութիւն բան, Մէկը ինծի զայն,
քանզի ճանչցայ որ ինծմէ զօրութիւն մը ելաւ.
47 երբոր տեսաւ կինկը որ չէր ծածկուիլ
չգտաւ, դողալով եկաւ ու անոր առջևը ինկաւ,
և բոլոր ժողովուրդին առջևը անոր պատմեց
թէ ինչ բանի համար անոր դպեր էր, և թէ
48 ինչպէս ինքը իսկոյն բժշկուեցաւ. Ան ցնծա-
բան անոր, Քաջալերուէ, ազջիկ, քու
հաւատքդ քեզ բժշկեց, գնա խաղաղու-
թիւնով.
49 Երբոր ինքը դեռ կը խօսէր, ժողովրդա-
պետին տունէն մէկը եկաւ ու բան անոր,
Աղջիկդ մեռաւ, — վարդապետը մի յոգնեցը-
50 ներ. Բայց ցնծութիւն երբոր լսեց, պատասխան
տուաւ անոր ու բան, Մի վախնար, միայն
51 հաւատա, ու պիտի ապրի. Եւ երբ տունը
մտաւ՝ ուրիշ մէկը թոյլ չտուաւ որ մտնէ,
բայց միայն Գնարան ու Յակոբոս և Յով-
52 հաննէս ու աղջկան հայրը ու մայրը. Ամէնքն
ալ կու լային ու կ'ողբային անոր վրայ. և
ինքը բան, Մի լաք, անիկա մեռած չէ,
53 հապա կը քնանայ. Եւ անոնք ծաղր կ'ընէին
54 զանիկա, քանզի գիտէին թէ մեռաւ. Ան
ինքը ամէնն ալ դուրս հանելով՝ բռնեց անոր
ձեռքէն ու կանչեց բարձրով, Աղջիկ, Ելիր.
55 Եւ անոր հոգին դարձաւ, ու իսկոյն ոտք
եղաւ. և ցնծութիւն հրամայեց որ ուտելիք
56 տան անոր. Ան անոր ծնողքը զարհուրեցան.
ցին. Ան ինքը անոնց պատուիրեց որ եզած
բանը մէկու մը չպատմեն.

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Քրիստոս իր աշակերտները կը խրկի հրաշքներ ընելու. և քա-
րոզելու. 7 Հերովդէս կը ցանկայ Քրիստոսը տեսնել. 17
Քրիստոս հինգ հազար հոգի կը կերակրէ. 18 կը հարցնէ թէ
մարդիկ իրեն համար ինչ կ'ըսեն. 22 իր շարչարանքները կը նա-
խասացնէ. 23 ամէնուն պատուէր կու տայ որ իր օրինակին հե-
տեւին. 28 Քրիստոսի այլակերպութիւնը. 37 Քրիստոս կը բժշկէ
մէկ լուսնոտը. 43 զարմանալ իր շարչարանքը կը նախասացնէ
իր աշակերտներուն. 46 կը պատուիրէ անոնց որ խոնարհ ըլ-
լան. 51 ամէնուն հետ քաղցրութեամբ վարուիլ անոնց վրայ ջ-
ղիտալ. 57 բանի մը անձնէ կ'ուզէ Քրիստոսի հե-
տեւիլ. ուրիշն պզտիներ կ'առաջարկեն.

1 Եւ իր տասներկու աշակերտները ժէկտեղ
իրեն կանչելով՝ անոնց զօրութիւն ու իշխա-
նութիւն տուաւ բոլոր դեւերուն վրայ և ախ-

2 տերը բժշկելու. Եւ ղրկեց զանոնք խրկից որ Աս-
տուծոյ Թագաւորութիւնը քարոզեն ու հի-
3 ւանդները բժշկեն. Եւ ըսաւ անոնց, Ճամ-
բու համար բան չառնէք, ոչ գաւազան և ոչ
տոպրակ, ոչ հաց և ոչ սասկ, ոչ ալ կրկին
4 հանդերձ ունենաք. Եւ որ տունն որ մտնէք՝
5 հոն մնացէք ու անկէ ելէք. Ան ղանոնք որ
ձեզ չեն ընդունիր, երբոր այն քաղաքէն կ'ել-
լէք, հոնէր ոտքերուն փոշին անոց առ Թող-
վիցէք իրենց դէմ վկայութիւն ըլլալու հա-
6 մար. Եւ անոնք ելան ու գնէն գնդ կը պտ-
րտէին, և ամէն տեղ աւետարանը կը քարո-
զէին ու բժշկութիւն կ'ընէին.
7 Եւ Հերովդէս չորրորդապետը անոր բոլոր
գործերը լսելով՝ տարակուսանաց մէջ էր.
8 որովհետև ոմանք բան էին թէ Յովհաննէս
յարութիւն առաւ մեռելներէն, և ոմանք թէ
Եղիան յայտնուեցաւ, և ուրիշներն ալ թէ
Առջի մարգարէներէն մէկը յարութիւն առաւ.
9 Եւ Հերովդէս բան, Յովհաննէսը ես գլխա-
տեցի, հապա ասիկա ո՞վ պիտի ըլլայ, որուն
վրայով առանկ բաներ կը լսեմ. Եւ կ'ուզէր որ
տեսնէ զանիկա.
10 Եւ առաքեալները գարձան ու պատմե-
ցին անոր ինչ որ բրին. Եւ առաւ զանոնք,
առանձին անապատ տեղ մը քաշուեցաւ քա-
ղաքի մը քով՝ որուն անունը Բեթսայիդա էր.
11 Եւ ժողովուրդները երբոր իմացան՝ անոր ե-
տևէն գացին, ու զանոնք ընդունելով՝ կը
խօսէր անոնց Աստուծոյ Թագաւորութեանը
վրայով. և որոնք որ բժշկութեան կարօտ էին՝
կը բժշկէր.
12 Իսկ երբոր օրը սկսաւ իրիկնանալ, տա-
սներկուքը գէնի ան բան անոր, Արձակէ
ժողովուրդները, որ շրջակայ գեղերը ու ա-
գարակները երթան իջևանելու ու կերակուր
գտնեն, ինչու որ հոս անապատ տեղ մըն ենք.
13 Ըսաւ անոնց, Դուք տուէք անոնց ուտելիք.
անոնք ալ բան, Մենք հինգ նկաւակէն ու
երկու ձուկէն աւելի բան չունինք, թէ որ
չերթանք ան բոլոր ժողովուրդին համար կե-
14 րակուր առնենք. (Քանզի հինգ հազարի չափ
էրիկ մարդիկ կային.) Ան ըսաւ իր աշակերտ-
ներուն, Առանք գան դաս դաս յիսուն յիսուն նը-
15 ստցուցէք. Եւ անանկ բրին ու ամէնն ալ նըս-
16 տցուցին. Եւ ան հինգ նկաւակը ու երկու
ձուկը առնելով ու դէպ ի երկինքը նայելով՝
օրհնեց զանոնք ու կտրեց, և կու տար աշա-
կերտներուն, որ ժողովուրդին առջևը դնեն.
17 Եւ կերան ու կշտացան ամէնքն ալ, ու ասե-
ցած կտրտուանքները տասներկու կողով
վերցուցին.

2 Մատ. ե. 20. Գէ. ղ. 18.
3 Մատ. ե. 34.
4 Ցաղ. ժա. 11, 12.
5 Գէ. ե. 14. Ցաղ. ժա. 42.
6 Մատ. ե. 1. Ղ. 20. Գէ. ղ. 13. ղ. 7.
7 Մատ. ժ. 3. Մատ. ժդ. 1. Ղ. 9.
8 Մատ. ժդ. 2. Ղ. 9.
9 Մատ. ժդ. 1. Ղ. 7. 8. Մատ. ղ. 18. Գէ. ժ. 1. 9.
10 Մատ. ժդ. 13. ղ. 7. Ղ. 10. Յովհ. ասպատանին.
11 Մատ. ժդ. 22. Ղ. 14.
12 Մատ. ժդ. 1. Ղ. 8. Գէ. ժ. 4. Յհ. ղ. 5.
13 Մատ. ղ. 18. Մատ. ղ. 14. Գէ. իզ. 8.
14 Մատ. ժ. 21. Մատ. ժդ. 1. Ղ. 8.
15 Գէ. իզ. 8.
16 Մատ. ղ. 20. Մատ. ժդ. 15. Մատ. ղ. 35. Ցաղ. ղ. 1. 5.

18 Եւ եղաւ որ երբ ինքը առանձին աղօթք
կ՚ընէր, աշակերտները ալ իր հետ էին, և հար-
ցուց անոնց ըսելով, Ո՞ւմ ժողովուրդները ինծի
19 համար կ՚ըսեն թէ եմ։ Անոնք ալ պատաս-
խանը տալով ըսին, Յովհաննէս Մկրտիչը,
և ուրիշներըն Եղիան, ուրիշներն ալ՝ թէ
Առջի մարգարէներէն մէկը յարութիւն առեր
20 է։ Եւ ինքը բաւ անոնց, Հապա դուք ինծի
համար ո՞վ կ՚ըսէք թէ եմ։ Պատասխանը տուաւ
21 Պետրոս ու ըսաւ, Աստուծոյ Քրիստոսը։ Եւ
ինքը խստիւ պատուիրեց անոնց որ ասոր բանը
22 մէկուն մը չպատմեն։ Ու ըսաւ թէ Պէտք է որ
Որդի մարդոյ շատ չարչարանքներ կրէ, և
ծերերէն ու քահանայապետներէն և դպիր-
ներէն մերժուի ու սպանուի, ու երրորդ օրը
23 յարութիւն առնէ։ Եւ ամենուն կ՚ըսէր, Թէ
որ մէկը կ՚ուզէ իմ ետևէս գալ, ինքզինքը ան-
ձնուրանայ, և ամէն օր իր խաչը վերցնէ,
24 ու իմ ետևէս գայ։ Վասն զի ով որ կ՚ուզէ իր
անձը ապրեցնել, պիտի կորսնցնէ զանիկա.
և ով որ ինծի համար իր անձը կորսնցնէ,
25 պիտի ապրեցնէ զանիկա։ Վասն զի ի՞նչ կը
շահի մարդ մը թէ որ բոլոր աշխարհը վաս-
տկի, և իր անձը կորսնցնէ կամ վնաս ընէ,
26 Վասն զի ով որ զիս ու իմ խօսքերս ամօթ
ը ունի անկի ու, Որդի մարդոյ ալ զանիկա
ամօթ պիտի ունենայ՝ երբոր գայ իր ու
Հօրը և սուրբ հրեշտակներուն փառքովը։
27 Բայց ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ հոս կայնող-
ներէն մէկ քանիները կան՝ որոնք մինչեւ ան
հաղ ուստը չեն տեսնուիր մինչեւ որ տեսնեն
Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը։
28 Եւ եղաւ որ ասոր խօսքերէն գրեթէ ութ օր
հետքը՝ Պետրոսը ու Յովհաննէսը և Յակոբոսը
29 առնելով՝ լեռը եղաւ աղօթք ընելու։ Ու երբ-
որ ինքը աղօթք կ՚ընէր՝ իր երեսին տեսքը
ուրիշ կերպ մը եղաւ, ու իր հագուստը ճեր-
30 մակ -- փայլուն եղաւ։ Եւ ահա երկու մարդ-
կիկ իր հետը կը խօսէին, որոնք Մովսէս ու
31 Եղիա էին, փառքով երեցած, և անոր --
Երուսաղէմ կրնալուն վրայով կը խօսէին որ երթա-
32 ալուն մէջ պիտի կատարուէր։ Բայց Պետրոս
և անոր հետ եղողները քունով ծանրացած
էին, ու երբոր արթնցան՝ տեսան անոր փառ-
քը և ան երկու մարդիկը որ անոր կողմը կե-
33 ցեր էին։ Ու եղաւ որ երբ անոնք զատուելացան
անոր կողմէն, Պետրոս ըսաւ Յիսուսին, Վար-
գապետ, ապրիլ է որ հոս կենանք, ու երեք
խրճիթ շինենք, մէկը քեզի՝ և մէկը Մովսէ-
սին՝ ու մէկը Եղիային, վասն զի չէր գիտեր
34 ինչ կը խօսէր։ Եւ քանի որ անիկա ասը բանէ-
ր կը խօսէր, ամպ մը եկաւ ու անոնց վրայ
հովանի եղաւ, և ամպին մտալը մեծաւ ասէն-
35 նին վախցան։ Ու ձայն մը եղաւ ամպէն՝ ըսե-
լով, Ասիկա է իմ սիրելի Որդիս, հասոր մտիկ
36 րրէք։ Եւ ան ձայնը որ եղաւ, Յիսուս միտակ
գտնուեցաւ։ Ու իրենք լուռ կեցան, և ի-
րենց տեսածներէն ան օրերը մէկուն բան մը
չպատմեցին։
37 Եւ եղաւ որ հետևեալ օրը՝ երբոր անոնք
լեռնէն վար իջան, շատ ժողովուրդ անոր գէ-
38 ան եկաւ։ Եւ ահա ժողովուրդին մէջէն մէկ
մարդ մը պատահեցաւ ու բաւ, Վարդապետ,
կ՚աղաչեմ քեզի՝ նայէ իմ որդիիս, քանզի իմ
39 մէկ հատիկ է։ Եւ ահա ոգի մը կը բռնէ
զանիկա, ան ալ յանկարծ կը գոչեցնէ, և
զանիկա ցեցկտուի կը վերիվերցնէ, ու հազիւ կը
զատուի անկէ՝ չարչարելով զանիկա.
40 Եւ քու աշակերտներուդ ազաչեցի որ հանեն
41 զանիկա, ու չկրցան։ Պատասխանը տուաւ
Յիսուս ու բաւ, Ով անհաւատ և խոտորեալ
ազգ, մինչև ե՞րբ ձեզի հետ պիտի բլլամ ու
42 ձեզի հանդիսիմ. Հոս բեր քու որդիդ։ Ու
երբոր գալու կը մտնէր, դեռ զանիկա գե-
43 տինը զարկաւ ու սաստիկ ցնցեց։ Իսկ Յի-
սուս սաստեց պիղծ ոգիին, և բժշկեց տղան
44 ու զանիկա իր Հօրը տուաւ։ Եւ ամէնքը կը
զարմանային Աստուծոյ մեծամեծ գործքե-
րուն վրայ։
Ու քանի որ ամէնքը կը զարմանային Յի-
սուսի բրած բոլոր գործքերուն վրայ, անի-
կա բաւ իր աշակերտներուն, Դուք ա-
խօսքերը ականջներնիդ դրէք, վասն զի Որդի
մարդոյ պիտի մատնուի մարդոց ձեռքը։
45 Բայց անոնք չէին խնդրած այն խօսքը, և
անոնցմէ ծածկուած էր որ չհասկընան, ու
կը վախնային այն խօսքին հասնար իրեն հար-
ցընելու։
46 Կռտհաւ մըն ալ մտաւ անոնց մէջ՝ թէ ար-
47 գեօք իրենց մէջը ո՞վ է մեծ։ Իսկ Յիսուս ա-
նոնց սրտին խորհուրդը իմանալով՝ տղայ մը
48 առաւ ու զանիկա իր քովը կայնեցուց, Եւ
բաւ անոնց, Ով որ այս տղան իմ անունովս
կ՚ընդունի՝ զիս կ՚ընդունի. և ան որ զիս կ՚ըն-
դունի՝ անիկա զիս խրկողը կ՚ընդունի. վասն
զի նա որ ձեր ամենուն մէջը պզտիկ է, ա-
նիկա մեծ պիտի բլլայ։
49 Պատասխանը տուաւ Յովհաննէս ու բաւ,
Վարդապետ, մենք տեսանք որ քու անուա-
նովդ դևեր կը հանէր, և զանիկա արգիլե-
50 ցինք, ինչու որ մեր հետը չհետեւիր։ Եւ Յի-
սուս բաւ անոր, Մի արգիլէք. Քանզի ան

Ե Մատ. ժգ. 33։
Մարկ. ը. 37։
Զ Մատ. ժգ. 34։
Ի Մատ. ժգ. 35։
Ա Մատ. ժգ. 36։
Գ Մատ. ժգ. 37։
Դ Մատ. ժգ. 38։
Ե Մատ. ժգ. 39։
Զ Մատ. ժգ. 40։
Է Մատ. ժգ. 41։
Ը Մատ. ժգ. 42։
Թ Մատ. ժգ. 43։
Ժ Մատ. ժգ. 44։
ԺԱ Մատ. ժգ. 45։
ԺԲ Մատ. ժգ. 46։
ԺԳ Մատ. ժգ. 47։
ԺԴ Մատ. ժգ. 48։
ԺԵ Մատ. ժգ. 49։
ԺԶ Մատ. ժգ. 50։
ԺԷ Մատ. ժգ. 51։
ԺԸ Մատ. ժգ. 52։
ԺԹ Մատ. ժգ. 53։
Ի Մատ. ժգ. 54։
Ա Մատ. ժգ. 55։
Բ Մատ. ժգ. 56։
Գ Մատ. ժգ. 57։
Դ Մատ. ժգ. 58։
Ե Մատ. ժգ. 59։
Զ Մատ. ժգ. 60։
Է Մատ. ժգ. 61։
Ը Մատ. ժգ. 62։
Թ Մատ. ժգ. 63։
Ժ Մատ. ժգ. 64։
ԺԱ Մատ. ժգ. 65։
ԺԲ Մատ. ժգ. 66։
ԺԳ Մատ. ժգ. 67։
ԺԴ Մատ. ժգ. 68։
ԺԵ Մատ. ժգ. 69։
ԺԶ Մատ. ժգ. 70։
ԺԷ Մատ. ժգ. 71։
ԺԸ Մատ. ժգ. 72։
ԺԹ Մատ. ժգ. 73։
Ի Մատ. ժգ. 74։
Ա Մատ. ժգ. 75։
Բ Մատ. ժգ. 76։
Գ Մատ. ժգ. 77։
Դ Մատ. ժգ. 78։
Ե Մատ. ժգ. 79։
Զ Մատ. ժգ. 80։
Է Մատ. ժգ. 81։
Ը Մատ. ժգ. 82։
Թ Մատ. ժգ. 83։
Ժ Մատ. ժգ. 84։
ԺԱ Մատ. ժգ. 85։
ԺԲ Մատ. ժգ. 86։
ԺԳ Մատ. ժգ. 87։
ԺԴ Մատ. ժգ. 88։
ԺԵ Մատ. ժգ. 89։
ԺԶ Մատ. ժգ. 90։
ԺԷ Մատ. ժգ. 91։
ԺԸ Մատ. ժգ. 92։
ԺԹ Մատ. ժգ. 93։
Ի Մատ. ժգ. 94։
Ա Մատ. ժգ. 95։
Բ Մատ. ժգ. 96։
Գ Մատ. ժգ. 97։
Դ Մատ. ժգ. 98։
Ե Մատ. ժգ. 99։
Զ Մատ. ժգ. 100։
Է Մատ. ժգ. 101։
Ը Մատ. ժգ. 102։
Թ Մատ. ժգ. 103։
Ժ Մատ. ժգ. 104։
ԺԱ Մատ. ժգ. 105։
ԺԲ Մատ. ժգ. 106։
ԺԳ Մատ. ժգ. 107։
ԺԴ Մատ. ժգ. 108։
ԺԵ Մատ. ժգ. 109։
ԺԶ Մատ. ժգ. 110։
ԺԷ Մատ. ժգ. 111։
ԺԸ Մատ. ժգ. 112։
ԺԹ Մատ. ժգ. 113։
Ի Մատ. ժգ. 114։
Ա Մատ. ժգ. 115։
Բ Մատ. ժգ. 116։
Գ Մատ. ժգ. 117։
Դ Մատ. ժգ. 118։
Ե Մատ. ժգ. 119։
Զ Մատ. ժգ. 120։
Է Մատ. ժգ. 121։
Ը Մատ. ժգ. 122։
Թ Մատ. ժգ. 123։
Ժ Մատ. ժգ. 124։
ԺԱ Մատ. ժգ. 125։
ԺԲ Մատ. ժգ. 126։
ԺԳ Մատ. ժգ. 127։
ԺԴ Մատ. ժգ. 128։
ԺԵ Մատ. ժգ. 129։
ԺԶ Մատ. ժգ. 130։
ԺԷ Մատ. ժգ. 131։
ԺԸ Մատ. ժգ. 132։
ԺԹ Մատ. ժգ. 133։
Ի Մատ. ժգ. 134։
Ա Մատ. ժգ. 135։
Բ Մատ. ժգ. 136։
Գ Մատ. ժգ. 137։
Դ Մատ. ժգ. 138։
Ե Մատ. ժգ. 139։
Զ Մատ. ժգ. 140։
Է Մատ. ժգ. 141։
Ը Մատ. ժգ. 142։
Թ Մատ. ժգ. 143։
Ժ Մատ. ժգ. 144։
ԺԱ Մատ. ժգ. 145։
ԺԲ Մատ. ժգ. 146։
ԺԳ Մատ. ժգ. 147։
ԺԴ Մատ. ժգ. 148։
ԺԵ Մատ. ժգ. 149։
ԺԶ Մատ. ժգ. 150։
ԺԷ Մատ. ժգ. 151։
ԺԸ Մատ. ժգ. 152։
ԺԹ Մատ. ժգ. 153։
Ի Մատ. ժգ. 154։
Ա Մատ. ժգ. 155։
Բ Մատ. ժգ. 156։
Գ Մատ. ժգ. 157։
Դ Մատ. ժգ. 158։
Ե Մատ. ժգ. 159։
Զ Մատ. ժգ. 160։
Է Մատ. ժգ. 161։
Ը Մատ. ժգ. 162։
Թ Մատ. ժգ. 163։
Ժ Մատ. ժգ. 164։
ԺԱ Մատ. ժգ. 165։
ԺԲ Մատ. ժգ. 166։
ԺԳ Մատ. ժգ. 167։
ԺԴ Մատ. ժգ. 168։
ԺԵ Մատ. ժգ. 169։
ԺԶ Մատ. ժգ. 170։
ԺԷ Մատ. ժգ. 171։
ԺԸ Մատ. ժգ. 172։
ԺԹ Մատ. ժգ. 173։
Ի Մատ. ժգ. 174։
Ա Մատ. ժգ. 175։
Բ Մատ. ժգ. 176։
Գ Մատ. ժգ. 177։
Դ Մատ. ժգ. 178։
Ե Մատ. ժգ. 179։
Զ Մատ. ժգ. 180։
Է Մատ. ժգ. 181։
Ը Մատ. ժգ. 182։
Թ Մատ. ժգ. 183։
Ժ Մատ. ժգ. 184։
ԺԱ Մատ. ժգ. 185։
ԺԲ Մատ. ժգ. 186։
ԺԳ Մատ. ժգ. 187։
ԺԴ Մատ. ժգ. 188։
ԺԵ Մատ. ժգ. 189։
ԺԶ Մատ. ժգ. 190։
ԺԷ Մատ. ժգ. 191։
ԺԸ Մատ. ժգ. 192։
ԺԹ Մատ. ժգ. 193։
Ի Մատ. ժգ. 194։
Ա Մատ. ժգ. 195։
Բ Մատ. ժգ. 196։
Գ Մատ. ժգ. 197։
Դ Մատ. ժգ. 198։
Ե Մատ. ժգ. 199։
Զ Մատ. ժգ. 200։
Է Մատ. ժգ. 201։
Ը Մատ. ժգ. 202։
Թ Մատ. ժգ. 203։
Ժ Մատ. ժգ. 204։
ԺԱ Մատ. ժգ. 205։
ԺԲ Մատ. ժգ. 206։
ԺԳ Մատ. ժգ. 207։
ԺԴ Մատ. ժգ. 208։
ԺԵ Մատ. ժգ. 209։
ԺԶ Մատ. ժգ. 210։
ԺԷ Մատ. ժգ. 211։
ԺԸ Մատ. ժգ. 212։
ԺԹ Մատ. ժգ. 213։
Ի Մատ. ժգ. 214։
Ա Մատ. ժգ. 215։
Բ Մատ. ժգ. 216։
Գ Մատ. ժգ. 217։
Դ Մատ. ժգ. 218։
Ե Մատ. ժգ. 219։
Զ Մատ. ժգ. 220։
Է Մատ. ժգ. 221։
Ը Մատ. ժգ. 222։
Թ Մատ. ժգ. 223։
Ժ Մատ. ժգ. 224։
ԺԱ Մատ. ժգ. 225։
ԺԲ Մատ. ժգ. 226։
ԺԳ Մատ. ժգ. 227։
ԺԴ Մատ. ժգ. 228։
ԺԵ Մատ. ժգ. 229։
ԺԶ Մատ. ժգ. 230։
ԺԷ Մատ. ժգ. 231։
ԺԸ Մատ. ժգ. 232։
ԺԹ Մատ. ժգ. 233։
Ի Մատ. ժգ. 234։
Ա Մատ. ժգ. 235։
Բ Մատ. ժգ. 236։
Գ Մատ. ժգ. 237։
Դ Մատ. ժգ. 238։
Ե Մատ. ժգ. 239։
Զ Մատ. ժգ. 240։
Է Մատ. ժգ. 241։
Ը Մատ. ժգ. 242։
Թ Մատ. ժգ. 243։
Ժ Մատ. ժգ. 244։
ԺԱ Մատ. ժգ. 245։
ԺԲ Մատ. ժգ. 246։
ԺԳ Մատ. ժգ. 247։
ԺԴ Մատ. ժգ. 248։
ԺԵ Մատ. ժգ. 249։
ԺԶ Մատ. ժգ. 250։
ԺԷ Մատ. ժգ. 251։
ԺԸ Մատ. ժգ. 252։
ԺԹ Մատ. ժգ. 253։
Ի Մատ. ժգ. 254։
Ա Մատ. ժգ. 255։
Բ Մատ. ժգ. 256։
Գ Մատ. ժգ. 257։
Դ Մատ. ժգ. 258։
Ե Մատ. ժգ. 259։
Զ Մատ. ժգ. 260։
Է Մատ. ժգ. 261։
Ը Մատ. ժգ. 262։
Թ Մատ. ժգ. 263։
Ժ Մատ. ժգ. 264։
ԺԱ Մատ. ժգ. 265։
ԺԲ Մատ. ժգ. 266։
ԺԳ Մատ. ժգ. 267։
ԺԴ Մատ. ժգ. 268։
ԺԵ Մատ. ժգ. 269։
ԺԶ Մատ. ժգ. 270։
ԺԷ Մատ. ժգ. 271։
ԺԸ Մատ. ժգ. 272։
ԺԹ Մատ. ժգ. 273։
Ի Մատ. ժգ. 274։
Ա Մատ. ժգ. 275։
Բ Մատ. ժգ. 276։
Գ Մատ. ժգ. 277։
Դ Մատ. ժգ. 278։
Ե Մատ. ժգ. 279։
Զ Մատ. ժգ. 280։
Է Մատ. ժգ. 281։
Ը Մատ. ժգ. 282։
Թ Մատ. ժգ. 283։
Ժ Մատ. ժգ. 284։
ԺԱ Մատ. ժգ. 285։
ԺԲ Մատ. ժգ. 286։
ԺԳ Մատ. ժգ. 287։
ԺԴ Մատ. ժգ. 288։
ԺԵ Մատ. ժգ. 289։
ԺԶ Մատ. ժգ. 290։
ԺԷ Մատ. ժգ. 291։
ԺԸ Մատ. ժգ. 292։
ԺԹ Մատ. ժգ. 293։
Ի Մատ. ժգ. 294։
Ա Մատ. ժգ. 295։
Բ Մատ. ժգ. 296։
Գ Մատ. ժգ. 297։
Դ Մատ. ժգ. 298։
Ե Մատ. ժգ. 299։
Զ Մատ. ժգ. 300։
Է Մատ. ժգ. 301։
Ը Մատ. ժգ. 302։
Թ Մատ. ժգ. 303։
Ժ Մատ. ժգ. 304։
ԺԱ Մատ. ժգ. 305։
ԺԲ Մատ. ժգ. 306։
ԺԳ Մատ. ժգ. 307։
ԺԴ Մատ. ժգ. 308։
ԺԵ Մատ. ժգ. 309։
ԺԶ Մատ. ժգ. 310։
ԺԷ Մատ. ժգ. 311։
ԺԸ Մատ. ժգ. 312։
ԺԹ Մատ. ժգ. 313։
Ի Մատ. ժգ. 314։
Ա Մատ. ժգ. 315։
Բ Մատ. ժգ. 316։
Գ Մատ. ժգ. 317։
Դ Մատ. ժգ. 318։
Ե Մատ. ժգ. 319։
Զ Մատ. ժգ. 320։
Է Մատ. ժգ. 321։
Ը Մատ. ժգ. 322։
Թ Մատ. ժգ. 323։
Ժ Մատ. ժգ. 324։
ԺԱ Մատ. ժգ. 325։
ԺԲ Մատ. ժգ. 326։
ԺԳ Մատ. ժգ. 327։
ԺԴ Մատ. ժգ. 328։
ԺԵ Մատ. ժգ. 329։
ԺԶ Մատ. ժգ. 330։
ԺԷ Մատ. ժգ. 331։
ԺԸ Մատ. ժգ. 332։
ԺԹ Մատ. ժգ. 333։
Ի Մատ. ժգ. 334։
Ա Մատ. ժգ. 335։
Բ Մատ. ժգ. 336։
Գ Մատ. ժգ. 337։
Դ Մատ. ժգ. 338։
Ե Մատ. ժգ. 339։
Զ Մատ. ժգ. 340։
Է Մատ. ժգ. 341։
Ը Մատ. ժգ. 342։
Թ Մատ. ժգ. 343։
Ժ Մատ. ժգ. 344։
ԺԱ Մատ. ժգ. 345։
ԺԲ Մատ. ժգ. 346։
ԺԳ Մատ. ժգ. 347։
ԺԴ Մատ. ժգ. 348։
ԺԵ Մատ. ժգ. 349։
ԺԶ Մատ. ժգ. 350։
ԺԷ Մատ. ժգ. 351։
ԺԸ Մատ. ժգ. 352։
ԺԹ Մատ. ժգ. 353։
Ի Մատ. ժգ. 354։
Ա Մատ. ժգ. 355։
Բ Մատ. ժգ. 356։
Գ Մատ. ժգ. 357։
Դ Մատ. ժգ. 358։
Ե Մատ. ժգ. 359։
Զ Մատ. ժգ. 360։
Է Մատ. ժգ. 361։
Ը Մատ. ժգ. 362։
Թ Մատ. ժգ. 363։
Ժ Մատ. ժգ. 364։
ԺԱ Մատ. ժգ. 365։
ԺԲ Մատ. ժգ. 366։
ԺԳ Մատ. ժգ. 367։
ԺԴ Մատ. ժգ. 368։
ԺԵ Մատ. ժգ. 369։
ԺԶ Մատ. ժգ. 370։
ԺԷ Մատ. ժգ. 371։
ԺԸ Մատ. ժգ. 372։
ԺԹ Մատ. ժգ. 373։
Ի Մատ. ժգ. 374։
Ա Մատ. ժգ. 375։
Բ Մատ. ժգ. 376։
Գ Մատ. ժգ. 377։
Դ Մատ. ժգ. 378։
Ե Մատ. ժգ. 379։
Զ Մատ. ժգ. 380։
Է Մատ. ժգ. 381։
Ը Մատ. ժգ. 382։
Թ Մատ. ժգ. 383։
Ժ Մատ. ժգ. 384։
ԺԱ Մատ. ժգ. 385։
ԺԲ Մատ. ժգ. 386։
ԺԳ Մատ. ժգ. 387։
ԺԴ Մատ. ժգ. 388։
ԺԵ Մատ. ժգ. 389։
ԺԶ Մատ. ժգ. 390։
ԺԷ Մատ. ժգ. 391։
ԺԸ Մատ. ժգ. 392։
ԺԹ Մատ. ժգ. 393։
Ի Մատ. ժգ. 394։
Ա Մատ. ժգ. 395։
Բ Մատ. ժգ. 396։
Գ Մատ. ժգ. 397։
Դ Մատ. ժգ. 398։
Ե Մատ. ժգ. 399։
Զ Մատ. ժգ. 400։
Է Մատ. ժգ. 401։
Ը Մատ. ժգ. 402։
Թ Մատ. ժգ. 403։
Ժ Մատ. ժգ. 404։
ԺԱ Մատ. ժգ. 405։
ԺԲ Մատ. ժգ. 406։
ԺԳ Մատ. ժգ. 407։
ԺԴ Մատ. ժգ. 408։
ԺԵ Մատ. ժգ. 409։
ԺԶ Մատ. ժգ. 410։
ԺԷ Մատ. ժգ. 411։
ԺԸ Մատ. ժգ. 412։
ԺԹ Մատ. ժգ. 413։
Ի Մատ. ժգ. 414։
Ա Մատ. ժգ. 415։
Բ Մատ. ժգ. 416։
Գ Մատ. ժգ. 417։
Դ Մատ. ժգ. 418։
Ե Մատ. ժգ. 419։
Զ Մատ. ժգ. 420։
Է Մատ. ժգ. 421։
Ը Մատ. ժգ. 422։
Թ Մատ. ժգ. 423։
Ժ Մատ. ժգ. 424։
ԺԱ Մատ. ժգ. 425։
ԺԲ Մատ. ժգ. 426։
ԺԳ Մատ. ժգ. 427։
ԺԴ Մատ. ժգ. 428։
ԺԵ Մատ. ժգ. 429։
ԺԶ Մատ. ժգ. 430։
ԺԷ Մատ. ժգ. 431։
ԺԸ Մատ. ժգ. 432։
ԺԹ Մատ. ժգ. 433։
Ի Մատ. ժգ. 434։
Ա Մատ. ժգ. 435։
Բ Մատ. ժգ. 436։
Գ Մատ. ժգ. 437։
Դ Մատ. ժգ. 438։
Ե Մատ. ժգ. 439։
Զ Մատ. ժգ. 440։
Է Մատ. ժգ. 441։
Ը Մատ. ժգ. 442։
Թ Մատ. ժգ. 443։
Ժ Մատ. ժգ. 444։
ԺԱ Մատ. ժգ. 445։
ԺԲ Մատ. ժգ. 446։
ԺԳ Մատ. ժգ. 447։
ԺԴ Մատ. ժգ. 448։
ԺԵ Մատ. ժգ. 449։
ԺԶ Մատ. ժգ. 450։
ԺԷ Մատ. ժգ. 451։
ԺԸ Մատ. ժգ. 452։
ԺԹ Մատ. ժգ. 453։
Ի Մատ. ժգ. 454։
Ա Մատ. ժգ. 455։
Բ Մատ. ժգ. 456։
Գ Մատ. ժգ. 457։
Դ Մատ. ժգ. 458։
Ե Մատ. ժգ. 459։
Զ Մատ. ժգ. 460։
Է Մատ. ժգ. 461։
Ը Մատ. ժգ. 462։
Թ Մատ. ժգ. 463։
Ժ Մատ. ժգ. 464։
ԺԱ Մատ. ժգ. 465։
ԺԲ Մատ. ժգ. 466։
ԺԳ Մատ. ժգ. 467։
ԺԴ Մատ. ժգ. 468։
ԺԵ Մատ. ժգ. 469։
ԺԶ Մատ. ժգ. 470։
ԺԷ Մատ. ժգ. 471։
ԺԸ Մատ. ժգ. 472։
ԺԹ Մատ. ժգ. 473։
Ի Մատ. ժգ. 474։
Ա Մատ. ժգ. 475։
Բ Մատ. ժգ. 476։
Գ Մատ. ժգ. 477։
Դ Մատ. ժգ. 478։
Ե Մատ. ժգ. 479։
Զ Մատ. ժգ. 480։
Է Մատ. ժգ. 481։
Ը Մատ. ժգ. 482։
Թ Մատ. ժգ. 483։
Ժ Մատ. ժգ. 484։
ԺԱ Մատ. ժգ. 485։
ԺԲ Մատ. ժգ. 486։
ԺԳ Մատ. ժգ. 487։
ԺԴ Մատ. ժգ. 488։
ԺԵ Մատ. ժգ. 489։
ԺԶ Մատ. ժգ. 490։
ԺԷ Մատ. ժգ. 491։
ԺԸ Մատ. ժգ. 492։
ԺԹ Մատ. ժգ. 493։
Ի Մատ. ժգ. 494։
Ա Մատ. ժգ. 495։
Բ Մատ. ժգ. 496։
Գ Մատ. ժգ. 497։
Դ Մատ. ժգ. 498։
Ե Մատ. ժգ. 499։
Զ Մատ. ժգ. 500։
Է Մատ. ժգ. 501։
Ը Մատ. ժգ. 502։
Թ Մատ. ժգ. 503։
Ժ Մատ. ժգ. 504։
ԺԱ Մատ. ժգ. 505։
ԺԲ Մատ. ժգ. 506։
ԺԳ Մատ. ժգ. 507։
ԺԴ Մատ. ժգ. 508։
ԺԵ Մատ. ժգ. 509։
ԺԶ Մատ. ժգ. 510։
ԺԷ Մատ. ժգ. 511։
ԺԸ Մատ. ժգ. 512։
ԺԹ Մատ. ժգ. 513։
Ի Մատ. ժգ. 514։
Ա Մատ. ժգ. 515։
Բ Մատ. ժգ. 516։
Գ Մատ. ժգ. 517։
Դ Մատ. ժգ. 518։
Ե Մատ. ժգ. 519։
Զ Մատ. ժգ. 520։
Է Մատ. ժգ. 521։
Ը Մատ. ժգ. 522։
Թ Մատ. ժգ. 523։
Ժ Մատ. ժգ. 524։
ԺԱ Մատ. ժգ. 525։
ԺԲ Մատ. ժգ. 526։
ԺԳ Մատ. ժգ. 527։
ԺԴ Մատ. ժգ. 528։
ԺԵ Մատ. ժգ. 529։
ԺԶ Մատ. ժգ. 530։
ԺԷ Մատ. ժգ. 531։
ԺԸ Մատ. ժգ. 532։
ԺԹ Մատ. ժգ. 533։
Ի Մատ. ժգ. 534։
Ա Մատ. ժգ. 535։
Բ Մատ. ժգ. 536։
Գ Մատ. ժգ. 537։
Դ Մատ. ժգ. 538։
Ե Մատ. ժգ. 539։
Զ Մատ. ժգ. 540։
Է Մատ. ժգ. 541։
Ը Մատ. ժգ. 542։
Թ Մատ. ժգ. 543։
Ժ Մատ. ժգ. 544։
ԺԱ Մատ. ժգ. 545։
ԺԲ Մատ. ժգ. 546։
ԺԳ Մատ. ժգ. 547։
ԺԴ Մատ. ժգ. 548։
ԺԵ Մատ. ժգ. 549։
ԺԶ Մատ. ժգ. 550։
ԺԷ Մատ. ժգ. 551։
ԺԸ Մատ. ժգ. 552։
ԺԹ Մատ. ժգ. 553։
Ի Մատ. ժգ. 554։
Ա Մատ. ժգ. 555։
Բ Մատ. ժգ. 556։
Գ Մատ. ժգ. 557։
Դ Մատ. ժգ. 558։
Ե Մատ. ժգ. 559։
Զ Մատ. ժգ. 560։
Է Մատ. ժգ. 561։
Ը Մատ. ժգ. 562։
Թ Մատ. ժգ. 563։
Ժ Մատ. ժգ. 564։
ԺԱ Մատ. ժգ. 565։
ԺԲ Մատ. ժգ. 566։
ԺԳ Մատ. ժգ. 567։
ԺԴ Մատ. ժգ. 568։
ԺԵ Մատ. ժգ. 569։
ԺԶ Մատ. ժգ. 570։
ԺԷ Մատ. ժգ. 571։
ԺԸ Մատ. ժգ. 572։
ԺԹ Մատ. ժգ. 573։
Ի Մատ. ժգ. 574։
Ա Մատ. ժգ. 575։
Բ Մատ. ժգ. 576։
Գ Մատ. ժգ. 577։
Դ Մատ. ժգ. 578։
Ե Մատ. ժգ. 579։
Զ Մատ. ժգ. 580։
Է Մատ. ժգ. 581։
Ը Մատ. ժգ. 582։
Թ Մատ. ժգ. 583։
Ժ Մատ. ժգ. 584։
ԺԱ Մատ. ժգ. 585։
ԺԲ Մատ. ժգ. 586։
ԺԳ Մատ. ժգ. 587։
ԺԴ Մատ. ժգ. 588։
ԺԵ Մատ. ժգ. 589։
ԺԶ Մատ. ժգ. 590։
ԺԷ Մատ. ժգ. 591։
ԺԸ Մատ. ժգ. 592։
ԺԹ Մատ. ժգ. 593։
Ի Մատ. ժգ. 594։
Ա Մատ. ժգ. 595։
Բ Մատ. ժգ. 596։
Գ Մատ. ժգ. 597։
Դ Մատ. ժգ. 598։
Ե Մատ. ժգ. 599։
Զ Մատ. ժգ. 600։
Է Մատ. ժգ. 601։
Ը Մատ. ժգ. 602։
Թ Մատ. ժգ. 603։
Ժ Մատ. ժգ. 604։
ԺԱ Մատ. ժգ. 605։
ԺԲ Մատ. ժգ. 606։
ԺԳ Մատ. ժգ. 607։
ԺԴ Մատ. ժգ. 608։
ԺԵ Մատ. ժգ. 609։
ԺԶ Մատ. ժգ. 610։
ԺԷ Մատ. ժգ. 611։
ԺԸ Մատ. ժգ. 612։
ԺԹ Մատ. ժգ. 613։
Ի Մատ. ժգ. 614։
Ա Մատ. ժգ. 615։
Բ Մատ. ժգ. 616։
Գ Մատ. ժգ. 617։
Դ Մատ. ժգ. 618։
Ե Մատ. ժգ. 619։
Զ Մատ. ժգ. 620։
Է Մատ. ժգ. 621։
Ը Մատ. ժգ. 622։
Թ Մատ. ժգ. 623։
Ժ Մատ. ժգ. 624։
ԺԱ Մատ. ժգ. 625։
ԺԲ Մատ. ժգ. 626։
ԺԳ Մատ. ժգ. 627։
ԺԴ Մատ. ժգ. 628։
ԺԵ Մատ. ժգ. 629։
ԺԶ Մատ. ժգ. 630։
ԺԷ Մատ. ժգ. 631։
ԺԸ Մատ. ժգ. 632։
ԺԹ Մատ. ժգ. 633։
Ի Մատ. ժգ. 634։
Ա Մատ. ժգ. 635։
Բ Մատ. ժգ. 636։
Գ Մատ. ժգ. 637։
Դ Մատ. ժգ. 638։
Ե Մատ. ժգ. 639։
Զ Մատ. ժգ. 640։
Է Մատ. ժգ. 641։
Ը Մատ. ժգ. 642։
Թ Մատ. ժգ. 643։
Ժ Մատ. ժգ. 644։
ԺԱ Մատ. ժգ. 645։
ԺԲ Մատ. ժգ. 646։
ԺԳ Մատ. ժգ. 647։
ԺԴ Մատ. ժգ. 648։
ԺԵ Մատ. ժգ. 649։
ԺԶ Մատ. ժգ. 650։
ԺԷ Մատ. ժգ. 651։
ԺԸ Մատ. ժգ. 652։
ԺԹ Մատ. ժգ. 653։
Ի Մատ. ժգ. 654։
Ա Մատ. ժգ. 655։
Բ Մատ. ժգ. 656։
Գ Մատ. ժգ. 657։
Դ Մատ. ժգ. 658։
Ե Մատ. ժգ. 659։
Զ Մատ. ժգ. 660։
Է Մատ. ժգ. 661։
Ը Մատ. ժգ. 662։
Թ Մատ. ժգ. 663։
Ժ Մատ. ժգ. 664։
ԺԱ Մատ. ժգ. 665։
ԺԲ Մատ. ժգ. 666։
ԺԳ Մատ. ժգ. 667։
ԺԴ Մատ. ժգ. 668։
ԺԵ Մատ. ժգ. 669։
ԺԶ Մատ. ժգ. 670։
ԺԷ Մատ. ժգ. 671։
ԺԸ Մատ. ժգ. 672։
ԺԹ Մատ. ժգ. 673։
Ի Մատ. ժգ. 674։
Ա Մատ. ժգ. 675։
Բ Մատ. ժգ. 676։
Գ Մատ. ժգ. 677։
Դ Մատ. ժգ. 678։
Ե Մատ. ժգ. 679։
Զ Մատ. ժգ. 680։
Է Մատ. ժգ. 681։
Ը Մատ. ժգ. 682։
Թ Մատ. ժգ. 683։
Ժ Մատ. ժգ. 684։
ԺԱ Մատ. ժգ. 685։
ԺԲ Մատ. ժգ. 686։
ԺԳ Մատ. ժգ. 687։
ԺԴ Մատ. ժգ. 688։
ԺԵ Մատ. ժգ. 689։
ԺԶ Մատ. ժգ. 690։
ԺԷ Մատ. ժգ. 691։
ԺԸ Մատ. ժգ. 692։
ԺԹ Մատ. ժգ. 693։
Ի Մատ. ժգ. 694։
Ա Մատ. ժգ. 695։
Բ Մատ. ժգ. 696։
Գ Մատ. ժգ. 697։
Դ Մատ. ժգ. 698։
Ե Մատ. ժգ. 699։
Զ Մատ. ժգ. 700։
Է Մատ. ժգ. 701։
Ը Մատ. ժգ. 702։
Թ Մատ. ժգ. 703։
Ժ Մատ. ժգ. 704։
ԺԱ Մատ. ժգ. 705։
ԺԲ Մատ. ժգ. 706։
ԺԳ Մատ. ժգ. 707։
ԺԴ Մատ. ժգ. 708։
ԺԵ Մատ. ժգ. 709։
ԺԶ Մատ. ժգ. 710։
ԺԷ Մատ. ժգ. 711։
ԺԸ Մատ. ժգ. 712։
ԺԹ Մատ. ժգ. 713։
Ի Մատ. ժգ. 714։
Ա Մատ. ժգ. 715։
Բ Մատ. ժգ. 716։
Գ Մատ. ժգ. 717։
Դ Մատ. ժգ. 718։
Ե Մատ. ժգ. 719։
Զ Մատ. ժգ. 720։
Է Մատ. ժգ. 721։
Ը Մատ. ժգ. 722։
Թ Մատ. ժգ. 723։
Ժ Մատ. ժգ. 724։
ԺԱ Մատ. ժգ. 725։
ԺԲ Մատ. ժգ. 726։
ԺԳ

որ °մեզի հակառակ չէ , մեր" կողմն է ։
51 Ո՞ւ նզաւ որ երբ ի[ր] [illegible] վիրաւոր
օրերը կը կատարուէր , ինքն ալ †հաստատ
52 արուեց" երեսապիտ երթալ ։ Եւ իր երեսին
առջեւէն պատգամաւորներ խրկեց , որ երթալ
գացին՝ Սամարացւոց մէկ գեղը մտնան որ ի-
53 րե՛ն համար պատրաստութիւն մը ընեն ։ Ե՛ւ
չընդունեցին զանիկա , ինչու որ անոր երեսը
գէպ ի Երուսաղէմ երթալու էր ։
54 Երբոր իր աշակերտներէն Յակոբոս ու Յովհան-
նէս տեսան , ըսին ։ Տէր , կ՚ուզե՞ս որ խնդրէ ,
ու երկինքէն կրակ իջնէ և սատկեցնէ անոնք ,
55 ինչպէս որ Եղիան ալ բրաւ ։ Եւ դարձաւ
յանդիմանեց զանոնք՝ ըսելով , Ձեզ դիտեր
56 մէ ինչ հոգիի տէր էք դուք ։ Որ‖դին մարդոյ չէկաւ մարդոց հոգիները կոր-
սընցնելու , հապա փրկելու" ։ և ուրիշ գեղ մը
գացին ։
57 Ու երբոր անոնք ճամբան կ՚երթային , մէ-
կը բսաւ անոր , Տէր , քու ետեւէդ գամ" ու
58 որ երթաս ։ Եւ Յիսուս բսաւ անոր , Աղուէս-
ները որջեր ունին , ու երկինքի թռչուններըդ
բոյներ , բայց Որդի մարդոյ տեղ չունի , որ
հոն իր գլուխը դնէ ։
59 ՚Ա՛ւելի ուրիշի մը ալ բսաւ , Եկուր իմ ե-
տեւէս ։ ան ալ բսաւ , Տէր , ինծի հրամանէ
առաջ երթամ իմ հայրս թաղեմ ։
60 Յիսուս բսաւ անոր , Թող առաջ մեռելները
իրենց մեռելները թաղեն , բայց դուն գնա
Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզէ ։
61 Ա՛ւելի ուրիշ մէն ալ բսաւ , Տէր , †ես քու
ետեւէդ պիտի գամ , բայց ինծի հրամանէ առաջ
որ առաջ իմ տունս մէջ եղողներուն հրաժա-
62 բսական ողջոյն առնեմ ։ Յիսուս բսաւ անոր , Ո-
ւ մէկը որ ձեռքը մանճին վրայ կը դնէ ու եռանդ
կը նայի՝ Աստուծոյ թագաւորութեանը յար-
մար է ։

ԳԼ · Ժ

1 Ետքը Տէրը ուրիշ եօթանասուն
մարդ ալ որոշեց , ու զանոնք իր առջեւէն երկու
երկու իրենց բոլոր քաղաքներն ու տեղերը՝
2 ուր որ ինքը պիտի երթար ։ Եւ կ՚ըսէր անոնց ,
†Հունձքը չատ է , ու մշակներըր քիչ ։ †Աստո-
ւածէն հունձքին Տէրոջը աղաչեցէք որ մշակներ հա-
3 նէ իր հունձքին ։ Գացէք ։ †Ահա ես ձեզ կը
4 իրկեմ իրրև գառներ գայլերու մէջ ։ ‖Ձեզ
առնիթեղ քսակ մի առնէք , ոչ ալ ապսպրակ ,
և ոչ կօշիկներ , ու ճամբան մէկու մը բա-
5 րեւ մի ասաք ։ Ինչ որ տունն որ մտնէք՝ առաջ
6 ըսէք , ‖Խաղաղութիւն տունս ։ Ու քէ որ հոն †բա-
րեմիտ սրժանաւոր մարդ" կայ , ձեր բարեւը պի-
տի հանգչի անոր վրայ , հապա քէ չէ՝ ձեզի
7 պիտի դառնայ ։ Եւ նո՛ւն տունը մէջ մնացէք ,
ու †անոնցմէ կերէք ու խմեցէք ։ Ինչու որ
մշակը իր վարձքին արժանի է ։ տունէ տուն
8 մի փոխուիք ։ Եւ որ քաղաք որ մտնէք ու
ձեզ ընդունին , ինչ որ առջեւնիդ դրուի՝ կե-
9 րէք ։ Եւ բժշկեցէք անոր մէջի հիւանդները ,
և բսէք անոնց , Աստուծոյ թագաւորութիւնը
10 ձեզի մօտեցեր է ։ Բայց որ քաղաք որ մտնէք՝ ու ձեզ չընդունին , անոր հրապարակը
11 ները ելլելով՝ բսէք , ‖Ա՛ն փոշին ալ որ ձեր
քաղաքէն մեր ոտքերուն փակած է , ձեզի կը
թօթուենք ։ միայն քէ աս գիտնաք որ Աս-
տուծոյ թագաւորութիւնը ձեզի մօտեցեր է ։
12 Ձեզի կ՚ըսեմ ՚որ ան օրը Սոդոմի †տեղացւոց
աւելի դիւրին պիտի ըլլայ՝ քան թէ ան քա-
13 քին ։ ‖Վայ քեզ , Քորազին , վայ քեզ , Բեթ-
սայիդա ։ Ինչու որ եթէ Տիւրոսի ու Սիդո-
նի մէջ եղած բլլային ան հրաշքները՝ որ ձեր
մէջը եղան , շատուցմէ քու բնակ՝ ու մոխրի
մէջ նստելով ապաշխարած պիտի բլլային ։
14 Բայց դատաստանին օրը Տիւրոսին ու Սիդո-
նին աւելի դիւրին պիտի բլլայ՝ քան թէ ձե-
15 զի ։ Ինչ դուն , Կափառնայում՝ , †որ մինչև եր-
կինքը բարձրացած ես , մինչև դժոխքը պի-
16 տի իջնես ։ ‖Ան որ ձեզի մտիկ կ՚ընէ , ինծի
մտիկ կ՚ընէ ։ Ու ան որ ձեզ կը մեղմէ , զիս
կը մեղմէ ։ Ու ան որ զիս կը մեղմէ , զիս խըր-
կողը կը մեղմէ ։
17 Ետ եօթանասունը ուրախութեամբ դարձան ու
բսեցին , Տէր , քու անունովդ
18 դեւերն ալ մեզի կը հնազանդին ։ Եւ բսաւ
անոնց , Սատանան փայլակի պէս երկինքէն
19 վար ինկած կը տեսնէի ։ Ահա ձեզի իշխա-
նութիւն կու տամ օձերու ու կարիճներու՝ և
թշնամիին բոլոր զօրութիւնը վրայ կոխկրտ-

ա Ընտ ձեզի հոգ-
ած չէ · ձեր
բ Մատ · ժգ · 19 · Գործ
ա · 8 ·
գ Ուրիշ · երեսը հոս
տասնից
դ Ժող · գ · 4 · 9 ·
ե գ Թագ · ա · 19 ·
18 ·
զ Ընտ ըսածին ·
է Ժող · ժ · 17 · ժբ ·
ը Մատ · ը · 19 ·
թ Մատ · ը · 21 ·
ժ Տես գ Թագ · ժԲ ·
20 ·
ի Մատ · ժ · 1 · Մարկ ·
գ · 7 ·
լ Մատ · Բ · 37 · 38 ·
խ Մատ · ժ · 40 · Մարկ ·
Բ · 26 · Ժող · ժգ ·
20 ·
ծ ա Թես · գ · 8 ·
կ Ժող · ե · 25 ·
հ Հմր · 1 ·
ձ Ժող · ժբ · 21 · ժգ ·
11 · Ժոյա · Բ · 1 ·
ժբ · 8 · 9 ·
ղ Մատ · ժ · 11 ·
ճ ա Կոր · ժ · 27 ·
մ Մատ · ժ · 10 · ա
Կոր · Բ · 4 · Ես · ա
Տիմ · ե · 18 ·
յ Գլ · Բ · 8 ·
ն Մատ · գ · 8 · գ ·
17 · ժ · 1 · Հմր · 11 ·
շ Մատ · ժ · 14 · Գլ ·
Բ · 1 · Գործ · ժգ ·
չ Մատ · ժ · 22 · Մարկ ·
գ · 11 ·
ո Մատ · ժ · 1 ·
պ Մատ · ժ · 11 · Մարկ ·
գ · 11 ·
ջ Մատ · ժա · 21 ·
ռ Ելսկ · գ · 6 ·
ս Մատ · ժա · 23 ·
վ Դան · ժ · 4 · բ Օր ·
ա · 33 · Ես · ժգ ·
13 · Երեմ · ԻԱ · 23 ·
տ Տես Եսկ · Իգ · 30 ·
ր · 16 ·
ց Մատ · ժ · 40 · Մարկ ·
Բ · 26 · Ժող · ժգ ·
30 ·
ւ ա Թես · գ · 8 ·
փ Ժող · ե · 25 ·
ք Հմր · 1 ·
օ Ժող · ժբ · 21 · ժգ ·
11 · Ժոյա · Բ · 1 ·
ժբ · 8 · 9 ·
ֆ Մատ · ժգ · 18 · Գործ
Իգ · 1 ·

անելու ու բնաւ մէկ բան մը ձեզի պիտի չը-
20 վնասէ ։ Բայց զուք անոր վրայ մի ուրախա-
նաք որ ոգիները ձեզի կը հնազանդին ։
Հապա ուրախացէք որ ձեր անուները եր-
կինքը գրուած են ։
21 Ան նոյն ժամուն Յիսուս Հոգիով ուրախա-
ցաւ ու ըսաւ , Շնորհակալ եմ քեզմէ , ով
Հայր՝ Տէր երկինի և երկրի , որ սա բաները
ծածուկ պահեցիր խելամտութենէն և դիտու-
թենէն , ու տղոց յայտնեցիր . այո , ով Հայր ,
ինչու որ քու առջեդ սոսկալի հաճելի եղաւ ։
22 Ամէն բան ինծի տրուեցաւ իմ Հօրմէս , ու
մէկը չգիտեր ինչ ով է Որդին , բայց միայն
Հայրը . և ինչ ով է Հայրը , բայց միայն Որ-
դին , և անոր որուն որ Որդին կ՚ուզէ յայտ-
նել ։
23 Ու աշակերտներուն դառնալով առանձին
ըսաւ , Երանի աս աչքերուն որ ձեր տես-
24 սածները կը տեսնեն ։ Քանզի կ՚ըսեմ ձեզի ,
որ շատ մարգարէներ և թագաւորներ ու-
զեցին ձեր տեսածները տեսնել , ու չտեսան ,
և ձեր լսածները լսել , ու չլսեցին ։
25 Ու ահա մէկ օրինական մը եկաւ , ու զա-
նիկա փորձելով ըսաւ , Վարդապետ , ի՞նչ
բնեմ որ յաւիտենական կեանքը ժառանգեմ ։
26 Անիկա ալ ըսաւ անոր , Օրէնքին մէջ ի՞նչ
27 գրուած է . ինսո՞ր կը կարդաս ։ Պատասխան
առաւ անիկա ու ըսաւ , Քու Տէր Աստուա-
ծդ սիրես քու բոլոր սրտիդ ու քու բոլոր
անձիդ և քու բոլոր զօրութենիդ ու քու բո-
լոր միտքիդ , և ընկերդ ալ քու անձիդ
28 պէս ։ Ու ինքը ըսաւ անոր , Շիտակ պատաս-
խան տուիր . սոսկա ըրէ՝ ու պիտի ապրիս ։
29 Իսկ անիկա ուզելով ինքզինքը արդարացը-
նել՝ ըսաւ Յիսուսին , Բայց իմ ընկերս ո՞վ է ։
30 Պատասխան տուաւ Յիսուս ու ըսաւ , Մէկ
մարդ մը երուսաղէմէն Երիքով կ՚իջնէր , ու
աւազակներու չո՜ւ իյնաւ , որոնք մերկացու-
ցին զանիկա ու վիրաւորելով կիսամեռ թո-
31 ղուցին ու գացին ։ Ու պատահեցաւ որ քա-
հանայ մը ան ճամբայէն կ՚իջնէր , ու զանիկա
32 տեսնելով՝ անդիի կողմէն անցաւ ։ Նոյնպէս
ալ Ղեւտացի մը ան տեղը հասնելով՝ գնաց
33 ու տեսաւ , և անդիի կողմէն անցաւ ։ Բայց
Սամարացի մը որ ճամբորդութենէն կ՚ընէր ,
եկաւ անոր քովը , ու զանիկա տեսնելով խղ-
34 ճաց ։ Ու մօտեցաւ՝ անոր վէրքերը փաթթեց՝
վրան ձէթ և գինի թափելով , ու իր գրաս-
35 պին վրայ դնելով՝ տարաւ անիկա մէկ պան-
դոկ մը , և անոր հոգ տարաւ ։ Ու հետեւեալ
օրը երբոր կ՚ելլէր անկէ , երկու դահեկան
հանեց պանդոկապետին տուաւ և անոր ըսաւ ,
Հոգ տար անոր , ու ինչ որ աւելի ծախք
բնես , ես դառնալուս ես քեզի կը վճարեմ ։
36 Հիմա ան երեքէն ո՞րը քեզի կ՚երեւնայ ընկեր
37 իրեն եղած աւազակներուն չո՜ւշ իյնողին ։ Ան ա-
նիկա ըսաւ , Ան որ անոր գթութիւնը ըրաւ ։
Յիսուս ըսաւ անոր , Գնա՝ դուն ալ այնպէս ըրէ ։
38 Ու եղաւ որ երբ անոնք կ՚երթային , ինքը
գիւղ մը մտաւ , և մէկ կնիկ մը Մարթա ա-
39 նուն զանիկա իր տունը ընդունեց ։ Ու ա-
նիկա քոյր մը ունէր , որուն անունը Մարիամ
էր , որ նաեւ Յիսուսի ոտքերուն քովը նըս-
40 տաւ , ու անոր խօսքերը լսելով կ՚ընէր ։ Բայց
Մարթա շատ սպասաւորութիւնով զբաղած
էր , ինկաւ անոր քովը ու ըսաւ , Տէր , քու
հոգդ չէ՞ , որ իմ քոյրս միս միտկէ ինծուց
սպասաւորութիւնն ալ ։ ուստի ասոր ըրուցէ
41 որ ինծի օգնէ ։ Պատասխան տուաւ Յիսուս
ու ըսաւ անոր , Մարթա , Մարթա , դուն
շատ բաներու համար հոգ ընելով կը տագ-
42 նապիս ։ Բայց մէկ բան մը պէտք է , և Ma-
րիամ՝ ան ապիկ բաժինը ընտրեց , որ իրմէ
պիտի չառնուի ։

ԳԼ ՝ ԺԱ

1 Ե՛ւ եղաւ որ մէկ տեղ մը աղօթք կ՚ընէր ։ ու երբոր դադարեցաւ , իր աշակերտներէն մէկը բսաւ իրեն , Տէր , մեզի աղօթք ընել սորվեցուր , ինչպէս որ Յովհաննէս ալ իր աշակերտներուն սորվեցուց ։ 2 Եւ բսաւ անոնց , Երբոր աղօթք կ՚ընէք՝ բսէք , Ով Հայր ՙմեր՝ որ երկինքն ես , քու անունդ սուրբ ըլլայ ։ քու թագաւորութիւնդ գայ ։ ՙքու կամքդ ըլլայ , ինչպէս որ երկինքը՝ անանկ ալ երկրի-
3 վրայ ։ Մեր ամէն աւուր հացը օրէ օր մեզի
4 տուր ։ Եւ մեզի ներէ մեր մեղքերը , ինչու որ մենք ալ կը ներենք ամէն մարդու՝ որ մեզի պարտական են ։ ու մեզ փորձութեան մի տաներ , ՙհապա չազատես մեզ չարէն ։՚՚
5 Ե՛ւ բսաւ անոնց , Ձեզմէ ո՞վ է ան որ բա-
րեկամ մը ունենայ , ու կէս գիշերուան մէջ երթայ անոր և բսէ անոր , Բարեկամ , ինծի
6 երեք նկաւեակ փոխ տուր . ինչու որ իմ մէկ բարեկամս ճամբայէ ինծի եկաւ , ու բան մը
7 չունիմ անոր առջեւը դնելու ։ Անիկա ալ ներ-
սէն պատասխան տայ և բսէ , Ինծի մի յոգ-

ոՅհ ։ ԺԸ ։ 38 ։ Ա՜ոչ ։ ը Մ՜ատ ։ ժա ։ 25 ։ | ը Մ՜ատ ։ ժգ ։ 16 ։
ԿԺ ։ 29 ։ Եր ։ գ ։ | = Մ՜ատ ։ ԻԸ ։ 18 ։
ե ։ Դան ։ ԺԸ ։ 1 ։ | Ցովհ ։ գ ։ 35 ։ ե ։
Փիլ ։ գ ։ 3 ։ Երբ ։ | 27 ։ ԺԿ ։ 2 ։
ԺԸ ։ 23 ։ Ցոյս ։ ԺԳ ։ | = Ցովհ ։ ա ։ 18 ։ գ ։
ը ։ ի ։ 18 ։ Իսա ։ 27 ։ | 44 ։ 46 ։
ը Մ՜ատ ։ ԺԳ ։ 25 ։ | ը Մ՜ատ ։ ԺԳ ։ 16 ։
= Մ՜ատ ։ ԻԸ ։ 15 ։
ը Մ՜ատ ։ ԺԲ ։ 16 ։ ԻԲ ։
35 ։
ը Ը Օր ։ գ ։ 3 ։
= Ղկ ։ ԺԲ ։ 15 ։

ը Ցովհ ։ գ ։ 3 ։
= Ցովհ ։ ԺԱ ։ 1 ։ ԺԲ ։
3 ։
ը = Կոր ։ ի ։ 28 ։ Եռ ։
ը Գէ ։ ը ։ 25 ։ Գոր ։
ԻԲ ։ 3 ։
= Մ՜ատ ։ գ ։ 9 ։
= Ա՜ռաք ։ Յառնն ։

նեցրներ, որպէն գաւառը գոցուած է, ու որ-
զաքս իմ քաղա անկոպիսի մէջ են. չեմ կրնար
8 հլլել ու փեզի հաղ տալ. Ձեզի կ'ըսեմ, †թէ
և բարեկամութիւնն համար չելլէ ասդ անոր,
ասկայն անոր թեռնուածութիւն համար պիտի
9 հլլէ ու պէտք եղածը տայ անոր. †կա ալ
կ'ըսեմ Ձեզի, խնդ ըներէք և պիտի ապրիք ձեզ-
պէ, փեռուներէք ու պիտի գտնէք, †---ը
10 գարկէք և պիտի բացուի ձեզի. վասն զի
ամէն ոք որ կը խնդրէ՝ կ'առնէ, և ոք որ կը
փեռուի՝ կը գտնէ, և ոք որ †---ը կը գարնէ՝
11 պիտի բացուի անոր. †Ձեզմէ ո՞վ է այն հայրը՝
որմէն իր որդին հաց որ ուզէ, մինէ քար
պիտի տայ անոր. կամ թէ որ ձուկ ---ի, մի-
12 թէ ձուկին տեղը օձ պիտի տայ անոր. կ-
կամ թէ որ հաւկիթ ուզէ, միթէ կարիճ պի-
13 տի տայ անոր. Ուստի եթէ դուք որ չար
էք՝ ձեր զաւակներուն ապէկ ընծաներ տալ
գիտէք, որչափ աւելի Ձեր Հայրը երկինքէն
Սուրբ Հոգին պիտի տայ անոնց որ իրմէ կը
խնդրեն։
14 †Ու դեւ մը կը հանէր, և անիկա համր էր.
ու եղաւ որ երբ դեւը եղաւ, համրը խոսաց
15 ցաւ, և ժողովուրդները զարմացան. Բայց
անոնցմէ մէկ քանիները ըսին, †Աստիկա դե-
ւերուն Բէեզեղբուզ իշխանին միջոցով դեւե-
16 րը կը հանէ. Ուրիշներն ալ փորձելով †եր-
17 կինքէն նշան մը կ'ուզէին անկէ. †Բայց ին-
քը †գիտնալով անոնց խորհուրդները՝ ըսաւ
անոնց, Ամէն Թագաւորութիւն իրեն դէմ
բաժնուած՝ կ'աւերի, և տուն մը †իրեն դէմ
18 †---ը՝ կը կործանի. Հապա թէ որ Սատա-
նան իրեն դէմ բաժնուած է, անոր Թագաւո-
րութիւնը ինչպէ պիտի կենայ. որովհետև
կ'ըսէք թէ Բէեզեղբուզով դեւերը կը հանեմ՝
19 իսկ թէ որ ես Բէեզեղբուզով դեւերը կը հա-
նեմ, ձեր որդիքը ինչո՞վ կը հանեն. ասոնք
անոնք պիտի լլան ձեր դատաւորներ։
20 †Բայց թէ որ ես Աստուծոյ մատովը կը հանեմ
դեւերը, ապեսն Աստուծոյ Թագաւորութիւնը
21 ձեր վրայ հասած է. †Երբոր զօրաւոր †---ը
մը զէնքերը վրան առած՝ իր տունը կը
պահպանէ, անոր բաներն խաղաղութեան մէջ
22 կը մնան. †Բայց երբոր անկէ աւելի զօրաւորը
վրան գալով յաղթէ զանիկա, անոր զէնքերը
կ'առնէ՝ որոնց ինքը յուսացեր էր, և անկէ
23 ---ը կողոպուտը կը բաժնէ. †Ան որ իմ հետս
չէ՝ ինծի հակառակ է, և ան որ ինծի հետ
չժողվեր՝ ցիրուցան կ'ընէ։
24 †Երբոր պիղծ ոգին մարդէ մը կ'ելլէ, ան-
ջուր տեղեր անցք կը պտըտի, հանգստութիւն

կը փնտռէ, ու երբոր չգտնէ՝ կ'ըսէ, Դառ-
25 նամ դառնամ իմ տունս՝ ուրկից որ եկայ. և
կու գայ՝ ըննե- մաքրուած ու յարդարուած
26 կը գտնէ. Անատնիը կ'երթայ և իր հետ
կ'առնէ եօթը ուրիշ ոգիներ իրմէ աւելի չար,
ու մտնելով հոն կը բնակին, և ան մարդուն
վերջը առջինէն գէշ կ'ըլլայ։
27 Ու եղաւ որ երբ անիկա ասս բաները կը խո-
սէր, ժողովուրդին միջէն մէկ կնիկ մը ձայնը
վերցուց ու ըսաւ անոր, †Երանի ան որովայ-
նին՝ որ քեզ կրեց, և ան ծիծերուն՝ որ քեզի
28 կաթ տուին։ Ըս ինքը ըսաւ, †Ա՛նանաւ անոք
թէ երանի անոնց որ Աստուծոյ խօսքը կը լսեն
ու կը պահեն։
29 †Ու երբոր ժողովուրդները հոծ ժողով կը դի-
զուէին, սկսաւ ըսել, Ա՛ս ազգը չար է. նշան
կ'ուզէ, և †---ը նշան պիտի չտրուի անոր,
30 բայց միայն Յովնան մարգարէին նշանը. †Որով-
հետև ինչպէս որ Յովնան Նինուէացիներուն նշան
եղաւ, անանկ ալ Որդի մարդոյ սա ազգիս
31 պիտի ըլլայ. †Հարաւի թագուհին դատաս-
տանին ժէ սա ազգին մարդոցը դէմ պիտի ել-
լէ, ու պիտի դատապարտէ զանիկա, ինչու որ
երկրի ծայրերէն եկաւ Սողոմոնին իմաստու-
թիւնը լսելու. և ահա Սողոմոնէն մեծ մէկը
32 կայ հոս. Նինուէի մարդիկը դատաստանին
ժէ սա ազգին դէմ պիտի կանգնին, ու պիտի
դատապարտեն զանիկա, ինչու որ Յովնանին
քարոզութիւնովը զղջմի եկան. և ահա Յով-
նանէն մեծ մէկը կայ հոս։
33 †Ա՛ոկը ճրագը չվառեր՝ ծածուկ տեղ մը
դներ, ոչ ալ գրուանի տակ, հապա աչսա-
նակին վրայ, որ ներս մտնողները լոյսը տեսնեն։
34 †Ա՛մարմնին ճրագը աչքն է. ուստի երբոր աչ-
քդ պարզ է, բոլոր մարմինդ ալ լուսաւոր
կ'ըլլայ. բայց երբոր ---ը վատ է, մարմինդ
35 ալ մութ կ'ըլլայ. Ուրեմն զգոյշ կեցիր, որ
36 քու մէջդ եղած լոյսը խաւար չըլլայ. Ուրդ-
թէ որ քու բոլոր մարմինդ լուսաւոր է, և
մութ մաս մը չունի, բոլորն ալ լուսաւոր կ'ըլ-
լայ, ինչպէս երբոր ճրագ մը իր փայլատու-
թիւնովը քեզ կը լուսաւորէ։
37 Ու երբոր --- †---ը կը խոսէր, փարիսեցի
մը կ'ապաչէր անոր՝ որ իր տունը ճաշ ուտէ.
38 անիկա ալ մտաւ՝ անգան նստաւ. †Իսկ փարի-
սեցին երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ, որ նախ չը-
39 լուացուեցաւ ճաշէն առաջ. Եւ †Տէրը ըսաւ
անոր, Հիմա դուք՝ փարիսեցիներ, գաւա-
թին ու պնակին դուրսի գին կը մաքրէք, ձեր
ներսի գին յափշտակութիւնով և չարու-
40 թիւնով լեցուն է. Անխելքներ, ան որ դուրսը

---

† Գէ· ժբ· ։ Եա· ։ ‡ Ա՛ա· Ե· ։ Ը· ։ Ա՛ա· ժբ· ։ ԺԱ· ։ Ա՛ա· ժա· ։ ԺԱ· ։ Ա՛ա· ժա· ։ Ա՛ա· ժբ· ։ Ա՛ա· ժբ· ։ Ա՛ա· ժբ

41 սիրեր բրաւ՝ ներսինն ալ ինքը չբրաւ։ Վա-
կայն ձեզ մէջը եղածներէն ողորմութիւն
առէք, և ահա ամէն բան մաքուր կ'ըլլայ
42 ձեզի։ Բայց վայ ձեզի փարիսեցիներուդ՝ որ
անանուխին ու փիգնեայնին և բոլոր խոտերէն
ներբան առանոդը կը վճարէք, ու դատը կ'ը-
նէք իրաւունքը և Աստուծոյ սէրը. առանք
43 պէտք էր ընել, և անոնք չձգել։ Վայ ձեզի
փարիսեցիներուդ՝ որ ժողովարաններուն մէջ
առաջին աթոռները կը սիրէք, ու շուկաներ-
44 բուն մէջ բարեներըը։ Վայ ձեզի, կեղծաւոր
դպիրներ ու փարիսեցիներ, որ անյայտ գե-
րեզմաններու նման էք, որոնց վրայէն մար-
դիկ կը քալեն ու չեն գիտեր։
45 Եւ օրինականներէն մէկը պատասխան ա-
ռաւ բսաւ անոր, Վարդապետ, աս խօսքերը
46 գրուցելով մեզ ալ վար կը գարնես։ Եւ ա-
նիկա բսաւ, Ձեզ ալ վայ օրինականներուդ,
որ ատենուս գժուար բեռներ կը բեռցնէք
մարդոց, ու դուք մէկ մատովիդ ան բեռ-
47 ներուն չէք դպչիր։ Վայ ձեզի՝ որ մարգա-
բէներուն գերեզմանները կը շինէք, ու ձեր
48 հայրերը սպաննեցին զանոնք։ Ուրեմն կը
վկայէք և հաւանութիւն կու տաք ձեր հայ-
րերը բրածներուն. ինչու որ իրենք սպաննեցին
զանոնք, ու դուք անոնց գերեզմանները կը
49 շինէք։ Անոր համար ալ Աստուծոյ իմաստու-
թիւնը բսաւ, Պիտի խրկեմ անոնց մարգա-
բէներ ու առաքեալներ, և անոնցմէ որը պիտի
50 սպաննեն ու որը հալածեն. Որպէս զի աշխար-
հի սկիզբէն հետէ թափուած բոլոր մարգա-
բէներուն արիւնը աս ազգէն պահանջուի,
51 Աբելէն արիւնէն մինչև Զաքարիայէն արիւնը,
որ սեղանին ու տաճարին մէջտեղը կորսուե-
ցաւ. Ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Աս ազգէն պի-
52 տի պահանջուի։ Վայ ձեզի օրինականներուդ՝
որ գիտութեան բանալին վերցուցիք. դուք
չմտաք, և մտնողներն ալ արգիլեցիք։
53 Ու երբոր աս բաներըը անոնց կը գրուցէր,
գպիրներըը ու փարիսեցիներըը սկսան խիստ
գժուարիլ, և շատ բաներու վրայով անոր
54 բերնէն խօսք փնտռել. Եւ անոր դարան
պատրաստելով՝ կը փնտռէին թէ ինչպէս Ա-
նոր բերնէն բան մը որսան, որ անոր վրայով
ամբաստանութիւն ընեն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ա.ս միջոցին երբոր բիւրաւոր ժողովուրդներ
գիրար ժողմուեցան՝ մինչև որ միկզմիկ կը կո-
խէին, Ակսաւ ըսել իր աշակերտներուն,
Պիտի առաջ ինքզինքնիդ զգոյշ պահեցէք
փարիսեցւոց խմորէն, որ է կեղծաւորութիւն.
2 Ինչը ոչ բան մը չկայ ծածուկ՝ որ պիտի չը-
յայտնուի, և գաղտուկ՝ որ պիտի չգիտցուի.
3 Ուստի ինչ որ մնիմ ականջի գրուցիցիք, անի-
կա լոյս անկոր պիտի բուի. և ան որ ներքին
սենեակներուն մէջ ականջի խօսեցաք, տա-
4 նիքներուն վրայ պիտի քարոզուի. Բայց
ձեզի՝ իմ բարեկամներուս կը գրուցեմ, Մի
վախնաք անոնցմէ՝ որ մարմինը կը սպաննեն,
ու անկէ ետև աւելի բան մը ընելու կարող-
5 չ ըլլան. Բայց ցուցնեմ ձեզի թէ որմէ
պիտի վախնաք. Անկէ վախցէք՝ որ սպաննե-
լէն ետև իշխանութիւն ունի գեհենը ձգե-
6 լու. այո կ'ըսեմ ձեզի, Անկէ վախցէք. Չէ՞
որ հինգ ճնճղուկը երկու դանկի կը ծախուի,
և անոնցմէ մէկը մոռցուած չէ Աստուծոյ
7 առջեւին. Բայց ձեր գլխուն բոլոր մազերն ալ
համրուած է. ուրեմն մի վախնաք, Քան-
զի դուք շատ ճնճղուկներէն աւելի արժէք էք.
8 Եւ ձեզի կ'ըսեմ, Ամէն ով որ պիտ կը գա-
նէ մարդոց առջեւը, Որդին մարդոյ ալ ա-
նիկա պիտի գաւանի Աստուծոյ հրեշտակնե-
9 րուն առջեւը. Բայց ան որ պիտ մարդոց առ-
ջեւը կ'ուրանայ, ուրացուած պիտի ըլլայ Ա-
10 ստուծոյ հրեշտակներուն առջեւը. Եւ ամէն
ով որ Որդւոյ մարդոյ դէմ բան կ'ըսէ, պիտի
ներուի անոր, բայց ան որ Սուրբ Հոգիին
դէմ հայհոյութիւն կ'ընէ, պիտի չներուի ա-
11 նոր. Ու երբոր ձեզ ժողովարաններըը՝ և իշ-
խանութիւններու ու պետութիւններու առ-
ջեւը տանին, հոգ մի ընէք թէ ինչ-
պէս կամ ինչ պատասխան պիտի տաք, կամ
12 ինչ պիտի ըսէք. Վասն զի Սուրբ Հոգին պի-
տի սորվեցնէ ձեզի նոյն ժամուն՝ ինչ որ
պէտք է խօսիլ.
13 Ժողովուրդին մէջէն մէկը բսաւ անոր, Վար-
դապետ, գրուցէ եղբօրս, որ հետ ինծի ժա-
14 ռանգութիւնը իմ հետս բաժնէ. Ան ալ բսաւ
անոր, Արդ, ո՞վ դիս ձեր վրայ դատաւոր
15 կամ բաժին ընող դրաւ. Եւ բսաւ անոնց,
Նայեցէք և զգուշացէք ագահութիւնէն. ին-
չու որ մարդուս առատացած քներուն աւելնա-

1 Ջրխաւս իր աշակերտներուն կը պատմէր կեղծաւորութիւն
նէ զգոյշ կենալ. ու չվախնալ իր վարդապետութենը գո-
րծելէն. 13 Անձամբ ամբարներ չունել. Մատաղ հարուստին
առակովը կը պատմէր ժողովրդոց որ զգոյշ ըլլան ագահու-
թենէ. 22 Պետք չէ որ չմտածենք հոգ ունենանք աշխարհային
բաներու վրայ. 31 այլ Աստուծոյ թագաւորութենը խնդրենք

2 Ես. ծբ. 7. Դան. 7 · 37 · Գլ. ժբ. 33 · — Մատ. իգ. 23 · — Մատ. իգ. 6 · Մարկ. ժբ. 38. 39 · 3 Մատ. իգ. 27 · — Ա-ղ. ե. 9 · 5 Մատ. իգ. 4 · 7 Մատ. իգ. 29 · — Մատ. իգ. 34 · 8 Դան. 7 · 8 · — Մատ. ժգ. 6 · Մարկ. ը. 38 · 9 Մատ. իգ. 33 · — Մատ. ժգ. 6 · Մարկ. ը. 13 · 10 Մատ. իբ. 31 · 11 Մատ. ժ. 19 · Մարկ. ժգ. 11 · Գլ. ի. 14 · 12 Ելից. դ. 12 · Մատ. ժ. 20 · Մարկ. ժգ. 36 · 13 Մատ. ժգ. 11 · 14 Ելից. ժե. 13 · Մատ. ժ. 38 · Մարկ. ը. 34 · Մատ. ժ. 33 · 15 Մատ. ժգ. 11 · Մարկ. ը. 17 · Ե. 26 · Ա Թագ. ը. 23 · Եսթ. ա. 8 · Մատ. ժ. 33 · 16 Մատ. ժգ. 11 · Մարկ. ը. 38 · Մատ. ժ. 20 · Մարկ. ժգ. 11 · Գլ. ի. 14 · 17 Մատ. ժ. 38 · Մարկ. ը. 34 · Մատ. ժգ. 11 · Գլ. ի. 14 · 18 Մատ. ժ. 39 · Մարկ. ը. 35 · 19 Մատ. ժ. 39 · Մարկ. ը. 35 · 20 Մատ. ժ. 39 · Մարկ. ը. 35 · 21 Մատ. ժ. 39 · Մարկ. ը. 35 · 22 Մատ. ժ. 39 · Մարկ. ը. 35 · 23 Մատ. ժ. 39 · Մարկ. ը. 35 ·

16 լէն [illegible] չէ իր կեանքը։ Ուստի մէն ալ խօ-
անցաւ անանց՝ բանիով։ Մէկ հարուստ մարդ ու
17 մը արտերը առատ բերքեր տուին։ Եւ ինքը
կը մտածէր ինքնիրեն ու կ՚ըսէր, Ի՞նչ ընեմ,
վասն զի տեղ չունիմ, որ հոն իմ բերքերս
18 ժողվեմ։ Եւ ըսաւ, Ա՛յս ընեմ. իմ ամբարներս
քակեմ ու ալ աւելի մեծ շինեմ, և հոն ժող-
19 վեմ իմ բոլոր բերքերս ու բարիքներս. Եւ
իմ անձիս բանիմ, Ո՛վ անձս, շատ բարիքներ
ունիս շատ տարիներու համար ժողված.
20 Հանգչէ, կեր, խմէ և ուրախ եղիր։ Բայց
Աստուած ըսաւ անոր, Անմիտ, այս գիշեր
հոգիդ քեզմէ պիտի պահանջուի. Ուստի ան
զոր պատրաստած բաներդ որո՞ն պիտի լի-
21 լայ։ Այսպէս է անիկա որ իր անձին համար
գանձ կը դիզէ, և Աստուծոյ չհարստանար։
22 Եւ ըսաւ իր աշակերտներուն, Ասոր համար
կ՚ըսեմ ձեզի, Հոգ մի ընէք ձեր կեանքին
համար՝ թէ ինչ պիտի ուտէք, ոչ ալ մարմի-
23 նին համար՝ թէ ինչ պիտի հագնիք. Ինչ-ը
կեանքը կերակուրէն աւելի է, ու մարմինը՝
24 հագուստէն։ Նայեցէք ագռաւներուն, որ ոչ
կը սերմանեն և ոչ կը հնձեն, որոնք ոչ չու-
մարաններ ունին՝ ոչ ալ ամբարներ, և Աս-
տուած անոնք կը կերակրէ. դուք ո՛րչափ ա-
25 ւելի լաւ էք քան զանոնք։ Եւ ձեզմէ ո՛վ
կրնայ իր հոգ ընելովը իր հասակին վրայ կան-
26 գուն մը աւելցընել։ Հապա թէ որ ամենափոքր
բանին կարող չէք, ուրիշ բաներուն համար
27 ինչո՞ւ հոգ կ՚ընէք։ Նայեցէք շուշաններուն՝
ինչպէս կ՚աճին. ոչ կ՚աշխատին և ոչ կը մա-
նեն, բայց ձեզի կ՚ըսեմ որ Սողոմոն ալ իր բո-
լոր փառաւորութիւնովը մէկուն
28 պէս չհագուեցաւ։ Ուստի թէ որ խոտը որ այս-
օր գաշտի մէջ է՝ ու վաղը փուռը կը ձգուի,
Աստուած անանկ կը հագուեցնէ, ո՛րչափ ա-
29 ւելի ձեզ, թերահաւատներ։ Ալ դուք մի
փնտռէք թէ ինչ պիտի ուտէք և ինչ պիտի
30 խմէք, ու մի չփոթիք. վասն զի աս բոլոր
բաները աշխարհիս ազգերը կը փնտռեն. ու
ձեր Հայրը գիտէ որ աս բաները ձեզի պէտք
31 են։ Բայց դուք Աստուծոյ թագաւորութիւ-
նը խնդրեցէք, և աս բոլոր բաներն ալ ձեզի
32 պիտի տրուին։ Մի վախնար, պզտիկ հօտ, հնա-
չու որ ձեր Հայրը հաճեցաւ որ թագաւորու-
33 թիւնը ձեզի տայ։ Վաճառեցէք ձեր առացուած-
քը և ողորմութիւն տուէք. [illegible] ձեզի չհինցա-
ղու քսակներ պատրաստեցէք, — երկինքը՝
չպակսիլու գանձ մը, ուր ոչ գողը կը մօտենայ
34 և ոչ ցեցը կ՚ապականէ, Քանզի ձեր գանձը

ուր որ է, անդամ ալ հոն պիտի ըլլայ։
35 Ձեր մէջքերը գոտեպատած ըլլան, Ու ճրագ-
36 ները վառած. Եւ դուք ան մարդոց նմանի՝
որ իրենց տիրոջը կը սպասեն՝ թէ ե՛րբ պիտի
դառնայ հարսնիքէն. որ երբ գայ և [illegible]
37 զարնէ, իսկոյն բանան անոր։ Երանի՜ ան ծա-
ռաներուն, որ տէրը երբոր գայ՝ գտնէ զար-
թուն պիտի գտնէ. Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ
ինքը գոտին մէջքը պիտի կապէ ու անոնց
նստեցնէ սեղան, և առաջ անցնելով սպա-
38 սաւորութիւն պիտի ընէ անոնց։ Եւ թէ որ
[illegible] երկրորդ պահուն գայ, կամ երրորդ
պահուն գայ ու անանկ գտնէ, երանելի են
39 ան ծառաները։ Բայց սա գիտցէք, որ եթէ
տանուտէրը գիտնար թէ որ ատեն գողը կու
գայ, արթուն կը կենար ու թող չէր տար որ
40 իր տունը ծակեն։ Ուրեմն դուք ալ պատ-
րաստ կեցէք, քանզի Որդի մարդոյ կու գայ
անանկ ժամու մէջ որ դուք չէք կարծեր։
41 Եւ Պետրոս ըսաւ անոր, Տէր, առ առակը
42 մեզի՞ կ՚ըսես թէ ամենուն ալ։ Եւ Տէրը ըսաւ,
Ո՞վ է ան հաւատարիմ ու խելացի տնտես
անտես որ, զոր տէրը իր գերդաստանին վր-
րայ պիտի դնէ, որ ատենին ուտելիքը
43 տայ։ Երանի է ան ծառային, զոր որ իր տէրը
եկած ատենը անանկ ըրած պիտի գտնէ։
44 Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, որ իր բոլոր ունե-
45 ցածին վրայ պիտի կեցցնէ զանիկա։ Հապա
թէ որ ան ծառան իր սրտին մէջ ըսէ, Իմ
տէրս իր գալը կ՚ուշացընէ. և սկսի ծառա-
ներուն ու ազախիններուն ծեծել, և ուտել ու խը-
46 մել ու գինովնալ, Ան ծառային տէրը պիտի
գայ անոնց մէկ օր մը որ չսպասէր, և անոնց մէկ
ժամ մը որ չգիտեր, և զանիկա մէջտեղէն պի-
տի կտրէ, ու անոր բաժինը անհաւատարիմ-
47 ներուն հետ պիտի դնէ։ Եւ ան ծառան՝ որ
իր տիրոջը կամքը գիտէ ու չպատրաստուեր,
ոչ ալ անոր կամքը կ՚ի գործ կը դնէ, շատ ծեծ
48 պիտի ուտէ։ Բայց ան որ չգիտեր ու ծեծի
արժանի բան մը կ՚ընէ, քիչ ծեծ պիտի ուտէ.
որուն որ շատ տրուեցաւ, շատ պիտի ուզուի
անկէ, և որուն որ աւելի յանձնուեցաւ, ալ
աւելի պիտի պահանջուի անկէ։
49 Կրակ ձգելու եկայ երկրիս վրայ, ու
ի՞նչ կ՚ուզեմ թէ որ արդէն բորբոքած է։
50 Բայց մկրտութիւն մը ունիմ մկրտուելու, և
ինչպէս կը տագնապիմ մինչև որ կատարուի։
51 Կը կարծէք թէ ես երկրիս վրայ խաղաղու-
թիւն տալու եկայ. Ձեզի կ՚ըսեմ՝ Չէ, Հա-
52 պա բաժանում ես. Ինչու որ ասկէ ետև մէկ

[illegible]

ասեն ամէն հինգը չորսը բաժնուած պիտի բլլան,
53 երկուքը երկուքին ու երկուքը երկուքին. Հայրը պիտի բաժնուի որդիին, և որդին հօրմէն, մայրը աղջիկէն ու աղջիկը մօրմէն, կեսուրը իր հարսէն ու հարսը իր կեսուրէն։
54 Եւ բաւ ժողովուրդներուն, Երբոր արեւմուտքին կողմէն ամպ մը եղած կը տեսնէք, շուտ մը կ՚ըսէք թէ Ձնծրեւ պիտի գայ, և
55 անանկ կ՚ըլլայ։ Ու երբոր հարաւային հովը կը փչէ, կ՚ըսէք թէ Տաք պիտի բլլայ, և ա-
56 նանկ կ՚ըլլայ։ Կեղծաւորնե՛ր, երկիրն ու երկնից երեսը փնտռելը գիտէք, հապա ատ ժա-
57 մանակը ի՞նչպէս չէք փնտռեր։ Եւ ինչո՞ւ
58 դուք ձեզմէ չէք արուներ իրաւունքը։ Երբոր գաղտ քու տանիդ հետ իշխանին երթալու բլլաս, ճամբուն մէջ անկէ ազատելու համար ջանք բրէ, որ չըլլայ թէ քեզ դատաւորին առջեւ քաշէ, ու գատաւորը դահիճին ձեռքը տայ քեզ, ու դահիճն ալ բանտը
59 դնէ։ Քեզի կ՚ըսեմ, բնաւ պիտի չելլես անկէ՝ մինչեւ որ վերջին լուման չվճարես։

ԳԼ· ԺԳ

1 Քրիստոս ապաշխարութիւն կը քարոզէ։ Գալիլեացւոց և սիլոամցիներուն կրած պատիժը չէնշով։ 6 Ընդունայն թզենիին առակը։ 11 Կիսամեռ կինը կը բժշկէ։ 18 Մանանեխի հատիկն և խմորին առակներովը կը յայտնէ չէնշումնաբնութեան խորհուրդը։ Նեղութիւններէ ետքը բնակութեան օրհնութիւն։ 22 Կը խրատէ նեղ դռնէն մտնելու ջանք ընել։ 31 Եւ կը յանդիմանէ Հերովդէսը ու Երուսաղէմը։

1 Եւ ամէնէ առաւելապէս նեղուելով՝ պատմեցին անոր Գալիլեացւոց վրայով, որոնց արիւնը Պիղատոս իրենց զոհերուն հետ
2 խառնեց։ Եւ Յիսուս պատասխան տալով ըսաւ անոնց, Կը կարծէ՞ք որ այն Գալիլեացիները նե՛րը բոլոր Գալիլեացիներէն աւելի մեղաւոր
3 էին, որ ասանկ բաներ քաշեցին։ Չէ՛, կ՚ըսեմ, Չէ։ Հապա թէ որ չապաշխարէք, ա-
4 մէնքդ ալ անանկ պիտի կորսուիք։ Կամ թէ այն տասնեւութը հոգին որոնց վրայ Սիլոամին աշտարակը ինկաւ, և անոնք մեռցուց, կը կարծէ՞ք որ անոնք երուսաղէմի մէջ բնակած բոլոր մարդոցմէն աւելի պարտապուր էին։
5 Չէ՛, կ՚ըսեմ, Չէ։ Հապա թէ որ չապաշխարէք, ամէնքդ ալ նոյնպէս պիտի կորսուիք։
6 Ա՛ս առակն ալ բաւ։ Մարդ մը իր այգիին մէջ անկաւած թզենի մը ունէր, ու ե-
7 կաւ անկէ պտուղ փնտռելու, և չգտաւ։ Ուստի բաւ այգեպանին, Ահա երեք տարի է որ կու գամ այս թզենիին վրայ պտուղ փնտռելու, ու չեմ գտներ։ Զայն ատիկա կտրէ, ինչո՞ւ
8 հինցնէ հանապազ գետինը խափանէ։ Անիկա պատասխան տալով ու անոր բաւ, Տէր, այս
9 տարի ալ ասիկա թող տուր, մինչեւ որ աստը բոլորտիքը բրիւմ ու քրիք դնեմ, Եւ թէ որ պտուղ տայ՝ լաւ, հապա թէ չէ՝ գալ տարին կտրես ասիկա։
10 Եւ ինքը Ժողովարաններուն մէկուն մէջ կը-
11 րաւէր ատեն։ Եւ ահա հոն կին մը կար, որ հիւանդութեան ոգի մը ունէր տասնեւութը տարիէ ի վեր, ու կծկուած էր
12 և ամենեւին չէր կրնար շիտակ կեցնել։ Ու Յիսուս զանիկա տեսնելով՝ իրեն կանչեց և ըսաւ անոր, Կնիկ, դուն քու հիւանդութենէ
13 ազատուած ես։ Ու ձեռքը անոր վրայ դրաւ. և իսկոյն շիտակուեցաւ ու փառք
14 կու տար Աստուծոյ։ Իսկ Ժողովարանին իշխանը պատասխան առաւ բարկանալով՝ որ Յիսուս շաբաթի օրը բժշկեց, և բաւ Ժողովուրդին, Վեց օր կայ որոնց մէջ արժան է գործ գործել, ուստի ան ո՛րեէ նո՛ւիզ բժշկուե-
15 ցէք, և՛ ո՛չ թէ շաբաթի օրը։ Ա՛ռաւելն Տէրը պատասխան առաւ անոր ու բաւ, Կեղծաւոր, Ձեզմէ ամէն մէկը շաբաթի օրը իր եզը կամ էշը մսուրէն չաղձկե՞ր՝ որ տանի
16 ջուր տայ։ Հապա ասիկա որ Աբրահամի սերնդեկ էր, որ սատանան տասնեւութը տարի կապած էր, չէր վայելր որ շաբաթի
17 օրը ան կապէն արձակուի։ Եւ ա՛ս բաները որ բաւ, իրեն հակառակ կեցողները ամէնքն ալ ամիսով ձեացին. ու բոլոր ժողովուրդը կ՚ուրախանար ան ամէն փառաւոր գործքերուն համար՝ որ անկէ կ՚ըլլային։
18 Ուրեմն բաւ, Աստուծոյ թագաւորութիւնը ի՞նչ բանի կը նմանի, ու ի՞նչ բանի նմանցնեմ
19 զնա՛։ Անիկա նման է հատիկ մանանեխի՝ որ մարդ մը առաւ՝ իր պարտէզը ձգեց. և աճեցաւ ու մեծ ծառ եղաւ. ու երկնից թռչունները անոր ճիւղերուն վրայ բնակեցան։
20 Դարձեալ բաւ, Աստուծոյ թագաւորու-
21 թիւնը ի՞նչ բանի նմանցնեմ։ Խմորի նման է, որն որ կնիկ մը առաւ՝ երեք գրիւ ալիւրի մէջ պահեց, մինչեւ որ ամէնն ալ խմորեցաւ։
22 Եւ քաղաքներէն ու գիւղերէն պտրտելով կը սորվեցնէր, ու գէպ ի Երուսաղէմ ճամրայ
23 կ՚ընէր։ Եւ մէկը բաւ անոր, Տէր, փրկուո՞ղն են անոնք որ պիտի փրկուին։ Անիկա ալ ը-
24 սաւ անոնց, Ջանք բրէք որ նեղ դռնէն մտնէք, քանզի կ՚ըսեմ ձեզի որ շատերը մտնէ-
25 լու պիտի ուզեն և պիտի չկրնան։ Անկէ ետեւ որ տանտէրը ելլէ ու դուռը գոցէ, և դուրսի կողմը գուրբը կեցած, ու դուռը զարնել և բանալ, Տէր, Տէր, բացի մեզի. ան ալ պատասխան տալով պիտի քեզ ձեզի, Չգի-

---

* Մատ. ժգ. ե։
† Ընդհակ. իմ. ե։ Մատ. ի. ձ։
‡ Ա՛ղ. կր. ե։ Նե. ա. ե։
= Նե. ի. ե։ Մատ. իա. ժե։
? Մարկ. ժգ. ժե։ Գործ. ի. ժ։
÷ Նէ. ի. ե։
† Մատ. ժբ. ժ։ Մարկ. ե. ե։ Գէ. ե. ե։ ժգ. ե։
- Ելեալ դիշերաւորեալներ։
† Գէ. ժգ. ե։
? Գէ. ժբ. ե։
÷ Մատ. ի. ժե։ Մարկ. ե. ձ։ Ղկ. ի. ձ։
= Մատ. ժգ. ի։ Մարկ. ե. ձ։ Ղկ. ի. ձ։
† Մատ. ի. ժե։ Մարկ. ե. ձ։ Ղկ. ի. ձ։ Յհ. ի. ի։
- Ելեալ դիշերաւորեալներ։
† Մատ. կր. ե։ Նե. ա. ե։
? Մատ. իբ. ժ։
÷ Մատ. իբ. ժ։ Գէ. ե. ձ։
= Ելեալ դիշերաւորեալներ։
† Մատ. կր. ե։ Նե. ա. ե։
? Մատ. իբ. ժ։
÷ Գէ. ե. ձ։
= Ելեալ դիշերաւորեալներ։
† Մատ. կր. ե։ Նե. ա. ե։
? Մատ. իբ. ժ։
÷ Գէ. ե. ձ։
= Ելեալ դիշերաւորեալներ։

26 չեմ ճանչնար ուսկից էք։ Ամառտնե՛ր պիտի սկսիք ըսել, Մենք քու առջեդ կերանք ու խմեցինք, և դուն մեր փողոցներուն մէ-
27 ջը ուսուցուցիր։ Եւ անիկա պիտի ըսէ, Ձեզ զի կ՚ըսեմ, Ձեզ չեմ ճանչնար ուսկից էք, Հեռացէ՛ք ինձմէ բոլոր անիրաւութիւն
28 գործողնե՛րդ։ Հոն պիտի ըլլայ լալ ու ակռաներ կրճտել, երբոր տեսնէք Աբրահամ ու Իսահակ և Յակոբ ու բոլոր մարգարէները Աստուծոյ Թագաւորութեանը մէջ,
29 ու ձեզ դուրս հանած։ Եւ պիտի գան արեւելքէն ու արեւմուտքէն և հիւսիսէն ու հարաւէն, ու պիտի բազմին Աստուծոյ Թագա-
30 ւորութեանը մէջ։ Եւ ահա կան յետիններ՝ որ առաջիններ պիտի ըլլան, ու կան առաջիններ՝ որ յետիններ պիտի ըլլան։
31 Նոյն օրը մէկ քանի փարիսեցիներ եկան ու բսին անոր, Ելիր ու գնա ասկէ, ինչու որ
32 Հերովդէս քեզ սպաննել կ՚ուզէ։ Եւ ինքը բսաւ անոնց, Գացէք, ան աղուէսին բսէք, Ահա ես դևեր կը հանեմ ու բժշկութիւններ կը կատարեմ այսօր և վաղը, ու երրորդ օրը
33 պիտի կատարեմ։ Սիայն թէ պէտք է որ այսօր ու վաղը և մէկալ օրը պտրտիմ, վասն զի կարելի չէ որ մարգարէ մը երուսաղէմէն
34 դուրս կորսուի։ Ով երուսաղէմ, երուսաղէմ, որ մարգարէները կը սպաննէիր, ու քեզի խրկուածները կը քարկոծէիր, քանի անգամ քու զաւակներդ ժողվել ուզեցի՝ ինչպէս որ հաւը իր ձագերը թևերուն տակը կ՚ժողվէ, ու դուք չուզեցիք։
35 Ահա ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ։ Վասն ձեզի կ՚ըսեմ, որ ալ զիս պիտի չտեսնէք, մինչև գայ ան ժամանակը որ պիտի բսէք, Օրհնեալ է ան որ Տէրոջը անունովը կու գայ։

ԳԼ. ԻԳ

1 Եւ եղաւ որ երբ ինքը շաբաթի օր մը փարիսեցւոց գլխաւորներուն մէկուն տունը մը-
տաւ հաց ուտելու, ու անոնք անոր կը ապա-
2 սէին։ Եւ ահա հոն ջրգռնեալ մարդ մը կար
3 իր առջևը։ Եւ Յիսուս պատասխան առաւ՝ ու խօսեցաւ օրինականներուն ու փարիսեցի-
ներուն բսելով, Արժա՞ն է շաբաթի օրը բժշ-
4 կել։ Անոնք ալ լուռ կեցան։ Եւ ինքը բռնե-

1 Մտա · կ · ցց · իւ · մա · ի · ոգ։
2 Մտա · ը · ու ·
3 Մտա · ամ · ի · ա · ի · ոգ։
4 Ցոյ · գ · ա · Մտա · իւ · ա ·
5 Մտա · ը · ու · ամ · ոգ։
6 Ցոյ · կ · ի · ը · ոգ։
7 Մտա · ի · ոգ։
8 Մտա · իգ · ի · ոգ։
9 Ղկ · իչ · ցա · ցը ·

Ցոյ · կամ · ի · ա · ոգ։
Դառ · մ · ցէ · Մկր · գ · ոգ։
Ցոյ · ամը · ի · ոգ։
Մտա · իս · ա ·
Մտա · ժա · ու · Գլ ·

ամ · ոգ։
Ցոյ · ամ · ի · ոգ։
Ցոյ · ամ · ի · ոգ։
Մտա · իս · ա ·
Մտա · ժա · ու · Գլ ·

5 նեց զանիկա, բժշկեց ու ճամբեց։ Եւ պատասխան տալով բսաւ անոնց, Ձեզմէ որուն էշը կամ եզը հորը իյնալու ըլլայ, ու չհա-
6 նի մը չհանէր անիկա շաբաթի օրը։ Եւ ասոր բնաւ չկրցան անոր պատասխան տալ։
7 Ասակ մը պրսցնց ան հրաւիրուած մարգարէ, երբոր տեսաւ թէ ինչպէս առաջին բազ-
8 մոցները կ՚ընտրէին, ու բսաւ անոնց, երբոր մէկ մը հարսնիքի հրաւիրես, առաջին բազմոցին վրայ մի նստիր. չըլլայ որ քեզմէ աւելի պատուական մէկն ըլլայ հրաւիրուած քո-
9 յդ անկէ. Եւ ան որ քեզ ու անիկա հրաւիրեց, գայ քեզի, Ասոր տեղ տուր, և անկէ ետև ամօթով յետին տեղը բռնել։
10 Հապա երբոր հրաւիրես, գնա յետին տեղը նստէ. որ երբ քեզ հրաւիրողը գայ քեզի բսէ, Բարեկամ, վեր հրամիր. անոնտն քու հետդ նստողներուն առջևը քեզի փառք կ՚ըլ-
11 լայ։ Վասն զի ամէն ով որ իր անձը կը բարձրացնէ՝ պիտի խոնարհի. և ով որ իր անձը կը խոնարհեցնէ՝ պիտի բարձրանայ։
12 Ան ալ ինքը հրաւիրողին ալ բսաւ, երբոր ճաշ կամ ընթրիք կ՚ընես, մի կանչեր քու բարեկամներդ, ոչ ալ քու եղբայրներդ, և ոչ քու ազգականներդ, ու ոչ ան հարուստ դրացի-
ներդ, որ չըլլայ թէ անոնք ալ փոխարէնը քեզ
13 հրաւիրեն, ու քեզի հատուցում ըլլայ։ Հապա երբոր հացկերոյթ կ՚ընես, աղքատներ, պա-
14 կասուորներ, կաղեր ու կոյրեր հրաւիրէ. Եւ երանելի պիտի ըլլաս, ինչու որ անոնք չունին կրնար փոխարէնը քեզի հատուցանել. քանզի արդարներուն յարութիւնն առած ատենը փո-
խարէնը քեզի պիտի հատուցուի։
15 Եւ անոնց նստողներէն մէկը երբոր լսեց ասոնք բսաւ անոր, Երանի անոր որ Աստուծոյ Թագաւորութեանը մէջ հաց պիտի ուտէ։
16 Ան ինքը բսաւ անոր, Մէկ մարդ մը մեծ ընթ-
17 րիք ըրաւ ու շատ մարդիկ հրաւիրեց։ Եւ ընթրիքին ատենը խրկեց իր ծառան, որ հրա-
վիրուածներըն կանչէ ըսելշ, եկէք, ինչու որ
18 արդէն ամէն բան պատրաստ է։ Եւ ամէնքը մէկէն սկսան ետ քաշուիլ։ առջինը անոր բսաւ, Ես արտ մը ծախու առի, ու պէտք է որ ել-
լեմ անոնիկ անիկա. կ՚ազաչեմ քեզի՝ զիս հրա-
19 ժարուած անկէ։ Եւ միւսը բսաւ, Ես զոյգ եզ ծախու առի, ու կ՚երթամ որ անոնք փոր-
ձեմ. կ՚ազաչեմ քեզի՝ զիս հրաժարուած ան-
20 կէ։ Եւ միւսը բսաւ, Կնիկ առի, ու անոր հա-
21 մար չեմ կրնար գալ։ Եւ ան ծառան եկաւ ու իր տիրոջը պատմեց ասոնք բաները. անտունը բարկացաւ տանուտէրը ու բսաւ իր ծառային, Շուտով քաղաքին հրապարակներըն ու փողոց-

ամ · ոգ։
Ցոյ · ամ · ի · ոգ։
Ցոյ · ամ · ի · ոգ։
Մտա · իս · ա ·
Մտա · ժա · ու · Գլ ·

15 ·
Ան · ոգ։
Ցոյ · ամ · ի · ոգ։
Մտա · իս · ա ·
Մտա · ժա · ու · Գլ ·

Ցոյ · գ · ա · Գնա ·
ա · ի ·
Ղկ · ը · ոգ։
Ցոյ · ամ · ի · ոգ։
Մտա · իս · ա ·
Ան · ոգ։

Նեերը եղիր, և ապրասներըդ ու պահապաւոր-
22 Նեերը և կապերը ու կոյրերը հոս մնացուր։ Ուր-
ուան ալ լսաւ, ձեր, եղաւ ինչ որ հրամայեց-
23 ցիր։ ու տեսիւնն ունէր կոյս։ Եւ ուերը լսաւ
Յաւսիէն, էլիր ճամբաներըդ ու ցանկերը, և
ստիպէ՛ մտնել հոս մնալու, որ տունս լե-
24 ցուի։ Քանզի կ՛ըսեմ ձեզի Որ ան հրաւի-
րուածներէն մէկն ալ իմ ընթրիքիս համը պիտի
չառնէ։

25 Ու իր հետը շատ ժողովուրդներ կ՚երթա-
26 յին։ և դառնալով անոնց ըսաւ, Ոթէ որ մէկը
ինձի կու գայ, Ոու չատներ իր հայրը և մայրը,
ու կինը և զաւակները, ու եղբայրները և
քոյրերը, Ոնաև իր կեանքն ալ, չկրնար իմ
27 աշակերտս ըլլալ։ ՈԵւ ով որ իր խաչը չվեր-
ցնիր ու իմ ետևէս գար, չկրնար իմ աշա-
28 կերտս ըլլալ։ Ովասն ձեզմէ ո՞վ աշտա-
րակ մը շինել ուզելով, առաջ չնստիր ու հա-
շիւ չընար ծախքը, թէ անոնց բաւնցընելու
29 նուագ ունի։ Որ չըլլայ թէ երբ հիմը
ձգէ ու չկրնայ բաւնցընել, բոլոր տեսնողները
30 սկսին անոնց ծաղր ընել, Ե՛ւ ըսել թէ Այս
մարդը սկսաւ շինել ու չկրցաւ բաւնցընել։
31 կամ թէ ո՞ր թագաւոր ուրիշ թագաւորի մը
հետ պատերազմելու երթալով, առաջ չնստիր
ու խորհիր, թէ արդեօք տասը հազա-
րով կրնայ գէմ կենալ անոր՝ որ քսան հա-
32 զարով իր վրայ կու գայ։ Հապա թէ չէ՝ քա-
նի որ անիկա հեռու է, դեսպան խրկելով
33 խաղաղութիւն կը խնդրէ։ Ա՛հա ասանկ ալ
ձեր միջէն ամէն մէկը թէ որ իր բոլոր առա-
ջաւածքէն ետ չկենայ, չկրնար իմ աշակերտս
34 ըլլալ։ Ոաղը ապէկ բան է. բայց թէ որ
աղը իր համը կորսընցնէ՝ ինչո՞վ պիտի հա-
35 մեհատ։ Ոոչ հողին ու ոչ թրիքին տեղ օգտա-
կար կ՚ըլլայ, հապա անիկա դուրս կը նետուի։
Ան որ լսելու ականջ ունի՝ թող լսէ։

ԳԼ· ԺԵ

1 Ա Աղբեանց պրաբէն։ 2 կորսուած գրաքն 11 և անառակ որ.
գիքն առաքելքը։

1 Եւ բոլոր մեղաւորները ու մեզաւորները
2 անոր կը մտնէին իրմէն լսելու համար։ Եւ
փարիսեցիները ու գպիրները տրտունջ կ՚ընէին
ու կ՚ըսէին, Ա՛նիկա մեզաւորները կ՚ընդունի,
Ոու անոնց հետ կ՚ուտէ։

3 Եւ անոնց ասոր առակը խօսեցաւ անոնց՝ ը-
4 սելով, ՈՁեզմէ ո՞վ է ան մարդը՝ որ հարիւր
ոչխար ունենայ, և անոնցմէ մէկը որ կորսը-
ցընէ, իննսունինգը չ՚ձգեր անապատին մէջ
ու ան կորսուածին ետևէն երթար, մինչև որ
5 զանիկա գտնէ։ Ոու երբոր կը գտնէ՝ ուրախա-

6 Նստով իր ուսերուն վրայ կը դնէ զանիկա, Ե՛ւ
տունը գալով՝ կը կանչէ բարեկամները ու գրա-
ցիները, ու անոնց կ՚ըսէ, Ո՚բարի եղէք ինծի
հետ, ինչու որ իմ Ոկորսուած ոչխարս գտայ։
7 Ձեզի կ՚ըսեմ որ այսպէս ուրախութիւն պիտի
ըլլայ երկինքը մէկ մեղաւորի մը համար որ կ՚ա-
պաշխարէ, Ոքան թէ իննսունինգ արդարա-
րու համար՝ որ անոնց ապաշխարութիւն պէտք
8 չէ։ Կամ թէ ո՞վ է ան կնիկը որ տասը դրամ
ունենայ, ու թէ որ դրամ մը կորսընցնէ՝ ճրագ
չ՚վառեր, ու տունը մէջ աւել գարներ և զգու-
9 շութեամբ փնտռեր, մինչև որ գտնէ։ Ո՚ւ երբ-
որ կը գտնէ՝ կը կանչէ բարեկամները ու գրա-
ցիները, և կ՚ըսէ, Ո՚բարի եղէք ինծի հետ,
ինչու որ իմ կորսընցուցած դրամս գտայ։
10 Ա՛նանկ ե՛ս ձեզի կ՚ըսեմ, ուրախութիւն կ՚ըլ-
լայ Աստուծոյ հրեշտակներուն առջեւը մէկ մե-
զաւորի մը համար որ կ՚ապաշխարէ։

11 Եւ ըսաւ, Մէկ մարդ մը երկու որդի ու-
12 նէր։ Ո՚ւ անոնցմէ պզտիկը հօրը ըսաւ, Հայր,
ինծի ասոցուած բաժինը տուր
ինծի. ան ալ բաժնեց անոնց իր ունեցածը։
13 Եւ շատ օրեր չանցած՝ պզտիկ որդին բոլոր
բաներըդ ժողվեց ու հեռու երկիր մը գնաց,
և հոն անառակութեամբ ապրելով իր ունե-
14 ցածը փճացուց։ Ո՚ւ երբոր ամէնը հատցուց,
այն երկրին մէջ սաստիկ սով մը եղաւ, ու
15 ինքը սկսաւ չքաւոր ըլլալ։ Եւ գնաց ան
երկրին քաղաքացիներէն մէկուն քովը մնաւ,
ան ալ իր արտերը խրկից զանիկա խոզեր
16 արածելու համար։ Եւ կը փափաքէր խոզե-
րուն կերած եղինջները իր փորը լեցընելու,
17 ու մէկը չէր տար անոր։ Եւ ինքզինքին գա-
լով ըսաւ, Քանի բանուորներ կան իմ հօրս
տունը հացով լեցուած, ու ես հոս սովամահ
18 կը կորնչիմ։ Ելլեմ երթամ իմ հօրս, և ը-
սեմ անոր, Հայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու
19 քու առջեւդ, Եւ ալ արժանի չեմ քու որ-
դիդ կոչուելու. զիս քու վարձկաններուդ
20 մէկուն պէս ըրէ։ Ո՚ւ ելաւ իր հօրը եկաւ.
Ոև դեռ որ ինքը շատ հեռու էր, հայրը տե-
սաւ զանիկա ու գութը շարժեցաւ, և վա-
զելով՝ անոր պարանոցին վրայ ինկաւ ու համ-
21 բուրեց զանիկա։ Որդին ալ ըսաւ անոր,
Հայր, մեղանչեցի երկինքի դէմ ու Ոքու առ-
ջեւդ, և ալ արժանի չեմ քու որդիդ կոչուե-
22 լու։ Բայց հայրը ըսաւ իր ծառաներուն, Հա-
նեցէք առաջին պատմուճանը ու հագցուցէք
անոր, և մատանի դրէք անոր ձեռքը, ու
23 կոշիկներ՝ անոր ոտքերը։ Եւ պարարտ զուա-
րակը բերէք՝ մորթեցէք, և ուտենք և ու-
24 րախ ըլլանք։ Ովասն որ աս իմ որդիս մեռած
էր ու ապրեցաւ, կորսուած էր ու գտնուե-

5 Ա Ասա· խա· 43· խը·
8· Գաբ· ժգ· 46·
6 բ Օր· ժգ· 6· լէ·
9· Աստ· ժ· 37·
7 Հասմ· բ· 13·
7 Ցաղա· ժբ· 11·
Աստ· ժգ· 44·
Աստ· բ· 34· Գէ·
բ· 23· բ Ջեմ· գ·
12·
8 Ընտ· իդ· 27·
Աստ· ե· 13· Աստ·
բ· 49·
—
= Աստ· բ· 18·
9 Գար· ժա· 3· Գաղ·
բ· 12·
10 Աստ· ժգ· 18·
11 = Գեն· բ· 19· 23·
Գէ· ե· 38·
Աստ· ժբ· 44·
Գաղ· բ· 58· Ելփես·
բ· 13· 17·
12 Աստ· դա· 4·
13 Հեր· 23· Ելփես·
բ· 1· ե· 14· Ցաղա·
գ· 1·

25 ցաւ. և սկսան ուրախ ըլլալ։ Ու անոր մէծ
որդին ագռաւին էր, ու երբոր կու գար ու
տանը մօտենար, նուագ ու պարեներուն ձայնը
26 լսեաւ։ Ձայներ լսեց, Ու ծառաներէն մէկը
իրեն կանչելով՝ կը հարցնէր թէ ատ ի՞նչ
27 է։ Անիկա ալ ըսաւ անոր, Եղբայրդ եկաւ,
ու հայրդ պարարտ զառապակը մորթեց, ընդու
28 որ ազէ առազէ ձեռք ձգեց զանիկա։ Իսկ ին
քը բարկացաւ ու չէր ուզեր ներս մտնել.
ուստի իր հայրը դուրս ելլելով՝ կ'ապաչէր ա
29 նոր։ Եւ անիկա պատասխան ատոր ըսաւ
հօրը, Ահա այսչափ տարի է որ քեզի կը ծա
ռայեմ, ու բնաւ քու խօսքէդ դուրս չելայ,
ու ինծի երբէք մէկ ուլ մը չտուիր, որ իմ
բարեկամներուս հետ ուրախութիւն ընէի։
30 Բայց երբոր եկաւատ քու որդիդ՝ որ քու
առագաստդ բոկերու հետ կերաւ, անոր
31 մորթեցիր պարարտ զառապակը։ Եւ անիկա
ըսաւ անոր, Որդեակ, դուն միշտ իմ հետս
32 ես, ու իմ բոլոր ունեցածս քուկդ է. Պա
կասին պէտք էր ուրախ ըլլալ և խնդալ, Ին
չու որ ատ քու եղբայրդ մեռած էր ու ազ
ջընցաւ, կորսուած էր ու գտնուեցաւ։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ընդհանուր առաքին առակը։ 14 Փրկուտոս կը յանդիմանէ զբ.
Ծանօթ փարիսեցոց կեղծաւորութիւնը։ 19 Հէնչառոր
մեծատունը և ազքատ Ղազարոսը։

1 Ան. իր աշակերտներուն ալ ըսաւ, Մէկ հա
րուստ մարդ մը կար, որ անուռնս մը ունէր,
և անոր վրայով գանգատ եղաւ իրեն՝ որպէս
2 թէ իր ունեցածը կը փճացընէ։ Ուստի կանչ
եց զանիկա ու ըսաւ անոր, Ի՞նչ է ատ որ
քեզի համար կը լսեմ. քու անուռնութեանդ
հաշիւը տուր, ինչու որ ալ չես կրնար անուռն
3 ոս ըլլալ։ Եւ անուռնը իր մտքին մէջ ըսաւ, Ի՞նչ
ընեմ, որովհետև իմ ուխտս անուռնութիւնը
ինծմէ կ'առնէ. Հողագործութիւնն չեմ կրնար
4 ընել, ու մուրալ կ'ամչնամ. Գիտեմ ինչ պիտի
ընեմ, որպէս զի երբոր ի՛ անուռնութենէս
5 մէրժուիմ՝ գիս իրենց առնեն ընդունին։ Եւ
իր տէրոջը պարտականներէն մէկիկ մէկիկ իրեն
կանչելով՝ ըսաւ առաջինին, Դուն իմ տէրոջս
6 պարտք ունիս։ Ան ալ ըսաւ, Հարիւր
մար ձէթ. և ըսաւ անոր, Բերդ առ ու
7 չուռազ նստէ յիսուն գրէ։ Յետոր մէուսին ըսաւ,
Դուն ալ ո՞րչափ պարտք ունիս. և անիկա
ըսաւ, Հարիւր քոր ցորեն. ու ըսաւ անոր,
8 Բերդ առ և ութսուն գրէ։ Ու տէրը անիրաւ
անուռնը գովեց, որ խելացութիւնով բրաւ.
վասն զի աս աշխարհիս որդիքը իրենց ցեղին
մէջ՝ լուսոյ որդիներէն աւելի խելացի են,
9 Եւ ես ալ ձեզի կ'ըսեմ՝ Անիրաւ մամոնայէն
ձեզի բարեկամներ ըրէք, որ երբ անիկա
պակսի, ձեզ յաւիտենական բնակարաններու
10 մէջ ընդունին։ Ան որ քիչ բանի մէջ հաւա
տարիմ է, շատի մէջ ալ հաւատարիմ է. և
ան որ քիչի մէջ անիրաւ է, շատի մէջ ալ
11 անիրաւ է. Ուստի եթէ որ անիրաւ մամոնայի
մէջ հաւատարիմ չեղաք, ճշմարիտ հարստու
12 թիւնը ո՞վ պիտի հաւատայ ձեզի։ Ու եթէ որ
օտարին բանին մէջ հաւատարիմ չեղաք, ձերը
13 ո՞վ պիտի տայ ձեզի։ Մէկ ծառայ մը չկրնար
երկու տէրերու ծառայութիւն ընել,
ինչու որ կամ մէկը պիտի ատէ և միսը սիրէ,
կամ միւսն պիտի յարի և միսը արհա
մարհէ. չէք կրնար ծառայել Աստուծոյ ու
մամոնայի։
14 Եւ փարիսեցիներն ալ որ արծաթասէր
էին, ատ ամէն բաներըը լսելով կը քամահրէին
15 զանիկա։ Եւ ըսաւ անոնց, Դուք էք որ մարդոց առջեւը ինքզինքնիդ կ'արդարացընէք,
բայց Աստուած գիտէ ձեր սիրտերը. ինչու
որ մարդոց մէջ բարձր եղածը Աստուծոյ
16 առջեւը պիղծ է։ Օրէնքը ու մարգարէները
մինչև Յովհաննէս էին. անկէ ետև Աստուծոյ
թագաւորութիւնը կը քարոզուի, և ամէն
17 մէկը անոր մէջը մտնելու կ'աշխատայ։ Դիւրին է որ երկինքը ու երկիրը անցնի, քան
18 թէ օրէնքէն մէկ նշանագիր մը իյնայ։ Ամէն
որ իր կնոջը արձակէ և ուրիշ մը առնէ՝ շնու
թիւն կ'ընէ, և ամէն որ երիկէ արձակուած
կնոջ մը առնէ՝ շնութիւն կ'ընէ։
19 Մէկ հարուստ մարդ մը կար, որ ծիրանի
ու բիսոզ կը հագնէր, և ամէն օր փառաւո
20 րապէս ուրախութիւն կ'ընէր։ Ու Ղազարոս
անուռնով ագռաւ մը կար վէրքերով լեցուն,
21 որ անոր դրանը առջեւը գրուած էր. Եւ կը
փափաքէր որ ան հարուստին սեղանէն իյնած
փշրանքներէն իր փորը լեցնէ. Նաև շուներն
22 ալ կու գային և անոր վէրքերը կը լզէին։ Ու
եղաւ որ ան ագռաւը մեռաւ, ու հրեշտակ
ները Աբրահամին գոգը տարին զանիկա. Հա
23 րուստն ալ մեռաւ ու թաղուեցաւ։ Եւ գժոխ
քին մէջը երբոր տանջանքի մէջ էր՝ իր աչ
քերը վերցնելով հեռուէն տեսաւ Աբրահամ
24 ու Ղազարոսը անոր գոգը հանգչող։ Եւ
ինքը ազաղակեց ու ըսաւ, Հայր Աբրահամ,
ողորմի ինծի ու խրկէ Ղազարոսը, որ իր մա
տին ծայրը ջուրը թաթխէ, ու զովացընէ իմ
լեզուս, ինչու որ ես այս բոցին մէջ կը տանջուիմ.
25 Եւ Աբրահամ ըսաւ, Որդեակ, յիշեցիր երբ,

ե Հմր. ու։
ը Գուն. գ. 37. Ա՛ա
գ. 13։ ԺԲ. 31։
Գլ. ժա. 41։ ա
Տիմ. գ. 17. 18. 19։
ը կորսուածին։
ժ Ամանաքին։
ի Ա՛ա. ի՛ա. 21։ Գլ.
ԺԲ. 17։
ի Ա՛ա. գ. 24։
ի Կամ ինչը պիտի մե
նայ։

ի Ա՛ա. ի՛ա. 14։
ղ Գլ. ժ. 29։
ի Ա՛ղ. ի. 9։
ձ ա՛ա քնաց. ԺԶ. 7։
ղ Ա՛ա. ի. 17. ժա.
18. 19. Գլ. ի. 29։
ճ Ա՛ղ. Ա՛ր. 28. 27։
Ես. ի՛ա. 3. ժա. 4։
Ա՛ա. ի. 18. ա
Գնա. ա. 25։
ն Ա՛ա. ի. 32. ԺԲ.
9. Ա՛ր. ժ. 31։
ա Կոր. ի. 10. 11։
ղ Ձ՛ա. ժգ. 12։
ո Ես. կգ. 24. Ա՛ր.
Բ. 43. ի՛ա։
պ Ծն. իա. 12. Գլ.
գ. 24։

որ գուն քու կնանդիդ տուներ քու բարիք-
ներդ առիր , նոյնպէս ալ Պատրաս՝ չարիքներ-
հետեւ անիկա [հոս] կը մխիթարուի , ու գուն կը
26 տանջուիս : Եւ աս ամէն բաներէն՝ ի զատ՝ մեր
ու ձեր միջտեղը մեծ անդունդ մը կայ հաս-
տատած , ուստիկ որ ուզէ ձեզի անցնիլ ու
գալներդ չկրնան , ոչ ալ ուզէ մեզի [հոս]
27 Նէեզ անցնին : Ան ալ ըսաւ , Ուրեմն կ'աղաչեմ
քեզի , հայր , որ անիկա իմ հօրս տունը խրր-
28 կես , քանզի հինգ եղբայր ունիմ , որ նէեզ
անոնց վկայութիւն տայ , որ չերկայ թէ ա-
29 նոնք ալ աս չարչարանքին տեղը գան : Եւ
Աբրահամ ըսաւ անոր , Անոնք Մովսէսը ու
մարգարէները ունին , թող անոնց մտիկ ընեն :
30 Ան ալ ըսաւ , Չէ , հայր Աբրահամ , հապա թէ
որ մեռելներէն մէկը անոնց երթայ , պիտի
31 ապաշխարեն : Եւ անիկա ըսաւ անոր , Թէ որ
Մովսէսին ու մարգարէներուն մտիկ չեն ը-
ներ , ոչ ալ թէ որ մեռելներէն մէկը յարու-
թիւն առնելու երթայ , պիտի հաւնգուիս :

ԳԼ· ԺԹ

1 Ե ըսաւ իր աշակերտներուն , Անկարելի է
որ գայթակղութիւններ չգան , բայց վայ ա-
2 նոր , որուն ձեռքովը կու գան : Անոր աւելի
ազէկ է , որ անոր պարանոցէն խշտ ազացքի
քար մը կախուի , ու անիկա ծովը ձգուի ,
քան թէ աս պզտիկներէն մէկը գայթակղեցնէ :
3 Զգուշացէք ձեր անձերուն : Թէ որ քու եղ-
բայրդ քեզի դէմ մեզանչէ , յանդիմանէ զա-
4 նիկա , ու թէ որ ապաշխարէ , ներէ անոր : Եւ
թէ որ օրը եօթը անգամ քեզի դէմ մեզանչէ՝
ու օրը եօթը անգամ դառնայ քեզի ու ըսէ ,
Կ'ապաշխարեմ , ներեցս անոր :
5 Եւ առաքեալները ըսին Տէրոջը , Մեր հա-
6 ւատքը աւելցուր : Ինչ Տէրը ըսաւ , Թէ որ
մանանեխի հատի չափ հաւատք ունենայիք ,
աս թմենիին կրնայիք ըսել , Ամմատքի խրր-
յուէ ու ծովուն մէջը տնկուէ , ան ալ պիտի
հնազանդէր ձեզի :
7 Բայց ձեզմէ ով է ան մարդը՝ որ ունենայ մէկ
երկրագործ կամ հովիւ ծառայ մը , որ անիկա
երթար ագարակէն դառն մտնէ , չուտուլ պրա-
8 նիլ : Մանր թէ Անոնիր անոր . Հապա չըսեր
անոր թէ Պատրաստուէ իմ ընթրիքս , ու գո-
տիդ կապած ինծի սպասաւորութիւն ըրէ ,
մինչև որ ես ուտեմ ու խմեմ . ու ետքը դուն
9 ալ կերթ ու խմէ : Միթէ չնորհակալ կ'ըլլայ
ան ծառային , իրեն հրամայուած բաները
10 կատարելուն համար . չեմ կարծեր : Նոյնպէս
ալ դուք երբոր բոլոր ձեզի հրամայուած բա-
ները ընէք , ըսէք թէ Մենք անպիտան ծա-
ռաներ ենք , քանզի ան որ պարտական էինք
ընելու՝ ըրինք :
11 Եւ եղաւ որ երբ ինքը Երուսաղէմ կ'եր-
թար , Սամարիայի և Գալիլեայի միջտեղէն
12 կ'անցնէր : Ու երբոր մէկ գիւղ մը պիտի մտ-
նէր , տասը բորոտ մարդիկ հանդիպեցան
13 անոր , որոնք հեռուն կայնեցան , Եւ ձայ-
ներնին վերացուցին ու ըսին , Յիսուս վարդա-
14 պետ , ողորմի մեզի : Եւ տեսնելով անոնց
ըսաւ , Գացէք դուք ձեզ քահանաներուն
ցուցուցէք . ու եղաւ որ երբ կ'երթային մտք-
15 բանեցան : Եւ անոնցմէ մէկը երբոր տեսաւ
թէ բժշկուեցաւ , նա դարձաւ ու մեծ ձայ-
16 նով փառք կու տար Աստուծոյ . Ու երեսը
վրայ անոր ատքը իյնալով՝ շնորհակալ կ'ըլ-
17 լար անոր . և ինքը Սամարացի էր : Պատաս-
խանի առաւ Յիսուս ու ըսաւ , Չէ՞ որ տասն
18 ալ մաքրուեցան , իսկ ան ինը ո՞ր են . Ա-
օտարազգիէն ի զատ դարձեալ չգտնուեցաւ՞ որ
19 դառնալով Աստուծոյ փառք տայ : Եւ ը-
սաւ անոր , Ելիր գնա , քու հաւատքդ քեզ
բժշկեց :
20 Ու երբոր փարիսեցիներէն հրին հարցուցին՝
թէ Աստուծոյ թագաւորութիւնը ե՞րբ պիտի
գայ , պատասխանի առաւ անոնց ու ըսաւ ,
Աստուծոյ թագաւորութիւնը դիտումով եկած
21 բաներով չգայ . Ու պիտի չըսեն թէ Ահա
հոս է , կամ Ահա հոն , ընդունի որ ահա Աստու-
ծոյ թագաւորութիւնը ձեր ներսի կողմն է :
22 Աշակերտներուն ալ ըսաւ . Օրեր պիտի
գան որ դուք մէկ Որդւոյ մարդոյ օրերուն մէկը
տեսնելու պիտի փափաքիք , ու պիտի չտես-
23 նէք : Եւ ըսեն ձեզի թէ Ահա հոս է ,
կամ Ահա հոն , մի երթաք ու մի հետեւիք :
24 Քանզի որպէս որ փայլակը երկինքի
տակը մէկ կողմէն փայլատակելով՝ միւս երկ-
նից տակը միւս կողմը կը լուսաւորէ , նոյն-
պէս ալ պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ իր օրը :
25 Բայց առաջ պիտի պէտք է որ քաշէ շատ չարչարանքներ կրէ ու մերժուի այս ազ-
26 գէն : Եւ ինչպէս որ Նոյի օրերը եղաւ , անոնց
27 պիտի ըլլայ Որդւոյ մարդոյ օրերն ալ : Կ'ուտէին , կը խմէին , կին կ'առնէին , երկան կը

---

1 Ես · ը · ՝ · ի ·
ա · Ըստ · ը · ՝ · ի ·
ե · Ըստ · ժ · ՝ · ի ·
ժե · ա ·
4 Ըստ · ժը · ա · ՝ ·
ը · Ըստ · ժը · ՝ · ի ·
ի · Ըստ · ժը · ՝ · ի ·
ժե

ապուէին , մինչև ան օրը որ Նոյ տապանը մտաւ , և ջրհեղեղը եկաւ ու ամէնը կտրուն-
28 ցուց ։ Նմանապէս՝ ինչպէս որ Ղովտին օրերը եղաւ , կ՚ուտէին , կը խմէին , ծախու կ՚առ-
29 նէին , կը ծախէին , կը տնկէին , կը չինէին ։ Բայց ան օրը որ Ղովտ Սոդոմէն ելաւ , երկինքէն կրակ ու ծծումբ տեղաց և բոլորն ալ կոր-
30 սընցուց ։ Նոյնպէս պիտի ըլլայ ան օրը՝ որուն
31 մէջ Որդին մարդոյ պիտի յայտնուի ։ Ան օրը՝ ան որ տանիքին վրայ է և իր կարասիները տանը մէջ , թող վար չիջնէ զանոնք առնելու ։ և ան որ արտին մէջն է՝ նոյնպէս թող
32 նա չդառնայ ։ Յիշեցէք Լոտին
33 կինիկը ։ Ով որ իր կեանքը կ՚ուզէ ապրեցընել՝ պիտի կորընչցնէ զանիկա ։ և ով որ կը
34 կորընչցընէ՝ պիտի ապրեցընէ զանիկա ։ Ձեզի կ՚ըսեմ , Ան գիշերը երկու հոգի մէկ անկողնի մէջ կըլլան , մէկը պիտի առնուի ու
35 միւսը ձգուի ։ Երկու կինիկ մէկտեղ ալիալու կըլլան , մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի ։ Երկու հոգի արտի մէջ կըլլան , մէկը պիտի առնուի ու միւսը ձգուի ։
36
37 ասոր դէմ ըսաւ ։ Ան ալ բաւ անոնց , որ մեռելին կոյ , հոն պիտի ժողովուին արծիւները ։

ԳԼ ԺԸ

1 Անոնց առակ մին ալ բաւ ու բանիս վրայով՝ թէ պէտք է ամէն ատեն ալօթք ը-
2 նել ու չձանձրանալ ։ Բաւ , Մէկ գատաւոր մը կար քաղաքի մը մէջ , որ Աստուծմէ չէր
3 վախնար ու մարդէ չէր ամչնար ։ Եւ նոյն քաղաքին մէջ այրի մը կար , որ անոր կու գար ու կ՚ըսէր , Իրաւունք ըրէ ինծի — ըսաւ
4 դիմ իմ ոսոխիս ։ Եւ անիկա ժամանակ մը չէր ուզեր ։ բայց ետքը բաւ իր մտքին մէջ , Թէ և Աստուծմէ չեմ վախնար ու
5 մարդէ չեմ ամչնար , Գանէ ասոր այրիին պիտ ձանձրացնելուն համար իրեն իրաւունք ընեմ , որ չգայ ամէն ատեն պիտ խափանձէ ։
6 Եւ Տէրը բաւ , Լսեցէք՝ անիրաւ դատաւորը
7 ինչ կ՚ըսէ ։ Հապա Աստուած իր ընտրեալները իրաւունք պիտի չընէ՞ , որոնք ցորեկ ու գիշեր իրեն կ՚աղաղակեն , թէև երկայնամտու-
8 ալ ըլլայ անոնց վրայ ։ Ձեզի կ՚ըսեմ , որ շուտով անոնց իրաւունք պիտի ընէ ։ բայց Որդին մարդոյ երբոր գայ՝ արդեօք հաւատք պիտի գտնէ՞ երկրի վրայ ։
9 Եւ ոմանք որոնք իրենց անձերուն վրայ կը վստահանային թէ արդար են , և ուրիշները կ՚անարգէին , ան առակը բաւ ։
10 Երկու մարդ եղան տաճարը ալօթք ընելու ,
11 մէկը փարիսեցի ու միսը հարկատու ։ Փարիսեցին կայներ էր , ու առանձին այսպէս ալօթք կ՚ընէր ։ Ով Աստուած , կը շնորհակալ եմ քեզմէ , որ ուրիշ մարդոց պէս չեմ՝ յափշտակող , անիրաւ , շնացող , և կամ ան
12 մաքսաւորին պէս ։ Երկու անգամ ծոմ կը պահեմ , ու բոլոր առոցածիս
13 տասանորդը կու տամ ։ Եւ մաքսաւորը հեռուն կայներ էր , ու չէր ուզեր աչքն ալ երկինքը վերցընել , հապա իր կուրծքը ծեծելով կ՚ըսէր , Աստուած , ողորմի ինծի մեղաւո-
14 րիս ։ Ձեզի կ՚ըսեմ թէ ասիկա ան միսն էր ուրիշին արդարացած իր տունը իջաւ ։ Վասն զի ով որ իր անձը կը բարձրացընէ՝ պիտի խոնարհի , և ով որ իր անձը կը խոնարհեցընէ՝ պիտի բարձրանայ ։
15 Մանր ազաք ալ բերին իրեն , որ անոնց դպչի ։ ու աշակերտները անոնց կը յանդիմանէին ։
16 Բայց Յիսուս անոնք իրեն կանչելով բաւ , Թող տուէք մանր ազգը որ ինծի գան , և մի արգիլէք անոնք , Քանզի որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը ա-
17 նոնցինը է ։ Ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի , Ով որ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը պզտիկ ազգի պէս չընդունի , բնաւ պիտի չմտնէ անոր մէջը ։
18 Եւ մէկ իշխան մը հարցուց անոր ու բաւ , Բարի վարդապետ , ի՞նչ գործ գործեմ որ յա-
19 ւիտենական կեանքը ժառանգեմ ։ Եւ Յիսուս բաւ անոր , Ինչո՞ւ զիս բարի կ՚անուանես ։ մէկէն՝ զատ բարի չկայ , ոչ Աստուած ։
20 Պատուիրանքները գիտես ։ Շնութիւն մի ընիր , Սպանութիւն մի ընիր , Գողութիւն մի ընիր , Սուտ վկայութիւն մի ընիր , Քու հայ-
21 րդ ու մայրդ պատուէ ։ Ան ալ բաւ , Ամէնը ամէնէն մանկութենէս իվեր պահեր եմ ։
22 Ա՛ս լսելով Յիսուս բաւ անոր , Մէկ բան մընի ալ պակաս է քեզի ։ Քու բոլոր ունեցածդ ծախէ՝ և ազքատներուն բաշխէ , ու երկինքը գանձ պիտի ունենաս , և եկո՛ւր իմ հետևէս ։
23 Անիկա երբոր ասա բաներ լսեց՝ արամեցաւ , ին-
24 չու որ շատ հարուստ էր ։ Եւ Յիսուս երբոր

ա Գն. ԺԲ ։
բ Գն. ԺԲ. 10. 24 ։
գ Ը Ելս. ա. 7 ։
դ Մատ. խդ. 17 ։ Մարկ. Ժգ. 13 ։
ե Գն. ԺԲ. 16 ։
զ Մատ. Ժ. 39. Ժգ. 25. Մարկ. Ը. 35 ։
է Գն. Ժ. 5. խա. 1 ։
ը Գն. Ժ. 24 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Մատ. խդ. 40. 41 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
թ Ցաքհ. լԲ. 39 ։ Մատ. խդ. 23 ։
ժ Գն. Ժ. 26 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժա Գն. Ժ. 26 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժբ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժգ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժդ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժե Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժզ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժէ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժը Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ժթ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
ի Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իա Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իբ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իգ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իդ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իե Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իզ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իէ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իը Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
իթ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լա Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լբ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լգ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լդ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լե Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լզ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լէ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լը Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լթ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խա Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խբ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խգ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խդ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խե Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խզ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խէ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խը Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խթ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լա Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լբ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լգ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լդ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լե Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լզ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լէ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լը Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
լթ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խա Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խբ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խգ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խդ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խե Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խզ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խէ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խը Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։
խթ Գն. Ժ. 28 ։ Ցաքհ. Ժբ. 13 ։ Ա Ընթ. գ. 16 ։

ամէնից արտասած տեսաւ , բաւ , Ո՛րչափ դժուար է անոնց՝ որ հարստութիւն ունին ,
25 Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել ։ Քանզի դիւրին է որ ուղտը անցնի ծակէն անցնի , քան թէ հարուստը Աստուծոյ թագաւոր-
26 թիւնը մտնէ ։ Եւ անոնք որ լսեցին կ'բսէին ,
27 Ա՛ւ ո՞վ կրնայ փրկուիլ ։ Եւ ինքը բաւ , Որ-
դոց կարելի անկարելի եղած բաներըը Ա-
28 աստուծոյ կարելի են ։ Պետրոս բաւ , Ահա մենք ամէն բան թողուցինք և
29 քեզ հետևեցանք ։ Եւ անոնց բաւ անոնց , Ճշմարիտ կ'բսեմ ձեզի Թէ Որդ մը չկայ՝ որ թողուց տուն , կամ ծնողք , կամ եղբայր-
30 ներ , կամ կին , կամ որդիներ՝ Աստուծոյ թա-
գաւորութեանը համար ,
31 Որ պիտի չառնէ բազմապատիկ աս աստենս մէջ , և գալու աշ-
խարհին մէջ յաւիտենական կեանքը ։
Եւ առաւ երկուքը իր քովը առնելով՝ ը-
32 սաւ անոնց , Ահա մենք կերուսաղէմ կ'երթանք , և մարգարէներուն ձեռքովը Որդւոյ մար-
դոյ համար բոլոր գրուածները պիտի կա-
33 տարուին ։ Ընչու որ հեթանոսներուն պիտի մատնուի , ու ծաղր պիտի բլլայ և պիտի նա-
34 խատուի , ու պիտի թքնեն անոր , Եւ պիտի ծեծեն ու սպաննեն անիկա , և երրորդ օրը յարութիւն պիտի առնէ ։ Բայց անոնք աս բաներէն մէկին ալ չհասկըցան ։ ու աս խօսքը անոնցմէ ծածկուած էր , և բաած բաները չէ-
35 ին խմնար ։
Ա՛ւ եղաւ որ երբ ինքը երիքովին կը մո-
տենար , կոյր մը ճամբուն քովը նստեր էր մու-
36 թալ ։ Երբոր լսեց բազմութիւնը անցնիլը ,
37 հարցուց թէ ի՞նչ է ան ։ Եւ իրեն ըսին թէ
38 Յիսուս Նազովրեցին կ'անցնի ։ Ուստի սպա-
ղակեց ու բաւ , Յիսուս՝ Որդի Դաւթի , ողոր-
39 մէ ինծի ։ Եւ անոնք որ առջևէն կ'երթային՝ կը յանդիմանէին զանիկա , որ լռէ ։ Բայց ա-
նիկա՝ ալ աւելի կ'սպասակէր , Որդի Դաւթի ,
40 ողորմէ ինծի ։ Եւ Յիսուս կանգ առնելով հրամայեց բերել որ զանիկա իրեն բերին , ու
երբոր անիկա մօտեցաւ , հարցուց անոր ու
41 բաւ , Ի՞նչ կ'ուզես որ քեզի բնեմ ։ անիկա
42 ալ բաւ , Տէր , որ աչքերս բացուին ։ Եւ Յի-
սուս բաւ անոր , Թող բացուին ։ Քու հա-
43 ւատքդ քեզ բժշկեց ։ Եւ իսկոյն անոր աչ-
քերը բացուեցան , ու անոր հետևէն կ'երթար , ԵՒ փառք կու տար Աստուծոյ ։ բոլոր ժողո-
վուրդն ալ տեսնելով՝ գԱստուած կը գովա-
բանէին ։

ԳԼ ։ ԺԹ

1 Ջերիքով Հերոսագործ ։ 11 Տասը Ասորի տասներ ։ 13 Փրխասո-
իչու վրայ հնծած ։ փառաւոր հանդէսով երթասլիմ կը հըս-
նէ ։ 41 քաղաքին վրայ կ'պզտայ ։ 43 տասներին գործը չէ հաներ
գործերը և փառաւորները ։ 47 ամէն որ տասներին մէջ կը տար-
փչեր ։ իսկ հրեից գլխաւորները կ'սպասեին կործանութեան ըս-
կո ։ բայց ժողովուրդն կը վախնար ։

1 Եւ մտնելով երիքովի միջնէն կ'անցնէր ։ (2) Եւ
ահա մարդ մը կար՝ անունը Զաքէոս բաւած ,
որ մեծատուներէ էր ու հարստատ մէկ մըն էր ։
3 Եւ կ'ուզէր տեսնել թէ ով է Յիսուս , ու
բազմութենէն չէր կրնար , ինչու որ հասակով
4 կարճ էր ։ Եւ առաջ վազեց ու ժանտաթզե-
նիի մը վրայ ելաւ , որ զանիկա տեսնէ ։ ին-
5 չու որ անկէ պիտի անցնէր ։ Ու երբոր Յիսուս
ան տեղը եկաւ , վեր նայելով զանիկա տե-
սաւ , ու բաւ անոր ։ Զաքէոս , շուտ բրէ ,
տակէն վար իջիր , ինչու որ պէտք է ինծի այս-
6 օր քու տունդ կենալ ։ Եւ արագութեամբ վար
իջաւ , և ուրախութեամբ ընդունեց զանիկա ։
7 Երբոր ամէնն ալ տեսան , կը տրտնջէին ու կ'բ-
սէին ։ Թէ Մեղաւոր մարդու քով մտաւ իջևա-
8 նելու ։ Եւ Զաքէոս կայնեցաւ ու բաւ
Տէրոջը ։ Տէր , ահա իմ ունեցածիս կէսը ա-
ղքատներուն կու տամ , Ու թէ որ զրպարտու-
թեամբ մէկու մը գրկանք բրած եմ , չորեք-
9 պատիկ կը հատուցանեմ անոր ։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ անոր , Այսօր աս տանը փրկութիւն ե-
կաւ ։ Ընչու որ ասիկա ալ Աբրահամի որդի
10 է ։ Վասն զի Որդի մարդոյ եկաւ որ կոր-
ուսածը փնտռէ ու փրկէ ։
11 Ու երբոր անոնք աս բաները կը լսէին , ա-
ւելի մէկ մը բաւ իր երուսաղէմ մօտենա-
լուն համար , Ու անոնց անանկ կարծելուն
համար թէ շուտ մը Աստուծոյ թագաւոր-
12 թիւնը պիտի յայտնուի ։ Ընաւ բաւ , Մէկ
ազնուական մարդ մը հեռու երկիր մը գնաց
իրեն թագաւորութիւն առնելու և դառնա-
13 լու ։ Եւ իր տասը ծառաները կանչելով՝ տա-
ւ անոնց տասը անուոց , ու բաւ անոնց , Գա-
14 նեցուցէք մինչև որ ես գամ ։ Եւ անոր քաղաքացիները զանիկա կ'ատէին , ու դես-
պաններ խրկեցին անոր հետևէն , բսելով թէ
Չենք ուզեր որ ասիկա մեր վրայ թագաւո-
15 րութիւն բնէ ։ Ու եղաւ որ երբ անիկա թա-
գաւորութիւնը առնելով հոն դարձաւ , իրեն
կանչել տուաւ ան ծառաները որուն որ բա-
տակը տուեր էր , որ գիտնայ թէ ով ինչ շահ
16 բրած է ։ Եւ առջինը եկաւ ու բաւ , Տէր ,
17 քու մնասդ տասը մնաս շահ բրաւ ։ Եւ բաւ
անոր , Ապրիս , բարի ծառայ , որովհետև

4 Ընտիր · ժա · 33 ։ Աստ · ժԲ · 33 ։ Աստ · ժ · 35 ։
5 Երեմ · իբ · 17 ։ Զաք · ը · 8 · Աստ · ժԲ · 26 · Գլ · ա · 37 ։
7 Աստ · ժԲ · 47 ։
8 ը Օբ · լգ · 3 ։ Ճառ · Խբ · 19 ։ Աստ · ժգ · 21 · ժԼ · 21 · Խ · 37 · Աստ · ժ · 38 ։
9 Ա՛ստ · Խբ · Խա · ծգ · Աստ · Խե · 2 · Գլ · ա · 5 ։
10 Ղկ · ժ · 16 ։
11 Գլ · ժԼ · 19 ։
12 Գլ · Խ · 36 · Գաղ · գ · 21 · ժա · 18 · Աստ · Բ · 11 · Գլ · Խ · 30 ։
13 Ա՛ստ · ժգ · 21 ։
14 Գլ · գ · 14 ։
15 Ես · Խբ · 3 · Ա՛ստ · ժբ · 3 · ը Ա՛ստ · ժԼ · 6 ։
17 Հռ · ժգ · 2 · Ա՛ստ · ժբ · 21 ։
Ա՛ստ · ժբ · 21 · Տ՛ես Ա՛ստ · ժ · 3 · ժԼ · 24 ։
Գաղ · ա · 8 ։
Ա՛ստ · ԺԼ · 34 ։
Ա՛ստ · ժգ · 34 ։
Ճառ · ա · 33 ։

քիչ բաներին մէջ ւհաւատարիմ եղար , տասը
18 քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունեցիր : Ու
երկրորդը եկաւ ու ըսաւ , Տէր , քու մնաց
19 հինգ մնաս շահ բրաւ : Եւ ըսաւ անոր , Դուն ալ
20 ալ հինգ քաղաքի վրայ եղիր : Եւ ուրիշ մը
եկաւ ու ըսաւ , Տէր , ահա քու մնաց որ
21 թաշկինակի մէջ ծրարած կը պահէի . ւՔանի
դի կը վախնայի քեզմէ , ւթունդ որ դուն խիստ
մարդ մըն ես , չդրած բանդ կ'առնես ու
22 չհերմանածդ կը հնձես : Եւ անոր ըսաւ ա-
նոր , ւԱրդ բերնէդ քեզ պիտի դատեմ , ով
չար ծառայ : ւԳիտէիր որ ես խիստ մարդ
մըն եմ , չդրած բանս կ'առնեմ ու չհեր-
23 մանածս կը հնձեմ . Եւ ինչո՞ւ հարիար իմ ըս-
տակս ափոխաւորներուն չտուիր , որ ես ե-
24 կած ատենս շահովը առնէի անիկա : Եւ հոն
կայնողներուն ըսաւ , Առէք ատկէ մնաց ու
25 տուէք անոր որ տասը մնաս ունի : (Եւ ըսին
26 իրեն , Տէր , անիկա տասը մնաս ունի :) ւԱն-
դի կ'ըսեմ ձեզի , Թէ ւամէն ունեցողին պիտի
տրուի . և չունեցողին ունեցածն ալ անկէ
27 պիտի առնուի : Բայց այն իմ թշնամիներս
որոնք չկին ուզեր որ իրենց վրայ թագաւոր
ըլլամ , հոս բերէք ու իմ առջեւս ազատնել
28 ցի՛ք : Եւ ասը ըսելովը իրեն ւկանաչ
դնաց երուսաղէմ երթալու :
29 ւԱ՛ն եղաւ որ երբ Բեթփագէին ու Բեթա-
նիային մօտեցաւ՝ գետ՝ ի ան լեռը որ Ձիթե-
ղենաց լե կ'ըսուի , իր աշակերտներէն երկուքը
30 խրկեց , Եւ ըսաւ , Գացէք դէպի դիմացը եղած
գեղը . և անոր մէջ մտնելնուդ պէս պիտի
գտնէք կապուած աւանակ մը , որուն վրայ
բնաւ մարդ մը նստած չէ . արձրկեցէք անիկա
31 ու բերէք : Եւ թէ որ մէկը ձեզի հարցընէ թէ
ինչո՞ւ կ'արձրկէք , ասանկ ըսէք անոր , Թէ
32 Տէրոջը պէտք է : Երթալ գացին անոնք որ
խրկուեցան , ինչպէս որ իրենց պրուցեր էր՝
33 գտան : Ու երբոր աւանակը կ'արձրկէին , ա-
նոր տէրերը ըսին անոնց , ինչո՞ւ կ'արձրկէք
34 աւն աւանակը : Անոնք ալ ըսին , Տէրոջը պէտք
35 է : Եւ զանիկա Յիսուսին բերին , Ու իրենց
հանդերձները աւանակին վրայ ձգելով՝ Յի-
36 սուս անոր նստցուցին : ւԱ՛ն երբոր կ'երթար , իրենց
37 հանդերձները ճամբուն վրայ կը փուէին : Ու
երբոր ալ մօտեցաւ , և Ձիթենեաց լեռանը
գալ՝ ի վայրէն կ'իջնէր , աշակերտներուն բոլոր
բազմութիւնը սկսաւ ուրախութեամբ զՈ-
աստած արձակել բարձր ձայնով ան բոլոր հրաշք-
38 ներուն համար՝ որ տեսեր էին , Ու կ'ըսէին ,
ւՕրհնեալ է ան թագաւորը որ Տէրոջը անու-
նովը կու գայ . ւերկինքի մէջ խաղաղութիւն ,
39 ու փառք բարձրութեանց մէջ : Եւ բազմու-
թեանը մէջէն փարիսեցիներուն մէկ քանիները
ըսին անոր , Վարդապետ , ատ քու աշակերտ-
40 ներդ յանդիմանէ : Եւ անիկա պատասխան
տուաւ ու ըսաւ անոնց , Ձեզի կ'ըսեմ , Թէ որ
ատոնք լուռ կենան , ւքարերը պիտի ազա-
ղակեն :
41 Ու երբոր մօտեցաւ՝ քաղաքը տեսնելով
42 ւլացաւ անոր վրայ և ըսաւ , Գոնէ ատ քու
օրուանդ մէջ դիտնայիր քու խաղաղութիւնդ ,
43 բայց հիմա ծածկուեցաւ քու աչքերէդ , ին-
չու որ օրեր պիտի գան քու վրադ՝ որ թշ-
նամիներդ քու չորս կողդ պատնէշ պիտի
չինեն , ու քեզ պիտի պաշարեն , և ամէն կող-
44 մէ քեզ նեղը պիտի ձգեն . Ու հիւանդատակ
պիտի բնեն քեզ ու քու մէջդ եղած զաւակ-
ներդ , և քար քարի վրայ պիտի չթողուն քու
մէջդ , ւանոր համար որ չգիտցար քու այցելու-
թեան ժամանակդ :
45 ւԵւ տաճարը մտնելով՝ սկսաւ դուրս հա-
46 նել անոր մէջ ծախողները և գնողները . Եւ
ըսաւ անոնց , ւԳրուած է թէ իմ տունս ա-
ղօթքի տուն է , ւքայց դուք ասիկա աւազակ-
ներու որջ շինիք :
47 Եւ ամէն օր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր .
Բայց քահանայապետները և դպիրները և
ժողովուրդին երէց աւրէնները կը փնտռէին
48 թէ սպանեն զանիկա , Ու բան մը չէին
կրնար գտնել թէ ինչ ընեն , ինչու որ բոլոր
ժողովուրդը անոր կախուեր էին մտիկ ընե-
լու :

Գ Լ · Ի

1 Փրկութեան իր իշխանութեան լուրովը կը պատրաստէ Յով-
հաննէսի ծնունդը հայրը մարգարէ : 8 Ընդլիի տատը : 21
Փրկութեան պատմութիւնը կ'սկսի տալը ի վեր : 27
Յովհաննէսի չինչ բանով ազգակիցները կը պատրաստուէին : 41
Փրկիչ Իշխան Դաւթի սերնդէն կ'ելլայ : 52 Իր աշխարհա-
ւորութեան կը պատրաստուի 23 տարի հետո :

1 ՈՒ եղաւ որ ան օրերուն մէկը՝ երբոր տա-
ճարին մէջ ժողովուրդին կը սորվեցնէր և
աւետարանը կը քարոզէր , քահանայապետ-
ները և դպիրները ծերերուն հետ մէկտեղ
2 վրայ հասան , Եւ անոր խօսեցան՝ ըսելով ,
Ըսուր մեզի՝ Ի՞նչ իշխանութիւնով կ'ընես
ատ բաներդ , կամ ո՞վ է ատ իշխանութիւնը
3 քեզի տուողը : Պատասխան տուաւ ու ըսաւ
անոնց , Ես ալ ձեզի բան մը հարցընեմ՝ և ը-
4 սէք ինծի . Յովհաննէսին մկրտութիւնը եր-
5 կինքէ՞ն էր թէ մարդոց ալէ : Եւ անոնք մէկտեղ

1 Ա Ա Ա

6 Նրին խորհեցան ու բսին, Թէ որ բանիւք երկինքն
պիտի բանայ, Հասցա ինչու չհաւատացիք
ատ. իսկ Թէ որ բանիւք Մարգոսիմ, բոլոր
ժողովուրդը մեզ պիտի քարկածեն. Վինչու որ
հաստատ համոզուած են Թէ Յովհաննէս մար-
7 գարէ էր. Եւ պատասխան առին Թէ չէին
8 գիտեր ուսկից էր. Եւ Յիսուս բսաւ անոնց,
Եւ ալ ձեզի չեմ բսեր Թէ ինչ իշխանութիւնով
կ'ընեմ ատ բաները.

9 Այսու ատ առակը գրուցել ժողովուրդին.
Մի Մարդ մը այգի մ'ունէր և զանիկա մը-
չակներու յանձնեց, ու ինքը օտար երկիր եր-
10 թալ տաս ժամանակ մնաց. Եւ առնելին
ծառայ մը իրկնեց մշակներուն, որ այգիին պը-
առուկէն անոր առն. իսկ մշակները ծեծելին
11 զանիկա ու պարապ ճամբեցին. Եւ ուրիշ ծա-
ռայ մըն ալ իրկնեց. իսկ անոնք զանիկա ալ
ծեծելին, անարգելին ու պարապ ճամբեցին.
12 Ու երրորդ մըն ալ իրկնեց. իսկ անոնք զանի-
13 կա ալ վիրաւորելին ու դուրս հանելին. Ան-
առնելը այգիին տէրը բսաւ, Ի՞նչ ընեմ. իմ
սիրելի որդիս իրկնեմ, գուցէ զանիկա անոնք
14 լաւ մը նային. Բայց մշակները երբոր տեսան
զանիկա, իրարու հետ խորհուրդ բրին՝ բսե-
լով. Ասիկա է ժառանգը, եկէք զանիկա սպա-
նենենք՝ որ ժառանգութիւնը մերը ըլլայ.
15 Եւ զանիկա այգիէն դուրս հանելին ու սպան-
նելին. ուստի այգիին տէրը ի՞նչ պիտի ընէ
16 անոնց. Գ'ուգայ գայ ու կորսընցնէ ատ մշակնե-
րը, և այգիը ուրիշներու պիտի տայ. Երբոր
17 անոնք ասիկա լսին, Քան լիցի. Եւ ինքը անոնց
նայելով բսաւ. Հապա ի՞նչ է ատ գրուածը,
Թէ Ան քարը որ շինողները մերժեցին, ա-
18 նիկա անկիւնին գլուխը եղաւ. Ամէն ով որ
ատ քարէն վրայ իյնայ՝ պիտի կտոր-կտոր ե-
ղած վրայ որ իյնայ՝ պիտի փոշիի զանիկա.
19 Եւ քահանայապետները ու գպիրները կը
փնտռէին Թէ ընդ-նոյն ժամուն ձեռք զար-
նեն անոր, բայց ժողովուրդէն վախցան. քան-
զի իմացան որ ատ առակը իրենց համար ը-
սաւ.

20 Ու նայ յարձակ ընդ ապաւելով, իրկնցին
քանի մը խաթերայ մարգիկ՝ արուեստ կեղծա-
ւորութիւնով բնդրելին զանիկա խօսքէն
նէին, որ զանիկա խաղալով բանէն՝ ափսո-
Թիւնան և կառավարչին իշխանութիւնը զանի-
21 կա մատնելու. Ու անոնք հարցուցին բսելով,
Վարդապետ, գիտենք որ շիտակ կը խօսիս
ու կը սորվեցնես, և ապաստութիւն չես բներ,
հապա ճշմարտութիւնովը Աստուծոյ ճամբան
22 կը սորվեցնես. Մեզի արժան է կայսրին
23 տուրք տալ Թէ չէ. Եւ անոնց խարտանութիւնը
հասկընալով՝ բսաւ անոնց, Ինչու

24 գիս կը փորձէք. Ցուցուցէք ինծի դահեկան
մը. Որուն պատկերը ու գիրը ունի ըսաւ, Գա-
25 ռասան տուին ու բսին, Կայսրինը. Ու ին-
քը բսաւ անոնց, Ուրեմն ան որ կայսրինն է
կայսրին տուէք, և ան որ Աստուծոյն է Աս-
26 տուծոյ. Եւ չկրցան գանիկա խօսքով
մը բռնել ժողովուրդին առջեւը. ու զար-
նապով անոր պատասխանին վրայ լուռ կեցան.
27 Եւ Սադուկեցիներէն անոնք ելան, (Ո-
րոնք հակառակ կ'ըսեն Թէ յարու-
28 թիւն չկայ,) և անոր հարցուցին ըսելով,
Վարդապետ, Մովսէս մեզի գրեց, Թէ որ
մէկուն եղբայրը կնիկ ունենալով մեռնի ու
բոլոր, ու մեռած ատենը զաւակ չունենայ,
անոր եղբայրը առնէ ան կնիկը և իր եղբօրը
29 զաւակ հանէ. Արդ եօթը եղբայրներ կային.
ու առաջինը կնիկ մը առնելով՝ զաւակ չու-
30 նեցած մեռաւ. Երկրորդն ալ առաւ ան կնիկ-
31 կը, և ինքն ալ մեռաւ առանց զաւակի. Եր-
րորդն ալ առաւ զանիկա, Նմանապէս եւթն
32 ալ. ու զաւակ չձգելէն ու մեռան. Ետեւէն
33 ևսքը կնիկն ալ մեռաւ. Ուրեմն յարութեան
առնեն անոնցմէ որուն կնիկը պիտի բլլայ,
34 ինչու որ եօթն ալ զանիկա կնիկ ունեցան. Եւ
Յիսուս պատասխան տալով անոնց բսաւ. Ա-
յս աշխարհիս որդիքը կնիկ կ'առնեն ու կիրան
35 կը տրուին. Բայց անոնք որ արժան սեպ-
ուին այն աշխարհին հասնելու ու մեռելներէն
յարութիւն առնելուն, ոչ կնիկ կ'առնեն և ոչ
36 կիրան կը տրուին. Որովհետև ալ չեն կրնար
մեռնիլ. Հրեշտակներուն հաւասար են,
ու Աստուծոյ որդիք են, Ինչու որ յարու-
37 թիւն են. Բայց մեռելներուն յարութիւն
առնելը Մովսէս ալ խնացուց մորենիին դր-
ուագիրը, երբոր կը կոչէ Տէրը՝ Աբրահա-
մին Աստուածը, ու Իսահակին Աստուածը,
38 և Յակոբին Աստուածը. Ու Աստուած մեռել-
ներուն Աստուածը չէ. Հապա կենդանիներուն,
39 Վինչու որ ամէնը անոր կենդանի են. Եւ գր-
պիրներէն մէկ քանին պատասխան տուին ու
40 բսին, Վարդապետ, ազէկ բսիր. Ու ալ մէկը
հանդրձակութիւն չէր բներ անոր բան մը
հարցընելու.

41 Եւ բսաւ անոնց, Ինչպէս կ'բսեն Թէ Քրիս-
42 տոս Դաւիթի որդին է. Եւ ինքը Դաւիթ
Սաղմոսարանին գրքին մէջ կ'բսէ, Տէրը իմ
43 Տէրոջս բսաւ, Նստէ իմ աջ կողմս, Մինչև որ
քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուանդան
44 բնեմ. Ուրեմն Դաւիթ որ զանիկա Տէր կը
կոչէ, ինչպէս անիկա անոր որդին կ'բլլայ.
45 Եւ բոլոր ժողովուրդին առջեւը բսաւ իր
46 աշակերտներուն, Զգուշացէք գպիրներէն,
որոնք կ'ուզեն փառաւոր հանդերձներով պը-

ատրիլ ։ 'և չուկանելոցն մէջ բարեներ կը սի-
բեն ։ ու ժողովարաններուն մէջ՝ առաջին ա-
ԹոռներըՀ և ընթրիքներու մէջ՝ առաջին
47 բազմոցներըՀ ։ 'Որոնք որբևարբինեցուն տուներ-
րը կ'ուտեն ։ ու հաչտ երևնալու համար ա-
զօթքը կ'երկրնցընեն ։ ասոնք առելի գատա-
պարտութիւն պիտի ընդունին ։

ԳԼ · ԻԱ

1 Քրիստոս կը գալի ապրած արքաներն ։ 5 կը նախատէ տա-
ճարին ու երուսաղէմին կործանումը ։ 23 Նաև վերջին պատա-
հարները ։ 34 կը յորդորի զգոյ ու արթուն ըլլալու ։

1 Ու Յիսուս մտաւ ու կ'անցնէր Երիքով քա-
2 ղաքէն ։ Եւ ահա մարդ մը որուն անունը
3 Զաքէոս էր ։ Ան մեծ մաքսաւոր էր ու մեծա-
4 տուն էր ։ Ան կ'ուզէր տեսնել Յիսուսը թէ
ո՞վ է ։ Բայց չէր կրնար ամբոխին պատճա-
ռով ։ Վասն զի կարճահասակ էր ։ Ուստի
5 առաջ վազեց ու ելաւ սիկամորի ծառի մը
վրայ որպէսզի զայն տեսնէ ։ Որովհետև
6 անկէ պիտի անցնէր ։ Երբոր Յիսուս եկաւ
այն տեղը՝ վերուելով նայեցաւ ու ըսաւ
7 անոր ։ Զաքէոս՝ իջիր շուտով ։ Վասն զի
այսօր ես պիտի մնամ քու տանդ մէջ ։
8 Ան ալ շուտով իջաւ ու ուրախութեամբ
ընդունեց զայն ։ Բոլորն ալ տեսնելով՝ կը
տրտնջային ։ Թէ մեղաւոր մարդու մը
9 հիւրասէր եղաւ ։ Զաքէոս ոտքի կեցաւ ու
Տէրոջ ըսաւ ։ Ահա Տէր՝ կէսը իմ ունե-
ցուածքներուս աղքատներուն կու տամ ։
Եւ եթէ մէկէն բան մը խլած եմ՝ չորս
10 կրկինը կը հատուցանեմ ։ Յիսուս անոր
ըսաւ ։ Այսօր այս տան փրկութիւն եղաւ ։
Վասն զի ինքն ալ Աբրահամու որդի է ։
11 Որովհետև Մարդու Որդին եկաւ որ կո-
րուսեալը փնտռէ ու ազատէ ։ Երբ անոնք
այս բաները կը լսէին՝ նա առաջ մի առակ
ալ ըսաւ ։ Վասն զի Երուսաղէմին մօտ էր
ան ։ Ու անոնք կը կարծէին թէ Աստուծոյ
12 արքայութիւնը պիտի յայտնուի յանկարծ ։
Ուստի ըսաւ ։ Մարդ մը ազնուական մը
հեռու երկիր մը գնաց ։ Որպէսզի արքայու-
թիւն մը առնէ ու դառնայ ։ Եւ կանչեց իր
տասը ծառաները ու տասը մնա տուաւ
անոնց ։ Եւ ըսաւ անոնց ։ Մինչև որ ես
գամ՝ առուտուր ըրէք ։ Բայց իր քաղաքա-
ցիները զինք կ'ատէին ։ Ու դեսպաններ
ետևէն ղրկեցին ։ Ըսելով ։ Չենք ուզեր որ
15 այս մարդը մեր վրայ թագաւոր ըլլայ ։ Ան
ատեն երբ ինք արքայութիւնը առած դար-
ձաւ ։ Հրամայեց որ այն ծառաները որոնց
որ տուած էր փողը՝ իր առջև կանչուին
որպէսզի գիտնայ թէ ինչ առուտուր ըրին ։
16 Առաջինը եկաւ ու ըսաւ ։ Տէր՝ քու մնա
տուածդ տասը մնա շահեցուց ։
17 Ան ալ անոր ըսաւ ։ Եւ իմ անուանս համար
18 տասը քաղաքի վրայ իշխանութիւն ունե-
ցիր ։ Երկրորդը եկաւ ու ըսաւ ։ Տէր՝ քու
19 մնա տուածդ հինգ մնա շահեցուց ։ Ան ալ
անոր ըսաւ ։ Դուն ալ հինգ քաղաքի վրայ
20 իշխանութիւն ունեցիր ։ Ու միւսը եկաւ
ու ըսաւ ։ Տէր՝ ահա քու մնաս որ ես ծա-
21 ռայիս ունէի ։ Որ թաշկինակի մէջ դրած
էի ։ Վասն զի քեզմէ կը վախնայի ։ Որով-
հետև դուն խիստ մարդ մըն ես ։ Կ'առնես
որ չես դրած ։ Ու կը հնձես որ չես ցա-
22 նած ։ Անոր ըսաւ ։ Քու բերնովդ քեզ կը
դատեմ ։ Դուն չար ծառայ ։ Գիտէիր որ
ես խիստ մարդ մըն եմ ։ Որ չես դրած կ'ա-
ռնեմ ։ Եւ որ չեմ ցանած կը հնձեմ ։
23 Ուրեմն ինչո՞ւ համար փողս չտուիր
սեղանաւորներուն ։ Որ ես գալով տոկոսով
24 առնէի զայն ։ Ան ատեն ըսաւ անոնց որ
կեցած էին ։ Առէք անկէ մնան տասը մնա
25 տուածը ։ Ու տուէք տասը մնա ունեցո-
ղին ։ Անոնք ըսին անոր ։ Տէր՝ տասը մնա
26 ունի ։ Ըսեմ ձեզի թէ ամէն մէկ ունեցո-
ղին պիտի տրուի ։ Ու չունեցողէն անգամ
որ ունի՝ պիտի առնուի ։ Ինչ որ ունի ։
27 Բայց իմ թշնամիներս որ չուզեցին որ
ես անոնց վրայ թագաւորեմ ։ Անոնք ալ
բերէք ։ Ու առջևս սպանէք ։
28 Ասոնք ըսելէ ետքը ։ Ան առջևէն կ'երթա-
29 յր ։ Երուսաղէմ ելլելով ։ Երբ որ մօտեցաւ
Բեթփագէի ու Բեթանիոյ ։ Ձիթենեաց կո-
30 չուած լերան քով ։ Իր աշակերտներէն
երկուքը ղրկեց ։ Ըսելով ։ Գացէք ձեր
դիմացի գիւղը ։ Ուր որ մտնէք՝ պիտի գտ-
նէք էշի ձագ մը կապուած ։ Որուն վրան
մարդ մը երբեք չէ նստած ։ Զայն արձա-
31 կեցուցէք ու բերէք ։ Եթէ մէկը ձեզի հար-
ցնէ ։ Ինչո՞ւ համար կ'արձակէք ։ Ան-
32 պէս ըսէք անոր ։ Տէրը պէտք ունի ։
Ուղարկուածները գացին ։ Ու ինչպէս որ
33 ըսած էր ։ Այնպէս գտան ։ Երբ էշի ձագը
արձակեցին ։ Անոր տէրերը ըսին անոնց ։
34 Ինչո՞ւ համար էշի ձագը կ'արձակէք ։ Ան-
ոնք ալ ըսին ։ Տէրը պէտք ունի ։
35 Ու զայն բերան ու խնամատարները պիտի
տասը ։ Բերան պիտի չկրնան գէմ խօսիլ կամ գէմ կռ-
16 նալ ձեր ամէն հակառակորդները ։ Եւ պա-
տի մնատուք ծնողքներէ ու եղբայրներէ և
ազգականներէ ու բարեկամներէ ։ Ան ձեզմէ
17 պիտի սպաննեն ։ Եւ իմ անուանս համար
18 ամէնուն ատելի պիտի ըլլաք ։ Բայց մէկ
19 մազ մը ձեր գլխէն պիտի չկորսուի ։ Ձեր համ-
բերութիւնովը հոգիներդ պիտի առնաք ։
20 Ու երբոր տեսնէք Երուսաղէմը չորս կող-
մէն զօրքերով պատած ։ անոնած գիտցէք որ
21 անոր աւերումը մօտ է ։ Ան ատեն Հրէաստա-
նի մէջ եղողները լեռները թող փախչին ։ ու
անոր մէջ եղողները թող հեռանան ։ և անոնք
որ արուարձանները են՝ թող չմտնեն անոր մէջը ։
22 Վասն զի ան ջրերը վրէժխնդրութիւն օրեր
23 են ։ Որ բոլոր գրուածները կատարուին ։ Բայց
վայ այն օրերը յղի եղողներուն ու ծիծ տուող-
ներուն ։ Ինչո՞ւ որ մեծ նեղութիւն պիտի ըլլայ
երկրին վրայ ։ ու բարկութիւն այս ազ-
24 ժողովուրդին վրայ ։ Եւ սուրի բերնով պիտի
իյնան ։ ու բոլոր ազգերուն մէջ գերի պիտի տա-
րուին ։ ու Երուսաղէմ ազգերուն ոտքով կոխուած
պիտի ըլլայ ։ մինչև որ ազգերուն ժամանակ-
25 ները լմննան ։ Ու արեգակին և լուսնին ու
աստղերուն վրայ նշաններ պիտի ըլլան ։ ու երկ-
րի վրայ ազգերը ապշութենէ պիտի ապրեցո-
պին ։ և ծովը ու ալիքները պիտի գոռան ։
26 Մարդոց սիրտերը պիտի նուաղին երկիւղ վա-
խէն՝ և աշխարհի վրայ գալու բաներուն սպա-
սելէն ։ Ինչո՞ւ որ երկնից զօրութիւնները պի-
27 տի շարժին ։ Եւ անոնք պիտի տեսնեն
Որդի մարդոյ ամպի մէջ եկած զօրութիւնով
28 ու մեծ փառքով ։ Ու երբոր այս բաները սկսին
ըլլալ ։ երկը ու գլուխնիդ բարձրացուցէք ։
Վասն զի ձեր փրկութիւնը մօտ է ։
29 Եւ առակ մը բսաւ անոնց ։ Թէնի ու
30 ամէն ծառերը ։ Երբոր կը բողբոջին ։
տեսնելով՝ գուք ձեզմէ կ'իմանաք թէ ալ
31 ամառը մօտ է ։ Նոյնպէս ալ գուք երբոր այս
բաները եղած տեսնէք ։ գիտցէք որ Աստու-
32 ծոյ թագաւորութիւնը մօտ է ։ Ձեզի ճշմարիտ կ'ը-
սեմ ձեզի ։ որ այս ազգը պիտի չանցնի ։ մին-
33 չև որ այս ամէն բաները ըլլան ։ Երկինք ու
երկիր պիտի անցնին ։ բայց իմ խօսքերս չեն
34 պիտի անցնին ։ Իսկ գուք զգուշացէք ձեր
անձերնուն ։ չըլլայ որ սիրտերիդ կերուխա-
տումով ու գինովութիւնով և աշխարհային գրա-
ղումներովդ ծանրանայ ։ ու յանկարծակի ան
35 օրը ձեր վրայ հասնի ։ Վասն զի բոլոր երկ-

բին երկար բնակութիւնըն ամէնուն վրայ ։ 36 Բայց տիքի մը պէս պիտի հաւանիս ։ Վերատես ա-
ղիտուն կեցէք ։ ։ու ամէն ատեն ազօթք բրէք , որ արժանի բլլաք ան բոլոր բլլալու բաներ-
բէն ազատուելու ։և Որդւոյ մարդոյ առջեւը կայնելու ։
37 ։Ու ցորեկներըը տաճարին մէջ կը սորվեցը-
նէր , ։և գիշերները կ'ելլէր Ձիթենեաց բուսած
38 լեռը կը կենար ։ Եւ բոլոր ժողովուրդը առ-
աւօտուն կուգար իրեն կ'երթայինն տաճարը՝ իր խօսքը լսելու ։

ԳԼ· ԽԲ

1 Հրեայք զատկացիքն կ'ըսեն Բրխատի գեմ· 2 Սատանան
կը դրդեն Յուդան որ մատնէ զԲրիստոս· 7 Նախապատրաստե-
լութիւնը կը պատրաստեն զաթիչը· 13 Բրիստոս իր աշակերտները կը ուղարկէ
մատնէ· 21 իր մատնիչին ով բլլալը կ'իմացնէ· աստիճան անոր ա-
նունը տալու· 24 իր աշակերտներուն փառասիրութենէն կը զգու-
շացնէ· 27 Գինովցնելն իմն իր հաստատը պիտի ըլլայ
պատիւ· 34 բայց երկար անդամ պիտի ուրանայ իր Տէրը· 39 ա-
զօթք կ'ընէ Գեթսեմանեայ պարտէզին մէջ· և սրտին ցաւովը
կը յուզի· 47 մէկ հարուածով մը կը հաստատի· 50 Աշակերտն
պիտին կը լքանին· 54 Պետրոս երկար անդամ կ'ուրանայ իր
Տէրը· 63 Բրիստոս նախատուիլէն անարգուելէն և չարչարան-
քը կրելու· 66 ու կը խոստովանի թէ Քրիստոս Աստուծոյ Որդին է ։

1 ։Բայց երբ Յիսուս այս բոլոր խօսքերը
2 կատարեց , ըսաւ իր աշակերտներուն ,
3 Գիտէք որ երկու օրէն Զատիկ կ'ըլլայ ,
և Մարդոյ Որդին պիտի մատնուի խաչե-
4 լելու համար ։ Այն ատեն քահանայապետները
և ժողովուրդին երէցները Կայիափա կոչուած
5 քահանայապետին դահլիճը ժողվուեցան ,
6 և խորհուրդ ըրին որ Յիսուսը նենգութեամբ
7 բռնեն և սպաննեն ։ Բայց կ'ըսէին , Տօնին
8 չըլլայ , որ ժողովուրդին մէջ խռովութիւն
9 չլլայ ։ Երբ Յիսուս Բեթանիա էր , Սիմոն
10 բորոտի տանը մէջ , հացի սեղանին քով ,
11 կին մը եկաւ անոր մօտ՝ մարմարէ սրուակ
մը բոլոր թանկագին իւղով , և իւղը թափեց
12 անոր գլխուն վրայ , երբ նստած էր ։ Աշա-
կերտները տեսնելով զայրացան ըսելով ,
13 Ինչո՞ւ այս կորուստը եղաւ ։ Որովհետև այս
իւղը կրնար շատ գնով մը ծախուիլ և աղ-
14 քատներուն տրուիլ ։ Յիսուս գիտնալով ըսաւ
15 անոնց , Ինչո՞ւ կը նեղացնէք այս կինը ։ Որով-
հետև գեղեցիկ գործ մը ըրաւ ինծի հետ ։
16 Աղքատները միշտ ձեզի հետ ունիք , բայց
ես միշտ ձեզի հետ չունիք ։ Որովհետև այս
կինը իմ մարմինս թաղելու համար ըրաւ զայն ։
17 Ամէն ճշմարտութեամբ կ'ըսեմ ձեզի , որ ամբողջ
աշխարհի մէջ ուր որ այս աւետարանը քարոզուի ,
անոր ըրածն ալ պիտի պատմուի անոր յիշատակին համար ։
18 Այն ատեն տասներկուքէն մէկը , որուն անունը Յուդա Իսկարիովտացի էր ,
քահանայապետներուն գնաց , 19 և ըսաւ , Ինչ որ ինծի տաք , ես ձեզի
Յիսուսը մատնեմ ։ Անոնք ալ երեսուն արծաթ դրամ հաշուեցին անոր ։
20 Ուստի ժամանակ մը որ գտնէր , մատնելու համար զայն կը փնտռէր ։
21 Իսկ առաջին օրը Խմորեղէնէ զուրկ հացերուն , աշակերտները Յիսուսի
մօտ եկան ըսելով , Ուր կ'ուզես որ պատրաստենք քեզի համար Զատիկը
22 ուտելու ։ Ան ալ ըսաւ , Գացէք քաղաքը մարդու մը , և ըսէք անոր ,
Վարդապետը կ'ըսէ , Իմ ժամանակս մօտ է , քու տունդ պիտի անեմ
23 զատիկը իմ աշակերտներուս հետ ։ Աշակերտները Յիսուսի հրամայածին
պէս ըրին , և զատիկը պատրաստեցին ։
24 Իրիկունը տասներկուքին հետ նստաւ ։
25 Եւ անոնք ուտելու ատեն ըսաւ , Ամէն ճշմարտութեամբ կ'ըսեմ ձեզի ,
որ ձեզմէ մէկը զիս պիտի մատնէ ։ Անոնք շատ տրտմեցան , և ամէնքը
սկսան ըսել անոր , Տէ՛ր , միթէ ես եմ ։ Ան ալ պատասխանեց ըսելով ,
26 Որ ձեռքը ինծի հետ ամանին մէջ կը մխէ , նա պիտի մատնէ զիս ։
Մարդոյ Որդին կ'երթայ , ինչպէս անոր համար գրուած է , բայց վա՛յ
այն մարդուն որով Մարդոյ Որդին մատնուի ։ Այդ մարդուն աղէկ կ'ըլլար
27 եթէ չծնած ըլլար ։ Յուդա որ զայն մատնեց , պատասխանեց ըսելով ,
Միթէ ես եմ , Վարդապետ ։ Ան ալ ըսաւ անոր , Դուն ըսիր ։
28 Ուտելու ատեն Յիսուս հաց առաւ , օրհնեց , կտրեց և տուաւ աշակերտներուն ,
և ըսաւ , Առէ՛ք կերէ՛ք , այս է իմ մարմինս ։ 29 Ապա բաժակ մը առաւ ,
գոհացաւ և տուաւ անոնց , ըսելով , Ասկէ բոլորդ խմեցէք ։ 30 Վասն զի
այս է իմ արիւնս նոր ուխտին , որ շատերու համար կը թափուի ։
31 Այն գիշեր Յիսուս ըսաւ անոնց , Ես ձեզի համար կը թափուիմ ։
Ամէնքդ ալ այս գիշեր ինծմէ պիտի գայթագղիք ։ Վասն զի գրուած է ,
Հովիւը պիտի զարնեմ , և հօտին ոչխարները պիտի ցրուին ։
32 Բայց յարութենէս ետքը ձեզմէ առաջ Գալիլիա պիտի երթամ ։
33 Պետրոս ըսաւ անոր , Թէև ամէնքդ ալ գայթագղին ինծմէ , ես երբեք
34 պիտի չգայթագղիմ ։ Յիսուս ըսաւ անոր , Ճշմարտութեամբ կ'ըսեմ քեզի ,
որ այս գիշեր աքաղաղը չկանչած , դուն երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս ։
35 Պետրոս ըսաւ անոր , Թէև քեզի հետ մեռնելու ըլլամ , ես երբեք չեմ
ուրանար զքեզ ։ Նոյնպէս ալ ամէն աշակերտներն ըսին ։
36 Յետոյ Յիսուս անոնց հետ եկաւ Գեթսեմանի կոչուած տեղը , և ըսաւ
աշակերտներուն , Նստեցէ՛ք հոս , մինչև որ ես երթամ հոն աղօթք ընեմ ։
37 Եւ Պետրոսն ու Զեբեդեայի երկու որդիները հետը առաւ , և տրտմիլ
և տագնապիլ սկսաւ ։ 38 Յետոյ ըսաւ անոնց , Հոգիս մինչև մահ տրտում է ։
Հոս մնացէ՛ք և ինծի հետ արթուն կացէ՛ք ։ 39 Եւ քիչ մը առաջ երթալով ,
երեսին վրայ ինկաւ աղօթելով և ըսելով , Հայր իմ , եթէ կարելի է ,
այս բաժակը ինձմէ անցնի ։ Բայց ոչ թէ ինչպէս ես կ'ուզեմ , հապա
ինչպէս դուն կ'ուզես ։ 40 Եկաւ աշակերտներուն քով , և գտաւ զանոնք
քնացած , և Պետրոսին ըսաւ , Ինչպէ՞ս , ինծի հետ մէկ ժամ արթուն
41 չկրցա՞ք կենալ ։ Արթուն կացէ՛ք և աղօթեցէ՛ք , որ փորձութեան մէջ
չիյնաք ։ Հոգին պատրաստ է , բայց մարմինը տկար ։ 42 Դարձեալ երկրորդ
անգամ գնաց , և աղօթեց ըսելով , Հայր իմ , եթէ չկրնայ այս բաժակը
ինձմէ անցնիլ , չխմած , կատարուի քու կամքդ ։ 43 Եկաւ անոնց քով ,
և դարձեալ քնացած գտաւ զանոնք , որովհետև աչքերնին ծանրացած էին ։
44 Եւ զանոնք թողլով , դարձեալ գնաց , և երրորդ անգամ նոյն խօսքերը
ըսելով աղօթեց ։ 45 Յետոյ աշակերտներուն եկաւ , և ըսաւ անոնց ,
Քնացէ՛ք հիմա և հանգչեցէ՛ք ։ Ահա մօտեցաւ ժամը , և Մարդոյ Որդին
մեղաւորներու ձեռքը կը մատնուի ։ 46 Ելէ՛ք , երթանք ։ Ահա մատնիչս
մօտեցաւ ։
47 Երբ դեռ կը խօսէր , ահա Յուդա , տասներկուքէն մէկը , եկաւ ,
և անոր հետ բազմութիւն մը սուրերով և գաւազաններով , քահանայապետներէն
և ժողովուրդին երէցներէն ղրկուած ։ 48 Մատնիչը անոնց նշան տուած էր
ըսելով , Զոր համբուրեմ , նա է ։ Բռնեցէ՛ք զանիկա ։ 49 Եւ անմիջապէս
Յիսուսի մօտեցաւ , և ըսաւ , Ողջո՛յն , Վարդապետ ։ Եւ համբուրեց զանիկա ։
50 Յիսուս ալ ըսաւ անոր , Բարեկա՛մ , ինչո՞ւ եկար ։ Այն ատեն մօտեցան ,
ձեռք արկին Յիսուսի և բռնեցին զանիկա ։ 51 Եւ ահա Յիսուսի հետ եղողներէն
մէկը ձեռքը երկնցուց , սուրը քաշեց , և քահանայապետին ծառան զարկաւ ,
և ականջը կտրեց անոր ։ 52 Յիսուս ալ ըսաւ անոր , Դարձո՛ւր սուրդ իր
տեղը , վասն զի ամէն սուր վերցնողներ սուրէն պիտի կորսուին ։ 53 Կամ
կարծեցի՞ր թէ չեմ կրնար հայրս աղաչել , և ան հիմա քովս տասներկու
լեգէոնէ աւելի հրեշտակներ չի ղրկեր ինծի ։ 54 Բայց ինչպէ՞ս կատարուին
գրուածները , որ այսպէս պէտք է ըլլալ ։ 55 Այն ատեն Յիսուս ամբոխին
ըսաւ , Ինչո՞ւ սուրերով և գաւազաններով ելած էք զիս բռնելու համար ։
Ամէն օր տաճարին մէջ նստած կը սորվեցնէի , և չբռնեցիք զիս ։
56 Բայց այս ամէնը եղաւ , որպէսզի մարգարէներուն գրուածները կատարուին ։
Այն ատեն աշակերտները ամէնքն ալ անոր թողլով փախան ։
57 Յիսուսը բռնողները Կայիափա քահանայապետին մօտ տարին , ուր դպիրները
և երէցները հաւաքուած էին ։ 58 Պետրոս ալ հեռուէն անոր հետևեցաւ
մինչև քահանայապետին դահլիճը , և ներս մտնելով սպասաւորներուն հետ
նստաւ , որպէսզի տեսնէ վերջը ինչ պիտի ըլլայ ։ 59 Քահանայապետները
և ամբողջ ատեանը սուտ վկայութիւն կը փնտռէին Յիսուսի դէմ , որպէսզի
մահուան մատնեն զանիկա ։ 60 Բայց չգտան , թէև շատ սուտ վկաներ
եկան ։ Վերջապէս երկու հոգի եկան , 61 և ըսին , Այս մարդը ըսաւ ,
Կրնամ աստուածային տաճարը քակել , և երեք օրուան մէջ շինել ։
62 Քահանայապետը ելաւ , և ըսաւ անոր , Ոչինչ պատասխանելիք ունի՞ս
այս բաներուն համար , որ կը վկայեն քեզի դէմ ։ 63 Բայց Յիսուս լռեց ։
Քահանայապետը ըսաւ անոր , Կը հրամայեմ քեզի կենդանի Աստուծոյ
անունով , որ մեզի ըսես եթէ դուն Աստուծոյ Որդին Քրիստոսն ես ։
64 Յիսուս ըսաւ անոր , Դուն ըսիր ։ Բայց ես ձեզի կ'ըսեմ , յետոյ պիտի
տեսնէք Մարդոյ Որդին զօրութեան աջ կողմը նստած , և երկնքի ամպերուն
վրայ գալու ։ 65 Այն ատեն քահանայապետը իր հագուստները պատռեց ,
ըսելով , Հայհոյեց ։ Ինչո՞ւ ալ վկաներու պէտք ունինք ։ Ահա հիմա
լսեցիք անոր հայհոյութիւնը ։ 66 Ինչ կը կարծէք ։ Անոնք ալ պատասխանեցին
ըսելով , Մահուան արժանի է ։ 67 Այն ատեն անոր երեսին թքեցին ,
և բռունցքով զարկին զանիկա ։ Ուրիշներ ալ ապտակեցին զանիկա ։
68 Ըսին , Մարգարէացո՛ մեզի , Քրիստո՛ս , թէ ո՞վ է որ զքեզ զարկաւ ։
69 Պետրոս դուրսը նստած էր աւլիին մէջ ։ Եւ աղախին մը անոր մօտեցաւ ,
ըսելով , Դուն ալ Գալիլացի Յիսուսի հետ էիր ։ 70 Ան ալ բոլորին առջեւ
ուրացաւ ըսելով , Չեմ գիտեր թէ ինչ կ'ըսես ։ 71 Երբ դուրս ելաւ
դրան սեմը , ուրիշ աղախին մը զանիկա տեսաւ , և անոնց որ հոն էին
ըսաւ , Այս մարդն ալ Յիսուս Նազովրեցիին հետ էր ։ 72 Ան ալ երդումով
ուրացաւ , թէ չեմ ճանչնար զայդ մարդը ։ 73 Քիչ մը վերջ ալ հոն կեցողները
մօտեցան , և Պետրոսին ըսին , Անշուշտ դուն ալ անոնցմէ մէկն ես ,
որովհետև քու խօսքդ ալ քեզ կը մատնէ ։ 74 Ան ալ սկսաւ անիծել և
երդումով ուրանալ թէ չեմ ճանչնար զայդ մարդը ։ Եւ անմիջապէս աքաղաղը
կանչեց ։ 75 Պետրոս յիշեց Յիսուսի խօսքը որ ըսած էր անոր ,
Աքաղաղը չկանչած , դուն երեք անգամ պիտի ուրանաս զիս ։ Եւ դուրս
ելլելով դառնապէս լացաւ ։

---

1 Ամբողջ ժողովուրդին երէցները և դպիրները Յիսուսի դէմ խորհուրդ
2 ըրին , որպէսզի մահուան դատապարտեն զանիկա ։ Եւ կապեցին զանիկա ,
տարին և Պիղատոս կուսակալին յանձնեցին ։
3 Այն ատեն իր մատնիչ Յուդան , տեսնելով որ դատապարտուեցաւ ,
զղջացաւ , և երեսուն արծաթ դրամները քահանայապետներուն և երէցներուն
4 դարձուց ըսելով , Մեղանչեցի անմեղ արիւն մատնելով ։ Ան ալ ըսին ,
5 Մեզի ի՞նչ է այդ ։ Դուն գիտես ։ Ինքն ալ արծաթ դրամները տաճարին
մէջ նետեց , մեկնեցաւ , գնաց և ինքզինքը խեղդեց ։
6 Քահանայապետները առին արծաթ դրամները , և ըսին , Չի կրնար
սրբարանին գանձարանը դնել , վասն զի արիւնի գին է ։
7 Խորհուրդ ըրին , և անոնցմով կնկան արտը գնեցին , որպէս զի
8 պանդուխտներուն թաղման տեղ ըլլայ ։ Ուստի այդ արտը մինչև այսօր
9 Արիւնի արտ կոչուի ։ Այն ատեն կատարուեցաւ Երեմիա մարգարէին
խօսքը որ ըսած էր , Եւ առին երեսուն արծաթ դրամները , Իսրայէլի
որդիներէն գնահատուածին գինը ,
10 և տուին զանոնք կնկան արտին համար , ինչպէս Տէրը հրամայեց ինծի ։
11 Յիսուս կուսակալին առջեւ կեցաւ ։ Կուսակալը հարցուց զանիկա ըսելով ,
Դուն Հրեից թագաւո՞րն ես ։ Յիսուս ալ ըսաւ անոր , Դուն ըսիր ։
12 Երբ քահանայապետներն և երէցները զանիկա կը մեղադրէին , ոչինչ
13 պատասխանեց ։ Այն ատեն Պիղատոս ըսաւ անոր , Չե՞ս լսեր որչափ
14 բաներ կը վկայեն քեզի դէմ ։ Եւ ոչ մէկ խօսքի պատասխանեց անոր ,
15 այնպէս որ կուսակալը շատ զարմացաւ ։ Տօնին կուսակալը սովոր էր
ժողովուրդին համար մէկ բանտարկեալ մը ազատել , զոր կամենային ։
16 Այն ատեն անուանի բանտարկեալ մը ունէին , որուն անունը Յիսուս
17 Բարաբբաս էր ։ Երբ անոնք հաւաքուած էին , Պիղատոս ըսաւ անոնց ,
Ո՞ր մէկը կ'ուզէք որ ձեզի համար ազատեմ , Յիսուս Բարաբբա՞ն ,
18 թէ Յիսուս որ Քրիստոս կոչուի ։ Գիտէր թէ նախանձէն մատնած էին
19 զանիկա ։ Երբ դատաստանի աթոռին վրայ նստած էր , կինը ղրկեց
անոր ըսելով , Դուն և այդ արդար մարդուն մի՛ խառնուիր , վասն զի
այսօր երազին մէջ շատ տանջուեցայ անոր համար ։
20 Բայց քահանայապետները և երէցները ժողովուրդին համոզեցին ,
որպէսզի Բարաբբան խնդրեն , և Յիսուսը կորսնցնեն ։
21 Կուսակալը ըսաւ անոնց , Ո՞ր մէկը կ'ուզէք որ ձեզի համար ազատեմ ։
Ան ալ ըսին , Բարաբբան ։
22 Պիղատոս ըսաւ անոնց , Ուրեմն Յիսուսին որ Քրիստոս կոչուի ,
ի՞նչ ընեմ ։ Բոլորն ալ ըսին , Թող խաչուի ։
23 Կուսակալը ըսաւ , Ինչո՞ւ , ի՞նչ չարութիւն ըրաւ ։ Բայց անոնք աւելի
24 պոռացին ըսելով , Թող խաչուի ։ Պիղատոս տեսնելով որ ոչինչ կ'օգնէ ,
այլ աւելի խռովութիւն կը շարժուի , ջուր առաւ , ձեռքերը ժողովուրդին
25 առջեւ լուաց ըսելով , Անմեղ եմ այս մարդուն արիւնէն ։ Դուք տեսէք ։
Ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց ըսելով , Անոր արիւնը մեր վրան
26 և մեր զաւակներուն վրան ։ Այն ատեն Բարաբբան անոնց համար ազատեց ,
իսկ Յիսուսը մտրակելէ յետոյ յանձնեց անոնց , որպէս զի խաչուի ։
27 Կուսակալին զինուորները Յիսուսը առին դատարանը տարին , և ամբողջ
28 գունդը անոր առջեւը հաւաքեցին ։ Հագուստները հանեցին անկէ ,
և կարմիր թիկնոց մը հագուցուցին անոր ։
29 Փշերէ պսակ մը հիւսեցին , և գլխուն դրին , և եղէգ մը աջ ձեռքը տուին ։
Անոր առջեւ ծունկի գալով զայն ծաղրելով ըսին , Ողջո՛յն , Հրեից թագաւո՛ր ։
30 Եւ թքելով անկէ եղէգը առին , և գլխուն զարկին ։
31 Ծաղրելէ յետոյ թիկնոցը հանեցին անկէ , իր հագուստները հագուցուցին
անոր , և տարին զանիկա խաչելու ։
32 Դուրս ելլելով Կիւրենացի Սիմոն անուն մարդ մը գտան , զոր
33 ստիպեցին որ անոր խաչը տանի ։ Եկան Գողգոթա կոչուած տեղը ,
34 որ կը նշանակէ Գանգուկի տեղ , և անոր տուին քացախ խառնուած
35 դառնութեամբ ։ Երբ համտեսեց , չուզեց խմել ։ Խաչելէ յետոյ
36 հագուստները վիճակ ձգելով բաժնեցին ։ Եւ նստելով հոն կը պահէին
37 զանիկա ։ Անոր գլխուն վերեւ իր դատապարտութեան պատճառը գրած
էին , Այս է Յիսուս Հրեից թագաւորը ։
38 Այն ատեն անոր հետ երկու աւազակ խաչեցին , մէկը աջ կողմը ,
39 և մէկը ձախ կողմը ։ Անցորդները կը հայհոյէին զանիկա ,
40 գլուխները շարժելով և ըսելով , Դուն որ կործանեցիր տաճարը ,
և երեք օրուան մէջ կը շինես , ազատէ՛ զքեզ ինքզինքդ ։ Եթէ Աստուծոյ
41 Որդին ես , իջի՛ր խաչէն ։ Նոյնպէս ալ քահանայապետները դպիրներուն
42 և երէցներուն հետ զանիկա ծաղրելով ըսին , Ուրիշները ազատեց ,
43 ինքզինքը չի կրնար ազատել ։ Եթէ Իսրայէլի թագաւորն է , հիմա
իջնէ խաչէն , և հաւատանք անոր ։ Յուսացաւ Աստուծոյ , ազատէ հիմա
զանիկա , եթէ կ'ուզէ զայն ։ Վասն զի ըսաւ , Աստուծոյ Որդին եմ ։
44 Նոյնպէս ալ աւազակները որ անոր հետ խաչուած էին , զանիկա
45 կը նախատէին ։ Ժամը վեցին մինչև ինն ամբողջ երկիրը խաւար
46 պատեց ։ Ժամը իննին մօտ Յիսուս բարձր ձայնով աղաղակեց ըսելով ,
Ելի , Ելի , լամա սաբաքթանի ։ Այսինքն , Աստուած իմ , Աստուած իմ ,
47 ինչո՞ւ զիս թողուցիր ։ Հոն կեցողներէն ոմանք լսելով ըսին ,
48 Ելիան կանչէ այս մարդը ։ Եւ անմիջապէս անոնցմէ մէկը վազեց ,
սպունգ մը առաւ , քացախով լեցուց , եղէգան վրայ դնելով տուաւ
49 անոր խմցնել ։ Ուրիշներ ալ ըսին , Թո՛ղ տուր , տեսնենք թէ Ելիան
50 պիտի գա՞յ զանիկա ազատելու ։ Յիսուս նորէն բարձր ձայնով աղաղակեց ,
51 և հոգին աւանդեց ։ Եւ ահա տաճարին վարագոյրը վերէն վարը
երկուքի պատռուեցաւ , երկիրը դղրդեցաւ , և վէմերը պատռտուեցան ։
52 Գերեզմանները բացուեցան , և շատ մարմիններ հանգուցեալ սրբերուն
53 որ քնացած էին յարութիւն առին ։ Եւ գերեզմաններէն ելլելով ,
Յիսուսի յարութենէն յետոյ մտան սուրբ քաղաքը , և շատերուն երեւցան ։
54 Հարիւրապետը և անոր հետ Յիսուսը պահողները երկրաշարժը և
տեղի ունեցած բաները տեսնելով շատ վախցան , և ըսին , Արդարև
55 այս մարդը Աստուծոյ Որդին էր ։ Հոն շատ կիներ ալ կային հեռուէն
նայելով , որոնք Յիսուսի հետևած էին Գալիլիայէն սկսեալ , և անոր
56 կը ծառայէին ։ Անոնց մէջ էին Մարիամ Մագդաղենացի , Յակոբոսի և
Յովսէի մայր Մարիամ , և Զեբեդեայի որդիներուն մայրը ։
57 Երբ իրիկուն եղաւ , Արիմաթիացի հարուստ մարդ մը եկաւ , անունը
Յովսէփ , որ նաև Յիսուսի աշակերտ եղած էր ։
58 Ան Պիղատոսի գնաց , և Յիսուսի մարմինը խնդրեց ։ Այն ատեն
59 Պիղատոս հրամայեց որ մարմինը տան ։ Յովսէփ առաւ մարմինը ,
60 և մաքուր սինդոնի մէջ փաթթեց , և իր նոր գերեզմանին մէջ դրաւ ,
զոր ինքն ժայռին մէջ փորած էր ։ Մեծ քար մը գլորեց գերեզմանին
61 դրան , և գնաց ։ Հոն Մարիամ Մագդաղենացի և միւս Մարիամը
նստած էին գերեզմանին դիմաց ։
62 Հետևեալ օրը , որ Պատրաստութեան օրէն յետոյ էր , քահանայապետները
և Փարիսեցիները Պիղատոսի հաւաքուեցան ,
63 և ըսին , Տէ՛ր , յիշեցինք որ այս խաբեբան կենդանութեան մէջ ըսաւ ,
Երեք օրէն յարութիւն պիտի առնեմ ։
64 Ուստի հրամայէ որ երեք օր մինչև անոր գերեզմանը ապահովեն ,
որպէսզի գիշերով գան իր աշակերտները և գողնան զանիկա , և ժողովուրդին
ըսեն , Մեռելներէն յարութիւն առաւ ։ Եւ վերջին խաբէութիւնը առաջինէն
65 աւելի չարը ըլլայ ։ Պիղատոս ըսաւ անոնց , Ունիք պահակներ ։
Գացէ՛ք ապահովեցէ՛ք ինչպէս գիտէք ։
66 Անոնք ալ գացին գերեզմանը ապահովեցին , քարին կնիքը դնելով ,
և պահակները պահ տալով ։

---

1 Շաբաթուան առաջին օրը , կանուխ , երբ դեռ մութ էր , Մարիամ
Մագդաղենացի և միւս Մարիամը եկան գերեզմանը տեսնելու ։
2 Եւ ահա մեծ երկրաշարժ մը եղաւ , որովհետև Տէրոջ հրեշտակը երկնքէն
իջաւ , մօտեցաւ , քարը գլորեց , և անոր վրան նստաւ ։
3 Անոր տեսքը կայծակի պէս էր , և հագուստը ձիւնի պէս սպիտակ ։
4 Պահակները անոր երկիւղէն դողդողացին , և մեռելի պէս եղան ։
5 Հրեշտակը կիներուն պատասխանեց ըսելով , Դուք մի՛ վախնաք ։
Գիտեմ որ խաչուած Յիսուսը կը փնտռէք ։
6 Հոս չկայ , վասն զի յարութիւն առաւ , ինչպէս ըսաւ ։ Եկէ՛ք տեսէ՛ք
7 տեղը ուր Տէրը դրուած էր ։ Եւ շուտով գացէ՛ք ըսէ՛ք անոր աշակերտներուն ,
Յարութիւն առաւ մեռելներէն ։ Եւ ահա Գալիլիա կ'երթայ ձեզմէ առաջ ,
հոն պիտի տեսնէք զանիկա ։ Ահա ձեզի ըսի ։
8 Անոնք ալ վախով և մեծ ուրախութեամբ գերեզմանէն շուտով ելլելով
9 վազեցին աշակերտներուն լուր տալու ։ Եւ ահա Յիսուս անոնց հանդիպեցաւ
ըսելով , Ողջո՛յն ։ Անոնք ալ մօտեցան , ոտքերէն բռնեցին , և երկիր
10 ինկան անոր առջեւ երկրպագելով ։ Յիսուս ըսաւ անոնց , Մի՛ վախնաք ։
Գացէ՛ք եղբայրներուս ըսէ՛ք որ Գալիլիա երթան , հոն պիտի տեսնեն զիս ։
11 Անոնք երթալու ատեն , ահա պահակներէն ոմանք քաղաքը եկան ,
և քահանայապետներուն պատահած բոլոր բաները պատմեցին ։
12 Անոնք ալ երէցներուն հետ ժողովուեցան , և խորհուրդ ընելով
զինուորներուն շատ դրամ տուին ըսելով ,
13 Ըսէ՛ք , Գիշերով գալով մենք քնացած ատեն անոր աշակերտները
14 գողցան զանիկա ։ Եւ եթէ կուսակալին ականջին հասնի այս բանը ,
մենք կը համոզենք զանիկա , և ձեզ հոգս չենք տար ։
15 Անոնք ալ դրամները առին , և ինչպէս սորվեցուցին անոնք , ըրին ։
Եւ այս խօսքը մինչև այսօր Հրեաներուն մէջ տարածուած է ։
16 Իսկ տասնմէկ աշակերտները գացին Գալիլիա , լերան մը վրան ,
17 զոր Յիսուս անոնց հրամայած էր ։ Եւ երբ զանիկա տեսան ,
երկրպագութիւն ըրին , բայց ոմանք տարակուսեցան ։
18 Յիսուս մօտեցաւ , և խօսեցաւ անոնց ըսելով , Ինծի տրուած է
19 երկինքի և երկրի ամբողջ իշխանութիւնը ։ Գացէ՛ք ուրեմն , և
աշակերտ ըրէ՛ք բոլոր ազգերը , մկրտելով զանոնք Հօր և Որդւոյ և
20 Սուրբ Հոգւոյ անունով , և սորվեցնելով անոնց պահել ամէն բան ,
զոր ես ձեզի պատուիրեցի ։ Եւ ահա ես ձեզի հետ եմ միշտ ,
մինչև աշխարհի վախճանը ։ Ամէն ։

31 Եւ Տէրը բաւ , Սիմոն , Սիմոն , ահա Սատանան ձեզ փնտռեց , որ ցորենին պէս խոր-
32 րայէ . Բայց ես քեզի համար աղօթք արի որ քու հաւատդ չպակսի . և դուն երբոր դար-
33 ձիր հաստատէ զեղբայրներդ : Հաստատակ , իսկ ինքը բաւ անոր , Տէր , ես պատրաստ եմ քեզի հետ բանտը երթալու ալ , մեռնելու ալ :
34 Եւ անիկա բաւ , Պետրոս , քեզի կ'ըսեմ որ այսօր հաւը պիտի չխօսի՝ մինչև որ դուն երեք անգամ ուրանաս՝ ըսելէ թէ զիս չես ճանչնար :
35 Եւ բաւ անոնց , Երբոր ձեզ խրկեցի առանց քսակի ու պարկի և կօշիկներու , բանի
36 մը կարաս եղա՞ք : Անոնք ալ բսին , Բանի մըն ալ չէ . հարց բաւ , Բայց հիմա ան որ քսակ ունի՝ թող հետը առնէ , նոյնպէս ալ պարկը . և ան որ չունի , թող իր հանդերձը ծախէ
37 ու իրեն թուր մը ծախու առնէ . քանզի կ'ըսեմ ձեզի որ ասա գրուած բանն ալ պէտք է որ իմ վրաս կատարուի , Եւ անօրէններու հետ անցաւեցաւ . քանզի իրիկ որ ինծի համար
38 գրուած է՝ կատարուելու վրայ է : Անոնք ալ բսին , Տէր , ահա հոս երկու թուր կայ . ան ալ բաւ անոնց , Հերիք է :
39 Եւ ելաւ իր սովորութեանը պէս Ձիթենեաց լեռը գնաց . աշակերտներն ալ իր ետևէն
40 գացին : Երբոր ան տեղը հասաւ՝ բաւ ա-նոնց , Աղօթք րրէք որ փորձութեան մէջ չը-
41 մնանք : Ինքը անոնցմէ դադրեցաւ քարկոխի մը չափ , ու ծնկան վրայ դալով աղօթք
42 կ'ընէր , Ո՛ հայր , թէ որ կ'ուզես՝ ան գաւաթը ինծմէ անցուր . բայց չէ թէ իմ
43 կամքս՝ հապա քուկդ թող ըլլայ : Ու երկինքէն հրեշտակ մը երեցաւ անոր և կը զօրացընէր զանիկա . ու առատիկ նեղութեան մէջ
44 ըլլալով՝ աւելի ջերմեռանդութեամբ աղօթք կ'ընէր . և իր քրտինքը արիւնի մեծ կաթիլներու պէս էր , որ գետինը կը թափուէր :
45 Եւ աղօթքէն ելլելով աշակերտներուն գաւ-ը եկաւ , ու գտաւ անոնք տրտմութենէն
46 քնացած . և բաւ անոնց , Ինչո՞ւ կը քնա-նաք . յարիք աղօթք րրէք որ փորձութեան մէջ չմտնէք :
47 Ու երբոր դեռ կը խօսէր , ահա մէկ բազմութիւն մը , և Յուդա տասներկուքէն մէկը անոնց առջևէն կ'երթար , ու Յիսուսին մօտեցաւ որ զանիկա համբուրէ :
48 Բայց Յիսուս բաւ անոր , Յուդա , համբու-
49 րանքո՞վ կը մատնես Որդին մարդոյ : Երբոր ա-

ղ = Պետ . ե . 8 .
ի Ընտր . բ 9 .
ա Ցակ . ժե . 9 . 11 . 11 .
ե Ա՛ղ . դա . 13 . Ցակ . բա . 11 . 16 . 17 .
ի Ա՛ած . իչ . 34 . Ա՛ար . ժգ . 30 . Ցակ . ժգ . 28 .
ա Ա՛ած . ժ . 9 . Գէ . բ . 3 . ժ . 4 .
բ Ես . ծգ . 12 . Ա՛ար . ժե . 28 .
գ Ա՛ած . իչ . 36 . Ա՛ար . ժգ . 34 . Ցակ . ժգ . 1 .
դ Գէ . բա . 37 .
ե Ա՛ած . գ . 13 . իչ . 41 . Ա՛ար . ժգ . 28 .
զ Ա՛ած . իչ . 48 .
է Ա՛ած . իչ . 54 . Ա՛ար . ժգ . 43 .
ը Ա՛ած . իչ . 59 . Ա՛ար . ժգ . 33 .
թ Ցակ . ժե . 1 . 2 . 3 . 4 . 5 . 6 . 7 . 8 . 9 . 10 . 11 . 12 . 13 . 14 . 15 . 16 . 17 . 18 . 19 . 20 . 21 . 22 . 23 . 24 . 25 . 26 . 27 . 28 . 29 . 30 . 31 . 32 . 33 . 34 . 35 . 36 . 37 . 38 . 39 . 40 . 41 . 42 . 43 . 44 . 45 . 46 . 47 . 48 . 49 . 50 . 51 . 52 . 53 . 54 . 55 . 56 . 57 . 58 . 59 . 60 . 61 . 62 . 63 . 64 . 65 . 66 . 67 .

նար բոլորովին եղայներէն անհաւատ ինչ որ պիտի ըլլար . բսին անոր , Տէր , իմ տասով գայեակ-
50 ցիր : Եւ անոնցմէ մէկը քահանայապետին ծառային զարկաւ ու մէկդի հանեց անոր ա-
51 կանջը . Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բաւ , Թող տանէք մինչև աս տեղը . և դպ-
52 պաւ անոր ականջին ու բժշկեց զանիկա . Եւ Յիսուս իր վրայ եկող քահանայապետներուն ու տաճարին իշխաններուն ու ծերերուն բ-ւաւ , Իբր թէ աւազակի՞ վրայ ելած տէր-
53 պով ու բրիւերով , Ամէն օր ձեզի հետ էի տաճարին մէջ , և ինծի ձեռք չզարկիք . Բայց աս է ձեր ժամանակը ու խաւարին իշխանութիւնը :
54 Եւ զանիկա բռնելով տարին ու քահանայապետին տունը մտցուցին . Պետրոս ալ հե-
55 տևեցաւ հեռուն . Երբոր կրակ վառեցին գաւիթին մէջ ու միասին նստան , Պետրոս ալ անոնց մէջը նստաւ անոնց միջը : Մէկ ազա-խին մը տեսնելով զանիկա որ կրակին քովը նստեր էր , նայեցաւ անոր ու բաւ , Այ-
57 րա անոր հետն էր : Բայց Պետրոս ուրացաւ զանիկա ու բաւ , Կնիկ , ես անիկա չեմ ճանչ-
58 նար : Եւ փոքր մը հետը մէկ ուրիշ մը տեսաւ զանիկա ու բաւ , Դուն ալ անոնցմէ հա՛ . և Պետրոս բաւ , Մարդ , ես չեմ :
59 Եւ ժամու մը չափ անցնելէն հետո՝ ուրիշ մըն ալ կը պնդէր ու կ'ըսէր , Ճիշտ ասիկա ալ
60 անոր հետն էր , ինչու որ Գալիլեացի է : Բայց Պետրոս բաւ , Մարդ , չեմ գիտեր ինչ կը դրուցես դուն . և քանի որ իր խօսքը բերա-
61 նէն էր՝ հանկոյն հաւը խօսեցաւ : Եւ Տէրը դարձաւ ու Պետրոսին նայեցաւ . Պետրոս ալ միտքը բերաւ Տէրոջը խօսքը որ իրեն ըսեր էր թէ Դուն հաւը չխօսած՝ երեք անգամ
62 պիտի ուրանաս զիս : Ու Պետրոս դուրս ելլելով դառնապէս լացաւ :
63 Եւ ան մարդիկը որ Յիսուսը կը պահէին ,
64 Ծաղր կ'ընէին զանիկա ու կը ծեծէին . Եւ ա-նոր աչքերը ծածկելով՝ անոր երեսին կը զար-նէին , ու կը հարցընէին իրեն բսելով , Մար-
65 գարէացիր՝ ո՞վ է ան որ քեզի զարկաւ : Եւ ուրիշ շատ բաներ կը զրուցէին իրեն հայհո-յելով :
66 Ու երբոր առտու եղաւ՝ Ժողովուրդին Ծե-րակոյտը , քահանայապետներն և գրիչները Ժողովեցան , ու տարին զանիկա իրենց ա-ռաջարկ՝ և բսին , Թէ որ Քրիստոսը դուն ես՝
67 բսէ մեզի : Բաւ անոնց , Թէ որ ձեզի բսեմ

68 ալ՝ պիտի չհաւատաք։ Եւ թէ որ ձեզի ցնդ
ը հարցընեմ, ինծի պատասխան պիտի չտաք։
69 Ահա ալ այս պիտի արձակէք։ Ասիկ եմեն որ
գին մարգոյ Աստուծոյ գթառատ ալ կոպիտ
70 պիտի ընան։ Եւ ամէնքը լսեն։ Ուրեմն
գան Աստուծոյ որդի՞ն ես։ ինչպէս ալ բաս
71 անես։ Պատ կ՚բան թէ ես եմ։ Եւ անոնք
լսեն։ Ահ ի՞նչ պէտք է մեզի վկայութիւն։
ինչու որ մենք ինքնիւ առանց բերնէն լսեցինք։

ԳԼ· ԻԹ

1 Ամէն որ դռնէն չի մտներ ոչխարաց գաւիթը, հապա ուրիշ տեղէ մը կը բարձրանայ, նա գողցող է ու աւազակ։ 2 Բայց որ դռնէն կը մտնէ, ան է ոչխարաց հովիւը։ 3 Դռնապանն ալ անոր համար կը բանայ, ոչխարներն ալ անոր ձայնը կը լսեն, ու իր ոչխարները անունով կը կանչէ ու հանէ զանոնք։ 4 Երբ իր ոչխարները հանէ, անոնց առջեւէն կ՚երթայ, ոչխարներն ալ անոր ետեւէն կ՚երթան, որովհետեւ անոր ձայնը կը ճանչնան։ 5 Օտարի մը ետեւէն երբեք չեն երթար, հապա անկէ կը փախչին, որովհետեւ օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար։ 6 Յիսուս այս առակը ըսաւ անոնց, բայց անոնք չհասկցան թէ ինչ բաներ կ՚ըսէր իրենց։

7 Ուրեմն Յիսուս նորէն ըսաւ անոնց. Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ես եմ ոչխարաց դուռը։ 8 Ինչքան որ եկան ինծմէ առաջ, գողեր ու աւազակներ են, բայց ոչխարները չլսեցին անոնց։ 9 Ես եմ դուռը։ Ով որ ինծմով մտնէ, պիտի ազատի, ու պիտի մտնէ ու պիտի ելլէ ու արօտ պիտի գտնէ։ 10 Գողը չի գար, եթէ չըլլայ որ գողնայ ու սպաննէ ու կորսնցնէ։ Ես եկայ որ կեանք ունենան ու առատութեամբ ունենան։ 11 Ես եմ բարի հովիւը։ Բարի հովիւը իր կեանքը կու տայ ոչխարներուն համար։ 12 Բայց վարձկանը, որ հովիւ չէ, որուն ոչխարները իրեն չեն պատկաներ, կը տեսնէ որ գայլը կու գայ, ոչխարները կը թողու ու կը փախչի, գայլն ալ կը յափշտակէ զանոնք ու կը ցրուէ։ 13 Վարձկանը կը փախչի, որովհետեւ վարձկան է ու ոչխարներուն համար հոգ չունի։

14 Ես եմ բարի հովիւը, ու իմ ոչխարներս կը ճանչնամ ու իմ ոչխարներս ալ զիս կը ճանչնան, 15 ինչպէս որ Հայրը զիս կը ճանչնայ ու ես Հայրը կը ճանչնամ։ Ու ոչխարներուս համար իմ կեանքս կու տամ։ 16 Ուրիշ ոչխարներ ալ ունիմ որ այս գաւթէն չեն, զանոնք ալ պէտք է առնեմ, ու անոնք ալ ձայնիս պիտի լսեն, ու մէկ հօտ մը պիտի ըլլայ, մէկ հովիւ։ 17 Ասոր համար Հայրը զիս կը սիրէ, որովհետեւ իմ կեանքս կու տամ, որպէսզի զայն նորէն առնեմ։ 18 Ոչ ոք զայն ինծմէ կ՚առնէ, հապա ես ինքնիս կու տամ։ Իշխանութիւն ունիմ զայն տալու, ու իշխանութիւն ունիմ զայն նորէն առնելու։ Այս պատուէրը առի Հօրմէս։

19 Այս խօսքերուն համար նորէն պառակտում եղաւ հրեաներուն մէջ։ 20 Շատեր անոնցմէ կ՚ըսէին. Դեւ ունի ու խելագարած է, ինչո՞ւ կը լսէք զանիկա։ 21 Ուրիշներ կ՚ըսէին. Դեւահարի խօսքեր չեն ասոնք։ Կրնա՞յ դեւը կոյրերուն աչքերը բանալ։

22 Երուսաղէմի մէջ նորոգութեան տօնը եղաւ, ձմեռ էր։ 23 Յիսուս Սողոմոնի սրահին մէջ կը պտտէր։ 24 Հրեաները շուրջը առին զինք ու ըսին անոր. Մինչեւ ե՞րբ պիտի մեր հոգին կասկածի մէջ ձգես։ Եթէ դուն Քրիստոս ես, յայտնապէս ըսէ մեզի։ 25 Յիսուս պատասխանեց անոնց. Ըսի ձեզի ալ ու չհաւատացիք։ Գործերը որ ես կ՚ընեմ իմ Հօրս անունովը, անոնք կը վկայեն իմ մասիս։ 26 Բայց դուք չեք հաւատար, որովհետեւ իմ ոչխարներէս չէք։ 27 Իմ ոչխարներս կը լսեն իմ ձայնս, ես ալ կը ճանչնամ զանոնք, ու անոնք ետեւէս կու գան։ 28 Ես ալ յաւիտենական կեանք կու տամ անոնց, ու անոնք յաւիտեան պիտի չկորսուին, ոչ ոք ալ զանոնք ձեռքէս պիտի խլէ։ 29 Հայրս որ անոնք ինծի տուաւ, ամէնէն մեծ է, ոչ ոք ալ չի կրնար խլել Հօրս ձեռքէն։ 30 Ես ու Հայրը մէկ ենք։

31 Հրեաները քարեր առին որ քարկոծեն զինք։ 32 Յիսուս պատասխանեց անոնց. Շատ բարի գործեր ցուցուցի ձեզի Հօրմէս, անոնցմէ ո՞ր գործին համար կ՚ուզէք քարկոծել զիս։ 33 Հրեաները պատասխանեցին անոր. Բարի գործի համար չենք քարկոծեր զքեզ, հապա հայհոյութեան համար, որովհետեւ դուն մարդ ես, ինքզինքդ Աստուած կ՚ընես։ 34 Յիսուս պատասխանեց անոնց. Ձեր Օրէնքին մէջ գրուած չէ՞ թէ Ես ըսի, դուք աստուածներ էք։ 35 Եթէ զանոնք աստուածներ ըսաւ, որոնց որ Աստուծոյ խօսքը եկաւ, եւ Գիրը չի կրնար ջնջուիլ, 36 ինչպէ՞ս կ՚ըսէք ինծի, որ Հայրը սրբացուց ու աշխարհ ղրկեց, թէ հայհոյեցիր, որովհետեւ ըսի թէ Աստուծոյ Որդին եմ։ 37 Եթէ իմ Հօրս գործերը չեմ ըներ, ինծի մի՛ հաւատաք։ 38 Բայց եթէ ընեմ, թէեւ ինծի չհաւատաք, գործերուն հաւատացէք, որպէսզի գիտնաք ու հաւատաք թէ Հայրը ինծի մէջ է ու ես Հօրը մէջ եմ։ 39 Ասոր վրայ նորէն կ՚ուզէին բռնել զինք, բայց անոնց ձեռքէն ազատեցաւ։

40 Յետոյ գնաց նորէն Յորդանանի անդին, այն տեղը ուր Յովհաննէս առաջ կը մկրտէր, ու հոն կեցաւ։ 41 Շատեր եկան անոր մօտ ու կ՚ըսէին. Յովհաննէս նշան մը չըրաւ, բայց Յովհաննէսի ըսածները այս մարդուն համար ճշմարիտ եղան։ 42 Ու հոն շատեր հաւատացին անոր։

ԳԼ· ԺԱ

1 Մարդ մը հիւանդ էր, Ղազարոս անունով, Բեթանիայէն, Մարիամի ու անոր քոյրը Մարթայի գիւղէն։ 2 Մարիամ այն է որ օծեց Տէրը անուշահոտ իւղով ու սրբեց անոր ոտքերը իր մազերով, որուն եղբայրը Ղազարոս հիւանդ էր։ 3 Ուրեմն քոյրերը մարդ ղրկեցին Յիսուսի ու ըսին. Տէ՛ր, ահա որ զոր դուն կը սիրես հիւանդ է։ 4 Յիսուս լսելով ըսաւ. Այս հիւանդութիւնը մահուան համար չէ, հապա Աստուծոյ փառքին համար, որպէսզի Աստուծոյ Որդին անով փառաւորուի։ 5 Յիսուս կը սիրէր Մարթան ու անոր քոյրը ու Ղազարոսը։ 6 Երբ լսեց որ հիւանդ է, ուրեմն երկու օր մնաց հոն ուր որ էր։ 7 Ետքը յետոյ ըսաւ աշակերտներուն. Նորէն Հրէաստան երթանք։ 8 Աշակերտները ըսին անոր. Վարդապե՛տ, հիմա հրեաները քարկոծելու կը փնտռէին զքեզ, ու նորէն հոն կ՚երթաս։ 9 Յիսուս պատասխանեց. Տասներկու ժամ չէ՞ որ ցերեկուան մէջ է։ Եթէ մարդ ցերեկուան մէջ քալէ, չի գար, որովհետեւ այս աշխարհին լոյսը կը տեսնէ։ 10 Բայց եթէ մարդ գիշերուան մէջ քալէ, կը գար, որովհետեւ լոյս չունի։ 11 Այս խօսքերը ըսաւ ու ետքը անոնց ըսաւ. Մեր բարեկամ Ղազարոս քնացաւ, բայց կ՚երթամ որ զարթնցնեմ զայն։ 12 Աշակերտները ըսին անոր. Տէ՛ր, եթէ քնացաւ, պիտի ապրի։ 13 Յիսուս իր մահուան համար խօսեցաւ, բայց անոնք կարծեցին թէ քունի հանգիստին համար կ՚ըսէ։ 14 Ուրեմն Յիսուս յայտնապէս ըսաւ անոնց. Ղազարոս մեռաւ։ 15 Ձեզի համար կ՚ուրախանամ որ հոն չէի, որպէսզի հաւատաք։ Բայց երթանք անոր մօտ։ 16 Թովմաս, որ Երկուորեակ կը կոչուի, ըսաւ աշակերտակիցներուն. Եկէ՛ք մենք ալ երթանք, որպէսզի անոր հետ մեռնինք։

17 Ուրեմն Յիսուս երբ եկաւ, գտաւ որ չորս օր էր արդէն որ գերեզմանին մէջ էր։ 18 Բեթանիա Երուսաղէմին մօտ էր, հինգ տասնորդ ասպարէզ հեռու։ 19 Շատ հրեաներ եկած էին Մարթայի ու Մարիամի մօտ, որպէսզի մխիթարեն զանոնք եղբօրը համար։ 20 Մարթա երբ լսեց թէ Յիսուս կու գայ, ընդառաջ գնաց անոր, բայց Մարիամ տունը նստած էր։ 21 Մարթա ըսաւ Յիսուսի. Տէ՛ր, եթէ հոս ըլլայիր, եղբայրս պիտի չմեռնէր։ 22 Բայց հիմա ալ գիտեմ որ զոր որ խնդրես Աստուծմէ, Աստուած քեզի պիտի տայ։ 23 Յիսուս ըսաւ անոր. Եղբայրդ պիտի յարութիւն առնէ։ 24 Մարթա ըսաւ անոր. Գիտեմ որ յարութեան ատեն, վերջին օրը, պիտի յարութիւն առնէ։ 25 Յիսուս ըսաւ անոր. Ես եմ յարութիւնը ու կեանքը։ Ով որ հաւատայ ինծի, թէեւ մեռած ալ ըլլայ, պիտի ապրի։ 26 Ու ով որ ապրի ու հաւատայ ինծի, յաւիտեան պիտի չմեռնի։ Այս բանին կը հաւատա՞ս։ 27 Ան ալ ըսաւ անոր. Այո՛, Տէ՛ր, ես հաւատացած եմ որ դուն ես Քրիստոսը, Աստուծոյ Որդին, որ աշխարհ պիտի գար։

28 Այս ըսելէ ետքը գնաց ու իր քոյրը Մարիամ ինքնիրեն կանչեց ու ըսաւ գաղտնի. Վարդապետը եկաւ ու քեզ կը կանչէ։ 29 Մարիամ երբ լսեց, շուտով ելաւ ու անոր մօտ եկաւ։ 30 Յիսուս դեռ գիւղին մէջ չէր մտած, հապա հոն էր ուր Մարթա ընդառաջ եկաւ անոր։ 31 Հրեաները որ անոր հետ տունը նստած էին մխիթարելու զայն, երբ տեսան որ Մարիամ շուտով ելաւ ու դուրս գնաց, անոր ետեւէն գացին, կարծելով թէ գերեզմանը կու գայ որ հոն լալու։ 32 Մարիամ երբ եկաւ ուր որ Յիսուս էր, տեսնելով զայն ոտքերուն առջեւ ինկաւ ու ըսաւ անոր. Տէ՛ր, եթէ հոս ըլլայիր, եղբայրս պիտի չմեռնէր։ 33 Յիսուս երբ տեսաւ որ կու լար ինք ալ ու հրեաները որ անոր հետ եկած էին ալ կու լային, հոգիով խռովեցաւ ու ինքզինքը ցնցեց, 34 ու ըսաւ. Ուր դրիք զայն։ Ըսին անոր. Տէ՛ր, եկո՛ւր ու տե՛ս։ 35 Յիսուս արտասուեց։ 36 Ուրեմն հրեաները ըսին. Տե՛ս որ որքա՜ն կը սիրէր զայն։ 37 Բայց անոնցմէ ոմանք ըսին. Ասիկա որ կոյրի մը աչքերը բացաւ, չկրցա՞ւ ինչպէս որ այս մարդուն մեռնիլը չթողուց։

38 Յիսուս նորէն խռովելով գերեզմանին եկաւ։ Քարայր մըն էր ան ու քար մը դրուած էր անոր վրայ։ 39 Յիսուս ըսաւ. Վերցուցէ՛ք քարը։ Մեռելին քոյրը Մարթա ըսաւ անոր. Տէ՛ր, արդէն գարշահոտ է, որովհետեւ չորս օրէ ի վեր հոն է։ 40 Յիսուս ըսաւ անոր. Չըսի՞ քեզի թէ եթէ հաւատաս, Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես։ 41 Ուրեմն քարը վերցուցին։ Յիսուս վերցուց աչքերը վերի ու ըսաւ. Հա՛յր, կը գոհանամ քեզմէ որ լսեցիր ինծի։ 42 Ես գիտէի թէ միշտ կը լսես ինծի, բայց ասոր համար ըսի որ շուրջիս կեցող ամբոխը հաւատայ թէ դուն զիս ղրկեցիր։ 43 Այս ըսելէ ետքը բարձր ձայնով աղաղակեց. Ղազա՛րոս, արի՛ դուրս։ 44 Մեռելը դուրս եկաւ, ձեռքերն ու ոտքերը կապուած էին գերեզմանոցի կտաւներով, ու դէմքը սրբոցով մը փաթթուած էր։ Յիսուս ըսաւ անոնց. Արձակեցէ՛ք զայն ու թո՛ղուցէք որ երթայ։

45 Ուրեմն շատ հրեաներ որ եկած էին Մարիամի մօտ ու տեսան ինչ որ ըրաւ Յիսուս, հաւատացին անոր։ 46 Բայց անոնցմէ ոմանք գացին Փարիսեցիներուն ու ըսին անոնց ինչ որ ըրաւ Յիսուս։ 47 Ուրեմն քահանայապետները ու Փարիսեցիները ժողով հաւաքեցին ու ըսին. Ի՞նչ ընենք, որովհետեւ այս մարդը շատ նշաններ կ՚ընէ։ 48 Եթէ զայն այսպէս թողունք, բոլորը պիտի հաւատան անոր, ու Հռոմայեցիները պիտի գան ու պիտի առնեն մեր տեղն ու ազգը։ 49 Բայց անոնցմէ մէկ մը, Կայիափա անունով, որ տարուան համար քահանայապետ էր, ըսաւ անոնց. Դուք բնաւ բան մը չգիտէք, 50 ու չեք խորհիր թէ մեզի համար աւելի օգտակար է որ մէկ մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի, քան թէ ամբողջ ազգը կորսուի։ 51 Ասիկա ինքնիրմէն չըսաւ, հապա որովհետեւ տարուան համար քահանայապետ էր, մարգարէացաւ որ Յիսուս պիտի մեռնի ազգին համար, 52 ու ոչ միայն ազգին համար, հապա որպէսզի նաեւ Աստուծոյ ցրուած զաւակները մէկտեղ ժողվէ։ 53 Ուրեմն այդ օրէն սկսեալ խորհուրդ ըրին որ զայն սպաննեն։

54 Ուրեմն Յիսուս այլեւս յայտնապէս չէր պտտիր հրեաներուն մէջ, հապա հոնկէ գնաց անապատին մօտ գտնուող գաւառը, Եփրեմ անունով քաղաքը, ու հոն կը բնակէր աշակերտներուն հետ։ 55 Հրեաներուն Զատիկը մօտ էր, ու շատեր գիւղերէն Երուսաղէմ ելան Զատիկէն առաջ, որպէսզի իրենց անձերը սրբեն։ 56 Յիսուսի կը փնտռէին ու տաճարին մէջ իրարու կ՚ըսէին կեցած ատեննին. Ի՞նչ կը կարծէք, չի՞ գար տօնին։ 57 Քահանայապետները ու Փարիսեցիները հրաման տուած էին որ եթէ մէկը գիտնայ թէ ուր է, յայտնէ, որպէսզի բռնեն զայն։

ԳԼ· ԺԲ

1 Զատիկէն վեց օր առաջ Յիսուս եկաւ Բեթանիա, ուր որ Ղազարոս էր, զոր յարուցած էր մեռելներէն։ 2 Հոն ընթրիք պատրաստեցին անոր, ու Մարթա կը սպասարկէր, իսկ Ղազարոս անոնցմէ մէկն էր որ անոր հետ սեղանին նստած էին։ 3 Մարիամ ալ առաւ ֆունտ մը մաքուր նարդոսի իւղ, թանկագին, ու օծեց Յիսուսի ոտքերը ու իր մազերով սրբեց անոր ոտքերը։ Տունը բուրմունքով լեցուեցաւ։ 4 Աշակերտներէն մէկը, Յուդա Սիմոնի Իսկարիովտացին, որ պիտի մատնէր զայն, ըսաւ. 5 Ինչո՞ւ այս իւղը չծախեցին երեք հարիւր դահեկանի ու չտրուեցաւ աղքատներուն։ 6 Ասիկա աղքատներուն համար չէր որ կ՚ըսէր, հապա որովհետեւ գող էր ու քսակը իրեն յանձնուած էր, ու ինչ որ կը դրուէր անոր մէջէն կ՚առնէր։ 7 Յիսուս ըսաւ. Թո՛ղ զայն, որ թաղման օրուան համար պահէ զայն։ 8 Աղքատները միշտ ձեզի հետ կան, բայց ես միշտ ձեզի հետ չեմ։

9 Ուրեմն հրեաներուն մեծ բազմութիւն մը գիտցաւ թէ հոն է, ու եկան ոչ միայն Յիսուսի համար, հապա որպէսզի տեսնեն նաեւ Ղազարոսը զոր յարուցած էր մեռելներէն։ 10 Քահանայապետները խորհուրդ ըրին որ Ղազարոսն ալ սպաննեն, 11 որովհետեւ շատ հրեաներ անոր պատճառով կ՚երթային ու կը հաւատային Յիսուսի։

12 Հետեւեալ օրը մեծ բազմութիւն մը որ տօնին եկած էր, լսելով որ Յիսուս Երուսաղէմ կու գայ, 13 արմաւենիի ճիւղեր առին ու ելան դիմաւորելու զայն ու կ՚աղաղակէին. Օսաննա՛։ Օրհնեալ է որ կու գայ Տիրոջ անունով, Իսրայէլի Թագաւորը։ 14 Յիսուս էշ մը գտաւ ու հեծաւ անոր վրայ, ինչպէս գրուած է. 15 Մի՛ վախնար, Սիոնի դուստր, ահա քու Թագաւորդ կու գայ, էշու մանուկի վրայ նստած։ 16 Իր աշակերտները նախ չհասկցան այս բաները, հապա երբ Յիսուս փառաւորուեցաւ, յետոյ յիշեցին որ այս բաները անոր համար գրուած էին ու անոր համար ըրին։ 17 Ուրեմն ամբոխը որ անոր հետ էր, երբ որ Ղազարոսը գերեզմանէն կանչեց ու մեռելներէն յարուցանեց զայն, վկայութիւն կու տար։ 18 Ասոր համար ալ ամբոխը ընդառաջ եկաւ անոր, որովհետեւ լսած էին որ ասիկա նշան ըրած էր։ 19 Ուրեմն Փարիսեցիները ըսին իրարու. Կը տեսնէ՞ք որ ոչինչ կ՚օգտուիք։ Ահա աշխարհ ետեւէն գնաց։

20 Հոն էին հեթանոսներէն ոմանք որ եկած էին տօնին համար երկրպագելու։ 21 Անոնք Գալիլիոյ Բեթսայիդա քաղաքէն Փիլիպպոսի մօտ եկան ու խնդրեցին անկէ ըսելով. Տէ՛ր, կ՚ուզենք տեսնել Յիսուսը։ 22 Փիլիպպոս գնաց ու Անդրէասին ըսաւ, Անդրէաս ու Փիլիպպոս գացին ու Յիսուսին ըսին։ 23 Յիսուս պատասխանեց անոնց ըսելով. Եկաւ ժամը որ Մարդու Որդին պիտի փառաւորուի։ 24 Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, եթէ ցորենի հատիկը հողին մէջ չիյնայ ու չմեռնի, մենակ կը մնայ, բայց եթէ մեռնի, շատ պտուղ կու տայ։ 25 Ով որ իր կեանքը կը սիրէ, զայն կը կորսնցնէ, ու ով որ իր կեանքը այս աշխարհի մէջ կը ատէ, զայն յաւիտենական կեանքի համար պիտի պահէ։ 26 Եթէ ինծի ծառայէ, ետեւէս գայ, ուր որ ես ես, ծառաս ալ հոն պիտի ըլլայ։ Եթէ ինծի ծառայէ, Հայրը պատիւ պիտի տայ անոր։

27 Հիմա հոգիս խռովեցաւ։ Ի՞նչ ըսեմ։ Հա՛յր, փրկէ զիս այս ժամէն։ Բայց ասոր համար եկայ այս ժամուն։ 28 Հա՛յր, փառաւորէ քու անունդ։ Ձայն մը եկաւ երկնքէն. Փառաւորեցի ու նորէն պիտի փառաւորեմ։ 29 Ամբոխը որ հոն կեցած էր ու լսած էր, ըսաւ թէ որոտ եղաւ։ Ուրիշներ ըսին. Հրեշտակ մը խօսեցաւ անոր։ 30 Յիսուս պատասխանեց ու ըսաւ. Ձայնս ձեզի համար եկաւ, ոչ թէ ինծի համար։ 31 Հիմա դատաստան է այս աշխարհին, հիմա այս աշխարհին իշխանը դուրս պիտի հանուի։ 32 Ես ալ երբ որ երկրէն վերացուիմ, բոլորը ինծի պիտի քաշեմ։ 33 Ասիկա կ՚ըսէր թէ ինչ մահով պիտի մեռնէր։ 34 Ամբոխը պատասխանեց անոր. Մենք Օրէնքէն լսեցինք թէ Քրիստոսը յաւիտեան կը մնայ, ուրեմն ինչպէ՞ս կ՚ըսես թէ Մարդու Որդին պիտի բարձրացուի։ Ո՞վ է այս Մարդու Որդին։ 35 Յիսուս ըսաւ անոնց. Լոյսը դեռ քիչ ժամանակ մը ձեզի հետ է։ Քալեցէ՛ք մինչ լոյս ունիք, որպէսզի խաւարը ձեզ չբռնէ։ Խաւարի մէջ քալողը չգիտեր ուր կ՚երթայ։ 36 Մինչ լոյս ունիք, լոյսին հաւատացէ՛ք, որպէսզի լոյսի որդիներ ըլլաք։ Այս բաները ըսաւ Յիսուս ու գնաց ու պահուըտեցաւ անոնցմէ։

37 Թէեւ այսքան նշաններ ըրած էր անոնց առջեւ, բայց չհաւատացին անոր, 38 որպէսզի Եսայի մարգարէին խօսքը կատարուի որ ըսաւ. Տէ՛ր, ո՞վ հաւատաց մեր լուրին, ու Տիրոջ բազուկը ո՞ւմ յայտնուեցաւ։ 39 Ասոր համար չկրցան հաւատալ, որովհետեւ Եսայի նորէն ըսաւ. 40 Աչքերնին կուրցուց ու սիրտերնին կարծրացուց, որպէսզի աչքերով չտեսնեն ու սրտով չհասկնան ու չդառնան, ու ես զանոնք չբժշկեմ։ 41 Եսայի ասոնք ըսաւ, որովհետեւ անոր փառքը տեսաւ ու անոր մասին խօսեցաւ։ 42 Բայց նոյնիսկ իշխաններէն շատեր հաւատացին անոր, բայց Փարիսեցիներուն պատճառով չէին խոստովաներ, որպէսզի ժողովարանէն դուրս չհանուին, 43 որովհետեւ մարդոց փառքը սիրեցին աւելի քան Աստուծոյ փառքը։

44 Յիսուս բարձր ձայնով աղաղակեց ու ըսաւ. Ով որ ինծի հաւատայ, ոչ թէ ինծի հաւատայ, հապա զիս ղրկողին։ 45 Ու ով որ զիս տեսնէ, զիս ղրկողը տեսած է։ 46 Ես լոյս եկայ աշխարհ, որպէսզի ով որ ինծի հաւատայ, խաւարի մէջ չմնայ։ 47 Ով որ իմ խօսքերս լսէ ու չհաւատայ, ես չեմ դատեր զայն, որովհետեւ աշխարհը դատելու համար չեկայ, հապա աշխարհը փրկելու համար։ 48 Ով որ զիս կ՚անարգէ ու իմ խօսքերս չի ստանար, ունի զայն որ դատէ զայն, խօսքը զոր խօսեցայ, ան պիտի դատէ զայն վերջին օրը։ 49 Որովհետեւ ես ինքնիրմէս չխօսեցայ, հապա Հայրը որ զիս ղրկեց, ինք պատուէր տուաւ ինծի թէ ինչ ըսեմ ու ինչ խօսիմ։ 50 Ու գիտեմ որ անոր պատուէրը յաւիտենական կեանք է։ Ուրեմն ինչ որ կը խօսիմ, ինչպէս Հայրը ըսաւ ինծի, այնպէս կը խօսիմ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Զատիկէն առաջ Յիսուս գիտնալով որ ժամը եկած է որ այս աշխարհէն անցնի Հօրը մօտ, ինչպէս որ սիրեց իր աշխարհի վրայ եղող իրեններն, մինչեւ վերջը սիրեց զանոնք։ 2 Ընթրիքի ատեն, երբ որ սատանան արդէն սրտին մէջ դրած էր Սիմոնի Իսկարիովտացի Յուդայի որ մատնէ զայն, 3 Յիսուս գիտնալով որ Հայրը ամէն բան ձեռքերուն տուած է ու Աստուծմէ ելած է ու Աստուծոյ կ՚երթայ, 4 ելաւ ընթրիքէն, վերի հագուստները հանեց ու սրբոց մը առնելով գոտիացաւ։ 5 Ետքը ջուր դրաւ լուացարանի մէջ ու սկսաւ աշակերտներուն ոտքերը լուալ ու սրբել սրբոցով որ գոտիացած էր։ 6 Ուրեմն Սիմոն Պետրոսի եկաւ, ան ալ ըսաւ անոր. Տէ՛ր, դուն ինծի ոտքերս պիտի լուա՞ս։ 7 Յիսուս պատասխանեց ու ըսաւ անոր. Ինչ որ ես կ՚ընեմ, դուն հիմա չես գիտեր, բայց ետքը պիտի հասկնաս։ 8 Պետրոս ըսաւ անոր. Երբեք ոտքերս պիտի չլուա՛ս։ Յիսուս պատասխանեց անոր. Եթէ չլուանամ զքեզ, իմ հետս բաժին չունիս։ 9 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր. Տէ՛ր, ոչ միայն ոտքերս, հապա նաեւ ձեռքերս ու գլուխս։ 10 Յիսուս ըսաւ անոր. Ով որ լուացուած է, ոտքերէն զատ ուրիշ բան մը չունի որ լուացուի, հապա ամբողջ մաքուր է։ Դուք մաքուր էք, բայց ոչ բոլորդ։ 11 Որովհետեւ գիտէր իր մատնողը, ասոր համար ըսաւ. Ամէնքդ մաքուր չէք։

12 Ուրեմն երբ որ լուաց անոնց ոտքերը ու վերի հագուստները առաւ, նորէն նստաւ ու ըսաւ անոնց. Գիտցա՞ք ինչ որ ձեզի ըրի։ 13 Դուք զիս կը կոչէք Վարդապե՛տ ու Տէ՛ր, ու լաւ կ՚ըսէք, որովհետեւ եմ։ 14 Ուրեմն եթէ ես, Տէրը ու Վարդապետը, ձեր ոտքերը լուացի, դուք ալ իրարու ոտքերը պարտական էք լուալ։ 15 Որովհետեւ օրինակ մը տուի ձեզի, որպէսզի ինչպէս ես ձեզի ըրի, դուք ալ ընէք։ 16 Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ծառան իր տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ առաքեալը զինք ղրկողէն մեծ է։ 17 Եթէ այս բաները գիտնաք, երանի՜ թէ անոնք ընէք։ 18 Ձեր բոլորին համար չեմ ըսեր։ Ես գիտեմ զորս ընտրեցի, հապա որպէսզի գրուածը կատարուի. Հացս ուտող ինծի ոտքը վերցուց։ 19 Հիմա ձեզի կ՚ըսեմ նախքան որ ըլլայ, որպէսզի երբ որ ըլլայ, հաւատաք թէ ես եմ։ 20 Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ով որ ընդունի ինծի ղրկածս, զիս կ՚ընդունի, ու ով որ զիս ընդունի, զիս ղրկողը կ՚ընդունի։

21 Այս ըսելէ ետքը Յիսուս հոգիով խռովեցաւ ու յայտնապէս ըսաւ ու ըսաւ. Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ձեզմէ մէկը պիտի մատնէ զիս։ 22 Աշակերտները նայեցան իրարու, չգիտնալով թէ զորմէ կ՚ըսէ։ 23 Աշակերտներէն մէկը, զոր Յիսուս կը սիրէր, Յիսուսի գիրկը կը նստէր։ 24 Սիմոն Պետրոս նշան ըրաւ անոր որ հարցնէ թէ զորմէ կ՚ըսէ։ 25 Ան ալ Յիսուսի գիրկը իյնալով ըսաւ անոր. Տէ՛ր, ո՞վ է։ 26 Յիսուս պատասխանեց. Ան է որուն որ պիտի տամ պատառը թաթխելով։ Ուրեմն պատառը թաթխեց ու տուաւ Սիմոն Իսկարիովտացի Յուդայի։ 27 Պատառէն ետքը Սատանան մտաւ անոր մէջ։ Յիսուս ըսաւ անոր. Ինչ որ ընելիք ունիս, շուտով ըրէ։ 28 Սեղանին նստողներէն ոչ ոք գիտցաւ թէ ինչո՞ւ համար ըսաւ անոր։ 29 Որովհետեւ ոմանք կարծեցին, քանի որ քսակը Յուդայի մօտ էր, թէ Յիսուս կ՚ըսէ անոր. Գնէ՛ զոր որ պէտք ունինք տօնին համար, կամ թէ աղքատներուն բան մը տուր։ 30 Ուրեմն պատառը առնելէն ետքը անոր անմիջապէս ելաւ։ Գիշեր էր։

31 Երբ որ ելաւ, Յիսուս ըսաւ. Հիմա Մարդու Որդին փառաւորուեցաւ ու Աստուած փառաւորուեցաւ անոր մէջ։ 32 Եթէ Աստուած փառաւորուեցաւ անոր մէջ, Աստուած ալ զանիկա իր մէջ պիտի փառաւորէ ու շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա։ 33 Զաւակնե՛ր, դեռ քիչ ժամանակ մը ձեզի հետ եմ։ Պիտի փնտռէք զիս, ու ինչպէս որ հրեաներուն ըսի, հիմա ալ ձեզի կ՚ըսեմ թէ ուր որ ես կ՚երթամ, դուք չէք կրնար գալ։ 34 Նոր պատուէր մը կու տամ ձեզի, որ իրարու սիրէք։ Ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի, դուք ալ իրարու սիրեցէք։ 35 Ասով բոլորը պիտի գիտնան թէ իմ աշակերտներս էք, եթէ իրարու սէր ունենաք։

36 Սիմոն Պետրոս ըսաւ անոր. Տէ՛ր, ո՞ւր կ՚երթաս։ Յիսուս պատասխանեց. Ուր որ կ՚երթամ, հիմա չես կրնար հետեւիլ ինծի, բայց ետքը պիտի հետեւիս։ 37 Պետրոս ըսաւ անոր. Տէ՛ր, ինչո՞ւ համար հիմա չեմ կրնար հետեւիլ քեզի։ Քու համարդ կեանքս կու տամ։ 38 Յիսուս պատասխանեց. Իմ համարս կեանքդ պիտի տա՞ս։ Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ քեզի, աքաղաղը պիտի չկանչէ մինչեւ որ երեք անգամ զիս ուրանաս։

ԳԼ· ԺԴ

1 Ձեր սիրտը թող չխռովի։ Հաւատացէ՛ք Աստուծոյ, ինծի ալ հաւատացէ՛ք։ 2 Հօրս տունը շատ բնակարաններ կան։ Եթէ չըլլար, ձեզի պիտի ըսէի, որովհետեւ կ՚երթամ որ ձեզի տեղ պատրաստեմ։ 3 Ու եթէ երթամ ու ձեզի տեղ պատրաստեմ, նորէն պիտի գամ ու ձեզ ինծի պիտի առնեմ, որպէսզի ուր որ ես կ՚եմ, դուք ալ անոնց մէջ ըլլաք։ 4 Ուր որ կ՚երթամ, գիտէք ճամբան։ 5 Թովմաս ըսաւ անոր. Տէ՛ր, չգիտենք ուր որ կ՚երթաս, ինչպէ՞ս կրնանք ճամբան գիտնալ։ 6 Յիսուս ըսաւ անոր. Ես եմ ճամբան ու ճշմարտութիւնը ու կեանքը։ Ոչ ոք կու գայ Հօրը մօտ, եթէ ոչ ինծմով։ 7 Եթէ զիս ճանչնայիք, Հայրս ալ պիտի ճանչնայիք։ Ասկէ ետքը կը ճանչնաք զայն ու տեսած էք զայն։ 8 Փիլիպպոս ըսաւ անոր. Տէ՛ր, Հայրը ցո՛ւց մեզի ու մեզի բաւական է։ 9 Յիսուս ըսաւ անոր. Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եղայ ու չճանչցա՞ր զիս, Փիլիպպոս։ Զիս տեսնողը Հայրը տեսած է։ Ինչպէ՞ս կ՚ըսես թէ Հայրը ցո՛ւց մեզի։ 10 Չե՞ս հաւատար թէ ես Հօրը մէջ եմ ու Հայրը ինծի մէջ է։ Ինծի ըսած խօսքերս ինքնիրմէս չեմ խօսիր, հապա Հայրը որ ինծի մէջ է, ինք կ՚ընէ գործերը։ 11 Հաւատացէ՛ք ինծի թէ ես Հօրը մէջ եմ ու Հայրը ինծի մէջ է, եթէ ոչ՝ գործերուն համար հաւատացէ՛ք։ 12 Ճշմարիտ, ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, ով որ ինծի հաւատայ, ինք ալ գործերը որ ես կ՚ընեմ, պիտի ընէ ու անոնցմէ աւելի մեծերը պիտի ընէ, որովհետեւ ես Հօրս կ՚երթամ։ 13 Ու ինչ որ խնդրէք իմ անունովս, զայն պիտի ընեմ, որպէսզի Հայրը Որդիին մէջ փառաւորուի։ 14 Եթէ ինչ բան մը խնդրէք իմ անունովս, ես պիտի ընեմ։

15 Եթէ զիս սիրէք, իմ պատուիրանքներս պիտի պահէք։ 16 Ու ես Հայրս պիտի խնդրեմ, ու ուրիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որպէսզի ձեզի հետ յաւիտեան մնայ, 17 ճշմարտութեան Հոգին, զոր աշխարհը չի կրնար ընդունիլ, որովհետեւ զայն չի տեսներ ու չի ճանչնար։ Դուք զայն կը ճանչնաք, որովհետեւ ձեզի հետ կը բնակի ու ձեր մէջ պիտի ըլլայ։ 18 Ձեզ որբ պիտի չձգեմ, հապա ձեզի պիտի գամ։ 19 Դեռ քիչ ժամանակ մը ու աշխարհը զիս պիտի չտեսնէ, բայց դուք զիս պիտի տեսնէք, որովհետեւ ես կեանք ունիմ ու դուք ալ

31 ու բլուրներուն՝ Մեզ ծածկեցէք։ Վասն զի
եթէ որ գալար փայտին ասանկ կ՚ընեն, հապա
չորին ի՞նչ պիտի ըլլայ։
32 Ուրիշ երկու ալ չարագործներ բերուեցան
33 անոր հետը ապանդանելու։ Երբոր Գագաթ
բառած տեղը գացին, հոն խաչը հանեցին
զանիկա, և ան չարագործներն ալ՝ մին ա՛ջ
34 կողմէն ու միւսը ձախ կողմէն խաչը։ Ե՛ր Ը-
սուս Յիսուս, Հայր, Ների՛ր անոր ասանց,
Վասն զի որ չեն գիտեր ինչ կ՚ընեն։ Ու անոր
հանդերձները բաժնելու առնոնին վիճակ ձը-
35 գեցին։ Ե՛ւ ժողովուրդը կայներ կը նայէր.
Իշխաններն ալ անոնց հետ կը նախատէին զա-
նիկա ու կ՚ըսէին, Ուրիշները ազատեց, Թող
ինքզինքն ալ ազատէ՝ եթէ որ ասիկա է Քրիս-
36 տոս՝ Աստուծոյ ընտրեալը։ Զօտդր կ՚ընէին
անոնք գինուորներն ալ, առչինը կու գային,
37 քացախ կը մատուցանէին անոր, Ու կ՚ըսէին,
Թէ որ դուն ես Հրեից Թագաւորը՝ քու ան-
38 ձրդ ազատէ։ Ու գիր մը գրուած էր անոր
վրայ Յունարէն ու Լատիներէն և Եբրայեցե-
րէն գրերով, Թէ Ասիկա է Հրեից Թագաւորը։
39 Ե՛ւ ան կախուած չարագործներուն մէկը
հայհոյութիւն կ՚ընէր անոր ու կ՚ըսէր, Թէ որ
դուն Քրիստոսն ես, ազատէ քու անձդ ու
40 մեզ ալ։ Իսկ միւսը պատասխան առաւ և
զանիկա յանդիմանելով ըսաւ, Դուն Աստուծ-
մէ չե՞ս վախնար, երբոր նոյն դատապար-
41 ութեան մէջն ես։ Ու մենք իրաւունքով,
քանզի՝ ան մեր ըրածներուն արժանաւոր
հատուցումը կ՚առնենք. բայց ասիկա մէկ
42 գէշ բան մը չըրաւ։ Ե՛ւ ըսաւ Յիսուսին, Տէր,
յիշէ զիս՝ երբոր քու Թագաւորութիւնովդ
43 գաս։ Յիսուս ալ ըսաւ անոր, Ճշմարիտ կ՚ը-
սեմ քեզի, Դուն այսօր իմ հետս դրախտին
մէջը պիտի ըլլաս։
44 Ե՛ւ ժամը վեցին առնոնին էր, ու բոլոր
երկրին վրայ խաւար եղաւ մինչև իններ[թ]որդ
45 ժամը։ և արևը խաւարեցաւ, Ու տաճարին
46 վարագոյրը մէջտեղէն պատուեցաւ։ Ե՛ւ Յիսուս
մեծ ձայնով ազազակեց ու ըսաւ, Հայր,
քու ձեռքդ կ՚աւանդեմ իմ հոգիս։ Ու երբ-
որ աս բսաւ՝ հոգին տուաւ։
47 Ե՛ւ հարիւրապետը եղած բանը տեսնելով՝
Աստուծոյ փառք առաւ ու ըսաւ, Իրաւցնէ
48 աս մարդը արդար էր։ Ե՛ւ աս տեսարանը
դիտելու հաւաքուած բոլոր բազմութիւնն-
ները եղած բաներըը տեսնելով՝ կուրծք քերնուն
49 կը զարնէին ու ետ կը դառնային։ Ո՛ւ ին
ճանչնալու ոնէրն ալ հեռուն կայներ էին, Նոյն
պէս ալ ան կիներըը՝ որ իր հետէն եկեր էին
Գալիլեայէն, ու կը տեսնէին աս բաները։
50 Ե՛ւ տա՛ն մէկ մարդ մը Յովսէփ անունով՝
որ խորհրդական էր՝ բարի ու արդար մարդ
51 մը, (Ասիկա անոնց խորհուրդին ու գործին
հաւանութիւն տուած չէր։) Հրէաստանի Ա-
րիմաթիա քաղաքէն, Որ ինքն ալ Աստուծոյ
52 Թագաւորութիւնը կը սպասէր։ Ասիկա Պի-
lատոսին գնաց, ու Յիսուսին մարմինը խըն-
53 դրեց։ Ե՛ւ զանիկա խաչէն իջեցնելով՝ կտաւով
փաթթեց, ու քարէ փորուած գերեզմանի մը
մէջ գրաւ, որ հոն բնաւ մէկը գրուած չէր։
54 Ե՛ւ ան օրը Պատրաստութեան էր, ու շաբաթը պիտի
Սկսէր։
55 Ե՛ւ նաև հետևէն գացին ան կիներըը՝ Որ
Գալիլեայէն եկած էին, ու Յովսեփայ
գերեզմանը՝ և թէ ինչպես անոր մարմինը հա-
56 գրեցաւ։ Ե՛ւ գառնալով՝ պատրաստեցին և
շաբաթի ոչ հանգստացան Պատուիրանքին համեմատ։

ԳԼՈՒԽ ԻԹ

1 Երկու հրէշտակներ փրփուրի յարութիւնը կ՚աւետեն գերեզմանը եկող կանանց։ 9 Ինքնիր ալ աս լուրը տարբերութեան կը պատճէ։ 12 Քրիստոս կ՚երևնայ Եմմաուս գացող երկու ո. շակիրներուն։ 36 Երբը աւետարանութեան։ և անոնց անհաւատութիւնը կը յանդիմանէ։ 47 պատուէր մը կու տայ անոնց։ 49 Հոգւոյն Սրբոյ գալուստին խոստումը կ՚ընէ։ 51 և կը հրամայէ երկինքը։

1 Ո՛ւ մէկշաբթի օրը առաւոտուն չատ կանուխ
գերեզմանը եկան, Ու բերին ան խունկերը
որ պատրաստեր էին, և ուրիշ կիներ ալ
2 անոնց հետ։ Ո՛ւ քարը գերեզմանէն մէկդի
3 գլորուած գտան։ Ե՛ւ ներս մտնելով՝ Տէր
4 Յիսուսին մարմինը հոն չգտան։ Ու եղաւ որ
երբ անոնք ան բանին համար տարակուսա-
նաց մէջ էին, Ահա երկու մարդիկ լուսա-
5 փայլ հանդերձներով հասան անոնց։ Ու երբ-
որ վախով երեսնին գետին ծռեցին, ան Հոգիները
ըսին անոնց, Ինչո՞ւ համար
6 ողջը մեռելներուն հետ կը փնտռէք։ Հոս չէ
ան, հապա յարութիւն առաւ։ Յիշեցէք
երբէք ինչպես խօսեցաւ ձեզի՝ երբոր գտն-
7 դալիլեայի մէջ էր, Ըսելով՝ Թէ Որդին մարդոյ
պէտք է որ մեղաւոր մարդոց ձեռքը մատնուի

ա Ընտրեալ · ժո · 35 · Երեմ · ԼԱ · 33 · Ե-
զեկ · ԼԱ · 27 · Լու · 5 · 8 · ա Գաղ · գ · 13 ·
ե Նա· ծգ · 12 · Մատ· ԼԱ · 39 ·
ի Մատ · ԼԱ · 33 ·
Մարբ · Ժե · 32 ·
Ցաքն · ԺԲ · 17 ·
38 ·
լ Մատ· ե · 44 · Գարբ · ե · 19 · ա Ցաքն · ԺԲ · 19 ·
12 ·
ո Գարբ · գ · 17 ·
ղ Մատ · ԼԱ · 35 ·
Մարբ · Ժե · 34 ·
Ցաքն · ԺԲ · 23 ·
ճ Մատ · ԼԱ · 37 ·
Մարբ · Ժե · 28 ·
ա Մատ · ԼԱ · 39 ·
Մարբ · Ժե · 29 ·
ձ Մատ · ԼԱ · 37 ·
Մարբ · Ժե · 26 ·
Ցաքն · ԺԲ · 19 ·
ա Մատ · ԼԱ · 41 ·
Մարբ · Ժե · 31 ·
Ցաքն · ԺԲ · 20 ·
ղ Մատ · ԼԱ · 43 ·
Մարբ · Ժե · 33 ·
Ցաքն · ԺԲ · 22 ·
ճ Մատ · ԼԱ · 51 ·
Մարբ · Ժե · 38 ·
ա Մարբ · ը · 23 · ա Գաղ · ը · 25 ·
ձ Մատ · ԼԱ · 50 ·
Մարբ · Ժե · 37 ·
Ցաքն · ԺԲ · 30 ·
ա Մատ · ԼԱ · 54 ·
Մարբ · Ժե · 39 ·
բ Ցաղ · ը · 11 · Մատ· ԼԱ · 55 · Մարբ · Ժե · 40 · Ցաքն · ԺԲ · 33 ·
35 ·
գ Մատ · ԼԱ · 57 ·
Մարբ · Ժե · 42 ·
Ցաքն · ԺԲ · 28 ·
ա Մատ · ԼԱ · 59 · Գաղ · ը · 35 · 36 ·
ե Մատ · ԼԱ · 59 ·
Մարբ · Ժե · 46 ·
զ Մատ · ԼԱ · 62 ·
է Ցաղ · ը · 1 ·
ը Մարբ · Ժե · 47 ·
թ Մարբ · Ժգ · 1 ·
ի Նե· ի · 10 ·
—
ա Մատ · ԼԲ · 1 · Մարբ · Ժգ · 1 · Ցաքն · ի · 1 ·
բ ԳԼ · ի · 16 ·
գ Մատ · ԼԲ · 2 · Մարբ · Ժգ · 2 ·
դ Ցաքն · ի · 12 · Գարբ · ա · 19 ·
ե Մատ · Ժգ · 21 · Ժե · 23 · Մարբ · ը · 31 · Ցաքն · ի · 30 · ԳԼ · ի · 38 ·
զ ԳԼ · ի · 38 ·
է Մատ · ի · 2 · Մարբ · Ժգ · 4 ·
ը Հմր · 23 · Մարբ · Ժգ · 3 ·
թ Ցաքն · ի · 12 · Գարբ · ա · 19 ·
ի Մատ · Ժգ · 21 · Ժե · 23 · Մարբ · ը · 31 · Ցաքն · ի · 30 · ԳԼ · ի · 38 ·

ու խաչը երկի , ու երթոդ օրը յարութիւն
8 առնէ . ՙԵւ միտքերնին բերին անոր խօսքերը ։
9 ՚Ու գերեզմանէն դառնալով աս ամէն բաները
պատմեցին տասնումէկին ու բոլոր ուրիշ
10 ներուն ։ Եւ էին Մարիամ Մագդալենացին
Յա. Յակոբայինա և Յակոբոսին Մարիամ,
ու անոնց հետ ուրիշներ ալ , որ աս բաները
11 առաքեալներուն պատմեցին ։ ՚Եւ անոնց առ-
ջևը ցնորական խօսքեր երևցան անոնց գր-
12 րուցածը , ու չէին հաւատար անոնց ։ ՙԲայց
Պետրոս երաւ վազեց գերեզմանը , ու
ծռելով նայեցաւ և տեսաւ որ միայն կտա-
նները կը կնայեին . ու գնաց՝ իր մտքին մէջ
զարմնալով ան եղածին վրայ ։
13 Եւ ահա անոնցմէ երկուքը նոյն օրը մէկ
գեղ մը կ՚երթային , որ Երուսաղէմէն վեճ-
14 տասն ասպարէզ հեռու էր , և անոր անուանը
15 Էմմաուս էր ։ Եւ անոնք կը խօսէին իրարու
16 հետ աս բոլոր եղած անցքերուն վրայով ։ Ու
եղաւ որ երբ անոնք կը խոսակցէին ու խոր-
17 հրդածութիւն կ՚ընէին , ՙՅիսուս ինքն ալ մօ-
18 տենալով հետերնին կ՚երթար ։ ՙԲայց անոնց
աչքերը բռնուած էին , որ զինքը չճանչնան ։
19 Եւ բսաւ անոնց , Ի՞նչ է աս խօսքերը՝ որ
քալելով իրարու հետ կը խոսակցիք , ու
18 տրտմած ալ էք ։ Պատասխան տուաւ Ընդդ
մէկը՝ որուն անունը Կղէոպաս էր , ու բսաւ
անոր , Դո՞ն միայնակ երուսաղէմի մէջ կը կե-
նաս , ու չես գիտեր թէ ինչեր եղաւ հոն աս
19 օրերս ։ Եւ ինքը բսաւ անոնց , Ի՞նչ . անոնք
ալ բսին իրեն , Նազովրեցի Յիսուսին համար ,
՚ան որ Աստուծոյ և բոլոր ժողովուրդին առ-
ջևը ՚գործով ու խօսքով զօրաւոր մարգարէ
20 մը եղաւ . Քահանայապետները ու
մեր իշխաններդ մահուան դատապարտելու համա-
21 նեցին անիկա և խաչը հանեցին ։ Իսկ մենք
կը յուսայինք ՚թէ անիկա էր որ Իսրայէլը
պիտի ազատէր . և աս ամենուն վրայ աս եր-
22 րորդ օրն է որ աս բաները եղաւ ։ ՙԳուտ մեր
մէջէն մէկ քանի կիներ ալ մեզ զարմացու-
ցին , որոնք առտուընց կանուխ գերեզմանը
23 գացին , ու անոր մարմինը չգտնելով՝ եկան
ու բսին թէ հրեշտակներու տեսիլք ալ տե-
24 սան , որոնք բսեր են թէ անիկա ողջ է ։ Եւ
մեր մէրմիներէն մէկ քանիներն ալ գերեզմանը
գացին ու անանկ գտան , ինչպէս որ ան
կիներները գրուցեցին , միայն թէ զինքը չտե-
25 սան ։ Ան ալ բսաւ անոնց , Ով անմիտներ ու

Իւրաքանչիւրներ հաւատալու ան բոլոր բաներ-
26 բուն՝ որ մարգարէները խօսեցան ։ ՙՉէ՞ որ
Քրիստոսի պէտք էր աս չարչարանքները կրել ,
27 և իր փառքը մտնել ։ ՚Ու սկսելով Մովսէսէն
և բոլոր մարգարէներէն՝ կը մեկնէր անոնց ,
ինչ որ իրեն համար բոլոր գիրքերուն մէջ
28 ։։։։։։ էր ։ Երբոր մտեցան ան գեղին՝ ուր
որ կ՚երթային , ինքն ալ կը ցուցնէր որպէս
թէ աւելի հեռու տեղ մը պիտի երթար ։
29 ՙԲայց ստիպեցին զինքը ու բսին , Մնար քովը
կեցիր , ինչու որ իրիկուներ մտէ և օրը ի-
30 ջած է ։ և մտաւ անոնց հետ կենալու ։ Ու
եղաւ որ երբ ինքը անոնց հետ սեղան նստաւ ,
՚հացը առաւ՝ օրհնեց , ու կտրելով տուաւ
31 անոնց ։ Անոնք անոնց աչքերը բացուեցան
ու զինքը ճանչցան , և ինքը անոնցմէ անհ-
32 տացաւ ։ Ու իրարու կ՚բսէին , Չէ՞ որ
սիրտերնիս մեր ներսի դին կը բորբոքէր , երբ-
որ ինքը մեր հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ ,
և գիրքերը կը մեկնէր մեզի ։
33 Ու նոյն ժամուն երուսաղէմ դարձան ,
ու մէկտեղ ժողոված գտան տասնումէկը ու
34 անոնց հետ եղողները , որոնք կ՚բսէին թէ Ի-
րաւցնէ Տէրը յարութիւն առաւ , ու Սիմո-
35 նին երևցաւ ։ Եւ իրենք պատմեցին ինչ որ
ճամբուն վրայ եղաւ , և թէ ինտոր ինքզինք-
քը իրենց ճանչցուց հացը կոտրած տալնէր ։
36 Եւ քանի որ աս բաները կը խօսէին , ճի-
շտուս ինքը կայնեցաւ անոնց մէջտեղը՝ ու ը-
37 սաւ անոնց , խաղաղութիւն ձեզի ։ Բայց ա-
նոնք զարհուրելով կը վախնային , ու կը կար-
38 ծէին թէ ոգի մը կը տեսնեն ։ Եւ բսաւ ա-
նոնց , Ինչո՞ւ խռոված էք , և ինչո՞ւ սիրտեր-
39 նուդ մէջը խորհուրդներ կ՚ելլեն ։ Տեսէք ձեռ-
քերս ու ոտքերս , որ ես ինքնս եմ . շօշափե-
ցէք զիս ու տեսէք , ոգուն մի ոսկրներ մարմին
և ոսկորներ չունենար , ինտոր որ զիս կը տես-
40 նէք որ ունիմ ։ Եւ աս բսելով ձեռքերը ու
41 ոտքերը ցուցուց անոնց ։ Ու երբոր տակաւին
չհաւատային ուրախութենէն չէին հաւատար՝ և զար-
մանքի մէջ էին , բսաւ անոնց , Ունէ՞ք հոս ուտելիք մը
42 ։ Անոնք ալ կտոր մը խորոված
43 ձուկ ու մեղրախորիսխ տուին իրեն ։ Եւ
44 առաւ կերաւ անոնց առջևը ։ Եւ բսաւ ա-
նոնց , Ասոնք են ան խօսքերը որ ձեզի խո-
սեցայ՝ երբոր դեռ ձեր հետն էի , թէ պէտք
է որ կատարուի ան ամէնը՝ որ Մովսէսի օ-
րէնքին մէջ ու մարգարէներուն մէջ և սաղ-

45 մանկտուն մէջ ինծի համար գրուած են։ Ան-
առանց անոնց միտքը բացաւ որ գիրքերը
46 հասկնան։ Եւ ըսաւ անոնց Թէ Աստուած գը-
րուած է, և Աստուած պէտք էր Քրիստոսին
չարչարուիլ, ու երրորդ օրը մեռելներէն յա-
47 րութիւն առնել։ Եւ անոր անունովը ապաշ-
խարութիւն ու մեղաց թողութիւն քարոզուիլ
Երուսաղէմէ մէջ՝ եղուագիներուն ամած։
48 Դուք գուք էք այս բաներուս վկաները։ (49)Եւ
ահա ես իմ Հօրս խոստումնէդը ձեր վրայ կը
խրկեմ. բայց գուք երուսաղէմ քաղաքին
մէջը նստեցէք, մինչև որ վերէն զօրութիւն
առնէք վրանիդ։
50 Ետ զանոնք մինչև Բեթանիա հանեց, ու
իր ձեռքերը վեր վերցնելով օրհնեց անոնք։
51 Ետ եղաւ որ երբ անոնք կ՚օրհնէր, զատուե-
52 ցաւ անոնցմէ ու վեր կ՚երթար երկինքը։ Ան-
նոնք ալ երկրպագութիւն ընելով անոր՝ մեծ
53 ուրախութեամբ երուսաղէմ դարձան։ Եւ
ամէն առեն տաճարին մէջն էին, ու կը գո-
վաբանէին և կ՚օրհնէին զԱստուած։ Ամէն։

ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԸՍՏ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ճառ Քրիստոսի Աստուածութիւնը. Մարդեղութիւնը և պաշ-
տօնը։ 19 Յովհաննէսին վկայութիւնը Քրիստոսի համար։ 39
Քրիստոս իրեն կը կոչէ Ընդրեալը։ Գնացողը։ և։

1 Սկիզբէն էր Բանը, ու Բանը Աստուծոյ
2 քովը էր, և Բանը Աստուած էր։ Ան[1]իկա
3 սկիզբէն Աստուծոյ քովը էր։ Ամէն բան ա-
նով եղաւ, և առանց անոր բան մը չեղաւ՝
4 ինչ որ եղաւ։ Կեանքը անով էր, ու կեան-
5 քը մարդոց լոյսն էր։ Եւ լոյսը խաւարի մէջ
կը լուսաւորէր, ու խաւարը զանիկա չհասկը-
ցաւ։
6 Աստուծմէ խրկուած մարդ մը կար, որուն
7 անունը Յովհաննէս էր։ Ան[2]իկա վկայութեան
եկաւ որ լուսոյն համար վկայէ, որ ամէնքը
8 անոր միջոցովը հաւատան։ Ինքը չէր ան լոյ-
սը, հապա [3]էր որ լուսոյն համար վկայու-
թիւն տայ։
9 Ճշմարիտ լոյսը ան էր, որ աշխարհ [4]կուգ
10 բոլոր մարդիկը կը լուսաւորէ։ Ինքը աշխար-
հի մէջ էր, և աշխարհ անով եղաւ, ու
11 աշխարհ զանիկա չճանչցաւ։ Իրենները եկաւ,
և իրենները զինքը չընդունեցին։
12 Բայց որոնք որ զինքը ընդունեցին, անոնց
իշխանութիւն տուաւ Աստուծոյ որդիներ ըլ-
13 լալու, որոնք կը հաւատան իր անունը։ Ո՛ր
անոնք ոչ արիւնէ և ոչ մարմնի կամքէ՝ ոչ
ալ մարդու կամքէ, հապա Աստուծմէ ծնան։
14 Եւ Բանը [5]մարմին եղաւ ու մեր մէջը բնա-
կեցաւ, (և անոր փառքը տեսանք՝ Հօրմէն
միածնի փառքին պէս,) [6]շնորհքով ու ճըշ-
մարտութիւնով լեցուն։
15 [7]Յովհաննէս վկայեց անոր համար և ազա-
զակեց բսելով, Ասիկա է՝ որուն համար կը
գրուցէի, Ան որ իմ ետեւէս կու գայ՝ ինծմէ
16 առաջ եղաւ, [8]ինչու որ ինծմէ առաջ էր։ Եւ
անոր լեցունութենէն մենք ամէնքս շնորհք
17 առ[9]նք շնորհքի տեղ։ Ինչու որ [10]օրէնքը Մով-
սէսին ձեռքովը տրուեցաւ, [11]բայց շնորհքը
ու [12]ճշմարտութիւնը Յիսուս Քրիստոսի ձեռ-
18 քովը եղան։ [13]Ամէկը երբէք չԱստուած տե-
սած չէ. [14]Բայց միածին Որդին որ Հօրը ծոցն
է՝ անիկա պատմեց։
19 Ա՛ս Յովհաննէսին վկայութիւնը սա է՝ երբ-
որ Հրէաները երուսաղէմէն քահանաներ ու
Ղեւտացիներ խրկեցին որ հարցընեն անոր
20 թէ Դուն ո՞վ ես։ Եւ անիկա խոստովանե-

[1] Գիր. Ան. ՚ի։ [2] Ան. ՚ի։ [3] Գիր. Բայց։ [4] Կուգ. Գալով։ [5] Մարմին. Մարդ։ [6] Շնորհք. Ողորմութիւն։ [7] Յովհ. Ան. ՚ի։ [8] Ինչու. Վասն զի։ [9] Նք. Նանք։ [10] Օրէնքը. Օրէնքն։ [11] Բայց. Եւ։ [12] Ճշմարտութիւնը. Ճշմարտութիւն։ [13] Ամէկը. Ոչ ոք։ [14] Բայց. Եւ։

ցաւ. ու չարացաւ. խառնամխիթարեցաւ. [1]Իսկ նա
21 Քրիստոսը չեմ՝ եւ Եղիա՝ եւ Մարգարէն անոր. Հարցուցին
զնա՝ ըսելով. [2]Էրկիա՞ն ես. եւ ըսաւ. Չեմ. [3]Ա՞ն մար-
գարէն ես. պատասխանեաց ու ըսաւ. Ոչ.
22 Ասոնք ըսին անոր. Դուն ո՞վ ես. զի խօսք տանք
որ պատասխան տանինք մեզ որ ղրկուեցան.
23 զո՞ւն ի՞նչ կ՚ըսես քեզի համար. [4]Ըսաւ. Ես
անոր ձայնն եմ՝ որ անապատին մէջ կը կանչէ. Ճիտկեցէք Տէրոջը ճամբան. [5]ինչպէս որ
24 Եսայի մարգարէն ըսաւ. Եւ ան ղրկուած
25 Ներոյ փարիսեցիներէն էին. Եւ հարցուցին
զնա եւ ըսելով. Հապա ինչո՞ւ մկրտես եթէ դուն
չես. եւ զքեզ Քրիստոսը չէ. ու Եղիա չէ.
26 զնան. և ոչ մարգարէն. Պատասխան տուաւ
անոնց Յովհաննէս ու ըսաւ. [6]Ես չեմով կը
մկրտեմ. [7]բայց ձեր մէջը մէկը կայ որ դուք
27 ան չէք ճանչնար. [8]Ան[9]իկա է իմ եկուիկը
զի՝ որ ինծմէ առաջ եղաւ. որ ես արժանի
28 չեմ անոր կօշիկին կապը քակելու. Ա՛ս բա-
ները [10]Բեթաբարայի մէջ եղաւ. Յորդանանու
անդի ի կողմն. ուր որ Յովհաննէս կը կնքար
ու կը մկրտէր.
29 Հետեւեալ օրը Յովհաննէս տեսաւ Յիսուս որ
իրեն կու գար, և ըսաւ. Ահա Առաջնոյ [11]Գառ-
30 նը՝ որ աշխարհի մեղքը կը վերցնէ. [12]Ասի-
կա է՝ որուն համար ես կը պատչէի. Իմ ե-
տեւէս մարդ մը կու գայ՝ որ ինծմէ առաջ ե-
31 ղաւ. ինչու որ ինծմէ առաջ էր. Ու ես զա-
նիկա չէի ճանչնար, բայց [13]անոր համար ես
եկայ ջրով մկրտելու. որ անիկա Իսրայէլին
32 յայտնուի. [14]Ես Յովհաննէս վկայութիւն
տուաւ. ըսելով թէ կը տեսնէի Հոգին՝ որ ա-
զաւնիի պէս երկինքէն կ՚իջնէր, ու անոր վր-
33 րայ կը հանգչէր. Ես ես զանիկա չէի ճանչ-
նար, բայց ան որ ինծ խրկեց ջրով մկրտելու,
ինքը րսաւ ինծի. Որու վրայ տեսնես Հոգին,
որ կ՚իջնէ ու կը հանգչի անոր վրայ, [15]անիկա
34 է որ Սուրբ Հոգիով կը մկրտէ. Ես ալ տեսայ,
ու վկայեցի թէ ասիկա է Աստուծոյ Որդին.
35 Հետեւեալ օրը դարձեալ Յովհաննէս կայ-
36 ներ էր, և իր աշակերտներէն երկու. Ու
նայելով Յիսուսին վրայ որ կը պտտէր՝ ը-
37 սաւ. [16]Ահա Առաջնոյ Գառը. Եւ լսեցին
անոնք երկու աշակերտներն՝ երբոր կը խօսէր,
38 ու գացին Յիսուսին հետէն. Յիսուս երբոր
դարձաւ ու տեսաւ անոնք որ [17]կ՚ետեւէն կու
գային՝ ըսաւ անոնց. [18]Ի՞նչ կ՚ուզէք. անոնք
ալ ըսին իրեն. Ռաբբի. (որ թարգմանուելով
վարդապետ ըսել է.) [19]ո՞ր է քու օթեւանդ.
39 Ըսաւ անոնց. Եկէք ու տեսէք. Եկան ու
տեսան ուր անդ որ էր իր օթեւանը. և ան օրը
անոր քովը կեցան. [20]ութը որ ժամին տասնին
40 տասնեակն էր. Սիմոն Պետրոսին եղբայրը [21]Ան-
դրէասն ան երկու [22]էն մէկն էր. որ լսեցին Յով-
41 հաննէսէն և անոր հետեւեցան. Անիկա
նախ իր Սիմոն եղբայրը կը գտնէ և կ՚ըսէ ա-
նոր. Գտանք Մեսիան. (որ [23]Քրիստոս կը
42 թարգմանուի.) Ու տարաւ զանիկա Յիսու-
սին քովը. Յիսուս անոր նայելով՝ ըսաւ. Դուն
ես Յովհաննէսին որդի Սիմոնը. [24]դուն կ՚ելլաս
պետրոս ըսուիս. որ [25]Պետրոս կը թարգմանուի.
43 Հետեւեալ օրը Յիսուս Գալիլեա ելլել ու-
զեց. և փիլիպպոսը գտնելով՝ ըսաւ անոր.
44 Եկուր իմ հետեւէս. [26]Եւ Փիլիպպոս Բեթսա-
յիդայէն էր՝ Անդրէասին ու Պետրոսին քա-
45 ղաքէն. Փիլիպպոս [27]կը գտնէ Նաթանայէլը
և կ՚ըսէ անոր. Ան որուն համար Մովսէս
օրինաց մէջ գրեց, [28]և մարգարէներն ալ. Նազա-
րէթացի՝ Յովսէփի որդին. այսինքն Յիսուս [29]Նազովրեցին Յով-
46 սէփին որդին. Եւ Նաթանայէլ ըսաւ անոր,
[30]Նազարեթէն կարելի՞ է որ ապիկ բան մը ել-
լայ. ըսաւ անոր Փիլիպպոս. Եկուր ու տես.
47 Յիսուս երբոր տեսաւ Նաթանայէլը որ դէպ
իրեն կու գար՝ ըսաւ անոր համար. [31]Ահա իս-
րայէլացի մը. որուն նենգ նէն-
48 գաբիւն չկայ. Նաթանայէլ ըսաւ անոր. Ու-
կի՞ կը ճանչնաս զիս. պատասխան տուաւ
Յիսուս ու ըսաւ անոր. Դեռ Փիլիպպոս քեզ
չկանչած, դուն որ թզենիին տակն էիր, ես
49 քեզ տեսայ. Պատասխան տուաւ Նաթանա-
յէլ ու ըսաւ անոր. Ռաբբի, [32]դուն ես Աս-
տուծոյ Որդին, [33]դուն ես Իսրայէլի Թագա-
50 ւորը. Յիսուս պատասխան տուաւ և ըսաւ ա-
նոր. Ասոր համար՝ որ քեզի ըսի թէ քեզ
Թզենիին տակը տեսայ, կը հաւատաս. տակի
51 աւելի մեծ բաներ պիտի տեսնես. Ու ըսաւ
անոր. Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, [34]ա-
կի տեսնէք երկինքը բացուած,
և Աստուծոյ հրեշտակները՝ որ կ՚ելլեն ու կ՚ի-
ջնեն Որդւոյ մարդոյ վրայ.

ԳԼ. Բ

1 Քրիստոս Նազարէթի կը փոխէ, 12 կ՚երթայ Կափառնաում.
ու հոգը Երուսաղէմ. 14 ուր տեղ տաճարին գուռը կը հանէ
գոմէշները և ծախողները. 19 կը նախատեսնէ իր հարը և յա-

բանիւնք։ 23 Շատերք իր հաւատացին անուանի կը հաստատեն իրեն։ բայց Յիսուս իր անձը չհաստատեր անոնց։

1 Ու երրորդ օրը Հարսնիք մը կար Գալիլեայի Կանայ հաստիւ, և Յիսուսի մայրը հոն էր։
2 Յիսուս ալ կանչուեցաւ ան հարսնիքին ու իր
3 աշակերտներն ալ։ Ու երբոր գինին պակասեցաւ՝ Յիսուսին մայրը բսաւ անոր, Գինի չունին։
4 Ներ։ Յիսուս բսաւ անոր, Ինձի, Կնիկ, Ոգուն իմ հետս ի՞նչ բան ունիս։ Իմ ժամանակս դեռ
5 հասած չէ։ իր մայրը ազասաւորներուն բսաւ,
6 Ինչ որ ձեզի ըսէ՝ ըրէք։ Հոն վեց հատ քարէ կարասներ դրուած էին Հրէից մաքրութեան սովորութեանը համեմատ, որ անոնց մէջը մկը երկու կամ երեք մաթ բան կ'առնէր։
7 Յիսուս բսաւ անոնց, Լեցուցէք ատ կարասները ջրով։ ու լեցուցին անոնք մինչև բե-
8 րանը։ Ես բսաւ անոնց, Հիմա հանեցէք ու սեղանապետին տարէք։ անոնք ալ տարին։
9 Ու սեղանապետը երբոր գինի եղած չուրին համը առաւ, և չէր գիտեր ուրկից ըլլալը։ (բայց ազասաւորները որ ջուրը քաշեր էին՝ գիտէին։) սեղանապետը կը խօսի փեսային,
10 Ու անոր կ'ըսէ, Ամէն մարդ առկ գինին առաջ կը մատուցանէ, ու երբոր խմած կ'ըլլան՝ անասունը տարինագոյնը։ Դուն ա-
11 զկ գինին մինչև հիմա պահեցիր։ Յիսուս հրաշքներուն սկիզբը ատ ըրաւ Գալիլեայի Կանայ հաստին մէջ, և իր փառքը յայտնեց։ ու իր աշակերտները հաւատացին իրեն։
12 Ասկէ ետև Յիսուս կափառնայում իջաւ՝ ինքը և իր մայրը հաւ իր եղբայրները և իր աշակերտները, ու հոն օրեր հոն չկեցան։
13 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու Յիսուս
14 երուսազէմ եկաւ։ Ու տաճարին մէջ գտաւ արջառ ու ոչխար և աղաւնի ծախողները,
15 ու սոսկ փոխադրներն ալ՝ որ նստեր էին։ Ես չուանէ խարազան մը շինելով ամէնը տաճարէն դուրս հանեց՝ ոչխարներն ալ ու արջառներն ալ, և սոսկ փոխադրներուն պղինձները ցիրուցան բրաւ, ու սեղանները կոր-
16 ծանեց։ Ես ազաւնի ծախողներուն բսաւ, Ասկէ վերցուցէք ատոնք, Իմ Հօրս տունը տա-
17 ւարի տուն մի ընէք։ Ես իր աշակերտները միտքերնին բերին որ գրուած է, Քեզ տանդ նախանձը պիտ կերբաւ։
18 Ուրեմն պատասխան տուին Հրէաներն ու բսին անոր, Ի՞նչ նշան կը ցուցընես մեզի՝
19 որ ատ բաներն կ'ընես։ Պատասխան տուաւ Յիսուս ու բսաւ անոնց, Քակեցէք ատ տա-

ճարը, ու երեք օրուան մէջ անիկա պիտ
20 կանգնեմ։ Ես Հրէաները բսին, Քառասուներկու տարուան մէջ շինեցաւ ատ տաճարը, և դուն երեք օրուան մէջ պիտ կանգնես
21 անիկա։ Բայց ինքը Իր մարմնոյն տաճարին
22 համար կ'բսէր։ Ուստի երբոր ինքը մեռելներէն յարութիւն առաւ, Իր աշակերտները միտքերնին բերին եբե ատ բաներ բսած էր, ու հաւատացին գիրքին և Յիսուսի բսած խոսքին։
23 Ու երբոր զատկի ատենին Երուսազէմ էր, շատ մարդիկ անոր բրած հրաշքներուն անուններով հաւատացին անոր անուանը։
24 Բայց ինքը Յիսուս իր անձը անոնց չէր հաւատար, ինչու որ ինքը զիտէր ամէն մարդ.
25 Ու պէտք չէր որ մէկը մարդու հասնար վկայութիւն տայ իրեն, Քանզի ինքը գիտէր թէ ինչ կայ մարդուն ներսի դին։

ԳԼ. Գ

1 Փրիսոս կը տարվիջնի Նիկոդեմոսին՝ թէ վերսին ծնունդը հարկաւոր է։ 14 թէ փրկիչը հասնար պիտ է հաւատացուի նայիլ։ 16 թէ Աստուած մեծ սէր ունի մարդոց վրայ։ 18 թէ անհաւատները պիտ դատապարտին։ 23 Յովհաննէսին Յիսուսի քովը, անոր վկայութիւնը և վարդապետութիւնը վերստին վերջով։

1 Եւ փարիսեցիներէն մարդ մը կար Նիկոդեմ անուն անունով՝ որ Հրէից իշխան էր։ Ասիկա գիշերով Յիսուսին քովը եկաւ, և բսաւ անոր, Ռաբբի, գիտենք որ դուն Աստուծմէ վարդապետ եկած ես, ինչու որ Աստուծ ալ եղած չէ որ այն հրաշքներն որ դուն կ'ընես, թէ որ
3 Աստուած իր հետը չըլլայ։ Պատասխան առաւ Յիսուս և բսաւ անոր, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'բսեմ քեզի, Թէ որ մէկ մարդ մը Վերէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ Թագաւորութիւնը տեսնել։
4 բսին անոնք անոնց, Նիկոդեմոս բսաւ անոր, Ինծոր կրնայ մարդ մը ծնանիլ, որ ծերացած է. Միայնաւ բան է որ նորէն իր մօրը որո-
5 վայնը մտնէ ու ծնանի։ Յիսուս պատասխան առաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'բսեմ քեզի, Թէ որ մէկ մարդ մը Ջուրէն ու Հոգիէն չծնանի, չկրնար Աստուծոյ Թագաւորութիւնը մտնել։
6 Մարմինէն ծնածը մարմին է, ու Հոգիէն ծը-
7 նածը Հոգի է։ Դուն մի զարմանար որ քեզի
8 բսի, Վերէն է ձեզի նորէն ծնանիլ։ Հովը ուր որ ուզէ կը փչէ, և անոր ձայնը կը լսես, բայց չես գիտեր ուրկից կու գայ՝ կամ ուր կ'երթայ. ասանկ ալ է ան ամէնը որ Հոգիէն
9 կը ծնանի։ Պատասխան առաւ Նիկոդեմոս

ա Ցհն. Յհ. ա. ժթ. ա։ բ Նէ. ժբ. ։ր Օբ. ժգ. ։ Յհ. ։ Հբ. ։ Ես. ։ Գէ. ժ. ։ Յհ. ։ դ Մտ. ժբ. ։ Գէ. ժ. ։ Յհ. ։ Մտ. ։ Ղուկ. ժբ. ։ Ղուկ. ժբ. ։ Մտ. ։ Մտ. ։ Մտ

ու քառասուն տարի։ [b]Ապա ի՞նչպէս կրնայ լսել։
10 Գառնատեսան տուաւ Յիսուս ու քառասուն տարի,
Դուն խոպոպէիր Աբէ վարպետդ մեր ես, և
11 ան բանիերդ չե՞ն գիտեր։ [c]Ձշմարիտ ձշմարիտ
կ'ըսեմ քեզի, ինչ որ գիտենք՝ կը խօսինք, և ինչ որ տեսանք՝ կը վկայենք, [d]ու
12 մեր վկայութիւնը չէք ընդունիր։ Թէ որ երկրաւոր բաներէն ձեզի գրուցեցի՝ ու չէք հաւատար, ի՞նչպէս պիտի հաւատաք՝ թէ որ երկնաւոր
13 բաներէն ձեզի գրուցեմ։ [e]Ու մէկը երկինքը չելաւ, բայց անիկա միայն որ երկինքէն իջաւ՝ Որդի մարդոյ, որ երկինքին է։
14 [f]Ու ինչպէս որ Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց, հարկաւոր պէտք է որ Որդի
15 մարդոյ բարձրանայ։ Որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, [g]հապա յաւիտենական
16 կեանք ունենայ։ [h]Ինչու որ Աստուած անանկ սիրեց աշխարհը, մինչև որ իր միածին Որդին տուաւ, որ ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ չկորսուի, հապա յաւիտենական կեանք ունենայ։
17 Վասն զի Աստուած իր Որդին չխրկեց աշխարհի որ աշխարհը դատէ, հապա որ աշխարհ անով փրկուի։ [i]Ան որ կը հաւատայ
18 անոր՝ չի տատապարտուիր։ ԵՒ ան որ չհաւատար՝ անիկա արդէն դատապարտուած է, ինչու որ Աստուծոյ միածին Որդուն անունը չհաւատաց։
19 [k]Ասոր՝ Ես սա է դատապարտութիւնը՝ Որ լոյսը աշխարհ եկաւ, ու մարդիկ խաւարը լոյսէն աւելի սիրեցին, ինչու որ իրենց գործերը
20 չար էին։ Վասն զի ամէն ով որ չար կը գործէ՝ անիկա լոյսը կ'ատէ, և լոյսին քովը չի գար
21 որ իր գործերը չյանդիմանուին։ Բայց ան որ ճշմարտութիւնը կը գործէ՝ լոյսին քովը կու գայ, որ իր գործերը յայտնի ըլլան թէ Աստուծով գործուածքան։

22 [l]Ա՛ւ բաներէն ետքը եկաւ Յիսուս և իր աշակերտները Հրէաստանի երկիրը, և հոն
23 կը կենար անոնց հետ ու կմկրտէր։ [m]Ու Յովհաննէս ալ Աինոնի մէջ Սողիմի մօտ կմկրտէր՝ որովհետև հոն շատ ջուր կար, ու կու գային և կը մկրտուէին։
24 [n]Ինչու որ Յովհաննէս դեռ բանտը գրաւած չէր։

25 [o]Աշակերտներ վիճաբանութիւն մը եղաւ Յովհաննէսին աշակերտներէն [p]Հրէականէն հետ
26 մկրտութեան վրայով։ Ու եկան Յովհաննէսին ու անոր ըսին, Ռաբբի, անիկա որ քեզի

հետ Յորդանանի անդի մը կացին էր, որուն դուն վկայութիւն տուիր, ահա մկրտէ
27 կը ամենքն, և ամէնը անոր կու գան։ Պատասխանի տուաւ Յովհաննէս և ըսաւ, [q]Մարդ մը չկրնար բան մը առնել, թէ որ երկինքէն տր-
28 ուած չըլլայ անոր։ [r]Դուք ձեզմէ կը վկայէք ինծի համար, որ ըսի թէ Ես Քրիստոսը չեմ, [s]հապա անոր առջեւէն խրկուած եմ։
29 [t]Ան որ հարսնացու ունի, փեսան անիկա է. [u]բայց փեսային բարեկամը՝ որ կը կենայ ու կը լսէ անոր, մեծապէս կ'ուրախանայ փեսային ձայնին համար. ուստի սա իմ ուրախութիւնս
30 լցուած է։ Անիկա պէտք է որ մեծնայ, բայց
31 Ես պզտիկնամ։ [v]Ան որ վերէն կու գայ՝ համայնէն վեր է. [w]ան որ երկրէն է՝ երկրաւոր է, ու երկրէն կը խօսի. [x]ան որ երկինքէն
32 կու գայ՝ ամենէն վեր է. Ես [y]ինչ որ տեսաւ ու լսեց՝ ան կը վկայէ, ու ոեւէր վկայութիւնը
33 մէկը չընդունիր։ Ան որ ոեւէր վկայութիւնը կ'ընդունի՝ [z]Ճշմարիտ թէ Աստուած ճշմարիտ
34 է։ [a]Վասն զի ան որ Աստուած խրկեց՝ Աստուծոյ խօսքերը կը խօսի, ինչու որ Աստուած
35 [b]Հոգին չափով չտար Հօրը Որդին։ [c]Հայրը կը սիրէ Որդին, և ամէն բան անոր ձեռքը տուած է։
36 [d]Ան որ Որդուն կը հաւատայ՝ յաւիտենական կեանք ունի. և ան որ Որդուն չհնազանդիր՝ անիկա կեանք պիտի չտեսնէ, հապա Աստուծոյ բարկութիւնը անոր վրայ կը մնայ։

Գլ. Դ

1 Փարիսեացի Յովհաննէսի հետևորդներուն մէջ հոն կը խօսի. և իր ով էր ոչ անոր կը յայտնի. 27 ասոր վրայ իր աշակերտները կը դիմեն. 31 Փարիսեացի հետևորդներուն անունով իր ներքինները Ներսես ու Փառքին համար. 38 Շատ Սամարացիներ կը հաւատան անոր. 43 Փարիսեացի Գալիլեա կ'երթայ. և կը բժշկէ պալատականի մը որդին։

1 [e]Որդ երբոր Տէրը խնդացաւ որ փարիսեցիները լսեր են թէ Յիսուս Յովհաննէսէն աւելի ա-
2 շակերտներ կ'ընէ և [f]կը մկրտէ, (թէպէտ չէ թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր, հապա իր աշա-
3 կերտները,) Թողուց Հրէաստանը ու դարձեալ
4 Գալիլեա գնաց։ Ու պէտք եղաւ որ Սամա-
5 րիայի միջէն անցնի։ Ուստի եկաւ Սամարացւոց մի քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր, առ տեղին մօտ՝ [g]որուն որ Յակոբ իր որդւոյն
6 Յովսեփին տուաւ. Ես հոն Յակոբին մի ազբիւրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած

1 [h]Ա՛ւ երբոր Տէրը իմացաւ որ փարիսեցիները լսեր են թէ Յիսուս Յովհաննէսէն աւելի ա-
2 շակերտներ կ'ընէ և [i]կը մկրտէ, (թէպէտ չէ թէ Յիսուս ինքը կը մկրտէր, հապա իր աշա-
3 կերտները,) Թողուց Հրէաստանը ու դարձեալ
4 Գալիլեա գնաց։ Ու պէտք եղաւ որ Սամա-
5 րիայի միջէն անցնի։ Ուստի եկաւ Սամարացւոց մի քաղաքը՝ որուն անունը Սուքար էր, առ տեղին մօտ՝ [j]որուն որ Յակոբ իր որդւոյն
6 Յովսեփին տուաւ. Ես հոն Յակոբին մի ազբիւրը կար. Յիսուս ալ ճամբայէն յոգնած

բլլալով՝ ան ապրիբրին վրայ դառաւ. և ժամէ վեցին առնելին էր։
7 Աամնաբեպէն կնիկ մը եկաւ. Յաբ հանելու. Յիսուս բաւ անոր, ինծի ըսաւ տալ խմե-
8 լու. (Քանզի իր աշակերտներըն քաղաքը գո-
9 ցեր էին, որ ուտելիք առնեն։) Աեառնէր Յի-սուսալէմի կնիկը բաւ անոր. Դուն որ Հրէայ ես, ինչպէս կ'ուզես ինձմէ խմել ինծմէ՝ Սա-մարացի կնիկէ մը. վասն զի Հրէայք Սամա-րացւոց հետ հաղորդակցութիւն չեն ըներ։
10 Յիսուս պատասխան առաւ ու բաւ անոր, Թէ որ գուն գիտնայիր Աստուծոյ պարգեւը, և թէ ով է ան որ քեզի կ'ըսէ, ինծի ինձմէ տալ խմելու, գուն անկէ պիտի ուզէիր, և
11 ինքը քեզի կենդանի ջուր պիտի տար։ Կնիկը բաւ անոր. Տէր, գուն Ջրհան ալ չունիս, ու ան հորը խորունկ է. ուրկէ ունիս ան
12 ապրի ջուրը։ Միթէ գուն մեր Յակոբ Հօրմէն աւելի մեծ մի՞ն ես, որ ան հորը մեզի տուաւ, և ան-կէ խմեց ինքը
13 ու իր որդիները և իր անասուններն։ Յի-սուս պատասխան առաւ. Յիսուս ու բաւ անոր, Ամէն ով որ ան Ջուրէն խմէ՝ նորէն պիտի ծարաւի,
14 բայց ով որ խմէ ան Ջուրէն որ ես անոր պի-տի տամ՝ յաւիտեան պիտի չծարաւի. Հապա ան Ջուրը որ ես անոր պիտի տամ՝ հոգիով ինքը ներսի մէջը պիտի ըլլայ անոր ներսի պիտի ըլլայ աղբիւր մը ու
15 յաւիտենական կեանց համար կը բղխի։ Կնիկը բաւ անոր, Տէր, տուր ինծի ան Ջուրը որ չծարաւիմ, և հոս չգամ Ջուր հանելու։
16 Յիսուս բաւ անոր. Գնա քու էրիկդ կանչէ
17 ու հոս եկուր։ Կնիկը պատասխան առաւ ու բաւ. Ես էրիկ չունիմ. Յիսուս բաւ անոր
18 Ազէկ ըսիր թէ էրիկ չունիմ. ինչու որ գուն հինգ էրիկ ունեցեր ես, և ան որ հիմա ու-նիս՝ քու էրիկդ չէ. ատիկա շիտակ պուտցիր
19 ըսիր։ Կնիկը բաւ անոր, Տէր, տեղ տեսնեմ
20 որ գուն մարգարէ մը՞ն ես։ Մեր հայրերը Ա-սա լեռան վրայ երկրպագութիւն ըրին, և գուք կ'ըսէք թէ Երուսաղէմ է տե-
21 ղը, ուր պէտք է երկրպագութիւն ընել։ Յի-սուս բաւ անոր, Կնիկ, հաւատա ինծի որ ժամանակ կու գայ, երբ ո՛չ այս լեռանը վրայ՝ և ոչ Երուսաղէմի մէջ երկրը-
22 պագութիւն պիտի ընէք Հօրը։ Գուք ունիք երկրպագութիւն կ'ընէք, որ չէք ճանչնար. մենք ունիք երկրպագութիւն կ'ընենք՝ որ կը ճանչնանք. Ինչու որ փրկութիւնը Հրէաներ-
23 բէն է։ Բայց ժամանակ կու գայ ու հիմա ալ է, որ ճշմարիտ երկրպագողները երկրպագ-գութիւն պիտի ընեն Հօրը Հոգիով ու Ճըշ-մարտութիւնով. ինչու որ Հայրն ալ իրեն ա-
24 նոնք կ'ուզէ։ Աստուած Հոգի է. և իրեն երկրպագողներն ալ պէտք է որ Հոգիով ու ճշմարտութիւնով երկրպա-
25 գութիւն ընեն։ Կնիկը բաւ անոր. Գիտեմ որ Մեսիան կու գայ (Քրիստոս բաւածը,) երբոր ինքը գայ՝ մեզի բան մը պիտի
26 պատմէ։ Յիսուս բաւ անոր, Կը ան ես-
27 որ քեզի հետ կը խօսիմ։ Եւ ատ Հետը վրայ իր աշակերտները եկան, ու զարմացան որ Հետ կինկանէ հետ կը խօսէր. բայց ոնոնցմէ մէկը չըսաւ թէ ի՞նչ կ'ուզես, կամ ի՞նչ կը խո-
28 սիս հետ։ Աետեւնէր կնիկը ձգեց իր սափորը ու քաղաքը գնաց, և բաւ մարդոց ա-
29 նոր, Եկէք տեսէք մէկ մարդ մը՝ որ բաւ ինծի ամէն ինչ որ գործեր եմ. արդեօք անիկա՞
30 է Քրիստոսը։ Եւ անոնք քաղաքէն ելան ու անոր կու գային։
31 Եւ ատ միջոցիս աշակերտները իրեն կ'ուզա-
32 չէին ու կ'ըսէին, Ռաբբի, Հաց կեր։ Անիկա բաւ անոնց, Ես կերակուր ունիմ ուտելու՝
33 որ գուք չէք գիտեր։ Ուստի աշակերտները կ'ըսէին իրարու, Արդեօք մէկը ուտելու ա-
34 ռած բան մը բերա՞ւ։ Յիսուս բաւ անոնց, Իմ կերակուրս ան է որ ես կրնամ իրեն կամքը
35 բնեմ, և անոր գործը կատարեմ։ Չէ՞ որ գուք կ'ըսէք թէ Տասնաւին չորս ամիս կայ որ հունձքը ատենը գայ. ահա ես ձեզի կ'ըսեմ, Աչքերնիդ վերցուցէք ու արտերուն նայեցէք, որ արդէն ճերմկած հնձելու պատրաստ
36 են։ Ու որ կը հնձէ՝ վարձք կ'առնէ, ու յաւիտենական կեանց համար պտուղ կը ժո-
37 ղովէ, որ ութերնուորը ու հնձողը միասին ուրա-
38 խանան։ Վասն զի ասոր բանիս մէջ ճշմարիտ է ան խօսքը թէ Ուրիշը կը սերմանէ և ուրիշը կը հնձէ։ Ես ձեզ խրկեցի հնձելու ան որ գուք չաշխատեցաք. ուրիշներըն աշխատե-ցան, ու գուք անոնց աշխատանքին մէջ մտաք։
39 Եւ ան քաղաքէն շատ Սամարացիք իրեն հաւատացին անոր կինկանէր խօսքին համար որ վկայեց, ըսելով թէ ինչ որ ես գործեր եմ՝ բո-
40 լորը ինծի բաւ։ Ուրեմն Սամարացիք ա-նոր եկան՝ կ'աղաչէին անոր որ իրենց քովը
41 կենայ. ու երկու օր հոն կեցաւ։ Եւ ալ շա-տերը իրեն հաւատացին իր խօսքին համար։
42 Ու կ'ըսէին կինկանէր, Ամէն հետե չէ թէ քու խօսքիդ համար կը հաւատանք, ինչու որ մենք ինքզինքնիս կ'ունկնդրեցինք, և գիտենք որ ատիկա է ճշմարտապէս աշխարհին փրկիչը Քրիստոսը։
43 Ու երկու օրէն հետե ելաւ անկէ և գալի-

ե 9 Քաղ · ԺԸ · 24 · Ղեւ · Բ · 16 · 53 · Գործ · Ժ · 28 ·
ը 10 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
թ 11 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ժ 12 Գէն · է · 36 ·
ի 13 Տես գլ. գ · 24 · Հռոմ. գ · 23 · — Յովհ · է · 38 ·
լ 14 Դատ · է · 16 · իգ · 19 · Գէ · գ · 14 · է · 49 ·
խ 15 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ծ 16 Գատ · Ժէ · 24 ·
կ 17 Ես · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
հ 18 Գործ · Ժ · 28 ·
ձ 19 Գատ · Ժ · 24 ·
ղ 20 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
ճ 21 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
մ 22 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
յ 23 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
ն 24 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
շ 25 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ո 26 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 ·
չ 27 Գէն · գ · 35 · 39 ·
պ 28 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ջ 29 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ռ 30 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ս 31 Գէն · գ · 35 · 39 ·
վ 32 Գէն · գ · 35 · 39 ·
տ 33 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ր 34 Օր · Ժգ · 5 · 11 · Գաղ · Բ · 3 · Մն · է · 18 ·
ց 35 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ւ 36 Գէն · գ · 35 · 39 ·
փ 37 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ք 38 Ես · ԺԶ · 3 · Խոս · 3 · Երեմ. ը · 13 · Զաք · Ժգ · 1 · Ժգ · 8 · Հռոմ · Ժ · 20 ·
օ 39 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ֆ 40 Գէն · գ · 35 · 39 ·
և 41 Գէն · գ · 35 · 39 ·
ա 42 Գէն · գ · 35 · 39 ·
բ 43 Գէն · գ · 35 · 39 ·

44 լեա դնաց ։ ինչու որ Քիսուս ինքը վկայեց
թէ մարգարէ մը իր գաւառին մէջ պատիւ
45 չունենար ։ Ու երբոր Գալիլեա եկաւ ։ Գալի-
լեացիները զինքը ընդունեցին ։ տեսնելու որ ան-
ասած էին ան բոլոր տեսնելով՝ որ ինքը բրաւ
Երուսաղէմի մէջ տօնին ատենը ։ Վասն զի
իրենք ալ ան տօնին գացեր էին ։
46 Ու Քիսուս նորէն եկաւ Գալիլեացւոց կա-
նայ Հռոմէ ։ ուր որ ջուրը գինի բրած էր ։
և հոն ազնուականի մէկը կար, որուն որդի ին
47 հիւանդ էր Կափառնայում մէջ ։ Ասիկա լսե-
լով որ Քիսուս Հրէաստանէն Գալիլեա եկեր
է, եկաւ անոր ու կ'ազաչէր որ իջնէ և իր որ-
դին բժշկէ ։ ինչու որ մեռնելու վրայ էր ։
48 Անոնոր Քիսուս բսաւ անոր ։ Թէ որ նշան-
ներ ու հրաշքներ չտեսնէք ։ բնաւ պիտի
49 չհաւատաք ։ Ազնուականը բսաւ անոր ։ Տէր ,
50 իջիր քանի որ իմ տղաս մեռած չէ ։ Քիսուս
բսաւ անոր ։ Գնա , քու որդիդ ապրի է ։ Մարդն
ալ հաւատաց այն խօսքին որ Քիսուս իրեն
51 բսաւ , ու գնաց ։ Ու երբոր կ'իջնէր՝ իր ծա-
ռաներըդիմաւորելցին ու ըսին թէ , և աւետիս տը-
52 բին թէ քու որդիդ ապրի է ։ Ուստի
հարցուց անոնց թէ ո՞ր ժամէն սկսաւ ապրիլ
գտնալ ։ և ըսին իրեն , Երէկ ժամը եօթնին
53 անդը քոզուց զանիկա ։ Անոնոր գիտցաւ
անոր հայրը թէ այն ժամն էր որ Քիսուս ի-
րեն բսաւ թէ քու որդիդ ապրի է ։ ու հաւա-
54 տաց ինքը և իր բոլոր տունը ։ Ա՛ս նորէն եր-
կրորդ հրաշքն է որ Քիսուս բրաւ , երբոր
Հրէաստանէն Գալիլեա եկաւ ։

ԳԼ ։ Ե

1 Քիսուս հրէաստանէն տարի մի քիր հիւանդ ապրի մարդը
կը բժշկի չորեքշաբթի օրը ։ 10 Հրէայք սաստիկ վրդովուած կը ըս-
նեն ։ ու կը հալածեն զՔիսուս ։ 17 Ան ալ իր անձին համար
պատասխան կու տայ Հրէաներուն ։ ու զանոնք կը յանդիմա-
նէ ։ և իր Հօրը ։ 31 ու Յովհաննէսին ։ 36 և իր գործերուն ։
39 և Սուրբ Գրոց վկայութիւններով իր ով լաւագ կը յայտ-
նէ ։

1 Ա՛սկէ ետև Հրէից տօնն էր , և Քիսուս Ե-
2 րուսաղէմ եկաւ ։ Ու Երուսաղէմի մէջ Ոչ-
խապաց դրան քով աւազան մը կայ , որ Եբ-
րայեցերէն Բեթհեզդա կ'բսուի , որ հինգ
3 սրահ ունի ։ Անոնց մէջ խիստ շատ հիւանդ-
ներ պառկած էին՝ կոյրեր , կաղեր , չորցած-
ներ , սպասելով որ ազաւէտին ջուրին խառնուելուն ։
4 Վասն զի հրեշտակ մը ժամանակ ժամանակ
աւազանը կ'իջնէր ու ջուրերը կը խառնէր ։
և ով որ ջուրին խառնուելէն ետև պիտոյ-
ացաւ ինչ հիւանդ կը մնար , կը բժշկուէր՝ ինչ հի-
5 ւանդութիւն որ ունենար ։ Ու հոն մէկ մարդ
մը կար , որ երեսունեւութը տարիէ ի վեր
6 հիւանդութիւն մը ունէր ։ Քիսուս երբոր տես-
նաւ զանիկա որ ինկած պառկած էր , ու գի-
տցաւ որ շատ ժամանակէ ի վեր է , բսաւ անոր ,
7 Կ'ուզե՞ս առողջանալ ։ Հիւանդը պատասխան
տուաւ անոր , Տէր , մարդ մը չունիմ որ երբ
ջուրերը խառնուին՝ զիս աւազանը ձգէ ։ Հա-
պա քանի որ ես դառ կը շարժիմ , ինծմէ ա-
8 ռաջ ուրիշ մը կ'իջնէ ։ Քիսուս բսաւ անոր ,
9 Ելիր , մահիճդ առ ու քալէ ։ Ու իսկոյն մարդ-
գը առողջացաւ , ու իր մահիճը վերցնելով
10 կը քալէր ։ Եւ այն օրը շաբաթ էր ։ Անոնոր
Հրէաներըբսին բժշկուած մարդուն , Շաբաթ
11 է , չ՚է արժան քեզ որ մահիճդ վերցնես ։ Պա-
տասխան տուաւ անոնց — ——, Ան որ զիս
բժշկեց՝ ինքը ինծի բսաւ , Մահիճդ առ ու
12 քալէ ։ Ուստի հարցուցին անոր , Ո՞վ է այն
մարդը որ քեզի բսաւ , Մահիճդ առ ու քալէ ։
13 Ու բժշկուողը չէր գիտեր թէ ով է այն , ին-
չու որ Քիսուս մէկդի քաշուեցաւ՝ այն տեղը
14 բազմութիւն բլլալուն համար ։ Ետքէ Քիսուս
Քիսուս զանիկա տաճարին մէջ գտնելով ը-
սաւ անոր , Ահա բժշկուեցար , Հալ մեղք մի
գործեր , որ այլ աւելի չար բան մը չպատահի
15 քեզի ։ Գնաց մարդը , ու Հրէաներուն պատ-
մեց թէ Քիսուսն էր որ զինքը բժշկեց ։
16 Ու սոսկ համար Հրէաները կը հալածէին
Քիսուսը , և կը փնտռէին զանիկա սպաննել ,
17 որ սա բաներըչաբաթ օրը կ'ընէր ։ Ու Քի-
սուս պատասխան տուաւ անոնց , Իմ Հայրս
մինչև հիմա կը գործէ , Նա ալ կը գործէ ։
18 Սոսկ համար՝ այլ աւելի կը փնտռէին Հրէա-
ները զանիկա սպաննել , վասն զի չէ թէ միայն
չաբաթ օրը կը լուծէր , հապա նաև զԱստուած
իր Հայրը կ'անուանէր , Ու այսպէս ինքզինք
19 քը Աստուծոյ հաւասար կ'ընէր ։ Յետ Քիսուս
պատասխան տուաւ ու բսաւ անոնց , Ճշմա-
րիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի , Որդին ինքիր-
մէն բան մըն ալ չկրնար բնել , միայն թէ
ինչ որ տեսնէ որ Հայրը կ'ընէ ։ վասն զի ինչ
որ անոնք կ'ընէ , նմանապէս Որդին ալ նոյնը
20 կ'ընէ ։ Ինչու որ Հայրը կը սիրէ Որդին , և
ամէն բան կը ցուցընէ անոր՝ ինչ որ ինքը
կ'ընէ ։ և աստիսկ ալ աւելի մեծ գործքեր
պիտի ցուցընէ անոր , որպէս զի դուք զար-
21 մանաք ։ Վասն զի ինչպէս որ Հայրը մեռելնե-
ները կը յարուցանէ ու կ'ենդանի կ'ընէ , Նա-
նմանակ ալ Որդին՝ որոնք որ կ'ուզէ կը կենդա-
22 նացընէ ։ Քանզի Հայրը մէկը չդատեր , Հա-
23 պա ամէն դատաստանը Որդուն տուաւ ։ Որ
ամէնը պատուեն Որդին , ինչպէս որ Հայրը

1 Մատ ։ ԺԹ ։ ԽԲ ։ 2 Մատ ։ Ժ ։ ԺԱ ։ ԺԲ ։ ԺԳ ։ ԺԴ ։ 3 Մատ ։ ԺԴ ։ ԺԵ ։ ԺԶ ։ ԺԷ ։ ԺԸ ։ 4 Մատ ։ ԺԸ ։ ԺԹ ։ Ի ։ ԻԱ ։ ԻԲ ։ ԻԳ ։ ԻԴ ։ ԻԵ ։ ԻԶ ։ ԻԷ ։ ԻԸ ։ ԻԹ ։ ԼԱ ։ ԼԲ ։ ԼԳ ։ ԼԴ ։ ԼԵ ։ ԼԶ ։ ԼԷ ։ ԼԸ ։ ԼԹ ։ ՄԱ ։ ՄԲ ։ ՄԳ ։ ՄԴ ։ ՄԵ ։ ՄԶ ։ ՄԷ ։ ՄԸ ։ ՄԹ ։ ՆԱ ։ ՆԲ ։ ՆԳ ։ ՆԴ ։ ՆԵ ։ ՆԶ ։ ՆԷ ։ ՆԸ ։ ՆԹ ։ ՇԱ ։ ՇԲ ։ ՇԳ ։ ՇԴ ։ ՇԵ ։ ՇԶ ։ ՇԷ ։ ՇԸ ։ ՇԹ ։ ՈՒ ։ ՈՒԱ ։ ՈՒԲ ։ ՈՒԳ ։ ՈՒԴ ։ ՈՒԵ ։ ՈՒԶ ։ ՈՒԷ ։ ՈՒԸ ։ ՈՒԹ ։ ՊԱ ։ ՊԲ ։ ՊԳ ։ ՊԴ ։ ՊԵ ։ ՊԶ ։ ՊԷ ։ ՊԸ ։ ՊԹ ։ ՋԱ ։ ՋԲ ։ ՋԳ ։ ՋԴ ։ ՋԵ ։ ՋԶ ։ ՋԷ ։ ՋԸ ։ ՋԹ ։ ՌԱ ։ ՌԲ ։ ՌԳ ։ ՌԴ ։ ՌԵ ։ ՌԶ ։ ՌԷ ։ ՌԸ ։ ՌԹ ։ ՍԱ ։ ՍԲ ։ ՍԳ ։ ՍԴ ։ ՍԵ ։ ՍԶ ։ ՍԷ ։ ՍԸ ։ ՍԹ ։ ՏԱ ։ ՏԲ ։ ՏԳ ։ ՏԴ ։ ՏԵ ։ ՏԶ ։ ՏԷ ։ ՏԸ ։ ՏԹ ։ ՒԱ ։ ՒԲ ։ ՒԳ ։ ՒԴ ։ ՒԵ ։ ՒԶ ։ ՒԷ ։ ՒԸ ։ ՒԹ ։ ՓԱ ։ ՓԲ ։ ՓԳ ։ ՓԴ ։ ՓԵ ։ ՓԶ ։ ՓԷ ։ ՓԸ ։ ՓԹ ։ ՔԱ ։ ՔԲ ։ ՔԳ ։ ՔԴ ։ ՔԵ ։ ՔԶ ։ ՔԷ ։ ՔԸ ։ ՔԹ ։ ՕՖ ։ ՖԱ ։ ՖԲ ։ ՖԳ ։ ՖԴ ։ ՖԵ ։ ՖԶ ։ ՖԷ ։ ՖԸ ։ ՖԹ ։ ՀԱ ։ ՀԲ ։ ՀԳ ։ ՀԴ ։ ՀԵ ։ ՀԶ ։ ՀԷ ։ ՀԸ ։ ՀԹ ։ ՂԱ ։ ՂԲ ։ ՂԳ ։ ՂԴ ։ ՂԵ ։ ՂԶ ։ ՂԷ ։ ՂԸ ։ ՂԹ ։ ՅԱ ։ ՅԲ ։ ՅԳ ։ ՅԴ ։ ՅԵ ։ ՅԶ ։ ՅԷ ։ ՅԸ ։ ՅԹ ։ ՉԱ ։ ՉԲ ։ ՉԳ ։ ՉԴ ։ ՉԵ ։ ՉԶ ։ ՉԷ ։ ՉԸ ։ ՉԹ ։ ՊՐ ։ ՊՍ ։ ՊՏ ։ ՊՒ ։ ՊՓ ։ ՊՔ ։ ՊՕ ։ ՊՖ ։ ՋՐ ։ ՋՍ ։ ՋՏ ։ ՋՒ ։ ՋՓ ։ ՋՔ ։ ՋՕ ։ ՋՖ ։ ՌՐ ։ ՌՍ ։ ՌՏ ։ ՌՒ ։ ՌՓ ։ ՌՔ ։ ՌՕ ։ ՌՖ ։ ՍՐ ։ ՍՍ ։ ՍՏ ։ ՍՒ ։ ՍՓ ։ ՍՔ ։ ՍՕ ։ ՍՖ ։ ՏՐ ։ ՏՍ ։ ՏՏ ։ ՏՒ ։ ՏՓ ։ ՏՔ ։ ՏՕ ։ ՏՖ ։ ՒՐ ։ ՒՍ ։ ՒՏ ։ ՒՒ ։ ՒՓ ։ ՒՔ ։ ՒՕ ։ ՒՖ ։ ՓՐ ։ ՓՍ ։ ՓՏ ։ ՓՒ ։ ՓՓ ։ ՓՔ ։ ՓՕ ։ ՓՖ ։ ՔՐ ։ ՔՍ ։ ՔՏ ։ ՔՒ ։ ՔՓ ։ ՔՔ ։ ՔՕ ։ ՔՖ ։ ՕՐ ։ ՕՍ ։ ՕՏ ։ ՕՒ ։ ՕՓ ։ ՕՔ ։ ՕՕ ։ ՕՖ ։ ՖՐ ։ ՖՍ ։ ՖՏ ։ ՖՒ ։ ՖՓ ։ ՖՔ ։ ՖՕ ։ ՖՖ ։

կը պատուէն. Ման որ Որդի չպատուէր, զա-
24 Նիկա Խրկող Հայրը չպատուէր. Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ Ձեզի Թէ Ան որ իմ խօսքս լսելիկ
կ'ընէ, և կը հաւատայ անոր որ զիս խրկեց՝ յա-
ւիտենական կեանք ունի, ու դատապարտու-
թեան տակ չի գար, Հապա անցած է
25 կեանք անցած է. Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ
Ձեզի, որ ժամանակ պիտի գայ և ալ հիմա
է, Որ անոնք որ մեռելները պիտի լսեն Ա-
ստուծոյ Որդւոյն ձայնը, և անոնք որ կը լսեն՝
26 պիտի ապրին. Վասն զի ինչպէս որ Հայրը իր
անձին մէջը կեանք ունի, անանկ ալ Որդիին
տուաւ որ իր անձին մէջը կեանք ունենայ.
27 Ու և դատաստան ընելու ալ իշխանութիւն
տուաւ անոր, Քանզի անիկա Որդի մարդոյ
28 է. Ասոր վրայ մի զարմանաք, Ձեզի որ ժա-
մանակ պիտի գայ՝ որ բոլոր գերեզմաններու
29 մէջ եղողները անոր ձայնը պիտի լսեն, Ու
դուրս պիտի գան, Անոնք որ բարի գործեր
ըն կենաց յարութեան համար, և անոնք որ
չար գործեր ըն դատաստանի յարու-
30 թեան համար. Ես ինքիմէս բան մը չեմ
կրնար ընել. Ինչպէս կը լսեմ՝ անանկ կը դատիմ,
և իմ դատաստանս արդար է, Ձեզի որ չեմ
կամենար իմ փափաքս, Հապա անոր կամքը
31 որ զիս խրկեց. Եթէ որ ես ինձի համար վկ-
32 կայեմ, իմ վկայութիւնս ճշմարիտ չէ. Ուրիշ
մըն է որ ինձի համար կը վկայէ. և ես գի-
տեմ որ ճշմարիտ է ան վկայութիւնը՝ որ ինձի
33 համար վկայեց. Դուք Յովհաննէսին
խրկեցիք, ու ինքը ճշմարտութեան վկայեց.
34 Բայց ես չէ Թէ մարդոյ վկայութիւնն կ'ա-
նեմ, Հապա ասս բաներըս կ'ըսեմ որ դուք
35 փրկուիք. Անիկա ճրագ մըն էր որ կը վառէր
ու բոլոր կու սար, ու դուք քիչ մը առնն ու-
36 զեցիք անոր լուսովը ուրախանալ. Բայց ես
Յովհաննէսին Ըսյուինէն ալ մեծ վկայութիւն
ունիմ, քանզի հան գործքերը որ Հայրը ինձի
տուաւ որ անոնք կատարեմ, ան նոյն գործ-
քերը որ ես կը գործեմ՝ ինձի համար կը վկ-
37 կայեն Թէ Հայրը զիս խրկեց. Ու Հայրը որ
զիս խրկեց, ինքը վկայեց ինձի համար.
դուք բնաւ անոր ձայնը չլսեցիք, ոչ ալ
38 անոր կերպարանքը տեսաք. Ու ոչ անոր խօս-
քը ձեր մէջը բնակած ունիք, քանզի ան որ
39 ինքը խրկեց՝ դուք անոր չէք հաւատար. Գիր-
քերը փնտռեցէք, ինչու որ դուք անոնցմով կը
40 բուն անոնք են որ ինձի համար կը վկայեն. Ձեզ
գուք չէք ուզեր ինձի գալ, որ կեանք ունե-
41 նաք. Ես մարդոցմէ փառք չեմ առներ,
42 Բայց գիտեմ ձեզ որ Աստուծոյ սէրը ձեզի մէջ
43 ներ չունիք. Ես իմ Հօրս անուամբ եկայ, ու
դուք չէք ընդունիր. Թէ որ ուրիշ մը իր ա-
44 նուամբը գայ, անոր պիտի ընդունիք. Դուք
ինչպէ՞ կրնաք հաւատալ, որ իրարմէ փառք
կ'առնէք, Ու ան փառքը որ միակ Աստուծմէն
45 է՝ չէք փնտռեր. Մի կարծէք Թէ ես ձեզի
համար ամբաստանութիւն պիտի ընեմ Հօր.
կայ մէկը որ ձեզի համար ամբաստանութիւն
կ'ընէ, Մովսէս՝ որուն դուք յուսացած էք.
46 Վասն զի Թէ որ դուք Մովսէսի հաւատայիք,
ինձի ալ պիտի հաւատայիք. Ինչու որ անիկա
47 ինձի համար գրեց. Բայց Թէ որ անոր գրած-
ներուն չէք հաւատար, իմ խօսքերուս ինչպէ՞
պիտի հաւատաք.

ԳԼ. Զ

1 Ետքը Յիսուս հինգ հազար հոգի կը կիրակի հինգ հոգով ու կը-
կա ձուկով. 15 ու բանիս վրայ մարդիկ կ'ուզեն Թագաւոր
ընել զանիկա. 16 բայց Յիսուս անոնց քովէն ետ կը գաշնի.
ու ծովուն վրայ քալելով իր աշակերտներուն կ'երեյայ. 22 կը
յանդիմանէ իր բազմութիւնը. ու ամէն մարդու
ար շահու համար իր խօսք մատի բնակիչները. 28 կը յայտնէ
Թէ ինչը հոգեւոր կիրակութիւն հաւատացեալներուն համար. 66 Շատ
աշակերտներ իրմէն կը դառնան. 67 Պետրոս կը դաւանի ՅԹ.
ետեւ. 70 Յուդա սատանայ կ'անուանի.

1 Ետքը բաներէն ետքը Յիսուս Գալիլեայի՝ այս-
ինքն Տիբերիոսի ծովուն անդի իմ կողմն գնաց.
2 Ու անոր ետեւէն շատ ժողովուրդ կ'երթար,
Ինչու որ կը տեսնէին ան հրաշքներն որ հի-
3 ւանդներուն վրայ կ'ընէր. Ու Յիսուս լեռը
ելաւ, ու հոն նստաւ իր աշակերտներուն հետ
4 մէկտեղ. Ինչ Հրեից զատկի տօնը մօտ էր.
5 Յիսուս երբոր իր աչքերը վեր վերցուց ու
տեսաւ որ շատ ժողովուրդ կու գար իրեն,
բսաւ Փիլիպպոսին, Ուրկէ՞ց հաց ծախու առ-
6 նենք որ ասոնք ուտեն. (Ըսաւ ա կ'ըսէր զա-
նիկա փորձելու համար, քանզի ինքը գիտէր
7 ինչ պիտի ընէր.) Փիլիպպոս պատասխան
տուաւ անոր. Երկու հարիւր դահեկանի
հաց աստուց հերիք չէ, որ ամէն մէկը քիչ մը
8 առնէ. Իր աշակերտներէն մէկը՝ Սիմոն Պետ-
9 րոսին եղբայրը Անդրէաս ըսաւ իրեն, Հոս
մէկ պատանի մը կայ, որ հինգ գարեզէն հաց

ե — Յովհ. բ. 23. | Կար. ժէ. 33. — Յովհ. ե. 6. 7. 8. | ա Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
է Գէ. գ. 16. 18. գ. 40. 47. ը. 31. թ. 31. | Յով. ե. 2. Մատ. թէ. 38. 55. 56. | ը Գլ. ա. 15. 19. 37. 38.
ը — Յովհ. գ. 14. | Յով. ժգ. 22. | թ Ա Օր. գ. 18. Գլ. ա. 18. — Յովհ. է. 6. 7. 8.
թ Հմ. — Յովհ. ե. 24. Ե Յովհ. ե. 24. | Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժ Գլ. ա. 15. 19. 37. 38. | ժա Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժա Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժբ Ա Օր. գ. 18. Գլ. ա. 18. — Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժգ Գլ. ա. 15. 19. 37. 38. | ժդ Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժդ Գլ. ա. 15. 19. 37. 38. | ժե Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժե Գլ. ա. 15. 19. 37. 38. | ժզ Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժզ Գլ. ա. 15. 19. 37. 38. | ժէ Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժէ Գլ. ա. 15. 19. 37. 38. | ժը Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.
ժը Գլ. ա. 15. 19. 37. 38. | ի Գլ. ը. 18. — ա Յովհ. է. 6. 7. 8.

ու երկու ձուկ ունի։ 10 Բայց անոնք ի՞նչ պի-
տի ըլլան այդչափ մարդոց։ Իսկ Յիսուս ը-
սաւ. Նստեցուցէք աս մարդիկը։ Եւ այն տեղը
չատ խոտ կար, ու մարդիկը նստան թուով
11 հինգ հազարի չափ։ Եւ Յիսուս հացերը ա-
ռաւ ու գոհացաւ, և աշակերտներուն բաժ-
նեց, աշակերտներն ալ նստածներուն, նոյն-
12 պէս ալ ձուկերէն՝ որչափ որ ուզեցին։ Ու
երբոր կշտացան, բսաւ իր աշակերտներուն,
Հաւաքեցէք աւելցած կտորտանքները՝ որ բան
13 մը չկորսուի։ Անոնք ժողվեցին, և տասներ-
կու կոպով լեցուցին այն հինգ գարեկէն հա-
ցերէն ճաշէն կտորտանքները, որ ուտողնե-
14 րէն աւելցաւ։ Իսկ մարդիկը երբոր Յիսուսին
րրած հրաշքը տեսան, կ'ըսէին Թէ Արիկա է
ճշմարտապէս այն մարգարէն որ աշխարհ պիտի
15 գար։ Եւ Յիսուս գիտնալով որ պիտի գան
զինքը յափշտակեն՝ որ զինքը թագաւոր ը-
16 նեն, նորէն մինակ լեռը գնաց։ Ու երբոր
իրիկուն եղաւ՝ իր աշակերտները ծովեզերքը
17 իջան։ Եւ նաւը մտնելով ծովուն անդի կողմը
կափառնայում կ'երթային։ և արդէն մութը
կոխեր էր, ու Յիսուս գէռ իրենց եկած չէր։
18 Յանկ ալ հովին սաստիկ փչելէն ահաւոր ալ
19 կ'ըլլար։ Ու երբոր Թէ քաշելով քսան-երեսնի
կամ երեսուն ասպարէզի չափ գացին, տեսան
Յիսուսը որ ծովուն վրայէն քալելով՝ նաւուն
20 կը մօտենար, ու վախցան։ Բայց ինքը բսաւ
21 անոնց, Էս եմ, մի վախնաք։ Անոնք ու-
զեցին զանիկա նաւը առնել։ և չատ մը նաւը
ան երկիրը հասաւ՝ ուր որ կ'երթային։
22 Հետևեալ օրը ժողովուրդը որ ծովուն անդի
կացին էր, և տեսեր էր որ ուրիշ նաւակ չկար
հոն ան մէկն ի բացառ՝ որուն մէջ անոր աշակերտ-
ները մտեր էին, և որ Յիսուս իր աշակերտնե-
րուն հետ նաւակը մտած չէր, հապա միայնակ ա-
23 նոր աշակերտները գացեր էին։ (Բայց Տիբերի-
այէն ուրիշ նաւակներ եկան ան տեղին մօտ՝ ուր
24 որ Տէրոջը գոհանալովը հացը կերեր էին։) Ա-
ւասնոր ժողովուրդը տեսնելով Թէ ոչ Յիսուս
հոն է, ոչ ալ անոր աշակերտները, իրենք ալ
նաւերը մտան ու եկան կափառնայում Յի-
25 սուսը փնտռելու։ Ու երբոր անկից ծովուն
անդի կողմը գտան, ըսին անոր, Ռաբբի,
26 ո՞րը եկար գուն հոս։ Յիսուս պատասխան
տուաւ անոնց և բսաւ, Ճշմարիտ ճշմարիտ
կ'ըսեմ ձեզի, Դուք զիս կը փնտռէք՝ չէ Թէ
անոր համար որ հրաշքներ տեսաք, հապա ա-
նոր համար որ հացերէն կերաք ու կշտացաք։
27 Գործեցէք՝ ոչ թէ կորսուտական կերա-
կուրին համար, հապա ան կերակուրին համար
որ յաւիտենական կեանց մէջ կը մնայ, որ
զանիկա Որդին մարդոյ ձեզի պիտի տայ։
Քանզի որ Հայրն Աստուած զանիկա կնքեց։
28 Անոնք ըսին անոր, Ի՞նչ բնենք որ Ա-
29 ստծոյ գործերը գործենք։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու բսաւ անոնց, Ա՛ս է Ա-
ստծոյ գործը, որ անոր խրկածին հաւատաք։
30 Ըսին անոր, Բայց գուն ի՞նչ նշան կ'բնես որ
տեսնենք ու քեզի հաւատանք։ Ի՞նչ կը գոր-
31 ծես։ Մեր հայրերը անապատին մէջ մանա-
նան կերան, ինչպէս որ գրուած է, Երկինքէն
32 հաց տուաւ անոնց որ ուտեն։ Եւ Յիսուս ը-
սաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի
Թէ Մովսէս չտուաւ ձեզի երկնաւոր հացը,
բայց իմ Հայրս կուտայ ձեզի ճշմարիտ եր-
33 կնաւոր հացը։ Ինչու որ Աստծոյ հացը
հացը ան է որ երկինքէն կ'իջնէ, ու աշխար-
34 հիս կեանք կուտայ։ Յիսուսի ըսին անոր,
35 Տէր, ամէն ատեն սա հացը մեզի տուր։ Եւ
Յիսուս բսաւ անոնց, Կեաց եմ կենաց հացը.
հան որ ինծի կուգայ երբէք պիտի չանօթնե-
նայ, և ան որ ինծի կը հաւատայ՝ պիտի չը-
36 ծարաւի։ Բայց ես ձեզի բսի որ գուք զիս
37 տեսաք ալ՝ ու չէք հաւատար։ Ամէն ան-
ձինք որ Հայրը ինծի կուտայ՝ ինծի պիտի գայ, և
ան որ ինծի կուգայ բնաւ գուրս պիտի չը-
38 հանեմ։ Ինչու որ ես երկինքէն իջայ՝ չէ Թէ
իմ կամքս բնելու, հապա անոր կամքը՝ որ
39 զիս խրկեց։ Եւ զիս խրկող Հօրը կամքը սա
է որ ամէն անձինք որ ինքը ինծի տուաւ՝ չկոր-
սընցնեմ անկէ, հապա անոր յարուԹիւն տա-
40 նեմ ամէն վերջին օրը։ Քանզի զիս խրկողին
կամքը սա է, որ ամէն անձինք որ կը տեսնեն Որ-
դին և կը հաւատայ անոր, յաւիտենական
կեանք ունենայ. ես ալ անոր յարուԹիւն տա-
նեմ ամէն վերջին օրը։
41 Աստի Հրէաները տրտունջ կ'ընէին իրեն
համար, ինչու որ բսաւ Թէ ես եմ երկինքէն
42 իջած հացը։ Եւ կ'ըսէին, Ասիկա Յովսէփին
որդին Յիսուսը չէ՞, որուն հայրը ու մայրը
մենք կը ճանչնանք. ուրեմն ի՞նչպէս կ'ըսէ
43 ասիկա Թէ ես երկինքէն իջայ։ Պատասխան
տուաւ Յիսուս ու բսաւ անոնց, Տրտունջ մի
44 ընէք միջերնիդ։ Մէկը չկրնար ինծի գալ,
Թէ որ զիս խրկող Հայրը զանիկա չքաշէ. ու
ես անոր յարուԹիւն տանիմ պիտի ամէն վեր-
45 ջին օրը։ Մարգարէից մէջ գրուած է, Ե-

ամէնքն ալ Աստուծմէ ստացած պիտի ըլլան։
Եւ ամէնը որ Հօրմէն կը լսէ ու կը սորվի՝
46 ինծի կու գայ։ Ոչ թէ մէկը Հայրը տեսած է՝ բայց
47 միայն ան որ Աստուծմէ է, անիկա Հայրը տեսած է։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի,
48 որ հաւատք ունի, անոր կեանք կայ։ Ես եմ կեանքի հացը։
49 Ձեր հայրերը անապատին մէջ մանանան կերան
50 ու մեռան։ Ասիկա է այն հացը որ երկնքէն կ՚իջնէ, որ եթէ մէկը ասկէ ուտէ՝ պիտի
51 չմեռնի։ Ես եմ կենդանի հացը որ երկնքէն իջայ։ Եթէ որ մէկը այս հացէն ուտէ՝ յաւիտեան պիտի ապրի։ Եւ այն հացը որ ես պիտի տամ՝ իմ մարմինս է, որ ես պիտի տամ աշխարհին կեանքը համար։

53 Ասոր վրայ Հրէաները իրարու հետ կը վիճէին ու կ՚ըսէին, Ինչպե՞ս կրնայ ասիկա իր
54 մարմինը մեզի տալ ուտելու։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, եթէ որ Որդւոյ մարդոյ մարմինը չուտէք և անոր արիւնը չխմէք, ձեր անձերուն մէջը
55 կեանք չէք ունենար։ Որովհետև որ իմ մարմինս ուտէ և իմ արիւնս խմէ, յաւիտենական կեանք կ՚ունենայ, ու ես անոր յարութիւն
56 պիտի տամ վերջին օրը։ Ինչու որ իմ մարմինս ճշմարիտ կերակուր է, և իմ արիւնս
57 ճշմարիտ ըմպելիք է։ Ան որ իմ մարմինս կ՚ուտէ և իմ արիւնս կը խմէ, Յաւիտիան իմ ներսս
58 կը բնակի՝ ու ես անոր ներսն կը բնակիմ։ Ինչպէս որ կենդանի Հայրը զիս խրկեց, ու ես կենդանի եմ Հօրը ձեւ-բոլոր, այնպէս ալ ան որ զիս կ՚ուտէ, ինքն ալ իմ ձեւ-բոլոս կենդ-
59 անի կը մնայ։ Ասիկա է այն հացը որ երկնքէն իջած է։ Չի թէ ինչպէս որ Հայրերնիդ մանանան կերան ու մեռան։ Ով որ այս հացը ուտէ՝ յաւիտեան պիտի ապրի։

60 Ասոնք ըսաւ ժողովարանին մէջ՝ երբոր կ՚ուսուցանէր մէջ կը սորվեցնէր։
61 Ուստի աշակերտներէն շատերը երբոր լսեցին՝ ըսին, Խիստ է այս խօսքը, ո՞վ կրնայ ասոր
62 մտիկ ընել։ Յիսուս երբոր ինքնիրեն գիտցաւ որ իր աշակերտները ան բանին համար տրտնջալ կ՚ընեն, ըսաւ անոնց, Ասիկա
63 ձեզ կը դժուարացնէ՞։ Հապա եթէ Որդւոյ մարդոյ որ երկինք
64 ելլէ տեսնէք։ Հոգին է կենդանի ընողը, մարմինը շահ մը չընէր։ Ան խօսքերը որ ես ձեզի կ՚ըսեմ՝ Հոգի ու կեանք են։
65 Բայց ձեր մէջէն կան ոմանք որ չեն հաւատար։ Ինչու որ Յիսուս սկիզբէն գիտէր թէ ով են անոնք որ չեն հաւատար, և ով է ան
66 որ զինքը պիտի մատնէ։ Ու կ՚ըսէր, Ասոր համար ձեզի ըսի որ մէկը չկրնար ինծի գալ, թէ որ իմ Հօրմէս տրուած չըլլայ անոր։
67 Ասկէ ետքը շատեր իրենց ետեւը դարձուցին, և այլ ևս չէին պտտիր։
68 Ուստի Յիսուս տասներկուքին ըսաւ, Միթէ
69 դուք ալ կ՚ուզէք երթալ։ Սիմոն Պետրոս պատասխանեց անոր, Տէր, որո՞ւ պիտի երթանք. դուն յաւիտենական կեանքի
70 խօսքերը ունիս։ Ու մենք հաւատացինք ու գիտցանք թէ դուն ես Քրիստոսը Աստուծոյ
71 Որդին։ Յիսուս պատասխանեց անոնց, Ես ձեզ տասներկուքդ չընտրեցի՞, Ու ձեզմէ ալ մէկը սատանայ է։ Ան կ՚ըսէր իսկարիովտացի Սիմոնեան Յուդայինին համար, ինչու որ անիկա էր որ պիտի մատնէր, ան տասներկուքէն մէկն էր։

ԳԼՈՒԽ Է

1 Եւ ասոնցմէ ետեւ Յիսուս Գալիլեայի մէջ կը պտրտէր, ինչու որ չէր ուզեր Հրէաստանի մէջ պտրտիլ, որովհետև Հրէաները զինքը սպաննել կ՚ուզէին։
2 Եւ Հրէաներուն տաղաւարահաւաքը մօտ
3 էնար էր։ Ուստի իր եղբայրները ըսին իրեն, Ելլէր ասկէ ու Հրէաստան գնա, որ քու աշակերտներդ ալ տեսնեն քու գործերդ որ կ՚ընես։
4 Ինչու որ մէկը չկայ որ ծածկաբար բան մը բնէ, և ինքը յայտնի ըլլալ ուզէ։ Թէ որ գուն այս բաները կ՚ընես, ինքզինքդ աշխարհին յայտնէ։
5 Հին յայտնէ։ Որովհետև իր եղբայրներն ալ չէին
6 հաւատար իրեն։ Յիսուս ըսաւ անոնց, Իմ ժամանակս դեռ հասած չէ, բայց ձեր
7 ժամանակը միշտ պատրաստ է։ Աշխարհ ձեզ չկրնար ատել, բայց զիս կ՚ատէ, Ինչու որ ես անոր վրայով կը վկայեմ թէ իր գործերը
8 չար են։ Դուք ելէք այս տօնին։ Ես [դեռ] չեմ ելլեր այս տօնին, Ինչու որ իմ ժամանակս դեռ լցուած չէ։ Այս բաները անոնց՝ ինքը Գա-
10 լիլեա մնաց։ Բայց երբոր իր եղբայրները ելան, ետքը ինքն ալ ելաւ տօնին, չի թէ յայտնի՝ հապա գաղտուկ կերպով մը։

---

2 Հմր. 27։
3 Գլ. ս. 18. ի. 27։
4 Մտթ. ժ. 32. Ղկս. ժ. 22. Գլ. ա. 18. ի. 28. ը. 28։
5 Գլ. գ. 16. 18. 36. Հմր. 40։
6 Հմր. 33. 35։
7 Հմր. 31։
8 Հմր. 31. 39։
9 Գլ. ս. 18. ի. 27։
10 Գլ. գ. 13։
11 Հմր. 43. ժ. 5. 10։
12 Գլ. ի. 43. ի՚. 18. ժ. 19։
13 Գլ. գ. 8։
14 Մտթ. իգ. 23. 45։
15 Հմր. 27. 40. 64։ Գլ. գ. 12. 14։
16 ա Ցն. գ. 34։
17 Հմր. 49. 50. 51։
18 Հմր. 67. Մտթ. ժ. 1. 5։
19 Մրկ. ժգ. 18. Գլ. գ. 12. Գծ. ա. 9. Եփես. գ. 8։
20 Հմր. 6։
21 Գծ. ժ. 9։
22 Գծ. ժ. 1։
23 Գծ. ժ. 2։
24 Գծ. ժ. 15։
25 Գծ. ժ. 19։
26 Գծ. ժ. 20։
27 Մտթ. ժգ. 16։
28 Մրկ. ը. 29. Ղկս. ի՚. 20. Գլ. ա. 18. ի՚. 20. Գծ. ժ. 49. Հմր. 37։
29 Գլ. ս. 14. 18։ Ղկ. իգ. 24։
30 Մտթ. ժը. 46։
31 Մրկ. գ. 31. Գծ. ա. 14։
32 Մրկ. գ. 21։
33 Գլ. ը. 4. ը. 20. Հմր. 3. 39։
34 Գլ. ժի. 19։
35 Գլ. գ. 19։
36 Գլ. ը. 22. Հմր. 6։

11 Եւ Հրէաներդ ասոնկ ոչինչ կը գիտնան։
12 դիներդ, ու կ՚բանիս. Ո՞ր է անիկա։ Եւ Ժո-
ղովրդին մէջ շատ չընդհատ կար անոր վրա-
յով. Ոմանք կ՚բանին թէ Ազնիւ է. ու ու-
րիշներդ կ՚բանին, Չէ, հապա ժողովուրդը կը
13 մոլորցնէ։ Սակայն մէկը անոր վրայով հա-
մարձակ չէր խօսեր Հրէաներուն վախնալն։
14 Իսկ երբոր տօնը կէս եղաւ, Յիսուս տա-
15 ճարը ելաւ ու կը սորվեցնէր։ Եւ Հրէանե-
րը կը զարմանային ու կ՚բանին, Ինչո՞ւ ասիկա
16 գիրքերը գիտէ, որ սորված չէ։ Յիսուս ա-
ռաքեալ տուաւ անոնց ու ըսաւ, Իմ վար-
դապետութիւնս իմս չէ, հապա զիս խրկողին
17 է։ Թէ որ մէկը կ՚ուզէ անոր կամքը ընել,
պիտի գիտնայ աս վարդապետութիւնս Ան-
որ թէ աղբիւրէ՝ է՝ թէ ես ինքիրմէ
18 ըսած կ՚խօսիմ։ Ան որ ինքիրմէն կը խօսի՝ իր
անձին փառքը կը փնտռէ, բայց ան որ զինքը
խրկողին փառքը կը փնտռէ, անիկա ճշմարիտ
19 է, և անոր մէջ անիրաւութիւն չկայ։ Մով-
սէս չտուաւ ձեզի օրէնքը, ու ձեզմէ մէկին
20 ալ չպահեր օրէնքը։ Ինչո՞ւ կը փնտռէք
զիս սպաննել։ պատասխան տուաւ ժողովուր-
դը ու ըսաւ, Դեւ կայ քեզ. ո՞վ քեզ
21 կը փնտռէ սպաննել։ Պատասխան տուաւ Յի-
սուս և ըսաւ անոնց, Մէկ գործ մը գործեցի,
22 ու ամէդ ալ զարմացեր էք։ Ասդ Մովսէս
ձեզի թլփատութիւնը տուաւ, (որ չէ թէ
Մովսէսէն էր՝ հապա նախնիքներէն,) ու
23 շաբաթի օրը մարդ կը թլփատէք։ Թէ որ շա-
բաթ օրը մարդ թլփատութիւն կ՚առնէ՝ որ
Մովսէսին օրէնքը չքակտուի, ինծի կը բարկա-
նա՞ք որ ես շաբաթի օրը ամբողջ մարդ մը
24 բժշկեցի։ Աչքերնիդ երեցցուածին պէս դատաս-
տան մի ընէք, հապա արդար դատաստան
ըրէք։
25 Ուրեմն Երուսաղէմացիներէն ոմանք կ՚ը-
սէին, Ասիկա ան չէ՞ որն որ կը փնտռեն սպան-
26 նել։ Ու ահա յայտնի կը խօսի, ու բան մը
չեն ըսեր անոր։ Միթէ իշխանները գիտցած
են թէ ասիկա ճշմարտապէս Քրիստոսն է։
27 Սակայն մենք ասիկա գիտնանք ուրկից է,
բայց Քրիստոս երբոր գայ, մէկը չգիտեր
28 ուրկից է։ Եւ Յիսուս քանի որ կը սորվեցնէր,
տաճարին մէջ աղաղակեց ըսելով։ Դուք ալ գի-
տէք, և ուրկից ըլլալս ալ գիտէք։ Ու ես
ինքիրմէս եկած չեմ, հապա ան որ զիս խրկեց՝
հշմարիտ է, որ անիկա դուք չէք գի-
29 տեր։ Բայց ես գիտեմ անիկա, ինչու որ ես
30 անկէ եմ, և անիկա զիս խրկեց։ Ուստի կը
փնտռէին զինքը բռնել, բայց մէկն ալ իրեն
ձեռք չզարկաւ, ինչու որ իր ժամանակը դեռ
31 հասած չէր։ Ու ժողովուրդէն շատ մարդիկ
հաւատացին իրեն, և կ՚բանին, Քրիստոսը
երբոր գայ՝ աւելի նշաններ պիտի
ընէ, որչափ որ ասիկա կ՚ընէ։
32 Փարիսեցիները լսեցին ժողովուրդին ատ
չընդհատը անոր վրայով. ու փարիսեցիները
և քահանայապետները պահապաններ խրկե-
33 ցին՝ որ զանիկա բռնեն։ Յիսուս ըսաւ,
Դիւրիւ մը ժամանակ ալ ձեզի հետ եմ, ու կ՚եր-
34 թամ անոր որ զիս խրկեց։ Ինծ պիտի փնտռէք
ու պիտի չգտնէք, և իմ եղած տեղս
35 դուք չէք կրնար գալ։ Ուստի Հրէաները
բանին իրարու, Ո՞ր պիտի երթայ ասիկա, որ
մենք զինքը պիտի չգտնենք. միթէ Հելլէ-
նացոց ցիրուցան եղածներուն պիտի եր-
թայ, և Հելլէնացիներուն պիտի սորվեցնէ։
36 Ի՞նչ է ան խօսքը որ ըրաւ, Ինծ պիտի փնտռէք
ու պիտի չգտնէք, և իմ եղած տեղս
դուք չէք կրնար գալ։
37 Տօնին վերջի մեծ օրը Յիսուս կայներ էր,
կ՚աղաղակէր ու կ՚ըսէր, Թէ որ մէկը ծարաւ
38 է՝ թող գայ ինծի ու խմէ։ Ան որ ինծի կը
հաւատայ, ինչպէս որ գիրքը կ՚ըսէ, Անոր
փորէն կենդանի ջուրի գետեր պիտի բղխին։
39 Ասիկա ըսաւ Հոգիին համար՝ որ իրեն հաւա-
տացողները պիտի առնէին, վասն զի Սուրբ
Հոգին դեռ չէր տակաւին, ինչու որ Յիսուս
40 դեռ փառաւորուած չէր։ Ժողովուրդէն շատ
մարդիկ ատ խօսքը որ լսեցին կ՚ըսէին, Իրաւ
41 ցրնէ ասիկա է մարգարէն։ Ուրիշները կ՚ը-
սէին, Ասիկա է Քրիստոսը. ուրիշներն ալ
կ՚բանին, Միթէ Քրիստոսը Գալիլեայէ՞ կու
42 գայ։ Գիր՞ զ գիրքը կ՚ըսէ թէ Քրիստոսը Դա-
ւիթի սերունդէն ու Դաւիթի եղած գեղէն
43 Բեթլհեմէն կու գայ։ Ուստի ժողովուրդին
մէջ երկպառակութիւն եղաւ անոր համար։
44 Եւ անոնցմէ ոմանք ուզեցին բռնել անիկա,
բայց մէկը անոր ձեռք չզարկաւ։
45 Ու պահապանները դարձ եկան քահանա-
յապետներուն և փարիսեցիներուն, ու ա-

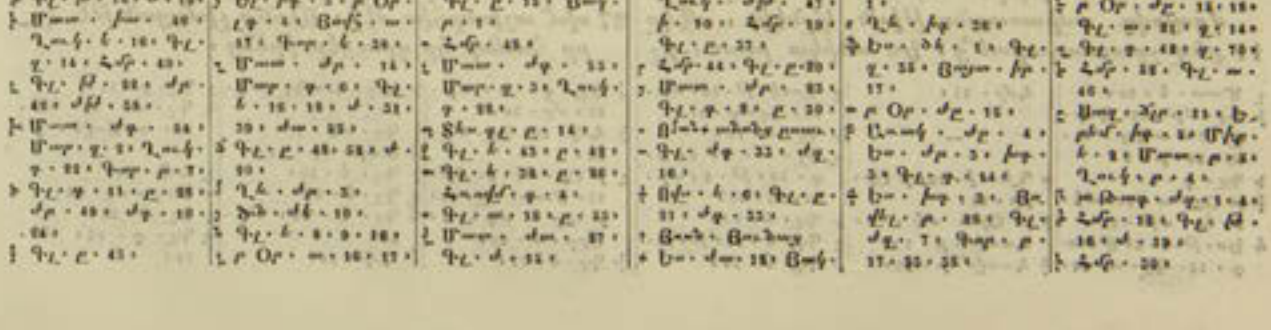

ան՛ք բան՛ն անոնց, ինչո՞ւ անոնք հոս չեն։
46 Գաւառական առաքեալները, որ Երուսաղէմ
47 էին կը լսեն թէ հեթանոսներն ալ Աստուծոյ
խօսքը ընդուներ են, Պետրոսի հետ Յոպպէ
48 գացին։ Ու Պետրոս հրամայեց որ Յիսուս Քրիստոսի
անունով մկրտուին։ Ապա անկէ խնդրեցին
որ քանի մը օր մնայ։

ԳԼ. Ը

1 Գրիմաս կ՛ուժակի չնաբիան չանդանով բռնաւած կինը.
10 կը լսի թէ Քրիստոս լալոյ։ ու իր վրայ ապաշխարութիւնը կ՛ապաշխրէ։ 33 Աբրահամին վրայ պարծենալով հրէից պատասխան կու տայ։ 59 և ծպիր կը քարկոծեն անոնց համար։

1 Ե՛ւ Յիսուս Ձիթենեաց լեռը գնաց։ (2) Ու
առտուանդ նորէն տաճարը եկաւ, և բոլոր
ժողովուրդը իրեն կու գար, ու ինքը նստեր
3 կը սորվեցնէր անոնց։ Եւ գրիչները ու փա-
րիսեցիները շնութեան մէջ բռնուած կնիկ մը
բերին անոր, ու զանիկա մէջտեղը կայնեցը-
4 նելով՝ Ըսին իրեն, վարդապետ, աս կնիկը
շնութեան մէջ ա՛ս մեզքը գործած առնէր բրե-
5 նուեցաւ։ Եւ օրէնքով մէջ Մովսէս մեզի պա-
տուիրեց առանկները քարկոծել։ Հիմա դուն
6 ի՞նչ կ՛ըսես ասոր համար։ Ա՛ս կ՛ըսէին՝ անիկա
փորձելով, որ անոր վրայ ամբաստանութիւն
ընե՛ւ մը ունենան։ բայց Յիսուս գէպ՛ի
վար ծռելով՝ մատովը գետինին վրայ կը գրէր։
7 Մակայն երբոր վրան ինկան՝ հարցընելով ի-
րեն, վեր նայեցաւ ու բսաւ անոնց, Ձեզմէ
անմեղ եղողը՝ առաջ անիկա քար գարձ ձգէ
8 ասոր վրայ։ Եւ նորէն գէպ՛ի վար ծռելով՝
9 գետինին վրայ կը գրէր։ Եւ անոնք՝ բսելով
ու Խիղճ խթմնուածքէն յանդիմանուելով՝ Մէ-
կիկ մէկիկ դուրս կ՛ելլէին, Ծերերէն սկսած
մինչև յետիններնիը. և Յիսուս մինակ մնաց,
10 ու կնիկը մէջտեղը կայնած։ Եւ Յիսուս վեր
նայելով ու կնիկէն զատ մեկը չտեսնելով՝ Ը-
սաւ անոր, Կնիկ, ո՞ր են անոնք որ քու
վրայիդ ամբաստանութիւն կ՛ընէին, մէկը
11 քեզ չդատապարտե՞ց։ Եւ անիկա բսաւ, Ոչ

մէկը, Տէր։ ու Յիսուս բսաւ անոր, Ես ալ
չեմ դատապարտեր քեզ։ գնա ու ասկէ ե-
տև մեղք մի գործեր։

12 Ա՛յլ Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց ու ը-
սաւ, Ես եմ աշխարհին լոյսը։ ան որ իմ ե-
տևէս կու գայ՝ խաւարի մէջ պիտի չքալէ,
13 հապա կենաց լոյսը պիտի ունենայ։ Խոկ փա-
րիսեցիները բսին անոր, Դուն քու անձիդ
համար կը վկայես, քու վկայութիւնդ ճշմա-
14 րիտ չէ։ Պատասխան առաւ Յիսուս ու բսաւ
անոնց, Թէև ես իմ անձիս համար վկայեմ,
իմ վկայութիւնս ճշմարիտ է, ինչու որ
գիտեմ ուրկից եկայ և ուր կ՛երթամ. բայց
դուք չէք գիտեր ուրկից կու գամ կամ ուր
15 կ՛երթամ։ Դուք մնրամիտներն նայելով դատա-
սան կ՛ընէք, Ես բնաւ մէկը չեմ դատեր.
16 ու թէև դատելու ալ ըլլամ, իմ դատաստանս
ճշմարիտ է, ինչու որ ես մինակ չեմ, հապա
17 ես՝ և Հայրը որ զիս խրկեց։ Ու ձեր օրէն-
քին մէջն ալ գրուած է թէ երկու մարդու
18 վկայութիւնը ճշմարիտ է։ Ես եմ որ իմ ան-
ձիս համար կը վկայեմ, Ու կը վկայէ ինծի
19 համար Հայրն ալ որ զիս խրկեց։ Անոնք
ըսին անոր, Ո՞ւր է քու Հայրդ։ Յիսուս պա-
տասխան առաւ, Ոչ զիս գիտէք՝ և ոչ իմ
Հայրս. Թէ որ զիս գիտնայիք, իմ Հայրս
ալ պիտի գիտնայիք։
20 Յիսուս այս խօսքերը խօսեցաւ Գանձատու-
նի՝ երբոր տաճարին մէջ կը սորվեցնէր. Ու
մէկը չբռնեց զանիկա, ինչու որ դեռ անոր
ժամանակը հասած չէր։
21 Ետքը Յիսուս նորէն բսաւ անոնց, Ես կ՛եր-
թամ Ու զիս պիտի փնտռէք, Ու ձեր մե-
զայր մէջ պիտի մեռնիք. ուր որ ես կ՛եր-
22 թամ, դուք չէք կրնար գալ։ Ասոր վրայ
Հրէաները կ՛ըսէին, Միթէ ինքզինքը պիտի
մեռցընէ, որ կ՛ըսէ Թէ ուր որ ես կ՛երթամ,
23 դուք չէք կրնար գալ։ Եւ բսաւ անոնց,
Դուք վարէն էք, ես վերէն եմ. Դուք աս
24 աշխարհէս էք, ես աս աշխարհէս չեմ. Անոր
համար ձեզի բսի Թէ Ձեր մեղայր մէջ պիտի
մեռնիք. Ինչու որ եթէ չհաւատաք Թէ ես
25 եմ, ձեր մեղայր մէջ պիտի մեռնիք. Ա՛ս-
տուածը բսին անոր, Դուն ո՞վ ես. և Յիսուս
բսաւ անոնց, Ինչ որ սկիզբէն ձեզի կը բսեմ.
26 Շատ բաներ ունիմ ձեզի համար խօսելու և
դատելու. բայց Նա որ զիս խրկեց՝ ճշմարիտ
է, Ու ես ինչ որ լսեցի, անիկա կը խո-
27 սիմ աշխարհիս մէջ։ Անոնք չհասկցան Թէ Հօ-
րը համար կը գրուցէր իրենց։

1 Մատ. ժ. 23։
2 Գլ. ժբ. 44։ Գործ. ը. 7։ ա Կոր. ա. 23։ 28։ 26։ բ. 8։
3 Գլ. գ. 3։
4 բ Օր. ա. 17։ ժէ. 9։ Եր. ա. 15։ Եր. ժԲ. 15։
5 Ելս. Բ. 1։ 3։ Մատ. գ. 15։ Գլ. ա. 46։
Հմր. 41։
—
6 Ղեւ. ք. 10։ բ Օր. քբ. 22։
7 բ Օր. ժէ. 7։ Հաւքմ. բ. 1։
8 Հաւքմ. բ. 22։
9 Ղեւ. ք. 20։ ժբ. 14։ Գլ. գ. 17։
10 Գլ. ե. 14։
11 Գլ. ա. 4։ 5։ ֆ. գ. 19։ Բ. 1։ ժբ. 55։ 56։ 66։
12 Գլ. ե. 21։
13 Գլ. ե. 33։ Բ. 33։
14 Գլ. գ. 17։
15 Գլ. ե. 30։
16 Գլ. ե. 31։
17 ժբ. 47։ ժբ. 28։
18 Հմր. 33։ Գլ. ժգ. 26։
19 Գլ. ժգ. 7։
20 Մատ. ժբ. 41։
21 Գլ. ե. 34։ ժգ. 33։
22 Հմր. 34։
23 Գլ. ժ. 7։
24 Գլ. ե. 30։
25 Գլ. ե. 34։ ժգ. 33։
26 Հմր. 34։
27 Գլ. գ. 31։
28 Գլ. ժե. 19։ ժե. 10։ ա Թես. գ. 5։
29 Հմր. 21։
30 Մատ. ժգ. 16։
31 Գլ. ե. 33։
32 Գլ. գ. 31։ ժե. 13։

28 Իսկ Յիսուս բարձր ձայնիւ, Կ՚աղաղակէր ըսելով՝ Դուք զիս կը ճանչնաք, եւ գիտէք թէ ուրկէ՛ եմ ես. եւ ես ինձմէ՛ս չեմ եկած, հապա ճշմարիտ է Ա՛ն որ զիս առաքեց, զոր դուք չեք ճանչնար։
29 Ես զինք կը ճանչնամ, որովհետեւ ես անկէ՛ եմ եկած, եւ Ա՛ն զիս առաքեց։
30 Ուստի կ՚ուզէին զինք բռնել, բայց ոեւէ մարդ ձեռք չարկաւ անոր, վասն զի դեռ անոր ժամը չէկած էր։
31 Բայց բազումներ ժողովուրդէն հաւատացին անոր, եւ կ՚ըսէին՝ Երբ Քրիստոս գայ, աւելի՞ նշաններ պիտի ընէ քան զոր այս մարդը ըրաւ։
32 Փարիսեցիները լսեցին զայս ամբոխը ինչ որ կ՚ըսէր անոր վասն, եւ քահանայապետներն ու Փարիսեցիները սպասաւորներ ղրկեցին որ բռնեն զանիկա։
33 Ուստի Յիսուս ըսաւ՝ Դեռ փոքր ժամանակ մը ձեզի հետ եմ, եւ կ՚երթամ առ Ա՛ն որ զիս առաքեց։
34 Պիտի փնտռէք զիս եւ չգտնէք, եւ ուր որ ես կ՚երթամ՝ դուք չէք կրնար գալ։
35 Ուստի Հրեաները իրարու ըսին՝ Ասիկա ուր պիտի երթայ որ չենք գտնար զինք, միթէ Յոյներուն մէջ ցրուեալ Հրեաները պիտի երթայ եւ Յոյներուն պիտի ուսուցանէ՞։
36 Ի՞նչ է այս խօսքը զոր ըսաւ՝ Պիտի փնտռէք զիս եւ չգտնէք զիս, եւ ուր որ ես կ՚երթամ՝ դուք չէք կրնար գալ։
37 Իսկ յետին օրը, որ մեծ տօնին օրն էր, Յիսուս կայնեցաւ եւ բարձր ձայնով աղաղակեց՝ ըսելով՝ Եթէ ոեւէ մէկը ծարաւի է, թող գայ առ իս եւ խմէ։
38 Ան որ կը հաւատայ ինծի, ինչպէս Գիրքը ըսաւ, անոր փորէն կենդանի ջուրի գետեր պիտի հոսին։
39 Բայց ասիկա ըսաւ Հոգիին վասն զոր անոնք որ հաւատացին անոր պիտի առնուին, վասն զի Հոգին դեռ չէր տրուած, որովհետեւ Յիսուս դեռ չէր փառաւորուած։
40 Ուստի ամբոխէն շատեր, երբ լսեցին այս խօսքերը, կ՚ըսէին՝ Ասիկա իսկապէս Մարգարէն է։
41 Ուրիշներ կ՚ըսէին՝ Ասիկա Քրիստոսն է։ Բայց ուրիշներ կ՚ըսէին՝ Միթէ Գալիլեայէն Քրիստոս պիտի գայ՞։
42 Գիրքը չըսա՞ւ թէ Քրիստոսը Դաւիթի զաւակէն եւ Դաւիթի գիւղէն՝ Բեթղեհէմէն պիտի գայ։
43 Ուստի ամբոխին մէջ պառակտում մը եղաւ անոր վրայ։
44 Եւ անոնցմէ ոմանք կ՚ուզէին զինք բռնել, բայց ոեւէ մարդ ձեռք չարկաւ անոր վրայ։
45 Ուստի սպասաւորները դարձան քահանայապետներուն եւ Փարիսեցիներուն, որոնք ըսին անոնց՝ Ինչո՞ւ չբերիք զայն։
46 Սպասաւորները պատասխանեցին՝ Երբեք մարդ այսպէս չէ խօսած, ինչպէս այս մարդը կը խօսի։
47 Փարիսեցիները պատասխանեցին անոնց՝ Միթէ դուք ալ մոլորեցա՞ք։
48 Հաւատացի՞ն արդեօք իշխաններէն կամ Փարիսեցիներէն ոեւէ մէկը անոր։
49 Բայց այս ամբոխը որ Օրէնքը չի գիտեր՝ անէծքի տակ է։
50 Նիկոդեմոս, որ գիշերով եկած էր անոր եւ որ անոնցմէ մէկն էր, ըսաւ անոնց՝
51 Մեր Օրէնքը կը դատա՞ արդեօք մարդ մը նախ քան զի լսէ անկէ եւ գիտնայ թէ ինչ կ՚ընէ։
52 Պատասխանեցին եւ ըսին անոր՝ Միթէ դուն ալ Գալիլեայէ՞ն ես. քննէ՛ եւ տես թէ Գալիլեայէն մարգարէ մը չի յառիանար։
53 Եւ ամէն մարդ գնաց իր տունը։

8 Իսկ Յիսուս գնաց Ձիթենեաց լեռը։
2 Եւ կանուխ առտու մը նորէն եկաւ տաճարը, եւ ամբողջ ժողովուրդը եկաւ առ իրեն, եւ նստելով՝ կ՚ուսուցանէր զանոնք։
3 Գրագէտները եւ Փարիսեցիները պարազան մը բերին առ իրեն, որ շնութեան մէջ բռնուած էր, եւ կայնեցուցին զայն մէջտեղ,
4 եւ ըսին անոր՝ Վարդապե՛տ, այս կինը շնութեան մէջ բռնուած ատեն բռնուեցաւ։
5 Իսկ Օրէնքին մէջ Մովսէս մեզի պատուիրեց որ այսպիսի կիները քարկոծեն. դուն ի՞նչ կ՚ըսես։
6 Ասիկա կ՚ըսէին զինք փորձելու համար, որպէսզի անկէ մեղադրանք մը գտնեն անոր դէմ։ Բայց Յիսուս խոնարհելով՝ մատով գետինը կը գրէր։
7 Երբ անոնք շարունակ կը հարցնէին զինք, ինք ուղղուեցաւ եւ ըսաւ անոնց՝ Ձեզմէ ո՛վ որ մեղք չունի, նա նախ քարով զարկէ զայն։
8 Եւ նորէն խոնարհելով՝ գետինը կը գրէր։
9 Իսկ անոնք, երբ լսեցին զայս, մէկիկ մէկիկ դուրս ելան՝ սկսելով ամենամեծերէն մինչեւ վերջինները, եւ Յիսուս մենակ մնաց եւ կինը մէջտեղ կայնած։
10 Ուստի Յիսուս ուղղուեցաւ եւ ըսաւ անոր՝ Կի՛ն, ուր են անոնք որ քեզ կը մեղադրէին. ոեւէ մարդ քեզ չդատապարտեց՞։
11 Ան ալ ըսաւ՝ Ոչ, Տէ՛ր։ Յիսուս ալ ըսաւ անոր՝ Ես ալ քեզ չեմ դատապարտեր. գնա՛ եւ այսուհետեւ մեղանչել մի՛։
12 Յիսուս նորէն խօսեցաւ անոնց՝ ըսելով՝ Ես եմ աշխարհին լոյսը. ան որ կը հետեւի ինծի՝ երբեք խաւարի մէջ պիտի չքալէ, հապա կեանքի լոյսը պիտի ունենայ։
13 Ուստի Փարիսեցիները ըսին անոր՝ Դուն քու վրադ վկայութիւն կուտաս. քու վկայութիւնդ ճշմարիտ չէ։
14 Յիսուս պատասխանեց եւ ըսաւ անոնց՝ Թէեւ ես ինծի՛ս վկայութիւն կուտամ, սակայն ճշմարիտ է իմ վկայութիւնս, վասն զի գիտեմ թէ ուրկէ՛ եկայ եւ ուր պիտի երթամ. բայց դուք չգիտէք թէ ուրկէ՛ կու գամ եւ ուր կ՚երթամ։
15 Դուք մարմնաւոր դատաստանով կը դատէք, ես ոեւէ մարդ չեմ դատեր։
16 Եւ եթէ ես դատեմ՝ իմ դատաստանս ճշմարիտ է, վասն զի ես մենակ չեմ, հապա ես եւ զիս առաքող Հայրը։
17 Ձեր Օրէնքին մէջ ալ գրուած է թէ երկու մարդոց վկայութիւնը ճշմարիտ է։
18 Ես ինծի՛ս վկայութիւն կուտամ, եւ զիս առաքող Հայրը ինծի վկայութիւն կուտայ։
19 Ուստի ըսին անոր՝ Ո՞ւր է քու Հայրդ։ Յիսուս պատասխանեց՝ Դուք չեք ճանչնար զիս եւ ոչ իմ Հայրս. եթէ զիս ճանչնայիք, իմ Հայրս ալ պիտի ճանչնայիք։
20 Այս խօսքերը ըսաւ Յիսուս գանձանոցին մէջ՝ ուսուցանելով, եւ ոեւէ մարդ չբռնեց զինք, վասն զի դեռ անոր ժամը չէկած էր։
21 Ուստի նորէն ըսաւ անոնց՝ Ես կ՚երթամ, եւ դուք պիտի փնտռէք զիս, եւ ձեր մեղքին մէջ պիտի մեռնիք. ուր որ ես կ՚երթամ՝ դուք չէք կրնար գալ։
22 Ուստի Հրեաները ըսին՝ Միթէ ինքզինքը պիտի սպանէ՞, որ կ՚ըսէ՝ Ուր որ ես կ՚երթամ՝ դուք չէք կրնար գալ։
23 Եւ ըսաւ անոնց՝ Դուք վարէն էք, ես վերէն եմ. դուք այս աշխարհէն էք, ես այս աշխարհէն չեմ։
24 Ուստի ըսի ձեզի թէ ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք. վասն զի եթէ չհաւատաք թէ ես եմ՝ ձեր մեղքերուն մէջ պիտի մեռնիք։
25 Ուստի ըսին անոր՝ Դուն ո՞վ ես։ Յիսուս ըսաւ անոնց՝ Ինչ որ սկիզբէն ալ ձեզի ըսի։
26 Շատ բաներ ունիմ ձեզի վասն խօսելու եւ դատելու, բայց զիս առաքող ճշմարիտ է, եւ ես որ լսեցի անկէ՝ զայն կը խօսիմ աշխարհին։
27 Չհասկցան թէ Հօրմէն կը խօսէր անոնց։
28 Ուստի Յիսուս ըսաւ՝ Երբ Մարդու Որդին վերցնէք, այն ատեն պիտի գիտնաք թէ ես եմ, եւ ինծմէ՛ս ոչինչ կ՚ընեմ, հապա ինչպէս Հայրս ինծի սորվեցուց՝ այսպէս կը խօսիմ։
29 Եւ զիս առաքողը ինծի հետ է. Հայրը ինծի մենակ չթողուց, վասն զի միշտ զոր հաճելի է անոր՝ զայն կ՚ընեմ։
30 Երբ այս խօսքերը ըսաւ, շատեր հաւատացին անոր։
31 Ուստի Յիսուս ըսաւ հաւատացեալ Հրեաներուն՝ Եթէ դուք մնաք իմ խօսքիս մէջ՝ ճշմարիտ աշակերտներս կ՚ըլլաք.
32 եւ պիտի ճանչնաք ճշմարտութիւնը, եւ ճշմարտութիւնը պիտի ազատէ ձեզ։
33 Պատասխանեցին անոր՝ Մենք Աբրահամի սերունդ ենք, եւ երբեք ոեւէ մէկուն ծառայեցինք. դուն ինչպէ՞ս կ՚ըսես թէ ազատ պիտի ըլլաք։
34 Յիսուս պատասխանեց անոնց՝ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, թէ ամէն ոք որ մեղք կը գործէ, ան մեղքին ծառայ է։
35 Ծառան միշտ յաւիտեան չի մնար տան մէջ, բայց որդին յաւիտեան կը մնայ։
36 Ուստի եթէ Որդին ձեզ ազատ ընէ, իսկապէս ազատ պիտի ըլլաք։
37 Գիտեմ որ Աբրահամի սերունդ էք, բայց կ՚ուզէք զիս սպաննել, վասն զի իմ խօսքս ձեր մէջ տեղ չունի։
38 Ես ինչ որ տեսած եմ իմ Հօրս քով՝ կը խօսիմ, եւ դուք ալ ինչ որ տեսաք ձեր հօրմէն՝ կ՚ընէք։
39 Պատասխանեցին եւ ըսին անոր՝ Մեր հայրը Աբրահամն է։ Յիսուս ըսաւ անոնց՝ Եթէ Աբրահամի զաւակներ ըլլայիք, Աբրահամի գործերը պիտի կատարէիք։
40 Բայց հիմա զիս կը փնտռէք սպաննել մարդ մը որ ձեզի ճշմարտութիւն խօսեցայ, զոր Աստուծմէ լսեցի. Աբրահամ այս բանը չըրաւ։
41 Դուք ձեր հօրը գործերը կ՚ընէք։ Ուստի ըսին անոր՝ Մենք պոռնկութենէ չենք ծնած, մենք մէկ Հայր մը ունինք՝ որ է Աստուած։
42 Յիսուս ըսաւ անոնց՝ Եթէ Աստուած ձեր Հայրը ըլլար, պիտի սիրէիք զիս. վասն զի ես Աստուծմէ ելայ ու եկայ. ես չէ թէ ինծմէ՛ս եկայ, հապա ան զիս առաքեց։
43 Ինչո՞ւ դուք իմ պատգամս չէք հասկնար. անոր համար որ չէք կրնար իմ խօսքս լսել։
44 Դուք ձեր հայր Սատանայէն էք, եւ ձեր հօրը բաղձանքը կ՚ուզէք ընել. անիկա սկիզբէն մարդասպան էր, եւ ճշմարտութեան մէջ չկեցաւ, վասն զի ճշմարտութիւն չկայ անոր մէջ. երբ սուտ կը խօսի, իր բնութենէն կը խօսի, վասն զի սուտ է եւ սուտին հայրը։
45 Բայց որովհետեւ ես ճշմարտութիւնը կը խօսիմ, ինծի չէք հաւատար։
46 Ձեզմէ ո՞վ կրնայ զիս յանդիմանել մեղքի համար. եթէ ես ճշմարտութիւնը կը խօսիմ, ինչո՞ւ ինծի չէք հաւատար։
47 Ան որ Աստուծմէ է՝ Աստուծոյ խօսքերը կը լսէ. դուք անոր համար չէք լսեր, որ Աստուծմէ չէք։
48 Պատասխանեցին Հրեաները եւ ըսին անոր՝ Միթէ լաւ չենք ըսեր մենք, որ Սամարացի ես դուն եւ դեւ ունիս։
49 Յիսուս պատասխանեց՝ Ես դեւ չունիմ, հապա կ՚երկրպագեմ Հայրս, եւ դուք զիս կ՚անարգէք։
50 Բայց ես իմ փառքս չեմ փնտռեր. կայ Մէկը որ կը փնտռէ եւ կը դատէ։
51 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, թէ ով որ իմ խօսքս պահէ, յաւիտեան մահ պիտի չտեսնէ։
52 Պատասխանեցին Հրեաները եւ ըսին անոր՝ Հիմա գիտցանք որ դեւ ունիս։ Աբրահամ մեռաւ՝ ու մարգարէները, եւ դուն կ՚ըսես, թէ որ մէկը իմ խօսքս պահէ՝ յաւիտեան մահ չի համտեսեր։
53 Միթէ դուն մե՞ծ ես մեր հայր Աբրահամէն որ մեռաւ, ու մարգարէներն ալ մեռան. դուն ինչպէ՞ս կ՚ըսես թէ
54 Յիսուս պատասխանեց՝ Եթէ ես ինքզինքս փառաւորեմ, իմ փառքս բան մը չէ. իմ Հայրս է որ զիս կը փառաւորէ, որուն դուք կ՚ըսէք թէ
55 Մեր Աստուածն է. եւ անիկա չէք ճանչնար, բայց ես կը ճանչնամ զինք. ու թէ որ ըսեմ թէ անիկա չեմ գիտեր, ձեզի պէս սուտ պիտի ըլլամ. հապա ես կը ճանչնամ զինք, եւ անոր խօսքը կը պահեմ։
56 Ձեր Հայրը Աբրահամ ցանկացաւ իմ օրս տեսնելու, ու տեսաւ եւ ուրախացաւ։
57 Ուստի Հրեաները ըսին անոր՝ Դուն տակաւին հիսուն տարեկան չես, Աբրահամ տեսա՞ր արդեօք։
58 Յիսուս ալ ըսաւ անոր՝ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Աբրահամ
59 մինչ դեռ չէր ծնած՝ ես կայ եմ։ Ուստի քարեր վերցուցին որ անոր վրայ նետեն. բայց Յիսուս ծածկուեցաւ անոնց աչքերէն, եւ հանդերձ մեղ չլինելով՝ տաճարէն դուրս ելաւ, ու այսպէս գնաց։

Ա 1 Գլ. գ. 14. Ժբ. 38։
2 Հռոմ. ա. 4։
3 Գլ. ե. 18. 30։
4 Գլ. գ. 11։
5 Գլ. Ժգ. 10. 11։
6 Հմր. 16։
7 Գլ. գ. 34. ե. 30. զ. 38։
8 Գլ. ե. 31. Ժ. 42. ԺԱ. 45։

Բ 1 Հռոմ. գ. 14. 15. 23. ե. 1։ Ը. 3։ Ը. 1։
2 Գլ. գ. 21. ե. 19. 30. Ժգ. 10. 24։
3 Մտթ. գ. 9. Հմր. 33։
4 Հռոմ. գ. 16. 20. ե. Գաղ. ե. 19։
5 Գործ. գ. 23։
6 Հռոմ. ե. 2։
7 Հմր. 35։
8 Հռոմ. ը. 34։
9 Գլ. ե. 22. Հմր. 21։

Գ 1 Գլ. ե. 30. Ժ. 30. Հմր. 24։
2 Գլ. ե. 41. է. 13։
3 Գլ. է. 24. Ժ. 26։
4 Ղեւտ. ա. 5. Երկ. Ժ. 12։
5 Գլ. է. 31։
6 Գլ. է. 41. Ժգ. 14. Ժէ. 1. Գործ. գ. 13։
7 Ելից. Լեր.

Դ 1 Գլ. է. 33. 39։
2 Գ. Թագ. Ժ. 24։
3 Երկ. Ժ. 12։
4 Ելից. գ. 14. Կորնթ. ա. 22։
5 Գլ. Ժ. 31. 39. Ժ. 8։
6 Գ. Թագ. Ժ. 30։

Ե 1 = Ճաշ. է. 1։
2 Գլ. Ժգ. 27. Ժէ. 8. 23։
3 Գլ. է. 45. է. 48. 52։
4 Գլ. է. 17։
5 Մտթ. Ժգ. 36. = Ճաշ. գ. 8։
6 Ճաշ. ե. 6։
7 Գլ. Ժ. 48. 57. = Ճաշ. գ. 6։

Զ 1 Գլ. է. 30. Ժ. 30. Հմր. 24։
2 Գլ. է. 41. է. 13։
3 Գլ. է. 24. Ժա. 26։
4 Ելից. ա. 5. Երկ. Ժ. 12։
5 Գլ. է. 31։
6 Գլ. է. 41. Ժգ. 14. Ժէ. 1. Գործ. գ. 13։
7 Ճաշ. Ձեր

Է 1 Գլ. է. 33. 39։
2 Գ. Թագ. Ժ. 24։
3 Երկ. Ժ. 12։
4 Ելից. գ. 14։ Կորնթ. ա. 22։
5 Գլ. Ժ. 31. 39. Ժ. 8։
6 Գ. Թագ. Ժ. 30։
7 Գլ. Ժ. 48. 57. = Ճաշ. գ. 6։

ԳԼ. Թ

1 Փարիսեաց ի նմին ի ժամանակի մերձ եղեալ՝ ասէին ցնա. Ո՞վ է այս՝ զի զմեղս ներու՞ ։ 2 Եւ տեսեալ Յիսուս զմտածմունս նոցա՝ ասէ. Ընդէ՞ր խորհիք չարս ի սիրտս ձեր։ 3 Զի որո՞ է դիւրագոյն ասել՝ ներեալ են քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի՛ եւ գնա՛։ 4 Եւ զի գիտասցէք թէ իշխանութիւն ունի Որդի մարդոյ ի վերայ երկրի՝ ներել մեղս, ասէ ցդեղեալն. 5 Արի՛ եւ առ զմահիճ քո եւ գնա՛ ի տուն քո։ 6 Եւ յարեաւ եւ գնաց ի տուն իւր։ 7 Տեսեալ զայս ամբոխն՝ երկեան եւ փառաւորեցին զԱստուած որ ետ զիշխանութիւն այսպիսի մարդկան։ 8 Եւ անցեալ Յիսուս անտի՝ տեսանէ մարդ մի նստեալ ի մաքսատան՝ որում անուն Մատթէոս, եւ ասէ ցնա. Հետեւեա՛ ինձ։ Եւ յարեաւ՝ եհետեւեցաւ նմա։ 9 Եւ եղեալ նմա ընթրել ի տան՝ եւ ահա բազումք մաքսաւորք եւ մեղաւորք եկեալ՝ նստեան ընթրելոյ ընդ Յիսուսի եւ ընդ աշակերտս նորա։ 10 Եւ տեսեալ Փարիսեցւոցն՝ ասէին աշակերտաց նորա. Ընդէ՞ր ընդ մաքսաւորս եւ մեղաւորս ուտէ վարդապետ ձեր։ 11 Եւ Յիսուս լուեալ՝ ասէ ցնոսա. Ոչ պիտոյ են հիւանդք բժշկի, այլ հիւանդացն։ 12 Եւ գնացեալ ուսարուք զի՞նչ է՝ Ողորմութիւն կամիմ եւ ոչ պատարագ։ Զի ոչ եկի կոչել զարդարս, այլ զմեղաւորս ի ապաշխարութիւն։ 13 Եւ մատեան աշակերտք Յովհաննու եւ ասեն ցնա. Ընդէ՞ր մեք եւ Փարիսեցիքն յաճախ պահեմք, եւ աշակերտք քո ոչ պահեն։ 14 Ասէ ցնոսա Յիսուս. Միթէ կարող են որդիք հարսանեաց սգալ՝ մինչդեռ փեսայն ընդ նոսա է։ Այլ եկեսցեն աւուրք յորում առցի ի նոցանէ փեսայն, եւ ապա պահեսցեն։ 15 Եւ ոչ ոք ածէ կարկատան նորոգ ի հնոտի վերայ, զի ոչ առնու լրումն նորոգն ի հնոյն, եւ չարագոյն պատառ լինի։ 16 Եւ ոչ ածանեն զգինի նոր ի տիկս հին, զի ոչ պատառեսցի տիկն, եւ հեղցի գինին, եւ տիկքն կորիցեն. այլ ածանեն զգինի նոր ի տիկս նոր, եւ երկոքինն պահեսցին։ 17 Եւ մինչդեռ նա այսպէս խրատէր նոցա՝ ահա մի ոմն իշխան մատեալ երկիր պագանէր նմա՝ եւ ասէր. Զի հիւանդացաւ դուստր իմ այսօր, այլ եկեալ եդ զձեռն քո ի վերայ նորա՝ եւ կեցցէ։ 18 Եւ յարեաւ Յիսուս եւ եհետեւեցաւ նմա՝ եւ աշակերտք նորա։ 19 Եւ ահա կին մի որ էր արեամբ հոսանաւ տասն եւ երկու ամ, մատեալ ետ ի վերայ երեսաց նորա։ 20 Զի ասէր ընդ ինքեան. Եթէ միայն մերձեցայց հանդերձից նորա՝ կեցայց։ 21 Եւ դարձեալ Յիսուս եւ տեսեալ զնա՝ ասէ. Քաջալերեա՛, դուստր, հաւատք քո կեցուցին զքեզ։ Եւ կեցաւ կինն յժամուն յայնմիկ։ 22 Եւ եկեալ Յիսուս ի տուն իշխանին՝ եւ տեսեալ զնուագարանսն եւ զբազմութիւնն աղմկելի, 23 ասէ. Տեղի տուք, զի ոչ է մեռեալ աղջիկն այլ քնացեալ։ Եւ ծիծաղէին նմա։ 24 Իսկ արտաքս արարեալ զամենեսեան՝ եմուտ եւ կալաւ զձեռն նորա, եւ յարեաւ աղջիկն։ 25 Եւ ել այդ հրապարակաւ յայնմ։ Եւ ընկալաւ զայն ամենայն երկիր։ 26 Եւ ելանէր համբաւ այս յամենայն երկիրն այնմիկ։ 27 Եւ անցեալ Յիսուս անտի՝ երկու կոյր հետեւեցան նմա՝ աղաղակեալ եւ ասելով. Ո՛ւրդի Դաւթի, ողորմեա՛ մեզ։ 28 Եւ եկեալ ի տուն՝ մատեան առ նա կոյրքն։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. Հաւատայք՞ դուք եթէ կարող եմ զայս առնել ձեզ։ Ասեն ցնա. Այո՛, Տէր։ 29 Յայնժամ մերձեցոյց զաչս նոցա՝ եւ ասէ. Ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ։ 30 Եւ բացան աչք նոցա։ Եւ հրամայեաց նոցա Յիսուս՝ եւ ասէ. Տեսէ՛ք, մի՛ ոք գիտասցէ։ 31 Եւ նոքա ելեալ՝ հռչակեցին զնա յամենայն երկրին այնմիկ։ 32 Եւ նոցա ելանելոց՝ ահա մատուցին առ նա մարդ մունջ դիւահար։ 33 Եւ հանեալ զդեւն՝ խօսեցաւ մունջն։ Եւ զարմացեալ ասէին ամբոխքն. Ոչ երբէք այսպէս երեւեցաւ յԻսրայէլի։ 34 Իսկ Փարիսեցիքն ասէին. Իշխանաւ դիւաց հանէ զդեւսն։ 35 Եւ շրջէր Յիսուս զամենայն քաղաքս եւ զգեղս՝ ուսուցանելով ի ժողովարանսն նոցա, եւ քարոզելով զաւետարան արքայութեան, եւ բժշկելով զամենայն ախտ եւ զամենայն հիւանդութիւն ի ժողովրդեանն։ 36 Եւ տեսեալ զբազմութիւնսն՝ գթացաւ ի վերայ նոցա, զի էին տարակուսեալք եւ ցրուեալք իբրեւ զոչխարս որ չունին հովիւ։ 37 Յայնժամ ասէ աշակերտաց իւրոց. Հունձքն բազում են, բայց բանուորք սակաւ։ 38 Աղաչեցէ՛ք զտէր հունձիցն՝ զի արձակեսցէ բանուորս ի հունձս իւր։

ա Հմր. 34։
բ Գլ. ժա. 8։
գ Գլ. գ. 34։ ե. 19։ 36։ ժա. 9։ ժբ. 33։ ժե. 4։
դ Գլ. ա. 8։ 9։ գ. 19։ ը. 18։ ժբ. 33։ 48։
ե Մար. ե. 33։ 43։
զ Ղեւտ. գ. 13։
է Ելս. գ. 6. 7։
ը Հմր. 33։ Գլ. գ. 14։
թ Գլ. ե. 12։ 45։ ժ. 10։
ժ Գլ. է. 12։ 13։ ժբ. 41։ ժգ. 18։ Ղեւտ. գ. 5։
ի Հմր. 16։
լ Գլ. ը. 14։
խ Գլ. գ. 16։
ծ Ելք. իե. 9։ ի. 4։
կ Գլ. գ. 19։ ը. 14։ 41։ ժբ. 38։ Գործ. է. 13։
հ Հմր. 24։ Գլ. ժգ. 13։ Եզեկ. ը. 19։ Մատ. գ. 4։
ձ Ելս. ժ. 1։ Գլ. ժ. 36։ ա Ելս. ե. 15։
ղ Գլ. է. 12։ 13։ Ելս. իգ. 41։ ի. 13։ Մատ. ժբ. 41։
ճ Ելս. է. 19։ ա Թագ. գ. 5։
մ Ելս. ժ. 1։ Ընտ. ա. 25։
յ Հմր. 16։
ն Հմր. 8։
շ Մատ. ժգ. 33։ ժգ. 16։ Մար. ա. 1։ Գլ. ժ. 36։ ա Ելս. ե. 15։
ո Ելս. ժ. 1։ Ղեւտ. ժ. 3։
չ Հմր. 16։
պ Մատ. ժգ. 33։
ջ Մատ. ժ. 33։
ռ Մատ. ա. 1։ Գլ. ժ. 36։ ա Ելս. ե. 15։
ս Ելս. ժ. 1։
վ Ելս. ժ. 1։
տ Ելս. ժ. 1։
ր Ելս. ժ. 1։
ց Ելս. ժ. 1։
ւ Ելս. ժ. 1։
փ Ելս. ժ. 1։
ք Ելս. ժ. 1։
օ Ելս. ժ. 1։
ֆ Ելս. ժ. 1։
և Ելս. ժ. 1։
ֈ Ելս. ժ. 1։
։ Ելս. ժ. 1։
֊ Ելս. ժ. 1։
֋ Ելս. ժ. 1։
֌ Ելս. ժ. 1։
֍ Ելս. ժ. 1։
֎ Ելս. ժ. 1։
֏ Ելս. ժ. 1։
ֱ Ելս. ժ. 1։
ֲ Ելս. ժ. 1։
ֳ Ելս. ժ. 1։
ִ Ելս. ժ. 1։
ֵ Ելս. ժ. 1։
ֶ Ելս. ժ. 1։
ַ Ելս. ժ. 1։
ָ Ելս. ժ. 1։
ֹ Ելս. ժ. 1։
ֺ Ելս. ժ. 1։
ֻ Ելս. ժ. 1։
ּ Ելս. ժ. 1։
ֽ Ելս. ժ. 1։
֑ Ելս. ժ. 1։
֒ Ելս. ժ. 1։
֓ Ելս. ժ. 1։
֔ Ելս. ժ. 1։
֕ Ելս. ժ. 1։
֖ Ելս. ժ. 1։
֗ Ելս. ժ. 1։
֘ Ելս. ժ. 1։
֙ Ելս. ժ. 1։
֚ Ելս. ժ. 1։
֛ Ելս. ժ. 1։
֜ Ելս. ժ. 1։
֝ Ելս. ժ. 1։
֞ Ելս. ժ. 1։
֟ Ելս. ժ. 1։
֠ Ելս. ժ. 1։
֡ Ելս. ժ. 1։
֢ Ելս. ժ. 1։
֣ Ելս. ժ. 1։
֤ Ելս. ժ. 1։
֥ Ելս. ժ. 1։
֦ Ելս. ժ. 1։
֧ Ելս. ժ. 1։
֨ Ելս. ժ. 1։
֩ Ելս. ժ. 1։
֪ Ելս. ժ. 1։
֫ Ելս. ժ. 1։
֬ Ելս. ժ. 1։
֭ Ելս. ժ. 1։
֮ Ելս. ժ. 1։
֯ Ելս. ժ. 1։
ְ Ելս. ժ. 1։
ֱ Ելս. ժ. 1։
ֲ Ելս. ժ. 1։
ֳ Ելս. ժ. 1։
ִ Ելս. ժ. 1։
ֵ Ելս. ժ. 1։
ֶ Ելս. ժ. 1։
ַ Ելս. ժ. 1։
ָ Ելս. ժ. 1։
ֹ Ելս. ժ. 1։
ֺ Ելս. ժ. 1։
ֻ Ելս. ժ. 1։
ּ Ելս. ժ. 1։
ֽ Ելս. ժ. 1։
֑ Ելս. ժ. 1։
֒ Ելս. ժ. 1։
֓ Ելս. ժ. 1։
֔ Ելս. ժ. 1։
֕ Ելս. ժ. 1։
֖ Ելս. ժ. 1։
֗ Ելս. ժ. 1։
֘ Ելս. ժ. 1։
֙ Ելս. ժ. 1։
֚ Ելս. ժ. 1։
֛ Ելս. ժ. 1։
֜ Ելս. ժ. 1։
֝ Ելս. ժ. 1։
֞ Ելս. ժ. 1։
֟ Ելս. ժ. 1։
֠ Ելս. ժ. 1։
֡ Ելս. ժ. 1։
֢ Ելս. ժ. 1։
֣ Ելս. ժ. 1։
֤ Ելս. ժ. 1։
֥ Ելս. ժ. 1։
֦ Ելս. ժ. 1։
֧ Ելս. ժ. 1։
֨ Ելս. ժ. 1։
֩ Ելս. ժ. 1։
֪ Ելս. ժ. 1։
֫ Ելս. ժ. 1։
֬ Ելս. ժ. 1։
֭ Ելս. ժ. 1։
֮ Ելս. ժ. 1։
֯ Ելս. ժ. 1։

Տեսար ալ անիկա, Նէ փեսի հետ խոսողը անե-
38 կ։ Անիկա ալ ըսաւ, Կը հաւատամ, Տէր, ու
39 անոր երկրպագութիւն ըրաւ։ Եւ Յիսուս
ըսաւ, Ես դատաստանի համար եկայ աս աշ-
խարհս, որ չտեսնողները տեսնեն եւ տեսնող-
ները կուրանան։
40 Եւ փարիսեցիներէն անոնք որ իր հետ
էին, աս բաները լսելով՝ ըսին իրեն, Միթէ
41 մե՞նք ալ կոյր ենք։ Յիսուս ըսաւ անոնց,
Թէ որ կոյր ըլլայիք՝ դուք մեզք չէիք ու-
նենար, բայց հիմա կ՚ըսէք թէ կը տեսնենք,
ասոր համար ձեր մեղքը Ինչ է՞ կը մնայ։

Գլ. Ժ

1 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Ան որ դուռ-
նէն չմտներ ոչխարներուն բակը, հապա ուրիշ
2 տեղէն կ՚ելլէ, անիկա գող ու աւազակ է։ Բայց
ան որ դուռնէն կը մտնէ, անիկա ոչխարներուն
3 հովիւն է։ Դուռնապանը կը բանայ անոր, և ոչ-
խարները անոր ձայնին կը լսեն, ու իր ոչ-
խարները անուններին կը կանչէ, և դուրս
4 կը հանէ զանոնք։ Ու երբոր իր ոչխարները
կը հանէ, անոնց առջևէն կ՚երթայ, ու ոչխար-
ները իր ետևէն կ՚երթան, ըլլալու որ անոր
5 ձայնը կը ճանչնան։ Միակայն օտարին ետևէ
չեն երթար, հապա անկէ կը փախչին, ըլլալու
որ օտարներուն ձայնը չեն ճանչնար։
6 Յիսուս աս առակը բրաւ անոնց, բայց ա-
նոնք չէին խմնաար թէ ինչ էր որ իրենց կը
7 խօսէր։ Եւ Յիսուս նորէն բրաւ անոնց, Ճըշ-
մարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, Ես եմ ոչխար-
8 ներուն դուռը։ Ամէն անոնք որ ինծմէ ա-
ռաջ եկան՝ գող ու աւազակ էին, բայց անոնց
9 չլսեցին ոչխարները։ Ես եմ դուռը. Ինծմէ
որ մէկը ներս մտնէ՝ պիտի փրկուի, ու
10 պիտի մտնէ ու ելլէ և արօտ գտնէ։ Գողը
չգայ, միայն թէ գողնալու և սպաննելու ու
կորսնցնելու համար։ Ես եկայ որ կեանք
11 ունենան, և ալ աւելի ունենան։ Ես եմ բա-
րի հովիւը. բարի հովիւը իր կեանքը ոչխար-
12 ներուն համար կը դնէ։ Բայց վարձկանը որ
հովիւ չէ ու ոչխարները իրը չեն, երբոր կը
տեսնէ գայլը որ կու գայ, կը ձգէ ոչխար-
ները ու կը փախչի. և գայլը կը յափշտակէ
13 ոչխարները ու զանոնք կը ցրուէ։ Եւ վարձ-
կանը կը փախչի, ինչու որ վարձկան է ու իր
14 հոգը չէ ոչխարներուն համար։ Ես եմ բարի
հովիւը, ու կը ճանչնամ իմիններս ու կը ճանչ-
15 ցուիմ իմիններէս։ Ինչպէս որ Հայրը զիս կը
ճանչնայ, ես ալ Հայրը կը ճանչնամ. ու իմ
16 կեանքս ոչխարներուն համար կը դնեմ։ Ու-
րիշ ոչխարներ ալ ունիմ՝ որոնք աս բակէն
չեն. անոնք ալ պէտք է որ բերեմ, ու իմ
ձայնիս պիտի լսեն, ու պիտի ըլլան մէկ հօտ
17 ու մէկ հովիւ։ Անոր համար իմ Հայրս զիս
կը սիրէ, Ըսր ես իմ կեանքս կը դնեմ, որ ետ-
18 բեն առնեմ անիկա։ Մէկը չհաներ անիկա
ինծմէ, հապա ես կը դնեմ անիկա ինքզինքէս։
Իշխանութիւն ունիմ անիկա դնելու, ու իշխա-
նութիւն ունիմ անիկա նորէն առնելու. Հայ
պատուէրը իմ Հօրմէս առի։
19 Նորէն հրկպառակութիւն կ՚ըլլար Հրէից
20 մէջ աս խօսքերուն համար։ Եւ անոնցմէ շատ-
երը կ՚ըսէին, Դեւ կայ ասոր ներսը պիտի, ու
21 խելագարած է. ինչո՞ւ ասոր մտիկ կ՚ընէք։ Ու-
րիշները կ՚ըսէին, Ա՛ս խօսքերը դիւահարի
հոգիներ չեն. միթէ դեւը կրնա՞յ կոյրերուն աչ-
քերը բանալ։
22 Անատնը երուսաղէմ նորոգութիւն էր
23 եղած, ու ձմեռ էր։ Եւ Յիսուս կը պտըտէր
24 տաճարին մէջ Սողոմոնին սրահը։ Եւ Հր-
էակաները անոր չորս կողմն առին ու ըսին ա-
նոր, Մինչև ե՞րբ մեզ տարակուսանքի մէջ կը
պահես. Թէ որ Քրիստոսը դուն ես՝ մեզի
25 համարձակ ըսէ։ Յիսուս պատասխան տուաւ
անոնց, Ձեզի ըսի ու չէք հաւատար. Նոյն
գործերը որ ես իմ Հօրս անունովը կը գոր-
26 ծեմ՝ անոնք կը վկայեն ինծմէ համար։ Բայց
դուք չէք հաւատար, ինչու որ իմ ոչխար-
27 ներէս չէք. Ոչխարներս որ իմ ձայնիս կը լսեն, ես ալ անոնք կը
28 ճանչնամ, ու իմ ետևէս կու գան. Եւ ես ա-
նոնց յաւիտենական կեանք կու տամ, Ոչ-
յաւիտեան պիտի չկորսուին, և մէկը իմ ձեռ-
29 քէս պիտի չյափշտակէ զանոնք։ Իմ Հայրս
որ ինծի տուաւ՝ ամէնէն մեծ է, և մէկը
30 կը չկրնար իմ Հօրս ձեռքէն յափշտակել։ Ես
ու Հայրը մէկ ենք։
31 Անատնը Հրէաները նորէն քարեր վերց-
32 ուցին, որ անիկա քարկոծեն։ Յիսուս պա-
տասխան տուաւ անոնց, Շատ բարի գործ-
քեր ցուցուցի ձեզի իմ Հօրմէս, անոնցմէ ո՞ր
33 գործին համար զիս կը քարկոծէք։ Հրէաներ-
ը պատասխան տուին անոր ըսելով, Բարի
գործի համար քեզ չենք քարկոծեր, հապա

---

1 Գլ. դ. 30։
2 Գլ. ե. 33. 37. Ցհ. գլ. դ. 11. ժբ. 47։
3 Ա՛ստ. ժգ. 13։
4 Հռովմ. բ. 19։
5 Գլ. ժե. 23. 24։
6 Գլ. ժգ. 6. Եփես. բ. 13։
7 Գլ. ժե. 23. 24. Ա. Պետ. բ. 7. Ցհ. գլ. ժդ. 12. 23. ժե. 24. Երբ. ժգ. 20. ա. Գնտ. բ. 25. ե. 4։
8 Ա՛ստ. ժգ. 16. 17։
9 Ա՛ստ. ժ. 27։
10 Գլ. ժե. 13։
11 Գլ. ժե. 13։
12 Ա՛ստ. ժ. 27։
13 Գլ. ժե. 13։
14 Գլ. ժե. 13։
15 Գլ. ժե. 9։
16 Գլ. ժգ. 6. Եփես. բ. 13։
17 Գլ. ժե. 23. 24։
18 Գլ. ժ. 30. Ը. 42։
19 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
20 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
21 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
22 Ա՛ստ. ժ. 27։
23 Գլ. Ե. 43։
24 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
25 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
26 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
27 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
28 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
29 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
30 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
31 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
32 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։
33 Գլ. Ը. 48. 52. Ժ. 20։

հայհոյութիւնն հանար, և քանզի գուն որ մարդ ես, կ՚ինքդինքդ Աստուած կ՚ընես։
34 Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց, Չէ՞ որ
Ձեր օրէնքին մէջը գրուած է, Ես ըսի Թէ
35 գուք աստուածներ էք։ Թէ որ աստուածներ
կ՚անուանէ զանոնք, հարցնց որ Աստուծոյ խօս-
քը եղաւ, (ու կարելի չէ որ սուրբ գրուածը
36 արհուի,) Հապա ան որ Հայրը սրբեց ու աշ-
խարհ իրկեց, դուք Հոգ կ՚ըսէք Թէ Հայ-
հոյութիւն կ՚ընես՝ Աստուծոյ Որդի եմ ըսե-
37 լուս համար։ Թէ որ իմ Հօրս գործերը չեմ
38 գործեր, ինձի մի հաւատաք։ Հապա Թէ որ
կը գործեմ, Թէ և ինձի չէք հաւատար, ինչ
գործերուն հաւատացէք, որ գիտնաք ու
Հաւատաք Թէ Հայրը իմ մէջս է, և ես ա-
նոր մէջ։
39 Պարձեալ կը փնտռէին զանիկա բռնել, և
40 անոնց ձեռքէն ելաւ։ Ու նորէն գնաց Յոր-
դանանու անդիի կողմը՝ ան տեղը, տաք որ
Յովհաննէս առաջուց կը մկրտէր, ու հոն կե-
41 ցաւ։ Եւ շատերը եկան անոր ու կ՚ըսէին,
42 Իրաւ Յովհաննէս մէկ հրաշք մը չըրաւ։ Բայց
ինչ որ Յովհաննէս բաւս անոր համար՝ ամէնը
ճշմարիտ էր։ Ու շատ մարդիկ հոն անոր հա-
ւատացին։

ԳԼ։ ԺԱ.

1 Եբրայեցիներ կը յարգանքի չորս արուեստ Աստուած Ղազարոսը։ 47 Հոռ Հրէաներ կը հաւատան։ 47 Քահանայապետները և փա-
րիսեցիք ժողով կ՚ընեն Քրիստոսի դէմ։ 48 Կայսրութեան մար-
գարէութիւնը։ 51 Յիսուս իր մեռնիլը կը նախագուշակէ։ 55 Զատ-
կի ատեն կը փնտռեն զանիկա։ և պատուիրեր կու տան բռնե-
լու։

1 Ան։ Մարիամին և անոր քրոջը Մարթային
գեղէն՝ Բեթանիայէն Ղազարոս հիւանդ մէկը
2 հրնանգ էր։ Այսիկա այն Մարիամն էր որ
Տէրը նզովք օծեց, ու անոր ոտքերը իր մա-
զերովը սրբեց, որուն եղբայրը Ղազարոս հի-
3 ւանդ էր։ Ուստի իր քոյրերը Հոգ իրկեցին
անոր ու բսին, Տէր, ահա անիկա որ գուն կը
4 սիրես՝ հիւանդ է։ Յիսուս երբոր լսեց՝ բսաւ,
Այս հիւանդութիւնը մահուան համար չէ,
Հապա Աստուծոյ փառացը համար, որ Ա-
5 ստուծոյ Որդին անով փառաւորուի։ Ասկ
Յիսուս կը սիրէր Մարթան և անոր քոյրը ու
6 Ղազարոսը։ Իսկ երբոր լսեց Թէ հիւանդ է,
7 նոյն տեղը երկու օր ալ կեցաւ։ Եւ անկէ
ետքը բսաւ աշակերտներուն, Եկէք նորէն Հր-
8 էաստան երթանք։ Աշակերտները իրեն բսին,
Ռաբբի, Հրէաները հիմա քեզ կը փնտռէին
9 քարկոծելու, ու նորէն հո՞ն կ՚երթաս։ Յի-

1 Գլ. ե. 18։
2 Մատ. Ճր. 8։
3 Հռոմ. Ժգ. 1։
4 Գլ. գ. 57։
5 Գլ. գ. 17։ ե. 24. 37։ ը. 43։
6 Գլ. գ. 30։ Մատ. ժ. 1։
7 Գլ. ը. 26։ Ժգ. 10—18։
8 Յովհ. Ա. 11։
9 Գլ. Ժգ. 31։ Ժ. 11։
10 Գլ. ե. 20։ 41։ ը. 59։
11 Գլ. ա. 11։ Ժ. 15։
12 Գլ. ը. 28։ Ժգ. 1։
13 Գլ. ը. 24։ Ժ. 6։
14 Գլ. ը. 22։ Ժ. 41։ Ժգ. 9։
15 Գլ. ը. 45։ Ժ. 42։
16 Գլ. ը. 31։ Ժ. 38։ 39։
17 Մատ. ԻԶ. 7։ Մարկ. Ժգ. 31։ Գլ.

սուսեան ատաս. Յիսուս, Չէ՞ որ օրը տա-
սներկու ժամ է։ Մէկ որ մէկը ցորեկը քա-
լէ՝ չսայնիր, ինչու որ աս աշխարհս լոյսը կը
10 տեսնէ։ Բայց մէկ որ մէկը գիշերը քալէ՝
11 կը սայնի, ինչու որ իր հետը լոյս չկայ։ Ա-
նոնց բսաւ, Մեր բարեկամը Ղազարոս
մեր բարեկամը քնացած է, բայց կ՚երթամ
12 որ անկից արթնցնեմ։ Իր աշակերտները
բսին, Տէր, Թէ որ քնացած է՝ պիտի առող-
13 ջանայ։ Իսկ Յիսուս անոր մահուանէն հասնար
կ՚ըսէր, բայց անոնք կը կարծէին Թէ քուն
14 քնանալուն հասնար կ՚ըսէր։ Ասոնցմէ Յիսուս
յայտնապէս բսաւ անոնց, Ղազարոս մեռաւ։
15 Եւ ես ուրախ եմ ձեզի համար որ հոն չէի,
որ դուք հաւատաք։ բայց երթանք ա-
16 նոր։ Թոմաս որ երկուորեակ կ՚ըսուէր՝ ը-
սաւ իր աշակերտակիցներուն, Մենք ալ եր-
թանք՝ որ անոր հետ մեռնինք։
17 Յիսուս երբոր եկաւ, գտաւ որ անիկա
արդէն չորս օրուան դերեզմանը էր։
18 Ու Բեթանիա երուսաղէմին մօտ էր՝ տասն-
19 ւհինգ ասպարիզի չափ։ Եւ Հրէաներէն շա-
տերը Մարթային ու Մարիամին եկած էին
որ մխիթարեն զանոնք իրենց եղբօրը համար։
20 Երբ Մարթա լսեց Մարիա Թէ Յիսուս կու գայ,
զանիկա դիմաւորելու գնաց, բայց Մարիամ
21 տանը մէջ նստած էր։ Եւ Մարթա բսաւ Յի-
սուսին, Տէր, Թէ որ հոս ըլլայիր՝ իմ եղ-
22 բայրս չէր մեռնիր։ Բայց գիտեմ որ հիմա
ալ ինչ որ գուն խնդրես Աստուծմէ, Աս-
23 տուած պիտի տայ քեզի։ Յիսուս բսաւ անոր,
24 Քու եղբայրդ յարութիւն պիտի առնէ։ Մար-
թա բսաւ անոր, Գիտեմ որ յարութիւն պիտի առ-
նէ վերջին օրը յարութիւն պիտի առ-
25 նէ։ Յիսուս բսաւ անոր, Ես եմ յարութիւնը
և կեանքը։ Ան որ ինձի կը հաւատայ, Թէ
26 և մեռնի՝ պիտի ապրի։ Եւ ան ամէնը որ
կենդանի է ու ինձի կը հաւատայ, յաւի-
տեան պիտի չմեռնի։ Գուն կը հաւատա՞ս ա-
27 նոր։ Բսաւ անոր, Այո, Տէր, Ես հաւատա-
ցեր եմ որ գուն ես Քրիստոսը Աստուծոյ Որ-
28 դին, որ աշխարհք գալու էիր։ Ու երբոր
ան բսաւ, գնաց իր քոյրը Մարիամը գաղ-
տուկ մը կանչեց՝ բսելով, Վարդապետը ե-
29 կեր է ու քեզ կը կանչէ։ Անիկա լսածին պէս
30 շատ մը երթալ ու եկաւ անոր։ Իսկ Յիսուս
գետ գեղը եկած չէր, հապա ան տեղն էր,
31 ուր որ Մարթա զանիկա դիմաւորեց։ Բայց
Հրէաները որ անոր հետ տանը մէջն էին՝ ու
կը մխիթարէին զանիկա, երբոր տեսան որ

Ժր. 3։
4 Գլ. Բ. 3։ Հռոմ. 43։
5 Գլ. Ժ. 40։
6 Գլ. Ժ. 51։
7 Գլ. Բ. 4։
8 Գլ. Ժր. 22։
9 Գլ. ե. 39։
10 Գլ. ե. 21։ ը. 39։
11 Մատ. Իգ. 7։ Մարկ. Ժգ. 31։ Գլ.

Բ. 34։ Գործ. է. 39։ Ժ. 44։ Կոր. Ժէ. 18։ 51։
12 Գլ. Ժ. 40։
13 Գլ. Բ. 31։
14 Գլ. է. 54։ Ժգ. 14։
15 Գլ. է. 59։
16 Գլ. է. 61։ ը. 39։ 49։ 44։
17 Գլ. ա. 4։ ը. 39։
18 Գլ. ը. 6։ Կոր. գ. 4։ Յովհ. ա. 1։ 2։ է. 11։
19 Գլ. գ. 36։ Յովհ. է. 10։ Եա։
20 Մատ. Ժգ. 16։ Գլ. գ. 42։ ը. 14։ 39։
21 Հռոմ. 19։

Մարիամ՝ շուտ մը երթաւ ու գնաց, եւ ան-
32 ուր եաւէն գայլին՝ բանիով թէ Գերեզմանը
կ'երթայ որ հոն լայ։ Իսկ Մարիամ երբ-
որ Յիսուսին եղած տեղը եկաւ ու զանիկա
տեսաւ, անոր ոտքը իյնալով բսաւ անոր,
Տէր, թէ որ հոս ըլլայիր՝ իմ եղբայրս չէր
33 մեռներ։ Յիսուս երբոր տեսաւ անիկա որ
կուլար, և անոր հետ եկող Հրէաներըը որ կու-
լային, իր հոգւոյն մէջ հառաչեց ու խռովե-
34 ցաւ, եւ բսաւ, Ո՞ւր դրած էք անիկա։ Ը-
35 սին իրեն, Տէր, եկուր ու տես։ Յիսուս լա-
36 ցաւ։ Ուստի Հրէաները կ'բսէին, Նայեցէք
37 որչափ կը սիրէր զանիկա։ Ոմանցմէ ոմանք
ալ կ'բսէին, Արդեօք հոս կոյրին աչքերը բա-
ցող՝ չէ՞ր կրնար բնել որ ան ալ չմեռնէր։
38 Յիսուս նորէն իր ներսը մէջ հառաչելով գե-
րեզմանը կուգայ։ Եւ անիկա քարայր մըն էր,
39 ու անոր վրայ քար մը դրուած էր։ Յիսուս
բսաւ, Վերկէ բրէք ան քարը։ Մեռելին
քոյրը Մարթա բսաւ անոր, Տէր, արդէն
հոտած պիտի ըլլայ, ետքու որ չորս օրուան
40 է։ Ըսաւ անոր Յիսուս, Քեզի չըսի՞ որ եթէ
հաւատաս՝ Աստուծոյ փառքը պիտի տեսնես։
41 Ուստի վերկէ բրին զքարը։ Եւ Յիսուս իր
աչքերը վեր վերցուց ու բսաւ, Հայր, շնոր-
42 հակալ եմ քեզմէ, որ լսեցիր ինծի։ Ու ես
գիտէի որ ամէն ատեն լսես ինծի կը լսես։ Բայց
ան բոլորութեան կայնող ժողովուրդին համար
բսի, որ հաւատան թէ դուն խրկեցիր զիս։
43 Եւ ան բսելէն ետքը՝ մեծ ձայնով մը կանչեց,
44 Ղազարոս, գուրս եկուր։ Մեռելն ալ եկաւ՝
ոտքերը ու ձեռքերը պատանքով կապած և
երեսը վարշամակով պատած։ Յիսուս բսաւ
անոնց, Արձակեցէք տիկա ու թողէք որ
երթայ։
45 Եւ Հրէաներէն շատերը որ Մարիամին ե-
կեր էին, տեսնելով Յիսուսին ըրածը հաւա-
46 տացին իրեն։ Բայց անոնցմէ ոմանք գա-
ցին փարիսեցիներուն, ու Յիսուսի ըրածը
անոնց պատմեցին։
47 Ուստի քահանայապետները և փարիսեցի-
ները ժողով գումարեցին՝ ու բսին, Ի՞նչ ը-
նենք, քանի որ մարդը շատ հրաշքներ կ'ը-
48 նէ։ Եթէ որ անիկա ատանկ թող տանք, ամէն-
քին ալ անոր պիտի հաւատան, և Հռոմէա-
կիները պիտի գան ու մեր տեղը ու ազգը պի-
49 տի վերցնեն։ Եւ անոնցմէ մէկը Կայիափա
անունով՝ որ ան տարուան քահանայապետն էր,
50 բսաւ անոնց, Դուք բան մը չէք գիտեր, Ու-
չէք ալ խորհիր թէ ազգի է մեզի որ մէկ
մարդ մը ժողովուրդին համար մեռնի, ու

51 բոլոր ազգը չկորսուի։ Բայց ան բանը չէ թէ
ինքնիրմէն գուրս եկաւ, հապա ան տարուան
քահանայապետը ըլլալով, մարգարէացաւ
թէ Յիսուս ազգին համար պիտի մեռնէր։
52 Ինչ չէ թէ միայն ազգին համար, հապա
որ Աստուծոյ ցիրուցան եղած զաւակները ալ
մէկտեղ ժողվէ։
53 Այ ան օրէն հետ խորհուրդ բրին որ ը-
54 պանեն զանիկա։ Յիսուս հետեւ անկէ ետ-
քը հանրայայտ չէր պտրտեր Հրէից մէջ, հա-
պա անկէ անապատին մօտ տեղ մը գնաց՝ մէկ
քաղաք մը որուն անունը Եփրայիմ էր, ու
իր աշակերտներուն հետ մէկտեղ հոն կը կե-
նար։
55 Եւ Հրէից զատիկը մօտ էր, ու ան տեղէն
շատ մարդիկ զատիկէն առաջ երուսաղէմ ե-
56 լան որ ինքզինքնին մաքրեն։ Եւ Յիսուսը փըն-
տռէին Յիսուսը, ու տաճարին մէջ կեցած ա-
ռնելին իրարու կ'բսէին, Ձեզի ի՞նչպէս կ'ե-
րեւնայ, թէ աս տօնին բնաւ պիտի չգայ։ Իսկ
քահանայապետները ու փարիսեցիները պա-
տուէր տուեր էին, որ եթէ մէկը գիտնայ
անոր ուր ըլլալը՝ իմացընէ, որ անիկա բըռ-
նեն։

ԳԼ· ԺԲ

1 Յիսուս կը գայ Մարիամը որ իր ոտքերը օծէց։ 9 Ժողովուրդը
կու գայ Ղազարոսը տեսնելու։ 10 Քահանայապետները խոր-
հուրդ կ'ընեն զանիկա սպաննելու։ 12 Բերթասը իշնալ վրայ հե-
ծած երուսաղէմ կը մտնէ։ 20 Քանի մը Յոյներ կը ցանկան
տեսնել Յիսուսը։ 23 Բերթասը իր մահը կը նախատեսէ։ 37
Հրէից կարծրութիւնը։ 42 Իշխաններէն շատերը կը հաւատան
Յիսուսին։ բայց փարիսեցիներէն վախնալով չեն դաւանիր։

1 Իսկ Յիսուս զատիկէն վեց օր առաջ Բեթա-
նիա եկաւ, ուր էր Ղազարոս մեռելէն, որն
2 որ Յիսուս մեռելներէն յարուցած էր։ Ուր հոն անոր
ընթրիք մը բրին, ու Մարթա սպասաւորու-
թիւն կ'ընէր, և Ղազարոս անոր հետ սեղան
3 նստողներուն մէկն էր։ Իսկ Մարիամ մէկ
լիտր նարդոս պատուական մեծագին եղ առ-
նելով, Յիսուսի ոտքերը օծեց ու իր մազե-
րովը անոր ոտքերը սրբեց։ Եւ տունը եղին
4 անուշահոտութեամբը լեցուեցաւ։ Աշակերտներուն մէկը Իսկարիովտացի Սիմո-
նեան Յուդան՝ որ զանիկա պիտի մատնէր,
5 բսաւ, Ինչո՞ւ համար աս եղը չծախուեցաւ
երեք հարիւր դահեկանի, որ աղքատներուն
6 տրուէր։ Ան բսաւ՝ չէ թէ աղքատներուն հո-
գիր իր հոգին էր, հապա որ գող էր ու գան-
ձանակը ինքը կը պահէր, և ինչ որ ձգուէր՝
7 ինքը կը կրէր։ Իսկ Յիսուս բսաւ, Թող տուր

ա Ես. 51։
բ Ղուկ. 36։ 41։
գ Գլ. 8։
դ Ես. 4. 53։
ե Յովհ. 5. 25։ 11. 4։ 40։ 42։ 17. 1։ 21։ 23։ 25։
զ Ես. 26. 19։ Դան. 12. 2։
է Գլ. 20. 30։
ը Գլ. 6. 2։
թ Գլ. 5. 33։ 8. 42։ 16. 27։ 17. 8։
ժ Ղուկ. 9. 3։ Գլ. 13. 29։
ի Ես. 49. 6։ Գործ. 13. 47։ 26. 23։
ժա Գլ. 8. 12։ 9. 5։ 12. 35։ 46։
ժբ Ես. 6. 10։ Մատթ. 13. 15։ Գործ. 28. 27։ Հռոմ. 11. 8։
ժգ Գործ. 26. 18։ 2 Կորնթ. 4. 4։ 1 Յովհ. 2. 8։
ժդ Գլ. 5. 41։ 7. 22։
ժե Գլ. 3. 2։ 6. 1։
ժզ Գլ. 8. 59։ 10. 39։
ժէ Գլ. 5. 16։ 18։
ժը Գլ. 3. 19։
ժթ Գլ. 8. 12։ 9. 39։ Գործ. 26. 18։
ի Գլ. 3. 17։ 8. 15։ 18. 37։ Ա Տիմ. 1. 15։
իա Գլ. 5. 45։
իբ Գլ. 9. 22։
իգ Գլ. 7. 13։ 19. 38։
իդ Գլ. 9. 40։
իե Ղուկ. 8. 3։
իզ Գլ. 19. 39։ 40։
իէ Մատթ. 26. 6։ Մարկ. 14. 3։
իը Ղուկ. 7. 38։ 46։
իթ Գլ. 6. 71։ 13. 2։ 26։
լ Մատթ. 26. 8։ Մարկ. 14. 4։
լա Գլ. 11. 2։
լբ Ղուկ. 10. 40։
լգ Գլ. 6. 5։
լդ Գլ. 6. 64։ 71։ 13. 11։
լե Մատթ. 26. 12։ Մարկ. 14. 8։
լզ Ղուկ. 7. 46։
լէ Ղուկ. 22. 19։ 1 Կորնթ. 11. 24։
լը Ղուկ. 19. 41։
լթ Ես. 53. 9։ Մատթ. 26. 2։
խ Գլ. 11. 47։
խա Գլ. 11. 55։
խբ Գլ. 11. 8։
խգ Գլ. 11. 57։
խդ Գլ. 11. 34։
խե Գլ. 11. 44։
խզ Գլ. 11. 18։
խէ Գլ. 11. 45։
խը Գլ. 11. 31։
խթ Գլ. 11. 19։
խի Գլ. 11. 46։
խիա Գլ. 11. 47։
խիբ Գլ. 11. 53։
խիգ Գլ. 11. 54։
խիդ Գլ. 11. 55։
խիե Գլ. 11. 56։
խիզ Գլ. 11. 57։
խիէ Գլ. 11. 49։
խիը Գլ. 11. 51։
խիթ Գլ. 11. 52։
խի Գլ. 11. 50։
խիա Գլ. 11. 53։
խիբ Գլ. 11. 54։
խիգ Գլ. 11. 55։
խիդ Գլ. 11. 56։
խիե Գլ. 11. 57։
խիզ Գլ. 11. 49։
խիէ Գլ. 11. 51։
խիը Գլ. 11. 52։
խիթ Գլ. 11. 50։

ասար · ասա բանը իմ թագաւորս զգուանքը հա-
8 մար պահել · [1]Ուստի զի ազգասէրքը ամէն
ատեն ձեր հետը ունիք, բայց զիս ամէն ա-
տեն չունիք ։
9 [2]Ուստի Հրէայներէն շատ ժողովուրդ անոր
հոն ըլլալը իմացան · ու եկան՝ ոչ թէ միայն
Յիսուսի համար, հապա որ Ղազարոսն ալ
10 տեսնեն, զոր ան ի մեռելներէն յարուցած · [3]խոկ
քահանայապետները խորհուրդ ըրին որ Ղա-
11 զարոսն ալ մեռցնեն · [4]ընչու որ Հրէաներէն
շատերը անոր պատճառովը կ'երթային ու կը
հաւատային Յիսուսին ։
12 [5]Հետեւեալ օրը շատ ժողովուրդ որ ատենին
եկած էին՝ երբոր լսեցին թէ Յիսուս Երու-
13 սաղէմ կու գայ · Ելան ուռիներին ատեր առին ու
ելան գանկից դիմաւորելու, և կ'աղաղակէին ·
[6]Ովսաննա, օրհնեալ է Իսրայէլի Թագաւորը՝
14 որ Տէրոջը անունովը կու գայ · Եւ [7]Յիսուս
աւանակ մը գտնելով անոր վրայ նստաւ, ինչ-
15 պէս որ գրուած է · [8]Մի վախնար, ով Սիոնի
աղջիկ · ահա քու Թագաւորդ կու գայ իշու-
16 աւանակի վրայ նստած · [9]Եւ անոր աշակերտ-
ները առաջ չհասկցան այս բաները · [10]բայց երբ
որ Յիսուս փառաւորուեցաւ, [11]անոնք մին-
քնին բերին թէ այս բաները անոր համար
գրուած էր, և թէ իրենք այս բաները ըրին
17 անոր · [12]Եւ իր հետը եղող ժողովուրդը վկա-
յութիւն կու տար թէ Ղազարոսը գերեզմա-
նէն դուրս կանչեց, ու մեռելներէն յարուց
18 զանիկա · Ասոր համար ալ ժողովուրդը զա-
նիկա դիմաւորեց, վասն զի լսեցին թէ ա-
19 նիկա այս հրաշքը բրած էր · իսկ փարիսե-
ցիները իրարու կ'ըսէին, [13]Կը տեսնէ՞ք որ օ-
գուտ մը չեք կրնար ընել · ահա ետեւէ աշխարհ
անոր կաթեց ։
20 [14]Եւ հոն [15]քանի մը Յոյներ կային [16]տօնին
երկրպագութիւն ընելու համար հոն էին ։
21 Ասոնք փիլիպպոսին եկան՝ [17]որ Գալիլեայի
Բեթսայիդացին էր, և կ'աղաչէին անոր ու
կ'ըսէին, Տէր, կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել ։
22 Փիլիպպոս եկաւ ու Անդրէասին բաւ, և
նորէն Անդրէաս ու Փիլիպպոս Յիսուսը
23 այն բանին Յիսուս ալ պատասխան տուաւ ա-
նոնց ու բաւ, [18]Ժամանակը հասաւ որ Ո-
24 րդւոյն Մարդին մարդոյ · [19]Ճշմարիտ ճշմա-
րիտ կ'ըսեմ ձեզի, [20]Թէ որ ցորենին հատը հո-
25 ղին մէջ չինաւրով չմեռնի, ինքը միայնակ կը
մնայ · հապա թէ որ մեռնի, շատ պտուղ
կը բերէ · [21]Ան որ իր անձը կը սիրէ, պիտի կոր-
սընցնէ զանիկա · և ան որ իր անձը աս աշ-
խարհիս մէջ կ'ատէ, յաւիտենական կեանք
26 կը պահէ զանիկա · Թէ որ ինծի կը ծառայէ,
ետեւէս թող գայ · [22]ու ուր որ եմ, իմ ծառան ալ հոն պիտի ըլ-
լայ · Թէ որ ինծի կը ծառայէ, Հայրը
27 պիտի պատուէ զանիկա · [23]Հիմա իմ հոգիս
խռոված է, և ի՞նչ ըսեմ · Հայր, զիս
պահէ աս ժամէն · [24]Բայց ես ասոր համար
28 ելայ աս ժամին · Հայր, փառաւորէ քու ա-
նունդ · [25]Անոնք ձայն մը եկաւ երկինքէն,
փառաւորեցի ալ, ու նորէն պիտի փառա-
29 ւորեմ · [26]Ուրեմն՝ ան ժողովուրդը որ կայներ էր ու կը
լսէր, կ'ըսէին, Որոտաց կ'ըլլայ · ուրիշներ ալ
30 կ'ըսէին, Հրեշտակ խօսեցաւ իրեն հետ · Յի-
սուս պատասխան տուաւ ու բաւ, [27]Ա՛ս ձայնը
ինծի համար չեկաւ՝ հապա ձեզի համար ·
31 Հիմա է աս աշխարհիս դատաստանը, հիմա
աս աշխարհիս [28]իշխանը դուրս պիտի հանուի ·
32 Կիս ալ երբոր երկրէն բարձրանամ, [29]ամէնն
33 ալ ինծի պիտի քաշեմ · [30]Ա՛ս բանս կը պրսցէր՝
իմացնելով թէ ինչ կերպ մահով պիտի մե-
34 ռնէր · Ժողովուրդը անոր պատասխանեց, [31]Մենք
օրէնքէն լսեցինք որ Քրիստոսը յաւիտեան կը
մնայ, և դուն ինչո՞ւ կ'ըսես թէ պէտք է
Որդին մարդոյ բարձրանայ · ո՞վ է աս Որդին
35 մարդոյ · Եւ Յիսուս անոնց բաւ, Փոչ մը
առնէ ալ [32]լոյսը ձեր հետն է · [33]քանի որ լոյսը
ունիք՝ քալեցէք, որ չըլլայ թէ մութը ձեր
վրայ հասնի · [34]Ընչու որ խաւարի մէջ քալողը
36 չգիտեր թէ ուր կ'երթայ · Քանի որ լոյսը ու-
նիք, հաւատացէք այն լոյսին՝ որ լուսոյ որ-
դիք ըլլաք · Յիսուս այս բաները զրուցեց, ու
գնաց [35]պահուեցաւ անոնցմէ ։
37 Եւ թէպէտ այնքան հրաշքներ բրած էր
անոնց առջեւը, [36]դարձ անոնք չէին հաւատար
38 իրեն · Որ կատարուի Եսայի մարգարէին խօս-
քը՝ որ բաւ, [37]Տէր, ո՞վ հաւատաց մեր
լուրին, և Տէրոջը բազուկը որո՞ւ յայտնուե-
39 ցաւ · Ասոր համար չէին կրնար հաւատալ,
40 որ դարձեալ կ'ըսէ Եսայի, [38]Անոնց աչքերը
կուրցուց, և անոնց սիրտերը խիճկցուց, որ
չըլլայ թէ աչքերնին տեսնեն ու սրտերնին
իմանան և դարձի գան, ու ես անոնք բժշկե-
41 մ · [39]Ա՛ս խօսք բաւ Եսայի երբոր տեսաւ

1 Մատ. ի՛գ. 11 · Մարկ. ժգ. 7 ։
2 Գլ. ժա. 45, 46 ։
3 Գործ. դ. 1 ։
4 Գլ. ժա. 46, Հմմտ. 18 ։
5 Մատ. իա. 1-9 · Մարկ. ժա. 1-9 · Ղուկ. ժթ. 35-38 ։
6 Սաղ. ճԺԸ. 25, 26 ։
7 Մատ. իա. 1 ։
8 Զաք. Թ. 9 ։
9 Գլ. ժբ. 16 ։
10 Գլ. ժա. 45 · Հմմտ. 18 ։
11 Գործ. ժԱ. 1 ։
12 Գլ. ժա. 47, 48 · Գործ. դ. 16 ։
13 Ղուկ. ժթ. 37-40 · Մատ. իա. 8-11 · Մարկ. ժա. 8-10 ։
14 Գլ. ժա. 31 ։
15 Մատ. իա. 5 ։
16 Ելից. ԺԵ. 11 ։
17 Գլ. ժա. 42 · Գործ. ժԱ. 1 ։
18 Գլ. ժբ. 11 ։
19 Գլ. ժբ. 31 · Մատ. իա. 10 · Մարկ. ժԱ. 15-18 · Ղուկ. ժթ. 45-48 ։
20 Գործ. ը. 27 ։
21 Գլ. ժդ. 8 ։
22 Գլ. ժդ. 3 · Մատ. իգ. 13 · Մարկ. ժգ. 14 · Ղուկ. ԻԳ. 34 · Յովհ. ժդ. 16 ։
23 Մատ. իզ. 39 · Մարկ. ժդ. 58 · Ղուկ. ժԲ. 50 · Գլ. ժգ. 21 ։
24 Ղուկ. ԻԲ. 53 · Գլ. ժգ. 27 ։
25 Մատ. գ. 17 ։
26 Գլ. ժա. 48 ։
27 Մատ. ժբ. 39 · Ղուկ. ԻԲ. 34 · Յովհ. ժԲ. 23 · Գլ. ժդ. 30 · ժգ. 31 · Գործ. իգ. 18 · Կող. գ. 4 · Եփես. ե. 2 · ջ. 16 ։
28 Գլ. ժգ. 18 · ը. 28 · Հմմտ. Ե. 18 · Երբ. բ. 9 ։
29 Գլ. ժգ. 28 ։
30 Յովհ. ԺԲ. 28, 29 ։
31 Գլ. ժԲ. 27 ։
32 Մատ. ժԲ. 32 · ժԵ. 1 · Մարկ. ժԲ. 26 · ժգ. 1 · Ղուկ. ԻԲ. 20 · Գործ. ա. 8 · Եփես. ա. 20 · Կող. ա. 13 · Ա Տիմ. գ. 16 · Տիտ. բ. 14 · Եբր. ժ. 12 · Ա Պետ. ա. 18, 19 · Ա Յովհ. ա. 7 ։
33 Գլ. ժա. 9 · ը. 12 · Բ Կոր. դ. 6 · Ա Յովհ. ա. 5 ։
34 Գլ. ժբ. 35 · Ա Կոր. ժե. 53 · Եսայ. Թ. 6 · Եզեկ. ԼԷ. 23 · Դան. է. 14 · Միք. դ. 7 ։
35 Գլ. ժա. 9 · ը. 12 · Բ. 8 · Հմմտ. Ա. 4 · Ա Յովհ. ա. 5 ։
36 Ղուկ. ԺԶ. 8 · Եփես. ե. 8 · Ա Թես. ե. 5 ։
37 Եսայ. ԾԳ. 1 · Յովհ. ժԲ. 38 · Հռոմ. ժ. 16 ։
38 Եսայ. ԾԳ. 4 · Մատ. ը. 17 · Մարկ. ա. 34 · Ա Պետ. բ. 24 ։
39 Գլ. ը. 44 · Ա Յովհ. դ. 3 ։
40 Եսայ. Զ. 9, 10 · Մատ. ժգ. 14 · Մարկ. դ. 12 · Գործ. իԸ. 26, 27 · Հռոմ. ժԱ. 8 ։
41 Եսայ. Զ. 1 ։

անոր փառքը, ու խօսեցաւ անոր վրայով։
42 Ա.յսու ամէնոյնիսկ իշխաններէն ալ շատերը
հրէն հաւատացին, բայց փարիսեցիներուն
հետեւ զանիկա չէին դաւաներ, որ ժողովա-
43 րանէն դուրս չհանուին. Ա.ինչու որ մարդոց
փառքը Աստուծոյ փառքէն աւելի սիրեցին։
44 Իսկ Յիսուս կ'ազազակէր ու կ'ըսէր, Ա.ն
որ ինծի կը հաւատայ՝ ինծի չհաւատար, հա-
45 պա զիս խրկողին։ Ա.յն ան որ զիս կը տեսնէ,
46 զիս խրկողը կը տեսնէ։ Ե.ս լոյս եկայ աշխարհ,
որ ամէն ոք որ ինծի հաւատայ՝ խաւարի մէջ
47 չմնայ։ Ե.ւ եթէ որ մէկը իմ խօսքերս լսէ ու
չհաւատայ, Ե.ս անիկա չեմ դատեր, Ա.ինչու
եկայ որ աշխարհը դատեմ, հապա որ աշ-
48 խարհը փրկեմ։ Ա.ն որ զիս կ'անարգէ և իմ
խօսքերս չընդունիր, կայ մէկը որ դատիկա կը
դատէ. Ա.ն խօսքը որ ես խօսեցայ, ան պիտի
49 դատէ զանիկա վերջին օրը։ Ա.ինչու որ Ե.ս ին-
քիրմէս չխօսեցայ, հապա Հայրը որ զիս խրկեց՝
ինքը ինծի պատուիրեց Ա.ինչ որ պիտի խօսի
50 և ինչ որ պիտի խօսիմ։ Ե.ս գիտեմ որ անոր
պատուիրածը յաւիտենական կեանք է. ուս-
տի ինչ որ ես կը խօսիմ, ինտորը որ Հայրը
ինծի ըսաւ, անանիկ կը խօսիմ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Յ.ատկի տօնէն առաջ՝ Յիսուս գիտնալով թէ
Ի.ր ժամուանակը հասեր է որ աս աշխարհէս
կամ Հօրը գոմը, սիրելով իրենները որ աշ-
խարհի մէջ էին, մինչև վերջն ալ սիրեց զա-
նոնք։
2 Ե.ւ ընթրիքը որ կ'ըլլար, (Ա.ատանան արդէն խակարիոթացի Սիմոնեան Յուդային սրտը
3 տուին մէջը դրեր էր, որ զանիկա մատնէ.) Յի-
սուս գիտնալով թէ Հայրը ամէն բան իր
ձեռքը տուաւ, և թէ ինքը Աստուծմէ եկաւ
4 ու Աստուծոյ գոմը կ'երթայ, Ի.ր ընթրիքէն ել-
լաւ, և հանդերձները մէկդի դրաւ ու գոնե-
5 ակ մը առնելով մէջքը փաթթեց։ Ետքը կոն-
քին մէջ ջուր լցուց ու սկսաւ աշակերտնե-
րուն ոտքերը լուալ, և ան իր փաթթուած
6 գոնեակովը սրբել։ Պետրոսի եկաւ. Սիմոն Գես-
րոնին՝ ան ալ րաւ անոր, Տէր, Ի.գ.ն ես
7 ոտքերս պիտի լուանաս։ Յիսուս պատասխան
տուաւ ու րաւ անոր, Ես ինչ որ կ'ընեմ՝
դուն հիմա չես խնդրար, Հապա ետքը պիտի
8 իմանաս։ Պետրոս րաւ անոր, Բնաւ դուն իմ
ոտքերս պիտի չլուանաս։ պատասխան տուաւ
անոր Յիսուս, Ե.թէ որ քեզ չլուամ, դուն ինծի
9 հետ բաժին չունիս։ Սիմոն Պետրոս րաւ ա-
նոր, Տէր, ո՛չ թէ միայն ոտքերս, հապա նաև
10 ձեռքերս ու գլուխս։ Յիսուս րաւ անոր,
Լուացուածին՝ ոտքերը լուալէն ի զատ ուրիշ
բան պէտք չէ, այլ բոլորովին մաքուր է. և
Ե.ս քու մաքուր էք, բայց ո՛չ թէ ամէնդդ։
11 Ի.մաւ որ գիտէր զանիկա որ զինքը պիտի մատ-
նէր. անոր համար րաւ, Ձե թէ ամէնդդ ալ
12 մաքուր էք։ Ա.ւ երբոր անոնց ոտքերը լուաց,
և իր հանդերձները առնելով նորէն սեղան
նստաւ, րաւ անոնց, Գիտէ՞ք ինչ րրի ձեզի։
13 Ա.դուք զիս վարդապետ ու Տէր կը կոչէք, և
14 ալեկ կ'ըսէք, Ինչու որ Ե.ս եմ։ Ե.ւ հապա թէ
որ ես Տէրս ու վարդապետս ձեր ոտքերը
լուացի, Ե.պէտք է որ դուք ալ իրարու ոտ-
15 քերը լուանաք։ Վասն զի Ա.ձեզի մէկ օրինակ մը
տուի, որ ինտորս ես ձեզի րրի՝ դուք ալ ընէք։
16 Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ծառան իր
տիրոջմէն մեծ չէ, ոչ ալ խրկուածը զինքը
17 խրկողէն մեծ է։ Ե.ԹԷ գուք ասոնք գիտէք, եր-
անելի էք՝ թէ որ ասոնք կատարէք։
18 Ձե թէ ձեր ամէնուն համար կ'ըսեմ, Ես ճա-
նչցայ զիս որ ես կը ճանչնամ ասոնք որ ես ընտրեցի, հապա
որ ան գրուածը կատարուի թէ Ա.ն որ իմ
հետս հաց կ'ուտէր, ինծի գէմ կրունկ վեր-
19 ցուց։ Ե.Հիմակուընէ կ'ըսեմ ձեզի՝ քանի որ չէ
եղեր, որ երբոր րլլայ՝ հաւատաք թէ ես Ե.ս
20 եմ։ Ե.ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ով որ
կ'ընդունի անիկա որ ես կը խրկեմ, զիս կ'ըն-
դունի. և ով որ զիս կ'ընդունի, զիս խրկողը
կ'ընդունի։
21 Ա.Յիսուս երբոր ասս րաւ, Ի.ր հոգիին մէջ
խռովեցաւ, և վկայեց րսելով, Ճշմարիտ ճըշ-
մարիտ կ'ըսեմ ձեզի, Ա.որ ձեզմէ մէկը զիս պի-
22 տի մատնէ։ Ա.ւետ աշակերտները տարակու-
սած իրարու կ'նայէին թէ արդ Հասնոր կը
23 գրուցէ։ Ա.ն աշակերտներէն մէկը կար Յիսու-
սին ◦գոմը նստած, որն որ Յիսուս կը սիրէր։
24 Ե.ւ Սիմոն Պետրոս անոր ակը կ'ընէր հարցը-

---

1 Գէ. ե. 13. բ. 22։ 2 Գէ. ե. 24։ 3 Մ.ար. բ. 26. — Գե.ս. ս. 21։ 4 Գէ. Ժգ. 9։ 5 Հմր. 35. 36. Գէ. գ. 19. ը. 12. բ. 5. 20։ 6 Գէ. ե. 45. ը. 22. 28։ 7 Գէ. գ. 17։ 8 Գ.ուկ. ժ. 16։ 9 ը. Օր. ժը. 15. Մ.ար. ժգ. 16։ 10 Գէ. ը. 38. ժգ. 19։ 11 ը. Օր. ժը. 18։ — 12 Մ.ատ. խգ. 8։ 13 Գէ. ժր. 22. ժե. 1. 11։ 14 Գ.ուկ. խր. 3. Հմր. 27։ 15 Մ.ատ. ժա. 27։ 16 Մ.ատ. ժ. 24. Գ.ուկ. ժ. 16։ 17 Գէ. գ. 38. ժգ. 19։ 18 Գէ. ը. 42. ժգ. 33։ 19 Գ.ուկ. խր. 27։ Փիլ. ը. 7. 8։ 20 Գ.ուկ. խր. 27։ Հ.ով.ամ. ժր. 10։ Գ.ալ. գ. 1. 2։ — 21 Գէ. ժե. 3։ 22 Գ.ուկ. խգ. 3. 10։ Գ.ուկ. գ. 46։ — Կ.որ. ը. 6. ժր. 2։ Փիլ. ր. 11։ 23 Գէ. ժե. 20։ 24 Գ.ուկ. խր. 27։ Ե.ս. 13։ Գէ. գ. 3։ — Կ.որ. ժ. 4։ Գ.ուկ. խգ. 7. 8։ 25 Գէ. ժգ. 20. ժգ. 1։ 26 Գ.ուկ. խր. 3։ Ե.ս. 27։ 27 Մ.ատ. ժ. 4. Խր. 38։ Գէ. գ. 20։ 28 Գ.ուկ. ժ. 16։ 29 Գէ. ժգ. 20. ժգ. 1։ 30 Գ.ուկ. խր. 27։ Ե.ս. 13։ Գէ. գ. 3։ — Կ.որ. ժ. 4։ Գ.ուկ. խգ. 7. 8։ 31 Գէ. ժգ. 20. ժգ. 1։ 32 Գ.ուկ. խր. 27։ Ե.ս. 13։ Գէ. գ. 3։ — Կ.որ. ժ. 4։ Գ.ուկ. խգ. 7. 8։ 33 Գէ. ժգ. 20. ժգ. 1։ 34 Գ.ուկ. խր. 27։ Ե.ս. 13։ Գէ. գ. 3։ — Կ.որ. ժ. 4։ Գ.ուկ. խգ. 7. 8։ 35 Գէ. ժգ. 20. ժգ. 1։ 36 Գ.ուկ. խր. 27։ Ե.ս. 13։ Գէ. գ. 3։ — Կ.որ. ժ. 4։ Գ.ուկ. խգ. 7. 8։

նելու թէ ոչ պիտի լլլայ անիկա՝ որուն հա-
25 մար կը գրուի։ Ան ալ Յիսուսին կուտայ քին-
թայ իյնալով՝ բաւ անոր, Տէր, ոչի է ան։
26 Յիսուս պատասխան տուաւ, Անիկա է՝ որուն
որ պատառը թրջելով կու տամ։ Ու թրջե-
լով պատառը Իսկարիովտացի Սիմոնեան
27 Յուդային տուաւ։ Ու պատառէն ետքը Սա-
ատանան անոր ներսը մտաւ։ Ուստի Յիսուս բաւ
28 անոր, Ինչ որ պիտի ընես՝ շուտով լրէ։ Բայց
ասոնց մէկուն նստողներէն ոչ ոք չհասկը-
29 ցաւ, թէ ինչու համար բաւ անոր։ Վասն զի
ոմանք կը խորհէին թէ, Որովհետեւ պանդա-
ղակը Յուդան կը պահէր, Յիսուս անոր ի՛նչ ը-
նդհատ ատ. ինչ որ մեզի աս տօնին պէտք է,
30 կամ՝ որ ազգասիրութիւն բան մը տայ։ Անիկա
ալ պատառը առաջին պէս շուտ մը դուրս ե-
լաւ, ու գիշեր էր։
31 Ու երբոր անիկա դուրս ելաւ, Յիսուս ը-
սաւ, Հիմա փառաւորուեցաւ Որդին մարդոյ,
32 ու Աստուած փառաւորուեցաւ անով. Թէ
որ Աստուած անով փառաւորուեցաւ, Աս-
տուած ալ անիկա իր անձովը պիտի փառաւո-
րէ, ևւ շուտով պիտի փառաւորէ զանիկա։
33 Որդեակք, քիչ մը ատեն ալ ձեզի հետ եմ.
դուք պիտի փնտռէք. ևւ ինչպէս որ Հրեաներ-
ուն ըսի թէ Ուր որ ես կ'երթամ դուք չէք
34 կրնար գալ, հիմա ձեզի ալ կ'ըսեմ։ Նոր պա-
ատուիրան մը կու տամ ձեզի որ միկզմէկ սի-
րէք, ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի, որ դուք ալ
35 միկզմէկ սիրէք։ Ասով ամէնը պիտի գիտնան
թէ իմ աշակերտներս էք, թէ որ իրարու մէջ-
36 բայ սէր ունենաք։ Սիմոն Պետրոս բաւ ա-
նոր, Տէր, ո՞ւր կ'երթաս։ Յիսուս պատաս-
խան տուաւ անոր, Ուր որ ես կ'երթամ՝
դուն հիմա չես կրնար իմ ետեւէս գալ։ Բայց
37 ետքը պիտի գաս իմ ետեւէս։ Պետրոս բաւ
անոր, Տէր, ինչո՞ւ հիմա չեմ կրնար քու ե-
տեւէդ գալ։ Հոգիս իմ կեանքս քէզի համար
38 պիտի դնեմ։ Յիսուս պատասխան տուաւ ա-
նոր, Քու կեա՞նքդ պիտի դնես ինծի համար։
Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, Հաւը պիտի
չխօսի՝ մինչև որ դուն երեք անգամ պիտ ու-
րանաս։

ԳԼ· ԺԴ

1 Ձերխառնի կը փրթիր իր աշակերտներէն երեքին երե-
սին առջեւ ան ալ զինքը դնելով։ 2 կը յանդիմանէ Պետ
և ուրացողին։ 3 Ճշմարտութիւնը և կեանքը։ 4 Իր ինչը
Հորը հետ մէկ է։ 13 կը խոստանայ որ իր անունովը երբ ա-

1 Ձերխառնիք չխռովի. Աստուծոյ հաւատաց-
2 ցէք, ինծի ալ հաւատացէք։ Իմ Հօրս տունը
շատ բնակարաններ կան. ապա թէ ոչ ես ձե-
զի պիտի ըսէի. Երթամ՝ կ'երթամ ու ձեզի տեղ
3 կը պատրաստեմ։ Ու թէ որ երթամ ու ձեզի
տեղ պատրաստեմ, Նորէն կու գամ և ձեզ
քովս կ'առնեմ, Որպէսզի ալ ուր որ ես եմ
4 դուք ալ հոն ըլլաք։ ԵՒւ ուր որ ես կ'երթամ
դիտէք, ու ճամբան ալ դիտէք։
5 Թովմաս բաւ անոր, Տէր, չենք գիտեր
ուր կ'երթաս, և ի՞նչպէս կրնանք ճամբան
6 գիտնալ։ Յիսուս բաւ անոր, Ես եմ ճամ-
բան ու ճշմարտութիւնը և կեանքը. Ինձմէ
7 Հօրը չի գար՝ եթէ ոչ ինծմով։ Թէ որ դուք
ճանչնայիք իմ Հայրս ալ կը ճանչնայիք, և
ասկէ հետև կը ճանչնաք անիկա ու տեսած ա-
նիկա։
8 Փիլիպպոս բաւ անոր, Տէր, Հայրը մեզի
9 ցուցուր, ու հերիք է մեզի։ Բաւ անոր Յի-
սուս, Այսքան ժամանակ ձեզի հետ եմ, և
դուն չճանչցա՞ր, Փիլիպպոս։ Ան որ ինծի տեսաւ՝
Հայրը տեսաւ, և դուն ինծո՞ր կ'ըսես թէ
10 Հայրը մեզի ցուցուր։ Չե՞ն հաւատար թէ
ես Հօրը մէջն եմ ու Հայրը իմ մէջս է. ան
խօսքերը որ ես ձեզի կը խօսիմ, ինքնիս-
մէս կը խօսիմ, Հապա Հայրը որ իմ մէջս բը-
նակած է, անիկա կը գործէ ան գործքերը։
11 Հաւատացէք ինծի, թէ ես Հօրը մէջն եմ ու
12 Հայրը իմ մէջս է. Ուրիշ թէ ոչ գոնէ գործ-
քերուն համար ինծի հաւատացէք։ Ճշմարիտ
ճշմարիտ կ'ըսեմ ձեզի թէ Ան որ ինծի կը հա-
ւատայ, ան գործքերը որ ես կը գործեմ,
ինքն ալ պիտի գործէ, և անոնցմէ աւելի
մեծ գործեր պիտի գործէ, ինչու որ ես Հօրս
13 քովը կ'երթամ։ Ուր իմ անունովս ինչ որ խնդ-
րէք, պիտի կատարեմ անիկա, որ Հայրը Որ-
14 դիովը փառաւորուի. Թէ որ իմ անունովս
15 բան մը խնդրէք, Ես՝ պիտի կատարեմ։ Եթէ
որ զիս կը սիրէք, իմ պատուիրանքներս պա-
16 հեցէք։ ԵՒս ալ Հօրը պիտի աղաչեմ, Ան ու-
րիշ Մխիթարիչ մը պիտի տայ ձեզի, որ յա-
17 ւիտեան ձեզի հետ բնակի, Ճշմարտութեան
Հոգին, որ աս աշխարհս անիկա չկրնար ըն-
դունիլ, ինչու որ չտեսներ անիկա ու չճանչ-
նար անիկա. բայց դուք կը ճանչնաք անիկա,

1 Ձ· ա· ժբ· 3· Գէ· ը· 71·
2 Գէ· ժբ· 6·
3 Գէ· ժբ· 83·
4 Գէ· ժգ· 15· — Գէ· ժե· 1· 4· 5· 6·
5 Գէ· ժե· 83·
6 Գէ· ե· 34· ը· 81·
7 Ձ· ժբ· 18· Գէ· ժե· 13· 17· Եփես· ե· 8· — Թես· գ· 9· Յհ· ը· 8· — Գէ· ժբ· 8· — Յհ· ը· 7· 8· գ· 11· 83· գ· 81·
8 — Յհ· ը· 3· գ· 8· — Գէ· խա· 18· ը Գէ· — 14·
9 Մա· խէ· 33· 34·
10 Մա· ժգ· 33· 30· 31· Ղ· ա· խը· 33· 34·
11 —
12 Հմր· 81· Գէ· ժէ· 6· 88·
13 Գէ· ժգ· 33· 36·
14 Հմր· 18· 88· Գա· — 11·

ղքիրը պիտի կատարէ։ 14 Ե կը պատուիրէ սէր և հնազան-
դութիւն աշնորդ իրեն։ 16 կը խոստանայ Իրիկուրէ
Սուրբ Հոգին։ 27 ու իր խաղաղութիւնը կու տայ անոնց։

7 Գէ· ժբ· 88· ժե· 88· — Թես· գ· 16·
8 Երբ· բ· 5·
9 Գէ· ե· 10· ե· 16· ը· 88· ժբ· 43·
10 Գէ· ե· 36· ժ· 26· Մ— ա· խա· 81· Մ— ժէ· 17· Ղ· ժ· 17·
11 Մ— ե· 7· խա· 88· Մ— ժբ· ժ— 84· Ղ· ժ— 9· Գէ· ժե· 13· 84· Ճ— գ· 5·
12 Գէ· ժ· 10· ը· 25· ժբ· 43·
13 Գէ· ե· 26· ժ· 26· Մ— խա· 81· Մ— ժէ· 17· Ղ· ժ· 17·
14 Մ— ե· 7· խա· 88· Մ— ժբ· ժ— 84· Ղ· ժ— 9· Գէ· ժե· 13· 84· Ճ— գ· 5·
15 — Ճ— գ· 88· ը· 14·
16 Հմր· 81· 83· Գէ· ժե· 10· 14· — Ճ— ը· 3·
17 Գէ· ժե· 36· ժէ· 7· Հ— ը· 25· 26·

1 Ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշակն
2 է։ Զամէն ճիւղ որ իմ վրաս է ու պտուղ
չբերեր՝ կը կտրէ զանիկա. և ամէնը որ պտ-
ուղ կը բերէ՝ կը մաքրէ զանիկա, որ ավ պ-
3 ուղ բերէ։ Դուք հիմակուընէ մաք-
րուած էք այն խօսքով՝ որ ձեզի խօսեր եմ։
4 Իմ մէջս կեցէք՝ ու ես ձեր մէջը. ինչպէս
որ ճիւղը չկրնար ինքնիրմէն պտուղ բերել,
թէ որ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ,
նոյնպէս ալ դուք չեք կրնար, թէ որ իմ վրաս
5 հաստատուած չըլլաք։ Ես որթն եմ՝ դուք
ճիւղերն էք. այն որ իմ վրաս հաստատուած
է՝ և ես անոր վրայ, անիկա շատ պտուղ
կը բերէ, ինչու որ առանց ինծի բան մը չէք
6 կրնար ընել։ Թէ որ մէկը իմ վրաս հաստա-
տուած չէ, Նանիկա ճիւղի մը պէս դուրս ձը-
ղուած ու չորցած է. և կը ժողվեն զանիկ
7 ու կրակը կը նետեն, ու կ՚այրին։ Թէ որ դուք
իմ մէջս կենաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը
կենան, ինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք ու
8 պիտի ըլլայ ձեզի։ Ասով իմ Հայրս փառա-
ւորուելոցաւ, որ դուք շատ պտուղ բերէք.
ու իմ աշակերտներս ըլլաք։
9 Ինչպէս որ Հայրը ինծի սիրեց, ես ալ ձեզ
10 սիրեցի. իմ սիրոյս մէջ հաստատ կեցէք։ Նթէ
որ իմ պատուէրներս պահէք, իմ սիրոյս մէ-
ջը պիտի կենաք. ինչպէս որ ես իմ Հօրս պա-
տուէրները պահեցի, և անոր սիրոյն մէջը կե-
11 նամ եմ։ Ասս բաներս ձեզի խօսեցայ որ իմ
ուրախութիւնս ձեր մէջը ըլլայ, Նու ձեր ու-
12 րախութիւնը լեցուն ըլլայ։ Նայս է իմ պատուէրս
որ միմեանց սիրէք, ինչպէս որ ես ձեզ սի-
13 րեցի։ Ասկէ աւելի մեծ սէր մէկը չունի՝
ատնոր նոյն, որ մէկը իր կեանքը բարեկամներ-
14 մուն համար դնէ։ Նդուք իմ բարեկամներս
էք, թէ որ ընելու բաներ որ ես ձեզի կը
15 պատուիրեմ։ Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ
անուաներ, ինչու որ ծառան չգիտեր իր տէրը
ինչ կ՚ընէ. հապա ես ձեզ բարեկամ անուա-
նեցի, Նինչու որ ան ամէն բաները որ իմ Հօր-
16 մէս լսեցի՝ ձեզի յայտնեցի։ Նձեզ իմ դուք
դուս բնտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի,
Նու դրի ձեզ որ դուք երթաք և պտուղ բե-
րէք, ու ձեր պտուղը մնայ. Նորպէս զի իմ
անունովս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ։
17 Նայս կը պատուիրեմ ձեզի որ միմեանց սիրէք։

ԳԼՈՒԽ ԺԵ

1 Քրիստոսի ու իր անդամներուն միջև եղած միութենէն կը խօսի. և փաթթոցով տերը որթին հետ համեմատած է։ 18 Քրիստոսի աշակերտներուն միութենէն երբոր անոնք աշխարհէն ատելութիւն կ՚ընդունին և կը հալածուին։ 26 Սուրբ Հոգիին և առաքեալներուն պաշտօնը։

ես եմ ճշմարիտ որթը, և իմ Հայրս մշակն
2 է։ Զամէն ճիւղ որ իմ վրաս է ու պտուղ
չբերեր՝ կը կտրէ զանիկա. և ամէնը որ պտ-
ուղ կը բերէ՝ կը մաքրէ զանիկա, որ ավ պ-
3 ուղ բերէ։ Դուք հիմակուընէ մաք-
րուած էք այն խօսքով՝ որ ձեզի խօսեր եմ։
4 Իմ մէջս կեցէք՝ ու ես ձեր մէջը. ինչպէս
որ ճիւղը չկրնար ինքնիրմէն պտուղ բերել,
թէ որ որթին վրայ հաստատուած չըլլայ,
նոյնպէս ալ դուք չեք կրնար, թէ որ իմ վրաս
5 հաստատուած չըլլաք։ Ես որթն եմ՝ դուք
ճիւղերն էք. այն որ իմ վրաս հաստատուած
է՝ և ես անոր վրայ, անիկա շատ պտուղ
կը բերէ, ինչու որ առանց ինծի բան մը չէք
6 կրնար ընել։ Թէ որ մէկը իմ վրաս հաստա-
տուած չէ, Նանիկա ճիւղի մը պէս դուրս ձը-
ղուած ու չորցած է. և կը ժողվեն զանիկ
7 ու կրակը կը նետեն, ու կ՚այրին։ Թէ որ դուք
իմ մէջս կենաք՝ և իմ խօսքերս ալ ձեր մէջը
կենան, Նինչ որ ուզէք՝ պիտի խնդրէք ու
8 պիտի ըլլայ ձեզի։ Ասով իմ Հայրս փառա-
ւորուելոցաւ, որ դուք շատ պտուղ բերէք.
ու իմ աշակերտներս ըլլաք։
9 Ինչպէս որ Հայրը ինծի սիրեց, ես ալ ձեզ
10 սիրեցի. իմ սիրոյս մէջ հաստատ կեցէք։ Նթէ
որ իմ պատուէրներս պահէք, իմ սիրոյս մէ-
ջը պիտի կենաք. ինչպէս որ ես իմ Հօրս պա-
տուէրները պահեցի, և անոր սիրոյն մէջը կե-
11 նամ եմ։ Ասս բաներս ձեզի խօսեցայ որ իմ
ուրախութիւնս ձեր մէջը ըլլայ, Նու ձեր ու-
12 րախութիւնը լեցուն ըլլայ։ Նայս է իմ պատուէրս
որ միմեանց սիրէք, ինչպէս որ ես ձեզ սի-
13 րեցի։ Ասկէ աւելի մեծ սէր մէկը չունի՝
ատնոր նոյն, որ մէկը իր կեանքը բարեկամներ-
14 մուն համար դնէ։ Նդուք իմ բարեկամներս
էք, թէ որ ընելու բաներ որ ես ձեզի կը
15 պատուիրեմ։ Ասկէ ետքը ձեզ ծառայ չեմ
անուաներ, ինչու որ ծառան չգիտեր իր տէրը
ինչ կ՚ընէ. հապա ես ձեզ բարեկամ անուա-
նեցի, Նինչու որ ան ամէն բաները որ իմ Հօր-
16 մէս լսեցի՝ ձեզի յայտնեցի։ Նձեզ իմ դուք
դուս բնտրեցիք, հապա ես ձեզ ընտրեցի,
Նու դրի ձեզ որ դուք երթաք և պտուղ բե-
րէք, ու ձեր պտուղը մնայ. Նորպէս զի իմ
անունովս ինչ որ Հօրմէն խնդրէք, ձեզի տայ։
17 Նայս կը պատուիրեմ ձեզի որ միմեանց սիրէք։

3 = Ճշմ. բ. 27։ 4 Մատ. իբ. 29։ 5 Հմր. 3. 28։ 6 Գլ. ժգ. 16։ = = Կող. ժե. 20։ 8 Հմր. 10։ Գլ. ժ. 38. ժե. 21. 23. 26։ 9 Հմր. 11. 23։ = Ճշմ. բ. 4. ե. 3։ 10 Դատ. ե. 16։ = Հմր. 15։ = = Ճշմ. բ. 24։ Ճայտ. գ. 20։ 11 Հմր. 10։ Գլ. ե. 18. 38. ե. 16։ Ը. 14. ժբ. 49։ = Հմր. 16։ Դատ. իգ. 18։ Գլ. ժե. 32. ժգ. 7։ 12 Գլ. բ. 23։ ժբ. 27. ժգ. 13։ = Ճշմ. բ. 20. 27։ 13 Փիլ. գ. 7։ Կող. գ. 13։ 14 Հմր. 1։ 15 Հմր. 2. 18։ 16 Հմր. 10։ Գլ. ե. 16. ժ. 17։ Ճնահ. որ բան քեզ Փիլ. բ. 6։ 17 Գլ. ժգ. 12։ ժգ. 4։ Գլ. ե. 18. ժգ. 11։ 18 Մատ. գ. 19. ե. 10։ Ղկ. ե. 19։ Հմր. 16։ Գլ. ժգ. 13. 18։ ժգ. 23։ 19 Մատ. ե. 10։ Փիլ. ա. 29։ 20 Մատ. ժ. 24։ Ղկ. զ. 40։ Յհ. ժգ. 16։ 21 Մատ. ժ. 22։ Ղկ. ժ. 16։ Գործ. գ. 13։ 22 Յհ. ժե. 24։ Ա Յհ. գ. 6։ 23 Գլ. ժգ. 12։ ժգ. 4։ Գլ. ժբ. 21։ ժգ. 11։ 24 Մատ. գ. 10։ ե. 19։ Հմր. 16։ Գլ. ժգ. 13. 18։ ժգ. 23։ 25 Գլ. ժգ. 19։ ժե. 17։ Գլ. բ. 21։ ժգ. 22։ Հմր. 3. 28։ Գլ. ժ. 11։ 12։ Հմ. ամ. ժգ. 4։ Եփես. ե. 2։ = Ճշմ. գ. 6։ Գլ. ժգ. 14։ 15։ Ա Յհ. գ. 16։ Ճշմ. գ. 16։ 26 Գլ. ժե. 15։ Ա Յհ. ե. 7. 8։ Եփես. ե. 2։ = Ճշմ. գ. 16։ Գործ. ե. 32։ 27 Գլ. ժգ. 13։ 21։ Ղկ. ա. 2։ Գործ. ա. 8. ժգ. 31։ Ե. 20։ Ա Յհ. ա. 1։ 3։ Ճշմ. ա. 1։ 2։ Մատ. իբ. 19։ Ղկ. զ. 71։ ժգ. 13։ = Ճշմ. գ. 10։ 13։ 2 Մատ. իբ. 18։ Մարկ. ժգ. 15։ Կող. = 6։ 3 Հմր. 7։ Գլ. ժգ. 13։ 4 Մատ. ժգ. 15։ Ղկ. ժբ. 11։ 5 Գլ. ժգ. 24։ = Ճշմ. գ. 9։ = Գլ. գ. 31։ 6 Գլ. ժ. 11։ 12։ Հ=ամր. ե. 7. 8։ Եփես. ե. 2։ = Ճշմ. գ. 16։ 7 Գլ. ժգ. 13։ 23։ Ա Յհ. գ. 22։ 8 Գլ. ժգ. 15։ 23։ Ա Յհ. գ. 2։ 9 Գլ. ժգ. 9։ ժե. 10։ Ա Յհ. գ. 1։ 10 Գլ. ժգ. 14։ ժե. 13։ = Ճշմ. = 4։ 11 Գլ. ժգ. 24։ = Ճշմ. գ. 9։ = Գլ. գ. 31։ 12 Գլ. ժգ. 14։ ժե. 17։ 13 Գլ. ժգ. 13։ 21։ Ա Յհ. գ. 16։ 14 Գլ. ժգ. 14։ ժե. 10։ 15 Գլ. ժգ. 15։ Ա Յհ. գ. 1։ 16 Գլ. ժգ. 19։ ժե. 16։ Ա Յհ. գ. 22։ 17 Գլ. ժգ. 12։

18 Թէ որ աշխարհ ձեզ կ՚ատէ, գիտցէք որ
19 ձեզմէ առաջ զիս ատեց։ Թէ որ աշխարհէս
եղած ըլլայիք, աշխարհ իրեններըզ կը սիրէր.
բայց որովհետեւ աշխարհէ չէք՝ հապա ես
ձեզ աշխարհէն ընտրեցի, անոր համար աշ-
20 խարհ ձեզ կ՚ատէ։ Խոսքերնիդ րնկէք որ
ըսի ձեզ որ ծառան իր տիրոջ-
մէն մեծ չէ. թէ որ զիս հալածեցին, ձեզ
ալ պիտի հալածեն. թէ որ իմ խօսքս պա-
21 հեցին, ձերն ալ պիտի պահեն։ Բայց ա-
մէն բաներըզ պիտի ընեն ձեզի իմ անուանս
համար, ընչու որ չեն ճանչցած զրկողս զիս
22 խրկեց։ Թէ որ ես եկած և անոնց խօսած
չըլլայի, անոնք մեղք չէին ունենար. Բայց
հիմա իրենց մեղքին պատճառանք մը չունին։
23 Ինձ որ զիս կ՚ատէ, իմ Հայրս ալ կ՚ատէ։
24 Թէ որ ան գործքերը իրենց մէջը ըրած չըլ-
լայի, որոնք ուրիշ մէկը չէ ըրած, անոնք մեղք
չէին ունենար. բայց հիմա տեսան, ու ատե-
25 ցին զիս ալ իմ Հայրս ալ։ Սակայն — Ե՛ն-
որ կատարուի ան խօսքը որ իրենց օրինացոյր
մէջ գրուած է թէ՝ Զուր տեղը զիս ատեցին։
26 Բայց երբոր Մխիթարիչը գայ՝ որ ես Հօրմէն
ձեզի պիտի խրկեմ, ան ճշմարտութեան Հո-
գին՝ որ Հօրմէն կ՚ելլէ, Ե՛նիկա վկայ պիտի ըլլայ
27 պիտի վկայէ. Դուք ալ կը վկայէք, Որով-
հետեւ սկիզբէն ի վեր իմ հետս էք։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ասոնք խօսեցայ որ ձեզ խոտորում չըլլայ.
2 զիք ի խրնոյ Ժողովարաններէն զձեզ պիտի
ձգեն ձեզ. ու ժամանակ ալ պիտի գայ Որ
ամէն ոք որ ձեզ սպաննէ, անոնք պիտի մե-
ծի բի Աստուծոյ պաշտօն կը մատուցանէ։
3 Դու ասոնք բաներըզ Ինձ պիտի ընեն անոր հա-
4 մար որ ոչ Հայրը ճանչցան՝ ոչ ալ զիս։ Բայց
ասոնք բաներըզ ձեզի խօսեցայ որ երբ ժամանակը
գայ՝ միտքերնիդ բերէք թէ ես բան ձեզի.
և ասոնք բաներըզ սկիզբէն չըսի ձեզի, ընչու
որ ես հետերնիդ էի։
5 Սակայն հիմա ես կ՚երթամ՝ զիս խրկողին

քովը, և ձեզմէ ոչինչ ալ չհարցըներ ինձի
6 թէ Ո՞ւր կ՚երթաս. Բայց որովհետեւ ասոնք
ձեզի խօսեցայ, ձեր սիրտերը սոսկու-
7 մով լեցաւ. Բայց ես ճշմարտութիւն կ՚ըսեմ
ձեզի, ապրիկ է ձեզի թէ որ ես երթամ. քանի
զի թէ որ ես չերթամ, Մխիթարիչը ձեզի
չգար. Հապա թէ որ երթամ, անիկա ձեզի
8 կը խրկեմ։ Եւ ինքը երբոր գայ՝ աշխարհը
պիտի յանդիմանէ մեղքի համար և արդա-
րութեան համար ու դատաստանի համար.
9 Մեղքի համար՝ որ ինձի չեն հաւատար.
10 Արդարութեան համար՝ Հօրս ես իմ Հօրս քով
11 կ՚երթամ՝ և ալ զիս չէք տեսներ. Եւ դա-
տաստանի համար՝ Որ ան աշխարհիս իշխանը
12 դատապարտուած է. Ձեզի ասելիքս շատ
բաներ ունիմ բսելու, Բայց հիմա չէք կրնար
13 տանիլ. Իսկ երբոր ինքը՝ Ճշմարտութեան Հո-
գին գայ, Ամէն ճշմարտութեան պիտի
առաջնորդէ ձեզի, ընչու որ չի խօսիր
միտքէն պիտի խօսի, Հապա ինչ որ լսէ՝ ան պի-
տի խօսի ու գալիքները ձեզի պիտի պատմէ.
14 Ինիկա զիս պիտի փառաւորէ, ընչու որ իմ-
15 նէն պիտի առնէ ու ձեզի պատմէ. Ամէն
բաներըզ որ Հայրը ունի՝ իմն է. անոր
համար ձեզի բսի թէ իմինէն պիտի առնէ ու
16 ձեզի պատմէ. Փիչ մը առնէն՝ ալ զիս պի-
տի չտեսնէք, և դարձեալ փիչ մը առնէն զիս
պիտի տեսնէք, Գացող ես Հօրը կ՚երթամ։
17 Ասոր համար աշակերտներէն ոմանք իրարու
կ՚ըսէին, Ի՞նչ է ասոր որ մեզի կ՚ըսէ թէ Փիչ
մը առնէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք, և դար-
ձեալ փիչ մը առնէն զիս պիտի տեսնէք, և
18 Գացող ես Հօրը կ՚երթամ։ Ուստի կ՚ըսէին, Ի՞նչ
պիտի բսէ այն Փիչ մըն ալ որ կ՚ըսէ. չենք
19 գիտեր ինչ կը գրուցէ. Իսկ Յիսուս գիտցաւ
զրկ որ կ՚ուզէին իրեն հարցընել, բսաւ անոնց,
Ասոր համար իրարու կը հարցընէք, որ ըսի
թէ Փիչ մը առնէն՝ ալ զիս պիտի չտեսնէք, և
դարձեալ փիչ մը առնէն զիս պիտի տեսնէք.
20 ճշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձեզի, դուք պիտի
լաք ու ողբաք, բայց աշխարհս պիտի ուրա-
խանայ. դուք պիտի տրտմիք, սակայն ձեր
տրտմութիւնը ուրախութեան պիտի փոխուի.
21 Կնիկ մը երբոր ծնանելու վրայ է՝ տրտմու-
թիւն կ՚ունենայ, ընչու որ իր ժամը հասած
է. բայց երբոր տղան ծնանի, ալ նեղութիւնը
միտք չընիր ուրախութենէն՝ որ աշխարհ

ա ամէն. ժ. ։ ա Կամ. ա. ։ բ Գործ. բ. ։ գ Գործ. բ. ։ դ Գործ. բ. ։ ե Գործ. բ. ։ զ Գործ. ժգ. ։ է Գործ. ժգ. ։ ը Գործ. ժգ. ։ թ Գործ. ժգ. ։ ժ Գործ. ժգ. ։ ժա Գործ. ժգ. ։ ժբ Գործ. ժգ. ։ ժգ Գործ. ժգ. ։ ժդ Գործ. ժգ. ։ ժե Գործ. ժգ. ։ ժզ Գործ. ժգ. ։ ժէ Գործ. ժգ. ։ ժը Գործ. ժգ. ։ ժթ Գործ. ժգ. ։ ի Գործ. ժգ. ։ իա Գործ. ժգ. ։ իբ Գործ. ժգ. ։ իգ Գործ. ժգ. ։ իդ Գործ. ժգ. ։ իե Գործ. ժգ. ։ իզ Գործ. ժգ. ։ իէ Գործ. ժգ. ։ իը Գործ. ժգ. ։ իթ Գործ. ժգ. ։ լ Գործ. ժգ. ։ լա Գործ. ժգ. ։ լբ Գործ. ժգ. ։ լգ Գործ. ժգ. ։ լդ Գործ. ժգ. ։ լե Գործ. ժգ. ։ լզ Գործ. ժգ. ։ լէ Գործ. ժգ. ։ լը Գործ. ժգ. ։ լթ Գործ. ժգ. ։ խ Գործ. ժգ. ։ խա Գործ. ժգ. ։ խբ Գործ. ժգ. ։ խգ Գործ. ժգ. ։ խդ Գործ. ժգ. ։ խե Գործ. ժգ. ։ խզ Գործ. ժգ. ։ խէ Գործ. ժգ. ։ խը Գործ. ժգ. ։ խթ Գործ. ժգ. ։ ծ Գործ. ժգ. ։ ծա Գործ. ժգ. ։ ծբ Գործ. ժգ. ։ ծգ Գործ. ժգ. ։ ծդ Գործ. ժգ. ։ ծե Գործ. ժգ. ։ ծզ Գործ. ժգ. ։ ծէ Գործ. ժգ. ։ ծը Գործ. ժգ. ։ ծթ Գործ. ժգ. ։ կ Գործ. ժգ. ։ կա Գործ. ժգ. ։ կբ Գործ. ժգ. ։ կգ Գործ. ժգ. ։ կդ Գործ. ժգ. ։ կե Գործ. ժգ. ։ կզ Գործ. ժգ. ։ կէ Գործ. ժգ. ։ կը Գործ. ժգ. ։ կթ Գործ. ժգ. ։ հ Գործ. ժգ. ։ հա Գործ. ժգ. ։ հբ Գործ. ժգ. ։ հգ Գործ. ժգ. ։ հդ Գործ. ժգ. ։ հե Գործ. ժգ. ։ հզ Գործ. ժգ. ։ հէ Գործ. ժգ. ։ հը Գործ. ժգ. ։ հթ Գործ. ժգ. ։ ձ Գործ. ժգ. ։ ձա Գործ. ժգ. ։ ձբ Գործ. ժգ. ։ ձգ Գործ. ժգ. ։ ձդ Գործ. ժգ. ։ ձե Գործ. ժգ. ։ ձզ Գործ. ժգ. ։ ձէ Գործ. ժգ. ։ ձը Գործ. ժգ. ։ ձթ Գործ. ժգ. ։ ղ Գործ. ժգ. ։ ղա Գործ. ժգ. ։ ղբ Գործ. ժգ. ։ ղգ Գործ. ժգ. ։ ղդ Գործ. ժգ. ։ ղե Գործ. ժգ. ։ ղզ Գործ. ժգ. ։ ղէ Գործ. ժգ. ։ ղը Գործ. ժգ. ։ ղթ Գործ. ժգ. ։ ճ Գործ. ժգ. ։ ճա Գործ. ժգ. ։ ճբ Գործ. ժգ. ։ ճգ Գործ. ժգ. ։ ճդ Գործ. ժգ. ։ ճե Գործ. ժգ. ։ ճզ Գործ. ժգ. ։ ճէ Գործ. ժգ. ։ ճը Գործ. ժգ. ։ ճթ Գործ. ժգ. ։ մ Գործ. ժգ. ։ մա Գործ. ժգ. ։ մբ Գործ. ժգ. ։ մգ Գործ. ժգ. ։ մդ Գործ. ժգ. ։ մե Գործ. ժգ. ։ մզ Գործ. ժգ. ։ մէ Գործ. ժգ. ։ մը Գործ. ժգ. ։ մթ Գործ. ժգ. ։ յ Գործ. ժգ. ։ յա Գործ. ժգ. ։ յբ Գործ. ժգ. ։ յգ Գործ. ժգ. ։ յդ Գործ. ժգ. ։ յե Գործ. ժգ. ։ յզ Գործ. ժգ. ։ յէ Գործ. ժգ. ։ յը Գործ. ժգ. ։ յթ Գործ. ժգ. ։ ն Գործ. ժգ. ։ նա Գործ. ժգ. ։ նբ Գործ. ժգ. ։ նգ Գործ. ժգ. ։ նդ Գործ. ժգ. ։ նե Գործ. ժգ. ։ նզ Գործ. ժգ. ։ նէ Գործ. ժգ. ։ նը Գործ. ժգ. ։ նթ Գործ. ժգ. ։ շ Գործ. ժգ. ։ շա Գործ. ժգ. ։ շբ Գործ. ժգ. ։ շգ Գործ. ժգ. ։ շդ Գործ. ժգ. ։ շե Գործ. ժգ. ։ շզ Գործ. ժգ. ։ շէ Գործ. ժգ. ։ շը Գործ. ժգ. ։ շթ Գործ. ժգ. ։ ո Գործ. ժգ. ։ ոա Գործ. ժգ. ։ ոբ Գործ. ժգ. ։ ոգ Գործ. ժգ. ։ ոդ Գործ. ժգ. ։ ոե Գործ. ժգ. ։ ոզ Գործ. ժգ. ։ ոէ Գործ. ժգ. ։ ոը Գործ. ժգ. ։ ոթ Գործ. ժգ. ։ պ Գործ. ժգ. ։ պա Գործ. ժգ. ։ պբ Գործ. ժգ. ։ պգ Գործ. ժգ. ։ պդ Գործ. ժգ. ։ պե Գործ. ժգ. ։ պզ Գործ. ժգ. ։ պէ Գործ. ժգ. ։ պը Գործ. ժգ. ։ պթ Գործ. ժգ. ։ ջ Գործ. ժգ. ։ ջա Գործ. ժգ. ։ ջբ Գործ. ժգ. ։ ջգ Գործ. ժգ. ։ ջդ Գործ. ժգ. ։ ջե Գործ. ժգ. ։ ջզ Գործ. ժգ. ։ ջէ Գործ. ժգ. ։ ջը Գործ. ժգ. ։ ջթ Գործ. ժգ. ։ ռ Գործ. ժգ. ։ ռա Գործ. ժգ. ։ ռբ Գործ. ժգ. ։ ռգ Գործ. ժգ. ։ ռդ Գործ. ժգ. ։ ռե Գործ. ժգ. ։ ռզ Գործ. ժգ. ։ ռէ Գործ. ժգ. ։ ռը Գործ. ժգ. ։ ռթ Գործ. ժգ. ։ ս Գործ. ժգ. ։ սա Գործ. ժգ. ։ սբ Գործ. ժգ. ։ սգ Գործ. ժգ. ։ սդ Գործ. ժգ. ։ սե Գործ. ժգ. ։ սզ Գործ. ժգ. ։ սէ Գործ. ժգ. ։ սը Գործ. ժգ. ։ սթ Գործ. ժգ. ։ վ Գործ. ժգ. ։ վա Գործ. ժգ. ։ վբ Գործ. ժգ. ։ վգ Գործ. ժգ. ։ վդ Գործ. ժգ. ։ վե Գործ. ժգ. ։ վզ Գործ. ժգ. ։ վէ Գործ. ժգ. ։ վը Գործ. ժգ. ։ վթ Գործ. ժգ. ։ տ Գործ. ժգ. ։ տա Գործ. ժգ. ։ տբ Գործ. ժգ. ։ տգ Գործ. ժգ. ։ տդ Գործ. ժգ. ։ տե Գործ. ժգ. ։ տզ Գործ. ժգ. ։ տէ Գործ. ժգ. ։ տը Գործ. ժգ. ։ տթ Գործ. ժգ. ։ ր Գործ. ժգ. ։ րա Գործ. ժգ. ։ րբ Գործ. ժգ. ։ րգ Գործ. ժգ. ։ րդ Գործ. ժգ. ։ րե Գործ. ժգ. ։ րզ Գործ. ժգ. ։ րէ Գործ. ժգ. ։ րը Գործ. ժգ. ։ րթ Գործ. ժգ. ։ ց Գործ. ժգ. ։ ցա Գործ. ժգ. ։ ցբ Գործ. ժգ. ։ ցգ Գործ. ժգ. ։ ցդ Գործ. ժգ. ։ ցե Գործ. ժգ. ։ ցզ Գործ. ժգ. ։ ցէ Գործ. ժգ. ։ ցը Գործ. ժգ. ։ ցթ Գործ. ժգ. ։ ւ Գործ. ժգ. ։ ւա Գործ. ժգ. ։ ւբ Գործ. ժգ. ։ ւգ Գործ. ժգ. ։ ւդ Գործ. ժգ. ։ ւե Գործ. ժգ. ։ ւզ Գործ. ժգ. ։ ւէ Գործ. ժգ. ։ ւը Գործ. ժգ. ։ ւթ Գործ. ժգ. ։ ք Գործ. ժգ. ։ քա Գործ. ժգ. ։ քբ Գործ. ժգ. ։ քգ Գործ. ժգ. ։ քդ Գործ. ժգ. ։ քե Գործ. ժգ. ։ քզ Գործ. ժգ. ։ քէ Գործ. ժգ. ։ քը Գործ. ժգ. ։ քթ Գործ. ժգ. ։ օ Գործ. ժգ. ։ օա Գործ. ժգ. ։ օբ Գործ. ժգ. ։ օգ Գործ. ժգ. ։ օդ Գործ. ժգ. ։ օե Գործ. ժգ. ։ օզ Գործ. ժգ. ։ օէ Գործ. ժգ. ։ օը Գործ. ժգ. ։ օթ Գործ. ժգ. ։ ֆ Գործ. ժգ. ։ ֆա Գործ. ժգ. ։ ֆբ Գործ. ժգ. ։ ֆգ Գործ. ժգ. ։ ֆդ Գործ. ժգ. ։ ֆե Գործ. ժգ. ։ ֆզ Գործ. ժգ. ։ ֆէ Գործ. ժգ. ։ ֆը Գործ. ժգ. ։ ֆթ Գործ. ժգ. ։

22 մեզդ մի ծնաւ ։ Վե՛ւ յիրաւի գուք հինա
ւագոյնութիւն ունիք ։ քանզ ես ձեզ նոքին ա՛ի
ւոն տեսանեմ, ։և ձեր սիրտերդ ուրախ պիտի
լլայն ։ ու ձեր ուրախութիւնդ մէկ ձեռն
23 պիտի չհանէ ։ Ւե՛ւ այն օրը ինձի բան մը պիտի
չհարցընէք ։ ՙՃշմարիտ ճշմարիտ կ՚ըսեմ ձե՛
զի ։ որ իմ անունովս ինչ որ խնդրէք Հօրմէն,
24 պիտի տայ ձեզի ։ Մինչև հիմա իմ անունովս
բան մը չխնդրեցիք ։ խնդրեցէք ու պիտի
առնէք ։ որ ձեր ուրախութիւնդ լման լլայ ։
25 Ա՛ւ բաներդ առակներով խօսեցայ ձեզի ։ ԲՀՀ
ժամանակ պիտի գայ ։ որ ալ ձեզի առակներ
ով պիտի չխօսիմ, հապա յայտնապէս Հօրը
26 վրայով պիտի պատմեմ ձեզի ։ Ա՛յն օրը իմ
անունովս պիտի խնդրէք ։ և չեմ ըսեր ձեզի
թէ ես ձեզի համար պիտի պաղատիմ Հօրը ։
27 ՙինչու որ ինքը Հայրը ձեզ կը սիրէ ։ վասն զի
գուք զիս սիրեցիք ։և հաւատացիք թէ ես
28 Աստուծմէ ելայ ։ Հօրմէն ելայ՝ ու աշխարհ
եկայ ։ նորէն կը թողում աշխարհը՝ և Հօրը
կ՚երթամ ։
29 Ըսին անոր իր աշակերտները ։ Ա՛հա հիմա
յայտնապէս կը խօսիս ։ և ոտակ մըն ալ չես
30 բսեր ։ Հիմա խնդացանք որ ՙամէն բաներ գի
տես ։ և քեզ հարց ալ պէտք չէ որ մէկը քեզի
հարցընէ ։ սակայն ՙսկ հաւատանք որ Աստուծ
31 մէ ելար ։ Յիսուս պատասխան տուաւ անոնց
32 ՙա՛ր ։ Հիմա կը հաւատա՞ք ։ ՙԱ՛հա ժամը
նակ պիտի գայ ։ ու եկած ալ է ։ որ ցիրու
ցան պիտի լլաք ՙամէն մէկը իր տեղը ։ ու
պիտի մնանակ պիտի թողուք ։ ՙբայց ես մենակ
33 չեմ՝ ։ ինչու որ Հայրը իմ հետս է ։ Ա՛ւ բաներդ
ձեզի խօսեցայ ՙոր ինծմով խաղաղութիւն
ունենաք ։ ՙաշխարհի մէջ նեղութիւն պիտի
ունենաք ։ ՙբայց քաջալերեցէք ։ ՙես աշ
խարհին յաղթեցի ։

ԳԼՈՒԽ ԺԷ

1 Ա՛յս խօսեցաւ Յիսուս ։ իր աչքերը դէպ ՚ի երկինքը վերցուց ու ըսաւ ։ Հայր ։
ժամանակը հասեր է ։ փառաւորէ քու Որ
դիդ ։ որ քու Որդիդ ալ քեզ փառաւորէ ։
2 ՚ինչպէս որ իրեն իշխանութիւն տուիր ամէն
մարմնոյ վրայ ։ որ յաւիտենական կեանք տայ
3 այն ամենուն որ ՚իրեն տուիր ։ ՙԱյս է
յաւիտենական կեանքը ։ որ ճանչնան քեզ
՚մի միայն ճշմարիտ Աստուածդ ։ ու Յիսուս
4 Քրիստոս՝ ղրկած որ գուն իրկեցիր ։ ՚Ես քեզ
երկրիս վրայ փառաւորեցի ։ հասն գործը ՚որ
5 ինծի տուիր ընելու՝ կատարեցի ։ և հիմա ։
Հայր ։ փառաւորէ դիս քու քովդ այն փառ
քովը՝ ՚որ աշխարհի լլալէն առաջ քովդ ու
6 նէի ։ ՚Քու անունդը յայտնի ըրի այն մարդ որ
տուիր ինծի աշխարհէն ։ քուկդ էին,
ու ինծի տուիր անոնք, և քու խօսքդ պա
7 հեցին ։ Հիմա գիացան թէ ան ամէն բաներդ
8 որ ինծի տուիր՝ քեզմէ են ։ ինչու որ ան խօս
քերը ՚որ ինծի տուիր, ես անոնց տուի ։ ա
նոնք ալ ընդունեցին, ՚և ճշմարտութեամբ
խնդացան որ ես քեզմէ ելայ, ու հաւատացին
9 թէ դուն ղրկեցիր զիս ։ Ես անոնց համար
կ՚աղաչեմ ։ չէ թէ աշխարհի համար կ՚աղաչեմ,
հապա անոնց համար որոնք դուն ինծի տուիր,
10 ինչու որ քուկդ են անոնք ։ Ես ինչ որ իմս
է ան բոլորը քուկդ է, ՚և ինչ որ քուկդ է՝
ան իմս է, ու ես անոնցմով փառաւորուած եմ ։
11 ՚Ես ես՝ ալ աշխարհի մէջ չեմ, բայց անոնք
աշխարհի մէջ են ։ ու ես քեզի կու գամ ։ ով
Սուրբ Հայր ։ քու անունովդ պահէ անոնք
որ դուն ինծի տուիր ։ ՚որպէս զի մէկ լլան,
12 ՚ինչպէս որ մենք միէնք ։ քանի որ աշխար
հի մէջ անոնց հետ էի, ես կը պահէի անոնք
քու անունովդ ։ որոնք որ դուն ինծի տուիր՝
ես պահեցի ։ և անոնցմէ մէկը չկորսուեցաւ ։
՚մխայն թէ ան կորսուեան որդին ։ ՚որ գրուածը
13 կատարուի ։ Ա՛լ հիմա քեզի կու գամ ։ ու աշ
խարհի մէջ ասո բաներդ կը խօսիմ, որ իմ ու
րախութիւնս իրենց անձերուն մէջ կատարեալ
14 ունենան ։ Ես քու խօսքդ անոնց տուի ։ ՚ու
աշխարհս անոնք ատեց ։ ինչու որ աշխարհէ
15 չեն ։ ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ ։ Չեմ ազա
չեր որ անոնք աշխարհէն վերցընես ։ ՚հապա
16 որ անոնք չարէն պահես ։ Անոնք աշխարհէ
17 չեն ։ ինչպէս որ ես աշխարհէ չեմ ։ Սրբէ ա

ՀԱՅ · 6 ։
Գ.ա.Հ · խ · 41 · 20 · Գէ · ժգ · 1 · 22 · ի · 20 · Գ.ա.ր · ք · 46 · ժգ · 33 · = Գ.ա.ա · 8 ։
Ա՛ստ · Հ · 7 · Գէ · ժգ · 13 · ժՀ · 10 · Գէ · ժՀ · 11 ։
Հ.ա.Հ · 23 ։
= Գէ · ժգ · 21 · 23 · = Հ.ա.Հ · 20 · Գէ · գ 13 · ժՀ · 8 ։
Հ Գէ · ժգ · 3 ։
= Գէ · խ.ա · 17 ։
ք Հ.ա.Հ · 17 · Գէ · ժՀ · 8 ։
Ա՛ստ · խ · 31 ։
Ա՛ստ · ժգ · 37 ։
= Գէ · ի · 10 ։
Գէ · ը · 33 · ժգ · 10 · 11 ։
Ե՛ս · ի · 6 · Գէ · ժգ · 37 · Հ.ա.ա.Ր · Հ · 1 · Ե.ի.ա · ր · 14 · Կ.ա · = 33 ։
Գէ · ժԲ · 19 · 20 · 21 · ը Ցի.ա · գ · 14 ։
Գէ · ժգ · 1 ։
= Հ.ա.ա.Ր · ը · 37 · = Ցո.ա · = 8 ։
Ց.ա.ա · գ · 41 · Հ · 4 · 8 ։
Գէ · ժը · 33 · ժգ · 11 ։
Դ.ա.ա · Հ · 14 · Ա՛ստ · ժա · 37 · խը · 18 · Գէ · գ · 33 · Հ · 21 · = Կ.ա.ր · ի.ա · 27 · Փի.ր · ը · 3 ։
Հ.ա.Ր · ը · 33 · Գէ · գ · 37 ։
Ե.ա.ի · Ծգ · 11 · Ե.ի.ա · ի · 21 ։
= Կ.ա.ր · ը · 4 · = Ց.ա.ա · = 8 ։
Գ.ա.Հ · գ · 44 · Հ · 4 · 8 · 33 · գ · 39 · 28 · Հ · 29 · ժ · 20 · ժա · 18 ։
Գէ · ժգ · 31 · ժգ · 13 ։
Հ.ա.Ր · 23 · Գէ · ժգ · 27 · 28 · ժ · 16 · ժՀ · 19 ։
Գէ · ը · 23 · ժգ · 23 · ժգ · 1 · ժգ · 23 ։
= Գ.ա.ի · Հ · 15 ։
Գէ · ժգ · 15 ։
Գէ · ժգ · 1 · ժգ · 23 ։
= Գ.ա.ա · = · 2 · Ց.ա.գ · 1 ։
Հ.ա.Ր · 23 · Հ.ա ։
Գէ · ժ · 26 ։
Գէ · ջ · 20 · ժ · 23 · Ե.ր.ր · ր · 13 ։
Գէ · ը · 23 · ժգ · 23 · ժ · 20 · ժա · 18 ։
Գէ · ջ · 11 · ժգ · 13 · Ա՛ստ · Հ · 4 · ր Ցի.ա · գ · 33 · Գ.ա.ա · ջ · 11 · ժգ · 13 · Ա՛ստ · ի · 39 · Ց.ա.ի · Ա.ա.ա · 3 · Գ.ա.ա · = 33 ։
Հ.ա.Ր · 8 ։
Գէ · ժգ · 1 · ժգ · 13 ։
Հ.ա.Ր · 23 · Գէ · ժգ · 37 · ժՀ · 19 ։
Գէ · ժգ · 33 · ժգ · 11 ։
Գէ · ը · 33 · ժգ · 13 ։
Հ.ա.Ր · 23 · Գէ · ժգ · 37 · ժՀ · 19 ։
Գէ · ը · 33 · ժգ · 27 · ժՀ · 20 ։
Գէ · ջ · 11 · ժգ · 13 · Ա՛ստ · ի · 39 · Ց.ա.ի · Ա.ա.ա · 3 · Գ.ա.ա · = 33 ։
Հ.ա.Ր · 8 ։
Գէ · ժգ · 1 · ժգ · 23 ։
Գէ · ժգ · 33 · ժգ · 11 ։
Գէ · ը · 33 · ժգ · 13 ։
Հ.ա.Ր · 23 · Գէ · ժգ · 37 · ժՀ · 19 ։
Գէ · ջ · 11 · ժգ · 13 · Ա՛ստ · ի · 39 · Ց.ա.ի · Ա.ա.ա · 3 · Գ.ա.ա · = 33 ։
Հ.ա.Ր · 8 ։

նանք քու ճշմարտութիւնդ։ 17 Քու խօսքդ
18 ճշմարտութիւն է։ Ինչպէս որ դուն զիս աշ-
խարհ խրկեցիր, ես ալ անոնք աշխարհ
19 խրկեցի։ Եւ անոնց համար ես իմ անձս կը
սրբեմ, որ իրենք ալ ճշմարտութեամբ սրբ-
20 ուած ըլլան։ Բայց չ՚ի թէ միայն անոնց
համար կ՚ազաչեմ, հապա անոնց խօսքովը
21 բոլոր հաւատացողներուն համար ալ։ Որ
ամէնն ալ մէկ ըլլան, ինչպէս որ Դուն, ով
Հայր, իմ մէջս ու ես քու մէջդ, որ անոնք
ալ մեր մէջը մէկ ըլլան, որպէս զի աշխարհս
22 հաւատայ թէ դուն խրկեցիր զիս։ Եւ ան
փառքը որ դուն ինծի տուիր՝ ես անոնց տ-
ւի, Որ մէկ ըլլան՝ ինչպէս որ մենք մէկ ենք.
23 (ես անոնց մէջ՝ և դուն իմ մէջս,) Որ իրենք
կատարեալ ըլլան միութեան մէջ. ու աշխար-
հքս գիտնայ թէ դուն խրկեցիր զիս, ու սի-
24 րեցիր անոնք՝ ինչպէս որ զիս սիրեցիր։ Ով
Հայր, անոնք որ դուն ինծի տուիր, կ՚ուզեմ
որ ուր որ ես եմ՝ անոնք ալ իմ հետս ըլլան,
որպէս զի տեսնեն իմ փառքս որն որ ինծի
տուիր. Քանզի որ դուն զիս սիրեցիր աշխար-
25 հս սկիզբէն առաջ։ Ով արդար Հայր, Աշ-
խարհս քեզ չճանչցաւ, Բայց ես քեզ ճանչ-
ցայ, Եւ սոքա ճանչցան թէ դուն զիս խրր-
26 կեցիր։ Եւ քու անունդ անոնց ճանչցուցի,
ու պիտի ճանչցընեմ, որ ան սէրը Որով դուն
զիս սիրեցիր, անոնց մէջը ըլլայ, ու ես ալ
անոնց մէջը։

ԳԼ· ԺԸ

1 Ցետքը կը ժամնի ցԻիսուս։ 6 Ցիսուսի փոյթ հիմները գէ-
ռինը կը գրգռեն։ 13 Պետրոս սարով կը կոչի Մատթէոն
ախոյեան։ 18 Ցիսուս կը բռնուի ու կը տարուի Ընծայի և կա-
յիափայի առջեւը։ 15 Պետրոսին ուրացութիւնը։ 19 Ցիսուս
կը քննուի կայիափայի առջեւը։ 28 Ի՚ատեանս Պիղա-
տոսի առջեւը։ 36 Ցիսուսի թագաւորութիւնը։ 40 Հրեայք
կ՚ուզեն որ Բարաբբան արձակուի։

1 Ցիսուս ասս բաներըը խօսելէն ետեւ՝ Իր աշա-
կերտներուն հետ ելաւ Կեդրոն հեղեղատին
անդի ուր կային պարտէզ մը կար, որուն մէջը մտաւ ինքը ու իր աշակերտները։
2 Եւ Յուդա ալ որ զանոնք պիտի մատնէր՝ գիտէր այն տեղը, Քանզի որ Ցիսուս շատ ան-
գամ իր աշակերտներուն հետ հոն կուգար հաւ-
3 ծաղուած էր։ Ուստի Յուդա զինուորները
գունդը ու քահանայապետներէն և փարիսե-
ցիներէն սպասաւորներ հետը առնելով, անդ
անդր եկաւ՝ լապտերներով ու բռնադրիներով և
4 զէնքերով։ Իսկ Ցիսուս իր վրայ գալու բոլոր
բաներըը գիտնալով՝ ելաւ ու բսաւ անոնց,
5 Ո՚վ կը փնտռէք։ Պատասխան տուին անոր,
Նազովրեցի Ցիսուսը։ բսաւ անոնց Ցիսուս,
Ես եմ։ Բայց ալ որ դաւնիկա կը մատնէր՝
6 անոնց հետ կայներ էր։ Ու երբոր բսաւ Ես
Եմ՝ ետ ետ գացին ու գետինը ինկան։
7 Եւ նորէն հարցուց անոնց, Ո՚վ կը փնտռէք.
8 անոնք ալ բսին, Նազովրեցի Ցիսուս։ Ցիսուս
պատասխան տուաւ, Ձեզի բսի թէ Ես եմ.
ուստի թէ որ զիս կը փնտռէք, Թող տուէք
9 սոնոնք որ երթան։ Որ կատարուի այն խօսքը
որ ինքը բսեր էր թէ Ուրնոնք որ ինծի տուիր,
10 անոնցմէ մէկն ալ չկորսնցուցի։ Ուրեմն Սիմոն
Պետրոս որ սուր մը ունէր՝ քաշեց ա-
նիկա ու քահանայապետին ծառային զար-
լով՝ անոր աջ ականջը կտրեց հանեց։ Եւ ան
11 ծառային անունը Մատթոս էր։ Իսկ Ցիսուս
բսաւ Պետրոսին, Սուրդ իր պատեանը դիր.
այն գաւաթը որ Հայրը ինծի տուաւ՝ պիտի
չխմե՞մ անիկա։
12 Ուստի զինուորները գունդը ու հազարա-
պետը և Հրէից սպասաւորները բռնեցին Ցի-
13 սուս ու կապեցին։ Եւ առաջ տարին Ան-
նային, քանզի ինքը այն տարուան քահանայապետին կայիափային անդրն էր։
14 Եւ սա կայիափան էր, որ Հրէից խրատ
տուաւ թէ Ազէկ է որ մէկ մարդ մը կորսնի
15 Ժողովուրդին համար։ Ու Ցիսուսին ետեւէն
կ՚երթային Սիմոն Պետրոս և ուրիշ աշակերտ
մը. և այն աշակերտը քահանայապետին ճան-
չուորը ըլլալով՝ Ցիսուսին հետ քահանայա-
16 պետին դատիքը մտաւ։ Բայց Պետրոս դուր-
սը դրանը քովը կը կենար։ ետեւէ ելաւ միւս
աշակերտը որ քահանայապետին ճանչուորն
էր, և բսաւ դռնապանին, ու Պետրոս մտցուց
17 Պետրոսը։ Ընտանեաց դռնապան ապիկը Ը-
սաւ Պետրոսին, Միթէ դուն ալ այն մարդոն
18 աշակերտներէն ես։ Ան ալ բսաւ, Չեմ։ Իսկ
ծառաներըը ու սպասաւորները հուր կայներ էին,
և կրակ վառած կը տաքնային, քանզի ցուրտ
էր։ Պետրոս ալ անոնց հետ կայներ էր ու կը
19 տաքնար։ Եւ քահանայապետը Ցիսուսին
հարցուց անոր աշակերտներուն ու վարդա-
20 պետութեանը վրայով։ Ցիսուս պատասխան
տուաւ անոր, Ես աշխարհին յայտնի խօսե-
ցայ. ես ամէն առեն ժողովարաններուն մէջ
ու տաճարին մէջ սորվեցուցի, ուր որ բոլոր
Հրեաները կը ժողովին, ու ծածկաբար բան
21 մը չխօսեցայ։ Ինչո՞ւ զիս կը հարցնես։ Լս-

ա բ Յով· ե· 29։ | 28։
Ա՚ով· ԺԱԲ· 142· | ի ԳԼ· Ժ· 38· Ժգ·
151· Գլ· ը· 48· | 11։
բ Գլ· ք· 21։ | ժ Գլ· Ժգ· 28· ա
գ ա Կոր· ա· 3· 50· | Ցովն· ա· 3· գ·
ա Թես· գ· 7։ Երր· | 38։
Ժ· 10։ | ի Կպ· գ· 14։
դ Հռ· 11· 22· 23· | ի ԳԼ· Ժբ· 26· Ժգ·
Գլ· Ժ· 16· Հռոմ· | 5· ա Թես· գ· 10·
Ժբ· 3· Գաղ· գ· | ա Հռ· 5։

ե Գլ· Ժե· 21· Ժգ·
5։
զ Գլ· ե· 29· ը· 33·
Ժ· 13։
է Գլ· Ժգ· 28· ա
Ցովն· ա· 3· գ·
38։
ը Կպ· գ· 14։
թ Գլ· Ժբ· 26· Ժգ·
5· ա Թես· գ· 10·
ժ Հռ· 5։

ա Ա՚ա· իգ· 36·
Ա՚ր· Ժգ· 32·
Դ՚ան· իր· 39·
բ ր Թագ· Ժե· 33·
գ Դ՚ան· իմ· 37·
իր· 39·
դ Ա՚ա· իգ· 47·
Ա՚ր· Ժգ· 47·
Դ՚ան· իր· 47·
Գոր· ա· 18։

ե Գլ· Ժե· 18։
զ Ա՚ա· իգ· 51·
Ա՚ր· Ժգ· 47·
Դ՚ան· իր· 49· 53·
է Ա՚ա· ի· 22· իգ·
39· 44։
ը Դ՚ան· գ· 8։
թ Տես Ա՚ա· իգ· 37·
ժ Գլ· Ժա· 50։

ի Ա՚ա· իգ· 55·
Ա՚ր· Ժգ· 54·
Դ՚ան· իր· 54·
լ Ա՚ա· իգ· 63·
Ա՚ր· Ժգ· 66·
Դ՚ան· իր· 54·
խ Ա՚ա· իգ· 53·
Դ՚ան· գ· 15· Գլ·
ե· 14· 26· 65· ը· 31·

այնպէսուն հարցուր քէ ինչ խօսելոյ իրենց։
22 Եւ էր տօնը որ խօսելոյ՝ պիտեն իրենք։ Երբոր
առ բառ, պատասխանեցին ու կը որ Հան կոյ-
ներ էր, Քիառասին ապրակ մը գարկաս՝ ը-
անով, Աստ՞նկ պատասխան կու տաս քա-
23 հանայապետին, Քիառա անոր պատասխանեց,
քէ որ չար խօսելոյ, վկայէ չարին Հանոր.
Հապա քէ որ բարի Խօսիլ, ինչո՞ կը գարնես
24 ինծի։ Եւ Անոնա գանիկա կապած՝ կայֆափա
25 քահանայապետին իրկեց։ Սիմոն Պետրոս ալ
Եւ կայներ էր ու կը տաքնար։ Եւ ըսին իրեն,
Մրիմ գո՞ն ալ անոր աշակերտներէն ես։ ա-
26 նիկա ուրացաւ ու բառ քէ Չեմ։ Քահանայա-
պետին Ծառաներէն մէկն ալ՝ ան Հարուած ազ-
գականը որուն ականջը Պետրոս կտրեր էր,
բառ, Չէ՞ որ ես քեզ տեսայ պարտէզին մէջը
27 անոր հետ։ Անոնա Պետրոս նորէն ուրացաւ,
ու չուտ մը Հաւը խօսեցաւ։
28 Եւ Քիառասը կայֆափայէ դահճէն Ատեանը
պալատը տարին, և զ- առաւօտ էր։ Ու իրենք
պալատը չմտան՝ որ չպղծուին, Հապա որ զա-
29 տիկը ուտեն։ Ուստի Պիղատոս դուրս ելաւ ա-
նոնց ու բառ, Ի՞նչ ամբաստանութիւն կը ներ-
30 կայացնէք առ մարդուն դէմ։ Պատասխան
տուին ու ըսին իրեն, Քէ որ առիկա չտրա-
գործ մը չըլլար, քեզի չէինք մատներ զանի-
31 կա։ Անոնա Պիղատոս բառ անոնց, Դուք
առէք անիկա, ու ձեր օրէնքին Համեմատ
անոր դատաստան տեսէք։ Հրէաներըն իրեն
ըսին, Մեզի օրինաւոր չէ մարդ մը մեռցնել։
32 Որ կատարուի Քիառասի խօսքը, որ բառ՝
խնացընելով քէ ինչ մահով ինքը պիտի մեռ-
33 նէր։ Ետկ Պիղատոս նորէն պալատը մտաւ,
կանչեց Քիառա ու բառ անոր, Դո՞ն ես Հը-
34 րէից Թագաւորը։ Քիառա պատասխան տուաւ
անոր, Առիկա դուն քեզմէ՞ կ'ըսես, քէ ինծի
35 Համար ուրիշներըր քեզի ըսին։ Պատասխան
տուաւ Պիղատոս, Միրիմ ես Հրէայ եմ.
քու ազգդ և քահանայապետներըր քեզ ինծի
36 մատնեցին. ի՞նչ ըրած ես գուն։ Քիառա
պատասխան տուաւ, Իմ Թագաւորութիւնս
աս աշխարհէս չէ. քէ որ աս աշխարհէս ըլ-
լար իմ Թագաւորութիւնս, իմ ապառաւներս
կը կռուէին՝ որ ես Հրէից ձեռքը չմատնուիմ,
բայց հիմա իմ Թագաւորութիւնս ասկէ չէ։
37 Անոնա Պիղատոս բառ անոր, Ուրեմն դուն
Թագաւո՞ր մըն ես։ պատասխան տուաւ Քի-
առա, Դուն կ'ըսես քէ Թագաւոր եմ։ Ես աս
բանիս Համար Ծնած եմ՝ և ասոր Համար աշ-
խարհ եկած, որ ճշմարտութեան Համար վըկայեմ։ Ամէն ամէնը՝ որ ճշմարտութենէն է՝ իմ
38 ձայնիս ականջ կը դնէ։ Պիղատոս բառ անոր,
Ի՞նչ է ճշմարտութիւնը։ Եւ աս բանը ըսելով նորէն
դուրս ելաւ Հրէաներուն և բառ անոնց, Ես
մէկ յանցանք մը չեմ գտներ անոր վրայ։
39 Բայց սովորութիւն ունիք որ մէկ մը
արձակեմ ձեզի զատիկը։ Հիմա կ'ուզէ՞ք որ
40 Հրէից Թագաւորը արձակեմ ձեզի։ Անոնք
ամէնքն ալ նորէն ազազակեցին՝ բանալով, Մի
այլ, այլ աստիկա, Հապա Բարաբբան։ Ու Բա-
րաբբա աւազակ մըն էր։

Գլ. ԺԹ

1 Քիառա կը նէնաւ։ Պիղատոս առաւ Քիառա ու ծե-
2 ծեց։ Զինուորներն ալ փուչիկէ պսակ հիւ-
սելով՝ անոր գլխուն դրին, և անոր ծիրանի
3 Հանդերձ մը հագցուցին։ Ու կ'ըսէին, Ողջոյն
քեզ, Հրէից Թագաւոր։ և ապտակներ կը
4 պարնէին անոր։ Պիղատոս նորէն դուրս ելաւ
ու բառ անոնց, Ահա անիկա դուրս կը բերեմ
ձեզի, Որ գիտնաք քէ ես անոր վրայ յան-
5 ցանք մը չեմ գտներ։ Անոնք Քիառա դուրս
ելաւ՝ փշեղէն պսակն ու ծիրանի Հանդերձը
հագած։ և Պիղատոս բառ անոնց, Ահա ան մար-
6 դը։ Գլխաւոր քահանայապետներըր ու պատասխանիներըր
երբոր տեսան անիկա, ազազակեցին ու ըսին,
խաչը Հանի՛, խաչը Հանի՛ [առիկա]։ Պիղա-
տոս բառ անոնց, Դո՛ւք առէք առիկա ու
խաչը Հանեցէք, ինչու որ ես ասոր վրայ
7 յանցանք մը չեմ գտներ։ Հրէաներըր պատաս-
խան տուին իրեն, Մենք օրէնք ունինք, և
մեր օրէնքին Համեմատ պէտք է որ մեռնի,
Ինչու որ ինքզինքը Աստուծոյ Որդի ըրաւ։
8 Երբոր Պիղատոս աս խօսքը լսեց, ալ աւելի
9 վախցաւ։ Ու նորէն պալատը մտնելով՝ բառ
Քիառասին, Ուսկի՞ց ես դուն։ Բայց Քիառա
10 պատասխան չտուաւ անոր։ Ուստի Պիղատոս
բառ անոր, Ինծի Հետ չե՞ս խօսիր։ չե՞ս գիտեր
որ ես իշխանութիւն ունիմ քեզ խաչը Հա-
նելու, ու իշխանութիւն ունիմ քեզ արձա-
11 կելու։ Քիառա պատասխան տուաւ, Դուն
իմ վրաս մէկ իշխանութիւն մըն ալ չէիր ու-
նենար, քէ որ քեզի վերէն որտուած չըլլար.
անոր Համար՝ ան որ գիս քեզի մատնեց,
12 անոր մեղքը աւելի մեծ է։ Ետ անկէ Հետև
Պիղատոս կը փնտռէր քէ Ընաւ զանիկա ար-

1 Կրեմ· ի· ե· Գոբ· իգ· ե·
2 Մաա· իգ· 27·
3 Մաա· իգ· 69· 71·
Մար· Ժգ· 69·
Ղուկ· իբ· 23·
4 Մաա· իգ· 74·
Մար· Ժգ· 72·
Ղուկ· իբ· 69·
Գլ· Ժգ· 28·
5 Մաա· իվ· 9· Մար·
Ժե· 1· Ղուկ· իգ·
1· Գոբ· գ· 15·
6 Գոբ· Ժ· 28· Ժա·
5·
7 Մաա· ի· 19· Գլ·
ը· 47· = Ցովհ·
8 Գոբ· գ· 14·
= Ղուկ· իգ· 19·
—
= Մաա· ի· 19· իվ·
26· Մար· Ժե· 15·
Ղուկ· Ժը· 33·
9 Գլ· Ժը· 38· Հմր·
6·
Ժը· 38· 33·
10 Մաա· իվ· 11·
= Տիմ· գ· 13·
11 Դան· ը· 44· է·
14· Ղուկ· Ժը· 14·
Գլ· գ· 35· ը·
13·
12 Ղուկ· իբ· 53·
Գլ· է· 38·

ձակէ. բայց Հրէաները կ'ապտակէին ու կ'ըսէին, Քեզ որ առիւծ մարգարէ կ'ըսեն, կայսրին բարեկամը չես. Ամէն ով որ ինքզինքը թագաւոր կ'անուանէ, անիկա կայսրին հակառակ կը խօսի։ 13 Ասոր վրայ Պիղատոս երբոր առ խօսքը լսեց, դուրս հանեց Յիսուսը, ու նստաւ բեմին վրայ այն տեղը՝ որ քարտաղատակ կ'ըսուի, 14 սուէր, և եբրայեցերէն՝ Գաբբաթա. (Զատկին ուրբաթ մը էր ու ժամը վեցին մօտ էր,) և Հրէաներուն ըսաւ, Ահա ձեր 15 թագաւորը։ Բայց անոնք ազաղակեցին, Վերցուր, վերցուր, խաչը հանէ տուիկա. Պիղատոս ըսաւ անոնց, Ձեր թագաւորը խաչը հանեմ. քահանայապետները պատասխան տուին, Մենք կայսրէն չի գաս թագաւոր չունինք։ 16 Ետեւնէր անոնց ձեռքը տուաւ զանիկա որ խաչուի։

17 Անոնք ալ առին Յիսուսը ու կը տանէին. Ինքը իր խաչը վերցնելով Ելաւ գաղթած բուսած տեղը, որ եբրայեցերէն Գողգոթա 18 գոհա կ'ըսուի. Հոն զանիկա խաչը հանեցին, և անոր հետ ուրիշ երկուք ալ միկ միկ դին ու 19 մէս դին, և մէջտեղը Յիսուսը։ Յաստակ մըն ալ գրեց Պիղատոս, ու դրաւ խաչին վրայ, և գրուած էր. Յիսուս Նազովրեցի Հրէից թագաւոր։ 20 Ասկէ Հրէից շատերը կարդացին, վասն զի տեղը ուր որ Յիսուս խաչուեցաւ, ու գրուած էր եբրայերէն, Յունարէն և Լատիներէն։ 21 Ասոնք Հրէից քահանայապետները Պիղատոսին ըսին, Մի գրեր Թագաւոր Հրէից, հապա թէ ինքը ըսաւ, Թագաւոր եմ Հրէից։ 22 Պիղատոս պատասխան տուաւ, Ինչ որ գրեցի՝ գրեցի։

23 Երբ զինուորները երբոր Յիսուսը խաչը հանեցին, անոր հանդերձները առին ու չորս բաժին ըրին՝ ամէն մէկ զինուորին բաժին մը. նաև պատմուճանը. բայց պատմուճանը առանց կարի էր վերէն ի վար բոլորը հիւսուած. 24 Ասոր համար իրարու, Անիկա չպատռենք, հապա վիճակ ձգենք անոր վրայ թէ որու պիտի ըլլայ. որ կատարուի ան գրուածը որ կ'ըսէ, Իմ հանդերձներս իրենց մէջը բաժնեցին, և իմ պատմուճանիս վրայ վիճակ ձգեցին. ասիկա զինուորները առ բաները ըրին։

25 Երբ Յիսուսի խաչին քովը կայներ էին իր մօրը և իր մօրը քրոջը Մարիամ Կղէոպասին կինջ ու Մարիամ Մագդաղենացին։ 26 Յիսուս Յիսուս երբոր տեսաւ իր մօրը, և ան աշակերտը որ կը սիրէր՝ որ հոնտը կայներ էր, ըսաւ իր մօրը, Ով կին, ահա քու որդիդ. 27 ետքը ըսաւ աշակերտին, Ահա քու մօրդ. և ան ժամուընէն աշակերտը զանիկա Ի քով առաւ։

28 Անկէ հետև Յիսուս գիտնալով իրմէ որ ամէն բան բնդացած է, (որպէս զի գրուածը կատարուի,) ըսաւ, Ծարաւ եմ։ 29 Հոն քացախով լեցուն անօթ մը կար. անոնք սպունգ քացախով ապուեցած մը բնդելով, գոտիի ճիւղի վրայ փաթթած՝ անոր բերնին մօտեցուցին։ 30 Յիսուս Յիսուս երբոր քացախը առաւ՝ ըսաւ, Վերջացաւ կատարուեցաւ. ու գլուխը ծռելով հոգին աւանդեց։

31 Հակ Հրէաները՝ որովհետև ուրբաթ էր, որ չերկայ իրենց մարմինները խաչին վրայ մնան մինչև շաբաթ չըլլայ, (ընդունայն որ այն շաբաթը մեծ օր էր,) Պիղատոսին ազաչեցին որ անոնց սրունքները կոտրտեն, ու վերցնեն, 32 Ուստի գինուորները եկան՝ և առաջինին սրունքները կոտրտեցին, նաև միւսինը՝ որ 33 անոր հետ խաչը եցած էր։ Բայց երբոր Յիսուսին եկան ու տեսան որ արդէն մեռած էր, 34 անոր սրունքները չկոտրտեցին. Հապա գինուորներէն մէկը գեղարդով անոր կողը խոցեց, և յանդիման դուրս եկաւ արիւն ու ջուր. 35 ան որ տեսաւ՝ վկայեց, ու անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է. և ինքը գիտէ որ ճշմարիտ կ'ըսէ, որ դուք [ալ] հաւատաք։ 36 Ինչու որ այս բաները եղան՝ որ կատարուի ան գրուածը իմ Անոր մէկ ոսկորը պիտի չջարդուի. 37 կատարի։ Եւ միւմէն ալ ուրիշ գրուած մը կ'ըսէ իմ. Պիտի նային անոր՝ որ խոցեցին։

38 Ասկէ հետև Յովսէփ՝ որ Արիմաթիացին էր, (Յիսուսի աշակերտ եղած՝ բայց գաղտուկ Հրէաներուն վախէն,) ազաչեց Պիղատոսին, որ Յիսուսի մարմինը վերցնէ. Պիղատոս ալ հրամայեց։ Ուստի եկաւ ու վերցուց 39 Յիսուսին մարմինը. Նիկոդեմոս ալ եկաւ, (որ ինքը առաջուց գիշերով Յիսուսին եկեր էր,) ու բերաւ հարիւր լիտրի չափ զմուռսի 40 ու հալուէի խառնուրդ մը։ Եւ Յիսուսին մարմինը առին՝ ու խունկերով փաթթեցին զանիկա կտաւներու մէջ, ինչպէս որ Հրէայից 41 ասպարիսին սովորութիւն է թաղելու։ Եւ ան տեղը ուր որ խաչուեցաւ՝ պարտէզ մը կար, ու ան պարտէզին մէջ նոր գերեզման մը, որուն 42 մէջը տակաւին մարդ դրուած չէր։ Հրէաներուն ուրբաթին համար հոն դրին Յիսուսը, ինչու որ գերեզմանը մօտ էր։

ը Ղուկ. իգ. 2։
բ Գործ. ժե. 7։
գ Մատ. իե. 64։
դ Ծն. խԹ. 10։
ե Մատ. իե. 26. 31։ Մարկ. ժե. 18։ Ղուկ. իգ. 34։
զ Մատ. իե. 31. 32։ Մարկ. ժե. 21. 22։
է Ղուկ. իգ. 36. 38։ Յովհ. ժգ. 18։
ը Մատ. իե. 37։ Մարկ. ժե. 25։ Ղուկ. իգ. 38։
թ Մատ. իե. 39։ Մարկ. ժե. 26։ Ղուկ. իգ. 39։
ժ Մատ. իե. 40։ Մարկ. ժե. 27։ Ղուկ. իգ. 40։
ի Մատ. իե. 41։ Մարկ. ժե. 28։ Ղուկ. իգ. 41։
լ Մատ. իե. 42։ Մարկ. ժե. 29։ Ղուկ. իգ. 42։
խ Մատ. իե. 43։ Մարկ. ժե. 30։ Ղուկ. իգ. 43։
ծ Մատ. իե. 44։ Մարկ. ժե. 31։ Ղուկ. իգ. 44։
կ Մատ. իե. 45։ Մարկ. ժե. 32։ Ղուկ. իգ. 45։
հ Մատ. իե. 46։ Մարկ. ժե. 33։ Ղուկ. իգ. 46։
ձ Մատ. իե. 47։ Մարկ. ժե. 34։ Ղուկ. իգ. 47։
ղ Մատ. իե. 48։ Մարկ. ժե. 35։ Ղուկ. իգ. 48։
մ Մատ. իե. 49։ Մարկ. ժե. 36։ Ղուկ. իգ. 49։
յ Մատ. իե. 50։ Մարկ. ժե. 37։ Ղուկ. իգ. 50։
ն Մատ. իե. 51։ Մարկ. ժե. 38։ Ղուկ. իգ. 51։
շ Մատ. իե. 52։ Մարկ. ժե. 39։ Ղուկ. իգ. 52։
ո Մատ. իե. 53։ Մարկ. ժե. 40։ Ղուկ. իգ. 53։
չ Մատ. իե. 54։ Մարկ. ժե. 41։ Ղուկ. իգ. 54։
պ Մատ. իե. 55։ Մարկ. ժե. 42։ Ղուկ. իգ. 55։
ջ Մատ. իե. 56։ Մարկ. ժե. 43։ Ղուկ. իգ. 56։
ռ Մատ. իե. 57։ Մարկ. ժե. 44։ Ղուկ. իգ. 57։
ս Մատ. իե. 58։ Մարկ. ժե. 45։ Ղուկ. իգ. 58։
վ Մատ. իե. 59։ Մարկ. ժե. 46։ Ղուկ. իգ. 59։
տ Մատ. իե. 60։ Մարկ. ժե. 47։ Ղուկ. իգ. 60։
ր Մատ. իե. 61։ Մարկ. ժե. 48։ Ղուկ. իգ. 61։
ց Մատ. իե. 62։ Մարկ. ժե. 49։ Ղուկ. իգ. 62։
ւ Մատ. իե. 63։ Մարկ. ժե. 50։ Ղուկ. իգ. 63։
փ Մատ. իե. 64։ Մարկ. ժե. 51։ Ղուկ. իգ. 64։
ք Մատ. իե. 65։ Մարկ. ժե. 52։ Ղուկ. իգ. 65։
օ Մատ. իե. 66։ Մարկ. ժե. 53։ Ղուկ. իգ. 66։
ֆ Մատ. իե. 67։ Մարկ. ժե. 54։ Ղուկ. իգ. 67։
և Մատ. իե. 68։ Մարկ. ժե. 55։ Ղուկ. իգ. 68։
ա Մատ. իե. 69։ Մարկ. ժե. 56։ Ղուկ. իգ. 69։
բ Մատ. իե. 70։ Մարկ. ժե. 57։ Ղուկ. իգ. 70։
գ Մատ. իե. 71։ Մարկ. ժե. 58։ Ղուկ. իգ. 71։
դ Մատ. իե. 72։ Մարկ. ժե. 59։ Ղուկ. իգ. 72։
ե Մատ. իե. 73։ Մարկ. ժե. 60։ Ղուկ. իգ. 73։
զ Մատ. իե. 74։ Մարկ. ժե. 61։ Ղուկ. իգ. 74։
է Մատ. իե. 75։ Մարկ. ժե. 62։ Ղուկ. իգ. 75։
ը Մատ. իե. 76։ Մարկ. ժե. 63։ Ղուկ. իգ. 76։
թ Մատ. իե. 77։ Մարկ. ժե. 64։ Ղուկ. իգ. 77։
ժ Մատ. իե. 78։ Մարկ. ժե. 65։ Ղուկ. իգ. 78։
ի Մատ. իե. 79։ Մարկ. ժե. 66։ Ղուկ. իգ. 79։
լ Մատ. իե. 80։ Մարկ. ժե. 67։ Ղուկ. իգ. 80։
խ Մատ. իե. 81։ Մարկ. ժե. 68։ Ղուկ. իգ. 81։
ծ Մատ. իե. 82։ Մարկ. ժե. 69։ Ղուկ. իգ. 82։
կ Մատ. իե. 83։ Մարկ. ժե. 70։ Ղուկ. իգ. 83։
հ Մատ. իե. 84։ Մարկ. ժե. 71։ Ղուկ. իգ. 84։
ձ Մատ. իե. 85։ Մարկ. ժե. 72։ Ղուկ. իգ. 85։
ղ Մատ. իե. 86։ Մարկ. ժե. 73։ Ղուկ. իգ. 86։
մ Մատ. իե. 87։ Մարկ. ժե. 74։ Ղուկ. իգ. 87։
յ Մատ. իե. 88։ Մարկ. ժե. 75։ Ղուկ. իգ. 88։
ն Մատ. իե. 89։ Մարկ. ժե. 76։ Ղուկ. իգ. 89։
շ Մատ. իե. 90։ Մարկ. ժե. 77։ Ղուկ. իգ. 90։
ո Մատ. իե. 91։ Մարկ. ժե. 78։ Ղուկ. իգ. 91։
չ Մատ. իե. 92։ Մարկ. ժե. 79։ Ղուկ. իգ. 92։
պ Մատ. իե. 93։ Մարկ. ժե. 80։ Ղուկ. իգ. 93։
ջ Մատ. իե. 94։ Մարկ. ժե. 81։ Ղուկ. իգ. 94։
ռ Մատ. իե. 95։ Մարկ. ժե. 82։ Ղուկ. իգ. 95։
ս Մատ. իե. 96։ Մարկ. ժե. 83։ Ղուկ. իգ. 96։
վ Մատ. իե. 97։ Մարկ. ժե. 84։ Ղուկ. իգ. 97։
տ Մատ. իե. 98։ Մարկ. ժե. 85։ Ղուկ. իգ. 98։
ր Մատ. իե. 99։ Մարկ. ժե. 86։ Ղուկ. իգ. 99։
ց Մատ. իե. 100։ Մարկ. ժե. 87։ Ղուկ. իգ. 100։
ւ Մատ. իե. 101։ Մարկ. ժե. 88։ Ղուկ. իգ. 101։
փ Մատ. իե. 102։ Մարկ. ժե. 89։ Ղուկ. իգ. 102։
ք Մատ. իե. 103։ Մարկ. ժե. 90։ Ղուկ. իգ. 103։
օ Մատ. իե. 104։ Մարկ. ժե. 91։ Ղուկ. իգ. 104։
ֆ Մատ. իե. 105։ Մարկ. ժե. 92։ Ղուկ. իգ. 105։

ԳԼ. Ի

1 Մարիամ գերեզմանը կ'երթայ. 3 Ներսեսեան եւ Պետրոս. 6 Յովհաննէս հան կ'երթան. չդիտցած քէ գիրքսա յարութիւն առած է. 11 Պետրոս կ'երթեայ Մարիամ Մագդաղենացիին 19 ի իր աշակերտներուն. 24 Թովմասին քէներ ասուած քին. 30 Ասոր Գիրքը բանական է փրկութեան համար.

1 Եւ ՚ի միշաբթի ՚ի առ Մարիամ Մագդաղենացին առաւօտուն դեռ չյուսացած գերեզմանը կու գայ, ու կը տեսնէ որ քարը գերեզմանին
2 բացին վերցուած է. էտքը կը վազէ կու գայ Սիմոն Պետրոսին եւ ՚ի միւս աշակերտին՝ որն որ Յիսուս կը սիրէր, եւ կ'ըսէ անոնց, Տէրը գերեզմանէն վերցուցին, ու չենք գիտեր
3 ուր գրին անիկա. ՚Ուստի ելան Պետրոս եւ միւս աշակերտը, ու գէպ ի գերեզմանը կու
4 գային. Ու երկուքն ալ միասին կը վազէին. եւ միւս աշակերտը Պետրոսէն առաջ չուաս
5 վազելով՝ անիկ առաջ գերեզմանը հասաւ. եւ ծռելով նայեցաւ, ու տեսաւ որ ՚կտաւները
6 հոն կը դնուային, բայց ինքը ներս չմտաւ. Ին միմեան Պետրոս ալ հասաւ, որ անոր եռանէն
7 կու գար, ու գերեզմանը մտաւ, եւ տեսաւ կտաւները որ հոն կը դնուային. ՚Ու վարշամը որ անոր գլուխն էր՝ ոչինչ կտաւներուն հետ չէր, հապա ծալուած զատ միւս կողմը
8 դրուած էր. Ատոնէր ներս մտաւ միւս աշակերտն ալ՝ որ առաջ գերեզմանը հասեր էր,
9 տեսաւ ու հաւատաց. Ինչու որ գիտ. Գրքերը չէին գիտեր, թէ Պետրոս էր որ անիկա մեռելներէն
10 յարութիւն առնէ. Էտքը աշակերտները նորէն իրենց տունը
11 գացին. ՚Բայց Մարիամ գերեզմանին դուրսը կայներ էր ու կու լար, ու երբոր կու լար գէպ
12 ի գերեզմանը ծռեցաւ նայելու. Ու տեսաւ երկու հրեշտակներ ճերմակ հանդերձներով, որ նստեր էին ուր որ Յիսուսի մարմինը գրուած էր, մէկը գլուխն կողմէն՝ ու միւսը ոտքին
13 կողմէն. Ու անոնք իրեն ըսին, Կնիկ, ինչո՞ւ կու լաս. ըսաւ անոնց, Վերը հանեցին որ իմ Տէրս ի՞նչ-որ-տեղ վերցուցին, ու չեմ գի-
14 տեր ուր գրին անիկա. ՚Այս որ ըսաւ՝ նայեցաւ դարձաւ, ու տեսաւ Յիսուսը որ կայներ էր,
15 ՚ու չէր գիտեր թէ Յիսուս է. Յիսուս անոր ըսաւ, Կնիկ, ինչո՞ւ կու լաս, ո՞վ կը փըն-
տռես. Ինքը կարծելով թէ անիկա պարտիզպան է՝ ըսաւ անոր, Տէր, թէ որ դուն վերցուցիր անիկա, ըսէ ինծի՝ ո՞ւր գրիր ան,
16 որ ես անիկա առնեմ. Յիսուս ըսաւ անոր, Մարիամ. ան ալ դարձաւ ու [եբրայեցերէն]
17 է. Յիսուս ըսաւ անոր, Ինծի մի դպիր, ին-
չու որ դեռ Հօրս քովը երթած չեմ. Հապա դնա ՚եղբայրներուս ու ըսէ անոնց, ՚Կը հ'երթամ իմ Հօրս քովը ու ձեր Հօրը քովը, ու
18 իմ Աստուծոյս քովը ու ձեր Աստուծոյն քովը. ՚Մարիամ Մագդաղենացին եկաւ ու աշակերտներուն պատմեց թէ ինքը Տէրը տեսաւ,
19 և թէ անիկա ասս բաներըը իրեն զրուցեց. Ու ՚նոյն օրը միշաբթի իրիկունը՝ աշակերտներուն ժողված տեղին դռներըը գոց բոլորով՝ հրէաներէն ըմբռնուելուն համար, Յիսուս եկաւ ու մէջտեղը կայնեցաւ, ու
20 բաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի. Եւ ասս բանովը իր ձեռ քերը ու կողը ցուցուց անոնց. Աշակերտներն ալ ուրախացան՝ երբոր Տէրը
21 տեսան. Ու Յիսուս նորէն բաւ անոնց, Խաղաղութիւն ձեզի. ՚Ինչպէս որ Հայրը զիս
22 խրկեց, ես ալ ձեզ կը խրկեմ. Ու ասս բանովը փըչեց, ու բաւ անոնց, Առէք Հո-
23 գին Սուրբ. ՚Որոնց որ մեղքերը ԹողուՔ, Թողուած բլլայ անոնց. և որոնց որ Ձդիտէք ես բռնել՝ բռնուած բլլայ.
24 Բայց տասներկու-էն մէկը՝ ՚Դիդիմոս անուն բուած Թովմաս անունը հետը չէր՝ երբոր Յի-
25 սուս եկաւ. Ուստի միւս աշակերտներըը կ'ըսէին անոր թէ Տէրը տեսանք. ան ալ բաւ անոնց, Թէ որ իր ձեռ քերուն վրայ բեւեռներուն նշանը չտեսնեմ, ու մատս բեւեռներուն տեղը չխօթեմ, և իմ ձեռ քս անոր կողը չխո-
թեմ՝ չեմ հաւատար.
26 Եւ ութը օրէն նորէն դարձեալ աշակերտներըը ներսն էին, Թովմաս ալ անոնց հետ. և կու գար Յիսուս՝ դուռներըը գոց բլլալով, ու կայնեցաւ մէջտեղը և բաւ, Խաղաղութիւն
27 ձեզի. Էտքը բաւ Թովմասին, Մատդ հոս բեր և նայէ իմ ձեռ քերս, ՚ու բեր քու ձեռքդ և իմ կողս խօթէ, ու մի բլլար անհա-
28 ւատ, հապա հաւատացեալ. Ու Թովմաս պատասխան տուաւ ու բաւ անոր, Իմ Տէ-
29 րս և իմ Աստուածս. Յիսուս բաւ անոր, ՚Որովհետև զիս տեսար՝ հաւատացիր. ՚Երանելի անոնց որ տեսած չենք ու կը հաւատան.
30 ՚Ու Յիսուս շատ ուրիշ նշաններ ալ բրաւ իր աշակերտներուն առջեւն, որ ասս գրքիս մէջ
31 գրուած չեն. ՚Բայց ասոնք գրուեցան, որ հաւատաք թէ Յիսուս Քրիստոս է՝ Աստուծոյ Որդին, ու որ հաւատալով կեանք ունե-
նաք անոր անունովը.

– Մատ. իբ. 1 · Մար. ժգ. 1։ Ղ.ա.ի. իդ. 1։ 2 Գլ. ժգ. 23 · ԺԲ. 22 · իգ. 7 · 20. 24։ 4 Ղ.ա.ի. իդ. 18։ 7 Գլ. ԺԲ. 40։ 8 Գլ. ժա. 44։ 9 Ղ.ա.ի. իդ. 16. 21։ 10 Մատ. իբ. 18։ 11 Մարկ. ժգ. 10։ Ղ.ա.ի. իդ. 1։ 12 Մարկ. ժգ. 5։ Մատ. իբ. 8։ Մարկ. ժգ. 9։ 13 Գլ. ժգ. 33։ 14 Մարկ. ժգ. 14։ Ղ.ա.ի. իդ. 16. 21։ 15 Գլ. ժգ. 22։ Մատ. իբ. 18։ Գլ. ժգ. 13։ 19։ Ղ.ա.ի. իդ. 16։ 17 Գլ. ժգ. 17։ 18 Մատ. իբ. 10։ Մարկ. ժգ. 10։ Ղ.ա.ի. իդ. 16։ 19 Մատ. իբ. 31։ Մարկ. ժգ. 14։ Ղ.ա.ի. իդ. 36։ Կող. ժե. 2։ 20 Գլ. ժգ. 22։ 21 Մատ. իբ. 18։ Գլ. ժե. 13։ 19։ Եբր. գ. 1։ 22 Գլ. ժե. 18։ 23 Մատ. ժգ. 19։ ԺԸ. 18։ 24 Գլ. ժե. 12։ 25 Ղ.ա.ի. իդ. 4։ 26 Գլ. ժե. 13։ 16։ ԺԸ. 24։ 27 Գլ. ժե. 22։ 28 Գլ. ժե. 23։ 29 Գլ. ժե. 26։ 30 Գլ. ժե. 25։ 31 Գլ. ժե. 27։

ԳԼ. ԻԱ.

1 Վերջաւոր գործով իր աշակերտներուն կ'երեւնայ. ու շատ ձուկ բռնել ուզած հրաշքովը կը հաստատէ. 12 անոնց հետ հաց կ'ուտէ. 15 պատասխան կու տայ Պետրոսին որ իր գառները ու ոչխարները պահել կ'իմացնէ անոր որ քիչ մը կրնայով պիտի մեռնի. 22 և կը յանդիմանէ անոր հետաքրքրութիւնը Յովհաննէսին վասին. 24 վերջաբանը.

1 Ա՛ետև Յիսուս նորէն ինքզինքը իր աշակերտներուն յայտնեց Տիբերիայի ծովուն
2 եզերքը, և ասանկ յայտնեց։ Միասին էին Սիմոն Պետրոս ու Թովմաս երկուորեակ կոչուածը, և Նաթանայէլ որ Գալիլեայի Կանայ էր, ու Զեբեդեայի որդիքը և
3 աշակերտներէն ուրիշ երկուք ալ։ Սիմոն Պետրոս բաւ անոնց, Կ'երթամ. ձուկ պատրաստ կ'ընթամ։ Անոնք ալ կ'երթան քեզի հետ. ելան և նաւը մտնեցին անմիջապէս, ու այն
4 գիշերը բան մը չբռնեցին։ Ու երբոր ալ առաւոտ եղաւ, Յիսուս ծովեզերքը կայներ էր, բայց աշակերտները չճանչցան թէ Յիսուս
5 է։ Ետև Յիսուս բաւ անոնց, Տղաք, ուտելու բան մը ունի՞ք. պատասխանեցին անոր
6 իրեն, Ոչ։ Եւ բաւ անոնց, Նետեցէք աջ կողմը ձեզ ձուկ ու պիտի գտնէք. ուստի ձգեցին, և ձուկերուն չատութենէն ալ չէին
7 կրնար քաշել։ Ուստի այն աշակերտը որն որ Յիսուս կը սիրէր՝ բաւ Պետրոսին, Անիկա Տէրն է. իսկ Սիմոն Պետրոս երբոր լսեց թէ Տէրն է՝ վերարկուն վրան առաւ, (քանզի որ մերկ էր,) ու ծովը նետուեցաւ
8 ցաւ։ Եւ միւս աշակերտները նաւակով եկան, (քանզի որ ցամաքէն հեռու չէին, միայն թէ երկու հարիւր կանգուններ չափ.) և ուստ
9 կանոք ձուկերով կը քաշէին։ Ու երբոր ցամաքը ելան, հան վառած կրակ տեսան, ձուկ ալ
10 ու վրան հաց դրուած, և հաց։ Յիսուս բաւ անոնց, Բերէք ատ ձուկերէն որ դուք
11 հիմա բռնեցիք։ Սիմոն Պետրոս նետուեցաւ ու ցամաքը քաշեց հարիւր յիսուն ութ մեծ ձուկերով լեցուն. և այնչափ
12 բան կար ու չպատռուեցաւ ուստի։ Յիսուս բաւ անոնց, Եկէք ճաշ ըրէք. ու աշակերտներէն մէկն ալ չէր համարձակեր անոր հարցընելու թէ Դուն ո՞վ ես. քանզի որ գիտէին
13 թէ Տէրն է։ Ուստի Յիսուս եկաւ ու առաւ հացը և անոնց տուաւ՝ նոյնպէս ալ ձուկը։
14 Կը։ Այս երրորդ անգամն է որ Յիսուս իր աշակերտներուն երեցաւ՝ յարութիւնէն յետոյ։

15 Ուստի երբոր ճաշը լմնցուց, Յիսուս բաւ Սիմոն Պետրոսին, Սիմոն՝ Յովհաննէսի որդի, դուն ասոնցմէ աւելի կը սիրե՞ս. անիկա բաւ անոր, Այո, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ. բաւ անոր, Արածէ իմ գառնուկներս։
16 Նորէն երկրորդ անգամ բաւ անոր, Սիմոն, Յովհաննի որդի, դուն կը սիրե՞ս. բաւ անոր, Այո, Տէր, դուն գիտես որ քեզ կը սիրեմ.
17 բաւ անոր, Արածէ իմ ոչխարներս։ Բաւ անոր երրորդ անգամ, Սիմոն Յովհաննի որդի, դուն կը սիրե՞ս. Պետրոս տրտմեցաւ որ երրորդ անգամ իրեն բաւ Դուն կը սիրե՞ս. և բաւ անոր, Տէր, դուն ամէն բան գիտես, դուն գիտես որ ես քեզ կը սիրեմ. բաւ ա-
18 նոր Յիսուս, Արածէ իմ ոչխարներս։ Ճշմարիտ ճշմարիտ կ'ըսեմ քեզի, որ երբ դուն պատանի էիր, ինքզինքդ դօտի կը կապէիր ու կ'երթայիր ուր որ ուզէիր. բայց երբոր ծերանաս, ձեռքերդ վեր պիտի բռնես, և ուրիշը քեզի դօտի պիտի կապէ ու պիտի
19 տանի ուր որ չես ուզեր։ Ա՛յս բանը բաւ՝ յայտնելով թէ ո՛ր տեսակ մահով պիտի փառաւորէ զԱստուած. ու երբոր ատ պրպտեց
20 բաւ անոր, Եկուր իմ ետևէս։ Եւ Պետրոս դարձաւ ու տեսաւ այն աշակերտը որն որ Յիսուս կը սիրէր, որ ետևէն կ'երթար, (որ նաև ընթրիքին առեր անոր կուրծքին վրայ ինկեր և բաւ էր, Տէր, ո՞վ է որ քեզ պիտի
21 մատնէ.) Պետրոս անիկա տեսնելով՝ բաւ Յիսուսին, Տէր, հապա ասիկա ի՞նչ պիտի
22 ըլլայ։ Յիսուս բաւ անոր, Թէ որ ես ուզեմ որ ասիկա կենայ մինչև որ ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է. դուն իմ ետևէս եկուր։
23 Այս ատ խօսքը ելաւ եղբայրներուն մէջ թէ այն աշակերտը պիտի չմեռնի. սակայն Յիսուս չբաւ անոր թէ Պիտի չմեռնի, հապա՝ թէ որ ես ուզեմ որ ասիկա կենայ մինչև որ ես գամ, քու ի՞նչ հոգդ է։
24 Ասիկա այն աշակերտն է՝ որ կը վկայէ ատ բաներուս համար, որ գրեց ալ ատ բաները. ու գիտենք որ անոր վկայութիւնը ճշմարիտ է։
25 Եւ ուրիշ շատ բաներ ալ կան, որ Յիսուս բրաւ, որոնք եթէ մէկիկ մէկիկ գրուած ըլլային, կ'կարծեմ թէ աշխարհս ալ բաւական պիտի չըլլար պարունակելու այն գիրքերը որ գրուած ըլլային։ Ամէն։

= Գլ. ա. 43։
ե Մատ. դ. 21։
է Գլ. ի. 14։
ը Ղուկ. իգ. 41։
թ Ղուկ. ե. 4, 6, 7։
ժ Գլ. ժգ. 23. ի. 8։
ի Ցասն. երկ.։
լ Գործ. ժ. 41։
խ Գլ. ի. 18. 26։
ծ Գլ. ի. 22։
կ Գործ. ի. 22. Եբր. ժգ. 20. ա Գլ. ա. 9։
ո Գլ. ժգ. 24. Գործ. ի. 3. 4։
պ Գլ. ր. 24. 32. ժգ. 33։
ս Գլ. ժգ. 34. Գործ. ի. 3. 4։
ր Գլ. ա. 14։
տ Գլ. ժգ. 23. 33. ի. 8։
ց Մատ. ժգ. 27. 33։
փ Գլ. ի. 31. Կոր. գ. 2. Ժա. 26. Ցաքա. ր. 22. փ. 22. իր. 2. 23։
ք Ցաքա. ե. 10։
օ Գլ. ժգ. 33։
ֆ Գլ. ժգ. 34։
և Ամէն. ե. 10։

ԳՈՐԾՔ ԱՌԱՔԵԼՈՑ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Զբաստս գեղ երկինքդ չհամրաձած էր աշակերտանքրան կը պատմիքի Եղան ասելովի մէջ Հոգւոյն Սրբոյ գործառնոջ ապանել խոստանալով որ քէչ օրերէ ետև պիտի իջնի գանիկա։ 2 Իր համրարձումէն ետև երկու հրեշտակներ կ'երեւնան ա նոցմէ։ ա. իր երկրորդ գալառնոջ վերաբով կը խոսին։ 12 Ելա քանդերը Եղան ասելով կը դառնան։ ա. ապրնիքի կը պատրաստին։ 15 Աշառնիքեն առաքեալ կ'ընտրուին համարիչ Յուդասին տեղը։

1 Առաջի պատմութիւնը քրիս. ով Թէոփիլոս, ան ամէն բաներուն վրայ որ Յիսուս սկը- 2 սաւ ընել և ուսուցնել, Մինչև ան օրը որ Հոգւովն Սրբով միջոցով պատուէր տուաւ իր ընտրած առաքեալներուն, ու համբար- 3 ձաւ, Որ անոնց ինքզինքը ցուցուց կենդա- նի իր չարչարանքներէն ետև յաւուցս ապացոյց- ներով, քառասուն օրուան մէջ անոնց երե- ւնալով ու Աստուծոյ թագաւորութեան վրայ 4 խօսելով։ Եւ անոնց հետ միկտեղ ըսաւնոց անոնց որ Երուսաղէմէն չհեռանան, հապա սպասեն Հօրը խոստումին, 5 զոր, ըսաւ անոնց, լսեցիք ինձմէ։ Որովհետև որ Յովհաննէս ջրով մկրտեց, բայց դուք ան- ակէ չատ օրեր անցած՝ Սուրբ Հոգիով պիտի 6 մկրտուիք։ Անոնք ալ միկտեղ գալով կը հար- ցընէին իրեն ու կ'ըսէին, Տէր, ի՞նչպէս կը 7 թագաւորութիւնը աս ժամանակին մէջ նորէն պիտի հաստատես։ Եւ ըսաւ անոնց, Ձեզի չվերաբերիր ժամերը և ժամանակները զոր 8 Հայրը իր իշխանութիւնը մէջ դրաւ, բայց Հոգւոյն Սրբոյ ձեր վրայ եկած առնելէն զօրութիւն պիտի առնէք, ու ինծի հաստատ վկաներ պիտի ըլլաք Երուսաղէմի մէջ և բոլոր Հրէաստանի ու Սամարիայի մէջ 9 ու մինչև երկրի ծայրերը։ Եւ աս բաները որ ըսաւ, երբոր անոնք կը նայէին՝ համբար- ձաւ, և ամպ մը զանոնք առնելով աչքէն տուաւ։ 10 Ու քանի որ աչքերնին անկած դէպ ի երկինքը կը նայէին անոր երթալուն վրայ, ահա երկու մարդ հանկարծ անոնց քովը կայնեցան ճերմակ հան- 11 դերձներով, Որոնք նաև ըսին, Ով Գալիլեացի մարդիկ, ինչո՞ւ կայներ դէպ ի երկինք- քը կը նայիք։ ան Յիսուս որ ձեզմէ երկինքը համբարձաւ, ասանկ պիտի գայ ինչպէս որ 12 տեսաք անոր երկինք երթալը։ Անոնք երուսաղէմ գարձան Ձիթհնձոց լեռնէն, որ շաբաթի օրուան ճամբու չափ մօտ է 13 երուսաղէմէն։ Ու երբոր հոն հասան՝ ելան վերնատունը, ուր որ կը բնակէին Պետրոս և Յակոբոս, Յովհաննէս և Անդրէաս, Փիլիպպոս և Թովմաս, Բարթողիմէոս և Մատթէոս, Յակոբոս Ալփեայեան ու Սիմոն Նախանձա- 14 յոյզ և Յուդա Յակոբեան։ Անոնք ամէնքը միաբանութեամբ միշտ աղօթք ու ազաչանք կ'ընէին կիներուն հետ, և Յիսուսի մօրը Մարիամին հետ անոր եղբայրներուն հետ միկ- տեղ։

15 Եւ ան օրերը եղաւ Պետրոս աշակերտնե- րուն մէջը, (ուր հաւաքուած բազմութիւնն կար,) ու ըսաւ, 16 Արդիկ եղբայրներ, պէտք էր որ կատա- րուէր աս գրուածը, որուն որ առաջուց Հոգին Սուրբ Դաւիթին բերնովը բան Յուդային համար՝ որ Յիսուսը բռնողներուն առաջնորդ- 17 եցաւ։ Որովհետև մեզի հետ էր մեր հաւատքին մէջ, ու աս պաշտօնէն ալ բաժին 18 ունէր։ Անիկա տնտեսութենան վարձքով ագարակ մը առաւ, ու գլխիվար իյնալով մէջտեղէն ճեղքուեցաւ, և իր ամէն փորոտի- 19 քը դուրս թափեցաւ։ Ու — ինչ երուսաղէմ բնակողներուն ամէնուն յայտնի եղաւ, մինչև որ իրենց լեզուովը ան ագարակին անունը Ակեղդամա գրուեցաւ, այսինքն Արեան ա- 20 գարակ։ Վասն որ Սաղմոսաց գրքին մէջ գը- րուած է թէ՝ Անոր բնակարանը աւերակ ըլ- լայ, ու անոր մէջը բնակող մը չըլլայ, հև ա- 21 նոր պաշտօնը ուրիշը առնէ։ Ուրեմն պէտք է որ աս մարդոցմէն որ մեր հետ եղան ան բոլոր առեն, որ Տէր Յիսուս մէջերնիս մը- 22 տաւ ու ելաւ, Յովհաննէսին մկրտութենէն սկսած՝ մինչև ան օրը որ մեզմէ համբարձաւ, առնցմէ մէկը անոնց հետ վկայ ըլլայ անոր 23 յարութեան։ Եւ երկու հոգի կայնեցուցին,

---

ա Գահ · ա · ։
բ Պատ · իբ · 19 · Պտր · ժգ · 13 · Ցաքհ · ի · 21 · Գլ · ա · 21 · 22 ·
գ Պտր · ժգ · 18 · Գահ · իդ · 21 · իբ · 21 · Հմր · 3 · ա Տիմ. գ · 16 ·
դ Պտր · ժգ · 14 · Գահ · իբ · 36 · Ցաքհ · ի · 19 · 20 · իա · 1·14 · ա Կար · ժե · 31 ·
ե Գահ · իբ · 43 · 48 · Կամ Հոդ Կիրաց
զ Գահ · իբ · 43 · Ցաքհ · ժգ · 16 · 20 · 27 · ժե · 26 · ժգ · 1 · Գլ · ը · 33 ·
է Պատ · գ · 11 · Գլ · ժա · 16 · ժբ · 4 ·
ը Ցաքհ · ը · 15 · Գլ · ը · 4 · ժա · 12 ·
թ Պատ · իբ · 2 ·
ժ Հյս · ա · 26 · Դատ · ե · 37 · Ընտ · իբ · 11 ·
ժա Գահ · իբ · 43 · 48 ·
ժբ Գահ · իբ · 43 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
ժգ Գլ · ը · 7 · ժգ · 31 · Դատ · ե · 13 · Պատ · իբ · 30 · Պտր · ժգ · 28 · Գահ · իբ · 27 · Ցաքհ · ժգ · 3 · ա Թես · ա · 10 · գ · 13 · ը Թես · ա · 10 · Ցաքհ · ժգ · 43 ·
ժդ Գահ · իբ · 32 ·
ժե Գահ · իբ · 36 · Պտր · ժգ · 38 · Թես · ե · 1 ·
ժզ Գահ · իբ · 49 ·
ժէ Գլ · ը · 1 · 4 ·
ժը Գահ · իբ · 44 · Ցաքհ · իբ · 27 · Հմր · 22 · Գլ · ը · 32 ·
ի Գահ · իբ · 51 · Ցաքհ · ը · 43 ·
իա Հմր · 2 ·
իբ Պատ · իբ · 2 ·
իգ Հյս · ա · 26 · Դատ · ե · 37 · Ընտ · իբ · 11 ·
իդ Պատ · իբ · 36 · Պտր · ժգ · 28 · ա Թես · ե · 1 ·
իե Գահ · իբ · 49 ·
իզ Գլ · ը · 1 · 4 ·
իէ Գահ · իբ · 44 · Ցաքհ · ժգ · 37 · Հմր · 22 · Գլ · ը · 32 ·
իը Գահ · իբ · 51 · Ցաքհ · իբ · 43 ·
իթ Գահ · իբ · 32 ·
ի Գահ · իբ · 38 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
իա Գլ · ը · 7 · ժգ · 31 · Դատ · ե · 13 · Պատ · իբ · 30 · Պտր · ժգ · 28 · Գահ · իբ · 27 · Ցաքհ · ժգ · 3 · ա Թես · ա · 10 · գ · 13 · ը Թես · ա · 10 · Ցաքհ · ժգ · 43 ·
իբ Գահ · իբ · 32 ·
իգ Պատ · ժ · 1 · 3 · 4 ·
իդ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
իե Գործ · ե · 1 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
իզ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
իէ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
իը Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
իթ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լա Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լբ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լգ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լդ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լե Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լզ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լէ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լը Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
լթ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խա Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խբ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խգ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խդ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խե Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խզ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խէ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խը Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
խթ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·
ծ Գահ · գ · 13 · Գործ · ե · 30 · Ա Պտր · ժ · 41 · Գործ · ը · 7 · Ա Պտր · ժ · 39 · Գլ · ժ · 3 · 38 ·

Յովհաէփը որ Բարսաբաս կը կոչուէր՝ որ Յառաջառս ալ մեկնաբանուելով՝ ու Մատաթիան։
24 եւ ազօթք ընելով ըսին՝ Դուն, ով Տէր, որ ամենուն սիրտը գիտես, ցոյց տուր մէկը
25 որն որ ընտրեցիր՝ ձեռք յոյանէ այս պաշտօնին եւ առաքելութեանը ժխտակը առնէ, որ
26 անկէ Յուդա իւրում իր տեղը երթայու։ Եւ անոնց համար վիճակ ձգեցին, ու վիճակը Մատաթիային ելաւ, եւ անիկա առաքելոց հետ անցաւ։

ԳԼ՝ Բ

1 Ընտրեալները Սուրբ Հոգիով լեցուած՝ գածագած լեզուներ կը խօսին. անոնք կը գործուած անունը փառք։ եւ անոնք ալ ծաղր կ՚ընեն գործը։ 14 Պետրոս գոռալուած կու տայ անոնց. եւ կը ցուցնէ թէ առաքեալները Սուրբ Հոգիին գալը կը խոսէին. թէ Յիսուս մեռելներէն յարութիւն առած՝ երկինքը համրարած է. եւ թէ ան նոյն Սուրբ Հոգին իրենց խրկած է։ 37 Երբ մարդիկ գործէ գործ կը հարցնեն։ 41 որոնք ընդունուելով մեծ թիւով կը հաւատան գլխատած պատուելու։ 43 Առաքեալները շատ հրաշքներ եւ նշաններ կ՚ընեն. եւ Աստուած ամէն օր իր եկեղեցին կ՚ամրացնէ։

1 Եւ երբ Պենտեկոստէին օրը հասնելուն՝ ամէնքն
2 ալ միասին մէկտեղ էին։ Ու յանկարծակի երկինքէն ձայն մը եղաւ աստիճանաչուն հոսի մը նման գալս, եւ բոլոր տունը լեցուց՝ ուր որ
3 նստեր էին։ Եւ բաժնուած լեզուներ երեւցան իրենց որպէս թէ կրակէ, ու ամէն մէ-
4 կուն վրայ նստաւ։ Եւ ամէնքն ալ Հոգւով Սրբով լեցուեցան, եւ սկսան ուրիշ լեզուներով խօսիլ, ինչպէս որ Հոգին իրենց խօսիլ
5 կու տար։ Ու երուսաղէմի մէջ բնակած Հրեայներ կային՝ աստուածավախ մարդիկ երկինքէն ամէն ազգ եղած բոլոր ազգերէն հոն։
6 Ու երբոր այս ձայնը եղաւ, բազմութիւնը մէկտեղ եկաւ ու խառնակեցաւ, ինչու որ կը լսէին որ անոնք իրենց ամէն մէկուն լեզուովը կը
7 խօսէին։ Ամէնքն ալ կը սքանչանային ու կը զարմանային եւ իրարու կ՚ըսէին, Չէ՞ որ ասոնք ամէնն ալ որ կը խօսին՝ Գալիլեացի
8 են։ Եւ ի՞նչպէս կը լսենք մենք մեր ամէն
9 մէկ լեզուովը որ անոր մէջը ծնած ենք։ Պարթեւք եւ Մարք ու Եղամացիք, եւ անոնք որ կը բնակին Միջագետք մէջ, եւ Հրէաստանի ու Կապադովկիոյ մէջ, Պոնտոսի ու Ասիոյ մէջ,
10 Փռիւգիայի եւ Պամփիւլիայի մէջ, Եգիպտոսի մէջ, եւ Կիւրենէի մօտ Լիբիացւոց կողմերուն
11 մէջ, նաեւ Հռոմէացիք պատգամախօսներ՝ թէ Հրէաներ եւ թէ նորահաւատներ, Կրետացիներ եւ Արաբացիներ, կը լսենք անոնցմէ որ մեր լեզուներով կը խօսին Աստուծոյ մեծա-
12 մեծ բաներէն։ Եւ զարմանալով ամէնքն ալ ու տարակուսած իրարու կ՚ըսէին, Ի՞նչ պիտի
13 բլլայ սա։ Ոմանք ալ ծաղր ընելով կ՚ըսէին թէ Անոնք նոր գինիով լեցուեր են։
14 Բայց Պետրոս ելաւ տասնեւմէկին հետ իր կանգնեց, ձայնը վերցուց ու խօսեցաւ անոնց, Ով Հրէայ մարդիկ եւ դուք ամէնդ որ Երուսաղէմ կը բնակիք, սա ձեզի յայտնի բլլայ,
15 ու ականջ դրէք իմ խօսքերուս։ Քանզի չէ թէ մարդ գինովցած են, ինչպէս որ դուք կը կարծէք, քանի որ ժամուան երրորդ մասին
16 է։ Հապա ասիկա ան է որ Յովէլ մարգարէին
17 ձեռքովը բսուեցաւ։ Եւ պիտի բլլայ որ վերջին օրերը, կ՚ըսէ Աստուած, իմ Հոգիս ամէն մարմինի վրայ պիտի թափեմ, ու ձեր զաւակքը եւ ձեր աղջիկները պիտի մարգարէանան, ու ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսանին, և ձեր ծերերը երազներ պի-
18 տի տեսնեն. Եւ իմ ծառաներուս վրայ ու իմ աղախիններուս վրայ ալ ան օրերը իմ Հոգիս
19 պիտի թափեմ, եւ պիտի մարգարէանան։ Ու վերը երկինքը հրաշքներ պիտի ցուցնեմ, ու վարը երկրի՝ նշաններ, արիւն ու կրակ
20 եւ ծխախիտ մառախուղ։ Արեւը խաւարի պիտի դառնայ, և լուսինը՝ արիւնի, գնա Տէրոջը
21 մեծ ու երեւելի օրը չգիտած։ Եւ պիտի բլլայ որ Տէրոջը անունը կանչէ՝ պիտի
22 փրկուի։ Ով Իսրայէլացի մարդիկ, լսեցէք սա խօսքերը. Յիսուս Նազովրեցին՝ Աստուծմէ ձեզի ցուցուած մարդ մը զօրութիւններով ու հրաշքներով եւ նշաններով, որ Աստուած անոր ձեռքովը ըրաւ ձեր մէջը, ինչպէս որ
23 դուք ալ գիտէք. Անիկա Աստուծոյ որոշած խորհրդովը եւ կանխագիտութիւնովը մատնուած բլլալով՝ առիք եւ անօրէններու ձեռքով
24 գամ փայտի վրայ գամելով սպաննեցիք. Որն որ Աստուած յարուցի՝ մահուան ցաւերը փակելով, քանզի հնար չէր որ ինքը անկէ բռնուի։
25 Ինչու որ Դաւիթ անոր համար կ՚ըսէ, Ես Տէրը առնէն Տէրը կը տեսնէի իմ առջեւս, քանզի
26 իմ աջ կողմն է, որ չսասանիմ. Անոր համար ուրախ եղաւ իմ սիրտս, ու իմ լեզուս ցնծաց. Նաեւ իմ մարմինս ալ յոյսով պիտի հանգչի
27 Ցոյ. վասն զի իմ անձս դժոխքին մէջը պիտի չթողուս, ու քու Սուրբիդ ալ ապականութիւն
28 չտեսնել պիտի չտաս։ Կեանքի ճամբաները ինծի ծանուցուցիր. քու երեսիդ առջեւը պիտի
29 լեցնես զիս ուրախութեամբ։ Արդ եղբայրնե՛ր, արժան է համարձակ պատճառ ձեզի

= Գէ · ժե · 22 ·
բ = Ծն · իգ · 9 · իթ · 7 ·
= Ա՛ն · իգ · 9 · իթ · 27 · Երե · ժա · 23 · ժե · 10 · Գէ · ժե · 8 · Ելս · ը · 23 ·
գ Հմր · 17 ·
= Գէ · իգ · 15 · ը
Օբ · ժգ · 8 · Գէ · ի · 16 ·
ե Գէ · ա · 14 ·
զ Գէ · գ · 31 ·
է Գէ · ա · 2 ·
ը Ա՛ա · ժգ · 17 · Գէ · ժ · 46 · ժի · 6 · = Կգ · ժբ · 10 · 28 · 29 · ժգ · 1 · ժգ · 2 · Ես ·
թ Գէ · ա · 31 ·
ժ = Թէս · ե · 7 ·
ի Եր · իգ · 2 · Եզկ · ժա · 19 · ԼԿ · 27 · Ըզկ · ը · 23 · 25 · Զ՚ա · ժբ · 19 · Ը՚ա · ե · 28 ·
ի՛ Գէ · ե · 20 ·
ի՛ա = Կո՛ր · ժբ · 10 · 28 · ժգ · 1 · եա ·
ի՛բ Ը՚ա · իգ · 24 · Գ՚ես · իբ · 22 · իգ · 14 · Գէ · գ · 18 · գ · 28 ·
ի՛գ Ա՛ա · իգ · 39 · Ա՛ա · իգ · 24 · Գ՚ես · իբ · 9 · Ելս · ը · 23 · Ղ՚ես · իբ · 22 · Հաւմ · ժ · 12 · Ը՚ես · ժ · 43 · Ը՚ես · գ · 2 · ժգ · 10 · 11 · Գէ · ժ · 28 · Եբր · բ · 4 ·
ի՛դ Կո՛ր · ժբ · 10 · 28 · ժգ · 1 · եա ·
ի՛ե Ը՚ես · ժգ · 1 · եա · Ելս · ը · 23 · Ղ՚ես · իբ · 22 · իգ · 14 · Գէ · գ · 18 · գ · 28 ·
ի՛զ Ա՛ա · իգ · 24 · Գ՚ես · իբ · 22 · իգ · 14 · Գէ · գ · 18 · գ · 28 ·
ի՛է Գէ · ե · 20 ·
ի՛ը Կո՛ր · գ · 14 · ժե · 13 · բ Կոր · գ · 14 · Գ՚ես · ա · 1 · Եփես · ա · 20 · Կգ · բ · 12 · ա Ցհ՚ես · ա · 10 · Եբր · ժգ · 10 · = Գէս · ա · 21 ·
ի՛թ Ա՛ա · իգ · 27 · Ա՛ա · իգ · 31 · Հաւմ · գ · 24 ·
ի՛ժ Ը՚ես · ժգ · 32 · Ա՛ա · իգ · 35 · Ը՚ես · ժգ · 4 · Ը՚ես · ժգ · 30 · Ը՚ես · ժգ · 34 · ժե · 31 · Հաւմ · գ · 24 ·
ի՛ի Ա՛ա · իգ · 38 · Ա՛ա · իգ · 41 · Ը՚ես · ժգ · 36 · Ը՚ես · ժգ · 38 · Ը՚ես · ժգ · 42 · Ը՚ես · ժգ · 46 · Ը՚ես · ժգ · 48 · Ը՚ես · ժգ · 50 · Ը՚ես · ժգ · 52 · Ը՚ես · ժգ · 54 · Ը՚ես · ժգ · 56 · Ը՚ես · ժգ ·

ՙԳաւթի՝ ետհատցեմն հասնիր , թէ մեռաւ ու
թաղուեցաւ , և անոր գերեզմանը մինչև աս
30 օրս մեր մէ՛ջն է ։ Երբ որովհետև անիկա մար-
գարէ էր , և ՙդիտէր թէ Աստուած հաստատա-
երդում բրաւ իրեն , թէ իր երիվամանեցը ար-
տաքին մարմնով կոպմանէ Քրիստոսը պիտի
31 յարուցանէ որ իր աթոռը նստի , ինքը կան-
խատեսութեամբ խօսեցաւ Քրիստոսի յարու-
թիւնը համար , ՙթէ անոր անձը գերեզմանը
չթողուեցաւ , և անոր մարմինը ապականու-
32 թիւն չտեսաւ ։ Զա Յիսուս Աստուած յա-
րուց , ՙորուն մենք ամէնքս ալ վկայ ենք ։
33 Ուստի Աստուծոյ աջ ձեռքովը բարձրացու-
րուի , ու ՙՀոգւոյն Սրբոյ խոստումնէն Հօրմէն
առնելով՝ ետպատճէշ ասիկա , որ դուք հիմա
34 կը տեսնէք և կը լսէք ։ Ինչու որ Դաւիթ եր-
կինքը չելաւ , բայց ինքը կ՚ըսէ , ՙՏէրը իմ
35 Տէրոջս ըսաւ , Նստէ իմ աջ կողմս , Մինչև
որ քու թշնամիներդ ոտքերուդ պատուան-
36 դան դնեմ ։ Ուստի բոլոր Իսրայէլի տունը
ճշմարտապէս գիտցած , որ ՙԱստուած
զանիկա Տէր ալ բրաւ՝ Յիսուսը ալ , ան Քրիս-
տոս որ դուք խաչեցիք ։
37 Ու՝ որ լսեցին՝ կրծքերնուն մէջ կըզ-
գայուին , և ըսին Պետրոսին ու միւս առաքեալ-
ներուն , Մարդիկ եղբայրնե՛ր , ի՞նչ ընենք ։
38 Եւ Պետրոս ըսաւ անոնց , ՙԱպաշխարեցէ՛ք ,
ու ձեզմէ ամէն մէկը մեղքերուն Քրիստոսի
Քրիստոսի անունովը մեղքերնիդ թողութիւն հա-
սնայ , և Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը պիտի ըն-
39 դունէք ։ Ինչու որ խոստումնէն ձեզի է ՙու
ձեր որդւոցը , ու ամէն հեռու եղողներուն՝
որոնք որ մեր Տէր Աստուածը պիտի կանչէ ։
40 Եւ ուրիշ շատ խօսքերով վկայութիւն կու-
տար , ու կը յորդորէր ըսելով , Ա՛ս խո-
41 տոտած ազգէն ինքզինքնիդ ազատեցէ՛ք ։ Եւ
անոնք որ սրտանց ընդունեցին անոր խօսքերը՝
մկրտուեցան ։ ու ան օրը երեք հազար հոգի
42 չափ աւելցան ։ Եւ միշտ առաքելոց վարդա-
պետութեանը կառչէ էին , ու մասնակցութեանը
և հաց կոտրելուն ու աղօթքներուն ։
43 Եւ ամէն մարդու վրայ վախ ինկաւ , և
շատ քերոց ձեռքովը շատ հրաշքներ ու նըշ-
44 անակներ կը գործուէին ։ Ու բոլոր հաւատա-
ցեալները մէկտեղ էին , ու ամէն բաներնին
45 հասարակաց էր ։ Ու ստացուածքնին և ունե-
ցած բաներնին կը ծախէին , ու անոնց գինը կը
բաժնէին ամէնուն , որուն որ բան մը պէտք
46 էր ամէնուն ։ Օրէ օր միաբանութեամբ տա-
ճարը կերթային , ու տունէրնին հաց
կը կոտրէին , ու կերակուրնին կ՚ուտէին ուրա-
47 խութեամբ և մտասուրթութեամբ սրտի ։ ԶԱս-
տուած կ՚օրհնէին , ու բոլոր ժողովուրդին
առջևը շնորհք կը գտնէին ։ Ու Տէրը օրէ օր
փրկուածները կ՚աւելցնէր եկեղեցիին ։

ԳԼ ։ Գ

1 Պետրոս կը գտրակ բժշկուած հոգւոյ անունովը եկաք ժողովր-
դոյ ։ 12 կը խոստանայ որ ան բժշկութիւնը չէ իրէն կամ
Յովհաննէսին զրաւ եղած ։ այլ Աստուծոյ և իր Որ-
դւոյն Յիսուսին ձեռքը , ու անոր անուանը հաւատալով ։ 13
Նաև կը յանդիմանէ զանոնք Յիսուսը խաչելուն համար ։ 19
և կը յորդորէ զանոնք զղջալով ու հաւատալով մկրտուիլն
խնդրելու իրենց մեղքերուն ։ և փրկուելու նշան Յիսուսին
ձեռքովը ։

1 Պետրոս ու Յովհաննէս ՙիրենց աղօթքին ժա-
մուն ապօթքին տաճարը կ՚երթային ։ 2 Եւ
մէկ մը որ ծնրդէն կաղ շինուած մարդ
մը կը բերուէր , որ ամէնօրեայ օրը տաճարին
Գեղեցիկ կոչուած դրանը կը դնէին , ՙոր
տաճարը մտնողներէն ողորմութիւն խնդրէ ։
3 Ասիկա տեսնելով Պետրոսը և Յովհաննէսը որ
տաճարը մտնելու վրայ էին , կ՚աղաչէր որ ո-
4 ղորմութիւն առնէ ։ Իսկ Պետրոս Յովհաննէ-
սին հետ միասին ուշադրութեամբ նայեցաւ ու ըսաւ ,
5 Մեզի նայէ ։ Անոնց ալ ուշադրութիւն մը ըրաւ ,
6 ու կը յուսար անոնցմէ բան մը առնել ։ Եւ
Պետրոս ըսաւ , Արծաթ ու ոսկի չունիմ , հա-
պա ինչ որ ունիմ՝ ան քեզի կու տամ ։ ՙՆա-
զովրեցի Յիսուս Քրիստոսին անունովը կելիր
7 ու քալէ ։ Եւ անոր աջ ձեռքէն բռնելով՝ վեր-
ցուց ։ Եւ ոտքերը ու կոխոյն անոր ատրճին ամրացան ու
8 կոճերը զօրացան ։ Ինքն վեր ցատկելով կայնե-
ցաւ ու կը քալէր , և անոնց հետ տաճարը մը-
տաւ՝ քալելով ու ցատկելով և գովաբանելով
9 Աստուած ։ Ու բոլոր ժողովուրդը տեսաւ զա-
նիկա որ կը քալէր ու կ՚օրհնէր զԱստուած ։
10 Եւ կը ճանչնային իրմէ անիկա էր , ՙոր ողորմու-
թիւն հանար տաճարին Գեղեցիկ դրանը կը-
նստէր քով կը նայէր ։ և զարմանքով ու ապշ-
ութեամբ լեցուեցան անոր եղած բանին հա-
մար ։
11 Եւ քանի որ ՙանիկա Պետրոսին ու Յով-
հաննէսին յարեր էր , բոլոր ժողովուրդը զար-
մացած մէկտեղ վազելով անոնց քովը ան
12 սրահը ՙոր Սողոմոնինը կ՚ըսուէր ։ Ա՛ս տեսնե-
լով Պետրոս՝ պատասխան տուաւ ժողովուրդին ,

Ով խոպանչացի մարդիկ, ինչո՞ւ զայրանում էք ասոր վրայ, կամ ինչո՞ւ աչքերնիդ այն-
կած մեզի կը նայիք, զորհա իբ՛ մենք մեր
զորութեամբը կամ բարեպաշտութեամբը ա-
13 ստր քարել տուած ըլլանք։ ²Աբրահամին ու
Իսահակին և Յակոբին Աստուածը՝ մեր հայ-
րերուն Աստուածը ³փառաւորեց իր ⁴Որդին
Յիսուս, զոր դուք մատնեցիք, և ու-
րացաք Պիղատոսին առջևը՝ երբոր ինքը վճռե-
14 ուեց որ արձակէ։ Բայց դուք ան ⁵Սրբոյն և
⁶Արդարը ուրացաք, ու խնդրեցիք որ մարդ-
15 դասպան մարդ մը ձեզի շնորհուի. և կե-
նսաւէտութիւնը սպանեցիք, ⁷որ զանիկա
Աստուած մեռելներէն յարուցց, որուն մենք
16 վկայ ենք։ Եւ անոր անուանը հաւատքով
ուժոր անուներ հաստատեց ասիկա, զոր
դուք կը տեսնէք ու գիտէք. և ան հաւատ-
քը որ անով է՝ ան ատոր ներուժը տուր
17 ուս ձեր ամենուն առջևը։ Եւ հիմա, եղ-
բայրնե՛ր, գիտեմ որ չգիտնալով ըրիք, ինչ-
18 պէս որ ձեր իշխանները ալ։ Բայց Աստուած
ինչ որ առաջուց ⁸իր բոլոր մարգարէներուն
բերնովը յայտներ էր Քրիստոսին չարչարուե-
19 լուն վրայով, այսպէս կատարեց։ ⁹Ապաշ
ապաշխարեցէ՛ք ու դարձի եկէ՛ք որ մեղքեր-
20 նիդ ջնջուին. որպէս պի սիրելագոյ ժամանակ-
ները գան Տիրոջը երեսէն, և առաքուց ⁺ձեզ
դի քարոզուած Յիսուս Քրիստոսը խրկէ.
21 ¹⁰որ զանիկա պէտք է որ երկինքը ընդունի
մինչև ան ատենները՝ որ ամէն բաներըը կար-
գադրուին, որոնց Տէրոջ Աստուած սկիզ-
բէն ի վեր իր սուրբ մարգարէներուն բերնովը
22 խոսած է. ‡Մովսէս ուղղ հայրերուն ըսաւ. Քիզ
¹¹ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներուդ ինէնէ
պէս մարգարէ մը պիտի հանէ ձեզի. անոր
23 մանիկ բոլոր՝ ամէն ինչ որ ձեզի խոսի. և ու
պիտի ըլլայ որ ամէն ոչ որ ան մարգարէին
մանիկ չլսէ, մարդոց ցեղին միջէն պիտի կոր-
24 սուի. ու բոլոր մարգարէներըը որ Սամուէ-
լէն ի վեր խոսեցան՝ ան օրերուս համար ալ
25 խնայուցին. ¹²դուք եք մարգարէներուն որ-
դիքը և ան ուխտին, որ Աստուած մեր հայ-
րերուն հետ բրաւ, ու ըսաւ Աբրահամին,
¹³և քու սերմանիդ մէջ պիտի օրհնուին երկրի
26 բոլոր ազգերը. Աստուած իր ||Որդին յարու-
ցանելով ¹⁴առաջ ձեզի խրկեց զանիկա որ ձեզ
օրհնէ, ¹⁵ամէն մէկզմէնիդ ձեր չարութիւններ-
էն դարձնելով։

Գլ. Դ

1 Հրեից իշխանները Պետրոսին քարոզութեանը վրայ բարկանալով կը բանտարկեն զանիկա Ըսհանդիսին հետ. 4 որոնց ա-
նունները։ Ասուածոյ խոսքը լսողներուն հոգարարար անձինք
գոյնի կու գան։ 5 Երբոր հրեայ իշխանները գանոնք դատա-
ստի կը կանչեն. Պետրոս Հանդիսակի կը հաստատէ իր ան
կոչը Յիսուսի անուանովը բժշկելուն. և իր միտքն ալ Ան-
սուն անուանէ կրնայ փրկուիլ։ 13 Երբոր իշխանները տես-
նելով կը զարմանան Պետրոսին ու Յովհաննէսին ար
ակրելն ալ նոյն անուանով չդարձան։ 23 ասոր վրայ եկեղեցւոյ
անդամները աղօթքի կը դիմեն։ 31 և Ընտրած շարժելով
անոնց գանուած տեղը միշտ խրնան կու տայ իր անունը
գործը շատ է. ու կը հաստատուի եկեղեցին։ Յարոն Հոգիին
շնորհքը և ճշմարտութեան մեծ զորութեամբ ամեն։

1 Ու երբոր անոնք ժողովուրդին կը խօսէին,
քահանաները ու տաճարին իշխանը և սա-
2 դուկեցիները անոնց վրայ հասան, ²դժուա-
րելով որ անոնք ժողովուրդին կը սորվեցնէին,
և Յիսուսի միջոցով մեռելներէն յարութիւն
3 ատենը կը քարոզէին. Ու ձեռք զարկին ա-
նոնց և բանտը դրին մինչև հետևեալ
4 օրը, ինչու որ ալ իրիկուն էր։ Բայց ան խօս-
քը լսողներէն շատերը հաւատացին, ու մար-
դոց թիւը հինգ հազարի չափ եղաւ։
5 Ու եղաւ որ հետևեալ օրը Ս. կառավարներ ժո-
ղովեցան անոնց իշխաններըը և ծերերը ու գր-
6 պիրներըը Երուսաղէմի մէջ, ³Հանա Ա՛նոս քա-
հանայապետը ու Կայափաս և Յովհաննէս ու
Աղէքսանդրոս և ան ամէնը որ քահանայա-
7 պետի ցեղէ էին. Եւ զանոնք մէջտեղը կոչ-
նելուցած՝ կը հարցնէին, ⁴Ի՞նչ զօրութեա-
նով կամ ի՞նչ անուանով ըրիք դուք ասոնք։
8 ⁵Անոնք Պետրոս Հոգւով Սրբով լեցուած՝
ըսաւ անոնց, Ով ժողովուրդին իշխաններըը և
9 խորհրդի ծերերը, թէ որ մենք այսօր ախար
մարդուս մը եղած բարիքին համար կը քննե-
նուինք, թէ ինչ միջոցով անիկա բժշկուեցաւ,
10 Յայտնի ըլլայ ձեզի ամէնքնուդ ու բոլոր Իս-
րայէլի ժողովուրդին, ⁶որ Նազովրեցի Յիսուս
Քրիստոսի անունովը՝ որն որ դուք խաչեցիք,
և Աստուած մեռելներէն յարուցց, ան-
անով ասիկա ձեր առջևը բժշկուած կեցեր
11 է։ ⁷Ասիկա է ան քարը ձեզմէ շինականիդ
12 անարգուած, որ անկիւնին գլուխ եղաւ։ ⁸Եւ
ուրիշ մէկով մը փրկութիւն չկայ. ինչու որ
անկէ ի զատ ուրիշ անուն մը չկայ երկինքի
տակը մարդոց մէջ տրուած, որ անով կարող
13 ըլլանք փրկուելու։ Իսկ անոնք Պետրոսին
ու Յովհաննէսին հանդարտակութիւնը նայե-
լով, ⁹և հասկընալով որ ագէտ ու տառեց

---

1 Յիսուս Քրիստոսի Աստուած
2 Օր. ժբ. 15։ 19։ Գլ. ե. 37։
3 Գլ. բ. 39։ Հռոմ. ժ. 8։ Գաղ. գ. 28։
4 Ծն. ժբ. 3։ ժբ. 18։ ի՛ր. 18։ Իմ. 14։ Դ. գ. 8։
5 Ղուկ. ա. 70։ Գլ. ա. 14։ Ղուկ. իգ. 44։ Գլ. իգ. 52։
6 Մաշ. իբ. Նա. 2։ Ես. 6։ Դան. բ. 28։ Ա Պետ. ա. 20։
7 Գլ. ե. 30։ իբ. 14։
8 Գլ. բ. 24։
9 Մատ. բ. 22։ Գլ. գ. 10։ ժգ. 8։
10 Ղուկ. իգ. 38։
11 Մատ. ի. 11։
12 Մատ. ժբ. 19։ Մարկ. ժբ. 11։
13 Ես. ի. 16։ Մատ. ժ. 2։ ժբ. 21։ Ղուկ. ժ. 21։ Գլ. ժգ. 32։ 33։ 46։
14 Հմր. 22։
15 Մատ. ա. 21։
16 Մատ. իբ. 25։ Գլ. իգ. 5։
17 Ղուկ. գ. 2։ Յովս. ժբ. 43։ ա Տիմ. բ. 5։ 6։
18 Մատ. ժա. 23։ ա Կոր. ա. 23։
19 Գլ. ե. 29։
20 Յովս. ե. 10։ Մատ. ի. 1։
21 Գլ. ե. 26։
22 Մատ. իբ. 23։
23 Գլ. բ. 24։
24 Մատ. ի. 22։ Գլ. ը. 28։
25 Ա Պետ. ժգ. 1։
26 Մատ. ժբ. 6։ Գլ. ե. 30։ Գաղ. գ. 13։
27 Գլ. ե. 30։ իբ. 14։
28 Գլ. բ. 24։
29 Մատ. ի. 38։
30 Մատ. ժ. 39։ Գլ. ի. 42։ Ա Կոր. ժ. 31։
31 Գլ. դ. 8։ Ա Կոր. ժդ. 25։
32 Գլ. բ. 44։ Գլ. իգ. 32։
33 Մատ. իբ. 6։ Ղուկ. գ. 3։ Գլ. ժգ. 24։ ժդ. 27։ ա Պետ. ա. 18։
34 Ղուկ. իգ. 44։
35 Մատ. ի. 11։
36 Մատ. ժա. 1։
37 Ղուկ. ա. 70։

առանձն մարգիկ են, կը զարմանային. և խնա-
14 ցան որ անոնք Քիսուսին հետեւ էին. Որ ան-
թժկուած մարդը տեսնելով որ Յանուց հետ
կայներ էր, չէին կրնար ընդդիմանալ
15 խօսքի. Եւ հրամայելով անոնց որ առանձին
գուրս հանեն, իրարու հետ խորհուրդ ըրին,
16 Եւ բսին, Ի՞նչ ընենք առ մարդոցդը. քանզի
որ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն յայտնի է
թէ սաստիկ ձեռքով երեւելի հրաշք մը եղաւ,
17 ու մենք չենք կրնար ուրանալ. Մինչեւ թէ
մարգարէին միջը ալ աւելի չտարածուելու
համար՝ սաստիկ սպառնալիք ընենք անոնց,
որ ան անուամբ ալ չխրատեն որ մարդու
18 բան խօսին. Եւ զանոնք կանչելով պատուի-
րեցին անոնց որ ամենեւին չխօսին և չսորվե-
19 ցընեն Քիսուսի անուամբը. Բայց Պետրոս ու
Յովհաննէս պատասխան տուին անոնց ու ը-
սին, Թէ որ Աստուծոյ առջեւը ուղիղ է որ
Աստուծմէ աւելի ձեզի մտիկ ընենք, դուք
20 դատեցէք. Վասն զի մենք չենք որ տեսանք
21 ու լսեցինք՝ չենք կրնար չխօսիլ. Իսկ անոնք
նորէն սպառնալիք ընելէն ետեւ արձակեցին
զանոնք, բան մը չգտնելով թէ ինչպէս պատ-
ժեն զանոնք Յարգարդին համար, քանզի որ
ամէնքն ալ գԱստուած կը փառաւորէին հետագ
22 բանին համար. Վասն զի այն մարդը քառա-
սուն տարեկանէն աւելի էր, որուն վրայ սո
բժշկութիւնս հրաշքը եղաւ.
23 Եւ անոնք արձակուելով՝ իրենցներուն գոմէր
եկան, ու պատմեցին ինչ որ քահանայապետ-
24 ները և Ժողովրդը իրենց բսին. Ասոնք ալ լսեր-
որ լսեցին, միաբանութեամբ ձայնները Ա-
ստուծոյ վերցուցին՝ բսելով, Ով Տէր, դուն
ես այն Աստուածը՝ որ երկինքը ու երկիրը և
ծովը ու բոլոր անոնց միջը եղածները ստեղ-
25 ծեցիր, Որ քու Ծառայիդ Դաւիթին բերնովը
խօսեցար, Ինչո՞ւ հեթանոսները խռովու-
թիւն ըրին, ու ժողովուրդները պարապ բա-
26 ներ մտածեցին. Երկրի թագաւորները պա-
պատա կայնեցան, և իշխանները միասին
ժողովեցան Տէրոջը դէմ և անոր Օծեալին
27 դէմ. Վասն արդարեւ [ան քաղաքին միջ]
ժողովեցան Քրա սուրբ Որդւոյդ Յիսուսին
վրայ՝ որուն որ դուն օծեցիր, Հերովդէս և Պոն-
տացի Պիղատոս՝ ազգերուն հետ ու Իսրայէլի
28 ժողովուրդներուն հետ, Բնել՝ ինչ որ քու
ձեռքդ և խորհուրդդ առաջուց տեսնելով
29 որ ըլլայ. Եւ հիմա, ով Տէր, դարձի անոնց քա-
պատնեչիքներուն, ու շնորհէ քու ծառանե-
րուդ՝ որ բոլոր համարձակութիւնով քու խօս-
30 քերդ խօսին, Քու ձեռքդ երկինքնելով բր-
ժշկելու, և նշաններ ու հրաշքներ ըլլալու
անուամբդ Ծառային քու Սրբոյդ Յիսուսին
31 Որ երբոր անոնք ազօթք բրին, չարժեցաւ
հան տեղը՝ ուր որ ժողովուած էին, և ամէնքը
Հոգւով Սրբով լեցուեցան, ու Աստուծոյ
խօսքը համարձակ կը խօսէին.
32 Եւ հաւատացեալներուն բազմութիւնը մէկ
սիրտ ու մէկ հոգի ունէին. ոչ անոնցմէ մէկը
չէր ըսեր իր ստացուածներէն մէկուն համար
թէ իրն է, հապա իրենց ամէն բաները հա-
33 րատևակ կը սեպէին. Եւ մեծ զօրութիւնով
առաքեալները վկայութիւն կու տային Տէր
Յիսուսին յարութիւնը, և անոնց ամենուն
34 վրայ մեծ շնորհք կար. Որ անոնց մէջ կարօ-
տութիւն քաշող մը չկար, վասն զի անոնք
որ ագարակներու կամ տուներու տէր էին,
կը ծախէին և ծախուածներուն դիմացը կը
35 բերէին, Ու առաքելոց ոտքը կը դնէին. Եւ
ամէն մէկուն իր կարօտութեանը նայելով կը
36 բաժնուէր. Եւ Յովհաննէս որ առաքեալներէն
բառնաբաս մականուանեցան, (որ կը թարգ-
մանուի Մխիթարանքի որդի,) Ղեւտացի,
37 Ծնող Կուպրոսէ, Պ ագարակ մը ունենալով, ծախեց
զայն ու փողը բերաւ՝ առաքելոց ոտ-
քը դրաւ.

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ընդհակառակ իր Տիրոջ Յովհաննու իրենց հիգուստ արարքներուն հա-
մար Պետրոսին յանդիմանելուով՝ կը մեռնի. 12 Առաքելոց
շատ հրաշքներ բնելուն. 14 հաւատացեալներուն կը շատնան.
17 քահանայապետը վերստին բանտը կը դնէ զանոնք. 19 բայց
Տէրոջը հրեշտակը գիշերով կը պատուիրէ որ հա-
մարձակ քարոզեն ժողովուրդին. 21 Որուն անուանը
թէ առաջին մէջ. 33 և թէ առանձին ատեն. 34 պատճառաւ
քա վառոդի մէջ կ'երթան. բայց գամալիէլին խրատովը ազ
կը ձգուին. 41 միայն չէն ընդունիր. պատուհասուելով
առաքեալները քարոզելէն. 42 և ամէն օր չէին դադարեր քարոզելէն.

1 Բայց մէկ մարդ մը Անանիա անուամբ իր կնոջ
կամքը Սափիրային հետ մէկտեղ ստացուածք
2 մը ծախեց. Եւ անոր դիմէն խորհեց, որ հետին
ալ դրամը, ու մէկ բաժինը բերաւ առաք-
3 քելոց ոտքը դրաւ. Բայց Պետրոս բսաւ, Ա-
նանիա, ինչո՞ւ Սատանան քու սիրտդ լե-
ցուց, որ դուն Հոգւոյն Սրբոյ սուտ խօսիս,
4 ու ագարակին դիմէն խորհիս. Չէ՞ որ քու կը
էր ան՝ քանի որ կեցնէր էր, ու ծախուած
ալ՝ քու իշխանութեանդ տակն էր. ատ ի՞նչ
է որ քու սրտիդ մէջ ատ բանը դրիր. չէ մէկ
մարդու սուտ խօսեցար, հապա Աստուծոյ.
5 Եւ Անանիա ատ խօսքերը լսելով՝ Պ ինկաւ ու
հոգի առաւ. և մեծ վախ ինկաւ ամենուն

= Գլ. գ. 6. 16.
= Գլ. բ. 43. ե. 12.
ե Գլ. բ. 2. 4. ժգ. 20.
= Հմր. 29.
ը Գլ. ե. 12. Հռոմ. ժե. 5. ը Գր. ժգ. 11. Փիլ. ա. 27. գ. 8. = Գլ. գ. 15.

գ. 8.
ր Գլ. բ. 44.
= Գլ. ա. 8.
ի Գլ. ա. 23.
= Գլ. ա. 47.
ա Գլ. բ. 45.
ր Հմր. 27. Գլ. ե. 1. = Գլ. բ. 45. ղ. 1.

ի Հմր. 34. 36. Գլ. ե. 1. 8.
—
= Գլ. գ. 27.
ի Ծնոտ. ա. 8. ը Օր. իգ. 23. ժ. 14. ե. 4.
ի Գործ. իբ. 3.
ղ Հմր. 19. 11.

6 վրայ որ առ լսեցին՝ Ու երիտասարդները
եկան ու նպատեցին անոնք, և դուրս հա-
7 նելով թաղեցին։ Ու երրոր երեք ժամու
չափ վրան անցաւ, անոր կնիկը չգիտնալով
8 ինչ որ եղեր էր՝ ներս մտաւ։ Իւ Պետրոս ը-
ստաւ անոր, Ըսէ ինծի, ապարակը ա՞յնչափ
ծո՞ւէ ծախեցիք։ ան ալ ըստւ։ Այո, այնչափ։
9 Ու Պետրոս ըստւ անոր, Ա՛ոնց ի՞նչ է որ դուք
միաբանեցաք Տէրոջը Հոգին փորձելու։ ա՛ն-
կա՛ս երիկը թաղողներուն ոտքերը դրան
10 քովն են, քեզ ալ դուրս պիտի հանեն։ Իւ
իսկոյն անոր ոտքերուն քովը ինկաւ ու հոգի
տուաւ։ և երիտասարդները ներս մտնելով
անիկա մեռած գտան, ու հանելնին իր կը-
11 նոջ քովը թաղեցին։ Իւ մեծ վախ մը ին-
կաւ բոլոր եկեղեցիին վրայ ու ամենուն վրայ
որ այս բաները լսեցին։
12 Իւ առաքեալներուն ձեռքովը շատ նշան-
ներ ու հրաշքներ կ՚ըլլային ժողովուրդին մէջ։
Եւ ամէնը միաբանութեամբ Սողոմոնի սրա-
13 հին մէջն էին։ Իւ ուրիշներէն մէկը չէր հա-
մարձակիր անոնց յարելու, հապա ժողովուր-
14 դը կը մեծարէր անոնք։ Իւ Տէրոջը հաւատա-
ցողները ալ աւելի կը շատնային, բազմու-
15 թիւն երիկ մարդոց ու կնիկներու։ Ընտիկ
որ հիւանդները հրապարակները կը հանէին,
և պառկ սրահներով ու մահիճներով կը դը-
նէին, Որ Պետրոսին անցնելու ատենը՝ գոնէ
16 անոր շուքը անոնց մէկուն վրայ հասնի։ Ու
շրջակայ քաղաքներուն բազմութիւնը երու-
սաղէմ կը ժողովուէր, Հիւանդներ և պիղծ
ոգիներէ նեղութիւն կրողներ բերելով, որոնք
ամէնն ալ կը բժշկուէին։
17 Պաք երէս քահանայապետը և բոլոր իր
հետը եղողները որոնք սադուկեցւոց ազան-
18 գէն էին՝ նախանձով լցուած, Ու առա-
քեալներուն ձեռք զարկին և հասարակաց
19 բանտը դրին զանոնք։ Բայց Տէրոջը հրեշ-
տակը գիշերով բանտին դռնները բացաւ, ու
20 դուրս հանելով զանոնք ըսաւ, Գացէք և տա-
ճարին մէջը կայնելով ժողովուրդին խօսեցէք
21 այս կենաց բոլոր խօսքերը։ Ու երրոր — լը-
սեցին, առաւօտը մետաւ ատենը և կը սո-
վրեցնէին. խոկ քահանայապետը եկաւ ու
իր հետը եղողները՝ ու մէկտեղ կանչեցին ժո-
ղովքը ու խորհուրդը բոլոր Իսրայէլի որդւոց
ազգ, և Հղէ բերելին բանտը՝ որ զանոնք բե-
22 րեն։ Ու երրոր սպասաւորները գացին, զա-
նոնք բանտին մէջ չգտնելով՝ ետ դարձան,
23 պատմելին, Եւ ըսին թէ բանտը ամէն պղա-

Գ · 1 ·
1 Մ — խ · 26 ·
2 Գէ · գ · 16 ·
3 Մ — խգ · 24 · թէ · 25 ·
4 Գէ · բ · 23 · 36 · գ · 15 · է · 38 ·
5 Գէ · գ · 19 ·
6 Գէ · գ · 13 · 15 · իբ ·

14 ·
7 Գէ · ժ · 38 · ժգ · 39 · Գ — գ · 24 ·
— Գէ · բ · 33 · 36 · Փէ · բ · 9 · Ե բ · 10 · ժբ · 2 ·
8 Գէ · գ · 15 ·
9 Մ — ա · 21 ·

Գ — ժգ · 12 ·
Գ · գ · 1 · 2 · 6 ·
Ղ — խ · 33 ·
Գէ · ժբ · 1 · ժէ · 28 ·
Գ — ժգ · 69 · ժէ · 3 · — Գ — է · 11 ·
Գէ · գ · 3 · 6 ·
Ղ — իբ · 4 · Գէ · գ · 1 · 6 · 8 · Գէ · գ · 11 · գ · 38 ·
Գ — ժբ · 28 ·
Գէ · բ · 42 · գ · 31 ·
Մ — բ · 21 · ժգ · 38 · Գէ · ժբ · 13 ·
Մ — ժէ · 17 · 18 ·

Կբ · ժբ · 18 · Եբ բ · 4 ·
Գէ · գ · 11 · գ · 38 ·
Գ — բ · 28 · ժբ · 28 ·
Գէ · բ · 42 · գ · 31 ·
Մ — բ · 21 · ժգ · 38 · Գէ · ժբ · 13 ·
Մ — ժէ · 17 · 18 ·

Գ — ժգ · 12 ·
Գէ · գ · 1 · 2 · 6 ·
Ղ — խ · 33 ·
Գէ · ժբ · 1 · ժէ · 28 ·
Գ — ժգ · 69 · ժէ · 3 · — Գ — է · 11 ·
Գէ · գ · 3 · 6 ·
Ղ — իբ · 4 · Գէ · գ · 1 · 6 · 8 · Գէ · գ · 11 · գ · 38 ·

Ե · 1 ·
Ա — ա · 1 · 2 · 3 · 4 · 5 · 6 · 7 ·
Ե · 1 ·
Ա — ա · 1 · 2 · 3 · 4 · 5 · 6 · 7 ·
Ե · 1 ·
Ա — ա · 1 · 2 · 3 · 4 · 5 · 6 · 7 ·
Ե · 1 ·
Ա — ա · 1 · 2 · 3 · 4 · 5 · 6 · 7 ·

Նանք, ինչու՞ որ եթէ առ խորհուրդը կամ
39 գործը մարդոցմէ է՝ պիտի քակուի. Հապա
եթէ Աստուծմէ է՝ չէք կրնար ատիկա քա-
կել, նշմարուիլ եթէ Աստուծոյ գէմ մարտնչող ալ
40 գտնուիք։ Ու անոնք հաւանեցան անոր
անոնք. ու առաքեալները կանչելով՝ զանց-
ցին, և պատուիրելով որ Յիսուսի անու-
41 նովը չխօսին, արձակեցին զանոնք։ Անոնք
ալ ժողովքին առջևէն գացին, ուրախանալով
որ Անոր անունովը նախատինք կրելու
42 արժանի եղան
անարգուելու։ Ու ամէն օր տաճարը ու
տուներուն մէջ չդադրեցան ուսուցանել-
լէն ու Յիսուս Քրիստոսը քարոզելէն։

ԳԼ. Զ

1 Աշակերտները սկսելով որ աճումնին հնչակաւոր կը
ըլլար Յունականներուն մէջ, Հեբրայեցիներուն դէմ
տրտունջ եղաւ, նկատելով որ իրենց այրիները
հոգածութենէ կը մնային ամէն օր։ 2 Առաքեալ-
ները կոչեցին աշակերտներուն բազմութիւնը
ու ըսին. Ճիշտ չէ որ մենք Աստուծոյ խօսքը
թողունք ու սեղաններու ծառայութիւն
3 ընենք։ Ուստի, եղբայրնե՛ր, նայեցէ՛ք ձեզմէ
դի ընտրեցէ՛ք եօթը հոգի, հաղորդ Հոգիով
և իմաստութիւնով լեցուն, որ զանոնք ա-
4 նոր ծառայութեան նշանակենք։ Մենք ալ
աղօթքին ու
5 Աստուծոյ խօսքին պաշտօնին պարապելիք։ Եւ
ամբոխը բոլոր բազմութեան ընտրեցին
Ստեփանոսը՝ հաւատքով և Հոգիով լեցուն մարդ մը,
ու Փիլիպպոսը, և Պրոխորոսը, ու Նիկանոր-
6 ը, և Տիմոնը, ու Պարմենաս և Նիկոլա-
զացոս նորադարձ Անտիոքացին։ Առանք
առաքեալներուն առջևը կայնեցուցին. Ա-
նոնք ալ աղօթք ընելով՝ ձեռք քրքրին ա-
7 նոնց վրայ դրին։ Ու Աստուծոյ խօսքը կ'ա-
ճէր, ու աշակերտներուն թիւը խիստ կը շատ-
նար Երուսաղէմի մէջ. Ե՛ւ քահանաներէն մեծ
բազմութիւն հաւատքին կը հնազանդէին։
8 Ու Ստեփանոս՝ որ հաւատքով ու զօրու-
թիւնով լցուած էր, մեծ հրաշքներ

9 և նշաններ կ'ընէր ժողովուրդին մէջ։ Բայց
անոնք ան ժողովարանէն որ Ազատացելոց և
Կիւրենացւոց ու Աղեքսանդրացւոց Հրէից
կ'պատկէր, և անոնք որ Կիլիկիայէն ու Ասիայէն
էին՝ կանգ ու Ստեփանոսին հետ վիճաբանու-
10 թիւն կ'ընէին։ Ինչ չէին կրնար գէմ դնել
անոր խելացութեանը ու հոգիին որով կը խո-
11 սէր։ Անոնք հրապուրելու բանի մը մար-
դիկ, որ բանն էին Մենք լսեցինք զայն ատիկա
հայհոյական խօսքեր կը խօսէ Մովսէսին ու
12 Աստուծոյ գէմ։ Ու ժողովուրդը ժողովուրդը
ու ծերերը և գրիչները, ու վրան հասնելով
13 զինքը բռնեցին ու տանէն տարին, Ու տուս
վկաներ կայնեցուցին, որոնք կ'ըսէին, Ա-
մարդը չդադարիր հայհոյական բաներ խօսե-
14 լէն առիթ առնելով և օրէնքին գէմ։ Քանզի
լսեցինք ասիկ որ կ'ըսէր Ես Նազովրեցի
Յիսուս պիտի քակէ այս տեղը, ու պիտի փո-
խէ Մովսէսին մեզի տուած սովորութիւն-
15 ները։ Ու բոլոր նստողները ժողովարանին ամէնը երը-
որ անոր նայեցան, անոր երեսը հրեշտակի
երեսի պէս տեսան։

ԳԼ. Է

1 Մեծափառ իրեն գէմ ելած մեղադրանքներուն պատասխան
ատով։ 2 Կը յորդորէ իրեն լսողները Աստուած բնաբեր կը իրենց
հայրերը։ 37 և խոստումնային մարգարէն որ պատուիրեց գոհա-
նալ։ 51 Կը յանդիմանէ հրեաները որ պատասխան գոհանա-
լով Աստուծոյ գէմ՝ սպանելուն գերբնական։ 60 Կը դադրէ։
Ասոնք մարդ սպանելէն խոհեմանալով՝ իրենց մէջ խնդրեցին
պիտի գոյ։ 54 Ասոր վրայ հրեաները կը յարձակին Ստեփան
վրայ, որ իր հոգին Յիսուսի յանձնելով՝ ներողութիւնով
ոգիովը կ'ընծայէ հանգչելու համար։

1 Ու Քահանան քահանայապետը թաւ. Իրաւ
2 ըլլան այս բաները ասոնք են։ Ու ան ըսաւ
թաւ. Մարդիկ եղբայրնե՛ր ու հայրե՛ր, մի-
ակի լսե՛ք. Փառաց Աստուածը մեր Հօրը Ար-
րահամին երևցաւ, քանի որ Միջագետք մէջ
էր, գեռ Խառանէ մէջ չբնակած, և թաւ
3 անոր, Ելիր քու երկրէդ և քու ազգականե-
րէդ, ու եկու այն երկիրը որ քեզի
4 պիտի ցուցնեմ։ Ասոնք Քաղդէացւոց
երկրէն ելլելով՝ Խառանի մէջ բնակեցան. և
անոր հօրը մեռնելէն ետև անկէ փոխադրեց
զանիկա այս երկիրը, ուր որ դուք հիմա կը
5 բնակիք։ Ու ասոր մէջ անոր ժառանգութիւն
չտուաւ, ոչ ալ ոտքի քայլ մը չափ։ Բայց
խոստացաւ որ ասիկա իրեն ապ իրրև կա-
լուածք, և իրմէ ետև իր սերունդին, երբ-
6 որ գեռ բնքը որդի չունէր։ Ու Աստուած

* Ընտիր · իմ · 35 · Ս-
ր · 10 · Աստ-
ծմէ · 13 ·
ա Գործ · իմ · 15 · ա-
կեր · ա · 23 ·
ֆ Գլ · ե · 31 · բ · 3 ·
իգ · 8 ·
= Գլ · գ · 18 ·
ի Աստ · ծ · 17 · իգ ·
14 · Աստ · ծգ · 3 ·
ք Աստ · ե · 12 · Հր-
ամէ · ե · 3 · ր Կար-
ծր · 10 · Փիլ · ա ·
23 · Երր · ծ · 34 ·
Ցան · ա · 8 · = Գնա-
գ · 12 · 16 ·
ղ Գլ · ր · 46 ·
ե Գլ · գ · 28 · 29 ·
—
= Գլ · ր · 41 · գ · 4 ·
ճ · 14 · Հմր · 7 ·
ի Գլ · բ · 23 ·
ա Ի Հեթանոս Հր-
բևից
ֆ Գլ · գ · 33 ·
ղ Նշ · ժր · 17 ·
ե ր Օր · ա · 13 · Գլ ·
ա · 21 · ժգ · 8 · ա
Ցիմ · գ · 7 ·
ձ Գլ · ր · 19 ·
ե Գլ · ժ · 24 ·
ը Գլ · ը · 2 · 23 · իա ·
8 ·
թ Ցաղ · ր · 8 · 11 ·
ժ Գլ · ա · 24 ·
ի Գլ · ը · 17 · բ · 17 ·
ժգ · 3 · = Ցիմ · գ ·
14 · ե · 22 · ր Ցիմ ·
ա · 6 ·
ա Գլ · ժր · 24 · ժշ ·
99 · Կգ · ա · 6 ·
ի Ցաղ · ժր · 44 ·
ր Ցնուն չ'ուրհամով
ղ Գլ · ժ · 24 ·
Գլ · ե · 29 · Ցե-
ր · 11 ·
ե Ցաղ · իա · 10 ·
13 · Աստ · իգ · 28 ·
ձ Գլ · բե · 9 ·
ճ Գործ · բ · 46 ·
—
= Գլ · իգ · 1 ·
ի Ցան · ժր · 5 ·
ֆ Ցան · ժա · 21 · ժր ·
4 · 5 ·
ղ Ցան · ժր · 7 · ժգ ·
13 · ժե · 3 · 18 ·
ժե · 8 · իգ · 3 ·

այգիէս խօսեցաւ, ՚ինչ անոր ձերունգը ծառայ
երկրի մէջ պանդուխտ պիտի ըլլայ, ու պիտի
ծառայեցնեն անիկա ու չարչարեն չորս հա-
7 րիւր տարի։ Եւ ան ազգը որուն պիտի ծա-
ռայեն, ես պիտի դատեմ, ըսաւ Աստուած,
և անկէ ետև պիտի ելլեն ՚ու ատ տեղը պիս
8 պաշտեն։ ՚Ետ անոր ԹլփատութԻան ուխտը
տուաւ, ՚ու ետքը Աբրահամ իսահակը ծնաւ,
և ինլփատեց զանիկա ութերորդ օրը. ՚իսա-
հակ ալ Յակոբը ՚ու, ՚Յակոբ ալ՝ տասներ-
9 կու նահապետները։ ՚Ետ նահապետները Յով-
սեփին վրայ նախանձելով՝ եգիպտոս ծա-
ծ ծախեցին. ՚բայց Աստուած անոր հետն
10 էր, ՚ու փրկեց զանիկա իր ամէն նեղու Թիւն-
ներէն, ՚և անոր շնորհք ու իմաստութիւն
տուաւ. եգիպտոսի փարաւոն Թագաւորին ատ-
ջևը. ան ալ զանիկա իշխան դրաւ եգիպտա-
11 սի ու իր բոլոր տուներ վրայ։ ՚Ու եգիպտոսի
և քանաանա բոլոր երկրին վրայ սով մը եկաւ՝
ու մեծ նեղութիւն, և մեր հայրերը ուտե-
12 լիք չէին գտներ։ ՚Երբ Յակոբ լսրաց լսել
Թէ եգիպտոսի մէջ ցորեն կը գտնուի, առջի
13 անգամին մեր հայրերը խրկեց։ ՚Ու երկրորդ
անգամին Յովսէփ իր եղբայրներուն ճանչ-
ցուց ինքզինքը. ու Յովսէփին ազգը փարա-
14 ւոնին յայտնի եղաւ։ ՚Ու Յովսէփ խրկեց՝
ու կանչեց իր հայրը Յակոբը ՚ու բոլոր ազ-
15 գասհմին, եօթանասունհինգ հոգի։ ՚Ետ
Յակոբ եգիպտոս իջաւ, ՚ու մեռաւ ինքը ու
16 մեր հայրերը։ ՚Ետ Սիւքէմ տարուելով՝ Հաո
դներեզմանին մէջը դրուեցան, որն որ Աբ-
րահամ արծաթի գնով ծախու առեր էր
17 Սիւքէմի Հմոր եմորի որդիներէն։ ՚Ու երբոր
մօտեցաւ խոստումնային ատենը, որ Աստուած
երդումով խոստացեր էր Աբրահամին, ՚ժո-
ղովուրդը աճեցաւ ու չատցաւ եգիպտոսի
18 մէջ, Մինչև որ ուրիշ Թագաւոր մը եկաւ՝ որ
19 Յովսէփը չէր ճանչնար։ Ազնիկա հնարք բա-
նեցուց մեր ազգին դէմ ու չարչարեց մեր
հայրերը, մինչև անոնց տղաքը դուրս
20 ձգել տալով որ չապրին։ Ազն ժամանակը Մով-
սէս ալ ծնաւ, ՚և Աստուծոյ առջևը գեղ-
ցիկ էր, որ իր հօրը տունը մեծցաւ երեք
21 ամիս։ ՚Ու երբոր անիկա դուրս ձգուեցաւ,
փարաւոնին աղջիկը զանիկա վերցուց և ի-
22 րեն իբրև որդի մեծցուց։ Ու Մովսէս եգիպ-
տացւոց բոլոր իմաստութիւնովը վարժուե-
ցաւ, և զօրաւոր էր իր խօսքերով ու գործ-
23 քերով։ ՚Ու երբոր քառասուն տարեկան
եղաւ, իր սիրտը բնկաւ իր եղբայրներուն՝
24 իսրայէլի որդւոցը այցելութիւն բնել։ Ու
Իւրեքներէն մէկը հարստահարուած տեսնե-
լով պաշտպանեց, և դրիւտածին վրէժը ա-
25 ռաւ՝ ան եգիպտացին սպաննելով։ Կը կար-
ծէր Թէ իր եղբայրները պիտի իմնայնին որ
Աստուած իր ձեռքովը անոնց ազատութիւն
26 պիտի տար, բայց անոնք չիմացան։ ՚Ու հե-
տևեալ օրը անոնց գիմացը եկաւ՝ երբոր կը
կռուէին, և խաղաղութիւն բնելու տսիսց
զանոնք՝ բսելով, Արդիկ, դուք եղբայրներ
27 էք, ինչո՞ւ միկդմիկ կը զրկէք։ Բայց ան որ
բնկերը կը զրկէր՝ մերժեց զանիկա՝ ու բսաւ,
՚Ո՞վ քեզ մեր վրայ իշխան ու դատաւոր դրաւ.
28 Ջի՞ս ինձ սպաննել կ՚ուզես, ինչպէս որ երեկ
29 եգիպտացին սպաննեցիր։ ՚Ետ Մովսէս այս
խօսքին վրայ փախաւ, ու Մադիամ երկրին
մէջ պանդուխտ եղաւ, ուր որ երկու որդի
30 ծնաւ։ ՚Ետ քառասուն տարի անցնելէն ետև՝
Սինայ լեռանը անապատին մէջ Տէրոջը հրե-
շտակը երևցաւ անոր մերձնին կրակի բոցով։
31 Մովսէս ալ երբոր տեսաւ՝ զարմացաւ այն տես-
լիքին վրայ, ու երբոր մօտենցաւ զննելու՝
32 Տէրոջը ձայնը եկաւ անոր ըսելով, ՚Ես եմ
քու հայրերուդ Աստուածը, Աբրահամին Աս-
տուածը, ու Իսահակին Աստուածը, և Յա-
կոբին Աստուածը. Մովսէս ալ դողա-
33 լով չէր համարձակիր զննելու։ ՚Ու Տէրը
բսաւ անոր, Ոտքերուդ կօշիկները հանէ,
ինչու որ այս տեղը որ դուն կայներ ես՝ սուրբ
34 երկիր է։ ՚Եգիպտոսի մէջ եղող ժո-
ղովուրդիս չարչարանքը տեսայ, ու լսեցի
անոնց հառաչանքը, և իջայ զանոնք ազա-
տելու. և հիմա եկուր քեզ եգիպտոս խրր-
35 կեմ։ Ազն Մովսէսը որ ուրացան ու կ՚ըսէին,
Ո՞վ քեզ իշխան ու դատաւոր դրաւ, Աս-
տուած զանիկա իշխան և փրկիչ խրկեց ՚ան
հրեշտակին ձեռքովը որ մորենիին մէջ անոր
36 երևցաւ։ ՚Ազնիկա հանեց զանոնք ՚Հրաշքներ
ու նշաններ ընելով եգիպտոսի երկրին ՚ու
կարմիր ծովուն մէջ՝ ՚և անապատին մէջ քա-
37 ռասուն տարի։ Ան Մովսէսն է որ բսաւ Իս-
րայէլի որդւոցը, Ձեր Տէր Աստուածը ձեր
եղբայրներէն ինծի պէս մարգարէ մը պիտի
38 հանէ ձեզի, ՚անոր մտիկ ըրէք։ ՚Ազնիկա ան
է որ անապատը ժողովքին մէջն էր՝ Սինայ
լեռան վրայ իրեն խօսող ՚հրեշտակին հետ

Պետ. 22 · 24 · 25 · 29 · Ժղ · 3 · 4 ·
ֆ Եզ · 20 · 3 · 16 ·
գ Եզ · Ժբ · 40 · Գաղ · 9 · 17 ·
հ Եզ · փ · 18 ·
ե Ծն · Ժե · 9 · 10 · 11 ·
զ Ծն · խա · 2 · 3 · 4 ·
է Ծն · խե · 26 ·
ը Ծն · խթ · 25 · Ես · 2 · Ես · կե · 18 · 23 ·
թ Ծն · լե · 4 · 11 · 28 · Պետ. 22 · 17 ·
ժ Ծն · լզ · 2 · 21 · 23 ·
ի Ծն · խա · 37 · խբ · 2 ·
լ Ծն · խա · 14 ·
խ Ծն · խբ · 1 ·
ծ Ծն · խե · 4 · 18 ·
կ Ծն · խե · 9 · 27 ·
հ Ծն · խգ · 27 · բ Օր. Ժ · 22 ·
ձ Ծն · խը · 3 · Ելս. — · 6 ·
ղ Ելս · — · 22 ·
ճ Ելս · բ · 8 ·
մ Ելբ · Ժա · 23 ·
յ Ելբ · բ · 3—10 ·
ն Գաղ · խգ · 18 ·
շ Ելբ · բ · 11 · 18 ·
ո Ելբ · բ · 15 ·
չ Տիս Գաղ · Ժբ · 14 · Գլ · փ · 7 ·
պ Ելբ · բ · 15 · 22 · փ · 23 · Ժբ · 2 · 4 ·
ջ Ելբ · — · 22 ·
ռ Ելբ · բ · 8 ·
ս Ելս · խբ · 3 ·
վ Ելս · խբ · 23 · Ելս — · 6 ·
տ Ելս · Ժգ · 19 · Ցես · խգ · 32 ·
ր Ելս · խգ · 16 · լե · 19 ·
ց Ծն · Ժե · 13 · Հմր · 6 ·
ւ Ելս · — · 2 · 4 · 6 · Ժ · 22 ·
փ Ելս · փ · 2 ·
ք Ելս · Ժբ · 2 · 4 ·
օ Ելս · Ժբ · 38 · Ելբ · Ժա · 18 ·
ֆ Ելբ · Ժգ · 21 · 27 · 28 · 29 ·
և Ելբ · Ժգ · 1 · 22 ·
ա Ելս · Ժբ · 15 · 18 · Գլ · փ · 22 ·
բ Ելս · Ժե · 2 ·
գ Ելբ · Ժբ · 3 · 17 ·
դ Ես · կգ · 8 · Գաղ · փ · 19 · Եբր · բ · 2 ·

ու մեր հայրերուն հետ, ᵇոր կենդանին ᵇպատ-
39 գաններ առաւ մեզի տարու. Որուն մեր հայ-
րերը չուզեցին հնազանդ ըլլալ, հապա մեր-
ժեցին և իրենց սրտերովը Եգիպտոս դար-
40 ձան ու ᵃԱրօնի ըսին, Մեզի աստուած ա-
նեղ չինէ՝ որ մեր առջևէն երթան. քանզի
այն Մովսէսը որ մեզ Եգիպտոսի երկրէն հա-
41 նեց, չենք գիտեր թէ ինչ եղաւ անոր. ᵇԱր-
այն օրերը որմի մը չինեցին, ու կուռքին զոհ
մատուցին, և իրենց ձեռացը գործքերովը
42 կը զուարճանային. ᵇԱստուած ալ նշոյ դար-
ձուց, ու թողուց զանոնք որ երկինքի զօրքը
պաշտեն. ինչպէս որ գրուած է մատեան մարգարէից
գրքին մէջ, ᶜՄիթէ անապատին մէջ քառա-
սուն տարի զոհեր ու պատարագներ մատու-
43 ցիք իմիջ, ով իսրայէլի տունը. Ու Մոլոքին
վրանը առիք ու ձեր Հեմփա աստուծոյն
աստղը, այն պատկերները որ շինեցիք՝ անոնց
երկրպագութիւն ընելու. ես ալ ձեզ բարիլո-
44 նէն անդին պիտի փոխադրեմ. վկայութիւնան
խորանը անապատին մէջ մեր հայրերուն հետ
էր, ինչպէս որ Մովսէսին հետ խօսողը հրա-
մայեց ըսող՝ ᵇոր տեսած օրինակին պէս շինէ
45 զանիկա. ᵇՈր մեր հայրերն ալ յաջորդաբար
առնելով՝ Յեսուսին հետ բերին զանիկա այն
ազգերուն կարգած քը, ᵇորոնք Աստուած
վռնտեց մեր հայրերուն առջևէն մինչև Դա-
46 ւիթին օրերը, ᶜՈր Աստուծոյ առջևը շնորհք
գտաւ, ᵈև ուզեց որ Յակոբին Աստուծոյն
47 բնակարան մը գտնէ. ᵉՈւ Սողոմոն անոր տուն
48 մը չինեց. ᵇԱյնպէս բարձրեալը ձեռքով շի-
նուած տաճարներու մէջ չբնակիր, ինչպէս
49 որ մարգարէն կ'ըսէ, ᵉԵրկինքը իմ աթոռս
է, ու երկիրը իմ ոտքերուս պատուանդանն
է. ո՞րպիսի տուն պիտի չինէք ինծի, կ'ըսէ
Տէրը, կամ ի՞նչ պիտի ըլլայ իմ հանգըս-
50 տեանս տեղը. Չէ՞ որ ես ամէնը իմ
51 ձեռքս չինեցի է. ᵇՁեզի խոտորակրծուածներ ու
ᵉթլատով և ականջով չթլփատուածներ, դուք
ամէն ատեն Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ կը կե-
նաք, ինչպէս ձեր հայրերը՝ ատանկ ալ դուք.
52 ᵇՄարգարէներէն ո՞րը չհալածեցին ձեր հայ-
րերը, ու սպաննեցին զանոնք որ առաջուց
պատմեցին այն ᵉԱրդարին գալուն համար,
որ դուք հիմա անոր մատնիչներն ու սպան-
53 նողները եղաք. ᵉԴուք որ օրէնքը առիք հրես-

ᵃ Եւ. իս. 1. ᵇ Օր. 6. 27. 34. ¶ 4. Ծագ. 17.	ᵃ Թ. 13.	ᵃ Ելք. 4. 3.
ᵇ Հռոմ. 9. 3.	ᵇ Ընտ. 6. 25. 26.	ᵇ Գ Թագ. 9. 1. ը. 20. — Մ Թագ. 12. 28.
ᶜ Եւ. իս. 1.	ᵃ Եւ. ին. 10. իգ. 20. Երբ. 5. 6.	ը Մ Թագ. 9. 1.
ᵈ Ը Օր. ի. 16. Ամպ. 24. 17.	ᵇ Ծնունդ. 9. 14.	ᵇ Գ Թագ. 8. 27. ը Մ Թագ. 6. 9. 15.
ᵉ Գ Թագ. 8. 13.	ᵈ Ղևտ. ի. 24. Ամպ. 8. 19.	Գվ. 12. 14.
ᵇ Ամպ. 14. 11. Ը. 24. 25. Ես. 63. 10.	ᵉ Գվ. 9. 10.	ᵉ Եւ. 1. 1. Գամ. 1. 1.
ᵃ Գործ. 7. 51.	ᵃ Գվ. 14. 11.	ᵃ Գվ. 13.
ᵇ Ես. 66. 1.	ᵇ Գվ. 20. 12.	ᵇ Ես. 6. 33.
ᵃ Ես. 48. 1. Երբ. 4. 4. Հռոմ. 2. 29. Կող. 2. 11.	ᵃ Գվ. 14. 9.	ᵃ Գվ. 3. 1.
ᵇ Գործ. 7. 39.	ᵇ Գվ. 14. 3. Գործ. 7. 43.	ᵇ Եղիսե. 4. 38.
ᵃ Գործ. 3. 14. 22. 14.	ᵃ Գվ. 16. 5.	ᵃ Ես. 63. 10.
ᵇ Գործ. 7. 52. Ա Թես. 2. 15.	ᵇ Գվ. 14. 37.	ᵇ Գործ. 7. 51.
ᵃ Ես. 66. 1.	ᵃ Գվ. 14. 30.	ᵃ Ես. 29. 13. Մատթ. 15. 8.

ասկիներուն մատակարարութիւնքովը՝ ու չգա-
տնելքդ.
54 ᵃԱյս անգամ ան բաներէն խելքով՝ սրտերնուն
մէջ կը կատղէին ու ակռաներնին անոր վրայ
55 կը կրճտէին. Բայց անիկա ᵃՀոգւով Սրբով
լեցուած՝ երկինքը նայեցաւ և տեսաւ Աս-
տուծոյ փառքը, ու Յիսուսն ալ որ Աստու-
ծոյ աջ կողմը կայներ էր, և ըսաւ. ᵇԱհա կը
տեսնեմ երկինքը բացուած, ᶜու Որդին մար-
56 դոյ՝ Աստուծոյ աջ կողմը կայնած. Խակ անոնք
մեծաձայն ազաղակելով՝ ականջնիներնին գո-
ցին, և ամէնը մի կէն վազելին անոր վրայ.
57 ᵃՈւ քաղաքէն դուրս հանելով՝ ᵇկը քարկո-
ծէին. և ᶜվկաները իրենց հանդերձ-
ները ᵈՍաւղոս կը դնէին երիտասարդի մը ոտքե-
58 րուն քով. որ Յոգոս կ'ըսուէր. Ու կը քար-
կոծէին Աստեփանոսը, ᵃոր ապրիք կ'ընէր ու
կ'ըսէր, Տէր Յիսուս, ᵇընդունէ իմ հոգիս.
59 Ու ᵃծնկան վրայ դալով բարձրաձայն ազա-
ղակեց, ᵇՏէր, սա մեղքը մի անգթր ատենդ.
և սա բանովը ննջեց. ᶜՅօգոս ալ կամակից էր
անոր ազանութեանն.

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ե ուրատեղի հալածանք մեծ էր այն օր որ Ստեփանոսի մէջ հ
կնկռտի մը կը հաստատէր ի Փիլիպպոս Հռոմայ. որ քարո-
զեց. Հրաշքներ բռնա և շատերը հիւանդ արուեց մէնչ կը Սի-
մոն մոգը. 12 Պետրոս ու Յովհաննէս հոն կ'երթան հիմ-
նին հաստատութիւն տալու, ու ապրիլով և ձեռնադրին Յո-
ւդիոց վրայ դնելով Սուրբ Հոգին կը տարած անոնց. 18 Երբ
որ Սիմոն կ'ուզէ տաճիով ծախու առնել իրենց ունեցած իշ-
խանութիւնը. 20 Պետրոս սաստիկ կը յանդիմանէ անոր սրտին
տարբերութիւնը. ու զգուշացուր կը տրդոքի. Եւայր Յովհաննէս
հոն Աստուծոյ խօսքը քարոզելէ ետքը Երուսաղէմ կը դառնայ.
26 Տէրոջը հրեշտակը կը խրկի Փիլիպպոսը որ երթայ քաղաքի
ենթակայքի ձանապարհին. և Յիրաւ գտնիկա.

1 Ե ան օրը մեծ հալածանք եղաւ Երուսաղէ-
մի մէջ եղող եկեղեցիին վրայ, ᵃև առաքեալ-
ներէն ᵇի զատ ամէնն ալ ցիրուցան եղան Հրէ-
աստանի ու Սամարիայի երկիրներուն մէջ.
2 Եւ աստուածավախ մարդիկ իր Ստեփանոսը վեր-
3 դուցին, ᵃու անոր վրայ մեծ ողբ բռնին. Բայց
Յօգոս ᵇեկեղեցիին չատ վնաս կուտար, տուն-
ները կը մտնէր, երիկ ու երիկ մարդիկ կը
քաշէր՝ բանտը դնել կուտար.
4 ᵃԵւ ան ցիրուցան եղածները կը պտրտէին
5 ու խօսքը կը քարոզէին. ᵇՓիլիպպոս ալ Սա-
մարիայի մէկ քաղաքը իջնելով՝ Քրիստոսը

ᵃ Գ. 10. ի. 16. Եղիսե. 4. 9.	ᵃ Գ Թագ. 15. Գաղ. գ. 23. Երբ. Ժ. 13.	ᵃ Հռ. 27. Գվ. իբ. 30. — Գվ. Ժ. 12.
ᵇ Ը Մ Թագ. 18. Մատթ. իս. 35. իգ. 24. 37. — Ես. 56. 7.	ᵇ Գաղ. իգ. 16.	ᵇ Ընտ. իգ. 2. ծ. 10. ը Թագ. գ. 21.
ᵃ Ես. 53. 7.	ᵃ Ը Օր. Ժգ. 9. 10. Ժ. 18.	ᵃ Գվ. ե. 27. ի. 1. 13. 21. իբ. 4. իգ. 10. 11. — Կող. Ժ. 5. Գաղ. 19.
ᵇ Գործ. 8. 1.	ᵃ Գվ. իբ. 20.	ᵇ Գաղ. 19. Երբ. ը. 2.
ᵃ Գվ. 14.	ᵇ Գվ. իի. 14.	ᵃ Գաղ. 19. Երբ. ը. 2.
ᵇ Եւ. ի. 1. Գաղ. 1. 8.	ᵃ Գաղ. 3. Գործ. 8. 14.	ᵇ Գաղ. 40.
ᵃ Գվ. 13.	ᵇ Գվ. ի. 40. ի. 28.	ᵃ Գվ. 13.
ᵃ Եղիսե. 1. Մատ. 10. Գվ. Ժ. 11.	ᵃ Մատ. ե. 44. Գաղ. 19.	ᵃ Գվ. 4.
ᵇ Դան. ե. 13.	ᵃ Գ. 28. իգ. 34.	ᵇ Գվ. 3.

6 քարոզէր անոնց ։ Եւ ժողովրդեանը միա-
բան հաւատանքնուն փիլիպպոսին քառաձեռ-
բան ուշադրութիւնն կու տային՝ լսելով ու
7 տեսնելով այն նշանները որ կ'ընէր ։ Վասն զի
շատ դիւահարներէն պիղծ ոգիները մեծա-
8 ձայն աղաղակելով կ'ելլէին ։ Եւ շատ անդա-
9 մալոյծներ ու կաղեր կը բժշկուէին ։ Ու մեծ
ուրախութիւն եղաւ այն քաղաքին մէջ ։ Բայց
Սիմոն անունով մարդ մը կար՝ որ առաջուց
այն քաղաքին մէջ կախարդութիւն կ'ընէր ու Սա-
մարացւոց ազգը կ'ապշեցնէր՝ ըսելէն հա-
10 մար թէ մեծ մէկ մին է ։ Որ անոր
ուշադրութիւն կու տային ամէնն ալ պզտիկէն
մինչև մեծը, և կ'ըսէին, Ասիկա Աստուծոյ
11 մեծ [բաւած] զօրութիւնն է ։ Շատ ժամանակէ
ի վեր կախարդութիւններով զանոնք ապշե-
ցընելուն համար՝ իրեն ուշադրութիւն կու
12 տային ։ Բայց երբոր փիլիպպոսին հաւատա-
ցին՝ որ Աստուծոյ թագաւորութեանը ու Քրիս-
տոս Յիսուսի անուանը վրայով կը քարոզէր,
կը մկրտուէին թէ երիկ մարդիկ և թէ կիրկ
13 մարդիկ ։ Եւ Սիմոն ինքն ալ հաւատաց, ու
մկրտուելով՝ միշտ փիլիպպոսին հետն էր ։ Եւ
տեսնելով այն նշանները ու մեծ զօրութիւն-
14 ները որ կ'ըլլային՝ կը զարմանար ։ Յետ երու-
սաղէմի մէջ եղող առաքեալները երբոր լսե-
ցին թէ Սամարացիք Աստուծոյ խօսքը ընդու-
ներ են, Պետրոս ու Յովհաննէսը անոնց
15 երկնցին ։ Որպէս թզենք իջնելով՝ ազօթք երին անոնց
16 համար ։ որ Սուրբ Հոգին առնեն ։ (Քանզի որ
դեռ անոնց մէկուն վրայ իջած չէր, հապա
միայն Տէր Յիսուսի անունովը Մկրտուած
17 էին ։) Ապա անոնք ձեռք երին անոնց
18 վրայ, ու Սուրբ Հոգին կ'առնէին ։ Երբոր
տեսաւ Սիմոն թէ առաքեալներէն ձեռք վրայ
ձեռք դնելով՝ Սուրբ Հոգին կը տրուի, ա-
19 նոնց տակէ մեաւոր ու բսաւ, Ինծի ալ սա իշ-
խանութիւնը տուէք, որպէս թի որու վրայ
ձեռք դնեմ՝ անոնք Սուրբ Հոգին առնէ ։
20 Բայց Պետրոս բսաւ անոր, Քու արծաթդ
քեզի հետ թող կորսուի, քանզի որ Աստուծոյ
պարգեւը կարծեցիր թէ դրամով կ'առնուի ։
21 Դուն սա բանին մէջ մասն ու բաժին չունիս,
քանզի որ քու սիրտդ Աստուծոյ առջեւը չի-
22 տակ չէ ։ Ուստի սա քու չարութենդէդ զղջ-
ցի թէ նկատը ու Աստուծոյ ազաչէ, գուցէ ներսուի
23 քեզի քու սրտիդ միտքը խորտուբորդը ։ Քանզի
կը տեսնեմ թէ դառնութեան մէջ և անի-
24 րութեան կապին մէջ կը ներսիս ։ Սիմոն
պատասխան տուաւ ու բսաւ, Դուք ինծի
համար ազօթք երէք Տէրոջը, որ սա ձեր ը-
25 սածներէն բան մը իմ վրաս չգայ ։ Անոնք ալ
վկայութիւն տալով Տէրոջը խօսքը խօսելէն
ետև դարձան Երուսաղէմ, և Սամարացւոց
շատ գեղերուն մէջ աւետարանը քարոզելով,
26 Եւ Տէրոջը հրեշտակը փիլիպպոսին խօսե-
ցաւ բսելով, Ելիր ու գնա գէպ ի հարաւային
կողմը այն ճամբան, որ Երուսաղէմէն գազա՝ ի
27 Գազա կ'իջնէ, որ անապատ տեղ է ։ Ան
ալ եղաւ գնաց ։ և ահա Եթովպացի ներ-
քինի մարդ մը Եթովպացւոց կանդակա թա-
գուհիին մէկ գործակատար, որ ինքը անոր բոլոր
գանձերուն վրայ էր, որ Երուսաղէմ եկեր
28 էր երկրպագութիւն ընելու ։ Եւ դէպ ետև կը
դառնար, ու իր կառքը նստած կարդայ մար-
29 գարէին Եսայիասի կը կարդար ։ Եւ Հոգին բսաւ
փիլիպպոսին, Մօտեցիր և սա կառքին քովը
30 գնա ։ փիլիպպոս ալ վազելով մօտ իրեն՝ ու
մարդկ կ'ընէր որ Եսայի մարգարէին գիրքը կը
կարդար, և բսաւ, Կարդացածդ կը հասկը-
31 նաս արդեօք ։ Ան ալ բսաւ, Ինծոր կրնամ
հասկնալ թէ որ մէկը ինծի չառաջնորդէ ։ ու
ազաչեց փիլիպպոսին որ ելլէ իր քովը նստի։
32 Եւ գրքին հէն կարդացած տեղը սա էր, Ինչ-
խաթի պէս մորթուելու տարուեցաւ, ու իր
խուզողին առջեւ մունճ կտրողի պէս
33 անմունչ իր բերանը չբացաւ ։ Իր խոնարհու-
թեանը մէջ իր դատաստանը վերցուեցաւ, և
անոր ազգատոհմը ո՞վ պիտի պատմէ ։ Քանզի
34 որ անոր կեանքը երկրէն կը վերցուի ։ Ներ-
քինին պատասխան տուաւ փիլիպպոսին ու
բսաւ, Կ'ազաչեմ քեզի, մարգարէն որո՞ւ հա-
մար կ'բսէ սա ։ իրե՞ն համար թէ մէկ ուրի-
35 շի մը համար ։ Իսկ փիլիպպոս իր բերանը
բացաւ, ու գրքին սա խօսքէն սկսելով՝ Յի-
36 սուսը քարոզեց անոր ։ Ու երբոր ճամ-
բան կ'երթային, Ջուրի մը քով եկան ։ ու
բսաւ ներքինին, Ահա ջուր ։ Ի՞նչ բան կա
37 կ'արգիլէ մկրտուելէն ։ [Եւ փիլիպպոս բսաւ
անոր, Թէ որ քու բոլոր սրտովդ կը հաւա-
տաս՝ կարելի է ։ անոնք պատասխան տուաւ
ու բսաւ, Կը հաւատամ թէ Յիսուս Քրիս-
38 տոս Որդի Աստուծոյ է ։] Ու հրամայեց երթալ
որ կառքը կեցնեցընեն ։ և երկուքին ալ ջուրը
իջան՝ փիլիպպոս ու ներքինին, և մկրտեց
39 զանիկա ։ Ու երբոր ջուրէն դուրս եկան, Տէ-
րոջը Հոգին յանկարծակի փիլիպպոսը, և ալ
ներքինին զանիկա չտեսաւ, ու իր ճամբան
40 կ'երթար ուրախութեամբ ։ Բայց փիլիպպոս
Ազովտոսի մէջ գտնուեցաւ ։ ու պտըտելով
բոլոր քաղաքներուն աւետարան կը քարոզէր,
մինչև որ Կեսարիա հասաւ ։

---

1 Մատ · ժգ · 17 ·
2 Գլ · ժգ · 6 ·
3 Գլ · է · 36 ·
4 Գլ · ա · 3 ·
5 Գլ · բ · 38 ·
6 Գլ · ժβ · ε ·
7 Գլ · ժ · 45 · ժβ · ι ·
8 Մատ · իբ · 19 · Գլ · բ · 38 ·
9 Գլ · ε · 8 · ժβ · 6 · Եբր · ε · 8 ·
10 Գլ · բ · 28 · ժ · 45 · ժա · 17 ·
11 Մատ · ժ · 8 · Տիտ · β · 13 ·
12 Քագ · է · 18 ·
13 Գործ · իբ · 8 · Գլ · ժ · 47 ·
14 Գործ · ը · 1 · 17 · Եբր · ը · 8 · Քառ · իա · 1 · Գլ · ժը · 28 ·
15 Գործ · ը · 17 · Գլ · ժ · 47 · բ Տիմ · բ · 25 ·
16 Եբր · ժբ · 12 ·
17 Ծն · ի · 7 · 17 · Եբր · ը · 8 · Քառ · իա · 1 · Գլ · ժը · 28 ·
18 Քագ · է · 18 ·
19 Գործ · խբ · 8 · Յհ · ժգ · 16 · Յհ · է · 16 · Յհ · ժգ · 16 · Մատ · իբ · 19 · Մար · ժգ · 16 · Յհ · ժգ · 16 · Ղուկ · իդ · 27 · Գլ · ժը · 28 ·
20 Գործ · ը · 18 · Գլ · ժ · 47 · Մատ · իբ · 19 · Մար · ժգ · 16 · Յհ · ժգ · 16 · Ղուկ · ժգ · 16 · Յհ · է

Գլ. Թ

1 Եւ Սօզոս առաքեալն Տէրոջը աշակերտանալ
2 հանապազամիտ քովը գնաց. եւ անկէ Թուղ-
քիա ուղեց Դամասկոս ժողովարանները տես-
նել, որ եթէ ան ճամբան հետեւողներ գտա-
նէր թէ՛ այր երկու կամ կնիկ տար-
3 գիկ, կապած երուսաղէմ բերէ։ Ու երբոր
կ՚երթար ու Դամասկոսին մօտենար, յան-
կարծ իր բոլորտիքը երկինքէն լոյս մը փայ-
4 լատակեց. եւ ինքը գետինը իյնալով՝ մէկ
ձայն մը լսեց որ կ՚ըսէր իրեն, Սաւուղ, Սա-
5 ւուղ, ինչո՞ւ զիս կը հալածես։ Եւ անիկա ը-
սաւ, Ո՞վ ես դուն, Տէր. և Տէրը ըսաւ, Կո
եմ Յիսուս՝ որ դուն կը հալածես. ⁶ դժուար
բան է քեզի խթանի դէմ կից զարնել։ Ան
ալ դողալ ու ապշած ըսաւ, Տէր, ինչո՞ւ
7 կ՚ուզես որ ընեմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ելիր
ու քաղաքը մտիր, և քեզի պիտի զրուցուի
ինչ որ պարտաս ընել։ Հակառակ ան մարդիկը որ
իր հետը կ՚երթային՝ ապշած կեցեր էին,
ձայնը մէկէն կը լսէին, բայց մէկը չէին տես-
8 ներ։ Եւ Սօզոս գետնէն երբ, ու բաց աչ-
քերով մէկը չէր տեսներ. ուստի անոր ձեռ-
9 քէն բռնելով՝ Դամասկոս մտցուցին։ Եւ
երեք օր կեցաւ առանց տեսնելու, և ոչ կե-
րաւ՝ ոչ ալ խմեց։
10 Ու Ղանանիա անունով աշակերտ մը կար
Դամասկոսի մէջ. և Տէրը տեսիլքի մէջ անոր
ըսաւ, Ղանանիա. ան ալ ըսաւ, Տէր, ահա
11 ես եմ։ Եւ Տէրը ըսաւ անոր, Ելիր ու գնա ան
փողոցը որ Ուղիղ կ՚ըսուի, և հոն Թուղային
տանը մէջ փնտռէ Սօզոս անունով Տարսա-
ցացի մը. վասն զի ահա անիկա աղօթք կ՚ընէ.
12 Ու տեսիլքի մէջ մարդ մը տեսաւ Ղանանիա
անունով՝ ներս մտած և ձեռքը իր վրայ դը-
13 րած, որ տեսնէ։ Ղանանիա ալ պատասխան
տուաւ, Տէր, շատերէն լսեցի ան մարդուն
համար թէ որչափ չարիքներ ըրաւ քու սուր-
14 բերուդ Երուսաղէմի մէջ. Եւ հոս ալ քահա-
նայապետներէն իշխանութիւն ունի կապելու
15 ան ամէնը, որ քու անունդ կը կանչեն։ Եւ
Տէրը ըսաւ, Գնա գուն, վասնզի ան ինձ
ընտրեալ անօթ մըն է, իմ անունս հեթա-
նոսներու և թագաւորներուն ու իսրայէլացի-
16 ներուն առջեւ տանելու համար. Վասն զի ես անոր
պիտի ցուցնեմ թէ որչափ պէտք է իրեն համ
17 անունս համար նեղութիւն կրել։ Եւ Ղանա-
նիա գնաց ու ան տունը մտաւ, և ձեռքերը
անոր վրայ դնելով ըսաւ, Սաւուղ եղբայր,
Տէրը զիս խրկեց, ան Յիսուս որ ճամբան
մէջ քեզի երեցաւ երբոր կու գայիր, որպէս
զի տեսողութիւնդ առնաս, ու Հոգւով Սրբով
18 լեցուիս։ Եւ շատ մը անոր աչքերէն թեփ-
ուր պէս բան մը ինկաւ. և խօսքն առնաս ու
19 ուժ ընդունիս։ Եւ կերակուր առնելով
ոյժ գտաւ նիհար։ Ու քանի մը օր Դամաս-
կոսի մէջ եղող աշակերտներուն հետ կեցաւ։
20 Եւ անմիջապէս ժողովարաններուն մէջ կը
քարոզէր Յիսուս, թէ անիկա է Աստուծոյ
21 Որդին։ Եւ ամէն լսողները մեծապէս զար-
հացեր էին, ու կ՚ըսէին, Արդեօք ան չէ՞, որ
երուսաղէմի մէջ կը կործանէր անոնք որ ա-
նունը կը կանչէին. և հոս ալ ան բանին հա-
մար եկած էր, որ զանոնք կապած՝ քահա-
22 նայապետներուն առնէ։ Բայց Սօզոս ալ
աւելի կը զօրանար, և Դամասկոսի մէջ բը-
նակող Հրէաները կը պապանձեցնէր, ապա-
23 ցուցանելով թէ Քրիստոս ասիկա է։ Ու
շատ օրեր անցնելէն ետքը Հրէաները խոր-
24 հուրդ բռնին որ անիկա սպաննեն։ Բայց Սօ-
զոսի յայտնեցաւ անոնց նենգութիւնը. և
ցորեկ ու գիշեր դռները կը պահէին որ ա-
25 նիկա սպաննեն։ Յետ աշակերտները գիշերով
առին զանիկա, ու զամբիւղով մը կախելով
պատէն վար իջեցուցին։
26 Երբոր Սօզոս երուսաղէմ եկաւ՝ կը ջանար
աշակերտներուն յարիլ. բայց ամէնն ալ կը
վախնային անկէ՝ չհաւատալով թէ աներիս
27 աշակերտ էր։ Բայց Բառնաբաս զանիկա
առնելով առաքեալներուն տարաւ, ու պատ-
մեց անոնց թէ ինչպէս ճամբուն վրայ Տէրը
տեսաւ, և թէ անոր հետ խօսեցաւ, և թէ
ինչպէս Դամասկոսի մէջ համարձակ քարոզեց
28 Յիսուսի անունովը։ Ու երուսաղէմի մէջ ա-
նոնց հետ կը մտնէր ու կ՚ելլէր՝ Տէր Յիսու-
29 սին անունովը համարձակ քարոզելով։ Նաև
Հելլենացիներուն դէմ կը խօսէր և վիճաբանու-
թիւն կ՚ընէր. Հանեցէք ալ կը փնտռէին անի-
30 կա սպաննել։ Յետ եղբայրները իմանալով՝

---

1 Գլ. բ. 3. Գաղ. ա. 13. = Տիմ. ա. 13.
2 Գլ. իբ. 6. իգ. 18. = Կող. գ. 8.
3 Մատ. իթ. 42. կա.
4 Յովհ. ժ. 27.
5 Գլ. ե. 39.
6 Ղուկ. գ. 10. Գլ. բ. 37. գ. 26.
7 Գլ. գ. 9. իգ. 18. = Կող. գ. 8.
8 Հմր. ժ. 7. Տես Ե. 9. Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիմ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
9 Հմր. ժ. 7. Տես Ե. 51. Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
10 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 13. Գաղ. բ. 7. 8. Ա Տիմ. ա. 13.
11 Գլ. ե. 39. Հմր. ժ. 7. Տես Ե. 51. Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
12 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
13 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
14 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
15 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
16 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
17 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
18 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
19 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
20 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
21 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
22 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
23 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
24 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
25 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
26 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
27 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
28 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
29 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.
30 Գլ. ժգ. 8. իբ. 51. իգ. 17. Հռոմ. ա. 1. = Կող. գ. 8. = Տիտ. ա. 10. Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 7. 8. = Տիտ. բ. 7. բ Տիմ. ա. 11.

զանիկա կնատրիա իշնցուցին , և ընդ Տարսեան
խրկնցին զանիկա ։
31 Ա՚Նդամներ եկեղեցիներըդ բոլոր Հրէաստա-
նի և Գալիլեացի ու Սամարիայի մէջ խաղա-
ղութիւն ունենան , և շինուիլնուն կ՚ընդունե-
ին , ու Տէրոջը երկիւղովը և Հոգւոյն Սրբոյ
մխիթարութիւնովը քալելով կ՚ամէնին ։
32 Ո՚ւ երբոր Գնտրա տամէն անդ կը պտըտէր ,
Լիւդդիա բնակող սուրբերուն քովը ալ իջաւ ։
33 Ե՚ւ հոն մէկ մարդ մը գտաւ , որուն անունը
Կինեա էր , ութը տարիէ ի վեր մահիճը պառ-
34 կած անդամալոյծ · Է՚ւ բսաւ անոր Գնտրա ,
Կինեա , Յիսուս Քրիստոս քեզ կը բժշկէ · է-
լէր ու քու անկողինդ չհանկէ · ան ալ չուա
35 մէջ եղաւ ։ Եւ Լիւդդեայի ու Սարոնի մէջ
բնակողներուն ամէնը անոնիկա տեսան , ու Տէ-
36 րոջը դարձան ։ Է՚ւ Յոպպէի մէջ աշակերտ
եղած կնոջ մը կար՝ անունը Տաբիթիա , (որ
Թարգմանուելով Աչեւիմիկ կ՚բսուի ·) ասիկա
լեցուած էր բարի գործքերով ու ողորմու-
37 թիւններով՝ որ կ՚ընէր կ՚ընդունէր ։ Ո՚ւ եղաւ որ
ան օրերը հիւանդացաւ ու մեռաւ · լուացին
անոնիկա և վերնայարկ մը դրին ։
38 Ո՚ւ Լիւդդեա Յոպպէին մօտ էր · ուստի աշա-
կերտներըը լսելով թէ Գնտրա հոն է , անոր
երկու մարդ խրկնցին , ազաչելով որ չուշա-
39 նայ հասնիլ մինչեւ իրենց գալու ։ Գնտրա ալ եկաւ անոնց
հետը եկաւ · ու երբոր եկաւ , վերնայարկը
տարին զանիկա · և բոլոր այրիներըը
անոր բոլորտիքը կայնեցան , կու լային ու կը
ցուցնէին անոնց բանկոնիներըը և հանդերձները
որ կ՚ընէր Աչեւիմիկ՝ քանի որ իրենց հետն
40 էր ։ Գնտրա ալ ամէնը դուրս հանելով՝ ծունր
կը վրայ եկաւ ու աղօթք ըրաւ , և դէպ՚ի
մարմինը դառնալով ըսաւ , Տաբիթիա , երէք
կայնէ · ան ալ իր աչքերը բացաւ , ու Գնտ-
41 րոսը տեսնելով՝ ետ՚ւ չհասակ նստաւ · Ինքն
ալ ձեռքը անոր տուաւ , ու վերցուց զանի-
կա · և սուրբերըը ու այրեւարիներըը կանչելով
42 անոնց առջեւը ողջ կայնեցուց զանիկա · Է՚ւ ե-
ղաւ բոլոր Յոպպէին մէջ խնացուեցաւ , ու
43 շատերը Տէրոջը հաւատացին · Է՚ւ եղաւ որ
քանը շատ օրեր Յոպպէ կեցաւ ։ Սիմոն անուն
կաշի բանողի մը քով ։

ԳԼ · Ժ

1 Կնատրիայի մէջ մարդ մը կար կոռնելիոս
անունով , հարիւրապետ՝ խտալացի գունդ
2 գունդէն · Բարեպաշտ ու Աստուածավախ
իր բոլոր տունովը , որ ժողովուրդին շատ ո-
գորմութիւններ կու տար , և միշտ աստուա
3 ծոյ աղօթք կ՚ընէր · Անիկա յստակ մա-
րի ինծին աստիճանքը տեսիլքի մէջ Աստուծոյ
հրեշտակը յայտնի տեսաւ , որ իր քովը մը-
4 տաւ և ըսին քսաւ , կոռնելիոս · Ան ալ ա-
նոր նայելով ու խիստ վախնալով՝ բսաւ , Ի՚նչ
է , Տէր · ան ալ բսաւ անոր , քու ազօթք-
ներդ ու ողորմութիւններդ Աստուծոյ առջեւը
5 նուէր յիշատակի համար եղան հասան · Եւ հիմա մարդ
մարդիկ խրկէ , ու կանչէ Սիմոն ծածկ մը կոչ
6 ուած Պետրոսը մեզի մօտ եկնելու է · Անիկա իրեն
հիւր կը կենայ · Սիմոն ծածկ կաշի բանողի
7 մը քով , որուն տունը ծովեզրն մօտ է ։ Ո՚ւ
երբոր գնաց ան հրեշտակը որ Իր հետը կը
խօսէր , իր ծառաներէն երկուքը կանչեց , ու
իր քովը ազատամարտէն ալ բարեպաշտ գի-
8 նուոր մը · Եւ բոլորը անոնց պատմելով՝ Յոպ-
պէ խրկեց զանոնք ։
9 Ո՚ւ հետեւեալ օրը երբոր անոնք ճամբայ
երթալով՝ քաղաքին մօտեցան , Պետրոս ժա-
մը վեցին աստիճանքը տունիքը եկաւ աղօթք
10 ընելու · Է՚ւ խիստ անօթեցած ըլլալով՝ կ՚ու-
զէր ճաշ ընել · ու քանի որ կ՚եռացնէին պատրաս-
տութիւն կը տեսնէին՝ իր վրայ մարմին յափշ-
11 տակութիւն մը եկաւ · Երկինքը բացուած , ու չորս ծայրէն կապուած տանին
մը վար կուգար մը պէս , որ Երկրի վրայ ·
12 Որուն մէջը կար երկրի բոլոր չորքոտանիներ-
ըը ու գազանիներըը և սողուններըը ու երկնից
13 թռչուններըը · Է՚ւ ձայն մը եկաւ իրեն , Ելէր ,
14 Պետրոս , մորթէ ու կեր · Բայց Պետրոս բսաւ ,
Ո՚չ Տէր , Տէր , ինչու որ ես ամենեւին պիղծ
15 կամ անմաքուր բան կերած չեմ · Նորէն մէկ-
մըն ալ ձայն նորէն իրեն , Ան որ Աստուած
16 մաքրեց , դուն պիղծ մի անակր · Այսիկա երեք
անգամ եղաւ , և տանիքը երկինքը վերցաւ ·
17 Ո՚ւ Պետրոս երբոր իր մտքին մէջ կը զարմա-
նար թէ ինչ պիտի ըլլայ ան իր տեսած տե-
սիլքը , ահա Կոռնելիոսէն խրկուած մարդ-
կերը Սիմոնին տունը հարցուցին , ու դռանը
18 առջեւը կայնեցան · Է՚ւ կանչելով կը հարցնէին
թէ Սիմոն որ Պետրոս կ՚բսուի հոն կը կե-
19 նայ · Ու երբոր Պետրոս ան տեսիլքին վրայով
կը մտածէր , Հոգին Ա՚ւդ բսաւ անոր , Ահա
20 երեք մարդ քեզ կը փնտռեն · Բայց դուն ե-
լիր իջիր , և անոնց հետը գնա առանց խրձա-

---

1 Տես գլ · ը · 1 ։
2 Գլ · ը · 14 ։
3 Գլ · գ · 8 · 16 · գ · 19 ։
4 Ա՚ն · է · 10 ։
5 Գլ · ժա · 31 ։
6 Տիմ · բ · 19 · Տիտ · գ · 5 ։
7 Գլ · ա · 13 ։
8 Ա՚ա · բ · 25 ։
9 Գլ · է · 58 ։
10 Ա՚ա · է · 41 · 42 · Յովէլ · ժա · 43 ։
11 Յովէլ · ժա · 43 · ժգ · 11 ։
12 Գլ · ժ · 6 ։
13 —
14 Հմր · 23 · Գլ · ը · 8 · իր · 13 ։
15 Հմր · 23 ։
16 Հմր · 23 · Գլ · ժա · 13 ։
17 Գլ · բ · 43 ։
18 Յովէլ ։ Աստուածն Հրեշտակին ընդիկ քեզի պիտի ըսէ որ պարտ ես ընել ։
19 Յովէլ ։ Աստուածն ։
20 Գլ · ժ · 3 · 4 · Եր · ա · 5 · իբ · 15 · ը Օր · ժգ · 3 ։
21 Գլ · է · 55 · Յոյսս · ժբ · 11 ։
22 Յովէլ ։ Աստուածն ։
23 Գլ · ժա · 4 · իբ · 12 ։
24 Ա՚ա · ժ · 11 ։
25 Հմր · 23 · Գլ · ը · 8 · իր · 13 ։
26 Հմր · 23 · Գլ · ժա · 13 ։
27 Գլ · ժ · 6 ։
28 Հմր · 23 · Գլ · ժա · 13 ։
29 Գլ · ժա · 4 · Եր · ա · 5 ։
30 Գլ · ժ · 3 ։
31 Գլ · ժ · 4 ։
32 Գլ · ժ · 5 ։
33 Գլ · ժ · 6 ։
34 Գլ · ժ · 7 ։
35 Գլ · ժ · 8 ։
36 Գլ · ժ · 9 ։
37 Գլ · ժ · 10 ։
38 Գլ · ժ · 11 ։
39 Գլ · ժ · 12 ։
40 Գլ · ժ · 13 ։
41 Գլ · ժ · 14 ։
42 Գլ · ժ · 15 ։
43 Գլ · ժ · 16 ։
44 Գլ · ժ · 17 · 19 ։
45 Գլ · ժ · 23 · Տիմ · գ · 4 · Տիտ · ա · 15 ։
46 Գլ · ժա · 18 ։
47 Գլ · ժբ · 3 ։
48 Գլ · ժբ · 3 ։

հարութիւնն , ինչու որ ես խրկեցի անոնք ։
21 Պետրոս ալ ᵒանոնց մէջտեղը քովը իջնելով բ-
սաւ . Ահա ես եմ անոնք որ դուք կը փնտ-
22 ռէք . ի՞նչ բանի համար եկած էք ։ Անոնք
ալ բսին , ᵖԿոռնելիոս հարիւրապետ՝ արդ-
արդար և աստուածավախ մարդ՝ որուն ազգին վկայուած՝ ամբր հրեշտակի մը հրա-
մանն առաւ , որ քեզ իր տունը կանչէ և քու-
23 մէ խօսքեր լսէ ։ Անոնք ներս կանչեց ա-
նոնք և իր քովը գիշ . ։

Ու հետևեալ օրը Պետրոս երթ՝ անոնց հետ գնաց , ᵖև քանի մը Յոպպէէն եղող
24 եղբայրներէն իր հետ գացին ։ Ու հետևեալ օրը կեսարիա մտան . Կոռնելիոս ալ իր ազ-
գականներն և մտերիմ բարեկամները կանչած՝
25 անոնց կը սպասէր ։ Ու երբոր Պետրոս ներս կը մտնէր , Կոռնելիոս անոր դիմացը ելաւ ,
ու անոր ոտքը իյնալով երկրպագութիւն կ՚ը-
26 նէր ։ Բայց Պետրոս անոնք կանգնեցուց ու
բսաւ , ᵖԵլիր կայնէ . ես ինքնս ալ մարդ եմ ։
27 Ու անոր հետ խօսակցելով ներս մտաւ , ու
28 հոն շատ մարդիկ ժողովուած գտաւ . Ու բսաւ
անոնց . Դուք գիտէք թէ Հրեայի օրէնքը
նզաւոր բան է Հրեայ մարդու մը օտարազգիի
հետ հաղորդակցութիւն ընելը կամ անոր
մօտենալը . բայց ՚Աստուած ինծի ցուցուց
որ մարդուկի մը կոչուն պղծած կամ անմաքուր
29 չըսեմ ։ Անոր համար ես ալ որ կանչուեցայ՝
առանց դէմ խօսելու եկայ . բայց հիմա կը
հարցնեմ՝ ի՞նչ բանի համար զիս կանչեցիք ։
30 Կոռնելիոս ալ բսաւ , Չորս օր առաջ մինչև
սա ժամս ծոմ կը պահէի , ու ժամը իննէին
տունս մէջ աղօթք կ՚ընէի . և ահա ᵖփայլուն
հանդերձներով մարդ մը կայնեցաւ առջևս
31 ու բսաւ , Կոռնելիոս , ᵖքու աղօթքդ լսուե-
ցաւ , ՚և քու ողորմութիւններդ Աստուծոյ
32 առջևը յիշուեցան . Ուրեմն ղրկէ Յոպպէ
, ու կանչել Սիմոնը որ Պետրոս ալ կ՚բսուի .
անիկա ծովեզրն Սիմոնի Հաննաչ կաշի բա-
նողի մը տունը մէջ իջեր հիւր կը կենայ , որ
33 երբոր գայ՝ քեզի պիտի խօսի ։ Ուստի անմի-
ջապէս ᵖղրկեցի խրկեցի քեզի . դուն ալ բարի
ըրիր որ եկար . և հիմա մենք ամէնքս Աս-
տուծոյ առջևը կեցեր ենք՝ լսելու ան ամէն
բաները որ Աստուծմէ հրամայուած է քեզի ։
34 Պետրոս իր բերանը բացաւ ու բսաւ , ᵖՃշ-
մարիտ կը հասկընամ որ Աստուծոյ
35 քովը աչառութիւն չկայ . ՚Հապա ամէն ազ-
գի մէջ ան որ անկէ կը վախնայ ու արդարու-
36 թիւն կը գործէ՝ անոր ընդունելի է ։ Ան
խօսքը՝ որ Իսրայէլի որդւոցը խրկեց Աս-
տուած՝ խաղաղութիւն քարոզելու Յիսուս Քրիստոսի
37 ձեռքով , (ᵖասկից է ամէնուն Տէրը ։) Դուք
ալ կը գիտէք ան բանը , որ բոլոր Հրէաստանի
մէջ եղաւ . Գալիլեայէն սկսած՝ ան մկրտու-
38 թենէն որ Յովհաննէս քարոզեց . Յիսուսը
որ Նազարեթիէն էր , ᵖոր Աստուած զանիկա
օծեց Սուրբ Հոգիով և զօրութիւնով , որ եր-
թալով բարիք կընէր ու Սատանայէն
բոլոր տանջուածները բժշկելով , քանզի Աս-
39 տուած իր հետն էր ։ ᵖԵս մենք վկայ ենք ան
ամէն բաներուն որ քրաւ Հրէաստանի երկրին
մէջ ու Երուսաղէմի մէջ , ᵖորն որ փայտէն
40 կախած սպաննեցին զայն ։ ՚Աստուած զանիկա
երրորդ օրը յարուցց , և յայտնի ըրաւ զանի-
41 կա , ᵖՁի թէ բոլոր ժողովուրդին , հապա մե-
զի առաջուց Աստուծմէ վկայ բլլալու ընտ-
րուածներուս , ᵖոր մենք խմեն հետ կերանք
ու խմեցինք ալ անոր մեռելներէն յարութիւն
42 առնելէն ետքը ։ ᵖԵս ինքը պատուիրեց մեզի՝
որ ժողովուրդին քարոզենք ու վկայութիւն
տանք , ᵖթէ անիկա է Աստուծմէ առնուած՝
՚կենդանիներուն ու մեռելներուն Դատաւորը ։
43 ՚Անոր կը վկայեն բոլոր մարգարէները ՝թէ
ամէն հրեն հաւատացողներուն իր անունովը
մեղքերը թողութիւն կ՚առնեն ։

44 Ու երբոր Պետրոս ասս խօսքերը կը խօսէր ,
ᵖՀոգին Սուրբ իջաւ ամենուն վրայ՝ որոնք
45 խօսքը կը լսէին ։ Ես ᵖթլփատուածներէն ե-
կող հաւատացեալները՝ որոնք Պետրոսին հե-
տը եկած էին , զարմացան ᵖոր Հոգւոյն Սրբոյ պարգեւը կը լ-
46 ցուէր ։ Քանզի կը լսէին անոնցմէ որ ՚լե-
զուներով կը խօսէին , և կմեծցնէին Աս-
47 տուածը ։ Անոնք Պետրոս պատասխան
տուաւ , Կրնայ մէկ կը չուբը արգիլել որ ա-
նոնք չմկրտուին , որոնք Հոգի Սուրբն ալ
48 ընդունեցին ՚մեզի պէս ։ ᵖՈւ հրամայեց բրաւ
ᵖոր Տէրոջը անունովը մկրտուին . անոնք
խնդրեցին որ քանի մը օր հոն մնայ ։

ա Յհնաց կոռնելիոսեան իրէն իրեմուած ։ բ Հմր . 1 . 2 . եւ ։ գ Գլ . իր . 11 ։ դ Հմր . 44 . Գլ . ժա . 12 ։ ե Գլ . ժգ . 14 . Յայտ . ժի . 10 . իր . 9 ։ զ Յհն . գ . 9 . Ժր . 28 . Գլ . ժա . 3 . Գաղ . բ . 12 . 14 ։ է Գլ . ժէ . 8 . 9 . Ե . փիլ . գ . 6 ։ ը Գլ . ա . 19 ։ թ Գործ . իբ . 3 . Մարկ . ժգ . 1 . Ղուկ . իգ . 4 ։ ժ Հմր . 4 . եւ . Դան . ժ . 12 ։ ժա Երբ . գ . 18 ։ ժբ Ը Որ . ժ . 17 . բ Մծ . ժի . 2 . Յհն . ւէ . 19 . Հռոմ . բ . 11 . Գաղ . բ . 6 . Եփես . գ . 9 ։ ժգ Կաղ . գ . 25 . ա գլխ . գ . 6 ։ ժդ Գլ . ա . 19 . Հռոմ . ը . 15 . 21 . գ . 22 . 29 . ժ . 12 . 13 . ա Կոր . ժբ . 13 . Գաղ . գ . 28 . Եփես . բ . 13 . 18 . գ . 6 ։ իա Ես . ծէ . 19 . Եփես . բ . 14 . 16 . 17 . Կող . ա . 20 ։ իբ Գործ . իբ . 18 ։ իգ Հռոմ . ժ . 12 . ա Կոր . ժբ . 13 . Կող . գ . 11 ։ իդ Գլ . ժ . 28 . Ե . գլխ . ա . 9 ։ իե Գործ . ժ . 11 . Ե . ես . 24 . Դան . ը . 34 . Մատ . է . 18 . Յհն . ժգ . 1 . Ա Պետ . գ . 8 . Գլ . իդ . 14 ։ իզ Գործ . իբ . 19 . 20 . Գլ . ա . 8 ։ իէ Գաղ . գ . 14 ։ իը Գաղ . գ . 18 . Գլ . բ . 22 . գ . 27 . Եբր . ա . 2 ։ իթ Գործ . ժ . 38 . Գլ . ժէ . 31 ։ լ Հռոմ . ժգ . 10 . ը Կոր . ի . 10 . ը Յհն . գ . 1 . ա Պետ . գ . 5 ։ լա Ե . Ծգ . 11 . Ե . ես . 24 . Դան . ը . 34 . Մատ . է . 18 . Յհն . ժգ . 1 . Մատ . գ . 5 . Գլ . իբ . 32 ։ լբ Գլ . ժ . 9 . իգ . 18 . Հռոմ . ժ . 11 . Գաղ . գ . 22 ։ լգ Գլ . գ . 21 . ը . 15 . 18 . 17 . ժա . 15 . Հմր . 23 ։ լդ Գլ . ժա . 18 . Գաղ . գ . 14 ։ լե Գլ . ժա . 17 . ժէ . 8 . 9 . Հռոմ . ժ . 12 ։ լզ ա Կոր . ա . 17 ։ լէ Գլ . բ . 38 . ը . 16 ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Գնացաս հեթանոսներուն մէջ մարդոցմէ անթլփատեալ ըլլալով՝ եւ խրատեցիր կը տեսնէի· 18 որ ընդունելի ի՛ըլլայ· 19 Նախատրոհը կը տարածուի փիւնիկէ· Կիպրոս եւ Անտիոք· ու բառնալուս կը խօսէին հաւատացեալները հասարակ· 20 Ընչիքներէն նախ եւ առաջ Անտիոքի մէջ Քրիստոնեայ կ՚անուանին· 27 անդէն օգնութիւն կը խրկեն Հրէաստան ապրողներուն·

1 Եւ առաքեալներն ու եղբայրները որ Հրէաստանի կոզմերն էին, լսեցին որ հեթանոսներն ալ Աստուծոյ խօսքը ընդուներ էն·
2 Ու երբոր Պետրոս Երուսաղէմ եկաւ, թլփատածներէն եղողները անոր հետ կը վիճէին
3 ձէնին, ու ի՛նքն իրենց ըսաւ՝ Դուն անթլփատ մարդոց տունը մտար, ու անոնց հետ հաց կերար·
4 Պետրոս ալ սկսաւ ի՚նչ որ պատահեր էր անոնց, ու բսաւ, ՚ևսկսաւ
5 Յոպպէ քաղաքը աղօթք կ՚ընէի, ու մտքի յափշտակութեան մէջ տեսիլք մը տեսայ· մէկ անոթ մը կար որ մեծ կտաւի պէս՝ չորս ծայրերէն երկինքէն կախուած էր,
6 ներս, ու մտիկ ըրի հոգաց· Որուն վրայ աչքս անկեր կը նայէի, ևս տեսայ երկրի չորքոտանիները ու գազաններն ու սողուններ
7 ու երկնից թռչուններ· Եւ ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր ինծի, Ելիր, Պետրոս, մորթէ ու կեր·
8 Բայց ես ըսի, Ո՛չ Տէր, ինչու որ պիղծ կամ անմաքուր բան մը անկնելէն մտած չէ իմ
9 բերանս· Պատասխան առաւ ինծի երկրորդ անգամ ձայնը երկինքէն, Ան որ Աստուած
10 մաքրեց՝ դուն պիղծ մի անուներ· Ա՛ս երեք անգամ եղաւ, ու նորէն բոլորը երկինքը քաշուեցաւ·
11 Յանկարծ, Եւ ահա իսկոյն երեք մարդ կանգնեցան ինծի համար՝ Կեսարիայէն ինծի խրկուած՝ ներս իմ եղած տունս
12 ու Հոգին ալ ինծի ըսաւ որ առանց հակառակութեան երթամ անոնց հետ· Ասոնք ալ այս վեց եղբայրներն ալ ինծի հետ գացին,
13 ու մտանք այն մարդուն տունը· Եւ անիկա մեզի պատմեց թէ հրեշտակ մը իր տանը մէջ կեցած՝ որ կոչներ էր եւ իրեն կ՚ըսէր, Մարդ խրկէ Յոպպէ, ու կանչէ Սիմոնը որ Պետրոս ալ կը կոչուի·
14 որուն ալ կը կոչուի· Որ ան քեզի խօսքեր պիտի խօսի, որոնցմով փրկուիս դուն եւ քու
15 բոլոր տունդ· Ու երբոր սկսայ խօսիլ, Հոգին Սուրբ անոնց վրայ իջաւ, ինչպէս որ ան
16 ատենուց մեր վրայ ալ· Անոնուն յիշեցի Տէրոջը խօսքը որ կ՚ըսէր, Յովհաննէս Ջրով մկրտեց, Բայց դուք Սուրբ Հոգիով պիտի
17 մկրտուիք· Ուստի թէ որ Աստուած մի եւ նոյն շնորհքը տուաւ անոնց, ինչպէս որ մեզի ալ, երբոր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատացինք, ևս ո՞վ էի որ կարենայի Աստուծոյ գէմ
18 դնել· Ա՛ս բաներէն լսելով հանդարտեցին կարեցին, եւ Աստուած կը փառաւորէին ու կ՚ըսէին, Ուրեմն Աստուած հեթանոսներուն ալ կեանց համար ապաշխարութիւն տուաւ·
19 Եւ Ստեփանոսին հալածանքէ մղուած եկած ներն ընկերներն ցրուեցան եղածները մինչեւ Փինիկէ ու Կիպրոս եւ Անտիոք հասան, ու միայն Աստուծոյ խօսքը չէին խօսեր, միայն
20 Քէ Հրէաներուն· Բայց անոնցմէ ոմանք Կիպրացի եւ Կիւրենացի մարդիկ էին, որոնք երբոր Անտիոք մտան, Հելլենացիներուն հետ կը
21 խօսէին՝ Տէրը Յիսուսը քարոզելով· Ու Տէրոջը ձեռքը անոնց հետ էր, եւ բազմութիւն
22 մարդիկ հաւատալով Տէրոջը դարձան· Եւ անոնց վրայով առ ականջս եկեղեցին Երուսաղէմի եկեղեցին ակնկիր հասաւ, ու Բառնաբասը խրկեր
23 կեցին որ մինչեւ Անտիոք երթայ· Որ երբոր եկաւ եւ Աստուծոյ շնորհքը տեսաւ՝ ուրախացաւ, ու կը յորդորէր ամէնն ալ որ յո
24 Տէր պատով Տէրոջը հետ հաստատ մնան· Քանի որ բարի մարդ էր՝ ու Սուրբ Հոգիով եւ հաւատքով լեցուն· ու Տէրոջը շատ ժո
25 ղովուրդ աւելցաւ· Եւ երբ Բառնաբաս Տարսոն եկաւ Սօղոսը փնտռելու, եւ գտնելով զրա
26 նելով Անտիոք բերաւ· Ու եղաւ որ անոնք չորս ամբողջ մը եկեղեցիին հետ ժողովուելով՝ շատ ժողովուրդ սորվեցուցին· ու պիտի առաջ Անտիոքի մէջ աշակերտները Քրիստոնեայ անուանեցան·
27 Այն օրերը երուսաղէմէն մարգարէներ իջան Անտիոք· Եւ անոնցմէ մէկը՝ Ագաբոս անուանեալ, եկաւ յայտնեց Հոգիին զօրութեամբը՝ թէ մեծ սով մը պիտի ըլլայ բոլոր աշ
29 խարհ· որ եւ եղաւ՝ Կղովդիոսի օրերը· Եւ աշակերտներէն որոշեցին որ իւրաքանչիւրնին ինչ չափ կրնայ հասնիլ՝ Հրէաստանի մէջ բնակող եղբայրներուն օգնութիւն խրկելու·
30 Ինչ կատարեցին ալ, երէցներուն ձեռքով Բառնաբասին ու Սօղոսին ձեռքով·

ԳԼ· ԺԲ

1 Հերովդէս Թագաւորը կը հալածէ քրիստոնեաները· Յակոբոսը կը սպանէ· եւ Պետրոսը բանտը դնել կու տայ· որուն համար եկեղեցին ապրանք բնկալ· Տէրոջը հրեշտակը ի՛ազատ դարձիկ· 20 Հերովդէս իր հպարտութեամբը Աստուծոյ փառքէ եղած պատիժը իրեն առնելով Տէրոջը հրեշտակին կը զարնուի· եւ շարաշար կը ճաղձի· 24 Ընդ ամենայնի եւս Աստուծոյ խօսքը յաջողութեամբ կը տարածուի·

1 Այն ատենները Հերովդէս Թագաւորը ձեռք գարկաւ եկեղեցիէն մէկ քանիներու չարչարել·
2 յա· եւ ՚Յովհաննէսին եղբայրը Յակոբոսը
3 սրով սպաննեց· Ու տեսնելով որ Հրէաներուն

= Գլ· ժ· 43· Գաղ· ր· 13·
ք Գլ· ժ· 28·
ր Գլ· ժ· 29·
ս Գործ· ր· 11·
տ Գործ· ա· 3·
ու Գլ· ժ· 9· Ես·
փ Ելից· ժգ· 13· Գլ· ժ· 13· ԺԱ· 7·
ա Գլ· ժ· 23·
բ Գլ· ժ· 38·
գ Գլ· ր· 4·
դ Մատթ· գ· 11· Յովհ· ա· 33· 53· Գլ· ա· 5· ԺԳ· 4·
ե Եղ· խգ· 5· Ես· ԽԼ· ր· 28· գ· 18·
զ Գլ· ԺԱ· 8· 9·
է Գլ· ժ· 47·
ը Հաւմ· ժ· 12· 13· ԺԱ· 9· 16·
թ Գլ· ը· 3·
ժ Ինն Ցշմեան
ի Գործ· ա· 66· Գլ· ր· 47·
լ Գլ· բ· 38·
խ Գլ· ժ· 45· ԺԱ· 21·
ծ Գլ· գ· 5·
կ Հմր· 21· Գլ· է· 14·
հ Գլ· բ· 38·
ձ Գլ· բ· 33·
ղ Գլ· ր· 17· ԺԱ· 1· ԺԲ· 2· Ես· ԽԲ· 6· Ես· ԽԼ· ր· 11·
մ Գլ· խա· 10·
յ Ինն Կաղտխա Հոգեւոր
ն Գործ· ժգ· 1· բ Գործ· բ· 1·
շ Գլ· ԺԲ· 23·
—
ո Մատթ· գ· 11· բ· 23·

հանելի է , անոր վրայ գնացուած ալ բանից ·
4 [a] ու բազարշականերայ օրէնն էին · [b]Զանոնք երբ որ բանից՝ բանար գրաւ , և չգոս կարգ չորսականն գիտաւորութեան չանձնից որ պահին , և կ'ուզէր զանկէն ետև ժողովուրդին հանել
5 գանձիկա · Պետրոս բանտին մէջը պահուած էր , բայց եկեղեցին անդադար աղօթք
6 կ'ընէր Աստուծոյ անոր համար · Ու երբոր Հերովդէս ուզից զանիկա դուրս բերել , այն գիշերը գինուորներ գիտաւորութեան մէջտեղը կը քնանային՝ կրկին շղթաներով կապուած · ու պահապանները դրանը առջևը բանտը կը
7 պահպանէին · [a] ու տես [b]Տէրոջը հրեշտակը էր— վրան կայծակ , ու տաներ մէջ լոյս մը ծագեց , և գինուորին կողը խթելով՝ արթնցուց զանիկա , ու բսաւ , Շուտով ելիր · ու
8 շղթաներն անոր ձեռքերէն վար իյնան · [a] հրեշտակը բսաւ անոր , Գօտիդ կապէ ու հագուածներդ ոտքդ հագիր · անիկա ալ այնպէս բրաւ · և բսաւ անոր , Հանդերձդ վրադ
9 առ ու եկար իմ ետևէս · Ան ալ ելլելով անոր ետևէն կ'երթար , [b]և չէր գիտեր իրաւ այն հրեշտակին եղած բանը իրաւ է , հապա կը
10 կարծէր իրեն տեսիլք կը տեսնէ · Ու երբոր անոնք առաջին ու երկրորդ պահապանութենէն անցան , եկան մինչև երկաթիմ գուռը՝ որ քաղքին մէջը կը տանէր , [a]որ ան ինքիրմէ բացուեցաւ անոնց · և ելան ելլելով՝ մէկ փողոց մը անցան · հրեշտակն ալ իսկոյն անկէ գա-
11 տուեցաւ · Ու Պետրոս ինքզինքին գալով բսաւ , Հիմա ճշմարտապէս գիտեմ [a]որ Տէրը իր հրեշտակը խրկից , [b]և ազատից զիս Հերովդեսին ձեռքէն ու Հրէից ժողովուրդին
12 բոլոր ակնկալութենէն · [a] մնաւածելով՝ [b]եկաւ Մարկոս բսուած Յովհաննէսին մայրը [c]Մարիամին տունը , ուր որ շատերը ժողովուած աղօթք
13 կ'ընէին · [a] դուռը գոցած գուռը որ [b]գաղաւա , Հոտիգէ անուանուած աղախին մը գնաց
14 ականջ դնելու · Ու երբոր Պետրոսին ձայնը ճանչցաւ , ուրախութենէն գուռը չբացաւ , հապա ներս վազելով պատմից թէ Պետրոս
15 գրանը առջևը կայներ է · իսկ անոնք ըսին անոր , Խելքիկներ ես · բայց ինքը կը պնդէր թէ անանկ է · անոնք ալ կ'ըսէին , [a]Անոր
16 հրեշտակը պիտի ըլլայ · Պետրոս ան գաղատը կը գարնէր · ու երբոր բացին՝ զինքը
17 անսնելով ապշեցան · Բայց անիկա [a]ձեռքով նշան կ'ընէր անոնց՝ որ լուռ կենան , ու պատմից անոնց թէ Տէրը զինքը բանտէն
հանից , և ըսաւ , Ցակոբոսին ու եղբայրներուն պատմէք · և ելաւ ուրիշ տեղ
18 գնաց · Ու երբոր առաւօտ եղաւ , մեծ խռովմունք կար զինուորներուն մէջը՝ թէ արդ
19 գեաք [a]նայ եղաւ Պետրոսը · Հերովդէս ալ երբոր ուզից զանիկա ու չգտաւ , պահապանները հարցաքննելով՝ հրամայեց բրաւ որ պատիժ տան · և [b]ինքը Հրէաստանէն կեսարիա իջաւ , ու հոն կը կենար ·
20 [a] Ու Հերովդէս խիստ բարկացած էր Տիւրացիներուն ու Սիդոնացիներուն հետ · անոնք ալ միաբան հասնելու [b]համար իրեն եկան , ու [c]բազաւորին բղտասոս անունէ կապուտ հանդուերմ հաշտութիւն կը խնդրէին · [d]Ինչու որ իրենց երկիրը [e]բազաւորին երկրէն ապրուստ
21 կ'առնէր · [a] մէկ որոշուած օր մը Հերովդէս [b]բազաւորական հանդերձները հագած ու առաջևը նստած՝ անոնց առնելարանութիւն կ'ընէր ·
22 ժողովուրդն ալ կ'ազազակէր [a]թէ Աստուծոյ ձայն է՝ ու չէ թէ մարդու · և [b]իսկոյն Տէրոջը հրեշտակը զանիկա զարկաւ , [c]Աստուծոյ փառք չտալուն համար · և որդնոտից լափուած մեռաւ ·
24 [a] Ու Աստուծոյ խօսքը կ'աճէր ու կը շատնար ·
25 Նաև [a] և Բառնաբաս ու Սօղոս երբոր [b]Երուսաղէմէն պաշտօնը լրացուցին՝ երկրագիմէն դարձան , [c]Մարկոս բսուած Յովհաննէսն ալ [d]հետերնին առնելով ·

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Եւ Անտիոքի մէջ եղած [a]եկեղեցիին քանի մը մարդ մարգարէներ ու վարդապետներ կային , [b]Բառնաբաս ու Շմաւոն որ Նիգեր կ'բսուէր , և [c]Ղուկիոս կիւրենացին ու Մանայեն՝ Հերովդէս չորրորդ ապատին անոց ակիցը , և Սօղոս ·
2 Երբոր առանց Տէրոջը պաշտամունքին մէջն էին և ծոմ կը պահէին , Հոգին Սուրբ բսաւ , [a]Զատուկը ինծի Բառնաբասը և Սօղոսը ան գործին համար , [b]որուն ես կանչեր եմ՝ առանց ·
3 [a]Անոնք ծոմ պահելով և աղօթք ընելով՝ ձեռք գրին անոնց վրայ ու խրկեցին ·
4 Անոնք ալ Սուրբ Հոգիէն խրկուած՝ Սելեւկիա իջան , ու անկէ նաւով [a]կիպրոս գացին ·

ք Նշ· ժբ · 14 · 15 · իգ · 15 ·
փ Ցուն· իա· 18 ·
ր Գլ· կ· 19 ·
ս Ա՝ա՝ն· Ա՝իգ· 1 ·
ւ Գլ· ժ · 3 · 17 · ժա· 1 ·
ր Գլ· ժգ· 26 ·
ց Ա՝ա՝ն· ՀԶ· 7 · Գործ·

գ · 28 · գ· 22 · Երբ· ա· 14 ·
ք Ցար · կ· 19 · Ա՝ա՝ն· ՀԳ · 15 · 19 · ՀԶ · 23 · իա· 1 · ՀԸ · 19 · ր Գլ· ժ · ա· 26 · բ Գնա· բ · 3 ·
ր Գլ· ժե· 21 ·
ս Գլ· գ· 23 ·
տ Հմր· 1 ·
ր Ա՝ահն Գնացողը. հա· ·
ւ Ես· ձե· 11 · Գլ· գ· 1 · ժբ · 19 · Ա՝ա՝ն· ժբ· 19 ·
ր Գլ· ժգ· 16 · ժբ · 33 · իգ · 43 ·
ց Գ՝ա՝ն· ե· 31 · Գործ· ե· 9 · Ներկ· ժե· 17 ·

ձ · Ցար· ժ· 13 · Գործ· ժգ· 37 ·
— ·
ա Գլ· ժա· 27 · ժգ · 23 · ժե· 21 ·
ր Գլ· ժա· 22–26 ·
փ Հառմ· ժգ· 21 ·
ք Ցար· ը· 14 · Գլ· բ · 13 · իբ · 23 · Հառմ· ա· 1 ·

Գործ· ա· 13 · բ· 9 ·
ր Ա՝ա՝ն· բ · 38 · Գլ· ժգ · 25 · Հառմ· ժ · 15 · Եփես· գ · 7 · 8 · ա Տիմ· բ · 7 · բ Տիմ· ա· 11 · Երբ· ե · 4 ·
ւ Գլ· գ · 6 ·
ր Գլ· գ · 36 ·

5 [ա] Առաքեալնա Տաճարով՝ Հրեից ժողովրդա-
նեցն ու Աստուծոյ խոսքը կը քարոզէին ,
ու [բ]Յովհաննէս ալ Տէրոջ ապաւար ունէին ,
6 [ա] պարտերով ան [բոլոր] կղզին մինչև Պա-
փոս , հոն գտան [բ]առաւ մարգարէ՝ Հրեայ մոգ
7 մը , որուն անունը Բարիեսուս էր . Որ ինքը
փոխանորդ բդեշխին Տէրտիոսի էր , [ա] Իշխանը
Պերգիոս Պօղոս , խելացի մարդ մը . ասիկա
Բառնաբասը և Պօղոսը հրաւիրելով՝ ուզեց
8 Աստուծոյ խոսքը լսել . Բայց անոնց դէմ
կեցաւ [բ]Եղիմաս մոգը , (քանզի այսպէս կը
Թարգմանուի անոր անունը ,) որ կ'ուզէր փո-
9 խանորդ բդեշխը հաստատէն դարձընել . Բայց
Պօղոս , որ Պօղոս ալ [ա]Հոգւով Սրբով
10 լեցաւած՝ ուշըրը անոր վրայ սևեռեց , ու ը-
սաւ , Ով ամէն խարեբայութիւնով և ամէն
խորամանկութիւնով լեցուած՝ [բ]Սատանայի
որդի՛ Թշնամի բոլոր արդարութեան , պիտի
չդադարիս Տէրոջը չիշտակ ճամբաները ծռե-
11 լէն . [ա] Հիմա [բ]Տէրոջը ձեռքը քեզի վրայ
է , ու կոյր պիտի բլլաս՝ առնե մը արեւը չը-
տեսնելով . [ա] Իսկոյն անոր վրայ մէգ ու
խաւար մը իջաւ , ու պարտելով առաջնորդ
12 կը փնտռէր . Անատնը փոխանորդ բդեշխը
ան բաները որ եղաւ՝ հաւատաց , մեծա-
պէս զարմանալով Տէրոջը վարդապետութե-
նը վրայ .
13 [ա] Պօղոս ու իր ընկերները Պափոսէն ելան ,
ու եկան Պամփիլիոյին Պերգէն . բայց [բ]Յով-
հաննէս անոնցմէ զատուելով՝ Երուսաղէմ
14 դարձաւ . Անոնք ալ Պերգէն դացին ու ե-
կան Պիսիդիոյ Անտիոքը , [ա] և շաբաթ օրը
15 ժողովարանը մտնելով՝ նստան . [ա] Ու օրէնքը
և մարգարէները կարդալէն ետև՝ ժողո-
վրդապետները հրեշտ խրկեցին իրենց ու ըսին ,
Արդի իմ եղբայրնե՛ր , [բ]մէկ որ դուք ժողո-
վուրդին համար պատգամ մը ունի՞ ,
16 խօսեցէք . Անատնը Պօղոս ոտքի վրայ կաց-
նելով՝ [ա]ձեռքը շարժեց ու ըսաւ , Ով Իսրա-
էլացի մարդիկ , [բ]և դուք որ Աստուծմէ կը
17 վախնաք , մտիկ րրէք . Այս Իսրայէլ ժողո-
վուրդս Աստուածը [ա]մեր Հայրերը ընտրեց ,
ու ժողովուրդը բարձրացուց [բ]երկրացին ևր-
կրին մէջ գտնց հաստատեալ ատենը , [ա]և
18 բարձր բազուկով զանոնք անկէ հանեց , [բ]ու

ը Հմր · 40 ·
թ ԳԼ · ժբ · 33 · ժէ · 37 ·
ի ԳԼ · բ · 9 ·
լ ԵԼ · է · 11 · բ Տիմ · գ · 8 ·
խ ԳԼ · գ · 8 ·
ծ Ռաս · ժգ · 38 · Ցաքէ · բ · 44 · — Ցաքէ · գ · 8 ·
կ ԳԼ · ժէ · 28 ·
հ ԳԼ · ժգ · 13 · ժէ · 8 · ժբ · 4 ·
ձ Գաղ · գ · 16 ·
ղ Հմր · 23 ·
ճ Ներ · ժգ · 22 ·
մ ԳԼ · ժբ · 17 ·
յ Հմր · 28 · ԳԼ · ժ · 20 ·
ն Բ Օր · է · 6 · 7 ·
շ ԵԼ · ա · 1 · Պագ · 26 · է · 17 ·
ո Ես · 22 · 24 · ԳԼ · է · 17 ·
չ Ներ · ժգ · 22 ·
պ ԳԼ · ժգ · 33 · Ռաս · ժգ · 33 · 34 · Պագ · 26 · 8 · 10 · ԳԼ · է · 20 ·
ջ Բ Օր · է · 6 ·
ռ Ցից · ժգ · 1 · 2 · Պագ · Ներ · 15 ·
ս Դատ · բ · 16 ·
վ — Թագ · գ · 22 ·
տ — Թագ · գ · 4 · ժ · 1 ·
ր — Թագ · ժէ · 25 · 26 · 28 · ժգ · 1 · Ցճբ · ժգ · 11 ·
ց — Թագ · ժգ · 12 · Բ Թագ · բ · 4 · է · 32 ·
ւ Պագ · ձԲ · 22 ·
փ — Թագ · ժգ · 14 · ԳԼ · է · 40 ·
ք Ես · ժա · 1 · Գաղ · — · 22 · 48 · ԳԼ · բ · 9 ·
օ Հմր · 14 · 15 · ԳԼ · ժէ · 21 ·
ֆ Գաղ · ի · 22 · ԳԼ · ի · 22 · 25 · Մաս · ի · 16 · Գաղ · ի · 5 · Մաս · ի · 16 · ԳԼ · ա · 3 · ա Կոր · ժէ · 5 · 6 · 7 ·
ա ԳԼ · ա · 11 ·
բ Գաղ · ա · 8 · բ · 20 · գ · 15 · է · 38 ·
գ Դն · գ · 15 · ժբ · 3 · ի · 18 · ԳԼ · ի · 6 · Հաւկ · գ · 13 · Գաղ · գ · 16 ·
դ Պատ · ի · 6 · ԳԼ · բ · 24 · գ · 13 · 15 · 20 · է · 20 ·
ե Պատ · ի · 16 · ԳԼ · ա · 3 · ա Կոր · ժէ · 5 · 6 · 7 ·
զ ԳԼ · ա · 11 ·
է ԳԼ · ա · 8 · բ · 20 · գ · 15 · է · 38 ·
ը Դն · գ · 15 · ժբ · 3 · ի · 18 · ԳԼ · ի · 6 · Հաւկ · գ · 13 · Գաղ · գ · 16 ·
թ Պատ · բ · 7 · ԵԼ · ա · 3 · է · 3 ·

34 իմ՝ Որդի՛ս եմ, ես այսօր քեզ ծնայ։ Եւ որ
ինձիկա մեռելներէն յարուց, ու մէ յիւր
ապականութիւնն պիտի չտեսնէ, ասանկ կ՚ըսէ
Քէ Հզօր պիտի ասմ Դաւիթին հաւատարիմ
35 ուրիշ խօսուածնէրէ։ Վասն որոյ ուրիշ ասմէ մը
մէջ ալ կ՚ըսէ, Դուն Սուրբիդ ապականութիւն
36 տեսնել պիտի չտաս։ Ինչու որ Դաւիթ իր
գարուն մէջ Աստուծոյ կամացը ծառայելով
Նմուաւ, ու իր հայրերուն քովը գրուեցաւ
37 և ապականութիւն տեսաւ։ Բայց ան որ Ա-
ստուած յարուց՝ ապականութիւն չտեսաւ։
38 Ուրեմն յայտնի ըլլայ ձեզի, մարդիկ եղբայր-
ներս, որ ասոր միջոցովը ձեզի մեղաց թողու-
39 թիւն կը քարոզուի։ Եւ ան ամէն բաներէն
որ Մովսէսին օրէնքովը չկրցաք արդարանալ,
ասով՝ ամէն ով որ հաւատայ կ՚արդարա-
40 նայ նայ։ Արդ զգուշացէք որ չըլլայ թէ ձեր վը-
րայ գայ ան որ մարգարէներուն մէջ բսաւած
41 է, Նայեցէք, արհամարհոտներ, և զարմա-
ցէք ու ոչնչացէք. ինչու որ գործ մը պիտի
բնեմ ձեր օրերուն մէջ, անոնկ գործ մը որ
երէք մէկը ձեզի պատմէ՝ պիտի չհաւատաք։
42 Ու երբոր անոնք դուրս եկան, ՚կ՚աղաչէին
որ հետեւեալ շաբաթի ալ նոյն խօսքերը ը-
43 ընդ խօսուին։ Եւ ժողովուրդը երբոր արձա-
կեցաւ, Հրէաներէն ու նորահաւատ բարե-
պաշտներէն շատերը Պօղոսին ու Բառնաբա-
սին ետեւէն կ՚երթային. որոնք կը խօսէին ա-
նոնց հետ ու կը յորդորէին զանոնք, որ միշտ
Աստուծոյ շնորհքին մէջը հաստատ կենան։
44 Եւ հետեւեալ շաբաթի օրը գրեթէ բոլոր քա-
ղաքը ժողովուեցաւ Աստուծոյ խօսքը լսելու։
45 Իսկ Հրէաները երբոր տեսան այն բազմութիւ-
նը, նախանձով լեցուեցան, ու Պօղոսի պատ-
ասխանէրուն դէմ կը խօսէին հակառակելով ու
46 հայհոյութիւն ընելով։ Անատնիր Պօղոս և
Բառնաբաս համարձակեցան ու ըսին, Պէտք
էր որ Աստուծ ձեզի խօսուէր Աստուծոյ խօսքը,
բայց որովհետեւ դուք անիկա կը մերժէք,
ու ինքզինքնիդ յաւիտենական կենաց ար-
ժանի չէք անկէ, ահա մենք հեթանոսնե-
47 րուն կը դառնանք։ Ինչու որ Տէրը ասանկ
պատուիրած է մեզի. Ձեզի հեթանոսներուն
լոյս դրի, որ դուն փրկութիւնն աշխարհա-
48 ծայրերուն։ Երբոր հեթանոսները լսեցին
զայս, ուրախացան և փառաւորեցին զԱստուծոյ
խօսքը, և հաւատացին ամէն անոնք որ յա-
49 ւիտենական կենաց համար նշանակուած էին։ Տէրո-
50 ջոյն ալ ամբողջ երկրին մէջ խօսքը լսուեցաւ։ Բայց
Հրէաները պզտուկներ
1 Ա՚ն եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք միասին
Հրէաներուն ժողովարանը մտան, և այնպէս
խօսեցան որ խոստացան հաւատացին Հրէաներ և Յոյներ
2 հաւատացին։ Բայց չհաւատացող Հրէաները
զրգռեցին ու չարացուցին հեթանոսները
3 եղբայրներուն դէմ։ Յետ անոնք շատ ժամանակ հոն կեցան՝ Տէրոջմով
ձակ կը քարոզէին Տիրոջմով, որ իր շնորհքի
խօսքին վկայեր, և նշաններ ու հրաշք-
4 ներ կատարել տուր անոնց ձեռքովը։ Եւ քա-
ղաքին բազմութիւնը մէջ երկպառակութիւն
մը եղաւ. անոնք Հրէաներուն կողմէն եղան,
5 անոնք ալ Առաքեալներուն։ Ու երբոր հե-
թանոսներն և Հրէաները իրենց իշխանները-
վրը հնարք չարաչարելու՝ զանոնք նախատելու
6 ու քարկոծելու, իրենք իմանալով լինկոյ-
նացոց քաղաքները փախան՝ Լիւստրա ու
Դերբէ և շրջակայ տեղատեղը, ու հոն ու-
րախութիւնք կը քարոզէին։
7 Ան Լիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր
ոտքերովը անաւ՝ իր մօրը արգանդէն կաղ
8 Տէր, որ բնաւ քալած չէր։ Անիկա Պօղոսին
խօսքերը մտիկ կ՚ընէր. ան ալ աչքը անոր
անկնելով տե տեսնելով թէ քաջկուրթու հա-
9 ւատք ունի, բարձր ձայնով մը բսաւ, Կեցի՛ր
ոտքերուդ վրայ շիտակ կայնէ. ան ալ ցաթ-
10 կելով կը քալէր։ Եւ ժողովրդականները երբոր
Պօղոսին բրածը տեսան՝ ձայներնին վերցը-
նելով Լիկաոնացերէն բսին, Աստուածները
11 մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր են։ Ու
Բառնաբասին Դիոս կը կոչէին, և Պօղոսին՝
Հերմէս, քանզի որ ամենիկա էր գլխաւոր խո-
12 սողը։ Քահանայ Դիոսին որ քաղաքին դուրսի կողմը
կայնէր և պատերազմներուն առջեւը բերէր և ժողովուրդին
բարեպաշտ և պատուաւոր կնիկներէն ու քա-
ղաքին մեծերէն, և Պօղոսին ու Բառնաբա-
սին վրայ հարուածներ հասնելով՝ զանոնք իրենց
51 առնմանութիւնն գալու բրին։ Անոնք ալ իրենց
ոտքերուն փոշին անոնց դէմ թօթուելով՝ Իկո-
52 նիոն եկան։ Ու աշակերտներէն բաւական
թիւնով և Հոգւով Սրբով կը լեցուէին։

ԳԼ՝ ԺԹ

1 Պօղոս և Բառնաբաս հարուածներով կը փախչին Իկոնիոնէն։ 7 Լիւստրայի մէջ Պօղոս կը բժշկէ ի ծնէ կաց մը. և սա պատճառով անոնք առասպելներ բսալով կը կարծեն թէ Պօղոս կը
քարկոծուի։ 21 Ընծեր գտնալով եկեղեցիներ կը պատրաստեն.
հաստատելով աշակերտներէն հաւատքի և հարեւրեալ մէջ.
26 եւ դէպ Ընծիոք գառնալով կը պատմեն եղբայրներուն որ.
շատ բան որ Աստուած բրեր էր իրենց։

1 Ա՚ն եղաւ որ Իկոնիոնի մէջ անոնք միասին
Հրէաներուն ժողովարանը մտան, և այնպէս
խօսեցան որ խոստացան հաւատացին Հրէաներ և Յոյներ
2 հաւատացին։ Բայց չհաւատացող Հրէաները
զրգռեցին ու չարացուցին հեթանոսները
3 եղբայրներուն դէմ։ Յետ անոնք շատ ժամանակ հոն կեցան՝ Տէրոջմով
ձակ կը քարոզէին Տիրոջմով, որ իր շնորհքի
խօսքին վկայեր, և նշաններ ու հրաշք-
4 ներ կատարել տուր անոնց ձեռքովը։ Եւ քա-
ղաքին բազմութիւնը մէջ երկպառակութիւն
մը եղաւ. անոնք Հրէաներուն կողմէն եղան,
5 անոնք ալ Առաքեալներուն։ Ու երբոր հե-
թանոսներն և Հրէաները իրենց իշխանները-
վրը հնարք չարաչարելու՝ զանոնք նախատելու
6 ու քարկոծելու, իրենք իմանալով լինկոյ-
նացոց քաղաքները փախան՝ Լիւստրա ու
Դերբէ և շրջակայ տեղատեղը, ու հոն ու-
րախութիւնք կը քարոզէին։
7 Ան Լիւստրայի մէջ մարդ մը նստեր էր
ոտքերովը անաւ՝ իր մօրը արգանդէն կաղ
8 Տէր, որ բնաւ քալած չէր։ Անիկա Պօղոսին
խօսքերը մտիկ կ՚ընէր. ան ալ աչքը անոր
անկնելով տե տեսնելով թէ քաջկուրթու հա-
9 ւատք ունի, բարձր ձայնով մը բսաւ, Կեցի՛ր
ոտքերուդ վրայ շիտակ կայնէ. ան ալ ցաթ-
10 կելով կը քալէր։ Եւ ժողովրդականները երբոր
Պօղոսին բրածը տեսան՝ ձայներնին վերցը-
նելով Լիկաոնացերէն բսին, Աստուածները
11 մարդոց նմանութիւնով մեզի իջեր են։ Ու
Բառնաբասին Դիոս կը կոչէին, և Պօղոսին՝
Հերմէս, քանզի որ ամենիկա էր գլխաւոր խո-
12 սողը։ Քահանայ Դիոսին որ քաղաքին դուրսի կողմը
կայնէր և պատերազմներուն առջեւը բերէր և ժողովուրդին

13 [b]Ի՛նչ զի որ զհոն քեզ ։ Բայց բառնասցա ու
Գողա առաքեալներըդ երթայ լսելոյն ։ [c]Իբրևնց
Հանգ երձեալքը պատուելով՝ գ ուբա ցախիկցին
14 բազմութեանը մէջ ։ Ի՛ոպազակէին ու ի՛րակին ։
Մարգիկ ։ [d]Ինչու Հանար առ բանելըդ կ՚ընէք ։
Մե՛ք ալ ձեզի պէս կիրքեր ունեցող մար-
դիկ ենք ։ ու կը բարոզենք ձեզի [e]որ առ
ջուձ բանելէն [f]կենդանի Աստուծոյն գա-
նաք ։ [g]որ ինքը առեցծնց երկինքը ու երկիրը
և ծովը ու բոլոր անոնց մէջի եղածներըդ ։
15 [h]Որ անցած գարերուն մէջ ինց ազգ առաւ ամէն
16 ազգերուն իրենց ճամբաներըդ երթալու ։ [i]Այ-
սու ամենայնիւ ինքզինքը առանց վկայու-
թեան չ՚ձգաց ։ բարերարութիւնով երկին-
քէն [k]մեզի անձրեւներ ու պտղաբեր եղա-
նակներ տալով ։ կերակրութեամբ և ուրա-
17 խութիւնով [l]մեր սիրտերը լեցնելով ։ Ո-
ւսա բաները ըսելով՝ հազիւ կրցան ժողո-
վուրդները զգ ադրեցնել ։ որ իրենց զոհ չը-
ներն ։
18 Սակայն [m]Անտիոքէն ու Իկոնիոնէն Հրէա-
ներ հասան ։ ու ժողովուրդները համոզեցին ։
[n]և Պօղոսը քարկոծեցին ու քաղաքէն դուրս
19 քաշեցին՝ կարծելով իբր մեռած է ։ Բայց ա-
շակերտները երթայ անոր բոլորտիքը պա-
տեցին ։ եւ ան քաղաքը մտաւ ։ ու հետևեալ
օրը Բառնաբասին հետ մեկտեղ Դերբէ եկաւ ։
20 Եւ անոնք ան քաղաքին մէջ աւետարաներ
քարոզելով ։ ու շատերը աշակերտ ընելով՝
Լիւստրա և Իկոնիոն և Անտիոք դարձան ։
21 Աշակերտներուն սիրտերը հաստատելով ։ և
[o]յորդորելով որ հաստատ մնան հաւատքի
մէջ ։ և [p]ըսելով իբր շատ նեղութիւններով պէտք
է մեզի Աստուծոյ թագաւորութիւնը մտնել ։
22 [q]Ու երբոր անոնց ամէն մէկ եկեղեցիին երէց-
ներ ձեռնադրեցին ։ ծոմապահութիւնով ա-
ղօթք ընելով զանոնք յանձնեցին Տէրոջը՝
23 որուն հաւատացեր էին ։ Եւ Պիսիդիայէն մէջ-
24 [r]ընն պատուելով եկան Պամփիւլիա ։ Պերգէի
մէջ ալ Տէրեջը խօսքը խօսելէնետև Աթալիա
25 իջան ։ Անկէ ալ նաւով Անտիոք գացին ։ ուս-
կից որ [s]Աստուծոյ շնորհքին յանձնուած էին
26 այն գործին համար որ կատարեցին ։ Ու երբ-
որ եկան ։ եկեղեցին մէկտեղ ժողվելով՝ պատ-
մեցին թէ որ Աստուած [t]բերը էր իրենց հետ ։
և որ [u]հեթանոսներուն հաւատքի դուռ բա-
27 ցեր էր ։ Ու հոն շատ ժամանակ աշակերտնե-
րուն հետ կեցան ։

ԳԼ· ԺԸ

1 Ե· [a]մկ քանիներըդ Հրէաստանէն իջած՝ եղ-
բայրներուն կը սորվեցնէին որ [b]Եթէ Մովսէ-
սին սովորութիւնովը չկանիանաք չ՚ը-
2 թլթատուիք ։ չեր կրնար փրկուիլ ։ Ուստի
Պօղոս և Բառնաբասը անոնց դէմ շատ մը հա-
կառակութիւն ու վիճ բնելէն ետքը ։ ճանե-
ցին որ [c]Պօղոս ու Բառնաբասև մէկ քանի-
ներն ալ անոնցմէ՝ Երուսաղէմ երթան առա-
քեալներուն ու երէցներուն առ ինդ բոլոր հա-
3 մար ։ [d]Անոնք ալ եկեղեցիէն ճամբայ դրուած՝
փիւնիկէն ու Սամարիայէն անցնելով ։ հե-
թանոսց դարձը գալը կը պատմէին ։ և մեծ
ուրախութիւն կու տային բոլոր եղբայրնե-
4 րուն ։ Ու երբոր Երուսաղէմ հասան ։ եկեղե-
ցիէն ու առաքեալներէն և երէցներէն ըն-
դունուեցան ։ և [e]պատմեցին ինչ որ Աստուած
5 ըրեր էր իրենց հետ ։ Քարիսեցւոց ազան-
դէն հաւատացեալներէն անոնք եղան ։ ու կ՚ը-
սէին թէ [f]Հարկ է թլփատել անոնք ու պա-
ատուիրել որ Մովսէսի օրէնքը պահեն ։
6 Եւ առաքեալները ու երէցները ժողովուե-
7 ցան ատ բանիս վրայով խորհելու ։ Եւ շատ
վիճաբանութիւն բլլալէնետև՝ Պետրոս ատք
վրայ եկաւ ու ըսաւ անոնց ։ [g]Մարդիկ եղ-
բայրներ ։ դուք գիտէք որ առջի օրերէն Ա-
ստուած [h]ընտրեց մեր մէջէն ։ որ իմ բե-
նամս հեթանոսները աւետարանին խօսքը լսեն
8 ու հաւատան ։ Եւ [i]սրտագէտ Աստուած
վկայեց անոնց՝ [k]Հոգին Սուրբը տալով անոնց
9 ինչպէս ալ մեզի ալ ։ Եւ մէկ խորութիւն
մը չբռաւ մեր ու անոնց մէջը ։ հաւատքով
10 անոնց սիրտերը [l]մաքրելով ։ Ուստի հիմա
ինչու՞ Աստուած կը փորձէք՝ [m]աշակերտնե-
րուն պարտադրելու վրայ անուկ լուծ մը գնե-
լով ։ որ մեր հայրերը՝ ոչ ալ մենք
11 կրցանք վերցնել ։ Բայց [n]մենք հաւատանք որ

- Տ՚ա· ա· 2·
ւ Գլ· ժգ· 1· 3·
ր Գլ· ժե· 10·
ղ Գլ· ժե· 4· 12· խա· 13·
ռ Կար· ժգ· 9· ր Կար· ր· 18· Կաչ· գ· 3· Ցաա· գ· 5·
—
ք Գաչ· ր· 18·
ֆ Ցե· ժե· 10· Գլ· ժե· 4·

ց Գաե· ր· 48·
ճ Մ՚ա· խգ· 61·
յ Գլ· ժ· 26·
ն Ցա՚յ· ե· 17· Ցաա ժգ· 10·
շ ա Ցաչ· ժգ· 21·
ո Ցաչ· ժգ· 13· Երկ՚ժ· ժգ· 21· Աժ՚ոմ· ր· 4· ա Կար· ր· 4·
պ ա Ցե՚ա· ա· 3·
ջ Ցե· ա· 1· Ցաչ· ւգ· 6· Ցիչ· 6·

Ցաա· ժգ· 1·
ւ Ցաչ· ժա· 12· Գլ· ժե· 30· ա Գե՚ա· գ· 3·
ր Գլ· ժե· 27· Հր· ա՚ոմ՚· ա· 23·
ղ Գչ· ի՚ց· 41· ր Օր· ժա· 14· ի՚ր· 12· Ցար· ե· 10· Ցաչ· ե՚ե· 10· կր· 2· Ցիե· 8· Երկ՚ժ· ժգ· 42· Մ՚ա· ե· 43·

Ցիա՚ն· ձեզի
ւ Ցի՚ա՚ն· ձեր
ճ Գլ· ժգ· 1· 3·
յ Գլ· ժե· 40·
ն Գլ· ժե· 4· 12· ի՚ա· 13·
շ Կար· ժգ· 9· ր Կար· ր· 18· Կաչ· գ· 3· Ցաա· գ· 5·
—
ք Գաչ· ր· 18·
ֆ Ցե· ժե· 10· Գլ· ժե· 4·

ց Գաե· ր· 48·
ճ Մ՚ա· խգ· 61·
յ Գլ· ժ· 26·
ն Ցա՚յ· ե· 17· Ցաա ժգ· 10·
շ ա Ցաչ· ժգ· 21·
ո Ցաչ· ժգ· 13· Երկ՚ժ· ժգ· 21· Աժ՚ոմ· ր· 4· ա Կար· ր· 4·
պ ա Ցե՚ա· ա· 3·
ջ Ցե· ա· 1· Ցաչ· ւգ· 6· Ցիչ· 6·

Ցաա· ժգ· 1·
ւ Ցաչ· ժա· 12· Գլ· ժե· 30· ա Գե՚ա· գ· 3·
ր Գլ· ժե· 27· Հր· ա՚ոմ՚· ա· 23·
ղ Գչ· ի՚ց· 41· ր Օր· ժա· 14· ի՚ր· 12· Ցար· ե· 10· Ցաչ· ե՚ե· 10· կր· 2· Ցիե· 8· Երկ՚ժ· ժգ· 42· Մ՚ա· ե· 43·

Ցիա՚ն· ձեզի
ւ Ցի՚ա՚ն· ձեր
ճ Գլ· ժգ· 1· 3·
յ Գլ· ժե· 40·
ն Գլ· ժե· 4· 12· ի՚ա· 13·
շ Կար· ժգ· 9· ր Կար· ր· 18· Կաչ· գ· 3· Ցաա· գ· 5·
—
ք Գաչ· ր· 18·
ֆ Ցե· ժե· 10· Գլ· ժե· 4·

ց Գաե· ր· 48·
ճ Մ՚ա· խգ· 61·
յ Գլ· ժ· 26·
ն Ցա՚յ· ե· 17· Ցաա ժգ· 10·
շ ա Ցաչ· ժգ· 21·
ո Ցաչ· ժգ· 13· Երկ՚ժ· ժգ· 21· Աժ՚ոմ· ր· 4· ա Կար· ր· 4·
պ ա Ցե՚ա· ա· 3·
ջ Ցե· ա· 1· Ցաչ· ւգ· 6· Ցիչ· 6·

Տէր °Յիսուսի չնորհքովը կը փրկուինք մենք, ինչպէս որ անոնք ալ։

12 Ես բոլոր ժողովրդը լուռ կեցաւ ու մեզի կ'ընկեր Բառնաբասին ու Պօղոսին, որոնք կը պատմէին թէ Աստուած որչափ նշաններ ու հրաշքներ բրեր էր °հեթանոսներուն մէջ ի-
13 րենց ձեռքով։ Եւ անոնք խօսքերնին կըտրեցին հետը՝ °Յակոբոս պատասխանեց ու ըսաւ. Մարդիկ եղբայրներ, լսեցէք մեզի։
14 Սիմէոն պատմեց թէ Աստուած ինչպէս առաջ այցելութիւն բրաւ, որ հեթանոսներէն ժողովուրդ առնէ իր անուանը հա-
15 մար։ Եւ սա բանին մարգարէից խօսքերն ալ
16 կը միաբանին, ինչպէս որ գրուած է, °Ետկէ հետո պիտի դառնամ ու Դաւիթին ինկած խորանը նորէն պիտի չինեմ, և անոր կործանուած տեղերը նորէն պիտի չինեմ,
17 և կանգնեմ անիկա։ Որ մնացած մարդիկը Տէրը փնտռեն, և բոլոր հեթանոսները՝ որոնց վրայ իմ անունս կոչուած է, կ'ըսէ Տէրը՝ որ
18 սա ամէն բաները կ'ընէ։ Յայտնի է †Աստուծոյ իր բոլոր գործերը աշխարհս սկիզբէն
19 հետէ։ Ասոր համար °ես յանձնար կը գտնեմ՝ նեղութիւն չտալ անոնց որ հեթանոսներէն
20 °Աստուծոյ կը դառնան, Հապա թուղթ մը գրել անոնց՝ որ ետ կենան °կռոց պղծութիւնէն և պոռնկութիւնէ ու խեղդուածէ ու
21 արիւնէ։ Ինչու որ Մովսէս հին գարերէն °ի վեր ամէն քաղաքի մէջ զինքը քարոզողներ ունի, ու ժողովարաններուն մէջ ամէն շաբաթ օր կը կարդացուի։
22 Աճառներ առաքեալներուն ու երէցներուն՝ բոլոր եկեղեցիին հետ միասին ընտրել անոնց որ իրենցմէ մարդիկ ընտրելով Անտիոք խրր-
կեն Պօղոսին ու Բառնաբասին հետ, °Յուդա որուն մականունն էր Բարսաբաս ու °Սիղա՝ ա-
23 րուեստ գլխաւոր մարդիկ էին եղբայրներուն մէջ։ Ու անոնց ձեռքով հետևեալ թուղթը պիտի գրուած։

Առաքեալներ ու երէցներ և եղբայրներ՝ Անտիոքի ու Սիւրիոյ և Կիլիկիոյ մէջ հե-
24 թեռաներէն եկած եղբայրներուն ողջոյն։ Որովհետև լսեցինք թէ ոմանք մեր մէջէն ելլելով՝ ձեզ խօսքերով խռովեցուցեր և ձեր անձերը խախտեր են, բանալով թէ °պետք է թլփտուիլ ու օրէնքը պահել, որ անոնց մենք
25 պատուիրեցինք չպատուիրեցինք, Մեզի միաբանութեամբ ժողովուածներուս ազէկ երեցաւ որ մարդիկ ընտրելով ձեզի իրենք մեր սիրե-

· Յունա· Հիւսուածոյ
ք· Գլ· ժգ· ա·
ի· Գլ· ժգ· ի·
ա· Հմր· ։
ա· Ընտիր· իմ· ։։· ։։·
։ Յունա· Տիրոջը
ի Տիս· Հմր· ։։·
ա — Ելս· ։— ։·
ա Ծան· լբ· ։· Եզր· ի·
։։· ։ Կար· ը· ։·
ժ· ։։· ։։· Ցայտ·
ը· ։։· ։։·
ը — Կար· ժ· ։· ։։· ։
Գործ· ի· ։։· Եփես·
ի· ։· ։։· Ելս· ի·
։ Գլ· ։— ։։·
ը Հմր· ։· Գործ· ը·
ա· ի· ։։· Տիս· ։—
։։· ։։·
· Գլ· ժգ· ։։· ժգ·
։։· ։ Կար· ժգ· ։։·
Գործ· ժ· ։։·
— Ելս· ։— ։։·
Գ՝ ։— ։։·
Ծան· բ· ։· Գ՝ ։·
ժ · ։։· Եզր· ի·
։։· ։ Կար· ժ·
։։· ։։·
· Գլ· ժգ· ։· ։։· ։։·
։։· ժգ· ։· ։· ։։·
։։· ։
Գլ· ժգ· ։։· ։։·
ժգ· ։· Գործ· ը·
։։· Տիս· ։— ։։·
։։· ։։·
Գլ· ժգ· ։։· ժգ·
։։· ։։·
Գլ· ժգ· ։։· ։։·
։։· ։։·
Գլ· ժգ· ։։· ։։·
։։· ։։·
Գլ· ժգ· ։։· ։։

որ Հաւատացեալ Հրէայ կինգան մը զաւակ
2 էր, և Հայրը Յոյն էր · Որ Լիւստրային ու Իկոնացի եղբայրներէն ալ ոտրաբար վկայուած էր ·
3 Գօրս ուզեց որ ասիկա իր հետը երթայ, ու առաւ ինքնանոց զանիկա ան տեղացիներուն համար Հրէայ ըլլալնուն համար, ինչու որ ամէնն
4 ալ գիտէին թէ անոր Հայրը Յոյն էր · Ու քանզի անցնելով, հերետացին եղած ատեանները ու հրէշտակներէն ապագայուած հրամանները կ'ատանդէին անոնց՝ որ պահեն ·
5 Եկեղեցիները ալ հաստատ մէջ կը հաստատուէին, և օրէ օր անոնց թիւը կ'աւելնար ·
6 Ու փռիւգիա ու Գալատացւոց կողմերը պտտեցան · և Սուրբ Հոգիէն արգիլուելով որ
7 Ասիոյ խօսքը Ասիոյ մէջ չխօսին, Մինասիոյ կողմերը որ եկան, կ'ուզային գնալ ի Բիւթանիա երթալ · և [Յիսուսի] Հոգին
8 թոյլ չտուաւ անոնց · Ու Մինասիոյն քովէն
9 անցնելով ՚Տրոադա իջան · Ու Ն. գիշերը Գօղոսին տեսիլք մը երեցաւ · ՚Մակեդոնացի մարդ մը կայներ կ'աղաչէր անոր ու կ'ըսէր ,
10 Մակեդոնիա անցիր և օգնէ մեզի · Ու երբոր ան տեսիլքը տեսաւ՝ յետս մը ուզեցինք ՚Մակեդոնիա երթալ, հասկընալով որ Տէրը մեզ կը հրաւիրէ անոնց աւետարան քարոզելու ·
11 Ասոնք Նաւով Տրոադայէն եկանք ու շիտակ Սամոթրակէ դացինք, ու հետևեալ օրը
12 Նէապօլիս · Ու անկէ ալ ՚Փիլիպպէ, որ է Մակեդոնիոյն Ա՛ մասին գլխաւոր քաղաքը՝ °կոլոնիա · և ան քաղաքին մէջ քանի մը օր
13 կեցանք · Ու շաբաթ օրը քաղաքէն գետեզերքին քովը՝ ուր որ աղօթարան ունէին աղօթք ընելու, ու նստելով
14 ժողված կիներուն կը խօսէինք · Ի Թիւատիր քաղաքէն ծիրանավաճառ կին մը Լիդիա անուն, որ աստուածավախ մէկ մին էր, մտիկ կ'ընէր · Որուն սիրտը Տէրը բացաւ Պօղոսին բանին ուշադրութիւն ընելու ·
15 Ու երբոր մկրտուեցաւ ինքը և իր տունը, ազաչեց ու բաւ , Թէ որ դիս Տէրոջը հաւատացեալ կը սեպէք , իմ տունս մտէք բնակեցէք · Ու ստիպեցաւ մեզ ·
16 Ու եղաւ որ երբ մենք աղօթքին կ'երթայինք , ապտիճն մը պատահեցաւ մեզի որ ՚Հարցուկ ոգի ունէր, Որ գուշակութիւն ընելով՝
17 իր տէրերուն շատ վաստակ կը բերէր · Ասիկա Պօղոսին և մեր ետևէն իյնալով կը պոռար ու կ'ըսէր , Ա՛ս մարդիկը Բարձրեալ Աստուծոյ ծառաներն են, որ †մեզի փրկութիւն
18 կ'ետեն ճամբան կը քարոզեն · Ու ասոր բանը շատ օրեր կ'ընէր · Իսկ Պօղոս °վշտանալով՝ դարձաւ ու ըսաւ ան ոգիին , Քեզի Յիսուս Քրիստոսի անունովը հրամայեմ կ'ընեմ՝ գնայ
19 անկէ · Ու նոյն ժամուն եղաւ · Երբոր տէրերը անոր տէրերը որ իրենց վաստակին յոյսը կը տեսնցան , ՚Պօղոսը ու Շիղան բռնելնուն ու ՚հրապարակը քաշելնուն իշխանութեան առջին ,
20 Ու տարին զանոնք գօրագլուխներուն քովը ու ըսին , Ա՛ս մարդիկը մեր քաղաքը խռով
21 կ'անցընեն · իրենք Հրէայ են , Ու անանկ սովորութիւններ կը քարոզեն , որ մեզի չի սեպուիր ընդունիլ՝ ոչ ալ բնակ , ինչու որ Հռովմ
22 մարդիկ ենք · Ու բազմութիւնը անոնց վրայ դիմացաւ · գօրագլուխներն ալ բռնութիւնամբ անոնց հանգերձները հանելնուն , Ն. հրամայեն
23 ըրին որ ցաւագ ծեծեն · Ու անոնց շատ վէրքեր տալէնետև բանտը դրին , պահապետին բանտապահին որ զգուշութիւնամբ պահէ
24 զանոնք · Ան ալ առանկ հրաման առնելով՝ զանոնք ներսի բանտը դրաւ ու ոտքերնին կոճղի մէջ ամրցուց ·
25 Ու կէս գիշերին Պօղոս ու Շիղա աղօթք կ'ընէին և գՈստուած կ'օրհնէին , ու բան-
26 տարկեալները ալ անոնց մտիկ կ'ընէին · Ու յանկարծակի մեծ շարժ մը եղաւ , անանկ որ բանտին հիմերը սասանեցան , և անմիջապէս դռները ղեներնին բացուեցան , ու ամէնուն
27 կապերը արձկուեցան · Ու բանտապետը երբոր արթընցաւ ու բանտին դռնեները բացուած տեսաւ , թաւրը քաշեց և ինքզինքը պիտի սպաննէր , կարծելով թէ կտպուածները փա-
28 խեր են · Բայց Պօղոս բարձր ձայնով կանչեց ու ըսաւ , Դուն քու անձիդ վնաս մի ըներ , քանզի մենք ամենքս հոս ենք ·
29 Ներս , ինչու որ ամէնքս ալ հոս ենք · Ու առնելով ճրագ մը ուզեց ու ներս վազեց , և դողդողալով Պօղոսին ու Շիղային առջին իյնաւ ·
30 Ու անոնք դուրս բերելով ըսաւ , ՚Տէրերը , ին-
31 չի մի՛ պէտք է ընել որ փրկուիմ · Անոնք ալ ըսին , Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիստոսին ,
32 ու պիտի փրկուիս դուն և քու տունդ · Ու Տէրոջը խօսքը խօսեցան անոր , ու ան ամ-
33 նուն որ իր տունը մէջն էին · Ու առաւ զանոնք գիշերուան նոյն ժամուն ու անոնց վէրքերը լուաց , և չուտ մը մկրտուեցաւ ինքը
34 ու բոլոր իրենները · Ու զանոնք իր տունը տանելով՝ Հանդոյ առջին սեղան դրաւ , և բոլոր տունովը ուրախ եղաւ՝ Աստուծոյ հա-
35 ւատալով · Ու երբոր առաւօտ եղաւ՝ զօրագլուխները խրկեցին ազատասարնեները ու ըսին ,
36 Արձակէ այս մարդիկը · Բանտապետն ալ ան խօսքերը Պօղոսին պատմեց , Թէ Զօրագլուխները խրկեցին որ արձակուիք · ատոր

ե ր Տիմ· ա · ե ·
ը Գլ· գ· ե ·
թ ա Կոր· ի· ֆ·
Տիս Գոզ· բ· ե·
ի· ե ·
ժ Գլ· ժե· ֆե· ֆը·
ի Գլ· ժե· ա ·

ջ ր Կոր· բ· ժե· բ
Տիմ· գ· ժե ·
ի Գլ· ժ· ֆը ·
ն ր Կոր· բ· ժե ·
խ Փիլ· ա· ե ·
ծ ր գործ ասեղ
ոտք ·

կ Ղուկ· իգ· ա ·
հ Ցն· ԺԳ· ե· իգ·
ա ·
մ Ա Կոր· ա· ֆե·
ա ·
յ Գործ· ԺԳ· ե ·
շ Երբ· Ժգ· ե ·
ո ա Թես· իգ· ե ·
ռ Գլ· ԺԲ· իե ·

ս Ցն· Ժե· ե ·
վ Գործ· ա· ֆե·
ա ·
տ Գլ· ժ· ֆե·
ր Գլ· ԺԲ· ա ·
ց Գործ· ԺԶ·
փ Գլ· ԺԲ· ա ·
ք ր Կոր· գ· ե ·
օ ա Թես· ա· ֆե·
ա ·
ֆ Ա Տես· ժ· ֆե ·

գ Ցն· ԺԶ· ե ·
Գլ· ժե· ե ·
դ ր Կոր· գ· ե· ժա·
ֆե· ֆզ· ա Թես·
բ· ե ·
զ Ցն· ԺԳ· ե ·
է Ա Կոր· ժ· ֆե ·
ը Գլ· ժ· ֆե· ֆը·
թ ր Կոր· ա· ֆե·
ժ Ցն· ԺԳ· ե ·
ի Գործ· ժ· ֆե·
լ Գլ· ժ· ֆե· ֆը·
խ Գլ· ժ· ֆե· ֆը·
ծ Գործ· ժ· ֆե·
կ Գործ· ժ· ֆե·
հ Գլ· ժ· ֆե· ֆը·
ձ Գործ· ժ· ֆե·
ղ Գործ· ժ· ֆե·
ճ Գործ· ժ· ֆե·
մ Գործ· ժ· ֆե·
յ Գործ· ժ· ֆե·
շ Գործ· ժ· ֆե·
ո Գործ· ժ· ֆե·
ռ Գործ· ժ· ֆե·
ս Գործ· ժ· ֆե·
վ Գործ· ժ· ֆե·
տ Գործ· ժ· ֆե·
ր Գործ· ժ· ֆե·
ց Գործ· ժ· ֆե·
փ Գործ· ժ· ֆե·
ք Գործ· ժ· ֆե·
օ Գործ· ժ· ֆե·
ֆ Գործ· ժ· ֆե·

37 հինա եկէք և խոպոպեսնեսմի գայէք ։ Բայց
Գոգոս լսաւ անոնց ։ Մեզ յայտնապէս ձե-
ձելով որ չգառապարտուած Հռոմէացի
մարդ մի ենք ։ բանտը դրին , ու հիմա գող-
ասէ կը հանեն մեզ ։ սասնակ չէ , հապա թող
38 իրենք գան ու մեզ հանեն ։ Եւ զգաստաս-
ները գոգոպուխնեսրան պատմեցին ան խօս-
քերը ։ անոնք ալ երբոր լսեցին թէ Հռոմ-
մարդիկ են՝ վախցան , ու եկան քազցրու-
39 թեամբ խօսեցան անոնց հետ ։ Եւ զուրս հա-
նելով՝ կ՚ազաչէին որ ան քաղաքէն երթան ։
40 Անոնք ալ բանտէն ելլելով՝ Լիդիացի
Տաան , ու եղբայրները տեսան ու մխիթարե-
ցին զանոնք և գացին ։

ԳԼ ԺԶ

1 Գոգոս կը քարոզէ Թեսաղոնիկեի մէջ ։ 4 ոմանք կը հաւա-
տան , և ոմանք կը հալածեն զանիկա ։ 10 Գոգոս Բերիա կը
խրկուի ։ ու հոն ալ կը քարոզէ ։ 13 Թեսաղոնիկեցիները հա-
լածեսւած՝ 15 Աթենք կ՚երթայ ։ և հոն կը քարոզէ անոնց
չնազդած կնգոտի Աստուածը ։ 34 Շատ մարդիկ Քրիստոսի
կը հաւատան ։

1 Եւ Ամփիպոլիսէն ու Ապողոնիայէն պտտե-
լով Թեսաղոնիկէ եկան , ուր էր Հրէաներ
2 բուն ժողովարանը ։ Գոգոս ալ իր սովորու-
թեանը պէս ՚անոնց մէջը մտաւ , և երեք
շաբաթի որ խօսեցաւ անոնց հետ գիրքերէն ,
3 Ա՛նիկներով և առնելով թէ ՚պէտք
էր Քրիստոսը չարչարուիլ , ու մեռելներէն
յարութիւն առնել , և թէ Ա՛ն Յիսուսը որ
ես ձեզի կը քարոզեմ՝ ըսաւ , Քրիստոսն է ։
4 ՚Ի՛նչ անոնցմէ ոմանք հաւատացին ու Գոգոսին
և ՚Շիղային հետ միացան ։ առատաձեռնաբար
Յոյներէն ալ մեծ բազմութիւն , ու երեւելի
5 կիներէն ալ հաւատացին քրիստոնեայ եղան ։ Բայց
չհաւատացող Հրէաները նախանձեցան , և քա-
ղեն մի գառարկուգորտ առնելէն մարդիկ առ-
նելով՝ ամբոխ հանեցին ու քաղաքը ամբոխա-
վրայ բրին , և ՚Յասոնին տանը վրայ յարձա-
կելով՝ կ՚ուզէին զանոնք ժողովքին առջեւը
6 առնել ։ Ու երբոր զանոնք չգտան , Յասոնը
ու ուրիշ քանի եղբայրները քաշելով տարին
քաղաքապետներուն առջեւը , կանչռտելով
թէ Ա՛նոնք որ աշխարհը տակնուվրայ
7 բրին՝ հոս ալ հասեր են ։ Որոնք Յասոն ըն-
դուներ է ։ և ասոնք ամէնը կայսրին հրա-
մանացը գէմ կը գործեն , ՚ըսելով թէ ուրիշ
8 թագաւոր մը կայ Յիսուս անուն ։ Եւ խռովեցուցին
ժողովուրդը ու քաղաքապետները , որ ասա
9 բանները կը լսէին ։ Բայց երբոր Յասոնէն և
ուրիշներէն երաշխաւորութիւն առին , ար-
10 ձակեցին զանոնք ։ ՚Իսկ եղբայրները շուտ
մը գիշերով Գոգոսը և Շիղան Բերիա խրկե-
ցին ։ որոնք հոն հասնելով՝ Հրէից ժողով-
11 բանը գացին ։ Ասոնք Թեսաղոնիկէի մէջ եղող-
ներէն աւելի ազնիւ մարդիկ էին , որ Ա՛-
նոնց խօսքը կատարեալ յօժարութեամբ ընդու-
նեցին , և ՚ամէն օր Գիրքերը կը քննէին թէ
12 ասոնք բաները ասո՞նք է ։ Ուստի անոնցմէ շա-
ատերը հաւատացին ։ և պատուական Յոյն կիւկ-
ներէն ու մարդոցմէն հաւատացեալներ ալ գիշեր
13 չէին ։ Բայց երբոր իմացան Թեսաղոնիկեցի Հրէաները թէ Բերիոյ մէջ ալ Աստու-
ծոյ խօսքը քարոզուեցաւ Գոգոսէն , հոն ալ
14 եկան ու ժողովուրդը գրգռեցին ։ ՚Անոնք
եղբայրները շուտ մը Գոգոսը խրկեցին՝ որ
մինչև ծովեզերքը երթայ ։ բայց Շիղա ու Տի-
15 մոթէոս հոն մնացին ։ Եւ անոնք որ Գոգոսը
կը տանէին՝ մինչև Աթէնք բերին զանիկա ։
՚ԵՒ երբ հրաման առնելով Շիղային ու Տիմո-
թէոսին հասնար որ շուտով իրեն գան՝ գացին ։
16 Եւ Գոգոս Աթէնքի մէջ անոնց սպասելով՝
իր հոգին անհանգիստ էր ներսի դին , վասն
զի քաղաքը բոլորովին կռապաշտութեան մէջ
17 ընկղմած կը տեսնէր ։ Ուստի ժողովարանին
մէջ կը խօսէր Հրէաներուն ու բարեպաշտ
մարդոց , և ամէն օր հրապարակներուն մէջ
18 որոնց որ պատահէր ։ Ու Եպիկուրեան և
Ստոյիկեան փիլիսոփաներէն մէկ քանիները
իրեն հետ հակառաւթիւն կ՚ընէին ։ և ո-
մանք կ՚ըսէին , Ա՛ս անբանաբարոյը ի՞նչ բան
կ՚ուզէ ։ ուրիշներն ալ կ՚ըսէին , Կ՚երեւի թէ ու-
րիշ օտար աստուածներու քարոզիչ է ։ Քանի-
որ Յիսուսը ու յարութիւնը կ՚աւետարանէր
19 անոնց ։ Եւ առին զանիկա Արիոպագոս տա-
րին , ու կ՚ըսէին , Կրնա՞նք իմանալ թէ ինչ է
ատ նոր վարդապետութիւնը որ դուն կը
20 պրպտես ։ Քանզի մեր ականջներուն օտար
բաներ կը բերես ։ ուրեմն կ՚ուզենք իմանալ
21 թէ ինչ պիտի ըլլան ասոնք ։ (Ընդհ. որ Աթե-
նացիներէն ամէնն ալ , ու հոն կեցող օտարա-
կանները ուրիշ բանի չէին պարապեր , բայց
միայն նոր բան պրպտել կամ լսել ։)
22 Ասոնցմէ Գոգոս Արիոպագոսին մէջէը կայ-
նեցաւ ու բսաւ , Ով Աթենացի մարդիկ , ա-
մէն կողմանէ խիստ կրօնասէր կը տեսնեմ ձեզ ։
23 Քանզի ես պտտելով ու ձեր պաշտամունքը
գննելով՝ մէկ սեղան մը գտայ , որուն վրայ
գրուած էր ԱՆԾԱՆՕՑ ԱՍՏՈՒԾՈՑՆ ։ ուս-
տի անիկա որ դուք չճանչնալով կը պաշտէք ,
24 ես նոյնը ձեզի կը քարոզեմ ։ ՚Աստուած որ
աշխարհը ստեղծեց , և անոր մէջի բոլոր բա-
ներըս , անիկա երկնից ու երկրի ՚Տէրն ըլլա-
լով՝ ոչ ձեռագործ տաճարներու մէջ կը բը-

25 Նախ՝ Ձմ ալ մարդոց ձեռքովը կը պաշտուի՝ թանի մը կարօտ պէս. Թանգի ինքը կու տայ ամէնուն կեանք ու շունչ և ամէն բան.
26 Ու բոլոր մարդոց ազգերը մէկ արմունկ մը երես՝ որ բոլոր երկրի երեսին վրայ բնակին. և որոշած ժամանակներ հաստատեց, հա անոնց բնակութեան սահմաններըն Զաստուած
27 փնտռելու, որ գլուխ իկ խորխորատով գիներ գտնեն. Թէպէտև մեր ամէն մէկէն ալ
28 հեռու չէ. ինչու որ Նմանով կ'ապրինք և կը շարժինք ու կանք, Ինչպէս որ ձեր բանաստեղծներէն մէկ քանիներն ալ ըսին, Քանգի
29 մենք անոր ցեղէն ալ ենք. Ուստի որովհետև Աստուծոյ ցեղէն ենք, Կարծած չէ որ անանկ անգինք թէ Աստուածութիւնը նման ըլլայ ոսկիի կամ արծաթի կամ քարի, որ մարդուս վարպետութիւնովը ու խելքովը քանդա
30 կուած է. Ուրկ Աստուած Նոգութեան ատենները անուշ ընկալի՝ Հիմա ամէն տեղ կը պատուիրէ բոլոր մարդոց որ ապաշխարեն,
31 ինչու որ ինքը մէկ օր մը սահմանեց, Զորուն մէջ աշխարհս արդարութեամբ պիտի դատէ ան մարդուն ձեռքովը՝ որն որ որոշեց, ու ամէնուն հաստատուց՝ զանիկա Մեռելներէն յարուցանելով։
32 Երբոր մեռելոց յարուխթիւնը լսեցին, ոմանք ծաղր կ'ընէին, ոմանք ալ կ'ըսէին, Մա բանիդ համար ուրիշ անգամ մըսիկ պիտի
33 լսենք քեզի։ Եւ այսպէս Պօղոս անոնց մէ
34 Ջինն ելաւ։ Սակայն քանի մը մարդիկ իրեն յարելով հաստատցին, որոնց մէջէն էր Դիոնէսիոս Արիոպագացին և Դամարիս անուն կին մը, ու անոնց հետ ուրիշներ ալ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Պօղոս իր պտիտով կը գայ՝ և Կորնթոս Ջէ հանդիպի Քրիստոս կը գտնէ։ 2 Տէրը անոր Ջէ կը գալերկրէ Պօղոսը։ 18 որ կ'ուրուանդի փոխանորդ բդեշխին Գաղիոնը։ Ջոյց կ'ուրուանդի։ 19 Նորը Ջալոցի գալով պատմի Աքրիպասի կը հասնի։ 22 Ընդդէմ ուրիշ Ջէրի։ Ջով Ջ. Ջաղատիոնի Ջէին գալն ու Պերնիկեսին 28 Ջէրի սուտ կը գտնէ Ջէ ՝ի Ջրիստոսէ։

1 Ապէք հոն Պօղոս Ասիոնքէն գաստիլով
2 Կորնթոս հասաւ, Եւ Ջէ մը Հրեայ մը գտաւ՝ Ակիւղաս անուանով, Ծնունդ Պոնտացի, որ իր Պրիսկիլլա կնկանը հետ նոր հասեր էր Իտալիայէն, (Կեսր Յովսէ հանուած հրամանին համար որ բոլոր Հրեաները Հռոմէն հեռանան։)
3 ու անոնց քովը գնաց։ Եւ որովհետև ինքը արհեստակից էր՝ անոնց քովը կեցաւ և կը բանէր, (Ջնչու որ արհեստով վրանագործ էին։)
4 Ու ամէն շաբաթ օրերը Ժողովարանին մէջ կը խօսէր, և Հրեաները ու Յոյներն կը համո
5 զէր։ Ու երբոր Ջիղա և Տիմոթէոս Մակեդոնիայէն Ջէին, Պօղոսին հոգին եառնդով մատաւած լլլալով, Հրեաներուն վկայութիւնով կը հաստատեր Ջէ Յիսուս Քրիս
6 տոս է։ Ուրկ ալ երբոր դէմ կեցան ու կը հայհոյէին, Ինքը հանդերձները թօթվելով բսաւ անոնց, Ձեր արիւնը ձեր գլուխներ, Ես անպատաս եմ. Ասկէ ետև հեթանոսներուն
7 պիտի երթամ։ Եւ անկէ երթալով մտաւ մէկու մը տունը, որուն անունը Յուստոս էր՝ աստուածավախ հոգի էր, որուն տունը ժողո
8 վարանին կից էր։ Եւ Ժողովրդապետը Կրիսպոս իր բոլոր տանովը Հաւատաց Տիրոջը. և Կորնթացիներէն շատերը լսելով հաւատա
9 ցին ու մկրտուեցան։ Եւ գիշերը տեսլեան մէջ Տէրը բսաւ Պօղոսին, Մի վախնար, հա
10 պա խօսէ և լուռ մի կենար, Ինչու որ ես քեզի հետ եմ, և մէկը քեզի գէմ պիտի չելլէ քեզի վնաս մը հասցնելու. քանի որ ես
11 ժողովուրդ ունիմ՝ Եւ հոն տարի մը ու վեց ամիս կեցաւ, ու Աստուծոյ խօսքը անոնց մէջ կը տարածէր։
12 Եւ Աքայիայի փոխանորդ բդեշխին Գաղիոնին օրերը Հրեայք միաբանելով՝ Պօղոսին
13 գէմ եղան, և դատիկա առնելով տարին, Ըսելով թէ Աստիկա կը հրապուրէ մարդիկ օ
14 րէնքին դէմ բան Աստուած պաշտելու։ Ու երբ որ Պօղոս իր բերանը բանալու պատրաստուեր էր, Գաղիոն բսաւ Հրեաներուն, Թէ որ անիրաւութեան մը կամ չար գործի մը համար բլլար, օվ Հրեաներ, արժան էր ինծի որ ձե
15 զի մտիկ ընէի։ Բայց թէ որ վիճք խօսքի ու անուններու և ձեր օրէնքին վրայով է, դուք ձեզմէն տեսէք. ինչու որ ես առանիկ բսանել
16 բու գատաւոր բլլալ չեմ ուզեր։ Եւ զանոնք
17 առանձին վռնտեց։ Ատենները բոլոր Ցոյներ Սոսթենէս ժողովրդապետը բռնելով ու առանձին առջեր կը ծեծէին. և սա բաներ բսաս վրայով Գաղիոն բնաւ հոգ չէր ըներ։
18 Պօղոս ալ առկաս մը շատ մը օրեր հոն մնաց՝ ետքը եղբայրներէն հրաժարելով՝ նաւով գէպ ի Սիւրիա գնաց, ու իր հետ ալ Պրիսկիլլա և Ակիւղաս, ——Ջ Կենքրէայի մէջ
19 գլուխ մը տաշած, ինչու որ ուխտած էր։ Ու

130

եփեսոս որ հասաւ՝ անոնք հոն ձգեց, և ին-
քը ժողովարանը մտնելով՝ Հրեաներուն հետ
20 կը խօսէր։ Եւ իրեն կ'ազաչէին որ ոչ ու-
մի ժամանակ իրենց քովը մնայ, բայց չհա-
21 ւանեցաւ։ Հապա հրաժարելուս անոնցմէ
ըսելով, Պէտք է որ անպատճառ ես առա-
ջիկայ տօնը Երուսաղէմի մէջ բնեմ, բայց
Աս-
տուծոյ կամքովը նորէն ձեզի կը դառնամ։
22 ու եփեսոսէն նաւով ճամբայ ելաւ։ Եւ կե-
սարիա հասնելով՝ ելաւ՝ ու եկեղե-
ցին բարև տուաւ, ու Անտիոք։
23 Եւ առնիս մը հոն կնդառնէ եղաւ, ու կար-
գով Գաղատացոց երկիրը և Փռիւգիա կը
պտրտէր, ու բոլոր աշակերտները կը հաս-
տատէր։
24 Եւ Ապողոս անուն Հրէայ մը, Ծնեղեամի
ազգի գաղեցի բայց, Ճարտասան մարդ մը եկաւ
հասաւ եփեսոս, որ իսկ գօրաւոր էր գրե-
25 գիրքերով։ Ասիկա Տէրոջը ճամբուն մէջ վար-
ժուած էր, Եռ ջերմեռանդ հոգի ունենա-
լով՝ կը խօսէր ու կը սորվեցնէր ճշդութեամբ
Տէրոջը վրայով, բայց Յովհաննէսի
26 մէն մկրտութիւնը գիտէր։ Ասիկա սկսաւ ժո-
ղովարանին մէջ համարձակ խօսիլ։ ու երբոր
Ակիւղաս ու Պրիսկիլլա լսեցին անկէ, ա-
ռնիկա իրենց քովը առին, և աւելի ճշդիւ
27 Աստուծոյ ճամբան անոր հասկցուցին։ Ու
երբոր անիկա ուզեց Աքայիա երթալ, եղ-
բայրները քաջալերեցին զանիկա, ու ետ գրե-
ցին ան աշակերտներուն որ զանիկա ըն-
դունին։ որ հոն հասնելով՝ չատ օգտակար
28 եղաւ շնորհքով՝ հաւատացեալներուն։ Քան-
զի հրապարակաւ մատակ կը յաղթահարէր
Հրեաները, Աստուծոյ գիրքերէն ցուցընելով թէ
Քրիստոս է։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ե՛ քանի որ Ապողոս Կորնթոսի մէջ էր,
Պօղոս վերի կողմերը պտրտելով եփեսոս ե-
2 կաւ, և քանի մը աշակերտներ գտնելով՝ Ը-
սաւ անոնց, երբոր հաւատացիք՝ Սուրբ Հո-
գին առի՞ք ոչգնաք։ անոնք ալ բսին իրեն,
Բայց մենք լսած ալ չենք թէ Սուրբ Հոգի

3 կայ։ Եւ բսաւ անոնց, Հապա ինչո՞վ մկրտ-
ուեցաք։ անոնք ալ բսին, Յովհաննէսի
4 մկրտութիւնովը։ Պօղոս ալ բսաւ, Յովհան-
նէս ապաշխարութեան մկրտութիւնով մկր-
տեց, ժողովուրդին բսելով թէ ան որ իրմէ
ետքը պիտի գայ՝ անոր հաւատան, այսինքն
5 Քրիստոսա Յիսուսի։ Ու երբոր սա լսեցին՝ Տէր
6 Յիսուսի անունովը մկրտուեցան։ Եւ Պօղոս
երբոր ձեռնադրեց վրայ ձեռք դրաւ, Սուրբ Հո-
գին անոնց վրայ եկաւ, Եւ լեզուներ կը խօ-
7 սէին ու կը մարգարէանային։ Եւ ան բոլոր
8 մարդիկը տասներկու էին։ Եւ ժո-
ղովարանը մտնելով՝ երեք ամիս համարձակ
կը խօսէր՝ Աստուծոյ թագաւորութեանը վը-
9 րայով բանալով ու կը համոզէր։ Իսկ երբոր
մէկ քանիները կը յամառէին ու չէ՛ կը դնէին
բազմութեան առջեւը չար ճամբան բամբասե-
լով, իրենք անոնցմէ հեռացաւ և աշակերտ-
ները զատեց, ու ամէն օր Տիւրաննոսի մէջ
10 կու մը դպրատունը մէջ կը խօսէր։ Եւ սա
երկու տարի գլնց՝ մինչև որ բոլոր Ասիոյն
մէջ բնակող Հրեաները ու Յոյներն Տէրոջը
11 խօսքը լսեցին։ Եւ Աստուած նշանաւոր հր-
12 աշքներ կ'ընէր Պօղոսին ձեռքովը։ Անոնիկ
որ անոր մարմինէն թաշկինակներ ու գոգնոց-
ներ կը տանէին հիւանդներուն, և իրենց ցա-
ւերէն կը բժշկուէին, ու չար ոգիները կ'ել-
13 լէին։ Բայց ատենոյ պատմուագիրներ Հրեաներէն մէկ
քանիներն որ երթեւեկող էին՝ իրենց վրայ
դնել Տէր Յիսուսի անունը կանչել անոնց վրայ
որոնք չար ոգիներ ունէին, և կ'ըսէին, Ձեզ
կ'երդմնցընենք Յիսուսով, որն որ Պօղոս կը
14 քարոզէ։ Եւ սա բաները ընողներէն Սկևա քա-
հանայապետին մէն եօթը որդիք էին։
15 Իսկ չար ոգին պատասխան առաւ ու բսաւ,
Յիսուսը կը ճանչնամ ու Պօղոսը գիտեմ, բայց
16 դուք ո՞վ էք։ Եւ ան մարդը որուն վրան չար ոգին
էր չար ոգին, անոնց վրայ ցայգկելով՝
բռնեց զանոնք ու յաղթեց, մինչև որ ան
տունէն մերկ ու վիրաւորուած դուրս փա-
17 խան։ Եւ սա բաները եփեսոսի մէջ բնակող բոլոր
Հրեաներուն ու Յոյներուն յայտնի եղաւ։ Ու
անոնց ամէնուն վրայ վախ մը ինկաւ, ու Տէր
18 Յիսուսի անունը կը մեծցուէր։ Եւ հաւա-
տացեալներէն շատերը կու գային, ու կը
խոստովանէին ու կը պատմէին իրենց բրած-
19 ները։ Եւ կախարդութիւն հետաքրքրուողներէն
շատերը գիրքերնին մէկտեղ բերելով՝ ամէնուն
առջեւը կ'այրէին։ և անոնց գինը հաշուեցին

ա Յիսուս Նազովրեցի։
բ — Կար · գ · 13։ Եբր · գ · 3։ Յիսուս · գ · 13։
գ Գործ · — · 2։ գ · 14։
դ Գործ · ժգ · 21։ ԺԶ · 32։ 41։
ե — Կար · — · 13։ գ · 3։ 6։ գ · 9։ Տիտ ·
գ · 13։
զ Հռոմ· ԺԶ · 11։
է Գործ · ԺԲ · 3։
ը — Կար · գ · 6։
թ Գործ · Բ · 22։ ԺԶ · 3։ Հմր · 3։
ժ — Կար · — · 18։ գ · 2։ 6։
ի Գործ · Բ · 16։ Տիտ — Թղտ · գ · 7։
լ Գործ · ԺԸ · 23։
խ Մատ· գ · 11։ Յովհ· — · 33։ 37։ 38։ Գործ · — · 5։ ԺԱ · 16։ ԺԶ · 22։ 25։
ծ Գործ · ը · 16։
կ Գործ · գ · 8։ ը · 17։
հ Գործ · ը · 4։ Ժ · 46։
ձ Գործ · ԺԼ · 21։ ԺԸ · 22։
ղ Գործ · — · 3։ ԽԲ · 23։
ճ Տիտ · Բ · 12։ ԺԳ · 17։
մ Մատ· Ժ · 1։ Գործ · Ը · 7։ ԺԳ · 9։
յ Գործ · Ը · 13։
ն Մատ· Ժ · 32։
շ Մատ· Ժ · 27։
ո Տիտ· Մատ· Բ · 38։ Դատ· Բ · 43։
չ Յովհ· Ձեռք Ջուր կեն
պ Ղուկ · — · 42։ է · 16։ Գործ · ը · 43։ է · 5։ 11։
ջ Մատ· գ · 6։

ու յիսուն հազար արծաթի գումարի գուան։
20 Եվ ասին Ցերեքը խօսքը մեծապէս կ՚աճէր և
կը զօրանար։
21 Եւ երբոր աս բաները բլլնցան, Պօղոս
միտքը դրաւ որ Մակեդոնիոյն ու Աքայիան
պտրտելով Երուսաղէմ երթայ. ու կ՚ը-
սէր թէ Հոն երթալէս ետքը Պէտք է ինծի
22 որ Հռոմ ալ տեսնեմ։ Ուղղ իրեն պատաս-
խանութիւն բնդունելէն երկու որ Տիմոթէոսը ու
Երաստոսը իրկնց Մակեդոնիա, ու ինքը ա-
սեն մնաց ալ Ասիոյ մէջ կեցաւ։
23 Եւ հոն ատենները չատ խռովութիւն ե-
24 ղաւ Տէրեայ Դամիտուն հանար։ Գործի գե-
ղեցիկութիւն ատոնով արծաթագործ մը Արտեմի-
սին ոսկեայ տաճարներ կը շինէր արծաթով, ու
25 բիչ շատ չէր բերեր վարպետներուն։ Որոնք
ասիկա ալ կտեղ ժողվեց նոյն արհեստին բա-
նուորներուն հետ ու բսաւ։ Արդ իկ, դուք
26 գիտէք որ աս գործէս է մեր շահը։ Եւ կը
տեսնէք ու կը լսէք որ աս Պօղոսը չէ թէ
միայն Եփեսացոց, հապա գրեթէ բոլոր Ա-
սիացոց չատ ժողովուրդները համոզելով
մերկերնին դարձուց, բսելով թէ Չեռքով
27 շինուածները աստուածներ չէն։ Ոչսոսի վը-
տանգ կայ որ չէ թէ միայն աս մեր կոչմնը
պիտի նախատուի, հապա մեծ աստուածու-
հոյն Արտեմիսին տաճարն ալ այնչ պիտի
անպատի, և անոր մեծափառութիւնը պիտի
խափանուի, որն որ բոլոր Ասիա ու աշ-
28 խարհ կը պաշտէն։ Եւ երբոր սա լսեցին
բարկութեամբ լեցուած կը կանչուրտանէին ու
29 կ՚բսէին, Մեծ է Եփեսացոց Արտեմիսը։ Եւ
բոլոր քաղաքը խռովութեամբ լեցուեցաւ. և
յարձակեցան Պօղոսու Հռովհաննու Մա-
կեդոնացիներէն Պօղոսին ճանապարհորդա-
կիցները, ամէնը մէկէն թէատրոնը վազեցին։
30 Իսկ Պօղոս երբոր ուզեց ժողովուրդին մէջը
մտնել, աշակերտները թոյլ չտուին գինքը։
31 Ասիոյ պետներէն ալ ոմանք որ իր բարեկամ
ներին էին՝ մարդ իրկելով իրեն կ՚աղաչէին որ
32 չհամարձակի թէատրոնը երթալու։ Ուստի
մէկը մէկ կերպ ու միւսը ուրիշ կերպ բան կը
կանչուրտանէին, ինչու որ ժողովը չփոթու-
թեան մէջ էր, և չատերը չէին գիտեր թէ ինչ
33 բանի համար ժողված են։ Եւ բազմութեա-
ներէն մէջէն յառաջ բերին Ղեկբսանդրոսը, որն
որ Հրէայք յառաջ քշեցին։ Ղեկբսանդրոս
ալ ձեռքը շարժելով կ՚ուզէր որ ժողովուր-
34 դին պատասխան տայ։ Իսկ երբոր գիտցան
թէ անիկա Հրէայ է, ամէնքը մէկ բերան և-
զած՝ երկու ժամու չափ կը կանչուրտանէին թէ
35 Մեծ է Եփեսացոց Արտեմիսը։ Ասկոյն ա-
ռաւնագրիչը բազմութիւնը հանդարտցնե-
լով բսաւ։ Ով Եփեսացի մարդիկ, ո՞ր մարդն
է որ չգիտնայ թէ Եփեսացոց քաղաքը Մեծ
Արտեմիսին և Դիոսէն ինկած կուռքին տա-
36 ճարին պաշտօնեան է։ Որ բանին սա որ ան-
ձեղի բան մնին է, պէտք է ձեզի հանդարտ
կենալ, և յանդգնութեամբ բան մը չընել։
37 Քանզի գուք սա մարդիկը հոս բերիք, որոնք
ոչ տաճարը կոզոպաղներ են, ոչ ալ ձեր աս-
38 տուածուհւոյն հայհոյանք բրեր են։ Ուստի
թէ որ Դեմետրիոս և իր հետը եղած վարպետ-
ները մէկու մը հետ բան մը ունին, գատաւո-
րներ կան ու փոխանորդք կգնէ։ Թող
39 իրարու գէմ ամբաստանութիւն բնեն։ Հապա
թէ որ ուրիշ բաներու համար է ձեր պահանջ-
մունքը, օրինաւոր ժողովին մէջ թող որոշուի։
40 Ինչու որ մենք ալ աս օրուան եղածին համար
իրրև խռովարար մարդիկ ամբաստանուելու
վտանգի մէջ ենք, քանզի պատճառ մը չկայ
որով կարող ըլլանք աս խռովոտութեան բազ-
մութեանը համար պատասխան տալ։ Եւ ա-
սանկ բսելով ժողովը արձակեց։

ԳԼ։ Ի

1 Գլուխ Մակեդոնիա կ՚երթայ։ 7 Տէրտահան ընկերքը կը կո-
տորէ ու կը փրկուի։ 9 Եւտիքոս վար կ՚իյնայ կը մեռնի։ 19
և Գլուխ կը յարուցանէ գինքը։ 17 Գլուխ Մելիտոսի մէջ ժո-
ղովուրդը կրկնելով, կը պատգի անոնց խրատ կու-
տայ։ 33 կը պատրաստի անոնց Աստուծոյ հոտն առնել։
39 ու կը պատրաստի Երուսաղէմ երթալու։ 52 ապա
գնանգ Աստուծոյ յանձնելով, 54 ծովէրթ կ՚ընէ անոնց հետ
ու կը մեկնի։

1 Եւ ազատելէ գադարելէնետև Պօղոս աշա-
կերտները իրեն կանչեց, ու հրաժարականն
ալ իրենց տալով Երթալու որ Մակեդոնիա երթայ։
2 Եւ ան կողմերը պտրտելէն ու չատ խօսքերով
3 զանոնք յորդորելէն ետև Եկաւ ան Հե-
ղեր ամիս կնստանէ հոն։ Երբոր իրեն դէմ նենգութեան խորհուրդ երթ-
նալ էր, որ կ՚ուզէր Սիրիա երթալ։ Նոր հոն որոշեց
4 Մակեդոնիայի վրայէն դառնալ։ Եւ մինչև
Ասիա իր հետը կ՚երթար Բերիացի Պիւռոսի
Պատրոս, և Թեսաղոնիկեցիներէն Արիստարքոս ու Սեկունդոս, և Գայոսի
Դերբացին ու Տիմոթէոս, և Ասիացիք Տիւքիկոս
5 ու Տրոփիմոս։ Ասոնք յառաջ գացին ու
6 Տրոադայի մէջ մեզի կը սպասէին։ Մենք ալ
Բաղարջկաց օրերէն ետև փիլիպպէէն
նաւեցինք, և հինգ օրուան մէջ Տրոադա

1 Ցանուած մեծ աստուածուհւոյն
2 Գլ։ ի։ 3 բ Կար։ ժա։ 16։
3 Գլ։ ժի։ 33։ իե։ 1։ բ Կար։ գ։ 10։
4 Գլ։ ժի։ 29։
5 Գլ։ ժգ։ 1։
6 Եփես։ գ։ 21։ Կալ։ գ։ 7։ բ Տիմ։ գ։ 12։

ա Գլ։ գ։ 7։ ժբ։ 24։
բ Տիմ։ գ։ 10։
գ Բ Կար։ ա։ 8։
դ Տիս։ գլ։ իգ։ 9։
ե Գլ։ իգ։ 1։ իե։ 4։ Կալ։ ղ։ 10։ Փիլիմ։ 24։
զ Գլ։ ժգ։ 19։
է Գլ։ իգ։ 11։ Եբ։ ա։ 11։ իե։ 22։ Յհ։ ա։ 1։ բ Տիմ։ գ։ 10։ Եբրա։ ժ։ 3։
ը Կամ արհեստ
թ Գլ։ ժբ։ 17։
ժ Հռոմ։ ժգ։ 23։
ի Գլ։ ժգ։ 1։
ժա Գլ։ ժգ։ 1։
ժբ Գլ։ ժգ։ 1։
ժգ Գլ։ ժգ։ 1։
ժդ Գլ։ ժգ։ 1։
ժե Գլ։ ժգ։ 1։
ժզ Գլ։ ժգ։ 1։
ժէ Գլ։ ժգ։ 1։
ժը Գլ։ ժգ։ 1։
ժթ Գլ։ ժգ։ 1։
ի Գլ։ ժգ։ 1։
իա Գլ։ ժգ։ 1։
իբ Գլ։ ժգ։ 1։
իգ Գլ։ ժգ։ 1։
իդ Գլ։ ժգ։ 1։
իե Գլ։ ժգ։ 1։
իզ Գլ։ ժգ։ 1։
իէ Գլ։ ժգ։ 1։
իը Գլ։ ժգ։ 1։
իթ Գլ։ ժգ։ 1։
Կ Գլ։ ժգ։ 1։
Կա Գլ։ ժգ։ 1։
Կբ Գլ։ ժգ։ 1։
Կգ Գլ։ ժգ։ 1։
Կդ Գլ։ ժգ։ 1։
Կե Գլ։ ժգ։ 1։
Կզ Գլ։ ժգ։ 1։
Կէ Գլ։ ժգ։ 1։
Կը Գլ։ ժգ։ 1։
Կթ Գլ։ ժգ։ 1։
Լ Գլ։ ժգ։ 1։
Լա Գլ։ ժգ։ 1։
Լբ Գլ։ ժգ։ 1։
Լգ Գլ։ ժգ։ 1։
Լդ Գլ։ ժգ։ 1։
Լե Գլ։ ժգ։ 1։
Լզ Գլ։ ժգ։ 1։
Լէ Գլ։ ժգ։ 1։
Լը Գլ։ ժգ։ 1։
Լթ Գլ։ ժգ։ 1։
Խ Գլ։ ժգ։ 1։
Խա Գլ։ ժգ։ 1։
Խբ Գլ։ ժգ։ 1։
Խգ Գլ։ ժգ։ 1։
Խդ Գլ։ ժգ։ 1։
Խե Գլ։ ժգ։ 1։
Խզ Գլ։ ժգ։ 1։
Խէ Գլ։ ժգ։ 1։
Խը Գլ։ ժգ։ 1։
Խթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ծ Գլ։ ժգ։ 1։
Ծա Գլ։ ժգ։ 1։
Ծբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ծգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ծդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ծե Գլ։ ժգ։ 1։
Ծզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ծէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ծը Գլ։ ժգ։ 1։
Ծթ Գլ։ ժգ։ 1։
Կ Գլ։ ժգ։ 1։
Կա Գլ։ ժգ։ 1։
Կբ Գլ։ ժգ։ 1։
Կգ Գլ։ ժգ։ 1։
Կդ Գլ։ ժգ։ 1։
Կե Գլ։ ժգ։ 1։
Կզ Գլ։ ժգ։ 1։
Կէ Գլ։ ժգ։ 1։
Կը Գլ։ ժգ։ 1։
Կթ Գլ։ ժգ։ 1։
Հ Գլ։ ժգ։ 1։
Հա Գլ։ ժգ։ 1։
Հբ Գլ։ ժգ։ 1։
Հգ Գլ։ ժգ։ 1։
Հդ Գլ։ ժգ։ 1։
Հե Գլ։ ժգ։ 1։
Հզ Գլ։ ժգ։ 1։
Հէ Գլ։ ժգ։ 1։
Հը Գլ։ ժգ։ 1։
Հթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ղ Գլ։ ժգ։ 1։
Ղա Գլ։ ժգ։ 1։
Ղբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ղգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ղդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ղե Գլ։ ժգ։ 1։
Ղզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ղէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ղը Գլ։ ժգ։ 1։
Ղթ Գլ։ ժգ։ 1։
Մ Գլ։ ժգ։ 1։
Մա Գլ։ ժգ։ 1։
Մբ Գլ։ ժգ։ 1։
Մգ Գլ։ ժգ։ 1։
Մդ Գլ։ ժգ։ 1։
Մե Գլ։ ժգ։ 1։
Մզ Գլ։ ժգ։ 1։
Մէ Գլ։ ժգ։ 1։
Մը Գլ։ ժգ։ 1։
Մթ Գլ։ ժգ։ 1։
Յ Գլ։ ժգ։ 1։
Յա Գլ։ ժգ։ 1։
Յբ Գլ։ ժգ։ 1։
Յգ Գլ։ ժգ։ 1։
Յդ Գլ։ ժգ։ 1։
Յե Գլ։ ժգ։ 1։
Յզ Գլ։ ժգ։ 1։
Յէ Գլ։ ժգ։ 1։
Յը Գլ։ ժգ։ 1։
Յթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ն Գլ։ ժգ։ 1։
Նա Գլ։ ժգ։ 1։
Նբ Գլ։ ժգ։ 1։
Նգ Գլ։ ժգ։ 1։
Նդ Գլ։ ժգ։ 1։
Նե Գլ։ ժգ։ 1։
Նզ Գլ։ ժգ։ 1։
Նէ Գլ։ ժգ։ 1։
Նը Գլ։ ժգ։ 1։
Նթ Գլ։ ժգ։ 1։
Շ Գլ։ ժգ։ 1։
Շա Գլ։ ժգ։ 1։
Շբ Գլ։ ժգ։ 1։
Շգ Գլ։ ժգ։ 1։
Շդ Գլ։ ժգ։ 1։
Շե Գլ։ ժգ։ 1։
Շզ Գլ։ ժգ։ 1։
Շէ Գլ։ ժգ։ 1։
Շը Գլ։ ժգ։ 1։
Շթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ո Գլ։ ժգ։ 1։
Ոա Գլ։ ժգ։ 1։
Ոբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ոգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ոդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ոե Գլ։ ժգ։ 1։
Ոզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ոէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ոը Գլ։ ժգ։ 1։
Ոթ Գլ։ ժգ։ 1։
Պ Գլ։ ժգ։ 1։
Պա Գլ։ ժգ։ 1։
Պբ Գլ։ ժգ։ 1։
Պգ Գլ։ ժգ։ 1։
Պդ Գլ։ ժգ։ 1։
Պե Գլ։ ժգ։ 1։
Պզ Գլ։ ժգ։ 1։
Պէ Գլ։ ժգ։ 1։
Պը Գլ։ ժգ։ 1։
Պթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ջ Գլ։ ժգ։ 1։
Ջա Գլ։ ժգ։ 1։
Ջբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ջգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ջդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ջե Գլ։ ժգ։ 1։
Ջզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ջէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ջը Գլ։ ժգ։ 1։
Ջթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ռ Գլ։ ժգ։ 1։
Ռա Գլ։ ժգ։ 1։
Ռբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ռգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ռդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ռե Գլ։ ժգ։ 1։
Ռզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ռէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ռը Գլ։ ժգ։ 1։
Ռթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ս Գլ։ ժգ։ 1։
Սա Գլ։ ժգ։ 1։
Սբ Գլ։ ժգ։ 1։
Սգ Գլ։ ժգ։ 1։
Սդ Գլ։ ժգ։ 1։
Սե Գլ։ ժգ։ 1։
Սզ Գլ։ ժգ։ 1։
Սէ Գլ։ ժգ։ 1։
Սը Գլ։ ժգ։ 1։
Սթ Գլ։ ժգ։ 1։
Տ Գլ։ ժգ։ 1։
Տա Գլ։ ժգ։ 1։
Տբ Գլ։ ժգ։ 1։
Տգ Գլ։ ժգ։ 1։
Տդ Գլ։ ժգ։ 1։
Տե Գլ։ ժգ։ 1։
Տզ Գլ։ ժգ։ 1։
Տէ Գլ։ ժգ։ 1։
Տը Գլ։ ժգ։ 1։
Տթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ր Գլ։ ժգ։ 1։
Րա Գլ։ ժգ։ 1։
Րբ Գլ։ ժգ։ 1։
Րգ Գլ։ ժգ։ 1։
Րդ Գլ։ ժգ։ 1։
Րե Գլ։ ժգ։ 1։
Րզ Գլ։ ժգ։ 1։
Րէ Գլ։ ժգ։ 1։
Րը Գլ։ ժգ։ 1։
Րթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ց Գլ։ ժգ։ 1։
Ցա Գլ։ ժգ։ 1։
Ցբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ցգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ցդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ցե Գլ։ ժգ։ 1։
Ցզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ցէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ցը Գլ։ ժգ։ 1։
Ցթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ւ Գլ։ ժգ։ 1։
Ւա Գլ։ ժգ։ 1։
Ւբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ւգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ւդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ւե Գլ։ ժգ։ 1։
Ւզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ւէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ւը Գլ։ ժգ։ 1։
Ւթ Գլ։ ժգ։ 1։
Փ Գլ։ ժգ։ 1։
Փա Գլ։ ժգ։ 1։
Փբ Գլ։ ժգ։ 1։
Փգ Գլ։ ժգ։ 1։
Փդ Գլ։ ժգ։ 1։
Փե Գլ։ ժգ։ 1։
Փզ Գլ։ ժգ։ 1։
Փէ Գլ։ ժգ։ 1։
Փը Գլ։ ժգ։ 1։
Փթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ք Գլ։ ժգ։ 1։
Քա Գլ։ ժգ։ 1։
Քբ Գլ։ ժգ։ 1։
Քգ Գլ։ ժգ։ 1։
Քդ Գլ։ ժգ։ 1։
Քե Գլ։ ժգ։ 1։
Քզ Գլ։ ժգ։ 1։
Քէ Գլ։ ժգ։ 1։
Քը Գլ։ ժգ։ 1։
Քթ Գլ։ ժգ։ 1։
Օ Գլ։ ժգ։ 1։
Օա Գլ։ ժգ։ 1։
Օբ Գլ։ ժգ։ 1։
Օգ Գլ։ ժգ։ 1։
Օդ Գլ։ ժգ։ 1։
Օե Գլ։ ժգ։ 1։
Օզ Գլ։ ժգ։ 1։
Օէ Գլ։ ժգ։ 1։
Օը Գլ։ ժգ։ 1։
Օթ Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆ Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆա Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆբ Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆգ Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆդ Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆե Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆզ Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆէ Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆը Գլ։ ժգ։ 1։
Ֆթ Գլ։ ժգ։ 1։

եկանք անոնց քովը , ու հոն եօթը օր կեցանք ։
7 Եւ մեկնեցինք օրը երբոր Ժողովուրդը էինք
Հայց կարելու , Պօղոս անոնց կը քարոզէր ,
ինչու որ հետևեալ օրը ճամբայ պիտի էլլէր ·
8 և խօսքը երկրեցուց մինչև կէս գիշեր ։ Ու-
շաս լապտերներ կային հոն վերի անդեակը՝
9 ուր որ մենք ժողովուած էինք ։ Եւ մէկ երի-
տասարդ մը Եւտիքոս անուն պատուհանին
վրայ նստած՝ խորունկ քնոյ մէջ մնաւ էր ·
երբոր Պօղոս խօսքը երկրեցուց , անիկա խո-
րունկ քնով բռնուած՝ երբոյց դատիկանէն
վար ինկաւ , ու զանիկա մեռած վերցուցին ։
10 Եւ Պօղոս վար իջնելով՝ ւանոր վրայ ինկաւ
ու գրկեց ըսելո՝ ու կ'ըսէր , Մի խռովիք ·
11 ինչու որ ատոր հոգին իր մէջն է ։ Եւ վեր
ելլելով՝ հացը կոտրեց ու կերաւ ։ ու երկար
խօսելով մինչև առաւօտ՝ ետքը ելաւ գնաց ։
12 Եւ ան պատանին ողջ բերին ու մեծապէս
13 մխիթարուեցան ։ Իսկ մենք նաւը մտնելով
ճամբայ ելանք գէպ ի Ասոն , որ անկէ Պօղոս
պիտի առնէինք ։ ինչու որ անանկ ապատրեր
էր , որովհետև ինքը †ցամաքով պիտի երթար ։
14 Ու երբոր Ասոն մէջ մեզի հանդիպեցաւ , ա-
15 ռինք անկից և Միտիլինէ եկանք ։ Անկէ ալ
նաւելով հետևեալ օրը Քիոսին դիմացը հա-
սանք · և միւս օրը Սամոս հասանք , ու Տրոգիլիոն կնձռալով՝ միւս օրը Մելիտոս և-
16 կանք · ինչու որ Պօղոս միտքը դրեր էր որ
նաւով անցնի Եփեսոսին քովէն , որ չըլլայ ին
Ասիոյ մէջ ժամանակ անցընէ , որովհետև
կ'արագարար որ երթ կարելի է իրեն՝ Պենտե-
կոստէին օրը Երուսաղէմ ըլլայ ։
17 Եւ Մելիտոսէն հաղ խրկեց Եփեսոս ու ե-
18 կեղեցիին երէցները կանչել ։ Ու երբոր իրեն
եկան , ըսաւ անոնց , Դուք գիտէք հոր ան
առջի օրէն հետէ որ ես Ասիա եկայ , ինչպէս
19 ձեր հետը միշտ եղայ բոլոր ժամանակը · Աոմ-
նոյն խոնարհութեամբ Տէրոջը ծառայելով ,
և շատ արցունքով ու փորձութիւններով՝ որ
Հրեից նենգութիւններէն ինծի պատահեցան ·
20 ինչպէս չխնայեցի եղածը օգտակար բանե-
րուն ձեզի քարոզելէն , ու ձեզի
հրապարակու և տան մէջ ուսումնցընելէն ·
21 վկայութիւն տալով Հրեից և Յունաց՝ դէպ ի Աստուած ապաշխարութեան հաւատալ ,
ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին վրայ հաւատ
22 հասատքին համար ։ Եւ հիմա հոգիս կապուած՝ Երուսաղէմ կ'երթամ , և հոն
ինչ որ ինծի պիտի պատահի՝ չեմ գիտեր ·
23 Միայն թէ Հոգին Սուրբ ամէն քաղաքի մէջ
ինձի կը վկայէ ու կ'ըսէ թէ կապեր ու նե-
24 րութիւններ ինծի կը սպասեն ։ Բայց ես բանի
մը համար հոգի չեմ բներ , և իմ անձս պա-
տուական չեմ սեպեր , որպէս թէ իմ ընթաց-
քս ուրախութեամբ կատարեմ , և ան պաշ-
տօնը՝ որ Տէր Յիսուսէն առի Աստուծոյ շնոր-
25 հացը ատեստաբանելու վրայ բլլալս ։ Եւ հիմա
տես հոս գիտեմ որ ալ իմ երեսս պիտի չտես-
նէք գուք ամէնդդ , որ մէջերնիդ պտրտե-
ցայ Աստուծոյ թագաւորութիւնը քարոզելով ։
26 Ուստի ձեզ օրս կը վկայեմ ձեզի , որ ես հան-
27 պատրաստ եմ ամէնուն արիւնէն · ինչու որ հետ
չկեցայ Աստուծոյ բոլոր կամքը ձեզի յայտ-
28 նելէն ։ Ուրեմն դուշադիր ձեր անձերուն
և բոլոր հօտին , որուն վրայ Հոգին Սուրբ
հձեզ տեսուչ դրաւ՝ Աստուծոյ եկեղեցին հո-
վուելու , զոր որ իրմէ արիւնովը ստացաւ ։
29 Քանզի գիտեմ որ իմ գնալուս ետքը ձեր
մէջը յաջորդող գայլեր պիտի մտնեն ,
30 որ պիտի չխնայեն հօտին ։ Եւ ձեզմէ ալ
մարդիկ պիտի ելլեն , որ ծուռ բաներ
պիտի խօսին՝ աշակերտները իրենց ետևէն
31 քաշելու համար ։ Ուստի արթուն կեցէք , և
միտքերնիդ բերէք՝ որ երեք տարի գիշեր
ու ցորեկ չդադրեցայ ամէն մէկը արցունք-
32 քով խրատելէն ։ Եւ հիմա , եղբայրնե՛ր , կը
յանձնեմ ձեզ Աստուծոյ ու շնորհացը
խօսքին , որ կարող է շինելու և բոլոր սրբա-
գործեալներուն հետ ձեզի ժառանգութիւն տա-
33 լու ։ Արկած մը արծաթին կամ ոսկիին կամ
34 հագուստին չցանկացայ · Դուք ձեզմէ գիտէք
որ ինծի և իմ հետս եղողներուն պէտք և-
35 զած ձեռքերս հոգացին ։ Ամէն բան
ձեզի ցուցուցի , թէ ասանկ պէտք է աշխա-
տիլ ու տկարներուն օգնութիւն բնել , և միտք
բերել Տէր Յիսուսին խօսքը՝ որ ինքը բսաւ ,
Աւելի երանելի է տալը քան թէ առնելը ։
36 Եւ ասա որ բսաւ , ծնրադրեց ամենուն հետ ։ծրն-
37 կան վրայ գալով ազօթք ըրաւ · Ամէնքն ալ
ատոկ կու լային , ու Պօղոսին պարանոցին
38 վրայ իյնալով զանիկա կը համբուրէին · Մէր-
ութիւնին կը ցաւէր մանաւանդ ան խօսքին հա-

մար՝ Թէ կ՚ըսէք ինձ ալ պիտի չտեսնէն իր երկրը։ և զանիկա ճամբայ դրին մինչև Նազարէթ։

ԳԼ. ԻԸ.

1 Գալուս բնաւ չհամբերեց երբ ապրիլլէն ետև կենալու, և փիլիպպոսին մարգարէ ապրիլներ։ 11 Գալուս Երուսաղէմ կ՚երթայ։ 27 ու որ իր բանտի ու ձեռնադիր մէջ կ՚ինկնայ։ 31 բայց հոգւոյ պատճառով ապահովութիւն։ Գրուած կոս ապրելու ժողովրդին խօսք։

1 Ու երբոր եկանք ու անոնցմէ զատուեցանք՝ շիտակ նաւելով Կոյ եկանք, և մէտս օրը
2 Հռոդոս, ու անկէ Պատարա։ Եւ նաւ մը գտանք որ փոխնիկի կ՚երթար, ու անոր մէջը
3 մտնելով ճամբայ եղանք։ Եւ կիպրոս որ երևցաւ, զանիկա ձախ կողմերնիս թող տալով՝ դէպ ի Սիրիա նաւեցինք և Տիւրոս եկանք, ինչու որ նաւը հոն պիտի բառնէր զբեռը։
4 Եւ աշակերտները գտնելով՝ եօթը օր հոն կեցանք։ որոնք Պաւղոսի Հոգիով ՝ի՛ր՚ըսէին Ցո-
5 զոսին որ երուսաղէմ չելլէ։ Ու երբոր այն օրերը անցուցինք՝ եկանք ու կ՚երթայինք։ ամէնն ալ կիներովնիս ու զաւակներով մինչև քաղաքէն դուրս մեզ ճամբայ դրին։ Ու ծո-
6 ղերնիս եզերքը ծնկան վրայ դալով աղօթք ը-
7 րինք։ Ու իրարմէ հրաժարական ողջոյն տա-ղով՝ մենք նաւը եկանք, անոնք ալ անկերնին
7 դարձան։ Իսկ մենք Տիւրոսէն ըսկսանք և Պտղոմայիս հասանք, ու եղբայրներուն բանի մը օր
8 մեզի հասնելով՝ անոնց քով մնացինք։ Եւ միւս օրը Պաւղոսի եկանք ու Կեսարիա եկանք, և փիլիպպոս աւետարանչին տունը մտնելով, Ցոր-
9 քը եօթնէն մէկն էր, անոր քովը կեցանք։ Այրիկա չորս կոյս աղջիկ ունէր, Ցոր մեր-
10 գարէութիւն կ՚ընէին։ Եւ հոն շատ օրեր որ կեցանք, Հրեաստանէն մարգարէ մը իջաւ
11 Ագաբոս անունով։ Ու երբոր մեզի եկաւ, Գոգոնին գօտին առնելով իր ձեռքերը ու ոտքերը կապեց, և ըսաւ, Առանկ կ՚ըսէ Հոգին Սուրբ։ Այն մարդը որուն որ գօտին է, Երուսաղէմի մէջ, ու հեթանոսներուն ձեռքը պիտի մատ-
12 նեն։ Ու երբոր աս խօսքերը լսեցինք, ազգացինք մենք ալ և անոնցմէ ալ որ երուսաղէմ չելլէ-
13 լէ։ Պօղոս պատասխան ուաւ, Ելլ՞նչ կ՚ընէք, կլանք կու լայ ու իմ սիրտս կը ճմլէք. քանզի ես չէ միայն երուսաղէմի մէջ կապուելու, հապա նաև մեռնելու ալ պատրաստ
14 եմ Տէրը Յիսուսի անուանը համար։ Եւ երբը որ մտիկ չըրաւ՝ լուռ կեցանք, ու ըսինք, Տէրոջը կամքը թող ըլլայ։

15 Եւ ան օրերէն ետև պատրաստուելով ե-
16 րուսաղէմ երթանք։ Կեսարացի աշակերտներէն ալ մէկ քանիները մեր հետ եկան, և հրեա մարդու նասոնի աշակերտի մը՝ կիպրացի Մնա-
17 սեան, որուն քովը պիտի կենայինք։ Երբոր երուսաղէմ մտանք, եղբայրները ու-
18 րախութեամբ մեզ ընդունեցին։ Եւ հետևեալ օրը Պաւղոս մեզի հետ Յակոբոսին քովը գնաց,
19 ու բոլոր երէցներն ալ եկան։ Եւ գանազ բանի մասին մէջէն կը պատմէր թէ որ Աստուած հեթանոսներուն մէջը ըրաւ Իր
20 ծառայութեամբ։ Անոնք ալ լսելով փառք կու տային Աստուծոյ։ և ըսին իրեն, կը տես-նես, եղբայր, քանի բիւրաւոր հաւատացեալ Հրեաներ կան, ու ամէնքն ալ Օրէնքին
21 մեռ նախանձառու են։ Բայց քու վրայդ խօսացան թէ դուն բոլոր հեթանոսներուն մէջ եղած Հրեաները Մովսէսէն ապրատամիլ կը տրտկցնես, բանալով որ զաւակներնին չթլփատեն, և սովորութիւններուն համեմատ չեն
22 րուին։ Արդ ի՞նչ պիտի ըլլայ։ անշուշտ բազմութիւն պիտի ժողովի, ինչու որ պիտի
23 լսեն թէ եկեր ես։ Ուստի ասա քանը ըրէ որ քեզի կ՚ըսենք։ Մեր քովը չորս մարդ կայ,
24 որոնք իրենց վրայ ուխտ գրած են։ Անոնք առ՝ իրենց հետ մաքրուէ, և անոնց համար ծախք ըրէ, որ խրնոց գլուխը ածիլեն։ որպէս զի ամէնն ալ գիտնան թէ քու վրայդի խնա-
25 յած բաներնիս ոչինչ է, հապա դուն ալ Հրէաստանի կող Հեթանոսներուն համար՝ մենք թուղթ խրկեցինք՝ ընտրելէս որ օրուընէ, որ անոնք բնաւ ասանկ բաներ չպահեն։ միայն թէ զգուշանան կուռքերու զոհուածէ ու արիւնէ և խեղդուածէ ու պոռնկութենէ։
26 Անասունը Պօղոս ան մարդիկը առաւ, ու հետևեալ օրը անոնց հետ մաքրուած՝ տաճարը մտաւ, մաքրութիւնն օրերը լմննալը յայտնելու համար, մինչև որ անոնց համար մէկուն համար պատարագ մատուցուելու։
27 Ու երբոր եօթը օրերը լմննային մօտ էին, Ասիոյ Հրէաները զանիկա տաճարին մէջը տեսնելով՝ բոլոր բազմութիւնը խռովեցուցին,
28 և անոր ձեռք զարկած՝ կը գոչէին, Իսրայէլացի մարդիկ, օգնութիւն հասէք. աս այն մարդն է՝ որ ամէն տեղ ժողովրդին և օրէնքին ու այս տեղին դէմ բան կը սորվեցնէ ամէնուն, մինչև որ յունաց մէջը Գոյներ ալ մտցուց, և այս սուրբ տեղը
29 պղծեց։ (Ինչու որ առաջուց Եփեսացի Տրոփիմոսը քաղաքին մէջը տեսեր

էին, և կը կարծէին թէ գօղաս զանիկա առ-
30 ձարը մեցուց։) Ու բոլոր քաղաքը շարժե-
ցաւ և ժողովուրդը դիմաւորեցաւ, ու բռնե-
ցին Գօղաս առաքեալն դուրս քաշեցին. և
31 չուան մը գոնեըր գոցուեցան։ Ու երբոր ա-
նոնք կ'ուզէին անիկա սպաննել, լուր հասաւ
գունդին հազարապետին թէ բոլոր Երու-
32 սաղէմ իրար անցեր է։ Ան ալ անմիջապէս
զինուորներ և հարիւրապետներ առած՝ ա-
նոնց վրայ վազեց. անոնք ալ հազարապետը
ու զինուորները տեսնելով՝ Գօղաս ծեծելէն
33 դադրեցան։ Ատոնք հազարապետը մօ-
տենալով բռնեց զանիկա, ու հրամայեց թող
որ կրկին շղթայով կապեն. ու կը հարցնէր
34 թէ անիկա ո՞վ է ու ի՞նչ բրեր է։ Եւ բազ-
մութիւնը միջէն միկը միկ կերով՝ ու միւսը
ուրիշ կերպ բան կը գոչեցուցանէին. խսկ երբ-
որ չկրցաւ ան չխմբութիւնէն ասոդը գիտե-
նալ, հրամայեց թող ան զանիկա բերդը տա-
35 նին։ Ու երբոր սանդուխը հասաւ, անոնկ
պատահեցաւ որ զինուորները վեր վերցնեն
անիկա՝ ժողովուրդին բռնութիւնը համար.
36 ետևու որ ժողովուրդին բազմութիւնը եկան
կ'երթար, ու կ'ըսէին, Վերցուր տանիկա։
37 Ու երբոր Գօղաս բերդը մտնելու վրայ էր,
հազարապետին բսաւ. Արդեօք կրնա՞մ է որ
քեզի բան մը խօսիմ։ Ան ալ բսաւ. Յունարէն
38 գիտե՞ս. Չէ՞ որ դուն ան Եգիպտացին ես,
որ առաջ քան զայս հազար սրիկայ
մարդիկ ապստամբեցուցիր, ու անապատը
39 հանեցիր։ Գօղաս ալ բսաւ. Ես Հրէայ մարդ
մըն եմ Կիլիկիոյ Տարսոնէն, չէ թէ անծանօթ
քաղաքի մը քաղաքացի, ու կ'աղաչեմ քեզի
հրամայես տալ որ ժողովուրդին խօսիմ։
40 Ու երբոր անիկա հրամայեց տալ, Գօղաս
աստիճանին վրայ կայնելով՝ ձեռքը շարժեց
ժողովուրդին, ու երբոր ամէն մը լռութիւն
եղաւ, Եբրայական լեզուով խօսեցաւ անոնց,
ու բսաւ,

ԳԼ. ԻԲ

1 Գողգոթա թ բառ Գիլգէ կը գտնուի իր գործի գաղթ. 17 և իր ա-
ստիճանները կանչելէն. 22 բայց հեթանոսական խօսքը
ընդհատելն տես. Ժողովուրդը բարձրանալն կ'ապստամբին անոր
դէմ. 24 Հազարապետը հրամայեց կ'քնել որ ձեռնէն գնալով. 25
բայց անիկա իր հռոմէականէ ըլլալով կ'ազատի.

1 Ա՛րդ իկ եղբայրներ և հայրեր, լսեցէք ինձ ի-
մոնիկ բրելիք որ հիմա ձեզի պատասխան կու-
2 տամ։ (Երբոր լսեցին որ Եբրայական լեզուով
3 կը խօսէր իրենց, ալ աւելի լուռ կեցան. և
անիկա բսաւ.) Ես Հրէայ մարդ մըն եմ Կի-
լիկիոյ Տարսոնին մէջ ծնած՝ և սա քաղաքիս
մէջ Գամալիելին ոտքը մեծցած, ու ճշդ
հայրենի օրէնքին ձգտութեամբ պէս կրթուած,
նախանձաւոր էի Աստուծոյ ինչպէս որ սուս-
4 օր դուք ամէնդդ էք։ Ես այս ճիկ մարդիկ
ու կնիկ մարդիկ կապելով, ու բանտերու մեջ
նետելով սա ճամբան հալածեցի մինչև ի մահ.
5 ինչպէս որ քահանայապետն ալ կը վկայէ ինծի
համար, և բոլոր ծերակոյտը. որ իրենցմէ
թուղթեր ալ առնելով եղբայրներուն Դա-
մասկոս կ'երթայի, որ հոն եղածներն ալ կա-
պուած երուսաղէմ բերեմ որ պատժուին։
6 Ու եղաւ որ երբ կ'երթայի ու Դամասկոսին
մօտեցայ, կէս օրուան դէմ յանկարծակի եր-
կինքէն մեծ լոյս մը փայլատակեց իմ բոլորտի-
7 քս. և գետինը ինկայ, ու ձայն մը լսեցի
որ ինծի կ'ըսէր, Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ
8 զիս կը հալածես։ Ես ալ պատասխան տուի
թէ Դուն ո՞վ ես, Տէր. ան ալ ինծի ըսաւ, Ես
Յիսուս Նազովրեցին եմ, որ դուն կը հալա-
9 ծես։ Ինծի հետ եղողներ որ իմ ձեռս էին՝ լոյսը
տեսան ու վախով լեցուեցան, սակայն ինծի
10 խօսողին ձայնը չլսեցին։ Ես ըսի, Ի՞նչ ընեմ,
Տէր. և Տէրը ինծի ըսաւ, Ելլէր դուս Դամաս-
կոս, ու հոն քեզի պիտի պրուցուի ան ամէն
բաներուն համար, որ սահմանուած է որ ընես։
11 Ու երբոր չէի տեսներ ան լոյսին փառքէն,
հետս եղողներէն ձեռքէս բռնած՝ Դամասկոս
12 մտայ։ Ինչ Անանիա մարդ մըն օրէնքին
համեմատ առաքինավախ, ու Դամասկոս բը-
նակող բոլոր Հրէաներէն վկայուած,
13 ինծի եկաւ, ու քովս կայնելով ինծի ըսաւ,
14 Սաւուղ եղբայր, վեր նայէ. ես ալ նոյն ժա-
մուն վեր նայեցայ իրեն. և անիկա ըսաւ,
Մեր հայրերուն Աստուածը առաջուց քեզ
ընտրեց, որ իր կամքը ճանչնաս ու ան Ար-
դար տեսնես, և անոր բերնէն ձայն լսես.
15 Որովհետև բոլոր մարդոց առջեւը անոր վկայ պի-
տի ըլլաս ան բաներուն համար, որ տեսար
16 ու լսեցիր։ Եւ հիմա՝ ալ ի՞նչ կ'ուշանաս. ե-
լիր՝ մկրտուէ ու մեղքերդ լուա՝ անոր ա-
17 նունը կանչելով։ Ու եղաւ որ երբոր Երու-
սաղէմ գարձայ՝ ու տաճարին մէջ աղօթք կ'ընէի,
18 մտքիս յափշտակութիւն մը եկաւ վրաս, Ին-
քզինքը տեսայ, որ ինծի կ'ըսէր, Վարտիկի՛
չուտով Երուսաղէմէն ելլէր, ինչու որ քու
ինծի համար ըրած վկայութիւնդ պիտի չըն-

---

1 Գլ. իգ. 31։
2 Գլ. իգ. 27. իգ. 7։
3 Հմմ. 21. Գլ. ի. 22։
4 Ղուկ. իգ. 16. Յովհ. 15. Գլ. իբ. 22։
5 Ա Թագ. իթ. 18։ Ղուկ. ա. 6։
6 Գլ. իգ. 12։
7 Գլ. իգ. 3։
8 Գլ. իգ. 5։
9 Գլ. իգ. 7։
10 Գլ. իգ. 17։
11 Գլ. իգ. 13։
12 Գլ. իգ. 15։
13 Գլ. իգ. 5։
14 Գլ. իգ. 7. ե. 30. իթ. 15. իգ. 16։
15 Գլ. գ. 20. իգ. 16։
16 Գլ. գ. 38. Երբ. ա. 22։
17 Գլ. իբ. 14. Հռոմ. ա. 13։
18 Յովհ. Տկրտ. գ. 26։
19 Գլ. ա. 22։
20 Գլ. գ. 13. ե. 30։
21 Գլ. իգ. 15. իբ. 16։
22 Գլ. գ. 14. ե. 28։
23 Կամ. իա. 2։
24 Կամ. ա. 22։
25 Գործ. ա. 13։
26 Գլ. իգ. 31։

19 գունին։ Եւ ալ լսի՛, Տէր, ըսիրնք զիս
ան՛ն թէ ես էի որ քեզի հաւատացողները
բանտը կը դնէի, ու ժողովարաններուն մէջ
20 կը ծեծէի. Ու երբոր քու Ստեփանոս վկա
յիդ արիւնը կը թափուէր, ես ինքնս ալ ներ
կայ էի ու կամակից էի անոր ապանութեան։
ու զանիկա ապանողներուն հանդերձները ես
21 կը պահէի։ Եւ ինծի ըսաւ, Գնա՛, քանզի որ
ես քեզ հեռաւոր հեթանոսներուն պիտի խրր
կեմ։
22 Եւ անոնք մինչև ասս խօսքս ականջ դրին
իրեն, ետքը ձայնները վերցուցին ու ըսին,
Սպերքուը աշխարհէն առանկ մարդը, որ քան
23 զի չկեցողը առը ոչ ճիաղ։ Ու երբոր կը
կանչռըտուէին ու հանդերձները կը նետէին և
24 փոշին դէպ ի օդը կը ցանէին, Հազարապետ
ը հրաման ըրաւ որ զանիկա բերդը մտցրր
նեն, ու ըսաւ որ ծեծով հարցուփորձ ընեն
անոր, որ գիտնայ թէ ինչ յանցանքի համար
25 անոր գէմ անանկ կը կանչռըտուէին։ Ու երբ
որ կաշի կապերով զինքը կապեցին, Պօղոս
վերակացու հարիւրապետին ըսաւ, Միթէ՞ն
է ձեզի Հռոմայեցի ու չդատապարտուած
26 մարդ մը ծեծել։ Հարիւրապետը երբոր ա
յսց, գնաց հազարապետին պատմեց ու ը
սաւ, Տի՞նչ պիտի ընես, ինչռւ որ այս մարդը
27 Հռոմայեցի է։ Հազարապետն ալ գալը գնաց
ու ըսաւ անոր, Ըսէ՛ ինծի, գուն Հռոմայե
28 ցի՞ ես։ ան ալ ըսաւ, Այո։ Հազարապետը
պատասխան տուաւ, Ես շատ առակով ձեռ
բերի այս քաղաքացիութեանն իրաւունքը։ Եւ
Պօղոս ըսաւ, Ես բուն ասդ ծնած եմ։
29 Ու անոնք որ իրեն հարցուփորձ պիտի ընէին,
շուտ մը էս կեցան իրմէն։ Եւ հազարապետն
ալ վախցաւ՝ երբոր խնդացաւ թէ Հռոմայեցի
է, և որովհետև զանիկա կապեր էր։
30 Ու հետևեալ օրը ուզելով որ չիմանայ գիտ
նայ թէ ինչ է Հրէաներուն ըրած ամբաստա
նութիւնը անոր գէմ, ՚արձրկից զանիկա, և
հրամայեց որ քահանայապետները ու բո
լոր ժողովը միկտղ գան։ և Պօղոսը իջե
ցընելով անոնց առջևը կանգնեցուց։

ԳԼՒԽ ԻԳ

1 Եւ Պօղոս իր աչքերը ժողովքին վրայ դար
ձընելով ըսաւ, Արդիկ եղբայրներ, ես բո
լորովին բարի խղճմտանքով կեանք վարեր
2 եմ Աստուծոյ առջևը մինչև ասս օրս։ Անանիա
քահանայապետն ալ հրամայեց բռնել իր բեր
կայնողներուն՝ որ անոր բերնին զարնեն։
3 Պօղոս ըսաւ անոր, Աստուած քեզի
պիտի զարնէ, ծեփած պատ, որ գուն նստեր
ես օրէնքին համեմատ զիս դատելու, և ՚օ
րէնքէն գուրս հրամայե՞ս կ՚ընես որ ինծի զար
4 նեն։ Եւ բոլորտիքը կայնողները ըսին, Ա
5 ստուծոյ քահանայապետը կը նախատես։ Պօ
ղոս ալ ըսաւ, Եղբայրնե՛ր, ՚չէի գիտեր որ
քահանայապետ է. ինչռւ որ գրուած է, ՚Քա
ղաքներուդ իշխանին գէմ չխօսիս իմիտն
6 մի ըներ։ Եւ Պօղոս գիտնալով որ մէկ կողմը
սադուկեցիներ են ու միւսը փարիսեցիներ,
կ՚ազազակէր ժողովքին մէջ, Արդիկ եղբայր
նե՛ր, ես փարիսեցի եմ՝ փարիսեցիի որդի.
մեռելոց յարութիւնը ՚յոյսին համար կը գա
7 տուիմ։ Ու երբոր ասս ըսաւ՝ փարիսեցւոց և
սադուկեցւոց մէջը երկպառակութիւն ին
8 կաւ, և բազմութիւնը բաժնուեցաւ։ Քանզի
սադուկեցիք կ՚ըսեն թէ յարութիւն չկայ, և
ոչ հրեշտակ ոչ ալ հոգի. բայց փարիսեցիք
9 երկուքն ալ կը դաւանին։ Եւ մեծ ազազակ
մը եղաւ. ու փարիսեցւոց կողմէն եղող դր
պիրները ոտքի վրայ ելլելով՝ գէմ կը կռնռցին
ու կ՚ըսէին, ՚Մենք ասս մարդուն վրայ չարա
թիւն մը չենք գտներ. ՚Հապա թէ որ հոգի
մը կամ հրեշտակ մը ասոր խոսած է, ՚՚Եկ
10 Ու երբոր ամբոխը չատցաւ, հազարապետը՝
վախնալով որ չըլլայ թէ Պօղոս անոնցմէ պա
տառուի, զինուորներուն հրամայեց երթալ
իջնեն զանիկա անոնց մէջէն յափշտակին ու
11 բերդը բերեն։ ՚Եւ հետևեալ գիշերը Տէրը
անոր քովը կայնեցաւ ու ըսաւ, Քաջալերա
եղիր, Պօղոս, վասն զի ինչպէս որ երուսա
զէմի մէջ ինծի համար վկայեցիր, անանկ
պէտք է քեզի որ Հռոմի մէջ ալ վկայես։
12 Ու երբոր առտու եղաւ՝ Հրէաներէն ո
մանք միաբանեցան, ու ինքզինքնին անէծքի
տակ գրին՝ ըսելով որ չուտեն ու չխմեն մին
13 չև որ Պօղոսը սպաննեն։ Եւ քառասունէն
աւելի էին որ այս երգումը իրարու հետ ըրին։
14 Որ մատնք քահանայապետներուն և ծերե
րուն գացին ու ըսին, Անէծքով անիծեցինք
անձերնիս՝ որ բան մը չուտենք մինչև որ Պօ
15 զոսը սպաննենք։ Ասոնք դուք ժողովքին

= Հմր. 4։ Գլ. ը
3։
= Մատ. ժ. 17։
Հ Գլ. ի. 37։
= Գործ. ժա. 13։
Գլ. ի. 20։ Հռոմ.
ա. 32։
• Յոհ. ի. 44։
ՃՃ Գլ. ի. 14։ ժգ.
9։ ՃՃ Գործ. ե. 41։ ժգ. 6։
Իմ. 17։ Հռոմ.
ա. 5։ ժա. 13։
ժե. 16։ Գործ. ա.
25։ 26։ բ. 5։ 6։
Եփես. գ. 5։ 8։ ա
Տիմ. բ. 5։ բ Տիմ.
ա. 11։
ՃՃ Գլ. խա. 26։
= Գլ. իե. 24։
Հ Գլ. ժգ. 37։
† Յոհ. Գործ իիշ
ժբ. 5։
‡ Յոհ. կապերնին
ազատ

= Եբր. 4։ Գլ. ը
18։
Հ գ Յոհ. իբ. 21։
Եբեմ. ի. 3։ Յոհ.
ժ. 28։ բ Գործ. ը
19։ Յոհ. 8։
Հ Գլ. իզ. 2։ Փիլ.
գ. 5։
Գ. Ա. ժբ. 35։ բ
Օբ. իե. 1։ 2։
Յոհ. 6։ իբ. 20։
Յոհ. ի. 51։
Հ Գլ. իդ. 17։
Հ Եղ. իբ. 35։ ժ.
20։ բ Գործ. ը
19։ Յոհ. 8։
Գլ. իզ. 2։ Փիլ.
գ. 5։
Գլ. իդ. 35։ 21։
իզ. 6։ իբ. 20։
Մատ. իբ. 23։
Մարկ. ժբ. 15։
Գործ. իե. 24։
Հ Գլ. ժգ. 37։
† Յոհ. Գործ իիշ
ժբ. 5։
‡ Յոհ. կապերնին
ազատ
Գործ. ի. 27։
Գլ. իե. 22։ իզ. 31։
Գլ. իբ. 3։ 17։ 18։
Յոհ. Առաքեալ
հետ քննարկելիք։
Գլ. ժբ. 9։ իե.
23։ 24։
Հմր. 21։ 30։ Գլ.
իե. 2։

հետ մէկտեղ հաղարապետին խնայուցէք որ մեզը գտնէինք ձեզի իջեցնէլ, որպէս թէ դուք աւելի հիւղ քննութիւն ընել կ'ուզէք անոր վրայով։ և մենք անոր մօտ դալէն առաջ պա-
16 տրաստ ենք գտնելիս պատմելու։ Եւ Պօ-
պոսին քրոջը որդին երբոր առ գետնաձա-
թիւնը լսեց, նկատ բնդդէ մնաս ու Պօպոսին
17 պատմեց։ Պօպոս ալ հարթապետներուն մէ-
կը իրեն կանչելով՝ բսաւ, Այս պատանին հա-
պարապետին տալ, ինչու որ բան մը ունի ա-
18 նոր խնայցնելու։ Անոնց ալ առաւ գտնելիս և
տարաւ հաղարապետին ու բսաւ, Բանտար-
կեալ Պօպոս ինձ կանչեց, և ազաչեց որ առ
պատանին քեզի բերիմ, որ քեզի խօսելիք
19 ունի։ Եւ հաղարապետը անոր ձեռքէն բռնե-
լով մէկդի գնաց, ու հարցուց իմէ Ի՞նչ բան
20 ունիս խնդրելու։ Եւ անոնիկ բսաւ,
Հրէաները միաբանեցան քեզի ազաչելու որ
վաղը Պօպոս առաւանը իջեցնելուս, որպէս թէ
կ'ուզեն աւելի ճիշդ քննութիւն մը ընել ա-
21 նոր վրայով։ Բայց դուն անոնց մեղկ չընես,
ինչու որ անոնցմէ քառասունէն աւելի մարդ իմ
դարանամուտ եղած են անոր համար, որոնք
ինքզինքնին անէծքի տակ դրին որ չուտեն
ու չխմեն մինչև որ անոնիկ սպաննեն. ու հիմա
պատրաստ են, և քու հրամանիդ կը սպասեն։
22 Պետնէր հաղարապետը պատանին ճամբեց,
պատուիրելով իմ Մէկու մը մի բսաներ որ ա-
նոր բանը ինծի խնայուցիկ։
23 Եւ հարթապետներէն երկուքը կանչեց
ու բսաւ, Երկու հարիւր զինուոր պատրաս-
տեցէք, ու ձիաւոր եօթանասուն ձիու ու երկու
հարիւր գեղարդաւոր, որ մինչև կեսգիշեր
24 երթան գիշերուան ժամը երեքին։ Եւ գը-
րաւոններ պատրաստեցէք, որ Պօպոս հեծցը-
նեն ու ապահով Փելիքս կառավա-
25 յին առնին։ Եւ ինծի մի գրեց այս օրինա-
26 կին պէս։ Կղդիոս Լիւսիաս՝ պատուական
27 Փելիքս կառավարիդ. ողջոյն։ Այս մարդը Հր-
էաներէն բռնուելէ էր, և անոնցմէ պիտի կո-
պանդուէր, բայց ես զինուորներով վրայ հա-
սայ՝ պատեցի գունիկս, իմանալով որ Հռով-
28 մայեցի է։ Եւ ուզելով պատճառը գիտնալ
որուն համար անոր վրայ ամբաստանու-
թիւն կ'ընէին, իջեցուցի ատիկա անոնց ատեանը։
29 Որ գտայ ամբաստանուած հրէնց օրէնքին
վրայ հարցերու համար, ու մեռնելու
կամ կապանքի արժանի յանցանք մը չունէր։
30 Ու երբոր յայտ եղաւ որ Հրէայք սա մար-
դուն համար դարձի պիտի լսրեն, խոկցին
քեզի իրկնցի, հրամայեցի ամբաստանող-
ներուն ալ որ քու առջեդ խօսին անոր վրա-
յով։ Ողջ եղիր։

1 Ե. Հինգ օրէն նաբդ Անանիա քահանայա-
պետը ծերերուն հետ ու Տերտուղոս ճար-
տասանին մը հետ իջաւ, և ատենդ կատակա-
րին խնդացուցին նրանց Պօպոսին
2 դէմ։ Ու երբոր կանչուցին անոնիկ, Տերտու-
ղոս սկսաւ ամբաստանել ու բսել, Որովհետև
քու ձեռքովդ շատ խաղաղութիւն՝ ու քու
խնամքովդ սա ազդին բանեցուն ազէկ կար-
3 գադրութիւններ կը վայելենք, Ամէն կերպով
ու ամէն տեղ բոլորովին գոհ ըլլալով՝ չնար-
4 հակալ ենք, ով պատուական Փելիքս։ Բայց
չըլլայ որ ալ աւելի ձանձրացնեմ քեզի,
կ'ազաչեմ որ քու քաղցրութիւնովդ մեզի ա-
կառնչ դնես, ոչ հաճնատարար հրնչ խօսիս։
5 Քանզի որ մենք սա մարդը գտանք ապակա-
նիչ և խռովարար բոլոր Հրէաներուն որ աշ-
խարհս մէջ են, և նազովրեցւոց ազանդին
6 առաջնորդ. Որ տաճարն ալ ուզեց պղծել.
որուն որ բռնեցինք Եւ մեր օրէնքին համեմատ
7 ուզեցինք դատաստանը բնել. Բայց Լիւսիաս
հաղարապետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր
8 ձեռքէն առաւ, Եւ հրամայեց որ անոր
դատախազները քեզի գան, որն որ դուն
քննելով՝ կարող պիտի ըլլաս անդիկանալ ան-
ոնց բաներուն, որոնց համար մենք ամբաս-
9 տանութիւն կ'ընենք անոր վրայ։ Հրէաներն
ալ ամէնը մէկ եղած՝ բսին թէ այդպէս է։
10 Պատասխան առաւ Պօպոս, (երբոր կա-
տակարը անոր ալ բսաւ որ խօսի.) Գի-
տնալով որ շատ տարիներէ հետէ դուն այդ
գիւղին գատաւորն ես, աւելի յօժարութեամբ
ինծի վերաբերեալ բաներուն համար պատաս-
11 խան կու տամ. Որովհետև կրնաս գիտնալ
որ ես տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի որ

1 Ե. Հինգ օրէն նաբդ Անանիա քահանայա-
պետը ծերերուն հետ ու Տերտուղոս ճար-
տասանին մը հետ իջաւ, և ատենդ կատակա-
րին խնդացուցին նրանց Պօպոսին
2 դէմ։ Ու երբոր կանչուցին անոնիկ, Տերտու-
ղոս սկսաւ ամբաստանել ու բսել, Որովհետև
քու ձեռքովդ շատ խաղաղութիւն՝ ու քու
խնամքովդ սա ազդին բանեցուն ազէկ կար-
3 գադրութիւններ կը վայելենք, Ամէն կերպով
ու ամէն տեղ բոլորովին գոհ ըլլալով՝ չնար-
4 հակալ ենք, ով պատուական Փելիքս։ Բայց
չըլլայ որ ալ աւելի ձանձրացնեմ քեզի,
կ'ազաչեմ որ քու քաղցրութիւնովդ մեզի ա-
կառնչ դնես, ոչ հաճնատարար հրնչ խօսիս։
5 Քանզի որ մենք սա մարդը գտանք ապակա-
նիչ և խռովարար բոլոր Հրէաներուն որ աշ-
խարհս մէջ են, և նազովրեցւոց ազանդին
6 առաջնորդ. Որ տաճարն ալ ուզեց պղծել.
որուն որ բռնեցինք Եւ մեր օրէնքին համեմատ
7 ուզեցինք դատաստանը բնել. Բայց Լիւսիաս
հաղարապետը եկաւ մեծ բռնութեամբ մեր
8 ձեռքէն առաւ, Եւ հրամայեց որ անոր
դատախազները քեզի գան, որն որ դուն
քննելով՝ կարող պիտի ըլլաս անդիկանալ ան-
ոնց բաներուն, որոնց համար մենք ամբաս-
9 տանութիւն կ'ընենք անոր վրայ։ Հրէաներն
ալ ամէնը մէկ եղած՝ բսին թէ այդպէս է։
10 Պատասխան առաւ Պօպոս, (երբոր կա-
տակարը անոր ալ բսաւ որ խօսի.) Գի-
տնալով որ շատ տարիներէ հետէ դուն այդ
գիւղին գատաւորն ես, աւելի յօժարութեամբ
ինծի վերաբերեալ բաներուն համար պատաս-
11 խան կու տամ. Որովհետև կրնաս գիտնալ
որ ես տասներկու օրէն աւելի չէ՝ քանի որ

ա Հիմ. 19։
բ Գլ. խ. 33. խգ. 1։
գ Գլ. խբ. 30։
դ Գլ. ժբ. 14. իե. 6։
ե Գլ. իգ. 31։
զ Հիմ. 20։
է Գլ. իգ. 8. իե. 6։
ը Գլ. խ. 39։
թ Գլ. իգ. 1. 19. իե. 16։
ժ Գլ. խ. 27։
ի Գլ. խ. 37։
ժա Գլ. խգ. 2. 30. 33. իե. 2։
ժբ Գլ. իգ. 31։
ժգ Գլ. իգ. 20. ժե. 6։
ժդ Գլ. խ. 33։
ժե Գլ. իգ. 30։
ժզ Գլ. խ. 33։

երեսատեմ երոյ ՚Հերկրագործութիւն ընելու ։
12 ՚Ի՛նչ գիտ առաքեալն մէջ մէկ մը հետ վիճաբանութիւն ընելու վրայ՝ կամ՝ բազմութիւնը
մէկտեղ ժողված չգտաւ , ոչ ալ ժողովարան
13 ներսէն մէջ , ես ոչ քարոզութեն մէջ · ոչ ալ
կրնան ապացուցանել այն բաներդ , որոնց համար հիմա ամբաստանութիւն կ՚ընեն ինծի
14 գէմ՝ · բայց առ կը խոստովանիմ քեզի՛ թէ ՚ըստ
ճամբուն հաւնելուս որ ասոնք հերձուած կ՚կոչեն , ես անոնցմէ կը պաշտամ իմ ՚հայրերուն Աստուածս , հաւատալով այն ամէն բաներուն որ
15 ՚օրինաց և մարգարէից մէջ գրուած են · ՚Ես
յոյս ունիմ առ Աստուած , ինչպէս որ ասոնք ալ ակնկալութիւն ունին , որ մեռելոց յարութիւն պիտի ըլլայ՝ ՚ինչ արդարոց և
16 թէ մեղաւորներուն · ՚Ես ես ասոր համար կը ջանամ՝ որ ամէն ատեն մաքուր խղճմտանք ունենամ Աստուծոյ առջեւը ու մարդ
17 ոց առջեւը · Ուղղ ես չատ տարիներէ ետեւ
՚ներկայ իմ ազգիս ողորմութիւններ բերելու ու
18 ընծաներ գալ · ՚Ասոնցմով գտնի մը Ափսոսի
՚Հրէաներ զիս տաճարին մէջը սրբագործած գըլ
19 ուած՝ ոչ բազմութիւնով և ոչ ամբոխով , ՚Որ
անոնց պէտք էր առջեւդ գալ ու ամբաստանել իմիթէ ընել , եթէ որ իմ վրաս չունին բան
20 մը ունենին · կամ թէ ասոնք իրենք թող բանի՝
իրենց անիրաւութիւն գտան իմ վրաս , երբոր
21 առեալներ կայներ էի · Մէյնէ թէ ան մէկ խոսքս հասնիր , որ երբ մէկէնիկէն կայներ էի՝
կանչելի թէ ՚Ասոնցմէ յարութիւնս համար
22 ես այսօր ձեզմէ կը դատուիմ՝ · Եւ Փելիքս
՚ուրիշ անգամ թողուց անոնք , ըսելու որ ավելի տեղեկութիւն ունէր այն ճամբուն վրայով՝ ու բաւ · երբոր ՚Լիսիաս հազարապետը հոն իջնէ , պիտի քննեմ ձեր գործը ։
23 Եւ հարիւրապետին հրամայեց որ զանիկա պահի և ընդարձակութիւն ունենայ , ու
իրենցմեկէն մէկը չարգիլէ անոր ազատութիւն ընելէն կամ անոր գործը երթալէն ։
24 Եւ քանի մը օրէն հետո Փելիքս եկաւ իր
Դրուսիլլա կնկանը հետ որ Հրէայ էր , ու Պօղոսը կանչել տուաւ , և լսեց անկէ այն հաւատքին հասնիր որ Քրիստոս Յիսուսի վրայ
25 է ։ Եւ երբոր անկիցը արդարութենէն ու ժուժկալութենէն և գալու դատաստանէն վրայով կը խօսէր , Փելիքս զարհուրելով պատասխան տուաւ , Դուն հիմա գնայ , ու երբոր ժամանակ ունենամ՝ ես քեզ նորէն կը կանչեմ՝ ։
26 Նաև յոյս ունէր որ ՚Պօղոսին կողմէն իրեն
տասկ ՚տրուի , անոր համար շատ անգամ

կանչել կու տար զանիկա ու հետը կը խօսակցէր ։
27 տկր ։ Բայց երկու տարի որ եղաւ , Փելիքսին տեղը Պորկիոս Փեստոս եկաւ ։ Փելիքս ալ ՚Հրէաներուն շնորհք ընել ուզելով՝ Պօղոսը կապուած թողուց ։

ԳԼ · ԻԵ

1 Հրեայք Պօղոսին դէմ ամբաստանութիւն կ՚ընեն Փեստոսին առջեւը ։ 3 Պօղոս պատասխան կու տայ ։ 11 և կայսրին կը բողոքէ ։ 14 Հոգի Փեստոս անոր գործը կը պատմէ Ագրիպպա թագաւորին ։ 23 և Պօղոսը անոր առջեւը բերել տալով ։ 25 կը յանդիմանի իրմէ անիկա մահուան արժանի բան մը բրած չլլլ։

1 Ապրդ երրոր փեստոս իր նշանակութեանը գաւառը հասաւ , երեք օրէն ետեւ կեսարիայէն
2 երուսաղէմ եկաւ · ՚Ես քահանայապետը ու Հրէից գլխաւորները անոր խնդրացուցին իրենց
3 ամբաստանութիւնը Պօղոսին գէմ՝ , Ու կ՚ապտակին իրեն ու չնորհք կը խնդրեն անոր գէմ՝ , որ զանիկա երուսաղէմ բերել տայ · ՚Ու իրենք դարան կը պատրաստեն ճամբուն մէջ զանի-
4 կա սպաննելու · Բայց փեստոս պատասխան տուաւ , որ Պօղոսը կեսարիայի մէջ պահուի , և որ ինքը շատ չանցած հոն գիտէ երթալու ։
5 Ուստի ձեզմէ զօրաւորները որ կարող են , ըսաւ , ՚Ի հետս իջող իջնեն , ու եթէ որեւ մարդուն մէջ
6 բոլոր յանցանք մը կայ , իջող անոր գէմ՝ ամբաս-
տանեն ։ Եւ հոն ՚տասը կամ տասներկու աւելի չկենալով՝ ՚կեսարիա իջաւ · ու հետեւեալ օրը առեւանը նստելով՝ հրամայեց
7 բերել որ Պօղոսը բերին ։ Ու երբոր անիկա եկաւ , երուսաղէմէն իջնող Հրէաները շուրջ
բոլորելով կայնեցան , ՚դատ ու ծանր ամբաստանութիւններ կը բերէին Պօղոսին գէմ՝ , ո-
8 րոնք չէին կրնար ապացուցանել · Ինչու որ Պօղոս պատասխան կու տար թէ ՚Ես ոչ Հրէական օրէնքին և ոչ տաճարին՝ ոչ ալ
9 կայսրին գէմ՝ յանցանք մը բրած եմ՝ · Բայց փեստոս ուզելով որ Հրէաներուն շնորհք բնէ , պատասխան տուաւ Պօղոսին ու բաւ ,
՚Կ՚ուզես երուսաղէմ երթալ , և հոն աս բա-
10 ներուդ վրայով իմ առջեւս դատուիլ · Պօղոս ալ բաւ , կայսրին առեւանը կայներ եմ՝ , ուր որ պէտք է ինծի դատուիլ · ես Հրէաներուն անիրաւութիւն մը բրած չեմ՝ , ինչպէս որ դուն
11 ալ ալ գիտես · ՚Որովհետեւ թէ որ անիրաւութիւն մը և մահուան արժանի բան մը բրած եմ՝ , ես մեռնելէն չեմ քաշուիր · բայց թէ որ
չկայ ՚ի՛նչ ան բաներէն որ ասոնք ինծի ամբաստանութիւն կ՚ընեն , ոեւէ մարդ չկրնար զիս անոնց նուիրել ։ ՚Կայս-

---

ե Հմր · 17 · Գլ · իա · 39 ։
ը Գլ · իե · 8 · իը · 37 ·
թ Յհն Ա.մխ · ը · 14 · Գլ · իմ · 8 ։
ժ Յհն · ա · 3 ։
ժա Գլ · իչ · 22 · իը · 23 ·
ժբ Գլ · իչ · 6 · իշ · 6 ։
ժգ Հմր · 17 · Գլ · իա · 39 ։
ժդ Դատ · ժր · 2 ։
ժե Ցհմ · ի · 28 · 29 ։
ժզ Գլ · իգ · 1 ։
ժէ Գլ · ժա · 29 · 30 · իե · 16 · Հատմ · ժե · 23 · ր Գործ · ը · 4 · Գատ · բ · 10 ։
ժը Գլ · իե · 26 · 27 · իգ · 21 ։
ի Գլ · իգ · 23 · իե · 16 ։
ի ա Գլ · իգ · 6 · իը · 22 ։
ի բ Յհն · ա ասոր բառիս բուխը տես ։
ի գ Գլ · իե · 3 · իը · 16 ։
ի դ Եզ · իգ · 8 ։
ի ե Յհն · Ա.մխ · ը · 14 · Գլ · ժր · 3 · իե · 2 · 14 ։
ի զ Գլ · իգ · 1 · Հմր · 13 ։
ի է Գլ · իգ · 12 · 15 ։
ի ը Գլ · ժը · 14 · Հմր · 15 ։
ի թ Յհն · ասոր · որ գանիկա տրամակն ։
ի ժ Յհն · ասոր տեղն աւելի կենդանի ։
ի ժա Ցհմ · ի · 28 · 29 · իե · 16 · Գործ · իգ · 6 · իը · 22 ։
ի ժբ Գլ · իգ · 12 · Գործ · իգ · 2 · 10 · Գլ · իգ · 3 · 13 ։
ի ժգ Գլ · ժ · 13 · իգ · 18 · իը · 17 ։
ի ժդ Գլ · իգ · 32 ։
ի ժե Հմր · 23 ։
ի ժզ Հմր · 23 · Գլ · ժը · 14 · իգ · 29 · իե · 31 ։
ի ժէ Գլ · իե · 34 · իը · 19 ։

12 բին կը բազմեմ։ Ասաուներ փեսասս խորհրդ-
ական հետ խոսելով՝ զատասխան առաւ
քէ կոյսերին բազմելեն, կոյսերին պիտի եր-
թաս։
13 Եւ քանի մը որ անցնելէն ետեւ՝ Ագրիպ-
պաս թագաւորը եւ Բերենիկէ կեսարիա ե-
14 կան փեսասը ողջունելու։ Եւ շատ օրեր որ
հոն անցուցին, փեսասս Գողոմին հասնել թա-
գաւորին խնդրուց ու բաւս, Ֆէլիքս մնաց
կոյ՝ որն որ փելէքս բանտարկուած թագաւոր
15 է, Երուսաղէմ գացին, քահանայապետներ ու Հրէից ծերերը խնա-
յուցին իրեն, և կը խնդրէին ընդ անոր դէմ
16 գատաստան իջնան վրան։ Որոնց զատաս-
խան տուի թէ Հռոմէացւոց սովորու-
թիւնը չէ մարդ մը կորսնցնել չնորհել, մինչեւ
որ ամբաստանուածը ամբաստանողները դի-
մացը չունենայ, ու անի ամբաստանութեանը
գատաստան տալու զատուհանին չարու-
17 իրեն։ Ուստի երբոր անոնք հոս հաս
եկան, Ժամ ևս չուսացուցի, հապաս հե-
տեւեալ օրը առեւտուր նստելով՝ հրամայեցի բերի
18 որ մարդը բերին։ Անոր գատաստանողները ոչ
նեղկացուցով, իմ կասկած բրած չարեաց
19 նեղբա մէկին ոչ չարաչ չէին բերեր։ Հապա
մէկ քանի խնդիրներ ունէին անոր հետ իրենց
կրօնքին վրայ, և Յիսուս Ժամ մեռած
մը վրայ, որուն հասնար Գողոս կ'ըսեր թէ
20 կենդանի է։ Ու երբոր տարակուսանքի մէջ
էի ես թանեղս փնտռելուն վրայով, ըսի թէ
կ'ուզէ՞ն երուսաղէմ երթալ, և հոն ես բա-
21 նեղուն հասնար գատուիլ։ Բայց Գողոս երբոր
բազբեց որ զատաւի վճռուին Ցդի-
մացը ելլելու,» հրամայեց որ զինքը զա-
22 հեն մինչեւ որ կայսրին խրկեմ։ Եւ Ագրիպ-
պաս բաւս Փեսասին, Ես ալ կ'ուզէի ես
մարդը մնիկ լսել։ Ան ալ բաւս, Վազը մնիկ
կ'լսես։
23 Ու հետեւեալ օրը երբոր Ագրիպպաս ու
Բերենիկէ մեծ հանդէսով եկան, ու առեւ-
նը մտան հազարապետներով և քաղաքին զա-
ռաւուր մարդոցմովը ժողովարանը, Փեսասս ալ
24 հրամանն ընդեղով՝ բերին Գողոսը։ Եւ բաւս
Փեսասս, Ագրիպպաս արքայ, և զուք ալ
բոլոր մարդիկ որ մեր հետ էք, տեսիկ կը
տեսնէք։ ասոր վրայով Հրէից բոլոր բազմու-
թիւնը ինծի նեղկացան երուսաղէմի մէջ
և հոս ալ, ու կ'ազազակէին թէ Ցգէտք չէ
25 որ ալ տեսիկ ողջ մնայ։ Բայց ես որ հաս-
կցայ Ցիմ անիկա մեռնելու արժանի բան
մը բրած չէ, Ցև ինքը որ վճռասիրտ կոչումն
26 բազբեց, զրկելուն որ խրկեմ զանիկա։ Որուն
համար ես հասարապ բան մը չունիմ գրելու
իմ տիրոջս։ ուստի տեսիկս ձեր առջեւը բերի,
և մանաւանդ քու առջեւդ, ով Ագրիպպաս
արքայ, որպէս զի քննութիւնէ ետքը
27 գրելու բան մը ունենամ։ Ինչու որ ինծի տե-
սիկ կ'երեւնայ որ ղկի բանտարկեալ մը խրբ-
կեմ, և անոր վրայ ոչ յանցանքները չի-
մացընեմ։

ԳԼ· ԻԶ

1 Գողոս Ագրիպպասի առջեւը կը զատասի իր վարբը իր ազգա-
կանն ի վեր։ 12 և հրաւիրով իր գործի գոռ ու տագնապ-
ական զատահարին համար։ 21 Փեսասս չկրնար կը հոչ գողոս։
բայց անկից զատրիճ մնալու կը զատասխանէ։ 28 Ագրիպ-
պաս գրելի կը համարի բրիստոնէից բարեաւ։ 31 Ուրիշ ժա-
մանակներէ կը խոսանդին Գողոսին անմեղ բանալ։

1 Եւ Ագրիպպաս բաւս Գողոսին, Հրաման է
քեզի որ զուն քեզի համար խոսիս։ ատա-
ամաներ Գողոս ձեռքը երկնցընելով խրեն հա-
2 մար զատասխան առաւ։ Հրէանեղուն իմ
վրաս բրած բոլոր ամբաստանութիւնեղուն
համար, ով Ագրիպպաս արքայ, ես զիս ե-
րանելի կը սեպեմ, որ այսօր քու առջեդ
3 զատասխան պիտի առնեմ։ Մանաւանդ որ զուն
Հրէանեղուն բոլոր սովորութիւնեղը և խըն-
դիրները ագէկ գիտես, ուստի համար կ'ազա-
չեմ որ երկայնմտութեամբ ինծի մնիկ լսես։
4 Արդ իմ մանկութենէս՝ ի վեր իմ ինչպէս ազ-
գիս աս, սկիզբէն երուսաղէմ իմ ազգիս մէջը
5 բլլալովս, բոլոր Հրէանեղը անգիտակ են, զան-
զի առաջուց ի վեր զիս գիտեն, (թէ որ ու-
զեն վկայել,) ՙոր մեր կրօնքին պիտա ղղա-
չաւ ճամբուն պէս՝ փարիսեցի ապրեր եմ։
6 Եւ հիմա ՙԱստուծմէ մեր հայրերուն եղած Ցխոստումնին
7 յուսոյն համար՝ որ մեր տասներկու ցեղը
անդադար ՙգիշեր ու ցորեկ պաշտելով՝ հոն
յուսան անոր հասնելու։ Եւ աս յուսոյն համար
Հրէանեղէն կ'ամբաստանուիմ իմ, ով Ագրիպպաս
8 արքայ։ Ի՞նչ։ չհաւատացուի՞ բան կ'երեւնայ ձեզ
զի թէ Աստուած մեռելեղը կը յարուցանէ։
9 ՙԵս ինքնս ալ ինծի պարտք կը սեպէի Յիսուս
Նազովրեցիին անուան դէմ շատ բաներ ընել։
10 ՙՈր ըրի ալ Երուսաղէմի մէջ, և ՙքահանայա-
պետներէն իշխանութիւն առած՝ սուրբերուն
շատերը բանտարկեցի, ու անոնց սպանուած
11 ատենը հաւանութիւն տուի։ ՙԵւ բոլոր ժո-
ղովարաններուն մէջը շատ անգամ զանոնք

ֆ Գէ· խգ· 27։
ֆ Հմր· 2· 3։
ֆ Հմր· 4· 5։
ֆ Հմր· 6։
ֆ Գէ· ժգ· 11· խգ· 33։
• Ցոան· քննութիւն։

1 Գէ· բ· 12։
2 Հմր· 2· 3· 7։
3 Գէ· իգ· 23։
4 Գէ· իգ· 8· 33· իգ· 31։
5 Հմր· 11· 13։

= Գէ· իր· 3· իգ· 8· իգ· 15· 21։
Փիլ· գ· 5։
6 Գէ· իգ· 6։
7 Ցակ· գ· 13· իր· 13· իգ· 4· իթ· 19· ր Օր· ժգ· 13։
ր Ցակ· ե· 12։

Ցաղ· ձեր· 11· Եսա· գ· 2· ե· 24· թ· 6· ի· 10· Երեմ· իգ· 5· լգ· 14· 15· 16· Եզեկ· լգ· 22· լե· 24· Դան· թ· 24· Միք· ե· 20· Գէ· ժգ· 28· Հգ·

ասմ· ժե· 2· Տիմ· բ· 13։
ր Ցոհ· ա· 1։
ր Գաղ· բ· 27· =
Ցհա· գ· 13· =
Տիմ· ե· 2։
ր Փիլ· գ· 11։

ր Ցոհ· ժգ· 2· =
Տիմ· ա· 13։
ր Գէ· ը· 3· Գաղ· ա· 13։
ր Գէ· թ· 14· 21· իր· 2։
ր Գէ· իր· 19։

պատժելով՝ կը բռնադատէի որ հայհոյեն, և անոնց դէմ առանիկ կատղած՝ մինչև ատոր
12 քաղաքներէն կը հալածէի։ Այսպիսով երբոր Դամասկոս ալ կ՚երթայի՝ քահանայապետութենէն
13 իշխանութիւն ու հրաման առած, կէս օրուան ատենը ճամբան վրայ, ով արքայ, երկինքէն լոյս մը տեսայ արեւէն լուսաւորութենէն աւելի՝ բոլորտիքս ծագած, նաեւ անոնց որ
14 երթային ինծի հետ կ՚երթային։ Ու երբոր մենք ամէնքս գետինը ինկանք, ես մի լսեցի որ եբրայական լեզուով ինծի կ՚ըսէր, Սաւուղ, Սաւուղ, ինչո՞ւ ինծի կը հալածես. դժուար բան է քեզի խմանալի դէմ կիյ դարձնել։
15 Ես ալ ըսի, Դուն ո՞վ ես, Տէր. և անիկա ըսաւ, Ես եմ Յիսուսը որ դուն կը հալածես։
16 Ծնա. Բայց կէրթ ու ոտքիդ վրայ կայնէ. ինչու որ ասոր համար քեզի երեցայ, որ քեզ ձեռք առնեմ պաշտօնեայ և վկայ ընելու ան բաներուն որ տեսար, ու ան բաներուն
17 որոնցմով պիտի երեւնամ քեզի, ազատելով ասոր ժողովուրդէն ու հեթանոսներէն, ես
18 քեզ կը խրկեմ, որ անոնց աչքերը բանաս, խաւարէն լոյսի, ու Սատանայի իշխանութենէն Աստծոյ դարձնելու, որ ստանան թողութիւն մեղաց և բաժին հետ սրբացածներուն հաւատքով որ է ինծի։
19 Ուստի, Ագրիպպա արքայ, ան երկնաւոր տեսիլքին անհնազանդ չեղայ ես.
20 այլ առաջ Դամասկոս ու Երուսաղէմ եղողներուն, և բոլոր Հրէաստանի երկիրը ու հեթանոսներուն քարոզեցի որ ապաշխարեն ու Աստծոյ դառնան, և ապաշխարութիւնան արժանաւոր գործեր գործեն։
21 Այս պատճառով հրէաները զիս տաճարին մէջ բռնեցին, և կը
22 ջանային որ սպաննեն։ Սակայն Աստծմէ օգնութիւն հասնելով՝ մինչև այս օրս ոչ միայն պզտիկին ու մեծին վկայութիւն տալով, բան մը չգրացելով այն բաներէն զորս որ մարգարէները և Մովսէս խօսեցան թէ պիտի
23 ըլլայեն. թէ Քրիստոս պիտի չարչարուէր, և թէ անիկա պիտի առաջ մեռելներէն յարութիւն առած՝ լոյս պիտի քարոզէր ժողովուրդին ու հեթանոսներուն։
24 Ես քանի որ անոնց առանց պատասխան կու տար խրեն հասար, Փեստոս բարձր ձայնով մը ըսաւ, Կրկ խելագարիս, Պօղոս. չատ
25 կարգացողութիւնդ քեզ կը յիմնայնցընէ։ Պօղոս ալ ըսաւ, Ես չեմ խելագարիր, ով պատուական Փեստոս, հապա ճշմարտութիւնան և
26 զգաստութիւնան խօսքեր կը զրուցեմ։ Քանի

1 Գլ· Բ · 3 · Բբ · 6·
2 Գլ· Բբ · 13 ·
3 Գլ· Բբ · 21 ·
4 Ես· ք· 3· Բար· 7· Գաղ· ա· 13·
Ըսփ· բ· 18· բ
5 Գաղ· ա· 22·
6 Գլ· բ· 38·
7 Եփես· ա· 11· Կող· ա· 18· ա Թես· ե·
8 ·
9 բ Կար· գ· 14· Եփես· գ· 18· ե· 8· Կող· ա· 13· ա Պետ· բ· 9· 25·
10 Գաղ· ա· 22·
11 Գլ· բ· 38·
12 ·
13 Գլ· Բ· 30· 31· 33· Ժա· գ· 14· ժգ· ժդ· ժզ· ժէ· ժը· ժի· բ· ե· բա·
14 Թուա· գ· 8·
15 Գլ· բա· 30· 31·
16 Գաղ· բդ· 37· 44· ա· 18·
17 Գլ· Խդ· 14· Խը· 23· Հաւմ· գ· 21·
18 Ը Թագ· Բ· 11·
Ըսփ· ա· 23· բ·
19 Գաղ· բդ· 38· 46·
20 ա Կար· ժէ· 22· Կող· ա· 18· Ըսփ· ե· 8·
21 Ը Ելհ· ա· 11· Կող· ա· 18·
22 Գլ· Խդ· 14· Խը· 23· Հաւմ· գ· 21·
23 Ը գ Թագ· Բ· 11·
Ըսփ· ժ· 22· ա
Կար· ա· 23· բ· 13· 14· գ· 19·
ա Կար· ե· 7·
Ը Յովհ· Ես· Երբոր ասոր քանդերը բառ՝ տեսի
ա Գլ· Խդ· 3· 22· Խե· 23·
Գլ· Խե· 11·
Գլ· Խե· 12· 23·
Գլ· ժԶ· 23·
Գլ· Խդ· 25· Խը· 16·

պատրաստ եմ որ ինծի ալ զոհ մատուցանեն։ Ուստի ինչ որ տեսայ, ով Թէոփեղոս պատուական, ան հնազանդ չեղայ երկնաւոր տեսիլքին։
20 Այլ նախ Դամասկոսի մէջ եղողներուն, ապա Երուսաղէմի ու Հրէաստանի բոլոր երկրին ամբողջ, ու հեթանոսներուն ալ ապաշխարութիւն քարոզեցի որ դառնան Աստուծոյ ու գործեն ապաշխարութեան արժանի գործեր։
21 Ասոր համար հրէաները զիս տաճարին մէջ բռնեցին ու կ՚ուզէին սպաննել։
22 Բայց Աստուծմէ օգնութիւն ստացայ մինչև այսօր ալ կեցած եմ, ամէն մարդու վկայութիւն կու տամ, ոչ մէկ բան ալ չեմ ըսեր անկից զատ որ մարգարէներ ու Մովսէս ըսին թէ պիտի
23 ըլլայ. Քրիստոս պիտի չարչարուի, և մեռելներէն յարութիւն առնելով առաջինը ըլլալով՝ լոյս պիտի տայ ժողովուրդին ու հեթանոսներուն։
24 Երբ ինքզինքին պատասխան կու տար, Փեստոս բարձր ձայնով ըսաւ, Խելագարեցար Պօղոս. շատ ուսումը քեզ խելագարեցուցեր է։
25 Պօղոս ըսաւ, Չեմ խելագարիր, պատուական Փեստոս, հապա ճշմարտութիւն և զգաստութիւն կը խօսիմ։
26 Թագաւորը գիտէ այս բաները որոնց համար

ԳԼ· ԻԹ

1 Պօղոս Ագրիպպա կ՚ելլէ Հռոմի երթալու։ 10 Կը նախատէ Հրեայ հարցասէրները։ 11 Բոյշ իր խօսքին չէն հաւատար։ 12 Աղեկոնեայեան կը պատմէ։ 13 Ի հաւատքին բերելու կը ջանայ։ 28 Բոյշ ամէնքն ալ անվճռական կ՚ելլեն։

1 Երբոր որոշուեցաւ որ նաւով Իտալիա երթանք, Պօղոս և ուրիշ քանի մը կապուած ներ յանձնեցին Հարիւրապետի մը՝ որուն անունը Յուլիոս էր՝ Սեբաստեան գունդէն։
2 Ու մենք Ադրամիտացի նաւ մը մտնելով ճամբայ ելանք, ու Արիստոն կոչուելն մակեդոնացի Թեսաղոնիկէէն եղող Արիստարքոս հետերնիս էր։
3 Յաջորդ օրը Սիդոն հասանք. Յուլիոս մարդասիրութիւն ցուցընելով Պօղոսին, Բարեկամներուն երթալ ու գործածուելու թոյլտուութիւն տուաւ։
4 Հոնկից ալ ելանք ու անկէ հովերուն դէմ կիպրոսին վրայէն կոզմէն նաւեցինք հասանք դէմ ըլլալուն հասանք
5 Միւռ։ Եւ քանի կիլիկիոյն ու Պամփիւլիոյն ծովերէն անցանելէն նաւերով՝ Լիկիոյն Միւռ եկանք
6 Հոն հէնց որ եւ Հարիւրապետը հոն Աղեքսանդրիոյ բոլոր նաւ մը գտնելով՝ որ Իտալիա կ՚երթար, մեզ անոր մէջ մտցուց։ Եւ շատ օրեր կամաց կամաց նաւելով՝ հազիւ թէ Կնիդոսին քովերը հասանք. և հովը մեզի դէմ ըլլալով՝ Կրետէին վարի կոզմէն Սալմոնային քովէն
8 վէն նաւեցինք։ Եւ զժուարութեամբ անկէ անցնելով՝ Մեզ տեղ մը եկանք, որ Գեղեցիկ նաւ-

ւանդեցին առաքեալսն, որոնց ետուն ի ձեռն դրոց։
9 Եւ երթայր շատ ժամանակ անցեալ, և նա-
խնի ճանապարհ եղեալ ի վտանգաւոր էր, ցա-
ւիցն առնել ոչ սրտեցեալ էր, ցայն
10 գոն խրատու կու տար, եւ կ'ըսէր անոնց. Ա՛ր-
դեկ, ես կը տեսնեմ որ առ նախ ճանապարհ
բնելը առանց ապրանքով ու շատ վնասով պիտի
լլլայ, չէ թէ միայն բեռնին ու նաւուն հարց
11 մեր անձերուն ալ։ Բայց հարիւրապետը ա-
ւելի նաւապետին և նաւավարին միտքն կ'ընէր
12 քան թէ Պօղոսին խօսքերուն։ Եւ որովհետև
անոնք նաւահանգիստը յարմար չէր ձմեռը հոն
անցնելու, շատերը խորհեցան անկէ երթալ,
որ գուցէ կարող լլլան փիւնիկէ հասնելու
ու ձմեռը հոն կնստան, որ կրետէի նաւա-
հանգիստն միւս է, ու գէպ ի հարաւ և արև-
13 մտեան հիւսիս կը նայի։ Եւ երբոր հարաւա-
յին մեղմ հով մը փչեց, կարծելով թէ իրենց
գիտաւորութիւնը հասեր են, ճամբայ ելան
14 ու կրետէին քովէրէն կ'անցնէին։ Եւ շատ
առնն չանցած՝ մրրկայոյզ հով մը եղաւ անոր
15 գէմ, որ եւրակիղոն կ'կոչուի։ Երբոր նաւը
յափշտակուեցաւ և հովին գէմ չկրցաւ դի-
մանալ, մոց առած կ'երթայինք կու գայինք։
16 Եւ գէպ ի մէկ փոքր կղզին մը հասն կոչի
գօնդայ՝ որ կղզոյն կ'պատէր, հազիւ կրր-
17 ցանք մակոյկը բռնել։ Որն որ առին՝ ու օգ-
նութիւններ գործածելով նաւը ապկէն կա-
պեցին։ և վախնալով որ չրլլայ թէ Սիրթաց
նաւահանգիստն խնան, առագաստը իջեցուցած՝ անանկ
18 կ'երթայինք ու կու գայինք։ Եւ սաստիկ ալէկո-
ծութիւնն մէջ որ էինք, հետևեալ օրը բի-
19 ւերը գուրս նետեցին։ Եւ երրորդ օրը Աստ-
ւծոյ գործիքները ձեռ քովնիս գուրս նետե-
20 ցինք։ Եւ երբոր շատ օրեր ոչ արև՝ ոչ ալ
աստղեր կ'երեւնային, և փոթորիկը փիշ չէր
վրանիս, ալ բոլորովին մեր ազատուելու յոյսը
21 վերցաւ։ Եւ որովհետև շատ օրերէ ի վեր
անօթի էին, անոնց ատենը Պօղոս անոնց մէջը
կայնելով ըսաւ. Իմ միտքիս, պէտք էր ձէ-
գի որ իմնի միտքի ըներէիք ու կրետէէն չելլէիք,
22 և ասա տառապանքը ու վնասը չգայէիք։ Եւ
հիմա ձեզ կը յորդորեմ որ սիրտ առնէք,
քանզի ձեզմէ մէկուն անձին վնաս մը պիտի
23 չրլլայ՝ բայց միայն նաւը։ Վասն զի այս գի-
շեր երկնցաւ իմնի ան Աստուծոյն հրեշտակը,
24 որ ես անոր եմ ու պաշտեմ, եւ
ըսաւ. Մի վախնար, Պօղոս, կայսրին գիտցը
պէտք է որ երթաս գան. և ահա Աստուած քե-
զի շնորհեց ան ամէնը՝ որ քու հետդ նաւին
25 մէջն են։ Եւ ասոր, մարդիկ, սիրտ առէք, վասն
որ ես կը հաւատամ Աստուծոյ՝ որ ասանկ
պիտի րլլայ, ինչպէս որ ինծի գրուցուեցաւ։
26 Միայն թէ պէտք է որ ծովու կղզի մը իյնանք։
27 Եւ երբոր տասնեւչորսերորդ գիշերն էր որ
Ադրիական ծովուն մէջ կը տարուբերէինք,
կէս գիշերին նաւավարները կը կարծէին թէ
28 մէկ երկիր մը մօտեցեր են։ Եւ գնահատ ձգե-
լով՝ գտան քսան գրկաչափ գտան, ու քիչ մըն ալ
յառաջ երթալով՝ նորէն ձգեցին, և տասնե-
29 հինգ գրկաչափ գտան։ Եւ վախնալով որ չրլ-
լայ թէ քարոտ տեղ ընկնանք իյնան, ետևէն կող-
մէն չորս խարիսխ ձգեցին, և տասա բլլա-
30 լուն կը փափաքէին։ Յայ նաւավարները նաւէն
փախչիլ ուզելով՝ մակոյկը ծովը իջեցուցին,
պատճառելով որպէս թէ առջևի կողմէն ալ
31 խարիսխներ պիտի ձգեն։ Բայց Պօղոս բուռ
հարիւրապետին ու զինուորներուն. Թէ որ ա-
նոնք նաւին մէջը չկենան՝ դուք չէք կրնար
32 ազատիլ։ Անատներ զինուորները մակոյկին
չուանները կտրեցին, և թողուցին որ գուրս
33 իյնայ։ Եւ երբոր առտու բլլալու վրայ էր,
Պօղոս կ'ապաչէր ամէնուն որ կերակուր ուտէն,
բանալով. Այսօր տասնչորս որ է որ դուք
ապասելով անօթի մնացեր էք, ու բան մը կե-
34 րած չէք։ Ուստի կ'ապաչեմ ձեզի որ կերա-
կուր ուտէք, ինչու որ ասոր ալ ձեր ազատու-
թիւներ հասնիլ է. քանզի ձեզմէ մէկուն գլխո-
35 վէն մազ մը պիտի չկորսուի։ Եւ այսպէս քա-
նալով հաց առաւ, ու Աստուծոյ առջևը ա-
ռաջի գոհացաւ, և կտրելով սկսաւ ուտել։
36 Եւ ամէնն ալ սիրտ առին, ու իրենք ալ կե-
37 րակուր կերան։ Եւ նաւին մէջը ամէնքս եր-
կու հարիւր եօթանասուներվեց հոգի էինք։
38 Երբոր կշտացան կերակուրով, նաւը թեթևե-
ցուցին՝ ցորենը ծովը թափելով։
39 Եւ երբոր առտու եղաւ՝ ցամաքը չէին
ճանչնար, միայն թէ մէկ ծոց մը կը նշմարէին
որ ծովեզերք ունէր, ու կը խորհէին որ եթէ
40 կարելի է նաւը անոր մէջը մեծնեն։ Եւ խարիսխ-
ները կտրելով՝ ծովը ձգեցին, ու զինկերուն
կապերը թողլուցին, և առագաստը հովին
բանալով՝ գէպ ի ան ծովեզերքը կ'երթայինք։
41 Եւ անտեղ տեղ մը իյնալով որ երկու կողմը
ծով էր, նաւը նաւեցուցին. և նաւին առ-
ջևի կողմը խրելով՝ անշարժ մնաց, ու ետևի
կողմը ալիքներուն սաստկութենէն կը քա-
42 կուէր։ Զինուորներն ալ խորհուրդ բրին որ
կապտուածները սպաննեն, որ չրլլայ թէ մէկը
43 լողայ ու փախչի։ Բայց հարիւրապետը որ
Պօղոսը ազատել կ'ուզէր՝ սրտիկէն զանոնք
ան խորհուրդէն, և հրամայեց բոլոր թէ որոնք
որ կրնան լողալ, թող անոնք առաջ նետուին
44 ու ցամաքը ելլեն. Եւ մնացածներըն՝ ոմանք
տախտակներով և ոմանք նաւին ուրիշ բաներ-

Գ Գլխ · խգ · 27 · 28 ·
· Կամ՝ Ադրիատական ծով
Բ Ճշմ · ա · 3 ·
Դ Կր · խգ · 11 ·
Բ Գործ · գ · 18 · Հր.
ասմմ · ա · 21 · Ք Ջխմ
ա · 3 ·
Ե Գործ · ա · 45 · Հր.
ասմմ · գ · 22 · 23 ·
ր Ջխմ · ա · 23 ·
Ջ Գլ · խգ · 1 ·
Է գ Թագ · ա · 32 ·
Աստ · ժ · 30 ·
Գործ · ժբ · 7 · խա · 13 ·
Ը ա Թագ · բ · 13 ·
Աստ · ժէ · 34 ·
Աստ · ը · 6 · Ճշմ ·
գ · 23 · ա Ջխմ · գ ·
3 · 4 ·
ր Կար · ժա · 23 ·

բովը. և այսպէս Տաճկին ազատեցան՝ ցանկացողը եղան։

ԳԼ. ԻԸ

1 Գալաս և իր բնիկներէն հաստատեալներէն հարց մարգարէ բան թիւն կը տեսնէր բարբարոսներէն։ 2 Իսկ մէկ գիշերուն Հեռացուցին զինքը բանէ. բայց չկրնար ։ 3 Գալաս շատ հիանդներ կը բժշկէր կղզիին մէջ։ 11 Հասիպոյ կ'ելլէ Հռոմէ երթալու։ 17 կ'ի. մտցնեն Հրէից իր գործն պատմելու։ 24 իր քարոզութիւնը ոմանք կը հաստատեն ընդունած, ոմանք ալ չեն հաստատեր։ 28 այսու ամենայնիւ երկու տարի կը քարոզէ Հռոմէացւոց մէջ։

1 Ա. երբոր ազատեցան՝ գիացան որ Մալիտէ անուն կղզին էր։ 2 Եվ բարբարոսները քիչ մնաց ապերախտեցին մեզի. ինչու որ կրակ վառեցին, և մեզ ամէնքս ալ ընդունեցին՝ վրանիս հասած անձրեւին համար 3 ու ցամրութեան համար։ Ա. երբոր Գողաս շատ մը խոտ ժողվեց և կրակին վրայ դրաւ, օձ մը ելաւ ի մէջ երեսը, անոր ձեռքը բռնեց։ 4 Բարբարոսներն ալ երբոր անոր գազանը տեսան անոր ձեռքէն կախուած՝ իրարու կ'ըսէին, Անշուշտ սպիկս մարդասպան մըն է, որ թէև պէտ ծովէն ազատեցաւ, բայց իրաւունքը թոյլ չտուաւ որ ապրի։ 5 Իսկ անոնիկ գազանը կրակին մէջը թօթվեցաւ՝ երեսն ալ ձեռս մը չեղաւ։ 6 Գալ։ Ա. անոնք կը սպասէին որ անոնիկ ուռնայ՝ կամ յանկարծակի մեռած իյնայ. բայց երբոր շատ մը սպասեցին, ու տեսան որ իրեն ձեռս մը չեղաւ, կարծիքնին փոխելով՝ ըսին որ Գողաս աստուած է։ 7 Անոր թէ տասնուած մըն է։ Եւ ան տեղին բոլորտիքը կղզիին գլխաւոր մարդուն ագարակները կային, որուն անունը Պուպղիոս էր, որ ինքը մեզ ընդունեց և երեք օր հիւրասիրեց։ 8 Պիտի թեամն իր քովը պահեց։ Ա. երբոր Պուպղիոսին հայրը չնորհով և քաղցրով հիւանդացած պառկած էր. ու Գողաս անոր քովը մտաւ, և ազօթք ընելով՝ ձեռքերը վրան դրաւ 9 բուժ ու բժշկեց զանոնիկա։ Ա. երբոր ասիկա եղաւ, ուրիշ հիւանդներ որ ան կղզիին մէջն էին՝ գալ գային և կը բժշկուէին։ 10 Որոնք չատ պատիւներով ալ մեզ պատուեցին, ու երթալու առնելնիս պէտք եղած բաներնիս տուին։

11 Եւ երեք ամիսէն ետև Ալեքսանդրացի նաւով մը ճամբայ ելանք, որ ձմեռը ան կղզիին անցուցեր էր, ու Դիոսկուրացոյց նշաներ 12 ունէր։ Եւ Սիրակուսա իջնելով երեք օր հոն 13 կեցանք։ Անկէ ալ պտոյտ մը ընելով՝ Հռեգիոն հասանք. և մէկ օրէն ետև որ հարաւ 14 փչեց, երկրորդ օրը Պուտիողա եկանք։ Ու հոն եղբայրներ գտանք, որոնք ազաչեցին որ եօթը օր իրենց քովը մնանք. ու հետը Հռոմ 15 ասիկա եղանք։ Եւ անկէ եղբայրները երբոր մեր վրայով լսեցին, մեզ դիմաւորելու եկան մինչև Ապիփոսի վաճառանոցը ու Երեք պանդոկները. և Պօղոս անոնք տեսնելով՝ գոհացաւ Աստուծոյ և սրտ առաւ։

16 Ա. երբոր Հռոմ մտանք, հարիւրապետը կապուածները զօրապետին յանձնեց. բայց Պօղոսին հրաման եղաւ որ իր պահապան կին։ 17 ուզին հետ գաս կենայ։ Ա. եղաւ որ երեք օրէն ետև անոնիկա Հրէից գլխաւորները կանչեց. ու երբոր միկտեղ եկան՝ բաւ անոնց, Արդ իկ եղբայրներ, Եթէ ժողովուրդին կամ հայրենական սովորութեանց գէմ բան մը չրրած, Երուսաղէմէն կապուած՝ Հռոմայեցի։ 18 ցոց ձեռքը մատնուեցայ. որոնք Երբոր զիս քննեցին, ուզեցին որ արձակին, ինչու որ իմ 19 վրաս մահուան յանցանք մը չկար. բայց երբոր Հրէաները հակառակ կեցան, ստիպուեցայ որ կայսրին բողոքեմ, չէ թէ իմ ազգիս գէմ 20 ամբաստանութիւն մը ունենալով ասիկա ես պատճառով ազաչեցի որ ձեզ տեսնեմ ու ձեզի խոսիմ. ինչու որ Իսրայէլի յուսոյն համար կապուած եմ այս շղթայիկով։ 21 Հասնոր եւ Տաս չգիան վրաս ուներ. Ոնոնք ալ եկան իրեն, Մենք քու վրայով Հրէաստանէն ոչ թուղթեր առինք, և ոչ եղբայրներէն մէկը հոս գալով՝ քու վրայով չար 22 բան թիւն մը պատմեց կամ խոսեցաւ։ Բայց կ'ազաչենք որ քեզմէ լսենք թէ դուն ինչ միտքի վրայ ես. ինչու որ մեզի ատ աղանդին վրայով տեղեկացած ենք՝ որ ամէն տեղ 23 ատոր կ'էմ կը խոսին։ Ու մէկ օր մը որոշելով անոր՝ շատերը անոր գացին իր բնակած տեղը, Տալով Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը վճռեցնելէր վկայութիւնով, և կը համոզէր զանոնք Յիսուսի վրայով Մովսէսին օրէնքէն ու մարգարէներէն՝ առաւոտեան մինչև 24 իրիկուն։ Ինչ տնանք կը հաստատուէին բաներ 25 նեղուեն, ու տնանք չէին հաստատ։ Եւ իրարու հետ չմտաբանած գացին, երբոր Պօղոս մէկ խոսք մը բաւ՝ թէ Հոգին Սուրբ ազէկ խոսեցաւ մեր հայրերնուն Եսայի մարգարէին 26 ձեռքով, Եւ ըսաւ, Գնա այս ժողովուրդին ու բսէ, Լսելով պիտի լսէք՝ ու չխնամէք, և տեսնելով պիտի տեսնէք՝ ու չտեսնէք. ինչու 27 որ այս ժողովուրդին սիրտը խստացաւ, և ականջներովնին ծանր լսեցին, ու աչքերնին գոցեցին, որ չըլլայ թէ աչքերովնին տեսնեն, ու ականջներովնին լսեն, և սրտովնին խելամտին, ու դարձի գան, և ես բժշկեմ զանոնք։ 28 Ուստի յայտնի ըլլայ ձեզի որ Աստուծոյ այս փրկութիւնը հեթանոսներուն ղրկուեցաւ, և անոնք պիտի լսեն։ 29 Երբոր այս խոսքը ըսաւ՝ Հրէաները գացին իրենց մէջերնին մեծ հարցասիրութիւն ունենալով։ 30 Պօղոս ալ երկու տարի իր վարձուած տունը մնաց, ու բոլոր անոնք որ իրեն կը մտնէին կ'ընդունէր, 31 առանց արգիլուելու Աստուծոյ թագաւորութիւնը կը քարոզէր և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրայ կը սորվեցնէր՝ ամէն համարձակութեամբ։

ի Հմր · ԽԱ ։

= Գլ · ԻԸ · ԽԶ ։
ի Հռոմ · ա · ԼԳ ։ ա Կար · Ժգ · ԽԱ · Կօլ · գ · ԽԱ ։

գ Աար · Ժգ · ԼԹ ։ Դատ · Ժ · ԼԹ ։
դ Գլ · Ժգ · ԽԱ ։
ե Ցահ · ե · ԼԳ · ԼԴ ։
զ Աար · գ · ե · ե · ԽԶ · Ժգ · ԽԸ · Դատ · գ · ԽԱ · Գլ · ԻԸ · ԼԱ · Գլ · Ժգ · ԽԱ ։

Ժգ · ԽԸ ։
ի Աաս · Ժե · ԺԱ · ա Ցհկ · Ժե · ԼԷ ։
է Գլ · իգ · ԻԸ · Ժգ · ԽԱ · Գլ · իգ · ԻԹ · իե · ԼԱ · Գլ · իգ · Խ · ԼԴ · Գլ · իգ · ԽԱ · իե · ԼԱ · Գլ · իգ · ԼԳ · Գլ · իգ · ԽԱ · իգ · ԼԴ · Գլ · իգ · ԼԳ · Գլ

Ծոյ փրկութիւնը՝ հնձմանոանեղբաւն խրկուե-
29 ցաւ, և անոնք մնալով պիտի ըլլան։ ՚Ու երբ-
որ աս գրուցից, Հրէաները գացին երթան, շատ
վիճաբանութիւն ունենալով միջնեին։"
30 Եւ լսան երկու տարի իր վարձքով բռնած
31 տունը կնցաւ. Եւ իրեն եկողներուն ամէնը
32 կ՚ընդունէր, ՚կը քարոզէր Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը, և Տէր Յիսուս Քրիստոսի վրա-
յով առանց արգիլուելու կը սորվեցնէր բո-
լոր համարձակութիւնով։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՀՌՈՎՄԱՑԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս՝ Յիսուսի Քրիստոսի ծառայ՝ հրա-
քեալ ըլլալու կանչուած, Աստուծոյ աւետա-
2 բանին համար ՚որոշուած, (Ան որ ՚առաջուց
իր մարգարէներուն ձեռքովը սուրբ գիրքին
3 մէջ ՚խոստացաւ) իր Որդուոյն մասը Յի-
սուս Քրիստոսին վրայով՝ որ ՚մարմնով կոչ-
4 մանէն Դաւիթին սերունդէն եղաւ, Ան որ ՚սրբու-
թեանն հոգիին կողմանէ Որդի Աստուծոյ
յայտնուեցաւ ՚զօրութեամբ՝ մեռելներէն յա-
5 րութիւն առնելով. Որով ՚շնորհք և առաքե-
լութիւն առինք՝ ՚հնազանդութիւնան համար բոլոր ազգերուն մէջ, ՚անոր
6 անուանը համար. Որ անոնց մէջը դուք ալ
7 Յիսուս Քրիստոսի կանչուածներն էք. Ձեր
ամէնուն որ Հռոմիայ մէջ էք՝ Աստուծոյ սիրե-
լիներուդ, սուրբ ըլլալու կանչուածներուդ՝
՚շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ
մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
8 Նախ ՚կը գոհանամ իմ Աստուծմէս Յիսուս
Քրիստոսի ձեռքովը ձեր ամէնուն համար,
որ ՚ձեր հաւատքը բոլոր աշխարհի մէջ պատ-
9 մուած։ Վկայ է ինծի Աստուած, ՚որուն
որ ես կը պաշտեմ իմ հոգիովս անոր Որդւոյն
10 աւետարանին մէջ, ՚թէ ինչպէս անդադար
ձեզ կը յիշեմ, ամէն աղօթքներուս
մէջ ՚խնդրելով՝ որ գուցէ անգամ մը ՚Աստու-
ծոյ կամքովը ինծի յաջողութիւն մը ըլլայ ձեր
11 դի գալու։ Քանզի կը փափաքիմ ձեզ տես-
նելու, ՚որ ձեզի հոգևոր շնորհք մը հաղոր-
12 դեմ՝ որպէս զի հաստատուիք. Այսինքն ՚ձեր
հետը ես ալ միմիթարակից ըլլամ իմ ու ձեր
13 փոխադարձ հաւատքին միջոցովը։ Սակայն
չեմ ուզեր որ չգիտցած ըլլաք, եղբայրներ,
նոր չատ անգամ ուզեցի գալ ձեզի, (և ՚մինչև
հիմա արգիլուեցայ,) նոր ձեր մէջէն ալ պտուղ
մը ունենամ, ինչպէս որ ուրիշ հեթանոսաց մէջ
14 ալ։ Յոյներուն ու բարբարոսներուն, իմաս-
տուններուն ու անմիտներուն ալ ՚պարտական
15 եմ։ Ուստի որչափ որ ձեր քովը կու գայ՝ յօ-
ժարութիւն ունիմ ձեզի ալ որ Հռոմիոյ մէջ
էք՝ աւետարանը քարոզելու։
16 Ինչու որ ես աներկի չեմ սեպեր †աւետա-
րանը, վասն զի ՚Աստուծոյ զօրութիւնն է ան
՚բոլոր հաւատացեալներուն փրկութեան հա-
17 մար, առաջ Հրէային ու ետքը Յոյնին։ Ինչու-
որ անով ՚Աստուծոյ արդարութիւնը որ է հա-
ւատքէն հաւատքի համար կը յայտնուի.
ինչպէս որ գրուած է թէ ՚Արդարը հաւատքէն
պիտի ապրի։
18 Քանզի ՚Աստուծոյ բարկութիւնը երկինքէն
կը յայտնուի մարդոց բոլոր ամբարշտութիւնա-

1 Գլուխ Ա. 1 Գործ ՚թ. 15. Գաղ. ՚ա. 15. 2 ՚Ծն. ԺԲ. 3. ԺԸ. 18. ԻԲ. 18. ՚Ես. ԽԲ. 6. ԽԹ. 6. ՚Ես. ԽԲ. 1. ՚Մտ. ԺԲ. 18. Ղկ. Ա. 35. 3 ՚Ես. ԽԲ. 1. ՚Մտ. Ա. 1. Ղկ. Ա. 27. Ա Կր. Ա. 8. Ա Կր. ԺԵ. 20. Գաղ. Դ. 4. Եբր. Ա. 2. ՚Ես. ԽԵ. 1. Ես. ԾԳ. 10. Ղկ. Ա. 32. Ա Կր. ԺԵ. 21. Գաղ. Դ. 4. Եբր. Ա. 2. ՚Ես. ԽԲ. 6

և անխրատութիւնք վրայ, որովք ճշմարտու-
19 թիւնը անխրատութեամբ բռներ են։ վասն
զի Աստուծոյ վրայով դիտացաք բաներ իրենց
միջը յայտնի է, որովհետև Աստուած անոնց
20 յայտնեց։ Ինչու որ իր անտեսանելի բաները
աշխարհի սկիզբէն առեղծուածներով կ'ի-
մացուին կը տեսնուին, այսինքն է իր մեղքն
չնորհալոր զօրութիւնը ու աստուածութիւնը,
21 որպէս զի անպատասխանի ըլլան։ Ինչու որ
իրենք Աստուած ճանչնալով՝ Աստուծոյ պէս
չփառաւորեցին կամ շնորհակալ չեղան, հա-
պա իրենց խորհուրդներուն մէջ ունայնա-
ցան, և անխրատին անտեսութիւնով խա-
22 ւարեցաւ։ Իրենք խնամառնի ենք՝ բանալով
23 յիմարեցան. և անեցք Աստուծոյ փառքը
փոխեցին նմանութիւնով եղծանելի մարդու և
թռչուններու ու չորքոտանիներու և սողուն-
24 ներու պատկերին։ Անոր համար Աստուած
ալ պղծութիւնն մատնեց զանոնք իրենց սիր-
տերուն ցանկութիւններով՝ իրենց մարմին-
25 ները իրենց մէջը խայտառակելու. Ո-
րոնք Աստուծոյ ճշմարտութիւնը սուտի
հետ փոխեցին, ու երկրպագութիւն և պաշ-
տօն մատուցին ստեղծածներուն քան թէ
Ստեղծողին, որ յաւիտեան օրհնեալ է։
26 Ամէն։ Անոր համար Աստուած զանոնք անարգ
կիրքերու մատնեց, որ իրենց էգերը անոր
բնական գործը բնութենէն դէմ եղով
27 փոխեցին։ Նոյնպէս ալ արուները կնկան բնա-
կան գործը թողուցած՝ իրենց ցանկութիւ-
նովը իրարու հետ վառեցան. արուները
արուներու հետ խայտառակութիւն կը գոր-
ծէին, և իրենց մոլորութիւնը վայրագ հատու-
28 ցումը իրենց վրայ կ'ընդունէին։ Ու որովհե-
տև չուզեցին գԱստուած ունենալ գիտու-
թեան մէջ պահել, Աստուած ալ զանոնք անարգ
խորհուրդներու մատնեց անվայել բաներ ը-
29 նելու. Անոնք լեցուած էին ամէն անիրաւու-
թիւնով, պոռնկութիւնով, անպզտութիւնով,
ագահութիւնով, չարութիւնով, նախանձով
լեցուն, մարդ սպանութիւնով, հակառակու-
թիւնով, նենգութիւնով, չարաբարութիւնով,
30 Ե էին քաներ, Չարախօսներ, Աստուած
ատողներ, նախատագներ, հպարտներ, ամ-
բարտաւաններ, չար բաներ հնարողներ, ծը-
31 նողաց անհնազանդներ, Անմիտներ, ուխտա
չպահողներ, անգութներ, անողորմներ, ան-
32 պատմներ. Որոնք դիտնալով Աստուծոյ գա-

ստատութիւնը, թէ անոնք որ ասանկ բաներ կ'ը-
նեն՝ մահուան արժանի են, չէ թէ միայն ան
բաները կ'ընեն, հապա ընողներուն հաւա-
նութիւն ալ կու տան։

Գլ. Բ

1 Անոնք որ ուրիշները կը դատապարտեն իրենք անպատմելի,
թէ որ իրենք ալ այն միգործը կը գործեն, չէն կրնար իրենք
զիրենք պատմելէ։ 2 Աստուծոյ դատաստանն ճշմարիտ է։ 11 Աստուծոյ
դատաստանին։ 12 թէ հեթանոսներ առանց Հրէաներու կորսուին, և Հրէաներ
Հրէականներ։ 25 որոնց թլփատութիւնը օգուտ մը պիտի
չբերէ, թէ որ պղծութիւնը օգուտ մը։

1 Ո՞ւստի, ով մարդ, որ ըլլաս դուն որ կը
դատես, պատասխան չունիս ատյոտ. զանոնք
ինչ բանով որ ուրիշը կը դատես, ձեզի քա-
նձգ կը դատապարտես, վասն զի դուն ալ
2 որ կը դատես նոյն բաները կ'ընես։ Բայց
գիտենք որ Աստուծոյ դատաստանը ճշմար-
տութեամբ կ'ըլլայ անոնց վրայ՝ որ անանկ
3 բաներ կը գործեն։ Արդ, ով մարդ, գուն որ
ասանկ բաներ ընողներուն կը դատես, և գուն
նոյն բաները կ'ընես, աս մտքիդ կ'անցընե՞ս
թէ գուն Աստուծոյ դատաստանէն ազատ պիտի
4 ելլաս. կամ թէ անոր անչափ քաղցրութիւնը
և համբերութիւնը ու երկայնամտութիւնը
կ'արհամարհե՞ս, չգիտնալով որ Աստուծոյ
քաղցրութիւնը քեզ դէպ ի ապաշխարութիւն
5 կ'առաջնորդէ։ Բայց գուն քու խստասիր-
տութիւնովդ և անզղջ սրտովդ քու անձիդ բար-
կութիւնն կը դիզես՝ բարկութեան և Աստուծոյ
արդար դատաստանին յայտնուելու օրուա-
6 նըր համար. Ան որ ամէն մէկուն իր գործ-
7 ին պէս կը հատուցանէ. Անոնց որ համբե-
րութեամբ բարի գործ գործելով՝ փառք ու պատիւ և անմահութիւն կը խնդ-
8 րեն. Բայց անոնց որ հակառակ են, և ճըշ-
մարտութեան անհնազանդ ու անիրաւութեան
հնազանդած՝ բարկութիւն և սրտմտութիւն,
9 Նեղութիւն և տառապանք պիտի բլլայ ամէն
մարդու վրայ որ չար կը գործէ, Հրէայ նախ
10 բայց նաև Յունին. Իսկ փառք ու
պատիւ և խաղաղութիւն ան ամէնուն որ
բարի կը գործէ, նախ Հրէային ու նաև Յու-
11 նին։ Որովհետև Աստուծոյ քով աչառու-
12 թիւն չկայ։ Քանզի անոնք որ առանց օրէնքի մեղք գործեցին, առանց օրէնքի պիտի
կորսուին. և անոնք որ օրէնքի տակ մեղք

---

1 Գոր. ժգ. 10։
2 Ճոխ. ա. 9։
3 Ա՛ղ. ԺԲ. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
4 գ Ծագ. ԺԸ. 22։ Ելից. ը. 5։ Ելից. գ. 17. 18։
5 Ճառ. անմիտ տիր. անբանին
6 Ելից. ժ. 14։
7 բ Օր. գ. 16. Ես. Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
8 գ Ծագ. ԺԸ. 22։ Ելից. ը. 5։ Ելից. գ. 17. 18։
9 Ա՛ղ. ԺԲ. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
10 Գոր. ժգ. 16. Ես. Ա՛ղ. ԺԲ. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
11 Ա՛ղ. Ժաո. 34։ Գոր. Ժ. 34։ Գաղ. բ. 6։
12 Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ժ. 15. Ա՛ղ. Ժ. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։
Ա՛ղ. Ա՛. 1. Ես. Գոր. ժգ. 16. Ժէ. 27։

13 գործեցին, օրէնքով պիտի գտաւին, (ՙԻնչու որ չէ ինչ օրէնքը յայտնէրը Աստուծոյ առջեւը արդար են, հապա օրէնքը կատա-
14 րողները պիտի արդարանան։ Քանզի հեթանոսները որ օրէնք չունին՝ երբոր բնականաբար օրէնքին գործերը կը գործեն, օրէնք չունենալով՝ իրենց անձերուն օրէնքը
15 բան իրենք կ՚ըլլան. Որ օրէնքին գործերը իրենց սրտին մէջը գրուած կը ցուցընեն իրենց խղճմտանքին վկայութիւնովը, և իրենց խոհերնուն իրարու յանդիմանութիւն կամ
16 իրաւունք տալովը։) ՙԱյն օրը որ Աստուած մարդոց ծածուկ բաներըը պիտի դատէ Քրիստոս Յիսուսի ձեռքովը՝ ինծի ուրախ աւետարանիս համեմատ։

17 ՙԱհա դուն Հրէայ բառելը կոչ, և օրէնքին կռթնելը կ՚ընես, ու Աստուծով կը պարծենաս,
18 ՙնոյնպէս կամքը գիտես, ու տարբերը բաներըը կը գնահատանես՝ օրէնքէն խրատուած ըլլալով։
19 Եւ քու ՙանձիդ վրայ վստահութիւն ունիս՝ թէ կոյրերուն առաջնորդ կ՚ես, խաւարամտներուն
20 բան լոյս, Ուսմունքներուն խրատ տուող, տղայոց վարժապետ, ՙև թէ գիտութիւնն ու ճշմարտութիւնը կերպարանքը օրէնքին ունես։
21 ՙԻնչ արդ՝ դուն որ րնկերիդ կը սորվեցընես, քու անձիդ չե՞ս սորվեցըներ. որ կը քարոզես
22 գողութիւն չընել, կը գողնա՞ս. Որ կ՚ըսես չնութիւն չընել, չնութիւն կ՚ընես. Որ կը պղծես կուռքերէն, սրբապղծութիւն կ՚ընես.
23 ՙՈր օրէնքով կը պարծենաս, օրինազանց ըլլալով
24 լարով՝ զԱստուած կ՚անարգե՞ս։ Ինչու որ Աստուծոյ անունը ձեր պատճառովը հեթանոսացի մէջ կը հայհոյուի, ինչպէս որ գրուած է։
25 Արդ՝ ՙթլփատութիւնը չարժ կ՚անենայ, թէ որ օրէնքը պահես. իսկ թէ որ օրէնքին դէմ յանցաւոր ես, քու թլփատութիւնդ ան-
26 թլփատութիւն եղաւ։ ՙԱռաքել թէ որ անթլփատութիւնը օրէնքին իրաւունքներըը պահէ, չէ՞ որ անոր անթլփատութիւնը թլփատութիւն
27 պիտի սեպուի. Եւ ՙի բնէ եղած անթլփատութիւնը օրէնքը կատարելով՝ դատի դատապարտէ քեզ, որ գիրով ու թլփատու-
28 թիւնով օրէնքին յանցաւոր ես։ Ինչու որ ՙՀրէայ չէ ան որ գրտնուածով է, և թլփատութիւն չէ ան որ գրտնուածով մարմնի է.
29 Հապա Հրէայ ան է ՙոր ներսնուածով է, և թլփատութիւն սրտինը՝ ՙհոգիով, ու չէ թէ գիրով. ՙոյնն է գովեստը չէ թէ մարդոցմէ է, հապա Աստուծմէ։

ԳԼ. Գ

1 Հրէից առաւելութիւնը. 3 որն ոչ բնաւ չխոտանցուցին. 8 բոցոց օրհնէր կը յայտնէ թէ անոնք ալ ճշդիչ ասել են. 10 ու ասի բնաւ մարդին մը չարդարանար օրէնքով. 21 այլ ասոնք միայն թէ հաւատքով կ՚արդարանան. 31 օրէնքը ասով չխափանուիր։

1 Ուրեմն Հրէան ի՞նչ աւելի բան ունի, կամ
2 թլփատութենէն ի՞նչ շահ կայ. Շատ՝ ամէն կերպով. զի նախ առաջ անո՞ր Աստուծոյ պատ-
3 գամներըը անոնց հաւատացուեցաւ. ՙՓանզի թէ որ անոնցմէ ոմանք չհաւատացին, ի՞նչ. ՙմի թէ ա-
նոնց անհաւատութիւնը Աստուծոյ հաւատարմութիւն
4 մեծութիւնը կը խափանէ՞. ՙՓառ յիւրմէ։ Այլ թող ՙԱստուած ճշմարիտ եղծղ բլլայ, ՙև բոլոր մարդիկ սուտ. ինչպէս որ գրուած է, ՙՈր փառաբանուիդ մէջ արդար բլլաս, և դատուելդ
5 յաղթես։ Բայց եթէ մեր անիրաւութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը յայտնի կը ցուցընէ, ի՞նչ բանէր. արդեօք անիրաւ է Աստուած որ իր բարկութիւնը
6 կը բերէ. (ՙԱրդ կօրէն կ՚բանա՛.)
7 քու յիշեմ։ ՙՀապա թէ չէ՝ ի՞նչպէս Աստուած պիտի դատէ աշխարհը։ Ինչու որ եթէ Աստուծոյ ճշմարտութիւնը իմ սուտիս միջոցաւ
8 աւելցաւ իր փառքին համար, ալ ես ինչու՞ ՙհոգ տեսնե՞ չեմ ըսեր, ինչպէս որ անունէ մեր վրայ չարախօսուելով թէ ինչ կ՚բանի թէ մենք կ՚ընենք, ՙՁարը գործեն որ բարին գայ. ո-
րոնց դատապարտութիւնը իրաւունքով է։
9 Ուրեմն ալ ի՞նչ ընենք. բանով մը աւելի՞ ենք ընդհանրապէս. իրաւ որ բանով մըն ալ չէ. ինչու որ առաջ մեղադրեցինք Հրէաները և հեթանոսները ՙեթէ ամէնքը մեղայ տակ են.
10 ինչպէս որ գրուած է թէ ՙԱրդ ոչ մը չկայ՝
11 ոչ մէկ հատ մը. Ոչ մէկը չկայ որ հասկընայ,
12 ոչ մէկը չկայ որ զԱստուած փնտռէ. Ամէնքը խոտորեցան, ոչ կարգ անտիսան եղան. ազէկութիւն ընող մը չկայ, ոչ մըն ալ չկայ։
13 ՙԱնոնց կոկորդը բաց գերեզման է. իրենց լեզուովը նենգաւորեն. ՙխիներու թոյն կայ
14 անոնց շրթունքներուն տակը. ՙԱնոնց բերա-

1 Ա-ռաւ. և. 31. Ց-ով. — 33. 23. 33. ա Ց-ովն. գ. 7. 2 Ան-ը. ժբ. 14. Ա-ռաւ. թե. 31. Ց-ովն. ժբ. 44. Գե-գ. 1. ա Կոչ. ը. 3 Ց-ոյն. ե. 18. 4 Ց-ովն. ե. 33. Գոլ. ժ. 22. ժե. 21. բ Տիկ. գ. 1. 4. ա Գե-ց. 4. 5 Ա-ռաւ. ժե. 11. իգ. Տիկ. — 11. բ 16. 17. 19. 24. Ց-ովն. բ. 8. Տիկ. բ. 36. 40. 41. 6 Գե-ց. 17. բ Տիկ. — 13. գ. 8. 7 Ա-ռաւ. գ. 8. Ց-ովն. բ. 33. Գե-թ. 6. 7. բ Կոր. ժ-ա. 22. 8 Ա-ռաւ. ե. 11. Գե-գ. 3. Ա-ռաւ. ե. 10. Ես. Ա-ռաւ. իգ. 3. Ես. 9 Ա-ռաւ. գ. 6. 10 Ա-ռաւ. գ. 10. 11 Ա-ռաւ. գ. 11. 12 Ես. ե. 23. Ե-ղ. 33. 13 բ Ովս. գ. 8. Ա-ռաւ. Նախ. 10. 33. Փիլ. — 12. 14 Ա-ռաւ. ժե. 11. իգ. Գոլ. ժ. 34. 35.

2 Ա-ռաւ. ժբ. 41. 42. — բ Ովս. գ. 7. 8. Ա-ռաւ. գ. 28. Գե-թ. 6. 7. Գաղ. գ. 13. Ց-ովն. գ. 5. Ա-ռաւ. ե. 10. Եր. Գ-ով. բ. 3. Գե-ժ. 10. Եր. գ. 3. 4 Ց-ոյն. գ. 4. 5 Փիլ. գ. 3. Կող. Ա-ռաւ. ե. 11. Գե-ե. 6. բ Կոր. գ. 6. 7 Կոր. ժ. 13. Ա-ռաւ. ե. 11. Ա-ռաւ. ե. 10. Ես. Ա-ռաւ. իգ. 3. Ես. 8 Ա-ռաւ. գ. 8. Ա-ռաւ. իգ. 13. Ա-ռաւ. ե. 11. Ա-ռաւ. ե. 10. Եր. Ա-ռաւ. իգ. 3. Ես. 9 Ա-ռաւ. գ. 6. 10 Ա-ռաւ. գ. 10. 11 Ա-ռաւ. գ. 11. 12 Ես. ե. 23. Ե-ղ. 33. 13 Ա-ռաւ. ե. 9. Եր. Ա-ռաւ. ե. 10. Ա-ռաւ. Նախ. 3. Ա-ռաւ. ժ. 7.

նր անէծքով ու գառնութեամբ բեսյան է.
15 Ազգաց ատելիր չուտ են արիւն թափելու.
16 կործանաւէ և թշուառութիւն կայ իրենց ճամբ
17 բաներուն մէջը. Եւ խաղաղութեան ճամբան
18 չճանչցան։ Աստուծոյ վախը չկայ անոնց աչ
19 քերուն առջեւ։ Սակայն գիտենք որ օրէնքը
ինչ որ կ'ըսէ, անոնց կ'ըսէ որ օրէնքին տակն
են. որպէս զի ամէն բերան գոցուի, և բո
լոր աշխարհն գառապարտուած ըլլայ Աստու
20 ծոյ առջեւը. Ինչու որ անոր առջեւը մէկ մար
մին մը պիտի չարդարանայ օրէնքին գործ
քերովը, քանզի օրէնքով է մեզքը ճանչնալը։
21 Բայց հիմա առանց օրէնքի Աստուծոյ ար
դարութիւնը յայտնուած է, օրէնքէն և մար
22 գարէներէն վկայուած ըլլալով. Այսինքն Աս
տուծոյ արդարութիւնը որ Յիսուս Քրիստո
սի հաւատքէն է՝ ամէն հաւատացեալներուն,
ու ամենուն վրայ կ'ըլլայ. Քանզի խորու
23 թիւն չկայ. Ինչու որ ամէնքը մեզք գոր
ծեցին, և Աստուծոյ փառքէն պակսած են,
24 Ու անոր շնորհքովը ձրի կ'արդարանան Հի
25 սուս Քրիստոսով եղած փրկութեամբը. Որ
զանիկա առաջուց սահմանեց Աստուած՝ քա
ւութիւն ըլլալու անոր արեանը հաւատքով,
Աստուծոյ երկայնամտութեան առներեներքը ա
ռաջուց գործուած մեզքերուն Յայտ. Քրիստո
սովքը իր արդարութիւնը ցուցնելու հա
26 մար. Այսինքն իր արդարութիւնը ատ ժամա
նակիս մէջ ցուցնելու համար, որ ինքը ար
դար ըլլայ, և արդարացնէ Յիսուսի հաւատ
27 քէն եղողը. Ուրեմն ո՞ր ինաց պարծենալը.
խափանեցաւ. ո՞ր օրէնքէն, գործքերուն
28 ընդհա՞տ. չէ, հապա հաւատքի օրէնքէն. Ինչու
որ կը սեպնենք Մարդը հաւատքով կ'ար
29 դարանայ առանց օրէնքին գործքերուն. Մի
թէ Աստուած միայն Հրէաներունն է ու հե
թանոսներունը չէ՞. այո, հեթանոսներունն
30 ալ. Որովհետև Աստուած մէկ է՝ որ թլփա
տութիւնը հաւատքէն կ'արդարացնէ, և ան
31 թլփատութիւնը՝ հաւատքով. Ուստի
մենք հաւատքով օրէնքը կը խափանենք՞ք.
քաւ լեցի. հապա օրէնքը կը հաստատենք։

Գլ. Դ

1 Աբրահամին հաւատքը իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ. 10 իր թլփատութենէն առաջ. 13 Մեծցին հաւատքով խոստ
մունքը խոստանալէ առեր. 16 Աբրահամ բոլոր հաւատ

1 Ո՞րեմն ի՞նչ պիտի բանենք թէ գտաւ Աբ
րահամ մեր նահապետը մարմնոյ կողմանէ,
2 Ինչու որ եթէ Աբրահամ գործքով արդա
րացած ըլլար, էր-ընչե պարծանք կ'ունենար,
3 բայց չէ թէ Աստուծոյ առջեւը. Քանզի գիր
քը ի՞նչ կ'ըսէ. Աբրահամ Աստուծոյ հաւա
տաց, և ան իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ։
4 Բայց ան որ գործ մը կ'ընէ, վարձքը չնոր
հք եղած չսեպուիր անոր՝ հապա պարտքէ.
5 իսկ ան որ չգործեր, բայց կը հաւատայ անոր
որ ամբարիշտը կ'արդարացնէ, անոր հա
6 ւատքը իրեն արդարութիւն կը սեպուի. Ինչ
պէս որ Դաւիթ ալ կը դրուատէ ան մարդուն
երանութիւնը, որուն Աստուած արդարու
7 թիւն կը սեպէ առանց գործքերու. Երանի
անոնց, ըսե, որոնց անօրէնութիւնները ներ
ուեցան, և որոնց մեղքերը ծածկուեցան.
8 Երանի՛ ան մարդուն որ Տէրը մեզք չսեպէր ա
9 նոր. Ուստի ան երանութիւնը թլփատու
թիւնո՞ւ վրայ է, թէ անթլփատութեան վրայ
ալ. քանզի կ'ըսենք թէ Հաւատքը Աբրահա
10 մին արդարութիւն սեպուեցաւ. Ուրեմն ին
չո՞ւ սեպուեցաւ. Թլփատութեա՞ն մէջ եղած
ատեն, թէ անթլփատութեան մէջ. չէ թէ
Թլփատութեան մէջ, հապա անթլփատութեան.
11 Ու նշան թլփատութեան ընդունաւ՝ կնիք
անթլփատութեան ատենէն ունեցած հաւատքին
արդարութեանը մէկ կնիքը մը, որ ինքը հայր
բլլայ ան բոլոր հաւատացեալներուն որոնք ան
թլփատութենէ են, (անոնց ալ արդարութիւն
12 սեպուելու համար.) Եւ հայր թլփատու
թեան՝ չէ թէ միայն թլփատութենէ եղողնե
րուն, հապա անոնց ալ՝ որ մեր Հօրը Աբրա
համին անթլփատութեան ատենէն հաւատքին
13 հետքերուն մէջը կը քալեն. Ինչու որ Աբ
րահամին և անոր սերունդին՝ աշխարհը ժա
ռանգելու համար ոչ-ընչե խոստումնքը չէ թէ
օրէնքով եղաւ, հապա հաւատքին արդա
14 րութիւնովը. Քանզի եթէ օրէնքէն եղողները
ժառանգ ըլլային, հաւատքը փուճ պիտի ըլ
15 լար, և խոստումնքը պիտի խափանուէր. Վա
սն որ օրէնքը բարկութիւն կը գործէ. քան
զի ուր որ օրէնք չկայ, օրինազանցութիւն ալ
16 չկայ. Ասոր համար հաւատքէ ընծրիւ հաւատքին

2 Ընաւ. ա. 16.
Ես. նբ. 7. 8.
3 Ած. է. 9.
4 Ած. է. 1.
5 Ես. ծ. 24. Ժ. 31.
6 Ես. ը. 16. Ած. 38. Ես. ը. 17. Ած. 65. Գէ. ա. 33. բ. 1.
7 Հմր. գ. 13. Գէ. բ. 3.
8 Ած. ծխդ. 2. Գար. Ժգ. 39.
Գար. բ. 13. գ. 11. Երկ. բ. 8. 9. Ես. գ. 4.
9 Գէ. ի. 7.
10 Գար. Ժե. 11. Գէ. ա. 17. Ֆիլ. գ. 5. Երբ. ա. 4. Ես. 6. Ես. ծ. 16. Գար. իգ. 22.
11 Գէ. ա. 8. ա Գէս. ա. 19.
12 Գէ. գ. 6. Ես. ծ. 12. Գաղ. Ժ. 13. Ես. ծ. 12. Գաղ. գ. 23. Գէ. ծ. 11. Հմր. գ. 13. Գէ. ժ. 13. Գաղ. գ. 22. Գէ

է, որ շնորհքով եղած լիցի, խոսասնութքը
հաստատուն լիտայ հասնիր բոլոր ազգա-
գին, չի թէ միայն անոր որ օրէնքէն է, հա-
պա անոր ալ՝ որ Աբրահամին հաւատքէն է,
17 որ մեր ամենուն հայրն է, (ինչպէս որ գր-
ուած է թէ հինգ շատ ազգերու հայր կրնի.)
Աստուծոյ առջեւը, որուն ինքը հաւատաց,
ան որ մեռելները կ'ապրիցնէ, ու չեզած բա-
18 ներըը եզածնելու պէս կը կանչէ. Որ չյուսա-
ցուելու բանին յուսով հաւատաց՝ թէ ինքը
շատ ազգերու հայր պիտի լիտայ, (ինչպէս որ
ըսուեցաւ ալ, թէ սերունդդ ասանկ
19 պիտի լիտայ.) ու ինքը հաւատքի մէջ չի-
ամրապացած՝ չնայեցաւ իր մեռելութեան արդէն
մեռածի պէս լիտալուն, (որովհետեւ ինքը
հարիւր տարեկանին շուրչ էր.) ոչ ալ Սառային
20 արդէն ծիւռած մեռած լիտալուն. Ու անհաւա-
տութիւնով չտարակուսեցաւ Աստուծոյ խոստա-
մանքին, հապա հաւատքով զօրացած՝ Ա-
21 ստուծոյ փառք տուաւ, ու իր մտքին մէջ
հաստատ գիտցաւ թէ ան որ խոստ տուաւ,
22 զինքը կարող է ընելու ալ. Ասոր համար իրեն
արդարութիւն սեպուեցաւ.
23 Բայց չի թէ միայն անոր համար գրուեցաւ
24 որ իրեն սեպուեցաւ. Հապա մեզի համար
ալ՝ որոնց պիտի սեպուի, որ կը հաւատանք
անոր որ մեռելներէն յարուց մեր Տէր Յիսու-
25 ս, Ան որ մեր յանցանացը համար մատնուե-
ցաւ, ու մեզ արդարացընելու համար յարու-
թիւն առաւ.

ԳԼ. Ե

1 Հաւատքով արդարացած՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծ
հետ. 2 ի պարծանք մեր յուսոյն մէջ. 3 գման գի թէ որ
Քրիստոսի արիւնովը հաշտեցանք Յիսուսի եղած աստուածա.
10 ալ աւելի պիտի ապրինք հաշտուած ըլլալովնիս. 12 Ինչպէս
որ մեղքը ա մահը աշխարհ մտաւ Ադամով, 17 ալ աւելի ար.
դարութիւնը ի կեանք Յիսուս Քրիստոսով. 20 Ու որ մեղ.
քը շատցաւ, հոն շնորհքը աւելի առատացաւ.

1 Ուստի մենք հաւատքով արդարացած ըլ-
լալով՝ խաղաղութիւն ունինք Աստուծոյ հետ
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի միջոցով.
2 Որուն միջոցովը ընդունեցինք հաւատքով
ատ շնորհքիս մտնելնալն ալ, ուրուն մէջը կե-
ցեր ենք, ու Աստուծոյ փառաց յուսովը կը
3 պարծինք. Եւ ոչ միայն այսպէս՝ հապա նաեւ
նեղութիւններու մէջ կը պարծինք. Ինչու որ
4 գիտենք թէ նեղութիւնը համբերութիւն կը
5 գործէ, Ու համբերութիւնը՝ փորձառու-
թիւն, ու փորձառութիւնը՝ յոյս. Ու յոյսը
ամօթով չձգեր. Ինչու որ Աստուծոյ սէրը
մեր սրտերուն մէջը տարածուած է Հոգ.ւոյն
6 Սրբոյ միջոցովը, որ մեզի տրուեցաւ. Վա-
րուն դի երբոր մենք դեռ ոտար էինք, յար-
մար ժամանակին Քրիստոս ամբարիշտներուն
7 համար մեռաւ. Ինչու որ արդարի մը համար
հազիւ կ'ըլլայ որ մէկը մեռնի. (բայց մէկ
բարի մարդու մը համար՝ կարելի է որ մէկը
8 համարձակի մեռնելու.) Բայց Աստուած
իր սէրը ոչ մեր վրայ ճնշէ՝ յայտնեց, որ երբ
9 դեռ մեղաւոր էինք, Քրիստոս մեզի համար
մեռաւ. Ուրեմն հիմա որ իր արիւնովը ար-
դարացանք, Քրիստի աւելի խնդով պիտի ա-
10 զատուինք բարկութենէն. Վասն զի թէ որ
թշնամի եղած ատենիս Աստուծոյ հետ հաշ-
տեցանք իր Որդւոյն մահովը, աւելի
աւելի մեր հաշտուած ատենը պիտի ապրինք
11 անոր կենդանութեամբ. Եւ ոչ միայն ատ, հապա
Աստուծոյ ալ կը պարծենանք մեր Տէրոջը
Յիսուս Քրիստոսին միջոցովը, որով հիմա
հաշտութիւնը ընդունեցինք.
12 Վասն դի ինչպէս որ մէկ մարդէ մը մեղքը
աշխարհ մտաւ, Եւ ան մեղքէն մահը, և
այնպէս ամէն մարդու մէրայ տարածուեցաւ.
13 մահը, Քանզի ամէնքը մեղանչեցին. (Վասն
դի մինչեւ օրէնքին ատենը աշխարհի մէջ մեղք
կար. Բայց մեղք չհաշուիր՝ ուր որ օրէնք
14 չկայ. Սակայն մահը Ադամէն մինչեւ Մովսէս
թագաւորեց՝ նաեւ Ադամին յանցանքին նմանո
չմեղանչողներուն վրայ ալ, Որ ան օրինակ
15 էր անոր որ եկեղիք պիտի գար. Բայց չի թէ
ինչպէս յանցանքը՝ անոնչ ալ շնորհքին է.
Ինչու որ եթէ մէկուն յանցանքովը շատերը
մեռան, ալ աշխարհի աւելի Աստուծոյ շնորհքը
և ան պարգեւը որ Յիսուս Քրիստոս մէկ մար-
դուն շնորհքովը է՝ շատերուն վրայ աւելցաւ.
16 Ու չի թէ ան պարգեւը մէկ մեղքի հետեւանքն է՝
ինչպէս մէկ մէկ մեղանչելոյ. Ինչու որ դատապարտութիւնն
մէկ հանցանքէ դատապարտութեան մէջ ինչ. Բայց
շնորհքը շատ մեղքերէն արդարացումն տուաւ.
17 Վասն դի թէ որ մէկ մարդու մեղքովը մահը
իշխեց անոր միջոցով, աւելի անոնք
որ շնորհքին ու արդարութեան պարգեւին ա-

առաւ թիւնը կ՚առնեն, կենաց մէջ պիտի մա-
գաւորին մէկ Յիսուս Քրիստոսին ձեռքով։)
18 Ո՛րպէսզի ինչպէս որ մէկուն յանցանքովը բոլոր
մարդոց դատապարտութիւն էրաւ, նոյնպէս
ալ մէկուն արդարութիւնովը բոլոր մարդոց
19 կենաց արդարութիւն ընծայուի։ Վասն զի
ինչպէս որ մէկ մարդուն անհնազանդութիւ-
նովը շատերը մեղաւոր եղան, նոյնպէս ալ մէ-
կուն հնազանդութիւնովը շատերը արդար
20 պիտի ըլլան։ Մանաւանդ օրէնքը մէջտեղը ինկաւ
որ յանցանքը շատնայ։ բայց ուր որ մեղքի
21 եղաւ մեռքը, հոն առելի եղաւ շնորհքը։ Որ
ինչպէս մեղքը թագաւորեց մահուամբ, նոյնպէս
ալ շնորհքը թագաւորէ արդարութիւնովը մին-
չեւ յաւիտենական կեանքը մեր Տէրոջը Յիսուս
Քրիստոսին ձեռքովը։

ԳԼ. Զ

1 Ինչ կ՚ըսենք ուրեմն։ Շարունակենք մեղքին մէջ,
որ շնորհքը առատանայ։ 2 Հաշո՛ւ։ Մենք որ մեղքին
մեռանք, ինչպէս կրնանք անկէ ետքը նորէն
կենդանանալ մեր մէջ։ 3 Կամ չգիտէ՞ք որ մեր
բոլորնիս որ Յիսուս Քրիստոսի մկրտուեցանք,
անոր մահուանը մէջ մկրտուեցանք։ 4 Ուրեմն
մեռելներէն յարութիւն առաւ Հօրը փառքովը
այնպէս մենք ալ նոր կեանքի մէջ
քալենք։ 5 Որովհետեւ եթէ մենք անոր նմանութեամբ
անոր մահուանը մէջ միացած եղանք, անշուշտ
անոր յարութեանը նմանութեամբն ալ միանանք։
6 Գիտնանք որ մեր հին մարդը անոր հետ խաչուեցաւ, որ
մեղքի մարմինը ջնջուի, որ ան ալ այլեւս մեղքին չծա-
7 ռայէ։ Վասն զի ան որ մեռաւ ազատ է
8 մեղքէն։ Եթէ մենք Քրիստոսի հետ մեռանք, կը հաւատանք որ
9 անոր հետ պիտի ապրինք ալ։ Գիտնալով զի-
տենք որ Քրիստոս մեռելներէն յարութիւն
առած մեռելով՝ նորէն չմեռնիր, ալ մահը
10 անոր վրայ իշխութիւն չունի։ Վասն զի
քանի որ մեռաւ՝ մեղքին մեռաւ մէկ անգամ,
և որ կենդանի է՝ Աստուծոյ կենդանի է։
11 Նմանապէս դուք ձեր անձերը մեղքին մեռած
ալ կենդանի՝ Աստուծոյ կենդանի մեր
12 Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսին ձեռքով։ Ուստի
մեղքը չթագաւորէ ձեր մահկանացու մար-
մինին մէջ, որ անոր ցանկութիւններուն հլ-
13 նցնիք։ Ձեր անդամները անիրաւու-
թեան գործիք ըլլալու մի ընծայէք մեղքին,
հապա ձեր անձերը Աստուծոյ ընծայեցէք՝
որպէս թէ մեռելներէն ապրեցած։ և ձեր ան-
դամները արդարութեան գործիքներ՝ Աս-
14 տուծոյ։ Մեղքը տիրութիւն պիտի չու-
նենայ ձեր վրայ, որովհետեւ օրէնքի տակ չէք, հապա շնոր-
հքի տակ։
15 Ուրեմն ի՞նչ։ Մենք գործենք որ օրէնքի
տակ չենք՝ հապա շնորհքի տակ։ Քաւ լիցի։
16 Չէ՞ք գիտեր թէ որուն որ անձերնիդ ծառայ
կ՚ընծայէք հնազանդելու, ծառայ էք անոր
որուն որ կը հնազանդիք, թէ մեղքի՝ որ մա-
հուան կը տանի, և թէ հնազանդելո՝ որ ար-
17 դարութեան կը տանի։ Բայց գոհութիւն Աստուծոյ,
որ ըլլիք մեղքի ծառայ էիք, հաւկոյն
սրտանց հնազանդեցաք այն վարդապետու-
թեան ձեւին որուն յանձնուեցաք։
18 Ուստի դուք մեղքէն ազատ ըլլալով՝ արդա-
19 րութեան ծառայ եղաք։ (Մարդկային սովորու-
թեան պէս կ՚խօսիմ՝ ձեր մարմնական մի-
տքերուն համար։) քանզի ինչպէս որ ձեր ան-
դամները անօրէնութեան հաւնար ընծայեցիք՝
պղծութեան և անօրէնութեան ծառաներ ըլ-
լալու, նմանապէս հիմա ձեր անդամները ար-
դարութեան հաւնար ընծայեցէք՝ սրբու-
20 թեան։ Ծառաներ ըլլալու։ Վասն զի երբոր դուք
մեղքի ծառաներ էիք, արդարութենէն ա-
21 զատ էիք։ Ուրեմն ի՞նչ պտուղ ունեցաք այն բաներէն՝ որոնցմով հիմա
կ՚ամչնաք։ Վերջը որ անոնց վերջը մահ է։
22 Բայց հիմա մեղքէն ազատուած և Աստուծոյ
ծառաներ եղած՝ ձեր պտուղը ունիք սրբու-
թիւնով, ու վերջը յաւիտենական կեանք։
23 Վասն զի մեղքի վարձքը մահ է, բայց Աս-
տուծոյ ձրի պարգեւը յաւիտենական կեանք՝
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով։

ԳԼ. Է

1 Օրէնքը մարդուն վրայ կ՚իշխէ՝ քանի որ անիկա ապրի՞ է։ 2 Ամուսնացած կինը ամուսնոյ օրէնքին՝ ամուսինը ապրի՞ է։ 3 Ուրեմն ամուսնոյ օրէնքը մեռնի՞ է։ 4 Ուստի եղբայրնե՞ր, դուք ալ Քրիստոսի մարմնովը օրէնքի մեռաք՝ որ ուրիշի մը երթաք, որ մեռելներէն յարուցեալ է, որպէսզի Աստուծոյ համար պտուղ բերենք։
1 Եթէ չէ՞ք գիտեր, եղբայրնե՛ր, (քանզի կը

օրէնքը պիտացիներուն կը խոսի.) որ օրէնքը մեզի ատեն մը կ'իշխէ՝ որչափ ժամանակ
2 որ ապրի է։ Ինչպես որ էրիկ անեցող կինոջը իր ապրի էրկանը կապուած է օրէնքով. բայց եթէ որ էրիկը մեռնի, արձակուած է էրկանը օրէնքէն։ Ուրեմն ի՞նչ պիտի ապրի էրկանը ապրի է, չուն պիտի բուռի՝ եթէ որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ. բայց եթէ որ էրիկը մեռնի՝ ան օրէնքէն ազատ կ'ըլլայ, անանկ որ չնայած չըլլար եթէ
4 որ ուրիշ էրկան մը ըլլայ։ Ուստի, քոյրե՛ր իմ եղբայրներս, Քրիստոսի մարմինովը օրէնքին մեռա՛ք, որ ուրիշի մը ըլլա՛ք, անոր՝ որ մեռելներէն յարուցեալ է, որ
5 ծոց պտուղ բերող ըլլանք։ Քանզի քանի որ մենք մարմնով էինք՝ մեզի պիտի հրապուրէր որ օրէնքով ի՛ րլլային, Քմեր անդամներուն մէջը կը ներգործէին, որ մենք մահուան պտուղ
6 բերինք։ Բայց հիմա ան օրէնքէն ազատուեցանք. ինչու որ մեռա՛ւ անոր՝ որով բռնուած էինք. Քորպէս ծառայելու հոգւոյն նորոգութիւնովը, և չի հին գրոյն հնութիւնովը։
7 Ուրեմն ի՞նչ կ'ըսենք. օրէնքը մեղք է. քառ. լեալ։ Բայց ես մեղքը չէի ճանչնար՝ եթէ ոչ օրէնքով. ինչպէս որ ագահութիւնն ալ չէի գիտեր, եթէ որ օրէնքը չըլլար, Քմեղք ոչ առիթ մը ունենալով՝ իմ մէջս բոլոր ցանկութիւն
8 ներ գործեց. Քառանց օրէնքի մեղքը պատուիրանի առնելով՝ իմ մէջս բոլոր ցանկութիւն
9 ներ գործեց. Ինչու որ առանց օրէնքի մեղքը մեռած է. Ես ալ առանց օրէնքի ա
10 նուն մը կենդանի էի. բայց երբոր պատուի
11 րանքը հասաւ, մեղքը ապրեցաւ, Եւ ես մեռայ. ու ան պատուիրանքը որ կենաց հա
մար էր, ինծի բերաւ մահուան հանար եղաւ.
12 ինչու որ մեղքը պատուիրանքէն առիթ առ
13 նելով՝ զիս խաբեց, ու անով մեռցուց։ Քսուրբ օրէնքը սուրբ է, ու պատուիրանքը սուրբ և արդար ու բարի։

Ուրեմն բարին ինծի՞ն եղաւ։ Քառ. լեալ։ Հապա մեղքը, որպէս զի երևնայ մեղքը որ ան բարի բանով ինծի մահ գործեց, որ մեղքը պատուիրանքով աւելի մեղսալից ըլլայ։
14 Վասն զի գիտենք որ օրէնքը հոգևոր է, բայց ես մարմնաւոր եմ՝ Քմեղքին ստակ ծախուած։
15 Քանզի ինչ որ կ'ընեմ չեմ ճանչնար. Նէ ինչ ինչ որ կ'ուզեմ՝ ան կ'ընեմ, Հապա ինչ որ
16 կ'ատելմ՝ ան կ'ընեմ։ Բայց եթէ որ չուզածս կ'ընեմ, Հաւանութիւն կու տամ օրէնքին թէ
17 բարի է։ Ինչ որ չէ թէ ես կ'ընեմ ան՝ հապա մեղքը՝ որ իմ՝ ներսի գիս կը բնակի։
18 Քանզի գիտեմ որ Քիմ՝ ներսի գիս՝ այսինքն իմ մարմինիս մէջ՝ մէկ բարի բան մը չբնակիր. ինչու որ կամենալը կայ գոնե. բայց
19 բարին՝ ի գործ դնելը չեմ գտներ։ Քանզի չէ թէ բարին որ կ'ուզեմ՝ կ'ընեմ. Հապա չարը
20 որ չեմ ուզեր՝ ան կ'ընեմ։ Իսկ թէ որ չուզածս ընես կ'ընեմ, ապ չէ թէ ես կ'ընեմ ան՝ հապա մեղքը՝ որ իմ՝ ներսի գիս բնակած է։
21 Ուստի ես կը գտնեմ՝ օրէնք մը, որ երբ բարին ընելը կը կամենամ՝ չարը իմ գոնս է։
22 Քիւսուն ըլլ ներսի մարդուս հետևելով՝ Քսուրբ
23 ծոց օրէնքին կը հաւանիմ. Քբայց ուրիշ օրէնք մը կը տեսնեմ Քիմ անդամներուս մէջ՝ որ իմ՝ միտքս օրէնքին գէմ կը պատերազմի, և զիս գերի կ'ընէ մեզքոց օրէնքին որ իմ անդամներս
24 բռնած է։ Թշո՛ւառ մարդ եմ ես. ո՞վ զիս պիտի ազատէ ասոնց մահուան մարմնոյն
25 Քգնահատիմ Քսուրծոյ մեր Յիսուսը Քխաչուած։ Ուրեմն ես ինքնին միտքովս Քսուրծոյ օրէնքին կը ծառայեմ, ու մարմնովս՝ մեզքոց օրէնքին։

ԳԼՈՒԽ Ը

1 Ուրեմն հիմա ոչ մի դատապարտութիւն չկայ Քիսուս Յիսուսով եղողներուն՝ որոնք մարմնի
2 կերպով չեն վարուիր։ Ինչու որ Քկենդանութեան հոգւոյն օրէնքը զիս ազատեց Քիսուս Յիսուսով՝ կենաց հոգւոյն Քօրէնքը զիս ազատեց
3 մեղքի և մահուան օրէնքէն։ Քվասն զի ան բանը որ անկարելի էր օրէնքին՝ որովհետև տկար էր մարմնով, Քսուրծոյ իր Որդին խրկելով մեղաւոր մարմնի նմանութեամբ ու մեղքին համար, և դատապարտեց մեղքը ան մարմնի
4 նին մէջ. Որ օրէնքին արդարութիւնը կատարուի մեր մէջը, Քոր մարմնաւոր պտղով չենք
5 քալեր՝ հապա հոգևոր պտղով։ Քինչու որ մարմնաւոր եղողները մարմնին բաներն կը մտածեն, ու հոգևոր եղողները՝ Քհոգւոյն բաները։
6 Քվասն զի մարմնաւոր խորհուրդը մահ է, և հոգևոր խորհուրդը՝ կեանք ու խաղաղութիւն։
7 Քխնդրեն՝ Քմարմնի մարմնաւոր խորհուրդը Քսուրծոյ դէմ թշնամութիւն է. ինչու որ Քսուրծոյ օրէնքին չհնազանդիր, Քմինչ անդ.
8 չգրեալ ալ։ Վասն զի մարմնով եղողները չեն

ա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ բ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ գ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ դ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ զ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ է՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ թ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ի՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ժթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ իթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ լթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ խթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ ծթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կա՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կբ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կգ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կդ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կե՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կզ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կէ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կը՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։ կթ՝ Կամ՝ ի՛ր ամուսնոյն։

9 կրնար Աստուծոյ հանճոյ ըլլալ։ Քանզի դուք մարգիներով չէք՝ հապա Հոգիով, եթէ որ Աստուծոյ Հոգին ձեր մէջը բնակած է։ Իսկ եթէ որ մէկը Քրիստոսի Հոգին չունի՝ անիկա անոր
10 չէ։ Եւ եթէ որ Քրիստոս ձեր մէջն է, ալ մեր մեռելները մեռած է մեղքին համար, ու հոգին կեանք
11 դարձեր է արդարութեան համար։ Իսկ եթէ որ Յիսուսը մեռելներէն յարուցանողին Հոգին ձեր մէջը բնակած է, ալ անիկա որ Քրիստոսը մեռելներէն յարուցանեց, պիտի կենդանացնէ ձեր մահկանացու մարմիններըդ իր Հոգիովը որ ձեր մէջը կը բնակի։
12 Ասկա ուրեմն, եղբայրնե՛ր, պարտապան ենք, չէ թէ մարմինին՝ մարմնաւոր ապրելու համար,
13 քանզի եթէ մարմնաւոր ապրիլ ընտրէք՝ պիտի մեռնիք. բայց եթէ որ Հոգիով մարմինին գործերը պատնէշէք՝ պիտի
14 ապրիք։ Վասն զի որոնք որ Աստուծոյ Հոգիովը կ՚առաջնորդուին, անոնք Աստուծոյ
15 որդիքն են։ Ընդունած չէք որ դուք ծառայութեան հոգին չառիք երկիւղի համար, հապա որդեգրութեան հոգին առիք, որ անով կը կանչենք
16 Աբբայ Հայր։ Ինքնին Հոգին միասին կը վկայէ մեր հոգիին հետ, եթէ
17 մենք Աստուծոյ որդիքն ենք. եւ եթէ որդիք, ուրեմն ժառանգներ, Աստուծոյ ժառանգներ ու Քրիստոսի ժառանգակիցներ. որ, եթէ նոյնպատճառով կրենք ըլլանք, նոյնպէս ալ հոգրդ ըլլանք։
18 Վասն զի կը սեպեմ որ հոս ժամանակուան չարչարանքները բան մը չեն գոյութիւն քովը՝ որ մեզի պիտի յայտնուի։
19 Ինչու որ արարածները անհամբերութեամբ Աստուծոյ որդւոցը յայտնուելուն
20 կը սպասէ։ Ինչու որ ունայնութեան հնազանդեցան արարածները՝ (չէ թէ իրենց կամքովը՝ հապա անոր համար որ հնազանդեցուց)
21 դէպ յոյսը։) Ու յուսով՝ որ արարածները իրենք ալ ապականութենէն ազատուին՝ Աստուծոյ որդւոցը փառաւոր
22 ազատութեանը համար։ Գիտցի դիտենք որ ամէն արարածները միասին հեծեծ՝ մինչև հիմա
23 կը հառաչեն ու ծնանելու ցաւ կը քաշեն։ Եւ ոչ միայն՝ հապա մենք ալ որ Հոգիին առջի պտուղը ունինք, մենք մեզմէ մեր անձերուն մէջ կը հառաչենք՝ որդեգրութիւնը ինքնին մեր մարմինին ազատութիւնը սպասելով։
24 Վերյիշ՝ ինչու որ յուսով փրկուեցանք. բայց յոյսը որ կը տեսնուի՝ յոյս չէ. վասն զի ան բանը որ կը տեսնէ մէկը՝ ալ ինչո՞ պիտի յուսայ
25 այդ։ Հապա թէ որ չտեսած բանին համար կը յուսանք՝ համբերութեամբ կը սպասենք
26 անոր։ Անանկ ալ Հոգին օգնութեան կու հասնի մեր անկարութիւնին մէջ. քանզի չենք գիտեր աղօթելու ինչ որ պատշաճ է, հապա Հոգին բարեխօսութիւն կ՚ընէ մեզի համար անբարբառ հառաչանքներով։
27 Եւ սիրտերը փնտռողը գիտէ Հոգիին ինչ խորհիլը, քանզի Աստուծոյ կամքովը սրբոց համար բարեխօսութիւն կ՚ընէ առաքինութեամբ։
28 Մանաւանդ գիտենք որ ամէն բաներով բարիի գործակից կ՚ըլլան անոնց որ Աստուած կը սիրեն, որոնք ըստ նախատեսութեան կանչուածներ են։
29 Որովհետեւ զանոնք որ առաջ գիտցաւ՝ նաեւ նախասահմանեց իր Որդւոյն պատկերին կերպարանակից ըլլալու, որպէսզի անիկա անոնց մէջ առաջնեկ ըլլայ շատ եղբայրներու։
30 Ու զանոնք որ նախասահմանեց, անոնք ալ կանչեց. եւ զանոնք որ կանչեց, անոնք ալ արդարացուց. եւ զանոնք որ արդարացուց, անոնք ալ փառաւորեց։
31 Ուրեմն ի՞նչ բան պիտի ըսենք այս բաներուն համար. եթէ Աստուած մեր կողմն է՝ ո՞վ պիտի ըլլայ մեզի հակառակ։
32 Ան որ իր Որդւոյն չխնայեց՝ հապա մեր ամենուն համար մատնեց զանիկա, ալ ինչպէս անոր հետ ամէն բաները
33 մեզի չպարգեւեր։ Ո՞վ է որ Աստուծոյ ընտրածներուն դէմ մեղադիր ըլլայ. Աստուած
34 է որ կ՚արդարացնէ։ Ո՞վ է որ կը դատապարտէ. Քրիստոս է որ մեռաւ, մանաւանդ եւ յարուցեալ ալ աստուածապէս Աստուծոյ աջ կողմն է, նաեւ մեզի համար բա-
35 րեխօսութիւն կ՚ընէ։ Ո՞վ պիտի զատէ մեզ Քրիստոսի սէրէն. տառապա՞նքը, կամ նեղութի՞ւնը, կամ հալածա՞նքը, կամ սո՞վը, կամ մերկութի՞ւնը, կամ վտանգը, կամ
36 սո՞ւրը. (ինչպէս որ գրուած է, Վասն քեզի համար կը սպանուինք ամբողջ օրը,

ը = Կոր· գ· 16· գ· 19·
թ Ցաւ· գ· 34· Գազ· գ· 6· Փիլ· ա· 19· = Գնա· ա· 11·
ժ Գոր· ր· 24·
ի Գլ· գ· 4· 3· = Կոր· գ· 14· ր Կոր· գ· 14· Եփես· ր· 5·
լ Գլ· գ· 7· 14·
խ Հր· 6· Գազ· գ· 6·
ծ Եփես· գ· 22·
կ Կազ· գ· 3·
հ Գազ· է· 18·
ձ = Կոր· բ· 22· Երբ· ր· 11·
ղ ր Տիմ· ա· 7· = Ցաւ· գ· 18·
ճ Ես· ծգ· 3· Գազ· գ· 5· 6·
մ Մար· ժգ· 26·
յ ր Կոր· ա· 22· է· 3· Եփես· ա· 13·
ն Դար· իգ· 28· Դազ· գ· 7·
շ Դար· ժգ· 21· Փիլ· ա· 29· ր Տիմ· ր· 11· 12·
ո ր Կոր· գ· 17· = Գնա· ա· 6· 7· գ· 13·
չ ր Գնա· գ· 13·
պ = Գնա· գ· 3·
ջ Հռ· 22· Դն· գ· 19·
ռ Երեմ· ժր· 11·
ս ր Կոր· է· 3· Եփես· ա· 14·
վ ր Կոր· է· 2· 4·
տ = Ցաւ· է· 14·
ր Գլ· բ· 11· 23· 24· ր Տիմ· ա· 9·
ց Նէ· լգ· 12· 17· Մազ· ա· 6· Երեմ· ա· 5· Մաա· է· 23· Գլ· ժա· 2· ր Տիմ· ր· 19· = Գնա· ր· 13·
փ Եփես· գ· 13·
ք = Մն· իբ· 9·
օ Մազ· է· 9· Նահ· ժէ· 2· Երեմ· ժա· 23· ժէ· 10· ի· 13· Գոր· ա· 24· = Թես· ր· 4· Ցաւ· ր· 25·
ֆ = Ցաւ· է· 14·
և = Գլ· բ· 11· 23· 24· ր Տիմ· ա· 9·
ւ Նէ· լգ· 12· 17· Մազ· ա· 6· Երեմ· ա· 5· Մաա· է· 23· Գլ· ժա· 2· ր Տիմ· ր· 19· = Գնա· ա· 2·
ֆ Եփես· գ· 13·
=

37 խարխ պէս կը անպատ[ի]ւնք։) ¹Հապա ասա ամէն
բաներուն մէջ՝ ոչ սուտի յոպիոպ կ'ըլլանք
38 անով որ մեզ սիրես։ ¹Ինչու որ ես հաստատ
գիտեմ քէ ոչ միայն, և ոչ կնանքը, ու ոչ
հրեշտակներըը, ²և ոչ իշխանութիւնները, ու
ոչ զօրութիւնները, և ոչ ներկայ բաներըը, ու
39 ոչ գալիք բաներըը, և ոչ բարձրութիւնը,
ու ոչ խորունկութիւնը, և ոչ մէկ ուրիշ ա-
րարած մը կրնայ մեզ զատել Աստուծոյ ա-
րէնէն՝ որ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմով է։

ԳԼ. Թ

1 Ճշդութիւնը կ'ըսեմ Քրիստոսով — չեմ սուտ
(իմ խիղճս ալ ինծի կը վկայէ Հոգւով
2 Սրբով,) ²որ մեծ տրտմութիւն է ինծի՝ ու
3 իմ սրտիս անպակաս ցաւ։ ²Քանզի ես ինքնս
կը խնդրէի նզոված ըլլալ Քրիստոսէն՝ իմ
միտքերով կամենալ եղբայրներուս ու ազգակա-
4 նութեանս համար, ²որոնք իսրայէլացի են. ³որ
իրենցն է որդեգրութիւնը ու փառքը և ա-
ռաքելքը ու օրինադրութիւնը ²և պաշտօնը
5 ³ու խոստումներըը. ²իրենցն են նահապետ-
ներըը, ³իրենցմէ ի— Քրիստոս ալ մարմնով
կազմուեցաւ, ³որ ինքն է ամէնուն վրայ Աստուած
6 օրհնեալ յաւիտեան։ Ամէն։ ²Բայց ոչ իրր
թէ Աստուծոյ խօսքը գետնի վրայ ինկած է։ ³Քանի
որ չէ թէ ամէն Իսրայէլէն եղողներըը Իսրայէլ
7 կոչուին։ Եւ՝ չէ թէ Աբրահամի սերունդ ըլ-
լալնուն համար ամէնը որդիք են. ²հապա՝
8 Իսահակով քեզի սերունդ պիտի կոչուի։ Ա-
յսինքն՝ չէ թէ մարմնի որդիք են՝
Աստուծոյ որդիք ալ են, ²հապա խոստումին-
9 քի որդիքը սերունդ կը սեպուին։ Ինչու որ
խոստումնիքն խօսքը սա էր, թէ ²Ես առէնս
պիտի գամ, ու Սառա որդի պիտի ունենայ։
10 Եւ ոչ միայն այսքան, ²հապա Ռեբեկկային ալ
յղացեալ է որ յոգւոյս մէկէ մը՝ այսինքն մեր Ի-
11 սահակ հօրմէն։ Ինչու որ ծոռէ դեռ չծնած,
և դեռ մէկ ազէկ կամ դէշ բան մը չգործած,
(որ Աստուծոյ ընտրառնելութիւնը հաս-

12 տատ մնայ ըստ[ի]ւթեանը պէս՝ ոչ թէ գործ-
քերէն, ²հապա անկէ որ կանչեց,) իրեն ը-
13 սաւ, ²թէ մեծը պզտիկին պիտի ծառայէ.
ինչպէս որ գրուած է թէ ²Յակոբը սիրեցի,
բայց Եսաւըատեցի։
14 Ուրեմն ի՞նչ բանք. ²միթէ Աստուծոյ քովը
15 անիրաւութիւն կայ. քաւ լիցի։ ²Ինչու որ Մով-
սէսին կ'ըսէ, ²Որու որ պիտի ողորմիմ՝ կ'ո-
ղորմիմ, ու որու վրայ որ պիտի գթամ՝ կը
16 գթամ։ Ուրեմն ոչ անկէ է որ կը կամի, ու ոչ
անկէ որ կը վազէ, հապա Աստուծմէ որ կ'ո-
17 ղորմի։ ²Գրանցի գիրքը Փարաւոնին կ'ըսէ,
²Ասոր համար քեզ վերցուցի, որ իմ զօրու-
թիւնս քեզմով ցուցընեմ, ու բոլոր երկրի մէջ
18 իմ անունս պատմուի։ Ուստի որու որ կ'ուզէ՝
կ'ողորմի, և որն որ կ'ուզէ՝ կը խստացընէ։
19 Ուրեմն ինծի պիտի ըսես թէ Ալ ինչո՞ւ մեզմ-
դիր կ'ըլլայ. ²վասն զի ո՞վ անոր կամացը դէմ
20 դրաւ։ Բայց դուն ո՞վ ես, մարդ, որ Աստու-
ծոյ դէմ պատասխան կու տաս. միթէ ²ստեղ-
ծուածը չ՚ Ստեղծողին կրնայ ըսել թէ Ինչո-
21 ինչու ստանկ չընեցիր. ²Բրուտը իշխանու-
թիւն չունի՞ կաւին վրայ՝ նոյն շաղուածքէն
անուն չինելու, ²միկը պատուոյ և միւսը
22 անպատուոյ համար։ Հապա ի՞նչ ըսենք եթէ
Աստուած իր բարկութիւնը ցուցընել՝ ու իր զօրութիւնը յայտնել ուզելով, շատ
երկայնմտութեամբ համբերեց ²կորուստի
պատրաստուած ²բարկութեան անոնքներուն.
23 Եւ՝ որ իր փառքին մեծութիւնը յայտնի
ընէ ողորմելու առնոնքներուն վրայ, ²որոնք որ
24 փառքի համար առաջուց պատրաստեց. Ա-
յսինքն մեզ որ կանչեց, ²ոչ թէ միայն Հրէա-
25 ներէն, հապա հեթանոսներէն ալ. ինչպէս
Ովսէէին մէջ ալ կ'ըսէ, ²Իմ ժողովրդիս չը-
զոյնին իմ ժողովուրդս պիտի կանչեմ, ու սի-
26 րելի չեզոյնին սիրելին. ²Եւ պիտի ըլլայ թէ
ան տեղը որ անոնց ըսուեցաւ թէ Դուք իմ
ժողովուրդս չէք, հոն անոնք կենդանի Աս-
27 տուծոյն որդիքը պիտի ըսուին։ Եսայի ալ
իսրայէլին համար կ'աղաղակէ, ²Թէև իսրայէլի
որդւոցը թիւը ծովու աւազին պէս ըլլայ,
28 ²Հնոյ մնացորդը մը պիտի ազատի. Քանզի Տէրը
համառօտ և կարճ բան մը կ'ընէ երդմնաւո-
րեալ. ինչու որ ²Տէրը կարճ բան մը պիտի
29 ընէ երկրի վրայ. Եւ ինչպէս որ Եսայի առա-

ա = Կար · Ժե · 37 · բ Կար · բ · 14 · — Ցոխ · գ · 4 · ե · 4 · 5 · Ցոխ — Ժբ · 11 · ե Եփես — ա · 21 · է 22 · Կզ · ա · 15 · բ · 22 · = Գէա · գ · 22 ·

— = Գէ · ա · 9 · բ Կար · ա · 23 · Ժա · 31 · Ժբ · 13 · Գաղ · ա · 19 · Փիլ · ա · 8 · — Տիմ · բ · 7 ·

է Գէ · Ժ · 1 · ը Եր · ըբ · 32 · թ բ Օբ · ե · 6 · ժ Եր · գ · 22 · բ Օբ · ե · 11 · Եբ · 2 · ի Գա · ե · 23 · Գէ · Ժգ · 1 · Եբհմ · լ — ձ · ժ Գա · ե · 23 · Գէ · ա · 13 · Եբհմ · ի — Ցոխ · ե · 1 · Գա · Ժգ · 21 · Գէ · Ժգ · 1

Քան զբուռ , ՚քէզ որ զօրաց Տէրըն մեզի ան-
թուղեալ մեր Իսրայէլ չէլլար , ՚եւ նոք Աստուծոյ
պահ պիտի ըլլայինք , ու Գամորիւն պիտի նը-
մանէինք ։

30 Ասելու է՞նչ բան է . Իմէ հնեմանութիւնքը
որ արդ արուեստիկներ չէին հետեւիր՝ արդ արու-
եստիկաւ հաւատն , ՚եւ արդ արուեստիկներ որ հա-
31 *ւատքէն է . ՚Բայց Իսրայէլ որ արդ արուեստիկաւ*
օրէնքին կը հետեւէր՝ ՚արդ արուեստիկաւ օրէնքն
32 *քին չհասաւ ։ Ընչո՞ւ համար . վասն զի չէ իմ*
հաւատքէն՝ հապա որպէս իմ օրինաց գործ-
քերէն սանձ սրոմբանաց . ՚ընչու որ գայթակղու-
33 *թիւն վէմին պրոց գրուածն . ՚Ընչուէս որ գրե-*
ցաւած է , ՚Ահա Սիոնի մէջ գայթակղութեան
քար մը կը գնեմ , ու գրութիւն վէմ մը . և
ամէն ոք որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ ։

ԳԼ · Ժ

1 Ա Ա եղբայրնե՛ր , իմ սրտիս փափաքը ու. ապրիմ քրիստոսի
աս Աստուած ՚Իսրայէլին փրկուելուն համար
2 *է ։ ՚Ընչու որ ես կը վկայեմ անոնց համար , ՚թէ*
Աստուծոյ նախանձաւորութիւնը ունին , բայց
3 *ոչ թէ գիտութեամբ ։ ՚Վասն զի անոնք Աս-*
տուծոյ արդարութիւնը չգիտնալով , ՚ու. իրենց
արդարութիւնը հաստատել ուզելով , Աստու-
4 *ծոյ արդարութեանը չհնազանդեցան ։ ՚Քանզի*
օրէնքին վախճանը Քրիստոս է ամէն հաւա-
տացեալին արդարութեան համար ։
5 Ընչու որ Մովսէս օրէնքէն եղած արդա-
րութիւնը կը ստորագրէ , ՚թէ գոնեն զանոնք կա-
6 *տարէ մարդը անոնցմով պիտի ապրի ։ Բայց*
հաւատքէն եղած արդարութիւնը ասանկ կ՚ը-
սէ . ՚Մի բանը քու սրտիդ մէջը , Ո՞վ պիտի
երթայ երկինքը , (այսինքն Քրիստոսը իջեցնելու
7 *համ ։) կամ՝ թէ Ո՞վ պիտի իջնայ անդունդը ,*
(այսինքն Քրիստոսը մեռելներէն հանելու ։)
8 Հապա ի՞նչ կ՚ըսէ . ՚Խօսքը քեզի մօտ է , քու
բերնիդով մէջը և քու սրտիդ մէջն է , այսինքն
հաւատքին խօսքը որ մենք կը քարոզենք ։
9 Ընչու որ ՚եթէ քու բերնիդով Յիսուսը Տէր
խոստովանիս , ու քու սրտիդ մէջը հաւատաս
թէ Աստուած զանիկա մեռելներէն յարուց ,
10 *պիտի փրկուիս ։ (Վասն զի սրտով կը հաւա-*
տայ մէկը արդարութեան , ու բերնով կը խոս-
11 *տովանի փրկութեան ։) Գրուածն ի՞նչ կ՚ըսէ ,*
՚Ով մէկն որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ ,
12 Ընչու որ ՚Իսրայէլին չկայ Հրէականին ու Յու-
նին միշտանգը . ՚Վասն զի ամենուն Տէրը նոյնն
13 *է , հաւատա ամենուն որ իրեն կը կանչեն ։ Գրուա-*
ծի ոք որ ՚Տէրոջը անունը կանչէ՝ պիտի փրկ-
ուի ։
14 Ա՞րեւմն ի՞նչպէս պիտի կանչեն անոր՝ որուն
որ չհաւատացին . կամ ի՞նչպէս պիտի հաւա-
տան անոր՝ որուն վրայով չլսեցին . կամ ին-
ա՞նր պիտի լսեն առանց մէկու մը քարոզե-
15 *լուն . կամ ի՞նչպէս պիտի քարոզեն՝ եթէ որ*
չխրկուին . ինչպէս որ գրուած է , ՚Գեղեցիկ են
ոտքերը անոնց որ խաղաղութիւնեն առեւտրականներ
— բարի բաներու առեւտուր առնողներուն ոտ-
16 *քերը ։ ՚Բայց ամէնը հնազանդեցան ևաւե-*
տարանին . քանզի Եսայի կ՚ըսէ , ՚Տէր , ո՞վ
17 *հաւատաց մեր առած լուրին ։ Ա՛ռ հետեւա-*
պէս լսելէն է , ու լսելը Աստուծոյ խօսքէն ։
18 Բայց կ՚ըսեմ՝ Մի՞թէ չլսեցի՞ն . ՚Անշուշտ անոնց
ձայնը երկիրը երթաւ անոնց հնչիւնը , ՚ու անոնց
19 *խօսքը՝ մինչեւ աշխարհի ծայրերը ։ Բայց կ՚ը-*
սեմ՝ Մի՞թէ Իսրայէլ չգիտցաւ . առաջ Մով-
սէս կ՚ըսէ , ՚Ձեզ նախանձեցնել պիտի գտչեմ
՝անպիտան ժողովրդոյ մը , ՚ու անհնար ազ-
20 *գով մը ձեզ պիտի բարկացնեմ ։ Բայց Եսայի*
կը համարձակի ու կ՚ըսէ , ՚Ես անոնց գտնուե-
ցայ՝ որ զիս չէին փնտռեր , յայտնեցայ եղայ
21 *անոնց՝ որ զիս չէին հարցներ ։ Մանաւանդ Իս-*
րայէլին վրայով կ՚ըսէ , ՚Բոլոր օրը իմ՝ ձեռ-
քերս երկնցուցի անհնազանդ. ու հակառա-
կող ժողովրդոյ մը մէջ ։

ԳԼ · ԺԱ

1 Ա Ա պա ես կ՚ըսեմ՝ Մի՞թէ Աստուած իր ժո-
ղովրդոյն մերժեցի՞ . քան չիցէ . ՚Ընչու որ ես
ալ Իսրայէլացի եմ՝ Աբրահամէ սերունդէն ,
2 Բենիամինի ցեղէն ։ Չմերժեց Աստուած իր ժո-
ղովրդոյն՝ զոր որ նախ ճանչցաւ ։ Գիտէ՞ք թէ
Եղիայի մէջ

---

7 Նա · ա · ը · Ուր · գ · 22 ։
8 Նա · ժգ · 10 · Ն. բնեմ · ծ · 40 ։
9 Գէ · գ · 11 · ժ · 39 ։
10 Գէ · ա · 17 ։
11 Գէ · ժ · 4 · ժա · 1 · Գաղ · ե · 4 ։
12 Գաղ · ե · 24 · ա Կոր · ա · 23 ։
13 Ես · ա · 2 · Ուռ · ՃՀբ · 21 · Նա · բ · 14 · Հբ · 14 ։

Ա · 33 ։
Գ Նա · ա · 8 · 9 · 8 ։
4 Գէ · ժ · 31 ։
—
5 Ա Նա · ծ · 43 · ա Գէ · ժգ · 33 · Գաղ · բ · 21 · Գ Նա · ա · 12 · Ես · ծ · 4 · Ես · ծ · 11 · Ես · ծ · 1 · Ես · ծ · 1 · Ես · ծ · 1

գիրքը ի՞նչ կ՚լսէ. ինսոր անխիկա խօսակիցին համար գանգատ կ՚բնէ Աստուծոյ, շուշէ
3 ՚Տէր, քու մեղսպարհներդ մեզմեցուցին ու քու անգամներդ փղցուցին, ու մինակ ես մեռցիր
4 եմ, և իմ անձս կը փնտռեն։ Բայց ի՞նչ կ՚լսէ անոր ատատածոյին պատասխանը. ՚Ինծի
5 բանտին ծնողդ քու քովդ չերթիր։ ՚Վասնզի ալ ատ ատենս չեղերթին ընտրեալներս համեմատ
6 մեղսդրդ մը կայ. ՚Ինչ որ չեղերթով, ու բնեմ ալ գործերէն չէ. ապա որ ուր չեղերթիր
7 ալ չեղերթը չերթար. ՚Իսկ որ գործերէն է, ալ չեղերթը չէ. ապա որ ուր գործը ալ
8 գործ չերթար։ Ուրեմն ի՞նչ. ՚Խոստովել չեմատեան բանին որ կը փնտռէր. բայց ընտրեալ
9 ներս հասան, ու մեղացածներդ կուրցան,
8 (ինչպէս որ գրուած է, ՚Աստուած անոնց իրենց
10 ցաւմ երկար։ ՚Անոնց աչքերը մեռանան որ չերանանան, ու անոնց կռնակը միշտ վար ծռէ.
11 Ուրեմն կ՚ըսեմ, Միթէ անոր համար անոնք յանցանք երթին, որ կործանին. քաւ լիցի. ՚Հապա իրենց յանցանքովը հեթանոսաց փերկութիւն եղաւ, որ զիրենք նախանձի գրգռէ.
12 Ուստի եթէ որ անոնց յանցանքը աշխարհի մեծութիւն եղաւ, ու անոնց նուաստութիւնը՝ հեթանոսներուն մեծութիւն, ալ որչափ աւելի
13 լի անոնց լրութիւնը. Բայց ձեզի կ՚ըսեմ հեթանոսներուդ, ՚Որովհետև հեթանոսներուն առաքեալ եմ՝ իմ պաշտօնս կը մեծարեմ.
14 Որ գուցէ իմ մարմինս եղոգներդ նախանձի գրգռեմ, ու անոնցմէ մէկ քանիներդ ապ-
15 րեցնեմ։ Վասն զի եթէ անոնց մերժուիլը աշխարհին հաշտութիւն է, հապա ընդ-
16 դունուիլը ի՞նչ պիտի ըլլայ, բայց եթէ մեռելներէն կենդանի ըլլալ։ ՚Որով եթէ որ երա-
17 խայրին սուրբ է, նաև զանգուածը. և եթէ արմատը սուրբ է, ոյնպէս ճիւղերն ալ։ ՚Եթէ որ
18 ան ճիւղերէն մէկ քանիներդ կտրուեցան, ու դուն որ վայրենի էիր՝ անոնց մէջ պատուաստուեցար, ու ձիւղներուն արմատին և
18 պարարտութիւնը հազորդ եղար, ՚ձիւղերուն դէմ մի պարծենար. հապա եթէ որ պարծե-

1 Գլ. ԺԲ. 19։
2 Ես. ԽԹ. 14։ Ես. ԿԹ. 8։ Փիլ. Բ. 21։
3 = Կոր. Ժ. 10։ Բ. 11։ = Տիմ. Գ. 16։
4 Ելս. Ի. 22։
5 Ղե. ԻԳ. 18։ Թուոց. Ժե. 18. 19. 20. 21։
6 Երեմ. Ժա. 18։
7 Գործ. Ի. 3։ = Տիմ. Ա. 13։
8 = Կոր. Ե. 10։ Բ. 11։ = Տիմ. Գ. 16։
9 Ես. Ի. 22։
10 Ղե. ԻԶ. 18։ Թուոց. Ժե. 18. 19. 20. 21։
11 Երեմ. Ժա. 18։
12 Գործ. Ի. 3։ Ես. ԽԹ. 14։
13 Ես. ԽԹ. 14։
14 Կոր. Ժ. 10։
15 Ես. ԽԹ. 14։
16 Ես. ԽԹ. 14։
17 Գործ. Ի. 3։ Ես. ԽԹ. 14։
18 Ղուկ. Ի. 14։ Յայտ. Ե. 9։
19 Հապա արմատը քեզ. Ուրեմն պիտի ըսես, ճիւղերը կտրեցան որ ես պատուաստուիմ.
20 Ազէկ, անոնք անհաւատութեանով կտրեցան, ու դուն հաւատքով հաստատուեցար. ՚Մի հր-
21 պարանար, ՚Հապա վախցիր. Ինչու որ եթէ Աստուած բնական ճիւղերուն չխնայեց, գուցէ
22 քեզի ալ չխնայէ. Ուստի տես Աստուծոյ քաղցրութիւնը ու խստութիւնը. կործանուածներուն վրայ խստութիւնը՝ և քու վրադ քաղցրութիւնը, ՚Եթէ որ ան քաղցրութեանը մէջ կենաս. ապա եթէ ոչ դուն ալ պիտի կըտ-
23 րուիս. ՚Ու անոնք ալ եթէ որ չերանան անհաւատութեանը մէջ չկենան, պիտի պատուաստուին. Ինչու որ կարող է Աստուած անոնք նորէն պա-
24 տուաստել. Քանզի եթէ դուն ինչ բնական եղոգ վայրենի ձիթենիէն կտրուեցար, ու ան բարի ձիթենիին վրայ որ ինչ բնական չէր՝ պատուաստուեցար, ալ որչափ աւելի անոնք որ բնական ճիւղներ են՝ պիտի պատուաստուին իրենց
25 ձիթենիին վրայ. Վասն զի չեմ ուզեր, եղբայրներ, որ չգիտնաք այս խորհուրդը, (որպէս զի ինքզինքիդ իմաստուն չսեպէք,) Որ քար մասին կուրութիւն եղաւ Իսրայէլին, Մին-
26 չև որ հեթանոսներուն լրութիւնը մտնէ. Ու այսպէս բոլոր Իսրայէլ պիտի փրկուի. Ինչպէս որ գրուած է, ՚Պիտի գայ Փրկիչը Սիոնէն, ու ծակորէն ամբարշտութիւնները մէկդի պի-
27 ու գործէ. ՚Ու այս է իմ ուխտս անոնց,
28 երբոր անոնց մեղքերը վերցնեմ. Աւետարանին նկատմամբ՝ անոնք թշնամի են ձեր օգտին համար. բայց ընտրութեանը նկատմամբ՝
29 Սիրելի են հայրերը սիրոյն համար. Ինչու որ Աստուծոյ պարգեւները ու կոչումը ա-
30 նանց զղջանալու են. ՚Վասն զի ինչպէս որ դուք ալ առաջ մը Աստուծոյ չհնազանդեցաք, ու հիմա ողորմութիւն գտաք ՚անոնց անհնա-
31 զանդութեամբը, Անոնք ալ անոնք հիմա անհաւատ եղան, որ ձեր ողորմութիւնն ընդունելովը
32 անոնք՝ ալ ողորմութիւն գտնեն. ՚Վասնզի Աստուած ամէնն ալ անհաւատութեան մէջ
33 ձգեցուց, որ ամէնուն ողորմի.
33 Ով Աստուծոյ մեծութեան ու իմաստութեան և գիտութեան խորհուրդները. ՚Ինչպէս անքննելի են իր դատաստանները, ու
34 անգտնելի են իր ճամբաները. ՚Վասն զի ո՞վ գիտցաւ Տէրոջը միտքը, կամ ո՞վ անոր

1 Գլ. Ժբ. 16։
2 Ես. Խբ. 14։ Ես. ԿԹ. 8։ Փիլ. Բ. 22։
3 = Կոր. Ժբ. 8։ Երբ. Բ. 14։
4 Ելս. Ի. 22։
5 Ես. Ի. 9։ Երբ. Ը. 8։ Յայտ. Ժ. 11։
6 = Կոր. Ե. 10։ Բ. 11։ = Տիմ. Գ. 16։
7 Ես. Ի. 22։
8 Ես. ԽԹ. 14։
9 Գործ. Ի. 3։ Ես. ԽԹ. 14։
10 Ես. ԽԹ. 14։
11 Ես. ԽԹ. 14։
12 Ես. ԽԹ. 14։
13 Ես. ԽԹ. 14։
14 Ես. ԽԹ. 14։
15 Ես. ԽԹ. 14։
16 Ես. ԽԹ. 14։
17 Ես. ԽԹ. 14։
18 Ես. ԽԹ. 14։
19 Ես. ԽԹ. 14։
20 Ես. ԽԹ. 14։
21 Ես. ԽԹ. 14։
22 Ես. ԽԹ. 14։
23 Ես. ԽԹ. 14։
24 Ես. ԽԹ. 14։
25 Ես. ԽԹ. 14։
26 Ես. ԽԹ. 14։
27 Ես. ԽԹ. 14։
28 Ես. ԽԹ. 14։
29 Ես. ԽԹ. 14։
30 Ես. ԽԹ. 14։
31 Ես. ԽԹ. 14։
32 Ես. ԽԹ. 14։
33 Ես. ԽԹ. 14։
34 Ես. ԽԹ. 14։

35 խորհրդակից եղաւ. Կամ ո՞վ առաջուց անոր
քան չը տուաւ, որ փոխարէնը իրեն տուի՞ր։
36 Ինչու որ ամէն բաները անկէ ու անով և
անոր համար են. Իրեն փառք յաւիտեան։
Ամէն։

ԳԼ. ԺԲ

1 Պետք է որ մենք Աստուծոյ ապրուածքներուն հպարտա-
նանք Աստուծոյ հանդէպ ըլլալու։ 3 Պետք չէ որ մենք իր
վրայ բարձր գաղափար ունենայ։ 4 Հոգիա ամէն մարդ պար-
տական է պաշտօնը, որուն որ կոչուած է։ 8 Հրա-
մայուած է մեզի սէր ունենալ և ուրիշ շատ պատասխա-
խնդիրներ կատարել։ 10 Վերնիներուն յանձնուելու պէտք
կայ։

1 Արդ կ՚ապաւինի՞ անկի, եղբայրնե՛ր, Աստու-
ծոյ ապրուածքներուն, Որ անոր Սպասուհիները
բնաջնջէք Եկեղեցին գոհ մնայ, Աստուծոյ
2 Հաճելի, որ է անոր բանալու պաշտօնը. Եր-
ևի կերպարանքի առ աչքերնիս կերպարան-
քովը, Հնազան անոր մեզքին նորոգութիւնովը
նորոգուելէք, Որ քննէք թէ ինչ է Աստու-
ծոյ կամքը, ան որ բարի ու հաճելի և կա-
3 տարեալ է. Բրանալի ընծի տրուած Շնորհ-
քովը առ կ՚բանամ անոր մէջը եղող ամէն ու-
կուն, Որ արժան եղածը մտածելէն աւելի
բան չմտածէ, Հնազան գոհացու կենալ մտածէ,
Ինեղար որ Աստուած ամէն ու կուն բաժնեց
4 Հաւատքին չափը. Վասն զի ինչպէս որ մեկ
մարմնի մէջ շատ անդամներ ունինք, ու ան
ամէն անդամները ու և նոյն գործը չունին.
5 Նմանակ ալ մենք շատերնիս ու մեկ մարմին
մըն ենք Քրիստոսով, և ամէն ու մեկընելու իրա-
6 րու անդամներ ենք. Ունալ մենք զանազան
պարգևներ ունենալով Ըստ շնորհքին Տամե-
նուս որ մեզի տրուած է, Կամ որ մարգարէու-
7 թիւն՝ հաւատքին չափովը Ընծայենք. Կամ որ
պաշտաման պարտքին՝ պաշտաման ու մէջ ըլ-
լանք. Կամ ան որ կը տարտղնցնէ՝ տարտղնցնելու
8 եռանդով. Կամ ան որ կը յորդորէ՝ յորդո-
րելու եռանդով. Տան որ կը բաշխէ՝ պարզամտու-
թեամբ. Նա՝ որ վերակացու է՝ ջան-

9 քով, ան որ կ՚ողորմի՝ ցօժտարութեամբ. Սէրը
առանց կեղծաւորութեան ըլլայ. Չարէն զա-
10 տելով, բարիին յարելով. Եղբայրասիրու-
թեան մէջ իրարու վրայ գորովալից եղէք.
11 Պատուելու մէջ իրարմէ անցէք. Ջանքի մէջ
թուլասիրտ չըլլաք. Հոգիով բորբոքեցէք.
12 Տիրոջը ծառայեցէք. Յուսով ուրախ եղէք.
Նեղութեան մէջ համբերեցէք. Աղօթ ա-
13 քի կեցէք. Սրբոց պէտքերուն հաղորդե-
14 ցէք. Հիւրասիրութեան եռանդ եղէք. Հալա-
ծանողներ օրհնեցէք, օրհնեցէք ու մի
15 անիծէք. Ինդ ացողներուն հետ ինդ ացէք, և
16 լացողներուն հետ լացէք. Իրարու վրայ մի
և նոյն խորհուրդը ունենալէք. Ամբարտաւա-
նութիւն մի բնէք, Հապա խոնարհներուն հետ
խոնարհեցէք. Ինքզինքնիդ իմաստուն մի ընդ
17 մի դնէք. Ձարտութեան փոխարէն մէկուն չա-
րութիւն մի հատուցանէք. Ամէն մարդոց
18 առջեւը բարի բաներ ընել հոգ տարէք. Եր-
չամի որ կարելի է ձեզմէ՝ ամէն մարդու հետ
19 խաղաղութիւն ունենալէք. Սիրելի՛ք, վրէժ-
ինդրութիւն մի բնէք ձեր անձերնուն համար,
Հապա բարկութեան տեղ տուէք. Ինչու որ
գրուած է, Վրէժինդրութիւնը իմն է, ես
20 պիտի հատուցանեմ, կ՚ըսէ Տէրը. Ինսոխ թէ
որ քու թշնամիդ անօթենայ՝ հաց տուր ա-
նոր, և թէ որ ծարաւ է՝ ջուր տուր անոր.
քանզի ասը ընելով՝ անոր գլխուն վրայ կրակի
21 կայծեր պիտի դիզես. Չարէն մի յաղթուիր,
Հապա բարիով յաղթէ չարին։

ԳԼ. ԺԳ

1 Գործիք հնազանդ ըլլալ իշխանաւորներուն. և անոնց վե-
րաբերելով՝ ամէն պատասխանութիւններէ զգուշանալ։ 8
Օրհներին լուսոյ տեղը է։ 11 Ձգեցողութիւն։ գինուորութիւն
և խաղերու գործերը անվայել են քրիստոնեաներուն։

1 Ամէն մարդ իր վրան եղած իշխանութիւնե-
ներուն հպատակ ըլլայ. Ինսոխ որ իշխանու-
թիւն մը որ Աստուծմէ չըլլայ. և գոյութիւն որ
2 կան՝ Աստուծմէ կարգուած են. Ուրեմն ով

Ֆ Ցոր · լծ · ղ · խա · ի ·
= Կոր · ը · ե · Կ · ե · ժ · ի ·
Ր Գոպ · ա · ե · =
Տիմ · ա · ի · ր
Տիմ · գ · ի · Լբր
Ժգ · ի · = Գնա · ե · ի · ր Գնա · գ · ի · Ցոր · ա · ե ·
Ց Ա · ա · ե ·
— ր Կոր · Ժ · ի ·
ք = Գնա · ր · ե ·
ֆ Պոչ · ե · ի · Ե · ի · ի · ի

որ իշխանութեան գէմ կը կենայ, Աստուծոյ հրամանին գէմ կը կենայ. և անոնք որ գէմ կը կենան՝ անձերնուն դատապարտութիւն
3 կ՚ընդունին։ Վասն զի իշխանները բարի գործքերու վախ չեն, հապա չարութեա՛ կ՚ուզեն չվախնալ իշխանութենէն. բարի գործէ,
4 ու անկէ գովութիւն պիտի ընդունիս. ինչու որ անիկա Աստուծոյ պատասխան է քեզի բարիի համար. բայց թէ որ գուն չար կը գործես՝ վախցիր. ինչու որ գատաստկ տեղը մէչբը
5 թուր չէ կապեր. քանզի Աստուծոյ պատասխանն է, և վրէժխնդիր՝ բարկութիւն հանելու
6 անոր վրայ որ չար կը գործէ։ Անոր համար պէտք է հնազանդիլ, ոչ թէ միայն բարկութեանը համար՝ հապա խղճմտանքի համար
7 նոյնպէս։ Ա՛ս պատճառով է որ տուրք ալ կու տաք. ինչու որ Աստուծոյ պատասխանատուներն են այն նոյն բանին հոգ տանելու։ Ուստի հատուցէք պէտք եղածը անոնուն. որուն որ տուրք՝ տուրքը, որուն որ մաքս՝ մաքսը, որուն որ վախ՝ վախնալը, որուն որ պատիւ՝ պատիւը։
8 Ոչնո՛ւ մէկուն պարտական մի գտնուիք, միայն թէ միմիայն սիրելու. վասն զի ով որ
9 ընկերը կը սիրէ՝ օրէնքը կը կատարէ. ինչու որ այն Մի՛ շնար, Մի՛ սպաննաներ, Մի՛ գողնար, Մի՛ վկայութիւն մի՛ ընէր, Մի՛ ցանկար, և ուրիշ ինչ պատուէր որ կայ՝ բո՛ւռն ասո՛ւ խօսքին մէջ կը բովանդակուի, թէ
10 Քո՛ւ ընկերդ սիրես քու անձիդ պէս։ Սէրը ընկերին գէշութիւն չընէր. ուրեմն օրէնքին լրումը սէրն է։
11 Եւ այսպէս ըլլա՛ դիտնալով աս ատենս, որ հիմա ժամանակ է մեզի քունէ արթննալու. ինչու որ հիմա մեր է մեզի փրկութիւնը՝ քան
12 թէ անառնէրը որ հաւատացինք։ Գիշերը շատ անցած է ու ցորեկը մօտեցած. Ուստի մե՛կդ ընենք խաւարին գործքերը, ու զրահս հագ-
13 նինք լուսոյ զէնքերը։ Ինպէս թէ ցորեկ ատեն պարկեշտութեամբ պտրտինք, ոչ թէ անառակութիւններով ու գինովութիւններով, ոչ թէ խառնակ անկողիններով ու պղծութիւններով, ոչ թէ հակառակութիւնով ու նախանձով։
14 Հապա Ջո՛ւն Յիսուս Քրիստոս հագէք Տէր Աստուած գրիստոսը, ու մարմնոյ խնամք մի՛ ունէք ցանկութիւններու համար։

ԳԼ. ԺԴ

1 Զօրք չէ որ մարգին անասրելը բաներու համար մի՛ դատիր. 2 Ոմանք ուտելու ամէն բան կը հաւատան, ուրիշ մը՝ միայն բանջարեղէն կ՚ուտէ. 3 ուտողը չարհամարհէ չուտողը, չուտողը չդատապարտէ ուտողը, որովհետև Աստուած զանիկա ընդունած է. 4 դուն ո՞վ ես որ ուրիշին ծառան կը դատես. իր Տէրոջը կը կանգնի կամ կ՚իյնայ. բայց պիտի կանգնի, ինչու որ Աստուած կարող է զանիկա կանգնեցնելու. 5 Ուրիշ մէկը մէկ օրը ուրիշ օրէն աւելի կը սեպէ, մէկն ալ ամէն օրը միանման կը սեպէ. 6 թող ամէն մարդ իր միտքը հաստատէ. Ան որ կը հոգայ օրը, Տէրոջը կը հոգայ, և ան որ չհոգայ օրը, Տէրոջը չհոգայ. ու ան որ կ՚ուտէ, Տէրոջը կ՚ուտէ, քանզի Աստուծմէ կը գոհանայ. և ան որ չուտեր, Տէրոջը չուտեր, ու Աստուծմէ կը գոհանայ։ 7 Ինչու որ մէկդմէ մէկը իր անձին համար չապրիր, ու
8 մէկը ինքզինքին համար չմեռնիր։ Քանզի թէ որ ապրինք, Տէրոջը համար կ՚ապրինք, և թէ որ մեռնինք, Տէրոջը համար կը մեռնինք. ուրեմն թէ ապրինք և թէ մեռնինք,
9 մենք Տէրոջն ենք։ Վասն զի Քրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ, որ մեռելներուն ու կենդանիներուն իշխէ։
10 Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը դատես, կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ՚անարգես. վասն զի ամէնքս ալ Քրիստոսի աստանդին առ-
11 ջեր պիտի կայնինք։ Ինչու որ գրուած է, Կեա՛ կենդանի եմ, կ՚ըսէ Տէրը, որ ամէն ծունկ ինձի պիտի ծռի, և ամէն լեզու Աստուծոյ
12 պիտի խոստովանի։ Ուրեմն մեզմէ ամէն մէկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի տայ իր անձին համար։
13 Ուստի ալ իրար չդատենք, հապա աւելի աս որոշումը բրէ՛ք մեր միտքերնուդ մէջ՝ Քարշ կամ
14 գայթակղութիւն չդնել եղբօրը։ Ա՛ս գիտեմ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով, որ մէկ բան մը ինքնիրմէ պիղծ չէ, բայց՝ ով որ պիղծ
15 կը սեպէ մէկ բան մը, անոր պիղծ է ան։ Իսկ

---

1 Ա՛ս ատեն մէջ տակաւ եղայր բնդունելիք՝ չէ թէ տարակուսական որոշումներով։
2 Մէկը կը հաւատայ որ ամէն բան կրնայ ուտել, և ան որ տկար է՝ բանջարեղէն կ՚ուտէ։
3 Ան որ կ՚ուտէ՝ չուտողը թող չանարգէ, ու ան որ չուտեր՝ ուտողը թող չդատէ, ինչու
4 որ Աստուած զանիկա ընդուներ է։ Դուն ո՞վ ես որ ուրիշին ծառան կը դատես. իր Տէրոջը կը կանգնի կամ կ՚իյնայ. բայց պիտի կանգնի, ինչու որ Աստուած կարող է զանիկա
5 կանգնեցնելու։ Մէկը մէկ օրը ուրիշ օրէն աւելի կը սեպէ, մէկն ալ ամէն օրը միանման կը սեպէ.
6 թող ամէն մարդ իր միտքը հաստատէ։ Ան որ կը հոգայ օրը, Տէրոջը կը հոգայ, և ան որ չհոգայ օրը, Տէրոջը չհոգայ. ու ան որ կ՚ուտէ, Տէրոջը կ՚ուտէ, քանզի Աստուծմէ կը գոհանայ. և ան որ չուտեր, Տէրոջը չու-
7 տեր, ու Աստուծմէ կը գոհանայ։ Ինչու որ մէկդմէ մէկը իր անձին համար չապրիր, ու
8 մէկը ինքզինքին համար չմեռնիր։ Քանզի թէ որ ապրինք, Տէրոջը համար կ՚ապրինք, և թէ որ մեռնինք, Տէրոջը համար կը մեռնինք. ուրեմն թէ ապրինք և թէ մեռնինք,
9 մենք Տէրոջն ենք։ Վասն զի Քրիստոս ալ անոր համար մեռաւ ու յարութիւն առաւ, որ մեռելներուն ու կենդանիներուն իշխէ։
10 Իսկ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կը դատես, կամ դուն ինչո՞ւ քու եղբայրդ կ՚անարգես. վասն զի ամէնքս ալ Քրիստոսի աստանդին առ-
11 ջեր պիտի կայնինք։ Ինչու որ գրուած է, Կեա՛ կենդանի եմ, կ՚ըսէ Տէրը, որ ամէն ծունկ ինձի պիտի ծռի, և ամէն լեզու Աստուծոյ
12 պիտի խոստովանի։ Ուրեմն մեզմէ ամէն մէկը Աստուծոյ հաշիւ պիտի տայ իր անձին համար։
13 Ուստի ալ իրար չդատենք, հապա աւելի աս որոշումը բրէ՛ք մեր միտքերնուդ մէջ՝ Քարշ կամ
14 գայթակղութիւն չդնել եղբօրը։ Ա՛ս գիտեմ ու հաստատուած եմ Տէր Յիսուսով, որ մէկ բան մը ինքնիրմէ պիղծ չէ, բայց՝ ով որ պիղծ
15 կը սեպէ մէկ բան մը, անոր պիղծ է ան։ Իսկ

քէ որ կերակուրն հասնիր քու եղբայրդ որբու-
մն, ալ դուն որբով չմտատուիցար։ ՝Քու կե-
րակուրովդ մի կրակոցներ անիկա՝ որուն հա-
16 մար որ Քրիստոս մեռաւ։ ՝Արդ չրլլայ որ
17 ձեր թաքնիւն հասնիր չար խօսին։ ՝Ինչու որ
Աստուծոյ արքայութիւնը կերակուր ու խմե-
լիք չէ, հապա արդարութիւն և խաղաղու-
18 թիւն ու խնդութիւն Հոգւոյ Սրբով։ Քանզի
քէ որ ասկն աս բաներով Քրիստոսի կը ծա-
ռայէ, ՝անիկա Աստուծոյ հաճելի է՝ ու մեր-
19 դոց դովելի։ ՝Ապա ուրեմն խաղաղութեան
20 ևւ իրարու չինութեան հետեւի բլլանք։ ՝Ձրե-
լոյ որ կերակուրն պատճառով Աստուծոյ գոր-
ծը քակես։ ՝Ամէն բան մաքուր է, ՝սակայն քէ
ան մարդուն է գէշ, որ ուրիշը գայթակղու-
21 թիւն ասոր կ'ուտէ։ ՝Ազէկ է միս չուտել
և գինի չխմել, ու ալ քան րը ընդ որով քու
եղբայրդ կը գայթի կամ կը գայթակղի կամ
22 կը տկարանայ։ Դուն հաւատք ունիս՝ անիկա
քեզի պահէ Աստուծոյ առջեւը։ Երանի անոր
որ իր անձը չդատապարտեր անով՝ որ ինչը
23 °կ'ընդունի։ Բայց ան որ խիղճ կ'ընէ, քէ որ
ուտէ կը դատապարտուի, վասն զի չէ քէ հա-
ւատքով կ'ուտէ։ ՝Քանզի ինչ բան որ հաւատ-
քով չէ՝ մեղք է։

ԳԼ. ԺԵ

1 Հաւատքի մէջ զօրաւորներս պէտք է որ տկարներուն հանդուրժենք, և մենք մեր անձին հաճոյ բլլար չենք։ 2 Մեզմէ ամէն մէկ մեր ընկերը իր բարիին հաճոյ բլլայ՝ որ շինութիւն ըլլայ։ 3 Որովհետև Քրիստոս ալ իր անձին հաճոյ չեղաւ։ Ինչպէս որ գրուած է՝ Քու նախատանքները նախատողներուն վրայ ինկան։ 4 Վասն զի որչափ բաներ որ առաջուց գրուեցան, մեր սորվելուն համար գրուեցան, որ համբերութիւնով ու Գիրքերուն մխիթարութիւնովը յոյս ունենանք։ 5 Իսկ Համբերութեան ու մխիթարութեան Աստուածը ապա ձեզի իրարու հետ միտք ունենալ Քրիստոս Յիսուսի պէս։ 6 որպէս՝ Որ միտք ապառով՝ միտք բերնով փառաւորէք զԱստուած ու մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի Հօրը։ 7 Ուստի Աստուած մէկզմէկ ընդունեցէք, ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ ընդունեց Աստուծոյ փառքին համար։ 8 Բայց կ'ըսեմ՝ քէ Յիսուս Քրիստոսի քրիստոնեութեան պաշտօնեայ բլլաւ Աստուծոյ ճշմարտութեանը համար էր, որ նախահայրե-
9 րուն տրուած խոստումները հաստատէ։ ՝Հեթանոսներն ողորմութեան համար Աստուած փառաւորեն։ ինչպէս որ գրուած է, ՝Ասոր համար ազգերուն մէջը քեզ պիտի գո-
մեմ, և քու անուանդ պիտի երգեմ։ 10 Եւ դարձեալ կ'ըսէ՝ քէ ՝Ով ազգեր, անոր
11 ժողովուրդին ուրախակից եղէք։ Եւ դար-
ձեալ՝ քէ ՝Օրհնեցէք Տէրը, ով բոլոր ազգեր, ու գովեցէք անիկա, ով բոլոր ժողովուրդ-
12 ներ։ Եւ դարձեալ Եսայի կ'ըսէ՝ ՝Յեսսէին
մէկ արմատը պիտի բլլայ, ու ան որ ազգե-
րուն իշխան պիտի կայնի, ազգերը անոր պի-
13 տի յուսան։ Ուրդ յուսոյ Աստուածը ձեզ լե-
ցընէ բոլոր ուրախութիւնով ու խաղաղու-
թիւնով հաւատալու մէջ, որ առատանաք յուսով Հոգւոյն Սրբոյ զօրութիւնովը։
14 ՝Ես ինքս ալ համոզուած եմ ձեզի հա-
մար, իմ եղբայրներս, որ դուք ինքնուրու-
րդ բարութիւնով, լեցուած էք ամէն գիտու-
15 թիւնով, և կրնաք միկզմէկ խրատել։ Սա-
կայն մէկ կողմանէ համարձակաբար գիրը
ձեզի, իմ եղբայրներս, որպէս թէ մոռցեր-
նով ձեզի՝ ըստ շնորհքին պատճառ-
16 ուած որ Աստուծմէ ինծի տրուած է, ՝Որ ես
Յիսուս Քրիստոսի սպասաւոր բլլամ հեթա-
նոսներուն մէջ, և Աստուծոյ աւետարանը մա-
տակարարեմ, որպէս զի՝ հեթանոսաց ընծայութիւնը ընդունելի բլլայ՝ Սուրբ Հոգիով
17 սրբուելով։ Ուստի Աստուծոյ փառը պար-
18 ծանք ունիմ Քրիստոս Յիսուսով։ ՝Ինչու որ
չեմ համարձակիր խօսելու ան բաներէն մէկը,
որ Քրիստոս իմ ձեռս գործած չէ՝ հեթա-
նոսներուն հնազանդ եղբնելու համար՝ խօս-
19 քով ու գործով, ՝նշաններու ու հրաշքներու զօրութիւնովը, ՝Աստուծոյ Հոգւոյն զօրութիւնովը։ անոնկ որ ես Երուսաղէմէն մին-
չեւ և չրջան ընէի մինչև Իլիւրիկացւոց կողմերը
20 Քրիստոսի աւետարանը լեցուցի։ Ինծի համ
նացի աւետարանը քարոզելու, չէ քէ ան որ

---

3 = Կոր · ը · 11 ·
5 Գլ · Ժը · 17 ·
6 = Կոր · ը · 8 ·
7 ը Կոր · ը · 21 ·
9 Ծ–Հ · լգ · 14 · Գլ · Ժը · 18 ·
10 Գլ · Ժե · 21 · = Կոր · Ժգ · 12 · = Ընե · ե · 11 ·
12 Հմր · 24 · 17 ·
13 = Կոր · ը · 8 · 10 · 11 · 12 ·
14 = Կոր · ը · 15 ·
15 = Ընդ · գ · 21 ·
16 Ա–ան · Ժե · 11 · Կոր · Ժ · 14 · Հմր · 14 · Ցխո · ա · 15 ·
= Գործ · գ · 2 ·
18 Գլ · Ժգ · 2 ·
19 = Կոր · ի · 19 · 21 · Ժ · 24 · 32 · Ժգ · 3 ·
Փիլ · ր · 4 · 5 ·
Գլ · Ժգ · 18 ·
Ա–ան · իգ · 30 · Ընդ · ե · 30 · գ · 38 ·
Ծ–Հ · կի · 9 ·
Գլ · գ · 23 · 24 · = Կոր · ի · 9 · 12 · Ժ · 11 · ը Ցխո · գ · 16 · 17 ·
Գլ · Ժը · 16 · = Կոր · ա · 13 · Փիլ · գ · 16 ·
5 Գործ · գ · 34 · 38 ·
Գլ · Ժգ · 1 · 3 ·
Գլ · ե · 8 ·
Ընդ · ձե · 1 · 2 · 3 · 4 · 5 · 6 · 7 · 8 · 9 · 10 · 11 · 12 · 13 · 14 · 15 · 16 · 17 · 18 · 19 · 20 · 21 · 22 · 23 · 24 · 25 · 26 · 27 · 28 · 29 · 30 · 31 · 32 · 33 · 34 · 35 · 36 · 37 · 38 · 39 · 40 · 41 · 42 · 43 · 44 · 45 · 46 · 47 · 48 · 49 · 50 · 51 · 52 · 53 · 54 · 55 · 56 · 57 · 58 · 59 · 60 · 61 · 62 · 63 · 64 · 65 · 66 · 67 · 68 · 69 · 70 · 71 · 72 · 73 · 74 · 75 · 76 · 77 · 78 · 79 · 80 · 81 · 82 · 83 · 84 · 85 · 86 · 87 · 88 · 89 · 90 · 91 · 92 · 93 · 94 · 95 · 96 · 97 · 98 · 99 · 100 · 101 · 102 · 103 · 104 · 105 · 106 · 107 · 108 · 109 · 110 · 111 · 112 · 113 · 114 · 115 · 116 · 117 · 118 · 119 · 120 · 121 · 122 · 123 · 124 · 125 · 126 · 127 · 128 · 129 · 130 · 131 · 132 · 133 · 134 · 135 · 136 · 137 · 138 · 139 · 140 · 141 · 142 · 143 · 144 · 145 · 146 · 147 · 148 · 149 · 150 · 151 · 152 · 153 · 154 · 155 · 156 · 157 · 158 · 159 · 160 · 161 · 162 · 163 · 164 · 165 · 166 · 167 · 168 · 169 · 170 · 171 · 172 · 173 · 174 · 175 · 176 · 177 · 178 · 179 · 180 · 181 · 182 · 183 · 184 · 185 · 186 · 187 · 188 · 189 · 190 · 191 · 192 · 193 · 194 · 195 · 196 · 197 · 198 · 199 · 200 · 201 · 202 · 203 · 204 · 205 · 206 · 207 · 208 · 209 · 210 · 211 · 212 · 213 · 214 · 215 · 216 · 217 · 218 · 219 · 220 · 221 · 222 · 223 · 224 · 225 · 226 · 227 · 228 · 229 · 230 · 231 · 232 · 233 · 234 · 235 · 236 · 237 · 238 · 239 · 240 · 241 · 242 · 243 · 244 · 245 · 246 · 247 · 248 · 249 · 250 · 251 · 252 · 253 · 254 · 255 · 256 · 257 · 258 · 259 · 260 · 261 · 262 · 263 · 264 · 265 · 266 · 267 · 268 · 269 · 270 · 271 · 272 · 273 · 274 · 275 · 276 · 277 · 278 · 279 · 280 · 281 · 282 · 283 · 284 · 285 · 286 · 287 · 288 · 289 · 290 · 291 · 292 · 293 · 294 · 295 · 296 · 297 · 298 · 299 · 300 · 301 · 302 · 303 · 304 · 305 · 306 · 307 · 308 · 309 · 310 · 311 · 312 · 313 · 314 · 315 · 316 · 317 · 318 · 319 · 320 · 321 · 322 · 323 · 324 · 325 · 326 · 327 · 328 · 329 · 330 · 331 · 332 · 333 · 334 · 335 · 336 · 337 · 338 · 339 · 340 · 341 · 342 · 343 · 344 · 345 · 346 · 347 · 348 · 349 · 350 · 351 · 352 · 353 · 354 · 355 · 356 · 357 · 358 · 359 · 360 · 361 · 362 · 363 · 364 · 365 · 366 · 367 · 368 · 369 · 370 · 371 · 372 · 373 · 374 · 375 · 376 · 377 · 378 · 379 · 380 · 381 · 382 · 383 · 384 · 385 · 386 · 387 · 388 · 389 · 390 · 391 · 392 · 393 · 394 · 395 · 396 · 397 · 398 · 399 · 400 · 401 · 402 · 403 · 404 · 405 · 406 · 407 · 408 · 409 · 410 · 411 · 412 · 413 · 414 · 415 · 416 · 417 · 418 · 419 · 420 · 421 · 422 · 423 · 424 · 425 · 426 · 427 · 428 · 429 · 430 · 431 · 432 · 433 · 434 · 435 · 436 · 437 · 438 · 439 · 440 · 441 · 442 · 443 · 444 · 445 · 446 · 447 · 448 · 449 · 450 · 451 · 452 · 453 · 454 · 455 · 456 · 457 · 458 · 459 · 460 · 461 · 462 · 463 · 464 · 465 · 466 · 467 · 468 · 469 · 470 · 471 · 472 · 473 · 474 · 475 · 476 · 477 · 478 · 479 · 480 · 481 · 482 · 483 · 484 · 485 · 486 · 487 · 488 · 489 · 490 · 491 · 492 · 493 · 494 · 495 · 496 · 497 · 498 · 499 · 500 · 501 · 502 · 503 · 504 · 505 · 506 · 507 · 508 · 509 · 510 · 511 · 512 · 513 · 514 · 515 · 516 · 517 · 518 · 519 · 520 · 521 · 522 · 523 · 524 · 525 · 526 · 527 · 528 · 529 · 530 · 531 · 532 · 533 · 534 · 535 · 536 · 537 · 538 · 539 · 540 · 541 · 542 · 543 · 544 · 545 · 546 · 547 · 548 · 549 · 550 · 551 · 552 · 553 · 554 · 555 · 556 · 557 · 558 · 559 · 560 · 561 · 562 · 563 · 564 · 565 · 566 · 567 · 568 · 569 · 570 · 571 · 572 · 573 · 574 · 575 · 576 · 577 · 578 · 579 · 580 · 581 · 582 · 583 · 584 · 585 · 586 · 587 · 588 · 589 · 590 · 591 · 592 · 593 · 594 · 595 · 596 · 597 · 598 · 599 · 600 · 601 · 602 · 603 · 604 · 605 · 606 · 607 · 608 · 609 · 610 · 611 · 612 · 613 · 614 · 615 · 616 · 617 · 618 · 619 · 620 · 621 · 622 · 623 · 624 · 625 · 626 · 627 · 628 · 629 · 630 · 631 · 632 · 633 · 634 · 635 · 636 · 637 · 638 · 639 · 640 · 641 · 642 · 643 · 644 · 645 · 646 · 647 · 648 · 649 · 650 · 651 · 652 · 653 · 654 · 655 · 656 · 657 · 658 · 659 · 660 · 661 · 662 · 663 · 664 · 665 · 666 · 667 · 668 · 669 · 670 · 671 · 672 · 673 · 674 · 675 · 676 · 677 · 678 · 679 · 680 · 681 · 682 · 683 · 684 · 685 · 686 · 687 · 688 · 689 · 690 · 691 · 692 · 693 · 694 · 695 · 696 · 697 · 698 · 699 · 700 · 701 · 702 · 703 · 704 · 705 · 706 · 707 · 708 · 709 · 710 · 711 · 712 · 713 · 714 · 715 · 716 · 717 · 718 · 719 · 720 · 721 · 722 · 723 · 724 · 725 · 726 · 727 · 728 · 729 · 730 · 731 · 732 · 733 · 734 · 735 · 736 · 737 · 738 · 739 · 740 · 741 · 742 · 743 · 744 · 745 · 746 · 747 · 748 · 749 · 750 · 751 · 752 · 753 · 754 · 755 · 756 · 757 · 758 · 759 · 760 · 761 · 762 · 763 · 764 · 765 · 766 · 767 · 768 · 769 · 770 · 771 · 772 · 773 · 774 · 775 · 776 · 777 · 778 · 779 · 780 · 781 · 782 · 783 · 784 · 785 · 786 · 787 · 788 · 789 · 790 · 791 · 792 · 793 · 794 · 795 · 796 · 797 · 798 · 799 · 800 · 801 · 802 · 803 · 804 · 805 · 806 · 807 · 808 · 809 · 810 · 811 · 812 · 813 · 814 · 815 · 816 · 817 · 818 · 819 · 820 · 821 · 822 · 823 · 824 · 825 · 826 · 827 · 828 · 829 · 830 · 831 · 832 · 833 · 834 · 835 · 836 · 837 · 838 · 839 · 840 · 841 · 842 · 843 · 844 · 845 · 846 · 847 · 848 · 849 · 850 · 851 · 852 · 853 · 854 · 855 · 856 · 857 · 858 · 859 · 860 · 861 · 862 · 863 · 864 · 865 · 866 · 867 · 868 · 869 · 870 · 871 · 872 · 873 · 874 · 875 · 876 · 877 · 878 · 879 · 880 · 881 · 882 · 883 · 884 · 885 · 886 · 887 · 888 · 889 · 890 · 891 · 892 · 893 · 894 · 895 · 896 · 897 · 898 · 899 · 900 · 901 · 902 · 903 · 904 · 905 · 906 · 907 · 908 · 909 · 910 · 911 · 912 · 913 · 914 · 915 · 916 · 917 · 918 · 919 · 920 · 921 · 922 · 923 · 924 · 925 · 926 · 927 · 928 · 929 · 930 · 931 · 932 · 933 · 934 · 935 · 936 · 937 · 938 · 939 · 940 · 941 · 942 · 943 · 944 · 945 · 946 · 947 · 948 · 949 · 950 · 951 · 952 · 953 · 954 · 955 · 956 · 957 · 958 · 959 · 960 · 961 · 962 · 963 · 964 · 965 · 966 · 967 · 968 · 969 · 970 · 971 · 972 · 973 · 974 · 975 · 976 · 977 · 978 · 979 · 980 · 981 · 982 · 983 · 984 · 985 · 986 · 987 · 988 · 989 · 990 · 991 · 992 · 993 · 994 · 995 · 996 · 997 · 998 · 999 · 1000 ·

փրխատակ անուանը յիշուած էր, որ չըլլայ թէ
-ձկ ուրիշ մը գտած հետեւի մեզմէ չկենայ. հա-
21 պատ ինչպէս որ գրուած է, թէ որովհետեւ չպատա-
ճառեցաւ անոր մեղքով պիտի անանձն, ու
22 որովհետեւ չկրնայինք պիտի խնդուեն։ Անոր հա-
23 մար ալ չատ ատենէ ի վեր չուզէին։ Բայց
հետեւ որ ատ կազմերը ալ ինծի տեղ չկայ, ու
չատ տարիներէ ի վեր խոտոր կը փոխոխիմ ձեզի
24 գալու, երբոր գնամ ի Պաղեստին երթամ, ե՛ կը
յուսամ որ անցնելու ատենս ձեզ տեսնեմ, ու
ձեզմէ յուզարկուիմ հոն երթամ, թէ որ առաջ
25 քիչ մը ձեզմով կենալէ։ Բայց հետեւ երու-
սաղէմ կ'երթամ առաքելոցն սպասաւորելու։
26 Վասն զի Մակեդոնացիք և Աքայացիք յօժա-
րեցան որ երկոսկին մէջ եղած ապրուստ
առաքելոցն քրիստոսի հետեւ բնեն.
27 Յօժարեցան, հետու որ անոնց պարտական ալ
են. Վասն զի թէ որ անոնց հոգեւոր բաներուն
հաղորդ եղան հետեւանքով, ինչ պարտաս-
տորին որ հաղորդութիւն բնեն անոնց՝ մեր-
28 մեռոր բաներու մէջ ալ։ Որ ասիկա կա-
տարելով, ու ինքնիրով անոնց ան պտուղը
29 ձեզմէ Պաղեստիա պիտի անցնիմ, երբ գա գի-
տեմ որ իմ ձեզի գալու առենս՝ Քրիստոսի
Աւետարանին լցուած օրհնութիւնովը պիտի
գամ։
30 Ձ'ինչ կ'աղաչեմ, եղբայրներ, մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսով՝ ու Հոգւոյն սիրովը, որ հե-
ծի հետ պատերազմիկով ըլլաք ինչ աղօթք
31 Ընդառաջ մէջ ու. Աստուած իմծի հասնար, ի Որ
Հրէաստանի մէջ հաւատացեալներէն
ազատուիմ, ու իմ երուսաղէմ ընծայա-
սպասաւորութիւնս առաքելոցն ընդունելի
32 ըլլայ, Որպէս զի Աստուծոյ կամքովը ուրա-
խութեամբ հասնեմ ձեզի գալով Ձեզի հետ հանգ-
33 չիմ։ Եւ խաղաղութեան Աստուածը ձեր
ամենուն հետը ըլլայ։ Ամէն։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ձ'նդի կը յանձնեմ մեր քոյրը Փիբէ դպրը, Ոսր
2 Կ'ընդունիք եկեղեցիին սպասաւորն է. Որ
անոնիկա ընդունիք Տէրոջմով՝ ինչպէս որ սուր-
բերուն արժան է, և անոր հետամէ ամէնէ

ր Կոր· Ժգ· ։ Ա· ։ Ա·
= Ես· = Ծր· ։ Ե·
Ե Գէ· = ։ Ե· = Քհ·
ր · ։ Ե·
= Գործ· Ժբ· ։ Ե·
Ա· Գէ· = ։ Ե·
= Ջ'նոն Ա·Ա· պիտի
գամ· Ինան ալ կը
յանձնեմ
ր Գործ· Ժ· ։ Ե·
Ջ'նոն Ա·Ա· պիտի
= Գործ· Ժբ· ։ Ե·
Ե Գէ· = ։ Ե·

կ՚ուզեմ որ գուք խնամառն ըլլաք բարեբեր,
20 ու միամիտ՝ չարին։ Կը խոսզոզուիմ Աստուածէ ինծի հետ չխոսիր ու ես մարդ եմ ձեր պէս հողէ։
21 Բարև կ՚ընէ ձեզի Տիմոթէոս՝ իմ գործակիցս, եւ Ղուկիա՝ ու Յասոն ու Սոսիպատրոս՝ իմ ազգականներս։
22 (Բարև կ՚ընեմ ձեզի Տէրոյմով ես ալ Տերտիոս, որ սա թուղթը գրեցի։)
23 Բարև կ՚ընէ ձեզի Գայոս՝ իմ ու բոլոր եկեղեցիին հիւրընկալը։ Բարև կ՚ընէ ձեզի եբեսոս գանձապետը, ու
24 կուարտոս եղբայրը։ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ։ Ամէն։
25 Աչդ պատ՝ որ կարող է ձեզ հաստատել ինծի աւետարանիս պէս ու Յիսուս Քրիստոսի քարոզութիւնը պէս, նոյն խորհուրդին յայտնութեան պէս՝ որ յաւիտենական ատենները
26 ի վեր ծածկուած էր, բայց հիմա յայտնուեցաւ, ու մարգարէական գիրքերով յաւիտենական Աստուծոյ հրամանովը բոլոր հեթանոսներուն ճանչցուեցաւ հնազանդութեան
27 դէմ հաւատք։ Մեր միայն իմաստուն Աստուծոյն՝ Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը փառք յաւիտեան։ Ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
Ա.Ո ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս՝ Աստուծոյ կամքովը Յիսուս Քրիստոսի առաքեալ ըլլալու կանչուած, ու Սոսթենէս եղբայրը,
2 Թէսաղոնիկէի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին՝ Քրիստոս Յիսուսով սրբացուածներուն՝ հատ հատ ըլլալու կանչուածներուն, այն ամենուն հետ՝ որ ամէն տեղ Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատացողներ կը կանչեն,
3 Քրիստոսը ու մենք։ Շնորհք և խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
4 Ամէն անգամ որ Աստուծմէս ձեզի համար կը գոհանամ Աստուծոյ շնորհքին վրայ, որ
5 ձեզի տրուած է Քրիստոս Յիսուսով։ Որ գուք ամէն բանի մէջ հարստացաք նմանով ամէն բանի մէջ
6 խօսքով ու ամէն գիտութիւնով։ Ինչպէս որ Քրիստոսի վկայութիւնը ձեր մէջը հաստատուեցաւ։
7 Այնպէս՝ Որ գուք բնաւ մէկ շնորհքով մէնալ չնուազիք՝ Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
8 յայտնուելուն սպասելով։ Նաև ձեզ պիտի հաստատէ մինչև վերջը՝ անմեղապէս Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի օրը։
9 Հաւատարիմ է Աստուած, որ իրմով կանչուեցաք Որդւոյն՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին։
10 Ձեզի կ՚ապաչեմ, եղբայրնե՛ր, մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը, որ ամէնքդ միևնոյն խօսքը ունենաք ամէնդդ, ու երկպառակութիւն չըլլայ ձեր մէջը. հապա գուք մէկ միտքի ու մէկ խորհուրդի վրայ հաստատուած
11 ըլլաք։ Ինչու որ ձեզի համար բնաւ լուր հասաւ, եղբայրնե՛ր, Քղոէի տանէն եղողներէն,
12 թէ ձեր մէջը հակառակութիւններ կայ։ Հիմա ասիկա կ՚ըսեմ, որ ձեզմէ ամէն մէկը կ՚ըսէ եղեր թէ ես Պօղոսինն եմ, ու ես՝

---

1 Գլ. ժե. 33։
2 Ծն. գ. 15։
3 Հմր. 21։ ա Կոր. ժգ. 23։ ր Կոր. ժգ. 13։ Փիլ. գ. 21։ ա Թես. ե. 23։ ր Թես. գ. 13։ Յայտ. իգ. 21։
4 Յովհ. ժե. 27։
5 Յովհ. ա. 5։ ղ Կոր. ա. 14։
6 Գործ. ժր. 22։ ր Տիմ. գ. 20։
7 Գործ. ա. 4։ ղ Կոր. ա. 7։ Տիտ. բ. 13։ Եբր. թ. 28։
8 Եփես. ա. 9։ ր Տիմ. ա. 10։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
9 Գործ. ը. 32։ ա Կոր. ա. 18։ — Տիմ. ա. 17։ գ. 16։ Յուդ. 21։
10 Յովհ. ժգ. 1։ Կոր. ա. 3։ Եփես. դ. 3։ Կող. բ. 2։
11 Գործ. ժգ. 1։ Կող. ա. 1։ Եփես. ա. 1։
12 Գործ. ժր. 27։ Յովհ. ա. 35։ Գործ. ը. 1։
13 Հռոմ. ա. 4։
14 Յովհ. ա. 42։ Գործ. ժե. 9։
15 Հռոմ. ա. 7։ ր Տիմ. ա. 2։ Տիտ. ա. 4։
16 Գործ. ժե. 33։ ր Տիմ. գ. 20։
17 Գործ. ժգ. 1։ Կող. ա. 1։ Եփես. գ. 2։ Կող. ա. 26։
18 Եփես. ա. 9։ ր Տիմ. ա. 10։ Տիտ. ա. 2։ ա Պետ. ա. 20։
19 Գործ. ը. 32։ ա Կոր. ա. 18։ — Տիմ. ա. 17։ գ. 16։ Յուդ. 21։
20 Յովհ. ժգ. 1։ Կող. ա. 1։ Եփես. գ. 2։ Կող. ա. 26։
21 Հռոմ. ա. 4։
22 Յովհ. ժե. 27։ Գործ. ը. 1։
23 Գործ. ժգ. 1։ Կող. ա. 1։ Եփես. ա. 1։
24 Գործ. ժե. 33։ Գլ. ժե. 33։
25 Յովհ. ա. 42։ Գործ. ժե. 9։
26 Գործ. ժգ. 1։ Կող. ա. 1։ Եփես. ա. 1։
27 Գործ. ժե. 33։ Գլ. ժե. 33։

՝քէ ես Պօղոսեան, և ոչ՝ ՝քէ ես Կե-
13 փասեան, ու դուք՝ քէ ես Քրիստոսեան։ ՝Մի-
թէ քէ Քրիստոս բաժնուա՞ծ է. միթէ Պօղո՞ս խա-
չը եղաւ ձեզի համար, կամ քէ Պօղոսի՞ ա-
14 նունովը մկրտուեցաք։ Կը գոհանամ Աստուծ-
մէ որ ձեզմէ մէկը չմկրտեցի. ՝մէյնի քէ
15 կրիսպոսը ու Գայոսը. որ մէկը չըսէ թէ
16 իմ անունովս մկրտեցի։ Եղաւ ՝Ստեփանեանին
ընտանեաց ալ մկրտեցի. ալ ուրիշ մէկը չեմ
գիտեր ամենեին թէ մկրտեցի։
17 Քանզի որ Քրիստոս զիս մկրտելու չղրկեց,
հապա աւետարանը քարոզելու, ոչ թէ խոս-
քերու ճարտարութիւնով, որ Քրիստոսի խաչը
18 ոչինչ չըլլայ։ ՝Քանզի խաչին քարոզութիւնը
կորստեան՝ յիմարութիւն է, մեզի
փրկուածներուս՝ Աստուծոյ զօրութիւն է։
19 Վասն զի գրուած է, ՝Խելառներուն խելա-
ութիւնը պիտի կորսընչցնեմ, ու հանճա-
20 րեղներուն հանճարը պիտի խափանեմ։ ՝Ո՞ւր է
խելառը, ո՞ւր է դպիրը, ո՞ւր է աս աշխար-
հիս բնազդը. ՝չէ՞ որ Աստուած յիմարեցու
21 աս աշխարհիս խելառութիւնը։ Քանզի ՝որով-
հետև Աստուծոյ խելառութեամբը աշխարհ
չճանչցաւ զԱստուած՝ իր խելառութիւնովը,
Աստուած հաճեցաւ քարոզութեան յիմարու-
թիւնովը հաւատացեալները ապրեցընելու։
22 ՝Ինչու որ Հրեաները նշան կ՚ուզեն, և Յոյ-
23 ները խելառութիւն կը փնտռեն. իսկ մենք
կը քարոզենք խաչեալ Քրիստոսը՝ Հրեաներուն
գայթակղութիւն, ու Յոյներուն ՝յիմարու-
24 թիւն. բայց անոնց որ կանչուած են, թէ Հր-
եաներուն և թէ Յոյներուն, ՝Քրիստոսը Աս-
տուծոյ զօրութիւնը ՝և Աստուծոյ խելառու-
25 թիւնը։ ՝Ինչու որ Աստուծոյ յիմարը մարդոց
մէն աւելի խելառ է, և Աստուծոյ անզօր
26 մարդոցմէն աւելի զօրաւոր է։ Արդարև դուք
ձեր կոչումը կը տեսնէք, եղբայրներ, ՝որ չէ
թէ մարմնոյ կողմանէ շատ խելառներ, և
չէ թէ շատ զօրաւորներ, և չէ թէ շատ ազ-
27 նուականներ էիք։ ՝Բայց Աստուած աշ-
խարհիս յիմարները ընտրեց, որ ամենքով ըն-
տրեց Աստուած, որ ամենքով ըն-
28 կնէ աշխարհիս ցածազգիները ու անարգները

ընտրեց Աստուած՝ և ոչինչները, ոչ թան մը
29 եղոյնները խափանէ. ՝Որպէս զի մէկ մարմին
30 մը չպարծի Աստուծոյ առջեւը։ Իսկ դուք անկէ
էք Քրիստոս Յիսուսով, ՝որ ան մեզի Աստուծ-
մէ խելառութիւն, ՝արդարութիւն, ՝սրբու-
31 թիւն և փրկութիւն եղաւ. Որ ինչպէս գը-
րուած է, ՝Ան որ կը պարծենայ՝ Տիրոջմով
թող պարծենայ։

Գլ. Բ

1 Ես ալ, եղբայրներ, որ ձեզի եկայ, ՝չէ թէ
խօսքի կամ իմաստութեան գերազանցու-
թեամբ մը ՝Աստուծոյ վկայութիւնը ձեզի յայտ-
2 նելու եկայ. վասն զի ես միտքս չդրի ձեր
մէջը ուրիշ բան մը գիտնալ, ՝բայց միայն Յի-
3 սուս Քրիստոսը, ու ան խաչը եղած. ՝Ու ես
անզօրութիւնով ու վախով և շատ դողով ՝ձեր
4 քովը կեցայ. ՝Ու իմ խօսքս և քարոզու-
թիւնս ոչ թէ ՙմարդկային իմաստութեան հա-
մոզիչ խօսքերով էր, ՝հապա Հոգւոյն և զո-
5 րութեան ապացուցումով. Որպէս զի ձեր
հաւատքը մարդոց իմաստութեամբ չըլլայ,
6 ՝հապա Աստուծոյ զօրութեամբ։ ՝Սակայն
կատարելութեան հետ խելառութիւն կը խո-
սինք, ՝բայց չէ թէ աս աշխարհիս խելառու-
թիւնը, և ոչ աս աշխարհիս ՝անցնելոցը չէ-
7 քանելութեան. Հապա Աստուծոյ ծածուկ իմաս-
տութիւնը կը խօսինք խորհրդով, ՝որ աշխար-
հէն առաջ սահմանուեցաւ Աստուած մեր փառքին
8 համար. ՝Որ զանիկա ոեւ աշխարհիս իշխան-
ներէն ալ մէկը չճանչցաւ. ՝քանզի թէ որ ճանչ-
ցած ըլլային, ալ փառաց Տէրը խաչը չէին
9 հաներ. Հապա ինչպէս որ գրուած է, ՝Ան բա-
ներն որ աչք չտեսաւ և ականջ չլսեց ու
մարդու սրտին մէջ չբնակեցաւ, Աստուած պիտի
10 պատրաստեց անոնց՝ ՝Որոնք Աստուած
մեզի յայտնեց իր Հոգիովը, ինչու որ Հոգին
ամէն բան կը քննէ, Աստուծոյ խորհուրդն ալ
11 ներսն ալ։ Վասն զի մարդոց միջէն ո՞վ գիտէ մարդ-
կան բաները, ՝բայց միայն մարդուն հոգին

ը. Գործ. ժբ. 24. ժգ. 1. Գլ. ժ. 12։ ե Ա Կոր. ա. 12։ զ Ա Կոր. գ. 4. ե. փիլ. գ. 3։ է Գործ. ժբ. 8։ ը Հռոմ. ժգ. 25։ թ Գլ. ժ. 13. 17։ ժ Գլ. բ. 1. 4. 13. բ Գլ. ա. 18։ ժա Կոր. բ. 12։ ժբ Գործ. ժե. 18. Գլ. բ. 14։ ժգ Գլ. ժե. 9։ ժդ Հռոմ. ա. 16. Հմր. 24։ ժե Ա Կոր. ժ. 14։ ժզ Ա Կոր. ժ. 1. Գլ. ժ. 12։ ի Ա Կոր. ժ. 14։ ի

որ իր մէջն է. Հանեցէք ալ Աստուծոյ բաները
մէկը չդիտէք, բայց միայն Աստուծոյ Հոգին։
12 Իսկ մենք չենք ընդունած աշխարհին Հոգին, այլ
Հոգին որ Աստուծմէ է. որ մենք
ընդունինք այն բաները որ Աստուծմէ տրուե-
13 ցաւ մեզի։ Որոնք նաև կը խօսինք, չէ թէ
մարդկային իմաստութեան սորվեցուցած խօս-
քերով, հապա Հոգիին սորվեցուցածներով,
և հոգևոր բաները հոգևորի հետ կը յարմարց-
14 ընենք։ Իսկ շնչաւոր մարդը Աստուծոյ Հո-
գիին բաները չընդունիր, վասնզի որ անոնք
իրեն յիմարութիւն են, ու չկրնար ալ գիտ-
նալ, վասնզի հոգևոր կերպով կը քննուին։
15 Բայց այն որ հոգևոր է՝ ամէն բան կը քննէ, ու
16 ինքը մէկէ մը չքննուիր։ Վասնզի «Ո՞վ գիտցաւ
Տէրոջը միտքը, որ անոր խրատ տուող ըլ-
լայ։ Բայց մենք Քրիստոսի միտքը ունինք։

ԳԼ. Գ

1 Ես ես, եղբայրներ, չկրցայ խօսիլ ձեզի՝ որ-
պէս թէ հոգևորներու, հապա որպէս թէ
2 մարմնաւորներու, իբրև մանուկներու
Քրիստոսով։ Կաթ ձեզի կամ կերցուցի և չէ թէ կերա-
կուր, վասնզի որ դեռ կարող չէիք, ու հիմա
3 ալ տակաւին կարող չէք, վասն զի դեռ մար-
մնաւոր էք։ Վասնզի տակաւին ձեր մէջը
նախանձ ու հակառակութիւն և բաժանումներ
կան, չէ՞ որ մարմնաւոր էք, ու մարդ կօրէն
4 կը քալէք։ Քանզի երբոր ոմանք մէկը կ'ըսէ թէ
Ինչ Պօղոսինն եմ, և միւսը՝ թէ ես Ապող-
ոսինն, չէ՞ որ մարմնաւոր էք։ Ուրեմն ո՞վ է
5 Պօղոս կամ ո՞վ է Ապողոս. Պաշտօնեաներ
են, որոնցմով հաւատացիք, ու
6 Տէրը տուաւ ամէն մէկուն։ Ես տնկեցի,
Ապողոս ջուր տուաւ, բայց Աստուած աճե-
7 ցուց։ Ուստի ոչ տնկողը բան մըն է, և ոչ
ջուր տուողը, հապա Աստուած՝ որ աճեցուց։
8 Տնկողը ու ջուր տուողը մէկ են, և ամէն մէկը
իր վարձքը պիտի առնէ իր աշխատութիւնը
9 չափովը։ Վասնզի որ մենք Աստուծոյ գործակից
ենք. դուք Աստուծոյ մշակութիւնն էք, Աս-
10 տուծոյ շինութիւն էք։ Աստուծոյ շնորհացը
չափովը որ տրուեցաւ ինծի, իմաստուն ճար-
տարապետի մը պէս հիմ դրի, բայց ուրիշ մէկը
շինեցը։ Սակայն թէ ամէն մէկը թող
11 զգուշանայ թէ ինչպէս կը շինէ։ Վասնզի որ մէկը
այլ ուրիշ հիմ չկրնար դնել՝ զոր դրուածէն՝ որ
12 է Յիսուս Քրիստոս։ Թէ որ մէկը այս հի-
մին վրայ կը շինէ ոսկի, արծաթ, պատուա-
13 կան քարեր, փայտ, խոտ, եղէգ, Ամէն մէ-
կուն գործը յայտնի պիտի ըլլայ. Քանզի օրը
երևան պիտի հանէ, վասնզի որ կրակով պիտի
յայտնուի. և ամէն մէկուն գործին ինչ տեսակ
14 ըլլալը կրակը պիտի փորձէ. Թէ որ մէկուն
շինած գործը մնայուն ըլլայ, ինքը վարձք
15 պիտի առնէ. Եթէ որ մէկուն շինածը այ-
րուելու ըլլայ, անիկա վնաս պիտի քաշէ. բայց
ինքը պիտի ազատի, Հապայն անանկ իբր թէ
16 կրակին միջէն։ Չգի՞ք դիտեր որ Աստուծոյ
տաճար էք դուք, և Աստուծոյ Հոգին ձեր
17 միջը բնակած է. Թէ որ մէկը Աստուծոյ տա-
ճարը կ'ապականէ, Աստուած զանիկա պիտի
ապականէ, վասնզի որ Աստուծոյ տաճարը սուրբ
է՝ որ դուք էք։
18 Ոչ ոք ձեզի մէկը ինքզինքը խաբէ. Թէ որ
ձեզմէ մէկը գիտցը իմաստուն կը սեպէ աս աշ-
խարհիս մէջ, թող յիմար ըլլայ՝ որ իմաստուն
19 ըլլայ։ Վասնզի որ աս աշխարհիս իմաստութիւնը
Աստուծոյ առջեւ յիմարութիւն է. վասն զի
գրուած է թէ Անիկա իմաստուններուն իրենց
20 խորամանկութեան մէջ կը բռնէ։ Եւ դար-
ձեալ թէ Տէրը գիտէ իմաստուններուն խոր-
21 հուրդները թէ անօգուտ են։ Ուրեմն ոչ մէկը
22 թող չպարծենայ մարդոց մասին։ Վասնզի որ ամէն
բան ձերն է, թէ Պօղոս, թէ Ապողոս, թէ
Կեփաս, թէ աշխարհ, թէ կեանք, թէ
մահ, թէ ներկայ բաները և թէ գալիքները՝
23 ամէն բան ձերն է. Դուք ալ Քրիստոսինն
էք, և Քրիստոս՝ Աստուծոյ։

ԳԼ. Դ

1 Քրիստոսի պաշտօնեաներ իբր համարուի մարդ
2 Բան մը չգտնինք որ առած լլլայինք։ 3 Աստուածային առաք-
բան կ'ըսեն աշխարհի հրէշտակներուն և մարդոց։ 12 աշխար-
հի ազատութիւնը և ամենուն անարգը։ 15 պատ. ամենայ.

2 Հռոմ. ժա. 33. ա Կոր. ժ. 4. Եփես. ե. 13. Եբրա. ժ. 24. 3 Հռոմ. ը. 13. 4 ը Գործ. ժ. 18. Տիտ. գլ. ա. 11. Հմր. 4. 5 Մատ. ԻԳ. 8. Մարկ. Ժ. 43. 6 Գործ. ժգ. 25. 7 Գործ. ա. 15. 23. 8 Հռոմ. ը. 3. 6. 7. Ցաղ. 19. 9 Ածոց. խը. 3. ա Թես. ե. 21. ա Ցաղ. գ. 1. 10 Գործ. ժ. 6. Եփես. ե. 13. Եբրա. ի. 14. Յուդ. 3. Հռոմ. ժա. 24. 11 Ցաղ. ժե. 13. — Գործ. ը. 15. 12 Գործ. ը. 14. 13 Գործ. ը. 15. Եբրա. ի. 12. 13. ա Պետ. ը. 8. 14 Ցաղ. ժգ. 12. 15 Գործ. ա. 11. Ժա. 15. Գաղ. ե. 20. 21. Ցաղ. գ. 16. 16 Գործ. ա. 10. Հռոմ. ը. 9. Գործ. ը. 3. Եբրա. ժ. 29. Յայտ. ժ. 1. 17 Ա Կոր. ժ. 4. Գործ. ժգ. 25. Եբրա. ժ. 29. Յայտ. ժ. 1. 18 Գործ. ը. 24. 27. ժգ. 1. 19 Գործ. ա. 20. Ցաղ. ժգ. 11. 20 Ցաղ. ՂԳ. 11. 21 Հռոմ. ը. 32. Կող. բ. 3. ա Պետ. ը. 3. 22 Հռոմ. ա. 5. ժը. 3. 23 Հռոմ. ժա. 20. Հմր. 4. Գործ. ը. 15. 16. Ցաղ. ԻԳ. 16. Եփես. բ. 20. 21. Եբրա. գ. 6. ա Պետ. բ. 5. 6. ա Կոր. գ. 3. 15. Հռոմ. ժգ. 8. ժա. 3. ը Կոր. ժ. 7. Գաղ. գ. 29.

Տես Քրիստոսով մեր հայրերն եղեն· 10 արդեօք տրհնական հետեւեցեալ ենք·

1 Թ՚ոզ մարդիկ մեզ սասանել անգին՝ որպէս թէ քրիստոսի ապաստանութիւնըբ ու Աստուծոյ խոր-
2 հուրդներուն անտեսանելիքը· Աստո անտեսանելիքն մէջ կը փնտռուի որ մէկը հաստատուի
3 գանուի· Բայց ինձի ասիկա ոչինչ բան մըն է, որ ձեզմէ գատուիմ՝ կամ մարդոց °գատա-
պարհնէն, մանաւանդ որ ես ալ իմ անձս
4 չեմ գատեր· (Վասն զի ես իմ անձիս գիրոյով բան մը չեմ գիտեր· Բայց չէ թէ սրով կ՚արդարանամ·) Հապա զիս գատողը Տէրն է·
5 Ընթնե ժամանակէն առաջ գատապարհուն մը բնէք, մինչեւ որ գայ Տէրը՝ որ խաւարին գաղտնիքը՝ ի լոյս պիտի հանէ, ու սրտերուն խորհուրդները յայտնի պիտի բնէ· Եւ անա-
նոր ատենը մէկուն գովաբանութիւնը Աստուծմէ պիտի լլլայ·
6 Ա՚նոնք օրինակ բերի, եղբայրնե՛ր, իմ վրաս ու Ապողոսին վրայ ձեզի համար, որ գուք մեզմէ սորվիք չհետեւիլ դրուածէն աւելի բան մը չհասկնալ, որ չլլլայ թէ ձեզմէ մէկը հպարտանայ մէկու մը համար ուրիշի մը գէմ·
7 Քանդի ո՞վ է ան որ քեզ տարբեր կ՚ընէ՝ ընդունելէն· Եւ ի՞նչ ունիս որ չես առեր գուն· և թէ որ առեր՝ ինչո՞ւ չառածի պէս կը պար-
ծենաս·
8 Ա՚րդէն կշտացած էք, հարստացած էք, առանց մեզի թագաւորեցիք· և երանի թէ թագաւորէիք, որ մենք ալ ձեր հետը
9 թագաւորէինք· Քանզի կարծեմ թէ Աստուած մեզ առաքեալներս վճռեց մահուան պատրաստեալ ընծան· Ի՚նչու որ անասրան եղանք աշխարհի և հրեշտակներուն ու մարդոց·
10 Մ՚ենք յիմարներ ենք քրիստոսի համար, և գուք խելացիներ քրիստոսով· Մենք ակար՝ և գուք զօրաւոր· գուք փառաւորեալ՝ ու
11 մենք անարգեալ· Մինչեւ սա օրուան ասոնք կ՚անօթեւնանք ալ, կը ծարաւնինք ալ, մերկ ալ կը մնանք, կը ծեծուինք ալ, աստանգա-
12 կան ալ կը պտրտինք, Եւ մեր ձեռքերովը գործելով կ՚աշխատինք· Երբոր մեզ կը նախատեն՝ կ՚օրհնենք· Երբոր կը հալածեն՝ կը
13 համբերենք· Երբոր գէշ կը խօսին՝ կ՚ազա-

= Մատ· բ· գ· 41·
Գէ· գ· 1· Քր· 17·
բ Կոր· գ· 4· Կող·
ա· 22·
5 Ղուկ· ժբ· 41·
Տիտ· ա· 7· =
Գնա· գ· 10·
6 Ըստն· տրամբանէն
7 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· բ· 1· =
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
9 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
2 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
3 Գէ· ա· 11· գ· 4·
4 Հասմ· ժբ· 3·
5 Գէ· գ· 21· ե· 5·
6 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
7 Ըսր· քր· 1· =
8 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
9 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
2 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
3 Գէ· ա· 11· գ· 4·
4 Հասմ· ժբ· 3·
5 Գէ· գ· 21· ե· 5·
6 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
7 Ըսր· քր· 1· =
8 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
9 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
2 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
3 Գէ· ա· 11· գ· 4·
4 Հասմ· ժբ· 3·
5 Գէ· գ· 21· ե· 5·
6 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
7 Ըսր· քր· 1· =
8 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
9 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·

14 նալն ամօթդ ըլլալով մինչև հիմա· Ես քա-
նիերը կը գրեմ՝ չէ թէ ձեզ ամչցնելու համար,
հապա կը խրատեմ ինչ սիրելի որդիներս
15 պէս· վասն զի թէ և դուք տասը հազար վար-
ժապետներ ունենաք քրիստոսով, բայց չէ թէ
շատ հայրեր ունիք· Ընչու որ քրիստոս Յիսու-
16 սով ես ձեզ ծնայ աւետարանովը· Ուրեմն
17 կ՚ապտչեմ ձեզի՝ ինծի նմանող եղէք· Ասոր համար ձեզի խրկեցի Տիմոթէոսը, որ իմ սիրելի որդիս է՝ ու Տէրոջմով հաստատիմ՝ որ անիկա ձեր միտքը պիտի ձգէ քրիստոսով իմ ճամբաներս, ինչպէս որ ամէն տեղ ամէն եկեղեցիներուն մէջ կը սորվեցը-
18 նեմ· Մէկ քանիներդ հպարտացան, որպէս
19 թէ ես պիտի չգամ ձեզի· Բայց շուտով պիտի գամ ձեզի՝ թէ որ Տէրը կամենայ, և պիտի հակրնամ չէ թէ հպարտացողներուն խօսքն
20 լր, հապա զօրութիւնը· Վասն զի Աստուծոյ թագաւորութիւնը չէ թէ խօսքով է, հապա
21 զօրութիւնով· Ի՞նչպէս կ՚ուզէք, գաւազա-
նո՞վ գամ ձեզի, թէ սիրով և հեզութեան հո-
գիով·

ԳԼ· Ե

1 Գործ կ՚իմացուի կրնիթացոց թէ պղծութիւն մէջտեղ է չուտ
մարդոց պատահած մինչ խրէնց կնոջ թէ պորտանոց· 2 կ՚իմա-
ցուի թէ պէտք է հին խմորը մեկդի ձգելու, 10 թէ պէտք է ե-
ղբայրասիրութիւնը տարբերելու, և անդրանիկ ես քաշելու·

1 Ա՚ռհասարակ կը լսուի ձեր մէջը պոռնկութիւն ըլլալ, և անանկ պոռնկութիւն՝ որ հեթանոսներուն մէջ ալ †չկայ, որպէս թէ մէկը
2 իր հօրը կինովը †առնէնայ· †Ու գուք հպարտացեր էք, և ոչ սգացիք աւելի որ
3 ձեր մէջէն վերցուի ան բանը ընողը· Ինչու որ թէպէտ ես մարմնով հեռու եմ, բայց հոգիով ներկայ եմ· ուստի հիմա որպէս թէ
4 ներկայ ըլլալով որոշեցի, որ ան բանը ընողը՝ երբոր մեր Տէր Յիսուս քրիստոսի անունովը
5 մէկտեղ ժողովիք գուք՝ ու իմ հոգիս հետը Տէր Յիսուս քրիստոսի զօրութիւնովը, Սատանային մատնեցէք՝ մարմնին կորուստը համար, որ հոգին փրկուի Տէրը Յի-
6 սուսի օրը· Ձեր պարծանքը ապիկ չէ·

= Գնա· բ· 23· գ·
9·
7 Ըստ· է· 45·
8 = Ելս· բ· 22·
9 Գործ· Ժբ· 11·
Ա՚ղ· գ· 4· Կող·
ա· 22·
10 Գէ· գ· 13·
11 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
12 Գէ· ա· 11· գ· 4·
13 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
14 Ըսր· քր· 1· =
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
15 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
16 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
17 Գէ· ա· 11· գ· 4·
18 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
19 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
20 Ըսր· քր· 1· =
21 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
22 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
23 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
24 Գէ· ա· 11· գ· 4·
25 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
26 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
27 Ըսր· քր· 1· =
28 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
29 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
30 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
31 Գէ· ա· 11· գ· 4·
32 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
33 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
34 Ըսր· քր· 1· =
35 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
36 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
37 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
38 Գէ· ա· 11· գ· 4·
39 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
40 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
41 Ըսր· քր· 1· =
42 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
43 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
44 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
45 Գէ· ա· 11· գ· 4·
46 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
47 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
48 Ըսր· քր· 1· =
49 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
50 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
51 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
52 Գէ· ա· 11· գ· 4·
53 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
54 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
55 Ըսր· քր· 1· =
56 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
57 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
58 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
59 Գէ· ա· 11· գ· 4·
60 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
61 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
62 Ըսր· քր· 1· =
63 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
64 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
65 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
66 Գէ· ա· 11· գ· 4·
67 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
68 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
69 Ըսր· քր· 1· =
70 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
71 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
72 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
73 Գէ· ա· 11· գ· 4·
74 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
75 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
76 Ըսր· քր· 1· =
77 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
78 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
79 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
80 Գէ· ա· 11· գ· 4·
81 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
82 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
83 Ըսր· քր· 1· =
84 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
85 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
86 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
87 Գէ· ա· 11· գ· 4·
88 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
89 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
90 Ըսր· քր· 1· =
91 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
92 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
93 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·
94 Գէ· ա· 11· գ· 4·
95 Հասմ· Ժբ· 3·
Գէ· գ· 21· ե· 5·
96 Ըսմ· գ· 27· Ըսմ·
ա· 17· = Գնա· գ·
19·
97 Ըսր· քր· 1· =
98 Ըսր· քր· 1· Ա՚ղ·
Ա՚ղ· 3· Ա՚ղ·
Հասմ· գ· 20· գ·
8·
99 Մատ· ե· 1· Հբ·
ասմ· բ· 1· 16·
ժգ· 4· 10· 13·
Ըստ· բ· 18·
Գէ· գ· 13·
100 Հասմ· բ· 23· բ
Կոր· ե· 12·

չէ՞ք գիտեր *որ քիչ մը խմորը բոլոր զանգուա-
7 ծը կը խմորէ։ Մաքրեցէք հին խմորը մէկ կողմ, որ բլլաք նոր զանգուած, ինչպէս որ անխմոր էք. *[1]զի նաև որ Քրիստոս մեր զատիկը մեզի
8 համար զոհուեցաւ։ *Ըստ սոյն կատարենք՝ *չէ թէ հին խմորով և չէ թէ չարութեան ու անզգամութեան խմորովը, հապա անկեղծութեան ու ճշմարտութեան անխմոր հացովը։
9 Գրեցի ձեզի թուղթին մէջ, *որ պոռնիկներուն
10 բան հետ չխառնուիք։ Եւ ըլլա՝ չէ թէ նաև այդ խարհիս պոռնիկներուն հետ, կամ ագահներուն հետ, կամ յափշտակողներուն հետ, կամ կռապաշտներուն հետ. հապա թէ չէ՝ պէտք էր որ դուք այդ խարհիս գացած ելլէիք։
11 Բայց հիմա ձեզի գրեցի չխառնուիլ, այսինքն *թէ որ մէկը եղբայր ըսուած՝ կամ պոռնիկ բլլայ, կամ ագահ, կամ կռապաշտ, կամ նախատող, կամ գինով, կամ յափշտակող, *ա-
12 նանկին հետ հաց ալ չուտել։ *Վասն զի ի՞նչ պէտք է ինծի դատաստանէն ալ դատել. *չէ՞
13 որ դուք ներսիններուն կը դատէք. իսկ դուրսիններուն Աստուած պիտի դատէ. *ուստի չարը ձեր մէջէն վերցուցէք։

ԳԼ. Զ

1 Ընդդիմախօսը կը ծանուցանէ թէ պէտք չէ որ իրենց եղբայրներէն ձեզնէն գանգատ գտած կանչուիլ. 2 հանդատանգ անհատաներէ բան ատելը. 3 թէ անիրաւներէն Աստուծոյ արքայութիւնը չեն ժառանգեր. 12 թէ մեր մարմիններէն Քրիստոսի անդամներ ենք եւ. 19 եւ Սուրբ Հոգիին տաճարներէն. 20 ուրեմն պէտք չէ որ գանգատ պզտնենք։

1 Ձեզմէ մէկը՝ թէ որ մէկ բան մը ունենայ իր ընկերին հետ, կը համարձակի՞ անիրաւներուն առջեւը գատուիլ՝ ու չէ թէ սուրբերուն առ-
2 ջեւը։ Կ՚ընդդիմախօսէ՞ զձեզ գիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը. ու թէ որ աշխարհս ձեզմէ կը դատուի, ուրեմն արժանի չէ՞ք դուք չըն-
3 չին գատաստանը։ *Չէ՞ք գիտեր որ մենք հրեշտակներ պիտի դատենք. ուր կը մնան
4 հապա աշխարհայինի բաները։ *Ուրեմն թէ որ ձեզ մէջը աշխարհայինի գատեր ունիք, նկատեցէք անոնք զորս ձեզի գատաւոր դրէք։
5 Ձեզ ամչցնելու համար կը գրուցեմ. այնչափ եղաւ որ ձեր մէջը մէկ խնամտուն մը չկայ, որ
6 կարող բլլայ իրաւունքը օրաշէտ իր եղբայրնե-
6 րուն մէջ. Հապա եղբայր եղբօր հետ գատ կը մտնէ, ան ալ անհաւատներուն առջեւ։
7 Արդարեւ բոլորովին յանցանք մէն ի ձեր մէջը, որ իրարու հետ գատեր ունիք. *[2]ինչու չէ՞ մնաք զուք անիրաւութիւնն չէ՞ք կրեր. ինչու՞ մնաք զուք զրկանք չէ՞ք
8 կրեր։ Հապա դուք անիրաւութիւն ու զրկանք կ՚ընէք, *և ան ալ եղբայրներուն։
9 Չէ՞ք գիտեր որ անիրաւները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն։ Մի խաբուիք, ոչ պոռնիկները, *ոչ կռապաշտները, ոչ շնա-
10 ցողները, ոչ իգացեալները, ոչ արուագէտները, ոչ գողերը, ոչ ագահները, ոչ գինովները, ոչ նախատողները — ոչ յափշտակողները Աստուծոյ թագաւորութիւնը պիտի չժառան-
11 գեն։ *Եւ դուք ոմանք այդպէս էիք. բայց լուացուեցաք, բայց սրբուեցաք, բայց արդարացաք Տէր Յիսուսի անունովը ու մեր Աստուծոյ Հոգիովը։
12 *Ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց չէ թէ ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց ես մէկ բանի մը իշխանութեան
13 տակ պիտի չբլլամ։ *Կերակուրները փորին համար է, փորն ալ կերակուրներուն. բայց Աստուած ասոնց ալ պիտի խափանէ. իսկ մարմինը պոռնկութեան համար չէ, հապա Տէրոջը, ու Տէրը՝ մարմինին համար։
14 *Եւ Աստուած որ Տէրը յարուցանեց, *մեզ ալ պի-
15 տի յարուցանէ իր զօրութիւնովը։ Չէ՞ք գիտեր որ [1]ձեր մարմինները Քրիստոսի անդամներն են. ուստի Քրիստոսի անդամները առնեմ՝ պոռնիկի անդամներ ընեմ. քաւ լիցի։
16 Չէ՞ք գիտեր թէ ան որ պոռնիկի կը մտնուի՝ *[2]անոր հետ մէկ մարմին կ՚ըլլայ. *[3]զանոնք երկուքը կ՚ը-
17 սէ։ Իսկ որ Տէրոջը կը մտնուի՝ *անոր հետ մէկ հոգի
18 կ՚ըլլայ։ *Պոռնկութենէն փախէք. ամէն մեղք որ մարդ կը գործէ, իր մարմինէն դուրս է. բայց ան որ կը պոռնկի՝ *իր մարմինին դէմ կը
19 մեղանչէ։ *Չէ՞ք գիտեր որ ձեր մարմիններդ առաջուր են Սուրբ Հոգիին որ ձեր մէջն է, որ ունիկա Աստուծմէ ունիք. *ու դուք ձեր ան-
20 ձին *[1]չէք. *[2]գնուեցաք գնով ծախու առ-

---

1 Գէ. ԺԸ. 33. Գաղ. Ե. 9. ԲՏիմ. Բ. 17.
2 Ելս. Ժբ. 15. Ժգ. 6.
3 Ես. Ոգ. 1.
4 Ա Օր. Ժգ. 3.
5 Ա Թագ. Ժգ. 6. 13. Ա Թագ. Ը. 11. Դ Թագ. Ժբ. 14.
6 Ծն. Ժգ. 7. Ելս. Դ. 22. Ես. Ծ. 1. Ամբ. Գ. 13. Ա Կոր. Ժ. 4. Եբր. Ժա. 26.
7 Ա Կոր. Ե. 2.
8 Ա Կոր. Զ. 18. Ա Կոր. Ժ. 8.
9 Ա Կոր. Ե. 11. Գաղ. Ե. 21. Եփես. Ե. 5. Ա Կոր. Զ. 18. Ա Կոր. Ժ. 8. Ա Կոր. Ժ. 14. Ա Կոր. Ժ. 7

նուեցաք. ուստի փառաւորեցէք զԱստուած ձեր մարմիններուդ եւ հոգիներուդ մէջը, որ Աստուծոյ են։

ԳԼ. Լ

1 Աստուածը կը խօսի սանուցանելու վրայով։ ա Յորջորջելով
քե ան մէկ գործան մըն է պատկառելուն գլխ. 10 քե սանուա.
նալուն կապը պակաս չէ որ գիրքս լուծուի։ 15 քե սանն
մարդ պարտի գոն ըլալ իր վիճակին։ 23 քե կատարելութիւնը
քեչ գիտութիւնի մէջ կրնայ պատահիլ։ 33 և քե ինչ պատ.
ճառով կրնաք սանուցանալ կամ անկէ ետ կենալ։

1 Ա.րդ ան բաներուն համար որ գուք ինծի գրեցիք, [a]ա՛ղէկ է մարդուս որ կնկան չմօտե.
2 նայ։ Բայց պոռնկութիւնը [b]եւ հասիար
ամէն մարդ իր կնիկը ունենայ, ու ամէն
3 կնիկ իր էրիկը ունենայ։ [c]Էրիկը իր կըն.
կանը պարտքը վճարէ, նոյնպէս կնիկն
4 ալ իր էրկանը։ Կնիկը իր մարմնին չիշխանը
հապա էրիկը. անանկ ալ էրիկը իր մարմնին
5 չիշխանը, հապա կնիկը։ [d]Մէկզմէկ մի զրկէք,
եթէ ոչ միաբանութեամբ առեն մը ազօթքի
պարապելու համար, ու նորէն իրարու գոր.
ձէք, [e]որ Սատանան ձեզ չփորձէ ձեր անժուժ.
6 կալութեանը համար։ Ա՛ս կը գրուցեմ ինչ
7 տալով՝ և չէ թէ հրամայելով։ [f]Բայց կ՛ու.
զէի որ ամէն մարդիկ ինծի պէս ըլլային.
[g]բայց ամէն մէկը իր պարգեւը ունի Աստուծմէ,
8 մէկը ասանկ ու միւսը անանկ։ Բայց չամուս.
նացածներուն ու որբևայրիներուն կ՛ըսեմ, [h]Ա.
9 ղէկ է անոնց թէ որ ինծի պէս կենան։ [i]Հա.
պա թէ որ ժուժկալութիւն չունին՝ ինչ ա.
մուսնանան, [j]ինչու որ աղէկ է ամուսնանալը
10 քան թէ բորբոքիլը։ Բայց ամուսնացածնե.
րուն կը պատուիրեմ՝ [k]ո՛չ թէ ես, հապա Տէրը,
11 [l]որ կնիկը էրիկէն չզատուի, (իսկ թէ որ
զատուի ալ՝ ասանց ամուսնանալու մնայ, կամ
իր էրկանը հետ հաշտուի,) ու էրիկը իր կը.
12 նիկը թող չձգէ։ Բայց ուրիշներուն ես կ՛ըսեմ
[m]ո՛չ թէ Տէրը. թէ որ մէկ եղբայր մը անհաւատ
կնիկ ունենայ, ու անոր հաճելի ըլլայ իրեն
13 հետ բնակիլը, թող չձգէ զանիկա։ Ու կնիկ
մը որ անհաւատ էրիկ ունենայ, ու անոր հա.
ճելի ըլլայ իրեն հետ բնակիլը՝ թող չձգէ զա.
14 նիկա։ [n]Ընչու որ անհաւատ էրիկը սրբուած է
կնիկովը, և անհաւատ կնիկը սրբուած է էրի.
կովը. [o]հապա թէ ոչ՝ ձեր որդիքը պիղծ պիտի
15 [p]ըլլային, բայց հիմա սուրբ են։ Իսկ թէ որ ան.
հաւատը զատուի՝ թող զատուի. եղբայրը մը
կամ քոյրը մը անանկ պարագաներու մէջ գերի
չէ. [q]սակայն Աստուած խաղաղութեան կան.
16 չեց մեզ։ [r]Քանզի ի՞նչ գիտես դուն, կնիկ,
[s]գուցէ քու էրիկդ պիտի ապրեցընես. կամ
գուն ի՞նչ գիտես, էրիկ, գուցէ քու կնիկդ
17 պիտի ապրեցընես։ Միայն թէ ամէն մէկուն
[t]ինչպէս որ Տէրը բաժնեց, ամէն մէկը [u]ինչպէս
որ Աստուած կանչեց, անանկ [v]թող երթայ,
[w]ու ամէն եկեղեցիներուն մէջ ես սահման
պատուէր կու տամ։
18 [x]Թէ որ թլփատուած մէկը հրաւիրէ կանչուե.
ցաւ, [y]թող նորէն անթլփատ չըլլայ. [z]չթլ.
փատուածներէն մէկը կանչուեցաւ, [a]թող չը.
19 [b]թլփատուի։ [c]Թլփատութիւնը բան մը
չէ, ու անթլփատութիւնը բան մը չէ. [d]հապա
Աստուծոյ պատուիրանքներուն պահպանու.
20 [e]թիւնը հե՛տ է։ Բայց ամէն մէկը [f]ինչ կոչումի
մէջ որ կանչուեցաւ, [g]թող անոր մէջը կենայ։
21 [h]Թլատի կանչուեցար, հոգ չըլլայ քեզի. բայց
22 [i]թէ որ կրնաս ազատ ըլլալ, ան [j]ընտրէ. [k]վասն
զի ան ծառան որ Տէրոջմով կանչուած է՝ [l]Տէ.
րոջը ազատացեալն է անիկա. նոյնպէս ալ ան
ազատը որ կանչուած է, [m]Քրիստոսի ծառան
23 է։ [n]Գուք գնով ծախու առնուեցաք, մար.
24 գոց ծառայ մի ըլլաք։ [o]Եղբայրներ, ամէն
մէկը [p]ինչ կոչումի մէջ որ կանչուեցաւ, [q]թող ա.
նոր մէջը կենայ Աստուծոյ առջեւը։
25 [r]Բայց կոյսերուն համար [s]Տէրոջմէն հրաման
մը չունիմ, միայն թէ Տէրոջմէն [t]հաւատարիմ
ըլլալու [u]տեսութիւն գոհացած մը պէս խրատ
26 կու տամ։ [v]Ըսենք ես կը սեպեմ որ ասիկա ա.
ղէկ է հիմակուան [w]նեղութեանը համար, այս.
[x]ինքն [y]ազէկ է մարդուս որ ասանկ ըլլայ։
27 [z]կապուած ես կնկան, մի փնտռեր արձակու.
[a]արձակուած ես կնիկէ, մի փնտռեր կնիկ։
28 Իսկ թէ որ ամուսնանաս՝ [b]չմեղանչեցիր, և թէ
որ կոյսը ամուսնանայ՝ [c]չմեղանչեց. բայց ա.
նոնք կնիկներ մարմնոյ նեղութիւն պիտի ունենան.
29 [d]սակայն ես ձեզի կը խնայեմ։ Բայց աս կ՛ըսեմ,
եղբայրներ, որ ժամանակը կարճցած է. ալ
անոնք որ կնիկ ունին՝ [e]անանկ ըլլան որպէս
30 թէ չունին, և անոնք որ կու լան՝ որպէս թէ
չեն լար, ու անոնք որ կը [f]ինդան՝ որպէս թէ
չեն ինդար, և անոնք որ [g]ծախու կ՛առնեն՝
31 որպէս թէ [h]չ՚ունին, և անոնք որ աշ.
խարհս կը գործածեն՝ որպէս թէ [i]զգէշ կ՚ընթա.
նան գործածեր. [j]ինչու որ աս աշխարհիս կեր.
32 պարանքը կ՛անցնի։ Բայց ես կ՛ուզեմ որ գուք
անհոգ [k]ըլլաք։ [l]Ան չամուսնացած մարդը

---

1 = Հռ. 8. 28.
2 Ես. խա. 12. = Գա. գ. 7.
4 Ճոխ. ք. 16. Ա՛ռաք. ե. 3. Տի. Ես. ԺԲ. 13. = Ծնա. խա. 4. 5. = Ելս. գ. 5.
5 Հռ. 12. 23. բ Կոր. ը. 3. Ժա. 17.
6 Դատ. իգ. 29.
7 Գէդ. Բ. 3.
8 Ա՛մս. ԺԲ. 13. Գէդ. Ժբ. 11.
9 Հռ. 1. 26.
10 = Տիմ. ե. 14.
11 Ա՛մս. ե. 14. Ծն. հՌ. 11. 23. 45.
12 Ա՛ռաք. բ. 14. 16. Ա՛մս. ե. 32. ԺԲ. 8. 9. Ա՛մս. Ժ.
13 Դատ. իգ. 29.
14 Գէդ. Բ. 3.
15 Ա՛մս. ԺԲ. 13. Գէդ. Ժբ. 11.
16 Հռ. 8.
17 Ա՛ռաք. բ. 13.
18 Հասմ. Ժբ. 18. Ժգ. 18. Գէդ. Ժգ. 33. Եբր. Ժբ. 14.
19 = Գաղ. Ե. 6. = Գաղ. ե. 15.
20 Գաղ. ե. 6. գ. 13. Ճոխ. Ժե. 14. = Ճոխ. բ. 3. գ. 24.
21 Ճոխ. ը. 36. Հբ. Հասմ. ը. 18. 22. Փիլիմ. 16.
22 Գէդ. Բ. 21. Գաղ. Ե. 13. Եփես. գ.
23 = Գաղ. գ. 13.
24 = Գաղ. բ. 16.
25 Գէդ. ը. 22. = Գաղ. = 13. 18. Տի. Ղեղ. խե. 42.
26 = Հռ. 20.
27 Հռ. 6. 18. 22. բ Կոր. բ. 6. 13.
28 Գէդ. գ. 21. = Տիմ. = 16.
29 = Տիմ. = 16.
30 = Հռ. 1. 8.
= Հասմ. Ժգ. 11. = Գաղ. գ. 7. բ Գաղ. գ. 3. 5.
Ղեղ. Բ. 15.
= Ա՛ռաք. իբ. 8. Ճոխ. = 10. գ. 14. = Գաղ. = 24. գ. 7. = Ճոխ. բ. 17.
= Տիմ. Ե. 5. Հռ. 24.

ՏԷրոջը բաներըդ կը հոգայ, քէ ինչպէս ՏԷրոջը
33 հաճելի ըլլայ. խակ ամուսնացածը աշխարհիս բաներըդ կը հոգայ, քէ ինծոյ իր կնկանը հա-
34 ճելի ըլլայ։ Եւ ամուսնացած կինիկը ու կոյսը կը տարբերին իրարմէ. ՚Ընդ- ոչ կոյսը ՏԷրոջը բաներըդ կը հոգայ, որ ինքը սուրբ ըլլայ հո-
գւով ու մարմնով. խակ ամուսնացած կինիկը աշխարհիս բաներըդ կը հոգայ, քէ ինծոյ իր
35 էրկանը հաճելի ըլլայ։ Բայց ասիկա ձեր օ-գուտին համար կը պատչեմ, չէ քէ ձեր վրայ վարմ մը ձգելու, հապա պարկեշտութեան համար ու առանց գրազանալ ՏԷրոջը ծառա-
36 յելու համար։ Խակ քէ որ մէկը ամէնի կը անպէտ իր կոյսին համար՝ քէ որ չափը անցեր է, ու պէտք է անանկ ըլլալ, ինչ որ կ'ուզէ՝ թող ընէ, մեղք չգործեր. թող ա-
37 մուսնանան։ Բայց ան որ իր սրտին մէջ հաստատ կը կենայ, ու իր վրայ հարկ մնին ալ չկայ, հապա իր կամքին վրայ իշխանութիւն ունի, ու իր սրտին մէջ այսպէս որոշեր է որ
38 իր կոյսը պահէ, ապէկ կ'ընէ։ ՚Ուստի ան որ էդ էդ- կ'ամուսնացընէ, ապէկ կ'ընէ. ու ան որ
39 չամուսնացընէր, աւելի ապէկ կ'ընէ։ ՚Կնիկը ©կապուած է՝ որչափ ժամանակ որ իր էրիկը ողջ է. հապա քէ որ իր էրիկը մեռնի, ազատ է ամուսնանալու որու որ ուզէ, ՚միայն քէ
40 ՏԷրոջմով։ ՚Բայց իմ դատաստիս նայելով աւելի երանելի է՝ քէ որ անանկ կենայ. ՚Եւ կարծեմ քէ ես ալ Աստուծոյ Հոգին ունիմ։

ԳԼ. Ը

1 Կուռքերուն զոհուած միսին ես կ'ուզենք գիտենք։ Գիտէ չէ որ մեր գիտութիւնէն ամէնուն կը կրպակը գոհա-
ննի՝ որ գիտակցութիւնն ամէն մէր եղբայրներուն։ 11 Հա-
պա մեր գիտութիւնէն մերմէ առնելու ենք։

1 ¯Բայց կուռ զոհերուն վրայով՝ ՚գիտենք որ ամէնքս ալ գիտութիւն ունինք. ՚գիտութիւնը կը հպարտացընէ, բայց սէրը չինու-
2 թիւն կ'ընէ։ ՚Եւ քէ որ մէկը կը կարծէ քէ բան մը գիտէ, դեռ բնաւ մէկ բան մը չգիտեր՝
3 ինչպէս որ պէտք է գիտնալ։ Խակ քէ որ մէկը զԱստուած կը սիրէ, ՚ինքը անկէ ճանչցուած
4 է։ Ուստի կուռ զոհուածներէդ ուտելու վրայով՝ ՚գիտենք որ կուռքը ոչինչ է աշխարհիս մէջ, ՚Եւ որ մէկէն ի զատ ուրիշ Աստուած
5 մը չկայ։ ՚Քանզի քէև ըլլան ալ անուանով աստուածներ՝ քէ երկինքը եւ քէ երկրիս վրա, (ինչպէս որ կան շատ աստուածներ ու
6 շատ տէրեր.) ՚բայց մենք մէկ Աստուած ունինք Հայրը, ՚ուսկից են ամէն բաներըդ, և մենք ալ ¶անով. ՚ու մէկ Տէր Յիսուս Քրիստոս, նոր անով են ամէն բաներըդ, ու մենք ալ ա-
7 նով. ՚Բայց ամէնուն գոյը գիտութիւն չկայ. և անոնք կուռքի վրայով ՚իցգմնուածք ունենալով՝ մինչև հիմա կ'ուտեն կուռց զոհուածի պէս, և իրենց խղճմտանքը արուհեան տկար
8 է՝ ՚կը պղծուի. ¶Սակայն կերակուրը մեզ Աստուծոյ առջեր չկերցըներ. քանզի ոչ էրէ ուտենք՝ կ'ուէլնանք, և ոչ էրէ չուտենք՝
9 կը պակսինք. ՚Բայց զգոյշ կեցէք, որ չըլլայ քէ ատ ձեր իշխանութիւնը ՚տկարներուն
10 գայթակղութիւն ըլլայ. Քանզի էրէ մէկը տեսնէ քեզ՝ որ գիտութիւն ունիս, կուտաս-նէ մէջ տեղան նստած, չէ՞ որ հոն տկար մտքերուն խղճմտանքը համարձակութիւն պի-
11 տի առնէ կուռց զոհուածը ուտելու. ՚Ու քու գիտութիւնովդ ան տկար եղբայրը կորսուի,
12 որուն համար որ Քրիստոս մեռաւ. ՚Ու այսպէս եղբայրներուն դէմ մեզանչելով՝ ու անոնց տկար խղճմտանքը վիրաւորելով՝ Քրիս-
13 տոսի դէմ կը մեզանչէք. Ուստի քէ որ կերակուրը կը գայթակղեցընէ իմ եղբայրս, մին պիտի չուտեմ յաւիտեան՝ որ իմ եղբայրս չը-գայթակղեցընեմ։

ԳԼ. Թ

1 Ընտրեալ կը համարիմ քէ ինչ ազատ է. ? և քէ առ-տոլնի պաշտօնեան՝ ուտողին պիտի տպրի. 11 ու-կայն ինչ կրնա հասնիլ գործած է. 18 որ անոնց նմանութիւն մը չունայ. 22 կամ որ և իցէ միջոց գայթակղութիւն չտայ առաջելը բաներու մէջ. 24 Մեր կեանքը ասպարէզի մը կը նմանի.

1 Զէ՞ որ ես առաքեալ եմ. ¯չէ՞ որ ես ազատ եմ. ՚չէ՞ որ մեր ՏԷր Յիսուս Քրիստոսը ¯տեսեր ունայ. ՚չէ՞ որ դուք էք իմ գործս ՏԷրոջմով.
2 թէպէտ ուրիշներուն առաքեալ չըլլամ ալ, բայց անոնցմէկրան ձեզի եմ. ?ինչու որ իմ առաքելութեանս կնիքը դուք էք ՏԷրոջմով.
3 Իմ պատասխանս անոնց որ զիս կը քննեն՝ ասիկա է. ՚Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք ու-
4 տելու ու խմելու. Միթէ մենք իշխանութիւն չունինք ¯քրիստոսէ քոյր եղոյ կնիկ մը ?ջ տա-
5 նել պտրացընելու, ինչպէս որ ուրիշ առաքեալներըդ ?ու ՏԷրոջը եղբայրները ?ու կեփասս ?ը-
6 նեն. Միթէ ես ու Բառնաբաս միայն չունինք

---

1 Ղուկ. ժ. 40. Ես. ~ Եբր. ժգ. 4. 4 Հռոմ. ը. 6. 5 Յհնն. գ. 22. 6 Գործ. ժ. 19. 7 Հռոմ. ժգ. 14. 22. 8 Հռոմ. ժգ. 5. 10. 12. Գործ. ը. 3. ~ Տիմ. գ. 4. 9 Եր. լէ. 18. 17. Նաե. ա. 7. Մատ. ե. 25. Գործ. գ. 9. ~ Տիմ. բ. 19. 10 Եր. խա. 34. Գլ. ժ. 18. 11 Ա Օր. գ. 29. ը. 4. Եր. խգ. 8. 12 Հռոմ. ժգ. 3. 10. Գործ. ը. 3. ~ Տիմ. գ. 4. 13 Ա Տիմ. գ. 13. 14 Ա Կր. է. 9. 15 Գործ. ի. 4. 16 Ա Կր. գ. 2. ժբ. 13. 17 Հռոմ. ժգ. 14. 18 Գործ. ի. 4. 19 Հռոմ. ժգ. 17. 20 Գաղ. ե. 13. 21 Հռոմ. ժգ. 13. 23. 22 Գլ. ժ. 23. 24. 23 Հռոմ. ժգ. 14. 24 Ա Կր. թ. 10. Եփես. գ. 6. 25 Գործ. ի. 18. Հբր. ~ 36. 26 Ա Տիմ. գ. 3. Տիտ. ա. 6. 27 Ա Կր. ժ. 21. 28 Ա Կր. ժ. 33. 29 Հռոմ. ժգ. 21. 30 Գործ. ի. 13. 31 Ա Կր. ժ. 31. 32 Ա Կր. ժ. 1. 11. 1 Ա Կր. ժա. 2. 3 Ա Կր. ժա. 23. 4 Ա Կր. ժա. 24. 5 Ա Կր. ժա. 25. 6 Ա Կր. ժա. 26. 7 Ա Կր. ժա. 27. 8 Ա Կր. ժա. 28. 9 Ա Կր. ժա. 29. 10 Ա Կր. ժա. 30. 11 Ա Կր. ժա. 31. 12 Ա Կր. ժա. 32. 13 Ա Կր. ժա. 33. 14 Ա Կր. ժա. 34. 15 Ա Կր. ժգ. 1. 16 Ա Կր. ժգ. 2. 17 Ա Կր. ժգ. 3. 18 Ա Կր. ժգ. 4. 19 Ա Կր. ժգ. 5. 20 Ա Կր. ժգ. 6. 21 Ա Կր. ժգ. 7. 22 Ա Կր. ժգ. 8.

7 Ձաւթիւն չունինք չդատիլու. ՚Ո՞վ իր ապ-
րուստով պիտառաւթիւն կ՚ընէ. ՚ո՞վ այգի
կը տնկէ ու անոր պտուղէն չուտեր. կամ՚ո՞վ
ոչխարներ կ՚արածէ ու ոչխարներուն կաթէն
8 չուտեր։ Միթէ մնոյդ կըսե՞ն կը գրացեմ ասը
բաներըը, կամ չէ՞ որ օրէնքն ալ նոյնը կը դը-
9 բուցէ։ Քանզի Մովսէսին օրէնքին մէջն ալ
գրուած է. ՚Պտի մէջ աչխատող եզնին գունդը
չկապես։ Միթէ եզներուն համար Աստուծոյ
10 հոգն էր. Չէ՞ որ մանաւանդ մեզի համար կ՚ը-
սէ. վասն զի մեզի համար գրուեցաւ. ՚Որով-
հետև ան որ կը հերկէ՝ պէտք է որ յուսով
հերկէ, և ան որ ցորները կը ծեծէ՝ ՚ուրախ ը-
11 ՚վայելելու յուսով։ ՚Թէ որ մենք ձեզի
հոգևոր բաներ սերմանեցինք, մեծ բան մըն
է՞ թէ որ ձեզմէ մարմնաւոր բաներ հնձենք։
12 Թէ որ ուրիշներըը ձեր վրայ ասը իշխանու-
թիւնը ունին, չէ՞ որ ալ աւելի մենք. Բայց
մենք ասը իշխանութիւնը չգործածեցինք, հա-
պա ամէն բանէ կը համբերենք, ՚որ ջրխո-
տութ աւետարանին արգելք մը չըլլանք։
13 ՚Չէ՞ք գիտեր որ տաճարին մէջ աշխատողները
տաճարէն կ՚ուտեն, — անոնք որ սեղանին
պաշտօնեաներն են՝ սեղանէն բաժին կ՚առնեն։
14 Նմանակ ալ Տէրը հրամայեց ասոնց, ՚որ աւե-
տարանը քարոզողներըը աւետարանէն ապրին։
15 Բայց ես ասոր բաներուն մէկը չգործածեցի, ոչ
ալ ասոր բաները գրեցի որ ինծի ասանկ ըլլայ.
՚քանզի աւելի ապրիլ է ինծի քան զի մեռնիմ, քան
16 թէ մէկը իմ պարծանքս պարապ հանէ։ Վասն
զի թէ որ ես աւետարանը քարոզեմ, ինծի
պարծանք մը չկայ, ՚ինչու որ իմ վրաս հարկ
մըն է. մանաւանդ ովայ է ինծի՝ թէ որ աւե-
17 տարանը չքարոզեմ։ ՚Ինչու որ եթէ ասիկա
կամաւ բնեմ, վարձք կ՚ունենամ. խակ եթէ
ակամայ՝ ՚ասը ինծի յանձնուած անտեսութիւն
18 մըն է։ Ուրեմն ի՞նչ վարձք կ՚ըլլայ ինծի. —
Որ քարոզելու ատենս ՚ըրիստոսի աւե-
տարանը ձրի ասեմ, ՚որ չըլլայ թէ աւետարա-
նին մէջ իմ իշխանութիւնս գէշ կիրարկեմ գոր-
19 ծածեմ։ Ուրանդի թէև ես ամէնէն ազատ էի
՚իմ անձս ամէնուն ծառայ ըրի, ՚որ շատերը
20 շահիմ։ Հրէաներուն հետ Հրէայի պէս եղայ
21 որ Հրէաները շահիմ. Օրէնքի տակ եղողնե-
րուն հետ օրէնքի տակ եղողի պէս եղայ, [է
թէև ես օրէնքի տակ էի,] որ օրէնքի տակ ե-
ղողներն ՚ը շահիմ. ՚օրէնքի տակ չեղողներուն
հետ օրէնքի տակ չեղողի պէս եղայ, (՚է թէ
ես Աստուծմէ օրէնք չունենի, հապա Քրիս-
տոսի օրէնքին տակն էի,) որ օրէնք չունե-
22 ցողներն ՚ը շահիմ. ՚Տկարներուն հետ տկարի
պէս եղայ, որ տկարները շահիմ. ՚ամէնուն
հետ ամէն բան եղայ, ՚որ բնաւ թէ մէկ գո-
23 նեներըը ապրեցնեմ։ Եւ ասիկա աւետարա-
նին համար կ՚ընեմ, որ անոր կցորդ ըլլամ։
24 Չէ՞ք գիտեր որ մարարկիզին մէջ վազողներըը
իրաւ կը վազեն ամէնը, բայց մէկը կ՚առնէ
25 մրցանակը. ՚անանկ վազեցէք որ հասնիք։ ՚Եւ
ամէն ոք որ կը մրցի՝ ամէն բանի մէջ չափա-
ւորութիւն կը պահէ. անոնք եղծանելի պսա-
կը առնելու համար, ՚ես մենք՝ անեղծանելիին
26 պսակը։ Ասոր ես անանկ կը վազեմ, ՚չէ թէ որպէս
թէ անստուգութեամբ. ես անանկ բռնամար-
տութիւն կ՚ընեմ, չէ թէ օդին թէ հարը ձե-
27 ղեմ։ Հապայ իմ մարմինս կը ճնշեմ ՚ու կը
նուաճեմ, որ չըլլայ թէ ուրիշներուն քարո-
զելէս ետև՝ ՚ես ինքս խոտելի գտնուիմ։

ԳԼ. Ժ

1 Զէմ ուզեր որ չգիտցող ըլլաք, եղբայրնե՛ր,
՚որ մեր հայրերը ամէնքն ալ ամպին տակն
2 էին, ՚ու ամէնքն ալ ծովէն անցան, Եւ ամէն-
քըն ալ Մովսէսով մկրտուեցան ամպէն ու ծո-
3 վէն մէջ, ՚Եւ ամէնքն ալ նոյն հոգևոր կե-
4 րակուրը կերան, ՚Ու ամէնքն ալ նոյն հո-
գևոր խմելիքը խմեցին, (ինչու որ կը խմէին
ան հոգևոր վէմէն որ անոնց հետը կ՚երթար.
5 ու ան վէմը ՚ըրիստոս էր.) Բայց չէ թէ անոնց
մէկ շատերուն հաճեցաւ Աստուած, ՚ինչու որ
6 անապատին մէջ փուռած ՚ընկան։ Ու ան բա-
ներըը մեզի օրինակ եղան, որ չար բաներու
ցանկացող չըլլանք, ՚ինչպէս որ անոնք ցան-
7 կացան։ ՚Ոչ ալ կռապաշտ ըլլաք, ինչպէս որ
անոնցմէ ոմանք. ինչպէս որ գրուած է, ՚Ժո-

ե ԳԼ. է. 23։
զ Հռոմ. Ժե. 3. բ Տիմ. բ. 3. Կոր. Ժա. 23։
է ԳԼ. Ժ. 33։
ը Հռոմ. բ. 12. ԳԼ. գ. 1. Գաղ. ե. 13. Կոչ. ա. 23։
թ Հռոմ. գ. 1. Գաղ. բ. 15. Կոչ. ա. 23։
ժ ԳԼ. Ժ. 11. Կոչ. ա. 23։
ժա Հռոմ. Ժե. 4. Գաղ. դ. 4. Կոչ. ա. 23։
ժբ Հռոմ. Ժե. 5. Կոչ. ա. 23։
ժգ Հռոմ. Ժե. 6. Կոչ. ա. 23։
ժդ Հռոմ. Ժե. 7. Կոչ. ա. 23։
ժե Հռոմ. Ժե. 8. Կոչ. ա. 23։
ժզ Հռոմ. Ժե. 9. Կոչ. ա. 23։
ժէ Հռոմ. Ժե. 10. Կոչ. ա. 23։
ժը Հռոմ. Ժե. 11. Կոչ. ա. 23։
ժթ Հռոմ. Ժե. 12. Կոչ. ա. 23։
ի Հռոմ. գ. 1. Կոչ. ա. 23։
իա Հռոմ. գ. 2. Կոչ. ա. 23։
իբ Հռոմ. գ. 3. Կոչ. ա. 23։
իգ Հռոմ. գ. 4. Կոչ. ա. 23։
իդ Հռոմ. գ. 5. Կոչ. ա. 23։
իե Հռոմ. գ. 6. Կոչ. ա. 23։
իզ Հռոմ. գ. 7. Կոչ. ա. 23։
իէ Հռոմ. գ. 8. Կոչ. ա. 23։
իը Հռոմ. գ. 9. Կոչ. ա. 23։
իթ Հռոմ. գ. 10. Կոչ. ա. 23։
լ Հռոմ. գ. 11. Կոչ. ա. 23։
լա Հռոմ. գ. 12. Կոչ. ա. 23։
լբ Հռոմ. գ. 13. Կոչ. ա. 23։
լգ Հռոմ. գ. 14. Կոչ. ա. 23։
լդ Հռոմ. գ. 15. Կոչ. ա. 23։
լե Հռոմ. գ. 16. Կոչ. ա. 23։
լզ Հռոմ. գ. 17. Կոչ. ա. 23։
լէ Հռոմ. գ. 18. Կոչ. ա. 23։
լը Հռոմ. գ. 19. Կոչ. ա. 23։
լթ Հռոմ. գ. 20. Կոչ. ա. 23։
խ Հռոմ. գ. 21. Կոչ. ա. 23։
խա Հռոմ. գ. 22. Կոչ. ա. 23։
խբ Հռոմ. գ. 23. Կոչ. ա. 23։
խգ Հռոմ. գ. 24. Կոչ. ա. 23։
խդ Հռոմ. գ. 25. Կոչ. ա. 23։
խե Հռոմ. գ. 26. Կոչ. ա. 23։
խզ Հռոմ. գ. 27. Կոչ. ա. 23։
խէ Հռոմ. գ. 28. Կոչ. ա. 23։
խը Հռոմ. գ. 29. Կոչ. ա. 23։
խթ Հռոմ. գ. 30. Կոչ. ա. 23։
կ Հռոմ. գ. 31. Կոչ. ա. 23։
կա Հռոմ. գ. 32. Կոչ. ա. 23։
կբ Հռոմ. գ. 33. Կոչ. ա. 23։
կգ Հռոմ. գ. 34. Կոչ. ա. 23։
կդ Հռոմ. գ. 35. Կոչ. ա. 23։
կե Հռոմ. գ. 36. Կոչ. ա. 23։
կզ Հռոմ. գ. 37. Կոչ. ա. 23։
կէ Հռոմ. գ. 38. Կոչ. ա. 23։
կը Հռոմ. գ. 39. Կոչ. ա. 23։
կթ Հռոմ. գ. 40. Կոչ. ա. 23։
լ Հռոմ. գ. 41. Կոչ. ա. 23։
լա Հռոմ. գ. 42. Կոչ. ա. 23։
լբ Հռոմ. գ. 43. Կոչ. ա. 23։
լգ Հռոմ. գ. 44. Կոչ. ա. 23։
լդ Հռոմ. գ. 45. Կոչ. ա. 23։
լե Հռոմ. գ. 46. Կոչ. ա. 23։
լզ Հռոմ. գ. 47. Կոչ. ա. 23։
լէ Հռոմ. գ. 48. Կոչ. ա. 23։
լը Հռոմ. գ. 49. Կոչ. ա. 23։
լթ Հռոմ. գ. 50. Կոչ. ա. 23։
խ Հռոմ. գ. 51. Կոչ. ա. 23։
խա Հռոմ. գ. 52. Կոչ. ա. 23։
խբ Հռոմ. գ. 53. Կոչ. ա. 23։
խգ Հռոմ. գ. 54. Կոչ. ա. 23։
խդ Հռոմ. գ. 55. Կոչ. ա. 23։
խե Հռոմ. գ. 56. Կոչ. ա. 23։
խզ Հռոմ. գ. 57. Կոչ. ա. 23։
խէ Հռոմ. գ. 58. Կոչ. ա. 23։
խը Հռոմ. գ. 59. Կոչ. ա. 23։
խթ Հռոմ. գ. 60. Կոչ. ա. 23։
կ Հռոմ. գ. 61. Կոչ. ա. 23։
կա Հռոմ. գ. 62. Կոչ. ա. 23։
կբ Հռոմ. գ. 63. Կոչ. ա. 23։
կգ Հռոմ. գ. 64. Կոչ. ա. 23։
կդ Հռոմ. գ. 65. Կոչ. ա. 23։
կե Հռոմ. գ. 66. Կոչ. ա. 23։
կզ Հռոմ. գ. 67. Կոչ. ա. 23։
կէ Հռոմ. գ. 68. Կոչ. ա. 23։
կը Հռոմ. գ. 69. Կոչ. ա. 23։
կթ Հռոմ. գ. 70. Կոչ. ա. 23։

զովութիւնդ նոցա ուտելու և խմելու, ու և-
8 ման խոպոպու։ [a]Ելու պատնէշութիւն չընենք,
ինուար որ անոնցմէ ամենէն պատնէշցան, [b]ու
մէկ օրուան մէջ քաղաքին համար հոգի
9 ինկան։ Եւ փրխուսար չիսրձնենք, [c]ինչպէս որ
անոնցմէ ամենէն փոքրնին, ու սահրէն չար-
10 գուցան։ Եւ պատանի չընէք, [d]ինուար որ ա-
նոնցմէ ամենէն պատանի ըրին, [e]ու աստակիս-
11 չին վարդուցան։ Բայց աս ամէն բաներէն
իրեն օրինակ կը պատահէր անոնց։ [f]Իսկ մեզի
որոնց դարերուն վերջը հասաւ, [g]խրատ ըլ-
12 լալու համար գրուեցաւ։ [h]Ուսոմ ան որ կը
անկի թէ հաստատուն կեցած է, թող զգուշա-
13 նայ որ չըլլայ թէ իյնայ։ Զեզի մարդկային
փորձութենէ [i]ի զատ ուրիշ չէ պատահած.
[j]բայց Աստուած հաւատարիմ է, [k]որ ձեզ պի-
տի չթողու ձեր կարողութենէն աւելի փոր-
ձուելու, [l]հապա փորձութեանը հետ ապա-
ստութեան միջոց մըն ալ պիտի տայ, որ կարող
ըլլաք համբերելու։
14 Ա.Նոր համար, իմ սիրելիներս, [m]կռապաշ-
15 տութենէն փախէք։ [n]Կրպակս թէ խելապատե-
ղերու հետ կը խօսիմ. գուք գատեցէք ինչ
16 որ կը դրուցեմ։ [o]Օրհնութեան գաւաթը որ
մենք կ'օրհնենք՝ չէ՞ որ Քրիստոսի արիւնոյ
հաղորդութիւնն է. [p]հացը որ մենք կը կո-
տրենք՝ չէ՞ որ Քրիստոսի մարմնոյն հաղորդու-
17 թիւն է։ [q]Մենք որ մենք շատութիւնս մէկ
հաց՝ մէկ մարմին ենք, վասն զի ամէնքս ալ
18 ան մէկ հացէն կը վայելենք։ [r]Նայեցէք մար-
մնաւոր [s]Իսրայէլին. [t]չէ՞ որ ան զոհասածնե-
19 րը ուտողները սեղանին հաղորդ են։ Ի՞րեմն
ի՞նչ կ'ըսեմ. կո՞ք կուռքը բան մըն է, կամ
20 թէ կուռք զոհասածը բան մըն է։ Բայց — [u]ե-
ղեմ թէ ան բաները որ [v]հեթանոսները զոհ կը-
նեն՝ դեւերուն կը զոհեն ու չէ թէ Աստուծոյ.
ու չեմ ուզեր որ դուք դեւերուն հաղորդ ըլ-
21 լաք։ [w]Չէք կրնար խմել Տէրոջը գաւաթը [x]ու
դեւերուն գաւաթը. Չէք կրնար վայելել Տէ-
22 րոջը սեղանէն ու դեւերուն սեղանէն։ [y]Նա-
խանձի՞ գրգռենք Տէրը. [z]միթէ մենք անկէ
զօրաւո՞ր ենք։
23 [a]Ամէն բան ինծի օրինաւոր է, բայց չէ թէ
ամէն բան օգտակար. ամէն բան ինծի օրինա-
ւոր է, բայց չէ թէ ամէն բան շինութիւն կ'ը-
24 նէ։ [b]Ոշլոյ որ մէկը ձեր իր անձին ըլլայ
25 փնտռէ, հապա իր ընկերին։ [c]Ամէն ինչ
որ ապուռ ածոյին մէջ կը ծախուի կերէք, ու
քննութիւն մի ընէք խղճմտանքին համար.
26 [d]ինչու որ երկիրը իր լեցութեամբը Տէրոջն է,
27 Եւ թէ որ անհաւատներէն մէկը ձեզ հրաւիրէ,
հրաւիրէ, և ուզէք երթալ, [e]ամէն ինչ որ
առջեւնիդ դրուի կերէք, ու քննութիւն մի
28 ընէք խղճմտանքին համար։ Հապա թէ որ մէ-
կը ձեզի ըսէ թէ Աստիկա կուռքին զոհասած է,
[f]ածողին իրին համար որ չուտէ խնայեցէք՝ ու
29 խղճմտանքին համար մի ուտէք։ [g]Ասկոյն
խղճմտանք կ'ըսեմ՝ չէ թէ ձերը, հապա ընկե-
րինը։ [h]Ինչու ինչո՞ւ իմ ազատութիւնս պիտի
30 դատուի ուրիշին խղճմտանքէն. թէ որ ես
[i]շնորհակալութեամբ կը վայելեմ՝ ինչո՞ւ հայ-
հոյեմ, [j]որուն համար որ կը գոհանամ։
31 [k]Արդ թէ ուտէք, թէ խմէք և թէ ինչ գործ
որ ընէք, ամէն բան Աստուծոյ փառքին հա-
32 մար ըրէք։ [l]Գայթակղութեան պատճառ մի
ըլլաք՝ ոչ Հրէաներուն, ոչ [m]Հեթանոսներուն
33 ու ոչ Աստուծոյ եկեղեցիին. [n]ինչպէս որ ես
ալ ամէն կերպով ամենուն հաճոյ կ'ըլլամ,
[o]ու չեմ փնտռեր իմ անձիս օգուտը, հապա
շատներունը՝ որ փրկուին։

ԳԼ. ԺԱ.

1 [a]Գործ ընդունող եղէք, ինչպէս որ ես ալ
2 Քրիստոսի։ Արդ ձեզ կը գովեմ, եղբայրնե՛ր,
[b]որ ամէն բաներ մէջ զիս կը յիշէք, [c]ու
ապագաժանելս կը բռնէք՝ ինծի որ ես ձեզի
3 աւանդեցի։ Բայց կ'ուզեմ որ գիտնաք [d]Քրիս
տոսի էրկի մարդուն գլուխը Քրիստոս է, [e]ու
կնկանը գլուխը՝ էրկի մարդը, ու Քրիստոսին
4 գլուխը՝ Աստուած։ [f]Ամէն էրկի մարդ որ գլ-
ուխը գոց ապօքի կը կացնի կամ [g]մարգա-
րէութիւն կ'ընէ՝ անպատիւ կ'ընէ իր գլուխը,

---

[a] Գաղ. գ. 18. Ճշմա-
ր. 14։
[b] Թուա. իե. 1. 2.
Ումբ. ԺԶ. 29։
[c] Նէ. Ժե. 3. 7։
Թագ. իա. 5. ր
Օր. ջ. 16. Ումբ.
ՀԶ. 15. 26. ՀԸ. 21.
ԺԶ. 14։
[d] Թագ. իա. 6։
[e] Նէ. Ժջ. 3. Ժե.
2. Թագ. Ժգ. 3.
29. Ժջ. 41։
[f] Նէ. Ժբ. 25. ր
Թագ. իգ. 16. ա
Պն. իա. 13։
[g] Թագ. Ժգ. 37. Ժջ.
43։
[h] Գէ. է. 23. Փիլ.
գ. 3. Երբ. Ժ.
35. 37. ա Ճամ.
ր. 13։
[i] Հռոմ. Ժե. 4։
Գէ. Բ. 16։
[j] Հռոմ. Ժա. 29։
[k] Գէ. ա. 3։
[l] Ումբ. ԺՀ. 3. ր
Գէս. ր. 9։
[m] Երեմ. ԺԲ. 11։
[n] Հմր. ի. ր Կոր. գ.
17. ա Ճամ. ե. 21։
[o] Գէ. ը. 1։
[p] Ումբ. իգ. 11։
[q] Ումբ. ա. 3։
[r] Հռոմ. Ժա. 4։
Գէ. Բ. 16։
[s] Հռոմ. Ժա. 28։
[t] Գէ. ա. 3։
Գաղ. գ. 3։
[u] Ումբ. ԺՀ. 3. ր
Գէս. ր. 9։
[v] Երեմ. ԺԲ. 11։
[w] Հմր. ի. ր Կոր. գ.
17. ա Ճամ. ե. 21։
[x] Գէ. ը. 1։
[y] Ա Կոր. ժ. 20։
[z] Ա Կոր. ը. 10։
[a] Ա Կոր. զ. 12։
[b] Ա Կոր. ը. 24։
[c] Ա Կոր. ը. 25։
[d] Ա Կոր. ը. 26։
[e] Ա Կոր. ը. 27։
[f] Ա Կոր. ը. 28։
[g] Ա Կոր. ը. 29։
[h] Ա Կոր. ը. 29։
[i] Ա Կոր. ը. 30։
[j] Ա Կոր. ը. 31։
[k] Ա Կոր. ը. 31։
[l] Ա Կոր. ը. 32։
[m] Ա Կոր. ը. 32։
[n] Ա Կոր. ը. 33։
[o] Ա Կոր. ը. 33։
[a] Ա Կոր. ժա. 2։
[b] Ա Կոր. ժա. 2։
[c] Ա Կոր. ժա. 2։
[d] Ա Կոր. ժա. 3։
[e] Ա Կոր. ժա. 3։
[f] Ա Կոր. ժա. 4։
[g] Ա Կոր. ժա. 4։
[h] Ա Կոր. ժա. 5։
[i] Ա Կոր. ժա. 5։
[j] Ա Կոր. ժա. 6։
[k] Ա Կոր. ժա. 7։
[l] Ա Կոր. ժա. 7։
[m] Ա Կոր. ժա. 8։
[n] Ա Կոր. ժա. 8։
[o] Ա Կոր. ժա. 9։
[p] Ա Կոր. ժա. 9։
[q] Ա Կոր. ժա. 10։
[r] Ա Կոր. ժա. 10։
[s] Ա Կոր. ժա. 11։
[t] Ա Կոր. ժա. 11։
[u] Ա Կոր. ժա. 12։
[v] Ա Կոր. ժա. 12։
[w] Ա Կոր. ժա. 13։
[x] Ա Կոր. ժա. 13։
[y] Ա Կոր. ժա. 14։
[z] Ա Կոր. ժա. 14։
[a] Ա Կոր. ժա. 15։
[b] Ա Կոր. ժա. 16։
[c] Ա Կոր. ժա. 17։
[d] Ա Կոր. ժա. 17։
[e] Ա Կոր. ժա. 18։
[f] Ա Կոր. ժա. 18։
[g] Ա Կոր. ժա. 19։
[h] Ա Կոր. ժա. 20։
[i] Ա Կոր. ժա. 20։
[j] Ա Կոր. ժա. 21։
[k] Ա Կոր. ժա. 21։
[l] Ա Կոր. ժա. 22։
[m] Ա Կոր. ժա. 22։
[n] Ա Կոր. ժա. 23։
[o] Ա Կոր. ժա. 23։
[p] Ա Կոր. ժա. 24։
[q] Ա Կոր. ժա. 24։
[r] Ա Կոր. ժա. 25։
[s] Ա Կոր. ժա. 25։
[t] Ա Կոր. ժա. 26։
[u] Ա Կոր. ժա. 26։
[v] Ա Կոր. ժա. 27։
[w] Ա Կոր. ժա. 27։
[x] Ա Կոր. ժա. 28։
[y] Ա Կոր. ժա. 28։
[z] Ա Կոր. ժա. 29։
[a] Ա Կոր. ժա. 29։
[b] Ա Կոր. ժա. 30։
[c] Ա Կոր. ժա. 30։
[d] Ա Կոր. ժա. 31։
[e] Ա Կոր. ժա. 31։
[f] Ա Կոր. ժա. 32։
[g] Ա Կոր. ժա. 32։
[h] Ա Կոր. ժա. 33։
[i] Ա Կոր. ժա. 33։
[j] Ա Կոր. ժա. 34։
[k] Ա Կոր. ժա. 34։
[l] Ա Կոր. ժա. 34։
[m] Ա Կոր. ժա. 34։
[n] Ա Կոր. ժա. 34։
[o] Ա Կոր. ժա. 34։
[a] Ա Կոր. ժբ. 1։
[b] Ա Կոր. ժբ. 2։
[c] Ա Կոր. ժբ. 2։
[d] Ա Կոր. ժբ. 3։
[e] Ա Կոր. ժբ. 3։
[f] Ա Կոր. ժբ. 4։
[g] Ա Կոր. ժբ. 4։
[h] Ա Կոր. ժբ. 5։
[i] Ա Կոր. ժբ. 5։
[j] Ա Կոր. ժբ. 6։
[k] Ա Կոր. ժբ. 6։
[l] Ա Կոր. ժբ. 7։
[m] Ա Կոր. ժբ. 7։
[n] Ա Կոր. ժբ. 8։
[o] Ա Կոր. ժբ. 8։
[p] Ա Կոր. ժբ. 9։
[q] Ա Կոր. ժբ. 9։
[r] Ա Կոր. ժբ. 10։
[s] Ա Կոր. ժբ. 10։
[t] Ա Կոր. ժբ. 11։
[u] Ա Կոր. ժբ. 11։
[v] Ա Կոր. ժբ. 12։
[w] Ա Կոր. ժբ. 12։
[x] Ա Կոր. ժբ. 13։
[y] Ա Կոր. ժբ. 13։
[z] Ա Կոր. ժբ. 14։
[a] Ա Կոր. ժբ. 14։
[b] Ա Կոր. ժբ. 15։
[c] Ա Կոր. ժբ. 15։
[d] Ա Կոր. ժբ. 16։
[e] Ա Կոր. ժբ. 16։
[f] Ա Կոր. ժբ. 17։
[g] Ա Կոր. ժբ. 17։
[h] Ա Կոր. ժբ. 18։
[i] Ա Կոր. ժբ. 18։
[j] Ա Կոր. ժբ. 19։
[k] Ա Կոր. ժբ. 19։
[l] Ա Կոր. ժբ. 20։
[m] Ա Կոր. ժբ. 20։
[n] Ա Կոր. ժբ. 21։
[o] Ա Կոր. ժբ. 21։
[p] Ա Կոր. ժբ. 22։
[q] Ա Կոր. ժբ. 22։
[r] Ա Կոր. ժբ. 23։
[s] Ա Կոր. ժբ. 23։
[t] Ա Կոր. ժբ. 24։
[u] Ա Կոր. ժբ. 24։
[v] Ա Կոր. ժբ. 25։
[w] Ա Կոր. ժբ. 25։
[x] Ա Կոր. ժբ. 26։
[y] Ա Կոր. ժբ. 26։
[z] Ա Կոր. ժբ. 27։
[a] Ա Կոր. ժբ. 27։
[b] Ա Կոր. ժբ. 28։
[c] Ա Կոր. ժբ. 28։
[d] Ա Կոր. ժբ. 29։
[e] Ա Կոր. ժբ. 29։
[f] Ա Կոր. ժբ. 30։
[g] Ա Կոր. ժբ. 30։
[h] Ա Կոր. ժբ. 31։
[i] Ա Կոր. ժբ. 31։
[j] Ա Կոր. ժբ. 32։
[k] Ա Կոր. ժբ. 32։
[l] Ա Կոր. ժբ. 33։
[m] Ա Կոր. ժբ. 33։
[n] Ա Կոր. ժբ. 34։
[o] Ա Կոր. ժբ. 34։

5 Իւ ամէն ինիկ որ պատեր բաց ագօթքի կը
կայնի կամ մարգարէութիւն կ'ընէ՝ անպատեա-
կ'ընէ իր գլուխը. ինչու որ մի և նոյն բան է
6 Նոյն որպէս թէ ածիլուած էր. վասն զի
թէ որ կինիկը չծածկուիր, թող իր մազերն ալ
կտրէ. Ապագա թէ որ ամօթ է կնկան մը իր
մազերը կտրել կամ ածիլել՝ թող ծածկուի։
7 Արդէկ մարդս պէտք չէ իր գլուխը ծածկել,
Ինչու որ Աստուծոյ պատկերը ու փառքն է.
8 բայց կինիկը՝ էրկանը փառքն է. Վասնզի չէ
թէ էրիկ մարդը կինիկէն է, Հապա կինիկը՝
9 էրիկ մարդէն. Ինչու որ էրիկ մարդը չստեղ-
ծուեցաւ կնկանը համար, Հապա կինիկը՝ էր-
10 կանը համար. Ասոր պատճառով պէտք է որ
կինիկը իր գլխուն չափ գնէ Հրեշտակներուն
11 համար. Բայց ոչ կինիկը առանց էրիկ մարդու
կ'ըլլայ, ու ոչ էրիկ մարդը առանց կնկան՝ Տէ-
12 րոջմով. վասն զի ինչպէս որ կինիկը էրիկ մար-
դէն է, անանկ ալ էրիկ մարդը կնկան միջո-
13 ցով, բայց ամէնը Աստուծմէ. Դուք ձեզմէ
դատեցէք. կը վայլէ՞ կնիկ մարդու գլուխը
14 բաց ագօթքի կայնիլ Աստուծոյ առջևը. Չէ՞
որ բնութիւնն ալ կը սորվեցնէ ձեզի որ էրիկ
մարդ մը թէ որ երկար մազերով է՝ իրեն ա-
15 նարգանք է. Բայց կինիկը թէ որ երկար մա-
զերով է՝ իրեն փառք է. ինչու որ մազերը
16 ծածկոյթ տրուած են իրեն. Եթէ այլ
թէ որ մէկը հակառակող ըլլալ կ'ուզէ, մենք
անանկ սովորութիւն չունինք, ոչ ալ Աստու-
ծոյ եկեղեցիները.

17 Բայց ասոնք պատուիրելով չեմ գովեր, ին-
չու որ ձեր ժողովքը չէ թէ ապէկէ հապա
18 գէշ արդիւնք կ'ունենայ. Քանզի նախ՝ երբոր
մէկտեղ կը ժողովիք եկեղեցւոյն մէջ, Ակ-
լամ որ բաժանումներ կան ձեր մէջը, և
19 քաա մասին կը հաւատամ. Վասն զի հարկաւ
ձեր մէջը հերձուածողութիւններ ալ պիտի
ըլլան, որ ձեր մէջը եղող ընտիրները երե-
20 նան. Դուք Ուստի գուք որ մէկտեղ կը ժողովիք,
21 տարիա Տէրունական ընթրիքը ուտել չէ. Ին-
չու որ ուտելու ատենը ամէն մէկը առաջ իր
ընթրիքը կ'առնէ, ու մէկը անօթի կը մնայ
22 ու Ամուսը կը գինովնայ. Միթէ ուտելու ու
խմելու համար տուն չունի՞ք, Կամ թէ Ա-
ստուծոյ եկեղեցին՞ կ'անարգէք, ԵՒ ամօթով
կ'ընէք չքաւորները. Ձեզի ի՞նչ ըսեմ, ձեզ
23 գովե՞մ. Աս բանին մէջ չեմ գովեր. Ինչու
որ ես Տէրոջմէն ընդունեցի ան որ ձեզի ալ
աւանդեցի՝ Թէ Տէր Յիսուս իր մատնուած
24 գիշերը հաց առաւ. Ու գոհանալով՝ կոտրեց
ու ըսաւ, Առէք — կերէք. սա է իմ մարմինս
որ ձեզի համար կը կոտրուի. ասիկա ըրէք
25 զիս յիշելու համար. Նոյնպէս ալ գաւաթը
ընթրիքէն ետև — ու ըսաւ. Ա՛ս գաւաթը
նոր ուխտ է իմ արիւնովս. ասիկա ըրէք քանի
անգամ որ խմէք՝ զիս յիշելու համար.
26 Վասն զի քանի անգամ որ աս հացը ուտէք
ու աս գաւաթը խմէք, Տէրոջը մահը կը
27 պատմէք՝ մինչև որ ինքը գայ. Ուստի ով
որ աս հացը ուտէ կամ Տէրոջը գաւաթը խմէ
անարժանապէս, պարտականի պիտի ըլլայ Տէ-
28 րոջը մարմնոյն և արիւնոյն. Բայց մարդ
մարդ իր անձը փորձէ, ու այսպէս աս հացէն
29 ուտէ և աս գաւաթէն խմէ. Վասն զի ան որ
անարժանապէս կ'ուտէ ու կը խմէ, իր անձին
դատապարտութիւնը կ'ուտէ ու կը խմէ, չմե-
30 նալով Տէրոջը մարմինը չզորչելը. Ասոր համար
ձեր մէջը շատ հիւանդներ ու ցաւագարներ
31 կան, և շատեր ալ կը նիդկան. Ինչու որ եթէ
մենք զմեզ քննէինք՝ պիտի չդատուէինք.
32 Բայց երբոր կը դատուինք՝ Տէրոջմէ կը խրատուինք, որ աշխարհի հետ չդա-
33 տապարտուինք. Ուստի, իմ եղբայրնե՛ր, երբոր ուտելու համար ժողովուիք, իրա-
34 րու սպասեցէք. Եթէ որ մէկը անօթի է՝ իր տունը մէջ ուտէ, որ չըլլայ թէ դա-
տապարտութեան համար ժողովուիք. Ու մնացեալ բաները ես երբ գամ՝ պիտի պատուիրեմ.

ԳԼ. ԺԲ

1 Հոգևոր պարգևներէն կ'ուզեմ ձեզ տեղեակ ըլլաք, եղբայրնե՛ր. 2 Գիտէք որ հեթանոս էիք, ինչպէս որ կը տարուէիք՝ երթալով համր կռոտ
պատկերներուն. 3 Ուստի կը յայտնեմ ձեզի, որ Աստուծոյ Հոգիով խօսող մարդ մը չի կրնար ըսել Յիսուս անիծեալ է, և Սուրբ Հոգիով չի կրնար
ոեւէ մէկը Տէր Յիսուս ըսել՝ բայց միայն Սուրբ Հոգիով. 4 Շնորհքներ կան իրարմէ զանազան, բայց Հոգին նոյնն է. 5 Պաշտօններ կան իրարմէ
զանազան, բայց Տէրը նոյնն է. 6 Զօրութիւններ կան իրարմէ զանազան, բայց Աստուած նոյնն է՝ որ ամէնուն մէջ ամէն բան կ'ընէ. 7 Բայց ամէն
մարդու Հոգիին յայտնութիւնը տրուած է՝ օգտակար ըլլալու համար. 8 Վասն զի մէկուն Հոգիով իմաստութեան խօսք կը տրուի, ուրիշի մը նոյն
Հոգիով գիտութեան խօսք, 9 Ուրիշի մը նոյն Հոգիով հաւատք, ուրիշի մը նոյն Հոգիով բժշկելու շնորհքներ, 10 Ուրիշի մը զօրութիւններ գործելու,
ուրիշի մը մարգարէանալու, ուրիշի մը հոգիներ զատորոշելու, ուրիշի մը տարբեր լեզուներ խօսելու, ուրիշի մը լեզուները մեկնելու. 11 Բայց
այս բոլորը նոյն Հոգին կ'ընէ, ամէն մարդու իր կամքին համեմատ բաժնելով զանոնք. 12 Վասն զի ինչպէս մարմինը մէկ է, բայց շատ անդամներ
ունի, և մարմնոյ անդամները թէև շատ են, բայց մարմինը մէկ է, նոյնպէս ալ Քրիստոս. 13 Վասն զի մենք բոլորս ալ մէկ Հոգիով մէկ մարմին
եղանք՝ հրեայ ըլլանք հեթանոս, ծառայ ըլլանք ազատ, և բոլորս ալ մէկ Հոգիով ջրվեցանք. 14 Վասն զի մարմինը ալ մէկ անդամով չէ, հապա
շատ անդամներով. 15 Եթէ ոտքը ըսէ՝ Որովհետև ձեռք չեմ, մարմնէն չեմ, չէ՞ թէ մարմնէն չէ. 16 Եթէ ականջը ըսէ՝ Որովհետև աչք չեմ, գլխէն
չեմ, չէ՞ թէ գլխէն չէ. 17 Եթէ ամբողջ մարմինը աչք ըլլար, ո՞ւր պիտի ըլլար լսելիքը. Եթէ ամբողջ մարմինը լսելիք ըլլար, ո՞ւր պիտի ըլլար
հոտոտելիքը. 18 Բայց հիմա Աստուած անդամները դրաւ մարմնոյն մէջ իւրաքանչիւրը՝ ինչպէս որ կամեցաւ. 19 Եթէ բոլորը մէկ անդամ ըլլային,
մարմինը ո՞ւր պիտի ըլլար. 20 Բայց հիմա շատ անդամներ կան, մարմինը մէկ է. 21 Աչքը չի կրնար ձեռքին ըսել՝ Քեզի պէտք չունիմ, կամ
գլուխը ոտքերուն՝ Ձեզի պէտք չունիմ. 22 Հապա ընդհակառակն, մարմնոյն այն անդամները որ ամենէն տկար կը թուին՝ աւելի պէտք են. 23 Ու
մարմնոյն այն մասերը որ մեզի պատուական չենք կարծեր, անոնց աւելի մեծ պատիւ կու տանք. Ու մեր անվայել մասերը աւելի վայելուչ կերպարանք
կ'առնեն. 24 Մինչդեռ մեր վայելուչ մասերը պէտք չունին. Բայց Աստուած մարմինը այնպէս կազմեց՝ որ պակսաւոր մասին աւելի պատիւ տայ.
25 Որպէս զի մարմնոյն մէջ պառակտում չըլլայ, հապա անդամները միմեանց համար հոգ տանին. 26 Ու եթէ մէկ անդամ մը տանջուի, բոլոր
անդամները անոր հետ կը տանջուին. եթէ մէկ անդամ մը պատուի, բոլոր անդամները անոր հետ կ'ուրախանան. 27 Դուք ալ Քրիստոսի մարմինն էք,
և անդամ անդամ ըլլալով՝ անոր մասն էք. 28 Ու Աստուած եկեղեցւոյ մէջ նախ առաքեալներ դրաւ, երկրորդ մարգարէներ, երրորդ վարդապետներ,
ապա զօրութիւններ, ապա շնորհքներ բժշկելու, օգնականներ, կառավարիչներ, զանազան տեսակ լեզուներ. 29 Բոլորն ալ առաքեալ՞ են, բոլորն ալ
մարգարէ՞ են, բոլորն ալ վարդապետ՞ են, բոլորն ալ զօրութիւններ գործո՞ղ են, 30 Բոլորն ալ շնորհքներ բժշկելու ունի՞ն, բոլորն ալ լեզուներով
խօսո՞ւմ են, բոլորն ալ մեկնո՞ւմ են. 31 Բայց ջանացէք ամենէն մեծ շնորհքները ստանալ. Ու ես ձեզի ցոյց կու տամ ամենէն գերազանց ճանապարհը.

1 Եթէ մարդկանց և հրեշտակներուն լեզուներով խօսիմ, բայց սէր չունենամ, եղայ
2 զնգզնգացող պղինձ, կամ չխչխացող զանգակ. Եթէ մարգարէութեան պարգև ունենամ, և գիտնամ բոլոր խորհուրդները և ամէն գիտութիւն, և եթէ
ունենամ ամբողջ հաւատք՝ այնպէս որ լեռներ տեղափոխեմ, բայց սէր չունենամ, ոչինչ եմ. 3 Եթէ ամբողջ ինչքս տամ աղքատներուն կերակուր,
և եթէ մարմինս այրուելու մատնեմ, բայց սէր չունենամ, ինծի ոչ մի օգուտ կ'ընէ. 4 Սէրը համբերատար է, սէրը քաղցրալուր է, սէրը չի նախանձիր,
սէրը չի պարծենար, չի հպարտանար, 5 Անվայել բան չ'ըներ, իր շահը չի փնտռեր, չի գրգռիր, չարութիւն չի խորհիր, 6 Անիրաւութեան վրայ չի
ցնծար, հապա ճշմարտութեան հետ կ'ուրախանայ. 7 Ամէն բան կը ծածկէ, ամէն բան կը հաւատայ, ամէն բան կ'ակնկալէ, ամէն բան կը համբերէ.
8 Սէրը երբեք չի վերանար. Բայց թէ որ մարգարէութիւնները կան՝ պիտի վերանան, թէ որ լեզուները կան՝ պիտի դադրին, թէ որ գիտութիւն կայ՝
պիտի վերանայ. 9 Վասն զի մասամբ կը գիտենանք, և մասամբ կը մարգարէանանք. 10 Բայց երբոր կատարեալը գայ՝ մասնաւորը պիտի վերանայ.
11 Երբ մանուկ էի՝ մանկի պէս կը խօսէի, մանկի պէս կը մտածէի, մանկի պէս կը դատէի. Երբ մարդ եղայ՝ մանկութեան բաները թողի. 12 Վասն
զի հիմա հայելիի միջոցով մթին կերպով կը տեսնենք, բայց այն ատեն դէմ առ դէմ. Հիմա մասամբ կը գիտնամ, բայց այն ատեն ինչպէս որ ես
գիտցուեցայ՝ այնպէս ալ պիտի գիտնամ. 13 Հիմա ուրեմն հաւատքը, յոյսը, սէրը, այս երեքը կը մնան, բայց ամենէն մեծը սէրն է.

ԳԼ. ԺԳ

1 Ջանացէք սէրը ստանալ, և նախանձեցէք հոգևոր պարգևներուն, մանաւանդ որ մարգարէանայիք. 2 Վասն զի որ մէկը օտար լեզուով կը խօսի,
մարդկանց չի խօսիր, հապա Աստուծոյ, վասն զի ոչ ոք կը հասկնայ, բայց հոգիով խորհուրդներ կը խօսի. 3 Բայց որ մարգարէանայ՝ մարդկանց
կը խօսի՝ շինութեան, յորդորանքի և մխիթարութեան համար. 4 Որ օտար լեզուով կը խօսի՝ ինքզինքը կը շինէ, բայց որ մարգարէանայ՝ եկեղեցին
կը շինէ. 5 Կ'ուզեմ որ բոլորդ ալ օտար լեզուներով խօսիք, բայց աւելի կ'ուզեմ որ մարգարէանայիք. Վասն զի որ մարգարէանայ՝ աւելի մեծ է
քան թէ որ օտար լեզուներով խօսի, եթէ չթարգմանէ որ եկեղեցին շինութիւն ստանայ. 6 Հիմա, եղբայրնե՛ր, եթէ ես ձեր մօտ գամ օտար լեզուներով
խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ ձեզի, եթէ ձեզի չխօսիմ կամ յայտնութեամբ կամ գիտութեամբ կամ մարգարէութեամբ կամ վարդապետութեամբ.
7 Նոյնպէս ալ անշունչ ձայներ, որոնք կը հնչեն, ինչպէս թէ սրինգ կամ քնար, եթէ հնչերանգ մը չտան, ինչպէ՞ս պիտի ճանչցուի սրինգին կամ
քնարին նուագածը. 8 Վասն զի եթէ փողը անորոշ ձայն մը տայ, ո՞վ պիտի պատրաստուի պատերազմի. 9 Նոյնպէս դուք ալ, եթէ լեզուով անհասկնալի
խօսք մը չտաք, ինչպէ՞ս պիտի ճանչցուի ձեր խօսածը. Վասն զի օդին մէջ պիտի խօսիք. 10 Աշխարհիս վրայ այսքան տեսակ ձայներ կան, և
անոնցմէ ոչ մէկը անիմաստ է. 11 Ուրեմն եթէ ձայնին իմաստը չգիտնամ, խօսողին օտարական պիտի ըլլամ, և խօսողն ալ ինծի օտարական պիտի
ըլլայ. 12 Նոյնպէս ալ դուք, որովհետև հոգևոր պարգևներուն նախանձողներ էք, ջանացէք եկեղեցին շինութեան համար առատապէս ստանալ.
13 Ուստի որ օտար լեզուով կը խօսի՝ թող աղերսէ որ թարգմանէ. 14 Վասն զի եթէ օտար լեզուով աղերսեմ, հոգիս կ'աղերսէ, բայց միտքս
անպտուղ է. 15 Ուրեմն ի՞նչ ընեմ. Հոգիով պիտի աղերսեմ, միտքով ալ պիտի աղերսեմ. Հոգիով պիտի երգեմ, միտքով ալ պիտի երգեմ. 16 Վասն
զի եթէ հոգիով օրհնես, ինչպէ՞ս պիտի ըսէ Ամէն՝ որ անհաւատներու տեղ կը գտնուի՝ քու գոհաբանութեանդ վրայ, որովհետև չգիտնար թէ ինչ
կ'ըսես. 17 Վասն զի դուն լաւ գոհաբանութիւն կ'ընես, բայց ուրիշը չի շինուիր. 18 Կը գոհանամ Աստուծոյ, որ ձեր բոլորէդ աւելի օտար լեզուներով
կը խօսիմ. 19 Բայց եկեղեցւոյ մէջ հինգ բան միայն խօսիլ կ'ուզեմ, որ ուրիշներն ալ սորվեցնեմ, քան թէ տասը հազար բան օտար լեզուով.
20 Եղբայրնե՛ր, մանկամտութեամբ մի՛ եղէք, հապա չարութեան համար մանուկներ եղէք, բայց մանկամտութեամբ հասուն եղէք. 21 Օրէնքին մէջ
գրուած է. Ուրիշ լեզուներով և ուրիշ շրթունքներով պիտի խօսիմ այս ժողովուրդին, և ոչ այսպէս ալ պիտի լսեն զիս, կ'ըսէ Տէրը. 22 Ուրեմն
օտար լեզուները նշան են ոչ թէ հաւատացողներուն, հապա անհաւատներուն. Իսկ մարգարէութիւնը՝ ոչ թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացողներուն.
23 Ուրեմն եթէ եկեղեցին ամբողջ մէկտեղ գայ, և բոլորն ալ օտար լեզուներով խօսին, և անկիրթներ կամ անհաւատներ ներս մտնեն, չե՞ն ըսեր թէ
խելագար էք. 24 Բայց եթէ բոլորն ալ մարգարէանան, և անհաւատ կամ անկիրթ մը ներս մտնէ, ամէնէն կը յանդիմանուի, ամէնէն կը դատուի.
25 Անոր սրտին գաղտնիքները յայտնի կ'ըլլան, և այսպէս ինկած երեսին վրայ պիտի երկրպագէ Աստուծոյ՝ պիտի խոստովանի թէ Իրաւ Աստուած
ձեր մէջ է. 26 Ուրեմն ի՞նչ է, եղբայրնե՛ր. Երբ ժողովուիք, ամէնուն մէկ սաղմոս կայ, ուսուցում կայ, յայտնութիւն կայ, օտար լեզու կայ, մեկնութիւն
կայ. Ամէն բան շինութեան համար թող ըլլայ. 27 Եթէ օտար լեզուով մը խօսուի, երկուքը կամ երեքը թող խօսին, և ամէնքն ալ հերթով, և մէկը
թող թարգմանէ. 28 Եթէ թարգմանիչ չկայ, եկեղեցւոյ մէջ թող լռեն, և իրենց անձին և Աստուծոյ թող խօսին. 29 Մարգարէներէն ալ երկուքը կամ
երեքը թող խօսին, և ուրիշները թող քննեն. 30 Եթէ ուրիշ մը նստած ատենը յայտնութիւն մը ստանայ, առաջինը թող լռէ. 31 Վասն զի դուք բոլորդ
ալ կրնաք մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ, որպէս զի բոլորն ալ սորվին և բոլորն ալ մխիթարուին. 32 Մարգարէներուն հոգիները մարգարէներուն
հնազանդ են. 33 Վասն զի Աստուած խռովութեան Աստուած չէ, հապա խաղաղութեան, ինչպէս սրբոց բոլոր եկեղեցիներուն մէջ. 34 Կանայք
եկեղեցիներուն մէջ թող լռեն, վասն զի չի թոյլատրուիր անոնց խօսիլ, հապա հնազանդ ըլլան, ինչպէս որ օրէնքն ալ կ'ըսէ. 35 Եթէ ուզեն
բան մը սորվիլ, տունը թող հարցնեն իրենց ամուսինները, վասն զի անվայել է կնոջ եկեղեցւոյ մէջ խօսիլ. 36 Աստուծոյ խօսքը ձեզմէ՞ սկսաւ,
կամ միայն ձեզի՞ հասաւ. 37 Եթէ մէկը կարծէ թէ մարգարէ է կամ հոգևոր, գրածներուս թող գիտնայ թէ Տէրոջ պատուիրանքներն են. 38 Եթէ
մէկը չգիտնայ, թող չգիտնայ. 39 Ուրեմն, եղբայրնե՛ր, մարգարէանալու ջանացէք, և օտար լեզուներով խօսելը մի՛ արգիլէք. 40 Ամէն բան
վայելչութեամբ և կարգով թող ըլլայ.

1 Ձեզի կը յայտնեմ, եղբայրնե՛ր, այն աւետարանը զոր քարոզեցի ձեզի, զոր ալ ընդունեցաք, որուն մէջ ալ հաստատ կեցած էք, 2 Որով ալ կը
փրկուիք, եթէ պահէք ինչպէս որ քարոզեցի ձեզի, եթէ ոչ թէ զուր հաւատացիք. 3 Վասն զի նախ ամենուն յանձնեցի այն որ ես ալ ընդունեցայ,
թէ Քրիստոս մեռաւ մեր մեղքերուն համար՝ գրուածին համեմատ. 4 Եւ թաղուեցաւ, և երրորդ օրը յարութիւն առաւ՝ գրուածին համեմատ.
5 Եւ երևցաւ Կեփասի, ապա տասներկուքին. 6 Ետքը երևցաւ հինգ հարիւր եղբայրներու միանգամայն, որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կը մնան,
բայց ոմանք ալ քնացան. 7 Ետքը երևցաւ Յակոբոսի, ապա բոլոր առաքեալներուն. 8 Ետքը ամենուն վերջը՝ ինծի ալ երևցաւ՝ որ ինչպէս
ամլածնի մը. 9 Վասն զի ես առաքեալներուն ամենէն նուաստն եմ, որ առաքեալ կոչուելու արժանի չեմ, որովհետև Աստուծոյ եկեղեցին հալածեցի.
10 Բայց Աստուծոյ շնորհքով ինչ որ եմ՝ եմ, և անոր ինծի տուած շնորհքը ունայն չեղաւ, հապա ամենուն աւելի աշխատեցայ. Բայց ոչ ես,
հապա Աստուծոյ հետ եղող շնորհքը. 11 Ուրեմն ես ըլլամ թէ անոնք, այսպէս կը քարոզենք, և այսպէս հաւատացիք. 12 Եթէ Քրիստոս կը
քարոզուի թէ մեռելներէն յարութիւն առաւ, ինչպէ՞ս կ'ըսեն ձեր մէջ ոմանք թէ մեռելներու յարութիւն չկայ. 13 Եթէ մեռելներու յարութիւն չկայ,
Քրիստոս ալ յարութիւն չառաւ. 14 Եթէ Քրիստոս յարութիւն չառաւ, մեր քարոզութիւնը ունայն է, ձեր հաւատքն ալ ունայն է. 15 Ու մենք
Աստուծոյ սուտ վկաներ կը գտնուինք, վասն զի Աստուծոյ դէմ վկայեցինք թէ յարուցանեց զՔրիստոս, զոր չյարուցանեց, եթէ մեռելները չեն
յարուցուիր. 16 Վասն զի եթէ մեռելները չեն յարուցուիր, Քրիստոս ալ յարութիւն չառաւ. 17 Եթէ Քրիստոս յարութիւն չառաւ, ձեր հաւատքը
ունայն է, դեռ ձեր մեղքերուն մէջ էք. 18 Ուրեմն նաև Քրիստոսի մէջ քնացողները կորսուեցան. 19 Եթէ միայն այս կեանքին համար Քրիստոսի
յոյսը ունինք, ամենէն խեղճ մարդիկ ենք. 20 Բայց հիմա Քրիստոս յարութիւն առաւ մեռելներէն, քնացողներուն առաջին պտուղը. 21 Վասն
զի մարդով մահ եղաւ, մարդով ալ մեռելներու յարութիւն. 22 Վասն զի ինչպէս Ադամով բոլորն ալ կը մեռնին, նոյնպէս ալ Քրիստոսով բոլորն
ալ պիտի կենդանանան. 23 Բայց իւրաքանչիւրը իր կարգին մէջ. Քրիստոս՝ առաջին պտուղը, ապա Քրիստոսինները՝ իր գալստեանը. 24 Ետքը
վախճանը, երբոր Աստուծոյ և Հօր թագաւորութիւնը յանձնէ, երբոր ամէն իշխանութիւն և ամէն զօրութիւն և ամէն ուժ ոչնչացուցած ըլլայ.
25 Վասն զի պէտք է որ թագաւորէ մինչև որ դնէ զթշնամիները իր ոտքերուն տակ. 26 Վերջին թշնամին որ պիտի ոչնչանայ՝ մահն է. 27 Վասն
զի ամէն բան հնազանդեցուց անոր ոտքերուն տակ. Բայց երբոր կ'ըսէ թէ ամէն բան հնազանդեցուցած է, յայտնի է որ անկէ զատ՝ որ ամէն բան
հնազանդեցուց անոր, 28 Երբոր ամէն բան հնազանդեցուցած ըլլայ անոր, ինքն ալ Որդին հնազանդ պիտի ըլլայ այն որ ամէն բան հնազանդեցուց
անոր, որպէս զի Աստուած ամէն բան ամէնուն մէջ ըլլայ. 29 Ուրիշներ որ մեռելներուն համար կը մկրտուին, ի՞նչ պիտի ընեն, եթէ մեռելները
բնաւ չեն յարուցուիր. Ինչո՞ւ համար մեռելներուն համար կը մկրտուին. 30 Ինչո՞ւ համար ամէն ժամ մեզ ալ կը վտանգենք. 31 Ամէն օր կը
մեռնիմ, եղբայրնե՛ր, ձեր պարծանքին համար՝ որ ես ունիմ Քրիստոս Յիսուսի մէջ մեր Տէրոջը. 32 Եթէ մարդկային կերպով Եփեսոսի մէջ
գազաններու հետ մարտնչեցայ, ի՞նչ օգուտ ինծի, եթէ մեռելները չեն յարուցուիր. Ուտենք և խմենք, վասն զի վաղը պիտի մեռնինք. 33 Մի՛
խաբուիք. Վատ ընկերակցութիւնները բարի վարքերը կը փչացնեն. 34 Արթնցէ՛ք արդարութեան համար, և մի՛ մեղանչէք. Վասն զի ոմանք
Աստուծոյ գիտութիւն չունին. Ձեզ կ'ամչցնեմ ըսելով. 35 Բայց ոմանք կ'ըսեն, Մեռելները ինչպէ՞ս յարուցուին, և ինչպիսի՞ մարմնով գան.
36 Անմիտ, ինչ որ դուն կը սերմանես՝ չի կենդանանար եթէ չմեռնի. 37 Ու ինչ որ կը սերմանես՝ ոչ թէ ապագայ մարմինը կը սերմանես,
հապա մերկ հատիկ մը, ինչպէս թէ ցորենի կամ ուրիշ մէկ հատիկի. 38 Բայց Աստուած իր կամքին համեմատ կու տայ անոր մարմին, և իւրաքանչիւր
սերմի իր մարմինը. 39 Ամէն մարմին նոյն մարմինը չէ, հապա մարդոց մարմինը մէկ է, անասուններուն մարմինը ուրիշ է, թռչուններուն
մարմինը ուրիշ է, ձուկերուն մարմինը ուրիշ է. 40 Կան նաև երկնաւոր մարմիններ, և կան երկրաւոր մարմիններ, բայց երկնաւորներուն փառքը
ուրիշ է, և երկրաւորներուն փառքը ուրիշ է. 41 Արեգակին փառքը ուրիշ է, և լուսնին փառքը ուրիշ է, և աստղերուն փառքը ուրիշ է, վասն զի
աստղ աստղէն փառքով կը զանազանի. 42 Մեռելներու յարութիւնն ալ այսպէս է. Կը սերմանուի ապականութեան մէջ, կը յարուցանուի
անապականութեան մէջ. 43 Կը սերմանուի անարգանքի մէջ, կը յարուցանուի փառքի մէջ. Կը սերմանուի տկարութեան մէջ, կը յարուցանուի
զօրութեան մէջ. 44 Կը սերմանուի բնական մարմին, կը յարուցանուի հոգևոր մարմին. Կայ բնական մարմին, և կայ հոգևոր մարմին. 45 Այսպէս
ալ գրուած է. Առաջին մարդը Ադամ՝ կենդանի էակ եղաւ. Վերջին Ադամը՝ կենդանացուցիչ հոգի. 46 Բայց ոչ թէ առաջինը հոգևոր է, հապա
բնական, ետքը հոգևորը. 47 Առաջին մարդը հողէ է, երկրաւոր է. Երկրորդ մարդը՝ Տէրը, երկնաւոր է. 48 Ինչպիսի երկրաւորն է՝ այնպիսի
ալ երկրաւորները, և ինչպիսի երկնաւորն է՝ այնպիսի ալ երկնաւորները. 49 Ու ինչպէս որ երկրաւորին պատկերը կրեցինք, նոյնպէս ալ
երկնաւորին պատկերը պիտի կրենք. 50 Բայց կ'ըսեմ, եղբայրնե՛ր, որ մարմինն ու արիւնը Աստուծոյ արքայութիւնը չեն կրնար ժառանգել,
և ոչ ալ ապականութիւնը անապականութիւնը կը ժառանգէ. 51 Ահա խորհուրդ մը կ'ըսեմ ձեզի. Բոլորս ալ պիտի չքնանանք, հապա բոլորս
ալ պիտի փոխուինք. 52 Վայրկեանի մը մէջ, աչքի մը թարթումին մէջ, վերջին փողին ատեն. Վասն զի փող պիտի հնչէ, և մեռելները
անապական պիտի յարուցանուին, և մենք պիտի փոխուինք. 53 Վասն զի այս ապականացուն պէտք է որ անապականութիւն հագնի, և այս
մահկանացուն պէտք է որ անմահութիւն հագնի. 54 Ու երբոր այս ապականացուն անապականութիւն հագնի, և այս մահկանացուն անմահութիւն
հագնի, այն ատեն պիտի կատարուի այն բանը որ գրուած է. Յաղթութեան մէջ կլանուեցաւ մահը. 55 Ո՞ւր է, մահ, քու խայթոցդ. Ո՞ւր է,
գերեզման, քու յաղթութիւնդ. 56 Մահուան խայթոցը մեղքն է, և մեղքին զօրութիւնը՝ օրէնքը. 57 Բայց Աստուծոյ գոհութիւն՝ որ մեզի
յաղթութիւն կու տայ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով. 58 Ուրեմն, իմ սիրելի եղբայրնե՛ր, հաստատուն եղէք, անշարժ, միշտ առատ ըլլալով
Տիրոջ գործին մէջ, գիտնալով որ ձեր աշխատանքը Տիրոջ մէջ ունայն չէ.

1 Իսկ սուրբերուն համար հանգանակութեան մասին՝ ինչպէս որ Գաղատիոյ եկեղեցիներուն կարգադրեցի, դուք ալ այնպէս ըրէք. 2 Ամէն
կիրակի օր ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող դիզէ իր մօտ՝ ինչ որ կրնայ յաջողիլ, որպէս զի ես գալուս ատեն հանգանակութիւններ չըլլան.
3 Ու երբոր հասնիմ, ձեր ընտրած մարդիկը նամակներով պիտի ղրկեմ՝ որ ձեր շնորհքը Երուսաղէմ տանին. 4 Ու եթէ արժան դատուի որ ես
ալ երթամ, անոնք ինծի հետ պիտի գան. 5 Բայց Մակեդոնիայէ պիտի անցնիմ, վասն զի Մակեդոնիայէ պիտի անցնիմ. 6 Ձեզի մօտ ալ գուցէ
մնամ կամ ձմեռ ալ անցընեմ, որպէս զի դուք ինծի ճամբայ դնէք ուր որ երթամ. 7 Վասն զի հիմա ձեզ տեսնելով չեմ ուզեր ճամբան անցնել,
հապա յուսամ որ քանի մը ժամանակ ձեզի հետ մնամ, եթէ Տէրը թոյլ տայ. 8 Բայց Եփեսոսի մէջ պիտի մնամ մինչև հինգշաբթի.
9 Վասն զի մեծ և արդիւնաւոր դուռ մը բացուեցաւ ինծի, և հակառակորդներ շատ կան. 10 Եթէ Տիմոթէոս գայ, տեսէք որ անվախ ձեր մէջ
ըլլայ, վասն զի ինչպէս ես՝ նոյնպէս ալ Տէրոջ գործը կ'ընէ. 11 Ուրեմն ոչ ոք զանիկա արհամարհէ, հապա խաղաղութեամբ ճամբայ դրէք
զանիկա որ գայ ինծի մօտ, վասն զի եղբայրներուն հետ կը սպասեմ զանիկա. 12 Իսկ եղբայր Ապողոսի մասին՝ շատ աղերսեցի անոր որ
եղբայրներուն հետ գայ ձեզի մօտ, բայց բնաւ կամք չունեցաւ հիմա գալու, բայց երբ ժամանակ գտնէ՝ պիտի գայ. 13 Արթո՛ւն կացէք, հաստատուն
կեցէք հաւատքի մէջ, արի՛ եղէք, զօրացէ՛ք. 14 Ձեր բոլոր գործերը թող սիրով ըլլան. 15 Ձեզի կը խնդրեմ, եղբայրնե՛ր, գիտէք որ
Ստեփանասի տունը Աքայիոյ առաջին պտուղն է, և սուրբերուն ծառայութեան նուիրուեցան, 16 Դուք ալ հնազանդ եղէք այսպիսիներուն և
ամէն մարդու որ գործակից է և կը ջանայ. 17 Ուրախ եմ Ստեփանասի, Փորտունատոսի և Աքայիկոսի գալուստին համար, վասն զի անոնք
ձեր պակասը լրացուցին. 18 Վասն զի հոգիս ալ և ձերը ալ հանգստացուցին. Ուրեմն ճանչցէ՛ք զայսպիսիները. 19 Ասիոյ եկեղեցիները
կը ողջունեն ձեզ. Ակեղա և Պրիսկիլլա Տիրոջ մէջ շատ ողջունիներ կը յղեն ձեզ՝ ինչպէս նաև տանը մէջ եղող եկեղեցին. 20 Բոլոր եղբայրները
կը ողջունեն ձեզ. Դուք ալ իրարու սուրբ համբոյրով ողջունեցէ՛ք. 21 Ես Պաւղոս ձեռքով կ'ողջունեմ. 22 Եթէ մէկը չսիրէ Տէր Յիսուս
Քրիստոսը՝ նզո՛վ թող ըլլայ. Մարանաթա. 23 Տէր Յիսուսի շնորհքը ձեզի հետ թող ըլլայ. 24 Իմ սէրս ձեզի հետ թող ըլլայ Քրիստոս
Յիսուսով. Ամէն.

4 Կը պարգևները դանագան են, բայց նոյն
5 Հոգին է։ Ընտ պաշտօնները դանագան են,
6 բայց նոյն Տէրն է։ Նոյնպէս ներգործութիւն-
ները դանագան են, բայց նոյն Աստուածն է՝
որ կը ներգործէ ամէնը ամէն բանի մէջ։
7 Բայց ամէն մէկուն Հոգւոյն յայտնութիւնը
8 տրուած է օգուտի համար։ Ա՛մէկու մը՝ Հո-
գիով խնամատարութեան խօսք տրուած է, ուրիշ-
մի գիտութեան խօսք՝ նոյն Հոգիին համ-
9 ձայնութիւն։ Ա՛րիւնին՝ նոյն Հոգիով։
Ուրիշին բժշկութեան պարգևներ՝ նոյն Հո-
10 գիով։ Ուրիշին հրաշագործութիւններ, ու-
րիշին՝ մարգարէութիւն, ուրիշին՝ հոգւոց
ընտրութիւն, ուրիշին՝ դանագան լեզուներ,
11 ուրիշին՝ լեզուներու թարգմանութիւն։ Բայց
այս ամէնը մի և նոյն Հոգին կը ներգործէ, և
ամէն մէկուն զատ զատ կը բաժնէ՝ ինչպէս
որ կ՚ուզէ։
12 Վասնզի ինչպէս որ մարմինը մէկ է ու շատ
անդամներ ունի, և ամբողջ մարմնին բոլոր ան-
դամները որ շատ են՝ մէկ մարմին են, նմանապէս
13 ալ Քրիստոս։ Ինչու որ մենք ամէնքս մէկ
Հոգիով մէկ մարմին եղանք մկրտուելնուն, ա-
ՙԱ՛ն Հրեաներ, թէ Հեթանոսներ, թէ ծառա-
ներ, թէ ազատներ, և ամէնքս ալ մէկ Հո-
14 գիէ խմեցինք։ Ինչու որ մարմինը մէկ ան-
15 դամ չէ, հապա շատ։ Թէ որ ոտքը ըսէ,
Որովհետև ես ձեռք չեմ՝ մարմինէն չեմ՝ չէ
16 թէ անով ան մարմինէն չէ։ Ու թէ որ ականջը
չըր ըսէ, Որովհետև ես աչք չեմ՝ մարմինէն
17 չեմ՝ չէ թէ անով ան մարմինէն չէ։ Թէ որ
բոլոր մարմինը աչք ըլլար, լսելիքը ո՞ր տե-
ղէ ըլլար։ Ու թէ որ բոլորը լսելիք ըլլար, ո՞ր
18 տեղէ ըլլար հոտառելիքը։ Բայց հիմա Աս-
տուած անդամները դրաւ՝ ատոնց ամէնն ալ մէկը
19 մարմնին մէջ, ինչպէս որ ինքը ուզեց։ Հա-
պա թէ որ ամէնքը մէկ անդամ՝ բոլոր, մար-
20 մինը ո՞ր տեղէ ըլլար։ Բայց հիմա անդամ-
21 ները շատ են, ու մարմինը՝ մէկ։ Չկրնար
աչքը ըսել ձեռքին թէ Դուն ինծի պէտք
չես։ Եւ ոչ գարձեալ գլուխը ոտքերուն թէ
22 Ինծի պէտք չէք։ Ա՛ւելաւանդ մարմնոյն ան
անդամները որ շատ տկար կ՚երևնան՝ ատոնք
23 հարկաւոր են։ Ու մարմնոյն ան ընտիրները՝ որ
յարգ անդամ կը գնենք, անոնց
վրայ ատոնք պատիւ կը գնենք։ Ու ամօթալի մեր
անմասնութիւնները ատոնք վայելչութիւն
24 ունին։ Ու մեր վայելուչ ընտիրութիւն բան
մը պէտք չէ։ Բայց Աստուած մարմինը բաղ-
խառնեց, ու պակասութիւն ունեցողին ատ-
25 ՚ի պատիւ տուաւ, Որպէս զի մարմնոյն մէջ
երկպառակութիւն չըլլայ, հապա անդամնե-
րը մի և նոյն հոգը ունենան իրարու վրայ։
26 Ու թէ որ մէկ անդամը նեղութիւն կրէ,
բոլոր անդամները կը նեղին անոր հետը։ Ա-
թէ որ փառաւորի մէկ անդամը, բոլոր ան-
27 դամները կ՚ուրախանան անոր հետը։ Ուրդ
դուք Քրիստոսի մարմինն էք, ու մանաւա-
28 նդամ անդամներ։ Ու ՚Աստուած ե-
կեղեցւոյն մէջը դրաւ մէկ քանիներ, նախ
առաքեալներ, երկրորդ՝ մարգարէներ, եր-
րորդ՝ վարդապետներ, ետքը հրաշքներ,
ետքը բժշկութիւններու պարգևներ, ՚օգ-
նութիւններ, ՚կառավարութիւններ, լեզու-
29 ներու տեսակներ։ Միթէ ամէնը առաքեալ-
ներ են։ միթէ ամէնը մարգարէներ են։ մի-
թէ ամէնը վարդապետներ են։ միթէ ամէնը
30 հրաշքներ են։ Միթէ ամէնը բժշկու-
թիւն պարգևներ ունին։ միթէ ամէնը լե-
զուներ կը խօսին։ միթէ ամէնը թարգմա-
նութիւն կ՚ընեն։
31 Բայց դուք նախանձաւոր եղէք ան շնորհք-
ներուն որ յաւագոյն են։ և ես՝ ալ աւելի
ճամբայ մը կը ցուցընեմ ձեզի։

Գլ. ԺԳ

1 Ընտիրը կը ցուցնէ թէ ամէն առաքի պարգևներէն ա՛ր-
շաւ ունին և գիրքերուն ըսած։ առանց սիրոյ ոչինչ են։ 4 Սիրոյ
գործերը։ 13 և յոյսին ու հաստատին նախանձելու
բարիք։

1 Թէ որ մարդոց ու հրեշտակներուն լեզու-
ները խօսիմ՝ և սէր չունենամ, ես ձայն առած
պղինձի կամ եղոյց, կամ հնչեցող ծնծղաներու
2 պէս։ Ու թէ որ մարգարէութիւն ունենամ,
ու հասկնամ ամէն խորհուրդները ու ամէն
գիտութիւնը, և թէ որ ունենամ ամէն հա-
ւատքը՝ մինչև լերանները տեղափոխելու, ու
3 սէր չունենամ՝ ոչինչ եմ։ Ու թէ որ իմ բո-
լոր ստացուածքս աղքատներուն կերակրեմ, ու թէ
մարմինս այրուելու տամ, և սէր չունենամ՝
4 օգուտ մը չեմ ունենար։ Սէրը երկայնամիտ
է, քաղցր է։ սէրը չնախանձիր, սէրը չգոռո-

2 Հռոմ. ժբ. 4, 6։ Եբր. բ. 4։ = Գնա-
գ. 10։
3 Եփես. գ. 4։
4 Հռոմ. ժբ. 6, 7։
5։ Եփես. գ. 21։
5 Եփես. ա. 23։
6 Հռոմ. ժբ. 6, 7։
8։ Գլ. ժգ. 28։
7 Գլ. բ. 5, 7։
8 Գնա-ց. 10, 11։
9 Գլ. ա. 5։ ժգ. 2։
բ Կոր. բ. 7։
10 Մատ. ժե. 1։ Գլ. ժգ. 2։ բ Կոր.
գ. 13։
11 Մատ. ժչ. 18։ Ցմփ. ե. 11։
12 Հմր. 22։ 23։ Մատ.
ժգ. 17։ Գաղ. գ.
5։
13 Հռոմ. ժբ. 5։
Գլ. ժգ. 2։ ժգ.
1։ Ես։
14 Գլ. ժգ. 23։ =
15 Գլ. ժգ. 15։
16։ Հռոմ. ժգ. 3։
Գլ. գ. 4։ Հմր.
11։
= Հռոմ. ժգ. 3։ Ե-
փես. ա. 23։ գ.
Ցմփ. գ. 1։
2 Գլ. ժգ. 1։ ժ.
16։ Գլ. ժգ. 1։
3 Գլ. ժգ. 1։
= Գաղ. գ. 28։ Ե-
փես. բ. 13։ 14։
16։ Կող. գ. 11։
4 Ցմփ. գ. 64։ է.
37։ 38։ 39։
5 Հմր. 23։
6 Հռոմ. ժբ. 6։
Գլ. ժգ. 28։
7 Գաղ. ե. 22։
8 Հռոմ. ժբ. 6։
Գլ. ժգ. 2։ ժգ.
1։ Ես։
9 Հռոմ. ժբ. 6։
Գլ. ժգ. 2։ ժգ.
1։ Ես։
10 Գլ. ժգ. 23։ =
11։ Հռոմ. ժբ. 6։
Գլ. ժգ. 1։ ժ.
12։ Հռոմ. ժբ. 4։ ժ.
16։ Գլ. ժգ. 1։
= Գաղ. գ. 28։ Ե-
փես. ե. 30։
2 Եփես. գ. 11։
= Եփես. բ. 20։ գ.
3։
3 Գաղ. ժգ. 1։ Հը-
ռոմ. ժբ. 6։
4 Հմր. 10։
= Հմր. 8։
5 Ես. ա. 17։
6 Հռոմ. ժբ. 6։ =
Տիմ. է. 17։ Եբր.
ժգ. 17։ 24։
7 Գլ. ժգ. 1։ 28։
—
= Գլ. ժբ. 3։ 9։ 16։
23։ ժգ. 1։ Ես։
Տես Մատ. է. 23։
8 Մատ. ժէ. 19։
Մարկ. ժա. 23։
Ղուկ. ժէ. 6։
9 Մատ. գ. 1։ 8։
10 Ղուկ. ժ. 23։ =
Գաղ. գ. 24։

5 զանոր, չհպարտանար, Անվայել վարմունք
չառնէնար, Իրենը չփնտռէր, բարկութեան
6 չդրգռուիր, չարութիւն չխորհիր, Անիրա-
ւութեան վրայ չխնդար, Հապա ճշմարտու-
7 թեան հետ ուրախանար։ Ամէն բան կը տա-
նի, ամէն բանի կը հաւատայ, ամէն բանի
8 կը յուսայ, ամէն բանի կը համբերէ։ Սէրը
երբեք չի դադրիր. բայց եթէ որ մարգարէու-
թիւնները բլլան՝ պիտի խափանին, եթէ որ լեզուներ՝
պիտի դադրին, եթէ որ գիտութիւն՝ պիտի
9 խափանի։ Վասնզի մասամբ կը գիտենք
10 ու մասամբ կը մարգարէանանք. բայց
երբոր կատարեալը գայ, անատնիը պիտի
11 բլլայ կամ խափանի։ Երբոր տղայ էի՝ տղայի
պէս կը խօսէի, տղայի պէս կը խորհէի, տղայի
պէս կը մտածէի. բայց երբոր այր եղայ,
12 տղայութեան բաները մէկդի դրի։ Վասնզի
հիմա մեզ պղտիկ կերպով կը տես-
նենք անհայտ կերպով, բայց անատնիը երես
առ երես. հիմա չգիտեմ մէկ մասամբ, բայց
անատնիը անանկ պիտի ճանչնամ ինչ-
13 պէս որ ճանչցուածս եմ։ Ուստի հիմա կը մնայ
հաւատք, յոյս, սէր՝ այս երեքը, ու ասոնց մէ-
ծագոյնը սէրն է։

ԳԼ. ԺԴ

1 Ձգտեցէք սիրոյ ետեւէն գացէք, ու հոգևոր պա-
տուհասներուն նախանձաւորեցէք, մանաւանդ մար-
2 գարէութիւն ընելու։ Վասն զի ան որ տարօրի-
նակ լեզուով կը խօսի՝ չէ թէ մարդոց կը խօսի,
հապա Աստուծոյ. ինչու որ մէկը չկայ որ ի-
մանայ, բայց անիկա հոգիով խորհուրդներ
3 կը խօսի։ Մակայն ան որ կը մարգարէանայ,
մարդոց կը խօսի՝ շինութիւն ու յորդորանք
4 և մխիթարութիւն տալու։ Ան որ տարօրինակ լեզուով
կը խօսի՝ իր անձին շինութիւն կ'ընէ, ու ան
որ կը մարգարէանայ՝ եկեղեցւոյն շինութիւն
5 կ'ընէ։ Կ'ուզեմ որ դուք ամէնդդ լեզուներ
խօսիք, բայց մանաւանդ որ մարգարէութիւն
ընէք. ինչու որ այն ատեն կ'ան՝ որ կը մարգա-
րէանայ, քան թէ ան՝ որ լեզուներ կը խօսի.
մեկն թէ թարգմանէ ալ լսելոյ, որ եկեղեցին
շինութիւն առնէ։

6 Ու հիմա, եղբայրներ, թէ որ ես ձեզի գամ
լեզուներ խօսելով, ի՞նչ օգուտ պիտի ընեմ
ձեզի՝ թէ որ չխօսիմ ձեզի հետ յայտնութիւ-
նով, կամ գիտութիւնով, կամ մարգարէու-
7 թիւնով, կամ վարդապետութիւնով։ Եւ ձայն
առանց անկենդան բաներէ՝ եթէ սրինգ
և թէ քնար, եթէ ձայներու զանազանութիւն
չտան՝ ի՞նչպէս պիտի ճանչցուի սրինգով կամ
8 քնարով նեղուածը։ Ինչու որ եթէ փողն ալ
անորոշ ձայն հանէ, ո՞վ պիտի պատրաստուի
9 պատերազմի։ Ատանկ ալ դուք թէ որ լեզուով
բացայայտ խօսք չտրուցէք, խօսուածը ին-
չո՞ր պիտի հասկցուի. ինչու որ օդին խո-
10 սիլներ պիտի բլլաք։ Ահա աշխարհի մէջ
այնքան տեսակ ձայներ կան, և անոնց մէկը
11 առանց նշանակութեան չէ։ Ուստի թէ որ ան
ձայնին զօրութիւնը չգիտնամ, ես խօսողին
բարբարոս մը պիտի բլլամ, խօսողն ալ ինձի
12 բարբարոս մը պիտի բլլայ։ Ատանկ ալ դուք
որովհետև հոգևոր պարգեւներու նախանձաւոր
եք, եկեղեցւոյն շինութեանը համար խնդրե-
13 ցէք որ առիթք ունենաք զանոնք ընդարձակելու։ Ասոր հա-
մար ան որ տարօրինակ լեզուով կը խօսի, աղօթք
14 թող ընէ որ թարգմանէ։ Վասնզի թէ որ ես
աղօթք ընեմ տարօրինակ լեզուով, իմ հոգիս աղօթք
15 կ'ընէ, բայց միտքս անպտուղ է։ Ուրեմն ի՞նչ
է. աղօթք ընեմ հոգիով, աղօթք ընեմ միտքս
ալ. սաղմոս երգեմ հոգիով, սաղ-
16 մոս երգեմ միտքս ալ։ Հապա թէ չէ՝ թէ որ դուն հոգիով օրհնութիւն ընես,
անկիկա որ ապերախտ կոչնակի տեղ՝ ինչպէս կա-
մէն պիտի քու գոհութիւնդ ասելու առնդ.
17 ինչու որ ան քու գործդ չշինեցար։ Որ թէ-
պէտ դուն ապէկ գոհութիւն կ'ընես, բայց
18 միւսը չշինութիւն չառներ։ Աստուծմէ կը գո-
հանամ որ ձեր ամէնէն աւելի լեզուներով
19 կը խօսիմ. բայց եկեղեցւոյն մէջ կ'ուզեմ հինգ
խօսք միտքս խօսիլ, որ ուրիշներն
քեզ ալ սորվեցնեմ, քան թէ բիւրաւոր խոս-
քեր տարօրինակ լեզուով։

20 Եղբայրներ, միտքով տղաք մի բլլաք,
հապա չարութիւն ընելու նկատմամբ տղաք եղէք,
21 ու միտքով չափահաս եղէք։ Օրէնքին մէջ
գրուած է թէ Օտար լեզուներով ու օտար
շրթունքներով ասոր ժողովուրդին հետ պիտի
խօսիմ, ասկայն և այնպէս ինձի մտիկ պիտի
22 չընեն, կ'ըսէ Տէրը։ Ուրեմն լեզուները նշանի
համար են՝ չէ թէ հաւատացեալներուն, հապա
անհաւատներուն, բայց մարգարէութիւնը չէ
թէ անհաւատներուն, հապա հաւատացեալ-
23 ներուն։ Արդ թէ որ բոլոր եկեղեցին մէկտեղ
գայ, ու ամէնն ալ տարօրինակ լեզուներով խօսելու
բլլան, և հոն մտնեն ապերախտներ կամ անհա-

ասաներ , պիտի չըսե՞ն թէ գուք խնդիրներ
24 է՛ք , խոկ թէ որ ամէնն ալ մերթ արհամարհան , ու
հո մէկ անհատ մը կամ ոգիս մը մնաի ,
ամէնէն ալ կը յանդիմանի , ամէնէն ալ կը
25 քննուի , Ու անոր արտին ծածուկ բաներըը
յայտնի կ՚ըլլան . և այսպէս երեսի վրայ ին-
կաւ՝ Աստուծոյ երկրպագութիւն պիտի ընէ ,
ու խոստովանի թէ իրաւցընէ Աստուած ձեր
մէջն է ։
26 Ա՛սոյն ի՞նչ է , եղբայրներ . երբոր ժողով
կը գումարիք , ձեզմէ ամէն մէկը սաղմոս ունի ,
ուսմունք ունի , լեզու ունի , յայտ-
նութիւն ունի , թարգմանութիւն ունի . ամէն
27 նը շինուածնան համար թող ըլլայ . թէ որ մէ-
կը լեզու կը խօսի , երկու հոգի , և թէ
շատը՝ երեք թող ըլլան , և ան ալ մէկիկ մէ-
28 կնիկ , ու մէկը թող թարգմանէ . բայց թէ որ
թարգմանող չըլլայ , եկեղեցւոյն մէջ լռու
թող կենայ , և ինքզինքին ու Աստուծոյ թող
29 խօսի . խոկ մարգարէները երկու կամ երեք
հոգի թող խօսին , ևս մեաներըը թող քննու-
30 թիւն ընեն . Հապա թէ որ նստողներէն ու-
րիշ մէկուն ալ ի՛ն ձէ յայտնուելու ըլլայ , նա-
31 ռաջինը թող լռէ . Ինչու որ ամէնդգ ալ կրր-
նաք մէկիկ մէկիկ մարգարէանալ , որ ամէնն
32 ալ սորվին ու ամէնն ալ մխիթարուին . Ու
մարգարէներուն հոգիները մարգարէներուն
33 հնազանդ են . Ինչու որ Աստուած խռովու-
թեան Աստուած չէ , Հապա խաղաղութեան ,
ինչպէս որ սուրբերուն բոլոր եկեղեցիներուն
մէջ ։
34 Ձ՚ձեր կիներըը եկեղեցիներուն մէջ լռու
կենան , ինչու որ անոնց հրամանի չկայ խօսե-
լու . Հապա հնազանդ ըլլալու , ինչպէս որ
35 օրէնքն ալ կ՚ըսէ . Բայց թէ որ բան սորվիլ
կ՚ուզեն , տունը իրենց էրիկներուն թող հար-
ցընեն . քանզի կիներուն անվայել է եկեղե-
36 ցւոյ մէջ խօսիլը . Մի՞թէ Աստուծոյ խօսքը
ձեզմէ՞ ելաւ , կամ թէ միայն ձեզի՞ հասաւ ։
37 Թէ որ մէկը կը կարծէ թէ ինքը մարգարէ
է , կամ հոգևոր , թող հասատա գիտնայ թէ
ինչ որ ձեզի գրեցի՝ Տէրոջը պատուէրներն
38 են . Բայց թէ որ մէկը ոգէս չէ՝ թող ոգէս
39 ըլլայ ։ Ուստի , եղբայրներ , մարգարէանալու
ընեղբ . նախանձաւորեցէք , ու լեզուներ խո-
40 սիլն ալ մի՛ արգիլէք ։ Ուր ամէն բան վայել-
չութեամբ և կարգաւ թող ըլլայ ։

ԳԼ՝ ԺԵ

1 Եղբայրներ , ձեզի կ՚ծանուցանեմ այն աւետա-
րանը՝ որ ես ձեզի քարոզեցի , որ նաև ըն-
դունեցիք ։ ու անոր վրայ հաստատուած էք .
2 Ո՛րով կը փրկուիք ալ , թէ որ ատենը բանէք
այն խօսքը որ ես ձեզի քարոզեցի , Մէնչին
3 նթէ պարապ տեղը հաւատացած չէք ։ Ինչու-
որ սկիզբ ես ձեզի հասանդեցի անիկա-
նը որ ես ալ ընդունեցի , թէ Քրիստոս մեր
մեղքերուն համար մեռաւ ՝ի գրքերուն չափ
4 համեմատ , Ու թէ թաղուեցաւ ու յարու-
թիւն առաւ երրորդ օրը՝ ի գրքերուն չափ
5 համեմատ , Ու թէ երեցաւ Կեփասին , ետ
6 ետքը տասներկուքին . Ետքը հինգ հա-
րիւրէն աւելի եղբայրներուն մէկտեղ երեցաւ ,
որոնցմէ շատերը մինչև հիմա կան , և ոմանք
7 ալ հնջեցին ։ Ո՛ետքը երեցաւ Յակոբոսին ,
8 Ետքը բոլոր առաքեալներուն ։ Ամենէն ետ-
քը ասպէս թէ վիժածի մը՝ ինծի ալ երեցաւ ։
9 Ո՛վասն զի ես առաքեալներուն ամենէն կե-
ղծիմն եմ , որ արժանի չեմ առաքեալ ը-
նուելու , Ինչու որ Աստուծոյ եկեղեցին հա-
10 լածեցի ։ Ա՛յլայն թէ Աստուծոյ շնորհքովն եմ՝
ինչ որ եմ . և անոր շնորհքը որ իմ վրաս է ,
պարապ չէ՛ ձգեցաւ , Հապա ես անոնց ամ-
ենէն աւելի աշխատեցայ . Ոչ թէ ես , հապա
11 Աստուծոյ շնորհքը որ իմ հետս էր ։ Ուստի
թէ ես և թէ անոնք առանկ կը քարոզենք ,
ու գուք առանկ հաւատացիք ։
12 Ա՛րդեօք թէ որ Քրիստոս կը քարոզուի՝ որ
մեռելներէն յարութիւն առած է , ի՞նչպէս
ձեզմէ մէկ քանիները կ՚ըսեն թէ Մեռելոց
13 յարութիւն չկայ , Թէ որ մեռելոց յարութիւն
չկայ , Քրիստոս ալ յարութիւն առած
14 չէ . Ու թէ որ Քրիստոս յարութիւն առած
չէ , ուրեմն մեր քարոզութիւնը պարապ է ,
15 ու ձեր հաւատքն ալ պարապ է . Ու մենք
ալ Աստուծոյ սուտ վկաներըը գտնուած կ՚ըլ-
լանք , Որովհետև Աստուծոյ համար վկայու-
թիւն տուինք , թէ նորը Քրիստոսը յարուց
Քրիստոսը , որ իրաւ չյարուց գոնիկա , թէ որ
16 մեռելներըը յարութիւն չեն առներ . Քանզի

1 Գործ . բ . 17 ։
2 Ես . խե . 14 . Զաք . բ . 13 ։
3 Հռ . 6 . Գլ . Ժբ . 3 . 8 . 10 ։
4 Գլ . Ժբ . 7 . բ Կոր . Ժբ . 10 . Ես . ծգ . 8 ։
5 Գլ . Ժբ . 10 ։
6 Գլ . Ժբ . 10 ։
7 = Ցհ . բ . 11 . 12 ։
8 Գլ . Ժա . 31 Ես . ծ . 8 . Կող . գ . 15 . Ցհ . բ . 1 . = Գլ . գ . 1 ։
9 Դտ . ի . 16 ։
10 բ Կոր . Ժ . 7 . = Յայն . գ . 6 ։
11 Գլ . Ժբ . 11 ։
12 = Ցհ . բ . 11 . 12 ։
13 Գլ . Ժա . 31 Ես . ծ . 8 . Կող . գ . 15 . Ցհ . բ . 1 . = Գլ . գ . 1 ։
14 Գլ . Ժբ . 11 ։
15 = Ես . ծ . 11 ։
16 = Գլ . ա . 11 ։
17 Հռ . ե . 8 ։
18 Հռ . Ժ . 9 ։
19 Գլ . Ժա . 31 Ես . ծ . 8 . Կող . գ . 15 . Ցհ . բ . 1 . = Գլ . գ . 1 ։
20 Գլ . Ժբ . 11 ։
21 = Գլ . գ . 4 ։
22 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
23 = Գլ . ա . 11 ։
24 Հռ . ե . 8 ։
25 Հռ . Ժ . 9 ։
26 Գլ . Ժբ . 11 ։
27 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
28 = Գլ . ա . 11 ։
29 Հռ . ե . 8 ։
30 Հռ . Ժ . 9 ։
31 Գլ . Ժբ . 11 ։
32 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
33 = Գլ . ա . 11 ։
34 Հռ . ե . 8 ։
35 Հռ . Ժ . 9 ։
36 Գլ . Ժբ . 11 ։
37 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
38 = Գլ . ա . 11 ։
39 Հռ . ե . 8 ։
40 Հռ . Ժ . 9 ։
41 Գլ . Ժբ . 11 ։
42 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
43 = Գլ . ա . 11 ։
44 Հռ . ե . 8 ։
45 Հռ . Ժ . 9 ։
46 Գլ . Ժբ . 11 ։
47 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
48 = Գլ . ա . 11 ։
49 Հռ . ե . 8 ։
50 Հռ . Ժ . 9 ։
51 Գլ . Ժբ . 11 ։
52 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
53 = Գլ . ա . 11 ։
54 Հռ . ե . 8 ։
55 Հռ . Ժ . 9 ։
56 Գլ . Ժբ . 11 ։
57 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
58 = Գլ . ա . 11 ։
59 Հռ . ե . 8 ։
60 Հռ . Ժ . 9 ։
61 Գլ . Ժբ . 11 ։
62 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
63 = Գլ . ա . 11 ։
64 Հռ . ե . 8 ։
65 Հռ . Ժ . 9 ։
66 Գլ . Ժբ . 11 ։
67 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
68 = Գլ . ա . 11 ։
69 Հռ . ե . 8 ։
70 Հռ . Ժ . 9 ։
71 Գլ . Ժբ . 11 ։
72 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
73 = Գլ . ա . 11 ։
74 Հռ . ե . 8 ։
75 Հռ . Ժ . 9 ։
76 Գլ . Ժբ . 11 ։
77 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
78 = Գլ . ա . 11 ։
79 Հռ . ե . 8 ։
80 Հռ . Ժ . 9 ։
81 Գլ . Ժբ . 11 ։
82 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
83 = Գլ . ա . 11 ։
84 Հռ . ե . 8 ։
85 Հռ . Ժ . 9 ։
86 Գլ . Ժբ . 11 ։
87 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
88 = Գլ . ա . 11 ։
89 Հռ . ե . 8 ։
90 Հռ . Ժ . 9 ։
91 Գլ . Ժբ . 11 ։
92 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
93 = Գլ . ա . 11 ։
94 Հռ . ե . 8 ։
95 Հռ . Ժ . 9 ։
96 Գլ . Ժբ . 11 ։
97 Գլ . Ժա . 3 . 23 ։
98 = Գլ . ա . 11 ։
99 Հռ . ե . 8 ։
100 Հռ . Ժ . 9 ։

քէ որ մեռելները յարուխիւն չեն առներ,
17 Քրիստոս ալ յարուխիւն առած չէ. եւ քէ որ
Քրիստոս յարուխիւն առած չէ, ձեր հաւատ-
քը պարապ է, եւ ասկայն ձեր մեղքերուն
18 մէջ էք. Նոյնպէս ալ Քրիստոսով ննջողները
19 կորսուած են. Քէ որ միայն աս կեանքիս
համար Քրիստոսի յուսացած ենք, մենք բո-
20 լոր մարդոցմէ ան ելի խղճալի ենք. Բայց
հիմա Քրիստոս մեռելներէն յարուխիւն ա-
21 ռած է՝ ննջեցեալոց առջի պտուղը. Քանի
որ մահուն մարդով եղաւ մեռը, մարդով ալ
22 մեռելոց յարուխիւնը. Վասն զի ինչպէս որ
Ադամով ամէնը կը մեռնին, անանկ ալ Քրիս-
23 տոսով ամէնը կենդանի պիտի բլլան. Բայց
ամէն մէկը իր կարգովը, առջի պտուղը
Քրիստոս, ետքը Քրիստոսինները՝ իր գալս-
24 տեանը. Ապեկ ետև՝ երբ վախճանը, երբ
որ Թագաւորութիւնը պիտի տայ Աստուծոյ
ու Հօրը ձեռքը, երբոր խափանէ ամէն իշ-
խանութիւնը եւ ամէն պետութիւնը ու զօրու-
25 թիւնը. Ինչու որ անոր պէտք է Թագաւո-
րութիւն բնել՝ մինչեւ որ բոլոր թշնամիները
26 իր ոտքերուն տակը դնէ. Վերջին թշնամին
որ պիտի խափանի մեռնի է. վասն զի ենթէ
է, Ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնա-
27 զանդեցուց. Բայց երբոր կ'ըսէ թէ Ամէն բան
անոր հնազանդած է, յայտնի է թէ բացի՛
28 անկէ՝ որ ամէնը անոր հնազանդեցուց. Ու
երբոր ամէնը անոր հնազանդ բլլայ, ատենն-
նը Որդին ինքն ալ պիտի հնազանդի անոր՝
որ իրեն հնազանդեցուց ամէնը, որպէս զի
29 Աստուած բլլայ ամէնը ամէն բանի մէջ. Ա-
պա թէ չէ՝ ի՞նչ պիտի ընեն անոնք որ մեռե-
ներուն համար կը մկրտուին, թէ որ մեռե-
ները բնաւ յարուխիւն չառնուն. Ինչո՞ւ ալ
30 մենք անոնց համար կը վտանգի մէջ կը մնանինք ամէն
31 ժամ. Վկայ կը բերեմ՝ ան պարծանքը՝ որ
ձեր վրայ առնեմ Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջ
32 մով, որ ես համէն օր կը մեռնիմ. Թէ որ Ե-
փեսոսի մէջ մարդոց նման գազանների հետ
մարտնչեցայ, ի՞նչ օգուտ է ինծի, թէ որ
մեռելները յարուխիւն չառնուն. Առնենք ու
33 խմենք, ինչու որ վաղը կը մեռնինք. Մի՛
խաբուիք. Չար ընկերակցութիւնները ապկ
34 բարքը կ'ապականեն. Արդարութեան
զգաստացէք ու մեղք մի գործէք, ինչու որ
Յիսուսի ոմանք Աստուծոյ գիտութիւնը չու-

նին. Ձեզ ամչցնելու համար կը դուցեմ.
35 Բայց պիտի բսէ մէկը՝ Թէ ինծաղի մեռել-
ները յարուխիւն կ'առնեն, կամ թէ ի՞նչ
36 մարմնով կու գան. Անմիտ, դուն ան որ
կը սերմանես, թէ որ չմեռնի՝ կենդանանար.
37 Ու ան որ կը սերմանես, չէ թէ ան մարմինը
որ պիտի բուսնի՝ կը սերմանես, հապա մերկ
հատ մը՝ թէ ցորենի ըլլայ և թէ մէկ ուրիշ
38 հատ. Ու Աստուած անոր մարմին կու տայ
ինչպէս որ կ'ուզի, և ամէն մէկ սերմին իր
39 մարմինը. Ամէն մարմին մէկ մարմին
չէ, հապա մարդոց մարմիններ ուրիշ է, ու ա-
նասունց մարմիններ ուրիշ, ձուկերունն ալ ու-
40 րիշ, և թռչուններունը ուրիշ. Երկնաւոր
մարմիններ ալ կան, երկրաւոր մարմիններ ալ.
բայց երկնաւորներուն փառքը ուրիշ է, ու
41 երկրաւորներունը ուրիշ. Արեւուն փառքը ու-
րիշ է, ու լուսինին փառքը ուրիշ, և աստղե-
րուն փառքը ուրիշ. ու մէկ աստղը մեծ
42 աստղէն տարբեր է փառքով. Ասանկ ալ է
մեռելոց յարուխիւնը. Սերմնիը ապականու-
նով կը սերմանուի, — անապականութիւնով
43 յարուխիւն կ'առնէ. Անարգանքով կը
սերմանուի, — փառքով յարուխիւն կ'առնէ.
տկարութիւնով կը սերմանուի, — զօրու-
44 նով յարուխիւն կ'առնէ. Կը սերմանուի շնչա-
ւոր մարմին, և յարուխիւն կ'առնէ հոգեւոր
մարմին. Շնչաւոր մարմին կայ, հոգեւոր մար-
45 մին ալ կայ. Ու այսպէս գրուած է, Առաջին
մարդը Ադամ՝ կենդանի անի եղաւ, Վերջին
46 Ադամը՝ կենդանացնող հոգի. Բայց չէ թէ
առաջ հոգեւորը, հապա շնչաւորը՝ — ետքը
47 հոգեւորը. Առաջին մարդը երկրէն է՝ հողեղէն,
48 Երկրորդ մարդը Տէրը՝ երկինքէն. Ինչ-
պէս էր հողեղէնը՝ անանկ ալ հողեղէնները,
ու ինչպէս երկնաւորը՝ անանկ ալ երկնաւոր-
49 ները. Ու ինչպէս որ հողեղէնին կերպարանքը
հագեր ենք, երկնաւորին կերպարանքն ալ
50 պիտի հագնինք. Բայց աս կ'ըսեմ, եղբայր-
ներ, որ մարմին ու արիւն Աստուծոյ թագա-
ւորութիւնը չեն կրնար ժառանգել. ոչ ալ
ապականութիւնը կը ժառանգէ անապական-
նութիւնը.
51 Ահա ձեզի խորհուրդ մը կը պատմեմ. Ա-
մէնքս պիտի չննջենք, բայց ամէնքս ալ պի-
52 տի փոխուինք, Յանկարծակի ակ դարձ բա-
նալու մէջ՝ վերջին փողին. Որովհետեւ փողը պիտի հնչէ, ու մեռելները

---

1 Հմմտ. գ. 23։ 2 ր Տիմ. գ. 18։ 3 — Գնա. ա. 3։ 4 Գործ. իգ. 23։ Հմմտ. 23։ Կող. ա. 15։ Ցաչա. ա. 3։ 5 Հմմտ. ե. 12. 17։ 6 Ցաչ. ժա. 21։ Հմմտ. գ. 23։ 7 Հմմտ. 20։ ա Պետ. գ. 15։ 16։ 8 Դան. է. 14. 27։ 9 Ա Տես. Ա՛. 1։ Գործ. ը. 24։ 35։ Եբր. ա. 8։ ժ. 12։ 10 ր Տիմ. ա. 10։ Ցաչա. ի. 14։ 11 Ա Տես. ը. 1։ Եբր. ը. 8։ ա Պետ. գ. 22։ 12 Փիլ. գ. 21։ 13 Գ Թագ. ը. 46։ Հմմտ. 23։ Կող. ա. 15։ 14 Ցաչ. ժ. 1։ Գործ. ը. 34. 35։ Եփես. ա. 22։ Եբր. ա. 13։ ժ. 13։ 15 ր Տիմ. ա. 10։ Ցաչա. ի. 14։ 16 Ա Տես. ը. 6։ Ա՛. 18։ Եբր. ը. 8։ 17 Գործ. ե. 11։ 18 Գործ. ի. 9։ 19 Եսայ. ի. 3։ Եբր. ժա. 16։ 20 Հմմտ. ը. 32։ Գործ. ը. 1։ 21 Հմմտ. 22։ Գործ. ի. 9։ 22 Ա Տես. ը. 1։ Եբր. ը. 8։ 23 Գործ. ի. 9։ 24 Եսայ. ի. 3։ Եբր. ժա. 16։ 25 Հմմտ. ժե. 7։ Եսայ. ի. 3։ 26 Գործ. ի. 9։ 27 Եսայ. ի. 3։ 28 Գործ. ի. 9։ 29 Եսայ. ի. 3։ 30 Գործ. ի. 9։ 31 Եսայ. ի. 3։ 32 Գործ. ի. 9։ 33 Եսայ. ի. 3։ 34 Գործ. ի. 9։ 35 Եսայ. ի. 3։ 36 Գործ. ի. 9։ 37 Եսայ. ի. 3։ 38 Գործ. ի. 9։ 39 Եսայ. ի. 3։ 40 Գործ. ի. 9։ 41 Եսայ. ի. 3։ 42 Գործ. ի. 9։ 43 Եսայ. ի. 3։ 44 Գործ. ի. 9։ 45 Եսայ. ի. 3։ 46 Գործ. ի. 9։ 47 Եսայ. ի. 3։ 48 Գործ. ի. 9։ 49 Եսայ. ի. 3։ 50 Գործ. ի. 9։ 51 Եսայ. ի. 3։ 52 Գործ. ի. 9։

յարատեւիւն պիտի առնեն առանց ապաշա-
53 նութեան. և մենք ալ պիտի փոխուինք։ Վա-
սն զի պէտք է որ սա ապականացու մարմինը
54 անապականութիւն հագնի, ու սա մահկա-
նացու անմահութիւն հագնի։ Բայց երբոր
սա ապականացու մարմինը անապականութիւն
հագնի, և սա մահկանացուս անմահութիւն
հագնի, այնատենը պիտի կատարուի ան խօս-
քը որ գրուածքաս. Թէ Մահը յաղթութեան
55 մէջ ընկղմեցաւ։ Ո՞ւր է, ով մահ, քու խայ-
թոցդ. ո՞ւր է, ով գերեզման, քու յաղթու-
56 թիւնդ։ Մահուն խայթոցը մեղքն է, ու մեղ-
57 քին ոյժը՝ օրէնքը։ Բայց գոհութիւն Աս-
տուծոյ, որ մեզի յաղթութիւն կու տայ մեր
58 Տէր Յիսուս Քրիստոսով ձեռքովը։ Ուստի,
իմ սիրելի եղբայրներս, հաստատուն եղէք, ան-
շարժ կրնաք և միշտ առատցէք Տէրոջը
գործին մէջ, գիտնալով որ ձեր աշխատու-
թիւնը պարապ չէ Տէրոջմով։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ընծաներուն կը յարգարէ Կորնթացիները որ երեսատիպ եղբայրներուն կատարութիւնը ընդունին. 10 թարթիմոսեան կու գայ Տիմոթէոսին վերայ. 13 և թարեկամական խրատներէն ետեւ՝ 19 իր թուղթը կը փակէ ջերմագին բարեւներով։

1 Բայց առաքելուն համար ընծայուելոյն ժողովը
ըս վրայով, ինչպէս որ պատուիրեր տուի Գա-
2 ղատացւոց եկեղեցիներուն, դուք ալ անանկ
ըրէք. Ամէն մէկ շաբթուն առջի օրը ձեզմէ ամէն
մէկը իր քովը թող դիզէ ինչ որ կը յաջողի,
3 որ չըլլայ թէ երբոր գամ, անատենը ժողո-
վուելիք ըլլան. ու երբոր գամ, զրկածնիդ
ձեր պարգեւները երուսաղէմ առա-
4 նձինս։ Եւ թէ որ իմ երթալս ալ արժան ան-
5 պատի, իմ հետս պիտի երթան։ Մակայն ես
ձեզի պիտի գամ երբոր Մակեդոնիայէն
անցնիմ. (քանզի Մակեդոնիայէն կ'անցնիմ.)
6 Ես կարելի է որ ձեր քովը մնամ, կամ ձմեռն
ալ անցընեմ. որպէս զի դուք զիս ճամբայ դնէք,
7 ուր որ ես պիտի երթամ։ Ինչու որ չեմ ու-
զեր ձեզ հիմա հանդիպելի մը տեսնել, բայց
յոյս ունիմ որ տասն մը ձեր քովը կենամ,
8 Կիր որ Տէրը հրամայեր տայ։ Սակայն Հիւ-
եփեսոս պիտի մնամ մինչև Պենտեկոստէ.
9 Ինչու որ ինծի մեծ ու արդիւնաւոր դուռ
մը բացուած է, ու շատ հակառակորդներ
կան։
10 Այդ Եթէ որ Տիմոթէոս գայ, նայեցէք որ
ձեր քովը առանց վախի ըլլայ. Քանզի ան-
կա Տէրոջը գործը կը գործէ, ինչպէս որ ես
11 ալ։ Ուստի Չըլլայ որ մէկը անարհա նար-
հէ, Հապա խաղաղութեամբ անոնիկա ճամբայ
դրէք, որ գան ինծի. ինչու որ անոր կը սպա-
12 սեմ եղբայրներուն հետ միկտին։ Ու բնա-
կամէր չեմնեցաւ որ հիմա գայ, բայց պիտի
գայ երբոր յարմար ժամանակ գտնէ։
13 Արթուն կեցէք, Հաստատուն
14 կեցէք, ժիր եղէք, Ձեր ամէն
բաներդ սիրով ըլլայ։
15 Կ'աղաչեմ ձեզ, եղբայրներ, (Գիտէք գուք
Ստեփաննասեան ընտանեաց Թէ Աքայիոյ ա-
ջի պտուղն է, ու անձնդրեցին սուրբերուն սպա-
16 սաւորութեան տուին.) Որ հնազանդ
ըլլաք անանկներուն, և ամէնուն որ ծիր հիւ-
17 մէկտիկ կը գործէ ու կ'աշխատի։ Ուրախ
եմ ես Ստեփաննասեան ու Փորտունատոսին ու
Աքայիկոսին գալուն վրայ, որ ձեր պակաս-
18 թիւնը անոնք լեցուցին։ Հանգստա-
ցուցին իմ հոգիս ու ձերը. Ուստի անանկ-
ները ճանչցէք։
19 Ասիոյ կ'ընդունի ձեզի Աքայի եկեղեցիները.
շատ բարև կ'ընդունի ձեզի Տէրոջմով Ակիւլաս
ու Պրիսկիլլա Կիրնոց տանը մէջի եկեղեցիով
20 միկտին։ Բարև կ'ընդունի ձեզի բոլոր եղբայր-
ները. Բարև տուէք իրարու սուրբ համբու-
րով։
21 Այս բարևը իմ ձեռքիս՝ Պօղոսինն է։
22 Եթէ որ մէկը Տէր Յիսուս Քրիստոսը չսիրեր,
23 Նզովեալ ըլլայ։ † Մեր Տէրը գայ։ Տէր
24 Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը. իմ
սէրս ձեր ամէնուն հետը ըլլայ Քրիստոս Յի-
սուսով։ Ամէն։

ա բ Կոր. ե. 4։
գ Եփ. ի. 8։ Եբր. բ. 14։ 15։ Յայտ. ի. 14։
դ Յհ. ա. 29։ Հռ. ը. 3։ ե. 6։ Ա Կոր. ժգ. 14։
ե Հռ. ը. 23։
զ Ա Պետ. գ. 14։
է Գլ. գ. 8։

ը Գոր. ժա. 29։ Ես. ի. 17։ Հռ. ժե.
թ. 26։ բ Կոր. բ. 4։ Ա. 1։ 12։ Գաղ. բ. 10։
ի Գոր. ի. 7։ Յայտ. ա. 19։
ժ բ Կոր. բ. 13։
ժա Կ՚ուզեմ որ մէկ անգամ տեսնեմ ձեզ
Քրիստոս Յիսուսի մէջ, ես չուզեմ
թ բ Կոր. բ. 4։ 12։
ժբ Գոր. ժբ. 21։ բ Կոր. ա. 16։
ժգ Գոր. ժե. 3։ ժե. 33։ Ես. խա. 5։ Հռ.
ժե. 24։ բ Կոր. ա. 16։

ժզ Գոր. ժբ. 21։ Գլ. գ. 19։ Յայտ. գ. 11։
ժէ Գոր. ժգ. 30։ բ Կոր. բ. 12։ Կող. գ. 3։ Յայտ. գ. 8։
ժը Գոր. ժբ. 3։
ի Գոր. ժբ. 22։ Գլ. գ. 13։
ի Հռ. ժգ. 21։ Փիլ. բ. 20։ 22։ Ա Կոր. ժգ. 11։

ի Ա Տիմ. գ. 13։
ի Գոր. ժե. 35։
ի Գլ. ա. 13։ գ. 5։
ի Ա Կոր. իգ. 43։ Եբ. 13։ Ա Թես. ե. 6։ Ա Պետ. ե. 8։
ի Գլ. ժե. 1։ Փիլ. ա. 27։ գ. 1։ Ա Թես. գ. 8։ Բ Թես. բ. 14։
ի Եփես. գ. 10։ Կող. ա. 11։

ի Գլ. ժգ. 1։ Ա Պետ. գ. 8։
ի Գլ. ա. 10։
ի Հռ. ժգ. 5։
ի Կ՚ուզեմ. ժգ. 8։
ի Բ Կոր. բ. 6։ Բ 1։ Եբր. գ. 10։
ի Եբր. ժգ. 17։
ի Եբր. գ. 10։
ի Բ Կոր. ժա. 9։ Փիլ. բ. 30։ Փիլմ. 15։
ի Կող. գ. 8։
ի Ա Թես. ե. 12։ Փիլ. բ. 29։

ի Հռ. ժգ. 5։ 15։ Փիլմ. 2։
ի Հռ. ժգ. 18։
ի Կող. գ. 18։ Բ Թես. գ. 17։
ի Եփես. գ. 24։
ի Գոր. ա. 8։ 9։
ի Յհ. (Հայրէնական Մարկոս անուն։
ի Յայտ. գ. 14։ 15։
ի Հռ. ժգ. 20։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

Ա. ԿՈՐՆԹԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընդ ա՛ռաքելս կոչեցեալ կամ՛ելոյ ես՝ համբերութեամբ բազում նեղութեանց մէջ, յորս ընկենուլ անձդ իմ ի վտանգս Աստուծոյ մեռելոց յարուցանելոյ անձդ մէջ եւ ազատեց, ես ճանաչեմ առանց Աստուծոյ մէջ իմ փրկուիս նեղութեան ատենը. 12 եւ վստահութեամբ իմ ս. անձդ խոստմանդրը իմ անկիծութեամբ աստուածային անփոխարինելի ջերմեռանդութեամբ գործեցաք ոչ մարմնաւոր իմաստութեամբ, այլ շնորհքով Աստուծոյ, եւ մանաւանդ ձեզի հետ ունեցած իմ վարուց մէջ.

1 Պօղոս առաքեալ Յիսուսի Քրիստոսէ՝ Աստուծոյ կամքովը, ու Տիմոթէոս մեր եղբայրը. 2 Կորնթոսի մէջ եղած Աստուծոյ եկեղեցիին, եւ բոլոր Աքայիոյ մէջ եղող ամէն սրբերուն. 2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն.

3 Օրհնեալ ըլլայ Աստուած ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի Հայրը, գիւտիքանայ Հայրը 4 և ամէն մխիթարութեան Աստուածը. Ան որ մեզ կը մխիթարէ մեր ամէն նեղութիւններուն մէջ, որ մենք կարող ըլլանք մխիթարել զանոնք՝ որ ամէն նեղութիւններու մէջ են, ան մխիթարութիւնովը՝ որով մենք Աստուծմէ կը 5 մխիթարուինք. Քանզի ինչպէս որ Քրիստոսի չարչարանքները մեր վրայ շատ եղան, նմանապէս Քրիստոսի ձեւ բովը մեր մխիթարու- 6 թիւնն ալ շատ կ'ըլլայ. Եւ եթէ նեղութիւն քաշենք՝ ձեր մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է, և եթէ մխիթարուինք՝ ձեր մխիթարութեանը ու փրկութեանը համար է, որ կը յաջողի համբերելով այն չարչարանքներն 7 րուն՝ որոնցմով մենք ալ կը չարչարուինք. Եւ մեր յոյսը հաստատուն է ձեզի համար, Քանզի որ գիտենք թէ ինչպէս որ չարչարանքներուն հաղորդ էք, անանկ ալ մխիթարութեանը 8 պիտի ըլլաք. Վասն զի Ասիոյ մէջ մեզի պատահած նեղութիւններուն վրայով չեմ ուզեր որ չգիտցած ըլլաք, եղբայրնե՛ր, թէ հոգ կարօտութիւնէն չատ աւելի ծանրացուած 9 եանք, մինչև որ կեանքերնուս ալ անյոյս ե- զանք. Բայց մեր անդունդին վճիռը մենք վրաննիս ունեցանք, որ չվստահինք մեր անձերուն, հապա Աստուծոյ՝ որ մեռելները կը յարու- 10 ցանէ. Որ մեզ անանկ մեծ մահուանէ մեզ փրկեց ու կը փրկէ. Որուն կը յուսանք թէ 11 տակաւին պիտի փրկէ, Մեզի համար ձեր շնորհքին օգնականութիւնովը. Որ շատերուն ընծայուած պատճառովը մեզի եղած շնորհքին համար՝ շատերէն գոհութիւն տրուի մեզի համար.

12 Քանզի որ մեր պարծանքը սա է, մեր խղճմտանքին վկայութիւնը՝ թէ մենք Աստուծոյ սրբութիւնովը ու անկիծութեամբ, ոչ թէ մարմնաւոր իմաստութիւնով մը, հապա Աստուծոյ շնորհքովը աշխարհի մէջ վարուեցանք, բայց աւելի գէպ ի ձեզի. 13 Քանզի ուրիշ բան չենք գրեր ձեզի, հապա ան որ դուք կը կարդաք ու կը ճանչնաք. և կը յուսամ թէ մինչև վերջը պիտի ճանչնաք. 14 ինչպէս որ քիչ շատ ճանչցաք մեզ, Որ ձեր պարծանքն ենք, ինչպէս որ դուք ալ մերը՝ Տէր Յիսուսի օրը.

15 Եւ սա վստահութիւնով կ'ուզէի առաջ ձեզի գալ, Որ դուք երկրորդ անգամ շնորհք 16 ընդունիք. Ու ձեզմէ անցնիլ գէպ ի Մակեդոնիա, և գարձեալ Մակեդոնիայէն ձեզի գալ, ու ձեզմէ ճամբայ դրուիլ գէպ ի Հրէ- 17 աստան. Ուստի սա որ կ'ուզէի, միթէ թեթեւութիւնով չարժեցայ. կամ թէ ան որ կ'ուզեմ կը խորհիմ, մինչև՞ աստուածապաշտներուն կը խորհիմ, որ իմ կողմանէս այո այո և ոչ ոչ ըլլայ.

18 Ականջն հաւատարիմ է Աստուած, որ մեր 19 խօսքը ձեզի ոչ հաս՝ այո և ոչ չէր. Քանզի որ Աստուծոյ Որդին Յիսուս Քրիստոս՝ որ մեզմով ձեզի քարոզուեցաւ, (ինձմով և Սիղուանոսով ու Տիմոթէոսով,) այո ու ոչ չեղաւ, 20 հապա իր մէջը եղաւ այոն. Քանզի որչափ որ Աստուծոյ խոստմունքները կան՝ իր մէջը Այո են, ու իր մէջը Ամէն են՝ Աստուծոյ 21 փառքին համար մեր ձեւ բովը. Բայց ան որ մեզ ձեզի հետ միկտեղ Քրիստոսով հաստա- 22 տեց, ու մեզ օծեց, Աստուած է. Որ մեզ կնքեց ալ, ու հոգւոյն գրաւը

---

1 Ա Կոր. ա. 1. Եփես. ա. 1. Կող. ա. 1. ա Տիմ. ա. 1. բ Տիմ. ա. 1. Փիլ. ա. 1. Կող. ա. 1. գ Հռոմ. ա. 7. ա Կոր. ա. 3. Գաղ. ա. 3. Փիլ. ա. 4. դ Կող. ա. 2. ա Քեսա. ա. 2. բ Քեսա. ա. 2. Փիլիմ. 3. ե Եփես. ա. 3. ա Պետ. ա. 3. զ Գաղ. Բ. 4. Գաղ. գ. 18. Կող. ա. 14. է Գաղ. գ. 13. ը Հռոմ. ը. 17. բ Տիմ. բ. 12. թ Գաղ. Ա. 23. ա Կոր. ժ. 32. Ա. 9. ժ Եփես. ա. 3. ի Եբրա. Ա. 5. Ա Պետ. բ. 9. ի բ Պետ. բ. 3. ի Հռոմ. Ա. 25. Փիլ. ա. 19. ի Հռոմ. ը. 11. ի Գաղ. գ. 19. ի Հռոմ. ա. 31. ի Կոր. ժ. 1. ի Գաղ. Ժ. 2. ի Գաղ. Ժ. 2. ի Կոր. ժ. 17. Գաղ. Բ. 20. ի Եբրա. Ժ. 3. ի Հռոմ. Ժ. 3. ի ա Ցովհ. բ. 22. ի Եբրա. Ժ. 8. ի Հռոմ. Ժ. 3. ի ա Ցովհ. բ. 22. ի Եփես. ա. 13. գ. 30. բ Տիմ. բ. 19. ի Ցովհ. բ. 17. ի Գաղ. Ե. 8. ա Եփես. ա. 14.

23 մեր պատերուն մէջը։ Կրայց ես պիտուած
վկայ կը կանչեմ իմ անձիս, ըսր ձեզ խնայե-
լուս համար տակաւին կորնիքա չնկայ· ըս-
նչ չէ թէ ձեր հաւատքին վրայ կը տիրապե-
տենք, հապա գործակից ենք ձեր ուրախու-
թեանը. վասն որ գուք հաւատքով կը կե-
նաք։

ԳԼ· Բ

1 Պարզ ցուցնելով իր անձէն չերծուած պատճառը, ե կը
խնդրէ որ եկեղեցին հաշտութենէն կատած անձին
ներէն ու ներքաշէ զանիկա։ 10 ինչուր որ ինչ ու ոնոր
անհնգ պիտանը նպատակ ունեցած է։ 12 Կը ծանուցանէ Տրո-
փոսէն Մահեկոնիա անցնելուն պատճառը։ 14 և ամէն տեղ
Աստուծմէ իր գործածելուն պատճառը։ 14 և ամէն տեղ
Աստուծմէ իր գործածելուն արուած բուրմունքները։

1 Սակայն ես ինծմէ ասս որոշեցի, ըսր նորէն
2 տրտմութեամբ չգամ ձեզի։ Ինչու որ եթէ
ես ձեզ տրտմեցնեմ, ալ ո՞վ է որ ինծ ուրախացնէ, բէ չէ ան որ ինծմէ կը տրտմի։
3 Ու ասս ¹գրեցի, որ չգլլայ թէ երբոր գամ՝ տրտմութիւն մը կրեմ անոնցմէ, ուսկից որ
պէտք է ինծի ուրախ ըլլալ· քանզի ²ձեր ա-
մենուն վրայ վստահ եմ, որ իմ ուրախութիւնս
4 ձեր ամենուն է։ Ինչու որ շատ նեղութենէ և
սրտի ատգնապէ ես ձեզի գրեցի շատ արտ-
ցունքով. ըչէ թէ որ գուք տրտմիք, հապա
որ գիտնաք այն սէրը՝ որ ես ունիմ աւելի
ձեր վրայ։
5 ³Բայց թէ որ մէկը տրտմեցուց, չէ թէ ինծ
տրտմեցուց, հապա †քանա մասին (որ չեմ
6 ծանր չընեմ՝) ձեզ ամէնդդ։ ⁴Հերիք է անոնիկ
մարդուն այն պատիժը, ⁵որ շատերէն եղաւ։
7 ⁶Ուստի ընդհակառակն պէտք է աւելի նե-
րել անոր ու մխիթարել, որ չգլլայ թէ անոնիկը
8 աւելի տրտմութենէն ընկղմի։ Ուստի կ՚ապա-
չեմ ձեզ, որ անոր վրայ Յիշ սէրը հաստատէք·
9 (Քանզի ասոր համար ալ գրեցի, որ ձեզ փոր-
ձելով գիտնամ ⁷թէ ամէն բանի մէջ հնա-
10 գանդ էք։ Եւ որուն որ գուք բան մը կը ներ-
էք, ես ալ ⁸ներեմ։ Ինչու որ եթէ ես ալ ներ-
եմ, որու որ ներեմ՝ ձեզի համար է Քրիստոսի
11 ‡կողմանէ·) Որ չգլլայ թէ դրկանք մը կրենք
Սատանայէն. քանզի անոր խորհուրդները
չգիտցող չենք։
12 ⁹Աւետ երբոր ես Տրովադա հասայ Քրիստո-
սի աւետարանին համար, ¹⁰և ինծի գուռ մը
13 բացեր էր Տէրոջմով, ¹¹իմ հոգւոյս մէջ հանգըս-
տութիւն չունեցի, ինչու որ իմ Տիտոս եղբայրս
չգտայ· հապա անոնցմէ հրաժարելով
Մակեդոնիա գացի։
14 Բայց գոհութիւն Աստուծոյ՝ որ միշտ յաղ-
թող կ՚ընէ մեզ Քրիստոսով, ու զինքը ճանչ-
նալուն ¹²հոտը ամէն տեղ
15 ինչու որ մենք Աստուծոյ առջևը Քրիստոսին
անոյշ հոտն ենք ¹³փրկուածներուն մէջ և կոր-
16 սուածներուն մէջ· ¹⁴Պիտնոց մահուան հոտ
գէպ ի մահ, և անոնց կենդանութեան հոտ
գէպ ի կեանք· Ու ասս բաներուն ո՞վ բաւա-
17 կան է։ Քանզի մենք չտանելուն պէս չենք,
որ Աստուծոյ խօսքին խարդախութիւն կ՚ը-
նեն· հապա ¹⁵պէս մը անկեղծութեամբ,
հապա պէս մը Աստուծմէ՝ Աստուծոյ առ-
ջևը Քրիստոսով կը խօսինք։

ԳԼ· Գ

1 Ընդհանուր կը ցուցնէ թէ Քրիստոսով հաստատ է շնորհք-
նէրը բուսական փիլոսոփան են իր պաշտպան. ու ասոր վեր-
պատճառը անպարտելի խոնարհութեամբ չմերսուանն
գինքը։ ե և որինչուն ու աւետարանին պաշտօնեութեան մէջ
ունեցած ուրախութիւն մը բնելով, 12 վստահութեամբ կը հաստա-
նի որ իր պաշտօնը խիստ գերազանց է։ Ոչինչ բնաւ որ կինաց
և ապաստութեան օրինքը գերազանց է պատարագութեան
օրինքին։

1 ¹Կը սկսի՞նք նորէն անձնիւնիս յանձն բնել·
կամ թէ ունինց պէս պէտք է մեզի ²յանձնա-
բարու թիւններ թուղթեր ձեզի կամ ձեզմէ·
2 ²Հապա մեր թուղթը դուք էք մեր սրտերուն
մէջ գրուած, ճանչցուած ու կարդացուած
3 ամէն մարդոցմէն· Յայտնի ըլլալով ³որ դուք
Քրիստոսի թուղթն էք մեր սպասաւորու թիւ-
նեմբ, չէ թէ մելանով գրուած, հապա կեն-
դանի Աստուծոյ Հոգիովը, ⁴չէ թէ քարեղէն
տախտակներու մրայ, ⁵հապա սրտին մար-
4 միներէն տախտակներուն մրայ· Եւ աստիկ
վստահութիւն ունինք մենք Աստուծոյ միջ-
5 Քրիստոսի ձեռքովը· ⁶Չէ թէ մենք բնդու-
նակներս բաւական ենք բան մը խորհելու՝ որ-
պէս թէ մեզմէ, ⁷հապա մեր բաւականու-
6 թիւնը Աստուծմէ է· Որ մեզ բաւական ալ
ըրաւ ⁸նոր կտակարանին ⁹պաշտօնեաներ ըլ-
լալու՝ չէ թէ գիրին, հապա Հոգիին· Վասն
որ գիրը կը սպաննէ, ¹⁰բայց Հոգին կ՚ապրե-
7 ցնէ· ¹¹Իսկ թէ որ գործերու մրայ ¹²գրով փո-
րուած մահուան պաշտօնը փառքով եղաւ,
¹³որ խրտնելի որդ իբր կարող չեղան Մովսէսին
երեսը նայելու՝ անոր երեսին փառացը հա-

2 Հաւմ· ա· ։ Գլ· ա· ։ Գլ· ա· ։ Գլ

8 մար, որ պիտի խոստանայր· Յովսէ՛ Հոգիին
պաշտօնը ի՞նչպէս աւելի փառքով պիտի չըլ-
9 լայ· ինչու որ եթէ դատապարտութեան պաշ-
տօնը փառքով էր, շա՛տ աւելի աստղատու-
10 թեան պաշտօնը փառքով պիտի բլլայ· վա-
սն ոմն որ փառաւոր էր՝ ասս մեծութեան փա-
ռաւոր չէ դէմ առջեւնին փառքին պատճառովը·
11 Քանզի եթէ ան որ պիտի խոստանար՝ փառ-
քով էր, շա՛տ աւելի ան որ կը կենայ՝ փառ-
12 քով դո՛ւրս ելլու· Ուստի ասանկ յոյս ու-
նինք, մեծ համարձակութեամբ կը վարուինք
13 Ոչ ինչպէս Մովսէս, եւ չէ եղ ի՛նչպէս որ Մովսէս
իր երեսին վրայ ծածկոց կը ձգէր, որ իս-
րայէլի որդիքը չնայիլեն ան խոստանալուն բա-
14 նին ա՛խորժանքին· Այլ անոնց միտքերը
կուրցան· ինչու որ մինչեւ օրս նոյն
ծածկոցը ձգուած է հին կտակարանին ըն-
թերցուածքին վրայ, ու չվերնար, (ինչու որ
15 Քրիստոսով կը խափանուի·) Հապա մինչեւ
յայսօր, երբոր Մովսէսին գիրքը կը կարդան,
անոնց սրտին վրայ ծածկոց մը կը կենայ·
16 Բայց երբոր Տէրոջը դառնան, անսասնին
17 պիտի վերնայ ան ծածկոցը· Այդ Տէրը Հո-
գին է· և ուր որ Տէրոջը Հոգին կայ, հոն
18 ազատութիւն կայ· Բայց մենք ամէնքս բաց ե-
րեսով Տէրոջը փառքը հրպէս թէ հայելիի մէջ
անդրադառնալով, նոյն պատկերին կը նորոգուինք
փառաց ի փառս, որպէս թէ Տէրոջը Հոգիէն·

Գլ· Դ·

1 Ո՞ւստի աս պաշտօնը ունենալով՝ ինչպէս որ
ողորմութիւն գտանք, չենք ձանձրանար·
2 Հապա հրաժարեցանք ամօթալի ծածուկ բա-
նէրէն, ու խորամանկութեամբ չենք վարուիր,
եւ խօսքերնիս չենք բնաւ Աստուծոյ
խօսքին մէջ՝ հապա ճշմարտութիւնը յայտ-
նելով՝ հանձնելնիս մարդոց ամէն խղճմտան-
3 քին կ՚ընծայենք Աստուծոյ առջեւը· Իսկ թէ
որ մեր աւետարանը ծածկուած ալ է, հոգ-
4 աստուածներուն միջը ծածկուած է· Որոնց միջ
աս աշխարհիս աստուածը հանհաւատներուն
միտքերը կուրցուց, որ Քրիստոսի փառաց
աւետարանին լոյսը անոնց վրայ չծագէ, որ
5 ինքն է Աստուծոյ պատկերը· Ինչու որ չենք քե
անձնքնիս կը քարոզենք, հապա Քրիստոս
Յիսուս Տէրը, ու մեզ՝ ձեր ծառաներըը ձե-
6 ռուն հասնինք· Վասն զի Աստուած որ հրա-
մայեց լուսոյ ծագիլ, ինքը մեր
սրտերուն մէջ ծագեց՝ Աստուծոյ փառաց
գիտութեան լոյսը տալու համար Յիսուս Քրիս-
7 տոսի անձովը· Այլ մենք աս գանձը հո-
ղի անոթներուն մէջ ունինք, որ զօրութեան
առատութիւնը Աստուծմէ բլլայ, ու չէ թէ
8 մենէ· Ամէն կողմանէ վշտացած ենք, բայց
նեղը ընկած չենք· կասկածած ենք, բայց
9 յուսահատած չենք· Հալածուած ենք, բայց
երեսէ ձգուած չենք· ինչ ձգուած ենք,
10 բայց կորսուած չենք· Ամէն ատեն Յիսուսի
մահը մեր մարմիններնուն մէջը կը կրենք,
որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մարմիններուն
11 մէջը յայտնուի· Վասն զի մենք որ կենդանի
ենք՝ Յիսուսի համար միշտ մահուան կը մատ-
նուինք, որ Յիսուսի կեանքն ալ մեր մահկա-
նացու մարմիններուն մէջը յայտնի բլլայ·
12 Ուստի մահը մեր մէջը կը ներգործէ, և
13 կեանքը՝ ձեր մէջը· Բայց հաւատքին նոյն
հոգին ունինք, ինչպէս որ գրուած է, Հաւա-
տացի, անոր համար խոսեցայ· մենք ալ կը
14 հաւատանք, ու անոր համար կը խոսինք· Ա-
ռիթ ունենալով հմի ան որ Տէր Յիսուսը յարուց՝
մեզ ալ Յիսուսով պիտի յարուցանէ, ու ձեզ
15 առջեւնէը պիտի կացնելցնէ· Վասն զի ամէն բան ձեզի համար է, որ ան
շնորհքը առատացած՝ շատերուն գոհաբանու-
թիւնը Աստուծոյ փառքին համար
16 Վասն որոյ չենք ձանձրանար· բայց թէ
պէտ ան մեր դուրսի մարդը կ՚ապականի,
սակայն մեր ներսի հոգին օրէ օր կը նորոգուի·
17 Ինչու որ մեր վայրկենական թեթեւ նեղու-
թիւնը առատել կերպ գառատել փառաց յաւի-
տենական դէրգանցութիւնը կը գործէ մեզի·
18 Վասն զի մենք երեւցած բաներուն չենք նա-
յիր, հապա չերեւցածներուն· ինչու որ երե-
ւցած բաները ժամանակաւոր են, բայց չերե-
ւցածները՝ յաւիտենական·

3 Գալ· գ· 8·
4 Հռոմ· ա· 17· գ· 21·
5 Գղ· ե· 4· Եփես· գ· 19·
6 Եր· լդ· 33· 35·
7 Հռոմ· ժ· 4· Գաղ· գ· 23·
8 Եր· գ· 10· Մատ· ժգ· 11· 14· Ցաքի· ժբ· 40· Գաղ· իբ· 20· Հռոմ· ժ· 7· 8· 23· Գղ· գ· 4·
9 Եր· լդ· 34· Հբ· ռոմ· ժա· 23· 26·
10 Էս· բե· 7·
11 Հր· 8· ա Կոր· ժե· 23·
12 Գղ· ե· 4· 6· ա Տիմ· ա· 11·
13 ա Կոր· ժգ· 12·
14 Հռոմ· բ· 29· ա Հռոմ· ը· 11· Կող· գ· 1·
15 Գղ· գ· 6·
16 ա Կոր· ե· 23· ա Տիմ· ա· 13·
17 Գղ· բ· 17· ա Քհ· բ· 3· 5·
18 Գղ· գ· 4· 7· ե· 16·
1 Եբր· ա· 3·
2 ա Կոր· ա· 13· 23· ժ· 33·
3 ա Կոր· բ· 18· Գղ· ա· 24·
4 Դն· ա· 3·
5 բ Գես· ա· 18·
6 Հր· 4· ա Գես· բ· 9·
7 Գղ· ե· 1·
8 ա Կոր· բ· 5· Գղ· ժբ· 35·
9 Գղ· ե· 8·
10 Ես· ծ· 11·
11 Գղ· ժգ· 9·
12 Հռոմ· ա· 18· բ Գես· ժ· 43·
13 Գղ· գ· 8· 9· 11· 15· Հմր· ե· 13·
14 Ցաքի· ա· 18· ժբ· 43· ժգ· 9· Փիլ· բ· 6· Կող· ա· 15·
15 Գղ· գ· 10· Փիլ· գ· 10·
16 Բ Տիմ· Տ Գես· ե·
17 Հռոմ· ը· 17· բ Տիմ· գ· 12· 16· ա Գես· գ· 18·
18 Ես· խգ· 8· Հբ· ռոմ· ը· 38· Գղ· ա· 4· Կող· ա· 24· բ Տիմ· բ· 19·
1 Գղ· ա· 11· ը· 19· բ· 11· 12· ա Հռոմ· ե· 25· ի· 10· Կող· գ· 10· ա Գես· գ· 4·
2 Մատ· ե· 19· Հբ· ռոմ· ը· 18· ա Կոր· ժե· 51· Ցաքի· ժբ· 27·
3 Եր· ա· 2·
4 Գղ· ե· 16· Եփես· ե· 11· Կող· գ· 14·
5 Գղ· ե· 22· Եփես· ա· 17·
6 Ես· ծ· 1· Մատ· գ· 16· Յհ· ա· 4· 5· 9· ը· 12· Եբր· ա· 3·
7 Ես· խգ· 6· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
8 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
9 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
10 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
11 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
12 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
13 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
14 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
15 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
16 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
17 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·
18 Ես· խգ· 7· Մատ· ժզ· 29· Յհ· ա· 14· Եփես· ա· 23·

ԳԼ. Ե

1 Կը ծանուցանեմ քեզ ինչը Հաստատուածքոյս առնելով անհոգ
ըլլաս. 2 և ապաւինով անոր փառքին և ըմբռնողութեան
առնէն կը ըսեմ մտքերս խոշտանգ առնելով. 13 ոչ թէ ու-
նով պարծենալս համար. 14 այլ ինչպէս ուրիշներուն կ'ենթա-
նեմիեն առնելով. Ա.կը կ'ուզեսաք որ միայն երբեմն ձեզ
փոքի բաղդ իրեն նայ որ պարծեր մը. 15 ու իր հաշտութեան
պաշտօնեաներ ալ Աստուծոյ հետ հաշտցնեն.

1 Վասն զի գիտենք որ՝ եթէ մեր վրանին նման
երկրաւոր տունը քակուի, ունկ չենաւածք
մը ունինք Աստուծմէ՝ անձեռագործ յաւի-
2 տենական տունն մը երկինքը մէջ. Եւ յիրաւի
ասոր մէջ կը հառաչենք՝ մեր երկնաւոր բնա-
3 կութիւնը հագնելու փափագելով. Միայն
թէ երբոր ան հագնելու ըլլանք, մերկ չգըտ-
4 նուինք. վասն զի մենք որ ասոր վրանին մէջն
ենք՝ կը հառաչենք ծանրութիւն քաշելով.
ինչու որ չենք ուզեր վրանուած հանուիլ, հա-
ապա անկից աւելի վրայէն հագնիլ, որ մահկանա-
5 ցութիւնը ընկղմի կեանքին. Իսկ ան որ մեզ
ասոր բանին կը պատրաստէ՝ Աստուած է, որ
6 նաև մեզի տուաւ Հոգւոյն գրաւը. Ուստի
ամէն ատեն վստահութիւն ունինք, և գի-
տենք թէ որչափ որ մարմինի մէջ կը կենանք,
7 Տէրոջմէ հեռու ենք. (Ինչու որ հաւատքով
8 կը քալենք, ու չէ թէ երեւութով.) Ուստի
վստահութիւն ունինք՝ և ալ աւելի կ'ուզենք
մարմինէն հեռանալ ու Տէրոջը քովը կենալ.
9 Ասոր համար կը ջանանք ալ, որ թէ կենանք
10 և թէ հեռանանք՝ անոր հաճոյ ըլլանք. Վասն
որն զի պէտք է որ ամէնքս ալ Քրիստոսի ա-
տեանին առջեւը ներկայանանք, Որ ամէն
մէկը իր մարմնովը ըրածներուն փոխարէնը
առնէ՝ ինչ որ գործեր է, թէ բարի և թէ չար.
11 Ուստի Տէրոջը վախը գիտնալով՝ մարդոց
միտքը կը համոզցնենք. Սակայն մենք Ա-
աստուծոյ առջեւը յայտնի ենք, և կը յուսամ որ
12 ձեր խղճմտանքին մէջն ալ յայտնի ենք. Չէ
թէ նորէն անձնէնիս ձեզի կ'ընծայենք. Հա-
պա առիթ կու տանք ձեզի մեր վրայով
պարծենալու. որ ըսե չ ունենաք պատասխանը
անոնց՝ որ աչքի երեւցածովը կը պարծենան,
13 ու չէ թէ սրտով. Ինչու որ եթէ խելագար
ենք՝ ան Աստուծոյ համար է, և թէ որ զգաստ
14 ենք՝ ան ձեզի համար է. Ինչու որ Քրիստոսի
սէրը մեզ կը ստիպէ. քանզի մեր գատաստ
առ է որ Մէկը մեռաւ ամենուն համար ուրեմն ամենքն ալ մեռան. Նր. ամենուն հա-
մար մեռաւ. Որ կենդանիները ալ ի-
րենց անձերուն կենդանի չըլլան. Հապա ա-
նոր՝ որ իրենց համար մեռաւ ու յարուցին
16 առաւ. Ուստի ասկէետեւ մենք մէկ մը
մարմնով չենք գիտեր. ու թէև Քրիստոսը
մարմնով ճանչցանք, Բայց հիմա ալ ան-
17 չենք ճանչնար. Ուրեմն թէ որ մէկը Քրիս-
տոսի մէջ է, նոր արարած մըն է. Հինները անցան, և ահա ամէն բան նոր է.
18 գաս. Եակայն ամէն բան Աստուծմէ է, որ
մեզ իրեն հետ հաշտեցուց Քրիստոսի Քրիստոսի
միջոցով, ու տուաւ մեզի հաշտութեան
19 պաշտօնը. Այսինքն Աստուած էր, որ Քրիս-
տոսով աշխարհս իրեն հետ հաշտեցուց, և
անոնց յանցանքները իրենց չհաշուեց, ու հաշ-
20 տութեան խօսքը մեր մէջը դրաւ. Ուրեմն
Քրիստոսի կողմանէ դեսպանութիւն կ'ընենք,
Ինչպէս թէ Աստուած կը բարեխօսէր մեզմով.
կ'աղաչենք Քրիստոսի կողմանէ, հաշտուե-
21 ցէք Աստուծոյ հետ. Վասն զի Անոր զա-
նեկա որ մեզի չէր գիտեր, մեզի համար Ա-
զաս եսպես, Որ մենք անոր միջոցովը Ա-
աստուծոյ արդարութիւն ըլլանք.

ԳԼ. Զ

1 Աստուծոյ կը ծանուցանեմ որ իր անոր բնակած է իրեն Քրիս-
տոսի հետ աշխատիլ պարտականս. Թէ իր յարդարեցնելով. 2
Թէ իր անոր փրկիլ. և թէ աւետարանին համար հաս
բերութեամբ առնելով ամէն անոսկ միշտ ու նեղու թիւն
նեղու. 11 Կը յորդորէ գանգ որ ետ կենան խոչընդոտեն
բնակութիւնէն և պղծութիւնէն ձեռնհասելով որ իրենց
անձերը կենդանի Աստուծոյ տաճարներն են.

1 Աստուծոյ մենք ալ՝ գործակից ըլլալով՝ կ'ա-
զաչենք որ Աստուծոյ շնորհքը պարապուղ տե-
2 ղը բնդունած չըլլաք. Ինչու որ՝ Ընդունե-
լի ժամանակի մէջ լսեցի քեզի, կ'ըսէ, և
փրկութեան օրը օգնութիւն բրի քեզի. ահա
հիմա է ընդունելի ժամանակը, ահա հիմա է
3 փրկութեան օրը. Բնաւ մէկ բանով մը գայ-
թակղութիւն չենք տար, որ չըլլայ պաշտօնը
4 չարախօսուի. Հապա ամէն բանի մէջ մեր ան-
ձը կ'ընծայենք Աստուծոյ սպասաւորներու
պէս՝ շատ համբերութիւնով վիշտերու մէջ,
5 տառապանքներու, նեղութիւններու, Հար-
ուածներու, բանտերու, խռովութիւններու, աշ-
խատութիւններու, հսկումներու, ծոմերու.

ա Ճար. գ. 19. ԳԼ. գ. 7. բ Գնաս. ա. 35. 14.	ԳԼ. գ. 18. ա Կոր. ժգ. 12. Երբ. ժա. 1.	ե ԳԼ. գ. 1. զ ԳԼ. ա. 14. է ԳԼ. ժա. 1. 16. 17. ժբ. 6. 11.
բ Հռով. ը. 23.	ը Փիլ. ա. 23.	
գ Ճար. գ. 18. ժգ. 11.	թ Մատ. իե. 21. 28. Հռով. ժգ. 10.	ը Հռով. ե. 15.
դ ա Կոր. ժե. 23. 24.	ժ Հռով. բ. 6.	թ Հռով. գ. 11. 18. ժգ. 7. 8. ա Կոր. գ. 13. Գաղ. բ. 8. Եփես. ե. 10.
ե Ես. խգ. 23. Եփես. բ. 10.	Գաղ. գ. 8. Եփես. գ. 8. Կող. գ. 24. 23. Ճար. իբ. 13.	ժ Հռով. գ. 23. ԳԼ. գ. 22. Եփես. ա. 4.
զ Հռով. ը. 23. ԳԼ. ա. 22. Եփես. ա. 14. գ. 23.	ի Ճար. ըմ. 23. Երբ. ժ. 32. Ճար. գ. 23. ԳԼ. գ. 8.	ի Ճար. ժբ. 23. Ճակ. ժե. 14. Գաղ. ե. 6. Փիլ. գ. 7. 8. ժ Կոր. գ. 18. Գաղ. բ. 20. ա Քես. ե. 18.
է Հռով. ը. 24. 25.		ա Գնաս. գ. 8.
		լ Մատ. ժբ. 32. Ճակ. ժե. 14. Գաղ. ե. 6. Փիլ. գ. 7. 8. Կող. գ. 11.
		խ Ճակ. գ. 44.
		ծ Հռով. ը. 31. ժգ. 7. Գաղ. գ. 13.
		կ Գաղ. ե. 6. գ. 15.
		հ Ես. խգ. 19. ծե. 17. Եփես. բ. 15. Ճար. ը. 5.
		ձ Հռով. ե. 10. Ե. ֆես. բ. 16.
		ղ Հռով. գ. 24. 25.
		ճ Ճար. ւգ. 44. Մատ. ը. 7. Գաղ. գ. 13. Եփես. գ. 5. Գաղ. գ. 8. Ճակ. գ. 5. Հռով. ա. 17. ե.
		մ Գաղ. ե. 22. Եփես. ե. 9.
		յ Ես. ժ. 3.
		—
		ն ա Կոր. գ. 8.
		շ ԳԼ. ե. 20.
		ո Երբ. ժբ. 16.
		չ Ես. խե. 8.
		պ Հռով. ժգ. 33. ա Կոր. բ. 12. ժ. 32.
		ջ ա Կոր. գ. 1.
		ռ ԳԼ. ժա. 23. Եա.

6 մէջ· Մաքրութիւնով· դիտութիւնով· եր-
կայնմտութիւնով· քաղցրութիւնով· Սուրբ
7 Հոգիով· անկեղծ սիրով· ⁷Ճշմարտութեան
խօսքով· ⁸Աստուծոյ զօրութիւնով· Արդա-
րութեան զէնքերով՝ որ աջ կողմէն ու ձախ
8 կողմէն է· փառքով ու անարգութիւնով·
պարսաւանքով և գովութիւնով· մոլորեցողք
9 ներու պէս՝ ու ճշմարիտներ· Անծանօթներու
պէս՝ և ծանօթներ· մեռնողներու պէս՝ և
տես կենդանի ենք· ⁹պատժուածներու պէս՝
10 ու չսպանուածներ· Տրտմածներու պէս՝ ու
միշտ ուրախ ենք· աղքատներու պէս՝ ու շա-
տերը կը հարստացընենք· բան մը չունենցողներ
11 ու պէս՝ և ամէն բան տուացած ենք· Մեր
բերանը ձեզի բացուած է, ով Կորնթացիք,
12 ¹⁰ու մեր սիրտը լայնցած· Դուք մեր կողմէն
չէք նեղուիր, ¹¹հապա ¹⁰ձեր ընդերք դիմայն կոզ-
13 մէ կը նեղուիք· Ուստի անոր հատուցումը
ընչա-հաւասր (¹իբրև որդիներուս կը խօսիմ՝ ձեզի·)
դուք ալ շեղ ընդ լայնցէք·
14 ¹²Անհաւասարներուն հետ օտարախառն լծա-
կից մի ըլլաք· Արդարի ի՞նչ մասնակցութիւն
ունի սրգաւորութեան անօրէնութեան հետ,
և ի՞նչ հաղորդութիւն ունի լոյսը խաւարին
15 հետ· և ի՞նչ միաբանութիւն ունի Քրիս-
տոս Բելիարին հետ, կամ ի՞նչ բաժին ունի
16 հաւատացեալը անհաւատին հետ· և ի՞նչ
յարմարութիւն ունի Աստուծոյ տաճարը կռա-
ցի հետ· ¹³Քանի որ դուք կենդանի Աստուծոյ
տաճարն էք, ինչպէս որ Աստուած ըսաւ, ¹⁴Ես
Անոնց մէջը պիտի բնակիմ, ու անոնց մէջը պի-
տի քալեմ, և անոնց Աստուած պիտի ըլլամ,
ու անոնք ինծի ժողովուրդ պիտի ըլլան·
17 ¹⁵Ասոր համար ելէք անոնց մէջէն ու զատուե-
ցէք, կ'ըսէ Տէրը, և պիղծ բանի մի դպչիք·
18 ¹⁶Ու ես ձեզ պիտի ընդունիմ, ¹⁷և ես ձեզի Հայր
պիտի ըլլամ, ու դուք ինծի սպասքներ ու
աղջիկներ պիտի ըլլաք՝ կ'ըսէ Ամենակալ
Տէրը·

Գլ· Է

1 Իր խոստը չտուռնակիլով կը տրտունչ ընանք սուրբ վախ
ունենալու· 2 և իրեն ցուցնելու նոյն սէրը որ ինքը
մեզ ունէր· 3 կը ծանուցանէ թէ իր նեղութիւններուն մէջ
սրչափ հիմնաւորութիւն ունէցաւ՝ երբոր Տիտոս իրեն պատ-
ճառ անոնց անկեղծ սպասաւորութիւնը որ իր սրտին նամակը
պատճառեր էր· 13 և թէ անոնց Տիտոսին ցուցուցած սէրը
ու հնազանդութիւնը սրտագոյնին իր պարծանքը անոնց
վերաշուի·

1 Ուստի սիրելիք, որովհետև մենք ¹աս
խոստումները ունինք, մեր անձերը մար-
մնի ու հոգիի ամէն պղծութենէն մաք-
րենք, և սրբութիւնը կատարելագործենք
Աստուծոյ վախով·
2 †Ընդունեցէք մեզ· մենք մէկու մը ճամա չը-
տուինք, ոչ մէկը նզովեցինք, ²ոչ մէկը գրկե-
3 ցինք· Չէ թէ ձեզ դատապարտելու համար ա-
կը գրուցեմ· ³որովհետև ես առաջուց ըսեր
եմ որ դուք մեր սրտերուն մէջն էք՝ մեռ-
4 նելու ու ապրելու ձեզի հետ· ⁴Շատ է իմ հա-
մարձակութիւնս ձեր վրայ· ⁵շատ է իմ պար-
ծանքս ձեզի համար· ⁶լեցուն եմ մխիթարու-
թիւնով, առկայծած եմ ուրախութիւնով մեր
5 ամէն նեղութիւններուն մէջ· ⁷Վասն զի երբ-
որ մենք Մակեդոնիա հասանք, բնաւ մեր
մարմինս հանգստութիւն չունեցաւ, ⁸հապա
ամէն կողմանէ նեղութիւն կը քաշէինք·
⁹գուրսէն պատերազմներ կային, ներսէն՝
6 վախեր· ¹⁰Բայց Աստուած որ խոնարհները կը
մխիթարէ՝ ¹¹մեզ մխիթարեց Տիտոսի գալովը·
7 Եւ չէ թէ միայն անոր գալովը, հապա ան
մխիթարութիւնովն ալ՝ որով ինքը մխիթա-
րուեր էր ձեզմով, երբոր մեզի պատմեց ձեր
բաղձանքը, ձեր ողբը, ձեր ինծի համար ե-
նդուն նախանձառութիւնը, անանկ որ ալ
8 աւելի ուրախ եղայ· Ինչու որ եթէ ձեզ սրտա-
ցուցի ան թուղթովը, չեմ զղջար, (եթէև
զղջացեր էի·) քանզի կը տեսնեմ որ ան թուղ-
թը ձեզ սրտնցուց, թէև քիչ մը ատեն·
9 Արդ ուրախ եմ, չէ թէ որ սրտնցաք, հա-
պա որ ապաշխարութեան համար սրտնցաք·
որովհետև դուք Աստուծոյ ¹³նման պէս սրտ-
նցաք, անանկ որ բանով մէնք ալ մեզմէ վը-
10 նաս չքաշէք· ¹²Ինչու որ Աստուծոյ ¹³նման
պէս եղած սրտնցութիւնը փրկութեան համար
ապաշխարութիւն կը գործէ, որ զղջանալու
բան չէ· ¹²բայց աշխարհի սրտնցութիւնը մահ
11 կը գործէ· Քանզի ահա ասոր բանը՝ որ դուք
Աստուծոյ ¹³նման պէս սրտնցաք, ձեր մէջը
որչափ ջանք գործեց, որչափ չքմեղութիւն,
որչափ սրտնցութիւն, որչափ վախ, որչափ
բաղձանք, որչափ նախանձառութիւն, որ-
չափ վրէժխնդրութիւն· ամէն կերպով ինք-
նինքնիդ ցուցուցիք թէ ատ բանին մէջ մաքուր
12 էք· Ուրեմն ան որ ես ձեզի գրեցի, չէ թէ
գրկանքը ընողին համար էր, և չէ թէ գրկան-
քը կրողին համար, ¹⁴հապա որ ձեր վրայ մեր
ունեցած հոգը յայտնի ըլլայ ձեզի Աստուծոյ
13 առջեւը· Ուստի ան ձեր միխիթարութեանը

---

1 ¹ Գլ· գ· 3· ե· 18· ² = Կոր· ր· 6· ³ Գլ· ժ· 4· Եփես·
գ· 11· 13· ր Տիմ·
գ· 7· ⁴ Գլ· գ· 3· ե· 11·
ժա· 9· ⁵ = Կոր· գ· 3· Գլ·
ա· 3· գ· 10· 11·
⁶ Սաղ· ԽԺր· 18·
⁷ Գլ· ե· 3· ⁸ Գլ· ժր· 11· = Կամ ձեր նեղութիւն գիտեն·
⁹ = Կոր· գ· 14· ¹⁰ ր Օր· ե· 9· 3· = Կոր· ե· 9· ե· 39·
¹¹ = Ծնած· ե· 9· 3· ¹² Ծնած· ժր· 21· = Կոր· ժ· 29· 21·
Եփես· ե· 7· 11·
⁵ = Կոր· գ· 18· գ· 19· Եփես· ր· 21·
¹³ Եբր· գ· 6· 23· ր Եբր· գ· 6· ¹⁴ Ել· ԽԹ· 45· Ղեւ·
ԽԶ· 12· Եբրեմ· լա· 23· ր· 38· Եզեկ·
ժա· 20· լԶ· 28·
լե· 22· Ամ· Զաք·
ը· 8· ժգ· 8·
¹⁵ Եսա· ԽԲ· 11· Գլ·
ե· 1· Ցայս· ժը·
4·
¹⁶ Եբրեմ· լա· 1· 9·
Ցայս· Խա· 7·
— Գլ· գ· 18· = Ցայս·
գ· 3·
¹ Կամ՝ Հաւրեքեցեք
⁶ Գաղ· ե· 22· Գլ·
ժը· 12·
⁷ Գլ· է· 11· 13·
⁸ Գլ· գ· 12·
⁹ = Կոր· ա· 8· Գլ·
ա· 14·
— Փիլ·
ը· 17· Կոր· ա· 24·
¹⁰ Գլ· ը· 13·
¹ Գլ· գ· 8·
² ր Օր· ը· 22·
ժը· 13·
³ Գլ· ա· 4·
⁴ Տես գլ· ը· 23·
⁵ Գլ· ը· 4·
⁶ ր Ծագ· ժը· 33·
Ա՛սա· ԽԷ· 33·
⁷ Նահ· ժե· 33·
⁸ Գլ· ը· 4·

համար մեզ միխիթարութեան. չատ աւելի ալ ուրախացանք Տիտոսի ուրախութեանը համար, [1]որուն որ ամէնը հոգին ձեր ամէնէն
14 հանգստացուցեր էր. վասն զի ինչ որ ես անոր առջեւ ձեզի համար պարծեցայ՝ ամենեւին չեզայ. հապա ինչպէս որ ամէն բան ճշմարտութեամբ խօսեցանք ձեզի, անանկ ալ Տիտոսին առջեւ պարծենալնիս ճշմարտութիւն եղաւ.
15 զոր և նորա անոր սիրտը աւելի ձեր վրայ, երբոր կը յիշէ ձեր ամենուն հնազանդութիւնը, թէ ինչպէս վախով ու դողով անիկա
16 ընդունեցեր էք. [2]ուսկի ուրախ եմ՝ որ ամէն բանի մէջ ձեր վրայ վստահութիւն ունիմ:

ԳԼ. Ը

1 [1]Ընդհանուր ողջոյնի բերելով Մակեդոնացիները՝ կը յորդորէ պիտիութիւնը որ առատաձեռնութեան ոգուն ներքեւ կատարելի ազգատուրքերուն: 7 կը յիշեցնէ իրենց ասելի խոստումը: 9 Քրիստոսի օրինակը: 11 և ան հոգին որ առիթ կը տայ Տիտոսին և ուրիշ երկու եղբայրներուն յորդորելու զիրենք իրենց խոստացած ժողովը գալու իրենց ընծայաբերութիւնը պատրաստելու համար:

1 Ա.րդ, եղբայրնե՛ր, ձեզի կը ծանուցանենք Աստուծոյ շնորհքը, որ Մակեդոնացւոց եկե-
2 ղեցիներուն արուած է. որ նեղութեան մեծ փորձին մէջ իրենց ուրախութիւնը առատութիւնը չքաւո- , և իրենց ծանր ազքատութիւնը աւելի մեծ առատաձեռնութիւն եղաւ:
3 ինչու որ ես կը վկայեմ՝ իրենց կարողութենէն չափովը՝ ու կարողութենէնէն ալ աւելի յօժա-
4 րակամ ըլլալով. շատ ազաչանքով կ՚աղաչէին որ սուրբերը հոս առաքելութեան համար եղած
5 պատուոյին մասնակցութիւնը ընդունինք. և չէ թէ որչափ որ մենք կը յուսայինք, հապա անձերնին ալ առին՝ առաջ Տէրոջը ու հետ-
6 մեզի Աստուծոյ կամքով. [2]որ Տիտոսին ազդեցինք թէ ինչպէս որ անիկա առաջուց սկսեց, անանկ ալ ձեր մէջը կատարէ առ չը-
7 նորհքին ալ: [3]Բայց ինչպէս որ ամէն բանով առատացած էք դուք, (հաւատքով ու խօսքով ու գիտութիւնով և ամէն չանքով ու ձեզմէ մեր վրայ եղած սիրովը;) [4]նոյնպէս որ
8 առ չնորհքով ալ առատանաք. [5]չէ թէ հրամայելով մը կը պրուժիմ, հապա ուրիշներուն չանքին պատճառովը, և որ փորձեմ ձեր
9 սիրոյն հարազատութիւնը: [6]Քանի դուք գիտէք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը, [7]թէ ինչքան ձեզի համար ազքատացաւ՝ ան որ հարուստ էր, որ դուք անոր ազքատութեամբը
10 հարստանայք: [8]Ու սա բանիս մէջ խրատ մը կու տամ. [9]ինչու որ ասիկա ձեր օգտին հա-

[1] Հռոմ. ԺԶ. 28։
[2] Գործ. Ժա. 23. իգ. 17. Հռոմ. Ա.Ե. 23. 26. ա Կոր. Ժգ. 1. 3. 4. Գաղ. Բ. 1։
[3] Հմր. 17։ Գաղ. Ժբ. 18։
[4] Ա Կոր. ա. 5. Ա Թես. Ա. 5։
[5] Ա Կոր. ժգ. 6։
[6] Փիլ. բ. 5։
[7] ա Կոր. ո. 9. Ժբ. 44։
[8] Գործ. Ժա. 29։
[9] Գաղ. Բ. 9։
[10] ա Կոր. ժգ. 12։
[11] Ա Կոր. ժգ. 1։
[12] Ա Կոր. ժգ. 12։
[13] Ա Կոր. ժգ. 5։
[14] Ա Կոր. ժգ. 12։
[15] Ա Կոր. ժգ. 12։
[16] Ա Կոր. ժգ. 12։
[17] Ա Կոր. ժգ. 12։
[18] Ա Կոր. ժգ. 12։
[19] Ա Կոր. ժգ. 12։
[20] Ա Կոր. ժգ. 12։
[21] Ա Կոր. ժգ. 12։
[22] Ա Կոր. ժգ. 12։
[23] Ա Կոր. ժգ. 12։
[24] Ա Կոր. ժգ. 12։

մար է. գուք որ չէ թէ միայն ընելը, հապա կամենալն ալ առաջուց սկսեցիք անցեալ
11 տարւընէ. [1]ուստի հիմա ընելն ալ կատարեցէք. որ ինչպէս կամենալը յօժարութիւն կայ, նոյնպէս ալ ընելը ունեցածնիդնէուն չա-
12 փովը լլայ. [2]վասն զի եթէ որ առաջ յօժարութիւնը լլայ՝ ան ունեցածին չափովը կ՚ընդունելի է, ու չէ թէ չունեցածին չափովը:
13 [3]Ինչու որ չէ թէ ուրիշներուն հանգստու-
14 թիւն՝ ու ձեզի նեղութիւն. [4]հապա հաւասարութեամբ՝ հիմակուան ատենս ձեր ունեցին անոնց պակսութիւնը լեցնէ, որպէս որ անոնց ունեցին ալ ձեզ ցնորելու լլայ ձեր պակսութիւնը, որ հաւասարութիւն լլայ.
15 [5]ինչպէս որ գրուած է, թէ՝ ան որ շատ ժողվեց՝
16 չաւելցուց, ու ան որ քիչ՝ չպակսեցուց: [6]Բայց գոհութիւն Աստուծոյ, որ նոյն հոգը ձեր վրայ
17 Տիտոսին սիրտը դնեց. [7]ինչու որ խնդ ազա-
18 չանքը ընդունեց, և իր յօժարամտութիւնը շատ լլալով՝ իր կամքովը ելաւ ձեզի ետքը:
18 [8]Ու անոր հետ խրկեցինք ան եղբայրը, զրան գովաբանութիւնը աւետարանին մէջն է՝ բոլոր է-
19 կեղեցիներուն մէջ. [9]և ոչ միայն այսքան, հապա նաև եկեղեցիներէն ընտրուեցաւ մեզի ճամբորդութիւնս բնակը լլայու առ տէրութեան մէջ, [10]որ մենք կը ծառայենք Տէրոջը փառքին համար, ու [11]ձեր յօժարութիւնը:
20 Բայց աս ջանան զգուշութիւն կ՚ընենք, որ չըլլայ թէ մեզի արատ մը դնէ մեր վրայ առատաձեռնութեանս մէջ, զրան մենք կը ծառա-
21 ցինք. [12]զի մենք փոյթ ոչ միայն Տէրոջը առջեւը, հապա մարդոց առջեւն ալ բարի բաներ ընենք հոգ
22 կը տանինք. [13]և անոնց հետ մեր եղբայրը խրկեցինք, որն որ շատ բաներու մէջ փորձեցինք շատ անգամ յօժարամիտ գտեր ենք, ու հիմա ալ աւելի յօժարամիտ՝ ան մեծ վստա-
23 հութեամբը որ ձեր վրայ ունի: [14]Բայց թէ որ Տիտոսին համար հարցնիք, ինքիկա իմ բնակեցս է, և ձեր մէջը իմ գործակիցս. խոկ թէ որ մեր եղբայրներուն համար, անոնք եկեղեցիներուն խրկուածներն են, -- Քրիստոսի փառ-
24 քը: [15]Ուստի ձեր սիրոյն՝ և մեր ձեր վրայով պարծենալուն ապացոյցը առաջ վրայ ցուցէք եկեղեցիներուն առջեւը:

ԳԼ. Թ

1 [1]Նախապէս կը ցուցնէ պատճառը թէ ինչու համար՝ թէ և ինչը գիտէր անոնց յօժարամտութիւնը, յատկապէս խրկեց Տիտոսը և միւս եղբայրները: 6 կը յորդորէ որ առատ ապրդմունք տան, իբր թէ ան առատութեան անսակ մը տերմ չանել էր: 12 որ առատութեան պատճառ եղած իրենց: 13 և պատճառ պիտի ըլլար որ մեծ շնորհակալութիւն մատուցուի Աստուծոյ:

[1] Ընդհ. ԺԲ. 11։
Առաք. Ժ. 23։
Տիմ. գ. 15. 19։
Երբ. Ժգ. 10։
[2] Գաղ. Բ. 9։
[3] Առաք. Ժբ. 43. 44։
Գաղ. խա. 3։
[4] Ա Կոր. ժգ. 18։
[5] Հմր. 9։
[6] Գաղ. Բ. 9։
[7] ա Կոր. ժ. 12։
[8] Գաղ. Ժբ. 18։
[9] Ա Կոր. ժգ. 12։
[10] Ա Կոր. ժգ. 12։
[11] Ա Կոր. ժգ. 12։
[12] Ա Կոր. ժգ. 12։
[13] Ա Կոր. ժգ. 12։
[14] Ա Կոր. ժգ. 12։
[15] Ա Կոր. ժգ. 12։

1 Քանզի առաքեալն բլլալու պաշտօնին վրա-
2 յով ինծի ասելդրդ է ձեզի գրել. Ինչու որ
գիտեմ ես ձեր յօժարամտութիւնը, զոր ձե-
զի վրայով կը պարծենամ ձեզի համար Մակե-
դոնացւոց մէջ, որ Աքայեցիք անցած առ-
բունէ հետէ պատրաստ են. ու ձեր ջանքն նա-
3 խանձը չատերը գրգռեց. Եւ ես Եղբայր-
ներդ խրկեցի, որ մեր ձեզի համար պարծե-
նալը առ ունսին մէջ պարապ չելլէ. հապա պատ-
4 րաստ դտնուիք՝ ինչպէս որ ըսեր եմ. Որ չըլ-
լայ թէ երբոր Մակեդոնացիք իմ հետս գան
ու ձեզ անպատրաստ դտնեն, ալ մենք (որ
չըսենք թէ դուք) ամօթով մնանք ասոր
5 ծանրին վստահութեանը մէջ. Ուստի հար-
կաւոր սեպեցի եղբայրներուն ապաչել, որ
առաջուց ձեզի գան, ու առաջուց կարգի
դնեն այն ձեր առաջուց ծանուցուած բնծան՝
որ պատրաստ բլլայ, անանկ որ բնծայի պէս
6 բլլայ, ու չէ թէ ագահութեան պէս. Բայց
ասիկա կ՚ըսեմ թէ այն որ խնայելով կը
սերմանէ՝ խնայելով պիտի հնձէ, ու ան որ
առատութեամբ կը սերմանէ՝ առատութիւ-
7 նով պիտի հնձէ. Ամէն մէկը ինչպէս որ իր
սրտովը կը յօժարի՝ նէ թող տայ, ոչ թէ
տրտունջով կամ ստիպումի. Քանզի որ
8 Աստուած յօժարակամ առուորդը կը սիրէ. Բայց
կարող է Աստուած բոլոր շնորհքներդ ձեզի
առատօրէն տալու, որ ամէն բանի մէջ ամէն
առնէն բոլոր ձեզի պէտք եղածը ունենալով՝
9 ամէն բարի գործերով առատանաք. Ինչպէս
որ գրուած է, Տարածեց ու ազգատներուն
տուաւ. անոր արդարութիւնը յաւիտեան կը
10 մնայ. Եւ անիկա որ սերմ ցանողին սերմ կը
պարգեւէ, ու կերակուրի համար հաց, ձեր
սերմանիքը պարգեւէ և աւելցնէ, նաև ձեր
11 արդարութեան պտուղները շատցնէ. Որ
ամէն բանի մէջ հարստանաք ամէն կերպ
առատութիւնով, որ մեր ձեռքովը կը պատ-
12 ճառէ գոհութիւն Աստուծոյ. Ինչու որ
այս պաշտօնիս մատակարարութիւնը չէ թէ
միայն սրբոց պակասութիւնը լեցընելու
համար է, հապա նաև աւելի չատցնելու
13 Աստուծոյ գոհութիւն տալը. Երբոր այս չէ
պաշտօնին փորձովը փառաւորն զԱստուած՝
քրիստոսի աւետարանը խոստովանելնուդ հը-
նազանդութեանը համար, ու ան առատաձեռ-
նութեանը համար որով հաղորդ ակնա եք
14 կ՚ընէք անոնց ու ամենուն. Եւ իրենց ապօթքը
ձեզի համար հառաչանքն, վասնզի ունենալով
ձեր վրայ՝ Աստուծոյ գերազանց շնորհքին
15 համար որ ձեր մէջն է. Ու գոհութիւն Աստու-
ծոյ՝ հանար չպատմելու պարգեւին համար.

ԳԼ. Ժ

1 Ես ինքնիս Պաւղոս ձեզի կ՚աղաչեմ քրիստոսի
հեզութիւնովը ու քաղցրութիւնովը, որ ե-
րես առ երես ներկայ եմ ձեր
մէջը, բայց հեռուէն կը համարձակիմ ձեզի.
2 կ՚ապաչեմ որ չբլլայ թէ ներկայ եմ ես՝ համան-
ձակիմ այն վստահութիւնովը որով միտք ու-
նիմ յանդգնիլ մէկ քանիներուն վրայ, որոնք
որ մեր վրայով անանկ կը կարծեն թէ մար-
3 մնաւորապէս կը քալենք. Քանզի թէպէտ
մնալմնի մէջ կը քալենք, բայց չի թէ մար-
4 մնաւորապէս պիտառութիւն կ՚ընենք. Քան-
չոր որ մեր պիտառութեան զէնքերը մար-
մնաւոր չեն, հապա Աստուծմէ զօրութիւն
առած՝ ամրոցները քակելու. Մենք խոր-
5 հուրդներ կը քակենք, Եւ Աստուծոյ գիտու-
թեանը դէմ բոլոր հպարտացած բարձր բա-
ները, ու բոլոր միտքերը քրիստոսի հնազան-
6 դութեան կը գերեվարենք. Եւ պատրաստ
կ՚ունինք վրէժ առնելու ամէն անհնա-
զանդութենէ, երբոր ձեր հնազանդութիւնը
7 կատարեալ բլլայ. Գուրսի երեսութիւնն կը
նայիք. Եթէ որ մէկը վստահ բլլայ իր անձին
վրայ՝ թէ ինքը քրիստոսինն է, աս նորէն
ինքիրմէ խորհի՝ որ ինչպէս ինքը քրիստոսինն
8 է, անանկ ալ մենք։ Քանզի թէ որ աւելի
ալ պարծենալու բլլամ ես Տէրը մեզի տուաւ՝ ձեզ
չնեղելու ու չէ թէ քակելու համար, պիտի
9 չամչնամ. Որ անանկ չսեպուիմ՝ որպէս թէ
10 ես թուղթերովս ձեզի վախ մը կը ձգեմ. Քան-
զի՝ Անոր թուղթերը, կ՚ըսէ ան, ծանր ու զո-
րաւոր են, բայց անոր մնալութիւնն երեսովը
11 տկար է, ու խօսքը՝ անարգ. Անանկ մտածէ

Գոր. ժա. 29. Հբ. ա. 17. ժբ. 25. — Կոր. ժգ. 1. Գղ. բ. 4. Գաղ. բ. 10. 2 Գղ. բ. 18. 3 Գղ. բ. 11. 4 Գղ. բ. 10. 5 Գղ. բ. 8. 17. 18. 22. 6 Ելհ. չ. 13. Ես. ԽԶ. 20. Գաղ. ժգ. 1. Գղ. բ. 14

աս քոզ խորհի, որ մենք հեռուէն ինչպէս
որ ենք խօսքով մեր թուղթերովը, մնաման
12 ալ անանկ պիտի ըլլանք գործքով։ Ինչու որ
մենք չենք համարձակիր մեր անձր կշռելի
դնել ու բաղդատել ոմանց հետ, որ ինքզինք-
նին կը գովեն. բայց անոնք իրենցմով իրենց
անձերը չափելով, և զիրենք իրենց հետ բաղ-
13 գատելով՝ չեն հասկնար։ Բայց մենք չափ
գուրս բաներով պիտի չպարծենանք, հապա
ան կանոնին չափովը՝ որ Աստուած մեզի բա-
14 ժին տուաւ մինչև ձեզի հասնելու. Զի քէ
որպէս թէ մենք ձեզի հասած չենք, ու ինք-
զինքնիս չափէն աւելի կ'երկչոտցընենք.
Ինչու որ Քրիստոսի աւետարանովը մինչև
15 ձեզի հասանք. Ու չէ թէ չափէ գուրս բանե-
րով՝ ուրիշներուն աշխատանքովը կը պար-
ծենանք, հապա յոյս ունինք որ ձեր հաւատ-
քը աւելնալուն՝ մեր կանոնին չափովը ձեզ-
16 մով աւելի ընդարձակինք. Ձեզմէ անդին
կայմերը աւետարանը քարոզելու, և չէ թէ
պատրաստ բաներու վրայ պարծենալու ու-
17 րիշի մը կանոնով։ Բայց ան որ կը պարծե-
18 նայ՝ թող Տէրոջմով պարծենայ։ Վասն զի
չէ թէ ան որ իր անձը կը գովէ՝ անիկա է ըն-
դունուածը, հապա ան որ Տէրը գանիկա կը
գովէ։

ԳԼ· ԺԱ

1 Ոնդունիք զիս ինչպէս ամենայն անխոհեմ
ի զիս, ապա թէ ոչ՝ ինչպէս և զանխոհեմս
ընկալարուք զիս, զի և ես փոքր ինչ մի
2 պարծեցայց։ Զի նախանձու Աստուծոյ
նախանձեցուցանեմ զձեզ. զի կուսի մի
զձեզ մատուցի առնել առ Քրիստոս։
3 Եւ երկնչիմ, զի որպէս զՀեւայ խաբէութեամբ
սատակեցոյց օձն, այսպէս և զմտս ձեր
ապականեսցեն յանձնէ պարզութենէն
4 որ է առ Քրիստոս։ Զի եթէ որ գայ
զայլ Յիսուս քարոզէ զոր ոչ քարոզեցաք,
կամ զայլ հոգի առնէք՝ զոր ոչ առիք,
կամ զայլ աւետարան՝ զոր ոչ ընկալարուք,
5 բարւոք հանդուրժէիք։ Ընդ այնմ
համարիմ զի ոչ ինչ պակասեցայ քան
6 զգերագոյն առաքելոցդ։ Եթէ և տգէտ
է բանիւ, այլ ոչ գիտութեամբ, այլ
յամենայնի յերեւեցուցաք զմեզ ընդ ամե-
7 նեսին ի ձեզ։ Միթէ մեղս արարի ես
ինքզինքս խոնարհեցուցանելով, զի դուք
բարձրասցիք, զի զձրի զաւետարանն
8 Աստուծոյ աւետարանեցի ձեզ։ Զայլ
եկեղեցիս յափշտակեցի՝ առեալ պարգեւս
9 ի սպասաւորութիւն ձեր։ Եւ որ առի
առնուն՝ երբոր պակասութիւն մը ունէի,
ոչ ոք ինձ ծանրացաւ։ Զի զկարիս իմ
լրացուցին Մակեդոնացիքն եկեալ եղբարք-
նէրը։ Եւ ամէն կերպով ձեզի ծանրութիւն
10 տալէն իմ անձս պահեցի՝ ու պիտի պահեմ
11 ալ։ Ճշմարտութիւնը Քրիստոսի իմ նէրսի
մէս է, որ աս իմ պարծենալս պիտի չխա-
12 փանուի ինձմէ Աքայիոյ կողմերը։ Ինչու։
Որպէս թէ չեմ սիրեր ձեզ։ Աստուած գի-
տէ։ Բայց ան որ կ'ընեմ՝ պիտի ընեմ ալ, որ
կարիմ անոնց պատճառը որոնք պատճառ
կը փնտռեն, որ ինչ բանով կը պարծենան,
13 իրենք ալ մեզի պէս գտնուին։ Ինչու որ ա-
նանկներըն սուտ առաքեալներ՝ խարեբայ բան-
վորներ էլլալով, Քրիստոսի առաքեալներուն
14 կերպարանքը փոխին կ'առնեն։ Եւ զարմանք
մըչ չէ. ինչու որ ինքը Սատանան ալ Լոյսու որ
15 հրեշտակի կերպարանքը կ'առնէ. Ալ մեծ բան
մը չէ, որ անոր պաշտօնեաներն ալ արդարու-
թեան պաշտօնեաներու նման կերպարանք
կ'առնեն. Որոնց վերջը իրենց գործքերուն
16 համեմատ պիտի ըլլայ։ Դարձեալ կ'ըսեմ,
չըլլայ որ մէկը զիս անմիտ սեպէ, հապա թէ
չէ՝ գոնէ անմիտի մը պէս զիս ընդունեցէք,
17 որ ես ալ քիչ մը պարծենամ։ Ան որ ես կը
խօսիմ՝ Նէ թէ Տէրոջը նմանը պէս կը խօսիմ,
հապա պարծելու թէ անմտութիւնով մը ասա-
18 պարծենալուն վստահութիւնովը։ Որովհետև
շատերը մարմնոյ կողմանէ կը պարծենան, ես
19 ալ պիտի պարծենամ։ Քանզի հանդուրժե-
ւոնն իրենք ամէնքդ խելօք էլլալով՝ յոժարու թեամբ կը հանդուրժէք
20 անմիտներուն։ Ինչու որ կը հանդուրժէք, երբ
որ մէկը ձեզ ծառայեցընէ, թէ որ մէկը ձեզ

ա Գլ· գ· 1· ե· 18·
բ Հմր· 18·
գ = Կոր· գ· 3· 18·
գ· 15· թ· 1·
դ Հռոմ· ժե· 20·
ե Ես· ին· 16· Երեմ·
թ· 24· = Կոր· ա·
21·
զ Ընտ· իե· 9·
է Հռոմ· բ· 28· =
Կոր· գ· 3·

= Հմր· 18· Գլ· ե·
13·
թ Գաղ· գ· 17· 18·
ը Ել· բ· 19· 20·
= Կոր· գ· 18·
ժ Ղե· իա· 13·
ի Կաղ· ա· 28·
ձ Ծն· գ· 4· Ցաղ·
ը· 44·
ղ Ելթս· գ· 24· Կաղ·
բ· 4· 8· 18· = Ցխմ·
ա· 3· գ· 1· Երբ·
ժ· 31·

ժգ· 9· բ Գնա· գ·
17·
ճ Դաղ· ա· 7· 8·
ի = Կոր· ժե· 10·
Գլ· ժբ· 11· Գաղ·
բ· 6·
ձ = Կոր· ա· 17· բ·
1· 13· Գլ· ժ· 10·
ղ Երթս· գ· 8·
ճ Գլ· գ· 2· ե· 11·
ժբ· 18·
ի Գաղ· ժբ· 3· =
Կոր· բ· 6· 18·
Գլ· ժ· 1·
ա Գաղ· բ· 33· Գլ·
ժբ· 13· = Ես·
բ· 3· բ Ցնա· գ·
ա· 8·
բ Գլ· ժբ· 14· 18·
Ես· ին· 16· Երեմ·
ա· 6· 7· 9· 18·
գ Հռոմ· բ· 1·
դ = Կոր· բ· 18·
ե Գլ· գ· 11· ե· 2·
ժբ· 18·
զ = Կոր· բ· 18·
է Գաղ· ա· 7· 8·
թ Գլ· գ· 1·
ը Ել· գ· 19· 20·
Գաղ· ա· 8·
ժ = Գլ· գ· 9·
ի Ֆիլ· գ· 19·
ձ Հմր· 1· Գլ· ժբ·
6· 11·
ղ = Կոր· ե· 6· 16·
ճ = Գլ· բ· 4·
ի Ֆիլ· գ· 3· 4·
ձ = Կոր· գ· 19·
ղ = Գաղ· բ· 4· գ· 8·

1 Պարծենալ ՚իրաց ընկէ ինձի առաջուան է · միայն թէ Տէրոջը տեսիլքներուն ու յայտնու-
2 թիւններուն գամ։ Արդ մը գիտեմ ՚Քրիստոսի մարդ մը զոր տասնչորս տարի առաջ, (եթէ մար-
մնով էր՝ չեմ գիտեր, և եթէ առանց մարմնի՝ չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ ՚հա-
3 նեցաւ մինչև յերրորդ երկինքը։ Ու գիտեմ այնպէս մարդ մը, (եթէ մարմնիով և եթէ առանց մարմնի՝ չեմ գի-
4 տեր, Աստուած գիտէ,) որ ՚դրախտը յա-
փշտակուեցաւ ու լսեց չպատմուելու խօս-
5 քեր, որ մարդու արժան չէ խօսիլ։ Այս անձին համար պիտի պարծենամ· ՚բայց իմ ան-
ձիս համար պիտի չպարծենամ, հապա միայն
6 տկարութիւններով։ ՚Ինչու որ եթէ պարծե-
նալ ալ ուզեմ՝ անզգամ պիտի չըլլամ, որով-
հետև շիտակը պիտի գրուցեմ· բայց կը խնա-
յեմ ՚Քրիստոսի՝ որ չըլլայ թէ ոեւէ մարդ
իս համեմատ անձնագոյ, քան որչափ որ իմ
7 գործերս կը տեսնէ կամ ինծմէ կը լսէ։ Եւ որ չըլլայ թէ ես հպարտանամ խոստ շատ յայտ-
նութիւններուն համար, ինծի ՚մարմինի խայ-
թոց մը տրուեցաւ, ՚Սատանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու համար, որ չըլլայ թէ հպարտա-
8 նամ։ ՚Ասոր համար երեք անգամ ազաչեցի
9 Տէրոջը, որ ինկղմէ բնակ ինծմէ։ Ու ըսաւ ին-
ծի, Իմ շնորհքս հերիք է քեզի, ընչու որ իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի։ ուստի մեծ յօժարութեամբ ՚առելի իմ տկա-
րութիւններուս վրայ պիտի պարծենամ, ՚որ Քրիստոսի զօրութիւնը իմ վրաս հանգչի։
10 ՚Ասոր համար հաճելի եմ ես տկարութիւններու, նախատինքներու, տառապանքներու, հալածանքներու, նեղութիւններու՝ Քրիստոսի համար · վասնզի որ երբոր կը տկարանամ,
11 անառնդր զօրաւոր եմ։ ՚Իմ անզգամ ելայ ՚պարծենալով · դուք ստիպեցիք զիս · վասն զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առնել, ՚քանզի ես երեք ոեւէ առաքեալներէն բա-
նով մը պակաս չտանուեցայ, ՚թէև ես ոչինչ
12 եմ։ ՚Քրիստոսի ձեր մէջը առաքեալի նշանները գործուեցան ամէն համբերութիւնով, նշան-
ներով և սքանչելիքներով ու զօրութիւններով։
13 Ասով ՚վատն ի՞նչ կայ, որ անով պակաս գտնուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն, միայն թէ անով՝ որ ես ձեզի ձանձրութիւն չտուի· ՚Ներեցէք ինծի սա յանցանքը։

1 Պատրաստ իրաց գրել ձեզի ես երրորդ անգամ է · ամեն թէ Տէրոջ մունկքնեբուն ու յայտնու-
2 թիւններուն գամ։ Արդ մը գիտեմ ՚Քրիստոսի մարդ մը զոր տասնչորս տարի առաջ, (եթէ մար-
մնով էր՝ չեմ գիտեր, և եթէ առանց մարմնի՝ չեմ գիտեր, Աստուած գիտէ,) որ ՚հա-
3 նեցաւ մինչև յերրորդ երկինքը։ Ու գիտեմ այնպէս մարդ մը, (եթէ մարմնիով և եթէ առանց մարմնի՝ չեմ գի-
4 տեր, Աստուած գիտէ,) որ ՚դրախտը յա-
փշտակուեցաւ ու լսեց չպատմուելու խօս-
5 քեր, որ մարդու արժան չէ խօսիլ։ Այս անձին համար պիտի պարծենամ· ՚բայց իմ ան-
ձիս համար պիտի չպարծենամ, հապա միայն
6 տկարութիւններով։ ՚Ինչու որ եթէ պարծե-
նալ ալ ուզեմ՝ անզգամ պիտի չըլլամ, որով-
հետև շիտակը պիտի գրուցեմ· բայց կը խնա-
յեմ ՚Քրիստոսի՝ որ չըլլայ թէ ոեւէ մարդ
իս համեմատ անձնագոյ, քան որչափ որ իմ
7 գործերս կը տեսնէ կամ ինծմէ կը լսէ։ Եւ որ չըլլայ թէ ես հպարտանամ խոստ շատ յայտ-
նութիւններուն համար, ինծի ՚մարմինի խայ-
թոց մը տրուեցաւ, ՚Սատանայի հրեշտակ մը՝ զիս նեղելու համար, որ չըլլայ թէ հպարտա-
8 նամ։ ՚Ասոր համար երեք անգամ ազաչեցի
9 Տէրոջը, որ ինկղմէ բնակ ինծմէ։ Ու ըսաւ ին-
ծի, Իմ շնորհքս հերիք է քեզի, ընչու որ իմ զօրութիւնս տկարութեան մէջ կը կատարուի։ ուստի մեծ յօժարութեամբ ՚առելի իմ տկա-
րութիւններուս վրայ պիտի պարծենամ, ՚որ Քրիստոսի զօրութիւնը իմ վրաս հանգչի։
10 ՚Ասոր համար հաճելի եմ ես տկարութիւններու, նախատինքներու, տառապանքներու, հալածանքներու, նեղութիւններու՝ Քրիստոսի համար · վասնզի որ երբոր կը տկարանամ,
11 անառնդր զօրաւոր եմ։ ՚Իմ անզգամ ելայ ՚պարծենալով · դուք ստիպեցիք զիս · վասն զի ինծի պէտք էր ձեզմէ վկայութիւն առ-
նել, ՚քանզի ես երեք ոեւէ առաքեալներէն բա-
նով մը պակաս չտանուեցայ, ՚թէև ես ոչինչ
12 եմ։ ՚Քրիստոսի ձեր մէջը առաքեալի նշանները գործուեցան ամէն համբերութիւնով, նշան-
ներով և սքանչելիքներով ու զօրութիւններով։
13 Ասով ՚վատն ի՞նչ կայ, որ անով պակաս գտնուեցաք ուրիշ եկեղեցիներէն, միայն թէ անով՝ որ ես ձեզի ձանձրութիւն չտուի· ՚Ներեցէք ինծի սա յանցանքը։

14 Ահա ասս երրորդ անգամ է որ կը պատրաս-
տուիմ ձեզի գալու. և ես ձեզի ձանձրու-
թիւն պիտի չտամ, ւինչու որ ձեր ունեցածը չեմ
փնտռեր, հապա ձեզ. ւորովհետև որդիները
պարտաւոր չեն ծնողքներուն համար բան
դիզել, հապա ծնողքները՝ որդիներուն հա-
15 մար։ ւԵս ես մեծ յօժարութեամբ ծախք պի-
տի բնեմ, ու ծախք պիտի բլլամ ալ ձեր ան-
ձերուն համար, ւթէպէտև ձեզ աւելի սիրե-
լով չեզնէ քիչ սիրուիմ ալ։
16 Սակայն թող բլլայ որ ւես ձեզի ծանրու-
թիւն մը չտամ, բայց ինչ ունիմ նախա-
դէս բլլալով ներողութեամբ ձեզ բանեցնի։
17 ւՄիթէ իմ ձեզի խրկածներուս մէկուն ձեռ-
18 քովը ձեզմէ բան մը քաշեցի՞։ ւՏիտոսին ա-
զաչեցի, ւու անոր հետը ան եղբայրը խրկեցի։
միթէ Տիտոս ձեզմէ բան մը քաշե՞ց. չէ՞ որ
նոյնոսկի ոգիով քալեցինք, չէ՞ որ նոյն
ճամբով գնացինք։
19 ւԳարձեալ կը կարծէք որ ձեր առջեւն կա-
տագովութիւն կ'ընենք մեր անձերուն. ւԱս-
տուծոյ առջեւ Քրիստոսով կը խօսինք. ւև
ամէն բան, սիրելիք, ձեր շինութեանդ հա-
20 մար է։ Քանզի կը վախնամ որ չբլլայ թէ երբ-
որ գամ՝ ձեզ ուզածիս պէս չգտնեմ, ևս ես
ալ ձեզի ձեր ուզածին պէս գտնուիմ. չբլ-
լայ թէ չեզ գտնէ վէճեր, նախանձներ,
սրտմտութիւններ, գրգռութիւններ, չարա-
խօսութիւններ, բանսարկութիւններ, ամբար-
21 տաւանութիւններ, խռովութիւններ. Չբլլայ
թէ երբոր նորէն գամ՝ ւիմ Աստուածս ինծ
նկատի ընէ ձեր քովը, ու սուգ բնեմ շատե-
րուն համար՝ ւոր առաջուց մեղք գործեցին,
ու չապաշխարեցին իրենց գործած պղծու-
թեանը ևս պոռնկութեանը ու գիճութեանը
վրայ։

ԳԼ· ԺԳ

1 Կը ծանուցանէ թէ ինչը անպատ պիտի բլլայ։ և իր առաքե-
լական իշխանութիւնը պիտի բանեցնէ չանհնազանդ մեղաւոր-
ներուն դէմ։ 5 և յորդորելով որ իրենց հաւատքը փորձեն։ 7
ու իրենց մեղքերուն գտնուած դէս ինչը անանց չգտնուի։ 11
իր խնդիրը կը վերջացնէ ընդհանուր յորդորանքով մը և ո-
ղջոյնով։

1 ւԱ.ս երրորդ անգամ է որ ձեզի կու գամ.

ԳԼ· ԺԳ· 1·
ԳԿՐ· Ի· 33· = ԿՐ· Ժ· 33·
= ԿՐ· Գ· 14· 11·
= ԲՀԱ· Բ· 1· ՓԼԼ· Բ· 17·
= ՁՈՎՀ· Ժ· 11· ԳԼ· Ա· 8· ԿԱՂ· Ա· 24· Բ ՏԻՄ· Բ· 10·
ւ ԳԼ· Գ· 18· 13·
ղ ԳԼ· Ժա· 2·
ը ԳԼ· Ե· 2·
= ԳԼ· Բ· 2· 16· 22·
= ԳԼ· Բ· 18·
ւ ԳԼ· Ե· 12·
= ՀՈՎՀՄ· ԲՊ· 1· ԳԼ· Ժա· 21·
թ = ԿՐ· Ժ· 33·
ժ = ԿՐ· Գ· 21· ԳԼ· Ժ· 2· ԺԳ· 2· 10·
ժա = ԿՐ· Բ· 1· 4·
ժբ ԳԼ· ԺԳ· 2·
ժգ + = ԿՐ· Ե· 1·
—
= ԳԼ· Ժբ· 14·
ժդ ԲԱՒ· ՀԻ· 20· Բ ՕԲ· ԺՆ· 6· ԺԲ· 15· ՄԱԹ· ԺԸ· 18· ՁՈՎՀ· Ը· 17· ԵՐԲ· Ժ· 38·
ժե ԳԼ· Ժ· 2·
ժզ ԳԼ· ԺԲ· 21·
ժէ ԳԼ· Ա· 23·
ժը ԳԼ· Ա· 25·
ժթ ՍՐԲ· Ժ· 20· = ԿՐ· Ժ· 1· 10·
ի = ԿՐ· Բ· 3·
իա ՓԼԼ· Բ· 7· 8· — ՊԵՏ· Գ· 18·
իբ ՀՈՎՀՄ· Ջ· 4·
իգ ՏԻՏ· Գ· 3· 4·
իդ = ԿՐ· Ժ· 33·
իե ՀՈՎՀՄ· Բ· 10· ԳԱԼ· Գ· 19·
իզ = ԿՐ· Բ· 27·
իէ ԳԼ· Ջ· 9·
իը = ԿՐ· Գ· 10· ԳԼ· Ժ· 30· ԺԲ· 3· 9· 10·
իթ = ԲԱՒ· Գ· 10·
լ = ԿՐ· Գ· 21· ԳԼ· Բ· 3· Ժ· 2· ԺԲ· 20· 21·
լա ՏԻՏ· Ա· 13·
լբ ԳԼ· Ժ· 2·
լգ ՀՈՎՀՄ· ԺԲ· 18· 18· ԺԵ· 1· = ԿՐ· Ա· 10· ՓԼԼ· Բ· 8· Գ· 18· = ՊԵՏ· Գ· 8·
լդ ՀՈՎՀՄ· ԺԶ· 23·
լե ՀՈՎՀՄ· ԺԶ· 16· = ԿՐ· ԺԶ· 29· = ԲԱՒ· Ե· 26· = ՊԵՏ· Ե· 14·
լզ ՀՈՎՀՄ· ԺԶ· 14·
լէ ՓԼԼ· Բ· 1·

—

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԱՌ ԳԱՂԱՏԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

* Առաքեալը կը ջատագովէ զինքն հրաւիրողին առջեւ թէ՝ առաքեալ է, եւ իր քարոզած աւետարանը, ոչ թէ կը նմանի այն մարդիկը որ իրենց քարոզած աւետարանին գալ ուրիշ աւետարան մը կը քարոզեն։ 11 Կը յայտնէ թէ ինչը չէ թէ մարդկային, այլ Աստուծմէ ստացած եւ աւետարանը։ 14 Թէ ինչը ինքն էր իր կեցուածքն առաջ։ 17 Եւ թէ ինչ ըրաւ անմիջապէս եղաւ։

1 Պողոս առաքեալ եղած՝ չէ թէ մարդոցմէ ու չէ թէ մարդու ձեռքով, Հապա Յիսուս Քրիստոսի ձեռքով եւ Հօր Աստուծմէ՝ որ
2 զանիկա մեռելներէն յարուցած, 7Ես բոլոր եղբայրները որ իմ հետս են՝ Գաղատիոյ եկեղ-
3 եցիներուդ. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Հօր Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
4 տոսէն, 8Որ որ իր անձը տուաւ մեր մեղքերուն համար, որ մեզ փրկէ հիմակուան չար աշխարհէն՝ Աստուծոյ ու մեր Հօրը կա-
5 մեցը համաձայն, Որուն փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
6 Կ՚զարմանամ որ այդպէս շուտով ուրիշ աւետարանի կը փոխուիք 9անկէ՝ որ ձեզ
7 Քրիստոսի շնորհացը կանչեց. 10Որ չկայ ուրիշ աւետարան. Միայն թէ կան ոմանք՝ որ ձեզ կը խռովեցնեն, ու կ՚ուզեն Քրիստոսի աւետա-
8 րանը խեղաթիւրել։ Բայց թէ որ մենք կամ երկինքէն հրեշտակ մը գայ, աւետարանէ ձեզի անկէ ուրիշ՝ որ մենք աւետարանեցինք ձեզի,
9 նզովեալ ըլլայ։ Ինչպէս որ առաջ բսինք, հիմա ալ նորէն կ՚ըսեմ՝ 11Թէ որ մէկը ձեր մէջ-
10 տեղ կը հաճեցնեմ թէ զԱստուած. կամ մարդոց հաճելի ըլլալ կը փնտռեմ. թէ չէ որ ես ծառայ չէի ըլլար։
11 12Կը յայտնեմ ձեզի, եղբայրներ, որ աւետարանը որ քարոզուեցաւ՝ թէ ա-
12 նիկա մարդու բան չէ։ 13Որովհետեւ ես ալ մարդէ չառի անիկա, և ոչինչ ալ չսորվեցայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտնութենէն։
13 Վասն զի լսած էք գուք իմ առջի ժամանակի վարմունքս Հրէութեան մէջ, 14թէսալ չափազանց կը հալածէի Աստուծոյ եկեղեցին՝ ու
14 կը կործանէի զանիկա. Եւ իմ 15հայրենի աւանդութիւններուս խիստ նախանձաւոր ըլլալով՝ իմ ազգիս մէջ եղած չատ հասակակիցներէս աւելի յառաջացած էի Հրէութեան մէջ։
15 Բայց երբոր ուզեց Աստուած՝ (որ արուեց զիս իմ մօրս արգանդէն, և իր շնորհքովը չանչ կանչեց,)
16 չնց՝ 16Ինձի իր Որդին յայտնել, որ զանիկա հեթանոսաց մէջ քարոզեմ, ես մէկէն ի մէկ բան մը չխնդրեցի Հրեայներէն ու ուրիշներէն,
17 ոչ ալ երուսաղէմ երթալ ինծմէ առաջ առաքեալ եղողներուն քովը, հապա Արաբիա
18 գացի, ու նորէն Դամասկոս դարձայ։ Ետքը երեք տարիէն հետո 17երուսաղէմ երթալ Պետրոսը տեսնելու, և տասնըհինգ օր անոր քովը
19 կեցայ։ Յակոբոս 18առաքեալներէն ուրիշ մէկը չտեսայ, Տեսայ միայն Յակոբոս՝ Տէրոջը եղ-
20 բայրը։ Բայց ահա որ կը գրեմ ձեզի՝ 19ահա Աստուծոյ առջեւը չեմ սխալիր, որ ստա չեմ գրե-
21 ր։ 20Անկէետքը եկայ Սիւրիայի ու Կիլի-
22 կիոյի կողմերը։ 21Ես գիա դէմ առ դէմ չէին ճանչնար այն եկեղեցիները՝ որ Հրէաստանի
23 մէջ էին Քրիստոսով։ Միայն թէ անոնք լսած էին թէ Ան որ առաջ մեզ կը հալածէր, հիմա քարոզէ՝ որ ա-
24 նէն մը կը կործանէր։ Ու ինծմով զԱստուած կը փառաւորէին։

ԳԼ. Բ

1 Ետքը տասնչորս տարի նորէն Բառնաբասի հետ Երուսաղէմ եկայ, և Տիտոս ալ հետս առի։ 2 Ես Յերուսաղէմ գնացի հայտնութեամբ, և անոնց ներկայացուցի այն աւետարանը որ կը քարոզեմ հեթանոսներուն մէջ, բայց առանձինն նշանաւորներուն, որպէս զի ինծի կամ ի զուր չվազած ըլլամ։ 3 Բայց Տիտոս որ ինծի հետ էր, թէպէտ հեթանոս էր, չստիպուեցաւ որ թլփատուի։ 4 Եւ

կը հաստատ քէ Աղբի Աշ պիտ շնան անոնք՝ որ տյոպո-
արդ արդյոճ են։

1 Եօթը տաճառշտս տաբիէն նաև Նոբէն ե-
բուազէմ Հյայ Բառնաբասին հետ՝ Տիտոսն
2 ալ Ակոզ առնելով։ Ու Հյայ յայտնութիւ-
նով, Եև անոնց խնայուցի ան աւետարանը՝ որ
հնթանաններուն Աշ կը քարոզեմ, բայց ա-
ռանձին անոնց որ երևելիներ էին, Նոր չըլ-
լայ քէ պարապ տեղը վազեմ կամ վազած
3 ըլլամ։ Բայց չէ քէ իմ հետս եղող Տիտոսն
ալ՝ որ Ցյն էր, պարտաւորեցաւ թլփատուիլ.
4 Նայանաւանդ ներս սկզբ առա եղրայր-
ներուն համար՝ որոնք սահնլով ներս մտան
Նգրիտա Քհսաւով մեր ունեցած ազատու-
թիւնը լրտեսելու համար, Նոր մեզ ծառայե-
5 ցընեն. Որ անոնց ըիչ մը առնն անգամ մտիկ
չըրինք հնազանդելու, Նոր աւետարանին ճըշ-
մարտութիւնը հաստատուն մնայ ձեր Աշը.
6 Նայց անոնք որ կը կարծուէին բան մը ըլլալ,
ինչ որ էին՝ ան իմ հոգս չէ. Նաստած
մարգոց ապատութիւն չըներ. Նման գի ածուն
կարծուածներըը բան մը չխնացուցին ինծի.
7 Հապա անոր հակառակը՝ Նրրոր տեսան որ
անհրփատներուն աւետարանը Նինծի յանձ-
նուած է, ինչպէս Պետրոսին ալ՝ թլփատուած-
8 ներուն. (Վասն գի ան որ Պետրոսին յաջո-
ղող թլփատուածներուն առաքելութիւնն ը-
նելու, Նինծի ալ Նյաջողց հնթանաններուն.)
9 Ու երրոր ինծի տրուած շնորհքը գիտցան
Յակոբոս ու Կեփաս և Յովհաննէս՝ Նորոնք
սիւներ անգրուած էին, աչ ձեռքերնին տուին
ինծի ու Բառնաբասին Նէ Նշան հաղորդակցու-
թիւն, որ մենք հնթանաններուն Աշը երթանք,
10 ու անոնք՝ թլփատուածներուն. Միայն թէ նը
Նոնդ որ ազքատներըը յիշենք. Նոր նոյ ալ փոյթ
11 ունեցայ այն բանը ընելու. Նայց երրոր Կե-
փաս Անտիոք եկաւ, նոյ անոր դէմ կեցայ.
12 որովհետև ինքը մեզագրաւելու էր. Նինչու
որ գնա Յակոբոսին քովէն մէկ քանի հոգի
չեկած, Նինքը հնթանաններուն հետ անխըտիր
կ'ուտէր. բայց երրոր եկան՝ մէկզի կը քա-
շուէր, ու ինքզինքը կը զատէր, վախնալով
13 անոնցմէ՝ որ թլփատուածներէն էին. Իւ ա-
նոր հետ կեզծաւորեցան միւս Հրէաններն ալ,
անոնկ որ Բառնաբաս ալ անոնց կեզծաւորու-
14 թեանը ծանեցաւ. Նայց ես երրոր տեսայ Նոր
աւետարանին ճշմարտութեանը մէջ չնտակ չեն
քալեր, Նամենուն առջեն կեփասին պուտցեցի,
Նէթէ դուն, որ Հրէայ ես, հնթանաւոք պէս ու
չես քէ Հրէայի պէս կ'ապրիս, ի՞նչպէս հն-
թանաններըը կը ստիպես Հրէայի պէս վարուի-
15 լու. Նմենք որ բուն Հրէայ ենք, ու չէ քէ
16 հնթանաններէն մեզաւորներ, Նայս գիտնալով
որ մարդ օրէնքին գործերէն չկրնար ար-
դարանալ, Նհապա Քհսուս Քրիստոսի հա-
ւատքէն, մենք ալ Քրիստոս Քհսուսի հաւա-
տացինք՝ որ արդարանանք Քրիստոսի հա-
ւատքէն, և չէ քէ օրէնքին գործերէն, Նո-
բոյհետև օրէնքին գործերէն մէկ մարմին
17 մը պիտի չարդարանայ. Իսկ եթէ մենք որ
կ'ուզենք Քրիստոսով արդարանալ՝ Նմեզաւոր
գտնուինք, ուրեմն Քրիստոս մեզաց պաշ-
18 տօնեայ եղաւ. Քաւ լիցի. Քանզի եթէ որ ես
իմ քակած բաներս նորէն կը շինեմ, իմ անձս
19 յանցաւոր կը ցուցընեմ. Նինչու որ ես օրէնքով
Հմեռայ օրէնքին, Նոր Աստուծոյ կենդանի
20 ըլլամ. Նքրիստոսի հետ խաչը եղայ. Եւ ալ
կենդանի եմ չէ քէ ես՝ հապա Քրիստոս կեն-
դանի է իմ մէջս. բայց ես որ հիմա մարմի-
նով կ'ապրիմ Նհաստուծոյ Որդւոյն հաւատ-
քովը կ'ապրիմ, Նան որ զիս սիրեց ու իր
21 անձը ինծի համար մատնեց. Ես Աստուծոյ
շնորհքը չեմ խափաներ. Նինչու որ եթէ ար-
դարութիւնը օրէնքէն էր, ուրեմն Քրիստոս
պարապ տեղը մեռաւ.

ԳԼ. Գ

1 Կը հարցնեմ քէ ինչ պատճառով հաւատքը կը Քարոզեմ եւ
բնդդեմ կը գոռամ. 2 կը յայտնեմ քէ անոնք որ կը հաւատան
ի՛ուդ արուեստ. 3 եւ ի՛ դրնաւոյն Ընդհանուին հետ. 10 ու չոր
փաստերով կը հաստատ ասիկա.

1 Ո՛վ անմիտ Գազատացիք, Նո՞վ ձեզ հրապու-
րեց՝ որ ձեր աչքերուն առջեն Քհսուս Քրիս-
տոս ձեր մէջը խաչը եղած նկարագրուեցաւ.
2 Ասիկա միայն կ'ուզեմ ձեզմէ ստրկել. Նօրէնք
քի՞ն գործերովը գուք Հոգին առիք՝ Նքէ
3 հաւատքին լսելովը. Այդչափ անմի՞տ էք.
Նհոգիով սկսեցիք, Նու հիմա մարմնո՞վ կը
4 վերջանաք. Նայնչափ գիտցածները պարա՞գ
տեղը ձեր վրայէն անցան, (քէ որ պարագ
5 ըլլայ ալ.) Նքաւոր ան որ ձեզի Հոգին բաշխեց
ու ձեր մէջ զօրութիւններ կ'ընէ, Նօրէնքի
գործերո՞վ կ'ընէ թէ Նլսելով հաւատքին.

1 Գեղ. ժե. 8.
2 Գեղ. ժե. 12.
3 Գիմ. բ. 16. — Յհնն. գ. 3.
4 Գիմ. բ. 1. 24. բ Կոր. ժա. 26.
5 Գեղ. գ. 22. ե. 1. 23.
6 բ Կոր. ժա. 20. Գէ. գ. 3. 8.
7 Հռ. 14. Գէ. գ. 1. գ. 16.
8 Գէ. գ. 3.
9 Գեղ. ժե. 24. Հբ. ռաքե. բ. 11.
10 բ Կոր. ժբ. 11.
11 Գեղ. ժգ. 46. Հբ. ռաքե. ա. 3. ժա. 12. — Ցհմ. բ. 7. բ Ցհմ. ա. 11.
12 — Յհնն. բ. 4.
13 Գեղ. Յ. 15. ժգ. 8. Նբ. 31. Նէ. 17. 18. — Կոր. ժե. 10. Գէ. ա. 18. Կոչ. ա. 29.
14 Գէ. գ. 6.
15 Հաւմ. ա. 5. ժբ. 3. 8. ժե. 15. — Կոր. ժե. 10. Ե. բ Կոր. ժբ. 11.
16 Գեղ. ժգ. 46. Հբ. ռաքե. բ. 38. Մատ. ժէ. 18. Ե. գնա. բ. 20. Յայտ. իա. 14.
17 Գեղ. ժա. 20. իգ. 17. Հաւմ. ժե. 22. — Կոր. ժէ. 1. բ Կոր. ը. Ե. Գ.
18 Գեղ. ժա. 32. Նբ. 31. Նէ. 17. 18. — Կոր. ժե. 10. Գէ. ա. 18. Կոչ. ա. 29.
19 Գեղ. ժե. 24.
20 Գեղ. ժգ. 46. ժե. 3. 5.
21 Հբ. 2.
22 — Ցհմ. ե. 20.
23 Գեղ. ժ. 43. ժա. 5.
24 Գեղ. ժ. 28. Հբ. ռաքե. բ. 11. — Կոր. ժե. 10. Ե. գնա. բ. 20. Յայտ. իա. 14.
25 Գեղ. ժե. 10. 11. — Մատ. Բ. 11. Ե. գնա. բ. 3. 18.
26 Գեղ. ժգ. 38. 39.
27 Հաւմ. ա. 17. գ. 22. 23. Ը. 3. Գէ. գ. 26. Նբր. ե. 18. 19.
28 Յոչ. Նքգ. 2. Հբ. ռաքե. գ. 25. Գէ. գ. 11.
29 — Յայտ. գ. 8. 9. — Հաւմ. Ը. 5.
30 Հռ. 2.
31 — Ցհմ. ե. 20.
32 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
33 Հռ. 14. Նբ. 31. Նէ. 17. 18. — Կոր. ժե. 10. Ե. գնա. բ. 20. Յայտ. իա. 14.
34 Հաւմ. գ. 11. բ Կոր. ե. 15. — Գեղ. ժ. 28. Ը. 15. ժ. 47. ժե. 8. Հմր. 14. Նբ. 31. — ժ. 13. Նբր. գ. 45.
35 Հաւմ. ժ. 16. 17.
36 Գէ. գ. 8.
37 Նբր. ե. 16. Յ. 10.
38 Նբր. ժ. 34. 38. բ Յայտ. գ. 8.
39 Գեղ. ժե. 10. 11. — Հաւմ. գ. 11. բ Կոր. ե. 15. — Յհնն. Յ. 10. Նբր. Յ. 14. — Գեղ. գ. 8.
40 Հաւմ. գ. 6. Գէ. ե. 24. գ. 14.
41 բ Կոր. ե. 15. — Գեղ. գ. 8.
42 Գէ. — ե. 4. Նբ. 31. Նէ. 17. 18. — Կոր. ժե. 10. Գէ. ա. 18. Կոչ. ա. 29.
43 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
44 Գէ. գ. 8. Նբ. 31. Նէ. 17. 18. — Կոր. ժե. 10. Գէ. ա. 18. Կոչ. ա. 29.
45 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
46 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
47 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
48 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
49 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
50 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
51 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
52 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
53 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
54 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
55 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
56 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
57 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
58 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
59 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.
60 Գեղ. ժ. 28. ժա. 5.

և ձեր միջը զօրութիւններ գործեց, օրէնքի՞ն գործքերովն էր՝ թէ հաւատքին լսե-
6 լովը։ Ինչպէս որ Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու անոր արդարութիւն անուանեցաւ։
7 Ուրեմն գիտցէք թէ անոնք որ հաւատքէն
8 են՝ անոնք են Աբրահամի որդիքը։ Եւ գիրքը առաջուց դատապարտեց թէ Աստուած հեթանոսները հաւատքով կ՚արդարացնէ՝ առաջուց աւետաւորեց Աբրահամին, թէ Քեզմով
9 պիտի օրհնուին բոլոր ազգերը։ Ուստի անոնք որ հաւատքէն են՝ կ՚օրհնուին հաւատացեալ
10 Աբրահամին հետ։ Վասն զի անոնք որ օրէնքին գործքերէն են՝ անէծքի տակ են. քանզի գրած է թէ Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին գիրքը ամէն գրածներուն մէջ
11 չկենայ՝ որ զանոնք կատարէ։ Եւ թէ օրէնքով մէկը չկրնար արդարանալ Աստուծոյ առջեւը, ան յայտնի է. քանզի Արդարը հա-
12 ւատքէն պիտի ապրի։ Բայց օրէնքը հաւատքէն չէ, հապա Ան որ կը կատարէ ան բանին
13 մէջ անոնցմով պիտի ապրի։ Քրիստոս մեզ ծախու առաւ օրէնքին անէծքէն՝ ըլլալով մեզի համար անէծք (քանզի գրած է թէ Անիծեալ է ան ամէնը որ փայտէ կը կա-
14 խուի.) Որ Աբրահամին օրհնութիւնը հեթանոսներուն գայ Յիսուս Քրիստոսով. որ մենք հոգւոյն խոստումնքը առնունք
15 հաւատքով։ Մարդիկ եղբայրնե՛ր պէս կը զրուցեմ՝ եղբայրներ. թէպետ որ մարդու մը հաստատած կտակը մէկը չխզեր, ոչ ալ անոր
16 գրոյ ուրիշ պատուէր մը կ՚աւելցնէ։ Արդ խոստումնքները Աբրահամին ու անոր սերունդին եղան. չըսեր, Եւ սերունդներուդ՝ որպէս թէ շատերու համար, հապա որպէս թէ մէկու մը համար, Եւ քու սերունդիդ,
17 որ ան Քրիստոսն է։ Բայց ասիկա կ՚ըսեմ. Ան կտակը՝ որ առաջուց Աստուծմէ հաստատուեցաւ Քրիստոսով, երեսուն հարիւր տարիէն ետքը եղած օրէնքը չկրնար անգործ ընել՝ խոստումնքը խափանելու հա-
18 մար։ Վասն զի թէ որ ժառանգութիւնը օրէնքէն կ՚ըլլայ, ուրեմն ալ խոստումնքէն չէ. բայց Աբրահամին խոստումնքով Աստուած
19 Հապա ինչո՞ւ համար է օրէնքը. յանցա-

նաց համար վրայ աւելցաւ, (մինչեւ որ գայ ան սերունդը որուն որ խոստացաւեր էր.) հրեշտակներով տրուած՝ միջնորդի մը ձեռ-
20 քով. բայց միջնորդը միկու մը չէ.
21 մինչդեռ Աստուած միկ է։ Ուրեմն օրէնքը հակառա՞կ է խոստումներուն. քան լիցի. քանզի թէ որ տրուած բլլար մեռնիլ օրէնք մը՝ որ կարող բլլար կենդանի ընել, արդարեւ իրաւցընէ արդարութիւնը օ-
22 րէնքէն կ՚ըլլար. Բայց գիրքը ամէնը մեղքի տակ գոցեց, որ խոստումնքը Յիսուս Քրիստոսի հաւատքովը տրուի հաւատացեալ-
23 ներուն։ Բայց քանի որ հաւատքը չէր եկած, օրէնքին տակը գոցուած կը պահուէինք, մինչեւ ան հաւատքին՝ որ պիտի յայտնուէր։
24 Ուրեմն օրէնքը մեր դաստիարակը եղաւ՝ Քրիստոսի հասնինք, որ մենք հաւատքով ար-
25 դարանանք։ Բայց երբոր հաւատքը եկաւ,
26 ալ դաստիարակի տակ չենք։ Քանզի որ ամէնքդ ալ Աստուծոյ որդիք էք՝ Քրիստոս Ի-
27 սուսի վրայ եղած հաւատքով։ Քանզի դուք ամէնդ որ Քրիստոսով մկրտուեցաք, Քրիս-
28 տոս վրանիդ հագած էք։ Չկայ հրեայ կայ, ոչ ալ Յոյն. ոչ ծառայ կայ, ոչ ալ ազատ. ոչ արու կայ, ոչ ալ էգ. քանզի որ դուք ամէնդ ալ միկ էք Քրիստոս Յիսու-
29 սով։ Հապա թէ որ դուք Քրիստոսինն էք, ուրեմն Աբրահամին սերունդն էք, ու խոստմունքին նայելով ժառանգներ։

ԳԼ. Դ

1 Ես ասիկա կ՚ըսեմ թէ մինչ ժառանգը մանուկ է՝ ոչ մէկ տարբերութիւն
2 ունի ծառայէն. հապա խնամակալներու ու հոգաբարձուներու տակ է
3 մինչեւ հօրը որոշած ժամանակը։ Նոյնպէս ալ մենք երբոր մանուկ էինք՝ աշխարհիս սկզբունքներուն տակը ծառայ եղած էինք։
4 Բայց երբոր ժամանակը լրացաւ, Իրիկց

Աստուած իր Որդին՝ որ կնիկէ մը ծնաւ, ենթա-
5 օրէնքի տակ մնաս. Որպէս զի օրէնքի տակ
եղողները փրկէ, որ մենք որդեգրութիւնը
6 ընդունինք։ Եւ որովհետեւ դուք որդիք էք,
Աստուած իր Որդւոյն Հոգին *ձեր սիրտե-
րուն մէջը խրկեց, որ կ'ապազակէ Աբբայ Հայր։
7 Ուստի ալ ծառայ չես, հապա որդի. Եւ քէ
որ որդի, ալ Աստուծոյ ժառանգը Քրիստո-
8 սով։ Բայց անառաներ որ չէիք գիտեր զԱս-
տուած, կը ծառայէիք անոնց՝ որոնք ի բնէ
9 Աստուածներ չէին։ Սակայն հիմա որ ճանչ-
ցած գԱստուած՝ մանաւանդ որ գուք Աս-
տուծմէ ճանչցուելնուդ, ինչպէ՞ս նորէն կը
գառնաք *ան անար ու չքաւոր սկզբունքնե-
րուն, որոնց նորէն կ'ուզէք ծառայել քեզի
10 ընել։ Օրերը կը դիտապահէք, ու ամիսները և
11 ժամանակները ու տարիները։ Կը վախնամ
ձեզմէ, որ գուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ
աշխատած ըլլամ։
12 Ինծի պէս եղէք, ինչու որ ես ալ ձեզի պէս
եղայ։ Եղբայրնե՛ր, ձեզի կ'ապաւինիմ. Ոչ-մէկ
13 բնաւ մեր հասցած չէք։ Գիտէք գուք
որ մարմնոյս անկարութեամբը ձեզի *աւետ
14 անգամ աւետարանը քարոզեցի. և իմ մար-
մինս վրայ եղած փորձութիւնս Ձանարգեցիք
ու չարհամարհեցիք. Հապա Աստուծոյ հր-
15 րեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ Քրիստոս
Յիսուսի մը պէս։ Ուրկէ՞ էր ան ձեր երա-
նութիւնը. քանի որ ես կը վկայեմ ձեզի, որ
16 եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի հանէիք
17 ու ինծի տայիք։ Ուստի ձեր թշնամի՞ն եղայ
ճշմարիտը խօսելուս համար։ Ձեզի
նախանձառ են անանձ՝ չէ թէ բարիին, և
կ'ուզեն *ձեզ զրկել, որ իրենց նախանձա-
18 ռոտ ըլլաք։ Սակայն ազնիւ է ամէն առն բա-
րիին նախանձառոտ ըլլալ, ու չէ թէ միայն
19 երբոր ձեր մէջը ըլլամ։ Իմ որդեակներս,
որ ձեզմով նորէն ծննդական ցաւ կը քաշեմ՝
մինչև որ Քրիստոս ձեր մէջը ձեւակերպի։
20 Կ'ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ, ու
փոխել իմ ձայնս. ինչու որ ես ձեր վրայով
տարակուսած եմ։
21 Ինծի ինծի, գուք որ օրէնքին տակը կ'ու-
22 զէք ըլլալ, օրէնքը չէ՞ք լսեր։ Վասն զի գրը-
ծուած է թէ Աբրահամ երկու որդի ունէր,
23 մէկը՝ ազախնիէն, *ու մէկը՝ ազատ կնիկէն։
Բայց ան որ ազախնիէն էր՝ մարմնոյ կոպտու-
նէ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնիկէն՝ խոստ-
24 մնաւորութեամբ։ Որ ասոնք բաները այլաբա-
նօրէն կը մեկնուին. ասոնք են երկու
կտակարանները, մէկը Սինայ լեռնէն՝ որ ծա-
ռայութեան համար կը ծնանի, որ է Հագար.
25 ինչու որ Հագար Արաբիոյ մէջ Սինայ լեռն
է, և կը համեմատի հիմակուան Երուսա-
ղէմին՝ որ իր զաւակներովը ծառայ կը ծա-
26 ռայէ։ Բայց վերի Երուսաղէմը ազատ է, որ
27 մեր մայրն է ամենուն ալ։ Ինչու որ գրուած է.
Ուրախ եղիր ամուլ, դուն որ չծնանող ես.
ցնծա՛ և աղաղակէ՛ դուն որ երբեք
ծնունդ չտեսած, զի աւելի են անապատին
որդիքը քան թէ ունեցողին ամուսնոյն։
28 Ուրեմն դուք եղբայրնե՛ր, Իսահակի պէս խոստման որդի-
ներ էք։ Բայց ինչպէս որ այն ատեն մարմնոյ
29 ծնած հալածեց հոգիով ծնածը, նոյնպէս
ալ հիմա կ'ըլլայ։ Սակայն գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ. Դուրս հանէ
աս ազախնին ու անոր որդին, ինչու որ
ազախնիին որդին ազատ կնկանը որդւոյն հետ
31 ժառանգութիւն պիտի չառնէ. Ուստի, եղ-
բայրնե՛ր, մենք ազախնիին զաւակները չենք,
հապա ազատին։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ուստի տուէք կեցէք *ան ազատութիւնովը՝
որով Քրիստոս մեզ ազատեց, և նորէն ծա-
2 ռայութեան լուծի տակ մի մնանէք։ Ահա ես
Պօղոս կը պատուիրեմ ձեզի *որ եթէ թլփատուիք
3 Քրիստոս ձեզի օգուտ մը չընէր։ Եւ գար-
ձեալ ամէն թլփատուող մարդու կը վկայեմ
թէ *պարտական է բոլոր օրէնքը կատարելու։
4 *Խափանած էք գուք Քրիստոսէն, որ օրէն-
քով արդարանալ կ'ուզէք. Ուստ ընորհքէն ին-
5 կած էք։ *Ինչու որ մենք Հոգիով կը սպասենք
6 արդարութեան յոյսին հաւատքովը։ Վասն զի
Քրիստոս Յիսուսի քով ոչ թլփատութիւնը

ոչինչ է, և ոչ անթլփատութիւնը, հապա հա-
7 ւատք՝ որ սիրովը կ'ազդէ։ Լաւ կը վազէիք.
ո՞վ արգիլեց ձեզի որ չհնազանդիք ճշմար-
8 տութեան։ Այս համոզումը ձեզ կանչողէն չէ։
9 Փոքրիկ մը ամբողջ խմորը կ'ուռցնէ։ Ես
Տիրոջմով վստահութիւն ունիմ ձեզի վրայ,
որ ուրիշ միտք չունենաք. բայց որ քեզ
տագնապեցնողը՝ ո՛վ որ ալ ըլլայ, դատա-
10 պարտութիւնը պիտի կրէ։ Եւ ես, եղբայրնե՛ր,
եթէ թլփատութիւն կը քարոզեմ՝ ինչո՞ւ հա-
լածուիմ դեռ։ Ուրեմն խաչին գայթակղու-
11 թիւնը պատուհաս եղաւ։ Ես ձեզի կ'ըսեմ,
որ ան մարդիկ որ ձեզ կը խռովեցնեն՝ ինքնա-
12 կորոյս ըլլան։ Ձեզ ազատութեան կանչուե-
ցաք, եղբայրնե՛ր. միայն ազատութիւնը մար-
մնոյ համար պատրուակ մի ընէք, հապա
13 սիրովը ծառայեցէք իրարու։ Վասն զի ամբող-
ջ օրէնքը մէկ խօսքի մէջ կը լեցուի, որ է՝
14 Սիրէ՛ քու ընկերդ քեզի պէս։ Եթէ իրարու
կը խածնէք ու կը կլլէք, զգուշացէ՛ք որ
15 իրարմէ չկորսուիք։ Կ'ըսեմ ուրեմն, Հոգիով
կենցաղավարեցէ՛ք, և մարմնոյ ցանկութիւնը
16 չի կատարէք։ Վասն զի մարմինը Հոգիին
հակառակ կը ցանկայ, և Հոգին՝ մարմնոյն
հակառակ. ասոնք իրարու հակառակ են,
որպէս զի ինչ որ կ'ուզէք՝ չընէք։
17 Եթէ Հոգիով կը տարուիք՝ օրէնքի տակ չէք։
18 Մարմնոյ գործերը յայտնի են, որոնք են՝
19 պոռնկութիւն, պղծութիւն, անառակութիւն,
20 կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամու-
թիւններ, վէճ, նախանձ, բարկութիւններ,
կռիւներ, տարակարծութիւններ, հերձուած-
21 ներ, նախանձներ, սպանութիւններ, հարբե-
ցութիւններ, շռայլ ուրախութիւններ և
այսպիսիներ, որոնց համար կանխաւ կ'ըսեմ
ձեզի, ինչպէս որ ալ առաջ ըսի, որ այսպի-
սի բաներ ընողները Աստուծոյ արքայու-
22 թիւնը պիտի չժառանգեն։ Բայց Հոգիին պտուղը
է՝ սէր, ուրախութիւն, խաղաղութիւն, երկա-
23 յնամտութիւն, քաղցրութիւն, բարութիւն,
հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ինքնա-
24 պահութիւն. այսպիսիներուն դէմ օրէնք չկայ։
Եւ Քրիստոս Յիսուսի եղողները մարմինը
խաչին վրայ հանեցին՝ իր կիրքերովը և ցան-
25 կութիւններովը։ Եթէ Հոգիով կենդանանա-
նք, Հոգիով ալ քալենք։
26 Չսիրենք ունայն փառասիրութիւն, իրարու
նեղութիւն չընենք, իրարու չնախանձինք։

Եղբայրնե՛ր, եթէ մարդ մը յանցանքի մէջ
ձգուի, դուք որ հոգեւոր էք, ձեր մէջ ուղղեցէ՛ք
զանիկա հեզութեան հոգիով. և դուն քեզի
նայէ՝ որ դուն ալ չփորձուիս։ Իրարու
2 բեռները բարձեցէ՛ք, և այսպէս Քրիստոսի
3 օրէնքը կատարեցէ՛ք։ Վասն զի եթէ մէկը
ինքզինքը բան մը կարծէ՝ երբոր ոչինչ է,
4 ինքզինքը կը խաբէ։ Բայց ամէն մարդ իր
գործը քննէ, և ապա թէ ոչ՝ միայն իր մէջ
5 պարծանք պիտի ունենայ, և ոչ թէ ուրիշին
6 մէջ։ Վասն զի ամէն մարդ իր բեռը պիտի
կրէ։ Եւ ան որ կը վարդապետուի խօսքով՝
բարիներուն բաժին տայ ան որ կը վարդա-
7 պետէ։ Մի՛ խաբուիք, Աստուած չի ծաղրուիր.
որ ինչ որ մարդ սերմանէ՝ զայն ալ պիտի
8 հնձէ։ Վասն զի որ իր մարմնոյն համար կը
սերմանէ՝ մարմնոյն կապականութիւնը պի-
տի հնձէ, բայց որ Հոգիին համար կը սեր-
մանէ՝ Հոգիէն յաւիտենական կեանքը պիտի
9 հնձէ։ Եւ բարի գործելու մէջ չձանձրանանք,
որովհետեւ ժամանակին պիտի հնձենք, եթէ
10 չհոգնինք։ Ուրեմն ինչ ատեն որ ժամանակ
ունինք, բոլորին բարի ընենք, մանաւանդ
հաւատքի տանը անդամներուն։
11 Տեսէ՛ք ինչ մեծ տառերով ես ձեզի գրեցի
12 իմ ձեռքովս։ Որ կամենան մարմնոյ կողմա-
նէ գեղեցիկ երեւնալ՝ անոնք ձեզ թլփատել
կը ստիպեն, միայն թէ Քրիստոսի խաչին հա-
մար հալածուելնուն չեն։
13 Վասն զի թլփատուողները իրենք ալ օրէնքը
չեն պահեր, հապա ձեզ թլփատել կ'ուզեն,
որպէս զի ձեր մարմնոյն համար պարծանք
14 ունենան։ Բայց ինծի համար չլինի թէ պար-
ծանք ունենամ, եթէ ոչ միայն մեր Տէր Յի-
սուս Քրիստոսի խաչովը, որով աշխարհը ինծի
համար խաչուեցաւ, և ես աշխարհին հա-
15 մար։ Վասն զի Քրիստոս Յիսուսի մէջ ոչ
թլփատութիւն մը կը նշանակէ բան մը, և ոչ
անթլփատութիւն, հապա նոր արարած մը։
16 Եւ որ կանոնիս համեմատ կ'երթան՝ անոնց
վրայ խաղաղութիւն և ողորմութիւն, ինչպէս
17 նաեւ Աստուծոյ Իսրայէլին վրայ։ Ասկէ ետքը
ինծի նեղութիւններ մի՛ տար, վասն զի ես
իմ մարմնիս վրայ Յիսուսի սպասաւորու-
18 թեան նշանները կը կրեմ։ Եղբայրնե՛ր, մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին
հետ թող ըլլայ։ Ամէն։

Առ Գաղատացիս

1 Պօղոս առաքեալ, ոչ մարդկանէ եւ ոչ մարդու միջոցաւ, հապա Յիսուս Քրիստոսէ եւ Աստուած Հայր որ զանիկա յարուցանեց մեռելներէն, 2 եւ բոլոր եղբարքը որ ինծի հետ են՝ Գաղատիոյ եկեղեցիներուն։ 3 Շնորհք ձեզի եւ խաղաղութիւն Աստուծմէ Հօրմէ եւ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսէ, 4 որ մեր մեղքերուն համար ինքզինքը տուաւ, որպէս զի մեզ հանէ այս չար աշխարհէն՝ ըստ կամաց մեր Աստուծոյ եւ Հօր, 5 որուն փառքը յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։

6 Կը զարմանամ որ այսչափ շուտ կը դառնաք անկէ որ ձեզ կանչեց Քրիստոսի շնորհքովը՝ ուրիշ աւետարանի մը, 7 որ ուրիշ մը չկայ, բայց կան մարդիկ որ կը խռովեցնեն ձեզ եւ կ'ուզեն Քրիստոսի աւետարանը փոխել։ 8 Բայց եթէ մենք կամ երկնքէն հրեշտակ մը աւետարանէ ձեզի մեր աւետարանածէն աւելի՝ նզովեալ ըլլայ։ 9 Ինչպէս առաջ ալ ըսինք, հիմա նորէն կ'ըսեմ, եթէ մէկը ձեզի աւետարանէ մեր ընդունածէն աւելի՝ նզովեալ ըլլայ։ 10 Արդ մարդկանց կը համոզեմ թէ Աստուծո՞ւ։ Կամ մարդկանց կը հաճեցնել կ'ուզեմ։ Եթէ մարդկանց հաճեցնելու համար կը ջանայի, Քրիստոսի ծառայ չէի։

11 Եղբայրնե՛ր, կ'ուզեմ որ գիտնաք թէ ես աւետարանած բանը մարդկային չէ։ 12 Վասն զի ես զայն մարդէ չընդունեցի եւ չսորվեցայ, հապա Յիսուս Քրիստոսի յայտնութենէն։ 13 Որովհետեւ լսեցիք իմ նախկին կենցաղավարութիւնս հրէութեան մէջ, որ ես Աստուծոյ եկեղեցին չափազանց կը հալածէի եւ կը կործանէի, 14 եւ հրէութեան մէջ իմ տարիքակիցներէս շատերէն աւելի կը յառաջադիմէի իմ ազգիս մէջ, որովհետեւ իմ հայրենի աւանդութեանցս համար աւելի նախանձայոյզ էի։ 15 Բայց երբոր հաճեցաւ Աստուած որ զիս մօրս փորէն ընտրեց եւ իր շնորհքովը կանչեց, 16 որ իր Որդին յայտնէ ինծի՝ որպէս զի աւետարանեմ զանիկա հեթանոսներուն մէջ, անմիջապէս մարմնոյ եւ արեան հետ չխորհրդակցեցայ, 17 ոչ ալ Երուսաղէմ գացի իմ առաջ առաքեալներուս մօտ, հապա Արաբիա գացի եւ դարձեալ Դամասկոս դարձայ։ 18 Ետքը երեք տարի անցուցեր էին, երբոր Երուսաղէմ գացի Կեփասը տեսնելու համար եւ տասնհինգ օր անոր հետ մնացի։ 19 Ուրիշ առաքեալներէ ոչ-մէկը տեսայ, բայց միայն Յակոբոս՝ Տիրոջ եղբայրը։ 20 Ինչ որ ձեզի կը գրեմ, ահա Աստուծոյ առջեւ կը խոստովանիմ թէ սուտ չեմ։ 21 Ետքը Սուրիոյ եւ Կիլիկիոյ կողմերը եկայ։ 22 Եւ Քրիստոսի մէջ եղող Հրէաստանի եկեղեցիներուն երեսով չէի ճանչնար։ 23 Միայն կը լսէին թէ՝ Որ մեզ կը հալածէր առաջ, հիմա կը քարոզէ այն հաւատքը որ առաջ կը կործանէր։ 24 Եւ ինծի համար Աստուած կը փառաւորէին։

2 Ետքը տասնչորս տարի անցուցի, դարձեալ Երուսաղէմ գացի Բառնաբասի հետ, Տիտոսն ալ առնելով։ 2 Յայտնութեան համեմատ գացի, եւ անոնց ներկայացուցի այն աւետարանը զոր կը քարոզեմ հեթանոսներուն մէջ, բայց առանձին՝ նշանաւոր մարդոց, որպէս զի չըլլայ թէ ես կամ վազեցեր եմ կամ վազեր եմ։ 3 Բայց Տիտոս որ ինծի հետ էր, որ յունացի էր, անգամ մը անգամ չստիպուեցաւ թլփատուելու։ 4 Եւ այս պատճառաւ որ կեղծ եղբայրներ մտած էին, որոնք մտան որ լրտեսեն մեր ունեցած ազատութիւնը զոր Քրիստոս Յիսուսի մէջ ունինք, որպէս զի մեզ ստրկութեան մէջ ձգեն։ 5 Որոնց ենթարկուեցանք մի ժամ անգամ անոնց կամքին, որպէս զի աւետարանին ճշմարտութիւնը ձեզի մնայ։ 6 Բայց անոնցմէ որ նշանաւոր մարդիկ էին, թէ ինչ էին ինծի համար չի նայիմ, Աստուած մարդուն երեսը չի նայիր, անոնք ինծի բան մը չաւելցուցին։ 7 Հապա հակառակը, երբոր տեսան թէ ինծի աւետարանի յանձնուեցաւ անթլփատներուն աւետարանը, ինչպէս Պետրոսի՝ թլփատներուն, 8 (վասն զի որ Պետրոսի մէջ ներգործեց առաքելութեան համար թլփատներուն, նոյն ինծի մէջ ալ ներգործեց հեթանոսներուն համար), 9 եւ ճանչնալով զիս տրուած շնորհքը, Յակոբոս, Կեփաս եւ Յովհաննէս՝ որ սիւներ կը համարուին, ինծի եւ Բառնաբասի աջ ձեռք տուին, որ մենք հեթանոսներուն համար երթանք, իրենք ալ թլփատներուն համար։ 10 Միայն որ աղքատները յիշենք, որ ալ ինքս ալ ջանացի նոյն բանը ընել։

11 Բայց երբոր Կեփաս Անտիոք եկաւ, երեսին դիմացը դիմեցի, որովհետեւ յանցաւոր էր։ 12 Վասն զի Յակոբոսէն մարդիկ գալէ առաջ հեթանոսներուն հետ կը հաց ուտէր, բայց երբոր եկան՝ թլփատներէն կը վախնար եւ կը քաշուէր։ 13 Եւ միւս հրեաներն ալ անոր հետ կեղծաւորեցան, մինչեւ որ Բառնաբասն ալ անոնց կեղծաւորութեան մէջ տարուեցաւ։ 14 Բայց երբոր տեսայ թէ ուղիղ ոտքով չեն քալեր աւետարանին ճշմարտութեան համեմատ, Կեփասին ըսի առջեւ բոլորին, Եթէ դուն հրեայ ես, հեթանոսներուն պէս կենցաղավարելով եւ հրեաներուն պէս չկենցաղավարելով՝ հեթանոսները ինչպէ՞ս կը ստիպես հրեաներուն պէս կենցաղավարելու։ 15 Մենք բնութեամբ հրեաներ ենք եւ ոչ թէ մեղաւոր հեթանոսներ, 16 գիտնալով որ մարդ օրէնքի գործերով չարդարանար, հապա Յիսուս Քրիստոսի հաւատքովը, մենք ալ Քրիստոս Յիսուսի հաւատացինք, որպէս զի Քրիստոսի հաւատքովը արդարանանք եւ ոչ թէ օրէնքի գործերով, վասն զի օրէնքի գործերով ոչ-մարմին մը պիտի չարդարանայ։ 17 Եթէ մենք Քրիստոսի մէջ արդարանալ կ'ուզելով՝ մեղաւորներ ալ գտնուեցանք, Քրիստոս մեղքի՞ սպասաւոր է։ Չլինի թէ։ 18 Վասն զի եթէ ինչ որ քանդեցի՝ զայն նորէն կը շինեմ, ինքզինքս յանցաւոր կ'ընեմ։ 19 Վասն զի ես օրէնքովը օրէնքին համար մեռայ, որպէս զի Աստուծոյ համար ապրիմ։ Քրիստոսի հետ խաչուեցայ, 20 ուստի ես այլեւս չեմ որ կ'ապրիմ, հապա Քրիստոս իմ մէջս կ'ապրի։ Եւ որ հիմա մարմնոյս մէջ կ'ապրիմ՝ Աստուծոյ Որդւոյն հաւատքովը կ'ապրիմ, որ ինծի սիրեց եւ ինծի համար ինքզինքը մատնեց։ 21 Չեմ ուզեր Աստուծոյ շնորհքը ունայն ընել, վասն զի եթէ օրէնքով արդարութիւն կայ, ուրեմն Քրիստոս ունայն մեռաւ։

3 Ո՛վ անմիտ Գաղատացիներ, ո՞վ ձեզ հմայեց որ ճշմարտութեան չհնազանդիք, դուք որոնց աչքերուն առջեւ Յիսուս Քրիստոս խաչուածի պէս նկարագրուեցաւ։ 2 Միայն այս ուզեմ ձեզմէ գիտնալ, Հոգին օրէնքի գործերո՞վ ընդունեցիք, թէ հաւատքի լսելիքո՞վ։ 3 Այսչափ անմիտ էք դուք, որ Հոգիով սկսելէ ետքը հիմա մարմնով կը վերջացնէք։ 4 Այսչափ բաներ զուր տեղը կրեցիք, եթէ իսկապէս զուր տեղը։ 5 Ուրեմն ձեզի Հոգին տուողը եւ ձեր մէջ զօրութիւններ գործողը՝ օրէնքի գործերո՞վ կ'ընէ, թէ հաւատքի լսելիքո՞վ։ 6 Ինչպէս Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, եւ ան իրեն արդարութիւն համարուեցաւ։ 7 Ուրեմն գիտցէ՛ք որ հաւատքէ եղողները Աբրահամայ որդիներն են։ 8 Եւ գրուածը տեսնելով թէ Աստուած հեթանոսները հաւատքով պիտի արդարացնէ, Աբրահամայ աւետարանեց թէ՝ Քեզմով բոլոր ազգերը պիտի օրհնուին։ 9 Ուրեմն հաւատքէ եղողները հաւատացեալ Աբրահամի հետ կ'օրհնուին։ 10 Վասն զի որ օրէնքի գործերէ եղողները՝ անէծքի տակ են, վասն զի գրուած է թէ Անէծք ամէն մարդու որ չի մնար այն ամէն բաներուն մէջ որ գրուած են Օրէնքի գիրքին մէջ՝ որ կատարէ զանոնք։ 11 Եւ որ օրէնքով Աստուծոյ առջեւ ոչ-մէկը կ'արդարանայ՝ յայտնի է, վասն զի արդարը հաւատքովը պիտի կենդանանայ։ 12 Եւ օրէնքը հաւատքէ չէ, հապա՝ Որ զանոնք կատարէ՝ անոնցմով պիտի կենդանանայ։ 13 Քրիստոս մեզ օրէնքին անէծքէն ազատեց՝ մեզի համար անէծք ըլլալով, վասն զի գրուած է թէ Անէծք ամէն մարդու որ փայտի վրայ կախուի, 14 որպէս զի Աբրահամայ օրհնութիւնը Քրիստոս Յիսուսի մէջ հեթանոսներուն հասնի, որպէս զի Հոգիին խոստացուածը հաւատքովը ստանանք։

15 Եղբայրնե՛ր, մարդկային կերպով կը խօսիմ. Մարդու մը կտակը հաստատուած ատեն՝ ոչ-ոք կ'անարգէ կամ անոր վրայ բան մը կ'աւելցնէ։ 16 Ուրեմն Աբրահամի եւ անոր զաւկին խոստումները եղան։ Չ'ըսեր թէ՝ Եւ զաւակներուն, իբր թէ շատերու վրայ, հապա իբր թէ մէկու վրայ՝ Եւ քու զաւկիդ, որ է Քրիստոս։ 17 Ասիկա կ'ըսեմ, որ չեղեալ չընէ Աստուծոյ կողմէն հաստատուած կտակը՝ որ չորս հարիւր երեսուն տարի ետքը եղաւ օրէնքը, եւ խոստումը ունայն ընէ։ 18 Վասն զի եթէ ժառանգութիւնը օրէնքէ է, ալ խոստումէ չէ։ Բայց Աստուած Աբրահամայ շնորհքով խոստացաւ։ 19 Ուրեմն օրէնքը ինչո՞ւ եղաւ։ Յանցանքներուն համար աւելցաւ, մինչեւ որ զաւակը գար որուն խոստացուած էր, եւ հրեշտակներով միջնորդի ձեռքով կարգադրուեցաւ։ 20 Միջնորդ մը մէկուն համար չէ, բայց Աստուած մէկ է։ 21 Ուրեմն օրէնքը Աստուծոյ խոստումներուն դէմ է՞։ Չլինի թէ։ Վասն զի եթէ կեանք տալու օրէնք մը տրուած ըլլար, արդարութիւնը իսկապէս օրէնքէ պիտի ըլլար։ 22 Բայց գրուածը ամէնքը մեղքի տակ փակեց, որպէս զի Յիսուս Քրիստոսի հաւատքին խոստացուածը հաւատացողներուն տրուի։ 23 Բայց հաւատքը գալէ առաջ օրէնքի տակ պահուած էինք, հաւատքը յայտնուելիք ատենը համար։ 24 Ուրեմն օրէնքը մեզ Քրիստոսի մինչեւ հասցնող դաստիարակ եղաւ, որպէս զի հաւատքէ արդարանանք։ 25 Բայց հաւատքը գալէ ետքը դաստիարակի տակ չենք։ 26 Վասն զի բոլորդ Քրիստոս Յիսուսի մէջ հաւատքով Աստուծոյ որդիներ էք։ 27 Վասն զի որ ձեզմէ Քրիստոսի մկրտուեցաք՝ Քրիստոսը հագուեցաք։ 28 Հրեայ եւ յոյն չկայ, ծառայ եւ ազատ չկայ, արու եւ էգ չկայ, վասն զի դուք բոլորդ մէկ էք Քրիստոս Յիսուսի մէջ։ 29 Եւ եթէ դուք Քրիստոսինն էք, ուրեմն Աբրահամայ զաւակ էք, խոստումին համեմատ ժառանգներ։

4 Ասիկա կ'ըսեմ, որ ժառանգը մանուկ ատենը ծառայէն տարբեր բան մը չունի, թէեւ ամէն բանի տէր է, 2 հապա խնամակալներու եւ տնտեսներու տակ է մինչեւ հօրը նշանակած ատենը։ 3 Նոյնպէս ալ մենք, երբոր մանուկ էինք, աշխարհի տարրերուն տակ ստրկութեան մէջ էինք։ 4 Բայց երբոր ատենը լրացաւ, Աստուած իր Որդին ղրկեց, որ կնկէ մը ծնաւ, օրէնքի տակ ծնաւ, 5 որպէս զի օրէնքի տակ եղողները փրկէ, որ մենք որդեգրութիւնը ընդունինք։ 6 Եւ որովհետեւ դուք որդիք էք, Աստուած իր Որդւոյն Հոգին *ձեր սիրտերուն մէջը խրկեց, որ կ'ապազակէ Աբբայ Հայր։ 7 Ուստի ալ ծառայ չես, հապա որդի. Եւ քէ որ որդի, ալ Աստուծոյ ժառանգը Քրիստոսով։ 8 Բայց անառաներ որ չէիք գիտեր զԱստուած, կը ծառայէիք անոնց՝ որոնք ի բնէ Աստուածներ չէին։ 9 Սակայն հիմա որ ճանչցած գԱստուած՝ մանաւանդ որ գուք Աստուծմէ ճանչցուելնուդ, ինչպէ՞ս նորէն կը գառնաք *ան անար ու չքաւոր սկզբունքներուն, որոնց նորէն կ'ուզէք ծառայել քեզի ընել։ 10 Օրերը կը դիտապահէք, ու ամիսները և 11 ժամանակները ու տարիները։ Կը վախնամ ձեզմէ, որ գուցէ պարապ տեղը ձեր վրայ աշխատած ըլլամ։

12 Ինծի պէս եղէք, ինչու որ ես ալ ձեզի պէս եղայ։ Եղբայրնե՛ր, ձեզի կ'ապաւինիմ. Ոչ-մէկ 13 բնաւ մեր հասցած չէք։ Գիտէք գուք որ մարմնոյս անկարութեամբը ձեզի *աւետ անգամ աւետարանը քարոզեցի. և իմ մարմնոյս վրայ եղած փորձութիւնս Ձանարգեցիք ու չարհամարհեցիք. Հապա Աստուծոյ հրեշտակի մը պէս զիս ընդունեցիք՝ Քրիստոս Յիսուսի մը պէս։ 15 Ուրկէ՞ էր ան ձեր երանութիւնը. քանի որ ես կը վկայեմ ձեզի, որ եթէ կարելի էր՝ ձեր աչքերը պիտի հանէիք 16 ու ինծի տայիք։ Ուստի ձեր թշնամի՞ն եղայ ճշմարիտը խօսելուս համար։ 17 *Ձեզի ձգտելնուն համար՝ Ձեզի նախանձառոտ են անանձ՝ չէ թէ բարիին, և կ'ուզեն *ձեզ զրկել, որ իրենց նախանձառոտ ըլլաք։ 18 Սակայն ազնիւ է ամէն առն բարիին նախանձառոտ ըլլալ, ու չէ թէ միայն երբոր ձեր մէջը ըլլամ։ 19 Իմ որդեակներս, որ ձեզմով նորէն ծննդական ցաւ կը քաշեմ՝ մինչեւ որ Քրիստոս ձեր մէջը ձեւակերպի։ 20 Կ'ուզէի հիմա ձեր մէջը ներկայ ըլլալ, ու փոխել իմ ձայնս. ինչու որ ես ձեր վրայով տարակուսած եմ։

21 Ինծի ինծի, գուք որ օրէնքին տակը կ'ուզէք ըլլալ, օրէնքը չէ՞ք լսեր։ 22 Վասն զի գրուած է թէ Աբրահամ երկու որդի ունէր, մէկը՝ ազախնիէն, *ու մէկը՝ ազատ կնիկէն։ 23 Բայց ան որ ազախնիէն էր՝ մարմնոյ կոպտունէ ծնած էր, իսկ ան որ ազատ կնիկէն՝ խոստմնաւորութեամբ։ 24 Որ ասոնք բաները այլաբանօրէն կը մեկնուին. ասոնք են երկու կտակարանները, մէկը Սինայ լեռնէն՝ որ ծառայութեան համար կը ծնանի, որ է Հագար. 25 ինչու որ Հագար Արաբիոյ մէջ Սինայ լեռն է, և կը համեմատի հիմակուան Երուսաղէմին՝ որ իր զաւակներովը ծառայ կը ծառայէ։ 26 Բայց վերի Երուսաղէմը ազատ է, որ մեր մայրն է ամենուն ալ։ 27 Վասն զի գրուած է. Ուրախ եղիր ամուլ, դուն որ չծնանող ես. ցնծա՛ և աղաղակէ՛ դուն որ երբեք ծնունդ չտեսած, զի աւելի են անապատին որդիքը քան թէ ունեցողին ամուսնոյն։ 28 Ուրեմն դուք եղբայրնե՛ր, Իսահակի պէս խոստման որդիներ էք։ 29 Բայց ինչպէս որ այն ատեն մարմնոյ ծնած հալածեց հոգիով ծնածը, նոյնպէս ալ հիմա կ'ըլլայ։ 30 Սակայն գիրքը ի՞նչ կ'ըսէ. Դուրս հանէ աս ազախնին ու անոր որդին, ինչու որ ազախնիին որդին ազատ կնկանը որդւոյն հետ 31 ժառանգութիւն պիտի չառնէ. Ուստի, եղբայրնե՛ր, մենք ազախնիին զաւակները չենք, հապա ազատին։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ուստի տուէք կեցէք *ան ազատութիւնովը՝ որով Քրիստոս մեզ ազատեց, և նորէն ծառայութեան լուծի տակ մի մնանէք։ Ահա ես Պօղոս կը պատուիրեմ ձեզի *որ եթէ թլփատուիք Քրիստոս ձեզի օգուտ մը չընէր։ 3 Եւ գարձեալ ամէն թլփատուող մարդու կը վկայեմ թէ *պարտական է բոլոր օրէնքը կատարելու։ 4 *Խափանած էք գուք Քրիստոսէն, որ օրէնքով արդարանալ կ'ուզէք. Ուստ ընորհքէն ինկած էք։ 5 *Ինչու որ մենք Հոգիով կը սպասենք արդարութեան յոյսին հաւատքովը։ 6 Վասն զի Քրիստոս Յիսուսի քով ոչ թլփատութիւնը ոչինչ է, և ոչ անթլփատութիւնը, հապա հաւատք՝ որ սիրովը կ'ազդէ։ 7 Լաւ կը վազէիք. ո՞վ արգիլեց ձեզի որ չհնազանդիք ճշմարտութեան։ 8 Այս համոզումը ձեզ կանչողէն չէ։ 9 Փոքրիկ մը ամբողջ խմորը կ'ուռցնէ։ 10 Ես Տիրոջմով վստահութիւն ունիմ ձեզի վրայ, որ ուրիշ միտք չունենաք. բայց որ քեզ տագնապեցնողը՝ ո՛վ որ ալ ըլլայ, դատապարտութիւնը պիտի կրէ։ Եւ ես, եղբայրնե՛ր, եթէ թլփատութիւն կը քարոզեմ՝ ինչո՞ւ հալածուիմ դեռ։ Ուրեմն խաչին գայթակղութիւնը պատուհաս եղաւ։ 11 Ես ձեզի կ'ըսեմ, որ ան մարդիկ որ ձեզ կը խռովեցնեն՝ ինքնակորոյս ըլլան։ 12 Ձեզ ազատութեան կանչուեցաք, եղբայրնե՛ր. միայն ազատութիւնը մարմնոյ համար պատրուակ մի ընէք, հապա սիրովը ծառայեցէ՛ք իրարու։ 13 Վասն զի ամբողջ օրէնքը մէկ խօսքի մէջ կը լեցուի, որ է՝ Սիրէ՛ քու ընկերդ քեզի պէս։ 14 Եթէ իրարու կը խածնէք ու կը կլլէք, զգուշացէ՛ք որ իրարմէ չկորսուիք։ 15 Կ'ըսեմ ուրեմն, Հոգիով կենցաղավարեցէ՛ք, և մարմնոյ ցանկութիւնը չի կատարէք։ 16 Վասն զի մարմինը Հոգիին հակառակ կը ցանկայ, և Հոգին՝ մարմնոյն հակառակ. ասոնք իրարու հակառակ են, որպէս զի ինչ որ կ'ուզէք՝ չընէք։ 17 Եթէ Հոգիով կը տարուիք՝ օրէնքի տակ չէք։

18 Մարմնոյ գործերը յայտնի են, որոնք են՝ 19 պոռնկութիւն, պղծութիւն, անառակութիւն, 20 կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամութիւններ, վէճ, նախանձ, բարկութիւններ, կռիւներ, տարակարծութիւններ, հերձուածներ, 21 նախանձներ, սպանութիւններ, հարբեցութիւններ, շռայլ ուրախութիւններ և այսպիսիներ, որոնց համար կանխաւ կ'ըսեմ ձեզի, ինչպէս որ ալ առաջ ըսի, որ այսպիսի բաներ ընողները Աստուծոյ արքայութիւնը պիտի չժառանգեն։ 22 Բայց Հոգիին պտուղը է՝ սէր, ուրախութիւն, խաղաղութիւն, երկայնամտութիւն, քաղցրութիւն, բարութիւն, հաւատարմութիւն, 23 հեզութիւն, ինքնապահութիւն. այսպիսիներուն դէմ օրէնք չկայ։ 24 Եւ Քրիստոս Յիսուսի եղողները մարմինը խաչին վրայ հանեցին՝ իր կիրքերովը և ցանկութիւններովը։ 25 Եթէ Հոգիով կենդանանանք, Հոգիով ալ քալենք։ 26 Չսիրենք ունայն փառասիրութիւն, իրարու նեղութիւն չընենք, իրարու չնախանձինք։

6 Եղբայրնե՛ր, եթէ մարդ մը յանցանքի մէջ ձգուի, դուք որ հոգեւոր էք, ձեր մէջ ուղղեցէ՛ք զանիկա հեզութեան հոգիով. և դուն քեզի նայէ՝ որ դուն ալ չփորձուիս։ 2 Իրարու բեռները բարձեցէ՛ք, և այսպէս Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէ՛ք։ 3 Վասն զի եթէ մէկը ինքզինքը բան մը կարծէ՝ երբոր ո

բանի մը կարող է, ոչ ալ անիմաստութիւնը, 7 բուն։ [a]Դուք ազէք կը վազէիք. [b]ո՞վ ձեզ ետ 8 կեցուց՝ որ ճշմարտութեան չհնազանդիք։ Ա- 9 դրդումը անկէ չէ՝ որ ձեզ կանչեց։ [c]Փիչ մը 10 խմորը բոլոր զանգուածը կը խմորէ։ [d]Բայց ես յոյս ունիմ ձեր վրայ Տիրոջմով, որ ուրիշ 11 բան մը պիտի չհամրհիք. [e]և ան որ ձեզ կը խռովեցնէ, [f]դատապարտութիւն պիտի 12 կրէ՝ ով որ ըլլայ։ [g]Ցակոբն, եղբայրնե՛ր, թէ որ ես տակաւին թլփատութիւն կը քարոզեմ, դեռ ինչո՞ւ կը հալածուիմ։ [h]ապա ինքն գայ- 13 թակղութիւնը խափանուած է։ [i]Եղբայրնե՛ր թէ բոլորովին կարուէին անոնք՝ որ ձեզ կը խռո- վեցնեն։

14 [j]Վասն զի գո՛ւք ազատութեան կանչուած եք, եղբայրնե՛ր. [k]միայն թէ ձեր ազատութիւնը մարմնոյ չանե՛նգնե՛ս պատճառ չըլլայ, [l]հա- 15 պա սիրով իրարու ծառայութիւն ըրէ՛ք։ [m]Ին- չու որ բոլոր օրէնքը սա մէկ խօսքով մէջ կը կատարուի, թէ [n]քու ընկերդ սիրես քու ան- 16 ձիդ պէս։ Հապա թէ որ իրար խածնէք և ուտէք, զգոյշ կեցէ՛ք որ չըլլայ թէ իրարմէ 17 ոչնչանա՛ք։ Ա՛յսայն թէ — կը գրուցեմ. [o]Հո- գիով գացէ՛ք, ու մարմինին ցանկութիւնը պի- 18 տի չկատարէ՛ք։ [p]Վասն որ մարմինը կը ցանկայ հոգիին հակառակ, ու հոգին մարմինին հա- կառակ. և սոյնք իրարու հակառակ են, որ 19 [q]ինչ որ կ՛ուզէ՛ք՝ այն ընէ՛ք։ [r]Բայց թէ որ Հոգիին կ՛առաջնորդուի՛ք, ալ օրէնքի 20 ներքև չէ՛ք։ [s]Ցայտնի են մարմինին գործքերը որոնք են՝ պոռնկութիւն, պղծութիւն, գիճու- թիւն, կռապաշտութիւն, կախարդութիւն, թշնամա- նութիւններ, կռիւներ, նախանձներ, բարկու- 21 թիւններ, հակառակութիւններ, երկպառա- կութիւններ, [t]մոլորութիւններ, նախանձ- ներ, մարդասպանութիւններ, գինովութիւն- ներ, անառակութիւններ, ու ինչ որ սոյնոյ նման են. որ կանխաւ կ՛ըսեմ ձեզի՝ ինչպէս առաջուց ալ կ՛ըսէի, [u]որ սոյնպիսի բաներ գործողները Աստուծոյ արքայութիւնը 22 պիտի չժառանգեն։ [v]Բայց Հոգիին պտուղը սա է. սէր, [w]ուրախութիւն, խաղաղութիւն, եր- 23 կայմտութիւն, [x]քաղցրութիւն, [y]բարութիւն, [z]հաւատարմութիւն, հեզութիւն, ժուժկա- 24 [a]կութիւն. [b]սոյնպիսի բաներուն դէմ օրէնք չկայ։ [c]Եւ անոնք որ Քրիստոսինն են՝ [d]իրենց մար- մինը խաչ հանեցին իրենց կիրքերով ու ցան- 25 կութիւններով միասին։ [e]Եթէ որ Հոգիով կ՛ապ- 26 րինք, Հոգիով ալ կ՛ընթանա՛նք։ [f]Մեզ- [g]պարծ չըլլանք՝ միմեանց դրգռելով — իրա- [h]րու վրայ նախանձելով։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 [a]Եղբայրնե՛ր, [b]թէ որ մէկը յանկարծ ինչ և իցէ յանցանքով բռնուելու ըլլայ, [c]դուք որ հոգևոր էք՝ [d]ասանկը հեզութեան հոգիով ուղղութեան բերէ՛ք. քու անձիդ ալ զգուշա- թիւն ըրէ՛ [e]որ չըլլայ թէ փորձութեան մէջ 2 իյնաս։ [f]Իրարու ծանրութիւնները կրեցէ՛ք. ևս այնպէս Քրիստոսի օրէնքը կատարեցէ՛ք։ 3 [g]Քանզի թէ որ մէկը ինքզինքը բան մը ըլլալ կը սեպէ դեռ չէ, անիկա իր անձը կը խաբէ։ 4 [h]Բայց ամէն մարդ իր գործը թող կշռէ, ու ետքը միայն իր անձին վրայ պարծանք ունե- 5 նայ, [i]և չէ թէ ուրիշին վրայ։ [j]Ինչու որ ամէն մէկը իր բեռը պիտի կրէ։

6 [k]Թող ամէն աշակերտուածն ընպդր էր վարդա- պետը ամէն բարի բաներու մասնակից ընէ։

7 [l]Մի խաբուիք. [m]Աստուած ծաղր չըլլար։ 8 [n]Վասն զի ինչ որ մէկ մարդ մէկը սերմանէ՝ նոյ- նը պիտի հնձէ. [o]ան որ իր մարմինին կը սեր- մանէ, ան մարմինէն ապականութիւն պիտի հնձէ. ան ան որ Հոգիին կը սերմանէ, ան Հո- գիէն յաւիտենական կեանք պիտի հնձէ։ 9 [p]Բայց բարի գործելէն չձանձրանանք, [q]քանզի պի յամենայն ժամանակին պիտի հնձենք՝ թէ որ

---

5 = Քհ·ս· — ա· 1· Ճ=ի· բ· 18· 20· 23·
6 = Կր· Բ· 24·
7 Գլ· գ· 1·
8 Գլ· — ·ե·
9 = Կր· ե· 6· Ժե· 33·
10 բ Կր· բ· 3· ը· 22·
11 Գլ· — ·ղ·
12 բ Կր· ժ· ե·
13 Գլ· գ· 18·
14 = Կր· Ժե· 20· Գլ· գ· 20· է· 17·
15 = Կր· — ·23·
16 Ճ=ս· ե· 25· — Կր· ե· 13· Գլ· — ·ե· 9·

1 Գլ· Ժե· 1· ե· 24·
2 = Կր· ը· ձ· — Գ=ս· բ· 10· բ Գ=ս· բ· 12· Ճ=ս· բ·
3 = Կր· Բ· 19· Գլ· գ· ե·
4 Մ=ս· ե· 12· իր· 20· Ճ=ի· բ· ե·
5 Գլ· Ժե· 11· Մ=ս· իր· 22· Հ=ա՛մ· ժգ· 1· ձ·
6 Հ=ա՛մ· է· 18· ը· 1· ե· 18· Ժգ· 14· Հմր· 21· = Գ=ս· 11·
7 Հ=ա՛մ· է· 23· ը· 2·

1 Հ=ա՛մ· ե· 1· ե· 14·
2 Հ=ա՛մ· ե· 1· ե· 14· Գլ· բ· 19· = Գ=ս· բ· 11·
3 Հ=ա՛մ· ը· 4· 5· Հմր· 18·
4 Փիչ· բ· 3·
5 Հ=ա՛մ· Ժգ· 1· Ժե· 1· Նբր· Ժբ· 13· Ճ=ի· ե· 18·
6 = Կր· բ· 13· գ· 1·
7 = Կր· գ· 21· բ Գ=ս· գ· 15· բ Տիմ· բ· 15·
8 = Կր· ե· 2· Ժ· 18·
9 Հ=ա՛մ· է· 21· ը· 1·

Գլ· ե· 13· = Գ=ս· ե· 14·
Գ=ս· բ· 11·
3 Գ=ս· Ժգ· 14· 15· Ժե· 18· Ճ=ի· բ· 21·
4 Հ=ա՛մ· Ժբ· 3· = Կր· ը· 8· Գլ· բ· 8·
5 բ Կր· գ· 3· Ժբ· 11·
6 = Կր· Ժ=ս· 23· բ Կր· Ժգ· 3·
7 Տ=ս· Գ=ս· 11·
8 Հ=ա՛մ· բ· 8· — Կր· գ· 8·
9 Հ=ա՛մ· Ժե· 21·

= Կր· Բ· 11· 14·
10 = Կր· գ· 9· Ժե· 33·
11 Ճ=ր· Ժգ· 8·
12 Գ=ա՛մ· Ժգ· 23· Հ=ա՛մ· բ· 8· բ Կր· բ· 8·
13 Ճ=ր· գ· 8· Ընդ=ա՛մ· 18· իր· 8· Ճ=ի· ը· 7· Ժ· 23· Հ=ա՛մ· ը· 13· Ճ=ի· գ· 18·
14 բ Ճ=ս· գ· 13· — Կր· Ժե· 22·
15 Մ=ա՛մ· իր· 8· Նբր· գ· 8· 14· Ժ· 36· Ժբ· 3· 5· Ճ=ա՛մ· բ· 19·

10 չիմանաք ։ Ոչ ասաի քանի որ ժամանակը
ձեռ քերնիս է ։ Բարիք ընենք ամենուն ։ Մա-
նաւանդ հաւատոյ ընտանեիներուն ։
11 Դարձիցէ՛ ինչպէս գիրերով գրեցի ձեզի
12 իմ ձեռքովս ։ Որոնք որ կ՛ուզեն ինքնիսկ կոչ-
ուիլ բարի երևնալ ։ Ստանալ ձեզ կը ստիպեն
որ թլփատուիք ։ Միայն որ Քրիստոսի խա-
13 չին հանիսր չհալածուին ։ Քանզի անոնք ալ
որ թլփատուած են, իրենք օրէնքը չեն պա-
հեր ։ Հապա կ՛ուզեն որ դուք թլփատուիք ։
14 որ իրենք ձեր մարմնովը պարծենան ։ Բայց
ես՝ քան լիցի որ պարծենամ, հապա միայն
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի խաչովը ։ Որ ա-
նով աշխարհ ինծի խաչը եղած է, ես ալ աշ-
15 խարհի ։ Վասն որ Քրիստոս Յիսուսով ոչ թլ-
փատութիւնը բան մըն է, ոչ ալ անթլփատու-
թիւնը, հապա նոր ստեղծուած ըլլալը ։
16 Եւ ան ամէնը որ ան կանոնիս համեմատ կը
գտին, խաղաղութիւն ու ողորմութիւն ըլլայ
անոնց վրայ ։ Ու Աստուծոյ Իսրայէլին վրայ ։
17 Ասկէետև ինչ կը պիտ ըլլայ ինձի ։ Ընչու
որ ես Տէր Յիսուսին վէրքին նշանները իմ
18 մարմինիս վրայ կը կրեմ ։ Եղբայրներ, մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հոգիին
հետը ըլլայ ։ Ամէն ։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
Ա. ՈՐ ԵՓԵՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընտրեալը Եփեսացիներէն բարեհլնի ։ և անձից հաւատարիմ
հաւատացեալ եղած ։ 4 կը խօսի շնորհքով եղած մեր բնարա-
քնութիւնը ։ 8 և որպիսգրաքնութիւնը վրայ ։ 11 որ ան և մարդկա-
յին փրկութեան նշմարիտ ապաւէնը ։ 13 և որմէհետև աս խոր-
հուրդը գիրարացի քնութիւնը գիր բան չհասկցուիր ։ 18 ապա մեր
հ՛ընձի որ անոնք 19 հաւատքնչացիս հասկցան ։ 20 և անձնական
գանգիս Քրիստոսով ։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը ըՍա-
տուծոյ կամքովը, Եփեսոսի մէջ եղած սուր-
բերուն՝ և հաւատարիմ Յիսուսի հաւատացեալ-
2 ներուն ։ Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի՝ Ա-
տուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսէն ։
3 Օրհնեալ է Աստուած և մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի Հայրը, ան որ մեզ օրհնեց ամէն
հոգևոր օրհնութիւններով երկնաւորներուն
4 մէջ Քրիստոսով ։ Ինչպէս որ մեզ անով ա-
խարհիս սկիզբէն առաջ Ընտրեց, որ մենք
սուրբ ու անարատ ըլլանք իր առջևը սիրով ։
5 Եւ Նախաշնորհեց մեզ առնմանեց Իրեն որպէս
որ Յիսուս Քրիստոս Տէր մերոյ ։
6 Քրիստոսի ։ Հետ ։
7 Քրիստոսի ։ Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
8 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
9 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
10 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
11 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
12 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
13 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
14 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
15 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
16 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
17 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
18 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
19 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
20 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
21 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
22 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։
23 Ասոր ։ Ասոր ։ Ասոր ։

Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը Իր կամ-
6 քին հաճութիւնովը ըսկս, իր փառաւոր շնոր-
հացը գովաբանելու հասնինք, Որով մեզ գար-
7 դարեց Սիրելիին ձեռքովը ։ Որ անով փրկ-
կութիւն ունինք մենք իր արիւնովը մեղքով,
մեզայ թողութիւնը՝ Ըստ շնորհքին ճոխութեան
8 Որ չափով ։ Որ մեր վրայ առիթաց բերեր
9 իմաստութեամբ ու գիտութեամբ ։ Ինչպէս
յայտնելով իր կամքին խորհուրդը իր հաճու-
թիւնը սկսս, Որուն որ Իր մէջը նախասահմա-
10 ներ էր ։ Որ ժամանակաց լրանալուն առնե-
սութիւնը մէջ Ամէն բան Քրիստոսով ակէ
գրեալով, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի
11 վրայ կայ, անով՝ Որով մենք ալ ժառան-
գութիւն առինք՝ Առաջուց որոշուած ըլլա-
լով անոր նախասահմանութիւնովը, Որ ամէն
բան իր կամքին խորհրդովը Ի գործ կը գնէ ։
12 Որ մենք անոր փառքին գովութիւն ըլլանք՝
Առաջուց Քրիստոսի վրայ յուսացողներս ։
13 Որուն վրայ դուք ալ յոյսով երբոր լսեցիք

դնչմաբառութեան խօսքը՝ ձեր փրկութեան աւետարանը, որուն նաեւ հաւատալով՝ կնքուեցաք Սուրբ Հոգւոյն ընտրեալը.
14 որ ան մեր ժառանգութեան գրաւն է՝ մինչեւ չէ առացուած քրիստոսականները՝ իր փառաց գովութեան համար։
15 Վասն եւ ալ երբոր լսեցի ձեր Քրիստոսին Տիրոջ ունեցած հաւատքին, ու բոլոր սուրբերուն վրայ ունեցած
16 բերնաւ վրայ չեմ դադրիր երբ, Զձեզ գոհութիւն բնելէն՝ ձեզ
17 իմ ազօթքներուս մէջ յիշելով. որ մեր Տէր Քրիստոսի Աստուածը Փառաց Հայրը տայ ձեզի իմաստութեան ու յայտնութեան
18 հոգին իր գիտութիւնով. Որպէս զի սրտերը նուագ աչքերը լուսաւորելով՝ գիտնաք թէ ինչ է անոր յոյսը կանչելուն, ու ինչ է անոր ժառանգութեան փառքին ճոխութիւնը
19 սուրբերուն մէջ, Ու ինչ է իր զօրութեանը գերազանց մեծութիւնը հաւատացեալներուս մէջ՝ իր կարող զօրութեանը գործադրութեամբ
20 թեամբը, Որն որ Քրիստոսի վրայ ի գործ գրաւ, Երբոր զանիկա մեռելներէն յարուց,
21 Ու նստեցուց իր աջ կողմը երկինքը մէջ Ամէն Իշխանութենէ ու պետութենէ եւ զօրութենէ ու ազգութենէ վրայ, եւ ամէն անուան վրայ որ կ՚անուանուի, չէ թէ միայն աս աշխարհը
22 Նիւ մէջ, Հապա գալիքին մէջ ալ. Ինչ ամէն բան անոր ոտքերուն տակը հնազանդեցուց, Եւ զանիկա ամէն բաներու վրայ եկեղեցիին
23 գլուխ գրաւ, Որ ան անոր մարմինն է, Ամէն բան լրութիւն որ կը լեցնէ ամէն ամէն բաներ մէջ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Եւ գուք Ձեր յանցանքներու ու մեղքերու
2 մէջ մեռած էիք, Ուր ժամանակով Ձեր մէջը ապրեցաք ըստ այս աշխարհիս կրօնքին համեմատ, ըստ օդուան իշխանութեան իշխանին՝ հոգիին որ հիմա ապստամբութեան որդւոցը մէջը կը
3 գործէ. Որ մենք ալ ամէնքս ալ անոնց մէջը կը պարտինք մեր մարմնին ցանկութիւններով, և մարմնին ու միտքին ուզածը կը կատարէինք. Եւ բնութեամբ բարկութեան որդիք էինք՝ ինչպէս ուրիշները.
4 Բայց Աստուած որ մեծ է ողորմութիւնով, իր սուրբ սիրոյն համար՝ որով մեզ սիրեց.
5 Երբոր յանցանքներու մէջ մեռած էինք, մեզ Քրիստոսի հետ կենդանացուց. (շնորհքով փրկուած էք.)
6 Եւ անոր հետ հրեցուց, Եւ անոր հետ նստեցուց երկնաւորներուս մէջ Քրիստոս Յիսուսով.
7 Որպէս զի գալիքներուն մէջը ցուցնէ իր շնորհքին անչափ մեծութիւնը՝ Քրիստոս Յիսուսով մեզի
8 ցուցած քաղցրութիւնովը. Վասն որ շնորհքով փրկուած էք գուք հաւատքի միջոցով. և ասիկա ձեզմէ չէ, Աստուծոյ պարգեւն է.
9 ոչ գործերէն է, Որ մի ոք պարծենայ.
10 Քանզի անոր ձեռագործն ենք, Քրիստոս Յիսուսով ստեղծուած բարի գործերու համար, որոնց Աստուած առաջուց պատրաստեց հոն, որ անոնց մէջը քալենք։
11 Վասն որ յիշեցէք թէ գուք առաջ մարմնով հեթանոսներ էիք, (որոնք անթլփատութիւն կ՚ըսուին անոնցմէ որ թլփատութիւն կ՚ըսուին մարմնի մէջ ձեռքով
12 եղած,) Որ այնոքան գուք առանց Քրիստոսի էիք, հաւատացած էիք Իսրայէլի քաղաքակցութենէն, ու օտարացած խոստումներուն կտակներէն, ոչ յոյս մըն ալ չունէիք, Եւ աշխարհի մէջ անաստուած էիք. Բայց հիմա Քրիստոս Յիսուսով՝ գուք որ առաջ մեր հեռաւոր էիք, մերձաւոր եղաք Քրիստոսի
14 արիւնովը. Վասն որ անիկա է մեր խաղաղութիւնը, Որ երկուքը մէկ ըրաւ, ու մէջ տեղի բաժանող պատը այսինքն նիրոյ հեր եղած

15 ՚Քշնամութիւնը իր մարմնովը ՚սպանից, և հրամանները գրով եղած պատուիրանքները օրէնքը խափանեց. ՚որ իրմով ան երկուքը մէկ նոր մարդ մը հաստատէ, ու խաղա-
16 ղաքիւն բնէ. ՚և երկուքն ալ մէկ մարմին եղած հաշտեցնէ Աստուծոյ հետ իր խաչովը. ՚ինչու որ անով սպաննից քշնամութիւնը.
17 ՚և եկաւ խաղաղութիւն քարոզից ձեզի որ
18 հեռուն էիք, ՚ու անոնց՝ որ մօտ էին. ՚զի անոր ձեռքովը մենք երկուքնիս ալ ՚մէկ Հոգիով՝ Հօրը մտնենալու ունինք.
19 Ուրեմն ալ օտար ու պանդուխտ չէք, ՚հապա սուրբերուն քաղաքա-
20 կից ներքին ու Աստուծոյ ընտանիքը՝ ՚առաքելներուն ու մարգարէներուն ՚հիման վրայ շինուած, ՚որ անոր անկիւնին գլուխը Քրիստոս
21 Քրիստոս է. ՚որով բոլոր շէնքը միկտեղ յարմարութեամբ կապուած՝ կ՚աճի ՚սուրբ
22 տաճար մը կ՚ըլլայ Տէրոջմով. ՚որ անով դուք ալ միկտեղ կը շինուիք՝ Աստուծոյ բնակարան ըլլալու Հոգւով։

ԳԼ. Գ

1 Ասոր համար ես Պօղոս՝ Քրիստոսի ՚կա-
2 պուածը ՚ձեզի հեթանոսներուդ համար. ՚որ դուք անշուշտ լսած էք Աստուծոյ շնորհքին տնտեսութիւնը, ՚որ ինձի տրուած է ձեզի
3 համար. ՚թէ հինէն ան խորհուրդը ՚յայտնութիւնով ցուցուեցաւ. (հինպէս առաջուց
4 ալ ձեզի համառօտապար գրեցի, որով կրնաք կարդալ ու միտք առնել իմ՝ տեղւոյն ըլլալս
5 ՚Քրիստոսի խորհուրդին վրայով.) ՚որ ուրիշ գարերուն մէջ մարդոց որդիներուն չէրևցաւ, ՚հիմա որ հինին Հոգւով Սուրբ յայտնուեցաւ իր առաքեալներուն ու մարգարէներուն
6 բուն. ՚որ հեթանոսները Քրիստոսով ժառանգակից ՚ու մարմնակից և անոր ՚խոստ-
7 մունքին հաղորդ ըլլան աւետարանով. ՚որուն ես սպասաւոր եղայ՝ ՚Աստուծոյ շնորհքին պարգեւին համեմատ՝ որ ինձի տրուեցաւ իր
8 զօրութեանը ներգործութիւնովը. (ինձի՝ ՚որ ամէն սուրբերուն փոքրագոյնին եմ՝ ան շնորհքը տրուեցաւ.) ՚հեթանոսներուն մէջ ՚Քրիստոսի
9 անքննելի հարստութիւնը քարոզելու, և ամէն մարդու լուսաւորելու, ՚որ յաւիտենից ՚Աստուծոյ որ ստեղծեց զամենայն բան Յիսուս Քրիստոսով,
10 ՚ասկէ ետքը՝ ՚որ հիմա Աստուծոյ բազմազան ՚իմաստութիւնը եկեղեցիին ձեռքովը յայտնի ըլլայ երկինքը եղող ՚իշխանութիւն-
11 ներուն ու պետութիւններուն ՚իր յաւիտենական նախասահմանութեանը համեմատ, որ բրաւ մեր Տէրոջը Քրիստոս Յիսուսի ձեռ-
12 քովը. ՚որով մենք ալ համարձակութիւն ՚ու մօտենալու ունինք վստահութեամբ՝ իրեն հաւատալով։
13 Վասն որ կ՚ազաչեմ՝ որ չհանձրանաք իմ՝ նեղութիւններուս պատճառովը, ՚որ ձեզի հա-
14 մար են, ՚և որ ձեր փառքն են։ Ասոր համար ծնկան վրայ գալով մեր Տէր Յիսուս Քրիս-
15 տոսի Հօրը կ՚աղաչեմ, ՚որուն որ ամէն ազգատոհմ երկինքի մէջ ու երկրի վրայ անուն կ՚առ-
16 նէ, կ՚աղաչեմ ՚որ տայ ձեզի իր փառաց հարստութեանը չափովը՝ ՚զօրութիւնով հաստա-
17 տուիլ իր Հոգիովը ՚ներքին մարդուն մէջը. ՚որ Քրիստոս հաւատքով ձեր սրտերուն մէջը բնակի, և դուք ՚սիրովը արմատացած ու հաս-
18 տատած ըլլաք, ՚որ կարենաք հասկընալ բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ, թէ ինչ է լայնութիւնը ու երկայնութիւնը և խորութիւնը
19 ու բարձրութիւնը. Ճանչնալ Քրիստոսի սէրը որ գիտութենէն դերազանց է, ՚որ
20 լցուիք Աստուծոյ ամէն լրութիւնովը. ՚Այդ անոր որ կարող է առատութեամբ բնել ՚ամէն բաներէն աւելի՝ որ մենք կը խնդրենք կամ

= Կոչ. ա. 22. ՚ Կոչ. բ. 14. 22. ՚ բ Կոր. ե. 17. Գաղ. գ. 15. Գլ. գ. 24. = Կոչ. ա. 20. 21. 22. ՚ Հռոմ. գ. 6. բ. 3. ՚ Կոչ. բ. 14. ՚ Ես. ծե. 19. Զաք. ի. 10. Գործ. բ. 39. Հռոմ. ե. 2. Հմր. 13. 14. ՚ Ես. ծ. 14. ՚ Ես. ծ. 3. Ժբ. 22. 23. ՚ Գաղ. գ. 15. 16. ՚ = Կոր. գ. 17. գ. 19. ՚ բ Կոր. գ. 16. ՚ = Գաղ. բ. 3. ՚ = Կոր. ժբ. 13. Գլ. գ. 4. ՚ Փիլ. գ. 20. Եբր. գ. 16. ժ. 19. 20. = Գաղ. գ. 18. ՚ = Գործ. ժբ. 23. ՚ Գաղ. գ. 10. Գլ. գ. 15. ՚ = Կոր. ժբ. 23. Գլ. գ. 11. ՚ Մատ. ժգ. 18. Գաղ. բ. 9. Յովհ. ժ. 14. ՚ = Կոր. գ. 9. 10. Գլ. գ. 12. = Գաղ. գ. 28. ՚ Յայտ. ԺԲ. 11. Հռ. ը. 16. Եբր. ժ. 19. ՚ Գլ. գ. 18. 16. ՚ = Կոր. գ. 17. գ. 19. ՚ բ Կոր. գ. 16. ՚ = Գաղ. բ. 3. — ՚ Գործ. իբ. 33. իբ. 17. 20. ՚ Գլ. գ. 1. գ. 20. Փիլ. ա. 7. 13. 14. 16. ՚ Կոչ. գ. 3. 18. ՚ բ Տիմ. ա. 8. ՚ Փիլ. բ. 13. ՚ Կոչ. ա. 24. ՚ բ Տիմ. բ. 10. ՚ Հռոմ. ը. 2. ժա. 13. ՚ = Կոր. գ. 1. Գլ. գ. 7. ՚ Կոչ. ա. 23. ՚ Գործ. իբ. 13. ՚ Հռոմ. ժգ. 25. Հմր. 8. ՚ Հռոմ. ժգ. 25. Հմր. 9. ՚ Գլ. բ. 20. ՚ Գաղ. գ. 23. 29. Գլ. բ. 14. ՚ Գլ. բ. 15. 16. ՚ Գաղ. գ. 14. ՚ Հռոմ. ժե. 16. Կոչ. ա. 23. 25. ՚ Հռոմ. ա. 2. ՚ Հռոմ. ժե. 13. 19. Գլ. ա. 23. Կոչ. ա. 39. ՚ = Կոր. ժե. 9. = Տիմ. ա. 4. ՚ = Գաղ. գ. 19. ՚ Հռոմ. ժգ. 25. Կոչ. ա. 26. 27. ՚ Գաղ. ա. 12. ՚ Գլ. ա. 9. 10. ՚ = Կոր. գ. 1. Գլ. գ. 18. ՚ Հռոմ. ժգ. 25. Հմր. ե. = Կոր. բ. 7. = Գլ. բ. 20. ՚ Կոչ. ա. 14. = Հմր. 1. ՚ Գործ. ժ. 28. Հռոմ. ժգ. 25. Հմր. 9. ՚ Գլ. բ. 20. ՚ Հռոմ. ժգ. 25. Հմր. ե. = Կոր. բ. 7. = Գաղ. ա. 12. ՚ Կոչ. ա. 14. = Գլ. բ. 13. ՚ Գործ. ժգ. 21. Փիլ. ա. 14. = Քլս. գ. 3. ՚ Կոր. ա. 6. ՚ Գլ. ա. 10. Փիլ. բ. 9. 10. 11. = Հռոմ. բ. 23. Գլ. ա. 7. Փիլ. գ. 19. Կոչ. ա. 27. ՚ Գլ. գ. 10. Կոչ. ա. 11. ՚ Հռոմ. ե. 22. բ Կոր. գ. 16. ՚ Յովհ. ժ. 23. Գլ. բ. 22. ՚ Կոչ. ա. 23. բ. 7. = Գլ. ա. 18. ՚ Յովհ. ա. 16. Գլ. ա. 23. Կոչ. բ. 9. 10. ՚ Հռոմ. ժգ. 25. Յովհ. գ. 34. ՚ = Կոր. բ. 9.

կը խորհիմք, Նաև գործակիցով որ մեր միջը
21 կը ներգործեմ։ Որպէս փառք եկեղեցւոյն
միջ Քրիստոս Յիսուսով բոլոր գալերեան միջ
յաւիտեան յաւիտենից։ Ամէն։

ԳԼ· Գ

1 Ընտիրուց կը յորդորէ գանձիք միաբան ըլլալու։ 7 և կը ծանուցանէ թէ Աստուած անձից գանձանքն պարգեւներ առաւ։ 11 որ թէ եկեղեցին շինութեան համար։ 18 ու ամէն իմաստութեան կը պատուիրէ անձից միջէն չգտնելիք պիղծ գործերէն։ 21 Նոր մարդը հագնիլ։ 25 առաքելութիւնը։ 29 և ամէն ապականեալ խոսքերէ միջէն չգալու։

1 Ուստի կ'ազաչեմ ձեզի ես որ Տէրոջը հա-
մար կապուած եմ, Որ գուք այնպէս քա-
լէք՝ ինչպէս որ կը վայլէ ան կոչմանը որով
2 կանչուեցաք, Բոլոր խոնարհութեամբ ու
հեզութեամբ, երկայնմտութեամբ, սիրով ի-
3 րարու ներգործելով· Ջանալով հո-
գւոյն Աստծոյ միաբանութիւնը խաղաղութեան
4 կապովը պահել· Մէկ մարմին ու մէկ հո-
գի, Ինչպէս որ կանչուեցաք ձեր կոչմանը
5 մէկ յուսովը· Տէրը մէկ է, Հաւատքը մէկ,
6 Մկրտութիւնը մէկ· Մէկ է Աստուած և ա-
մենուն Հայրը, որ ամենուն վրայ ու ամե-
7 նուն հետ, և Ձեր ամենուն մէջն է։ Բայց
մեր ամէն մէկուն ալ չնորհք տրուած է Քրիս-
8 տոսի պարգեւին չափովը։ Ասոր համար կ'ըսէ
թէ Բարձրը երթալ, գերութիւնը գերի բըռ-
9 նեց ու մարդոց պարգեւներ տուաւ։ Ան ե-
րթալ չրնշ է, միայն թէ՝ որ իջաւ
10 երկիրին վարի կողմերը իջաւ։ Ան որ իջաւ՝
նոյն ինքն է, Որ բոլոր երկինքներէն վեր և
11 բան, Որ ամէն բան լեցնէ։ Նա ինքը մէկ
քանին առաքեալներ ըլլալու, մէկ քանին մարգարէներ, մէկ քանին աւետա-
րանիչներ, Ոչխարներ հովիւներ ու վարդա-
12 պետներ· Սուրբերուն կատարելութեանց համար,
մատուռին գործ ընելու համար, Քրիս-
13 տոսի մարմնոյն չինութեանը համար· Մինչև
որ ամէնքս ալ հաւատքին ու Աս-
տուծոյ Որդին ճանչնալուն միաբանութեանը,
կատարեալ մարդ ըլլալու, Քրիստոսի լիու-
14 նութեան չափը ունենալու։ Որ ալ ասկէ ետև
ոտքերնիս չլլանք Սխալած ու վարդապետու-
թեան ամէն հովերէն ասդին անդին ասպա-
րեսուած՝ մարդոց խարեպատիրութեամբ, Որ խո-
րամանկութեամբ կը խաբեն մոլորեցնելու։
15 Հապա սիրով ճշմարտութիւնն հետևելով՝
ամէն բան Անով աճեցընենք Որ գլուխ է՝
16 այսինքն Քրիստոս։ Որմէ ամբողջ մարմինը
միկտեղ կապուած, և ամէն յոդուածներով
իրարու հաղորդութեամբ կշտուած՝ ամէն մէկ
մասին չափով ներգործելով մարմինին աճում՝
կու տայ իրեն չինութիւնը հանար սիրով։
17 Ուստի ասս կ'ըսեմ ու Տէրոջմով վկայու կ'ընեմ, Որ գուք ալ հետև չգալէք,
ինչպէս որ ազգ հեթանոսները կը գալին ի-
18 րենց միտքին մտայնութիւնը մէջ· Որոնց ի-
մացողութիւնը խաւարած է, Ու աստուածոյ կեանքէն օտարացած
են Անոնց մէջը եղած
այդ խաւութիւնն պատճառով Իրենց սրտին
19 կուրութիւնը հանար· Որոնք անզգայ ըլ-
լալով, Ինքզինքնին անառակութեան տուին,
ամէն կերպ պղծութիւն գործելու Ագահու-
20 թիւնով· Բայց գուք ասանկ չսորվեցաք
21 Քրիստոսը, Թէ որ անոր վրայով լսեցիք ու
անկէ սորված էք, ինչպէս որ ճշմարտութիւնը
22 Յիսուսի մէջ է· Որ ձեր վրայէն մկդի հա-
նէք Ան ձեր առջի վարմունքին պէս եղած
հինն ապրելը՝ խաբեպատիր ցանկութիւններով
23 ապականացածը· Ու ձեր միտքին հոգիովը
24 նորոգուիլը, Ու նոր մարդը վրանիդ հագ-
նիլ, Ան որ Աստուծոյ պէս ստեղծուած է արդարութեամբ ու ճշմարիտ սրբու-
25 թիւնով։ Ուստի ասոնք մկդի ձգելով՝
հաշտութիւն խօսեցէք ամէն մէկդ իր ընկերին հետ, Ինչու որ մենք իրարու ան-
26 դամներ ենք· Թէև բարկանաք՝ մեղք մի
գործէք· արևը ձեր բարկութեանը վրայ մը-
27 րը չմտնէ· Ու Սատանային տեղ մի տաք·
28 Ան որ գողցած է՝ այլ ևս չգողնայ·
Այլ ընտաւանդ ազէկ գործի մը պարապելով՝
իր ձեռքերովը աշխատի, Որ կարող ըլլայ
29 տալ կարօտ եղողին։ Ինչուան ձեր բերնէն ա-
պականացած խօսք մը չելլէ, Հապա ինչ
որ ազէկ է՝ պէտք եղած շինութիւնը հանար,

Ա Հմր· ֆ· 1· Կոչ· ա·
23։
Բ Հռովմ· ժա· 36·
Ժչ· 21։ Ես·ր· Ժգ·
21։
—
ա Գլ· գ· 1· Փիլիպ·
1· 9։
Բ Փիլ· ա· 27· Կող·
ա· 10· ա Թես· բ
18։
Գ Գործ· ի· 19· Գործ·
ի· 22· 23· Կող· գ
18· 23։
Դ Կող· գ· 11։
Ե Հռովմ· Ժբ· 3· ա
Կոր· Ժբ· 12· 13·
Գլ· բ· 16։
Զ ա Կոր· Ժբ· 4· 11·
Է Գլ· ա· 13։
Ը ա Կոր· ա· 13· բ·
8· Ժբ· 3· բ Կոր·
Ժա· 4։
Թ Ըա·ֆ· 3· Հմր· 13·
Գ·ա· ֆ· 37· 38·
Ես·ր· գ· 6։
Ժ Ա·ա· բ· 13· ա
Կոր· ը· 6· Ժբ· 6·
Ժգ· 10։
ԺԱ Հռովմ· Ժա· 36·
Ըա·ա Ըա·
ԺԲ Գործ· Ժբ· 3· 6·
ա Կոր· Ժբ· 11·
ԺԳ Ըա·ա· ըբ· 18·
ԺԴ Գ·ա· ի· 18· Կող·
բ· 13·
ԺԵ Ըա·ֆ· գ· 13· ը·
33· 65·
ԺԶ Գործ· ա· 9· 11· ա
Տիմ· ֆ· 16· Ես·բ·
գ· 14· է· 26· ը·
1· իբ· 22։
ԺԷ Գործ· բ· 33։
ԺԸ ա Կոր· Ժբ· 28·
Գլ· բ· 20։
ԺԹ Գործ· իա· 8· բ
Տիմ· գ· 5։
Ի Գործ· ի· 22։
ԻԱ Հռովմ· Ժգ· 18·
բ Կոր· բ· 17։
ԻԲ Ջ·ա· բ· 16· բ
Կոր· գ· 8· Հմր·
23· ա Ըա·ֆ· գ·
18։
ԻԳ Գլ· ա· 22· ը· 23·
Կող· ա· 18։
ԻԴ Կող· բ· 19։
ԻԵ Գլ· բ· 1· 2· 5·
Հմր· 22· Կող· գ·
1· ա Գլ· ա· 5։
ԻԶ Հռովմ· ա· 21։
ԻԷ Գործ· իբ· 19։
ԻԸ Գլ· բ· 13· Գ·ա·
գ· 8· ա Ըա·ա· գ· 2։
ԻԹ Հռովմ· ա· 21։
Ի Ըբր· Ժգ· 9։
Ի Ա Ա·ա· Ջ·ա· 7։
Ի Բ Հռովմ· ա· 24· 26·
ա Գլ·ա· 5։
Ի Գ Հռովմ· Ժգ· 18·
բ Կոր· բ· 17։
Ի Դ Ջ·ա· բ· 16· բ
Կոր· գ· 8։ Հմր·
23· ա Ըա·ա· գ·
18։
Ի Ե Կող· գ· 9։ Ես·
Նավ·
Ի Զ Գլ· ա· 13։
Ի Է Կող· բ· 11· գ· 3·
ա· Ես·բ· Ժգ· 1·
ա Գլ·ա· 5։
Ի Ը Գլ· բ· 3· 21· Հմր·
17· Կող· գ· 7· ա
Գլ·ա· գ· 5։
Ի Թ Հռովմ· գ· 6։
Լ Հռովմ· Ժբ· 2·
Կող· գ· 10։
Լ Ա Հռովմ· գ· 4· բ
Կող· ե· 17· Գ·ա·
գ· 13· Գլ· գ· 11։
Լ Բ Կող· գ· 10։
Լ Գ Գլ· բ· 10։
Լ Դ Ջ·ա· բ· 16· Հմր·
13· Կող· գ· 8։
Լ Ե Հռովմ· ժբ· 5։
Լ Զ Ա·ա· գ· 4· ը· 8·
Լ Է Բ Կոր· բ· 10· 11·
Ըա·ֆ· գ· 7· ա Գլ·ա·
ե· 9։
Լ Ը Գործ· ի· 32· ա
Ըա·ա· գ· 11· բ
Ըա·ա· գ· 8· 11· 12·
Ղ·ա·ե· գ· 11։
Լ Թ Ըա·ա· Հ·ա·ը·գ·ե·
Մ Ա·ա· Ժբ· 36·
Գլ· ե· 4· Կող· գ·
8։
Մ Ա Կող· գ· 6· ա Գլ·ա·
ե· 11։

30 զոր լսոմնեքեան ընթերցք ասոյ։ Իւ Աստուծոյ
Որդւոյ Հոգին մի ապառնիցնիցէք, որով գուք
ինքեանցնիք փրկութեան օրուանը համարիք։
31 Ամէն դառնութիւն և բարկութիւն ու սրտմտութիւն և ազաղակ ու հայհոյութիւն միւռ
ցուխ ունկն ամէն չարութիւնովք մէկտեղ։
32 Եղէք իրարու հետ քաղցր սիրտ, գթած, ներելով իրարու, ինչպէս որ Աստուած Քրիստոսով ներեց ձեզի։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Նոյն ընդհանուր խրատով կը յորդորէ անոր ունենալու։ 3 պատճառները։ 4 և ամէն տեսակ պիղծ գործերէն ետ կենալու։ 7 չարքրան հետ հաղորդութիւնը չընելու։ 11 ու պատճառները։ 15 և հոգիով լեցուելու։ 22 կոչը կը իրաւ մարդաւոր պարտականութեանց վրայով։ Քէ ինչինները պարտական հնազանդիլ իրենց երիցներուն։ 33 և երիցները պարտական սիրել իրենց ենթակաները։ 34 Ինչոր որ Քրիստոս սիրեց ևն։

1 Ուրդ Աստուծոյ նմանողք եղէք սիրելի զա-
2 ւակներու պէս։ Ու սիրով վարուեցէք՝ ինչպէս որ Քրիստոս ալ մեզ սիրեց, ու իր անձը մեզի համար մատուցանեց՝ տանուշահոտ պատա-
3 րագ ու զոհ Աստուծոյ։ Բայց պոռնկութիւն և ամէն կերպ պղծութիւն կամ ագահութիւն թող անոնք անգամ չլինին ձեր
4 մէջը, (ինչպէս որ կը վայլէ սուրբերուն,) Ու գարշելի բաներ կամ յիմարական խօսքեր կամ խնդկատակութիւն, որ չվայլեր, այլ մանաւանդ
5 ուրդք գոհութիւն։ Որովհետև այս գիտէք՝ որ ամէն պոռնիկ կամ պիղծ կամ ագահ, որ կռապաշտ է, Քրիստոսի ու Աստուծոյ թագաւորութեանը մէջ ժառանգութիւն չունի։
6 Ձոյլոյ որ մէկը ձեզ խաբէ փուճ խօսքերով. Ինչու որ ասոնց բաներուն համար Աստուծոյ բարկութիւնը կու գայ անհնազանդութեան
7 որդւոց վրայ։ Ուստի անոնց հաղորդ մի լը-
8 լաք։ Վասնզի երբեմն մութ էիք դուք, բայց հիմա լոյս էք Տէրոջմով. Իբրև որդիք
9 լուսոյ պէս քալեցէք։ Ինչու որ Հոգւոյն

պտուղը ամէն հեզութեամբ, և արդա-
10 րութեամբ ու ճշմարտութեամբ է։ Փնտռեցէք
11 ինչ է Տէրոջը հաճելին։ Ու կցորդ մի լլլաք անպտուղ գործերուն, այլ մա-
12 նաւանդ դատապարտեցէք։ Վասն զի ամօթ է նաև խօսիլ անոնց գործերուն ծածուկ
13 բաներէն։ Բայց ամէն բան յանդիմանուած իրաւով յայտնի կ'լլլայ. ինչու որ
14 ամէն բան որ յայտնի կ'լլլայ լոյս է։ Անոր համար կ'ըսէ, Արթնցիր դուն որ կը քնանաս, և կանգնէ մեռելներէն, ու Քրիստոս քեզի լոյս պիտի տայ։
15 Ուստի նայեցէք թէ ինչպէս զգուշութեամբ
16 պիտի քալէք, չէ թէ անմիտներու պէս, Հապա խնամատարելով պէս. Որովհետև ժա-
17 մանակը չար են։ Անոր համար անմիտ մի լլլաք, Հապա իմացէք թէ
18 ինչ է Տէրոջը կամքը։ Ու մի գինովնաք գինիով, որուն մէջ անառակութիւն կայ, Հապա
19 Հոգիով լեցուեցէք. Ու սաղմոսներով ու օրհնութիւններով և հոգևոր երգերով միմեանց հետ խօսակցելով՝ երգեցէք ու սաղմոս ըսէք
20 Տէրոջը ձեր սրտերուն մէջ։ Միշտ ամէն բանի համար գոհանալով Աստուծոյ ու Հօրը՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը։
21 Հնազանդեցէք Աստուծոյ վա-
22 խով։ Կիները իրենց երիցներուն հնա-
23 զանդին՝ որպէս թէ Տէրոջը։ Ինչու որ երիցը կնոջ գլուխն է, ինչպէս որ Քրիստոս ալ եկեղեցւոյն գլուխն է, ու ինքը մարմնոյ եկեղեցւոյն Փրկիչն է։
24 Սակայն ինչպէս որ եկեղեցին հնազանդ կ'լլլայ Քրիստոսի, անանկ ալ կիները ամէն բանի մէջ իրենց երիցներուն։
25 Երիցներ, սիրեցէք ձեր կիներըը, ինչպէս որ Քրիստոս ալ սիրեց եկեղեցին, ու իր ան-
26 ձը մատնեց անոր համար. Որ զանիկա սրբէ
27 ու մաքրէ ջուրի լուացմամբ Խօսքով։ Որ ինքը իր դիմացը փառաւոր եկեղեցի եկեղ-

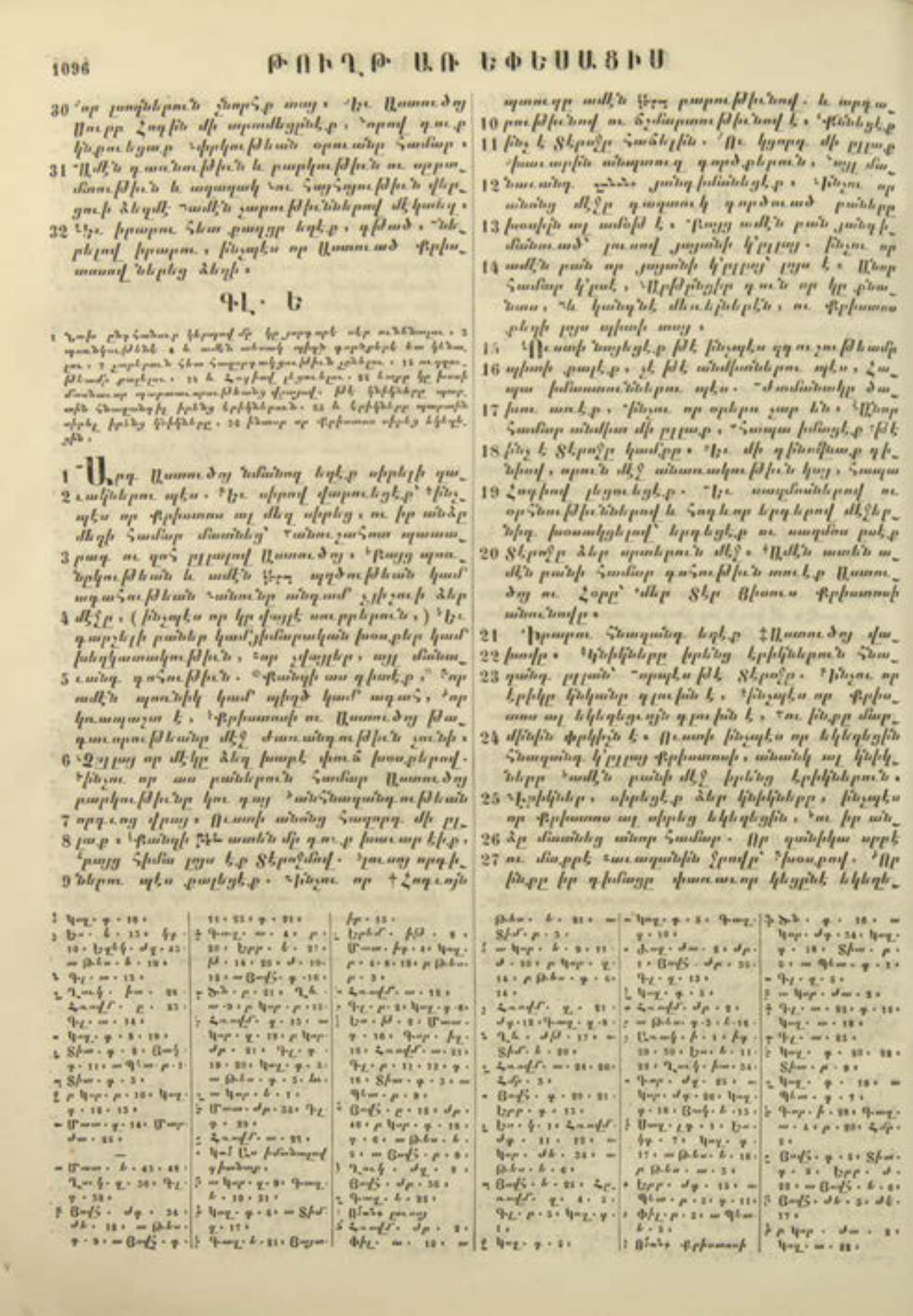

ցին, [b]որ մէկ տղաս մը կամ խոշտանգութիւն
կամ ուրիշ տանջ պէս բան մը չունենայ, [c]հա-
28 պա որ աստր ու անապատ ըլլայ։ Ընդհակառ
ակ ալ ես էրիմներէդ խրնդ կիմիներդ սի-
րուն խրնդ մեծամիւներեան պէս։ ան որ իր կնիկը
29 կը սիրէ՝ իր անձը կը սիրէ. [d]ինչու որ մէկը
բնաւ իր անձը չատեր, հապա կը սնուցանէ
ու կը խնամէ զանիկա, ինչպէս [e]Տէրն ալ և-
30 կեղեցին, [f]վասն զի մենք անոր մեծամիւներն
անդամներն ենք՝ անոր մեծամիւնէն ու անոր
31 ոսկորներէն։ [g]Ասոր համար մարդ իր հայրը ու մայրը, և իր կնկանը պիտի յա-
րի, ու երկու որ մէկ մեծամիւ պիտի ըլլան։
32 Ես խորհուրդը մեծ է, բայց ես կը պատգիմ
33 Քրիստոսի ու եկեղեցւոյն վրայով։ [h]Սակայն
ձեզմէ ամէն մէկն ալ իր կնկանը անանկ սիրէ՝
որպէս թէ իր անձը, ու կնիկը իր էրիկէն ակ-
նածութիւն ընէ։

ԳԼ. Զ

1 Կը նամանակէ աշխատ պատասխանութիւնը ինչ իրենց ծնողք-
ներէ։ 2 Ծառանեցուն պատասխանութիւնը ինչ աշխ-
րէ։ 10 Թէ ամէն կնանէ պիտանութիւն մըն է։ 18 ու միայն
մարդիկ ու արիւնի ինչ։ Հապա նաեւ հոգևոր թշնամիներու
դէմ։ 21 քրիստոնեին ինչ ընելու ինչ է։ 24 Ինչպես պատասխանել
պետք է զանոնք։ 27 Տէրոջով վերջով յանձնարարութիւն։

1 [a]Որդիք, [b]ձեր ծնողացը հնազանդ եղէք Տէ-
2 րոջմով, որ ան է արժանը։ [c]Պատուէ քու հայ-
րըդ ու մայրդ, (որ առջին պատուիրանքն է
3 խոստմունքով,) որ քեզի աղէկ ըլլայ, ու եր-
4 կար կեանք ունենաս երկրի վրայ։ Եւ դուք,
[d]հայրեր, ձեր զաւակները մի բարկացընէք,
[e]հապա անոնք մեծցուցէք Տէրոջը վարժու-
5 թիւնովը ու խրատովը։ [f]Ծառաներ, հնա-
զանդեցէք ձեր մարմնաւոր տէրերուն հանդէպ
ու գոգով՝ [g]ձեր սրտին միամտութիւնովը, որ-
6 պէս թէ Քրիստոսի. [h]չէ թէ մարդահաճոյի
պէս աչքի առջև ծառայելով, հապա Քրիս-
տոսի ծառաներու պէս՝ սրտանց Աստուծոյ
7 կամքը ընելով. [i]ծառայութեամբ ծառայելով
8 որպէս թէ Տէրոջը, ու չէ թէ մարդոց. [j]Գի-
տնալով որ ամէն մէկը ինչ բարիք որ ընէ, նոյնը
Տէրոջմէն պիտի ընդունի, [k]թէ ծառայ ըլլայ
9 և թէ ազատ։ [l]Դուք ալ, տէրեր, նոյնը րնէք
անոնց, ու սպառնալիքը թող առէք, [m]գի-
տնալով որ ձեր ալ Տէրը երկինքն է.
[n]ու անոր քովը աչառութիւն չկայ։
10 Ա[o]մէն ետև, եղբայրնե՛ր, զօրացէք
Տէրոջմով ու անոր զօրութեան կարողու-
11 թիւնովը։ [p]Հագէք Աստուծոյ սպառա-
զինութիւնը, որ կարող ըլլաք Սատանային
12 հնարքներուն դէմ դնելու։ [q]Ինչու որ մեր
պատերազմը արիւնի ու մարմինի հետ չէ.
հապա [r]իշխանութիւններու -- պետութիւն-
ներու հետ, [s]ե՛ւ ախտարհիս իշ-
խաններուն հետ, խաւարին այներուն մէջը եղող
13 չար ոգիներուն հետ։ [t]Ասոր համար վրանիդ
առէք Աստուծոյ սպառազինութիւնը, որ կա-
14 րող ըլլաք չարութեան օրը դէմ դնելու, ու
ամէն բանը բընչցընելէն ետև՝ հաստատուն
կայնելու։ Ուստի [u]ձեր գոտը կայնեցէք, [v]ճշ-
մարտութեամբ ամուր բռընելով, ու
15 արդարութեան զրահը հագնելով։ [w]Ու սա-
րերնուդ հագցընելով խաղաղութեան աւե-
16 տարանին պատրաստութիւնը. Ու ամէն բա-
նէն վրայ հաւատքին վահանը առէք, որով
կարող պիտի ըլլաք չարին ամէն կրակոտ նե-
17 տերը մարելու. [x]Ու փրկութեան սաղաւարտը
առէք, ու Հոգիին սուրը՝ որ Աստուծոյ
18 խօսքն է. [y]Ամէն ատեն բոլոր աղօթքով ու
աղաչանքով Հոգիով աղօթք ըրէք, ու սա
նպատակաւ արթուն ըլլալով բոլոր սուրբերուն
19 համար, [z]Ինծի համար ալ, որ ինծի խօսք
տրուի որ բերանս բանամ՝ համարձակու-
թեամբ Աւետարանին խորհուրդը յայտնելու.
20 [a]Որուն համար ես դեսպանութիւն կ'ընեմ [b]կապան-
քով, [c]որ անով համարձակութիւն ունենամ
խօսելու՝ ինչպէս որ պէտք է։
21 Բայց [d]որ դուք ալ գիտնաք իմ վրայովս
թէ ինչ կ'ընեմ ես, ամէն բանը պիտի ցու-
նէ ձեզի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը ու հաւա-
22 տարիմ պաշտօնեան Տէրոջմով. [e]Որն որ յատ-
կապէս սա բանին համար ձեզի խրկեցի, որ
գիտնաք դուք մեր վրայով, ու ինքը ձեր
սիրտերը մխիթարէ։

[a] Բրդ. գ. 7։
[b] Գէն. ա. 4։
[c] Յովհ. ժ. 35։
[d] Գէն. բ. 23։ Հբ.
ուեմ. ժբ. 5։ ա
Կոր. չ. 15։ ժբ.
31։
[e] Գէն. բ. 24։ Մատ.
ժԹ. 5։ Մ.ր. ժ.
7, 8։
[f] ա Կոր. ժբ. 18։
[g] Գէն. բ. 24։ Մատ.
ժԹ. 5։ Մ.ր. ժ.
7, 8։
[h] ա Կոր. ժբ. 18։
[i] Գաղ. ե. 22։ Կող. գ.
18։
[j] ա Պետ. գ. 1։
—
[k] Ընտ. խգ. 22։
Կող. գ. 20։
[l] Եր. ի. 10։ բ Օր.
ի. 16։ իա. 16։ Եր.
բիմ. կե. 16։ Եզեկ.
իբ. 7։ Մատ. ա.
ե. Մատ. ժե. 4։
Մատ. ի. 19։
[m] Կող. գ. 21։
[n] Գէն. ժբ. 19։ բ
Օր. գ. 8։ չ. 7։
20։ ժա. 19։ Սոզ.
Նր. 4։ Ընտ. ԺԹ.
19։ իբ. 6։ իԹ. 17։
[o] Կող. գ. 22։ — Տիտ.
բ. 1։ Տիտ. բ. 8։
— գեմ. բ. 15։
[p] ա Կոր. ի. 15։ Փիլ.
բ. 13։
[q] — Մ.ն. իբ. 17։
Կող. գ. 21։
[r] Կող. գ. 22։ 23։
[s] Հռով. բ. 8։ բ
Հռով. բ. 9։ բ
Կող. ի. 10։ Կող.
գ. 24։
[t] Գաղ. գ. 22։ Կող.
գ. 11։
[u] Կող. գ. 1։
[v] Ղկ. իի. 43։
[w] Ցոհ. ժգ. 13։ —
Կող. ի. 22։
[x] բ Կող. ժ. 4։ Հբ.
11։
[y] Գէ. ի. 18։
[z] Ես. ժա. 5։ Ղուկ.
ժբ. 22։ — գեմ.
— 13։
[a] Ես. ծի. 27։ բ
Կող. է. 7։ — Քնա.
ի. 3։
[b] Մատ. ժբ. 17։ —
Կող. ժե. 10։
[c] Հռով. բ. 28։ Գէ.
ա. 22։ Կող. բ. 15։
[d] Ղուկ. իբ. 33։
Ցոհ. ժբ. 21։
ժգ. 30։ Գէ. բ.
8։ Կող. — 12։
[e] Եփ. գ. 1։ Փիլ.
բ. 19։ Կող. դ.
7։ — Քնա. ի. 8։
[f] Գործ. գ. 29։ Կող.
գ. 3։ բ Քնա. գ.
1։
[g] բ Կող. գ. 18։
[h] բ Կող. ի. 26։
[i] Գործ. իբ. 31։ Փիլ.
— 28։ — Քնա.
բ. 8։
[j] Կող. գ. 7։
[k] Գործ. բ. 29։ Կող.
գ. 3։ բ Քնա. գ.
1։
[l] բ Կող. գ. 18։
[m] բ Կող. ի. 26։
[n] Գործ. իբ. 31։ Փիլ.
— 28։ — Քնա.
բ. 8։
[o] Կող. գ. 7։
[p] Գործ. բ. 29։ Կող.
գ. 3։ բ Քնա. գ.
1։
[q] բ Կող. գ. 18։
[r] բ Կող. ի. 26։
[s] Գործ. իբ. 31։ Փիլ.
— 28։ — Քնա.
բ. 8։
[t] Կող. գ. 7։
[u] Գործ. բ. 29։ Կող.
գ. 3։ բ Քնա. գ.
1։
[v] բ Կող. գ. 18։
[w] բ Կող. ի. 26։
[x] Գործ. իբ. 31։ Փիլ.
— 28։ — Քնա.
բ. 8։
[y] Կող. գ. 7։
[z] Գործ. բ. 29։ Կող.
գ. 3։ բ Քնա. գ.
1։
[a] բ Կող. գ. 18։
[b] բ Կող. ի. 26։
[c] Գործ. իբ. 31։ Փիլ.
— 28։ — Քնա.
բ. 8։
[d] Կող. գ. 7։
[e] Գործ. բ. 29։ Կող.
գ. 3։ բ Քնա. գ.
1։

23 Խաղաղութիւն եղբայրներուն եւ սէր հա-
տարով մինչեւ Հայր Աստուծմէն ու Տէր
24 Յիսուս Քրիստոսէն։ Շնորհք ան ամենուն
հետ՝ որոնք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը Էան-
կեղծութեամբ կը սիրեն։ Ամէն։

ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ Առաքեալին
ԱՌ ՓԻԼԻՊՊԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս եւ Տիմոթէոս՝ Յիսուս Քրիստոսի ծա-
ռաներըն, Քրիստոս Յիսուսով բոլոր սուրբ-
րուն որ Փիլիպպոյի մէջ կազմերն են եպիս-
2 կոպոսներով ու սարկաւագներով։ Շնորհք
ու խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
3 Կը գոհանամ իմ Աստուծմէս ամէն անգամ
4 որ ձեզ կը յիշեմ, (Միշտ իմ ամէն խընդ-
րուածքիս մէջ ձեր ամենուն համար ուրա-
5 խութեամբ ազօթք կ՚ընեմ,) Քանի որ դուք
հաղորդ էլլալուդ համար ասկէ օրերնէն
6 մինչեւ հիմա։ Ա՛ս մասին վստահ էլլալով՝ Թէ
ան որ ձեր մէջը բարի գործ մը սկսաց, Մին-
չեւ Յիսուս Քրիստոսի օրը պիտի կատարէ։
7 Ինչպէս որ ինծի արժան ալ է ձեր ամենուն
վրայ այս բանը խորհիլ՝ Որովհետեւ ես ձեզ իմ
սրտիս մէջը ունենալուս Համար իմ կապերուս մէջ, Եւ
ես ապացուցանելուս ու հաստա-
տութեանը մէջ, Դուք ամէնդ իմ հետս չը-
8 նորհքին հաղորդ էլլալուդ համար։ Վկայ
Աստուած է ինծի Աստուած, Որ ինչպէս փափաք
ունիմ ձեր ամենուն վրայ Քրիստոս Յիսուսի
9 գութովը։ Եւ սա ազօթքը կ՚ընեմ, Որ ձեր
սէրը հետզհետէ աւելի չատնայ գիտութիւ-
10 նով ու բոլոր ընտրողութիւնով, Որ դուք
տարբեր բաներըդ զանազանէք, Որպէս զի չը-
Քրիստոսի օրը անկեղծ եւ առանց դժպհակ-
11 գութեան էլլաք։ Արդարութեան պտուղնե-
րով լցուած Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը՝ Աս-
տուծոյ փառքին ու գովեստին համար։
12 Կ՚ուզեմ որ գիտնաք, եղբայրներ, Թէ ինչ
որ ինծի պատահեցաւ՝ ալ աւելի առաջա-
նին յառաջդիմութեան պատճառ եղաւ.
13 Մինչեւ իմ կապերս որ Քրիստոսի համար են՝
Բոլոր պալատին մէջը եւ ուրիշ ամենուն ալ
14 յայտնի եղան. Եւ Տէրոջմով եղբայրներուն
շատերը սիրտ առին իմ կապերէս՝ ալ աւելի
համարձակիլ Աստուծոյ խօսքը խօսելու առանց
15 վախի։ Ոմանք նախանձէ ու հակառակու-
թենէ եւ ոմանք բարեսիրութենէ քարոզեցին Քրիս-
16 տոսը։ Անոնք հակառակու-
թեան համար Քրիստոսը կը պատմեն, չէ թէ
անկեղծութեամբ, Կարծելով վիշտ աւելցընել
17 իմ կապերուս վրայ. Իսկ ասոնք սիրոյ հա-
մար, Գիտնալու որ պիտի Թէ ես աւետարանին
18 համար պատասխան տալու կեցեր եմ։ Ինչ
Ի՞նչ է. որ կերպով որ ըլլայ՝ Թէ պատճառան-
քով եւ Թէ ճշմարտութեամբ Քրիստոս կը
պատմուի, ու սորա վրայ ուրախ եմ եւ ուրախ
19 ալ պիտի ըլլամ։ Քանզի գիտեմ որ սորա վախ-
ճանը իմ փրկութեանս համար պիտի ըլլայ
Ձեր ինծի բռնած ջոկը, Ու Յիսուս Քրիստոսի
20 Հոգւոյն օգնականութեամբը։ Իմ ետնանդուն
ակնկալութեանս ու իմ յոյսիս համեմատ, Որ
բանով մը ամենեւին պիտի չըլլամ։ Հապա
կատարեալ համարձակութեամբ ինչպէս որ
ամէն ատեն՝ Հիմա ալ Քրիստոս իմ մեր-

ա = Գիա. ե. 14։
բ Տիա. բ. 7։
գ = Կոր. ա. 4։ Եփ.
փիս. ա. 15. 16։
Կող. ա. 3։ = Գիա.
ա. 2։ բ Գիա. ա.
3։
դ Հռ. ա. 9։ Փիլ.
ա. 8։ գ Հռ. ա. 1։ բ
Կոր. ա. 1։ = Գիա.
ա. 8։
ե Հռ. ժ. 10։ Եփ.
ա. 16։ Կող. ա.
4։
զ Հռ. ժ. 15։
ժբ. 20։ բ Կոր. բ.
1։ ԳԼ. գ. 14. 15։
է Ցած. ա. 19։ =
Գիա. ա. 3։
ը Հռ. ժ. 10։
թ Ա Կոր. ա. 8։ Փիլ.
ա. 1։ Կող. ա. 3։
ժ Կամ գիտ. Ինչ պատ-
րան մէջը ան-
նեղ.
ի Եփ. գ. 1։ գ.
13։ Կող. գ. 1։ 13։
բ Տիմ. ա. 8։
ժա Հռ. 17։
ժբ ԳԼ. գ. 14։
ժգ Հռ. ա. 9։ Բ.
Գիա. ա. 13։ Եփ.
ա. 1։ Գաղ. ա. 23։
= Գիա. բ. 5։
ժդ ԳԼ. բ. 20։ գ. 1։
Եփ. գ. 13։
ժե Ցած. ժբ. 13։
Եփ. բ. 10։ Կող.
ա. 6։
ժզ Ցած. ժբ. 2։ Ես.
փիս. ա. 18։ 14։
ժէ ԳԼ. գ. 23։
ժը ԳԼ. բ. 3։
ի Գաղ. ա. 13։ Եփ.
գ. 1։ Կող. ա. 24։
Ա Թես. բ. 14։
Ա Տիմ. ա. 13։ 16։
Ա Պետ. դ. 14։
ի Ա Կոր. ա. 18։
Եբր. ժ. 29։
ի Ա Կոր. ժգ. 2։
ի Ա Կոր. ա. 4։
Ա Թես. գ. 2։
ի Ա Կոր. ժգ. 3։
Եբր. ժգ. 5։
ի Ա Կոր. ժգ. 3։
Եբր. ժգ. 5։
ի Ա Կոր. ժգ. 3։
Եբր. ժգ. 5։

մինթա մէջ պիտի փառաւորի՝ իմ ապրելովս
21 և իմ մեռնելովս։ Ինչու որ ինծի Հայրս՝
ապրիլը Քրիստոս է, ու մեռնիլը՝ օգուտ։
22 Հապա իմ որ մնալիս մէջ ապրիլս իմ գործ
ծոյս պտուղ կը բերէ, ալ չեմ գիտեր որը
23 ընտրեմ։ Կրկնակի ալ ներգր մնացած
եմ, ուզելով ու Քրիստոսի հետ լլլալու
փափաք ունենալով, որովհետև աս շատ աւելի
24 ազէկ է, բայց մնալիս մէջ կենալը ձեզի
25 համար աւելի հարկաւոր։ Ու աս բանիս
համոզուած լլլալով՝ գիտեմ որ ձեր առիւծեան
հետը պիտի կենամ ու ամենուն
26 գուարթ և ուրախ լլլալ հաւատքով. Որ
ձեր պարծանքը իմ վրայովս աւելի լլլայ
Քրիստոս Յիսուսով՝ իմ դալէն ձեզի գարձս
պատճառուելով։
27 Միայն իմ Քրիստոսի աւետարանին ինչ
պէս որ կը վայլէ՝ ատենակ վարուեցէք. որ եթէ
գամ ու ձեզ տեսնեմ, և կամ հեռու լլլամ՝
ձեր վրայովը լսեմ որ գուք հաստատուն կը
կենաք մէկ հոգիով, ու մէկ չունչով՝ ուսան
թարգմանիչ կ'լլլալ աւետարանին հաւատքին
28 համար. Ու մէկ բանով մէնն ալ մի գարհուրիք
հակառակորդներէն, Որ անոնց կորստեան
29 ապացոյց մէնն է, ու ձեզի՝ փրկու մեանն։ Ձեր
ալ Աստուծմէ է. Ինչու որ ձեզի տրուեցաւ
Քրիստոսի համար՝ Ոչ իմ միայն անոր հաւա
տալ, հապա անոր համար չարչարուիլ ալ,
30 Ունենալով պատերազմը՝ որ իմ վրաս
տեսաք ու հիմա իմ վրայովս կը լսէք։

Գլ. Բ

1 Կը խրատեմ գանգիք միարան և խոնարհութիւ լլլալու. զատիք
նէլով անձնդ՝ Քրիստոսի խոնարհութիւնը և բարեգութիւնը,
12 Կը յորդորի որ ջանք բնեն փրկութեան համար մէկ յա
ռաջդիմելու. որ բան տատրելու պէս լլլան աս շատ ուշադրու
թիւն մէկ, 16 և ինքնիշխանութիւն տան իրենն որ անանձ առաքելոյն
է. ու պատասխան կը կենայ Ընտրեալին գործ լլլալու. 19 Կը յու
սայ որ Տիմոթեոսը խրկի անանդ, որուն վրայով բարի գի
նութիւն կառ ուզի. 25 Նմանապէս Եպաֆրոդիտոսին վերայով
ալ որն որ նոյն ատենը անանդ կը խրկի։

1 Ուստի թէ որ Քրիստոսով մխիթարութիւն մը
կայ, թէ սիրոյ սփոփանք մը, Թէ Հոգիի հա
ղորդութիւն մը, Թէ գթութիւն ու ողորմու
2 թիւն մը, Իմ ուրախութիւնս գուք լլլալնիդ,

Նոյն խորհուրդը ունենալէք, մի և նոյն սէրը
ունենալով, միակ չունչ, միակ միտում
3 մնալէք. Ոչինչ մի գրգռասիրութեամբ կամ նա
պարծութիւնով մի ընէք. Հապա խոնարհ
խիւնով միմիկդ ձեր անձէն յառաջ սեպելէք.
4 Միմիսնիդ անձերնուդ շահը մի նայիք. Հապա
5 ամէն միմիկը Ի՛ր բնկերներն ալ։ Զգացմունքը
նոյն միտքը եղող ունենալով, որ Քրիստոս Յի
6 սուսի մէջն էր. Որ Աստուծոյ կերպարանքը
ունենալով, Աստուծոյ հաւասար լլլալը
7 Առաջուց հաստատ լլլալէ. Հապա անձը
ունայնացուց՝ ծառայի կերպարանք առնելով՝
Մարդոց նմանութեամբ լլլալով. և կերպարանքովը
8 մնալով ալ գտնուելով. Խոնարհեցաւ հնազան
դելով՝ մինչև մեռնիլ, մինչև անգամ Խաչի մահ։
9 Ան ալ Աստուած մեծապէս բարձրացուց, Ու
անոր անուն մը տուաւ՝ որ ամէն անունէն վեր
10 է. Որ Յիսուսի անունովն ամէն ծունկ ծռի,
ո՛ր երկնաւորներուն ու երկրաւորներուն և
11 տակի գտնուածներուն, Ու ամէն լեզու
գուանայ թէ Յիսուս Քրիստոս Տէր է՝ Հօր
12 Աստուծոյ փառքին համար։ Ուստի, իմ սիրե
լիներս, Ինչպէս որ ամէն առեն հնազանդեցաք՝ ոչ միայն իմ ներկայութեանս, հապա
ալ աւելի հիմա՝ իմ բացակայութեանս աստ
նդ, Վախով ու գողով ձեր անձերնուդ փրկու թիւնը
13 գործեցէք. Ինչու որ Աստուած է որ ձեր
մէջը կը ներգործէ կամենալը ու ընելը՝ հա
14 ճութեանը համար։ Ամէն բան առանց տրըտ
առնչելու ու վիճաբանութիւններու ըլլէք.
15 Որ ըլլաք ամրիծ ու անարատ՝ Աստուծոյ
այդ ինչ ազգի ու ծուռ բանի մէջ՝ կամակոր ու
խռովարար ազգին մէջ, Որոնց մէջը գուք
լուսատուներ պէս կը փայլիք աշխարհիս
16 մէջ, Կենաց խօսքը տանը ընելով՝ ինծի
պարծանք լլլալու Հասիս Քրիստոսի օրը,
Թէ պարապ տեղը չրազիցի, և պարապ տեղը
17 չաշխատեցայ։ Այլ եթէ ինկպէս և ձեր հաւատ
քին պատարագին ու պաշտօնին վրայ քա
ղցր իմ՝ կ'ուրախանամ և ձեր ամենուն հետը
18 ուրախակից կ'լլլամ. Նոյնպէս ալ գուք ուրա
խացէք ու իմ հետս ուրախակից եղէք։
19 Այլ կը յուսամ Տէր Յիսուսով որ Տիմո

Ձգ · 3 · Դառ · Բ · 96 · Աաբ · Բ · 11 · Հառմ · Ժե · 3 ·
2 Նփես · — · 29 · 21 · Նբբ · ա · 4 ·
3 Նա · խոբ · 1 · խբ · 3 · 6 · Ձբ · 13 · Ձգ · 11 · Նզկհ · ԼԳ · 23 · 24 · Յ՚ար · գ · 8 · Աաբ · բ · 25 · Գաղ · խբ · 21 ·
4 Ցաքո · բ · 20 · Հբ · Ժգ · 11 · Ցաքո · ե · 13 · Աաբ · բ · 13 · Ցաքո · Ժգ · 13 · Գաղ · բ · 4 · Ձբ · 3 · Նփես · գ · 3 · Նբբ · ա · 4 ·
5 Ցաքո · Ժգ · 3 · Կող · բ · 4 · Նբբ · գ · 21 ·
6 Ա՚ա · Ե · 23 · Ե՚փես · ե · 3 ·
7 Ա՚աա · Ե · 22 · Ե՚փես · ե · 1 · Ա՚աա · Ե · 23 · Ե՚փես · ե · 3 ·
8 Ա՚աա · Ե · 14 · 16 · Նփես · ե · 8 ·
9 Ր Կոր · ա · 14 · Փես · բ · 19 ·
10 Գաղ · բ · 21 · Ա՚աա · Ե · 23 · Ե՚փես · ե · 3 ·
11 Ա՚աա · Ե · 22 · Ե՚փես · ե · 3 ·
12 Ա՚աա · Ե · 14 · 16 · Նփես · ե · 8 ·
13 Ր Կոր · ա · 14 · Փես · բ · 19 ·
14 Գաղ · բ · 21 · Ա՚աա · Ե · 23 · Ե՚փես · ե · 3 ·
15 Ա՚աա · Ե · 22 · Ե՚փես · ե · 3 ·
16 Ա՚աա · Ե · 14 · 16 · Նփես · ե · 8 ·
17 Ր Կոր · ա · 14 · Փես · բ · 19 ·
18 Գաղ · բ · 21 · Ա՚աա · Ե · 23 · Ե՚փես · ե · 3 ·
19 Ա՚աա · Ե · 22 · Ե՚փես · ե · 3 ·

Քեւոբ չուսոզ ձեզի խրկեմ, որ իմ սիրուս ալ հանգչի, երբոր ձեր վիճակը գիտնամ։
20 Ինչուս որ անոր նման արարակից մը կը չունիմ, որ
21 մեկնելնուդ ձեզի հառնոյ հոգ ասոնց։ Քանի որ ամէնը իրենցը կը փնտռեն՝ ու չէ թէ Քրիստոսինը։
22 ասա փորձութիւնը։ Բայց գուք անոր փորձը գիտէք, որ իրեւոզս որպէս մը Հօրը հետ՝ ծառայութիւն հետ ծառայութիւն ըրաւ աւետարանին
23 մէջ։ Ուստի կը յուսամ անոնիկ խրկել չուսոս մէջ իմ իրեւոզս երկարելս ասոնգամէս պէս։
24 Բայց վստահութիւն ունիմ Տէրոջմով որ ես
25 ալ քիչ ատենէն պիտի գամ։ Մխայն թէ հարկաւոր անգնդի ընէ ձեզի խրկել Եպափրոդիտոս իմ եղբայրս և գործակիցս ու զինուորակիցս՝ Ձեր խրկածը ես իմ պիտոյիցս ծառայեց
26 ասյորդ։ Որովհետեւ ինձն ալ չատ փափաք ունէր ձեր ամէնն ալ [տեսնելու]։ ու կը տրտմէր, որ գուք լսած էիք թէ ինքը հիւանդ
27 գացաւ։ Եւ իրաւ ինքը հիւանդացաւ մինչեւ մեռնիլ մօտ, բայց Աստուած ողորմեցաւ անոր։ չէ թէ միայն անոր՝ հապա ինձի ալ, որ տրտում
28 մը թերեւս վրայ տրտմութիւն չունենամ։ Անոր համար աւելի փութայով խրկեցի, որ գուք գանիկա տեսնելով նորէն ուրախ ըլլաք, ու ես
29 տրտմ տրտմութիւնս ըլլամ։ Ուրեմն ընդունեցէք անիկա Տէրոջմով ամէն ուրախութիւնով, ու անոնիկներս պատուականներս կարգը
30 բռնեցէք։ Քանզի Քրիստոսի գործին համար մեռնելու մօտեցաւ՝ իր կեանքը վտանգի մէջ ձգելով, որ ձեր ինձի ծառայելու պակասութիւնը ինքը լեցնէ։

Գլ. Գ

1 Ուստի, իմ եղբայրներս, ուրախ եղէք Տէրոջմով։ Նոյն բաներուն ձեզի գրելը ինձի ձանձրութիւն չէ, ու ձեզի ապահովութիւն է։
2 Զգուշացէք չուներին, զգուշացէք չար մշակներէն,
3 շանիներէն, զգուշացէք կտրատութիւնէն։ Քանզի

Ա Ուստի, իմ եղբայրներս, ուրախ եղէք Տէրոջմով։ Նոյն բաներուն ձեզի գրելը ինձի ձանձրութիւն չէ, ու ձեզի ապահովութիւն է։
2 Զգուշացէք չուներէն, զգուշացէք չար մշակներէն, զգուշացէք կտրատութիւնէն։
3 Քանզի մենք թլփատութիւնն ենք, որ Աստուծոյ Հոգիով կը պաշտենք եւ Քրիստոսով կը պարծինք եւ մարմնի վրայ չենք վստահիր։
4 Թէեւ ես ալ մարմնոյ վստահութիւն ունիմ։ Եթէ ուրիշ մը կայ որ մարմնի վրայ կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմնի վրայ, ես աւելի եմ։
5 Ութ օրուան թլփատուած, Իսրայէլի ազգէն, Բենիամինի ցեղէն, Եբրայեցի Եբրայեցիներէ, օրէնքին նկատմամբ փարիսեցի։
6 Նախանձաւոր ըլլալս կողմանէ՝ Եկեղեցին կը հալածէի, օրէնքին արդարութեան կողմանէ՝ անբասիր էի։ Բայց ինչ որ ինծի շահ էր,
8 անիկա Քրիստոսի համար վնաս սեպեցի։ Եւ իրաւ թողած բաներէն ալ վնաս կը սեպեմ՝ իմ Տէրոջս Քրիստոսը գիտցածիս գերազանց գիտութեան համար։ որուն համար ամէն բաներէն զրկուեցայ, և ապականութիւն կը սեպեմ, որ
9 Քրիստոսը շահիմ, ու իր մէջը գտնուիմ, չունենալով ինքնին իմ արդարութիւնս որ օրէնքէն է, հապա Քրիստոսի հաւատքովը եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատքով։
10 Ճանչնալու զանիկա և անոր յարութեան զօրութիւնը ու անոր չարչարանքներուն հաղորդ ըլլալը, անոր մահուան կերպարանքը
11 առնելով։ Որ ըլլայ թէ մեռելներուն յարութեան
12 թեւանք հասնիմ։ Որ չէ թէ ես արդէն առեր եմ, կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հապա եռանդ ինկած եմ որ բռնեմ հոգանիկ, զբռնած համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսուսէն։
13 ակն։ Եղբայրնե՛ր, ես չեմ անգիր որ բռներ եմ. բայց մէկ բան մը կայ՝ որ ետեւի եղածները մոռցած եմ, ու առջեւի եղածներուն
14 կը գիմեմ։ Նպատակը գիտելով՝ Քրիստոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչմանը
15 մրցանակին կը վազեմ։ Ուստի մեզ ամէնքս որ կատարեալ ենք՝ այսիկա խորհինք, և թէ որ բան մը ուրիշ կերպով խորհիս, զանիկա ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած։
16 Միայն թէ ինչ որ հասեր ենք՝ նոյն կանոնին համեմատ քալենք, նոյն խորհուրդ
17 գ ունենանք։ Ընծի նմանող եղէք, եղբայրներ, ու նայեցէք անոնց որ այնպէս կը քալեն
18 ինչպէս որ մեզ ունիք օրինակ ունիք։ Ինչու որ շատերը կը քալեն, որոնց հաճախ անգամ ձեզի կ՚ըսէի, և հիմա յայտով ալ կու որ Քրիստոսի խաչին թշնամի են։
19 Որոնց վախճանը կորուստ է, որոնց աստուածը փորն է, և որոնց փառքը իրենց ամօթին մէջ է, որոնք երկրաւոր բաներուն կը մտածեն։
20 Մեր քաղաքացիութիւնը երկինքներուն մէջ է, որմէ ալ Փրկիչ մը կ՚ակնկալենք՝ Տէր Յիսուս Քրիստոս,
21 որ մեր խոնարհութեան մարմինը պիտի փոխակերպէ, որ իր փառաւոր մարմնոյն նման ըլլայ, ամէն բան իրեն հնազանդեցնելու զօրութեամբ։

Գ Վերջապէս, եղբայրնե՛ր, ուրախացէք Տէրոջմով։ Ձեզի նոյն բաները գրելը ինծի ձանձրութիւն չէ, ու ձեզի համար ապահովութիւն է։
2 Զգուշացէք չուներէն, զգուշացէք չար մշակներէն, զգուշացէք կտրատութենէն։
3 Քանզի մենք թլփատութիւնն ենք, որ Աստուծոյ Հոգիով կը պաշտենք եւ Քրիստոսով կը պարծինք եւ մարմնի վրայ չենք վստահիր։
4 Թէեւ ես ալ մարմնոյ վստահութիւն ունիմ։ Եթէ ուրիշ մը կայ որ մարմնի վրայ կարծէ թէ վստահութիւն ունի մարմնի վրայ, ես աւելի եմ։
5 Ութ օրուան թլփատուած, Իսրայէլի ազգէն, Բենիամինի ցեղէն, Եբրայեցի Եբրայեցիներէ, օրէնքին նկատմամբ փարիսեցի։
6 Նախանձաւոր ըլլալս կողմանէ՝ Եկեղեցին կը հալածէի, օրէնքին արդարութեան կողմանէ՝ անբասիր էի։ Բայց ինչ որ ինծի շահ էր,
8 անիկա Քրիստոսի համար վնաս սեպեցի։ Եւ իրաւ թողած բաներէն ալ վնաս կը սեպեմ՝ իմ Տէրոջս Քրիստոսը գիտցածիս գերազանց գիտութեան համար։ որուն համար ամէն բաներէն զրկուեցայ, և ապականութիւն կը սեպեմ, որ
9 Քրիստոսը շահիմ, ու իր մէջը գտնուիմ, չունենալով ինքնին իմ արդարութիւնս որ օրէնքէն է, հապա Քրիստոսի հաւատքովը եղած արդարութիւնը՝ որ Աստուծմէ է հաւատքով։
10 Ճանչնալու զանիկա և անոր յարութեան զօրութիւնը ու անոր չարչարանքներուն հաղորդ ըլլալը, անոր մահուան կերպարանքը
11 առնելով։ Որ ըլլայ թէ մեռելներուն յարութեան
12 թեւանք հասնիմ։ Որ չէ թէ ես արդէն առեր եմ, կամ արդէն կատարեալ եղեր եմ, հապա եռանդ ինկած եմ որ բռնեմ հոգանիկ, զբռնած համար ալ բռնուեցայ Քրիստոս Յիսուսէն։
13 ակն։ Եղբայրնե՛ր, ես չեմ անգիր որ բռներ եմ. բայց մէկ բան մը կայ՝ որ ետեւի եղածները մոռցած եմ, ու առջեւի եղածներուն
14 կը գիմեմ։ Նպատակը գիտելով՝ Քրիստոս Յիսուսով եղած Աստուծոյ վերին կոչմանը
15 մրցանակին կը վազեմ։ Ուստի մեզ ամէնքս որ կատարեալ ենք՝ այսիկա խորհինք, և թէ որ բան մը ուրիշ կերպով խորհիս, զանիկա ալ ձեզի պիտի յայտնէ Աստուած։
16 Միայն թէ ինչ որ հասեր ենք՝ նոյն կանոնին համեմատ քալենք, նոյն խորհուրդ
17 գ ունենանք։ Ընծի նմանող եղէք, եղբայրներ, ու նայեցէք անոնց որ այնպէս կը քալեն
18 ինչպէս որ մեզ ունիք օրինակ ունիք։ Ինչու որ շատերը կը քալեն, որոնց հաճախ անգամ ձեզի կ՚ըսէի, և հիմա յայտով ալ կու որ Քրիստոսի խաչին թշնամի են։
19 Որոնց վախճանը կորուստ է, որոնց աստուածը փորն է, և որոնց փառքը իրենց ամօթին մէջ է, որոնք երկրաւոր բաներուն կը մտածեն։
20 Մեր քաղաքացիութիւնը երկինքներուն մէջ է, որմէ ալ Փրկիչ մը կ՚ակնկալենք՝ Տէր Յիսուս Քրիստոս,
21 որ մեր խոնարհութեան մարմինը պիտի փոխակերպէ, որ իր փառաւոր մարմնոյն նման ըլլայ, ամէն բան իրեն հնազանդեցնելու զօրութեամբ։

պրուցեմ, այսինքն ՙՓրխտասի խաչին քշտա-
19 մինեմուն հասնար. ՙԱյր անոնց վերջը կորուստ
է, ՙորոնց աստուածը նէննց որովայնն է, ՙոս
ամոնց փառքը իրենց ամօթին է, ՙորոնք հո-
20 գիկրաւոր բաներու կը միտածեն ՙԲայց մեր
°քաղաքակարուխիւնը երկինքն է, ՙուսկից
ալ ՙփրկչին կը սպասենք՝ Տէր Յիսուս Քրիս-
21 տոսն. ՙԱյր պիտի նորոգէ մեր խոնարհ մար-
մինը՝ իր ՙփառաւոր մարմնին կերպարանա-
կից րլլալու, ան գործութիւնովը որ կարող է
ամէնը իր ոտքը հնազանդեցնելու։

ԳԼ. Դ

1 ՊՍտանար իրաւունքին համ. ընկերութիւն չունենաք
կ՚ըսեմ. 10 քանզի նախ քան ուրախացուս անոնց
աստուածաբնակութեանը վրայ որ ցաւցնին իրենք
զանոնք ամէնը, ու պիտան իր պիտոյքը լրացնելուն համար.
հոգա անոնց միջէն կրան Աստուծոյ շնորհքին համար. 19 և
պրակս իր Քրիստոսը կը փրկչութեան ապրելով և բարեն-

1 Ասանք, իմ սիրելի ՙուս. բազձալի եղբայր-
նե՛րս, ՙիմ ուրախութիւնս ու պսակս, ՙասանկ
հաստատուն կեցէք Տէրոջմով, սիրելիներս։
2 Եւոդիային կ՚ապտելմ ու Սինտիքին կ՚ա-
պտելմ՝ ՙոր միտ նոյն խորհուրդը ունենան
3 Տէրոջմով։ Իրաւ, քեզի ալ կ՚ապտելմ, իմ հաւա-
րատիմիկս, դուն ալ օգնական եղիր անոնց,
ՙորոնք իմ հետս աշխատեցան աւետարանին
միջի կղեմեսին և իմ ուրիշ գործակիցներուս
հետ, ՙորոնց անուններն կենաց գրքին միջին են։
4 ՙԱրուսիս եղէք Տէրոջմով ամէն ատեն. դար-
5 ձեալ կ՚ըսեմ՝ ուրախ եղէք։ Ձեր քաղցրու-
թիւնը ամէն մարդոց իմաց լսուին րլլայ. ՙՏէ-
6 րը մեռ է։ ՙԲանին մի հոգար հոգ մի ընէք.
հապա ամէն բանի միջի աղօթքով ու պաղատա-
նքով, գոհութիւնով միկտիս, ձեր խնդրուածք
7 րը Աստուծոյ յայտնի րլլայ։ ՙԵւ Աստուծոյ
խաղաղութիւնը որ ամէն միտքի վեր է՝ ձեր
սրտերը ու մտքերը Քրիստոս Յիսուսով պի-
8 տի պահպանէ։ վերջապէս, եղբայրներ, ինչ
որ ճշմարտութիւնով է, ինչ որ պատկառե-
լութիւնով, ինչ որ արդարութիւնով, ինչ որ
մաքրութիւնով, ինչ որ սիրով, ինչ որ բարի

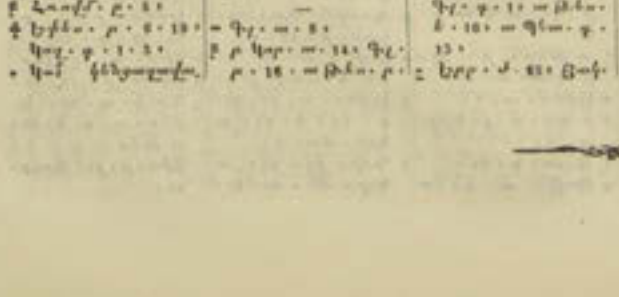

համբաւով, ինչ առաքինութիւն և ինչ գովու-
9 թիւն որ կայ, ան բաներըը խորհեցէք։ ՙինչ
որ սորվեցաք ու առիք և լսեցիք ու տեսաք
իմ վրաս, ան ըրէք. Եւ խաղաղութիւնն Ա-
ստուածը ձեր հետը պիտի րլլայ։
10 Ա՚ուծակս ուրախացայ Տէրոջմով, ՙոր իմ
վրաս ունեցած հոգերնիդ հիմա նորոգուե-
ցաւ։ ինչպէս որ կը հոգայիք ալ, միայն թէ
11 պատեհութիւն չունեիք։ Չէ թէ կարօտու-
թեան համար կ՚ըսեմ. ՙինչու որ ես սորվեցայ
12 գոհ րլլալ իմ գտնուած վիճակիս մէջ։ ՙԳի-
տեմ չքաւորութիւն գալիլը, գիտեմ չաւոր
ունենալը. ամէն բանի մէջ ամէն կերպով ա-
ղէկ սորվեր եմ թէ կշտանալը՝ թէ անօթի-
նալը, թէ չաւ ունենալը և թէ պակասութիւն
13 քաշելը։ ՙԱմէն բանի կարող եմ ՙանով՝ որ
14 զիս զօրացուց։ Բայց ազէկ րրիք ՙոր իմ նե-
15 գութեանս մէջ ընծի հաղորդ եղաք։ Դուք
ալ գիտէք, փիլիպպեցիներ, որ աւետարա-
նին սկիզբը երբոր ես Մակեդոնիայէն եկայ,
ՙմէկ եկեղեցի միւն ալ հետս հաղորդութիւն
չրրաւ տալու և առնելու կապակ, հապա մի-
16 նակ դուք. Որ Թեսաղոնիկէի մէջ ալ մէկ ան-
կու անգամ ընծի պէտք եղածը իրկեցիք.
17 Չէ թէ ես տուրք կը փնտռեմ, ՙհապա պը-
տուղ կը փնտռեմ՝ որ ձեր հաշիւին վրայ
18 աւելնայ։ Բայց ես ամէն բան առած եմ ու
առատացէն ունիմ. ՙլցուած եմ՝ Եպափրո-
դիտոսէն ձեռքովը ձեր ՙնուիրուէը ընդունելով,
ՙոր անոյշ հոտ մրէն է՝ ՙընդունելի պատարագ՝
19 Աստուծոյ հաճելի։ ՙԵւ իմ Աստուածս ձեր
ամէն պետոյքը պիտի լեցնէ ՙիր ճոխութեա-
նը չափովը փառքով Քրիստոս Յիսուսի ձեռ-
20 քով։ ՙԱրդ Աստուծոյ ու մեր Հօրը փառք
յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
21 Բարև բրէք բոլոր սուրբերուն Քրիստոս
22 Յիսուսի։ ՙՁեզի բարև կ՚ընեն իմ հետս ե-
23 ղող եղբայրները։ Ձեզի բարև կ՚ընեն բոլոր
սուրբերը, ՙմանաւանդ անոնք որ կայսրին
24 տունէն են։ ՙՏէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը
ձեր ամենուն հետը րլլայ։ Ամէն։

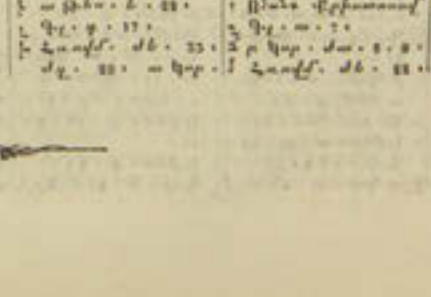

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

Ա.Ր ԿՈՂՈՍԱՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընտիրեալ իբր բարեբ առնէին նման՝ կը գոհանայ Աստուծմէ պզտուցի քրիստոնէից հաւատքին համար։ 7 կը հաստատ եպիտրոսի վարդապետութիւնը։ 9 Նոյն տալիքի կընդեմ որ ա. նունք չհաւնք ունին։ 14 կը հերքուին աշխարհա քրիստոսը։ 21 կը քարոզուին ընդունք Յիսուս Քրիստոսը ընդունելու, և կը յորդորուին իր պաշտելը։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Աստուծոյ կամքովը, և Տիմոթէոս եղբայրը,
2 կողոսացի սիրելի եղբարց հաւատացեալ
3 եղբայրներուն Քրիստոսով. Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
4 Ամէն առնելն ձեզի համար ազօթք ընելով՝ կը գոհանանք Աստուծմէ ու մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին Հօրմէն, լսելով ձեր հաւատքը՝ ու Քրիստոս Յիսուսի սիրոյ, ու ան սէրը՝ որ
5 բոլոր սուրբերուն սիրոյ համար։ Ան յոյսին համար որ երկինքը կը պահուի ձեզի, որուն վրայով առաջուց լսեցիք ճշմարտութեան ձշմարտ-
6 ութեան խօսքովը. Որ ձեզի հասաւ՝ ինչպէս որ բոլոր աշխարհն, ու պտղաբեր կըլլայ [կ'աճի], ինծառր ձեր մէջն ալ, ան օրէնէն որ գուք լսեցիք ու ճանչցաք Աստուծոյ
7 շնորհքը ճշմարտութիւնով. ինչպէս որ սորվեցաք մեր սիրելի Յառաջակրէն Եպափրասէն, որ ձեզի համար հաւատարիմ պաշտօնեայ
8 մըն է Քրիստոսի. Որ ինքն ալ մեզի պատմեց ձեր սէրը Հոգիով։
9 Անոր համար մենք ալ ան օրէնքէ որ լսեցինք՝ չենք դադարիր ձեզի համար ազօթք ընելէն ու խնդրուածք մատուցանելէն, որ կատարեալ ըլլաք ամեն կամքին գիտութիւնովը՝ բոլոր խելամտութիւնով ու հոգևոր
10 հանճարով. Որ գուք Տէրոջը արժանի կերպով քալէք ամէն բանի մէջ հաճոյ-

ացեալ, ամէն բարի գործերու մէջ պտղաբեր ըլլալով, ու աճեցուն Աստուծոյ գիտութեան մէջ։
11 Զօրանալով՝ իր փառաւոր զօրութիւնովը համապատասխան ամէն ուժով ուժականալ՝ բոլոր համբերութիւնն ու երկայնմտութիւնն համար ուրախութեամբ։
12 Գոհանալով Հօր Աստուծմէն, որ մեզ յարմար ըրաւ սուրբերուն բաժնին լոյսի մէջ ընդունելու համար։
13 Որ մեզ ազատեց խաւարին իշխանութենէն, ու իր սիրելի Որդւոյն թագաւորութիւնը փոխադրեց։
14 Որուն մէջ ունինք փրկութիւն ու ներում իր արիւնովը, այսինքն մեղաց թողութիւն։
15 Որ ինքը անէրեսի Աստուծոյ պատկերն է՝ Բոլոր ստեղծուածներուն անդրանիկ։
16 Որ՝ ինչու որ անով ամէն բան ստեղծուեցաւ, ինչ որ երկինքը ու ինչ որ երկրի վրայ, անանկ որ կ'երեւնան և անանկ որ չեն երեւնար, թէ աթոռներըմ թէ տէրութիւններըմ թէ պետութիւններըմ թէ իշխանութիւններըմ. Բոլոր բաներըմ անով ու անոր համար ստեղծուեցան։
17 Ու նայն Որ անթիւ ամէն բաներէն առաջ է, ու ամէն բան անով հաստատ կը կենայ։
18 Եւ անթիւ է մարմնին այսինքն եկեղեցւոյն գլուխը։ որ ինքը սկիզբն է՝ մեռելներէն անդրանիկը, որ ինքը ըլլայ ամէն բանի մէջ
19 նախապատիւ. Ինչու որ Հայրը հաճեցաւ որ Աստուծոյ բոլոր լեցուածութիւնը անոր մէջ
20 Ըլլ բնակի. Ու անով համբերը՝ հաշտեցնէ ընդ ինքեան հետ, խաղաղութիւն բնելով անոր խաչին էջ ընդ ինքն արիւնովը, թէ երկրի վրայ և թէ երկինքց մէջ եղողներըմ։
21 Եւ ձեզ ալ՝ որ առեն մեր օտարացած էիք, ու չար գործերով թշնամիներ՝ յիր խոր-
22 հուրդներովը՝ ձեռնատու, Հար ձեզ անոր գիտցող սուրբ ու անբիծ և անարատ կացնելը-

---

ա Եփես. ա. 1։
բ — Կոր. գ. 17. Եփես. գ. 21։
գ Գաղ. ա. 3։
դ Աստ. չառնէին։
ե — Կոր. ա. 4. Եփես. ա. 16. Փիլ. ա. 3. գ. 6։
զ Հռ. 9. Եփես. ա. 13. Փիլիմ. 5։
է Երբ. գ. 14։
ը Տիմ. գ. 8. — գլուխ. 4։
թ Հռ. 1. Եփես. ա. 15։
ժ Գաղ. 1. 8։
ի Կող. 3. 10։
լ Եփես. ա. 18։
խ Կող. գ. 1. Եփես. գ. 11։
ծ Կող. 4. 12։
կ Գաղ. գ. 12։ Փիլիպ. 21։
հ Կող. 3. 23։
ձ Տիմ. գ. 6։
ղ Հռ. 1. 8։
ճ Եփես. 4. 15. 16։
մ — Կող. ա. 5։
յ Հռ. 8. 15։ Հռ. 15։
ն Աստ. 3. 15։ Հռ. 15։
շ Աստ. գ. 9։ Ծն. 18։ Փիլ. ա. 11։
ո Կող. գ. 1։ Եփես. ա. 17։ Տիմ. գ. 6։
չ Գաղ. գ. 12։ Փիլիպ. 21։
պ Կող. 3. 23։
ջ Հռ. 1. 8։
ռ Հռ. 15. 16։
ս Հռ. 2. 4։
վ — Կող. ա. 5։
տ Հռ. 8. 15։ Գաղ. 4. 5։
ր Եփես. 1. 17։
ց Եփես. ա. 8։
ւ Եփես. գ. 1։ Փիլ. ա. 27։ — Թես. բ. 12։
փ — Թես. գ. 1։
ք Ծն. 18։ Ր Կող. Փիլ. ա. 11։ Տիմ. գ. 16։
օ Եփես. գ. 1։
ֆ — Թես. բ. 12։
Ր Գաղ. 4. 19։
— Եփես. ա. 7։
• Ր Կող. գ. 4։ Երբ. ա. 3։
Ը Ծայն. գ. 14։
Ծ Ծն. ա. 1։
Ա Հռ. 4. 5։
Եփես. 1. 35. Գլ. գ. 15։
Գաղ. խգ. 13։ Եփես. ա. 11։
Եփես. գ. 19։ Երբ. ը. 14։ — Գլ. ա. 9։
Ը — Թես. բ. 12։ Ր Գլ. ա. 11։
Եփես. ա. 7։
Ր Կող. ա. 4։ Երբ. ա. 3։
Ը Ծայն. գ. 14։
Ծ Ծն. ա. 1։
Ա Հռ. բ. 21։ Եփես. գ. 10. 11։ — Գլ. ա. 22։
Ը Հռ. 8. 29։ Եփես. ա. 5. 11։ Գլ. բ. 10. 15։ — Գլ. գ. 22։
Ր Հռ. 3. 25։ Եփես. ա. 7։ Երբ. բ. 10։
Ծ Եփես. ա. 10։ Եփես. գ. 3։
Ա Եփես. ա. 10. 22։ գ. 15։ Եփես. 5. 23։ — Կող. ա. 3։
Ը Գաղ. խգ. 23։ — Կող. ա. 23։
Ծայն. ա. 1։
Ծ Ծն. ա. 18։ գ. 14։ Գլ. ա. 9։ գ. 11։
Ա Եփես. ա. 10։
Ր Կող. 4. 18։
Ծ Եփես. ա. 14. 15. 16։
Ա Եփես. ա. 1. 2. 13. 19։ գ. 15։
Ը Տիմ. ա. 15. 16։
Ծ Եփես. ա. 15. 16։
Ա Գաղ. ա. 15. Եփես. գ. 4. 5. 27։ — Թես. գ. 1։
Ը Տիմ. ա. 14։ Ծ Աստ. 24։

23 նէ. [a]Թէ որ կ՚ունաք հաւատքին մէջ հիմնուած ու հաստատ եւ առանց խոխոջելու ա[b]նեսաթանէն յոյսէն՝ որ լսեցիք զ[c]որ երկինքը տակը եղած բոլոր ստեղծուածներուն [d]քարոզուեցաւ, [e]որուն ես Պօղոս սպասաւոր եղայ։
24 Հիմա ուրախ եմ իմ [a]ձեզի համար կրած չարչարանքներուս մէջ, [b]ու Քրիստոսի կրած նեղութիւններուն պակասը իմ մարմինիս մէջը կը լրացնեմ [c]անոր մարմնին համար, որ
25 եկեղեցին է. Որուն ես սպասաւոր եղայ [a]Աստծոյ անտեսութիւնովը՝ որ [b]տրուի ինծի ձեզի համար՝ Աստուծոյ խօսքը լման քա-
26 րոզելու, [a]Այն խորհուրդը՝ որ ծածկուած էր սկիզբէն ու սերունդներէն հետէ, հա հիմա
27 իր սրբերուն յայտնուեցաւ. [a]Որոնց ուզեց Աստուած գիտցնել, [b]թէ ինչ է այս խորհուրդ գեղ փառաւոր ճոխութիւնը հեթանոսներուն մէջ. որ այն է Քրիստոս ձեր մէջը՝ [c]փառքի
28 յոյսը. Որ անոնք մենք կը քարոզենք, [a]ու ամէն մարդ կը խրատնենք, եւ կը սորվեցնենք ամէն մարդ բոլոր իմաստութիւնով, [b]որ ամէն մարդ կատարեալ կեցցնենք Քրիստոս Յիսու-
29 սով. [a]Որուն համար ես ալ կ՚աշխատիմ՝ [b]ըստ ընելով ինր ներգործութիւնը համեմատ՝ որ զօրութիւնով իմ մէջս [c]է գործ կը դնէ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Դարձեալ կը յայտնուի դանդաղ Քրիստոսի հաստատին մէջ հաստատ կենալը։ 8 կը զգուշացնէ հեթանոսական փիլիսոփայութենէ եւ փառաւոր աստուածութենէն։ 13 Հին յանցանքները ցոյց կ՚արհամարհան ծեսերէն, որովհետեւ Քրիստոսով վերցուած էն։

1 Վասն զի կ՚ուզեմ որ գիտնաք [a]թէ ինչպիսի մեծ մարտնչութիւն ունիմ ձեզի համար ու Լաւոդիկիոյ հաստատ համար, ու ամէն անոնց համար՝ որ
2 իմ երեսս մարմինով չեն տեսած. [a]Որ անոնց սիրտերը մխիթարուին՝ [b]սիրով միացած, ու կատարեալ իմանալու բոլոր ճոխութիւնը հաստատ, այսինքն [c]Հօր Աստուծոյ եւ Քրիս-
3 տոսի խորհուրդին գիտութիւնը. [a]Որուն մէջ իմաստութիւնն ու գիտութիւնն բոլոր գանձ-
4 ները պահուած են. Եւ ասիկա կ՚ըսեմ, [a]որ չըլլայ թէ ոեւէ մարդ հրապուրականութեամբ ձեզ
5 մերկացնէ. [a]Որ թէպէտ մարմնով հեռու եմ, բայց հոգով ձեզի հետ եմ, եւ կ՚ուրախանամ երբոր ձեր բարեկարգութիւնը կը տեսնեմ, [b]ու ձեր հաստատին հաստատութիւնը Քրիս-
6 տոսի վրայ. [a]Ուստի ինչպէս որ ընդունեցիք
7 Քրիստոս Յիսուս Տէրը՝ անով քալեցէք. [a]Արմատ կոպած ու անոր վրայ շինուած, եւ հաստատին մէջ հաստատուած՝ ինչպէս որ սորվեցաք, եւ անոր մէջը առատ գոհութիւնով։
8 [a]Զգուշացէք չըլլայ որ ոեւէ մարդ ձեզ գերէ փաթէ փիլիսոփայութիւնով ու փուճ խաբէութիւնով, [b]որ մարդոց աւանդութիւնն ըլլալ է [c]աշխարհիս սկզբնաւորութիւններուն ըլլալ, եւ չէ թէ
9 Քրիստոսի հետեւութիւնը ըլլալ. [a]Վասնզի որ անոր մէջը կը բնակի Աստուածութիւնն բոլոր
10 լեցուածութիւնը մարմնապէս։ [a]Եւ դուք ալ անով լցուած էք. [b]որ ինքը գլուխն է ամբողջ
11 իշխանութիւնն ու պետութիւնն. [a]Որ անով դուք անձեռագործ թլփատութիւնով թլփատուեցաք՝ [b]մեզմէ մարմինը մերկանալով
12 Քրիստոսի թլփատութիւնովը. [a]Թաղուելով անոր հետ մկրտութիւնով, [b]որով նաեւ հետ յարուցուիք ուժով Աստուծոյ գործութիւնը հաստատին, [c]որ ինքը զանիկա մեռելներէն
13 բնաւ յարուցց. [a]Եւ ձեզ՝ որ մեռած էք յանցանքներու մէջ ու ձեր մարմնին անթլփատութիւնը մէջ մեռած էիք, կենդանացուց ա-
14 նոր հետը. Որ ամէն յանցանքները ներեց մեզի, [a]ջնջեց ամէն ինչ որ մեզի դէմ կը կենար՝ [b]ընդհակ, զանիկա մէջէն վերցուց ու խա-
15 չին վրայ գամեց. Եւ [a]իշխանութիւնները [b]ու պետութիւնները [c]մերկացուց, ու յայտնապէս խայտառակեց՝ յաղթելով անոնց
16 [a]անով։ [a]Ուստի [b]ոեւէ մարդ չդատէ ձեզ [c]հագուելու կամ խմելու, [c]կամ տօներու կամ նուռնտոյ օրերու
17 նկատմամբ. [a]Որոնք գոյութիւնները կռնտնել են, բայց [b]մարմինը Քրիստոսինն է։
18 [a]Ձեզի [b]Ձրիացնել չ՚ուզէ որ ոեւէ մարդ ձեզ մերկացնէ, որ ուզած խոնարհութիւնով ու հրեշտակներու [c]պաշտամունքով [d]դէպի

ա Եփես. գ. 17. Գաղ. ե. 6։
բ Գործ. ժ. 42։
գ Հռոմ. ժգ. 23։
դ Գործ. ժ. 17. բ Կոր. ա. 1. բ Տես. ե. 18. Եփես. գ. 2։
ե Տիմ. բ. 7։
զ Հռոմ. ե. 2. բ Կոր. ե. 6։
է Փիլ. գ. 10. բ Տիմ. ա. 8. բ. 10։
ը Եփես. ա. 23։
թ Կոր. բ. 17. Գաղ. բ. 1։

ա Հռոմ. ժգ. 23։
բ Կոր. բ. 1. Եփես. գ. 8։
գ Մատ. ժգ. 11. բ Տիմ. ա. 13։
դ Կոր. բ. 14. Հռոմ. ժգ. 17. Եփես. ե. 6. Հեբր. ժ. 22. Յայտ. ա. 5։
ե Կոր. ա. 2. բ Կոր. ա. 24. Եփես. գ. 17. Կող. բ. 7. Տես. գ. 14։
զ Կոր. ա. 9. Եփես. ա. 17. Կող. ա. 10. Եբր. ե. 9։
է Կոր. ա. 22. Կող. ա. 21։
ը Կոր. ա. 6. Կող. բ. 6։
թ Կոր. ա. 23. Կող. ա. 5. Տես. գ. 7։
ժ Կոր. ա. 18. Կող. բ. 19։
ժա Կոր. ե. 17. Կող. բ. 11։
ժբ Կոր. ե. 21. Գաղ. գ. 13։
ժգ Կոր. ե. 14. Կող. գ. 1։
ժդ Կոր. ե. 19. Կող. գ. 12։
ժե Կոր. ե. 18. Կող. գ. 13։
ժզ Կոր. ե. 10. Կող. գ. 24։
ժէ Կոր. ե. 9. Կող. գ. 5։
ժը Կոր. ե. 11. Կող. գ. 8։
ժթ Կոր. ե. 12. Կող. գ. 9։
ի Կոր. ե. 13. Կող. գ. 10։
իա Կոր. ե. 15. Կող. գ. 11։
իբ Կոր. ե. 16. Կող. գ. 12։
իգ Կոր. ե. 17. Կող. գ. 13։
իդ Կոր. ե. 18. Կող. գ. 14։
իե Կոր. ե. 19. Կող. գ. 15։
իզ Կոր. ե. 20. Կող. գ. 16։
իէ Կոր. ե. 21. Կող. գ. 17։
իը Կոր. ե. 22. Կող. գ. 18։
իթ Կոր. ե. 23. Կող. գ. 19։
լ Կոր. ե. 24. Կող. գ. 20։
լա Կոր. ե. 25. Կող. գ. 21։
լբ Կոր. ե. 26. Կող. գ. 22։
լգ Կոր. ե. 27. Կող. գ. 23։
լդ Կոր. ե. 28. Կող. գ. 24։
լե Կոր. ե. 29. Կող. գ. 25։
լզ Կոր. ե. 30. Կող. գ. 26։
լէ Կոր. ե. 31. Կող. գ. 27։
լը Կոր. ե. 32. Կող. գ. 28։
լթ Կոր. ե. 33. Կող. գ. 29։
խ Կոր. ե. 34. Կող. գ. 30։
խա Կոր. ե. 35. Կող. գ. 31։
խբ Կոր. ե. 36. Կող. գ. 32։
խգ Կոր. ե. 37. Կող. գ. 33։
խդ Կոր. ե. 38. Կող. գ. 34։
խե Կոր. ե. 39. Կող. գ. 35։
խզ Կոր. ե. 40. Կող. գ. 36։
խէ Կոր. ե. 41. Կող. գ. 37։
խը Կոր. ե. 42. Կող. գ. 38։
խթ Կոր. ե. 43. Կող. գ. 39։
կ Կոր. ե. 44. Կող. գ. 40։
կա Կոր. ե. 45. Կող. գ. 41։
կբ Կոր. ե. 46. Կող. գ. 42։
կգ Կոր. ե. 47. Կող. գ. 43։
կդ Կոր. ե. 48. Կող. գ. 44։
կե Կոր. ե. 49. Կող. գ. 45։
կզ Կոր. ե. 50. Կող. գ. 46։
կէ Կոր. ե. 51. Կող. գ. 47։
կը Կոր. ե. 52. Կող. գ. 48։
կթ Կոր. ե. 53. Կող. գ. 49։
լ Կոր. ե. 54. Կող. գ. 50։
լա Կոր. ե. 55. Կող. գ. 51։
լբ Կոր. ե. 56. Կող. գ. 52։
լգ Կոր. ե. 57. Կող. գ. 53։
լդ Կոր. ե. 58. Կող. գ. 54։
լե Կոր. ե. 59. Կող. գ. 55։
լզ Կոր. ե. 60. Կող. գ. 56։
լէ Կոր. ե. 61. Կող. գ. 57։
լը Կոր. ե. 62. Կող. գ. 58։
լթ Կոր. ե. 63. Կող. գ. 59։
խ Կոր. ե. 64. Կող. գ. 60։
խա Կոր. ե. 65. Կող. գ. 61։
խբ Կոր. ե. 66. Կող. գ. 62։
խգ Կոր. ե. 67. Կող. գ. 63։
խդ Կոր. ե. 68. Կող. գ. 64։
խե Կոր. ե. 69. Կող. գ. 65։
խզ Կոր. ե. 70. Կող. գ. 66։
խէ Կոր. ե. 71. Կող. գ. 67։
խը Կոր. ե. 72. Կող. գ. 68։
խթ Կոր. ե. 73. Կող. գ. 69։
կ Կոր. ե. 74. Կող. գ. 70։
կա Կոր. ե. 75. Կող. գ. 71։
կբ Կոր. ե. 76. Կող. գ. 72։
կգ Կոր. ե. 77. Կող. գ. 73։
կդ Կոր. ե. 78. Կող. գ. 74։
կե Կոր. ե. 79. Կող. գ. 75։
կզ Կոր. ե. 80. Կող. գ. 76։
կէ Կոր. ե. 81. Կող. գ. 77։
կը Կոր. ե. 82. Կող. գ. 78։
կթ Կոր. ե. 83. Կող. գ. 79։
լ Կոր. ե. 84. Կող. գ. 80։

բան միջամտեմ բլլալ, իբր մարգեղէն միաբանով
19 փառաւ անգր հպատականալով. Եւ չըտնեմ Աստ-
ծոյ ուսկից որ բարեր միաբանիր յօգուտ ածնե-
լոյ ու խաչելով հպարծուած ու մեկնող
20 կցուած՝ Աստուծոյ սահմանովը կ'ասէ. Իսկ
եթէ գուբ բրիստոսի հետ ասս աշխարհս
սկզբունքներէն մեռաք, ոպ ինչո՞ համար
աշխարհս մէջ կենդանիր հպատակիս պէս –
21 «Մի կառնուներու կր հնազանդիք, շոշա՞, – Մի
22 մնանեսը, համը մի առներ, մի գպչիր։ (Ո-
րոնց ամէնը ապականութեան համար են գոր-
ծածուելնուն,) Ըստ պպ պատուիրանքներ
23 բան ու ստրկութեան համեմատ, Ո-
րոնք խնամուտ եւնան կերպարանք մը ունին
Ինքնակամ կրօնքով ու խոնարհութեամբ և
մարմինը չխնայելով, ըստ չէ թէ պատուի մը
արժանի էն, հապա մարմինը յագեցնելու ետ ծա-
ոյին։

ԳԼ. Գ

1 Եւ Աստ թէ որ բրիստոսի հետ յարուներ ե-
ղիք, ուրեմն վերի բաներէն փնտռեցէք, Ուր
որ բրիստոս կը նստի Աստուծոյ աջ կողմը։
2 Վերի բաներէն մտածեցէք, չէ թէ աս երկրին
3 վրայինեներէն։ Ինչու որ գուբ մեռաք, Եւ
ձեր կեանքը պահուած է Աստուծոյ քովը
4 բրիստոսի հետ։ Երբոր բրիստոս Ձեր կեան-
քը յայտնուի, անոնանիր գուբ ալ անոր հետ
Փառքով պիտի յայտնուիք։
5 Ուսաի ձեր երկրային անդամներէն Պոռնի-
կութիւն, պղծութիւն, ախ-
տի կիրքը, Չար ցանկութիւնը և ագահու-
6 թիւնը՝ որ կռապաշտութիւն է. Որոնց հա-
մար Աստուծոյ բարկութիւնը Անհնազան-
7 գութեան որդւոց վրայ կու գայ. Որ ասոնց
մէջ գուբ ալ անոնց միջը կը քալէիք, երբոր
8 անոնց միջը կ'ապրէիք։ Բայց հիմա դուք
ձեզնիցէք գուբ ալ ասոնք. բարկութիւնը,

սրտմտութիւնը, չարութիւնը, հայհոյութիւ-
նը, Ամօթալուտ խօսքերը ձեր բերնէնիցն։
9 Իրարու սուտ մի պատչիք. Հին մարդը իր
10 գործքերովը ձեր վրայէն Հանեցէք. Եւ հա-
գէք ան նորը Գիտութեամբ նորոգուած՝ իր
11 Ստեղծողին պատկերին պէս։ Հոն որ Յոյն
ու Հրէայ, Թլփատութիւն ու անթլփատու-
թիւն, Բարբարոս, Սկիւթացի, Ծառայ Ի-
ոպատ չկայ։ Հապա Քրիստոս է ամէնը և ա-
12 մէն բանի մէջ։ Ուսաի Աստուծոյ ընտրեալ
սուրբերու ու սիրելիներու պէս Գթութենէ հա-
գէք Ողորմութիւն, տպրելու թիւնը, քաղցրու թիւնը,
խոնարհութիւնը, Հեզութիւնը, Երկայն-
13 մտութիւնը, Իրարու հանդիսելով և իրարու
ներելով՝ թէ որ մէկը մէկու մը գէմ տրտունջ
մը ունենայ. ինչպէս որ Քրիստոս ձեզի ներեց,
14 անանկ ալ դուբ։ Եւ աս ամէն բաներուն
վրայ հագը հագէք, Որ կատարելութեան կապն
15 է։ Եւ Աստուծոյ խաղաղութիւնը ձեր սրբ-
տերուն մէջը թագաւորէ, Որուն դուբ անոր կան-
չուեցաք Մէկ մարմնով. Եւ գոհացող եղէք։
16 Քրիստոսի խօսքը ձեր մէջը բնակի առատա-
պէս ամէն իմաստութիւնով՝ իրար ուսուց-
նելու ու իրատելու Սաղմոսներով և օրհնու-
թիւններով ու հոգևոր երգերով Ձեր սրտե-
րուն մէջը շնորհքով զԱստուած օրհնելու։
17 Եւ ամէն ինչ որ կ'ընէք թէ խօսքով և թէ
գործով՝ բոլորը Տէր Յիսուսին անունովը
ընէք, Աստուծոյ ու Հօրը գոհութիւն մատու-
ցանելով անոր Որդւովը։
18 Կնիկներ, Հնազանդեցէք ձեր էրիկներուն,
19 Ինչպէս որ կը վայլէ Տէրոջմով։ Էրիկներ,
սիրեցէք ձեր կնիկները, Ու դառն մի բլլաք
20 անոնց։ Որդիք ինչ, Ամէն բանի մէջ հնազանդ
եղէք ձեր ծնողքներուն, ինչու որ ան է Տէ-
21 րոջը առջեր հաճելի։ Հայրեր, Ձեր որդի-
22 ներդ մի բարկացնէք, որ չվհատին։ Ծառա-
ներ, Ամէն բանի մէջ հնազանդ եղէք Ձեր
մարմնաւոր տէրերուն, չէ թէ աչքի առջև
ծառայելով մարդահաճներու պէս, Հապա
սրտի մաքրութեամբ Տէրոջմէ վախնալով.
23 Ինչ որ կ'ընէք՝ սրտանց բրէք, որպէս թէ Տէ-

ր Եփես. գ. 15. 16։ * Հմր. 8։ Գաղ. բ. 19։ Եփես. բ. 12։ * Հռոմ. ը. 3. 5. 6։ ֆ Գաղ. գ. 3. 9։ = Տիմ. գ. 3։ ք Ես. խգ. 13։ Ա՝ռակ. 6. 9։ Տիտ. ա. 14։ ֆ = Տիմ. գ. 3։ ղ Հմր. 8։

— Հռոմ. ը. 2։ Ե. փիլ. բ. 8։ Գաղ. բ. 13։ * Հռոմ. ը. 2։ Ե. փիլ. — 20։ ֆ Հռոմ. ը. 24։ Ե. փիլ. բ. 8։ Գաղ. բ. 20։ Հռոմ. ը. 13։ Ա՝ռակ. 6. 9։ Տիտ. ա. 14։ Գաղ. ե. 19

24 բոլը ու. չէ ինչ մնդրդոց, ¹գխանայով որ ժա-
ռանգաւինան հասաւ ցանկը Տէրոջմէ պիտի
առնէք. ²ինչու որ Տէր Քրիստոսին կը ծա-
25 ռայէք. Բայց անօրէնը իր անօրէնութիւնը
պատիժը պիտի ընդունի, և աչառութիւն չկայ։

ԳԼ. Գ

1 Կը տեղեկի ընդհանրապէս ապրիլ ընել. 2 խնդրու-
թիւնը վերաբեր անձից հետ որոնք գեռ Քրիստոսի կատա-
րելագործութիւնը չունին։ 10 իր բարիք կը մատուցանէ ա-
նձից, և ամէն կերպ յաջողութիւն կը բնդրէ։

1 Տէրիկ, ²ձեր ծառայութեան խրատուն ու
հաւատարմութիւն տուէք, գխանայով որ գուք
ալ Տէր ունիք երկինքը։
2 ²Շարունակ ազօթքի նուիրեցէք, անոր
3 մէջը արթուն ելեալով ²գոհութիւնով։ ³Ազօթք
բրէք նաև մեզի համար, ²որ Աստուած բաց-
ցին գուռը բանով մեզի Քրիստոսի խորհուր-
դը խօսելու, ²որուն համար կապուած ալ եմ,
4 Որ յայտնի բնեմ զանիկա՝ ինչպէս որ ինծի կը
5 վայլէ խօսիլ։ ²Իմաստութեամբ վարուեցէք
գաւտիներուն հետ՝ ²ժամանակը ծախու ու-
6 նելով։ Ձեր խօսքը միշտ առատ ²շնորհքով
²աղով համեմուած ըլլայ, ²ու գիտնաք
ինչ ինչպէս կը վայլէ ձեզի ամէն մէկուն ինչ
տալու պատասխան տալ։
7 ²Այ իմ վրայիս բոլորը պիտի իմացընէ ձե-
զի Տիւքիկոս սիրելի եղբայրը և հաւատա-
րիմ պաշտօնեան ու ծառայակիցը Տէրոջմէ։
8 ²Որն որ ատ բանին համար ձեզի խրկեցի, որ
³գիտնայ ձեր վրայով, ու ձեր՝ սրտերը մը-
9 խիթարէ, ¹Ափեսոնեան հաւատարիմ ու սիրելի
եղբօրը հետ մէկտեղ՝ որ ձեզմէ ²ըն է. իրենք
ամէն բաները ձեզի պիտի իմացընեն ինչ որ հոս
10 կայ։ ²Բարև կ'ընէ ձեզի Արիստարքոս՝ իմ
գերեվիճակ բնկերս, և Մարկոս Բառնա-
բասին եղբօրորդի ին, (որուն համար պատուէր
առիք. ինչ որ ձեզի գայ, ընդունէք
11 զինք անիկա.) Եւ Յիսուս՝ որ Յուստոս բսւած
է, որոնք ինչիսանութենէն են. ասոնք միայն
ինծի գործակից եղան Աստուծոյ Թագաւորու-
թիւնուն մէջ, որոնք ինծի մխիթարութիւն ե-
12 ղան։ Բարև կ'ընէ ձեզի Եպափրաս՝ Քրիս-
տոսի ծառան, որ ձեզմէ ²ըն է, ²միշտ ասոնց
ազօթքի մէջ ձեզի համար չանք բնելով, ²որ
գուք կատարեալ ու լման կենաք Աստու-
13 ծոյ բոլոր կամացը մէջ։ Վկան եմ անոր վրայով
ես կը վկայեմ, ինչ չատ նախանձաւորութիւն
ունի ձեզի համար ու Լաւոդիկիոյ և Յիերա-
14 պողիսի եղողներուն համար։ Բարև կ'ընէ
ձեզի սիրելի ²Ղուկաս բժիշկը ու ²Դեմաս։
15 Բարև բրէք եղբայրներուն՝ որ Լաւոդիկիոյ
են, և Նիմփասին ու անոր տանը մէջի հաւ-
16 աքին։ Երբոր ատ թուղթը ձեր մէջը
կարդացուի, կարդացուցէք նաև Լաւոդիկիոյ
ալ կարդալ տուէք. և գուք ալ Լաւոդի-
17 կիայէն կարդացէք։ Ու բսւէք Արքիպպոսին՝
²Զգուշացիր ինչ որ ատաստուածիմ՝ որ Տէրոջմէ տուիր, որ անիկա
18 կատարես։ ²Ես բարևս իմ ձեռքով՝ Պօղոսինն
է. իմ կապերս մխիթարիցիք։ Քող ըլլան ²շնոր-
հքը ձեզի հետ։ Ամէն։

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ
Ա.Ի ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընտրեալը կը ծանուցանի Թեսաղոնիկեցւոց թէ ինչը ամէն
առեն կը յիշէ գանոնք իր գոհութիւնը ու ապրիքին մէջ. 2
և թէ ինչը ապրի հաստատած է թէ անոնց հաւատացը Տէրմա-
բար ու անկեղծ է. և թէ Ընտրեալը գործած եղ.

1 Պօղոս և ²Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ Թե-
սաղոնիկեցւոց եկեղեցւոյն՝ Հօրմով Աստուծով
և Տէր Յիսուս Քրիստոսով։ ²Շնորհք ձեզի և խա-
ղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօրմէն
ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։
²Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն առեն ձեր
ամէնուն համար՝ ²ձեզ յիշելով մեր ազօթք-
ատաղձիկեցւոց եկեղեցւոյդ Հայր Աստուծով
2 ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով. ²Շնորհք և խա-
ղաղութիւն ձեզի †Աստուծմէ մեր Հօրմէն
ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն։"
²Կը գոհանանք Աստուծմէ ամէն առեն ձեր
ամէնուն համար՝ ²ձեզ յիշելով մեր ազօթք-

3 Նեքան մէջը. Աղագաւ յիշելով Հայր հաւատքին գործը ու Աւետեաց աշխատութիւնը և մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի յոյսին համբերու-
4 թիւնը՝ Առաւծոյ ու մեր Հօրը առջեւը. Ի գիտնալով, Առաւծմէ սիրուած եղբայրներ,
5 Հայր ընտրութիւնը. Որ մեր աւետարանը չէ թէ մտեակ խօսքով եղաւ ձեզի, հապա զօրութիւնով ալ Հոգւով Սրբով ու շատ ապդատութեամբ. Ինչպէս որ գիտէք՝ թէ
6 ինաար կեցանք ձեր մէջը ձեզի համար։ Դուք ալ մեզի ու Տէրոջը նմանող ըլլալով՝ ընդունեցիք խօսքը շատ նեղութեան մէջ Հոգւոյն
7 Սրբոյ ուրախութիւնովը. Անանկ որ գուք օրինակ եղաք բոլոր հաւատացեալներուն օրանք Մակեդոնիոյ ու Աքայիոյ մէջ են։
8 Ինչու որ ձեզմէ հռչակուեցաւ Տէրոջը խօսքը, չէ թէ մտեակ Մակեդոնիոյ ու Աքայիոյ մէջ, հապա նաև ամէն տեղ Հայր հաւատքը որ գէպ ի Առաւած է՝ տարածուեցաւ, անանկ որ ալ պէտք չէ մեզի բան մը
9 խօսիլ։ Քանզի իրենք կը պատմեն մեզի հասնիր, Թէ ինչպէս եղաւ մեր ձեր քովը մտնելը, Ու ինչպէս դուք կաւ քեցիք Առաւծոյ դարձած՝ կենդանի ու ճշմարիտ Առաւծոյ
10 ծառայելու, Ու սպասելու անոր Որդւոյն Երկինքէն. Որ ինքը մեռելներէն յարուց զանիկա՝ այսինքն Յիսուսը, Որ կ'ազատէ մեզ գալու բարկութենէն։

ԳԼ. Բ

1 Ընդհակառակ կը ցուցնէ թէ ինչպէս աւետարանը քարոզուեցաւ մեզ ու քարոզուեցաւ. և ինչպէս անանք ալ ընդունեցին։ 13 պատճառը կ'իմացնէ թէ ինչը ինչու պիտի հաստ հնաւ Հոգ անանկ. և թէ ինչու պիտի մեծ փոփոխ-ներ գտանք ատենէն։

1 Քանզի, եղբայրներ, գուք ինքնիրենիդ գիտէք ձեր մէջը մտնելնիս՝ որ պարապ ատ-
2 ղը չեղաւ. Հապա առաջ Փիլիպպէի մէջ չարչարանք կրելով ու անարգուելով ինչպէս որ գիտէք, Հաստատեցանք մեր Առաւծով՝ ձեզի պատմելու Առաւծոյ ուրախ
3 առաքելութիւնը մեծ հակառակութեան մէջ։ Ինչու որ մեր յորդորանքը ոչ մեղքոտ ինդիրէ է, ու

4 ոչ պղծութիւնէ և ոչ խարէութեամբ. Հապա ինչպէս որ մենք Առաւծմէ ընտրուեցանք հաւատարիմ գտնուելու, այնպէս կը խօսինք, Ոչ թէ մեզ հաճոյ ըլլալու հա-մար, հապա Առաւծոյ՝ որ մեր սիրտերը կը
5 քննէ. Ինչու որ մենք բնաւ չապտիթութեան խօսքեր չգործածեցինք, ինչպէս որ գիտէք, ոչ ալ ագահութեան պատճառանք,
6 Առաւած վկայ է, Ու մեզմէ ոչ ալ ուրիշներէն, ոչ ձեզմէ ոչ ալ ուրիշներէն,
7 Թէև կրնայինք իրրև Քրիստոսի առաքեալներ Հանդիսութիւն ունենալ. Բայց մենք հեզ եղանք ձեր մէջը, ինչպէս որ գոյնակ մը իր
8 երախաները կը խնամէ, Ընդհակառակ՝ մենք ձեր վրայ փափաքով ունենալով՝ կը յօժարէինք, ոչ միայն Առաւծոյ աւետարանը ձեզի տալ, Հապա մեր անձերն ալ, ինչու որ գուք մեզի
9 սիրելիներ եղաք. Քանզի կը յիշէք, եղբայրներ, մեր աշխատութիւնը ու չանքը, որ Հան-մէ մէկու մը Հանդիսութիւն չտալու համար գիշեր ու ցորեկ գործելով՝ ձեզի Առաւծոյ
10 աւետարանը քարոզեցինք. Դուք վկայ էք, և Առաւած ալ՝ Թէ ինչպէս սրբութեամբ ու արդարութեամբ և անարատութեամբ վա-
11 րուեցանք ձեզի հետ՝ որ հաւատացիք. Ինչպէս գիտէք՝ որ ձեզմէ ամէն մէկը՝ ինչպէս հայր
12 մը իր զաւակները՝ Զգուշացուցինք ու կը մխիթարէինք և կը պատուիրեցինք՝ որ գուք Առաւծոյ վայելուչին պէս քալէք, Հան որ ձեզ իր թագաւորութեան ու փառքին
13 կանչեց. Ասոր համար մենք ալ անդադար կը գոհանանք Առաւծմէ, որ մեզմէ Առաւծոյ խօսքը լսելով ընդունեցիք, Չէ թէ մարդոց խօսք, հապա ինչպէս որ ճշմարտապէս է՝ Առաւծոյ խօսք, որ նաև կը նեղուի ո-
14 ձէ ձեր մէջը որ կը հաւատաք. Քանզի գուք, եղբայրներ, նմանող եղաք Առաւծոյ եկեղեցիներուն՝ որ Քրիստոսի մէջ են Քրիստոս Յիսուսի. Ինչու որ գուք ալ նոյն ցեղերէն Նեղ կրեցիք ձեր հայրենացիներէն, Ինչպէս որ
15 անոնք ալ Հրէաներէն. Որոնք Տէր Յիսուսն ալ մեռցուցին՝ Մարգարէներն ալ, և մեզ հալածեցին, ու Առաւծոյ անհաճոյ՝ ու բոլոր

1 Գործ · ժ · 23 · Գործ · ժ · 6 · Գործ · գ · 6 · ը Թես · ա · 3 · 11 · Յակ · բ · 17 · 2 Հռոմ · ժգ · 6 · Երբ · գ · 10 · 3 Կող · գ · 12 · ը Թես · բ · 12 · 5 Ա Կոր · ժգ · 20 · ա Կոր · ը · 4 · գ · 20 · 6 ը Կոր · գ · 6 · 7 Կող · բ · 2 · 8 Գաղ · ա · 2 · 10 · 11 · ը Թես · գ · 7 · 9 ա Կոր · գ · 10 · ժա · 1 · Փիլ · գ · 17 · Գաղ · ը · 11 · ը Թես · գ · 9 ·
1 Գործ · ժ · 21 · Երբ · ժ · 24 · 2 Հռոմ · ժ · 15 · 3 Հռոմ · ա · 8 · ը Թես · ա · 4 · 4 Գաղ · բ · 1 · 5 ա Կոր · ժբ · 9 · Գործ · գ · 8 · 6 Հռոմ · ը · 3 · Գաղ · ա · 10 · 7 Գործ · ը · 24 · 8 Ա Թես · գ · 7 · Հռոմ · ե · 3 · Գաղ · ա · 4 · 9 Ա Թես · բ · 5 · 10 Գործ · ը · 41 · Երբ · ժ · 24 · 11 Հռոմ · ժ · 15 · 12 Հռոմ · ա · 8 · ը Թես · ա · 4 · 13 Գործ · ժգ · 28 · Հռոմ · ա · 9 · ա Կոր · ժգ · 1 · 14 Գործ · ժ · 1 · ա Կոր · ժբ · 9 · Գաղ · գ · 8 · 15 Հռոմ · ա · 11 · Գաղ · ա · 4 · 16 Գործ · ժգ · 28 · Գաղ · ա · 13 · ը Թես · ա · 15 · 17 Գործ · ժգ · 1 · ը Թես · գ · 1 · 18 ա Կոր · ժբ · 5 · 19 ա Կոր · ա · 8 · Ա Թես · ե · 23 · 20 ը Թես · ա · 3 ·
1 Գործ · ժգ · 1 · 2 Գործ · ժգ · 5 · 3 Գործ · ժգ · 19 · 4 Գործ · ժգ · 50 · 5 Գործ · ժգ · 45 · 6 Գործ · ժգ · 10 · 7 Գործ · ժգ · 46 · 8 Գործ · ժգ · 51 · 9 Գործ · ժգ · 55 · 10 Գործ · ը · 9 · 11 Գործ · ը · 22 · 12 Գործ · ը · 26 · 13 Գործ · ը · 28 · 14 Գործ · ը · 30 · Գաղ · ա · 1 · 15 Գործ · ը · 33 · 16 Գործ · ը · 34 · 17 Գործ · ը · 36 · 18 Գործ · ը · 38 · 19 Գործ · ը · 39 · 20 Գործ · ը · 41 · 21 Գործ · ը · 42 · 22 Գործ · ը · 44 · 23 Գործ · ը · 46 · 24 Գործ · ը · 47 · 25 Գործ · ը · 48 · 26 Գործ · ը · 49 · 27 Գործ · ը · 50 ·

16 մարգոց հակառակ են· ՚Ու մեզ կ՚արգիլեն
հեթանոսներուն խօսելէն անոնց փրկութիւնը
հասնիլ, ՚որ իրենց մեղքերուն ՚ի՛ւր լեցնեն
ամէն ատեն· ՚և բարկութիւնը անոնց վրայ
հասեր է մինչև վերջը·

17 Իսկ մենք, եղբայրնե՛ր, ՚իրաւ քիչ մը ա-
տեն ձեզմէ որբ մնալնիք երեսով ոչ թէ
սրտով, ՚բայց աւելի չա՛նալնիք ձեր երեսը
18 տեսնելու մեծ փափաքով· Ա՛ստ հասնիլ կա՛
գտանա մէկ երկու անգամ՝ ուզեցի ձեզի գալ,
19 ՚բայց Սատանան մեզ արգիլեց· ՚Ինչու՞ որ
ո՞վ է մեր յոյսը կամ ուրախութիւնը ՚կամ՞ դէ՛
պարծանքին պսակը, եթէ ոչ դո՛ք՝ մեր Տէր
Յիսուս Քրիստոսի առջեւը ՚ատոր գալու ատե-
20 նը· Որովհետեւ դո՛ք եք մեր փառքը և ու-
րախութիւնը·

ԳԼ· Գ

1 Գա՛ր կը չդիմանէ ես մեծ սէրը որ ունեմ քեզ՝ ուղղութիւնիդ ու-
ղիւս· Քէ Տիմոթէոս անունդ խրկեցի որ հասնիմ և տես-
նեմ գանդ· Քէ անունդ բարեկարգութեանդը վրայ ուրա-
խացայ· 2 և քէ ապրիլը ընելով անունդ հասար· և անվը-
տանգ անունդ երթալու փափաքով·

1 ՚Ո՛ւստի ալ չկրնալով աւելի հանդիսել ՚ես
2 զէ՛կ երևցաւ մեզի մնալ ԱԹԷնք մենակ· ՚Ու
Տիմոթէոս մեր եղբայրը ու Աստուծոյ պաշ-
տօնեան և մեր գործակիցը Քրիստոսի աւե-
տարանին մէջ՝ խրկեցինք ձեզ հաստատելու
3 ու մխիթարելու ձեր հաւատքին համար· ՚Որ
ա՛ռ նեղութիւններուն մէջ չ՚ընդ՛ունիք մեզի չխոտոր-
ի՛նչու որ դուք ինքնիրենիդ գիտէք ՚որ մենք
4 սա բանին համար կեցեր ենք· ՚Քանզի
երբոր մենք ձեր քովն էինք, առաջուց ձեզի
կը զգուշէինք քէ նեղութիւններու պիտի
հանդիպինք, ինչպէս որ եղաւ ալ, ու գիտէք·
5 ՚Ասոր համար ես ալ չկրնալով աւելի համբե-
րել, հաւ՛ն խրկեցի ձեր հաւատքը գիտնալու,
՚որ չըլլայ քէ փորձողը ձեզ փորձած ըլլայ,
6 ՚Ու մեր աշխատութիւնը պարապ ըլլայ· ՚Բայց
հիմա երբոր Տիմոթէոս ձեզմէ մեզի եկաւ,
ու ձեր հաւատքին և սիրոյն աւետեաց մեզի
տուաւ, որ ամէն ժամանակ մեր բարի յիշա-
տակը ՚ի՛նձ ունիք, և կը փափաքիք մեզ
7 տեսնելու, ՚ինչպէս որ մենք ալ ձեզ, Ասոր
համար, եղբայրնե՛ր, ՚ձեր վրայ մխիթարուե-
ցանք մեր բոլոր վիշտերուն ու նեղութիւննե-
8 րուն վրայ ձեր հաւատքովը· ՚Ինչու որ հիմա
կ՚ընդ՛ունի՛ նք մենք, ՚եթէ որ դո՛ւք հաստա-
9 տուն կ՚ելնէք Տէրոջմով· ՚Քանզի ի՞նչ գո՛հա-
թիւն կրնանք մատուցանել Աստուծոյ ձեր
վրայով՝ սա ամէն ուրախութիւններուն համար
որ կ՚ուրախանանք ձեզի համար մեր Աստու-
10 ծոյ առջեւը, երբ ՚գիշեր ու ցորեկ ՚իսկա՛ չատ
ազաչանք կ՚ընենք ՚ձեր երեսը տեսնելու,
ու ձեր հաւատքին պակասութիւնները լեցը-
11 նելու· Բայց Աստուած ինքն ու մեր Հայրը
և մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս ՚մեր համբան
12 գէշ ՚ի ձեզի յաջոզէ· ՚Ու Տէրը աճեցնէ ու
աւելցնէ ձեր սէրը ՚իրարու վրայ ու ամե-
նուն վրայ, ինչպէս ալ մենք ալ ձեր վրայ՝
13 ՚Ընդ՛ու, ՚Հաստատելով ձեր սիրտերը անարատ
սրբութեան մէջ Աստուծոյ և մեր Հօրը առջեւը՝
մեր Տէրոջը Յիսուս Քրիստոսի գալուն ատենը
՚իր բոլոր սուրբերուն հետ մէկտեղ·

ԳԼ· Դ

1 Կը յորդորի գանդ որ ամէն կերպով առաջ երթան առաքե-
սրութիւնան մէջ, և որ աւելի ու աւելի փորձանք անե-
նան, 9 որ ձեռքերնիդ աշխեն, 11 որ ամէն մէկը իրաքանչիւր
իր գործը գործէ, 13 ու վերջապէս ՚Նէ՛ցեալներուն վրայով
խօսէ տրամախութիւնը շարաւոր ըլլայ· 17 Ընտրեալներ ու վեր-
ջին յաղթականին վրայ համառօտ կերպով մը կը հետաքրքի
աւետեաց յարութիւնը, և Քրիստոսի երկրորդ գալուստը գո-
ռոտացնելի համար·

1 Ա՛ւ
հիմա, եղբայրնե՛ր, ձեզի կ՚աղաչենք ու
կը յորդորենք Տէր Յիսուսով, ՚որ ինչպէս
մեզմէ առնիք ՚իրէ՛ նեռոր պէտք է ձեզի քա-
լել ու ՚Աստուծոյ հաճոյ ըլլալ, այ՛ աւելի՛ –
2 ՚Նո՛ր գիտէք զանազա՛ք քանի պիտի՛ քէ ինչ պա-
3 տուէրներ տուինք ձեզի Տէր Յիսուսով· ՚Ին-
չու որ ՚Աստուծոյ կամքը սա է՝ այսինքն ՚ձեր
սուրբ ըլլալը, ՚որ դուք ետ կենաք պոռնկու-
4 թենէ· ՚Զեզմէ ամէն մէկը դիտնայ իր անձ-
5 նը սրբութիւնով ու պատուով տանիլ, ՚Չէ՛
քէ ցանկութիւնան կիրքով՝ ՚ինչպէս հեթանոս-
6 ները՝ ՚որոնք Աստուած չեն ճանչնար· ՚Չըլ-
լայ որ ՚սա բանին՝ մէջ չափէ անցնին հո՛ղ ու
եղբայրը գրկէ, ՚ինչու որ Տէրը սա բոլոր
բաներուն համար վրէժխնդիր է՝ ինչպէս ա-
ռաջուց ըսինք ձեզի ու վկայութիւն տուինք·
7 ՚Ինչու որ Աստուած մեզ պղծութեան չկանչեց,
8 ՚Հապա սրբութեան· ՚Ուստի ան որ կ՚անար-
գէ՝ չէ՛ քէ մարդիկա մարդ մը կ՚անարգէ, հապա

զԱստուած՝ ար իր Որդի ալ °մեզի տաւաւ։

9 Բայց եղբայրասիրութեան վրայով պէտք չէ ձեզի բան գրել, ինչու որ դուք ինքնիրեն՝ նով. Աստուծմէ սորված էք միմեանց սիրել։
10 Եւ իրաւ ամբողջ կ՚ընէք զայն բոլոր Մակեդոնիայի մէջ եղող ամէն եղբայրներուն. սակայն կ՚ազաչենք ձեզի, եղբայրներ, որ
11 ալ աւելի առաջադիմեք. Եւ չմտնք ընէք որ հանգարտ կենաք, ու ամէն մէկ ինքնիր իր գործը գործէ, ու ձեր ձեռքերովը աշխատիք, (ինչպէս որ ձեզի պատուիրեցինք,)
12 որ դուրսինները հետը պարկեշտաբար վարուիք, ու բան մը կարօտ չըլլաք։
13 Ուրիշներըվ՝ որոնք յոյս չունին, քանի որ կը հաւատանք թէ Քրիստոս մեռաւ ու յարութիւն առաւ, Հանուիկ ալ Աստուած նոյնպէս ննջեցեալները Քրիստոսով պիտի բերէ անոր հետ։
14 Վասն զի ան ատ կը պատշնենք ձեզի Տէրոջը խօսքովը, թէ մենք որ մնունք Տէրոջը գալուստը ոչ կը հասնինք, բնաւ նախ ննջեցեալներէն առաջ
15 պիտի չանցնինք։ Քանզի որ Տէրը ինքն ազդարարութեան հրամանով՝ հրեշտակապետին ձայնովը ու Աստուծոյ փողովը երկինքէն պիտի իջնէ, ու Քրիստոսով մեռածները առաջ
16 պիտի յարութիւն առնեն։ Ետքը մենք ողջ մնացած ենք՝ անոնցմով միասին կառնուինք ամպերով Տէրոջը առջեւը երկինք օդին մէջը, ու անոնով յաւիտեան
17 Տէրոջը հետ պիտի ըլլանք։ Ուստի միմեանց մխիթարեցէք այս խօսքերով։

ԳԼ. Ե

1 Եւ շարադրելի իր նախադրութիւնը Քրիստոսի գաղտնիքի գոյութեան վերաբերեալ։ 12 Եւ կանոններ խրատելով։ 23 Իր թուղթը կը վերջացնէ։

1 Բայց ան ժամերուն ու ժամանակներուն համար, եղբայրներ, պէտք չէ բան մը գրել
2 ձեզի. քանզի դուք ինքնիրեններդ ազէկ դի-
3 տէք՝ թէ Տէրոջը օրը գիշերուան գողի պէս անանկ կը հասնի. երբոր բանբեր ըլլան թէ խաղաղութիւն ու ապահովութիւն է, Հանուիկ կործանում յանկարծակի անոնց վրայ պիտի հասնի Յղիին երկանցը պէս, ու պիտի չպա-
4 տին. Բայց դուք, եղբայրներ, խաւարի մէջ չէք, որ ան օրը գողի մը պէս ձեր վրայ հա-
5 սնի. Քանզի որ դուք ամէնքդ լոյսի որդիք էք՝ ու ցորեկուան որդիք. գիշերուան չենք,
6 խաւարինը չենք. Ուրեմն չքնանանք ինչպէս որ ուրիշները, Հապա արթնցուն ու զգաստ ըլ-
7 լանք. Քանզի անոնք որ կը քնանան՝ գիշերը կը քնանան, և անոնք որ կ՚արբենան՝ գիշե-
8 րը կ՚արբենան. Բայց մենք որովհետեւ ցորեկուան ենք, զգաստ ըլլանք, և հագուստբնե ու սիրոյն պարտը վրանիս հագնինք, ու փրկութեան յուսոյն սաղաւարտը ընդունինք.
9 Քանզի որ Աստուած մեզ բարկութեան համար չորոշեց, Հապա փրկութիւն առնելու Տեառնմէ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով ձեզ բոլորին
10 Որ ինքը մեզի համար մեռաւ. որպէս զի թէ արթնցուն ըլլանք և թէ քնանանք, իր հետը
11 մէկտեղ ապրինք. Ուստի համար մէկզմէկ մխիթարեցէք և իրարու շինութիւն առէք, ինչպէս որ կ՚ընէք ալ։
12 Եւ ձեզի կ՚ազաչենք, եղբայրներ, որ ճանչնաք ձեր աշխատաւորները ու վերակացուները Տէրոջմով, ու ձեզի խրատ տաւանեն
13 ըլլ. Եւ զանոնք մեծապէս սիրեցէք սիրով իրենց գործին համար. Խրատու հետ
14 խաղաղութիւն ունեցէք. Եւ ձեզի կ՚ազաչենք, եղբայրներ, Հանկարգ վարուողները նուիրացուցէք, Վհատասիրտները մխիթարեցէք, Տկարութիւն ձեռնտաւ եղէք,
15 Համբերատ ալ եղեկայնամիտ եղէք. Զգուշացէք՝ չըլլայ որ մէկը չարութիւնն չարութիւնի հատուցանէ մէկու մը. Հապա ամէն առեն բարիք բնելու եռանդ եղէք թէ
16 իրարու և թէ ամենուն։ Միշտ ուրախ
17 եղէք։ Միշտ աղօթք ըրէք։ (18) Ամէն բանի մէջ գոհութիւն առէք. ինչու որ ա-

1 = կար · բ · 10 · ե · 40 · = Ելից · գ · 34 ·
= Ելից · գ · 43 · Ժգ · 20 · Երբ · ը · 11 · = Ելից · բ · 20 · 27 ·
2 Մատ · իբ · 20 · Ելից · Ժգ · 34 · Ժե · 13 · Երեմ · ե · 2 · = Պետ · գ · 8 · = Ելից · գ · 11 · 23 · գ · 21 ·
3 Դէմ · = · 7 ·
4 Դէմ · գ · 12 ·
5 բ Թես · գ · 11 · = Պետ · գ · 13 ·
6 Գար · բ · 26 · Ես · ֆես · գ · 26 · բ Թես · գ · 7 · 8 · 13 ·
7 Հռոմ · Ժգ · 13 · բ Կար · ը · 21 · Կող · գ · 5 · = Պետ · բ · 13 ·
8 Կող Ա Կես · Ձես Դէ · Ժբ · 23 · բ Օր · Ժգ · 1 · 2 · բ Թես · Ժբ · 20 ·
9 Երեմ · բ · 12 ·
10 = Կար · Ժե · 15 ·
11 = Կար · Ժե · 16 · 23 · Դէմ · գ · 12 ·
12 = Կար · Ժե · 17 · բ Թես · գ · 12 · Հռոմ · Ժգ · 17 · = Պետ · գ · 15 · Ժե · 21 · Ես · Ժբ · 18 · Մատ · իբ · 30 · 31 ·
13 Գար · բ · 16 · Ես · ֆես · գ · 26 · բ Թես · գ · 7 · 8 · 13 · Հռոմ · Ժգ · 13 · բ Կար · ը · 21 · Կող · գ · 5 · = Պետ · բ · 13 ·
14 Գար · բ · 16 · Ես · ֆես · գ · 26 · բ Թես · գ · 7 · 8 · 13 · Հռոմ · Ժգ · 13 · բ Կար · ը · 21 · Կող · գ · 5 · = Պետ · բ · 13 · Ես · Ժբ · 17 · Ես · Գար · ե · 11 · = Կար · Ժե · 18 · = Կար · Ժե · 23 · 32 · = Կար · Ժե · 21 · = Գար · գ · 2 · Ելից · Ժե · 18 ·
15 Գար · ե · 11 ·
16 Մատ · իգ · 3 · 26 · Գար · գ · 7 ·
17 Մատ · իգ · 42 · 14 · իբ · 13 · Ղ · Ժբ · 29 · 43 · բ Պետ · գ · 19 · Ելից · գ · 3 · Ժգ · 13 ·
18 Գար · բ · 13 ·
19 Ես · ֆես · գ · 14 · 17 ·
20 Հռոմ · իբ · 23 · Դէմ · = · 10 · = Պետ · բ · 8 · Ելից · գ · 4 ·
21 Հռոմ · Ժգ · 13 · Հռոմ · Ժգ · 8 · 9 · բ Կար · ե · 13 ·
22 Դէմ · գ · 17 ·
23 = Կար · Ժգ · 18 · Փիլ · բ · 29 · = Ցես · ե · 17 · Երբ · Ժբ · 7 · 17 ·
24 Մատ · իբ · 49 ·
25 բ Թես · գ · 11 · 12 · Երբ · Ժբ · 13 · Հռոմ · Ժգ · 1 · Ժե · 1 · Գաղ · գ · 2 ·
26 Հռոմ · իբ · 20 ·
27 Ես · ֆես · գ · 14 · 16 · 17 ·
28 Հռոմ · իբ · 23 · Դէմ · = · 10 · = Պետ · բ · 8 · Ելից · գ · 4 · բ Թես · բ · 13 · 14 · Հռոմ · Ժգ · 8 · 9 · բ Կար · ե · 13 ·
29 Դէմ · գ · 17 ·
30 = Կար · Ժգ · 18 · Փիլ · բ · 29 · = Ցես · ե · 17 · Երբ · Ժբ · 7 · 17 ·
31 Մատ · իբ · 49 ·
32 բ Թես · գ · 11 · 12 · Երբ · Ժբ · 13 · Հռոմ · Ժգ · 1 · Ժե · 1 · Գաղ · գ · 2 ·
33 Ես · ֆես · գ · 1 · 2 · Գաղ · գ · 10 · Գէմ · գ · 12 ·
34 բ Կար · գ · 10 · Փիլ · գ · 4 ·
35 Գաղ · Ժբ · 18 · Ես · = Ես · ֆ · 22 · իգ · 19 · Մատ · ե · 39 · 44 · Հռոմ · Ժբ · 17 · = Կար · գ · 7 · = Պետ · գ · 8 ·
36 Գաղ · գ · 10 · Գէմ · գ · 12 ·
37 բ Կար · գ · 10 · Փիլ · գ · 4 ·
38 Գաղ · Ժբ · 1 · իա · 30 · Հռոմ · Ժբ · 12 · Երբ · գ · 18 · Կող · գ · 2 · = Պետ · գ · 7 ·
39 Երբ · գ · 17 ·

Աստուծոյ կամքը ի քրիստոս Յիսուսի ձեր վրայ։
19 յոյժ ։ Մի՛շտ Հոգին մի մարէք ։ (20) Մարգարէութիւնները մի արհամարհէք ։ 21 Ամէն բան փորձեցէք ։ Բարին ամուր բռնեցէք ։ 22 Ամէն անոսկի գէշ բաներէն հեռ կեցէք ։ 23 Եւ ինքը խաղաղութիւնն Աստուածը ձեզ բոլորովին սուրբ բնէ ։ Եւ ձեր բոլոր հոգին և հոգին և մարմինը անարատ պահուի ի մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալուստին ։ 24 Հաւատարիմ է նա որ ձեզ կանչեց ։ որ ինքը պիտի կատարէ այդ ։

25 Եղբայրնե՛ր ։ աղօթք բրէք մեզի համար ։ 26 Բոլոր եղբայրներուն սուրբ համբուրով ։ Ի՛նդրկ մէջերնիդ ձեզ Տէրոջմով ։ որ այս թուղթը բոլոր սուրբ եղբայրներուն կարդացուի ։ 28 Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհքը ձեր հետը ըլլայ ։ Ամէն ։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ Ա.Ո ԹԵՍԱՂՈՆԻԿԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս առաքեալ կը յայտնէ թեսաղոնիկեցւոց իր բուռն փափաքը որ անձը անոնց հաստատէ։ սէրըն և համբերութիւնը գրոյ։ 11 և ինչպէսև նոցա հալածանքի ժամանակ միթարութիւն անձնեալու գանգատ պատճառներ յայտնած կը բլլայ, որոնց դէմ սուրբ Աստուծոյ արդար դատաստանէն կ՚առնէ։

1 Պօղոս և ՚Սիղուանոս ու Տիմոթէոս՝ թեսաղոնիկեցւոց եկեղեցւոյդ ։ Մեր Հայր Աստուծմէ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէ ։
2 Ժամ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսով ։ ՚Շնորհք և խաղաղութիւն ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսէն ։
3 ՚Պարտիմք ամէն ատեն Աստուծմէ գոհանալ ձեզի համար ։ եղբայրնե՛ր ։ քանզի ձեր հաւատքը չատ աճելու վրայ է ։ և ձեր ամէն մէկուն սէրը իրարու վրայ կը չատնայ ։ 4 Անոնով որ մենք ալ ձեզմով կը պարծենանք Աստուծոյ եկեղեցիներուն մէջ՝ ։ձեր համբերութիւնը ու հաւատքին համար ։ձեր բոլոր հալածանքներուն ու նեղութիւններուն մէջ ։ որոնց որ դուք կը համբերէք ։
5 բրէք ։ ՚Որ է Աստուծոյ արդար դատաստանին ապացոյցը՝ որ դուք արժանանաք Աստուծոյ թագաւորութեանը ։ ՚որուն համար ալ նեղութիւն կը կրէք ։ 6 Քանզի Աստուծոյ առջևը իրաւունք է՝ ձեզի նեղութիւն տալնիերուն նեղութիւն հատուցանել ։ 7 Եւ ձեզի նեղութիւն կրողներուդ՝ ։ձեզի հետ հանգիստ, ։Տէր Յիսուսին երկինքէն յայտնուելու ատեն
8 իր զօրաւոր հրեշտակներովը ։ ՚Բոցոտած կրակով վրէժ առնելու անոնցմէ՝ ։որ Աստուած չեն ճանչնար ։ և որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
9 ասած աւետարանին չեն հնազանդիր ։ ՚Որոնք պիտի պատժուին յաւիտենական ապականութեամբ՝ Տէրոջը երեսէն ։ ու անոր զօրութեանը
10 փառքէն ։ ՚Երբոր ինքը գայ փառաւորուելու իր սուրբներուն մէջը, ։և հիանալի բլլալու բոլոր հաւատացեալներուն մէջը ։ (ինչու որ մեր վկայութիւնը ձեր մէջը հաւատացուեցաւ ։)
11 ան օրը ։ Ա պատճառանաւ ալ ամէն ատեն ձեզի համար աղօթք կ՚բնենք ։ ՚որ մեր Աստուածը ձեզ արժանի բնէ իր կոչմանը ։ և իր բարութեան բոլոր հաճութիւնը կատարէ ։ ու
12 հաւատքին գործը՝ զօրութիւնով ։ ՚Որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին անունը փառաւորուի ձեր մէջը, և դուք ալ անոր մէջը՝ մեր Աստուծոյն ու Տէր Յիսուս Քրիստոսին շնորհքով համեմատ ։

ԳԼ· Բ

1 Կը խնդրէ անոնցմէ որ հաստատ կենան իրենց բնդունած ուսմանց մէջ ։ և կը յայտնէ իրեն անունը հաստատելն պիտի ապաստիքին ։ ու և Հնոր պիտի յայտնի Տէրոջը գալուն առթիւ ։ ու իր առջի յայտարարութիւնը կը կրկնէ ։ ու պատիժ կ՚ընէ անոնց համար ։

1 Կ՚ապաչնե՛նք ձեզի, եղբայրնե՛ր, ։մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի գալստեանը ։ու մեր անոր

2 քաջք ժողովելուն համար, [1]Զբլլայ որ չատ
մը խախտիք ՅԻՀ միաքին, ու չբլլայ որ խոս-
վիք՝ ոչ հոգիով ու ոչ խոսքով, ոչ ալ թուղ-
թով մը իբր թէ մեզմէ եղեալ, որպէս թէ
3 Քրիստոսի օրը եկած հասած ըլլայ։ [2]Զբլլայ որ
ոեւէք ձեզ խաբէ ոեւէ կերպով մը. ընչու որ ե-
րէց ուխտէն [3]թէ որ ապստամբութիւնը առաջ
չգայ, ու յայտնուի մեղայն մարդը՝ [4]կորըս-
4 անան որդին, [5]Ան հակառակորդը հպարտա-
ցած [6]ամենուն վրայ՝ որ Աստուած կ'ըսուի
կամ կը պաշտուի, մինչև անիկա Աստուծոյ
տաճարին մէջ [7]պիտի նստի, և ինքզինքը
5 ցուցընէ թէ Աստուած է։ Չէ՞ք յիշեր որ երբ
6 ձեր քովը էի, ասո բաներըը կ'ըսէի ձեզի։ Ու
հիմա գուք [8]ԻՆՉՊԷՍ գիտէք ինչ է ան որ
կ'արգիլէ, որ ինքը իր ատենին յայտնուի։
7 [9]Ընչու որ անօրէնութեան խորհուրդը հիմա-
կուընէ կը գործանայ. բայց ան որ հիմա կ'ար-
գիլէ, [10]ԱՅՆՔԱՆ մինչև որ ինքը միջէնէն
8 վերնայ։ Ու հարը պիտի յայտնուի ան անօ-
րէնը, որն որ Տէր [Յիսուս] [11]իր բերնին հո-
գիովը պիտի սպառէ, [12]ու իր գալուն յայտ-
9 նութիւնովը պիտի կորսընդնէ. [13]Որուն գալը
Սատանային ազդեցութիւնովը է բոլոր զօրու-
թիւնով և [14]նշաններով ու սուտ հրաշքներով,
10 [15]Ու կորսուածներուն վրայ անիրաւութեան
բոլոր խաբէութիւնովը. որովհետև անոնք
ճշմարտութեան սէրը չընդունեցին՝ որ փրը-
կուին։ Ասոնր համար Աստուած ալ պիտի խրկէ
անոնց ուժով մոլորութիւն մը՝ [16]որ սուտին
11 հաւատան։ Որ դատապարտուին ամէն անոնք
որ չհաւատացին ճշմարտութեան, [17]հապա
անօրէնութեան յօժարեցան։
12 [18]Բայց մեզի պէտք է միշտ Աստուծմէ գո-
հանալ ձեզի համար, Տէրոջմէ սիրուած եղ-
բայրնե՛ր, ընչու որ Աստուած [19]առաջուց [20]ձեզ
ընտրեց փրկուելու [21]Հոգիին սրբելովը ու ճըշ-
13 մարտութեան հաւատքովը. Որուն ձեզ կանո-
չեց մեր աւետարանելովը՝ [22]մեր Տէր Յիսուս
Քրիստոսի փառքը առնելու։
14 Ասոր համար, եղբայրնե՛ր, [23]հաստատ կեցէ՛ք, [24]ու
պահեցէ՛ք ան աւանդութիւնները որ
սորվեցաք՝ թէ խոսքով ու թէ մեր թուղ-
15 թովը։ [25]Ու ինքը մեր Տէրը Յիսուս Քրիստոս՝
ու մեր Հայրը Աստուած, [26]որ մեզ սիրեց ու
տուաւ մեզի յաւիտենական մխիթարութիւն
16 [27]և բարի յոյս շնորհքով. Ձեր սիրտերը մխի-
թարէ [28]և ձեզ հաստատէ ամէն բարի խոսքե-
րու և գործքերու մէջ։

ԳԼ. Գ.

1 Կը խնդրէ որ անոնք աղօթք բնեն իրեն համար։ 3 անոնց վրայ
իր ունեցած վստահութիւնը կը յայտնէ։ 6 անոնց համար ևս
աղօթք կ'ընէ։ 14 գրածներուն պատասխանը կու տայ,
մանաւանդ ծուլութենէն և անօգուտ բնկերներէն հեռու կե-
նալու վրայով։ 16 և իր խաղաղ աղօթքով ու բարեմաղթով
կը վերջացնէ։

1 Վերջապէս, եղբայրնե՛ր, [1]մեզի համար
աղօթք բրէ՛ք, որ Տէրոջմէ խօսքը յառաջանայ
ու փառաւորուի, ինչպէս որ ձեր մէջը. [2]Ու
որ անիրաւ ու չար մարդոցմէն ազատուինք.
3 [3]ընչու որ ամէնը [4]հաւատք չունին. [5]Բայց
Տէրը հաւատարիմ է, որ ձեզ պիտի հաստա-
4 ՚ռ, [6]ու չարէն պահէ։ Ես [7]ձեր վրայ վստա-
հութիւն ունինք Տէրոջմով, թէ ինչ որ ձեզի
պատուիրեցինք՝ կ'ընէք ու պիտի ընէք ալ։
5 [8]Ես Տէրը ձեր սիրտերը Աստուծոյ սիրոյն ու
Քրիստոսի համբերութիւնը ուղղէ։
6 Ես ձեզի կը պատուիրեմ՚ եղբայրնե՛ր, մեր
Տէր Յիսուս Քրիստոսի անունովը, [9]որ հե-
ռանիք ամէն եղբօրմէ՝ [10]որ անկարգու-
թեամբ կը վարուի, [11]ու չէ թէ ան աւանդու-
7 թեանը պէս՝ որ մեզմէ առաւ։ [12]Ընչու որ դուք
ինքներնիդիդ գիտէք թէ ինչպէս պարտիք
մեզի նմանուիլ. [13]քանզի մենք ձեր մէջը
8 անկարգութեամբ չվարուեցանք, Ոչ ալ մե-
կուն հացը ձրի կերանք. [14]հապա ջանքով և
աշխատութեամբ գիշեր ու ցորեկ կը գործէինք՝
ձեզմէ մէկուն ծանրութիւն չտալու համար.
9 [15]Ոչ թէ՝ որ մենք իշխանութիւն չունէինք,
[16]հապա որ անձերնիս ձեզի օրինակ բնենք՝ որ
10 մեզի նմանուիլ բլլաք. վասն զի երբոր մենք
ձեր քովը էինք՝ սա ձեզի կը պատուիրէինք,
[17]թէ ան որ չուզեր գործել, հաց ալ թող
11 չուտէ. Ձեզ կը լսենք որ ձեր մէջէն անիրաւ
[18]անկարգութեամբ կը վարուին, [19]ու գործ մը
չեն գործեր, հապա հետաքրքիր կը պտրտին։

---

1 [1]Զբլլայ որ ոեւէք ձեզ խաբէ ոեւէ կերպով մը. [2]Ուր-
ուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [3]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[4]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [5]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[6]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [7]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[8]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [9]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[10]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [11]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[12]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [13]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[14]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [15]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[16]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [17]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[18]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [19]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[20]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [21]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[22]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [23]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[24]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [25]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[26]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։ [27]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։
[28]Ուրուագրութիւն՝ Ես Պօղոս։

12 ՚Ընտանիներուն պատուէր կու տանք ու կ՚ա-
պաշնենք մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով, ՚որ
հանդարտութեամբ գործեն և իրենց հացը
13 ուտեն · Բայց դու ք, եղբայրներ, ՚մի ձանձ-
14 րանաք բարիք գործելէն · Իսկ եթէ որ մէկը
չհնազանդի իր մեր խօսքին ատ թուղթով, դու ք
նշանակեցէք անիկա , ՚ու անոր հետը մի
15 խառնուիք , որ ամչնայ · ՚Բայց չըլլայ թէ
իբրեւ ախոյեան պահեցէք , ՚այլ նուիրեցէք
16 պէս խրատեցէք · ՚Ինք իրեք խաղաղութեան
Տէրը ամէն կերպով Ձեզի խաղաղութիւն տայ
ամէն տեղ · Տէրը Ձեր ամենուն հետը ըլլայ ·
17 ՚Ես ողջոյնը իմ Ձեռքիս Պօղոսինն է , որ
ամէն թուղթերուն մէջ նշան է · տառեակ կը
18 գրեմ · ՚Մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի շնորհ-
քը Ձեր ամենուն հետը ըլլայ · Ամէն ·

ԱՌԱՋԻՆ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
Ա.Ո ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ընտրեալ Տիմոթէոսին հոգւով կը ձգէ ան պատուէրը որ ին-
քը Մակեդոնիա գացած ատեն էր անոր · 3 կը խօսի
օրէնքին ուժով գործածութիւնը և նպատակին վրայով · 12 իր
առաքելական պաշտօնին կոչուելուն վրայով · 20 և Հիմենա-
սին ու Ալէքսանդրոսին վրայով ·

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը ՚ըստ
փրկիչ Աստուծոյ և ՚մեր յոյսը եղող ՚Քրիստոս
2 Յիսուսի՝ ՚հրամանովը , ՚Տիմոթէոսի ՚ի՛ հարա-
գատ որդւոյս հաւատքով , ՚շնորհք , ողորմու-
թիւն ու խաղաղութիւն Աստուծմէ մեր Հօր-
մէն և Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջմէն ։
3 ՚Ինչպէս որ քեզի ազաչեցի Եփեսոս մնալու ,
՚երբոր ես Մակեդոնիա կ՚երթայի , հոն որ պա-
տուիրես մէկ քանիներուն օտար ուսմունք
4 չտարվեցընել , ՚ու չհոգիով աստուածներու ու
ազգաւնամուծներու՝ որ վերջ չունենին , ՚որոնք
աւելի վէճեր կը պատճառեն քան թէ Աս-
տուծոյ հաստատութիւնը՝ որ կ՚ըլլայ հա-
5 ւատքով · ՚Իսկ պատուիրանքին վախճանը սէր
է ՚առէջ սրտով ու բարի խղճմտանքով և ան-
6 կեղծ հաւատքով · Որոնցմէ խոտորելով ոմանք
7 ՚փուճ խօսքերու հանէ դարձեր · Օրէնսդէտ
վարդ ուզելով կ՚ուզեն , ՚ըլլալ իրենք չեն
հասկընար ինչ որ կը խօսին , ոչ այ ան բաներըմ
8 որոնց համար ատք կը կռնեն · ՚Արդ գիտենք
որ օրէնքը աղէկ է , թէ որ մէկը անիկա օրի-
9 նաւոր կերպով գործածելու ըլլայ · ՚Բայց աս
իմոց գիտնայ՝ որ արդարներուն համար չէ
օրէնքը , հապա անօրէններուն ու անհնա-
զանդներուն համար , ամբարիշտներուն և մե-
ղաւորներուն , անառաքինութիւն և պիղծերուն ,
հայրը ու մայրը գարնագործներուն , մարդ սպաներ
10 ներուն , ՚պոռնիկներուն , արուագէտներուն ,
մարդ գողցողներուն , սուտ երդնուներուն , սուտ
երդումի բնազդներուն , ու թէ ուրիշ ինչ որ հա-
11 կառակ է պզիտիա վարդապետութեան , ՚Որ
երանելի Աստուծոյ փառաւոր աւետարանին
12 համեմատ է , ՚ան որ ինծի յանձնուեցաւ · Եւ
չնորհակալ եմ անոր՝ ՚որ զիս զօրացուց , այս-
ինքն Քրիստոս Յիսուս մեր Տէրոջը , ՚որ հա-
ւատարիմ սեպելով զիս՝ ՚ան պաշտօնուս-
13 թեան դրաւ · ՚Որ առաջուց հայհոյիչ
էի ու հալածող և խշտեաւնեող · բայց ողոր-
մութիւն գտայ , ՚ինչու որ անհաւատութեան
14 մէջ չգիտնալով ըրի · Ու մեր Տէրոջը շնորհ-
քը խիստ չատ եղաւ ինծի ՚հաւատքով ու
15 սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսի է · ՚Ան խօսքը
հաւատարիմ է ու բոլորովին ընդունելութեան
արժանի , ՚որ Քրիստոս Յիսուս աշխարհք է-
կաւ մեղաւորները փրկելու , որոնց գլուխը
16 ես եմ · Բայց անոր համար ողորմութիւն գը-
տայ , որ այնտեղ առաջ Յիսուս Քրիստոս իմ
վրաս ցուցնէ բոլոր երկայնամտութիւնը՝ օրի-

նակ ըլլալու անոնց որ պիտի հաւատային
17 իրեն յաւիտենական կեանց համար։ Եւ որ
յաւիտենական թագաւորին որ չանեզծ ---
չանեղելիի է, միմի Աստուծոյն իրաւ
ու պատիւ յաւիտեան յաւիտենից։ Ամէն։
18 Ա՛ս պատուէրը կ՚աւանդեմ քեզի, իմ որ
զեակս Տիմոթէոս, ըստ մարգարէից նա-
խագուշակութիւններուն հանդիսաւոր, որ
անոնցմով պատերազմիս քաջ պատե-
19 րազմի, ունենալով հաւատք ու մաքուր
խղճմտանք, զոր որ մէկ քանիները խլեցնե-
լով հիմէն ձգելով՝ նաւաբեկութիւն կրեցին
20 հաւատքին կորնթոս. Որոնցմէ են Հիմենէոս
ու Ալեքսանդրոս, որոնք ես Սատանային
մատնեցի, զոր սորվին հայհոյութիւն չընել։

ԳԼ. Բ

1 Կը յորդորի աղօթք ու գոհութիւն մատուցանել ամէն մար-
դոց համար։ Ե ասոր պատճառն ալ կ՚ուսոյ կը բերէ։ 9 կը
ցուցնէ թէ կիներէն ինչով զարդարուելու են։ 12 թէ անոնց
քարոզութիւն չեկող սորվցնելու։ 15 Ե թէ պիտի փրկուին
թէ ոչ հաւատքի միջ կենան։

1 Ա՛րդ կ՚ազաչեմ ամէն բանէն առաջ աղօթք
ընել, խնդրուածք, ազաչանք, գոհութիւն
2 ամէն մարդոց համար, Թագաւորներուն և
ամէն իշխանաւորներուն համար, որ խաղաղ ու հանգարտ կեանք վա-
րենք բոլորովին աստուածպաշտութիւնով ու
3 պարկեշտութիւնով։ Ինչու որ այն է ազեկը
ու ընդունելին մեր Փրկիչ Աստուծոյն առ-
4 ջեւը, Որ կ՚ուզէ թէ ամէն մարդիկ փրկուին
5 ու ճշմարտութիւնը ճանչնալու գան։ Քանզի
մէկ Աստուած մը կայ, ու մէկ միջնորդ մը
Աստուծոյ ու մարդոց միջը՝ Քրիստոս Յիսուս
6 մարդը, Որ իր անձը ամէնուն տեղը փրկա-
նք տուաւ՝ իր ատենին վկայութիւնը բե-
7 րելու. Որուն ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ
դրուեցայ, (Ճշմարիտ կ՚ըսեմ Քրիստոսով և
առանց ստելու խօսիր,) Հեթանոսներուն վարդա-
պետ եղայ հաւատքով ու ճշմարտութիւնով։
8 Արդ կ՚ուզեմ որ երիկ մարդիկ ամէն տեղ
աղօթք ընեն՝ սուրբ ձեռքեր վերցնելով
առանց բարկութեան ու երկմտութեան։
9 Նոյնպէս ալ կիներն զարդարուչ հագուստով,
ամօթխածութեամբ և պարկեշտութեամբ ինք-
զիրենքնին զարդարեն, չէ թէ հիւսուածքով
մազով կամ ոսկիով կամ մարգարիտներով կամ
10 մեծագին հանդերձներով, Հապա բարի
գործքերով՝ ինչպէս որ կը վայլէ աստուած-
11 պաշտութիւնը գործող կիներուն։ Կիրկ
մարդը խաղ սորվի լուռիւնով՝ ամենայն հնա-
12 զանդութիւնով։ Բայց կիրկ մարդու հրամայել
չեմ տար սորվեցնելու, ոչ ալ երիկ մարդուն
13 իշխելու, հապա լուռ կենալու։ Ինչու որ
առաջ Ադամ ստեղծուեցաւ, ետքը Եւայ։
14 Եւ Ադամ չխաբուեցաւ, հապա կիները խա-
15 բուեցաւ ու յանցանքը գործեց։ Սակայն պի-
տի փրկուի անկից որդեծնութեամբ, թէ որ
կենան հաւատքի և սիրոյ ու սրբութեան մէջ
պարկեշտութեամբ։

ԳԼ. Գ

1 Կը ցուցնէ թէ եպիսկոպոսները ատիճանները ան-
ձերը ինչ վարուելի տէր ըլլալու են։ 14 Ե թէ ինչ նպա-
տակով ինչը ու բաները գրեց Տիմոթէոսին։ 15 կը խօսի եկե-
ղեցին վրայով և անոր միջը գործուած ու ընդունած սուրբ
խորհուրդներուն վրայով։

1 Ա՛ս խօսքը հաւատարիմ է, Թէ որ մէկը
եպիսկոպոսութեան կը ցանկայ՝ ազնիւ գոր-
2 ծի կը ցանկայ։ Պատուական պէտք է եպիսկո-
պոսն անթափառ ըլլալ, մէկ կնկան մը էրկ,
զգաստ, խոհեմ, պարկեշտ, հիւրասէր,
3 ատուելիքներնէրու յարմար, Ոչ գինեմոլ, ոչ
զարնող, Հապա հանդարտ, ոչ կռուող,
4 ոչ արծաթասէր. Որ իր տաներ ազեկ վա-
րակայութիւն բնող ըլլայ, Իր զաւակ-
ները հնազանդութեան մէջ պահելով բո-
5 լոր ծանրաթարոյութեամբ. (Հապա թէ որ
մէկը իր տաներ վարակայութիւն ընել չը-
գիտնայ, ինչպէս Աստուծոյ եկեղեցւոյն հո-
6 գատարձու պիտի ըլլայ.) Ոչ ալ նորահաւատ
ըլլայ, որ չըլլայ թէ հպարտանալով Սատա-
7 նայի դատապարտութեանը մէջ իյնայ. Հա-
պա պէտք է անոր գործքն եղողներէն ալ
բարի վկայութիւն ունենալ, որ չըլլայ թէ
նախատինքի մէջ ու Սատանային որոգայթին
մէջը իյնայ.
8 Նոյնպէս ալ սարկաւագները բլլան ծանրա-
բարոյ, ոչ երկկոտ, ոչ գինեմոլ, ոչ անարդ
9 շահասիրութեան հետևի եղող. Հա-

Ա՛ս · ժ · 18 · Ա՛ն · 13 · Դան · ե · 14 · Գէ · գ · 13 · 16 ·
2 Հռովմ · ա · 23 ·
3 Ա՛ն · ա · 18 · Երբ · ժա · 27 · ա Ա՛ն · գ · 12 ·
4 Հռովմ · ժգ · 27 · Ա՛ն · գ · 23 ·
5 Ա՛ն · գ · 13 · 14 · 28 · բ Տիմ · բ · 2 ·
6 Գէ · գ · 14 ·
7 Գէ · գ · 13 · բ Տիմ · բ · 3 · գ · 7 ·
8 Գէ · գ · 9 ·
9 Գէ · գ · 9 ·
10 բ Տիմ · բ · 15 ·
11 բ Տիմ · գ · 14 ·
12 ա Կոր · ե · 5 ·
13 Գոր · ժգ · 45 ·
14 Հռովմ · ժգ · 1 ·
15 Հռովմ · ժգ · 1 ·
16 Գէ · ե · 4 ·
17 Գէ · ա · 1 · բ Տիմ · ա · 2 ·
18 Եզեկ · ժգ · 23 ·
Ա՛ն · ժ · 18 · 20 · 21 · 22 · 23 · 24 · 25 · 26 · 27 · 28 · 29 · 30 · ժ · 12 · Գոգ · գ · 20 ·
Երբ · բ · 6 · ի · 15 ·
Ա՛ռաք · ե · 28 · Ա՛ռք · ժ · 23 · Եփես · ա · 7 · Տիտ · բ · 14 ·
Հռովմ · ե · 6 · Գոգ · գ · 4 · Եփես · ա · 10 · գ · 5 · Տիտ · ա · 5 ·
Ա՛ն · ժ · 18 · 17 · Տիտ · բ · 11 · բ Պետ · գ · 3 ·
Ա՛ն · ժ · 3 · բ Տիմ · բ · 23 ·
Հռովմ · բ · 29 · 30 · ժ · 12 · Գոգ · գ · 20 · Երբ · բ · 6 · ի · 15 · Ա՛ռաք · ե · 28 · Ա՛ռք · ժ · 23 · Եփես · ա · 7 · Տիտ · բ · 14 ·
Հռովմ · ե · 6 · Գոգ · գ · 4 · Եփես · ա · 10 · գ · 5 · Տիտ · ա · 5 ·
Ա՛ն · ժ · 18 · 17 · Տիտ · բ · 11 · բ Պետ · գ · 3 ·
Ա՛ն · ժ · 3 · բ Տիմ · բ · 23 ·
Հռովմ · բ · 29 · 30 · ժ · 12 · Գոգ · գ · 20 · Երբ · բ · 6 · ի · 15 · Ա՛ռաք · ե · 28 · Ա՛ռք · ժ · 23 · Եփես · ա · 7 · Տիտ · բ · 14 ·
Հռովմ · ե · 6 · Գոգ · գ · 4 · Եփես · ա · 10 · գ · 5 · Տիտ · ա · 5 ·
Ա՛ն · ժ · 18 · 17 · Տիտ · բ · 11 · բ Պետ · գ · 3 ·
Ա՛ն · ժ · 3 · բ Տիմ · բ · 23 ·
Հռովմ · բ · 29 · 30 · ժ · 12 · Գոգ · գ · 20 · Երբ · բ · 6 · ի · 15 · Ա՛ռաք · ե · 28 · Ա՛ռք · ժ · 23 · Եփես · ա · 7 · Տիտ · բ · 14 ·
Հռովմ · ե · 6 · Գոգ · գ · 4 · Եփես · ա · 10 · գ · 5 · Տիտ · ա · 5 ·

ւ առքին խորհուրդը պահեն մաքուր խղճմտ-
10 անքով։ Եւ առնէք ալ առաջ ինոզ փոր-
ձուիլ, եւթէ ինչ մի պատճառ չունիք,
11 սարկաւագութիւնն պաշտօնել կատարելն։ Ա-
նոնցմէ ալ մեռնիլ կիմիկները ծանրաբարոյ էլլան,
ոչ չարախօս, հապա զգաստ, ամէն բանի մէջ
12 հաւատարիմ։ Սարկաւագները մէկ կնկան մը
էրիկ էլլան, և իրենց զաւակներուն ու իրենց
տունը ալէկ վերակացութիւն ընող էլլան։
13 Որովհետեւ անոնք որ սարկաւագութիւնն պաշ-
տօնը ալէկ կը կատարեն, բարի ասպիճան մը
իրենց կը շինեն, ու Քրիստոս Յիսուսի վրայ
ունցած հաւատքին մէջ չատ համարձակութիւն։
14 Ասիկա բանիդը կը գրեմ քեզի՝ յուսալով մե-
15 տքս գալ։ Բայց եթէ ուշանամ էլլար,
որ գիտնաս թէ ինչպէս պէտք է քեզի
Աստուծոյ տունը մէջ պտտիլ, որ կենդանի
Աստուծոյ եկեղեցին է, ճշմարտութեան սիւնը
16 ու հաստատութիւնը։ Եւ յայտնապէս մեծ է
աստուածպաշտութեան խորհուրդը։ Աս-
տուած մարմնովով յայտնուեցաւ, Հոգիով
արդարացաւ, Հրեշտակներուն երեցաւ, Հե-
թանոսաց մէջ քարոզուեցաւ, Աշխարհին մէջ
հաւատացուեցաւ, Փառքով համբարձաւ։

ԳԼ· Դ

1 Ինչպէսզի կը նախատանին թէ հոգի ժամանակները անոնք
հաւատքին դէմ մոլորին, ու դաւանողն պատահմունքներ կոս ատ-
ցին Տիմոթէոսին, որ իրեն յանձնուած պաշտօնին մէջ քէրութիւն
մը չցուցնէ։

1 Բայց Հոգին յայտնի կ'ըսէ թէ հետքի ա-
ւուններուն մէկ քանիները հաւատքէն պիտի
ապստամբին, Եւ մոլորեցուցիչ ոգիներու ու
դեւերու ուսմունքներու ուշագրութիւն պիտի
2 տան։ Այս սոխրտներուն կեղծաւորութիւնովը։
3 Հոգնոց խղճմտանքը խանձատած է։ Որոնք
ամուս անանգէն պիտի արգիլին, հաս հետ պիտի
պահնն կերակուրներուն որ Աստուած ստեղ-
ծեր է Որ հաւատացեալներուն և ճշմարտու-
թիւնը ճանչցողներուն դոհութիւնովը վայելին։
4 Ինչպէս որ Աստուծոյ ամէն ստեղծածը բարի է,
ու մերժելու բան մը չկայ, թէ որ գոհու-
5 թիւնով ընդունուի։ Քանզի Աստուծոյ խօս-
6 քովը ու աղօթքով կը սրբուի։ Ա՛ս բաները

եղբայրներուն յիշեցընելով՝ Քեռաս Քրիստոսի
բարի պաշտօնեայ մը պիտի ըլլաս, հաս պիտի
անուներս հաւատքին խօսքերովը և ան բարի
վարդապետութիւնովը որուն հետեւած եղար։
7 Բայց պիտի ու պատաւական առասպելներէն
հետ կեցիր, Եւ քու անձդ աստուածպաշտու-
8 թիւնն վարժեցուր։ Քանզի որ մարմնական վար-
ժութիւնը քիչ բանի օգտակար է, Բայց աս-
տուածպաշտութիւնը ամէն բանի օգտակար
է, Որ թէ ներկայ և թէ ապառնի կենաց
9 խոստումնովը ունի։ Այս խօսքը հաւատարիմ
10 է և բոլորովին ընդունելու արժանի։ Քանզի
որ բուն ասոր համար կ'աշխատինք ու նախա-
տինք կը կրենք, Վասն զի կենդանի Աստու-
ծոյ յուսացեր ենք, Որ ամէն մարդոց փրկիչն
11 է՝ մանաւանդ հաւատացեալներուն։ Այս քա-
12 ներդ պատուիրէ ու սորվեցուր։ Ոչ ոք քու
մանկութիւնդ անարգէ, Հապա դուն օրինակ եղիր հաւատացեալներուն խօս-
քով, վարուելքով, սիրով, Հաւատքով և
13 մաքրութիւնով։ Մինչեւ որ ես գամ՝ սիրտ
դիր կարդալու, յորդորելու, սորվեցընելու։
14 Այնհետ մի ըլլար քու մէջդ եղած պարգեւին
վրայով, Որ մարգարէութեամբ քեզի տուե-
ցար՝ Աւրհնութեան ձեռքերը Վրադ դրուե-
15 լովը։ Առանց վրայ խորհէ ու սորվեց ամէնը
պարապէ, որ քու յառաջդիմութիւնդ Համ-
16 ւենուն յայտնի ըլլայ։ Զգուշացիր քու անձիդ ու վարդապետութեանդ, Անոնց մէջը կեցիր։ Քանզի այդպէս ընելով՝ Քեզ
ալ պիտի ապրեցընես, հաս անոնք ալ որ քե-
զի մտիկ կ'ընեն։

ԳԼ· Ե

1 Կանոններ կոս տայ յանդիմանելու վարուի։ 3 որբեւայրներուն
17 և նեղելու վարուի։ 23 յաւտուկ պատուիրք մըն ալ կոս տայ
Տիմոթէոսին տապրեցնելու վարուի։ 24 կը ծանուցանէ թէ
անոնց մեղքերը իրենցմէ առաջ դատաստանի կ'երթան, և
անոնց մեղքերը ետեւնէ կոս գան։

1 Ծերը մի սաստիկ մի յանդիմանիր, հապա հօր
պէս յորդորէ Ջնիս։ երիտասարդները՝ եղբայր-
2 ներու պէս, Պառաւներն՝ մայրերու պէս,
գեռատիասակ կիներին՝ քոյրերու պէս ամէն
3 Խոհ մեծարէ՝ Որբեւայրները պատուէ՝

4 Պատճէր որ ճշմարտապէս որպեսզի են · Հա-
պա թէ որ մէկ որպեսզի մը զաւակներ կամ
թոռներ ունենայ , թող ա՛ռաջ տարժին
իրենց տանը մէջ զոյգախտած գործ ցուցնել ,
եւ փոխարէնն հատուցանել իրենց ծնողաց ·
Որովհետեւ որ ան է բարի եւ ընդունելի Աստուծոյ
5 առջեւը · Բայց ան որ ճշմարտապէս որպեսզի
է ու միանակ յուսացած , իր յոյսը Աստուծոյ վր-
րայ գրած է , եւ գիշեր ցորեկ Պաղատիքն ու
6 պաղատանքն կը պարապի · Բայց փափկասէր
7 [illegible] կենդանացեալ մեռած է · Պիւ ատ բա-
8 ներդ պատուիրէ որ անարատ լլլան · Բայց թէ
որ մէկը իրենիներուն եւ մանաւանդ իր ընտա-
նեացը հոգ չտանիր , Պանիկա հատատքը ու-
րացած է , եւ անհաւատէ մէնն ալ գէշ է ·
9 Որբևարքին [illegible] կարգը թող տեպուի ,
որ վեցհատն տարեկանէ պակաս չէ · Պմէկ էր-
10 կան մը կնիկ եղած , Բարի գործքերով վր-
կայուած · Թէ զաւակներ մեծցուցած լլլայ ,
Պէք հիւրեր ընդունած լլլայ , Պէք ոտքերն
սուրբերուն լուացած լլլայ , թէ նեղեալներ-
ուն օգնութիւն բրած լլլայ , թէ ամէն գործ-
ու բարեգործութեան մէջ յարատեւած լլլայ ·
11 Բայց դեռահասակ որպեսզիները մերժէ ·
քանզի երբոր ջրմռատաբ գէմ յանդգնին հնչ-
ասակութիւնն անձնասաւ կ'ըլլան , ամուս-
12 նանալ կ'ուզեն · Ու գատապարտութիւն կ'ըն-
դունին , իրենց որ առջի հաւատքնին մէկդի
13 ձգեցին · Եւ ան ժամ ըլլալ կը սորվին , տուն
տուն պտրտուելով · Ու ոչ միայն ժամ , հապա
չատախօսներ ու հետաքրքրիներ , եւ անպա-
14 տեհ բաներ կը խօսին · Ուստի Կ'ուզեմ որ
դեռահասակ կնիկները ամուսնանան , զաւակ-
ներ ծնանին , անաշէն լլլան դէմ նախատանաց
15 պատճառ չտան հակառակորդին · Քանզի արդ-
էն ոմանք Սատանային ետեւէն նզովքս խո-
16 տրեցան · Թէ որ հաւատացեալ էրկիկ մերդ-
մէն կամ կնիկ մը որպեսզիներ ունենայ , թող
օգնութիւն բլլէ անոնց , եւ եկեղեցին չծանրա-
բեռնէ , որ ճշմարտապէս որպեսզիներուն օգ-
նութիւն բլլէ ·
17 Պէկի վերատացութիւն բլող էրէցներդ
Կրկին պատուոյ արժանին թող անպատին , մա-
նաւանդ անոնք որ կ'աշխատին խօսքը տար-
18 ընէլ ու սորվեցնելով · Ինչու որ գիրքը կ'ը-
սէ թէ Պարտի մէջ աշխատող եզին դէմը
չկապես · եւ թէ Պմշակը իր վարձքին արժանի

19 է · Էրէցի վրայով ամբաստանութիւն մի բն-
դունիր , բայց միայն երկու կամ երեք վր-
20 կանեալով · Պեղանք որ մեղք կը գործեն ամե-
նուն առջեւը յանդիմանէ , որ ուրիշներն ալ
21 վախնան · Կ'կայտ թիւն կը գնեմ Աստծոյ
առջեւը եւ Քրիստոսի ու ընտրեալ
հրեշտակներուն , որ առ բաներդ պահես ա-
ռանց նախապաշարմանե , բան մը ալ ուրուս-
22 մանց չընելով · Շատով մէկուն վրայ ձեռք
չդնես , եւ ուրիշներուն մեղքերդ հաղորդ չլլ-
լաս · զանն քեզ մաքուր պահէ ·
23 Ա՛րի նաեւ լոկ ջուր չխմես , հապա քիչ
մըն ալ գինի գործածէ Քրա առաքելդ ու
յաճախ հիւանդութիւններուդ համար ·
24 Կան մարդիկ՝ որ իրենց մեղքերը յայտնի
են , ու առաջուց դատաստանն հատած · եւ
25 կան՝ որ իրենց ետեւէն կ'երթան · Պեռանիկ ալ
ոմանց բարի գործքերը յայտնի են · ու անոնք
որ ուրիշ կերպով բան մըն են՝ չեն կրնար ծա-
ծուկ մնալ ·

ԳԼ· Զ

1 Որ ծառայութեան լծի տակ
են՝ իրենց տէրերը ամէն պատուոյ արժանի
անպին , որ Աստուծոյ անունը ու վարդապե-
2 տութիւնը չհայհոյուի · Իսկ անոնք որ հաւա-
տացեալ տէրեր ունին , թող չարհամարհեն
զանոնք եղբայրներ լլլալուն պատճառաւ , հապա
աւելի ծառայութիւն ընեն , քանզի որ անոնք
հաւատացեալ են ու սիրելի , որոնք բարերա-
րութիւն ընդունելու մէջ մասնակից են · Դաս բա-
3 նիդ սորվեցուր ու յորդորէ · Պթէ որ մէկը
ուրիշ կերպ բան մը սորվեցընէ , ու մտիկ
չընէ մեր Տէրոջը Քհսուս Քրիստոսի ոգեշահ
խօսքերուն , Պեւ ան վարդապետութեան որ
4 ատուածապաշտութեան հետեւնուտ է · Ընդէր
հպարտացած է ու բան մը չգիտէր , Պհպարտ
մէհերով ու հակառակութիւններով տխուռ-
ցած է · որոնցմէ կ'ըլլայ նախանձ , կռիւ , հայ-

ֆ Հմր · ե · 16 ·
ֆ Տ՚ս Ցն · խե · 10 ·
11 · Մտաս · ժե · 4 ·
Նթես · ղ · 1 · ե ·
ֆ Գէ · բ · 3 ·
ե — Կոր · է · 32 ·
զ Գաղ · խգ · 7 ·
է Գաղ · ր · 27 · ժբ · 1 ·
ը Ցահ · է · 2 ·
ի Գէ · ա · 3 · ղ · 11 ·
ջ · 17 ·
ժ Նա · ծբ · 2 · Գաջ ·
ղ · 13 ·
ի բ Տիմ · ղ · 5 · Տիտ ·
ա · 16 ·
ւ Մտաս · ժբ · 12 ·
ւ Գաղ · բ · 26 · Գէ ·
ղ · 2 ·
ւ Գաղ · ժգ · 15 · Նբբ ·
ժգ · 2 · — Գէտ ·
ղ · 9 ·
ւ Ծն · ժբ · 4 · ժբ ·
9 · Գաղ · է · 26 ·
ւս Ցահ · ժգ · 6 · 14 ·
ւ բ Ցհ · ղ · 11 ·
ւ — Կար · է · 9 ·
ւ Գէ · ջ · 1 · Տիտ ·
բ · 8 ·
ւ Հմր · 3 · 5 ·
ւ Հռոմ · ժբ · 8 · —
Կբ · բ · 10 · 14 ·
Գաջ · ջ · 6 · Փի ·
բ · 29 · — Ցհ · է ·
12 · 13 · Նբբ · ժգ ·
7 · 12 ·
ւ Գաջ · խբ · 16 ·
ւ բ Օբ · խե · 4 · —
Կար · ի · 9 ·
ւ Գաղ · ժի · 13 · բ Օբ ·
ի · 14 · 15 · Մտաս ·
ժ · 10 · Գաղ · ժ · 7
· բ Օբ · ժի · 13 ·
ւ Գաջ · բ · 13 · 14 ·
Տիտ · ա · 13 ·
ւ Օբ · ժգ · 11 ·
ւ Գէ · ջ · 13 · բ Տիմ ·
բ · 14 · ղ · 1 ·
· Ցհան · Տիբ Ցհաս ·
· Գաբ · ջ · 6 · ժգ ·
3 · Գէ · ղ · 14 · բ
Տիմ · ա · 6 ·
· բ Ցաղ · 11 ·
ւ Ցաջ · Ա՚ղ · 13 ·
· Գաջ · ե · 19 ·
—
· Նթես · ղ · 5 · Կաջ ·
ղ · 22 · Տիտ · բ · 6 ·
— Գէտ · բ · 13 ·
ւ Նտ · Ծբ · 5 · Հբ ·
ռաքէ · բ · 24 · Տիտ ·
բ · 3 · 9 ·
ւ Կաջ · ղ · 1 ·
ւ Գէ · ղ · 11 ·
ւ Գէ · ա · 13 ·
ւ Գէ · ա · 18 · բ Տիմ ·
ա · 13 · ղ · 3 · Տիտ ·
ա · 6 ·
ւ Տիտ · ա · 1 ·
ւ — Կոր · ը · 8 · Գէ ·
ա · 7 ·
ւ Գէ · ա · 4 · բ Տիմ ·
բ · 22 · Տիտ · ղ · 3 ·

5 հայութիւնները, զէշ կասկածներ, [1]մարդով
ապականած ու ճշմարտութենէն հեռացած
մտքեր՝ [2]պրպտութիւնները, որոնք ա-
ռաւած պատճառ թիւրիմացութիւն մը
6 կը սեպեն. [3]անոնցմէն զգուշացիր։ [4]Ա-
կայն առաւած պատճառ գոհունակու-
թիւնով մեկտեղ մեծ շահավաճառութիւն մըն է
7 է. [5]քանզի ոչինչ բան մը չբերինք աշխարհ, ու
յայտնի է որ չենք կրնար անկէ բան մը տանիլ.
8 [6]ձոպ կերակուր ու հանգերձ ունենալով՝
9 անոնցմով բաւականանանք. [7]բայց անոնք որ
հարստանալ կ'ուզեն, կ'իյնան փորձու թեան
ու որոգայթի մէջ ու շատ յիմարական ու վնասա-
կար ցանկութիւններու մէջ, [8]որոնք մարդը
կործանումի ու կորստեան մէջ կ'ընկղմեն.
10 [9]քանզի որ ամէն չարութիւններուն արմատը
արծաթասիրութիւնն է. որուն մէկ քանիները
անձնանուէր ըլլալով՝ հաւատքէն մոլորեցան,
ու ինքզինքնին շատ ցաւերով խոցելին։
11 [10]Դուն, օ՛ մարդ Առաւածոյ, փախիր
ասոնցմէ, ու դէնա արդարութեան, աս-
տուածպաշտութեան, հաւատքի, սիրոյ, համ-
12 բերութեան ու հեզութեան ետևէն. [11]պատե-
րազմի հաւատքին բարի պատերազմէն, [12]որուն
յաւիտենական կեանքը՝ որուն որ կոչուե-
ցար, ու շատ վկայութիւն առիր դուն անոնցմով
13 բարի դաւանութիւնը։ [13]Կը պատուիրեմ քե-
զի Առաւածոյ առջևը՝ որ կենդանի կ'ընծ-
յորը, և Քրիստոս Յիսուսի՝ որ Պոնտա-
ցի Պիղատոսին առջեւ վկայեց բարի դաւա-
14 նութիւնը, որ դուն ան պատուիրքը ամրիծ
անարատ պահես՝ մինչև մեր Տէրոջը Յիսուս
15 Քրիստոսի յայտնութիւնը. որուն որ իր ատե-
նին պիտի ցուցնէ [14]երանելին ու մի միայն
հզօրը, [15]թագաւորներուն թագաւորը ու տէ-
16 րերուն Տէրը. [16]որ ինքը մէնակ ունի անմա-
հութիւն՝ անմատչելի լուսոյ մէջ բնակած.
[17]որուն որ մարդ ոչինչ չէ տեսած, ոչ ալ տես-
նելու կարող է, [18]որուն պատիւ և զօրութիւն
յաւիտեան։ Ամէն։
17 Ա՛ս աշխարհիս մէջ հարուստ եղողներուն
պատուէր տուր որ չհպարտանան, և ան-
ստոյգ հարստութեան մէջ [19]յոյսնին չդնեն,
[20]հապա կենդանի Առաւածոյ մէջ՝ [21]որ ամէն
բաներ մեզի առատօրէն կու տայ վայելելու.
18 բարիք գործեն, [22]բարի գործքերով հարըս-
տանան, [23]առատաձեռն և [24]հաղորդ
19 հազարդ ըլլան. [25]բարի հիմ դանձն ինձնիզ-
նուն համար ապագային համար, [26]որ [27]յաւի-
տենական կեանքը ձեռք ձգեն։
20 [28]Ով Տիմոթէոս, [29]քեզի [30]աւանդը պա-
հէ. [31]փախչելով սրիգ ունայնաբանութիւններէն և առ-
տուներուն դիտութեան հակառակու-
21 թիւններէն, որոնք մէկ քանիները գաւա-
նելով [32]հաւատքէն մոլորեցան։ Շնորհքը քու
հետդ ըլլայ։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ
ԱՌ ՏԻՄՈԹԷՈՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Պօղոս կը կոչի իր անձը Տիրոջմէն փոյթ, և ան գրած հա-
ւատքը որ Տիրոջմէն ի իր մտքը ու անկէ մտքը ընծայեցաւ. 2 կը
յորդորի Տիմոթէոսը որ իր փոյթ եղած ընծայութիւնը ընդունի
ծանրանի. 3 որ հաւատացած ու հաւատալու ըլլայ.
13 ու ամուր բռնել իրմէն ստացած վարդապետութիւնն եղանա-
կը ու Յիսուսով 18 կը մխիթարի Փիղեղոսը և Հերմոգենէ-
սը՝ ու ու Ոնեսիփորոսին վրայով բարի վերապահութեան կոչուց։

1 [1]Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը Ա-
ստուծոյ կամքովը [2]կենաց խոստմունքին պէս-
2 որ Քրիստոս Յիսուսով է, [3]Տիմոթէոս իր սիրե-
լի որդիին՝ շնորհք, ողորմութիւն և խաղա-
ղութիւն Հօր Առաւածմէն ու Քրիստոս Յիսուս
մեր Տէրոջմէն։

3 Շնորհակալ կ'ըլլամ Աստուծոյ՝ որուն որ
ես նախահարներուս պէս մաքուր խղճով կը
ծառայեմ, որ անդադար քու յիշատակդ ունիմ
4 իմ աղօթքներուս մէջ գիշեր ու ցերեկ. 5 քանզի
քու արտասուքներդ յիշելով՝ կ'ուզեմ քեզ տես-
նել, որպէսզի ուրախութեամբ լեցուի.
6 երբոր քու մէջդ եղած անկեղծ հաւատքին յի-
շատակը կ'առնեմ, որ նախ քու մեծ մայրիկդ
Լոիսի մէջ բնակեցաւ, ու քու մայրիկդ Եւնիկէի
մէջ, ու համոզուած եմ որ քու մէջդ ալ կը բնակի։
7 Ասոր համար քեզ կը յիշեցնեմ որ Աստուծոյ
շնորհքը՝ որ քու մէջդ է ձեռնադրութեամբ
դրած ձեռքերուս միջոցով, զայն վառ պահես։
8 Ուրեմն մի՛ ամչնար մեր Տիրոջ վկայութենէն
ու ոչ ալ անկէ՝ որ իր համար կալանաւոր եղած
եմ, հապա Աստուծոյ զօրութեամբ համբերու-
թեան մասնակից եղիր ուրախալի լուրին հա-
մար։ 9 Ան մեզ փրկեց ու սուրբ կոչումով կոչեց
ոչ մեր գործերուն համեմատ, հապա իր նպա-
տակին ու շնորհքին համեմատ՝ որ մեզի տրուե-
ցաւ Քրիստոս Յիսուսով յաւիտենական ժամա-
նակներէ առաջ, 10 բայց հիմա յայտնուեցաւ մեր
Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի երեւումովը, որ մա-
հը ոչնչացուց ու կեանքն ու անապականութիւնը
լուսաւորեց աւետարանով, 11 որուն համար ես
քարոզիչ ու առաքեալ ու վարդապետ կարգուե-
ցայ հեթանոսներուն։ 12 Ասոր համար ալ այս
չարչարանքները կը կրեմ, բայց չեմ ամչնար,
որովհետև գիտեմ թէ ո՞ւմ հաւատացի, ու վս-
տահ եմ որ կրնայ պահել իմ աւանդս այն օրը։
13 Ունեցած առողջ խրատներուդ օրինակը պահէ
ինձմէ՝ հաւատքով ու Քրիստոս Յիսուսի մէջ
եղած սիրով։ 14 Աստուծոյ քեզի աւանդած բա-
րի աւանդը պահէ Սուրբ Հոգիին միջոցով՝ որ
մեր մէջ բնակեցուցած է։
15 Գիտես որ Ասիոյ բոլոր եղողները զիս
թողուցին, որոնց մէջ են Փիղեղոս ու Հերմո-
գենէս։ 16 Տէրը ողորմի Ոնեսիփորոսի տունին,
որովհետև շատ անգամներ զիս հանգստացուց
ու չամչցաւ իմ շղթաներուս համար, 17 հապա
Հռոմ գալով՝ ջանքով փնտռեց զիս ու գտաւ։
18 Տէրը թող տայ որ անիկա Տէրոջմէն ողոր-
մութիւն գտնէ այն օրը։ Ինչ ծառայութիւն ալ
ինձի ըրաւ Եփեսոս, դուն աւելի լաւ գիտես։

2 Ուրեմն դուն, որդեակս, զօրացիր Քրիս-
տոս Յիսուսի մէջ եղած շնորհքովը, 2 ու ինչ
որ ինձմէ լսեցիր շատ վկաներու առջև, ասոնք
հաւատարիմ մարդոց յանձնէ, որոնք կարող
պիտի ըլլան ուրիշներն ալ սորվեցնելու։
3 Քրիստոս Յիսուսի լաւ զինուոր մը եղիր
տանջանքներուն մասնակից ըլլալով։ 4 Ոչ ոք
որ զինուորագրուած է, կը խառնուի կեանքի
գործերուն մէջ, որպէսզի զինուորագրողին հա-
ճոյանայ։ 5 Նաև եթէ մարդ մրցումի մէջ մտնէ,
չի պսակուիր եթէ օրինաւոր կերպով չմրցի։
6 Աշխատող գիւղացին պէտք է որ առաջ ու-
նենայ իր աշխատութենէն վայելելու։ 7 Ինչ որ
կ'ըսեմ՝ մտածէ, որովհետև Տէրը քեզի ամէն
բան պիտի հասկցնէ։
8 Յիսուս Քրիստոս յիշէ՝ որ մեռելներէն յա-
րութիւն առաւ, Դաւիթի սերունդէն եղաւ, իմ
աւետարանիս համեմատ, 9 որուն համար չարչա-
րանքներ կը կրեմ մինչև չարագործի պէս կա-
պանքներու մէջ ալ, բայց Աստուծոյ խօսքը կա-
պանքի տակ չէ։ 10 Ասոր համար ամէն բան կը
համբերեմ ընտրեալներուն համար, որպէսզի
անոնք ալ Քրիստոս Յիսուսի մէջ եղած փրկու-
թիւնը հաւիտենական փառքով ստանան։
11 Հաւատարիմ է խօսքը.
Որ մեռանք անոր հետ՝ անոր հետ ալ պի-
տի ապրինք,
12 Համբերենք՝ անոր հետ ալ պիտի թագաւո-
րենք,
Ուրանանք՝ ան ալ մեզ պիտի ուրանայ։
13 Անհաւատ ըլլանք՝ ան հաւատարիմ կը մնայ,
Որովհետև չի կրնար ինքզինքը ուրանալ։
14 Ասոնք յիշեցուր անոնց, ու Տիրոջ առջև
պատուիրէ որ բանի մը համար չվիճին, որ ոչ
մէկ օգուտ ունի, հապա լսողները կը կործա-
նէ։ 15 Ջանա որ քեզ Աստուծոյ առջև փորձուած
ու անամօթ բանուոր մը ցուցնես, որ ճշմարտու-
թեան խօսքը ուղիղ կը բաժնէ։ 16 Պղծութիւն
կոչուած անպիտան խօսքերէն խուսափէ, որով-
հետև անոնք աւելի անաստուածութեան կը տա-
նին, 17 ու անոնց խօսքը քաղցկեղի պէս պիտի
տարածուի։ Անոնցմէ են Ումենէոս ու Փիղեղոս,
18 որոնք ճշմարտութենէն շեղեցան՝ ըսելով որ
յարութիւնը արդէն եղած է, ու շատերու հա-
ւատքը կործանեցին։ 19 Բայց Աստուծոյ հաս-
տատուն հիմը կը կենայ՝ ունենալով այս կնիքը.
Տէրը կը ճանչնայ իրենցները,
Ու՝ Տիրոջ անունը տուողը թող հեռանայ
անիրաւութենէն։
20 Մեծ տան մէջ ոչ միայն ոսկիէ ու արծաթէ
անօթներ կան, հապա նաև փայտէ ու կաւէ.
ոմանք պատուոյ համար, ոմանք ալ անպատուի
համար։ 21 Ուրեմն եթէ մարդ ինքզինքը մաքրէ
այս բաներէն, պատուոյ անօթ պիտի ըլլայ, սր-
բացած, տիրոջը օգտակար, ամէն բարի գործի
պատրաստ։
22 Երիտասարդական ցանկութիւններէն խու-
սափէ, ու արդարութիւնը, հաւատքը, սէրը, խա-
ղաղութիւնը հետապնդէ՝ սրտի մաքուր կերպով
Տէրոջ կանչողներուն հետ միասին։ 23 Յիմար
ու անմիտ հարցումներէ խուսափէ, գիտնալով
որ անոնք կռիւներ կը ծնանին։ 24 Տիրոջ ծառան
պէտք չէ որ կռուի, հապա բոլորին հանդէպ հե-
զութեամբ ըլլայ, ուսուցանելու յարմար, չա-
րութեան համբերող, 25 հակառակորդները հե-
զութեամբ խրատող, որպէսզի Աստուած ան-
գամ մը անոնց ապաշխարութիւն տայ՝ ճշմա-
րտութիւնը ճանչնալու համար, 26 ու սատանա-
յի որոգայթէն ազատին, որ կենդանի կ'առնէ
զանոնք՝ իր կամքը կատարելու համար։

3 Գիտցիր ալ որ վերջին օրերուն դժուար
ժամանակներ պիտի գան։ 2 Որովհետև մարդիկ
պիտի ըլլան ինքնասէր, դրամասէր, պարծե-
նոտ, հպարտ, հայհոյող, ծնողներուն անհնա-
զանդ, շնորհակալութիւն չճանչցող, անսրբու-
թեան մէջ, 3 անգութ, չհաշտուող, զրպարտիչ,
անձնատիրութիւն չունեցող, դաժան, բարիին
թշնամի, 4 դաւաճան, յանդուգն, ամբարտաւան,
Աստուծոյ սիրոյն աւելի հաճոյք սիրող, 5 աստ-
ուածպաշտութեան կերպարանք ունենալով՝ բայց
անոր զօրութիւնը ուրանալով։ Ասոնցմէ ալ հե-
ռացիր։
6 Ասոնցմէ են անոնք որ տուներուն մէջ կը
մտնեն ու գերի կը վարեն տկար կիներ՝ մեղքե-
րով ծանրացած, որոնք զանազան ցանկութիւն-
ներով կը տարուին, 7 միշտ սորվելով ու երբեք
չկրնալով ճշմարտութեան գիտութեան հասնիլ։
8 Ինչպէս Յաննէս ու Յամբրէս Մովսէսի հակա-
ռակեցան, նոյնպէս ասոնք ալ ճշմարտութեան
կը հակառակին՝ մտքով ապականած ու հաւատ-
քի նկատմամբ անպիտան մարդիկ։ 9 Բայց ա-
ւելի չեն յառաջանար, որովհետև անոնց յիմա-
րութիւնը բոլորին պիտի յայտնի ըլլայ, ինչպէս
նաև անոնցմէ եղաւ։
10 Դուն ալ իմ վարդապետութեանս, կեան-
քիս, նպատակիս, հաւատքիս, համբերութեանս,
սիրոյս, համբերատարութեանս, 11 հալածանք-
ներուս ու չարչարանքներուս հետեցար, որոնք
Անտիոքիա, Իկոնիոն ու Լիւստրա պատահեցան
ինծի. ինչպիսի հալածանքներ որ կրեցի, ու
Տէրը զիս ամէնէն ազատեց։ 12 Ու ամէն ոք որ
կ'ուզէ Քրիստոս Յիսուսի մէջ աստուածավայել
կեանքով ապրիլ, հալածանքի պիտի ենթարկ-
ուի։ 13 Բայց չարագործներ ու խաբեբաներ
աւելի չարութեան մէջ պիտի յառաջանան՝ ու-
րիշներն ալ խաբելով ու իրենք ալ խաբուելով։
14 Դուն ալ մնա այն բաներուն մէջ՝ որ սորված
ու հաւատացած ես, գիտնալով թէ ո՞ւմէ սոր-
վեցար, 15 ու որ մանկութենէդ սուրբ գրութիւն-
ները գիտես, որոնք կրնան զքեզ Քրիստոս Յի-
սուսի հանդէպ հաւատքով փրկութեան իմաս-
տուն ընել։ 16 Ամէն գրուած Աստուծոյ շունչն
է, ու օգտակար է վարդապետելու, յանդիմա-
նելու, ուղղելու, արդարութեան մէջ խրատե-
լու համար, 17 որպէսզի Աստուծոյ մարդը կա-
տարեալ ըլլայ, ամէն բարի գործի պատրաստ։

4 Ուրեմն Աստուծոյ ու կենդանիներն ու մե-
ռելները դատելու պատրաստ եղող Քրիստոս
Յիսուսի առջև, ու անոր յայտնութեան ու թա-
գաւորութեան համար կը պատուիրեմ քեզի.
2 Քարոզէ խօսքը, պատրաստ եղիր ժամանա-
կին ու անժամանակ, յանդիմանէ, սաստկացու-
ցո՛ւր, խրատէ՝ ամէն համբերութեամբ ու ու-
սուցանելով։ 3 Որովհետև ժամանակ պիտի գայ
երբ մարդիկ առողջ վարդապետութիւնը չպի-
տի տանին, հապա ականջնին քորելով՝ իրենց
ցանկութիւններուն համեմատ իրենց համար
վարդապետներ պիտի կուտակեն, 4 ու ականջ-
նին պիտի դարձնեն ճշմարտութենէն ու հեքիա-
թներուն պիտի դիմեն։ 5 Բայց դուն ամէն բա-
նի մէջ զգաստ եղիր, չարչարանքներուն հան-
դուրժէ, աւետարանչի գործ կատարէ, քու պաշ-
տօնդ լրացուր։
6 Ես արդէն նուիրուելու պատրաստ եմ, ու
իմ հեռանալուս ժամանակը հասած է։ 7 Բա-
րի մարտը մարտեցայ, վազքս լրացուցի, հա-
ւատքը պահեցի։ 8 Ասկէ ետքը արդարութեան
պսակը պահուած է ինծի, զոր Տէրը՝ արդար
դատաւորը, պիտի տայ ինծի այն օրը, ոչ միայն
ինծի, հապա նաև բոլոր անոնց որ սիրով կը
սպասեն անոր յայտնութեան։
9 Ջանա որ շուտով գաս ինծի մօտ։ 10 Որով-
հետև Դեմաս զիս թողուց՝ այս աշխարհը սի-
րելով, ու Թեսաղոնիկէ գնաց, Կրեսկես Գաղա-
տիա, Տիտոս Դաղմատիա։ 11 Ղուկաս միայն
ինծի հետ է։ Մարկոսը առ ու քեզի հետ բե-
րէ, որովհետև ինծի օգտակար է պաշտօնի հա-
մար։ 12 Տիքիկոսը Եփեսոս ղրկեցի։ 13 Երբ
որ գաս, Տրովադայի մէջ Կարպոսի քով թող-
ցուցած պատմուճանս բեր, ինչպէս նաև գիր-
քերը, մանաւանդ մագաղաթները։
14 Պղինձագործ Աղեքսանդրը շատ չարիք
ըրաւ ինծի. Տէրը անոր իր գործերուն համե-
մատ պիտի հատուցանէ։ 15 Դուն ալ զգուշա-
ցիր անկէ, որովհետև մեր խօսքերուն շատ
դէմ դրաւ։
16 Իմ առաջին պաշտպանութեանս ատեն
ոչ ոք ինծի հետ եղաւ, հապա բոլորը զիս թող-
ցուցին. անոնց մի՛ մեղադրուի։ 17 Բայց Տէրը
ինծի հետ եղաւ ու զօրացուց զիս, որպէսզի
ես քարոզը լրիւ կատարեմ ու բոլոր հեթանո-
սները լսեն. ու առիւծին բերնէն ազատեցայ։
18 Տէրը պիտի ազատէ զիս ամէն չար գործէ
ու պիտի ապահովցնէ զիս իր երկնաւոր թա-
գաւորութեան համար։ Անոր փառքը յաւիտե-
նից յաւիտեան։ Ամէն։
19 Ողջոյն Պրիսկիլլային ու Ակեղաս։ Ողջոյն
Ոնեսիփորոսի տունին։ 20 Երաստոս Կորնթոս
մնաց, Տրոփիմոսը ես Միլիտոս հիւանդ թող-
ցուցի։ 21 Ջանա որ ձմրան չգաս։ Եւբուղոս,
Պուդէս, Լինոս, Կղավդիա ու բոլոր եղբայրնե-
րը քեզի ողջոյն կը ղրկեն։
22 Տէրը թող տայ քու հոգիիդ հետ։ Շնորհքը
ձեզի հետ։ Ամէն։

3 [r]Ընդհակառակ եմ Աստուծոյ [s]որն որ կը պաշտամունք նշանախրնդրէիս մարդոց խղճմտանքով, (Հերքոյ անպատկառ քիչ իմ ազօթիւրնտրուս
4 մէջ կը յիշեմ գիշեր ու ցորեկ, [t]Յանկարծով քեզ անանկ, ու միտք բերելով քու արցունքը
5 նեղդ, որ ուրախութիւնով լեցուիմ.) [u]Առա-ծելով քու վրադ եղած անկեղծ հաւատքը, որ առաջ քու մեծ մեղդ Լաւոդեկիոյին [v]ու քու մօրդ Եւնիկեին վրայ բնակեցաւ, և համո-
6 զուած եմ որ քու վրադ ալ կայ։ Վասն հանիւր քու միտքդ կը ձգեմ [w]որ արծարծես Աստուծոյ պարգեւը, որ քեզի [x]ձեռնադրելուս իմ ձեռքս
7 բերաւ։ Վասն վրադ գրաւորիս [y]ինչու որ Աստուած մեզի երկնաւորութեան հոգի չտուաւ, [z]հապա զօրութեան ու սիրոյ և զգաստու-
8 թեան։ [a]Ուստի ամենի մի ամչնար [b]մեր Տէրոջը վկայութիւնէն, [c]ոչ ալ ինձ անոր հմար կապուածս։ [d]հապա մասնակից եղիր աւետարանին չարչարանքներուն Աստուծոյ զօրութեամ-
9 նը հանելուս։ [e]Որ մեզ փրկեց [f]ու սուրբ կոչումով կանչեց՝ [g]չէ իմ մեր գործքերուն նայելով, [h]հապա իր նախասահմանութեանը ու շնորհացը նայելով, որ Քրիստոս Յիսուսով մեզի տրուեցաւ [i]յաւիտենական դարերէն
10 առաջ։ [k]Բայց հիմա յայտնեցաւ մեր փրկիչին Յիսուս Քրիստոսի երեւնալովը։ [l]որ մեռնելը ջնջեց, և [m]ի լոյս հանեց կեանքը ու անեղնացու-
11 թիւնը աւետարանովն մէջտեղը։ [n]Որ ես անոր քարոզիչ ու առաքեալ ու [o]ուսուցչ ալ [p]նեմ։
12 Նոյնիսկ վասդ ասոնց [q]Չեմ չամչնար ասոնց չարչարանքներուն ալ կը կրեմ. բայց ամենի մը չեմ ամչնար, [r]ինչու որ գիտեմ թէ որու եմ հաւատացեր, և համոզուած եմ [s]որ իմ [t]ընծան աւանդած բանս կրնայ պահել [u]մինչեւ այն օրը։
13 [v]Ունիմ բռնել հոն ազնուական խօսքերուն օրինակը [w]որ ինծմէ լսեցիր, [x]հաւատքով ու սիրով՝ որ Քրիստոս Յիսուսով է։
14 [y]Այն բարի աւանդը պահէ Հոգւոյն Սրբոյ
15 ձեռքովը [z]որ մեր մէջիդը բնակած է։ Ասիա գիտես [a]որ ինծմէ երեսս գարձուցին [b]ան ամենը որ Ասիոյ էին, որոնցմէ են Փիգելոս ու
16 Հերմոգինէս։ [c]Տէրը ողորմութիւն տայ [d]Ոնեսիփորոսին տանը, [e]ինչու որ շատ անգամ
17 սեղիս։ Հապա երբոր Հռոմի եկաւ, շատ
18 ջանքով փնտռեց զիս ու գտաւ։ (Տէրը երեսն տայ [f]որ ան օրը [g]Տէրոջմէն ողորմութիւն գտնէ.) Ու Եփեսոսի մէջ ալ որչափ սպասաւորութիւն որ ըրաւ ինձի, գուն անկից շատ աղէկ գիտես։

ԳԼ. Բ

1 Դարձեալ կը ծագուի Յիսուսիմով հաստատուն ու հզօր ըլլալ։ և Տէրոջը հաստատեմ պարտականութիւնը գիտցողի։ և պիտի ու պարտք խոստովանի հոս։ Քրիստոսի։ 17 Հիմենա ու Փիլետոս։ 18 Կասուածք հիմը հաստատ կը կենայ։ 22 Կը ապրիշտնել իրմէ ինչ բաներ փախչելու է և ինչ բաներ հետեւելու է։ և թէ Տէրոջը ծառան ինչ ձեւով պէտք է։

1 [a]Սորդ գաւակս, իմ սրտկեակս, [b]զօրացիր ան
2 շնորհքովը որ Քրիստոս Յիսուսով է։ [c]Ինչ ան բաներդ որ ինծմէ բաները շատ վկաներով՝ [d]հաստատութիւնդ մարդոց յանձնէ, [e]որոնք կարող
3 ըլլան ուրիշներուն ալ սորվեցընելու։ [f]Որպէս զօրաւոր նեղութիւններու համբերէ [g]Քրիստոս
4 Յիսուսի բարի զինուորի մը պէս։ [h]Մէկ զինուորական մը կեանքին գործառնութիւնները
5 չխոտորիր, որ զօրավարին հաճոյ ըլլայ։ [i]Ես ալ [k]որ մէկը մրցի, չպսակուիր [l]բէ
6 որ բուռ օրէնքի չմրցի։ [m]Աշխատող երկրագործին պէտք է առաջ պտուղներէն վայելել։
7 խնայիր ինչ որ կ'ըսեմ. Տէրը քեզի խնամուա-
8 թիւն տայ ամէն բաներ մէջ. Միտքդ բեր [n]Դաւիթի ցեղէն եղող Յիսուս Քրիստոսը [o]մեռելներէն յարութիւն առած՝ [p]իմ ուրախութիւն ու ե-
9 ւանգելիս համեմատ։ [q]Որուն մէջը չարչարուածի պէս մը պէտք կը չարչարուիմ մինչեւ անոր կապերով։ [r]բայց Աստուծոյ խօսքը կապուած
10 չէ։ [s]Ուստի ամէն բաներ կը համբերեմ ընտրեալներուն համար, որ անոնք ալ հասնին այն փրկութիւնին որ Քրիստոս Յիսուսով է յա-
11 [t]ւիտենական փառքով։ [u]Այս խօսքը հաւատարիմ է. [v]Որոնք որ [w]մեռանք ալ [x]Քրիստոսի հետ
12 ենք հնարեն ալ պիտի ապրինք. [y]Եթէ որ համբերենք, հետն ալ պիտի թագաւորենք. [z]Եթէ որ ուրանանք, ինքն ալ մեզ պիտի

ք· 3·
= Գէ· բ· 8·
ր = Տիմ· ա· 14·
ս = Տիմ· գ· 10·
տ = Հասմ· բ· 11·
ւ Գէ· գ· 9· 10·
փ = Տիմ· ա· 15·
ք = Գաբ· ԺԲ· 13·
ֆ = Ես· 14· 1·
Գաբ· ա· 14·
օ = Ես· ա· 8· գ· 10·
Գէ· գ· 9· 21·
ո = Տիմ· ա· 5· գ· 6·
Գաբ· Ժգ· 1·
ռ = Ես· ե· 19· = Տիմ· գ· 14·
Հասմ· բ· 15·
Գաղ· իգ· 23·
Գաբ· ա· 8·
Հասմ· ա· 16·
= Տիմ· բ· 6· Ցայս

ա· 8·
Եփես· գ· 1· Փիլ·
ա· 7·
Կող· ա· 24· Գէ·
գ· 3·
= Տիմ· ա· 1· Տիս
գ· 4·
= Ես· գ· 7· Երբ·
գ· 1·
Հասմ· գ· 22· Բ·
11· Տիս· գ· 5·
Հասմ· բ· 22·
Հասմ· Ժգ· 23·
Եփես· ա· 4· գ·
11· Տիս· ա· 2· ա
Գաբ· ա· 20·
Հասմ· Ժգ· 22·
Եփես· ա· 21· Կող·

ա· 26· Տիս· ա·
2· = Գաբ· ա· 22·
= Կող· Ժե· 14·
23· Երբ· բ· 14·
Գաբ· Բ· 12· Եբ·
Եփես· գ· 7· 8· =
Տիմ· բ· 7· Գէ·
գ· 17·
Եփես· գ· 2· Գէ·
բ· 8·
= Գաբ· գ· 12·
= Կող· Ժե· 14·
Տիմ· գ· 10·
Հասմ· գ· 10·
Գաբ· Ժգ· 20·
Եփես· գ· 20·
= Կող· Բ· 23·
= Կող· Բ· 10·
Հասմ· ա· 3· 4·
Գաբ· բ· 20· Ժգ· 23·
= Կող· Ժե· 3· 4· 20·

Հասմ· բ· 16·
Գաբ· Բ· 16· Գէ·
ա· 12·
Եփես· գ· 1· Փիլ·
ա· 7· Կող· գ· 2· 18·
Գաբ· իգ· 21· Եբ·
Եփես· գ· 19· 20·
Փիլ· ա· 13· 14·
Եփես· գ· 13· Կող·
ա· 24·
Կող· ա· 6·
= Տիմ· ա· 15·
Հասմ· գ· 2· 8·
Կող· գ· 10·
Հասմ· բ· 17· =
Գաբ· ա· 13·
Աստ· Ժ· 22· Աստ·
Ը· 28· Գաղ· Ժբ· 8·

13 ու բանայ · Եթէ որ չհաւատանք , ինքը հաւա-
ստարիմ կը մնայ , ¹քանի որ անձը չկրնար ուրանալ ·
11 Ա՛ս բաներուն մասնը մեզ ձգէ · Յիսուքը առջևը
մէկ տարիւն դնելով , Հաստատուն վիմայ վրայ
չդնել՝ որ բանին մէջ սգատակար չէ , հապա հնդա-
15 բարեպաշտութեան կրթամանուներ համար է · Քանի
մը մարդոց մասին ըսելու կու գայ մեզի · Աստուծոյ
առջևը՝ անոնց բանալու որ մէջ բլլալով որ պիտի
չտանջուի , ճշմարտութեան խօսքը չխոտոր բա-
16 ցատրելով · Բայց պիղծ ու փուճ խօսքերէն
մեկդի կեցիր , քանզի անոնք աւելի յառաջ
17 կ՚երթան ամբարշտութեան մէջ · Եւ անոնց
խօսքը քաղցկեղի պէս կը ճարակէ · Որոնց
18 կարգն են Հիմենէոս ու Փիլետոս · Որոնք ճըշ-
մարտութենէն մոլորեցան , Ըսելով թէ Յա-
րութիւնն յառաջուընէ եղած է , և կը
19 կործանեն մէկ քանիներուն հաւատքը · Բայց
Աստուծոյ հիմը հաստատուն կը կենայ , ու
ասա կնիքը ունի , Թէ Տէրը կը ճանչնայ անոնք
որ իրեն են . և՝ Անիրաւութենէ մեկդի թող
կենայ ան ամէնը որ Քրիստոսի անուանը
20 կ՚անուանէ · Պահոյն մէկ մեծ տան մէջ
չէ թէ միայն ոսկիէ ու արծաթէ անօթներ
կան , հապա փայտէ ու հողէ անօթներ ալ կան ·
և՝ անոնք պատուոյ համար են ու անոնք ա-
21 նարգանքի համար · Արդ եթէ մէկը իր
անձը անոնցմէ քանիներէն մաքրէ , անկից մէկ
պատուական անօթի մը պիտի բլլայ՝ սրբուած
ու Տէրոջը պիտանի , Պատրաստ բոլոր գործի հա-
22 մար պատրաստուած · Երիտասարդական
կամքերէն փախիր , Ու գնա
արդարութեան , հաւատքի , սիրոյ , խաղա-
ղութեան հետևէ Անոնց հետ որ Տէրոջը կո-
23 չումը կը կանչեն Սխրբար մոռով · Բայց յի-
մարական ու անխնամ վէճերէն մեկդի քա-
շուէ , գիտնալով որ անոնց կռիւներ կը ծը-
24 ռանին · Ու Տէրոջը ծառային պէտք չէ կռիւ
բնել , հապա հեզասիրտ բլլալ ամէնուն , Սար-
25 վելոզ , ոխ չպահող · Զգացողութեամբ խր-
տատել հակառակ կեցողները , Որ բլլայ թէ
Աստուած ապաշխարութիւն տայ անոնց՝ Ճըշ-
26 մարտութիւնը ճանչնալու համար , Եւ Սա-
տանային որոգայթէն ազատուիլ , որ անկէ
բռնուած են իր կամքին գերելու ·

ԳԼ· Գ

1 Կը ծանուցանէ գալուստ ժամանակներուն վրայով · ու կը նկարագրէ նշանագրութեան քշտամութիւնը · 10 և ատոնցմէ ուրիշ իր որթակիցին հետևիլ · 16 և կը գովէ սուրբ գիրքերը ·

1 Ես սա գիտցիր՝ որ ետքի օրերը չար ժա-
2 մանակներ պիտի գան · Քանզի որ մարդիկ սի-
րոյ բլլան անձնասէր , Հպարտ , Հայհոյիչ , Ծնողաց ան-
3 հնազանդ , ապերախտ , անսուրբ , Անգութ ,
Անհաշտ , բամբասկոտ , Անժուժկալ , դա-
4 ժանաթարշ , բարին չսիրող , Մատնիչ , յան-
գուգն , գոռոզ , Աւելի հնչասէր քան Թէ
5 աստուածասէր · Որոնք աստուածպաշտու-
թեան կերպարանքը ունին , Բայց անոր զո-
րութիւնը ուրացած են · ԵՒս զգուշ ասոնցմէ
6 մեկդի կեցիր · Քանզի որ ասոնցմէ են որ տու-
ներէն ներս կը մտնեն , ու գերի կ՚ընեն մեզ-
քով բեռնաւորուած անպարեմա հիմնարը
7 զանազան ցանկութիւններէ վարուած , Որ
միշտ կը ստրկին , Ու բնաւ ճշմարտութիւնը
8 ճանչնալու չեն կրնար Հասնիլ · Հապա ինչ-
պէս որ Յաննէս ու Յամբրէս հակառակ կեցան
Մովսեսին , անոնք ալ ասոնք ճշմարտութեան
հակառակ կը կենան . Տապականած մարդով
մտքով իմ , Հաւատքի մէջ անյաջողներ են ·
9 Բայց աւելի յառաջ պիտի չերթան , Քանզի որ
ասոնց անմտութիւնը ամէնուն յայտնի պիտի
10 բլլայ , Ինչպէս որ անոնցը եղաւ · Դուն ու-
նկատակ եղար իմ վարդապետութեանս , վար-
մունքիս , դիտաւորութեանս , Հաւատքիս ,
երկայնամտութեանս , սիրոյս , Համբերութեանս ,
11 Հալածանքներուս , չարչարանքներուս , Ինչ-
պէս որ ինծի եղան Անտիոքի և Իկոնիոնի և
Լիւստրայի մէջ , Ինտոր հալածանքներս
Համբերեցի , Ու ամէնէն դուս ազատեց Տէրը ·
12 Եւ Հարկ անոնք որ կ՚ուզեն աստուածպաշ-
տութեամբ ապրիլ Քրիստոս Յիսուսի՝ Հալա-
13 ծանք պիտի կրեն · Բայց չար ու խաբեբայ
մարդիկ չարութեան մէջ պիտի յառաջանան՝
14 մոլորեցնելով ու մոլորելով · Սակայն դուն
հաստատուն կեցիր ան բաներուն մէջ որ սո-
վրեցար ու հաստատուեր , Ինչու որ գիտես թէ
15 որմէ սորված ես · Նաև — մանկութենէդ ի

1 · Հռոմ· գ· 1· Բ· 6·
= Թես· ի· 19·
2 = Տիմ· ե· 21· գ· 13· Գղ· գ· 1·
3 = Տիմ· ե· 4· գ· 4· Տիտ· գ· 3· 11·
4 = Տիմ· գ· 7· գ· 20· Տիտ· ե· 14·
= Տիմ· ե· 10·
= Տիմ· գ· 21·
5 = Կող· Ժե· 18·
Մ՚սես· իդ· 14·
Հռոմ· բ· 33· = Ճոճ· բ· 18·
6 Յնան· Յմբրէս
7 Տիմ· գ· 9·
= Տիմ· գ· 8·
8 = Տիմ· գ· 1· 2·
Տիտ· ե· 9·
9 = Տիմ· գ· 13·
Հռոմ· իբ· 21·
10 Գաղ· գ· 1· = Տիմ· գ· 11· = Գաղ· ե· 13·
11 Գղ· գ· 17· Տիտ· գ· 1·
= Տիմ· գ· 11·
Գող· ը· 22·
= Տիմ· ե· 4· Գղ· գ· 7· Տիտ· ե· 1·
= Տիմ· գ· 7·
12 Հռոմ· ե· 20·
Հռոմ· ե· 21·
Հռոմ· ե· 21·
Հռոմ· ե· 22·
Կող· Ժգ· 2· Տիտ· ե· 10·
Եբ· ե· 12· ը· 12· իգ· 11·
Փիլ· գ· 12· = Տիմ· գ· 1· Գղ· գ· 12·
Գող· Ժգ· 22·
Գող· Ժգ· 2· 3·
Ա՚ղ· ե· 18· ը· 14· Կող· ե· 17·
Ա՚ղ· ե· 18· Գող· Ժգ· 22· Մ՚սես· Ժգ· 24· Ճոճ· Ժե· 14· = Կող· Ժե· 18· = Թես· գ· 2·
Բ Թես· բ· 11· = Տիմ· գ· 1· Գղ· բ· 18·
Գող· Ժգ· 23· 33·
Գող· Ժգ· 2· 3·
Ա՚ղ· ե· 18· ը· Ես· Ա՚ղ· ե· 18· ը· Ես· Մ՚սես· Ժգ· 24· Ճոճ· Ժե· 14· = Կող· Ժե· 18· = Թես· գ· 2·
Բ Թես· բ· 11· = Տիմ· գ· 1· Գղ· բ· 18·
Գղ· ը· 13·

վիր ՙառաքն գիրքերը գիտես, որոնք կրնան իմաստուն ընել քեզ փրկութեա՝ ՚ի հաւատս Յի-
16 սուսի վրայ եղած հաւատքովը։ ՚Ո՞Ր Գիրքը Աստուծոյ չունչն է, ՙև օգտակար՝ է սորվեցնելու, յանդիմանելու, շիտակելու ու
17 որդեդարձնան խրատելու համար, ՙՈր Աստուծոյ մարդը կատարեալ ըլլայ՝ ՚ամէն բարի գործերու պատրաստուած։

Գլ· Դ

1 Գրէ՛ս կը յորդորէ Տիմոթէոսը բոլոր ըանքով ու մանաւանդ իր պաշտօնը կատարելու։ 6 կը յայտնէ անոր թէ իր մահը մօտ է։ 9 ՚ի՛նչէ որ անհրա՛ժ չըտասի իրեն գայ։ ու իր հետը բերէ Մարկոսը և զանի մը բաներ։ 14 կը պատուիրէ որ զգուշանայ դարձի ընդդիմադրածներէ։ 18 կը ծանուցանէ անոր թէ ոչ պատուիր եր իրեն առջի անգամ առածին ներկայացածներուն։ 19 և ապա կը վերջացնէ իր թուղթը։

1 Ա՛ս ՙվկայութիւներ կը գտնեմ Աստուծոյ առջեւը և Քրիստոս Յիսուսի, ՚որ պիտի գատէ կենդանիները ու մեռելները իր յայտնուելո-
2 ւնն ու թագաւորութիւնը առնելը։ Խօսքը քարոզէ, մնացդ բանիւն դէպ ու պատգամէ առնելն ու առնել գործս, յանդիմանէ, ՚սաստէ, ՙյորդորէ առնելոյն երկայնմտութեամբ ու
3 վարդապետութեամբ։ ՚Քանզի որ ժամանակ պիտի գայ՝ որ ազգմանս վարդապետութիւնը պիտի չհամբերեն, ՚հապա իրենց քմկերքին ետքը իրենց ցանկութիւններուն համեմատ
4 վարդապետներ պիտի գիզեն իրենց։ Եւ ճշմարտութենէն ականջները պիտի դարձընեն, ու առասպելներու եռանէ պիտի մեղքրին։
5 Բայց դուն ամէն բանի մէջ արթուն կեցիր, ՚նեղութիւններու համբերէ, ՚աւետարանչի գործ գործէ, քու պաշտօնդ կատարէ։ ՚Քանզի
6 ես որ ես արդէն պահ ըլլալու ետ իրաւամբ եմ։
7 Ու իմ մեկնելուս ատենը հասեր է։ ՚Բարի պատերազմը պատերազմեցայ, ընթացքը կա-
8 տարեցի։ Հաւատքը պահեցի։ ՚Ուրկէ ետեւ կայ ինծի արդարութեան պսակը, որ

Տէրը՝ արդար Դատաւորը պիտի հատուցանէ ինծի ՚ն՚ա օրը։ ու չէ թէ ինծի՝ հապա ան ամենուն ալ՝ որ անոր յայտնուելը սիրեցին։
9 Ջանաց րլլէ շուտով ինծի գալու։ ՚Ինչու որ ՙԴիմաս զիս թողուց ՚ու աշխարհը սիրեց,
10 և գնաց Թեսաղոնիկէ։ Կրէսկէս ՚ի Գաղա-
11 տիա, Տիտոս՝ Դալմատիա։ ՚Միմակ ՚Ղուկաս իմ հետս է։ ՚Մարկոսը առնելո՛վ գալ հետդ բեր, ինծու որ ինծի օգտակար է պաշտօնս։
12 ըս թիւնան հատեր։ Եւ ես ՚Տիւքիկոսը Եփե-
13 սոս խրկեցի։ Ան միլարկուն՝ որ Տրովադա Թողուցի կարպոսին քովը, երբոր գաս՝ բեր, գիրքերն ալ՝ մանաւանդ մագաղաթները։
14 ՚Գարբին Ալէքսանդրոսը չատ չարութիւն ըրաւ ինծի։ ՚Տէրը անոր ՚հատուցանէ իր
15 գործերուն համեմատ։ Դուն ալ անկէ զգուշացիր, ինծու որ մեր խօսքերուն չատ դէմ
16 կեցաւ։ Առջի անգամ առեւտրին ոչ ոեւ ինծի օգնական եղաւ՝ հապա ամէնն ալ զիս թո-
17 ղուցին։ Նոյն իրենց չանգուի։ ՙԲայց Տէրը իմ քովս կայնեցաւ ու զիս զօրացուց, ՚որ քարոզութիւնը իմ միջոցովս լման ըլլայ, ու բոլոր հեթանոսները լսեն։ ՙև ես առիւծին
18 բերնէն ազատեցայ։ Եւ ՙՏէրը ամէն չար գործէ պիտի ազատէ զիս, և ազատհոմ թեամբ իր երկնային թագաւորութեանը պիտի հատցնէ։ Փրկեն փառք յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
19 ՙՖաբրև տուր Պրիսկիլին և Ակվիլասին ՚ու
20 Ընեսիփորոսին տանը։ ՚Երաստոս կորնթոսի մէջ մնաց։ և ՙՏրոփիմոսը Միլիտոսի մէջ թո-
21 ղուցի հիւանդ ազած։ ՚Ջանաց րլլէ ձմեռնէն առաջ գալ։ Բարև կ՚ընեն քեզի Եւբուղոս ու Պուդէս և Լինոս ու կղոդիա և բոլոր եղ-
22 բայրները։ ՚Տէր Յիսուս Քրիստոս քու հոգիդ հետը ըլլայ։ Շնորհքը ձեզի հետ։ Ամէն։

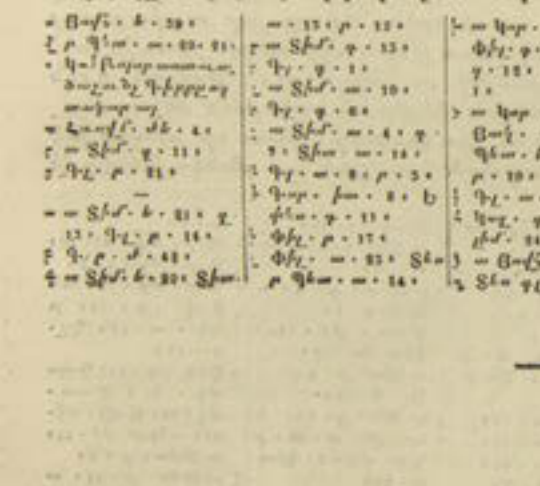

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

Ա Ռ Տ Ի Տ Ո Ս

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Պօղոս Առաւժոյ Ծառայ և Քհուտա Քրիստոսի առաքեալ, Առաւժոյ ընտրեալներուն հաւատքին ու՝ աստուածպաշտութեան հետ կից եղող 2 ճշմարտութեանը գիտութեանը համեմատ, 3 Քաւթնականին կնոջ յուսովը, որ խոստացաւ Առաւած խաղացող յաւիտենական գալիքին առաջ, 4 Պայց իր խօսքը իր ժամանակին յայտնեց քարոզութիւնով, որ ինծի յանձնուեցաւ ըստ փրկիչ Առաւծոյ հրամանովը, 5 Տիտոսին իմ հարազատ որդւոյս հաւատքով հաւատքով՝ շնորհք և խաղաղութիւն Հօր Առաւծմէն ու մեր փրկչէն Տէր Քհուտա Քրիստոսէն։

5 Այդ համար ես քեզ կրեակ Քռեայի, որ ինչ պակաս բան որ կայ, շիտկես, 6 ու ամէն մէկ քաղաքի մէջ երէցներ կարգես, 6 ինչպէս որ ես քեզի պատուիրեցի. թէ որեմն մէկ անմեղադրելի ըլլայ, մէկ կնկան մը երկու, հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որ ամբաստանութիւն համար անհնազանդ կամ 7 անշնորհալից չըլլան։ Ինչու որ եպիսկոպոսին պէտք է անմեղադրելի ըլլալ՝ Առաւծոյ տունտնաբեր պէտք. ոչ յանդուգն, ոչ բարկացող, 8 ոչ գինեսէր, ոչ զարնող, 8 ոչ անարդ շահասիրող, 8 գրութիւնան եղող, 8 հաւատա հիւրասէր, բարեսէր, խոհեմ, արդար, սուրբ, ժուժկալ, 9 հաստատ բռնելով 9 վարդապետութիւնան հաւատարիմ խօսքը, որ կարող ըլլայ ազնիւ վարդապետութիւնով յորդորել, և հակառակ 10 կեցողները յանդիմանել։ 10 Քանզի շատ են ան-

ԳԼՈՒԽ Բ.

1 Պայց դուն խօսէ՝ ինչ որ կը վայլէ առողջաբար 2 վարդապետութիւնը. ծերերուն զգաստ ըլլալ, ծանրաթարմ, խոհեմ, 3 առողջամիտ հաւատքով, սիրով, համբերութիւնով։ 3 Նոյնպէս ալ պառաւներուն անանկ վարմունք առնելով, ինչպէս որ կը վայլէ սրբութիւնան, ոչ բամբասկու ըլլալ, ոչ 4 գինեսէր, հապա բարի 4 խրատ տալով։ Որ խրատեն պատանեակ կիներն, 5 յոյժ, խոհեմ, ողջախոհ, անաչէն, բարեգործ, 5 հնազանդ իրենց էրկիններուն, որ չըլլայ թէ

6 Աստուծոյ խօսքը հայհոյուի, Ընտանի ալ երի-
7 տասարդները յոգնած խոհեմ ըլլալ. Ինքզինքդ
կոյսի քու անձդ բարի գործերու օրինակ
ցուցընելով, վարդապետութեան մէջ անեղ-
8 ծութիւն, պատկառելիութիւն, Առողջամիտ ու
անմեղադրելի խօսք, Որ հակառակ կեցցայր
Համիտայ, ու մեր վրայով գէշ բան մը չունե-
9 նայ, ու Ծառաներուն ազատ իրենց
տէրերուն հնազանդ ըլլալ, և ամէն բանի
10 մէջ հաճելի. ոչ հակառակախօսներ, Ոչ խո-
րթուներ, Հապա բոլորովին բարի հաւատարի-
մութիւն ցուցընեն, Որ մեր Փրկիչ Աստուծոյ
վարդապետութիւնը ամէն բանի մէջ զար-
11 դարեն. Քանզի որ Աստուծոյ փրկարար շնորհ-
12 քը բոլոր մարդոց երեցաւ. Որ մեզ կը խրա-
տէ՝ որ ամբարշտութիւնը ու աշխարհական
ցանկութիւնները ուրանանք, և չզգաստա-
նալով ու արդարութեամբ և բարեպաշտու-
13 թեամբ ապրինք աս աշխարհիս մէջ, Ա-
սպասենք այն երջանիկ յոյսին, և մեծ Աստու-
ծոյ ու մեր Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսին փառաց
14 յայտնութեան. Որ իր անձը մեզի համար
տուաւ, որ մեզ ամէն անօրէնութենէ ազատէ,
ու մաքրէ ինքզինքին անփորձական ժողովուրդ ըն-
15 դարի գործերու նախանձառու. Աս բաներ
խօսէ ու յորդորէ ու յանդիմանէ բոլորո-
վին առաքելով. Ոչ ոք քեզ անարգէ.

ԳԼ. Գ

1 Զանոնք պատրաստ ընել որ ոստոսներուն ու
իշխանութիւններուն հնազանդիլ ու հպատակ
ըլլալ, Ու ամէն բարի գործերու պատրաստ
2 գտնուիլ. Մէկու մը հայհոյութիւն չընելով.
Կռուազարար չըլլալով, Հեզահոգի, Ամէն
մարդոց բոլորովին քաղցրութիւն ցուցընել.
3 Ինչու որ մենք ալ առաջ մեր անմիտ էութիւ-
նովնիս, անհնազանդ, մոլորեալ, և զանազան ցանկու-
թիւններու ու հնոցառութիւններու կը ծառայէ-
ինք, չարութիւնով ու նախանձով կը վարուէ-
ինք, առելի էութիւն և մէկզմէկ կ'առելինք.
4 Բայց երբոր մեր Փրկիչ Աստուծոյ քաղ-
ցրութիւնը ու մարդասիրութիւնը յայտնուե-
5 ցաւ, Ոչ թէ արդարութեան գործերէն
որ մենք բրինք, Հապա իր ողորմութեանը
համեմատ մեզ փրկեց Վտարէն Ծնունդով ու
զտնելու միջոցով ու Սուրբ Հոգիին Նորոգե-
6 լովը, Որն որ առատորէն թափեց մեր վրա-
յով Յիսուս Քրիստոս մեր Փրկչին միջոցով,
7 Որ անոր շնորհքովը արդարացած Յաւի-
տենական կենաց յուսով ժառանգ ըլլանք.
8 Ճշմարիտ խօսքը հաւատարիմ է. և կ'ուզեմ որ
ատանք հաստատես, որ Աստուծոյ հաւատա-
ցածները հոգ տանին Լաւ գործերը բնելու
վրայ ըլլալ. ասանք են բարի ու մարդոց օգ-
9 տակար բաները. Բայց գուն յիմարական
վիճաբանութիւններէն ու ազգաւնութիւններէն ու հակառա-
կութիւններէն և օրէնքի վրայով եղած կռ-
ւութիւններէն մէկզմէ կեցիր. Քանզի որ անօգուտ
10 են ու սնոտի. Հերձուածող մարդը մէ ու
երկրորդ անգամ խրատելէն ետև հե-
11 ռացուր. Գիտնալով որ անանկը խոտորած է,
և մեղք կը գործէ Ինքզինքը դատապարտե-
լով.
12 Երբոր Արտեմաս կամ Տիւքիկոսը քեզի
խրկեմ, Ջանք ըրէ գալու Նիկոպոլիս, Ինչու
13 որ հոն ձմեռը հոն անցընելու որոշեր եմ. Ջինուա օրէնսգէտը ու Ապողոսը փութով
ճամբայ գիր, Նէ պակաս բան մը չը-
14 պակսի. Եւ մերիներն ալ քաջ արուեստին գա-
րի գործերը ընելու վրայ ըլլալ Հարկաւոր
պարագաներու մէջ, Որ անպտուղ չըլլան.
15 Բոլոր կ'ընեն քեզի ամէնն ալ որ իմ հետս
են. բարև տուր անոնց որ մեզ կը սիրեն
հաւատովք. Շնորհքը ձեր ամենուն հետ
ըլլայ. Ամէն.

ԹՈՒՂԹ

ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԱՌ ՓԻԼԻՄՈՆ

* Գրչէս իր ուրախութիւնը կը յայտնէ՝ Փիլիմոնի հաւատքը ա-
ւետը լսած ըլլալով. ու կը խնդրէ անկէ որ Ոնեսիմոսին ալ
ներումին տայ անոր դառնալ ներ. ու գործնապէս վերա-
դարձնէ զանիկա։

1 Պօղոս՝ Յիսուս Քրիստոսի կապեալը՝ և Տի-
մոթէոս եղբայրը, Փիլիմոնի մեր սիրելիին ու
2 գործակիցին, եւ Ապփիա սիրելիին, ու Ար-
քիպպոս տէր գիւղապետակիցին, ու քու տանդ
3 Ս֊ին ի՛կեղեցիին. Շնորհք և խաղաղութիւն
ձեզի Աստուծմէ մեր Հօրմէն և Տէր Յիսուս
Քրիստոսէն։
4 Ի՛կը գոհանամ միշտ իմ Աստուծմէս՝ քեզ
5 իմ աղօթքներուս մէջ յիշելով, Հերքող կը
լսեմ քու սէրդ ու հաւատքդ՝ որ ունիս Տէր
6 Յիսուսին մէջ և բոլոր սուրբերուն վրայ. Որ
քու հաւատքիդ հաղորդակցութիւնը գործա-
րկեր ըլլայ՝ Քրիստոս Յիսուսով ի ձեր վրայ
եղած ամէն բարութիւնքը ճանչցուելովը։
7 Քանզի չատ ուրախութիւն և մխիթարութիւն
ունինք քու սիրոյդ վրայ, Հոր սուրբերուն
սիրտերը քեզովդ հանգչացած են, եղբայր։
8 Վասն հասնիլ թէև չատ համարձակութիւն
ունիմ՝ Քրիստոսով՝ պատուիրելու քեզի
9 հրամայելու, Բայց յաւէտ սիրոյ համար կ՚ա-
զաչեմ, ատանկ մի՛կը ըլլալով՝ ինծոր որ եմ
հա Պօղոս ծերացած, ու հիմա Յիսուս Քրիս-
10 տոսի համար կապուած ալ։ Ի՛նպատիմ քեզի
իմ որդւոյս Ոնեսիմոսին համար՝ Հոն որ իմ
11 կապանքներուս մէջը ծնայ։ Որ առնէն մեզ ան-
պիտան էր քեզի, բայց հիմա քեզի ալ ինծի
12 ալ պիտանի է։ Անիկա հա խրկեցի։ դուն ալ
13 ընդունէ զանիկա՝ որ է իմ ապիրտս։ Որն որ
կ՚ուզէի իմ քովս պահել, Հոր քու տեղդ ին-
ծի ծառայութիւն բնէ աւետարանին կա-
14 պանքներուն մէջ։ Բայց առանց քու կամ-
քիդ չուզեցի բան մը ընել, Հոր քու բարիքա-
րութիւնդ իբր թէ ստիպմամբ եղած չըլլայ։
15 Հապա կանուխ։ Ի՛զանեզի գուցէ ան պատճա-
ռով անիկա քիչ մը առնէն զատուեցաւ, որ
16 զանիկա յաւիտեան ունենաս, Ձի թէ ալ ծա-
ռայի մը պէս, հապա ծառայէն վեր՝ Հոգիով
եղբօր պէս։ Ե՛ս ու ինծի այսպէս Հ֊ին է, ո՛րչափ
աւելի պիտի ըլլայ քեզի՝ թէ ծնրմիներ
17 կողմանէ ու թէ Տէրոջը։ Ի՛ւստի թէ որ զիս
հաղորդ կը սեպես, ընդունէ անիկա՝ որ-
18 պէս թէ զիս։ Եւ թէ որ քեզի անիրաւու-
թիւն մը բրած է կամ պարտք մը ունի, ան
19 իմ հաշիւս անցուր։ Ես Պօղոս իմ ձեռքովս
գրեցի, ես կը վճարեմ՝ որ չըսեմ քեզի թէ
դուն ալ քու անձդ ինծի պարտական ես։
20 Ա՛յո, եղբայր, ինծի քեզմէ ուրախութիւն ըլլայ
գուցէ Տէրոջմով. Հանգչեցուր իմ սրտիքս
21 Տէրոջմով՝ Քու հնազանդութեանդ վստահա-
նալով քեզի գրեցի, գիտցի որ քան-
ձէս ալ աւելի պիտի բնես։
22 Ամէն՝ Ի դատ ինծի բնակարան մըն ալ պատ-
րաստէ, Վստահ որ կը յաւսամ թէ ձեր ա-
զօթքներուն միջոցովը ձեզի պիտի շնորհուիմ։
23 Բարեւ կ՚ընէ քեզի Եպափրաս՝ իմ գերբա-
24 կիցս ի Քրիստոս Յիսուսով. Նո-
Մարկոս, Արիստարքոս, Դեմաս, Ղուկաս՝
25 իմ գործակիցներս։ Շնորհք Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի ընդ ձեր հոգւոյն հետը ըլլայ։
Ամէն։

— Եփես. գ. 1. գ. 1. ր Տիմ. ա. 1. Հմր. 3։ 2 Փիլ. ր. 25. 3 Կող. գ. 17. 4 Փիլ. ր. 25. 5 Հաւամ. ժգ. 1. — Կող. ժգ. 19։ 6 Եփես. ա. 3։ 7 Եփես. ա. 16. ա Թես. ա. 2. ր Թես. ա. 3։ 8 Եփես. ա. 11. Գղ. ա. 4։ 9 Փիլ. ա. 3. 11։ 10 Ա՛ղաւ.

ե ր Կոր. է. 13. ր Տիմ. ա. 18. Հմր. 20։ ի — Թես. ր. 7։ ժ Հմր. 1։ ժա Կղ. գ. 3։ ժբ — Կոր. գ. 13։ Գղ. գ. 13։ ժգ — Կոր. ժգ. 17. Փիլ. ր. 20։ ժդ ր Կոր. Բ. 7։ ժե Դն. խե. 1. 3։ ժզ Մտա. իգ. 3. — Տիմ. գ. 3։ ժէ Կղ. գ. 23։ ժը ր Կոր. ը. 23։ ի Հմր. 7։ ա Ա՛ղաւ. Փրիսկաով։ ե ր Կոր. է. 18։ զ Փիլ. ա. 23. ր. 24։ է ր Կոր. ա. 11։ ը Կղ. ա. 7. գ. 13։ թ Գղ. ժր. 18. 22։ ժ Գղ. ժր. 23. իե. 1։ ժա Կղ. գ. 10։ — Կղ. գ. 14։ — ր Տիմ. գ. 11։ ժբ ր Տիմ. գ. 22։ —

ԹՈՒՂԹ

[ՊՕՂՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ]

Ա՚Ո ԵՔՐԱՑԵՑԻՍ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ընտրեալը կը ծանուցանէ իւր փրկասոս առաքեալ
Յովհան մեր գալով ։ հրեշտակներէն գէրազոյն եղաս իւր
ուխտէն ։ եւ իւր պաշտօնով։

1 Շնորհ ստանալով ու չաստ կերպերով առաքելոց
խօսելով Աստուած Հայրերուն հնաս մեզի ա-
2 րեւնելով ։ [b]Այս ետքին օրերս [c]մեզ խոսեր Որդի խոսը
տեցաս մեր հետը ։ Որ զանիկա ամէն բանի
ժառանգ դրաս ։ [d]որ անով աշխարհքն ալ
3 ստեղծեց ։ Որ անիկա իր փառաւորը լոյսն է և
իր էութիւնը բուն պատկերը ։ [e]ան որ իր զո-
րութիւնան խօսքովը ամէն բան կը բռնէ ։ [f]իր
անձովը մեր մեղքերը սրբելով ։ [g]բարձրերը
4 Աստուծոյ մեծութիւնանը ամէ կողմն նստաս ։ եւ
այնչափ աւելի եղաս հրեշտակներէն ։ [h]որչափ
որ անոնցմէ աւելի ազնիւ անուն ժառանգեց ։
5 [i]Ասաս որ հրեշտակներէն որո՞ն բուաս երբէք ։
[k]Որուն իւր Որդի կս եմ ։ ես այսօր քեզ ծնայ ։
և դարձեալ՝ [l]Ես անոր Հայր պիտի ըլլամ՝ ու
6 անիկա ինծի Որդի պիտի ըլլայ ։ եւ դար-
ձեալ՝ [m]երբոր Անդրանիկը աշխարհք կը մըտ-
ցնէ՝ կ՚ըսէ ։ [n]Աստուծոյ բոլոր հրեշտակներն
7 ալ անոր երկրպագ ութիւն իմոյ բնեն ։ եւ
հրեշտակներուն վրայով կ՚ըսէ ։ Որ իր հրեշ-
տակներըը հոգիներ կ՚ընէ ։ ու իր պաշտօնեաս
8 ները՝ կրակի բոց ։ Ասկայն Որդիին [o]՚ըն ։ [p]Քու
աթոռդ ։ ով Աստուած ։ յաւիտեան յաւի-
տենից է ։ քու իշխանութեան գաւազանդ
9 ուղղութեան գաւազան է ։ Որդ արութիւնը
սիրեցիր ու անօրէնութիւնը ատեցիր ։ անոր
համար ։ ով Աստուած ։ [q]քու Աստուածդ ու-
րախութեան եղով օծեց քեզ քու բնկերներէ-
10 քեզ աւելի ։ եւ ՝Դուն ։ ով Տէր ։ սկիզբէն
երկիրն հիմեցիր դրիր ։ ու երկինքը քու ձեռ-
11 քերուդ գործ են է ։ [r]Անոնք պիտի կորսուին ։
բայց դուն կը կենաս ու կը մնաս ։ ու ամէնը

12 [s]թաղիք պէս պիտի ծռչին ։ ու վերարկուի պէս
պիտի գալարես զանոնք ։ և պիտի փոխուին ։
բայց դուն նոյն ինքն ես ։ ու քու տարիներդ
13 պիտի չպակսին ։ եւ հրեշտակներէն որո՞ն
ըսաս երբէք ։ [t]Իմ աջ կողմս նստէ ։ մինչեւ որ
քու թշնամիներդ աթոռ ըրած պատսաս անոնց
14 դնեմ ։ [u]Չէ՞ որ անոնք ամէնը պատսաստող
հոգիներ են ։ որոնք պատսաստութեան կը
խրկուին անոնց համար՝ որ փրկութիւն պիտի
ժառանգեն ։

ԳԼ· Բ

1 Կը տրվէյջնէ իւր պատրիք հնազանդ ըլլալ Քրիստոս ցնծ-
սած ։ և ման գի մեր բնութիւնը էր փոյ առնելու խոնար-
հեցաս ։ 14 Ջերչ խաչը որ հոգիս ։

1 Ասոր համար պէտք է մեզի՝ ալ աւելի ա-
շադութիւն տալ մեր լսած բաներուն ։ որ չըլ-
2 լայ երբէք պակսինք ։ գնաս գի իրէ որ ան
խօսքը՝ որ հրեշտակներուն ձեռ քովը կրա-
տեցաւ՝ հաստատուն եղաս ։ և ամէն յան-
ցաս որութիւն ու անհնազանդութիւն արդ ար
3 հատուցում առաս ։ [v]Հ՚ոգ- մենք թնաո՞ր պի-
տի պատսինք՝ իրէ որ անհոգ ըլլանք անոնկ
մեծ փրկութենէ մը ։ որ խօսելուն սկիզբը
Տէրոջմէն առաս ։ ու լսողներուն ձեռ քովը մե-
4 զի հաստատուեցաս ։ Վկայեց ալ վկայից
[w]Նշաններով ու հրաշքներով և զանազան զո-
րութիւններով ու Սուրբ Հոգիին պարգեւնե-
րովը՝ [x]ինչաս որ ինքը կամեցաս ։
5 Քանի որ չէ իրէ հրեշտակներուն հնազան-
դեցուց [y]ան գալու աշխարհը ։ որուն վրայով
6 մենք կը խոսինք ։ Հապա մէկը մէկ տեղ մը
վկայեց ու ըսաս ։ [z]Մարդը ի՞նչ է՝ որ զանիկա
կը յիշես ։ կամ մարդու որդի՞ն՝ որ անոր այ-
7 ցելութիւն կ՚ընես ։ Քիչ մը վար բերիր զանիկա
հրեշտակներէն ։ փառքով ու պատուով պըս-

= Քաս · ժբ · ճ · ճ ·
ի բ Օր · ղ · ղ · Գոչ
գ · ճ · Եփես · ա ·
ղ ·
ճ Ճոխ · ա · ղ · ժե
ճ · Գէ · բ · ի ·
է Ճոչ · բ · ճ · Մաս
խա · ղճ · իբ · ղճ
Ճոխ · գ · ղճ · Հը
ա ռի · բ · ղ ·
ը Ճոխ · ա · ի · ա
Կոբ · բ · ճ · Կոչ
ա · ղճ ·
թ Ճոխ · ա · ղճ · ժգ ·
ճ · բ Կոբ · գ · ճ ·
Կոչ · ա · ղճ ·
ժ Ճոխ · ա · ճ · Կոչ
ա · ղճ · Ճոչ · ա ·
ղճ ·
ժա Գէ · է · ճէ · բի · ղճ ·
ղճ · Գէ · բ · ի ·
ժբ Ճոչ · Ամ · ի · Ե.
փեա · ա · ղճ · Գէ ·
բ · ի · ժ · ղճ · ժբ ·
ի · ա Գեա · գ · ղճ ·
ժգ Ճոչ · բ · է · Գոբ ·
ժգ · ղճ · Գէ · է · ի ·
ժդ Բ Ճոչ · է · ղճ · ա ·
Մ՚ն · իբ · ղճ · իբ ·
ճ · Ճոչ · ձբ · ղճ ·
ղճ ·
ի Հ՚ոսվ՚ · բ · ղճ ·
ի Ճոչ · Ամ · ի · Մաս
իբ · ձճ · Մաբ · ժբ ·
Դ՚ոհ · բ · ճճ · Գէ ·
ժ · ա ·
ժա Տեա Ճոչ · գէ · է ·
ա Գեա · գ · ղճ ·
ժբ Ճոչ · Ամ · ի ·
ժգ Ճոչ · Ճա · ի ·
ժդ Ճոչ · Ամ · ղճ ·
ի Ե՚ա · Հա · ի · Գոբ ·
գ · ղճ · ժ · ղճ ·
ի Ճոչ · Ամ · ի · Մաս
իբ · ձճ · Մաբ · ժբ ·
Դ՚ոհ · բ · ճճ · Գէ ·
ժ · ա ·
ի Հ՚ոսվ՚ · բ · ղճ ·
Տեա · գ · է · Ճոխ ·
բ · ի · ա Գեա · գ ·
է ·
—
ա Օր · է գ · ի · Ճոչ ·
ձբ · ղճ · Գոբ · ճ ·
ձճ · Գոչ · գ · ղճ ·
ի Ճա · ժճ · ձճ · ձի ·
բ Օր · գ · ի · ժճ ·
ի · ի · ղճ · իճ · ձճ ·
ի Գէ · ժ · ձճ · ձբ ·
ձճ ·
ի Մաս · գ · ղճ · Մաբ ·
ա · ղճ · Գէ · ա ·
ի Դ՚ոհ · բ · ի ·
ի Ճոբ · է · ղճ · Ճոչ ·
բ · ճ · Եա · Ճ՚ոբ ·
ղ · ի ·

ակնկիր զանիկա, և քու ձեռացդ զօրձքեր-
8 րուն վրայ կնցուցիր զանիկա. Վամէն բան ա-
նոր ատբերուն տակը հնազանդ եցուցիր. ուս-
ոն ամէնը որ անոր հնազանդ եցուց, անոր
չհնազանդած բան մը չձգեց. Բայց հիմա դեռ
9 չենք տեսներ ամէնը անոր հնազանդած. Հա-
կայն Յիսուսը փառքով ու պատուով պսա-
կուած կը տեսնենք՝ որ հրեշտակներէն քիչ
մը վար եղած էր մահուան չարչարանքին հա-
մար, որ Աստուծոյ շնորհքովը ամէնուն հա-
10 մար մահ ճաշակէ. Որովհետև կը վայլեր Ա-
նոր, (որուն համար ամէնը և անով ամէն
բաները եղած են,) շատ որդիներ փառքին
մէջ մտցնելու ատենը՝ անոնց փրկութիւնն
Առաջնորդը չարչարանքով կատարել։
11 Վի ան որ կը սրբէ ու անոնք որ կը սրբ-
րուին, ամէնն ալ մէկէ մըն են. Ասոր համար
ինքը ամենի չեմպերը եղբայր կոչել զանազ-
12 բանելով, Քու անունդ եղբայրներուս պիտի
պատմեմ, ժողովքին մէջ քեզ պիտի գովեմ։
13 Եւ դարձեալ՝ Ես անոր պիտի յուսամ. ու
դարձեալ՝ Ահա ես ու այն զաւակները՝ որ
14 Աստուած ինծի տուաւ։ Ուստի որովհետև
զաւակները մսոտիներէն ու արիւնէն հաղորդ
եղան, ինքն ալ նմանապէս անոնց բաժանորդ
եղաւ. որ նէ մահովը փճացնէ զանիկա որ
մահուան իշխանութիւնը ունէր, սատանան է
15 Աստուծոյ. Ու ազատէ զանոնք որ մահուան
վախովը միշտ ծառայութեան մէջ կ՚ապրէին։
16 Քանզի բնաւ հրեշտակներուն չի բռներ,
հապա Աբրահամի սերունդին ձեռք կը բռ-
17 նէ։ Որով հարկաւ պէտք էր անոր բոլորովին
եղբայրներուն նման ըլլալ, որ ինքը ողորմած
ըլլայ ու հաւատարիմ քահանայապետ Ա-
ստուծոյ կողմանէ, ժողովուրդին մեղքերը
18 քաւելու համար։ Քանզի ինչ բանով որ ինքը
չարչարուեցաւ՝ փորձութիւն կրելով, կրնայ
փորձանաւորներուն ալ օգնական ըլլալ։

Գլ. Գ

1 Ասոր համար, սուրբ եղբայրներ, երկնային կո-

Մատթ. ա. 3. բ Գործ. ա. 10։
2 Հռոմ. ժե. 2. Գաղ. բ. 17. գ. 14. Ա Կոր. ե. 1. զ. 10. ժա. 31. Ա Թես. բ. 4։
3 Գործ. ժե. 12։
4 Մատթ. ժ. 1. Մարկ. գ. 14. Ղուկ. զ. 13. Յովհ. ժգ. 18. Ա Կոր. ժբ. 11։
5 Մատթ. ժզ. 5. Մարկ. ժ. 16. Ղուկ. ժ. 16. Գործ. ժ. 41. Հռոմ. ժգ. 4. Ա Կոր. ժգ. 9. Եփես. դ. 8։
6 Մատթ. ժ. 22. Յովհ. ժե. 6. Հռոմ. ը. 17. Ա Կոր. ժ. 12. Եբր. ե. 9. ժ. 23. Յակ. ա. 12. Ա Պետ. դ. 13. Յայտ. բ. 10. գ. 11. ժբ. 7։
7 Ես. ծթ. 2։
8 Ելից. ժէ. 2. Թուոց ի. 13. Բ Օրին. զ. 16. Մատթ. դ. 7։
9 Ծն. բ. 2։
10 Ելից. ժե. 4։
11 Ելից. ժէ. 7. Թուոց ժդ. 23։
12 Մատթ. ժե. 12։
13 Ես. ը. 17։
14 Ես. ը. 18։
15 Ելից. ե. 2։
16 Ելից. ե. 1։
17 Ելից. ե. 22։
18 Ելից. ե. 1։

Մատթ. ա. 3. բ Գործ. ժ. 10։
2 Հռոմ. ժե. 2. Գաղ. բ. 17. գ. 14. Ե. 1. զ. 10. Ը. 11. Ժ. 21. Ի. 1. Ա Կոր. ժբ. 12. Եբր. ե. 9։
3 Ելից. ժգ. 7. Հռ. ը. 3։
4 Յովս. զ. 16. Մատթ. ժգ. 19։
5 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
6 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
7 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
8 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
9 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
10 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
11 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
12 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
13 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
14 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
15 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
16 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
17 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։
18 Ելից. ժգ. 5. Թուոց ժբ. 7։

19 եթէ ոչ՝ անհաւատութեան համար։ [1]Եւ կը տես-
նենք որ չկրցան մտնել [2]անոնց անհաւատու-
թեանը համար։

Գլ. Դ

1 Փրկութենէն հաւատքով մեզի պատրաստուած խոստման վրայ
պիտի ուշադրութիւն ընենք։ 11 Աստուծոյ խօսքին ապրեցուցիչ
ազդեցութիւնը։ 14 Քահանայապետ ունինք Յիսուսը Աստուծոյ Որդին
որ մեր տկարութիւններուն կարեկից է։ բայց առանց
մեղքի։ 16 Կրնանք եւ պարտինք անոր գթութեան համարձակ
կերպով երթալ շնորհք գտնելու համար։

1 Ուրեմն ալ վախնանք, որ չըլլայ թէ անոր
հանգիստը մտնելու խոստումը դեռ հոն մնայ-
ցեր է, ձեզմէ մէկը ետ պրկուած գտնուի։
2 Ինչու որ մենք ալ անոնց պէս աւետիս առած
ենք. բայց անոնց չօգնեց այն խօսքը
լսելը, քանզի հաւատքով չխառնուած էր ա-
3 ռաքելներուն հետ։ [1]Որով մենք որ հաւատացինք՝
հանգիստը կը մտնենք. ինչպէս որ ըսաւ, [2]Ան-
մէ երդում բրի իմ բարկութեանս մէջ թէ իմ
հանգիստս պիտի չմտնեն. թէեւ իր գործերը
4 աշխարհի սկիզբէն եղած էին։ Ինչու որ Գիր-
ք տեղւոյն կ՚ըսէ մէկ տեղ մը եօթներորդ օրուան
համար, [1]Եւ Աստուած եօթներորդ օրը հանգաւ
5 ամէն իր բոլոր գործերէն. Եւ հոս նորէն
6 [1]ըսէ թէ իմ հանգիստս պիտի չմտնեն։ Ուստի
որովհետեւ անոնց կը մնայ հոն մտնել, [2]եւ ա-
նոնք որ առաջուց աւետիս առած էին, ան-
7 հաւատութեան համար չմտան, Նորէն օր մը
կը սահմանէ՝ ա. կ՚ըսէ Դաւիթին միջո-
ցով այնքան ժամանակ յետոյ, ինչպէս որ
ըսուեցաւ, [1]Այսօր թէ որ անոր ձայնին պիտի
8 ըսէք, Ձեր սիրտերը մի խստացընէք. ինչու
որ եթէ Յեսու հանգչեցուցած ըլլար զա-
նոնք, ալ անկէ յետոյ ուրիշ օրուան համար
9 չէր դրուցեր։ Ուրեմն Աստուծոյ ժողովրդին
10 [1]հա- հանգիստ մը կը մնայ։ Վասն զի ան որ
անոր հանգիստը մտաւ, ալ հանգչեցուց իր
գործերէն, ինչպէս որ Աստուած [2]իրենները
11 րէն։ Ուրեմն ջանանք անոր հանգիստը մտնելու,
[1]որ չըլլայ թէ մէկը նոյն անհաւատութեան օ-
12 րինակին պէս իյնայ։ Ինչու որ Աստուծոյ խօս-
քը կենդանի է ու գօրեղ [2]եւ ամէն երկսայրի
[3]սուրէ կարօղ, որ կը թափանցէ մինչեւ չուն-
չը ու ոգին եւ յօդուածներն ու ծուծը բաժնե-
լու, [4]եւ կը քննէ սրտին խորհուրդներն ու մի-
13 տածմունքները։ [1]Եւ չկայ մէկ արարած մի-
ա՝ Գլ. գ. 4։
— Գլ. ժբ. 12։
բ՝ Գլ. գ. 18։
գ՝ Ծ՝ա. ը. 11։ Գլ. գ. 11։
դ՝ Ծն. բ. 2։ Ել. ի. 11։ Գլ. դ. 4։
ե՝ Ես. խզ. 10։ Ես. ի. 16։
զ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ժ. 26։
է՝ Ծ՝ա. ժգ. 46։ Ա Կոր. ժդ. 21։
ը՝ Գլ. գ. 18։ ժբ. 19։
թ՝ Ես. գ. 10։

բ՝ Ես. խզ. 10։ բ
Կոր. ժ. 4։ 5։ —
Գլ՝ա. — 23։
գ՝ Ես. ի. 4։
դ՝ Ես՝ա. ը. 11։
ե՝ Ես. ի. 16։
զ՝ Կոր. ժգ. 24։ 25։
— Գլ՝ա. ժգ. 23։
է՝ Ես. ի. 14։
— Գլ՝ա. ժգ. 23։
ը՝ Ես. ի. 14։ 15։
թ՝ Ես. ի. 11։ 12։
ժ՝ Ես. խզ. 8։ Ես. ի. 11։
ժա՝ Ես. ի. 11։ Ես՝ա. ժե. 11։
ժբ՝ Գլ. գ. 1։
ժգ՝ Գլ. է. 26։ թ. 12։

ժդ։
ա՝ Գլ. ժ. 23։
բ՝ Ս՝ա. ծգ. 3։ Գլ. ը. 1։
գ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
դ՝ Ես՝ա. ի. 4։
ե՝ Ես. ի. 11։
զ՝ Ես՝ա. խբ. 1։
է՝ Ես. ի. 11։
ը՝ Ես. խզ. 8։ Գլ. ժ. 15։
թ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ժ. 15։
ժ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ժ. 15։
ժա՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ժ. 15։
ժբ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ժ. 15։
ժգ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ժ. 15։
ժդ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ժ. 15։

— Գլ. ը. 3։
ե՝ Գլ. ը. 17։
զ՝ Գլ. ը. 3։ 4։ թ. 9։ ժ. 11։ ժա. 4։
է՝ Գլ. ը. 18։ թ. 15։
ը՝ Գլ. ժ. 22։
թ՝ Գլ. ժ. 22։
ժ՝ Ես՝ա. ի. 3։ Գլ. ը. 1։
ժա՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժբ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժգ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժդ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։

խ։
ա՝ Գլ. ժ. 15։
բ՝ Ես՝ա. ի. 14։
գ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
դ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ե՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
զ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
է՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ը՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
թ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժա՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժբ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժգ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժդ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։

Գլ. Ե

1 Մեր Փրկչին քահանայական խնամատարութիւնը եւ պատիւը։ 11
Աստիճանը կը յայտնուի — բանին գեղատիպութիւնը վերա-
նայելու հրաւէրը։

1 [1]Ինչու որ ամէն քահանայապետ մարդոց մէ-
ջէն առնուած՝ [2]մարդոց համար կը կարգուի [3]Աս-
տուծոյ կողմէ, [4]որ պատարագներ ու զոհեր
2 մատուցանէ մեղքերու համար. [1]Եւ կարող է
կարեկցիլ չըլլալ անոնց՝ որ տգէտ ու մոլորեալ
են, [2]ինչու որ ինքն ալ անդամութեամբ պա-
3 տած է. [1]Եւ ասոր պատճառով պարտա-
ւոր է ինչպէս ժողովրդին համար՝ անոնցմէ
ալ իր անձին համար մեղքի պատարագ մա-
4 տուցանել. [1]Եւ չի թէ ոեւէր իրեն պատիւ կ՚առնէ,
հապա ան որ Աստուծմէ կանչ-
5 ուած է՝ [2]ինչպէս որ Ահարոն. [3]Այնպէս ալ
Քրիստոս չէ թէ իր անձը մեծարեց քահանայա-
պետ ըլլալու, հապա անիկա՝ որ ըսաւ ա-
նոր թէ [4]Դուն իմ Որդի՛ս ես, ես այսօր քեզ
6 ծնայ. ինչպէս ուրիշ տեղ մէկ ալ կ՚ըսէ, [1]Դուն
յաւիտեան քահանայ ես Մելքիսեդեկի կար-
7 գին պէս. Որ իր մարմնին օրերը հատուկով
գոչումով ու արցունքով [1]ազօթք և աղաչանք
մատուցանելով՝ [2]որ կարող էր զինքը մահուանէ
ազատել, [3]ու լսուեցաւ իր [4]բարեպաշտու-
8 թեանը պատճառով. [1]թէպէտ Որդի է,
[2]տառ իր չարչարանքներէն հնազանդութիւն
9 սորվեցաւ. [1]Ու երբոր կատարեցաւ, բոլոր
իրեն հնազանդողներուն յաւիտենական փրկու-
10 թեան պատճառ եղաւ. Ու Աստուծմէ
կոչուեցաւ քահանայապետ [1]Մելքիսեդեկի
ա՝ Գլ. ը. 3։
բ՝ Գլ. ը. 17։
գ՝ Գլ. ը. 3։ 4։ թ. 9։ ժ. 11։ ժա. 4։
դ՝ Գլ. ը. 18։ թ. 15։
ե՝ Գլ. ը. 22։
զ՝ Գլ. ը. 22։
է՝ Ես. ի. 3։ Գլ. ը. 1։
ը՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
թ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժա՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժբ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժգ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժդ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։

խ։
ա՝ Գլ. ժ. 15։
բ՝ Ես՝ա. ի. 14։
գ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
դ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ե՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
զ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
է՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ը՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
թ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժա՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժբ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժգ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։
ժդ՝ Ես. ի. 11։ Գլ. ը. 1։

11 կարգին պէս ։ [1]Որուն վրայով չատ բանէրէ
ունինք , որ դժուարին ալ է մեկնելու , [2]ինչու-
12 որ ձեր լսելիքներդ բթացած են . Որ պէտք
էր ձեզի ժամանակին նայելով ուսումնցնող լի-
նել , բայց նորէն պէտք է ձեզի սորվիլ թէ ինչ
են [3]Աստուծոյ պատգամներուն սկիզ-
բունքներէն . ու դուք կաթի կարօտ եղած՝ և
13 չէ թէ հասուննալն կերակուր ։ Քանզի ամեն ա-
մէնուն որ կաթնկեր է՝ արդարութեան խօսքին
14 անհմուտ է , [4]որովհետև մանչ է ։ Բայց հա-
սուննալն կերակուրը կատարեալներուն է , ո-
րոնց զգայարանքներէրը սովորութենէն կըր-
թուած են բերին ու չարը զանազանելու ։

ԳԼ· Զ

1 ԿԸ չորդորի որ հասունցին չխնան . 11 Հոգա հասունցուն 12
և չանցոյց ըլլան . ու հանրերնութենէ Աստուծոյ սպասէ-
նին . 13 վասն որ Աստուած հասունցուն է իր խոստմանքն
բուն ժէ .

1 Ուստի [1]Քրիստոսի վրայով առջի սորվելիք-
ները ձգելով՝ կատարելագին գանք , ապաշ-
նորէն հիմ ձգելու . [2]մեռած գործքերէն ա-
պաշխարելու՝ ու աս Աստուած հաւատալ ու-
2 նենալու , [3]և մկրտութիւններուն վարդապե-
տութենէն , [4]ու ձեռք դնելուն , [5]և մեռելոց
ներուն յարութենէն , ու յաւիտենական գա-
3 տաստանին ։ Եւ աս պիտի ընենք՝ [6]թէ որ
4 Աստուած հրամանը տայ ։ [7]Վասն որ անհնար է
[8]մէկ անգամ լուսաւորուածներուն [9]որոնք
երկնաւոր պարգեւին համը առին , ու Հոգւոյն
5 Սրբոյ հաղորդ եղան , Եւ Աստուծոյ բարի
խօսքին ու գալու աշխարհին զօրութիւններ
6 բուն համը առին , թէ որ խլնան՝ նորէն ա-
պաշխարութեան նորոգուիլ . [10]որովհետև
կրկին Աստուծոյ Որդին խաչը կը հանեն իրենց
7 անձին , ու կը խայտառակեն ։ Վասն որ ան
երկիրը՝ որ իր վրայ չատ անգամ եկած անձ-
րեւը կը խմէ , և արդիւնք կը բերէ պիտանի
անոնց՝ որոնց համար որ կը մշակուի , [11]Ա-
8 ստուծմէ օրհնութիւն կ՚ընդունի . Բայց ան որ
փուշեր ու տատասկներ կը բերէ՝ անպիտան է ,
ու անէծքին մօտ , և անոր վերջը այրուիլ է ։
9 Իսկ մենք , սիրելիներ , ձեր վրայով քաւա-
գոյն և փրկութենան մերձաւորներ ունե-
10 նինք , թէև և ասանկ կը խօսինք ։ [12]Քանզի [13]Ա-
ստուած անիրաւ չէ , [14]որ ձեր գործը մոռնայ , ու
ան սէրը որ իր անուանը համար ցուցուցիք ,
[15]որ սուրբերուն ծառայեցիք ու կը ծառայէք ։

11 Բայց մենք կը բաղձանք որ ձեզմէ ամէն
մէկը նոյն չանքը ցուցնէ՝ [1]յոյսին հասուննալու-
12 նուն մինչև վերջը . Որ դուք չհեզդնանաք ,
հապա նմանող ըլլաք անոնց որ հաւատքով
ու համբերութեամբ [2]խոստումնքներէրը ժա-
13 ռանգեցին ։ Վասն որ երբոր Աստուած Որ-
բահամին խոստումնք բրաւ , որովհետև իր-
մէ մեծը չկար՝ [3]որ անոր վրայ երդուէր
14 ըսելէր , իրաւ անձին վրայ երդուէր բրաւ՝ ու
բուսաւ , Անշուշտ օրհնելով պիտի օրհնեմ քեզ ,
15 ու չատցընելով պիտի չատցընեմ քեզ ։ Եւ
այսպէս համբերելով խոստումնքին հասաւ ։
16 Քանզի մարդիկ իրենցմէ մեծին վրայ երդուէր
կ՚ընեն , ու անոնց բոլոր հակառակութեանը
17 հաստատ վճիռ տալուն երդումն է ։ Որ անով
Աստուած [4]իր խորհուրդին անփոփոխ ըլլալը
ալ աւելի ցուցընել ուզելով՝ խոստումնքին
ժառանգաւորներուն , երդումը մէջ ձգեց ։
18 Որ երկու անփոփոխելի բաներով՝ որոնցմով
անկարելի է Աստուծոյ սուտ գրուիլ , հաս-
տատուն մխիթարութիւն ունենանք մենք՝ որ
ապաստանեցանք [5]առջևնիս դրուած յոյսը
19 առնուլ բռնելու ։ Որ ան յոյսը ունինք իբրև
մէկ հաստատ ու անշարժ խարիսխ մեր ան-
ձին , հոգւոյ վարդապետին ներսի կողմն ալ կը
20 մտնէ ։ [6]Ուր որ Յիսուս իբրև Աստղագործ մը-
տաւ մեզի համար՝ [7]յաւիտենական քահանա-
յապետ ըլլալով Մելքիսեդեկի կարգին պէս ։

ԳԼ· Է

1 Ընդհանուր կը ցուցնէ թէ Յիսուս քրիստոս քահանայապետ
է Մելքիսեդեկի նմանութեան պէս ։ 11 և աս պատճառով խիստ
գերազանց է Ահարոնի հոգեւոր քահանայութենէն ։

1 Քանզի աս [1]Մելքիսեդեկը Սաղէմի թագա-
ւորն էր՝ Բարձրեալ Աստուծոյ քահանան , որ
[2]ընդ Աբրահամու դիմաւորելոյ՝ երբոր անկից
թագաւորներուն կոտորածէն կը դառնար , ու
2 օրհնեց զանիկա . Որուն Աբրահամ ալ տա-
սանորդ ամեն բոլոր բաներէն . որ նախ ար-
դարութեան թագաւոր կը թարգմանուի , ետ-
քը Սաղէմի թագաւոր՝ որ է խաղաղութեան
3 թագաւոր . Առանց հօր , առանց մօր , ազգա-
համար չունենալով , որ ոչ անոր օրերուն սկիզ-
բը կայ՝ ոչ ալ կեանքին վերջը . և Աստուծոյ
Որդւոյն նման ըլլալով՝ կը կենայ ու կը մնայ
մինչև քահանայ ։
4 Այդ նայեցէք թէ որչափ մեծ մէկ մըն էր
ասիկա , [3]որ անոր Աբրահամ նահապետն ալ

1 Ելք· ժգ· 12· ը Գործ· ի· 6· — Փիլ· գ· 12· 13· 14· Գէն· ի· 12· 2 Ելք· իթ· 14· 3 Գործ· ժթ· 4· 5· 4 Գործ· ը· 14· 15· 16· 17· ժթ· 6· 5 Գործ· ժե· 31· 32· 6 Գործ· իգ· 28· Հբ· ա· ը· 10· 7 Գործ· ը· 38· 8 Եբր· զ· 4· 9 Ղկ· ա· 77· 10 Գործ· ժգ· 22· Եբր· ա· 2· 11 Ելք· ժգ· 12· ը Գործ· ի· 21· — Կոր· ը· 12· 13· Գործ· ի· 18· Մատ· ժը· 21· 22· Ղկ· ժ· 28· ը Գործ· ը· 20· 21· — Ելք· ժ· 28· Գործ· ի· 16· Գործ· ի· 38· Գործ· ի· 32· Գործ· ի· 4· 5· 6· Գործ· ի· 1· 2· 3· Գործ· ի· 17· Գործ· ի· 1· 2· 3· Գործ· ի· 1· 2· 3· Գործ· ի· 1· 2· 3

5 տաճարդ տուաւ տարբէն ։ եւ ՙդևիի որ-
դիներէն եզոպներդը որ քահանայապետիւն կ՚տա-
նէին , պատուէր ունին որ ժողովուրդէն տա-
տանդ առնեն օրէնքին համեմատ , այսինքն
իրենց եզրայրներէն · թէպետև անոնք Աբրա-
6 համին երանելին եւիր են . բայց անիկա՝ ո-
րուն ազգատոհմերդը անոնցմէ չէր , Աբրահա-
մէն տաճարդ առաւ , տա օրհնեց զանիկա՝
7 որ խոստումնե՛րնիերդ առած էր · Ամենայն տոհ-
կա անհակառակելի բան մէն է , որ պզտիկը մեծէն կ՚օրհնուի ։
8 Եւ հոս մարհկանացու մարդիկ տասանդ կ՚առնեն , բայց հոն անիկա ՚՚՚՚՚՚ , որուն հա-
9 մար վկայուած է թէ կենդանի է · Եւ կրնայ
բսուիլ թէ ՙդևիի ալ որ տասանդ կ՚առնէ՝
Աբրահամին ձեռքովը տասանդ առաւ ·
10 ինչու որ տակաւին իր հօրը երանդին էր , երբ-
որ Մելքիսեդեկ դանիկա դիմաւորեց ·
11 Արդ ՙթէ որ կատարելութիւնը ՙդևտացւոց
քահանայութեան ձեռքովը ըլլար , (որովհե-
տև ժողովուրդը անոր տակնը օրէնքին տակը
դրուեցաւ ,) ալ ի՞նչ պէտք էր որ Մելքիսե-
դեկի կարգին պէս ուրիշ քահանայ մը ելլէ ,
12 ու չըսուի Ահարոնի կարգին պէս ։ Արդ քա-
հանայութիւնը փոխուելուն պէս՝ հարկ էր որ
13 օրէնքին ալ փոխոխութիւն ըլլայ · Եւ ՚՚՚՚-
՚՚՚ , ինչու որ ան՝ որուն համար ասանկ կ՚ը-
սուի , ուրիշ ցեղի հաղորդութիւն ունեցաւ ,
որ ան ՚՚՚՚ բնաւ մէկը սեզանին չմատեցաւ ·
14 Քանզի յայտնի է թէ ՚Յուդայէ ՚՚՚՚ յառաջ
եկաւ մեր Տէրը , որ ան ցեղին վրայով Մով-
սէս բան մը չդրուցեց քահանայութեան հա-
15 մար · Ու ալ աւելի յայտնի է ՚՚ ՚՚՚՚՚՚՚ ·
քանի որ Մելքիսեդեկին նմանութիւնովը ու-
16 րիշ քահանայ մը կ՚ելլէ , Որ ան չէ թէ մար-
մնաւոր պատուէրի օրէնքին պէս եղաւ , հա-
պա անեղծանեն կենդող զօրութիւնովը պէս ·
17 ինչու որ կը վկայէ թէ ՚Դաւն յաւիտեան քա-
18 հանայ է Մելքիսեդեկի կարգին պէս · Քանի-
դի առջի պատուէրը կը խափանուի ՚իր տկա-
19 րութիւնովը ու անշահութիւնովը համար , (ին-
չու որ ՚օրէնքը մէկ բան մը կատարեալ չըրաւ ·)
և աւետ տոհդ կը մտնէ լաւագոյն յոյս մը՝ ո-
րով ՚Աստուծոյ կը մօտենանք ·
20 Եւ որքան որ Յի՚՚՚՚ չէ թէ առանդ երդումով
՚՚՚՚՚ , (ինչու որ անոնք առանդ երդում
21 մի քահանայ եղած են · Բայց առջի երդու-
մով՝ անոր ձեռքովը որ իրեն բսաւ , ՚Տէրը
երդում ըրաւ ու պիտի չդղջայ , Դուն յաւի-

Ա Թագ. Ա · Ա Մակ. Ա · Ա Մակ. Ա · Ա Մակ

բաւ ազն ինն խառնուն քնելով հասաստաւած բաւ ազն ուխտ մի միջոցով է ։
7 Ինչու որ եթէ առաջինը անթերագտելի լ-
ար , ոչինչ երկրորդին տեղ չէր փնտռուեր ։
8 Քանզի կը յանդիմանէ անոնց ու կ'ըսէ , Ահա օրեր կու գան , կ'ըսէ Տէրը , որ խրատկելի տանը Հնոս ու Յուդայի տանը հետ նոր ուխտ
9 պիտի ընեմ , Չէ թէ ան ուխտին պէս որ ա-
նոնց հայրերուն հետ ըրի , այն օրը որ անոնց ձեռքէն բռնեցի՝ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն հանելու համար . վասն զի անոնք իմ ուխտիս մէջ չկեցան , ես ալ անոնց հոգ անոնց վր-
10 րայով , կ'ըսէ Տէրը , Քանզի Ահա այն ուխտը՝ որ խրատկելի տանը հետ պիտի ընեմ՝ այն օրե-
րէն ետքը , կ'ըսէ Տէրը . իմ օրէնքներս անոնց միտքին մէջը պիտի դնեմ , և անոնց սրտին վրայ պիտի գրեմ զանոնք , ու ես անոնց Աս-
տուած պիտի ըլլամ , և անոնք ինծի ժող-
11 ովուրդ պիտի ըլլան ։ Ու Ընտա պիտի չսոր-
վեցընեն ամէն մէկը իր ընկերքին , և ամէն մէկը իր եղբօրը , բսելով թէ Ճանչցիր զՏէրն . ինչու որ անոնց պզտիկէն մինչև մեծը ամէնը զիս
12 պիտի ճանչնան . վասն զի ես անոնց անիրա-
ւութիւններուն ներող պիտի ըլլամ , և անոնց մեղքերը ու անօրէնութիւնները ալ պիտի չյի-
շեմ ։
13 Ան որ «նոր» բսելով առաջինը հինցուց . ու
ան որ կը հինցնայ և կը ծերանայ՝ ալ կորըս-
տեան մօտ է ։

Գլ . Թ

1 Ընդհանուր օրէնքին ձեւերը և արիւնով եղած զոհերը նկա-
րագրելով , 11 կը ցուցնէ թէ անոնք լոկ ստուերն էին գիտ-
ցած գոհին և արիւնին արժանաւորութիւնովը ու կատար-
եալ քաւութիւնը Յիսուսով ։

1 Այդ պատ. առաջինն ունէր պաշտաս-
նութիւնն կանոնագրութիւնները ու երկրա-
2 յին սուրբ տեղը ։ Ինչու որ առաջին խա-
րանը որ սրբարանը կ'ըսուէր՝ սարքուեցաւ , ինչուն մէջը կար մոմակալը ու սեղա-
3 նը և առաջաւորութեան հացը ։ Իսկ վերկրորդ վարագուրին ետեւն այն խորանը՝ որ Սրբու-
4 թիւն սրբութիւններ կ'ըսուէր . Որուն մէջն էր ոսկի բուրվառը , և տապանակը ամէն կողմէն ոսկիով պատած . որուն մէջն էր հաճկի սափորը մանանայով լեցուն , և Ահա-

5 րոնի գաւազանը որ ծաղկեցաւ , և տախտակ-
ները ուխտակնիքը , Եւ անոր վրայէն փառաց քերովբէները՝ որ քաւութիւնին վրայ հոգածու կ'ընէին , որոնց համար հիմա չէ հնարա-
ւոր մանրամասնել ։
6 Եւ ասոնք բաներըս այսպէս կարգադրուած ըլ-
լալով , առաջին խորանը ամէն առեն կը մտ-
նէին քահանաներըն՝ պաշտամունքը կատարել-
7 ու համար , Բայց երկրորդը՝ տարին անգամ մը միայն քահանայապետը կը մտնէր , ու չէ թէ առանց արիւնի , որ ան իրեն համար ու ժո-
ղովուրդին սխալմունքներուն համար կը մա-
8 տուցանէր , Հոգին Սուրբ ասով ցուցնելով՝ թէ հարցասիրութեան ճանապարհը յայտնի եղած չէր , քանի որ առաջին խորանը կը կենար ։
9 Որ ան օրինակ մինչև այս ժամանակին՝ որ պատարագներ ու զոհեր կը մատուցանէին , որոնք խղճմտանքի կողմանէ չէին կրնար կա-
տարելագործել պաշտօն մատուցանողը , Հապա
10 միայն կերակուրներով ու խմիլիքներով , Եւ կերպ կերպ լուացումներով՝ մարմնաւոր ա-
րարողութիւններ էին , որոնք մինչև ուղղու-
11 թեան ատենը կը կնայէին ։ Բայց Քրիստոս որ եկաւ՝ գալիք բարիքներուն Քահանայապետ՝ առաւել մեծ ու կատարեալ Ս անձնաւո-
րութիւնովը , այսինքն ան որ աս ստեղ-
12 ծուածներէն չէ , Ոչ ալ Նոխազներու ու զուա-
րակներու արիւնով , Հապա Իր արիւնովը Միւկ անգամ մը սրբարանը մտաւ՝ Հաւիտե-
13 նական փրկութիւն առանալով ։ Վասն զի եթէ որ Նոխազներուն ու Նոխազներուն արիւնը և Երինջին մոխիրը սրսկուելով՝ պղծեալներն կը
14 սրբէր մարմնին մաքրութեան կատարեալ , Այ-
նպէս առելի Քրիստոսի արիւնը՝ որ յաւի-
տենական Հոգիին ձեւովը Իր անձը անա-
րատ պատարագ մատուցց Աստուծոյ , Պիտի սրբէ ձեր խղճմտանքը Մեռած գործերէն՝ Հնա-
գանդ Աստուածը պաշտելու ։
15 Եւ ասոր համար ինքը Նոր ուխտին միջ-
նորդն է , որ Ինչ մահը առնի ուխտին ժամա-
նակը չգործած յանցանքներուն քաւութեան համար եղած ըլլալով , Հրաւիրուածները յաւիտենական ժառանգութեան խոստումնե-
16 րուն առնեն ։ Քանզի ուր որ կտակ մը ըլլայ , հարկ
17 է որ կտակը բնոգին մահը մէջ մտնէ . Ինչու որ Կտակը մեռելներէն եւս հաստատ կ'ըլլայ .

3 Գաղ . գ . 21 . Գաղ . ե . 18 . 19 . Ժ . 1 . 11 ։
4 Ելից . զ . 14 . 15 . Ժ . 1 . 2 ։
5 Ելից . խգ . 1 ։
6 Ելից . խգ . 35 . խ . 4 ։
7 Ելից . խ . 31 ։
8 Ելից . խե . 33 . 39 . Գաղ . խգ . 2 . 6 ։
9 Ելից . խգ . 31 . 32 . խ . 3 . 21 . Գաղ . գ . 19 ։
10 Ելից . խե . 10 . խգ . 33 . խ . 3 . 21 ։
11 Ելից . Ժգ . 33 . 34 ։
12 Ելից . խե . 18 . 21 . ՀԳ . 29 . խ . 29 . բ Օր . Ժ . 3 . 2 . գ Թագ . բ . 3 . 21 . բ Մն . ե . 10 ։
13 Ելից . խե . 18 . 22 . Գաղ . Ժգ . 2 . գ Թագ . բ . 6 . 7 ։
14 Ելից . խբ . 2 . Դատ . բ . 11 ։
15 Ելից . լ . 10 . Գաղ . Ժգ . 2 . 11 . 12 . 18 . 24 . Հմր . 23 ։
16 Գաղ . ե . 3 . ե . 17 ։
17 Գաղ . Ժ . 19 . 29 ։
18 Ելից . խգ . 8 ։

3 Գաղ . գ . 21 . Գաղ . ե . 18 . 19 . Ժ . 1 . 11 ։
4 Ղեւ . ժա . 2 . Կաղ . բ . 16 ։
5 Թա . ԺԲ . 7 . Ես . խ . 6 ։
6 Եփես . բ . 13 . Կաղ . բ . 20 . Գաղ . ե . 16 ։
7 Գաղ . Ժ . 2 ։
8 Գաղ . գ . 1 ։
9 Գաղ . բ . 2 ։
10 Գաղ . Ժ . 4 ։
11 Գաղ . գ . 23 . Ե . Փիս . ա . 7 ։ Ա . Պետ . ա . 2 ։
12 Գաղ . ե . 24 . ա Գաղ . գ . 18 ։
13 Գաղ . Ժգ . 14 . 16 ։
14 Թա . ԺԲ . 2 . 37 . Ես . ա . 25 ։
15 ա Գաղ . ա . 19 . ա Ցաք . ա . 2 . ե . 3 ։
16 Գաղ . գ . 9 . Հմր . 18 . 23 . Գաղ . Ժ . 10 ։
17 Դատ . բ . 24 ։
18 Ղեւ . Ժգ . 14 . 16 ։
19 Թա . ԺԲ . 2 . 37 . Ես . ա . 25 ։
20 ա Գաղ . ա . 19 . ա Ցաք . ա . 2 . ե . 3 ։
21 Գաղ . Ժ . 4 ։
22 Եփես . բ . 13 . Եբ . ժ . 19 . 22 ։
23 Գաղ . ե . 16 . 17 . Ա . Յով . ա . 7 . 9 ։
24 Գաղ . ե . 21 . Ա . Պետ . գ . 18 ։
25 Գաղ . Ժ . 19 . 20 ։
26 Գաղ . ե . 16 . Ա . Յով . գ . 9 ։
27 Գաղ . ե . 21 . Ա . Պետ . գ . 18 ։
28 Գաղ . Ժ . 19 . 20 ։
29 Եբ . ժ . 19 . 22 . Ա . Յով . ա . 7 . 9 ։
30 Գաղ . ե . 16 . Ա . Յով . գ . 9 ։
31 Գաղ . ե . 21 . Ա . Պետ . գ . 18 ։
32 Գաղ . Ժ . 19 . 20 ։
33 Եբ . ժ . 19 . 22 . Ա . Յով . ա . 7 . 9 ։
34 Գաղ . ե . 16 . Ա . Յով . գ . 9 ։
35 Գաղ . ե . 21 . Ա . Պետ . գ . 18 ։
36 Գաղ . Ժ . 19 . 20 ։
37 Եբ . ժ . 19 . 22 . Ա . Յով . ա . 7 . 9 ։
38 Գաղ . ե . 16 . Ա . Յով . գ . 9 ։
39 Գաղ . ե . 21 . Ա . Պետ . գ . 18 ։
40 Գաղ . Ժ . 19 . 20 ։

քանզի բնաւ վատնութիւն չունի նոցա
18 քանի որ կատակը ընդդէ ոչ է։ Ոմանք համարս
առնէին առ առանց արիւնի չէր հաւատա-
19 առեր։ Վասն որ Մովսէս օրէնքին ա-
մէն պատուիրանը բոլոր ժողովրդին պատ-
մեց, ցորեքուն ու ոճոտութիւն արիւնը առ-
նելով՝ ջուրով ու կարմիր բուրդով և զոպա-
յով բուն գիրքին և բոլոր ժողովրդին վրայ
20 ապսկեց։ Ու ըսաւ, Ահաւիկ է ան ուխտին
21 արիւնը, որ Աստուած ձեզի պատուիրեց։ Ու
խորանին վրայ ու պաշտօնին բոլոր գործիք-
22 ներուն վրայ նոյնպէս սրսկեց արիւնը։ Ու
գրեթէ ամէն բան արիւնով կը մաքրուի օրէն-
քին նայելով, ու հեղուն չհատուած թող-
թութիւն չըլլար։
23 Պատահ հարկ էր որ երկնաւոր բաներուն
օրինակները ասոնցմով մաքրուին, բայց բուն
երկնաւորները ասոնցմէ աւելի ազնիւ զոհերով։
24 Քանզի Քրիստոս չէ մտած ձեռագործ սրբարա-
նը մտաւ, որ ճշմարտութեան օրինակն է, հապա
բուն երկինքը՝ որ հիմա մեզի համար Աստու-
25 ծոյ առջևը ներկայանայ։ Ոչ թէ որ շատ ան-
գամ իր անձը զոհուի մտաւ ցանէ, ինչպէս
քահանայապետը՝ որ ամէն տարի սրբարանը
26 կը մտնէ իրը չեզած արիւնով։ Ապա թէ ոչ
պէտք էր իրեն աշխարհի սկիզբէն հետէ շատ
անգամ չարչարուիլ։ բայց հիմա մէկ անգամ
մը դարերուն վերջը իր անձին պատարագովը
յայտնուեցաւ՝ մեզքը մէկդի ձգելու համար։
27 Ու ինչպէս որ մարդոց համար մահ մէկ
անգամ մը մնացեալ է, ու անկէ ետքը դատա-
28 ուն, Անանկ ալ Քրիստոս մէկ անգամ մը
զոհուելով մեղաց համար՝ շատերուն մեղքերը
վերցնելու համար, բայց երկրորդ անգամին
առանց մեղքի պիտի յայտնուի փրկութեան
համար անոնց որոնք կը սպասեն։

Գլ. Ժ

1 Օրէնքին գրելոցն ակնարկութիւնը։ 12 Քրիստոսի մատուցումն
մէկ անգամ պատարագելը։ 14 Սրբացեալներուն ուրմէ
մեղքերը։ 19 Ընծայութեան կը յորդորի որ հաւատքը ամուր ըլլա-
նայ համբերութեամբ և շնորհակալութեամբ։

1 Քանզի օրէնքը զգալու բարիքներուն չու-
նի, ու չէ թէ ան բաներուն բուն կերպա-
րանքը ունենալով, միշտ ամէն տարի նուաս-
ցուած նոյն զոհերով երբէք չկրնար կատա-
2 րեալ ընել անոնք որ կը մտնեանան։ Ապա թէ

3 ոչ պիտի չդադրէին մատուցուելէն՝ պաշտօն
մատուցանողները մէկ անգամ մաքրուելէն
ետև՝ ալ մեղքի գիտցող խղճմտանք չունե-
3 նալնուն համար։ Բայց
4 անոնցմով ամէն տարի մեղաց յիշատակութիւն
4 կ'ըլլայ։ Վասնզի որ չկրնար մեղքերը ջնջել
5 արիւնը չկրնար մեղքերը վերցնել։ Անոր
համար իր աշխարհ մտնելու ատեն կ'ըսէ,
Զոհ ու ընծայ չուզեցիր դուն, հապա ինծի
6 մարմին մը պատրաստեցիր։ Ողջակէզներու ու
7 մեղքի պատարագներու չհաճեցար։ Անոնց
համար ըսի, Ահա կու գամ ես, (գիրքի տոմոսի
մէջ ինծի համար գրուած է,) քու կամքդ ը-
8 նելու։ Ասկից առաջ՝ երբ ըսելով թէ Զոհ
ու ընծայ և ողջակէզներ ու մեղքի պատա-
րագներ չուզեցիր՝ ու հաճեցար, (օրէնքի
9 համեմատ կը մատուցուին,) Ետքը կ'ըսէ, Ահա կու գամ ես քու կամքդ
10 ընելու, որ Աստուած՝ առջինը կը հերքէ որ
երկրորդը հաստատէ։ Որ ան կամքովը մենք
սրբուեցանք՝ Յիսուս Քրիստոսի մարմնին
մէկ անգամ պատարագուելովը։
11 Ու ամէն քահանայ օր քան օր իր պաշ-
տօնին մէջ կը կենայ, և նոյն զոհերը շատ ան-
գամ կը մատուցանէ, որոնք երբէք չեն կրր-
12 նար մեղքերը վերցնել։ Բայց ասիկա մէկ
զոհ մը մատուցանելով մեղքերու համար, մշտ-
նենջեան պատուական Աստուծոյ աջ կողմը նստաւ։
13 Ու ասկէ ետև կը սպասէ մինչև որ իր թշ-
նամիները իր ոտքերուն պատուանդան ը-
14 լլան։ Վասն որ մէկ պատարագով մը միշտին-
ները սրբացնած է։
15 Բայց Հոգին Սուրբ ալ մեզի վկայութիւն
16 կու տայ։ Քանզի առաջուց ըսելէն ետև թէ
Ա՛ս է այն ուխտը՝ որ ես անոնց հետ պիտի ը-
նեմ այն օրերէն ետքը, (կ'ըսէ Տէրը,) իմ օ-
րէնքներս անոնց սրտին մէջը պիտի դնեմ,
ու անոնց միտքին մէջը պիտի գրեմ զանոնք։
17 Ետքը կ'ըսէ թէ Անոնց մեղքերը և անոնց ան-
18 բնութիւնները ալ պիտի չյիշեմ։ Իսկ ուր
որ ասոնց թողութիւն կայ, ալ մեղքի համար
պատարագ պէտք չէ։
19 Ուրեմն, եղբայրնե՛ր, Յիսուսին արեանը
ունենալով սուրբ տեղը մտնելու Յիսուսի
20 որ մեզի համար նորոգեց ճամբովը՝ որ բացուա-
ծ է մեզի վարագուրին միջէն՝ որ է իր
21 մարմինը, Ու մեծ քահանայ մը տունին Աս-

1 Գլ · բ · ա · ե · ը · ի · ժ · ժա · ժգ · ժդ · ժե · ժզ · ժէ · ժը · ի · ի · ի

22 առաջի տանը փրայ։ [1]Առանձնանաք ճշմարիտ
արուակ, [2]ընդառնի հաւատարիմ. սերտասիրեցիս [3]չար
խորհեն մեզ բրառած, [4]ու մնրասիրեցիս մեզ բարի
23 [5]լրով լուացուած. [6]Անխոտոր պահենք յոյսին
գաւանութիւնը, [7]մեզ որ [8]հաւատարիմ է ա-
24 նիկա որ խոստացաւ. [9]Եւ իրարու հոգ տա-
նենք՝ սէրոյ եւ բարեգործութեան դրգռելով.
25 Եւ [10]մի կանող ժողովուիլը չիրացուելը, [11]նման
սմանը սովորութիւն ունին. հապա [12]միշտ յոր-
դորենք. [13]ու այնչափ աւելի՝ որչափ որ հան
օրացան մնանեսալը կը տեսնէք.
26 [14]Վասն զի [15]թէ ոչ ճշմարտութեան գիտու-
թիւնը ընդունելէն ետեւ՝ [16]կամաւ մեղք գոր-
ծելու ըլլանք, ալ անկէ ետեւ մեղքերու հա-
27 մար [17]զոհ մը չմնար. Հապա մեզ գարհու-
րելի սպասել ու դատաստանին, ու [18]կրակի
բարկութիւն մը [19]ոչ հոգ, որ պիտի լափէ հակա-
28 ռակորդները. [20]Մէկը թէ որ Մովսէսին օրէն-
քը անարգէր, առանց ողորմութեան [21]երկու
29 կամ երեք վկաներով կը մեռնէր. [22]Այ որչափ
առաւել պատժոց արժանի պիտի սեպուի կը
կարծէք անոնիկա, որ Աստուծոյ Որդին ոտքի
տակ առաւ, և [23]սրբուխեան արիւնը անուանքաւ
սեպեց, որ անով [24]սրբացաւ, և [25]նոյ-
30 հոգի նախատեց. Գիտենք զի [26]ասողն ե-
նիկա որ բսաւ. [27]Իմն է վրէժխնդրութիւնը,
ես պիտի հատուցանեմ, կ՚ըսէ Տէրը. և դար-
ձեալ՝ [28]Տէրը պիտի դատէ իր ժողովուրդը.
31 [29]Սարսափելի բան է կենդանի Աստուծոյ ձեռ-
քը իյնալը.
32 Այլ [30]մխիթարուիլ բերէք ան առջի օրերը՝
որ [31]լուսաւորելէն ետեւ՝ նշան առաքեց չար-
33 չարանքներ կրնալիք. Երբեմն նախատուիլ ու
նեղուիլ ու միշտ ալ [32]բաժակից եղած, ևր-
բեմն ալ առանց միւնակի մէջ եղողներուն [33]կր-
34 ցորդ ըլլալով. [34]Վասն զի [35]իմ կապեալս մէջ
իրենի՝ չարչարանքով եղաք, ու [36]ձեր առացուած
քին կողոպուտիդ ուրախութեամբ ընդունե-
ցիք, գիտնալով որ [37]բարի ոգին և միացեալ ըս-
35 առացուած քներ ունիք ձեզի երկիւղը. Ուստի
Յիշէք մի ձգէք ձեր վստահութիւնը, որ ան
36 մեծ վարձքի հատուցում ունի. [38]Ինչու որ
պէտք է ձեզի համբերութիւն, որ Աստուծոյ
37 կամքը բնելով [39]խոստումնքը վայելէք. Քանի
[40]ալ սակի քիչ մը ատենէն [41]ան որ գալու է՝

38 պիտի գայ ու պիտի չուշանայ. Եւ [42]Արդարը
հաւատքէն պիտի ապրի. ու թէ որ միկը նա
39 խաշտի իմ հոգիս անոր չհաճիր. Բայց մենք
նա չենք փաշտելը որ կորուստ՝ Հապա [43]կը
հաւատանք որ հոգին փրկուի.

ԳԼ. ԺԱ.

1 Հաւատքը [1]է ե Անանց հաւատքի չենք կրնար Աստուծոյ
հաճելի բլլալ. [2] Հաւատքին արդիւնաւոր պատճառը որ հին
առնը ճանաչուելուն վրայ երկուքն.

1 Այդ հաւատքը յաւատուած բաներուն հա-
ստատութիւնը ե [3]յերեցած բաներուն ապա-
2 ցոյցն է. Վասն զի [4]անով առաջինները վկայու-
թիւն ընդունեցին.
3 Հաւատքով կ՚իմանանք թէ [5]աշխարհքը
Աստուծոյ խօսքովը հաստատուեցաւ, ու անեղ
բանէն բանեցին աս երեցածները եղան.
4 Հաւատքով [6]Աբել կայնելէն աւելի ազնիւ
զոհ մատուց Աստուծոյ, որ անով վկայուե-
ցաւ արդար բլլալը. [7]Ինչու որ իր պատարագ-
ներուն վրայ Աստուծմէ վկայութիւն եղաւ
[8]նէն. և անով, թէպէտ մեռաւ, [9]դեռ ան
ալ կը խօսի.
5 Հաւատքով [10]Ենովք էնդնեու փոխադրուե-
ցաւ որ մահ չտեսնէ. ու [11]չ՚էր գտնուեր,
[12]ինչու որ Աստուած փոխադրեց զանիկա. քան-
զի անոր փոխադրուելէն առաջ վկայուեցաւ
6 թէ Աստուծոյ հաճելի էր. Բայց առանց հա-
ւատքի անհնար է Աստուծոյ հաճոյ բլլալ. վա-
սն զի ան որ Աստուծոյ կը մօտենայ, պէտք
է որ հաւատայ թէ [13]կայ, և թէ վար-
ձահատոյց կ՚ըլլայ անոնց որ զինքը կը փըն-
տռտուն.
7 Հաւատքով [14]Նոյ պատգամ առնելով [15]-
[16]նէն [17]դեռ չերեցած բաներուն համար,
վախնալով հաստատեր շինեց իր տունը փրր-
կելու համար, որով աշխարհս դատապար-
տեց, և [18]ժառանգաւոր եղաւ [19]ան արդարու-
թեանը՝ որ հաւատքով կ՚ըլլայ.
8 Հաւատքով [20]Աբրահամ կոչուելուն՝ [21]ան
տեղի երթալ ան տեղը ելլելու, որն որ ժա-
ռանգութիւն պիտի առնէր. և երթալ գիտաց,
9 ու չէր գիտեր թէ ուր կ՚երթայ. Հաւատքով
պանդխտացաւ աւետեաց երկրին մէջ որպէս
թէ օտարութեան մէջ, և [22]վրաններու մէջ բը-

ա Գլ. գ. 16։
բ Ես. ա. 16։ Յեր. դ. 14։ Ես. ա. 16։
գ Գլ. բ. 15։
դ Ես. լգ. 25։
ե Գլ. գ. 14։
զ — Կող. ա. 9։ Ժ. 13։ — Թիմ. ե. 21։ Բ Թիմ. գ. 5։ Գլ. ժա. 11։
է Գող. բ. 43։ Ես. գ. 19։
ը Հռոմ. ժգ. 11։
թ Փիլ. գ. 5։ Բ Գիս. գ. 14։
ժ Ես. ա. 9։ Հռոմ. թ. 29։
ժա Ես. ա. 10։ Գլ. ժթ. 13։ Բ Գիս. ժթ. 24։
ժբ Ես. ա. 11։ Երեմ. զ. 20։ Գլ. գ. 4։
ժգ Ես. ա. 13։ Բ Գիս. ա. 31։ Գլ. ժթ. 3։ Ես. ա. 14։
ժդ Ես. ա. 15։ Գլ. ժթ. 15։ Ես. ա. 16։
ժե Ես. ա. 17։ Գլ. ժթ. 17։ Ես. ա. 19։ Գլ. ժթ. 19։ Ես. ա. 20։
ժզ Ես. ա. 21։ Գլ. ժթ. 21։ Ես. ա. 22։
ժէ Ես. ա. 23։ Գլ. ժթ. 23։ Ես. ա. 24։
ժը Ես. ա. 25։ Գլ. ժթ. 25։ Ես. ա. 26։
ի Ես. ա. 27։ Գլ. ժթ. 27։ Ես. ա. 28։
ժթ Ես. ա. 29։ Գլ. ժթ. 29։ Ես. ա. 30։
ի Ես. ա. 31։ Գլ. ժթ. 31։ Ես. ա. 32։
ի Ես. ա. 33։ Գլ. ժթ. 33։ Ես. ա. 34։
ի Ես. ա. 35։ Գլ. ժթ. 35։ Ես. ա. 36։
ի Ես. ա. 37։ Գլ. ժթ. 37։ Ես. ա. 38։
ի Ես. ա. 39։ Գլ. ժթ. 39։ Ես. ա. 40։
ի Ես. ա. 41։ Գլ. ժթ. 41։ Ես. ա. 42։
ի Ես. ա. 43։ Գլ. ժթ. 43։ Ես. ա. 44։
ի Ես. ա. 45։ Գլ. ժթ. 45։ Ես. ա. 46։
ի Ես. ա. 47։ Գլ. ժթ. 47։ Ես. ա. 48։
ի Ես. ա. 49։ Գլ. ժթ. 49։ Ես. ա. 50։
ի Ես. ա. 51։ Գլ. ժթ. 51։ Ես. ա. 52։
ի Ես. ա. 53։ Գլ. ժթ. 53։ Ես. ա. 54։
ի Ես. ա. 55։ Գլ. ժթ. 55։ Ես. ա. 56։
ի Ես. ա. 57։ Գլ. ժթ. 57։ Ես. ա. 58։
ի Ես. ա. 59։ Գլ. ժթ. 59։ Ես. ա. 60։
ի Ես. ա. 61։ Գլ. ժթ. 61։ Ես. ա. 62։
ի Ես. ա. 63։ Գլ. ժթ. 63։ Ես. ա. 64։
ի Ես. ա. 65։ Գլ. ժթ. 65։ Ես. ա. 66։

նախկեայս. խաղաղիմն ու. Քահանայիս հետ մի՛կ
տեղ. Տրուեցաք իբր հետոյ ժառանգութեան նոյն
10 խառնուածքին. Խնդրու. որ ինքը կը տպաւորի Տան
Հմմերով Տառատառած քաղաքին. Տրուն
Տարտարապետը ու արարիչը Աստուած է.
11 Ձ աւատով ինքը Աստուն ալ ընդհանրական
սերմին առնելու գործիքն ընդունեց. Եւ
առնէր անցած Տառակին մէջ ընտիր. Ինչ
չու. որ Տան առաքեալ սեպուց զանիկա՝ որ խոստ
12 մնուածքը բրեր էր. Աստուն ան մի՛կէն ծնաւ.
(Տան ալ մեռածին պէս.) չխոստիանան կոպմի
Տերինից առաքելուն պէս, ու. ծովի ձերքը և
զարմ առապին պէս առանց Տամրանքի.
13 Ա՛ստը ամէնն ալ Տառատով մեռան՝
Տխոստանուածները չառած, Տայց Տեռուէն
տեսան զանոնք ու. Տպշուեցին, և Տխոստա
ցուանեցան իբ՛ր իրենք օտարներ ու պանդուխտ
14 ներ են երկրի վրայ. Քանզի ասոնք որ ասանկ
բաներ կը խօսին, Տյայտնի կ՛ընեն իբ՛ր մի՛կ
15 գաւառ մը կը փնտռեն. Եւ յիրաւի իբ՛ր որ
անոնք յիշէին՝ ուսկից որ եկան, ժամանակ ու
16 նէին Տան գառնալու. Բայց Տիմա բաւական
է՛՛՛

Նանոց արժանի չէր այնքան.) անապատանալու ու լինելու և այլելու ու երկրի վասն այնելու մէջ մեղրելով։

39 Եւ ասաց ամէնը հաւատալով ՝վկայուած՝
40 խոստանալը չառին. Քանզի Աստուած ՝մեզի համար աւելի ապեկ բան մը նախատեսաւած էր, որ անոնք առանց մեզի կատարեալ չլի-

ԳԼ· ԺԴ

1 Ասոր մեր եւ որ այնպէս վկաներուն ՝բազմութիւնը մեր շրջապատած ունինք, ՝ամէն ծանրութիւնը մեր վրայէն մեզ ձրդելը, եւ դիւրաթիւ պատահող մեզքը, ու
2 համբերութեամբ ՝մարձնելը մեր առջեւ դրած ասպարէզին վրայով. Յիսուսի նայելով՝ հաւատքին առաջնորդ ու կատարիչ, ՝որ իրեն առջեւ դրուած ուրախութեան համար՝ ՝որ խաչը կրեցած էր, խորշը չանձնեն առաւ, աջմէն ալ Աստուծոյ աթոռին աջ կողմն նստաւ։

3 ՝Այդ մեր մեր բերէք անիկա, որ ասանկ հակբերելոց մեղաւորներուն իրեն դէմ հակառակ խօսելուն, ՝որ չբլլայ մեր ձեր անձամբ յոգնիք
4 ու խոնջիք։ ՝Ցարհուրն արիւն դիմադրելու չափ պատերազմելով հակառակ չկեցաք մեղքին.
5 Ու մոռցաք այն յորդորանքը որ ձեր հետը կը խօսի որպէս բի որդիներու հետ, ՝Որդեակ իմ, Տէրոջը խրատը մի անարգեր, ու անկէ
6 չանգիս խնամուելով՝ մի խոնջիր։ Վասն զի ՝Տէրը որ սիրածը կը խրատէ, և կը ծեծէ ամէն
7 որդի՝ որ ինքը կ'ընդունի։ ՝Բէ որ խրատի համբերեցէք, Աստուած ձեզի հետ որպէս բի որդիներու հետ կը վարուի. քանզի ո՞ր որդի
8 է ան՝ որ հայրը չխրատեր զանիկա։ Իսկ բի որ դուք առանց խրատի բլլաք, ՝որուն ամէնը մասնակից եղան, ուրեմն խորթ էք դուք՝ ու
9 չէ բի որդիներ։ Նաեւ մեր մարմնաւոր հայրերը խրատ ունէինք՝ ամենքս կ'ակնածանք՝ չէ՞ որ աւելի պիտի հնազանդինք
10 հոգիներուն Հօրը ու ապրինք։ Ինչու որ առանք քիչ օրեր ՝ըստ կը խրատէին իրենց հաճոյ

երեւցածին պէս, բայց անիկա ՝ըզ օգուտին համար՝ ՝որ իր սրբութենէն հազորդ բլլանք։
11 Եւ յիրաւի ամէն խրատ նոյն ատենը ուրախալի չթուիր, հապա տրտմելական, ՝բայց ետքը այդ որոց թեան խաղաղաբար պատիժը կը հատուցանէ անով վարժուածներուն։
12 ՝Վասն եղ ուղղած ձեռքերը ու ակաթ ծունկերնիդ
13 եւ ուղիներ հաստատեցէք՝ ՝Որ չխոտոր եղածները բլլիք ձեր ապրելուն, որ չբլլայ թէ ան որ կաղ
14 է՝ ՝խոտորի, ՝այլ մանաւանդ բժշկուի։ ՝Խաղաղութեան հետեւեցէք ամէնքն հետ եւ սրբութեան, ՝որ առանց անոր մէկը պիտի չտեսնայ
15 Տէրը։ Զգուշացէք, չբլլայ որ մէկը Աստուծոյ շնորհքէն ետ մնայ. չբլլայ որ դառնութեան արմատ մը վեր երեւնալով՝ չեղծանէ,
16 ու անով շատերը պղծուին. ՝Չբլլայ որ մէկը պոռնիկ բլլայ, կամ անառակ՝ ինչպէս Եսաւ, ՝որ կերակուրի մը համար իր անդրանկութիւնը
17 ետ ծախեց։ ՝Որովհետեւ գիտէք որ թէպէտ ետքը ուզեց օրհնուիլը ժառանգել, չընդունուեցաւ. ՝ինչու որ ապաշխարութեան տեղ չգտաւ հոգիով, թէպէտ արցունքով խնդրեց զանիկա։
18 Ինչու որ դուք մօտեցած չէք շօշափելի լեռանդ, որ կրակով կը վառէր, ոչ ալ մշուշի
19 և խաւարի ու մրրկի, և փողի հնչուելուն, ու խօսքերուն ձայնի, որ անիկա լսողները ՝ազաչեցին որ մէկ բան եւս այս բանը չըսուի
20 անոնց իրենց։ ինչու որ չէին կրնար տանիլ այն հրամանին։ ՝Թէ որ գազան մըն ալ լեռանը
21 դպչի՝ պիտի քարկոծուի։ Ու այնպէս ահագին էր այն երեւոյթը՝ որ Մովսէս բսաւ։ Վախցած
22 ու կը դողամ։ ՝Բայց դուք Սիոն լեռանը մօտեցած էք, ՝ու կենդանի Աստուծոյ քաղաքին՝ երկնաւոր Երուսաղէմին,
23 ու բիւրաւոր հրեշտակներուն, Ու ՝երկինքը գրուած ՝անդրանիկներուն հանդէս խումբը ժողովին ու եկեղեցիին, և Աստուծոյ՝ ՝որ առնէն դատաւորին է, ու արդարոց հոգիներուն՝
24 ՝որ կատարեալ եղան, Ու Յիսուսի՝ ՝որ նոր ուխտին միջնորդն է, ՝ու սրսկուելու արիւնը՝ ՝որ Աբելին ՝ըզնէն աւելի ապեկ կը խօսի։
25 Զգուշացէք՝ չբլլայ որ մերժէք զանիկա որ խնդ կը խօսի. ՝վասն զի բի որ անոնք երկրի

ը գ քա· ժբ· ա· ժբ· ը· ա·
բ Հժբ· ը· ւե·
գ Գլ· ե· ցը· ը· գ·
դ Գլ· ե· ը· ժբ· ցե· Ցաղ· գ· ւե·

զ Ցե· ա· ա· ա·
է Ա՚ա· Նժ· ւ· Գլ· ա· ժ· ւե· ը· ւ· ցե· ը· ա·
ը Ա՚ա· ժ· ցե· ցե·
Ցաղ· ժբ· ա·
թ Գա՚ա· ա· ա· ցե·
ժ Ցա՚ա· ա· ցե· ցե·
ի Գա՚ա· գ· ը·
ժա Ա՚ա· ժ· ցե· ցե· ժ· ցը· ցե· ցե·
ժբ Ցաղ· ժբ· ա·
ժգ Ցա՚ա· ա· ա·
ժդ Ցա՚ա· ժ· ցե· ցե· ժ· ցը· ցե· ցե·
ժե Ցա՚ա· ա· ցե·
ժզ Ցա՚ա· գ· ը·
ժէ Ցա՚ա· ա· ցե·
ժը Ցա՚ա· ա· ցե·
ի Ցա՚ա· ա· ցե·
ի Ցա՚ա· ա· ցե·
ի

վրայ Աստծոյ պատգամները խօսողը մերժելով չազատեցան, որչափ աւելի մենք՝ թէ որ
26 երկինքէն խօսողին երես դարձընենք։ Որ ա-
նոր ձայնը անառնոր երկիրը շարժեց, և հի-
մա խոստացեր է ու կ՚ըսէ, Անգամէն ոչ միայն շար-
ժեմ՝ չէ թէ միայն երկիրը, հապա նաև եր-
27 կինքը։ Եւ ան Անգամն խօսք կը յուշընէ, Շար-
ժուած բաներուն չափոխուելիքը չիմանալ
բաներ պէս, որ անշարժ բաներըն հաստա-
28 տուն մնան։ Անոր համար անշարժ թագաւորու-
թիւնը առած ըլլալով՝ եկէք բռնենք ան չը-
նորհքը, որով Աստուած պաշտենք հաճոյա-
կան կերպով, ակնածութեամբ և բարեպաշ-
29 տութեամբ։ Ինչու որ մեր Աստուածը մեծոց
կրակ է։

ԳԼՈՒԽ ԺԳ

1 Ձգրայրասիրութիւնը չէ դէշ հաստատ մնայ։
2 Չմոռնալ հիւրասիրութիւնը մի մնանաք, Ինչու որ ա-
նով ոմանք հրեշտակներ ընդունելին չգիտնա-
3 լով։ Յիշ՝ Ատրքերնիդ ըլլան կապուածներըն, որ-
պէս թէ անոնց հետ դուք ալ կապուած էք.
և չարչարուածներըն՝ որպէս թէ դուք ալ մար-
4 մնոյ մնալու էք։ Ամուսնութիւնը բոլորովին
պատուական է, ու անկողինը անարատ է.
Բայց պոռնիկներըն ու շնացողներըն Աստուած
5 պիտի դատէ։ Բարքերնիդ ագահասէր չըլ-
լայ, գոհ ըլլալով ինչերնիդ որ ձեռ-
քերնիդ կայ. Ինչու որ ինքը ըսուցեր է թէ Ես
նուա քեզ պիտի չթողում, ու բնաւ քեզ երբ-
6 ակ պիտի չձգեմ։ Անոնկ որ համարձակ ըլ-
լանք ըսելու. Տէրը իմ օգնականս է, ու ես
պիտի չվախնամ. մնացեալ ինծի ի՞նչ պիտի ը-
7 նէ։ Յիշեցէք ձեր առաջնորդներըն՝ որ Ա-
ստուծոյ խօսքը ձեզի խօսեցան, և անոնց վար-
ուելքին վախճանին նայելով՝ նմանե հաւատ-
8 քին։ Յիսուս Քրիստոս նոյն է երէկ ու այսօր և յաւիտեան։
9 Կերպ կերպ և օտարաձայն ուսմունքներով
մի տարուիրիք. քանզի ապէկ է որ սիրտը
շնորհքով հաստատուի՝ չէ թէ կերակուր-
ներով. որ անոնցմով օգուտ մը չունեցան ա-
10 նոնք որ անոնկ գացին։ Զգիպան մը ունինք
մենք, ուսկից իշխանութիւն չունին ուտելու
անոնք որ խորանին ծառայութիւն կ՚ընեն։
11 Քանզի որ անասուններուն արիւնը որ սուրբ
տեղը կը տարուի մեղաց համար քահանայա-
պետին ձեռքով, անոնց մարմինները բանա-
12 կէն դուրս կ՚այրուին։ Ուստի Յիսուս ալ իր
արիւնովը ժողովուրդը սրբելու համար՝ դուռ-
13 նէն դուրս չարչարուեցաւ։ Ուրեմն նորէն երթ
ալլինք բանակէն դուրս, Անոնց նախատինքը
14 անոր նախատինքը։ Ինչու որ մենք հոս մշ-
նայուն քաղաք չունինք, հապա հանգերձ
15 ձեռալը կը փնտռենք։ Ուստի անոր ձեռքովը
միշտ աստուծոյ օրհնութիւնան պատա-
րագ մատուցանենք, այսինքն շրթներնիս
պատրաստ որ իր անունը կը գաւանին։
16 Խոկ բարերարութիւնը ու հաղորդակցութիւնը մի մոռնաք. Ինչու որ Աս-
տուած անոնկ պատարագներուն կը հաճի։
17 Ձեր առաջնորդներուն մտիկ ըրէք ու հնա-
զանդ կեցէք. Ինչու որ անոնք ձեր հոգի-
ներուն համար կը հսկեն, որպէս թէ հաշիւ
պիտի տան. որ ինդութեամբ ընեն այն գործը,
և չի թէ հառաչելով, որ այն ձեզի օգտակար
18 չէ։ Մեզի համար աղօթք ըրէք, Ինչու որ
մենք համոզուած ենք թէ մտիկ խղճմտանք
ունինք, և ամէն բանի մէջ կ՚ուզենք ապէկ
19 վարուիլ։ Աւելի ևս ձեզի կ՚աղա-
չեմ՝ որ ասը ընէք, որ աւելի շուտով ձեզի
դառնամ։
20 Եւ խաղաղութեան Աստուածը՝ հոտ մեռե-
ալներէն յարուցց մեր Տէր Յիսուսը, որ մեծ
հովիւն ոչխարներուն
21 մեծ հովիւն է, Ձեզ ամէն բարի գործի մէջ
հաստատէ իր կամքը ընելու, Եւ ձեր մէջը
իր առջեւը հաճոյ եղածը ընէ Յիսուս Քրիս-

ա Եբ. ԺԲ. 18։
բ Ընդ. բ. 6։
գ Մտ. Ե՛ր. 28. Մ՚ասս. իե. 34. բ Գնաս. գ. 14. Յաս. ա. 5։
դ Եբ. իե. 17. բ Օր. գ. 24. իԲ. 2. Մտ. ի. 3. գԼ. 2. Եր. իէ. 33. բ Գնաս. ժ. 27։
ե Ծն. Ժը. 2. ԺԲ. 2։
զ Մ՚ասս. իե. 26. Հառմ. Ժբ. 13. Ես. Ը. 2. Մտ. Ի. 18. Ղկ. ա. 13. Գործ. ժ. 28։
է Ծն. իգ. 11. Եւ. գ. 11. Ես. Ը. 2. Ժ. 20. 21։
ը Մ՚ասս. իե. 33. Հառմ. Ժբ. 13. Ես. Ը. 2. Մտ. Ի. 18. Ղկ. ա. 13. Գործ. ժ. 28

տամ ձեզ գովը. Խօսուն փառք յաւիտեան յաւիտենից. Ամէն.
22 Կ'ապաշխեմ ձեզի, եղբայրնե՛ր, առ յորդ օրս կան խօսքիս համբերել. Ինչու որ համառօտ
23 առաքի գրեցի ձեզի. Գիտցէ՛ք որ Տիմոթէոս արձակուած է, որուն հետ թէ
24 որ շուտով գայ՝ պիտի տեսնեմ ձեզ. Ողջո՛ւյն ըրէ՛ք ձեր բոլոր առաջնորդներուն ու բոլոր սուրբերուն. Ձեզի բարև կ'ընեն Իտալիոյէն եկողները.
25 Խաղաղութի՛ւն ձեզ. Շնորհքը ձեր ամենուն հետը ըլլայ. Ամէն.

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՅԱԿՈԲՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

Գիտէ ե որ ուրախ ըլլանք նէ զանազան ժամանակ. 2 Եւ առաջ ամէն հաճութեամբ խոչընդոտ. 13 և մեր փորձութիւններուն մէջ չըսենք թէ մեր ախորժակներ կամ մեզ պատճառը Աստուած է. 19 որով մանաւանդ խոչընդոտ մնայ բնաւ ըլլանք. անոր վրայով խոչընդոտ և գանձիս ի գործ դնենք. 22 եթէ ոչ՝ կ'անանք կրնամուր երևնալ. բայց անկարելի է որ չլսողացու անանձ ըլլանք.

1 Յակոբոս՝ Աստուծոյ ու Տէր Յիսուս Քրիստոսի ծառան, տասներկու ցեղերուն՝ որ ասիս են՝ ցրուած էք, ողջո՛ւյն.
2 Եղբայրնե՛ր, բոլորովին ուրախութիւնն ալ ժանրի բան անկո՛ւէք, երբոր կերթայ կերթայ
3 փորձանքներու մէջ կ'իյնաք, գիտնալով որ ձեր հաւատքին փորձառութիւնը համբերու-
4 թիւն կը գործէ. Բայց համբերութիւնը կատարեալ գործ ունենայ, որ կատարեալ ու ամբողջ ըլլաք, ու բանի մը պակասութիւն չունենաք.
5 Եթէ ոք ձեզմէ իմկր իմաստութիւնն պակսած ըլլայ, թող խնդրէ Աստուծմէ՝ որ ամենուն առատապէս կու տայ ու չնախատիր.
6 Եւ անոր պիտի տրուի. Միայն թէ հաւատքով թող խնդրէ ու չերկմտի. վասն զի ան որ երկմտիլ է՝ ծովուն հողմակոծեալ ու տատանելոյ
7 ալիքներուն նման է. Ան մարդը թող չկարծէ
8 որ Տէրոջմէ բան մը պիտի առնէ. Երկերկիա մարդը անհաստատ է իր բոլոր ճամբաներուն մէջ.
9 Խոնարհ եղբայրը իր բարձրութիւնովը վրայ
10 թող պարծենայ. Եւ ան որ հարուստ է՝ իր խոնարհութիւնովը վրայ, ինչու որ խոտիկա խո-
11 տի ծագին մը պէս պիտի անցնի. Քանզի արեգը ատակի տարածութիւնով մը կը ծագի ու կը ցամքեցնէ խոտը, և անոր ծաղիկը կը թա-փի, ու անոր երեսութիւն գեղեցկութիւնն ալ կը կորսուի. անանկ ալ հարուստը իր ճամբաներուն մէջ պիտի թառամի.
12 Երանելի է ան մարդը որ փորձութեան կը համբերէ. ինչու որ երբ փորձուելով ընտիր գտնուի, կենաց պսակը պիտի առնէ, որուն
13 որ Տէրը տուիր սիրողներուն խոստացաւ. Չըլլայ որ մէկը որ փորձութեան մէջ է՝ ըսէ թէ Աստուծմէ կը փորձուիմ. ինչու որ Աստուած չար բաներով չփորձուիր, ոչ ալ ինքը մէկը
14 կը փորձէ. Առայն ամէն մէկը կը փորձուի՝ իր ցանկութիւններէն հրապուրուած ու խա-
15 րուած. Ապա ցանկութիւնը յղանալով մեղք կը ծնանի, և մեղքը որ կատարուի՝ մահ
16 կը ծնանի. Մի խաբուիք, իմ սիրելի եղբայր-
17 ներս. Ամէն բարի առիթ ու ամէն կատարեալ պարգև վերէն է, և լուսոյ Հօրմէն կ'իջնէ, որուն մէջ բնաւ փոփոխութիւն կամ գա-
18 նազան ստուերներ չկան. Ինք ուզեցաւ մեզ ծնաւ ճշմարտութեան խօսքովը, որ մենք իր ստեղ-
19 ծածներուն նախաստղի մը ըլլանք. Ասոր համար, իմ սիրելի եղբայրնե՛ր, ամէն մարդ թող շուտ լսելու ըլլայ, դանդաղ խօսելու, դանդաղ
20 բարկանալու. Ինչու որ մարդուն բարկութիւնը Աստուծոյ արդարութիւնը չգործեր.

21 Ելաւի ամէն ապերախտ[բ]իւնը ու չարա-
[բ]իւնս առաւելու[բ]իւնը մէկդի ձգելով, հե-
զա[բ]իւամբ ընդունելէ զԲՀ մէջըս տնկուած
խօսքը, որ կրնայ ձեր հոգիները փրկել։
22 Բայց խօսքը կատարողներ եղէք ե չ[է] [բ]
23 միայն լսողներ՝ ինքզինքնիդ խաբելով։ Վասն-
զի որ եթէ մէկը միայն լսող ըլլայ խօսքին ու կա-
տարող չըլլայ, անոնկա նմանե է մեկու որ
հայելիի մէջ աչքերը տնկած իր բնական երես-
24 ը կը դիտէ. ինքզինք դիտելով տակաւին ինք-
զինքը ու անոր գնացը, և չուտ մը մոռցաւ
25 թէ ինչպէս մէկ մըն էր։ Բայց ան որ ազատու-
[բ]իւնն կատարեալ օրէնքին ուշադրութեամբ կը
նայի, և անոր մէջը կը կենայ, անոկա խօսք
լսող — մոռցող չըլլալով, հապա գործը կա-
տարող, երանելի պիտի ըլլայ իր կատարած-
26 ին մէջ։ Եթէ որ [ա]մէկը ինքզինքը կրօնաւոր կը
սեպէ, ու իր լեզուին սանձ չ[է]տար, հապա իր
սիրտը կը խաբէ, անոնկիի կրօնաւորու[բ]իւնը
27 փուճ է։ Աստուծոյ ու Հօրը քով մեր[բ]ութ ու
անարատ կրօնաւորու[բ]իւնը ասի է, այրերնուն
ու որբևայրերնուն տանը նեղութ[բ]իւնն նայելը
ասոնց, ու անձը անարատ պահել
աշխարհէն։

ԳԼ. Բ

1 Ձերբեռնաճախան կրնդրէն անմիջել բան է հարուստ եղբայր-
նէրը պատուել և ապրանքները անարգել։ 12 Գործիք իրա-
րու վրայ սեր անենալ և գիտուն լլալու։ 13 Գնալ չէ պարտէ
նոր հատորին մէջով երբեք առանց գործելու է։ 17 Քանի գի-
ան հատորը Աստուած հատած է։ 19 Գիտնալու հատած է։ 21
և չ[է] [բ] Աբրահամին 25 և Ռահաբին հատորը։

1 Ինչ եղբայրնե[բ]ս, ըլլայ որ ձեր հաւատքնիդ
մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի հաւատա-
2 քը, Անձնաւորու[բ]իւն ունենալով։ Վասն զի
ժողովքնիդ մէջ մէկ մարդ մը մատանի լլալով որ
ունենալով ոսկի մատանի և փառաւոր հագուս-
տներ, հոն մէկ ապրատ մըն ալ մանկլաւ լլալով
3 ազատ հագուստներով։ Եւ հագիլը անոր վր-
րայ որ փառաւոր հագուստներ ունի, ու ըսէք
[բ]ն Դուն հոս նստէ պատուով, և ան ազքա-
տին ըսէք [բ]ն Դուն հոս ոտքի վրայ կայնէ,
կամ [բ]ն նկուր ներքև նստէ պատուանդանիս քովը։
4 Չ[է]ր մէջնիդ խտրու[բ]իւններ չընդ ու չար խոր-
5 հուրդներու դատաւոր չ[է]ք լլար։ Սիրելի
եղբայրնե[բ]ս. Աստուած աշխարհիս ազքատները ընտրեց, որպէսզի հա-

2 Կոչ գ · 3 · — Գլ — բ · 1 ·
— Գործ · Ժգ · 26 · Հբ · առաջ · — · 18 · —
Կոչ · Ժէ · 2 · Ն
գլուխ · — · 13 · Տիտ · բ · 11 · Ետբ · բ · 3 ·
— Գլուխ · — · 8 ·
• Ա — · Ե · 21 · Գաղ · գ · 28 · Ժ — · 29 ·
Հռոմ · բ · 13 · —
Ցուդ · գ · 7 ·
Է Գաղ · գ · 27 · Եա ·
Տիտ · Գբ · բ · 14 · Եա ·
= Գբ · բ · 12 ·
; բ Կոչ · գ · 13 ·
; Ցուդ · Ժգ · 13 ·
- Ցաղ · Ժէ · 3 · Ա Ցովհ · Ե · 16 ·
- Ա — · Ժ · 13 · լԲ · 1 · — Գլուխ · — · 16 · Տիտ · բ · 14 ·
Ա — · — · 16 · 17 · Ծբ · 6 · 7 · Ա — · Ե · 36 ·
+ Հռոմ · Ժբ · 8 · Գբ · գ · 4 · — Ցուդ · 6 · 18 ·
= Գե · Ժբ · 13 · բ Օր · — · 17 · Ժգ · 18 · Ընահ · Իգ · 23 · Իբ · 31 · Ա — · Իբ · 16 · Հմր · 9 · Ցո · գ · 16 ·
§ — Կոչ · բ · 8 ·
÷ Ցուդ · 6 · 48 · — Կոչ · — · 26 · 28 ·
ד Գաղ · Ժբ · 21 · — Տիտ · գ · 16 · Ցայտ · բ · 9 ·
ל Նբ · ի · 6 · — Ցաղ · գ · 4 · 5 ·

բ · 30 · Ընահ · բ · 17 · Ա — · Ե · 3 · Գաղ · գ · 23 · Ժբ · 28 · — Կոչ · բ · 9 · Բ Տիտ · գ · 8 · Գբ · — · 12 ·
= — Կոչ · Ժ — · 22 ·
Ե Գոբ · Ժգ · 26 · Ժէ · 6 · Ժբ · 13 · Գբ · Ե · 6 ·
ב Գե · Ժբ · 18 · Ա — · Իբ · 38 · Հռոմ · Ժգ · 3 · 9 ·
Գոգ · Է · 14 · գ · 9 ·
Հմր · 1 ·
Բ Ր Օր · Ի · 22 · Ա — · Է · 3 · Գաղ · գ · 23 · Ժբ · 28 · — Կոչ · բ · 9 · Բ Տիտ · գ · 8 · Գբ · — · 12 ·
Բղ · Ի · 13 · 14 ·
Գբ · — · 25 ·
Ե Ցոբ · Իբ · 6 · Եա · Ընահ · Իա · 13 · Ա — · գ · 13 · Ժբ · 23 · Ի · 41 · 42 ·
ס — Ցուդ · գ · 17 · 18 ·
Ա — · Է · 18 · Գբ · — · 25 ·
Տիտ · Ցբ · բ · 13 · Ցովհ · գ · 34 · Գաղ · գ · 29 · Ե · 7 · Գաղ · գ · 31 ·
ו — Ցուդ · գ · 18 ·
ז Գբ · գ · 25 ·
ח Ա — · բ · 28 · Ա — · Ե · 24 · Է · 7 · Գաղ · գ · 34 · Գոգ · Ժգ · 17 · Ժէ · 13 ·
ט Ծե · Իբ · 9 · 18 ·
י Ետբ · Ժա · 17 ·

տատքով հարուստ են, ու ժառանգաւորք ար-
քայու[բ]եանը, Որ ինքզինքը սիրողներուն խոս-
6 տացուցած։ Բայց դուք ապրատներդ անար-
գեցիք։ Հարուստները չէ՞ն որ ձեզ կը հարստա-
հատահարեն, Ու ձեզ դատաստանատեղիները կը
7 քաշեն։ Աննէք չէ՞ն որ կը հայհոյեն անոր բա-
8 րի անունդ որ ձեր վրայ կանչուած է։ Արդ-
[բ] եթէ դուք արքայական օրէնքը կը կատա-
րեք Գրքի[բ]ն ըստ Սահմանաց՝ [բ]ն Ինկերդ
9 սիրես քու անձիդ պէս, լաւ կ'ընէք։ Բայց
[բ]ն եթէ դէմքերնիդ կ'ընէք, մեղք կը գոր-
ծէք, և օրէնքին կը յանդիմանուիք իբրև
10 զանցնելու պէս։ Քանզի ով որ բոլոր օրէնքը
պահէ, ու մէկ բանի մը մէջ յանցաւոր ըլլայ,
11 [ա]նոկա ամենուն պատասխանի կ'ըլլայ։ Վասն զի
ան որ ըսաւ [բ]ն Շնութի[բ]ւն մի ընէր, ըսաւ
եւ [բ]ն Մի սպաննաներ. ուստի [բ]ե որ շնու-
թի[բ]ւն չընես բայց սպաննու[բ]իւն ընես, օրէնա-
12 զանց կ'ըլլաս։ Ասանկ խօսեցէք և անանկ ը-
րեք՝ իբրև պիտի ազատուելիք օրէնքովը դա-
13 տուելու։ Վասն զի դատաստանը ան-
ողորմ պիտի ըլլայ անոր որ ողորմու[բ]իւն չընէր.
Եւ ողորմու[բ]իւնը կը պարծենայ դատաստա-
նին դէմ։
14 Ի՞նչ օգուտ է, եղբայրնե[բ]ս, [բ]ե որ մէկը
ըսէ [բ]ե հաւատք ունի, ու գործ չունենայ.
15 միթէ հաւատքը կրնա՞յ փրկել զանիկա։ Եթէ
որ եղբայր մը կամ քոյր մը մերկ ըլլայ՝ կամ
16 օրուան կերակուրին կարօտ, Ու ձեզմէ մէկը
անոնց ըսէ, Գացէք խաղաղու[բ]եամբ, տաք-
ցէք ու կշտացէք. և մարմինին պէտք եղած
17 բաները անոնց չտաք. ի՞նչ օգուտ է։ Ասանկ
ալ հաւատքը [բ]ե որ ինքզինքով գործ չունենայ՝ բա-
18 ցակաեալ մեռած է։ Նաև կրնայ մէկը ըսել
[բ]ե Դուն հաւատք ունիս, ես ալ գործեր
ունիմ. դուն քու հաւատքդ ցոյց տուր ինծի
առանց գործերուդ, ու ես քեզի ցոյց կուտամ
19 իմ հաւատքս իմ գործերովս։ Դուն կը հա-
ւատաս որ Աստուած մէկ է, ապէկ կ'ընես.
դեւերն ալ կը հաւատան և կը սարսափին։
20 Բայց կ'ուզե՞ս գիտնալ դուն, ով անտեղի մարդ,
որ հաւատքը առանց գործերու մեռած է։
21 Աբրահամ մեր հայրը գործերովը չարդարա-
ցաւ՝ երբոր իր որդին խոստակը սեղանին
22 վրայ հանեց։ Կը տեսնես որ հա-
ւատքը անոր գործերուն հետ միասին գոր-
ծեց, ու ան գործերով հաւատքը կատա-

23 բնակ եղաւ. եւ Գրքին Նոյ կատարեցաւ որ կ'ըսէ. Աբրահամ Աստուծոյ հաւատաց, ու ան իրեն արդարութիւն սեպուեցաւ. ու Բնքը
24 Աստուծոյ բարեկամ կոչուեցաւ. կը տեսնէ՞ք որ մարդս գործքերով կ'արդարանայ, ու չէ
25 թէ միայնակ հաւատքով. նոյնպէս ալ Բաղտատ պոռնիկը չէ՞ որ գործքերով արդարացաւ, երբոր լրտեսները ներս առաւ, եւ ուրիշ ճամ-
26 բայով արձակեց. վասն զի որպէս որ մարմինը առանց հոգիի մեռած է, նոյնպէս ալ հաւատքը առանց գործքերու մեռած է.

ԳԼ. Գ

1 Եղբայրնե՛ր, շատ վարդապետներ մի ըլլաք՝ գիտնալով որ աւելի մեծ դատաստան պիտի
2 ընդունինք. վասն զի ամէնքս ալ շատ յանցանքներ կ'ընենք. եթէ որ մէկը խօսքով յանցանք չընէ՝ անիկա կատարեալ մարդ է, որ
3 կարող է բոլոր մարմինն ալ սանձելու. ձիու որ չէներուն բերանը սանձ կը դնենք՝ որ ան-նաք մեզի հնազանդի՛ւն, ու անոնց բոլոր մար-
4 մինը կը կառավարենք. Ահա նաւերն ալ որչափ մեծ բաներ են, և սաստիկ հովերէն կը քշուին, բայց ամենափոքր ղեկով մը կը կառավարուին՝ ղեկավարին կամքը որ կոզմը որ
5 ուզէ. Նոյնպէս ալ լեզուն մէկ պզտիկ անդամ մըն է, հա՛ մեծ բաներ կը խօսի. ահա փոյ մը
6 կրակը որչափ բան բոլոր կու տայ. Լեզուն ալ կրակ մըն է՝ անիրաւութեան աշխարհ մըն է լեզուն մեր անդամներուն մէջ անանկ դրուած է, Որ բոլոր մարմինը կ'ապականէ, և բնութիւնս շրջանը կը բռնկեցնէ, ու ինքը գե-
7 հենանէն կը բռնկի. Բայց գազաններուն ու թռչուններուն և սողուններուն ու ծովու մէջ եղածներուն բնութիւնը կը նուաճի՛ և նուա-
8 ճած է մարդ կայնի բնութիւնէն. Բայց լեզուն մարդոց մէկը չկրնար նուաճել. անիրաւ ան-զուսպ չար է, Ան մահաբեր թունով լեցուն.
9 Անով կ'օրհնենք զԱստուած ու Հայրը, և ա-նով կ'անիծենք մարդիկ՝ որոնք Աստուծոյ
10 նմանութեան ստեղծուած են. Մի և նոյն

բերնէն կ'ելլէ՛ն օրհնութիւն ու անէծք. եղ-բայրնե՛ր, պէտք չէ որ ասանկ բլլայ.
11 Միթէ ապրիւր մը մի և նոյն բերնէն անոյշ
12 ու լեղի կը բղխէ՞. Միթէ կարելի՞ է, եղբայրնե՛ր, որ թզենին ձիթապտուղ բերէ, կամ որթը՝ թուզ. Նմանապէս ՚ջուրէ չի՛ որ մէկ ապ-
13 բիւր մը աղի ու անոյշ ջուր ելլէ. Ո՞վ ձեր մէջը խելաւոր ու խելացի՛ կոչ. թող անիկա բարի վարուելութեամբ ցուցնէ ՚իր գործքերը
14 խելաւորութեան հեզութիւնով. ՚Հապա թէ որ դառն նախանձ և հակառակութիւն ունիք սրտերնուդ մէջ, ՚մի պարծենա՛ք ու ճշմար-
15 տութիւնը սուտ հանէք. ՚Այս խելաւորութիւնը վերէն իջած չէ, հապա երկրաւոր, հոգեւոր և
16 դիւական է. ՚Քանզի ուր որ նախանձ ու կռիւ կայ, հոն է անկարգութիւնը և ամէն չար բա-
17 նը. ՚Հապա վերէն խելաւորութիւնը նախ սուրբ է, ետքը խաղաղարար, հեզ, հլու, ո-գթութիւնով ու բարի պտուղներով լեցուն,
18 անկանխակալ ու անկեղծ. ՚Եւ արդարութեան պտուղը խաղաղութիւնով կը սերմանուի անոնց՝ որոնք խաղաղութիւն կ'ընեն.

ԳԼ. Դ

1 Ո՞ւրկէ՞ն են պատերազմներդ, և ուրկէ՞ն կռիւները ձեր մէջը. չէ՞ որ ձեր ցանկութիւններէն՝ որ ձեր անդամներուն մէջ կը պատե-
2 րազմին. կը ցանկաք ու չունիք, կը սպաննէք ու կը նախանձիք, և չէք կրնար ՚ձեր ուզածին հասնիլ. կռիւ պատերազմիք ու կը կռուիք, բայց
3 չունիք, ինչու որ չէք խնդրեր. ՚կը խնդրէք ու չէք առներ, ՚ինչու որ չարաչար կը խնդրէք՝ որ ձեր ցանկութիւններուն բանեցնէք.
4 ՚Շնացողնե՛ր, չէ՞ք գիտեր ՚որ աս աշխարհիս սէրը Աստուծոյ դէմ թշնամութիւն է. Ուստի ով որ կ'ուզէ աշխարհի բարեկամ ըլլալ, ինք-
5 զինքը Աստուծոյ թշնամի կ'ընէ. կամ թէ կը կարծէք որ Գիրքը պարապ տեղը ՚կ'ըսէ թէ ՚Նախանձի կը փափաքի մեր մէջը բնակող Հո-
6 գին. Բայց աւելի շնորհք կու տայ. անոր համար կ'ըսէ, ՚Աստուած ամբարտաւաններուն

1 Ծն. ԻԵ. ՟ զ. ՟ Հբ. ԺԱ. ՟ ԼԲ. ՟ Ելբ. ԻԳ. ՟ Ղե. Ի. ՟ Թուոց ԺԴ. ՟ Բ Օր. Ժ. ՟ Ա Թագ. ԺԶ. ՟ Ա Մնաց. ԻԹ. ՟ Ա Մակ. Ա. ՟ Ա Մակ. Ե. ՟ Ա Մակ. Զ. ՟ Ա Մակ. Է. ՟ Ա Մակ. Ը. ՟ Ա Մակ. Թ. ՟ Ա Մակ. Ժ. ՟ Ա Մակ. ԺԱ. ՟ Ա Մակ. ԺԲ. ՟ Ա Մակ. ԺԳ. ՟ Ա Մակ. ԺԴ. ՟ Ա Մակ. ԺԵ. ՟ Ա Մակ. ԺԶ. ՟ Ա Մակ. ԺԷ. ՟ Ա Մակ. ԺԸ. ՟ Ա Մակ. ԺԹ. ՟ Ա Մակ. Ի. ՟ Ա Մակ. ԻԱ. ՟ Ա Մակ. ԻԲ. ՟ Ա Մակ. ԻԳ. ՟ Ա Մակ. ԻԴ. ՟ Ա Մակ. ԻԵ. ՟ Ա Մակ. ԻԶ. ՟ Ա Մակ. ԻԷ. ՟ Ա Մակ. ԻԸ. ՟ Ա Մակ. ԻԹ. ՟ Ա Մակ. Լ. ՟ Ա Մակ. ԼԱ. ՟ Ա Մակ. ԼԲ. ՟ Ա Մակ. ԼԳ. ՟ Ա Մակ. ԼԴ. ՟ Ա Մակ. ԼԵ. ՟ Ա Մակ. ԼԶ. ՟ Ա Մակ. ԼԷ. ՟ Ա Մակ. ԼԸ. ՟ Ա Մակ. ԼԹ. ՟ Ա Մակ. Մ. ՟ Ա Մակ. ՄԱ. ՟ Ա Մակ. ՄԲ. ՟ Ա Մակ. ՄԳ. ՟ Ա Մակ. ՄԴ. ՟ Ա Մակ. ՄԵ. ՟ Ա Մակ. ՄԶ. ՟ Ա Մակ. ՄԷ. ՟ Ա Մակ. ՄԸ. ՟ Ա Մակ. ՄԹ. ՟ Ա Մակ. Ն. ՟ Ա Մակ. ՆԱ. ՟ Ա Մակ. ՆԲ. ՟ Ա Մակ. ՆԳ. ՟ Ա Մակ. ՆԴ. ՟ Ա Մակ. ՆԵ. ՟ Ա Մակ. ՆԶ. ՟ Ա Մակ. ՆԷ. ՟ Ա Մակ. ՆԸ. ՟ Ա Մակ. ՆԹ. ՟ Ա Մակ. Ծ. ՟ Ա Մակ. ԾԱ. ՟ Ա Մակ. ԾԲ. ՟ Ա Մակ. ԾԳ. ՟ Ա Մակ. ԾԴ. ՟ Ա Մակ. ԾԵ. ՟ Ա Մակ. ԾԶ. ՟ Ա Մակ. ԾԷ. ՟ Ա Մակ. ԾԸ. ՟ Ա Մակ. ԾԹ. ՟ Ա Մակ. Ը. ՟ Ա Մակ. ԸԱ. ՟ Ա Մակ. ԸԲ. ՟ Ա Մակ. ԸԳ. ՟ Ա Մակ. ԸԴ. ՟ Ա Մակ. ԸԵ. ՟ Ա Մակ. ԸԶ. ՟ Ա Մակ. ԸԷ. ՟ Ա Մակ. ԸԸ. ՟ Ա Մակ. ԸԹ. ՟ Ա Մակ. Թ. ՟ Ա Մակ. ԹԱ. ՟ Ա Մակ. ԹԲ. ՟ Ա Մակ. ԹԳ. ՟ Ա Մակ. ԹԴ. ՟ Ա Մակ. ԹԵ. ՟ Ա Մակ. ԹԶ. ՟ Ա Մակ. ԹԷ. ՟ Ա Մակ. ԹԸ. ՟ Ա Մակ. ԹԹ

բան հակառակ կը կենայ, բայց խոնարհեն-
7 բան չեղոնք կոչ ապ։ Լուսի հնազանդեցէք
Աստուծոյ։ Սատանային հակառակ կեցէք,
8 և անիկա ձեզմէ պիտի փախչի։ Աստուծոյ
մօտեցէք, ու անիկա ձեզի պիտի մօտենայ։
Սրբեցէք ձեռքերնիդ, մեղաւորներ, և մեր-
9 բնէք սրտերնիդ, երկմիտներ։ Տառապանք
քաշեցէք, սուգ բռնէք ու լացէք։ Ձեր ծիծա-
ղը սուգի դառնայ, ու ձեր ուրախութիւնը
10 տրտունջնան։ Խոնարհ ու չնչին եղէք առջեւ
Տէրոջը ու ան ձեզ պիտի բարձրացնէ։

11 Ով եղբայրնե՛ր մի բամբասէք։ եղբայրներ։ ան որ
իր եղբայրը կը բամբասէ կամ իր եղբայրը կը
դատէ, օրէնքը կը բամբասէ և օրէնքը կը
դատէ։ Հապա եթէ որ օրէնքը դատես, ու
դուն օրէնքը կատարող չես՝ հապա դատաւոր։
12 Մէկ մէկ Օրէնադիր [ու Դատաւոր] մը կայ,
որ ինքը կրնայ ի փրկելու և կորսնցնելու։
Դուն ո՞վ ես որ ուրիշը կը դատես։

13 Հիմա մնացէք բոլոր դուք որ կ՚ըսէք, Այսօր
կամ՝ վաղը երթանք այս անուն քաղաքը, ու
հոն տարի մը կենանք, և առուտուր բնենք
14 ու վաստկինք։ (Դուք որ վաղը չէք գիտեր
15 կեանքն ի՞նչ է ձեր կեանքը։ Գոլորշի շոգի մըն
է, որ քիչ մը ատեն կ՚երեւնայ ու ետքը կ՚անյե-
տնայ։) անոր տեղը ըսելու էիք, Թէ որ Տէրը
կամենայ ու ապրինք, ան կամ ան բանը ընենք։
16 Բայց հիմա ձեր ամբարտաւանութիւնովը կը
պարծենաք։ Այսպէս պարծանքները
17 չարութիւն են։ Ուստի ով որ բարին ընելը
գիտնայ ու չընէ, ան մեզք է անոր։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Հի՛մա հարուստներ, լացէք ու ողբացէք
ձեր որ ի՛ջնաւորութիւններուն համար որ ձեր
2 վրայ պիտի գան։ Ձեր հարստութիւնը ապա-
կանած է, ու ձեր հանդերձները ցեցի կե-
3 րած եղած է։ Ձեր ոսկին ու արծաթը ժան-
գառած է, և անոնց ժանգը ձեզի դէմ վկայ

պիտի ըլլայ, ու ձեր մարմինները պիտի ուտէ հուրի պէս։ Վերջի օրերուն համար գան-
4 ձեցիք։ Ահա ձեր արտերը հնձող բանուո-
նեքուն վարձքը որ ետ պահեցիք՝ ի՛պապա-
կէ, ու հնձողներուն բողոքը դռներուն
5 Տէրոջը ականջները հասաւ։ Երկրի վրայ
փափկութեամբ և հեշտութեամբ ապրեցաք,
սիրտերնիդ սնուցիք՝ սպէս թէ սպրդման
6 օրուան համար։ Դատապարտեցիք ու սպան-
նեցիք արդարը, որ ձեզի հակառակ չկենար։
7 Ուստի համբերող եղէք, եղբայրներ, մին-
չեւ Տէրոջը գալուստը։ Ահա երկրագործը կը
սպասէ երկրի պտուղին անոր
համար համբերելով, մինչեւ որ առջի ու վեր-
8 ջի անձրեւը առնէ։ Դուք ալ համբերութիւն
բռնեցէք, սիրտերնիդ հաստատ բռնեցէք։ Վին-
9 չու որ Տէրոջը գալուստը մօտ է։ Իրարու
դէմ մի հառաչէք, եղբայրներ, որ չդատա-
պարտուիք։ Ահա Դատաւորը դրան քովը
10 կայներ է։ Եղբայրներս, մարգարէներուն և
Տէրոջը անունովը խօսեցան՝ համբերութեան օրինակ առէք
11 որոնք չարչարանքներու։ Ահա
համբերողները երանի կու տանք։ Որքան
համբերութիւնը լսեցիք դուք, և Տէրոջը
վերջացած վախճանը տեսաք, որ Տէրը բազ-
մագութ ու գթոտ է։

12 Մանաւանդ ամէն բանէն առաջ, եղբայրներս,
երդում չընէք, ոչ երկինքով կամ, ոչ երկրի
կամ, ոչ ալ մէկ ուրիշ երդումի մը. Հապա
ձեր այո՝ այո՛ ըլլայ, և ոչ՝ ոչ, որ չըլլայ թէ
դատապարտութեան տակ իյնաք։

13 Թէ որ ձեզմէ մէկը նեղութեան մէջ է՝ աղօթք
թող ընէ. Թէ որ մէկը ուրախ է՝ հայ-
14 նէ թող երգէ։ Թէ որ ձեզմէ մէկը հիւանդ
է, եկեղեցիին երէցները թող կանչէ, ու անոր
վրայ աղօթք թող ընեն, ու Տէրոջը անունովը
15 ձեթով օծեն զանիկա։ Ու հաւատքով եղած
աղօթքը պիտի փրկէ հիւանդը, ու Տէրը զա-
նիկա ոտք պիտի հանէ. Ու թէ որ մեղք ալ
16 գործեր է, պիտի ներուի անոր։ Ձեր յան-
ցանքները իրարու խոստովանեցէք, ու աղօթք
րնէք իրարու համար՝ որ բժշկուիք։ Արդա-
րին ջերմեռանդ աղօթքը շատ օգտակարութիւն
17 ունի։ Եղիա մեզի պէս կրող մարդ
մին էր, ու աղօթք բրաւ որ անձրեւ չգայ, և

Ե Ե՛ի՛ա՛ · գ · 27 · գ · 11 · ա Գ՚ա՛ · ե՛ · 2 ·
Բ ր Ա՚ն · ե՛ · 2 ·
Ե Ե՛ա · ա · 18 ·
Է ա Գ՚ա՛ · ա · 22 · ա Գ՚ե՛ · գ · 3 ·
Ը Գ՚ե՛ · ա · 8 ·
Թ Ա՛ա · ե՛ · 4 ·
Ժ Գ՚ր · ե՛ր · 22· Ա՛ա՛ · ե՛ր · 11· ե՛ր 14· ա Գ՚ե՛ · ե՛ · 6 ·
ԺԱ Ե՛ր · գ · 31 · ա Գ՚ե՛ · ր · 1 ·
ԺԲ Ա՛ա՛ · է · 1· Գ՚ա՛ · է՛ր · 2· Ա՛ա՛ · է՛ր · 3· Գ՚ա՛ · է · 1· Ա՛ա՛ · է՛ր · 2· Գ՚ա՛ · ե՛ · 1· Ա՛ա՛ · է՛ր · 3· Գ՚ա՛ · ա՛ · 1· Ա՛ա՛ · է՛ր · 2· Գ՚ա՛ · ե՛ · 1· Ա՛ա՛ · է՛ր · 3· Գ՚ա՛ · ե

երեք տարի ու միշտ ամէս երկրի վրայ անձրև
18 չկար։ Ինչ նորէն ապօթի ըրաւ, ու երկինքը անձրև տուաւ և երկիրը իր պտուղը բուսցուց։
19 Եղբայրնե՛ր, թէ որ ձեզմէ մէկը ճշմարտութենէն մոլորի ու մէկը զանիկա դարձնէ
20 բնէ, գիտցած ըլլայ թէ ան որ մեղաւորը իր մոլորութենէն ետդարձնէն կը դարձնէ, Հոգի մը մահուան կ՚ազատէ, ու մեղաց բազմութիւնը կը ծածկէ։

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ
ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՅՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ես նախ՝ Թէոփիլո՛ս, գրեցի քեզի առաջին խօսքս՝ Յիսուսի ամէն գործերուն ու վարդապետութեանցը սկսած օրէն,
2 մինչև այն օր որ վերցուեցաւ, երբոր Հոգւովն Սրբով պատուիրեց առաքեալներուն զորս ընտրեց։
3 Որոնց ալ իր չարչարանքէն ետքը անոնց շատ հաստատ նշաններով ինքզինքը ողջ ցուցուց, քառասուն օր երեւնալով անոնց ու խօսելով Աստուծոյ արքայութեան վրայ։
4 Ու հաւաքելով զանոնք՝ պատուիրեց անոնց որ Երուսաղէմէն չհեռանան, հապա Հօրը խոստացածը սպասեն, որ ինձմէ լսեցիք։
5 Վասն զի Յովհաննէս ջրով մկրտեց, բայց դուք քիչ օրէ մը Հոգւովն Սրբով պիտի մկրտուիք։
6 Ուրեմն երբոր հաւաքուած էին, հարցուցին անոր ըսելով՝ Տէ՛ր, այս ժամանակը պիտի վերստին հաստատես Իսրայէլի թագաւորութիւնը։
7 Ան ալ ըսաւ անոնց՝ Ձեզի չէ պատկանիր գիտնալ ժամանակներն ու ատեանները զորս Հայրը իր իշխանութեան մէջ դրաւ։
8 Հապա պիտի առնէք զօրութիւն Հոգւոյն Սրբոյ որ ձեր վրայ պիտի գայ, ու պիտի ըլլաք ինծի վկաներ Երուսաղէմի մէջ ու բոլոր Հրէաստանի ու Սամարիայի մէջ ու մինչև երկրին ծագերը։
9 Այս բաները ըսելէն ետքը, մինչ անոնք կը նայէին, վերցուեցաւ ու ամպ մը առաւ զանիկա անոնց աչքերէն։
10 Ու մինչ երկինքը հայեցողութեամբ կը նայէին անոր երթալուն, ահա երկու մարդ սպիտակ հագուստներով անոնց քովը կայնեցան
11 որոնք ալ ըսին՝ Գալիլեացի՛ մարդիկ, ինչո՞ւ կայնած երկինքը կը նայիք։ Այս Յիսուսը որ ձեզմէ երկինք վերցուեցաւ, այնպէս պիտի գայ ինչպէս որ տեսաք զանիկա երկինք երթալու։
12 Յետոյ դարձան Երուսաղէմ՝ Ձիթենեաց լերնէն որ Երուսաղէմին մօտ է, շաբաթուան ճամբայ մը հեռու։
13 Ու մտնելով վերնատունը՝ ելան ուր կը բնակէին Պետրոս ու Յակոբոս ու Յովհաննէս ու Անդրէաս, Փիլիպպոս ու Թովմաս, Բարթողիմէոս ու Մատթէոս, Յակոբոս Ալփէոսի որդին ու Սիմոն Նախանձաւոր ու Յուդա Յակոբոսի։
14 Ասոնք բոլորն ալ միաբանութեամբ կը յարատեւէին աղօթքի մէջ կիներուն հետ ու Մարիամ Յիսուսի մօր հետ ու անոր եղբայրներուն հետ։
15 Այդ օրերուն Պետրոս ելաւ եղբայրներուն մէջտեղ ու ըսաւ (հաւաքուած էր ժողովուրդ մօտ հարիւր քսան հոգի)՝
16 Եղբայրնե՛ր, պէտք էր որ կատարուէր գրութիւնը զոր Հոգւովն Սրբոյ բերնովը Դաւիթ կանխաւ խօսեցաւ Յուդայի համար որ եղաւ առաջնորդ անոնց որ բռնեցին Յիսուսը։
17 Վասն զի մեզի հետ համրուած էր ու այս պաշտօնին բաժինը ստացած էր։
18 Ուրեմն այս մարդը անօթութեան արտէն մը ձեռք ձգեց անօրէնութեան վարձքովը, ու գլխիվայր ինկաւ ու միջէն պատռուեցաւ ամէն փորոտիքը։
19 Ասիկա յայտնի եղաւ Երուսաղէմի բոլոր բնակիչներուն, մինչև որ այդ արտը իրենց լեզուով Աքէլդամա կոչուեցաւ, այսինքն՝ Արեան արտ։
20 Վասն զի Սաղմոսաց գիրքին մէջ գրուած է՝ Անոր տունը թող աւերակ ըլլայ ու անոր մէջ բնակող մը չըլլայ, ու անոր պաշտօնը ուրիշ մը թող առնէ։
21 Ուրեմն հարկ է որ այն մարդոցմէ որոնք մեզի հետ եղան ամէն անգամ որ Տէր Յիսուս մեր մէջ մտաւ ու ելաւ,
22 Յովհաննէսի մկրտութենէն սկսեալ մինչև այն օր որ մեզմէ վերցուեցաւ, անոնցմէ մէկը թող ըլլայ մեզի հետ անոր յարութեան վկայ։
23 Ու կացուցին երկուքը, Յովսէփ որ կը կոչուէր Բարսաբաս, որուն մականունն էր Յուստոս, ու Մատթիան։
24 Ու աղօթելով ըսին՝ Դո՛ւ, Տէ՛ր, որ բոլորին սիրտերը կը ճանչնաս, ցո՛յց տուր այս երկուքէն որ մէկը ընտրեցիր
25 այս պաշտօնին ու առաքելութեան տեղը առնելու համար որմէ Յուդա մեղաւորեցաւ որ իր տեղը երթայ։
26 Ու վիճակ ձգեցին անոնց վրայ, ու վիճակը Մատթիայի ելաւ, ու հաշուեցաւ տասնմէկ առաքեալներուն հետ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Երբոր Հնկոտեից օրը լրացաւ, բոլորն ալ միաբանութեամբ նոյն տեղը էին։
2 Յանկարծ երկնքէն գոռացող հովի պէս հնչիւն մը եղաւ, ու ամբողջ տունը ուր որ նստած էին լեցուց։
3 Ու երեւցան անոնց լեզուներ որոնք հրոյ պէս բաժնուած էին, ու նստաւ իւրաքանչիւրին վրայ։
4 Ու բոլորն ալ լեցուեցան Սուրբ Հոգւովն Սրբով, ու սկսան ուրիշ լեզուներով խօսիլ, ինչպէս Հոգին կու տար որ խօսին։
5 Ու Երուսաղէմ կային Հրեաներ, աստուածավախ մարդիկ, ամէն ազգէ երկրի տակ եղողներ։
6 Ու այս ձայնը ելլելուն պէս ժողովուրդը հաւաքուեցաւ ու շուարեցաւ, վասն զի իւրաքանչիւրը իր լեզուովը կը լսէր որ կը խօսէին։
7 Ու բոլորն ալ զարմացան ու զարհուրեցան ըսելով՝ Ահա այս խօսողները բոլորն ալ Գալիլեացի՞ չեն։
8 Ուրեմն ինչպէ՞ս մենք իւրաքանչիւրս մեր ծնած լեզուն կը լսենք։
9 Պարթեւ ու Մարի ու Եղամացի ու Միջագետք բնակող ու Հրէաստան ու Կապադովկիա, Պոնտոս ու Ասիա,
10 Փռւգիա ու Պամփիւղիա, Եգիպտոս ու Կիւրենէի կողմերը եղող Լեւիա մասերը, ու հռոմէացի օտարականներ,
11 Հրեաներ ալ ու դարձի եկած հեթանոսներ, Կրետացի ու Արաբացի, մենք լսեցինք զանոնք մեր լեզուներով Աստուծոյ մեծ գործերը խօսելնին։
12 Ու բոլորն ալ զարմացան ու շուարեցան ըսելով իրարու՝ Ի՞նչ կրնայ ըլլալ ասիկա։
13 Ուրիշներ ալ հեգնելով ըսին՝ Քաղցր գինիով լեցուն են։
14 Բայց Պետրոս տասնմէկին հետ կայնեցաւ, ու իր ձայնը վերցուցած՝ խօսեցաւ անոնց ըսելով՝ Հրեացի՛ մարդիկ ու Երուսաղէմ բնակող բոլորնե՛ր, ասիկա ձեզի յայտնի ըլլայ ու ականջ դրէ՛ք իմ խօսքերուս։
15 Վասն զի ասոնք հարբած չեն ինչպէս դուք կը կարծէք, քանի որ ժամը երեքն է միայն։
16 Հապա ասիկա է որ ըսուեցաւ մարգարէ Յովէլի միջոցով՝
17 Ու պիտի ըլլայ վերջին օրերուն, կ՚ըսէ Աստուած, իմ Հոգիէս պիտի թափեմ ամէն մարդու վրայ, ու ձեր որդիքն ու ձեր աղջիկները պիտի մարգարէանան, ու ձեր երիտասարդները տեսիլքներ պիտի տեսնեն, ու ձեր ծերերը երազներ պիտի երազեն։
18 Ու իմ ծառաներուս ու իմ աղախիններուս ալ այդ օրերուն իմ Հոգիէս պիտի թափեմ, ու պիտի մարգարէանան։
19 Ու վերեւ երկինքը նշաններ պիտի տամ, ու վար երկրի վրայ հրաշքներ, արիւն ու հուր ու ծխոյ սիւն։
20 Արեգակը խաւարի պիտի դառնայ ու լուսինը արիւնի, մինչև որ Տէրոջ մեծ ու փառաւոր օրը գայ։
21 Ու պիտի ըլլայ որ ամէն մարդ որ Տէրոջ անունը կանչէ պիտի ազատի։
22 Իսրայէլացի՛ մարդիկ, այս խօսքերը լսեցէ՛ք։ Յիսուս Նազովրեցին, Աստուծմէ ձեզի հանդէպ զօրութիւններով ու հրաշքներով ու նշաններով որ Աստուած անոր միջոցով ձեր մէջ ըրաւ, ինչպէս դուք ալ գիտէք,
23 զանիկա որ Աստուծոյ խորհրդովն ու կանխագիտութեամբը մատնուած էր, դուք ձեռքով անօրէններու խաչ հանեցիք ու սպաննեցիք։
24 Զոր Աստուած յարուցանեց՝ մահուան ցաւերը լուծելով, որովհետեւ անկարելի էր որ անոր մահուան մէջ պահուի։
25 Վասն զի Դաւիթ անոր համար կ՚ըսէ՝ Տէրը միշտ առջեւս կը տեսնէի, որովհետեւ աջ կողմս է որ չսասանիմ։
26 Ասոր համար սիրտս ուրախացաւ ու լեզուս ցնծաց, ու մարմինս ալ յոյսով պիտի հանգչի,
27 վասն զի հոգիս դժոխքին մէջ պիտի չթողուս ու քու Սուրբդ ապականութիւն պիտի չտեսնէ։
28 Կեանքի ճամբաները ինծի ծանուցիր, երեսիդ առջեւ պիտի զուարճացնես զիս։
29 Եղբայրնե՛ր, ձեզի համարձակութեամբ կրնամ ըսել նահապետ Դաւիթին վրայ թէ մեռաւ ու թաղուեցաւ, ու անոր գերեզմանը մինչև այսօր մեր մէջ է։
30 Ուրեմն մարգարէ ըլլալով ու գիտնալով թէ Աստուած երդումով խոստացաւ անոր որ իր մարմնոյն պտուղէն իր աթոռին վրայ պիտի նստեցնէ,
31 կանխագիտելով խօսեցաւ Քրիստոսի յարութեան վրայ թէ ո՛չ հոգիին թողուեցաւ ու ո՛չ ալ անոր մարմինը ապականութիւն տեսաւ։
32 Զայս Յիսուսը Աստուած յարուցանեց, որուն մենք բոլորս ալ վկաներ եղանք։
33 Ուրեմն Աստուծոյ աջովը բարձրացած ու Հայրէն խոստացուած Սուրբ Հոգին առնելով՝ զայս որ դուք հիմա կը տեսնէք ու կը լսէք՝ թափեց։
34 Վասն զի Դաւիթ երկինք չելաւ, բայց ինք կ՚ըսէ՝ Տէրը ըսաւ իմ Տէրոջս՝ Նստէ՛ աջ կողմս
35 մինչև որ քու թշնամիներդ քու ոտքերուդ պատուանդան դնեմ։
36 Ուրեմն Իսրայէլի բոլոր տունը հաստատ գիտնայ թէ Աստուած զանիկա Տէր ալ Քրիստոս ալ ըրաւ, այն Յիսուսը զոր դուք խաչեցիք։
37 Ասոնք լսելով՝ սիրտերնուն մէջ խոցուեցան ու Պետրոսին ու միւս առաքեալներուն ըսին՝ Եղբայրնե՛ր, ի՞նչ ընենք։
38 Պետրոս ալ ըսաւ անոնց՝ Ապաշխարեցէ՛ք ու ձեզմէ իւրաքանչիւրը թող մկրտուի Յիսուս Քրիստոսի անունովը ձեր մեղքերուն թողութեան համար, ու պիտի առնէք Սուրբ Հոգին պարգեւ։
39 Վասն զի ձեզի է խոստումը ու ձեր որդիներուն ու հեռու եղողներուն ամէնուն, որոնք որ Տէր Աստուած իրեն պիտի կանչէ։
40 Ու ուրիշ շատ խօսքերով ալ վկայութիւն կու տար ու կը յորդորէր զանոնք ըսելով՝ Ազատեցէ՛ք ձեզ այս ծուռ սերունդէն։
41 Ուրեմն անոր խօսքը սիրով ընդունողները մկրտուեցան, ու այդ օրը մոտաւորապէս երեք հազար հոգի աւելցան։
42 Ու կը յարատեւէին առաքեալներուն վարդապետութեան ու հաղորդութեան մէջ, հացը կոտրելու ու աղօթքներուն մէջ։
43 Ամէն հոգիի վրայ երկիւղ կար, ու շատ հրաշքներ ու նշաններ կ՚ըլլային առաքեալներուն ձեռքով։
44 Ու բոլոր հաւատացողները միասին էին ու ամէն բան ընդհանուր կ՚ունենային,
45 ու կալուածներն ու ստացուածները կը ծախէին ու բոլորին կը բաժնէին ամէնուն պէտքին համեմատ։
46 Ու ամէն օր միաբանութեամբ տաճարին մէջ կը յարատեւէին, ու տունէ տուն հացը կոտրելով՝ ուրախութեամբ ու սրտի պարզութեամբ կերակուր կ՚առնէին,
47 Աստուծոյ կ՚օրհնէին ու ամբողջ ժողովուրդին սիրելի կ՚ըլլային։ Տէրը ալ ամէն օր կը յաւելցնէր փրկուողները եկեղեցիին։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Պետրոս ու Յովհաննէս միասին կ՚երթային տաճարը իններորդ ժամուն՝ աղօթքի ժամուն։
2 Ու մարդ մը կար որ մօրը փորէն կաղ էր, զոր կը տանէին ամէն օր ու կը դնէին տաճարին Գեղեցիկ կոչուած դրան առջեւ, որ ողորմութիւն խնդրէ տաճար մտնողներէն։
3 Ասիկա երբոր տեսաւ Պետրոսն ու Յովհաննէսը որ տաճար պիտի մտնէին, խնդրեց որ ողորմութիւն տան իրեն։
4 Պետրոս ու Յովհաննէս անոր նայեցան, ու Պետրոս ըսաւ՝ Մեզի նայէ՛։
5 Ան ալ ուշադրութեամբ նայեցաւ անոնց, կարծելով թէ բան մը պիտի առնէ անոնցմէ։
6 Բայց Պետրոս ըսաւ՝ Արծաթ ու ոսկի չունիմ, հապա ինչ որ ունիմ՝ կու տամ քեզի։ Յիսուս Քրիստոս Նազովրեցիին անունովը՝ ոտքի՛ ելիր ու պտըտէ՛։
7 Ու աջ ձեռքէն բռնելով՝ վերցուց զանիկա, ու անմիջապէս անոր ոտքերն ու սրունքները զօրացան,
8 ու ցատկելով ոտքի ելաւ ու սկսաւ պտըտիլ, ու մտաւ անոնց հետ տաճարը՝ պտըտելով ու ցատկելով ու Աստուած օրհնելով։
9 Ու բոլոր ժողովուրդը տեսաւ զանիկա որ կը պտըտէր ու Աստուած կ՚օրհնէր։
10 Ու կը ճանչնային զանիկա թէ նոյնն էր որ Գեղեցիկ դրան առջեւ ողորմութիւն կը խնդրէր տաճարին, ու լեցուեցան զարմանքով ու սարսափով անոր պատահածին համար։
11 Ու մինչ ան կը բռնէր Պետրոսն ու Յովհաննէսը, ամբողջ ժողովուրդը զարմանքով վազեցաւ անոնց մօտ Սողոմոնի կոչուած սրահը։
12 Պետրոս որ տեսաւ՝ ժողովուրդին ըսաւ՝ Իսրայէլացի՛ մարդիկ, ինչո՞ւ այս մարդուն վրայ կը զարմանաք, կամ մեզի ինչո՞ւ կը նայիք իբր թէ մեր զօրութեամբ կամ բարեպաշտութեամբ ենք որ ասիկա ըրինք անոր որ քալել տուինք։
13 Աբրահամի Աստուածը, Իսահակի Աստուածը, Յակոբոսի Աստուածը, մեր հարցն Աստուածը փառաւորեց զիւր Մանուկը՝ Յիսուսը, որ դուք մատնեցիք ու Պիղատոսի առջեւ ուրացաք, երբոր ան կը դատէր որ արձակէ զանիկա։
14 Դուք Սուրբն ու Արդարը ուրացաք ու պահանջեցիք որ մարդասպան մը ձեզի շնորհուի,
15 ու կեանքին Իշխանը սպաննեցիք, զոր Աստուած մեռելներէն յարուցանեց, որուն մենք վկաներ ենք։
16 Ու անոր անունին հաւատքովը անոր անունը զօրացուց զայս որ դուք կը տեսնէք ու կը ճանչնաք, ու անոր միջոցով հաւատքը տուաւ զանիկա ձեր բոլորին առջեւ այս ողջ մնալուն։
17 Ու հիմա, եղբայրնե՛ր, գիտեմ թէ անգիտութեամբ ըրիք, դուք ալ ձեր իշխանները ալ։
18 Բայց Աստուած որ ամէն մարգարէներուն բերնովը կանխաւ յայտնեց թէ իր Քրիստոսը պիտի չարչարուի, այսպէս կատարեց։
19 Ուրեմն ապաշխարեցէ՛ք ու դարձի եկէ՛ք, որ ձեր մեղքերը ջնջուին,
20 որպէսզի հանգստութեան ժամանակներ գան Տիրոջ երեսէն, ու ձեզի համար նշանակուած Յիսուս Քրիստոսը ղրկէ,
21 զոր պէտք է որ երկինքը առնէ մինչև ամէն բան վերստին հաստատելու ժամանակները զորս Աստուած իր սուրբ մարգարէներուն բերնովը խօսեցաւ հնուց ի վեր։
22 Վասն զի Մովսէս ըսաւ՝ Ձեր Տէր Աստուածը ձեր եղբայրներուն միջէն ինծի նման մարգարէ մը պիտի յարուցանէ ձեզի համար, անոր ամէն բանին որ ձեզի պիտի խօսի պէտք է որ լսէք։
23 Ու ամէն հոգի որ այդ մարգարէին չլսէ՝ ժողովուրդին միջէն պիտի բնաջնջուի։
24 Ու ամէն մարգարէներ Սամուէլէն սկսեալ ետքէն եկողները՝ որքան որ խօսեցան, այս օրերը ալ կանխաւ ծանուցին։
25 Դուք մարգարէներուն որդիքն էք ու Աստուած հայրերնուս հետ դաշինք ըրաւ ըսելով Աբրահամի՝ Քու սերունդովդ երկրի բոլոր ազգերը պիտի օրհնուին։
26 Աստուած իր Մանուկը յարուցանելով՝ նախ ձեզի ղրկեց զանիկա, որ ձեզմէ իւրաքանչիւրը իր չարութիւններէն դարձնելով օրհնէ ձեզ։

ԳԼՈՒԽ Դ

1 Ու մինչ անոնք կը խօսէին ժողովուրդին, քահանաները ու տաճարին հսկիչ զօրքերուն հրամանատարը ու Սադուկեցիները վրանին եկան,
2 որոնք կը նեղանային որ անոնք ժողովուրդը կը սորվեցնէին ու Յիսուսի մէջ մեռելներէն յարութիւնը կը քարոզէին։
3 Ու ձեռք ձգեցին զանոնք ու մինչև հետեւեալ օր բանտը դրին, վասն զի իրիկուն էր արդէն։
4 Բայց շատեր որ խօսքը լսեցին՝ հաւատացին, ու հաւատացողներուն թիւը մօտաւորապէս հինգ հազար հոգի եղաւ։
5 Հետեւեալ օրը եղաւ որ իշխանները ու երէցները ու դպիրները Երուսաղէմ ժողովեցան,
6 ու Անան քահանայապետը ու Կայիափաս ու Յովհաննէս ու Աղեքսանդր ու քահանայապետին ազգէն եղողները հաւաքուեցան։
7 Ու զանոնք մէջտեղ կանգնեցուցին ու հարցուցին՝ Ո՞ր զօրութեամբ կամ ո՞ր անունով ըրիք ասիկա դուք։
8 Այն ատեն Պետրոս Հոգւովն Սրբոյ լեցուելով ըսաւ անոնց՝ Իշխաննե՛ր ժողովուրդին ու երէցնե՛ր,
9 եթէ այսօր մեզի կը քննուի բարի գործի մը համար որ հիւանդ մարդուն ըրին, թէ ինչպէ՞ս ան առողջացաւ,
10 ձեզ բոլորիդ ալ ու Իսրայէլի բոլոր ժողովուրդին ծանուցանելի ըլլայ թէ Յիսուս Քրիստոս Նազովրեցիին անունովը՝ զոր դուք խաչեցիք ու Աստուած մեռելներէն յարուցանեց, անոր անունովը ասիկա առողջ կանգնած է ձեր առջեւ։
11 Ասիկա է քարը որ դուք՝ շինողներդ, անարգեցիք, որ անկիւնի գլուխ եղաւ։
12 Ու ուրիշ մէկուն մէջ փրկութիւն չկայ, վասն զի երկնքի տակ ուրիշ անուն մը չկայ մարդոց տրուած որով մենք պէտք է որ փրկուինք։
13 Ուրեմն տեսնելով Պետրոսին ու Յովհաննէսին համարձակութիւնը ու գիտնալով թէ անգրագէտ ու տգէտ մարդիկ են՝ զարմացան, ու ճանչցան զանոնք թէ Յիսուսի հետ եղած էին։
14 Ու տեսնելով նաեւ զմարդը որ բժշկուած էր անոնց հետ կայնած՝ բան մը չկրցին ըսել հակառակ։
15 Բայց հրամայեցին որ դուրս ելլեն ժողովէն, ու խորհրդակցեցան իրարու հետ ըսելով՝
16 Ի՞նչ ընենք այս մարդոց, վասն զի անոնց ձեռքով յայտնի նշան մը եղաւ բոլոր Երուսաղէմ բնակողներուն, ու չենք կրնար ուրանալ։
17 Բայց որպէսզի ժողովուրդին մէջ աւելի չտարածուի, սպառնանք ըրէ՛նք անոնց որ այլեւս այս անունով մարդու մը չխօսին։
18 Ու կանչելով զանոնք՝ պատուիրեցին որ բնաւ Յիսուսի անունովը չխօսին ու չսորվեցնեն։
19 Պետրոս ու Յովհաննէս ալ պատասխանեցին անոնց ըսելով՝ Աստուծոյ առջեւ արդարութիւն է ձեզի լսել աւելի քան Աստուած։
20 Վասն զի մենք չենք կրնար չխօսիլ այն բաներուն վրայ զորս տեսանք ու լսեցինք։
21 Ուրեմն սպառնալով՝ արձակեցին զանոնք, չգտնելով թէ ինչպէս պատժեն զանոնք, ժողովուրդին պատճառով, վասն զի բոլորը կը փառաւորէին Աստուած այն եղածին համար որ եղաւ։
22 Վասն զի այն մարդուն որուն վրայ այս նշանը հրաշքով եղաւ՝ քառասուն տարեկանէ աւելի էր։
23 Ու արձակուելով՝ իրենց ընկերներուն եկան ու պատմեցին անոնց որ քահանայապետները ու երէցները իրենց ըսած էին։
24 Ասոնք լսելով՝ միաբանութեամբ Աստուծոյ բարձրացուցին ձայնը ու ըսին՝ Տէ՛ր, դո՛ւն որ երկինքը ու երկիրը ու ծովը ու անոնց մէջ եղած ամէն բան ստեղծեցիր,
25 որ Հոգւովն Սրբով մեր հայր Դաւիթ քու ծառադ բերնովը ըսիր՝ Ինչո՞ւ հեթանոսները խռովեցան ու ազգերը ունայն բաներ խորհեցան։
26 Երկրի թագաւորները կեցան ու իշխանները միասին ժողովեցան Տէրոջ ու անոր Քրիստոսին դէմ։
27 Վասն զի ճշմարտապէս այս քաղաքին մէջ Հերովդէս ու Պոնտացի Պիղատոս հեթանոսներուն ու Իսրայէլի ժողովուրդին հետ ժողովեցան քու սուրբ Մանուկիդ՝ Յիսուսին դէմ որ օծեցիր,
28 որպէսզի ընեն ինչ որ քու ձեռքդ ու խորհուրդդ կանխաւ որոշեցին որ ըլլայ։
29 Ու հիմա, Տէ՛ր, նայէ անոնց սպառնալիքներուն ու քու ծառաներուդ տուր որ քու խօսքդ ամէն համարձակութեամբ խօսին,
30 երբոր դուն ձեռքդ երկնցնես բժշկութեան համար ու նշաններ ու հրաշքներ ըլլան քու սուրբ Մանուկիդ՝ Յիսուսին անունովը։
31 Ու երբոր անոնք աղօթեցին՝ այն տեղը որ ժողովեցան շարժեցաւ, ու բոլորն ալ Հոգւովն Սրբոյ լեցուեցան ու Աստուծոյ խօսքը համարձակութեամբ կը խօսէին։
32 Ու հաւատացողներուն բազմութիւնը մէկ սիրտ ու մէկ հոգի էին, ու ոչ մէկը իր ունեցածներուն համար կ՚ըսէր թէ իմն է, հապա ամէն բան ընդհանուր կ՚ունենային։
33 Ու մեծ զօրութեամբ առաքեալները կը վկայէին Տէր Յիսուսի յարութեան վրայ, ու մեծ շնորհք կար բոլորին վրայ։
34 Վասն զի նեղեալ մարդ մը չկար անոնց մէջ, որովհետեւ ամէն անոնք որ կալուածներու կամ տուներու տէր կ՚ըլլային՝ կը ծախէին ու ծախուածին գինը կը բերէին
35 ու առաքեալներուն ոտքերուն առջեւ կը դնէին, ու իւրաքանչիւրին կը բաժնէին ըստ պէտքին։
36 Ու Յովսէս որ առաքեալներէն Բարնաբաս անունով կոչուեցաւ (որ կը թարգմանուի մխիթարութեան որդի), որ Կիպրացի Ղեւտացի մըն էր,
37 ունեցած կալուածը ծախեց ու դրամը բերաւ ու առաքեալներուն ոտքերուն առջեւ դրաւ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Բայց Անանիա անունով մարդ մը կար ու կինը Սափիրա, ու կալուած մը ծախեցին,
2 ու կնոջը գիտութեամբ գինին մէկ մասը պահեց, ու մէկ մասը բերաւ ու առաքեալներուն ոտքերուն առջեւ դրաւ։
3 Բայց Պետրոս ըսաւ՝ Անանիա՛, ինչո՞ւ սատանան սիրտդ լեցուց որ Սուրբ Հոգիին սուտ խօսիս ու կալուածին գինին մէկ մասը պահես։
4 Չէ՞ որ մինչ կը մնար՝ քուկդ էր, ու ծախուելէն ետքն ալ քու իշխանութեանդ տակ էր։ Ինչո՞ւ այս գործը սրտիդ մէջ դրիր։ Մարդոց չսուտեցիր հապա Աստուծոյ։
5 Անանիա այս խօսքերը լսելով՝ ինկաւ ու մեռաւ։ Ու մեծ երկիւղ եկաւ բոլոր անոնց վրայ որ այս բանը լսեցին։
6 Ու երիտասարդները ելլելով՝ ծածկեցին զանիկա, ու դուրս հանելով թաղեցին։
7 Ու մօտաւորապէս երեք ժամ ետքը կինն ալ եկաւ՝ չգիտնալով թէ ինչ եղաւ։
8 Ու Պետրոս ըսաւ անոր՝ Ինծի ըսէ՛, կնի՛կ, այդ կալուածին գինը այսչափ էր՞ որ ծախեցիք։ Ան ալ ըսաւ՝ Այո՛, այսչափ էր։
9 Ու Պետրոս ըսաւ անոր՝ Ինչո՞ւ համաձայնեցաք իրարու հետ Տէրոջ Հոգին փորձելու։ Ահա քու մարդուդ ոտքերուն ձայնը դրան առջեւ են, ու քեզ ալ դուրս պիտի հանեն։
10 Ան ալ իսկոյն ոտքերուն առջեւ ինկաւ ու մեռաւ։ Ու երիտասարդները ներս մտնելով՝ զանիկա մեռած գտան ու դուրս հանելով՝ թաղեցին քովը։
11 Ու մեծ երկիւղ եկաւ բոլոր եկեղեցիին ու այս բաները լսող բոլոր ուրիշներուն վրայ։
12 Ու առաքեալներուն ձեռքով ժողովուրդին մէջ շատ նշաններ ու հրաշքներ կ՚ըլլային։ Ու բոլորն ալ միաբանութեամբ Սողոմոնի սրահը կը գտնուէին։
13 Ուրիշներէն ոչ մէկը համարձակեցաւ անոնց հետ միանալ, բայց ժողովուրդը մեծարանքով կը խօսէր անոնց մասին։
14 Ու հաւատացողներուն բազմութիւնը Տէրոջ կ՚աւելցուէր, տղամարդոց ու կիներու բազմութիւններ,
15 մինչև որ հիւանդները հրապարակները կը հանէին ու մահիճներու ու մահուրներու վրայ կը դնէին, որպէսզի Պետրոս գոնէ գալով անոնցմէ մէկուն վրայ ստուերը ինկնի։
16 Ու Երուսաղէմի շրջակայքերէն ալ բազմութիւն մը կու գար՝ հիւանդներ ու անմաքուր հոգիներէ տանջուողներ բերելով, որոնք բոլորն ալ կը բժշկուէին։
17 Ու քահանայապետը ելաւ ու անոր հետ եղողները, որ Սադուկեցիներու աղանդէն էին, ու նախանձով լեցուեցան,
18 ձեռք ձգեցին առաքեալները ու հասարակաց բանտը դրին զանոնք։
19 Բայց գիշերուան մէջ Տիրոջ հրեշտակը բանտին դռները բացաւ ու դուրս հանելով՝ ըսաւ անոնց՝
20 Գացէ՛ք, տաճարին մէջ կայնեցէ՛ք ու ժողովուրդին խօսեցէ՛ք այս կեանքին բոլոր խօսքերուն վրայ։
21 Ու լսելով՝ վաղ առտուն տաճարը մտան ու սորվեցուցին։ Ու քահանայապետը ու անոր հետ եղողները եկան ու ժողովեցին Իսրայէլի որդիներուն բոլոր երէցները ու ղրկեցին բանտը որ բերեն զանոնք։
22 Բայց սպասաւորները երթալով՝ բանտին մէջ չգտան զանոնք, ու դառնալով՝ պատմեցին
23 ըսելով՝ Բանտը բոլոր ամրութեամբ գտանք փակուած ու պահապանները դռներուն առջեւ կայնած, բայց բանալէն ետքը ներսը մէկ հոգի չգտանք։
24 Ուրեմն երբոր տաճարին հսկիչ զօրքերուն հրամանատարը ու քահանայապետները այս խօսքերը լսեցին՝ անոնց համար շուարեցան թէ ասիկա ինչ պիտի ըլլայ։
25 Ու մէկը եկաւ ու անոնց պատմեց ըսելով՝ Ահա այն մարդիկ զորս բանտը դրիք՝ տաճարին մէջ կայնած ժողովուրդին կը սորվեցնեն։
26 Այն ատեն հրամանատարը գնաց սպասաւորներուն հետ ու բերաւ զանոնք, ոչ թէ բռնութեամբ, վասն զի ժողովուրդէն կը վախնային որ քարկոծեն զանոնք։
27 Ու բերելով՝ կացուցին զանոնք ժողովին առջեւ։ Ու քահանայապետը հարցուց զանոնք
28 ըսելով՝ Խիստ պատուիրելով պատուիրեցինք ձեզի որ այս անունով չսորվեցնէք, ու ահա ձեր վարդապետութիւնը Երուսաղէմ լեցուցիք ու կ՚ուզէք այս մարդուն արիւնը մեր վրայ բերել։
29 Պետրոս ու առաքեալները պատասխանեցին ըսելով՝ Աստուծոյ պէտք է հնազանդիլ աւելի քան մարդոց։
30 Մեր հարցն Աստուածը յարուցանեց Յիսուսը զոր դուք փայտի վրայ կախելով սպաննեցիք։
31 Զայս Աստուած իր աջովը իշխան ու Փրկիչ ըրաւ՝ Իսրայէլի ապաշխարութիւն ու մեղաց թողութիւն տալու համար։
32 Ու մենք անոր այս բաներուն վկաներ ենք, ու Սուրբ Հոգին ալ զոր Աստուած տուաւ անոնց որ իրեն կը հնազանդին։
33 Ասոնք լսելով՝ սրտերնուն մէջ խոցուեցան ու կ՚ուզէին զանոնք սպաննել։
34 Բայց ժողովին մէջ Գամաղիէլ անունով փարիսեցի մը ելաւ, օրէնսուսոյց մը, ամբողջ ժողովուրդին սիրելի, ու հրամայեց որ առաքեալները քիչ մը դուրս հանեն։
35 Ու ըսաւ անոնց՝ Իսրայէլացի՛ մարդիկ, զգուշացէ՛ք ձեզի համար այս մարդոց վրայ ինչ որ պիտի ընէք։
36 Վասն զի առաջ Թեւդաս ելաւ՝ ինքզինքը մեծ մարդ մը ըսելով, որուն հետ մօտաւորապէս չորս հարիւր հոգի միացան, ան սպաննուեցաւ, ու անոր հաւատացողները ամէնքն ալ ցրուեցան ու չեղան։
37 Անկէ ետքը Յուդա Գալիլեացի ելաւ մարդահամարի օրերը, ու ժողովուրդին ետեւէն քաշեց, ան ալ կորսուեցաւ, ու անոր հաւատացողները ամէնքն ալ ցրուեցան։
38 Ուրեմն հիմա ձեզի կ՚ըսեմ՝ այս մարդոցմէ հեռացէ՛ք ու զանոնք թողուցէ՛ք, վասն զի եթէ այս խորհուրդը կամ այս գործը մարդկանցմէ է՝ պիտի կործանի,
39 բայց եթէ Աստուծմէ է՝ չկրնաք կործանել զանոնք, որպէսզի չգտնուիք նաեւ Աստուծոյ դէմ կռուողներ։ Անոր խրատին հետեւեցան
40 ու կանչելով առաքեալները՝ զանոնք ծեծելէ ետքը պատուիրեցին որ Յիսուսի անունովը չխօսին, ու արձակեցին զանոնք։
41 Ուրեմն անոնք ուրախ գնացին ժողովէն, որովհետեւ արժանի եղան անարգանքի համար մը կրելու Յիսուսի անունին համար։
42 Ու ամէն օր տաճարին մէջ ու տունէ տուն չդադրեցան սորվեցնելէ ու Յիսուս Քրիստոսը քարոզելէ։

ԳԼՈՒԽ Զ

1 Այդ օրերուն երբոր աշակերտները կը շատնային, յունարէն խօսող հրեաներ եբրայերէն խօսող հրեաներուն դէմ տրտունջ ելաւ, վասն զի անոնց այրիները սպասաւորութեան մէջ կ՚անտեսուէին։
2 Ուրեմն տասներկուքը աշակերտներուն բազմութիւնը իրենց մօտ կանչելով՝ ըսին՝ Չի պատշաճիր որ մենք Աստուծոյ խօսքը թողուինք ու սեղաններու սպասաւորենք։
3 Ուրեմն, եղբայրնե՛ր, ձեզմէ եօթը հոգի ընտրեցէ՛ք որ լաւ վկայութիւն ունենան, Հոգւովն Սրբոյ ու իմաստութեամբ լեցուած, որոնց այս գործը յանձնենք։
4 Մենք ալ աղօթքին ու խօսքին սպասաւորութեան պիտի յարատեւենք։
5 Ու խօսքը հաճոյացաւ ամբողջ ժողովուրդին, ու ընտրեցին Ստեփանոսը՝ հաւատքով ու Հոգւովն Սրբոյ լեցուած մարդ մը, ու Փիլիպպոսը, Պրոքորոսը, Նիկանորը, Տիմոնը, Պարմենասը, ու Նիկողայոս Անտիոքացի նորադարձը,
6 որոնք առաքեալներուն առջեւ կացուցին, ու անոնք աղօթելով՝ ձեռքերնին անոնց վրայ դրին։
7 Ու Աստ

17 Եւ սուրբ եմ, եւ քէ որ Հայրը կը կոչէք անխ-
կա՛ռ առանց աչառութեան կը դատէ ամէն
մէկուն գործքին համեմատ, ապրելին ձեր
պանդխտութեան ժամանակը վախով անցու-
18 ցէք, Գիտնալով որ ոչ-ւս-ւք չէք ապականա-
ցու այժմաթով կամ ոսկիով փրկուեցաք ձեր
հայրերէն աւանդաւած ունայն ձեւմնաներէն,
19 Հապա Քրիստոսի պատուական արիւնովը՝
20 որպէս թէ անբիծ ու անարատ գառի մը. Որ
առաջուց ճանչցուած էր աշխարհիս սկիզբէն
առաջ, Եւ. ետքի առիներուը յայտնուեցաւ
21 ձեզի համար, Որ անոր միջոցովը Աստուծոյ
հաւատացիք, որ զանիկա մեռելներէն յա-
րուց, Եւ անոր փառաւորութիւն տուաւ. որ
ձեր հաւատքը ու յոյսը Աստուծոյ վրայ ըլլայ,
22 Հոգին անձերը մաքրելով հնազանդելով՝ ճշմարտութեանը
ներքեւ անկեղծ բլլալով, Սիրարարբուքեան մէջ անկեղծ բլլալով, սուրբ սրտով
23 մէկզմէկ պինա սիրեցէք, Ընչէն ծնած բլ-
լալով՝ չէ թէ ապականացու սերմէն, Հապա
անապականացուէն Աստուծոյ կենդանի ու
24 յաւիտենական խօսքովը. Վասն զի ամէն
մարմին խոտի պէս է, և մարդուն բոլոր փա-
ռաւորութիւնը՝ խոտի ծաղիկին պէս. խոտը կը
25 չորնայ ու անոր ծաղիկը կը թափիըսիի. Բայց
Տէրոջը խօսքը յաւիտեան կը մնայ. Այսինքն
է ան խօսքը որ աւետարանով ձեզի քա-
րոզուեցաւ.

ԳԼ. Բ

1 Ձեր խորամանկ բոլոր չարութիւնը մէկդի ձգելով, և ցոյցերով քէ
բերնաւոր և հին սուտ փոյթ բրիստոսներուց չընտրած եք, 2 ու
ծնեալ հիմա կենալ մարգարտեայ կանկառներուն, 3 ու
հնազանդ բլլալ իշխանութեանց, 4 որ ապրիշքնին ծառա-
ներուն ու հնազանդ բլլան իրենց տիրուհիներուն, 5 ու երբոր
բոլոր գործերուն համար չորչորան, Համբերութեամբ
առնին բերուած ըլլան Հանճարու.

1 Ուրեմն մէկդի ձգելով ամէն չարութիւնը
ու ամէն խաբեութիւնները ու կեղծաւորութիւն-
ները, և նախանձը ու ամէն չարախօսութիւ-
2 նները, Նորածին մանկունդը պէս ծրանական --

3 Եթէ որ Տէրը
4 քաղցր բլլալուն համը առիք. Որուն մո-
տենալով այն կենդանի վէմին, Որ թէպէտ
մարդոցմէ անարգուած է, բայց Աստուծմէ
5 ընտրուած ու պատուական է, Դուք ալ կեն-
դանի քարերու պէս շինուիք Հոգեւոր տա-
ճար մը, Սուրբ քահանայութիւն մը, Քրիստոս
Յիսուսով Աստուծոյ հաճելի Հո-
6 գեւոր պատարագներ մատուցանելու. Որով-
հետև գիրքին մէջն ալ կայ թէ Ահա Սիոնի
մէջ բնտիր, պատուական անկիւնադիր վէմ մը կը
դնեմ. և ով որ անոր հաւատայ՝ բնաւ պիտի
7 չամչնայ. Ուստի ձեզի հաւատացեալներուս
պատուական է ան, բայց անհաւատներուն՝
Ան քարը որ շինողներէն անարգելուեցաւ,
8 անկիւնին գլուխը եղաւ. Եւ. գայթաքան վէմ
ու գայթակղութեան քար Հանդիպ՝ որ չհաւա-
տալով խօսքին կը գայթակղին, Որուն ան-
9 մասին ալ եղան. Բայց դուք ընտիր ցեղ
մըն էք, Թագաւորական քահանայութիւն,
Սուրբ ազգ, Անձեռնհական ժողովուրդ մը, որ
քարոզէք անոր առաքինութիւնները, Որ ձեզ
10 խաւարէն իր սքանչելի լոյսին կանչեց. Որ
առեն մը ժողովուրդ չէիք, բայց հիմա Աս-
տուծոյ ժողովուրդն էք. որ առանց ողորմու-
թիւնի եղած, բայց հիմա ողորմութիւն գտած.
11 Սիրելիներ, կ՚աղաչեմ Պանդուխտներու
և օտարականներու պէս հոգիի կիրքերէ մեր-
նաւոր ըլլալնիդ բերնէն, որ հոգիի դէմ կը
12 պատերազմին, Ձեր վարուելնիդը հեթանո-
սաց մէջ բարի պահելով, որ ինչ բանով որ ձեզ
չարագործներու պէս կը բամբասանին, Ձեր բա-
րի գործքերը տեսնելով՝ փառաւորեն զԱս-
13 տուած Այցելութեան օրը. Աստուծմէ հնազանդ-
եցէք ամէն մարդկային հաստատութեան
Տէրոջը համար, թէ թագաւորին՝ վերնագոյն
14 իշխանի մը պէս. Թէ կառավարիչներուն՝ անոր
կողմէն խրկուածներու պէս՝ Չարագործնե-
րուը պատիժ բլլալու համար, Եւ բարեգործները գովելու հա-

* բ Օր. ժ. 17. Գործ. ժ. 34. Հռոմ. բ. 11.
ֆր Գործ. է. 1. փՀէ. բ. 18. Երբ. ժբ. 28.
= բ Գործ. է. 6. Երբ. ժ. 13. Գէ. բ. 11.
ֆ = Գործ. ը. 23. է. 23.
ֆ Եբ. ի. 18. Գէ. գ. 3.
ֆ Գործ. ի. 22. Եբ. ի. 1. 14. Յայտ. ի. 9.
ֆ Եբ. ժբ. 5. Եբ. ի. 7. Յայտ. ի. 26. = Գործ. է. 7.
ֆ Հռոմ. գ. 25. ժգ. 25. Եբ. ի. 2. Յայտ. ի. 11. Կող. ա. 22.
Տիմ. ա. 3. 3.
Յհ. ա. 3. Գործ. ի. 4. Ե փՀէ. ա. 10. Երբ. ժ. 16.
Գործ. բ. 24.
= Ա Պետ. ի. 15. Գործ. բ. 23. գ. 13. Ե Գործ. ժ. 3.
Հռոմ. ժբ. 3. Ա Պետ. գ. 9.
Գործ. ժ. 3.
Հռոմ. ժբ. 3. 19. = Յհ. ա. 9. Տիմ. ա. 3. Երբ. ժգ. 8. Գէ. բ. 17.
գ. 8. գ. 8. բ. Գէ. ա. 7. = Յհ. ա. 7. Յայտ. ի. 21.
Ա Պետ. ա. 22. Ա Պետ. ա. 2. = Ա Պետ. գ. 9.
Ա Պետ. ա. 13. գ. Ա Պետ. գ. 9.
= Ա Պետ. գ. 9.
= Եբ. ի. 22. 23. Կող. գ. 3. Երբ. ժբ. 1. Ա Պետ. գ. 8.
Գէ. գ. 8.
Ա Պետ. ժբ. 3. Ա Պետ. ա. 4. = Կող. ժգ. 20. Գէ. ա. 23.
= Կող. գ. 3. Երբ. ժ. 12. Գ. Ա Պետ. գ. 7.
Ա Պետ. ա. 18. Եբ. ի. 15.
Ա Պետ. ա. 13. գ. Ա Պետ. գ. 9. = Ա Պետ. գ. 9.
Ա Պետ. ա. 13. Ա Պետ. գ. 9.
Ա Պետ. ա. 13. Ա Պետ. գ. 9.
Ա Պետ. ա. 13.

15 մեր • ինչու՝ որ Աստուծոյ կամքը առանկ է, ՝որ բարեգործ ըլլալով՝ անխելք մարդոց տը-
16 գիտութիւնը պապանձեցնէք. ՝Ազատներու պէս ըլլալով, և չի թէ չարութիւնը շա-
րաթիանան ծածկոցի մը պէս գործածելով,
17 ՝հապա Աստուծոյ ծառաներու պէս. ՝Ամէնը պատուեցէք. ՝եղբայրութիւնը սիրեցէք. ՝Աս-
տուածմէ վախցէք. ՝թագաւորը պատուեցէք.
18 ՝Գործաւորներ ամէն բանի մէջ վախով հնա-
զանդ ըլլան ՝ոչ միայն ան լաւներուն և հեզերուն, հապա ժան-
19 տագրութիւնները ալ. ՝Քանզի սա ՝շնորհք մի՛ն է, թէ որ մէկը սա Աստուած ունեցած խղճմ-
մտութեամբը անիրաւ տանջ կրած վշտանքներ
20 համբերելու ըլլայ. ՝Վասն զի ի՞նչ գովա-
ք՛ինն կ՛ըլլայ ՝չէ, թէ որ մեղք գործելով ձե-
ռերէ ու համբերէք. հապա թէ որ բարիք գործելով չարչարուելէ ու համբերէք, ասիկա
21 Աստուծոյ քովը շնորհք մի՛ն է. ՝Քանզի դուք սա բանին համար կանչուեցաք. ՝որ Քրիստոս ալ ձեզի համար չարչարուեցաւ, ՝ու ձեզի օրինակ թողուց՝ որ իր չափերուն հետևիլէ.
22 ՝Որ ինքը մեղք մը չգործեց, ու իր բերնին մէջ
23 նենգութիւն մը չգտնուեցաւ. ՝Որ կը նախա-
տուէր, և փոխարէնը չէր նախատեր. կը չար-
չարուէր, ու ապառնիք չէր ըներ. ՝հապա ին քզինքը արդար դատողին կը յանձ-
24 նէր. ՝Որ մեր մեղքերը իր մարմինովը խաչը փայտին վրայ վերցուց, ՝որ մենք մեղքերուն ապառնիք, ու արդարութեան համար ապ-
րինք. ՝որուն վէրքերովը դուք բժշկուեցաք.
25 ՝Ինչու որ մոլորակ ոչխարներու պէս էիք, հապա հիմա ձեր հոգիներուն Հովիւին ու Տեսուչին դարձաք.

ԳԼ. Գ

1 Կը սորվեցնէ ինչինչները հնազանդ ըլլան իրենց էրկիններուն, որ եթէ անանք խօսքին
2 հնազանդութեան միաբանելով, ՝Տեսնելով ձեր
3 երկիւղած պահելակա վարքը. ՝Որ իրենց զար-
դարանքը չըլլայ գրաչին մազերը հիւսուածք-
ներով և ականելու չար գիրերով կամ հան-
4 դերձներ հագնելով. ՝Հապա պահեն ծածուկ մարդը՝ անեղծութիւնով հոգի ու հանգարտ
հոգիին ՝որ Աստուծոյ առջևը
5 խիստ պատուական է. ՝Քանզի որ առնուօք առ-
ջին սրբուհիները՝ որ իրենց յոյսը Աստուծոյ վրայ դը-
րած էին, անձնեպետն այսպէս կը զարդարէին
6 իրենց էրկիներուն հնազանդ ըլլալով. ՝Ինչպէս որ Սառա հնազանդեր էր Աբրահամին, ՝և զա-
նունա տէր կը կոչէր. որ դուք բարեգործ ըլ-
լալով ու մէկ երկիւղէ մը չվախնալով՝ անոր զաւակները կ՛ըլլաք.
7 ՝Նմանապէս էրիկները խոհեմութիւնով ա-
նոնց հետ բնակին, ՝տկար անօթի պէս պա-
տիւ տալով կիներուն՝ իբրև կենաց շնորհ-
քին ժառանգ ակնկալներ. ՝որ ձեր աղօթքնե-
րուն արգելք չըլլայ.
8 Վերջապէս ՝ամէնքդին մէկ միտքի ըլլաք, կարեկից, հեզասրտակից, ՝ողորմած --
9 ՝բարեպաշտօրէն. ՝Չըլլալով որ չարութիւնն փո-
խարէն չարութիւն հատուցանէք, կամ նա-
խատանքն նախատինքի՝ հապա ընդհակառակն օրհնեցէք. դիտնալով որ սա բա-
նին համար կանչուեցաք. ՝որ օրհնութիւն
10 ժառանգէք. ՝Վասն զի ան որ կ՛ուզէ կեան-
քը սիրել ու բարի օրեր տեսնել, ՝իր լեզուն
ի՛նչ դադ բնկրնէ՝ չխօսի նենգութիւն, ու իր շրթունք-
11 ները՝ նենգութիւն խօսելէն. ՝Զատութիւնէ նո
գործէ ու բարութիւն ընէ, ՝խաղաղութիւն
12 փնտռէ և անոր ետևէն երթայ. ՝Ինչու որ Տէ-
րոջը աչքերը արդարներուն վրայ են, ՝ու իր
ականջները՝ անոնց աղօթքին. բայց Տէրոջը
13 երեսը չարագործներուն վրայ է. ՝Ու ո՞վ ձեզի
չարիք մը պիտի հատցնէ՝ թէ որ դուք բարի-
14 քին նմանող ըլլաք. ՝Բայց թէ որ արդարու-
թեան համար չարչարուիք ալ՝ երանելի էք.
և անոնց ահէն մի վախնաք ու մի շփոթիք.
15 Հապա Տէր Աստուածը սրտերնուդ մէջ սուրբ
պահեցէք. և միշտ ՝պատրաստ եղէք հնազու-

---

1 = Տիմ. բ. 9. Տիտ. բ. 5. Ա Պետ. գ. 7. 2 ՝Ղեւտ. ժգ. 21. = Ելից. ի. 3. 12. 3 = Կող. ի. 18. 4 ՝Ա Տիմ. գ. 18. 5 ՝Ա Պետ. գ. 1. 6 ՝Ծն. ժը. 12. = Ա Տիմ. բ. 9. Տիտ. բ. 3. 7 ՝Ա Կոր. ժգ. 1. Ա Տես. դ. 4. 8 = Կող. ի. 3. Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 9. 9 ՝Ա Կոր. ի. 13. Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 16. 10 ՝Յով. ժբ. 12. 11 = Կող. ի. 3. Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 19. 12 = Կող. ժբ. 25. = Ելից. ի. 4. 13 ՝Ա Կոր. ի. 13. 14 ՝Մատ. ի. 10. Ա Պետ. գ. 6. 15 = Կող. ի. 16. 16 ՝Ա Տես. ի. 5. Ա Պետ. գ. 21. 17 = Կող. ի. 24. 18 ՝Ա Կոր. ժե. 3. Ա Տես. ի. 10. Ա Պետ. գ. 18. 19 ՝Ա Պետ. գ. 20. 20 ՝Ծն. է. 7. Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 6. 21 = Կող. ի. 12. 22 ՝Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 18. 23 ՝Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 18. 24 ՝Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 18. 25 ՝Ա Տես. ի. 15. Ա Պետ. գ. 18.

Քեամբ ու երկիւղածութեամբ պատասխան տալու ամէնուն որ ձեր ունեցած յոյսին պատ-
16 ճառը ձեզի կը հարցնեն։ Եւ հարկ խղճմիտ-
ութիւն ունենաք, որ ինչ բանով որ ձեզ կը
բամբասեն իրենց չարագործներ, ամչնան
անոնք՝ որ Քրիստոսով եղած ձեր բարի վար-
17 մունքը կը պախարակին։ Ինչու որ աւելի ա-
զնիկ է՝ բարեգործութիւն ընելով չարչարուիլ
քան թէ որ Աստուծոյ կամքը այն ըլլայ, քան թէ
18 չարագործութիւն ընելով։ Վասն զի Քրիստոս
ալ մէկդի՝ անգամ մը չարչարուեցաւ, Արդարը
անարդարներուն վրայ, որ մեզ Աս-
տուծոյ մօտեցնէ. ըստ որ թէպէտ մեռաւ՝ մար-
19 մնով, հոգիով կենդանի եղաւ հոգիով։ Որով
գնաց՝ հոգիներուն ալ գերեզմանի քա-
20 րոզեց։ Որոնք առաջ մը ապստամբ էին, երբ
որ Աստուծոյ երկայնմտութիւնը կը համբերէր
Նոյի օրերը՝ երբոր տապանը կը շինուէր,
հոսուն մէջը քիչ անձինք՝ այսինքն ութը հոգի
21 ջուրէն ապրեցան։ Որ մեզ ալ ան օրինակին
պէս մկրտութիւնը հիմա կ՚ապրեցընէ, (ոչ
թէ մարմինին ապտր ակզբի ձգելը, հապա
բարի խղճմտանքին վկայութիւնը առ Ա-
ստուած,) Յիսուս Քրիստոսի յարութիւնովը.
22 Որ անկից երկինք գացած՝ Աստուծոյ աջ կող-
մին է՝ հրեշտակներըն ու իշխանութիւնները և
զօրութիւնները իրեն հնազանդելով։

ԳԼ. Դ

1 Քանի որ Քրիստոս մարմնով մեզի համար չարչարուե-
ցաւ, դուք ալ նոյն միտքով զինուե-
ցէք. որովհետև ան որ մարմնով չարչարուե-
2 ցաւ, մեղքէն դադրած է. Որ ալ չէ թէ
մարդոց ցանկութիւններուն պէս՝ հապա Ա-
ստուծոյ կամքին պէս ապրիլը մարմնի մէջ
3 մնացած ատենը. Ինչու որ հերիք է մեզի կե-
նաց անցնած ժամանակը, որուն մէջ հեթա-
նոսներուն կամքը կատարեցինք, ու գիւտ-
թիւնները, ցանկութիւններով, գինովութիւ-
նով, անառակ թիւններով, արբեցու-
թիւններով ու անօրէն կռապաշտութիւններով
4 վարուելնիդ. Որ սա բանիս կը զարմանան՝ որ
դուք նոյն չափազանց անառակութեան մէջ
ձեզ հետ չէք վազեր, ու հայհոյութիւն կ՚ը-
5 նեն. Որոնք պատասխան պիտի տան անոր՝
որ պատրաստ է դատելու կենդանիները ու
6 մեռելները. Քանզի ասոր համար մեռելնե-
րուն ալ աւետարան քարոզուեցաւ, որ դա-
տուին մարդոց կողմանէ մարմինով, ու կեն-
դանի ըլլան Աստուծոյ կողմանէ հոգիով։
7 Ամէն բանին վախճանը մօտեցեր է. Ուստի զգաստ եղէք ու ապրելու մէջ արթուն
8 կեցէք. Իւ ամէն բանէն առաջ իրարու հետ
ունայնց սէր ունեցէք. Քանզի որ սէրը մեղաց
9 բազմութիւնը կը ծածկէ. Իրարու հիւրասի-
րութիւն ցուցուցէք առանց տրտունջ ընելու.
10 Ամէն մէկը ինչ պատահ շնորհք որ առաւ, ա-
նիկա իրարու մատակարարեցէք Աստուծոյ
զանազան շնորհացը բարի անասնութեան
11 պէս. Թէ որ մէկը խօսի, Աստուծոյ պատ-
գամներուն պէս ըսէ. Թէ որ մէկը մատա-
կարարութիւն ընէ, որպէս թէ Աստուծոյ չը-
նորհած զօրութենէն ըսէ. Որ ամէն բանի
մէջ Աստուած փառաւորուի Յիսուս Քրիստո-
սի ձեռքովը. Որուն փառք և զօրութիւն
յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն.
12 Սիրելիներ, օտար բան մի սեպէք ան նե-
ղութեան բորբոքը, որ ձեզ փորձելու համար կ՚ըլ-
լայ, որպէս թէ օտար բան մը ձեզի հանդի-
13 պած է. Հապա ուրախ եղէք՝ Քրիստոսի որ Քրիս-
տոսի չարչարանքներուն հաղորդ եղած էք,
Որ անոր փառքին յայտնուելու ատենն ալ գըր-
14 ծա թռնալէ ուրախանաք. Թէ որ Քրիստոսի
անուանը համար նախատուիք, երանելի էք.
Քանզի որ փառաց [և զօրութեան] և Աստու-
ծոյ Հոգին ձեր վրայ հանգչած է. Յիրաւի
անոնց կողմանէ կը հայհոյուի անիկա, բայց
15 ձեր կողմանէ կը փառաւորուի։ Զըլլայ որ
ձեզմէ մէկը չարչարուի իբրև մարդասպան,
կամ գող, կամ չարագործ, Կամ իբրև ուրիշ-
16 չին բանէն խառնուող. Բայց թէ որ Քրիստոսի
իբրև քրիստոնեայ՝ մարդ չամչնայ. Հապա աս

---

1 Տէս· ժգ· 13։
3 Տէս· ը· 8։ Գէ· ի· 12։
4 Հռոմ· ե· 6։ Եբր· ժ· 25։ Գծ· ը· 22։ Ա Կոր· ժգ· 4։
5 Կող· ա· 21։ 22։
6 Հռոմ· ա· 4։ ը· 11։
7 Ես· խը· 3։ խԹ· 8։ կ· 1։
8 Գէ· ա· 12։ գ· 6։
9 Յա· ա· 5։ 7։ 9։
10 Ա Կոր· ժբ· 7։ Գաղ· ե· 13։
11 Եբր· ժգ· 1։
12 Յա· ե· 18։ Ը Գէ· ա· 1։
13 Տէս· գ· 3։
14 Գէ· ա· 5։
15 Հռոմ· գ· 8։ 7։ Գաղ· ե· 24։ Կող· գ· 3։ 5։
16 Հռոմ· ժգ· 7։ Գէ· ը· 1։
17 Ես· կ· 7։ Եր· ժգ· 11։ Եզ· է· 16։ ը Գէ· ա· 1։
18 Ես· ժ· 7։ ը· 18։
19 Ես· ժ· 1։ Եր· ա· 5։
20 Ծն· զ· 3։ 5։ 13։
21 Եբր· ժա· 7։
22 Ես· ե· 7։ ը· 18։ Ը Գէ· ա· 1։
23 Ես· ը· 13։ Ես· ի· 1։ Հը· ա· 31։ ը
24 Ես· գ· 3։
25 Գէ· ա· 5։
26 Ես· ի· 14։
27 Եզեկ· խդ· 9։ խա· 8։ Գաղ· ժե· 20։
28 Եփես· ա· 21։ Գաղ· ե· 1։ Տիս· գ· 3։ Գէ· ա· 14։
29 Գաղ· ժգ· 23։ ժբ· 6։ Գէ· գ· 18։
30 Գաղ· ժ· 23։ ժե· 31։ Հռոմ· ժգ· 10։ 12։ ա Կոր· ժե· 11։ 23։ ը Տիմ· գ· 1։ Ցաղ· ե· 3։
31 Գէ· գ· 15։
32 Ա Կոր· խդ· 13։ 14։ ը Կոր· ժբ· 1։ Փիլ· գ· 3։ Եբր· ժգ· 13։ Ցաղ· ե· 1։ Ա Պետ· ը· 7։ 9։
33 Հռոմ· ժգ· 13։ Եբր· ժգ· 9։
34 ը Կոր· ժբ· 1։ Փիլ· գ· 1։ Կող· գ· 1։
35 Տիմ· գ· 7։ Գէ· ա· 1։
36 Ես· ի· 41։ Ցաղ· ե· 17։ ը Կոր· ա· 7։ գ· 10։ Փիլ· գ· 10։ Կող· ա· 24։ ը Տիմ· ը· 13։ Գէ· ե· 1։ 10։ Ցաղ· ա· 9։
37 Գէ· ա· 5։ 8։
38 Մա· ե· 11։ ը Կոր· ժբ· 10։ Ցաղ· ա· 12։ Գէ· ը· 18։ 20։ գ· 14։
39 Գէ· ը· 20։
40 Գէ· ը· 20։
41 Գաղ· ե· 41։ Ցաղ· ա· 2։
42 Հռոմ· ը· 17։ ը Կոր· ա· 7։ գ· 10։ Փիլ· գ· 10։ Կող· ա· 24։ ը Տիմ· ը· 13։ Գէ· ե· 1։ 10։ Ցաղ· ա· 9։
43 Գէ· ա· 5։ 8։
44 Մա· ե· 11։ ը Կոր· ժբ· 10։ Ցաղ· ա· 12։ Գէ· ը· 18։ 20։ գ· 14։
45 Գէ· ը· 20։
46 Գէ· ը· 20։
47 ա Կոր· ժբ· 1։ Ցաղ· ա· 11։ գ Տիմ· ը· 13։
48 Գաղ· ե· 11։

17 մեռնիս քոց Աստուծոյ փառք տայ։ ²Վասնզի
ժամանակ է որ դատաստանը Աստուծոյ տան
նէն սկսի. ³և թէ որ առաջ մեզմէ կը սկսի, ⁴հա-
պա անոնց վերջը ի՞նչ պիտի ըլլայ՝ որոնք Աս-
18 տուծոյ աւետարանին չեն հնազանդիր։ ⁵Եւ
թէ որ արդարը գժուարաւ կը փրկուի, հե-
ռուները ու մեղաւորը ո՞ր պիտի գտնուի։
19 Ուստի անոնք որ Աստուծոյ կամեցողութեան
կը չարչարուին, բարիք գործելով՝ իրենց հո-
գիները քոց ճշմարիտ յանձնեն՝ իբրև հաւատարիմ
Արարչագործին։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Կը յորդորէ երէցները որ իրենց հօտերը արածեն։ 2 Երես-
փոխները՝ որ հնազանդ ըլլան. և ամենուն կը պատուիրէ որ
պարկեշտ։ 5 Ցրտանան և հպատակի մէջ հաստատուն ըլլան։ 8 Զ և
սատանա գէմ գնեն իրենց հակառակորդը Աստուածին։

1 Զոր մէջը եղող երէցներուն կ՚ապաչեմ՝ ես ու-
րուն երէց ըլլալով, ²ու վկայուածը Քրիստոսի չար-
չարանաց վկայ, ³և մասնակից եղող հասնելիք
2 փառքին միանակից. ⁴Աստուծոյ հօտը
որ ձեր մէջն է՝ արածեցէք, վերակացու ըլլա-
լով ⁵ոչ թէ ակամայ՝ հապա կամաւ, ⁶ոչ թէ
անարգ շահախնդրութեամբ՝ հապա յօժարու-
3 թեամբ, ⁷ոչ թէ վիճակներուն վրայ տէրութ-
4 լով՝ հապա հօտին օրինակ ըլլալով. ⁸ու Հո-
վուապետին երեւցած ատեներ ⁹փառաց անխմա-
ռամ ¹⁰պսակը պիտի ընդունիք։
5 Նմանապէս դուք, երիտասարդներ, հնա-
զանդեցէք երէցներուն. և համեստքով իրարու

2 ¹ Ա Կոր. ժ. 12։ Եբեր. ի. 14։ Ա Պետ. ե. 1։ ² Ա Կոր. ա. 6։ Եփես. ե. 32։ Կող. ա. 18։ Ա Թես. ե. 10։ Ա Տիմ. զ. 16։ Ա Յով. գ. 2։ ³ Ա Կոր. ժ. 31։ Կող. գ. 17։ ⁴ Ա Կոր. ա. 7։ Եփես. ե. 5։ Ա Թես. դ. 3։ Ա Տիմ. զ. 5։ Յուդ. 4։ ⁵ Ա Կոր. թ. 17։ Ա Տիմ. գ. 8։ Տիտ. ա. 7։ ⁶ Ա Կոր. թ. 17։ ⁷ Ա Կոր. զ. 20։ Ա Տիմ. զ. 1։ Տիտ. բ. 9։ ⁸ Ա Կոր. ա. 7։ Ա Թես. բ. 19։ Ա Տիմ. զ. 14։ Տիտ. բ. 13։ ⁹ Ա Կոր. թ. 25։ Յակ. ա. 12։ Յայտ. բ. 10։ գ. 11։ ¹⁰ Ա Կոր. թ. 25։ Յայտ. բ. 10։

3 ¹ Ա Կոր. ժ. 7։ ² Ա Կոր. զ. 18։ Ա Թես. դ. 4։ ³ Ա Կոր. ժ. 31։ Կող. գ. 17։ ⁴ Ա Կոր. ժ. 32։ ⁵ Ա Կոր. ժ. 33։ ⁶ Ա Կոր. թ. 17։ Ա Տիմ. զ. 5։ Տիտ. ա. 11։ ⁷ Ա Կոր. ժ. 13։ Ա Տիմ. գ. 3։ Տիտ. ա. 7։ ⁸ Ա Կոր. զ. 9։ Գաղ. ե. 21։ Եփես. ե. 5։ Ա Տիմ. զ. 9։ Յայտ. իբ. 21։ ⁹ Ա Կոր. ժ. 24։ Փիլ. բ. 4։ ¹⁰ Ա Կոր. ժ. 31։ Կող. գ. 17։ ¹¹ Ա Կոր. ժ. 11։ Եբեր. ժգ. 5։ ¹² Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։ ¹³ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։ ¹⁴ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։ ¹⁵ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։ ¹⁶ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։ ¹⁷ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։ ¹⁸ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։ ¹⁹ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբեր. ժգ. 12։

հնազանդեցէք բոլորով՝ խոնարհութիւն հագէք.
ըստ որ Աստուած ամբարտաւանութեան հա-
կառակ կը կենայ, բայց խոնարհներուն չը-
6 նդհդ կու տայ։ ²Ուրեմն Աստուծոյ հզօր ձեռ-
քին տակը խոնարհեցէք, որ ձեզ ժամանակին
7 բարձրացնէ, ³Ձեր ամէն հոգը անոր ձգեցէք,
վասն զի անիկա ձեզի համար կը հոգայ։
8 ⁴Արթուն կեցէք, հսկեցէք, ⁵ընդու որ ձեր
հակառակորդը Սատանան մռնչոց առիւծի
պէս կը պտրտի, ու կը փնտռէ թէ ով կլլէ։
9 ⁶Որուն գէմ կեցէք հաստատուած, ⁷գիտնալով որ ձեր եղբայրներուն՝ աշխարհի
մէջ նոյն չարչարանքները կը կրուին։
10 Եւ բոլոր շնորհաց Աստուածը՝ որ մեզ իր
յաւիտենական փառքին կանչեց Քրիստոս Յի-
սուսի ձեռքովը, ⁸զերկ մի առնէ նեղութիւն
կրելէդ ետքը, ինքը ձեզ կատարեալ ընէ,
11 ⁹հաստատէ, զօրացնէ՝ ¹⁰հիմնէ. ¹¹Իրեն
փառք և զօրութիւն յաւիտեան յաւիտենից։
Ամէն։
12 ¹²Սիղուանոս հաւատարիմ եղբօրը ձեռքո-
վը (ինչպէս ես կը կարծեմ,) ¹³համառօտ մը
ձեզի գրելով, յորդորելով ու վկայելով ¹⁴թէ
սա է Աստուծոյ ճշմարիտ շնորհքը, որուն մէ-
13 ջը հաստատ կեցեր էք։ ¹⁵Բաբել կ՚ընտ
րեալներուն մէջ եղած Եկեղեցին որ ձեզի հետ ըն-
14 ¹⁶տրուած է, ու ¹⁷իմ որդի Մարկոս ալ։ ¹⁸Բարե-
մտութեան երկուցած համբոյրով։ ¹⁹Խաղաղու-
թիւն ձեր ամենուն հետ որ Քրիստոս Յիսուսի
մէջ էք։ Ամէն։

1 ² Ա Կոր. ա. 6։ ³ Ա Կոր. թ. 23։ Ա Տիմ. դ. 16։ Եբր. գ. 6։ ⁴ Ա Կոր. ժ. 12։ ⁵ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ⁶ Ա Կոր. ժ. 13։ Եբր. ժ. 32։ ⁷ Ա Կոր. ժ. 9։ Եբր. ժ. 33։ ⁸ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ⁹ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹⁰ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹¹ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹² Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹³ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹⁴ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹⁵ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹⁶ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹⁷ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹⁸ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։ ¹⁹ Ա Կոր. ժ. 1։ Եբր. ժգ. 12։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՊԵՏՐՈՍԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա

1 Ընտրեալս Հաստատակամ քրիստոնեաներիդ Աստուծոյ շնորհաց մէջ ամենայն յաւուրս՝ ։ 2 Կը յորդորեմ զանոնք որ հաստատակամ ու բարի գործով իրենց կոչումը հաստատ պահեն ։ 12 ասի որ ինչը հոգ կը տանի անոնց միայն ձգելու ։ գիտնալով որ իր մնալը մեռնելէ ։ 13 Ու իրաւամբ որ հաստատ ընէ զանոնք յիշատակի մէջ ։ յանձնելով քեզ անվախ և Աստուծոյ Հշմարիտ Ըրէին ։ որովհետև ասպրելովդ անոր վկայութիւնը անհամառ եղան ։ և հոգիդ ու մարդարէներն ալ անոր հետ մեր վկայեցին ։

1 Եմանուէլ գիտցած՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ և առաքեալ ։ Ընէ՝ որ մեր հնազոր նոյն պատուական հաւատքին հասաք մեր Աստուծոյն ու Փրկչին Յիսուս Քրիստոսի արդարութեամբ ։
2 Շնորհք և խաղաղութիւն ձեր վրայ աճիլնայ Աստուծոյ ու մեր Տէրոջը Յիսուսի գիտութեամբ ։
3 Ինչպէս որ իր աստուածային զօրութիւնը կենաց և աստուածապաշտութեան վերաբերեալ ամէն բաները մեզի տուաւ Ճանոր գիտութեամբ՝ որ մեզ փառքով ու առաքինութեամբ ։
4 Անով հրաշխից ։ Պրոմիսներ ամենամեծ ու պատուական խոստումներ տուած են մեզի ։ Որպէս զի աստուածային բնութեան հնազանդ դառնալով աստուածային բնութենէն խոյս տալէ ետքը կեանքի յաւէտ եկած ապականութենէն փախչիք ։
5 Ընդդէմ ։ Ըս ասոր բանին համար բոլոր ջանքը տնէք դուք՝ ձեր հաւատքին վրայ առաքինութիւն աւելցուցէք ։ ու առաքինութեան վրայ
6 գիտութիւն ։ Ըս գիտութեան վրայ ժուժկալութիւն ։ ու ժուժկալութեան վրայ համբերութիւն ։ և համբերութեան վրայ աստուածապաշտութիւն ։
7 ասիթիւն ։ Ըս աստուածապաշտութեան վրայ եղբայրասիրութիւն ։ Ըս եղբայրասիրութեան վրայ
8 բայց սէր ։ Վասն զի բանին որ ասս բաները ձեր վրայ կը գտնուին ու կ՝ուռնին ։ Զգաստասց ու անպտուղ չէն ընէր Ձեզ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի
9 ար ճանչնալուն մէջ ։ Բայց որու քով որ ասս բաները չկայ ։ Նանիկա կոյր է ու կոպճատես ։ Ար մոռցեր է իր առջի մեղքերէն մնքրուիլը ։
10 Ասոր համար ։ եղբայրներ ։ աւելի ջանք ըրէք Ար ձեր կոչումն ու ընտրութիւնը հաստատէք ։ Բնաւ պիտի չվիրիպիք ։
11 Գտնցի այսպէս ձեզի առատօրէն պիտի Շնորհուի մեր Տէր ու փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի յաւիտենական իշխանութեան մտնելը ։
12 Պատրաստ եմ միշտ ասս բաները մնքրելիդ ձգելու վրայով զանցառու պիտի չըլլամ ։ Քէև գիտէք և հաստատուած ճշմարտութեան
13 քէնաս վրայ ։ Ես իրաւունք կը սեպեմ՝ Նքէ քանի որ ասս Ճատրճիներս մէջն եմ՝ Նմանելիդ
14 ձգելով ձեզ արթնցնելմ ։ Գտնցի գիտեմ որ ես չատանալ ասս իմ Ճատրճիներս պիտի մեկնեմ՝ Նինչպէս որ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսը
15 յայտնեց ինծի ։ Ես ալ պիտի ջանամ՝ որ իմ աչքերէն երթեկս ետքն ալ միշտ կարող ըլլաք
16 յար ասս բաները յիշելու ։ Նինչու որ չէ քէ մենք վարպետաքէնութեամբ շինուած առասպելներու նմանելէ Ճրճոլով՝ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի զօրութիւնը ու գալուստը ձեզի ցուցցընինք ։ Նհայոց անոր մեծափառութեանը ակնատես եղանք ։
17 Ընդունելս բլլալով ։ Վասն զի Ընկալաւ Աստուծմէ Հօրէ պատիւ ու պատիւ ։ այն մեծվայելչութենէն փառքէն անանուն Ձայն մը գալով ։ քէ Ես Ճաթիկս է իմ սիրելի Որդիս ։ որուն Հաւնեցայ
18 եմ ։ Ես ասս երկինքէն եկած Ձայնը մենք լսեցինք ։ Ար անոր Հետ էինք ասս բլլանալը վրայ
19 բայ ։ Ես մարգարէական խօսքն ալ ունինք՝ որ աւելի Հաստատուն է ։ ու ապէկ կ՝ընէք քէ որ անոր մնալով լոյս տուող Ճրագի մը ։ մեր մեռի տեղը լոյս տուող Ճրագի մը ։ մինչև որ ցորեկը բլլանայ Ար արշալոյսի աստղիկը սրտերնուդ
20 մէջը Ծագի ։ Բայց ասս առաջ ասս գիտնաք ։ Ար գրոց ամէն մարգարէութիւն իր յատուկ մեկ-
21 նութիւնը չունի ։ Նինչու որ մարգարէութիւն մը երբէք մարդոց կամքին պէս չբերուեցաւ ։ Նհայոց Աստուծոյ սուրբ մարդիկը Ար Հոգիէն չարժուած՝ խօսեցան ։

ԳԼՈՒԽ Բ

1 Բայց ժողովրդեան մէջ սուտ մարգարէներ եղան ։ ինչպէս որ ձեր մէջ ալ սուտ վարդապետներ պիտի ըլլան ։ որոնք ծածուկ կորստական աղանդներ պիտի մտցնեն ։ և զիրենք ազատող Տէրը ուրանալով ։ իրենց վրայ արագ կորուստ պիտի բերեն ։
2 Ու շատեր անոնց պղծութիւնները պիտի հետևին ։ որոնց պատճառով ճշմարտութեան ճամբան հայհոյութեան պիտի ենթարկուի ։
3 Ու շահասիրութենէ ստի խօսքերով ձեզմէ օգուտ պիտի փնտռեն ։ անոնց վրայ հինէն դատաստանը երկար ատենէ ի վեր չի դանդաղիր ։ և անոնց կորուստը չի քնանար ։
4 Ար եթէ Աստուած մեղանչող հրեշտակները չխնայեց ։ հապա դժոխքը ձգելով ։ մինչև դատաստանի ատենը պահուելու համար ։ խաւարի շղթաներով կապեց ։
5 և հին աշխարհը չխնայեց ։ հապա անիրաւներու աշխարհին բերելով ։ Նոյ ութ հոգիով միասին ։ որ արդարութեան քարոզիչ էր ։ զատիկը պահեց ։
6 և Սոդոմ ու Գոմորի քաղաքները մոխիրի դատապարտելով ։ կործանեց ։ անոնց օրինակ ըրաւ ապագայ անիրաւներուն ։
7 և արդար Lովտը ազատեց ։ որ անօրէն մարդոց պղծասէր կենցաղավարութենէն շատ կը տանջուէր ։
8 Ար արդարը անոնց մէջ բնակելով ։ տեսնելով ու լսելով ։ անիրաւ գործերով իր արդար հոգին օր ըստ օրէ կը տանջէր ։
9 Տէրը գիտէ աստուածապաշտները փորձութենէ ազատել ։ և անիրաւները պատիժի տակ պահել ։ մինչև դատաստանի օրը ։
10 Ու մանաւանդ մարմինին ետևէ երթալով ։ պղծութեան մէջ ապականութեան ցանկութիւն ունեցողները ։ և տէրութիւնը արհամարհողները ։ Յանդուգն ու կամակոր մարդիկ են ։ որ փառաւոր էակներուն հայհոյելէ չեն վախնար ։
11 Մինչդեռ հրեշտակները ուժով ու զօրութեամբ աւելի մեծ են ։ անոնց դէմ Տէրոջը առջև հայհոյական դատաստան չեն բերեր ։
12 Բայց անոնք ինչպէս անբան գազաններ ։ որ բնութենէ որսալու և սպանուելու համար կը ծնանին ։ ինչ որ չեն գիտեր ։ անոր վրայ հայհոյելով ։ իրենց ապականութեան մէջ պիտի ապականին ։
13 և անիրաւութեան վարձքը պիտի կրեն ։ անոնք որ ցորեկը հաճոյք կը համարին ։ որ պղծութիւն և խայտառակութիւն են ։ երբ ձեզի հետ ուրախութեամբ կերակուր կ՝ուտեն ։
14 Աչքերը շնութեամբ լեցուն ։ մեղքէն չկշտացող ։ անհաստատ հոգիները խաբող ։ սրտերը ագահութեան վարժեցուցած ։ անէծքի զաւակներ ։
15 Որոնք ուղիղ ճամբան թողլով ։ մոլորեցան ։ Բէովրի որդի Բաղաամի ճամբան հետևելով ։ որ անիրաւութեան վարձքը սիրեց ։
16 Բայց իր անօրէնութեան համար յանդիմանութիւն կրեց ։ համր անասունը մարդու ձայնով խօսելով ։ մարգարէին խելագարութիւնը արգիլեց ։
17 Անոնք ջուրերու չորցած աղբիւրներ են ։ և մրրիկով տարուող մառախուղներ ։ որոնց համար խաւարի մգութիւնը յաւիտեան պահուած է ։
18 Ար ամբարտաւանութեան ունայն խօսքեր խօսելով ։ մարմնաւոր ցանկութիւններով ։ և պղծութեամբ ։ նոր դարձողները ։ որ սխալի մէջ կը բնակին ։ նենգութեամբ կը խաբեն ։
19 Ազատութիւն խոստանալով ։ անոնք ինքնին ապականութեան ծառաներ են ։ Ար ինչ որ մարդ կը յաղթուի ։ անոր ծառայ կ՝ըլլայ ։
20 Ար եթէ աշխարհի պղծութիւններէն ։ մեր Տէր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի գիտութեամբ ազատելէ ետքը ։ նորէն անոնց մէջ բռնուելով ։ յաղթուին ։ անոնց վերջին վիճակը առաջինէն աւելի վատ կ՝ըլլայ ։
21 Ար աւելի լաւ էր անոնց համար ։ որ արդարութեան ճամբան չգիտնային ։ քան թէ գիտնալէ ետքը ։ իրենց տրուած սուրբ պատուիրանէն դառնալ ։
22 Անոնց վրայ ճշմարիտ առածը կատարուեցաւ ։ Ընդ փսխուքին դարձեալ ։ և ։ Լուացեալ խոզ ՝ի տիղմ ալեաց ։

ԳԼ· Բ

1 Ոչ ծանուցանէ քէ առա՛ւ վարդապետանէր պիտի էլլէն· և կը
նախատինքի՝ քէ անունդ ա քէ անունդ հետ ապէրելուն ան
պարկչէլա փրկանդդ ա պահիլը· 2 ուսկից ապատ պիտի ձեան
բարկութենդդ· իմաստ ա՛ղ Պօղոս Պետրոսին ապատցուց· 10
Ըստ անուսակ և հարց չ՛ը խորհրդանէրուն փարհանդդը ատչէ
մանաւանդ ապատ կը նկարագրի· արդեօ՞ ի՞նչ անհնարին մարդիկ
չտեսած կարծեան ձանձնալ գրածիդ· և անոնցմէ հետա՞ կ՚ե
նայ՞·

1 ՚Բայց առա՛ւ մարդարէներ ալ կ՚ըլլային ժո
ղովուրդին մէջ, ՚ինչպէս ա՛ղ ձեր մէջին ալ առա՛ւ
վարդապետներ պիտի ըլլան, որ գաղտուկ
պիտի մտցնեն կորուսիչ հերձուածոց բիւնե
ներ, ու փրկիչը ծախու առնող Տէրը ուրա
նալով՝ իրենց վրայ պիտի բերեն արագ աւերս
2 կորուստը· և շատերը անոնց ՚կորստական
ընթացքը՚ եաւէլէն պիտի երթան, որուն հա
մար ճշմարտութեան ճամբան պիտի հայհոյա
3 նուի· ագահութենով՝ խօսուածներու բիւանի հը
նարուած խօսքերով՝ Աստ վանաւաչտու
բիւան պիտի գործածեն· հարցնց գատաստար
առաքիւներ չատնեցմի գալուստ ընտրէ չատնար,
ու անոնց կորուստը չ՚իմանար·
4 Վա՛ռ դի քէ որ Աստուած ՚մեզը գործով
՚հրեշտակներուն չխնայեց, ՚հապա խառարի
կ ապ՚երով տարտարոսը ձգած՝ գատաստանի
5 պահել առա՛ւ· Ու առջի աշխարհին ալ չխնա
յեց· ՚միայն քէ Նոյ ութերորդ ՚անձ՝ ՚արդա
րութեան քարոզիչը պահնց, ՚երբոր ջրհեղե
ղը ամբարիշտներուն աշխարհին վրայ բերաւ·
6 ՚Նու Սոդոմի ու Գոմորի քաղաքները մոխիր
գարձնելով -- կործանելով գատապարտնց,
՚հետքին ամբարիշտ ըլլալու մարդոց օրի
7 նակ ընելով՝ ՚ետ· ՚Նաև ատոնց արդար Ղոտ
ը՝ որ անօրէններուն անառակ վարմունքէն
8 ձանձրացեր էր· (՚ինչու որ ան արդարը անոնց
մէջը կ՚ընակուելով՝ հոգիովը տեսնելով ու լսե
լով՝ օրէ օր ի՛ր արդար հոգին կը տան
9 չէր՝ ՚ետ անօրէն վարմունքովը·) ՚Տէրը գիտէ
բարեպաշտները փորձութենէ ազատել, և
անիրաւները ատենին համար գատաստանի
օրուան պահելը·
10 ՚Մանաւանդ անոնք որ պղծալից ցանկու
թեանց մարմինին ետեւէ կ՚երթան, և տէրու
թիւնը կ՚անարգեն, ՚ինքնահաճ ու ցանկա
դիր են, չեն վախնար փառաւորներուն դէմ
11 հայհոյելու· ՚Երբոր հրեշտակները՝ որ ձանրի
շատ մեծ են զօրութիւնով ու կարողութե
նով, Տէրոջը առջեր հայհոյական գատա
12 պարտութիւն չեն բերեր անոնց վրայ· ՚Բայց
ատոնք անբան անասուններու պէս (որ բնա
կանապար որսի ու ապականութեան համար
եղած են,) չգիտցած բաներնուն գէմ կը հայ
հոյեն, և իրենց ապականութիւնովը պիտի
13 ապականին, ՚Անիրաւութեան վարձքը ընդ ու
նելով· Որ ցօղկութեան մէջ եղած զեղխու թիւ
նը կարծելնուն կը անգին· Պարատ ու բիծ
են, իրենց խարէութիւններովը զատարձատա
նով՝ հնձելի հետ կերտ խաբէ նուած ատենին·
14 Շնութենէ լեցուն աչքեր ունին, որ մեղքէ
չեն դադրիր· անհաստատ հոգիները կը խա
բեն· ՚Սրտին ուսերած սիրտեր ունին·
15 անէծքեայ զաւակներ են· Շիտակ ճամբան ձը
դելով մոլորեցան՝ ՚Բէովրեան Բոզոսեին ճամ
բուն հետևելով, որ անիրաւութեան վարձքը
16 սիրեց· Բայց իր անօրէնութենէը յանդիմա
նութիւնը առաւ· անխօս էշը մարդ կոչին ձայ
նով խոսելով՝ մարդարէին յիմարութիւնը ար
17 գիլեց· Անոնք չոր աղբիւրներ են, ու փոթորիկէ քշուած մէգեր, որոնց հա
մար խաւարը խաւարը պահուած է յաւիտեան·
18 ՚Քանզի ունայնութեան հպարտ խօսքեր ըսե
լով՝ դիմութիւններով, մարմնոյ ցանկութիւն
ներով կը խարեն զանոնք ՚որ փիչ մը առաջ
փախեր էին անոնցմէ՝ որ մոլորութեան մէջ
19 կը պատսին· ՚Անոնց ազատութիւն կը խոստա
նան, ՚և իրենք ապականութեան ծառաներ
են· ՚Քանի մը ինչ բանէ որ մէկը յաղթուի, ա
20 նոր ծառայ ալ կ՚ըլլայ· ՚Քանզի որ Երէ ՚Տէր
ու փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի գիտութենովը
աշխարհս պղծութիւններէն ՚հրաժարելէն
ետև՝ դարձեալ անոնց բաներէն բռնուած յաղ
թուին, անոնց վերջը առաջինէն գէշ կ՚ըլլայ·
21 ՚Քանզի որ աւելի լաւ անունդ՝ որ ճամբան արդա
րութեան ճանչցած չըլլայինն, քան թէ
ճանչնալով ետ դառնայինն անոր սրբա
22 բանէն՝ որ իրենց յանձնուեցաւ· Պատահեր ա
նոնց հանդ խրկցաւ ան ճշմարիտ առակին բա
նը, թէ՝ Շուներ նորէն իր փսխածին կը գա
նայ, ու լուացած խոզը տիղմի մէջ թաւալե
լելու·

ԳԼ. Գ

1 Կը հաստատեմ քրիստոսի գալստեան չշեղուելիքը. 10 կը նկարագրէ իւր ինչ կերպով սչեղուելու պիտի փրկուիլ. 11 կը յորդորէ քրիստոնեաները որ առ բանիս ապահովուելու վրայ աշխատին. 13 ու հաճոյանայ իւր ցերեկոյթին իւրեանց փրկութենէն համար է. ինչպէս որ պիտի գրէր նր անանց իր քաղքենւոյն մէջ.

1 Սիրելիներ, առ երկրորդ թուղթը հինս ձեզի կը գրեմ, որով արթնցնելով ձեր անկեղծ միտքը
2 կ'արթնցնեմ յիշելու, որ առաջ մարգարէներէն առաջուց գրուցուած խօսքերը, և ինչ՝ այսօրէն Տէրոջը ու փրկչին առաքեալներուն
3 պատուիրեցին միտքերնիդ բերէք. 3 Նախ այս գիտէք, որ վերջին օրերը ծաղր բնութիւնը պիտի գան, որոնք իրենց ցանկու-
4 թիւններուն համեմատ պիտի քալեն, եւ պիտի ըսեն, Ո՞ր է անոր գալուն խոստումնը. վասն զի քանի որ հայրերը քնացան, ամէն բան անանկ կայ կը մնայ արարածոց սկիզբէն
5 հետէ. վասնզի անոնք (որ իրենց ուզածը առ է) ան բանը մոռցեր են, թէ երկինքը առա-
6 ջուց եղաւ, ու երկիրը ջուրերէն ու ջուրերով
7 հաստատ կեցեր է Աստուծոյ խօսքովը. Որով հին աշխարհը ջրհեղեղով ապականած կոր-
8 աւ եղաւ. Եւ երկինքը ու երկիրը նոյն խօսքով պահպանուած են, մինչև գա-
9 տաստանին ու անիրաւներուն մարդոց կորստեան օրը կրակի համար պահուած. Եւ առ մէկ բանը ձեզմէ ծածուկ չմնայ, սիրելիներ, որ Տէրոջը գոմը մէկ օրը հազար տարուան պէս է, Ու հազար տարին՝ մէկ օրուան պէս. 9 Տէրը չուշացընելու իր խոստումնը, ինչպէս որ անոնք ուշացած կը սեպեն, Հապա մեզի երկայնամիտ կ'ըլլայ. Ինչու որ չուզեր որ մէկը կոր-
10 աւ, Հապա որ ամէնքը ապաշխարանքի գան. Մակայն Տէրոջը օրը գողի պէս պիտի գայ, որ անոնցմէ երկինքը մեծաձայն շառաչիւնով պիտի անցնին, ու տարրերը բովնկած պիտի լուծուին, երկիրս ալ ու ինչ գործքեր որ
11 անոր մէջը կը գտնուին պիտի այրուին. Ուստի որ ամէն բաներդ պիտի լուծուին, ձեզի ինչպէս մարդիկ ըլլալով կը վայլէ Աստուծոյ պատշաճութեամբ ու բարեպաշտութեամբ,
12 սպասելով ու արագացուցանելով Աստուծոյ օրուանը գալուն, որուն մէջ երկինքը կրակով այրուած պիտի լուծուին, ու տարրերը բովնկած
13 պիտի հալին. Մակայն իր խոստումնովը հա-մեմատ նոր երկինքի ու նոր երկրի մը կը սպասենք, որոնց մէջ արդարութիւն կը բնակի.
14 Ուստի, սիրելիներ, ասոնց սպասելով ջանացէք, որ ան ձեզ անբիծ ու անարատ գտնէ
15 խաղաղութիւնով. Ու մեր Տէրոջը երկայնմտութիւնը փրկութիւն անպիտէք. ինչպէս որ մեր սիրելի եղբայրը Պօղոս ալ իրեն արուած
16 իմաստութիւնովը գրեց ձեզի. Ինչպէս որ ամէն թուղթերուն մէջ ալ ասա բաներուս վերաբերեալ կը խօսի. որոնց մէջ քանի մը դժուարիմաց իրեր կը գտնուին, որ գաւնաք ապէտ-ներըն ու անհաստատները ծուռ կոպիր կը գարձընեն, ինչպէս ուրիշ գիրքերն ալ՝ իրենց ան-
17 ձին կորստեանը համար. Ուրեմն դուք, սիրելիներ, առաջուց գիտնալով զգոյշ եղէք, որ չըլլայ թէ անօրէններուն խաբեութենէն բռնուած՝ ձեր հաստատութենէն իյնաք.
18 Հապա աճեցէք մեր Տէր ու Փրկիչ Յիսուս Քրիստոսի շնորհքովը ու գիտութիւնովը. Նորա փառք հիմա ալ ու միշտ յաւիտենական օրն ալ. Ամէն.

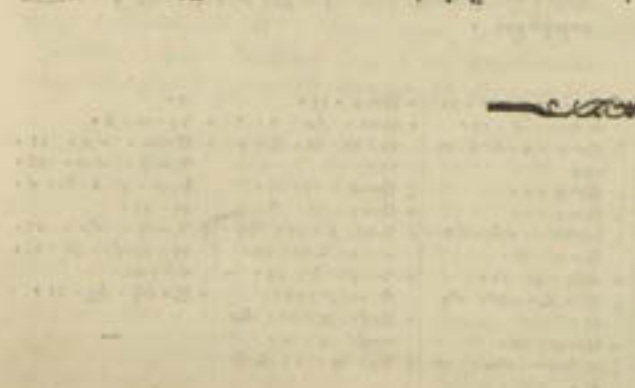

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Ա՛ստիւծոյ կը նկարագրէ Քրիստոսի անձը՝ որով ձեզ չատ. անձնական կապակցութիւն ունինք։ Աստուծոյ հետ հաղորդակցութիւն ունենալով։ 2 կը յորդորէ որ ասոր հետ աստիճանաբար վարժուինք։ որ միշտ մեղքերնիս մը ըլլայ՝ մեր Հաստատութիւնը մեր ունեցած Քրիստոսի Հանգամանքը մեր մեղքերուն խոչընդոտ կ՚ըլլայ։

1 Կ՚ընայ բաներն վրայով՝ որ սկիզբէն էր, ո՛ր մասն հասնար լսեցինք, որն որ մեր աչքերովը տեսանք, ո՛ր ասոնն նայեցանք ու մեր ձեռքերը
2 շօշափեցին. (ո՛ր կեանքը յայտնուեցաւ, ու տեսանք ու կը վկայենք ու ձեզի կը պատմենք այն յաւիտենական կեանքը, որ Հօրը
3 քովը էր ու մեզի յայտնուեցաւ.) ո՛ր որ տեսանք ու լսեցինք՝ ձեզի կը պատմենք, որ դուք ալ մեզի հետ հաղորդութիւն ունենաք. ու մեր հաղորդութիւնը Հօրը հետ է՝ ու իր
4 Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի հետ։ Ու սա բաները կը գրենք ձեզի, որ ձեր ուրախութիւնը կատարեալ ըլլայ։
5 Ու ասիկա է այն պատգամը որ իրմէն լսեցինք ու ձեզի կը պատմենք, որ Աստուած լոյս է, ու անոր մէջը բնաւ խաւար չկայ։
6 Որ ըսենք թէ Անոր հետ հաղորդութիւն ունինք, ու խաւարի մէջ պտրտինք, սուտ կը
7 պատշնենք ու ճշմարտութիւնը չենք բներ։ Հապա թէ որ լուսոյ մէջ քալենք, ինչպէս որ ա՛ն լուսոյ մէջ է, իրարու հետ հաղորդութիւն կ՚ունենանք, ու անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի արիւնը մեզ ամէն մեղքէ կը սրբէ։
8 Որ ըսենք թէ մենք մեզք մը չունինք, ինքզինքնիս կը խաբենք, ու մեր մէջը ճշմարտութիւն չկայ։ 9 Եթէ որ խոստովանինք մեղքերնիս, հաւատարիմ ու արդար է անիկա մեր մեղքերուն թողութիւնն տալու, ու մեզ բոլոր
10 անիրաւութիւնէ սրբելու։ Թէ որ ըսենք թէ Մեզք մը չգործեցինք, սուտցուց կ՚ընենք անիկա, ու անոր խօսքը մեր մէջը չէ։

ԳԼ. Բ

1 Ով զաւակներս ախորհրդեան ձեզի գրեցի։ Ո՛ր որ մեղք չգործէ։ Ու Թէ որ մէկը մեզք գործէ Հայր ունինք առ Հայր՝ Յիսուս Քրիստոս արդարը։ 2 Ու ան է հաշտութիւն մեր մեղքերուն համար, ու ոչ միայն մերոնց համար, հապա բոլոր աշխարհին ալ։
3 Ու սորով գիտենք թէ անիկա ճանչցանք, թէ որ անոր պատուիրանքները պահենք։
4 Ո՛ր որ կ՚ըսէ թէ Ես անիկա ճանչցայ, ու անոր պատուիրանքները չպահէր, սուտաւոր է,
5 ու անոր մէջը ճշմարտութիւն չկայ։ Բայց ո՛ր որ անոր խօսքը կը պահէ, իրաւցնէ իր մէջը կատարեալ է Աստուծոյ սէրը։ Սորով կը ճանչ-
6 նանք թէ անոր մէջն ենք։ Ո՛ր որ կ՚ըսէ թէ անոր մէջը կը բնակի, անանկ պէտք է որ քալէ՝ ինքնոր որ անիկա քալեց։
7 Սիրելիներ, նէ թէ մէկ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, հապա այն հին պատուիրանքը որ սկիզբէն ի վեր ունէիք. և հին պատուիրանքը այն խօսքն է, որ դուք սկիզբէն
8 լսեցիք։ Դարձեալ նոր պատուիրանք մը կը գրեմ ձեզի, որ ճշմարիտ է անոր մէջը ու ձեր մէջը. Թէնպա որ խաւարը կ՚անցնի, ու ճշմա-
9 րիտ լոյսը արդէն կ՚երևնայ։ Ո՛ր որ կ՚ըսէ թէ լուսոյ մէջ է, ու իր եղբայրը կ՚ատէ, անիկա
10 տակաւին խաւարի մէջ է։ Ո՛ր որ իր եղբայրը կը սիրէ, լուսոյ մէջ կը բնակի, ու իր մէջը
11 դայթակղութիւն չկայ։ Բայց ո՛ր որ իր եղբայրը կ՚ատէ, խաւարի մէջ է ու խաւարի մէջ կը քալէ, և չդիտեր թէ ուր կ՚երթայ, ընդ-որ որ խաւարը անոր աչքերը կուրցուցեր է։

12 կը գրեմ ձեզի, որդեակներ, [1]թէպետ որ ձեր մեղքերը թողուած են անոր անունը համար։
13 կը գրեմ ձեզի, հայրեր, [2]թէպետ որ դուք ճանչցած անիկա [3]որ սկիզբէն է։ կը գրեմ ձեզի, երիտասարդներ, [4]թէպետ որ դուք յաղթեր [5]չարին։
14 [6]Թեղիք։ կը գրեմ ձեզի, տղաքներ, [7]թէպետ որ դուք ճանչցած Հայրը։ Գրեցի ձեզի, հայրեր, [8]թէպետ որ դուք ճանչցած անիկա որ սկիզբէն է։ Գրեցի ձեզի, երիտասարդներ, [9]թէպետ որ դուք ուժով էք, և Աստուծոյ խօսքը ձեր
15 միջը կը բնակի, ու չարին յաղթեցիք։ [10]Մի սիրէք աշխարհս, ոչ ալ [11]ինչ որ աշխարհիս միջը
16 է։ [12]Թէ որ մէկը աշխարհը կը սիրէ, անոր նկատմամբ հայրը չկայ։ քանզի ամէն բան որ աշխարհի միջը է, մարմնոյ ցանկութիւնը ու աչաց ցանկութիւնը և աս կեանքիս ամբարտաւանութիւնը, Հօրմէն չէ, հապա աս
17 աշխարհէս է։ [13]Աշխարհս ալ կ'անցնի, անոր ցանկութիւնն ալ։ բայց ան որ Աստուծոյ կամքը կը կատարէ՝ յաւիտեան կը մնայ։
18 [14]Որդեակներ, [15]վերջին ժամանակն է։ ու [16]ինչպէս որ լսեցիք [17]թէ Նեռը պիտի գայ, և արդէն շատ նեռեր եկած են. [18]անկէ կ'իմանանք
19 նաեւ թէ վերջին ժամանակ է։ [19]Մեզմէ ելան [20]հոն, բայց մեզմէ չէին. [21]ինչու որ եթէ մեզմէ ըլլային, մեր հետը պիտի մնային. [22]հապա հոնէ ելան, որ յայտնի ըլլան թէ անոնք ամէնը
20 մեզմէ չէին։ [23]Բայց դուք օծութիւն ունիք
21 [24]Աստըծմէն, ու ամէն բան գիտէք։ Չգրեցի ձեզի՝ իբր թէ ճշմարտութիւնը չէք գիտեր, հապա թէ գիտէք անիկա, ու նաեւ թէ ամէն
22 սուտ ճշմարտութենէ չէ։ [25]Ո՞վ է սուտացող, եթէ ոչ ան որ կ'ուրանայ թէ Յիսուս Քրիստոս չէ. անիկա է Նեռը որ կ'ուրանայ
23 Հայրը ու Որդին։ [26]Ամէն ով որ կ'ուրանայ Որդին, անիկա Հայրն ալ չունի։ [27]Ան որ կը խոստովանի Որդին, անիկա Հայրն
24 ալ կ'ունի։] [28]Ուրեմն ինչ որ դուք սկիզբէն լսեցիք, թող անիկա ձեր միջը բնակի. թէ որ ան սկիզբէն լսածնիդ ձեր միջը բնակի, [29]դուք ալ Որդւոյն ու Հօրը միջ պիտի
25 բնակիք։ [30]Ու ասիկա է ան խոստումնը որ ինքը մեզի խոստացաւ, այսինքն յաւիտենական
26 կեանքը։ [31]Ա՛ս բաները ձեզի գրեցի՝ ձեզ
27 մոլորեցնողներուն համար։ [32]Ու ան օծութիւնը որ դուք իրմէն ընդունեցիք՝ ձեր միջը կը մնայ, ու պէտք չէ որ մէկը ձեզի սորվեցնէ. [33]հապա ինչպէս որ նորն օծութիւնը ձեզի կը սորվեցնէ ամէն բանի վրայով, և ճշմարիտ է ու սուտ չէ, և ինչպէս որ անիկա ձեզի սորվեցուց, անոր միջը կեցէք։
28 Ու հիմա, որդեակներ, անոր միջը կեցէք, [34]որ երբ անիկա յայտնուի՝ մենք համարձակութիւն ունենանք, [35]ու անկէ չամչնանք իր
29 գալուստեն։ [36]Թէ որ գիտէք թէ անիկա արդար է, կ'իմանաք թէ [37]ամէն ով որ արդարութիւն կը գործէ՝ անկէ ծնած է։

ԳԼ. Գ

1 Ճշդիցնենքով Աստուծոյ անգրագիտ սէրը՝ որով մեզ կրեն որդիներ կ'ըսէ։ 2 կը յորդորէ որ հնազանդութեամբ անոր պատուիրանները պահենք։ 11 ու նաեւ իրարու սիրենք։

1 Տեսէք՝ [1]հայրը [2]ինչպէս սէր շնորհեց մեզի, [3]որ մենք Աստուծոյ որդիք կոչուինք. ասոր համար աշխարհ մեզ չճանչնար, [4]ինչու որ զա-
2 նիկա ալ չճանչցաւ։ Սիրելիներ, [5]հիմա մենք Աստուծոյ որդիքն ենք, [6]և տակաւին յայտնի չէ թէ ինչ պիտի ըլլանք. բայց գիտենք որ երբ անիկա յայտնուի, [7]անոր պէս պիտի ըլլանք. [8]վասն զի անիկա պիտի տեսնենք՝ [9]ինչպէս որ է։
3 [10]Եւ ամէն ով որ ասոր յոյսը անոր վրայ ունի, ինքզինքը կը մաքրէ, [11]ինչպէս որ անիկա մա-
4 քուր է։ Ամէն ով որ մեղք կը գործէ, անիկա անօրէնութիւն ալ կը գործէ, [12]և [13]մեղքը
5 անօրէնութիւն է։ [14]Ու գիտէք որ անիկա առնոր համար յայտնուեցաւ, [15]որ մեր մեղքերը
6 վերցնէ. [16]ու իր մէջը մեղք չկայ։ Ամէն ով որ անոր մէջը կը կենայ՝ մեղք չգործեր. [17]ամէն ով որ մեղք կը գործէ՝ զանիկա տեսած չէ
7 ու զանիկա ճանչցած չէ։ Որդեակներ, [18]մի կրնայ ձեզ չխաբէ. [19]ան որ արդարութիւն կը գործէ՝
8 արդար է, [20]ինչպէս որ Անիկա արդար է։ [21]Ան որ մեղք կը գործէ՝ Սատանայէն է, [22]ինչու որ Սատանան սկիզբէն՝ ի վեր կը մեղանչէ. ասոր համար Աստուծոյ Որդին յայտնուեցաւ,
9 [23]որ Սատանային գործքերը քակէ։ [24]Ամէն ով

1 Գ—ի. [1] Յհ. ա. 12. [2] Յհ. ա. 1. [3] Յհ. ա. 12. Յհ. ը. 47. Յհ. ժ. 26. Հռ. ը. 14. Գաղ. դ. 5. [4] Ա. Յհ. բ. 13. [5] Մտ. ժգ. 38. Ա. Յհ. բ. 14. [6] Ա. Յհ. բ. 28. [7] Ա. Յհ. բ. 19. [8] Ա. Յհ. բ. 3. [9] Ա. Յհ. բ. 14. [10] Յհ. ժե. 19. [11] Ա. Յհ. բ. 15. [12] Յհ. ժե. 18. Ա. Յհ. գ. 13. [13] Մտ. ժգ. 34. Գործ ի. 41. [14] Ա. Յհ. գ. 1. [15] Ա. Յհ. գ. 5. [16] Ա. Յհ. գ. 6. [17] Ա. Յհ. գ. 6. [18] Մտ. իդ. 4. Ա. Յհ. բ. 26. [19] Ա. Յհ. գ. 7. [20] Ա. Յհ. գ. 3. [21] Յհ. ը. 44. Ա. Յհ. գ. 8. [22] Ա. Յհ. գ. 8. [23] Ա. Յհ. գ. 5. [24] Ա. Յհ. գ. 9.

2 [1] Ա. Յհ. գ. 1. [2] Ա. Յհ. գ. 13. [3] Ա. Յհ. գ. 10. [4] Ա. Յհ. գ. 1. [5] Ա. Յհ. գ. 2. [6] Ա. Յհ. գ. 2. [7] Ա. Յհ. գ. 2. [8] Ա. Յհ. գ. 2. [9] Ա. Յհ. գ. 2. [10] Ա. Յհ. գ. 3. [11] Ա. Յհ. գ. 3. [12] Ա. Յհ. գ. 4. [13] Ա. Յհ. գ. 4. [14] Ա. Յհ. գ. 5. [15] Ա. Յհ. գ. 5. [16] Ա. Յհ. գ. 6. [17] Ա. Յհ. գ. 6. [18] Ա. Յհ. գ. 7. [19] Ա. Յհ. գ. 7. [20] Ա. Յհ. գ. 7. [21] Ա. Յհ. գ. 8. [22] Ա. Յհ. գ. 8. [23] Ա. Յհ. գ. 8.

որ Աստուծմէ ծնած է՝ մեզի չդործեր. ինչու որ ան որ ասկէ իր մէջը կը ծնայ, ու չկրնար մեզի դործել, քանզի Աստուծմէ ծնած է։
10 Աստով յայտնի են Աստուծոյ որդիքը ու Սատանային որդիքը. Ամէն ոք որ արդարութիւն չդործեր՝ անիկա Աստուծմէ չէ, և ան ալ որ
11 իր եղբայրը չսիրեր. Ինչու որ ասիկա ան պատգամն է որ գուք սկիզբէն լսեցիք,
12 որ մենկամ սիրենք. Ոչ թէ Կայենին ոգեւորուեցաւ որ չարէն էր, ու իր եղբայրը սպաննեց. և ինչու՞ համար զանիկա սպաննեց. անոր համար որ իր գործերը չար էին, ու իր եղբօրը ետ-
13 ւէր։ արդարը։ Մի զարմանար, եղբայրնե՛ր,
14 թէ որ աշխարհն ձեզ ատէ. Մենք գիտենք որ մեռնէն կեանքի փոխուեցանք, ինչու որ եղբայրները կը սիրենք. Ան որ եղբայրը չսիրեր՝
15 մեռնած մէջ կը մնայ. Ամէն ոք որ իր եղբայրը կ՚ատէ՝ մարդասպան է. ու գիտէք որ ամէն մարդասպան իր մէջը բնակած յաւիտե-
16 նական կեանք չունի. Ասով գիացուցանք Քրիստոսի սէրը, որ անիկա իր կեանքը մեզի համար դրաւ. մենք ալ պարտաւոր ենք մեր եղբայր-
17 ներուն համար դնել մեր կեանքը. Բայց ան որ աշխարհիս բարիքը ունի, և իր եղբայրը բանի մը կարօտ կը տեսնէ ու իր գութը անկէ կը գոցէ, ինչպէ՞ Աստուծոյ սէրը անոր մէջը
18 բնակած կ՚ըլլայ. Որդեակներս, չէ թէ խօսքով ու լեզուով սիրենք, հապա գործով ու ճշմարտութիւնով։
19 Ասով կը ճանչնանք թէ ճշմարտութեան ենէն ենք, ու մեր սրտերուն համարձակութիւ-
20 նով անոր առջեւը պիտի երթանք. Քանզի թէ որ մեր սրտերը մեզ կը մեղադրեն, հապա Աստուած մեր սրտերէն մեծ է՝ և ամէն
21 բան գիտէ. Սիրելինե՛ր, թէ որ մեր սրտերը մեզ չմեղադրեն, Հանգիստութիւն կ՚ունենանք
22 Աստուծոյ առջեւը. Ինչ որ խնդրենք՝ կ՚առնենք անկէ, ինչու որ իր պատուիրանքները կը պահենք, ու իր առջեւն հաճոյ եղած
23 բաները կ՚ընենք. Ասիկա է անոր պատուիրանքը, որ իր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի անունը հաւատանք ու մէկզմէկ սիրենք, ինչպէս որ մեզի պատուէր տուաւ։
24 Ան որ անոր պատուիրանքները կը պահէ՝ անոր մէջը կը կենայ, ու անիկա ալ անոր մէջը. Ասկէ գիտենք որ անիկա մեր մէջը կը կենայ, այսինքն ան Հոգիէն որ մեզի տուաւ։

Գլ. Դ

1 Կը պատուիրէ չհաւատալ ամէն ոգիի, այլ փորձել զանոնք. որովհետև շատ սուտ մարգարէներ աշխարհ ելած են. 7 և շատ ճշմարիտ կերպով կը յորդորէ եղբայրասիրութեան մէր ունենալու։

1 Սիրելինե՛ր, մի՛ամէն Հոգիի մի հաւատաք, հապա Հոգիները փորձեցէք՝ թէ արդեօք Աստուծմէ են. Ինչու որ աշխարհիս մէջ շատ
2 սուտ մարգարէներ ելած են. Աստով կրնաք ճանչնալ Աստուծոյ Հոգին. Ամէն Հոգի որ Յիսուս Քրիստոսը մարմնիով եկած կը խոս-
3 տովանի, անիկա Աստուծմէ է. Ամէն Հոգի որ զՅիսուս Քրիստոսը մարմնիով եկած չէ խոստովանիր, անիկա Աստուծմէ չէ. ու ասիկա Հակաքրիստոսին հոգին է, որուն համար լսեցիք թէ պիտի գայ, ու հիմակուընէ ալ աշխարհիս
4 մէջ է. Դուք Աստուծմէ էք, որդեակնե՛ր, ու անոնց յաղթեցիք. քանզի մեծ է անիկա որ ձեր մէջն է, քան թէ անիկա որ աշխարհիս
5 մէջն է. Անոնք աշխարհէն են. անոր համար աշխարհի վրայով կը խօսին, և աշխարհա-
6 կան կ՚ընէ անոնց. Մենք Աստուծմէ ենք. Ան որ գԱստուած կը ճանչնայ՝ մեզի մտիկ կ՚ընէ. ան որ Աստուծմէ չէ՝ մեզի մտիկ չընէր. ասով կը ճանչնանք Ճշմարտութեան Հոգին ու խաբէութեան հոգին։
7 Սիրելինե՛ր, մէկզմէկ սիրենք, ինչու որ սէրը Աստուծմէ է. ու ամէն ոք որ կը սիրէ՝ Աստուծմէ ծնած է, ու կը ճանչնայ գԱստուած։
8 Ան որ չսիրեր՝ գԱստուած չճանչնար. Ինչու
9 որ Աստուած սէր է. Ասով յայտնեցաւ Աստուծոյ սէրը մեր վրայ, որ Աստուած իր միածին Որդին աշխարհս խրկեց, որ անոր
10 միջոցով ապրինք. Ան բանին մէջ է սէրը, ոչ թէ մենք սիրեցինք զԱստուած, հապա որ անիկա մեզ սիրեց, ու իր Որդին խրկեց
11 մեր մեղքերուն քաւութիւն ըլլալու. Սիրելինե՛ր, թէ որ Աստուած մեզ ասանկ սիրեց,

ուրեմն մենք ալ կը պարտաւորինք մէկզմէկ
12 սիրել։ Ոչ ոք երբէք գԱստուած տեսած չէ.
թէ որ մէկզմէկ կը սիրենք, Աստուած մեր մէ-
չը կը բնակի, ու անոր սէրը մեր մէջը կա-
13 տարեալ է։ Ասով գիտենք թէ մենք անոր
մէջը կը բնակինք՝ ու անոր մեր մէջը, որ իր
14 Հոգիէն մեզի տուաւ։ Ու մենք տեսանք ու
կը վկայենք որ Հայրը իր Որդին խրկեց աշ-
15 խարհի Փրկիչը ըլլալու։ Ով որ կը խոստովա-
նի թէ Յիսուս Որդի Աստուծոյ է, Աստուած
անոր մէջը կը բնակի, ան ալ Աստուծոյ մէջը։
16 Ու մենք ճանչցանք ու հաւատացինք այն սէ-
րը որ Աստուած մեր վրայ ունի. Աստուած
սէր է. ու ան որ սիրոյ մէջ կը բնակի՝ Աստու-
ծոյ մէջ կը բնակի, ու Աստուած՝ անոր մէջը։
17 Ասով սէրը մեր վրայ կատարեալ կ՚ըլլայ, որ
համարձակութիւն ունենանք դատաստանին
օրը. վասն զի ինչպէս է ինքը, անանկ ալ
18 մենք ենք աս աշխարհիս մէջ։ Սիրոյ մէջ վախ
չկայ, հապա կատարեալ սէրը վախը դուրս
կը ձգէ. ինչու որ վախը տանջանքի ենթակայ
է, ուստի ան որ կը վախնայ՝ սիրոյ մէջ կա-
19 տարեալ չէ։ Մենք զանիկա կը սիրենք, ին-
20 չու որ առաջ անիկա մեզ սիրեց։ Թէ որ մէ-
կը ըսէ թէ ես Աստուած կը սիրեմ, ու իր եղ-
բայրը ատէ, անիկա ստախօս է. քանզի ան
որ իր եղբայրը չսիրեր՝ որ կը տեսնէ, զԱս-
21 տուած՝ որ չտեսնելէ, ինտա՞ր կրնայ սիրել։ Ու
անկէ առ պատուէրը ունինք, թէ ան որ զԱս-
տուած կը սիրէ՝ իր եղբայրն ալ սիրէ։

ԳԼՈՒԽ Ե

1 Ան որ կը հաւատայ թէ Յիսուս Քրիստոս
Աստուած կը սիրէ, անոր որ զքեզմէն ալ կը սիրէ, ու
կը պահէ անոր պատուիրանքները. 2 որմով հաւատացեալ
ծառաներին մէջ չենք. 3 Քրիստոս Աստուծոյ Որդին ըլլալով
կրցած է մեզ փրկել. 14 ու մեր ապշելիքերը լսելէ որ կը
հաւատանենք թէ մեր անէծքին և թէ օրհնութեան հա-
մար։

1 Ամէն ով որ կը հաւատայ թէ Յիսուս
Քրիստոս է, Աստուծմէ ծնած է. ու ամէն
ով որ ծնողը կը սիրէ՝ անկէ ծնածն ալ կը սի-
2 րէ. 2 ասով կը ճանչնանք թէ Աստուծոյ որդի-
ները կը սիրենք, երբոր Աստուած սիրենք ու
3 անոր պատուիրանքները պահենք. 3 ինչու որ
սա է Աստուծոյ սէրը, որ անոր պատուի-
րանքները պահենք. ու անոր պատուիրանք-

3 Ծ-ին · ա · 18 · ա
Տիմ · ը · 16 · Հմր ·
20 ·
4 Գլ · բ · 2 · Հմր ·
18 ·
5 Ծ-ին · ժգ · 20 ·
Գլ · գ · 24 ·
6 Ծ-ին · ա · 14 · Գլ ·
ա · 1 · 2 ·
7 Ծ-ին · գ · 17 ·
8 Հմ-ովմ · ժ · 9 · Գլ ·
ե · 1 · 2 ·
9 Հմր · 8 ·
10 Գլ · գ · 24 · Հմր ·
18 ·
11 Ծ-ին · ա · 18 ·
12 Ծ-ին · բ · 12 · Գլ ·
բ · 23 · գ · 16 · 21 ·
13 Գլ · գ · 3 ·
14 Հմր · 18 ·
15 Գլ · բ · 4 · գ · 17 ·
16 Հմր · 18 ·
17 Մ-ոս · իբ · 23 · 29 ·
Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ժե · 18 · Գլ · գ ·
23 ·

4 Ծ-ին · ժբ · 24 ·
5 Ծ-ին · ժգ · 17 ·
ժե · 26 · ժգ · 13 ·
ա Ջհ · գ · 18 ·
6 Ճ-ոս ՀՀՀ Յհ-ՀՀՀ-ՀՀՀ.
ՀՀՀՀ ՀՀՀ-ՀՀՀ.
7 Ծ-ին · ա · 1 · Ծ-ոս ·
ժբ · 13 ·
8 Ծ-ին · ժ · 20 ·
9 Ծ-ին · բ · 17 · 18 ·
10 Մ-ոս · գ · 26 · 27 ·
ժե · 3 ·
11 Հ-ովմ · բ · 16 ·
Գ-ոգ · գ · 6 ·
12 Ծ-ին · ժգ · 24 ·
13 Ծ-ին · ժ · 17 ·
ժե · 26 · ժգ · 13 ·
ա Ջհ · գ · 18 ·
14 Ծ-ին · ա · 1 · Ծ-ոս ·
ժբ · 13 ·
15 Ծ-ին · ժ · 20 ·
16 Ծ-ին · բ · 17 · 18 ·
17 Մ-ոս · գ · 26 · 27 ·
ժե · 3 ·
18 Հ-ովմ · բ · 16 ·
Գ-ոգ · գ · 6 ·

4 Ծ-ին · ժգ · 24 ·
5 Ծ-ին · ժգ · 17 ·
ժե · 26 · ժգ · 13 ·
ա Ջհ · գ · 18 ·
6 Ճ-ոս ՀՀՀ Յհ-ՀՀՀ-ՀՀՀ.
ՀՀՀՀ ՀՀՀ-ՀՀՀ.
7 Ծ-ին · ա · 1 · Ծ-ոս ·
ժբ · 13 ·
8 Ծ-ին · ժ · 20 ·
9 Ծ-ին · բ · 17 · 18 ·
10 Մ-ոս · գ · 26 · 27 ·
ժե · 3 ·
11 Հ-ովմ · բ · 16 ·
Գ-ոգ · գ · 6 ·

ա Գլ · գ · 23 · ե ·
26 ·
բ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
գ Գլ · բ · 23 ·
դ Ծ-ին · ա · 28 ·
ե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
զ Ծ-ին · ժ · 20 ·
է Գլ · գ · 24 ·
ը Ծ-ին · ա · 28 ·
թ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ժ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ժա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ժբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ժգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ժդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ժե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ժզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ժէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ժը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ժթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ի Ծ-ին · ժ · 20 ·
իա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
իբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
իգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
իդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
իե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
իզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
իէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
իը Ծ-ին · ժ · 20 ·
իթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
լ Ծ-ին · ժ · 20 ·
լա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
լբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
լգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
լդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
լե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
լզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
լէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
լը Ծ-ին · ժ · 20 ·
լթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
խ Ծ-ին · ժ · 20 ·
խա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
խբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
խգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
խդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
խե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
խզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
խէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
խը Ծ-ին · ժ · 20 ·
խթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ծ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ծա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ծբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ծգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ծդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ծե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ծզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ծէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ծը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ծթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
կ Ծ-ին · ժ · 20 ·
կա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
կբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
կգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
կդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
կե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
կզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
կէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
կը Ծ-ին · ժ · 20 ·
կթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
հ Ծ-ին · ժ · 20 ·
հա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
հբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
հգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
հդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
հե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
հզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
հէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
հը Ծ-ին · ժ · 20 ·
հթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ղ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ղա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ղբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ղգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ղդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ղե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ղզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ղէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ղը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ղթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ճ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ճա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ճբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ճգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ճդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ճե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ճզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ճէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ճը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ճթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
մ Ծ-ին · ժ · 20 ·
մա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
մբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
մգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
մդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
մե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
մզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
մէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
մը Ծ-ին · ժ · 20 ·
մթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
յ Ծ-ին · ժ · 20 ·
յա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
յբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
յգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
յդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
յե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
յզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
յէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
յը Ծ-ին · ժ · 20 ·
յթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ն Ծ-ին · ժ · 20 ·
նա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
նբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
նգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
նդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
նե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
նզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
նէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
նը Ծ-ին · ժ · 20 ·
նթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
շ Ծ-ին · ժ · 20 ·
շա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
շբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
շգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
շդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
շե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
շզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
շէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
շը Ծ-ին · ժ · 20 ·
շթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ո Ծ-ին · ժ · 20 ·
ոա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ոբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ոգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ոդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ոե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ոզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ոէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ոը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ոթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
պ Ծ-ին · ժ · 20 ·
պա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
պբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
պգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
պդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
պե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
պզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
պէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
պը Ծ-ին · ժ · 20 ·
պթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ջ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ջա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ջբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ջգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ջդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ջե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ջզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ջէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ջը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ջթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ռ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ռա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ռբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ռգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ռդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ռե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ռզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ռէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ռը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ռթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ս Ծ-ին · ժ · 20 ·
սա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
սբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
սգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
սդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
սե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
սզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
սէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
սը Ծ-ին · ժ · 20 ·
սթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
վ Ծ-ին · ժ · 20 ·
վա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
վբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
վգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
վդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
վե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
վզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
վէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
վը Ծ-ին · ժ · 20 ·
վթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
տ Ծ-ին · ժ · 20 ·
տա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
տբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
տգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
տդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
տե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
տզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
տէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
տը Ծ-ին · ժ · 20 ·
տթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ր Ծ-ին · ժ · 20 ·
րա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
րբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
րգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
րդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
րե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
րզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
րէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
րը Ծ-ին · ժ · 20 ·
րթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ց Ծ-ին · ժ · 20 ·
ցա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ցբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ցգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ցդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ցե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ցզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ցէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ցը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ցթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
փ Ծ-ին · ժ · 20 ·
փա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
փբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
փգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
փդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
փե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
փզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
փէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
փը Ծ-ին · ժ · 20 ·
փթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ք Ծ-ին · ժ · 20 ·
քա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
քբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
քգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
քդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
քե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
քզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
քէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
քը Ծ-ին · ժ · 20 ·
քթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
օ Ծ-ին · ժ · 20 ·
օա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
օբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
օգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
օդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
օե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
օզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
օէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
օը Ծ-ին · ժ · 20 ·
օթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ֆ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ֆա Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ֆբ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ֆգ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ֆդ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ֆե Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ֆզ Ծ-ին · ժ · 20 ·
ֆէ Ծ-ին · ժգ · 24 ·
ֆը Ծ-ին · ժ · 20 ·
ֆթ Ծ-ին · ժգ · 24 ·

մէ ծնած է՝ հոգին ան կը պահէ, ու չարը իրեն
19 չդպչիր։ Գիտենք որ մենք Աստծմէ ենք,
20 ու բոլոր աշխարհը չարին մէջն է։ Եւ գի-
տենք որ Աստծոյ Որդին եկաւ, հա՛ մեզի
միտք տուաւ, որ ճշմարիտը ճանչնանք. և
ան ճշմարիտին մէջն ենք՝ իր Որդւոյն Յիսուս
Քրիստոսի մէջ. հասկա՛ կ ճշմարիտ Աս-
21 տուած ու յաւիտենական կեանք։ Որդեակ-
նե՛ր, հեռացէ՛ք կուռքերէն պահեցէ՛ք։ Ամէն։

ԵՐԿՐՈՐԴ ԹՈՒՂԹ
ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Ծերեցէն ընտրեալ Տիկնոջը ու անոր որդիներ-
ուն, որ ես ճշմարտութեամբ կը սիրեմ, (և
չէ թէ միայնակ ես, հապա ամէնքն ալ որ
2 ճշմարտութիւնը կը ճանչնան,) Ճշ մարտու-
թեանը համար որ մեր մէջը կը մնայ, ու
3 յաւիտեան մեր հետը պիտի ըլլայ. Շնորհք,
ողորմութիւն, խաղաղութիւն Հայրը Աստծ-
մէն և Որդին Յիսուս Քրիստոսէն՝ Հօրը Որդին
ձեր հետը ըլլայ ճշմարտութեամբ ու սիրով։
4 Շատ ուրախ եղայ ես, որ քու որդիներէդ
գտայ որ ճշմարտութեամբ կը քալեն ան պա-
ատուիրանքին համաձայն՝ որ Հօրմէն առինք։
5 Ու հիմա քեզի կ՚ապաչեմ, ով Տիկին, ոչ Թէ
թէ նոր պատուիրանք մը քեզի կը գրեմ, հա-
պա ան որ սկիզբէն ունէինք, որ մէկզմէկ սի-
6 րենք։ Ու սէրը սա է՝ որ անոր պատուի-
րանքներուն համաձայն քալենք. — պատուի-
րանքը սա է՝ որ ինչպէս սկիզբէն ի վեր կա-
7 ցիք, անոր համաձայն քալէք։ Որովհետև շատ
մոլորեցուցիչներ եկան աշխարհիս մէջ, Յիսուս
Քրիստոսը մարմնով եկած չեն խոս-
տովանիր. ասանկ մէկը մոլորեցուցիչ ու Հակա-
8 քրիստոս է։ Զգուշացէ՛ք ձեր անձերնուն, որ Յաչխա-
տանքնիս չկորսնցնենք, հապա որ լման
9 վարձք առնենք։ Ամէն ով որ յառաջանայ կը
գտնէ ու Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ
չկենար, անիկա Աստուած չունի. ան որ
Քրիստոսի վարդապետութեանը մէջ կը կե-
10 նայ, անիկա Հայրն ալ ունի՝ Որդին ալ։ Թէ
որ մէկը ձեզի գայ՝ ու սա վարդապետութիւնը
չբերէ, զանիկա առնելնիդ մի բնդունիք,
11 և անոր բարև մի ըսէք։ Քանզի ով որ անոր
բարև կ՚ըսէ, անոր չար գործերուն հաղորդ
կ՚ըլլայ։
12 Շատ բան ունէի ձեզի գրելու, բայց չու-
զեցի թղթով ու մելանով ձեզի հետ։ Յուսա
ունիմ որ ձեզի գամ, ու բերան առ բերան
խօսիմ, որ մեր ուրախութիւնը կատարեալ
13 ըլլայ։ Բարև կ՚ընծեն քեզի քոյր ընտրեալ քրի-
ջոջդ որդիները։†

ԵՐԲՈՐԴ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Եբէղէն Գայիոս սիրելիին, ո՛որ ես կը սի-
2 րեմ ճշմարտութեամբ։ Սիրելի, ապրիլ կ՚ը-
նեմ որ ամէն կողմէ յաջողութեան մէջ ու ա-
ռողջ ըլլաս, ինչպէս որ քու հոգիդ յաջո-
3 ղութեան մէջ է։ Ինչու որ շատ ուրախացայ,
երբոր քանի մը եղբայրներ եկան, ու քու
ճշմարտութեանդ վրայով վկայեցին, ի՛նչպէս
4 որ դուն ճշմարտութեամբ կը քալես։ Ասկէ
մեծ ուրախութիւն մը չունիմ, ո՛ր կը լսեմ իմ
որդիներս ճշմարտութեան մէջ կը քալեն։
5 Սիրելի, դուն հաւատարմութեամբ կ՚ընես, ինչ
6 որ կ՚ընես եղբայրներուն և օտարներուն. ո-
րոնք եկեղեցիին առջեւ վկայեցին քու սի-
րոյդ վրայով. որ եթէ առաջնորդես կեր-
պով գանոնք Աստուծոյ դնես, արժէկ պիտի բնին։
7 Ինչու որ Անոնցմէ անուանի համար ելան, ոչ
8 հեթանոսներէն բան մը չեն առներ։ Ուստի
մենք պարտաւոր ենք անոնկներուն ընդու-
նել, որ ճշմարտութեանը գործակից ըլլանք։
9 Եկեղեցիին գրեցի. բայց Դիոտրեփէս որ
մէջերնին առաջին ըլլալ կ՚ուզէ, մեզ չընդու-
10 նիր։ Ասոր համար եթէ որ գամ, անոր ըրած
գործերը պիտի յիշեմ, որ մեզի գէմ չարա-
կարտելով չարախօսութիւն կ՚ընէ. և ասով ալ
գոհ չեղած՝ ինքը չընդունիր եղբայրները, ու
անոնք որ կ՚ուզեն ընդունել կ՚արգիլէ, ու եկե-
11 ղեցիէն ալ կը հանէ։ Սիրելի, ո՛չարին նմանիլ
մի ըլլար, հապա բարիին. Ուր որ բարիք կը
գործէ՝ Աստուծմէ է. բայց ան որ չարիք կը
12 գործէ՝ անիկա զԱստուած տեսած չէ։ Դե-
մետրիոսին համար ո՛ամէնն ալ կը վկայեն, բուն
իսկ ճշմարտութիւնն ալ. մենք ալ կը վկա-
յենք, ու դուք գիտէք որ մեր վկայութիւնը
ճշմարիտ է։
13 ՊՇատ բան ունէի գրելու, բայց չեմ ուզեր
14 մելանով ու գրիչով քեզի գրել։ Յուսալի յոյս
ունիմ տեսնելու զքեզ շուտով, ու բերան առ
15 բերան պիտի խօսինք։ Խաղաղութիւն քեզի.
բարեկամներդ քեզի բարև կ՚ընեն. բարև ըրէ
հոն բարեկամներուն՝ ամէն մէկուն անուամբ։

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹ

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու ՚Յա-
կոբոսին եղբայրը, Հօրմէ՝ որ Հայր Աստուծմէն
սրբուած է, և ՚Յիսուս Քրիստոսէն պա-
2 հուած ՚՚՚ կանչուած. Ողորմութիւն ՚ու խա-

1 Անոթութեամբ կը տրտնջան քրիստոնեաները որ հաստատ կենան հաստատուն գաւանութեանը մէջ։ 4 Ծանր ցանկութեամբ անձնք իրենց վրդովոցներուն հետեւ են մէկզմէկ՝ որ գանոնք մոլորեցնեն. որոնց դատաստանին վրդովուելութեանը ու վերջը հանդիպելու համար ասոնցի պատրաստուած է. 20 իսկ բարեպաշտութեան վրայով կ՚իմացնէին թէ անոնք Աստուծոյ սէրնէն զրկուին. Աստուծոյ սէրը հոգիին պահել և ու բերելուն ալ սպասել ու մեղաւորներուն օրհասականներուն.

1 Յուդա՝ Յիսուս Քրիստոսի ծառայ ու ՚Յա-
կոբոսին եղբայրը, Հօրմէ՝ որ Հայր Աստուծմէն
սրբուած է, և ՚Յիսուս Քրիստոսէն պա-
2 հուած ՚՚՚ կանչուած. Ողորմութիւն ՚ու խա-

3 Սիրելիներ, բոլոր ջանքը վրաս ունենալով
ձեզի գրելու ՚հաւատակից փրկութեանդ հա-
մար, ՚ի ՚՚ՅՀ հարկ սեպեցի ձեզի գրել ու
յորդորել ՚որ միշտ ի՛ն հաւատքին համար որ
4 անգամ մը տրուեցաւ աւանդուածոյ. ՚Քանի-
մի մէկ քանիներ մտրտիկ գացուած ունան, հա-
նեալք որ առաջուց սա գատաստանութեանը
համար գրուած էին, անիրաւիրաններ, ՚որ մեր
Աստուծոյ շնորհքը ՚անառակութեան գար-
ձուցին, ՚և մի միայն ՚՚Իշխանը ու մեր ՏԷր
5 Յիսուս Քրիստոսը ուրացան. Արդ կ՚ուզեմ

ղաղութիւն և սէր ձեր վրայ շատնայ.

3 Սիրելիներ, բոլոր ջանքը վրաս ունենալով
ձեզի գրելու ՚հաւատակից փրկութեանդ հա-
մար, ՚ի ՚՚ՅՀ հարկ սեպեցի ձեզի գրել ու
յորդորել ՚որ միշտ ի՛ն հաւատքին համար որ
4 անգամ մը տրուեցաւ աւանդուածոյ. ՚Քանի-
մի մէկ քանիներ մտրտիկ գացուած ունան, հա-
նեալք որ առաջուց սա գատաստանութեանը
համար գրուած էին, անիրաւիրաններ, ՚որ մեր
Աստուծոյ շնորհքը ՚անառակութեան գար-
ձուցին, ՚և մի միայն ՚՚Իշխանը ու մեր ՏԷր
5 Յիսուս Քրիստոսը ուրացան. Արդ կ՚ուզեմ

միտքերնիզ բերել, թէև արդէն գիտէք ա-
սիկա, միթէ Տէրը որ ժողովուրդը եգիպտոսի
երկրէն ազատեց, Իւառբը չհաւատացողներըը
6 կտաքնցուց։ Նէ ան հրեշտակներըը՝ որ իրենց
իշխանութիւնը չպահեցին, հապա իրենց բը-
նակութիւնը ձգեցին, մինչեվնուռը կապե-
րով խաւարի մէջ պահեց մեծ օրուան գա-
7 տաստանին։ Ինչպէս Սոդոմ ու Գոմոր և ա-
նոնց բոլորտիքը եղած քաղաքները՝ որոնք
ասոնց նման պոռնկացան ընկերութեան մար-
միներն հետևէն երթալով, առիւծոս օրինակ կը-
ցեր են՝ յաւիտենական կրակին պատասխա-
8 տուիքնը ընդունելով։ Նոյնպէս ասոնք ալ
բաներն ալ միտքերնիզ կը պղծեն, տէրութի-
նը կ'անարգեն, փառաւորներուն դէմ կը
9 հայհոյեն։ Բայց Միքայէլ հրեշտակապետը
երբոր Մովսէսին դիակին համար սատանային
հետ վիճեցաւ, չհամարձակեցաւ հայհոյութիւնով բե-
րել անոր վրայ, հապա ըսաւ, Տէրը քեզի
10 նէնէ։ Իսկ ասոնք ան բաներուն որ չեն
հասկընար՝ հայհոյութիւն կ'ընեն։ և ան բա-
ներըը որ բնականապէս անբան անասուններու
11 պէս գիտեն, անոնց մէջ կ'ապականին։ Վայ
անոնց՝ որ կայնեցին ճամբուքը գացին, ու
բազառամին մոլորութիւնովը ան ցանկութիւնամբ
վարձքի համար գացին, ու կորեան հակառա-
12 կութիւնովը կորստեցան։ Ասոնք ձեր սի-
րոյ խնջոյքներուն մէջ արատներ են, ու ձեզի
հետ կերուխումի նստած առանց երկիւղ
իրենց անձը կը կերակրեն։ Անջուր ամպեր
հովերէն քշուած, պտուղներն կոպտնցուցած
ծառեր, բերք չունեցող, երկու անգամ մե-
13 ռած, արմատէն խլուած։ Դժոխոց կատաղած
ալիքներ, որ իրենց անձերուն ամօթը կը
փրփրցընեն։ մոլորական աստղեր, որոնց հա-
մար խաւարին մէջը պահուած է յաւիտեան։
14 Ասոնց վրայ մարգարէացաւ նաև Հենովք ալ՝ ո-
ր եօթներորդ էր Ադամէն, ու բսաւ, Ահա Տէ-
15 րը իր բիւրաւոր սուրբերովը եկաւ, Ամենուն
դատաստան ընելու, ու բոլոր ամբարիշտները
յանդիմանելու իրենց բոլոր ամբարշտութիւնը
որ բոլոր դժուքերուն համար, և բոլոր խիստ
խօսքերուն համար՝ որ ամբարիշտ մեղաւոր-
16 ները անոր դէմ խօսեցան։ Ասոնք տրտնջող-
ներ — գրքիմիջոցներ են, որոնք իրենց ցան-
կութիւններուն համեմատ կ'երթան, և իրենց
բերանները ամբարտաւան խօսքեր կը գրու-
ցեն, — և շահի համար երեսպաշտութիւն կ'ը-
17 նեն։ Բայց դուք, սիրելիներ, միտքերնիզ
բերէք այն խօսքերը որ ձեր Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսի առաքեալներէն առաջուց գրուցուեցաւ։
18 Որ ձեզի կ'ըսէին թէ՝ Վերջի ժամանակը ծաղր
ընողներ պիտի ըլլան, որոնք իրենց ամբա-
րիշտ ցանկութիւններուն համեմատ պիտի եր-
19 թան։ Ասոնք ինքզինքնին զատող Հոգեւորներ
20 են, որ Հոգին չունին։ Բայց դուք, սիրելի-
ներ, սանձերնիզ չինելով ձեր ամենասուրբ
հաւատքին վրայ, և Սուրբ Հոգիով աղօթք
21 ընելով, Ձեզ Աստուծոյ սիրոյն մէջ պա-
հեցէք՝ ձեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ողորմու-
թիւնը սպասելով յաւիտենական կենաց հա-
22 մար։ Ասոնց նէ խոտորութիւն ընելով՝ ոմանց ողորմե-
23 ցէք։ Իւ ոմանք վախով ազատեցէք՝ հրա-
կէն յափշտակելով զանոնք, ատելով նոյնիսկ
նէն սպաստուած հանդերձն ալ։
24 Նէ ան՝ որ կարող է ձեզ անբիծ պահել,
և իր փառքին առջեւը անարատ կայնեցընել
25 ցնծութիւնով, Մեր Փրկչին միայն Աս-
տուծոյ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսին ձեռ-
քովը փառք ու մեծութիւն, զօրութիւն ու
իշխանութիւն [բոլոր գարերէն առաջ,] և
հիմա ու բոլոր գարերու միջ։ Ամէն։

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՌԱՔԵԼՈՑՆ

ԵԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆՉԻՆ

ԳԼՈՒԽ Ա.

1 Յ[ա]յտնութիւն Յիսուսի Քրիստոսի, զոր ետ նմա Աստուած ցուցանել ծառայից իւրոց զոր պարտ է շուտով լինել. եւ եդ զայն՝ եւ առաքեալ ետ ի ձեռն հրեշտակին իւրոյ՝ ծառային իւրում Յովհաննու,
2 որ վկայեաց զբանն Աստուծոյ եւ զվկայութիւն Յիսուսի Քրիստոսի, զամենայն զոր ետես։
3 Երանի ընթերցողին եւ լսողացն զբանս մարգարէութեանս եւ պահողացն զայն որ գրեալ են ի նմա. զի ժամանակն մերձ է։
4 Յովհաննէս եւթն եկեղեցեաց որ են յԱսիա. շնորհք ձեզ եւ խաղաղութիւն յԱստուծոյ որ է եւ որ էր եւ որ գալոց է, եւ յեւթն հոգւոցն որ առաջի աթոռոյ նորա
5 եւ յՅիսուսէ Քրիստոսէ վկայէն հաւատարիմ, անդրանկին ի մեռելոց եւ իշխանի թագաւորացն երկրի։ Որ սիրեաց զմեզ եւ լուացեալ զմեզ յանցանացս մերոց արեամբ իւրով,
6 եւ արար մեզ թագաւորութիւն եւ քահանայս Աստուծոյ եւ Հօր իւրոյ, նմա փառք եւ զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։
7 Ահա ամպովք գայ, եւ տեսցէ զնա ամենայն աչք եւ որ զնա խոցեցին, եւ լալասցեն զնա ամենայն ազգք երկրի։ Այո, Ամէն։
8 Ես եմ Ալփա եւ Օմեգա, սկիզբն եւ վախճան, ասէ Տէր Աստուած, որ է եւ որ էր եւ որ գալոց է, Ամենակալ։
9 Ես Յովհաննէս եղբայրդ ձեր եւ ընտանակից նեղութեանց եւ արքայութեանց եւ համբերութեանց ի Յիսուս Քրիստոս, էի ի կղզին որ կոչի Պատմոս վասն բանին Աստուծոյ եւ վկայութեանն Յիսուսի։
10 Եղէ ես ի հոգւոյ յօրն Տեառնէ, եւ լուայ զետեղ իմ զձայն մեծ իբրեւ զփող ասելով,
11 որ կ'ըսէր, Զոր տեսանես գրեա՛ ի գիրս մի եւ առաքեա՛ եօթն եկեղեցեացն, որ են յԵփեսոս, եւ ի Զմիւռնիա, եւ ի Պերգամոն, եւ ի Թիւատիրա, եւ ի Սարդիկէ, եւ ի Փիլադելփիա, եւ ի Լաւոդիկիա։
12 Դարձայ տեսանել զձայնն որ խօսէր ընդ իս. եւ դարձեալ տեսի զեւթն աստեղսն ոսկիս, եւ ի միջի եւթն աստեղացն նման որդւոյ մարդոյ հագեալ ընդերկայնազգեստ, եւ ոսկի պատմուճան ի կրծսէ նորա։
13 Եւ գլուխ նորա եւ մազք սպիտակք իբրեւ զբուրդ սպիտակ իբրեւ զձիւն, եւ աչք նորա իբրեւ զբոց հրոյ,
14 եւ ոտք նորա նման արդեամբ որ ի հնոցի մաքրեալ, եւ ձայն նորա իբրեւ զձայն ջուրց բազմաց։
15 Եւ ունէր յաջմէ իւրմէ զեւթն աստեղսն, եւ ի բերանոյ նորա սուր երկսայրի սուր էր, եւ երեսք նորա իբրեւ զարեգակն փայլէր ի զօրութեան իւրում։
16 Եւ տեսի զնա եւ անկայ իբրեւ զմեռեալ առաջի ոտից նորա, եւ եդ զաջ իւր ի վերայ իմ եւ ասէ ցիս, Մի երկնչիր, ես եմ Առաջինն եւ Վերջինն,
17 եւ Կենդանին, եւ մեռեալ էի, եւ ահա կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից. եւ ունիմ զբանալիսն դժոխոց եւ մահուան։

---

1 Ցուցանել զծառայսն իւր զորս արարից ի սկսանելոյ եւ ի վախճանելոյ։ 2 Վկայեաց զբանն Աստուծոյ եւ զվկայութիւն Յիսուսի Քրիստոսի։ 3 Երանի ընթերցողին եւ լսողացն զբանս մարգարէութեանս եւ պահողացն զայն որ գրեալ են ի նմա։ 4 Յովհաննէս եւթն եկեղեցեաց որ են յԱսիա։ 5 Եւ յՅիսուսէ Քրիստոսէ վկայէն, անդրանկին ի մեռելոց եւ իշխանի թագաւորացն երկրի։ Որ սիրեաց զմեզ եւ լուացեալ զմեզ յանցանացս մերոց արեամբ իւրով, 6 եւ արար մեզ թագաւորութիւն եւ քահանայս Աստուծոյ եւ Հօր իւրոյ, նմա փառք եւ զօրութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ Ամէն։ 7 Ահա ամպովք գայ, եւ տեսցէ զնա ամենայն աչք եւ որ զնա խոցեցին, եւ լալասցեն զնա ամենայն ազգք երկրի։ Այո, Ամէն։ 8 Ես եմ Ալփա եւ Օմեգա, սկիզբն եւ վախճան, ասէ Տէր Աստուած, որ է եւ որ էր եւ որ գալոց է, Ամենակալ։ 9 Ես Յովհաննէս եղբայրդ ձեր եւ ընտանակից նեղութեանց եւ արքայութեանց եւ համբերութեանց ի Յիսուս Քրիստոս, էի ի կղզին որ կոչի Պատմոս վասն բանին Աստուծոյ եւ վկայութեանն Յիսուսի։ 10 Եղէ ես ի հոգւոյ յօրն Տեառնէ, եւ լուայ զետեղ իմ զձայն մեծ իբրեւ զփող, 11 որ կ'ըսէր, Զոր տեսանես գրեա՛ ի գիրս մի եւ առաքեա՛ եօթն եկեղեցեացն, որ են յԵփեսոս, եւ ի Զմիւռնիա, եւ ի Պերգամոն, եւ ի Թիւատիրա, եւ ի Սարդիկէ, եւ ի Փիլադելփիա, եւ ի Լաւոդիկիա։ 12 Դարձայ տեսանել զձայնն որ խօսէր ընդ իս. եւ դարձեալ տեսի զեւթն աստեղսն ոսկիս, 13 եւ ի միջի եւթն աստեղացն նման որդւոյ մարդոյ հագեալ ընդերկայնազգեստ, եւ ոսկի պատմուճան ի կրծսէ նորա։ 14 Եւ գլուխ նորա եւ մազք սպիտակք իբրեւ զբուրդ սպիտակ իբրեւ զձիւն, եւ աչք նորա իբրեւ զբոց հրոյ, 15 եւ ոտք նորա նման արդեամբ որ ի հնոցի մաքրեալ, եւ ձայն նորա իբրեւ զձայն ջուրց բազմաց։ 16 Եւ ունէր յաջմէ իւրմէ զեւթն աստեղսն, եւ ի բերանոյ նորա սուր երկսայրի սուր էր, եւ երեսք նորա իբրեւ զարեգակն փայլէր ի զօրութեան իւրում։ 17 Եւ տեսի զնա եւ անկայ իբրեւ զմեռեալ առաջի ոտից նորա, եւ եդ զաջ իւր ի վերայ իմ եւ ասէ ցիս, Մի երկնչիր, ես եմ Առաջինն եւ Վերջինն, 18 եւ Կենդանին, եւ մեռեալ էի, եւ ահա կենդանի եմ յաւիտեանս յաւիտենից. եւ ունիմ զբանալիսն դժոխոց եւ մահուան։

19 քին բանապիներդը. [Աւտաք] գրէ հինդ որ կը
ունենան, Նաեւ որ կայ Ասւ ան որ Եսոքը պիտի
20 ըլլայ. Եսոքը առագրուան խորհուրդը որ իմ
աչ ձեռքիս մէջը տեսար, եւ եօթը ականդիլն
աշտանակներդը. ան եօթը առագրդը Եօթը Ե-
կեղեցիներուան հրեշտականներն են. Եւ եօթը աշ-
տանակներդը՝ եօթը եկեղեցիներն են.

ԳԼ. Բ

1 Եփեսոսի. Ջ Ձախ աղիքի. 18 Գիրգամոնի 28 Ե Թիատիրի
եկեղեցիներուան հրեշտականերուն գրուածը պատուհանա-
ներուն գրած եղած պատուհանդրը. ան ան եկեղեցիներուան եղած
գովեստներդը ու յանդիմանութիւնները.

1 Ե բիւսոսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշտականին
գրէ. Ձ յայտնէ կ'ըսէ անդիկա որ իր աչ ձեռքին
մէջ եօթը առագրդը ունի, Ասւ եօթը ականդիլն
2 աշտանակներուան մէջը կը պտրտի. Գիտեմ
քու գործքերդդ եւ քու աշխատութիւնդդ ու
քու համբերութիւնդդ, եւ որ չկրնաս չնայ
կրնար տանիլ, Ասւ փորձեցիր անոնք որ կ'ը-
անեն թէ իրենք առաքեալ են, ու չեն, եւ գը-
3 տար թէ սուտասս են. Ո. համբերութիւն ու-
նենալով՝ Նեղութիւնս կրեցիր Իմ անուանս հա-
4 մար՝՝ Ասւ չհոգնեցար. Բայց քեզի դէմ բան մը
5 ունիմ, որ քու առջի ակդդ ձգեցիր. Միտդդ
բեր հինս ուրկից որ իյնար, ու ապաշխարէ
եւ առաջի գործքերդդ ըրէ. Եթէ ոչ՝ չուտով
կու գամ քեզի, ու քու աշտանակդ իր տեղէն
6 պիտի չարժեմ՝ թէ որ չապաշխարես. Բայց
ասիկա ունիս, որ Նիկոդայտանդց գործքերը
7 կ'ատես, որոնք Ես ալ կ'ատեմ. Ո՞ւն որ ականջ
ունի՝ թող լսէ թէ Հոդին ինչ կ'ըսէ եկեղեցի-
ներուան. Ան որ կը յաղթէ՝ Կենդաց ծառէն
Ասւտել պիտի տամ անոր, որ Աստուծոյ դրախ-
տին մէջն է.

8 Եւ Զմիւռնացիի մէջ եղած եկեղեցւոյն հր-
եշտականին գրէ. Ա յայտնէ կ'ըսէ Առաջինը ու
9 վերջինը, որ մեռաւ ու կենդանացաւ. Գի-
տեմ քու գործքերդդ ու նեղութիւնդդ եւ աղ-
քատութիւնդդ՝ (բայց Հարուստ ես.) ու ա-
նոնց հայհոյութիւնդը՝ որ կ'ըսեն թէ իրենք
Հրէայ են, ու չեն, Հապա Սատանային ժո-
10 ղովը մըն. Գիտես մի վախնար այն բաներէն որ
պիտի կրես. Ահա Բանսարկուն ձեզմէ մէկ
քանիներդը բանտը պիտի ձգէ որ փորձուիք,
եւ տասը օր նեղութիւն պիտի ունենաք. Մին-
չեւ Ի մեռ հաւատարիմ եղիր, Ասւ քեզի կեն-

11 Նաց պսակը պիտի տամ. Ո՞ւն որ ականջ ունի՝
թող լսէ թէ Հոդին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուան.
Ան որ կը յաղթէ՝ Երկրորդ մեռնելէն պիտի չը-
12 կրնասի. Եւ Պէրգամոնի մէջ եղած եկեղեցւոյն հր-
եշտականին գրէ. Ա յայտնէ կ'ըսէ ան որ
13 սուր երկսայրեան սրը ունի. Գիտեմ քու
գործքերդդ, եւ թէ ուր կը բնակիս՝ Սատանային
Աստանային աթոռին եղած տեղը, ու իմ ա-
նունս կը պահես, եւ իմ հաւատքս չուրացար
ան օրերը անդամ՝ որ Անթիպաս իմ հաւա-
տարիմ վկաս սպանուեցաւ ձեր մէջը, ուր
14 որ Սատանան կը բնակի. Բայց քեզի դէմ քիչ
մը բան ունիմ, որ հոդ Ունեցամէն գայդ պա-
պատութիւնը բռնողներ ունիս, որ Բաղամին
սորվեցուց Խորայէլի որդւոց առջեւ գայթակ-
ղութիւն գնել, Ասւ անոնք կուռց զոհատածներ
15 ուտեն Ասւ պոռնկութիւն բնեն. Ա յնպէս ալ
դուն Նիկոդայտանդց վարդապետութիւնը
16 բռնողներ ունիս, որն որ Ես կ'ատեմ. Աստ
ապաշխարէ. Եթէ ոչ՝ չուտով կու գամ քեզի,
Ասւ իմ բերնիս սրովը պիտի պատերազմիմ ա-
17 նոնց հետ. Ո՞ւն որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ
Հոդին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուան. Ով որ կը
յաղթէ՝ պահուած մանանայէն ուտել պիտի
տամ անոր, ու ձերմակ խիճ մը պիտի տամ
անոր, եւ այն խիճին վրայ Նոր անուն մը գը-
րուած, որն որ մէկը չգիտեր, բայց միայն ան՝
որ կ'ընդունի.

18 Եւ Թիատիրի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշ-
տականին գրէ. Ա յայտնէ կ'ըսէ Աստուծոյ Որ-
դին, Ասւ որ կրակի բոցի պէս աչքերը ունի, ու իր
19 ոտքերը ոսկեզօծուած նման են. Գիտեմ քու
գործքերդդ եւ սէրդ ու ծառայութիւնդդ, եւ
քու հաւատքդ ու համբերութիւնդդ, եւ թէ
քու վերջին գործքերդդ առաջիններէն շատ
20 են. Բայց քեզի դէմ Երան մը՝ ունիմ, որ թող
կու տաս Ջեզաբէլ կինը, որ ինքզինքը մար-
գարէուհի կ'ասուանէ, ու իմ ծառաներս մե-
լորդընելով՝ կը սորվեցնէ Պոռնկութիւն ը-
21 նել եւ կուռց զոհատածներ ուտել. Եւ ես անոր
ժամանակ տուի իր պոռնկութեանը վերջ տ-
22 պալու, ու չապաշխարեց. Ահա ես զա-
նիկա անկողինը պիտի ձգեմ, ու անոր հետ
շնութիւն ընողները՝ մեծ նեղութեան մէջ, թէ
որ իրենց գործքերուն վերջ չտպալին.
23 Եւ անոր զաւակները մեռնով պիտի սպաննեմ.

ու բոլոր եկեղեցիները պիտի գիտնան թէ ես
24 ան եմ՝ որ երիկամունքները ու սիրտերը կը
քննեմ. ու ամէն մէկուընուդ ձեր գործե-
25 րուն համեմատ պիտի հատուցանեմ։ Բայց ձե-
զի կ'ըսեմ մնացեալ ունեցուդ որ Թիւատիրի մէջ է ք,
ու ան վարդապետութիւնը չունիք, որ չեմ ճա-
նչցած Սատանային խորունկ բաները՝ (ինչպէս
26 որ կ'ըսեն.) Ձեզի վրայ ուրիշ ծանրութիւն
27 չեմ ձգեր. Ինչպէս ան որ ունիք պահեցէք
28 մինչև որ ես գամ։ Եւ ան որ կը յաղթէ ու
իմ գործերս մինչև վերջը կը պահէ, տաներ
իշխանութիւն պիտի տամ ազգերուն վրայ.
29 (Եւ պիտի հովուէ զանոնք երկաթէ գաւա-
զանով. անոնք բրուտի անօթներու պէս պի-
տի փշրուին.) ինչպէս որ ես ալ իմ Հօրմէս
առի. ու անոր պիտի տամ Առաւօտեան
աստղը։ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ
Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն։

ԳԼՈՒԽ Գ

1 Եւ Սարդիսի մէջ եղած եկեղեցւոյն հրեշ-
տային գրէ. Ասոնք կ'ըսէ անոնք որ ունի
Աստուծոյ եօթը Հոգիները ու եօթը աստղե-
րը. Գիտեմ քու գործերդ՝ որ գուն անուն
2 ունիս թէ կենդանի ես, ու մեռած ես։ Ար-
թուն կեցիր և հաստատէ մնացած բաները որ
մեռնելու վրայ են. ինչու որ քու գործերդ
3 Աստուծոյ առջևը կատարեալ չգտայ։ Հիմա
մտածէ թէ ինչպէս ընդունեցիր ու լսե-
ցիր, ու պահէ և ապաշխարէ. Ուրեմն թէ որ
արթնցնալու չըլլաս, գողի պէս քու վրադ
պիտի գամ, ու բնաւ պիտի չգիտնաս թէ որ
4 ժամուն քու վրադ պիտի գամ։ Սակայն քանի
մը անձինք ունիս Սարդիսի մէջ, որոնք ի-
րենց հանդերձները չպատուեցին, ու ձերսիակ
5 նեռով պիտի պտրտին ինծի հետ, քանզի ար-
ժանի են։ Ան որ կը յաղթէ՝ հնձերսիակներ պի-
տի հագնի. ու ես անոր անունը կենդանոյ դիր-
քէն պիտի չսրբեմ, ու անոր անունը պիտի
6 դատեմ իմ Հօրս առջևը ու անոր հրեշտակ-
ներուն առջևը։ Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ
7 թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն։
Եւ Փիլադելփիայի մէջ եղած եկեղեցւոյն
հրեշտային գրէ. Ասոնք կ'ըսէ ան Սուրբը՝
ան ճշմարիտը՝ որ Դաւիթի բանալին ունի,
ինչ բանայ ու ոչ ոք չկայ որ գոցէ, ու կը գոցէ
8 ու ոչ ոք չկայ որ բանայ. Գիտեմ քու գործե-
րդ. Ահա քու առջևդ բացուած դուռ մը
գրի, որ ոչ ոք չկրնար գոցել. Ինչու որ գուն
քիչ մը կարողութիւն ունիս, և իմ խօսքս պա-
9 հեցիր ու իմ անունս չուրացար. Ահա ես
քեզի կու տամ Սատանային ժողովքէն եղող-
ները՝ որոնք կ'ըսեն թէ իրենք Հրեայ են ու
չեն, հապա սուտ կ'ըսեն. Ահա պիտի ստի-
պեմ զանոնք որ գան ու երկրպագութիւն ը-
նեն քու ոտքերուդ առջևը, և ճանչնան թէ
10 ես քեզ սիրեցի. Որովհետև իմ համբերու-
թեանս խօսքը պահեցիր, ես ալ քեզ պիտի
պահեմ փորձութեան ժամուընուկը, որ պատ-
րաստ է գալու բոլոր աշխարհի վրայ՝ ուղղիս
11 երեսը բնակողները փորձելու համար. Ահա
ես չուտով կու գամ. Տուընցածդ պահէ ըլլա-
12 նէ, որ ոչ ոք չառնէ քու պսակդ. Ան որ կը
յաղթէ՝ անիկա իմ Աստուծոյս տաճարին մէջ
սիւն մը պիտի ընեմ, ու ալ դուրս պիտի չելլէ.
Եւ անոր վրայ իմ Աստուծոյս անունը պի-
տի գրեմ, ու իմ Աստուծոյս քաղաքին անուն-
նը՝ Նոր Երուսաղէմին որ երկինքէն
իմ Աստուծմէս կ'իջնէ, ու իմ նոր անունս.
13 Ան որ ականջ ունի՝ թող լսէ թէ Հոգին ինչ
կ'ըսէ եկեղեցիներուն։
14 Եւ Լաւոդիկիէի մէջ եղած եկեղեցւոյն հր-
եշտային գրէ. Ասոնք կ'ըսէ Ամէնը՝ հա-
ւատարիմ ու ճշմարիտ վկան, Աստուծոյ ա-
15 րարածոց Սկիզբը. Գիտեմ քու գործերդ
որ ոչ պաղ ես ու ոչ տաք. Երանի թէ պաղ
16 ըլլայիր կամ տաք. Ուստի դուն որ գալով ես,
ու ոչ տաք՝ ոչ ալ պաղ, քեզ բերնէս դուրս
17 փսխելու վրայ եմ. Քանզի կ'ըսես. Կը հա-
րստացայ եմ ու մեծցայ, և բանի մը կարօտ չեմ.
ու չես գիտեր որ դուն խեղճ ու թշուառականն
18 ես՝ և ապրատ ու կոյր ու մերկ. Ես քեզի
խորհուրդ կու տամ. Ինծմէ կրակի մէջ փոր-
ձուած ոսկի ծախու առ. որ հարստանաս, և

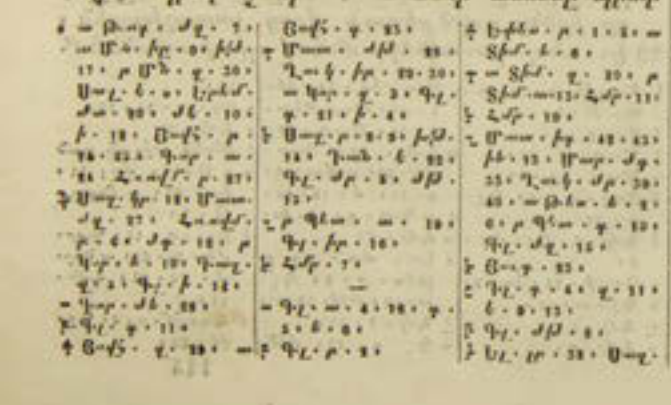

Ճերմակ հանդերձներ՝ որ հագնիս, որ քու
անթափել մերկութիւնդ չերեւնայ. և աչքերդ
19 դեղ դիր որ տեսնես. *Ես իմ ամէն սիրածս
կը յանդիմանեմ ու կը խրատեմ. ուստի նա-
20 խանձաւոր եղիր ու ապաշխարէ. *Ահա ես
դուռը կայներ եմ ու կը զարնեմ. Եթէ որ մէ-
կը իմ ձայնս լսէ ու դուռը բանայ, Հանար քո-
վը պիտի մտնեմ և անոր հետը ընթրիք պի-
21 տի ընեմ, ան ալ իմ հետս. *Ես որ կը յաղթեմ՝
իմ հետս Իմ աթոռս նստել պիտի տամ անոր,
ինծառր որ ես ալ յաղթեցի ու իմ Հօրս հետ
22 անոր աթոռը նստայ. *Ան որ ականջ ունի՝
թող լսէ թէ Հոգին ինչ կ'ըսէ եկեղեցիներուն։

ԳԼ. Գ

1 Ճշմարտեա Սարդեայ աթոռը կը տանի եր-
կինէն Ջէ. 2 Քանի ուշիր երկնիդդը. 6 Ոչ-
տրա երկնիդդը. 8 Ոչ-տրա կենդանիդդը արդ
ու եանձան ու եանձան այլեայլ լեցան էին. 10 Երկնիդդը լսինդ ոչ
ամենիդդը աթոռին վրայ նստողին առջե գնալ երկրպագու-
թիւն կ'ընեն անոր.

1 Ա.ս բանեցին ետքը տեսայ, և ահա երկինքը
ինչ բացուած դուռ մը կար, *և առջի ձայնը
որ լսեցի՝ փողի նման էր, որ ինծի հետ կը
խօսէր ու կ'ըսէր, *Հոս եկիր *ու ասկէ ետքը
2 ըլլալու բաները քեզի ցուցընեմ. *Իսկ յանդ
մէջ Հոգին իմ վրաս եկաւ. *և ահա աթոռ մը
3 դրուած էր երկինքին մէջ. Ու աթոռին վրայ
ինչ նստող էր. և նստողը յասպիս ու սար-
4 դիոն քարերու երեւութին նման էր. Ու աթո-
ռին բոլորտիքը շրջապատ ունէր. ու աթոռներուն վրայ քսա-
նչորս աթոռներ, և ան աթոռներուն վրայ քսա-
նչորս երէցներ *նստած էին *ճերմակ հան-
դերձներ հագած, *ու գլուխնին ոսկիէ պսա-
5 կներ դրէնէր. Ու աթոռէն *փայլակներ ու
ձայներ և որոտումներ կ'ելլէին, *ու աթոռին
առջեւ եօթը ճրագ կրակի պահուող-
ներ կային, *որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգի-
6 ներն են. *Ու աթոռին առջեւը իբրև ապակի-
ղէն ծով մը՝ սէլեմանիի նման, և *աթոռին մէ-
ջը ու աթոռին բոլորտիքը՝ չորս կենդանիներ,
որ այլեայլ լեցուն էին առջեւէն *ու ետեւէն.
7 *Ու առջի կենդանին առիւծի նման էր, ու եր-
կրորդ կենդանին՝ զուարակի նման, և երրորդ
կենդանին մարդու երես ունէր, ու չորրորդ
8 կենդանին՝ թռչող արծիւի նման. Ու չորս
կենդանիներն ամէն մէկը չորքական վեց
վեց թեւ ունէր, ու ներսէն նայելով լեցուն
էին. ու չեն հանգչիր ոչ գիշեր ոչ ալ գիչե-
րը ըսելով. *Սուրբ՝ Սուրբ՝ Սուրբ *Տէր Ա-
ստուած Ամենակալ, *որ էր և որ է և որ պիտի
9 գայ. Ու երբոր ան կենդանիները փառք ու
պատիւ և գոհութիւն կու տային աթոռին վրա-
յոյ նստողին՝ *որ կենդանի է յաւիտեանս յաւի-
10 տենից, *փառաւորը երէցները աթոռին վրայ
նստողին առջեւը կ'իյնային ու երկրպագու-
թիւն կ'ընեին յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի
եղողին, *և իրենց պսակները աթոռին առջեւը
11 կը ձգէին՝ ըսելով, *Արժանի ես, Տէր, փառք
ու պատիւ և զօրութիւն առնելու, *Որով-
ամէն բան դուն ստեղծեցիր, և քու կամքովդ
եղան ու ստեղծուեցան։

ԳԼ. Ե

1 Երբ Գիրքով կնքուած գիրը. 2 Մէկը արժանի
նաև կը գտնի բանալու. 11 Վառ որ երկնի-
րը փառք ու գոհութիւն կու տան անոր. 8 ու կը խոնարհ-
նին քեզ առիւծ գիրքը իր առջեւը։

1 Ու աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքը *մէկ
գիրք մը տեսայ՝ ներսէն ու դուրսէն գրուած,
2 *և հօրը կնիքով կնքուած. Ու մէկ զօրաւոր
հրեշտակ մը տեսայ՝ որ մեծ ձայնով կը կանչէր,
Ո՞վ արժանի է սուրբ գիրքը բանալու և անոր
3 կնիքները քակելու. Եւ *ոչ երկինքի մէջ՝ ոչ
երկրի վրայ ու ոչ երկրի տակը ջրհեղեղը մէկը
որ կարող ըլլար ան գիրքը բանալու, ոչ ալ
4 անոր նայելու. Ես ալ սաստիկ կու լայի՝ որ
մէկը արժանի չգտնուեցաւ ան գիրքը բանա-
5 լու, ոչ ալ անոր նայելու. Ու երէցներէն
մէկը ըսաւ ինծի, Մի լար. *Ահա Յուդայի
ցեղէն եղող Առիւծը՝ *Դաւիթի Արմատը յաղ-
թեց ան գիրքը բանալու համար եօթը կնի-
6 քերը քակելու. Եւ տեսայ որ աթոռին ու
չորս կենդանիներուն մէջտեղը և երէցներուն
մէջտեղը կայնած *Գառնուկ մը կար՝ որպէս
թէ մորթուած, որ եօթը եղջիւր ու եօթը
աչք ունէր, *որոնք Աստուծոյ եօթը Հոգիներն
7 են՝ որ բոլոր երկիրը կը խրկուին. Եւ անիկա
եկաւ *ու աթոռին վրայ նստողին աջ ձեռքէն
8 գիրքը առաւ. Ու երբոր գիրքը առաւ, *չորս
կենդանիները ու քսանչորս երէցները Գառ-
նուկին առջեւը իյնան, և ամէնքն ալ քնար-

---

4 Ցար. ե. 11. Ես. ա. 9. Ա. Կոր. ժ. 11. Ես. ա. 18. Երբ. ե. 1. Ժբ. ե. 6. Ցար. ե. 1. — Գէ. ա. 10. 2 Գէ. ժ. 13. 3 Գէ. ա. 10. Ես. ջ. 1. Ժբ. ե. 6. Ցար. ե. 1. 4 Գէ. ա. 10. Ժե. ե. 1. Ես. ա. 10. 5 Ելք. ժ. 18. Ես. ա. 13. Ելք. ժ. 22. Ղեւ. ը. 7. Թուոց ժ. 10. 6 Ելք. ի. 6. Ղեւ. ա. 5. Ես. ա. 11. Ամո. ե. 21. Երկ. ժբ. 1. 7 Ելք. ի. 6. Ղեւ. ա. 5. Ես. ա. 11. Ամո. ե. 21. Երկ. ժբ. 1. 8 Ելք. ի. 6. Ղեւ. ա. 5. Ես. ա. 11. Ամո. ե. 21. Երկ. ժբ. 1. 9 Ելք. ի. 6. Ղեւ. ա. 5. Ես. ա. 11. Ամո. ե. 21. Երկ. ժբ. 1. 10 Ելք. ի. 6. Ղեւ. ա. 5. Ես. ա. 11. Ամո. ե. 21. Երկ. ժբ. 1. 11 Ելք. ի. 6. Ղեւ. ա. 5. Ես. ա. 11. Ամո. ե. 21. Երկ. ժբ. 1.

---

1 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4. 2 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4. 3 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4. 4 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4. 5 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4. 6 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4. 7 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4. 8 Ես. ի. 1. Եզե. ա. 26. Դան. է. 9. Մատ. ի. 2. Մարկ. ա. 2. Ղուկ. ա. 10. Գործ. է. 56. Ա. Կոր. ժե. 24. Եբր. ժ. 12. Ա. Պետ. գ. 22. Յայտ. ա. 4.

ներ ունէին, ու ամիկ խնկամանեներ խունկով
9 լեցուն՝ որ աղերսուն ազգիցն է։ ՚Ու նոր
երգ մը կ՚երգէին ըսելով, Արժանի ես գուն
առ գիրքը առնելու և առոր կնիքները բա-
նալու. ՚Ընդ որ սպանուցար, ու մեզ Ծա-
խու առիր Աստուծոյ՝ քու արիւնովդ. ամէն
10 ցեղէ ու լեզուէ և ժողովրդէ ու ազգէ. ՚Ու
մեզ մեր Աստուծոյ թագաւորներ ու քահա-
նաներ ըրիր, ու երկրի վրայ պիտի †թագա-
11 ւորենք։ ՚Ու նայեցայ ու հոս հրեշտակներու
ձայն լսեցի, ՚որոնք աթոռոյն ու կենդանի-
ներուն և երէցներուն բոլորտիքն էին. ՚ու
անոնց թիւն էր բիւրք բիւրուց և հազարք
12 հազարաց. Որոնք մեծ ձայնով կ՚ըսէին, ՚Ար-
ժանապէս մորթուած գառնուկը պիտի է զօրութիւն
ու հարստութիւն և իմաստութիւն ու կարո-
ղութիւն և պատիւ ու փառք ու օրհնութիւն
13 առնելու։ ՚Ու բոլոր արարածներէն որ երկնից
մէջ ու երկրի վրայ ու երկրի տակը և ծովու
մէջ, ու ամէն ինչ որ անոնց մէջը կայ՝ լսեցի որ
կ՚ըսէին. ՚Աթոռոյն վրայ նստողին և Գառնու-
կին օրհնութիւն ու պատիւ և փառք ու զո-
14 րութիւն յաւիտեանս յաւիտենից։ ՚Ու չորս
կենդանիները կ՚ըսէին, Ամէն. ու Երէցները
ինկան ու երկրպագութիւն ըրին ||։

ԳԼ. Զ

1 Ինքնին կարդաս բացուիլը. ու անոնց հնաոճաւ երեսը.
Նորը։

1 ՚Ես տեսայ՝ երբոր Գառնուկը Կնիքներուն
մէկը՝ բացաւ, ՚ու չորս կենդանիներուն մէկէն
որոտումի պէս ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր, Եկուր
2 ու տես։ ՚Ու տեսայ, ու ահա ձիւնաճեր ձի մը,
ու անոր վրայ հեծնողը ազեղ մը ունէր. ՚Ու
պսակ մը տրուեցաւ անոր, և անիկա յաղթող
էր ու յաղթելու էրաւ։
3 ՚Ու երբոր երկրորդ կնիքը բացաւ, Երկ-
րորդ կենդանիին լսեցի որ կ՚ըսէր. ՚Եկուր։
4 ՚Ու ուրիշ ձի մը ելաւ՝ շատ ազոյն, ու անոր
վրայ հեծնողին Երեսառնուն տրուեցաւ որ եր-
կրէս խաղաղութիւնը առնէ, որ իրար սպան-
նեն. ու անոր մէկ մեծ սուր մը տրուեցաւ։
5 ՚Ու երբոր երրորդ կնիքը բացաւ, ՚Երրորդ
կենդանիին լսեցի որ կ՚ըսէր, Եկուր ու տես։
ու տեսայ, ՚Ահա սև ձի մը, ու անոր վրայ

6 հեծնողը իր ձեռքը կշիռ մը ունէր։ ՚Ու չորս
կենդանիներուն մէջէն ձայն մը լսեցի որ կ՚ը-
սէր, Կապիճ մը ցորեան մէկ դահեկանի, ու
երեք կապիճ գարի մէկ դահեկանի. ՚Ու ձէ-
թին ու գինիին վնաս չընես։
7 ՚Ու երբոր չորրորդ կնիքը բացաւ, ՚Չորրորդ
կենդանիին ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր, Եկուր
8 ու տես։ ՚Ու տեսայ, և ահա գունին ձի մը,
ու անոր վրայ հեծնողին անունը Մահ էր, և
Դժոխքը անոր կուգէր կ՚երթար. ու անոնց իշ-
խանութիւն տրուեցաւ երկրի չորրորդ մասին
վրայ, ՚որ սրով ու սովով և մահով ՚ու երկրի
գազաններով սատկեցնեն։
9 ՚Ու երբոր հինգերորդ կնիքը բացաւ, Ան-
զանին սակը տեսայ ՚ան սպրդոց հոգիները,
որ սպանուած էին ՚Աստուծոյ խօսքին հա-
մար, ՚ու անոր վկայութեանը համար՝ որ ի-
10 նք ունէին. Ես մեծ ձայնով աղաղակեցին
ու ըսին, Ով ՚սուրբ ու ճշմարիտ Տէր, ՚մին-
չև ե՞րբ չես գատեր ու մեր արիւնին վրէժը
11 երկրի բնակիչներէն պահանջեր։ ՚Ես ձերսակ
հանգերձներ տրուեցաւ անոնց, ու բսուեցաւ
անոնց որ քիչ մը ատեն ալ հանգչին, մինչև
որ անոնց ծառայակիցներն ու անոնց եղբայր-
ներն ալ սպանուելիք եղած չափ պիտի
սպանուելին։
12 Ես տեսայ՝ երբոր վեցերորդ կնիքը բացաւ,
՚ու մեծ շարժ մը եղաւ, ՚ու արեգ սեւցաւ մա-
զեղէն քուրձի մը պէս, և լուսինը [բոլորովին]
13 արիւնի պէս եղաւ. ՚Ու երկինքի աստղերը
գետինը թափթփեցան, ինչպէս որ աստիկ
հովէն շարժուած թզենին իր անհաս պտուղ-
14 ները կը թափէ. ՚Ես երկինքը գալարուող
մանեի պէս կը քաշուէր. ՚ու բոլոր լեռները
15 և կղզիները իրենց տեղերէն շարժեցան. ՚Ու
երկրի թագաւորները և մեծամեծները ու հա-
րուստները, հազարապետները և զօրաւորնե-
րը, ու բոլոր ծառաները ու բոլոր ազատները
՚ալրերուն և լերանց ապառաժներուն մէջ
16 պահուըտեցան. ՚Ես լեռներուն ու ապառաժ-
ներուն կ՚ըսէին, Վրանիս ինկէք ու մեզ ծած-
կեցէք անոր երեսէն՝ որ աթոռոյն վրայ կը
17 նստի, ու Գառնուկին բարկութենէն. ՚Ընդ
որ անոր բարկութեանը մեծ օրը եկաւ, ՚և
ո՞վ կրնայ գիմանալ։

ԳԼ. Է

1 Ե. ասիէ եւս առաւել յոյս հրեշտակներ՝ ո-
րոնք երկրի չորս անկիւնը կեցեր էին, որ
երկրի չորս հովերը բռներ էին, որ երկրի
վրայ հով չիյնէ, ու ոչ ծովու վրայ, ոչ ալ մէկ
2 ծառի մը վրայ։ Եւ մէկ ուրիշ հրեշտակ մը
տեսայ որ արեւելքէն ելլաս, ու կենդանի Ա-
ստուծոյ կնիքը ունէր. և մեծ ձայնով մը ազա-
չակեց ան չորս հրեշտակներուն, որոնց իշխա-
նութիւն տրուած էր երկրին ու ծովուն վնասել
3 լու, ու բաս, Երկրին վնաս մի ընէք, ոչ
ծովուն, ոչ ալ ծառերուն, մինչեւ որ մեր Ա-
ստուծոյ ծառաներուն ճակատներուն կնիքնիք։
4 Ու կնիքածներուն համրանքը լսեցի՝ որ էր
հարիւր քառասունեւչորս հազար՝ Իսրայէլի
5 որդւոցը բոլոր ցեղերէն կնքուած. Յուդայի
ցեղէն տասներկու հազար կնքուած, Ռու-
բինի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած,
Գադի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած,
6 Ասերի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած,
Նեփթաղիմի ցեղէն տասներկու հազար կնքը-
քուած, Մանասէի ցեղէն տասներկու հազար
7 կնքուած, Շմաւոնի ցեղէն տասներկու հա-
զար կնքուած, Ղեւիի ցեղէն տասներկու
հազար կնքուած, Իսաքարի ցեղէն տասներ-
8 կու հազար կնքուած, Զաբուղոնի ցեղէն
տասներկու հազար կնքուած, Յովսեփի ցե-
ղէն տասներկու հազար կնքուած, Բենիա-
մինի ցեղէն տասներկու հազար կնքուած։
9 Ա. ասկէ ետքը տեսայ, ահա մեծ բազմու-
թիւն՝ որն որ մէկը չէր կրնար համրել, ՚բո-
լոր ազգերէն ու ցեղերէն և ժողովրդներէն
ու լեզուներէն, որոնք սպիտակ հագուստներ
հագած և արմաւենիներ բռնած էին ՚ձեռքնին
10 բռնած. Եւ մեծաձայն կ՚ազազակէին բանալով,
՚Փրկութիւն մեր Աստուծոյ՝ որ սպիտակը վը-
11 րայ կը նստի, ու Գառնուկին։ ՚Եւ բոլոր
հրեշտակներք սպիտակին ու երկնեցիներուն և չոր-
կունգանիներուն բոլորտիքը կեցեր էին, ու
իրենց երեսներուն վրայ սպիտակին առջեւը իյ-
կան ու Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրին։
12 ՚Բանալով, Ամէն. օրհնութիւն ու փառք և

= Գաղ. է. 3։
ք Գլ. բ. 4։
ֆ Գլ. գ. 6։ բ. 4։
ր Գլ. դ. 11։
ս Ես. ի. 1։ Ես. ի. 14։
տ Ես. ի. 1։ Ես. ի. 14։ Գլ. ի. 1։
ց Գլ. է. 3։
ւ Գլ. է. 3։
փ Գլ. է. 3։ 15։ գ։
ք Գլ. է. 15։ գ։
օ Գլ. է. 3։ Ես. ի. 14։
ֆ Ես. ի. 13։ 14։
ր Ես. ի. 13։
ս Ես. ի. 13։
տ Ես. ի. 13։
ց Ես. ի. 13։
ւ Ես. ի. 13։
փ Ես. ի. 13։
ք Ես. ի. 13։
օ Ես. ի. 13։
ֆ Ես. ի. 13

8 Ու երկրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, և որպէս թէ մեծ լեռ մը կրակով բորբոքած՝ ծովը ձգուեցաւ, ու ծովուն երրորդ
9 մասը՝ արիւն եղաւ. եւ ծովուն մէջի շնչաւոր արարածներուն երրորդ մասը մեռաւ, ու նաւերուն երրորդ մասը կորսուեցաւ։
10 Ու երրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու երկինքէն մեծ մեզ մը վառ ջահի պէս բորբոքած, ու գետերուն ու ջուրի աղ-
11 բիւրներուն երրորդ մասին վրայ իջաւ. ու այն աստղին անունը Օշինդր էր. ու ջուրերուն երրորդ մասը այրինդր եղաւ, և շատ մարդիկ ջուրերէն մեռան, քանզի դառն եղան։
12 Եւ չորրորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու արեգին երրորդ մասը և լուսնին երրորդ մասը ու աստղերուն երրորդ մասը զարնուեցաւ, անոնք որ անոնց երրորդ մասը խաւարի, և օրուան երրորդ մասը լոյս չտայ, նոյնպէս ալ գիշերուանը։
13 Ես նայեցայ ու երկինքը մէջ թռչող °հրեշտակի մը լսեցի, որ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վայ վայ վայ երկրի վրայ բնակողներուն՝ ան միւսացած փողի ձայներուն համար, որ երեք հրեշտակները պիտի հնչեցնեն։

ԳԼՈՒԽ Թ

1 Հինգերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու տեսայ որ երկինքէն աստղ մը իջաւ երկրի վրայ, և անդունդի բանալին
2 անոր տրուեցաւ. ¹Ու անդունդին գուբը բացաւ, ու ան գուբէն ծուխ կ'ելլէր մեծ հնոցի մը ծուխին պէս. ու խաւարեցաւ արեգը ու օդը գուբին ծուխէն։
3 ²Ես ծուխէն մարախներ կ'ելլէր երկրի վրայ, ու անոնց զօրութիւն տրուեցաւ ¹երկրի
4 կարճնեղուն ունեցած զօրութիւնտր պէս. Ես անոնց բսուեցաւ չդր չկեսան ¹երկրի խոտին, ոչ ալ կանաչեղէնին մէր և ոչ մեկ ծառի մէր, հապա միայն այն մարդոց, որոնք երեսնց ճակատներուն վրայ Աստուծոյ կնիքը չունին։
5 Ես անոնց հրաման տրուեցաւ որ չսպանեն զանոնք, ²հապա չարչարուին պանդոք հինգ ամիս. ու անոնց ցաւը չարչարանքին պէս էր՝ երբոր մարդ զ կը զարնէ։
6 ¹Ես այն օրերը մարդիկ մեռնիլ պիտի փնտռեն ու պիտի չգտնեն. և պիտի ուզեն մեռնիլ,
7 ու մահը անոնցմէ պիտի փախչի։ ¹Ու մարախներուն նմանութիւնը՝ պատերազմի պատրաստուած ձիերու պէս էր, ու անոնց գլուխներուն վրայ ²ոսկեղէն պսակներու պէս էր, ¹և անոնց
8 երեսները մարդոց երեսներու պէս էր. Ու անոնք մազեր ունէին կանանց մազերուն պէս, ²ու անոնց ակռաները առիւծներու ակռանե-
9 պէս էր. Ես զրահներ ունէին երկաթէ զրահներու պէս. ¹ու անոնց թևերուն ձայնը պատերազմի վազող շատ ձիերը ընդ կառքեր
10 ձայնին պէս էր. Ես կարճնեղուն նմանն պոչեր ունէին, ու պոչերնուն վրայ խայթոց. ²և իշխանութիւն ունէին հինգ ամիս մարդոց վր-
11 նաւելու. ¹Ես իրենց վրայ թագաւոր ունէին հանգուցեալ հրեշտակը, որուն անունը երբայեցերէն ‡Աբադոն է, և Յոյն լեզուով կ'ըսուի
12 ‡Ապողիոն. ²Մէկ վայը անցաւ. տակէ հետև ահա երկու վայեր ալ կու գան։
13 Ես վեցերորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց, ու ձայն մը լսեցի Աստուծոյ առջևը եղող ոսկի
14 սեղանին չորս եղջիւրներէն, Որ կ'ըսէր վեցերորդ հրեշտակին որ փողը ունէր, ¹Լեփռատ մեծ գետին վրայ կապուած չորս հրեշտակ-
15 ները արձակէ. Ես ան չորս հրեշտակները արձակուեցան, որ պատրաստուած էին ժամու ու օրուան և ամիսի ու տարիի համար, որ մարդ-
16 կու երրորդ մասը մեռցընեն. ¹Ես ձիաւորներուն զօրքերուն համրանքը երկու բիւրք բիւրուց
17 էր, ²ու լսեցի անոնց համրանքը. Ես տեսիլքին մէջ այպէս տեսայ ձիերը, ու անոնց վրայ հեծնողները՝ որ ունէին հրագին ու յակինթեղէն և ծծմբեղէն զրահներ. ²և ձիերուն գլուխները առիւծներու գլուխներուն պէս էր, ու անոնց բերնէն կրակ ու ծուխ և ծծումբ
18 կ'ելլէր. Այս երեք [հարուած]տեսիլէն մարդոց երրորդ մասը մեռաւ, այսինքն կրակէն ու ծուխէն ու ծծումբէն՝ որ անոնց բերնէն կ'ելլէր։
19 Քանզի ¹ձիերուն որ անոնց զօրութիւնը բերնուանները մէջն է ու պոչերնուն մէջ. ²քանզի անոնց պոչերը սաներու նման էին, ու գլուխներ
20 ունէին որոնցմով կը վնասէին։ Ես մարդկի որ աս հարուածներէն չսպանուեցան, ձեռքերնուց գործ բերէն չապաշխարեցին, որ չերկրպագութիւն չընեն դեւերուն, ու ոսկի, և արծաթի ու պղնձէ և քարէ ու փայտէ

---

1 Եբրայ. Ադ. 11։ Ա-մաս. ե. 4։
2 Գլ. Ժգ. 3։
3 Ես. Ժգ. 19։
4 Գլ. Ժգ. 5։
5 Ես. Ժգ. 18։ Գլ. Բ. 1։
6 Գլ. Ժգ. 4։
7 Հռոմ. ա. 23։
8 Ել. Ժե. 25։ Եբրայ. Բ. 11։ Իմ. 13։
9 Գլ. Ժգ. 3։
10 Գլ. Ժգ. 9։
11 Ես. Ժգ. 13։
12 Գլ. Ժգ. 14։
13 Գլ. Ժգ. 6։
14 Ես. Ժգ. 12։
15 Ես. Ժգ. 10։
16 Ես. Ժգ. 13։
17 Ես. Ժգ. 9։ Ժբ. 10։
18 Գլ. Ժգ. 8։ Ժբ. 9։ Ես. Ժգ. 11։
19 Ես. Ժգ. 10։
20 Ես. Ժգ. 13։ Գլ. Բ. 15։ Ժա. 14։
21 Ես. Ժգ. 15։
22 Գլ. Ե. 3։ Ես. Ժգ. 16։
23 Գլ. Ժգ. 7։
24 Գլ. Ժգ. 8։
25 Գլ. Ժգ. 9։
26 Գլ. Ժգ. 10։
27 Գլ. Ժգ. 11։
28 Գլ. Ժգ. 12։
29 Գլ. Ժգ. 13։
30 Գլ. Ժգ. 14։
31 Գլ. Ժգ. 15։
32 Գլ. Ժգ. 16։

չ[ինուած] [1]կուռքերուն, որոնք ոչ կրնան տես-
21 նել՝ ոչ ալ լսել ու ոչ քալել։ Նաև չապաշխա-
րեցին իրենց մարդասպանութիւններէն, [2]ոչ
ալ իրենց կախարդութիւններէն, ոչ ալ իրենց
պոռնկութիւններէն և ոչ իրենց գողութիւններէն։

ԳԼ. Ժ

1 Ջ[ուարճ] հրեշտակ մը կ'երևնայ իր ձեռքը բոցաւած գրքոյկ
մը առնելով։ 4 Երդում կ'ընէ յաւիտեան կենդանի էրեքին
վրայ. [5]թէ ալ ուրիշ ժամանակ պիտի չըլայ։ 8 Յովհաննէս
հրաման կ'ընայ որ ան գիրքը առնէ և ուտէ։

1 Եւ առաջ ուրիշ զօրաւոր հրեշտակ մը որ
երկինքէն կ'իջնէր, ու ամպ հագած էր [1]և իր
գլխուն վրայ ծիածան կար. [2]ու իր երեսը
արեւի պէս էր. [3]և իր ոտքերը՝ կրակի սիւներ
2 բան պէս։ Եւ իր ձեռքը գիրքոյկ մը ունէր
բացուած. [4]ու իր աջ ոտքը ծովուն վրայ դը-
3 րաւ, և ձախը՝ ցամաքին վրայ։ Եւ մեծ ձայ-
նով ազաղակեց առիւծի մը գոչելուն պէս. ու
երբոր ազաղակեց՝ [5]եօթը որոտումներըր իրենց
4 ձայներովը խօսեցան։ Ու երբոր եօթը որո-
տումներըր [6]խօսեցան, պիտի գրէի, ու երկին-
քէն ձայն մը լսեցի որ [7]ինծի կ'ըսէր. «Կնքէ ան բա-
ները որ եօթը որոտումներըր խօսեցան, ու զա-
5 նոնք մի գրեր»։ Եւ ան հրեշտակը որ ծովուն
վրայ ու ցամաքին վրայ կայնած տեսայ, [1]իր
6 [աջ] ձեռքը երկինքը վերցուց։ Ու երդում
ըրաւ յաւիտեանս յաւիտենից կենդանի եղո-
ղին վրայ, [2]որ ստեղծեց երկինքը ու ինչ որ
անոր մէջն է, ու երկիրը և ինչ որ անոր մէջն
է, և ծովը ու ինչ որ անոր մէջն է, [3]թէ ալ
7 ժամանակ պիտի չըլայ։ [4]Հապա եօթներորդ
հրեշտակին ձայնին օրերը՝ երբոր փողը հնչե-
ցընէ, Աստուծոյ խորհուրդը պիտի կատա-
րուի, [5]ինչպէս որ իր ծառաներուն մարգարէ-
ներուն աւետեաց տուաւ։
8 [1]Եւ ան ձայնը որ երկինքէն լսեցի՝ նորէն
խօսեցաւ ինծի ու ըսաւ. «Գնա՛ առ ան բաց
գրքոյկը՝ որ ծովուն ու ցամաքին վրայ կայ-
9 նագ հրեշտակին ձեռքն է»։ Ես ալ հրեշտակին
գացի ու ըսի անոր, «Տուր ինծի առ գրքոյկը»։
ու ըսաւ ինծի. «Առ՝ ուտէ՛ զայն ու քու
փորիդ մէջ դառնութիւն պիտի պատճառէ,
բայց բերնիդ մէջ մեղրի պէս անոյշ պիտի ըլ-
10 լայ»։ Ես գրքոյկը հրեշտակին ձեռքէն առի
ու կերայ զանիկա. [1]և իմ բերնիս մէջը մեղրի
պէս անոյշ էր, և ուտելէս ետքը [2]փորիս մէ-

11 [1]ջը դառնութիւն եղաւ։ Ու ըսաւ ինծի. «Քեզ
է որ դարձեալ մարգարէանալ[2] բնաւ շատ
ժողովուրդներու և ազգերու ու լեզուներու
և թագաւորներու [3]վրայով»։

ԳԼ. ԺԱ

1 Երկու վկաներըը կը մարգարէանան։ 3 Ընդդէմ իրենց պիտի
անձնական երկիրգը գոչեն որ անձրեւ չգայ։ 7 Գազա-
նը պիտի պատերազմի անոնց դէմ։ 11 Անոնք կանգնած
յոտքերնին պիտի մնան։ 14 և երկրորդ վայը կ'անցնի։ 15
Երրորդ փողը կը հնչուի։

1 Եւ [1]ինծի մէկ եղէգ մը տուեցաւ գաւազա-
նանի պէս, և հրեշտակը կայներ էր ու կ'ըսէր,
[2]«Ելիր ու չափէ Աստուծոյ տաճարը ու սեղանը,
2 և անոր մէջ երկրպագուները թուէ։ [1]Ու
գաւիթը որ տաճարին դուրսն է՝ ձգէ և մի
չափեր, [2]վասնզի որ անիկա հեթանոսներուն
տրուած է, [3]ու անոնք սուրբ քաղաքը չորս
3 կոխկռտեն չորս տասնեւերկու ամիս։ [1]Ես
իմ երկու վկաներուս ալ[2] պիտի տամ, ու
անոնք քառասնհինգ հարիւր երկու հազար[3]
ու վաթսուն օր [4]մարգարէութիւն պիտի ընեն»։
4 [1]Ասոնք ան երկու ձիթենիներըը ու երկու աշ-
տանակներն են, որ երկրիս Տէրոջը առջեւ կը
5 կենան։ Եւ [1]թէ որ մէկը ուզէ անոնց վնաս
բնել, [2]անոնց բերանէն հուր կ'ելլէ, ու
իրենց թշնամիներըը կ'ուտէ. ու [3]թէ որ մէկը
ուզէ անոնց վնաս բնել, պէտք է որ անիկա
6 այսպէս սպանուի։ [1]Ասոնք իշխանութիւն ու-
նին երկինքը գոցելու՝ որ իրենց մարգարէու-
թեան օրերը անձրեւ չգայ, [2]ու ջուրերուն վը-
րայ իշխանութիւն ունին՝ անոնք արիւնի դար-
ձնելու, և ամէն տեսակ պատուհասով եր-
7 կիրը զարնելու՝ [3]որքան անգամ որ ուզեն։ [1]Ու
երբոր իրենց վկայութիւնը կատարեն, անա-
ւանունը [2]անդունդէն ելլող [3]գազանը [4]անոնց
հետ պատերազմ պիտի բռնէ, և անոնց պիտի
8 յաղթէ ու պիտի սպաննէ անոնք։ Եւ անոնց
դիերը [1]քաղաքին [2]մեծ [3]ան մեծ քաղաքին հրա-
պարակին մէջ, որ հոգեւորապէս կ'կոչուի Սո-
դոմ ու Եգիպտոս, [4]ուր որ [5]մեր Տէրն ալ
9 խաչուեցաւ։ [1]Եւ ժողովուրդներէն ու ցեղե-
րէն և լեզուներէն ու ազգերէն մէկ ու կէս օր[2]
անոնց դիերը կրնք ու կ'ես օր։ [3]Ոչ թող պի-
տի տան անոնց դիերը գերեզմաններու մէջ
10 թաղելու։ [1]Եւ անոնք որ երկրի վրայ կը բը-
նակին[2] ուրախ պիտի ըլլան ու խնդան անոնց

[1] Ելք. ի. 4։ [2] Բ Մնաց. իգ. 19։ [3] Ելք. ի. 17։ 20։ [4] Ելք. ի. 17։ 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [5] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [6] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [7] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [8] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [9] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [10] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [11] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [12] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [13] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [14] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [15] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [16] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [17] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [18] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [19] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [20] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [21] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [22] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [23] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [24] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [25] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [26] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [27] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [28] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [29] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [30] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [31] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [32] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [33] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [34] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [35] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [36] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [37] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [38] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [39] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [40] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [41] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [42] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [43] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [44] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [45] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [46] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [47] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [48] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [49] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [50] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [51] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [52] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [53] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [54] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [55] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [56] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [57] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [58] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [59] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [60] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [61] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [62] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [63] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [64] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [65] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [66] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [67] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [68] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [69] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [70] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [71] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [72] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [73] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [74] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [75] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [76] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [77] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [78] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [79] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [80] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [81] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [82] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [83] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [84] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [85] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [86] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [87] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [88] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [89] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [90] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [91] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [92] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [93] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [94] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [95] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [96] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [97] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [98] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [99] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։ [100] Ելք. ի. 20։ Բ Մնաց. ի. 3։

վրայ, ՝մինչև անգամ իրարու բնաւներ ոչխարի իրկինն. ՝ինչու որ աս երկու մարդագործները երկրի բնակիչները չարչարեցին։

11 ՝Ու երկը ու կէս օրէն ետև ՝Աստուծմէ կենդանութիւն հոգի մտաւ անոնց մէջ, ու իրենց ոտքերուն վրայ կայնեցան. և զանոնք
12 տեսնողներուն վրայ մեծ վախ ինկաւ։ Ու երկինքէն մեծ ձայն մը °լսեցին, որ կ՚ըսէր անոնց, ՝եկէք՝ հոս նիւթ։ ՝Ու անոնք ՝ամպով երկինքը վերացան, ՝ու անոնց թշնամիները
13 ները զանոնք տեսան։ ՝Ու նոյն ժամուն մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, ՝ու քաղաքին տասնըմարդ մասը կործանեցաւ, և ան երկրաշարժէն եօթը հազար մարդիկ մեռան, ու մնացածնները վախով լեցուեցան ՝ու փառք տուին
14 երկնից Աստուծոյն։ ՝Երկրորդ վայը անցաւ. ահա երրորդ վայը շատով կու գայ։
15 ՝Ու եօթներորդ հրեշտակը փողը հնչեցուց. ու ՝երկնից մէջ մեծ ձայներ եղան որ կ՚ըսէին, ՝Աշխարհին թագաւորութիւնները մեր Տէրոջը ու իր Օծեալինը եղան, ՝և ինքը պիտի թագաւորէ յաւիտեան յաւիտենից։
16 ՝Ու քսան ու չորս երէցները որ իրենց աթոռներուն վրայ նստած էին Աստուծոյ առջևը, իրենց երեսնուն վրայ ինկան և Աստուծոյ երկրպագութիւն
17 ընծայեցին՝ ըսելով, ՝Քեզի գոհութիւն կը մատուցանենք, Ամենակալ Տէր Աստուած, ՝որ ես ու որ էիր, †որ քու մեծ զօրութիւնդ առիր
18 ՝ու թագաւորեցիր։ ՝Ու ազգերը բարկացան. ու քու բարկութիւնդ եկաւ, ՝և մեռելներուն ժամանակը՝ որ դատուին, ու վարձք տալ քու ծառաներուդ մարգարէներուն և սուրբերուն ու քու անունէդ վախցողներուն՝ դպրոխներուն ու մեծերուն, ՝և երկրի ապականիչները ապականելու։
19 ՝Ու երկնից մէջ Աստուծոյ տաճարը բացուեցաւ, և ՝անոր ուխտին տապանակը իր տաճարին մէջը երեցաւ. ՝ու եղան փայլակներ ու ձայներ և որոտումներ ու երկրաշարժ ՝և խոշոր կարկուտ։

ԳԼ. ԺԲ

1 Ու երկնից մէջ մեծ նշան մը երեցաւ. մէկ կնիկ մը արեւը իր վրան առած, ու լուսինը իր ոտքերուն տակը. և իր գլխուն վրայ տասներկու աստղէ պսակ մը։ 2 Եւ յղի էր, ՝ու երկանց մէջ ըլլալով և ծնունեան համար չատ նեղութիւն քաշելով կը պոռար։
3 Ու երկնից մէջ ուրիշ նշան մը երեցաւ, ՝և ահա մէկ մեծ չարագոյն վիշապ մը, ՝որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր, ՝և իր
4 գլուխներուն վրայ եօթը թագ։ ՝Ու անոր պոչը երկնից աստղերուն երրորդ մասը կը քաշէր, ՝ու զանոնք երկրի վրայ ձգեց. ՝և վիշապը կեցեր էր ան կնիկոջը որ ծնանելու վրայ էր, ՝որ երբոր ծնանի, անոր զա-
5 ւակը կլլէ։ Ու ինք արու զաւակ մը ծնաւ, ՝որ երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէր բոլոր ազգերը. և անոր զաւակը յափշտակուեցաւ Աստուծոյ քովը ու անոր աթոռին քովը։
6 ՝Ու կնիկը անապատը փախաւ, ուր որ անոր տեղ պատրաստուած էր Աստուծմէ, ՝որ հոն կերակրուի հազար երկու հարիւր ու վաթսուն օր։
7 Ու երկնից մէջ պատերազմ եղաւ. ՝Միքայէլ ու իր հրեշտակները ՝վիշապին հետ պատերազմեցան. վիշապն ալ իր հրեշտակներ-
8 բովը պատերազմեցաւ. Ու չկրցան դէմ կենալ, ու երկնից մէջ ալ տեղ չգտնուեցաւ ա-
9 նոնց։ ՝Ու հըն ձգուեցաւ մեծ վիշապը՝ հին աւետ օձը որ կոչուածն ու Սատանայ կ՚ըսուի, ՝որ բոլոր աշխարհն մոլորեցուց. ՝ու իր հրեշտակները իրեն հետ հըն ձգուեցան երկրի վրայ։
10 Ես մեծ ձայն մը լսեցի երկնից մէջ որ կ՚ըսէր, °Հիմա եղաւ մեր Աստուծոյ փրկութիւնը ու զօրութիւնը և թագաւորութիւնը, ու անոր Օծեալին իշխանութիւնը. քանզի որ մեր եղբայրներուն դէմ չար խօսողը վար ձգուեցաւ, ՝որ անոնց դէմ չարախօսութիւն կ՚ընէր մեր
11 Աստուծոյն առջևը ցորեկ ու գիշեր։ ՝Ես անոնք անոր յաղթեցին Գառնուկին արիւնովը, ու իրենց վկայութիւնովը. ՝և իրենց
12 կեանքը չսիրեցին մինչև ի մահ։ ՝Ասոր համար ուրախացէք, ով երկինք ու անոր մէջը բնակողներ. ՝վայ երկրին ու ծովուն, որ բանտարկուն ձեզի իջաւ, որ շատ բարկութիւն ունի՝ գիտնալով որ ՝քիչ ժամանակ ալ մնաց։

---

1 Ու ես կեցայ ծովուն ափը, ու տեսայ գազանը ծովէն ելլելը, որ եղջիւրներ տասը ու գլուխներ եօթը ունէր, եղջիւրներուն վրայ տասը թագ ունէր, ու անունները հայհոյութեան անուններ էին։ 2 Ու գազանը որ տեսայ, ձիւղի նման էր, ոտքերը արջի ոտքերու պէս էին, ու բերանը առիւծի բերանի պէս էր։ Ու վիշապը իր զօրութիւնը, գահը ու մեծ իշխանութիւնը անոր տուաւ։ 3 Ու գլուխներէն մէկը կարծես մահու չափ վիրաւորուած էր, ու մահուան վէրքը բժշկուեցաւ։ Ամբողջ երկիրը զարմանքով գազանին ետևէն գնաց։ 4 Ու վիշապին երկրպագութիւն ըրին, որ իշխանութիւնը գազանին տուեր էր, ու գազանին երկրպագութիւն ըրին՝ ըսելով, Ո՞վ նման է գազանին, ո՞վ կրնայ անոր հետ պատերազմիլ։ 5 Ու անոր բերան տրուեցաւ մեծամեծ բաներ ու հայհոյութիւններ խօսող, ու իշխանութիւն տրուեցաւ քառասուներկու ամիս գործելու։ 6 Ու բերանը բացաւ Աստուծոյ հայհոյութիւններ խօսելու անոր անունին, անոր խորանին ու երկինքը բնակողներուն։ 7 Ու անոր տրուեցաւ սուրբերուն հետ պատերազմ ընել ու զանոնք յաղթել, ու իշխանութիւն տրուեցաւ ամէն ազգի, ժողովուրդի, լեզուի ու ազգի վրայ։ 8 Ու երկրի բնակիչները բոլորը անոր պիտի երկրպագեն, որոնց անունները Գառնուկին կեանքի գիրքին մէջ չեն գրուած, որ սպանուած է աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր։ 9 Ով որ ականջ ունի, թող լսէ։ 10 Ով որ գերութեան կը տանի, գերութեան կերթայ։ Ով որ սրով կը սպանէ, սրով պիտի սպանուի։ Ահա սրբերուն համբերութիւնն ու հաւատքը այստեղ է։
11 Ու ես ուրիշ գազան մը տեսայ երկրէն ելլելը, որ եղջիւր երկու ունէր գառնուկի պէս, ու վիշապի պէս կը խօսէր։ 12 Ու առաջին գազանին բոլոր իշխանութիւնը անոր առջևը կը գործածէ, ու երկիրը ու անոր մէջ բնակողները կը ստիպէ, որ երկրպագեն առաջին գազանին, որուն մահու վէրքը բժշկուեցաւ։ 13 Ու մեծ նշաններ կ՚ընէ, մինչև որ երկնքէն ալ կրակ մարդոց առջև իջնել կու տայ։ 14 Ու երկրի բնակիչները կը մոլորեցնէ այն նշաններուն համար, որ գազանին առջև ընելու իրեն տրուեցաւ, ՝ըսելով երկրի բնակիչներուն որ պատկեր շինեն գազանին, որ սրով վիրաւորուած էր ու կենդանացաւ։ 15 Ու անոր տրուեցաւ գազանին պատկերին շունչ տալ, որ գազանին պատկերը խօսի ու ինչ որ խօսելու ըլլայ, սպանել տայ ամէն անոնք որ գազանին պատկերին երկրպագութիւն չեն ընծայեր։ 16 Ու ամէնուն, մեծ ու փոքր, հարուստ ու աղքատ, ազատ ու ստրուկ, աջ ձեռքերուն վրայ կամ ճակատներուն վրայ նշան մը դրաւ, 17 որպէսզի ոչ ոք կարենայ գնել կամ ծախել, եթէ ոչ թէ նշանը ունենայ, որ գազանին անունն է կամ անոր անունին թիւը։ 18 Ասոր մէջ իմաստութիւն կայ։ Ով որ հանճարեղ է, գազանին թիւը թող հաշուէ, որովհետև մարդու թիւ մըն է անիկա։ Անոր թիւը վեց հարիւր վաթսունվեց է։

---

1 Ու նայեցայ, ահա Գառնուկը Սիոն լերան վրայ կեցեր էր, ու անոր հետ հարիւր քառասունչորս հազար հոգի, որոնց անունը անոր հօրը անունը գրուած էր անոնց ճակատներուն վրայ։ 2 Ու երկնքէն ձայն մը լսեցի, ինչպէս շատ ջուրերու ձայնի պէս, ու ինչպէս մեծ որոտումի ձայնի պէս էր. ու ես լսեցի քնարահարներուն ձայնը, որ իրենց քնարները կը հնչեցնէին։ 3 Ու նոր երգ մը կ՚երգէին գահուն առջև, չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջև։ Ու ոչ ոք կրնար սորվիլ այդ երգը, բայց միայն հարիւր քառասունչորս հազարները, որոնք երկրի վրայէն գնուած էին։ 4 Ասոնք են անոնք որ կիներով չեն պղծուեցան, որովհետև կոյսեր են։ Ասոնք են որ Գառնուկին որտեղ որ երթայ, անոր կը հետևին։ Ասոնք մարդոցմէ գնուած են որպէս առաջին պտուղ Աստուծոյ ու Գառնուկին։ 5 Ու անոնց բերանին մէջ սուտ չգտնուեցաւ, անարատ են։
6 Ու ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ, որ երկնքի մէջտեղէն կը թռչէր, յաւիտենական աւետարանը ունէր, որ երկրի բնակիչներուն, ամէն ազգի, ցեղի, լեզուի ու ժողովուրդի պիտի քարոզէ։ 7 Մեծ ձայնով կ՚ըսէր, Վախցէք Աստուծմէ ու անոր փառք տուէք, որովհետև անոր դատաստանին ժամը եկաւ, ու երկինքը, երկիրը, ծովը ու ջրերուն աղբիւրները ստեղծողին երկրպագեցէք։ 8 Ուրիշ հրեշտակ մը, երկրորդ մը, հետևեցաւ՝ ըսելով, Ինկաւ, ինկաւ Բաբելոն մեծ քաղաքը, որ իր պոռնկութեան բորբոքեցնող գինիէն բոլոր ազգերուն խմցուց։ 9 Ու ուրիշ հրեշտակ մը, երրորդ մը, հետևեցաւ անոնց՝ մեծ ձայնով ըսելով, Եթէ մէկը գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն ընէ ու նշան առնէ իր ճակատին վրայ կամ իր ձեռքին վրայ, 10 ինքն ալ Աստուծոյ բարկութեան գինիէն պիտի խմէ, որ անոր բարկութեան բաժակին մէջ անարատ լցուած է, ու կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն ու Գառնուկին առջև։ 11 Ու անոնց տանջանքին ծուխը յաւիտեանս յաւիտենից կը բարձրանայ, ու գազանին ու անոր պատկերին երկրպագողներուն ու անոր անունին նշանը առնողներուն ոչ ցերեկ ոչ գիշեր հանգիստ չունին։ 12 Ահա սրբերուն համբերութիւնը այստեղ է, որոնք Յիսուսի պատուիրանները ու Յիսուսի հաւատքը կը պահեն։ 13 Ու երկնքէն ձայն մը լսեցի ինծի ըսելով, Գրէ, երանելի են այն մեռելները որ այսուհետև Տիրոջմով կը մեռնին։ Այո, կ՚ըսէ Հոգին, որ հանգչին իրենց աշխատութիւններէն, որովհետև անոնց գործերը անոնց հետևին։ 14 Ու նայեցայ, ահա սպիտակ ամպ մը, ու ամպին վրայ նստած էր մարդու որդիին նման մէկը, որ գլխուն վրան ոսկի պսակ մը ու ձեռքին մէջ սուր մը կար։ 15 Ու ուրիշ հրեշտակ մը տաճարէն ելաւ, որ մեծ ձայնով կը գոռար ամպին վրայ նստողին, Քու մանգաղդ ձգէ ու հունձ ըրէ, որովհետև հունձի ժամանակը եկաւ, որովհետև երկրի հունձը հասած է։ 16 Ու ամպին վրայ նստողը իր մանգաղը երկրի վրայ ձգեց, ու երկրի հունձը հնձուեցաւ։ 17 Ու ուրիշ հրեշտակ մը տաճարէն ելաւ, որ երկինքի մէջ է, նաև ինքն ալ սուր մը ունէր։ 18 Ու ուրիշ հրեշտակ մը, որ կրակին վրայ իշխանութիւն ունէր, զոհասեղանէն ելաւ, ու մեծ ձայնով գոռաց սուր ունեցողին՝ ըսելով, Քու սուրդ ձգէ ու երկրի որթատունկին ողկոյզները հաւաքէ, որովհետև անոր խաղողները հասած են։ 19 Ու հրեշտակը իր սուրը երկրի վրայ ձգեց, ու երկրի որթատունկը հաւաքեց, ու Աստուծոյ բարկութեան մեծ հնձանը ձգեց։ 20 Ու հնձանը քաղաքէն դուրս կոխկրտուեցաւ, ու հնձանէն արիւն ելաւ մինչև ձիերուն սանձերը, հազար վեց հարիւր ստադիոն տարածութեան վրայ։

---

1 Ու երկնքի մէջ մեծ ու հրաշալի ուրիշ նշան մը տեսայ, եօթը հրեշտակներ որ վերջին եօթը հարուածները ունէին, որովհետև անոնցմով Աստուծոյ բարկութիւնը կատարուեցաւ։ 2 Ու տեսայ ինչպէս ապակիի ծով մը՝ կրակով խառնուած, ու անոնք որ գազանին ու անոր պատկերին ու անոր անունին թիւին վրայ յաղթեցին, կեցեր էին ապակիի ծովուն վրայ, Աստուծոյ նուագարանները ունէին։ 3 Ու կ՚երգէին Մովսէս Աստուծոյ ծառային երգը ու Գառնուկին երգը՝ ըսելով, Մեծ ու հրաշալի են քու գործերդ, Տէր Աստուած Ամենակալ, արդար ու ճշմարիտ են քու ճանապարհներդ, ազգերուն Թագաւոր։ 4 Ո՞վ չի վախնար քեզմէ, Տէր, ու ո՞վ չի փառաւորեր քու անունդ, որովհետև միայն դուն սուրբ ես, որովհետև բոլոր ազգերը պիտի գան ու քու առջևդ երկրպագեն, որովհետև քու արդար դատաստաններդ յայտնուեցան։ 5 Ու այս բաներէն ետև նայեցայ, ու վկայութեան խորանին տաճարը երկնքի մէջ բացուեցաւ։ 6 Ու եօթը հարուածներ ունեցող եօթը հրեշտակները տաճարէն ելան, հագուած մաքուր ու փայլուն կտաւ, ու կուրծքերնուն վրայ ոսկի գօտիներ կապուած։ 7 Ու չորս կենդանիներէն մէկը եօթը ոսկի բաժակներ տուաւ եօթը հրեշտակներուն, որոնք յաւիտենից յաւիտեան կենդանի Աստուծոյ բարկութեամբ լեցուն էին։ 8 Ու տաճարը Աստուծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ, ու մինչև եօթը հրեշտակներուն եօթը հարուածները կատարուին, ոչ ոք կրնար տաճարին մէջ մտնել։

---

1 Ու տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի, որ եօթը հրեշտակներուն կ՚ըսէր, Գացէք ու Աստուծոյ բարկութեան եօթը բաժակները երկրի վրայ թափեցէք։ 2 Ու առաջինը գնաց ու իր բաժակը երկրի վրայ թափեց, ու գազանին նշանը ունեցող մարդոց ու անոր պատկերին երկրպագողներուն վրայ չար ու ցաւագին խոց եղաւ։ 3 Ու երկրորդը իր բաժակը ծովուն վրայ թափեց, ու մեռելի արիւնի պէս արիւն եղաւ, ու ծովուն մէջ եղած ամէն կենդանի հոգի մեռաւ։ 4 Ու երրորդը իր բաժակը գետերուն ու ջրերուն աղբիւրներուն վրայ թափեց, ու արիւն եղաւ։ 5 Ու լսեցի ջուրերուն հրեշտակը՝ որ կ՚ըսէր, Արդար ես դուն, Տէր, որ կաս ու որ էիր, Սուրբ, որովհետև այս դատաստանները դատեցիր։ 6 Որովհետև անոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը թափեցին, ու դուն արիւն տուիր անոնց խմելու, արժանի են։ 7 Ու լսեցի զոհասեղանը՝ որ կ՚ըսէր, Այո, Տէր Աստուած Ամենակալ, ճշմարիտ ու արդար են քու դատաստաններդ։ 8 Ու չորրորդը իր բաժակը արեւուն վրայ թափեց, ու անոր տրուեցաւ մարդիկը կրակով այրել։ 9 Ու մարդիկ մեծ տապէն այրեցան, ու Աստուծոյ անունին հայհոյեցին՝ որ այս հարուածներուն իշխանութիւնը ունի, ու չապաշխարեցին որ անոր փառք տան։ 10 Ու հինգերորդը իր բաժակը գազանին գահուն վրայ թափեց, ու անոր թագաւորութիւնը խաւարեցաւ, ու մարդիկ ցաւէն իրենց լեզուները կը կրծէին։ 11 Ու իրենց ցաւերուն ու խոցերուն համար երկնքի Աստուծոյ հայհոյեցին, ու իրենց չարութենէն չապաշխարեցին։ 12 Ու վեցերորդը իր բաժակը մեծ գետին՝ Եփրատ անունով, վրայ թափեց, ու անոր ջուրը չորցաւ, որպէսզի արեւելքի թագաւորներուն ճամբան պատրաստուի։ 13 Ու տեսայ վիշապին բերանէն, գազանին բերանէն ու սուտ մարգարէին բերանէն երեք անմաքուր ոգիներ դուրս ելլելը, որոնք գորտերու նման էին։ 14 Որովհետև անոնք դիւական ոգիներ են, որոնք նշաններ կ՚ընեն, ու կ՚երթան երկրի ու ամբողջ աշխարհի թագաւորները հաւաքելու պատերազմի համար՝ Ամենակալ Աստուծոյ մեծ օրը։ 15 Ահա կու գամ գողի պէս։ Երանելի է անիկա որ կը զգուշանայ ու իր հանդերձները կը պահէ, որպէսզի մերկ չքայլէ ու ամօթը չտեսնեն։ 16 Ու զանոնք հաւաքեց տեղը՝ որ կոչուած է Եբրայեցերէն Հարմագեդոն։ 17 Ու եօթերորդը իր բաժակը օդին վրայ թափեց, ու մեծ ձայն մը տաճարէն ելաւ, գահէն՝ որ կ՚ըսէր, Եղաւ։ 18 Ու կայծակներ, ձայներ ու որոտումներ եղան, ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, որ մարդ երկրի վրայ եղած ատենէն ի վեր այսպիսի երկրաշարժ մը չէր եղած, այնքան մեծ երկրաշարժ մը։ 19 Ու մեծ քաղաքը երեք մասի բաժնուեցաւ, ու հեթանոսներուն քաղաքները ինկան, ու մեծ Բաբելոն Աստուծոյ առջև յիշուեցաւ՝ որ իր բորբոքեցնող գինիին բարկութեան բաժակը տայ անոր։ 20 Ու ամէն կղզի փախաւ, ու լեռներ չգտնուեցան։ 21 Ու մեծ կարկուտ մը՝ հարիւրական ոտքի չափ, երկնքէն մարդոց վրայ իջաւ, ու մարդիկ կարկտին հարուածին համար Աստուծոյ հայհոյեցին, որովհետև անոր հարուածը շատ մեծ է։

---

1 Ու եկաւ եօթը հրեշտակներուն եօթը բաժակները ունեցող եօթը հրեշտակներէն մէկը, ու խօսեցաւ ինծի՝ ըսելով, Եկուր, ցոյց պիտի տամ քեզի պոռնիկին դատաստանը՝ որ շատ ջուրերու վրայ կը նստի, 2 որուն հետ երկրի թագաւորները պոռնկութիւն ըրին, ու երկրի բնակիչները անոր պոռնկութեան գինիէն արբեցան։ 3 Ու հոգիով զիս անապատը տարաւ։ Ու տեսայ կնիկ մը՝ որ կարմիր գազանի մը վրայ նստած էր, որ հայհոյութեան անուններով լեցուն էր, եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունէր։ 4 Ու կինը ծիրանի ու կարմիր հագուած էր, ու ոսկիով, թանկագին քարերով ու մարգարիտներով զարդարուած էր, ու ձեռքին մէջ ոսկի գաւաթ մը ունէր՝ լեցուն իր պոռնկութեան պղծութիւններով ու անմաքրութիւններով։ 5 Ու անոր ճակատին վրայ անուն մը գրուած էր, գաղտնիք՝ Մեծ Բաբելոն, պոռնիկներուն ու երկրի պղծութիւններուն մայրը։ 6 Ու տեսայ կինը՝ որ սուրբերուն արիւնովը ու Յիսուսի վկաներուն արիւնովը արբեցած էր։ Ու զայն տեսնելով մեծ զարմանքով զարմացայ։ 7 Ու հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ինչո՞ւ զարմացար։ Ես կինին ու անոր կրող գազանին՝ որ եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր ունի, գաղտնիքը պիտի ըսեմ քեզի։ 8 Գազանը՝ որ տեսար, կար ու չկայ, ու պիտի ելլէ անդունդէն ու կորուստի պիտի երթայ։ Ու երկրի բնակիչները՝ որոնց անունները աշխարհի հիմնադրութենէն ի վեր կեանքի գիրքին մէջ գրուած չեն, գազանին զարմանալով պիտի նային, որովհետև կար ու չկայ, բայց կու գայ։ 9 Ահա իմաստութիւն ունեցողին համար միտք մը։ Եօթը գլուխները եօթը լերան վրայ նստած կինն են, ու անոնք եօթը թագաւորներ են։ 10 Հինգը ինկան, մէկը կայ, ուրիշը դեռ չեկաւ, ու երբ գայ, քիչ ժամանակ պիտի մնայ։ 11 Ու գազանը՝ որ կար ու չկայ, ինքն ալ ութերորդ թագաւոր է, ու եօթերորդներէն է, ու կորուստի պիտի երթայ։ 12 Ու տեսար տասը եղջիւրները տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորութիւն չստացան, բայց գազանին հետ միասին մէկ ժամ իշխանութիւն պիտի ստանան։ 13 Անոնք մէկ միտք ունին, ու իրենց զօրութիւնն ու իշխանութիւնը գազանին պիտի տան։ 14 Անոնք Գառնուկին հետ պատերազմ պիտի ընեն, ու Գառնուկը զանոնք պիտի յաղթէ, որովհետև ան տէրերու Տէր է ու թագաւորներու Թագաւոր, ու անոր հետ եղողները կոչուածներ, ընտրեալներ ու հաւատարիմներ են։ 15 Ու ինծի ըսաւ, Ջուրերը՝ որ տեսար, ուր պոռնիկը նստած է, ժողովուրդներ, ամբոխներ, ազգեր ու լեզուներ են։ 16 Ու տեսար տասը եղջիւրները ու գազանը, անոնք պոռնիկին պիտի ատեն, ու անոր ամայի ու մերկ պիտի ընեն, ու անոր միսերը պիտի ուտեն, ու զայն կրակով պիտի այրեն։ 17 Որովհետև Աստուած անոնց սրտին մէջ դրաւ իր միտքը կատարելու, ու միտք մը ունենալու ու գազանին իրենց թագաւորութիւնը տալու, մինչև որ Աստուծոյ խօսքերը կատարուին։ 18 Ու կինը՝ որ տեսար, մեծ քաղաքն է՝ որ երկրի թագաւորներուն վրայ կը տիրապետէ։

---

1 Ետքը ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ, որ մեծ իշխանութիւն ունէր երկինքէն իջնելով, ու երկիրը անոր փառքովը լուսաւորուեցաւ։ 2 Ու զօրաւոր ձայնով մը գոռաց՝ ըսելով, Ինկաւ, ինկաւ Բաբելոն մեծ քաղաքը, ու դեւերու բնակարան եղաւ ու ամէն անմաքուր ոգիի բանտ ու ամէն անմաքուր ու ատելի թռչունի բանտ։ 3 Որովհետև անոր պոռնկութեան բորբոքեցնող գինիէն բոլոր ազգերը խմեցին, ու երկրի թագաւորները անոր հետ պոռնկութիւն ըրին, ու երկրի վաճառականները անոր զեղումներուն զօրութենէն հարստացան։ 4 Ու ուրիշ ձայն մը երկնքէն լսեցի՝ որ կ՚ըսէր, Ելէք անկէ, իմ ժողովուրդս, որպէսզի անոր մեղքերուն մասնակից չըլլաք ու անոր հարուածներէն չստանաք։ 5 Որովհետև անոր մեղքերը երկինքին հասան, ու Աստուած անոր անիրաւութիւնները յիշեց։ 6 Ինչպէս ինք տուաւ ձեզի, ու կրկնակի տուէք անոր՝ ըստ իր գործերուն. ինչ բաժակով որ խառնեց, կրկնակի խառնեցէք անոր համար։ 7 Որչափ որ ինքզինքը փառաւորեց ու զեղումներու մէջ ապրեցաւ, նոյնչափ տանջանք ու սուգ տուէք անոր։ Որովհետև իր սրտին մէջ կ՚ըսէ, Թագուհի նստած եմ ու այրի չեմ, ու սուգ չեմ տեսնար։ 8 Ասոր համար մէկ օրուան մէջ պիտի գան անոր հարուածները՝ մահ, սուգ ու սով, ու կրակով պիտի այրուի, որովհետև զայն դատող Տէր Աստուած զօրաւոր է։ 9 Ու երկրի թագաւորները՝ որոնք անոր հետ պոռնկութիւն ըրին ու զեղումներու մէջ ապրեցան, անոր այրուելուն ծուխը տեսնելով անոր համար պիտի լան ու սուգ պահեն։ 10 Անոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի կենան՝ ըսելով, Վա՛յ, վա՛յ, մեծ քաղաք, Բաբելոն, զօրաւոր քաղաք, որովհետև մէկ ժամուն մէջ եկաւ քու դատաստանդ։ 11 Ու երկրի վաճառականները անոր համար պիտի լան ու սուգ պահեն, որովհետև անոնց ապրանքները ոչ ոք պիտի գնէ այլևս։ 12 Ոսկիի, արծաթի, թանկագին քարերու, մարգարիտներու, կտաւեղէնի, ծիրանիի, մետաքսի ու կարմիրի ապրանքները, ամէն տեսակ սանդալի ապրանքները, ամէն տեսակ փղոսկրեղէն ապրանքները, ամէն տեսակ թանկագին փայտէ, պղնձէ, երկաթէ ու մարմարէ ապրանքները, 13 նաև դարչինի, համեմունքի, խունկի, զմուռսի, ոսկեղէնի, գինիի, ձիթապտուղի, նրբագեղ ալիւրի, ցորենի, անասուններու, ոչխարներու, ձիերու, կառքերու ու մարդոց հոգիներու վաճառականները։ 14 Ու քու հոգիիդ ցանկացած պտուղները քեզմէ հեռացան, ու ամէն նրբագեղ ու փայլուն բաներ քեզմէ կորսուեցան, ու ալ երբեք չեն գտնուիր։ 15 Այս բաներուն վաճառականները՝ որոնք անոր հարստացան, անոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի կենան, լան ու սուգ պահեն, 16 ու ըսեն, Վա՛յ, վա՛յ, մեծ քաղաք, որ ծիրանիի ու կարմիրի հագուած էիր, ոսկիով, թանկագին քարերով ու մարգարիտներով զարդարուած էիր, 17 որովհետև մէկ ժամուն մէջ այսչափ մեծ հարստութիւն աւերակ եղաւ։ Ու ամէն նաւապետ, նաւերով ամէն ուղեւոր, նաւաստիներ ու ծովուն վրայ գործ ընողներ հեռուն կեցան, 18 ու երբ տեսան անոր այրուելուն ծուխը, գոռացին՝ ըսելով, Ո՞ր քաղաքը նման է այս մեծ քաղաքին։ 19 Ու հողի վրայ փոշի թափեցին, ու լալով ու սուգ պահելով գոռացին՝ ըսելով, Վա՛յ, վա՛յ, մեծ քաղաք, որուն մէջ ծովուն վրայ նաւեր ունեցողները իրենց ունեցածներովը հարստացան, մէկ ժամուն մէջ աւերակ եղաւ։ 20 Ուրախացիր անոր վրայ, երկինք, ու դուք սուրբեր, առաքեալներ ու մարգարէներ, որովհետև Աստուած ձեր դատաստանը անոր վրէժխնդրեց։ 21 Ու զօրաւոր հրեշտակ մը մեծ քար մը վերցուց, որ երկնքի չափ մեծ էր, ու ծովը նետեց՝ ըսելով, Այսպէս մեծ քաղաք Բաբելոն զօրութեամբ պիտի նետուի ու ալ երբեք չի գտնուիր։ 22 Ու քու մէջդ ալ երբեք չի լսուիր քնարահարներուն, երգիչներուն, փողահարներուն ու շեփորահարներուն ձայնը, ու ոչ մէկ արհեստի արհեստաւոր քու մէջդ ալ երբեք չի գտնուիր, ու ալ երբեք չի լսուիր ջրաղացի ձայնը։ 23 Ու ալ երբեք չի լուսաւորեր քու մէջդ ճրագի լոյսը, ու ալ երբեք չի լսուիր փեսայի ու հարսնցուի ձայնը։ Որովհետև քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն էին, որովհետև բոլոր ազգերը քու հմայքովդ մոլորեցան։ 24 Ու անոր մէջ գտնուեցաւ մարգարէներուն ու սուրբերուն արիւնը ու երկրի վրայ սպանուած բոլոր անոնց արիւնը։

---

1 Ետքը լսեցի երկինքի մէջ մեծ ձայնի նման մեծ բազմութեան ձայն մը՝ որ կ՚ըսէր, Ալէլուիա։ Փրկութիւնը, փառքը ու զօրութիւնը մեր Աստուծոյ են։ 2 Որովհետև անոր դատաստանները ճշմարիտ ու արդար են, որովհետև մեծ պոռնիկը՝ որ իր պոռնկութեամբ երկիրը կը ապականէր, դատեց, ու իր ծառաներուն արիւնին վրէժը անոր ձեռքէն պահանջեց։ 3 Ու երկրորդ անգամ ըսին, Ալէլուիա։ Ու անոր ծուխը յաւիտեանս յաւիտենից կը բարձրանայ։ 4 Ու քսանչորս երէցները ու չորս կենդանիները ինկան ու երկրպագութիւն ըրին Աստուծոյ՝ որ գահուն վրայ նստած էր՝ ըսելով, Ամէն, Ալէլուիա։ 5 Ու գահէն ձայն մը ելաւ՝ որ կ՚ըսէր, Գովեցէք մեր Աստուծոյ, անոր ծառաներ ու անոր վախցողներ, փոքրեր ու մեծեր։ 6 Ու մեծ բազմութեան ձայն մը լսեցի, ինչպէս շատ ջուրերու ձայնի պէս ու ինչպէս զօրաւոր որոտումներու ձայնի պէս, որ կ՚ըսէին, Ալէլուիա, որովհետև Տէր Աստուած մեր Ամենակալը թագաւորեց։ 7 Ուրախանանք ու ցնծանք ու անոր փառք տանք, որովհետև Գառնուկին հարսնիքը եկաւ ու անոր կինը պատրաստուեցաւ։ 8 Ու անոր տրուեցաւ ծիրանի ու փայլուն կտաւ հագուելու, որովհետև կտաւը սուրբերուն արդարութիւններն են։ 9 Ու ինծի ըսաւ, Գրէ, երանելի են անոնք՝ որ Գառնուկին հարսնեաց ճաշկերոյթին կոչուածներ են։ Ու ինծի ըսաւ, Ասոնք Աստուծոյ ճշմարիտ խօսքերն են։ 10 Ու անոր ոտքերուն առջև երկրպագութիւն ընելու անոր ինկայ։ Ու ինծի ըսաւ, Մի՛ ըներ, ես քու ու քու եղբայրներուդ նման ծառան եմ՝ որ Յիսուսի վկայութիւնը ունին։ Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ։ Որովհետև Յիսուսի վկայութիւնը մարգարէութեան հոգին է։ 11 Ու երկինքը բացուած տեսայ, ու ահա սպիտակ ձի մը, ու անոր վրայ նստողը կը կոչուի Հաւատարիմ ու Ճշմարիտ, ու արդարութեամբ կը դատէ ու կը պատերազմի։ 12 Ու անոր աչքերը կրակի բոց էին, ու գլխուն վրան շատ թագեր կային, ու անոր վրայ գրուած անուն մը ունէր՝ որ ոչ ոք գիտէ՝ բայց միայն ինքը։ 13 Ու արիւնի մէջ թաթխուած հանդերձ մը հագած էր, ու անոր անունը Աստուծոյ Բանը կոչուեցաւ։ 14 Ու երկնքի զօրքերը՝ սպիտակ ձիերու վրայ նստած, սպիտակ ու մաքուր կտաւ հագած, անոր կը հետևէին։ 15 Ու անոր բերանէն սուր մը կ՚ելլէր, որպէսզի ազգերը զարնէ անով, ու երկաթէ գաւազանով պիտի հովուէ զանոնք, ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկութեան հնձանը կոխկրտէ։ 16 Ու հագուստին ու ազդրին վրայ անուն մը գրուած ունի՝ Թագաւորներու Թագաւոր ու Տէրերու Տէր։ 17 Ու տեսայ հրեշտակ մը՝ որ արեւուն մէջ կեցեր էր, ու մեծ ձայնով գոռաց՝ ըսելով երկնքի մէջտեղ թռչող բոլոր թռչուններուն, Եկէք, ժողվուեցէք Աստուծոյ մեծ ընթրիքին համար, 18 որպէսզի թագաւորներուն միսերը, զօրավարներուն միսերը, հզօրներուն միսերը, ձիերուն ու անոնց վրայ նստողներուն միսերը ու բոլոր մարդոց միսերը, ազատ ու ստրուկ, փոքր ու մեծ, ուտէք։ 19 Ու տեսայ գազանը, երկրի թագաւորները ու անոնց զօրքերը՝ հաւաքուած պատերազմ ընելու ձիուն վրայ նստողին ու անոր զօրքին դէմ։ 20 Ու գազանը բռնուեցաւ, ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջև նշանները ըրաւ, որոնցմով գազանին նշանը առնողները ու անոր պատկերին երկրպագողները մոլորեցուց։ Ասոնք երկուքն ալ կենդանի կրակի լիճը՝ որ ծծումբով կը վառի, ձգուեցան։ 21 Ու մնացեալները ձիուն վրայ նստողին բերանէն ելլող սուրովը սպանուեցան, ու բոլոր թռչունները անոնց միսերովը կշտացան։

---

1 Ու տեսայ հրեշտակ մը՝ որ երկնքէն իջաւ, անդունդին բանալին ու մեծ շղթայ մը ձեռքին մէջ ունէր։ 2 Ու բռնեց վիշապը՝ հին աւետ օձը՝ որ Սատանայ ու Սատանայ կ՚ըսուի, ու հազար տարի կապեց զայն, 3 ու անդունդին մէջ նետեց ու գոցեց ու անոր վրան կնիք դրաւ, որպէսզի ալ ազգերը չմոլորեցնէ մինչև հազար տարին լրանան։ Ասկէ ետև պէտք է որ քիչ ժամանակով արձակուի։

13 Ու երբոր վիշապը տեսաւ որ ինքը նը-
կրի վրայ ձգուեցաւ, հարաւ զաւակ ծնանող
14 կնկանը հետեւէն ինկաւ։ Եւ ան կնկանը մեծ
արծիւի երկու թեւեր տրուեցաւ, որ անա-
պատ իր տեղը թռչի, հոն որ պիտի կերա-
կրուէր ժամանակ ու ժամանակներ ու կէս
15 ժամանակ՝ օձին երեսէն։ Եւ օձը իր բերնէն
գետի պէս ջուր վազցուց կնկանը հետեւէն, որ
16 զանիկա հեղեղով ընկզմէ։ Ու երկիրը օգնեց
կնկանը, ու երկիրը իր բերանը բացաւ և կըլ-
լեց այն գետը, որ վիշապը իր բերնէն վազցուց։
17 Ու վիշապը բարկացաւ կնկանը գէմ, ու գնաց
պատերազմելու անոր ուրիշ զաւակներուն
հետ, որոնք Աստուծոյ պատուիրանքները կը
պահեն, ու Յիսուսի վկայութիւնը ունենին։
18 Եւ կայնեցաւ ծովուն աւազին վրայ։

ԳԼ. ԺԳ

1 Ու տեսայ որ ծովէն գազան մը կ'ելլէր, ու
ունէր եօթը գլուխ ու տասը եղջիւր. և անոր
եղջիւրներուն վրայ տասը թագ, ու անոր
գլուխներուն վրայ հայհոյութեան անուններ
2 կային։ Եւ ան գազանը որ տեսայ՝ ընձառ նման
էր, ու իր ոտքերը արջու պէս, և իր բերա-
նը առիւծի բերնի պէս։ Ու վիշապը անոր
տուաւ իր զօրութիւնը և իր աթոռը ու մեծ
3 իշխանութիւն։ Եւ անոր գլուխներուն մէկը
մահու չափ վիրաւորուած թուեցաւ. ու ա-
նոր մահուան վէրքը առողջացաւ։ Ու բոլոր
4 երկիրը գազանին ետեւէն զարմացաւ։ Եւ ե-
կրկրպագուխիւն ըրին վիշապին՝ որ գազանին
իշխանութիւնը տուաւ, ու երկրպագուխիւն
ըրին գազանին՝ բանալով. Ո՞վ է տա գազանին
նման. և ո՞վ կրնայ տառ հետ պատերազմ ը-
5 նել։ Եւ անոր մեծ բաներ ու հայհոյութիւն-
ներ խօսող բերան տրուեցաւ. Ու քառասուն
ուերկու ամիս անոր իշխանութիւնը տրուեցաւ
6 իր ներշը բնելու։ Ու իր բերանը հայհոյութիւնով
Աստուծոյ դէմ բացաւ, անոր անունը Ու ա-
նոր խորանը ու երկինքը բնակողները հայհոյե-
7 լու։ Եւ անոր իշխանութիւն տրուեցաւ սուրբ-
րուն հետ պատերազմ ընելու ու անոնց յաղ-
թելու։ Ու անոր իշխանութիւն տրուեցաւ բո-
լոր ցեղերու | և ժողովուրդներու | ու լեզուներ-
8 ու և ազգերու վրայ։ Եւ անոր երկրպագու-
թիւն պիտի ընեն երկրի վրայ բոլոր բնակող-
ները, որոնց անուններն աշխարհս սկիզբէն
ի վեր՝ մորթուած Գառնուն կենաց գրքին
9 մէջը գրուած չեն։ Ով որ ականջ ունի՝ թող
10 լսէ։ Ով որ գերութեան գնէ, ինքը գերի
պիտի ըլլայ։ Ով որ սրով ոսպանի, պէտք
է որ ինքը սրով ոսպանուի։ Հոս է սուրբ-
րուն համբերութիւնը ու հաւատքը։
11 Եւ մէկ ուրիշ գազան մը տեսայ՝ որ երկ-
րէն կ'ելլէր, ու գառնուկի նման երկու եղ-
12 ջիւր ունէր, ու կը խօսէր վիշապին պէս։ Եւ
առջի գազանին բոլոր իշխանութիւնը կը վա-
րէր անոր առջեւը, ու երկիրը և անոր բնա-
կիչները կը ստիպէր որ երկրպագութիւն ընեն
առջի գազանին՝ որուն մահուան վէրքը ա-
13 ռողջացաւ։ Եւ մեծ նշաններ կ'ընէր, հա-
միներն անգամ երկինքէն կրակ կ'իջեցնէր եր-
14 կրի վրայ մարդոց առջեւը։ Ու երկրի վրայ
բնակողները կը մոլորցնէր նշաններով,
որ իր ձեռքը տրուած էր գազանին առջեւը
ընելու. ու երկրի բնակիչներուն կ'ըսէր որ
պատկեր շինեն այն գազանին, որ սրով վի-
15 րաւորուած էր հա առողջացաւ։ Եւ իրեն
թոյլ տրուեցաւ անոր, որ գազանին պատկե-
րին հոգի տայ, որ գազանին պատկերը խօսի.
Եւ ով որ գազանին պատկերին երկրպագու-
16 թիւն չընէ, զանիկա սպաննել տայ։ Եւ կը
տրիպէր ամէնը՝ այսինքն պզտիկներն ու մեծե-
րը և հարուստներն ու աղքատները և ազատ-
ները ու ծառաները, որ իրենց ալ ձեռքին
վրայ կամ իրենց ճակատին վրայ գրոշմ ըն-
17 դունին։ Եւ որ մէկը չկրնայ գնել կամ ծախել,
բայց միայն անոր որ ունի գրոշմը՝ կամ գազա-
18 նին անունը՝ կամ անոր անուանը թիւը։ Հոս
է իմաստութիւնը. ով որ միտք ունի՝ թող
հաշուէ գազանին թիւը. քանզի մարդու մը
թիւ է, ու անոր թիւը վեց հարիւր վաթսունը
ուվեց է։

ԳԼ. ԺԴ

1 Գառնուկը իր հետ սիոնի վրայ կեցած էր, ու հազար
և հարիւր քառասունչորս հազարներ անոր հետ
ունէին անոր անունը և անոր հօրը անունը գրուած
2 իրենց ճակատներուն վրայ։ Ու երկինքէն ձայն մը
լսեցի, ինչպէս շատ ջուրերու ձայնի պէս, և ինչ-
պէս մեծ որոտումի ձայնի պէս. և ես լսեցի քնա-
րահարներու ձայնը որ իրենց քնարներով կը նը-
3 ուագէին։ Ու նոր երգ մը կ'երգէին գահին առջեւ
և չորս կենդանիներուն և երէցներուն առջեւ.
և ոչ ոք կրնար սորվիլ այն երգը, բայց հազար
և հարիւր քառասունչորս հազարները՝ որ երկրի
4 վրայէն գնուած էին։ Ասոնք են որ կիներով չեն
պղծուած, որովհետեւ կոյսեր են. ասոնք են որ
Գառնուկին կը հետեւին ուր որ երթայ։ Ասոնք
մարդոցմէ գնուած են՝ անդրանիկներ Աստուծոյ
5 և Գառնուկին համար։ Ու անոնց բերնին մէջ
սուտ չգտնուեցաւ, անարատ են։

6 Ու ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ երկինքի մէջ
կը թռչէր, որ յաւիտենական աւետարանը ունէր
որ երկրի վրայ բնակողներուն, ամէն ազգի և
ցեղի և լեզուի և ժողովուրդի կը քարոզէ։
7 Ձայնով մեծ մը կ'ըսէր. Վախցէք Աստուծմէ և
տուէք անոր փառք, որովհետեւ անոր դատաս-
տանին ժամը եկաւ. և երկինքը, երկիրը, ծովը
և ջուրերուն աղբիւրները երկրպագութիւն ը-
8 ընծայեցէք։ Ու ուրիշ մը, երկրորդ հրեշտակ
մը հետեւեցաւ՝ որ կ'ըսէր. Ինկաւ, ինկաւ Բա-
բելոն մեծ քաղաքը, որ իր պոռնկութեան բար-
կութեան գինիէն բոլոր ազգերուն տուաւ
9 խմցուց։ Ու անոնց երրորդ մը հետեւեցաւ՝ որ
մեծ ձայնով կ'ըսէր. Եթէ որ գազանին և անոր
պատկերին կը երկրպագէ և անոր նշանը իր
10 ճակատին կամ ձեռքին վրայ կ'առնու, ինքն ալ
Աստուծոյ բարկութեան գինիէն պիտի խմէ,
որ անոր բարկութեան բաժակին մէջ անարա-
տութեամբ պատրաստուած է, և սուրբ հրեշ-
տակներուն և Գառնուկին առջեւ հուրի և
11 ծծումբի մէջ պիտի տանջուի։ Ու անոնց տան-
ջանքին ծուխը յաւիտեան յաւիտենից կը բարձ-
րանայ, և գազանին և անոր պատկերին կը
երկրպագողներուն և անոր անուան նշանը
12 որ կ'առնու՝ գիշեր ցորեկ հանգիստ չունին։
Հոս է սուրբերուն համբերութիւնը, որոնք
Յիսուսի պատուիրանքները և Յիսուսի հաւա-
13 տքը կը պահեն։ Ու երկինքէն ձայն մը լսեցի
ինձի ըսող. Գրէ՝ Երանի՛ անոնց որ այսուհե-
տեւ Տէրոջմով կը մեռնին։ Այո, կ'ըսէ Հոգին,
որ հանգչին իրենց աշխատութիւններէն, որով-
հետեւ անոնց գործերը կը հետեւին անոնց։
14 Ու տեսայ, ահա սպիտակ ամպ մը, և ամպին
վրայ նստած էր մէկը՝ որ մարդու Որդիին
նման էր, որ գլխուն վրան ոսկի պսակ մը և
15 ձեռքին մէջ սուր մը կար։ Ու ուրիշ հրեշտակ
մը տաճարէն ելաւ, որ մեծ ձայնով կը գոչէր
ամպին վրայ նստողին. Մանգաղդ ձգէ և հը-
ձէ, որովհետեւ հունձքի ժամանակը եկաւ,
որովհետեւ երկրի հունձքը հասած է։
16 Ու ամպին վրայ նստողը իր մանգաղը երկրի
վրայ ձգեց, և երկրի հունձքը հնձուեցաւ։
17 Ու ուրիշ հրեշտակ մը տաճարէն որ երկինքի
մէջ է, ելաւ, նաեւ ինքն ալ սուր մը ունէր։
18 Ու ուրիշ հրեշտակ մը, որ կրակին վրայ իշ-
խանութիւն ունէր, զոհասեղանէն ելաւ, որ
մեծ ձայնով կը գոչէր սուր ունեցողին. Մանգաղդ
սուր ձգէ և հնձէ երկրի որթատունկերուն
19 ողկոյզները, որովհետեւ անոր խաղողները
հասած են։ Ու հրեշտակը իր մանգաղը երկրի
վրայ ձգեց և երկրի որթատունկերուն հնձեց,
և խաղողները մեծ հրոյ հնձանին մէջ ձգեց։
20 Ու հնձանը քաղաքէն դուրս կոխկռտուեցաւ,
և հնձանէն արիւն ելաւ մինչեւ ձիերուն սան-
ձերը, հազար և վեց հարիւր ստատիոն տա-
րածութեան վրայ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Ու ուրիշ նշան մը տեսայ երկինքի մէջ, մեծ
և հրաշալի, եօթը հրեշտակներ որ եօթը վերջին
պատուհասները ունէին, որովհետեւ անոնցմով
2 Աստուծոյ բարկութիւնը կատարուեցաւ։ Ու
տեսայ ինչպէս ապակիի ծով մը՝ հուրով խառ-
նուած, և անոնք որ գազանին և անոր պատ-
կերին և անոր անուան թիւին վրայ յաղթա-
կան կ'ելլեն, ապակիի ծովուն վրայ կեցած,
Աստուծոյ քնարները ունէին։
3 Ու Մովսէս ծառային երգը և Գառնուկին
երգը կ'երգէին՝ ըսելով. Մեծ և հրաշալի են
քու գործերդ, Տէր Աստուած Ամենակալ.
արդար և ճշմարիտ են քու ճանապարհներդ,
ազգերուն Թագաւոր.
4 Ո՞վ չի վախնար քեզմէ, Տէր, և ո՞վ չի փառա-
ւորեր քու անունդ, որովհետեւ միայն դուն
սուրբ ես. որովհետեւ բոլոր ազգերը պիտի գան
և քու առջեւդ պիտի երկրպագեն, որովհետեւ
քու դատաստաններդ յայտնուեցան։
5 Ու ետեւէս նայեցայ, ահա վկայութեան խոր-
անին երկինքի մէջ բացուեցաւ.
6 Ու եօթը հրեշտակները որ եօթը պատուհասնե-
րը ունէին, ելան տաճարէն, սպիտակ և պայ-
ծառ կտաւ հագած, և կուրծքերնուն շուրջը
7 ոսկի գօտիներ կապած։ Ու չորս կենդանինե-
րէն մէկը եօթը ոսկի սկիհներ տուաւ եօթը հրե-
շտակներուն, որոնք կը լեցուն էին Աստուծոյ
բարկութեամբ՝ որ յաւիտենից յաւիտեան կը
8 կենդանի է։ Ու տաճարը Աստուծոյ փառքէն և
անոր զօրութենէն ծուխով լեցուեցաւ, և ոչ ոք
կրնար տաճարին մէջ մտնել՝ մինչեւ եօթը հրե-
շտակներուն եօթը պատուհասները կատարուին։

ԳԼ. ԺԶ

1 Ու տաճարէն մեծ ձայն մը լսեցի որ եօթը հրե-
շտակներուն կ'ըսէր. Գացէք և երկրի վրայ
թափեցէք Աստուծոյ բարկութեան եօթը սկի-
2 հները։ Ու առաջինը գնաց և իր սկիհը երկրի
վրայ թափեց, և գազանին նշանը ունեցող
մարդոց և անոր պատկերին երկրպագողներուն
3 վրայ չար և ցաւագին խոց մը եղաւ։ Ու երկրոր-
դը իր սկիհը ծովուն վրայ թափեց, և մեռելի
արիւնի պէս արիւն եղաւ, և ծովուն մէջ եղած
4 ամէն կենդանի հոգի մեռաւ։ Ու երրորդը իր
սկիհը գետերուն և ջուրերուն աղբիւրներուն
5 վրայ թափեց, և արիւն եղան։ Ու ջուրերուն
հրեշտակը լսեցի որ կ'ըսէր. Արդար ես դուն,
որ կաս և որ էիր, Սուրբ, որ այսպէս դատա-
6 ստանեցիր. որովհետեւ սուրբերուն և մարգա-
րէներուն արիւնը թափեցին, և դուն արիւն
տուիր անոնց խմելու, արժանի են անոնք։
7 Ու զոհասեղանէն լսեցի որ կ'ըսէր. Այո, Տէր
Աստուած Ամենակալ, ճշմարիտ և արդար են
քու դատաստաններդ։
8 Ու չորրորդը իր սկիհը արեգակին վրայ թա-
փեց, և անոր տրուեցաւ մարդիկ կրակով
9 այրել։ Ու մարդիկ մեծ տապով այրեցան, և
Աստուծոյ անունը հայհոյեցին՝ որ այս պատու-
հասներուն իշխանութիւնն ունի, և չապաշ-
խարեցին որ անոր փառք տան։
10 Ու հինգերորդը իր սկիհը գազանին աթոռին
վրայ թափեց, և անոր թագաւորութիւնը խա-
ւարեցաւ, և իրենց լեզուները ցաւէն կը կրծէին,
11 և իրենց ցաւերուն և իրենց խոցերուն հա-
մար Աստուծոյ հայհոյեցին երկինքի, և իրենց
գործերէն չապաշխարեցին։
12 Ու վեցերորդը իր սկիհը մեծ գետին՝ Եփրատ
վրայ թափեց, և անոր ջուրը ցամքեցաւ, որ
13 արեւելքի թագաւորներուն ճամբան պատրաս-
տուի։ Ու տեսայ երեք անմաքուր ոգիներ որ
գորտերու պէս էին, որ վիշապին բերնէն և գա-
զանին բերնէն և սուտ մարգարէին բերնէն
14 ելան։ Որովհետեւ նշանագործ ոգիներ են, որ
կ'երթան երկրի թագաւորներուն և բոլոր աշ-
խարհին երկրպագութիւն ընելու, որ զանոնք
պատերազմի համար ժողվեն այն մեծ օրուան
15 Աստուծոյ Ամենակալին։ Ահա կու գամ գող
պէս։ Երանի՛ անոր որ կը զգուշանայ և իր հա-
գուստները կը պահէ, որ մերկ չքայլէ և իր
16 ամօթը չերեւնայ։ Ու զանոնք ժողվեց տեղ մը՝
որ եբրայերէն կ'ըսուի Հարմագեդոն։
17 Ու եօթներորդը իր սկիհը օդին վրայ թափեց,
և տաճարէն մեծ ձայն մը ելաւ գահէն, որ կ'ը-
18 սէր. Եղաւ։ Ու կայծակներ, ձայներ և որո-
տումներ եղան, և մեծ երկրաշարժ մը եղաւ,
որուն պէս երկրաշարժ մարդ երբեք չէ եղած
երկրի վրայ, այնքան մեծ երկրաշարժ մը։
19 Ու մեծ քաղաքը երեք մասի բաժնուեցաւ, և
ազգերուն քաղաքները ինկան, և մեծ Բաբելոն
Աստուծոյ առջեւ յիշուեցաւ, որ իր բարկու-
թեան գինիի սաստկութեան բաժակը տայ
20 անոր։ Ու ամէն կղզի փախաւ, և լեռներ չգտնը-
21 ուեցան։ Ու մեծ կարկուտ մը, մէկ մէկ տա-
լանդ ծանրութեամբ, երկնքէն մարդոց վրայ
իջաւ, և մարդիկ կարկտին պատուհասին հա-
մար Աստուծոյ հայհոյեցին, որովհետեւ անոր
պատուհասը շատ սաստիկ է։

ԳԼ. ԺԷ

1 Ու եօթը հրեշտակներուն որ եօթը սկիհները
ունէին, եկաւ և ինծի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով.
Եկո՛ւր, քեզի ցոյց պիտի տամ մեծ պոռնիկին
դատաստանը, որ շատ ջուրերու վրայ կը նս-
2 տի, որուն հետ երկրի թագաւորները պոռնկու-
թիւն ըրին, և երկրի բնակիչները իր պոռնկու-
թեան գինիով արբեցուցին։
3 Ու հոգիով զիս անապատ տարաւ, և տեսայ
կնիկ մը որ կարմիր գազանի մը վրայ նստած
էր, որ հայհոյական անուններով լեցուն էր,
և եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունէր։
4 Ու կինը ծիրանիով և կարմիրով հագած էր,
և ոսկիով, թանկագին քարերով և մարգարիտ-
ներով զարդարուած, և ձեռքին մէջ ոսկի գա-
ւաթ մը ունէր՝ լեցուն իր պոռնկութեան ա-
5 հագին և պղծութիւններով։ Ու անոր ճակա-
տին վրայ անուն մը գրուած էր, խորհրդա-
ւոր, Բաբելոն մեծ, պոռնիկներուն և երկրի
6 պղծութիւններուն մայր։ Ու տեսայ կինը որ
սրբոց արիւնէն և Յիսուսի վկաներուն արիւ-
նէն արբեցած էր։ Ու զայն տեսնելով՝ մեծ
զարմանքով զարմացայ։
7 Ու հրեշտակը ինծի ըսաւ. Ինչո՞ւ զարմացար.
ես քեզի կինին խորհուրդը պիտի ըսեմ, և
անոր որ զայն կը կրէ, որ եօթը գլուխ և տասը
8 եղջիւր ունի։ Գազանը զոր տեսար՝ էր և չկայ,
և պիտի ելլէ անդունդէն և կորուստի պիտի
երթայ. և երկրի բնակիչները որոնց անունները
աշխարհս սկիզբէն ի վեր կեանքի գրքին մէջ
գրուած չեն, երբ գազանը տեսնեն որ էր և չկայ
9 և պիտի գայ, զարմանալով կը նային։ Ասոր
համար իմաստութիւն պէտք է որ ունենայ
միտք։ Եօթը գլուխները եօթը լերան վրայ են,
10 ուր կինը կը նստի, և եօթը թագաւորներ են։
Հինգը ինկան, մէկը կայ, և միւսը դեռ չեկաւ,
և երբ գայ՝ քիչ ատեն պիտի մնայ։
11 Ու գազանը որ էր և չկայ, նաեւ ինքն ալ ու-
թերորդ է, և եօթերորդներէն է, և կորուստի
12 պիտի երթայ։ Ու տեսար տասը եղջիւրները
որ տասը թագաւորներ են, որոնք դեռ թագա-
ւորութիւն չստացան, բայց գազանին հետ
13 միասին իշխանութիւն պիտի ստանան իբրեւ
թագաւորներ մէկ ժամ։ Ասոնք միտք մը ունին,
և իրենց զօրութիւնն ու իշխանութիւնը գա-
14 զանին կու տան։ Ասոնք Գառնուկին հետ պա-
տերազմ պիտի ընեն, և Գառնուկը զանոնք պի-
տի յաղթէ, որովհետեւ տէրերու Տէր է և թա-
գաւորներու Թագաւոր, և անոր հետ եղող-
ները կոչեցեալներ և ընտրեալներ և հաւատա-
15 րիմներ են։ Ու ինծի ըսաւ. Ջուրերը զոր տե-
սար՝ ուր որ պոռնիկը կը նստի, ժողովուրդներ
և բազմութիւններ և ազգեր և լեզուներ են։
16 Ու տեսար տասը եղջիւրները և գազանը, ասոնք
պոռնիկին պիտի ատեն, և զայն անապատ և
մերկ պիտի ընեն, և անոր միսերը պիտի ուտեն,
և զայն կրակով պիտի այրեն։
17 Որովհետեւ Աստուած իր միտքը դրաւ անոնց
սրտին մէջ, որ միտք մը ընեն և իրենց թա-
գաւորութիւնը գազանին տան, մինչեւ որ Աս-
տուծոյ խօսքերը կատարուին։
18 Ու կինը զոր տեսար՝ մեծ քաղաք մըն է որ
երկրի թագաւորներուն վրայ կը տիրապետէ։

ԳԼ. ԺԸ

1 Ետքը ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ որ մեծ իշ-
խանութիւն ունէր երկինքէն իջնող, և երկի-
2 րը իր փառքովը լուսաւորուեցաւ։ Ու զօրաւոր
ձայնով մը կ'աղաղակէր՝ ըսելով. Ինկաւ, ին-
կաւ Բաբելոն մեծ, և դեւերուն բնակարան
եղաւ, և ամէն անմաքուր ոգիներու բանտ,
և ամէն անմաքուր և ատելի թռչունի բանտ։
3 Որովհետեւ անոր պոռնկութեան բարկութեան
գինիէն բոլոր ազգերը խմեցին, և երկրի թա-
գաւորները անոր հետ պոռնկութիւն ըրին,
և երկրի վաճառականները անոր զգեստեղէնի
ճոխութենէն հարստացան։
4 Ու ուրիշ ձայն մը լսեցի երկինքէն որ կ'ըսէր.
Ելէ՛ք անկէ, իմ ժողովուրդս, որ անոր մեղք-
5 երուն հաղորդ չըլլաք, և անոր պատուհաս-
6 ներէն չընդունիք։ Որովհետեւ անոր մեղքերը
երկինքին հասան, և Աստուած անոր անիրա-
ւութիւնները յիշեց։ Հատուցէ՛ք անոր ինչպէս
որ ինքն ալ տուաւ, և կրկնապատիկ հատու-
ցէ՛ք անոր գործերուն համեմատ. անոր որ
խառնեց՝ կրկնապատիկ խառնեցէք անոր հա-
7 մար։ Որչափ որ փառաւորեց ինքզինքը և ճո-
խութեամբ ապրեցաւ, նոյնչափ տանջանք և
սուգ տուէք անոր. որովհետեւ իր սրտին մէջ
կ'ըսէ. Թագուհի կը նստիմ, և այրի չեմ, և
8 սուգ չեմ տեսնար։ Ասոր համար մէկ օրուան
մէջ պիտի գան անոր պատուհասները, մահ և
սուգ և սով, և կրակով պիտի այրուի. որով-
հետեւ զայն դատող Տէր Աստուած հզօր է։
9 Ու երկրի թագաւորները որ անոր հետ պոռնկու-
թիւն ըրին և ճոխութեամբ ապրեցան, անոր
այրուելուն ծուխը տեսնելով պիտի լան և
10 անոր համար պիտի սգան, հեռուն կեցած անոր
տանջանքին վախէն, և կ'ըսեն. Վա՛յ, վա՛յ
մեծ քաղաքին, Բաբելոն զօրաւոր քաղաքին,
որովհետեւ մէկ ժամուան մէջ եկաւ քու դա-
11 տաստանդ։ Ու երկրի վաճառականները կու
լան և կ'սգան անոր համար, որովհետեւ ա-
12 պրանքնին ոչ ոք կը գնէ այլեւս. ապրանք ոս-
կիի, արծաթի, թանկագին քարերու և մարգա-
րիտներու, և նուրբ կտաւեղէնի, ծիրանիի, մե-
տաքսեղէնի և կարմիրի, և ամէն տեսակ բուրա-
13 կան փայտերու, և ամէն տեսակ փղոսկրեղէն
անօթներու, և ամէն տեսակ թանկագին փայ-
տէ, պղինձէ, երկաթէ և մարմարէ անօթներու,
14 և դարչինի, համեմի, խնկոյի, զմուռսի, կա-
մարի, գինիի, ձիթենիի իւղի, նրբագոյն ալիւ-
րի, ցորենի, անասուններու, ոչխարներու, ձի-
15 երու, կառքերու, և մարդոց հոգիներու։ Ու
քու հոգիիդ ցանկացած պտուղները քեզմէ
հեռացան, և ամէն ճոխ և պայծառ բաները
քեզմէ կորսուեցան, և ալ չեն գտնուիր։
16 Ասոնց վաճառականները որ անոր հարստու-
թենէն հարստացան, հեռուն պիտի կենան
անոր տանջանքին վախէն, կու լան և կ'սգան,
17 և կ'ըսեն. Վա՛յ, վա՛յ մեծ քաղաքին, որ նրբա-
գոյն կտաւեղէնի, ծիրանիի և կարմիրի հագած
էր, և ոսկիով, թանկագին քարերով և մարգա-
րիտներով զարդարուած էր, որովհետեւ մէկ
ժամուան մէջ այսչափ մեծ հարստութիւն ա-
ւերուեցաւ։ Ու ամէն ղեկավար, և ամէն նաւ-
ուղի անող, և նաւաստիներ, և ծովուն վրայ
գործ ընողներ հեռուն կեցան,
18 Ու անոր այրուելուն ծուխը տեսնելով աղա-
ղակեցին՝ ըսելով. Ո՞ր քաղաքին նման է այս
19 մեծ քաղաքը։ Ու իրենց գլուխներուն վրայ
հող նետեցին, և լալով և սգալով աղաղակե-
ցին՝ ըսելով. Վա՛յ, վա՛յ մեծ քաղաքին, որուն
մէջ ծովուն վրայ նաւեր ունեցողները իր թան-
կութենէն հարստացան, որովհետեւ մէկ ժա-
մուան մէջ աւերուեցաւ։
20 Ուրախացի՛ր անոր համար, երկինք, և դուք
սուրբեր և առաքեալներ և մարգարէներ, որով-
հետեւ Աստուած ձեր դատաստանը անոր վրէ-
21 ժ հանեց։ Ու զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը
վերցուց, որ մեծ երկնքի ջրաղացի քարի չա-
փով էր, և ծովը նետեց՝ ըսելով. Այսպիսի
զարկումով մը մեծ Բաբելոն քաղաքը պիտի
նետուի, և ալ չպիտի գտնուի։
22 Ու քու մէջդ ալ չպիտի լսուի քնարահարնե-
րուն, երգեցիկներուն, փողահարներուն և
շեփորահարներուն ձայնը, և ոչ մէկ արուես-
տաւոր ամէն տեսակ արուեստով քու մէջդ
ալ չպիտի գտնուի, և ոչ աղաղակի ձայն քու
23 մէջդ ալ չպիտի լսուի։ Ու ճրագին լոյսը քու
մէջդ ալ չպիտի երեւնայ, և փեսային և հար-
սնացուին ձայնը քու մէջդ ալ չպիտի լսուի։
Որովհետեւ քու վաճառականներդ երկրի մե-
ծամեծները եղան, որովհետեւ քու կախարդու-
թեամբդ բոլոր ազգերը մոլորեցան։
24 Ու անոր մէջ գտնուեցաւ մարգարէներուն և
սրբոց արիւնը, և բոլոր երկրի վրայ սպանուած-
ներուն։

ԳԼ. ԺԹ

1 Ետքը լսեցի ինչպէս երկինքի մէջ մեծ ամբոխի
ձայն մը, որ կ'ըսէր. Ալէլուիա՛. փրկութիւն
և փառք և զօրութիւն Աստուծոյ մերոյ է.
2 որովհետեւ ճշմարիտ և արդար են անոր դա-
տաստանները, որ մեծ պոռնիկը դատապար-
տեց, որ իր պոռնկութեամբ երկիրը կը ապա-
կանէր, և իր ծառաներուն արիւնը անոր ձեռ-
3 քէն պահանջեց։ Երկրորդ անգամ ըսին. Ալէ-
լուիա՛. և անոր ծուխը յաւիտեան յաւիտենից
4 կը բարձրանայ։ Ու քսանչորս երէցները և չորս
կենդանիները ինկան և երկրպագութիւն ըրին
Աստուծոյ որ գահուն վրայ նստած էր՝ ըսե-
լով. Ամէն, Ալէլուիա՛։
5 Ու գահէն ձայն մը ելաւ՝ որ կ'ըսէր. Գովեցէ՛ք
մեր Աստուծոյ բոլոր անոր ծառաները և անոր
վախցողները, փոքրերն ու մեծերը։
6 Ու ամբոխի ձայնի պէս, և շատ ջուրերու ձայ-
նի պէս, և զօրաւոր որոտումներու ձայնի պէս
ուրիշ ձայն մը լսեցի՝ որ կ'ըսէր. Ալէլուիա՛.
որովհետեւ Տէր Աստուած մեր Ամենակալը
7 թագաւորեց։ Ուրախանա՛նք և ցնծա՛նք և փա-
ռա՛ւոր տանք անոր, որովհետեւ Գառնուկին
հարսնիքը եկաւ, և անոր կինը պատրաստեց
8 ինքզինքը։ Ու անոր տրուեցաւ որ մաքուր և
պայծառ կտաւ հագնի, որովհետեւ կտաւը սուր-
բերուն արդարութիւններն են։
9 Ու ինծի ըսաւ. Գրէ՛. Երանի՛ անոնց որ Գառ-
նուկին հարսնեաց ընթրիքին կոչուած են։ Ու
ինծի ըսաւ. Ասոնք Աստուծոյ ճշմարիտ խօս-
10 քերն են։ Ու անոր ոտքերուն առջեւ երկրպագու-
թիւն ընելու համար անոր ինկայ։ Ան ինծի
ըսաւ. Մի՛ ըներ. ես քու և քու եղբայրներուդ
նման ծառայ մըն եմ, որոնք Յիսուսի վկայու-
թիւնը ունին. Աստուծոյ երկրպագութիւն ը-
նէ՛. որովհետեւ Յիսուսի վկայութիւնը մար-
գարէութեան հոգին է։
11 Ու երկինքը բացուած տեսայ, և ահա սպի-
տակ ձի մը, և անոր նստողին անունը կը կոչ-
ուի Հաւատարիմ և Ճշմարիտ, և արդարու-
թեամբ կը դատէ և կը պատերազմի։
12 Անոր աչքերը կրակի բոց էին, և գլխուն վրան
շատ պսակներ կային, և անոր վրայ գրուած
անուն մը ունէր՝ որ ոչ ոք գիտէ բայց միայն
13 ինքը։ Ու արիւնով ներկուած հանդերձ մը հա-
գած էր, և անոր անունը կը կոչուի Աստուծոյ
14 Բանը։ Ու երկնային զօրքերը որ սպիտակ, մա-
քուր և պայծառ կտաւ հագած էին, ձիերու
15 վրայ նստած անոր կը հետեւէին։ Ու անոր բե-
րնէն սուր մը կ'ելլէր, որով հեթանոսները պի-
տի զարնէ, և երկաթէ գաւազանով պիտի հո-
վուէ զանոնք, և ինքը Ամենակալ Աստուծոյ
16 սաստկութեան գինիի հնձանը կոխկռտէ։ Ու
հանդերձին վրան և ազդրին վրան անուն մը
գրուած ունի՝ Թագաւորներու Թագաւոր և
Տէրերու Տէր։
17 Ու արեւուն մէջ կայնած հրեշտակ մը տեսայ,
և զօրաւոր ձայնով մը կանչեց՝ ըսելով բոլոր
թռչուններուն որ երկնքի մէջտեղ կը թռչէին.
Եկէ՛ք, ժողվուեցէ՛ք Աստուծոյ մեծ ընթրիքին
18 համար, որպէսզի ուտէք թագաւորներուն մար-
մինները, և զօրավարներուն մարմինները, և
հզօրներուն մարմինները, և ձիերուն և անոնց
նստողներուն մարմինները, և ամէն մարդոց
մարմինները, ազատներուն և ծառաներուն,
և փոքրերուն և մեծերուն։
19 Ու տեսայ գազանը և երկրի թագաւորները և
անոնց զօրքերը ժողվուած՝ որ պատերազմ ը-
նեն ձիուն նստողին և անոր զօրքին դէմ։
20 Ու գազանը բռնուեցաւ, և անոր հետ սուտ
մարգարէն որ անոր առջեւ նշանագործութիւն-
ներ ըրաւ, որոնցմով զանոնք մոլորեցուց որ
գազանին նշանը ունեցողները և անոր պատ-
կերին երկրպագողները ընդունին։ Այս երկու-
սը կենդանի ինկան հուրի լիճը որ ծծումբով
21 կը վառի։ Ու մնացեալները ձիուն նստողին
բերնէն ելած սրով սպաննուեցան, և բոլոր
թռչունները անոնց մարմիններէն կշտացան։

ԳԼ. Ի

1 Ու հրեշտակ մը տեսայ որ երկինքէն իջաւ, որ
անդունդին բանալին և մեծ շղթայ մը ունէր
2 իր ձեռքին մէջ։ Ու վիշապը բռնեց, հին օձը
որ է Սատանան և Սատանան, և հազար տա-
3 րի կապեց զայն, և անդունդին մէջ ձգեց, և
գոցեց և կնքեց անոր վրան, որպէսզի ալ ազ-
գերը չմոլորեցնէ մինչեւ որ հազար տարին
կատարուին. և անկէ ետքը պէտք է որ քիչ
4 մը ատենով արձակուի։ Ու գահեր տեսայ, և
անոնց վրայ նստողներ, և անոնց տրուեցաւ
դատաստան ընելու իշխանութիւն. և Յիսուսի
վկայութեան և Աստուծոյ խօսքին համար
գլխատուածներուն հոգիները, և անոնք որ
գազանին և անոր պատկերին չերկրպագեցին
և նշանը իրենց ճակատներուն և ձեռքերուն
վրայ չառին, տեսայ որ կենդանացան և Քրիս-
5 տոսի հետ հազար տարի թագաւորեցին։ Մեռե-
լներուն մնացեալները հազար տարին կատա-
րուելէն ետքը չկենդանացան։ Ասիկա առա-
6 ջին յարութիւնն է։ Երանի՛ անոնց որ առա-
ջին յարութեան մասնակից կ'ըլլան. երկրորդ
մահուն իշխանութիւն չունի անոնց վրայ,
հապա Աստուծոյ և Քրիստոսի քահանայ-
ներ պիտի ըլլան, և հազար տարի անոր հետ
թագաւորեն։
7 Ու հազար տարին կատարուելէն ետքը Սատա-
նան իր բանտէն պիտի արձակուի,
8 և պիտի ելլէ երկրի չորս անկիւնները մոլոր-
ցնելու զանոնք՝ Գոգ և Մագոգ, զանոնք պա-
տերազմի համար ժողվելու, որոնց թիւը ծո-
վուն աւազին պէս է։ Ու երկրի երեսին վրայ
տարածուեցան, և սրբոց բանակը և սիրելի
քաղաքը պաշարեցին. և երկինքէն կրակ իջաւ
9 և զանոնք կերաւ։ Ու անոնց մոլորեցնող սա-
տանան կրակի և ծծումբի լիճը ձգուեցաւ, ուր
գազանն ալ և սուտ մարգարէն ալ կան, և
անոնք յաւիտեան յաւիտենից պիտի տանջուին։
10 Ու տեսայ մեծ և սպիտակ գահ մը, և անոր
վրայ նստողը, որուն երեսէն երկիրն ու երկի-
նքը փախան, և անոնց տեղ չգտնուեցաւ։
11 Ու տեսայ մեռելները, մեծ և փոքր, որ գահին
առջեւ կեցած էին, և գիրքեր բացուեցան. և
ուրիշ գիրք մը բացուեցաւ, որ կեանքի գիրքն
է. և մեռելները իրենց գործերուն համեմա-
տ դատուեցան այն բաներէն որ գիրքերուն
12 մէջ գրուած էին։ Ու ծովը իր մէջի մեռելները
տուաւ, և մահ և դժոխք իրենց մէջի մեռելները
տուին, և իւրաքանչիւրը իր գործերուն հա-
մեմատ դատուեցաւ։
13 Ու մահ և դժոխք հուրի լիճը ձգուեցան. հուրի
լիճը երկրորդ մահն է։ Ու եթէ որ կեանքի
գրքին մէջ գրուած չգտնուեցաւ, հուրի լիճը
ձգուեցաւ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Ու նոր երկինք մը և նոր երկիր մը տեսայ.
որովհետեւ առաջին երկինքը և առաջին երկի-
րը անցան, և ծովն ալ չկայ։
2 Ու ես Յովհաննէս տեսայ սուրբ քաղաքը՝ ն

ժբ. 11 Նա աշխարհս հաւնէր. 12 զգիկութիւն. 20 Առաջ. ծոյ բարեպաշտութիւնը հնազանդ.

1 Եւ տեսայ՝ ահա գառնուկը կոյսերը էր Սիոն լեռանը վրայ, եւ անոր հետ հարիւր քառասունչորս հազարը, որոնք ունէին [անոր անունը և] անոր Հօրը անունը իրենց
2 ճակատներուն վրայ գրուած։ Եւ երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որպես ջուրերու ձայնին պէս ու մեծ որոտումի ձայնի մը պէս, եւ լսած ձայնս քնարահարներուն իրենց քնարները զարնելը
3 էին։ Նոքա կը նուագէին՝ նման երգի կ'երգէին աթոռին առջեւը ու չորս կենդանիներուն ու երէցներուն առջեւը. և ոչ ոք չէր կրնար այն երգը սորվիլ բայց՝ ի միայն հարիւր քառասունչորս հազարէն, որոնք երկրէն փրկուած էին։ Անոնք անունք են որ կիներուներս հետ չխառնակեցան, կոյսեր կոյս են. որոնք գառնուկին կուգէն կ'երթան՝ ուր որ ան երթայ. որոնք մարդոց միջէն փրկուեցան՝ Առաջին ու գառնուկին երախայրի ըլլալու.
5 Եւ անոնց բերանը սուտ չգտնուեցաւ, ինչու որ անբիծ են։

6 Եւ ուրիշ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ կը թռչէր երկնից մէջ. և ունէր յաւիտենական աւետարան՝ քարոզելու երկրի ազգերուն ու ցեղերուն և լեզուներուն ու ժողովուրդներուն որ
7 երկրի վրայ կը բնակին. Եւ մեծ ձայնով կ'ըսէր, Վախցէք ու փառք տուէք անոր, ինչու որ անոր դատաստանին ժամը եկաւ. ու երկրագութիւն բրէք անոր՝ որ ստեղծեց երկինքը ու երկիրը և ծովը ու ջուրերուն աղբիւրները։

8 Եւ միւս հետեւեցաւ ուրիշ հրեշտակ մը ըսելու, Ինկաւ, ինկաւ Մեծ Բաբիլոնը, ին ցինը որ բոլոր ազգերը արբեցուց իր կատաղի
9 պոռնկութեանը գինիէն։ Եւ անոնց հետեւեցաւ երրորդ հրեշտակ մըն ալ եկաւ, ու մեծ ձայնով ըսաւ, Ով որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընէ, և գրաշղթի իր ճակատին վրայ կամ իր ձեռքին վրայ կ'ընդունի
10 նին, Անիկա Աստուծոյ պատուհասներուն գինիէն պիտի խմէ՝ որ անխառն լեցուած է անոր բարկութեանը գաւաթին մէջ, և կրակով ու ծծումբով պիտի տանջուի սուրբ հրեշտակներուն
11 ներկայութեանը ու Գառնուկին առջեւը։ Եւ անոնց տուրջանը յաւիտեան յաւիտենից. և ցորեկ ու գիշեր հանգստութիւն չունին անոնք՝ որ գազանին ու անոր պատկերին երկրպագութիւն կ'ընեն, և անոր
12 անուանը գրաշղթի կ'ընդունին։ Հոս է սուրբներուն համբերութիւնը, որոնք Աստուծոյ պատուիրանքներուն ու Յիսուսի հաւատքը կը
13 պահեն։ Եւ երկինքէն ձայն մը լսեցի՝ որ ինկ'ըսէր, Գրէ, Երանելի են այն մեռելները՝ որոնք Տէրոջմով կը նեղուին. այո, կ'ըսէ Հոգին, որ իրենց աշխատութիւնէն հանգչին. ու իրենց գործքերը իրենց հետեւին կ'երթան։

14 Եւ տեսայ՝ և ահա ճերմակ ամպ մը, ու ամպին վրայ մէկը նստեր էր Որդւոյ մարդոյ նման՝ և իր գլխուն ոսկիէ պսակ մը՝ ու իր ձեռքը սուր մանգաղ մը ունէր։
15 Ուրիշ հրեշտակ մը կ'ելլէր տաճարէն, որ ամպին վրայ նստողին մեծ ձայնով կ'ազդարարէր՝ Երկրընցուր քու մանգաղդ ու հնձէ. ինչու որ հնձելու ժամանակը հասաւ, ինչու որ երկրի հունձքը հասունցած է։ Եւ
16 ամպին վրայ նստողը իր մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց, ու երկիրը հնձուեցաւ։

17 Ու երկինքէն մէկ ալ տաճարէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ, և ասիկա ալ սուր մանգաղ մը ունէր։
18 Ու անդամէն ուրիշ հրեշտակ մը եկաւ, որ կրակի վրայ իշխանութիւն ունէր, ու մեծ ձայնով կանչեց անոր՝ որ սուր մանգաղը ունէր, ու ըսաւ, Երկրընցուր քու սուր մանգաղդ, ու երկրի այգիին ողկոյզները կքէ, ինչու որ
19 հատապուղները հասունցած են։ Եւ ան հրեշտակը իր մանգաղը երկրին վրայ երկընցուց, ու երկրին այգիին խաղողները կքեց, ու Աստուծոյ բարկութեանը մեծ հնձանին մէջ
20 ձգեց։ Եւ հնձանը քաղաքին դուրսը կոխուեցաւ. ու հնձանէն արիւն կ'ելլէր, մինչև ձիերուն սանձերը՝ հազար վեց հարիւր ասպարէզ չափ։

ԳԼ. ԺԵ

1 Երեք վերջին հարուածները տանջող երեք հրեշտակները։ 2 Գազանին յաղթողները երգը։ 7 Աստուծոյ բարկութեանը չորս սափորները։

1 Եւ տեսայ մեծ ու զարմանալի նշան մը երկինքի մէջ, եօթը հրեշտակներ՝ որոնք

= Գլ. ե. 3։
ք Գլ. է. 4։
ֆ Գլ. է. 3։ Ժգ. 16։
ր Գլ. ա. 13։ Ամբ. 8։
ֆ Գլ. ե. 8։
ֆ Գլ. ե. 9։ Ժե. 3։
ֆ Ելից. ոգ. 6։ Ես. ե. 1։
ֆ Հմմ. ։. 1։
ֆ Կամ. Ժա. 3։
ֆ Գլ. է. 4։ ե. 10։ ժա. 15։ Գլ. է. 9։

ֆ Ես. ա. 18։
ֆ Ես. լը. 3։ Ես. ծ. 16։ ծգ. 13։
ֆ Ելից. է. 11։ Ես. ծ. 24։
ֆ Ելից. ի՝ առնչութեամբ Աստուծոյ տաճարին տես Ելից. ի. 35։
ֆ Գլ. ը. 13։
ֆ Երեմ. գ. 8։ ։1։
Հմմ. ա. 8։
ֆ Գլ. ժգ. 7։
ֆ Գլ. ա. 13։ Ժե. 4։

ֆ Ծն. ժգ. 28։ Ես. ծ. 16։ Ես. ծգ. 13։ Ես. ծգ. 21։ Ես. ծգ. 22։ Ես. ծգ. 23։ Ես. ծգ. 24։ Ես. ծգ. 25։ Ես. ծգ. 26։ Ես. ծգ. 27։ Ես. ծգ. 28։ Ես. ծգ. 29։ Ես. ծգ. 30։ Ես. ծգ. 31։ Ես. ծգ. 32։ Ես. ծգ. 33։ Ես. ծգ.

հօրէր վերջին հայուածներըր ունէին, ոտով-
հետև անուղղակի կը կատարուէր Աստուծոյ
2 բարկութիւնը։ ՀԱւ տեսայ որպէս թէ ապա-
կինէին ծով մը հրակով խառնուած. և անոնք
որ յաղթեցին գազանին ու հանոր պատկերին
և անոր անուանը թուոյն, ապակինէին ծո-
վուն վրայ կոյներ էին, ու Աստուծոյ քնար-
3 ներըր ունէին։ Եւ Աստուծոյ ծառային Մով-
սէսին երգը կ'երգէին, ու Գառնուկին երգը՝
ըսելով, Մեծ ու զարմանալի են որ գործ-
քերդ, ով Տէր Աստուած Ամենակալ. արդար
ու ճշմարիտ են որ ճանապարհդ, ով թա-
4 գաւոր ազգաց։ Տէր, ո՞վ պիտի չվախնայ
քեզմէ, ու քու անունդ չփառաւորէ, ընդ-
որ դուն միայն սուրբ ես։ Հրաշալի բոլոր ազգե-
րը պիտի գան ու քու առջեդ երկրպագու-
թիւն պիտի բնեն, ընդոր քու արդար գա-
տաստաններդ յայտնուեցան։
5 Եւ ասկէ ետև տեսայ ու բացուեցաւ վկա-
յութեան խորանին տաճարը որ երկինքին էր.
6 ՀԱւ եօթը հրեշտակներըր ունեցող եօթը հրէշ-
տակներըր Մաքուր ու պայծառ կտաւ հագած՝
և իրենց կուրծքերուն վրայովը ոսկեզօծ գո-
7 տի կապած՝ տաճարէն ելան։ Եւ չորս կեն-
դանիներէն մէկը եօթը հրեշտակներուն եօթը
ոսկեզօծ սկաւառակներ տուաւ, յաւիտեանս
յաւիտենից կենդանւոյն Աստուծոյ բար-
8 կութիւնովը լեցուն։ Եւ տաճարը Աստու-
ծոյ փառքէն ու անոր զօրութենէն ծուխով
լեցուեցաւ. ու մէկը չէր կրնար տաճարը մտ-
նել, մինչև որ կատարուին եօթը հրեշտակ-
ներուն եօթը հարուածները։

ԳԼ. ԺԶ

1 Եւ տեսայ մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ ըսաւ
եօթը հրեշտակներուն կ'ըսէր, Գացէք ու Աստուծոյ
բարկութիւնը [եօթը] սկաւառակներըր երկրի
վրայ թափեցէք։
2 Եւ առաջի հրեշտակը գնաց ու իր սկաւառա-
կը երկրի վրայ թափեց. ու չարաչար պատար-
ներ եղաւ այն մարդոցը վրայ, որոնք գազա-

նին դրոշմը ունէին ու անոր պատկերին եր-
կրպագութիւն կ'ընէին։
3 Ու երկրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը ծո-
վուն վրայ թափեց, ու ըլլալէ մեռած մարդո-
արիւն դարձաւ, և ծովուն մէջի բոլոր կեն-
դանիները մեռան։
4 Ու երրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը գե-
տերուն և ջուրերու աղբիւրներուն վրայ թա-
5 փեց, ու անոնք արիւն դարձան։ Եւ ջուրե-
րուն հրեշտակին լսեցի՝ որ կ'ըսէր, Արդար
ես դուն, որ կաս և որ էիր, և սուրբ ես, որ
6 ասանկ դատաստաններ բրիր. Քանզի որ ա-
նոնք սուրբերուն ու մարգարէներուն արիւնը
թափեցին, և դուն անոնց արիւն խմել տուիր,
7 քանզի արժանի են։ Եւ սեղանէն լսեցի՝ որ
կ'ըսէր, Այո՛, Ամենակալ Տէր Աստուած,
ճշմարիտ և արդար են քու դատաստանները։
8 Եւ չորրորդ հրեշտակը իր սկաւառակը արեւին
9 վրայ թափեց, ու անոր ջերմութիւն տրուեցաւ,
որ խորշակահար ընէ մարդիկը կրակով. և
մարդիկ մարմինները խորշակահար եղան մեծ
ջերմի մէջ, և հայհոյեցին Աստուծոյ անունը, որ այս հա-
րուածներուն վրայ իշխանութիւն ունի. ու
չապաշխարեցին՝ որ անոր փառք տան։
10 Եւ հինգերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը
գազանին աթոռին վրայ թափեց, ու անոր
թագաւորութիւնը խաւարեցաւ. և ցաւէն
11 լեզուները կը ծամէին. Ու երկինքի Աստուա-
ծը հայհոյեցին իրենց ցաւերուն և իրենց պա-
րսներուն պատճառովը, ու իրենց գործքե-
րէն չապաշխարեցին։
12 Եւ վեցերորդ հրեշտակը իր սկաւառակը մեծ
գետին եփրատին վրայ թափեց, ու անոր
ջուրերը ցամքեցան, որ արեւելքի թագաւոր-
13 ներուն ճամբան պատրաստուի։ Եւ տեսայ
ի՛ վիշապին բերնէն ու գազանին բերնէն և
սուտ մարգարէին բերնէն երեք պիղծ ոգի-
14 ներ դուրս ելլել գորտերու նման. Որովհետև
դևերու ոգիներ են՝ որ նշաններ կ'ընեն, ու
բոլոր աշխարհին թագաւորներուն կ'երթան,
որ զանոնք Ամենակալ Աստուծոյ այն մեծ օ-
15 րուանը պատերազմին համար ժողվեն. (Ահա
գողի պէս կու գամ. երանի անոր որ արթուն
կը կենայ ու իր հանդերձները կը պահէ, որ
16 մերկ չպտտի ու իր ամօթը երևնայ.) Եւ

զանոնք մէկ ուղղ մը ժողվեցին, որ երթայ-
ցէրէն Աբրահամ կ՚բառնի։
17 Եւ Լոթ ելաւ Սուարէն եւ բնակեցաւ լե-
ռան վրայ քովի՛կ, ու երկուքով տանջուէն մա-
քառէն մեծ ձայն մը եկաւ՝ ըսելով, Խեղա՛։
18 Լոթ ըսաւ Ցփոյթացնելո՛ւ ու ձայնելո՛ւ եղան։ Ու մեծ երկրաշարժ մը եղաւ, Տանուկ
որ մարդոց երկրի վրայ բլլալէն ի վեր անանկ
19 մեծ երկրաշարժ մը եղած չէր։ Լոթ մեծ քա-
զաքը երեք մաս եղաւ, ու ազգերուն քա-
զաքները կործանեցան, Եւ մեծ Բաբիլոնը
Աստուծոյ առջեւը յիշուեցաւ, Որ իր սաստիկ
բարկութեանը գինիին գաւաթը անոր տայ։
20 Լոթ ամէն կողմ փախաւ, ու լեռներու չդանուե-
21 ցան։ Լոթ խոչոր կարկուտ գրկիկ մէկ տա-
զանգի մը կշռով երկինքէն կ՚իջնէր մարդոց
վրայ։ Ու մարդիկ հայհոյեցին զԱստուած
կարկուտին հարուածին համար, ինչու որ
խիստ մեծ էր անոր հարուածը։

ԳԼ։ ԺԸ

1 Ու Լոթ ակաւաակներուն ունեցող Լոթը
հրեշտակներէն մէկը եկաւ, ու ինծի հետ խո-
սեցաւ՝ ըսելով, Եկո՛ւր Ու քեզի ցուցընեմ
Յան մեծ պոռնիկին գատաստանը, Որ շատ
2 ջուրերուն վրայ կը նստի։ Երկրի թագաւորները պոռնկեցան, Ու երկրի բնա-
կիչները անոր պոռնկութեանը գինովը գինով-
3 ցան։ Ինծի հետ անապատը տարաւ Հո-
գիով։ Ու տեսայ մէկ կնիկ մը՝ որ կարմիր գա-
զանի մը վրայ նստեր էր, Եւ ան հայհոյութիւն
էր հայհոյութիւններով անուններով, Ու Լոթը գը-
4 լուխ Եւ տասը եղջիւր ունէր։ Կնիկը ծի-
րանի ու կարմիր հագած էր, Եւ ոսկիով ու
պատուական քարերով եւ մարգարիտներով, Եւ Լոթ
իր ձեռքը ոսկիէ գաւաթ մը ունէր՝ պղծութիւններով ու իր պոռնկու-
5 թիւններուն մեղրը լեցուն։ Ու անոր ճակատին վրայ անուն մը գրուած էր
Խորհուրդ, Մեծ Բաբիլոն՝ պոռնիկներուն
6 ու երկրի պղծութիւններուն մայրը։ Ես տե-

ապ ան կնիկը որ Տաւրկերուն արիւնովը Ու
Յիսուսի վկաներուն արիւնովը գինովցած էր։
Ու երբոր տեսայ անիկա, մեծ զարմանքով
7 զարմացայ։ Եւ Հրեշտակը ինծի ըսաւ, Ինչո՞ւ
զարմացար։ Ես քեզի խորհուրդը պիտի ըսեմ՝ ան կնկանը խոր-
հուրդը, ու ան գազանին՝ որ զանիկա կը կրէ, ու եօթը գլուխ և տասը եղջիւր ունի։
8 Ան գազանը որ տեսար, կար ու չկայ, և Տան-
գունդէն ելլելու Ու կորստեան երթալու վրա-
յայ է։ Ու երկրի վրայ բնակողները՝ որոնց
անուններն աշխարհի սկիզբէն Ի վեր կենաց
գիրքին մէջը գրուած չեն, Գազանը տեսնելուն
երբոր տեսնեն ան գազանը թէ կար ու չկայ,
9 Թէ և կայ։ Հոս Ե իմաստութիւն ու-
նեցող միտք մը։ Ան եօթը գլուխ եօթը լեռ-
ներ են, ուր որ կնիկը անոնց վրայ կը նստի։
10 և եօթը թագաւորներ են։ Հինգը ինկած են,
մէկը կը կենայ, և միւսը դեռ եկած չէ, ու
11 երբոր գայ քիչ ատեն պիտի մնայ։ Եւ ան գա-
զանը որ կար ու չկայ, անիկա ալ ութերորդ
է, ու եօթնէն է, Տու գէպ Ի կորստեան կ՚եր-
12 թայ։ Եղայ։ Լեռ տասը եղջիւրը որ տեսար՝ տասը
թագաւորներ են, որոնք դեռ թագաւորու-
թիւն առած չեն, Հապա գազանին հետ մէկ
ժամու չափ թագաւորներու պէս իշխանու-
13 թիւն կ՚առնեն։ Անոնք մէկ կամք ունին, ու
իրենց զօրութիւնը և իշխանութիւնը գազանին
14 կու տան։ Պատերազմ Գառնուկին հետ պիտի պա-
տերազմին, և Գառնուկը անոնց պիտի յաղթէ,
Քանզի անիկա տէրերուն Տէրն է ու թագա-
ւորներուն Թագաւորը, Եւ անոր հետ եղող-
ները կանչուած ու ընտրուած և հաւատարիմ
15 են։ Ու ըսաւ ինծի, Ջուրերը որ տեսար՝
որոնց վրայ պոռնիկը նստեր է, Ժողովուրդ-
ներ են ու բազմութիւններ և ազգեր ու լեզու-
16 ներ։ Եւ տասը եղջիւրները որ գազանին վրայ
տեսար, Ասոնք պիտի ատեն պոռնիկը, ու
զանիկա ամլցի ու մերկ պիտի բնեն, և անոր
մսերուները պիտի ուտեն, Ու զանիկա կրակով
17 այրեն։ Վասն զի Աստուած անոնց սրտին մէջը
գրաւ որ իր կամքը կատարեն ու մէկ կամք բլ-
լան, և իրենց թագաւորութիւնը գազանին
տան, Մինչեւ որ Աստուծոյ խօսքերը կատա-
18 րուին։ Կնիկը որ տեսար՝ ան Մեծ քաղա-
քն է, Որ կը թագաւորէ երկրի թագաւոր-
ներուն վրայ։

ե Գլ· խ· ը·
զ Գլ· գ· ե· ը· ի· ժա· ի·
է Ցնոյն հայհոյ եւ ա-
րատաւներ ու փառ-
քաներ
ը Գլ· ժա· ի·
թ Գլ· ժա· ի·
ժ Դան· ժբ· ե·
ժա Գլ· ժգ· ե· ժէ·
ի·
ժբ Գլ· ժը· ե·
ժգ Ես· ե· ի· ժ· ժա·
ի· ժբ· ժգ· ժդ·
ժե Ես· ժգ· ի·
ժզ Ես· ժգ· ի·
ժէ Ես· ժգ· ի·
ժը Ես· ժգ· ի·
ի Ես· ժգ· ի·
ի Ես· ժգ· ի·
ի

ԳԼ. ԺԸ

1 Բարիւն կ՚ինայ։ 2 Ընտանեաց ժողովրդին հրամանն կ՚ըլլայ։ որ անոր ձիկն գոտս նշէն։ 3 երկիր ինազատութիւնը։ 11 վճռատեսութիւնը։ 17 և ծառայութիւնը կ՚ազատ անոր ձեռք։ 23 Աստուծոյ կ՚ուրախանան անոնով որ Ընտանեաց գաւառ անոնց անոր ձեռք կը կատարին։

1 Եւ ՚ասակէ եւտը [ուրիշ] հրեշտակ մը տեսայ որ երկիրին կ՚իշնէր, և մեծ իշխանութիւն ունէր, ²ու երկիրը անոր փառքէն լուսաւորուեցաւ։ 2 Եւ ³գոչեաց ձայնով ազգաց կնոջ՝ ըսելով, ⁴Ինկաւ, ինկաւ մեծ Բաբիլոնը, ⁵և դեւերու բնակարան եղաւ, ու բոլոր պիղծ ոգիներու ապրելատեղ, ⁶և բոլոր պիղծ ու ատելի թռչուններու վանդակ։ 3 Որովհետև անոր պոռնկութեան բորբոքմանը գինովցուց բոլոր ազգերը, ու երկրի թագաւորները անոր հետ պոռնկեցան, ⁷և երկրի վաճառականները անոր չափազանց գեղեցկութենէն հարստացան։

4 Ու երկինքէն ուրիշ ձայն մը լսեցի որ կ՚ըսէր, ⁸Ելէք ատոր միջէն, իմ ժողովուրդս, որ ատոր մեղքերուն հաղորդ չըլլաք, ու ատոր հարուածներէն չառնէք։ 5 Որովհետև անոր մեղքերը մինչև երկինքը հասան կուտակուեցան, ⁹ու Աստուած անոր անիրաւութիւնները յիշեց։ 6 ¹⁰Հատուցէք ատոր՝ ինչպէս որ ինքը հատուցաւ, ու իր գործերուն համեմատ կրկնապատիկ փոխարինեցէք ատոր։ Անոր գաւաթը որ ինքը լեցուց՝ կրկնապատիկ լեցուցէք իրեն։ 7 Որքան որ փառաւորեց զինքը և զեղխութեամբ ապրեցաւ, այնչափ ալ տանջանք և սուգ հասուցէք անոր։ Ինչու որ իր սրտին մէջը կ՚ըսէ թէ ¹¹Կը թագուհի կը նստիմ, ու որեւեքէն չեմ, 8 ու բնաւ սուգ պիտի չտեսնեմ։ ¹²Անոր համար մէկ օրուան մէջ պիտի գան ատոր հարուածները՝ մահ ու սուգ և սով, ¹³ու կրակով պիտի այրի։ Ինչու որ հզօր է Տէր Աստուած որ զանիկա դատեց։ 9 Ու ¹⁴երկրի թագաւորները՝ որ ատոր հետ պոռնկեցան ու հեշտացան, ¹⁵պիտի լան ու կոծին ատոր վրայ ¹⁶երբոր ատոր հրոյ ծուխը տեսնեն։ 10 Կեցցէ՚ն ատոր տանջանքին վախէն հեռուն պիտի կայնին ու ըսեն, ¹⁷Վա՜յ, վա՜յ մեծ քաղաք, հզօր քաղաք, Բաբիլոն քաղաք, որ մէկ ժամու մէջ եկաւ քու դատաստանդ։ 11 Ու առեւտրականները երկրի վաճառականները պիտի ապրան ու սուգ բնեն անոր վրայ։ Ինչու որ ալ մէկը ժախքա չառնեն անոնց վաճառքը, 12 ¹⁸ոսկիի, ու արծաթի, և պատուական քարերու, ու մարգարիտներու, և բէհեզի, ու ծիրանիի, և մետաքսի, ու որեւէ կարմիրի վաճառքը, և ամէն խաւնիի փայտերը, ու ամէն փղոսկրեայ անօթներն ալ, և ամէն պատուական փայտէ ու պղինձէ և երկաթէ ու մարմարիոնէ 13 անօթներն ալ, և կինամոնը, [ու անօթներ] և խառնիճներ, ու անուշահոտ ներք, ու կնդրուկը, և գինին, ու ձէթը, և նաշխար, ու ցորեն, և արջառներ, ու ոչխարներ, և ձիերը, ու կառքերը, և մարմիններ ու ¹⁹մարդոց հոգիներ։ 14 Եւ քու հոգիիդ ցանկացած պատուականները քեզմէ գնաց, ու բոլոր շքեղ ու փայլուն բաներդ քեզմէ կորսուեցաւ, և ալ բնաւ պիտի չգտնեն զանոնք։ 15 Այս չգործեալ վաճառականներ՝ որ անկէ հարստացած էին, հեռուն պիտի կայնին անոր տանջանքին վախէն՝ 16 լսելով ու սուգ բնելով, ²⁰ու պիտի բսեն, Վա՜յ, վա՜յ, մեծ քաղաք, ²¹որ բէհեզ ու ծիրանի և կարմիր հագած էիր, ու ոսկիով և պատուական քարերով ու մարգարիտներով 17 զարդարուած էիր, ²²Մինչու որ այնքան հարստութիւնը մէկ ժամու մէջ փճացաւ։ Ու ամէն նաւավարներն ալ, և ամէն որ նաւով տեղ տեղ կ՚երթան, ու նաւաստիները և որոնք ծովու մէջ կը բանին՝ հեռուն կայնեցան։ 18 ²³Եւ տեսնելով անոր հրկիզութեան ծուխը՝ կ՚ազաղակէին ըսելով, ²⁴Ո՞վ նման է այս մեծ քաղաքին։ 19 Ու ²⁵իրենց գլուխներուն փոշի հոգցանելնին, և լսելով ու սուգ բնելով կ՚ազաղակէին ըսելով, Վա՜յ, վա՜յ այն մեծ քաղաքին, որուն մէջ իր պատուականութենէն հարստացան ամէն ովքր որ նաւեր ունէին ծովուն վրայ։ 20 ²⁶Ցնծացէք անոր վրայ, երկինք ու սուրբ առաքեալներ և մարգարէներ, ²⁷որ Աստուած ձեր վրէժը անկէ առաւ։

21 Եւ մէկ զօրաւոր հրեշտակ մը քար մը առաւ ադօրիքի մեծ ռոյէ նման, ու ծովը ձգելով ըսելով, ²⁸Ասանկ ուժով պիտի ձգուի Բաբիլոն մեծ քաղաքը, ²⁹ու ալ պիտի չգտնուի։ 22 ³⁰Եւ քնարահարներուն ու երաժիշտներուն և սրնգահարներուն ու փողահարներուն ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ։ և արհեստի վարպետ մը ալ պիտի չգտնուի քու մէջդ, ու ադօրիքին ձայնը ալ պիտի չլսուի քու մէջդ։ 23 ³¹Եւ ճրագին լոյսը ալ պիտի չերեւնայ քու մէջ-

---

– Գէ. ԺԸ. 1։
ք Եզեկ. Խգ. 2։
ա Ես. ԽԱ. 9։ Յեր. Ծ. 39։ Ամբ. Բ. 14։
գ Ես. ԽԱ. 19։ Յես. Գ. 9։ Եբրմ. Դ. 8։ Գէ. ԺԳ. 8։
դ Ես. ԺԳ. 21։ Յես. Գ. 14։ Եբրմ. Դ. 29։ Դան. Գ. 27։
ե Ես. ԺԳ. 22։ Եբրմ. Ծ. 39։ Դան. Դ. 30։
զ Ես. ԺԴ. 23։ Սոփ. Բ. 14։
է Գէ. ԺԸ. 7։
ը Ելից. ԺԹ. 6։ Ես. ԽԷ. 25։ Ա Կոր. Ա. 31։
թ Գէ. ԺԸ. 8։
ժ Ես. ԽԷ. 11։ Ես. ԽԸ. 10։
ի Ես. ԽԸ. 7։ Սոփ. Գ. 15։
ա Գէ. ԺԸ. 9։
բ Գէ. ԺԸ. 10։
գ Գէ. ԺԸ. 11։
դ Եզեկ. Խզ. 2։ Ես. ԽԳ. 1։
ե Գէ. ԺԸ. 12։
զ Գէ. ԺԸ. 13։
է Ես. ԽԳ. 3։ Գէ. ԺԸ. 9։ Ես. ԽԳ. 5։
ը Եզեկ. Խզ. 13։
թ Գէ. ԺԸ. 14։
ժ Ես. ԽԳ. 6։
ի Գէ. ԺԸ. 15։
ա Ես. ԽԳ. 7։
բ Գէ. ԺԸ. 16։
գ Ես. ԽԳ. 8։
դ Գէ. ԺԸ. 17։
ե Ես. ԽԳ. 9։
զ Գէ. ԺԸ. 18։
է Ես. ԽԳ. 10։
ը Գէ. ԺԸ. 19։
թ Եզեկ. Խզ. 14։
ժ Ես. ԽԳ. 11։
ի Գէ. ԺԸ. 20։
ա Ես. ԽԳ. 12։
բ Գէ. ԺԸ. 21։
գ Ես. ԽԳ. 13։
դ Եզեկ. Խզ. 15։
ե Ես. ԽԳ. 14։
զ Գէ. ԺԸ. 22։
է Ես. ԽԳ. 15։
ը Գէ. ԺԸ. 23։
թ Ես. ԽԳ. 16։
ժ Գէ. ԺԸ. 24։
ի Եզեկ. Խզ. 16։
ա Ես. ԽԳ. 17։
բ Գէ. ԺԸ. 25։
գ Եզեկ. Խզ. 17։
դ Ես. ԽԳ. 18։
ե Գէ. ԺԸ. 26։
զ Ես. ԽԳ. 19։
է Գէ. ԺԸ. 27։
ը Ես. ԽԳ. 20։
թ Գէ. ԺԸ. 28։
ժ Ես. ԽԳ. 21։
ի Գէ. ԺԸ. 29։
ա Ես. ԽԳ. 22։
բ Գէ. ԺԸ. 30։
գ Ես. ԽԳ. 23։
դ Եզեկ. Խզ. 18։
ե Գէ. ԺԸ. 31։
զ Ես. ԽԳ. 24։
է Գէ. ԺԸ. 32։
ը Ես. ԽԳ. 25։
թ Գէ. ԺԸ. 33։
ժ Ես. ԽԴ. 1։
ի Եզեկ. Խզ. 19։
ա Ես. ԽԴ. 2։
բ Գէ. ԺԸ. 34։
գ Ես. ԽԴ. 3։
դ Եզեկ. Խզ. 20։
ե Ես. ԽԴ. 4։
զ Գէ. ԺԸ. 35։
է Ես. ԽԴ. 5։
ը Գէ. ԺԸ. 36։
թ Ես. ԽԴ. 6։
ժ Եզեկ. Խզ. 21։
ի Ես. ԽԴ. 7։
ա Գէ. ԺԸ. 37։
բ Ես. ԽԴ. 8։
գ Եզեկ. Խզ. 22։
դ Ես. ԽԴ. 9։
ե Գէ. ԺԸ. 38։
զ Ես. ԽԴ. 10։
է Եզեկ. Խզ. 23։
ը Ես. ԽԴ. 11։
թ Գէ. ԺԸ. 39։
ժ Ես. ԽԴ. 12։
ի Եզեկ. Խզ. 24։
ա Ես. ԽԴ. 13։

ջըզ. Եւ փեսային ձայնը և հարսին ձայնը ու պիտի չլսուի քու միջդ. Քանզի քու վաճառականներդ երկրի մեծամեծներն էին. Վասն որ քու կախարդութիւնովդ բոլոր ազգե-
24 րը մոլորեցան. Վասն միտք արէնների եւ սուրբերուն եւ ամէն երկրի վրայ բոլոր սպանուածներուն արիւնը անոր միջը գտնուեցաւ.

ԳԼ. ԺԹ

1 Ե ամենէ ետքը լսա բազմութիւնան մեծ ձայն մը երկնի երկինքը՝ ըսելով, Ալէլուիա. Փրկութիւն ու փառք և պատիւ ու զօրութիւն
2 մեր Աստուծոյն. Վասն որ ճշմարիտ ու արդար են անոր դատաստանները, քանզի դատեց ան մեծ պոռնիկը, որ իր պոռնկութիւնովը երկիրը ապականեց, Եւ իր ծառանները արեան վրէժը անոր ձեռքէն պահանջեց.
3 Եւ կրկին անգամ՝ ըսին, Ալէլուիա. Ու անոր
4 ծուխը յաւիտեանս յաւիտենից կ'ելլէ. Եւ քառասունչորս երէցները ու չորս կենդանիները իյնան ու երկրպագութիւն ըրին Աստուծոյ որ աթոռը կը նստի, ըսելով, Ամէն, Ալէ-
5 լուիա. Եւ աթոռէն ձայն մը եկաւ՝ ըսելով, Մեր Աստուծոյն օրհնութիւն տուէք, իր բոլոր ծառաները, ու զանք որ իրմէն կը վախ-
6 նաք՝ պզտիկներ ու մեծեր. Եւ լսեցի չատ բազմութիւնան ձայնի պէս, ու չատ հեղեղաց ձայնի պէս, ու սաստիկ որոտաձիներու ձայնի պէս՝ որ կ'ըսէին, Ալէլուիա, Վասն [մեր]
7 Աստուծոյ Տէր Ամենակալը թագաւորեց. Խընդանք և ուրախանանք ու փառք տանք անոր, Քանզի Գառնուկին հարսնիքը հասաւ, ու ա-
8 նոր կինը ինքզինքը պատրաստեց. Եւ իրեն տրուեցաւ որ ծիրանի ու լուսափայլ բեհեզ հագնի. (Վասն այն բեհեզը սուրբերուն արդա-
9 րութիւնն է.) Եւ ինծի ըսաւ. Գրէ. Երանելի են անոնք որ Գառնուկին հարսնեացը ընթրիքին կանչուած են. ու ինծի ըսաւ, Ա-
10 մէնք են Աստուծոյ ճշմարիտ խօսքերը. Եւ ես առի անոր առջեւը իյնալով, որ անոր երկրպագութիւն ընեմ. ու ըսաւ ինծի, Զգուշացիր, մի ըներ. ինչու որ ես ալ քու ծառայա-

կիցդ եմ ու քու եղբայրներուդ, Որոնք Յիսուսի վկայութիւնը ունին. Աստուծոյ երկրպագութիւն ըրէ. (Վասն որ Յիսուսի վկայութիւնը մարգարէութեան հոգին է.)
11 Եւ տեսայ երկինքը բացուած, Ահա ճերմակ ձի մը, ու անոր վրայ հեծնողը Հաւատարիմ ու Ճշմարիտ կ'րսուի, Եւ արդարութեամբ դատաստան կը տեսնէ ու կը պատե-
12 րազմի. Աչքերը կրակի բոցի պէս էր, Ու անոր գլխուն վրայ շատ թագեր կար, ու գրուած անուն մը ունէր՝ որ ոչ ոք կը գիտէր,
13 բայց միայն ինքը. Եւ արիւնով ներկուած հագեր կրճ մը հագեր էր, Ու անոր անունը
14 Բան Աստուծոյ կ'րսուի. Եւ երկնից զօրքերը անոր ետեւէն կ'երթային ճերմակ ձիերով, Ճերմակ ու մաքուր բեհեզներ
15 հագած. Եւ անոր բերնէն սրած սուր մը կ'ելլէր, որ անով ազգերը զարնէ. Ու ինքը երկաթի գաւազանով պիտի հովուէ զանոնք, Ու Ամենակալ Աստուծոյ սաստիկ բարկութիւնան
16 գինեհին հնձանը ինքը պիտի կոխէ. Եւ իր պատմուճանին վրայ ու իր ազդրին վրայ գրուած գիր մը ունէր, ԹԱԳԱՒՈՐ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՑ ԵՒ ՏԵՐ ՏԵՐԱՆՑ.
17 Ե մէկ հրեշտակ մը տեսայ՝ որ արեւին մէջը կայներ էր, Ու մեծ ձայնով աղաղակեց երկնի միջ թռչող բոլոր թռչուններուն՝ ըսելով, Եկէք՝ Աստուծոյ մեծ ընթրիքին ժողո-
18 վուեցէք. Որ ուտէք թագաւորներուն մսերն ու հազարապետներուն մսերն ու զօրաւորներուն մսերն ու ձիերուն եւ անոնց վրայ հեծնողներուն մսերն ու ամէնուն մսերն՝ ինչ ազատներուն եւ ինչ ծառաներուն, ինչ պզտիկներուն եւ ինչ մեծերուն.
19 Եւ տեսայ գազանը ու երկրի թագաւորները ու անոնց զօրքերը ժողովուած պատերազմ բնելու անոր հետ՝ որ ձիուն վրայ
20 հեծնողը էր, ու անոր զօրքերուն հետ. Եւ գազանը բռնուեցաւ, ու անոր հետ սուտ մարգարէն՝ որ անոր առջեւը նշաններ ըրաւ, որովհետեւ զազանին դրոշմը ընդունողները եւ անոր պատկերին երկրպագութիւնը ընծայողները. Երկուքն ալ ողջ ողջ ծծմբատիրող
21 վառած կրակին լիճը ձգուեցան. Եւ ուրիշներն ալ սպանուեցան ձիուն վրայ հեծնո-

---

ֆ Երեմ. ե. 34. ժգ. 9. իե. 10. իգ. 11.
ֆ Ե. իդ. 8.
ֆ Թ. իգ. 18. իդ. 22. Նում. գ. 4. Գէ. ժե. 8. 5.
ֆ Գէ. ժե. 6.
ֆ Երեմ. ծ. 48.
—
ֆ Գէ. ժա. 15.
ֆ Գէ. գ. 11. ե. 10. 18. ժբ. 10.
ֆ Ելից Տէր Աստուածը Ծագման
ֆ Գէ. ժե. 21. ժգ. 7.
ֆ Ր Ել. իբ. 43. Գէ. գ. 10. ժբ. 22.
ֆ Ե. իդ. 10. Գէ. ժգ. 11. ժբ. 3. 18.
ֆ Գէ. գ. 4. 6. 10. ե. 14.
ֆ Մաթ. ժգ. 30. Նէ. եմ. ե. 13. ը. 6. Գէ. ե. 14.
ֆ Ամոս. Ա. 1. Զաք. ժդ. 5.
ֆ Գէ. ժա. 18. ի. 12.
ֆ Եզեկ. ա. 24. իգ. 3. Գէ. ժգ. 3.
ֆ Գէ. ժե. 21. ժգ. 7.
ֆ Գէ. ժա. 15. 17. ժբ. 10. իա. 22.
ֆ Մաթ. իբ. 2. իե. 10. Ր Կոր. ժա. 2. Գէ. ժգ. 17.
ֆ Գէ. ժե. 2.
ֆ Գէ. գ. 2.
ֆ Գէ. գ. 14.
ֆ Ել. ա. 4.
ֆ Գէ. ա. 14. ր. 18.
ֆ Գէ. գ. 8.
ֆ Գէ. ր. 17. Հմր. 16.
ֆ Ե. ա. 14. ժգ. 3. 5.
ֆ Ամոս. իբ. 2. 3.
ֆ Ել. ա. 7.
ֆ Գէ. իբ. 8.
ֆ Գէ. ժգ. 20.
ֆ Մաթ. ի. 22. Գէ. ժգ. 10.
ֆ Գէ. ժգ. 13. 14.
ֆ Գէ. ժգ. 13. 14.
ֆ Գէ. ժգ. 18. 18.
ֆ Գէ. ի. 10. Ֆնա. Դան. է. 11.
ֆ Գէ. ժգ. 10. իա. 8.
ֆ Հմր. 18.
ֆ Հմր. 21.
ֆ Եզեկ. լբ. 17.
ֆ Ելից Աստուածոյ ընծայ ընծայելին
ֆ Եզեկ. լբ. 18. 20.
ֆ Գէ. ժգ. 16. ժէ. 13. 14.
ֆ Գէ. ժգ. 13. 14.
ֆ Գէ. ժգ. 18. 18.
ֆ Գէ. ի. 10. Ֆնա. Դան. է. 11.
ֆ Գէ. ժգ. 10. իա. 8.
ֆ Հմր. 18.

պին առաքեն՝ որ իր բնակէն կ՚ելլէր, հաս բոլոր
իշխանները Հռոմոյ մարմիններէն կշտացան։

ԳԼ. Ի

1 Յաջորդ հարցը տալի կը կարծէր։ 2 Հաւատքին յարատեւելը
հրամի անոնց որ անոր մէջ բարին կ՚անեն։ 3 Պատճառած նե-
րին արժանաւոր իրմէ Պօղոս կը մտածէ։ 4 Պատ-
ճառ կը ձգտի հրաւէր մէջ։ 15 Վերջին
ընդհանուր յարատեւելը։

1 Եւ հրեշտակ մը առաջ՝ որ երկինքէն կ՚իջնէր,
ունէր մեծ իշխանութիւն, և ամբողջ երկիրը
2 Նէր իր ձեռքը. Եւ բռնեց վիշապը այսինքն
հին օձը՝ որ սատանան է, և
3 կապեց զանիկա հազար տարի. Եւ անդունդը
ձգեց զանիկա, և գոցեց ու վրայէն կնքեց,
որ այլ չմոլորցնէ ազգերը՝ մինչև որ հազար
տարին լմննայ, և անկէ ետքը պէտք է որ
արձակուի անիկա քիչ մը ժամանակ։
4 Եւ աթոռներ առաջ, ու նստան անոնց վրա-
յայ. Նաև անոնց գլուխները տրուեցան.
նաև Յիսուսի վկայութիւնը հասնար ու Աս-
տուծոյ խօսքին համար գլխատուածներուն
հոգիները տեսայ, և անոնք որ երկրպագու-
թիւն չըրին գազանին՝ ոչ այլ անոր պատկերին,
ու ճակտի գրածը իրենց ձեռքերուն վրայ ու
իրենց ձեռքին վրայ չընդունեցին. և ապրե-
ցան՝ ու Քրիստոսի հետ հազար տարի թա-
5 գաւորեցին։ Եւ ուրիշ մեռելները չապրեցան
մինչև որ հազար տարին կատարուեցաւ. ա-
6 յս է առաջի յարութիւնը։ Երանելի և սուրբ
է անոր որ առաջի յարութեան մէջ բաժին ունի.
Հասնի վրայ երկրորդ մահը իշխանութիւն
չունի, հապա անոնք Աստուծոյ և Քրիստո-
սի քահանաները պիտի ըլլան, ու անոր հետ
հազար տարի պիտի թագաւորեն։
7 Եւ հազար տարին լմնայնան՝ պիտի ար-
ձակուի Սատանան իր բանտէն. և պիտի ել-
լէ ու մոլորցնէ երկրի չորս անկիւնները գոգ
ագգերը՝ Գոգը ու Մագոգը, որ պատերազմ ա-
նելու ժողվէ, որուն համրանքը ծովու ա-
8 ւազին չափ է։ Եւ երկրի ընդարձակութեանը
մէջ ելան, և սուրբերուն բանակը ու սիրելի
9 քաղաքը չորս կողմէն պատեցին։ Եւ երկին-
քէն Աստուծմէ կրակ իջաւ ու ագանեց զա-
նոնք. և բանսարկուն որ անոնք մոլորեցուց՝
ձգուեցաւ կրակի ու ծծումբի լիճին մէջ, ուր
10 որ էր գազանը, և սատանան։ Եւ մինչ
ամէն յարձրութիւն ցրուկ ու պիշեր յաւիտեան
յաւիտենից։
11 Եւ մեծ ճերմակ աթոռ տեսայ, ու անոր
վրայ մէկը նստած, երեսէն երկիրը ու
երկինքը փախան, և անոց չգտնուեցաւ ա-
12 նոնց։ Եւ տեսայ պզտիկ ու մեծ մեռելները՝
որ Աստուծոյ առջևը կայնած էին. ու գիր-
քերը բացուեցան, նաև ուրիշ գիրք մը բացուե-
ցաւ՝ այսինքն կենաց գիրքը. և գիրքերուն մէջը
գրուածներէն մեռելները դատուեցան կրնոց
13 գործերուն համեմատ։ Եւ ծովը իր մէջի
մեռելները տուաւ, ու մահը և դժոխքը ի-
րենց մէջի մեռելները տուին. ու ամէն մէկը
իրենց գործերուն համեմատ դատուեցան։
14 Եւ մահը ու դժոխքը կրակի լիճին մէջը ձը-
15 գուեցան. Սա՛ որ կենաց գրքին մէջը գրուած չգտնուեցաւ,
կրակի լիճին մէջը ձգուեցաւ։

ԳԼ. ԻԱ

1 Նոր երկինք ու նոր երկիր տեսայ. Ա-
ռաջուան երկինքը ու առաջի երկիրը ան-
2 ցան, և ալ ծով չկար։ Եւ սուրբ քաղաքը
Նոր Երուսաղէմը տեսայ՝ որ երկինքէն Ա-
ստուծմէ կ՚իջնէր, պատրաստուած
3 գարտուղ հարսի մը պէս պատրաստուած։ Եւ
երկինքէն մեծ ձայն մը լսեցի՝ որ կ՚ըսէր. Ա-
հա Աստուծոյ խորանը մարդոց մէջը, ու ա-
նոնց հետ պիտի բնակի, և անոնք ա-
նոր ժողովուրդը պիտի ըլլան, և Աստուած
ինքը անոնց հետ պիտի ըլլայ Աստուած անոնց
4 Աստուածը. Եւ Հինքը անոնց աչքերէն բոլոր
արցունքները պիտի սրբէ, և ալ մահ պիտի
չըլլայ, սուգ և ոչ աղաղակ և ոչ ցաւ պիտի
ըլլայ ասկէ առաջ. Քանի որ առաջի բաներն ան-
5 ցան։ Եւ ան որ աթոռին վրայ կը նստէր՝ ը-
սաւ. Ահա ամէն բաները նոր կ՚ընեմ. ու ը-
սաւ ինծի, Գրէ. Վասն որ այս խօսքերը ճշմա-
6 րիտ և հաւատարիմ են։ Նաև ըսաւ ինծի.
Եղաւ. Ահա ես եմ Ալփա և Օմեգա՝ սկիզբը ու

վերջը։ Նա ծագումն ձրի պիտի տայ կենաց
7 չուրին ազբիւրէն։ Ան որ կը յաղթէ, ամէն
բաներէն պիտի ժառանգէ. ու ես անոր Աս-
տուած պիտի ըլլամ, ան ալ ինծի որդի պի-
8 տի ըլլայ։ Բայց վախկոտներուն, ու անհա-
ւատներուն, և պիղծերուն, ու մարդասպան-
ներուն, ու պոռնիկներուն, և կախարդներուն,
ու կուապաշտներուն, և բոլոր սուտասաններուն
բաժինը կրակով ու ծծումբով վառած լիճին
մէջը պիտի ըլլայ, որ է երկրորդ մահը։
9 Ու եօթը վերջին հարուածներով լեցուն
եօթը սկաւառակները ունեցող եօթը հրեշ-
տակներէն մէկը ինծի եկաւ, և հետս խօսեցաւ
ու ըսաւ, Եկուր ցուցընեմ քեզի հարսը՝
10 գառնուկին կնիկը։ Ու հոգիով մէկ մեծ ու
բարձր լեռան մը վրայ տարաւ զիս, ու ցու-
ցուց ինծի սուրբ երուսաղէմ քաղաքը, որ
11 երկինքէն Աստուծմէ կ'իջնէր. Որ Աստուծոյ
փառքը ունէր, և անոր լուսաւորութիւնը
խիստ պատուական քարի նման էր՝ ակնեմանիի
12 երևութիով յասպիս քարի պէս։ Ու անոր պա-
րիսպը մեծ ու բարձր էր, ու տասներկու
դուներ ունէր, ու դուներուն վրայ տասներ-
կու հրեշտակներ կար, և անուններ վրայ անուն-
ներ գրուած էր՝ որոնք Իսրայէլի որդւոցը
13 տասներկու ցեղերուն անուններ էին։ Արևելեան
կողմէն երեք դուռ, ու հիւսիսային կողմէն
երեք դուռ, և հարաւային կողմէն երեք
դուռ, ու արևմտեան կողմէն երեք դուռ։
14 Ու քաղաքին պարիսպը տասներկու հիմեր
ունէր, ու անոնց վրայ Գառնուկին տասներ-
կու առաքեալներուն [տասներկու] անուններ
15 կը կարդացուէին։ Ու ինծի հետ խօսողը ոսկի
եղէգ մը ունէր, որ չափէ քաղաքը և
անոր դուռները ու անոր պարիսպները չա-
16 փէ։ Ու քաղաքը քառակուսի էր, ու անոր
երկայնութիւնը լայնութեան չափ էր. և քա-
ղաքը նոյն եղէգով տասներկու հազար ասպա-
րէզ չափեց, անոր երկայնութիւնը ու լայնու-
17 թիւնը և բարձրութիւնը հաւասար էր։ Ու
անոր պարիսպը հարիւր քառասունչորս
կանգուն չափեց, մարդու չափով՝ այսինքն
18 հրեշտակին չափով։ Ու անոր պարսպին շի-
նուածքը յասպիս էր, ու քաղաքը զուա
19 ակի էր մաքուր ապակիի նման։ Ու քա-
ղաքին պարսպին հիմերը ամէն թանկագին
քարերով պարզարուած էին. առջի
հիմը յասպիս էր, երկրորդը՝ շափիւզայ, եր-
րորդը՝ քաղկեդոն, չորրորդը՝ զմրուխտ,
20 հինգերորդը՝ եղինդեանքար, վեցերորդը՝ սար-
դիոն, եօթներորդը՝ ոսկեքար, ութերորդը՝
բերիլ, իններորդը՝ տոպազիոն, տասներորդը՝
քրիսոպրասոս, մեսասաներորդը՝ յակինթ,
21 երկտասաներորդը՝ ամեթիստոս։ Ու տասներ-
կու դուռները տասներկու մարգարիտ էին, ա-
մէն մէկ դուռը մէկ մէկ մարգարիտէ
էր. ու քաղաքին հրապարակը մաքուր ոս-
22 կի էր թափանցիկ ապակիի նման։ Ու անոր
մէջը տաճար չտեսայ, ինչու որ Տէր Աստուած
Ամենակալն ու Գառնուկը անոր տաճարն է։
23 Ու քաղաքը արեւի ու լուսնի պէտք չունի, որ
զանիկա լուսաւորեն, ինչու որ Աստուծոյ փառ-
քը զանիկա կը լուսաւորէ, ու անոր ճրագը
24 Գառնուկն է։ Ու [փրկուած] ազգերը անոր
լուսովը պիտի քալեն, ու երկրի թագաւոր-
ները իրենց փառքը ու պատիւը անոր մէջը
25 պիտի բերեն։ Ու անոր դուռները ցորեկը պի-
տի չգոցուին. (վասն զի հոն գիշեր պիտի
26 չըլլայ։) Ու ազգաց փառքը ու պատիւը ա-
27 նոր մէջը պիտի բերեն։ Ու հոն բնաւ ոչ ան-
մաքրութիւն մը պիտի չմտնէ, ոչ ալ պղծու-
թիւն ու սուտութիւն գործող մը, հապա միայն
անոնք՝ որ Գառնուկին կենաց գրքին մէջը
գրուած են։

ԳԼ. ԻՓ

1 Եւ ինծի կենաց ջուրի գետը ցուցուց ա-
կրիստալանի պէս պայծառ, որ կ'ելլէր Աստու-
2 ծոյ ու Գառնուկին աթոռէն։ Ու ան հրապարակին մէջ, ու ան գետին մէկ կող-
մէն ու միւս կողմէն կենաց ծառ կար՝ որ
տասներկու տեսակ պտուղ կը բերէր, ու ամէն
ամիս իր պտուղը կու տար. ու ան ծառին
տերեւները հեթանոսներուն բժշկութիւն կ'ըլ-
3 լար։ Ու ալ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ. հոն
անոր մէջը պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառ-
նուկին աթոռը, ու անոր ծառաները պիտի
4 պաշտեն զանիկա. Ու անոր երեսը պիտի
տեսնեն, հոն անոր անունը իրենց ճակատնե-
5 րուն վրայ պիտի ըլլայ։ Ու հոն այլ գիշեր
պիտի չըլլայ, և ճրագի ու արեւու լոյս պէտք չէ.
Քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զա-

---

1 Ցուց ինծի Յովհ. ։ 2 Ցուց ինծի Յովհ. ։ Ընտրեալ Քրիստոս կը
լուսաւորէ երկնային քաղաքը. ։ Հրեշտակը չուզեր որ իրեն
երկրպագութիւն տանք. ։ Պիտի չի բան մը աւելցնել
Աստուծոյ խօսքին վրայ. ոչ ալ անկէ բան մը պակսեցնել։

---

1 ¶ Եւ ինծի կենաց Ջուրի ¶գետ մը ցուցուց ա-
կրիստալանի պէս պայծառ, որ կ'ելլէր Աստու-
2 ծոյ ու Գառնուկին աթոռէն։ Ու ան հրապարակին մէջ, ու ան գետին մէկ կող-
մէն ու միւս կողմէն կենաց ծառ կար՝ որ
տասներկու տեսակ պտուղ կը բերէր, ու ամէն
ամիս իր պտուղը կու տար. ու ան ծառին
տերեւները հեթանոսներուն բժշկութիւն կ'ըլ-
3 լար։ Ու ալ բնաւ նզովք պիտի չըլլայ. հոն
անոր մէջը պիտի ըլլայ Աստուծոյ ու Գառ-
նուկին աթոռը, ու անոր ծառաները պիտի
4 պաշտեն զանիկա. Ու անոր երեսը պիտի
տեսնեն, հոն անոր անունը իրենց ճակատնե-
5 րուն վրայ պիտի ըլլայ։ Ու հոն այլ գիշեր
պիտի չըլլայ, և ճրագի ու արեւու լոյս պէտք չէ.
Քանզի Տէր Աստուած պիտի լուսաւորէ զա-

ր. 10։
ր Եզեկ. խ. 2։ Ջոպ. ր. 1։ Գաղ. ժ. 11։
ս Գաղ. ժ. 1։ Ես. ե. 7։
տ Գաղ. ժթ. 1։ Հմր. 9։
ր Գաղ. ա. 10։ ժե. 3։
ց Եզեկ. խը. Հմր. 1։
ւ Ելից. մեծ քարտէզ
ք Գաղ. խ. 1։ Հմր. 33։
օ Եզեկ. խը. 31—34։
ֆ Եզեկ. խը. 31—34։
ա Ես. ժգ. 18։
Գաղ. ը. 9։ Եփես.

ր Ես. ժգ. 18։
ս Ես. ժգ. 18։
տ Ես. ժգ. 18։
ց Ես. ժգ. 18։
ւ Ես. ժգ. 18։
ք Ես. ժգ. 18։
օ Ես. ժգ. 18։
ֆ Ես. ժգ. 18։
ա Ես. ժգ. 18։
Գաղ. ը. 9։ Եփես.

ր Ես. ժգ. 18։
ս Ես. ժգ. 18։
տ Ես. ժգ. 18։
ց Ես. ժգ. 18։
ւ Ես. ժգ. 18։
ք Ես. ժգ. 18։
օ Ես. ժգ. 18։
ֆ Ես. ժգ. 18։
ա Ես. ժգ. 18։
Գաղ. ը. 9։ Եփես.

նանք , Եւ յաւիտեան յաւիտենից պիտի թա-
գաւորեն ։
6 Եւ ըսաւ ինծի , Ալ խօսքերը հաստատ-
ըմ՝ են ու ճշմարիտ . և ՈՏէրը մարգարէ-
ներուն՝ Ս՛ի Աստուածը Իր հրեշտակը խըր-
կեց՝ իր ծառաներուն ցուցընելու թէ որ շու-
7 տով պէտք է ըլլալ ։ Ահա ես չուտով կու գամ։
Երանի անոր որ կը պահէ այս գրքին մարգա-
րէութեան խօսքերը ։
8 Եւ ես Յովհաննէս լսեցի ու տեսայ այս բա-
ները . և երբ լսեցի ու տեսայ , ՀԻնկայ որ եր-
կրպագութիւն ընեմ այն հրեշտակին որ ին-
րաւ ասիկա՝ որ այս բաները ինծի կը ցուցընէր ։
9 Եւ ըսաւ ինծի , ՀԶգուշացիր , մի ընէ . ինչու
որ ես քու կից ու քու եղբայրներուդ մարգա-
րէներուն և այս գրքին խօսքերը պահողնե-
րուն ծառայակից եմ . Աստուծոյ երկրպա-
10 գութիւն ըրէ ։ Եւ ըսաւ ինծի , Ալ գրքին
մարգարէութեան խօսքերը մի կնքեր , ՀՆուչ
11 որ ժամանակը մօտ է ։ ՀԱն որ անիրաւութիւն
կ՛ընէ՝ ալ անիրաւութիւն թող ընէ , ու ան որ
ապուռ է՝ ալ ապուռ ըլլայ , և ան որ արդար
է՝ ալ արդար ըլլայ , ու ան որ սուրբ է՝ ալ
12 սուրբ ըլլայ ։ Ահա ես չուտով կու գամ , Ե
իմ վարձքս իմ հետս է՝ տալու ամէն մէկուն իր գործ-
13 քին համեմատ հատուցանելու ։ Ես եմ Ալֆա
և Օմէգա՝ առաջինը ու վերջինը՝ սկիզբը և
14 վախճանը ։ Երանելի են անոնք որ անոր պա-

1 Դան · է · 27 · Հբ-
ռաքմ · է · 17 · ր
Տիմ · բ · 12 · Գէ ·
գ · 21 ·
2 Գէ · ԺԲ · 2 · խո ·
է ·
3 Ա՛նոնց մարգարէից
հոգիներուն
4 Գէ · ա · 1 ·
5 Գէ · գ · 11 · Հբ ·
12 · 18 · 20 ·
1 Գէ · ա · 3 ·
2 Գէ · ԺԲ · 12 ·
3 Գէ · ԺԲ · 10 ·
4 Դան · ը · 22 · Ժր ·
է · 9 · Գէ · ժ · է ·
5 Գէ · ա · 3 ·
6 Եբէնկ · գ · 27 · Դան ·
Ժր · 10 · ր Տիմ · գ ·
13 ·
7 Հբ · 7 ·
8 Ես · խ · 12 · Եբ ·
11 ·
9 Հռովմ · ր · 8 · Ժգ ·
12 · Գէ · ի · 12 ·
10 Ես · խ · 4 · խդ ·
6 · խը · 12 · Գէ ·
ա · 8 · 11 · խ · 6 ·
11 Դան · Ժր · 12 · ա
Ա՛ովհ · գ · 14 ·
12 Հբ · 8 · Գէ · ր · 7 ·
13 Գէ · խ · 27 ·
Յայտ · է · 12 · ր
Գէս · ա · 12 · Գէ ·
ր · 22 ·
14 Գէ · խ · 8 · 22 ·
23 · Գէ · ի · 6 · Գէ ·
ի · 22 · 23 · խ · 8 ·
15 Փիլ · գ · 2 ·
Հ Գէ · ա · 1 ·
16 Կ՛ուզ վերտով ·
17 Գէ · ի · 1 ·
18 Ր Քահ · խդ · 17 ·
Յայտ · է · 12 · ր
Գէս · ա · 12 · Գէ ·
ր · 22 ·
19 Գէ · խ · 8 · 22 ·
23 · Գէ · ի · 6 · Գէ ·
ի · 22 · Գէ · խ · 8 ·
20 Ա՛նոնց գործքէն
21 ր Օր · գ · 8 · Ժր ·
22 · Ընտ · է · 8 ·
22 Ես · էր · 22 · Ա՛ով ·
կի · 22 · Գէ · գ ·
1 · Ժգ · 8 ·
2 Ա՛նոնց ծառանե
3 Գէ · խ · 8 ·
5 Ա՛նոնց և ան բանե-
րուն որ
6 Հբ · 12 ·
7 Ա՛ովհ · խ · 22 ·
8 ր Տիմ · գ · 3 ·
9 Հռովմ · ժգ · 22 ·
23 · ր Քահ · գ · 12 ·
10 Ա՛նոնց բոլոր սուրբ
եկեղեցին
—

147

ՎԵՐՋ

ՍՈՒՐՔ ԳՐՈՑ ՄԷՋ ՑԻՇՈՒԱԾ ՁԱՓԵՐՈՒՆ · ԿՇԻՌՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ՑԱՆԿԸ

1· ՆՐԿԸՑՆՈՒԹԻՒՆՔ

	Ընծայ. ի 100-ից	Միջին ի 100-ից
Ցուցակ, չորս մասնակցով	0 · 12	0 · 07
Թիզ, 3 ուղուկ	0 · 36	0 · 23
Կանգուն, 2 թիզ	0 · 71	0 · 46
Գրկաչափ, 4 կանգուն	2 · 85	1 · 85
Նշխարի հղկիչ, 6 կանգուն	4 · 27	2 · 77
Ասպարիզ, 100 գրկաչափ	284 · 62	184 · 94
Հաւասի սրաւան հաճիպոյ, 6 ասպարիզ	1.707 · 69	1.109 · 60
Մղոն, 8 ասպարիզ	2.276 · 95	1.479 · 50

2· ՀԵՂԸՆԹԻՐՑ ՁԵՓԵՐ

	Ըստ ճամբորդութ			Ըստ ծաղրելոյ		
	Օրից	Ձի/.	Կիսոյ ի 100-ից	Օրից	Ձի/.	Կիսոյ ի 100-ից
Ամսակ	0	172	0 · 55	0	88	0 · 28
Հիմնէն, 12 ամսակ	5	64	6 · 56	2	253	3 · 35
Մաղ, 6 հիմնէն	30	384	39 · 37	15	320	20 · 13
Քառ. կամ խումբ, 10 մաղ	309	240	393 · 75	158		201 · 22

3· ԸՐՄԱՆԵՑ ՁԵՓԵՐ

	Ըստ ճամբորդութ			Ըստ ծաղրելոյ		
	Օրից	Ձի/.	Կիսոյ ի 100-ից	Օրից	Ձի/.	Կիսոյ ի 100-ից
Կապիճ	1	288	2 · 18	0	351	1 · 11
Ամէր, կամ առաւանորդ, որոյ մին 10 հրորդ մասը	3	38	3 · 94	1	232	2 · 01
Գրիւ, 6 կապիճ	10	128	13 · 12	5	106	6 · 71
Ընդու, 3 գրիւ	30	384	39 · 37	15	320	20 · 13
Քառ, կամ խումբ, 10 որդու	309	240	393 · 75	158		201 · 27

4· ԿՇԻՌՆԵՐ

	Օրից	Ձի/. ի 100-ից	Կ—/ի 100-ից
Կնքատ		0 · 22	0 · 71
Միթղ, 20 կնքատ		4 · 49	14 · 25
Մեաս, 100 միթղ	1	49	1.425 · 51
Ցուցանդ, 3000 միթղ	33	270	42.765 · 50

5· ՆՐԿԸՑՆՈՒԹԻՒՆ ԸՐԵՔ ԱՒ ՑՈՒՑ ԴՐԱՄՆԵՐՈՑՆ ԵՒ ԿՇԻՌՆԵՐՈՑՆ ԸՐՔԵՔՀ

	Դ—ից · Փղ ·	Փղոս ի 100-ից
ԸՐԵՔԵԱՒ		
Միթղ	12 24	2 · 86
Մեաս	1.260 16	286 · 46
Ցուցանդ	37.812 20	8.593 · 75
ՅՈՒՏՈՑ		
Միթղ	201 27	45 · 83
Մեաս	20.166 27	4.583 · 33
Ցուցանդ	605.000	137.500

6· ՀԱՒՈՎՄԵՑԵՒՈՒՐՑ ԴՐԱՄՆԵՐՈՑՆ ԸՐՔԵՔՀ

	Դ—ից · Փղ · ի 100-ից	Փղոս ի 100-ից
Լումայ	1 · 57	0 · 01
Նախրապահիկ, 2 լումայ	3 · 15	0 · 02
Դահեկ, 4 նախրապահիկ	12 · 60	0 · 07
Դահեկան, 10 դահեկ	3 06	0 · 72
Արծրուական, 2 դահեկան	6 12	1 · 43
Ընտեր, 4 դահեկան	12 24	2 · 86
Մեաս, 100 դահեկան	315 00	71 · 39